P192

FV.

cc TS.

9 tomes en 4 vols.

9 titres encadrés

184 - 179 ff

228 - 170 - 144 ff.

244 - 191 ff.

162 (+8) ff - 144 ff.

petit trou. à f 144. du Tome III, 2e partie

Brunet IV 346.

[illegible]

[illegible]

95 – 128 ff

228 – 270 – 144 ff

243 – 151 ff

[illegible] – 144 ff

[illegible]

[illegible]

PANORMITANI
PRIMA SVPER PRIMO DECRETALIVM.

NICOLAI DE TVDE SCHIS SICVLI, ABBATIS MOnacensis, Archiepiscopi Panormitani, Ecclesiæ Romanæ Cardinalis, Decretorumq; Doctoris clarissimi: Commentariorũ Prima, in Primum lib. Decretalium: unà cum Summarijs & adnotationibus complurium Doctissimorum Iureconsultorum: ea fide excusa, ut nihil hactenus euulgatorum desiderari possit.

LVGDVNI,

1546

Clarissimo ac excellētissimo Utriusque Iuris cōsulto ordini sac

venerandiq; collegij Paduani: in abbatis Panormitani opera ⁊ cōmentaria nouissime emendata ⁊ impressa: Antonij Francisci de do bus inter collegas vestros minimi prefatiuncula dicata transmittitur.

REm grandem ⁊ perdifficilem ingenij nostri paruitati atq doctrine imparē me suscepisse conspicio. quandoquidem Abbatis Panormitani cōmētaria disertissima ac copiosissi Decretaliū libros castigand a ⁊ emendāda: ac etiam supplenda mihi oblata existunt. quod profecto conscripti patres ⁊ eminentissimi lubens aspernatus fuissem: tū propter rei ipsius magnitudinem ac grauitatē: tum vel maxime ꝙ illa toti a tot Clarissimis ⁊ consummatissimis iure consultis, ante hanc etatē nostrā reuisa: ⁊ (vt ita dixerim) cribrata fuerunt: vt nihil nisi (vt dici solet) quoddā spicilegiū post terga metentiū relictum esse videretur. Uerū cum ego qui omnem fere etatem ad seniū ⁊ vltra in euoluendis vtriusq; iuris codicibus illisq; interpretandis ad cōmunem studiosorū scholasticorū vtilitatē ac commoditatē sumpsissem: nunc etiā aliquid otij hisce tēporibus ⁊ a cōsueto legendi munere desisterē Uenetijs morā trahens nactus essem: statui etiam cōmuni omnium scholarium vtilitate laborem hūc: licet permaximum minime effugere. Ea de re cū superioribus annis Alexandri I leñ. viri facile nostra hac etate primarij opera emēdassem: illisq; nōnulla addidissem vestroq; nomini dedicassem patres: statui ipsius e Abbatis in decretales admodū vtilia opera emēdare illaq; omni diligentia ac cura castigare: multaq; perutilia etiā ex officina nostra addita suis locis accōmodare. Que vestro grauissimo sapientissimoq; iudicio castigationi: atq; suppletioni summittere volui: vt que modū ex Alexandri Imoleñ. scriptis scholastici ceteriq; Cesareo iuri operā dātes oblectationē animi pceperunt: Ita ⁊ qui iuri ponti incumbunt ex ipsius Abbatis scriptis ita digestis ⁊ omni lucubratione reuisis non minorē vtilitatē percipiant. Que res ad hec vsq; tē dilata est quod Illustrissimus ac excellentissimus dominus meus opere minime perfecto ad pristinos iuris pōtificij labores impetran suo renouato studio Paduano me redire iussit. Nec ipsa iam ad calcem deducta: eos oēs viros studiosos ⁊ tam pōtificio ꝙ Cesare operā dantes rogatos exoratosq; velim vt quandoq; nostri nominis memores sint: ⁊ pro nobis apud Deum optimū maximūq; prece fundant. Omnes aūt qui perfectas ipsius Panormitani lecturas habere cupiūt has omnino suscipiant: nulliq; impēse parcant vt tale perfectū opus omni ex parte emendatū ⁊ castigatū atq; suppletū habeant. In quo oia ex tabula in initio cuiusq; partis apposita inuenir terunt: Que ex alijs antea impressis nec haberi aut saltē cū maiori difficultate perquiri valebant. Ualete consummatissimi patres ⁊ me nimum collegam vestrum grato animo ⁊ solita beniuolentia pro vestra in me humanitate prosequa ini rogo ⁊ exposco.

Joannes Girardus. J. U. doctor. Excellentissimo Jureconsul

⁊ preceptori suo absolutissimo domino Sebastiano Sapie. Salu.

TEmeritatis vitio me fortasse incusabis preceptor obseruāti me ꝙ quas mihi humanissime transcribendas in Panormitanū additiones cōcessisti: nūc ego nimis de tua humanitate con te inconsulto edendas curauerim. Uerū si animū meū introspicias ⁊ quas habui ad id faciendū aculeos diligenter expenda hil erit quod mihi iure succenseas. Cum enim perlegerē que tuipse summo studio ad Abbatē addidisti: rursus ⁊ ea q̄ a multis addita Dñ boni qualē deprehendi differentiam: quanto vtiliora iudicaui q̄ tuo marte reperta sunt. Ingemui ꝙ omnibꝰ hec ipsa non cōmunic tur: cōmunicare proposui ⁊ volui: animū meum dum Ticini cōmorarer: ibi exsculpere: verū timui: ne propositum meum refrenares. Ne talem iacturam studiosi paterentur tuo iniussu illa ipsa ędere ausus sum. Quod quidem ⁊ ad tui nominis gloriam accessurum non dubit si iam de te vndiq; percelebris extet fama: vt pote qui in iuuenili etate tanta scholasticorū frequentia: ius ciuile in Ticinensi academia i pretaris: ꝙ laudes tuas predicant oēs ⁊ admirantur. Quare benignissime preceptor peto abs te veniam si forte te inuito prodeunt in lu tui laboris monumenta. Quod si facile obtinere queo: ab alijs qui facinus hoc respuerint: minime mihi ignoscendū peto: q̄nquidem idip non modo reprehēsione carere existimo: verū ⁊ laudē mereri. Nōne laudatus fuit Eneus flauius scriba ꝙ appij claudij actionū libellun ripuerit: ⁊ Romano populo obtulerit: Fuit enim donatus ⁊ tribunitia ⁊ senatoria dignitate: vt autor est Pomponius iureconsultus in lo de origine iuris. Cur igitur apud studiosos reprehensionis notā reformido ꝙ te inscio tuū opus ediderim: si tendit id ad cōmunē vti tem: si indignū erat tam necessarium opus latere. Nec fui deterritus aliorū annotationibus quibus adeo circuncingitur Abbatis volu ꝙ iam dici pōt: Scriptus ⁊ in tergo necdū finitus Orestes. Nā hoc precipue tempore quo vndiq; scaturiunt scribentiū volumina a quo tius ducatur lector faciliorem aditum prestare oportet. Nec dubito ꝙ ex his que per te addita sunt: mirum in modum minuetur legenti bor: ⁊ tibi ꝙ addideris: ⁊ mihi ꝙ in lucem emiserim gratias agent. Tu igitur quodcunq; feci: boni consulas. Uale.

Rubrice huius voluminis.

a Sebasti.Sapia.¶ Uide tex.hic text.reputat sing.d.And.sicu.cõ sil.j.co.xc.v.ꝑterea est aduertendũ in.j.vol.ibi plura ad ꝓpositũ de q̄ etiã per Alex.in.l.j.ff.de fal.in apostillis.vide etiã Bal.in.c.j.de inue. in ma.fa.i vsi.feu.ibi loquit̃ de arbitratore q laudauit ex abrupto: et aliq̃ ad ꝓpositũ ponit Rimi.in.l.ij.co.vij.C.d edẽ.ꝛ hec iuuãt ꝯ scholarẽ q pauco tpe studuit vt presumat̃ pauca scire vt ꝑ gl.i.c.tũ ex literis.i x.istruct⁹.d i iteg.rest.Adde tñ ꝙ qñq3 ꝑcipitatio cõmendatur.vt ꝑ abb.in.c.iurgantium.de re iudi.dixi in rep.l.ꝙ nerua.in materia doli presumpti.ff.dposi.

b ¶ Quinta qõ.v. Adde Rom.singularib⁹ suis fo.xviij.in prin.vbi dicit singularem illũ tex.Ber.lan.zacharias.

¶ Adde ꝙ ẽ singulare.ccccxlvij.i ordi.ꝛ qd icipit an ille qui celeriter. Quib⁹ adde do.Ant.d.Car.ipsum Panor.ꝛ Feli.in.c.cũ cãm.col.mihi.xij.ẽm nouã impressionẽ.Eundem in.c.eccl'ia sancte marie.colũ.xiij.de consti.

c ¶ Examinator.adde pulchre specula.in tit.de teste.§.nũc tractandum.in.ij.co.vbi multa dicit.ber.landri.zacharias.

¶ Dic breuiter verum esse ꝙ notarius vel examinator testis debeat scribere q̄litatẽ respõsionis testis.puta ꝙ vacillabat quando deposuit tale dictum.primo qualitatem vacillãtis?etiã si non viderit.ponẽdo iudex dicit mihi notario ꝙ scribere debeã talia.s.ꝙ vacillauit: vel timebat ꝛc.ita cõcludit lanfran.de ori.in.c.qm̃ contra.co.v.ver.in gl.ij.in fi. nec obstat dictum Baldi.in.l.nullum.C.de testi.quod Feli.in.d.c.quoniã cõtra.col.antepe.in fi.adducit cõtra lanfran.nã si bene inspiciatur nõ est cõtra lanfran.Dicit eñ Bal.ꝙ notarius qui testem vacillare non vidit non tenet̃ scribere ꝙ ita sit sed solũ ꝙ iudex ita dixit.ꝛ alleg.Innoc.ꝛ Jo.an.ibidẽ.Lanfran.vero etiã ibi dixit ꝙ ꝙuis notarius non viderit testẽ vacillare: ꝙ debeat scribere iudicẽ sibi iussisse vt scriberet ꝛc.Si tñ testis audiẽs notarium scribere qd vacillauerit voluerit se defendere debet audiri.ita no.dixit Inn.in alleg.c.qm̃ contra quẽ in loco vbi.s.refert ꝛ sequitur idẽ Lanfran.de oria.Nõ omitto tñ qd vacillatio testis scripta sine mãdato iudicis nõ probat vt no.Feli.loco vbi.s.allega.Bal.in.l.qui falso vel varie.ꝛ in apo.de testi.Ang.singu.in aut.vt sponsa.lar.§.ꝛ hoc insuper.col.iij.ver.eo modo si tabellio.colla.ix.

Anto.Franci. ¶ Adde ꝙ vacillatio in teste vitiat ei⁹ testimoniũ.l.iij.§.si tu magis.ff.de testi.ꝛ facit testẽ de falso puniri.gl.est not.in.c.q falsas.in.q.iiij.ꝛ not.Bar.ꝛ Alex.in.l.eos.ff.de fal.ꝛ vacillatio testis est sufficiens indiciũ ad torturam:prout in terminis consuluit Alex.consi.suo.lxiij.in.j.vol.incip.breuiter omissis.¶ Et adde qd vacillatio ita punit̃ in notario sicut in teste.ita no.Bal.in.l.scripture.in.ij.co.C.de fi.instr.¶ Et adde qd vacillans potest torqueri etiã per delegatum principis ita Bal.in.c.j.in.ij.col.si inter do.ꝛ vasal.lis oria.ꝛ idẽ Bal.in.l.presbyteri.in.ij.no.C.de epis.ꝛ cleri.testis aũt vacillãs corã arbitro debet torqueri per iudicẽ.ita not.vol.Ange.in aut.testi.in.§.si vero ignoti.in.ij.not.ꝛ qd vacillatio debeat scribi in actis per notarium de mandato iudicis ꝛ alias non probetur per solam scripturã notarij.vide bar.in.l.de q̄stione.§.tormenta.in ver.ꝛ ex h dicit Innoc.ff.de q̄stio.ꝛ eundem Bart.in l.iij.in fi.prin.ꝛ in §.ideoq3.ff.de testi.ꝛ adde qd ille testis dicitur vacillare qui vnum dixit in iudicio:ꝛ aliud extra vt ꝑ Bart.in.l.eos.ff.de fal.ꝛ ꝑ Alex.in ꝯsi.xliij.in prima parte cõsiliorum.

d ¶ Difficultatẽ studentibus ingerunt. Signanter no.Abba.contra testes vario modo loquentes:q2 per hoc aufertur sensus et intellectus verus pro q̄ facit.tex.in.§.sed aliud.v.qd.v.vbi testis repentine loquẽs presumitur mendax.si vero morose loquit̃ur presumit̃ dubius.l.dist.põderet.Moderniores addunt text.i.c.fi.§.fi.xliij.di.ibi loquacitate incauta.ꝛ quod voluit ibi Domi.ꝛ per eũdem in.d.c.ponderet.et facit op.tex.de pe.distinc.iij.c.inter hec hircũ.ꝛ text.in.c.sciẽdũ.xxix.dist.ꝛ ibi do. Et quod voluit bar.in.l.prolatam.C.de sen.cũ cõcor.positis ꝑ eos in c.ecclesia sancte marie.de consti.ꝛ addunt Ro.in sing.suo.cccclvj.incip.an illi.vbi facit singul.tex.in.d.§.sed aliud inferens ꝙ ex hoc aliij testes ꝑferunt̃.Et vide Archi.ꝛ domi.in.d.§.sed aliud vbi exponũt repentinum.i.indiscrete ꝛ inconsiderate loquentẽ:dicentes hoc esse in arbitrio iudicis.Addunt etiã moderniores quod no.Bald.in.l.vnica.C.de emen.iusti.codi.vbi dicit ꝙ fides testiũ dicit̃ vacillare ꝑpter nimiã obscuritatẽ:ꝛ Barto.in.l.ea.ff.de contrahẽ.emp.testem obscurum equiparat tacenti verũ.Et domi.in.§.alias.xxv.distin.ꝛ in.c.erit autem lex.iiij.dist.ꝙ positio obscura excusat respondentem obscure: adeo qd hic respondens potest ex interuallo responsionem reuocare. Addunt etiã Bal.in.l.fi.C.de sen.vbi redarguit iudices verba obscura in sententijs ponẽtes.ꝛ do.Card.ꝛ Jo.de ana.in.c.de simoniace.ꝑ illũ tex.de simo.reprehendunt litigantes facientes positiones intricatas:ꝛ doc.nõ ponẽtes doctrinas claras.Addũt tex.hic in ꝓemio.in ver.sane.facit quod voluit Bar.in.l.quicquid.ff.de verb.oblig.vbi inuehit contra quendã scribã cuius dictamen nõ intellexit papa Jo.q2 obscurũ.ꝛ glo.in.§.sed hec solẽnia.insti.de verb.obl.inuehit cõtra habentes vnũ in ore aliud in corde.hinc est quod de essentia legis est ꝙ sit clara.d.c.erit aũt lex.Ideo statutũ ambiguum non meretur allegari in causis.vnde sententia lata contra statutum de cuius intellectu probabiliter dubitatur non dicitur cõtinere errorẽ expressum:vt no.Bal.ff.de re iudi.l.cũ prolatis.ꝛ Bal.in.c.fi.in.iiij.co.in ver.vlterius no.de consti.ꝛ idem de lege ambigua.vt nõ possit allegari ad de-

Nicolai de Tudeschis

Siculi: Abbatis Monaceñ. Archiepi Panormitani: Cõmentaria in Primã Primi Decretalium partem: incipiunt.

Auxilium Dei in omni opere inchoãdo inuocandum est.

2 Testis loquens repentine presumitur mendax. Si vero loquitur morose presumitur dubius.

3 Materia posita in diuersis locis inducit difficultatem studentibus.

4 Doctor debet in suis dictis esse breuis: ꝛ nõ superfluus.ꝛ idem in aduocato.

5 Differentia inter epistolam decretalem: decretum ꝛ constitutionem.

9 Studentiũ appellatione cõprehenditur doctor in fauorabilibus: secus in odiosis.

7 Clericus qui ex priuilegio potest studere in iure ciuili an possit in eo doctorari: ꝛ ipsum legere.

8 Cõis vsus loquendi prefertur proprio significatui vocabuli ꝛ statuta intelliguntur ẽm cõmunem vsum loquendi.

9 Nepos nõ venit appellatione filiorũ de cõmuni vsu loquendi licet de proprio significatu veniat.

10 Nepos ex sorore vel fratre venit appel. nepotis de cõi vsu loquẽdi etiam in odiosis: licet secus sit de proprio significatu.

11 Verba prolata a peritis an intelligantur secundum communem vsum loquendi: an ex proprio significatu vocabuli.

12 Statutũ dictans quando verba debent intelligi nullo extrinsecus intellecto: intelligitur quod verba debent intelligi ex proprio significatu nõ secũdum cõmunem vsum loquendi. Secus si dicat quod debent intelligi prout iacent. nam tunc intelligitur secundum communem vsum loquẽdi: supra nu.10.in fi.

13 Legere an dicatur ille qui mente legit: vel q non intelligit: quod facit ad multa.

14 Testis qui dicit se scire quia legit: sufficienter concludit.

15 Sententia continens iuris errorem ex mente vel interpretatione non est nulla.

Statutum puniens legentem instrumentum an comprehendat illum qui legit mentaliter.

16 Argumentum a simili tollitur: si nõ assignatur aliqua dissimilitudo.

7 Carens aliquo sensu corporeo vtrũ possit esse iudex.

18 Judex dicitur iudicare ẽm conscientiam informatam iuribus partium.

1 Gregorius † Episcopus Quoniam omnis ratio superne creature vel eterne scientie in deo est qui est earum caput ꝛ autor: ꝛ quicquid alibi querit̃ hic perfecte inuenitur: quia hec est perfecta virtus ꝛ sapientia.xxxvij.distinc.capi. legimus. §. hinc etiam.ij.ideo ipsius postulato presidio qui dixit ad Moysen Exodi.iiij. Perge igitur et ego ero in ore tuo doceboq3 quid loquaris: fidẽtius huius vtilis libri in ordine primi: lecturam aggrediar. Et quoniam de more legentium ac scribentium est primo expedire gloss. primã antequam fiat transitus ad textum quoniam ipsa est generalis ad totum librum.ideo eam primo expediam cum aliquibus vtilibus suppletionibus.ꝛ postea reassumam materiam glo. per alia verba vtiliora. ¶ Hec igitur glo.in effectu querit de sex.ꝛ sextum non prosequitur. Primo eñ querit que fuit intentio Domini Gregorij in hac compilatione: ꝛ responde vt in ea. ¶ Et ex hac prima particula gloss. quinq3 notabilia eliciuntur. 2 ¶ † Primo cõtra testes dispersim ꝛ vario modo loquẽtes hoc enim aufert intellectũ: sicut ꝛ decretales olim posite in diuersis voluminib⁹ ingerebãt difficultatẽ ꝛ auferebant verum intellectum: de quo vide textum[a] in capitu. finali.§.sed aliud.v.q.v.[b] vbi glossa dicit qd testis repentine loquens presumitur mendax: q2 presumitur subornatus.si vero loquatur morose presumitur dubius.l.distinc.ponderet.an aũt testis examinator[c] dbeat redigere in scriptis qd testis vacillabat vel quod morose vel repentine loquebatur.dic vt no. Innocen.in capitulo quoniã.de probatio.ꝛ ibi dixi. 3 ¶ † Secũdo ex glossa colliguntur duo que inducũt ꝛ ingerunt difficultatem studentibus[d] ꝛ legentibus. Primo quando materia ponitur in diuersis locis: quod facit multum contra Innocentium qui vnam et eandem materiam in diuersis locis ponit vario modo loquẽdo.vt patet exemplum in no.per se. in capi.olim.el secundo.de restit.spolia.ꝛ in.c.cũ deputari.de iudi.ꝛ in.c.cũ venerabilis. de relig. domi. 4 ¶ † Secũdo facit cõtra doctores diffuse

cisionem cause dixit notāter Bar.in.l.in ambiguo.in prin.ff.de re.du. ⁊ plene per Imo.⁊ Ro.in.d.l.cū prolatis.per illū tex. Et ideo ignorantia iuris obscuri excusat per do.Card.in cle.j.in.iiij.q.de regu.⁊ in cle.j.in.§.sane.in.ij.op.de vsu.⁊ in cle.j.in.xxv.qō.de reb.eccle.nō alie. Et exceptio obscura habetur pro nō exceptiōe ſm Bar.l.ij.§.si duobus per illū text.

ff.de adi.le.ꝓbatur i.l.titie texto res ꝑ illū ⁊ text. ff.de leg.j. obscurū est qō intelligi nō pōt.l.ij.ff. de his qui ꝓ non scriptis habenť. ⁊.l.ita fidei.ff.de iur.fis.⁊ per glo. ij.ff.de pact.in.l.5 veteribus.ego ꝑ ꝑmo dicto abb. ꝯtra testes vario modo loquentes adduco bon.tex. iuncta gl.in ver.varios extitisse.⁊ in ver.vacillasse.in ca.cū ecclesia.de can.pos.⁊ proprie.⁊ in.l.qui falso vel varie.ff.de test. Limitarē tñ nisi varietas testiū tenderet in vnū finem ⁊ in substantia ⁊ sensu cōcordarēt.lʒ essent varij in cortice verborū.ita pulchre dicit Alex.de Imo. in consi.lxxviij.incip.in cā ⁊ lite vertente.in.iiij.col.in.j.vol.consi.et in consi.cxix.inci.in cā ⁊ lite vertente.in.j.co.in eo.vo.⁊ voluit do.meus Bar.in repe.d.c.cū ecclesia.in.xvij.co.⁊ gl.est celebris.in.c.dudū.in ṽ. substantia.de cōuer.coniu.⁊ alia glo.in.l.ob carmen.in verb.assistit.ff. de test.⁊ est bo.tex.in.l.qui sententiam.in ver.in vnum cōspirantes cōcordantesq rei finem.C.de pe.⁊ voluit Bu.in.d.c.cū ecclesia sutrina. Contrariū tñ senserunt idē Bu.⁊ Abb.in.c.nihil obstat.de ver.sign. ⁊ Bal.in.c.bone memorie.el.j.in.viij.col.in ver.sed quid dices.de ele c. ⁊ bu.in.d.c.ecclesia.distinguit ꝙ aut est varietas in verbis seu in mēte ⁊ tunc vitiat dicta testiū:⁊ ita loquunť iura de varietate testiū. Aut varietas est in verbis seu cortice verborū retenta tñ in mente et.tunc talis varietas non vitiat dicta testiū:vt in.d.c.nihil Ego concordarē alio modo.aut testes dicūt ꝙ hec fuerūt verba formalia:sʒ in effectu non concordant ⁊ non probāt.⁊ ita ꝓcedat doctrina.Bal.⁊ do.ant.⁊ abb.in preallег.locis. Aut testes nō dicunt ꝙ verba formalia fuerūt ista que ipsi referūt:⁊ tunc satis est ꝙ concordent in effectu.⁊ ita ꝓcedat opi.Alexan.in.d.cōsilijs.⁊ do.mei in.d.c.cum ecclesia.⁊ glo.in.c. dudum.in ver.substantia.⁊ tex.in.d.l.qui sniam.⁊ in.d.c.nihil. ¶ Limitarem.ij.nisi testes variarent in modo.nā ad varietatē modi non variatur finis.vnde facit ꝙ si testes sint concordes in principali dicto licet discrepēt in mō ⁊ in cā dicendi per hoc nō fit varietas vel ꝯrietas. ita pulchre d.xit bu.in.c.qm̄.in ver.no.quarto.de offi.ordi.per Inn.in c.qualiter.el.ij.de accu. ¶ Limitarem tertio nisi ista varietas cōprehenderet diuersitatē tēporis:puta qꝛ testis in vna instātia nō deposuit de die.in alia dixit recordari de die. Quia per hoc non videť esse varius seu cōtrarius.ita dixit bar.in.l.qui bona.§.si quis stipulatꝰ.in prin.ff.de dā.infec.facit simile ꝙ dixit Bal.in.l.de tutela.C.de in inte. resti.mi.⁊ facit pulcherrimus tex.in.l.qdā tabularū.ff.de fur.ſm ang. ibi.ꝙ si testis vno tēpore nō est recordatꝰ ⁊ alio tpe recordať nō diciť cōtrarius nec variꝰ nec periurus.l.iij.§.due cause.ff.ad car.⁊ inquātū moder.accumulant aliqua de obscuritate accōmodatius dicā in.c.fi. j.de consti.post abb.⁊ alios. ¶ Adde tu post dicta do.Feli.relata hic per do.Ant.cor.mihi patrē optimū ꝙ incauta locutio protrahat in errorem.Spe.in tit.de exce.§.iiij.item not.quoq ad repentinitatem. adde quod voluit ro.cōsi.ccclvj.f.ꝙ confessio emanata post terminū deliberatiuū non pōt pretextu erroris reuocari qō secus esset si repētina esset. Unde aūt ꝓueniat obscuritas ⁊ an positioni obscure sit respondendū.vide Spe.in tit.de positio.§.vij.ver.iij.⁊ ver.ix.vbi dicit ꝙ obscure rñdens habeť pro cōfesso.⁊ obscuritas in cōfessione facit vt illa intelligať de minimis.ita Spe.in tit.de loca.§.vj.ver.lix.⁊ qō testis obscure loquens reprobeť:voluit Spe.in tit.de loca.§.j.ver.itē ꝙ testis.⁊ no.ꝙ licet publicatis attestationibꝰ etiā in cā summaria.⁊ in alia instantia non admittať articulus declaratiuus tēporis articuli obscuri dati ad ꝓbandū prescriptionē tñ iudex est in culpa si testis nō examinat specifice de articulo ⁊ cōtinuatiōe tēporis:⁊ de bona fide etiā si pars nō dederit in articulo:⁊ poterit iudex didicitis testificatis ex officio suo interrogare testes vt declareť illa obscuritas secūdū Inn.in.c.ꝑ tuas.in verbo negligēter.de testi.⁊ ita refert ⁊ seqť ro. cōsi.ccclxxix.⁊ vide do.de ro.i cōclusione.de testi.⁊ dū dꝛ ꝙ exceptio obscura habeť ꝓ nō exceptiōe. Adde ꝙ si obscuritas venit accessorie ꝙ illa nō ꝑiudicat ſm Old.cōsi.ccvij.in fi.⁊ vide Ang.cōsi.cclxxxiij. ⁊ ibi an sufficiat testes cōcordare in vnū finē.⁊ per Fulgo.consi.clxj. Io.de ana.cōsi.lxxviij.vbi sequiť Bal. Et an dictū testis dubiū iuueť per aliū.vide Ant.de bu.cōsi.xlv.⁊ an iuueť per rationē sui dicti.vide Fulg.vbi supra.⁊ an testis dicatur contrarius ex eo ꝙ primo dixit se scire deinde credere vel econtra.adde Ang.allegato cōsi.in fi. Aret. consi.xliiij.⁊ qñ testis qui primo dixit scire ⁊ postea nescire probet et non probet vide Fran.Are.consi.lxxj.in.ij.col.⁊ qñ testis dicatur vacillare.vide Alexan.consi.lxiij.ij.lib. Ber.Lan.

Anto.Francis. ¶ Et quid sit vacillatio et qñ testis dicať vacillare.vide Alex.in ꝯsi.xliij.in.j.parte ꝯsilioꝝ.vbi inter cetera dicit ꝙ testis qui vnū dicit in iudicio:⁊ aliud extra iudiciū dꝛ vacillare. ⁊ adde ꝙ testis cillās pōt de falso puniri vt ē gl. in.c.q falsas.iij. q.iiij.⁊ habeť ꝑ Bar.⁊ Alex.in.l.eos.ff.de fal.⁊ talis vacillatio ita punitur in notario sicut in teste vt dixit Bal.in.l.scripture.in.ij.col.C.de fide instru.⁊ dixit Alex.in cōsi.lxiij.inci.breuiter omissis qō vacillatio est indicium sufficiēs ad torturā.⁊ dixit Bal.in.c.j.in.iij.co.si inter dñm ⁊ vasal.lis oriatur.in vsibus feudorū.qō vacillās pōt torqueri etiā per delegatū principis quod etiā voluit Bal.in.l.presbyteri.in.ij.no.C.de episc. ⁊ cleri.vacillās aūt corā arbitro debet torqueri per iudicē.vt no.volu.Ang.in auť.de testi.in.§.si vero ignoti.in.iij.not.⁊ adde qō vacillatio testis dʒ scribi in actis ꝑ notariū ſm Bal.in.d.l.presbyteri.⁊ voluit Inn.⁊ Lanfran.oria.post eū in.c.qm̄ cōtra falsam in gl.sua in verbo instrumentorū.de ꝓba.⁊ habeť per Bar.in.l.de questiōe.in.§.tormenta.in ver.⁊ ex hoc dicit Inn.ff.de questio.⁊ plus dicit Inno.⁊ Io. and.in.d.c.qm̄ cōtra.ꝙ licet notarius nō intelligat quid sit vacillatio testis si scribat de mādato iudicis probatur vacillatio qō etiā voluit Bal.in.l.nullū.in.j.col.C.de testi. De variatione aūt quid sit ⁊ qñ admittať ⁊ qñ non in teste:⁊ an in diuersis instātijs admittatur:⁊ quomodo.vide Spe.in ti.de inquisi.in.§.nunc tractemus.ver.vltimo queritur.vt plene ꝑ Flo.in.l.q falso vel varie.ff.de testi. De obscuritate aūt dicas qō illud diciť obscurum qō bene nō pōt intelligi ſm Bald.in.l. hac consultissima.in.iij.col.C.de testa.⁊ in margarita sua super Inn. in.xiij.col.in verbo testis.⁊ habeť per Spe.in ti.de teste.in.§.j.in versi. item ꝙ testis obscure.⁊ in tit.de posi.in.§.vij.in versi.iij.vbi declarat ex quibus ꝓueniat obscuritas.⁊ ibi dicit ꝙ obscure rñdēs habeť pro cōfesso.⁊ etiā ponit qñ positioni obscure sit respōdendū:⁊ cōtra quē debeat interꝑtari obscuritas sermonis in ꝯctibꝰ.habeť.in.l.veteribus ff.de pact.⁊ in.l.labeo scribit.ff.de contrahē.emp.⁊ in.l.si arborē.in.§. hec lex.⁊ ibi ꝑ Bar.ff.de ser.vrb.pred.⁊ vide Bar.in.l.inter stipulantem.in.§.si stichum.ff.de verb.obli.⁊ in.l.ab executore.ff.de app.vbi de obscuritate verborū iudicis ⁊ testium quomodo ⁊ contra quem debeant interpretari:⁊ an obscuritas libelli ⁊ sententie debeat interpretari ⁊ per quem habetur in.l.si quis intentione ambigua.ff.de iud. ⁊ dixit Bal.in.d.l.hac consultissima.in.iij.col.quod obscuritas sententie potest declarari etiā per iudicem executionis.⁊ adde etiam Bald. in.l.qui se patris in.ij.col.C.vnde liberi.quod obscura responsio facta in iudicio potest ⁊ debet declarari.⁊ vide etiam Bal.in.d.l.hac consultissima.in.ij.col.vbi dixit ꝙ obscuritas vitiat citationem.

a ¶ Scdō facit cōtra doc.diffuse loquētes. Doctor debet esse breuiloquus.adō Bu.in.d.c.cū sit ars.in gl.fi.vbi dicit illā gl.esse nota.cōtra verbosos.⁊ ibi Io.alleg. Senecā.xxxviij.epistola ad Lucil. Nec multis opus sed efficacibꝰ.⁊ facit bo.tex.in.c.nō mediocriter de cōse.dist. v.et bo.tex.in auť.de referēdarijs.circa finē co.ibi multitudo nihil hʒ honestum.et ibi hec lex nostra multitudinem quidem expellens.coniunctis ibi gl.in ver.honestū.⁊ in ver.quoniam in paucis.⁊ ibi Barto. facit bo.tex.in.c.si romanoꝝ.in ver.quid mēbranas occupas.xix.dist. ¶ Adde tu Spe.in ti.de aduo.§.j.ver.item quod est nimium.et illud Horatij. Dum breuis esse laboro obscurus fio.et dicit Ro.in sing. suis.fol.xxiij.ꝙ verbosus aduocatus potest priuari officio aduocationis.per glo.sing.in.l.ex eadem.ff.de postul.

zacharias. ¶ Rom̄.in sing.suis.fol.xxiij.dic tu quod est.dccxlj.in ordine quod incipit an nimis verbose.

¶ Et qꝛ sumus in materia aduocatorū qui verbosi esse ꝓhibentur. Adde tu qō si iudex cōcesserit aduocato vt vnū solū verbū adhuc dicat qō poterit talis aduocatus impune dicere infinita.ita no.Iac.bu. post Odoff.in.l.si qñ.la.j.⁊ qō ibi not.in.addi.ad eū.C.de bo.vac.lib.x. zacha.

b ¶ Appellatione studentiū nō cōprehendiť legens. Et sic non cōprehēdiť doctor post gl.cōclude vt hic ꝑ istū cui adde do.meū Andreā sicul.in.c.fi.de ꝓb.⁊ in.c.fi.de simo.et Pet.de anch.in ꝓemio.vj. in.viij.co.ibi vtrū appellatiōe scholariū includiť doc.⁊ ibi ꝑ Gem̄.ij.

loquentes.a nam superflua ingerunt difficultatem.vt in textu in glossa vnde doctor debet esse breuiloquus.pro hoc vide glossam.capitulo cū sit ars.de etate ⁊ qualitate.que redarguit aduocatos allegātes multa inutiliter.melius enim est pauca idonea effundere ꝙ multis inutilibꝰ homines ꝑgrauare.vt dicit textus in.l.ij.§.contrariū.C.de vet.iure enu.⁊ sepe experiētia compertum est quod bona allegatio inficitur ⁊ obnubilatur ob nimiam allegationem ⁊ sinistra oritur suspicio contra allegantem. ¶ † Item nota ex hac particula glosse differentiam inter constitutionem et decretalem epistolam. Et conclude quod constitutio ecclesiastica varijs nominibus nuncupatur:quandoq enim appellatur canon: quandoq decretum quādoq decretalis epistola:quandoq dogma:quandoq sanctio:qñq mandatum:quandoq interdictum:⁊ de his vide.iij.distinctio.in summa.⁊ pro intellectu glosse dic quod proprie decretalis epistola est cōstitutio quā papa edit cum consilio cardinaliū vel sine ad alicuius consultationē. Decretum vero quādo ad nullius cōsultationem. Cōstitutio vero quandoq capitur specifice:⁊ est proprie qō princeps statuit:vt in.c.constitutio.ij.distinctio. ⁊ dicā.j.super rub.de consti. ¶ Item not.finalē intentū huius cōpilationis:fuit enī intentus vt

6 ꝓuideret vtilitati legētiū. ¶ Et ex hoc.⁊ ex gl. notabile collige dictū:quod appellatiōe studentium non comprehēditur legens:b ⁊ sic non com

ver.not.iij.⁊ per oēs hic plenissime per dñm meum in proemio cle. ¶ Adde tu Ro.consi.ccxxij.Ber.Lan.

a ✠ Sebast .Sapia. ¶ Doctor.de veritate eorū q̄ dicit hic do. Abb. late disputat Ludo.bologni.in ꝯmēto theodosiani p̄uilegij concesso Bononiēsib⁹.in ver.oib⁹ studentib⁹.qd priuilegiū nōnulli existmant esse fictitium.

b ¶ Studium continet.pondera q: ver.studiuȝ.adaptatur ad vtrūq̧ lȝ ergo ibi dicaꝛ docētes ⁊ studētes nō tñ cōtradicit dicte legi prime.C. de excu. artifi.⁊ eodē modo rñde ad. c. super spec. imo ibi in ver.cupimus studium ampliare. ptȝ ꝯtrium. Nam verbū studēs est indifferēs ad docēdū ⁊ ad audiēdū seu discendū dterminaꝛ ⁊ specificatur s̄m materiam cui adiungitur nec mirum q: idē verbū ad diuersos relatū diuersimode capiꝛ. c. cū dilecti. de ꝯsue.ca. olim. d̄ rescrip.c.ab excōicato eo.tit. facit.c.nonne. xxxvij.dist.in ver. in suo studiosus corde. And. Barb. Anto.Francis. ¶ Et an q̄ d̄r in scholare ⁊ studēte habeat locum in doctore ⁊ legente:⁊ econtra vide bar.in.l.j. in §.nec castrēse. ff. de colla.bo. ⁊ an p̄uilegia ꝯcessa scholaribus habeant locū in doctoribus legentibus habes per Bald.⁊ doc.in auꝛ.habita.C.ne filius pro patre.⁊ an liceat legere vel studere in dieb⁹ festis:⁊ qñ vide ⁊ do. Abb.⁊ alios post eum.in.c.j.ꝭ.de fer.

a prehenditur doctor:ᵃergo priuilegium scholaribus indultum non videtur doctoribus indultum:⁊ multofortius hoc p̄cedit in statutis disponentibus de studentibus.domi.Ant. dicit q̄ de proprio significatu vocabuli appellatiōe studentium cōprehenditur doctor maxime legēs: intendit enim studio inquātum legit.ad hoc adducit tex.in proemio ffoꝝ.in.§.illud vero. vbi dicit tex.quod doctor dicitur studiuȝ peragere: sed ex communi vsu loquēdi non comprehenditur ⁊ vsus loquēdi attēdi dȝ.vt in.c.ex literis.el. j.⁊ qd ibi no.de spō.⁊ in.l.libroꝝ.§.qd tñ cassius. ff.de leg.iij. ¶ Aduerte prio:q: hec solutio nō vꝛ indistincte vera.p ea tñ adduco text.in. c. aliquāti clerici.xxvj.q.v.vbi ptȝ ex p̄ncipio iuncto fine.q̄ appellatione studij ꝯprehēdiꝛ doctrina. ita facit tex.in.l.ij. C.de excu.art.li.x.ibi studium docēdi atq̧ discēdi:⁊ maxime q: docēdo qs efficiꝛ peritior:vt ptȝ i illo ti.l.j.⁊ ipsi pitiores fieri ⁊ filios erudire ⁊c.vñ gl.dat ibi versus. Disce re si q̄ris docearis sic ipse doces. Nā studio tali tibi p̄ficis atq̧ sodali:⁊ intellige de eo qui prouectus est q: null⁹ pōt in sciētia ita esse p̄uect⁹ cui⁹ sciētia nequeat augeri.iuxta illud. Audiēs sapiēs sapiētior erit ⁊c. Nā min⁹ erudit⁹ alios docere nō pōt imo seipsum ⁊ alios in cōfusionē ducit.vt in cap.si clericatus.xvj.q.j.dum dicit ibi tex.in fi.qd cauere qs dȝ ne absq̧ doctore ingrediatur viā quā nunq̄ ingressus est.⁊ alibi canon. Qualis erit edificatio discipuli si magistro se intelligat esse maiorē.viij.q.j.c.qualis.⁊ in summa qualis debeat esse doctor alios docens vid bo. tex.in.c.oportet.viij.q.⁊ in.l.j.C.de p̄fef.q in vr. cōstā.li.xij.vbi tex.facit illos comites q legerūt iugiter p.xx.an.Sed in contrariū faciunt multa: ⁊ primo.c.fi.ꝭ.de magis.vbi studētes ⁊ docētes ponit tex.vt diuersa.ergo appellatiōe studentiū nō ꝯprehēdiꝛ doctor:ad idē tex.in.c.sup specu-

b la.ꝭ.ne cle.vel mo.vbi ptȝ qd studiū cōtinetᵇin se auditū.nā primo tex.ibi premisit de audiētibus ⁊ postea submittit q̄ epi in quorū diocesi studēt ⁊c.⁊ sic p̄prie ille dicit studere qui alios audit.ad idem text.in.c.ex studijs.de presumptio. iuncto principio text.cum eo quod sequitur ibi auditioni sapientium ⁊c. Fatendum tamen est quod stu-

c diumᶜquādo q̧ comprehendit alios actus preter meditationem sciētie:vt patet in.c.iij.de pac. ibi studiose agēdum est ⁊c.⁊ in.l.ij.ff.de do. inter vi.⁊ vxo.⁊ Judicū vlti.c. Jngentiq̧ studio p̄uidendū est ⁊c. Jtem hoc probat diffinitio.nam studere est discipline inuigilare ⁊ cū tota animi volūtate applicare ad proficiēduȝ in ea. s̄m Hug. quem sequitur Jo.an.⁊ Archi.in.c.cū de diuersis.de priuil.lib.vj.⁊ hec diffinitio nō p̄prie cōpetit doctori qui doctus ⁊ eruditus esse dȝ ⁊ p̄uectus:vt in.c.prealle.in fi.de magist.⁊ in.l.magistros.C.de profes.⁊ medi.lib.x.⁊ in.c.cū ex eo.de elec.lib.vj.⁊ in prealle.c.oportet. Jtē doctor nō dicitur p̄prie studere:sed alijs viam aperire et ipsam sciētiam exponere seu alijs tradere:vt dicit tex.in proemio ffoꝝ.post prin.⁊ in.§.incipite.

7 ¶ † Jdeo Jo.and.in regula cū quid p̄hibetur. de reg.iur.lib.vj.in mercu.multum dubitauit de illa qōne. Nūquid virtute priuilegij per qd concessum est studētib⁹ in bononia:lȝ a iure sit prohibitū vt possint ibi audire ius ciuile ⁊ i eo libere studere. Nūqd possint tute hoc ius legere ⁊ i

d eo doctorari. Et añ factū consuluit qd caueantᵈ post factū vero nō credit illos icidisse i canonē. Sed quātū ad p̄missam qōnē bñ puto q̄ si pri-

e uilegiū est fauorabile appellatiōeᵉscholariū cōprehendiꝛ maxime legēs.sȝ si est odiosuȝ tūc nō cōprehēdiꝛ q: nō p̄prie studet:vt p̄dixi facit qd dicā.ꝭ.de salutatione in illa qōne an appellatiōe scholariū cōprehēdaꝛ doctor.⁊ ad tex.i p̄emio ffoꝝ.quem allegat.d. Ant. Rñdeo qd ibi capiꝛ studiū pro loco studij.nā maxime ex doctorib⁹ peragitur studiū:vt patet in dicta.l. magistros. ⁊ ita etiam capitur in. c. cū ex eo.de elect.libr. vj. ⁊.c.cū de diuersis.prealleg. Fatendum est tamen q̄ actus legendi est cōmunis doctori ⁊ scholari

f busᶠvnde etiam scholaris dicunꝛ legere vt aperte patet in.c.nō magno.ne cleri.vel mo.⁊ in p̄all. c.cum ex eo. De doctore p̄batur in cle.j.de magist.⁊ hoc verum ex p̄prio significato vocabuli: sed vsus loquendi habet oppositū:quia tantum doctores legentes cōprehendūtur ex cōi vsu lo-

8 quendi. Et ideo incidenter examinanda est hec

g vtilis qd. ¶ † Nunqdᵍ vsus loquendiʰ prefertur

h proprio significatui vocabuli. Et p intellectu p̄-

d ¶ Caueant.adde tu videndum pulchrum cōsiliū Cal.de magistris, vbi concludit q̄ abbas potest doctorari in legibus.⁊ Abb.late ꝯsilio lxxxviij.vbi ponit d̄ monacho.⁊ an possit petere expensas studij ab abbate. Ber. lan. ✠ Sebasti.Sapia.

e ¶ Appellatiōe. Contra et appellatione doctorū veniūt scholares in materia fauorabili Bar.in. l.j. in fi.ff.so.ma. vbi Alex. Rom.i. l. ij.in prin.eod. ti. vbi dicūt q̄ p̄uilegium cōcessuȝ doctori eijciendi fabruȝ competit etiā scholarib⁹. Zacharias.

f ¶ Est cōis doctori ⁊ scholaribus. Dic ad h̄ vt p̄cedat reqriꝛ primo q̄ volēs legere sit idone⁹ vt no. Fel.post doc. i. c. qm̄.d̄ magi. Qd tñ limitat Jn.ibi nisi iusta cā ⁊ rō h̄ ipediret . puta nimia multitudo offerētiū se legere. Aduerte qñ q̧ volens legere debet petere lēgēdi facultatem vt no.Feli.vbi.ꝭ. qui alle.c.cum ex iniuncto de here. ⁊ dictum Bal.in l.si donationum. C.de nup. ⁊ quid si nō fuerit admissus vtrū possit his non obstantibus legere.no. Ja.rebuf.in.l.si quis.la.j.et ibi in addi.C. de decu. lib.x.

c ¶ Studiū.adde Ang.in.l.j.C.de theusau.li.x.in ver.studio,vbi notat illud verbum pro statutis dicentibus. Si quis studiose p̄cusserit aliquem in tantū puniatur qd ille dicaꝛ studiose percutere qui percutit certo proposito.vnde si casu esset facta percussio nō puniretꝛ pena statuti pro hoc est gl.ordi.in.l.vnica:ver.occultator.C.de his qui se deferūt.lib.x.⁊ vide qd no.Bar.in.l.j.§.j.ff.si qs test.liber esse iussus fuerit.⁊ vide tex.in auꝛ.de resti.⁊ ea q̄ parit in verbo studio,colla.iiij.⁊ ibi Ange.quod verbū studiū denotat malitiam.⁊ vide gloss.fi.in ver. ex studio.q̄ incip.id est dolo vel fraude in auꝛ.vt exactione instāte dotis ⁊ ibi Ange.collatione.vij.vide tex.in auꝛ.de nup.in.§. si vero ab initio.in versiculo studio.⁊ ibi Ang.colla.iiij.⁊ vide tex.⁊ ibi Bal.in p̄ncipio.in auꝛ.ad hec.C.de latina liberta.tollen. Quod ista dictio ex studio siue aduerbium studiose signat malitiā ⁊ dolositatē. Et Bal. in.l. j.in.§.huius studij.in versi.quero quid est,dictū huius studij.ff. de iusti.⁊ iu.vbi diffinit quid sit studium.⁊ inducit illum tex.in ar.ad statutum q̄ si quis studiose fecerit tale quid,nā exponitur.i.volūtarie cum applicatione animi, Et in maleficijs aduerbium studiose signat malū animū,i.dolū. Sed in bonis actibus signat actū meritoriū. facit bo, tex.in.l.vnica.in ver.student,C.de rap.vir.⁊ in.c.sicut. de coha,cle. et mu.⁊ in.c.cum ab omni.de vita ⁊ hone.cleri. Et vide Jnnoc,in.c.prudentiam.de offi,delega. Quod si mandat papa delegato qd audiat studiose videtur sibi dare formam.

Ant,Francis. ¶ Et qñ aliquid dicaꝛ fieri studiose.vide Ang.in auꝛ. de defenso.ciui.in.§.decreto.in fi.⁊ auꝛ.de nup.in.§.si vero ab initio.et Bal.in.l.ex verbis.circa finem.vbi dicūt q̄ intelligitur studiose:id est dolose fraudulenter ⁊ appensate.vide plene per Ang.are.in suo tracta.maleficio in glo.in verbo dolose.⁊ appensate.⁊ ibi per Augustinum arimineñ.in addi.spe.

g ✠ Seba.Sapia. ¶ Nūquid. Adde q̄ etiā in verbis diuine scripture cōis vsus attēdiꝛ. Ab.in.c.maiores.in.viij.no.de baptis. ⁊ qualiter p̄betur cōis vsus pulchre declarat regi⁹ senator do. Rochus Curti⁹ in repe.c.fi.in.vij.q.principali de cōsue. Et q̄ in statutis nō attendatur cōis vsus loquendi arguit Bal.in rub.de suc.feu.col.pe.de quo etiā p Fulg.in.l.si infanti.C.de iur.delibe.q̄ autem in statutis attēdi debeat multum probat Ludo.Bologni.in consi.lx.viso puncto.col.ij.

h ¶ Nunquid vsus loquendi. Adde latissimam apostillā Do. Fel. hic plura accumulantis an communis vsus loquēdi preferatur proprio significatui vocabuli:do.meum And.sicu.in repe.rubr.de fide inst.in xx.colū.et in repe.legis cum acutissimi.in.xix.col.et.xx.C. de fideicō. docto.in.c.ex literis.de spon. Pet.de anch.consil.clxxxiij. incip.apud me ista.q.⁊ consi.ccxxiij.incip. Quia primo quesite.versus fi. Bart.in l.j.C.de iur.calū.⁊ in.l.librorum.§.qd tamē cassius.ff.de leg.iij. cū alijs si.allega.per Feli.hic.amplia primo vt habeat locum predicta etiam in legibus peritorum et alijs dispositionib⁹ conditis etiam a iure doctis secundum Bu.hic.cui adde tex.⁊ ibi Bu.in.c.quāuis.in ver.vsus obtinuit.de verb.signi, Dy. Ray.et Bal.in.l. q̄ si nepotes.ff. de test. tu.et Bar.in.l.stipulatio.§.hec quoq̧.in fi.ff.de verb.obl. Amplia secundo etiam si statuto caueretur qd verba statutorū intelligātur p̄ut iacent:quia adhuc recipiunt interpretationem a cōmuni vsu loquēdi s̄m Jaco.de Bu.in proemio ffoꝝ. Quē sequūtur Fut.et Abb. hic et voluit Bal.in.l.omnes populi.in peñ.q.ff.de iust,et iur. vbi idem dicit etiam si statuta debent intelligi ad literam. et idem dixit Bald.in.l. de quibus.in pe.char,ff.de.ll.et in.l.data opera.in.v.char.C.q accu.nō poss.Barto.in.l.omnes populi.in fi.vj.q.ff.de iust.et iur.et Jmol.in.l. cesar.ff.de pub. Et de dicto verbo p̄ut iacet.vide Pet.de anch. cōsi.

cccxiij.incip.viso puncto.¶Limita predicta nō habere locū si statutum diceret ꝙ verba deberent intelligi ſm propriā significationē q⁊ tunc non attenditur communis vsus loquendi:q⁊ communis vsus loquendi non est propria significatio ſm Bal.in.l.labeo.ff.de sup.leg.⁊ no.Roma.singu.ccccxxvij.incip.cōmunis doctrina.Limita secundo nisi statuto caueatur ꝙ statuta intelligātur nullo extrīseco addito ſm But.in dicto ꝓemio.ff.et bu.⁊ abb.hic.⁊ Ro.ī dicto sing.⁊ sentit Bar.in.d.l.labeo ⁊ Bal.in.d.l.oēs ppli.xij.col. Notabis ēt ꝙ ad ꝓbādū cōez vsū loquēdi nō sufficit testes dicere ꝙ cōiter sic d̄r:sꝫ bñ dñt dicere se ita audiuisse dici alˀs nō ꝯcluderēt tāꝙ d̄ ꝓprio sensu nō deponētes ſꝫ Bar.in.d.l.labeo.⁊ bal.in.l.de quibꝰ circa finē.ff.de le.⁊ An.de bu.in repeti.c.fi.de cōsuetu.in vlti.colū.Notabis etiā ꝙ ad cognoscēdum communem vsum loquēdi attēditur maior pars ciuitatis vel loci ſm abb.in.c.ex parte.j.de censi.ꝓpter glo.ibi in ver.primo casu.Nota etiaꝫ qd̄ ille qui alleg.cōeꝫ vsum loquēdi hꝫ ipꝫ ꝓbare.⁊ difficilem esse hoc ſm Joan.de ana.in.c.vno.in.vij.col.j.de sagit.⁊ Pau.de cast.cōsi.ccxciiij.incip.presupposito quodam statuto.

¶Adde tu post verba dñi Feli.relata hic p.d.And.sicu.an in statutis cōis vsus loquendi peritorū sit attendendus.Ant.de but.consil.xxv.Calde.ꝯsi.ix.de ꝯstitutio.Roma.ꝯsi.iiij.⁊.xxxij.⁊.cccix.Raph.comen.cōsil.cxlvj.Fulgo.consi.xl.cxix.⁊.cliij.Ang.cōsi.xxvj.⁊ an dicta testiū debeant intelligi ſm cōem vsum loquendi.vide Ro.consi.cccj.⁊ an verba testatorum:per eundem consi.clxxviij.⁊ an verba contrahentium per Ang.consi.ccl.Qualiter testes debeāt deponere de cōi vsu loquendi.vide Fran.are.consi.lxxij.⁊ Rapha.comen.consil.vij.vide Alex.consi.lxxxij.j.lib.Ber.

¶Zacharias.Adde tu ne fallaris per theoricā Barto.communiter approbatā per scribentes in.l.labeo.ff.de supellec.lega.ꝙ nō sufficit probantē communem vsum loquendi in materia statutaria fuisse et esse.x.annis citra:sed oportet ꝙ probet ꝙ erat tēpore conditi statuti:alias probatio non releuaret probantē.Istud fuit solenne dictum do.Fulgo.in.l.j.in principio.C.de iuramen.calum.dicētes se ita in practica obtinuisse in ciuitate Verone.⁊ hanc decisio.fulgo.sequitur ⁊ refert Vincentius palleotus in.l.j.in.v.charta.ver.q⁊ item dictū est.s.de cōmuni vsu.ff.de reb.cre.si cer.peta.Ratio aūt est in prōptu.Nam qui vult statutum interpretari non ſm propriam significationem sed ſm communem vsum loquendi:nihil aliud vult inferre nisi ꝙ cōcurrente communi vsu loquendi ⁊ propria verborū significatione debemus dicere ita voluisse statuētem ſm cōem vsum loquendi ⁊ intelligendi statuere.nō autem ſm propriam verborū significationē.Nam vt Bald.in tit.de pace constan.in ver.opisoni.dicit oīs sermo qui non consonat auribus vulgi dicitur penitus extraneus:q⁊ fatebor consequentiam.assumptum autem negabo:scꝫ ꝙ statuens habuerit respectū ad communem vsum loquendi cū sit qd̄ dicam ꝙ tempore conditi statuti non vigebat iste communis vsus loquendi:ergo allegantj incumbit onus probandi:q⁊ non sequitur nunc est cōmunis vsus loquendi ⁊ intelligendi:ergo statuens voluit ita debere intelligi suā dispositionē.possibile eñi est ꝙ tempore facti statuti non erat iste communis vsus loquendi:ergo vt dixi allegās hoc fundamentum sue in

mitte ꝙ etymologia dat propriū intellectū verbis:vt patet in.c.forus.j.de verb.signi.⁊ in.c.cleros.xxj.distin.optime facit textus.in.l.pupillꝰ.§.territorium.ff.de verb.signi.Et conclude breuiter post Bart.in proemio ffo⁊um.⁊ in.l.instrumentorum.ff.de fide instru.aliquid etiam per eū vide in auť.sacramēta.C.si aduersus vēdi.quod vsus loquendi prefertur proprio significato vocabuli:vt in.l.labeo.ff.de sup.lega.⁊ in prealleg.§.quod tñ cassius.⁊ in prealle.c.ex literis.etiam in materia stricta:⁊ hoc etiā sequitur.Bart.in.l.non dubiū.C.de leg.vbi not.dicit statuta intelligenda ſm cōem vsum loquēdi.¶ 9 †Hinc est qd̄ lꝫ appellatiōe filiorū ex proprio significato vocabuli etiā cōprehendanť nepotes:vt dicit tex.in.l.liberorū.ff.de verb.signi.tñ propter cōmunem vsum loquendi non cōprehēduntur nepotes:vt est tex.insti.qui da.tu.pos.in fi.vide ibi per 10 gl.†.hoc etiā dictū aperte sentit in simili Joā.an.in.c.fundamenta.de elec.lib.vj.in nouella.vbi dicit ꝙ lꝫ appellatiōe nepotis tm̄ cōprehendatur descēdēs ex filio vel filia vt ptꝫ in.l.j.⁊.l.iuris consultus.ff.de gradi.⁊ in.c.ad apostolicā.alias ad sedē.xxxv.q.v.⁊ patet etiam in arbore cōsanguinitatis ⁊ affinitatis.tñ ex cōi vsu loquendi cōprehēdiť etiā filiꝰ fratris vel sororis:⁊ ꝓpter istū vsum loquēdi cōcludit ibi talem nepotē includi etiam in dispositiōe illius.c.que est valde odiosa.Fede.de se.in cōsi.xxxviij.noluit descēdētes ex fratre vel sorore cōprehēdi appellatione nepotum in materia odiosa lꝫ aliquādo impropriētur vocabula.sꝫ dictū Fede.puto restringēdū qñ hoc nō habet cōis vsus loquēdi alias autem dictū suū nō procederet per predicta.⁊ dicit Bu.hoc procedere etiā si statutum [a] dictaret verba debere intelligi vt iacent.[b] †secus dicit in 11 legibus cōditis a iure peritis:q⁊ ⁊ tunc ſm eum verba regulantur nō ab vsu loquendi:sed a proprietate vocabuli.hoc intelligit verū do.Ant.⁊ puto bene nisi esset vsus loci cōdite legis:q⁊ tūc debēt intelligi verba ſm cōem vsum.secus aūt si lex cōprehenderet multa loca vbi nō est talis vsus loquendi:q⁊ tunc verba intelligūtur ꝓprie 12 ⁊ non regulātur ab vsu loquendi.¶†Item addit ⁊ aliud notabile videlicet ꝙ si statutū dictaret verba debere intelligi nullo extrinsecus addito vel intellecto tūc qd̄ debēt intelligi nō ſm vsum loquēdi:q⁊ ille intellectꝰ est extrinsecꝰ sꝫ ſm propriū significatum vocabulorū.⁊ hec nota q⁊ factum ad multa.¶Secūdo glossa principaliter querit que sit materia in hoc opere.Et respōdet quod sunt ipse cōstitutiones ⁊ decretales epistole sub singulis titulis collocate.Hec particula gl.potest dupliciter intelligi ſm Joā.andr.Primo qd̄ ipsa collatio constitutionū sit materia ⁊ ſm hoc gl.nō bene diceret:q⁊ hec collatio facit hic volumē:⁊ volumē nō est materia suypsius.Potest ⁊ secūdo intelligi de decretali ꝓut primitus extrauagabanť:⁊ ſm hoc gloss.bene dicit qd̄ ipse decretales extrauagātes fuerūt:⁊ sunt materia huius compilationis:vt expresse colligitur.j.in ꝓemio.§.sane.Et aduerte q⁊ hoc procederet inꝙtū Grego.nihil de suo posuit.sed respectu iuriū per eum editorū:materia est illa q̄ est in hac scientia.⁊ dicunt quidā:vt refert hic Jo.an.ꝙ materia est bonū cōe sicut ēt in sciētia morali.⁊ ꝓ hoc.l.j.ff.de iusti.⁊ iur.ibi ius est ars boni ⁊ equi ⁊c.Sꝫ veritas est ꝙ materia huius cōpilationis:nō dico scientie:sunt ipse decretales:sed materia sciētie.est ipsum bonum cōmune.hoc eñi intendit lex vt separet equū ab [a] iniquo ⁊ iustū ab iniusto vt in prealle.l.j.⁊ in.c.ad fidē.xxiij.q.v.⁊ de hoc etiā infra tangā.¶Tertio querit gl.que sit vtilitas ex hac cōpilatione.Et rñdet vt his lectis ⁊ intellectis sciamus di- 13 scernere inter equū ⁊ iniquū ⁊c.†Et ex hac particula no.ꝙ intelligere nō sequiť ad legere:[c] vñ potest esse legere sine intelligere:nā multiplex

tentionis est necessarium vt probet.

¶Anto.Franci.Circa cōmunem vsum loquendi quomodo inducatur vltra dicta Bar.in.l.labeo hic alleg.vide eundē Bar.in.l.j.in pen.col.ver.ex his ergo apparet.C.de digni.lib.xij.⁊ adde qd̄ vsus cōmunis loquendi non dicitur propria significatio:vt dixit Bart.per illū tex.in.l.cum delationis.§.asinam.ff.de fun.instru.⁊ i.l.j.circa mediū in vers.cōmunis enim vsus.ff.de suis ⁊ legi.⁊ addē ꝙ talis vsus cōmunis loquendi ꝓualet ꝯstitutiōi:vt ꝑ bart.i.l.oēs ppli.i.vj.q.ꝓnci.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ an ⁊ qñ hēat locū ī statutis dubijs.vide ēt bar.in.l.si quid earū.ff.de lega.iij.⁊ in rubr.de no.ope.nun.in.ij.colū.ff.de no.ope.nun.et per Alex.in.l.v.in prin.ff.de ver.oblig.vtruꝫ aūt possit alterare ꝓpriā vocabuli significationē:vide i.l.ij.ff.de vsufruct.earū reruꝫ que vsu cōsumūtur ⁊ ibi ꝑ Bart. Sebasti.Sapia.

¶Statutum.vide ad declarationē huius statuti q̄ ponit do.Frā.Curtiꝰ senior in cōsil.ix.ticinēsi.col.viij.vbi multum not.ꝙ lꝫ sit statutū huiusmodi non tñ prohibeť fieri interpretatio ꝙ masculinū concipiat femininum.vide etiā Feli.in.c.trāslato.col.iij.j.de constitu.do.Jas.in.l.quāuis.col.ij.C.de impu.⁊ alijs substi.in.l.iam hoc iure.ff.de vulg.⁊ pup.per Dec.in.l.fi.co.viij.C.de edi.di.adri.tol.Alex.in.l.j.co.viij.ff.si cer.peta.⁊ in cōsi.l.in.ij.col.in.j.vol.Fel.in.c.ij.in.ix.co.j.de rescri.And.in consi.xxxix.volu.ij.⁊ in consi.xxj.colū.xj.in.j.volu.⁊ in pluribus alijs Ludo.Bolo.in consi.lviij.viso igitur.col.iij.

b ¶Vt iacent.Adde qualiter intelligenda sunt predicta verba.Francis.Areti.consi.cix.Ber.

c ¶Quod intelligere non sequitur ad legere.Adde Pet.de anch.in.c.appellatio.de appel.lib.vj.vbi dicit quod legere est oculis cōspicere q̄ scripta sunt:⁊ allegat.l.j.hic allegatā:⁊ illud dicitur scriptū qd̄ legi pōt nō qd̄ pōt intelligi ⁊ cōprehēdi ex scriptis:vt no.Bar.in.l.que liberis.§.hec verba.ff.de vulg.⁊ pup.in vlti.q.per.l.j.in prin.ff.de his que in test.delē.⁊ no.Are.insti.de actio.in.§.quadrupli.in.vj.char.dū tractat materiā.l.fi.C.de edic.diui adri.tol.Adde tex.in.l.ij.in.§.inspectio.⁊ ibi Bal.⁊ doc.quēadmo.testa.ap.⁊ tex.in.l.j.in fi.j.rñsō.ibi inspectis cognitisqꝫ verbis testa.ff.eo.titu.⁊ ꝙ ibi no.Abb.in.c.contingit.in.ij.no.de fide instru.in.c.vltra tertiam.in vlti.no.de testa.Et vide gl.in.c.cum persone.in ver.integraliter.de priuil.in.vj.⁊ ibi Gemi.et Jmo.in.d.§.inspectio.⁊ Gemi.in.c.sciendū.in fi.xxviij.distinc.⁊ Bal.in.c.constitutus.el.secūdo.j.de testi.⁊ in.l.inciuile.ff.de.ll.⁊ in auť.qui semel.in pe.co.pe.C.de ꝓba.¶Limita primo nisi materia esset talis cuiꝰ substātialis effectus posset quodāmodo ictu oculi percipi.puta quādo quis scit in genere de qua materia tractat scriptura:lꝫ ignoret secundū quod in indiuiduo:⁊ statim videndo cognoscit an sit sermo affirmatiuus vel negatiuus:⁊ per hoc facile esset cognoscere indistincte testes ſm Bald.in.d.c.vltra tertiam.quod dicta lex inciuile non procedit quādo visa est sub.⁊ intellecta.licet omnia lecta nō sint per.l.j.§.primo.ff.de his que in testa.delen.¶Limita secundo quādo quis legeret succincte ⁊ vltra lectionem faceret actū denotantē consensum super materia que est scripta quā antea nō ignorasset ita colligi potest ex notatis per Bartolum.in.l.cū tabernam.§.idem querit.ff.de pignori.⁊ in.l.quo eñi.ff.rem ratā haberi.⁊ in.l.si absentes.

est legere.quãq3 eñ qs legit ad corticẽ vt sunt q legũt superficialiter ⁊ nõ intelligũt.Est aũt legere oculo mẽtis ⁊ cordis vt sunt legẽtes ⁊ intelligentes.Aliqñ est legere mẽtale:vt sunt legẽtes ea q̃ sunt deleta per principiũ ⁊ finẽ.ad hoc.c.inter dilectos.de fi.instru.⁊.l.j.§.s3 si legi.ff.de his que in test.delẽ.† Et hec faciũt ad multa. primo nunquid testis cõcludat si dicat se scire eo qđ legit[a] videꝛ ꝙ nõ qꝛ non est sufficiẽs cã scie: qꝛ potuit legere nõ tñ intelligere:sed 3ꝛiũ est verũ qꝛ sufficit ꝙ reddat cãm ꝓpinquã sensui vt vidi qꝛ presens fui:⁊ audiui qꝛ p̃sens erã:nã dictũ testis d3 intelligi multũ pingue:⁊ ex hoc dicto declaratur cã.nã si primo dicit se scire: ⁊ postea reddit cãm qꝛ legit vel p̃sens erat:õbem⁹ intelligere qđ ipse legẽdo intellexit ⁊ adhibẽdo p̃ntiam audiuit:⁊ ad hoc qđ no.Jo.an.ĩ.c.ij.de testi.li.vj. ⁊ Bar.in.l.j.§.tutor.ff.de auto.tu.⁊ vide qđ dixi in.c.cũ cãm.de test.ad p̃dicta facit.l.diẽ ꝓferre.§.corã.ff.de arbi.⁊.l.corã.ff.de ver.sig.⁊ no.in.c. eorũ.xj.q.iij.nõ eñ dicit qs p̃sens actui qñ non audit vt ibi:ꝓprie tñ intelligere importat lectionẽ vsualẽ ⁊ intellectualẽ.ad hoc.c.ꝑlectis.xxv. distin.⁊ ideo id qđ venit[b] ex mẽte[c] nõ dicitur qs legere.† Pro hoc quod notat Inno.in.c.pen.de officio delega.vbi notabiliter dicit sniã3 nõ esse nullã si ex mente ⁊ per inter pretationẽ habeat in se iuris errorẽ:⁊ tamen secus est quando ipse error exprimitur in ipsa sententia.† Faciũt etiã predicta ad statuta punientia legentem instrumentum damnatũ ⁊ libellum famosum nũquid comprehendat tantum legentem vsualiter ac etiam mentaliter ⁊ ponderãda est causa statuti.

¶ Quarto gl.principaliter querit cui parti philosophie supponaꝛ hec scientia.Et dicit ꝙ ethice:id est morali sciẽtie:⁊ exponatis:id est morali sciẽtie:qꝛ ethica que tractat de moribus diuiditur in monasticã economicam ⁊ politicã. vñ Aristoteles composuit librũ ethicorũ:⁊ libru3 economice:⁊ librum politicorũ.Monastica est sciẽtia tractans qualiter quis debet seipsum regere ⁊ virtuose viuere:⁊ dicitur a monos qđ est vnũ.Economica tractat de regimine familie q̃liter quis debet regere suã familiam honeste et[b] virtuose.Politica vero tractat de regimine ciuitatum.vnde hec scientia iuris cõprehẽdit oĩa ista tria q̃ tractat qualiter quis debet seipsum regere:vt patet.ĩ.in proemio.§.ideoq3. ibi vt honeste viuat.Item qualiter debet regere familiã ⁊ se habere circa alterũ:vt patet ibi: alterum nõ ledat.Item qualiter debet alios regere ⁊ ciuita[c]tes gubernare:vt patet ibi ius suũ ⁊c.⁊.ff.de off. presi.l.congruit.⁊.c.j.de offi.ordi.cũ simi.Aduerte tamẽ ꝙ licet hec sciẽtia iuris subijciatur ethice.non tñ propter hoc infertur qđ sciẽtia moralis q̃ cõtinetur in libris Aristotelis sit nobilior ista:imo ista nobilior illa inquantũ magis specifice tractat de moribus.nam quod illa tradit in genere ⁊ in cõfuso:hec sciẽtia iuris tradit in specie ⁊ in particulari:⁊ ideo hec notabilior ⁊ nobilior est sciẽtia qua cognosco te esse petrũ: q̃ illa qua cognosco te hominẽ esse. Illa eñ moralis sciẽtia que continetur in libris Aristotelis tractat de moribus in cõfuso vtputa qđ non liceat alicui alium occidere:⁊ scientia iuris distinguit an ⁊ quãdo licitum sit aliũ occidere.itẽ qđ quis debet alere filios[d] ⁊ sciẽtia nostra an ⁊ quando teneatur alere ⁊ qualiter alimẽta sint prestanda. ⁊ ideo cõclude ꝙ sciẽtia iuris subijciꝛ ethice: qꝛ tractat de morib⁹ sicut ethica:non tñ subijcitur ei adeo vt dicatur nobilior.Item considera maxime hoc ꝓcedere in sciẽtia iuris canonici q̃ simpliciter nõ subijciꝛ ethice s3 metaphysice ⁊ theologie in qua tractaꝛ de deo.⁊ ꝑ maiori ꝑte tractatus huius sciẽtie dirigit nos in deum:vt pꝫ in volumine decreti ⁊ in multis iurib⁹ huius cõpilationis ⁊ clementinarũ ⁊ sexti lib. maxime in c.fi.de prescrip.c.cũ contingat.de iureiuran. et in c.licet eo.ti.lib.vj.cũ multis similibus.⁊ maxime[d] in.c.j.in fi.ĩ.de summa tri.nõ tamẽ ꝑ hoc dicendũ est qđ hec sciẽtia sit eadẽ cũ theologia: qꝛ vt dicit Jo.cald.theologia tractat:principaliꝛ de deo ⁊ qualiter homo reparaꝛ ⁊ glorificaꝛ a deo. hec vero sciẽtia iuris canonici tractat principaliꝛ de homine operatiuo qualiter bñ viuẽdo possit beatificari:vt in prealleg.c.j.de sum.tri.Et ex hoc in

C.si certum peta.⁊ Bal.in rubri.C.de fide instr.in.xviij.col.versi.quero quid de literis.C.man.cum concor.⁊ per Abb.in.c.nõ iniuste.de procur.in.iij.col.in quib⁹ locis habetur ꝙ legens literas debiti ⁊ eas simpliciter retinens videtur confiteri debitũ qđ intellige dummodo testes qui viderunt legere habuerunt prius earũ copiã vt voluit Mathesi.no.xxviij.in fi.⁊ facit ad p̃dicta.l.si fili⁹.la.ij.ff.ad macedonia.⁊ ibi Angel.⁊ vide bonũ tex.in.c.legimus.xxxvij.distin.de pena le[4]gentis rem prohibitã legi vt at[a]tẽdatur causa ꝓhibitiõis ꝭm ab.hic.adde tu post do.Feli.ꝑ dictis do.Ab.⁊ aliorũ do.facere qđ notãt doctores maxime bar.in.l.de his.ff.de transactio.⁊ in.l.q ro me.§.duo fratres de v.ob.vbi habeꝛ ꝙ non valet trãsactio sup cõtentis in testa[b]mento nisi lectis[c] ⁊ cognitis v̓bis testamẽti qđ clare firmat Ang.cõsi.xciiij.Et in[16]quãtum Corse.hic dicit qđ illõ dicꝛ scriptũ qđ legi pt̃ non qđ cõprehendi pt̃.adde tñ quod illud qđ cõprehẽdi pt̃ in aperto habetur pro scripto per glo.sing.l.j.§.hoc interdictum.in verbo inspectam.ff.d ta.exhi.per quã dicit Ro.consi.xlj. post Oldr.qđ stãte statuto qđ nulla exceptio opponi possit 3 instrm qđ tñ poterit opponi exceptio nullitatis perte resultãs ex electiõe instrumẽti:qđ secus si nullitas esset velata per.d.gl.pro qua etiam facit dictũ Inn.in.c.pe.de of.deleg.hic alle.Ber.

Ant.Francis.¶ Et ad materiã.Adde q̃ voluit Bal.in.l.scire leges.ff.de legib⁹.vbi dicit magis attendenda esse que cõprehenduntur ex mẽte q̃ ea que cõprehẽduntꝛ ex verbis imo a verbis recedim⁹ qñ de mẽte apparet.vt in.l.nõ aliter.cũ materia.ff.de leg.iij.⁊ vide etiã que habentur.in.l.nõ est ferẽdus.ff.de transac.vbi ille qui h3 penes se scripturam presumitur habere scientiam de contentis in illa.

a ¶ Scire eo qđ legit.Adde Car.in.c.cũ cãm.ĩ.de testi.⁊ Bald.in.l.testiũ.in.iiij.col.C.de test.⁊ in.l.diẽ ꝓferre.§.corã.ff.de arbi.⁊ ibi.Bar.et per eundẽ.in.l.heredes palã.de testa.⁊ Bal.in.l.j.de erro.aduo.ꝑ glo.ibi in ver.presentibus.⁊ Bal.in.l.si nõ speciali.post prin.C.de test.Gemi.in.c.vt circa.§.j.in pe.col.de elec.in.vj.Inn.in.c.sup eo.de test.cog.per illũ tex.in versi.que interfuerunt:⁊ ibi Car.facit tex.in.c.j.in v̓sic.presentibus multis.de postu.prela.Abb.⁊ Imol.in.c.peruenit.el.ij.de test.cog.⁊ ibi plenius dicam quid importat verbum presens.adde tu an presentia testis inducat intelligentiam Alexã.consi.cxxxiiij.⁊ cxlvij.⁊.clxxx.ij.lib.⁊.xxij.iiij.lib.Ber.

Zacharias.¶ Adde ad hoc domi.Anto.Corse.singula.ccclxxj.in ver.minor.incip.si ex dispositione statuti.vbi expresse tenet qđ testis qui dicit aliquẽ presentem fuisse non sequitur quod dicet illũ intelligentẽ fuisse.Ex quo infertur hoc verbũ menti tenendum qđ notari⁹ scribens presentibus talibus:⁊ talibus testibus.qđ si ipsi non intellexerũt debet puniri de falso.ita notat sing.Cardi.in.c.fi.de maiori. et obe.alleg.Bal.⁊ multos doc.⁊ qualiter testes deponant se vidisse instrumentum aut scripturam.

Ant.Francis.¶ Et ad predicta vide Bald.in.l.testiũ facilitati.C.de testibus.vbi dixit qđ si testis dicat aliquẽ fuisse presentẽ alicui actui ⁊ ille qui dicitur fuisse presens examinetur ⁊ dicat se nõ fuisse p̃sentẽ. propter hoc nõ dicuntur esse contrarij:imo eorum dicta ad finem vt euitetur falsitas reducũtur ad concordiam.vt dictum vnius referaꝛ ad presentiã corporalẽ.dictum vero alterius referatur ad presentiã mentalem:tamen neuter ipsorũ probat.que dicta sequuntur Salice.⁊ alij ibi scriben.

b ¶ Id qđ venit.adde Butrig.et Imol.in.c.translato.ĩ.de constit.vbi plene de hoc dicetur.

Sebasti.Sapia.

c ¶ Ex mente.Cõtra hoc vr̃ obstare ꝙ illud dicꝛ expressum quod venit ex mente.l.pretor ait.in ꝓn.ff.de ope.no.nũ.facit tex.in.l.nominis ⁊ rei.§.verbum.ff.de verb.signi.vñ ad tollẽdas p̃tes d̃rias est notãdum qđ illud quod venit ex mente dicitur ꝓprie expressum quãtum ad mentem sed quantu3 ad verbũ dꝛ: dicꝛ ficte ⁊ improprie exp̃ssum vt sentit Bart.in.l.j.col.ij.versi.ad istud op.fortius.ff.de ope.no.nũ.clarius in.l.tutela.in princi.de legi.tuto.

d ¶ Alere filios.Sed quid si pater sit exul: an filius debeat alere patrem exulem Angel.in auꝛ.de incest.nupt.circa prin.col.ij.determinat qđ sic per illum tex.⁊ idẽ voluit Albe.ꝑga.in.iij.parte statu.in.q.vij.inci.s3 nunquid filius.vbi alle.tex.in.d.auꝛ.de incest.nup.in.§.si vero cõtigerit.in ver.pascẽtes aũt eũ ⁊ alia necessaria prebẽtes.⁊ ibi hoc voluit Bar.in ver.vlteri⁹ no.tex.vbi alle.tex.in auꝛ.incestas.in ver.pr̃ ab eis alaꝛ.C.eo.ti.Contrariũ tñ sentit Bal.in.c.j.in.ij.col.in ver.spondeãt de pace tenẽda vbi dicit ꝙ filius nõ pt̃ alimẽtare patrẽ bannitũ vel hostẽ ⁊ si 3ꝛiũ facit puniꝛ in amissiõe bonorũ q̃ erãt sibi ꝯcessa sub iureiurãdo ne patrẽ aleret.⁊ sic no.patrẽ ꝓpter bãnũ priuari iure nature ꝑ illũ tex.⁊ ita transeũt ibi oẽs.alua.⁊ p̃po.post alios. sed dic hoc ꝓcedere in casu illi⁹ ca.j.§.si vero pacis.qñ bona mobilia violatoris pacis fugientis a iudice publicanꝛ ⁊ heredes eius recipiũt hereditatẽ tali cõditione interposita:vt iureiurãdo spõdeãt ꝙ ille violator pacis nũq̃ de cetero ipsorũ volũtate aut cõsensu aliquod emolumentũ inde ꝑcipiat ꝙ si aliter faciũt:puniũtur in amissione bonorũ vt dictum est. Et de materia plene per Barto.in.l.si quis a liberis.in.§.sed vtrum.ff.de libe.agno.⁊ per doc.in.l.j.de here.insti.⁊ in.l.fi.C.de iur.fis.lib.x.

Zacha.¶ Adde limitãdo nisi talis bãnitus esset extra teritoriũ: tunc eñ possit impune a filio ali.ita no.bal.in alleg.l.j.xiij.col.⁊.C.de heredi.insti.⁊ in.l.executionẽ.in.x.col.C.de execu.rei iudi.tetigit Feli.in.c.que in ecclesia.ver.octauus casus est.col.iij.de cõsti.Itẽ limito nõ procedere in bãnito tolerato:vbi cõcludit idẽ Feli.ver.quart⁹ casus.ea.co.⁊ hippo.de mar.sing.suo.lxxvij.incip.patiẽtia.Posset ⁊ addi alia limitatio nisi talis esset iniuste bãnitus:vt no.Bal.in.c.j.col.j.hic finitur lex cõra.⁊ Jo.an.in.c.veniẽs.in nouel.de accusa.vel nisi talis filius esset etiã bãnitus ꝑ que no.in sum.Bal.in.l.cum mulier.vij.col.ver.statuto ciuitatis cauetur ꝙ bãnitus.⁊.ff.solu.ma.⁊ Ray.in.l.viro.eo.ti.

¶ Adde tu an predicta procedant Abb.consil.ciiij.ij.lib.⁊ an alere filios sit de iure naturali per eundem.consi.lxx.Ber.

Anto.Frãcis.¶ Et circa istã materiã an p̃statio alimẽtorũ sit de iure nature.⁊ an ⁊ qñ alimẽta debeãt p̃stari ꝑ patrẽ filio: ecõtra ⁊ cui filio

marime quando est natus ex illicito coitu. ⁊ quid si pater phibeat alimenta prestari filio in testamento debeãt ei oĩno prestari. vide Bal. in. l. id qd̃ pauperibꝰ. in vlt. col. in ver. vj. querit. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ vide Spe. in tit. de succes. ab intesta. in ver. nũc dicamus. ⁊ vide. d. Ant. do. Abb. ⁊ alios post eos in. c. cũ haberet. de eo qui dux. in matr. quã pollu. per adulte.

fertur qd̃ hec sciẽtia iuris canonici non est mera practica sicut ius ciuile: q2 partim est speculatiua in q̃ assumit partẽ de theologia ⁊ metaphysica. Est ergo hec scientia[a] quoddã mistum[b] partẽ capiens ex theologia inq̃tum tendit in finem eterne beatitudinis. Et partim est ciuilis inquantum tractat de tẽporalibus sine quibꝰ spiritualia diu esse nõ possent. j. q. iij. si quis obiecerit. Et ex hoc patet excellẽtia huius sciẽtie ad ius ciuile. habẽt enim se vt anima ⁊ corpus: licet em̃ verum ius intendat inducere homines ad bonum cõmune: differunt tñ in modo inducendi. nã ius ciuile intẽdit hominem dirigere in bonũ cõe ſm qd̃ congruit humane societati ciuiliter viuenti ſm quẽ modũ bonum cõmune habet vim promoueri p legalẽ iustitiam ⁊ ciuilẽ amicitiam. Jus vero canonicũ intendit dirigere hominem ad bonum cõmune ſm q̄ cõgruit humane societati: q2 nõ solũ ciuiliter viuit: sed ſm fidẽ in deũ intendẽdo ⁊ vitam aliam expectãdo. Bonum autẽ cõmune sic acceptum nõ potest cõseruari per solã legalem iustitiam ⁊ ciuilẽ amicitiã: sed vltra hoc requiritur quedã celestis amicitia sine qua impossibile est hominem in deum[c] tendere. sicut ergo potissima virtus ad quã conatur ius ciuile est ipsa legalis iustitia ⁊ ciuilis amicitia: ita potissima virtꝰ ad quã conatur ius canonicũ est ipsa celestis amicitia quã charitatẽ vocamus. ⁊ de hoc per Jo. an. in regl'a possessor. in mercu. Et ex p̃dictis habes verũ finẽ ⁊ subiectũ scientie huiꝰ ⁊ in quo differat theologia a iure ciuili ⁊ a morali sciẽtia q̃ ↄtinet in libris Aristotelis. ¶ Quĩto hec gl. p̃ncipaliter querit de modo agẽdi in hac compilatiõe: et respondet qd̃ diuidit autor opus suũ in quinq3 partes ad instar quinq3 sensuũ corporis quos q libet qui iudicat habere debet: alias nõ est idoneus iudex ſm gl. ¶ Primo nota ex hac particula glo. q̄ valet similitudo a remotis. nã istud simile q̄ sicut sunt quinq3 sensus in corpore humano: ita in qnq3 partes debeat diui h opꝰ est valde a remotis. similiter in. c. nõ debet. de cõsangui. 17 ⁊ affinita. ⁊ in proemio ff or. §. incipite. ¶ † Hoc tamen argu. de facili. tollitur assignando aliquã dissimilitudinem. ⁊ vide modum destruẽdi hoc d arg. a similiꝰ in. c. per venerabilem. qui fil. sint leg. 18 ⁊ dicitur in. c. translato. j. de consti. ¶ † Secundo e colligitur ex gl. q̄ carẽs aliquo sensu[e] corporeo nõ potest esse iudex. Aduerte q2 de carente sensu intellectus habetur. iij. q. vij. §. tria. de carẽte sensu visus legi. ⁊ not. in. l. cũ pretor. ff. de iudi. ⁊ in. c. fi. de re. iu. lib. vj. ⁊ vide aliqd p Jnn. in. c. sciscitatꝰ. de rescri. sed de carẽte sensu odoratꝰ vel gustus vel tactus nõ reperitur vnũ expressum q̄ nõ possit esse iudex. vnde putat do. An. talẽ habilẽ ad iudicandũ nisi talis esset res q̄ oporteat ipsum iudicare p istũ sensum q̃ caret q2 tũc nõ esset idoneus iudex. h dictũ nõ puto verũ q2 iudex nõ h3 iudicare ſm p̃priũ sensum. vñ lꝫ iudex gustãdo dicat rẽ amarã: vel fetidã odorãdo nõ p̃pter hoc est sibi credẽdũ vt sic iudicare possit: q2 d3 iudicare[f] ſm p̃bata[g] ⁊ ſm cõscientiã informatã ex attestationibus ⁊ aliis iuribus partiũ. ad hoc. ij. q. j. deus oĩpotẽs. ⁊ qd̃ no. iij. q. vij. iudicet. ⁊ i. c. qm̃. de proba. simile qd̃ dixi de notario in. c. cũ cãm[h].

a ¶ Hec sciẽtia. ad de istũ. in. c. j. i. vj. no. ibi not. diuine ⁊ humane legis. a j. de iura. ca. ⁊ ibi b plenius per do. meũ And. sicu.

⁜ Sebast. Sapia.

b ¶ Quoddam mistũ. Hec faciunt ad q̃ones qs debeat p̃ferri an doctor i theologia vel doctor in iure canonico an doctor in artibꝰ ⁊ medicina de q̃ per Abb. ⁊ alios in. c. clerici. de iudi. vbi dicunt q̄ theologus d3 p̃cedere rõne subiecti dignioris deinde doctor iuris canonici deinde ciuilis de quo etiam per Moder. in. l. cum qd. ff. si cer. peta.

c ¶ In deũ. Adde gl. sing. in. c. cũ cõtingat. in ver. debent ibi sꝫ canon considerat vtilitatem anime. de iureiuran. ⁊ doc. moder.

d ¶ Argumẽtũ a simi. vide gl. in. c. nõ pôt. in ꝟ. curã aĩarũ. de prebẽ. lib. vj. ⁊ gl. in. c. sicut vrgeri. in ver. ⁊ ego. j. q. j. dicetur plenius in. c. translato. j. de constitu.

e ¶ Carẽs aliquo sensu. ⁊ ibi de carẽte sensu visus sed an possit cecus administrationẽ habere si primitꝰ erat apud eũ. breuiter dico q̄ sic p regulã q̃ habet in. l. fi. C. de nupt. vbi matrimonijs casus superueniens non nocet gl. est ⁊ ibi Jo. an. in regula factũ. de reg. iur. li. vj. in mercu. Lud. ro. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. in. xxvij. fal. Albe. de rosa. per gamẽ. in quarta pte statu. in. q. incip. talis ẽt qd̃ fuit disputata. text. in l. cecus. ff. de iudi. q̄ lꝫ cecus nõ possit dari iudex: vt no. in. l. cũ pretor. ff. de iud. tñ si post creationẽ efficit cecus nõ priuatur iurisditione sua licet ibi gl. dicat retinet iurisditionẽ: sed non administrationẽ quam gl. Alb. de ro. approbat ibi p verbũ forte. tñ Bar. ⁊ Bal. Ang. ibi reprehendũt eã: ⁊ volunt q̄ retineat etiã administrationẽ. nec ob. gloss. in. l. iij. in ver. remo. C. de of. prefec. ori. q̃ dicit q̄ eps degradat si est inutilis. Et gl. in ver. inutilis. in. c. cũ ex iniũcto. de here. q̃ dixit q̄ debet remoueri. q2 nõ sunt vere vel debent intelligi vt detur coadiutor: vt habetur in. c. ij. ⁊ iij. de cleri. egrotã. ⁊ ibi But. post Joã. and. dixit q̄ nunq̃ propter morbũ d3 quis priuari administratiõe sua sed d3 dari coadiutor. facit tex. ⁊ ibi archi. post gl. in ver. regis. in. c. grãdi. de sup. neg. prela. lib. vj. ⁊ ibi plene dixi in repe. mea.

¶ Adde tu q̄ abbas cõsi. xlvij. cõsuluit q̄ electꝰ ⁊ imbusulatꝰ ad patriã tpe quo habebat visum si postea efficiat cecus añ adeptã administrationẽ q̄ tñ nõ d3 offõ priuari propter ius añ acquisitũ: q2 ⁊ sñiam ferre pôt per eius vicariũ. De epo vero ceco vel infirmo q de consensu capituli cepit coadiutorẽ an si requirat cõsilium vel consensus debeat prestari p epm vel coadiutorẽ. ⁊ an coadiutor habeat gñalẽ administrationẽ. ⁊ an possit conferre bñficia. vide Old. consi. xliiij. Ber.

¶ Anto. Francis. Ad illud qd̃ dicit de ceco. adde qd̃ cecus excusat a solutione collectarũ ⁊ ab oneribꝰ p̃sonalibus: vt in. l. j. ⁊ ibi p Bar. C. qui morbo. lib. x. ⁊ p do. Abb. in. c. lꝫ. j. de censibꝰ. ⁊ per Ro. in sing. suis q̃ habentur per alphabetũ in verbo cecus in ver. quero nunquid ⁊ adde qd̃ cecus ⁊ carẽs vtroq3 oculo nõ pôt esse tutor neq3 curator: vt in. l. j. in. §. j. ff. de tute. ⁊ per Nico. de ap. in addi. ad Bar. in. l. post. ff. de excu. tut. qui etiam dixit qd̃ potest excusari a tutela etiam suscepta ſm glo. in. d. l. post. ⁊ ibi per Bart. in. j. oppo. secus aũt si sit monoculus: q2 tũc nõ excusatur: vt in. l. luminibus. ⁊ ibi per Bal. C. qui da. tu. pos. ⁊ in. l. frater. per illũ text. C. de excu. tu. Et adde qd̃ cecus pôt esse testis in aliis actibꝰ q̃ in his q visu percipiunt ſm Ang. in aut. de heredi. ⁊ fal. in. §. hinc nobis. in. iij. co. ⁊ habet per do. Abb. in. c. cũ cãm. de testi. Itẽ pôt esse testis inter personas quarũ voces notas habeat gl. est no. in. c. testes. iij. q. ix. in verbo qui nouerunt ⁊ viderunt. ⁊ not. ro. in rub. de arb. in. xj. col. ⁊ idẽ bal. in. l. si nõ speciali. circa prin. C. de testa. ⁊ vide per Spec. in ti. de teste. in. §. j. in ver. sꝫ nunqd cecꝰ. ⁊ in versi. sed quaer. ⁊ p do. Abb. in. c. cũ cãm. de proba. vbi ponit in quibus pôt esse testis. ⁊ in quibus non. et vide Alex. in. d. l. si nõ spãli. vtrũ antequam possit testari ⁊ cũ qua solennitate seu facere codicillũ. vide i. l. hac ↄsultissima. ⁊ ibi p Bal. iij. co. C. q test. face. pos. ⁊ p spe. in ti. de instr. edi. §. ↄpẽdiose. vꝰ. xvj. cecꝰ. ⁊ seq. ⁊ vide tex. i. §. cecus. instit. qui nõ est pmi. fa. test. ⁊ in. §. fin. ⁊ ibi per gl. eo. ti. ⁊ habet p Bart. in. l. si q̃ ramus. in vl. col. ff. de testa. ⁊ adde q̄ pôt etiã nutu testari in piã cã3 vt p Alexã. in. l. iubemus. vbi t3 cõtra Ang. C. de testa. ⁊ add̃ q̄ nõ succedit i feudũ ſm Bal. in. l. quoties. in vlt. col. C. de suis ⁊ leg. succedit tñ in baronia ⁊ iurisdictiõe partis: lꝫ de nouo sibi cõcedi nõ possit. vt per Bar. i. l. cecꝰ. ff. de iudi. ⁊ adde q̄ legatũ libri factũ ceco nõ v3. vt no. Bal. in aut. ingressi. i. xiiij. col. C. de sac. san. ec. quõ p̃bat aliquẽ eẽ cecũ habet p Bart. in. l. j. in ꝟ. itẽ etiã dico. de bo. pos. infan. vel furi. dela. ⁊ an ⁊ qñ morbꝰ impediat promouẽdum vel deijciat iam promotũ. vide glo. summe. vij. q. j. ⁊ ea que habentur in. c. tua. de cleri. egrotan.

f ⁜ Sebasti. Sapia. ¶ Judicare. Lꝫ ita cõcludant cõiter legiste ⁊ canoniste nõ est tñ secura opinio. q2 vr̃ de iure diuino iudicẽ debere repellere falsa testimonia ⁊ p quas nõ iudicare ſm allegata ⁊ p̃bata vt concludit Nicolaus de Lira. in cõmẽto Exodi. xxiij. de quo p Fratrem angelũ in angelica. in ꝟ. iudex. ⁊ certe nõ vr̃ q̃ ad animã posse assignari ratio differentie inter iudicem priuatum ⁊ principem qui pôt iudicare ſm conscientiam vt per Bar. in. l. j. C. vt que desunt aduo.

g ¶ Scdm p̃bata. adde glo. ⁊ ibi plene istũ in. c. pastoralis. in. §. q viro. in glo. in ver. tenet. in fi. de offi. deleg. ⁊ ibi plene per do. meũ And. sic. ⁊ p beatũ Tho. scda scde. q. lxxvij. arti. ij. p legistas in. l. illicitas. in. §. veritas. ff. de offi. presi. ⁊ ibi Ang. Quidã nobilis quẽdã interfecit in platea Bonoñ. ⁊ ptãs de fenestris palatij hoc vidit tãdẽ q2 homicidiũ illud nõ p̃bat ptãs voluit illũ ad q̃nẽ ponere: vt sic ab ipso per eiꝰ cõfessionẽ erueret veritatẽ fuit dubitatũ quid iuris. S3 ⁊ iuriscõsulti respõderũt q̄ hoc facere nõ poterat p. d. §. veritas. ⁊ refert Spe. in ti. de sen. c. qualiter. in prin. ibi q̄ facit deinde allegat in cõtra. §. qñ aũt. Sed cõcorda ⁊ distingue vt ibi in gl. Nã si iudex pro tribunali sederet ⁊ ↄtingeret te aliquid ibi facere posset te statim punire: ac si p̃baret per testes corã eo. Melius enim probatur aliquid p ipsum factum q̃ per testes. ff. de se. l. ij. in fi. de app. c. dilecti. secus si nõ sederet pro tribunali quia ex quo tunc vidit vt priuatus ⁊ nõ vt iudex nõ possit punire sine probationibus: vt ibi plene dixi. Adde tu Spec. in tit. de dispu. ⁊ alleg. §. j. Ber.

¶ Ant. Fran. Et pro hoc facit q̄ dici solet q' certior arbiter est oculus: ⁊ nulla probatio prefert illi p̃bationi q̃ subijcitur visioni oculorũ. vt in. l. si arbiter. ff. de p̃ba. ⁊ id qd̃ declarat ex facto d2 esse clarum etiã si ageretur de probãdo volũtate alicuius vt in. l. reprehẽdẽda et ibi per Bar. ⁊ alios. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. fac.

h ¶ Cũ cãm. adde Bal. in ru. C. de fi. instru. in. v. col. in ver. sed nunquid notariꝰ qui per tres. ⁊ in aut. sed nouo iure. in. ij. co. versi. ij. q̄ sicut i teste. C. si cer. pe. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in rub. de instru. edi. in versi. de secundo. in. §. restat videre. in ver. itẽ no. q̄ de quinq3 sensibus. ⁊ ibi duo tñ. s. visus ⁊ auditus p̃prie cõpetunt notario q facit instrm̃ ⁊ p But. ⁊ alios in. c. cum causam. vbi etiam dicam.

¶ Adde tu Alex. consi. cxxxviij. Ber.

de testi.qui nõ põt attestari de sensu gustus vel odoratus:sed tñ de his q̃ vidit vel audiuit. Et ꝑ hoc est expedita ꝑma glo.⁊ nõ ꝓsequit.vj.vcꝫ qs sit libri titulꝰ de q̃ tñ in ꝓn.q̃siuit.Sꝫ dic ꝙ titulꝰ est.Incipit cõpilatio dñi gregorij pape.ix. Et notãter dr̃ cõpilatio ⁊ nõ liber:qꝛ Greg.nõ edidit oĩa iura ĩ h̃ volumine redacta:sꝫ ꝯposuit hoc volumẽ ex varijs constitutionibꝰ suorũ predecessorũ:aliq̃bus tñ additis que fuerũt per eũ edita:vt ptꝫ in ꝓemio.§.sane.⁊.§.adijcientes doc. aliter reassumũt materiã gl.⁊ inter ceteros clarꝰ reassumit do.meꝰ ⁊ post ip̃m dic ꝙ oĩm entiũ vnũ est summũ ⁊ principiũ a quo cũcta depẽdẽt qđ est causans ⁊ nõ causatũ:vt deus q est eternꝰ a nullo depẽdẽs:vt in.c.j.ĩ.đ sum.tri.Cetera vero ab eo sunt causata:⁊ hoꝝ causatorũ quedã causata sunt ⁊ nõ cã vt res corporee:quedã sunt causata ⁊ cause vt res spirituales ⁊ intellectuales. Cũ aũt horũ causatorũ volumꝰ habere plenã notitiã inquirimꝰ cãm. Scire[a] em̃ est.rẽ per causam cognoscere vt primo lib.posteriorũ.⁊.c.itelligẽtiã.de ver.sig.Ideo si volumꝰ habere plenã notitiã huiꝰ sciẽtie debemꝰ inq̃rere de causis: et tam in hac cõpilatione q̃ in alijs quattuor cause solẽt reddi.vnde aduertẽdũ ꝙ de quolibet ꝓducto duplex habet cõsideratio.primo quatenꝰ ꝓducit:scđo quatenus est ꝓductũ:nã ꝑm primam habemꝰ duas causas.s.efficiẽtẽ ⁊ finalẽ.ad has duas causas facit.xxiij.q.v.de occidẽdis ⁊.c.non frustra.Et querere de cã finali in hac cõpilatione est q̃rere que sit intẽtio ⁊ q̃ vtilitas:vt in glos. Querere vero de cã efficiẽti est q̃rere qs sit libri titulus.Iuxta scđm modũ quatenꝰ est res ꝓducta considerat cã materialis.itẽ ⁊ formalis:⁊ ꝓ his duobus facit.xxxij.q.ij.qđ vo.de cõse.dis.ij. panis.⁊.c.qꝛ corpus.Et q̃rere de causa materiali est querere q̃ sit materia in hac cõpilatiõe. Itẽ cui parti philosophie supponat ⁊ sic qđ sit subiectũ in hac scia.Querere vo de causa formali est querere de mõ agẽdi de quo. ¶ Vñ primo q̃rit que sit cã finalis.Gl.r̃ndet dũ dicit q̃ sit vtilitas. sed aduerte latius ꝙ q̃dã est cã finalis[b] iproprie dicta quã dicit impulsiuã qua cessante nõ cessat effectus:vt in.c.ex parte.de cõuer.cõiu.⁊ no.in.c. post trãslationẽ.de renũ.Quedã est cã finalis[c] ꝓprie q̃ cessante cessat dispositio[d] vt i.c.cũ cessante.de ap.Vñ si querimꝰ de cã ĩpulsiua in hac cõpilatiõe dicũt quidã ꝙ fuit decre.corã.j.de ele. qꝛ cũ fuisset allegata corã Gregorio.ix.⁊ nõ fuisset inuẽta in aliqua cõpilatiõe Gre.vt euitaret deinceps hũc errorẽ fecit hãc cõpilationẽ. hoc tñ nõ ꝓcedit:qꝛ illa decre.fuit in quarta ꝯpilatiõe.sꝫ de hoc nõ est curãdũ qꝛ multiplex potuisset esse cã impulsiua sicut in multis cãis hoĩes mouent ad studẽdũ de qbꝰ ꝑ Host.in ꝓn.sũme. ¶ Descẽdo igit ad cãm finalẽ ꝓprie ⁊ est dicẽdũ qđ ẽ duplex.q̃dã ꝓpinqua q̃dã remota ꝓpinqua est illa quã ponit gl.ibi q̃ sit vtilitas:vt sciamus discernere inter equũ ⁊ iniquũ.⁊c.Cã vero remota est felicitas ꝓpter quã hoĩes studere debent.ad h̃ tex.in ꝓemio ff.oꝝ.ibi oĩq̃ locoq; felices.⁊ hec ꝓcedũt dũ q̃rit de cã finali:qꝛ dꝫ mouere cupiẽtes ꝓficere in sciẽtia. Sꝫ si q̃rimꝰ de cã finali q̃ mouit Greg.ix.dicẽdũ est ꝙ duplex est vna remota:alia ꝓpinqua.propinqua est illa quã reddit glo.dũ querit que fuit intẽtio Grego.remota vero est vt faciat hoĩes bonos:ad h̃ em̃ tẽdit sciẽtia:vt in.l.j.ff.de iust.⁊ iu.ibi:ius est ars boni ⁊ equi ⁊c. ¶ Scđo querit de causa efficiẽti.dic ꝙ est duplex q̃dã principalis q̃dã instrumẽtalis:principalis est duplex: propinqua ⁊ remota:ꝓpinqua fuit Greg.ix.⁊ ex hoc habet quis sit libri titulus.remota vero fuit deus a q̃ cũcta ꝓcedũt:⁊ qui ꝓmulgat iura per romanos põtifices ⁊ imperatores.viij.dis.q̃ iure.xvj.q.ĩ. iij.c.fi.⁊.C.de p̃scri.lon.tẽ.l.fi.Instrumẽtalis vo fuit Raymũ.vt ptꝫ ĩ ꝓemio:⁊ fuit iste frꝫ Vinc. vir valde literatꝰ oriundus de Cathalonia vbi

a ¶ Scire. Adde istum in.c.literas.post Io.de lig.in vlti.co.j.de iura.cal.⁊ no.in.l.si pater.ff.de here.insti.⁊ in.l.scire.ff.de legibus.
¶ Quedã est causa finalis. Sed an in dubio presumatur causa finalis vel impulsiua vide gl.in.c.post translationẽ.in.§.ceterũ.in ver.cessante.de renun.⁊ ibi Io.an.in.c.⁊ si christus.ad fidem per glo.in ver.cessante.de iureiur. gloss.in.§.his omnibus: in ver.causa.lxj.dis.xix.q.ij.due sunt.ver.propter criminosos.Bal.in.l.j.ff.so.ma.in.iiij.col.in ver.itẽ an cessatio rõnis.Cy.⁊ Bal.in.l.gñaliter.C.de episco.⁊ cle.gl.bar.Imo.⁊ oẽs in.l.ij.in.§.fi.in ver.causa.ff.de do.⁊ ibi Ale.i apo.⁊ dicit Io.andr.in.d.c.post trãslationẽ.post plures distinctiones doctoꝝ se vidisse in iudicijs defendi ꝙ in dubio causa dicitur finalis ea rõne ꝓprie qꝛ significatio huius verbi causa sapit finalẽ.Impulsiua videt dicẽda occasio.c.solite.đ ma.⁊ obe.⁊ causa finalis dicitur cuꝫ do.x.vt eas Romã alias nõ daturus. Impulsiua vero vt cum do.x.vt caligas emas:als daturꝰ.⁊ viđ bal.in.l.id quod pauperibus.in.j.col.C.de epis.⁊ cle.ꝙ gerũdiũ semper facit presumi cãm finalẽ.⁊ bal.in.l.si repetẽdi.C.de cõdi.ob cau.⁊ in.l.dictã legẽ.in ver.mõ ꝓcedo vlterius.C.e.ꝙ fauore ecclesie semp presumitur causa finalis.per.l.cũ is §.mulier.ff.de cõdic.inde.⁊ idem Bal.in aut.ex testamento.in.ij.colũ.C.de col.ꝙ in donatiõe remuneratoria facta inter ꝯiũctos nõ p̃sumit finalis causa in dubio:sed potiꝰ naturalis effectus causa motiua. Nã causa finalis est qua cessante quis nõ est facturꝰ vt ibi voluit Bal. facit qđ voluit idẽ Bal.in.l.eã quam.in.ij.col.in ver.porro.cã fi.C.de fideic.⁊ in.l.j.in.iij.colũ.ibi:oppono.de.l.si pater.C.de falsa cã adie.le. qđ cã finalis est obiectũ intellectꝰ sicut signũ est obiectũ visus.⁊ q̃cq̃d agimus ꝓpter finẽ agimꝰ.Et quot modis capiat cã:vide Bu.in.c.cũ dilecti.in vlti.col.in ver.ex causa.de accu.qđ causa sumitur multipliciter in iure.Primo ꝓ iudiciali ꝯflictu certarũ ꝑsonarũ vt in.c.forus.de verb.sig.Secũdo pro vtilitate.ff.de peti.here.l.itẽ veniunt.in ꝓnc. Tertio pro specie.ff.de transac.l.cũ hi.in.§.si idẽ.Quarto pro titulo.ff.de peti.here.nec vllã.in prin.Quinto pro onere.C.de distractio.pigno.l.si debitor.Sexto pro fructu.C.de instit.⁊ substit.l.si mater.Septimo pro contractu insti.qui.mo.tol.obli.§.est aũt.de li.ob.c.fin.de plus petitio.c.vno.Octauo pro accusatiõe.ff.qui satisdare cogantur.l.fi.Nono pro iuratione.vt in.d.c.cũ dilecti.⁊ dixit Io.mo.in.c.fin.de iur.cal.lib.vj.ꝙ causa est impulsus aliquis ad agendũ sicut sumit in.l.j.§.serũ.ff.de postu.Sed scđm artistas causa est ad cuius esse sequitur aliud.Et sunt quatuor due essendi:⁊ due fiẽdi vt hic no.Dicitur etiã causa ꝓpter quã fit quodcũq; debitũ.Etiã dr̃ a chaos qđ dr̃ ꝓncipiũ oĩm rerũ iuxta illud Ouidij.Quẽ dixere chaos rudis indigestaq; moles.Et etiã cã dicit modus vel forma vt cũ dico lego vxori q̃ eiꝰ cã paraui.ff.de au.⁊ arg.leg.l.quintus.Dicitur etiã causa facti explicatio.ff.ad.l.aquil.l.si ex plagijs.§.in cliuo.Nam iuris responsio posita est in causa agendi ꝑm Io.and.cum ex causa ⁊ facto ius oriatur.
ADDE quotuplex sit causa ⁊ que dicatur causa finalis: Pau.de ca.consi.cccxij.in antiquis secundo impressis.Ber.
Ant.Franc. ¶ Ad illud qđ dicitur in hac apostilla de gerundio an ⁊ q̃n importet causam finalẽ ⁊ necessitatẽ.vide gl.Ber.⁊ doc.in rub.C.de eden.⁊ de in ius vocan.eũdem Bar.in.l.si tu ex parte.ff.de acquir.heredi.⁊ Bal.in.l.falsus.in.iij.⁊.iiij.col.C.de furtis.vbi dicit qđ ideo dicitur gerundiũ qꝛ gerit actũ verbi ⁊ habet per Bal.in.l.si ex cautione.in.v.qđ.C.de nõ nu.pe.vbi inter cetera dicit qđ si quis accusatur ꝙ insultauit vnũ vulnerãdo:nõ videt esse deductũ vulnus in accusatione.de quo vide per Sali.post Iaco.bu.in.l.j.C.de his qui latro.⁊ habetur per Spec.in ti.de lib.conce.in.§.iam nunc videndum.in prin.⁊ adđ ẽt ꝙ gerũdiũ ĩportat q̃nq; cõdi.vt per bart.in.l.j.in.vlt.co.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in.d.l.si tu ex parte.et de materia gerundij habet etiã per ang.are.⁊ moder.in rub.insti.de act.⁊ ad illud qđ dicit de causa que dicat finalis vel ĩpulsiua vide Bart.in rub.C.de instit.⁊ substi.in versi.cã vero in.j.colũ.et q̃uo cognoscat vna ab alia in testamẽtis ⁊ in cõtractibꝰ viđ Cy.in.l.cum te.C.de pac.inter emp.⁊ ven.vide bald.in.l.j.in.iij.col.i ver.q̃ro q̃uo cognoscamus.C.de fal.cã adie.le.⁊ vide bar.in.l.metũ.in §.sꝫ lꝫ.ff.qđ metus cã.vbi dicit ꝙ causa que est posita in.l.in dubio p̃sumit finalis.⁊ q̃n cessante cã cesset effectus vltra ea q̃ habẽtur in.c.cessante.de ap.vide Bal.in additione.Spe.in ti.de alleg.⁊ dispu.in.§.post hoc.in versi.cessante.⁊ in ver.vel illud statutũ.⁊ vide do.Car.in cle.j.in ver.no.de iudi.⁊ q̃n plures cause sunt inductiue alicuius dispositiõis eque finales si vna cesset altera remanente cesset effectus dispositiõis.vide q̃ habentur in.§.affinitatis.insti.de nuptijs.⁊ in aut.de instru.cau.⁊ fi.⁊ in.§.sed si quis.⁊.§.si vero nullus.⁊ vide Bal.in.l.j.in.iiij.col.C.de condi.indebi.⁊ ꝑ Bar.in.l.libellorum.in prin.ff.de infa.⁊ in.l.j.ff.sol.matri.⁊ in extrauagan.ad reprimẽ.in verbo nec ex eorum.

c Sebasti. Sapia. ¶ Finalis. que dicatur causa finalis ⁊ que impulsiua decla.Bar.in.l.demonstratio falsa.§.fi.col.iij.ff.de condi.⁊ demõ. Feli.in.c.postulasti.co.iij.de rescrip.

d Zacharias. ¶ Qua cessante cessat dispositio. adde qđ ad hoc vt hoc dictũ sit verũ requiritur ꝙ ita esset ipsa causa quod nulle reliquie remaneãt.alias ipsa cessante nõ tamen cessaret effectus:vt pulchre no.Dy.in regu.decet.⁊ ibi in addi.ad eũ addi.iiij.de regu.iur.per cuius nota.decidunt Bar.⁊ Bal.in.l.fi.de ferijs.qđ si datur dilatio ad producendũ vnum instrumentũ qđ prima die ꝓducitur ꝙ tunc finita est causa dilationis ⁊ posset iudex tunc ad vlteriora ꝓcedere.no.idẽ bar.in.l.a filio.§.alũno.ff.ad treb.Ang.in.§.si minus.co.viij.insti.de acti. nec hoc haberet locũ in cã finali impulsiua.vt no.ꝑ Cy.Bal.Ange.et Saly.in.l.generaliter.C.de episc.⁊ cle.Dy.⁊ Bar.in.l.ij.§.fi.ff.de dona.Io.fab.⁊ Ang.are.in.§.illis aũt.insti.de testa.mili.Bar.in.l.omni.ff.de adop.⁊ in.l.titia.§.vsuras.ff.de leg.ij.gl.Io.and.⁊ deci.in.c.post translationem.§.ceterum.de renun.⁊ in.c.⁊ si christus.ad fi.de iureiu. Card.alex.post gl.in.c.statuimus.§.neophytum.lxj.dist.Abba.prepo.⁊ Cardi.alex.in.c.cum cessante.col.j.de appel.Alexan.in addi.ad Barto.in alleg.§.fi.⁊ in.l.fina.ff.de testa.tu.Feli.in.c.cum nuntius.in ij.col.ver.nota primo de test.⁊ per do.Decium consi.xxiiij.col.j.⁊.ij. nec omitto ꝙ in dubio talis causa est impulsiua ⁊ non finalis.vt not.Dyn.in alleg.reg.non decet.pro quo est gl.cõmuniter reputata sing.in.l.secunda.§.fina.in versi.causa.ff.de dona.Ex quo dicens effectum priuilegij debere cessare qꝛ cessat causa ipsius debet probare ⁊ dicere de causa finali per supradicta.

a ¶ Non datur actio. Tu adde istū in.c.cum inter vniuersas.in glo.pe. in vlti.co.de ele.vbi allegat Jo.an.hic inquantū voluit qd potest agi contra inuitantē de dolo ad interesse: quasi sentiat ꝙ si nō pōt ptēdere interesse puta qꝛ ꝑpter hoc nō fecit maiorē morā in loco vel qd simile: tūc non potest agi.⁊ hoc satis sm eū posset ꝓcedere de iure ciuili ex quo non interuenit stipulatio qꝛ ex simplici pollicitatione non agiť de iure ciuili.l.j.⁊.ij.ff.de polli. Nec ēt ex pacto nudo: vt ī l.iurisgētiū.ff.de pac.ď iure cano. sec⁹ vbi interuenit pactū. c.j.de pac.Sꝫ ī simplici pollicitatione nō credit qd possit ali⁹ agere pro īteresse suo qꝛ.c.j.loqť de pacto: cū pactū sit duorū: pollicitatio vni⁹: cū sine aliq pacto ꝓmitto tibi aliquid: credo tñ retrocedētem peccare iuxta illud.q ꝓcedūt ex labijs meis ⁊ cete.ego credetem opi.Jo.an.poss. saluari qñ ex altera parte fuit accepta inuitatio et secutum sit aliqd interesse inuitato.qꝛ tūc pōt agi ad interesse ꝯtra inuitantem penitentē.⁊ istud est de mēte doctorū inquantū dicunt ista facere ad qōnem. Nūquid inuitās aliquē ad prādiū teneatur ex necessitate prādiū exhibere. ex quo inuitatus acceptauit. de qua qōne vide p doc. in.c.fi.de renunt. ex quo fuit impedit⁹ itinerare vł alias ꝓsequi negotia sua vñ saltem sm Jo.and. datur actio de dolo ad interesse.argum.l.sed actio.§.si qs cautio. Nā promissa sunt debita.ad hoc bo.tex.in.l.nemo.ff.de in integ.restitu. facit.c.j.de dona.in ver.vt debere.⁊ hoc videtur mihi verius. Nec ob. dictum Abb.qꝛ vltra pollicitationē interuenit acceptatio alteri⁹ et per consequens non sumus in meris finibus pollicitationis: vñ credo hoc casu etiā agi posse.quia transiuit in pactū propter acceptationē alterius.argumento eorum que no.Inn.in.c.fi.de succes.ab intestato. quem refert But.in.c.fi.de confes.

ADDE tu an pactum nudum producat actionem de iure canonico.⁊ qñ Alex.consi.xlj.iij.lib.Ro.xxx.Be.

zacharias. ¶ Dicas cōcludēdo ꝙ sic.vt no.Bar.soc.in trac.suo fallētiarum.reg.ix.fallen.sequitur Feli.in.c.que in ecclesiarum. colum.xix. ver.tertius effectus.de consti.⁊ in.c.j.colum.iiij.versic.circa tertiū ⁊c. de pac.vbi dicit esse cōmunē opi.cui adde gl.ij.in.c.j.⁊.xvij.q.j.⁊ text. in alleg.c.j.⁊.c.iij.de pac.qd est verū quando est factū inter promittētem ⁊ illū cui promittitur secus si inter alterum.vt per.dom.Felin.in alleg.c.j.ver.secunda declaratio.⁊ seq.ver.Quod amplio non solū in pacto nudo procedere.sed etiā in simplici pollicitatione.ita tenet do. Ant.de bu.in.c.ex parte.in vlti.col.de censi.quem refert ⁊ sequiť do. Jas.mai.in.l.iurisgētium.§.sed cum nulla.in fi.j.col.ff.de pac. Et licet sit secus de iure ciuili: in certis tamen casibus in.š.alle.reg.fallen.positis fallit.vt ibi ⁊ per Feli.in alle.c.ecclesia sancte marie.⁊.c.j.colū.ij. ver.casus autem.de pac.

Anto.Frācis. ¶ Adde ꝙ ex pollicitatiōe simplici nō acceptata etiā de iure ciuili nō agitur qꝛ non videtur esse deliberate facta quoniā sepe homines promittūt volendo ostēdere magnā liberalitatē que si crederēt debere acceptari non ꝓmitterēt. vt in l.j.⁊ ibi per doc. C.de pact.

b ¶ Subiectū sciētie canonice.adď istuꝫ ⁊ doctores in ca.clerici.j.de iudicijs.

c ¶ De stylo curie styl⁹ curie facit ius.bo.tex.est in ca.ex l'ris.ibi: qm̄ moris nostri de ꝯsti.⁊ ibi: iste in.ij.col.⁊ in.c.ad hec.de sen.excō.⁊ in.c.ꝙ graui.ď cri.fal.et in.c.bone memorie.el.j. in.vj.colū.de postul.prela.⁊ in.c.aduersario.de exceptio.⁊ ī.c.sicut de re iudi.p Bu. in.c.fina.de consuetu.per Cyn.⁊ alios ī.l.ij.C.que sit lon.consue.et Angel.in.l.fina. C.de iniur.⁊ not. in.c.ꝙ super his de fide instrumē. text.singul.et ibi Andr.de barn.⁊ Angel.in.l.fina. C.de cano.largi. lib.x. Et Gemi. in.c.j.in gloss.super vbo docuit de summa trini.⁊ fide catho.lib. vj.⁊ per Felin.in capitu.ij.x.colū. ibi stylus curie. facit infra de prescrip.dicam plenius in.d.c.ex literis.

ADDE tu qd stylus romane ecclesie debeat ꝓ lege seruari: Spec.in ti.de teste.§.ix. versi.deinde.do.Car.cōsi.xxx.⁊ dicit idē Spe.in ti.de rescrip.presenta.§.iiij.versi.item excipitur ꝙ stylus cācellarie domini pape fundať in iure communi ⁊ dicit Barba.consi.xlvij.ꝙ iudex deuiās a stylo palatij tenetur in syndicatu.⁊ dicit Bal.in.l.si nemo.ff.de heredi.insti.ꝙ non valet rescriptum in quo papa scribit abbatibus fratres ⁊ dixit Alex.consi.xxxix.in fi.iij.lib.ꝙ stylus principium ⁊ consuetudo vniuersalis populi parificantur.

zacharias. ¶ Adde ampliando hoc edictum: scꝫ ꝙ stylus curie sit attendendus, imo etiā quod sit obseruādus.vt.l.labeo.versi.morem agentium sequi debemus.ff.de statu.libe.⁊.c.quā graui.de cri.fal.not. hypol.de marsi.sing.suo.cxviij.inci.stylus curie vbi alleg.Ang.consil.ccciij.incip.factum est tale christophorus.col.fi.⁊ Oldrad.consil. cccxxviij.incip.ad idem ⁊c.in.ij.colum. Ex quo infert dñs Angel.in l.fina.C.de cano.largi.lib.x.quod citatus qui non comparuit quia citatio non erat secundum stylum curie excusatur.istud dictū Angel. refert ⁊ singularizat multum dominus Feli.in cap.quoniam contra falsam.in fin.vij.colū.de prob.⁊ idem do.Hippo.š.alleg.sing.cxviij. de quo adde eundem.d.Feli.in cap.ad hec.de senten.excommuni, in iij.colum.in princip.

sm Vin.nō dať actio ex ꝓmissio.hoc dixit vin. sm Jo.and.qꝛ vin.fuit ibi inuitatus per quendā scholarē quē post modū penituit: ⁊ sic fuit impedit⁹ itinerare ⁊c.dicit tñ Jo.and.ꝙ ꝯtra tales detinētes viatores vanis ⁊ inutilib⁹ inuitationibus deberet dari saltē actio de dolo ad īteresse. arg.in.l.sꝫ actio.ff.si quis cautio. ¶ Tertio q̄riť de causa materiali: dic vt.š.dixi qd aut queritur q̄ sit materia scientie ⁊ per ꝯñs quid sit subiectū in hac sciētia.quidā ꝙ bonū cōe.vt.š.distin. Jo. de lig.dicit qd subiectū sciētie canonice[b] ē homo catholic⁹ dirigibilis cōstitutionibus ecclesiasticis in bonū simpľr humanū ⁊ diuinū.ad hoc enī tēdit sciētia iuris canonici.subiectū vero in sciētia ciuili est homo politic⁹ dirigibilis ꝯstitutionibus legalibus in bonum simpliciter humanū. ¶ Ultimo queriť de causa formali.⁊ dic qd est duplex forma tractat⁹ ⁊ forma tractandi. Forma tractat⁹ ponitur per gl.dū dicit qs sit mod⁹ agēdi. Nam ipsa diuisio in quinqꝫ partes est forma hui⁹ tractat⁹. Forma vero tractādi est modus ꝓcedēdi in hac cōpilatiōe. Et iste est multiplex.vt statutiuus p̄ceptiu⁹ dispositiu⁹ ⁊c.ꝓut colligiť ex corpore ipsorū iuriū.nā quedā iura procedunt statuēdo: quedā precipiendo: quedaꝫ consulendo ⁊c.⁊ ex hijs habeť materia glo.per verba latiora ⁊ elegantiora ⁊c. Abbas.

1 ☞ Papa hodie de stylo curie ex pompa ecclesie augmentata se anteponit illis ad quos scribit al's litere non valent licet olim ex nimia humilitate se postponeret.

2 Papa volens non ab ordine sed a dignitate denominari appellat se episcopum.

Dignitas nō dꝫ generare supbiā sꝫ humilitatē.

3 Prelat⁹ nō dꝫ multū se humiliare circa subditos ne cōtēnať ab eis ꝑpter nimiā familiaritatē.

Familiaritas nimia parit cōtēptū inter fatuos.

Papa ex dilectione subditos appellat filios: ⁊ de stylo curie in literis non ponit in christo nisi scribat ad abbatissam.

4 Doctores ⁊ scholares faciunt vniuersitatem.

Scholarium appellatione non comprehenduntur doctores etiā in materia fauorabili: secus in actu in indiuiduo.19.

5 Rescriptū nō vitiať si papa scribens vniuersitati appellat oēs filios lꝫ ī ea sint aliqui episcopi.

6 Pape salutatio remittit peccata venialia nisi adsit mortale.

Originale petī non remittiť remanēte actuali.

Gregorius idem est quod vigilans ⁊ fuit ꝑspicacissimi ingenij ⁊ eminentis scientie.

7 Nominis proprij argumētatio nō cōcludit nisi aliqualiter p̄sumptiue: secus appellatiui nisi obstet communis vsus loquendi.8.10.

Nomina propria deberent emi magno precio si venderentur.

9 Nominis proprij mutatio voluntaria in seruo prohibetur in libero secus cessante dolo.

11 Nomē appellatiuū seu impositū ab euētu durat durāte potētia ⁊ habitu nō omnino remoto.12.

12 Etymologia seu allusio vocabuli valide arguit nisi in quinqꝫ casibus.

14 Nomē pape in terris ecclie: ⁊ imꝑatoris in terris imperij ⁊ in tꝑalib⁹ si nō inserať in instrumēto instrm̄ corruit nisi aliud īducat cōsuetudo.15.

Solēnitatis omissio ex sola consuetudine inducta vitiat actum.

Penalis etiam constitutio vbi est eadem ratio ⁊ omnimoda similitudo extenditur.

16 Antipape nomē si inserať ī instrō nō vꝫ instrm̄ nisi in terris antipape vbi ip̄e coliť ⁊ tolerať.

17 Antipape adherentes sunt excommunicati.

Instrumentum confectum a notario excommunicato est nullum.

18 Scholaris an ⁊ quando sortiatur domiciliū ex mora contracta in studio ⁊ an possit cōueniri ex contractibus ibi gestis.

20 In correlatiuis qd disponitur in vno disponiť in alio etiam in materia penali.

Statutū imponēs penā vēdēti īponit ēt emēti.

21 Rector venit appel.scholarium.

Prelatus non comprehēditur appel.capituli.

22 Notarius pōt alteri stipulari ⁊ ei acquirere citra aliquam cessionem.licet in vno casu secus sit.

23 Arbiter non acquirit partibus nisi cū cessione.

24 Presbyter parochialis potest alteri acquirere ex rebus pertinentibus ad suum officium vt in exemplis hic positis.

25 Stipulari alteri nemo potest.⁊ an hoc ꝓcedat de iure cano.

Juramētū opať ꝙ valeat stipulatio alteri fctā.

26 Promittēs etiā absenti aliquid amore dei: puta puelle maritāde ⁊c.efficaciter obligatur.

27 Comitatenses an ⁊ quando veniant ap.benoniēsium vel huiusmodi.

Gregorius.

Diuidiť in duas partes pncipales. In pma poniť salutatio. In secūda exordiū.secūda ibi: rex pacific⁹. Prima subdiuidiť: qꝛ primo ponitur qs scribit.secūdo quibus scribit.ibi: dilectis.tertio salutat ⁊ bñdicit ibi: salutē. ¶ † Nota primo ꝙ papa anteponit se illis qb⁹ scribit.⁊ hoc est hodie de stylo curie[c] alias litere non valerent.⁊ de materia dic vt in.c.quā graui.de crimine falsi. olim vero propter nimiam humilitatem papa se

Postponebat

a ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Pompa ecclesie. vide Abb.in.c.lz.col.iij.j.de elec.in.vj.no. ꝛ ꝙ dicere se epm sit nomẽ dignitatis patet. cũ epatus sit dignitas dignitatũ.c.venerabilis.ibi culmina dignitatum.de preb. quẽ tex.dicit sing. Card.in cle.j.de renũ.ad hoc ꝙ in materia restringibili appellatiōe dignitatis nō venit epat⁹ ꝛ And.sicu.in trac.cardi na.i.j.qōne basili ca.co.vij. vsi.ad ſm correlarium. a

b ¶ Epm.adde ꝙ 2 Jo.mo.in pemio b sexti dicit ꝙ merito appellat̃ episcopus. qꝛ nō in partẽ solicitudinis ſz in totã vocatus est.ij.q.vij. de cetero.ꝛ ꝺ pe. ꝛ re.c.cum ex eo. in fi. Ber. zacharias. ¶ Adde an electus papa añ coronationẽ suã bodie appellet̃ papa ꝛ an se vocet 3 epm ꝛ ſuũ ſuoꝝ dei. Dic qꝺ sic. c Jmo.dicẽs 3riũ est excōicat⁹ papali excōicatiōe p extrauag. Cle. 4 vj.icip. qꝛ nōnulli.refert.d.Feli.ꝛ d sequitur in.c. eã te.col.iiij.nu.vij. de rescrip. Sebastia. Sapi.

postponebat.vt in.c.dilectissimis.xij.q.j.sed bodie creuit pōpa ecclesie[a] de cōsecra.distinc. j . vasa. ¶ †Scdo collige qꝺ papa scribit se epm[b] et hoc ideo qꝛ nō ab ordine sed a dignitate vult se denominare:ꝛ dic vt no.glo.in proemio sexti libri.Et sic collige qꝺ ex dignitate nō debet quis scãdescere in superbiã:sed potius se humiliare. Dicendũ tñ ꝙ non debet prelatus seu aliquis presidens se multũ humiliare circa subditos ne contẽnat̃ ab eis ꝑpter nimiã familiaritatẽ : vt dicit tex.in.l.obseruãdũ.ff.de offi.psi.ꝛ qꝛ dũ nimium seruat̃ humilitas regẽdi frangitur autoritas.vt est tex.in.c.qñ.lxxxvj.distin. vnde illud vulgare familiaritas nimia contemptum parit. Sed dicebat Azo illud verbũ procedere inter fatuos:qꝛ fatui tñ contẽnunt presidentẽ ex familiaritate non tñ prudentes:imo magis cōmẽdant presidẽ de quo per glo.in prealleg.c.quando. ¶ †Itẽ collige qꝺ papa subditos appellat filios:ꝛ hoc ꝑpter dilectionẽ.Et pondera quia non dicit in christo nisi scribat Abbatisse[c] non enĩ est de stilo curie ponere in christo nisi scribat Abbatisse:vel regibus:vt in.c.dilectã.de maio. ꝛ obed.ꝛ de exces.prela.dilecta.ꝛ vide per Spe. in titu.de rescripti presen.§.j. ¶ †No. doctores facere vniuersitatẽ.clarius probatur in.c.ex literis vbi tex.nota.j.de consti.An aũt scholares[d] de per se faciãt vniuersitatem.gl.iuris ciuilis tenet quod non.in.l.fina.C.de iurisdi.om.iudi.quia non exercent aliquã professionem sed addiscũt. textus videtur probare contrarium in.c.quia in causis de procurato.ꝛ sic interpretatur consuetudo que est optima legum interpres.de cōsue. c.cũ dilectus.ꝛ.l.si de interpretatione.ff.de legi. ¶ No.arg.ꝙ appellatione scholarium[e] nō ꝯprehẽditur doctor.Nã hic ponitur copula inter doctores ꝛ scholares que habet cōiũgere diuersa: vt notatur in.c.querelam.de simo.ꝛ no.glo.de iuris ꝛ facti igno.ff.super rubri.ꝛ de hoc infra latius tangã. ¶ †Itẽ collige qꝺ cum papa scribit vniuersitati appellat oẽs filios[f] nec vitiatur rescriptum:licet ibi aliqui sint episcopi.non est enĩ verisimile quin in studio nō fuissent episcopi studentes:ꝛ tñ oẽs appellat filios. ¶ Ultimo collige modũ salutãdi ꝛ benedicẽdi. ¶ † Quid aũt operetur hec salutatio:[g] ꝛ dic quod remittũtur peccata venialia: vt no.a.in proemio sexti.Et h verũ ſm illam glo.si non insunt mortalia qꝛ veniale opponit̃ feruori charitatis :mortale vero opponitur charitati:ꝛ quia illa glo.quibusdam videt̃ absurda:dic sensum esse quod veniale extinguit feruorẽ charitatis quẽ homo habet seu habere debet circa deum . vnde eo ipso qꝺ quis peccat[h] venialiter non diligit deũ feruẽter:vnde extinguit̃ ille feruor lz remaneat charitas.mortale vero nedũ extinguit feruorẽ sed etiã ipsam charitatẽ:qꝛ eo ipso ꝙ quis peccat mortaliter desinit habere charitatẽ erga deũ vnde extincta est charitas. Ad propositum ergo non potest remitti veniale vbi adest mortale qꝛ vbi quis nō habet charitatẽ quõ potest habere feruorẽ charitatis:certe minime.ꝛ ideo nō remittitur qꝛ nō

c ¶ Abbatisse.cōtra hoc adduco tex.in.c.ex parte.j.j.de verbo.signifi.in.c.si.de concessio.preben.in.c.cum dilecta.in prin.j.de rescrip. cogita.

d ¶ Scholares.vide plene per doc.ꝛ ibi p do.meũ And.sicu.in.d.c.ex literis.ꝛ in.d.c.qꝛ i causis.vbi vtrobiqꝫ plenissime attigit istũ passuz.

e ¶ Appellatiōe scholarium.adde Bal.ꝛ Jmo.in.l.j.circa fi.ff.sol.ma. Pet.de ancha.in proe.sexti.in.vj.col.in.viij.not.ꝛ ibi per alios doct. ꝛ maxime Ge.in tertio no.ꝛ per do.meum Andr.sicu.in proemio. in cle.in.ij.col.amplia ꝛ limita vt hic pulchre per Feli.

ADDE tu quod Alex.in.l.j.ff.sol.ma.in fi.tenet qꝺ in alijs casib⁹ preter q̃ studij appellatiōe doctorũ nō veniãt scholares rōnibus de quib⁹ p ipsum ꝑ quo tu adde Ro.cōsi.ccxxxvij.vbi dicit qꝺ lz testm̃ militis nō rũpatur preteritiōe posthumi scienter p̃teriti tñ testm̃ ingressi monasteriũ rũpitur p̃teritione monasterij qꝺ scit ingressurũ: ꝛ qꝺ nō est bona cōparatio de milite tam facto ad militẽ celestẽ quiest in fieri sicut priuilegiũ doctorũ nō extẽditur ad scholares qui debent doctorari.ꝛ inquantũ do.Feli.tractat hic de correlatiuis adde Ro. cōsi.clxxx.ꝛ Rapha.cōsi.cōsi.xxxv.ꝛ inquãtũ dicit qꝺ appellatione monachorũ venit abbas dic qꝺ nō est simpliciter verũ vt voluit Ro. cōsi.cclix.ꝑ quo facit qꝺ voluit Abb.cōsi.x.qꝺ in odiosis appellatione clericorũ nō veniũt canonici ꝛ inquãtũ dicit qꝺ papa scribẽdo vniuersitati ex certa sciẽtia videt̃ approbare.adde q̃ scribit late Lap.al leg.vij.ꝛ Ro.cōsi.ccclxix.ꝛ inquãtum ꝑonit an cōpetat efficax remedium absenti ex stipulatiōe alterius.adde Oldra.consi.xxx.ꝛ ro.consi.ccxcix.Bar.consi.incip.Gelus fuit confessus.Ber.

f ¶ Omnes filios.vide glo.ꝛ doct.in.c.j.in ver. fratribus. de renun. in vj.ꝛ in.c.j.in eo.ver.de offi.deleg.eo.lib.do.Card.in proe.cle.in. j. col. Do.in proe.sexti in pe.col.ꝛ in.c.in nomine domini.in nota.xxiij. dist. ꝛ doct.in.c.q̃ graui.de cri.fal.ꝛ ibi plene per do.meum.

g ¶ Salutatio.vide glo.in proe.sexti.in ver.bñdictionẽ.ꝛ adde Bal.in l.j.in princ.ff.de lib.ꝛ posthu.qꝺ ꝓbat̃ remissio iniurie p salutationẽ. alleg.c.oĩs qui.xxiij.q.j.ꝛ adde qꝺ ecōuerso nō salutãs p̃sumit̃ inimicus ſm gl.fi.in.c.cũ adrianus.lxiij.dist.dũ modo prius fuerit solitus salutare ſm istum.in.c.ad hoc.el.j.in pe.col.j.de app.ꝛ in. c. eum sup. super glo.j.de offi.deleg.ꝛ in.c.repellantur.de accu.dixi plenius in dicto.c.cũ adrianus.ꝛ de forma salutationis papalis in literis ad quẽcunqꝫ.vide Spe.de rescrip.presen.§.iiij.circa princip.ꝛ qꝺ idẽ Spe. voluit in titu.de cita.§.iam de citatione.in verbo porro.ꝛ quid conferat salutatio pape vide hic p Jo.Calde.in.iij.q.ꝛ vide bo.tex.in.c. ex ore.de his que fiunt a maio.parte capi. quãdoqꝫ salutatio prohibet̃ vt in.c.si aliquẽ.de senten.excom. ꝛ in cle.si summus.ꝛ ibi not.eo.tit.ꝛ quõ intelligitur illud neminẽ per viam salutaueritis.vide Spe. in ti. de aduo.in.§.cōsequẽter.in ver.ad eius.ꝛ vide pulchram distinctionẽ Pet.de ancha.in proe.sexti.in.v.col.vbi q̃rit an salutatio aliqd importet.dicit ꝙ salutatio qñqꝫ est specialis qñqꝫ gñalis. Primo casu aut loquimur de remissiōe iniurie:aut sñie censure.si iniurie:intelligitur facta remissio.nã sicut de facili ꝯtrahit̃.s.cũ ad animũ reuocat̃ ita de facili aboletur vt per risum.insti.de iniur.§.si.ꝛ in.d. c. cũ adrian⁹. Si vero loqmur in sñiam censure tũc per salutationẽ non intelligit̃ sublata sed p absolutionẽ vt i.d. cle.si sum⁹. in. c. cum desideras. Scdo casu principali. l. qñ salutatio est generalis: ꝛ tũc nũq̃ extẽdit̃ ad maliuolos ꝛ odiosos beneficium enĩ canonis vel homis non cōplectitur odiosos.vt in.c. alma.in. §. qꝛ vero.ꝛ in.§.illis.de sentẽ.excō. li. vj. ꝛ in.l. luci⁹ titi⁹. ff.de lega. ij. not. Bart.in.l.si quis i graui.§.si ex stipulatu.ff.ad sil.l. iiij.§.si tibi indicium.ff. de cōdi. ob tur.causam.ꝛ de salute reperit̃ cautũ in iure in varijs casibus. Nã qñqꝫ loquũt̃ iura de salute patrie: vt in.l.aduocati.in ver.patriã parentesqꝫ saluarent.C.de aduo.di.iu. Qñqꝫ de salute cōi: vt in.l.iiij.C.de male fi.ibi cōtra salutẽ hominũ multi. Interdum de salute ꝓrimorũ.l.ꝓuinciarum C.de fer.ibi multorũ salute. Interdum de salute dñi sui: vt in.l.j.C. de vete.lib.xij. Interdum de salute rerũ.l.j.de vsufru. Interdum de salute corporis: vt in.l.j.§.eodẽ autem tecto.ff.ad sil. Interdũ de salute animę: vt in.l.sancim⁹.C.de sacrosan.ec. Salutatio ergo pape dꝫ intelligi de omnib⁹ predictis. Nam ad ipsum spectat cōmoda procurare et noctes insomnes ducere pro salute cōmuni: vt in.c.j.de offi.dele.lib. vj.ꝛ in proe.eiusdẽ lib. Item aduerte ꝙ maior porrigit salutẽ minori: vt in.c.j.in princ.de feu.co.item par pari.l.publia.§.titius.ꝛ.l.quintus mutius.ff.depo. Sed inferiori etiam superior mãdat salutẽ principe excepto:qꝛ ab inferioribus non saluatur exceptis quibusdã quibus in priuilegiũ cōceditur de quibus.in.l.ij.C.de proxi.sacr.lib.xij.ꝛ in.l.j.C.de silentia.eo.lib.ꝛ post salutem datur potestas osculãdi osculo pacis excepto imperatore ꝛ papa qui osculantur in pede.l.j.C.de domesti.ꝛ prote.ꝛ cum ibi notatis.

Anto.Francis. ¶ Adde ꝙ qñ salutatio fit iudici vel superiori semp est faciẽda reuerẽter vt p Spe.i ti.de aduo.in.§.hoc est dicẽdũ. in p̃nc. in.§.ꝯñter.in ver.ad eius.vbi ponit quõ intelligat̃ illa autoritas epi: neminẽ per viã salutaueritis ꝛc.ꝛ de forma salutationis papalis in literis scriptis ad quẽcũqꝫ habet̃ p Spe.in ti.de rescr.p̃ñta.§.j.ver.iiij. ꝛ quid cōferat salutatio pape.vide etiã p Jo.cal.in ꝑe.decre.in.iiij.q. ꝛ qs debeat p̃mo in literis salutari vide Spe.in ti.de cita.§.iã de citatione.in ver.porro.ꝛ adde etiã ꝙ ꝑ salutãdis ceteris possunt aliqua abijci more nauigãtiũ etiã q̃ diligim⁹ vt in.l.j.ꝛ.ij.ff.ad. l. rho. de iac. ꝛ in.c.dispẽsationes.j.q.vij.ꝑ quo facit qꝛ ꝑ salute multoꝝ pauci sunt puniẽdi qñqꝫ.xxiij.q.iiij.in.c.ecce ꝙ crimina.ꝛ Adde ꝙ aliqui saluantur timore pene.aliqui amore iustitie. xxiiij.q.iij.in.c.cũ ergo.ꝛ adde etiã qꝺ salus alicuius est inestimabilis vt in.l.pe.ff.de dona.ꝛ ideo dicimus ꝙ nullũ cōmodũ dꝫ p̃ferri ꝑprie saluti vt in.c. scimus.j.q. vij. vnde ꝑprie salus dꝫ esse cure vniuscuiusqꝫ nec ali⁹ aliqs presumitur immemor lz potius memor.vt per Spe.in tit.de excep. ꝛ repli.§.hi. versi.quid si probetur.ꝛ in ti.de teste.§.j.versi.itẽ oppo.ꝛ adde ꝙ salutem suam querẽtibus nunq̃ deus deest in his que sunt necessaria ad salutẽ vide bea.Tho.in.iij.sen.dist.xxv.arti.v.ꝛ quot modis ꝑueniatur ad salutẽ vide eundẽ Tho.in.iiij.dist.xxv.art.v.ꝛ quomodo aliqd dicatur sufficere ad salutem.vide eundẽ in.iiij.dist.iiij.arti.xxxij.

h ✝ Sebastia. ¶ Peccat vñ dicit.d.Abb.in.c.j.in scdo no. j. de adul. ꝙ mortaliter peccans dicitur dormire:peccãs venialiter dicitur dormitare:ꝛ que tollant peccatum veniale ponit in cle.si.j.q.ix.de priuile.in cle.si.in princ.eo.titu.ꝛ in.v.quest.

a ¶ Argumentatio a noīe. Adde notata in.l.decernimus.C.de episc.ꝛ cle.ꝛ insti.de don.§.est ꝛ aliud.ꝛ in proe.ff.oꝛ.in ver.discipuli. ꝛ istud argumentū est probabile nō necessariū:ꝛ notatur in.c.cū fm apostolum.de preben.ꝛ in rub.infortia.ꝛ in proemio cle.in cle.in gl.j. ꝛ in.d.§.si in danda hic allegato.hic vide per Feli.

¶ Ad illud plutarchi de liberis educādis.primū curare debēt patres vt filij bonis noīb⁹ nuncupent.ꝛ an valeat argumētū a noie vid Raph.consi.lxxv.ꝛ.clxix.ꝛ Fulg.cōsi.lj.et ciiij.Ber.lan.

⁓ Sebasti.Sapia.

b ¶ Noīe prauo.vide Andr.sicu.infra oppositi.c.vbi post Inno.ꝛ Jo.an.i v.belial.no.qđ imputādū est illi qui ꝫrit simile nomē.de q̄ per Saly.i.l.j.vbi.d.Jas.i scđa lectu.col.vij.C.de sum.tri.per Mari.soci.in.c.dilecta.de exces.prela.

⁓ Sebasti.Sapia.

c ¶ Proprij nois sicut mutatio nominis ꝓprij inducit fraudis p̄sum ptiōez ita ꝛ qñqꝫ mutatio nois in dignitate vel in aliqua qualitate bald.in.l.nō dubiū.co.iij.C.de legi.vbi dicit presumit fraus de nomine ad nomē

pōt restitui charitatis feruoꝛ vbi non est charitas:sicut dicimus in simili de originali pctō qđ nō remittit nisi remittat actuale.vt.j.de bap.c.maiores.ꝛ ibi vide rōnē. ¶ Sꝫ q̄ro qꝛ doc.etymologizādo hoc nomē Gregori⁹:dicūt qđ idē est qđ vigilās qꝛ bñ vigilauit faciēs vel fieri faciēs hoc opus.vel dr quasi gregē regēs p bonā doctrinā.ꝛ fuit iste Gregorius fm Vinc. pspicacissimi ingenij ꝛ magne sciētie in vtroqꝫ iure ꝛ sic videntur doctores arguere ab etymologia 7 nois ꝓprij. ¶ † Itē q̄ro nūqd sit licita ista argumētatio a noīe[a] ꝓprio.bar.sup rubr.infortia. tenet q̄ nō qꝛ ꝓpria noīa imponunt ad bñplacitū ꝛ quotidie possunt mutari.l.j.C.de mu.no. Hoc tñ est verū q̄ ex noīe bono orit bona p̄sumptio: ꝛ ex noīe prauo[b] ꝛ turpi:nōnūquā orit sinistra. ad qđ no.Accur.in.l.facta.§.si in dāda.ff.ad trebel.vbi exponit suū nomē. 8 † vñ refert Jo.an.in.c.cū secūdū.j.de prebē.vxorē suā dixisse q̄ si noīa deberēt emi magno pretio bona noīa emi deberent qꝛ dixi:licet ar.ex noīe proprio necessario nō cōcludat:attamē ex turpi qñqꝫ orit sinistra suspicio:credētes nōnulli illud nomē fuisse impositū ab euētu:ꝛ sic sepe euitātur tales sicut experientia sepe cōpertū est. Unde ꝛ Justinianus dicitur iustitiā faciēs:vt in proe.ff.oꝛ. Bonifacius quasi bona faciens vel pōtem faciēs subditis p bona exempla:ꝛ sic de similib⁹,ad hoc vide glo.j.in proe.cle.vbi Jo.and.indirecte extulit nomē 9 propriū. † An aūt licita sit indistincte ꝓprij nominis[c] mutatio.[d] Conclude q̄ ex causa mutari pōt.vñ mutat nomē pape.vt no.i proe.sexti. De imperatore vero nō legit q̄ mutat nomē in coronatione. Itē alicubi seruat in intrātibus religionē:sed causa cessante distingue inter liberum ꝛ seruum:qꝛ liber ad placitū pōt sibi mutare dū modo cesset dolus. Sed volūtaria mutatio ꝓhibetur in seruo qꝛ posset fraudare dñm per muta 10 tionē nominis.l.j.ꝛ qđ ibi no.C.de mu.no. † A

quā qs ꝓhibitus aliquid facere sub vno noīe facit se alio vocari noīe vt qui nō possunt tenere cōcubinā vocāt eā sororē:de quo etiā est tex. vbi Bal.no.i.l.nemini.C.de aduo.diuer.iudi.vbi decidit aliqs q̄ones.

d ¶ Nominis mutatio.adde Pe.de ancha.in proe.sexti in pñ.ꝛ Bald. in prima cōsti.C.in.ij.col.ibi iuxta hoc querit do.Ja.vtrū liceat alicui mutare sibi nomē:ꝛ distingue vt ibi p eū:ꝛ p Cy.ꝛ alios i.d.l.j.cū cōcor.alijs positis hic per Feli.facit apostilla Alex.in.l.eos.in.§.fi.ff.de fal.ꝛ cōclude q̄ mutatio nois ꝓprij ex cā permittit fm doc.hic fallit in seruo per tex.in.l.j.ꝛ ibi Ang.ꝛ Bal.in prin.C.fallit scđo nō ꝓcedere in mutatione facta in fraudē fm An.in.d.l.j.ꝛ ana.in.c.ea que. de simo.ꝛ an liceat mutare signū dicam in.c.dilecta.de exces.prela. ADDE tu Oldra.consi.cclix.ꝛ noui late in.l.j.ff.solu.matrimo.et que sit ratio quod mutetur nomen pape in eius creatione vide Archidia.in proemio sexti.vbi ponit aliquas rationes.nam a principio non mutabatur nomen vt ibi dicit.Ber.

e ¶ A noīe v̄o appellatiuo:vide plene p modern.in.d.l.ij.§.appellata. ADDE quod voluit Barto.in cōsilio incipien. martinus barōti.ꝛ inquantū do.Feli.hic ponēdo:an cessante exercitio cesset nomē appellatiuū tāgit:an ecclesia dicatur parochialis habitu lꝫ nō actu:dic quod Federi.cōsi.lxxx.dicit q̄.c.de multa.nō hꝫ locū qñ ecclesia est parochialis habitu nō actu:ꝛ inquātum etiā supra dixit an nūcupat⁹ perusinus dicatur de perusio:vide Bar. cōsil.xlij.ꝛ inquātum querit an vnus actus faciat quem mercatorem dic quod ad hoc vt vti possit priuilegio mercatorū necesse est q̄ habeat maiorem partem fortunarum in mercantijs vt consuluit Alex.cōsi.cviij.iiij.lib.ꝛ an scholaris cessans a studio amittat priuilegiū scholariū:vide Bartolum.cōsil.cxxxxiiij.incip.vniuersitatis nostre statuto.vbi cōsuluit qđ scholaris qui stetit absens per quinquenniū possit priuari matricula secus si minori tempore ꝛ quanto tempore quis sortiatur incolatū vide Ange.cōsi.xxvij.ꝛ an nomina verbalia verificentur vnico actu.vide Roma.cōsil.cclxvj.Ber.

f ⁓ Seba.Sapia. ¶ Morari. Notādū est qđ ad ꝓpositū dicit Bald. hic q̄ licet scholari nō intrāti nō cōpetāt scholariū priuilegia vt p Abbatē.in cap.fi.j.de iudi.si tñ intrat ad minus per quatuor menses licet postea reliquo tēpore discurreret huc ꝛ illuc dꝫ habere fructus prebēde totius anni.de quo aliquid per Pau.de ca.in.l.scriniarios.C.de testa.mil.per Bar.in.l.si quis titio.ff.quibus ex cau.maio.

g ¶ Ab allusiōe vel etymologia vocabuli.vide plene per doc.in.d.§.appellata.ꝛ p istū ꝛ alios in.c.cū fm apostolum.in.ij.co.j.de preben.

e nomine vero appellatiuo[e] licita est argumētatio vt no.Bar.in pluribus locis:vt in.l.ij.appellata.ff.si cer.peta.ꝛ in.l.j.ff.de verb.sig.probatur in.c.forus.de verb.sig.ꝛ in.l.pupillus.§.territoriū.ff.de verbo.signifi.ꝛ hoc ideo:qꝛ nomina appellatiua sunt immutabilia.l.si quis in fundi vocabulo.ff.de leg.j.nisi ex consuetudine mutarentur tunc qm̄ nō vꝫ argumētatio a noie appellatiuo quasi vsus loquendi preferatur.l.labeo.ff.de sup.leg.ꝛ in.c.ex literis.j.de spō.ꝛ dic vt plene dixi.s.supra 11 gl. † An autem duret nomen appellatiuū seu impositū ab euentu sic esset exercitium.Bar.in proemio ff.orū dicit q̄ sic vnde imperatoꝛ dicit augustus ab augēdo:qꝛ augere dꝫ rēpublicā ꝛ ꝓmouere imperiū.ꝛ licet nō augeat de facto nihilominus dr august⁹.qꝛ adest habit⁹ de facili reducibilis ad actū:sic dicēdū in mercatorib⁹ studētibus ꝛ similibus:q̄ lꝫ actu nō exerceāt illā ꝓfessionē: nō tñ ꝑdūt nomē appellatiuū ex quo subest ha 12 bit⁹. † Aduerte qꝛ nō puto hoc īdistincte ꝓcedere in priuilegio indulto sub noie appellatiuo: vt si priuilegiū indulgeretur scholaribus sub noie appellatiuo:vt hic ꝛ in multis locis. Vñ vr distinguēdū q̄ aut diuertit a studio animo tñ redeundi ꝛ tūc non dicit diuertisse ꝛ remanet nomen etiā ad effectū priuilegij cōsequēdi: de pe. dist. prima.c.diuortiū. Aut sine cā diuertit a studio: vt qꝛ vagat:ꝛ tūc certe non gaudebit priuilegio scholaribus indulto:qꝛ non sufficit quē in scho f lis morari[f] nisi insistat scie:ꝛ optime ꝓbat tex.in c.cū ex eo.de ele.lib.vj.in ver.studio insistētes.facit optime.xvj.q.j.generalr.ꝛ idē tꝫ hic Colle 13 ctarius. † An aūt sit licita argumētatio ab allu g siōe vl etymologia vocabuli,[g] ꝛ dicēdū q̄ sic:vt no.in.l.j.ff.de tutel.ꝛ in palleg.§.appellata.ꝛ hoc verū nisi diffinitio cōtradicat qꝛ diffinitio p̄fertur.dat eñ seu exponit verā ꝓprietatē rei:nō sic facit allusio seu etymologia vocabuli.qꝛ alr declararet rem fm genus ꝛ non fm speciē.exēpluꝫ

conclude q̄ a nomine appellatiuo ꝛ ab etymologia licite arguitur vt in.c.forus.j.de verb.signi.ꝛ in.l.pupillus.§.territoriuꝫ.fallit illa regula i qnqꝫ casibus. Primo nisi noīa appellatiua haberēt diffinitionem et illa diffinitio repugnaret etymologie.vñ lꝫ testm̄ dicatur testatio mētis;nō tñ omnis testatio mētis est testm̄ qꝛ repugnaret diffinitiōi codicilli fm Abb.in.c.j.in fi.colū.de iudi. Fallit scđo nisi nomē appellatiuū eēt impositum nō ex essentiali natura rei: sed ex eo qđ desideraꝛ ꝛ rationabiliter debet esse in nominato:qꝛ tūc non arguitur a nomine appellatiuo.vnde licet imperatoꝛ dicat august⁹ quasi augens tñ si nō auget imperiuꝫ nō desinit esse imperatoꝛ.ꝛ sic pontifex quasi pontem morum faciens:si non facit non perdit nomen secūdum abb.in.d.c.j.in pe.col. Fallit tertio vt procedat quādo in ipsa etymologia verbi non datur excessus in aliquo et consonat diffinitioni. secus si daretur excessus ꝛ quandoqꝫ plus importaret q̄ nomē ꝛ quādoqꝫ plus nomen q̄ etymologia quod potest esse tribus modis. Primus quādo etymologia excedit nomē:puta presbyter quasi prebēs iter:ꝛ tamen multi hoc facientes non dicuntur presbyteri.

zacharias. ¶ Adde de hoc plene per Ang.are.in proe.insti.in addi.ad Christophorum porcum in ver.imperatoꝛ.vbi reprehēdit Bar.qui in.j.consti.ff.orum.in princi.ꝛ in.l.j.§.per hanc.el.ij.ff.de rei vendi.dicebat imperatorem dici secundum nominis sui etymologiā nō ab imperando vt voluerat gl.sequeretur enim q̄ dominus ꝛ pater qui imperare possunt deberent dici imperatores quod est falsum.sed dando aliā ety.dicebat ipse Bar.ibi quod ideo dicitur imperatoꝛ qꝛ imperat ꝛ sibi imperari non potest quod si esset verum sequeretur q̄ pape non subesset ꝛ imo poti⁹ deberet papa dici imperatoꝛ q̄ ipse per.c.solite.de ma.ꝛ obe. Idem in doctore:non enim oīs qui docet dꝫ doctoꝛ appellari.sꝫ qui post trinā approbationem annulo:bireto: osculo:cathedra:libro ꝛ benedictione per habentem ad hoc potestatem donatur: vt no.Car.in cle.ij.post gl.de magist.quare igitur ita dicantur ꝛ q̄ non sit bona ab eorum nominis etymologia argumentatio recurre ad domi.Jaso.vbi.s.vbi hoc prosequitur. Secūdus modus est quando nomen excedit etymologiam:puta priuilegium dicitur lex priuatorum.iij.dist.priuilegium.ꝛ tamen potest esse lex existentium in dignitate vt ibi per gl. Tertius modus est quando etymologia excedit ꝛ exceditur:puta rex dicitur a regendo hic excedit etymologia nomen:qꝛ multi nō existentes reges regūt. Item nomē tunc excedit etymologiam:qꝛ hoc nomē rex sumptum est a regno sub quo includūtur omnes regi inherētes fm Hugo.ꝛ Gemi.in.d.c.priuilegium. Fallit quarto nisi nomen appellatiuum esset impositum fictitie fm Gemi.hic dicētem esse tex.no.in.c.iij.de regul. Fallit quinto nisi esset impositum ab euentu:vt in scipione africano non qꝛ africanus: sed qꝛ deuicit africam. vt no.gl.iij.in capi.lꝫ.j.de elec.quam no.ibi.Gemi.ꝛ hic. ADDE tu abbatem consi.lxxx.ij.lib.Ber.

a ¶ Inserendū nomen pape. Adde istum ꝛ alios in.c.j.in.iij.col.de fide instru.ibi:tertio nomen imperatoris vel pape:ꝛ aliqd per legistas in proemio.ff.noui.ꝛ p do.meū dd. And.sicu.in repe.rub.de fide instru. in.xliiij.co. Guid.de suza.in.l.cū de ꝯsuetudine.ff.de leg.ꝛ vide Ang. cōsi.cccxj.incip.visis omnib⁹ actis ꝛ actitatis.ꝛ no.glo.ff.de pac.l.iurisgē.§. qd fere.

ADDE tu Ro. cōsilio. cclxxxiij. Ang.consi.cclxxxiij. Ber.

Sebastia. Sapi.

b ¶ Vitiare actū. Contra hoc multū vr̄ obstare illa vulgatissima regula ꝙ ea q̄ sunt de consuetudine habenꝭ p expressis si omittantur vt est gl.in.l.fi.C. de fideius.cū allegatis p do. Jas. in.l.certi ꝯdictio §.si nūmos. ff. si cer.pet. Sed opꝫ restringere vt p Feli.in.c.cum.m. ferrariēsis.co.iij. j.de consti.ex cuius ꝟbis patebit solutio ꝛ ad hec vide Fel. i.c. vnico.j.de litis ꝯte.

c ¶ Vitietur instrumētū. Adde an nomen pape d̄beat necessario apponi in instrumentis in terris ecclesie p Abb. in.c.j.col.ij.ꝟ.iij. de fi.instru. et ibi p do. Feli.eadem col.ver.item requiritur. Pauci enim doctores querunt de hac q̄stione sed versantur in nomine dn̄i ꝛ imperatoris:de quibus vide eundē Feli.remissiue in alleg.c.j.col.j.ver.sed quod non sit de essentia.ꝛ versicu.item requiritur.col.ij.

in codicillo qui dr̄ mētis testatio sicut testamentū ꝛ tn̄ stricte nō est testm̄:cū maior solēnitas requiratur in vno q̄ in alio vt vulgariter patet. et hoc no. 14 ¶ †Sed quero qꝛ hic inserit nomē pape nūqd in quolibet instr̄o sit inserendū nomen pape.[a] Jo.an.qd sic.ad hoc qd habeꝭ in aut. vt prepo.no.impe.col.v.d.Ant.cōcludit qd in terris imperij inserēdū est nomē imperatoris ꝛ h in tēporalib⁹.in terris vero ecclesie ꝛ in spiritualibus inserendū est nomē pape salua tn̄ semper cōsuetudine. Nā cōsuetudo maxime est attēdenda circa hmōi solēnitatē.ad hoc bona glos.in.d. aut.vt prepo.no.impera.q̄ dicit qd licet de annis dn̄i nullibi caueatur ꝙ sint inserendi:tn̄ quia de consuetudine inserūtur:si nō apponuntur instrumentum corruit. Et sic singu.not.ex illa gl. qd omissio solēnitatis ex sola cōsuetudine inducte hꝫ vitiare actū.[b] †Sed circūscripta cōsuetu- 15 dine esset pbabiliter dubitādū nūqd si in terris ecclesie nō inseraꝭ nomē pape vitieꝭ instrumentū.[c] Hoc dico qꝛ illa aut.vr̄ odiosa inquātū inducit nullitatē actus ꝛ cū disponit tm̄ de imperatore nō vr̄ extēdēda respectu irritationis ad papā lꝫ debeat extēdi respectu dispositiōis. sicut in simili tradit theoricā Jo.an.in.c.dispēdia. de rescrip.lib.vj.vbi dicit dispositionē penalem extendendā propter similitudinē rōnis: non tn̄ penā[d] in ea insertā. Facit regu.odia.de regu.iur. lib.vj. In contrarium facit gl.sing.in.c.j.de tempo.ordi.li.vj.que dicit quod vbi[e] est omnino eadē ratio ꝛ omnimoda similitudo:cōstitutio etiā penalis extēditur:qꝛ nō est pprie tūc extēsio:sed interpretatio. Vn̄ cū papa sit imperator in terris ecclesie:vt in.c.si duob⁹.j.de appel.ergo illa dispositio vēdicat sibi locū ꝛ maxime qꝛ iura ciuilia sunt approbata ex quo canonibus non con-

d ¶ Nō tn̄ penā.dicā plene in.c.j.j.de loc.post istū in vlti.col.ꝛ istā opi. Jo.an.sequiꝭ Do.in.d.c.dispēdia.in.iiij.col.ꝛ Jmol.post But.in.c.fi. in.v.co.j.de rescrip.ꝛ iste in.d.c.j.in vlti.co.ꝛ idē no.Jo.and.in.c.si forte.de elec.in.vj. Et ibi Domi.in.iij.col.ꝛ But.in.c.fi.in.xxiij.colū.j.de cōsue.facit sing.dictū Jo.an.in.c.tibi qui.de rescrip.in.vj.vbi dicit qd lꝫ decretū pape afficiat ignorātes.vt in.c.j.de cōce.prebē.eo.lib.nō tn̄ respectu pene facit glo.in cle.nolentes.in versi.ex nunc.de here.et per Jmo.ꝛ alios in.c.fi.j.de consti.vbi constitutio que alias extendiꝭ ad preterita:nō extendiꝭ respectu pene.intellige predicta qn̄ nō subest p oīa eadē rō.secus vbi subesset eadē oīmoda ratio qꝛ tūc fieret extēsio etiam respectu pene.ad hoc tex.melior de iure in cap.j.§.porro.ꝛ ibi Bal.in ver.no.bene hūc tex.in ti.que fuit prima causa bn̄ficij amittē. Fallit hoc in priuilegijs in quib⁹ nō fit extēsio data oīmoda similitudine.glo.est ordina.ꝛ sing.insti.de act.§.item mista.que incipit.in iudicium.quam glo. Bal.in.d.§.porro dicit menti tenendam.

ADDE tu an i penalib⁹ fiat extēsio barb.ꝯsi.lxxxj.d.car.ꝯsi.lx.ber.

e Sebasti. Sapia. ¶ Quod vbi. Idē voluit gl.in.c.postq̄.versi.mente.de elec.lib.vj.cū allegatis per Curtium seniorē.in cōsi. ix. ticinensi statuto.co.vj.per Jaso.in.l.fi.ff.de in ius vocan.in.l.a titio.ff.de verb. obli.per deci.in.c.at si clerici.§.de adulterijs.co.vij.j.de iudi.dixi in. l. quod nerua.in primo not.ff.deposi.

f ¶ Antipape.vide Ro.in rub.ff.de ope.no.nun.ꝛ domi.meū And.sic. in repeti.j.de fid.instr.in.iiij.col.ibi:quid de nomine antipape. Et adde qꝛ antipapa nedū nullā hꝫ dignitatē.sꝫ est minor oī christiano. gl. ij.est sing.in.c.achati⁹.xxiiij.q.j.facit notabile dictū Bal.in.l. impetrata.in prin.C.sentē.rescin.nō pos.quod princeps illegitime electus est diabolus in terra ꝛ est appostata.lxxix.dist.c.si quis.ꝛ ideo nō hꝫ claues celi.sed inferni.facit tex.sing.in.c.in nomine domini.xxiij.dist.

ADDE tu d̄ antipapa quot penis puniri possit Old.ꝯsi.lxv. ber.

g ¶ Nomen christi.an hoc sit verum vide n oui.maxime Alexā.in rub. de ope.noui nuntia.Ber.

h ¶ Solennitas loci.facit ho.tex.in.c.cū dilectis.de cōsue.ꝛ no.per istū ꝛ alios in.c.j.de fi.instru.ꝛ in.c.abbate sane.de re iu.lib.vj.ꝛ qd voluit Ange.in consi.ccxx.incip.in dei nomine ad hoc vt scriptura sit publica.ꝛ Barba.in repe.d.rub.de fi.instru.

ADDE no.per Bar.ꝛ que ibi posuit in apostillis.C.de sum.tri.et fide cath.in.l.cunctos populos.Ber.

i ¶ A notario excōicato. Intellige verū qn̄ fuit publice excōicat⁹. Si vero excōicatio eēt occulta interim instr̄a ꝯfecta p eū valerēt.gl.ē sing.in aut. de tabel.in. §. pe. que vult ꝙ instr̄m cōfectū a notario ꝑuato officio tabellionat⁹ valet ꝛ tenet si ꝑuatio est occulta.d̄ qua gl.sing.exclamauit. Bal.in.l.cunctos populos.in viij.co.in fi.C.de sum.tri.ꝛ in.l. iubemus.§.sane.C. de sacrosan.eccl. ꝛ in.l.j. C.de iur. ꝛ fac. ignoran.et in.l.j.C.de secun.nup.ꝛ in.l.ij.C.de senten.ꝛ interlo. om.iud. in qbus locis tenuit hoc i notario occulte excōicato: ꝛ occulte priuato:facit sing.do. Inn. in.c.si vero circa fi.de sentē. excō. qd sn̄ia lata a iudice occulte excōicato tenet. de quo vide qd leg. ꝛ no.in.c.ad pbāduꝫ.de re iudi. ꝛ

tradicunt.vt in.c.j.j.de noui ope.nūcia. Itē illa constitutio illius aut.nō est proprie penalis cū non in odiū inducat irritationē actus sed ppter defectum solennitatis vt dicam in.c. cognoscen- 16 tes.j.de cōsti. ¶ †Secundo quero quid si apponitur in instrumēto nomē antipape.[f] do. Ant. cōcludit ꝙ aut cōficiꝭ instr̄m in loco recognoscente verū papā:ꝛ tūc instr̄m nō valet.nā etiā notarius conficiēs instr̄m inter iudeos dꝫ inuocare nomē christi.[g] vt no.in proe.ffor̄ū. Adde ꝛ aliā rationē.nā in solēnitatib⁹ adhibēdis inspicitur locus vbi exercetur actus:vt dixi in capi. quod clericis de foro cōpe.probaꝭ in.l.j.C. de emanci. libe.cū ego de solēnitate actus sit vt inseraꝭ nomen veri principis.ergo ꝛc. Aut instrumētū cōficitur in terris antipape:ꝛ tūc instrumētū tenet ꝛ facit fidē in illis partib⁹ vbi conficiꝭ. Tū qꝛ antipapa ibi toleraꝭ ꝛ habeꝭ pro vero principe. Tum qꝛ est attēdēda solēnitas loci[h] vbi cōficiꝭ instr̄m idē si illud instr̄m producitur extra illas partes: qꝛ sufficit ꝙ sit adhibita solēnitas illi⁹ loci:vt in palle.l.j.C.de emā.li. Et aduerte qꝛ h puto verū vbicūqꝫ antipapa pbabiliter toleraꝭ a suis subditis sicut hacten⁹ probabiliter dubitabaꝭ de hūdicto : qꝛ qd ardua erat in iure et in facto:sꝫ si pbabiliter nō toleraꝭ:tūc puto instrumentū nō valere.ad hoc.c.ad apostolice.de re iu- 17 di.lib.vj. †Itē qꝛ notarius ꝛ oēs adherentes antipape sunt excōicati.xxiij.dist.in nomine dn̄i de elec.licet. ꝛ instr̄m cōfectū a notario excōicato[i] est nullū vt not.in.c.decernimus.de senten. excō. li.vj. Itē qꝛ nō fuit adhibita vera solēnitas a iu- 18 re requisita. ¶ †Ulterius qꝛ hic salutanꭍ vniuersi scholares bononie commorātes.[k] nunquid ex mora in studio[l] scholaris aliquādo sortiaꝭ domiciliū. ¶ Egi.dicit hic qd sic si per decēnium ita intelligit istum domi.meus in repe.d.rubr.

ADDE tu an instrumenta cōfecta a notario excommunicato valeant Fede.consi.lxxiiij.ꝛ.cxlvij.

Anto.Frācis. ¶ Utrū notarius excōicatus possit cōficere instrumēta.vide Bal.in.l.in exercēdis.C.de fi.instr.vbi dicit ꝙ nō:ꝛ vide gl. in c.decernim⁹.de sen.excō.in.vj.ꝛ Jo.an.in.c.pia.de excep.eo.lib.in nouella.ꝛ Bal.in.l.j.in.v.col.C.de iuris ꝛ facti igno.ꝛ in addi.Spe. in titu.de instru. edi.in.§.viij.ver.sed quid si instr̄m.ꝛ vide Inn.in.c.cum a nobis.de elec.ꝛ in.c.auditis.de excep.vbi dicit hoc esse verū nisi de cōsensu partiū cōficiat.ꝛ vide Bar.in.l.eadē.ff.ad.l.Juliam repe.ꝛ in. l. ij.C.de sen.ꝛ interlo.om.iud.ꝛ in.l.barbarius.ff.de officio preto. ꝛ vid do.Card.in.c.perpendim⁹. in.xxxix.q.de sen.excō.ꝛ in cle.j.in.ix.q. de excep.vbi dicit qd si est publice excōicatus licet nondum cōdēnatus per sententiā:ꝙ non potest instrumentum cōficere:alias sic.ad quod vide Bar.in autē.credētes.C.de hereti.ꝛ Bal.in rub.C.qui accusa.nō possunt.ꝛ alex.in.l.lege iulia.ff.ad.l.iul.repe.ꝛ dicit Bart.in.d. auten. credētes.qd si esset excōicatus p heresi ꝛ in ea excōicatiōe psisteret p annū:ꝙ non possit conficere instrumēta.ꝛ adde Bal in.l.ij.C.de secū. tabu.vbi dixit qd notarius contra quem opponitur excommunicatio potest probare per testes ꝙ tempore rogitus fuerat absolutus.

k zacharias. ¶ Bononie cōmorātes.inferūt doc.qd scholaris qui studet in studio non solēni vel approbato:qualia sunt romanū bononiēse pisanū paduanū Papiēse perusinū ꝛ salamātinū vt no. Car.in cle. j.de magi. ꝛ Feli.in.c.fi.in prin.eo.ti.in auꭍ.alludentes ad hoc nomen bononia post glo.hic in ver.bononie.iuncta gl.in.l.ab antiquis.in ꝟs. leges nostre.C.de testa. Quod tn̄ limitarē vt per do.Feli.in prori.alle.c.fi. de magi.nisi ex causa notabili:puta si aliquis solēnis ꝛ famat⁹ doctor legeret extra locū studij generalis vel approbati ita sing.limitauit Hosti.in.c.tue.de cleri.non resi.

l ¶ Ex mora in studio.plene vide istū ꝛ ibi do.meū in.d.c.qd clericis. vltimo no.ꝛ in.c.ex parte.b.in ver.opp.tertio.ibi:ꝛ ex hac gl.in eo.tit. adde Joan.de imol.ꝛ istum ꝛ do.meum in.c.pe.de officio deleg.

ADDE tu Bar.consi.cxxxiiij.ꝛ ang.consi.xxvij.

zacharias. ¶ Adde tu Ang.Bar.ꝛ Odofr.in.l.nec ipsi.nume.ij.ꝛ in addi.ad eā.C.de incol.ꝛ in quo loco ꝛc.lib.x.ꝛ concludēdo cū Bar.in l.q̄situ.in prin.ff.de leg.iij. Dic ꝙ scholaris quāuis p mille annos in studio moraretur nō cōtrahit ibi domiciliū si cōstat ꝙ nō habet animū

perpetuo ibi morandi.quẽ ang.⁊ Alex.in.l.heres.col.iij.de iudi.secuti sunt.dicentes qꝺ quãuis ꝑ annos mille causa studij in aliquo loco moraretur scholaris nõ tñ sortiť ibi forũ:nec domiciliũ.Et de.q.seq. additio.vide Rebuf.post Ant.de barulo in allega.l.nec ipsi.de inco. ⁊ Feli.Jo.an.in.c.si qs cõtra.Jmo.in.c.ex parte.⁊ Feli.post oẽs.in.c.si. de foro compet.

ibi moratus est Jo.an.dicit hoc ꝓcedere ex presumptione ex cursu tẽporis.l.ij.C.de incolis.li.x. ⁊ qꝺ.ibi nota.Uult dicere ꝙ si cõstaret de animo scholaris ꝙ nõ morať ibi cã sortiẽdi domiciliũ qꝛ tunc ex cursu tẽporis nõ contrahit ibi domiciliũ:qꝛ requiriť ibi animus:sed in dubio hoc ꝓsumitur.do.Ant.hoc putat ꝓcedere in alio ꝙ̃ in scholare:qꝛ scholaris videtur ꝯmorari causa studij.Aduerte qꝛ ẽm dictũ probatur aperte in prealleg.l.ij.nam ibi disponitur de cõmorantibꝰ cã studij.qꝛ tales non sortiũtur domiciliũ:⁊ postea sit ibi exceptio nisi transactis decẽ annis ⁊c.Exceptio est de regula:vt no.in regula.j.in.vj.Et ad rationem domini.Aut respondeo qꝺ tolliť illa presumptio qꝺ causa studij ex alia iuris presumptione:qꝛ iura presumũt quẽ debere esse ꝓuectũ in sciẽtia canonica i septẽnio: ⁊ in quinquẽnio:in iure ciuili vel theologia:vt in.c.ex eo.de ele.li.vj. ⁊ ibi per glo.⁊ fuit extracta illa glo.ex proemio fforũ.vbi dicitur de quinquẽnio:⁊ olim hoc ꝓcedebat quando nõ emanarãt tot scripta:nec doct. nec glo.sed hodie experiẽtia docet ꝙ nõ minus tempus requiriť in iure ciuili ꝙ̃ canonico.Si vero scholaris moratur vltra decẽniũ videť ꝙ nõ ꝓncipaliter causa studij.Fateor tñ ꝙ possent esse alie ꝓ̄sumptiones fortiores de animo scholaris que haberẽt elidere hãc ꝓ̄sumptionẽ.ille tamen tex.in.d.l.ij.primũ optime ꝓbat:⁊ vide nunquid scholaris saltẽ cõtrahat quasi domiciliũ vt possit ꝯueniri ex cõtractibꝰ alibi gestis:[a] vide qꝺ dixi.in.c.qꝺ clericis.de foro cõpe.

19 ¶ †Ultimo queritur[b] nũqd indistincte appellatione scholarium comprehendatur doctor.[c] Egid.dicit ꝙ in materia indifferenti ⁊ ꝓmiscua appellatiõe scholariũ comprehẽditur doctor sicut appellatione monachorum cõprehẽditur abbas.in.c.si.de simo.et appellatione familie cõprehẽditur dominus familie:vt in.l.familie.ff.de ver.sig.⁊ appellatione populi cõprehendũtur senatores ⁊ patricij.vt in §.plebs.insti.de iure natu.gen.⁊ ciui.¶ Jo.an.dicit hoc procedere in materia fauorabili:vt in priuilegijs nõ odiosis ⁊ similibus.secus in materia odiosa vt in rescriptis ad lites ⁊ similibus.arg. in regula odia.lib.vj.Fatemur tamẽ qꝺ rectores scholariũ bene cõprehẽdũtur appellatione scholariũ:vt in prealleg.§.plebs.vel vbi esset doctor vel scholaris in diuersis facultatibꝰ.Et aduerte qꝛ Jo.an.aperte sentit ꝙ in materia etiã odiosa ac stricta appellatione scholarium cõprehẽdantur doctores ⁊ scholares in diuersis facultatibꝰ vt qꝛ doctor in iure ciuili:scholaris in iure canonico.Sed do.Anto.hoc vltimum non placet in materia odiosa qꝛ in tali materia sub simplici nõ cõprehenduntur mista:[d] alleg.no.in.l.ij.de verb. obli.in hoc puto attendẽdum statũ ⁊ qualitatẽ in quo magis incalescit:vt si magis attẽdat doctrine ꝙ̃ discipline scholastice tũc nõ cõprehendať:al's secus:sicut dicimꝰ de hermaphrodito. nã etiã in materia penali ⁊ odiosa iudicať ẽm illũ statũ ꝓ illã qualitatẽ in qua magis incalescit vt habeť.ff.de sta.homi.l.q̃riť.⁊.iiij.q.iij.§.hermaphroditꝰ.Sꝫ quo ad primũ Jo.de lig.⁊ do. meus tenẽt in materia fauorabili etiã appellatiõe scholariũ doctores nõ cõprehendi: qꝛ habẽt se doctores ⁊ scholares correlatiue: vñ significatũ vniꝰ excludit alterũ vt in.c.si.de instit. ⁊ qꝺ no.in.c.postulastis.de conces.preben.⁊ hoc puto verius.Et maxime.qꝛ hoc habet vsus loquendi qui attẽdendus est.vt dixi super gl.j.Et facit etiã iste tex.vbi in materia fauorabili vt in salutatiõe noluit papa cõprehendere doctores appellatione scholarium.¶ An aũt aliquo casu cõprehẽdať doctor appellatione scholariũ. ¶ Joã.de lig.qꝺ non nisi disponatur circa actũ indiuiduũ:vt qꝛ prohibetur scholaribus audire:nam per cõsequẽs prohibetur doctori lectio

20 in.c.ij.ne cleri.vel mona.lib.vj.† nota bene hoc cõtrariũ vult enĩ aperte ⁊ bene quod dispositio circa vnũ ex correlatiuis[e] extẽditur ad reliquũ:[f] quod procedit etiam in materia penali,quando correlatiua vniformiter se habent.alias secus. Ad hoc quod no.Bar.in autẽ.qui semel.C.quõ ⁊ qñ iudex.⁊ Bald.in.l.nemo.C.de sacrosanctis ecclesijs.⁊ ideo si constitutio seu statutũ imponit penam vendenti certam rem:illa pena intelligitur repetita respectu emẽtis:qꝺ no.Ad predicta facit.xxxij.qõ.j.si quis vxorem.⁊.l.cũ emptor.ff.de rescin.ven.Uel ẽꝫ Jo.de lig.potest secundo cõprehendi doctor qꝛ scribitur scholaribus sub nomine vniuersitatis:qñ tũc doctores ꝑ interpretationẽ intelliguntur cum sint de vniuersitate hoc dictum non bene capio cum doctores faciunt vniuersitatẽ de per se:vt in.c.ex literis.de cõsti.⁊ scholares etiã de ꝑ se:vt in.c.qꝛ in causis de procu.vnde ⁊ hic scribitur scholaribus etiam sub nomine vniuersitatis: vt patet ibi vniuersis ⁊c.non enĩ dicit singulis nihilominꝰ exprimũtur

21 doctores.¶ Not.etiam ex predictis ꝙ etiam in materia stricta appellatione scholarium cõprehendũtur eorum rectores.hoc sentit aperte Jo. an.Sed contrarium facit glo.sing.in cle.vt hi.de eta.⁊ quali.vbi inature diciť ꝙ appellatione[g] capituli de ꝓprio significato non venit caput capituli vt prelatus.sunt enim hec diuersa: vt patet ex diuersitate titulorum:vt.j̃.de his que fiunt a ꝓ̄la.⁊ in titu.de his que fiunt a ma.parte capituli.

a ¶ Alibi gestis. Addꝺ Jo.d imo. ⁊ doct.in.l.heres absens.ff.de iud. ⁊ doc.in.d.c.pe.d offic.leg.⁊ ꝑ oẽs in.d.c.ꝙ clericis. Sebast.Sapia.

b ¶ Queriť.Uide Lud.bolo.in cõmento priuilegij Theodosiani.in ver.oĩbus studẽtibus.col.iij.vbi reprehendit do. Abba.hic.

c ¶ Cõprehendatur doctor.Uidꝺ hic plene ꝑ Felinum an appellatione scholariuꝫ veniat doctor et rector:⁊ appellatione collegij veniat caput collegij ⁊ appellatiõe capituli cõprehẽdatur prelatꝰ dic ⁊ limita vt hic ꝑ eũ.adde q̃ posui s. s̃.in ver.appellatione scholariũ.

d ¶ Mista.adde cũ Ale.ꝯsi.cxvj. ij.li.Pet.de anc. ꝯsil.ccclxxxv.vbi ponit an mulier ꝓhibita ꝯhere ꝑ statutũ possit donare cã mortis.⁊ vide Jo.de ana. ꝯsi.xcv.vbi põit an statutũ habilitans spurios ad succedẽdũ videať habilitare spurios ⁊ incestuosos: ⁊ an sub simplicibus cõtineantur mista.ꝑ ro.consi. ccccxcviij.Ber. Anto Francisc. ¶ Adde qꝺ ista questio vtrũ mulier ꝓhibita ꝯhere ꝑ statutũ possit donare cã mortis depẽdet ab illa q.an donatio cã mortis equipareť ꝯctui potius ꝙ̃ vltime voluntati de qua in.l.tam bis.ff.de do.cã mor.⁊ per gl.⁊ doc.in.l.ij.ff.de leg.j.et an ⁊ qñ sub simplicibus cõprehendatur mixtũ maxime qñ de vtroqꝫ simplici est dispositum.vide q̃ ple.habenť in.l.titie textores.ff.de.le.j.

e ¶ Unũ ex correlatiuis.Adde istũ in.c.dilectꝰ.el.j.de si.⁊ in.c.qꝛ clerici.de iurepa.in.c.si.de iude.⁊ in cũ cõtingat.in.viij.co.de iureiu.⁊ in.c. j.in.iij.co.in gl.in ver.sub excõmunicatione.ibi:ideo ex glo.collige qꝺ pena posita in vno ex correlatiuis ⁊c.de loca.⁊ in.c.sup eo.⁊ ibi ana.de vsu.ꝑ Gemi.in.c.j.in.iiij.col.ibi:fallit secũdo.de tẽpo.ord.lib.vj.⁊ per eundem in.c.eos.in ver.nota qꝺ pena imposita vni ex correlatiuis.eo. tit.lib.vj.qꝺ si actor obtinuit specialem cõmissionẽ ꝙ in causa ciuili reus debeat comparere personaliter in iudicio:tenetur etiã ipse actor comparere ꝑsonaliter.facit glo.in clemẽ.sepe.in ver.voluerit:de verbo.sig.⁊ quod no.Bal.in.c.a nobis.in vl.col.de excep.⁊ vide eũdẽ domi.in.c.cupiẽtes.in ver.deniqꝫ.de electio.in.vj.per gl.in versi.decetero.Bar.in.l.si.C.de indi.vi.tol.⁊ in.l.si.ff.de acce.⁊ in.l.j.C.de cupres.li. xj.⁊ in.l.si cõuenerit.ff.de pac.⁊ in.l.si ab eo.C.de le.here.⁊ in.l.inuitꝰ.§. j.post gl.ff.de re iu.Joã.an.in rub.de spon.duo glo.⁊ ibi doct.in.c.j.de simo.Bal.in.c.ij.in vl.col.de proba.⁊ in.l.nemo.C.de sacrosanc.eccle.

Pet.de anch.in repe.j.in.xj.char.de cõsti.⁊ in cle.j.in prin.in.iij.qõ.de vsu.cũ alijs cõcor.Et cõclude ꝙ vbi est eadẽ omnimoda rõ loquens in vno ex correlatiuis hꝫ locũ in reliquo: alias secus:vt ꝑ doc.i cle.j. ꝑ illũ tex.de cõsang.⁊ affi.per Joan.andr.in.c.nõ dꝫ.de testa.per Cy. ⁊ Ange.⁊ Salic.in.l.properandum.§.j.C.de iudi.⁊ per Baldũ in.l.j. C.de communi ser.manu.Item vbi vnum correlatiuum non proportionatur alteri quod in vno ex correlatiuis disponitur non vẽdicat sibi locum in alio ẽm butri. post Joan.andr. i.c.vniuersitatis. in.ij.colum.j̃.de sen.excom.vnde lex disponens de potestate viri erga filios non extenditur ad vxorem qꝛ hec materia ei nõ proportionať in.§.itaqꝫ instit.de exhereda.lib.Reliqua vide hic per moder.⁊ latius attingam in.c.j.j̃.d loca.

¶ ADDE ro.cõsi.clxxx.rapha.cõm.consil. xxxv.Ange.cõs. lxxxj.et.cx.Lap. alleg.xxj.⁊ alle. cxvj.dicit qꝺ caput ⁊ mẽbrũ ponuntur correlatiua ⁊ vnum nõ est reliquũ ideo prelatus nõ põt esse membrũ: de quo ibi latius.Berñ. Anto.Francisc.

¶ Addꝺ ꝙ correlatiua eodem tẽpore orta sunt ẽꝫ Bal.in rub.C.de reb.cre.i ver.vltimo q̃ritur.et idꝫ idem Bal.in autenti.ex causa.in xiij.co.C.de libe. preterit.dixit qꝺ correlatiuorũ eadem est natura.⁊ dixit glos.quam ibi doct.sequuntur in.l.si quis seruo.C.de fur.quod correlatiuorũ eadem est dispositio.⁊ ideo dicebat Bal.in.l.iij.in si.C.de sacrosan.eccl. quod si vnũ ex correlatiuis est permissum vel probibitũ alterũ etiã videtur esse permissum vel prohibitũ.⁊ dicebat Bar.in.l.si.in princ. C.de indi.vid.tollen.⁊ in.l.si ab eo.C.de legi.he.quod istud etiam procedit in penalibus ⁊ in correctorijs babetur per Gemi.in.c.j.de tempo.ordi.in.vj.

f Sebast.Sapia.¶ Reliquũ vide late per Curtiũ seniorem in cõsi. xj.statuto parmensi.col.ij.per Hypolytũ Marsil.in.l.si quis viduã col.v.ff.de questio.vbi late hec regula.Et no.ꝙ hec regula procedit respectu eiusdem actus vt si aliquis probibitus sit vendere censetur etiam probibitus emere.secus ex diuerso:vnde si statutũ dicit quod viri banniti debeant de ciuitate expelli: non expellentur bãnitorum vxores.Jta decla.Nellus in tractatũ bannitorum in secunda parte secundi temporis.Bartho.sozi.in consi.lxxv.difficultatem.in.j.vo.nouorum.co.pe.Francis.cur.iunior.in consi.vj.presupponitur.col.x.

g Sebast.Sapi.¶ Quod appellatione facit ad statutum loquens de affinibus vtrum comprehendat maritũ ⁊ vxorem qui faciant principium affinitatis ⁊ sic proprie non sunt affines de quo per Paul.de castr.⁊ alios.in.l.j.C.vnde vir ⁊ vxor.

Sed potest

a ¶ Arduum. Adde quod dicit Abbas in cōsilio.ix.quod appellatione clericorum non veniunt canonici in materia stricta: ⁊ tamen nō desinunt esse clerici.

b ¶ Alteri stipulari. Adde gl.in.l.huiusmodi.in prin.ff.de leg.j.⁊ glo. in.l.pen.C.si quis alteri vel sibi. Ro.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.in ix.col.ff.de vbo. obliga. Bar.in.l. ij.ff.rē pupil. sal. fore.bal.in.l.j.C. per quas psonas nobis acquiri.in vj.colū.⁊ in.l.j.§. hui⁹ studij.ff.de iustitia ⁊ iure.⁊ i autent. generaliter.in.vij.colū.de episco.⁊ cle.in.c. j.in vlt.col.de fid instrumētorum.⁊ in.l.ij.in fin.vt in poss.lega.⁊ in.l. non aliter.vbi latissime.ff.de adoptio.⁊ in.l.j.§.exigere.ff.de magi. conuenien.et in.l. postquā liti.C.de pactis.⁊ l.l.si qs in emācipatū.C. de dona.⁊ l.§.cū autem impubes. instit.de adopt.⁊ per eundē Bald. ⁊ Ange.in.l.eum pro quo.ff.de in ius vocan.p Ange.⁊ Imo.in.l.v. §.fina.ff.de verborū obliga.per Innoc.⁊ Abba. in ca.dudum.de conuer.coniuga. ⁊ in.c.si.de sepultu.⁊ p Cy.in auten. sacramenta. C.si aduer.vendi. alteri stipulari vl' paciscī nemo potest: vt institu.de inutili stipula.§. si quis alij.nisi sit pcurator presentis: vel nisi sit seruus: vt in.l.si procuratori presentis.ff.de vbo.obliga. contrarium no.j.q.ō.vij.quoties.in.iiij.glo.in fi.sol.istud secundū habet locū d iure canonico: vt ibi dicit glo. ¶ Adde tu qđ cardinalis stipulatur nomine pape ⁊ ei acquirit: vt voluit Oldr. consil.xxx. Ber. Zacharias.

c ¶ Quid autem de monacho.ad de idē videri dicendum quod de seruo.ille eñ monachus in acquisitiōe equiparatur: vt plene no.Imo.in.c.raynutius. charta.xxvij.versicu.iuxta predicta.de testamen.Bal.in.l.ex repudiatiōe.C.de fideicom.Imo.in.l.pater familias.ff.de here.insti. Bartol. plenissime in.l.j.in princi.versicu.ad ostendendum.ff.de stipulatio.seruorum.⁊ diffuse per Feli.in.c.in presentia.in vlti.colū.versicu. circa hoc.de probatio.

Sed potest dici concordando qđ appellatiōe capituli nō comprehēditur prelatus: quia ille desinit esse canonicus ⁊ efficitur caput: sed rector nō desinit esse scholaris: argu.in prealleg.c.fi.de simo. Hoc tñ dictū do. Ant.est valde arduū[a] tene tñ ipsum mēti pro intellectu statutorum generaliter disponentium de scholaribus. ¶ In gl. in ver.seruus.not.ex glo.duas causas quare papa seu imperator appellat se seruū: alias causas vide in proemio.vj.lib. ¶ Itē no.ex gl.qđ licite allegatur decisa.de hoc tñ dic vt dicam.j.in pemio. ¶ Tertio no.tres casus in quibus potest qs alteri stipulari[b] ⁊ obligationē acquirere. Primus in seruo qđ procedit ſm doc.etiam si seruus sit in fuga cōstitutus: vt no.in.l.j.§.per seruū.ff.de acqui.pos. Quid aūt de monacho[c] dic vt no.glo. in.c.j.j.de infan.⁊ langui.⁊ per Inn.in.c.cū olim. j.de priuile.⁊ qđ no.in.c.abbatem.xviij.q.ij.vide tex.cū gl.in.c.quāto.de offi.ordina. ¶ Scđs casus in papa.pōt enim papa obligationē acquirere cuiqꝫ ecclesie.idē dic de alijs p̄latis respectu suarū administrationū.vt tacite sentit Inno.in c.cum pridē.de pac. ¶ Tertius in imperatore qui pōt acquirere cuilibet subiecto: vt in iurib⁹ allega.in gl. Et pro intellectu premitte ꝙ regula iuris ciuilis habet alteri p alterū non acquiri: vt instit.de inuti.stipu.in.§.si qs alij.⁊.§.alteri. ⁊.ff.de verb.obli.in.l.stipulatio ista.§.alteri.⁊ ibi redditur ratio hec regula fallit in multis casib⁹ quos excipit gl.in preall.§.alteri. Sed de pcura.regula est ꝙ nō acquirit dño sine cessiōe actionis nisi in casib⁹ no.in prealle.§.alteri.p Bar. vide bo.gl.in.c.quāꝗ de vsu.li.vj.in ver.possit acquirere. De nuntio[d] vide tex.cū gl.in.l.multum interest.cū.l.sequēti.C.si qs alteri vel sibi.vbi habetur qualiter debet concipere verba pcurator vel nūtius: ⁊ quid si procurator se gessit vt nuntius. De alijs iudicib⁹ inferiorib⁹ vide Inn.in c.dudū.de cōuer.coniug.in fi.vbi tenet qđ potest alijs acquirere: vt in.l.penul.ff.de mag.cōue. Et hoc intellige respectu subditorum: non autē respectu aliorū nisi in his que spectant ad eius officiū.⁊ vide quod dixi in.d.c.dudū. ¶ 22 † De notario est dubium nunquid possit alteri stipulari. Inn.in.d.c.dudum.exigit quatuor.qđ in iudicio ⁊ in his in quib⁹ procedit iudex ex officio: ⁊ qđ hoc faciat autoritate iudicis ⁊ in defectū ei⁹ cui acquirit obligatio. Et sic sentit ꝙ extra eos casus in obligatiōib⁹ cōuētionalib⁹ nō possit notarius alteri acquirere. Sed gl.in.d.c.quāꝗ.per illū tex.⁊ per tex.in.l.ij.ff.rem pu.sal.fo.tenet qđ pōt alteri acquirere autoritate iudicis: alias nō. Sed gl.in p̄alle.§.alteri.simpliciter tenet notarium posse alteri acquirere etiā sine cessione: ⁊ illam opi.sequit Bar.in prealle.l.ij.vbi idē tenet in officiali.ad hoc.l.non aliter.ff.de adop.vbi p Guil.de cun.⁊.l.j.§.exigere.ff.de magi.conue.et l.caius.ff.de vsuris. Facit etiā auk.vt sine probi.ma.de.⁊ credi.post p̄n.cū multis simi.⁊ hec opi.videt cōis: sic etiā interpretat consuetudo: nam quotidie notarius stipulatur alteri etiā presenti. Sꝫ opi.Inn.⁊ gl.in prealle.c.quāꝗ.pōt pcedere ſm do. Ant.in iudicijs vel qñ cautio est approbanda vel moderanda per iudicē: tunc enim notarius nō debet alteri stipulari: qꝛ tunc nō pertinet ad ipsum declarare cautionē vel ipsam moderari: ⁊ sic pōt pcedere tex.in pal.c.quāꝗ. Et ex his habes intellectū ad illud.c.vt respectu notarij exigatur ibi autoritas iudicis.non qđ notarius nō possit alteri stipulari: sed qꝛ iudex debet prius cautionē approbare. ¶ 23 † De arbitrio nūquid possit acquirere partibus: vide gloss. in.c. dilecti.de arbi.in.l.litigatores.⁊.l.pe.ff.e.p Spe. in ti.de arbi.§.fi.ver.quid si stipulat⁹.⁊ cōmunis conclusio est ꝙ nō acquirit sine cessiōe. ¶ 24 † De presbytero parochiali tenēt legiste in.l.j.ff.de insti.⁊ iur.quod possit acquirere alteri in his que pertinēt ad officiū suū: ⁊ sic potest recipere obligationem de vsuris restituēdis.⁊ enim persona publica.j.distin.ius publicum.⁊ ex quo cōcedit potestas absoluēdi cōcedi videtur potestas recipiendi obligationē.⁊ pro hoc videt tex.in p̄al leg.ca.quanꝗ. Et dicit singu.do. Ant.illum tex. nō intelligendū specialiter in vsuris: sed generaliter in omnibus spectātibus ad officiū sacerdotis: quod no. Hoc etiā reperio sensisse collecta. hic qui tenet sacerdotē posse acquirere alteri vt suus parochianus non agat actione iniuriarum contra illum a quo iniuriam passus est: etiam si hāc pmissionē in egritudine faciat ⁊ postea conualescat: ⁊ hoc siue obligatio siue pmissio fuerit facta p̄senti vel absenti: qđ not.[e] ¶ 25 † Predicta regula[f] qđ alteri per alterū non acquirit ⁊ indubie pcedit de iure ciuili: vt in p̄allegatis iurib⁹. Sed dubitandū est quid de iure canonico. gloss. in ca.quoties cordis oculus.j.q.vij.videt sentire secus esse de iure canonico. vnde si pmitto tibi qđ dabo titio centū: videt qđ titi⁹ possit agere cōtra me maxime si interuenerit iuramentum scđm illā gl.⁊ ista gl.est multū no.⁊ quotidie allegat.do. Ant.hic dicit qđ si nō interuenit iuramentū nō pōt agi via ordinaria.argu.p̄allegati c.quāquā.qꝛ obligatio nō habuit initiū in psona cui erat acquirēda sicut habere dꝫ: vt.l.quecūqꝫ.ff.de actio.⁊ obliga.sed per viā denūciationis euangelice poterit agi scđm eum: sed si interuenerit iuramentū tūc poterit agi via ordinaria: quia iuramentū principaliter dirigit in deū qui vbiqꝫ est p̄sens. Hoc dictū do. Ant.nō puto indistincte pcedere.qꝛ credo qđ si nō interuenit iuramētū nullo modo pōt agi: secus si interuenit iuramētū. Ratio hui⁹ scđi est qđ iuramentū subsistit d p se nec regulat a facto ipsum recipiētis. Unde ⁊ si recipiēs turpiter recipiat ex quo tñ iurans turpiter non prestat iuramentū obligat. vt est tex.in.c.debitores.iūcto.c.j.de iureiu.multo ergo fortius in casu nr̄o vbi nulla versat turpitudo ex parte recipiētis nec ex parte p̄stantis. Et in hoc casu qñ interuenit iuramentū potest saluari gl.illi⁹[g].c.quoties.sed quādo interuenit simplex pmissio tūc nihil puto actū: qꝛ stipulatio nō habet subsistere de p se ꝫ causat ex facto partiū vt in iurib⁹ superius alleg. facit prealle. c.debitores.vbi turpiter recipiēs simplicē pmissionē nihil agit. Idē si sua nō interest: vt qꝛ vult acquirere tertio.nā regula iuris ciuilis hoc habet: nec reperimus ab hoc iure deuiatū per canonē: ergo stādum est dispositioni legali: vt in.c.j. de no.ope.nun.nam tantum respectu nudi pacti deuiat canon a lege ſm cōem sententiā.vt in.c.j. de pa. Et hoc ideo qꝛ in pacto etiā nudo adest. cōsensus ⁊ naturalis obligatio que oritur ex cōsensu.vnde de iure canonico agitur propter illā obligationē naturalem: sed quando alius recepit promissionem tūc nulla est obligatio nec naturalis nec ciuilis: nō ciuilis: vt de se patet ex iu

d ¶ Nuntio. Adde qualiter negotiorum gestor debeat concipere verba stipulationis cum alteri vult acquiri. Ro.cōsi.cccclxj. Ber.

e ¶ Quod nota. Adde glo.fi.insti.de iniur.

f ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Predicta regula. Vide late p Feli.in.c.si cautio.co.ix.j.de fid.instrum.⁊ late p d.Ias.i.d.§.alteri.⁊ circa glos.in d.c.quoties.vid Alexan.in.l.is q heres.C.de acqr. heredi.

g ¶ Glo.illius.c. qties. Idē Imo. post butri.in.c. cum cōtingat.in xj.charta.j.de iureiuran.in.vj.et Pe.de ancha.in cle.j.e.ti.⁊ i cle.j. in p̄n.de vsu.⁊ in c.licet.in penult. col.de iureiuran. in.vj.⁊ Io.fabri. insti.de inuti.stipula.in.§.si quis ij.⁊ Bal.in.l.pactū.in.ix.co.C.de col.⁊ in auk.sacramēta.in vlti.col. C.si aduer.ven.⁊ Ro.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.i vlt.col.ff.de verb.obli.sentit Bar.in.l.cū quis decedens.§.codicillis.ff.de le.iij. etiā si promittēs diceret faciam in veritate ꝫ Bal. in rub.C.res iter alios acta.in.iij. col.ꝫ hoc remediū nō prodesset de iure ciuili per tex.cum glo.in.l. certum.§.si quis absente.ff.de cōfes.nisi in casu legis rationes ⁊ in auk.qđ obtinet. C.de proba.⁊ p Bal.i.d.l.pactū. C.de colla.vꝫ in eo qui in suo testamēto iurat se teneri Titio absenti. Ex quo sequitur vnū singulare dictū hic.qđ si intuitu dei pmisi tibi qđ darem puelle maritāde absenti.⁊.tunc bñ obligor qꝛ promissio est facta deo q vbiqꝫ presens est.qđ singulariter not. Nec obst.c.iuramēti. xxiij.qđ.v.cōtra hoc remediū qꝛ nō differt quoad Deum simplex promissio ⁊ iuramentū. Est etiam aliud remediū qđ etiam nullo prestito iuramento cogatur pmittēs ad exonerandū cōscientiam per viam denuntiationis euangelice iuxta.c.nouit.de iud. ſm Bu.⁊ Gemi.hic pro quo vide hic pulchre per do.Feli.adde videndum do.de ro.decisi.cccclxx.in antiquis. Ber.

+ Sebasti. Sapia. ¶ Voluntatẽ suã. Cõtra hoc facit ꝙ iuramentũ
a nõ facit q̃d illud q̃d est reuocabile nõ possit reuocari patet q꞉ testm̃ q̃d est reuocabile ẽt q̃d sit firmatũ iuramẽto põt reuocari. vt no. Bart. in l. si qs in p̃n. testamẽti. in vlt. co. ff. de leg. iij. gl. ⁊ alij in. l. j. C. de sacros. eccle. Bar. in. l. si qs inqlinos. §. fi. ff. de leg. j. ⁊ lz Ol. consi. cxxvij. viso instr̃o. dicat ꝙ h̃ procedit ſm legistas nõ ſm canonistas: tñ 9riũ firmat Inno. in. d. l. si qs inquilinos. §. fi. ⁊ in. c. cũ contingat. de iureiu. de quo tamẽ per Barth. veronẽ. i caute. cxvj. si p̃r ꝑ Alex. i. l. stipulatio hoc mõ. ff. de vb. oblig. vbi cõcludit ꝙ valet scd̃m. cogita.

b ¶ Fctã deo. addõ Bal. 9ſ. cclxxvij. iij. li. Et an ex stipulatiõe alteriꝰ acqraẗ actio absenti: vide Spe. in ti. de satis. §. viso. ver. sed qs recipiet. Ber.

c ¶ Q̃d appellatione bononiensium. Vide plene ꝑ d. And. sic. et moder. in. d. c. rodulphus. ⁊ ibi latius diceẗ. ⁊ oino videas Fel. i. iiij. conclusione.

¶ Adde tu an appellatione ciuiũ veniãt comitatiui: Fran. are. 9ſi. lxxvij. Abb. 9ſi. lij. ij. lib. Ber. zacharias.

¶ Adde multiplices modos et differẽtias ciuiũ. ⁊ q̃tupliciter fiãt ⁊ in quo ab incolis differãt ꝑ Ja. rebuf. in. l. ciues. nu. iiij. ⁊ in addi. Itẽ vbi debeat subire mũera ibi dẽ. nu. 9. ⁊ in addi. ⁊ qd si sit pluriũ ciuitatũ. Itẽ ꝑ q̃ verba censeẗ qs esse ciuis an si nomineẗ bononiẽsis vel de bononia an intelligaẗ per illa vba esse ciuis Bononie vel q̃d ibi sit oriundus aut domiciliũ habeat vide Bar. in. l. ꝓuinciales. in fi. ff. de verbo. oblig.

ribus ꝑallega. non naturalis: quia obligatio nõ potest acquiri absenti sed oportet q̃d fundetur in personã illius cui acquiritur nisi sit de personis exceptuatis: vt prealleg. l. quecunqz. nã absenti nil acquiriẗ: vt. l. absenti. ff. de dona. ⁊ in. l. q absenti. ff. de acquirẽ. pos. ⁊ in. c. si tibi absenti. de preben. lib. vj. Et ideo videtur quod iste potest retrocedere sine peccato: q꞉ sine alterius preiudicio põt quis mutare voluntatem suam[a]: vt in regula mutare: ⁊ in regula q̃d semel. lib. vj. Hic eñ non tractatur de preiudicio absentis cũ sibi nulla obligatio fuisset quesita. al's diceremus q̃d nunq̃ posset quis mutare voluntatẽ suam vt patet in cle. j. de renun. ⁊ in. c. fi. de ꝓcura. lib. vj. et in c. cũ marthe. de celebra. missa. Vbi patet q̃d si reliqui decem titio in testamento possum mutare voluntatẽ. ⁊ hec procedunt quãdo ꝓmisi absenti nõ intuitu dei. Nõ obst. ca. iuramẽti. xxiij. q. v. nã deus non facit differentiam inter iuramentũ ⁊ simplicẽ loquelã: quãdo simplex loquela continet perfidiã seu mendacium: vt quia venit ad decipiendũ ⁊ ad fallendũ: ⁊ sic proprie loquitur ille tex. secus autẽ vbi ista cessant q꞉ tũc simplex loquela non obligat ex quo non affuit ꝑsona cui acquireret obligatio. ¶ †[26] Sed si intuitu dei promisi tibi q̃d darẽ puelle maritãde absenti centũ tunc bene obligor: q꞉ promissio est facta deo[b] q vbiqz presens est: ⁊ sic ꝓcedit. c. iuramenti. ⁊ hoc no. pro intellectu multorũ iuriũ. ¶ †[27] In glo. in ver. bononie. ibi: ⁊ ita nõ in castris. no. ex glo. q̃d appellatiõe bononiensium[c] seu cõmorãtiũ in bononia nõ cõprehenduntur comitatiui. Contrariũ sentit gl. in. c. rodulphus. de rescrip. ⁊ in. c. j. de vsu. li. vj. Bar. in. l. j. ff. ad munici. ⁊ illud veriꝰ regulariter. ⁊ dic vt plene dicã in. d. c. rodulphꝰ. fallit qñ aliqua qualitas adiũcitur proportionabilis ciuitatensibus vt hic: vbi fit mẽtio de scholaribus: nam scholares nõ morantur in castris cũ in eis non sit nec esse possit studiũ generale nisi in vrbibus regijs: vt in proemio. ff. forum. ⁊. C. de profes. qui in vrb. constan. li. xij. ⁊ sic põt saluari hec gl. quam sic intellectam no.

☞ Quotidie debet fieri illud quod etiam fit aliquo interuallo temporis.

1. Quotidie debet fieri illud quod etiam fit aliquo interuallo temporis.
2. Rubrice sunt autentice quando habẽt perfectã orationem.
   Promittens scribere librum vel textum: teneẗ scribere rubricas.
3. Testes qui dicunt aliquẽ quotidie possedisse ⁊c. non sunt falsi: licet aliquibꝰ diebus nõ possideat vel aliquo interuallo.
4. Lex positiua an debeat obseruari in foro cõsciẽtie vide. ĩ. nume. 6.
5. Fraudans gabellas tenetur in foro conscientie si fuerunt licite imposite.
6. Penam vltra sortem non tenetur quis soluere de iure canonico.
7. Lex decisa siue resecata an ⁊ qñ possit allegari. 10.
8. Rubrica an a rubro sit licita argumẽtatio: ⁊ qd si rubrum est generalius nigro vel econtra.
   Rubrice ad quos effectus possunt allegari.
9. Testes qui dicunt omnes ita fecisse: nõ reddunt falsi licet aliqui non fecerint.
   Sententia lata contra extrauagantes an sit ipo iure nulla.

Bal. omnino in. l. siue possidetis. C. de proba. ⁊ ibi Anto. ⁊ omnes. C. ne vxor pro mari. gl. ⁊ Arch. in. c. florentinus. lxxv. di. latissime per Fel. in. c. significante. in pe. co. ver. querit compostella. de rescript.

¶ Anto. Frã. ¶ Ad hoc an appellatiõe ciuiũ veniãt comitatiui dr q̃d nõ ex stricta significatiõe. vt ꝑ bal. i. l. j. ff. ad muni. ⁊ ꝑ bar. i. l. vrbis. ĩ vſ. ſz q̃ro qñ ciuitas. ff. d vb. sig. ⁊ i suo 9sil. q̃d icipit: ciuitatis camerini statuto. ⁊ ꝑ Jo. de imo. in rub. ff. sol. ma. ⁊ idẽ ẽt in materia odiosa q꞉ nõ cõtineñt vt i repsalijs 9cessis 9 ciues ⁊ similibꝰ. ſm bal. in aut. oino. in. vj. co. C. ne vxor ꝑ mari. ⁊ in. l. ſz si in aliquã. ff. de off̃õ procon. ⁊ hr̃ ꝑ Ro. in. l. si finita. in. §. si de vectigalibꝰ. de dã. infe. ⁊ ꝑ Ale. in. l. ꝓuinciales. ⁊ in. d. l. vrbis. de vb. sig. ⁊. l. q ex vico. ff. ad mu. ⁊ q dicaẗ ꝓprie ciues an originarij: an ex priuilegio. vide gl. in. l. ciues. C. de ap ⁊ ibi ꝑ Bal. ⁊ ꝑ Alex. in. l. si maritꝰ. in. §. j. ff. de adul. ⁊ ꝑ Alex. in consi. clvj. in scd̃a ꝑte consiliorum.

Rex pacificus.

Prio ponit[d] exordium in quo cõcludit finalẽ intẽtũ iuris generalis. Scd̃o narrationẽ in qua ostendit intentũ finalẽ huius cõpilationis seu iuris particularis ibi: sane. Tertio cõcludit ibi volentes. Prima subdiuidiẗ quia primo ponit finẽ viatoris. i. hoĩs ad quẽ a deo dispositus est. Scd̃o causam deuiatiõis ab hoc fine ibi: ſz effrenata. Tertio vt ad debitũ finẽ viator deducaẗ concludit legẽ necessariã ⁊ ostendit tres virtutes ac ꝓprietates legis ibi: ideoqz lex prodítur. Scd̃a pars subdiuiditur q꞉ primo ponit euentũ cõstitutiões ecclesiasticas correctiõi submittẽdas: ⁊ ponit materiã ⁊ causam impulsiuã huius cõpilationis. Scd̃o concludit cãm finalẽ ibi: ad cõem. tertio causã coadiutiuã ibi: per dilectum quarto formalẽ ibi resecatis. ⁊ hec diuisio sufficit ꝑ summario. ¶ Casus literalis. Premissa salutatione sic expone casum in ista cõstitiõe. rex pacificꝰ. id est dñs noster Jesus Christus sua pia miseratiõe ab initio mũdi disposuit seu prouidit subditos suos fore pudicos pacificos ⁊ modestos. Sz ex aduerso surrexit effrenata cupiditas: sui ꝓdiga: pacis emula: mater litiũ: materia iurgiorũ: q̃ quotidie tot litigia generat: quod nisi iustitia reprimeret conatus ipsiꝰ ⁊ explicaret multiplices q̃ões: abusus litigatorũ extingueret fedus humani generis ⁊ concordia exularet extra terminos mũdi dato sibi libello repudij: ⁊ ideo circa istã cupiditatẽ lex ꝓdita est vt noxiꝰ appetitꝰ ipsius restringereẗ sub regula iuris ꝑ quã humanũ genus informatur vt honeste viuat: alterũ nõ ledat: ius suũ vnicuique tribuat. Secũdo in versi. illo sane. ponit domiñ. Grego. casum huiꝰ cõpilationis dicẽs q̃d ꝑ magistrũ Raymundũ capellanũ suũ ad communẽ vtilitatem studentiũ fecit redigi in vnum volumen diuersas cõstitutiões ⁊ decretales epistolas ꝑdecessorũ suorũ q̃ disperse erãt per plura volumina: quarũ alique propter nimiam similitudinem: quedam propter contrarietatem: quedã etiã ꝓpter sui prolixitatẽ confusionẽ inducere videbantur: quedã etiã vagabantur extra volumina supradicta de quibus tanq̃ incertis freq̃ẽter in iudicijs dubitabaẗ: adijciens insuper quasdã constitutiones ⁊ decretales epistolas suas per quas quedã que in prioribus erant dubia declarenẗ. In fine ꝑcepit Grego. vt hac[e] tm̃ 9pilatiõe vniuersi vtãtur in iudicijs ⁊ i scholis ꝓhibẽs ne aliqs ꝑsumat aliã facere compilationẽ sine licẽtia sedis apostolice speciali. Ber.

d ¶ No. primo qualis dz esse rex debet enim esse
e pacificus:[e] qui non vult pacẽ nõ est heres Christi: qui in testamento suo principaliter reliquit pacem dum dicit. pacem meam do vobis ⁊c. de quo in. c. ad apostolice. ⁊ ibi per gl. de re iudi. in sexto. Et no. q̃d debet esse talis quales subditos
f suos appetit esse.[f] Item collige vnde ꝓcedũt lites iurgia: ⁊ cõtentiones: ꝓcedũt eñ a cupiditate que est radix omniũ malorũ: ⁊ ꝓcedit ex carne infecta ex materia originalis peccati. vñ propter hanc infectionẽ dicit canon q̃d oĩs etas ab adolescẽtia prona est ad malũ. xij. q̃. j. oĩs etas. ⁊ alibi ꝓcliuus est cursus ad voluptatem ⁊ malũ

¶ Qualis debet eẽ rex. Addõ Gemi. in. c. grandi. d sup. negli. prela. post pe. de ancharano allegantem Ciceronem pro rege deiotaro i oratiõe vltra med cum de frugalitate illum commẽdasset subd[it] scio hoc vbo reges iam laudari solere: fortem: iustum seuerũ: grauem: magnanimũ: largũ: beneficum: ⁊ liberalẽ he sunt laudes regie: illa priuata est: vt volet qsqz accipiat. ego tamẽ frugalitatem id est modestiam ⁊ temperantiam virtutẽ maximã iudico. ex qua autoritate nota q̃litates requisitas in regibus quas declara vt ibi ꝑ doc. ⁊ ibi dixi in repeti. mea. ⁊ q̃ qualitates in persona administratoris illustriũ requiranẗ: vide ibidem ꝑ do. Pet. de ancha. Ber.

¶ Adde tu eundem Ciceronem in oratione quã habuit pro marco marcello restituendo.

+ Sebasti. Sapia. ¶ Pacificꝰ. qualis debeat eẽ rex ostẽdunt regum insignia que sunt annulus q signat fidẽ. c. nostrates. xxx. q. v. armilla manuũ ornamentũ q̃ signat bona opa: sceptrũ q̃d signat iustitiam. c. regũ. xxiij. q. v. gladiꝰ q significat vindictã. c. nõ solum. xxiij. q. v. purpura: diadema ⁊ corona que signant excellentiã. c. constantinus. cvj. dist. c. duo. xij. q. j. ⁊ hec ponit eleganter Brixi. in suo repertorio. in verbo rex. adde etiam Albe. de rosa. in. l. decernimus. in prin. C. de sacrosan. eccle. vbi dicit ꝙ rex est imago diuine maiestatis qui non debet seuire in subditos vel in finitimos. q̃ oĩa elegãtius ꝓsequiẗ Erasmus Roterodamus in lib. de institu. princip. christiani. vide Corse. in repe. c. grandi. co. xx. de sup. negl. prela. lib. vj.

f ¶ Appetit esse. Adde illud Tullianum: qualis in reputatione princeps esset tales ⁊ reliquos solere esse ciues. Ber.

Et natura

⁊ natura est imitatrix vitiorum.xx.q.iij.proclivus. ¶ Itē collige q̄lis debeat esse hō si nō vult subijci exercitio legis. dz enī eē pudic⁹:pacific⁹:⁊ modestus:lex enī nō esset necessaria si hoīes rōne regerent.nā p legē nemo cōpellit bn̄facere:s3 malefacere pħibet.xxiij.q.v.ad fidē.Vn̄ dicit Inn. in c.pastoralis.de offi.ord.qd hoīes,intantū possent rōne regi qd nō subijcerent legi.i.exercitio legis. Ad hoc.c.de cōstātinopolitana.xxj.di.⁊ per hoc declarat illud:q spū dei agunt non sunt sub lege. de regu.c.l3.nā nō sunt sub exercitio legis ex quo ducunt lege priuatam vide bonū text.de lege priuata ⁊ publica.xix.q.ij.due sunt leges. ¶ †Nota ibi:q̄tidie ⁊c.qd illō dr quotidie fieri qd fit aliquo internallo interposito.nā non quotidie lites generantur:⁊ facit ad testes:vt.j.dicā. ¶ Item not.finē ⁊ intentū legis.intendit enim reprimere cupiditatem ⁊ cōcupiscētiā ⁊ ipsam reducere ad limites rōnis. ¶ Itē collige quoddā fedus eē īter hoīes seu quandā obligationē naturalē ex charitate pcedentē qua tenet qs alteri facere qd sibi vult fieri.j.di.humanū gen⁹. ¶ Itē nota tres virtutes et pprietates legis:vt i text.ibi:vt honeste viuat ⁊c. ⁊ sic sciētia iuris docet mores:ideo dicim⁹ qd supponit sciētie morali:vt dixi in gl.prima. ¶ Nota quid pprie significet appetitus seu cōcupiscentia: nā significat voluptatē qua appetit⁹ ⁊ ɔcupiscētia regunt in malū:⁊ pcedūt ex aīa sensitiua rōne non regulata:voluntas nō pōt esse nisi ad bonū.

b ¶ In ver.sane.not.similitudinē[b] esse reprobatā

c non enī est,superuacuis vtendum[c].l.j.C.de no.co. cōpo.⁊ in.c.sicut.de probatio. ¶ Itē collige qnq3 correctione digna.vt nimia similitudo:ɔrietas: plixitas:superfluitas:⁊ dispersa locutio seu situa-

2 tio.oīa enī ista,inducūt cōfusionē. ¶ †Itē collige

d rubricas esse autēticas[d] ⁊ de tex.nā papa mādat hic hac cōpillatiōe vti:⁊ rubrice sunt in hac cōpilatione:ergo pars cōpilationis.q clarius pbat in pemio.vj.vbi glo.sing.dicit q ex eo q sunt de tex.scripto qui pmisit scribere librū:seu text.tenetur scribere rubricas.Et an licita sit argumentatio a rubro:dicā.j. ¶ Itē collige qd in gn̄ali mā-

3 dato non trāsit ptās legis cōdende. ¶ †His notabilibus expeditis pmo iste text.in eo q infert

e quotidie[e] fieri q fit interuallo interposito inducitur ad cōcordiā testiū qui dicūt quē quotidie possedisse vel quotidie resedisse in ecclesia:nō tamen vitiat si aliquo interuallo non possedit vel nō re-

f sedit.idē dicit,Dyn.de dictione semp[f] in.l.j.ff.sol. ma.Cōclude ergo q iste dictiōes ⁊ similes debēt

a ¶ Exercitio legis. Adde fm Moder.hic glos.in cle.ad nostrū.in ver. ij.qd ieiunare deberet de censi.que dicit q quis nō posset adeo pfectus esse quin subijciat legi supiorius saltē quo ad habitū:quam alle.ibi do. Car.⁊ Abb.in.c.solite.in.ij.col.de maio.⁊ obe.in.vij.no.ibi super bonos ⁊ malos.⁊ Imo.in rub.j.de cōsti.in.v.col.Et Domi.in.d.c.de cōstātinopolitana. dicit qd viuēs recte nō est subdit⁹ iudici:s3 equalis a qd intellige verū quantū ad exercitiū iurisditionis qd nō cōpetit cōtra bonos.Et vide Imo.in.l.tam his.§.j.ff.de do.cā.mor.et bo.tex. in ca.oīs anima. de cēsi.⁊ ibi abb. ⁊ Ioan.de lig.et Abb.in.c.licet d reg.facit.c.nulla. xciiij.di.Ego vltra eos adduco id qd voluit Inno.in.c.j.j.de consti.q cōditori canonis est subdita omnis creatura. ⁊ adduco bal.in c.j.in fi. vt li.pen. vbi dicit qd propter meritum vite nō est recedēdū a iuris dispositione.vnde surreptitia impetratio nō t3 etiā si sanctus sit ille q impetrat:⁊ adduco eundē Bal.i.c.iurauit.in.iij.col.de prob.qd si esset aliqs ita sancte vite qd nō timeret eum subornari.tn̄ ppter statū cause non admitteret post didicita testificata.Et vide gl.ij.in.c.si quis.lxviij.distin.que colligit argumentū non debere derogari iuri cōi propter personā:⁊ dixit gl.ij.et ibi Inno.⁊ Abb.in.c.pastoralis.de offi.ord.in.iiij.col.q quātuncunq3 aliquis sit bonus ⁊ iustus supponitur iurisditioni iudicis:l3 in eum non competat iurisditionis exercitium:⁊ ideo non credo simplr Abb.bene dicere in.c.qm̄ cōtra.in vlt.no.de pba.q qs non incurrat peccatū mortale veniēs contra cōstitutionē:puta indicētem ieiuniū:si finis ad quē principaliter tendit constitutio ieiunij nō violat pro quo alle. Archi. post beatum Tho.in.c.vtinam.lxxvj.dist.nisi salues istud dictum dato impedimento et existente rationabili causa impeditiua ieiunij:put aperte sentit Archi.post beatum Tho.in.d.c.vtinam.

Zacharias. ¶ Adde supradictis inquantum dicit.d.abb.dictum non bene dicere dū dicit in.c.qm̄ ɔ falsam.ver.vlti.hic no.pba.qd quis non incurrat peccatū mortale veniendo contra constitutionē indicentē ieiuniū si finis ad quē principaliter tendit ɔstitutio principaliter nō violet qd imo videt esse indistincte verū etiā nō data limitatione quā posuit.Dixit enim abb.in prealle.c.qm̄ contra talem non incurrere peccatum esto qd veniat ɔ constitutionē indicentē ieiuniū si finis ad quem principaliter tendit ieiuniū non violet subdens dūmodo constitutio non violet.Soli enim p contemptū constitutioni contrauenientes pena debent mulctari.vt not.ange.in aut.vt facte no.consti.in prin.colla. v.⁊ Spec.in ti.de consti.§.alie vero constitutiones.⁊ per Pau.de ca. ɔsi.suo.lxxxvij.in prin.Plus dico q si aliqs cōstitutioni ex iusta rōnabili cā contraueniens non puniatur:vt not.Alexan.in.l.j.§.fi.ff.si quis ius dic.non obtem.⁊ in addi.ſ.proxi.minus d3 puniri qui non contempta cōsti.aliquid facit cōtra illam presumit enim iusta causa ille obuiare ita no.Alex.in.l.iulianus.ff.de cōdi.inde.p gl.in.c.j.de elec.li.vj. idē tenuit Bald.in aut.oēs.C.cō.de suc.Ludo.ro.in rub.de arb.char.xij. omnino Alex.in.l.ex consensu.§.fi.de appel.

Anto.Francisc. ¶ Tu adde q qlibet est subiect⁹ legibus ⁊ canonib⁹ ⁊ ab omnibus debēt custodiri iuxta tn̄ ea q plene tradunt p Pe.d an. post gl.⁊ alios in.c.j.in verbo ab oībus.de consti.imo contra libertatē superioris nō pscribitur qr nemo pōt esse acephalus:vt in.c.ad audiētiam de pscrip.est tn̄ verū qd qn̄q3 propter hominis excellētiā recedit a dispositione legis dispēsatiue ⁊ mitigat pena:vt.l.qd ergo.in.§.pena graui.⁊ ibi doct.ff.de his qui no.infa.⁊ plene p Ro.q ponit multa exempla ad hoc in repe.l.si vero.in.§.de viro.ff.sol.ma.⁊ ad illud qd dicitur q quātecūq3 aliqs sit dignitatis nō ppter hoc recedim⁹ a iuris dispositione vel vt sibi soli credatur:vel vt possit examinari post didicita testificata.adde que habentur in.c.nobilissimus.xcvij.dist.

b ¶ Similitudinem.similitudo tanq̄ superflua est reijcienda p istū tex. fallit i sex casibus quorū quinq3 ponit Gemi.hic.Primus qn̄ aliqua dari posset dissimilitudo quātuncūq3 modica p no.in.c.fi.de exces.pla. ⁊ not.istū text.in ver.nimiam similitudinem.Secundus est qn̄ diuisione aliqua posset iuuari:vt in.c.literas.de resti.spol.Tertius est ppter difficilē separationē:vt si clausula aliqua separaret ab alijs connexis totus intellectus ɔfunderet i.l.j.C.d no.co.cōpo.⁊.l.ij.§.si qs aūt.C.de vete.iur.enu.Quartus casus est qn̄ reperitur vt aliqd addat vel declaretur.c.super questionū.iuncto.c.cū te.de offi.dele.Quint⁹ casus est qn̄ idem ponit in diuersis titulis propter diuersum respectum.c.significātibus.de libel.obl.⁊.c.significātib⁹ d appel.Sextus casus est s3 Ioā.and.in.c.nobis.in prin.de iurepatro.qn̄ euitaret confusio sicut principia capitulorum in hoc lib. non resecātur:qr fuit factū ne confunderent illi q tunc studuerant prioribus ɔpilationibus sicut hodie esset cōfusio si mutata ad cōpilatiōe mutarētur pncipia nob3 nota fm ipsum Io.an.Et iste fallentie sunt vtiles s3 Gemi.hic:qr p ipsas pn̄t saluari positiōes ⁊ articuli si de nouo fierent in iudicio:vt nō obstāte prima positione his respectibus pn̄t alie fieri fm eū hic.⁊ qn̄ simile dicatur idem dicetur in.c.capitulum.de rescrip.⁊ de argumento simili dicetur.in.c.translato.j.de constitu.

Anto.Francis. ¶ Et multos casus in quibus nō habet locū similitudo:vide p.d.ant.⁊ Moder.in.c.tue.de spōsa.in illa materia qn̄ valeat argumentum de matrimonio spirituali ad matrimonium carnale et habetur per legistas in.l.illud.ff.ad.l.aquil.

c Sebast.Sapia. ¶ Vtēdū.Vide Feli in.c.solite.col.pe.j.de maio.⁊ obed.aliqua per abba.in.c.venerabili.j.de offi.deleg.

d ¶ Rubricas esse autenticas.Rubrice.decretaliū an sint autētice:vide Specu.in tit.de disputa.⁊ allega.§.fina.in fi.archidia.in.c.quis nesciat.ix.dist.glo.in ver.⁊ hoc.in.§.sane.in verb.titulis.in proemio sexti. glos.in.§.hic aūt.de pe.distin.j.Et conclude qd sunt autētice qn̄ continent orationem perfectam:qr cōtinēt tunc ius sicut in rubrica vt ecclesiastica beneficia:secus si nō continent oratione perfectā:vt de prebendis ⁊ de testamētis.Rubrice decretorum nō sunt autentice:qr diuersi fuerunt autores:quia qn̄q3 false repertuntur:vt patet.iij.qd ix.chart.et voluit Spe.in.d.§.fi.⁊ archid.in.d.c.quis nesciat.⁊ Butri.hic fallit in j.rubr.decreti.que est autentica.

¶ Adde tu alexā.in rub.ff.si cer.pet.⁊ an cum rubrica est generalior nigro:vel ecōtra:stetur rubro vel nigro:vide abba.cōsi.xvj.ij.lib.Romā. cōsi.xvj.⁊ consil.ciiij.⁊ vide Pau.de ca.consi.cccxx.quē allegat alexā. dicto loco.Bernar.de landria.

Zacharias. ¶ Adde quod debuit allegare Pau.de cast.ɔsi.cccxxiij. incipiē.in christi nomine presens casus:⁊c.vbi loquutur de rubrica statuti dicente generaliter:quod filia dotata nō succedat:nigrum vero filiam dotatam a successione matris et auie nulla facta mentione de patris successione repellebat:⁊ tamen propter rubrice generalitatem cōsuluit filiam a patris successione excludendam.late per Felin.in rubrica de accusatio.et in.c.ij.v.col.versicul.que sunt rubrice.de rescriptis. Iaso.post Alexan.⁊ scriben.in.l.prima.ff.si certum petatur in rubrica instit.de act.

Anto.Francis. ¶ Adde circa hoc que rubrice sint autentice:⁊ que et quando possint allegari pro textu seu nigro.et ex quibus rubricis possint sumi argumenta.⁊ que habentur per Bartol.⁊ Salic.⁊ alios post eos in rubri.C.ne fil.pro patre.⁊ in rubri.C.ne fideius.do.dentur:⁊ vide Ioā.de imo.vltra alios in rubrica.ff.de verb.oblig.

e ¶ Quotidie.Adde bonū textum in.l.prima.§.quotidiana.ff.de aqua quotidiana ⁊ estiua.⁊ textum meliorem de iure in.c.significatum.in versicu.quotidie.⁊ in versicu.quanto frequentius.⁊ ibi Innocen. Butri.et alij.j.de preben.

¶ Semper.Adde Ange.in.l.prima.ff.de flumi.et in auten.de here.et fal.in.principio.per tex.ibi:⁊ facit glo.in auten.vt determinatus sit numerus clericorum.et Bal.in.l.aduersus.in.fi.§.de vsur.archidiaco.in c.sacerdotibus.xxxj.distinc.⁊ glo.in.c.si quis,voluntate.l.distinc.et glo. prima in.c.si clericus laicum.de fo.compet.⁊ gl.in.c.j.in ver.iure minoris.j.de in integ.restitu.

Adde tu de hac dictione semper: ⁊ dictione cōtinuo. Ro.cōs.cclxiiij. vbi dicit ꝙ licet quis iurauerit cōtinuo stetisse in ciuitate non dicitur periurus licet fuerit aliquo tempore absens: ⁊ cōsilium quod allegat Feli. precedit istud vbi colligit Ber.

a ¶ Sine intermissione. De ista dictione ⁊ similibus vide hic plene p do. feli. cui adde Bart. in l. si quis a ista. ff. de condi. ⁊ demon. vbi dixit nō esse necesse qd omni momēto qs stet cū aliquo cuz quo stare iussus e est: qd facit ad q̄stionem notatā p Dy. in l. j. ff. sol. ma. facit etiā pro rectoribus ciuitatum qui debēt secum dūcere ⁊ tenere certū numerūm famulorum nō eñ requiritur qd omni momēto stent in domo vnde dicit se vidisse q̄stionē d facto Quidam officiales voluit probare familiā ptinue tenuisse. pduxit testes qui dixerūt qd dictos familiares viderūt secum in prandio ⁊ in cena: dixit testes probare. non eñ debent dicere de q̄libet momēto sed satis est qd pbēt ꝙ apud rectorez seu officiales fuerāt. p text. in d. l. si quis ita.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Nūꝗ̄. Ex hoc colligitur ꝙ licet negatiua neget vsq̄ in infinitum vt est gl. no. in l. hoc genus. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ no. Ol. in cō. xvj. thema. ⁊ Deci. in cō. ij. in fi. colū. ij. tñ restrigit ad cōgruā interpretationez.

ciuiliter intelligi: ⁊ de dictione sine intermissione[a] vide tex. cū glo. in c. sacrosan. xxij. dist. Itē qd nūꝗ̄ preterit dies. vide tex. in c. tenere. xi. xij. dist. De dictione nunꝗ̄[b]. vide tex. de cōse. dist. v. nunꝗ̄. Item pro testibus dicētibus qd oī tēpore ⁊c. vide de cōsecra. dist. iiij. omni tēpore. ⁊ idē dic de aliis dictionibus de dictione iugiter indesinenter[c] assidue et similib⁹. ad hoc de cōse. dist. ij. re vera. ¶ † Secundo queritur in versi. sane: nunquid lex positiua[d] debeat obseruari in foro cōscientie: qz iste tex. in fin. mandat hanc cōpilationē obseruandam in iudicio ⁊ in scholis. De hoc per Jo. cal. ⁊ Jo. an. post beatū Tho. in c. quāꝗ̄. de vsu. lib. vj. p Fed. d sen. cō. xxj. p Inno. in c. qz plerīqz. de immu. eccle. ⁊ de homi. sicut dignū. Et cōis cōclusio videt ꝙ aut lex positiua distinguit inter forū penitentiale: ⁊ iudiciale: ⁊ tūc nō obseruat in foro penitentiali: ⁊ hoc legis autoritate: vt in c. tua. ⁊ quod ibi no. de spō. aut nō distinguit et tunc ex quo est condita ab eo qui habet potestatē ⁊ non cōtinet in se peccatū est obseruanda in foro penitentiali. † Et ex hoc habes nunquid sit licitum fraudare gabellas[e] ⁊ non soluere pedagia. Nam certe si statutū est licitum tūc tenetur quis etiā in foro cōsciētie: secus si illicitum †. Vide etiā ad predictā glo.[f] singu.[g] in c. fraternitatis. xij. q. ij. que multū facit contra hanc generalem theoricam docto. Dicit tñ illa gl. sing. ꝙ in foro conscientie non tenetur quis soluere penam vnde si commisit furtum occultum vel manifestum: licet in foro iudiciali teneatur soluere penam dupli vel quadrupli tñ in foro cōscientie nō tenet quis soluere vel sufficit restitutio. ⁊ est gl. val de sing. ⁊ facit ad omnes penas legitimas statutas Facit etiā ꝙ no. Innoc. in preallē. c. sicut dignum. et sic nō videtur ꝙ respectu penarū debeat lex positiua seruari in foro cōscientie: ⁊ vide qd no. Jo. and. in preallē. c. quanꝗ̄. An aūt cōstitutio seu lex positiua liget peccatū omnino occultum dic ꝙ sic vt est gl. sing. in cle. j. de heret. vbi vide. ¶ † Quero an sit licitū allegare legē rescissam seu resecatam: vide quod not. per tex. ibi: resecatis. ⁊ docto. rñdent qd aut lex fuit rescissa seu resecata. quia cōtraria iuri: ⁊ tunc non est licitum illam allegare: imo incurrit penam falsi. de quo in c. j. j. de cōstit. vbi tangam. Aut fuit[h] resecata qz superflua aut nimis prolixa: ⁊ tunc ad declarationem legis nō resecate potest allegari: ⁊ ita quotidie allegamus rescissam decretalem: ⁊ sic alleg. glo. s. in saluatione in versic. seruus. ¶ Ultimo queritur nunquid cōstitutiones huius compilationis debeant allegari proponendo verbū extra. Pe. ⁊ Abb. ꝙ sic: quia sunt extra volumen decretorū. domi. Card. dicit quod cū hoc volumen hodie sit certū ⁊ approbatum nō expedit allegare cōstitutiones per ver. extra sicut olim fiebat: ⁊ hoc puto verius: qz superfluis nō est vtendum. Nam per allegatiōes satis agnoscitur ꝙ allegatur cōstitutio, posita extra volumē decretorū: quia alius est modus procedēdi in hoc volumine: ⁊ alius in decretis. ¶ In glo. in verbo disposuit. opp. pro declaratione gl. nam si deus disposuit sibi subditos fore bonos ergo nō possunt peccare cum dei dispositio falli nō possit. Solu. metu contrarij. glo. exponit non necessitando: sed per prouidentiam ⁊ predestinationez. ⁊ videtur primo gl. sumere ista duo scz prouidentiā ⁊ predestinationem promiscue. Differunt tamen: quia predestinatio[i] est preparatio gratie: ⁊ predestinatus nullo modo damnari potest: vñ predestinatio est ad bonum presciētia ad maluz. nō tamen intelligas ꝙ predestinatio vel presciētia necessitet ad bonū vel ad malum: sed qz deus sciebat aliquos esse casuros: ideo illos nō predestinauit: alios vero quos sciebat ad bonū reuersuros predestinauit: dic subtiliter vt habetur de vtroqz. xxiij. q. iiij. vasis ire. cum §. sequenti. sz hic sumitur in glos. predestinatio large: qz oēs homines largo modo predestinati sunt. i. creati in bonitate ⁊ preuisi ad bonū: sed abutendo libero arbitrio committunt malū. Secundo potest solui contrarium exponendo subditos. s. predestinatos: vt exponit glossa sequēs. sed hec expositio nimis restringit literā que videtur loqui de omnibus hominibus. ¶ In glos. in verbo pudicos. in fin. oppo. contra text. nam pudicitia est virtus particularis: dicitur enim a pudore in quo est verecūdia. vnde consistit circa ea de quibus verecundamur. vt de desponsa. impuberū. c. puberes. ⁊ tamē text. per hec verba videtur innuere ꝙ deus creauit homines vniuersaliter bonos. Solu. gl. forte metu contrarij. exponit pudicos. id est castos. quia castitas[k] est generalior virtus ꝙ̄ pudicitia. nā propriū castitatis est reprimere concupiscentiā ex qua oriuntur omnia mala de constitu. nam cōcupiscentiaz. ⁊ de hac castitate sic generaliter sumpta in c. si enim. de peni. dist. ij. loquitur tex. qui dicit quod nemo gloriari potest se castum habere cor. sic etiā potest intelligi tex. in aut. de lenonib⁹. §. sancim⁹ collatio. iij. in glos. Nam hec castitas sola possibilis est deo animas presentare. ille tamen tex. nō loquitur de castitate generaliter sumpta: sed prout

g ¶ Glos. singula. Illam. gl. magni fecit idē Abb. in c. raynaldus. de testamen. in glos. in ver. adijciens et in q. quia plerīqz. de immunita. ecclesia. in vlt. colū. in versi. alia questio qd si heres. post But. ibi et in c. audiuim⁹. decimo. in versic. an autem in foro penitentie. et in c. si egressus. de iniur. et in c. primo. de constitutio. in penult. colum. in versicu. item. adde gloss. notab. ⁊ in alijs plerisque locis facit quod ipse voluit in ca. primo. de custo. eucha. ⁊ illā glos. allegauit Butriga. in c. j. de dolo et contumacia. et Bald. in ca. sicut el. iij. in j. colum. ibi restituat. de iureiurando. qd censura ecclesiastica non curat d penis ciuilibus: sed de mera restitutione. ⁊ Bald. in l. post decisionem. C. de furtis. in fine. ⁊ in l. iubemus. §. sane. in versic. sed nunqd in foro consciētie. de sacrosanc. eccle. et in extractis glo. decreti. ⁊ in l. id quod pauperibus. in versi. nono q̄ritur. ibi: sz pone testator. C. de episco. ⁊ cleri. Roma. in repetitione rubri. de arbi. in fin. ⁊ videas istum in rubrica de appella. in fine. ⁊ in c. tua. de vsuris. in fine. ⁊ in c. dilecti post gl. fin ibi de arbi. ⁊ limita dictam gl. procedere in pena imponenda per iudicem secus quando pena cōmittitur ipso facto per l. cōmissa. ff. de publi. ⁊ dixi in notabilibus meis in versic. pena. not. incipi. in foro conscientie.

c ¶ Indesinenter. vide tex. iuncta gl. in c. si quis vult. xxxvj. dist.

Zacharias. ¶ Adde pro elucidatione horū vocabulorū. s. omni tpe: semp: ⁊ ceterorū id genus: qd ciuiliter debeat intelligi. i. horis ⁊ tēporibus cōpetentibus: vt l. si cui ⁊ l. si tam angusti. ff. de serui. ⁊ de offi. arch. c. ij. sic seruitus dicitur continua ncta aqua quotidiana. ff. de serui. vrb. predio. l. foramē. ⁊ de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. quod aūt. ⁊ de hac dictione indesinēter: vltra hic alleg. vide Archi. xliij. distin. in princi. Host. in c. vnico. de offi. custo. Imol. in c. cautio de fide instrumentorum. vbi exposuit indesinenter: idest sine cause adiectione.

Anto. Francis. ¶ Adde qd verba quātūcūqz generalia semper debēt intelligi ciuiliter ⁊ recipiunt restitutionē de habilitate. vt in l. j. §. generaliter. ⁊ ibi per Bart. ff. de leg. prestan. ⁊ est bonus text. ⁊ ibi Bart. not. et reliqui post eum in l. j. in § ate nunciatio omnibus. ff. de no. ope. nun.

d ¶ Lex positiua. Dicetur in c. j. de constitu. post istum.

e ¶ Gabellas. Adde Bal. in l. veluti. in fi. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ in l. fi. C. de iu. annulo. aureo. ⁊ in c. quāquā. de cēsi. in sexto. ⁊ in l. ij. §. de vecti. ⁊ in l. cū proponas. in fi. C. de nauti. feno. ⁊ in l. iubemus nullā. C. de sacrosan. eccl. ⁊ in l. j. in prin. C. de cadu. tol. Bar. ⁊ doc. in l. vectigalia. ff. de pub. Jo. an. in c. eos de immunita. eccle. li. vj. in nouel. ⁊ vide Bald. in c. j. quē sint regalia. vbi ponit: an sit dolus mal⁹ fraudare pedagia adeo ꝙ in foro conscientie teneatur: ⁊ vide istum in c. j. j. de consti. in. iij. colū. ibi: ⁊ adde dictum Bal. in l. vectigalia. ⁊ per Firmia. in tractatu suo de gabel. in ix. parte principali. in j. ij. ⁊ iij. q.

Zacharias. ¶ Adde de hoc dicto. s. de fraudante gabellas: an ⁊ quando puniatur. et fallentias ad hanc regulā in c. j. colū. iiij. nu. 9. in fine. in addi. meis post alios. j. de constitu.

f Sebast. Sapia. ¶ Predicta gl. de hac glos. plura per And. sic. in repe. c. raynaldus. col. xij. cum sequē. de testamen.

h ¶ Adde quod illā glo. in d. c. fraternitatis. sequitur domi. Jas. ⁊ multi alij ibi allegati per ipsum in §. sed iste in. xxvij. col. in. versi. ⁊ pene legales. ⁊c. insti. de actio. vbi attingit materiā conscientie. Tamē ego solitus sum allegare gl. que in terminis cōtrariū vult. in c. sane. in gl. vlt. xxiij. q. v. que allegat tex. apertum in c. cum deuotissimam. in. fi. ⁊ ij. qd. ij. qui est tex. Grego. pape. Aeneas de falco.

Sebasti. Sapia. ¶ Aut fuit. Vide Ange. are. insti. de testa. in prin. Pau. de cast. ⁊ Moder. in l. fi. C. de edi. di. adria. tollen. vbi ponunt an possit lex abrogata allegari.

i ¶ Predestinatio. De materia predestinationis adde beatum Tho. in prima parte summe. q. xxiij. per totū. in primo senten. dist. xl. ⁊ xlj. naz in. xl. agit de predestinatione ⁊ in sequenti de reprobatione. ⁊ in questionib⁹ de veritate. q. vj. ⁊ adde. Sco. lib. vj. sentē. dist. xl. q. j. ⁊ in lib. iij. senten. dist. vij. q. ij. ⁊ per eundē lib. vj. senten. dist. xlj. q. j. vtrū sit aliqd meritum predestinationis ⁊ reprobationis.

k ¶ Castitas. Adde de cōmendatione castitatis Spec. in titu. de aduo. §. v. versicu. commendet Bernar.

est virtus

a zacharias. ¶ Sine aliis virtutib⁹. videtur hic innuere Abb. qd castitas sit virtus dũtz dicit fine aliis virtutibus dictio enĩ fine: est exclusiua dictio. sed vnus ⁊ eiusdẽ speciei. vt no. Guil. de cu. in. l. j. §. pretor. ⁊ in. l. si eũ. ⁊ qd ibi not. in addi. ad eũz. ff. de pig. acti. Quod tñ an sit verũ dic [illegible] per. c. vlt. ⁊ qd ibi not. Archi. xxxij. q. vj. ⁊ vtrũ sit gñalis ⁊ an di [illegible]

est virtus particularis prout est abstinẽtia a commixtiõe venerea. ⁊ lz ille ter. sic allegeẽ cõiter per glo. φ castitas sola est ⁊c. tñ non sic loquit: sed dicit φ castitas est possibilis deo animas p̃sentare: non tñ intelligas φ sola castitas sine aliis virtutib⁹ hoc possit: sz dicit de castitate ꝓpter connexionem virtutũ. Nemo enĩ potest habere vnã virtutem in actu quomin⁹ habeat alias. xxxij. q. j. cum renũciatur. bene verũ est φ vnum opus virtutis habetur sine aliis virtutibus: ⁊ tunc nihil ꝑdest: vt in. c. defleat. j. de regu. iur. sed virtutem veram habere non potest sine aliis. vide bonũ ter. cũ not. gloss. in. c. nisi. §. porro. de renuntiatio. de quo etiã per beatũ Tho. scdã a scde. q. clj. Et ibi etiã dicit qd proprie pudicitia cõsistit circa extrinseca ⁊ circa signa venereorũ vt sunt aspect⁹ impudici et oscula. Castitas vero stricte sumpta ↄcernit ipsaz cõmixtiõe venereã. vnde pudicitia non est propria virtus se parata a castitate: sed respicit quandam circunstantiã castitatis ad p̃dicta. xxxij. q. v. c. nec solo. ⁊ c. qui viderit. ¶ In glos. in ver. ꝓ dilectũ. ibi: qd quidem seruatur in presenti cõpilatione. sed cõtra hoc facit qr decreta. Grego. ix. autoris huius cõpilationis non solũ ponuntur in fine voluminis sed etiã in medio: vt ptz in. c. G. perpetuus. de fide instrumẽtorum. ⁊ in. c. mulieri. j. de iureiurando. Sol. intellige qd seruatur iste ordo prioritatis ⁊ posterioritatis b respectu titulorum nõ respectu voluminis ⁊ ita etiã dicit gl. in. l. j. C. de no. codi. compo. Unde in eo. titu. decreta. que primo emanauit primo ponit ⁊ hoc respectu diuersorũ autorum: non respectu eiusdem: quia sepe decret. postea edita prio ponitur ex quo nõ denotat diuersitas in autore. ⁊ vide bonam glo. in. c. ad hec. de offi. archi. † Et in eo qd attenditur ordo i rub. eliciter argumentũ qd licita est argumẽtatio c a rubro. d de quo per gloss. in. c. cũ dilecta. j. de cõfir. vtili. vel inutili. in. c. cum monasterium. de electio. in. l. j. C. de fideiuss. do. den. et in. l. j. C. etiam ob chirogra. pec. pig. da. pos. ⁊ in auẽ. ad hec. C. de vsu. in. c. j. ⁊ c. si super. de offic. deleg. lib. vj. et in. c. tibi qui de rescrip. lib. vj. cũ simi. vide per Spec. in ti. de disputa. ⁊ allega. ad finem. et ibi per Ioan. in addi. Et cõclusio est qd aut querit de rubricis decretorum: ⁊ in illis non est licita argumẽtatio: qr non sunt autentice: tum quia non fuerũt addite a magistro Gratiano: sed a quodam alio: tũ qr alique reperiuntur false et corrupte: vt dicit glo. in. c. charte. iij. q. ix. quam not. et hic excepta prima rubrica que est autẽtica ꝑz Specu. ⁊ Ioan. and. ibidem. sed nõ video vnde sumãt autoritatem: quia non apparet qd etiam ipsum volumẽ decreti fuerit approbatum. vt notat Io. and. in. c. ij. de rescriptis. ⁊ patet etiã ex inspectione ipsius decreti vbi nec in prin. nec in fine dicit qd fuerit approbatũ. Item rubri. j. decreti non loquitur dispositiue sed tantum fuit posita ad declaratione libri. Fateor bene: qr illa rubrica declarat finalem intentionẽ

[illegible] [illegible] abstinẽ [illegible] [illegible] habeat no. [illegible] de. qd. iij. Et inquantũz dicit Abb. s. qd gl. a male alle. text. in auẽ. de leno. dum dicit qd castitas sola est possibilis ⁊c. dic φ ly. sola in ordie litere nõ debet coniũgi cũ ly. castitas sed cũ dictione fiducia eritqz sic ⁊ sola et fiducia ablatiui casus. ⁊ sic ꝑperã illũ text. ⁊ citant glos. absurdũ enĩ esset multũ qd sola castitas viã paradisi nobis reseraret pauci enim casti. ⁊ sine carnali vitio ieniunt vt dicit text. in. c. qr tua in fin. cum simi. l. dist. ⁊ in castitatis cõmẽdationem: vide text. xxvij. q. j. c. ij. vbi Hieronimus interpretat dictuz beati Io. de castitate. idez per Io. and. in. c. qd a te. de cleri. coniuga. Anto. Francis. ¶ Et de cõmendatiõe castitatis vide per Specu. in tit. de aduoca. in. §. hic dicẽdũz. in ṽ. Cõmendet aũt. ⁊ vide eũdez Spec. in ti. de eo qui mit. in posses. in versic. porro. ⁊ adde qd castitas dz esse etiã in matrimonio. vt in. c. scena. ⁊ in. c. tenere. xxxj. distinc. et vide gl. in. c. cõiugia. xliij. dist. ⁊ vide gl. ⁊ d. Car. in cle. pe. de sen. exc. in p̃ma op. in fin. et habet. ij. regũ. c. vj. ⁊ ideo dicebat Ang. in auẽ. de restitu. ⁊ ea que pa. in. §. vnũ. in ver. nota mulierẽ. qd mulier scdo nubẽs etiam intra annuz luctus dicit caste viuere nisi iurasset amplius nõ nubere. illa vero que tertio nubit non dicit caste viuere ẽm ange. in auẽ. quõ opor. epico. in §. hec autẽ de deo. in fi. per illum text. collatione prima.

¶ Adde tñ qd verbũ caste: prolatum a marito respectu p̃sone vxoris intelligitur de viduitate ẽm Bal. in. l. deo nobis. iij. col. in versic. iuxta predicta querit. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ habet per gloss. ⁊ doc. in auẽ. cui relictũ. C. de indic. vidui. ⁊ per Ange. in auẽ. de non eligen. secũdo nubentes. in §. cum igitur. ⁊ per Barto. in auten. hoc locum. C. si secundo nupse. mulier. et per Barto. in. l. mulier. in. §. cum proponeretur. ⁊ ibi per Alexã. qui multa allegat. ff. ad trebel.

b zacharias. ¶ Ordo prioritatis ⁊ posterioritatis. Adde quod regulariter quod est prius in ordine scripture presumitur esse prius in tempore. ita not. do. Bald. in. l. j. C. de impub. ⁊ aliis substi. idẽ in. l. aduersus. C. de furtis. Gemini. in. c. j. de constitutio. lib. vj. inferens firmam hanc regulam quod in dubio est locus ordini verborũ quẽ posuit. Bart. in l. gallus aquilli⁹. §. quidã. ff. de libe. ⁊ posthu. Idem in. l. heredes. §. pe. to. ff. ad trebellianum. et Fel. in. c. cũ dilecta. colum. iij. ver. ordo scriptu re quando. de rescriptis. et ibi deo dante, ampliabo: est enim materia illius capituli.

illius compilationis: vnde poti⁹ debet dici vera c quam autentica. De rubricis vero decretaliũ et legũ dicendũ est qd aut cõsonant nigro ⁊ p̃nt allegari vt nigrum: ⁊ ideo quotidie allegamus vt in rubro ⁊ nigro. j. vt eccle. beneficia. ⁊ c. vt nemo in nitus agere cõpella. C. ne qs in sua causa ius sibi dicat. Et hoc verũ qñ oratio est perfecta: vt in predictis ⁊ simili b⁹. secus si est imperfecta oratio ẽm Ioan. and. vt in rubri de offi. deleg. patet et de rescrip. sed dic qd tunc non possunt allegari dispositiue. sed bene ad aliũ effectum possunt allegari et licita est argumẽtatio. vt. j. dicam. Si vero rubri. contradicit nigro tũc statur nigro qr rubrum venit ad declarationez nigri. si vero latius loquitur rubrum quam nigrum tũc vnũ suppletur per reliquum. ⁊ econuerso: vt notat Bart. in prealleg. au tenti. ad hec. Idez dic si rubrũ loquitur clarius et specialius quam nigrum: qr tũc nigrum intelligitur secundũ rubrũ. vide glo. notabilem. in. l. j. C. de profes. qui in vrb. cõstã. lib. xij. facit gloss. in. c. cum monasteriũ. de electione. ¶ Et aduerte qd rubrice p̃nt allegari ad quatuor effect⁹. ¶ Primo dispositiue sicut allegatur nigrũz: ⁊ hoc procedit qñ oratio est perfecta ⁊ cõsonat nigro. vt rubrica vt ecclesiastica beneficia ⁊c. ¶ Secũdo allegat secũ d dum modum quẽ inducit glos. in. c. super gratia. prealleg. ⁊ in. c. bone de confirma. vtili vel inutili. videlicet ex quo materia executorũ tractatur sub rubrica de offi. deleg. ergo executor habet delegatam. Tertio allegatur qñ ex vna. l. vel vno. c. eliciuntur varie lecture vt capiatur illa que cõgruit e rubro: vt dicit glo. in prealle. c. cum monasteriũz. ¶ Quarto allegat ex ordine ipsarum rubricarũ sicut allegat Ioan. an. in. c. j. de mut. peti. ⁊ dixi in c. ex parte de appel. ⁊ not. in. l. j. de confirma. tuto. f

9 ¶ † In gl. sibi nõ fuerũt mortui i deserto. no. glo. e pro cõcordia testium dicentiũ qd omnes fecerũt e aliquid vt non vitiet eorum dictum si pauca ex illis illud non egerũt. Et in eo quod glo. tangit an f de modico f sit curandum g dic vt in. c. si proponen g te. de rescriptis. Et quo ad principalem questionẽ glo. breuiter potest dici qd vtendum est decretalibus huius compilationis in iudiciis ⁊ in scholis ẽm ipsarum intentũ quia si est priuilegium debemus vti vt priuilegio si vero ius commune: tũc ẽm ius cõmune. et sic clara est litera. ¶ In ea. gl. sibi: de fide instru. pastoralis. Ioã. and. dicit φ re b spectu decretaliũ seu extrauagãtium b q̃ emanauerunt post hãc cõpilatione tenẽdũ est id qd habetur in proemio. vj. lib. ⁊ qd no. per glo. vnde ẽm do. Cardi. procedit dictũ gl. respectu eorũ q̃ emanauerãt ante cõpilationem: φ nõ procedit: quia oẽs decretales emanate ante hãc compilationẽ sunt resecate per istã vt patet in fi. ter. vbi mãdat 10 hãc compilationẽ tantũ obseruãdã. † Alie ergo decretales in hac compilatione nõ inserte videnẽ resecate vel tanφ superflue vel tãφ ↄtrarie: ⁊ sic nõ est licitum amplius aliquã ex illis allegare vt

¶ Argumentatio a rubro. adde istũ in rubrica de sagittariis. ⁊ i. c. ad audientiaz. ꝺ reb. eccle. nõ alie nan. glo. ij. et ibi istum in. c. vnico. de peregri. et istũ etiam in capitu. illud de presum. Imol. in cle. j. in iij. col. in ṽ. quid autẽ si rubrũ sit generali⁹ nigro. de elec. dicã plenius in rubri. de constitu. post dominum meum. ¶ Addo tu q̃ posui. s. in verbo rubricas. ⁊ Abb. cõsil. lxiij. Ber. ✝ Sebast. Sapia. ¶ A rubro. vide late. d. Ias. in rub. de act. i p̃nc. And. sic. in rubri. j. de iudi. moder. in. l. j. ff. si cer. pet. ¶ Qd oẽs fecerũt. dicã in. c. j. de cõsti. in glos. in ṽ. bo: ab oibus. ¶ De modico vide plene in. c. si proponente. et in tractatu meo de minimis. vbi plura accumulani ꝑ ⁊ contra. ¶ Adde tu que scripsit alexã. cõsil. cxiij. vbi consuluit: anstante statuto qd falsificãs monetaz ↄburatur: si aliqs cudit bagatinos an debeat cõburi ⁊ cõcludit φ ñ ⁊ multũ deuiat et facit qd promodica lesiõe nõ dat restitutio vt cõiter tenet maxime per spe. i ti. de in inte. restitu. §. ij. ver. et scias. ⁊ que resol catur modica: vide per eundẽ in titu. de furtis. versi. sed quid si nauta. et dicit Alexan. consi. lxv. quod testis in modico contrarius non dicit falsus Ber. de landri.

g ✝ Sebast. Sapia. ¶ Curãdũ. Uide Dec. in. c. qd appella. j. de appel. Ias. in. l. sciendũ. in fi. col. iiij. ff. qui satis. cogã. Feli. in. c. que in ecclesiarũ col. xvij. ver. iiij. declara. j. de consti. Bal. ⁊ Ias. in auẽ. qui rem. C. de sacrosan. eccl. Ias. in. l. j. col. vj. versi. iiij. limita. C. qui admit.

b zacharias. ¶ Seu extrauagãtiũ. Adde an s̃nia lata cõtra extrauagãtem sit nulla: ⁊ hoc qñ de illa põt probabiliter dubitari nec fuit superior consultus: cõclude breuiter post Bar. in. l. cũ prolatis. ff. de re iud. non esse nullam. quam opi. tenuerunt Ant. de but. Cardi. ⁊ Imo. in. c. pastoralis. ⁊ ibi Feli. post eos. col. ij. Ultimo ꝑ istum ter. de fide instru. vbi dicit esse cõem opi. Domi. de san. Gemi. in. c. intantũ. co. pe. xxj. di. lz do. abb. in. c. pastoralis. tenuerit cõtrarium limitabis tñ vt per Feli. ibi post Bal. ibidem. ⁊ in. l. leges sacratissime. in. ij. q. C. de leg.

a ¶ Iure nulla. ad de q͞n sn͞ia lata ꝯ extrauagantē sit nulla ip͞o iure ro. cōsi. cclx. Zacharias.

b ¶ Catholica. id est vniuersalis et vbiqꝫ porrecta vt C. de summa tri. ꝛ fide cath. in ru- bri. ꝛ ibi Gui. de cug. ꝛ docto. post eū. ita etiaꝫ expo suit Azo in sum ma. eo. tit. §. item q͞d sit. ꝛ Archi. et a Gem. i. c. funda- mēta. de ele. li. vj.

c ¶ Diffinitionē. vide Pau. ad he breos. xj. ꝛ Tho. in. ij. ij. q. j. et Sco tum in. iij. lib. sen tē. distinc. xxiij. q. vnica. vbi dicit ꝙ est virtus intelle- ctualis superna- turalis immedia tā a deo infusa in clinās intellectū viatoris in assen sum credibilium reuelatorū vel in ꝓpositiones pro- prie theolo. Uel dic ꝙ fides est do nū dei instruētis ꝛ mouētis hoīeꝫ ad credendū ea q̄ non videmus. et vn̄ causat̄ fides vid̄ Tho. scd̄a se cūde. q. vj. q͞ꝫ cau satur a deo inte- rius mouēte mē- tem per gratiam quantum ad as- sensum q est prin cipalis actus fi- dei. vnde aposto. ad Rom. ij. gra- tia saluasti estis p fidē. Et de mate- ria fidei. vid̄ Sco tum in. iij. lib. sen- ten. dist. xiij. vsqꝫ ad distin. xxxij. in clusiue. ꝛ q̄ diffe- rentia sit inter fi- dem spem ꝛ cha- ritatē: per Tho. secunda scd̄e. q. j. c Anto. Francisc.

¶ Add̄ ꝙ fides est vna. cle. j. in. §. fi. ꝛ ibi Cardi. de excel. prelato. ꝛ in cle. p̄ma. de sum- ma trini. ꝛ fid. ca- tholi. ꝛ de conse. distinc. j. in prin.

¶ Et adde ꝙ fi- dei vnice est ca- put ipse christus vt in. c. j. in fin. de sac. vnctio. ꝛ in. c. veniens de presby- tero non bapti.

¶ Et fides dicit̄

disponant sicut ante disponebāt. Sed dic clarius ꝙ aut querit̄ de extrauagātibus editis ante hanc compilationem: ꝛ olim in illis habebat locum. c. pastoralis. naꝫ illud emanauit ante illā compila tionem: sed hodie sunt resecate. vt. s. dixi. aut que ritur de extrauagātib⁹ editis post hāc compila- tionē. ꝛ hodie etiam sunt resecate per id q͞d habe tur in proemio. vj. lib. Restat ergo necessario cō- cludere q͞d. c. pastoralis. habet locum dūtaxat in decretalibus extrauagantibus editis post compi lationē. lib. vj. † Et aduerte ad vnū q͞d colligit̄ ex hoc tex. iuncta glo. q͞d probabiliter in iudicijs du bitari pōt de extrauag. ꝛ idem probat tex. in proe mio. vj. Et facit hoc multū pro Bart. in. l. cū pla- tis. ff. de re iud. ꝛ pro communi modernorum sen- tentia in prealleg. c. pastoralis. vt sentētia lata cō tra extrauagātes sit ipso iure nulla.[a] cuius cōtra rium tenui in. d. c. pastoralis. ꝛ vide quod ibi dixi.

¶ De summa trinitate ꝛ fide catholica. Rubri.

1 ☞ Fides quid est ꝛ quomodo differat a spe.
2 Articulus fidei q͞d sit ꝛ eius diffinitio ꝛ quot sint.
3 Baptismus nō est articulus fidei: sed sacramētū.
4 Implicite et explicite quid significet.
5 Hereticus nō d͞r ille q errat in articulis fidei nisi pertinaciter suum errorē defendat: vide in nu. 7.
6 Differentia inter clericos ꝛ laicos circa scientiā articulorum.

¶ Glos. continuat rubricam ꝛ fit continuatio ad ostendēdum ordinē in volumine seruatū. debent enim constitutiones sub cōgruis titulis collocari vt not. j. in pemio libr. vj. ꝛ C. de nouo codi. cōpo. in prima cōstitutione. Posset ꝛ aliter cōtinuari: sed cōtinuatio gl. sufficit. De materia rubrice ha betur. xxiij. dist. qui ep̄s. vbi est pulcher text. conti- nēs super quo sit examinādus episcop⁹ in eius p motione: ꝛ incidenter tractat de summa trinitate. Itē habet̄ de cōsecra. dist. iij. in. c. fin. ꝛ dist. vlt. in. c. penul. ꝛ vlti. reperitur. in. vj. ꝛ in cle. ¶ Et pro in tellectu rubrice in qua dicitur de sum. trini. et fide catho. q̄ro quare dixit de summa. ꝛ quare de ca- tholica. Quod ad primū dicēdū ꝙ dicit̄ ad diffe rētiam. aliarum trinitatū q̄ nō sunt summe: vt est trinitas in candela vbi est splendor ignis ꝛ calor: nō enim intēdit hic tractare de tali trinitate: sed de summa. ¶ Itē secūda adijcit catholica: ad re stitutionē verbi fidei: nā fides ſm etymologiam vocabuli dicitur: q2 p eā fit quod dictuꝫ est: vnde vt restringeret hoc verbum: quia non intēdit tra- ctare de fide sic gn̄aliter sūpta adijcit catholica: ꝛ catholica idē est q͞d vniuersalis[b] nā greci catho licon vniuersalē vocāt ſm Boe. de trini. hec enim est fides vniuersalis respectu diuersarū regularū ꝛ quia eius cultus per oēs mundi terminos ema nauit iuxta illud psal. In omneꝫ terrā exiuit son⁹ eorum. ꝛc. † ¶ In glo. j. ibi: vnde videtur inferen- dum q͞d fides est spes. ista glo. nititur impugnare diffinitionem apostoli: tum q2 nō est cōuertibilis cum suo diffinito. quia spes est substantia speran darum rerū ꝛc. tamen fides non est fides. Item q2 diffinitio apostoli tantum comprehendit futura. Sed doc. communiter saluant diffinitionem[c] apo stoli maxime per id ꝙ dicitur in ipsa diffinitione arg. non apparētium ꝛc. que verba possunt se ha bere ad preterita presentia ꝛ futura. Nō ob. quod in ipsa diffinitiōe p̄cedit dum dicitur ꝙ est substā tia sperandarū rerum ꝛc. q2 sic exponitur: fides est substantia. i. fundamentum seu firma subsistentia sperandarum rerū: q2 facit subsistere in nobis res sperādas in p̄senti per spem: in futuro p rem. Un̄ nō cōprehēdit simpliciter futura: sed res speran- das. i. illas res quas sperare debemus: ꝛ hoc pōt referri tam ad presentia q̄ ad preterita et futura dum postea dicit arg. non apparentiū: ideo sic di- cit q2 cū volumus aliq͞d ꝓbare decim⁹. Abrahā sic dicit. christus sic dixit ꝛc. ꝛ ex his sumimus ar gu. id est probationem nō apparētium. Et de hoc per magistrum sententiarum. lib. iij. distinc. xxiij. qui multipliciter diffinit spem: ꝛ dicit q͞d spes est

virtus qua spiritualia ꝛ eterna bona sperant̄ id est cum fiducia expectātur: ꝛ conuenit spes cū fide quia est de indiuisibilib⁹ sicut ꝛ fides: nā quis nō sperat ea que videt. sed differunt spes ꝛ fides: q2 spes est tātū de futuris: fides auteꝫ hꝫ se ad omne tempus: vt in gl. Item fides est bonarum ꝛ mala rum nā ex fide damnatio: ꝛ vita eterna credūtur. Spes vero est tm̄ bonarū rerū: q2 nemo sperat seu desiderat sibi mala. Item fides est suarū ꝛ aliarū rerum nam ex fide homo credit se sempiternum ꝛ angelos sempiternos. spes vero est suarū rerū et ad se pertinentiū: q2 quis tm̄ sperat seu desiderat ea que sunt ad sui commodū: vt est vita eterna. Et ex predictis habes defensatam diffinitionē apo- stoli ꝛ quid sit spes. ꝛ quid fides: ꝛ in quo ꝯueniūt: ꝛ in quo differunt. ¶ In eadē gloss. ibi et etiam d demones[e]. vult ergo glo. ꝙ demones habent illā informē quia non habent illam informatā chari tate: ꝛ hāc fidem dicit glo. habere prauos ꝛ infi- deles homines. Iaco. de albergo. refert magistrū sententiarum ꝛ alio theologos tenere demones nō habere fidem etiam informem[f] quia fides po- e test habitare in prauo illum in bonum inducēdo quod nō est in demone: quia nō pōt amplius illū trahere ad bonum. Item fides informis prout est fides sapit naturaꝫ fidei informate. ꝛ sic fides etiā informis est volūtaria certitudo: vt dicit̄ in diffi nitione gl. Unde licet praui hoīes volūtarie cre- dant: demon tn̄ nō credit: quia eius credere est cō tremiscere: nam deliberato velle nō vellet demō deū esse: nec articulos fidei esse. ꝛ sic in eo fides nō cadit. d. Card. nititur saluare dictū gl. dicens de- monē habere fidē oīno informē. sed praui homi- nes habent informē: sed non oīno. nam demō cre- dit sine aliqua inclinatione: sed praui hoīes cum aliqua inclinatione. Puto primū dictum verius f quia vt supra dictū est in fide requiritur volūtas in credente: ꝛ hanc volūtatem demō nullo modo habet vide tamē per magistrū sententiarū in lo- co p̄alleg. ¶ In ea. gl. ibi: fides nostra eadē est in substātia. Aduerte ꝙ ſm Iaco. gl. contradicit si- bijpsi nam hic in princ. dicit vnā esse fidem nume- ro. ꝛ tn̄. j. dicit q͞d distat fides n̄ra ꝛ antiquoruꝫ in qualitate. et ex eo quod dicit distant in plurali nu mero: aperte innuit plures esse fides numero: et ideo eleāgtius dixisset quod in fide n̄ra ꝛ antiquo rum diuersitas notari non pōt cum in se non dif- ferant: sed notatur diuersitas in modo credendi. et q͞d vnica sit fides nostra ꝛ antiquoruꝫ habet̄ in c. j. eo. titu. in cle. Et instat hic Io. an. in expositio- ne huius versic. osanna. ꝛ refert Aug. tenere ꝙ est vox obsecrationis: mentis effectum magis expri- mens q̄ rem aliquā designās: sicut apud latinos heu: est vox dolentis. ꝛ pape: admirātis ista enim scribi non p̄nt. Et ideo dicunt Hiero. ꝛ Augu. ꝙ verbū osanna non potuit trāsferri in latinū. Qui g dam exponunt seu interpretātur osanna. i. gloria: alij. redēptor: alij saluifica. q̄ conueniūt deo q sal uauit totū mūdū: alij q͞d idē est dicere q͞d saluum me fac obsecro: ab osi q͞d est saluifica ꝛ anna ꝙ est interiectio obsecrantis: ideo ſm Io. and. dꝫ. dici osi anna: sed vocabulū corrupte profertur. ¶ In ea. gl. ibi: principales aūt articuli fidei: in hac par ticula gl. p̄ncipaliter duo sunt examinandā. Pri g mo quot sunt articuli fidei[g]. Scd̄o q2 glo. dicit q͞d clerici tenent̄ illos scire explicite ꝛ laici implicite.

2 Quid est scire implicite ꝛ q͞d explicite. † ꝛ primo p intellectu p̄mitte ꝙ articul⁹ ſm Richar. de san cto vic. est indiuidualis veritas supra rationē nos arctans ad credēdū. Exēplū in illo articulo cō- cept⁹ seu incarnatus: nā ꝙ homo fuerit cōceptus sine semine est supra omnē rationē: ꝛ nihilomin⁹ hoc credere debemus. Et quo ad principalē que stionē: vꝫ quot sunt articuli fidei: glo. hic dicit ꝙ sunt septem quos enumerat. Et aduerte quod po nit incarnationem ꝛ natiuitatem pro vno articu- lo. ꝙ non plꝫ. doc. q2 sunt diuersi articuli: q2 qlibet eorū arctat nos supra rationē ad credēduꝫ. de in carnatiōe. s. dixi. De natiuitate patꝫ: q2 est supra rationē ꝙ virgo pariat ꝛ ꝙ post partū remaneat virgo

esse formata ꝛ in formis scd̄m do. Car. in. d. cle. j. in §. ad hoc. in p̄nc. de sum. trini.

¶ Et q̄t sint ar- ticuli fidei habet̄ etiā per Hosti. in ca. j. de sum. trini.

¶ Et fides pōt etiā esse de demō strabilib⁹ vt per do. car. in cle. j. in §. porro. de sum- ma. trini.

¶ Dist. xxiij. vi de eūdē di. xxvij. vel. ſꝫ Aug. spes est virt⁹ qua qs se ad id quod credit peruēturū p̄sumit.

¶ Etiam demo nes. Add̄ Tho. scd̄a scd̄e. q. v. ar ticulo. ij. ꝛ i quoli bet. xviij. arti. iij. ad secūdū argu- mentū. ꝛ per eun dē in. iij. sentētia. disti. xxiij. q. iij. et Scotuꝫ secundo lib. sentē. dist. vij. q͞d. vnica in solu. primi argumēti. zacharias.

¶ Fidē etiam in formē. Adde do. Cardi. in cle. j. §. ad hec. in princi. eo. titu. vbi ponit fidem bimēbrem formē scꝫ ꝛ in for mem. Et q2 visus est supra sentire fidē esse de nō ap parētibus: dic ꝙ etiaꝫ de demon- strabilibus dicit̄ fides: vt not. ideꝫ Card. in alle. cle. j. ver. porro. eo. ti tu. s. de sum. tri. ꝛ fi. cat. ꝛ ibi multa q̄ de fide possent peti tractat.

¶ Quot sunt ar- ticuli fidei. Uide Tho. scd̄a scd̄e. q. j. arti. viij. p to- tū. ꝛ Scho. in. iij. sent. dis. xiij. vsqꝫ ad dist. xxxij.

zacharias. ¶ Non est articulus: sed sacr̃m. Adde qđ baptismus est in tm̃, sacr̃m necessitatis vt sine illo qs non possit saluari vt no. sing. d. Feli. in. d. c. q̃ in ecclesiarũ. nu. 18. col. vij. ver. idẽ in irregularitate. ⁊ qđ ibi no. in addi. de cõst. ⁊ an baptismus tollat penã temporalẽ: qꝛ de spũali nullũ est dubiũ: vide in. c. firmiter. ver. vna vero. nu. 3. in addi. mea: que icipit adeo quod

reli. ⁊ vene. san. ⁊ in cle. si. in. §. j. de pe. ⁊ no. in. c. sine penitentia. de conse. dist. iiij. ⁊ lꝫ. liberet a pena spirituali: nõ tñ liberat reum criminis a pena temporali: nec tollit accusationem. vt per glo. ⁊ doc. de diuoꝛ. ⁊ in. c. nec quẽquã. de conse. dist. iij. ⁊ in. c. deinde. ad finem. xxvj. dist.

b ¶ Explicite. Adde Tho. scđa scđe. q. j. ⁊ Sco. in. iij. lib. sentẽ. dist. xxv. Sebasti. Sapia.

etiã pena dimittitur. j. isto titu.

¶ Ad istã materiã de baptismo dicas ꝙ absqꝫ dubio est ianua oĩm sacramẽtoꝝ: ⁊ ẽ fundamẽtũ fidei vt in. c. veniẽs. de p̃sby. non bapti.

¶ Et addꝰ ꝙ fundamẽtũ fidei p̃ncipale est ip̃e christus: vt p. d. Car. in cle. j. in. j. qđ. de sum. trini. imo. dꝛ ip̃e christꝰ esse caput ipsius fidei: vt in. c. j. ð sa. vnc.

¶ Et adde ꝙ tale sacr̃m põt conferri etiã i articulo mortis: vt i. c. sanctũ. de ꝯse. di. iiij. et est no. gl. in c. a nobis. el. ij. in verbo relaxatum de sen. exc. ꝙ etiã adeo verũ est vt eo casu possit a laico etiã si sit femina si desit sacerdos cõferꝛ: vt in. d. c. scm̃. xxx. q. j. in. c. ad limina. ⁊ in ca. qđ quidam j. q. j. ⁊. xxx. q. iij. in c. super quibus. al's aũt nõ posset cõferri a femina: vt in. c. mulier. de cõse. disti. iiij. põt etiã ꝯferri absente sacerdote a diacono extra casuz necessitatꝫ: vt plene p do. Card. in clem̃. j. de baptis.

¶ Et adde ꝙ talis baptizatus in articulo mortis non põt ꝓmoueri ad ordines vt in. c. si quis egritudine. lxxvij. distinctio. Baptismus etiam liberat iudeũ a patria potestate: vt est glo. in. c. iudeoꝝ. xxviij. q. j. et not. in c. iudei. deinde. et talis iudeus baptizatus non perdit successionem p̃ris iudei: vt per glo. in. d. c. iudeorum. ⁊ not. in. d. c. iudei. de iude. ⁊ p baptismũ delentur omnia peccata mortalia: vt p do. Cardi. in cle. j. in. §. hinc est de

3 virgo†. Item qꝛ in eo qđ glos. dicit baptismũ esse articulum fidei: nõ bene dicit ꝺm doct. ⁊ bñ: qꝛ baptismus non est articulus sed sacramentũ[a] vt hic a ⁊ in. §. sacramentũ. ⁊ sic remanent septem articuli tollendo baptismũ ⁊ diuidẽdo primũ articulum in duos. Et aduerte qđ isti articuli enumerati in gl. cõcernũt humanitatẽ. alij vero dicũt vt refert glo. qđ sunt. xij. ⁊ hoc respectu cause efficientis: qꝛ duodecim fuerũt apostoli cõponẽtes symbolũ: ⁊ quilibet apposuit partẽ suã. Theologi cõiter tenent vt refert Jo. an. qđ sunt. xiiij. tenentes hoc ex parte materie quoꝝ. vij. ꝯcernunt diuinitatẽ. vij. humanitatẽ ad hoc adducit illud Jo. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscã te solũ deũ ⁊ Jesum Christũ quẽ misisti. ⁊c. Et sic pꝫ qđ in credibilibꝰ ⁊ in articulis debẽt esse ista duo occultũ deitatis: ⁊ mysteriũ humanitatis. de reliqs. vij. ꝯcernẽtibꝰ humanitatẽ: habes hic in glo. in alijs v̊o. vij. concernẽtibus diuinitatẽ primus cõcernit diuinam essentiã: dũ dicit̃ in singulari. Credo in deũ. i hoc enim debemus cognoscere diuinam essentiam et vnicã substantiã. Tres vero sequẽtes respiciũt ꝑsonas ipsius trinitatis: dũ dicit̃. Credo in patrẽ itẽ ⁊ in filiũ: itẽ ⁊ in spiritũ sanctũ. Reliqui vero tres ꝯcernũt operatiões ipsius trinitatis: quarũ p̃ma ꝯsistit in collatione nature. i. in ipsa creatiõe dũ dicit̃. Creatorẽ celi ⁊ terre. Scđa ꝯsistit in collatione gratie: dũ dicit̃. Catholicã sanctoꝝ communionẽ remissionẽ peccatoꝝ. Tertia cõsistit in collatione glorie: dũ in fine dicit̃. Carnis resurrectionẽ et vitã eternã. Et ex his iũctis illis enumeratis. in gl. habent̃. xiiij. articuli. vij. ꝯcernẽtes diuinitatẽ: ⁊. vij. humanitatẽ. Dicẽtes vero qđ sunt xij. articuli dicũt qđ articuli concernẽtes ꝑsonas trinitatis nõ sunt tres: sed qđ faciũt vnũ articulũ: vt credo in patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spiritũsanctũ ⁊ sic remanẽt. xij. sex cõcernẽtes diuinitatẽ. ⁊ sex humanitatem. Et dicunt qđ incarnatio ⁊ natiuitas faciunt vnũ articulũ: ⁊ sic faciũt sex: qđ nõ procedit scđm rationẽ supradictã. Itẽ vt numerus sit cõpletus: diuidũt articulũ collationis glorie: vt carnis resurrectionẽ ⁊ vitã eternã: sed p̃cedẽs opinio videt̃

4 verioꝛ ⁊ magis euacuat mysteriũ fidei. ¶ † Circa secũdũ principaliter examinãdũ scꝫ qd est scire ex b plicite[b] ⁊ qd implicite. est dicẽdũ scđꝫ doc. qđ explicite ẽ scire explicare articulos fidei distinguere et defendere. Implicite vero est credere scđm qđ ecclesia credit: ita qđ suam fidẽ submittit fidei eccle

5 sie. † Et intantũ valet hec fides laicis qđ si rõne naturalis motꝰ credãt patrẽ maiorẽ filio vel aliter c errẽt nõ propter hoc sunt heretici[c]: qꝛ nõ est illa fides eoꝝ. sꝫ fides eccl'ie cui se submittũt. Et hoc verũ dũmodo pertinaciter nõ defendant errorẽ suũ. ad hoc. c. damnamꝰ. j. e. in fi. ⁊. c. hec est fides. xxiiij.

6 q. j. † Et aduerte ꝺm Inn. qꝛ ꝺm diuersitatẽ hoĩm q̃dã dat̃ mẽsura credẽdi ⁊ sciendi. Nã laici adulti debẽt credere vnũ esse deũ remuneratorẽ omniũ ⁊ credere articl'os fidei implicite: hãc mẽsurã debẽt excedere clerici habẽtes curã aĩarũ. debẽt eñ scire articulos fidei explicite. xxxviij. disti. c. j. ⁊. ij.

d Episcopi vero[d] debẽt plus scire vt oi poscẽti reddãt rationẽ. xxxvj. di. §. ecce. xxxviij. dist. oẽs psallẽtes. etiã deliberato ꝯsilio si oportuerit ⁊ habito cõsilio cũ sapiẽtibꝰ. Clericis vero inferioribꝰ qui nõ habẽt expẽsas vt possint intẽdere studio ⁊ hr̃e magistros sꝫ ꝓprijs manibꝰ sibi victũ q̃rũt: videt̃ sufficere ꝺm In. si. credãt iplicite sicut ⁊ laici. Debẽt tñ aliqd plus scire de sacr̃o altaris in quo quotidie versant̃. sed si habẽt expẽsas tũc peccãt si nõ instãt vt plus sciãt quã laici. Vñ sacerdos in foro penitẽtie dꝫ ꝑscrutari quare nõ ꝓfecerũt in cognitiõe fidei an ꝓpter grossitatẽ igenij: an ꝓpter defectũ expẽsaꝝ an qꝛ ꝓtulerũt cognitioni alia bõa opa puta qꝛ itẽdebãt pauperibꝰ. nã lꝫ ob hãc cãꝫ

impune pretermittere hãc cognitionẽ fidei. Itẽ et c scientiã iuris pñt preferre cognitioni fidei si addiscãt vt defendãt pauperes in iudicio: qꝛ h̃ est pietatis opus. Non tñ debẽt ita illã ꝓferre quominꝰ ꝓficiãt etiã in cognitiõe fidei mõ p̃dicto. Laicos v̊o habẽtes talẽtum ingenij: nõ putat Inn. peccare si nõ insistũt cognitioni fidei: qꝛ ad hoc nõ v̊satut eoꝝ ꝓfessio: satis eñ est ꝙ talẽtũ igenij nõ abscõdũt in terra: ⁊ p̃dicta ꝓcedũt quo ad pctm̃ in

7 currẽdũ † sꝫ quo ad hoc vt qs iudicet̃ hereticꝰ nõ vr̃ differẽtia: qꝛ clericus etiã lr̃atus errans in articulis fidei nõ est hereticꝰ si ꝑtinaciter nõ defendit

e suũ errorẽ[e]: maxime si credit ecclesiã sic tenere: vt in palle. c. dãnamus. ⁊. c. hec est fides. palle. ꝙ not.

1 ☞ Positionibus respondet̃ per verbũ credo.

2 Doctoꝛ q ꝓmisit legere scholaribꝰ: an possit aliũ eque idoneum substituere ꝙ recipit distinctionẽ.

Firmiter. Nõ solet sũmari: sed ꝑ summa diuidit̃ i duas partes p̃ncipales scđa ibi: vna v̊o. Primo tractat de summa trinitate ⁊ eius operibus: de fide catholica ⁊ articulis fidei: scđa pars principalis tractat de sacramẽtis: ⁊ primo de sacramento eucharistie inferẽs de sacr̃o ordinis: scđo de sacramẽto baptismi ibi sacramẽtuꝫ. tertio de sacramẽto peniẽtie ibi: et si post quarto de sacramento cõiugij ibi: nõ solum.

¶ Casus literalis. No. qđ post symbolũ apostoloꝝ ꝙ dicit̃ Credo in deuꝫ: quatuoꝛ cõsilia ꝓdita fuerũt olim a sanctis patribus de summa trinitate ⁊ fide catholica cõtra quosdaꝫ hereticos de quibus quatuoꝛ cõsilijs legit̃. xv. dist. c. j. in q̃bus condemnati sunt quidã heretici qui de fide catholica ⁊ summa trinitate ꝑperã sentiebãt. ⁊ de hac fide catholica legit̃. xxiij. dist. c. ij. Est ⁊ aliud symbolũ maius qđ cantat̃ in missa in nicena synodo factũ propter gregos qui non credebant ꝙ spiri e tussanctus procedee ab vtroqꝫ. Post aliud symbolũ Athanasij. secutũ esse illud scilꝫ ꝗcũqꝫ vult. Istud cõsiliũ posset appellari quartum symbolũ in quo id ꝙ de fide catholi. ⁊ summa trinitate i p̃dictis cõsilijs ⁊ symbolis continet̃ cõfirmatur et reperitur. Ut ergo intelligas melius casuꝫ: diuide in quinqꝫ ꝑtes ꝺm qđ sunt signate. In p̃ma dicitur qđ firmiter credere debemus ⁊ simpliciter confiteri ꝙ vnꝰ solꝰ est verus deus eternus: immẽsus: ⁊ incõmutabilis. omnipotens: ⁊ ineffabilis: scilꝫ pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus: tres persone sed vna essentia simplex omnino: pater a nullo: filius a patre: spiritussanctus ab vtroqꝫ procedẽs absqꝫ initio semp ⁊ sine fine: creatoꝛ oĩꝫ visibiliũ ⁊ inuisibiliuꝫ: spiritualiũ ⁊ corporalium. qui ab initio temporis vtrãqꝫ de nihilo condidit creaturaꝫ spiritualem ⁊ corporalem: angelicam videlicet ⁊ mundanam ⁊ postmodum humanam quasi communem ex corpore: ⁊ spiritu constitutam. diabolꝰ enim et alij demones a deo creati sunt boni sed ipi per se facti sunt mali: homo vero peccauit ꝑ diaboli suggestionẽ. In secũda parte ibi: hec sancta: dicit ꝙ hec sancta trinitas de qua promissuꝫ est iuxta ordinatissimã dispositionem temporum ꝑ Moysen ⁊ ꝓphetas ⁊ alios famulos suos humano generi doctrinam tribuit salutarem et tandem vnigenitus dei filius, a tota trinitate cõmuniter incarnatꝰ ex maria virgine spiritussancto cooperatione cõceptus verus homo factꝰ ex aĩa rationali ⁊ humana carne ꝯpositꝰ vna ꝑsona in duabus naturis viam vite demonstrãs scđm diuinitatẽ immortalis: secũdũ humanitatẽ passibilis ⁊ mortalis subijciẽdo quinqꝫ articulos fidei in persona ipsius dñi redditurus in fine seculi tã reprobis quã electis ꝺm merita sua. Her. ¶ Nota primo q̃lis debet esse fides debet eñ esse firma

c ¶ Heretici. Vide Barth. v̊o. in cau. clv. bonum ⁊ vtile repetita in cau. clxxxiiij. ⁊ Jason. in rubꝛ. C. de sum. tri. vbi Bal. no. hoc dictuꝫ qđ ad defendẽdũ rusticos et idiotas ꝑsonasq sepe impetunt̃ ab inquisitoribus hereticce prauitatis.

d ¶ Epi vero. Vide tex. ⁊ ibi Inn. et doct. in. c. cũ in cũctis. de elec. Zacharias.

¶ Adde vtrũ illiteratꝰ ex romani põtificis dispẽsatiõe possit esse ep̃s. vid. do. Fel. q singu. de hac. q. decidit qđ sic: in c. si qñ. nu. j. col. x. in fi. ver. dũ glos. vbi etiã de qua illiteratura dispẽset ⁊ de ro. põtifice an ꝓpter defectũ literature possit ꝺponi. v̊. nihilominus glo. co. sequen. Zacharias.

e ¶ Pertinaciter nõ defendit suuꝫ erroreꝫ. Adde q̃ no. in addi. meis ad Panoꝛ. in ca. dãnamus. nume. 50. in addi. q̃ incipit. defendentem opini. reprobatã. vbi late exami. no. an ⁊ qñ et propter q̃ sit dicendꝰ aut cẽsendꝰ aliqs hereticꝰ. Cui potes addere nota. ꝑ Fel. post Host. i. c. vergẽtis. colũ. fi. v̊s. no. casum. ⁊ in. c. iij. in princi. de here.

a ¶ Sine plica.⁊ ibi: sed simpliciter. Adde, Ro.⁊ doc.in.l.j.§.si qs simpliciter.in.j.col.ff.de verb.obli.vbi allegāt istū text.⁊ Bald.in.l.j.C.de edil.act.⁊ Bar.in.l.de etate.§.qđ autem.⁊.§.nihil.ff.de inter.ac.⁊ in.l.j.§.si accusationē.ff.ad turpil.Bal.in.l.manifestissimi.C.de fur.⁊ i.l.gallus.§.j.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ in.l.fin.C.de dotis promis.⁊ in.l.iubemus.C.de app.⁊ in.c.suplfis.de rescrip. et in.l.intestato.C.de suis et legi. per Bal.⁊ do.⁊ Cardi.in.c.preterea. post glo.in versi. simpl'r de offi.delega.per Barto.in.l.bona fides.in princ.ff.depoſi.⁊ in.l.edem.C.locati.in.iiij.col.⁊ in.l.j.in princi.p' illuz tex.ff.de vul.⁊ pupil.per Jmol.in cle.sepe.de verbo.signi.in ver.simpliciter.post glo.per istū post Butrig.in c.dilecti.in.ij.col.de iudi.per Butri.in.c.ex parte.el.j.de offi.delega.p glos.j.in.c.ei cui.de prebē.in.vj.per glo.in ver.simpliciter.in.c.is qui de elec.lib.vj.⁊ hoc est vtile propter statuta que dicunt vt positionibus respondeatur simpliciter ⁊ ad ꝯmissiones rescriptorum dicētes pcedas simpliciter ſm Moder.hic.quibus adde.Ange.are.institu.d iustitia ⁊ iur.§.his itaqꝫ.c.scriptura.in ver.vel simpliciter.de cōsecra.distin.ij.et Gemi.in.c.j.in.ij.col.ver.quero quare vltimo.casu.de postu.prela.lib.vj.⁊ in.c.penul.in ver.quero qn̄ dicatur procurator cōstitutus simpliciter.de procura.eo.lib.c.cum contingat.in versicu.simpliciter.de offi.delega.⁊ ibi docto.c.postulasti.in ver.simpliciter deponente.de homici.⁊ ibi per dominum meum Barba.⁊ glos.est not.iiij.q.iij.in testibus considerandū in ver.simpliciter.⁊ glo.exponit ibi.i.sine adiectione vel obscu.⁊ ibi Arc.exponit.i.sine plica.c.sicut in versicu.simpliciter ⁊ de plano.de accusatio.c.j.in versicu.simpl'r.de scru.c.accedens.in versicu.de simplici.⁊ ibi dn̄s meus Barba.de crimine fal.Barto.in extrauagan.ad reprimēdum.in ver.summarie.per dominum meum Barba.in.c.ex tuarum.in ver.simplicitate.de sortilegijs. ¶ Et quot modis accipiatur simpliciter.vide per Joā.de imo.in.d.l.j.§.si quis simpliciter. Nam aliquando exponit.i.sine malicia,vt in dicta.l.j.C.de edil.actio. Alibi ponitur: id est sine distinctione. Aliquando ponit.i.nullo addito. Aliqn̄ id est credibiliter ⁊ vere. Interdum exponitur: id est sine rigorosa subtilitate: vt in.d.c.dilecti.de iudi. Interdum: id est non extra propositum: nec extra positiones ſm Bal.in.l.si.C.de do.promis.⁊ docto.in.l.si cui §.j.ff.de lega.j. Interdum simpliciter id est ad literam secundum Bal.in.d.l.intestato. Et an dicatur respondere simpliciter qui confitetur factum ⁊ negat qualitatem,vide Bal.in.l.contra negantē.in.ij.colūna,in vers.quero nunquid.C.ad.l.aquil.⁊ vide Bal.in.l.ea que.C.de condi.indebi.in.xj.qō. ¶ Simpliciter nō respōdet qui dicit se habuisse rem ſꝫ restituisse.Bart.in dicta.l.j.§.si quis simpliciter.ad finē.⁊ ibi Alexan. ¶ Simpliciter respōdere an dicatur qui dicit se fecisse ad sui defensionem,vide Bal.in.l.iubemus.C.de appella.⁊ in dicta.l.j.in prima colū.in secūdo notabili.de edil.act.⁊ in dicta.l.ea que in.xj.q.⁊ doct.in dicto §.si quis simpliciter. ¶ Simpliciter refertur ad vnam vicem tantum.Specu.de arbi.§.excipitur.in versicu.sed qd si fuerit.⁊ vide Bald.in.l.cum falsum.ff.de acquiren.heredi. ¶ Et qui dicātur simpliciter respōdere not.glo.in dicto.c.j.de scru.⁊ Jaco.bu.in.l.iij.C.de iuramē.calū.et in.d.l.contra negantem.⁊ in.l.in testamento.C.vt in posses.leg.⁊ Bart.in questione per eum disputata que incipit cōmuniter per Italiā sunt statuta.vide etiam Barto.de verbis.simpliciter ⁊ de plano.in.l.j.ff.de testa.mili.⁊.in.l.neqꝫ.§.deportati.ff.eo.tit.⁊ vide Barto.in.l.coiri.ff.pro socio,vbi exponit simpliciter: id est sine distinctione.

¶ Adde tu limitando ꝙ positionibus sit respondendum simpliciter: quod illud est verū nisi iudex ex causa admitteret respōsionē duplicem quod facere potest vt voluit Bald.in.l.iusiurandum ⁊ ad pecunias.§.nō semper.ff.de iureiur.et in.l.j.in principio.ff.de edilitio edicto.causa potest esse quia respondendo simpliciter quis caderet in captionē vel quia respondens sit rusticus vel idiota.nam his casibus non admittitur respōsio simplex.ita voluit Alexāder in.l.j.ff.de vulga.et pupilla. ¶ Et an stante statuto quod respondens positioni debeat respondere per verbū,credit vel non credit:an sufficiat quod respondeat per equipollens.vide Pau.de cast.cōsilio.cliiij.in secundo impressis in nouis. ¶ Et que requirātur ad hoc vt positio habeatur pro confessata.vide Ange.cōsi.clvij.Ber.

Anto.Francis. ¶ Et adde quod hoc verbū simpliciter renouet omnē subtilitatem ⁊ reijcit omnem difficultatem ⁊ aufert omnē duplicitatē ⁊ omnem dolosam machinationem.vt plene per Bart.in extrauagā.ad reprimendū in verbo summarie.⁊ per Ange.in alleg.§.si quis simpliciter vbi dicit quod intelligatur remotus omnis rigor.ordinis iudiciarij. ¶ Et dixit etiam Bald.in.l.fina.C.de do.promis.et in.l.si cui.in §.j.ff.de lega.j.quod verbum simpliciter intelligitur non extra propositum. ¶ Et vtrū q ex forma statuti tenetur respōdere positioni simpliciter dicatur respondere simpliciter si dicit se habuisse rez: sed restituisse vel hominem occidisse: sed fuisse ad suam defensionē.vide Bald.qui dicit ꝙ non in.l.iubemus.C.de appel.qui tamē dixit ꝯtrium in.l.j.in.j.col.C.

est enim firmitas animi constantia: quia apprehēsione ita qs inheret vt aliquo impulsu ab eo euelli nō possit: vnde non est vera fides vbi est dubitatio: sed debet esse homo constans et firmus in credendo: nam dubius in fide iudicatur infidelis,vt in.c.j.de here. Itez debet esse simplex: quia debet

a quis credere sine plica: nō autem aliquid addere de suo vl' distinguere: sed simpliciter credere sicut credit ecclesia catholica. ¶ Secundo collige ibi confitemur.quod quis potest confiteri non solum

b ea de quibus habet veram scientiam et cognitionem: sed etiam ea que firmiter credit sicut etiam

de edil.act.hic alle.vbi etiā dicit qđ iudex potest illum sic rn̄dentē compellere vt specificet modum defensionis ꝙ etiā voluit ipse Bal.in.l.ea que in.xj.q.C.de condi.inde.⁊ plus dicit.in.d.l.j.de edil.act.ꝙ iudex potest permitere ꝙ quis rn̄deat cum modificatione ⁊ cum adiectione q: videt calumniam ptis ponentis vel interrogātis.pro quo facit q: iudex non dz pmittere ꝙ simplices hoies decipiantur vt per do. Card. per illum text.in cle.ij.in princi. et in.j.opp.de pe.et remis. ¶ Et adde quod in dubio in rustico: muliere: ⁊ minore presumatur simplicitas vt per Bal.in rubr.C.de reruz permu.in ver.item queritur donatio.tamen talis simplicitas non excusat istos in his que sunt iuris naturalis.vt per Spec.in titu.de positio.§.xj.ver.sed nunquid.⁊ per do.Cardi.in dicta.cle.ij.

b ¶ Firmiter credit. Adde ꝙ lꝫ verbuz credo: simpliciter prolatū in attestationibus non firmat.l.testium.et ibi glos.⁊ docto.C.de testi.et per docto.in.c.quoties.eo.titu.illud est verum nisi addatur verbum firmiter.ſm Bal.in.l.j.in lec.antiqua.C.de fal.cau.adiec.leg. Et Lanfrā.in c.qm̄ contra.in ver.ꝯfessiones.de proba.⁊ Firma.in repertorio suo.in ver.crede.⁊ ita ꝯsului apud Teruisium in cā cuiusdā doctissimi scholaris dn̄i Matthei de bombenis. ¶ Secūdo nisi addatur verbum bene ſm Bald.⁊ Lanfran.vbi.s.⁊ Bald.l.si seruus.§.qui quinqꝫ.ff.de le.j. Uel nisi tertio addatur ratio ꝯcludēs vt credo: q: vidi vel interfui ſm Bal.in.d.§.qui quinqꝫ.⁊ in.l.fin.in.ix.col.C.de edic.diui.adria.tol.⁊ in l.solam.in.v.q.C.de test.⁊ in.l.testium.⁊ ibi Cy.eo.tit.⁊ in.l.conuenticulam.C.de episco.et cleri.et in.l.data opera.C.qui accusare non poss. ¶ Uel limita quarto nisi testis deponat verisimile: vt vidit soluz cum sola in loco secreto: ex quo credit coisse ſm Abb.in.d.c.quoties.per.c.preterea.eo.titu. ¶ Quinto insta est cā credulitatis si quis credit id ꝙ habet fama: ⁊ qđ dr̄ a fide dignis. Cy.in.l.j.C.de serui.Bart.in.l.de pupillo.§.si quis ipsi.ff.de no.oper.nun. ¶ Sexto limita nisi cōsultor dicat in cōsilio ita credo qđ perinde est ac si diceret ita affirmo.bo.text.in.l.si quis filio.§.irritum.ff.de iniusto rup.⁊ irri.testamē.⁊ ibi Bal.⁊ si alio tpe aliud crederet ⁊ ꝯsuleret talꝫ varietas esset erubescēda.Bal.in.l.de tutela.C.de in integ.resti.mi.per.l.eos.C.de mo.mul. ¶ Septimo nisi proferatur a legislatore vel a iudice in sententia.c.j.de postula. ¶ Octauo nisi probabiliter quis credat credendo peritis. Bart.in.l.in bonoruz.ff.de bo.poss.ad hoc bo.text.in.l.semel.C.de re mili.libr.xij. ¶ Nono verbū credo in indicijs equiualet verbo veritatis ſm Bald.in.l.j.C.de fal.causa adiec.lega. Credere enim est cū assensu cogitare. Tho.scda scde.q.ij.articuli.j.⁊.ij.distin.xiij.arti.vij.et credere est actus fidei et distinguitur tripliciter. Tho.secūda scde.q.ij.articu.ij.⁊ in.iij.distin.xxiij.q.viij.⁊ in quolibeto.q.vj.articu.j.⁊.iiij.⁊ de materia vide abb.in.c.cum cām.in.iij.col.de iuramē.calum.⁊ Bal.in.l.ij.eo.ti.et Pet.de ancha.in.c.ij.eo.titu.in.vj.et Joan.de ana.in.c.j.in.j.col.de delic.pue.et Bal.in.l.si.C.arbi.tu.et istum in.c.vnico.in.vlti.col.de lit.ꝯte. Et gloss.in ver.credere.in.c.cum ad sedem.de resti.spo.⁊ Bartol.in.l.j.ff.de inter.act.et Bald.in.l.iij.C.quibus ad libertatem proclamare non licet.⁊ Gemi.in.c.si.de iureiur.lib.vj.versi.sed nunquid. Joan.de ana.in.c.cū oporteat.in penul.colū.de accu.Bald.in.d.l.data opera.⁊ istū in.c.at si cleri.in prin.in.vj.colum.de iureiur.⁊ Gemi.in.c.j.de cōfes.lib.vj.in quibus locis habes quando respōdens per verbuz credo obligetur sicut respondens per verbum scio vel ita est.

¶ Adde tu Specu.in titu.de posi.§.vj.circa principium.vbi dicit qđ inter scire et credere nō est differentia quo ad partes: licet secus quo ad testes. An autem sit differentia inter nō credere et negare simpliciter.vide per eundem in.§.ix.eodem titu.versicu.sed nunqd.et licet testis de credulitate non probet tamen facit efficacissimum indicium: vt dicit Ange.consilio.iij.et testis qui dicit: scio ⁊ credo probat: quia nō est verisimile quod incontinēti velit se corrigere: vt dicit Anto.de but.in.c.quoties.de testi. Hoc tamen limita notabiliter nisi post verbum credo sit verbum limitatiue positum significans indicium vel credulitatē ita limitat Frā.are.consi.lxiiij.et an firmiter.credere ⁊ vehementer opinari paria sint.vide Pau.de cast.in vltima impressiōe.cōsi.ccccj. Ro.consi.ccxxv.Bernar.

Zacharias. ¶ Adde qđ lꝫ regulariter testis de credulitate nō probet vt no.Cy.⁊ doc.in.l.testium.post glo.C.de testi.⁊.Specu.in tit.de teste.§.j.ver.itē qđ deposuit de credulitate.plene per docto.in.c.quoties.de testi. Etiā si diceret se pro certo credere: vt not.do.Anto.in alle.c.quoties in fi.ver.quem refert et sequitur do.Alexā.consi.lxxiij.mihi colū.volu.j. Itē no.Bal.in.l.sine possidetis.in pe.col.ver.sed quero de proba. Quod tn̄ limito nisi adijciat rationem ⁊ originē sue credulitatis: vt.c.tertio loco.⁊.c.literis de presum.⁊ not.in.l.diem proferre.§.si plures.ff.de arbi.⁊ no.do.Alexan.d.cōsi.lxx.incip.viso processu.⁊ cōsi.cix.incip.visis.⁊c.in.ij.colum.volu.j.⁊ cōsi.cxiij.v.colum.⁊.vj.in.iiij.col.et cxxxiij.in.ij.co.vol.ij. Sed facerent aliquale indiciū vt per Ber.est ⁊.

patet in

proxime dictū. Hoc tamē fallit in teste deponēte qd aliquis occiderit vel vulnerauerit aliquē ad sui defensionē suo credere: qꝛ hoc casu talis testis plene ꝓbat. ita sing. no. Bar. cōsilio suo incip. Uanutius petri. ⁊c. quē refert ⁊ sequitur. d. Alex. cōsi. lxxvj. incip. visa inquisitione. in col. fi. in fi. volu. j. ⁊ cōsi. cix. in. j. ⁊ in. iij. col. in eodem volu. Idem not. Bal. et Sali. i. l. solaꝫ. in. iij. colū. ubi ambo alleg. Bart. in dicto cōsilio. C. de testib⁹ pro quo est text⁹ optimus quē ibi ad hoc no. doct. in. c. vno. ibi: ꝙ tū humana nosse finit fragilitas. de scruti. in ordi. facien. Itē fallit si dictum testis est iunctum cum ratione vel presumptione inferente ita credi debere: quia tūc ꝓbat. ita not. domi. Iaco. de are. ⁊ Cy. in. l. testium. C. de testibus. ⁊ Bal. in allegata. l. solaꝫ. in. ij. colū. ver. ⁊ hec no. eodem titulo. ⁊ Io. an. in addi. Specu. in tit. de teste. §. j. ver. item qd deponit de credulitate. ⁊ domi. Alexā. predicta referens in dictis locis. cōs. clxxxv. incip. in hac causa et lite ⁊c. in pe. columna. vol. ij. Ideꝫ dicit esse in dicto testis deponentis per verbū iudicio suo. Qd memorie est cōdendum pectore. Testes enim vt plurimū altero istorū vborꝫ meo credere vł meo iudicio vtūtur. de hoc plene per Hipp. de mar. in repet. l. fi. in col. xj. ⁊ xij. C. de ꝓbationib⁹ Anto. Francisc.

patet in positionibus[a] ad quas quis respōdet per verbū credit. vt in. c. ij. de cōfes. lib. vj. ⁊ qd ibi not. per glo. ⁊ in. c. cum causam. de iur. calū. ⁊. l. ij. C. eo. per Inno. in. c. ex lr̄is. de iureiu. ❡ Nota ꝙ vnus solus est verus de⁹. ⁊ dr̄ verus ad differētiā fictorū s̄m glo. vnde vt dicit beatus Tho. in cōmēto huius tit. ideo deus dicitur verus quia essentialiter ⁊ naturaliter est deus. Alij vero dicuntur dij seu dei per adoptionē: seu per nūcupationē: ⁊ diuinitatis participationē: vt Psal. lxxxj. Ego dixi dij estis. non enim sunt veri dei: sed dicuntur dei per adoptionē: qꝛ boni iudicanł filij dei. ⁊ ibi sequitur ⁊ filij excelsi omnes ⁊c. Quidā vero dicuntur dei s̄m opi. errātiū. vt Psal. lxxxvij. dij eorum demonia ⁊c. ❡ Itē no. ꝙ verus deus est eternus: immēsus: ⁊ incōmutabilis: incōprehēsibilis: oīpotēs et ineffabilis. ⁊ declara vt in gl. ❡ Et ex eo qd dicit ineffabilis patet: quia deus seu essentia nō potest ostēdi nec demōstrari p aliquā similitudinē. Nam s̄m philosophū principiū qd est deus nō est conceptum sub genere: nec sub diffinitione nec subiacet demōstrationi ex parte qualitatis: quantitatis et quotitatis: vbi ⁊ qñ: et motus: nec est aliquod sibi simile nec cōmunicans nec ꝯtrium. vnde nō potest assimilari alicui creature lꝫ aliqñ hoc fiat ad eruditionē simpliciū attingere tñ nō possumus: quia nō potest dari tanta similitudo inter creatorem ⁊ creaturā quin maior similitudo sit denotāda. Et ideo dicebat Aristo. ꝙ prima causa est superior narratiōe: ideo deficiūt lingue in eius narratiōe: nam rē quālibet ostēdimus per causas: vt dixi. s. in glo. proe. Sed deus nō hꝫ causas: quia est p̄ma causa causans ⁊ nō causatus: ⁊ ideo vere deus demonstrari nō potest: licet aliqñ demōstremus per creata ⁊ causata ab eo: sed hec non est vera cognitio. ❡ Nota ꝙ essentia diuina est inseparabilis respectu substantie: sed respectu personarum est discreta ꝙ clarius ꝓbał. j. in ver. hec sancta trinitas. Unde pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus vnā habent substantiā: vnam naturam ⁊ essentiā indiuisibilem: sed psone sunt discrete: quia pater nō est filius: neqꝫ filius pater. Et dicūt theologi ꝙ respectu substātie trinitatis nullū exēplū satis idoneū in creaturis reperiri potest. Iteꝫ collige ꝙ pater a nullo processit: filius vero a patre natus est ab eterno: tamen spiritussanctus per inspirationem processit ab vtroqꝫ quod est contra grecos dicentes spiritum sanctum tantum procedere a patre: de quo clarius in. c. j. j. eo. lib. vj. ❡ Nota in versi. vnum. quod omniū creatorum visibilium ⁊ inuisibilium spiritualiū ⁊ temporalium deus est principium quod est contra multos hereticos. ❡ Iteꝫ[b] collige qd deus simul ab initio tēporis condidit oīa: de quo dic vt in glo. ❡ Itē ꝙ creatura angelica ⁊ mundana. i. bruta fuit prius creata quā humana. primo eñi creati fuerunt angeli: ⁊ alia animalia bruta quā homo: ⁊ rationē. j. dicā. ❡ Item nota ꝙ angelus. habet naturam spiritualē tantū nō enim habet corpus sicut homines habēt. alia vero animalia bruta cōsistunt ex corporibus tm̄ sine anima. homo vero tenet mediū inter angelos ⁊ animalia bruta. Quia cum angelis participat respectu aīe rōnalis: cū brutis participat respectu corporis seu anime sensitiue. vñ dicendū ꝙ homo participat de omnibus: nam hꝫ esse cū lapidib⁹ ⁊ viuere cum plantis: ⁊ sentire cū brutis: ⁊ intelligere cū angelis. ❡ Nota. ꝙ demones fuerūt creati boni: sed p se abutēdo libero arbitrio facti sunt mali. Et ex hoc collige ꝙ angeli habēt liberū arbitrium: sed vt dicit glo. singu. in. c. qui episcop⁹. xxiij. distin. Angelus demon ⁊ homo habent liberum arbitrium. Angelus semper vtitur ad bonū ⁊ meretur. diabolus semper ad malū: ⁊ ideo quotidie fit peior. homo vtitur pariter ad vtrunqꝫ. ❡ No. ꝙ demones per se. i. sine alicui⁹ suggestione: ideo nō habēt remediū sicut homo qui peccauit suggestione diaboli. Et ex hoc ⁊ ex tex. collige differentiā inter peccatū hoīs ⁊ demonis. ❡ No. in ver. hec sancta. ꝙ deus tribuit legeꝫ generi humano p Moysen ⁊ alios ꝓphetas. Ex hoc colligitur ꝙ quis possit per alium docere: nō tñ per aliū addiscere. Per qd arguit Goffre. ꝯ nobiles ⁊ delicatos mittētes repetitores ad scholas: ipsi vero iacent in lecto. † Sunt eñi quedā que sic requirunt operā psonalē qd per aliū explicari nō possunt. Ad hoc. l. inter artifices. ff. de solu. ⁊. c. fin. de offi. deleg. Et per illa iura ⁊ similia Bar. brix. tenuit in qōne dominicali: quā vide in regula q per aliū. lib. vj. in mercuria. ꝙ doctor qui pmisit scholaribus legere per annū nō potest eis inuitis aliū substituere[b] etiam eque idoneum. Cyn. vero in. l. j. C. de cadu. tollen. tenet contrariū ⁊ vide plenius p Ioan. andr. in prealleg. regula. ❡ Barto. in. l. nemo est. ff. de duo. reis. tenet ꝙ si doctor erat solit⁹ sepe substituere ex causa videtur tacite actuꝫ esse vt possit substituere: ⁊ sic contractus recipiat interpretationē ex conditione persone. qd not. facit l. excepto. C. locati. ❡ Idē si erat ꝯsuetudo in studio vt posset quis aliū substituere: qꝛ hoc videtur tacite actum argu. in. l. qd si nolit. §. qꝛ assidua. ff.

❡ Adde his que dicta sunt: qd credere nihil aliud est quā fidē habere: vt dicit tex. in. c. nihil aliud. de consec. dist. iij. ⁊ ideo dixit tex. in. l. ij. C. de sum. tri. qd credere est ex fide sentire. ⁊ aliqñ exponił credo: idest consentio vel permitto. vt est tex. in. l. hac cōsultissima. §. at cum humana. C. qui test. face. possunt. ⁊ alibi etiā exponił. Credo: idest ꝯho. vt est tex. in. l. eius qui in ꝓuincia. ff. si cer. pet. Et adde qd credere ⁊ scire qñqꝫ idē significant. vt. in. c. cū olim. ⁊ ibi glo. in ver. credimus. de re iudi. ⁊ qñ hoc verbū credo profert a lege dicił ꝯtinere veritatē: vt est tex. in. l. si qs. in. §. si cū funeris. ff. de relig. ⁊ sum. fune. ⁊ dixit glo. penult. in. c. ex literis. de iureiur. ꝙ ꝯfessio de credulitate ita p̄iudicat sicut de veritate. ⁊ ꝓpterea dixit Salic. in. l. j. in fi. C. de fal. cā adiec. leg. qd in iudicijs verbū credo: eqpollet verbo veritatis: ⁊ ideo rñdens positionibus p verbū credit si postea dicat se aliud credere est periurus: nisi assignet iustam causam quare nunc aliter credit quam prius. ita Bal. singulariter in. l. de tutela. C. de in integ. restitu. mino. vbi etiā notabiliter dicit ꝙ contra responsionem factam per verbum credit vel nō credit semper potest probare contrarium: quia vt dicit ibi glo. hodie possuꝫ credere vnum ⁊ cras credere aliud. ⁊ vide Spec. in titu. de posi. in. §. vj. in versi. hoc tamen certū. vbi dicit ꝙ inter credere ⁊ nō credere est dare medium scilicet dubitare. Et ad illud ꝙ si consulens in cōsilio vtitur verbo credo: videatur affirmare id qd consuluit adeo quod post non possit dicere cōtrariū sine erubescentia. vide etiā Bal. in. d. l. de tutela. prealleg. ⁊ vide ho. tex. in. l. plane. la picola. ff. de leg. j.

a ✠ Sebasti. Sapia. ❡ Positiōibus. Licet testis dicat firmiter credo. non tamen probat dictum ipsius nisi rationē assignet per sensum corporeum. istud sentit Bal. in. l. siue possidetis. in. ij. colū. C. de proba. vbi ponit de teste qui dicit se pro certo credere. ⁊ idē voluit Antho. de bu. in. c. per inquisitionē. in quinto nota. j. de ele. ⁊ ita in specie cōcludit do. Ia. in rubri. ff. de iureiur. col. ij.

❡ Alium substituere. adde ꝙ nō possit bal. in. l. fi. ff. de excu. tu. ⁊ gl. in. l. i. C. de māci. ⁊ colo. li. xj. bal. et sali. i. l. j. §. vt aūt C. de cad. tol. pe. de anch. i. c. is cui. i. j. col. de of. dele. lib. vj. ⁊ in. c. ex tir pāde. §. q vero de pben. ⁊ gl. pe. in. l. quisqs. la. j. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ spec. in ti. de sala. §. vtrū. v̄. qd si doctor. et p eūdē spec. i fi. in tit. de cā pos. ⁊ ꝓprie. in. §. j. v̄. qd si pmisit. ⁊ simile de vasallo. in seruiēdo dn̄o: ponit gl. i. c. latorē. xxxiij. q. ij. ⁊ bal. i. l. j. quisqs. Limitał hec ꝯclusio nisi ꝯsuetudo alr̄ se habeat: vt pistū hic. ⁊ bar. ⁊ imo. i. d. l. nemo. Limitał scdo nisi legereł p substitutū de cōsensu eorū quorū itereſt s̄m Car. i c. fi. de off. dele. Et s̄m istuꝫ hic in v̄. eis inuitis a ꝯtrio sensu. Limitatur iij. nisi subesset infirmitas vł necessitas s̄m bal. i. d. l. fi. ff. de excu. tut. arg. l. q potuerūt. ff. de manu. testa. Notabis tñ ꝙ casu quo qs pōt legere p aliū necesse ē ꝙ legat p doctorē nō per scholarem s̄m Bal. in. l. parabolani. C. de epis. ⁊ cleri. Itē requirit ꝙ necessitas que facit doctorem legere per aliū sit talis que causet impossibilitatē ⁊ non sufficeret si causaret solā difficultatē. vt decidit Spe. in. d. ver. qd si doctor. faciat ꝙ voluit Specu. in titul. de statu mo. §. j. in ver. xxix. Item requirił ꝙ substituat eque peritū s̄m Bart. i. l. j. C. de ꝓposi. laborū. lib. xij. ⁊ in. d. l. nemo. Et per istū hic s̄m Moder. quibus adde do. meū. Berba. in. c. fi. in ver. psonaliter. de dila. ⁊. c. fi. de offic. deleg. et glo. ij. in fi. c. cum dilecta. de rescrip. in. iiij. col. in fi. ⁊ ibi istum inducentem ad hanc qōnē. ⁊ ibi etiā per dn̄m meū. adde Spec. in titu. de aduo. §. j. ver. sed pone. Abb. ⁊ Bart. in. l. j. C. de princip. agenti. in reb. lib. xij. Limitatur. iiij. nisi doctor sit antiquus s̄m Bartol. in. l. in metallū. ff. de penis. ⁊ vide Barto. in. l. continuus. §. si ab eo. ff. de verborum obligationibus. ⁊ in. l. agentes. C. de princi. agenti. in rebus. lib. xij. ⁊ glo. in. l. si quis exempti. C. de muneri. ⁊ honorib. ⁊ docto. in. l. si conuenerit. cum. l. seq. ff. pro socio.

❡ Adde tu Ro. sing. suo incip. is cui industria. Anto. Franci.

❡ Et adde quādo doctor cōductus ad legendū possit legere per substitutū. vide Bart. in. l. pe. ff. de var. ⁊ extraord. cog. ⁊ vide Spec. in titu. de aduo. in. §. j. in ver. sed pone abbas. ⁊ in titu. de sala. in §. fi. ad fi. nisi in casu necessitatis. vt per Bal. in. l. vnica. §. ne auteꝫ. C. de cadu. tol. vel nisi sit antiquus. vt not. Bar. in. l. in metallū. ff. de pe. ⁊ per Bal. in. l. fi. de excu. tu. vbi dicit ꝙ si extra casus pmissos legit p substitutū nō debeł sibi salariū. de quo etiā p Alex. in. l. nemo. ff. de duo. reis.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ De loca. Aliam limitationē mirabilē ponit do. And. sicu. in .c. fi. ꝭ. de offi. deleg. ꝙ doctor pōt legere ꝑ substitutum qñ legit per. xx. annos tūc enim efficit̄ illustris ſm Bart. ⁊ Bald. in pe. ffoꝝ. in pn. ⁊ Bar. in. l. ex eo. ff. de test. mili. ⁊ illustres possunt deseruire per substitutū. l. quisqs. vbi Bal. C. de epi. ⁊ cleri. l. nullꝰ qui nexu. C. de decur. lib. x. tñ reprobat do. Jas. i l. j. in prin. col. iij. ff. de offi. eiꝰ qui vi. al. lz apostillā a tes hic dicant qd licet deseruire ꝑ filiū in his qbꝰ est electa idustria ꝑsone tñ vidit dubitabile vt dubitat Aret. in. l. cōtinuus. ꝭ. si ab eo. col. ij. ff. de ṽ. obl. vbi late disputat qñ liceat deseruire ꝑ substitutum.

b ¶ Per extranea ṽba. ibi no. gl. cōtra loquentes ita obscure. vide plene in. c. fin. ꝭ. de cōsti. ⁊ aliquid per Moder. ſ. i pe. ⁊ glo. iiij. q. y. in testibus cōsiderandū est in ver. simpliciter.

¶ Adde ꝙ si qs cōfitetur obscure aliquid ꝙ ꝯfessio ꝯtra eū interpretat̄. Cald. ꝯs. vij. de confes. ⁊ dicit Old. cōs. ccccxxiij. in fi. ꝙ articuloꝝ obscuritas pōt declarari per rñsionē ⁊ dz admitti. alle. l. heredes palā. ꝭ. sed si notā. ff. d testa. et c. dilecti. d ac. ber. Zacharias.

¶ Adde ꝙ imo respōdēs obscure habet̄ ꝑ ꝯfess. not. Spe. in ti. de posi. ꝭ. ix. ṽ. verūtamen. Nocet em̄ obscuritas ei qui fundat suā intentionē in ṽ. obscuris. vt no. Bal. et Ange. i. l. veteribus. ff. de pact. et Feli. in. c. cum clamor. i pn. de testi. Et add ꝙ libello obscuro qs rñdere non tenetur: vt no. Feli. i. c. significantibus. in. iij. co. ver. quinta declaratio. de libel. obla. ⁊ ꝑ Lāfrā. de ori. in. c. qm̄ cōtra. ꝭ. petitiones co. j. ver. veruntamē si quis porrexerit. de proba. vbi habes op. cautelā. ꝙ si libellus sit obscurus respōdeat reus se nō teneri illi libello rñdere nec petat libellū declarari. tm̄ enim est obscuritas ⁊ in libellis potissimū alijsqz iudiciarijs actibꝰ odio vt nō ꝓcedat libellus ineptus: vt no. Pet. ferr. Bal. ⁊ ange. ⁊ Albe. in. c. fi. de libel. obla. ⁊ Jo. imo. in. d. c. fi. secutus est. Itē nec obscure positioni sit respōdēdum. vt no. Spe. in ti. de posi. ꝭ. ix. ṽ. ix. Et ipa ēt citatio ꝓtextu obscuritatis vitiat̄ vt no. bal. in. l. hac cōsultissima. i. ij. co. C. q test. face. pos. Et ꝙ dicat̄ dictū obscurū. no. idē. Bal. i sua marg. in ṽ. testis ver. itē ꝙ testis obscure. ⁊ Spe. in ti. de po. ꝭ. vij. ver. iij. Arch. post glo. xxij. q. ij. c. ne artificioso.

de edil. edi. qd etiā not. vt consueta intelligantur in cōtractibus. facit. l. cū quid. ff. si cer. pet. ⁊ in. l. fi. C. de fideiuss. et. c. propter sterilitatē. ⁊ qd ibi no. de loca.ᵃ His vero cessantibꝰ tenet ꝙ nō possit substituere nisi eque bonum etiam si in cōtractu hoc fuerat expresse actum qd not. Bene facit. l. inter artifices. ꝑ alle. magna: tñ est differētia inter doct. nam ⁊ si vnus habet eandē peritiā respectu disciplinę forte nō habet peritiā docēdi ⁊ ipsam disciplinā tradendi. ¶ Item not. ꝙ actus incarnationis fuit explicatus cōiter a tota trinitate: filius solūmodo fuit incarnatus. ⁊ pone exemplū in se vestiente duobus adiuuātibus: nā omnes vestierūt sed vnus remanet vestitus. vnde ꝓpter opera inseparabilia trinitatis actꝰ fuit explicatus ab oībꝰ: filius tñ solꝰ fuit incarnatus: ⁊ dicitur conceptus ex spiritusancto vt. ꝭ. sequit̄. Qualiter autem fuerit cōceptus ex spūsancto. doc. hic aliter nō declarant: sed dicendū est ꝙ oīo fuit conceptus de spiritusancto: quia sicut membra hoīs formātur in vtero matris ex semie humano: ita membra christi sine semine fuerunt formata ex spiritusancto: ⁊ sic exponūt theologi. qd no. Itē collige ꝙ Christus fuit verus deus ⁊ homo. fuit em̄ cōpositus ex duabꝰ naturis: ex diuina scz ⁊ humana. Habuit enim diuinitatē et etiā verā humanitatē: quia habuit verā carnē humanā ⁊ verā aīam rationalē ⁊ intellectualē informantē corpꝰ: sicut habēt ceteri hoīes. concor. c. cum christus. de here. Et inq̄ntum homo erat passibilis ⁊ mortalis: vnde poterat pati oēs penalitates seu passiones quas homo pati posset: vnde inq̄ntū homo: passus fuit famē ⁊ sitiz ⁊ acerrimā penā in cruce ⁊ timuit mortē quā quilibet homo naturaliter timet. Unde rogauit patrē vt transferret a se illā mortē acerbā: ⁊ hoc in quātum homo. naturaliter enim homo timet nec potest timorē expellere ratione. vide tex. cum glo. c. nolite timere. xj. q. iij. Item erat mortalis. vnde nisi expirasset in cruce defecisset senio sicut ⁊ quilibet homo deficit. Sz post resurrectionē illa caro quā assumpserat nō fuit amplius passibilis. quia fuit glorificata. Et quatuor sunt dotes glorificationis carnis. dotatur enim caro agilitate: subtilitate: claritate: ⁊ impassibilitate. Ex his quatuor dotibus dotabit̄ corpꝰ cuiuscūqz hoīs adepturi beatā gloriā: quia post glorificationē nō poterūt amplius pati corpora: vnde nō morient̄ amplīꝰ: ⁊ quare hoīes resurgēt cū corporibus. vide glo. in cle. j. eo. tit. ¶ No. ibi: cū suis ꝓprijs corporibꝰ ⁊c. arg. ꝙ post resurrectionē lingue loquētur: de quo per gl. in. c. si quis diaconus. l. dist. et hec colliguntur vsqz ad. ꝭ. vna vnde primo expediā istā partē. ¶ Opp. ꝯ tex. inq̄ tum dicit demones a deo bonos esse creatos obstat enim. c. j. xvj. q. ij. de penit. dist. ij. principiū. vbi dicit̄ ꝙ demō nequiuit habere charitatē. Solu. dicunt doct. ꝙ demon non habuit illā charitatē que deseri nō potest: sed aliam charitatē habuit: vnde fuerūt demones creati in statu innocentie ⁊ habuerūt liberū arbitriū ⁊ per se facti sunt mali. ¶ Secundo q̄ro quale est istud principiū ꝙ est creator oīm ⁊c. sol. hac principiū est causans nō causatū: ⁊ qd vnum sit principium patet ex eo: quia alias iretur i infinitū. Nā vbi ponimus creatū ponimus ⁊ creatorem ⁊ sic iremus in infinitū: oportet ergo necessario fateri ꝙ vnū sit principiū a quo oīa dependēt. Nec cepit deus esse q2 si cepisset oportet dicere quod exiuerit de potestate essendi ad actum: sed alius eū non eduxit per supradicta: nec seipsum: quia ſm hoc precessisset suum esse vel seipsum quod nō est intelligibile. Et quod vnum sit principium ⁊ nō plura probatur ſm docto. nam si ponimus plura principia aut sunt cōcordia aut nō sunt ꝯcordia. si nō concordia tunc creatum vnius destrueret creatū alterius: ex quo habēt contrariam et oppositam naturam. Si vero sunt concordia: aut vnum perfectum: et aliud minus perfectum: et tunc minus perfectum produceret opus imperfectū quod est cōtra id quod habetur Genes. j. ibi: ⁊ erāt omnia valde bona. Si vero vtrūqz est perfectū aut sunt equalia aut inequalia: si equalia alterū superflueret: si inequalia ergo alterū nō esset omnipotens. ¶ Tertio queritur quare homo fuit creatus post mundanam seu brutam naturam cū homo post angelos sit nobilissima creatura. Solu. dicit angu. hoc factum fuisse ne homo sumeret causaz superbie ex ordine primogeniture. Naz cum homo fuerit creatus ad imaginez dei quo ad proprietates anime et ad similitudinez quo ad gratuita: id est ad virtutes: poterat ex hoc augeri cā superbie: vnde homo primo fuit formatꝰ ex limo terre ex agro damasceno: et postea fuit trāslatus in paradisum ad ostendendum quod esse paradisi non esset ex natura sed ex gratia. Secūda ratio potest assignari: quia cū homo deberet preferri ceteris creaturis: ideo equū fuit illas primo creari. Uel tertio oportet ꝙ primo dētur extrema ad hoc vt postea detur mixtum seu medium. ¶ In glos. in

b versic. simplex: ibi nunq̄ ꝑ extranea verbaᵇ not. glo. contra loquentes ita obscure quod nec se intelligūt nec ab alijs intelligi possunt nitētes mu

c tare verba iuris de claris in obscuraᶜ. Debēt oīa proferri per verba vsitata: ⁊ non per extranea seu magistralia. ¶ In glo. in ver. simul. in fi. idē not. xxxv. dist. sexta die. in. ij. glo. ⁊ dicit Abbas hic qd simul. creauit oīa in materia informi quā cum dierum distinctione deduxit in formā vt in cōtrario. ¶ In glo. in ver. demones. ibi interpretat̄ sciens Uel ſm aliquos id est deorsum ruens vt sic gerat in nomine qd habet in voluntate: nam nititur homines quos seducit deorsum ruere: nō aūt admonet sursum ascēdere: iuxta illud euāgelij. si filius dei es mitte te deorsum. ¶ In. fi. gl. hec gl. sentit vnum contrarium ⁊ nō perfecte soluit: naz videt̄ qd ex bono procedat maluz: q2 angelus in se erat bonus vt in litera ⁊ postmoduz effectꝰ est malus. glo. dicit hoc esse falsum qd ex bono ꝓcedat malum q2 angelus peccauit per se: sed hoc nō videt̄ soluere cōtrariū sed potiꝰ corroborare. nā si peccauit per se: ergo malū ꝓcessit ex bono. ideo dicēdum quod demō nō est effectus malus ex diuina dispositione: sed abutēdo libero arbitrio sibi collato per deū: ⁊ illud arbitriū de se non erat malū. ¶ In glos. in verb. suggestione. ibi non debet te

d neri. de hoc an ex consilioᵈ qs teneat̄: dic vt plene per gl. ⁊ Dy. in regula nullus ex cōsilio de re. iur. lib. vj. no. bn̄ glo. ꝙ nō meret̄ sed demeret̄ ⁊ efficit̄ peior. dum seminat mala in cordibus hominum. hoc tamē facit ex inuidia: q2 inuidet quod homo creatus ex limo terre teneat charitatem quā ipe retinere nequiuit: est text. cū glos. in. c. visis. xvj. qō. ij. Demō enim nunq̄ facit bonū: sz vtitur libero

Anto. Francis. ¶ Contra quē verba obscura debeant interpretari dicas quod in dubio cōtra ꝓferētē qui verbis obscuris fundat intētionē suā. vt in. l. veteribus ⁊ ibi ꝑ Bal. ⁊ Ang. q dicit ꝙ in obscuris semp dz recipi ꝙ minꝰ est. ff. de pac. et i. l. labeo scribit. ff. d ꝯhē. emptio. ⁊ in l. si arborē. ꝭ. hec lex. ff. d ser. vr. ꝑdi. ⁊ de obscuritate libelli q̄ dz declarari anteq̄ illi rñdeat̄ plene hr̄ in. l. si qs intētione ambigua. ff. d iud. Et ꝯ quē debeat interpretari obscuritas ṽboꝝ iudicis ⁊ testium hr̄ ꝑ Bart. in. l. inter stipulantē. in ꝭ. si stichū. ff. d ṽ. obl. ⁊ in. l. ab executore. ff. de appel. Et adde qd obsuritas sententie dz declarari per iudicē executōis ſm Bal. in l. hac consultissima. in iij. col. C. q test. face. pos. Et adde etiā qd obscure rñdēs hr̄ ꝑ ꝯfesso ⁊ aliqñ ꝑ nō rñdēte ⁊ cogit̄ clare rñdere. vt ꝑ Specu. in titu. de posi. in. ꝭ. ix. ver. verūtñ. ⁊ in versi. qd si qs. et in ver. fi. Et adde quod obscura cōcessio intelligit̄ esse facta de modicis ⁊ minimis. vt ꝑ specul. in titu. de loca. i. ꝭ. vj. ver. lix. et illud dicit̄ obscurum quod bene non potest intelligi: nō autem qd intelligit̄ per naturam verborum vel loquendi consuetudinez ſm Bald. in. d. l. hac cōsultissima in. iij. col.

c ✠ Sebast. Sapia. ¶ Obscura. Dolus ꝓsumit̄ i obscure loquēte. ꝓbat̄ in. l. aut q aliter. ꝭ. j. ff. quod vi aut claz. in. l. ea q̄ commēdandi. ff. de contrahen. emptio. vbi glos. ponit exemplum in eo qui dixit equum non ascendere arborem an teneatur quia non ascendebat pontem. qd etiam ponit glo. in. c. artificioso. xxij. questio. ij. aliud exemplum ponit domi. Abbas in. c. iniustum. ꝭ. de rerum permu. Angel. in. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. oblig. dixi multa ad propositū. in repe. l. quod nerua. in materia doli presumpti. ff. deposi.

d ¶ Consilio. Adde alex. consi. cxxvij. iiij. lib. Bar. consi. xlvij. Ber.

arbitrio

a ¶ Ad malum. Adde an demones habeant liberū arbitrium no.i.c. qui eps.xxiij.di. Et an demones cognouerint Christum ante eius passionem.in.c.j.⁊ in.c.si quid.xxxvij.dist.per dn̄m Prepositum. Ber. Anto.Fran. ¶ An aūt diabolus cognouit Christum esse filium dei ante ei⁹ passionē. gl. dicit ꝙ nō certitudinarie ⁊ plene: q2 aliqn̄ credidit: ⁊ aliqn̄ dubitauit ⁊ dixit gl.in.c.a si quid.xxxvij.di. ⁊ dicas ꝙ diabolus hz liberū arbitriū tm̄ ad malū vt dixit gl.in.c.q eps.xxiij.dist. Et an demones possint scire ⁊ qualr futura: dicas qđ p signa exteriora pn̄t citissime cogitationes hoim cognoscere. sz ea de qb⁹ nullū vestigium haberi non potest cognoscer nō pōt. vt i.c. sciē duz. circa fi.xxvj. q.iiij.⁊ in.c. quodā loco ead. cā ⁊ q. vbi ēt dicit qđ ppter longū tps eorū vite maior est ipsorū experiētia q̄ hoim ⁊ qđ acumine sensus ⁊ celeritate mētis excedūt hoīez ⁊ q̄cunqꝫ aīalia. Et adde: qđ curiositas humana duz appetit scire qđ nō ꝯuenit inuestigare ꝙ i arte magica: ⁊ in oi alia diuinatiōe q̄ arte demonum est inuenta p demonū fallaciā deludit: vt in.c. nec mirū. xxvj.q.v.⁊ eā artē magicā ⁊ diuinā di diabolus adinuenit vt hoies faceret sue dānationis pticipes.xxj. q.ij.in.c. qui sine. ⁊ alibi dr̄ ꝙ diabolus semper bonū v̄tit i malum: et semp illos temptat quos reputat meliores. vt i.c.j. ij.q.vij.⁊ in.c. nulli dubiū.iij.q.j. et qūo diabolus dr̄ princeps huius mundi. vide glo.xxxij.qō.ij.in.c.ij.⁊ de multis nominibus diaboli. vide Arch.in.c. nerui testiculorum.xiij.dist.⁊ habetur per Pau. de leaza. in cle. ad nostraz. de hereti. sup ver. satane. ⁊ habetur per doc.in.c.ij. ad si. de sum.tri. Et adde ꝙ diabolus hz mille modos nocendi hoibus. vt in.c. visis. circa princi.xvj.q.ij.⁊ qualiter se transformet in angelum lucis vt nos hoies decipiat. habetur in.c. epi.xxix.q.j.in.§.j.⁊ in.c. licet. de reg.⁊ in.d.c. nec mirum.xxvij.q.v.

b ¶ Errare non potest. Adde Dn̄icum in.c. decretis.in.ij.col.xxj.dist. et intellige scz in fide. seu articulis fidei. Nā in alijs ecclesia vniuersalis bn̄ pōt errare: vt declarat iste in.c. a nobis. col.j.i p̄n. de sen.ex. Et vtrū ecclesia possit errare in canonizatiōe sanctoꝝ: vide Feli.in.c. venerabili. de test.⁊ Car. sancti Sixti in trac. de potestate pape.q.xlj.⁊ per Maluitiū in trac. de canoni. sanctoꝝ.in.iij. dubio.i.xviij.⁊.xix.co. ibi: ex qua conclusione sequitur correlarium. ¶ Adde quot modis capiatur hoc nomen ecclesia. Fede. consi.ccxvij. Ber. Anto. Francis. ¶ Adde ꝙ ecclesia vniuersalis nō potest errare regulariter: imo ecclesia Romana nūq̄ errauit: neqꝫ hereticis vnq̄ succubuit. sz potius oēs hereses destruxit. vt est no. gl. que declarat qūo intelligatur illa autoritas ꝙ ecclesia nō pōt errare. in.c. arrecta.xxiiij.q.j. et in.c. loquitur.⁊ in.c. pudenda. ea. cā ⁊ q.j. imo illud ꝙ tenet vniuersalis ecclesia: tenēdum est. vt est no. glo.xxiij.q.j.in.c. nisi. ⁊ est bonus tex.in.c. illa.xij.distin. zacharias.

arbitrio ad malum[a] ⁊ quotidie demeretur ⁊ efficitur peior. vt not. gl.in.c. qui eps.xxiij.distin. ¶ In gl. in verbo dispositione.in fi. vel dic aliter secūdū Host. ꝙ creato Adaz ad imaginē dei.xxxiij.q.v. hec imago.⁊ in statu virili. de peni.dist.ij. Romanos.⁊ Eua formata de eius latere.xxxiij.q.v. mulierem. deus eis p̄cepit dicens: crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā: ⁊ ex his descendimus s̄m carnalē cōcupiscentiā: excepto Jesu. Adā enim fuit creatus sine hoie ⁊ femina. Eua fuit formata sine femina ex latere hoīs: ⁊ vixerunt iure naturali. Hoc ius naturale erat duplex: nam quoddā erat ius naturale rationale qđ tm̄ ptinebat ad homines: ⁊ cōtinebaṫ in illis duobus p̄ceptis de quibus in glo. Erat etiā ius naturale commune omnibus animātibus: q2 mouebanṫ homines ex instinctu nature sicut ⁊ cetera bruta ad pcreationē liberoꝝ: ⁊ ad educationē: ⁊ similia vt habeṫ.j.di. ius naturale.⁊ hoc iure naturali regebātur etiā post eiectionē de paradiso. Post modū incipiētib⁹ crescere hoibus habuit locū illud quodcūqꝫ calcauerit pes tuus tuū erit. insti. de re. diui.§. fere. habuitqꝫ locū ius gētiū s̄m qđ distincte sunt regiones: obligationes inuēte: seruitutes inducte: ⁊ similia.j.dist. ius gentiū. Et his iuribus vixerunt vsqꝫ ad tēp⁹ quo data fuit lex Moysi. Et sic an̄ legē Moysi habuimus tres leges. nā fuit ius naturale rationale: ⁊ ius naturale cōmune: ⁊ ius gētiū: post modū repleto hominibus mundo multiplicata fuerūt scelera: ⁊ per cōsequēs necessariū fuit vt lex dareṫ hominibus: ⁊ emanauit lex Mosaica. item ⁊ prophetica. vt.j.dist. humanū genus in fi. Foroneus rex fuit primus qui legē cōstituit: ⁊ quis secūdus ⁊ quis tertius ⁊ deinceps: vide.vij. dist. fuerunt. Nouē autē leges emanauerūt a Cōstātino imperatore ⁊ sucessorib⁹. Et breuiter cōclude ꝙ tota sapiētia ciuilis consistit hodie in quinquaginta libris pādectarū atqꝫ digestoꝝ: in quatuor libris institutionū. in.xij. libris codicis: in.ix. collationibus autenticis: ⁊ in libro feudoꝝ: ⁊ sic i isto tpe habuimus tres leges: legē scz Mosaicā propheticā ⁊ ciuilem. ⁊ tpe gratie.i. post aduentū Christi emanauit lex euāgelica. Item dicta apostoloꝝ in qb⁹ cōsistit nouū testamentū: ⁊ in veteri ⁊ nouo cōsistit theologia q̄ regit aīas ⁊ religiosos in cōtemplatione viuētes. Sapiētia vero ciuilis regit seculares siue laicos: vnde clerici seculares egebāt scientia vt regerēt spiritualia ⁊ tēporalia ideo emanauit sciētia canonica: q̄ composita est ex theologia ⁊ sapientia ciuili: ⁊ sic tpe gratie habuimus tres leges: vt est lex euangelica: apostolica ⁊ scientia canonica. habemus ergo ex p̄dictis tria tempora ⁊ nouē leges. ⁊ ex predictis habes ordinem cuiuslibet legis ⁊c.

☞ Eucharistiam non potest cōficere nisi sacerdos etiam ex permissu pape.

Papa nō potest aliquid facere cōtra dispositionem diuinam.

Rite denotat solēnitatē: recte vero causam.

2 Sacerdos omnis incōtinenti ꝙ ordinatur hz potestatez ligandi ⁊ soluēdi: lz habeat ligatā ppter distinctionem parochiarum.

3 Baptisma tollit peccata ⁊ eorū penā. confessio ⁊ corpus Christi tollunt peccata non penam.

Una vero. Casus literalis. Hic dr̄ ꝙ vna ē vniuersalis eccl'ia extra quam nullus saluatur in qua ipse qui est sacerdos est sacrificiū Jesus Christus cuius corp⁹ et sanguis in sacramēto altaris veraciter ꝯtineṫ sub speciebus panis ⁊ vini transsubstātiās panē in corpus: ⁊ vinū in sanguinē potestate diuina: vt nos accipiamus de suo qđ accepit ipse de nostro ⁊ hoc sacramentum nemo potest conficere nisi sz claues ecclesie rite fuerit ordinat⁹ quas dominus concessit apostolis ⁊ eorū successoribus. In quarta parte ibi: sacramentū dr̄ quod baptismus qui est secundus articulus fidei in nomine patris ⁊ filii et spiritussanti consecratur in aqua ⁊ in forma ecclesie cōsecratur a quocūqꝫ cōfertur tā paruulis ꝙ adultis proficit ad salutez: si quis post baptismum per peccatum prolapsus fuerit poterit per penitentiā reparari. Ultimo dicit ꝙ virgines cōtinentes ⁊ cōiugati per fidē rectā: ⁊ per operationem bonam ad eternā merētur beatitudinem peruenire. Ber. ¶ Not. ex scđa parte ꝙ vnica est ecclesia vniuersalis lz habeat plura mēbra: vnde omnes ecclesie particulares sunt mēbra ecclesie vniuersalis que consistit in collatione fideliū. vt in.c.j. prori. sicut ex vna arbore multi ramusculi pcedūt: et ex vno corpore multa mēbra. ad hoc vij.q.j. nouatianus. ⁊ hec est illa ecclesia que errare non potest[b]: id est collectio omniuz: nec potest deficere: q2 deus orauit pro ecclesia.xxiiij.q.j. loquitur. Secundo collige ꝙ sub speciebus panis ⁊ vini in sacramēto altaris veraciter continentur verum corpus et sanguis Christi: vnde est ibi illud corpus verū qđ assumpsit ex beata virgine: ⁊ hoc vult dicere litera dum dicit hoc inductū ad perficiēdū mysteriuz vnitatis: vt accipiamus de suo: id est de sua carne quam ipse assumpsit de nostra 1 id est d̄ beata virgine Maria. ¶ † Itē no. ꝙ hoc sacramētū eucharistie nō potest ꝯficere nisi sacerdos. hoc eni commisit deus tm̄ sacerdotibus duz dixit apostolis. hoc facite in meā cōmemorationem. ⁊ ex hoc dicit glo. no. ꝙ etiam nō potest papa ꝯmittere nō sacerdoti: vt conficiat corpus xp̄i. in.c. peruenit.xcv. dis. nō enim potest papa aliqd attētare ꝯ dispositionē diuinā.xxv.q.j. sunt qdaz. Et not. ꝙ sacerdos ꝯficiēs debet esse rite ordinat⁹ ⁊ dic rite id est s̄m solennitates ecclesie. naz verbū: rite denotat solēnitatē ⁊ recte causam. vt no. gl.i l.ij.ff. de inoff.test. nō enim sufficit dicere sis p̄sbyter[c] nisi sit ordinat⁹ sz solēnitates ecclesie. ¶ No. ibi s̄m claues eccl'ie. qđ duo sunt claues eccl'ie[d].

c ¶ Nō enim sufficit dicere sis presbyter. Dic hoc verum i epo ne ꝯ uenias opi. ang. in.l.ij.C. de cri. sacri. vbi dicit Ange. summū pōtificē posse vnico verbo pnūtiare quē sacerdotē. p quo facit qđ no. Inn. in.c.j.ij. de sa. vnc. vbi dicit: posse sufficere diceṙ sis presbyter absqꝫ alia solēnitate nisi eccl'iastica ꝯstitutio obstaret. qđ tn̄ etiaz intellige de epis quos ꝯria ecclesie ꝯstitutio vnico v̄bo quē creare aut pnunciare sacerdotē p hibet: papā autē non: vt figit firmiter pedem. d. Fel. post Ang. vbi. s. i.c.j.vij. mihi col. scd̄m moder. nostrā italie impssionē. v̄. fallit q̄rto ibi: ⁊ hic est ꝙ papa ⁊c. Pōt ⁊ etiā solo v̄bo epm facere. vt voluit idē Ang. in.l.j. p illuz ter.C. de sen. pas.

d ¶ Claues eccl'ie Adde Gemi.xx. dis. i sum. ⁊ Pet. de anc. in reg. peccatū. in.v.q. de regu.iu.in.vj. Cal. in repet.c. nr̄o. in xviij. char. de peni. ⁊ remi. p Bal. in.l.fi.in fin.C. si a nō cōpe.iudi. per Hosti.in sum. de pe. ⁊ remis.§.j. per Abb. post.gl.j.in d.c. tanta. ⁊ in.c. lz in.j.co. de elec. ⁊ p theologos i.iiij. sentē. dist.xix. maxime per Richar. ⁊ Fel. hic cui adde Host.in.c. quāto. de trāsla. p̄la. et Inn.in.c. quāto. ⁊ ibi gl. de iureiu. ⁊ ibi notāt duas esse claues Petri: p vnā significatur ptās: per alterā discretio siue scientia: vnde vna sine reliqua tantum valet. ⁊ vide quod no. Inno.in.c. quanto. de consue. Anto. Francis. ¶ Et adde ꝙ vtrū ecclesia hz duas claues vel vnam tm̄. ꝙ voluit Hos.i sum. de peni. ⁊ remis. ⁊ in.c. noua quodā. e.ti. vbi dicit: ꝙ hz duas vnā fori ꝯtētiosi: ⁊ alterā fori penitētialis: ⁊ p claues collatas Petro a Christo notaṫ sciētia ⁊ potestas. vt in.c. decretales.xx. di. Et q negant claues ecclesie sunt diuisi a deo. vt in.c. pōt fieri. de pe. di.j.⁊ de hmōi claulb⁹ ⁊ de eaꝝ significatu: hr̄ ēt p beatū Tho. in.iiij. di.xviij.q.j. art.j.⁊ an claues eccl'ie seu ptās eaꝝ se extēdāt ad mortuos vide Host. qui dicit ꝙ nō: in.c. q2 nōnulli. de cle. nō resi. ⁊ in.c. a nobis. el grāde. de sen.exc.⁊ in.c. ꝙ aūt. de peni. ⁊ re. ⁊ idē ipse Host. in sum. de peni. ⁊ remis.in.§. quibus prosit. ⁊ in sum. de exces. prela.in.§. vlti.

¶ Et adde ꝙ cōtēnens claues ecclesie nō est alienus ab heresi. vt in.c. tanta. de exces. p̄la. ⁊ in.c. fi. de peni. ⁊ remis. ⁊ facit tex.in.c.j.xxij. dist.

⁊ dicunt quidã q̄ vna est potestatis: altera vero scientie: q̄ꝛ debet esse discretus habens exercitium clauis. Alij dicũt q̄ vnica est clauis. s. ptãtis. sed querit̃ alia clauis ad exercitiũ. ⁊ pro hoc. c. tãta est clauis, de exces. pla. vbi de ea fit mentio in singulari. Alij dicũt q̄ vna est clauis in foro cõtẽtioso alia in penitẽtiali. ⁊ vide q̄ no. xx. dist. in pn. ⁊ xxj. dist. §. j. ¶ No. ibi: quas ipse cõcessit apostolis ⁊c. q̄ ptãs ligandi ⁊ soluendi fuit collata oĩbus apostolis nõ tm̃ Petro dignitas v̾o põtificatus fuit collata soli Petro. ⁊ vide bonũ tex. cũ gl. xxj. dist. in nouo. ¶ Et no. q̄ꝺ largo sumpto vocabulo sacerdotes dicũt̃ successores apostoloꝝ: vt colligit̃ ibi: eorũq̄ꝫ successores. nã loquit̃ ibi de p̄sbyteris q̄ꝛ refert̃ ad id q̄. s. dixerat q̄ solus sacerdos poterat. ⁊ vide gl. not. in. c. vidẽtes. xij. q. j. q̄ dicit q̄ꝺ epi dicũtur successores apostoloꝝ respectu dignitatis. religiosi respectu abdicatiõis pprij. seculares clerici respectu administratiõis sacramẽtoꝝ. oĩa ista tria fuerũt in apostolis: hodie v̾o sunt in triplici statu ecclesie. q̄ no. † vñ quilibet sacerdos incõtinẽti cũ ordinatur hꝫ ptãtem ligandi ⁊ soluẽdi: sed illa est ligata vnde non hꝫ illam in actu ex quo populus nõ est sibi cõmissus: sꝫ olim incontinenti habebat in habitu ⁊ in actu: q̄ꝛ nõ erant distincte parochie. xiij. q. j. c. j. xvj. q. j. §. ecce. ¶ Not. per. sacramẽtũ. q̄ baptismus collatus in forma eccl̃ie p̄dest tam paruulis q̄̃ adultis[a]. † Et no. q̄ꝺ maximus est effectus baptismi: nã tollit peccatũ originale. Itẽ actuale adeo q̄ etiã pena dimittit̃ vñ si incõtinẽti decederet baptizatus non sentiret penã etiã purgatorij. de pe. dis. vij. c. fi. ⁊ in hoc baptismus est generalior ⁊ magis ⁊ necessari⁹ q̄̃ penitẽtia ⁊ corpus Christi: q̄ꝛ per confessionẽ remittunt̃ peccata nõ respectu pene: q̄ꝛ si quis non perficit penitentiã patiet̃ penã in purgatorio. xxv. dist. qualis. vide gl. in. c. sup eo. de rap. Itẽ per corpus christi tm̃ remittũtur peccata venialia. vt no. j. q. j. interrogo. sed per baptismũ remittuntur peccata ⁊ pena peccati. ⁊ vide per gl. xxij. dist. c. p̄ter. §. verũ. ⁊ iõ ppter necessitatẽ hui⁹ sacramẽti p̄t a quocũq̄ꝫ recipi in necessitate. ⁊ no. duos effect⁹ baptismi. Primo tollit peccata modo p̄dicto. Scđo p̄parat hoĩem vt nõ possit cadere quomin⁹ repararet̃ per penitẽtiã. ¶ Ult. no. q̄ nõ solũ virgines ⁊ continentes possunt puenire ad beatitudinẽ: sed etiã cõiugati p fidẽ rectã: ⁊ operationẽ bonã: ⁊ sic non sufficit fides sine operib⁹. Quis aũt[b] plus mereat̃ an laic⁹ honeste viuẽs in cõiugio: an clericus etiã honeste viuẽs; vide glos. no. in cle. j. de reli. ⁊ vene. sanc. ¶ In gl. in ver. vna. ibi: p duas naturas ⁊c. hec gl. obscure loq̄t adeo q̄ Ber. glossator huius cõpilationis interrogatus q̄d vellet hec gl. r̃ndet se ignorare: sed eã posuerat prout inuenerat. ⁊ sic hec gl. non fuit Ber. sed alterius antiqui glossatoris: lꝫ Ber. eam posuerit in hoc volumine. Alij intelligũt ⁊ nõ bene diuersimode. ¶ Jo. an. dicit q̄ inclusio facta in arca Noe per quã fuit saluatũ genus humanũ habuit designare inclusionẽ diuinitatis ⁊ humanitatis p quã fuit saluatũ genus humanũ. ¶ Et dũ gl. dicit per duas naturas: exponit. s. ligni. ⁊ aque: q̄ꝛ in saluatione humane nature lignũ. s. archa Noe cõfecta ex ligno fuit: ⁊ aqua q̄ regebat̃. Et dũ gl. subijcit quo ad opi. ⁊ veritatẽ: ideo sic dicit q̄ multi sancti: vt Ambrosi⁹: ⁊ alij hoc opinati sunt: ⁊ ita etiã fuit veritas vt postea patuit. ¶ In gl. in versi. impassibilis. in fi. ⁊ p historiã q̄ habet̃ in. c. alle. in gl. intelliges hanc figurando p Isaac diuinitatẽ: p arietẽ humanitatẽ. ¶ In gl. in v̾si. sub speciebus. in fi. ⁊ vide gl. i c. forte. de cõse. distin. ij. q̄ ponit multas alias causas. ¶ In glos. fin. ibi: non expedit homini ⁊c. ⁊ sic vult gl. q̄ nõ est vtile homini accipere vxorẽ ⁊ hoc ppter onera m̃rimonij: sꝫ alio respectu est vtile. s. ppter fornicationẽ euitãdã vt sic euitet mai⁹ malũ. hinc Aristoteles cõsultus a quodã adolescẽte an expediret nubere: r̃ndit eum penitẽtiã acturũ q̄ꝺcũq̄ꝫ fecerit: vult dicere esse durũ ꝯhere m̃rimoniũ ppter onera m̃rimonij. ⁊ q̄ꝛ ip̄edit cõtẽplationẽ. Itẽ durũ est nõ cõtrahere ppter stimultũ carnis: ⁊ ideo dicebat illũ penitentiã acturũ quodcunq̄ꝫ fecerit: quod not

1 ☞ Sicut: ista dictio non semper denotat omnimodam similitudinẽ.
2 Prelatus non preiudicat capitulo delinquẽdo si illi delicto non consentit capitulum.
3 Maxime: ista dictio quid importet.
4 Hereticus si aliquis damnatur: non per hoc damnãtur eius opera. ⁊ numero. 5.

Damnamus. Pater ⁊ filius ⁊ sp̄ussanctus vera vnione nõ collectiua seu similitudinaria sunt vna essentia substãtia seu natura: q̄ꝛ substãtia nõ est generãs nec genita: nec p̄cedẽs: q̄ꝛ illi actus nõ attribuunt̃ substãtie sed p̄sonis: nõ per hoc in trinitate concludit̃ quaternitas. Cõtrariũ sentiẽtes vt heretici sunt cẽsendi nisi ab errore resipiscãt ⁊ correctiõi ap̄lice sedis se supponãt. h. d. Et diuiditur in duas partes p̄ncipales. In prima reprobat doctrinã abbatis Joachim. In scđa ibi reprobamus: damnat illã Almeri. Prima pars facit quinq̄ꝫ primo reprobat opi. ipsius Joachim contra magistrũ s̃niarum quam prosequit̃ exprimẽdo motiua ⁊ rationes ipsius. Scđa ibi: nos aũt. approbat ⁊ p̄bat s̃niam magistri quã damnabat Joachim. Tertia ibi: cũ ergo. r̃ndet autoritati qua p̄ncipaliter mouebat̃ Joachim. Quarta ibi: si quis. dãnat tenẽtes opi. Joachim. ¶ Casus literalis. Magister Petrus Lõbardus dixit in sentẽtijs suis q̄ quedã summa res est pater ⁊ filius ⁊ sp̄ussanctus ⁊ illa summa res nõ est generãs nec genita nec procedẽs. Est pater qui generat: filius q̄ gignit̃: ⁊ spiritussanctus qui procedit. Cõtra istum magistrũ Petrũ abbas Joachim ꝯposuit quendã libellũ in quo appellauit magistrũ Petrũ hereticũ ⁊ insanuꝫ propter hanc s̃niam dicẽs q̄ magister Petrus nõ tam trinitatem q̄̃ quaternitatẽ astruebat in deo videlꝫ illas tres personas ⁊ illã cõem essentiã quasi quartam asserens Joachim q̄ nulla res est que sit pater ⁊ filius ⁊ sp̄ussanctus: nec essentia: nec substãtia: nec natura. Tamẽ dicebat q̄ pater ⁊ filius ⁊ sp̄ussanctus sunt vna essentia ⁊ vna natura verumtñ hanc vnitatẽ non verã ⁊ propriã esse dicebat: sed quasi collectiuã ⁊ similitudinariã s̃m q̄ multi homines dicũtur vnus populus: ⁊ multi fideles vna ecclesia ad hoc probãdũ inducebat plures autoritates. primo illam multitudinis aũt credentiũ erat cor vnũ ⁊ anima vna. Scđo inducebat illam autoritatem ⁊ qui plantat ⁊ qui rigat vnũ sunt ⁊ oẽs vnum corpus sumus in Christo. Tertio illã de lib. regũ: populus meus ⁊ populus tuus vnum sunt. Ultimo inducit autoritatẽ euãgelij: volo pater vt sint vnum in nobis sicut ⁊ nos vnũ sumus. Sententiã istius Joachim damnat consilium istud hic vsq̄ꝫ ad versi. illũ non enim. Abinde incipit respõdere autoritatibus illius abbatis quas inducebat pro sua s̃nia dicens q̄ fideles Christi nõ sunt vnuꝫ. i. quedam vna res cõis omnibus vt dicebat Joachim sed imo sunt vnum: id est vna ecclesia ppter vnitatẽ catholice fidei ⁊ tãdem vnum regnum propter vnionẽ indissolubilis charitatis. Et ad hoc p̄bãdũ idu[c]it ꝯsiliũ autoritatẽ Jo. apostoli in epistola sua tres sunt q̄ testimoniuꝫ dant in celo. pater: verbũ: ⁊ sp̄ussanctus: ⁊ hi tres vnũ sunt. statim subiungẽs. Et tres sunt qui testimoniũ dant in terra. spiritus: aqua: ⁊ sanguis: ⁊ hi tres vnũ sunt cõfitetur ergo cõciliũ cũ magistro Petro q̄ vna q̄dam res est q̄ veraciter est pater ⁊ filius ⁊ sp̄ussanctus. ⁊ q̄libet p̄sona est illa res: ⁊ illa trinitas tm̃ ⁊ non quaternitas est in deo: q̄ꝛ quelibet triũ personarum est illa res: scꝫ substantia eterna seu natura diuina: ⁊ illa res non est generãs: nec genita: nec p̄cedens: sꝫ est pater qui generat: filius qui gignit̃: ⁊ sp̄ussanctus q̄ p̄cedit: vt per hoc ponat̃ distinctio in personis ⁊ vnitas in natura: ⁊ lꝫ dicat̃ alius filius: alius pater: alius sp̄ussanctus: non tñ aliud: sed id q̄ est pater fili⁹ est ⁊ sp̄ussanctus. idẽ oĩno: vt in ipsa litera probatur ab illo loco: licet vsq̄ꝫ ad ver. illud cum ergo. ⁊ ibi respondet illi autoritati volo pater vt sint vnum ⁊c. dicens q̄ꝺ hoc nomen vnuꝫ aliter accipitur pro personis diuinis: ⁊ aliter pro fidelib⁹. Sed hoc nomen diuerso modo accipitur in autoritate illa. estote perfecti sicut ⁊ pater vester perfectus est dicens q̄ si quis sententiã vel doctrinam prefati Joachim seruare voluerit vel defendere tanq̄̃ hereticus confutetur. per hoc tamen nullum preiudicium generetur Florentino monasterio cuius ipse Joachim extitit institutor i fine reprobat sententiã cuiusdam heretici nomine Almerici. Bernar. ¶ Nota p̄mo q̄ verba damnamus ⁊ reprobamus ponuntur hic vt diuersa: ⁊ dic q̄ꝺ proprie damnare est rem sine remedio subleuandi tormentis seu ignominie sententialiter deputare. Reprobare vero rem rõnibus euidentibus ream facere vel ponuntur ad maiorem exaggerationẽ seu aggrauationem: sed primũ est subtilius. ¶ Secundo collige veram ⁊ catholicã opinionem circa essentiam trinitatis. Est enim vnica ⁊ vera essentia substantia seu natura: vnde pater non habet substantiam separatam a filio: nec filius a patre: nec spiritussanctus a patre ⁊ filio: nec p hoc cõcluditur quaternitas: quia quelibet illarum personarũ est illa summa essentia substantia seu natura: vnde persone nõ differũt a substantia: nec substantia differt a personis. pone exemplũ in igne seu in lumine in quo tria reperiuntur: videlicet splendor: ignis: ⁊ calor. ⁊ licet vnicũ sit lumen diuersimode tñ operant̃ illa tria: nam igni attribuitur vstio. splẽdori illuminatio. calori calefactio. sic pater fili⁹ ⁊ sp̄ussanct⁹ sunt vna substãtia: sed differunt in p̄sonis: ideo legit̃ q̄ de⁹ apparuit

in igne

a ¶ Tam paruulis q̄̃ adultis. tex. est hodie in cle. vnica. j. §. ad hoc baptisma. ibi: tam adultis q̄̃ paruulis. de summa tri. ⁊ fide catholica. ¶ Adde an paruulus iudeus baptizatus a solo p̄sbytero nõ habẽte qui r̃nderet p paruulo sit baptizatus. Pe. de ancha. ꝯs. cxcvj. ⁊ an semi extractus de vtero possit baptizari. p Lap. alle. xlviij. Ber.

b ¶ Quis autem. Adde istũ. i. c. cũ q̄dã. j. de iureiu. ⁊ in. c. magne. j. de voto. ⁊ Bar. in. l. q̄ si minor. §. resti. i. ij. no. ff. de minori. vbi dicit q̄ꝺ plus meret̃ ille q̄ facit aliq̄d ex necessitate q̄̃ qui ex volũtate. al̃t. l. cũ postulassem. in fi. de dã. infect. facit gloss. in. d. cle. j. in versi. seipsum.

a ¶ Scire. Uide philosophum pꝛimo posterio. ꝛ. vij. meta. ꝛ facit. l. scire. ff. de legi. ꝛ quod no. in. l. si pater. ff. de heredi. insti.

b ¶ Alius est pater. Sed non potest dici ꝙ aliud est pater. adde Pau. pergulensem i logica sua in trac. de pba. termi. ibidē differt aliud non idem in. ij. conclu. ibi: lz in diuinis pater sit alius a filio tñ pater non est aliud a filio.

c ¶ Dictio sicut. Add ō do. ant. hic ꝛ vide gl. in. c. vnico. de sa. vnc. i v. sicut. ꝛ. xxj. di. cleros. i ver. sicut. de ꝯfir. vti. vl' inuti. et i. c. pe. de priui. ex ore. ꝛ de accu. c. in qsitiōis. j. rñso. in gl. ij. Et h̄ dictio sicut: aliqñ facit silitudinē per cōtrariū no. ff. p so. l. iij. in gl. fin. ff. de offi. pcon. l. solet. §. sicut. de of. questo. l. j. ibi i fi. sicut dicim⁹ aliqñ ponit causatiue: aliqñ conditionalr. vt no. i. d. c. ex ore ꝛ in. c. qm̄ abbas in glo. vlt. de offi. dele. ꝛ in. d. c. pe. ꝛ vl. de ꝯfir. vti. vel inuti. ꝛ in. c. qr. V. de indi. ꝛ in. c. abbate. de v̄. sig. ꝛ p Bal. ꝛ alios in. l. edi. C. de edē. et p Bar. in ꝯsi. ici. testator legauit. qñ ꝗ dictio sicut: denotat oīmodā similitudinē: vt voluit Ant. ō bu. in c. pisanis. de resti. spol. ꝛ pbaꝛ in. l. pe. ff. de fun. instr. ꝛ in. l. qua rōne. in j. rñso. ff. ō acq. re. do. ꝛ facit. C. ō ac. ꝛ ob. l. sicut. ꝛ plene p Albe. pgamen. in dictionario suo in v̄. sicut ꝛ dixi in reperto. meo ad istū in v̄. bo: sicut. ¶ Adde tu an dictio sicut: īportet oīmodā similitudinē Ro. ꝯs. ccclxxviij ꝛ de dictiōe veluti. per eūdē consi. ccxcv. An. de bu. consi. xix. Ber. Anto. Francis. ¶ De significatu hui⁹ dictiōis sicut. ꝛ sicuti. vide no. per do. Ant. in. c. dānamus. in §. cū ergo ꝛ adde ꝙ qñ hoc verbū sicut poniꝛ in cōfirmatiōibus ꝛ in sentētijs itelligiꝛ ꝯditionaliter qñ vo in pꝛiuilegijs stat causatiue: vt habeꝛ in. c. abbate. de v̄. sig. dictio aūt sicuti: qñqꝫ poniꝛ similitudinarie: aliqñ exēplificatiue: vt i. l. quēadmodū. ff. de vsufr. ꝛ in. l. pōponi⁹. i. §. spadonē. ff. de edil. edi. ꝛ de hmōi v̄bis sicuti ꝛ sicut ꝛ silib⁹ hꝛ in. l. j. ff. de re. diui. ꝛ in. l. pdijs. in. §. j. ff. de lega. iij.

d ¶ Maxime. Adde Bar. in extrauag. ad reprimē. super ver. maxime per gl. ꝛ doc. in. c. ad abolendā. de filijs presby. ꝛ gl. de nouo codi. compone. in. l. j. in ver. maxime. ꝛ plene p Bartholo. brixien. in reperto. suo. in ver. maxime. nam hec dictio qñqꝫ stat implicatiue: vt in. l. qui status. ff. de re mili. ꝛ sic pꝛopꝛie aliqñ sumitur pro tantum: vt. xj. qō. iij. si quis eps damnatus. ꝛ in. l. eum qui. ff. de dona. ꝛ sic impꝛopꝛie. aliqñ accipitur pro valde: vt no. in gl. pe. ff. sol. mat. qñqꝫ significat idētitatem in casu ꝯrio. vt in. l. qō si minor. §. restitutio. in glo. in v̄. in vēditione. ff. de mino. qñqꝫ abundat. vt in. l. ij. C. de rescin. vēdi. ꝛ vide glo. ꝛ Flo. in. l. illud. ff. ad legē aql. ꝛ. xij. di. in c. illud. ꝛ Spe. in ti. ō dispu. ꝛ alle. §. post hec. in v̄. et no. ꝛ plene p Alber. i dictionario suo in v̄. maxime. ꝛ vide istū i. c. qm̄ frequēter. §. porro in ver. nota ex eodē v̄. capiendo verbū maxime p pꝛie. ꝛ ibi p dn̄m meū Barba. cū alijs cōcor. vt lit. non contesta.

zacharias.

¶ Adde qō hec dictio maxīe: stat nōnūqꝫ cōparatiue. l. q se patris. ꝛ ibi Jas. post alios. C. vñ libe. ꝛ in l. pꝛincipū. C. de ferijs. superabundāt qñqꝫ: vt not. Ange. in auc. de man. pꝛn. §. sit tibi qqꝫ. ibi: maximū vitium. colla. iij. ꝛ aliqñ vt. s̄. dictū est implicat: sꝫ p maiorē rationē: vt est tex. sing. cū gl. in. l. istud. ff. ad le. aql. ꝛ gl. not. in l. ꝙ si minor. §. restitutio. ff. de minor. ꝛ vt latissime de hac dictiōe videas remitto te ad Bar. i extuag. ad repri. in gl. in ver. ꝛ maxime. Anto. Francis.

¶ De ista dictione maxīe: ꝛ ei⁹ materia: vide oīno Flo. i. d. l. illud ad le. aql. ꝛ vide i c. illud. xij. dis. ꝛ p Spe. i ti. de disp. ꝛ alle. in. §. post h̄ in versi. ꝛ nota. et vide do. Car. in cle. j. de renū. vbi dicit ꝙ includit idē ius in casu ꝯrio. ꝛ qñqꝫ etiam ponitur pro multum: ꝛ dixi in. c. relatum. de offic. delega. ⁊ Sebast. Sapia.

e ¶ Dānato. Uide Feli. in. c. trāslato. circa pꝛn. j. tit. j. vbi ponit. an abolito titulo regis censeantur abolita ipsius statuta.

in igne. ¶ Not. duos errores istius ioachim. pꝛimus in eo ꝙ cōcludebat. Petrū lombardū magistrū sniarum innuere quaternitatē: non em̄ cōcludebat quaternitatē: qr vt dixi in precedēti notabili illa res summa quam ponebat Pe. nō est separata a psonis: ꝛ sic nō cōcluditur quaternitas. Secundus error in eo ꝙ dicebat ꝙ pater fili⁹ ꝛ spiritussanctus erant vnum: non vera vnione substantie sꝫ collectiua seu similitudinaria vnione sicut ꝛ fideles dicunꝛ vnū: non vera vnione substātie: sed vnione charitatis ꝛ eiusdē voluntatis. ꝙ falsissimum est: sicut multū caute pꝛobat tex. in ver. nos aūt. nam filius habuit substantiā a patre vt ipsemet testatus est dū dixit: ꝙ dedit mihi pater me⁹ maius est oībus. Non em̄ possumus dicere ꝙ habuit partē substātie: qr substantia diuina est indiuisibilis. nec possumus dicere ꝙ habuit totā ita ꝙ pater nihil sibi retinuerit: quia s̄m hoc desijsset substātia patris. ergo necessario cōcludendum ꝙ pater totā substantiam dedit filio: ꝛ totā sibi retinuit. Ex quo inferꝛ clare ꝙ vnica est essentia veraciter patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. Et pōt poni exēplū in lumine accenso aliud lumē accendēte. et in doctore plene trāsferēte sciētiā: nam totā trāsfert ꝛ totā retinet. ꝛ ex hoc cōfundiꝛ scōs error. Et ex hoc scōo ꝯcludebat tertium dum dicebat: ꝙ nulla res esset q̄ foret summa essentia seu substantia seu natura. ¶ No. vlteri⁹ duplicē vnionē. nā q̄dā est vera quedā est collectiua vnio sicut multi lapides. Et no. plures autoritates hanc vltimā vnionem pbantes ꝛ vide de multiplici vnione p Ber. de trino ꝛ vno. nam multiplex reperiꝛ vnio. est em̄ collectiua vnio cum multi lapides constituūt vnū aceruū. Item constitutiua cū multa mēbra constituunt corpus ꝛ multe partes vnū totū. Itē est cōiugatiua qua maritus ꝛ vxor dicūtur vna caro: est tñ illa vnio non vera: sed cōiugatiua: ꝛ vide gl. in c. debitū. de biga. dicunꝛ em̄ vna caro: qr ꝯiūgunꝛ ad vnā carnē pꝛocreādā. Est vnio natiua q̄ ex carne ꝛ anima nasciꝛ vna homo: nō em̄ ē homo sine aīa vel sine corpore: sꝫ ex aīa ꝛ corpore seu ex vnione aīe ꝛ corporis efficiꝛ vn⁹ homo. Est vnio potestatiua qñ homo virtute nō stabilis: sed constans sibimet nitiꝛ vniri. Est vnio cōsentanea cū p charitatem multoꝝ hoīꝫ est cor vnū. Est vnio votiua cū homo oībus votis adheret deo. Est etiāꝫ vnio dignatiua qua Chꝛistus ex limo seu ex carne nostra assumptus est in psonā humanā. ¶ In versi. nos aūt. nota ꝙ essentia substātia seu natura trinitatis est incōpꝛehensibilis: non em̄ pōt cōpꝛehēdi: qr hec essentia nō fuit creata: scire [a] est semper causas cognoscere. Nec in creaturis potest reperiri simile necessario cōcludens ꝛ rem demonstrās qr non p̄t alia similitudo notari inter creaturā et creatorē quin maior dissimilitudo sit: sꝫ vt dixi p̄t ad corticē poni exēplū i lumine. ¶ Itē no. ꝙ noīa partitiua in masculino ꝛ feminino genere denotant distinctionē in psonis. in neutro v̄o genere denotāt distinctionē in substantia. Uñ pōt dici ꝙ alius est pr̄ [b] alius est filius ꝛ alius est spūssanctus: qr persone sunt distincte: sꝫ non pōt dici ꝙ aliud sit pater aliud filius aliud spūssanctus: qr nō sunt diuerse substātie: sed eiusdē. ¶ Itē collige ꝙ fili⁹ habuit substātiā a patre ab eterno nō partem sꝫ totā ꝛ pater etiā sibi retinuit totā. Uñ distinguendi sunt tres modi generationis: duo reperiunꝛ in humanis: tertius in diuinis. In pꝛimo mō substātia daꝛ pro parte ꝛ pro parte retineꝛ vt in generatiōe carnali: nā dat pr̄ partē substātie ꝛ partē sibi retinet. In scōo modo per modū refusionis datur tota substātia ꝛ nil retineꝛ vt cū aqua cōuertiꝛ in glaciē: iuxta illud mater me genuit mox gignitur ipsa ex me. In tertio modo tota substātia datur ꝛ tota retineꝛ vt in diuinis: ꝛ pōt poni exēplum: vt s̄. dixi. in docēte ꝛ in lumine. ¶ † Itē no. ꝙ dictio sicut [c] nō semp denotat omnimodā similitudinē. ¶ Itē in versi. §. quis. collige ꝙ defendētes opi. reprobatā sunt heretici: ꝛ dic ꝙ graui⁹ peccat defendēs opinionē reprobatā q̄ inueniens: qr defendens errat ꝛ vltra suū errorē pꝛebet alijs audaciā errandi. vide bonum tex. xxiij. q. iij. qui aliorum. ¶ † Itē no. in ver. in nullo. ꝙ delictū prelati etiā circa fidē cui nō cōicat capitulum non pꝛeiudicat ipsi capitulo seu ecclesie. de quo plene dixi in. c. j. de do. ꝛ contu. ¶ † No. ibi: maxime [d]. ꝙ hec dictio designat ꝛ denotat idē in casu ꝯrio. vnde pꝛopꝛie ista dictio maxime: stat cōparatiue ponens idē in casu ꝯrio. vide gl. in. c. ad abolendā: de fi. pꝛesby. ꝛ in. c. sacro. de sen. exc. in v̄. si laudabilis. Qñqꝫ tñ hec dictio maxime: stat impꝛopꝛie: ꝛ poniꝛ pro tñ xij. dist. illud. xj. q. iij. si qs eps. ꝛ vtrobiqꝫ reperies plures concor. nā sensus huius litere est ꝙ delictū ioachim nō debet obesse monasterio cuius fuit institutor maxime cum ipse scripta corrigenda submiserit dispositiōi sedis apostolice quasi innuat per hanc dictionē maxime: ꝙ idem est si non submisisset se dispositioni sedis apostolice. qñqꝫ hec dictio maxime superabundat. vt in auꝛ. de ind. in pꝛn. ibi per gl. col. vj. ¶ Et ex hoc ꝛ ex text. not. qō dānato [e] autore vt heretico non damnanꝛ oīa ei⁹ opera. nam tenēdo dictionē maxime ppꝛie patet ꝙ lꝫ Joachim fuit hereticus monasteriū tñ cui⁹ fuit ipse institutor nō damnatur: ꝛ hoc ideo quia institutio regularis non habet autoritatē ab inuētore: sed pꝛincipaliter a papa qui institutionē appꝛobat. vt i. c. fi. de reli. domi. ꝛ de hac materia dic vt plene no. in. c fraternitatis. de hereti. xxxvij. di. si qd veri. ꝛ no. hic tex. ibi in hac parte ꝛc. ¶ Not. ex fi. litere ꝙ diabolus appellaꝛ pater mendacij ꝛ dr̄ pr̄ q̄si patrator seu inuētor dū dixit: nequaq̄ moriemini sed eritis sicut dij. Gene. iij. ꝛ sic diabolus fuit pꝛimus qui dixit mēdaciū. qñqꝫ appellaꝛ antiquus hostis vt in. c. nō magno. ne cle. vel mona. Qñqꝫ versut⁹ hostis. xvj. q. ij. visis. Qñqꝫ lup⁹ rapax. j. de elec. ne p defectu. Qñqꝫ inimicus hominū. in. c. licet. de ele. Qñqꝫ seminator discordie: vt in cle. ad nr̄m. de here. Qñqꝫ simpliciter appellatur diabolus seu demon. vt. s̄. c. pꝛi. ¶ In gl. j. in fi. hanc glo. declara per gl. j. in ver. neqꝫ genita. ¶ In gloss. j. in ver. non enim. in fi. hoc non placet Jo. and. ꝛ bene vnde veritas est ꝙ respondet. j. in ver. cum ergo. ꝛ ibi etiam hoc tenet glo. ꝛ forte hec glo. processit ex errore scriptoꝝ ꝛ hoc teneas: licet Pet. ꝛ Abb. dicunt ꝙ rñdet in versi. nos autē. qō non est verū. qr ibi pꝛobat ꝛ appꝛobat opi. Petr. sed rñdet in ver. cum ergo. ¶ In gl. in ver. neqꝫ genita: ibi notionalia. ꝛ appellanꝛ notionalia: scōm Jo. and. qr personas notificant: vt patet etiam in declaratione quam ponit gl. in fi. ¶ In eadē gl. ibi: teneatur adiectiue ꝛc. ꝛ dicendū ꝙ adiectiue dicitur teneri qñ venit ad qualificandum ꝛ restringendū vt si dico Petrus albus excludo ab alio Petro albedinem. Substātiue tenetur quādo notat hoc esse in substātia: vt si dico Petrus est qd album non nego in alijs albedinem: licet supponam in isto. ita si dico pater est generans bene dico: siue teneatur hoc nomen generans adiectiue seu substantiue: quia si teneatur adiectiue ex-

cludo gñationem a filio ⁊ spiritusancto: si tenetur substantiue est vera propositio: q: pater est quid generans ⁊ habet in se substãtiam in qua est quid generãs. Si v̓o dico substãtia diuina est generãs si generans tenet adiectiue est falsa propositio: q: substãtia diuina nõ est diuisibilis ⁊ excluderet generationem a patre: si vero tenet substantiue vera est propositio: q: substantia diuina est quid generans: quia est ibi pater qui generat. ¶ In glos. in ver. florentino. ibi: ⁊ si bona essent reprobarent ⁊c. pondero gl. q: videtur contra tex. nam hoc monasterium cuius Joachim fuit institutor non reprobatur nec fuisset reprobatũ etiam si Joachim stetisset in pertinacia: vt colligit in dictiõe maxime.
5 tenendo eam proprie sicut dixi in no. ¶ † Itẽ videtur cõtra tex. si quis ibi. in hac parte ⁊c. sed dic vt predixi q damnant in cõsequentiã omnia opera autoris dãnati vt nõ habeãt autoritatẽ ex autore dãnato: sed possunt recipi ⁊ defendi sicut recipiuntur ⁊ defendunt alia bona: nam veritas nõ mutatur: licet autor reprobatus in aliqua parte fuerit eam secutus: ⁊ dic vt no. in prealle. c. frater. ⁊ in. d. c. si quid veri.

¶ De constitutionibus. Rubrica.

1 ☞ Constitutio quibus modis sumatur: ⁊ vnde dicatur.
2 Constitutio si est lata contra certam personã: lz per verba generalia potest ab illa appellari per illam personam lesam contra quam est lata.
3 Scriptura non est de substantia legis siue cõstitutionis: quia possunt probari per testes.

Hec rub. potest ad precedẽtia ⁊ sequentia sic continuari. Tractaturus autor de iure p̃misit de summa tri. pro sui operis fundamento: q: vbi fundamentũ deficit, nihil superedificari potest. j. q. j. cum paulus. ⁊ q: omne ius cõstat ex scripto ⁊ non scripto. insti. de iu. na. gen. ⁊ ciui. §. constat. ⁊. j. di. §. cũ
a itaq3. ius aũt scriptuz est[a] certius ⁊ nobilius: ideo autor p̃misit de iure scripto. s. de cõstitutionibus. ⁊ postea submittit de iure no. scripto sc3 de consue.
1 ¶ † Circa rub. pro declaratiõe ipsius ⁊ materie quero de tribus. Primo quid sit constitutio. Scd̃o vnde dicatur. Tertio an ad esse legis seu cõstitutionis requirat scriptura. ¶ Circa primum dicendũ est q cõstitutio põt capi stricte ⁊ large. Primo modo cõstitutio p̱prie est q princeps statuit, vt in. c. cõstitutio. ij. di. Large vero sumit pro omi iure scripto etiã inferioris: ⁊ ita sumit hic. nã sub rub. de consti. autor tractat nedũ de statutis p̱ncipũ s3 etiã inferiorũ: vt. j. c. cũ oẽs. ⁊. c. cum. M. Et q ita large sumat cõstitutio: clarius p̱bat. j. dist. §. cũ itaq3. potest etiã hic sumi s̃m primũ modum: ⁊ tunc oportet dici q nigrum sit generalius rubro nec hoc inusitatũ. vt patet. C. etiã ob chirogra. pecu. pignus detineri posse. super rub. ⁊ super rub. de of. dele. li. vj. iuncto. c. fi. ¶ Quo ad scd̃m vnde d̃r constitutio: dic q a con q est simul: ⁊ statutio: ⁊ quatenus refertur ad constitutionẽ principis: dic q d̃r cõstitutio quasi cõis vel simul statutio: q: lex d3 esse cõis oĩbus: ⁊ non contra cer-
2 tas p̱sonas dis. iiij. erit aũt lex. † Hinc nota. dicit Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iust. ⁊ iur. q si cõstitutio sit cõtra certã p̱sonã si pretendit ex ea lesionem li-
b cite appellat[b] is cõtra quem fit cõstitutio etiam si loquat per verba gñalia. argu. in. l. j. §. solet. ff. qñ app. sit. Et p̱babiliter dicit q quãq̃ constitutio loquat per verba generalia sitñ ex cõiecturis põt colligi q sit edita in odium certe persone põt a tali cõstitutiõe appellari. arg. l. j. in fi. ff. de doli exce. vbi succurrit contra dolũ admissum in. l. condenda. Et pro hoc dicto Bar. allego bonũ tex. in arg. j. eo. cum oẽs. ⁊ hoc dictũ tene menti. Uel põt dici cõstitutio a con q est simul: q: princeps cõdit constitutionẽ de ɔcilio suox procerum ⁊ iudicũ. vt. l. humanũ. C. de leg. Si v̓o constitutio sumat large dic q d̃r a con q est simul: q: oẽs de cõgregatione
3 simul statuũt. ¶ Quo ad tertiũ † an scriptura sit
c de substãtia legis[c] seu cõstitutionis varie fuerunt opi. etiã inter Legistas: tu plenissime vide p Joã. an. in reg. nemo potest ad impossibile. de reg. iur. lib. vj. in mercu. ⁊ per do. de Rota. deci. ccxxviij. alias. xxxiij. per Spe. in tit. de leg. §. finitur. ver. qd si legatus. ⁊ placet opinio vt regulariter scriptura non sit de substantia constitutionis: ⁊ sic q possit probari per testes. Pro hac sñia optime facit tex. in. c. j. de renun. lib. vj. ⁊ instit. de iur. nat. gen. et ciui. §. sed quod principi. ⁊. §. distat. prealle.

1 ☞ Canonis appellatione venit omnis constitutio ecclesiastica.
2 Constitutio canonis ligat omnem creaturam.
3 Judicia ecclesiastica sunt regẽda scd̃m canones etiam quod agitentur coram iudice seculari: nam tunc decidunt secundum Canones: licet s̃m eos non tractentur: quia
Preparatoria iudiciorum debent tractari s̃m leges fori in quo iudicium agitatur.
4 Constitutio que continet consilium ⁊ non preceptum: an ⁊ quando liget homines contrauenientes ad peccatum.
5 Papa non ligatur constitutionibus per ipsum per predecessores suos factis.
Infideles non ligantur canonibus: saltem in spiritualibus.
6 Imperator astringitur canonibus in concernentibus animam.
7 Non appellatur ab imperatore ad papam nisi ratione peccati.
Imperator obligatur iure naturali ⁊ obligatur ex contractu iuris cum subdito.
Papa non potest tollere quod est de iure diuino ⁊ iurando obligatur.
8 Greci an teneantur ad obseruationem canonu3.
Imperator an liget per leges suas non obedientes ei de facto.
9 Lex positiua siue ecclesiastica siue ciuilis: an ⁊ qñ liget in foro conscientie.
10 Lex fundata super presumptione que nõ est vera non ligat contrafacientem in foro anime.
11 Damnum commissum non ex proposito vel lata culpa non est in foro anime reficiẽdum damnum passo.
12 Lex canonica an liget delictum omnino occultũ.
13 Arbiter qñ habet iudicare s̃m sensum suum quomodo interpretabitur iste sensus.
Uerba si tibi placuerit: si tibi videbitur: ⁊ similia quomodo intelligantur.
14 Judex quid habet facere qñ reperit casum dubiũ ⁊ opiniones doctorum contrarias.
15 Communis opinio doctorum est seruanda: si nõ est euidenter falsa.
In casu dubio propter varietatem doctorum bonum est habere iudicem propitium.
16 Uictus non condẽnatur in expensis si primo habuit sñiam pro se: q: habuit iudicem ei propitiũ propter varias opiniones, ⁊ postea illa sententia fuit per alium iudicem retractata.
Judex non facit litem suam iudicando pro vna parte in casu multum dubio.

CAnonum. ¶ Cõstitutiões canonũ ab omnibus sunt seruãde. vel sic. Juris canonici statuta oẽs ligãt ⁊ eox ritu tam in pronũtiãdo q̃ in decidẽdo iudicia sunt regulãda. primo statuit. scd̃o confirmãdo declarat ibi: ⁊ nemo. ¶ Casus literalis. Precepit ɔciliu3 Meldense q statuta canonũ custodiant ab oĩb[9] ⁊ nemo in actiõibus vel iudicijs ecclesiasticis ducatur suo sensu: sed iudicet secundum canones ⁊
1 leges. Bernar. ¶ † Nota p̄mo q appellatione ca-
d nonis[d] venit omnis cõstitutio ecclesiastica: vnde largo sumpto vocabulo canon idem est quod cõstitutio ecclesiastica vel canonica. ⁊ dicitur a canon quod est regula. vt in. iij. distincti. canon. ⁊ sic dicitur quia ducit hominem ad recte regulateq3 viuendum. stricte autem sumitur pro constitutione constituta in concilio generali. vt nota. iij. dist. in summa

---

☩ Sebasti. Sapia.
a ¶ Scriptum est. Ex h̃ q ius scriptũ dicat certius inserunt duo. primo positioni iuris scripti nõ est rñdẽdũ q: certũ. s3 positioni iuris nõ scripti de quo est ɔsuetudo non est rñd. q: non est certũ. ita Bar. in l. ij. in fi. ff. de ɔfes. Bar. post gl. in. l. p̱scriptiõe. C. si cõtra ius vel vti. publi. de quo p Lã. fran. de oria. in. c. qm̃ ɔ̃ falsa3. in v̓. sic. rñsiom. col. ij. de p̱ba. Scd̃o infert q si aliqs allegat statutũ non tenet illud p̱ducere q: certũ: sec[9] si allegat ɔsuetudinẽ. Bart. in. l. oẽs populi. in vl. col. ff. de iusti. ⁊ iur.
b ¶ Appellat. ad de late Aler. ɔsi. cxc. inci. eterni numinis. ij. li. Ber.

c ¶ De substãtia legis. Adde Jo. and. in rub. de cõstitu. ⁊ in. c. fi. j. de ɔsue. ⁊ ibi. d. Anto. in. v. col. Bar. ⁊ Raph. in. l. humanũ. C. de leg. et Ang. in. §. ex non scripto. isti. de iure na. ⁊ Bal. in. §. oẽs. instit. eod. tit. Jo. an. ⁊ Bal. in addi. Spec. in tit. de lega. in. §. finitur. ver. sed pone legat[9]. Jo. an. in c. j. de postu. p̱la. vj. Arch. in. c. primis. i. v. col. ij. q. j. Pe. de anc. in repe. c. canonũ. i. ix. charta. j̃. eo. facit qd̓ voluit Bal. in l. j. §. fi. C. de cad. tol. Alb. perga. in. j. parte statu. q. xiij. ⁊ in. l. de q bus. post gl. ff. de legi. ⁊ i. d. l. humanũ. ⁊ ibi Sali. per tert. ibi. ⁊ in. l. leges. C. e. idẽ Bal. i. d. l. de qb[9]. in. x. op. Ge. post Archi. in. c. lex. est p illũ. tex. j. dist. ⁊ in c. cõsuetudinis. p illũ tex. xj. dist. facit gl. in ver. interpretatus. in prin. i. c. j. de post. p̱la. ⁊ ibi p istu3 in. v. col. ⁊ pistũ in cle. dudũ. ad fi. de sepul. p Bal. i rub. qui feu. da. pos. et per Pet. de anc. in reg. nemo. ⁊ p Bar. in. d. l. de q bus. i. iiij. col. ⁊ faciunt plures tex. all̓. p Jo. an. in. d. reg. nemo ⁊ tert. i §. singulox. in v̓si. tũc. ⁊ in v̓si. scribi. insti. de re. diui. et in. §. cum itaq3. j. di. ⁊ cõis opi. est: qd̓ scriptura non sit de substãtia cõstitutionis. ⁊ plenius dixi hoc i lectu. mea. ¶ Adde tu do. de Ro. decisio. j. de cõsti. in nouis. Barto.
d ¶ Appellatiõe canonis. Adde bal. h. ⁊ Cal. in ti. de reg. ɔsi. xix. ici. abbas h3 priuilegiũ. et in titu. isto in ɔsi. xvj. inci. an canonis appellatiõe ⁊ prin. in. cl. j. d p̱uil. ⁊ ibi Car. p̱n. i. xxvj. q. ⁊ plene per Fe. hic. de hoc noĩe et alijs.

a ¶ De pragmatica sanctione. Adde aliã gl. cj. dist. c. j. in ver. per pragmaticum. ⁊ gl. xxv. q. ij. c. rescripta siue sint. in ver. pragmatice. C. de nouo codi. compo. in fi. ver. pragmaticam.

b ¶ Omnem creaturam. Uide Bal. in. c. j. qui feu. dare pos. ⁊ Inn. in. c. ij. de transla. ⁊ pulchre per Feli. hic.

Sebast. Sapia.

in summa. ⁊ ibi ponitur differẽtia inter canonem: decretum: decretalem epistolã: dogma: sanctionẽ interdictũ: ⁊ mandatũ. ⁊ de pragmatica sanctione [a] quid sit: vide tex. cum glos. in. c. j. de re permu. Et scias q̄ omnis canon seu cõstitutio ecclesiastica potest vocari lex: nam lex est cõstitutio scripta j. dist. lex imo rectius canones appellantur leges ecclesiastice cõstitutiões q̄ iuris ciuilis proprie dicimus leges seculi: vnde dicitur ius ciuile quasi ius ciuium. xxxj. dist. nicena. iuncto. c. filius. j. de testa. ¶ † No. ij. q̄ cõstitutio canonis ligat omnem creaturam [b]. vnde dicit Inno. q̄ conditori canonis ⁊ vicario creatoris omnis creatura est subiecta: ⁊ licet nihil alleget potest tamẽ allegari illud euangelicũ: fiat vnum ouile ⁊ vnus pastor neminem Christus excipit ab hoc ouili ⁊ a subiectione vnici pastoris. ⁊ vide pulchre per Innocẽ. in. c. q̄ sup his. de voto. vbi ponit illam autoritatem: quodcũq; ligaueris ⁊ reliqua: ⁊ optime facit illa autoritas ad propositum nihil excepit: quia dixit quodcunq;. ¶ † No. etiam q̄ iudicia ecclesiastica sunt regulanda ꝑm canones: ⁊ non ꝑm leges. [c] per hunc tex. Guil. naso collegit arg. q̄ si de re ecclesiastica agitur etiam coram iudice seculari debet causa decidi ꝑm canones ⁊ non ꝑm leges. Et notanter dico decidi ⁊ non tractari: q2 quo ad preparatoria iudicij d3 semper seruari lex fori [d] vbi iudiciũ agitatur. vt bene tractatur in. c. quod clericis. de foro cõpet. et dic vt plene ibi tetigi. ¶ In glo. ij. ibi: abrogata [e]. dic idest sublata per aliam legem vel consuetudinem cõtrariam: ⁊ an omnes cõstitutiones possunt abrogari: vide quod plene dico in. c. nouit. de iudic. ¶ † In fin. gloss. aduerte esse duplex consilium [f] quoddam perfectionis. i. vt homines perfectiores reddant [g] iuxta illud euangelicum. si qs percusserit te in vna maxilla ⁊c. de isto consilio intellige glo. Non enim ligat contrauenientes ad peccatum etiam religiosos. de quibus dic vt in clementi. exiui. de verbo. significa. nisi ratione contemptus: quia tunc obligat ad mortale: vide bonam glossam. x. distinctio. quis. Idẽ dic vbi cõstitutio loquitur de honestate: quia tũc non obligat ad mortale: nec vt puto ad veniale. vide Inno. in. c. j. de vita ⁊ honestate clericorum. ⁊ vide bonum tex. iiij. distin. c. erit. ⁊ simil. Quoddam est consilium reuerentie ⁊ illud obligat. not. in. c. ad aures. de etate ⁊ qualitate. vide text. in clemen. j. de testi. vt dicitur consilium reuerentie quã do materia consilij ex se est necessitatiua: sed propter reuerentiam eius qui loquitur vtitur verbo consultatiuo ⁊ non preceptiuo. ¶ † In glo. in versic. ab omnibus. ibi: scilicet subditis [h]. vult ergo re

Marginal numbers: 2, 3, 4, 5.

c ¶ Et ꝑm leges. vide late p̄ Doc. post alios in. c. decernim9. j. de iu. ⁊ gl. i cle. dispẽdio sam. in ṽ. vsuris. de iudi. ⁊ ibi Jo. cal. in. q. incip. statuto ciuitatis. cy. Bar. ⁊ glos. in. l. j. C. de sum. tri. ⁊ in l. j. C. de emã. li. et in. l. j. C. q̄ sit lõ. cõsu. ⁊ Jo. de imo. i c. j. de pbat. ⁊ in. c. ad nr̄am. i gl. fi. j. de iureiur. ⁊ vide istũ i. c. qualiter. i ij. nota. j. de iudi. ¶ Addo tu paul. de ca. cõn. lxxv. in pma ipressiõe. et qñ canonib9 in iudicijs sit vtendũ. Spe. in ti. de dig. ⁊ aile. §. qnto. ver. sed nunquid in causa. Fran. de are. in consi. xxv. Ber.

d ¶ Lex fori. Uid gl. i cle. dispẽdio sam. ...

e ¶ Abrogata. Adde gl. in. c. nouit. ver. quicũq; valet. j. de iudi. ⁊ de differentia inter abrogare ⁊ derogare: vide glo. in. §. leges. iiij. dist. ⁊. ff. de ver. sig. l. derogatũ. no. in. c. fi. de cõsue. no. Jo. an. in. c. j. de verb. sig. super gl. vlti. li. vj. ⁊ vide gl. ⁊ Bar. in. l. j. in prin. ff. de conun. cum eman. lib. et Bal. in. l. j. in. ij. no. C. de lati. lib. tol. ibi: ⁊ est argumentum q̄ reuocatis statutis sunt reuocate oẽs reformatiões facte circa ipsa statuta. vt no. in. j. consti. C. ⁊ in. l. ij. C. de vete. iu. enu. vide doc. in. c. autoritate. de concess. prebẽ. li. vj. ⁊ aliquid per doc. in. c. quod dilecto. de consan. ⁊ affi. et glo. ij. q. vij. si quis. ⁊ gl. xj. q. j. quicunq;. Et conclusio est q̄ lex abrogata non debet allegari: imo vtens ea incurrit penam falsi: ꝑm gl. ⁊ Bar. in. l. fi. ff. de fal. Pe. de anc. consil. cccclxxxiij. inci. prima facie. in. j. colũ. Fallit primo nisi allegetur ratio: vt est gl. in. d. c. nouit. in ver. quicũq;. Fallit secundo quando non adducitur ad decisionem: ꝑm gl. ⁊ Bart. in. d. l. fi. ⁊ in. l. j. in fin. prin. de cõiun. cum emã. lib. ⁊ Gemi. in. c. frequens. in ver. illum. in fi. de resti. spo. in. vj. ⁊ in. c. autoritate. de concess. prebẽ. in vj. ad fi. Fallit tertio quando lex nõ est in totum abrogata que in parte non abrogata potest allegari: ꝑm Bal. in. l. j. in. iiij. co. C. de lati. li. tol. facit quod voluit Pau. de cast. in. l. j. de iusti. codi. cõfir. Fallit quarto quando lex abrogãs reprobaret per. c. cum omnes. j. e. ibi: ꝑm priorẽ consuetudinẽ. Fallit quinto quando lex abrogata trãsiuisset in priuilegium: ꝑm Inno. in. d. c. nouit. super ver. theodosius. ⁊ Jo. and. in tit. de censi. §. nunc dicendum. cum concor. Fallit sexto si lex abrogata est canonizata: ꝑm gl. in. c. in primis. i ver. l. cornelia. ij. q. quam sequit̄ Abb. in. c. j. de p̄sum. ⁊ Imo. in. c. ij. j. ti. j. dummodo sit canonizata p papam. ad hoc glo. in. c. j. in ver. tractatus. ⁊ ibi Geminia. in. iij. col. de reb. eccl. non alie. in. vj. Fallit septimo nisi esset decidendus casus preteritus ante legẽ abrogatam. ꝑm Bar. in. d. l. fi. de fal. ⁊ Bal. in. d. l. j. C. de iust. cod. cõfir. nisi lex noua dil poneret expresse, de p̄teritis: vt ibi. Fallit octauo si allegaretur ad corroborationem. l. noue. per. c. super eo. j. de cogni. spi. Fallit nono quando lex abrogata cõcordaret cum. l. noua. ꝑm Arch. in. c. fi. de of. leg. in. vj. Fallit decimo quando lex non est correcta in substantia sed solum in cortice. ꝑm Butri. in. d. c. qd̄ dilectio. per illum text. iuncto. c. non debet. eo. titu. Fallit vndecimo si allegaret̄ pars legis decise seu resecate solum ratione superfluitatis: ꝑm Gemi. in. c. si romanorum. xix. dist. allegãtem Arch. post glo. in. c. fi. de offi. dele. in. vj. Fallit duodecimo si allegaret̄ vt ostẽdatur de eius errore forte ne creditor noue legis incidat in errorem per quem lex fuit abrogata. probatur in. c. legimus. xxxvij. di. Fallit decimotertio si alleget̄ ad cognoscẽdũ mentẽ latoris legis abrogate. iuxta glo. in ver. valet in. d. c. nouit. ⁊ glo. j. in fi. in. d. c. quicũq;. xj. q. j. Fallit decimoquarto quando lex allegatur p non recognoscẽtem superiorem abrogatem legem: ꝑm Butriga. ⁊ Gemi. hic per tex. cum glos. fi. in. c. cum deuotissimam. xij. q. ij. Fallit decimoquinto si allegatur non vt obseruet̄ vel probetur: sed vt sciat quis eã confutaret: ꝑm Gemi. in. c. legitimis. el. ij. xxxvij. dist. vel vt plura sciamus secundũ Anani. in rub. de sortile. in. ij. colũ. ⁊ quod tactum fuit. s. q̄ põt allegari ratio legis abrogate. Fallit ẽt vbi etiã ratio esset sublata: ꝑm Butriga. Imol. ⁊ Geminia. hic. ⁊ Geminia. in. c. si romanorum xix. distin. ex quo infertur q̄ correcta lege non semper dicitur correcta eius ratio non sic ecõtrario: vt traditur in. d. c. nouit. ⁊ plene per Imol. in. c. post translationem. in. xix. col. de renun. ⁊ Salice. in aut. ingressi. in ij. col. C. de sacrosan. eccle. ⁊ est glo. in. l. j. in ver. prouidentia. ff. de auto. tuto. Et tex. optimus in ca. miramur. iuncto ca. a multis. de eta. et qualit. ¶ Adde tu que sit pena allegantis legẽ abrogatã vel falsã vl̄ iudicis ad hoc auxiliũ p̄bentis: Specu. in titu. de aduoca. §. vj. ver. itẽ si aduocatus. an sublata reformatiõe videatur sublatũ statutũ: vide Pau. de ca. cõsi. cclxx. ⁊ an correcta lege sit correcta ratio: vide Pau. de ca. cõsi. cclxxv. Bernard. Anto. Francis. ¶ Adde ad p̄dicta qd̄ lex correcta ⁊ abrogata dicit̄ esse falsa ⁊ allegari nõ põt: vt voluit Bal. in. l. fi. in. v. col. C. de edi. diui. adria. tollen. tamẽ illius ratio bene potest allegari: vt voluit glo. ⁊ Innoc. in. c. nouit. de iudic. vtrum autem correcta ratione legis dicatur esse correcta lex: vide Bal. in. l. j. C. qui admit. gl. ⁊ Bar. in. l. j. de leg. tut. post Jaco. butr. in. l. ij. de condi. ob cau. ⁊ vide Jo. de imo. in. l. ij. in fine. ff. de dona. ⁊ Alexan. in. l. quodcunq;. in princ. de verb. oblig. vbi dicunt q̄ sic. sed Jo. and. tenet cõtrarium. c. post translationem. de renun. de quo vide per Roma. in singul. suis per alphabetum in versi. ratio. in ver. quero nunquid. Et an correctio legis vel statuti in vna persona extendatur in aliam personã correlatiuam: vt puta si statutum vel lex loquatur de viro ⁊ corrigatur in viro: an censeatur correctum etiam in vxore: vide Bar. ⁊ Bal. in. l. fin. in prin. C. de indi. vidui. tollen. Et vtrum pena imposita contrahenti cũ moniali videatur etiam imposita ipsi moniali: vide gl. ⁊ do. Car. in clemen. j. de consang. ⁊ affi. Et adde q̄ allegans legem correctam clausam in corpore iuris: licet puniatur: non tamen punit̄ de falso: sed allegans legem correctam non clausam in corpore iuris bene punitur de falso: vt declarat Bar. in. l. j. in prin. de coniun. cum eman. lib. ⁊ probatur in. c. de autoritate. de priui. in. vj. ⁊ habetur per Bar. in. l. fi. ff. de fal. ⁊ in. l. omnes populi. in fin. ff. de iusti. ⁊ iure. Et adde q̄ lex correcta põt allegari in argumentum per habentem potestatem legis condende. vt in. c. volumus. ⁊ in. c. quecunq;. xj. q. j. ⁊ per Alexan. in. d. l. fi. de falsis. in apostillis.

f ¶ Duplex consilium. Adde istum in. c. j. in. iiij. col. de vita ⁊ hone. cleri. ⁊ Feli. hic. ⁊ de consilio reuerentie: vide tex. cum gl. in clemen. de testi. ⁊ glo. fi. iuncto tex. in. c. ad aures. de eta. ⁊ quali. ⁊ gl. in ver. humiliter. in c. testamentum. vj. dist. ⁊ gloss. in. c. mattheus. in ver. consulis. de simo. et Gemina. post archidia. in. §. hoc ⁊ si legibus. iiij. dist. ⁊ in. d. c. testamẽtum. versi. fi. ⁊ in. c. sponsus. xxiij. dist. ⁊ in. c. generali. in penul. col. de electio. in. vj. ⁊ istum in. c. ad apostolicam. in. iij. col. de regu. ⁊ Imo. in. c. cũ contingat. in. vij. col. de iureiurando. in repet. Butriga. Imo. in. c. dilectus. el. ij. de preben. ⁊ Bar. in. l. pater. §. iulianus. ff. de leg. iij. Et lex cõsilij dicitur que consulit ⁊ non astringit regulariter. Fallit in tribus casibus de quibus hic per Moder. Consilium reuerentie dicitur quã do materia est necessaria sed propter reuerentiam eius qui loquitur vtitur lex verbo consultiuo: secundum doc. hic. Consiliũ perfectionis dicitur quo homines perfectiores redduntur ⁊ qñ alias permissum est alicui resistere actui: sed lex consulit vt assistat vt magis deo placeat vt no. glo. in. c. solite. in ver. propter deum. de maio. ⁊ obedien. vt illud. si quis te percusserit ⁊c.

g Sebasti. Sapia. ¶ Reddantur. Uide Bart. in. l. creditores. col. j. in fi. in repeti. C. de pig. ⁊ ibi al ij. dixi ad propositum.

h ¶ Scilicet subditis. Nota ex text. iuncta glo. q̄ dictio vniuersalis restringitur. adde glo. j. q. vij. si quis omnem. ⁊ glo. exponit. i. aliquam de omnibus. ⁊ gl. in. c. si quis voluntate. in versi. semper. ⁊ glo. exponit idest boris statutis. l. distin. ⁊ glo. j. in. c. sacrosancte. xxij. distin. ⁊ gloss. xxxvj. distin. in. c. si quis vult. in ver. indefinenter. ⁊ glos. in. l. inter omnes. ff. qui satisdare cogantur. ⁊ ibi Angel. post alios. q̄ si testis interrogatur de

tanta scietie dixit ꝙ audiuit dici ab oibus hominibus ciuitatis non incurrit periuriũ: neq̃ incidit in falsum: q̄ subaudit̃ de loquentibus de materia. ⁊ gl. in. c. si vo. el. ij. in ver. omnes leges. sc3 de hac materia loquẽtes. de sen. excõ. ⁊ in. c. omnes leges. j. dist. ⁊ ibi plene per Moder. ⁊ per Bar. ⁊ plene Moder. in. l. j. in. §. nũtiatio post Jac. de are. in ver. venio ad q̃dã dicta Jac. de are. ⁊ videt̃ ꝙ ista gñalitas restringat̃ ad dies idoneos: dũ dicit oib⁹ ⁊c. ⁊ glo. ij. ⁊ ibi doct. in. l. j. in ver. vnusquisq̃. ⁊ gl. exponit scil3 habilis. C. de sacrosan. eccle. ⁊ eodẽ modo si instr̃m dicit qd̃ abbas de ɔsensu oĩm fratrũ sic fecit nõ reddit̃ falsum: l3 quidã fuerint absentes: si oẽs p̃sentes ɔsenserint: s3 Gui. in d. hoc tñ Ang. in. d. l. inter oẽs. t3 contra p. l. ij. ff. de albo scri. Moder. ibi reprehendunt Ang. q̄ in. d. l. ij. hoc nõ probat̃. ⁊ hanc opi. Gui. cõtra Ange. tenent Pet. de anc. Fulgo. Pau. de cast. Cy. ⁊ Bar. ibi ⁊ vide Bal. in. l. j. in. iij. q. C. de test. ⁊ in. l. j. C. communia de leg. facit ꝙ voluit Bar. in. l. si quis ita. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ ꝙ not. doct. in proemio Gregorii. ⁊ in. l. j. ff. sol. mat. cum alijs concordan.

¶ Adde tu late Jo. mo. i reg. in gñali. de reg. iu. Ang. ɔsi. clxxvij. Rapha. cõsi. lxviij. ⁊. cxxvj. Fulg. cõsi. liiij. ⁊. cxxxij. Roma. cõsil. clxxx. Ber.

a ¶ Ligare. Adde ꝙ statutũ liget statuẽtes: Roma. cõsi. cccclxix. Ber.

b ¶ Non ligantur. Adde ꝙ legitur ⁊ not. in. c. de infidelibus. de consan. ⁊ affi. ⁊ in. c. fi. qui fi. sint legi. ⁊ in. c. fi. cum glo. de diuor. Ratio est: quia de his qui foris sunt nihil ad nos. c. multi. ij. q. j. hinc est ꝙ in successionibus vtuntur lege veteris testamenti. vt per Cald. in tit. de test. consi. xxx. ⁊ Floria. de sancto Petro in. l. maximũ vitium. C. de lib. prete. vbi sic refert fuisse consultum in hereditate. xxx. milium ducatorũ iudei. ad hoc vide Calde. in tit. de consti. consi. ciij. inci. visa quadam scriptura. ⁊ Roma. consi. cliiij. inci. in christi ⁊c. p̃missum laudũ in fi. ⁊ idem de cathecumino sentit Gemi. in. c. audite. in. ij. not. xxxiiij. dist. Excipiuntur certi casus. ⁊ primo tres positi per Domini. in. d. c. multi. in. iiij. col. cuius dictis adde gl. sing. in. c. constituit. xvij. q. iiij. Quartus casus est qñ delinquunt cõtra legem suam veteris testamẽti: quia canonica punit eos. vt per Jo. an. in. c. quod super his. de voto. ⁊ Pet. de anc. in repet. regule ea que. in. ix. charta. in versi. sexto quero de reg. iur. lib. vj. in suo consi. xv. inci. in christi nomine amen. spiritualis iudex in p̃uincia Romandio. Quintus casus est qñ delinquũt in opprobriũ christiane religionis. vt in glo. c. sepe. xxviij. q. j. ⁊ vide Oldr. consi. xxxvj. incip. infra scripti sunt articuli. vbi consuluit quod inquisitor heretice prauitatis potest procedere contra iudeos facientes aliquid in vituperium Christi: puta quia in parasceue crucifigunt agnum siue ouem: in crucẽ conspuunt ⁊ pedibus conculcant. ⁊ etiã potest procedere contra iudeum qui christianum negantem fidem ⁊ condescendentem ad sectam iudeorum recipit ⁊ occultat. Et qualiter puniatur iudeus cognoscens christianam vide Oldra. consili. cccxxxiij. incip. qualiter puniatur iudeus vbi concludit quod debet puniri extraordinarie: tamen illi iudeo pro quo consuluit fuerunt incisa virilia: sed pro questione Oldr. pondera tex. non alle. hic per Moder. in. c. reos sanguinis. xxiij. q. v. ibi: iudeu3 cum madianita coeuntẽ gladio transfixit. Regulariter tamẽ subijciũtur legibus ciuilibus. vt p gl. ij. in. c. ius quiritum. j. dis. ⁊ in. l. nemo. et in. l. iudei. qd̃ limita: nisi lex eorũ repugnet legi ciuili: faciat illud legẽ habemus. ⁊ de alijs casibus vide Domini. in. c. nulli. liiij. dist. ⁊ aliquid in. c. in p̃senti. ea. dist. ⁊ Archi. in. c. si quis suadente. xvij. q. iiij.

¶ Adde tu Pau. de ca. ɔsi. xl. licet Ang. cõsi. xciiij. videatur sentire ꝙ iudeus teneatur ad obseruãtiã iuramẽti. ⁊ idẽ videt̃ sensisse Barb. cõsi. xv. ⁊ vide Cal. cõsi. ij. de iudeis. de eo qui dixit pape: te vẽga el verme cane. per quẽ debet puniri. ⁊ dicit Pe. de anc. ɔsi. cclxxiij. ꝙ stante statuto ꝙ nullus eligat̃ ad officiũ nisi sit deuotus ⁊ fidelis eccl̃ie Romane: ꝙ posset eligi iudeus nisi rõne secte reprobaretur: q̄ iudei dicũtur deuoti ⁊ fideles ecclesie militantis ex quo illos tolerat. Ber.

Ant. Frã. ¶ Circa istam materiã iudeorũ: adde ꝙ licet eorũ cura non pertineat ad christianos: quia de his qui foris sunt nihil ad nos. vt in. c. gaudemus. de diuor. ⁊ in. c. qui syncera. xlv. dist. tamẽ illud est verũ: ⁊ procedit quo ad penam spiritualem: non quo ad aliam. vt est gloss. c. sepe. xviij. q. j. ⁊. xviij. q. iiij. in. c. constituit. ⁊ vide per do. Card. in cle. j. in. §. j. de vsu. ⁊ per eundẽ Cardi. in cle. j. in. j. opp. de testi. ⁊ in cle. ij. in. j. col. de re iu. vbi ponit quomodo iudei subsint pape. Et adde ꝙ iudei cum christianis cohabitare non possunt. c. ad hec omnibus. de iudeis ⁊. xxviij. q. j. in. c. sepe. ⁊ seq. est, tamen verum ꝙ iudei licet in testimonium fidei possint in locis christianorum teneri ⁊ debeant ex quadã humanitate foueri. vt in. c. iudei de iude. tamẽ possunt sine pctõ expelli de regno vel de ciuitatibus p regẽ vel p superiorẽ: vt voluit Oldra. consi. suo. lxxxvij. vbi etiã dicit eis posse auferri bona: ⁊ ꝙ papa p̃cipue hoc põt facere: sed nõ debet, si inde posset oriri scãdalũ si l'bñ viuunt s̃m legẽ mosaicã: vt p eundẽ Old. in ɔsil. lxiiij. ⁊ in suo cõ. vlti.

Et adde ꝙ iudei in successionibus debẽt seruare legẽ mosaicã: s̃m Jo. Cald. in cõsi. xxx. sub rub. de test. ⁊ per Alex. in. l. j. in. xij. col. si cer. peta. Et adde ꝙ q̃uis iudei per baptismũ liberãtur a patria potestate. vt i. c. iudeorum. xxviij. q. j. in gl. j. ⁊ in. c. iudei. de iude. ⁊ not. doc. Moder. in. l. deo nobis. §. his ita. C. de epis. ⁊ cleri. tamẽ iudeus baptizatus succedit patri iudeo vt per gl. in. d. c. iudeorum. xxviij. q. j. ⁊ not. in. d. c. iudei. Tamen aduertendum: q̄ iudeus tanq̃ seruus christianorũ nõ habet potestatem in filios: quinimo princeps põt auferre filios paruulos eis ad baptizãdum: dũmodo nõ faciat causa cogẽdi patrẽ ad baptismũ: s̃m Archi. in. d. c. qui syncera. sed ɔtrium tenet Car. in cle. j. de iud. per gl. in. d. c. iudeorũ. de quo habetur per Alexã. in. l. ij. de his qui sunt sui vel alie. iur. post Bal. ⁊ per Roma. in. l. multũ. ff. de ver. ob. ⁊ habetur etiã p Alex. post Bar. in. l. apud iulianũ. in. §. j. ff. de leg. j. vbi dicunt ꝙ habeat filios in potestate. Et adde ꝙ iudeus cogitur alere filiũ etiam factũ christianũ. vt no. voluit Bald. in. l. neq3 mater. C. de iur. dot. ⁊ pro hoc facit quia iudeus baptizatus nõ perdit ius agnationis. ⁊ ideo succederet attinẽtibus iudeis vt plene per do. Abb. ⁊ alios post eũ in all. c. iudei. de iude. nec iudei baptizati debẽt dimittere bona sua nisi quesita ex vsuris. vt est gl. in. c. iudei quorũ. de cõsec. di. iiij. ⁊ habetur p Alex. in consi. lxxxv. in. iiij. parte consiliorũ. Et adde etiã ꝙ iudei viuũt ⁊ ligãtur iure cõi. l. iudei. ⁊. l. nemo iudeorũ. ⁊. l. nemo exterus. ⁊. l. quicunq̃. C. de iude. ⁊ habet̃ p Jo. an. in preall. c. gaudemus. de diuor. Et adde ẽt ꝙ iudeus per baptismũ nõ liberatur a pena temporali: ⁊ ideo nõ euitat penã mortis l3 velit baptizari post delictũ. vt voluit gl. ⁊ do. Ab. i. c. gaudemus. de diuor. ⁊ facit tex. in. c. deinde. xxvij. di. in fi. ⁊ iudeus confugiens ad ecclesiã si hoc simulate facit, non gaudet immunitate: licet alias secus. vt in. l. j. ⁊ ibi per doc. C. de his qui ad eccle. confu. ⁊ p And. sicu. in. c. inter alia. de immu. eccle.

c Sebast. Sapia. ¶ Canonib⁹. Adde ꝙ s̃m. d. Ant. in. c. quãto. in. ij. no. j. de vsuc. dispositio etiã cõciliaris nõ ɔprehẽdit iudeos. ꝙ declara vt p Are. in cõsi. clviij. ⁊ p se. ⁊ p Soci. i cõsi. cxix. p̃supponit̃. in. iiij. pt.

d Sebast. Sapia. ¶ Et papã. Hic q̃rit̃ an ɔstitutio pape liget cardinales: aliq̃ tenẽt ꝙ nõ. vt Pe. de anc. in ɔsi. ccxcvj. p clariori euidẽtia ⁊ in cõs. ccxcviij. efficacib⁹. And. sic. i cõsi. xxiij. scripsit pp̃heta. in. j. vo. Sed ɔtriũ t3 Arch. i. c. nemo deinceps. de elec. i. vj. Gemi. in. c. j. de schisma. i. vj. s3 distinguit. d. Abb. i cle. j. d̃ exc. pla. Ro. i ɔs. ccccxcviij. i casu.

e ¶ Liget in foro anime. Adde Pe. de anc. consi. xxj. inci. videt̃ prima facie: ⁊ in repe. c. si p̃pter tua debita. in. viij. col. ver. ex predictis distingue an lex canonica. de rescri. in. vj. Bal. in. c. in omni post prin. de testi. glo. j. ibi iure poli ⁊ ibi Bal. ⁊ alios in. c. que in ecclesiarum. j. e. Cal. in ti. de cõsti. cõsi. xx. inci. an si statutum ciuitatis. ⁊ in disputa. sua inci. vsurarius emit Butri. Abba. ⁊ alios. in. c. quia pleriq̃. de immuni. eccle. Abb. in. c. j. in fi. de restitutio. in integ. summam Pisanã in versi. lex. §. vtrum legis humane. Jo. de imo. in. c. cũ contingat. in. xiiij. charta. j. de iureiur. Ludo. de ro. in. l. is cui. in vlti. col. ff. de verb. obliga. vbi nititur probare ꝙ lex ciuilis non obligat ad peccatũ. sed rationes sue p̃cedũt solũ vbi lex non est iusta vel repugnat legi diuine vel canonice. Notabis tamen ꝙ vbi lex nutrit peccatũ est ipso iure nulla: s̃m Abb. istũ in. c. fi. in. iiij. col. j. de prescri. nec est opus irritatiõe. ¶ Adde tu cũ cõcor. all. Pet. de ancha. consi. xxj. ꝙ forte non inuenies: quare vide in consi. ccccxij. ⁊ ibi Fede. consi. xxj. quem forte voluit allegare. Ber.

stringere tex. ad subditos vt canon solos subditos coerceat. Innocẽ. hic improbat hanc expositionem: quia omnis creatura subdita est pape. vt s. dixi. sed Hostien. saluat. nam ipse papa qui cõdidit constitutiones ⁊ successores non ligantur quia nemo potest seipsum ligare[a] vel soluere. vt. l. penulti. ff. de arbi. ⁊ in. c. fin. de peni. ⁊ remis. Item non ligantur successores, quia par in parem ⁊c. in. c. innotuit. de elect. ⁊ in. l. ille a quo. §. tempestiuum. ff. ad treb. ⁊ vide bonam gl. iuncto text. xij. q. ij. non liceat pape. Item s̃m eum potest procedere hec restrictio quo ad infideles qui non ligantur[b] canonibus[c] saltem in spiritualibus, vt in ca. gaudemus de diuor. In temporalibus subijciuntur principi. vt in. l. iudei. C. de iudeis. nisi in casibus in quibus infideles laici subijciuntur ecclesijs. ⁊ de his vide pulchre per Inno. in. c. quod super his. de voto. 6 † ⁊ quatenus glo. excipit imperatorem ⁊ papam[d] intellige de imperatore respectu suarum legum: nam canonibus astringitur in cõcernentibus animam. xcvj. distin. c. duo sunt. et in. c. si imperator. ⁊ in. c. omnes. de maio. ⁊ obedi.

7 In † tẽporalibus vero vide glo. no. in. c. quoniam. x. dist. vbi dicitur qd̃ ab imperatore nõ appellat̃ ad papam. Puto istud verũ nisi ratione peccati contra iustitiam denegatam adiretur papa contra imperatorem. argu. opti. in. c. nouit. de iudi. et vide ꝙ ibi dixi. vnde imperator ligatur iure naturali ⁊ obligatur ex contractu inito cum subdito. vt in. c. j. de prob. nec potest tollere ea que sunt iuris naturalis. vt in cle. pastoralis. de re iudi. insti. tu. de legi. agna. tute. in fin. Et idem dicit in papa maxime in his que sunt iuris diuini. vnde si iurat obligatur deo nec sine causa potest seipsum absoluere vel absolui facere cum aliũ sine causa absoluere non posset. vt not. gl. in. c. quanto. de iureiuran. Inno. in. c. cum inter. de renuntia. 8 † An autem greci teneantur ad obseruationem canonu3. vide glo. xx. dist. de libellis. in fin. Et an lex imperatoris coerceat nõ obedientes ei de facto. vide p Cy. ⁊ Bal. in. l. cũctos populos. in prin. C. de sum. trini. 9 ¶ Sed q̃ro † an lex positiua siue ecclesiastica siue ciuilis liget in foro anime[e]. vide p Cal. s. in proe. ⁊ per bea. Tho. in. ij. parte. q. xcvj. arti. vj.

per Jo. an.

per Jo.an.in.c.quanqȝ.de vsur.li.vj. Communis ꝯclusio:videtur ꝙ aut lex distinguit inter vtrūqȝ forum.⁊ casus est clarus exemplum in cap. tua de sponsa. Aut nō distinguit:nec subest causa distinguendi:tunc si non est peccati nutritiua est seruanda etiam in foro anime:nā ex quo lex est iusta autoritate dei est edita:⁊ ipse deus videt. edidisse ꝑ suos ministros.viij.dist.quo iure.⁊ Prouerbioꝝ viij.per me reges regnant ⁊ legum conditores iusta decernunt. Hoc idem videtur sensisse Inn. in c.quia pleriqȝ.in fi.de immuni.ecclesia. si autē lex esset iniusta:tunc non est seruanda in foro penitētiali:⁊ potest esse iniusta ex fine:quia non tendit in vtilitatem communem si princeps eam edidit ꝓpter suam vtilitatem.vt.iiij.dist.erit autem lex[a]. Item potest esse iniusta ex autoritate quia excedit potestatem condentis.facit.c.vt animaruȝ.de consti.lib.vj.⁊ l.fi.ff.de iurisd.omnium iudi.vel ex forma quia non distribuit eque onera subditis sicut debet facere bonus paterfamilias.⁊ hec sunt verba beati Tho. ¶ Dicit tñ ꝙ propter scandalum euitandū ⁊ turbationē debet illa lex seruari[b] quia ratione scandali euitandi debet quis cōcedere de

c iure suo[c]. vt in.c.ij.de no.oper.nun.⁊ c.nihil. de ꝑscrip.⁊ ad hoc adde dicit Bar.in.l. vectigalia.ff.
d de publi.vbi dicitur ꝙ licite fraudat̄ gabella[d] q̄
10 licite non est imposita. † Item addo ad predicta aliam theoricam ꝙ vbi lex positiua fundatur super presumptione ⁊ certum est presumptionē illā non esse veram non tenet̄ quis in foro anime illaȝ seruare.pone exemplū in.c.is qui fideȝ.⁊ quod ibi dixi de spon.sic intelligit Inn.in.c.quia pleriqȝ in fin. de immu.eccle.facit.c.veritate.viij.dist.item addo glos.not.quam nescio alibi.xij.q.ij.fraterni-
e tas[e].in glo.fi.in fi.vbi dicit ꝙ pena imposita per legem positiuam non est seruanda in foro anime seu penitentie:sed satis est ꝙ sacerdos imponat penitentiā pro delicto:⁊ duplex illius dicti potest esse ratio. Prima:quia pena imponitur per iudicem in foro contentioso.xiij.q.ij.§.in hoc. Secunda ratio:quia pena imponitur vt ceteri metū habeant:⁊ vt multis crassantibus locus sit exemplo l.aut facta.in fine.ff.de penis.que ratio cessat in foro anime:quia imponitur penitentia ibi quia lesit deum.
11 † Hinc singulariter[f] dicit Innocen.in capitu.sicut dignum. de homici. quod si quis infert

a ¶ Erit autem lex. Adde quando institutio dicatur contra ius. Cal. consi.v.de constitu.Ber.

b Zacharias. ¶ Debet illa lex seruari. Adde Moder.in.c.ij.de ꝑscri. xxxiij.speciali.vbi cōcludunt ꝙ lex etiā iniusta debet seruari in foro cōscientie qñ est timor scandali.idem no.Jmo.in proe.decre.in fi.princ.Et ratio huiusdicti est quia in foro conscientie veritas attendit̄.vt not. Inno.i.c.pleriqȝ.de immu.eccl.vbi aspotius ꝙ scandalū attendi:dȝ nā vtilius scandalū nasci permittitur ꝙ qd veritas relinquat̄:ergo videt̄ legem iniustā rōne scandali debere obseruari.

c ¶ De iure suo. Adde ꝓ hoc qd dicit Romā.in singu.suis.circa fin. ꝙ si ex ꝑsona epi imminet scādalū ciuitati vel eccl'ie pōt cogi eṗs ad hoc renūtiandū dȝ tñ sibi dari cambiū. alle.singulare dictum Inn.in.c.cum pridem.de renun.Ber.

d ¶ Gabella. Adde istū.š.in proe.rex pacificus.in.iij.col. Host.⁊ alios in c.innouamus.de cēsi.Bal.in.l.ij.C.de iu.ann.aure.⁊ in rub.ff.de re.diui. in.ix.col.⁊ in.l.veluti.ff.de iust.⁊ iur.⁊ in.l.cum proponas.C.de nau.feno.in rub.de consue.ad fi.⁊ in rub.C.de fi.instr.in.ix.col.⁊ Pe.de an.in reg.possessor.in.xxvij.col.ver.quarto queritur.de reg.iu.lib.vj.facit ꝙ voluit Hos.in sum.de cēsi.§.ex quibus.ver.sed qd si mercatores.plene ꝑ Firmi.seu Bertachi.in trac.suo de gabel.in.ix.parte principali.ibi: nono principaliter ⁊ vltimo.Bal.in.c.j.in.j.col.in tit.q̄ sint rega.in vsi.feu.Bal.in.l.j.in prin.C.de cad.tol.⁊ Bald.in.l.j.in.ij.co.ff.de re.diui.et Abb.in.d.c.innouamus.⁊ vide Firmi.i reper.in v̄.gabellarū fraudes. Bal.in.d.c.ꝙꝙ.de cēsi.in vlt.⁊ in.l.ij.C.de vec.⁊ in.l.iubemus nullā.C. de sacros.ecc.Jo.an.in.c.eos de immu.eccle.in nouel.lib.vj.

¶ Adde intelligendum vt ibi intelligit Bar.quod forenses non tenē-tur deo nec mundo : sed ciues sic:quia possunt suis rebus ponere gabellas.

zacharias. ¶ Adde Hos.in.c.innouamus.j.de censi.⁊ doc.in.c.super quibusdā.de ver.sig.Idē erit si dicta gabella sit nimis barbarica:vt si soluatur vltra tertiā octaue partis.ita no.Bal.i ru.ff.de re.di.in.ix.co. per.l.fin.C.de vec.no.idē Bal.in.l.ij.C.de iur.aur.anu. Potes addere ⁊ tertiū casum:scȝ qñ cessat causa licita ab initio illius impositionis:vt puta si pro refectione pontis quem aqua secū trahēs precipitauit:illo refecto poterit licite fraudari gabella si petatur.ita no.Host.in sum. de censi.§.ex quibus.ver.sed quid si mercatores.⁊ Bal.in.l.veluti.ff.de iust.⁊ iur.⁊ in rub.C.de fi.instr.in.xj.col.⁊ in.l.cum proponas.C.de nau. feno.not.Abb.š.in proe.rex pacificus.iiij.col.nu.5.ver.⁊ ex hoc habes ⁊ ibi in addi.⁊ per Pet.de anch.in reg.possessor.xxvij.col.ver.quarto queritur ⁊c.⁊ his potest addere Iac.rebuf.in.l.apparitores.nu.1.⁊ qd ibi additur.C.de exac.trib.lib.x.

Ant.Fran. ¶ Utrū sit licitū fraudare gabellā sine peccato.vide Bar. in.l.j.ff.de legi.⁊ in.l.vectigalia.ff.de pub.⁊ in.l.fi.in.§.diuus.eo.titu.per Bal.in.l.veluti.ff.de iust.⁊ iur.⁊ ꝑ Inn.⁊ doc.in.c.quia pleriqȝ.de immu. eccl.⁊ ꝑ Arch.xxiij.q.iij.in.c.si qs romipetas.Et adde ꝙ gabella nō est licita nec solui dȝ de his rebus quas qs portat ꝓ comedēdo vel cā victus quotidiani.vt tenet gl.in cle.presenti.de censi.⁊ est tex.in.l.iij. ff. nau.cau.stabu.⁊ est tex.in.l.vniuersi.C.de vecti.Et adde etiā ꝙ gabella nō dȝ solui de cōtractu inutili siue inualido.vt no.voluit Sali.in.l. j.C.de eunu.Et an res cōfiscate ꝓpter gabellā non solutā possint licite emi sine peccato.vide Jo.an.in.c.eos.de immu.eccl.li.vj.⁊ Bal.in.l.iubemus.C.de sacrosan.ecc.vbi dicūt ꝙ nō.Et q possint iponere nouas gabellas siue noua pedagia ⁊ noua onera.no.in.d.c.si qs romipetas. ⁊ in.c.innouamus.de cēsi.⁊ vide gl.in cle.dudū.de iud.⁊ in.l.j.⁊ ꝑ totū. C.no.vecti.⁊.d.Car.i cle.si.de cēsi.Et vtrū ius exigēdi vectigalia ⁊ illa imponēdi possint ꝯsuetudine induci vel ꝑscribi.habet̄ ꝑ Cy.⁊ Bar.in l.fi.C.de vec.vbi dicūt ꝙ sic:si ꝯsuetudo sit tanti tpis cuius initij memoria nō existat.pro quo est tex.in.c.sup quibusdā.de v̄.sig.⁊ habet̄ ꝑ Cy. C.no.vec.⁊ habetur in.l.si publicanus.in.§.fi.⁊ in.l.licitatio.in.§.earuȝ. ff.de pub.⁊ in.l.vsum aque.C.de aqueduc.li.xj.Et adde ꝙ gabella ad hoc vt sit licita dȝ esse equa ⁊ par inter oēs ꝑsonas:vt in.l.pe.C.de vec. nec potest excedere octauaȝ partem valoris rei pro qua gabella solui debet.vt in.l.ex prestatione.C.de vec.Et an miles excusetur a gabella. no.gl.in.l.si publicanus.prealle.que dicit ꝙ nō:nisi pro rebus deputatis ad exercitū.vt in.l.licitatio.in.§.res exercitui.ff.de pub.Et vlterius adde ꝙ exigentes gabellas de rebus ecclesiarū ⁊ clericoꝝ incurrūt penas.de quibus.in.c.ꝙꝙ.de censi.libro.vj.⁊ in cle.presenti. eodem titu. vbi glos.dicit qd ꝓpter hoc forte tota Italia est interdicta quod est valde ptimescendū.⁊ est mēti tenēda gl.multū not. in.d.l. si publicanus.ff.de public. que enumerat casus in quibus de his que vehūtur nō debet solui gabella.de quo etiā per gloss.in.l. vectigalia. in.§.j.ff. de publi. Et que sint necessaria ad h vt vectigal possit imponi:habet̄ per gl.mag. in.l. l.munus.ff.de ver. sig.⁊ ꝑ Bart.in.l. fraudati.al's si publi.ff.de publica.

e ¶ Fraternitas. Adde istum in.c.suam de penis vbi alleg.illam glo.et in.c.cū causam.de testi.in.vj.col.⁊ in.c.si egressus.de iniu.⁊ in proemio huius lib.in ver.rex pacificus.⁊ in.c.dilecti.in.vj.col.j.de arbi.⁊ in.c.fi. vlti.col.de prescrip.⁊ in.c.fi.vlti.col.j.de sepul. ⁊ in. c. audiuimus.de simo.⁊ in.c.raynaldus.de testi.⁊ in.c.quia pleriqȝ.de immu.eccl. Roma.in repe.rub.ff.de arbi.in fi.verbis.istum in rubri.de app.in fine.⁊ in.c. tua. de vsur.in fi.Bal.in.l.post desertionem.C.de fur. Ro.in ru.ff.de acquirere.Bal.in aut.ad hec.in.vj.colū.C.de vsu.⁊ in.l.iubemus.§.sane.C. de sacrosan.eccle.⁊ in.l.id quod pauperibus.in.ix.q.C.de episco. ⁊ cle. ⁊ in.l.quibus diebus.§.dominus.ff.de condi.⁊ demonst.⁊ in.l.j. in fi.C. de vectiga.⁊ Pet.de anc.in.c.si propter.de rescri.in.vj.post prin.⁊ in.c. j.de constitu.eodē.lib.quod iura inducta ad vindictam cessant in foro conscientie.⁊ idem Pet.de anc.consi.xlij.incip.pro clariori.do.Anto. consi.xlix.incip.casus quod non debet prelatus priuare emphiteotam eo iure quesito quando statim reuocauit alienationem : ⁊ pulchre per illam gl.dicit Butriga.in.c.j.in.iij.col.de dolo ⁊ contu. ꝙ pena.l.si qs in tantam.C.vnde vi.cesset in foro conscientie.⁊ Bal.in.c.sicut el.ij.de iureiuran.Butri.in.c.quia pleriqȝ.de immu.ecc. Bal.in extractis glo. decreti dicit penas dupli vel quadrupli ob furtum a iure ciuili inductas iure canonico minime peti posse.⁊ glo.in.d.c.fraternitas. Limita primo nisi imponeret penam ipso facto secundum.istum hic. Limita secundo nisi reus esset condemnatus de delicto:quia tenetur in consciētia soluere condemnationem:secundum Bal.in.d.l.id quod pauperibus.in.ix.q. Limita tertio vt non procedat quando pena non descēdit a lege sed ex partium conuentione:quia tunc pars ex arbitrio magis libero ⁊ spontaneo se obligat:ideo tenetur soluere in foro conscientie: secundum Pet.de anch in dicta reg.possessor. Limita quarto nisi pena legalis esset subrogata loco inestimabilis ⁊ impossibilis restitutionis:puta pro membro vel debilitato vel truncato:quia cum illud ablatū restitui non possit effectualiter ipsa pena subrogatur loco eius ablati:vnde sicut absolutio impeditur non restituēdo ablatum:ita nō restituendo subrogatum loco illius:scdm Pe.de ancha.in reg.peccatū. in.xxiij.colum.in versi.sed dubium remanet.de reg.iur.lib.vj. Limita quinto vt habeat locum in solutione pene que sit pena ex parte vtriusqȝ ⁊ pena conferens lucrum damnum passo : sed si esset pena ex parte soluentis:sed non ex parte recipientis:puta in satisfaciendo damnuȝ passo sine lucro damnificantis:secundum Geminia.propter gl.fi.ibi in.c.commissa.§.fi.de elec.in.vj.quod intellige nisi damnum esset datū ex culpa leui vel leuissima.iuxta not. per Innocen.in.c. sicut dignum. de homicid.lib.vj. Contra illam glos.in.c.fraternitas.que hic allegatur ⁊ tenetur.tenui.š.in proemio.in ver.rex pacificus. super apostillis in versi.glo.singu. ¶ Adde tu Mathesila.notabilibus suis vbi idem dicit in.ij.folio.⁊ in.iiij.folio.vbi dicit ꝙ si per ecclesiam sit impositum aliquid faciendum sub pena duorum dierum ieiunij quod illud nō faciens non incurrit peccatum mortale.alleg.Pet.de ancha.consi.xlij. ego habeo consil.cxvij.Et quando ecclesia possit exigere penam.vide Ange. consi.xliij.in fine. Et que pene exigi possunt vide late Ro.ꝯsi. cccccx.Bernar.

f Sebast. Sapia. ¶ Singulariter. Uide Corse.in sing.suis in ver. forum conscientie.Bartho.Veron.in consil.lxx.circa primum colu.ij.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Commissa. Inducas hoc ut per Abb. in c. dilecti. in iij. col. j. de arbi.

b ¶ In actionibus. Dicit hic do. meus Barb. quod istud verbũ actionibus: de suo largo significato adaptatur cause civili ⁊ criminali. l. iij. ad fin. ff. de sepul. viol. l. agraria. ff. de termi. moto. sicut verbũ accusor: adaptatur cause criminali ⁊ civili ut est gl. in. l. viro ff. solu. mat. ⁊ ibi Bal. in princ. allꝫ. Spe. de accu. §. si. qd si primo. ⁊ . d. l. agraria. ⁊ c. tue de procu. vide oĩno ibi Roma.

Anto. Francisc. ¶ Et vide q̃ habetur per Bal. ⁊ doc. in. l. j. qñ act. civi. preiu. crimi. ubi verbũ actio: referꝫ tam ad criminale q̃ ad civile iudicium. ⁊ vide que habentur per Angel. areti. insti. de act.

c ¶ Ad q̃stionem. Vide hic plene p Mod. post Angel. et Imol. hic Dñi. in c. relatũ. xxxviij. di. ubi tenuerũt contrariũ eius ꝙ tenet hic Abba. pq̃ facit tex. in. l. divus. in ver. sensu saniori ff. de of. p̃si. ⁊ in c. utinã. in v̄si. sensu suo. lxxvj. dist. facit. l. fi. in ver. regalem sensum cõtenat. C. de leg. ⁊ ꝙ dicit ap̃ls ad romanos. cap. j. tradidit illos deus in sensum reprobum. dicas p cõcordia ꝙ ista verba pronunties ſm sensum tuum: intelliguntꝫ de propria voluntate: ſm Butri. ⁊ Imol. hic ⁊ Gemi. in. d. c. relatum. nisi dicta verba iungantur cum verbis denotãtibus iuris observantiã: ut hic in ver. sed autoritate canonum. unde absolute prolata propriã voluntatem important ⁊ hic vide do. meũ do. And. sicu. post Bal. ⁊ posset cõis opi. corroborari hoc fundamento. nam Bar. in extravagan. ad reprimen. in ver. videbitur. ponit regulam ꝙ omnia important arbitrium boni viri: exceptis his que iure exprimuntꝫ que importãt liberam voluntatẽ etiã non regulatã a iure, de quibus in. l. cum quidam. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. fideicommissaria. ff. de fideicom. lib. ⁊ in. l. thais. §. sorore. ff. eo. tit. ⁊ in. l. fideicõmis. §. quanq̃. ff. de leg. iij. cum ergo ista verba suo sensu reperiuntur de casibus exceptis quod importent liberã voluntatẽ: ut patet per istum tex. in ver. suo sensu. iunctis illis verbis: sed eorũ autoritate. ergo ⁊c.

¶ Adde tu Rom. cõsi. cxij. ubi ponit ꝙ si dictũ si faciat ſm velle suũ: an importet liberum arbitriũ: ⁊ qualiter intelligatur statutum dans liberum arbitrium ptãti in procedẽdo. vide Anc. cõsi. clxvj. ⁊ qualiter intelligatur si dicat ꝙ potestas procedere possit prout voluerit etiam de facto: per Roma. consi. clxj. Ber.

Ant. Frã. ¶ Utrum ista verba tuo sensu: vel ſm sensum tuum. ⁊ q̃ alia verba importent liberam voluntatem vel arbitrium boni viri. vide p do. Alex. de imo. in. l. si sic. ff. de leg. j. ⁊ in repe. l. j. ff. de lega. ij. ⁊ vide per Feli. ⁊ ibi plene dixi in. c. ne innitaris. de constit.

d ✠ Sebasti. Sapi. ¶ Hec verba. Vide late per Geor. natam in repe. cle. sepe. §. non sit. col. xij. de ver. sig. ⁊ ibi plene de istis verbis si libuerit si videbitis: ⁊ similibus.

e ¶ Si tibi videbitꝫ. Adde Butr. in. c. cũ ad sedẽ. de rest. spo. ⁊ in. c. q̃renti. in pe. no. p illũ tex. de ver. sig. Lap. alle. lxix. ⁊ Gemi. in. c. catholica. in notabilibus. xj. di. ⁊ in. c. relatũ. xxxvij. di. Io. de lig. d. Cald. ⁊ Imol. in cle. sepe. de ver. sig. ubi Io. de imo. tãgit in. xv. colũ. in ver. ultimus q̃rit hic Io. de lig. ⁊ vide tex. in. l. labeo. in ver. tractasse videbitꝫ. ff. de sta. libꝫ.

damnum proximo ex culpa levi vel levissima nõ ex proposito nec lata culpa non tenetur resarcire damnũ in foro penitentie. Sed satis est pro delicto agere penitentiã: secus est in foro contentioso. ut in. l. in lege aquilia. ff. ad leg. aql. Hec limitarẽ nisi lex imponeret penã ipso facto: ut qꝛ ipõ facto publicat bona alicuius: qꝛ tunc non puto ꝙ ille possit retinere bona publicata cum bona conscientia: qꝛ ius est statim acquisitum fisco. ut no. in. l. cõmissa[a]. ff. de pub. ⁊ in. c. ij. de p̃scri. li. vj. 12 † An autẽ canon liget delictum omnino occultum. vide gl. in cle. j. de here. ¶ In gl. in ver. in actionibus[b] oppo. pro intellectu gl. istius ca. sic: nam sufficiebat dicere iudicio: nam iudicium comprehẽdit tam criminale q̃ civile. ut no. in rub. de indi. Glo. metu contrariũ sol. ut patet in ea. Vel dic ꝙ verbum in actionibus: comprehendit facta extraiudicialia: ita qd non ponitur pro actione de qua instit. de act. per totum. sed recipit factum. Verbum cũ iudicio: concernit iudicialia: ut sit sensus ꝙ tam in extraiudicialibus q̃ iudicialibus non debet quis duci suo sensu: sed autoritate legum.

13 ¶ † In gl. fi. ibi: scꝫ malo. adverte quia iste tex. cũ gl. potest adduci ad questionem[c]. compromissum ⁊ data est potestas pronuntiandi ſm sensum suũ: an potest pronuntiare ſm voluntatem suam: an intelligatur de sensu bene organizato ⁊ freno rationi supposito. Dñs Ant. inducit tex. ut itelligatur de voluntate propria: ⁊ sic poterit pronuntiare ſm voluntatem propriam suam: quia hec important verba hec suo sensu. Contrarium ego puto ꝙ hec verba[d] non ponuntur hic proprie: sed improprie. ⁊ hoc voluit gl. in sequentibus dum dicit iudicem posse iudicare ſm sensum suum proprie sumpto vocabulo: pondera enim verum proprie. proprius sensus est ut iudicet ut bonus vir. pro hoc tex. in aut. iusiuran. qd prestatur ab his. ¶ Item hec verba si tibi videbitur[e]: si estimaveris: si arbitratus fueris: si tibi placuerit[f]: ⁊ similia importãt arbitrium boni viri. ⁊ non propriam ⁊ nudam voluntatem. ut probatur in. l. fideicõmiss. §. quanq̃. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. thais. §. sorore. ff. de fideicõ. lib. ubi tex. de verbo placet. vide tex. cũ glo. in. c. ij. de cor. vitia. ⁊ gl. in. c. abbate. de ver. signifi. plenissime per Bar. in extravagan. ad repri. ⁊ in. l. alio. ff. de alimen. ⁊ ciba. leg. hoc dicit gl. de appella. ut debitus. in ver. ex rationabili ꝙ iudex possit iudicare ſm ꝙ sibi videbitur. vide gl. in. c. iudicet. iij. q. vij. que dicit: quod iudex potest iudicare ſm opinionem suam ⁊ ſm voluntatem: ⁊ dic qd opinio[g] causatur in re dubia ex probabilibꝰ coniecturis. vide Innoc. c. cum speciali. de appel. ubi dicit: quẽlibet iudicem posse interpretari iura in causis coram se vertentibus. ⁊ sic intellige istam gloss. dum dicit: iudicem posse iudicare ſm suum sensum: id est ꝙ potest interpretari iura ſm rectũ intellectũ ⁊ suum sensum. 14 ¶ † Et ut habeas perfecte hãc materiam: qualiter iudex debet iudicare ubi reperit causam dubiam aut ꝯrias opiniones distingue. qꝛ aut dubium est omnino novum: aut positum in opinionibus doctorum. Primo casu aut consuetudo loci interpretatur illud dubium: quia certo modo lex fuit servata: ⁊ servãda est cõsuetudo. nam in hoc casu dicimus ꝙ consuetudo est optima legũ interpres: ut in. c. cum dilectus. de cõsue. ⁊ in. l. minime. ⁊ in. l. si de interpretatione. ff. de legi. Aut non cõstat ⁊ de consuetudine: tunc si verba sunt clara non debemus recedere a significato verbox nisi sequereꝫ absurditas. ut in. c. fina. de ver. sig. ⁊ in. l. non aliter. ff. de leg. iij. ⁊ in. c. ex ore. de privil. Aut est intellectus multiplex vel incertus: ⁊ si appareat de benigniori via illa est sequẽda. ut in. l. ꝙ si ephesi. ff. de eo quod certo lo. ⁊ in. c. fi. de trãsac. per Bar. in. l. omnes populi. ff. de iust. ⁊ iure. si non sit via benignior. tunc si est dare simile in aliis legibus: procedendum est de similibus ad similia. ut in. c. translato. ĩ. eo. ⁊ in. c. cũ dilecta. de confirma. uti. vel inuti. ⁊ in. l. non possunt. ff. de legi. si nõ est dare simile. ita quod iudex nescit quid faciat: debet tunc recurrere[h] ad principem[i]. ⁊ hoc casu intelliguntur iura que dicunt eius esse interpretari cuius est condere. ut in. c. inter alia. de sen. ten. excom. ⁊ in. l. cum de novo. C. de legi. ⁊ ibi Cy. attingit predicta. 15 † Secundo casu principali: quando dubium est positum in opinio. doc. tunc est opus reperire communem opinionem[k]. tunc

sed fortiter stringit tex. in. d. c. relatũ. Sed dic qꝛ illa verba sunt prolata cũ adiuncto includẽte regulas canonũ: secus si sola ⁊ de per se exprimerentꝫ: qꝛ tunc importãt arbitrium boni viri. idem dicas de his v̄bis visum fuerit. gl. in. c. ij. in ver. visum. de cor. vitia. ⁊ Bart. in. c. significavit. de pe. ⁊ remis. Bar. ⁊ Imo. hic. Lap. ⁊ Dñi. in. c. ij. de iur. cal. li. vj. ⁊ in c. sup his in versi. arbitriũ. de accu. tex. in. l. qualẽ. in v̄si. dũmodo. dicat ſm ꝙ sibi videꝫ. de arbi. ⁊ gl. dicit ibi cum tñ ſm. l. quẽ tex. allꝫ. Bald. in. l. si irruptione. in v̄. itẽ facit. ff. fi. regundo.

¶ Adde alex. cõsi. xiiij. iij. lib. Ro. cõsi. lvj. Abb. cõsi. iiij. ij. lib. Ber.

f ¶ Si tibi placuerit. Bar. ⁊ doc. in l. si sic. ff. de leg. j. Io. de imol. ĩ cle. sepe. de v̄. sign. in pen. col. in v̄s. ultimo q̃rit. ibi. oĩa aũt alia. Roma. in repeti. rubr. de arb. in. iij. co. bal. in cõclu. suis in. c. cum venissent. de insti. circa fi. ⁊ idẽ si dicaꝫ ſm bene placitum tuũ: per istud. c. ver. in. ij. col. de fo. cõpe. et Bal. in. l. fi. §. j. C. cõia de le. ubi dicũt qd importãt arbitriũ boni viri. Unñ tñ singulare scias ꝙ si peto ꝙ tu dones mihi talẽ. rẽ: ⁊ respõdeas nõ mĩ istud sed qcqd tibi placebit ꝙ petẽs ex tali responsione non potest se fundare ad rem petendam: qꝛ promissio nulla est ſm Bald. in. d. cũ venissent. circa fi. ⁊ de istis verbis ⁊ aliis vide plene p doc. in. l. si sic. ⁊ ibi per utrũq; Imol. ⁊ per do. Andre. sicul. ⁊ Feli. Ber.

¶ Adde tu Mathe. no. suis. fol. j. ubi dicit ꝙ verbum libet. importat liberam voluntatem quid autem si dicatur iudicio tuo: vel discretiõi tue. vide Alex. consi. xxxiij. j. lib. Ber.

g ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Qd opi. Vide Bar. in. l. admonẽdi. co. iiij. ff. de iureiur. gl. in. §. rñsa prudentũ. in v̄. opiniones. inst. de iu. na. gen. ⁊ civi.

h ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Recurrere. Vide late p Bal. in. l. ij. C. de legi.

i ¶ Ad p̃ncipẽ. Adde ꝙ Ang. cõsi. cx. dicit: ꝙ illi opinioni est adherẽdũ q̃ melioribꝰ rõnibus fulciꝫ etiã si imperatoris opinio esset ꝯria Ber.

k ¶ Cõem opi. Optime facit tex. in. c. nonimꝰ. ibi: opinio a pluribꝰ approbata. de v̄b. sig. ⁊ ibi But. ⁊ c. de indiciis. iij. q. iij. ibi. in quo plurimi cõcordãt. ⁊ in. l. j. de offi. q̃sto. ibi: crebrior apud veteres opi. ⁊ gl. in. c. fi. de pe. di. j. ⁊ in v̄. decetero. de posthu. p̃la. ĩ. vj. quos tex. allꝫ. hic do. meus Barb. ⁊ do. Fel. Tu adde bonũ tex. in. l. athletas. in p̃nc. ibi: ⁊ generalꝫ ita oẽs opinanꝫ. ff. de his q no. infa. ⁊ facit tex. in. l. j. v̄. addiicit saturni' ibi: ꝙ nec usq̃ relatũ est iuncta ibi gl. ĩ v̄. relatũ. ff. de sena. ⁊ dꝛ cõis quã plures graviores acciprũt. c. in canonicis. xix. di. ⁊ ideo iudicãs ꝯ cõez facit litẽ suã: nec excusaꝫ in syndicatu. p bar. ⁊ Ang. in. l. fi. C. de pe. iu. q ma. iud. per istum text. in. c. prudẽtis. in p̃n. de offi. deleg. ⁊ in. c. j. de deci. Pe. de anc. in cle. ne romani. de elec. ⁊ Ang. in. l. terminato. C. de fru. et li. exp. ⁊ Gemi. in. c. qs. nesciat. xj. di. no. Bu. in. c. ex lr̃is. in. j. col. de spõ.

¶ Adde ꝙ opi. cõis sit tenẽda. Raph. cu. consi. xxxvj. ⁊ cxcvij. ⁊ cõsil. lxxij. dicit ꝙ opin. cõis facit ius. Fulgo. consi. xxxij. ⁊ xlij. ⁊ cxvij. ⁊ ccj. Barb. consi. xvij. ⁊ qñ opi. gl. vel cõis sit tenenda vide.

Ant. Frã. ¶ Bal. post Iac. butri. in. l. unica. C. qui pro sua iuris. ⁊ Bal. ⁊ alios post eum in. l. barbarius philippus. ff. de offic. preto. ubi plene traditur an ⁊ qñ communis opi. faciat ius: ⁊ vide etiam que habẽtur in. l. minime. ff. de legi.

a ☞Sebasti.Sapia. ¶ Recedere. Vide. d. Decium in cōsi.xxiii.⁊ p te nu vbi dr ꝙ opi.cōis non est attendenda quando opi.gl est in contrarium ⁊ qñ cōtraria opi.innititur melioribus rationibus. vide etiam. d. Ias.in.l.vt vim.col.pe.ff.de iustit.⁊ iur.

b ¶ Conuinci. Adde Barba.consi.xxvij.

c ¶ Sz neqȝ. Idē est i.c.capellanus in.ij.col. ī.de fer. ⁊ in.c.ex lris. el.j. in.princ.ī.de spō. ⁊ in.c.cum sint.de deci.et in.c.iij. de censi.⁊ in.c. vt debitus.in.xiij.col. ī.de ap. ⁊ in.c.de lib.xx.dis.vbi per Gemi.⁊ Ioā.de ana.in.c.tua.de vsur.in.v.colum. Imo.in.l.cū quidam.§.ꝙ dr.el.ij. de acq.her.⁊ bal. in.c.ne innitaris. ī.e.Gemi.in.c.j.i prima col.ō sum.tri.in.vj.⁊ in.c.j.i v.col.de post.prela.eo.li.in qbꝰ locis dicūt qō standū est cōi opi.nisi opinio paucorū vel vnius fundet subtiliori rōne p d.ca.capellanus. Scdo limita nisi cōis opi.sit euidēter falsa ſm istuz ⁊ alios h. Tertio limita nisi ꝯ cōez opinionem sit autoritas gl. ſz Ia. but.in.l.vnica.C. q.p sua iuris.⁊ sequit Imo.in.c.cū cōtingat. de iure iu.i.vj.col. Car.⁊ Bal.in.l. hereditas.C.de po.⁊ in.l. pcibꝰ.C.de ipu.et in.c.j.de na.feu.et i auf.cessante.C. d leg.here.⁊ but.i c.j.in princ.de of. dele. Sali.i.l.traditiōibꝰ.C.d pac. Gemi.i.c.relatū xxxvij. di.⁊ imol. in.c.pastoralis.in pn.in.iij.col.ī.de rescri.⁊ dixi plene in rep.ad istuz in fi.⁊ plene per do.meū.in.d.c.capellanus. Quarto limita nisi opi.singularis vnius doc.vel minoris ptis eēt p mrimonio:qr illi stat ꝯ cōem ſz Host.in.c.si vir.ī.de cog.spi. Q d dictū magnificauit ibi iste.⁊ in.c.j.de re iud.⁊ Imo.i.l.j.in.ij.co.ff.so.ma. limita.v.nisi esset opi.Arch.sup.vj. q̄ preualet alijs ſm Rotā i antiqs deci.cccxlviij. Limita nisi vna opi. faueat ptāti clauiū.qr pualet nō fauētibꝰ ſm Host.in.c.rursus.ī.q cleri.vel vo.⁊ ibi Io.an.ppe fi. Notabis ēt ꝙ vbi gl.vel aliꝰ refert plures opi.in dubio vltimā approbare psumit ſz gl.in.l.q filiū.i.§.sabinꝰ.i gl. fi.ff.ad treb.⁊ Ro.in ꝯsi.lxxxiij.ici.q̄ro a te.⁊ in.l.iij.§.neratiꝰ.ff.de acq. pos.Imo.in.c.fi.in pe.char.de prescri. Host.⁊ Io.an.in.c.j. de sen.exc.i vj. Bal.in.c.j.an apud iudicē.⁊ facit tex.in.d.c.capellanus.in ver.posterior snia.⁊ per Fel.hic. Cui adde gl.magnā in.l.ea.lege.i ver.allegaret ibi altera pars est vera:qr vult.C.de ꝯdi.ob.cau. Itē snia ꝯ cōez opi.nō est ipso iure nulla sicut lata cōtra legē ſm Ant.⁊ Imol.in.l.qui rome. §.duo fratres.ff.de ver.ob.⁊ plene p Mod.in.c.j.de sen.⁊ re iud. zacharias. ¶ Limita finalr:vt per.d. And.sicu.ꝯsi.lxx.inci.scriptum est:nisi talis singularis vel ꝯtra cōem opi.esset in fauorē libertatis ⁊ testamenti ⁊ silibus fauorabilibus causis p tex.quē ad hoc inducit i.c.fi. de re iu.tūc eñi vt dicit preualeret dicta opi.ꝯ cōem no. Idē consi.iij.in ci.scribit pclare.in pe.col.ver.nō obstat.volu.j. Idē vr sentire Abb.in alle.c.j.de re iu. Limita ⁊ vltra oēs nisi cōsuetudo obstaret:vt i Hispania ac Anglia in qbus si doctores sunt diuersi aut ꝯrij statur opi.bar.

nō dz iudex ab illa recedere:qr ve soli.c.ij.de sta.mo.⁊ cōiter maior pars melius inuestigat vitatē. Hoc verū ſm Hos.⁊ Io.an.ꝙ nō licet recedere[a] a cōi opi.doc.nisi cōis opi.sit euidenter falsa vel posset cōuinci[b] pbabilibꝰ rōnibus: quod bonus iudex acutissimi ingenij arbitrabitur.arg.in.c.capellanus de ferijs.⁊ no.hoc dictū perpetuo. Pro quo soleo allegare tex.sing.iudicio meo in.le.j.C. de vete.iu.enucle.ver.sed neqȝ[c].vbi tex.dicit ꝙ ex multitudine autorū non est iudicādum qr posset vnius forsan ⁊ deterioris snia multos ⁊ maiores in aliqua parte superare:⁊ sepe deus reuelat paruulis qō abscondit sapientibus. ¶ Si vero non est dare cōem opi.pp ter rōnes hincinde tūc bonū est habere iudicē ppitiū:qr pōt sequi quā vult.[d] Dicit tñ Io.an.caueat a pena.c.cū eterni.de re iudi.lib.vj.s.ꝙ non iudicet contra conscientiā †16 ⁊ si snia retractaretur per alium iudicē tūc euitaret pars condemnationē expēsarū:vt no.in.c.finē.de do.⁊ contuma. Nec iudex facit litem suā:vt no.in l.platam.C.de sen.⁊ interlo.om.iu. Et p hoc habes an ⁊ qñ iudex pōt iudicare ſm sensuz suū. Et adde hic ꝙ de hac materia scilicet de interpretatione iurium tacto plene in.c.ad audientiam.de decimis. Abbas.

☞ 1 Lex extenditur tñ ad futura nisi expresse caueatur vt extendatur ad preterita.4.

2 Lex loquens p verba presentis temporis non extenditur ad futura qō habet locum si per hoc daretur materia delinquendi.

3 Propter vtilitatem publicam quis priuatur dominio rei sue.

5 Retractatio actus an ⁊ quando dicatur damnosa vel penalis.

6 Lex vel statutum an ⁊ quando liget ignorantes.

7 Statutum vel lex ad hoc vt liget an requirat lapsum duorum mensium.

8 An presumatur quis scire leges vel statuta post duos menses.

9 Volens pbare se ignorasse statuta an admittat. Et que probatio admittetur.

10 Probans absentiā a prouincia:an legitime probet ignorantiam constitutionis vel statuti.

11 Bānimenta sufficit ꝙ fiant in pncipalioribus locis ciuitatis ⁊ non requiritur ꝙ in omni tempore fiant ad hoc vt ligent.

Cognoscētes.

¶ Hoc d in summa. Constitutio respicit futura nō preterita. Diuiditur in tres partes. In prima ponitur regula ex qua sumitur ratio. In secunda statutū ibi quoties. In tertia declarando applicat ad factū rationem que sumitur ex regula ibi:ne detrimentū. ¶ Casus literalis. Primo ponitur regula generalis:videlicet qō nullus puniri debet sine culpa. Secundo dr qō si cōstitutio aliqua de nouo promulgatur extenditur ad futura tantum punienda que contra ipsam cōstitutionē cōmittunt:ita ꝙ preterita non puniat ne detrimētū ante phibitionem sustineant ignorantes:ꝙ eos si post modū deliquerint dignū est sustinere. Ber. ¶ Not.primo ex princi.regulam qō sine culpa.[e] non est aliqs puniēdus.de hoc in regula sine culpa.de reg.iur.li.vj.⁊ hoc in gl.prima. ¶ †1 Not. scdo naturā legis seu cōstitutiōis:cōcernit eñi futura tantum non autem preterita ne afficiat aliquos sine culpa.hoc intellige nisi caueat in.l.vt extendatur ad preterita.⁊ hūc articulum expediaz ī.eo.c.fi. ¶ †2 Ad vnum tamen singulariter aduerte qō vbi lex seu statutū aliquid indulget:⁊ loquitur per verba presentis temporis non extenditur ad futura ne detur materia delinquendi. de hoc est text.singu.limitans hanc materiam in.l.cum lex.ff.de leg.per quam dicit ibi Bart. ꝙ si statuto cauetur ꝙ quilibet bannitus soluens.x. extrahatur a banno non hz locum in illo qui est banniendus in futurum qr daretur materia delinquendi secus si cessaret hec ratio:[f] quia tunc licet statutū loquat per verba presentia vel preterita:tñ extenditur ad futura:lex qr semper loquit[g].l.ariani.C. de hereti.⁊ hoc bene no. ¶ In glos.j.in fi.declara hāc gl.put not.gl.in.c.antiqua.de priuil.⁊ mēs gl. est ꝙ sine culpa[h] ⁊ cā non est quis puniendus:vt hic ⁊ in dicta regula sine culpa.sed si cessat culpa duntaxat tunc potest imponi pena ratione cause subsistentis:⁊ intellige de causa legitima nā si non est legitima non dicitur causa sed occasio.[i] vt in c.nouit.de iudi.⁊.c.solite.de maio.⁊ obediē. †3 hinc est qō propter vtilitatem publicā pōt quis priuari dñio sue rei.vt.l.item si verberatū.ff.de rei ven. ⁊ no.in.c.que in ecclesiarum.ī.eo.per Inno. ⁊ per Bar.in.l.fi.C.si contra ius vel vti.pub. ¶ †4 In gl. in ver.dispendijs.no.bene hanc glo.cuius est sensus ꝙ statutum non debet porrigi ad pterita nec respectu damni.id est damnificetur qui actū gessit nec respectu retractationis actus: quia actus prius gestus non dz retractari. ¶ †5 Et nota sing. eo qō ponit retractationē actus ⁊ damnum vt diuersa.ex quo infertur ꝙ retractatio actus[k] nō sit dānum vel pena. ¶ In contrariū adduco gl. no.

quãuis cōis sit opi.in ꝯriū. Ita dixit solē.doc.do.Io.bap.de cazalup. de sancto seuerino in suo libello quem modū statuendi denominauit.

d ¶ Vult. Adde Ang.consi.lxv. Ber.

¶ Adde tu ꝙ pro matrimonio stet opi.sing. Barb.ꝯsi.iij.⁊ an vltima opi.censeat approbata Raph.cu.consi.cj.tenet ꝙ sic.⁊ idē Fulg.cōsil. xcj. Barba.consi. xxviij. Ber.

☞ Sebasti.Sapia.

e ¶ Sine culpa.vi de Roma.in ꝯsi. cccclxxiij. circa ppositum.

f ¶ Licet statutū. Adde Imo.i cle. si.i.vij.co.v̄.scdo fallit de rescri.et Do.in.c.ne aliq. in.ij.co.de pui.in vj.vbi colligit ex dictis Io.an.ibi qō constitutio loquēs p v̄ba pteriti tpis extēdit ad futura qñ v̄ba et rō cōstōnis adaptantur futuris. Do.post gl.in.c. vt aiarum.in vlt. col.de cōsti.in.vj. Cy.in.d.l.cū lex. de quo facit mentionē Bal.in.l.talis scriptura.de lega.j.p Bart.i.l.si ita.i.j.col.ff.de auro ⁊ ar.le.⁊.i.l.illicitas.in princ.de offi.psi.et in.l.qui fundū.§.fi.ad fi.⁊ ibi p Imol.ff. ad le.fal.p Bal.in.d. l.cum lex.ff. de le. ⁊ doc.i.fi.ī.e.d cōsti.facit qō voluit Bar.in.l. iu.l.i fi. ff.de cōd.ide. quē alleg. Ro.i.l.j.in vlt.char.C.de here.institu. facit ꝙ no. Bald.in fin. l. illud.C.de sa.san. eccle.⁊ in.l.cū mulier.in.xiiij.col.ff. sol.mat.

¶ Add tu Ang. in terminis.q. pposite p Ab.ꝯsi. lxvij.⁊ qñ verba psentis tpis trahant ad futurū per eūdem consi.ccx.p Pau.de cast.consi.ccxxix.⁊.cccxij.vbi ponit an reformatio loquens p verba preteriti tpis trahatur ad futurum sicut lex. Ber.

g ☞Sebast.Sapia. ¶ Semper loquitur.vide Ias.in.l.vnica.in.j.colū. in fi.cū seq.ff.de condi.ex.l. Are.in.c.fi.ī.eo.

h ¶ Culpa. De multiplici culpa vide Ludo.ro.consi.ccccvj.incip.quo ad primum.⁊ glo.j.in.§.preterea.insti.qui.mo.re contra.ob.⁊ Bal.in.l. pignus.C.de pigno.actio.

¶ Adde an appellatione culpe veniat leuis. Raph.cu.ꝯsi.xxv.⁊ vid Abb.ꝯsi.iiij.vbi tz ꝙ ad incurrēdū pena nō sufficit culpa absqȝ dolo.

i ¶ Occasio. Vide Io.an.in.c.post translationē.de renun.⁊ istum in.c. vnico.in v̄.nono.vt ec.benefi.⁊ pbatur in.c.solite.hic allega.per istum.

¶ Adde tu quid operentur illa verba,quacūqȝ causa ⁊ occasiōe. Ang. consi.cclxxxvij. Ber.

k ¶ Retractatio actus. Adde hic plene per Moder.⁊ ꝙ non sit pena vr tex.in.c.si quis presbyterorum.de reb.ec.non alie.⁊ in.l.eius qui delatorem.ff.de iure fis.⁊ in.c.pe.de postu.prela. In contrarium qō sit pena videt tex.in.c.si religiosus.de elec.in.vj.⁊ in.l.senatus.ff.de cōtrahē. emp.⁊ in.c.dispēdia.iuncto principio cum si.de rescri.in.vj.⁊ in.c.cū secundū.de prebē.in ver.iniuriā.⁊ in.c.bone.lo scdo.de elect.⁊ in.c.decenter.lxxxix.dist.⁊ in.c.statutū.ij.q.j.⁊ in.c.petistis.de priui.⁊ in.c.fi.C.de fide instru.⁊ in.c.super literis.ī.de rescrip.⁊ in.l.turpia.ff. de lega.j.⁊ ibi Bal.⁊ Imol.vide istū.ꝯ.in pemio.in v̄. Gre.in.iij.co.⁊ in.c.fin.in.viij.

col.de fer.Jo.an.in.c.fi.de elec.in.vj.z in.c.dispēdia.de rescri.in.vj.z in regula odia.de reg.iur.in.vj.d gl.in.c.decet.in ver. processus.de immu. eccle.lib.vj.Bal.in.l.nemo.C.de sac.san.eccle.z in.l.non dubium.C.de leg.Pet.de anch.s.c.pri.in repe.in.x.char.in ver.iuxta pdicta quero. Jmo.in.c.fi.in.x.col.j.de pac.Roma.in.l.pretor.in pn.ff.de ope.no.nū. Sentit Bar.in.l. sanctio.ff.de penis.Domi.in.c. nemo deinceps i ij.col.de elec.i.vj. Bald.in.c.j.in.ij. co.de rescri.Cardi.in cle.j.in.ij.q. de reg.z Pau.in a proe.clem.in ver. decetero.z gl. an tepe.iūcto text.in c.j.de postu.pla. in.vj.Jnnoc.in.c. si ve.circa mediū de sent.excō.vbi b dicit qd irritatio cōtractus non est 6 naturalis pena cōtrahētiū cōtra l.j.ff.māda.naturalis autē pena est vbi imponitur pena corpalis vl pecuniaria vel p ut iudici videbit vbi pena non est in statuto.z cōcludit q retractatio actus proprie nō est pena: sed late sumpto vocabulo. z isto modo potes cōcordare opi.doctorū vide do.Car.z Jo.de ana.i.c.exiiiinna tione de simo.et Jmol.in.l.si vero §.de viro.in.xiij. col.in ver.secundo casu principa d li.ibi: quo casu ꝯclude qd aut dispositio est pena lis solū respectu nullitatis actus.

¶ Adde tu qd licet annulletur i e strumētū in quo continetur cōtractus tamen remanet validus z po f test per testes probari. ita tenet Pau.de ca.cōsi. q.in primo impssis.Ber.

in.c.decet.de immu.eccle.li.vj.que dicit constitutionem actus retractātem esse penalē z nō extendendā per identitatē rōnis: ideo ex hoc dicit qd illud.c.inquantum inducit nullitatē actus gesti i ecclesia nō extenditur ad contractus.sed p prima parte vide Jo.an.in.c.fi.de elec.lib.vj.in nouella. z in regula odia.de reg.iur.lib.vj.in mer.vbi dicit illā cōstitutionē esse penalem que diminuit[a] patrimoniū seu tollit ius quesitū: sicut si inducit retractationē actus.pro hoc.l.ij.ff.de dā.infect.z in l.nō dubiū.C.de leg.vbi per But.z ibi p Bald.q dicit concordando q aut nullitas alicuius actus inducitur in odium alicuius z tūc tale statutū dicitur penale.aut nō modiū:sed in defectum solennitas inducitur nullitas:[b] z pcedit contrarium: z in primo casu pprie loquit.c.non decet.z hoc not. ¶ †Jn glo.fi.no.bene hanc glo.ex qua plura pñt notari.Primo q lex seu statutū non afficit vere ignorātes.l3 statutū pcesserit.Scdo q lex seu statutum incipit ligare post duos menses a tēpore publicationis ipsius.Tertio q sciētia presumit post lapsum duoz mensiū.Quarto qd ista psumptio scientie nō est iuris:z de iure:s3 admittit probationē in contrariū: vnde potest quis pbare qd ignorabat cōstitutionē esse editā.Circa primum difficilis videt esse materia maxime eo mō quo explicat hic per do.Ant.sed vide per Bart.in.l.j. si quis testa.lib.eē ius.fue.z in.l.j.ff.de legi.¶ Sed declara cōclusiue sic.q aut ignorātia est sine omni culpa:z tūc euitat oēm penā legis p tex.apertum qui ma.accu.pos.c.fi.Sic intellige.l.fi.ff.de decre. ab ordi.fa.vbi tex.loquit de statuto municipali,z p hoc dicto facit regula que hic ponit in princ.c. Aut ignorantia nō excludit omnem culpam sed solū dolū.[c] tn̄ fuit in lata culpa ex quo ignorabat statutum q2 communiter homines illius loci sciebant statutum:vt.l.late culpe.ff.de verb.signi.Et hoc casu dic q si statutū requirat dolum expresse vel tacite nō habet locū in eo q fuit in lata culpa tn̄ licet pro modo culpe aliter sit puniendus.hoc probatur in.c.si quis suadente[d].xvij.q.iiij.iuncto. c.si vero.ij.de sen.excom.vbi percutiens clericum ignoranter non incurrit sententiā excōicatiōis q2 c.si quis suadente.requirit dolum dum dicit:suadente diabolo zc.z requireret dolum expresse:qñ verba statuti hoc important:tacite vero requirit dolum quando punit actum qui fit in personam alterius.exemplū.Dicit statutū[e] si quis percusserit clericū vel alium puniatur tali pena:nam iniuria non pōt esse sine dolo.xv.q.j.c.j.Jdem est dicendū in casibus in quibus lata culpa nō equiparatur dolo[f] qñ pena est corpis afflictiua:vt in.l.in actionibus.ff.de in lit.iur.plene per Bart.in.l.qd nerua.ff.deposit.z in.d.l.j.z vide quod dixi in.c.ij. de deposi.Si vero sumus extra casus predictos: tunc ignorans culpa lata puniatur sicut si dolose fecisset:quia regulariter lata culpa equiparatur dolo:vt regula magna negligentia.ff.de verbo. signi.z in.d.l.quod nerua.vbi de hoc.Quandoq3 ignorans fuit in leui seu leuissima culpa:et tunc tenet Cyn.in.l.si quis non dicam.C.de epis.z cler. z in.l.data opera.C.qui acc.nō pos.q non puniat criminaliter s3 ciuiliter puta ad resartionē damni iuxta modū culpe:allegat ho.tex.in.l.qui edes ff.de incen.rui.nau.Gl.z Bar.tenent contrarium in.l.respiciendū.ff.de penis.dicentes per illū tex.z in.l.absentem.in fi.ff.eo.ti.quod etiam criminaliter potest puniri z debet pro modo culpe.Et hāc opi.sequit hic do.Ant.Sed ego non video bonā rñsionem ad.l.qui edes.Unde pro concordia[g] dicerem sic qd aut pro leui seu leuissima culpa pōt quis puniri ciuiliter:z procedit dictum Cy.quia leuis culpa leuiter est punienda in.c.cum dilecti. de accu.z iste est proprius casus illius.l.qui edes. aut non pōt puniri ciuiliter q2 non dedit damnū sed aliter venit cōtra legem.z tunc pcedit opi.cōtraria:vt ne delictū remaneat impunitū puniat criminaliter p modo culpe z sic procedat.d.l.respiciendum.[h] Nam quēadmodum fit cōmutatio pene ex impotentia facti:vt in.d.l.qui edes.vbi dr qd si non potest soluere damnum puniatur in corpus.ita dicamus in impotentia iuris.s.q quādo non potest puniri ciuiliter:puniat criminaliter.z 7 ex his habes primū casuz determinatū.¶ †Ueniō ad secundum an indistincte exigat lapsus duorum mensium anteq ꝯstitutio iniiciat vinculum. Et concludendo dicta doc.distingue quod aut cōstitutio ponit tempus post cuius lapsum vult ligare:z standum est tempori determinato.sic intellige.c.cū singula.de prebē.li.vj.Adeo q si cōstitutio dicat q ex nunc[i] vult ligare qd immediate ligat.qd intellige respectu retractationis[k] actus nō autem pene:quia absurdum esset ad penā ligare ignorātem vt hic in prin.De hoc habes glo.in cle.ij.de here.in verbo ex nunc.nam verba gñalia debent restringi.ad hoc vt absurditatē.non includant.vt no.in.c.j.§.eo.Aut constitutio nō apponit tps sed simpliciter loquitur:z tunc aut est constitutio inferioris a principe[l] puta alicuius collegij vel ciuitatis:z immediate ligat oēs scientes. Respectu vero ignorantium tempus est arbitrarium q2 non est congruū vt dent duo menses sicut in cōstitutione principis q ligat vniuersum.Hec in effectu voluit Jo.and.in data.libr.vj.Host.in summa eo.ti.§.quando.z Bal.in.l.leges sacratissime.C.de leg.z sequūtur cōmuniter hic moder. ¶ Dubitat tamen in constitutione puincialis[m] concilij.nā glo.in.c.proposuisti.lxxxij.distin.vult q nō liget ante sex mēses.q dictū cōiter non recipitur quia.c.decernimus.xviij.dist.p q illa glos. mouetur non loquitur de tēpore quo illa cōstitutio ligat:sed de tempore prefixo ab epo ad denūtiādū subditis que sunt facta in ꝯcilio puinciali. Nā absurdum esset dicere q maius tēpus requirat in constitutione prouincialis concilij z sic inferioris q in constitutione principis seu generalis concilij.z ideo dic q aut in hac constitutione tps arbitrariū sm qualitatē puincie z qualitatem cōstitutionis.de quo plene per Jo.an.z Pau.i pemio cle.z vide ibi ho.glo.in ver.decetero.que vult z latius ibi Pau.q statutū puilegiatiuū immediate liget seu effectū suū porrigat sicut puilegiū

a ¶ Diminuit.adde pro hoc glos.j. §.penul.instit.de actio.vbi ponit quot modis actio dicatur penalis.

d ¶ Si quis suadente.Adde q consuluit Fede.consi.clxvij.q mulier q commisit fornicationē putans cōmittere adulterium:q2 putabat virū viuere non d3 puniri de adulterio.z vide Lap.alleg.xxvij.

e ⁂ Sebasti.Sapia.¶ Dicit statutū.Uide Areti.tenentē cōtrariū in.l.iuste possidet.in pe.z vlt.col.ff.de acqui.pos.

f ¶ Lata culpa nō equiparat dolo. Adde Roma.i l.in actionib9.ff. de in litem iur.et bal.i.l.data opera.C.qui accu.nō pos.in.v.col.et in l.quicunq3.in.vj. colū.C.de seruis fugiti.z in.l.cunctos.circa vltimā chartā.C.d sum. trini.z i.l.pignus in.viij.co.de pig. acti.bal.z Pau. i.l.j.de legi.z bal. in.l.ij.ff.ne quis. eum.z angel.in.l. j.ff.si quis test.liber.z Pau.de ca.consilio.xciij. q vbi requiritur expresse dolus nō sufficit probare latam culpam. idem vbi agitur de pena corporali.Nec obst.text. in.l.milites.C.de custo.reo.z in.l.si quis.§.qui abortionis.ff.de peñ. quia illa iura ponunt casum specialem:prout sentit Oldra.consil. xcij.incip.rex habebat castrum.

¶ Adde an i atrocioribus lata culpa equiparet dolo.are.ꝯ.clxv.

⁂ Sebasti.Sapia. g ¶ Pro ꝯcordia Uide per Card. alex.in.c.j.iiij.di.

h ¶ Dicta.l.respiciendū.Adde notata in locis alle. z Ang.i.l.is q cū telo.C.de sica.et Jnn.in.c.sicut dignum.de homi.z Bart.in.l.ij.ff.de of.prefe.vr.Pet. de ancha.in cle.j. de homi.z in cōsi. cccclinj.ici.p dci. q̄siti.z Salic.in.l. q fortuitis.C.de pig.act.z in.l.data.opa.C.q accu. non pos.z Bal.in.l.ex morte.C.ad legem aquil.

b ⁂ Sebasti.Sapia.¶ Nullitas.Contra hanc dist.videtur tex.in.l.fi. C.de lib.prete.vbi est nullitas actus propter defectum solēnitatis z tñ ibi tex.appellat penam z de hoc vide remissiones per Alex.i.l.pretor. in prin.ff.de ope.no.nun.

c ¶ Solum dolum.Uide Ang.in.l.si quis id quod.§.doli.ff.de iurisd. omnium iudi.vbi dicit per illum tex.quod vbi dolus requiritur ignorantia iuris excusat a dolo.

¶ Adde tu de hac.j.q.an presumatur ignorantia statutorum proprie ciuitatis.Ro.consi.lix.z.clxxiiij.z cclij.Et quid de formationib9 vide Are.consi.liiij.z ibi vide an deducēs dolum z probans latam culpam debeat obtinere.

i ⁂ Sebasti.Sapia.¶ Ex nunc.De ista clausula ex nunc vide Feli.i.c. l3 causam.versi.nota sexto.j.de proba.Barto.in.l.si ita stipulat9 fuero si titius.ff.de verb.obli.Bald.in auf.cōtra rogatus.in princ.C.ad tre. Jas.in.l.j.in fi.C.de codicil.

k ¶ Retractationis.Adde ad intelligentiā meliorem eorum q dicunt in hac.ij.q.Roma.consi.cccxxx.in.iiij.z.v.col.

l ¶ A principe.Adde q l3 constitutio principis ligare possit ignorantem non tñ constitutio inferioris vt voluit Compo.in.c.capitulū sancte crucis.de rescrip.qd dictū magnifacit Ro.consi.cccxviij.

m ¶ Prouincialis.Adde tu videndū.d.prepositum in.c.qd dicitis.xvi. dist.Abb.consi.xxxv.

a ¶ Qd no. Adde tu q Ro. alle. consi. cccxxx. dicit mirari q nullus canon. aduertat q contra illam gl. sit tex. no. ad ar. in l. diue memorie. in fi. C. de decu. li. x. q priuilegiū cōcessum per viam vniuersalis cōstitutionis statim liget: vnde dicit ipse q quo ad eū in cuius dānū conceditr qd statim ligat non quo ad fauorē priuilegiati: qr aī notificationē nullus ius ei q̄ritur. ⁊ sic sentit idem quod Abba. hic p iura per ipm allē. quo ad cōfirmationē Adde ēt Pe. de anch. cōsi. cccxix. vbi voluit q si papa faciat aliquē p suas lr̄as familiarē ⁊ ɔmensalē ex nunc qd tū ille lr̄e nō patrocinēt illi aī notitiā talium lr̄arum p iura hic allega. Et an absenti aī notificationem acqrat. vide Ro. cōsi. ccxcv. quod voluit Bar. ɔsi. ici. q̄rit q cōsiliū sequuntur do. de ro. ɔci. suis in antiqs. in titu. de procur. et Are. cōsi. lxxviij. vbi tenēt q gesta p procuratorē antequā habeat notitiā mādati non valeāt. vide etiā Ro. ɔsi. ccxxviij. zacharias.

qd no.[a] sed ego requirerē scientiā priuilegiati:[b] qr merū p̄uilegiū nō opat effectū suū anteq veniat ad notitiam priuilegiati: vt est text. in. c. j. de ɔces. prebē. li. vj. ⁊ hoc ibi tenēt cōiter doc. optime facit tex. in. l. qui absenti. ff. de acqui. pos. ⁊ in. l. absenti. ff. de do. ⁊ q no. gl. ij. q. v. q̄to. aut loquimur de cōstitutiōe p̄ncipis ⁊ ƀm oēs dant duo mēses p autē. vt fa. no. ɔsti. ¶ Sz disceptatio est iter doc. qd si ante lapsum duorū mensiū cōstitutio veniat ad notitiā aliquoꝝ: an immediate illi ligent gl. quā tene menti in. c. ij. de reb. ecc. non ali. li. vj. tz qd sic. vide tex. quasi expressum in. c. j. de postu. prela. ⁊ in c. cū sing. de p̄ben. in v̄bo puenerit. in. vj. q tz q sic. idē dicit Pau. in loco p̄alle. ⁊ Hosti. in. d. §. qū. d. Ant. sentit ɔtriū: qr illa aut. requirit lapsuz duoꝝ mēsiū nō tū firmat pedes multū ī hac opi. Mihi semper[c] placuit prima opinio quā sequit Jo. de li. hic: nā frustra expectat euentus cuius null⁹ est effectus: vt in. c. cū contingat. de offi. deleg. ex quo ergo quis est certus de cōstitutione. frustra expectat lapsum duorū mensiū ad hoc regula eū qui est. de reg. iur. li. vj. ⁊ hoc quo ad scōm articulum. Sed pulchrum dubiū est qū incipiant currere isti duo menses. text. in. d. aut. vr̄ velle q a tpe publicationis facte in puincia. alij dicūt sufficere gn̄alē publicationem in curia romana: vt not. Pau. in loco p̄alleg. ⁊ vide gl. sup data lib. vj. sup qua d̄t Jo. an. q aut loqmur in cōstōne iperatoris: ⁊ hz locū prima opi. aut loqmur in cōstōne pape et p cedat scda. Rō diuersitatis: qr iperator discurrit per puincias non aūt sic papa. dubito an hoc dictū sit verū: qr cū ius ciuile exp̄sse dicat de tpe publicationis in puincia: ⁊ ius canonicum nō dicat d oppositum quinimo de iure canonico q idē sit[d] adduco bo. tex. in. d. c. j. de postu. p̄la. ⁊ in. c. q dicitis. xvj. dist. ⁊ soleo inducere tex. in. d. c. j. ad pbandum q. s̄. dixi q cōstitutio ligat sciētes aī duos mēses: ad idem. c. proposuisti. in fine. lxxxij. distin.

8 ¶ †Ad tertium an p̄sumat scientia cōstitutiōis post lapsum duorū mensium: decide vt colligit ex supradictis. nam in constitutiōe inferioris tp̄s presumpte sciētie est arbitrarium ƀm loci quātitatez quā hz distinguere. nā viciniores citius p̄sumunt scire. vt in. c. quosdā. ⁊. c. quanto. de p̄sumptio. ī cōstitutione imperatoris p̄sumit sciētia post duos menses a tpe publicatiōis facte in puincia: vt in d. aut. vt facte noue consti. idem dicerem in constitutione pape respectu prouincie in qua publicat.

e Si autē publicat rome[e] dicerem tempus fore arbitrariū: cum durum sit extendere illā aut. ad cōstitutionē pape rome dūtaxat publicatā cum habeat distinguere al's distringere oēs prouincias vniuersi: ⁊ sic limit arē dictū Jo. an. p̄alle.

9 †Uenio ad quartū ⁊ vltimū vtrū allegās ignorātiā statuti sit admittēdus ad probādam ignorātiā: ⁊ qualiter debeat pbari ⁊ dicēdum q in dubio admittit probatio ignorantie: vt in. c. fi. qui ma. accu. pos. ⁊ f in. l. fi. ff. de decre. ab or. fa. ¶ Sed dubiū est[f] qualiter probabitur. duas reperio glo. no. que innuit g probationem sufficere per propriū iuramentuz[g]

zacharias. ¶ Adde dum querit: an aī notificationem queratur concludēdo post Pau. de ca. ɔsi. xj. ici. in cā p̄nti. q nō vbi hoc indistincte tz. Idē tz bar. in. l. labeo. p gl. ibi in versi. ignoranti. ff. de iureiur. p quo est bo. tex. ⁊ ibi bal. ī. l. ij. ibi ad notitiā ei⁹ pcedēdo. C. vbi in rem ac. de. Idē bal. ī. l. j. C. de tēp. ap. ⁊ gl. in cle. appellāti. de ap. ⁊ Ro. cōsi. cccxlv. Nec ob. l. magis puto. §. fundū. ff. de re. e. loquit enī in legato q ignorāti licet reuocabiliter acquiritur: cum ab vnius tm̄ voluntate depēdeat. ¶ Et dū hoc supra in additiōib⁹ ⁊ tex. ɔcludit q statutū priuilegiatuz immediate liget infero q tale statutū publicatiōe nō idiget vt no. bal. in. l. leges generales. ver. tertiū si iubet. de leg. Itē tenet Ja. rebuf. in. l. qui fundos. ⁊ q ibi no. in addi. C. de oi agro deser. li. xj. In alijs autem sciētia non sufficit imo publicatio requirit vt no. Bal. in. l. vnica. §. fi. p illū tex. C. de cad. tol. in. §. circa fi. in aut. de nō elig. Abb. ī. c. j. de postu. prela. ⁊ consi. xxv. ⁊ alex. consi. xxxix. incip. visis. in fi. vol. iij.

Anto. Fran. ¶ Adde q legatum trāsit in legatarium recta via respectu dn̄ij a die mortis testōris vel a die adite her. sine alia illi⁹ agnitiōe vel app̄hēsione: vt in. l. a titio. ff. de fur. ⁊ ideo acquirit ignorāti vt hic. zacharias. ¶ Et dū hic. s̄. in addi. ⁊ tex. cōcluditur q statutū priuilegiatū immediate liget infero q tale statutū publicatiōe nō indiget: vt no. bal. in. l. leges gn̄ales. v̄. tertiū si iubet. C. de leg. Item tz iac. rebuf. in l. q fundos. ⁊ q no. in addi. C. de oi agro deser. li. xj. In alijs aūt sciētia nō sufficit. imo publicatio requiritur vt no. bal. in. l. vnica. §. fi. p illum tex. C. de cadu. tol. ang. in. §. fi. circa fi. in aut. de nō eligē. se. nuben. Abb. in. c. j. de postu. p̄la. ⁊ ɔsi. xxxv. ⁊ alex. ɔsi. xxxix. inci. visis in fi. volu. iij.

b Sebast. Sapia. ¶ Priuilegiati. Uide ias. in. l. fi. col. ix. ver. successiue. ff. de cōsti. p̄n. vbi dicit q est cōis opi. legistarum ⁊ canonistaruz. vide etiam are. in. l. qui absenti. ff. de acqui. pos.

c ¶ Mihi semper. Adde Bar. idem tenentē ⁊ alex. in apo. in. l. oēs populi. in prin. v. q. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ inquātum. d. Feli. ponit de sciente q frumentū dz inuilescere. adde Bar. cōsi. lv. vbi multa ponit ad illā. q. an cōducens aliqd ad minerā debeat stare in cōditione si sciebat de minera. ¶ Adde tu q domi. propositus in. c. q dicitis. dicit q opi. Jo. an. est verior ⁊ q illā sequitur pau. in proe. cle. ⁊ Jo. mo. in. c. in gn̄ali. de reg. Feli. trāsit cū opi. d. Abb. cui inquātū limitat illam verā nisi cōsuetudo aliter induceret: adde alex. consi. xxxix. iij. li. vbi ponit an sufficiat q reformatio registretur absq eo qd publicetur sono tube.

d ¶ Qd idē sit. Idē voluit hic imo. nisi cōsuetudo esset q solū publicarentur in curia: qr illis staretur per. c. cum dilectus. de cōsue. vide Car. in cle. dudum. in. §. nos etenim. in. q. v. ver. sepul. limitat hanc cōclusionem sex modis. de quibus hic pulchre p do. Fel.

e ¶ Publicatur rome. Idē dicas in extrauagātib⁹ regulis cācellarie q publicantur solū rome. Et qd in edictis publicatis: vide hic plene do. Fel. vbi ēt ponit q si citatio per edicta est facta in certo termino audit cōparens post terminū donec illud imponat silētium illis q non cōparuerūt in termino ƀm Inn. in. c. fi. qui ma. ac. pos. ⁊ no. in. c. fi. de maio. et obe. sequit Bal. in. l. diffamari. C. de inge. manu. de quo facit festum angel. in. l. j. C. vt nemo priuatus. inferens q auditur talis volēs pbare q intellige dūmō res sit integra: vt in. c. fi. qui ma. accu. pos. preterea intellige nisi esset terminus legis q eo elapso non audit ƀm Innoc. in. d. c. fi. q ma. accu. pos. per. l. ad cōmissa. C. de adul. sequit Bal. in. l. si pro ea C. qui accusa. ⁊ in d. l. diffamari. ⁊ ī c. j. in p̄nc. quo tpe miles ⁊ Ange. in l. si insulā. ff. de v̄. ob. ⁊ gl. ī cle. sepe. in v̄. nō ob. de v̄. sig. ⁊ per pau. de ca. ɔsi. cccj. faciat qd voluit Pau. de ca. in. l. si pupillus. §. p̄scribere. ff. de insti. ⁊ qd voluit Arch. ī. §. qr in fi. xxij. q. ij.

¶ Adde tu an sciētia vel ignorātia statutorū p̄sumat. ⁊ qū ro. ɔsil. ccxxviij. ⁊ vide. s̄. in ver. solum deū ⁊ post do. Fede. ⁊ Corse. inquātuz inferūt ad citationem p edicta qū illa arctet. adde Alex. cōsi. v. ij. li. Old. ɔsi. iij. ⁊. cxcv. in fine. Et inquātum concludunt q vbi aduersarius est certus nō sufficit citatio p edicta limita id esse verū. nisi talis citatio venerit ad notitiaz ipsius aduersarij. qr tūc lz sit legitima nocet tm̄ citatio sciēti ita pulchre limitat Ro. cōsi. ccccx. vbi voluit q stante statuto quod heredes defuncti debeant citari expressis nominibus ⁊ non per proclama generale quod tamē si per proclama fuerint citati ⁊ notitiam citationis habuerint q talis citatio preiudicet per cle. causam de elec. predicta faciunt etiā ad illud qd dictū est. s̄. q sciētia cōstitutio ligat ante duos mēses. Ante. Fran. ¶ Et quid sit edictū vide tex. in. l. ne quicq. §. circa. ff. de offi. pcō. ⁊ in. l. obseruare. in. §. j. eo. ti. vbi dicit q est lex pretoria. Sed proprie est regis vel imperatoris vt habetur in euāgelio luce. c. ij. exijt edictum a cesare augusto ⁊c. ⁊ habetur in. c. constitutio. ij. d. ⁊ in. c. cū apud de spons. vbi per do. Car. aliquando etiam ponitur pro citatione iudicis vt in. l. ⁊ post edictum. ⁊ in. l. apud peremptorium. ff. de iudi. ⁊ in. c. de illicita. xxiiij. q. iij. Et adde q quando nescitur certa persona que citari debeat sufficit edictum generale. vt in. c. fi. de elec. li. vj. ⁊ habet per Inn. in. c. p venerabilē. qui fil. sint legi. Et an valeat edictū perēptoriuz contra absentē cā reipu. hr̄ per Bart. in. l. cōtra pupillū. ff. de re iu. ⁊ de materia edictorū ⁊ de eorū libellis: vide Spe. in ti. de do. ⁊ cōtu. in. §. ij.

f Sebasti. Sapia. ¶ Sed dubiū est. Uide are. in. l. is potest col. ix. cū seq. ff. de acqui. he. vbi pulchre loquitur.

g ¶ Per propriū iuramentū. Adde gl. ordinariā in regula p̄sumit. de reg. iur. in sexto. ⁊ in. c. statutū. ver. primū. de rescrip. eodem lib. ⁊ in. c. ij. ī ver. scienter. de temp. ordi. eo. lib. ⁊ in. c. pastoralis. de excep. vbi tex. ⁊ in c. presentium. de testi. vbi tex. iuncta gl. in ver. iuramento. ⁊ gl. in. c. significasti. el. j. in ver. est ita. de homi. ⁊ tex. iuncta glo. in. c. fi. q ma. accu. pos. tex. ibi doc. in. c. propter. in. §. illud. in ver. fidem faciat iuramento. de elec. ⁊ text. in. l. si tutor. C. de pericu. tuto. ⁊ in. l. si pupillus. §. prescribere. ff. de insti. ⁊ in. l. non omnes. §. a barbaris. ff. de re mil. ⁊ per archi. in capi. in primis. ij. q. j. in quibus omnibus locis habes q ignorantia regulariter pbatur per iuramētū faciat gl. in. l. at q natura. §. cū me absente. in gl. magna in ver. vide meli⁹. ff. de neg. gest. vbi expresse dicit q stabitur iuramento suo in dependētibus ab aīo. in gl. in. l. j. §. ij. ff. de iti. actuq p̄uato ⁊ ibi bar. ⁊ no. gl. ⁊ doc. in. l. ij. in gl. j. in fi. C. de ser. ⁊ no. glo. in. l. fi. circa med. gl. ma. C. de anna. exc. ⁊ gl. ma. insti. de act. in. §. alte. ibi cū sit de sua cōsciētia. tm̄ ƀm archi. ibi illa gl. nullam mentionē facit de iuramēto. Fallit p̄mo nisi ignorantia allegata posset alio modo pbari q per iuramentū: qr tūc nō sufficit iuramētū. Car. in cle. j. in. viij. q. de cōsan. ⁊ affi. Fallit nisi lex p̄sumat sciētiā: qr tūc nō sufficit iuramentuz. Pau. ⁊ Do. in. c. eos. in ver. sciēter. de tēp. or. in. vj. p tex. in. d. c. vidua. Fallit. iij. vbi agit de p̄iudicio alteri⁹ ƀm Do. post Pau. in. d. c. eos. p tex. in. c. ex insinuatione. de pcu. qd intellige qū iuramentū est solum: qr

nō inuatur aliquib⁹ presumptionib⁹ vel qñ agit̃ de graui ꝑiudicio. secus de leui ſm iſtū in.c.quoſdā.ad fi.j.de pſump. Fallit.iiij.niſi ſtatutū prohibeat allegare ignorātiā:qꝛ vꝫ ſm.Bar.in.l.diu⁹.in pñ.ff.de fal.ꝛ Bal.in.l.j.ff.de leg.ꝛ iſtū in.c.ad falſariorū.in prin.de crimine falſi.facit tex.in.d.c.vidua.ꝛ in.§.pe.in auẗ.in medio litis ſacras iuſſiones nō fieri.in verſicu.neqꝫ ignorātiā in ea ꝑponat.ꝛ i.l.ſicut.in fi.C.de pſcrip.xxx.anno.ibi ēt ſi legis ignorātiaꝫ excuſare tentauerit.Ego ſoleo allegare tex.in.l.generali.ibi conſenſum em̄ nō ignorantiā volumus obligari.C.de tabul.ꝛ ſcribis.lib.xj. Fallit quinto niſi agat̃ de ꝓbāda iuſtitia ignorantie qꝛ nō ſufficit iuramētū ſm bal.i.l.j.v̄.itē apparet.C.ad macedon. Fallit ſexto qñ allegat̃ ignorātia ei⁹ qḋ publice notū fuit ꝛ cuius nō eſt v̄iſimilis ignorātia ſm Rotā deciſ.cccc.xlij.incipiē, extra rotā petebat̃ ꝯſilium. Fallit ſeptimo:qꝛ in cōſiſtentib⁹ in aīo alicui⁹ nō ſtat̃ eius iuramento qñ eſt preſumptio ꝯ eū.vt dicit Bar.in.l.inter oēs.§.recte.ff.de furt.ꝛ Bal.in auẗ.cui relictuꝫ.C.de in.f.vi.l.tollē.Bar.in.l.oēs.la ſcḋa.C.de agri.ꝛ cēſi.lib.xj. Fallit octauo qḋ in dependētib⁹ ab aīo nō ſtat̃ iuramēto alicui⁹ qñ ex facto ius preſumit de aīo: dixi ꝑ illū tex.in.c.j.de preſump. Limita nono niſi clara indicia cōfundāt aſſertionē alicuius ſm doc.ꝛ Abb.in.c.nouit.in gl.in ver.iudicare.de iudi. Limita decimo niſi aduerſarius probaret ꝯtrium ꝑ legitimas probatiōes qꝛ tūc elidit̃ ꝓbatio ignorātie ꝑ iuramētū ſm Bar.in l.ſi cui.§.yſdē.ff.de accu.ꝛ glo.in ver.affectata.in.d.c.eos.de tēpo.ordi.in.vj.quā alleg.Jmol.in.l.qui bona.§.q dāni.ff.de dā.infec.bñ facit qḋ no.Ang.in.l.qui reſtituere.ff.de rei vē.ꝛ in.l.q vas.ff.de fur.ꝛ in auẗ.de exhi.reis.in prin.dicā plene.in.c.ꝓpoſuiſti.j̃.de ꝓba. Limita vndecio niſi lex requirat dilucidā ꝓbationē ſm Abb.ꝛ alios hic ꝑ ea q̄ dicā in ſequēti apoſt.ꝛ de iſta ignorātia ſi probari poſſit iuramēto:vide Cal.cōſ.iiij.de ſentē.excō.ꝛ Car.conſi.xxxvj.inci.lite in romana curia pen.ꝛ Rotam deci.ccliij.ſi ꝓpter negligentiā.ꝛ ꝑ iſtū cōſi.xxxv.incipi.facti cōtingentia in ciuitate Senarū.ꝛ per beatum Thomā quolibeto.xix.

¶ Adde tu ꝙ ignorantia probetur per iuramentum. Ro.conſi.liiij.ꝛ conſi.cclxxiij.ꝛ dicūt do de Ro.ꝙ eps probat per iuramentum ignorātiam vacationis beneficij.vide deci.ccxxxj.de proba.in antiquis. Zacharias. ¶ Adde etiā qḋ lꝫ ignorātia ſtatuti poſſit iuramento ꝓbari ſaluis diſtinctionibus ꝛ limitatiōibus ſupra poſitis poterit nihilominus ꝯtrium ꝯ aduerſariū probari.ita no.Bar.in.l.ſi cui.§.yſdem.ff.de accuſa.per gl.in.c.eas.in ver.affectata.cū ſimi.de tēpo.ord.lib.vj. ad idē eſt gl.in.c.j.in ver.caput.de fri.ꝛ maleſi.ꝛ in.c.qḋ auẗ.in ver.ꝓbare.ꝛ ibi ꝑ Archi.xxvij.q.vij.no.Abb.in.c.continebat̃ de ſpō.impu.ꝛ in c.propoſuiſti.ꝛ ibi per do.Deciū.de ꝓba.Alex.in.l.qui bona.§.q dāni.de dā.infec.ꝛ conſi.cxiiij.incipi.in cauſa ꝛ lite.colum.j.iiij.volu. Adde gl.in.l.j.§.ſi abſens.in verſicu.iudicio.quam ad hoc ibi no.Pau.de caſt.ꝛ Alexan.ff.ſi ex noxali cauſa agatur. Idem no.Domi.poſt Joā.and.in.c.ſtatutum.§.eum vero.col.iiij.ver.ſed an contra iuramentuꝫ.de reſcript.lib.vj. Quod tamen non haberet locum vbi iuramentū pro plenaria probatione haberetur.de quo per Alexan.conſi.ſupra allegato.cxiiij.vbi plene diſtinguendo de hoc:iſtud no.

Anto.Franci. ¶ Et ad hoc an ignorātia ꝓbet̃ ꝑ iuramētū.vide glo.in.l.ſi cui.ꝛ ibi ꝑ Bar.ff.de accuſa.ꝛ habet̃ per gloſſ.xxxiij.qō.j.in.c.in lectum mariti.ꝛ habet̃ in.c.accedens.de cri.fal.ꝛ in.c.innotuit.de ele.et qꝛ dicitur hic qꝛ cōtra tale iuramentum poteſt probari cōtrariū.ſcꝫ ſcientia:vide gl.ꝛ Bar.in.l.v.C.de peri.tuto.vbi ponuntur modi quib⁹ cōtra iuramētū probat̃ ſcientia.de quibus etiam per Bar.in.d.l.ſi cui.in §.yſdem.de accu.Et adde qḋ ignorantia probatur eo ipſo quod nō ꝓbatur contrariuꝫ ſm Bar.in.l.ſup ſeruis.C.de his q mili.non poſſ.libro.xij.

¶ Lucidā. Ideꝫ An.ꝛ Jmo.hic ꝑ glo.in.l.fi.in prin.ff.qḋ metus cau.Archid.ꝛ domi.in.c.pia.ſuper v̄ſ.apertiſſimis.de exceptio.in ſexto.Abb.in.c.cū dilectus in antepeñ.col.ibi:ſꝫ vltimū:vt in exceptiōe dilatoria probāda.de ordi.cogni.et gl.in.l.cū de indebito.in ver.legitimis.ff.de prob.ꝛ gl.in.l.ij.in.§.etas in verſ.legitimis.ff.de excu.tuto.et in.c.cupientes.§.quod ſi per.xx.in ver.facta fide.de electio.in ſexto. ¶ Adḋ tu quod opi.Jnno.ſequit̃ ange.ꝯſil.cclxxxvij.in penul.col.ꝛ q̄ dicat̃ legitima ꝓbatio:vide alexan.conſil.cxix.in iij.col.ij.lib.ꝛ que ſit rō.quare non admittit̃ ꝓbatio ignorātie ꝑ iuramentum cum cōtra illam allegantem ſit vehemens ſuſpicio.Uide Ro.cōſi.ccccl.xxxj.

Anto.Franci. ¶ Et an ꝛ quando probatio que ſit per iuramentū dicatur eſſe probatio legitima liquida vel clara:ꝛ illa dicatur ſufficiens quando lex vel ſtatutum requirit in aliquo caſu fieri debere probationem:vide plene per Alex.de Jmo.in.l.licet imperator.ff.de lega.j.vbi multa dicit ad propoſitum.

b ⁓ Sebaſti.Sapi. ¶ Abſentiā. Uiḋ Alex.ꝯſi.xxxj.pōderatis.j̃.v.vo.

c ¶ A ciuitate. Adde ꝙ idem voluiſſe videtur Spe.in ti.de conſti.duꝫ format libellum ꝛ articulos contra non obſeruantes ſtatuta.

d ¶ Per totā ciuitatē. Adde Bal.in.c.j.in.v.col.in ti.de milite vaſallo qui contumax eſt.ꝛ Domi.in.d.c.qḋ dicitis.qḋ intellige ſꝫ abb.hoc idē voluit Jmo.per.d.c.j.in ver.ſolenniter.de poſtu.prela.Moder.alleg.ꝑ abb.ꝛ Jmo.gl.in ver.publice.in cle.j.de ſepul.ꝛ in.c.exceptionem verſi.publice.de excep.ꝛ tex.in.l.ſi pupillus.§.proſcribere.ff.de inſti.ibi:non in loco remoto ſed euidenti.ꝛ bo.gl.in.c.ſi capitulū.verſi.ſi factam.ibi;ſufficit ꝙ loco congruo.de conceſ.preben.lib.vj.ꝛ in terminis de banno.no.Fede.conſi.ccxj.in.j.col.inci.ſuper themate p̄miſſo lꝫ principiuꝫ illius cōſilij incipiat factum tale eſt.placet mihi opi.ab.Jmo.ꝛ ſequacium per tex.in arg.opti.in.l.iij.circa prin.ibi oēs glebas eius circūambulat.ſed ſufficit quālibet partem eius fundi introire.ff.de acqui.poſ. ¶ Adḋ tu qḋ dicta archi.ꝛ Bal.in iurib⁹ hic allegatis ſequit̃ aretiñ.cōſi.cx.vbi ponderat tex.in.c.cū in tua.q̄ pōderatio facit ꝓ limitatione abba hic.ꝛ inquātū do.Feli.hic addēdo illi.q.an incipiens extrahere bladum extra ciuitatē ꝛ caſu deſiſtat ꝛ fiat ſtatutū ꝙ nullus extrahat ſi ille pſeueret incidat in penā:adducit alias.q. Adde etiā tu alex.cōſil.vij.ij.li.vbi conſuluit ſup ſtatuto Ceſenne diſponēte qḋ null⁹ extrahat vinū niſi ſoluat.xl.ſolidos pro datio:ſi aliqs tempore primi publicani cepit extrahere vinum ꝛ vi tempeſtatis in portu fuit impeditus ita ꝙ ſuperuenit ſecundus cui debeat ſolui datiū ſiue vectigal.quo etiaꝫ ad j.qḋ quis poſſit proclamata facere.vide alex.conſi.cxxiiij.iij.lib.

e ⁓ Sebaſt.Sap. ¶ Tranſlato. Ad iſtud.c.vide vnū dictū Compoſt.qḋ refert ab.i.c.cū in.j.eo.col.vj.ꝛ vide qd ꝑ iſtū tex.cōſuluit Ludo.Roma.i ꝯſi.ccxviij.ꝛ vide etiā qḋ ꝑ iſtū tex.dixit gl.in.c.ſi.in.x.diſt.de cōceſ.preb.in ſexto.ꝛ qḋ dicit.do.Abb.in.c.conſtitutus.ſuper gl.j.j̃.tit.proxi.

---

vna eſt in.d.c.ꝓpoſuiſti.alia eſt in.c.qui ꝛ diuinis ꝛ humanis.xij.q.ij. Et ꝓ illis facit.c.nulli.de elec.lib.vj.ꝛ in.c.ſi vero.de ſenten.excō.ſcḋo facit quia ignorantia vel ſcientia conſiſtit in mente hominis ꝛ ſic facile non poteſt probari per alium. Contrarium huius dicti ſentit Jnno.hic dicens ꝙ nō admittitur quis allegando ignorantiam cōſtitutionis niſi dilucide illam probet:ꝛ ſic requirit probationē lucidā[a] vnde nō videtur ſufficere iuramētū proprium quinimo tenuit hic domi.Card.nō ſufficere vnū teſtem cū iuramēto iſtius.qꝛ hic non eſt lucida probatio:facit glo.in.c.tam literis.de teſti. Hoc dictum optime procederet ſi aliquis tex.vteretur hoc verbo lucido:ſed hoc dictū Jnn.nō probatur iure.ꝛ vide tex.no.in.c.j.de poſtu.prela.qui dicit qḋ nō facile admittit̃ qui vult ꝓbare ignorātiam:ſed non facile admittitur ille qui probat per vnum teſtem ꝛ iuramentū propriū.vnde dicit do.Ant.ſolum iuramentum nō ſufficere:ſed cōcurrēte aliqua ꝓbabili cauſa ignorantie pōt deueniri ad iuramentū quod ſatis videt̃ rōnabile. Ego dicerē hoc eſſe arbitrariū ſm quantitatē preiudicij ꝛ qualitatē pſone allegātis ignorātiā ꝛ qualitatē ignorātie ꝛ qualitatē facti in quo ignorantia pretēdit̃.ꝑ hoc bo.tex.iuncta glo.in.c.innotuit.de elec.ꝛ bene facit.c.ſi.in fi.de iureiur.

10 ¶ † No.ex gl.vnū legitimū modū ꝓbādi ignorantiā cōſtitutionis.ſ.ꝓbādo abſentiā loci:ſꝫ gl.exigit abſentiā a ꝓuincia ꝛ multi dānāt hāc gl.reſpectu legis principis:qꝛ eius lex diſtringit vniuerſum niſi ſm eos probaret̃ abſentia apud infideles ad quos lex nō extendit̃. Sꝫ certe iudicio meo gl.nō meret̃ reprehēdi qꝛ refert ſe ad caſum auẗ.vt fam.no.cōſti.ſm quē conſtitutio nō ligat niſi poſt lapſum duorum menſiū currētiū a tpe publicatiōis facte in ꝓuincia.ergo ſufficit ꝓbare abſentiā ab illa ꝓuincia. Idē ēt.vbi cōſtitutio diſtringeret tm̄ dioceſim:qꝛ tūc ſufficit ꝓbare abſentiā[b] a dioceſi vt eſt.tex.no.in.d.c.fi.ꝛ idē dicēdū eadē rōne:vbi ꝯſtitutio ſolū diſtringeret ciuitatem:qꝛ tūc ſufficit ꝓbare abſentiā a ciuitate.[c] ꝛ ſic intellige gl.in.d.c.propoſuiſti.

11 ¶ † Ad vnum no.dictū Archi.aduerte in.c.ꝙ dicitis.xvj.diſt.vbi dicit ꝙ ad hoc vt bānum diſtinguat ciuitatē opꝫ ꝙ vadat ꝑ totā ciuitatē[d] nec illud reprobat.d.ant. Sꝫ ego dubito an illud ſit verū per.c.j.de poſtu.prela.qꝛ ſatis eſt ꝙ cōſtitutio ſolēniter publicet̃ in locis eminētiorib⁹ ꝛ ꝯſuetis. Nec eſt neceſſe diſcurrere ꝑ ſingulos vicos qꝛ hoc eſſet ſingulorū aures inculcare ꝯ.d.c.j.ſed pōt illud ſaluari reſpectu locorum eminentiorum ciuitatis.ꝛ illud dictū ſic limitatū tene mēti. Abbas.

1 ¶ Lex etiam penalis recepit interpretationem extenſiuam ex ſimilitudine rationis vel connexitate negotij.

2 Teſtes quorū vnus dicit ꝙ poſſeſſio fuit tradita martino ꝛ alter dicit petro reducunt̃ ad cōcordiā.ſ.ꝙ fuit tradita vni poſt alterum ſucceſſiue.

3 Argumētū a ſimili vtrū tollat̃ ſi aſſignat̃ aliqua diſſimilitudo ꝛ qs hꝫ probare diſſimilitudinem.

4 Lex ſtatutū vel cōſuetudo extendunt̃ ad caſuꝫ ſimilē niſi ille caſus ſimilis decidat̃ ꝑ aliā legem.

5 Caſus ſi non reperit̃ deciſus:recurritur ad ſimilitudinem legis:non autem ad ſimilitudinem ſtatuti vel conſuetudinis:vide.j̃.de conſue.in.c.cum olim.nu.7.vbi videtur contrarium.

e TRanſlato.[e] Qḋ de vno connexorū ſtatuit̃ ad aliud ꝯnexū extēdit̃.vel aliter ſm aliū intellectū.Poteſtas legē condendi ꝛ mutādi eſt penes vicariū Chriſti:ꝛ qḋ de vno cōnexorū ſtatuit̃ ꝛc. Primo ponit v̄ba apoſtoli.ſcḋo Auguſtini illa exponentis ibi:qꝛ enim. ¶ Caſus literalis. Quidā hebrei licet facti chriſtiani ſeruare volebant legem ad literam qui dicebant p̄ceptū de ſabbato eſſe ſeruādū ꝛ circūciſionē eſſe ſeruādam:que hodie ad literā ſeruari nō debet. Hos reprehēdit apoſtolus dicēs ꝙ poſtq̄ ſacerdotium delatū eſt ad chriſtianos:neceſſe eſt

a ¶ Ad reliquũ. Adde Ro.late consi.cxx.⁊.cxxix.⁊.clxxx.
b zacharias. ¶ Per statuta vel precepta. Adde abb.ita intelligentẽ in.c.quãto.col.pe.de cõsue.⁊ per do.Feli.⁊ Decium in.c.j.in.iij.col.ver.⁊ de illa autoritate.s.eo.ti.in prima lectu. Et declarantur.s.dicta verba: claue non errante.⁊ per eundem Abb.in.c.licet de vitanda.in prin. de elec.⁊ in.c.ppo suit de ꝯcess. pbẽ. ⁊ andre. sicul. in c.nouit.co.vij.de iudi.Feli.in.c.canonũ.in prin.s.eo.titu.

c ¶ Interpretatio nem extensiuam. Adde glo.singu. in cle.j.in verbo. eligat.de electio. ⁊ in cle.j.in verb. presidentes.in fin. de rescrip.in cle. auditor.in verbo bñficio.eo.ti.pro quibus glos.facit tex.i.l.regula.v.⁊ licet.ff.de iuris ⁊ fact.igno.⁊ i.l.cuz pater.§.dulcissimis.ff.de leg.ij.et in.l.pater filium. §.fundũ.ff.de leg. iij.⁊ in.c.secundo regris.de appel. vide istũ.i.c.sicut. de test.in capi.fin. de rescri.in.c.penul.de imu.eccle. in.c.fin.in prin.ix. co.de iureiu.in.c. j.in.viij.col.de re iudi.in.c.de vxore.de sepul.in.ij. col.⁊ in.c.ecclesie a ⁊ in.c.q: pleriqꝫ. circa finẽ.de imu. eccl.⁊ in.c.suggestũ.⁊ in.c.proposuit.de app.⁊ in c.per tuas.eo.tit. ⁊ in.c.inqsitionis. in.iiij.co.de accu b sa.in.c.fi.§.ceterũ i de elec.⁊ vide bo c nam glo.in.c.j.in d ver.italie.ibi.vbi enĩ est eadẽ rõ.de tẽpo.or.lib.vj.⁊ p

vt legis translatio fiat. August.sup illo loco probat ꝙ hoc facere nõ debẽt q: lex ⁊ sacerdotium simul data fuerũt ⁊ ab eodẽ ⁊ ideo simul destruẽda q: qd de vno dr cõnexorũ de altero intelligi neces. est. Ber. ¶ In gl.j.in fi.pone casum aliter vt conueniat ti.fuit quesitum a Gregorio autore huius cõpilatiõis an cõstitutio seu lex deberet intelligi in proprijs terminis tantum ac debeat extẽdi ad alios casus. Et papa rñdet ꝙ dz extẽdi ad cõnexa ⁊ similia. Ad qd probandũ inducit autoritatẽ apostoli qui ex translatione sacerdotij intulit per cõsequẽtiã ad trãslationẽ legis.⁊ cõsequẽtiã apostoli probat beatus august.in scda parte q: sacerdotiũ ⁊ lex erant connexa.primo q: simul data fuerunt Moysi: scdo q: ambo data fuerũt ab eodez s.cõditore: tertio q: sub eadẽ spõsione.⁊ sic ex quo simul fuerunt vnita dispositum in vno dicitur dispositũ in alio. Idem dicendũ in interpretatione cuiusqꝫ legis seu cõstitutionis.⁊ ista positio casus multum mihi placet. do.ant.ponit casum qd hic querebatur a papa apud quẽ esset potestas legis cõdende. Et rñdetur ꝺm eum qd apud vicarium Christi q: ex quo in vicariũ Christi.s.Petrũ fuit translatũ sacerdotiũ p ꝯñs fuit translata ptãs legis cõdẽde per rõnẽ apostoli ⁊ aug. Hoc dictum est verũ in se: sed nõ cõgruit vt arbitror mẽti apostoli: q: vt colligit ex pma gl.nõ agebat tũc de potestate legis cõdẽde sz de obseruatiõe legis antique.sed alijs rõnibus ego probo ꝙ ptãs legis cõdende sit translata hodie in ecclesiã.nam ad summum sacerdotez pertinet autoritate diuina legis interpretatio: vt in.c.per venerabilem.qui fil.sint leg.translato ergo sacerdotio necesse est vt hec potestas legis condende ⁊ interpretãde sit translata q: quoties duo sic se habent vt de vno perueniat ad aliũ: dispositũ in vno extendit ad reliquum.[a] vt.l.oratio.ff.de spõ.vide glo.in.c.j.de post.prela. in fi.⁊ qd ibi dixi. Itẽ probat alia rõne magis specifica.dico enĩ ꝙ Christus non solũ per consequẽtiam sacerdotij: sed p verba expressa transtulit in ecclesiã ptãtẽ legis cõdẽde p illa verba: qdcunqꝫ ligaueris ⁊c.xxiiij.q.j.c.manet.⁊ vide Inn.in.c.ꝙ super his.de voto.vbi exponit illa verba: qdcũqꝫ ligaueris.s.p statuta vel precepta.[b] ¶ † His premissis no.primo qd lex recepit interpretationem extensiuam[c] ex similitudine rationis seu cõnexitate negotij.[d] qd procedit etiam si cõstitutio sit penalis.vide bo.tex.in.l.j.§.qui opas.ff.ad tert.⁊ tex.cũ gl.in.c.si postꝙ.in fi.de elec.lib.vj.⁊ i.d.c.j.de post.

Bar.in.l.ii.§.videndum.ff.ad tertu.plene per Imo.⁊ ro.in.l.si vera.§. de viro.ff.sol.ma.legitur ⁊ no.in.l.non possunt.ff.de legi.⁊ plene per dñz meum Barba.in cle.j.de rescrip.in gl.in ver.presidentes.
¶ Adde tu do.Cardi.consi.lx.Barba.consi.xliij.

d ¶ Connexitate negotij. Quod negotiũ dicatur cõnexum: vide Fran. are.Moder.i cõsi.xxix.incipiẽ.in christi nomine ⁊c.circa primũ dubiũ. in.xiij.col.in ver.his breuiter premissis.ibi ⁊ p ꝯñs cõnexum ⁊ cohẽrẽs ⁊ alex.cõsi.lviij.incipiẽ.redẽ.⁊c.circa primũ quesitũ.in fi.⁊ consi.cxcviij. in.ij.vol repetito circa finẽ ibi: quo ad vltimũ dubiũ istud: cõsil.xviij. inci.in cã ⁊ qõne.iiij.col.in.ij.volu.Bar.in.l.eũ actũ.§.j.in.ij.no.ff.de nego.ge.⁊ facit tex.in.l.si annũ.in ꝟsi.dependentibus.de iud.libr.vj.⁊ butr. hic.ꝙ qñ duo extrema separata adinuicẽ ex aliquo accidente vere cõnectuntur: tunc dispositũ in vno extendit ad reliquum.⁊ dr connexum illud qd cõnectitur ⁊ coheret alicui rei sine quo illa res bene perfici nõ põt dicitur etiã aliquod cõnexũ qd cõprehendit intellectualiter scdm But.hic lz nõ exprimat dixi plene vltra Moder.hic in.§.j.in gl.in ver. annexa.j.q.iij.⁊ inquantũ abb.hoc dicit etiã si cõstitutio sit penalis.ad de tex.meliorẽ de iure ꝺm Bal.ibi in.c.j.§.porro.in ti.que fuit prima cã benefi.amit.⁊ inquãtũ dicit ꝙ vbi duo equiparantur in iure ⁊c.dicã.j. in.c.j.de postu.prela.⁊ in.c.cũ in cunctis.§.clerici.de elect.
¶ Adde tu Roma.consi.xciiij.⁊ vbi quid operetur.connexitas.⁊ vide in alleg.in proxima precedenti apost.⁊ vide notabile verbum Inno.re latum per Alex.consi.lxj.ij.lib.in.ij.col.
Anto.Fran. ¶ Et an ⁊ qñ de cõnexis idẽ sit iudiciũ: habet in.l.etiã.ff. de mino.⁊ in.c.quãto.de iudi.⁊ in.c.hoc quippe.iij.q.vj.no.in.c.quo iure.viij.dist.⁊ in.l.q proprio.in.§.itẽ querit.ff.de procu.⁊ in.l.si cognati.C. de ne.ge.⁊ habet per gl.fi.in.c.preterea.de offi.delega. Et adde ꝙ rõne connexitatis pmittit qd al's nõ pmitteret vt habet in.c.nolite.xj.q.iij.⁊ c.ꝙ magnũ.xxiij.q.iij.⁊ plene p Spe.in ti.de sen.excommu.in.§.j.in ver. sed pone.

prela.in gl.penul. ¶ No.ij.quod vbi duo diuersa e in iure parificantur: dispositum in vno extẽditur ad aliud. ¶ In glo.secunda ibi in Petrum dicit Philip.quod primo sacerdotiũ fuit translatum in Christum qui fuit de tribu iuda: de Aarõ: qui fuit de tribu Leui.nam primo sacerdotium erat apud illam tribum scilicet leuiticam ita quod de alia tribu non poterant promoueri.sed Christus
2 postea transtulit in Petruz ⁊ successores.† Et sic
e no.pro concordia testiũ[e] propter multiplicationẽ actus: vt si aliqui dicunt quod possessio fuit tradita martino. Et alij testes dicunt quod fuit tradita sempronio qd debemus intelligere qd vtriqꝫ fuerit tradita successiue.vt testes reducantur ad concordiam.argu.c.cum tu.de test. Per quẽ aũt verba hec potestas fuit translata in petrum seu ecclesiam. Compo.instat: sed dic breuius quod primo ante mortem Christus promisit Petro hanc potestatẽ per hec verba.[f] Tu es Petrus ⁊ sup hanc
f petram edificabo ecclesiam meã: ⁊ tibi dabo claues regni celorum: ⁊ sic locutus est per verba futuri temporis. Post modum vero etiam ante passionem hanc potestatez dedit omnibus apostolis quando dixit quecunqꝫ ligaueritis in terris erũt ligata ⁊ in celis Matthei.xviij. Post passionem vero ⁊ resurrectionem expresse contulit omnibus hanc potestatem per illa verba.accipite spiritũz sanctum: quorum remiseritis peccata erũt remissa eis.Jo.xxij. Et ad ostendendum quod Petro tradebat vt capiti dixit ei seorsum pasce oues meas.Joan.c.vlti. In ascensione vero potestatez prius promissam ⁊ traditam dando executionem confirmauit dum dixit. Ite ⁊ predicate euangeliũ omni creature.Matth.vlt.cap. In festo vero penthecostes que prius tradiderat permissionem spiritussancti confirmat. Et ex his potest colligi qd potestas non fuit data soli Petro: ⁊ sic pape duntaxat: sed omnibus apostolis representantibus totam ecclesiam ita quod hec potestas est penes totam ecclesiam vniuersalem: sed debet explica-
g ri[g] per papam tanquam per caput. Alij tamen explicant, secundum ordinationez pape.ad hoc bo. tex.xix.distinc.ita dominus.xxxj.distinc.in nouo.⁊ xxiiij.qd.j.c.manet.⁊ in.c.noua.de peni.⁊ remis.⁊ in c.j.§.vna.de sum.trinita. Et ex his ⁊ text.conclu-
h ditur quod si papa[h] vellet non posset remouere[i]
i omnes episcopos cum representent omnes apostolos.xij.q.j.videntes.⁊ vide gloss.in.c.per principalem.ix.q.iij.⁊ hoc plene examino in quadam

¶ Pro ꝯcordia testiũ. Facit.c.j.d cõsti.in.vj.vbi dictio per: denotat actum mediatũ ⁊ immediatũ: ⁊ ibi Do.i.u.no.ifert ad saluationẽ testiũ addendo gl. i ver.sz tertia.i.c. cũ vintonieñs.j. de elec.⁊ text.in.c. fi.j.de exce.prela. facit gl.in.l.i ope ris.ff.locati.que dt fieri simul qd fit cũ prioritate ⁊ posterioritate tẽporis ⁊ ita ad testes no. Bart.ibi ⁊ gl.in cle.j.i ver. simul de appel.et glo.in.c.bone memorie.el.j.in glos. pe.ver.ad nos.dixit Lau vbi de ꝟbo: pariter d ele. Tu adde ad moder.hic isti.de re. diui.§.singulorũ ibi: simul: ⁊ gl.exponit.i.stati post Cy.in.l.testiũ.C. de testi.i.v.q.bal. in rep.l.petens.C. de pac.i pe.co.⁊ si c.cuz dilectus.de cã pos.⁊ ppue.et do.meũ in.c.ij.de or.cog.in.x.colũ. Abb.i.c.j.de mutu.pe.⁊ Butri.et Imo.in.d.cle.j.in ꝟ.simul.soleo allegare tex.i.l.j.C. si vnus ex pluribus ap.quem ad hoc põderat ibi bal.⁊ vide qd voluit Bart.de dictione simul.in.l.si quis ita.in fi.ff.de condi.⁊ demon.vbi debent simul viuere ⁊ simul stare si per aliquem non stat quin per eum alatur.
¶ Adde tu qd voluit Bal.consi.ccccxlij.in fi.iij.lib.qd si testis dicit vidi patrẽ ⁊ filiũ possidere dz intelligi quo ad patrẽ ⁊ de pos.iur.quo ad filium vero respectu cuiusdã ire ⁊ agere.de dictione: postea: si testis dicat qd instituit titium postea sempronium: vide alex.cõsil.cxxxviij.

f ¶ Per hec verba. Adde Inno.in.c.lz ex suscepto.in gl.ma.de fo.compe.⁊ ibi istum in.ix.col.⁊ in disputa.sua incipi.episcop⁹.in.xix.col.not. gl.ver.pasce.in.c.significasti.de ele.⁊ in.c.in nouo.in ver.commendare. ⁊ ibi Archi.⁊ Domi.xx.di.⁊ gl.ij.in ver.cõsiderãdum.l.di.⁊ gl.ij.in cle. pastoralis.de re iudi. ¶ Car.sancti sixti in tracta.de potestate pape. qd.xxiij.summã pisanam.in ver.papa. Ray.in.iij.lib.in.xxvij.ru.vide tex.in.c.in illis.lxxx.dist.arch.in.c.in scripturis.viij.q.j.
g ¶ Debet explicari. Faciat illud Marci in euangeli. Ite dicite discipulis ei⁹ ⁊ Petro.⁊ sic Petro tanꝙ capiti.vide gl.in.c.nouo.xxj.dist.
h ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Si papa. Vide Feli.in.c.que in ecclesiarũ.col. xv.versi.per istam conclusionem.j.eo.
¶ Remouere. Adde quod Roma.consil.ccccxl.dicit quod papa nõ potest aliquid facere per quod decoloretur status ecclesie.
zacharias. ¶ Adde Domi.in.c.p principalẽ.ix.q.iij.⁊ in.c.in istis.iiij. dist.Fel.in.c.que in ecclesiarũ.xvj.col.post prin.ver.per istam declarationẽ.j.eo.ti.Car.in cle.j.in vlti.no.vt lite penden.cõsi.lxxv.incipi.venerabilis vir.Innoc.in.c.ad supplicationẽ.in vlti.no.j.de renũ.⁊ Pe.de monte in sua monar.in.xiij.⁊.xlviij.col.⁊ Gemi.in.c.j.in.ij.col.x.dist.

a zacharias. ℭ Mea. Episcopus ⁊ quidam rector parmensis in .iiij. colum. ver. non potest autem papa ⁊c.

b ℭ De similibus idē debet esse iudiciū. Adde Bald. in .l. data opera. in .vij. col. C. q accu. nō pos. Cy. ⁊ alios in .l. non possunt. ff. de leg. in §. itē ū adhuc insti. mā. in .c. in causis. de re iudicata. i. c. inter ceteras. de rescri. gl. in .l. si qs id qđ. ff. de iurisdict. omniū iud. Inn. i. c. qualiter. el. ij. de accu. text. in .c. j. §. porro. cū seq. que fuit prima cā benefi. annt. ⁊ ibi Bal. idem Bal. in .l. j. C. de interdi. ⁊ in .l. de qbus in .xx. col. ff. de legi. ⁊ in .d. c. inter ceteras. in .l. si qs seruo. C. de fur. in .l. ij. in penult. col. C. de patri. qui fi. dis. in .c. j. circa fi. in ti. an agna. vel cogna. suc. in feu. in .l. iij. C. diu. do. in .l. fi. C. de interdic. ma. in aut. ex testamento. C. de coll. per text. in §. sin autē. in aut. de nō eli. scđo nubē. facit gl. in .c. fi. de iurepa. tex. in .l. at si qs. §. idē labeo. in ver. cū in eū pena statuta non sit. ff. de reli. ⁊ sump. fune. xv. q. viij. in sum. Bal. i Spe. in titu. de dispu. ⁊ alleg. ⁊ in .l. si qs nō dicā rapere. i j. col. C. de epis. et cleri. ⁊ .l. iij. C. de insti. ⁊ substi. in .l. si extraneus. ff. de condi. ob cām. in .l. si te. C. de infa. in .l. transigere. in .iiij. colū. ⁊ in fi. C. de transac. in .l. ij. in prin. C. q̄ sit lon. consue. Bar. in .l. gallus. § . ⁊ qd si tm̄. de libe. ⁊ posthu. Do. in .c. relatū. xxxvij. dist. ⁊ xliij. dis. in summa p istū in .c. de multa. j. de prebē. ⁊ in .c. ad audiētiā. de cle. nō resi. ⁊ in .c. constitutus. in .ij. no. de app. Jo. de lig. in .c. fi. in pe. colū. de cōsue. ⁊ ibi p But. in xij. col. per Imo. in .l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. per istū in .c. quē admodum. de iureiu. per illum tex. per But. in .c. nō debet. de consan. ⁊ affi. in pe. col. Notabis tamen ꝙ vbi duo sunt similia: magis simile est eligendum. Bal. in .d. l. data. ⁊ no. ꝙ illa dicūtur similia: quorum qualitas est vna. illa dicunt eadē quorum substantia est eadē ꝭm philosophum. vj. meta. refert Cy. in .d. l. non pn̄t. Item casus exceptus extēditur per similitudinē rōnis tex. melior de iure in .c. cum dilecta. de cōfir. vti. vel inuti. secūdū Abb. ibi: in .d. c. ad audientiā. de cleri. nō resi. ⁊ in .c. cū oēs. in .v. col. j. e. ti. de cōsti. ⁊ in .c. pastoralis. in .j. col. de rescri. ⁊ in .d. c. quē ad. ⁊ vide gl. in .l. j. C. de cōdi. inde. facit ꝙ voluit Bar. in .l. serui. ff. de vsuca. tex. ⁊ ibi Jo. de imo. in .c. cū dilecti. de do. ⁊ contu. Inno. ⁊ vide que dixi in no. meis in ver. extensio. el. j. in no. incipien. dispositio simplex.

ℭ Adde tu inquātum hic addens dicit ꝙ casus exceptus extenditur propter similitudinem rōnis: ꝙ contra hoc dictū est gl. in .c. in fidei fauorē. de here. lib. vj. ⁊ in regula que a iure. de reg. iur. in .vj. quos gl. allegat. ⁊ sequit̄ Roma. consi. cccxxxvij. vbi tenet ꝙ regula exceptiua curialiū Roma. curie non extendit̄ ad curiales sancti cōcilij per ratiōis identitatem: tamen illam gl. in .c. in fidei fauorem. d. Alex. improbat in .l. si constante. ff. soluto matri. de ro. mentionem non faciens.

c Sebast. Sapia. ℭ Sed ego. Uide Lacia lupum in repe. l. oēs populi. in char. antepe. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ contra Abb. hic ꝙ nō dꝫ probari similitudo p allegantē simile ego tenui in repeti. l. qđ nerua. in primo nota. ff. de deposi. quando sunt tales casus inter quos maior est similitudo q̄ dissimilitudo: nā tūc regula est pro allegante ⁊ allegāti regulam nō incūbit onus probandi. ⁊ per Inn. in .c. preterea. de dilatio. per Bar. in .l. ij. ff. si quis in ius voca. non ierit. ⁊ vide ad materiam Areti. consi. lv. vbi ponit quis dicatur contractus similis alteri.

d ℭ An aūt lex semper possit extendi. Adde Imol. ⁊ Roma. in .l. si vo §. de viro. ff. sol. ma. ⁊ Imo. in cle. j. de elec. ⁊ But. in repe. c. fi. j. de consu. ⁊ Do. in .c. j. de tē. or. li. vj. ⁊ p Mat. de mathe. in suo tract. de extensiōe ⁊ per Bar. in .l. si constante. in .ix. q. j. partis. ff. sol. mat. ⁊ aliquid hic per Moder. vbi rememorant .iiij. dicta in quibus fit mentio.

ℭ Adde tu an propter idētitatem rōnis in statutis fiat extensio. Ang. consil. cx. Alexā. cōsi. xlv. Are. cōsi. xcij. ⁊ xcvij. Si autē vnus cōtractus assimiletur in quibusdā alteri ⁊ i multis alijs sit dissimilis an debeat fieri extēsio per eundē consilio. lv. Et an cōsuetudo sit extendenda. vide p eū dem cōsil. cxxxiij. Alexā. cōsi. lxvij. ij. lib. Anto. Francis.

ℭ Et an ⁊ quando cesset arg. a simili ⁊ de similib᷒ ad similia procedat̄ vide que habent̄ in .l. illud. ff. ad legē aq. ⁊ in .c. sicut vrgeri. j. q. j. vbi concludit̄ qđ ar. a simili nō procedit vbicūqꝫ datur dissimilitudo ⁊ vide que habentur p Do. Anto. ⁊ alios post eum in illo passu an et qn̄ procedat arg. de mr̄imonio spirituali ad carnale que regulariter ⁊ similia reputantur per .ca. inter corporalia. d trāsla. epi. in .c. tue de spon.

disputatione mea.[a] ℭ † In gl. fi. in fi. no. gl. iuncto tex. nā quotidie alleg. tex. ꝙ de similibus idem dꝫ esse iudiciū[b]. ⁊ dicit Abb. qđ istud arg. a simili cessat assignata dissimilitudine. xxvij. q. j. nuptiarū. dicit etiam qđ ille qui negat simile debet probare dissimilitudinem. q2 negat ius: ⁊ vide Spec. in tit. de alleg. ⁊ dispu. §. post hoc. versi. iuribus. ⁊ sic trāseunt doct. Sed ego[c] dicerem qđ inducens simile habet probare saltē colorate: q2 nō est credendum nec standum simplici verbo arguentis: ad hoc .c. cū dilecta. de cōfir. vti. vel inuti. ⁊ .l. ei incumbit. ff. de pba. ⁊ .vj. q. vlti. accusator ꝙ asseuerat. Negans vero simile colorate inductū dꝫ pbare dissimilitudinē ad hoc .c. ij. j. de trāsla. epis. nec sufficit allegare aliquā dissimilitudinē in genere: sꝫ dꝫ eē similitudo in eo ad qđ fit cōparatio. vnde nō expedit vt tota res sit alteri rei similis: sꝫ satis est ꝙ sit siis in eo ad quod fit cōparatio. vt pbatur in .d. c. cū dilecta. Idē pbat̄ rōne nā similitudo nō est aliud nisi rerū inter se differentiū comparatio. de quo per Jo. an. in .c. nō pōt. de pbē. lib. vj. ⁊ sic limita dicta doc. 4 † An aūt lex semper possit extēdi[d] ad similē casum. Dic qđ vbi casus similis haberet legē specialē in cōtrariū nō dꝫ fieri extēsio q2 nō debet induci legum correctio ex similitudine rationis:[e] vt no. Bar. in aut. que s act. C. de sac. san. eccl. sed vbi nō reperit̄ lex cōtraria bene pōt fieri extēsio ex similitudine rōnis. ⁊ sic intellige .l. nō pn̄t. ff. de legi. ⁊ iura ciuilia. Hec no. voluit Bar. in .l. nō dubiū. C. de leg. vbi dicit idē esse in cōsuetudinib᷒ ⁊ statutis per .l. de quib᷒. in prin. ff. de legi. Et sit no. ⁊ tenementi. ꝙ statutū municipale ⁊ cōsuetudo pn̄t ad alios casus ex idētitate rōnis extēdi: dūmodo illi casus non habeant legem contrariā. ⁊ sic intellige qđ no. in .c. in nostra. de iniur. vñ tenuerunt multi ⁊ male ꝙ statutū nunq̄ dꝫ extendi: q2 est stricti iuris: sed vt dixi illud pcedit qn̄ extensio fieret cū legis correctione: alias secus. Nec debet extēdi ad casum similē ex fictione. per .l. iij. §. hec verba. ff. de neg. gest. no. Barto. in .l. omnes populi. ff. de insti. 5 ⁊ iur. ℭ † An autem vbi lex non reperitur in casu imminenti debeat primo recurri ad simile legis vel simile statuti vel consuetudinis. Dic ꝙ ad simile legis cōis vt probatur in dicta .l. de quibus. ⁊ ibi per Bar.

Abbas.

1 Lex probibitiua non solum comprehendit casum expressum sed etiam extenditur ad omnes casus qui sequuntur ex illo.

2 Qui facit vel venit contra legem vel regulā an ⁊ quando incurrat peccatū mortale. ⁊ ponit perfectam distinctionem.

3 Uerba p̄ceptiua exponūtur p exhortatiuis ⁊ eꝫ.

4 Uerba imperatiua an semper sint preceptiua.

5 Nullum peccatum est a deo veniale quod nō fiat mortale ex consuetudine.

Nam concupiscentiā.

Constitutio certū quid prohibēs oīa prohibet que sequūtur ex illo. vel h. d. Omne prohibitū a lege peccatū est ⁊ omne illud qđ sequit̄ ex eo. Primo ponit̄ dictū apostoli. scđo declaratio ibi hoc enim. ℭ Casus literalis. Legit̄ in epistola ad romanos. peccatū nō cognoui nisi per legem nam concupiscētiā nesciebā nisi lex diceret: non concupisces. Aug. exponit hec verba apostoli. s. nam concupiscentiā nesciebam: dicens hoc eligit apostolus generale. s. cōcupiscentie vitiū vnde omnia mala oriunt̄. Cōcludit An ergo lex illa bona est que dum hoc pbibet omnia mala probibet. Ber. 1 ℭ † No. primo ꝙ lex prohibitiua non restringitur ad casum expressum: sed extenditur ad omnia que sequuntur ex illo: ⁊ sic .l. recipit interpretationem extensiuam vt hic. ⁊ .s. capi. proxi. ℭ Not. ij. ꝙ ex concupiscentia proueniunt oīa mala. ⁊ si capis cōcupiscētiam pro animo deprauato casus est clarus: ⁊ cessant omnes 2 obiectiones que fiunt in glo. penul. ℭ † Item no. iuncta glo.[f] j. ꝙ veniens contra prohibitionem legis[g] peccat[h]. Circa hoc quero an sit verum generaliter ꝙ qs semp incidat in peccatum maxime

e Sebasti. Sapi. ℭ Similitudine rōnis. Que sit rō huius dicti vide per Bal. in .l. data. C. qui accu. non pos. ⁊ aliam rōnem assignatam per Bal. in .c. inter ceteras. j. de rescri.

f Sebast. Sapia. ℭ Iuncta gl. vide pulchrū dictum Fran. de marone relatum per Feli. in .c. si quando. col. vj. in prin. de rescri.

g ℭ Contra prohibitionem legis. Uide Barto. in .l. si quis pro eo. in .v. mēbro. ff. de fideius. ⁊ car. in cle. ij. in vlt. col. de vit. ⁊ ho. cle. ⁊ in cle. dudū §. fi. de sepu. Do. post Arch. ⁊ Jo. an. in .c. detestāda. de cōces. pbē. in .vj. no. in .c. quis aūt. x. dist. gl. iij. in .c. ij. ⁊ ibi Do. de cōsti. in .vj. ⁊ p eūdē do. in .c. perpetue. de ele. in .vj. ⁊ i. c. cōmissa. in fi. eo. ti. ⁊ li. ⁊ in .l. In noie dn̄i C. de offi. preto. afri. ⁊ in aut. sacra pub. ⁊ C. si ad. vē. in aut. decernimus de arb. ℭ Adde .d. prepositum. nunc vero. Car. in §. hic. iiij. dist. ⁊ in .j. dist. Pau. de ca. consi. clxxvj. in .j. stampa.

h zacharias. ℭ Peccat. Limitat istā cōclusionē non pcedere in iniusto p̄cepto legis: ꝙ nō ligat. ⁊ no. in .c. j. s. e. ℭ Itē si a tali p̄cepto legis per cōtrariam consuetudinē deroget̄: vt no. Jo. an. in .c. fi. de cog. spir.

ℭ Nec ob. gl. in .c. deniqꝫ. i ver. ꝯsuetudine: q2 loquit̄ in ꝯsuetudine q̄ est ꝯ p̄ceptū iuris naturalis vel diuini: quo casu nō excusant̄ a peccato. vt p do. Deciū hic in pn. ij. col. ver. sed rn̄deri pōt. Et p scđa limita. adducō Do. in alle. c. fi. post Jo. an. quā refert ⁊ sequitur in gl. in ver. ꝯhitur idē no. Abb. in .c. cū venerabilis. in gl. j. in fi. j. de cōsue. Bar. i. l. qs sit fugitiuus. §. apud labeonē. ff. de edil. edi. Pe. de anc. cōsi. suo. l. inci. cōsuetudo circa fi. ⁊ qđ no. Jo. an. ⁊ Ant. in .c. ij. de fi. instru. ℭ Limito. iij. in p̄cepto obscuro ⁊ ꝙ diuersimode pōt intelligi vt non pcedat. conclu. ita no. Inn. in .c. per tuas. el. ij. j. de simo. quē refert ⁊ sequit̄ Bal. in .l. ab eo. co. pe. ver. sed qd si ppter intricationes. C. quō ⁊ qn̄ iu. Abb. in .c. capellanus. col. ij. ver. no. ex hac gl. j. de fer. Et dū dr̄ in hac ꝯclusiōe ꝙ q facit ꝯ preceptū legis ⁊c. dic hāc regulā nō habere locū i ꝯueniēte p̄cepto iudicis tam secularis q̄ eccl̄iastici: salua tn̄ dis. d. Decij hic. Et p primo. s. ꝙ non habeat locū in iudicis secularis p̄cepto est expres. doc. Jo. de imo. in .c. ij. j. de maio. ⁊ obe. Itē ꝙ nec in ecclesiastici iudicis precepto procedat no. idem Jo. de imo. in .c. cum contingat. in .x. charta. j. de iureiur. Item nec in summi pontificis precepto qn̄ est iniustum. aut

mortale

mortale veniendo contra legem positiuã: et idem potest queri de religiosis respectu eorũ regule. an omnis contraueniens obligeť ad mortale. d. An. hic tãgit primũ. ¶ Sed declarãdo ꝛ multa addẽdo: maxime dicta per beatum Tho. scd̃a scd̃e. q. lxxxvj. ar. pe. ꝛ per Arch. xxxvij. q. j. c. j. ꝛ in. c. vtinã lxxvj. dist. distingue sic. ꝙ aut certum est de mente legis ꝙ intendit p̃cipere. ꝛ certũ est ꝙ obligat ꝯuenientẽ ad mortale: ꝛ sic intellige illud qui non obedierit principi morte moriatur. in. c. ij. de maio. ꝛ obe. ꝛ in. c. ꝙ precipitur. xiiij. q. j. Aut non constat de mente legis: ꝛ tunc aut. l. loquitur p verba preceptiua aut equipollentia vel imperatiui modi vel per verba exhortatiua vel per verba communia. Et si loquiť per verba preceptiua tũc contrauenientẽ obligat ad mortale. nã resistendo superiori resistitur deo. xj. q. iij. qui resistit. ꝛ. c. si dñs. ꝛ. c. iulianus. nisi materia legis nõ esset necessitatiua: qꝛ tunc verba impropriantur[a] † vnde verbum rogo qñqꝫ exponitur pro precipio respectu subiecti materie. xj. q. iij. c. rogo. iuncta gl. Et quãdoqꝫ precipio exponitur pro rogo.[b] ita ꝙ sit verbum exhortatiuum: vt no. in proemio decretorum. Nam verba deseruiũt intẽtioni: ꝛ nõ intentio verbis. vt in. c. ij. requiris. de app. facit. l. non aliter. ff. de lega. iij. vbi patet ꝙ a proprio significato verboruꝫ est redeundum si de mente contraria disponẽtis constat. Aut loquiť lex per verba equipollẽtia preceptis[c] vt per verbũ inhibemus. ꝛ tunc idẽ ꝙ. s. nam inhibitio continet in se preceptũ. vt no. archi. lvj. dist. in summa. † Aut loquitur per verba imperatiui modi ꝛ casus est aliquantulum dubius. dic tñ qđ hec verba imperatiui modi ex se non semper equipollẽt verbis preceptiuis: tex. est no. in cle. exiui. §. nos itaqꝫ. de ver. sig. qui ad hãc materiaꝫ est melior tex. qui possit allegari. facit quod habetur in prin. decreti. ꝛ ex. d. clemen. colligitur hec distinctio. ꝙ aut consuetudo habet ꝙ illa verba imperatiui modi importent preceptum in casu de quo est questio ꝛ tunc serua cõsuetudinem. c. cum dilectus. de cõsue. ꝛ. l. minime. ff. de legi. aut non apparet de consuetudine ꝛ tunc recurrere ad qualitatẽ materie.[d] nam si materia est multũ põderosa ꝛ verisimiliter cogitata ꝛ põderata p superiorem tũc inducit preceptuꝫ al's secus. Exemplũ in dicto euangelij. si quis percusserit te in vna maxilla p̃be ei ꝛ aliam. nam illud verbum non importat p̃ceptũ sed consilium lꝫ sit imperatiui modi: vt. xxiij. q. j. paratus. Aut lex loquiť p verba exhortatiua seu ꝯsultiua: puta obsecramus vel consulimus. et non ligat contrauenientem ad peccatum. iiij. di. §. ꝛ si legibus. ꝛ. d. c. qđ precipitur. quod limita vt dixi. s. e. c. j. Aut loquiť per verba cõia. puta statuo decerno vel quid simile ꝛ tũc nõ obligat cõtrauenientẽ saltem ad mortale. ꝛ est nota. dictuꝫ Tho. vbi. s. probat rõne. nam sicut non omnis ꝯuentio legis inducit mortẽ temporalẽ ita nõ dꝫ inducere mortẽ eternam: nam quodlibet peccatũ mortale est morte dignum. xxv. dist. §. al's ea demũ. Itẽ ex quo. l. aliqñ loquitur per verba strictissima aliqñ p verba non ita stricta debet eẽ differẽtia in quantitate peccati. ꝛ idem quod. s. dixi in lege dic in cõtrauentione regule religiosorum. non eñ oĩs contrauentio regule[e] obligat ad mortale. vt vult beatus Tho. vbi. s. adduco text. apertum in. d. clemẽ. exiui. sed debemus considerare p que v̄ba loquiť qđlibet capl'm regule. ꝛ idẽ in snia voluit Archi. in. d. c. j. Et si diceremus in ꝯtrarium sequereť absurdum s̃m Tho. nã vita religiosoꝝ esset periculosior vita laicorũ cõtra. c. nos nouimus. xvij. q. ij. nã cum multa cõtineantur sub regula de facili religiosi icideret in mortale. Nec ob. si dicať ꝙ veniẽs ꝯ regulam veniat ꝯ votũ cũ solẽniter promisit seruare regulã. qꝛ vt dicit bea. Tho. quẽ sequitur archi. in. d. c. j. professio non refertur ad oĩa contenta in regula sed ad tria substantialia regule sup qb⁹ essentialiter est fundata oĩs regula religiosorũ: de quibus. in. c. cum ad monasterium. in fi. de sta. reg. Omnia vero illa cõtenta in regula tendũt ad finẽ illorũ triũ. vnde pmittens seruare regulã intelligitur promittere vt ducat vitã regularẽ que quidẽ est essentialiter fundata sup illis tribus. Nec vera nisi religiosus peccaret ex cõtẽptu: qꝛ tũc obligareť ad mortale. x. dist. quis. Vel nisi peccaret cõtra votũ. i. contra vnũ ex illis tribus. vel nisi assumeret in cõsuetudinem: † qꝛ nullum peccatum est adeo veniale qđ nõ fiat mortale dum placet. i. ex consuetudine. xxv. dist. §. criminis. ꝛ adde ad predicta qđ no. Archi. in. d. c. vtinã. ¶ In gl. in vers. oriuntur. in fi. no. gl. iuncto tex. ꝙ qñqꝫ lex vtiť vno tempore pro alio.[f] vnde s̃m istã expositionẽ tp̃s presens poniť pro preterito. simile in. l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. vel potes exponere tex. s̃m Jo. de lig. pro appetitu depravato: qꝛ omnis appetit⁹ depravatus est concupiscẽtia: ꝛ ex tali appetitu omnia mala oriuntur. ꝛ ex hoc facit ad titu. iste tex. quod lex prohibens aliquid tacite prohibet omnia que sequuntur ex illo. Abbas.

1 ☞ Si fuerit commissa causa prudentie alicuius: intelligitur commissa tanq̃ viro prudenti.
2 Dicta sanctorum an sint necessario obseruanda.
3 Dicta pontificum si discordant cum dictis sanctorum quibus potius est standum.

Ne innitaris.

¶ Cõstitutiões decretorũ singularib⁹ opinionibus sunt preferende. Primo ponuntur verba Salomonis. Scd̃o verba Hieronimi ꝛ Augu. exponẽtium illa verba ibi prudentie. ¶ Casus literalis. In parabolis Salomonis ponũtur verba ista. Fili mi habe fiduciam in dño ex toto corde tuo ꝛ ne innitaris prudentie tue. ne sis sapiens apud temetipsuꝫ. Hiero. exponit verba ista dicẽs illũ inniti sue prudẽtie qui ea q̃ sibi videnť agenda vel dicenda p̃ponit statutis sanctorũ patrũ auctoritatib⁹ ꝛ legib⁹. Her. ¶ No. primo iudicẽ non debere iudicare s̃m voluntatẽ seu prudentiã suaꝫ depravatam sꝫ s̃m statuta decretorũ ꝛ aliorũ habentium ptãtẽ legis cõdende. ¶ No. scd̃o qđ hec verba cõmitto prudẽtie tue[g] importãt nudam voluntatem[h] rationi ꝛ legi nõ subiectã. Nam ita hic capiunť ista verba prudẽtie ꝛc. ꝛ ita intelligit hic. do. Anto. Sed certe hoc nõ est verum quo ad corticem litere qꝛ illa verba ponuntur hic improprie id est malo sensu vt etiam dicit gloss. iij. hic alias. ver. prudẽtie intelligiť de voluntate submissa freno rationis. nõ eñ est prudẽtia sed fatuitas vbi deficit ratio. iuxta illud fatuus fatua loquiť. xciiij. dist. legimus. facit. l. quidã in suo. ff. de condi. insti. nam si verbum placet[i] importat arbitriũ boni viri

stat⁹ ecclesiasticus ledereť vel mala eẽnt ventura. vt p abb. i. c. significauit. ꝛ ibi ẽt doc. de offi. or. ꝛ. d. Decuũ. in. c. si qñ. vbi late de hoc. d. rescri.

a ¶ Tũc v̄ba impropriant. Et ibi. xj. q. iij. rogo. xvj. q. j. in. c. reuertimini. iuncto. d. Arch. ibi: dũ exponit hortor. i. precipio. facit. c. j. in ver. hortamur. de test. ꝛ gl. in cle. j. in ver. hortamur. de te. ꝛ in. c. sicut inquit in eo. v̄. ij. q. vij. ꝛ ho. text. i cle. exiui. in v̄. itẽ qꝛ. de ver. si. ꝛ archi. i. c. ignorãtia. xxxviij. dist. ꝛ glo. in. c. notum. ij. q. j. ꝛ per istum l. c. qꝛ indicãte. in. ij. no. de prescript.

b ¶ Qñqꝫ p̃cipio exponiť p rogo pbať in. c. dilectissimis. ꝛ ibi glo. in ver. p̃cipim⁹. xij. q. j. ꝛ in. c. si qs lgenuus. cõiũcta gl. j. in fi. xix. q. ij. et in c. hac rõne. xxxj. q. ij. ꝛ gl. fi. i. c. non solũ. xxviij. q. ij. in c. q parte. lx. dis. ꝛ in. c. dño sancto. i v̄. necesse. l. dist. et in. c. mãdastis. ij. q. v. ꝛ in. c. guilisarius. in ver. mãdauit. xxiij. q. iiij. probať i. c. magne. de voto. in v̄. vouete iuncto. c. j. in v̄. liberũ. eod. ti. ꝛ in. l. age. C. de trans. et in. l. ij. ff. mand. et insti. eod. ti. in. §. j. bar. i. l. j. in. iij. co. C. d pac. Domi. in. c. sponsus. ad finẽ. xxiij. dis. Archi. in. c. ignorantia. xxxviij. distin.
✠ Sebasti. Sapia.

c ¶ Preceptis intellige nisi cũ verbo p̃ceptiuo esset adiunctũ verbuꝫ sonãs indecẽtiaꝫ vt p Areti. in cõsilio. clx. longa est ista consultatio. Aliaꝫ limitationeꝫ ponit. d. Jas. in. l. ij. col. ij. C. de iu. emphi. ꝛ in. §. penales. instit. de actio. vt nõ obliget lex p̃ceptiua ad mortale quãdo alia pena imponiť de quo per Mathe. in nota. lxxij. nota mirabilem doctrinaꝫ. Aliaꝫ limitationeꝫ posuit. d. ab. in. c. quoniam cõtra falsam. in vlt. nota. de probat. vide etiam ad hec que no. Bar. in repe. l. creditores. col. j. cum seq. C. de pigno. ꝛ ibi multa dixi ad propositum.

d ¶ Ad qualitatẽ materie. Do. in. §. hec si legibus. iiij. di. Inno. in. c. cũ ꝯtingat. in. xv. char. de iureiur. ꝛ p istũ in. c. j. i. iiij. co. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ in c. clerici i l grãde. in. j. co. e. ti. ꝛ in cle. j. de test. adde ẽt Jo. an. i. c. fi. sup gl. de cog. spi. in. vj. ꝛ ibi. d. archi. in. c. violatores. xv. q. j. ter. ꝛ gl. in. l. cũ pater. ff. de lega. ij. Inno. in. c. cum contingat. in. xv. ar. ꝛ do. Anto. hic. j. de iureiur. Tho. scd̃a scd̃e. q. clxxxvj. ar. ix. in rñsione ad. ij. articulum. et p istum in. c. lꝫ ex quadã. in. iij. co. j. de test. ꝛ Bal. in. l. ab eo. in. iiij. col. ver. quid. C. quomodo ꝛ quando iud. vbi alleg. In. c. per tuas. de simo.

e ¶ Cõtrauentio regule. Dic vt per bea. Tho. ij. ij. q. clxxxvj. ar. ix. quẽ refert ꝛ sequiť Arch. in. c. j. xxvij. q. j. ꝛ p Imo. hic. ꝛ p istũ in. c. relatũ. in ij. col. ne cle. vel mo. ꝛ in. c. deus q. in. ij. col. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ Bal. in. l. fi. in vlt. q. C. si ser. extero. ꝛ Arch. in. d. c. j. de reli. do. in. vj. ꝛ p Do. in. c. iiij. in añpe. co. de cõsti. eo. lib. Archi. i. c. de monachis. xvj. q. j. car. ꝛ doc. in. c. cũ ad monasteriũ. de sta. mo. ꝛ no. in. c. fi. de cõdi. appo. cũ alijs concord.
¶ Adde Mat. in. no. suis. in. j. fo.

f ¶ Vno tp̃e p alio. Dic vt in. l. v̄bũ erit. ff. de v̄. sig. et l. v̄bũ oportebit. ff. e. ꝛ i. l. qđ i rerũ. i pn. ff. d le. j. ꝛ i. l. tal' sc̃ptura. i pnc. ꝛ i fi. ff. e. dicas tñ ꝙ tp̃s p̃teritũ nõ cõtinet p̃ñs ex p̃pria significatiõe bar. i. l. si qd id qđ §. s̃m. i. j. col. i fi. in v̄. venio. ad v̄s. ꝙ si. ff. de iur. om. iu.
¶ Addõ Ful. ꝯs. cxxxvj. xxxvij. et cxiij. Rom. cõsil. cccxxxiij.

g ¶ Cõmitto prudẽtie tue. Dic ꝙ ip̃ortat arb. boni viri s̃ꝫ Imo. hic. ꝛ istũ i. c. j. i. iij. co. de seq̃. pos. ꝛ fru. nisi p alia v̄ba adiuncta ip̃ortet de prudentia mala prout hic lꝫ al'r ꝛ nõ bene voluerit hic Butr. qꝛ hic additur de dictis patrũ ꝛ de virtute prudẽtie ꝛ quotuplex sit vide Thom. ij. ij. questio. xlvij. cũ seq.
zacharias.
¶ Adde ꝙ ista verba ip̃ortãt arbitriũ bo. vi. ꝛ nõ liberã volũtateꝫ. ita no. Alexã. de imo. i. l. si sic. i pn. ff. de lega. j. bar. in extraua. ad rep̃medũ. in ver. videbitur expedire lꝫ i pal. l. si sic. tenuerit qđ importãt liberam volũtatẽ. bal. i. l. volũtatis. in. ij. col. C. de fideicom. ꝛ in addi. Matthei mate. nota. xvj. pro quo est tex. in. c. forus. in ver. iudicio. ꝛ in versi. index. de fo. compe. scribentes. in c. illud de cle. excõ. mi. ꝛ in. c. inter corporalia. de transla. prela. ꝛ in. l. cuꝫ pretor. §. j. iuncta gl. in ver. iudicis. ff. de iudi. sequiť Feli alia adducens in. c. j. col. xvij. nu. 18. versi. ꝛ si dicatur discretioni tue ꝛc. s. eo.

h ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Nudam voluntatem. Vide. d. Geor. nattam in rep. cle. sepe. §. nõ sic. co. xv. ver. verba prudentie tue. de ver. signi.

i ¶ Placet. Vide istum ꝛ doc. in. c. j. s. eo.

a ¶ Dicta sanctorum patrum. Vide tex. xx. dist. in. c. j. ꝛ. fi. ꝛ. c. cum apostolica. ꝛ ibi per istum. de his que fiunt a prela. no. Inno. in. c. cum venerabilis. in. iij. col. de excep. tex. in. c. sunt nonnulli. in ver. sanctorum patrum. xvj. q. j. ꝛ in. c. sancta. xv. dist. ꝛ glo. in. c. noli. viij. dist.

b ✠ Sebast. Sapia. ¶ Seruãda. vide. d. Jas. i. l. j. col. vj. ff. si cer. pe. vbi ponit cui⁹ autoritatis sint sanctorũ dicta de q̃ p eũ i dez in. §. q̃dã. col. xiij. insti. de acti.

c ¶ Retractata. Facit ꝙ dr̃ de statutis ꝛ legib⁹ correctis de quibus a in. c. j. š. eo.

d ¶ Ubi inter eos sunt opi. Bal. i. l. captatorias. i. vj. col. i v. ꝛ cõi cõsu c lo. C. de test. mili. ang. i. l. cũ platis. ff. de re iu. ꝛ i. l. fin. C. de pena iu. qui d ma. iu. ꝛ Bal. in. l. rescri. in. ij. col. C. e de pci. impe. offe. ang. ꝛ Jmol. i. l. g rome. §. duo fratres. ff. de v. ob. et p bea. Tho. i. iiij. sen. dis. iij. q. ij. arti. j. ꝛ lz Jo. d san tusijs. in. c. heresis. xxiij. q. iij. dicat ꝙ eligẽs vnã z opinionẽ errat. ꝛ seq̃r anani. i. c. j. i f ij. col. de here. tñ pro cõi opinione facit tex. in. c. in g bus. xxij. q. ij.

e ¶ Dãnat⁹. vide Archi. in. c. salomon. post glo. ibi xxxij. q. iiij. Hieronymus tñ i sua apologia appellat eũ sanctuz dicẽs ita quibusdã a dño reuelatuz. b zacharias.

f ¶ Que magis i sunt seruãda. Cõ i clude vltra rñsionẽ de q. j. addi. p 2 xi. ꝙ sctõrũ dicta pape autoritati tũc pponunt qñ noui vel veteris 3 testi sunt autori 4 tate munita. ita dr̃ gl. no. i. c. de li 5 bellis. i v. illoruz. Ro. sing. dclxxxj. inci. dicas q̃ autoritas ꝛc. ꝛ Panor. in. c. qualr̃ et qñ. el. ij. in pnci. de accu. ꝛ Jo. d imo. in. c. cũ cõtingat. in. iiij. col. in. vij. no. de iureiu. Et si doctores ecclesie discordẽt illi poti⁹ stabit q in pfessione de qua agit magis erit idoneus. vt no. Do. ꝛ Arch. post gl. i. c. veterũ. ix. dist. alias posset vnusq̃sq̃ dicere opi. quã vellet in casu cõtrouersie inter doc. eccl. vt no. Bald. in. l. captorias. col. pe. v. ꝛ scias. C. de test. mi. ꝛ Mod. post Jo. an. hic ꝛ Alex. cõsi. v. vol. ij. ꝛ Jo. de ana. in. c. j. de here. nisi opi. alteri⁹ illorũ esset cõiter approbata. vt no. in. c. j. š. e. vbi aũt sanctorũ patrũ dicta nõ essent p veteris aut noui testi autoritatẽ munita aut de his nõ eẽt facta ecclesiastica cõstitutio ẽm obtinerẽt locũ vz post summos pontifices vt in. c. j. in fi. xx. dist. nisi quaten⁹ canonib⁹ obuiarent. vl̃ p Abb. not. in. c. cũ apostolica. in. iij. no. per illũ tex. j. de his q̃ fi. a ma. par. c. ꝛ in. c. j. de presum.

l. thais. §. sorore. ff. de fideicõ. liber. forti⁹ hec v̉ba hic posita scilicet tue prudentie: ꝛ †iõ intellige qd̃ dr̃ data ptãs tanquã viro prudenti: ideo si nõ facit vt prudẽs potest peti reductio ad arbitriũ boni viri. vt. l. fideicõ. §. quãq̃. ff. de leg. iij. ꝛ arg. eorũ que notantur in. c. quintauallis: de iureiur. ꝛ per Bar. in extrauag. ad reprimẽdũ. ¶ † No. vltimo qd̃ dicta sanctorũ patrũ[a] sunt seruanda.[b] De dictis aliorũ sanctorũ vide tex. cũ gl. lxxxiij. distin. c. j. Et hinc sumpta occasione querit hic Inno. an dicta sanctoꝝ sint necessario tenẽda ꝛ obseruãda. Et cõcludit ipse ꝛ Compo. post. eũ ꝙ nisi sint dicta retractata:[c] vt fecit Aug. qui multa ex dictis suis retractauit. vel nisi sint correcta per ecclesiaz in his in quibus sancti cõiter conueniunt seruanda sunt eorũ dicta vsq̃ ad vnum iota. sed vbi inter eos sunt opi.[d] possumus tenere q̃d volum⁹. ponit exẽplum de Salomone vtruz sit dãnatus. vel ne. quidã tenẽt ꝙ sit damnatus[e] ex nimia affectione mulierũ. alij tenẽt qd̃ saluatus qꝛ postea se correxit. de quo vide. xxxij. q. iiij. salomõ. ꝛ de pe. dist. ij. c. si enĩ. in ver. salomon. Item ponit exempliũ in corpore beate Uirginis. na quidã tenent qd̃ fuerit assumptũ in celũ alij: qd̃ nõ. Hosti. dicit qd̃ opiñ. cõis ꝛ approbata hz ꝙ sit assumptũ: ꝛ ita dicit tenere Augu. Hierony. tamẽ non ita aperte loquitur. imo dicit qd̃ nulla scriptura aperte deponit de assumptiõe corporali. ꝛ vide per eũ in epistola ad paulã ꝛ eustochiũ. ¶ † Ultimo querit̃ quid si reperit̃ diuersitas inter dicta sanctorũ ꝛ summorum pontificũ q̃ magis sunt seruãda[f] vide gl. xx. dist. in summa: ꝛ in. c. j. ꝛ concluditibi ꝙ in expositionibus scripturarũ statur dictis sanctorũ: lz in decisionibus causarũ statur summis pontifi. quia istis ꝛ nõ illis[g] data fuit ptãs. l. condende. qd̃ not. nisi dictũ sanctorũ iuuaret̃ autoritate noui vel veteris testamẽti seu alicui⁹ cõcilij. p hoc. qd̃ not. in c. si. xxxvj. q. vlti. Primũ dictũ limitarẽ ꝙ vbi tractaret̃ de expositione necessaria. vt de sacramẽtis vel articulis fidei poti⁹ credendũ esset pape q̃ eis qꝛ pape ꝛ nõ sanctis fuit data ptãs interpretandi legẽ dubiã. vt in. c. per venerabilẽ. qui fil. sint legi. Sed si papa erraret deberet corrigi per conciliuz generale: vt in. c. nulli fas.[h] iuncta gl. xix. dist. Cui magis sit credẽdũ inter doc. ecclesie. vide gl. ix. di. vt veterum[i]. ꝛ tene eam menti.

☞ Cõsuetudo talis ꝙ canonici absentes percipiãt fruct⁹ bñficij: valet de quo pleni⁹. j. nu. 10.

Statutum presumitur iniquum: quando statuentes volunt obseruare.

Statutum continens iniquitatem: an sit ipso iure nullum: ꝛ sunt opi.

Dicta sapientũ pñt adduci in decisiõib⁹ causarũ.

Canonici nõ pñt sine epo aliq̃ statuere regulr̃.

Et quid de ecclesijs inferioribus.

Maior pars non põt aliquid statuere sup re cõi omnibus vt singulis: quibus sit preiudicium.

Maior pars potest aliquid facere quando illud factum sit ex necessitate: secus si ex voluntate.

Item requiritur ꝙ vocentur absentes.

Consensus in rebus collegij debet prestari in cõmuni non in singulari: ꝛ omnia ista plene examinantur per abb. hic.

6 Collegium siue vniuersitas an possit disponere de re particulari vnius. Item an possit aliquẽ eximere de banno.

7 Casus excepti a lege extenduntur ad alios casus ex identitate rationis.

8 Patroni. i. qui habẽt ius patronatus nõ possunt aliquem presentare singulariter.

9 Equalitas victus ꝛ vestitus debet esse inter pares clericos si vero aliqui sint digniores talis qualitas non seruatur.

11 Quot partes vniuersitatis deberent adesse ad hoc vt actus valeat: ꝛ sufficiunt due ꝛ ex istis duabus debet maior pars consentire.

12 Pars cõtempta potest reuocare gesta facta per aliam partem licet maiorem.

13 Utrum requirat̃ cõsensus maioris partis vniuersitatis ad faciendum aliquem actũ: an sufficit cõsensus maioris partis presentium in consilio.

Cum omnes. Constitutio canonica que nõ est oĩbus cõis ꝛ p quã tollit̃ ecclesie cõsuetudo antiqua non vz ita cõiter summat̃: vel alr̃. Nõ vz cõstitutio collegij in damnũ aliquorũ ꝛ cõmodũ aliorũ cessante rõnabili cã: vel sic. Absq̃ rõabili cã nõ põt maior pars capituli tollere cõsuetudinẽ vtilitatẽ priuatã nutriendo. ꝛ duo facit. Nã in prima parte ponit duo statuta successiue facta. In scd̃a parte duplici ratiõe prelata ambo statuta cassari mãdat. Scd̃a ibi: cũ igit̃. ¶ Casus lr̃alis. Canonici trecẽses tale fecerũt in ecclesia trecẽ. cõstitutũ ꝙ ipsi tã in p̃sentia q̃ in absentia redditus suos pciperẽt integralr̃: q vero post illã cõstõnẽ instituerent̃ nihil pciperẽt in absentia: sed tũc tñ cũ fuerint residentes cũ consuetudo ecclesie erat ꝙ oẽs in hoc essent pares. insup cũ singule pb̃ẽde vineas haberent annexas statuerũt ꝙ ipsi dũ viuerent suas vineas possiderẽt ꝛ vinee decedentiũ nõ trãsirẽt ad successores sed puentus earũ inter singulos diuiderent̃. Peruenit hoc ad notitiã dñi pape. super hoc scribit papa archiepõ senoñ. dicẽs qd̃ quisq̃ iuris in alterũ statuit ipse vti eodẽ debeat. ꝛ cũ sapientis dicat autoritas: patere legem quã ipse tuleris mandat ipsi archiepõ ꝙ oẽs canonicos antiquos ꝛ iuniores in pceptione bñficiorũ tã prebendarũ q̃ vinearũ faciat esse pares ẽm priorẽ cõsuetudinẽ seruatã vsq̃ ad tp̃s cõstõnis pfate vel ẽm rationabilẽ institutionẽ in posterũ obseruãdam. Ber. ¶ † No. j. iuncta gl. fi. ꝙ valet cõsuetudo vt canonici recipiãt fructus prebẽdarũ in absentia[k] ꝛ ad hoc quotidie allegat̃ ista litera. Idẽ no. in. c. dudum. ij. de ele. in glo. pe. ꝛ hodie cõiter inoleuit hec cõsuetudo in simplicib⁹ beneficijs que hodie videtur approbata in. c. gratia. de rescri. li. vj. iuncta gl. ꝛ cle. gratie. eo. ti. ꝛ dic lati⁹ vt in gl. fi. dicã. ¶ No. ij. arg. optimũ ex litera ꝙ cõtra talẽ cõsuetudinẽ de nõ residẽdo valet statutũ capituli[l] dummodo sit alias rõnabile:[m] vt colligit̃ hic in fi. lr̃e. Nã statutũ fuit hic reprobatũ qꝛ nõ erat oĩb⁹ cõe. ꝛ hoc semp no. vt pro vtilitate ecclesie puta qꝛ est destituta suffragio canonicorũ valet statutũ cõtra

g ¶ Nõ illis. Optime facit cle. j. §. fi. de sum. tri. vñ in decisionibus causarum preualẽt canones. vt est gl. in. d. summa. Not. Archidi. ꝛ Dom. in §. Augu. xxvj. di. ꝛ facit. c. de libellis. xx. dist. fallit in tribus casibus in quibus dicta sanctorũ preualent dictis pape de quibus p do. Feli. hic. ¶ Adde quid si sit vn⁹ q fuit sctũs ꝛ pontifex vt fuit Greg. alijs preferet̃. ppositũ. i. c. j. x. distin. ꝛ vid̃ per eundẽ in. c. qs nesciat. xj. dist.

✠ Sebast. Sapia.

h ¶ C. nulli fas. nihil facit ad ppositum voluit forte allegare. tex. in c. anastasius. xix. di. vbi dr̃ ꝙ cõcilium est supra papã in his que tãgunt fidem.

i ¶ Gl. ix. distin. vt veterũ. Add̃ Lu. ro. in. l. si vero. §. de viro. in. xv. fal. ff. solu. matri. ꝛ in l. j. §. fi. in. ij. colũ. ff. de verbo. obli. ꝛ in. l. j. in. v. colũ. ff. si cer. pe. vbi alleg. illam gl. ꝛ vide omnino Do. in. d. c. vt veteruz. inducentem illaz glos. pro testibus vt stet̃ magis testibus in arte versatis. puta circa vulnerũ q̃litatez. Nam si discordẽt physici ꝛ chirurgici magis stetur chirurgicis tãq̃ magis in id v̉satis lz physici idẽ profiteantur.

Anto. Francis.

¶ Add̃ qd̃ standũ ẽ peritiorib⁹ i pte ei⁹ rei de q̃ q̃rit̃: vt in. l. semel C. de re mil. li. x. ꝛ ibi p Bar. ꝛ alex. ꝛ habet̃ in. c. pro posuisti. de pba. ꝛ i. l. septimo mẽse. ff. de sta. homi. Dicas tñ qd̃ si nisi a lata ex dispositione testiũ deponẽtiũ de pitia artis qd̃ dponũt d his q̃ iudicio suo credant ꝛ arbitrant̃ potius q̃ de veritate: nunq̃ trãsit in rem iudica. vt pulchre declarat Bart. in. l. minor xxv. ãnis ex aspectu. ff. de minor.

k ¶ In absentia. Adde eundem consi. xcvj.

l zacharias. ¶ Ualet statutum capituli. Idem not. Abb. in. c. cum. M. in. ij. no. j. eo. tit. Alexan. in. l. si mihi ꝛ tibi. §. fin. de leg. j. ꝛ ab. in cle. statutum. in glo. in ver. consuetudinem. de elec. Et dic intelligi debet quãdo ecclesia esset destituta suffragio canonicorum. tali enim casu clarũ est quod valet statutum. Nam tunc etiam solus epũs capitulo nolente consentire hoc statuere potest. ita not. abb. in. c. ad audiẽtiam. in. ij. colum. ꝛ in addi. ad eum. j. de cleri. non resi. facit tex. in. c. pe. eod. tit.

m ✠ Sebast. Sapia. ¶ Rationabile contra hoc facit tex. in. l. de accessionibus. ff. de diuer. ꝛ tempo. prescrip. solue vt per Feliñ. in. c. quod super his. in. l. fallen. de maio. ꝛ obe.

antiquam

a ¶ Successores. Adde istũ in.c.ex l'ris.in.v.colũ.ibi ita accidit in canonico.j.de proba.no.in.c.presenti.de offi.ordi.lib.vj.

b ¶ Persone. Adde Ang.in.l.impetrata.C.sen.rescin.non pos.⁊ in ꝯs.xij.incip.nobilis miles.Bal.in repe.Inn.in v̄.statutũ.iij.q.in.l.iudicibus.in ṗnc.C.de appel.⁊ in.l.qsqs.C.quorũ ap.non rec.⁊ in.c.ad nostrã.in fi.de ap.⁊ in.c.cũ ordinez.de rescrip.⁊ in.l.j.§.si miliqꝫ mõ.i fi.C.de lati.lib.tol.⁊ i l.ij.§.cũ postea.ff.de origi.iur.et i j.cõst.C.in.§.quibus.i.fi.⁊ i.l.ij.C.quibꝰ ad liberta.ꝓcla.nõ licet.l.i.j.in.vj.colũ.C.ne ex delicto defun.Ang.in.l.ij.i.ṗn.per illũ tex.ff.qd ꝗsqꝫ iur.in.l.antiochẽsium.ff.de priui.cred.Pe.de anch.et Imo.in.c.fi.de his que fiũt a ma.par.ca.⁊ in ꝯs.lxiij.inci.q̃rela exposita.in iij.col.⁊ in ꝯsil.cl.inci.optimis rationibus.⁊ in ꝯsi.xj.⁊ in ꝯsil.cxciij.inci.ꝑ cõitate.et in.c.si ꝓpter.in.x.not.de rescrip.in vj.Joã.de pla.in l.neqꝫ dorotheũ.C.de decur.lib.x.Albe.in.j.parte statuto.qõ.xvij.bart.in.d.l.antiochensiũ.⁊ in.l.toties.ff.de pollici.⁊ in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab ordi.fa.Floria.in.l.venditor.§.si constat.ff.cõia ṗdio.Bal.in.l.j.ff.de legi.⁊ in.l.leges generales.v̄si.iij.C.de legi.istũ i.c.cõsuluit.el.ij.ad fi.j.de appella.⁊ ibi Imo.⁊ istũ in rubri.s.eo.⁊ moder.in.l.fi.in.iij.colũ.ff.de app.reci.⁊ no.in.l.si priuatꝰ.ff.qui ⁊ a quib.⁊ per istũ in.c.fi.in.iij.col.j.eo.⁊ Bald.in.l.milites.C.de testa.mil.ad fi.⁊ Hosti.in sum.de ꝯsti.in prin.⁊ Bart.in.j.cõstit.ffor.⁊ in.l.oẽs ppl'i.in.l.j.co.in v̄si.vltimo quero.ff.de iusti.⁊ iure.
¶ Adde tu Alexã.ꝯsi.xc.ij.lib.⁊ cum est irrationabile restringit.vt ꝑ Are.ꝯsil.xlv.⁊ xcij.⁊ dicit Lap.alleg.cj.ꝙ statutũ generaliter editum habet presumptionem iuris ⁊ de iure ꝙ sit irrationabile.⁊ ibi vide qñ dicatur rationabile.

antiquã cõsuetudinẽ qd apertius tenet Hostiẽ.⁊ Jo.an.post eũ in.c.ad audientiam.de cle.nõ resi.sed iudicio meo hic est textꝰ.vt patet ex predictis. ¶ Nota.iij.ꝙ singularia bona capl'i pñt annecti prebẽdis canonicorũ si fructꝰ ṗbẽdarum sunt minus sufficientes:⁊ mirũ q2 ob cãm possunt capelle annecti ṗbẽdis.vt in.c.exposuisti.de preben.et c.extirpande.§.qui vo.de preben.⁊ ob hanc cãm necessitatis iste vinee fuerunt annexe prebendis. ¶ Not.ibi:ad successores.[a] ꝙ canonici largo modo dicunt habere successores.de quo in.c.relatũ.de prebẽ.⁊ c.ꝙ sicut.de elec. ¶ †Not.statutũ dici iniquũ cũ statuẽtes nolunt illud obseruare qd in alijs statuerũt.Et facit iste tex.ꝑ opi.Barto.in.l.oẽs ppl'i.ff.de iusti.⁊ iure.vbi dicit ꝙ si statutum sit in odium alicuꝰ particularis persone[b] põt ab eo appellari.arg.in.l.j.in fin.ff.de doli excep.Dictũ ꝙ appellatio non est necessaria sed sufficit ꝯtradictio:vt voluit hic Vinc.⁊ bene probatur ꝑ istũ tex.q2 hic nõ fuit appellatũ ab iniquitate statuti sed superior fuit aditus ꝑ viã q̃rele.probatur ratione q2 extraiudicialia nõ trãseunt in rẽ iudicatam:vñ aduersus grauamen extraiudiciale cõpetit duplex remediũ.Primũ per viam appellationis.Secundũ ver viam q̃rele.vt probat in.c.concertationi.de appel.lib.vj.Ex his ⁊ ex text.not.ꝙ statutũ editũ in odiũ particularis ꝑsone tenet sed ꝑ cõtradictionem põt reuocari:sic tenet Vin.hic.⁊ docto.⁊ esset notabile dictuz:sed ego dubito an hoc sit verũ:q2 lex debet esse rationabilis et honesta ⁊ oĩbus cõis.iiij.dist.erit autem lex.ideo dicit Bar.in.d.l.oẽs ppl'i.ꝙ statutum iniquitatẽ cõtinẽs est nullum ipso iure.[c] et ad istũ tex.respondet qd de facto fuit factã reuocatio statuti quinimo nõ apparet ex tex.ꝙ papa hec statuta annullauerit sed solum prouidit aduersus iniquitatez. ¶ Not.valere cõsuetudinez:vt antiqui canonici ⁊ iuniores canonici sint equales in ꝑceptione fructum.quid aũt fieret cessante consuetudine dicã.j. ¶ †Not.ꝙ dicta sapientũ possunt adduci in decisiõe causarũ vt hic fuit adducta autoritas Catonis.⁊ vide in.c.peruenit.lxxxiiij.dist. ¶ In glo.j.ibi:in ṗiudicium aliorũ ⁊ malo zelo et ꝯ consuetudinem eccl'i.põdera solu.gl.Adducit enĩ multa ad inferendã iniquitatẽ statuti.nã malo zelo isti fecerũt statutũ hoc.q2 non ꝑ vtilitate eccl'ie sed vt ampliarẽt ꝓprios redditus:q2 pars deficientium accrescebat eis.Itẽ erat ꝯtra ꝯsuetudinẽ eccl'ie.Sed circa hũc primũ intellectũ quero an si cessaret malus zelus valuisset statutũ contra antiquã cõsuetudinẽ.Hostiẽ.dicit ꝙ sic nam si isti conuertissent prebendas nõ residentiũ in vtilitatem ecclesie valuisset statutũ licet ipsi ꝑciperẽt in absentia ⁊ in presentia:q2 nõ est iniquũ vt statutũ cõcernat futuros canonicos.nõ aũt ṗsentes:q2 hoc ꝓpriũ statuti est concernere futura.s.eo.c.ij.hoc dictum mihi nõ placet:q2 videt cõtra rõnem litere q̃ fundat se sup disparitate ⁊ nõ sup vtilitate propria:q2 statuẽtes tenentur seruare statuta:⁊ qd quisqꝫ iuris ⁊c.Vñ non possunt dici moueri bono zelo ex quo nõ reputant idoneũ in proprijs ꝑsonis qd in alijs statuerũt:sed si statutum fuisset oĩbus cõe valuisset ꝯtra antiquã ꝯsuetudinẽ etiã si aliqui restitissent dũmodo facerent ad vtilitatẽ ecclesie:vt quia indigeret suffragio ministrorum[d] vt.s.dixi.Dicit etiã Host.ꝙ eṗs cũ ꝯsensu capituli potuisset facere h̄ statutũ iducẽdo istã disparitatẽ rõne predicta:⁊ quia in eṗo cessat ratio statuti[e] quod not.vt possit fieri statutum ꝑ superiorẽ stringens successores ⁊ non existẽtes de presenti qd fit ratione scãdali euitandi:⁊ vt nõ preiudicet illis qbus ius iam quesitũ est:⁊ ex his habes declaratũ primum intellectũ.c.Secũdus intellectus principalis est ꝙ hec statuta non valuerunt ex defectu potestatis q2 canonici nõ possunt sine eṗo statuere super residẽtia:sed ꝓprie pertinet ad eṗm sine cuius licẽtia nullus clericꝰ peregrinari dz de cõse.di.v.nõ opz.Unde dicit Compost.ꝙ potissima causa nullitatis istoꝝ statutoꝝ fuit ista.Nec ob.c.cũ dilectus.de cleri.nõ resi.vbi capl'm statuit q2 ibi nõ disputat de validitate statuti:sz forte interuenit autoritas eṗi vel cõfirmatio pape.Hec lectura est vera in se sed nõ cõgruit l're q̃ fundat se sup iniquitate statuti. ¶ †No.tamẽ hoc dictũ ꝙ canonici soli nõ possunt facere statutum sup residẽtia:et generaliter dic ꝙ sup statu ecclesie nõ põt capl'm sine cõsensu eṗi statuere[f] de quo per Innocẽ.in.c.cũ cõsuetudinis.de cõsue.⁊ ibi bo.tex.vide gloss.quam tenebis menti.in.c.ij.[g] de verbo.signi.lib.vj.que ponitur super quibus capitulũ sine eṗo põt statuere.Nũquid autẽ ecclesie inferiores[h] possint sine eṗo statuere.dic quod nõ in grauibus.sic itelligit Innocẽ.in.c.requisisti.de testamẽ.in fi.⁊ in.c.cũ accessissent.j.eo.cum eṗs est generalis sponsus

c ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Ipso iure. Idem videt velle Bar.in.l.fi.C.st cõtra ius vel vti.pub.vide eundum in.l.j.in prin.vbi moder.ff.ꝙ ꝗsqꝫ iur.vbi sentit ꝙ valet.et ita communiter tenet et hic per Feli.col.ij.

d ¶ Suffragio ministrorũ. Facit tex.cũ glos.ij.in.c.tenere.xxxj.di.⁊ gl.in ver.in templo.in.c.proposuisti.lxxxij.dist.⁊ Inno.in.c.fi.j.de cle.nõ resi.
¶ Adde tu oĩno Anto.de but.ꝯsi.xliiij.

e ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Ratio statuti. Cõtra hoc videt facere illud qd not.Ant.de but.⁊ Cardi.in.c.cum accessissent.j.eo.allegãdo no.in.c.ij.de rebus ecclesie non alie.nisi dicas ꝙ procedit contrarium qñ redditꝰ essent applicandi mense capituli vel eṗi.sed do.Abb.hic loquit quãdo erant applicandi singulis canonicis.

f ¶ Sine ꝯsensu eṗi statuere. Adde Pet.de ancha.idẽ tenẽtem in repe.c.j.in.xiiij.char.ver.i.vj.q.eo.Archi.⁊ Do.in.c.catholica.xj.dis.et in.c.cõtumaces.l.dist.⁊ Oldr.ꝯsi.lxxxj.incip.de autoritate.Bu.in.c.ꝯstitutus.in.x.col.in v̄sic.oppono.j.j.de rescrip.⁊ Imo.in primo.⁊ in.xv.col.⁊ ꝑ Jo.de lig.⁊ Pet.de anch.⁊ etiã ꝑ moder.hic late quos vide oĩno.
¶ Adde tu ꝙ ꝯsiliũ Old.est.clxxxj.vt alle.etiã Fel.hic ⁊ Abb.alle.ꝯs.lxviij.⁊ vltra alle.tu vide Abb.ꝯsi.vij.ij.lib.⁊ ꝯsi.ix.ꝑ Cal.ꝯsi.ij.de ꝯst.vbi ponit an tacitꝰ ꝯsensus eṗi habeat ꝯualidare statutũ factũ ꝑ capitulũ ecclesie cathedralis de q̃ hic tãgit Feli ꝗ in ꝗ̃tũ vnũ intellectũ huius.c.firmat quatuor exẽplis.adde quartũ.s.qd voluit idez Abb.cõsi.xxv.qd iurisdictio cõtẽtiosa in canonicos ex cõsuetudine ꝑtineat ad archipb'rm ⁊ vicarius eṗi ingrat ꝯ aliquẽ canonicũ ꝗ nõ opponat declinatoriã fori ꝙ vr tacite prorogasse iurisdictionẽ ordinarij:q2 de facili vnaq̃qꝫ res redit ad naturã suã qd secus eẽt si alterius iurisdictionẽ prorogasset ꝑ cap.significa.itelligere tñ vr abb.ṗdicta procedere vbi clericꝰ eẽt tm̃ subditꝰ rõne nudi actꝰ iurisditionis.an autẽ sede vacãte capl'z statuere possit.vide Fed.cõsi.xvj.Lapum alleg.xx.zacharias.
¶ Adde qd non sufficit qd tacit cõsensus eṗi supueniat sz i iṗo actu reqritur ita not.Do.i.c.susceptũ.col.j.de rescri.idẽ tz Jac.rebuf.i.l.j.nu.3.⁊ i.l.fi.nu.4.C.de ṗdijs curia.sine decre.nõ alie.Et est rõ:q2 talis ꝯsensus eṗi ꝑ modũ autoritatis reqrit.vt not.Ant.i.c.cũ ꝯsuetudinis.j.d ꝯsue.q̃ autoritas i iṗo actu interuenire dz.l.obligari.§.tutor.ff.d auto.tut.per glo.in.c.j.de reb.ec.nõ alie.li.vj.⁊ no.Bart.i.l.tã is.§.j.ff.de donã.cã mor.⁊ ale.i.l.si qs mihi bona.§.iussum.v̄.videdũ ẽ ad dclarationẽ huiꝰ dicti.ff.de acq.he.Quinimo i hoc casu cõsensus vicarij nõ sufficeret.no.fin.fed.ꝯs.cclxiiij.ici.lz canonici.al's si canonici.⁊ ro.⁊ ꝙ ibi hr i addi.si.dcxvj.ici.ex lõgeua ⁊ inueterata ꝯsuetudine.i fi.tex.i.c.fin.de off.vica.Qd tñ est veꝝ i vicario gñali.vt ibi ꝑ eũ.

g ¶ In.c.ij. Adde but.⁊ Imol.⁊ istum in.c.cum consuetudinis.de consuetudi.et facit gl.j.in.c.cum aliquibus.in ver.statutis.de rescri.lib.vj.et quod voluit.Calde.in isto titu.cõsi.ij.⁊.iij.

h ¶ Eccl'ie inferiores. Vide But.idẽ tenentẽ hic ⁊ Imo.⁊ do.⁊ But.i.c.imperatoꝝ.in.ij.col.v̄.in causis inferioꝝ.j.de iur.calũ.⁊ in.c.cõstitutꝰ.in.x.co.j.de rescrip.⁊ istũ in.c.j.iiij.colum.de his q̃ fi.a ma.par.capl'i et Bal.in repe.Inno.in v̄.statutũ.in.ij.q.Archi.⁊ Domi.in.c.catholica.in ṗn.xj.di.Bal.in.c.cũ ꝯsuetudinis.j.de cõsue.⁊ Do.in.c.ij.in fi.de v̄.signi.in.vj.⁊ Guil.de mõte lauduno in cle.j.sup v̄bo inualescãt.de cele.mis.⁊ do.de ro.deci.clxvij.inci.de colla.prebe.in fi.tex.in cle.cupientes.§.ꝙ forte.ibi statuta penalia faciũt de penis.⁊ ibi Car.in nota.⁊ Car.in.d.cle.j.in v̄.ne igit.in.ij.q.⁊ Do.hic.ꝑ Jo.an.⁊.d.Ant.post Host.in c.ij.de isti.facit qd voluit Inn.in.c.vra.j.de loca.quẽ referũt hic but.⁊ Imo.⁊ Fed.ꝯs.xvij.⁊ Archi.i.c.ꝓnũtiadũ.i.fi.de conse.dist.iij.⁊ iste in c.fi.in.iij.col.j.de ferijs.⁊ in consi.lxxij.incip.negotio guidonis.⁊ in.c.ex l'ris.j.e.⁊ But.c.q̃ in eccl'iarũ.in vl.col.j.e.⁊.Alb.in.ij.parte statutorũ.q.cc.faciat qd voluit Do.in.c.fi.in.ij.col.de of.vica.in.vj.⁊ iste in.c.edoceri.in.ij.col.j.de rescri.vbi dicit qd ṗlatꝰ inferior potest facere statuta in eccl'ia sine autoritate eṗi qñ nõ ꝯcernũt statũ eccl'ie sz modũ viuẽdi.
¶ Adde Lap.alle.vij.vbi ponit an ṗlati inferiores possint cõstituere vicariũ ꝑpetuũ sine ꝯsensu eṗi.⁊ vid ꝙ voluit ro.fin.suis.f.4.vbi dicit ꝙ eccl'ie iferiores nõ pñt ꝯstituere ꝑcuratorẽ i arduis sine consensu eṗi

a ¶ Sz opz qd oēs ꝯsentiāt.vide glo.in.c.qd oēs.de reg.iur.in.vj.et glo. ⁊ Dy.in.c.in re cōi.eo.ti.⁊ lib.⁊ glo.ij.in.c.si archieps.de tēp.or.⁊ in.c. qr ppter.in v̄.vice oim.de elec.⁊ ibi But.in.xij.col.⁊ p eundē i.c.in cau/sis.in.j.⁊.ij.col.eo.ti.⁊ in.c.ꝯstitutus.lo.ij.in.ij.col.de appel.Jmo.in.c.j. de his q̄ fiunt a ma.par.capi.Jnno.in.c.innxa.de iniurijs.⁊ in.c.humi/lis.circa prin.de ma.⁊ obe.Arch. i.c.qr epi.v.qd.iij. Domi.in.c.nicena.xxx.di.Bart. in.l.fistulā.de ser.vrb.pdi.bo.ter.in l.si qs hac.§.quotiens.ff.q ⁊ a qui.⁊ i.l.fi.⁊ ibi Bal. C.de auto.prestā. Bart.i.l.⁊ suū.§.fi.ff.de pac.⁊ in.l. nulli.ante fidē.ff. q cuius.vni.nomine.Old.cons. ccciij.incip.q.talis est.Lap.alle, lxxxv.inci.vtrum romana ecclesia. But.in.c.si dili/gēti.in.j.colū.de foro cōpe.

¶ Add tu q voluit Roma.cōsi. ccclij.⁊ sing.suis. fo.iiij.j sing.ij.et vide limitationē Ang.ad.l.quod maior.ei⁹ cōsilio cclviij.⁊ aliā per Roma.cōsi.ccij. in.liij.col.

b ¶ Maior pars collegij.vide tex. gl.⁊ Bart.in.l.qd maior.ff.ad munici.⁊ gl.in.c.j.i ver. tractatus.de re.eccl.non alie.in.vj. ⁊ i.c.pastoralis.i v̄.pntes.de rescri. Car.in cle.j.in.x. q.de rerū pmu.et hic ⁊ p istū in.c.cū in veteri.in.iij. col.j.de ele.⁊ text. in.c.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.c.cum inter canonicos, c.dudū.el.j.c.i ge/nesi.c.cum in veteri.⁊.c.cōgregatio.de elec.tex.iuncta gl.in ver.consen/su oim.⁊ ibi Bar.in.l.quicunqz.C.de oi agro deser.lib.xj.Limita hanc regulam vt hic p doc.moder.⁊ dixi in nota.meis in ver.vniuersitas.in no.inci.q fit a maiori parte.⁊ vide Ro.in repe.rub.de arbi.in.xiiij.co. ⁊ xv.col.⁊ vide gl.⁊ ibi Ang.in v̄.cetu.C.de susce.ppo.⁊ arca.lib.x.

¶ Adde tu per Bal.consi.ccclvij.incipi.statuto venerabilis collegij. iij.lib.Abb.consi.xxxviij.

omniū ecclesiarū sue diocesis.vñ q̄libet ecclesia est re genda puidētia epi gñaliter.x.q.j.regenda.⁊ not. illa duo dicta Jnn. ¶ Jn ea.gloss.ibi:sed nō illis qui sunt nasci turi.gl.nō soluit ꝯtū.nā quēadmo dum ibi not.diuersitas inter natos ⁊ nascituros ita hic poterat notari inter iam institutos:⁊ instituendos.Sol.dicit Jo.and.q ibi admittit illa dis paritas qr ignorabatur q ⁊ quot essent nascituri. ar.in.l.si pt.ff.de sol.Uel dic aliter q emancipati volētes succedere patri ab intestato vna cum exi/stentib⁹ in ptāte tenētur ꝯferre illa q̄ ipsi acquisi/uerūt dūtaxat suis:sz nō pōt dici suus ille qui nō dum est natus:ideo ibi differt collatio in euentū natiuitatis;nullū tñ preiudiciū in effectu fit illis nascituris sz hic fiebat preiudicium instituendis. ¶ Jn ea.gl.ibi:dicas:signa istaz glo.vsqz ad finē sui:naz q̄tidie solet allegari ⁊ ex ea colligūt qua 5 tuor.† Primo q in re cōi pluribus vt singulis vel sup iure singulari:non valet quicqd facit maior pars sz opz qd oēs ꝯsentiant[a] qbus fit piudicium. Secūdo q in rebus collegij valet quicquid facit b maior pars[b] collegij[c] dūmodo dispositio fiat ex c necessitate:sec⁹ si ex mera volūtate:tunc eñi vn⁹ so lus pōt oibus resistere ⁊ hoc est dictum not.valde ⁊ nullibi expresse pbatur.nā lex per fundū.alleg.i glos.loquit in re cōi pluribus vt singulis.Tertio no.q ad hoc vt valeat dispositio maioris partis collegij debēt vocari absentes.Quarto q cōsen sus in rebus collegij dz pstari in cōi:⁊ non in sin/gulari. ¶ Nunc discutiendo oia pdicta venio ad Primū ⁊ q̄ro an sit verum regulariter.⁊ dico sic q aūt habētes rem cōem vt singuli volūt sup illa re disponere;⁊ regulariter nō possunt nisi oēs ꝯsen tiāt.Fallit primo qñ vnus ex socijs vellet deputa d rerē ad vsum destinatū[d] sic loquit ver.in cōe vero sepulchrū.alleg.in gl.Jtem procedit dictū gl.in re cōpetenti pluribus iure singulari.secus si cōpetit iure ecclesie lz cōpetat singulis exemplū in pbēdis q̄ cōpetūt singulis canonicis nō vt collegio tñ cō/petūt iure ecclesie ⁊ nō iure singulariū.sup illis eñi pōt maior pars capli statuere deputādo aliquid ad vsum pium.vt est tex.no.quē nescio alibi i.c.fi. de his q̄ fiūt a maio.par.capi.⁊ ibi p Jnno.ita qd maior pars nō solum pōt disponere de bonis ca/pli:vt hic voluerūt doc.sed etiam de ipsis preben dis cōpetentib⁹ pluribus:vt singulis.Qd intelli/go qñ disponūt sup redditib⁹ superfluis:qr tūc p/prie disponūt de re ad vsum destinatum:qr quod supfluit canonicis de redditib⁹ ecclesie debet con

nō alie.⁊ in.c.fi.de eccle.edifi.Uide etiā.d.And.sicu.in ꝯsi.vij.clemētissi mi.in.j.volu.⁊ in consi.xxviij.scribit propheta.in.ij.volu.vbi dicit hanc esse cōem opi.q in voluntarijs maior pars preiudicat minori.

k ¶ An absentes sint vocādi.Uide Cal.in ti.de cōsti.ꝯsi.iij.Fede.consi. ccij.inci.nobilis qdā.Albe.prima parte statuto.q.clxiij.gl.or.i.c.ij.i v̄. ipsorū.d test.i.vj. Bal.i aut.B ius porrectū.C.de sa. san.ec.Arch.i.c. hoc ius.x.qd.ij. Bar.in.l.oēs populi.i.iij.co.ff.de insti.⁊ iu.Jmol. in.c.cū aplica.de his q̄ fi.a pla.⁊ in c.fi.i.iij.co.de ma io.⁊ obe.Old.ꝯs. lix.inci.ipugnat electio.in vlt.col. Fed.ꝯsi.cxxviij. sci.si potero.bal. i.c.cū olī.z.ppe fi. de re iudi.Cal.in ti.de his q̄ fi.a p/la.consil.iiij.doc. in.c.quāto.d his que fiunt a prela. But.in.c.cū inter vniuersas.i.ij.co lū.de ele.Fed.ꝯsi. cxliij.inci.casus talis est.aliq sunt canonici.Lau.de rodulphis i.repe ti.c.sine exceptio/ne.i.xxij.col.i sup q̄ro.xij.qd.ij.Jn/no.⁊ But.in.c.ij. de op.no.nū.bu.⁊ Do.hic.⁊ But.i c.lz de euitāda.i iij.col.de ele.et in c.humilis.in.iij. col.d ma.⁊ obe.⁊ i.c.j.ad fi.ne sede vacā.⁊ Do.in.d. c.ij.i.ix.col.de te/sti.i.vj.Do.⁊ iste i.d.c.ij.⁊.in.c.j.ad fi.d his q̄ fi.a ma io.par.ca.Et fa/cit ibi gl.in v̄.cō stitutū.⁊ per istuz ca.bone.lo.j.in.j. no.de elec.Ang. ꝯsi.cclxv.inci.nō est dubiū cū ciuitas anchonitana.Bal.in.l.oēs ppli.i.vj.col.ff.de iust. ⁊ iure.⁊ in.l.ij.in.iij.col.ff.de iuris.om.iud.⁊ in.l.decernim⁹.in vlti.co.de sa.san.eccle.⁊ in.c.j.in pn.C.de pace.tenē.Bu.in.c.fi.in.xxxv.col.de con/sue.⁊ Bal.in.l.cūctos pplos.i.xij.col.v̄.sz q̄rit.C.de sum.tri.Ancha.in lectu.in.c.fundamēta.de elec.in.vj.col.⁊ p istū in.d.c.ij.de ope.no.nun.

uerti ī vtilitatē ecclesie.xij.q.j.§.fi.Jtē fallit fauore e liberationis.nā tūc valet qd facit maior pars[e] vt l.maiorē.ff.de partis.⁊.l.fi.C.q bonis ce.pos.Jtē fallit fauore administratiōis bonorū pupilli.l.iij. ff.de admi.tu.§.apparet.itē fallit fauore litiū diri f mēdarū.nā valet snia duor[f] ex tribus iudicibus seu arbitris ⁊ tñ non habent ius iudicādi vt colle giū.vt not.in.c.prudentiam.de offi.deleg.ad hec 6 c.fin.j.de re iudica.⁊.l.duo ex tribus.ff.eod.† Aut maior pars vniuersitatis vult disponere de reb⁹ singulorū.⁊ distingue.qr aut illa vniuersitas non habet iura regalia:quia habet dñm supra se:⁊ nō potest.Unde si millesies vellet maior pars scho/g larū non pōt obligare vnū scholarē[g] vel dispone re de re sua.vt no.glos.in.l.ij.C.q̄ sit lōga ꝯsuetu.⁊ aliqd p Jnnoc.in.c.ex parte.de cōsuetu.nisi forte fm ea que not.Bart.in.l.iij.§.j.ff.de re iudi.puta qr vniuersitas eēt obligata ⁊ nō esset soluēdo tūc h pōt imponere collectā singulis.[h] vt est gl.no.in.l. j.§.fi.ff.qd cuiusqz vniuer. ¶ Uenio ad secūdū ⁊ i i eo q glo.excipit casum necessitatis:[i] vt tūc valeat quicqd facit maior pars collegij.Jdē fm Jnno. ⁊ doct.in casu vtilitatis:vt probat in.c.j.de his q̄ fiūt a ma par.capi.Jtem si ex cā pietatis.vt in.d. c.fi.de his q̄ fiunt a ma.par.capli.Si v̄o ex mera volūtate cessante necessitate maior pars vult di/sponere de re singulari.gl.singulariter vult hic q non possit.Jtem Jnno.hic ⁊ Jo.an.in.regula qd oēs.de reg.iur.lib.vj.in mercu.⁊ sic vr fm hoc sin/gulare dictū quod maior pars vniuersitatis non pōt vnū extrahere de bāno vel aliquā grām volū tariam alicui facere:nisi oēs cōsentiant.Sed do. Card.tz indistincte q ex quo agit de iurib⁹ colle gij valeat qcqd facit maior pars:sed certe casus est dubius.Et dico q vbi dispositio tēderet in dā num.vel dedecus vniuersitatis vel priuate cōsue tudinis vnus solus posset resistere.vt in.c.j.de his q̄ fiūt a ma.par.ca.no.Jnno.in.c.accedētibus.de priuile.sed si actus disponēdi tūc esset indifferēs tūc facit pro glos.qr tūc cessat rō vt valeret qd fa/ceret maior pars.Sed in contrariū facit:qr iura generalr dicūt q maior pars ficte repsentet totā vniuersitatē.l.aliud.§.refert.ff.de reg.iur.et.l.qd maior.ff.ad municip.⁊.d.c.j.⁊ forte hec pars esset verior. ¶ Uenio ad tertiū an absentes sint vocā/k di[k] in dispositione collegij.Glos.hic dicit simplr q sic.⁊ si tu itelligis absentes illos qui nō sunt in caplo sunt tñ in ciuitate.tunc glos.est vera qr oēs sunt presentes ex quo sunt in loco:qr tunc debent

¶ Adde tu q consilium Oldra.est.cclviij.

c Sebasti.Sapia. ¶ Collegij.Nunquid aūt si vna pars est maior re spectu psonarū alia pars est maior respectu diuitiarū:q̄ attēdi debeat declarat Calde.in consil.vlti.sub ti.de his que fiunt a maio.par.capi.

d ¶ Destinatum.Adde vt per Pan.de ca.consi.cccxciiij.in nouis.

e ¶ Maior pars.Adde vt per Ang.consi.ccxij.

f ¶ Duorum.Adde vt singulariter scribitur per Roma.sing.suis in primo fo.in pria.ij.col.

g ¶ Unum scholarem.Adde quod Ro.sing.suis in.j.fo.in fi.iiij.colū, Zacharias. ¶ Jn fi.iiij.col.Dic q ē sing.xlv.inci.qr heri fecistis consiliarios.dicit q licet vniuersitas scholarium possit admittere ali quē ad dandū vocē:tñ vno reclamante nō poterit admitti:⁊ dicit fuisse dictū singulare Cōpost.i.c.scriptū.d ele.relatū.ibidē p Jo.an.in nouel. ⁊ an vniuersitas possit obligare bona singulor.vide bal.ꝯs.cclxv.ij.li.

h Sebasti.Sapia. ¶ Singulis.Non tñ posset imponere collectā ad publicā vtilitatem qñ nullis esset grauata debitis ipsa vniuersitas vt per Bar.in.l.j.C.de mul.⁊ in quo loco.lib.x.

i Sebasti.Sapia. ¶ Necessitatis.Uide Abb.in.c.vt sup.de reb.ec.

zacharias. ¶ Als est cōsi.cclix.qd incip.impugnatur electio.col.fin.et pro ꝯcordia horumqr in hac addi.subditur q in alienatione rei eccle siastice nō sint absentes vocādi:facit bimēbrē cōclusionem scz q absen tes extra ciuitatē non sunt vocādi vt per doc.s.⁊.j.alleg.⁊ ista est cōis opi.fm Moder.hic ⁊ Jnn.in.c.fi.in.ij.co.de maio.⁊ obedi.Sed in ar/duis requirit absentes debere vocari.ita not.Jmo.i.c.ij.de ope.no.nū tia.quem ibi.⁊ hic.Anto.de but.sequitur.⁊ in alleg.c.fi.de maio.⁊ obe, Jdem not.Abb.in.c.j.in fi.colum.de his que fiunt a maio.par.capi.

¶ Et quis dicat absens a ciuitate:vide Ro.ꝯs.ccccliiij.et an citari de beat q nō pōt actum impedire.vide per eundem cōsi.ccviij.vide an ab sentes sint vocandi.Alexan.in.l.omnes populi.in apostil.in v̄bo vna pars expectat aliā ⁊ per Calde.consi.iij.de ꝯstitu.vbi etiam tenet q in alienatione rei ecclesie absentes non sunt vocandi.

Anto.Francis. ¶ Et an ⁊ qñ absentes sint vocādi ad actus collegij vl vniuersitatis.vide not.glo.in.c.presentium.de testi.lib.vj.⁊ in.c.cum in ecclesijs.de preben.eo.lib.⁊ est bona gl.in.c.q̄uis.de offi.ordi.lib.vj.et alia glo.in.c.pactus est cornelius.vij.q.j.⁊ habetur p Bart.in.l.oēs po/puli.ff.de insti.⁊ iure.dicetur latius.in.c.cum omnes.j.eo.

vocari.lege.ij.C.de decuri.lib.x.facit.x.qō.ij.h ius in ver.ibidē seruiētium.sed si intelligis absentes illos qui sunt extra ciuitatem ꝛ longe agentes est maius dubiuȝ. Glos.quā cōmuniter canoniste al legant in.c.ij.de test.lib.vj.dicit ꝙ in trib⁹ casib⁹ absentes tm̄ vocātur.s.in electione prelati.de elec. q꞉ propter.ꝛ cū volunt prouidere ecclesie de canonicis.vt in.c.cū in ecclesijs.de preben.lib.vj.ꝛ cum volūt cessare a diuinis.vt in.c.si canonici.et.c.ꝙ omnis.de offi.ordi.lib.vj. In alijs casibus absentes de necessitate nō sunt vocādi ꝛ ꝑ illa gl.facit tex.i d.autē.hoc ius porrectum.vbi in alienatione rei ecclesie nō vocātur absentes. ¶ †Dn̄s Ant.videtur hic velle ꝙ i quolibet actu graui absentes sūt vocādi:q꞉ in tribus casibus superius exceptis ex grauitate p̄iudicij vocanᷓ absentes ergo in alijs grauib⁹ idem dicetur:vbi reperitur eadem ratio. Pro hoc dicto suo allega.gloss.nota.in.l.j.C.de cōd.inde.que vult quod casus [a] except⁹ a lege debet extendi ex identitate rationis.vt est text.nota. in.c.cum dilecta.de ǫfir.vti.vel inuti.ꝙ tene mēti ꝛ sic non solū lex cōis extēditur ex idētitate rationis:sed casus excepti extenduntur. Distingue[b] tm̄ hūc articulum latius post Barto.in.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iure.quod aut sunt absentes non habētes vocē ꝛ indubie nō sunt vocādi.ad hoc.c. q꞉ ꝑpter.de elec. Aut habēt vocē ꝛ tūc aut sunt absentes ex necessitate aut ex volūtate. Primo casu subdistingue:aut ex culpa propria:puta quia propter delictū fuerunt expulsi vel relegati ꝛ non sunt vocādi.argu.l.amissione.§.qui deficiunt.ff.de cap.dimi.facit.c.preter.xxxij.dist. Aut sine culpa puta propter timorē tyrāni nō audēt venire ad ciuitatem vel regnat ibi pars contraria:ꝛ tunc siue negotia sint grauia vel leuia ad hoc vt preiudicetur absentibus ꝛ vt valeat actus debēt isti ire ad forinsecos vel eos citare vt saltē mittāt procuratores.facit.c.quāto.lxiij.dist.no.Innocē.in.c.ij.de no.ope.nun.vbi vide ꝙ ponit pulchra dicta.et in c.bone.de ele.j. Scdo casu principali qn̄ detinenᷓ ex sola voluntate regulariter non sunt vocādi:et hoc tenet Bar.i.d.l.omnes populi.ꝛ facit.d.auᷓ. hoc ius porrectum. Sed tu excipe casus p̄allega. Et nota ꝙ alienatio rei ecclesiastice non est adeo magni preiudicij vt vocētur absentes:ꝛ sic potes ex eo instrui qn̄ casus dicitur multuȝ p̄iudicialis. ¶ Ad vltimum an consensus[c] debeat prestari in communi.[d] glo.hic dicit ꝙ sic. Sed alia glos.in.c.j.de rebus eccle.nō alie.lib.vj.dicit aliud.quā vid sed tu tene hanc glo.quā sequiᷓ Innoc.in.c.in genesi.ꝛ.c.auditis.de elect.ꝛ Joā.Cald.hic et cōiter Moderni.nam al's non esset differētia inter ǫsensum collegij ꝛ ǫsensum priuatorū.ꝛ vide.gl.not. in.l.sicut.ff.qō cuiusqȝ vniuer.q̄ dicit ꝙ si oēs homines ciuitatis essent in platea ꝛ aliquid facerēt non diceretur ille actus factus ab vniuersitate sȝ g a singulis.ad hoc em̄ quod actus dicatur gestus ab vniuersitate oportet qō more solito congregeᷓ collegium ꝛ ibi fiat cōclusio de explicatione act⁹. Et adde vnā nota.theoricam Bar.in dicta.l.oēs populi.ponēdo duas regulas. Prima ꝙ i factis collegij ǫsensus debet prestari in cōmuni.alleg.c. in genesi.de elect.ꝛ hoc est clarū. Secunda regula est ꝙ etiā in spectātibus ad singulares personas cōsensus debet p̄stari in communi quādo maior pars preualet minori[e] parti vt est casus not.in.l.ꝛ suum herede.ff.de pactis. Et est ratio.q꞉ ex quo ex dispositione iuris valent disposita per maiorē partem debet minor pars vocari vt sic posset minor pars ad suā sn̄iaȝ maiorē ducere:vt in simili.dr in.l.itē si vn⁹.i fi.al's.l.si i tres.ff.de arbi.ꝛ no.in c.ij.e.ti.in.vj. ¶ †Et ꝑ hoc dictū soleo impugnare cōe dictū canonistarū qui volunt ꝙ p̄toni possunt p̄sentare singulariter.[f] nā cū maior pars patronorū preualeat.vt in.c.ij.de iure patron.dȝ minor pars a principio vocari ꝯm theoricam predictam ꝛ dixi latius in.c.ij.eo.ti. ¶ †In glo.pe.ibi: pares debēt esse. Innoc.aliter dicit vult enim qō si apparet de consuetudine ecclesie illa est seruanda:si aūt non apparet puta quia ecclesia est nouiter fundata:vel vario mō seruatū est:tūc respectu eoruȝ que exeunt de cōmuni cellario pro victu debet esse equalitas inter oēs. Sed respectu eoruȝ q̄ dantur pro vestimentis ꝛ alijs necessarijs dȝ fieri distributio ꝯm merita p̄sone ꝛ ǫditiones vtriusqȝ quia plus debet dari doctori vel nobili vel sacerdoti ꝙ clerico minori ꝛ parū sapienti:ꝛ maxime hec qō p̄cedit in ecclesijs vbi p̄bēde nō sunt distincte. Item procedit respectu bonoruȝ cōium capituli que distribuuntur vltra p̄bendas in singulos canonicos:cū hoc dicto suo transeunt hic cōiter doc. ¶ Sed ego puto idem dicendum in victualibus qō ipse dicit in vestimentis quia ꝯm qualitatem personarum est fienda distinctio inter cibos[g]

a ✠Sebast.Sapia. ¶ Qd casus. Vide Feli.in.c.quoniam frequenter.j.vt lite non contestata.

b ✠Sebasti.Sapia. ¶ Distingue. Vide Bald.ꝛ Areti.in.l.si quis a filio.§.fi.ff.de legatis primo.

c ✠Sebasti.Sapia. ¶ An ǫsensus. Vide late p.d.Jas.in.l.rescriptū in prin.ff.de pac. vbi tȝ ǭ cōem nū quid autē valeat ǫsuetudo ꝙ ǫsensui singulariter p̄stetur.vide Feli.i c.eāte.col.ix.j.de rescriptis.

d ¶ Prestari i cōi. Add Inno.Bu.ꝛ istū i.c.in genesi.de elec.Inn.in.c.auditis.e.ti.bar.in.l.oēs ppli.in 7 vij.co.v sic.tertio q̄riᷓ.ff.de iusti.et iure.ꝛ.glo.in.c.j.lxiij.di.ꝛ i.c.noiatiōes.ij q.vj.Butri.in.c.qm̄.in.iij.a col.v.q̄ro an patroni.de iurepa. Inno.post Car.in.c.cum accessissent.in.j.notabili.ꝑ illū tex.j.e.Jo.de ana.in.c.fi.i.j.colū.de sortileg. Pe.de anch.i.c.j.in.xvj.charta in v.quero an ǫsensus.ǭ.eo.Bal.in auᷓ.hoc ius.in.ij.col.in.v.sȝ pone ꝙ aliqd.de sacr.san.eccle.ꝛ instit.de iure na.i repe.§.ius autē ciuile.in.v.co.v s.item q̄ro q꞉ dictū.ꝛ i.l.j.in.v.col.ff.de offi.ǫsul.ꝛ i.l.fin.in.ij.col.C.q bonis ce.pos.Bal.ꝛ Ang.in.l.nō ambigiᷓ.ff.de legi.ꝛ Bal.i c.impatorū.in.j.co.de iur.calum.c Jo.de lig.i repe. c.cum dilectus.in.iij.col.de consuetu.ꝛ in cle.j.de pe.ꝛ ibi Jmola.in.ij.col.ꝛ ibi Car.in ver.ciuitas.in.ij.q. Domi post Joan.an.in.c.felicis.§.fi.de pe.in.vj.in.iij.co. Per istū in.c.dilect⁹.lo.ij.circa fi.de simo.et in.c.cū ecclesia.in.ij.col.super gloss.j.de cau.pos.ꝛ proprie.ꝛ in.c.gratū.in.j.col.de postu.prel. Ang.in l.j.ꝛ in.l.ꝛ suū.§.fin.ff.de pact. Arch.in.c.sine exceptiōe.xij.q.ij.ꝛ ibi Lau.de rodulphis.in repe.in.xxij.col.versi.q̄ro octauo. Jmo.in.c.eam te.in iij.col.de p̄scr. Ang.cōs.suo.ccxliij.gl.in l.sȝ si ex dolo.§.sȝ an in municipes.in v.pn̄t.ff.de do.ꝛ i.l.aliud.§.referᷓ.ff.de regu.iuris.ꝛ in.l.metum.§.aīaduertendū.in vers.collegiū.ff.ꝙ me.cau. Pau.de ca.cōsi.lxxxvj.inci.in christi ꝛc. In causa fortij. Bart.in.l.aut facta.§.fi.in vlti.col.ff.de pe. Ange.cōsi.clxiij.inci.cū multitudo.d.de Rota in ti.de dolo ꝛ contu.decisi.j.in antiquis.

zacharias. ¶ Adde ꝙ in agēdis ab vniuersitate requiriᷓ cōsensus in comuni ꝑ qua est tex.i.c.cū accessissent.v.cōiter statuisse.j.e.ꝛ i.c.cū ecclesia sutrina.de cau.pos.ꝛ ꝑprie.no.Bar.in.l.oēs populi.col.iij.de iusti.ꝛ iure. Petr⁹.de anc.in.c.j.co.xv.v.vlteri⁹ q̄ro.post Bar.ǭ.e.Bald.in auᷓ.h ius porrectuȝ.in.ij.col.v.sȝ pone.C.de sac.san.ecc. Jac.rebuf.lati⁹ ꝙ ꝑ aliū in.l.noīationū.nu.1.2.ꝛ.3.ꝛ in addi.C.de decur.lib.x.vbi late de hac qōne.ꝛ an qd si collegiū vel vniuersitas sit a casu cōgregata ibidē nu.4.ꝛ in addi.ꝛ vtrū sit necessaria citatio singulorū. pro quo adde Mādagotū in tracta.ele.in.j.parte.c.iiij.ꝛ ibi in gl.i ver.p̄sentes.

¶ Et in quib⁹ negotijs cōsensus maioris partis requiraᷓ ꝛ sufficiat not.idem Jac.rebuf.in.l.nominationū.nu.4.ꝛ in addi.idē.C.de decurio.lib.x.vbi etiam qualiter capiatur illa maior pars.

¶ Adde tu qn̄ act⁹ dicaᷓ gestus ab vniuersitate Fran.are.ǫsi.lxv.vbi multa pulchre dicit:ꝛ vide qō voluit Old.cōsil.lxvj.ꝛ vide omnino ꝙ voluit Pet.de ancha.consi.clvij.vbi ponit qualiter dicatur gestuȝ ab vniuersitate licet non more solito.

e ✠Sebasti.Sapia. ¶ Preualet minori. Vide eūdē Abb.cōtrarium tenentem in consilio.lxxvj.inuocato christi suffragio.

f ¶ Singulariter. Adde tu ꝙ si p̄ntatio fieret iure singulari non posset postea fieri iure collegij.vt voluit Lap.alleg.xxij.et an maior ps patronoruȝ debeat regrere minorem vide Cald.de iurepa.ǫsi.xj.et per Abb.ǫsi.lxxvj.

g ¶ Est fienda distinctio inter cibos. Adde istum in.c.statuimus.d ma.et obe. But.in.c.nobis.d iure patro. Bal.in.c.ad aures.j.de rescript.allegātem d.l.sȝ ꝛ si qd.quā hic allega.glo.in c.deniqȝ.iiij.dist.ꝛ Bal.in.d.l.sed ꝛ si qd.qō abbas debet melius ceteris indui.glo.c.cōquerēte.de cle.nō resi.ꝛ in.c.cleric⁹.xxj.q.j.et glo.fi.in.c.cum adeo.ꝛ ibi istum de rescrip.ter.in.l.habitatio.ff.de ven.in pos.mit.et ibi Nicol.de neapo.qō meliores expēse debent fieri familiaribus cardinaliū ꝙ alijs ter.i.§.criminis.xxv.dis.ꝛ gl.i.l.idēqȝ §.idem labeo.ff.mād. Jo.an.i tit.de teste.§.qualiter.v si.testes aūt exhibendi. Bal.in.l.qm̄ liberi.in prin.ff.de testi.et in.l.nimis graue.C.de test. But.in c.fi.in.xx.colū.j.de dolo ꝛ contuma.gl.in.l.seruis vrbanis.in ver.cibarijs.ff.de legatis.iij.gl.in.c.vulterane.xj.q.ij.in ver.locum.gl.ꝛ Arch.in.c.j.xvj.q.vij.in ver.honorabilibus.

¶ Adde tu Rapha.comen.cōsilio.xxx.vbi dicit quod alimenta debētur ꝯm qualitatem persone.

Anto.Francis. ¶ Circa hoc qualia alimenta ꝛ qualiter sunt p̄stāda. Dicas qō sunt prestāda ꝯm mores illorū cū qbus viuimus.vt in.c.ǫsquis.ꝛ in.c.delitie.ꝛ in.c.nō coganᷓ.xlj.dist.vbi habeᷓ qō aliter p̄statur diuitibus ꝛ nobilib⁹:ꝛ aliter prestanᷓ rusticis:ꝛ aliter sanis:ꝛ aliter infirmis ꝛ debilib⁹.ꝛ vid do.Car.in.c.cū secūdū apostolū de p̄bē.ꝛ i.c.d multa.eo.ti.vbi dicit ꝙ hoīes grossiores ꝛ robusti debēt habere alimēta grossa ex faba ꝛ leguminibus. Nobiles aūt ꝛ delicati debēt habere alimēta magis pinguia ꝛ magis delicata. Et adde etiā ꝙ alimēta debēt p̄stari ꝯm quātitatē fructuū ꝛ reddituū bonorū ex quib⁹ dȝ qs ali. vt in.l.cū alimēta.ꝛ ibi Bar.ff.de ali.ꝛ ciba.lega.ꝛ ideo si fruct⁹ nō sufficerēt nō deberet vendi ꝑprietas bonorū ꝑ p̄statiōe alimētorū.ꝛ tene mēti ter.in.l.iudices.C.de epis.audi.q dicit quod ꝑ alimēto ad sustētationeȝ vite dȝ vn⁹ homo habere duos aut tres panes in die ꝛ nō vltra. ꝛ adde ꝙ vsus oīum ciboꝝ est licitus absolute loquendo dūmodo nō assumanᷓ cū magna delectatione q꞉ tūc posset qs incurrere pctm̄ gule. ꝑ quo vide btm̄ Tho.in lib.iij.ǭ gentiles.q.xij.ꝛ qs cib⁹ sit dimittend⁹ ꝑpter scādalum ꝛ qs non ꝛ qn̄ est dimittendus.vide btm̄ Tho.ij.ij.qō.xliij.arti.viij.ꝛ quid contineatur noīe cibariorū:vide Barto.in tracta.de alimētis.in.j.col.ꝛ an noīe cibi cōprehēdatur etiā potus.vide in.l.ꝛ si nō sunt.in.§.si autē.ff.de auro ꝛ argē.leg.ꝛ Arch.in.c.oīno.xxx.dist.ꝛ in.c.in quibus.de ǫsecr.di.ij.ꝛ in.l.verbo victus.ff.de verbo.signi.

cuz plerũqz aliqui sunt valde delicati[a].pro hoc.c.
nõ cogat.xlj.di.alle.glo.q̃ hoc tenet in.c.eps.x.q.
ij.Itẽ adduco tex.hoc satis bñ probãtẽ in.l.sed.si
qd.ff.de vsufruc.Ubi tex.dicit vsufructuariũ debe
re alere ⁊ vestire mancipa. ſm cuiuſqz ordinẽ: et
dignitatẽ.i.cõditionẽ ⁊ qualitatẽ cuiuſqz:⁊ põde
ra verbũ alere:⁊ verbũ vestire.Itẽ adduco text.in
c.cũ ad monasteriũ.de sta.reg.in ꝟ.porro.vbi etiã
inter religiosos ex cã p̃dicta superior facit differẽ
tiam in cibis.Ut plurimũ tñ de hoc statur cõsue/
10 tudini.☙ † In gloss.fi.in fi.no.glo.[b] vide ꝙ dixi.s.
in.j.not.Hosti.limitat istã gloss.qñ quis deseruit
rei p vicariũ vel al's in absentia deseruiret ecclesie
al's nõ valeret ꝯsuetudo tãq̃ onerosa eccl'ie vt in
c.j.de ꝯsue.⁊ sic trãseunt cõiter doct. Sed tu vide
qđ dixi in.c.extirpãde.de p̃bẽ.vbi recitaui aliqua
dicta aliquoꝝ dicentiũ valere ꝯsuetudinem etiã
vt nõ deseruiat p vicariũ dũmodo nõ sit preiudi
cium magnũ ecclesie ⁊ istđ tene.Si võ eccl'ia vigo
re ꝯsuetudinis destitueretur ministris tene dictũ
Host.Al's tene indistincte hãc gl.nã qlibet cleri
cus saltem deseruit ecclesie vniuersali.facit ꝙ no.
Inno.in.c.cũ iãdudũ.de prebẽ.nam olim sine ser/
uitio speciali subueniebatur clericis indigentib⁹
et bonis cõmunib⁹ eccl'ie vniuersal's.xij.q.j.c.vidẽ
11 tes.☙ † Cuero ad declarationẽ p̃dictoꝝ quot
de vniuersitate debẽt iteruenire ad h̃ vt act⁹ va/
leat.Sol.gl.iuris canonici variarũt:vide glos.in
c.j de his q̃ fiunt a maio.par.ca.⁊ in.c.cum nobis.
de elec.Sz opi.legistarũ ⁊ canonistarum est vt in
teruẽniant due partes vniuersitatis.vt in.l.nullli.
ff.qđ cuiuſqz vni.⁊.l.noiationũ.C.de decur.lib.x.
Et ex his duabus partibus dz ad minus consen/
tire maior pars:⁊ sic dz intelligi.l.qđ maior.ff.ad
municipa.⁊.d.c.j.Gloss.sentit hoc in.l.aliud.§.re/
fertur.ff.de reg.iur.⁊ gl.in.d.l.nulli.⁊ Bart.in.d.l.
oẽs ppl'i.sentit Inn.in.c.ij.de no.oper.nun.et pro/
batur rõne.Due partes rep̃sentant totã vniuer/
sitatẽ dictis legib⁹ nulli.⁊ noiationũ:ergo sufficit
maior pars istarũ duarum partium.si aũt conue
niãt plures q̃ due partes tũc reqrit maior pars
oĩm conuenientium:qr oẽs tũc faciũt vniuersitatẽ.
12 Dico † etiã ꝙ lz due partes sufficiant ad validi
tatẽ actus si tertia pars fuit contẽpta tũc p̃nt con
tẽpti ꝓsequi ꝯtemptum ⁊ facere actũ retractari[c]
vt in.c.qđ sicut de ele.vñ alibi dicit text. qđ in tali
bus plus est ꝯtẽpt⁹ vnius q̃ ꝯtradictio multoꝝ.
vt in.c.bone.s.de elect. Et aduerte qr in numero
duarũ partiũ nõ sunt cõputãdi illi q non semper
habent vocẽ:vt in cle.ꝙ circa.⁊ qđ ibi not.de ele.
13 Tamen † vnã diuersitatẽ maximam reperio inter
canonistas ⁊ legistas:nec reperio eã tactã[d] seu de
cisam p aliquẽ.Nã ſm Bart.in.d.l.oẽs ppl'i.quẽ
sequit cõis practica nõ sufficit vniuersitatẽ voca
ri:sz opz necessario quod interueniãt due partes:
ita intelligit.l.fi.C.de predi.decu.lib.x.Sed cano/
niste cõiter distinguũt:qr aut est aliquis ad quem
spectat congregatio vniuersitatis ⁊ tũc si ad man
datũ illius non veniãt oẽs tũc p̃nt venientes expli
care actũ ⁊c.etiã si nõ interueniat maior pars col
leg.hoc vult Inno.in.c.j.de ma.⁊ obed.⁊ in.c.ij.de
no.ope.nun.Quasi conuocatio superioris consti/
tuat nõ venientes in cõtumacia:⁊ ꝯtumacia p̃uet
illos facultate dãdi vocẽ:⁊ p hoc allego ho.tex.in
c.cũ nobis.de ele.vbi dicit ꝙ si vocati ab habente
potestatẽ nolũt venire faciũt se alienatos:ergo nõ
debẽt ꝯputari in numero duarũ partiũ: ⁊ hoc sen
tit glo.in.d.cle.ꝙ circa.hoc tenuit qdã Io.bono.
doc.i disputatiõe sua quã recitat Io.an.in.c.cau
sis.de elec.vbi dr.Nã ponebat casuz in vniuersita
te in qua erãt cẽtũ hoĩes ⁊ vocati ab habẽte pote
statem conuenerũt.xxx.⁊ conclusio sua fuit ꝙ ius
vniuersitatis residebat in illis.xxx. Si võ non est
aliquis ad quẽ spectat cõuocatio:tunc aut instat
finis termini vniuersitati p̃fixi ad expeditionem
actus:⁊ tunc põt minor pars vocare maiorẽ.⁊ no
lente ea venire põt minor pars ad actũ procedere
qr non dz priuari ꝓpter ꝯtemptũ maioris partis.
vt no.in.c.in causis.preal leg.⁊.d.c.cũ nobis. Aut
terminus non est p̃fixus ad actũ explicãdũ: ⁊ tũc
debẽt saltẽ interuenire due partes qualitercunqz
velint ⁊ monere tertiã partem al's tertia pars põt
agere de cõtemptu.vt.s.dixi.hoc no.in.d.c.ij.et.c.
in causis.probatur ex mente legis nominationũ.
p̃alle.Et hãc opi.canonista.puto veriorẽ.et ad.l.
fi.sup qua fundat se Bart.põt rñderi multiplici/
ter qr intellectus illius est multiplex ⁊ obscurus.
⁊ potest intelligi in factis grauibus in quibus nõ
sufficit conuocare vniuersitatem per tabellã vel
campanã sed per nũtium vel literas. vt notat in
d.c.in causis. Abbas.

1 ☞ Statutum factum a non habente potestatẽ est ipso iure nullum.

2 Statuta laicorum non possunt disponere aliqd super rebus ecclesie:licet aliquo respectu ipse res spectant ad laicos.

3 Sublata vel cassata constitutione an ⁊ quãdo cas sentur effectus per prius editi.

4 Actus non valet nisi seruetur forma a iure indu/cta ⁊ in casu permisso a iure.

5 Villa vel castrum recognoscẽs superiorẽ potest statuere super rebus suis:non tamẽ ponere penã: nisi hoc fieret ex pacto.

6 Ciuitas que non recognoscit superiorem potest omnia facere in territorio suo:que potest in vni/uerso imperator.

7 Uniuersitas scholariũ vel aliquaruz artium põt in iuribus statuere ⁊ penam imponere.

8 Utrum valeat statutum ꝙ propter necessitatem quis possit vendere rem laici non ecclesie quam forte habet in emphiteusim.

9 Princeps vtrũ possit statuere circa ius diuinum.

10 Statutum laicorum conuincens vsurarios ex cer tis conjecturis non valet.

11 Princeps an possit statuere cõtra ea que sunt de iure gen.vel naturali.
Imperator licet sit dñs mundi tamen non posset auferre rem priuati sine causa.

12 Infideles non possunt sine cã priuari bonis suis nec a papa nec ab imperatore.

13 Imperator põt tollere actionem qr est de iure ci/uili,sed nõ posset facere quin administraretur iu/stitia ex obligatione quam non potest tollere.

14 Princeps presumitur motus ex iusta cã adeo ꝙ non admittetur probatio in contrarium.

15 Princeps non potest priuare suum vasallum feu do sine causa.

16 Papa si mandat laico sibi non subiecto:nõ tene/tur laicus sibi obedire.

17 Princeps põt statuere ꝯ̃ ius positiuum:tamen si facit sine legitima causa peccat.

18 Vasallus põt feudũ qđ habet alteri dare:nisi ec/clesie:qr deterioraretur conditio prioris domini.
Vasallus an possit in testamẽto relinquere feudũ ecclesie:⁊ quid si efficiatur monachus.

19 Vasallus potest renuntiare feudo inuito domi/no:tamen limitatur.

Que in ecclesiarũ.

Constitutio laicoruz ecclesiam seu ei⁹ bona non astringit.In prima pte ponit ꝯstitutio.in scđa ei⁹ cassatio.
scđa ibi:volẽtes.☙ Casus l'ralis.Ciues Teruisi
ni cõstituerũt ꝙ si aliquis ad ĩopiã vergere se pro
babiliter allegauerit liberã habeat facultatẽ alie
nandi feudum qđ ab eccl'ia tenet.peruenit hoc ad
notitiam dñi pape.scribit super hoc epõ Teruisi
no volẽs sup hoc ecclesiarum indẽnitati prouide
re.decernit hmõi cõstitutionẽ ⁊ vẽditiões feudo
rum factas sine legitimo clericoꝝ cõsensu vires
aliquas nõ habere.Ber.☙ Not.j.ꝙ ciues habẽt
facultatẽ condendi statuta in ciuitate eoruz dum
modo al's sint honesta ⁊ iusta.Hoc statutum fuit
hic reuocatum propter illud quia cõprehẽdebat
1 ecclesiam.de hoc dic vt in glo.j.☙ † Not.ij.ꝙ sta/
e tutum excedens fines[e] potestatis statuentium est
f ipso iure nullum[f] pro hoc.l.fin.de iurisdi.om.iu.[g]
g ⁊ in.c.vt animarũ.de cõstitu.lib.vj.☙ † Not.iij.qđ
2 statutum laicorum non potest disponere super re
h bus ecclesiasticis[h] etiam si talia sint bona quorũ
dominiũ

☙ Sebasti.Sapia.

a ☙ Delicati.Adde tex.opti.i.l.cũ alimẽta.ff.de alimẽ.⁊ ciba.l.leg.p quez dicit.d.Alexã.in rubr.ff.sol.matri.col.vj.ꝟsi.successiue ꝗ̃suit.Bar.ꝙ appellatiõe alimẽtoꝝ veniunt etiã vestes p̃tiose si ꝯueniũt dignitati ⁊ conditioni persone.

b ☙ In gl.fi.i fi.no.gl.Adde Host.Io.an.⁊ But.in c.ex parte.j.de cõcess.p̃bẽ.⁊ Arch.in.c.sacerdotib⁹.xxxj.dist.⁊ ibi.d.Marian.in.c.ex tue.i.xxxiij.col.ꝟ.vj.limitatur in sua repe.de cleri.nõ resi.⁊ istũ in.c.tue.i fi.eo.ti.⁊ i.c.licet.in fi de preb.Lap⁹ all'.xxxvj.incipi.vtrũ.⁊ do.Ant.i.d.c.ex tue.in vl.col.post Innoc.ibi circa mediũ i ꝟbo itẽ opz.qđ p̃dicti sunt tãtum qnqz casus i qb⁹ nulla ꝯsuetudo excusat non residẽtẽ de quib⁹ hic pulchre per do.Felinum.
☙ Adđ tu Fed.ꝯsi.cclvj.vbi dicit ꝙ valet etiã cõsuetudo ꝙ fruct⁹ p̃bende debeant mortuo p suo anniuersario:et ibi vide multos casus in quibus nõ residẽs dz habere fruct⁹.ĩsi.tñ cõsilij ẽ additio Lapi sequẽtis Ho.⁊ vid An.de bu.ad itellectũ hui⁹ decisio.ꝯsi.clxiij.⁊ adde q̃.s.posui in notabilibus.

c ☙ Retractari.Adde vt per Oldra.consi.lxiij.in eius cõtrariũ voluerit Lap.alle.xxij.in fi.

d ☙ Nec repio eã tactã.Adde istũ i.c.cũ nobis.i vlt.char.j.de ele.⁊ in c.i causis.i.v.co.i ꝟ.sz aduerte.e.ti.Adde tu Cald.ꝯsi.x.de iure pat.

e ☙ Satutũ excedens fines.Adđ qđ legit.et nota.c.cũ a nobis.el.j.de sen.excommu.

☙ Adde vt per Bar.in.l.cũctos populos.in.ij.q.⁊ aposti.ibidẽ.C.de sum.tri.et aliquid p Cald.ꝯsi.vij.de cõsti.alex.ꝯsi.xvj.j.lib.
☙ Sebasti.Sapia.

f ☙ Nullũ.vide late p Alex.in cõsi.cxj.põderatis ꝟbis.in.j.volumi.⁊ Bñdictum de peru.ꝯsi.xxj.colũ.j.et.ij.
zacharias.

g ☙ L.fi.de iurisd.om.iud.Adde limitare hoc dictũ scz ꝙ statutũ extra iurisdictionẽ statuẽtiũ nõ extẽdit.⁊ alleg.l.fi.p sing.dictum do.Bald.ꝯsilio suo.cccxcvij.inci.premittendũ est ad euidẽtiã qđ q̃dã sunt q̃ reqrũt ⁊c.volu.vj.qđ nõ eẽ sculptũ dictũ volumẽ.vj.refert nihilominus et seqtur Hippoli.de marsi.sin.cxxiij.inci.vidisti anno p̃terito.vbi statuto dãte p̃miũ occidẽti bãnitũ p̃miũ recipit q illum extra territoriũ occidit.Et lz ista sit sing.limitatio adde.l.fi.illi tñ multum detrahit autoritas Bar.in.l.cũctos ppl'os.C.d sum.tri.⁊ fide catholi.q i ꝓprijs terminis ꝯriũ exp̃sse tenuit quẽ secut⁹ ẽ Fel.hic.colũ.iij.ꝟ.octauus casus.⁊ ibi alle.doc.ad do eũdẽ bal.sibi ꝯtrai i.l.j.col.xiij.C.de here.insti.⁊ in.l.executorẽ.in x.col.C.de execu.rei iudic.cogitabis de illius limitatiõis veritate.
zacharias.

h ☙ Sup rebus ecclesiasticis.adde ꝙ non solũ statuta laicorũ super rebus clericoruz in eorum preiudicium nõ valet:vt

no.in.c.fi.de imu.eccle.Bar.z doc.in.l.j.ff.de in ius voc.cum similibus, imo nec etiam in eorū fauorē si tale statutū fiat p minorē a pricipe z fit preceptiuū de hoc est casus singu.z q nō est alibi fm Rom.singu.suo cccclxiiij.inci.capl'm eccl'ie scte Marie.in.c.constitutus.de in integrū resti.Qd amplio nō tm̄ non pcedere tale statutū in reb⁹ eccl'iasticis:sz in cōnexis eisdē.

Ita not.idē Ro. sing.cclvj.incip. reuerendus dñs cardinalis zc.cui adde tu do.Fel.i alle.c.eccl'ia san cte Marie.colū. xxxiiij.circa fi.et pn.seq.de cēsib⁹. ¶Itē amplio eē verū nō tm̄ in cu ria eccl'iastica:sz et in seculari.ita not.alex.9si.ccix. incip.pōderatis his i pe.col.volu mi.ij.Hippo.de marsi.i repeti.ru bri.ff.de fideiuss. charta.xv.z sing. xxix.incip.statu ta laicorum. ✚Sebast.Sapia.

a ¶Ad laicos.H anno habui que stionē de facto in hac materia sup qua nolui cōsule re qr hincinde sunt vrgentes rationes:questio talis est.Apud insubres qui habēt pdia ex qbus vinum percipiunt cum in penuz traduxerūt p qualibet amphora tenent duci Mediolani soluere duos denarios:appellant hoc onus imbotaturas.Eccl'ia locauit ad nouēniū titio pdiū: e pro pensione tenebat titius dare.xx.querebat vtrum titius teneat ad illud onus imbotature p vino pcepto ex fundo ecclesie:postq̄ vinū est in penu recōditum:videtur q teneat qr tale onus non respicit pprietatem ecclesie nō em̄ tenet nisi postq̄ vinum est reconditū in penu: z ad h facit qd no.Fede.de sen.in 9si.xxj.questio talis.vbi tenet q coloni ecclesiarū tenētur ad gabellas p fratribus quos colligūt in pdijs eccl'iarū. tenet Alb.Bru.in tracta.de stat.exclu.femi.in.viij.arti.q.xxij.hoc etiā tenet Gemi.in.c.q̄q̄.de censibus.in.vj.Arc.in.c.ij.xj.q.j.In contrariū vrget:q onus impositum a laicis nō pōt aliquo modo grauare eccl'ias vt hic,no.oēs:sed si diceremus q coloni ecclesiaruz tenerētur ad illud onus eccl'ia pro minori pretio locaret sua predia:vt de se patet.ergo coloni debent esse immunes:z facit q statuta laicorum nō possunt grauare ecclesias etiam per indirectum:vt not.in.c.ecclesia.j.eo.not.Pet.de ancha.in consi.cxij.magne z illustris.Cogita.

b ¶Dispositum simpliciter in dominio.Uide.l.j.ver.qui in perpetuum z ibi not.ff.si ager vecti.vel emphi.pet.

¶Adde tu an statutū loquēs i dñio hēat locū i qsi dñio.Are.9si.xxix.

c ¶Ut est glo.no.in cle.j.de immu.eccle.Illā approbat iste in.c.ceterum. in.vij.col.j.de rescrip.post Card.z ibi etiā Imol.z iste in.c.p venerabilē.in.v.colū.q fil.sint legi.z in.c.si aliqū.de senten.excō.z in.c.nō dz.in fi. de 9sangui.z affi.z in.c.pastoralis.§.verum.in.iiij.col.de app.Pet.de anch.in repet.c.j.in.xxxij.char.ver.z licet iste sit cōis.s.e.Card.z Imo. in.d.clemen.Card.in clemen.j.in v̄si.duro.in.ij.opposit.de here.Pet. de anch.9si.cxxxvij.inci.p dña paula.ad fi.Domi.post Joā.and.in.c. fi.in.ij.col.de elec.in.vj.z in.c.j.in.iiij.col.de 9stit.eod.lib.Cardi.in titu. de rescrip.9si.xij.incipiē.an si opponit.Car.in.c.ad petitionē de accu. z ibi Ana.in.vij.col.Car.in.c.qr diligentia.de elec.z ibi Imo.ad fi.facit quod voluit iste 9si.lxxxiiij.incip.illud in summa.in.iiij.colū.ver.nō obstant,istum in.c.cū te.de re iudi.z Fel.in.c.si.i.j.fallē.j.eo.z p istum in c.nulli.in fi.de sentē.excōi.Adde tu q per illā gl.voluit Pet.de anch, consi.ccccx.in.ij.col.circa medium.

d zacharias.¶In casu a iure cōcesso.Dic limitando hoc dictum illud esse verū si.i odiū eccl'ie;qr si in fauorē illi⁹ esset alienatio facta nec forma:aut solēnitas a iure tradita requirerētur de necessitate z illa si non interuenisset valebit tm̄ alienatio ita facta:vt voluit gl.no.in.l.cū hi.§, eam transactionē.in ver.alimentarius.per illū tex.ff.de trāsac.que gl, q̄uis per Jaco.bu.Bar.Albe.Pau.de ca.z Mod.ibi reprehēdant: est tamē illius vera opi.quam Bal.z ang.ibi sequūtur.Idē Bal.in.l. 9tra iuris.in prin.ff.de pac.Nec obstat Pau.de ca.respōso ibi q illud ideo fit q tex,vltra procedit:considerandum est enim q non per viam extensionis vltra procedat sed p viam declaratiōis a cessante ratione. iuxta.c.cum cessante.de appel.Qd ita cōprobat.talis solēnitas in fauo

dñium vtile pertinet ad laicos:[a]vt erat hic in feu dis.Et sic dispositum simpliciter in dñio [b] hz lo cum etiaz in dñio directo dūtaxat.nā directū dominiū spectabat hic ad ecclesiā:ad hoc quotidie alleg.iste tex.z examinabo latius hāc materiam.j. eo.c.ecclesia.¶†Not.iij.argu.q cassata 9stone nō cassat effectus g prius editus:hic em̄ papa cassauit nedū 9stitutiones sed vēditiōes inde factas. Hoc puto pcedere vbi statutū tenuit nisi in cassatione diceret vt 9stitutio habeat pro infecta tūc em̄ ois effectus cēsetur sublatus.vt est glo.[c]not.in cle.j.de immu.eccle.secus vbi statutū esset nulluz: vt hic.z pbat.j.eo.eccl'ia.z.xcvj.di.bene quidem. Uñ dicerē q cassatio hic potius refert ad factuz q̄ ad ius qr de iure erant ipso facto cassata ex defectu ptātis vt in iuri.palleg.¶Not.vlti.ibi:sine legitimo.arg.optimū q ad hoc vt valeat alienatio rerum ecclesiasticarū oportet q cōsensus plonarum sit legitimus.i.fm leges z canones in formatus.¶†Ex quo infert q nō valeat alienatio nisi seruata forma a tradita iure z i casu a iure cōcesso[d]al's autē cōsensus nō pōt dici legitimus ad hunc intellectū adducit Calde.istū tex.in.c.j.de in integ.resti.qd est cōtra glo.[e]xij.q.ij.in summa.z in c.sine exceptione.q̄ voluit sufficere formā eē obseruatā lz alienatio nō sit facta in casu licito:sed p primo dicto vide tex.in clemē.j.de rebus eccl.non

alie.z facit.[f]c.j.eo.titu.lib.vj.¶In glos.ibi tam iure fori q̄ iure poli[g]no.gloss.vult enim q appl's possit sibi 9stituere legē nedū fm legē positiuā et sic iure fori:sz etiā fm equitatem naturalem z sic iure poli ide est celi.de hoc tamē dicendū vt plene not.in.l.oēs populi.palleg.¶†Et cōclude tres casus:nā quedam sunt vniuersitates nō habētes iurisdictionē vt villa seu castrum[h]cū recognoscāt ciuitatē in superiorē.Quedam sunt habentes iurisdictionem:vt puta no recognoscētes superiorē saltem de facto.Quedā sunt habētes iurisdictionē modificatā.Primo casu pōt vniuersitas sibi facere legē sup reb⁹ suis[i]sed nō pōt sibi apponere pena qr appositio pene deriuatur a iurisdictione xxxiij.qō.ij.§.in hoc.z in l.fin.ff.de iuris.omni.iud. Pōt tamē se per pactū obligare ad penā.hoc voluit.Bar.in.d.l.oēs ppl'i.z Inno.j.c.proxi.et Joā.an.s.c.pcedenti.¶†Secūdo casu dic q vniuersitas pot oīa statuere q̄ potest princeps.vnde dicit Bart.in.l.infamē.in fi.ff.de public.iudi.Qd tantam potestatē habet ciuitas non recognoscēs superiorē[k]in territorio suo quantam habet imperatorin vniuerso.Et p hoc facit.c.per venerabilez. qui filij sint legiti.vbi patet q illustrissimus rex Francie qui non recognoscit superiorem exercet omnia iura imperatoris in territorio suo:et idem in alijs regibus non recognoscētibus superiorem

rem ecclesie reqritur ne.s.ecclesia lederetur:z vbi adhibetur presumit factus esse actus in fauorē eccl'ie:vt not.Bal.in.c.j.col.ij.ver.q̄rit.Jac. qui feu.da.pos.seq.do.Alexā.consi.lxxix.circa.princip.colum.ij.vol.j. Si ergo cōstat de vtilitate sumus in claro nec est opus cōiecturis.l.cōtinuus.§.cū ita.ff.de verb.ob.z pro ista limitatione facit hñ gl.in.c.j.in glo.fi.ne sede vacā.ita Imno.in.c.j.de his que fiunt a platis.Ant.de butri.in.c.si quis psbyterorū.col.j.in fi.de reb⁹.eccl.nō alie.idē Ang.in fi.i.l.ij.ff.de accep.z consi.cccvj.inci.statutum qd mulier.Barba.cōsi.xxxv.col.penulti.volumi.ij.z Moder.i.c.causam que.de iudicijs.

e ¶Contra gloss.Adde Hostiē.in summa de rebus eccl.nō alienā.§.iij.ad finē.z illas duas glo.s.in dicta summa.z i.d.c.sine exceptione salua p glo.z per But.i.c.cū apostolica.in v̄.pfuturū.de his que fiunt a pla.z ibi Imo.z eundē Imol.post Joā.and.in.c.j.de resti.in integrum.z gl.in.c.ad nostrā.de rebus eccle.nō alie.z not.Archi.in dicta summa.z But.post Jo.and.circa prin.in.c.j.j.de solu.

f ¶Et facit.c.j.eod.titu.Tu adde meliorem tex.in.c.ij.in ver.in forma et casibus a iure permissis.eo.titu.lib.vj.z glo.in.c.redire.in ver.j.de rest. in integ.z ibi But.z istū.z ibi etiam Imol.in vlti.z penul.col.z Imol. hic in.vj.colū.z Domi.post Joā.andre.z oēs in dicto.c.ij.in prin.in.ij. colū.z per istū in.c.nulli.in.ij.colū.de rebus eccle.non alie.z per istum post Hostien.in.c.tua.de his que fiūt a pla.z Hostien.in sum.in ti.de restitu.in integ.§.ex quibus.ver.itē in cōtractibus.facit.l.magis.puto.§. si es alienum.ff.de rebus eorum.

g ¶Iure poli.Uide in simili elegantē gl.in.c.qcunq3.xvij.q.iiij.z Bald. hic vel ex equitate naturali.i.ex iure gen.q ius naturale appellatur:in stitu.de rerū diui.§.singulorū.z tale ius etiam naturale inductū ex rōne naturali:qnq3 appellatur ius diuinū.j.di.humanum genus.

h ¶Ut villa seu castrū.Adde Bart.in.l.j.ff.de dā.infec.z Pet.de anc. in.c.nimis.de iureiu.z.c.dilecti.de iudi.z dicam plene in.c.licet.de pb. z.c.cum ad sedem post istū.de resti.spo.z vide ho.tex.in.l.ij.in versi.castellorum territoria.C.de fun.limi.lib.xj.

i ¶Super reb⁹ suis.Adde Pau.de ca.9sil.cxlix.p istū Abb.9sil.iiij.ij. lib.Roma.cōs.ccxx.vbi an cōdere statuta sit iurisdictionis et an populus romanus possit hodie legem condere.

k ¶Ciuitas nō recognoscens superiorem.Adde Bar.in.l.hostes.ff.de capti.z i.l.acta.§.de ampliāda.ff.de re iud.seu in populo habēte iura imperij vt est popul⁹ florētinus z ciuitas Pisana fm Bar.in.d.l.hostes.idē de florentinis tenet Abb.9si.suo.xcj.in.vj.col.z.cōsi.vlti.z Roma.ccccxvj.z vide istū in.c.pastoralis.de offi.dele.z de rege p Bald.in c.cum venissent.de eo q mit.in pos.z in.c.j.in fi.§.fi.in tit.de pace iur.fir. in vsi.feud.vbi tex.excipit personā imperatoris in quolibet iuramento prestito p inferiorē.Bal.ibi dicit q eodē modo est excepta persona regis.z And.de iser.in.c.j.in.iij.col.qui feudū dare possunt quod dispositio,legis cā multa.C.de bonis que liberis.concepta in culmine imperiali extēditur ad culmē regium.z Bal.in.l.fin.C.de dona.inter virum z vxorē.q dispositio illius legis loquēs de imperatore erga imperatricē habet locū in rege donante sue regine aliter tm̄ locutus est Bald. in.l.si quis maior.C.de transac.z in.l.ij.C.de serui.z vide do.meū.And. plene in tractatu de prestantia imperatorū z regum z aliquid in.c.licet ex suscepto,de fo.compe.

¶Adde tu Roma.loco proxime allega.Abb.cōsi.ciiij.vbi dicit idē quod hic Ro.9s.ccccix.vbi ponit an ciuitas nō recognoscēs superiorē possit donare rem alterius,per Fede.consil.cclxxv.vbi poni an valeat statutum ciuitatis Perusij qd spurij succedant.z an ciuitates vel principes possint prescribere merū imperium etiā contra papam.vide Anchar.9si.cxlj.z an cōcepta in culmine imperiali habeāt in culmine regio.vide Oldr.9silio.lxix.vbi per plura concludit q ante fuerunt reges q̄ imperatores.

a ℭ Scholariũ. Adde vt p Barto.in.l.omnes populi.ff.de iusti. ⁊ iure.
b ~ Sebast.Sapia. ℭ In iurib⁹ eorũ. Et ideo dicit Bald.in.l.fi.in.iij.
no.C.de iuris.om.iu.ꝙ mercatores põt facere statuta solũ in depẽdẽti
bus ⁊ ꝯnexis a mercãtia de q̃ etiã vide.d.Ias.in.l.iij.in.ij.no.C.de trãs
ac.in.l.pretor ait.§.rõnes.in fi.ff.de eden.Feli.in.c.ceterũ.in.ij.col.in.vj.
fallen.j.de iudi.

vt dicit Inn.in.c.cũ.p.de fi.instru. ℭ An aũt pos
sint hoc iuste ⁊ sine peccato facere remitto ad ea q̃
dixi.in.d.c.p venerabilẽ.⁊ vide ꝙ no.Bart.i.l.j.§.
fi.ff.de aq̃ plu.arcẽ.⁊ in.l.si publicam⁹.§.in oĩbus.
ff.de publi. ℭ Tertio vero casu dic ꝙ ƀm iurisdi
ctionẽ potest facere statutuȝ:⁊ apponere penam.
ℭ † An aũt vniuersitas scholariũ[a] pistorũ cerdo
nũ ⁊ similiũ potest facere statutũ. Dicendũ qd sic
in iurib⁹ eorũ[b]. Sed dubiũ est an possint appone
re penã:⁊ ꝯcludo vnũ casum. Si vniuersitas ha
bet rectorẽ et vult apponere penã cũ suo rectore:
tũc põt ad limites iurisdictiõis rectoris.ad hoc.l.
fi.C.de iurisdi.om.iudi.⁊ qd not. Inno.in.c.cũ ab
ecclesiarũ.de offi.ord. Sed si nõ habet rectorẽ sen
tit Inno.j.c.pxi.ꝙ non:cõtrariũ vo sentit Bal.in
d.l.oẽs ppl'i.q: si vniuersitas non hȝ iurisdictionẽ
nõ põt dari suo rectori: cuius contrariũ ꝓbaẗ in
d.l.fi. Mihi placet qd potest statuere ⁊ apponere
penã ad limites ptãtis.p hoc bo.ter.j.eo.ex l'ris.
ℭ † Sed quo ad terminos hui⁹ decre.est dubiũ:
nũquid valeat statutũ respectu laicorũ. Inn. Ho
stiẽ.⁊ Cõpo.tenẽt ꝙ non põt vniuersitas statuere
in preiudiciũ eorũ qui cõpetũt singulis de iure gẽ.
vt sunt dñia.j.dist.ius gẽtium. Et hoc ius gentiũ
põt appellari naturale ƀm Innoc. quasi naturali
rõne idactũ:q: ius cõe nõ põt tollere ea q̃ sunt de
iure naturali insti.de iure natu.§.sȝ naturalia.et
v.dist.p totũ.imo dicit Inno.ꝙ non põt princeps
sine causa mihi tollere dñium rei mee: sed cũ cau
sa sic.vt.l.itẽ si verberatũ.§.j.ff.de rei vend. Sicut
dicimus in simili de iure diuino suff.ciũt duo te
stes in oĩ re iuxta illud dñicũ. In ore duorum vel
triũ ⁊c.vt i.c.licet vniuersis de testi. Tamẽ ius ci
uile ex causa aliud statuit: q: in qbusdã requirit
p̃sentiã septẽ vel quinq̃ testiũ:vt in testamẽto vel
codicillis.vt.l.hac cõsultissima.et.l.si vnus.C.de

Deci. in cõsi.iiij.
in.ij.col.ad fi.
c ℭ Ius diuinum.
Uide Bar.i.j.cõ
stit.ffoꝛũ.in.v.co.
vsi.itẽ q̃ro qd de
rescrip.⁊ gl.fi.i.l. 7
j.ff.d ꝯsti.prin.et a
bal.i auẗ.ad hec. b
l.ij.col.C.de vsu.
⁊ in.l.ij.ad fi.v.ij.
querit.C.de p̃ci.
impe.offeren.
d ℭ Qui possit oc
cidi. Ualet statu
tũ qd bãnit⁹ ipu
ne occidaẗ. bar.i
l. vt vim.⁊.l.oẽs
ppl'i.xiiij.co.ff.d
iusti.⁊ in.⁊.l.amis 8
sione.§.j.ff.de ca
pi.dimi.⁊ in.l.vbi
pactũ.C.de trans
act.⁊ in.l.ij.C.qñ
liceat se sine ind.
vin.⁊.c.fi.per istũ
post alios.de cõ
sue.⁊ per Pe.de
anch.i.iij.pn.q̃si
to.s.eo.p Bal in
d.l.ij.et in.l.data
opa.C.q accu.nõ
pos.⁊ i.l.decurio
nes.quibus cau.
infa.irro.Albe.i
iiij.parte statu.q.
xvij.p Bu.in.c.si
vo.lo.j.j.de sen.excõ.p' Do.in.§.his itaq̃.circa mediũ.vj.dis.⁊ Bar.in
d.l.ij.⁊ in dispu.inci.lucane ciuitatis statuto:vide novẽ casus in qbus
statutum nihil operatur:nec excusat homicidã per do.Feli.
ℭ Adde tu an valeat statutũ ꝙ bannitus impune possit occidi. Bar.
cõsi.clxxvj. Alex.cxiiij.primo li. Cepo.cõsi.v.⁊ consi.lxxvj. Pau.de ca.
consi.lxxxj.⁊.xxxj.in prima stampa.
Ant.Fran. ℭ Circa hoc an valeat statutum ꝙ bannitus possit ĩpune
occidi.vide p Io.an.i addi.Spe.i ti.de ꝯst.⁊ vide Bal.in.l.ex h iure.⁊
i.l.vt vim.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ vid beatũ Tho.ij.ij.q.lxiij.ar.iij.⁊.iiij. Et
an stante tali statuto ꝙ fili⁹ possit occidere pr̃em ⁊ ecõuerso.vid bar.in
l.si adulteriũ cũ icest.i.§.liber.i pn.ff.de adul. Et an bãnit⁹ stãte isto sta
tuto possit occidere aliũ bannitũ ipune.vid Bar.in.l.cũ mulier.ff.sol.
ma.⁊ ibi Bal.i repe.⁊ Bar.in.l.si qs in graui.ff.ad sill'.⁊ Bal.i.l.j.C.de
p̃ci.impa.offe. Et vtrũ stãte tali statuto i eo ꝯprehẽdaẗ ille q ignorãs
occidit bãnitũ.vide eũdẽ Bar.i.d.l.si qs i graui.i.§.vtrũ ad sill'. Et an
possit occi vel offendi bannit⁹ q appellauit a snia bãni.vide p Bar.in
l.iij.in.§.si seruus.ff.de acq.pos.⁊ in.l.j.nil noua.appel.pen.⁊ in.l.q a la
tronib⁹.in.§.si qs.ff.de testa. Et an stãte statuto ꝙ receptãs bãnitũ pu
niaẗ in cẽtũ.ffes vel ꝯiũcti receptãtes bãnitũ puniãẗ pena statuti.vide
Bar.in.l.eos.⁊ in.l.fi.ff.de recepta.⁊ an receptãs bãnitũ ignorãter inci
dat in penã statuti.vide Bar.in.l.oẽs.C.de agri.⁊ cẽsi.li.x.⁊ vtrũ stante
tali statuto bãnit⁹ i vna ciuitate possit ipune occidi i alia.vide gl.i.c.j.
in ti.hic finiẗ lex cõra.i vsi.feu.q̃ dicit ꝙ bãnit⁹ de vna ciuitate cẽseẗ bã
nit⁹ de oĩb⁹ q̃ sunt sub eodẽ dñio.de q̃ ẽt vide Bart.in.l.cũctos ppl'os.
C.de sum.tri.⁊ Alb.de ros.in auẗ.q̃ in prouincia.C.vbi de cri.agi opoꝛ.
e ~ Sebasti.Sapia. ℭ Limitatũ. Hoc facit ad qõnẽ sup qua superio
rib⁹ dieb⁹ fuit maxima ꝯtrouersia vtrũ papa possit dispẽsare ꝙ iudei
exerceãt vsuras.nã vr̃ ꝙ nõ:de iure diuino sunt ꝓhibite vsure nec repe
ritur facta aliqua limitatio:⁊ ita tȝ do.Ias.⁊ late.d.Io.baptista d scto
Seuerino in repe.l.cũctos ppl'os.C.de sum.tri.⁊ fi.catho.⁊ referũt ali
quos tenentes ꝯtrium.⁊ Alexã.sibi ꝯtriũ.⁊ ibi videbis an sit iusta causa
vt euitetur maius malum ꝙ christiani non exerceant.
f ℭ Cũ matre. Facit qd voluit Bal.in.l.fi.in.ij.col.C.si cõtra ius vl' vti.
publi.⁊ qd voluit But.⁊ iste in.c.j.j.de spon.per Bal.in.l.si cõtra.ad fi.
C.de nup.Fede.cõsi.cccv.gl.in.c.j.xxx.q.iij. Archi.⁊ Do.in.§.hic colli
gitur.ij.q.ij.⁊ per oẽs in.c.fi.de secundis nup.in qbus locis dr̃ ꝙ nõ põt
imperatoꝛ disponere sup matrimonio etiam ex cã rõnabili faciẽdo ꝙ

non sit matrimonium qui non pertinet ad imperatorem de talibus di
sponere. Adde tu Pet.de ancha.consi.xx.vbi tenet non valere statutũ
quod filia non possit nubere sine consensu patris.
zacharias. ℭ Adde nõ tantũ nõ valere statutũ laicorum quod super
matrimonio disponit sed nec illud qd disponens sup illius essentiis au

testa.cũ simi.ergo eodem modo põt statuere sup
aliis. Et quotidie ad hoc alleg.dictũ Inno. Legi
ste tractãt maxime Cyn.in.l.rescripta.C.de preci.
impe.offe.⁊ Bal.post gl.in.l.fi.C.si contra ius vel
vti.publi. Et tractat Cy.principaliť tria. Primo
an p̃nceps põt statuere circa legẽ diuinaȝ. Scdo
an circa ius gentiũ. Tertio quid circa ius ciuile.
9 † Circa primũ sit breuis cõclusio quod si vult sta
tuere in eo articulo qui reperiẗ limitatus:⁊ potest
scȝ distinguẽdo interpretando ⁊ adiuuãdo ius di
c uinũ.[c] Exemplũ in lege diuina cõtineẗ illud pre
ceptum. Nõ occides:tñ in lege positiua est limita
tum si quis occiderit occidaẗ:⁊ sic ptȝ qd primuȝ
preceptum nõ est indistincte seruãdum:vnde prin
ceps fecit:⁊ interpretãdo statuit qui ⁊ quãdo pos
d sint occidi[d].vt.C.qñ lic.vnicuiq̃ sine iudice se vin
dica.⁊ ad legẽ corneliã de sicariis.p totũ. Si vero
e p̃ceptũ diuinum non reperiẗ limitatum:[e] tunc aut
nulla põt subesse causa limitandi ⁊ non põt prin
ceps statuere. Puta si vult statuere quod qs pos
f sit cõtrahere matrimoniũ cum matre[f] aut subest
causa ⁊ potest. Sed si dubitaẗ an subsit:⁊ p̃sumen
g dũ est tunc pro lege principis.[g] ⁊ nota hoc dictũ[h].
h Ego limitarẽ hec dicta legistarũ duobus modis.
Primo qd princeps secularis põt interp̃tari ius
diuinũ statuẽdo in his in qbus habet iurisditio
nem.s.in rebus prophanis:sed in spũalibus inter
pretatio ptinet ad papã:vt est tex.i.c.p venerabi
10 lẽ.alleg. ℭ † Facit not.dictum Federi.de señ.ꝯsi.
xcj.vbi dicit nõ valere statutũ laicoꝝ ꝯuincẽs vsu
i rarium ex certis coniecturis[i]:q: cũ in talibus non
habeant laici iurisdictionem nõ possunt statuere
etiã interp̃tando.facit.c.tuã.de ordi.cog.⁊ qd no.
k bar.in.l.titia.ff.sol.ma. Scdo[k] limitarem vt in ca
sibus sibi concessis ꝙ nõ p̃sumatur causa inq̃tũ
l vult statuere contra ius diuinũ:q: non dȝ inferioꝛ

fert libertatẽ con
trahẽdi mr̃imo
niũ.et facit matri
moniũ irritum si
cõtrahatur etiaȝ
si pena apponaẗ
cum sit matrimo
nium res spũalis
nõ possunt laici
sup illo dispone
re vt plene notat
Ant.corse.sing.
cccx.in v.statutũ
incip.statuto ca
uetur. Si tñ i tali
statuto propona
tur pena lȝ nõ ir
riteẗ mr̃imoniuȝ
vt p̃dixi debebiẗ
pena p ꝯtrauen
tiõe statuti vt ple
ne not. idẽ Cors.
vbi.s.sing.se.ici.
an valeat statutũ
vbi multa alleg.
Anto.Francis.
ℭ Ad hoc an im
perator vel secu
laris possit con
dere statuta vel
leges circa mr̃i
monia cõtrahen
da. Dicas absq̃
dubio qd non ex
defectu ptãtis q:
cũȝ matrimoniũ
sit quid spiritua
le:nõ spectat ad
laicos de eo disponere:imo in matrimoniis semp est attendendum ius
canonicũ ⁊ ius põtificiũ ad qd spectat de ipso matrimonio disponere.
ꝓut est etiã ex mente glo.in.d.§.fi.in ver.hactenus.insti.de gradi.⁊ in.§.
affinitatis.instit.de nup.⁊ ad illud qd dr̃ ꝙ contrahẽs matrimoniũ ꝯ
dispositionẽ statuti penalis:lȝ nõ irriteẗ mr̃imoniũ:tñ ꝯueniẽs statuto
incurrit penã. Dicas hoc nõ videri verũ q: cũ matrimonia debeãt esse
libera:⁊ metu pene qs retraheret a cõtrahendo matrimonium etiam
contractum ad penã nõ habet locũ statutũ p ea que habentur.in.c.cũ
apud.⁊ in.c.cum locũ.⁊ in.c.gẽma.de spõsa.⁊ habetur p legistas.in.l.ti
tia.ff.de verb.obli.ideo cogitandũ puto super istis dictis.
g ℭ Pro lege principis. Adde Gemi.i.c.lege.x.dist.bo.text.cũ gl.in cle.
vnica.de proba.⁊ facit.c.cũ a nobis.in fi.de testi.⁊ vide glo.sing.in.l.re
legati.in ver.ex aliqua cã.⁊ ibi Bar.ff.de pe. Cy.in.l fi.C.si ꝯ ius.⁊ in.l.
rescripta.in.ij.⁊.iiij.q.C.de p̃ci.impera.offe.istũ in.c.q̃to.in.v.colũ.v.si
tñ papa.j.de ꝯsue.in.c.in causis.i.ij.no.de re iudi.in.c.cum venissent.in
v.col.de iudi.in ꝯsi.lxxxiij.incip.illud ad fi.in.c.cũ inter.in.ij.col.de ex
cep.⁊ in.c.nisi.ij.col.de offi.deleg.But.in.c.q: pleriq̃.de immu.eccle.in
c.ꝯstitutus.de relig.do. Do.in.c.grãdi.de sup.negli.p̃la.lib.vj.
ℭ Adde tu an cã p̃sumaẗ in principe tam in rescriptis q̃ in statutis.
Alex.ꝯsi.ij.⁊.xciiij.j.lib.vbi ponit de hac materia per Ro.ꝯsi.ccclxxx
iij.vbi dicit ꝙ causa p̃sumitur in principe.s.papa nisi rescribat ꝯ gene
ralem constitutionem ecclesie vt etiam hic dicit. Abb.
h ~ Sebasti.Sapia. ℭ Hoc dictũ. Uide oĩno.d.Ias.in.l.si testamẽtũ.
C.de testa.vbi pondera illum tex.contra illud qd dicit Abb.hic.
i ℭ Certis coniecturis. Adde Rom.fo.ix.in singu.suis vbi dicit se cõ
suluisse ꝙ non valent statuta laicorum disponentia ꝙ in funere nõ ex
pendatur nisi certa quantitas.
k ~ Sebast.Sapia. ℭ Scdo. Tamen sentit do.Abb.hic quod possit
ius diuinũ limitari ex cã vbi reperiẗ limitatum:aľs non videẗ verũ di
cere q: ius diuinũ dicit honora patrẽ.nec reperiẗ limitatum ⁊ tamẽ re
peritur limitatum per principem.in.l.minime.ff.de reli.⁊ sump.fu. Itẽ
decime fuerunt indubie de iure diuino:⁊ tamẽ reperitur derogatuȝ in
c.nouum genus.de deci.facit qd no.Abb.in.c.per venerabilẽ.q fil.sint
legi.vbi ponit alium casum ⁊ in.c.fi.de transactio.
l zacharias. ℭ Contra ius diuinũ. Infero ꝙ papa nec imperatoꝛ pos
sent facere vt dicto vni⁹ testis indistincte steẗ ꝯtra partẽ.casus est sing.
in.c.indicas hermanũ.iij.q.ix.quẽ singularizat Ro.singu.ccx.incip.an

violare

papa quem ad hoc etiã alleg. Feli. in c. cõstitutus. in v̓. limita quadru pli. ꝛ ver. scdo limita de rescrip. col. xj. iure em̃ diuino duo testes ad mi nus requiruntur. c. cum esses. cum simi. de test. refert ꝛ sequit̃ Feli. in c. si cut. circa prin. ver. ꝛ hoc est adeo verum. de senten. excom. ꝛ Ant. corse. singu. cccxiij in ver. princeps. incip. princeps nõ potest ferre sententiam.

violare statutũ superioris sine cã aperta. Vñ no. dicit Inno. in c. quãto. de ↄsuetu. ꝙ etiã papa nedũ ↄ̃ ius diuinũ: sꝫ ↄ̃ gñale statutũ vniuersalis ecclesie[a] non põt venire sine cã rõnabili ꝙ not. ¶ Et id ꝙ dixi i pricipe seculari hꝫ locũ i papa[b] respectu iurisditionis sue: plus tñ dico in eo qd etiã respectu laicorũ põt statuere ex cã graui cõcernẽte statum toti⁹ christianitatis: vt in c. j. de homi. lib. vj.[c]

11 ¶ † Circa scdm an princeps possit statuere ↄ̃ ea q̃ sunt de iure gentiũ ꝛ natu. conclusio doc. est qd ex causa rõnabili põt. Videmus em̃ ꝙ p pscriptionem inductã a iure positiuo priuatur qs iure suo. Itẽ propter delictũ confiscant̃ bona alicui⁹: vt in c. vergentis. de here. ꝛ C. de bo. dam. p to. ꝛ ad idẽ c. ita quorũdã. de iude. vbi papa certo casu iducit seruitutẽ ↄ̃ libertatem que est d iure naturali. Si aũt nõ subest cã ꝛ ẽ certũ nõ põt pnceps statuere vel rescribere in piudiciũ priuati in his que sunt de iure naturali sm opi cano. ꝛ legi. vt. i cle. pastora. de re iud. vbi dr impatorẽ nõ posse tollere ea que sunt de iure naturali: ꝛ sic non põt impator alicui auferre rẽ suã[d] sine cã: qꝛ imperator lꝫ habeat iurisdictionẽ in vniuersos: nõ tñ dñiũ rerũ priuatarũ q̃ ab olim fuerũt ↄcesse occupãtibus. vt instit. de rerum diuisi. quasi p totũ. Sꝫ cã existẽte põt. vt. s. dixi. ꝛ est cã legitima fauor public⁹[e] vt. l. item si verberatum. §. j. ff. de rei vẽ. ꝛ no. in l. antiochẽsium. ff. de priui. cred.

12 ¶ † Et hec pcedũt etiã respectu bonorũ infideliu[f] nã sine cã nec imperator põt auferre bona eis. de quo plene dic vt not. Innoc. in c. ꝙ sup his. de voto. Põt tñ pnceps modicã lesionẽ[g] afferre: vt puta dare debitori dilationem: vt non possit interim cõueniri a suis creditoribus: vt. l.

[a] ¶ Uniuersalis ecclesie. Adde istũ i. c. q̃to. j. de ↄsue. ꝛ i. c. si qñ. j. de rescrip. ꝛ Bal. in l. ij. ver. sꝫ dubitat̃. C. de iur. annul. ꝛ istũ in c. cũ parati. in ij. col. de ap. dicã in d. c. q̃to. Add tu Roma. ↄsi. ccclxxxij.

[b] ¶ Habet locũ in papa. Vide gl. in c. a nobis. j. de decimis. Inno. in c. sup eo. in fi. de biga. ꝛ in c. post trãslationẽ. i fi. de renũ. Pe. de anch. in repe. c. j. in. iiij. char. s. eo. ꝛ in regula possessor. in iiij. et. viij. col. de reg. iur. in. vj. istũ in c. licet. i. ij. not. de fer. text. in cle. pñti. de cẽsi. in v̓. negotiãdi. ꝛ in c. nõ min⁹. ibi eps ꝛ clerus. j. de immuni. ec. glo. in v̓. diuino. in c. q̃q̃. d cẽsi. in. vj. Cal. in dispu. icip. bononiensi statuto cauet̃. in. iiij. col. Alberi. de rosa. in. j. parte stat. q. xlvj. Hosti. in sum. de rescrip. §. q̃s vires. sub. §. põt autẽ. Jo. and. in c. cũ ad monasteriũ. de sta. mo. ꝛ ireg. semel deo. de reg. iur. in. vj. per Domi. in c. gescam⁹. xlij. dist. ꝛ in c. vt ↄstitueret̃. l. dist. p Bal. in. §. ius aũt ciuile. in. v. col. ver. deinde principal'r. isti. de iure nat. p istũ in c. significatũ. in ij. col. de reg. ꝛ in mr̃imonio de pñti ↄ̃cto dispensat̃ ex cã. gl. ꝛ doc. in c. ex publico. de ↄuer. cõiu. ꝛ etiã in consummato p Jo. an. in reg. factũ de reg. iur. lib. vj. refert Bal. in l. ij. §. iperto. ff. de adop. facit Pet. de anc. ↄsi. ccclxvj. incip. reuocat̃ in dubiũ. ꝛ in c. j. in. j. col. de sponsa. in. vj. Hostiẽ. in sum. q clerici vel vo. §. qui vouẽs. ver. videt̃ igit̃ ꝙ summus põtifex. Ja. zocchum in c. ad dissoluendũ. in. v. char. cũ gnq3 sequentib⁹. j. de despõ. ipube. Adde tu Pet. de anch. consi. ccxl. vbi ponit an papa possit dispẽsare super matrimonio ↄ̃cto per verba de presenti. ꝛ an super voto ꝛ iuramento. incipi. in christi noie parum dubitationis.

[c] ¶ In c. j. de homi. lib. vj. Adde Ro. ꝛ Pe. de anch. in ↄs. cccj. incipiẽ. viso ꝛ diligẽter inspecto. in. iij. col. But. ꝛ Abb. in repe. in c. cũ esses. de testa. ꝛ ibi Imol. ꝛ Roma. plene in repe. aut. sir. in. xxxiiij. priuilegio vltimarũ volũtatũ. C. ad legẽ fal. ꝛ aliqd p Inno. i. c. ij. j. de pb. Adde tu ꝙ ↄs. ancha. s. alleg. est. cccc. nec mihi vr̃ ꝙ multũ hic in proposito faciat: sꝫ melius Car. ↄsi. viij. de ↄsti. vbi dicit valere statutũ arhiepi ꝛ epor factũ in ↄcilio pruinciali super criminib⁹ laicoꝝ illis nõ vocatis.

[d] ¶ Auferre rẽ suam. Vide Archi. ꝛ Do. in c. ius ciuile. j. dist. Inn. i. c. qꝛ pleriq3. paulo ante fi. de imu. eccle. Car. ↄsil. clxvij. incip. dñs papa. ad fi. Domi. in c. j. in. iij. col. de sum. tri. in. vj. not. in c. cõstitutus. de reli. do. ꝛ in l. bene a zenone. C. de quadri. pscrip. Add tu an princeps possit tollere ea que sunt iuris naturalis: vt est decisio. Oldr. cõsi. xliij. Areti. cõsi. clv. ꝛ. xxix. vbi allegat casum singularẽ ꝙ papa non cõmittit cãm iudici suspecto ex certa sciẽtia. ꝛ an ipse papa pscribat cõtra inferiorẽ: vide Abb. ↄs. xlvij. ꝛ. xciiij. ij lib. ꝛ dt Ro. sing. suis. fo. xxv. in prin. ꝙ lꝫ papa vl' impator nõ possint ferre sniam absq3 citatione ꝙ tñ ↄ̃ detinẽtes castra ꝛ terras ecclesie vel iperij possent: pro quo facit qd consuluit Pe. de ancha. ↄsi. cclxxxviij. qd legatus in prouincia potest punire tur hãtes terras romane eccl'ie iuris ordie ptermisso. ꝛ dicit Roma. sing. suis ꝙ in c. indicas hermãnum. iij. q. ix. est casus singularis ꝙ papa vel imperator nõ potest disponere quod stetur dicto vni⁹ testis in preiudicium partis. ꝛ an imperator possit facere vt stetur dicto testis in eo qd dixit verũ si partim dixit verum partim falsum in substãtialibus. vide Old. consi. xxxvij. ꝛ dicit idem Ro. in dictis singularibus ꝙ cũ extet regula quod quicqd plantatur seritur ꝛc. ꝙ imperator non potest in his preiudicare: quia dicta regula est de iure naturali.

Anto. Francis. ¶ Et an ea que sunt iuris naturalis possint tolli p pñcipem vel immutari etiam ex certa scientia. vide que plene tradunt̃ p Ange. Aret. vbi multa dicit ad propositum in. §. sed naturalia. insti. de iure natu. gentium ꝛ ciui.

[e] ¶ Fauor publicus. per. l. itẽ si verberatũ. hic allegatã. Adde Bart. in pemio ffoꝝ. in. ij. col. p tex. meliorẽ de iure in. l. vendi tor. §. si cõstat. ff. cõia pdi. Bar. in l. j. in fi. ff. de ↄsti. prin. glos. Bart. ꝛ alios i. l. venia. C. de in ius vocã. Gemi. in c. auto ritate. de priuile. in. vj. Bal. in. l. si testm̃. C. de testa. Are. in l. si ↄstat. ff. de appel. Bar. in. l. iubemus nullam. in prin. C. de sac. san. eccl. ꝛ plene hic p do. Feli. ibi per istã cõclusionẽ infert Bal. ꝛ Ang. in. d. l. itẽ si verberatũ. et in l. iij. §. si is p quo. ff. ꝙ qsq3 iuris. et in. l. oẽs. de quadri. pscri. et Ful. in. l. fin. C. si ↄ̃ ius vel vtili. publi.

quoties. C. de pci. impa. offe. secus si in totũ vellet cõcedere vt nõ possit cõueniri aliqñ: qꝛ sine cã hec

13 nõ põt: vt no. ibi glos. ꝛ Inno. hic. ¶ † Licet enim sm Inn. possit imperator mihi tollere actionẽ q̃ est de iure ciuili p. l. ij. ff. de orig. iur. ꝛ est cõis opinio: lꝫ quidã ↄ̃. vt not. in. l. ex hoc iure. ff. de iust. et iure. Non tñ põt facere quin iustitia mihi reddatur: vñ redit̃ ad primeuũ ius in quo nõ erãt actiones: sed manu regia administrabatur iustitia. d. l. ij. Et sic habes casum in quo sine actione formali qs potest agere ex sola obligatione iuris gentiũ.

14 ¶ † Sꝫ si dubitatur an subsit cã auferẽdi que mihi cõpetũt de iure naturali. ꝛ tũc Cy. ꝛ cõiter legiste tenẽt qd psumit̃ p pncipe qd iusta cã fuit motus. Et no. glo. fi. in. l. relegati. ff. de pe. q̃ apte dicit qd magna ꝛ iusta cã i pncipe ẽ sola voluntas. Vñ dicit principẽ posse sm ↄsciẽtiã suã indicare: et q libet tenet̃ ad mãdatũ suũ iniũcta adimplere: licꝫ sit ↄ̃ ius gentium. Et adeo presumitur p principe vt nõ admittat̃ pbatio in ↄ̃riũ. Hoc dictũ sequitur do. Anto. hic[h] adduco cle. lr̃is. de pba. Et p hoc dictũ legistarũ posset illa cle. intelligi gñal'r etiã si papa scriberet ↄ̃ illa que sunt de iure gentiũ. qd not. Hoc dictũ videt̃ satis durũ ꝛ nullo iure apte probatur: imo in ↄtrariũ posset allegari dictum cle. pastoralis. de re iu. tamẽ in practica seruaret̃. ¶ Limitate tñ istud dictũ multipliciter. Primo vt nõ pcedat cũ ipse princeps sit obligat⁹ in his que sunt de iure naturali: puta ex suo ↄ̃ctu: al's de facili posset euacuare oẽm ↄ̃ctũ cũ eo firmatũ. qd est contra. l. cesar. ff. de pub. ꝛ ↄ̃. c. j. de pba. vbi ho. tex.

15 † Et ex hoc soleo dicere principẽ nõ posse suo vasallo sine cause cognitione tollere feudũ:[i] qꝛ in f

¶ Adde tu. Roma. ↄsi. cccx. Alexan. late consi. ij. j. lib.

[f] ¶ Infideliũ. adde. do. Prepositum. j. dist. c. j. ꝛ late Old. consi. cclxiij. ꝛ etiam ↄsi. lxxxvij. possunt tamẽ cogi ad solutionem decimarum. vt idem consuluit consi. xcj. zacharias. ¶ Adde an infidelis peccãs ↄ̃ legẽ nature vel ↄtra eorum legẽ in moralibus possit per imperatorez puniri in. l. iudei romano. C. de iude. ꝛ an p papã. vide Joan. an. in c. gaudemus. ꝛ ibi etiã Panor. de diuor. ꝛ disting. ↄcludit ꝙ in criminib⁹ q̃ directe nõ ppetrant̃ in cõtemptũ fidei christiane pñt p iudicẽ secularem puniri: in alijs sec⁹. vt p Abb. i. c. qd sup his. de vo. ꝛ voti redẽ. Sed sm q̃s leges dic vt p Cal. ↄsi. xj. posito sub rubri. de cõsti. qd incip. factũ tale est. ꝛ cõsi. xxx. posito. sub rubri. de testa. incip. an iudeus. ꝙ in casib⁹ vbi ius eorum determinat illi stabit̃ tanq̃ suo iuri speciali ꝙ gñal'r derogat. put dicim⁹ de statutis q̃ iuri cõi derogãt. vt not. in. l. omnes ppl'i. de insti. ꝛ iur. sec⁹ vo de iure cõi. ita not. do. Feli. in c. canonũ statu. col. x. v̓. qnto fallit in isto ibi. ꝛ in c. iudei. el. ij. de iudeis. vbi refert Flori. de san. pet. dicẽtem. in. l. maximũ vitium. C. de libe. preteri. se ita ↄsuluisset cũ Pe. de anch. Rapha. Fulg. ꝛ Gaspa. de cal. in quadam cã triginta miliũ ducatorũ. ita no. Car. Alexã. in c. de infidelibus. de ↄsan. ꝛ affi. ꝛ do. Jas. mayn. in. l. g se patris. in. v. col. v̓. ꝛ not. ꝙ inter iudeos. C. vñ libe. ꝙ dñ alle. Oldr. cõsi. lxxxvij. debuit allegasse ↄsil. xxxvj. in prin. Et vtrũ ligent̃ statutis circa validitatẽ ꝛ obseruãtiã iuramẽti. not. Pau. de ca. ↄsi. xcviij. gl. in aut. iusiurãdũ. ꝛ ibi Bar. C. de iureiur. eundẽ in. l. spadonẽ. §. iam autẽ. de excu. tut. Spec. in ti. de iura. calũ. §. restat. ver. sed pone iudeus.

[g] ¶ Modicam lesionem. Facit tex. vulgaris in. l. thesaur⁹. ff. de exhibẽ. quẽ tex. allegauit Bal. in. l. qui accusare. C. de edẽ. ꝛ ꝙ not. Car. in cle. cõstitutionẽ. §. insup. in. ix. q. de elect. ꝛ iste in c. veniẽs. lo. ij. in. v. col. v̓. nũc restat. de resti. ꝛ in c. ex ratione. in. vij. col. v̓. sꝫ aduerte. de appella. Pe. de anch. cõsi. cclvij. incip. subtiliter. Inno. in c. dilecto. de testibus. Bal. in. l. iudices. in. ij. oppo. C. de iud. Bal. in rubri. j. de iudi. l. iiij. colũ. ꝛ in. l. j. ff. de consti. prin. vbi dicit quod si pnceps excedit iustitiã partis. nunq̃ presumit̃ velle excedere nisi in modico. alle. d. l. quoties.

¶ Adde tu Roma. cõsi. clxxvij. in fi. vel circa.

[h] ¶ Do. Ant. hic. Adde tu ꝙ Ro. referẽdo illud limitat pcedere vbi princeps statuit gñaliter vel rescribit specialiter motu pprio: secus si ad postulationem partis. ita dicit eius consilio. cccxxxvj.

[i] ¶ Tollere feudũ. Adde an pnceps liget̃ suo ↄ̃ctu. Ro. ↄs. prime allegato: ꝛ an obliget successorẽ: vide Bal. ↄsi. ccxlj. iiij. li. ꝛ limitatio abbatis vr̃ limitãda vt pcedat de ptãte ordinaria non aũt absoluta qꝛ tũc põt reuocare ↄ̃ctum a se imtũ: licet male faciat. ita voluit Bald. consi. ccccxxxvj. iiij. libro. Et an princeps inuitis vasallis possit illos cedere vel delegare. vide Bal. consi. ccccl vj. incip. tex.

a ¶ Respectu subditorū. Adde Pau.de ca.cōsi.cclxxxj.incip.in.xpi ꝛc. primū dubiū pcedit in pe.col.ꝛ in cōsi.ccxvj.incip.psupposito sine piu-dicio.in.ij.col.ꝛ in.cōsi.clvj.incip.in christi ꝛc.viso ꝛ examinato vsus fi. Imol.in cle.j.vt lit.pen.in.iiij.col.Inn.in.c.nouit.de iud.in.c.in nostra. de iureiur.But.in.c.cōstitutus.de religi.do.ꝛ ibi Abb.in.iij.col.text.ꝛ ibi Abb.i.iij.no. in.c.cū dilect⁹.de iure patr.Cardi. ɔsi.lxxxvj.incipi. domi.Nico.abb. ɔsi.xlj.incipi.sal-uatoris istū in.c. cū a nobis.in.ij. col.de testi.ꝛ in.c. inter quatuor.in ij.col.de maio.et obe.ꝛ in.c.ad au-dientiā.in.iij.col. de pscrip.ꝛ plene per.d.Feli.in pri ma declatione se cundi mēbri hic. ¶ Addo tu Alex. ɔsil.ii.ꝛ.cj.j.libr. Bar.ɔsi.cxc.ii.li.

feudo est quidā ɔctus in quo vltro citroq̄ nascit̄ obligatio.vt in.c.de forma.xxij.q.v.iuncta.l.liber homo.ff.de ver.obl.Itē de natura feudi est vt nō auferat̄ sine cā cognita:vt in lib.feudorū.c.j.de na tu.feud.ꝛ de feu.sine cul.nō amit.c.j. ¶ Itē limito vt psumatur pro principe respectu subditorū[a] tan tū nō aūt respectu aliorū:ad hoc not.dictū Inn. 16 in.c.inqsitioni.de sen.ex.†vbi dicit ꝙ si papa man dat laico sibi nō subiecto tpaliter qd alicui det rē suam nō tenet̄ ei obedire si non apparet legitima causa obediendi:cū nō sit ei subiectus tpaliter. ꝙ dictū facit ad multa.[b] Ad idē dicta cl.pastoralis. vbi ponderat̄ ꝙ rex Sicilie nō subeat impatori. ¶ Item limito ꝙ vbi ex mādato principis time-tur scandalū futurū[c] seu turbatio christianitatis vel magnum peccatū nō est principi obediendū: nec presumit̄ legitima causa.dictū est not.Innoc. 17 in.d.c.inqsitioni. ¶ †Circa tertiū an possit prin-ceps scribere seu statuere ɔ ius positiuū.ꝛ cōiter tenetur ꝙ sic[d] qꝛ est supra ius ppositū:vt in.c.pro-posuit.de cōcess.preben.ꝛ vide qd latius nota.in.d.l. rescripta.ꝛ.d.l.fi.C.de pci.impe.offe.Ego tū dice-rem ꝙ vbi nō subest legitima causa veniēdi ɔ ius positiuum princeps peccat illud violādo. Quia debet facere,vt bonus pr̄ familias qꝛ data est ei potestas pascēdi oues:nō autem turbādi seu mo lestandi:ꝛ debet procedere ex rectitudine iustitie ꝛ equitatis nō autem ex affectiōe speciali:vide ꝙ dixi post beatum Tho.in.c.de multa.de preben. ¶ In glos.in v.ad inopiam.ibi si culpa sua eget[e]

b ¶ Facit ad mul-ta.Addo ꝙ facit ad id qd cōsuluit Old.cōsi.xliij. ꝙ nō subdit⁹ impa tori non cōmittit crimen lese maie statis.ꝛ Bal.ɔsil. cccc xvii.quod nō subdit⁹ appellat a sniā regis Frā-corum.

c ¶ Scandalū futurū.Vide istum in.c.siqñ.de rescrip.ꝛ in.c.cū parati. de appel.i.ij.co.in disp.incip.eps.in.xxj.col.vsi.venio ad tertiū mēbrū. in.c.quanto.in.iiii col j.de consue.ro.consi.cccclxxxiiij.inci.saluatoris. ¶ Adde tu do.Prepositū.in.c.pe.xix.di.ꝛ dicit Ro.ɔsi.cccccxxiij. ꝙ si imminet scandalum magnū potest cogi renunciare papatui ꝛ multa que permittūtur causa scādali vitādi.vide per eundē cōsi.cccxxxij.

d ¶ Qd sic. Addo Bal.ɔsi.xvj.li.j.vbi multa dicit de ptāte imperatoris.

e ¶ Si culpa sua eget. Adde tex.sing.in.l.pe.ff.de iure do.quē Bald.hic allegat.ꝛ Bal.in.l.fedes.j.de rescrip.bo.tex.in.l.fi.§.fin.ff.de his que in frau.cre.sing sm Ang.ibi.ꝛ in.l.j.C.qui bo.ced.pos.ꝛ in.l.is qui bonis. ff.de ces.bo.Bal.in.§.fin.institu.de actio.in.l.j.in.v.colum.C.si quid in frau.pa.ad hoc.l.etiam.§.lʒ.ver.ibi oēs.ff.sol.matr.Bar.l.si cū dotem. §.post.ff.solu.matri.Bald.in aut.ꝙ locū.C.de colla.in.l.scimus.ꝛ in.l. omnimodo.§.imputari.C.de inoffi.test.Bar.Ang ꝛ Imol.in.l.mulier §.cū pponeret̄.ff.ad treb.Bal.in aut.si captiui.C.de episc.ꝛ cle.in aut. cōtra rogatus.C.ad treb.Pau.de ca.in aut.res que.C.cōia de leg.ꝛ in cōsi.xiij.lib.ij.tex.in.l.imperator.ff.ad trebel.vnde ista faciunt qd iura loquentia de captiuis redimēdis nō habēt locū in captiuis ex malefi-cio sm Bal.in.d.aut.cōtra rogatus.per.l.bona fides.ff.deposi.ex quo infert ꝙ.d.autē.res que nō habet locū in talibus. Cōtrariū tenuit gl. ordi in.c.sacrorū.xij.q.ij.quā sequit̄ Io.de ana.in.c.significauit.in.iiij. col.de iudeis.tamen in.c.super eo.in.ij.ꝛ.iiij.co.de vsu.nō aperit mentē suam:tū videtur sentire cōtra Bal.in.l.illud.C.de sac.san.eccl.in dicta aut.similiter.in prin.C.ad.l.fal.Bal.Imo.ꝛ Ro.in.l.q̄uis.ff sol.mat. facit.l.si quis pro redēptione.in ver.pyssimā.C.de dona.ꝛ vide Bal.in l.sed ꝛ ideo.ff.sol.mat.ꝛ Pau.de cast.in auten.res que.in fi.facit ꝙ no. glo.ꝛ doct.in.c.statutum.§.j.in v.nō audeas de rescript.li.vj.ꝛ ibi Ioā. and.post Archid.ꝛ Domi.in.viij.col.tex.in.c.qꝛ diuersitatē.de cōcess. preben.in v.sed ex culpa sua.ꝛ ibi iste ad fi.Ang.in disputatione incip. bononiensis a sua ciuitate bānitus.in.iiij.qō.ꝙ excusat̄ bānitus si nō cōparet nec mittit pcuratorē si timet vim inferri nedū sibi sed etiā cau se.vt si est repulsus ppter partialitates vel habeat causam cū potēte etiā si sit bānitus ex culpa sua cōcorda opi.qd culpa nō pdest alicui qñ est ordinata ad illud vt sit sibi pficua.secus qñ nō fuit principaliter or dinata ad certum casum vt hic per modernos.
Anto.Francis. ¶ Ad h̄ vtrū illi q sunt capti p maleficijs dicant̄ esse captiui vltra Bal.in.l.illud.in prin.C.de sac.san.eccl.vide Alex.ꝛ Io. de imol.in.l.marcellus.in.§.res que.in.j.col.in fi.ff.ad trebel.vbi dicūt ꝙ tales dicunt̄ captiui:ꝛ ppterea bona subiecta fideicōmisso possunt pro talibus redimendis alienari etiā prout voluit Bar.in aut.res que C.communia de leg.quam etiam sequitur Ang.in.d.l.marcellus.in.§. res que.ꝛ maxime quando filius grauati de restituēdo esset captiuus. ¶ Et eodem modo qñ persona grauata esset capta ꝛ cōdemnata pro delicto de quo Bar.reliquit cogitandū in.d.aut.res q̄ in quo loco Ful. tʒ exp̄sse ꝙ sic de quo plene p Alex.in.d.l.Marcellus.in.§.res.q̄ in fi.ꝛ vide Bar.in.l.si debitor.in.§.versiſr.ff.de ɔhen.emp.vbi ponit an stan te statuto qd in festo natalis vel resurrectionis debeat relaxari de car ceribus vnus qui stetit in captiuitate per annū:si nō repit̄ aliqs q stete rit tanto tpe:vel nō reperitur nisi aliqs q fuerit ca-ptus p maleficio qd tūc fieri dēat. ¶ Et an vasa sa cra pro redimen-dis talib⁹ possint alienari.vid etiā q̄ habent̄ in.c.au rū hʒ eccli.ꝛ in.c. glia epi.xij.q.ij.

indignū est ei subuenin.hoc verum quo ad casum 18 huius decre. ¶ †In gl.pe.ibi:sʒ alij.No.gl.ꝙ va sallus pōt sibi acqrere nouū vasallū infeudādo ei feudū[f] etiā infeudādo sine licentia prioris dñi[g] ꝛ videtur expressum in tit.de.l.cōra.§.similiter.in lib.feud.Et placet doc.hoc dummodo nō infeu-det eccl'ie:[h] qꝛ tunc deteriorat̄ ɔditio prioris dñi. vt not.in.c.si cliētulus.alleg.in gl.Nec pōt vasal-lus relinquere feudū ecclesie[i] in vltima voluntate ratione predicta.An autem transeat in ecclesiā si vasallus efficiatur clericus vel monachus:dic vt not.in.c.in presentia.de proba. ¶ In ea.gl.ibi nec feudum:[k] intellige qñ vult cōcedere imperpe-tuum:puta dando filie vel alteri:secus si in tēpus vite sue:[l] vt not.Inno.in.c.nup.alleg.in gl.ꝛ bene facit ibi tex. ¶ In ea.glo.ibi.l.interdum.sed non bene facit ad propositum.Solum enī dicit quod ope pmissio p libertū possunt in futurū non debe-ri si libertus deueniat ad eū statum qd non decet 19 eum vt illas prestet. ¶ †Doctores tū cōiter te-nent vasallum posse renūtiare feudo inuito dño: dūmodo nō intersit domini:vel nimis cito nō fiat renuntiatio:ꝛ expressum videt̄ in titu.de vasal.q cōtra consti.lotha.c.j.debet enim fieri renuntiatio in manibus dñi sm Hosti.ꝛ ratio pōt esse:qꝛ ɔce-ditur feudum principaliter in fauorē vasalli:ideo pōt renuntiare fauore suo.vt.j.de regu.ad aposto licam.secus in alijs contractibus qꝛ ex post fa-m cto sunt necessitatis.l.sicut.C.de actio.ꝛ obliga.[m] ¶ In glo.fi.ibi citra formā:hec suppletio ad tex.

f ¶ Ei feudū. Ad de istū i.c.ex trās-missa.p illū text. in.iiij.not.j.de fo. compe.ꝛ Bal.in c.j.in pn.q feudū dare.pos.ꝛ vid h̄ p Moder.ser de clarationes quas recipit gloss.hic. ¶ Addo tu Ro. cōsil.j.ꝛ.ccccxliij. ✠ Sebast. Sapia.

g ¶ Prioris dñi. Vide do.Curtiū iuniorem in trac. feudor.in.iiij.p-te pncipali.in vl-tima cā puatiōis feudi.in pma re-gu.vbi limitat ꝛ declarat ꝙ dicit.d.Abb.hic.x.modis.ꝛ nūquid vasal lus possit testari de feudo in ecclesiam.ponit idem.d.Curt.in eodē tra ctatu in penulti.q.prime regule.in.iiij parte principali.ꝛ vide etiā Feli. in.c.inter dilectos.in princi.ꝛ col.ij.j.de fide instru.

h ¶ Infeudet ecclesie. Adde per Pet.de ancha.consi.clxiiij.ꝛ melius p Areti.consi.xiij.

i ¶ Feudū ecclesie. Vide Bal.in.l.volūtas.in.j.col.C.de fideicō.Ro.in aut.sir.in.xj.col.ver.xv.ꝛ seq.C.ad.l.falci.Bal.in.l.si sponsus.§.cōces-sa.ff.de do.inter virū ꝛ vxo.in.l.fi.p illū tex.C.de sacrosan.eccle.in.c.ipe riale.in prin.in.iij.col.ver.qro ergo.de pbibita feudi alienatiōe Bal. ꝛ Imol.hic.Bal.in.l.j.in lectura in antepenul.col.versi.qro vlteri⁹.C. de sacrosan.eccle.ꝛ in.c.j.§.donare.qualiter olim feud.po.alie.in.ij.col. in versicu.sed ego quero.ꝛ Modernos hic limitantes quatuor modis. ¶ Adde tu ꝙ Roma.consil.cxcix.referendo do.Ant.hic dicit qd de equitate canonica pro anima relinquere potest.
Zacharias. ¶ Adde Alexan.Imol.consilio mihi.xxx.in.ij.colū.in fi. versi.septimo cōsidero:qd incip.redēptoris ꝛc.qñ omne datum ꝛc.vbi allegat Hosti.Io.an.idē tenētē in.c.fi.de rebus eccle.nō alie.ꝛ alle.gl. in aut.nisi rogati.in fi.C.ad trebel.ꝛ eundē in pludijs feudorum.co.xvj. Et vtrū si vasallus fiat monachus vel clericus tūc trāseat feudū in ec-clesiā.vide eūdē Bal.in ti.de mili.vasal.qui belli.ar.depo.ꝛ in.l.j.C.de legi.latius per Abb.in.c.in presentia.post Io.and.ver.nūc dubitat̄:et ibi etiam Feli.colū.xxiij.ver.qnto q̄ro.de prob.vbi concludit qd feudū frācum non trāsit alias sic maxime qñ seruitutes possunt p ecclias vel monasteriū pstari.itē in feudo patrono trāsitorio ad eum heredē.ita no.Bal.ꝛ Sali.in aut.nisi rogati.C.ad treb.ꝛ Io.an.in addi.Spe.in ti. de sta.mona.§.j.ver.xlv.Abb.ꝛ Feli.in alleg.c.in presentia.

k ¶ Nec feudū. Adde omnes in.d.c.nup.ꝛ hic.ꝛ Ro.in nouis.cxcix.inci-pi.pr̄.glo.ꝛ Hosti.ꝛ Io.an.in.c.ij.j.de feu.spec.eo.ti.§.ij.v.xix.Cy.in.l. volūtas.C.de fideicō.Sali.in.l.fi.C.de re.eccle.nō alie.Bal.in.c.j.in pn. an marit⁹ succedat.Ro.ɔsi.ccccl vij.inci.oipotētis circa ppositū.ad fi. ¶ Adde tu Bal.consi.ccxiij.ij.lib.

l zacharias. ¶ In tempus vite sue. Infero ex hoc vnū singu.dictum qd si femina de feudo inuestita monasteriū ingreditur retinebit ipsum feudum donec vixerit.ita nota.Fel.in.c.in presentia.colum.mihi.xxiij. ver.fallit.tertio.de proba.vbi multa alleg.

m ¶ L.sicut.C.de actio.ꝛ obli. Hāc opi.tenet Archi.in.c.de forma.xxij. q.v.Spec.in tit.de feu.§.qm̄.ver.xxviij.in fi.lʒ loquatur de consuetu.ex presse tenet Hosti.in titu.de feud.§.fi.ver.est.ꝛ in sum.Bal.in.l.j.xij.qō. ff.de rerū di.ꝛ in.l.cum archimedorā.in fi.C.vt in pos.lega.ꝛ istud est re gulare qd vasallus potest inuito domino renūtiare feudo.fallit in qn-q̄ casibus de quibus hic per modernos ꝛ per do.Feli. ¶ Adde tu.Roma.consi.xvij.

a ¶ Dignitas psonatus ⁊ officiũ sunt sinonima. Adde istũ ⁊ docto. in.c.de multa.de preben.⁊ doc.in.c.j.de consue.lib.vj.post archidi. vide ibi domi.Bene.de Peru.

Zacharias. ¶ Adde qḋ hoc est verũ largo modo sumpto. ꝓprie aũt differũt inter se dignitas psonat⁹ ⁊ officiũ: vt no.Abb.post Ant.i.c. de multa. de pb. Do.in.c.j.col. ij. eo.tit.li.vj. Ad de are.cõsi.xxiiij. inci.in p̄senti. co. ij. Et idẽ i primiceriatu lʒ eñi hic appelletur largo mõ dignitas proprie tñ loquẽdo non dr̄ dignitas. Ex quo infero ꝙ habẽs p̄miceriatũ nõ posset esse delegat⁹ summi põtificis.cũ req̄rit qḋ ille habeat dignitatem.vt.c. statutũ.de rescri. lib.vj.ita no. concludit Alexã.de imo.ↄsi.lxxvij.in cip.i cã ⁊ lite. colũ.ij.vol.ij.ver.et ad istud ostẽdendũ qḋ est fm maio.nu.cõsil.ccxix.

¶ Adde tu Ol. ↄsil.cl.incip.in ecclesia valentina. domi.ḋ ro. ḋcisi. clxxij.in ti.ḋ preben. in antiquis. ⁓ Sebasti. Sapia.

1 non erat necessaria:q: tex.nõ requirit nudũ consensum sed legitimũ.non autem est legitimus si interponatur non seruata forma tradita a iure in casu non concesso:vt.ʒ.dixi.

Beneficium potest.vacare tãto tempore qḋ eius collatio pertinet ad papam.

2 Statuẽtes an ⁊ qñ possunt a statuto a superiore confirmato discedere ⁊ redire ad ius commune.

Statutum si concernit fauorem publicũ non potest illi renuntiari.

3 Statutum tollitur si per statuentes vel eorum successores fiat aliquis actus cõtrarius ipsi statuto etiam quod sit vnus actus.

4 Eṗs vel capitulum an ⁊ qñ possit minuere: vel de nouo inducere dignitates in ecclesia.

5 Eṗs non põt dispensare cõtra institutionẽ beneficij sine licentia patroni nisi cum causa.

Itẽ nõ põt vnire beneficiũ sine cõsensu patroni.

9 Priuilegiũ quanto tempore perdatur. vide pulchram distinctionem vsq; ad finem.

7 Immunis a collectis si semel soluit sibi preiudicat in futurum nisi fuerit protestatus.

8 Immunis a muneribus vel honoribus an vnum acceptando sibi preiudicet in alijs.

Cum accessissent.

Dignitas sublata de ecclĩa p statutũ capl̃i cõfirmatũ p papã vlteri⁹ nõ cẽsetur vacare nisi p ↄtriũ actũ statutũ fuerit reuocatũ. h.d. Diuidit̃ i tres ptes. In p̄ma ponit̃ allegatio p primicerio. In scḋa p capl̃o. ibi fuit. In tertia diffinitiua cõmissio.ibi q̃ circa. Et incipe sic casum lr̃alẽ. Quidã ex canonicis tulleñ. ꝓposuerũt corã papa qḋ p̄miceriat⁹ dignitas tãto tpe vacasset ꝙ ipsi⁹ collatio ad papã erat deuoluta. vñ papa de hac dignitate ꝓuidit isti archidiacono vel forte amico suo cuius causam iste archidiacon⁹ ꝓmouebat ↄ hãc collationem allegat̃ p capitulũ ꝙ illa dignitas non poterat vacare: q: iã erat extincta p statutũ capl̃i. ⁊ ꝓsequere vt in lr̃a. ¶ No.j.ar. ꝙ dignitas psonatus ⁊ officiũ sunt sinonima[a].i.idẽ significãtia. Nã idẽ primiceriat⁹[b] appellat̃ hic qñq; dignitas, qñq; psonat⁹ qñq; officiũ. ad hoc quotidie solet iste tex.allegari. Sʒ dic hoc ꝓcedere largo sumpto vocabulo: al̃s stricto mõ nõ vt dixi ſ. c.de ml̃ta, de preben.⁊ per Archi.in.c.j.de cõsuetu.lib. vj. ¶ No.ij. ꝙ dignitas seu bñficiũ põt vacare tanto tpe qḋ ei⁹ collatio deuoluat̃ ad sedẽ apl̃icaʒ. Et hoc cõtingit qñ oẽs superiores illius collationis vna cũ ipso collatore habuerũt sex menses ad cõferẽdũ ⁊ distulerũt conferre. nã vltimo collatio deuoluit̃ ad papã[c] qḋ declara vt latius habet̃ in.c.lʒ.de sup.neg.p̄la. ¶ No.iij.ibi donatio: qḋ collatio dignitatis põt largo mõ appellari donatio.[d] ⁊ hoc ideo q: ex parte cõferẽtis est liberalitas in cui vult cõferẽdo: cõcor.c.si.de off, vica.lib.vj.⁊.c.relatũ.ſ.de prebẽ, ⁊ dic vt ibi lati⁹ no. ¶ No.iiij. vnã legitimã cãm supprimẽdi aliquã dignitatẽ in ecclesia. scʒ vt reddit⁹ cõuertantur in vtilitatẽ canonicorũ quib⁹ proprij redditus nõ sufficiũt. ⁊ ob hãc cãm debet etiã supprimi numerus p̄bẽdarũ: vt in.c.proxi. vbi de hoc. ¶ † No. ⁊ tene mẽti semp qḋ statuentes pñt recedere[e] a statuto cõfirmato per sedẽ apostolicã seu aliũ superiorẽ ⁊ redire ad ius cõe pristinũ nõ obtẽta licẽtia a superiore. Et idem tenet Bart.in.l. oẽs populi.ff.de iust.⁊ iur. sʒ Bal.ↄ.in. l. omniũ. C.de testa. Soleo sic cõcordare: qḋ aut statutum cõcernit principalẽ fauorẽ statuentiũ: ⁊ ꝓcedat qḋ primo dixi. Nã tũc cõfirmatio hʒ vim cuiusdã priuilegij cui possunt statuẽtes vt ꝓuilegio renũtiare. ad hoc adduco bonũ tex.in.c.p illorũ. ſ.de preben. ¶ Si vero statutũ cõcernit fauorez alioꝝ vel bonũ publicũ ita qḋ nõ mere ipsos statuẽtes: ⁊ tũc ꝓcedat opinio ↄtraria. Ratio: q: ex quo supior cõfirmat vr̃ dispositionẽ suã facere[f]. q: oĩa nostra facim⁹ quib⁹ autoritatẽ impartimur.in.c.si apostolice.de preb.li.vj.⁊ in.l. j. circa mediũ.C.de veter.iur.enu. Inferior aũt non põt legẽ superioris tollere: vt in cle. ne romani. de elec. Facit qḋ not. Inn.in.c.accedentib⁹.ſ. de priui. vbi singulariter dicit qḋ si statutũ ecclesie concernit principaliter vtilitatẽ vel honorẽ ipi⁹ ecclesie: nõ possunt canonici expresse vel tacite illi renũtiare[g] facit qḋ ibi dicã. ¶ † Vltimo induco istum tex.ad aliud no.dictũ qḋ si statuẽtes vel eorũ successores veniunt scienter cõtra statutũ vident̃ tollere statutũ: ita qḋ p vnicũ actũ contrariũ statuto collegialiter factũ tollit̃[h] ipm statutũ. qḋ videtur velle Host.⁊ Ioã.an.in.c.ad audientiam.de cleri.non resi. Facit ad questionẽ Bar.post Cyn.in.d.l.omnes populi. vbi querit vtrũ per secũdũ statutũ tollat̃ primũ si in secundo nulla sit mẽtio de primo: ⁊ concludit̃ ꝙ sic nisi primũ haberet clausulã derogatoriã ad secundũ. Tũc eñi est opus facere mẽtionẽ de primo. ar.i.l.si qs.in prin.ff.de leg.iij.⁊.c.nõnulli.ſ. de rescrip. ¶ † In gl.ij.ibi sine autoritate pape. doct. multũ instant ponẽdo varias opiniones. Sʒ colligẽdo prestantiores sic distingue post Io.cald. Quod aut querit̃ nũqd eṗs ⁊ capitulũ possint minuere numerũ p̄bẽdarũ vel supprimere dignitatez in ecclesia: aut querit̃ nũquid possint augere numerũ canonicorũ ⁊ p̄bendarũ vel creare dignitatẽ in ecclesia. ¶ Et p̄mo p̄mitte ꝙ capitulũ sine eṗo ⁊ eṗs sine capitulo ista vel similia explicare nõ possunt: q: cũ sint vnũ corpus non debet mutari stat⁹ ecclĩe sine cõsensu vtriusque. de quo vide qḋ dixi.ʒ.tit.eo.c.cũ oẽs.[i] ⁊ p Inn.ſ.ḋ cõsue.cũ cõsuetudinis. ⁊ per gl.in.c.ij.de verb. sign. in.vj. Quomodo ergo resistet in hoc: nunqd sine papa possit capitulũ cũ autoritate episcopi vel eṗs cũ cõsensu capituli ista facere. Distingue ergo sic qḋ aut numerus canonicorũ seu prebendarum non est cõfirmatus per papã nec iuratus: aut est iuratus ⁊ non confirmatus aut est confirmatus ⁊ nõ iuratus.[k] Et primo ꝓsequar nũquid possit capitulum cũ autoritate episcopi augere numerũ prebendarũ ⁊ canonicorũ. Aut eñi numerus nõ est iuratus nec ↄfirmatus ⁊ in dubio potest augere si alia causa rationabilis nõ obstat hoc ꝓbat̃ in.c.dilecto.⁊ in.c.vacante, de preben. Aut numerus est iuratus[l] sed non ↄfirmatus et tunc aut canonici iurauerũt seruare statutum et possunt augere pri⁹ sublato statuto: vt no.in.d. c.dilecto. Aut iurauerũt seruare ↄtenta[m] in statuto: ⁊ tunc nõ possunt venire ↄtra absq; autoritate pape: vt in.d.c.dilecto. si tamẽ ↄtraueniant tenet creatio: sed incidũt in periurium. vt not.in d.c.dilecto. facit quod no. Ioan.andr. in regula qḋ semel, de regulis iuris.lib.vj, in mercu. Aut

b ¶ Primiceriat⁹ An p̄miceriatus sit dignitas. viḋ Ale. i ↄsl.lxxvij. in cã ⁊ lite.in. ij. vol. Ro.in deci. nouis.decisi.viij. thesaurari⁹ sub titu.de preb. vbi tʒ ꝙ nõ: ↄtriũ tʒ and.sicu.in consi. xxxix.clemẽtissimi.in.j.vo.⁊ are. in ↄsi.xxiij.in p̄nti consultatiõe.

c ¶ Deuoluit̃ ad papã. Adde no. i.c.ij.ſ.ḋ ↄce. p̄b. ¶ Adde tu ro. ↄsi.ccclxj.vbi ponit qualiter gradatim ad papam deuoluitur.

d ¶ Dõatio.adde ro. ↄsi.ccccxxxvj.

e ¶ Recedere.adḋ bal. Fu.⁊ pau.de ca.in.l.oim.C. de testa.p illũ tex.⁊ Bal.hic.⁊ in extraua.de pace cõstan.in.ix.co, vbi. e deide quero.pone ꝙ p̄nceps cõcessit ⁊ in.l.ex placito.in,iiij.col.C.de re.pmu. Pe.de anch.i.c,cũ aliq̄bus.de rescri.in.vj.⁊ in.c.suggestũ.de deci,in repe.c.j,ʒ.e.in ver, sʒ hic incidẽter quero vtrũ in reuocãdo. Ang.⁊ imo,in.l.paulus.in.j. col. ff, de re iudica.⁊ per istũ ⁊ alios in.c.dilecto.⁊ per illũ tex,a cõtrario sensu.ſ.de preben.⁊ per Imo,in.l.testamenti factio.ff.de testamen.
Adde tu Anto.de but.consi.xliij.⁊ vide quod in fi.voluit.

f ¶ Facere. Adde ro.consi.cxvj.⁊ vide quod ibi voluit Ab.consil.xxv,

g ¶ Illi renũtiare. Idẽ voluit Ang.i.d.l.oim. Car.ↄsi.cxx.inci.in quadam ecclĩa cathedrali. Inn.in.c.accedẽtibus.in.ij.col.de priuil. Lap. all̃.lxxxvj.inci.in.q.vertẽte.in.iij.col. Adde Old.ↄsi.cclix.in p̄n. ij.co.

h ¶ Tollitur. Adde Ant.de but.consi.xliij.ʒ.allegato.⁊ qñ primum statutum tollatur per secundum. vide Alex.consi.cxxvj.iiij.lib.

i ¶ Cũ oẽs. Adde ꝙ ibi addidit calde.cõsi.ij.de test. ⁓ Sebasti. Sapia.

k ¶ Iurat⁹. Vide p limitatiõe. Fe. in.c.ↄstitutus. in vlt.co.ſ.tit.j. vbi vr̃ velle ꝙ si statutũ ↄtineat plura debeat fieri derogatio specifica de omnib⁹. et habilitatio exp̄ssa a iuramento.

l ¶ Iuratus. vide Car.in cle.j.in.ij. charta.in ver.iij. quero.p totã illã q.de re.⁊ p Ioã. an.in Spe.in tit. ḋ iureiu.§.j.i vsi. pe.addi.incip.de statuto.⁊ archi.⁊ do.in.c.vnico. de cler.nõ resi.in.vj. ⁊ in.c.si a sede.de p̄ben.eo.li. ⁊ bar. in.l.oẽs populi. i xv.co.ff.de iust.⁊ iur.but.in.c. cum M.ſ.eo.in.ij. co. Imo.post car. et But.in.c. cõstitutus.in.viij.co. de rescrip.arch.i. c, oẽ.xxij.q.j. Alb. in.j.pte statu. qḋ, xvij. Pet. de ancha.in rep.c. j. ʒ. eo.in.xxxv. char, vsi.q̃ro vlterius,⁊ bal.in repe.§.ius aũt ciuile.in.x.colũ.vsi.vlteri⁹ q̃ro inst.de iur.nat.

m ¶ Contenta. vide Io.de li. i cle. j.de re. ⁊ ibi car, Bal.in pe. feu.in vij.colũ.istũ in.c, dilecto.in pe.col. ſ.de p̄bẽ.⁊ in. c.j. de his q̃ fi.a maio.par.ca.⁊ p oẽs in.c.ↄstitutus.de rescrip.⁊ Dom. in.c.in his.xj, di, zacharias.

¶ Adde ꝙ si tale statutũ cui⁹ cõtẽta canonici iurauerunt seruare sit iniustũ poterũt ipsi a p̄dicto statuto resilire ⁊ illis nõ ob.tali iuramẽto ↄuenire etiam absq; pontificis auto, per gl.no.in.c.j.in ver. vestro.qḋ met.cau. ⁊ glo.no.in.l.j,⁊ ibi Nic.de nea.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur, cui alleg. sociam.in.l.eos.de vsu, p quib⁹ gl.est casus.in.c.j.de iureiu.⁊ glo. in.c.ego.N.in ver.nulli.eo.ti, vbi ↄsiliarius qui iurauit nõ reuelare secreta ↄsilij: potest illud concil.illicitum absq; metu periurij reuelare: ⁊ illam glo.pro sing.ad hoc alle. Ro.sin.dviij.idem tenuit Feli.in.c, ego.col.pe.⁊ ibi etiã Pa.de iureiu.per gl.ibi in ver.nulli pandam.

a ¶ Decreti. Dicā plene in.c.dilecto.ī.de pbē.⁊ vide hic ꝑ Feli. in. iij. declaratiōe illius notabilis qđ statuētes possunt recedere a statuto.

b ⁓ Sebasti. Sapia. ¶ Decreti irritantis. vide de hac clausula late ꝑ Feli.in.c.cū dilecta.in.xij.col.ī.de rescrip.⁊ aliquid per Andr. sicu. in c.si diligenti.in.x.col.de foro compe.

c ¶ Confirmatus. Uide Bu.in.c.ꝑ xi.in ver.scđo pre mitto.⁊ etiā mo der. intellige dū a modo autoritas b epi interueniat: alias solū capl'ꝫ nō pōt ſm host. in sum.huiꝰ titu. §.qn̄ constitutio. c ad fi.vers.cū que ret an capl'm. et Do.i ca.ij. xxiij. di.Jo.and. But. Imo.⁊ Do.hic Inno.in.c.requi sisti.in fi.glo.ma gne.de test.ı.Nec sufficeret autori tas vicarij nō ha bētis.ad hoc.spe ciale mādatū ꝟꝫ Do.post Jo.de deo in suis qōni bus in.c.fin.in. ij. col.de offic.vic. i vj.⁊ Fed.cōsi.cc lxiiij.inci.si cano nici.⁊ sensit lap. all.vlti.in ꝓnci.⁊ ad istū tex.dic qđ iō nō interuenit d ꝯsensus epi:q̄ꝛ re uertebat̄ res ad statū antiquū q̄ casu ꝯsensus al's necessarius nō re grit̄:⁊ sufficeret tacitꝰ ꝯsēsus epi Cal.in isto ti.cō sil. ij. ⁊ ꝑ primo dicto vide Imo. hic.⁊ Dy.in.l.in ꝯcedēdo.ff.đ aq̄ plu.arc.⁊ intelli-ge ēt ꝙ creata dignitate ꝯstituat̄ sibi dos:al's creatio nō tenet ſm ro. deci.dxxiij.inci.eps.⁊ per Host.in sum.de eccl.edi.§.ū.ſꝫ ⁊ primo.

¶ Adde tu qs possit creare bn̄ficiū eccl'iasticū ⁊ dignitates in eccl'ia do. Prepositū in.c.j.xxij.dist.⁊ Ro.ꝯsi.vlt.in.iij.col.in ꝓn.Car.cōsi. xxx.de pbē.⁊ qđ vicariꝰ sine spāli mādato nō posset interponere au toritatē voluit Cal.ꝯsi.iij.de of.vica.vbi exponēdo gl.in.c.nemo. de ꝯse.dist.j.voluit qđ vicariꝰ gn̄alis habēs spāle mādatū ad executio nē testamēti nō possit interponere autoritatē edificatiōi monasterij ꝑ testatorē relic te:⁊ dū dicit addēs.s̄.qđ ideo nō interuenit consensus epi q̄ꝛ res reuertebatur ad naturā suā. Adde an.de bu.cōsi.vlti. ⁊ ad de qđ lꝫ creans dignitatē vel edificans ecclesiā teneatur illā dotare vt voluit gl.in.đ.c.nemo.⁊ do.de ro.vbi.s̄.sub ti.de eccle.edi.tn̄ edifi cās capellā nōn tenetur dotare.vt consuluit Jo.de ana.ꝯsil.xxiiij.

d Zacharias. ¶ Et nō possūnt. Dn̄ Abb.hic vr̄ innuere qđ eps ⁊ capi tulū possūnt dignitatē ex causa supprimere ⁊ tollere dic hoc esse ve rū nisi talis dignitas fuisset ab alio q̄ꝫ a capitulo facta.ita limitat hic sing.do.Fel.hoc dictū Abb.co.viij.ver.ad secūdū.circa hanc glo.

e ¶ Dictū Cal. Idē Bu. Imo. Do.hic.⁊ pro hoc dicto vide Bal.in l.si quis ꝑsbyter.in.iij.no.C.de epi.⁊ cleri.qđ si eps vult ecclesiā sim plicē facere collegiatā requirit̄ ꝯsensus patroni.idem si vellet eā eli gere in cathedralē ſm Pe.de anch.in.c.cū inferior.de ma.⁊ obed.

¶ Adde tu qđ Pe.de ancha.consi.xix.⁊ ꝯsi.ccclxv.duplicato tennit quod habenti gratiā ad beneficia vacatura etiā vno curato ⁊ digni tate motu proprio ⁊ cū clausula nō obstantibus in dispensatione su per etatē non debeatur pbenda sacerdotalis:que ex ordinatiōe testa toris requirit ꝯtinuam residentiam ⁊ qđ illam assequi nō possit qui habeat aliud beneficiū.motus ea potissimū ratiōe ne fundatores re trahantur a fundatione vel dotatione ecclesiarū:⁊ quod clausula:nō obstante:tollit statuta ⁊ ꝯsuetudines ecclesie:nō autem dispositionē testatoris:⁊ vide omnino quod voluit Ro.consi.⁊.cccxx.

f ⁓ Sebast. Sapia. ¶ Dispēsare. Sentit ergo do. Abb.hic qđ cū li cētia patroni possit dispensari ꝙ collatio q̄ fieri dꝫ ꝑsbytero ꝯferat nō ꝑsbytero.ex quo dicit.d.And.ponit in quibusdā apost.ꝙ al's ꝯsu luit in qōne tali.quidā.xiiij.annorū ex dispēsatione epi ⁊ ꝯsensu pa troni ꝓmotꝰ fuit ad capellam q̄ ex institutiōe bn̄fi cij nō erat ꝯferē da nisi ꝑsbytero. dubitatū fuit an ille ꝓmotus de beat ꝓuari eccle sia vł ipo iure sit priuatus si intra āññ nō est effectꝰ subdiaconus.di cit se ꝯsuluisse qđ nō est ꝓuatꝰ nec priuādꝰ q̄ꝛ doct. hic dicūt ꝙ eps cū ꝯsensu patro ni pōt ꝯferre bn̄ ficiū nō hn̄ti qua litates in funda tione appositas: ergo eps pōt dis pēsare nō solū vt nō sit ꝑsbyter ſꝫ nec diaconꝰ vel subdiaconꝰ:⁊ iō cū eps dispēsaue rit qđ iste. xiiij. annorū nō pote rat intra annum habere subdiaco natū q̄ꝛ dꝫ habe re. xviij. annos. cle.gn̄alē.de eta. ⁊ qualita. vr̄ etiā dispēsasse super diaconatu. ⁊ ita dꝫ limitari in. c. cū ex eo.cū gl.in ꝟs. subdiacona tū.circa fi.đ elec. in.vj.vbi Pe.de anch.no. ꝙ per missa dispēsatio in sacerdotio et residētia nō cō-prehendit subdiaconatum quem promotus debet suscipere.

g ¶ Unire sine ꝯsensu patroni. Adde Car.ꝯsi.xcix.inci.papa vniuit:ad fi.vbi alleg.Inn.in.c.suggestū.de iurepa.idē si vult autorizare permu tationi ſm Cal.in tit.de rerū permu.ꝯsi.ij.de quo per Do.in.c.vnico. in vlt.co.eo.tit.in.vj.⁊ Lap.all.xcvi.inci.bn̄ficia vacātia in fi.⁊ ꝑ Ro. deci.cccvij.inci.ꝑmutatio.Inn.ꝯsi. cccxxj .inci.supposito ver. tertio. Inn.⁊ alios in.c.qđ in dubijs.ī.de renū.⁊ per istū ca.cū dilectus.in. ij. col.ī.de iurepatro.⁊ ibi gl.j.⁊ vide istū post Inn.in.c.vnico.in vlt.col. ī.vt eccle.benefi. Pe.de anch.consi.cxvj.incip.ex narratis.⁊ istū in di cto.c.suggestū.⁊ facit tex.cū gl.in verb.apostolice.⁊ ibi pleniꝰ ꝑ Car. ⁊ Imo.in cle.q̄ꝛ ꝯtingit.de religiosis domibꝰ. ⁊ restringe singulari ter dictū Cal.tribus modis vt hic per Moder.inter quos est vnus modus qn̄ patronꝰ ꝯsentiret vt cōditiones alterarētur ſm oēs hic. ⁊ idē si heres patroni ꝯsentiret:ita expresse dicit hic iste.⁊ ꝑ istam re strictionē obtinui bononie:vt pro vna vice possit eps cōsentiēte here de patroni ꝯferre beneficiū non habenti ordinē sacerdotalē a testato re appositū vt iuspatro.ꝯferretur sacerdoti vt volēte herede eps cō ferat non sacerdoti.⁊ ita dicunt hic moderni se consuluisse.

¶ Adde tu per Roma.ꝯsi.ccclxij.

h ¶ In gl.pe.in fi. Qualiter perdatur priuilegiū.vide hic plene ꝑ Fel. facientē tres regulas cū fallētijs opportunis.⁊ no.istā gl.tanquā ma gistrā.de materia recurre ad.l.quoties.C.de prec.imp.offer.⁊ ad. c. si de terra.⁊ ad.c.accedentibꝰ.de priui.⁊ ad.l.voluntarie.C.de excu.tu.et ibi plene ꝑ Cy.⁊ ad.c.suggestū.de deci.⁊ ad.l.gn̄aliter.C.de episco.⁊ cle.⁊ distingue casus vt hic per istū Barba.⁊ Feli. ¶ Adde tu quali ter perdatur priuilegium. Alex.ꝯsi.cxxxvj.j.lib.⁊.cclij.

Zacharias. ¶ Adde eūdē Alex.ꝯsi.xxxiij.inci.visis ⁊c.volu.v.⁊ Lu do.ro.ꝯs.clxxx.Dy.in regula decet.⁊ ibi do.boerij i apost.ij.ad eū.de reg.iu.Jac.rebuf.in.l.si qs la.ij.nu.j.⁊ in addi.ad eū.C.de decu. libr.x.

---

numerus est confirmatus sed non iuratus:tūc si cōfirmatio est simplex tenet creatio.arg.hic in fi.⁊ in.đ.c.dilecto. Aut confirmatio est facta cū clausula decreti[a] irritantis[b] quicquid fieret in cō trariū. Et subdistinguitur aut enim redditus ex postfacto excreuerūt.⁊ tūc tenet creatio.q̄ꝛ in il la confirmatione subintelligit̄ clausula nisi red ditus excreuerint.vt.ī.c.proxi.aut redditꝰ nō ex creuerint ⁊ nō possunt de nouo creare. Si ꝟo nu merus est iuratus ⁊ etiā confirmatus[c] tūc eo ca su quo sola cōfirmatio impedit:fortius prestat̄ impedimentū:cū cōfirmatio ⁊ iuramentū ꝯcur rūt. Sed vbi quodlibet per se nō sufficit ad im pediendū:nec simul iuncta impedient quia iure nō ꝓbatur. ¶ Aut queritur an possit capitulum creare dignitatē in ecclesia:⁊ tunc aut vult crea re dignitatē oīno nouā ⁊ nō potest:⁊ ad solū pa pam pertinet creare dignitates:vt in.c.j.xxij.di stin.puta si velint statuere vt sint cardinales i eo rū ecclesia. Aut vult creare vnā de dignitatibꝰ prius creatis:puta archidiaconatū vel archi presbyteratū:⁊ pōt ar.hic in fi. Nā ista dignitas erat hic extincta ⁊ ex facto capituli fuit nouiter instituta sine licētia pape. Nec obst.dictū glo. ꝙ istud cōtingat ex ꝯsequentia prioris dignitatis q̄ꝛ cū dignitas esset prorsus extincta dꝫ dici no ua creatio. Et facit.xxj.dist.in nouo quod etiam tenet Jo.an.⁊ etiā modernio. Predicta ꝓcedūt respectu augmētationis seu creationis. ¶ An autem possūnt diminuere numerū prebendarū ⁊ canonicorū seu supprimere dignitatē que iam est creata. Aut nō subest causa ⁊ non possuntꝰ[d] vt ī.eod.ex parte.aut subest causa:⁊ tunc si a Papa vel eius autoritate numerus sit ꝑfirus vel digni tas sit creata tunc nō possunt diminuere.argu. in c.cū venissent.de iudi.⁊.c.j.⁊.ij.de confir.vti. Et hoc dictū tenēt cōiter doc. ¶ Ego limitarē hoc dictū:videlicet nisi causa diminuendi esset orta ex postfacto. Nā quēadmodū pōt fieri augmen tum excrescētibus facultatibꝰ.ī.eo.c.proxi. non obstāte cōfirmatiōe pape:ita ⁊ diminutio dimi nutis facultatibꝰ. Facit ꝙ in simili no.glo.in.c.j. de cōfir.vti. Aut cessat autoritas pape:⁊ tunc si aliqs aliꝰ a capitulo instituit illas pbēdas vł di gnitates nō pōt capl'm diminuere sine autorita te fundatoris vel heredis.ar. c. monasteriū. xvj. q.vij.qđ est bene nota.⁊ originaliter fuit dictum
5 Hostiē. † Et per hoc dictū Calde.[e] dicit se obti nuisse qđ eps nō pōt dispēsare ꝯtra institutionē bn̄ficij vel ipsam imminuere vel ꝯtra eā venire sine ꝯsensu patroni:qđ est semp no. Si ergo ex institutiōe bn̄ficij collatio est fiēda ꝑsbytero nō pōt eps sine licētia patroni dispēsare[f] vt ꝯferat̄ non presbytero. Ad idē adduco no.dictū Inn. in.c.fi.de cleri.nō resi.vbi dicit epm non posse cō tra statutū bn̄ficij dispensare. Facit qđ not. in. c. at si clerici.de iudi.in.§.de adulterijs. Hoc limi tarē nisi dispēsatio haberet fieri ex necessitate ec clesie ⁊ patronus nollet ꝯsentire.ad hoc adduco nota.dictū dn̄orū de rot.deci.ccxcvj.vbi dicūt ꝙ si patronus sine cā nō vult ꝯsentire permutatiōi bn̄ficij pōt eps hoc facere necessitate vrgēte si ne ꝯsensu patroni:q̄ꝛ patronꝰ nō debet impedi re magnā vtilitatem ecclesie.facit.c.j.de his q̄ fi. a ma.par.ca. Et ad primū dictū Hosti.adde qđ no. Pau.in cle.ne in agro.§.ad hec.de sta.re. vbi dicit epm nō posse bn̄ficiū patronatū vnire sine ꝯsensu patroni.[g] facit.đ.c.monasteriū. Aut non ꝯstat de fundatione alterius:⁊ tamen si bona epi ⁊ capituli sunt cōia non possunt supprimere: q̄ꝛ eps autorizaret in facto ꝓprio. Sꝫ dic qđ dꝫ tūc recurri ad archiepm vel ad papā.facit qđ no.in cle.ij.de reb.ec.nō ali. Et intellige qn̄ suppressio venit in eorū fauorē. Si bona eorū sunt diuisa: tunc pōt capitulū cū autoritate epi supprimere ēt dignitatē si subest legitima cā.arg.c.sicut vni re.de exces.pla. Predicta ꝓcedunt nisi cōfirma tio pape cū clausula decreti obstet ſm predicta. Nō ob.ꝑdictis.c.fi.de verb.signi.vbi in diminu tione fuit recursum ad papā:q̄ꝛ volūtarie ibi ces sauerūt. Vł forte eps ⁊ capitulū nō cōcordabāt. Eodē modo dic ad.c.cum olim.de cōsue.vbi vi detur ꝓbari ꝙ in creāda dignitate est recurren dū ad papā.⁊ per hoc habes materiā gl. decla
6 ratā. ¶ † In gl.pe.in fi.[h] ex gl.habes quiqꝫ opi niones qualiter perdatur priuilegiū:⁊ vltra gl. ponunt̄ alie multe opiniōes. vn̄ in hac materia tot sunt opiniones quot sunt capita per que dis-

currit

a ¶ Secũdo casu. Limita istud dictũ nõ ꝓcedere qñ qs nõ est vsus priuilegio q̃ꝛ nõ fuit data facultas vtẽdi: gl. est solẽnis in.c. abbati sancti Siluani in ver. donec. ibi. ad fi. ĩ. de verb. sig. ꝛ faciũt quinꝗ similia q̃ ponit modernorũ princeps domi. Ias. in.l. falso. C. de diuer. rescrip. q̃ omnino vide quia facient tibi honorem. Aeneas falconius.

Anto. Francisc.
¶ Qualiter ꝑdatur priuilegiũ. ꝛ an ꝑ nõ vsũ illõ ꝑdat̃. vide Bar. post tex. in.l. j. ff. de nundin. Et an dstructo loco cui cõcessum est priuilegiũ itelligat̃ sublatũ esse priuilegiũ: vide gl. in.c. ꝛ hic dixim⁹ vj.q.vij. ꝛ habet̃ per Inno. ꝛ doc. in.c. cũ ex iniuncto. de oper. noui nuntia. Et adde ꝙ cũ mens cõcedẽtis priuilegiũ in dubio sit inferre leue ꝑiudiciũ tertio: si priuilegiũ incipit enormiter ledere ipm priuilegium perditur ꝛ reuocat̃ vt in.c. dilecti. de deci. ꝛ no. glo. in c. ad audiẽtiam. eo. tit. ꝛ habet̃ in c. in his. de priui. Et vtrũ priuilegiũ ꝯcessũ ecclesie ꝑdat̃ ꝓpter dlictũ canonicorũ: vide gl. i.c. priuilegiũ. xj.q.iij. ꝛ gloss. in.c. ita nos xxv.q.ij. Et vide spe. in ti. de instr. edi. in. §. nũc vidẽdũ. in vsi. si his. vbi enumerat casus i qb⁹ ꝑditur ꝑuilegiũ. Et an ꝑuilegiũ ꝯcessũ ratiõe religiõis cessante religiõe cessãt ipm ꝑuilegiũ: vide no. in.c. abbate. de verb. sign. ꝛ habet̃ per gl. in.c. gñaliter. xvj.q.j. ꝛ vid tex. in.c. nup. de ꝑbẽ. li. vj. vbi habetur ꝙ priuilegiũ cessat ꝛ ꝑdit̃. cessante cã ꝑuilegij: qd itellige verũ: nisi i rescripto sit apposita clausula. quod priuilegiũ ꝑpetuo duret: vt no. in cle. ij. de rescript. ꝛ ibi ꝑ gl. fi. Et an causa superueniẽs faciat cessare ꝑuilegiũ c vide Io. andr. in ca. ij. de immu. ecle.

currit ista materia. Sꝫ mihi plꝫ distinctio Ioã. an. aliqb⁹ additis: q̃ꝛ aut querit̃ de rescripto de legatario iurisdictiõis quãto tẽpore perdat̃ et dic vt dicetur in.c. si autem. ꝛ c. plerunꝗ. ĩ. de rescri. ꝛ est tex. no. i.l. falso. C. de diuer. rescrip. ꝛ ibi maxime per Bal. ¶ Aut querit̃ de priuilegio ꝛ tunc aut hꝫ tẽpus annexũ ꝛ standum est tẽpori determinato: vt in.l. quoties. C. de ꝑci. imp. off. qd intelligo nisi cõueniat̃ añ tẽpus quo casu dicendũ est vt. ĩ. dicam. Qñꝗ priuilegium hꝫ in se causam tacitam vel expressam ꝛ ea cessante cessat priuilegiũ. pone exẽplũ in.c. suggestũ. de deci. meli⁹. in.l. gñaliter. C. de epi. ꝛ cle. canonizata xvj.q.j. Aut sumus extra istos casus: ꝛ tũc aut priuilegiũ cõcedit̃ circa iudicia: aut circa negotia. Primo casu aut ad agẽdũ aut ad excipiendũ. Si ad agendũ: durat tanto tꝑe q̃to durat actio: vt.l. si eum. §. qui iniuriarũ. ff. si qs cauti. Si vero datur ad excipiendũ: tunc est perpetuũ vt in.l. pure. §. fi. ff. de doli exceptio. Nisi cõprehendatur in culpa in nõ excipiẽdo tẽpore quo agit̃ contra eũ. arg. in.l. põpo. §. rati. ff. de proc. Secũdo casuᵃ principali: aut priuilegiũ datur ad aliquid faciendũ: ꝛ perditur spatio decẽ annorum si priuilegiatus eo non vtitur. vt est tex. multum notabilis in.l. j. ff. de nũdin. Ubi dꝛ qd si ꝑnceps concedit ciuitãti priuilegiũ nundinarum: ꝛ ciuitas nõ vtitur eo per decẽniũ: illud perdit. Et per hoc dicit ibi Bar. qd si princeps det priuilegiũ studio generali quo ciuitas nõ vtit̃ ꝑ decennium illud perdit. hoc tñ nõ ꝓcedit si ꝯfert̃ ecclesie: vt ĩ. dicã. Aut datur ad nõ faciendũ: ꝛ si aliquid reseruauit sibi princeps non põt priuilegiat⁹ illi renũtiare nisi quatenus particulariter eũ tangit vt in.c. cum tẽpore. de arbi. Aut princeps nihil reseruauit sibi: ꝛ tunc aut fuit cõcessum persone priuate aut cõi vel ecclesie. Primo casu ꝑdit̃ per vnicã contrauentionẽ. Et intellige si directe obuiatur illi priuilegio. Et iste est casus hui⁹. c. ꝛ optime facit.l. ij. C. de iu. do. impe. ꝛ vide omnino qd no. Bar. in.l. j. C. de his qui spon. mu. pub. sub. li. x. † vbi videtur velle qd priuilegiatus ne soluat prestãtias: si spõte semel soluit ꝑiudicat sibi in futurũ nisi fuerit protestatusᵇ vt ibi. ꝛ nota hoc vltimũ de protestatione. Item pondera quod dixi si directe obuiet̃: q̃ꝛ secus si non directe. vñ † si quis habet priuilegiũ generale ne subeat aliqua munera publica vt honores ꝛ sponte acceptauit vnũ nõ preiudicat sibi in alijs etiã in illo si denuo eligatur ad illud: vt in.l. voluntarie. C. de excu. tuto. nisi acceptauerit decurionatum. q̃ꝛ ex illo officio assumit̃ ad alia officia: id acceptando illud vꝛ̃ sibi preiudicare. arg. c. translato. s. eo. Secundo casu nõ perdit̃ nisi legitimo tꝑe ꝑscribat̃. ꝛ iste est casus in.c. si de terra. ꝛ. c. accedẽtibus. de priui. Et est ratio. q̃ꝛ singulares personẽ nõ possunt per cõtrauentionẽ eorũ renũtiare priuilegio cõcesso ecclesie: ideo expectatur legitima prescriptio ꝛ per hoc dico quod attenta ratiõe est facienda differentia an cõcedatur priuato an ecclesie: q̃ꝛ per cõtrauentionẽ perditur priuilegiũ ex tacita renũtiatione. Ideo debem⁹ cõsiderare an ꝛ quando cõtrauentio inducat renũtiationem validam. Nam in priuato quelibet directa cõtrauẽtio inducit renũtiationẽ validã. arg. in.c. cum renuntiatur. xxxij. q. j. q̃ꝛ ꝯplectit̃ cõtrariũ. Sed in ecclesia non põt inducere illam renũtiationẽ validam: q̃ꝛ sicut expresse non possunt canonici renũtiare ꝑuilegioᶜ ꝯcesso ecclesie. ita nec tacite. vt no. d. Innoc. in.c. accedentibus.

Et adde quod priuilegium durat etiam finita dignitate vt no. gl. in.l. j. C. de magist. lib. xij. ꝛ in.l. eam legem. s. de excu. mu. ꝛ in.l. titia. §. vsuras. ff. de lega. ij. Et adde quod negans id qd est causa sui priuilegij perdit priuilegiũ: vt in.l. si dubitet. in. §. j. ꝛ ibi gl. ꝛ Bar. ff. de fideiuss. Et an destructa ecclĩa si reficiat̃ an priuilegiũ duret vel resurgat vide Bar. in.l. q vsumfructũ. ff. de vsuf. Et adde ꝙ si in studio Paduano cõcederentur oĩa priuilegia studij bononiẽsis destructo studio bononiensi: nõ ꝓpterea studiũ paduanũ ꝑderet ꝑuilegia q̃ solitũ erat habere studium bononiẽse iã destructũ: vt no. voluit Iac. but. in.l. oĩa ꝛ ibi ple. per bal. C. d epi. ꝛ cle. Et vide no. gl. i aut̃. qua in ꝓuincia. C. vbi de cri. agi opor. q̃ dixit ꝙ priuilegiũ iuris cõis nõ tollit̃ ꝑ gnalẽ cassationẽ priuilegiorũ: qd est notandum.
zacharias.

Ideo in ecclesia expectatur tempus legitimum. Unde idem dicẽdum in alio qui ex cõtrauentiõne nõ posset renũtiare priuilegio. Et ex his infertur ad limitationeꝫ huius. c. quod si istud priuilegium respexisset vtilitatẽ ecclesie: ista vnica cõtrauẽtio preiudicasset canonicis respectu vtilitatis eorũ dũtaxat: sed respectu vtilitatis ecclesie possunt allegare priuilegiũ nõ esse sublatum. vt no. vult Inn. in. d. c. accedẽtib⁹. ꝛ ꝓbatur rõne predicta. Itẽ dic vt ibi priuilegiũ datur respectu pluriũ personarũ vel pluriũ rerũ: q̃ꝛ lꝫ quis contraueniat in vno non censetur renuntiare respectu alterius: ꝛ sic vꝛ̃ velle tex. no. in.l. voluntarie. C. de excu. tu. ꝛ ibi videas per Cy. plene de hac materia. Et hec vt dixi sufficiant ad quãdã instructionẽ materie: q̃ꝛ longissimũ esset per singulas causas cõplecti: vt dicit gl. hic in fi. ꝛ bñ. Et per predicta dicerẽ quod vbi canonici possent renũtiare priuilegio ecclesie indulto ꝑ vnicam contrauẽtionẽ directã perdẽret̃ priuilegiũ: q̃ꝛ vt dixi contrauentio ponderat̃ ad inferendã tacitam renuntiationẽ: ꝛ non est differẽtia regulariter an aliquid fiat expresse vel tacite.

1 ☞ Canonici sunt tot instituẽdi in ecclesia quot commode possint viuere ex redditibus.
2 Statutum factum a capitulo continens priuatã vtilitatem tollit antiquã consuetudinem continentem fauorem ecclesie.
3 Collatio beneficij facta precibus alicuius valet si preces iuste sint: alias secus.
4 Numerus cert⁹ canonicorũ si fuerit statut⁹ ꝛ cõfirmat⁹ a papa intelligit̃ nisi facultates ecclesie excrescãt: nã tũc poterit nũer⁹ augeri. 18. 2. 27.
5 Clausula solita apponi in aliquo instrumẽto si fuerit casu omissa habetur pro apposita.
Consuetũ qd est apponi habetur pro apposito.
6 Statuẽtes pñt venire cõtra statutũ etiã ꝑ superiorẽ cõfirmatũ: lꝫ cõtineat talẽ materiã qd sine superiore statutum non valuisset.
7 Prebẽde q̃ postea instituunt̃ in ecclesia nõ debẽt esse minoris valoris q̃ꝫ prebende antique.
8 Reddit⁹ excrescẽtes ecclesie debẽt deputari ꝑ canonicis noniter receptis: vl̃ vt ex eis fiãt noue prebende: vel conuertantur in vtilitatẽ ecclesie.
9 Consors eiusdẽ litis potest agere pro consorte sine mandato dummodo caueat de rato. ꝛ istud consortium quomodo contrahatur.
10 Coniũcta persona nõ admittitur ad agendũ ꝑ cõiuncta in his que requirunt speciale mãdatũ.
Coniuncta persona etiã pater nõ posset recipere solutionem citra mandatum.
11 Exceptio competens post lit. cõtesta. potest opponi lite contestata.
12 Coniuncta persona dicitur respectu sanguinis: ꝛ non alio respectu.
13 Allegans turpitudinem suam auditur vbi vertitur periculum animarum.
14 Prebẽda si fuerit collata duob⁹ quis ꝑferat̃.
15 Protestatio. materiam vide plene hic.
16 Canonicus potest esse quis sine prebenda. 31.
17 Canonicus quis nõ potest fieri cũ isto pacto vt non possit petere prebendam. 24.
18 Protestatio non extenditur ad futura verosimiliter non cogitata.
19 Protestatio an ꝛ quando tollatur per actũ contrarium.
20 Sponsus cognoscens sponsam carnaliter ꝛ ꝑtestatus qd nolebat per hoc contrahere matrimonium an valeat talis protestatio.
21 Laicus vtrum possit habere prebendam. 22.

b ¶ Nisi fuerit protestat⁹. add istud dictũ Pañ. esse intelligendũ de ꝯtrauẽtione vniuersali respiciente act⁹ futuros: ꝛ ita loq̃t̃ Bart. alle. ꝑ eũ in. d.l. j. de his qui spon. mu. pu. sub. lib. x. ꝑ quo facit tex. i l. si dbitor. §. j. ff. quib⁹ mod. pig. vel hy. sol. ꝛ ibi Bar. idẽ i.l. ille a quo. §. si de testamẽto. ff. ad treb. Nã si ꝯtrauẽtio esset i act. ꝑticulari nõ vꝛ̃ necessariũ ꝑtestatio d q̃ hic ita not. Bar. i alle.l. j. Bal. cõsil. cccxxxvij. ici. super primo. vo. iij. Alexan. cons. ciij. volumi. iij. et consilio. cvj. col. iij. §. nunc attingo. volumine. ij. ꝛ cõsil. ccxix. colum. vij. versicu. ad idẽ eodẽ volumi. Mod. hic. ꝛ Ro. cõsi. cclij. incip. pro decisione. in fi.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Renũtiare ꝑuilegio. Adde ꝑdictis quod priuilegium concessum potest reuocari ex omni causa ex qua potest reuocari donatio ita vult Immo. in.c. pri. col. ij. ꝛ id Bald. in.l. ij. in fi. C. de libe. ꝛ eo. li. qd declarat deci. in. c. nouit. col. vij. versi. quarto fallit. ĩ. d iudi. vt procedat in priuilegio concesso ex libertate: secus in priuilegio concesso ex aliqua causa onerosa ꝛ ibi late tangit quando priuilegiũ concessum: possit reuocari.

a ❡ Congrue viuere. Adde per Oldra.consi.cclx.
b ❡ Absq; prebenda. Adde Fede.de señ.consi.ccxc.
c ✝ Sebasti.Sapia. Collatio beneficij. Adde qḋ dicit Bal.in.l. tutor. §.que tutoribus.ff.de excusa,tu.ꝙ si papa promouit suum nepotē in cardinalem caro hoc sibi reuelauit non spirituſſanctus.
Zacharias.

d ❡ De precibus carnalib⁹. Adde tu ne fallaris per dictū.d.Ab. hic ꝛ in.c.cōstitutus. de rescrip.dū voluit ꝙ collatio bñficij si fieret ad p̄ces carnales alicui⁹: sȝ ad p̄ces spūales: vt p eū ꝛ apost.quod ita crude nō sunt intelligēda hec x. ba ꝙ dicam⁹ nos nō posse parentibus nostris carnalib⁹ vt nepoti bñficiū ꝯferre: q̄r possum⁹.not.idē abb.in.c.dilecto. de preb.imo etiā filio pprio no.gl. ꝛ idē Ab.in.c.q̄r clerici.de iure patro.ꝛ in.c.consuluit.eo.tit.ꝛ in.c. fi.de insti.

e ❡ Spiritualib⁹. Adde glos.in.c. moyses.i ver.rogauerit.ꝛ ibi do. viij.q.j.ꝛ gl.fi.in c.in q̄busdā.j.q. j.ꝛ gl.i sum.viij. q.ij.ꝛ in.c.j.ea.q. ꝛ cā.ꝛ in.c.veniā. in ver.vt dep̄camini.xxxv.q̄ḋ.ix. ꝛ glo.in.c.vt nostrū.in x.carnalitatē animi.ꝛ ibi Imo.post alios, j.vt eccl.benefi.et btm̄ Tho.ij.ij.q. c.ar.v.ad fi.ꝛ qḋ hr̄ i sum.pisana i x. acceptio pso naꝝ.x.vtrū peccet ep̄s.ꝛ de sententia lata p p̄ces. vid gl.i.c.q̄tuor. ad fi.xj.q.iij.ꝛ angel.in.l.venales. C.q̄n puoc.nō est ne.ꝛ text.in.l.furti.§.pact⁹.ff.ḋ in fa.Hosti.ꝛ Bu.i c.tuā.ħ allegato. ❡ Adde spec.in titu.de simo.vbi format libellum rōne p̄cū.ꝛ iquātū addēs nō videt facere differentiā inter iudicē corruptū p̄ce vel p̄cio. Adḋ tñ ꝙ est dr̄ia q̄r si qs rogat iudicē in criminali vt iudicet p ipso punit in centū aureis. per.l.j.§.j.circa gl.ff.ad.l.iul.de ambi.fm Roma.sing.suis.fo.viij. Anto.Frā. ❡ Et an ꝛ q̄n p̄ces carnales inducāt simoniā.vide no.gl. in.c.sciāt.de elec.li.vj.ꝛ habetur in.c.cū essent.de simo.ꝛ per Inn.in.c. tuā.de eta.ꝛ quali.no.in.l.obseruare.ff.de offi.p̄si.ꝛ adde ꝙ p̄ces importune absq; dubio improbant̄ q̄ equiparant̄ metui.vt no.Inn.in.c. petitio.de iureiu.ꝛ no.in.l.j.in.§.que onerāde.ff.quarū re.actio nō dat̄ ꝛ iō tales p̄ces iducūt ambitionē ꝛ p̄hibēt̄ regulariter.vt i.l.si quē q̄.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ hr̄ in.l.arbitroꝝ.ꝛ ibi p Bal.C.de arbi.ꝛ per Hos. Io.an.in.c.tua.de eta.ꝛ quali.ꝛ qḋ preces carnales importune iducāt simoniā. viḋ gl.i c.p inq̄sitionē.de elec.ꝛ no.p Bal. alios in.l.fin.C.si qs aliquē testa. probi.p̄ces autē iuste nō sunt prohibite neq; inducūt simoniā imo sunt exaudiende. vt i.c.veniā.xxxv q.ix.ꝛ in.l.attilicinus.ff.ḋ seruitu. rust.pred.

25 Statutum dicens ꝙ eligendus in canonicū soluat aliquid est simoniacum quando legitur tempore receptionis.
Consuetudo nō est simoniaca hoc dictās: ꝛ quare aliud in statuto ꝛ aliud in consuetudine.
26 Canonicus recept⁹ qui sponte aliquid dat alijs canonicis non committit simoniam: licet ibi sit statutum quod aliquid det ꝛc.
28 Ecclesia diues debet alteri ecclesie supplere.
29 Promissio canonicat⁹ vel prebende nō valet: sȝ si p̄mo recipit̄ in canonicū tȝ p̄missio p̄bende.
Canonicus receptus vltra numerū que iura habeat in capitulo: ꝛ an habeat portiones ꝛc.
31 Dñiū nō acquirit̄ sine traditiōe vel vsucapi.intelligit̄ circa tēporalia: sec⁹ tñ est i spiritualib⁹.
32 Doctor receptus in collegiū vltra numerū quā vocem habeat in collegio.
33 Papa vel alius iudex superior si incepit cognoscere super aliqua causa an videatur illā de manu inferioris tollere: adeo vt processus corā inferiore non teneat.
34 Processus pendens corā duob⁹ iudicibus ordinarijs ꝛ paribus an vterq; processus valeat: ꝛ quid si sint late due sententie contrarie.
35 Iudiciū debet finiri vbi est ceptū: quod intellige si excipiatur: secus si non excipiatur. nam tūc valet processus vtriusq;.
36 Sententia contra sententiam an valeat.

Cum. M. Habes materiā prolixā ꝛ subtilem.ꝛ hoc dicit in summa. Si capitulum contra suā constitutionē de certo canonicorum numero aliquos recepit in canonicos de superexcrescentibus fructibus eis prouidere tenetur. vel aliter ad idē. Non obstante certo canonicorū numero etiā per papam cōfirmato prouidendū est receptis vltra numerū de superexcrescentibus fructib⁹: maxime si voluntarie per canonicos fuerunt recepti. Diuiditur in tres partes. In p̄ima ponit̄ allegatio p. M. ꝛ socijs. In secūda pro capitulo ibi: verū. In tertia diffinitio. ibi: mādam⁹. ❡ Casus lr̄alis. Canonici ferrarienses vt maiorib⁹ redditib⁹ abundarent: statuerunt numerū .xiiij. prebendarū in ecclesia ferrariensi preter id quod mense cōmuni deputarunt vltra antiquam consuetudinem ipsius ecclesie postmodū vacauit quedam prebenda in ipsa ecclesia: canonici contra consuetudinē ipsam volūtarie venientes. M. ꝛ quatuor socios suos canonicos receperunt nullis prebēdis assignatis eisdē. ꝛ quamuis redditus illorū essent plurimū augmentati noluerunt eis de superexcrescentib⁹ redditibus prouidere: ꝛ iō inter dictos quinq; ꝛ capitulū questio mota fuit super hoc coram domino papa, tandē ad sedem apostolicā questio est delata coram domino papa. omnia ista ex parte illorū quinq; fuerūt proposita. Ex aduerso ex parte capituli fuit propositum quod in ferrariēsi ecclesia quatuordecim prebēdarum numerus fuerat cōstitutus ꝛ a sede apostolica cōfirmatus. tādem cum vna prebenda in eadem ecclesia vacasset ad instantiam quorundam receperunt duos ad eam: ꝛ postmodum ad preces episcopi dictum. M. ꝛ quēdam alium sine preiudicio constitutionis predicte in canonicos receperūt: ita quod ipsi de canonicatu nihil perciperent donec primi duo essent p̄bēdas integre assecuti: ꝛ redditus qui per ipsorū industriam excreuerūt: deputauerunt communi mēse que minus sufficiens erat: quos dicti q̄nq; sibi contra constitutionē predictam petebant in beneficiū assignari. Istis ꝛ alijs allegatis mandat papa iudici quod cum in constitutione predicta ꝛ confirmatione apostolica vel fuerit vel esse debuit sicut cōsueuit exp̄sse sumi: nisi intantū excreuerint ecclesie facultates. qḋ pluribus possint sufficere cōpetēter ꝛ ipsi canonici cōtra constitutionē suam receperunt quatuor ad vacaturas prebendas vltra numerū constitutum faciant superexcrescētes reddit⁹ predictis quinq; canonicis assignari: ita qḋ si ex eis equales cum alijs possunt habere prebendas quod superfluū fuerit in cōmunes vsus conuertatur antiquis canonicis prebēdas suas percipiētibus cōsuetas: reuocato in statum pristinū quicquid ab alterutra partium in preiudicium alterius post motam questionem coram episcopo ferrariensi circa prebendas vel preces fuerit attentatū. Ber.

1 ❡ † Not. primo vnam legitimam causam restringēdi numerum prebendarum ꝛ canonicorū quando scilicet redditus prebendarum nō sufficiunt ad sustentandum congrue canonicos. nā tot sunt instituendi in ecclesia quot possint congrue viuere[a] ex redditib⁹ illius: vt in.c.j.de institutio.ꝛ.c.vnico.§.j.de sta.regu.li.vj.ꝛ puto per ea que dixi.s̄.c.proxi.quod episcopus cū capitulo possunt numerū antiquū restringere ex plurib⁹ prebendis constituendo pauciores. tendit eñi in dedecus ecclesie quod canonici qui constituunt vnum corpus cū capitulo nō possunt ex redditibus cōgrue sustentari. 2 ❡ † No. secūdo ibi: contra antiquā consuetudinem. quod valet statutū capituli priuate vtilitatis nutritiuū cōtra antiquam cōsuetudinem fouentem vtilitatem publicam ꝛ spiritualem: quod intellige quādo subest rationabilis causa sic statuēdi vt hic erat. Et sic nota generaliter quod cōtra antiquam cōsuetudinē ecclesie potest ex causa rationabili fieri nouum statutū. facit ratio ca.nō debet.in princip. j. de consanguinit.ꝛ affinita. ❡ Nota tertio quod potest quis recipi in canonicū absq; prebenda.[b] potest ergo ius canonie existere sine prebēda: nō tñ debent multi sic recipi ne tendat in dedecus ecclesie.ꝛ vide ad hoc bonam glo.ꝛ quod ibi dixi in.c.dilectus filius.j.de prebend. 3 ❡ † Quarto no. ibi: ad instantiā.ꝛ ibi: ad preces. qḋ tenet collatio beneficij[c] facta ad instantiā vel preces alicuius. ꝛ intellige nō de precib⁹ carnalib⁹[d] sȝ de iustis ꝛ spiritualibus.[e] de quo vide bonā glos. in c.tuā.de eta.ꝛ qualita.ꝛ.j.questio.j.c.sunt nōnulli. ❡ Not. quinto qḋ licite capitulum vltra prebendas distinctas per singulos canonicos possidet bona cōmunia que dicūtur de mensa ipsius capituli. nam ex illis sustinet capitulū onera cōmunia. Item solent diuidere fructus illorū bonorū in fine anni inter ipsos canonicos. Item deputare pro distributionibus quotidianis. et de his vide bo.glo.in capitulo vnico.de cle.non resi.lib.sexto. 4 ❡ † Item not.ꝛ tene menti quod in constitutiōe de certo numero etiam per papam cōfirmato intelligitur clausula nisi reddit⁹ ecclesie intantum crescant quod pluribus sufficiant. Ex hoc infertur quod augmentatis facultatibus[f] ecclesie debet numerus canonicorum augmentari ꝛ sic antiqua constitutio tolli. 5 ❡ † Not. ibi sicut consueuit:[g] ꝛ tene menti. quod clausula

f ❡ Facultatibus. adde tria plebra dicta ange.i aut̄. vt ōter.sit numerus clericoꝝ.i x. postea vero.p illū tex.sȝ vltimū ei⁹ dictū pōt impugnari p tex. in l.id qḋ.ff.de per. ꝛ cōmo.rei ven.

g ❡ Sicut consueuit. Istū text.notant multū But. Imo.ꝛ bal. dicit nō esse meliorē tex.i iure.qḋ illḋ qḋ solet apponi i ꝯctu hr̄ pro apposito etiā si non fuit scriptū.ꝛ tex. no.in.l.si.in fin.C. de fideiuss.ꝛ ibi Bal.ꝛ Bal.in.l. j.ad fi.ff.sol.matrimo.ꝛ in rubri. C.de fide instr.in iij.col.ꝛ in.l.fidei cō.§.si seruo.ff.ḋ le.iij.ꝛ in ru.C.de his q̄ in frau.credi.in vlti.colum. ꝛ in.l.imperator. in vl.co.ff.de statu hom.ꝛ in.l.ita demū.de procu. ꝛ bar.in.l.si pri⁹. §.recte.ff.ḋ aqua plu.ar. Innoc.in c.olim.in p̄n.j.de ver.sig.istum in c.certificari.i p̄n. de sepul.ꝛ in.c.j. s̄.de sum.tri.tex. ꝛ do.in.l.qḋ si nolit.§.q̄r aliqua. ff.de edil.edi.ꝛ l.excepto.C.loca. l.si pignore.§.fi.l ver.vsu.ꝛ ibi do. ff.de pig.ac.ꝛ i.l. vl̄ vniuersoꝝ.ff. e.l.q semisses.ff. de vsur.c.ceterū. in ver.terre consuetudo.ḋ donatio. Bart.in.l.si procurator.in prin.ff.de iur.fis.ꝛ in.l.fina.in princi.ff. de his que in frau.cre.ꝛ in.l.bene a zenone.C.de quadri.p̄es. Bart.in rubri.C.de exer.ad fi.ꝛ Ro.consi.cxiiij.incipit̄.visis. Angel.in.l.j.ff.de iurisd.om.iu.ꝛ in.§.emphyteosim.in aut̄.de nō alienā. Bald.in.l.j.C. si ob pub.p̄ēsi.ꝛ in.l.liberti.in.v.col.C.de oper.liber. Barto.in.l.j.C.de

solita

pascu.pub.vel priua.lib.xj.et in.l.domini prediorum.C.de agri.ꝛ cen-
si.lib.xij.Pet.de anch.in.c.cū episcopus.de offi.ordina.in.vj.Inno.et
Abb.in.c.consuluit.de offic.deleg.Innoc.in.c.cum nobis olim.vltra
medium.de elec.per istum in.c.ij.de testi.cog.bo.tex.in.c.quod transla
tionem.de offi.leg.Bal.in addi.Spec.in tit.de loca.ꝛ in.l.fi.post prin.
C.de fideicō.ꝛ in
l.si quādo.in p̄n.
C.de inoffi.testa.
ꝛ plene p moder.
hic Bart.Ang.
Imo.ꝛ Ro.in.l.
heredes.§.cū ita
ff.ad treb.Pet.
de anch.in.l.tres
fratres.ff.de pac.
Bal.in.l.p̄cibus.
in.xxviij.co.C.de
impub.ꝛ Imol.
in.c.potuit.ad fi-
nem.de loca.
¶Adde tu Ale
xan.ꝯsi.lxxxviij.
iij.lib.vbi ponit
an notari⁹ tenea-
tur apponere in
instrō ea q̄ sunt d
cōsuetudine.ꝛ p
eundē.ꝯsi.xxviij.
ij.li.vbi ponit an
constitutum ve-
niat ex natura vē
ditionis.

a solita apponi[a] de stilo curie dꝫ subintelligi si casu
non fuit expressa.sic dicimus in contractibus vt
videant̄ geri ſm ꝯsuetudinē loci:licet hoc nō ex
primatur in cōtractu.ad hoc.l.quod si nolit.§.qꝛ
assidua.ff.de edil.edi.no.Bar.in.l.nemo est qui ne
sciat.ff.de duo.re.vbi per hoc dictū dicit quod si
in loco studij doctores solent quandoqꝫ legere p
substitutos intelligitur tacite hoc in ꝯtractu con
ductionis expressum vt possint ſm cōsuetudinē
legere per substitutū:ꝛ facit ad predicta bo.text.
in.c.causam que.j.de rescript.vbi clausula solita.
apponi in certo loco si transponitur cōtra ius in
6 telligit̄ inserta in loco.ꝛ est tex.nota. ¶ †No.ibi
in derogationem sue cōstitutionis.ꝙ statuentes
possunt venire contra constitutionem propriam:
licet fuerit confirmata per superiorem:ꝛ licet cō
tineat talem materiam quod sine superiore statu
tum non valuisset.quod est not.ꝛ limitandū ſm
ea que dixi.s.c.proxim. ¶ Item no.ibi cum inte-
gritate.quod vbi numerus canonicorū venit ex
causa ampliandus non confunduntur prebende
antique:sed eis in sua integritate remanentibus
ex alijs redditibus constituuntur noue prebende.
7 ¶ Item nota ibi pares quod omnes prebende
tempore institutionis debent esse pares.vnde
prebende successorum vel nouiter instituendorū
nō debent esse minoris valoris ꝙ̄ prebēde anti-
8 quorū. ¶ †Item not.quid faciendum de reddi-
tibus ecclesie superexcrescentibus.debēt eīn de-
b putari pro canonicis nouiter receptis[b] seu face-
re ex illis nouas prebendas vel cōuerti ad aliā
9 vtilitatē ecclesie. ¶ †In gl.j.ibi:haberet māda-
tum.vult ergo gl.dicere quod iste.M.fuit ad-
missus pro alijs nouis canonicis ad agendū ex
duplici capite.Primo:qꝛ habebat mādatum:
ꝛ hoc patet in antiqua.Secūdo qꝛ erāt cōsortes
eiusdē litis.Nā speciale est in cōsorte.vt queād-
modū coniuncta persona potest agere pro con-
iuncta sine mandato:prestando tn̄ cautionē qd̄
dn̄s habebit ratū.vt in.l.sed ꝛ he.ff.de proc.et
in.c.nonnulli.in fi.j.de rescrip.ita cōsors eiusdē
litis pōt agere pro consorte sine mandato:pre-
stita tn̄ prius satisdatione:non tn̄ admittitur ni
si primo cum omnibus fuerit lis contestata: vt
in.l.ij.C.de cōsor.eius.litis.ꝛ istud consortiū con
trahitur ex cōmunitate cause ꝛ litis:vt no.in le-
ge si petitor.ff.de iudi.vide quod legi.ꝛ no.in cle
c men.religiosus.[c] de procur.† non tamē admitti-
10 tur coniuncta persona ad ea que requirunt spe-
ciale mandatū.l.patri.ꝛ.l.illud.ff.de minor. Et

Zacharias. ¶ Adde tu ꝙ istud dictum do.Abb.qui dicit notarium
posse apponere clausulas cōsuetas habere locū in notario rogato q
fecit instrumentū:secus autē de alio qui nō fuit rogatus de illo instru
mēto:sꝫ ex officio vel statuto extēdit illd̄ qꝛ solū pōt ponere clausulas
quas in originali competit alias non.ita no.do.Hipol.Marsi.singu.
cxxiij.inci.in iure clarū est qui alleg.pro hoc Bald.sing.in rub.C.de fi.
instru.col.vj.ver.quarto queratur pro quo etiam vide Bar.remissiue
in.c.ij.col.ij.de preca.vbi tenet expresse dictum de quo hic nō habere
locū in instrumentis que non sunt in fieri. ¶ Adde tamen quod etiā
notarius rogat⁹ ꝙ̄uis possit ponere clausulas cōsuetas etiā si a par-
tibus non fuerit dictū vt hic:tamen non poterit iuramentum appo-
nere etiā si sit de cōsuetudine qd̄ apponat̄ nisi apponatur qd̄ possit il
lud instrumentū extēdere ad cōsiliū sapiētis.Dictū fuit sing.Anto.
de bu.ꝛ Abb.post eū in.c.pe.de iureiu.ꝛ Alex.in.l.gallus.§.idē credē
dū.ff.de libe.ꝛ posth.Nec omitto ꝙ ꝙ̄uis notarius siue rogatus siue
nō apponat clausulas in instrō aliquo nihil operātur dicte clausule
si pars cuius interest illas nō intelligat puta inseruit notari⁹ in aliq̄
instrō inter rusticos cōfecto ꝙ alter renūtiabat ꝯdictiōi indebiti.cō-
di.sine cā ꝛ omni iuri ꝛc.ita no.dixit Bar.in.l.fi.§.idē quesijt.per illū
tex.ff.de condi.indebi.quod dictū pro valde no.refert ꝛ sequitur do.
Alexā.cōsi.xlij.inci.super premisso.col.iiij.in princip.volu.j.vbi pro
hoc alleg.l.doli.ver.diuersum.ff.de noua.quibus adde glos.in.l.si tu
tor.ff.de bo.pos.ti.gene.ꝛ Old.cōsil.cccxxij.inci.factū tale est.colū.ij.
Anto.Francis. ¶ Quantū ad presentē materiā qn̄ notarius est roga
tus conficere instrumentū qualiter debeat illud cōficere.addas qd̄ de
bet scribere quatenus est rogat⁹ ꝛ partes dicūt nō aliter.vt in.§.nos
autē.in aut.de tabellio.ꝛ habetur per Bal.in aut.si quis in aliquo do
cumēto.C.de eden.ꝛ habetur per Io.de imo.in.l.sciendū.ff.de verbo.
obli.ꝛ p do.Car.in cle.j.§.j.de iureiu.vbi dicit qd̄ de necessitate debet
esse rogatus a partibus. Et adde qd̄ non debet scribere notarius qn̄
cortina esset in medio contrahentiū ita quod ipse possit videre ꝛ cō-
trahentes ꝛ deducta in cōtractu:ꝛ ideo debet esse cautus vt debeat
videre proprijs oculis vt pulchre declarat Bal.in rub.de fi.instr.in.j.
col.non eīn debet scribere nisi qd̄ vidit vel audiuit:ꝛ tunc debet face-
re mentionē ꝙ audiuit.vt no.Inno.in.c.fraternitatis.de hereti.ꝛ per
Bal.in.d.rub.in.iij.col.in.c.cum precibus.C.de proba.Et quod nota-
rius debeat primo rogari ꝛ postea stipulari ꝛ deinde publicare ꝛ cō
ficere instrumētū vt per bar.in.l.generali.in fi.C.de tabu.li.x.ꝛ si nota
rius stipulatur pro alio debet cōcipere verba hoc modo talis promi
sit mihi notario stipulāti pro seio.ita Bart.in.l.nec ei in.§.eorū.ff.de
adop.ꝛ debet esse cautus notarius vt nō roget̄ in loco occulto:qꝛ lꝫ
instrumētū valeat:tn̄ reddit se suspectum ſm Inno.in.d.c.j.de fid.in-
str.Et adde quod notarius potest extendere prothocollū suum et in
eo omnia ponere que declarant mentem cōtrahentium vel testatoris
non mutata substātia.ꝛ si instrumentum sumptū ex prothocollo bre-
ui sit plenius cū pluribus clausulis ꝛ verbis extensis.nō dicetur fal-
sum.Alius vero notarius qui nō sit rogatus de instrumēto non pōt
extēdere prothocollū alteri⁹:sed debet illud publicare de verbo ad
verbum nihil addēdo vel detrahēdo.vt per Bald.in rubr.C.de fide
instrumen.in.viij.col.ꝛ habetur per Spe.in tit.de teste.in.§.j.in versi.
item quod aliquid.addendū tamen est quod notarius debet extende-
re prothocolla sua ſm consuetudinem suā vel secundū consuetudinē
generalē aliorum notariorum si de sua non constat.ita Bald.in dicta
aut.si quis in ali
quo.ꝛ in.l.contra
ctus.in.v.colū.C.
de fi.instrumen.ꝛ
Bart.in.l.si quis
ex argētarijs.in
prin.ff.de eden.ꝛ
habetur p Ale.
in.l.si prius.in.§.
j.ff.de aqua plu.
arc.Adde tamē
qd̄ notarius etiā
non rogatus de
instrumēto si ex
forma statuti vel
ex officio sibi in-
cūbente debet re
leuare instrumen
tū ex prothocol
lo notarij rogati
non exēplum po
test illud extēde-
re ꝛ dꝫ in forma
cōi si aliter non
apparet de ꝯsue
tudine ꝛ mō ex-
tendendi similia
instrumēta per ipsum notariū rogatū ſm Bal.in preal leg.rubr.C.de
fid.instr.in.xj.col.in ver.sed tertio queritur.ꝛ per Alexā.in.d.l.si pri⁹.
Et vltra predicta adde ꝙ notarius p̄sumitur rogatus apponere in
instrumēto oēs clausulas consuetas apponi in similibus instrumen-
tis:vt declarat Pau.de cast.vltra hic alle.in.l.ij.ff.de iurisd.om.iud.
Et vltra adde quod notarius addēs penā in instrumento non adie-
ctam a partibus tenetur de falso.vt per gl.ꝛ doc.in.l.ex ea.ff.de verb.
obli.ꝛ per Bal.in.l.fi.in.j.col.C.de execu.rei iudi.quid autem si adde-
ret hypothecam bonorum vide Bal.in.l.j.ff.so.mat.

a Sebasti.Sapia. ¶ Solita apponi.Uide do.Ias.in.l.vt liberis.C.
de colla.in.l.certi cōdictio.§.si nūmos.col.ij.ff.si cer.pe.multa p And.
sicu.i ꝯsi.xiij.circa mediū.in.ij.vol.sed tn̄ fere oīa vidētur destrui per
vnū dictū Bal.in.l.j.in.vj.q.ff.de iur.codi.dū vult ꝙ ea q̄ apponūtur
de ꝯsuetudine notariorū habent̄ p nō appositis:qd̄ an sit approbatū
nūc nō est disputādū.vide etiā cumulata p Feli.in.c.j.in.j.ꝛ.vij.co.j.vt
lit.non contest.ꝛ limita vt per Ro.in consi.ccclxxvj.questio est in fi.

b Sebasti.Sapia. ¶ Receptis.Quare tex.hic semper vtitur vbo
receperunt.ꝛ non elegerunt.vide rationē per Car.in consi.ciij.discu-
tiam premissa dubia in.ij.col.

c ¶ Religiosus.Hāc ꝯclusionē limita pmo nisi cā esset criminalis:
vt est gl.in.c.cum dilecti.j.de do.ꝛ contu.ꝛ eā no.But.hic:ibi i.vj.col.
ꝛ de ipa meminit Bal.in.l.ij.C.de ꝯsor.eius.litis.qꝛ in criminali.nō cō
paret qs p aliū.l.seruū quoqꝫ.§.publice.ff.de pcu.ꝛ ita do.hic.l.iij.co.
ita intelliges gl.in.d.c.cū dilecti.ꝛ in.c.h̄ qppe.iij.q.vj.lꝫ aliud volue-
rit Bal.in.d.§.publice.sꝫ intellige qn̄ ageret̄ de dlicto annexo aut cor
relatiuo:vt puta adulterio ꝛ incestu ſm Maria.i.c.veniētes.j.de ac-
cus.i pe.char.i.xxxv.fal.ꝛ h̄ plꝫ mihi qꝛ multa lꝫ p mixturā q̄ non lice-
rēt simplr̄:p tex.singu.in.l.si cōem.ff.queād.ser.amit.Limita scdo dū
modo lis sit ꝯtestata cū oib⁹ ꝯsortib⁹ ſm Bu.ꝛ sequaces hic p tex.in
d.l.ij.C.de ꝯsor.eius.litis.Alijs tn̄ modis limitat̄ hec ꝯclusio vt hic
p doc.moder.post Bu.ꝛ Imo.vcꝫ dūmō ei⁹ ꝯsortiū sit indiuiduū:se
cus si diuiduū.vt hic i gl.lꝫ Bu.Ca.ꝛ Imo.ɜ.Itē nisi ꝯsors eēt psona
al's inhabilis ad agēdū de q̄ p Imo.in.d.cle.religiosis.et p mod.hic.
¶ Adde tu Spe.in ti.de actore.ver.itē ꝯsors.ꝛ ver.itē ad p̄sens.ꝛ i
casib⁹ in qb⁹ qs pōt p pcuratorē ꝯparere etiā in criminali:de quib⁹
in.d.§.publice.ꝛ per Cep.consi.xlvj.cōsors admittetur pro consorte.
Anto.Fran. ¶ An aūt ꝛ qn̄ in causa criminali admittat̄ pcurator vi
de ordinariā gl.in.c.veniēs.j.de accu.ꝛ habet̄ in.c.tue.de proc.ꝛ plene
p Bar.ꝛ doc.in.l.pe.in.§.ad crimē.ff.de publi.iud.Et an ꝛ qn̄ cōsors
possit p ꝯsorte ꝯparere sine mādato:vltra hic alle.habet̄ p Spe.i ti.
de act.in ver.itē ꝯsors.ꝛ in ver.ad p̄sentis.ꝛ hr̄ p Car.in cle.j.in.ix.q.
de proc.Et an ꝯsors appellās si detineat sniam illa psit nō appellan
ti vel si faciat compositionē illa prosit vel noceat nō componēti.vide
Spe.in ti.de appel.in.§.j.in ver.itē si plures.ꝛ in ver.itē qd si illa.Et
q dicant̄ esse ꝯsortes ꝛ que sit differentia inter consortes ꝛ socios.vi-
de per glo.ꝛ Bal.in.l.dudum.in fi.C.de contrahen.emp.in.l.j.in.j.col.
C.de communi.ser.ma.ꝛ per gl.insti.de oblig.que ex quasi contractu.
in.§.item si inter.per Bal.in.c.j.quid sit inuesti.in vsi.feud.

a Zacharias. ¶ Lit. cõtestatiõe. Amplio istud dictũ pa. nõ tm̃ pcedere post lit. cõtest. sed etiã post terminũ a iudice prefixũ ad pponẽdũ oẽs dilatorias qr nihilominus dilatorie de nouo orte his nõ obstãtibus pponi poterũt q̃uis sine facto aduersarij oriant̃ ita no. Bar. in. l. j. co. iij. ver. quero quid. ꝛ in. l. cogi. C. de pet. here. Bal. in. l. p hãc. C. de tẽp. appel. Ludo. ro. et Mod. in. l. stipulatio. §. habet ff. de no. ope. nun. Jaco. de belloui. ꝛ Jaco. de rauẽ. in aut. presente. C. de fideiusso. reprobãt opi. Bal. in. l. perẽptorias. C. sen. rescin. non posse: et Innocẽ. in ca. pastoralis. quã Abb. ibidẽ col. ix. ver. venio ad nunc post glo. et ibi etiã Feli. col. v. ver. item queritur. de exce. plus dico q etiã si sup ueniret post pactũ de nõ litigando ita sing. Ant. de bu. col. xxij. de iud. Abb. in. d. c. pastoralis. colũ. vij versi. secundo potest intelligi. ꝛ ibi etiã Fe. ꝛ Gemi. in. c. j. §. illum co. penul. de rest. spolia. lib. vj.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Canonicus. vide Feli. in. c. edoceri. ĩ. de rescrip. vbi reprobat vnã fallentiã quã ponit ibi do. Anto. de bu. ꝛ vid eũdẽ Fel. in. c. nõnulli. §. j. ĩ. de rescrip.

c ¶ Dicã in. c. nõnulli. Ibi nihil tãgit: cũ glo. concordat Butrig. ꝛ do. hic ꝛ Spe. ꝛ Jo. an. in tit. de rescript. present. §. ratione quoq;. ver. sed nũqd canonicus. Hosti. in sum. titu. de rescrip. §. que possunt. in. vij. char. & xcvij. ibi ꝛ nũquid pro canonicis. istum in. c. coram. in. ij. col. de offic. dele. ꝛ in. c. fi. in. iij. co. de depo. licet contrarium velit glos. ij. ibi ad fi. ꝛ istum in. c. cum dilectus in iij. col. propter gl. j. ibi. ĩ. de consue. Butri. Jmo. ꝛ istum in. c. fi. de pcuratoribus. licet glo. fina. ibi in fi. ꝛ glo. ij. in fi. in. c. j. eo. titu. voluerint cõtrariũ Arch. in. c. statutũ. §. vero. de rescrip. in. vj. vbi dicit ita esse de stylo curie. ꝛ Joan. and. in. d. addit. dicit se ita habuisse ab auditore contradictoriarum. ꝛ sic conclude quod vbicunq; fit mentio de coniunctis intelligitur de coniunctione carnali. Est verũ quod quantũ ad ius reuerentiale non minus: imo plus consideratur coniunctio spiritualis q̃ carnalis. c. qualis. in ver. multo ampliori. ij. q. vij. ꝛ. c. pictatiũ. ibi multo magis. xxx. q. iij. Sed quo ad iudicialia ꝛ alios effectus quibus attenditur ius sanguinis secus est.

¶ Adde tu an coniunctus agat pro coniuncto. ꝛ an solutionem recipiat ꝛ vsq; ad quem gradum debeat esse cõiunctus. Alexan. cõsi. iiij. ij. lib. ꝛ an maior sit cõsanguinitas spiritualis q̃ carnalis: per eundẽ consi. cxxv. ꝛ glo. h. d. Ro. sing. suis: sol. xviij. vbi etiam concludit qd amicus pro amico agere non potest absq; mandato.

Zacharias. ¶ Adde dñ alleg. Ro. in suis sing. dic qd est sing. dclij. qd incip. Cyn. in. l. exigendi. ꝛ seq. inci. tu scis bene quis sit amic⁹. Et si vis videre ad saturitatẽ de ista materia vide per Alex. in. l. non solũ. §. qui alieno. in apostil. ma. ad Bar. ff. de proc. vbi plene examinat ad vtranq; partẽ: neutri tñ adheret: est tñ cõmunis opinio q absq; mandato nõ admittat̃ amicus p amico ẽt satisdãs. vt per Ang. i. l. sz ꝛ he. ff. de pcur. Bal. in. l. j. colũ. xxij. C. qui accu. nõ poss. ꝛ Ludo. ro. in. l. si vero. §. de viro. ĩ xxj. sal. ff. sol. ma. Anto. de butr. et Jmo. in. c. fin. de postu. Jo. and. in c. nonnulli. de rescrip. Abb. in. c. corã. versicu. sed hoc dictuz. ꝛ ibi Fel. qui huic etiã cõmuni opinioni adheret. colũ. j. ver. de amico. de offi. deleg. reprobata opinio. Cy. in. l. exigẽdi. C. de pcuratore qui tenuit contrarium quẽ sequi videt̃ Bar. in. l. non solum. §. q alieno. ĩ. alleg. ff. de procura. ꝛ Salice. in preal. l. exigendi. colũ. ij. versi. itez liberti. ꝛ Spe. in titu. de aduoc. §. obijcitur. ver. est ꝛ ordo. ꝛ Jo. an. sibi cõtrarius. in alleg. ĩ. c. fina. de postulã. Aduerte tamẽ qd licet agere non posset admitteretur tamen ad defendẽdũ data cautiõe vt notat̃ in. l. qui proprio. §. ei qui ff. de procurato. Jmo. etiã super vno articulo cautiõe nõ data. ita no. Ange. in. l. filiusfamilias. ff. qui satisda. cogan. qui alleg. gl. sing. in. l. in eo. §. fi. ff. de reg. iur. quem refert ꝛ sequitur Barthol. sozi. in suo tracta. fallen. regula. lxxxiij. fallen. ij.

d Sebasti. Sapia. ¶ Turpitudinem propriam. Vide ad hanc glo. nota. per dominum Jaso. in. l. iusiurandum quod ex conuentione. §. fi. ff. de iureiuran. vbi late examinat quando quis possit allegare turpitudinem suam.

e ¶ Ibi per contrarium factum. De materia protestationis hic plene per scribentes per Innocentium ꝛ alios in capitu. cumana. de electio. ꝛ aliquid in capitu. vidua. ꝛ de regula. ꝛ in. c. primo. quod metus causa. plenissime per moder. hic ꝛ per Alexandrum ꝛ alios post Bart. in. l. non solum. §. morte. ff. de noui oper. nuntia. ꝛ per Joan. andr. post Jo. mona. in regu. in generali. de regu. iur. in mercuria. cum remissionibus datis per eos.

ideo alibi dicit gl. no. quod cõiuncta persona nõ põt petere solutionẽ sibi fieri: lz possit agere vt soluat̃: qr in solutione debiti recipiẽdi requiritur speciale mãdatũ adeo qd etiã patri nõ põt solui: vt est glo. no. quã sequit̃ ibi Bar. in. l. vero procuratori. ff. de sol. videt̃ pulchre text. in. l. qui hominem. §. si gener. ff. eo. tit. quod not. ¶ Secundum speciale in consorte eiusdẽ litis est vt possit peti cautio a consorte etiã post lit. cõtesta. vt in. d. l. ij. ꝛ ratio est qr ꝯsors nõ admittit̃ pro consorte nisi post lit. ꝯtest. vt. ĩ. dixi. vnde de nouo orta est hec 11 exceptio. † certũ aũt est quod dilatoria cõpetens post lit. cõtest. potest proponi non obstante litis contestatione.[a] vt in. c. insinuãte. ĩ. de offic. delega. vbi de hoc. Dicit tamẽ hic glo. quod hec causa pprie non erat cõmunis: qr quilibet habebat ius distinctum ꝛ separatum. vnde. M. fuit admissus pro alijs: qr habebat mandatũ: alias non fuisset 12 admissus. ¶ † No. semper hoc dictũ quod canonicus[b] non admittitur ad agendum sine mãdato pro canonico lz spiritualiter sit coniuncta persona. Intelligitur ergo ius ciuile de coniunctis: ratione sanguinis. optime facit. c. j. de procur. ꝛ. c. cũ dilecti de do. ꝛ cõtu. dicã in. c. nõnulli.[c] de rescript. potest tñ dici qd isti erãt ꝯsortes ratione rei quã simul petebãt: vt videt̃ velle post glo. do. Ant. ꝛ melius ratione statuti qd cõiter isti impugnabãt ꝛ ratione defensionis capituli. ꝛ qlibet intellect⁹ est bonus in se. ꝛ de istis satisdationib⁹: vide qd not. in. c. j. ꝛ in. c. mandato. ĩ. de procu. ¶ In gl. iij. in fi. ex glo. habes tres solutiones ad ꝯtriũ. Prima q allegatio non fuit probata. q. d. qd si duo reciperentur ad vnã prebendã nõ valeret receptio. pro hoc. c. dilecto. ĩ. de prebẽ. ꝛ hec solutio bona. 13 ¶ † Secũda sol. quod capitulũ nõ poterat hoc allegare: qr detegebat turpitudinẽ ppriã:[d] hec solutio nõ placet: qr vbi vertitur periculum animarũ admittitur quis allegans turpitudinẽ suã vt. c. lator. ꝛ. c. cõsanguinei. de re iudi. dixi plene in. c. cũ causam. de prebẽ. ꝛ dic vt ibi. Tertia solutio quod vacante prebenda fuerũt recepti duo: nõ tñ ad eandẽ prebẽdã. ¶ Vel quarto ꝫm Jo. and. dic ad eã. i. ad ecclesiã ꝛ sic est simplex relatio. ¶ Vel quinto ꝫm do. Ant. si canonici recipiũt duos ad vnã pbendã aĩo diuidẽdi illã prebendã tenet receptio. nã ex causa potest fieri diuisio: vt in. c. vacãte. ĩ. de prebẽ. ꝛ in dubio presumitur animus diuidendi si redditus sufficiũt ad duos ꝫz eũ. Hec solutio licet posset tolerari qñ expresse fit diuisio prebende: secus tñ quãdo tacite. Quia cum prebenda consistat in rebus corporalibus oportet qd interueniat diuisio actualis nõ eñ sufficit animus ad diuisionẽ: lz sec⁹ sit in creatione canonicatus: vt no. Innoc. in. c. maioribus. de preben. Facit quod no. glo. in. l. q in rerum natura. ff. de leg. j. ꝛ. l. si quis duas. ff. communia pred. tene ergo primã solutionẽ vel ter 14 tiã seu quartã: † Cui aũt debeat̃ tunc prebenda instant doctores. cõclusio magis communis videtur qd debeatur primo recepto: vt in. c. statuimus. de maio. ꝛ obed. ꝛ si simul sunt recepti loc⁹ est gratificatiõi: vt in. c. pe. de rescrip. li. vj. ¶ In gl. in verbo sine pĩudicio. ibi per ꝯtriũ factũ.[e] Et ex hoc habes vnam solutionem ad cõtrariũ quod protestatio canonicorũ non profuit: hic qr fuit sublata per contrariũ factum scilicet recipiẽdo illos in canonicos. ꝛ ad hoc quotidie allegatur iste tex. iũcta gl. quod per contrariũ factum tollitur protestatio. do. Ant. dicit ꝛ bene. quod corrupte ad hoc allegatur iste tex. qr ptestatio non erat cõtraria facto. nam canonici receperunt illos in canonicos ꝛ volebãt eos esse canonicos. Nec ptestatio repugnabat sz veniebat ad tollendũ ius cõsecutiuũ ad factũ gestũ. Nam canonici debent de iure habere prebendã saltem ex redditibus superexcrescẽtibus: vt. c. relatũ. de preben. ad hoc ius consecutiuũ tollendũ tendebat ista protestatio. Unde colligitur qd protestatio tendẽs ad tollendũ ius quod venit consecutiue ad factũ ex iuris dispositione non valeat seu tollitur per explicationẽ actus. ¶ Cõtra hoc opp. de. l. per seruũ. ff. de vsu ꝛ habi. §. j. vbi tex. not. videtur innuere ꝯtrariũ si eñ testator legat vsumfructum alicuius rei sine vsu non valet legatuz. Quia vsusfruct⁹ nõ est sine vsu. Ita receptio debebat hic inualidari ex quo tollebatur substantia negotij. Sol. hec materia ptestatiõis est multũ plixa ꝛ periculosa. ꝛ si vis plene instrui ꝛ fundamentaliter. vide per Joann. andr. post Joan. mona. in regu. in generali. de reg. iur. in mercu. ꝛ per Bar. in. l. non solum. §. morte. ff. de noui operis nuntia. domi. Ant. tractat aliqua hic: sed nõ 5 ita plene vt tangit̃ in predictis locis. † Attingã succincte nõ ad euacuandam materiam: sed pro aliqua generali instructiõe quo ad declarandum articulum huius. c. Unde dicẽdum q aliquãdo protestatio venit ad tollendũ id qd venit consecutiue ad factum: exẽplũ: vt. ĩ. Qñq; protestatio est cõtraria facto. ꝛ dicitur cõtraria qñ factum ꝛ protestatio se nõ cõpatiuntur: sed sunt oĩno contraria. exẽplũ. si protestor quod nõ intendo contrahere matrimoniũ cum berta: ꝛ tamen postea de facto contraho cũ illa. Quandoq; protestatio venit ad declarandũ factum multipliciter intelligibile ꝛ ad dandũ intellectum contra communẽ intelligẽtiam. ¶ Circa primũ distinguit hic do. Ant. quia aut protestatio fit super depẽdentibus a mera facultate ptestãtis ꝛ valet ptestatio: vt. d. l. per seruũ. §. j. ꝛ pone exẽplum vt. ĩ. Aut ptestatio fit super dependẽtib⁹ a cõsensu ꝛ potestate duorũ. s. protestãtis ꝛ alterius. Tũc si fit sine cõsensu partis tollitur ptestatio per explicationẽ alterius actus: qr qui vult añcedens vult ꝛ cõsequẽs. Nec possum ego ptestari in preiudiciũ alteri⁹ sine cõsensu illius: ad hoc qd no. in. c. fi. de cõdi. appo. Aut habet ꝯsensus partis ꝛ vz ptestatio. vt ibi no. Allegat etiã. c. diaconi. xxviij. dist. vbi tex. dicit q si ordinãd⁹ in diaconũ

a ¶ Consenserit. Adde vt per ro.consi.cccxj.per Alex.consi.xvj.iij.lib.⁊ consi.lxxiij.vbi ponit de protestatione inhibitoria.

b ¶ Iuuat. Adde ꝙ cõductor protestans ꝙ nõ vult teneri de incendio tenetur tñ si incendiũ fiat per familiã suã.casus est sing.ẽm Ro.in.l.qui insulam.§.colonus.ff.loca.licet locator protestationi consentiat. Zacharias.

¶ Adde qđ i al le.l.q insulã.di xit vt.h ꝑmittit Lu.ro.eũ casum sing.ꝙ cõductor vt.§.fin.suo.xxix.inci.si qs ꝑmisit vel exꝑssit.Bar.tñ in sili.in.l.fi.§.itẽ si ꝑdixerit.ff.naut.cau.stab.vi deƚ sentire ꝯtrariũ dũ dt qđ si naute vl caupones ꝑuf ꝙ hospites recipiãt ꝑtestenƚ se nolle teneri d dã no qđ possẽt pa ti.qđ vz talis ꝑtestatio sine ꝯsen tiãt hospites siue nõ.Et istud ẽ de directo ꝯ dictũ Abb.⁊ scribẽtiũ hic dũ dicũt ꝙ ꝑtestatio nõ vz ꝯ illđ qđ cõsecutiue ex dispositione iuris depẽdet competit eñ.d.hospitib ꝯtra caupones ⁊ nautas bñficium ex lege:vt i alle.ti.nau.caupo.⁊c.ꝑ totũ.cũ si.Sed posses illos concordare qđ verũ est ꝙ ꝑtestatio nõ possit derogare dispositiõi iuris ꝑut inra per eos alle.dicũt.secus autẽ si talis dispositio iuris posset tolli.ita di.do.abb.i.c.cumana.co.iiij.ver.ꝯ predi.per illũ tex.de elec.ꝑ quo bñ facit tex.i auƚ.excipiƚ.C.de bo.q̃ libe.⁊ qđ no.in c.verũ.de condi.appo.

protestetur epõ ꝙ nõ vult cõtinere sed vxorẽ ducere:⁊ eps cõsensit:si ordinat postea ducat vxorẽ remanet in ministerio ⁊ excusaƚ propter epi licẽtiã.⁊ sic videƚ innuere do.Ant.ꝙ teneat matrimoniũ:qđ nõ puto verũ.⁊ Archi.ibi exꝑsse tenet ꝯriũ:sz ꝑderaƚ ibi epi licẽtia quo ad hoc:vt diaconus nõ deponaƚ ꝑpter delictũ.Unde nõ dicit ibi tex.qđ remaneat in matrimonio:sed in ministerio.Item tenendo contrariũ sequeretur absurdũ qđ eps posset dare licentiam cõstitutis 16 in sacris contrahendi matrimoniũ.† Et dic qđ solũ vbi valet protestatio respectu penẽ depositionis euitande.pone exemplũ in.c.cumana.de elec.vbi si habẽs vocẽ admittiƚ ad electionẽ cũ ꝑtestatiõe qđ vox sua nõ cõputeƚ in numero.si cõsensit ꝑtestationi fitei preiudiciũ.¶ Qñq3 fit ꝑtestatio in nõ dependẽtibus a potestate partiũ sed ex iuris dispositiõe:⁊ nõ valet ꝑtestatio.et isto casu intellige istũ tex.Nã nõ depẽdet a potestate canonicorũ vt quis sit canonicus sine ꝑbenda.vel nõ ꝑuideaƚ receptis ex superexcrescentibus redditib:sz hoc ꝑuenit ex iuris dispositione ideo ꝑtestatio in ꝯtrariũ nõ valet.Hoc dictũ videtur ipsa veritas prima fronte:sed bene ponrando multipliciter potest impugnari:nã ius nõ impugnat vt qs fit canonicus sine ꝑbẽda si als pôt sustentari:imo laudat.Et hoc vult Innocẽ.aperte in.c.fi.de cle.nõ resi.⁊ ad idẽ tex.in.c.sanctorũ.lxx.di.vbi dr ꝙ non debet quis esse canonicus prebendat in diuersis ecclesijs.quasi innuat quod in diuersis ecclesijs possit plures canonicatus habere:quia vtile est ecclesijs habere plures consiliarios ⁊ defensores.arg..lxiij.dist.obeũtib.vñ pôt qs bona mẽte retinere prebendã ⁊ acceptare canonicatũ:nec ius in hoc resistit dũmmõ cesset ois fraus:⁊ sic ꝑtestatio debuisset hic valere:qꝛ depẽdebat a volũtate ipaꝝ 17 partiũ.¶ † Circa hoc tñ aduerte ad aliquos casus.Aut eñ fit pactũ inter recipiẽdũ ⁊ capitulũ vt nihil possit peti:ita quod iste ex cupiditate acquirendi canonicatũ renuntiat iuri petendi prebendam.⁊ non valet receptio in canonicũ tanq̃ simoniaca:qꝛ remittitur ius temporale sibi cõpetens vt adipiscatur spirituale:vt est casus in simi.in.c.per tuas.iij.de simo.ita qđ hoc casu dicerẽ hunc tex.non habere locũ qꝛ inficeretur ex toto actus.Aut protestatio fit bono animo:qꝛ recipiend habet vnde viuat ⁊ nõ ex cupiditate processit:⁊ tũc credo ꝙ possit recipi cũ hoc qđ nõ petat prebendã illo tpe.ꝑ ea que.s.dixi.Ad istũ tex.pôt respõderi multipliciter:qđ canonici nouiter recepti nõ cõsenserũt huic protestatiõi:nec apparet ex text.Ideo eñ iste actus dependeret facultate vtriusq3 nõ valet ꝑtestatio nisi ps a cõsenserit:vt no.glo.in.c.cumana.alle.videtur tex.ẽm vnũ intellectũ in.l.cum in plures.in.§.locator.ff.loca.⁊ Bar.in.d.§.morte.Itẽ pôt secũdo iste text.intelligi ꝙ protestatio fuit facta respectu prebendarũ antiquarũ vel respectu bonorũ cõmuniũ tũc existẽtiũ:⁊ ita loquitur tex.Nũc aũt petebãtur reddit ex postfacto excrescẽtes:vt clare colligiƚ ex prima parte.c.ergo nõ venie 18 bant in aliquo cõtra illã protestationẽ:† qꝛ ꝑtestatio nõ extẽditur ad futura verosimiliter non cogitata.ar.c.cũ inter.ꝑ.de renun.Maxime cũ isti redditus superexcrescentes habeãt hãc clausulã annexã vt ꝑuideaƚ nouis ex dispositione iuris:⁊ per has duas expositiones remanet clarus ⁊ planus intellectus text.⁊ hoc quo ad pri 19 mum.¶ † Uenio ad secundum scilicet quid iu

c ¶ Ex cã ꝑbabili.adde pau.de ca.ꝯsi.xlv.in secũda imꝑssiõe in antiqs.vbi ponit an valeat ꝑtestatio cõtrahentis matrimoniũ ⁊ dicẽtis qđ nõ intẽdit ꝯtrahere nisi dos soluatur.

✝ Sebasti. Sapia.

d ¶ Metus. Nunquid aũt si aliqs ꝯhat ꝑ metũ:et ꝑtesteƚ clã propter metũ potẽtis añ ⁊ post ꝯctũ se facturũ coacte.an hec ꝑtestatio valeat.Bal.in.l.clari.C.de fideicõ.vr velle ꝙ sic vt cõtract rescindaƚ qñ cõtract est cõtra bonos mores:⁊ ad hoc etiã videƚ sol.restringere.d.Alex.in cõsi.xvj.ponderatis.in.iij.vol.liij.verior opi.est qđ indistincte valeat si est iustus met vt sentit Pau.de ca.in.l.qui in aliena.§.fi.ff.de acqui.here.⁊ concludit Soc.in cõsi.cclxij.circa primũ colũ iiij.in.ij.parte.⁊ ita ego hoc anno consului in pulchro casu.

e Zacharias. ¶ Nõ cõsensit. Hoc est verũ nisi talis ꝑtestatio facta fuisset ipsi creditori: vt voluit Bart. in alleg.l.non solum.§.morte.co.vij.concor.quas tradit ibi Alex.co.xiij.☧.itẽ inquãtũ.⁊ in.l.pacta nouissima.colũ.iij.C.de pac.et ang.i.l.mora.co.ij.de vsu.vel nisi interueniret iust met respectu ꝑtestãtis ita qđ corã creditore fide iussor nõ auderet protestari.vt no.Bar.⁊ Alex.i.l.q aliena.§.celsus.ff.de acquir.here.⁊ Bal.in.l.clari.circa fi.C.d fideicom.Alex.latissime.cõs.xvj.incip.põderatis.col.fi.vol.iij.

ris cum factũ subseqũẽs est cõtrariũ ꝑtestatiõi:⁊ distingue:vt.s.qꝛ aut fit ꝑtestatio in dependẽtib a mera potestate protestãtis:⁊ valet ꝑtestatio.exemplũ si prius ꝑtestor ꝙ nõ intẽdo aliqd dicere ꝯ fidẽ.Si postmodũ dico aliquid contra fidẽ defendit me ꝑtestatio.vt.xxiiij.q.j.hec est fides.Item pone exẽplũ in testatore:qui dicit:cui bis legauero semel legatũ esse volo si postea bis legat nõ valet nisi vnũ legatũ.vt.l.si quis in princip.ff.de leg.iij.Itẽ facit.d.l.per seruũ.aut actus pendet a voluntate ꝑtestantis ⁊ alterius:

b tũc si ille cõsentit protestationi iuuat[b] protestatio:vt.d.c.cumana.⁊ qđ no.in.c.si.j.de cõd.appo. Aut ille nõ consentit.⁊ tunc si protestatio fit ex

c causa probabili[c] tenet protestatio.Exemplũ in

d fertur mihi metus[d] vt contrahã matrimoniũ cũ berta.si protestor qđ non intẽdo contrahere.licet per metũ exprimã verba apta ad matrimoniũ nihilominus valet protestatio facta in cõtrariũ.vt in.c.lotharius.xxxj.q.ij.⁊.c.j.qđ me.cau. Si aũt nõ subest iusta causa ꝑtestandi tolliƚ ꝑtestatio per contrariũ factũ.nã queadmodũ cõditio in mente retenta nõ prodest ex quo pure contraxit cũ aliqua:vt.l.si nõ repetendi.C.de condi.ob causam.ita ⁊ ꝑtestatio facta parte ignorante nõ debet prodesse ex quo postea pure gerit actũ cum parte.Ex quo infertur ad questionẽ quotidianã.quidã ad instantiã amici dixit se velle fideiubere pro illo:ille postea corã testibus protestatus est quod per illam fideiussionem nolebat obligari.deinde fideiussit pure apud creditorẽ. Certe protestatio tollitur tunc per contrarium

e factum cui creditor non consensit:[e] vt voluit barto.in.l.non solum.§.morte.ff.de no.oper.nuntia.

20 ¶ Quandoq3 protestatio fit super actu in quo ius facit presumptionẽ iuris ⁊ de iure:⁊ protestatio tendit ad tollendã illã ꝑsumptionẽ.Pone exẽplũ.ius presumit ꝙ si sponsus cognoscit spõsam de futuro immediate cõtrahiƚ matrimoniũ de ꝑsenti.in.c.is qui.de spõ.pone qđ spõsus protestetur qđ non intendit eã cognoscere animo cõtrahendi matrimoniũ ⁊ mulier consensit:nunquid protestatio tollitur per contrarium factũ subsequens?In quo dico qđ vbi cessaret turpitudo valeret ꝑtestatio:ex quo pars in cui fauorẽ ius ꝑsumit cõsensit ꝑtestationi.hoc probo arg.eorũ q̃ no.in auƚ.sed iam necesse.C.de dona.ante nup.vbi dicit Cyn.⁊ cõiter iuriste:qđ cõtra presumptionẽ iuris ⁊ de iure admittiƚ ꝑbatio ꝑ

f cõfessionẽ[f] illius in cuius fauorẽ ius ꝑsumit.⁊ dixi in.d.c.is qui.Si ergo ex postfacto tollitur ꝑsumptio iuris ꝑ cõfessionẽ partis:multo forti vbi apparet de volũtate ante factũ.Facit quod no.Inn.in.c.plerũq3.de immu.eccle.sed vbi turpitudo versatur in ꝑtestatiõe vt in exẽplo ꝑmisso non valet protestatio.dictũ est no.Inno.in.c.veniẽs.de spõ.⁊ hec breuissime quo ad secũdũ. ¶ Quo ad vltimũ qñ ꝑtestatio venit ad dandũ certũ intellectũ facto multipliciter itelligibili:nõ tollitur per factũ sequens licet prima fronte videatur cõtrariũ:sed debet intelligi ẽm ꝑtestationẽ protestantis.Et intelligo qñ protestatio est facta in presentia illius cuius interesse vertiƚ exemplũ.existens coram iudice recepto libello dicit ꝙ respondere vult nõ tñ animo lit.contesta.hec protestatio prodest:vt voluit hic Inno.⁊ ad hoc allegatur quotidie dictũ Inno.⁊ idem voluit in.c.vnico.de lit.contesta.sequitur Bart.in.d.§.morte.nam ad libellũ potest responderi multipliciter ⁊ aĩo litẽ contest.⁊ animo indicesi

f ¶ Per cõfessionẽ.Adde in terminis istis Pe.de ancha.consil.ccx.vbi ponit an spõsa.ꝑ ☧ba de ꝑsenti:q̃ iuit ad domũ viri ⁊ secũ cõcubuit.deinde aufugit in monasteriũ vt ibi ꝑfiteret an ꝑsumaƚ cognita si ꝑcesserat protestatio ⁊ sequaƚ confessio ẽt mariti qđ non fuit cognita. Ant.Fran.

¶ Circa hoc an mulier q̃ cohabitauit viro presumatur ab eo cognita vl nõ.puto dicendũ ꝙ si illi cohabitauit sola cũ solo i loco occulto nedũ i eodẽ lecto:sz i latebris ⁊ in locis suspectis insurgit nedũ violẽta:sz violẽtissima presumptio qđ fuerit cognita:vt in c.illđ.⁊ i.c.lrãs.d ꝑsumpti.posset tñ illa q̃ dicit se nõ fuisse cognitã cõtra talẽ ꝑsumptionẽ probare ꝯriũ.quã ꝑbationẽ pôt facere per testes ẽm ꝙ voluit gl.multũ notabilis ad hoc in.c.dixit dñs.xxij.q.j.putarẽ ẽt ꝙ talis ꝑbatio posset fieri per inspectionẽ obstetricũ ⁊ matronarũ honestarũ q̃ deponerent illã nõ fuisse cognitã per ea q̃ habenƚ ⁊ notãtur in.c.fraternitatis.de frig.⁊ malefi.

informandi. vnde ex quo protestatur fm vnū intellectū non debet intelligi fm aliū licet alius sit magis cōmunis. facit. l. nesennius. ff. de neg. gest. Ad idē adde dictū Inno.[a] in. c. cumana. de elect. in addi. vbi dicit qd si pars dicat in p̄sentia iudicis protestor quod non intendo cōsentire in vos tanꝙ in iudicē cōpetentē. Et hac protestatione salua dico sic. qd valeat talis ꝑtestatio: nec tollitur p verba subsequentia. vnde iudex potest illū secundū Inno. condēnare: vt contumacem quia nō dicit cōparere: ex quo protestat qd non intendit cōsentire vt in iudicē. ꝛ ideo sis cautus vt addas in protestatione ista verba: nisi quatenus de iure teneor. tunc enim defenditur a contumacia. Itē aduerte quod hoc casu et similib⁹ protestatio iuuat quādo cōcurrit cum facto. vnde nisi repetatur in quolibet facto tollitur ꝑtestatio per factum pure gestum. Exemplū cōpareo coram iudice ꝛ recepto libello respondeo cum protestatione qd nō intendo cōsentire in eū tanꝙ in iudicem cōpetētē. si postea facio aliquos actus corā eo ꝛ non repeto protestationem: tollitur prima protestatio facta corā eo per contrariū factū. Et de hoc est tex. no. fm vnum intellectū. in. d. l. cum in plures. §. locator. ff. locat. tenet Barto. in. d. §. morte. Joā. an. hic. Quod intelligo qn̄ pars habuit liberam facultatē protestandi. Sed si ꝑpter iustū metū iudicis qꝛ timuit eius tyrānidem nō fuit ausus toties replicare protestationē: credo qd prima ꝑtestatio sufficit quo ad totā causam donec cessauerit metus argu. optimū. c. j. qd metus cau. ꝛ in. c. si iustus metus. de appell. ꝛ hoc sufficit quo ad intellectum. c. ꝛ gloss. 2 † In eadem gl. ibi ideo pōt dici ex hac particula vsqꝫ ad finē: colligitur vna solutio ad cōtrarium premissum. quod ꝑtestatio hec fuit respectu antiquarū prebendarū ꝛ respectu bonorum communium. nā solū prouidetur istis ex superexcrescentib⁹ fructibus ꝛ redditib⁹. Quasi glos. innuat quod cessante[b] protestatione isti recepti vltra numerū habuissent partes ex antiquis prebēdis: quasi ex receptione vltra numerū frangatur nedum numerus canonicorū: sed etiā prebendarū. Sed hoc dictū non placet: ꝛ aperte glo. ī. in verbo integritate. in fi. dicit contrariū vt non frangat numer⁹ prebendarū: sed canonicorum tantum. Et illud est cōmunius ꝛ veri⁹. ꝛ probari videtur in. c. pro illorum. de preben. ꝛ ibi gl. fi. hoc tenet expresse quam no. Ad idem facit. c. dilectus filius. eo. ti. Ex his infertur ad questionem quotidinam: an superexcrescētia redditumm frangat numerū prebēdarum ipso iure. ꝛ videtur qd sic propter conditionem subintellectam. de qua in textu. Et circa hoc multa possent dici. sed vera cōclusio videtur vt nō frāgatur ipso iure. per. c. fina. de ver. significati. sed est in potestate rūpēdi. sic intellige cōditionē illā de qua in textu. Itē probatur quia tot sunt instituendi in ecclesia quot ex redditibus eius possunt sustentari. vt in capitulo. j. de insti. Et si aliqui sunt recepti vltra numerū: debet numerus prebēdarum augmentari ex superexcrescentia redditumm: nō tamen antique prebende confunduntur. sed accrescentibus fructibus creātur noue prebēde pares cum antiquis ꝛ de hoc est tex. no. hic ꝛ alibi nō ita bene probatur.[c] † In glo. in ver. in canonicos receperunt 22 no. primo ex ista gl. qd laic⁹ pōt habere prebendā in ecclesia: sed nō canoniā: quasi velit glo. qd canonia sit ius spirituale proueniēs eoipso qd aliquis recipitur in canonicū. prebenda vero est quid tēporale debita canonico ratione officij. ꝛ canonie.[d] Cōtra hoc oppo. de. c. dilecto. de p̄ben. vbi p̄rebēda appellatur ius spirituale ꝛ indiuiduū. Sol. intellige illū tex. qn̄ prebenda habet annexum canonicatum. vnde ratiōe canonie dicitur ius spirituale. istam gl. intelligo quando prebenda est per se consistens in mera temporalitate. nam prebēda[e] singulariter considerata consistit in mera temporalitate: qꝛ ex bonis temporalibus constituitur prebenda. sic intellige Inn. in. c. maioribus. de preben. Et ideo dubitatur an in ecclesijs regularibus possint esse prebēde seu portiones priuilegiate que sunt loco p̄bendarū[f] de quo per Innocē. in. c. dilectus. el. ij. de preben. ꝛ quod ibi dixi. per Joan. andr. in regula non est obligatorium. de regu. iuris. lib. vj. in mercu. 23 † Secundo no. ex glo. quod licite fiunt pro laicis in ecclesia prebende. Et refert Cōpo. hoc seruari in ecclesia sancti Martini carnoteñ. vbi assignantur alique prebende nobilibus ratione paupertatis vel alicui⁹ seruitij tēporalis. pro hoc. c. possessiōes. xvj. qd. j. vbi ecclesia pōt pauperi cōcedere vsumfructum alicuius possessionis. Unde ecclesia debet sua bona communicare pauperibus. xvj. questio. j. c. fi. Dicit etiam hic Cōpo. quod propter communionem que est inter p̄bendam ꝛ canoniā si prebenda solita cōferri canonico confertur clerico videtur etiā collat⁹ canonicatus.[g] quod bene no. pro hoc facit optime iudicio meo. c. trāslato. ī. eodem. 24 † In gloss. in verb. nihil perciperēt. ibi simoniacū fuisset: nota bñ gl. quod si receptus in canonicū facit pactū. vt nihil omnino petat ratiōe canonie committitur simonia: sed nō probatur per tex. quem glos. alleg. sed optime facit. c. per tuas. ij. de simo. et declara. vt. ī. dixi. In fi. gl. loquitur aliquātulum obscure: seu forte voluit intelligere: vt intelligit Inno. quod canonici fecerunt statutū per se vt recipiendi vltra numerum nihil perciperent de canonia: nam siue statutum sit bonum siue sit malum nō committitur simonia secundum eum ꝛ bene. Quia cum nullo sit pactū: nec ex sola editione statuti vēditur aliquid spirituale: qꝛ vēditio nō consistit sine precio in. §. pretium. institut. 25 de emptio. ꝛ venditione. † Sed si statutū legeretur tempore receptiōis in canonicū quo cauetur vt aliquid detur vel promittat recipiend⁹ promitteret obseruare: tunc bene cōmitteret simonia: quod bene no. Nam secūdum Hostiē. sicut cōsuetudo non excusat: ita nec statutum. ī. de simo. veniens. ꝛ. c. non satis. Et intellige secundū Hostien. quando statutum nutriret priuatū cōmodum ꝛ temporale. secus si publicum ꝛ spirituale. Et per hoc dictum dicūt hic doctores: canonicos nō excusari si per statutum exigunt aliquid temporale a nouiter recipiēdo seu recepto

a Ad dictū Inno. vide Ang. in. l. nō videtur. la. ij. ff. de iur. et in. l. qui in aliena. ff. de acq. her. ꝛ in ɔsil. mihi. cexv. ꝛ Bal. in. l. ij. C. vbi qs decu. vel coarcta. in ver. sciāt. vbi refert istud dictū Inno. pro quo dicit ibi esse tex. ꝛ Pe. de anch. in. c. vt quis duas. de elec. lib. vj. Imol. in. l. non solū. §. morte. ff. de no. ope. nun. ꝛ ibi Alex. in fi. ꝛ Imo. hic ꝛ Bal. in. c. j. ī fi. ver. an apud iudicē vel curiā. ꝛ Ang. in aut. de exhib. re. §. j. et in d. l. nō videt. dicit a se practicasse hec cōtra quēdā magnū aduocatū q ex hoc satis fuit iratus ꝛ turbat⁹ ꝛ vide Imo. in. l. quidā ɔsulebāt. in vlt. col. ff. de re iud. ꝛ i. l. si ita scriptum. ff. de leg. j. Adde tu qd operet respōsio facta libello dū dicit nō aio cōtestādi litē ꝛc. alex. cōsi. xlij. incip. in casu et lite. co. iij. in p̄nc. ꝛ ver. ex qbus iferk. vol. iij. Adde ēt matthe. mat. lxiij. singu. suo inci. nota cautelam ꝙ semper reus. ꝛ ꝙuis ista sit optia cautela ꝑ fugiētib⁹ reis. Dic tu mihi lominus ꝙ iudex taliter respōdēti reo pōt p̄cipere vt pure litē contestet. qd si ille recuset esto qd nō possit talis iudex pnūtiare habere litē p eo ɔtestatā ꝑcedet tñ rōe contumacie ad p̄mū ꝛ scd̄m decretū ita sing. voluit Bar. in. l. cōsentaneū. p gl. ibi in ver. contumacia. C. qūo et qn̄ iu. vbi dicit gl. illā multis iuuenib⁹ doctoribus sepe multū verecūdie causa re refert ꝛ sequit matte. mate. sin. ī. alleg. lxiij. Et an tollat prima ꝑtestatio facta iudici de incōpetētia si act⁹ postea fiat absqꝫ ꝑtestatione pau. de cast. ɔs. clxvij. in nouis in secunda impressiōe dicit quod sufficit prima protestatio no. per Bar. post Jac. de are. ꝛ in. l. pacta nouissima. C. de pac. iuncta. l. fi. C. de except.

b Sebasti. Sapia. Cessante. Et hoc probatur per illud qd dicit idē Abb. in. c. dilectus. de preben. vbi dicit qd si receptio fiat hoc mō recipimus te supra numerū canonicorū non frangitur numerus canonicorū ita etiam videtur dicendum ꝙ per istam protestationem non frangatur etiam numerus canonicorum.

c Et alibi non ita bene probatur. Adde Butri. Imol. ꝛ Domi. hic qui late se extendunt.

d Sebasti. Sapia. Prebenda. vide Car. in cōsi, cxxvj. nicodem⁹.

e Nam prebēda. Adde Car. in cle. fi. in. ij. q. de p̄ben. ꝛ in. xj. qd. vbi declarat pulchre quod duplex est prebēda. ꝛ ibidē. xiiij. qd. ꝛ per Imol. ibi in prima charta. ꝛ istū in. c. maioribus. de preben. Car. cōsi. cxlj. incipi. sanctissimus. ad finem. vbi facit singulare. d. c. dilecto. de ista meminit Do. in. c. placuit. xxxij. dist. ꝛ Imo. in. c. ij. de instit. Archid. in. c. si quis. el. iij. j. q. iij. ꝛ diffinitionē prebende ponit Arch. i. c. alienatiōes. sup ver. p̄bende. xij. q. ij. et p Hosti. in sum. in titu. de prebē. §. j. Pe. de anch. in rubr. de cōces. prebē. in cle. ꝛ in repe. clemē. j. eo. tit. ꝛ bo. glo. in. c. is cui. in glo. fi. in fi. de sent. ex cō. in vj. Rotā decis. cccclvij. inci. quidam habēs. Innocē. ꝛ plene per moder. hic p archi. in. c. si cleric⁹ de prebē. in. vj. et ibi per alios cū alijs concor. hic positis p moder. qui ponūt an collato canonicatu dicat collata prebēda. vide hic p eos. Itē an prebenda sit accessoria ad canōicatū. Adde tu. d. p̄positum in. c. consuetudinis. xj. distin. ꝛ quādo laicus sit capax spirituali ꝛ vide ro. consi. cclxvj.

f Sebasti. Sapia. Prebendarū. Pro hoc est bonus text. in. c. qꝛ nonnullis. ver. sane. de mag. quem allegat Car. flo. in consi. cviij. vacantibus.

g Videtur etiā collatus canonicatus. hoc dictū sequat hic Joā. and. Bu. Imol. ꝛ Do. ꝛ Archi. in. c. si cleric⁹. de prebē. in. vj. ꝛ ibi Do. in. ij. colū. ꝛ Ro. dci. cccclxviij. ici. q̄rit quāti tp̄is. in. ij. charta. Guil. de mōte lau. ꝛ zēze. in cle. fi. d p̄bē. ꝛ Fede. ɔsi. ccxcj. inci. qꝛ in p̄senti. in anp. col. Do. post Lap. in. c. si postꝙ. in. ij. col. de prebē. in. vj. ꝛ Do. in. c. fi. in. §. j. in. j. not. de consue. in. vj. ꝛ Car. cōsi. cv. incip. dn̄s noster. papa. in prima charta. ꝛ istū in. c. ex parte. lo. j. ad fi. ī. de spon. Card. in cle. fi. in j. col. ī. de rescrip. Contrariū tenent Pe. de anch. ꝛ Imol. in. d. c. si clericus. ꝛ Pe. de anch. in repe. regu. accessorium. in. xliij. colum. de reg. iur. in. vj. ꝛ Imo. in. c. cum te. in vlti. col. ver. item etiā. de rescrip. et ibi But. variauit quod collata prebenda non intelligitur collatus canonicatus per illum tex. tene primū per gl. ꝛ in. c. proposuit. in ver. inuestiuit. ī. de conces. preben. ꝛ per tex. in. c. peruenit. lo. ij. ad fi. ī. de appel. ꝛ in. c. proposuit. de cleri. excom. mi.

diuidendum

a ¶ In.c.ad apostolicā.de simo.illi tert.solet ad multa dicta allegari dicam ibi:⁊ an istud quod dicit hic iste habeat locū in clericis vt valeat consuetudo ꝙ clericus det clericis.dic qđ nō ſm eūdē in.c.Jacobus.ad fi.j.de simo.⁊ ibi Jo.de ana.⁊ ponitur ibi ratio p Abb.quam sentit hic in fi.⁊ est additio ⁊ hāc cōsideratiōnē ad dictū.c.cū ad apostolicam. habuit iste in ca.cum ab omni.in.iij.co.de vita ⁊ hone.cle.⁊ hoc teneas. licet Joā.de ana.in.c.sicut p certo.ad finē.j.de simo.dicat se non videre differētiā.an petatur ratione statuti vel consuetudinis nec procedit dictum Alb. in prima pte statu.q.xc.dū dixit valere statutū ꝙ qui recipitᵗ in canonicum soluat pallium ecclesie. ¶ Adde tu ꝙ ptextu ꝯsuetudinis iueterate nō valerēt actus in iuspatronat⁹ dati in feudū:qꝛ ita cōmittitur simonia i annexis spiritualib⁹ sicut in ipsis spūalibus:⁊ ita voluit Ro.cōsilio.ccclxix.⁊ ꝙ nulla promissio.nulla pactio valeat p obtinēdo qd spūale ꝯsuluit idē Ro.cōs.cccxvij.vbi voluit qđ nō valeat p missio canonicatus fctā alicui:vt det ei voces ad iuspatronat⁹.et dicit Ro.sin.suis folio.ix.referēdo Archidia.lxxij.distinct.c.si quis qđ non valet statutū negatiue cōceptū.ꝙ nullus recipiatur in cōfraria nisi soluat puta.x.per ca.ad apostolicā.tamē subdit qđ intēdebat consulere cōtrariū:⁊ dicit ea.co.referēdo Ho.⁊ Jo.and.in.c.ad aures.de simo.ꝙ valet statutū episcopi quod nullus excommunicatus absoluatur:nisi soluat decē singulo mense.

diuidendū inter eos:secus si venit applicandum alicui operi:puta p bono fabrice vel alteri⁹ vtilitatis ecclesie. Hoc dictū placet mihi ratiōe cōsuetudinis non ratiōe statuti: allego tex.apertū prima questione tertia ex multis:vbi textus quē nescio alibi dicit nil debere exigi a beneficiando etiā vt illud conuertatur in fabricam vel aliā vtilitatem ecclesie.ne beneficia videātur precio concedi.Sed dices tu quare valeat potius consuetudo ꝙ statutū:dico quod statutū non habet principiū voluntariū:sed necessitatiuū:⁊ paria sunt petere expresse:vel cū editione statuti. Sed consuetudo habuit principiū voluntarium.nam ex pietate vel liberalitate potuerūt recepti nouiter aliquid dare vtilitati ecclesie applicandum. Et ex istis obligationibus volūtariꝭ poterit induci laudabilis cōsuetudo:sic intellige tex.nō.in.c.ad apostolicā[a] de simo.⁊ vide quod ibi dixi:⁊ tetigi in.c.Jacobus.eo.ti. ¶ †Dicit etiā hic Inno.[b] qđ si nihil peteretur vel pmitteretur:sed receptus aliquid dat spōte canonicis ecclesie non cōmittit simoniā:licet ibi sit statutū aliquid exigens:qđ no. Pro hoc facit.⁊.c.si questiones.de simo.⁊.c.cōsuluit.de vsu.⁊ sic videtur qđ tēpore quo quis recipit spirituale pōt dare sponte aliquid tēporale[c].ad quod vide tex.no.j.q.j.emēdari. ¶ †In glo.in ver.industriam.no.finem glo.⁊ per clariora verba dicit Host.ꝙ si per industriā canonicorū augmētantur prebēde:qđ superest cedit eis.[d] Sed si bona capituli augmētanᵗ: pōt etiam augmentari prebendarum numerus: vt hic:quasi in cōmunibus redditibus non referatᵗ: vnde proueniat augmentū. Ego crederē quod etiam ex prebenda singulari posset aliquid subtrahi si aliquid supest ex necessitatib⁹ ipsius canonici:vt qꝛ prebenda multū abundat:ratio qꝛ bona prebendarū sunt canonicorū ⁊ ecclesie:⁊ canonici possident nō iure proprio:sed ecclesie. vt xij.q.j.§.fin.cum ca.sequen.si ergo vna prebenda multū abūdat ⁊ alia est multū tenuis:potest episcopus cum capitulo ex prebenda abundāti supplere defectum tenuis:†sicut ex bonis vnius ecclesie potest suppleri alteri:vt in.c.j.de reb.eccl.non alie.lib.vj. Nec est curādum de industria canonici:quia ad hoc tenebatur. Item superfluū debet deputari ad piā causam:vt in.d.§.fi.ergo si fiat deputatio per episcopū ⁊ capitulū ad piā causam modo predicto cōuertitur res ad vsum destinatū. ¶ In gl.in ver.aduocaturus prebendas.in fi.tene hanc vltimā sol.gl.⁊ eam declara.vt no.gl.in.c.ij.de cōces.pbē.lib.vj. ¶ †Et cōclude qđ si promitteretur canonicat⁹ vel prebenda non valet promissio:vt in.c.ij.de cōces.pbē.Sed si quis de presenti recipitur in canonicū ⁊ pmittitur sibi prebēda de proximo vacatura tenet receptio:qꝛ ius canonie est quesitū de psenti.⁊ debet habere prebendā vacaturā.non ratione promissionis:sꝫ canonicatus habiti:⁊ iste est intellectus huius.c. ¶ In glo.in versi.vltra numerū[e] no.gl.ad quā quotidie fit remissio cum queritur an recepti vltra numerū debeant habere stallū in choro:vocē in capitulo:distributiones quotidianas: ⁊ alia que soliti sunt canonici recipere vltra gl.reperiuntur alie opiniones varie Inno.⁊ Compost.de directo sequunᵗ cōtrariā opinionem:distinguūt enī ꝙ aut in loco est cōsuetudo ꝙ canonicus installetur:tunc ad limites installationis cōsequitᵗ vocem:si enī fuerit installat⁹ in choro habebit ea q̄ sunt chori:si in capitulo habebit que sunt de capitulo. Si aūt nō subest cā siue cōsuetudo installatiōis[f] dicūt ꝙ eo ipso qđ recipitur seu instituitur habebit plenū ius canonie:†qꝛ lꝫ tēporalia nō trāsferanᵗ sine traditiōe vt.l.traditionib⁹.C.de pac.secus tñ in spiritualibus. Pro quo vide bo.tex.in.c.si tibi absenti.de prebē.lib.vj.Jo.an.distinguit inter receptū autoritate superioris ⁊ receptum volūtate capituli. Primo casu receptus nihil cōsequatur. Scđo debet habere vocē in capitulo ⁊ distributiones ⁊.si.Et sit ratio diuersitatis:qꝛ subuenitᵗ ei q in necessitate cōstitut⁹ est:vt in.c.ab arbitris. ⁊ ibi gl.fi.de offi.ōle.lib.vj.Jo.de lig. hoc impugnat qꝛ pingui⁹ ius habēt recepti autoritate pape ꝙ capituli:vt pꝫ in.c.hi qui.de prebē.lib.vj. Do.de ro.decis.ccccliij.aľs.ccccliiij.dicūt qđ de consuetudine curie approbatū est qđ isti recepti vltra numerū nihil interim recipiāt qꝛ non habēt plenū ius.Quinimo talis canonicat⁹ vacat post collationē prebēde sibi factā cui est annexus canonicat⁹:loquunᵗ tñ de receptis pape autoritate.d.Ant.distinguit qđ aut papa mādat aliquē recipi cū plenitudine iuris canonicalis: vt in.c.dilectus filius.de pbē.⁊ in.c.pposuit.de conces.prebē.qꝛ tunc talis debet habere oīa. Aut mandauit istū simpliciter recipi vltra numerū:⁊ tūc pcedit opi.glo.Aut quis recipitᵗ autoritate capituli:⁊ tūc debet talis omnia iura recipere ⁊ cōsequi.ar.hic. ¶ Credo qđ ista qđ depēdeat a decisiōe alteri⁹ qōnis an.s.p receptionē vltra numerū frangatᵗ numer⁹.nā si numer⁹ frangitur nō video quare iste recept⁹ nō debet oīa habere licet non habeat prebendā. Nam habere vocem in capitulo ⁊ stallū in choro ⁊ distributiones quotidianas ⁊ similia:nō sunt ista accessoria ad pbendā sed ad canonicatū.nā a principio erāt canonici sine pbēdis distinctis:maxime qñ ecclia nō habebat tpalia.xij.q.j.c.vidētes.†⁊ pōt qs perfecte esse canonicus absqꝫ prebēda[g] vt no.Innoc.in.c.fina.de cleri.non residen.Ex separatis ergo non debet fieri illatio:vt in.c.ij.de translati.episcopi.⁊ in.l.papinianus exuli.ff.de mino.cum ergo ista sunt accessoria ad canonicatum trāslato canonicatu etiā ista transferuntur:vt in.c.translato.§.eodem.Unde ad propositam questionē dicerē.quod aut canonici[h] receperunt aliquem simpliciter vltra numerū ⁊ frangitur numerus: vt patet hic.ibi in derogationem sue constitutionis ⁊ cetera per consequens sic receptus debet

b ¶ Dicit etiam hic Inno.hoc dictum crederem verū nullo stāte statuto:si vero statutū extaret vt nihil peteretur ⁊ aliquid sponte daretur nō habito respectu ad statutū nulla committeretᵗ simonia si sponte faceret ⁊ cessaret cōpulsio:⁊ metus cōpulsionis:qꝛ ex pposito distinguunᵗ maleficia.l.verū.⁊.l.qui ea mēte.ff.de fur.⁊.c.cū volūtate.de sen.excō.aľs non pcedit istud dictū per tex.optimū in.c.dilectus.lo.ij.⁊ ibi iste.de simo.⁊ ibi Jo.de ana.⁊ Maria.⁊ p text.in.l.nouissime.in ver.cōpulsus.ff.qđ fal.tut.auto.⁊ ibi Bal.⁊ Jo.and.in regula bona fides.de reg.iu.in.vj.in mercu.⁊ in.c.preterea.el.ij.j.de iurepatro.⁊ Jo.de ana.in.c.ij.in.xiiij.co.de delic.pue.Pet.de ancha.in clement.presenti.in.v.no.de censib.Joan.de ana.in.c.sicut tuis.in.j.colum.j.de simo.Bal.in.l.falsus.ad finem.C.de fur.⁊ in.l.omnem.ad fi.C.ad tertu. Bar.in.l.creditor.in fi.prin.ff.de sol.But.⁊ Imo.post hosti.in.c.j.de offi.dele.Jo.and.⁊ omnes in.c.significauit.de censi.⁊ Pe.de anch.cōsil.lx.inci.in causa que vertitur.

c ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Tpale.vide oīno Arch.i.c.eo.q.j.q.j.circa fin.

d zacharias. ¶ Quod superest dedit eis. Adde qd in pbēda singulari que est vnius canonici si p illius industriā fruct⁹ augeātur an debeat aliqd ō illis subtrahi:⁊ tenuiori prebēde applicari per Feli.hic co.xiij.in glos.in ⅌si.p industriā. ¶ Ultra numeꝝ.adde h pulchre per Fel.facit qđ voluit Guil.de monte lau.in extrauag.Joan.sedes aplica.in gl.incip.conserua.⁊ do.post Jo.an.i c.statutū.in pnc.de rescri.in.vj.in j.col.⁊ do.in.c.si is cui.de pbē.eo.lib.⁊ Fede.de se.cōsil.ccxcj.incip.qꝛ in pnti.in.iiij.colū.versi.an isti recepti.

zacharias.

¶ Adde Bar.i l.si duas.§.grammatici.i fi.ff.ō excu.tu.q late de h tenet ꝯclusiue ꝙ nō nec habeat p uilegiū canonicorū:nec eoꝝ gaudeat puilegio.in no.An.cor.sing.suo.cccxj.i v.sup numerari⁹.dicēs esse casū.i.l.j.§.qđ aūt.C.ō col.⁊ numula.lib.xj.et ibi alle.et Bartolus in.§.allegata.l.si duas.

¶ Adde tu ro.consil.cccclxxxij.vbi dicit qđ etiā p cōpssionē annuli porte ecclie acqritᵗ possessio beneficij si annulus tradatᵗ p habentem ptātem.

f ¶ Cōsuetudo installatiōis.an installatio sit ō substātia ad hoc vt qs dicatᵗ canonicus dicā i.c.ij.i fi.de cōstue.vbi p istū i fi.⁊ i.c.trāsmissa.i.iij.col.j.ō elec.i ⅌s.cōclude p eūdē.Imol.i.c.pposuit.i.xj.col.⅌.circa quartū.de cōces.pbē.Pe.de anc.i regu.sine possessiōe.i.xxxij.col.de reg.iur.lib.vj.

g zacharias. ¶ Pōt esse canonic⁹ absqꝫ pbēda. Adđ ꝙ talis canonic⁹ absqꝫ prebēda nō dicitur beneficiatus.ita no.Abb.in.c.in nr̄a.in tertio no.de rescrip.qđ pcedit tā in recepto de mādato pape ꝙ ex volūtate capituli:vt no.hic Cal.quē sequitᵗ Inn.licet Abb.post Jo.and.⁊ Ant.de bu.vbi.§.aľr dicūt.verior tñ mihi vr̄ Cal.opi.mādatū est pape ſm naturā capituli ad qđ dirigitᵗ regulari dꝫ.vel ſm intentionē eius q verisilr vr̄ fuisse vt nō debeat esse deterioris cōditionis ꝙ si esset simplr receptus a caplo.vt no.doc.in.c.constitutus.j.de rescript.

h ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Canonici.sed qd si qs se gerat pro canonico ⁊ recipiat fructus scientib⁹ ⁊ tolerātibus aliꝭ canonicis an ex hoc dicatᵗ auct⁹ numer⁹ canonicoꝝ.vid Car.i ꝯsi.cclx.dico ꝙ nobili pdicto.

a ¶ In glo.fi.vide de materia plene per doc. Moder.in.c. vt nostrum. de appel.z ibi per Philip.perusinum.

¶ Adde quando res dicatur effecta litigiosa. Ro.consi.clxx.

c Zacharias. ¶ Adde eundē Ro.sing.suo.dccxxiij.incip.p quē actum. Anto.Fran. ¶ Aduertendū φ res nō fit litigiosa p ptestationem vel per nūtiationem inualidam.l.ij.et ibi p bal.C.de litig.neqȝ dicit ex eo litigiosa quāuis possibile sit sup ea re moueri litem que tamen adhuc nō est mota:ita Bal. notabiliter in.l.ij.in fi. C.de distrac.pig. z aduerte qr in iudicijs mixtis res efficit litigiosa p litis contestationem: in iudicijs aūt realibus fit litigiosa p solā citationē:vt p bar. z doc.in.l.j.C.cōi diui.z qn res efficiatur litigiosa. vide p Cyn.in.l. j.C.de pe. here.z in.l.j.in.j.q.C. de codi.z in aut.litigiosa.C.de litig. z in.l.j.i.§.φφ.d aqua plu.ar.z vide glo.in.c. ecclesia sancte marie. vt lit. pen. z habetur in.c.cām φ el.ij.de testi. z i.c. j.de cōfir. vti.vel inuti.vbi per do. Abb.post glo.et ibi habetur φ si questio est tantū de possessiōe res nō dicit esse litigiosa:z in quib⁹ casibus res litigiosa possit alienari vltra glo.in d.c.eccl'ia sancte marie.vide Specu.in titu.de cessio.actio.in.§.j. vers.sic autem.

¶ Adde tñ φ nō phibetur alienatio necessaria ꝫ bar.in.l.iter quos i.§.si dñs.ff.d dā. infec.z habet p Alex.in.l.quāφ. in.§.iulianus.de aqua plu.arcen.z notatur in.l.si cōstāte.in.§.ff. vbi per eundem Alex.ff.solu.matri.z tene menti dictū Barto.in.l. abstinendi.al's Julianus.ff.de integ.resti.vbi dixit φ qñ commissum esset delictū pro quo bona veniunt confiscanda φ talia bona non dicuntur litigiosa interim pendente processu super crimine:z tene mēti dictū Bal.in auten.litigiosa.C.de litig.vbi dixit φ res non dicitur litigiosa coram delegato ante rescripti presentationem quamuis illud sit impetratum z obtentum.

b ¶ Si duo iudices. Adde Bal.in.c.pastoralis.§.de rescrip.z in.l.j.ff. de offi.cōsu.z Ro.in.l.j.ff.de acquiren.here.Ang.in.l.si is a quo.ff.de rei ven.z Pet.de anch.in cle.φdiu.de ap.sentit.Imo.in.l.cū pcurator.§.si dominus.in vlt.col.ff.de oper.no.nū.per Sali.in.l.qui dz crimine.in antepe.col.C.qui accu.nō pos.p Imol.in.c.ceterū.ad fi.[?] de rescrip.But.in.c.si duobus.§.de app.z in.c.j.de cau.pos.z propri.z de

habere oīa iura canonicalia z expectare pbendā tpe suo.Nā videmus in regularib⁹ qd ex sola receptione recipiunt ius capitulare z alia que sunt de iure collegij.Aut canonici recipiunt aliquē ꝭ adiecto vt sit supnumerari⁹:z sic pꝫ qd noluerūt frāgere numerū:sed quoddā ius extraordinariū dare z hoc casu pcedat glo.Quia sic recept⁹ nō habet ius integrū z ordinariū:ſꝫ est quoddā ius pparatoriū ad futurū ius integrū obtinendū.Et

32 p hoc pōt instrui:†quid dicendū cū doctores et ordinarij collegij recipiūt aliquē vltra numerū quale ius habeat i collegio:z an habeat vocē approbādi vel reprobandi doctorādū. Si vero ad mandatum pape fit receptio:an papa scribit vt cum plenitudine iuris canonicalis recipiatur:et serua opinionē do. Ant. que in hoc mihi placet. Aut simpliciter mādat aliquē recipi. z depēdet ab illa questione an frangatur numerus: et communiter tenetur φ nō:vt no.in.d.c.pro illorū de prebē.z hoc tenēdo dicerem istum nō habere integrū ius:z hoc casu pcedere opi.Do. de ro.nā in dubio nō videt papa derogare numero:ſꝫ potius creare quoddam ius extraordinariū z preparatorium ad integrum ius obtinendū.Secus dic in recepto autoritate legati. Quia legat⁹ nō pōt necessitare canonicos ad recipiendū aliquē contra statuta ecclesie z ipsi⁹ priuilegia:vt est gl.no. in.d.c.pro illorum. ¶ In glo.fin.[a] sed cōtra hoc z contra tex.op.hic eñ non agebant isti canonici actiōe reali:z sic nō debebat fieri reuocatio ex vitio litigiosi:qr tūc res dicitur litigiosa qñ vertitur euestio de dominio.de quo dicendum: vt habetur in aut.litigiosa.C.de litigio.z no.in.c.ecclesia.vt lit.pen. Nec debebat fieri reuocatio pter pendentiā litis:qr pendente lite potest successor sua possessiōe vti.vt.§.vt lite pen.p totū. Jō potuit capitulū conferre prebendas z alienare possessiōes cōes.p hoc facit qd dixi.in.c. ex literis. de iure patro. ¶ †Solu.duo sunt principales intellect⁹ ad h.c. Primus est qd hic reuocent oia gesta per alterā partium post questionem motam corā epo ferrarień.Nam hec questio primo fuit attētata corā illo epo:z ad contraria respōdit in effectu Inn.qd fit reuocatio propter perfidiā que notatur in istis canonicis antiquus: qui cū tenerentur puidere nouis trāstulerūt prebēdas seu possessiones in seipsas:si aūt translatio fuisset factā in alium non fuisset facta ista reuocatio. ¶ Et no.sing.hoc dictū:est enim nouū remediū reuocandi attentata lite pendente: vbi scilicet notatur perfidia in attentante: licet cessent alia iuris remedia. Secūdus intellectus est qd hic reuocentur attentata per partes coram epo ferrarień.post litē motā coram papa: z rō reuocationis est defectus potestatis episcopi.

33 ¶ †Nā ſm Inn.ex quo papa incepit cognoscere de aliqua causa videt illā ad se aduocare z de manu inferioris tollere. Ad hoc.c.vt nostrū.de appel.postmodū Inn.videtur ab hoc recedere: z dicit qd requirit qd papa expresse ad se reuocet causam.Nō enī sufficit φ iure ordinario incipiat de aliqua cā cognoscere. Hosti.dicit nō esse differentiā an papa cognoscat de causa vel ad se reuocet:qr cognoscēdo satis videt reuocare. d. c.vt nostrum.do.Ant.distinguit φ aut papa ex certa sciētia z pprio motu ad se reuocat causaꝫ: vel de ea cognoscit z alteri delegat:z videt causam eripere ab inferiore:ita qd non tenet processus inferioris:dūmodo iste inferior sit certificatus per quēcūqȝ.quasi secus sit si iudex inferior nō sit de hoc certificatus.alle.c.si duobus.de ap. Aut papa facit ista ad instātiā alterius partis: z tūc opus est qd ista pars excipiat corā inferiore iudice:alias tenet pcessus. Quia papa videt reuocare si z inquantū pars vult illa reuocatione vti:allegat bonū text.in.c.audita.de rest.spo. fatetur tñ qd curia nō recipit hoc dictū:ſꝫ facta reuocatiōe indistincte curia tenet quod pcessus corā inferiore sit nullus. Hec dicta mihi placēt preter primū.nā vbi superior reuocat motu proprio z ex certa scientia non requirit vt iudex inferior certificetur:vt in.c.j.de conces.preben.lib.vj. Fateor tñ quod si aliquid attentatur in preiudiciū ignorātis:pbabilis ignorātia habet illū excusare:z hoc voluit Inno.in.d.j.vbi vide de materia huius reuocationis. Et ad.c.si duobus. de app. dic quod potestas nō erat reuocata a superiore ab inferiore. Itē super processu contumacie punit:nō aūt super principali.z hoc nota:qr

34 quotidiana. ¶ †Quid aūt si duo iudices[b] nō habentes se vt superior z inferior.cognoscunt pariter de vna eadēqȝ causa:an teneat processus coram vtroqȝ factus. Inno.dicit quod sic.[c] nam ex quo habēt ambo iurisditionē in illa causa imputandū est parti non excipiēti. Si aūt proferunt contrarias snias. Compo.dicit φ non vꝫ secunda lata ꝯ primā nisi pēdente appellatiōe super prima est lata scda.nā tūc de scda posset excipi

35 coram iudice appellationis. ¶ †Not.plura ex istis dictis.z primo limitationē ad.l.vbi ceptū[d] ff.de iud.vt iudiciū debeat definiri vbi est acceptū:dic scꝫ si excipiat:ſꝫ si nō excipit vꝫ processus ab vtroqȝ.sic limita.c.ex tenore.d rescriptis.

36 ¶ †Secūdo no.qd snia contra sniam non valet etiam in diuersis instantijs:z corā diuersis iudicibus contra opinionē Bart.in.l.j.C.quando puocare non est necesse.Sed tu dic de hac materia vt plene no.in.c.inter monasterium.de re iud. ¶ Tertio nota quod de iure superuenienti post appellationem potest quis experiri ad effectum consequendi sententiam pro se:de quo vide qd plene legi.z nota in.c.abbate sane.de re iudic. li. vj.z pro hac conclusione habetur materia hui⁹. c.clara.[e] Abbas.

1 ☞ Statutū laicorū etiā peccatū mortale non nutriēs in nullo foro dꝫ seruari contra clericos.

2 Iudex secularis non dꝫ se intromittere inter psonas ecclesiasticas etiā in causis incidentibus. Clericus non pōt puniri de falso a iudice seculari:si coram eo falsum testimonium fecerit.

istis verbis Inno.meminit Ang.in.l.penul.ff.de peti.here.Bald.in.l. nulli.ad finem.C.de iudi.quod dictum Innocē.hic limitat pulchre: vt hic refert do.Feli.quem videas.

c zacharias. ¶ Innoc.dicit φ sic.dic tu φ licet valeat processus corā vtroqȝ:vt hic.si tñ ꝯrias snias pferūt nō valet secūda ꝯtra primā:vt dicit Cōpos.quē alij sequūtur.Et dum subdit hic Paul.φ snia lata ꝯ primā que trāsiuit in rem iudicatā non valet etiā i diuersa instantia z corā diuersis iudicib⁹. dic istud dictum debere itelligi d sententia que trāsiuit in rem iudicatā: vt per do. Ant.de Bu. hic char.fi.ver.no.ꝭ dictum Cōpost. z per eundē Anto.de but. consil. xxvij.icipi.visis. Et not.in.c.inter monasteriū hic per Abba. alle. gb⁹ adde Alex. cōsi.xxxij.incip. viso themate.co. ij.ver.circa scōm z ꝟ.vñ.p dicta.z in vlti. ꝟ. ad qd ostendendū. volumine primo.

d ¶ Limitationē ad.l.vbi ceptum. vide q dixi i no. meis in ver. iudicium.in no. inci. regula est. z do. Fel in.c.ex tenore.de rescri.post do.meū Barbe. z vide Bal.in.l. nulli.in fi.C.d iudi.z Jo.an.in addi.Spec.in titu. de cōpe.iud.ad. §.j.ver.sed pon.

e ¶ Materia huius.c.clara. Iste in quadam additiōe tangit vtrū mōiales possunt sine peccato mortali lucrū laborum suorum sibi appropriare:z d eo viuere. Adde Cardi. cōsi.suo. xvij. inci. autoritas Car. ad finē Joan.and.in.c.ij. super gl. ppriū. de statu monachorū.z in.c.cum ad monasteriū.super verbo deprehēsus.in ver.proprietatē.eo.titu.z ibi per istū in.ij.col.z in.c.edoceri.in j.col.j.de rescrip.z in consil.lxxxviij.incip.facti cōtingentia.in.v. col. Joā.and.in regula non est obligatorium.de reg.iur.in.vj.Cald.in tit. de regula.consi.ij.z col.j.z consi.iiij.de consue.

Anto.Franc. ¶ Circa hoc vtrū monialis possit sibi appropriare lucrū laborū suorū etiā vt de illo viuat:puto φ si monialis fecit pfessionē put facere tenet vel in manu abbatisse vel alterius supioris iuxta gl.i.c.si.xx.q.j.φ nō.qr nihil ppriū pōt habere:ſꝫ oia sunt apud monasteriū:vt i.c.cū ad monasteriū.de sta.mo.z i aut.igressi.z in aut.si qua mulier.C.de sac.san.ec.imo nec posset p libito suo ꝯstruere sibi cellaꝫ in monasterio iuxta gl. in ca.perniciosam.xviij.q.ij.imo vt ibi dicitur debet ꝯmuniter stare i dormitorio z refectorio.imo i monasterio.mo

Religiosorum

cilianū nō mēdicātiū nō debent recipi nisi tot moniales quot possent ex ꝓuentib⁹ monasterij viuere ꝛ non vltra etiā absq₃ penuria: vt in.c. periculoso.de statu reg.li.vj.ꝛ ideo dixit glo.in.c.si religiosus.de ele. lib.vj.ꝛ habet in.c.nolo.xij.q.ij.ꝙ monachus siue monialis post pro- fessionē nō habet dispositionē bonorū nec h₃ velle nec nolle. de quo etiā ꝑ Spe.in ti.

de sta.reg.in ver. xxxvij.est hū vez qō de licentia ab batis seu abbatis se vel etiā epi aut alteri⁹ supioris posset monach⁹ hr̄e licentiā stan- di extra claustrū religiōis i domo quasi sua ꝛ habe re vsū₃ rez suaꝝ vt ꝑ Inn.in.c.in- sinuāte.q cle. vel vouē.Monialis aūt ꝓfessa vt di- ctū ē nihil ꝓprij pōt habere nisi forsā aliꝗ monia les alemanie ꝗ vi dēt posse hr̄e ꝓ- priū ſ₃ ꝙ voluit glo.in.c.si.xij.qō. si.ꝛ de istis forsā posset itelligi:qō hic dr̄:tn̄ vt dixit ibi glo.taliū mo nialiū vita dāna- tur.de quo hr̄ in c.dilecta.d maio. ꝛ obe.ꝛ habet.in c.vidua.de regu. Sebasti. Sapia.

a ¶ No. primo iu- xta hūc tex.vidē da sunt ꝗ ponit late Are.in cōsi. xxv.viso thema- te.vbi ꝗrit an sta tutū laicoꝝ sit seruādū ēt in fo- ro ecclesiastico.ꝛ ꝯcludit ꝙ aut sta tutū loqr̄ in ꝑso- nā puta ꝙ null⁹ possit facere te- stamentum nisi certo mō: ꝛ tunc tale statutū non ligat clericū etiā i foro seculari si aūt loquar̄ in rē vt ibi per eū. vi- dēda etiā sunt ꝗ tradit Alexā. in consi.xx.ponde- ratis in.ij. volu. vbi ponit an per statutū laicoꝝ ligētur clerici in minoribus cōsti tuti.

¶ Contra opin. bar.opi.bar.cōi- ter dānar̄ ꝑ doc. ꝗs hic accumula te refert do.Fe- li.i v.viij.ꝗro.in xiiij.char. quem oio vide,vbi etiā saluat opi.Bart.

c ¶ Verbū religio- sus.Vide Joan. an.in rub.j.de re.

3 Religiosorum appellatiōe que persone veniāt.
Laici religiosi non possunt aliquo modo dispo- nere de rebus ecclesie.
4 Laici nō possunt statuere etiā in fauorē ecclesia rum quod intellige vt ibi dicitur.num.9.ꝛ.12.
5 Statuta laicorum respectu ecclesiarū solus pa- pa pōt cōfirmare ꝛ non alius prelatus.
Cause clericoꝝ nō pn̄t ꝯmitti laicis nisi a papa.
Excommunicatio potest aliꝗn̄ fieri laicis.
6 Papa nō pōt sponte subijcere iurisdictiōi ipe- ratoris:ꝛ non posset causas clericorū committe re laicis adeo vt iudicio suo iudicent clericos.
Papa potest delegare causas laicis.
7 Bona patrimonialia clericorū nō gaudent illis priuilegijs quib⁹ gaudēt bona ecclesiastica:fal- li tamen in casibus a iure expressis.21.
8 Snīa lata cōtra non cōfessum an ꝛ qn̄ valeat.
Sententia sine citatione ꝛ quibusdam alijs de quibus hic non valet.
Monitio iudicis sedētis ꝑ tribunali habet vim trine admonitionis.
Citari nō debet pars qn̄ est presens in iudicio.
Citatio requiritur in notorijs.
9 Lex principis preiudicialis ecclesijs nō extēdir̄ ad ecclesias nisi expresse approbetur per papā.
10 Lex ciuilis specifice disponēs super ecclesijs:an sit seruanda in foro canonico:si non reperitur ca- non contradicens.
11 Lex ciuilis que non potest seruari sine peccato in nullo foro est seruanda.
13 Clericus heres institutus si non facit inuētariū tenetur vltra vires hereditarias:ſ₃ ecclesia nō.
Lex ciuilis si generaliter loquitur nec canoni cō tradicit an sit a clericis seruanda.
14 Lex ciuilis rationabilis ꝛ deuiās a canone est seruanda in foro suo:sed si sumus in terris subie ctis ecclesie etiam temporaliter seruatur canō.
15 Lex ciuilis nullo mō pōt disponere contra liber tatem matrimonij imponendo penam.
Mulier transiens ad vota secūda post paucos dies a morte primi mariti:an puniatur propter sanguinis commixtionem.
16 Dotis qō est vtriusq₃ fori:ꝛ est locus ꝑuentiōi.
17 Quando lex ciuilis vnum presumit:ꝛ lex cano- nica aliud:cui est standum.
18 Statutum presumens contractū esse vsurariū ex certis coniecturis non valet.
19 In preparatorijs iudicij obseruatur consuetu- do vel statutum fori vbi causa ventilatur.
20 Usuraria causa si vertitur in foro seculari tra- ctabitur seruato ordine iudiciario: licet in foro canonico tractaretur simpliciter.
21 Laici nō possunt statuere super bonis patrimo- nialibus clericorum.
22 Cleric⁹ nullo casu pōt ꝯueniri corā iudice sclari.
Clericus potest trahere laicum in forum suum.
23 Feudum si habetur per clericum a laico:tunc cle ricus recognoscit laicum in superiorem.
25 Statutum laicorum comprehendit clericos in fauorabilibus:secus in preiudicialibus.
Statutū quod stātibus masculis femina nō suc- cedat an ꝛ quando excludat monialem.
Statutū dicēs quod primogenit⁹ succedat pa- tri.an excludat secūdo genitum qui est clericus.
Statutū ꝙ stātibus masculis femine non succe- dant comprehendit clericos masculos.
26 Statutū laicorū iducēs merū fauorē clicis v₃.

Ecclesia scte Ma

rie famosum.ꝛ tractabo hic materiā vltra alios:an ꝛ qn̄ statutū laicoꝝ seu lex principis extēdar̄ ad eccl'ias vel eccl'iasticas personas:ꝛ cōiter summatur sic.cause ecclesiaꝝ ꝑ cōstitutionē laicorū diffiniri non debent. Ego

ꝛ ibi ꝑ But.ꝛ per istū in.c.dilecta.in.j.col.de ma.ꝛ obe.ꝛ.c.cām.lo.j.in ij.col.de iud.Car.cōsi.xxxix.inci.in aliquib⁹ locis.ꝛ istū consi.ccv. in- cip.in xp̄i ꝛc.pro euidētia.Ge.in.c.vt offi.§.verū.de here.in.vj. Pet. de anch.in.d.rub.ꝛ ꝑ istū in.c.ex multa.de voto.gl.ꝛ Do.in.c.religio- sus.de testa.li.vj.gl.j.ꝛ ibi doc.in cle.religiosus.de ꝓcu.ꝛ gl.ꝛ doct.in cle.j.de deci.

gn̄alius quo ad intellectū summo sic.Statutū gn̄ale laicorū ad ecclesias vel ecclesiasticas ꝑso nas vel earū bona in earū preiudiciū non exten- ditur:nec speciale etiā si earū commodū ꝛ fauo rem concernat.Diuidir̄ principalr̄ in duas par tes.In prima ponitur duplex diffinitiōis mo- tiuū.In secūda diffinitio:ibi qō a senatore. Et scias ꝙ hoc.c.ꝛ.c.ecclesia sancte marie.j.ꝛ.ij. vt lit.pen.ponūt idē factū.ꝛ vide gl.ibidē que nar- rat seriē totius negotij.Sed quantū pertinet ad intellectū huius litere:pone sic casum literale₃. Ecclesia sancte marie mouit qōnē contra Joan. de atexa super quibusdam possessionibus corā iudice seculari.pendente lite iste Joannes cōuē- tus trāstulit possessiones petitas in quoddam monasteriū.senator romanus corā quo verteba tur questio vigore cuiusdā statuti laicorū dicen tis ꝙ si re⁹ trāsferat possessionē litigiosam in aliū deberet possessio ab eo tolli ꝛ dari petenti: spoliauit monasteriū illis possessionib⁹ ꝛ tradi dit eccl'ie sancte marie monasterio non cōuicto nec vocato vel confesso:demū monasteriū egit corā papa petēdo se restitui ad illas possessio- nes quas senator vigore illi⁹ statuti sibi abstule rat.papa vero motus rōnib⁹ de quib⁹ in lr̄a:qō factū fuit ꝑ senatorē in ꝑiudiciū eccl'ie reuoca- 1 uit ꝛ possessiōes illas mōasterio r̄stituit.†¶ No. a primo[a] ꝑm casus positione₃ precedentem. text. b apertum ꝯ opi.Bar.[b] in.l.cūctos populos. C.de sum.tri.vbi dicit ꝙ statutū laicorū gn̄ale. pctm̄ nō nutriēs:sed rōnē cōtinēs d₃ seruari i foro tā ꝯ laicos ꝗ̄ cōtra clericos dūmodo specifice nō disponat de ecclesijs vel eccl'iasticis ꝑsonis: nec sit cōtra libertatē ecclesiasticā.hoc dictū repro- batur hic.Nā hoc statutū de quo ꝓdixi erat ge- nerale.nec nutriebat peccatū:ſ₃ veniebat ad ob- uiandū fraudib⁹:nec erat ꝯtra libertatē ecclesia sticā cū ecclesia puniat incidētes in vitiū litigio si:vt no.in.c.ecclesia.vt lit.pen. ꝛ tamen hoc sta- tutū nō valuit respectu ecclesiarū. quinimo nec in foro seculari debuit seruari in ꝑiudiciū eccle- sie:hoc no.qꝛ non solet ad hoc induci iste text. ¶ Et ex hoc ꝛ ex tex.no.ꝙ cā ecclesiarū ēt qua tenus versatur ꝛ agitar̄ in foro seculari non d₃ decidi nec diffiniri ſm ius ciuile ꝛ statutum lai- corū:sic etiā videt̄ tex.hic ꝓ dictis doct.ꝛ in.c.j. 2 ꝯ.eo.¶ †Tertio habet̄ hic ar.opti.qō iudex se cularis nō exercet officiū suū ꝯ ecclesiasticas ꝑ- sonas etiā in causis incidētib⁹ corā eo. Nā istud negotiū monasterij incidenter ortū fuit in causa mota corā seculari:ꝛ tn̄ non potuit iudex secu- laris in ista incidentia iurisdictionē suā exerce- re contra monasterium:ꝛ hoc facit contra glo.j. in.l.nullū.C.de testibus.que voluit quod si cleri- cus testificando deliquerit coram seculari pōt puniri etiam per ipsum iudicē secularē ratione incidētie:de quo vide quod dixi lati⁹ in.c. verū. 3 de foro competēti.¶ †Not.quarto quod laico- rum quidā sunt religiosi quidā nō.ꝛ scias quod c verbum religiosus[c] potest capi largissime ꝛ cō- prehendit omnē christianū vnde dicir̄ christia- na religio:vt in.c.ꝑ humani.de homic.in sexto. quandoq₃ dicitur large ꝛ comprehendit omnē christianū honeste viuentē.nam in eo quod im- pendit deo debitā religionē potest dici religio- sus:ꝛ isto modo potest intelligi iste tex.hic. quā doq₃ capitur stricte:ꝛ tūc dicūtur religiosi qui promittūt tria substantialia regule.vt no. in ru- brica de regula.ꝛ dicuntur religiosi quasi deo re ligati per professionē:ꝛ hoc modo laici cōuersi possunt dici religiosi.in. c.non dubiū.de sentent. excommunicationis:ꝛ hoc modo potest etiā in telligi iste textus quia laici etiā cōuersi non pos sunt tractare spiritualia:ideo non possunt inter-

¶ Addō tu Cal. in.vj.i tit.de reg. ꝛ de sta.mo. Anto.Francisc. ¶ Qui dicātur religiosi ꝛ an cle rici seculares ve niāt appellatio- ne religiosoꝝ. vide glo. ꝗ dicit ꝙ nō in cle.i ple- risq₃.de elec.ꝛ in cle.ij.de sup.neg. prela.ꝛ in clem̄.j. de censi.ꝛ in cle. cupiētes.de pe.ꝛ in cle.j. de sentē. excō.ꝛ quid sit re ligio.vide gloss. Joā.an.in.c.j.de reg.lib.j.ꝛ arch. in.c. presens cle- ric⁹.xx.q.j.ꝛ per beatum Thom. scda scdē.q.lxxx- v.arti.ij.dicas ta men qō religiosi dicunr̄ nō solum monachi: sed ēt clerici ꝛ laici qui sūt christiani lar go modo: vt per gl.in.c.ex inuita. de vo.ꝛ habetur i.c. placuit. xviij. q.ij.ꝛ in.c.fina.de reb.eccl.non alie. ꝛ in.c.nos quidē. de testa.dixit ta- men beat⁹ Tho. in loco prealleg. ar.j.qō r̄ligio im portat statū per fectiōis ꝛ quod illa que est circa vitam cōtempla tiuam:est perfe- ctior ꝗ̄ illa ꝗ or dinatur ad acti- uam:de quo per eundem etiā eo loco in ea.sum.q. clxxxvij. ꝛ idē di cit in.q.lxxxj. ar- ti.vj.in ea. parte qō religio est ꝑfe renda cūctis vir tutibus morali- bus:ꝛ deniq₃ qd sit religio. vide per eundem bea. Tho. in.ij. dist. xxxij. ꝛ distinct. xxxiij.ꝛ.xxxv.

a ¶ Una cum clericis. Adde tu per Fede.cõsil.ccxiij.⁊ latius Ro.singu.suis.folio decimo.

zacharias. ¶ Dic tu qđ est sing.in nu.cõsi.dclxv.quod incipit: fuit a me quesitum.quod sing.refert ⁊ sequitur Feli.in.c.nõ dubiũ.colũ.ij. circa fi.de sen.excõ.⁊ Fed.cõsi.xlvij. Aduerte tñ qđ lʒ nõ habeant vocẽ in electiõe p̃lati tales ɔuersi vt a supra dictum est ꝑ text.in.c.ex eo. vbi est casus singul. pro hoc ſm Lud.ro.sin. p̃all. de elec. Ex cõsuetudine tñ prescripta possent habe b re vocẽ in electio 4 ne p̃lati.vt ꝑ eundem ro.vbi.s. q alleg. sing. dictũ Inn.in.c.ij.de testi.lib.vj.ꝑ q̃ ego tibi allego bonã 5 gl.i alle.c.ex eo.⁊ gl.fi.đ electi.quã Imo.i.c.cũ.M. ferrariensis.s.ꝑxi.dicit esse mẽti. cõmẽdãdã ⁊ fel.c ibidem.colũ.x.in d prin.per Pa.ali e quid in.c.ij. pro- pe finem.de con- f suetu.⁊ adde do- g mi.in prealleg.c. ex eo.in fi.de elec.li.vj.⁊ ꝑ hoc allego dictũ Host.in.c.ea q̃.de statu regu.qui dixit ꝙ de cõsuetudine priuilegio vel pacto apposito cleric⁹ secularis in capl'o regulari vocẽ habere põt: sec⁹ ex postfacto ꝑ p̃all. gl.fi.quã Imo.in cle.vt hi qui.de eta.⁊ qua.multũ ad hoc cõmendat.

esse electioni prelati vna cum clericis:[a] vt in.c.ex eo.§.j.de electio.lib.vj. Sensus est vt laici quantũcũq; religiosi siue large siue stricte nõ possunt disponere de reb⁹ ecclesiasticis ꝓpria autoritate ⁊ cũ ista litera loquat̃ generaliter idẽ dic respectu imperatoris vel regis.ad hoc.xcvj.distin. c.j.⁊.c.si imperator.⁊.c.cũ ad verũ. vbi text. nota. vult ꝙ etiam imperator non potest interesse cõcilio generali clericorũ.[b] quod tamẽ plenius examino in quadam disputatione. ¶ † No.quinto ꝙ laici nõ possunt statuere etiam in fauorẽ ecclesiarum ⁊ clericorũ: quod intellige qñ statutũ esset autorizatiuum.vt q² de rebus ecclesiasticis disponit precipiendo vel vetãdo: seu prohibẽdo: secus puto si esset mere priuilegiatiuum.vt.j.latius subijciam. ¶ † No.casum vnũ reseruatũ pape scilicet approbare statuta laicorum respectu ecclesiarũ ⁊ ecclesiasticarũ personarũ. Nõ ergo potest prelatus citra papam approbare statuta laicorũ circa clericos: ratio est. Quia nullus prelatus debet committere laicis negotia ecclesiastica[c] vt ipsorũ discretione agãtur.vt in cap.ij.de iud. Sed papa hoc potest:[d] vnde dat qñq; laico ptãtem excommunicandi:[e] vt est gloss.not.xxxij. dist.§.verũ. Item cõmittit laico cãm criminalẽ clerici[f]: ij.q.v.mẽnã.⁊ cõfirmãdo talia statuta facit ea sua[g] q² oĩa nostra facimus ⁊c.l.j. circa me- 7 k

b ¶ Generali clericorum. Adde vt per Calde.consi.viij.

c ¶ Ecclesiastica. Adde vt per Ro.consi.cclxvj.

d ¶ Sed papa hoc põt. Adde tex.in.c.offi.xxxij.di.⁊ text.in.d.c.mẽnã. ad idẽ tex.in.c.verum.de fo.compe.in.c.solite.de ma.⁊ obedien. in ca. Romana.§.debet.de appel.in.vj.⁊ vbiq; per docto.

e zacharias. ¶ Potestatẽ excõicandi: põt ergo papa per suũ priuilegiũ laico cõcedere iura spũalia.s. vt possit excõicare: bñficia cõferre possidere decimas: vt est glo.no.in.c.adrianus.lxiij.di.⁊ glo.in.c. imperium.x.dist.⁊.xxv.di.in sum.d.Abb.in.c.causam.col.j.de rescri. Jo. an.in addi.Specu.in tit.de lega.§.nunc tractenus.ver. sed nunquid. do.Inno.in.c.quod sicut.de elec. Anto.de but.in.c.nobis. de iure patro. Pet.de ancha.in cle.per literas.de prebẽ.⁊ Feli.in alle.cap.cãm. col.ij.ver.dũ dicit Abb.priuilegiũ.de rescri. Fel.in.c.ij.de ma ⁊ obe. Anto.Francisc. ¶ Ad hoc an papa possit ɔferre laico facultatẽ excõicãdi ⁊ alia spũalia excercẽdi.vide gl.pulchrã in.c.ad nostrã.in ver. ecclesie.de here.⁊ in.c.lector.xxxiij.distin.in versicu.subdiacon⁹.⁊ no. Host.⁊ doc.in.c.magna.de vo.que glo.tenent ꝙ omnia licet pape cõcedere ⁊ etiã facere preterq̃ id quod peccatũ: ⁊ hoc adhuc ibi limitat Jo.an.esse verũ qñ peccatũ insurgeret ex contrauentione legis diuine tñ: secus si ex cõtrauentione.l.positiue.de quo etiã per Innoc. et doc.in.c.qđ super his.de vo.⁊ in.c.licet ex suscepto.de foro cõpe.⁊ adde quod papa põt cõmittere ⁊ mandare simplici sacerdoti ea q̃ sunt ordinis ep̃alis: vt per glo.⁊ doc.in.c.quanto.e.de consuetu. de quo tñ inter theologos est discrepantia: vt per beatum Tho. in. iiij. di. vij. qõ.iij.articu.primo.dicit tamen Inn.in.c.aqua.de cõse.eccle. vel alta. qđ vidit pluries papam mandare simplici sacerdoti recõciliationeʒ ecclesie que est ordinis ep̃alis: vt in.d.c.aqua.⁊ vide bonam glos.in. c. peruenit.xcv.distin.⁊ in.c.omni tẽpore.de consecra.distin.iiij.⁊ est alia glo.in.c.manus quoq;.de cõse.distin.v.⁊ habetur per Specu.in titul. de lega.in.§.nunc ostẽdẽdum.in versi.lxj.⁊ vide per bea. Tho.in. iiij. distin.xix.q.ix. Adde tamen qđ licet papa oĩa possit tamẽ dʒ premittere clauem discretiõis aut clauem potestatis: vt est glo.in.c.ad apostolice.de re iudi.lib.vj.⁊ habetur per Inn.in.c.quãdo.de iureiurã. est enim papa summus inter omnes ⁊ supra omnes. c.decreto.ij.q. vj. et ca.qui se scit.⁊ in.c.nõ turbatur.xxiij.q.j.⁊ in.c.est ⁊ aliud. ⁊ habetur in.c.quãuis.xxj.di.⁊ Luce.vj.c.⁊ matthei.xvij.⁊ habetur in.c.inter corporalia.de translat. episcopo.⁊ an spũalia etiam possint cõmitti secularibus per papam: habetur per Moder.in.c.decernimus. de iud. ꝙ tñ facere nõ solet sine adiunctione alicuius clerici. ¶ Et an possit prorogare in se iurisditionẽ iudicis secularis: vide gl.in.c.nos si.ij.q. vij.⁊ gl.in.c.nemo.ix.q.iij.⁊ gl.ver.seruus. in salutatiõe sexti.⁊ glo. in c.in synodo.lxiij.dist.per Host.in.c.cum ex iniuncto.de hereti.

f ¶ Clerici. Adde quod per Abb.cõsi.xxv.an papa clerico possit cõmittere causam capitalem: vide Are.cõsi.lviij.

g ¶ Cõfirmãdo talia statuta facit ea sua. Adde Bal.i.l.ex placito.C.đ re.ꝑmu.⁊ Imo.i.l.ex fctõ.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ doc.in.l.oĩm.C. de testa. ¶ Adde tu Roma.consi.ccxvj.

dium.C.de vet.iur.enucle.⁊.c.si apostolice.de p̃ben.li.vj. ¶ † Ex his infert̃ ad questionem nunquid papa possit se subijcere iurisditiõi imperatoris[h] vel alterius laici: ⁊ videtur primo qđ sic ꝑ tex.q quotidie allegat̃.ij.q.vij. nos si incõpetẽter.⁊ ꝑ.l.est receptũ.ff.de iur.om.iud. vbi habet̃ ꝙ maior iudex põt se subijcere iudicio inferioris. Contrariũ decidit hic no.Jo.an. q² tẽderet in preiudicium summi apostolat⁹: ⁊ ignominia irrogaretur deo si vicarius eius posset iudicari per secularẽ: vñ papa nõ põt renũtiare illi priuilegio ⁊ honori cũ principaliter nõ cõcernat honorem: seu vtilitatẽ suã: sed dei ⁊ ecclesie: et ad cap.nos si incõpetenter.dicẽdum est qđ ibi iudicium sumitur pro discretione: ⁊ ex nimia humilitate papa subijcit se iudicio imperatoris: quinimo pl⁹ puto papã nõ posse facere: vt laici iudicio suo[i] iudicẽt clericos. ⁊ sic subijcere clericos iudicib⁹ laicis. Quia hoc priuilegiũ fori habẽt clerici a deo: vt no.Inn.in.c.ij.de maio.⁊ obe. vide bonam glo.in.d.c.si imperator.xcvj.distinc. et gl.in.c.q̃q̃.de censi.in.vj. scilicet ꝙ papa nõ potest tollere ea que sunt de iure diuino.xxv.q. prima sunt quidã. fateor tamẽ quod potest eos facere suos delegatos: vt no.in.c.mẽnã.⁊ in dicto ca. ¶ † In glo.ij.in fine.no.bene glo. quod bona patrimonialia[k] clericorũ gaudent eodem priui-

6 b i 7 k

h ¶ Jurisditioni imperatoris adde istũ in.c.significasti.in. vij. col. de fo.cõpet. post Jo.an. ibi: et ibi Car.in.ij.opp.et ꝑ istũ i.c.at si clerici.in ꝑn.in.xiij. col.de iud.⁊ in.c. pe.⁊ gl.in pe.col. de offi.deleg. gl. in.c.in synodo.in ver. apostolicaʒ. lxiij.di.⁊ glo.j.in c.nemo.ix.qõ. ij. do.in.c.nos si incompetẽter.ij.q. vij. Archid.in.c. si qs super his.ij. q.vij. Tho.i. iiij. sen.dist.xix.qõ. j. artic.primo. vbi ꝓbat ꝙ papa nõ põt dare alicui potestateʒ quod eum excommunicet. sequit̃ Cardi.Sancti Sixti in tracta.de potestate pape.xxv.

Adde late Roma.consil.vltimo.

i ¶ Ut laici iudicio suo. Adde Car.in repe.c.perpendimus.in princi. de senten.excõ.⁊ istũ in.c.ij.de maio.⁊ obe.⁊ in.c.literas.in.v.col. de resti.spo.⁊ in.c.proposuit.in.iiij.col.de conces.preben.⁊ plene per Feli. hic.in.iiij.col.in ver.addatis.d.Card.

¶ Adde quod Ro.sing.suis.fo.xij.dicit qđ do.Card.zaba.ita obtinuit coram papa: ⁊ vide Alex.cõsi.viij.vbi ponit an imperator possit punire clericũ volente episcopo suo vel papa delegante.

zacharias. ¶ Adde dũ allegat Ro.suis sing. Dic qđ est sing. nu. cccxvj.inci.sed an põt papa alleg.gl.sing.in.c. si imperator. xcvj. dis. quã idẽ alleg.in.l.si vero.§.de viro.in.vij.fallen.ff.solu.matri. ⁊ Old. cõsi.lxxxiij.col.pe. Et dũ alle. Alexã.cõsil.viij.dic qđ est vol.j. qđ inci. videretur super primo dubio.col.j.ver.potest etiam imperator: vbi sentire videtur contrarium quod hic dicitur.

k ¶ Bona patrimonialia. vide hic plene per Bar.⁊ Feli.in glo.ij.in fi. ⁊ istũ in.c.si diligenti.de prescrip.⁊ in.c.cum sit generale.in.ij.colũ. de foro compe.⁊ in.c.fi.de vita ⁊ hone.cler.⁊ in ca.constituta.de in integ. rest.⁊ in.c.si clericus.in.ij.nota.j.de fo.compe.in.c.ex literis. de pign. glo.in.c.possessores.xvj.q.iiij.glo.ij.in cle.j.de restitu.in integ. Specu. eo.tit.§.qualiter.ver.sed nunquid.gl.in.c.si tributum.in ver.potestatẽ. xj.q.j.glo.j.in.c.si quis laicus.xvj.q.j.⁊ glo.in.c.similiter.eadẽ causa ⁊ qõne.istum in.c.j.de consuetu.⁊ in.c.venerabilis.in.vj.co.in.v.lectu. de iudi. Imo.in repe.c.fi.in pe.col.de prescript.⁊ in alijs locis alle. hic ꝑ Moder. Cõis conclusio est ꝙ clericus non gaudet priuilegio in bonis patrimonialibus nisi in casibus a iure expressis.

Ant.Fran. ¶ Circa hoc an bona clericorũ gaudeãt eo priuilegio q̃ gaudẽt bona eccl'iaꝝ.no.gl.in.c.ex lr̃is.de pig.⁊ in.c.sil'r.xvj.q.j. ⁊ hr̃ ꝑ gl.in cle.j.in ꝟ.in reb⁹ ꝓprijs.de vi.⁊ ho.cle.⁊ ꝑ gl.in.c.fi.e.tit.⁊ not. doc.in.c.si diligẽti.de p̃scri.⁊ no.in.c.j.de cõsue.⁊ no.d.in.c.pe. de cẽsi. li.vj.⁊ in.c.j.de immu.eccle.⁊ vr̃.qđ clerici ꝑ bonis etiã p̃rimonialib⁹ nõ debeãt collectari: q² bona p̃rimonialia clericorũ sunt obligata tacite ꝑ mala administratione clerici facta in bonis eccl'ie ſm gl.in.d.c. sil'r.⁊.d.c.ex lr̃is.de pig.⁊ in.d.cle.j.de vi.⁊ ho.cle.qđ nõ teneantur soluere clericis ꝑ bonis p̃rimonialib⁹ tenuit Pau.de lea.in cle.j.de censi.⁊ gui.de mõte laud.in.d.cle.j.de vi.⁊ ho.cle.⁊ vide not.in.c.nõ min⁹. ⁊ in.c.aduersus.de imu.eccle.⁊ vide Bar.in suo ɔsilio qđ icipit si qua possessiõe estimata: vbi ponit an succedẽs in bonis alicui⁹ si sint clerici teneat̃ soluere collectas impositas possessionib⁹ q̃ erãt suorũ p̃decessorũ seculariũ ⁊ laicorũ. dicit tñ bar. quẽ etiã sequit̃ Ang.in.l. nullus.C.de cur.pub.⁊ angari.⁊ pangari.li.xij. ꝙ clerici tenẽt ɔtribuere qñ pecunie dant̃ stipẽdiarijs: ne destruat̃ comitat⁹: ⁊ h̃ iđ est q² tũc vident̃ dare ꝑ sustẽtatiõe pauperũ cui magis debẽt intẽdere q̃ ad fabricã ⁊ ornamẽtũ ecclesie: vt in.c.gloria epi.⁊ in.c.aurũ habet eccl'ia. xij.qõ.ij. pro quo facit: q² clericus tenet̃ omni indigẽti auxiliũ p̃stare. vt in.c.nulli dubiũ.⁊ in.c.deus ergo.iij.q.j.⁊ ad hoc vide etiã q̃ voluit

legio cum

Bart.in.l.penes.C.de agri.⁊ censi.li.xj.⁊ in.l.fin.C.de cursu pu.lib.xij.
⁊ qualiter collecte possint imponi possessionib⁹ clericorū. vide Bar.
in.l.rescripto.in.§.sciendum.ff.de mune.⁊ hono.

a ¶ Sebast.Sapia.¶ Bonis ecclesie.Uide do.Abb.in.c.j.in notabili-
bus de cle.peregri.vbi tenet ꝙ clerici gaudent in patrimonialibus il

ꝑuilegio quo
in reb⁹ ecclesie vi
de eundē in.c.si.d
vit.⁊ hone.cleri.
Jas.in autentica
quas actiōes.C.
de sacrosan.eccl.
b ¶ In glo.fin.ibi
snia nulla. Addō
hic plene barb.⁊
Feli.longe dispu
tantes vtrū snia
lata nō visis act3
vel sine cause co-
gnitiōe sit ipo iu
re nulla an voir
ritāda: vbi p ⁊ 3
argumentant cū
remissionib⁹ hic
p eos datis con-
clusio cōis est qd
snia lata sine cāe
cognitiōe sit ipo
iure nulla: tñ ha-
beas hos text. p
vna parte text.c.
cū bertoldus.de
re iudi.ante fin.⁊
ibi Inn.et tex.in
c.cum ad sedē de
restit.spo.in ver.
nos prioris.tex.
in.c.cū ex literis.
vltra mediū.de
resti.spol.tex.hic 8
in ver.irritū. tex. b
in.l. argentarius
§.cum autē.ff.de
eden.tex.in.l.nec
causas.C.de ap.
per locū a specia
li.ex quibus pro
bat ꝙ nō sit nul-
la pro alia parte
magis cōi.videt
tex.i.c.primates.
ij.qō.j.tex.in cle.
pastoralis.ad fi.
de re iudicata.v.
iudicātis preci-
pitatio:iūcto v-
bo: dici ne ergo

a legio cum bonis ecclesie.ᵃ Hoc tamen dictum nō
colligitur ex tex.qꝛ solum hic equiparantur quo
ad exclusionē iurisdictiōis secularis ecclesie ⁊ ec
clesiastice ꝑsone:de rebus autē hic nihil dicitur.
Ideo forte glo.dicit hic fore arg.qō sicut perso-
nec ecclesie equiparantur:ita bona accessoria ad
personā sunt eqparanda bonis ecclesie.De hoc
habes alias tres glos.in.c.ex literis.de pig.in ca-
pitulo finali.de vita ⁊ honestate clericorū. ⁊ in.c.
similiter.xvj.questio.prima.Sed vide gl.in cōtra
rium.xvj.q.iiij.possessiones.que sing. dicit quod
bona patrimonialia clericorum prescribūtur si-
cut bona laicorum non sic bona ecclesie:ita quod
prescriptio quadragenaria non extēditur ad bo
na patrimonialia clericorum.Ad idē facit quod
not.glo.⁊ Archid.in dicto capi. ꝙꝙ vbi dicunt
qō non est vniuersaliter verū quod bona clerico
rum gaudeāt eodem priuilegio cum bonis eccle
siarum. Hinc dicit notabili.Specu.in ti.de in in-
tegrum restitutione.§.qualiter.ver.s3 nūquid.qō
clericus in bonis patrimonialibus nō petit resti-
tutionē in integrum pretextu lesionis sicut in bo
nis ecclesiarum.de hoc est bona gl.in clemen. vni
ca de in integrū restitu.. Hinc dominus Ant.in
c.si diligenti de prescrip.tenet ꝙ solū in casibus
in iure expressis bona clericorum gaudēt eodem
priuilegio cum bonis ecclesiarum:⁊ satis fuit de
mente Specu.qui in tit.de cleri.cōiu.ponit istos
casus speciales.⁊ Arch.in.d.c.ꝙꝙ. ⁊ hanc ꝯclu
sionem semper tenui. Nec ob.c. similiter. prealle.
procedit enim quo ad protectionē: quia ecclesia
debet defendere bona clericorū: nec placet ratio
glo.in.c.ex literis.quia non est vniuersalis: ⁊ dic
quod ibi dixi.¶ † In gloss.fin.ibi sententia.ᵇ not.
bene glos.ꝙ sententia lata contra non confessum
vel non cōuictum est nulla:⁊ facit text.in.c.nos in
quemꝙ alleg.in glo.Sed cōtra hoc facit nā sen-
tentia lata cōtra ius litigatoris etiā contra non
conuictū vel non confessum tenet ⁊ facit ius in-
ter partes ⁊ imputandū est non appellanti:vt in
c.cū inter.de senten.⁊ re iudicata.⁊.l.res iudica-
ta.ff.de regul.iuris.⁊ in.l.ingenuū.ff.de statu ho
minū.Ideo intellige glo.vt saluetur ꝙ tunc sen
tētia est nulla quando etiam est lata sine medijs:
⁊ sine cognitiōe cause lata est sentētia:vt in.l.pro
latā.C.de sentent.Et circa hoc dic latius ꝙ aut
sentētia lata est sine citatiōe:⁊ est ipso iure nul-
la: vt in.l.j.§.itē cū ex edicto.ff.q̄ sentē.sine app.
rescin.Nam citatio est fundamentū ordinis iudi
ciarij:vt dicit gl.pe.⁊ est tex.institu.de pe. teme.

meruit snia:⁊ ibi Imo.in.iij.col.tex.in.l.ex stipulatiōe.ad fi.C.de sent.
⁊ interlo.oīm iud.tex.in.c.ad audientiā.j.de ap.ibi sine cāe cognitiōe.
⁊ ibi denūties nō tenere:tex.in aut.qūo opor.epōs.in ver.pro nihilo.
⁊ ibi Ang.in primo no.Bar.in.l.prolatā.in fi.C.de sent.per illū tex. ⁊
in.l.multū.ff.de cōdi.⁊ demō.Pet.de anc.cōsi.xxix.inci.visis diligen-
ter.Bal.in.l.captatorias.in.iiij.col.ver.tertio q̄ro.C.de testa. milita.
¶ Adde Pau.de ca.consi.cxcviij.in primo impressis.Pe.de anch.
cōsi.clxxxviij.⁊.ccxij.⁊ dicit Oldr.cōsi.cvj.ꝙ sententia lata absq3 cāe
cognitiōe nō habet nomē sententie.Et qñ sententia est lata absq3 cita
tiōe ⁊ denegata copia instrumētorum productorum:vide Anch.cō-
si.cclx.⁊ vide Cal.cōsil.xxvij.de re iudi. Et nota in hac materia ꝙ li-
cet sentētia lata sine citatione nō valeat:tñ vbi prefertur sentētia per
superiorem in retractatiōe statutorum factorum cōtra libertatē ec-
clesiasticā illa potest ferri absq3 citatiōe fiēda de seculari qui statutū
fecit.ita Arch.in.c.lothari⁹.ij.q.j.refert Bar.in.l.presbyter.C.de epi
sco.⁊ cle.sequitur Ro.sing.suis.fo.xviij.
zacharias.¶ Dic quod est sing.in nu.cccccclxxj.qō inci.seculares fa
ciunt statuta.vbi alleg.dictū sing. Archi.in.c.lotharius.s. prori. all.
Ad idem vide Lanfran.de oria.in repe.c.qm̄ contra falsam.in ver. ci
tationes,nu.xij.⁊ ibi in addi.ad eum.de proba.
Sebasti. Sapia.¶ Fallit etiā in materia in qua princeps pōt preiu
dicare alicui inuito.abba.in cap.inter quatuor.in.j.colum.j.de maio.⁊
obed. Ro.in consi.ccclxxix.in.xj.colum.abb.in.c.cum olim.de re iudi.

Felin.late ibi.fallit etiam vt per Roma.in cōsi.cccclxxxiij.dubitatur
j.ad fi.vc3 quando est certum absenti defensionem nō competere. Et
ad materiam vide per do.Andr.siculum in rub.C.qui admi.col.xliiij.
cum seq.⁊ latissime per.d.Jas.in.l.nec quicꝙ.§.vbi decretū.ff. de off.
proconsul.⁊ lega.

lit.§. si.facit.iij.q.ix.caueāt.⁊.c.ola.⁊ in cle. pasto
c ralis.de re iud.vbi ho.text. Quod tamen fallitᶜ
d scōm quosdā in notorijsᵈ de quo plene remitto
ad.c.vestra.de cohabi.cler.⁊ mul.⁊.c.cū olim.de
sen.⁊ re iud.in fin.Et hoc intellige nisi pars sit
ꝑsens in iudicio:tūc nō requirit citatio qꝛ ad h
sit citatio vt pars sit ꝑsens:vt no.Jo.an.in.c. si. e
de elec.li.vj.⁊ Bar.in.d.l.prolatā.Quinimo ad-
monitio iudicis sedētis pro tribunali h3 vim tri
ne monitionis:vt est glo.not.in.c.cōsuluit.de of-
fic.deleg.⁊ videtur tex.ꝭm cōem intellectum. C.
qūo ⁊ qñ iud.l.ij.Si vero citatio fuerit facta:sed
iudex ꝓcessit nō data copia parti ad se defendē-
dum snia est nulla.ita dicit Innoc.in.c.tua. de co
habi.cle.⁊ mulie.in fi.vbi dicit hoc ꝓcedere etiā
in notorijs:Idē est quādo iudex plene nō infor-
matus de meritis cause tulit sniam:vt in.c. cū ex
literis.de in integ.rest.no.Bar.in. l. cū prolatis.
ff.de re iudi.⁊ vide quod no.in.d.c.tua.¶ Extra
e glo.ᵉ op.contra tex.⁊ gl.⁊ videtur ꝙ statutū lai-
corū debeat extendi ad ecclesias ⁊ clericos sal-
tē vbi de iure canonico non reperitur cōtrarium
sicut in casu huius.c.⁊ respectu statuti videt tex.
in.c.cōstitut⁹.de in inte.resti.⁊ in. c. iij. de eo qui
mit.in pos.⁊ in.c.cū cā.a cōtrario sensu.de sentē.
⁊ re iud.De lege principis videtur tex.in.c.j. de
no.oper.nūt.⁊.c.dignū.iij.qō.ix.⁊.c. autoritate.
de cōces.preben.lib.vj.x.distin.si in adiutorium.
¶ Sol.propter hec cōtraria difficultatur mate
ria hui⁹.c.⁊ varie in diuersis locis doctores v-
triusq3 iuris senserūt s3 gñaliter reperio duas
theoricas traditas a canonistis.Una in.c.fin. de
9 sol.¶ † Ubi cōiter dicūtᶠ ꝙ lex pncipis ˢ ꝑiudi-
f cialis ecclesijs nō extentitur ad ecclesias nisi ex-
g presse approbet per papā.S3 si fauet ecclesijs
intelligit approbata nisi expresse reprobet seu
canon sit in cōtrarium:⁊ hec theorica est funda-
ta super eo:qꝛ ecclesia vtit legib⁹ ciuilibus qua
tenus veniūt in fauorē ecclesie ⁊ nō in ꝑiudiciū:
vt in.d.c.si in adiutoriū.alle.Si vo est cōstitutio
laicorū inferioꝝ nō extendit aliquo mō ad cleri
cos etiā si sit fauorabilis nisi sit approbata p pa
pam:⁊ ad hoc adducūt tex.istū.¶ Alia theori-
h caʰ tradit p Jo.an.in.c.j.de no.oper.nū. vbi dicit
ꝙ si lex ciuilis ⁊ canonica cōueniūt possum⁹ mi-
xtim eis vti in vtroq3 foro: vñ papa sepe fundat
se sup legib⁹ ⁊ canonib⁹:vt no.i.d.c.j.j.d no.ope.
nū.Si vero leges ⁊ canones discordant aut lex
i non pōt seruari sine peccatoⁱ:⁊ d3 seruari canon
in vtroq3 foro:vt in.c.fin.de prescrip.qꝛ nulla lex

d ¶ In notorijs.
Adde late Frā.
Are.cōsi.clxv.
¶ Adde istū ol-
no in.c.bone me-
morie.i nu.v.j.de
elec.Aene.Falc.
e ¶ Extra gl. An
⁊ qñ statuta lai-
corū comprehē-
dāt clericos: vel
ecclias:⁊ gñalit
qñ valeāt in ma-
terijs spirituali-
bus vel ecclesia-
sticis: vide h ple
ne p Abb. in sua
famosa repeti. et
Barba.⁊ Fel. lō
gissime apostillā
tes hūc passum.
⁊ do.in.c. dilecti.
de foro compe.⁊
l.c.eos.de immu.
eccle.lib.vj.host.
⁊ Jo.an.in. c.fin.
de solu.⁊ in. c. qō
clericis.de fo.cō
peten.cū alijs re
missiōib⁹ datis
hic p ipsos Mo
der.quos omni-
no videbitis.sc3.
Barba.⁊ Feli.ex
quo eorum lectu
ra est impssa: vbi
etiā per eos: qd
in legibus impe-
ratorum ⁊ in sta-
tutis mere priui
legiatiuis ⁊ quā
do generalit di-
sponunt ⁊ quan-
do specifice.
¶ Adde tu que
late posui in.l.cū
ctos populos. i
apostillis post
do. Alex. in im-
pressis de tortis.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Communiter

dicūt.hāc doc.sequitur do.And. Sicu.in cōsil.pe.sapiētis.in.j. volu.
g ¶ Lex principis. Adde plures text.ibi allegatos per Mod. Tho.
in.j.ij.q.xcvj.quem sequitur in sum.pisana.in versi.lex.vide Imo.in re
petitio.c.cum contingat.in.xvj.char.versi.⁊ sic per predicta videtur
de iureiuran.istum in.c.j.de no.oper.nuntia.Inno.in.c.j.de rebus eccl.
nō alie.in.vj.istū in .c.inter alia.de immuni.eccle.ix.col. Angel.consil.
xxix.incien.titius.in.ij.col.
¶ Adde Ful.consi.vj.vbi ponit an statutum Rauēn.disponēs ꝙ p
singula libra soluatur domino directo vnum bologninum pro laude
mio an extendatur ad ecclesiam.
Zacharias.¶ Adde Alex.de imo.consi.xciij.inci. visis ⁊ pondera-
tis.in prin.vol.ij.quod est secundum maiorem numerū consil.ccxxxv.
adde q̄ dixi in additio. Panor.s.in..c.que in ecclesiarū.nu.ij.in apost.
in ver.super rebus ecclesiasticis.isto titulo.
h Sebasti.Sapia.¶ Alia theorica.Ex hoc dicunt aliqui vt hic p
Feli.ꝙ in terris ecclesie pater tenetur alere filiū spuriū ⁊ dotare filiā:
secus est in terris imperij.de quo per Alex.in.l.j.ff.soluto ma.p Are.
insti.de iure natu.gen.⁊ ci.in prin.col.iij.vide etiā Are.in cōsi.xlviij.re
uocatur in dubiū.⁊ Alex.in consil.lxxiiij.inter primū dubi.in.iij. vol.
Ange.are.in trac.de testa.in versi.reliquit Francisco filio suo. ⁊ vide-
bis varias discordantes opiniones.
i ¶ Sine peccato.Bar.in.l.fi.C.si contra ius vel vtili.pub.⁊ in.l.j.C.de
sac.sanc.eccle.glo.ord.in regu.possessor.de regulis iuris.in.vj. Butr.

peccati nutritiua valet vt no. in regula iuris. possessor. li. vj. Si vero lex ciuilis potest seruari sine peccato tūc quelibet lex debet seruari in foro suo. Ponit exemplū. in. c. ij. de arbi. li. vj.[a] ⁊ hāc theoricā firmat gl. in. d. regula possessor. ⁊ Bar. i. l. priuilegia. C. de sac. sanc. ec. Sꝫ aliā regulā Bar. tradit in. l. cūctos pplōs. alle. vt dixi in prin. ⁊ latiꝰ. j. dicet.

10 ❡ † Ego latius prosequor hāc materiā p enumerationē casuum gn̄aliū ex quorum decisione pōt inferri ad decisionem multarū qōnū particularium. Primo psequor in cōstitutione principis. Scdo in ꝯstitutiōe laicoꝝ inferioꝝ. ❡ Ad primū dico ꝙ qn̄ lex ciuilis specifice disponit super ecclesijs ⁊ psonis ecclesiasticis nec reperit cōtrarium de iure canonico. Pone exemplum p totum ti. de sac. sanc. ecc. C. ⁊ in aut. de sanc. epis. cum multis si. An aūt talis lex sit seruanda in foro ecclesiastico Jo. cal. in. c. j. preall. dicit qd de necessitate nō est seruāda: qꝛ nō astringit ecclīas: sꝫ pōt seruari ex quo canō nō ꝯdicit ⁊ dico ꝙ hec qōnio depēdet ab alia. An lex ciuilis sit approbata eo ipso qd canō nō ꝯdicit: sꝫ specifice disponit de ecclesijs ⁊ psonis ecclesiasticis. Et credo qd nō sit seruāda ēt de honestate: qꝛ talis lex est nulla tāꝙ cōdita a nō habēte ptātē. Nā statutū assumit vires a ptāte statuentiū: vt in. l. fi. ff. de iuris. om. iu. ⁊ in. c. a nobis. de sen. excō. in. c. vt animarū. de consti. li. vj. certū em̄ est ꝙ impator nō hꝫ potestatē sup ecclesias nec psonas ecclesiasticas: vt hic ⁊ meliꝰ. i. d. c. si impator. ⁊ in. c. cū ad verū. Jmo hodie imperator recognoscit imperiū[b] ab ecclesia: vn̄ ab ecclesia coronat ⁊ confirmat ⁊ imperiū de gēte in gētē per ecclesiā trāsfert vt fuit olim trāslatum de grecis in germanos vt in. c. venerabilē. de elect. vt est tex. bo. i extrauag. Boni. viij. de maio. ⁊ obe. q̄ incipit vnā sanctā: ⁊ vide Bar. in. l. j. §. j. ff. de req. re. ⁊ ꝙ plene dico. j. c. nouit. de iud. Jō nō potuit impator leges ꝯdere ex defectu ptātis. Et iō no. dic Jn. i. c. j. de reb. ec. nō alie. li. vj. ꝙ solēnitas introducta p imperatorē i alienatiōe rei ecclesie[c] de qua in autē. hoc ius porrectū. C. de sac. ec. nō est seruāda[d] necessario: qꝛ nō potuit imperator disponere hanc solēnitatē. Pro hoc facit rō gn̄alis huius tex. vbi dicitur ꝙ laicis non est tributa facultas ⁊c. Jtē ex obseruātia illarū legum

fine. clerici. in fine. de iudicijs. istū in repeti. c. cum esses. de testa. in. j. co. omnes. in. c. si. per illum tex. de prescrip. ⁊ ibi Jmo. in repet. in. j. no. vbi hoc extendit etiam si lex ciuilis nutriret peccatum veniale per id qd in fine dicitur de iuramēto inductiuo peccati venialis: qd nō tenet vt p glo. Archi. in. c. si aliqd. xxij. q. iiij. Archi. ⁊ Joan. an. de pac. in. vj. in c. q̃uis. ⁊ but. in c. si vero. de iureiur. Nec lex pmittens adulterum interfici seruāda a est in foro ecclesiastico. glos. in. c. inter hec. xxxiij. q. ij. quā sequitur abb. in. c. veniēs. el. ij. de so. ⁊ in repe. dicti. c. cum esses. in. ij. charta. ⁊ Rich. in. iiij. distic. xxxvij. q. ij. articulo. j. item illa autoritas q peccat legis autoritate: non peccat. intelligitur quādo nō est nutritiua peccati sꝫ bal. in ca. in omni. de testi. post prin.

❡ Adde tū Frāciscum aretinum ꝯsi. xlviij. vbi ponit an spuriꝰ possit petere alimenta corā iudice laico et Rapha. comen. cōsi. cxlviij.

b Anto. Francis. ❡ Circa hoc an lex ciuilis nutritiua peccati etiā venialis sit seruāda in foro canonico absqꝫ dubio dicendū est qd nō: qꝛ remittere peccatū hoc solū spectat ad deū vt in c. verbū. de peni. di. j. ⁊ habetur in clemen. si dn̄m. d reli. ⁊ venera. san. ⁊ in. c. abusionibus. de peni. ⁊ remis. ⁊ ibi plene per doc. Car. ⁊ Feli. in sum. de peni. ⁊ remis. in. §. j. vbi etiā ponitur quod operetur remissio sacerdotis ⁊ habetur per glo. in. c. iij. de pe. ⁊ re. imo ois consuetudo cōpositio iuramentum priuilegium lex vel statutum per quas ⁊ que nutriri possit peccatū non valet ⁊ ad papam pro taliū reformatione est recurrendum: vt nota. voluit Joan. an. in. c. extirpande. de preben. in ver. consuetudine: ⁊ propterea leges permittētes occidi adulterū de quibus hic fit mentio non debent seruari in foro canonico: sed solum intelliguntur quantum ad penas introductas a iure ciuili iuxta ea que habentur in. l. nec in ea. in. §. ius occidendi. ff. de adul. ⁊ in. l. marito. ⁊ in. l. si adulterium. in. §. imperatores. eo. ti. ⁊ in. l. si quis in graui. §. si cum. ff. ad sille.

a ❡ Jn. c. ij. de arb. li. vj. Adde Bu. in. c. j. in. ij. col. de no. ope. nū. ⁊ istū. in c. clerici. in prin. de iud. ⁊ p gl. in. d. regula possessor. de reg. iur. in. vj. facit qd no. glo. in cle. j. in ver. ecclesiasticus. ⁊ in ver. vsuris. de iud. ⁊ ibi Car. in. xj. q. ⁊ Bal. in. l. eos. in fi. C. de vsu. ⁊ istū. in. c. quod clericis. de foro compe. Calde. in dispu. incip. statuto. in pen. col.

❡ Adde Cal. late cōsi. xviij. de cōsti. ⁊ vide per eundē ꝯsi. ij. de cōsanguinita. ⁊ affinit. vbi ponit an contrahens scienter cum coniuncta in quarto gradu de iure canonico debeat puniri pena. l. si quis incesti.

Anto. Francis. ❡ Ad hoc an ꝯhens sciēter vel ignoranter cū cōiuncta in quarto vel vlteriori gradu de iure canonico iuxta materiā. c. nō debet. de cōsang. ⁊ affi. incurrat penā. l. si quis incesti. C. de incest. nup. vid ea que plene habētur in. c. ex tenore. qui fi. sint leg. ⁊ in. c. cū inhibitio. de cla. despon. ⁊ an spurij possent cōsequi alimēta a parētibꝰ corā iudice seculari saltē ex equitate canonica q̄ seruari debeat etiam in foro seculari: vide in. c. cū haberet. de eo qui dux. in mat. quā pol. per adul.

b ❡ Jmperium. Adde Francis. are. consi. clviij. ⁊ Abb. consi. lxxiij.

denotaret quedā supioritas imperij ad ecclesiā. Unde ꝯ omnē honestatē est vt imperator ponat falcē in messem alienā: vt in. d. c. venerabilē. ⁊ cōfundit ordo totius monarchie. Facit rō. c. singula. ⁊. c. ad hoc. lxxxix. di. Dicerē tū ꝙ si lex esset mere priuilegiatiua: tūc esset tenēda: qꝛ tūc cessat rō superioritatis cū qs possit esse priuilegiatus etiā nō subditꝰ sic intelligo. c. nouit. de iudi. vbi allegat lex Theodosij imperatoris: ideo dico qd vbi lex esset fundata sup rōne naturali pōt iudex ecclīasticꝰ illā seruare nō rōne legis:[e] sꝫ rōne naturali. ad hoc. l. scire oportet. §. sufficit. ff. d exc. tu. Deficiēte em̄ lege recurrendū est ad rōnē naturalē: vt in. d. l. scire. ⁊ i. c. ij. reqris. in fi. de ap. no. glo. j. di. consuetudo. Ex his habes limitationē optimā ad illa iura q̄ dicunt leges ciuiles seruādas si canonibꝰ non cōtradicunt.

11 ❡ † Scds casus est qn̄ lex ciuilis disponit generaliter non faciēdo mētionē de psonis ⁊ ecclesijs: sꝫ si ipsa nō posset seruari sine peccato: vt pone exēplū in legibus inducentibus prescriptionē cum mala fide: talis lex nō est seruāda nec in foro canonico: nec etiā in foro ciuili: quia nulla lex valet inducēs peccatū:[f] vt in. c. fi. de prescri. Pōt iudex secularis compelli etiā vt illam non seruet: vt in. c. licet de iureiur. lib. vj. hoc voluit Barto. in. d. l. oēs populi. de iust. ⁊ iur. ⁊ in. l. fi. C. si cōtra ius vl̄ vtil. pub. ⁊ in. d. l. priuilegia.

12 ❡ † Tertius casus est qn̄ lex ciuilis est generalis ⁊ rationabilis: nec contradicit canoni: tūc si est fauorabilis est seruanda etiā quo ad clericos: secus si preiudicialis: vt in. d. ca. j. ⁊ in dicta theorica superius alle.

13 ❡ † Circa hoc tū contingit notabile dubiū qn̄ lex dicatur preiudicialis clericis: pone qd clericus institutus heres non confecit inuentariū an teneatur vltra vires hereditatis[g] dico quod vbi lex potest habere aliquod cōmodum ⁊ aliquod incommodū non potest dici preiudicialis secus vbi simpliciter affertur aliquod incōmodū:[h] et ideo lex disponēs in contractibus in locato deposito emptione ⁊ venditione rei ⁊ similibus: omnes iste leges ex quo non contradicunt canonibus sunt seruande quo ad ecclesiam ⁊ ecclesiasticas personas[i] de hoc in capitu. j. de no. oper. nuntiatio. vbi demolitur ecclesia nouiter edifi-

c ✠ Sebasti. Sapia. ❡ Rei ecclesie. videt tū ꝙ tolerantia induxerit dispensationē iuxta gl. in. c. qꝛ circa. de cōsan. ⁊ affi. ⁊ per dictū Salice. in l. nullū. C. de iudeis. qd sequitur. d. alexā. in cōsil. c. pro inuestigatiōe. in j. volu. ⁊ per dictū Bal. in. l. decernimus. C. de sac. san. eccle. Sed dici potest ꝙ papa non pōt tolerare vel dispēsare qd princeps possit statuere in clericos vt patet ex precedentibus.

Zacharias. ❡ Add. old. ꝯsi. suo. xcvj. gloss. ⁊ bal. in. c. j. de pac. iur. fir. doc. i. l. digna vox. C. d leg. ⁊ iō in sua installatione iurat imperator pape fidelitatē: vt ē tex. in cle. j. versi. ego hēricꝰ. de iureiu. Car. in. c. venerabilem. de electio. ⁊ Felin. in. c. cum nō liceat. col. pe. X. xi. ⁊ vl. d pscr.

d ❡ Nō est seruanda. adde eundem consi. iij. ⁊. vi.

e ❡ Nō rōne legis. adde ad hoc qd faciunt veneti: qꝛ nō vtūt. ll. imperialibꝰ: sꝫ rōnibꝰ eorū iudicant et mouent. ita etiā dicit Raph. comen. consi. cxl.

f ❡ Inducēs peccatū. Add. Pe. d anc. ꝯsi. cxxxix. Pau. d cast. ꝯsi. cccc. i primo impressis ⁊ qualit dbitor possideat debitum et creditor creditū: vide are. ꝯsi. cxlviij.

zacharias.

g ❡ Ultra vires hrditatis. Add. idem tenuisse in simi. ma. mathe. sing. suo. lxj. incip. no. ꝙ clerici. ⁊ quod ibi no. in addi. ad eū p do. Joā. bap. de castelliono. aliquid per Abb. in. c. odoardus. post Ancha. et Jmo. in. iij. col. de solu. ⁊ eundē. cōsi. xciiij. inci. in questione beredū. vo. ij. ⁊ Feli. in. c. cum ex officij. col. ij. circa prin. de prescrip.

h ✠ Sebasti. Sapia. ❡ Jn commodum. facit tex. no. in. l. de fideicommisso. C. de transac. vbi oēs not. ꝙ non dicitur grauamen ꝙ potest se habere ad damnum ⁊ ad lucrum.

i ❡ Ecclesiasticas personas. Adde eundem consi. lxxiij. ij. li. vbi dicit ꝙ ecclesia tamen non conficiens inuentarium non tenetur vltra vires hereditarias. licet clericus teneatur.

Anto. Fran. ❡ Addas sin. hoc vtrū ecclesia vel clericus teneat cōficere inuentariū si ipsis ecclīe vel clerico est delata hereditas: ea q̄ plene habent per. d. Car. ⁊ Jmo. in. c. cū esses. de test. Dicas tū ꝙ ecclīa q̄ accepit hereditatē dānosam etiā sine bn̄ficio inuētarij pōt ēt hrditatē dimittere sine alia restōne in inte. vt est tex. in aut. sicut alienatio. C. de sacrosan. ec. qd dixit bal. ē valde no. in. l. fi. in pn̄. C. de iure dli. de q̄ etiā p bar. i rub. ff. de acq. here. ⁊ no. doc. in. l. fi. C. de rep. vl̄ absti. here.

❡ Et adde quod nec rusticis nec mulieribus nō conficientibus inuētariū: vel minus sufficienter cōficientibus subuenit: sicut nec militibꝰ per. l. fi. C. de iuris ⁊ fac. igno. ⁊ no. Bal. etiā in prealle. l. fi. C. de iur. deli. fiscus autē ⁊ qui vtitur iure fisci non tenetur facere inuentariū: vt p Barto. in. l. i. §. j. §. an bona. ff. de iure fisci.

❡ Utrū aūt heres q nō fecit inuētariū teneat i foro ꝯsciētie vltra vires hrditarias hr p bart. sup rub. pal. de acq. her. ⁊ i. l. j. C. d sa. san. ecc. ⁊ per Bald. in. l. filiū quē habētē. C. fami. her. ⁊ p Joā. an. in. c. q̄q̄. de vsur. in. vj. per. Bal. in. l. fi. in prin. ⁊ ibi ēt p ange. in. l. more. ff. de acqrē. here. ⁊ vidē dus est oīno Bal. in. l. j. C. de his que pe. no. in. ix. q. ⁊ in. l. volūtatis. C. de fideicō. ⁊ habet p Jmo. i. c. qꝛ plerīqꝫ. de immu. ecclīe

cata contra

cata cōtra nuntiationem noui operis inductam per legem ciuilē: tamē eo respectu lex potest esse preiudicialis: sꝫ pōt dici ɔmodosa si cleric⁹ ageret contra laicum: ⁊ hoc videtur de mēte Jo. an. ⁊ Host. in. c. ecclesia. vt lit. pendente. Probatur ibi in eo quod agitur contra clericū vitio litigiosi: tamen illud ius agendi fuit generaliter proditum a iure ciuili. Ad idem tex. no. in. d. c. autoritate. vbi Papa adducit legem ciuilē in ar. in decisione cause spiritualis. Hoc pcedit nisi ecclesia esset specialiter priuilegiata: vnde qđ dixi in clerico herede nō ɔficiēte inuētarium quod tenetur vltra vires hereditarias nō extenditur ad ecclesiam que dicitur priuilegiata: ⁊ lꝫ de hoc non sit tex. sunt tamē rationes ⁊ dicta doc. ⁊ tenet Bar. in. l. j. C. de sacrosan. ec. ⁊ Bal. in. l. fi. de iure delib. q̄r si fiscus nō tenetur: vt in. l. j. §. j. de iu. fis. ita nec ecclesia cū sit fiscus spiritualis. Idē q̄r fiscus nō tenetur aliquid relinquere ecclesie: ex quo ecclesia venit dānificāda ⁊ obligāda in autē. sicut alienatio. C. de sacrosan. eccle. secus in clericis: vt supra dixi. ⁊ in istis potest saluari glo. que tenet con-

14 trarium in. c. j. de testa. ⁊ ibi dixi. ¶ † Quartus casus[a] quando lex ciuilis est generalis ⁊ rationabilis: sed deuiat a iure canonico exemplum in. d. ca. ij. de arbi. lib. vj. ⁊ tunc communiter dicitur ꝙ lex ciuilis est seruāda in foro suo ⁊ canon in foro suo scilicet ecclesiastico: vt not. in. c. cum esses. de test. ⁊ in regula possessor. ⁊ in. d. c. j. de noui operis nū. nisi forū seculare esset de temporali iurisditione ecclesie: q̄r tunc debet seruari canon ⁊ nō lex ciuilis: vt in. c. si duobus. de app. ⁊ in. c. qđ clericis. de

15 foro competē. ¶ † Quintus casus est cum lex disponit de materia pertinente ad ecclesiam non disponendo de illa materia: sed tollēdo lucrum[b] quod alias dederat: vel ponat penā actū explicanti. Exemplū primi si raptor ɔtrahit matrimoniū cū rapta. lex ciuilis priuat ipsam raptaꝫ omnibus bonis ipsius raptoris que sibi dederat propter delictum raptus: ius canonicum indistincte permittit matrimoniū inter raptoreꝫ ⁊ raptā: vt in. c. cum cā. de rap. ⁊ in ca. tria. xxxvj. q. vlti. An valeat illa dispositio legalis: glo. no. in ca. cum scōm leges. de here. li. vj. dicit q̄r sic. q̄r lex potuit tollere lucrū qđ ɔtulerat. Sed ɔtrarium tenet gl. not. in. c. de puellis. xxxvj. q. ij. q̄r lex ciuilis nō potuit directe vel indirecte disponere sup matrimonio: ⁊ illam gl. videtur sequi Federi. de se. consi. xxxvj. Et hoc dictū plus mihi placet: q̄r auferendo lucrū videt̄ intimidare matrimoniū: ita ꝙ rapta non erit ita libera ad ɔtrahēdū mr̄imoniū timore pene legis. ¶ Exēplum scđi si lex punit ɔtrahentem intra annos luctus vt hr̄. C. de secū. nup. quasi p totū. sed canon permittit tale mr̄imoniū: vt in. c. pe. ⁊ vl. de secū. nupt. an valeant pene legales de hac materia no. in. l. j. C. de secū. nup. ⁊ in. l. liberoꝝ. ff. de his q no. infa. ⁊ in. l. decreto. C. e. dixi plene. in. c. fi. de sec. nupt.[c] Cōis ɔclusio legistarū ⁊ canonistarū est ꝙ pene apposite in odiū matrimonij seu ɔtrahentiū sint sublate: sec⁹ si in fauorē filiorū. Fuit tamē vna opi. sin. ꝑm quam ɔsuluerūt Paul. de leaꝫ. ⁊ Ray. ꝙ si ex ɔtctu secundarū nuptiarum resultat turbatio sanguinis ⁊ incertitudo plis habēt locū oēs pene legales: exēplū mulier peperit i. ix. mēse post mortē mariti. pbabil̄r pōt dubitari de partu cui⁹ sit. nā pōt esse primi: q̄r i nono mēse. itē ⁊ scđi. nā mulier pōt parere ī. vij. mēse. vt i. l. septio mēse. ff. de sta. homi. Vñ cū h̄ casu subsit cā rōnabilis phibēdi matrimoniū pene legales hñt locū: q̄r leges ciuiles pñt distinguere ius diuinū: vt dixi. s. e. c. que in ecclesiarū. Nec de mēte apl̄i tale mr̄imoniū ɔhi posset q̄r pōt resultare scādalū ⁊ in multis alijs casib⁹ phibetur vsus matrimonij: vt tpe mēstrui ⁊ ieiunij: vt. v. di. ad eius. ⁊ xxxiij. qđ. iiij. in sum. ⁊. c. nō opꝫ. ⁊ hāc opi. recitat ⁊ sequit̄ bal. in. d. l. liberorū. sed in. d. l. decreto. est ɔtēt⁹ simplici recitatione: ⁊ hec opi. prima frōte vr̄ multum rōnabilis. Sꝫ ego in. d. c. fi. dico ꝙ ois pena legalis est sublata[d] ēt si sit apposita fauore filiorū simpl̄r nisi esset apposita ex facto culposo ipsi⁹ mr̄is: motus plurib⁹ rōnib⁹ ⁊ p̄cipue: q̄r lex ciuilis nō potuit in spectātib⁹ ad ecclesiā statuere directe nec idirecte. cū de his cognoscere nō possit: vt in. c. tuā. de ord. cog. ⁊ in. c. lator. q fil. sint leg. ⁊ no. bar. i. l. titia. ff. so. mat. ⁊ i. l. j. ff. de iur. om. iu. Itē q̄r apl̄s ɔcessit gñaliter ⁊ canō approbat. vt intra annuꝫ luct⁹ possit mr̄ier ɔhere mr̄imoniū vñ no. dictionē intra que ɔphēdit ꝙlibet partē totius anni: vñ icertitudo plis supueniēs nō dꝫ nocere mulieri q̄ freta autoritate apl̄i ⁊ legis canonice ɔhit: al̄s eēt decepta autoritate legis. qđ est ɔ. l. gracc⁹. C. d adul. ⁊. c. q peccat. xxiij. q. iiij. ⁊ ɔ regulā factū legitime. de regu. iur. lib. vj. ¶ Itē tex. in d. c. fin. dicit ꝙ nullā dꝫ mulier iacturā sustinere: nec obstat fauor filiorū: q̄r est irrōnalis cū tēdat in p̄iudiciū mulieris ⁊ restringit facultatē ɔhendi mr̄imoniū: ⁊ in fauorē vni⁹ non dꝫ alteri fieri iniustitia etiā si esset vidua vel pupill⁹: vt i. c. ex tenore. de fo. cōpe. Sec⁹ aūt si ppter culpā matris lex imposuit penā exēplū si mater agnouit tutelā filij ⁊ nō petito tutore trāsiuit ad scđa vota tunc punit̄: ⁊ tūc habet locū. l. omnē matri. C. ad tertul. Ad p̄dicta adde no. q. Jo. an. in. c. statutū. de here. lib. vj. vbi dicit nō valere statutū laicorū puniens ɔhentē matrimoniū sine consensu

e matris[e] vel patris vel agnatorum: ⁊ sic consului in ista ciuitate Senarum vbi viget quasi simile

16 statutū. ¶ † Sextus casus qñ lex ciuilis disponit circa accidentia tpalia ad actū spiritualem.

f Exēplū in dote[f] nūquid valeat dispositio legis. Et in hoc cōcludo ꝙ aut nō ɔdicit canoni ⁊ valet p hoc. c. raynuti⁹. ⁊. c. raynald⁹. de testa. ⁊ qđ leg. ⁊ no. i. c. j. ⁊. ij. de do. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ de do. post di. rest. Nisi vt dixi ex dispositiōe sua seq̄ret̄ turbatio vel itimidatio mr̄imonij. Sꝫ si ɔdicit canoni tūc depēdet ab alia qōne cuius fori sit cā dotis. tene opi. Inn. i. c. de prudētia. ī. de do. inter vir. ⁊ de do. post diuor. vt sit mixti fori: ⁊ p h̄ dico ꝙ. l. seruabit i foro suo ⁊ canō in suo ⁊ locus erit p̄uētiōi sicut dicim⁹ in sacrilego. de quo no.

17 in. c. cū sit gñale de foro ɔpe. ¶ † Septimus casus qñ lex ciuilis disponit circa aliquē actū spi-

g ritualē[g] presumēdo: ⁊ lex canonica reperitur in contrariū. exemplū si masculus ⁊ femina simul cohabitāt p̄sumit lex ciuilis matrimoniū. l. in libere. ff. de ritu nup. lex canonica adulteriū vl̄ fornicationē. xxx. q. v. aliter. Hoc casu dico standū dispositioni canonis in vtroqꝫ foro q̄r materia ptinet ad ecclesiā: ⁊ in istis leges nō dedignātur ⁊c. vt in. c. clerici. de iudi. ⁊ in aut. vt cle. apud p-

h pos epis. §. pe. Et ex h̄ dico qđ lꝫ lex ciuilis[h] tollat episcopo cohabitationē cuiuslibet mulieris

per do. Anto. de but. ⁊ Mod. in. c. fi. de col. ⁊ in. c. fi. de sepul. ⁊ vide gl. in. c. ep̄s qui filios. xij. q. ij. vbi gloss. videt̄ tenere ꝙ lꝫ secundum canones ⁊ laicos heres non conficiens inuentarium teneatur insolidum pro debito defuncti: secus tamen est in foro conscientie: quia nō tenetur nisi quatenus ad eum peruenit.

a ¶ Quartus casus. Dicas ꝙ dixi in precedenti apostilla.
¶ Adde Cald. cōsi. xiij. de cōsti.

b ¶ Sed tollendo lucrum. Addas istū in. c. filius. in iiij. not. de test. p illū tex. quem dicit ad hsing. facit c. dilecti. de iudi. ⁊ ca. j. de dolo et ɔtu. ⁊ ita dicit limitari not. in. c. j. de op. no. nun.
¶ Adde an valeat statutū laicorū sup mr̄imōio pe. de anc. ɔsi. xx. Ale. ɔsi. lxxxvij.
zacharias.
¶ Adde ꝙ debuit allegasse alexā. ɔsi. xcvij. inci. principal̄r dubitat̄. vol. j. Adde eundē ɔsi. j. co. v. ver. nō obstat cū duo. ver. seq. vol. iij. ⁊ aliquid p eūdem ɔsil. clij. vel ꝑm maiorem nu. ɔsi. ccxciiij. col. j. in fi. ⁊ seq. vol. ij. adde que dixi. s. in. c. que in ecclesiarū. in apost. in ver. cum matris.

c ¶ Dixi plene in c. fi. de secū. nupt. Adde Bal. in. c. clerici. in prin. de iud. p illū tex. i. l. cū oportet. §. fin. in fi. C. de bo. que lib. ⁊ in. l. si q̄ mulier. in fi. C. ad tertul. ⁊ in. d. l. decreto. Pe. de anch. cōsil. xcvij. incip. ⁊ p̄dicto themate. in prin. ⁊ in repe. c. j. i. viij. char. ver. quedā vero leges. s. eo. But. in. c. j. in. ij. col. de spon. Gem. in. c. placuit. in. ij. col. xxxij. di. bal. post Bar. in. d. l. j. C. de secun. nupt. Ange. in aut. de non eligen. scđo nub. in prin. ij. col. istū in repe. huius. c.
¶ Adde tu alexan. ɔsil. cxxxvj. iiij. lib. Joan. de ana. consi. cij.

d ¶ Pena legalis est sublata ɔtrarium videtur tenere Fran. de crema. al̄s cremēsis sing. suo. lxxiiij. incip. si maritus. dum excipit solū duos casus in quib⁹ mulier intra annum luctus nubens penas iuris non incurrat de quibus per eum. Et tamen vera ⁊ cōmunis abb. opinio scilicet ꝙ sunt hodie sublate vt tenuit expresse. d. Alex. ɔsi. cxxxiij. inci. vere crudelis videtur hic socer. in prin. volu. iiij.

e ¶ Matris. vide. §. in verbo sed tollendo lucrum.

f ¶ In dote. Adde But. i. c. clerici. ad fi. de iud. ⁊ ibi Imol. ⁊ oēs in. d. c. de prudētia. p Ang. ⁊ Mod. in. l. j. ff. solu. mat. Bal. in. l. i ɔctib⁹. i fi. C. de nō nu. pe. Bal. in. l. j. C. de do. promis. Pe. de ancha. ɔsil. xvij. inci. pro solutione ad fi. ibi venio ad aliud dubium per gl. in vꝫ. de pēdētib⁹. in. c. fina. de iud. lib. vj. p Cal. i cle. ij. in vl. char. vꝫsic. xxx. q̄ro. de iud. bal. in. c. j. in x. col. qui feu. da. pos. ꝙ papa pōt dare iudicē inter duos laicos sup cā dotis cōiter vr̄ ɔcludi ꝙ questio dotis mota separatim sine aliqua disputatione mr̄imonij sit mere secularis.
Zacharias.
¶ Dic ꝙ est verū ꝙ cā dotis sit mere secularis qñ sepatim ɔsideratur sine aliq̄ disputatiōe mr̄imonij vt no. glo. in. c. de prudētia. in ver. accessorie de do. inter vir. ⁊ vxo. Bald. in. l. in ɔctib⁹. C. de non nu. pe. Ang. in. l. j. col. fi. ⁊ ibi alex. char. ij. ff. so. ma. cū si. Et pcederet ista opi. potissimū i dote ɔstituēda vt no. Pe. de anc. ɔs. xx. inci. pro solutione. in vj. dubio.
¶ Adde Fed. cōsil. cxxxvj. respectu additiōis p̄dicte r̄spectu vo q. ab. adde Lap. alle. cxxix. i. x. co. pe. de anc. ɔs. xxxvj. vbi ɔsuluit ꝙ statutū phibens alienationē i forēses nō hꝫ locū i alienatiōe q̄ fit occasione dotis.

g ¶ Circa aliqueꝫ actū spūalē. Adde no. p istū post scribē. in. c. illud. de p̄sum. cū concor. ibi positis p doc. qñ cohabitatio cū aliqua coniectura pbat matrimoniū. ⁊ vide ibi bal. ꝙ si quis petit aliquam in vxorē ⁊ pbat ꝙ per. x. an. simul habitauerūt ⁊ fama vicinie hꝫ ꝙ eā tenuit in vxorē ꝙ obtinebit ⁊ allegat pro ⁊ contra. ⁊. l. in libere. hic allegata per istum.

h ¶ Licet lex ciuilis. Adde no. per Archi. ⁊ do. in. c. quorundā. xxxiij. di. ⁊ in. d. c. interdixit. ⁊ p Host. in sum. de coha. cle. ⁊ muli. §. j. cum ibi alle. cōsi. xcvj. inci. apparet quedā lex. adde istum in. c. cum cōtingat. in xviij. col. de iureiu. ⁊ Pau. de ca. ɔs. lxix. ici. visis ⁊ pōderatis. in. ij. co.

etiam non suspecte: vt in auk. episcopo. C. de epi. ꝛ cle. standū tñ est iuri canonico qḋ dicit qḋ potest habere non suspectam vt in. c. interdixit. xxxij. di. per qḋ. c. dico qḋ matrē vel sororē nō suspectam potest episcopus retinere in sua cohabitatione. si aūt lex nō ꝯtradicit canoni in p̄sumēdo est maiꝰ dubiū. Sed crederē qḋ non valeat hoc casu presumptio legis ex quo materia spectat ad ecclesiā quia cum in istis non potest secularis cognoscere 18 ergo nec presumere. ❡ † Ideo Fede. dicit in quodam cōsilio videlicet cōsilio. xcvj. non valere statutū laicorū per qḋ ex certis coniecturis ꝯtus presumitur vsurarius. hoc dicerē verū qñ lex vel statutum principaliter non disponit circa actum sp̄ualem sed super temporali cui est annexus spiritualis. Et p hoc saluo not. dictū Bart. in. l. oēs populi p̄real. vbi dicit valere statutū laicorū si in certo casu presumit ꝯtū simulatū: licet si appositum iuramentū in cōtractu. qḋ intellige quādo presumitur ex cā rōnabili alias posset in fraudē iuramenti lex presumere simulationē: ꝛ hoc voluit d. Anto. in. c. cū ꝯtingat. de iureiu. secus aūt vbi statutum irritaret iuramentū nō presumēdo simulationē ꝯtus vel aliā cām ꝯtꝰ anullatiuā. vt voluit Bar. in. d. l. oēs ppl̄i. vt dixīmꝰ pleniꝰ in quadam disputatione que incipit stāte statuto.[a] Hec omnia procedūt dum queritur de validitate 19 te legis: vel de vi comprehēsiua legis. ❡ Sed si causa agitatur in iudicio seculari vł ecclesiastico in decisorijs tene qḋ. s. ꝛ. j. latius subijciā: sꝫ in p̄paratorijs iudicijs[b] tene hāc regulā qḋ semp ſuabitur statutū seu cōsuetudo illius loci vbi cā ventilatur. ❡ Iḋ si cā clerici vertit corā iudice seculari seruabit in p̄paratorijs statutū seu ꝯsuetudo laicorum:[c] ita intelligo gl. no. in. d. c. qḋ clericis. ḋ foro. cōp. nec hoc casu statutū laicorū extēdit ad clericos: sꝫ cā regulat ƀm naturā fori vbi agitat. Ad hoc. l. iij. §. fi. de testi. ꝛ qḋ no. in. c. illa. xij. di. ꝛ qḋ no. sup rub. de ꝯsue. ꝛ ab hoc nemo discrepat. Ex hoc infert qḋ si causa clerici est corā iudice seculari: recipiat ibi perēptionē instātie ƀm leges ꝛ statuta laicorū. Si aūt cā laici est coram iudice ecclesiastico nō habebit ibi locū perēptio istātie: qꝛ nō habet locū de iure canonico: vt. c. pe. de iud. ita voluit no. Cal. in quadā sua disputatiōe que incipit statuto cauet. Per hoc etiam dixit

Arch. ij. q. vj. in. c. nō ita. ꝙ si clericus litigat corā iudice laico nō pōt appellare añ sñiam nisi in casibꝰ in qbꝰ iura ciuilia admittūt appellationē de qbꝰ dixi in. c. sup eo. de ap. Et si laicus litigat in foro eccl̄iastico pōt appellare añ sñiam[d] indistincte sicut canones pmittūt. in. c. vt debitꝰ. de 20 ap. ꝛ. c. de appellatiōibꝰ. e. ti. ❡ † Ad p̄dicta adde gl. in cle. dispēdiosam. de iudi. que dicit qḋ lꝫ iud ex eccl̄iasticꝰ posset sup vsuris pcedere simpliciter. ꝛ de plano p illā cle. tñ si cā vsurarū agitatur corā iudice seculari nō pcederet simpl̄r et de plano sed seruato ordine iudiciario. qꝛ lex canonica nō pōt dare foro seculari modū pcedēdi: ꝛ p hoc sit expeditū primū mēbrū p̄cipale. Venio ad scḋm cū q̄rit de validitate statuti. secularū inferiorū. Et primꝰ casus sit qñ statutū specifice disponit sup rebꝰ eccl̄iasticis vt disponebat statutū Basilij. ꝛ dicendū qḋ nō vꝫ ex defectu potestatis: vt hic. Et idē dic in oībꝰ casibꝰ in qbus dixi legē principis nō valere: vñ fortiꝰ tūc non 21 valebit statutū inferiorū. ❡ † Et idē puto si statutū laicorū disponit sup bona p̄rimonialia clericorū. nā hec nō subijciūt foro laicorū:[e] ar. opti. i c. si clericus laicū. de fo. ꝯpe. ꝛ in. c. fi. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ in. c. j. de imu. ecc. li. vj. ꝛ facit qḋ no. bart. in. l. 22 rescripto. de mu. ꝛ hono. ❡ † Tñ falsa est opi. quorūdā dicētiū ꝙ qñ agit reali pōt clericꝰ cōueniri corā laico[f] qꝛ tūc nō trahat p̄sona sꝫ res: facit. c. solite. de maio. ꝛ obe. vbi ḋr ꝙ i tpalibꝰ clericꝰ recognoscit principē secularē in superiorē. Sꝫ vt dixi hec opi. est falsa: qꝛ clerici indirecte traherent ad forū ciuile qḋ est ꝯ autē. statuimus. C. ḋ epis. ꝛ cle. vbi ḋr qḋ nec i criminali: nec in ciuili clericꝰ trahi dꝫ corā iudice seculari. Quinimo sup re ppria clericus pōt trahere laicū corā ecclesiastico iudice: vt est casus singularis in d. c. si clericꝰ bona eñ sunt accessoria ad p̄sonas facit. c. similiter. xvj. q. j. Et hāc opi. seruat curia: vt refert ꝛ seq̄t Collec. in. c. qualiter.[g] ꝛ. c. clerici. de iudi. Non ob. ca. solite. qꝛ intelligit de rebꝰ tē 23 poralibus feudalibus. ❡ † Nā si feudum habetur a laico tunc ecclesia vel clericus debet illum recognoscere in superiorē[h] vt in. c. verū. de fo. cō 24 pe. secꝰ si bona nō sūt feudalia: vt ibi no. ❡ † Et p hec decidit q̄stio. pone qḋ dicat statutū[i] laicorū ꝙ cōductores possessionū[k] debent dimittere

---

a ❡ Incipit stante statuto. Vide istū ibi: in. j. dubio. ꝛ in. xxxiij. colū. ver. iiij. dubiū. cū se. ꝛ in. d. c. cū cōtingat. in. xiiij. col. ver. nūc ad p̄dicta applico duo dubia. ꝛ in repe. c. per tuas. in. x. col. de arbi. ꝛ in cōsi. suo. lxxj. inci. in hac cā que ad pñs vertitur. p Pau. de ca. ꝯsi. lxv. incip. visis et consideratis oībus. ꝛ cōsi. xcvj. incip. in xp̄ ꝛc. ꝛ notādū est primo qḋ lꝫ donator ad fin. p car. cōsi. xciiij. incip. nobiles viri domini de vincigura. ad fi. p ro. cōsil. xij. incip. in xp̄i ꝛc. viso facto pposi. ꝛ cōsi. cccexxxvij. incip. omnipotētis ꝛc. i casu proposito aduertendū censeo per Pet. de anc. consil. cccxxvj. in ci. visis facti narratione ꝛc. in. iij. co. per Fed. cōsi. cclxxij. inci. in nomine dñi amē statuto ciuitatis pusij cauet. p bald. in repet. l. ij. in. xx. chart. ꝟ. sup. v. ff. de iureiurando. ꝛ in. c. j. iiij. col. de proba. p Imol. in repe. d. c. cū cōtingat. in. xvj. et xxj. char. p Pet. de anc. in repe. c. ea que. in. xxx. co. in ver. iij. quero de iure. ꝛ in regula accessorū. in. x. col. ver. aduertatis dñi: qꝛ ista cōsideratio Bart. de reg. iu. in. vj. ꝛ in repe. c. j. in. xxiiij. char. ver. ego etiam cōsului. de consti. ꝯsi. suo. cc xxij. incip. in. xp̄i ꝛc. legit in canone per Bal. post Bart. in. d. l. oēs populi. s. viij. col. per Bal. ꝛ Sal. in auk. sacramēta puberū. C. si aduer. vē. ꝛ ibi p Pau. de ca. in repe. in xvj. col. per Bar. in quodā ꝯsi. incipi. quero dicit statutū ꝙ minor per Bal. in. l. iurisgen. in. §. ꝛ gñaliter. ff. de pac. ꝛ in. l. neqꝫ patro. ppe fi. C. ḋ op. li. ꝛ ibi Saly. p Ang. i. l. de qbꝰ. ad fi. ff. de legi. p Bal. i. l. ij. in. ix. q. C. de rescin. vē. p Bal. ꝛ Pau. de ca. in. l. fi. ff. qui satis. cog. p Bald. in. l. pactū. C. de colla. ꝛ in rub. ff. de iureiu. ꝛ in. c. j. §. itē sacramenta. de pa. iur. fir. ꝛ in. l. non dubiū. C. de le. ꝛ in. l. si qs inqlinos. §. fi. ff. de leg. j. ꝛ in l. j. C. si aduer. do. in. l. fi. C. de nō nu. pec. ꝛ in. l. ij. in fine. C. de ind. vid. per Raph. ꝛ Pau. de ca. in. l. si quis p eo. ff. de fideius. Adde Alex. consi. xxxix. incip. in christi ꝛc. viso statuto ꝛ themate. in. iiij. vo. ꝛ are. consil. viij. incip. in christi nomine amen abunde satis ꝛ sufficienter ꝛc.

❡ Adde tu Fulgo. cōsi. cxlvj. ꝛ cōsil. clvij. Bal. ꝯs. vlt. v. lib. vbi sequitur dictū Bar. in. d. l. oēs populi. ꝛ ita cōsuluit sup statuto disponēte qḋ ꝯctus factus a minore nō valeat etiā si sit iuratꝰ nisi fiat in loco publico: vide etiam Pe. de anch. consi. ccxxvij. Ang. consi. clx.

b ❡ In preparatorijs iudicij. Vide que dixi. in. c. j. ꝫ. eo. Adde tu Raph. comen. consi. xlj. Fed. consi. cxvj. ꝛ vide Ang. consil. xlvij. vbi ponit de statuto quod declināti forū non reddatur ius: an comprehendat clericū: ꝛ consil. cclxj. in fi. de statuto quod nō audiat actor nisi offerat satisdationem an cōprehendat clericū. Abb. consil. xxxiiij. ij. li. vbi ponit de instantia ꝛ de sententia lata contra duos quorum vnus erat clericus. Anch. consi. xxij.

c ⁓ Sebasti. Sapia. ❡ Consuetudo laicorum. Vide anch. a. in ca. cōtinua. xj. q. j. vbi dicit ꝙ si libellus accusationis clerici nō habet oēs solēnitates nō ppterea debet deleri: ꝛ cōsidera quō illud dictū possit pcedere: qꝛ ꝯtrium ꝙ debeāt seruari solēnitates de quibꝰ per Bar. in. l. libellor. ff. de accu. sentit Host. i sum. de acc. §. q̄l̄r. ꝛ Spe. i ti. de ac. i pn.

d zacharias. ❡ Appellare añ sentētiā. Idē no. iste in. c. qḋ clericis. post Ant. de but. col. fi. ꝛ in. c. qualiter. in. ij. no. de iu. Arch. ij. q. vj. c. non ita. Pet. de anch. in reg. ea q̄. Et ratio est posse eñ vel nō posse appellari respicit modū procedēdi ꝛ nō decisionē cause: vt not. Alex. in. l. j. circa fi. ff. de leg. ij. vbi alle. Ant. de but. in prealle. c. de clericis. idem cōs. clxvj. incip. viso toto pcessu. circa fi. qḋ est secundū maiorē nu. ccc viij. vol. ij. ꝛ hoc pcedit de plano qñ de appellatione añ sñiaꝫ agit: ꝛ sic de appellatione ab interlocutoria: ita eñ loquunt doc. pal. ꝛ ita est itelligēdꝰ Ab. hic. Si eñ tolleret appellatio a diffinitiua videret respicere decisionē cāe ꝛ iḋ statutū qḋ talē appellationē tolleret nō p̄iudicaret clericis in foro seculari litigātibꝰ: vt not. Arc. in. d. c. qḋ clericis. in. iij. co. p dictas rōnes ibi p eū positas.

e ❡ Sup bona patrimonialia clericorum: que non subijciūtur foro laicorum. Adde istū in. c. si clericꝰ in. ij. no. ī. de foro cōpe. Inno. in. c. ceterū. ij. de iudi. Old. cōsi. lxxxij. icipi. an ep̄s possit declinare forum istum in. c. qualiter. s. ḋ iud. ꝛ maria. in. c. lane. i añpe. col. de foro cōpetē. Pau. i cle. p̄senti: ꝛ ibi car. in. ij. not. de censi. vide ibi Imo. in ij. col. istum in. c. cū sit generale. in. ij. col. de foro compe. But. in. c. venerabilis. in pen. col. in ver. aduerte tamen. de iudi. ꝛ per istū post Inno. ꝛ Butr. in. c. ceterū. in. x. col. in ver. notes ex omnibus predictis. de iu. glo. in. l. munerū. §. patrimoniorū. in ver. pōtifex. ff. de mune. ꝛ bono. ꝛ ibi Fran. tigri. post Matth. in cle. j. in. xvij. q. de vita ꝛ honest. clerico. Domi. in. c. q̄q̄. in ver. ipsarum. de censi. lib. vj. bonū tex. in. l. decernimus. in ver. siue de ecclesiasticis: siue de proprijs. de episco. audi. ꝛ bo. tex. in. d. c. si clericus laicum. quē iste reputat singu. ꝛ no. in. c. vnico. de cleri. coniug. lib. vj.

❡ Adde tu. Abb. consi. iij. ꝛ vide Pe. de anch. consi. cclix.

f ❡ Laico. Adde quid si trahatur an oportet sententiam pro se: an trahens possit dicere sententiam nullam. Fede. consi. xc.

g ❡ In. c. qualiter. vide istū plene ibi in ver. q̄ro: qꝛ text. hoc indistincte phibet: ꝛ ita in facto obtinui in cā reuerēdi p̄ris dñi Andrioli ḋ sctō vito Paduani canonici Vincētini ꝛ rectoris eccl̄ie scti Andree ciuitatis Padue: licet aliter voluerit Host. in sum. in ti. de fo. cōpe. §. fi.

h ❡ In superiorem. Adde Oldra. consi. xvij.

i ⁓ Sebasti. Sapia. ❡ Statutū nunquid autē rustici tenentes predia ab ecclesijs possint conueniri coram iudice ecclesiastico: vide Abbas. in. c. ij. col. ij. ver. quid autem de rusticis. de foro comp. Mari. soci. in c. j. col. ij. ver. quinta declaratio. eo. tit.

k ❡ Quod conductores possessionū. Adde Bar. cōsi. clxxvij. inci. dñi priores artiū. vbi consuluit ꝙ statutū laicorum dans licentiā conductoribus possessionū vt libere possint eas dimittere nō extēditur ad cōductores rerū ecclesiasticarū per tex. hic. ꝛ in. c. q̄ in eccl̄iarū. s. eo.

❡ Adde tu Barb. latissime ꝯsi. xiiij. vbi ꝯsuluit sup statuto bononiē. quo disponit ꝙ ꝯductio vel locatio intelligat facta his pactis ꝛ cō

ditionib⁹ pro futuro nisi protestetur per partes p tres mēses ante. an tale statutū liget ecclesiā. ⁊ vide in eodem casu Alex.consi.xvij.iiij.lib. ⁊ vide Anch.consi.xxiiij. Abb.cōsi.lxxxiiij. ⁊ dicit Roma.ɔsi.clxvj. ꝙ valet statutū laicoꝝ dans formā actui cum ecclesia celebrādo. ⁊ vide Bal.in casu quotidiano consi.ccl.iij.lib.

a zacha. ¶ Bart. tꝫ ꝙ non. Dic ꝙ est cōs.suo. clxxxvij.inci.domini priores.quē Pet. de ancha.in.c.j. char.ij.versi.q̄ro etiā.de qōne.s̄.e. titu.sequit̄. Et ꝙ statutū senarum de q̄ paulo post abb.hic tāgit qđ disponit cōducē tem apothecā ēt ecclesie vel clericorum non posse expelli debitā pē sionem soluendo nō valeat in preiudicium clericorum vel ecclīe vt voluit ipse Abb. allego. Alex. ɔs. xvij.inci.viso instrumēto.colū.pe. vol.iiij. sed in casu simili tradit. ⁊ And.sicu.consil. xiiij.inci.in scđo dubi.volu.ij.

posseffionē certo casu quorūcūqꝫ sint possessiōes etiā clerici:an valeat statutū.bar.tenet ꝙ non:[a] q2 laici nō potuerūt statuere hoc in p̄iudicū clericorum vt ptꝫ ex p̄dictis. Obligatio enī est data clerico ⁊ acquisita que nō pōt ei tolli per nō superiorē suuꝫ. Et ex his dicerē ꝙ statutū senē.quo cauetur ꝙ semel ɔducēs apothecā nō pōt expelli:soluēdo pensionē primo statutam:nō extendit̄ ad apothecas clericorū seu ecclesiarū. ¶ Itē facit ad.q.pone cauet̄ statuto seculariū ꝙ idē ius reddat̄[b] clericis in foro sclāri qđ reddit̄ laicis i foro ecclāstico in foro seculari sunt multa statuta vtilia an clericus posset illis vti.dicēdū ꝙ nō:q2 nulla fit iiuria clericis si redigunt̄ ad dispsitioneꝫ iuris cōis:vñ nō pōt dici statutū ɔ̄ libertatē ecclīe:[c] vt no.bar.in aut̄.cassa.C.de sa.san.eccle. ¶ †Scđs casus p̄ncipalis qñ statutū laicorū est gñale nō disponēs de clericis vel ecclesijs an extēdat̄ ad clericos. Dic breuiter in hoc ꝙ aut est preiudiciale ⁊ nō extēdit̄ q2 statutū gñale nō extendit̄ ad nō subditos.vt in c.a nobis.p̄mo de sen.excō.in.c.vt aiarū de cōstit. lib.vj. ⁊ iō fuit al's ɔsultū ꝙ si statuto cauet̄ ꝙ stātib⁹ masculis femine nō succedāt[d] si femina erat monialis statutum nō extenditur ad eam.[e] ¶ In hoc tñ aduerte ad tres casus.aut statutuꝫ iniecit vinculū añ clericatū:aut post.aut dat̄ ius agēdi ex facto clerici seu q̄si siue statutū iniecerit viculū ante siue post. Prio casu statutū porrigit̄ ad clericum.exemplū statuto cauetur ꝙ primo genit⁹[f] succedat patri:si secūdo genitus fiat clericus post statutum ligatur illo statuto:vt nota.Ioā.and.in regula sine culpa.de reg.iu.lib.vj.in merc.sic pōt intelligi.vno modo.c.cōstitutus.de in integ.rest. Si vero iniecerit vinculuꝫ post clericatū si statutum est preiudiciale nō porrigit̄ ad clericū. Ideo si tpe statuti secundo genitus erat clericus non dꝫ priuari successiōe paterna:vt no.in.d.regula sine culpa:ideo fuit cōsultū vt ponit Lap.alleg.vij.ꝙ si statuto cauetur ꝙ stantib⁹ masculis femine nō succedant:si tpe statuti filia femina erat secularis repellit̄ a successione lꝫ intret monastriū postmodū:sec⁹ si pri⁹ erat in monasterio.[g] Si v̄o statutū porrigit cōmodū pōt cleric⁹ eo vti. Itē consuluit Io.de lig.in qōne facti vt plene recitat Lap.alle. cj.sequit̄.d.Ant.in.c.ꝙ clericis.preal. ⁊ Bal.in.l. cūctos pplos.C.de sum.tri. Ubi dicit ꝙ statutum[f] laicorū generale cōprehēdit clericos in ɔstitutione fauorabili.exēplum dicit statutū ꝙ extantibus masculis femine non succedant.pone qđ mascul⁹ sit clericus[h] an potest vti statuto excludendo feminam:⁊ dicendū ꝙ sic:facit.c.dilecti.de fo.cōpe. Quidam tñ voluerunt hic impugnare hoc dictū p istū tex.vbi innuit̄ ꝙ etiā in fauorē nō valuit statutū laicoꝝ:sed teneo primā. Ad istū tex.dico qđ ꝓcedit qñ specifice disponit sup reb⁹ ecclīaꝝ ꝓhibendo:vñ nullo mō statutū cōprehendit clericos qñ ꝓcedit ꝓhibēdo p̄cipēdo vel vetando seu certā formā in agēdis p clericū imponēdo.vt voluit Io.de lig.in.d.cōsilio:q2 tūc denotaret̄ superioritas statuentiū in clericos secus si statutum simpli

b ¶ Idē ius redꝺatur. Adđ do. in.c.sancta.ij.q.vij.vbi dicit ꝙ valet statutum vni⁹ ciuitatis disponēs ꝙ illud ius seruetur in ciuitate forēsibus ꝙ illi seruant in sua ciuitate ipsis statuentibus:⁊ ideo cum clerici nō patiant̄ contra se allegari statuta laicorū vidētur similiter laici posse recusare ne clerici allegēt ipsa contra eos.

¶ Adde tu Bal.con.xiij.iiij.lib.

c ¶ Cōtra libertatē ecclesie. Uide Cy. ⁊ Salic.in aut̄.cassa.C.de sacro sanc.eccle. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.et cōsi. clxxxviij.inci.dñi priores. ⁊ in.§.ius autem ciuile.insti.de iu.na.gen. ⁊ ciui.in aut̄.statuimus.in fin.C.de epi. ⁊ cle.in.d.l.cūctos.in.xxxvij.co.v̄si. nunc de tertio membro. Bar. ⁊ Ange.in.l.j.§.que onerāde.ff.quarū re. ac.nō dat̄.p istū in.c.nouerint.de sen.excō. ⁊ hic in repe. ⁊ Pe.de anch. in repe.c.canonū.in.xxj.char.ver.q̄ro circa hec q̄ dicātur. Car.in repe. c.perpēdimus.in.iiij.char.ver.nūc examināda est.ij.q.de.sen.excō. ⁊ in cōsi.cxlij.inci.statuit ciuitas viterbiēsis. Lap.all.xcij.ici.aut cōstō sit ɔ̄ libertatē. ⁊ alle.cōsi.cj.inci.i ciuitate florētie in.fi. ⁊ p do.in.c.fi.in.ij.no. lib.vj.de immu.ec.p Bu. ⁊ Imo.hic ⁊ in.c.cum terra.de elec. ⁊ Fulg. in d.aut̄.cassa. ⁊ cōclude ꝙ illa dicātur cōtra libertatē ecclīasticā ex qb⁹ tollūtur vel diminuūtur p̄uilegia concessa ecclesijs vel ecclesiasticis p sonis a papa vel a p̄ncipe s̄m oēs in.d.aut̄.cassa.vel illa dicūtur ɔtra libertatē ex quib⁹ clerici efficiūtur timidiores s̄ꝫ Bart. ⁊ alios ibidē: ⁊ in.d.l.j.§.q̄ onerāde.vel quādo impediunt̄ clerici facere q̄ sunt sibi ɔcessa a iure cōi s̄m But. ⁊ Imo.hic. ⁊ d.c.cū terra. ⁊ Fulg.in.d.aut̄. cassa. et Bal.in.d.l.cunctos.in ver.nūc de tertio mēbro.

¶ Adde tu. Abb.cōsi.lxxxij.inci.p̄sens.d. Alex.cōsi.cxxj.j.li. ⁊ ccviij. ij.lib.vbi multa dicit. Fed.cōsi.lxxxv.super statuto perusino quo disponitur ꝙ nulla cessio possit fieri in magnatē:an monialis possit cedere in clericum filium magnatis.

d ¶ Femine non succedāt.ibi si femina erat monialis. Adde istū in.c.qđ clericis.in.xiij.col.de foro cōpe.versi. ⁊ faciūt hec. Pau.de ca.cōs. suo cccxxv.incip.in xp̄i.noīe ⁊c.primū dubiū de quo querit̄. ⁊ i.l.si qs id qđ ff.de iuris.om.iu. Bar.i.l.fi.in.iij.col.C.de pac. ⁊ Bal.in.l.deo nobis. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ Pet.de anch.in repe.c.j.in.xxj.char.ver.q̄ro etiā an valeat.de cōsti. Bal.in.l.oēs pplī.in.xij.col.ver.sed qd si statutū dictet qđ monachus.ff.de iusti. ⁊ iu. Ange.in disputatiōe sua inci.nobilis quidā genere in antepe.colū.ver.ad vestrū tñ. Do.i.c.q̄uis.i.v.col.de pac.in vj. ⁊ ibi Imo. Ro.in.l.stipulatio hoc modo cōcepta.i.v.col.versi.illud vero exemplū.ff.de ver.ob.per istū hic in repetitiōe.in ver.circa istū casum.per Ric.de vbal.in tracta.de succes.ab intesta.fo.clxxxix.sed an valeat statutū. But. ⁊ Pe.de anc. ⁊ Frāc.de are.i.d.c.qđ clericis.in fi. Sali.in aut̄.cassa.C.de sac.san.ecc. ⁊ Lap.alle.cj.incip.in ciuita. florentie.

¶ Adde tu Abb.cōsi.cxj.ij.li. Pe.de anch.cōsi.cxvij. Pau.de ca.consil.cccxxxvij.in primo impressis. Bal.consi.cxvj.iij.lib.vbi ponit an valeat statutum contra ingredictes monasteria late per Alexā.cōsi.ccxj. vbi alleg. Lap.hic per alios allegatum.

c †Sebasti.Sapia. ¶ Ab eadē. Uide pulchre p do.Bar.soc.in.l.ij.ff. de his q̄ pene nomi. ⁊ vltra ea q̄ ad ꝓpositū dicit refert pulchrum dictum petri de anch.ꝙ valeat statutū imponēs minorē gabellā illis q vadūt ad molēdinū cōitatis q̄ ad molēdinū epi. Et circa ea q̄ dicunt̄ hic p Abb. vid.ēt q̄ no. late pau.d ca.i.l.titio. §.titio.ff.de ɔdi. ⁊ demon.vide etiā bal.i cōsil.xvj. q̄dā nobilis. in.j. col.alex.in consil. ccxj.visa fcti narratiōe in.ij.vo. et in cōsi.xliiij. videretur.in.j.vol.

f ¶ Qđ p̄mogenitus succedat. ad de Bu. ⁊ imo.hic et istū in.c.qđ clericis.de fo.cōpe. et ibi p alios et p Cal.in disputa. inci.statuto ciuitatis cauet̄.in vl. col. ⁊ Pet.de ancha.in regula ea que.de reg.iu.in vj. ⁊ in rep.c.j.in xxviij.char.v̄sic. accedat.q.disputa.s̄.eo.

g zachar. ¶ Secus si prius erat in monasterio. Ade Barto.ita dispu.in l.fi.col.iij.C.de pact.q̄ tñ dispu.cōiter per scribentes reprobatur.nō enī valet statutum quo religiosus vel monialis siue ingressa siue q̄ post ingrediet̄ a successione repellūtur vt no.Bal.in.l.oēs pplī.co.vij.v̄.qd si statutum dictet.ff.de iust. ⁊ iu. Ang.in alle.l.fi.co.pe. Pau.de ca.in.l.si quis id qđ.ff.de iuris.om.iu. ⁊ in cōsi.cccxxxv.incip.primū dubiū. co.iiij. Alex.in.l.stipulatio hoc modo ɔcepta.co.viij.vbi late hoc ꝓsequit̄.ff. de v̄b.ob. ⁊ ɔsi.cxxxix.inci.viso themate.col.fi.qđ est s̄m maiorē nu.ɔsi. cclxxxj.volu.ij. ⁊ mathe.mathe.sing.cxlv.incip.nota mirabile dictum.

h ¶ Qđ mascul⁹ sit cleric⁹. Uide Lap.alle.cētesima inci.in.q.ꝓposita. ⁊c.an statutū exclusoriū filiarū: ⁊ pleni⁹ alle.sequēti inci.in ciuitatē.floren. Car.in repe.c.perpēdim⁹.in.xxiij.col.v̄si.sed q̄ro quid si cōstitutio de sen.excō.istum in.d.c.qđ clericis.in.xiiij.co.v̄si.hic vero s̄m Lap.de foro compe. ⁊ in repe.huius.c.in versi.scđs casus.in.c. cōstitutus. in.ir. col.de resti.in integr.p tex.ibi. ⁊ in.c.cum dilecti.de fo.compe. ⁊ in.c.si in adiutorium.x.dist. Bald.in.l.cūctos pplos.in lectura.in.xj.col.in versi. sed hic vlteri⁹ querit̄.C.de sum.tri. Imo. hic. ⁊ Matthe.no.cxij.incip. nota lucrosam cautelam. Pet.de ancha.in repe.c.j.in.xxij.col.ver.op. Bal. Ro.in no.ccccl.j.incip.habeo factum in casu cardinalis.

Zacha. Adde qđ matthe.matte.corrupte hic alleg.est tñ no.eius in sing.cxj.inci.not.lucrosaꝫ ⁊c. ⁊ Ro.etiā in numero h̄ est mēdosus est enī sing.suū.ccccxliiij. ⁊ qđ incip.vt hic premittit̄. Sed faciunt de directo ɔ̄ opi. Abb.tenēt enī ꝙ stante statuto ꝙ masculis stantibus filia nō succedat ꝙ stātibus masculis clericis ꝙ nō excludent̄ p illos clericos q2 vt dicūt nō pñt tales clerici vti laicorū statuto etiā in eorū vtilitatem vergent: cōis tñ opi.est in ɔ̄riū vt p Feli.hic lata.colū.xxvij.in fi. versi. septimo quero.adducit Lap.alleg.xcix.incip. an statutū exclusiuū feminarū ⁊ se.alle.al's est.c.j.inci.florē. Ant.de but.in.c.que in ecclesiarū. col.j.s̄.eo. Adde Ang.sicu.consi.l.vol.iij.

¶ Adde ꝙ Bal.consuluit clericū admitti: ⁊ ibi refert ꝙ ita cōsuluit Oldr. ⁊ ꝙ clericus in fauorabilibus comprehēdatur in statutis dicit esse optimam glo.in.c.nemo.de reg.iur.vide eius consi.xxx.iij.lib.

¶ Anto.Fran. Putarē p ɔcordia esse dicendū ꝙ si statutū excludēs feminas ꝓpter masculos disponeret faciendo expressam mentionē de clericis:ꝙ reuera ex defectu ptātis statuētiū clerici nō cōprehēderētur in tali statuto neqꝫ ex eo q̄ꝙ eis fauorabili possent excludere feminas et ita loquat̄ ea opi.q̄ se habet ꝙ in tali statuto nō cōprehēdunt̄ clerici:sed si fit statutū excludens feminas ꝓpter masculos: qđ quidē valet s̄m ea que habētur.in.l.maximū vitiū vbi plene de materia.C.de libe. prete.tunc tale statutum ex quo non expresse disponit de clericis tanq̄ priuilegiatū ⁊ cōcernēs fauorem ipsorum clericorū cōprehēdet etiam ipsos clericos p ea que ple.tradūtur in.d.c.que ecclesiarū. ⁊ in.c.ecclesia sancte marie.hoc eo.tit. ⁊ in.l.priuilegia.C.de sanc.eccle.

citer procedit porrigẽdo cõmodum: vt in exẽplo premisso. Qu[a] a[n]imo dicerẽ ꝙ valeret statutũ laicorũ si specifice facit mentionẽ de clericis dũmõ sit mere priuilegiatiuũ[b] ꝛ disponat nõ ꝑcipiendo vt. s. si dicat ꝙ clericus primogenit⁹ succedat vel ꝙ de bonis defuncti ↄstruat hospitale vel clerici habeant certã partẽ. nã nemo põt dicere hec non valere: q: laicus põt priuilegiare ecclesiam: vt in c. nouit. de iudi. Quo ad tertiũ casuz: dic vt plene dico in. c. ꝙ clericis. de foro compe. Abb.

a ¶ Secus vbi statutum simplr. ad de Do. in. c. fin. in princ. in. ij. col. in vj. de offic. deleg. Pau. de ca. ↄsil. cxxxvj. inci. in xpi ꝛc. ad primũ dicẽdũ tex. opti. Car. ꝛ doc. in. c. dilecti de fo. cõpe. Bal. d. l. cũctos pplos in. xj. col. in lectu. vbi alle. tex. in. d. c. dilecti. ꝛ vide eũdem Bal. in. l. de quib⁹. in. xvj. col. versi. vj. q̃ro. ff. de leg. ꝛ in. l. j. in fin. C. de ↄhen. emp. Adde ꝙ. s. allegata cõsilia sufficiunt marie alex. ꝛ Abb. i ꝑposita apostil. ꝛ si qd de sit vide in apost. ad Bar. in stãpa de tortis. d. l. cunctos populos.

b ¶ Sit mere priuilegiatiuũ. Adde que dixi in prima precedenti apostil.

¶ Solennis repetitio per do. Nicolaum Abba. Panor. edita. ¶ Addita nouiter.

1 ☞ Statutũ laicale etiã honestum in nullo foro seruari dʒ ↄ clericos vʒ tñ si inducat merũ fauorẽ clericis ꝛ quando. nu. 37.

2 Laicoꝝ quidã sunt religiosi ꝛ quidã non. ꝛ qualiter accipiatur verbum religiosi.

3 Clericus non gaudet in bonis ꝑ̃imonialib⁹ priuilegio ecclesiaꝝ nisi i casib⁹ i iure expssis. ꝛ n. 26.

4 Laici non possunt statuere etiam in fauorem ecclesiarũ ꝛ quando. nu. 14. 17.

5 Statuta laicoꝝ respectu ecclĩaꝝ ꝛ ecclesiasticarũ ꝑsonarũ papa põt approbare ꝛ nõ alius prelat⁹.

6 Papa põt dare facultatẽ laico excõmunicandi. Papa non põt committere non sacerdoti vt ↄficiat corpus christi.

7 Papa de iure non põt seipsum subijcere iurisdictioni imperatoris vel laici. Papa potest se subijcere iudicio simplicis sacerdotis in confessionis actu. Papa an in foro contentioso possit ab alio iudicari vide remissiue.

8 Causa ecclesiarum principaliter agitata corã iudice laico non dʒ decidi scd̃m statutum laicoꝝ.

9 Judex secularis lite pẽdẽte non exercet offm̃ suũ ↄ ecclesiasticas ꝑsonas etiã in causis incidẽtib⁹.

10 Clericus nõ põt reconueniri coram iudice laico.

11 Snĩa lata ↄtra nõ cõfessuz an ꝛ qñ valeat. ꝛ nu. 2. Sentẽtia sine cause cognitione ꝛ quibusdã alijs de quibus hic non valet. ꝛ nu. 12.

12 Judex potest procedere ad diffinitiuam ex ꝑ̃sumptione violenta. In notorijs in quibus nulla potest absenti cõpetere defensio potest deueniri ad sententiã sine citatione alias secus.

13 Citatio an requiraꝛ si pars est presens. remissiue.

14 Lex principis ecclesijs preiudicialis non extẽdiꝛ ad ecclesias nisi expresse approbetur per papam.

15 Leges ciuiles non valent si specifice nominant ecclesias vel clericos nisi sint mere ꝑuilegiatiue vł fundentur ratione naturali.

16 Promulgator legis inducentis peccatum tanꝙ̃ contra ius diuinum disponens cõuincitur potius errare ꝙ̃ legem condere.

17 Lex rõnabilis nõ ↄdicẽs canoni ꝛ gñalr loquens si est fauorabilis est seruãda etiã quo ad clericos. Lex illa dicitur preiudicialis clericis vł ecclesijs q̃ est apta afferre semper incõmodũ secus si põt habere aliqñ cõmodũ aliquando incommodum.

18 Clericus heres institutus si non facit inuentariũ tenetur vltra vires hereditarias. Ecclesia vel pauperes si instituantur non tenenꝛ vltra vires hereditarias. Aut. hoc amplius. C. de fideicõ. ti. de his quibus vt indig. ꝛ similes ligant clericos.

19 Lex ciuilis gñaliter disponẽs sup rebus tpalib⁹ ꝛ deuiãs a lege canonica est seruãda in foro suo sed si sumus in terris subiectis tpaliter ecclesie romane canones preualent legibus etiam inter laicos in foro seculari. Lex ciuilis in materia spectante ad ecclesiam dato ꝙ de illa principaliter nõ disponat sed ꝓcedat tollẽdo lucrũ ꝙ alś dederat nõ vʒ. ꝛ nu. 20. in fi. Pena transeuntis ad scd̃a vota etiã fauore filiorum est sublata. Idẽ si resultat dubium turbationis prolis secus in penis quas mulier incurrit ex facto suo culposo. ꝛ nu. 20. Leges prohibentes matrimonium inter certas ꝑsonas non prohibitas a iure canonico puta inter tutorez ꝛ pupillã vel inter rectorẽ ꝓuincie ꝛ mulierẽ sibi subditam ꝛ siłes personas nõ valẽt.

20 Pater nõ teneꝛ dotare filiã maritatã si nullam ab initio ꝓmisit dotẽ sed si filia quando se maritauit promisit dotem tenetur pater.

21 Causa dotis est misti fori.

22 Lex ciuilis qñ disponit presumptiue in materia spirituali stante lege canonica in contrarium non valet.

23 Heres an teneaꝛ ex delicto defuncti ꝛ quid tã de iure ciuili ꝙ̃ canoni.

24 In preparatorijs iudiciorum attenditur forus vbi litigatur vnde clericus agens in foro ciuili ligatur statutis laicorum circa preparatoria. 25. secus in decisorijs. 26. ꝛ. 42.

25 Usuraria causa si agitatur in foro seculari tractabiꝛ seruato ordine iudiciario licet in foro canonico tractaretur simpliciter ꝛc.

26 Statutum laicorũ specifice disponẽs de ecclesijs seu ecclesiasticis ꝑsonis seu reb⁹ earũ non valet etiam in fauorem ipsarum secus qñ statutũ in genere loquitur. nu. 37. Laici non possunt statuere sup bonis patrimonialibus clericorum.

27 Statuentes contra libertatẽ ecclesiasticam quas penas incurrant. Statuta illa sunt contra libertatem ecclesiasticã ex quibus clerici efficiuntur timidiores. ꝛ nu. 28.

28 Statutum si ponit extra ꝓtectionẽ cõis oẽm declinãtẽ forũ ꝑtãtis an sit contra libertatem ecclesiasticam ꝛ an intelligatur de clericis.

29 Statutum ꝙ clerico declinante iurisdictionem potestatis cõsaguinei teneantur soluere penam non valet.

30 Statutum laicale dans licentiã cõductorib⁹ possessionũ vt libere possint eas dimittere non extendiꝛ ad conductores rerum ecclesiasticarũ.

31 Statutũ laicorũ nõ põt minuere vtilitatẽ prelatoꝝ vel ecclesiaꝝ qñ ꝑcipere consueuerunt ab ipsis laicis per liberum accessum ad eorũ molendina: talis enĩ libertas non potest statuto laicorum impediri indirecte subditos aggrauando.

32 Statutum laicorum qđ prior ꝛ fratres sancte trinitatis possint petere ꝛ exigere ꝛ distribuere legata ad pias causas valet. Lex noua que venit ad corroborationẽ legis antiq̃ nõ vr̃ eã corrigere.

33 Stante statuto ꝙ cleric⁹ litigãs in foro seculari id habeat ꝛ nõ pl⁹ qđ haberet laicus in foro ecclesiastico: si in foro seculari sint statuta inter laicos fauorabilia quibus de facto nõ possint vti clerici ꝓpter statutũ an illud dicatur contra libertatem ecclesiasticam vbi ꝙ non.

34 Statutum excludens a successione secũdo genitũ stante ꝑmo excludit illum etiam clericum effectum.

35 Statutum ꝙ ingrediẽs monasteriũ non succedat non valet. Substitutio facta filio si decederet sine filijs ab ipso legitime ꝓcreatis expirat si filius ingrediatur monasterium. Legatum factum filie de mille si nuberet ꝛ si monasteriũ ingrediatur quod habeat quinquaginta valet ꝛ habebit mille.

36 Statutum ꝙ primogenitus succedat non preiudicat secundo genito qui erat clericus ante statutum. Statutum nõ loquens specialiter de ingredientibus vel ingressis monasterium sed generaliter qđ mulier non succedat extante masculo excludit etiam mulierem monacham si assumpsit monachatum post statutum: secus si ante. Statutum ꝙ non petens debitum per tantum tp̃s nõ possit amplius petere quomodo intelligatur ꝛ an liget clericos.

37 Statutum laicorum inducens merum fauorem clericis qñ valeat.

38 Statutũ ꝙ femina non possit testari vel se obligare sine ꝑ̃sentia duorum agnatorum non comprehendit casum quando mulier testartetur ad piam cãm vel donaret ecclesie.

39 Statutum qđ nisi testm̃ insinuetur intra sex menses sit nullum non hʒ locum qñ clericus vel ecclesia instituuntur.

40 Statuta loquentia de instrumẽtis guarẽtigiatis executioni mandandis an habeant locum in vtroqꝫ foro ꝛ in personis ecclesiasticis.

41 Clericus delinquendo non sortitur forum secularem.

42 Statuto ꝙ solutio debiti non possit ꝓbari ꝑ testes nõ ligabitur clericus volẽs debitũ probare ꝑ testes etiã si cã tractetur in curia seculari.

43 Prescriptio. x. vel. xx. an. est communis clericis ꝛ laicis. Statutũ si ↄcernit solẽnitatẽ actus adhibẽdã tpe ↄctus siue sit statutũ clerici siue laici vitiabitur actus solẽnitate non seruata.

44 Judex dʒ attẽdere ad statuta ꝛ ↄsuetudines litigantium. ꝛ nu. 41. 52. Statutũ irritãs cessionẽ actionũ factã nobili contra popularẽ trahiꝛ ad cessionem factam nobili per ecclesiam.

45 Testamentum laici in quo clericus instituitur non seruatis solennitatibus legis vel statuti nõ valet.

46 Statutũ qđ res dotalis non valeat alienari: extenditur ad alienationem factam in clericum q: concernit rem.

47 Statutũ ↄcernẽs ꝑsonam iubẽdo vt aliqd faciat post ↄtrum puta vt apprehendat possessionem vel aliquid simile non ligabit clericum.

48 Primogenitus si ex forma statuti debet succedere. quo casu succedet in bonis extra territorium existentibus.

49 Statutum ꝙ dñs rei pignorate ipso inscio non recuperet a iudeo nisi soluto debito non nocet clerico nec alteri non subdito.

50 Statutũ laicoꝝ in modo ꝓcedẽdi in causis nõ ligat iudicẽ ecclĩasticũ

etiam

a ¶ Uel clericos. Uide Pet. de anch. cõsil. xj. inci. factũ super quo vbi dicit ꝙ quãuis laici nõ possint statuere sup iure quesito. ecclesie tñ statuere põt ex causa super iure querẽdo ecclesie. phi. Cor. ↄsil. cxiiij. inci. quãuis pmo aspectu in. ij. vol. vbi plenissime an ⁊ quãdo statutũ laicorum liget clericos agentes in foro seculari. Et adde Lud. Rom. sing. ccccxiiij. inci. sed an põt. vbi singulariter voluit qđ papa nõ põt facere leges ꝙ clerici possint conueniri corã iudice seculari qꝛ anteꝙ̃ esset petrus non erãt clerici subiecti seculari ꝑ illđ dei nolite tãgere ⁊c. ꝑ gloss. quã dicit ad hoc esse singularẽ in. c. si imperator. xcvj. di. ⁊ iđ no. dicit bal. i. c. at si clerici. de iud. ꝙ sunt reprehẽsiõe digni potestates terrarũ mittẽtes clericos confessos corã se ad episcopũ cũ actis quia tales confessiones scribi nõ debẽt apud acta: nec ẽ admiratiõe dignũ qꝛ illud priuilegiũ indultũ clericis vt nõ cõueniant coram laicis nõ habuerunt ab ecclesia dispositiue sed habuerũt declaratiue ideo dicit gl. in. d. c. si imperator: ꝙ anteꝙ̃ emanasset cõstitutio ecclesiastica clerici erãt liberi a iudice seculari ideo dicit ꝙ constitutio ecclesiastica ẽ declaratio ⁊ non dispositio et recte hoc decidit text. ibi dũ dicit deus omnipotẽs voluit clericos discuti a pontificibꝰ ⁊ nõ a potestatibus seculaibꝰ. recte adduci posset illud qđ sacro scribitur euangelio, dijs nõ detrahes. nolite tãgere xpos meos ⁊c. c. sacerdotibus. xj. q. j. sunt eñ duo vt dicit text. in. c. cũ ex iniũcto. de here. sunt etiam reges vt dicit text. in. c. duo sunt genera. xij. q. j. fuit eñ genus regale sacerdotiũ vt habetur leuitici. et laicorũ est obseq ⁊ clericorũ est imperare vt đt text. hic. vnde pie me-

etiam qñ laicus litigat coram eo. ⁊ nu. 47.

51 Clericus qui aliquid ꝑ se allegat debet illud idẽ contra se adductum recipere.

52 Statutũ quod non ligat clericum non ligabit. in eius fauorem.

Ecclesia sctẽ marie ⁊c. ¶ Famosum capitulum ꝑpter magnã materiã sibi adaptabilẽ: ꝗ ex infra dicẽdis apparebit difficilima ⁊ valde prolixa existit. etiã conabor hic inferre tractatum per doc. iuris vtriusqꝫ humani ⁊ diuini in varijs ⁊ diuersis locis. ¶ An ⁊ quãdo lex imperialis vel inferioris aliquo modo includat ecclesiasticas ꝑsonas vel earũ bõa. ⁊ sup quibꝰ habẽt potestatẽ statuẽdi in cõtinẽtibꝰ quoquo mõ ecclesiã ⁊ ecclesiasticas ꝑsonas ⁊ ipsarũ bona. Et solet hoc capitulũ sic summari. ¶ Cause ecclesiarũ ꝑ cõstitutiones laicorũ diffiniri nõ debẽt. Ego summo ẜm intellectũ quẽ infra tenebo. ¶ Statutũ generale laicorũ ecclesias vel ecclesiasticas ꝑsonas vel earũ bona in earũ ꝑiudiciũ nõ cõprehẽdit. Nec speciale etiã si earum cõmodũ ⁊ fauorẽ concernat. h. d. Diuiditur in duas partes. pmo ponit motiuũ diffinitionis. secũdo diffinit. duplicẽ rationẽ assignãdo. Quarum scđaꝫ exemplo corroborat. scđa rõ ibi a quibus. tertia ibi: vnde. scđa pars pncipalis ibi ꝙ a senatore. ¶ Et hoc debes scire qđ hoc. c. ⁊. j. vt li. pen. ecclesia sancte marie. j. ⁊. ij. ponũt eundem casum ⁊ figurabo casum vt attinet dũtarat ad. c. nostrum. ⁊ prout colligitur ex glos. preal. c. ecclesia. j. vt lit. pe. ¶ Ecclesia sancte marie in via lata mouit questionẽ cõtra Jo. de atteia sup qbusdã possessionibus corã iudice seculari q dñs Jo. possessiones illas oẽs transtulit in monasteriũ scti Siluestri demũ dictus senator occasione cuiusdã statuti quo cauebatur ꝙ si qs rẽ litigiosam trãsferret in aliũ lit. pẽ. possessio auferat ab eo possessore ⁊ detur petitori. spoliauit monasteriũ nõ vocatum nec conuictum nec confessum possessionibus illis ⁊ eas restituit ecclesie sancte marie demũ monasterium egit coram papa petendo se restitui ad illas possessiones quas senator vigore statuti sibi abstulerat. a papa sentẽtialiter mandat reuocari gestũ per senatorẽ ac easdem possessiones restitui monasterio sancti siluestri. diffinit addẽs pncipaliter duas rationes alias duplicem rationẽ assignãdo: qꝛ statutũ laicorũ ex defectu potestatis nõ cõprehẽdebat ecclesias vel ecclesiasticas ꝑsonas ꝙ̃ꝙ̃ generaliter loquaẽ. secũdo qꝛ si motu ꝓprio aliquid statuant laici etiã in fauorẽ ecclesie illud statutũ nõ tenet ex defectu potestatis nisi fuerit ꝑ romanum pontificem approbatum. ⁊ hoc probat exẽplo Basil ij. multo fortiꝰ hoc casu statutũ valere nõ dꝫ ꝙ nõ auferebat cõmodũ: sed potiꝰ ꝑiudicium. secũdo factũ senatoris tacite improbat ex defectu ordinis iudiciarij ꝙ mõasteriũ in iudiciũ non fuit vocatum nec cõuictũ nec cõfessum. Et sic fuit lata sentẽtia sine cause cognitione. Nũc lego literã: qua lecta colligo notabilia. ¶ † Et primo no. ẜm predictũ casuꝫ ⁊ casus positioneꝫ tex. apertum ꝯ opi. Bart. in. l. cũctos populos. C. de sum. tri. vbi dicit statutũ generale laicorũ disponens super ꝯctibus vel delictis seruãdũ in vtroqꝫ foro: Etiã ꝯ ecclesias ⁊ ecclesiasticas ꝑsonas dũmodo sit honestũ ⁊ nõ sit ꝯtra ea ꝗ sunt ecclesijs in priuilegiũ cõcessa: hoc eñ statutũ erat gñale. Nec continebat penã sed solũ intẽdebat punire delictum litigiosi: ⁊ tñ nõ cõprehendit ecclesias nec ecclesiasticas ꝑsonas. Et hoc qꝛ statutũ recipit interꝑtationẽ iuris ⁊ ampliaẽ extra iurisdictionẽ statuentis. j. de sen. excõ. a nobis. ⁊. c. ij. j. eo. tit. lib. vj. ⁊. l. fi. ff. de iur. om. iu. ¶ Unde cũ laici non habeant iu-

a risdictionẽ in ecclesias vel clericos ad ipsos eorũ statutum non extenditur. ergo nõ valet distinctio Bar. an statutũ sit generale aut spãle super ecclesijs ⁊ ecclesiasticis ꝑsonis: qꝛ tale statutũ surgit alꝰ infringiẽ ex defectu ptãtis ⁊ nõ ex forma statuẽdi vel disponẽdi. vt hic expsse colligiẽ i vtraqꝫ rõ'gnimo plꝰ dico tale, statutũ gñale nõ cõprehẽdit ecclesias vel ecclesiasticas. ꝑsonas etiã ex mente statuẽtis: nec vellẽ comprehẽdere nõ subiectos sibi non obediẽtes de facto. ar. in. l. fin. C. de legi. in. l. j. C. de no. co. cõfir. Et de hac materia. j. latiꝰ subijciã.

2 ¶ † Scđo colligo ꝙ laicoꝝ qdã sunt religiosi ⁊ catholice viuẽtes: qdã nõ religiosi. ⁊ põt itelligi large ⁊ improprie istud nomẽ religiosi ⁊ catholice viuentes qꝛ dictã religionẽ deo deuote impẽdunt: sicut eñ parẽtibus debeẽ honor ita dei religio. Iteꝫ põt sumi proprie vt sonat ⁊ stricte ⁊ tũc comprehendaẽ laicus cõuersus: ⁊ in vtroqꝫ sensu verificaẽ hec litera.

3 ¶ Not. iij. ibi super ecclesijs et personis ⁊c. ꝙ ꝑsone ecclesiastice gaudẽt eodeꝫ priuilegio sicut bona clericoꝝ ⁊ ecclesiaruꝫ. sꝫ tex. hoc non dicit sed tñ facit mentionẽ de personis. Idem tenet gl. in. c. ex literis. de pigno. reddẽs rationeꝫ quare bona clericorũ sunt tacite obligata ecclesie ꝑ mala administratiõe. Iteꝫ ⁊ latius no. glo. in. c. similiter. xvj. q. j. ⁊ gl. in. c. fi. j. de vita ⁊ ho. cleri. sed nec dictũ nec ratio indistincte ꝓcedũt. nõ enim per omnia bona clericorũ gaudẽt eodẽ priuilegio cũ bonis ecclesie. ꝑ hoc gl. singularis in. c. possessiones. xvj. qđ. iiij. ꝗ vult bona patrimonialia clericorum nõ gaudere eodẽ priuilegio quo et ecclesiarũ bona. qđ sentit etiã Host. in. c. sanctorũ. de prescriptionibꝰ. ⁊ sic non requiritur quadragenaria prescriptio. ¶ Ad idẽ. c. quanꝙ̃. de cẽsibus lib. vj. vbi per archi. ꝗ dicit non esse vniuersaliter verum ꝙ bona clericorũ gaudeãt eodem priuilegio cũ bonis ecclesiarũ. Et idẽ ibi glo. ⁊ idem dicit Spe. ti. de in integ. resti. §. qualiter. vẽ. sed nunquid. clericum lesum in patrimonialibus nõ audiri petentẽ in integrum resti ꝙ sentit glos. in cle. vnica. de in inte. resti. ⁊ cõnumerat casus in quibꝰ clerici gaudẽt in rebus proprijs priuilegio ecclesiarũ. ⁊ Spec. in tit. de cleri. cõ. facit quod dixit gl. in. c. ex literis. de pigno. que reddit rationẽ quare bona prelati gaudent eodem priuilegio sicut res ecclesie: qꝛ sunt obligata si male ministrauerit. ad hoc facit quod no. in. l. ij. §. quod de frumẽtaria. ⁊ quod ibi notat Barto. ff. de admi. rerum ad ciui. pertinent. ¶ Ista ratio non est vera quia multi sunt clerici nõ habentes beneficia ex quo sequeretur quod illorum bona quia in eis cessat ratio nõ gauderent in aliquo priuilegio ecclesiarum: ratio tamen in se mihi placet vt bona clericorũ sint in se obligata ecclesie pro mala administratiõe. Non tamẽ aperte probatur iure sed identitate rationis: sicut eniꝫ bona mariti sunt tacite obligata vxori pro dote. l. fi. C. de pac. cõuen. tam super dote quam super donat. propter nup. ita ⁊ bona clerici ecclesie: que dicitur eius vxor in. c. sicut. vij. q. j. Item sicut bona tutoris sunt obligata pupillo. C. in quibus cau. pignus taci. cõtrahi. l. si mater. ita et bona clericorum qui comparantur tutoribꝰ. in c. fraternitatem. de dona. vide gl. v. q. iij. quia episcopus. Item quia bona vectigaliũ sunt obligata fisco. l. semper. §. diuus quoqꝫ. ff. de iur. immu. ⁊ ecclesia in priuilegio equiparatur fisco. vide glo. in. c. similiter. preallegato. ideo dico post do. An. in. c. si diligẽti. de prescriptio. quod possit dici qđ nunquam gaudent nisi in casibus a iure expressis. ¶ Ad iura que generaliter loquũtur: respõdeo quod gaudent eodem priuilegio. quo ad defensionem. vt dicit Specu. in alleg. §. versi. sed nunquid. an autem gaudeãt eodem priuilegio ad materiã huius. c. j. subijciam.

4 ¶ † Not. statutum laicorum

moue constantinus princeps cũ sibi ꝯ epõs accusatores porrigerẽt libellos quos oẽs accepit ⁊ eosdẽ qui accusati fuerũt epõs ⁊ in eoꝝ conspectu libellos quos susceperat incẽdit dicẽs: ite ⁊ inter vos disponite causas vestras. quia dignũ nõ est vt iudicemus deos. vt refert Alexan. cõsi. viij. inci. videẽ super pmo. in. j. col. ver. põt etiã in. j. vol. põt tñ papa cõmittere cãs criminales ⁊ spirituales Clerici laico vt decidit gl. in. c. ij. de iud. ⁊ licet gl. ibi velit ꝙ eps possit cõmittere cãs pecuniarias ciuiles clerici laico tñ verẽ de iure dicẽdũ ꝙ nõ possit ⁊ est tex. in. c. nullꝰ. i vẽ. sine pmissu pontificis. de for. cõpe. vbi reqriẽ pmissio pape. ⁊ rõ põt adduci ẞ mõ. de natura iudicij est vt sibi pareaẽ. l. fi. ff. de iuris. om. iu. sed laicoꝝ est obseq vt ꝓbatur hic. sed si secularis eẽt iudex clerici tunc imperaret clerico qđ esse nõ põt vt in. c. bene quidẽ. xcvj. di. ⁊ ibi ꝑ Jo. de turre cremata in. iij. cõclu. vbi dicit ꝙ laicus nõ põt exercere iurisdictionẽ i spiritualibꝰ etiã ex cõmissione epi. viđ And. sicul. ↄsil. xlv. in. c. mãdato. i. iij. col. ver. ita dicamus in. ij. vo. vbi dicit ꝙ lꝫ solus papa possit laico committere cãm criminalẽ clerici: tñ cum clericus habeat a deo vt distinguatur ab ecclesiastico. vt. d. c. si imperator. sequitur ꝙ ex cã papa deberet hoc facere arg. eius ꝙ habetur in. c. per venerabilem. qui filij sint legi. in vẽ. diuersis causis i spectis. Henric. Ferrandat.

motu proprio conditũ etiam fauorabile ecclesijs non valere qd intel lige quando precise disponit de ecclesijs. secus si generaliter tunc eniȝ valeret si porrexit aliquod commodum seu priuilegiũ in ecclesijs vel ecclesiasticis personis. arg. c. dilecti. de foro compe. quod intelligendũ

5 est: vt. j. subijciam. ¶ † No. vnum casum reseruatum romano pontifici scilicet approbare statutũ laicorum super rebus ecclesie editum. Et sic episcopi ⁊ alij prelati nequeunt approbare tale statutum. qd intellige inquantum intendit approbare nec ligat tanq̃ statutum laicorum qꝛ nõ pñt laici hanc iurisdictionem demandare. argu. c. decernimus. j. de

6 iudi. ¶ † Aliud in papa qui in potestatem excommunicandi conferre põt vt not. gl. singularis in. §. verum. xxxij. di. in ver. ducibus. ⁊ no. in. c. quãto. de cõsue. facit tex. in. c. mennam. ij. q. v. lxiij. di. adrianus. Non tamen posset laico demandare vt conficeret corpus christi quod solum apostolis ⁊ presbyteris a deo commissum fuit ⁊ datum: ait enim discipulis. hoc facite in meam commemorationem in. c. j. §. vna. de sum. tri. Et ponit gl. in. c. peruenit. xcv. di. que circa hoc plura dicit. Et de ista

7 materia p doc. in. c. q̃to. de consue. ¶ † An aũt papa possit se subijcere iudicio laicorum. videtur ꝙ sic quia est super omne forum ⁊ potest destruere addere ⁊ diminuere totum. quod papa possit se subijcere iudicio laicorum pro hoc. c. nos si incompetenter. ij. q. vij. quod ad hoc solet quotidie allegari. facit. l. est receptum. j. de iurisdi. om. iudi. Jo. an. notanter tenet oppositum ⁊ dicit ꝙ in preal. c. ponitur iudicium p discretione ⁊ sic aperte sonat qd etiaȝ iudicio mero imperatoris se subijcere nõ potest qꝛ tenderet in preiudicium summi apostolatus. Et iniuria irrogaretur deo vt suus vicarius possit ab alio iudicari. c. si diligẽti. de foro compe. quod procedit in papa. Illud autem certum est qd in foro cõsciẽtie papa potest se subijcere iudicio sacerdotis cui peccata sua confitetur. vt not. Host. in summa de peni. ⁊ remissi. §. cui confitendum. ver. cui papa. no. gloss. in. c. sane. ij. de offi. deleg. ⁊ vide quod not. Jo. an. in. c. significasti. de foro compe. ⁊ ix. q. iij. nemo. An autẽ in foro cõtentioso possit ab alio iudicari remitto ad not. in. c. si pãpa. xl. distin. ⁊. lxxix. distinctio. c. si qs papa. ⁊. c. si quis pecunia. ⁊ ix. q. iij. c. aliorũ ⁊. c. nemo. ⁊. c. per principalem. ⁊. c. cuncta per modum. ⁊ per. ar. in. c. in fidei fauorem. de hereticis. lib. vj. ⁊. c. si duo. lxxix. distin. ⁊. xxj. distinctio. nũc

8 aũt. ¶ † No. hic tex. pro dicto doctorum in. c. j. s. eodem quod causa ecclesiarum inquantum principaliter tractatur coram iudice seculari nõ

9 est dicidenda secundum statutum laicorum. ¶ † Not. quod iudex laicus etiam in incidenter contingentibus lite pendente non extẽdit officium ad personas ecclesiasticas: qd facit ad no. in. l. nullũ. C. de test. ⁊ p Inno. in. c. verũ. de foro compe. vbi de crimine clerici nec principaliter nec incidenter possit laicus se intromittere. de quo p archidia. in. c. j. de

10 cle. coniuga. lib. vj. ¶ † Not. quod clericus non potest reconueniri co-

11 rã iudice seculari de quo plene no. in. c. at si clerici. de iud. ¶ † Ultimo colligo coniuncta gloss. fin. non valere sententiam latam in non conuictum vel non confessum. Et solet allegare quod nõ valet sentẽtia sine iudicio probat gl. noster text. ⁊ in. c. nos in quemq̃. ij. qd. j. ⁊ in summa. Innoc. in. c. tua. de coha. clerici. ⁊ mu. ⁊ est huiꝰ ratio: quia inter cetera que requiruntᷣ ad sententiam exigitᷣ cause cognitio ⁊ hoc est de substãtia iudiciarij ordinis. Et not. gl. prealleg. ij. q. j. in summa: ⁊ pbatᷣ in iuribus prealle. si ergo fertur sententia ex abrupto non valet tanq̃ lata contra solitum ordinem iudiciorum. ij. q. vj. c. ei qui. §. diffinitiua. ⁊. l. p latam. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. de quo in spec. titu. de preparatorijs iudici. prin. ¶ Imo plus sentit Barto. in. l. prolatam. C. de sen. ⁊ interlo. quod si iudex recipit probationes: attamen si ex temporis breuitate apparet qd sñiam tulit sine cause cognitione non vȝ sententia. exemplum si apparet quod cum habuisset acta de mane tulit sententiã de sero cũ causa esset ardua ⁊ valde intricata. argumen. optimũ de in inte. resti. c. cum ex literis. ⁊ de pe. distin. ij. hec que de charitate. Reddo ẽt aliam rationem nullitatis. vbi enim sententia contineret apertã ⁊ manifestam iniquitatem iudicium non subsistit. Nec est opus appellare vt est tex. no. in. c. inter ceteras. de re iudica. ⁊ not. Inno. in. c. fraternitatis. de frigi. ⁊ archi. in. c. venerabilis. de sen. excõ. li. vj. Sed ista sñia est lata ex abruptione huiusmodi. igitur ⁊c. ⁊ per has ratiões dico sñiam esse nullam nec eã validat partis pñtia: appellatio aũt omnino tȝ. sed hic sentit do. Flo. quod nullitas releuat ab onere appellandi ⁊ quod s. tenui vr etiam sentire Bar. in. d. l. prolatam. ⁊. l. ex stipulatiõe parta

12 eo. ti. ¶ † Hec omnia dico limitanda per tex. no. in. c. afferte. de psum. si in causa nihil prorsus actum est. secus si aliquid fuerit actum: ꝙ presumptiue potuisset iudicis animũ informare. Nã ex presumptione violenta potest iudex ferre sñiam licet illam non redigeret in acta. vt pbat ibi text. notabiliter. Et facit quod notat Inno. in. c. post electionem. de conces. preben. prope fin. ⁊ in. c. qm̃ ꝯ falsam. de proba. facit text. cũ ibi no. in. c. causam. de re iud. ¶ Et pro declaratione predictorum ⁊ eorũ que dicuntur in gloss. penul. ⁊ vltima distinguẽdũ est breuiter. ꝙ aut pceditur contra absentem non citatum vel conuictum nec cõfessum. Et tunc sententia est omnino nulla vt. ij. qd. j. nos in quemq̃. ⁊. c. primates. ⁊. c. j. de causa pos. ⁊ proprie. ⁊. c. inter quatuor. de maio. ⁊ obe. ⁊. l. platã. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. ⁊. iij. q. ix. c. caueãt. ⁊. c. absens. cum similibꝰ quod procedit scdm Innocen. in. c. tua. de coha. clerici. ⁊ mu. etiam in facto notorio: quia ibi ⁊ sic per omnia ordo iuris non est seruãdus: dȝ tamen fieri citatio. Et sic communiter tenent glo. vbi attingunt istam materiam vt in. c. ad nostram. iij. de iureiu. ⁊ de purga. cano. cũ dilectꝰ. ij. q. j. c. manifesta. cum similibus. ꝙ puto verum nisi factuȝ sit adeo notorium quod certum sit absenti defensionem non competere vt in. c. cũ olim. de re iudi. vbi casus notabilis. scdm vnum intellectum. Aut sententia fertur ꝯ non citatum ⁊ non visis actis in causa factis ⁊ sine cause cognitione sñia eorum non vȝ. vt not. ij. q. j. in summa. ⁊ in preal. l. p latam. ⁊. c. cum Bertholdus. de re iudicata. ⁊. c. cum ex literis. de in integ. resti. Idem si perfunctorie vidit acta qꝛ non potuit iudex plene instrui ex temporis ipsius breuitate scdm Barto. in prealleg. l. prolatam. Quandoqȝ fertur sententia contra citatum non data sibi copia defendendi ⁊ sic prorsus exclusa eius defensione ⁊ non valet sentẽtia etiam in notorijs scdm Innocen. in prealleg. c. tua. qꝛ ex hoc quod citatur dȝ audiri ⁊ eius defensio non debet sibi auferri. facit quod not. in gloss. ij. q. j. in summa. ⁊. c. nos in quemq̃. Quãdoqȝ datur copia parti se defendendi et audiuntur exceptiones sue: sed iudex non vult admittere probationes et exceptiones: ⁊ tunc dicit Innocen. in prealleg. c. tua. quod valet sententia in non notorijs ponit duas opiniones vnam ꝙ valeat. Aliam quod non. ⁊ hoc videtur sibi placere. Calderi. tenet sentẽtiam istam esse aliquam licet iniustam. ⁊ hanc opinionem etiam sequitur domi. Anto. hic: qꝛ licet hoc sit de iustitia sed tamen non de substantialibus. pro hoc quod spec. in ti. de prepara. iudi. §. j. circa princ. Et hoc puto verum per ea que no. Innoc. in. c. post electionem. de ꝯces. preb. vbi dicit iudici tributam esse facultatẽ repellendi exceptiones quas putat friuolas ⁊ malitiose ppositas. argu. in. c. interposita. ⁊. c. vt debitus. de appel. vnde potuit non admittere ex causa. ad hanc diffinitionem pos

13 sunt ⁊ debent reduci omnia predicta. † An autem requiratur citatio si pars est presens vt se defendat. vide per Joan. and. in. c. fi. de elec. li. vj. in fi. vbi concludit quod non. Et idem. Barto. in. l. prolatam. ¶ His notabiliter expeditis venio ad materiam diffusam. Et videtᷣ qd hoc statutum debuerit seruari ẽt in rebus ecclesiãrum ⁊ clericorum ⁊ nedũ in foro ciuili sed in canonico: vt in. c. j. de no. oper. nun. vbi papa mandat causam inter duas ecclesias vertentem decidi ꝑm obseruantiã canonum ⁊ legum: ⁊ idem in. c. si in adiutorium. x. distin. de concel. prebẽ. c. autoritate. lib. vj. in fi. de in integ. resti. constitutus. vbi specifice tangitur de statuto laicorum. ad idem. c. cum venissent. de eo qui mit. i possess. causa rei seruande. ⁊. c. in causis. de re iudic. a contrario sensu. Ad elucidãdam materiam hanc ipsam prosequar per duo membra principalia. primum quando lex emanauit a principe. secundum quando

14 ꝓcessit ab inferiore. ¶ † Circa pmũ duas theoricas reperio traditas per doct. in diuersis locis nam in. c. fi. de solu. dicunt ꝙ leges ecclesijs onerose et damnose non ligant ecclesias nec ecclesiasticas personas nisi sint p ecclesiã approbate. Si autem faueant ecclesijs vel ecclesiasticis personis semper intelliguntur approbate ⁊ recepte per ecclesiam. x. distinc. c. j. ⁊. ij. originaliter hec fuit theorica Innocen. quam etiam refert ⁊ sequitur Archi. x. di. lege imperatorum. ⁊ hoc quando lex est pncipis. Si vero est inferioris siue preiudicet siue faueat nõ valet nisi expresse approbetur per papam vt hic. ¶ Aliam theoricam ponit Jo. and. in. c. j. de no. oper. nun. ibi sic distinguens aut leges non contradicunt canonibus et mistim allegantur in vtroqȝ foro aut contradicunt expresse. Et tunc aut lex potest seruari sine peccato vt in numero testiũ in testando ⁊ similibus. Et tunc seruabitur in foro suo ⁊ canon in foro suo. vt notatur in. c. cum esses. ⁊. c. relatum. de testa. ⁊. c. ij. de arbitris. li. vj. Si vero lex inducit peccatum tũc indistincte in vtroqȝ foro statᷣ canoni vt in. c. fin. et quod ibi notatur. de prescrip. nota glo. in regula possessor. de reg. iur. lib. vj. ¶ Et hanc thoricam ponit Barto. et ponit eã Bald. in. l. priuilegia. C. de sacrosan. ecclesijs. quando casus occurrens non est decisus sed sub disputationibus doctorum casus est positus. Et tunc si decisio reperitᷣ legalis est omnibus opinionibus preferẽda. Item econtra si sunt opiniones de iure ciuili ⁊ reperitur decisio canonica ꝑm Joan. and. in loco preal. ¶ † Ego expediam hanc materiam

15 vt clarius pateat: quoniam distinctio prolixa obscuritatem parit. Et primo quando lex specifice disponit super re spirituali vel ecclesiastica vt sunt leges que tractant de ordinationibus ⁊ promotionibus clericorum. C. de summa trini. l. fin. de sacrosan. eccle. l. omnes. cũ similibꝰ de epi. ⁊ cleri. Et hoc casu dicit Cald. in. c. j. de no. ope. nũ. ꝙ de necessitate nõ seruatur in foro ecclesiastico. potest tñ seruari ibi si nõ contradicit canon secundum eum decisio huius casus dependet ex quo aliqua lex in quacunqȝ materia disponẽs sit approbata si canon non cõtradicit arg. c. j. de no. ope. nun. Et tũc si dictũ domini Cald. procedit solum respectu pape ⁊ non respectu inferioris tenetur de necessitate illaȝ obseruare vt in prealle. c. j. ⁊. c. dignum. iij. q. ix. Si vero non est approbata tunc non procedit qꝛ ad solum papam spectat approbatio vt hic Et qd talis lex expsse disponẽs de spiritualibus nõ sit approbata pȝ hic casus intelligendo quod iste Basilius cuius statutum fuit dicebatur Imperator: sed in veritate non erat sed erat senator et tenebat locum regis. vt dicit text. in. c. bene quidem. xcvj. distin. sed nihilominus puto talem legem non tenere etiam si canon non ꝯdicat qꝛ disponit sup materiam non sibi subiectam: nec talem legem papa videtur approbare sed potius improbare; qꝛ possent hoc alij in exemplũ assumere: Et

quodãmodo

quodāmodo notaret superioritas in spiritualibꝰ vt aperte
innuit tex.in preallc.c.bene quidē. maxime in fin. Unde nec
de honestate talis lex seruāda est cum sit res mali exempli.
Nam quod ad religionē competit discere cōuenit ⁊ nō do
cere quia filius ecclesie est nō presul.vt dicit tex.in.c.si impe
rator.xcvj.di.⁊ eoipso vř vsurpare iurisdictionē alterius ⁊
esse ingratus beneficij recepti sub administratione spiritua
lium vt subijcit text. in prealle.c.si imperator ad sacerdotes
enim voluit deus que in ecclesia sunt disponēda attinere nō
ad seculi potestatem.vnde in spiritualibus recurrendum est
ad ipsam. In temporalibus vero ad imperatorē vt in.c.cū
ad verum.⁊ in.c.satis.⁊.in.c.quedam.⁊ in prealle.c.si impera
tor.xcvj.di. Et hoc aperte sentit Inno.in.c.ij.de rebus eccle.
non alie.lib.vj.⁊ faciunt not.per docto.in.c.tanta.qui fil.sint
legi.vbi communiter tenēt legitimari prolē per sequens ma
trimonium non obstante iure ciuili requirente instrumenta
dotalia. Et ꝙ etiam de honestate seruari nō debeat optime
facit tex.in.c.singula.lxxxix.di.vbi plene inter cetera dicit ꝙ
si diuersitas membrorū per diuersa officia ⁊ robur corporis
seruat ⁊ pulchritudinē representat:ita diuersitas persona
rum per diuersa nihilominus distributa officia ⁊ fortitudi
nem ⁊ venustatem sancte ecclesie dei manifestat. Et sicut in
decorum est in corpore humano vt alterum membrum alte
rius fungatur officio:ita nimirū turpissimū est si singula re
rum ministeria personis totidē non fuerint distributa. facit
text.in ca.ad hoc.eadē dist. Et procedunt hec quando im
perator facit legem motu proprio nō ad instātiā ecclesie.xc
vij.distin.c.iij.dicit enim hec esse vera nisi lex principis esset
mere priuilegiatiua rerū ecclesiar seu clericorū.sic intelligo.
c.nouit.de iudi.vbi allegař lex theodosij Imperatoris. Itē
si lex esset inducta sup ratione naturali:nec reperiur canō
contrarius posset illa seruari in foro ecclesiastico non ratio
ne legis principis:sed ratiōe naturali super qua fundatur.
arg.c.pastoralis.de fide instru. Nam deficiēte canone vel le
ge recurrēdum est ad dictam rationē naturalē.l.scire opꝫ.
§.sufficit.ff.de excu.tu.⁊ in.c.secundo requiris.in fin.de app.

16 No.glo.j.di.consuetudo. ¶ † Secūdus casus est qñ specifi
ce nō disponit de spiritualibꝰ sed generaliter aliquid statuit
et nō inducit peccatū ⁊ omnino valet in vtroqꝫ foro vt i.c.fi.
de prescrip.⁊.c.literas.de resti.spo. Non autem potest impe
rator legē condere cōtra legem dei sic:nec papa.xxv.q.j.sunt
quidā.vbi potius cōuincitur errare ꝙ legem condere.simi
liter dicimꝰ.xj.qō.iij.c.si dñs.⁊.c.iulianꝰ.⁊.c.q resistit.⁊ in his
leges nō dedignātur sacros canones imitari.de iud.c.cleri
ci.de iura.cal.c.j.⁊ in auť.vt clerici apud ꝓprios episcopos.

17 colla.vj. ¶ † Tertius casus est qñ disponit generaliter nec
continet peccatum nec cōtradicit canoni ⁊ tunc seruatur in
vtroqꝫ foro si est lex fauens ⁊ non preiudicialis.⁊ est iste pri
mus casus.c.j.de no.ope.nun.et iurium similium.⁊ facit.c.j.
de consue. Et notant doc.in.c.fi.de solu. Sed circa istum ca
sum oritur dubiū qñ lex dicatur preiudicialis ⁊ qñ onerosa.
Nam sunt quedā materie de quibus modice ⁊ succincte tra
ctatur in iure.vt in cōtractibꝰ bonefidei ⁊ stricti iuris vt com
modati locati depositi empti venditi de pi.de testa.de iud.
⁊ si.de his em̄ ⁊ alijs habeť in iure canonico vt tāgit arch.
in.c.quo iure.viij.di. In iure autē ciuili habentur tractatus
et taliter diffusi ⁊ prolixi.dicemus enim pro his ⁊ similibus
iudicādis.arg.prestitisse ꝯm leges. Ex quo deficiūt canones
an debeā haberi ꝑdicta cōsideratione.sicut onerose vel fa
uorabiles ecclesijs aut ecclesiasticis ꝑsonis vt ꝑall.c.si dñs.
Pet.de anc.i rep.c.j.de cōsti.credit ꝙ ecclesie ⁊ ꝑsone eccle
siastice postꝙ in acqrendo ⁊ disponēdo ⁊ retinēdo de bonis
temporalibꝰ oium predictorū titulorū sunt capaces vt sub
iaceant legibus que prodite sunt super talibus bonis acq
rendis retinēdis ⁊ disponēdis:⁊ sicut ꝯm nřas actiones et
interpretationes iureconsultor debēt ecclesie ⁊ clerici indi
cari. Nā iurisconsulti subtilissimo ac diuino quodam motu
ad istos actus peruenerūt.l.fin.C.de lon.temp.prescrip. Nec
talis lex potest dici ecclesijs nec clericis dānosa licet clericꝰ
vel ecclesia qꝛ forte venit cōtra promissa qꝛ dolꝰ sine fraude
in contractu continetur vel interpretatio in seipsa equa in
damnum suum cedit ⁊ secū trahet si per talem sibi accidit
similiter condemnaretur non debet claudicare contractus.
sentit Jo.an.in.c.quod quibusdam.de fideiusso.vbi Innoc.
ad fi.gl.magne.in fi.ꝯm ergo facti accidentiā legalis ꝓuisio
posset esse vtilis vel damnosa ecclesijs vel personis earum;
quo casu ille se habet inter damnum ⁊ commoduꝫ non po
test pretendere lesionē litis licet forte euenerit.arg.l.si pater
C.de inoff.testa.quod no.in.c.plerīqꝫ.xiiij.qō.iij. Et not.in.c.
per vestras.de dote post diuor.resti. Et hoc videť verissimū
de mente canonum ⁊ omnium canonistarum. Et aperte sen a
tit Hostiē.in.c.ecclesia eo.lib.j.vt lite.pen.super glos.fi.his
enim idem canones iuuātur per legem vt dicit tex.in preal
leg.c.j.de no.oper.nun.intelligo legem preiudicialem quan
do simpliciter infert omne preiudicium ⁊ sine causa secus si

18 fuit causa.iij.q.ix.dignum. ¶ † Et ex his infert do. Petrus
de ancha.ꝙ clericus institutus si non fecerit inuentariuꝫ te
netur vltra vires hereditatis iuxta.l.fi.C.de iure delib. hoc
dictuꝫ dico in dubio procedere puta in clerico:etiam sic in
telligo not.in.c.j.de sol. An autem procedat in ecclesia insti
tuta herede vel in fisco succedente alicui. Bal.in.l.fin.preal
leg.dicit ꝙ si fiscus occupat bona vacantia non confecto in
uentario non per hoc tenetur vltra vires hereditatis.ff.de
iure fisci.l.j.§.an bona.idē si fiscus succedit propter delictū
alicuius qꝛ nō dicitur tūc fiscus esse heres scōm docto.cum
succedit semper.de in inte.restit.nō solū.§.fi.⁊ quādocunqꝫ
succedit fiscus non tenetur vltra vires hereditarias quia in
telligitur sibi delata hereditas quādo nō est onerosa.§.an
bona.⁊.l.nō possunt.eo.titu. Et sic idem in ecclesia que gau
det priuilegio fisci vt no.in.c.j.de in integ.resti. Et hoc sequi
tur do. Cardi.in.d.c.j.de solu.quē reperio aperte sentienteꝫ
contrarium in.c.j.de testa.sed primum dictum videtur ma
gis equum vt hoc sit priuilegiuꝫ ecclesie sicut ⁊ fisci.ar.eius
quod no.in glos.in.l.miles.de re iudi. bona ecclesie alienari
non debent ita nec indirecte.de reg.iur.c.cum quid vna via.
a lib.vj.de proc.tue. Et idem reperio per Bartol.in repe.l.j.C.
de sacrosanc.eccle.concludentem ꝙ si ecclesia vel pauperes
instituantur vel sacerdotes intuitu ecclesie qō omnis debea
tur hereditas sine beneficio inuentarij ⁊ quod non teneatur
in solidum ad similitudinē fisci.l.j.§.an bona.l.non possunt
ff.de iure fisci. Item qꝛ iura ciuilia non possunt obligare ec
clesiam ⁊ pia loca vltra vires hereditatis cum talis obliga
tio non sit de iure naturali. Item in extraneo.hec est ratio
quia presumitur vsurpare bona in auť.de hered.⁊ fal.§.san
cimus.que ratio cessat in ecclesia et in locis pijs. Item.text.
in auť.sicut alienatio.C.de sacrosanc.eccle.vbi ecclia nihil
debet acquirere ex quo obligetur ⁊ oneretur. Ex quibus in
fertur quod si clericus non implet voluntatem defuncti pri
uabitur hereditate iuxta autē.hoc amplius.C.de fideicom.
Itē in casibus in quibus quis vt indignus hereditate pri
uabitur. Nam priuabitur ⁊ clericus.l.j.ff.de his quibꝰ vt in
dignis. Item si non petit tutorē pupillo priuabitur succes
sione vt legitur in.l.sciant omnes.C.de legi.here. Itē heredi
tatem non aditam non transmittit sicut nec quilibet alius.
l.j.§.in nouissimo.C.de cadu.tollen. Item in casibus in qui
bus per ius ciuile est prouisum vt perdatur possessio ⁊ cleri
cus sicut laicus eam perdet.l.fi.C.de acquir.posses.not.in.c.
olim.de restitu.spo.⁊ idem videtur dicendum in casibus pre
dictis ⁊ similibus de ecclesijs quod de clericis saluo restitu
tionis beneficio ⁊ alijs priuilegijs in suis casibꝰ factis eccle
sijs.faciunt ad predicta que notāt docto.in.c.j.de testamen.

19 ¶ Quartus casus est quādo lex que disponit generaliter
super rebus tēporalibus deuiat tantū a dispositione cano
nica vt in.c.ij.de arbi.lib.vj.⁊.c.cū esses.⁊.c.relatum.de test.
Et tunc communiter dicitur legem seruandam fore in foro
suo:vt cōmuniter notatur in locis preal.nisi temporale fo
rum sit de iurisdictione temporali ecclesie quia tunc seruabi
tur canon.de appella.c.si duobus.⁊.c.quod clericis.de foro
compe.⁊ qui fil.sint legi.per venerabilem.hanc communem
theoricam circa extendendam legem ponūt in.c.cum secun
dum leges.de hereti.lib.vj.etiam quando disponit de mate
ria que principaliter pertinet ad ecclesiam tollendo lucrum
quod alias contulerat vel apponendo aliā penā tunc enim
seruabitur lex in foro temporali que priuat quem beneficio
quod contulit:licet non seruetur principalis dispositio. Et
ideo concluditur qō si rapta contrahit cum raptore contra
dispositionem legalem licet ꝯm permissionem canonicā te
neat nihilominus interim mulier priuabitur bonis que sibi
obueniunt a raptore licet gl.in hoc teneat contrarium in.c.
de puellis,al's.§.quibus.xxxvj.q.ij.similis est questio in con
trahente matrimoniū contra dispositionem legalem.j.tem
pus luctus nisi secundum permissionem canonicam:an pu
niatur penis legalibꝰ de quibꝰ in.l.j.⁊ secūda.C.de secundis
nup.dominus Fede.de senis in vtraqꝫ questione tenet cōtra
gloss.in.c.prealleg.cum secundū leges.et sequitur glo.in pre
alleg.c.de puellis.concludit enim post multa in consi.xxxvj.
omnem penam legalem cessare de quibus.in.l.j.⁊.ij.C.de se
cun.nup. Ad hāc decisionem mouetur.quia cū manifestum
sit vnum esse de sacramentis ecclesie ꝯm eum non iure fori
sed iure poli.i.non ꝯm leges sed ꝯm canones regi debet.vt

¶ In repe.l.j.in
iiij.q.quarte par
tis prin.vbi tꝫ qō
non teneať vltra
vires heredita
rias ecclia vel ec
clesiastica ꝑsona
qñ est instituta cō
templatione reli
gionis. Sed si in
stitueret ecclesia
stica persona nō
cōtēplatiōe reli
gionis sed cōiun
ctionis vř alio re
spectu teneať tūc
idem tenet bal.in
auť.sicut aliena
tio.C.de sa.sanc.
eccle. Criū tenuit
gl.in.c.j.de testa.
q̄ voluit ꝙ ecclia
heres teneať vl
tra vires heredi
tarias nō cōfecto
inuētario ⁊ hanc
partē sequiť Sa
li.in auť.sꝫ cū te
stator.C.ad legē
fal.lꝫ illā glo.nō
alleget ⁊ etiā ro.
in Rub.ff.de ac
qui.here.bar.du
bitauit ⁊ tangit
hāc.q.i.d.auť.sꝫ
cū testator ⁊ vide
moder.in.ca.j.de
solu.⁊ i rub.ff.de
acq.here. Abb.
cōsi.xxxiiij.incip.
ꝑmū dubiū.in.ij.
col.vři.queriť re
dēdo in primo
li.⁊ cōsi.lxxiij.co.
pe.ver.cōcludiť
tñ in.ij.lib.vbi cō
cludit speciale es
se in ecclia ꝙ non
icurrat penas sta
tutas ꝯ non con
ficientes inuenta
riū ne ecclesie bo
na alienarē tur ꝑ
indirectū. Et an
heres in foro con
scientie teneatur
vltra vires here
ditarias inuenta
rio non confecto.
Bart.in.d.repet.
l.j.in.ix.col.iij.q.
quarte ꝑtis prin.
⁊ in rub.ff.de ac
qui.here.tꝫ ꝙ nō
⁊ sequiť Gui.pa
pe.in questionibꝰ
suis.q.ccccclxxj.
incip.aliquid cir
ca fi.⁊ vide quod
no.Bal.in.l.cum
a matre.in fin.C.
de rei ven.vbi di
cit ꝙ de iure ca
nonico nō requi
ritur inuentariū.

ij.q.iij.hic colligitur.Et in his omnibus spiritualibus po-
test recte lex intelligi quia leges non dedignantur sacros ca
nones imitari.de secū.nup.c.vlti.ꝛ penulti.Unde quicquid
dicant leges circa permittendum vel prohibendum matri-
monium non stamus illis:sed canonibus dicentibus ꝙ filia
non potest contrahere sine consensu parentū.Nec rector ꝓ-
uincie cum non prouinciali vel tutor cum pupilla non serua
tur.ratio est quia iudex laicus de huiusmodi spiritualibus
nec principaliter nec incidenter potest se intromittere.qui fi.
sint legi.c.lator.idem in similibus:vt patet de hereticis.c.vt
inquisitionis.§.prohibemus.lib.vj.Idem in repudijs diuor
tijs ꝛ impedimentis matrimonialibus stamus canoni
cis legibus ꝙ compater ꝛ commater cum filia sua spiritua
li non possit contrahere vel cum spōsa sui consanguinei.vt
de eo q cogno.consangui.vxoris sue.vel de eo q dux.in ma.
quam prius po.per adulteri.¶ Ex his ergo est concluden-
dum quod matrimonia ꝛ accessoria ꝛ dependentia ab illis
iure canonico generaliter terminātur.sed in proposito apo
stolus ꝛ apostolice sanctiōes volūt ꝙ multipliciter mulier
soluta a lege viri ꝑ mortem ipsius viri licite.ī.annū luctus
nubat.ī.de se.nup.c.vlti.§.hinc colligit.ij.q.iij.ergo qui con-
trahit licite penam nō meretur.xxxij.q.iiij.qui peccat.l.grac
chus.C.de adul.Si em̄ aliter diceretur.iam mulier decipe
ret cum autem lex laqueū ei.pararet ꝙ esse nō debet.xxvij.q.
de viduis.Tenendum ergo est scđm eum omnem penam le
galez impositam ex eo ꝙ nubent.ī.annum luctus:esse remis
sam.et si nulla ratio huius dicti haberetur ꝑꝫ eum sufficit au
toritas patrum sanctorum:nam hoc tenet accur.in.l.j.C.de se.
nup.in gloss.Et.j.q.iij.in fine gloss.ꝛ vltra addam ꝛ Host.in
summa de se.nup.in fin.Inno. papa.iij.ꝛ honorius.qui licet
dicant alios dicere contrarium standum est opinioni tanto
20 rum ita concludit Fede.in loco preall.¶ †Per he. dicta
federici posset allegari glo.singularis in.c.fin.xxxj.q.ij.qđ lz
filia contrahat matrimonium sine consensu patris:ꝛ sic cō-
tra dispositionem legalem nihilominus tenetur pater eam
dotare.Et sic agens contra legem potest vti beneficio legis
que compellit patrem ad dotandum fili. in.l.fi.C.de do.pro
missi.de hoc per doct.in.c.j.de despon.impu.Et ꝑ glo.in.c.
de raptorib⁹.xxxvj.q.j.¶ Bart.tū singulariter hoc limitat
in.l.obligamur.ff.de actio.ꝛ oblig.qñ filia promisit dotem
secus.si est maritata sine dote qꝛ tunc cessat ratio qꝛ pater cō
pellitur ad dotandum qđ satis placet.Et tūc cum teneatur
maritus alere:imputandum est sibi qꝛ duxit mulierē sine do
te.Iuxta no.in.c.ꝑ vras.de dote post diuor.rest.¶ De hac
materia plenissime notatur in preall.c.vbi Ioan.and.refert
no.in.d.l.preallegata.vbi etiā de hoc per Bal.ꝛ ceteros scri
bentes.quedam pene sunt que fundantur super odio secūda
rum nuptiarū vel festinatione transitus.Et tales pene sunt
correcte vt in prealleg.c.pe.ꝛ fi.qꝛ cōtrahere matrimonium
non est odiosum:nec prohibitū sed ab apostolo ꝛ canonib⁹
permissum.Et sic fundamentum cause est falsuz ꝛ iniustum
secundum deum.Et in hoc casu procedunt alle.per fede.qui
in veritate loquitur de talib⁹ penis de his enim loquitur.l.
j.ꝛ.ij.C.de secundis nup.hoc verum nisi ex magna festinatio
ne resultaret turbatio sanguinis et incertitudo prolis puta
qꝛ peperit in nono mense post mortem viri sui ita quod pōt
esse primi viri qꝛ natus in nono mense.ꝛ etiam secundi.qꝛ in
vij.nasci potest et esse perfectus vt.l.vij.mense.ff.de stat.ho.
Et hoc casu tenetur ꝙ mulier tenetur pati omnes penas:vt
l.j.ꝛ.ij.vt refert Bal.in.l.liberorū.ff.de his q no.infa.Pau.
de leaza.ꝛ Ray.consuluisse.lz em̄ apostolus dicat mortuo
viro nubat in domino:tamen debet intelligi quando nō ti-
metur de turbatione sanguinis iure predicto.ꝛ sic ius diuinū
distinguatur per ius humanum.ꝛ simile in multis casibus
contingit vt no.in.c.j.ꝛ in.c.que in ecclesiarum.supra eo.sed
idem Bal.in.l.decreto.C.de his qui no.infa.hāc materiam
attingit ꝛ non sequitur consiliū istorum sed est cōtētus sim-
plici relatione.sed in.d.l.liberorum.eos sequitur quod etiā
placet domino petro de anch.in.c.canonum.§.ep.non est em̄
verisimile qđ apostolus permittendo secūdas nuptias mor
tuo viro cogitauerit de nup.propter quas posset resultari
incertitudo prolis ꝛ scandalum apud bonos ꝛ graues.Et
hoc dictū prima facie videt satis probabile.Nā ꝛ certo ca-
su ꝓhibet matrimoniū seu vsus matrimonij ex certa cā vt
tempore quadragesimali ꝛ alijs temporibus de quibus in
c.appellamus.de fe.ꝛ.xxxiij.qđ.iiij.non oportet.cum tribus
capitulis sequentibus.Item ablactationis ꝛ menstruoso tē
pore vt in.c.ad eius vero.v.distin.multo ergo fortius ꝑpter
hunc casum licite prohibetur matrimoniū.¶ Quedā sunt
pene que fundantur super fauore filiorum primi matrimonij:
vt ꝙ mulier non nubat donec reddat rationē:ꝛ in hoc casu
leges nō sunt correcte:sed adhuc hodie durāt de quibus in
l.hac edictali.l.femine.ꝛ.l.fina.C.de secu.nuptijs.l.omnem
matri.C.ad tertul.ꝛ in aut.de nup.§.si.ꝛ hec procedunt vt
predixi vbi non contingit turbatio sanguinis:puta quia ra
tio inhibēs nō est qꝛ vetula vel ꝑmus vir fuit absens ꝑ plu-
res mēses vel certū est istam non pregnātem fore aliter ha-
bent locum omnes pene vt.§.dixi.super hoc edite.ꝛ ꝙ ꝙ ha
beatur hec opinio communis vt iste pene institute filiorum fa
uore non intelligantur sublate per dictuz apostoli vt no.gl.
ꝛ Bar.in.l.liberorū.alle.l.j.C.de se.nup.imo glo.in.l.decreto.
C.ex quibus causis infa.irrogatur.tenet ꝙ nulla pena intel
ligitur sublata.Duz ergo disputaui tenui oppositū scilicet
ꝙ omnis pena apposita mulieri transeunti ad secūdas nu
ptias siue.ī.tempus luctus siue postea videtur hodie subla
ta.Et ita tenui in lectura.c.si.ꝛ pe.de secūdis nup.mot⁹ prin
cipaliter per primam rationem illius tex.dū dicit ꝙ mulier
dum vtitur apostoli concessione non debet sustinere iacturā
legalis infamie que quidem non vendicat sibi locū in omni
pena legali que dicta autoritate nō peccat.l.gracchus.C.de
adul.ꝛ.xxij.q.iiij.qui peccat.¶ Et clarius ponit ibi in deci.
illius capituli.nam in autoritate dicebatur quod ad nullā
penam siue infamiam debet allegari transitus ad secundas
nuptias.vnde textus ibi dicit qđ.ī.annum potest libere et in
quemcūqꝫ mulier nubere:vnde pōdero dictionem.ī.que de-
notat liberam facultatē in contrahendo in qualibet parte
anni:non ergo est ꝙ ex incertitudine ꝓlis postea subsequen-
ti postea differri debet.ar.c.literas.de resti.spo. Ideo tamē
facit ratio generalis que ponitur in fi.illius.c.du dicit quod
non dedignantur sacros canones imitari in istis.que qđem
ratio cōcludere debet ad oēs penas que in matrimonio vi
dentur concedi ꝛ per cōsequēs oēs penas oīno submouere.
¶ Item imperator non potest super matrimonio statuere:
qꝛ non spectat ad iurisdictionē sua.de or.cog.tua.nec penas
apponere per quas intimidetur matrimonium.facit qđ no.
Io.an.in.c.statutum.de hereti.in.vj.maxime cuz lex non tol
lat hoc casu lucrum qđ ipsamet impēderit:sed tollit relicta
vxori ab ipso marito ꝛ sic sumus extra gl.c.cum ꝑm leges de
hereti.in.vj.gl.capituli de puellis.xxxvj.q.ij.¶ Itē ex pena
legali pōt subsequi faciliter fornicatio qꝛ mulier nō audēs
contrahere ne pena legis afficiatur contrahet potius forni-
cationem:nec dicit obstare fauor filiorum qꝛ est irratiōabilis
ꝛ cōtra matrimonium qđ est concessum ꝛ a deo permissum.
facit de do.post diuor.resti.c.nuper.nō tamē dico sublatas
a penas[a] quas mulier incurrit ex facto ꝛ culpa sua puta qꝛ a-
gnouit tutelā filiorum ꝛ postea trāsiuit ad secūdas nuptias nō
petito tutore filijs.l.oēm matri.C.ad ter.ꝛ idem in similibus.
Sed illas penas esse sublatas quas incurrit mulier ex eo so
lo ꝙ trāsiuit ad scđas nuptias de quib⁹ in.l.j.ꝛ.in.l.femine.
ꝛ.l.hac edictali.ꝛ.l.fi.de secun.nup.Et hoc videtur satis hu
manum ꝛ similiter placet.¶ Et ex predictis concludo aliū
quintū casum ꝙ vbicūqꝫ lex disponit cōtra actū spiritualē
apponendo penam ꝙ talis lex nō est seruāda nisi subsit eui-
dens cā modo ꝑdicto:facit ꝙ no.Io.an.in.c.statut.i.de he-
re.in.vj.vbi concludit nō valere statutū per qđ pena impo-
natur mulieri contrahenti sine consensu patris vel fratrum.
ꝛ hoc in proposito:vnde ꝛ si imponit penam tollendo lucrū
lege alias datum vt in contrahente cū raptore.vnde puto qđ
gl.cum scđm.de here.lib.vj.que permisit cōtrahi matrimo-
nium cum raptore nisi cū sponsa alterius rapitur.ꝛ in.c.cum
causa.de rap.non valet lex apponens penam fundatā sup
odio matrimonij:qꝛ per hoc timidatur matrimonium cū ra
ptore ꝛ in huiusmodi spūalibus ꝛ appendencijs nō dedignā
tur sacros canones imitari.facit qđ no.in.c.raynaldus.de te
21 sta.¶ †Sextus casus est quādo lex disponit circa prima ac
cidentalia ad actuz matrimonialem vt de dote lucrāda vel
non:vt not.in.c.raynutius.de testa.illud tamen.c.loquit in
cōsuetudine loci que preiudicat canoni sicut ꝛ legi.vt.c.fi.de
consue.sed dubium est de.l.imperiali.quo casu dico aut nō
contradicit canoni sicut ꝛ legi ꝛ est seruanda facit ad hoc ꝙ
no.in.c.j.ꝛ.ij.de do.post.diuor.rest.etiam qꝛ nō disponit hoc
casu precise super articulo spirituali:sed super accidētibus
ꝛ his bonis q̄ subiacēt imperio viri aliquo iure.Si vero cō
tradicit canoni tunc decisio pendet ex alia questiōe cui subia
cet causa dotis an iudici seculari an ecclesie.de qua q̄stione
per gloss.et doc.in.c.de prudentia.de do.post diuor.restitu.
gloss.ij.concludit quod aut agitur de dote incidēter quia ꝛ
causa principalis pēdebat coram iudice ecclesiastico super
matrimonio ꝛ iudex ecclesiasticus de causa cognoscet.Aut
mouetur causa dotis principaliter.vt qꝛ viro mortuo vxor
repetit

a ¶ Sublatas pe-
nas.adde ꝙ pene
q̄s incurrit mu-
lier trāseūdo ad
secūda vota non
habēt locū qñ de
volūtate filiorum
transiret ad scđa
vota vt no.ꝑ glo.
in aut.de non eli
gen.secū.nuben.
circa mediū in v.
copulant quā ꝑ
singulari not.ibi
Ang.in ꝑn.in v.
ꝛ ꝑdicta vera.vbi
dicit ꝙ mater se-
cūdo nubens pu
nitur penis indu
ctis in fauorez fi-
liorū qñ nubit fi-
lio inuito secus si
eo volēte qꝛ tunc
nullas penas su
stinet ꝑ glos.ibi ꝛ
ideo admonet ad
uocatū vt sit cau
tus quado ꝯsulit
mulieri scđo nu-
benti ꝛ filios ha
benti vt faciat fi
lios cōsentire tali
matrimōio qꝛ hoc
mō euitabit oēs
penas:Et hoc se
quit Ludo.ro.in
cōsil.ccxix.in.i.ex
themate.in.ij.co.
ver.quarto idem
probatur de quo
plenius in reper-
torio nostro ad
Panor.i verbo
cautela ꝛ est secū
da in ordine i no-
uis.per me recol-
lectis.Et an pe-
ne vxori intra an
nū nubēti impo-
site verificent in
viro.vide omni-
no Lud.Ro.ꝯsi.
lxxxij.inc.in casu.
Henri.Ferran.

repetit dotem vel viro vergente ad inopiam tunc cognoscet secularis.
¶ Et hoc de iure communi. fatetur tamen glo. quod de consuetudine
spectat ad ecclesiam etiam si principaliter moueretur. illam glo. sequi
tur ibi Joan. and. nisi sit vidua oppressa circa doté. vite. et etiam tenet
Bald. in. c. non est. de sponsa. Innoc. tñ in prealle. c. de prudentia. tenet
vtrunqꝫ iudicé posse cognoscere ex eo ꝙ sit misti fori. Et hoc mihi plꝰ
placet per. c. j. ⁊. ij. prealle. c. de prudétia. ⁊. c. per vestras. de dote post di
uor. resti. que iura aperte innuũt iudicé ecclesiasticum posse sup causa
dotis principaliter cognoscere ⁊ audire ⁊ hoc ꝑpter nimiam connexi-
tatem q̃ est inter matrimoniũ ⁊ doté. hoc ꝑmisso ad casum. s. dictũ vi-
detur dicédũ ꝙ lex ⁊ canones concordant. c. qꝺ clericis. ⁊ qꝺ ibi no. de
22 foro compe. ¶ † Septimus casus quando lex circa actũ spiritualé ꝓ
sumit vnum ⁊ aliud presumit canon. Et tunc dicendũ canonem obser-
uandum vnde lex lꝫ presumat matrimonium de cohabitatione maris
et femine. l. in liberi. ff. de rit. nup. canon tamen presumit adulteriũ nisi
alia interuenirent. vt no. in ca. aliter. xxx. q. v. ⁊ etiá puto ꝙ licet lex ciui
lis tollat epo cohabitationé cuiuslibet mulieris vt in auten. episcopo
nullá. C. de epis. ⁊ cle. standũ tñ est iuri canonico scđm ꝙ potest habere
nõ suspectá vt in. c. interdixit. xxxij. dist. qꝛ vt. s. dixi in istis spiritualibꝰ
⁊ dependétibus. spectáda est dispositio canonis ⁊ non legis. ⁊ generali
ter dictum est quod in spectantibus ad ecclesiam non valet lex aliquid
valide statuere vel presumere cũ de illis non possit cognoscere de ord.
cog. tuá. qui si. sint legi. lator. ⁊. c. si iudex laicus. de sen. exc. in. vj. ⁊ sequi
tur illud dictũ federici ꝙ lex non possit presumere qꝺ ex certis indicijs
quis cõuincatur de vsura seu presumatꝛ vsura predictis rationibus fa
cit ꝙ no. Bar. in. l. titia. ff. so. ma. ⁊. l. ij. ff. de iurisd. om. iud. ꝙ puto proce
dere nisi lex ex iusta cá presumat non principaliter super actu spũali sꝫ
tpali ei annexo. Sicut pôt saluari dictũ Bar. in. l. oés populi. ꝓsumés
cõtractũ certo casu simulatũ etiá ad finé validandi iuramẽtum super
23 eo appositũ. ¶ † Octauus casus est qñ tangit materiam peccati ⁊ tũc
etiam in foro ciuili seruandus est canõ ⁊ ad eius obseruantiam potest
iudex secularis cõpelli ꝑ iudicé ecclesia. de iureiurá. lꝫ. li. vj. de sen. excõ.
decernimus. eo. lib. ⁊. c. cũ sit generale. ⁊ qꝺ ibi no. de fo. cõpe. ⁊ cõsuluit
do. Ant. vt ipse refert in. c. ꝙ clericis. de foro cõpe. ꝙ si inuasores bo-
norũ ecclesiasticorũ cõueniantur corá iudice seculari vel eorũ heredes
cá debet decidi ꝭm canones qui habét ꝙ ad exonerandá cõscientiam
defuncti heredes cõueniũtur ex delicto defuncti lꝫ ex tali delicto nihil
peruenerit ad heredé dũ tñ hoc patiantꝛ vires hereditatis ⁊ qꝺ petitur
tunc non sit penale ⁊ quod agens suũ damnũ prosequatꝛ ⁊ interesse etiá
dato ꝙ cõtra defunctũ nõ fuit lis cõtestata. in hoc vbi agitur de exone
ratióe cõsciétie dꝫ seruari canõ. de sepul. c. si. vnde ꝑ hoc do. Ant. sequi
tur cõem opi. quá sequitur Inno. ratióe diuersitatis inter ius canoni-
cum ⁊ ciuile. Et no. tñ glo. in prealle. c. fin. ⁊ in. c. in literis de rapto. ⁊ de
vsur. ꝙꝙ. li. vj. de sortilegijs. c. j. j. q. iiij. §. ité peccato. xij. qꝺ. ij. eps q fi-
lios. xvj. q. vj. si epm. facit. xcvj. distinc. bene quidem. de vsuris. tua. ⁊ de
pig. c. iij. ⁊. gloss. xxiij. q. ij. c. sane. que dicit qꝺ in quocunqꝫ crimine ciui
liter potest agi ⁊ hoc secũdũ canonis equitataté. hoc etiá sentit fede. cõ
silio. xxij. qui dicit ꝙ equitas mouit legislatoré iure canonico ad sta-
tuendũ quod heres qui habet bona defuncti illicite quesita tenetur ad
restitutioné illicite quesitorũ etiaꝫ si illicita nõ perueniũt ad heredem
et etiá si lis non sit contest. cum defuncto. Ego in illo. c. si. tenui nullam
differentiá in hac forma inter ius canonicũ ⁊ ciuile: ⁊ iura que ad hoc
solent cõiter allegari non probant oppositũ. in. c. fina. de sepul. vt dicit
Inno. non agebatur contra heredé ex delicto defuncti: sed ex cautione
a sacerdote recepta qui nõ absoluit excõicatũ nisi caueat de satisfacié
do. de appel. qua fronte. §. sane. de sent. excom. ex tenore. ⁊ illa cautione
egent quorũ interest de vsuris. c. ꝙꝙ. ná precipit ibi cautioné de vsuris
restituendis sed in oibus illis acquisitis. potest eñ sacerdos generali-
ter stipulari in his que ad eius officiũ spectant vt circa vsuras ⁊ illicite
acquisita vt not. Jaco. de are. in. l. j. §. publicũ. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ do. Ant.
in proemio vt latius tetigi si in prealleg. ca. fin. ille defunctus fuit absolu
tus dum ageret in extremis. vnde esto ꝙ cautioné expresse non presti-
terit secundũ iura videtur mandasse de satisfaciendo ná cũ in absolu-
tione requiratur cordis contritio ⁊ penitétia de directo qui vult abso-
ui et hoc petit tacite videtur velle satisfacere sine qua satisfactióe ab
solutio non prestatur. argu. de senté. excõ. a nobis. xiiij. q. vj. si res. vnde
potius ibi agitur ex quasi contractu ex eo quia in absolutione videtur
quasi contrahi inter eum qui absoluitur ⁊ absoluenté. ⁊ hoc sentit Jo.
and. in specu. de appel. §. in quibus. versi. sed nunquid hoc. ¶ Conclu-
do igitur ꝙ lex de iure canonico simpliciter nõ patitur agi contra he-
redem ex delictis defuncti. nisi cautio de satisfaciendo sit prestita sacer
doti: Nam talis cautio habet vim non solum lit. contest. sed etiá quasi
contractus vt actio fiat transmissoria ad heredem. vt no. Specu. in ti.
de interrogationibus. §. ij. vers. quid si etiam. Barto. in. l. j. ff. de priua.
delict. vel saltez pene est absolutio a sacerdote quo casu videtur quasi
contrahi inter absoluentem et eum qui absoluitur vt. s. dixi. ¶ Et ad
predicta bene facit prealle. c. fina. quod pondera ꝙ ille fuit absolutus
iuxta formá ecclesie ⁊ legitur de forma contexta in preal. c. ex tenore et
c. cum desideres. j. de sen. excom. vt dicit ibi glo. ⁊ vtrobiqꝫ exprimitur.
ꝙ absoluendus debet iurare parere mádatis ecclesie: sic per ꝯñs satis-
facere his quorꝫ interest. Idem sentit in. c. in literis. ꝺ rapto. et pro hoc
induco gl. si. in. c. a nobis. de sen. excom. que notabilem dicit ꝙ ex quo
aliquem in morte penituit ⁊ cõtritus fuerit quantũ in se fuit satisfacit.
Unde heredes possunt compelli ad satisfaciẽdum pro ipso ⁊c. ⁊ ita di
cit intelligenda. c. fin. ⁊. c. in literis. ⁊ istis casibus agi poterit etiam de
iure ciuili: tamen non agetur ex mero delicto defuncti sed potius ex cõ
tractu vel quasi. hec omnia procedũt in decisorijs ⁊ cum lis est inter cle
ricos vel inter laicum ⁊ clericum in foro ecclesiastico. quid si lis est in-
ter clericum et laicum in foro ecclesiastico vel ciuili. An istis foris de
se repetẽtibꝰ ⁊ data validitate vtriusqꝫ in foro suo statur sic iudicanti
secundum canones an scđm leges dicendũ est vt dicam in secũdo mé-
bro ꝙ ideo lex imperatoris contradicit canoni not. communiter per
24 doc. † ⁊ datur regula in obseruantia legum ⁊ consuetudinum ⁊ statu-
torum quia quo ad ordinationem iudicij attẽditur locus vbi iudiciũ
exercetur. sic debet intelligi glos. in. c. quod clericis. que dicit ꝙ si cleri-
cus ingerit se coram iudice seculari debet tunc tractari scđm legé ciui
lem ⁊ statutũ vniuersale. ⁊ pro hoc qꝛ hoc casu non distinguitꝛ persona
sed debet terminari ꝭm formá illius fori ad hoc. l. iij. §. si. ff. de test. l. j. C.
de emáci. liber. ⁊. l. ij. quéadmo. testa. aperi. ⁊ quod no. gl. xij. dist. illud ꝑ
archi. de materia in. l. j. C. de sum. tri. per Innoc. ⁊ Host. de ferijs. c. ij. ꝑ
guilielmum in Spec. de feri. §. j. ver. qꝺ potest. de inst. edi. §. compédio-
se. ver. quid de cõsuetudine. de snia. §. qualiter aũt debet informari. per
Jo. an. in Spec. in hoc titu. de cõsti. in prin. ꝑ Cal. in disputatione q̃ in
cipit statuto cauetur. Ubi limitare vꝛ hác regulá: dicit Cal. ꝙ cũ cleri
cus litigat corá seculari: cá recipit perẽptioné instátie sicut q̃libet alia
cá ciuilis tunc attenditur forus naturalis clerici ꝭm quem cá non reci
25 pit perempti. instantie vt. j. c. pe. de iudi. ¶ † Et ꝙ ibi cõiter not glo. in
cle. dispendiosam de iudi. dicit ꝙ si causa vsuraria tractetꝛ corá iudice
seculari non certabitur de plano ⁊ sine strepitu ⁊ figura iudicij sꝫ ordi
ne iur. seruato ⁊ sic ꝭm cõsuetudiné ⁊ statutum illius fori ibi tractatur.
ad hoc in aut. clericus. signata sup. l. oés. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ꝙ ibi no. facit
qꝺ no. archi. ij. q. vj. §. noiatióes. ¶ Quo ad oppositioné añ sniam dt
ex quo agitur in foro seculari seruabitur ius ciuile ⁊ non admittentꝛ op
positiones nisi ad instantiam. ll. quod est notandũ propter statuta et in
strumẽta guarentigie que in instꝛis guarẽtigiatis. i. cõfessionatis tol-
lunt facultatem appellandi vt etiá clerico litigante in foro ciuili non
admittatur recõuẽtio ⁊ hoc procedit iure reconuẽtionis. qꝛ ex quo ibi
cá tractatꝛ dꝫ ordinari ꝭm statuta illius fori. ad hoc qꝺ not. archi. in ꝑ-
alle. §. nominatióes. vbi dt ꝙ si cá clerici in recõuentione tractetꝛ corá
seculari nõ poterit appellari ante sniaꝫ nisi vbi ius ciuile permisit. Et
idé dicit de laico reconuento corá ecclesiastico quia poterit appellare
qñocũqꝫ ante sentẽtiá dicit ꝙ primo casu appellabitur ad iudicé secu
laré per clericũ ⁊ secũdo ad iudicé ecclesiasticũ per laicũ quod tñ nota-
bis. ad hoc capitulũ si duobꝰ. de appel. semper eñ appelládũ est ad su
periorem eius a quo appellatur. vt in. c. Romana. §. debet. de appel. in
vj. iuncta. glo. in versi. alio qꝺ est not. ¶ Et ꝭm predicta potest intelligi
gl. in. c. deniqꝫ. xcvj. dist que dum dicit ꝙ in cá reconuentionis clericus
subijcitur diffinitionibus principũ ⁊ clericorum debet intelligi quo ad
ordinatoria nõ aũt debet intelligi quo ad decisioné: quia sic intellecta
nõ esset vera vt subijciá in sequẽti mébro. ⁊ hoc quo ad primũ mébrũ.
Scđm mébrũ valet qñ lex processit ab inferiore. Et prosequamur per
26 enumerationé casuum. ¶ † Et primo excludam minus dubitabiles ⁊
premitto ꝙ in preparatorijs seruádũ est id qꝺ. s. in proximis mébris
dixi in decisorijs vero simul vel inter clericũ ⁊ laicũ i foro ecclesiastico
vel ciuili dicédũ vt statim subijciá ꝑ casuũ enumerationé ad faciliore
intelligétiá. ¶ Primus casus est qñ statutũ specifice disponit de eccle
sijs seu ecclesiasticis ꝑsonis seu rebꝰ earũ ⁊ tũc statutũ nõ valet etiá in
fauoré ipsarũ quia disponit in non sibi subiectis ⁊ iste est proprius ca-
sus huius. c. ꝭm vnũ intellectũ. ⁊ ꝑ hoc. c. a nobis. de sen. excõ. c. j. ⁊. c. vt
animarũ. j. eo. ti. li. vj. facit. l. si. ff. de iu. om. iu. ⁊. l. j. C. de sum. tri. vbi etiá
hoc no. Bar. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de const. in prin. ⁊ licet docto.
aperte nõ dicant de rebus proprijs ipsorum clericorũ dum glos. argu.
hoc colligit quá puto veram quo ad casum huiꝰ capituli. Nam ⁊ etiá
super rebus proprijs possunt conuenire laicũ corá iudice ecclesiastico
sicut super rebus ecclesie vt notatꝛ in. c. si clericus laicũ. de foro cõpe. fa
cit. c. ꝙꝙ. de cẽsi. in. vj. clerici enim cum bonis proprijs sub iurisditióe
iudicis ecclesiastici sunt vt in preal. c. si clericus. ⁊. xvj. q. j. sitr. ⁊. xcvj. di.
deniqꝫ. ⁊ videtur casus apertus in. c. j. de immuni. ecclesiarũ. lib. vj. ꝙ lo
quitur de acquisitis per clericos vt de illis nõ teneãtur soluere colle-
ctas per statutũ laicorũ. Facit quod no. glo. ⁊ Joá. de imol. in cle. pñti
de censi. ⁊ archi. in prealle. c. j. Et hoc dico indistincte tenendum nisi in
re feudali quod quidé confert alicui iurisditioné quod cũ agitur reali
potest clericus conueniri corá iudice seculari qꝛ tũc persona clerici nõ
attrahitur. hoc enim dictũ nõ placet ⁊ videtꝛ expresse cõtra tex. in. c. si. de
iudicijs vbi patet ꝙ nedũ clerici principaliter nequeũt cõueniri coraꝫ
iudice seculari sꝫ ex ratione cõmunitatis cause. Ná dũ cá possessionis
tractatꝛ corá seculari clericis agẽtibꝰ nõ possunt clerici cõueniri coraꝫ
eodé iudice super proprietate. ⁊ ꝙꝙ possit dici. c. loqui de iure ecclesie
⁊ nõ in patrimonialibꝰ ipsius clerici. tamé idé videtꝛ dicédũ ad hoc qꝺ
in re clerici prealleg. c. si clericus. vbi ꝑtꝫ ꝙ respectu fori gaudent eodé

priuilegio clerici in rebus ecclesie. Ad idē. c. q̄liter de iudi. ij. vbi lex prorsus oēm clericum trahit a iudice seculari. Unde pondero verbū omne ⁊ facit quod no. archi. in. c. vnico de cle. cōiu. in. vj. facit au. nullus. et au. statuimus. C. de epis. ⁊ cleri. vbi lex prohibet clericum trahi ad iudicem secularem tam in cā criminali q̄ in ciuili et ponit penam in iudici. non ob. si dicatur quod nō agit siue non trahitur realiter ad iudicem: nā si realiter ad iudicem trahit tūc al's nō ipso iure pdat causā. ad hoc prealle. c. si diligenti. de foro compe. ⁊ ꝙ i simili no. Jo. and. in ca. romana. §. ꝯtrahētes. de fo. com. lib. vj. Itē si psona est exempta a iurisdictiōe iudicis alicuius et res etiam sequentes personas videant exempte. ff. de cen. l. fi. ⁊ hāc partē tenet curia romana vt refert Cal. in. c. qualiter. et in. c. clerici. de iudicijs. ⁊ iste prim⁹ casus est min⁹ dubitabilis cū statutū est cōtra libertatē ecclesiasticam: quo casu ꝑm vnūquodq; ius est statutum nullum vt in c. nouerit. ⁊ in. c. grauē. de sen. excō. ⁊ c. fin. de immu. ecclesia. ⁊ in au. cassa. ⁊ irrita. C. de sa. sanc. eccle.

a ¶ Consuit barto. Adde ꝙ est ꝯsi. Bart. clxxxvij. inci. domini priores.

27 ¶ † Sed hoc casu cū statutū est contra libertatē ecclesiasticam sunt excōicati ⁊ incurrūt alias penas de qb⁹ in iuribus allegatis. ⁊ iste casus pcedit vbi verba statuti dirigūtur i nō subditos statuentiū dum tn̄ indirecte ⁊ in effectum sit contra libertatē ecclesiasticā vt sunt oīa que sunt cōtra priuilegia vniuersali ecclesie cōcessa siue a deo siue a vicario eius. s. papa siue ab imperatore vt not. in. c. j. in prealle. c. nouerit. ⁊ refert Cy. in. d. au. cassa. ⁊ Bar. in. l. j. §. q̄ onerande. ff. qua. re. ac. per hoc glo. no. in au. de nō alie. §. j. super verbo

28 de generi. † ⁊ per hāc certā theoricam sequitur ꝙ statutū quo caueť ꝙ illis qui declinauerūt forum senatorū vel ptātis non reddatur ius ex quo possit impune offendi. ⁊ sic posset procedere opi. cōis ꝙ tale statutū sit cōtra libertatē ecclesiasticam quia reddit clericos timidos ad allegandū priuilegiū fori si cōueniāť corā eis. ⁊ ideo nō vz quo ad clericos de quo per bar. in. d. §. q̄ onerande. Sz vz qd est ex alio capite cū statutū hoc nō extēdať ad clericos ex defectu statuentis: non em̄ intendebat in dubio ꝯprehēdere nō subditos. vt. s. dixi.

b ¶ Consuluit do. Pet. adde ꝙ est consi. pe. de anch. x. inci. factū super quo cuz duobus seq. ⁊ ꝯsi. clv. inci. optimis rōnib⁹. Henri. Ferran.

¶ Sed cōtra istū casum occurrunt alique qōnes dubitabiles. Prima. dicit statutū ꝙ clericus declinans iurisditioné potestatis sit extra protestationé cōmunis ⁊ impune offendiť et potestas de tali iure nullā habeat iurisdictioné cognoscēdi vtrū enim si clericus offendať ⁊ agitur contra delinquētem possit eū audire. bene dicit ꝙ non qr isto casu nō habeat iurisdictionem quam statutum sibi negat ⁊ humilis est vt priuatus. sed si statutū nō disponeret super iurisdictione nō cōferenda sed super iure nō reddēdo: puta qr dicit nō reddať ius: tūc qr presuppono iuridictioné debet ius reddi: non valet ergo statutuz. ponderanda sunt ergo verba statuti. qr aut non constituerit iurisdictionem aut adimit ⁊ disponit de pena seu processu. primo casu valet statutū ⁊ in istis non. et ita dicit Bal. in au. statuimus. C. de epi. ⁊ cleri. do. Pet. in preal. repetitione tenet statutum non valere inquātum non constituerit iurisdictionez potestati super iniurijs illatis clericis declinantibus huiusmodi forum qr est contra libertatez ecclesiasticam quia propter hoc statutum clerici timebunt offendi et impune trucidari. vt in dicto. §. que onerāde. Unde non videtur ꝙ a generali iurisdictione collapossit decipi huiusmodi defensio clericorum que est de iure publico. l. j. ff. de iust. ⁊ iur. j. dist. ius publicum. nam iniurie vel offense que infertur clericis quilibet obuiare tenetur cum potest: vt not. in c. quāte. de sen. excom. ergo multo forti⁹ per statuta sua. ¶ Item priuilegium declinandi forum iudicis secularis est concessum clericis in priuilegium. c. si. diligenti. de foro cōp. xcvj. distin. si imperator. et dicta au. statuimus. ergo statutum in contrarium est contra libertatem ecclesiasticam, non potuit ergo statutum cōferendo istam iurisdictionem petenti istam causam subtrahere. sed aliud sensit butri. ponit tamen Bal. in dicta au.

29 cassa. † ad hoc quod not. Bal. l. j. C. de indi. vidui. vbi dicit ꝙ sicut statutū nō pōt prohibere clericum ne declinet ita nec disponere qd clerico declinante forum consanguinei eius teneātur soluere penā. facit ꝙ legitur ⁊ nota. in. c. gemma. de sponsa. ¶ Item si non valet istud prohibitiuū ergo nec penale ad hoc quod notatur in regula accessoriuz de regu. iur. lib. vj. in fi. glo. ⁊ quod dicitur in regula nemo potest. eod. titu. ⁊ hoc per glos. in. c. significantibus. de offic. delega. ⁊ hec opinio placet

30 a ¶ † Secūda questio in qua consuluit Bart.[a] statuerunt perusij quod omnes conductores possessionum cuiuscunq; fuerint clericorum vel laicorum possint renuntiare conductionibus pro futuro tempore: et quod nullus officialis perusij possit de hoc cognoscere vel iurisdictionem habere cōtra dictos cōductores. queritur an istud statutuz possit clericis preiudicare. secundo an iudices eorum perusij possint de hoc cognoscere ⁊ quid habeāt facere monasteria vel ecclesiastice persone super primo videť ꝙ statutuz nō possit preiudicare per iura vulgaria de reb. ecclesie. nō alie. c. fi. Secūdo qr statuit de rebus sue iurisdictioni non subiectis puta de rebus ecclesiarum ab alijs condictis. l. cum vn⁹. §. is qui. ff. de bo. au. iu. pos. Tertio qr contra libertatē ecclesiasticam quod patet quia per statutum dissoluitur obligatio ab eo in quo tenētur conductores cōtra au. itē nulla communitas. C. de episco. ⁊ cleri. Super secundo dicit qd officiales non possunt cognoscere postea per statutum quia deputata est eis iurisd. l. iudi. solui. ⁊ l. ij. ff. de iud. sz hoc melius videtur dicendum vt in proxima. q. dixi. nō enim videtur valere statutum cōtra libertatem ecclesiasticaz. sed posito ꝙ possit adhuc dicit Barto. ꝙ clerici adeant presidentes ciuitatis vt dent eis iudicem qui cum neglexerint deuoluitur iurisditio ad iudicem ecclesiasticum ⁊ c. licet. ⁊ c. ex tenore. de foro compe. ⁊ in isto casu iudex ecclesiasticus procedet eo modo. ⁊ forma in causa in quibus procederet iudex secularis. c. solite. de ma. et obe. et per Inocent. ⁊ Hostien. ⁊ pro hoc vltimo facit clem. quia regulares. de sup. negli. prela. ⁊ no. Joan. de imo. in. c. licet ex suscep. prealleg. Nam ex quo ecclesiasticus subrogatur in locum regularis debet vti eodem iure. vt in prealleg. cle. quia regulares. ⁊ ꝯsiliū.

31 b Bart. incipit dominus Jo. ⁊c. ¶ † Tertio quero in quo modo cōsuluit do. Pet.[b] archiepiscopo spoletano qui abet aliqua molēdina extra ciuitatē ex largitate regum hūgarie: ⁊ communie similiter spoleti habet alia extra ciuitatem predictam ⁊ homines de spoleto prout volūt vadunt ad ista vel ad alia soluūt certam mensuram. statuit commune spoleti ꝙ omnes ciues qui causa molendi vadūt extra ciuitatem teneantur soluere in egressu porte mensurā de qua. s. ⁊ alij ad eorum molēdina volentes accedere soluere nō teneantur. ex quo sequitur ꝙ homines coacti soluere in ingressu porte vadūt omnes ad molendinū communis vbi talia soluere non tenētur qui si irent ad molēdinum archiepiscopi habent soluere. archiepiscopus dicit hoc statutū nō valere de iure. quid iuris sit queritur. ¶ Et videtur primo ꝙ valeat quia arctat suos subditos et sub territorio: ratione ergo personarum videtur statutum posse disponere. ff. de decre. ab. or. fa. Item cuilibet est licitum sibi prospicere et suam cōditionem facere meliorez circa rem suam etiā cum alterius detrimento. l. proculus. ff. de damno infec. c. cum ecclesia vulterana. de electio. Soluit do. pe. Nā cum liberum debeat esse iter seu accessus ad molendina archiepiscopi cogendo volentes accedere ad solutionem in ingressu porte videtur eum impedire in sua possessione. l. vim facit. ff. de vi ⁊ vi ar. Item. l. dicit prohiberi quis videtur siue per locum perferre prohibeať siue in itinere quis arceatur. l. j. §. j. ff. de mortuo inferendo. ⁊ alia. l. cauetur quod his qui habent ius sepeliendi competit ius etiā per alienas edes ⁊ territoria funera ipsa de ferre. de sepulchro vio. li. j. non perpetue. ¶ Non obstat qr in re sua est licitū facere quodlibet etiam si ex hoc ali⁹ damnum patiatur quia in laicis ⁊ rebus eorum maxime deputatis ad vsum publicum habent clerici participium vt probatur in. c. primo. ⁊ in. c. fina. de immunita. ecclesia. Item licet verba statuti dirigantur ad subditos tamen ex eo grauatur archiepiscopus vnde non est curandum cum quo quis loquať sed in quem loquentis intentio dirigatur. l. cum pater. §. donationis. ff. de lega. secundo. multoties enim contingit quod in dispositione vnus exprimitur ad alium vero effectus dirigitur per obliquum. et hoc debet considerari non psona interpositi vel expressi: vt. l. iiij. §. nūc de effectu. ⁊ l. si quis reum. §. j. de libr. lega. ⁊ l. cū dote. ad legem fal. ⁊ cap. quanto de priuileg. et quod ibi nota. vel possumus sane intelligere statutum quod homines cogantur soluere in egressu porte illi scilicet qui volunt adire ad molendinum ciuitatis non autem ad molendinum clericorū ad quod debet esse liber accessus. sic dicuntur cogi ad declarandum generalitatem statuti; alias sunt excommunicati tanquam statuentes cōtra libertatem ecclesiasticam. vt notat Joannes andre. in simili in cap.

32 fina. de immu. eccle. libro sexto. ¶ † Quarto queritur per statutum laicorum priori et fratribus sancte trinitatis est concessum quod possint petere et exigere ⁊ distibuere legata ad pias causas. queritur an tale statutum valeat et videtur quod non quia hoc spectat ad episcopum vt ad patrem pauperum. l. si quis ad declinandam. §. vbi autem. C. de episco. et clericis ⁊ c. si heredes. ⁊ c. tua. de testa. vnde videtur ꝙ concessum episcopis per. ll. ⁊ canones. i. priuilegiū: non possit adimi per statutum. quia hoc videtur ꝯ libertatem ecclesiasticam per iura. s. allegata

do. Pet.

domi.pet.in prealleg.repetitione.c.canonũ. dicit se reperisse cõsultum contrariũ ꝙ statutũ valeat qꝛ ista iura que concesserunt potestatem epo fecerunt hoc in fauorẽ defunctorũ vt eorũ voluntas facilius compleretur.in auf.de here.ꝛ fal.§.ꝛ nullus.¶ Itẽ ex quo potest magis onus iniunctum epo ꝙ priuilegiũ appellari cum nullũ cõmodum inde sequi debeat.vt in.d.l.si qs ad declinandã et per hoc cessat contrariũ.s.formatum ꝙ hoc erat ꝯ libertatẽ eccl'iasticã. Itẽ ex quo nõ possis q̃si appellari priuilegiũ sed magis onus. Itẽ per.l.si quis.ꝛ alia iura superueniẽtia que hoc commisẽ rũt epo nõ videt̃ adẽpta potestas ciuili iudici sit'r exequẽdi per.l.hereditas.ff.de peti.here. vide ad predicta tex.in autẽti.de eccle.titu.§.si quis edificationẽ.Nã cũ lex noua venit ad corroborationẽ legis antique non videt̃ eam corrigere sed cum ea cõcurrere ita ꝙ vtraqꝫ locũ hꝫ.in.l.j.§.dixerit aliquis.de publica.ꝛ.c.felicis.§.per hoc quoqꝫ.de penis in vj.¶ Et per ista videt̃ ꝙ statutũ potuerit super hoc puidere ꝛ accumulare epo ꝛ ciuili iudici potestatẽ vt sic inter eos sit locus preuẽtioni. sic cõtingit in pluribus habentibus iurisdictionẽ insolidũ.l.j.de offi.consulis.facit.c. per hoc.ꝛ qđ ibi no.de here.in.vj.ꝛ hoc plꝫ.ꝛ facit.c.lꝫ.de iureiur.lib.vj.vbi iudex secularis ꝯpellit̃ ad obseruantiam iuramenti.¶ Et ꝙ no. Jo.and.in.c.cũ laicus.de fo.cõp.Et hoc idẽ cõpellit ad restitutionẽ vsurarũ.vt not.in.c.cũ sit gñale.de fo.cõpetẽ.ꝛ cle. dispẽdiosam de iud.facit etiã.c.si qs p̃sbyterorũ. de re eccle.nõ alie.¶ Item hoc cõcernit vtilitatẽ publicã vt deputata in pias causas demãdentur executioni.prima di.ius publicũ.potuit ergo ciuitas sup hoc statuere.¶ 33 † Quinto q̃ritur statuto cauetur ꝙ idẽ ius reddat̃ clerico in curia seculari ꝙ laico redderet̃ in curia ecclesiasti.appone ergo ꝙ sũt multa statuta laicoꝝ multũ fauorabilia puta super executiõe instr̃oꝝ in ordine ꝓcedi ꝛ si. vt cũ nõ vigeãt ĩ curia epi potestas nõ vult ꝙ clerici participẽt de predictis statutis vtrũ hec sint ꝯtra ecclesiasticã libertatẽ. Bal.in aut.cassa.C.d sacrosan.ecc.tꝫ ꝙ nõ qꝛ reducit clericos ad merũ ius cõe ꝛ lꝫ auferat p̃uilegiũ illud tñ priuilegium nõ est cõcessum p ius canonicũ vel ciuile vel p imperatorẽ.ꝛ ideo nõ ẽ ꝯ libertatẽ ecclesie si sibi excã cõfert fauorẽ statuti sui ꝛ plꝫ.ꝛ ad hunc casum posset reduci gl.in.c.cũ ſm leges.de hereti.in.vj. ¶ Scđs casus p̃nci.est qñ statutũ gñaliter disponit nõ facta specificatiõe de ecclesijs vel ecclesiasticis personis.Et iste casus põt subdiuidi in tres partes.¶ Primus.qñ statutũ iniecerit vinculuꝫ 34 añ clericatũ.¶ † Scđs qñ iniecit post clericatum ſm ius agẽdi ex facto clerici seu quasi facto.p̃mo casu qñ iniecit vinculũ ante clericũ:ꝛ statutũ seq̃t clericũ ꝛ eũ obligat ꝛ iudicatur in foro ecclesiastico ſm statutũ seculare vt vult Jo.an.in regula sine culpa.de reg.iur.in mercu.scđo põt intelligi ſꝫ casum.c.constitutus.de in inte.re.qđ posset intelligi qñ est cõis ꝯsuetudo clericorũ vel laicorũ tunc eñ nõ iudicatur inter clericos ſm ꝯsuetudinem laicoꝝ tm̃ sed ipsoꝝ clericoꝝ.ideo dicit Jo.an.in regula prealleg.ꝙ si statutũ sit quo cauetur ꝙ primogenitus succedat in hereditate ꝛ fuit editũ ante clericatũ:ꝛ secũdo genitus postea fiat clericus ligat̃ statuto tali seu ꝯsuetudine ante clericatum: a ius primogeniture[a] ideo non debet tolli per clericatũ superuenintẽ facit ꝙ not.in.c.j.de obliga.ad rõci.ꝛ.c.ꝓposuisti.de foro ꝯpe.ꝛ.l.cũ quedã puella.ff.de iuris.om.iudi.ꝛ ex his restringitur.c.ꝙ clericis.de foro compe.qđ singulariter dicit causaꝫ clerici terminandam in foro ecclesiastico ſm iura canonica.Nõ eñ ꝓcedit hoc si statutũ iniecit vinculum ante clericatum . restringitur ꝛ aliter vt.j. 35 dicam.¶ † Circa istum casuꝫ oritur talis questio vtrum valeat statutum quo cauetur ꝙ ingrediẽs monasteriuꝫ non succedat. Bald.in.l.fi.C.de pa. ꝛ in.l.deo nobis.C.de epis.ꝛ cleri.dicit quod sic si loquitur de ingrediente puta si diceret statutum ꝙ ingrediens vel si quis ingrediatur religionem non succedat.Nam hoc casu statutum nõ disponit contra clericũ sed contra laicum.Nam laicus ille qui ingreditur est sicut viuens moritur.l.cui duos.§.j.de ma.testa.nõ ob.scđꝫ eũ auf.nisi.C.ad trebel.quia ibi generaliter propter ingressuꝫ: hic vero sacro remouet̃.arg.l.titio centũ.§.titio cẽtũ. de cõdi.ꝛ demõ.¶ Si vero Statutũ disponit de iam ingresso.ꝛ tunc nõ valet statutũ qꝛ non potest ei clerico auferre ius suum.statutũ circa iam ingressum nõ potest disponere sed ingredientem potest inhabilitare:subaudi relicta tali legitĩa que capitur nõ vt lucrum sed vt debitũ.vt in auf.hoc amplius.C.de fide.poterit ergo ciuitas statuendo circa subditũ quod potest pater testando ſm Bal.in dictis locis.hoc ita Bald.in dictis locis mihi non plꝫ quia prebet impedimentum vite cõ b templatiue:nam filius timens remoueri a successione paterna remouetur a voto religionis ꝛ castitatis maxime cũ filius censeatur quasi dominus c bonorum patris vt.in.§.sui.instit.de here.quali.ꝛ diffe.ꝛ quod ibi notatur.ideo videns se ab illis repelli de facili retraheretur ab ingressu religiõis. De hac materia notatur in auf.nisi rogati.ad trebel.ꝛ Richard.malũ.in.l.si ita quis.ff.de leg. ij.ꝛ cõmuniter Moder.in.c.in presentia.de prob. ꝛ.c.Ray.de testa.dicunt enim doctores ꝙ substitutus excludi potest per religionis ingressum in casu illius.§.sed ꝛ hoc presenti.in auten.de sanc. episco.ex eo ꝙ monasterium habetur loco filij sꝫ reijcitur illa conditio ꝛ pro nõ adiecta habetur: quia prebet impedimentũ vite contemplatiue.vnde cõcludit ꝙ etiã si testator dixerit si decesserit sine filijs masculis ab ipso legitime descendentib' volo quod restituat hereditatem tali:si institutus intrat monasterium euanescit fideicommissum. licet quidam contra ꝛ no.in loco preall.sed primũ b verius ꝛ communi'.ꝛ ita consuluit . Bart.[b] ꝛ per hoc quia inter monasterium ꝛ monachum non dicitur matrimonium spirituale cum solus abbas dicatur spõsus vt in.c.quia propter de elec. sed si fideicõmissum relinquatur sub conditione supradicta si cõtradixerit ꝛ ille grauatus monasterium intrauerit nõ tenetur ad fideicommissuꝫ. vt.d.§.sed ꝛ hoc presenti apparet ergo ꝙ non est ratio ideo quia videtur defecisse conditio ꝛ fideicõmissum:sed ideo ꝙ talis conditio ꝛ grauamen pro non adiecto ꝛ non scripto habetur cũ vite cõtemplatiue contrarietur.ꝛ ita videtur dicendum ad propositum. Itẽ videtur ꝙ siue aliquid relinquatur mulieri sub conditione si nõ nubat ꝛ si nupserit restituat tali q tale fideicõmissum restituere non tenetur etiam si nupserit.vt.l.quoties.ff.de conditio.ꝛ demon .ideo quia conditio retrahit cõmodum in contrahendo ꝛ inducit viduitatem: ergo multo magis in casu nostro nõ debet valere statutũ quod est impedimento religioni ꝛ vite contemplatiue.¶ Nec ob.dictum Bald.ꝙ hoc casu statutum tollit duntaxat lucrum.quia hoc lucrũ est quasi debitum ex dispositione legis.Et ex his infertur ad decisionem questionis ꝙ si testator reliquerit vni filie mille si nupserit ꝛ si monasterium intrauerit reliquerit quinquaginta quod in ingressu religionis debet habere mille.per dictum. §.sed et hoc presenti.et dicit dominus Antoni' in.c.in presentia.de probatio.ꝙ absqꝫ dubio ha- c bebit mille[c] per dictũ.§.sed ꝛ hoc presenti. quia si quocunqꝫ relicto nuptiarũ vel dictis reijcitur fauore matrimonij ita respectu vite contemplatiue.sic ad propositum cum istud statutum sit contrariũ religioni abstrahens indirecte ab ingressu. nõ tenet.¶ Nam ꝛ fauore religionis tollitur ingratitudo.vt.in.c.penul.xix.q.vlti.¶ Nõ obst.qđ dictũ est de patre hoc nolente:qꝛ illud accidentale nõ puto ipsum patrẽ facere posse hoc tali grauamine ꝛ conditione adiecta quia si nõ nupsit nihilminus succederet per dictũ.§.sed ꝛ hoc presenti.ꝛ eã que supra dicta sunt.ꝛ statutum est regulariter absonum a ratione propter religionis ingressum:vel saltem est contra priuilegiuꝫ collatũ

a ¶ Ius primogeniture. Et de iuribus primogeniture vid Prepo. mediola.in.c.per venerabilẽ.v.qđ aũt col.xxx.versi. postremo ad eandeꝫ qui fil.sint le. Soci.ꝯsi.xlviij.in ci.facti narratiõe in.ij.co.ver.j.ar. in.iij.volu.And. sicul.in ꝯsi.x.col. iiij.ver.cũ ergo in ij.volu.ꝛ ibi.in.x. col.vsic.preterea vbi . dicit ꝙ ius p̃mogeniture potest cedi ꝛ ibi.late an filius p̃mogeniti dicat̃ p̃mogenitus vide etiã Jo.de turre cremata in.c.ꝙ periculosuꝫ.iij.q.vij. ꝛ p Car. zabarel lam in.c.lꝫ in.ij. col.vi.xiiij de voto.ꝛ Adde ꝙ vbi sunt duo filij et ignorat̃ qs sit primogenit' p̃r potest gratificari cui vult de iure primogeniture. bal.in.l.in qbus. co.fi.vsi.pone cõsuetudo.C.de secun.nup. Henri. Ferrandat.

b ¶ Cõsuluit bar. Adđ ꝙ est p̃mũ consil.Bar.

c ¶ Habebit mille. Idẽ tꝫ Mate fil.nota.iij.incip. nota qđ si testator.nã reijcit̃ illa conditio si nupserit tanꝙ turpis in casu ĩ quo illa ingrediatur religionẽ que est impeditiua vite cõtemplatiue saltẽ indirecte . vt est tex.in.§.sꝫ ꝛ hoc p̃nti.hic alleg. et mirat̃ ꝙ monasteria monialiuꝫ nõ practicãt h ꝛ idẽ tꝫ bart.in.l.ij. ff.de his que pe. no.ꝛ ibi dat cautelam vt testator possit sic grauat̃ Bal.in.l.deo nobis.in.j.col.vsi.et ex istis.C.de epis. ꝛ cle.tꝫ cõtrariaꝫ opi.ꝛ dicit ꝙ ita seruat ꝯsuetudo. ꝛ Pau.de cas.in auf.nisi rogati in ij.col.vers.ꝛ ideo dicit ꝙ ita cõsuluit in facto cum pluribus doctoribus ꝛ fundãt se ĩ intẽtione testatoris . vide tamen Felyn.in.c.in presentia.col.xx.vs.ꝛ ex istis remanet. de pba.vbi dicit ꝙ ꝓpter hoc nõ est recedẽdũ a p̃ma opin.ꝛ maxime qꝛ sicut conditio retrahẽs a cõtrahẽdo mr̃imonio carnali reijcitur. l.titie si non nupserit.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ita ꝛ a spãli:cui rationi non bene respondet Bald.in.d.l. deo nobis.ꝛ tenẽdo p̃mã opin.declara duob' notabilibus modis vt p Fely.vbi.s. Hen.Ferran.

monasterio per Imperatores per illud allega.§.sed ꝛ hoc presenti.sꝫ intellectū quē ponit.d. Anto.in preal.c.in presentia.qui dicit qḋ illud est priuilegiū monastero indultū ex quadā equitate ꝛ fauore monasterij ꝛ ne etiā per hoc ꝯtingat meliꝰ bonū impediri.qḋ ptꝫ qꝛ substitutio alio loco ꝓcesserat hoc fauore mōasterij inducere vt illō habeaṫ ac si nuptias ꝯtrissetvel si liberos ꝓcreasset.ꝛ sꝫ hūc intellectū posset dici tale statutū eē ꝯ libertatē ecclīasticā cū sit ꝯ ꝑuilegiū idultū monasterio per impatorē. ¶ Scḋs casus distinctionis est qñ statutū iniecerit vinculū post clericatū vel monachatū.ꝛ iste casus pōt subdiuidi in partes duas. ¶ Prima qñ tendit in clericorū ꝑiudiciū:scḋs casus in fa-
36 uorē. † Primo casu statutū nō extendiṫ ad clericos.vñ si facto clerico scḋo genito supuenit statutū disponēs vt primogenitus succedat in hereditate nō ligaret clericū ꝭm Io.and.in regula;sine culpa.pe.coll. Idē si haberet ꝯsuetudo ꝙ primogenitꝰ legitimatus succederet qꝛ si actus legitimationis fieret scḋo iā clerico effecto nō ꝓiudicaṫ scḋo genito:nō dꝫ eñi retrahi cū ꝑiudicio clerici.vt.in.c.q̄uis.de rescri.lib.vj. sic ꝓcedunt iura q̄ dicunt ꝙ statuta nō ligant clericos ꝛ.c.que in ecclesiarū.ꝛ hic.ꝛ.xcvj.dist.de reb.eccle.non alie.c.fin.no.etiā.in.l.ij.C.que sit lon.cōsue.Sunt eñi superiores ꝛ nō subditi iurisdictioni nec habēt potestatem laici statuendi in clericos.in.xcvj.dist.deniqꝫ.pro hoc qḋ not. Bar.in auṫ.Itē nulla cōitas.Archi.in.d.c.j.de immu.eccle.lib.vj.vbi dicūt si ius collectandi preuenit rē in ecclesiā translatā illā afficit ꝓut illa transit ad ecclesiā secus si successit tunc nō extendiṫ.ad bona iā acq̄sita prout hoc Lap.dicit in sua.q.viij.qḋ statuta in hoc loquētia quātū ad successorē si preueniāt monachatū vel clericatū ligant. ¶ Secꝰ si post.nā statuta que excludunt feminas a successione vsqꝫ ad tertium gradū cognatorū si forent monachate eis nō preiudicarēt sic in facto cōsuluerūt.d.Ant.ꝛ.d.Pet. ¶ Secus si preuenirēt ante monachatū. qḋ intelligo modo predicto qñ nullā mentionē faciunt clericorū:sed excludunt feminas a successione vsqꝫ ad tertiū gradū.predicta sunt vera inquātū statutū inijciens vinculū ante clericatū vel ꝓuisio ꝑncipū clerico sit rōnabilis ꝛ nō inuitat ad peccatū alꝰs nō seruareṫ nec ꝓ clericū nec cōtra laicū nec si ante clericatū nec si post iniecisset vinculū ꝛ dicit Io.and.in.c.si.de excep.lib.vj.qḋ laicus factus clericꝰ nō possit se tueri exceptione prescriptionis quia nō potest ꝯpelli debitor ad soluēdū debitū certo tp̄e lapsum quo debitū non sit petitū ꝙ talis prescriptio cū mala fide non dꝫ iuuare clericū in foro ecclesiastico qꝛ hoc nō valebit in foro seculari.per.d.c.si.de excep.qḋ videṫ contra Bar.in.l.sequitur.§.si viā.ff.de vsuca.ꝛ.l.si.quēadmo.ser.amit.vbi videṫ velle tale statutum valere ꝛ pro hoc dicto Bar.facit quod not.doc.in.c.cura.de iurepa.ꝛ Inno.in.c.pleriqꝫ.de immu.eccl. ¶ Sꝫ pro ꝯcordantia harū opinionū distinxit in prealle.c.qḋ clericis.ꝙ aut debitor tenebaṫ offerre debitū creditori ꝛ fuit in culpa ꝛ prescriptio ipsum nō iuuabit.ar.c. si.de prescrip.Aut debitor non tenebaṫ ire ad domū creditoris vt qꝛ erant diuersi fori.ꝛ tunc procedat opi.Bar.qm̄ in isto casu in nullo dolo reperiṫ debitor:sed totaliter prescriptio fuit inducta ex sola negligentia nō petentis:ꝛ an ꝛ quādo debitor teneaṫ ire ad domū creditoris vel econuerso vide bo.tex.iuncta glo.in.l.item illa.ff.de consti.pecu. ꝛ quod not.in.c.significante.de pigno.Bar.l.omnes populi.ff.de insti.
37 ꝛ iur.alꝰs statutū nō valeret. ¶ † Secundus casus subdiuisionis est qñ statutū iniecit vinculū post clericatū sed porrigit cōmodum ꝛ fauorem.tunc dicit Ioā.post allegationem prealle.quod extenditur ad clericos quā̄q̄ statutum specialiter loquatur in rebus ecclesiasticis:non proficiant eis nec valeant talia statuta nisi ab ecclesia cōprobenṫ.x.di. lege.Et not.de no.ope.nun.in.c.j.ꝛ.c.si.de sol. ¶ Preterea quando statutum in genere loquitur afferens aliquod cōmodum:illud extendiṫ ad clercos dū tamen non statuat precipiendo vel vetando vel prohibendo vel in agendis per eos formā dado.l.j.C.de na.li.ad hoc.j.de foro compe.c.dilecti.vbi priuilegium anglicis concessum extenditur ad clericos sicut potest intelligi ex prealle.c.sicut consuluit latissime do. Io.de imo.in quadam.l.esse seu lite.referens lapsum abb.vbi conclusit qḋ statutū excludens feminas a successione:superstite aliquo agnato super certū gradum femine excluduntur.qḋ cōsilium ponit Lapus alle.q.viij.ꝛ sequitur do.Ioā.and.in.c.qḋ clericis.de foro compe.do. Bal.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.vbi dicit ꝙ statutū generale laicorū includit clericos inclusione fauorabili. ¶ Unde si statutum dicit femina nō succedit supestite masculo includitur in isto beneficio clericus ꝛ monachus ad hoc prealleg.c.dilecti.ꝛ.x.dist.si in adiutorium. ¶ Item si clericus habet instrumentū guarentigie contra me potest vti beneficio statuti circa paratam executionē.sicut eñi habet actionē ciuilē de iure ciuili ita habet officiū iudicis cum sit de iure municipali.dñs Pet.in prealle.repe.c.canonū.videṫ tenere oppositū per hoc capitulum.vbi ponit qḋ statutū laicorū fauorabile etiā ecclesijs ꝛ ecclesiasticis personis nō valet nisi sit approbatū per papā.sed primum dictū placet mihi.ꝛ ad hoc qḋ inquantū dicit nā valere statutum intelligitur inquantū specifice disponit de ecclesijs seu clericis:tunc eñi non valet ne notetur superioritas in statuentibus.Et hoc aperte voluit ex iuris ratione:ibi a quibus si quid motu proprio ꝛc.ꝛ hoc procedit quādo statutum loquitur generaliter prout disponebat hoc statutum nec fert cōmodum simpliciter. ¶ Uel quando loquitur precipiendo vetādo vel prohibendo:quibus casibus non comprehendit clericos:qꝛ videtur habere potestatē in clericos vel in ecclesias.Et hoc voluit.Secus ergo si simpliciter infert cōmodum.ꝛ ex hoc colligitur diuersitas inter statutum principis ꝛ statutū inferioris:qꝛ statutum principis qḋ potest se habere ad cōmodum ꝛ incommodum:licet liget clericos secus in statuto inferioris:vt hic not.nam hoc statutum parū redundaret in fauorem ecclesiarū vt si ecclesia ligaret ꝛ alienatio facta esset in laicum ꝛ tamen nō extenditur ad clericum vel ecclesias.quod est aperte ꝯtra Bar.in prealleg.l.cunctos populos.Idem puto ꝙ si statutū laicorū disponeret specifice de ecclesijs vel clericis:ex quo nō precipiēdo vetando vel prohibendo vel formā in agendis per eos dando : ꝙ valet statutū qꝛ potiꝰ censetur priuilegiū statutū ex quo simpliciter porrigit cōmodū:vnde potius assumit naturā priuilegij q̄ statuti ad hoc glo.in ver.de cetero.in ꝓemio clemētinarū ꝛ ibi ꝑ Pau. ¶ Quid eñi si statutū dictaret ꝙ clericus succedat patri in totum relicta legitima alijs filijs dictum statutū ꝛ similia dicit non valere.Nec ob.ex quo loquitur quando disponit vetando vel precipiendo vel certam formā in agendis per eos dando vt erat statutū basilij ꝙ vetebat alienationes rerum ecclesiasticarū.vt.c.bene quidē.xcvj.dist.vnde sumptus fuit
38 finis huius.c. † Et circa istos duos casus dubitatur hic de his questionibus:est statutū mulieri prohibens testari vel bona sua alienare sine certa solennitate an possit bona sua offerre ecclesie sine tali solennitate.Et dicendū est qḋ sic siue offerat se ꝛ sua domino.nam pia causa est priuilegiata:ꝛ contra priuilegium quod respicit ipsum deū nō potest statutū disponere.Et hoc sentit Bar.in prealle.l.cunctos populos.facit.c.relatum.ꝛ.c.cum esses.de testa.l.j.C.de sacrosan.ecclesi.sic enim mulier se ꝛ sua offerens transfert actuꝫ spiritualem super quo statutū nō potest disponere.Nam ista est donatio in qua ecclesie sunt priuilegiate.vt in preallega.l.j.vnde non valent statuta contra priuilegium.ꝛ
39 hoc etiam not.Bal.in.l.generali.C.de sacrosan.eccle. † Scḋo est statutum ꝙ testamenta non insinuata per.vj.menses per heredē non valeāt nunqd extendatur ad clericos.Bal.in auṫ.cassa.C.de sacrosan.eccle. dicit ꝙ nō:qꝛ clericus vel etiā res ecclesiastica non ligatur tali statuto per rōnem assignatā per eum.que ratio mihi plus placet quā illā quā ponit Bar.in.l.cunctos populos.que dicit talia statuta super insinuatione testamentorū extendi ad clericos nisi quantū relinquaṫ in piam causam qꝛ hunc actum nō habent ex priuilegio : sed eis competit de iure cōmuni tanq̄ cuilibet alteri hominū.dico eñi nō hac ratione extēdi ad clericos testantes qꝛ omnes clerici ꝛ ipsorū actus nō subijciunṫ statutꝭ laicorū.vt hic no.ꝛ in.c.cū esses.de test.statutū tñ vr̄ in tali testō qꝛ in effectu cōcernit heredē ꝛ ipsuꝫ ponit de delicto suo:ꝛ ex hoc puto ꝙ sit minus periculū ꝙ nō hꝫ locū q̄ ꝙ hꝫ locū qꝛ non pōt concernere
40 testatorē nec heredē. ¶ † Tertius casus est quando statutū fuit editū post clericatum vel anterius autem agendi seu obligatio oritur ex facto clerici vel quasi facto cū eo vt ex ꝯtractu vel quasi.ꝛ tenet Bart.in l.cunctos populos.C.de sum.trini.vt.s.dixi in not.ꝙ ex quo lex vel statutum nō loquiṫ specialiter de clerico:sed generaliter disponit super contractibus delicti vel quasi cōtractibus vel alijs actibus vel super ordinandis vel decidendis litibus:ex quo tale statutū non nutrit peccatū nec disponit specialiter de clerico derogat priuilegijs ecclesiasticis:nec est irrationabile:ꝙ ligat clericū ꝛ scḋm istud iudicandus est clericus siue agatur in foro ciuili siue in foro ecclesiastico.j.de re iudi. cum causa.de integr.resti.c.cū venissent.ꝛ in.c.iij.de eo qui mit.in poss. per que dicit valere statuta vt instrumentū guarentigie habeat executionem paratā contra clericum:ꝛ pro clerico in foro ecclesiastico ꝛ seculari. ¶ Ad quod allegatur dictū Hosti.in summa ti.de ꝯsuetu.§.ꝛ de veritate ipsius.ver.sed pone.sed statutum quod voluit testamentū insinuari debet extendi ad clericos testantes inquātum nō relinquant in piam causam. an hoc debeat seruari in quocunqꝫ foro causa agaṫ de hoc remittā ad distinctionem.Hostiē. in summa de testa.§.quaṫr. ver.vnū.qui dicit ꝙ statutū debet seruari ꝓut causa cognoscitur quo foro agatur prout vult Ioā.an.in addi.predi.ꝛ.d.Ant.in prealle.c.qḋ clericis.Nā si ꝯtrahētes vel actum agentes cū clerico vel clerici cum alijs ꝯtrahētes tacite videnṫ cōsentire legibus fori in quo causa agitanda venit ꝯueniri possunt:statutis ipsis subijciūtur ex dispositione legis canonice que ꝓ foro clericum submittit legibus ex illa regula ex quo ibi agit ꝭm illas.ll.iudicandus est. ¶ Ideo ꝭm eum instrumentū guarentigie habebit executionem ꝯtra clericū ꝛ contra laicum in foro seculari:sed nō in foro ecclesiastico qꝛ sic videtur ꝯsensisse laicus cum clerico ꝯtrahendo.Item putat in testamento clerici ꝙ inquantū causa discutitur in foro ecclesiastico iudicabitur ꝭm ius canonicū:inq̄tū in foro seculari tractabitur ꝭm iura secularia.Idēꝫ si ecclesia legataria agat ꝯtra ecclesiam pro legatis valebit testamētum sine insinuatione si instituto laico a clerico legatarius agat ꝯtra laicum vel petit heres hereditatem a laico non valebit testamentum non insinuatū sic eñi ꝭm eum videṫ concessum clerico testamentuꝫ vt eiꝰ testm̄ subijciaṫ legibꝰ fori vbi causa agitāda est. ¶ Et si dicaṫ qūo statuta laicorum ligant actus clericorū.Rñdetur ꝙ ligāt actus clericorū quos nō faciunt vt clerici:sed vt alij homines.vt etiam dicit Bar.hoc non mihi placet per ea que.s.dixi.Sed cum non ligāt actus clericorū cōiter sꝫ ex legis

legis dispositione:sꝫ canonica que actū in executione subijciendo foro seculari subycit etiā legibus fori ex tacito etiā cōsensu actū agentis.Idē puta in testō laici vt inquātū hꝫ executionē ⁊ agitur in foro ecclesiastico ꝙ subijciat legibꝰ ecclesiasticis.ideo puto ꝙ si laicus instituta ecclesia decedat legatarius ex testō cū duobus testibꝰ ⁊ sine insinuatione poterit petere legata:maxime qꝛ testm̄ nō poterit quo ad aliqd valere ⁊ quo ad aliqd nō neqꝫ audit ecclesia hoc allegās in cōsequētiā ꝙ testm̄ valeat inquātū est instituta eccl'ia et nō inquātū legata relicta sunt:⁊ qꝛ tale legatū venit petendū in foro ecclesie.que possunt verificari inquātū testm̄ submittitur ex toto legi ecclesiastice qꝛ principalis institutio est in piā cām:vt qꝛ instituta est eccl'ia. Si aūt totū testm̄ subijceret legi seculari quo ad laicū testantē:⁊ instituētē clericū nō rōne pie cause tūc ꝙ ꝙ legatarij habeāt petere legata in foro ecclesiastico tn̄ testm̄ illud nō iudicaret ꝫm ius canonicū quo ad legata ne diuerso iure censeant.Idē ꝫm eū si sola exceptio ꝓrogat non imparē cām est legatū deuolutū ad ecclesiā ex testō laici ꝙ fieret exceptio laicorū corā iudice seculari ⁊ nō eccl'iastico.Ad hoc qđ legit ⁊ no.in cle.qꝛ regulares.de sup.neg.prela.⁊ qđ.ş.dixi hec oīa puto vera inquātū fortius est regularis.¶ Sed si aliquo accidēti ex post facto daretur fortius seu accumularet non ex originali ꝯctu vel actionis geste vt qꝛ clerico agēte in foro eccl'iastico ibidē recōueniret:tūc credit cām agitādā ⁊ decidēdā ꝫm.l.naturalis fori ⁊ nō accidētalis.ad hoc.l.q hꝫ.ff.de tut.naturalis em̄ cā absorbet accidētalē.⁊ ibi regula si ex pacto nudo recōuenirē laicū corā ecclesiastico nō hꝫ exceptionē sicut in foro ciuili ⁊ sic de singulis.Et si clericus recōueniret coram seculari idē foret vt legibus ecclesiasticis iudicaret.¶ Nec obst.qđ no.Archi.ij.q.vj.nō ita.qꝛ in actibꝰ apostoloꝝ ab interlocutoria fatendū est ꝙ attendit forus loci iudicis qꝛ ibi nō determinant decisoria:sꝫ accidētalia ad litē seu ꝑparatoria.⁊ sic dꝛ tēperandū esse qđ no.xcvj.di.denicꝫ.in gl.fi.¶ Hec dicta sunt formalia.d.Ant.q̄ ex toto nō placēt.vt satis subijciā dicit tn̄ in alio loco in alleg.c.ꝙ clericis.hec ꝓcedere in eccl'ia.Et tunc inquātū tractat in foro seculari decidenda est ꝫm ius canonicū vt dicūt doc.in.c.j.ş.vbi dicūt esse casuꝫ ꝫm intellectū vnū.Et idē in aut.clericus.⁊ ibidē ꝑ Cy.C.de epis.⁊ cle.hoc dictū limitat Host.qñ agit reali. Et sic de re ecclesie sed si ageret ꝑsonali:vt qꝛ petita erāt legatū ⁊ hereditas extunc dꝫ ꝫm.ll.iudicari hoc ponit in summa eo.tit.c.j.ver.qd si clericꝰ.putat tn̄ hoc casu inquātū statutū discrepat a lege cōi ⁊ naturali ꝙ in casibus in quibꝰ ad pias cās disponit iudicādū esse ꝫm ius canonicū.alleg.ꝓ casu.c.cum esses.de testa.ꝓ que putat ꝙ statuta loquētia de insinuationibꝰ vel relicta annullantia:vel que reqrāt in testamētis solēnitatē vel in ꝯctibꝰ nō debeāt obseruari etiā in foro ciuili in cā eccl'ie.nā legibꝰ vel statutis nō est eccl'ia iudicāda quo ad res quas petit.ad hoc.c.bene quidē.xcvj.di.in.c.fi.de re.eccle.alie.vel nō.ꝙ etiā tꝫ Bal.vt.ş.dixi.¶ Idē ꝙ.ş.tenet inquātū pōt cadere in piā cām.in ꝯctibus ꝟo in qbus nulla esset liberalitas ex parte laici ita ꝙ nō pōt dici dispositū in piā cām:tunc idē dicendū ꝙ in sequēti mēbro dicit ꝙ sꝫ qñ agit de re patrimoniali clerici seu eius oblatione.hec simpliciter nō placent maxime inquantū vt iudicet ꝫm legē fori vbi cā ventilat:primo em̄ ex hoc dicto sequit maximū absurdū:qꝛ idem ꝯtractus in vno loco vel foro valebit in alio non:finge em̄ statuto ꝙ nisi emptor apprehendit possessionem rei intra annū sit cōtractus nullus aut presumat simulatus.¶ Nā ꝫm theoricā ꝑdictā si laicus agit cōtra clericū lapso anno ad ꝑciū in foro ecclesiastico nō poterit allegare illud statutū:⁊ sic ꝯtractꝰ ibi erit validꝰ.Si vero clericꝰ priꝰ agit ꝯtra laicū in foro seculari ad traditionem rei poterit istud statutū allegare ⁊ ibi nō tenebit contractus:scđo claudicabit cōtra.l.si cū dies.§.pe.Et ꝙ ibi no.ff.de arbi.⁊.C.de

41 rescin.vē.l.j.¶ †Itē iudex hꝫ iudicare ꝫꝫ ꝯsuetudinē litigātiū ⁊ eorū statuta nō sua.vt no.xij.di.c.illud ⁊ per Inno.sup rubri.de cōsuetudine.Cy.i.l.ij.C.que sit lon.cōsue.⁊ in.l.ij.C.de constit.pecu.facit.c.iij.de eo qui mit.in pos.⁊ non apparet rō quare si ꝯtentio est inter clericum ⁊ laicū debet iudex potius iudicare ꝫm cōsue.⁊ iura laici ꝙ ꝫm cōsuetudines ⁊ iura clerici:nec est verū ꝙ in conueniendo eū foro seculari subiecerit actū statutis illius fori:qꝛ hoc nō ꝓcedit in decisorijs sed in ordinatorijs.vt no.in ꝑalle.locis.vt.ş.dixi.Et no.Bald.in.d.aut:Addit em̄ secularē vt faciat sibi ius ꝫm ius cōe ⁊ nō municipale qđ nō hꝫ eū ligare:sicut ei delinquēdo nō sortitur forū iudicis secularis sꝫ epi loci ita cōtrahē

42 do de fo.cōpe.dilecti.⁊.c.postulasti.¶ †Item nō ꝓcedit dicta theorica:quid em̄ si statutū ponit solennitatē actus dicemus ne ꝙ ecclesiasticus debet iudicare spreto illo statuto:cū laicus omittendo solennitatē illam requisitā alias nihil ageret licet contraxit cū ecclesia.arg.l.cum lex.ff.de fideiuss.Et quod not.Fede.consi.lxxviij.Item quid si statutū concernit personā dices ne cōprehendere clericū lꝫ agat in foro seculari:certe nō:ꝙ voluit aperte Bald.in sua di.incip.statuto cauetur:vbi dicit ꝙ si statutū laicorū nō admittit solutionis probationē per testes clericus nō arctatur illo statuto lꝫ agat in foro seculari.ꝙ potuit cōprehendere ipsum clericū:ac per id qđ not.Archi.alleg.Cy.in.l.ij.prope finē.C.que sit lon.cōsue.¶ Dñs Car.varie locutꝰ est in hoc tertio articulo:sed nouissime in.c.iij.de eo qui mit.in pos.premissa diligentia ⁊ matura deliberatiōe sic breuiter distinguit ꝙ semꝑ in decisorijs tam in foro eccl'iastico ꝙ in foro seculari seruabitur statutū seu cōsuetudo illius contra quē inducit.ponit exemplū:si laicus petit rem a clerico in iudicio ecclesiastico:⁊ ipse excipit quod prescripsit sufficit prescriptio.x.vel.xx.annorū.Si autē clericus agit contra laicum ⁊ laicus excipit de prescriptione nō sufficit probare de prescriptione.x.vel.xx.annoꝝ.sed.xl.qꝛ tm̄ quadragenaria currit cōtra ecclesiā.de prescrip.c.de quarta.⁊ pro hoc qꝛ clerici nō ligātur statutis laicorū vel econtra sed hec regula mihi nō videtur sufficiens:quid em̄ statutum cōcernit rē subiectā laico:dicemus ne ꝙ non possit allegari contra clericū ad effectuꝫ concludendi contractū nullum.Item quid si concernit solen[a]

43 nitatem actus ⁊c.dic vt statim subijciam.¶ †Item istud exemplū calumniari pōt:qꝛ prescriptio.x.vel.xx.annorū est cōmunis tam clericis ꝙ laicis.vt not.Io.and.in regula qui ad agendū.de reg.iur.in mercu.sed in fauorē eccl'ie introductum est ab troqꝫ iure:vt contra eam non currat prescriptio nisi.x.annorū:sic in hoc exemplo nō reperit disparitas iuris nisi forte intellexisset de ecclesia agente ꝯtra ecclesiā.¶ Ego vero in hoc articulo transibo fere prout distinxi in.c.quod clericis.in lectura quā deo fauente concepi:vnde dico quādo duo diuerse iurisdictionis contrahunt in loco nō est dubium quod iudicabitur ꝫm.l.loc.contractus.de euic.l.si fundus.⁊ per Cy.in.l.secunda.C.que sit longa consuetu.⁊ Inn.super rubri.de consuetu.quia ratione contractus quis sortitur ibi forum.¶ Sed dubium maximum est quando clericus contrahit vel quasi:nō enim potest dici ꝙ clericus sortiatur forum.l.aut contractus seu iudicis secularis:nec econuerso ꝙ clericus sortiatur forum ecclesiasticū vnū laicus forum iudicis secularis:⁊ clericus sortitur forū episcopi.Sed insurgit dubium respectu statutorum an iste contractus iudicabitur ꝫm legem ciuilem an ꝫm legem ecclesiasticam cū persone non subijciantur nisi in foris suis.Sed hoc casu distinguo ꝙ aut statutum seu consuetudo concernit actus solennitatē adhibendā tempore contractus.Et tunc siue statutum sit clerici siue laici non valebit contractus nisi illa solennitas fuerit obseruata.Et hoc ideo quia nō potuit subditus contrahere cum nō subdito spreta.l.sui supioris.imo peccauit.de maio.⁊ obe.c.ij.⁊.ff.de lega.j.l.nemo potest.⁊ de testa.c.requisisti.⁊ nulla contracta fuit obligatio cum lex sibi resistit ⁊ inhabilitat consensum suum.vt in.l.cum lex.ff.de fideiusso.Et not.in.c.cum contingat.de iureiuran.Sic contractus non potuit ex vna parte existere:sed vltro citroque obligatorius esse debet.l.labeo.§.ꝯctū.ff.de ver.sig.facit.c.a mouet ⁊.c.quod in dubijs.de renun.sicut in fi.videmus ꝙ in donationē exigitur insinuatio si excedit certam quātitatem a.l.taxatam.certe licet fiat donatio nō subdito si non est facta insinuatio non valet.l.sancimus.C.de dona.inficit enim potestatem donandi ex causa.Et iuxta hoc statutū iudicabitur inter clericū ⁊ laicū in vtroqꝫ foro qꝛ si contractus nō valuit non debet ex eo ius reddi.ad hoc quod no.Cynus in

44 l.ij.C.que sit long.consue.†debet enim iudex attendere ad statuta ⁊ consuetudines litigātium vt.ş.dixi.nec hoc statutum laicorum ligat clericos cum disponit circa subditos suos ad bonum finē.vnde si clericus vult sibi illum obligare dꝫ obseruare omnia sine quibus ille obligari non potest.facit quod in simili not.Fede.de se.consil.lxxvij.vbi dicitur qđ si statuto cauetur nobilem non posse recipere cessionem actionum contra popularem nō valebit cessio facta nobili etiam per ecclesiam qꝛ statutū disponit in casu licito ⁊ inter subditos ⁊ nō in fraudem nec alio modo libertatē ecclesia-

45 sticā restringēdo†.⁊ ex hoc infero ꝙ laicus testādo dꝫ adhibere oēs solennitates suas alias testm̄ non valebit[a] quāꝙ instituerit clericum nisi hoc faceret ꝓ anima sua.nā in istis dispositionibus ad pias causas sufficit seruare solēnitates iurisgentium:⁊ ius canonicum preualet vt in.c.cum esses.⁊

46 in.c.relatum.de testamen.⁊.ş.plus dixi ⁊c.¶ †Quandoqꝫ

[a] ¶ Testamentuꝫ non valebit.Circa istū articulum vide oīno Feli.h in.xxxvij.col.post vers.quartꝰ casꝰ.

statutū cōcernit rem exemplū ꝙ res dotalis nan possit alienari.ꝛ tūc puto ꝙ si clericus emat nō valet alienatio q: mulier inhabilitaꝫ ad alienādū vnde etiam obligatio naturalis nō oritur.vt in.d.l.cū lex.ꝛ.C.de legi.nō dubiū.c.ij.ď ma.ꝛ obe.nec hoc statutū dꝫ ligare clericos.sꝫ tm̄ subditū ꝛ ipedit obligationē oriri ex ꝯctu ꝛ sup re sua poterit qſcꝫ statuere.l.in re mādata.C.mādati.ꝛ de cōdi.appo.c.verum.Et ꝙ no.Bar.in.l.rescripto.ff.de mu.ꝛ hono.❡Et ẜm hāc.l.iudicabiꝫ in vtroqꝫ foro q: si non valet ꝯctus nō dꝫ ex eo iudicari vt dixi in prece.art.Et in his duobus casibus pōt: practicari opi.Bar.in.d.l.cūctos populos.Et in duo.non vꝫ pcedere opi.istoꝝ doc.aliud sentiētiū.Sꝫ forte nō ꝯsiderauerūt

47 istos casus q: arbitror ꝙ aliter dixissent.❡†Qñqꝫ statutū ꝯcernit psonā vcꝫ ꝙ aliqd debeat facere post ꝯctū perfectū vt: apphēdere possessionē rei empte intra certū tps vel probare p tot testes ꝛ tūc dꝫ ligabiꝫ clericus etiā i foro seculari. Et idē dico in laico respectu statuti epalis.nō eñ pōt exne⁹ arctari ad aliqd explicādū:sed subditū statuētis bene ꝯprehēdit vbicūqꝫ litigauerit.qđ dico verū qñ est aliqd explicādū p subditū extra iudiciū vt in pmo exēplo q: dꝫ iudex etiā ecclesiastic⁹ iudicare litigātem ẜm legē suā.facit qđ not.in.l.ij.C.de ꝯsti.pe.ꝛ statim dicam.❡Secus vꝫ in scđo exēplo et sīli qñ aliqd est explicādū p partē i iudicio.q: tūc nō arctaꝫ iudex ecclesiasticus iudicare ẜm illā legē:q: nō potuit statutū dare modū pbādi.ꝛ pcedēdi i iudicio ecclesiastico.ꝛ ideo si statuto laicoꝝ caueꝫ ꝙ pbatio mutui nō possit fieri per testes si laic⁹ litigat ꝯ clericū in foro ecclesiastico nō astringiꝫ laicus illo statuto ad hoc ꝙ legit ꝛ no.in.c.ij.de arbi.lib.vj.ꝛ ad hoc qđ no.gl.in cle.dispēdiosam.de iud.ꝛ in regula possessor.li.vj.ꝛ cū h̄ tēperamēto posset pcedere opi.dñi Car. Ad pdicta faciūt no.per Bar.in.l.cūctos pplos.C.de sum. tri.vbi dicit ꝙ statutū concernēs personā nō extēdiꝫ ad forēses etiā si habeāt bona in loco statuti etiā si statutū indirecte

48 tāgat illa bona.†exēplū dicit statutū qđ pmogenitus succedat certe ẜm eū nō extēdiꝫ ad forēses lꝫ habeāt ibi bona: secus si pncipalr ꝯcerneret bona vt si diceret statutū ꝙ bona deferanꝫ ad pmogenitū ad hoc facit.l.j.ff.de tut.ꝛ cura.da. ab his.ꝛ optime facit qđ disputata p do.Jac.de rāpo.quaꝫ recitat ꝛ sequiꝫ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de emp.ꝛ vendi.§.viri.in.ij.q.in istis terminis.statuto mutinēsi caueꝫ ꝙ si aliq̄ res mobilis vel immobilis possessa ab aliquo euincaꝫ ab eo ꝙ nō teneaꝫ possessor illā restituere nisi restituto sibi pri⁹ p̄cio quo ostēderet se emisse.Nūc bononieñ.litigat mutine cōtra mutinēsem ꝛ obtinuit sniam p se:queriꝫ nūqd bononiē. vigore statuti mutiñ.teneaꝫ preciū restituere.dictus doc.determinauit ꝙ nō:ꝛ h̄ q: istud statutū non porrigit vires suas ad extraneos lꝫ ibi litigent.ita ꝛ forti⁹ dico in clerico: cū sit ꝛ

49 intelligaꝫ exneus respectu statuentis.❡†Et hoc infero ad no.ꝛ quotidianaꝫ.q.cōiter vbi sunt iudei vsurarij vel xpiani exercētes dānabile fenus:ꝛ grauissima cōuentione facta cū dño ciuitatis viget statutū seu puisio ꝛ ꝯuētio iter eos est facta vt nō teneaꝫ vsurarius restituere pignus ei qui se probauerit dñm rei pignorate nisi pus restituto debito p quo res fuit pignorata.accidit ꝙ res clerici vel extranei laici fuit pignorata dño inscio.Nunqd teneaꝫ restituere debitū ante restitutionē rei.Ad pdicta vꝫ dicēdū ꝙ nō q: illud statutū nō potuit fieri in piudiciū nō subditoꝝ maxime clericoꝝ.Nec pōt dici ꝙ statutū cōcerneret rē ꝙ si res erit clerici non subijciꝫ iurisdictiōi laicoꝝ.c.fi.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ.c.j.de immu.eccle.lib.vj.Si laici extranei adhuc idē cū res fuerit delata ad locū furtiue ꝛ ꝯ volūtatē dñi.Et sic nō pōt dici de iurisdictiōe statuētis: sicut dicimus de re mobili q̄ non est permāsura in loco vt no.in.c.fi.j.de foro ꝯpe.facit.l.heres absens.ff.de iu.

50 ❡†Qñqꝫ statutū dat medium decidēdi cām: ꝛ tūc si pfigit legē iudici.exēplū ꝙ iudex in iudicādo teneaꝫ seq mercatorū libros.Et tūc in iudicio seculari faciet fidē i piudiciū subditi:sꝫ in piudiciū clerici non.q: cū tm̄ piudicet subdito non pōt porrigere effectū suū ad nō suppositū iurisdictioni. Et p hoc notabiliter facit tex.in.c.qđ clericis.de foro cōpe.itelligēdo gñaliter nō localiter parisius lꝫ aliter senserit gl.ibi dicit eñ tex.causas clericoꝝ decidēdas sꝫ ius canonicū etiā si clerici agāt cōtra laicos.sic ēt si in foro ciuili ventilaꝫ qđ. ꝙ nō dꝫ.l.allegari contra nō subditū.fateor tñ si cleric⁹ vult recipere librum p se ꝙ teneatur recipere ꝛ cōtra se.ar.c.cuꝫ olim.de censi.ꝛ.c.ex eo.de reg.iur.lib.vj.Sed in foro ecclesiastico iudex non teneꝫ sequi illud statutū etiam contra laicū ibidem litigātem q: nō potuit statutum prefigere legē iudi

51 ci nō subiecto.Et hoc casu opi.Car.nō pcedit.❡†Si vero statutum non prefigit.l.iudici.sed loquitur generaliter vt qđ fides adhibeaꝫ libris mercatoꝝ.tūc puto ꝙ in vtroqꝫ foro habeat locū rō statuti contra laicum subiectū q: lex ipsius pōt vbicūqꝫ allegari cōtra eū.sed cōtra clericum nō: ex quo

52 nō est subiectus:sed si receperit p se dꝫ recipere contra se.† p hoc vꝫ gl.non bene dicere in.l.ij.C.de consti.pe.que dicit ꝙ si hoīes alicuius pfessionis.habēt aliqđ statutū deuiās a iure cōi ẜm illud iudicabiꝫ si agūt corā ipsoꝝ iudice que hꝫ pnūt ẜm distinctionē.l.fi.C.de iuris.om.iu.ꝛ not.Jnn in.c.cū ab ecclesiarum.de offi.ordi.Secus si agūt corā alio puta coram potestate ciuitatis:q: ille hꝫ iudicare ẜm ius cōe ꝛ non scđꝫ ius priuatū ipsoꝝ.Nā certe gl.illa male dicit q: iudex hꝫ iudicare ẜm.ll.ꝛ statuta litigātiū ꝛ nō ẜm propria vt.j.c.pri.et supra.d.c.preced.ꝛ.c.ꝯstitutus de rescrip.ꝛ.c.dilecto.de pbē. ❡Optime facit tex.i.c.cū oēs.s.eo.vbi vꝫ tex.cōtra illā gl. facit.l.die sabbati.C.de iu.vbi princeps in iudicando hꝫ respectū ad cōsuetudinē ꝛ statuta litigantiū.vt.in.d.c.iij.de eo qui mit.in pos.alr̄s posset de facili fraus inferri cōtra.c.q̄to. de diuor.ꝛ sic reperi postmodū per Cy.reprobari illā gl.in d.l.ij.dicentē inter hoīes eiusdē professionis etiā vꝫ statutū corā iudice totius ciuitatis.q: ēt cōcernit decisoria.arg.ff. de euic.l.si fund⁹.sꝫ inter alias psonas nō vꝫ q: est ius priua

53 tum ipsoꝝ de vniuersitate.❡†Et forte per hanc rōnē vltimā possent satis eque limitari oīa superius per me relata. vt qñ qđ est inter clericū ꝛ laicū eo casu quo statutū non vꝫ cōtra clericū nō valeat etiā in eius fauorē[a] cū statutū fuerit editū vt esset lex cōis ipsis subditis litigantibus.Nō aūt vt nō suppositi iurisditioni vti possit eo in fauorē suum cōtra subditū ꝛ nō in eius preiudiciū.q: hoc nūq̄ fuit de mēte statuentis cum lex debeat esse cōis.vt.iiij.dist.erit autē lex.nisi esset mere priuilegiatiua p ea que superius dixi.❡Ad pdicta facit qđ not.Jnn.in.c.fi.vt lit.pen.in addi.ꝛ in.c.q̄ in ecclesiarū.supra eo.ꝙ leg.ꝛ not.in.l.cunctos populos.C.de summa tri.ꝛc.Et sic finis adest presentis repetitionis.

a ❡In eius fauorē.Adde ꝙ clericus qui vtiꝫ statuto laicorum nō potest eo vti nisi cuꝫ oneribus puenientib⁹ ex eodē statuto:lꝫ alr̄s clericus nō sit statuto laicoꝝ astrict⁹.bal.in.l.ꝯ iuris.§.si filius.per illū text.ff.de pactꝭ.Ber.Ferran.

b ❡Ex literis.vide Bal.in.l.acce.C.de vsu.ꝛ in.l.p emptorias.C.fen[illegible] rescin.nō pos.ꝛ in.l.per diuersas C.mā.[illegible] Barba.

❡Finis repetitionis.c.ecclesia sancte Marie.

1 ☞Doctores ꝛ scolares in causis concernentibus totum studium faciunt vnā vniuersitatē nec alij sine alijs possunt.
2 Scholares statuentes possunt penam imponere ẜm iurisdictionem quam habent.
3 Doctores vel scolares possunt aliquē ex causa priuare a collegio.
4 Collegium presumitur ecclesiasticum qñ sunt plures clerici vel pares secus si sunt plures laici.
5 Statutum recipit interpretationem a iure communi:ꝛ si est ecclesiasticū recipit interpretationem a iure canonico si est laicorum a iure ciuili.
6 Stilus curie facit ius ꝛ pōt allegari in decisionibus cārum.
7 Vniuersitas pōt legem imponere singulis de vniuersitate.
8 Monitio vna regulr̄ reqriꝫ in actibus extraiudicialibus.
9 Appellari non potest a pena legis vel statuti.
10 Pena imposita alicui an sit perpetua vel tēporalis.
11 Iudex si ponit penā: an debeat esse perpetua: an tpalis.

b Ex literis.[b] Pena priuationis a cōmunione q̄ propter contumaciā ex constitutione infertur temporalis est ꝛ nō perpetua.vel aliter.Pena simpliciter apposita propter contumaciam in dubio intelligitur temporalis ꝛ non ppetua.Et est no.casus.Pria pars ponit statutū ꝛ factū ex quo surgit dubitatio.Scđa dubitationē soluit duas rōnes inducens.scđa ibi:q: tñ.❡Casus lr̄alis.Magr̄i liberaliū artiū parisijs ꝯmorātes a ꝯsuetudie antiq̄ in qbusdā articulis recesserūt ipsi volētes ꝯsuetudinē pstinā reformare.iuramēto interposito statuerūt ꝙ si qs magistroꝝ vniuersitatis ipsoꝝ duceret resistēdū.ꝛ tertio monit⁹ itra triduū vniuersitati parere cōtēneret extūc ꝯsortio alioꝝ in magistralibus priuaretur propter qđ magister.G.cōione ipsoꝝ fuit priuatus tandem voluit redire ꝛ vniuersitati obedire vtrū deberet recipi dubitabaꝫ.quidā dicebāt ꝙ sic deberet remanere puatus:alij dicebāt ꝙ recipiēdus erat ex quo volebat satisfacere.alij dicebāt ꝙ non posset recipi pter sacramentum absqꝫ licētia dñi pape.Unde papa cōsultus rñdet ꝙ constitutum nō fuit vt huiusmodi priuatio in perpetuū perduraret:et tam de iure q̄ de cōsuetudine ecclesie extitit vt qui ppter ꝯtumaciā alioꝝ cōione priuaꝫ:cū satisfacere voluerit restitui debeat.Mandat dñs papa ꝙ dictū magistrū obedire volentē admittāt in magistralibus ad cōsortiū vniuersitatis.Ber.

1 ❡†Not.j.iūcta suprascriptiōe:ꝙ doc.legētes faciunt collegiū licitū ꝛ approbatum: vnde possunt facere statuta:ꝛ alia que sunt vniuersitatis explicare possunt.ꝛ nimirum.exercent eñ pfessionem licitā.ergo faciunt vniuersitatem vt

a ¶ Scholares faciūt vniuersitatē.vide istū ⁊ Jmo.in.d.c.qr in causis.in.j.col.⁊ istū in dispu.inci.gādulph⁹.i.v.⁊.vj.col.⁊ in proemio decreta liū.in ver.gregorius in.j.col.⁊ ibi etiā Jmo.in.iij.col.⁊ istū in.c.si diligē ti.in antepe.col.de foro ꝯpe.⁊ Bal.in auc.habita.in.iij.col.v.sed quid de collegio.C.ne fili⁹ ꝓ patre.refert ⁊ sequitur Pe.de anch.in repe.c.j.in.xiiij.char.v.q̄ro vlterius.s.eo.Car.tn̄ hic ⁊ Sali.in.d.l.fi.C.de iuris.oim iud.tenēt opi.glos.in.d.l.fi.ꝙ scholares.ꝑ se nō faciūt vniuersitatē s₃ cōis opi.est in ꝯtrariū per.d.c.qr i causis.⁊ ita etiā tenet Salic.in.d.auc.habita.ad.fi.nisi scholares essent in loco vbi non vigeret studiū vt ibi ꝑ eū ⁊ hanc ꝑtē t₃.hic do.meus ꝑ cōi opi.facit ꝑemi₃ sexti ⁊ ꝑemiū cle.ibi:doctoribus et scholaribus vniuersis ⁊ voluit ēt hic Joā.de ana.Adde ꝙ scholares faciūt vniuersitatē voluit Ro.singu.suis.fo.xx.vbi dicit ꝙ scholaris q alios turbat in vniuersitate ridēdo vel rixādo in penā priuatur ab vniuersitate ⁊ excōicationē triū dierum pati pōt p.c.in loco bn̄dictionis.v.q.iiij.

zacharias. ¶ Hic dum voluit allegare Ro.in sing.suis.ꝙ est sing.in nu.676.incip.quando vniuersitas scholarium ⁊c.

b ¶ In tangētibus.Adde ꝙ voluit Ro.sing.suis.fo.x.incip.tu habes senis vbi dicit ꝙ ille qui est doct.⁊ miles si vtitur actibus militaribus d₃ vti veste militari si vero actibus doctores d₃ vti veste doctorea.allegat.gl.sing.xxiij.dist.c.ecclesiastica.

zacharias. ¶ Adde ꝙ istō dictū sing.Ro.ꝙ est nu.ccclxiij.non multum facit ad ꝓpositū Panor.cui adde ꝙ doctor nō cogit semꝑ vti insignijs doctorib⁹ vt no.Corse.sing.lxxxij.v.doctor.el.ij.S₃ ad ꝓpositū redeūdo dicit Abb.ꝙ scholares pn̄t statuere i mere ꝯcernētibus eos ⁊ idē in doctorib⁹.dic tu ꝙ scholares nō pn̄t statuere in p̄iudiciū doctorum nec e diuerso.ita not.Bal.in auc.habita.col.iij.v.scd̄o q̄ro.⁊ ver.s₃ qd in collegio.C.ne fi.ꝑ pa.Pet.de anc.i.c.j.char.xiij.ver.vlterius q̄ro s.isto ti.⁊ adde no.dictum Bal.in.l.si ad excludendā.C.de re.vbi dicit non valere iuramentū a doctorib⁹ prestitū ꝙ scholares gratis nō pn̄t graduari vbi inuehit ꝯ doctores q excusant se dicētes obstāte iuramento se nō posse remittere portionē collegij ⁊ ꝙ no.iste in.c.ij.de magist.vbi dicit nō valere ꝓmissionē scholaris d intrādo sub aliq̄ doctore.

c ¶ Idē d scholarib⁹.Adde bal.in.c.j.circa ꝑn.d ꝯtrouer.feu.apud pa.termi.⁊ in.c.cū quidam.de iureiur.⁊ in.l.nemo.ad fi.C.de sum.tri.et in.l.placet.C.de epis.⁊ cle.⁊ in.c.post translationem.in fi.de re iud.

d ¶ An collegiū sit ecclesiasticū.Uide istū in.c.si diligenti.j.de fo.ꝯpe.⁊ Floria.in.l.repetūdarū.§.hermaphrodit⁹ in fi.ff.de test.⁊ Bal.clare in d.auc.habita.xv.col.ver.dicto de scholari.⁊ Pet.de ancha.in reg.ea que.in.lvij.col.ver.xvj.quero corā quo.de reg.iur.in.vj.⁊ Bar.in.l.cū senatus ad fi.ff.de re.du.⁊ istū in.c.cū ab ecclesiarū.in.ij.col.de offi.ord.et Car.in.c.accepimus.ad fi.de fi.instru.et est optima gl.in.c.j.de loca.in gl.iij.et ibi Abb.in.ij.col.ꝑ istū ⁊ vide Ang.in.l.fi.ff.de colle.illi.in contrariū.⁊ ꝙ voluit Jo.de lig.in.c.dilectus.co.ij.de prebē.vtrū iuspatronatus qd h₃ vniuersitas scholariū in aliqua ecclesia dicatur ecclesiasticum ⁊ cōcludit ꝙ vbi maior vel par numerus est clericorum dicitur ecclesiasticum.alias autem seculare de quo hic per Moder.

ADDE qd voluit Alex.cōsil.lxxxij.ij.lib.vbi dicit ꝙ cum duo sunt iudices.vnus laicus alter ecclesiasticus ꝙ appellari debet ad ecclesiasticum Ro.consi.cclxv.vbi idē dicit cū petitur reductio ad arbitrium boni viri de quo vide etiam Fede.consi.ccclv.

Anto.Fran. ¶ Ad hoc an ⁊ qn̄ duo sunt iudices vn⁹ clericus ⁊ alius laicus:vel si forsan eodē modo sunt arbitri si cōtingat ab eis appellari vel reductio peti ad arbitriū boni viri:vel si forsan sint duo correi debendi quorum vnus est clericus ⁊ alter laicus corā quo sint cōueniēdi. Dicendū est ꝙ in oi casu debebit adiri iudex ecclesiasticus ⁊ nō iudex secularis,tāq̄ magis dignū attrahat ad se minus dignū vt in.c.aqua.de cōse.ecc.vel alta.ad ꝙ vide Bar.Bal.Sali.⁊ doc.in.l.precipimus.C.de appel.vbi ponunt.q.in terminis.

tatē vt est tex.in.l.fi.C.de iuris.om.iud.Hinc dicit ibi glo.ꝙ doctores ⁊ nō scholares faciūt vniuersitatem:qr doc.sunt illi qui exercent professionem:scholares v̄o sunt discipuli exercētiū.S₃ illa glo.nō est vera qr etiā scholares faciūt vniuersitatē a ex quo habēt materiā licitā cōueniendi in vnū.⁊ ꝙ sit verū allegato tex.no.hoc aperte ꝓbātē iuncta suprascriptione in.c.qr in causis.de ꝑcu.tenet Jnn.in.c.cū ab ecclesiaꝝ.de of.or.⁊ Bar.in.l.fi.ff.de col.illicitis.Et ꝓ hoc facit ꝙ hr̄.s.in proemio vbi scribit doctorib⁹ ⁊ scholaribus vniuersis ⁊c.vn̄ pōdera verbū vniuersis relatū tā ad doctores q̄ scholares.ꝑ v̄bū dico ꝙ doctores ⁊ scholares in causis ꝯcernētibus totū studiū faciūt vniuersitatē vnā ita ꝙ scholares sine doctorib⁹ nihil faciūt nec ecōtra:qr ꝙ oēs tāgit ab oib⁹ d₃ approbari vt i regula ꝙ oēs li.vj.⁊ i.c.ad hec.d of.arch.⁊ hoc aperte sentit Bar.i.d.l.fi.⁊ Bal.in auc.habita.C.ne fili⁹ ꝓ p̄re. ¶ Per hoc potes decidere q̄ōnem quotidianam an scholares possunt dare certam formā in examinatiōe scholares examinādi ꝑ doctores:vel doctores statuere suꝑ scholarib⁹ examinādis ꝯclude ꝙ in tāgētib⁹ b mere ipsos scholares hn̄t ipsi statuere.in tāgētibus mere doc.statuere ꝑtineat ad eos.si aūt iminet certum qd cōcernēs vtrosq₃ debēt simul ꝯuenire.facit ꝙ no.Jnn.in.c.vestra.de loca.⁊ ter.in cle.j.de cens.

2 ¶ † Scd̄o no.ꝙ vniuersitas inferior pōt statuendo apponere penā ad limites ꝑtātis illius vniuersitatis.qd tetigi.in.c.cū oēs.s.eo. ¶ Et ex hoc potes inferre ꝙ scholares facientes statutum possunt apponere penā s̄m iurisdictionē quā habēt a doctoribus tn̄ legentibus non est tanta dubitatio qr ipsi habēt iurisdictionē etiā suꝑ scholares:vt auc.habita.ꝑ alle.C.ne fil.ꝓ pa.⁊ in ꝑemio.ff.§.pen.

¶ Not.ꝙ collegiū doctoꝝ licite recipit aliq̄ emolumēta ex sciētie exercitio:vt in conuentibus ⁊ filibus:⁊ hoc voluit ibi tex.cū dicit beneficio so3 cietatis eorū in magistratibus ⁊c. ¶ Not.ꝙ doct.possunt ex cā ꝑuare doctorē de collegio.ꝙ nota.

c idē de scholaribus c eadē rōne. ¶ Not.ꝙ collegia inferiora subijciunt superioribus iudicibus.vnde si collegiū est ecclesiasticum subijcit iudici ecc̄iastico:si seculare subijcitur iudici seculari.Ad h̄ ꝙ no.Jnn.in.c.dilecta.de exces.prela.Bar.in.l.fi.4 ff.de colle.illici. ¶ † Q̄ūo aūt cognoscat an collegiū

d sit ecclesiasticū d vel seculare.dic ꝙ si plures sint ibi clerici:est ecclesiasticū.si plures sint laici ē seculare:data paritate est dicendum ecclesiasticū qr magis dignū trahit ad se minus dignū vt i.c.ꝙ in dubijs.de ꝯsecra.eccle.vel alta.tenet Bart.ad ꝓpositū nostrū in.d.l.fi.vn̄ qr doc.Parisien̄.pro maiori.parte sunt clerici ideo fuit recursu₃ ad pa5 pam. ¶ † No.ꝙ statutū dubiū e recipit interpreta

e tionem a iure cōi.ꝯcor.c.cū dilectus.de consuet.no.Bar.in.l.oēs ꝑpli.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ Jnno.in.c.

f causam.de prescri.Et si statutū est ecclesiasticu₃ f

g recipit interpretationē etiā a stilo curie g.vt aperte innuit tex.Et no.ꝙ hic in interpretatione statuti solum fit mentio de iure canonico ⁊ stilo curie.Ex quo infero ꝙ in interpretatione statuti ecclesiastici recurrendum est primo ad ius canonicum scd̄o ad stilum curie.in interpretatione vero statu

h ti secularis recurrēdū est ad ius ciuile. h ¶ † No.

6 i ꝙ stilus curie i facit ius ⁊ pōt allegari in decisionibus causarum ex quo ius non reperitur in con-

e ¶ Statutum dubiū.Adde doct.in.l.si serui vestri C.de noxali.⁊ ibi Bald.⁊ no.C.de iur.delib.§.in cōputatione.l.fi.vn̄ facit ad.qd.dicit statutū ꝙ homicida decapitet nec distinguit an occiderit dolo malo vel culpa vel casu vel cū cā:puta repertū in adulterio nā l₃ statutum non distinguat tn̄ ip₃ statutum distinguitur ꝑ ius cōe vt distinguat an dolo an ex certa scīa an culpa vel casu de quo vide ꝑ Bar.in.l.j.§.j.ff.si quis test.li.esse ius.fu.s̄m Bal.in.d.l.si serui vestri.⁊ per Sali.et oēs legistas in.l.cesar.ff.d pe.idē dicas de ꝯsuet.c.cū dilect⁹ de ꝯsue.idē de rescripto.c.causa₃ que.de rescri.⁊.l.falso.C.de diuer.rescrip.idē de priuile.l.si qn̄.C.de inof.test.idem de indulgentia.dilecto.de ver.sig.⁊ statutum gn̄aliter loquēs in materia iuris recipit limitatiōes ⁊ interpretatiōes iuris vt sunt boni tex.in.c.cum dilectus.de cle.nō residen.⁊ in.c.ex ꝑte.lo.iij.de ver.sig.⁊ istum in.c.cām que.in.ij.col.de dolo ⁊ cōtu.⁊ gl.in.l.tale pactum.in.§.fi.de pac.⁊ Jo.an.in regula si professor.de reg.iur.in mercu.

ADDE ꝙ oim ꝯsulentiū ista ē maxima id superflue addēdū nō est.

f c+Sebasti.Sapia. ¶ Ecclesiasticū Uide Feli.late.in.c.ij.de rescrip.vbi multa de stilo curie.⁊ Ro.in consi.ccclxxvj.qd est.

g ¶ A stilo curie.Uide plene ꝑ Marianū in rub.j.de cōsue.⁊ doct.in.c.fi.e.ti.⁊ in.c.quā graui.de cri.fal.tex.⁊ ibi istū in.c.ad hec.de sen.excō.et in.c.ꝙ super his.de fi.instru.⁊ in.c.causam que.el.ij.de testi.

h ¶ Recurrendū est ad ius ciuile.Adde Bal.in.l.si nōdū.in ver.sed dubitat.C.de fur.⁊ in.l.ij.versi.sed hic q̄ro si ꝯtinet in statuto.C.de success.edi.⁊ in.l.j.in v.q̄ro si statutū.ibi.nimirū.C.q bo.ce.pos.⁊ ꝑ Ro.i.d.l.ij.⁊ per Jo.an.in addi.Spec.in rub.de succe.ab intest.in.§.j.in.j.col.cum seq.⁊ Pe.de anc.in.c.j.in.xxxix.char.in.versi.occurrūt alie q̄ōnes.s.e.vbi refert ⁊ sequitur Bal.in.d.l.j in.ij.col.in v.q̄ro si statutū.⁊ facit gl.in regula possessor.de reg.iur.in.vj.⁊ no.in.c.cū esses.de testa.⁊ in.c.j.de no.ope.nun.Bar.in.l.priuilegia.C.de sacrosan.ecc.⁊ ꝑ istū in.c.clerici.de iudi.⁊ gl.in cle.ij.in v.ecclesiasticis.⁊ l ver.vsuris:ante fi.de iud.⁊ ibi Car.in.xj.q.⁊ Bal.in.l.eos.in fi.C.de vsu.⁊ per istū in.c.ecclesia.s.e.⁊ in c.quod clericis.in.ij.col.de foro cōpe.Cal.in dispu.inci.statuto.in pen̄.col.de materia qualis debeat esse interpretatio statutoꝝ vide no.per Bar.in.l.oēs populi.in.v.vj.ꝑncipaliter quero.ff.d iusti.⁊ iur.⁊ ꝑ Bal.in.l.maximū vitiū.in.vj.col.C.de lib.ꝑte.⁊ in.l.meminimus.C.de leg.here.⁊ in.l.j.C.q̄ sit longa consue.⁊ in.l.ꝯctus.in.ij.col.C.de fide instru.⁊.in c.ita nobis.C.de adul.⁊ in.l.acceptā.in vlt.col.C.de vsur.⁊.l.milites.in pe.col.C.de test.mi.l.⁊ in.l.eo ꝙ a multis.in fi.C.si cer.pe.⁊ in.l.j.C.de fide instru.⁊.in.l.j.C.an seruus ex suo facto.⁊ in.l.j.in fi.C.per quas personas.⁊.l.quicunq₃.C.de ser.fugi.⁊ in.l.cum allegas.C.de vsu.⁊ in auc.ad hec.in.ij.col.C.eo.ti.⁊ ꝑ Bar.in.l.si quis sub conditione.ff.de condi.insti.per Ang.consi.cclxvj.incipi.punctus statuto ciuitatis.in fi.⁊ consi.lxvj.incip.municipali.ad fi.⁊ aliquid per istū in.c.cām que.j.de rescrip.in.iij.col.in ver.tn̄ hic aduerte vltra eos.

i ¶ Stilus curie.Uide que dixi in apostillis.s.in ver.a stilo curie.

zacharias. ¶ Adde Hippo.marsi.sing.suo.clxxxj.incipi.stilus curie.Ang.in.l.fi.quē ad hoc sing.ibi alle.prealle.Hippo.⁊ ibi etia₃ Jac.rebuf.nu.j.⁊ ꝙ nota.in addi.ad eū.C.de can̄.lar.ti.no.iij.aliqd post Panor.⁊ alios.s.in proe.grego.in apostil.in ver.de stilo.innouis.

a ☞Sebast.Sap.❡ Quod vniuersitas, vide Aretinum.in.l.qui rome. §.seia.ff.de verb.obliga.

b ❡ Sit ibi rector. Uide Arch.in.c.sicut in vnaquaq₃ sup verbo: caste re gat.xxj.q.ij.ꝛ bar.in.l.fi.in.j.co.in ver.q̄ro p quas psonas.ff.de colle.illi ci.But.in.c.cū oēs.in pe.col.s̄.e.ꝛ p istū in.c.j.in.ij.no.j.de procu. Card. cle.j.in.xij.col.v. x.quero.de regu la.Bar.post glo. in.l.nulli.in prin. ff.qđ cuiusq₃ vni uersit.nomi.bal.i rub.C.p socio.p⁹ p̄n.p istūm.c.acce dētes.in.j.col.de prescri.Car.ɔsi. xxxiij.inci.in hac dubia qōne adde Inn.in.c.dilecta. in p̄n.de exces.pre la.ꝛ ibi Bu.in.ij. co.v.circa p̄mū. s₃ ɔ̄ Inn.i.c.cum nō ignores.de p̄ bē.tenuit Bal.in auť.habita.i.xvj col.ver.secundo queritur an vni uersitas. C.ne fi lius p pa.p quo facit gl.i.c.vnico

7 trarium: qđ no.ad idē.c.literas.de iura.cal.†No. q vniuersitas[a] h₃ iurisditionē in singulos de vni uersitate ita q l₃ non possit qs sibiipsi legem im ponere.l.pe.ff.de arbi.facit cap.fi.de pen.ꝛ remis. Tū vniuersitas vt corp⁹ pōt iponere legē singu lis de vniuersitate ꝛ subditis corpori. Pro hoc facit.c.irrefragabili.de off.or.ꝛ p hoc pōt inferri ad intellectū.l.fi.C.de iu.om.iu. Nā vniuersitas l₃ non habeat rectorē pōt sibi legē imponere.nā ad esse vniuersitatis necessario non requiriť q sit ibi rector.[b] facit.l.j.ff.qđ cuiusq₃ vniuer.ꝛ not.Inn.in c.cum non ignores.de prebē. 8 ❡ †In gl.j.in fi.non intelligas q semp admonitio debeat esse trina[c]. quinimo in actibus extraiudicialib⁹ sufficit regu lariter vna monitio.[d] vt est tex.cum glo.in.c.si eps xvij.dist.ꝛ in cle.j.de here.ꝛ per Inn.in.c.ad peti tionem.de ac.dicam in.c.consuluit.de offi.dele.ꝛ i.c.j.de sup.neg.p̄la.vide Bart.in.l.si finita.§.iu. ff.de dā.infec.ꝛ gl.in cle.j.§.j.de here.❡ In glo.ij. i fi.gl.vult refricare i dubiū id de quo nō fuit hic oppositū.nō eñ conquerebať hic de breuitate ter mini:[e] vñ iste terminus erat satis cōpetēs q₂ solū erat p̄fixus vt qs recederet a ptinacia sua ꝛ pare

in glo.fi.circa me.de chisma.in.vj.ꝛ ibi Do.in fi.intelligit dictū Inno. de capite speciali.glo.in.d.c.vnico.intelligitur de capite vniuersali:ꝛ istō dixit Imo.in.c.statutū.de ele.in.vj.vbi ad saluādā opi.Inn.ab im pugnatione Bald.intelligit Inno.de capite spāli.ꝛ dictū Bal.pcedit in capite gn̄ali:puta epo vel papa.seqť Do.in.d.c.statutū.i fi.facit qđ no.Car.i cle.pasto.v.vt illud.in.ij.op.de re iu.ꝛ qđ not.Archi.i tracta tu de here.in.xv.char.in v̄sic.ꝛ q₂ tanta est p̄eminētia. Sed aduerte q Bald.in dicta auť.habita:vr̄ sentire q ipsa maior pars collegij est lo co capitis:ꝛ sic nō est ɔ̄ Inn.s₃ supplebiť sic q ipsa maior pars est lo co capitis principalis s̄m Moder.hic. Tu adde Alex.in apostil.ad Bart.i.d.l.fi.in ver.q̄ro p q̄s psonas.vbi dicit bal.ibi limitare postea dicit q imo vr̄ tenere ɔ̄ Barto.tñ reuera bal.vr̄ cōcludere q nō cadit in intellectu qđ aliqua vniuersitas possit oīno esse sine capite ꝛ sic vr̄ te nere ɔ̄ Bar.in.d.l.fi.q collegiū nō pōt esse sine p̄lato actu ꝛ potentia: q₂ caput est de esse corporis s₃ eum.vñ tenet itellectū Imo.ꝛ do.p cō cordia s₃ bal.ampliat dictū Inn.vt ēt maior pars dicať caput.faciat qđ voluit Bal.in.l.j.in.§.j.ff.qđ cuiusq₃ vniuer.nomi.i ver.extra gl.q̄ ro nūqd de esse collegij sit habere p̄latū.ꝛ no.in.l.neratius.ff.de v.sig. Zacharias.❡ Adde tu p concordia horū doc.q dictū Inn.i.c.cū nō ignores.s̄.alle.qđ seqť Bar.in alle.l.fi.C.de colle.illi.ꝛ in.l.nulli.in p̄n. ff.qđ cuiusq₃ vni.ꝛ Abb.in.c.j.de pcu.cū si.est in se verū.si tñ intelligať loq de rectore spāli.vt q₂ sit vniuersitas scholariū sine rectore vel colle giū doctoꝝ absq₃ p̄ore, ita p moder.hic.dictum v̄o bal.dū dicit vni uersitatē nō posse esse sine capite itelligiť de rectore vel capite vniuer sali vt q₂ absolute nullū haberet supiorē. Hoc eñ mō voluit alle.bal.i auť.habita.co.xvj.v.scđo q̄riť.C.ne fi.p pa.ꝛ ibi vñ rep̄hendere dictu₃ Inno.de quo.s̄.per.c.nulla ratione.xciij.di.ita no.Do.in.c.vnico.in fi. de schisma.lib.vj.idem post Jo.an.in.c.statutū.circa fi.de elec.eo.lib. Anto.Fran.❡ Circa hoc an collegium vel vniuersitas possit esse sine rectore,vide oīno Bal.in auť.habita.in.xj.col.in v.scđo q̄riť.ꝛ in.xij. col.vbi dēt q collegiū non dr̄ dū caret supiore vel p̄lato:tñ iđ bal.in ru. C.p so.ꝛ Alex.post bar.in.l.fi.de colle.illi.dicūt q collegiū de necessi tate nō d₃ habere caput:ꝛ q tūc p eo pōt agere ptās ciuitatis:q̄m col legij laicoꝝ non habentis caput potestas ciuitatis est caput,ꝛ collegij clericorum non habentis caput eps est caput:ꝛ vide etiam Alex.in.l. ciuitas.si cert.pet.ꝛ Car.in cle.j.in princ.in.q.fin.de regula.

c ❡ Esse trina. Uide per oēs post Inno.in.c.ad petitionem.de accu.p Bar.in.l.si finita.§.iulianus.ff.de dam.infe.p oēs in.c.cōsuluit.de offi. deleg.in.l.tres denuntiationes.C.q̄uo ꝛ q̄n iudex.per host.ꝛ But.in.c. fi.de do.ꝛ cōtu.ꝛ ibi Abb.in vlt.col.in v.vlt.hic quero post Host.cum alijs si.ibi per doc.adductis. Adde eundem Abb.consi.vij.ij.lib.

d ❡ Una monitio. Adde gl.in cle.j.in v.factam.in fi.de deci.ꝛ ibi Imo. x.col.ꝛ Car.in.xxv.q.ꝛ no.Jo.an.c.ego.N.super v.vocatus.de iureiur. ꝛ ibi But.ꝛ istū.ꝛ est glo.in.c.cupientes.in.§.qđ si per.xx.in v̄si.j.pposi ta.de elec.lib.vj.ꝛ ibi do.in penu.col.v.ꝛ no.eā glo.ꝛ per Inno.in.c.cū nobis olim.in gloss.inci.sed nunquid eoipso.de elec.But.in.c.tua nos. de test.bar.in.l.qui rome.§.coheredes.ꝛ.§.seia.ff.de v̄b.ob.Ro.in.l.si ex legati in pun.eo.ti.ꝛ cōsi.cccccxxvij.incip.oīpotentis.per gl.ord.i.l. si tpa.C.de fide instru.lib.x.ꝛ in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.ff.de ope.no.nun.bald.in.l.qui crimen.in.viij.col.v.octauo q̄ritur.C.q accu.

nō pos.ꝛ in.l.nā ita diuus.in.iiij.col.ff.de adop.Imol.in.l.ex.consensu §.fin.in antepe.col.ff.de appel.ꝛ in.l.si finita.§.si plures.in.viij.colum. ff.de dā.infec.ꝛ bal.in.l.ad perēptoriū.ff.đ iud.ꝛ i auť.itē nulla cōitas. post p̄n.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ in.l.fi.in.xv.col.in v.iiij.q̄ro.C.de edict.diui adria.tollē.ꝛ in.c.j.v.colum.v.quero vtrum in denuntiatione de mili. vasa.quicōtu.est Et h̄ amplia vt p cedat etiam in ci tatione iudiciali que nō fit litiga toribus.ita colli gitur ex gl.in cle. j.de hereti.ꝛ ibi Car.ꝛ in.c.si eps hic allegato.ꝛ in c.si cōtra vnū.de offic.dele.i.vj.ꝛ p doc.in.c.cū causa de offic.dele.bal. in.l.fi.§.cu₃ igiť. in.vij.colū.C.de iure.deliber.facit glos.in cle.j.in v. citatiōes.de iud. Arch.c.nō ita.ij. q.vj.Bu.ꝛ istum in.c.pposuisti.de foro ɔpet.ꝛ Fed. consi.xcvij. Limi ta tñ hoc nouem modis de quibus hic per Moder.ꝛ maxime per do.Feli.

ret superiori: aliud est in termino p̄fixo ad appel 9 landū.†nec intelligas si.gl.q ab isto statuto po tuit appellari q₂ a pena legis nō appellať vt dixi in.c.q₂ nos.de app.ꝛ not.in.l.si qua pena.ff.de v̄b. sig.nec a pena[f] statuti cōis appellať vt no.Bart. 10 in.l.oēs populi.p̄alle.ꝛ dixi in.c.j.s̄.eod.❡ †In glo.ij.in fi.no.bene finē glo.cuius est s̄nia q si pe na.[g] imponiť pp̄ter crimē itelligiť ppetua sec⁹ si pp̄ter cōtumaciā:ꝛ hoc fuit de mēte Inn.hic.S₃ distinguēdo latius post dicta doc.q aut in appo sitione pene exprimitur tp̄s ꝛ stādū est tpi statuto ar.a ɔ̄rio in.l.sine p̄finito[h].ff.de pe. Aut tp̄s nō est determinatū:ꝛ tūc aut fuit dictū q pena esset tpa lis:sed aliter non fuit determinatū:ꝛ intelligiť q duret decēnio:vt est text.no.i.d.l.sine p̄finito. Aut simplr̄ pena fuit apposita:ꝛ tūc aut pp̄ter crimen aut pp̄ter ɔtumaciā. Primo casu aut fuit appo sita sine cāe cognitiōe puta p interlocutoriā iudi cis:ꝛ sic itelligiť tpalis ꝛ durat durāte officio iu dicis:vñ si iudex sine cāe cognitiōe interdixit ali cui exercitiū artis sue intelligiť ille interdict⁹ du rante officio iterdictiōis.vt est tex.not.s̄m cōe₃ in tellectu.in.l.si.ff.de pe.idem not.Innoc.in.c.quod

e ❡ De breuitate termini: dicam in.c.j.de dilationi.

f ❡ A pena. Dicam.in.c.super his.de accu.post.gl.istum ꝛ Ana. ADDE Roma.sing.suis.fo.5.

g ☞Sebast.Sapia.❡ Quod si pena. Circa hāc gl.q̄rit Bal.h̄ vtrum cōfinatus vsq₃ ad certū tp̄s post illud tp̄s possit domū redire sine s̄nia declaratoria.ꝛ cōcludit q sic.ꝛ idē tenet in p̄emio ffoꝝ.§.hec aūt tria. ꝛ in.l.actiōe.§.labeo.per illū tex.ff.p socio.ꝛ sequitur Frācis.cremēsis in singu.xlviij.cōsulimus.idem tenet Bald.in consi.xxiiij.casus talis est.s̄m impressionem brixiensem.

h ❡ Sine p̄finito. Uide Bar.ibi ꝛ Bal.in.l.j.post princ.C.de post.ꝛ tert. in.l.inter illa.§.fi.ff.de v.sig.ꝛ glo.vbi si dicať faciā i dieb⁹ intelligatur de biduo.ꝛ gl.in.l.eum q calendis.ff.de v̄b.obl.ꝛ Bal.in.l.vsure.C.de vsu.vbi si dr̄ p multa tpa intelligiť de duob⁹ annis.tex.in.l.eripiunť.ff. ad sillei.vbi s̄m cōe₃ intellectū si dr̄ nō multū tp̄s itelligiť p sex mēses. tex.ꝛ ibi Bar.i.l.iij.§.s₃ si ita.ff.de an.leg.vbi si dr̄ de tribus terminis i telligitur de tribus annis.de quo p Ro.in.d.l.eum qui calendis.facit gl.in.c.pe.de censi.in ver.aliquot annis.dicens q verbū aliquot annis verificatur de duobus ꝛ verbum in diebus intelligitur de biduo.

ADDE Ro.ɔsil.cccci.vbi ponit de teste q dicit q titius possedit p plures ꝛ plures annos an possit saluari si titius solū possedit p qua tuor menses licet annus quandoq₃ ponatur pro mense vt ibi per eum. Ant.Fran.❡ Adde q appellatione termini venit annus.ꝛ iđ si qs p misit facere in termino:vel aliqd est obligat⁹ facere in termino non al'r declarato in quo termino intelligiť de termino anni.vt voluit Bar.in l.iij.in p̄n.in.iiij.vol.ff.đ annu.leg.ꝛ hr̄ p Ro.in rub.ff.de arb.in.ij.col. ADDE etiā q dies q̄nq₃ poniť p anno ꝛ annus q̄nq₃ pro septima na vt hr̄ per gl.in.c.tenere.xxxj.dist.ꝛ hr̄.xxxiij.q.ij.in.c.hoc ipsum.

❡ Et q̄n incipiat ann⁹ ꝛ q̄uo ɔputenť anni dñi a natiuitate:an a circū cisione vel a purificatiōe vel ab incarnatiōe.vide p Ro.deci.liij.ꝛ de ci.cxi.Inn.ꝛ vide Spe.in ti.de loca.in.§.nūc aliqua.in v.xlj.vbi dicit q in hoc qlibet seruat vsu₃ suū ꝛ ɔsuetudinē loci. Et adde ēt q dicať esse tp̄s magnū vel paruū:q voluit gl.Bal.ꝛ Alexā.in.l.j.in.§.q aūt.in.i. q.ff.de supfi.ꝛ Bal.in.l.q̄cūq₃.i.j.q.C.de bo.q̄ li.ꝛ cōcludiť q intelligiť de tpe q est necessariū ad negotiū đ quo agiť pagendū:ꝛ q dicať tp̄s nō modicū. Dicas q dicať tp̄s q̄nq₃ annoꝝ vt voluit Spe.in ti.de cā pos.ꝛ pp̄rie.in p̄n.in v.verū.in positiōe actoris.ꝛ hr̄ p do.Car.in cle.j.i §.fi.in.iiij.q.de re.ecc.non ali.vbi dixit q modicū tp̄s in locatiōe intelli gitur.intra.x.annos.de quo videndum est p Alex.oīo in.l.si filio.i.§.fi. ff.sol.ma.ꝛ p eundē in ɔsi.suo.xvi.in.iiij.parte consilioꝝ. Et adde qđ si iste terminus:tp̄s.simplr̄ pfert intelligiť de anno.vt in.c.oīo tpe de con secra.dist.iiij. Si ponať terminus:tpa:in plurali:intelligitur de duo bus annis:vt hic:tp̄s aūt mediū intelligiť de sex mēsibus.de quo vide per Bal.in.l.vsure.C.de vsur.ꝛ per Alex.in.l.sine prefinito.de pe.

i ❡ In.l.fi.ff.de pe. Adde gl.j.in.l.ꝛ puto.ff.de postu.ꝛ Spe.in ti.de leg. in.§.superest.v.s₃ nunqd pōt ex aliqua cā.ꝛ Bal.i.l.j.post prin.C.de po stu.ꝛ limita hoc s̄m Inn.in.c.bone.de eta.ꝛ qua.quē sequitur Imo.hic vt non procedat in interlocutoria p quā qs suspenditur ab officio ꝛ bñ ficio:q₂ illa durat donec satisfaciat. Limita etiā nisi imponať pena de positionis ab officio:q₂ semp intelligiť in dubio talē penā esse ppetuo

translationem

impositam ꝺm gl. ⁊ vt in.c.j.l.dist.quas sequitur Do.ibi.in fi.dicēs.ꝙ in hoc sunt notāde:nec de facili reperient similes:⁊ facit optime.c.ꝺm ea.dist.ꝺm eum:vbi hoc idē repetit. Limita vt habeat locum in pena successiua.secus in momētanea pena.si ꝯdēnatur ad certam quātitatē pecunie vel similē penā:intelligit perpetua.Nā facta executiōe nō recuperabit ꝺꝫ bu.

translationem.de offic.lega.Et intelligo qñ pena fuit successiua.Si aūt pena erat momentanea qꝛ cōdemnauit in pecunia seu mulctauit tunc est ꝑpetua facit.l.illicitas.ff.de offi.presid.Si pena est apposita cū cause cognitiōe:⁊ tūc aut delictū merebatur vt pena esset perpetua:⁊ erit ꝑpetua.Idē ecōtra ar.in.l.si preses.ff.de pe.Et hoc fuit dictuꝫ Odof.quē sequūtur hic doc.In dubio vero intelligitur tꝑalis.arg.in.l.he eñ cause.ff.ō suspe.tu.ꝙ voluit hic Jo.an.in nouel:ꝙ est notādū.facit.l.si de interpretatione.ff.de pe.⁊ regula.⁊ odia.⁊ regula in penis.de reg.iur.li.vj.Scdo casu principali qñ pena est apposita ꝑpter contumaciā[a] aut contumacia trāsiuit in specificū delictū[b] tūc intelligitur perpetua.exēplū in.c.ex tue.de cle.nō resi.puta si clericus sit cōtumax in residendo in beneficio suo tunc pena priuatiōis est ꝑpetua.Aut nō trāsiuit in specificū crimē:⁊ tūc si pena ē momētanea[c] est perpetua:vt.s.dixi:si successiua est tꝑalis[d] vt

ꝫ alios oēs hic. Archi.⁊ doct.in dic.j.l.dis.allegāt c.ad audiētiam.de cri.fal.
ADDE Bal.cōsi.xlix.ij.lib. Anto.Francis.
¶Adde ꝙ i dubio pena dicit eē imposita ita vt ꝑpetuo duret: vt plene per Bal.q a optime declarat b in.l.si quis.in.§.si qs.ff.de adul.Et adde ꝙ pena imposita ad tꝑs in c dubio videt esse d remissa post tꝑs

in.l.fratres.⁊ ibi Bar.ꝑ illū tex.ff.de pe.⁊ in.l.imperatores.ff.de postu. Adde tñ ꝙ Bal.in rub.C.de condi.ob tur.cau.circa.fi.dicit ꝙ si tēpore quo qs imbusulabitur ad officiū est bannitus ⁊ tꝑe quo extrabit ad officiū est positus extra bānū ⁊ sic rebānitus repellit ab officio.Et an pena transeat ad successorē vel vniuersalē vel singularē habet ꝑ bar. in.l.j.ff.de ꝑiua.deli.⁊ in.l.ex iudiciorum.post gl.ff.de accu.vbi.ponit qñ mortuo accusato pena trāseat ad heredes vel successores.⁊ hꝫ ꝑ Bal. in.l.cum fundo.ff.de serui.rusti.ꝑdi.⁊ per eūdē Bald.in.l.pe.in.x.col.s. de ꝯdi.inser.tñ regulariter pena nō tenet aliū ꝙ autorē suū:vt in.l.sancimus.C.de pe.⁊ tradit per Bal.in.l.j.in.v.op.C.de his q pe.nomine.

a ¶Propter cōtumaciā.Adde Bal.in.d.l.j.C.de post.Bal.in.l.si quis adulteriū.§.j.ff.de adul.Do.post Jo.de fantu.in.c.ꝙuis.in fi.de pe.vj. ⁊ in.c.ꝯtumaceš.in vlti.col.l.di.Pau.de cast.cōsi.xxx.inci.in xꝑi ⁊c.sup ꝑmo quesito Bal.in.d.l.j.C.de postu.Bal.in.l.ita demū.ad.fi.C.de ꝓcu.in aut.habita.in.x.col.C.ne fi.ꝓ pa.⁊ in.l.acceptā.in.ix.col.ver.xix.q̄ritur.C.de vsu.in.l.ij.quasi in fi.C.de libe.⁊ eorū libe.in.l.ij.circa mediū. C.de manu.vindi.in.l.puto.ff.fami.her.in aliquibus lecturis.⁊ Inno. in.c.sicut.gl.j.post.prin.de cohabi.cle.⁊ mu.

b ¶In specificū delictū.Adde Bu.Imo.⁊ Do.hic.

c ¶Momētanea.Adde q̄ dixi.s.in alia apostilla sup.l.fi.ff.de pe.facit ad hoc qꝺ no.in simili in.c.cōstitutus.ꝑ istum de testi.in.ꝟ.not.vltimo.

d Sebasti.Sapia.¶Est tꝑalis.adde tex.in.l.si deo in ꝑn.ff.de euict. Et vide ad hec que no.And.sicu.i ꝯsi.xxiij.sapientissimus in.ij.vol.Et vide Alex.contrariantē in ꝯsi.cxj.pōderatis ꝟbis inquisitiōis.in.j.volu.vbi tenet ꝙ vbi pena est apponenda arbitrio iudicis erit perpetua vel temporalis scdm qualitatem delicti.⁊ ita est cōis.licet do.An.siculus in loco prealleg.sentiat contrarium.⁊ communem firmat Are.in c.inquisitionis.de accusatio.

e ¶In dubio aūt.Uide bo.tex.in.l.si deo.ff.de eui.⁊ ibi Bar.in.l.cum filius.in prin.ff.de ver.ob.⁊ Bal.in.l.absentem.ff.de pe.⁊ in.l.si supatus ff.de pig.⁊ in.l.papinianus.§.meminisse.ff.de inof.test.⁊.in.l.j.in vlt.co. ver.itē an cōdēnatus.C.de ꝯfes.⁊ istū in.c.i causis.in vlti.col.de re iu.⁊ But.cōsi.xxix.ꝙ intellige nisi constaret de delicto ex actis:qꝛ tūc nō ꝓcedit.d.l.si ideo.vt per gl.sing.in.l.ij.in ꝟ.absens.C.de contra.iudi.tut. de qua facit festum Bal.ibi.⁊ in.l.ij.C.qbus res iud.nō nocet.⁊ in.l.ingenuum.ff.de statu ho.⁊ Jo.de ana.in.c.fraternitatis.in.v.col.de here. ⁊ est casus in.c.cum olim.de re iudi.ibi ei licet absenti ⁊c.

f ¶Temporarij.Idē voluit Bal.in.l.⁊ si post tres.in.x.co.ff.si qs cau. ro.in repe.rubꝛ.de arbi.in.xij.col.ver.item an sit statutum.⁊ Bal.in.l.j. C.sine ius.ꝑn.⁊ in.c.j.de pa.tenē.in ꝑn.i.v.col.ꝟ.sed hic quero.facit text. in.l.j.§.expilatores.ff.de effra.⁊.l.ij.iūcta.l.pe.§.pena aūt.ff.de cri.stel.⁊ facit.l.si qua pena.⁊.l.aliud.ff.de verb.sig.⁊.l.multa.C.de modo mulc.⁊ glo.in.c.inquisitionis in ver.alioquin de accusa.

g ¶In summa.vid Bal.in.l.j.vbi bo.tex.C.de is q latro.occul.Bart.in l.fin.ff.vbi pupil.edu.debe. Imo.in.c.inquisitiōis.in ꝑn.j.de accu.⁊ ibi Ana.in ꝑn.allegat Imo.in.l.j.ff.de pu.iud.Bal.in.c.j.§.iniur.de pac. iur.fir.in prin.istū in.c.cū te.in.ij.col.de re iudi.⁊ facit glos.fi.in.c.dictū lxxxj.di.quā sequit iste in.c.tue.ꝑpe fi.de pe.facit Bald.in.l.incredibile in fi.eo.⁊ tex.in.l.saccularij.§.sunt quidā.ff.de extraor.cri.⁊ in.l.ij.C.de his q la.occul.in ꝟ.nō ignaro iudice.ibi seuerissima cōmotione:qꝛ ꝟbū seuerissima importat mortē.l.j.cū gl.C.ne lice.signū salua.⁊ facit.l.si qs adulterij.in ver.seuerissime.C.de adul.iūcta.l.castitatis.⁊.l.ꝙuis eod. ti.⁊ glo.in.l.ij.C.de eunu.⁊.in.l.cū seruus.in ver.summo supplicio.ff.de cōdi.ob cau.⁊ tex.in.d.l.ij.C.de his q la.occul.in ver.acerrima pena.et appellatiōe acerrime venit pena mortis.tex.cū gl.C.de sedi.ad idē tex. in.c.ad.abolēdā.circa mediū iuncto.c.excōicauimus.de here.ibi debita aīaduersione.nā aīaduersio mortē ꝯprehēdit:vt ꝓbat in.l.imperiū. ff.de iuris.om.iu.⁊ in.l.respiciēdū.in fi.ff.de pe.ad idē text.in.l.lex.iul.§. hodie.in ver.extra ordinē.⁊ in ꝟ.capite plecti debent.ff.ad.l.iul.repetū.

e hic in text.iuncta gl.in dubio aūt[e] an pena intelligatur inflicta pro crimine vel ꝯtumacia.dic ꝙ ꝑ contumacia si ex ꝑuus gestis nō pōt haberi certitudo.ar.i.d.l.si ꝑses.iūcta.d.l.he eñ cāe.¶†Ad vnum aduerte qꝛ vbi pena est apponēda arbitrio iudicis dꝫ esse tꝑalis.Alle.ad hoc do.Car.Alb. de rol a.allegantē.l.j.de fur.balne.⁊ dixit alibi nō esse illū casum ⁊ pōderabat ibi tex.in ver.tꝑarij.[f] Et ꝺm hoc dictū si est verū pōt colligi singularis limitatio ad omnia predicta vt penaꝫ simpliciter opposita per iudicem qui processit ex arbitrio sit tꝑalis vt sic restringat ad limites sue potestatis ar.c.a nobis.j.de sen.excō.c.j.iuncta gl.s.eo.Sed cōtra illam theoricam allego.glo.no.insti.de iniur.§.in summa[g].que vult iudicem posse imponere penā capitalē in actione iniuriarum licet pena ibi sit arbitraria.¶Item adduco tex.satis notabilem.in materia iudicio meo in.l.sacrilegij.ff.ad l.iul.pecu.vbi tex.in ponit ibi penā arbitrariam.

vel idem in.l.qui cuꝫ maior.§.his demū.in versi.iudicāti placuit.ff. de bo.li.facit qꝺ no.Bal.in.l.eos. §.super his i ver. extra no.C.de ap.
ADDE tu Alex.ꝯsi.cxj.Cepo. consi.lxxj.
zacharias.
¶Adde tu qꝺ Alex.alle.ꝯsi.xj. ꝙ inci.ponderatis verbis.col.iij. ꝟ.nec.pōt iudex. vol.j.ꝓbat de directo ꝯtrariuꝫ dicit eñ ꝙ qñ pena venit imponēda

iudicis arbitrio nō dꝫ iudex de pena mortis arbitrari per iura ⁊ rōnes per eū alle.Sed ꝑ ꝯcor.doc.potes dicere ꝙ qñ iudicis arbitrio relinq̄tur aliqua pena ⁊ tales sunt circūstantie delicti:ꝙ pro illo de iure vel ꝯsuetudine mors sequeretur:tūc pōt iudex arbitrari penā mortis: al's secus per ꝑalle.⁊ ar.eius qꝺ hꝫ in.c.sicut dignū.de homi.⁊ in allega.l. saccularij.§.sunt quedā predia.ff.de extraor.cri.ita no.Bald.in.l.fi.de rerum diui.Ang.in.l.miles.§.edictū.ff.de test.mili.Ant.de but.in.c.de causis.ꝑ istum alleg.de offi.deleg.⁊ bo.tex.pro.hoc in.l.iij.s.j.iuncto.§. pe.ff.de cri.stel.⁊ ꝺm hec saluatur gl.in.l.sacrilegi.la.ij.in ver.ꝯsiderandum.ff.ad.l.iul.pecu.q̄ voluit ꝙ pena arbitraria seu extraordinaria nō sit pena capitis.⁊ Old.in.l.j.ꝑ illum tex.Cōis tñ opi.est vt per istuꝫ hic ita dixit Lud.ro.in rub.ff.de arbi.ante medium.vbi etiam ad hoc alle.no.per Bal.in.l.conuenticulam.in.iij.col.C.de epis.⁊ cle.

Anto.Fran.¶An.⁊ qñ iudici est ꝯcessum arbitriū imponēdi penam an eius ꝑtās extendat ad penā capitalē:hꝫ ꝑ glo.ordi.in.§.in summa. ⁊ ibi plene.ꝑ Ang.are.insti.de iniu.⁊ ibi gl.vr tenere ꝙ in tali arbitrio ꝯcesso iudici circa penā imponēdā:nunꝙ veniat pena capitalis quod vr esse verū nisi ꝯ vilē ꝑsonā esset talis pena imponēda:qꝛ tūc etiam ꝯprehēderet pena capitalis.ꝺm do.Flori.de sctō Petro de bono.in.l. itē si obstetrix.in prin.ff.ad.l.aqui.qñ aūt qs hꝫ ꝑtātē aīaduertēdi in facinorosos hoīes:dꝛ habere omnia:⁊ q̄ sunt meri imperij:vt in.l.j.in.§. fi.ff.de offi.eius cui man.est iurisdi.⁊ in.l.ꝯgruit.ff.de offi.presi.

ADDE tñ ꝙ omne delictū ex q̄ oriꝫ infamia vl' aliud eꝫ infamiā.dꝛ hr̄e in se aīaduersionē.l.j.§.itē solēt.ff.de offi.ꝑfe.vi.est tñ verū ꝙ pena dꝫ imponi debita ꝑ delictis vt in.l.respiciēdū.ff.de pe.⁊ alibi.dꝛ ꝙ pena dꝫ imponi ꝺm qualitatē culpe.vt in aut.oēs.⁊ ibi Bal.in vlt.not.C. cōia de succes.⁊ est aduertēdū ꝙ pena dꝛ esse arbitraria qñ a iure nō reperit certa pena determinata.l.sanctio legū.ff.de pe.⁊ in.l.hodie.⁊ ibi ple.ꝑ Alex.eo.ti.⁊ hꝫ ꝑ gl.⁊ Car.in.cle.j.in.xij.col.de test.⁊.per Alexā. in.l.si quis id qꝺ.de iuris.om.iud.⁊ ꝑ Spe.in ti.de accusa.in.§.j.in versi. demum aūt.⁊ ꝑ Bal.in.l.j.C.ne ex deli.defun.⁊ per do.Car.in cle.j.i.§.si quis.de statu mona.ꝑ.c.de causis:de offic.deleg.

¶Et adꝺ ꝙ qñ dꝫ imponi pena arbitraria illa dꝫ esse similis pene q̄ in similibus delictis ꝯsueuit imponi etiā si sit pena mortis: vt ꝑ dñm Ant.⁊ Imo.in.d.c.de causis.⁊ ꝑ Imol.in.c.ex his.de rescrip.⁊ eundem in.l.ij.ff.de pub.iudi.⁊ ꝑ Ro.in rub.ff.de arbi.⁊ per Bald.in.l.⁊.si seuerior.i.ij.co.C.de infami.⁊ dicebat Bal.in.c.j.§.iniuria.de pace iura.fir. in vsi.feu.ꝙ ꝑpter excessuꝫ facinoris ⁊ delicti pōt extendi pena vsqꝫ ad penam mortis inclusiue:ꝙ etiam voluit Imol.in.c.inquisitionis.de accu.⁊ dixit Bal.in.l.j.C.de sacrosan.eccle.ꝙ ꝑnceps semꝑ pōt arbitrari penā mortis qñ pena est in eius arbitrio nō statuta neqꝫ determinata a lege:sed si statutū diceret ꝙ ꝑ delicto sit pena centū ducatorum vel alia arbitrio iudicis nō intelligit de pena mortis:sed de alia simili ꝺm Bal.in.l.qcūqꝫ.C.de ser.fugi.⁊ in.l.ꝯuenticulā.in.iiij.col.C.de epis.⁊ cle. nisi forsan statutū daret circa penā plenū ⁊ liberū arbitrium iudici.qꝛ tūc intelligeret etiā de pena mortis ꝙuis in eo esset prius facta mentio de pena pecuniaria ꝺm Bal.in.l.⁊ si post tres.ff.si qs cau.in.xiij.co. ⁊ per eūdem in ꝯsi.suo incip.francus ꝯfecit venenū.vbi etiā dicit ꝙ pro delictis non cōsummatis non potest iudex arbitrari penam capitis.

¶Et adde ꝙ pena capitis triplex est.s.mortis seruitutis ⁊ amissionis ciuitatis vt per gl.in.l.hos accusare.ff.de accusa.⁊ ꝑ Inno.in.c.qualiter ⁊ qñ.in.ij.col.de accusa.⁊ ideo qñ fieret mētio de pena capitis posset iudex etiam eligere mitiorem aut eam quam putaret magis timeri circa tamen mortem secundum Inno.in.d.c.de causis.de offi.dele.

⁊ Sebasti. Sapia. ¶ De questione. Adde ꝙ sententia lata nõ requi sito consilio illius qui requiri debeat sententia est nulla: vt late tradit p Abb. ⁊ alios in. c. si pro debilitate. j. de offi. deleg.

b ¶ Uin. quẽ sequit. Adde gl. fi. in. c. nõ est. de cõsue. in vlti. col. li. vj. ⁊ ibi Do. ⁊ late Jo. an. in add. Spe. in ti. de requisi. cõsi. §. j. v. vt aũt. Bal. in l. j. §. plures. in. v. iij. col. ver. iiij. q̃ro. ff. ð exer. ⁊ bal. in rub. C. eo. in. ij. col. in ver. vt aũt hec materia lique at vbi latissime p eũ ⁊ p istũ in. c. ad apostolicã. in fi. ð reg. ⁊ i. c. cũ olim in. iij. col. de arbi. ⁊ in disputa'. sua incip. augeno. in xxv. col. v. moue or principaliter. ⁊ in. c. cũ i veteri. in. iij. not. ⁊ in. vij. ⁊ ver. scðo q̃ritur ⁊ in glos. j. de ele. Jo. and. in regu. nullus ex consili. in. iij. col. in mer cu. de reg. iur. in vj. ⁊ Archi. in. c. obeũtibus. lxiij. dist. cũ alijs con cor. põitis ibi p doc. ⁊ vide h̃ ple ne per Moder. ⁊ rotam in titu. de rescri. deci. lxxiij. in antiquis. inci. not. ꝙ vbi. et istũ in. c. nõ põt. in fi. de reg. iu. ⁊ Ang. i. §. emphiteosis. el. ij. per i'lnz tex. in auẽ. de alie. et emphi.

zacharias.

¶ Dz expectari successor. Dictu ꝙ sicut expressio nois appellatini nõ attẽdit ita qð successor debeat expectari quãdo ex aliqua alia cõ iectura spãli col ligit ꝙ sit dispositio personalis. ita nota. iste in. c. qm̃ abbas. qð alleg. ⁊ in. c. reqsisti. in v. no. ⁊ in. c. nouit col. fi. de offic. leg. ⁊ in consi. xciij. in cip. in qõne q̃ ad presens. vol. ij. et Bart. in. l. pe. col. j. ff. de stip. seruo. not. ẽt Do. in. c. si gratiose. colũ. iij. de rescrip. lib. vj. ita nec si sub nomine dignitatis. p di. cõcurrẽtib⁹. Ita no. Do. in. c. fi. p gl. ibi in vers. expresserit: de testa. li. vj. que dicit ꝙ officium executoris alicui sub nomine dignitatis iniunctum non porrigitur ad successorem: q2 propter affectionem persone illud factum videtur.

⁊ tñ narratiue subijcit ꝙ qñq3 fuit imposita pena mortis. vñ forte illud dictum Alberi. non est verũ Et tex. quẽ allegat dz restringi in casu suo: vel saltẽ dare hãc limitationẽ vt procedat vbi ius i speciali crimine imponit penam arbitrio iudicãtis. Quasi ius tunc senserit de pena tpali: q2 sciuisset imponere penã perpetuã. Sz vbi ius specifice nõ disponit de crimine indubie credo ꝙ pena possit esse ppetua: nã de iure canonico modicas habemus penas expssas pro criminibus. Uñ successit arbitrio iudicũ: vt in. c. de causis. de offi. dele. Uñ iudex dz arbitriũ suũ informare ꝑm penas statutas in similib⁹ criminib⁹: vt in. c. tue de penis. vbi dr ꝙ p magnis scelerib⁹ dz imponi pena depositiõis. Itẽ facit. q2 pena est apponẽda ꝑm qualitatem ⁊ quãtitatem criminis. vt in. c. nõ afferamus. xxiiij. q. j. ⁊ in. l. respiciendum. ff. de penis. ⁊ hec duo iura multum faciunt contra dictum Alberici ⁊c.

☞ Canonici non possunt tollere statuta honorabilia ecclesijs.

1 Prebende minuunt: si redditus eccl'ie minuunt.

2 Actus si debet explicari cum consensu alicuius qui non vult vel non põtest consentire: an possit explicari sine illo consensu.

3 Periculũ qñ timet ex dilatiõe actus põt explicari sine aliquo cõsilio qui alias esset necessarius.

4 Consiliũ vel cõsensus si dz haberi in aliquo actu explicando: si non interueniant an vitietur actus.

5

Ex parte. Nõ vz statutũ p qð diuin⁹ cultus sine cã diminuitur etiam si super hoc intercesserit in forma cõi pape confirmatio. Uel speciali⁹. Nõ possunt canonici sine causa rõnabili restringere numerum canonicorũ seu numerum prebendarum. In prima narrat factũ corrigendũ. In scða corrigit. scða ibi: nolẽtes. ¶ Casus literalis. Eduẽ. canonici vt maioribus redditib⁹ abũdarẽt numerũ p̃bẽdarũ in eccle Eduẽ. ab antiquo statutũ restrinxerãt lz reddit⁹ ipsorũ non fuerint diminuti. Significauit hoc eps eduẽ. dño pa. Nolẽs igit pa. cultũ diuini numinis diminui sed potius augmẽtari: mãdat qbusdã vt antiquũ numerũ faciãt in ecclesia eduẽ. seruari: ⁊ si quas p̃bẽdas a tpe vltimi statuti vacasse inuenerint: psonis idoneis cõferãt de cõsilio epi. nõ obstãte aliq̃ constitutione super hoc a canonicis ipsis facta vl' confirmatione a se. aplica. Ber. ¶ 1 † Not. j. ꝙ canonici nõ possunt tollere statuta honorabilia ecclesijs. ⁊ tex. iste loquit indistincte ⁊ intellige etiã de antiquis statutis que antiqui canonici fecerũt. p hoc facit qð no. Inn. in. c. accedẽtibus. de priui. ¶ 2 † No. ij. arg. opti. a cõtrario sensu iuncta gl. ij. ꝙ data diminutiõe redditũum possunt canonici etiam sine autoritate pape restringere numerũ p̃bendarũ ita ꝙ prebẽde suppresse nõ censebuntur amplius vacare. Et intelligo ꝙ hoc faciãt cũ autoritate epi: vt plene dixi in. c. cum accessissent. s. e. ¶ No. ꝙ in actus dispõne qñq3 requirit consiliũ tertij. vñ papa hoc cõmisit istis delegatis: vt cõferãt prebẽdas vacãtes cũ cõsilio epi. ¶ 3 † Circa ꝙ a querit de qõne que põt quotidie cõtingere quid si iste qui hz prestare cõsiliũ nõ vult cõsulere vel sit mortuus vel absens: an possit mãdatarius procedere ad actus cõsummationẽ cõsilio nõ habito. b Uinc. quẽ sequit hic Jo. an. ⁊ clari⁹ in. c. j. ne sede va. li. vj. in effectu sic distingue: ꝙ aut ille est mortu⁹: ⁊ sic si expresso noie ppio hec potestas cõsulẽdi fuit sibi attributa expirat mãdatum ex quo nõ potest seruari forma: sed debet expectari secunda iussio. argu. in. l. diligenter. ff. man. ⁊ in. c. cum dilecta. de rescrip. Si vero fuit expressum nomen di-

c gnitatis dz expectari successor. ar. in. c. quoniam abbas. de offic. deleg. Item dicemus si est absens ⁊ ita ꝙ cõsilium nõ põt requiri. Si v̇o est presens ⁊ nõ vult 9sulere vel est absens ⁊ nõ vult venire seu cõsiliũ prestare: põt mãdatarius pcedere sine consilio. Pro hoc bo. tex. in. c. cũ veteri. de elect. Sed contra primũ mẽbrũ facit. c. j. §. fi. ne se. vacã. li. vj. vbi dicitur ꝙ si capitulũ habet cõferre beneficia cũ cõsilio epi si eps ẽ mortu⁹ vel lõge absens põt capitulũ beneficia conferre. Sol. dicit Compo. ⁊ sequitur Jo. and. clarius tñ loquitur in. d. c. j. qð aut consilium est requirẽdum ex forma mãdati ⁊ procedit primum dictum. Aut ex statuto vel consuetudine ⁊ pcedat. d. c. j. Et huius cõmunis dicti quidã antiquus doc. vt refert. Jo. de lig. assignabat duplicẽ rõnẽ. Prima ꝙ fortius stringit mandatũ hominis q̃ legis: arg. in. l. celsus. ff. de arbi. Item potestas ordinaria est magis fauorabilis q̃ potestas delegata. ⁊ in. c. p. ⁊. g. de of. deleg. Habens ergo requirere cõsilium fretus potestate ordinaria non ita astringitur sicut habens ptãtem delegatam. Unde in illo. c. j. capitulum pcedebat potestate ordinaria. Jo. de lig. videtur impugnare oia predicta ꝙ etiã vbi per habentẽ ordinariã ptãtem est consilium petendũ nõ valet actus consilio non habito: allegat bo. tex. in. c. nouit. de his que fiũt a pla. si. cõ. ca. Et ad. c. j. p̃allegatũ rñdet ꝙ loquitur in collatione beneficiorũ ne ex nimia dilatione immineat periculum: ideo potest pcedere cõsilio nõ habito. ¶ Do. Ant. tenet primũ dictum: q2 cũ habẽti ordinariam mãdatur vt cũ cõsilio alicuius pcedat videtur poti⁹ quedã admonitio nisi adijciatur vt actus cõtrarius sit nullus sic intelligit. d. c. nouit. Sed certe hoc non est simpliciter verũ: q2 in. d. c. j. erat petendũ consiliũ epi ex consuetudine que põt restringere potestatẽ ordinariam. arg. i. c. cõquestus. ix. q. iij. Nec videtur pcedere indistincte opi. Jo. de lig. ad. d. c. j. q2 si bñ consideretur rõ illius. c. j. est gñalis ad omne periculum imminẽs. Nã ꝑm dispositionis rõnem d debet restringi ⁊ ampliari dispositio e. vt in. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. ¶ 4 † Et ideo videt ꝙ vbicunq3 ex dilatiõe imminet periculũ semp põt pcedi cõsilio non habito. arg. in. l. si longius. ff. de iu. ⁊ i. l. si cũ dotẽ. §. eo aũt. v. sz si latitet. ff. sol. ma. Et hãc opi. iudicio meo sentit Bar. in. l. j. §. si plures. ff. de exerci. vbi sic gñaliter allegat. d. c. j. Nec placet dictũ commune antiquorũ hic vt fiat differentia inter dispositionẽ hõis ⁊ legis. q2 dico ꝙ si superior mandat aliquid explicari cum cõsilio tertij debet mandatũ suum intelligi ꝑm iura argu. c. precedentis. ⁊ in. c. ij. de rescript. j. Sed de mente iuris est illud vt si consiliũ non põt haberi procedatur ad consummationem actus. vt in. d. c. j. ⁊ in alijs iuribus prealleg. ¶ 5 † Nunquid autẽ teneat actus si potest habere cõsilium ⁊ nõ fuit petitum: Dico sic ꝙ aut ex forma mãdati est requirẽdũ cõsiliũ ⁊ nõ valet actus. vt in. d. c. cũ in veteri, aut ex dispositiõe legis: ⁊ tunc aut lex a principio potestatẽ tradidit ⁊ mandauit consilium tertij requiri ⁊ non valet actus ex defectu potestatis. Nam habuit potestatẽ modificatã ⁊ qualificatam. sic intelligerem. d. c. nouit. ita ꝙ sine clausula decreti actus ibi fuisset nullus. Aut habenti prius potestatẽ mandauit superior vt pcederet cum cõsilio sempronij ⁊ tenet actus sine consilio: licet iste trãsf grediens veniat puniendus. argu. opti. in. c. dilectus. ij. de prebẽ. Uide glo. singularem que ponit hanc theoricã in alijs terminis in clemẽ. j. de iure g patro. g Predicta procedũt in consilio: vbi aũt requirẽdus est consensus precise debet haberi per

d ⁊ Sebasti. Sapi. ¶ Rõnem. Adde ꝙ rõne instantis periculi multa possunt expediri que al's nõ possent. vt hic p Feli. adde tex. in. x. venerabilibus. §. sane. de sen. exc. libr. vj. d. Jas. in. l. de pupillo. §. si quis riuos. ff. de ope. no. nũ. Ro. in 9si. cccclviij. re presenti. ⁊ i sing. cccccxcj. i hoc 9sului pudie. vbi dicit ꝙ ꝑm decretũ põt proferri contra non latitantem qñ periculũ est in mora.

e ¶ Debet restringi ⁊ ampliari dispositio. Dicam plene post istum in. c. fi. de rescript.

⁊ Sebasti. Sapia.

f ¶ Trãsgrediẽs. vide Ant. hoc. reprobantem in. l. si quis mihi bona. §. si corã. ff. ð acq. heredit.

g ¶ In cle. j. de in repa. Supple in v. inhibẽtes: quã approbãt ibi docto. ⁊ Car. in. vij. qð. ⁊ Imol. in. iij. col. ⁊ ibi per istũ ⁊ per Ro. consi. cciij. incip. in xpi ⁊c. quo ad primũ in. ij. co. ⁊ p istum cõsi. xcj. inci. quo ad p̃mũ dubium in. vj. col. ⁊ in sua dispu. augerius. in. xx. col. versi. ij. pbat. ⁊ Petr. de anc. in. c. statutũ. §. fi. v. aduerte. de rescrip. in. vj. ⁊ in cle. j. de seq. pos. et fruc. in fi. ⁊ in reg. ea que. in. xij. col. ver. ex quibus infertur. de reg. iur. in. vj. ⁊ consil. vj. ici. viso themate ⁊ consil. xxxj. inci. visa quadã petitiõe ⁊ 9s. ccccxvj. viso ⁊ diligenter põderato in. iiij. col. ⁊ in. c. puida de elec. in. vj. ⁊ ibi Gemi. in. ij. colũ. ⁊ per istũ. in. c. cũ dilecta. in penul. col. de rescrip. et ibi Imol. in. iiij. col. ⁊ Car. in. cle. j. in prin. in. vj. q. in. ij. arg. secunde partis. ð supplẽ. negli. pla. et Do. post Imol. in. c. j. §. pen. de offic. or. in. vj. ⁊ in. c. fin. in. iij. de supp. negl. pla. eo. lib. ⁊ vide ibi gl. in ver. premissa. ⁊ p doctrina glos. in. d. cle. j. est decisio Inno. in. c. prudẽtiam. in. ij. col. ibi. secus esse licet in cõtrarium possint notari verba Bal. in. l. comparationis. in. ij. colũ. versic. iij. oppono. C. de fide instrumen. Et no. ꝙ vbi esset oppositũ decretũ predicta non procedunt vt dixit ipsa glos. ⁊ est text. id quod

in.c.si eo tpe.de elect.in.vj.Quicqd dicat Jmo.in.d.cle.j.Et in qbus casibus nō procedat. d.cle.j.vide istū in.c.dilectus.lo.ij.de pbē.ad fi. ⁊ vide tex.⁊ ibi Car.in ver.aliogn.de elec.⁊ ibi istū in.iij.colū.Et dino in cle.j.⁊ istum in.c.ad dissoluendū.ad fi.de desp.impu.⁊ zenzeli.in cle.j. de seque.pos.⁊ fru.⁊ ibi doc.⁊ Pau.cōsi.cccxxiiij.in christi nomine vr dicendū.⁊ Bar.i l.j.§.si plures.in vj.colū.versi.⁊ p hoc.ff.de exerci.⁊ Bal.in rubr.C.e. in.iiij.co.vsi.⁊ ex predictis primo. ¶ Addo tu an cū quis tenet requi- rere cōsiliū in ali- quo actu si illum non petit.Paul. de ca.cōsi.lxxxviij.⁊ seq.Ang.consi. cclxxj.⁊ cōsil.cxl. ⁊ consi.cxxxvj.

a ¶ Afficit oēs.vi de que plene not. doct.in.c.j.s.eod. ⸺ Sebasti.Sapia.

b ¶ Clara.vid ad hāc materiā text. in.c.abbate.de v. signi.glos.⁊ Car. Alex.in.c.priuile gia.iij.distin.

c ¶ Multū dubia.n Addo p re obscu ra.bal.in.l.vnica C.de emē.insti.co di.⁊ in.l.fin.C.de sentē.⁊ in.l.in am biguo ff.de legi. Bar.in.l.ea.ff.de zben.emp.⁊ in.l. qcquid.ff.de ver. obl.Dñi.i.§.he- res.xxv.di.⁊ in.c. erit aūt lex.iiij.di stin.Card.⁊ Jo. de ana.in.c.de si- moniace.per illū tert.j.de simo.gl. in.§.sed hec solē nia.insti.de verb. obli.Bal.hic in iiij.col.in vsi.vlte rius not.ꝙ lex dz esse certa ⁊ non ambigua.per Jmo.⁊ Roma.in.l.cum prolatis per illū tex.ff.de re iudi.per Card.in cle.si.in.iiij.q.de reg.⁊ in cle.j.§.sane.in.iij. opposi.de vsu.⁊ in cle.j.in.xxv.q.de re.eccle.nō alie.⁊ per Bar.in.l.iiij.§. si duobus.per illum tex.ff.de alimen.leg.probatur in.l.titie textores.ff. de leg.j.⁊ obscurum est ꝙ intelligi nō pōt.l.ij.ff.de his qui pro nō scrip. hab.⁊ in.l.ita fidei.ff.de iur.fisci.⁊ per glo.ii.in.l.veteribus.ff.de pactis. ¶ Adde tu que posui.s.in prin.decre.vbi dictum fuit de teste obscure loquente.⁊ ibi adde Fulgo.consi.cxxj.

Zacharias. ¶ Adde tu ꝙ illud ꝙ hic dicitur de papa idē est in cō stitutione imperatoris cui vt inquit tex.in.l.j.in prin.⁊ ibi p Jac.rebuf. ⁊ in addi.ad eum.C.de cōdu.⁊ procu.predi.fisca.lib.x.omne genus hu manum subditur.magis tamen videtur precisa pape autoritas cōtra quam prescribi nō potest.vt hic subdit iste de cuius dicti veritate dic vt per Cardi.in cle.psenti.col.penul.ver.septimo quero.de censi.⁊ late per Moder.in.c.cum nobis.de censi.Et dum subdit iste ꝙ nemo est q possit se eximere a iurisdictione pape:nec valeret cōsuetudo in cōtra rium quātocūqꝫ tempore obtenta.Adde quid ex priuilegio ipsius pa pe:an quis eximeretur a sua iurisdictiōe:ita ꝙ eum excōmunicare nō possit Archi.in.c.volumus.xvj.q.iiij.iste.c.cum instantia.de censi.cir- ca fi.Jmo.in.c.quanto.de consue.Ang.in.l.sicut.de prescri.xxx.an.eū- dem Jmo.in.c.j.col.viij.ver.fatetur tñ.de cōsti.Bal.in auc.quas actio nes.circa fi.ver.tu dic.C.de sacrosan.eccle.⁊ Pe.de ancha.cōsi.cxxxv. incip.clarior ⁊ breuior per Pau.de cast.consi.cclxxx.incip.in facti pre- senta.⁊ Fely.in alle.c.cum nobis.in prin.

Anto.Francis. ¶ Adde ꝙ contra potestatē pape nihil potest operari consuetudo:nec contra eius potestatem potest procedere aliqua pscri ptio.vt in.c.ad audientiam.j.de prescrip.papa enī non ligatur aliqua lege canone vel etiā sua constitutione papali.vt est gl.in.c.nulli de sen ten.excōmu.⁊ alia glo.in.c.si aliquam.eo.titu.⁊ est glo.in.c.si inimicus. xciij.dist.⁊ habetur in.c.statuimus.de senten.excōmu.in.vj.⁊ vide Bal. in.l.ij.in.vj.q.C.de seruitu.vbi dixit ꝙ in his que tangunt plenitudinē potestatis nulla pōt procedere prescriptio contra papam secus aūt in his que sunt pre- scriptibilia.de q̄ etiā per bal.in.l.j. C.ne rei do.vl tē. ⁊ habet p Flo.in l.seruitutes.la grā de.in.xviij.colū.ff. de serui.⁊ p Spe- cul.in titu.de pre scrip.in versi.⁊ il- lud addo.⁊ vide d.Abb.i.c.cū no bis de pscrip.Et q̄ nō possit face- re papa: pōit gl. in.c.literis.de resti. spol.⁊ do.Card. in cle.si roman⁹.i iij.q.de pbē.Ad- uerte tñ quia nō pōt tollere ora- tiones:hoc est ne oretur q illud est de iure diuino:sꝫ bñ pōt facere ne dicatur officium diuinū ex tāto:sꝫ non ex toto.vt p eūdē Car.in cle. fina.de cele.mis. ⁊ vide ēt.d.Car. in cle.fin.in pn.in vj.q.de pe.vbi di cit ꝙ lꝫ nō possit tollere decimas tñ potest ɔcedere priuilegiū ne ali- qs teneat solue- re decimas ⁊ vid eundē Car.in.c. ppēdim⁹.de sent. excō.in repet.vbi dicit ꝙ papa nō pōt facere legē ꝙ oēs clerici conue niant coram iudi ce seculari.ad qd vide gl.in.c.si im perator.xcvj.dist.⁊ Roma.in sing.in litera P.in versic.quero nunqd.

1 Papa hꝫ subditas omnes creaturas:⁊ ne mo pōt declinare a sua iurisdictione.

Prescriptio nunq̄ currit contra potestatem pa pe sed contra potestatē imperatoris sic.

2 Lex si reperitur multum dubia:excusatur quis a iuris ignorantia.

3 Lex vel statutum debent concernere futura ⁊ non preterita:nisi exprimat.nu.4.⁊.9.

Uerbum in lege vel statuto importans preteritū ⁊ futurum intelligat de futuro.

5 Papa hꝫ iurisdictionē etiā in infideles.

6 Judices pñt interpretari iura in causis vertenti- bus coram ipsis.

7 Interpretatio principis super aliqua lege dubia oēs astringit:secus interpretatio inferioris.

8 Jus naturale ⁊ eius constitutio qn̄o extēditur ad preterita.

10 Statutū ꝙ stantib⁹ masculis filia excludat ⁊ ꝙ extendat ad pterita:an habeat locū si hereditas sit diuisa inter fratrē ⁊ sororē.

Lex vel statutū simpliciter loquens an ⁊ qñ exten- datur ad preterita.

12 Pena vtrum sit imponenda sm ꝙ dictat statutū tempore cōmissi delicti:an sm statutum tempore sententie vigens.

15 Consuetudo irrationabilis defendit quē a pena temporali.

Quoniam. Hoc dicit. Cō- stitutio futura respicit ⁊ nō preterita:nisi in ea de pre teritis caueatur.Prio ponit causam ɔstitutionis declarande.Secundo declarationē. ibi:declaramus.Jn tertia declarationis ratio- nem.ibi:cum leges ⁊c. ¶ Casus literalis Domi nus papa Gregorius fecerat quandam constitu tionē in ecclesia sancte Marie maioris de vrbe in qua dicitur ꝙ presbyteri primum locum obti- neant:diaconi secūdū:subdiaconi tertium:⁊ sic de reliquis obtineat ordinatim:⁊ si posterius ad- mittant:⁊ qui maior est ordine in portione perci- pienda sit potior ⁊ si posterius sit receptus. Sup ista constitutione dubitat vtrum constitutio illa traheretur ad pterita vel ad futura tm̄.Dicit pa pa ꝙ ɔstitutio ecclesie oēs astringit ⁊ nihil debet obscurū vel ambiguū continere.Et ideo decla- rat ɔstitutionē predictā dicens ꝙ cōstitutio illa nō ad pterita sꝫ ad futura tm̄ dꝫ extendi:q2 ⁊ ɔsti- tutiones dant formam futuris negotijs ⁊ nō pte- ritis nisi nominatim dicat in eis de pteritis nego

1 tijs.B.r. ¶ † No.j.ꝙ ɔstitutio pape afficit oēs[a]

a nemo est enim inter creaturas qui possit declina- re seu eximere se a iurisdictione pape cum sit vica rius dei.in.c.ij.de transla.epis.⁊ quilibet est subie ctus deo.Unde etiam ɔsuetudo nō valet quāto cūqꝫ tpe sit obtenta vt quis nō sit subiectus pape. q2 nemo pōt prescribere contra potestatē pape. vt no.dicit Jnn.in.c.bone.el.ij.de postul.prela. se- cus dic de potestate imperatoris quia cōtra eum potest prescribi.ad hoc qd dixi in.c.p venerabilē. qui fi.sint legi.⁊ ad hoc qd not.Bar.in.l.hostes.ff. de cap.⁊ in.l.j.§.fi.de aq̄ plu.arc.Intellige tñ qñ pscriptio habet sua cōcomitātia vt bonā fidē ⁊c.

b ¶ No.ij.ꝙ ɔstitutio debet esse clara[b] quo ad lite- ram ⁊ quo ad mentē:vnde verbū obscurū hic po- sitū refertur ad lrām.verbū ambiguum refert ad intellectū ⁊ mētē.Ratio colligit ex tex.ne ex diffi cultate intellectus legis quis incidat in promptū

2 periculū. ¶ Unū tñ scias † ꝙ vbi lex est multum

c dubia[c] excusat quis a iuris ignorātia.[d] vt est text.

d in regula.ff.de iu.⁊ fac.igno.vide glos.in.c.vnico.

3 de postu.pla.lib.vj.in ver.de cetero. ¶ † Not.iij. ꝙ propriū legis est concernere futura ⁊ nō preteri ta.ratio rōnis sumitur ex.c.ij.s.eo.Ne scꝫ aliqui puniant sine causa qui actum ante legis editionē gesserunt.Et p hanc naturā legis dicim⁹ ꝙ si lex

e editur per verbū futurū subiunctiui modi:[e] ita qd potest habere duplicē intellectū respectu futuro- rum ⁊ preteritoꝝ dꝫ respici sensus sonans in futu rum.Exemplū:dicit statutum si quis commiserit delictū puniat ⁊c.nō enī comprehendit qui prius delictum cōmisit lꝫ ex vno significato verbi possit cōprehendi.ad qd no.Jnno.in.c.significauerunt. de testi.⁊ Bart.in.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊ iu.

4 ¶ † Not.vlti.ꝙ lex siue statutū potest extendi ad preterita dūmodo exprimatur in lege seu statuto vt ad preterita fiat extensio.quod an sit verum.j.

5 subijciam. ¶ † In glo.j.ibi omnium christiano-

d ⸺ Sebast.Sapia. ¶ Ignorantia.Uide dicenda in.c.nam cōcupiscē tia.col.ij.in.j.lec.s.eo.⁊ Bar.in.l.qd nerua.col.vj.ff.depoi.vbi late di- xi.⁊ dixit Alexan.in consi.j.in.iij.col.in fi.in.ij.vol.ꝙ in articulo dubio non peccat qui inclinat in alteram partem.Item consuetudo excusat a peccato:qñ est dubium an aliquid sit peccatum.vt per Abbatē in.c. venerabilis.de consue.sentit Bar.in.l.quis sit fugitiu⁹.§.apud labeo- nem.ff.de edili.edict.⁊ plura accumulat dñs Rochus curtius senator regius in repeti.l.fi.col.xj.versi.tertio limita.j.de consuet.inducēs plu ra ad excusationem ludentiū vt non teneantur restituere lucrata in lu do.ratione variarum opin.que sunt inter docto.de quo pulchre ibi p eum.vide etiam Areti.in consi.vij.accedente.⁊ in consi.lxxxv.cōsidera tis.⁊ late Fely.in.c.humanum genus.col.j.prima dist.

e ¶ Subiunctiui modi.Adde Jnnocē.in.c.significauerunt.⁊ ibi Car. de testi.Bal.in.l.leges.in.iij.colū.C.de legi.glos.in.l.cum tale.§.fina.in versi.dixerunt.in fi.ff.de condi.⁊ demon.gloss.ij.in.c.ad hec.j.de rescri. ⁊ ibi istum.in.ij.col.⁊ dicit hic Jmo.in.ix.colum.idem esse in omni ver bo apto importare duo tempora que in statutis interpretantur solū de futuro.alr.gl.si.in prin.in.c.vnico.de cleri.non residen.in.vj.⁊ in.c.ij. in versic.commiserint.de constitu.eo.lib.⁊ Domini.in.d.c.vnico.in pe- nul.col.⁊ in.d.c.ij.in vlti.col.facit tex.in.c.j.quod me.causa.eo.lib.vj.in versi.extortas.⁊ ibi omnes.⁊ istum in.c.ij.in.ij.nota.s.eo.⁊ Jmo.in cle men.si.xvij.col.versi.secūdo fallit de rescrip.⁊ Dñi.in.c.ne aliqui.in.ij. colum.de priuile.in.vj.facit quod voluit Bart.in.l.iulianus.in fine.de condi.inde.quem refert in repeti.l.j.in vlti.charta.C.de hered.instit.et faciat quod voluit Bal.in.l.fi.C.de sacrosan.eccle. ¶ Adde Fulgo. consi.cxxxvj.in.ij.colum.

rum. dic ꝙ etiã circa infideles[a] habet papa iurisdictionem. qđ tñ declara vt not. Innoc. de voto. c. qđ super his. ⁊ dic ꝙ in spiritualibus ⁊ cõcernentibus animã sunt subiecti sibi omnes: ideo nõ est necessaria sequens restrictio. Glo. potest tñ saluari quo ad tpalia. ꝙ tñ limita vt dixi in. c. nouit. de iudi. ¶ In glo. iij. ibi: siue interptari.[b] nõ intelligas indistincte vt pro quolibet dubio iuris sit recurrendũ ad principẽ. Nã ⁊ docto. datur potestas interpretandi iura. in. l. vnica. C. de profes. q in vrbe constanti. lib. xij. ¶ †Item ⁊ iudices possunt interpretari iura in causis vertẽtibus corã se. vt not. Innocen. in. c. cũ speciali. de appel. facit ꝙ habet in aut. iusiurãdũ ꝙ prestat ab his: Sed intellige gloss. quando insurgit magna dubitatio: ita ꝙ qñ princeps solus interpretat iura non potest commode decidi per inferiorẽ iuxta ea que dixi in. c. j. s. eo. ¶ †Vel salua glo. quo ad interpretationez necessariã que omnes astringit: naz interpretatio inferioris non necessitat. vide glo. in. c. j. de postul. pla. ¶ †In glo. fi. ibi: nisi sit constitutio iuris naturalis. vult ergo ista glo. ꝙ cõstitutio iuris naturalis extendat ad pterita per. c. cũ tu. de vsur. ⁊ sic sentit ꝙ. c. cum tu. de vsur. sit cõstitutio iuris naturalis. ¶ Sed cõtra hoc oppo. nam ius naturale fuit editũ cum rationabili creatura: vt. v. dist. in prin. ⁊ ꝙ ibi no. in summa. ergo frustra est dicere ꝙ extendat ad pterita. Item. c. cum tu. est ɔstitutio pape ⁊ non iuris naturalis. Solu. intellige gl. ꝙ ɔstitutio iuris naturalis vel diuini declaratiua extẽditur ad pterita. rõ quia ille qui declarat nihil de nouo inducit.[c] l. heredes palã. ff. de testa. vnde potius ligat cõstitutio antiqua q̃ noua declaratoria. naz hoc casu cessat ratio. c. ij. s. eo. Capitulũ vero cũ tu. videt declarare ius naturale. i. diuinũ. non eñ de nouo dãnat vsurarios: sed potius declarat eos a iure diuino improbatos ideo extenditur ad pterita. ¶ Sed aduerte: qꝛ lz dictũ sit verum in se tñ potest calũniari quo ad illđ. c. cum tu. Nam. c. quia in omnibus. eo. tit. apposuit penam[d] de nouo ɔtra vsurarios: ⁊ sic respectu pene cõstitutio erat noui iuris editoria. certũ eñ est ꝙ ibi ɔstitutio est partim declaratoria: ⁊ partim est noui iuris editoria: lz cõcernat pterita inquantum est declaratoria: non tñ inquantũ est noui iuris editoria. Pone exẽplũ: dicit cõstitutio ꝙ nemo audeat vsuras exercere: ⁊ quicũqz exercuerit puniat publicatione omniũ bonorũ: nam certe lz factuz sit damnatũ de preterito tamẽ pena publicationis cũ sit de nouo edita non extendit ad eos qui vsuras exercuerũt ante cõstitutionẽ. vt. in. c. ij. s. eo. Et melius per tex. iuncta glo. in cle. vnica. in ver. de cetero. de vsu. ⁊ in. c. vnic. de cle. nõ resi. lib. vj. vide glo. ⁊ Pau. in proe. cle. in ver. decetero. ex qbus patet ꝙ iste intellectus glo. nõ est bonus ad c. cuz tu. ideo intellige illud. c. vt patebit ex. j. dicẽdis. ¶ †Et vt materia huius. c. habeat pfecte cũ queritur an ⁊ quando constitutio debeat extendi ad pterita submittam dicta do. Anto. ⁊ addendo multa dicta Bar. que ipse omisit in. l. omnes pupilli. ff. de iusti. ⁊ iure. in vers. scđo querit. in. xiij. col. Unde ex oĩbus aliquibus additis ⁊ declaratis distingue ꝙ aut in cõstitutionẽ dr vt extendat ad pterita. aut dr vt extendat ad futura. aut simpliciter disponit nõ faciendo mentionẽ de preteritis vel futuris. Primo casu aũt preterita sunt decisa[e] aliquo remedio decisiuo: puta trãsactiõe: solutione: sententia[f] vel iuramẽto:[g] ⁊ tunc ɔstitutio nõ extendit ad pterita: lz dicatur vt extendat ad preterita: quia debet intelligi de preteritis nõ decisis. vt est pulcher tex. in. l. causas. C. de transac.[h] Ratio potest esse: quia per verba generalia princeps nõ videt habuisse mentẽ instaurãdi ⁊ reuocandi questiones decisas ad hoc tex. cũ gl. in. c. ex multiplici. de deci. ¶ Quid aũt si princeps dicat ꝙ extendat ad pterita etiã decisa: glo. sing. in. d. l.[i] causas. dicit ꝙ tunc fit extẽsio. Sed Bar. aliter dicit in. l. fi. C. si cõtra ius vel vti. pub. ibi eniz sensit ꝙ aut est constitutio sic dictans ⁊ extendit. aut rescriptũ principis: ⁊ nõ potest princeps hoc facere cũ magno preiudicio partiũ. pro hoc qđ not. in. l. quoties. C. de pci. impe. offe. ⁊ qđ not. glos. xxv. q. ij. rescripta. Et aduerte qꝛ prima fronte hoc dictuz nõ videt verũ vt fiat differentia inter statutũ ⁊ rescriptũ. Nam si statutum potest ergo rescriptum ipsius principis: quia lex assumit vigorem a potestate statuentis. vt in. c. a nobis. de sent. excõi. Itez si potest legẽ cõdere que cõcernit omnes: ergo fortius rescriptũ inter duos cõdere. ¶ Ego sustentãdo hoc dictũ redderez hanc rõnẽ diuersitatis: lex est omnibus cõmunis ⁊ pro publica vtilitate edita. iiij. dist. erit autẽ. vnde ex causa rationabili valet lex cum possit ex causa tollere ius alteri quesitum: vt videmus in prescriptione: ⁊ similibus. ⁊ dixi plenius in. c. q̃ in ecclesiarũ. s. eo. Rescriptũ võ cõcernit particulares psonas qbus princeps non potest enormiter piudicare in iure iam quesito. vt dixi in. c. que in ecclesiarũ. s. eod. nam si putat hoc equũ. debet facere legẽ generalez. ad hoc facit qđ dixi in. c. j. s. eo. ꝙ a statuto generali non potest appellari. sed a particulari cõcernente certã psonã sic. Dicerez tñ ꝙ si ibi subesset causa rationabilis posset princeps etiã per rescriptũ concedere. p ea que dixi in. c. que in ecclesiarũ. s. eo. tit. Et recte cõsiderando posset dici ꝙ in effectu nõ est differentia[k] inter rescriptũ ⁊ statutum: qꝛ etiam statutum nõ valeret sine causa rationabili absorbẽs ius alterius. vt dixi in. c. j. s. eo. ⁊ in. d. c. que in ecclesiarũ. Aut pterita nõ sunt decisa: tunc aut pẽdent p appellationẽ: ⁊ nõ fit ad illa extensio. qꝛ causa debet decidi per iudicẽ appellationis sm ius ꝙ erat in prima instantia: qꝛ iste iudex succedit loco primi: vt in aut. vt cũ de appel. cog. vide glo. in. c. licet canon. de elec. lib. vj. no. Bar.[l] in. d. l. omnes populi. Aut negotia pterita pendẽt in prima instantia. ⁊ adhuc dicit Bart. ꝙ ad illa non fit extensio: p id quod habet in aut. in medio litis sacras iussiones nõ fieri. Sed illud posset limitari qñ ius emanat ad instantiã ptis pendẽte lite: sec⁹ si pprio motu[m] pncipis. ⁊ expmeret qđ vult ad pterita extẽdi.

a ¶ Circa infideles. Adde que dixi in. c. super eo. adde Oldr. ɔsil. xxxvj. incip. infrascripti sunt articuli. ⁊ consi. lj. incip. iudeus. ⁊ in consi. lxxxvj. inci. queritur an princeps. ⁊ Pet. de anc. in repeti. reg. ea que. in. xxxiiij. ⁊. xxxv. col. in ver. sexto quero. de reg. iur. in. vj. ⁊ in cõsilio suo incip. spiritualis iudex in prouincia romãdiole. in ordine. xv. ⁊ ibi: an iudei sint de foro ecclastico vel seculari ⁊ no. in. c. quãto. et in. c. gaudem⁹. de diuor. ⁊ in. c. quãto. de vsuris.
zacharias.

¶ Adde ꝙ cõis est opi. ꝙ nõ ligãtur constitutione apostolica in spiritualib⁹: in aliis vero sic nisi habeãt casuz in lege sua expressuz. ita no. Io. an. in. c. super his. de voto. Seminia. in ca. mulier. in. iij. colũ. ij. q. j. Fel. i. c. iudei. el. ij. de iud. co. ij. ver. ⁊ de hac materia. quib⁹ adde que posui i. apo. ad istum. s. in. c. q̃ in ecclĩaꝝ. nu. 12. in versi. infideliũ. vbi latissime examinaui hũc articu. ⁊ m̃ltos alios icidẽtes. s. isto ti.

b ¶ Interpretari. Dicã in. c. j. s. de post. pla. ⁊ in. c. venerabilẽ. de elec. ⁊ bona glos. xj. q. j. in. §. ex his. ⁊ not. in. c. inter alia. de sent. excõ. in. l. j. et l. fi. C. de legi. ⁊ vide bonũ tex. cum ibi not. in. l. ita fidei. ff. de iu. fisci. ⁊ vid Bal. in. l. ij. ff. de orig. iur. in. ij. col. in vs. nota ꝙ interptatio necessaria est quodaz modo de iure naturali. i. gentiũ. et ideo nulla ɔstitutione potest phiberi. nam si est necessaria ei⁹ ɔria est impossibilis ⁊ impossibile statutum nõ valet: sm eũ. dicaz plenius in dicto. c. j.

c ¶ De nouo. iducit. Adde tu pro hoc quod voluit Roma. cõsi. xlv. vbi ponit si iudex post sñiaz adiiciat cãm an sit a causa necessaria appellatio: vel sufficiat appellatio a sententia.

d Sebasti. Sapia. ¶ Penã nũqđ respectu pene dispositio trahat ad futura: vide do. Iaso. in. l. fi. ff. de in ius vocan.

e ¶ Preterita sunt decisa. Adde qnqz alias limitationes hic positas per Moder. maxime per do. Feli. ⁊ q̃tum ad istam primã: adde bonũ tex. cum gl. in ver. irritam. in. c. ex tua de filiis presby. ⁊ Bar. in. l. fi. per illum tex. C. senten. rescin. non pos. glo. ⁊ istum in cle. dudum. in. §. nos etenim. in ver. pacta de sepul. ⁊ ibi Card. in. vij. q. ⁊ istũ in. c. nõ dz. de cõsan. ⁊ affini. ⁊ Dñi in. c. j. in. iij. col. de consti. lib. vj.

f ¶ Sententia. Adde Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ de transactione: not. Ange. col. liij. incip. q̃stione proposita. idem de diuisioe: Bar. in. l. j. §. fi. ff. ad tertul. ⁊ sic quomodocunqz sint decisa sm istuz hic. ¶ Adde tu. Francis. Areti. consi. ciiij.

g Sebasti. Sapia. ¶ Vel iuramento. In contrariũ facit dictũ Bal. in. c. studuisti. j. de offi. de leg. ibi: quando supplicatur. vide ad hoc ppositũ tex. in. l. lucius. §. que marito. ff. de leg. ij. Alex. in cõsil. xcviij. in. iiij. colum. volu. iiij. Imo. in consi. xlix.
zacharias.

h ¶ L. causas. C. de transac. vbi bar. hoc dicit. idez in l. omnes. populi. in. ij. q. ff. de iusti. ⁊ iure. idẽ in. l. lucius. §. que marito. ff. de leg. ij. late per Ange. ɔsil. ccxlix. inci. super primo quesito. et ibi adducit rõnẽ per quã iste subdit. ⁊ idẽ Pet. de ancha. ɔsil. clxiij. incip. de viribus. colum. iij.

i ¶ In. d. l. Adde Pe. de anc. in. c. canonũ. in. xxiij. charta. in vers. ex causa. etiaz. s. e. ⁊ Moder. in. c. q̃ in ecclesiarũ. s. e. in. xvij. col. in ver. per istam conclusionẽ ⁊ vid Car. ⁊ docto. in. c. qua diligẽtia. de ele. ⁊ no. i. l. ij. C. de sen. pas. ⁊ in cle. j. de immuni. eccl. Card. Ana. in. c. ad petitionẽ. de accus. Bar. ⁊ alios in. l. gallus. §. ⁊ qđ si tantũ. ff. de libe. ⁊ posthu. ¶ Adđ tu Francis. areti. consi. ciiij.

k ¶ Non est differentia. adde Alexan. cõsil. ij. j. lib.

l ¶ No. Bar. Adde glo. fi. in. l. sancimus. C. de sacrosan. eccl. ⁊ Pau. de cas. ɔs. lxxxvij. i causa sortij. ad fi. ⁊ Ang. in aut. in medio litis sacras iussiones nõ fieri. §. super hoc ⁊ no. i cle. ij. de iudi. in fi. post glos. sing. ibi not. Ion. in rub. de ɔsu. gl. Arch. ⁊ Dñi in c. illud. xij. dist. et hoc itellige i spectantib⁹ ad decisionem ⁊ merita cause: secus in his que concernunt ordinẽ procedẽdi. ⁊ limita aliis modis vt hic per Moder.

m ¶ Si proprio motu. Adde Imol. hic in. viij. col. in ver. sed aduerte qꝛ Cõpostel. aduerte tñ ad id ꝙ scribit Bal. post Bart. in. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. per ꝙ videretur restringi opi. isti⁹. ⁊ Imo. hic tamẽ Imola hic non admittit hanc differentiam inter legem ⁊ statutum. et pro ipsis facit gl. in. l. qui autem. ff. si quis cau. per quam nota ibi Bal. ꝙ pars potest vti in medio litis priuilegio principis emanante motu proprio. ⁊ no. Bar. in. l. j. circa medium. in versi. sed quid si esset lata. ff. de penis. ⁊ per Bar. ⁊ Bal. in. l. ij. C. vt lit. penden. Sed pondera in contrarium tex. indistincte in. d. aut. in medio litis. q̃ loquit de omni ɔstitutione: sm Moder. hic: ⁊ bene: quos oĩno videbis: quia non firmant se. Adde tu per Roma. ɔsil. cccxxvij. vbi quid operetur mot⁹ proprius,

ad hoc

ad hoc ꝙ no.paul.in.d.cle.dispēdiosaʒ.de iud.ꝛ eodem modo limitarē precedens membrū. Aut negotia preterita non sunt deducta in iudicium: sed pendent.nec sunt decisa:ꝛ tunc cōstitutio extē ditur ad p̄terita ex quo cauetur in ea de p̄teritis. Et in hoc casu serua istum tex.ꝛ.l.leges sacratissi me.C.de legi.facit.c.penulti.de offic.leg.libro.vj.

10 ¶ † Per p̄dicta determinatur questio.dicit sta tutum extantib⁹ masculis excludat femina in suc cessione cōmuni parentū:ꝛ volumus hoc extendi ad preterita. Si enim frater ꝛ soror diuiserāt he reditatem ante statutū:non extenditur cōstitutio ad illud negotiū:secus si non diuiserant:sed nego tium pendebat.tunc est limitandū vt.§.dixi: vtrū pendeat in iudicio vel ne. ¶ Quo ad secūdū mē brum principale:quando cōstitutio expresse dicit vt extendatur ad futura.et tunc non est dubium: quia proprium statuti est vt concernat futura:nō preterita:vt hic.ꝛ.d.l.leges sacratissime.

11 ¶ † Ve nio ad tertiū quando ↄstitutio simpliciter loquit non faciendo mentionē de preteritis nec de futu ris.[a] Et tunc aut constitutio venit declaranda:qr est iuris antiqui declaratoria[b]:ꝛ extendit ad p̄teri ta:vt.§.dixi.nisi partim esset declaratoria:ꝛ par tim editoria:quia tunc quatenus edit de nouo di cendum est vt de cōstitutione noui iuris editoria: vt.§.dixi. Aut constitutio venit annullādo actū.[c] ꝛ tunc dicit Barto.ꝙ aut causa annullatiōis est de preterito:ꝛ extenditur ad p̄terita.vt in.l.fi.C.de pac.[d] alˀs secus. Hoc dictum limitarem qñ causa nullitatis est de preterito:ita ꝙ inferebat nullita tem ipso iure:secus autem si actus tenebat:sed in odium inducitur de nouo cassatio:quia tunc nō debet extēdi ad p̄terita:per id qđ dixi in.c.ij.§.eo. facit tex.cum glo.in ver.de cetero.in cle.j.de vsur. Aut cōstitutio venit cōfirmando:[e] ꝛ non extendit ad preterita:per rationē huius litere. Aut cōstitu tio aliquid de nouo edit:ꝛ si concernit preparato ria iudicij[f] seu ordinatoria quo ad processum ex tenditur ad preterita negotia:etiam pendentia in iudicio quo ad processum futurum.l.ij.C.de iura. calum.no.Bar.in.l.omnes populi.ff.de iust.ꝛ iur. clarius gl.in.d.cle.dispendiosaʒ.de iudi. Aut sta tutum cōcernit decisoria negotij:ꝛ tunc aut respi cit factum ꝛ executionē de p̄terito:aut partim de preterito ꝛ partim de futuro:aut factum de prete rito ꝛ executionē de futuro. Primo casu qñ factuʒ ꝛ executio sunt de p̄terito:certum est ꝙ cōstitutio ad alia non extendit.vt in.c.ij.§.eo.quod est vex: siue statutum de nouo inducat delictū siue factuʒ dānatū augmētet per penā.vt in.d.cle.j.de vsur. Si autē factū est partim de preterito ꝛ partim de futuro. Exēplū in cle.j.de testa. Emanauit ibi sta tutum vt rectores hospitalium teneant reddere rōnē de negotijs gerendis aliqui rectores tpe cō stitutionis aliqua administrauerant:ꝛ aliqua in eodem anno erant administrāda:nunqd teneant reddere rationem de toto anno ex quo aliqua ne gotia illius anni erant gesta ꝛ aliqua gerēda. Gl. not.[g] ibi dicit:ꝙ si gerenda sunt omnino separata a gestis tenentis reddere rōnem de gerendis:secˀ si non separata:sed oīno cōnexa cum gestis, sicut enī non tenetur de gestis:ita nec gerendis ex quo oīno habent dependentiā a gestis:ꝛ idem dic in si milibus terminis.ꝛ tenē hoc menti: quia facit ad multa. Si vero cōstitutio respicit factū de p̄terito sed executionē de futuro:ꝛ tunc si cōstitutio respi cit executionē extendit ad ipsam executionē.ꝛ po ne exemplū in cle.vt hi qui.[h] de eta.ꝛ qualita.ꝛ ibi bona glo.ꝛ hunc dicit esse casum do.Ant.in.c.cū tu.de vsur. Nam illud.c.apponēdo penā ↄcerne bat executionē actus.ideo dr in.c.cuʒ tu.ꝙ debet extēdi ad vsurarios etiā p̄teritos.ꝛ iste intellect⁹ videt satis bonus. Sed posset calumniari:qr pe na delicti lʒ veniat executiue ad delictū tamen dʒ imponi ſm legem existentem tēpore delicti.vt in l.j.ff.de penis.ꝛ in.c.fi.§.de sen.excō. Et ideo darē aliū intellectū ꝙ ibi statutū cōcernebat ordinato ria iudicij:nam ibi non dr qualiter debeat decidi causa vsurarū:sed qualiter vsurarius debeat cō pelli ad restitutionē vsurarū:ꝛ ideo illa ↄstitutio debebat extendi ad futurā executionē:[i] sicut in si mili no.dicit Bart.in.d.l.oēs populi. Si statuto cauet ꝙ debitor pro debito de quo ↄstat p instru mentū guarentigiatū debeat capi[k] hec cōstitutio extēdit ad debitorē ꝛ ad instrumentū ↄfectū ante statutū:quia non dat modū decidendi causaʒ:sed preparandi ꝛ ordinādi iudiciū quod qdē iudiciū est de futuro.ita dicendū in p̄posito:aut statutuʒ procedit de nouo dando solennitatē ad actū ꝛ si

Ant.Francis. ¶ Circa istam clausulā motus proprij appositā in re scripto aut alia concessione:quid operetur: dicas ꝙ non tollit defe ctum p̄sone vt est no.glo.in cle.si romanus.in versi.q̄tocunqʒ.de p̄bē.ꝛ ideo dicebat ibi Cardi.ꝙ nō operatur nisi in his que sunt in iure exp̄s sa.ꝛ etiam dicit ꝙ tollat subreptionē:tamen nō ampliat gratiam. Et adde ꝙ hec clausula nō tollit q̄li tates itrinsecas. puta curā bene ficij:nec ledit ius tertij:nec inducit dispēsationē irre gularitatꝭ vel al terius ībabilita tis.vt per do.de Rota in dcisio. cxiiij.in nouis.q̄ inci.lʒ.ꝛ in decisi. cccclxv.i antiqs. inci.mot⁹ p̄prius. nec etiā tollit pa tronatū laici: vt per eosdeʒ do.de Rota decisio.cj. ꝛ adde ꝙ nisi hec clausula ponat i rescripto priuile gio vel ↄcessione regulr non p̄su mitur:vt per do. de Rota.dcisio. cccxxxv.in nouis ꝛ p do.Alexā.de imo.in.l.ij.in p̄n. ff.qđ quisqʒ iu.et de materia hui⁹ clausule habet i c.si motu p̄prio.

✠ Sebast. Sapia.

a ¶ Futuris. Vide do.Abb.in cōsil. cxj.in.ij.dubio.in ij.vo. Preposi.in c.erit aūt lex.iiij. dist. Alex.ↄsi.vij. col.ij.in.ij.volu.ꝛ cōsi.xcviij.eo.vo.

b ¶ Declatoria. Adde Bal.in.l. non dubiuʒ.in.ij. col.C.de legibus. Federi.cōsil.cxij. incipien.amice charissime.in.ij.col.ꝛ Domini.post Jmo.in.c.delibera tione.§.volentes.de offi.lega.in.vj.istum post alios in.c.si.in.xvj.col.de prescrip. Cardi.ꝛ Ana.in.c.cum christus.de hereti.facit.c.cum in cun ctis.§.hoc sane.de elec.ꝛ ibi glo.ꝛ tex.in.c.ex antiquis.liiij.dist.per quē dixit hic Vincen.ꝙ statuta ꝛ iura disponentia de libertate ecclīastica respiciunt preterita:qr nunq̄ licuit laico de his se intromittere.c.bene quidem.xcvj.dist.ꝛ sequitur hic Joan.an.in.d.c.ex antiquis.ꝛ pro hoc facit bonus tex.in aut.de rap.mulie.ibi:tanq̄ si lex nostra ab initio.qđ intellige ꝙ si lex declaratoria vteretur verbo apto:ad cōdēdā legē no uam.vt est glo.in cle.j.versi.censemus.de conces.preben.

c ¶ Annullando actum. Adde But.ꝛ Jmo.hic.ꝛ no.in.c.ij.§.eo.

d zacharias. ¶ C.de pac.ibi:ſm itaqʒ veteres regulas.ad idem est text. in aut.de alie.ꝛ emphi.§.omnia vero que contra.ꝛ.§.ꝛ hoc quidē.ꝛ in aut.de incest.nup.ꝛ.l.penul.C.eo.ti.que iura Bar.p hoc adducit in.l. omnes populi.in.v.q.principali.de insti.ꝛ iure.

e zacharias. ¶ Aut constitutio venit confirmando. Dic tu istud dictū debere intelligi de confirmatione actus nulli:quia tali casu qui ↄfir mat de nouo dare videtur:vt nota per scribētes in.l. adoptio nō iure facta.ff.de adopt.ꝛ per Bar.in.l.ꝛ quia.ff.de iurisdi.omnium iudicū. Et est ratio:quia actus valet prout nunc ꝛ non trahitur retro in preiu dicium tertij.vt no.Bar.in.l.bonorum.ff.rem ratam hab.ꝛ in.l.si par tem.§.j.ff.quemadmo.serui.amit.ꝛ iste in.c.dudum.in penul.nota.per illum tex.de decimis.secus vō si actus validus cōfirmet:quia ad pre terita porrigat.vt not.Bal.in.l.leges.col.fi.C.de legi.

Anto.Francis. ¶ Circa istum passum:an confirmatio tribuat nouū ius.idem per Jnno.in.c.dudum.de decimis.ꝛ Bald.in.l.iij.in fine.C.si aduer.rem iudi.ꝛ Pau.de ca.in consi.cxxxij.ꝛ per Ol.in cōsi.clxiiij.et ꝛ ex Bal.etiam in.c.j.in princip.per quos fiat inuesti.ꝛ vide do.Car.in clemen.j.in.§.ij.de iureiuran. Et dicas ꝙ cōfirmatio nihil de nouo tri buit regulariter:vt per Bar.latissime in.l.more.quam legit simul cuʒ l.ꝛ quia.ff.de iurisdi.omniū iudi.in.ij.colum.vbi posuit longā distin ctionem.ꝛ nouissimi ibi dicunt faciendam esse regulam negatiuam ꝙ nullum ius tribuat quando est facta in forma communi:quam regulā dicūt esse limitā dam quinqʒ mo dis:vt ibi per eos ꝛ vid oīno Spe. in titu.de lega.in §.nunc ostenden dum.in versi.no. no eximit ep̄us.ꝛ in ti.de resc.p̄sen. i.§.forma quoqʒ. in versi.sequit vi dere.ꝛ seq.vbi po nit formam con firmationis q̄ fit in forma cōmu ni:ꝛ etiaʒ que fit sub alia forma. Et adde ꝙ cōfir matio tria opat nā maiorē auto ritatē tribuit a ctu ↄfirmato. se cundo supplet ꝙ est iualidū i actu ↄfirmato. tertio operat ꝙ actus cōfirmat⁹ nō po test reuocari sine licentia cōfirmā tis vt est no.glos. in.c.frater.xvij.q. iiij.ꝛ de forma ēt ↄfirmationis ha betur in.c.quia di uersitatē.de con ces.preben.

f ¶ Judicij.et ibi in cle.dispendio sam.adde Jmol. ibi in vlti.colum. bar.ꝛ bal.in.l.ij. in fi.hic allꝰ.ꝛ bal. in ti.de pace con stant.§.hoc quod nos.in.vj.colū.in versi. tertio nota ꝙ iudex butri.et Jmo.hic ꝛ Bal.in.c.fi.§.vt lite penden.ꝛ in.l.leges.in.ij.col.C.de leg.et in.l.sancimus.in fin.de sacrosanc.eccle.ꝛ Ang.consi.ccxj.incipien.pri mum est vendendum.ꝛ istum in.c.venerabili.in.ij.colū.de iud.ꝛ ista est communis opinio.

g ¶ Glo.notabilis. Supple in ver.deputatis.adde istū in.c.pastoralis. §.verum.in.j.col.de appel.ꝛ in.d.cle.j.in prin.ꝛ ibi Cardi.in.ij.colū.et Jmo.in ver.nota bene.ꝛ per eundem Jmo.in.cle.ij.in.ix.colū.in v̄sicu. sed cōtra p̄dicta.de etat.ꝛ qualit.ꝛ Domini.in.c.ex antiquis.liiij.dist. ꝛ pro illa glo.optime facit tex.in.c.fi.§.si autem de conces.prebē.in.vj.

h ¶ In cle.vt hi qui. Vide glo.ꝛ ibi Abb.in versi.in posterū.ꝛ ibi Jmo. in.viij.col.ꝛ Cardi.in.v.ꝛ Domini.in.c.licet canon.in.v.col.de elec.in vj.ꝛ gl.Guil.de monte laudūno in extrauag.Jo.xxij.suscepti.in v̄sicu. vacantum.facit quod voluit Bal.in.l.si ita scriptum.§.fi.ff.de legi.ij.ꝛ in.l.illum post mediū.C.de dona. Domini. post Jo.and.in.c.auaritie in.ij.col.de elec.in.vj.ꝛ in.c.fi.in.j.colū.eo.titu.ꝛ lib.ꝛ glos.in ver.vtetur. in cle.ij.de vita ꝛ honest.cleri.ꝛ ibi Jmo.in.vj.col.quam gl.allꝰ. Bal.in l.omnes populi.in.viij.col.ff.de insti.ꝛ iure. Idem sentit glos.in cle.j.in ver.transierunt.de reg.gl.sin.in fi.in.c.j.de iniur.in.vj.ꝛ ibi Dñi.ꝛ gl.in cle.j.de testa. ¶ Adde tu Fran.are.consi.lxxxvj.

i ¶ Ad futuram executionem. Vide Jnno.in.d.c.cum tu.ꝛ ibi late per Ana.in.iiij.col.ꝛ Domin.hic.in.d.c.ex antiquis.in.v.colū.ꝙ illa pena imponitur non restituenti vsuras quod erat de futuro:ꝛ sic non dabat formam preteritis sed futuris quo ad penam.ꝛ idē sensit Bal.in rub. C.de vsur.in.ij.col.ꝛ bene facit tex.optimus in.c.cum singula.in versic. circa eos.ibi.alioquin.de preben.in.vj.ꝛ quod voluit do.Cardi.in cle. statutum.in.ij.q.de elec.

k ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Capi. Vide Jo.de ana.in ↄsi.xxxvj.co.fi. Alex. in consi.xiij.col.penul.vol.ij.

a ¶ Perfectus. Adde Bart.in.d.l.omnes populi.ꝛ Butri.ꝛ Imol.hic per.l.testamentū.C.de testa.ꝛ.l.penul.C.de vsu.facit quod habet in.l.fiscus.ff.de iure fisci.ꝛ faciat quod not.Ange.in auc.vt cū de appel.cognosci.in fi.princ.ꝛ ibi Bal.in.l.leges.in fi.C.de legi.

b ¶ Pena statuti. Adde Roma.cōsi.ccclxxxvj.

c ¶ In.l.penulti. Adde Butri.et Imol.hic post Bart.in.d.l.oēs populi.ꝛ Pe.de anch.in repet.c.j.in.xxxiij.charta.vers.quid in delictis.ꝫ.eo.Ioā.an.ꝛ doc.l.c.fi.de ele.in.vj.ꝛ p Alberi.in.j.parte statu.qō.lxxxv.ꝛ in.iiij.parte.qōne.liiij.ꝛ Io.de lig.i repe.n.c.cum dilectus.in.ix.col.de ꝯsue.ꝛ Bald.in.d.l.leges.C.de legib⁹. ¶ Adde ꝙ Roma.in singu.suis.scdi anni:querit qualr debeat puniri statu liber:ꝛ dicit ꝙ vt liber ꝛ electus ad officiū vt officialis puniri dꝫ.ꝛ ita dicit ibi consuluisse. zacharias. ¶ Dic tu qd est singul.cccccxxvj.ꝙ icip.scis ꝙ doctor.ibi allꝰ.dictū singu.Bart.in.l.j.ꝑ text.ibi in.§.fin.ff.de penis. Sebasti.Sapia.

d ¶ De limitationes. Vide.d.Andre.sicu.in consil.xxix.altissimi.in ij.volumine.

e ¶ Deniqꝫ. Adde gl.aliā in.c.ij.de tēpo.or.ꝛ Roma.in sing.xx.ici.an cōsuetudo reprobata.ꝛ vid oī no.Pe.de anc.et do.meū.c.cū venerabilis.hic allꝰ.ꝑ istū.ꝛ dixi plene in.d.c.deniqꝫ.

f ¶ Adde tu Pet.de ancha.consi.l. zacharias. ¶ Dic tu ꝙ corrupte alleg.sing.Rom.in nu.20.est eñ in nu.19.et inci.vt.ꝫ.ponit.ꝑ quo addo Frā.cremo.singu.suo cxlix.ici.mos puerorꝫ.allꝰ.vtriqꝫ eādē glo.ꝑ singu.in c.cū venerabilis.de cōsue.ꝛ ibi dt Frā.se alias eua sisse vnū puerum Bononie a pena mortꝫ.addit aliā gl.in.c.sane.de tēpo.ord.ꝛ aliā.i.d.

actus est inchoatus ꝛ non perfectus extendit ad illum actum.l.contractus.C.de fide instru. Si aūt actus est perfectus[a] sed pendet quo ad effectum. Exemplum:statutum dat formā testamentis:si testamēta sunt condita lꝫ sic pendeant vsqꝫ ad mortem testatoris nō tamen includuntur in nouo statuto.vt est tex.in.l.iubemus.C.de test. Quādoqꝫ statutum dat exceptionē vel tollit:ꝛ tunc si exceptio oritur tempore actus non extendit ad actū preteritum:secus si exceptio oritur post statutū. Exemplū:venit noua lex qua cauet vt fideiussor possit se defendere contra creditorem si debitor principalis presens est. Vel pone exemplum: si statutū dicit ꝙ contra instrumentum publicū non possit opponi exceptio simulationis nunquid extenditur ad instrumenta prius confecta. hec ꝛ similia 12 possunt decidi per predicta. ¶ † Et ex predictis omnibus habes etiam incidenter decisam vtrū pena debeat apponi ꝯm statutū antiquū quod vigebat tempore delicti: aut ꝯm statutum nouum qd viget tpe sententie. Et de hac questione vide plene per Bart.recitantem multa dicta antiquorum in.l.omnes populi. Finaliter conclude sic.ꝙ quedam est pena ordinaria:ꝛ in illa imponenda debet haberi respectus ad tempus delicti.sic ꝑcedit.l.j.ff.de penis.ꝛ in.c.fi.de senten.excō. Quedā est additio pene vel diminutio ꝙ fit ex causa:nā iudex potest minuere vel augere penam ordinariam etiam si esset pena statuti.[b] vt in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff.de his qui notan.infa.ꝛ ibi expresse Barto.inducit ad statutū.facit qd legitur ꝛ not.in.c.licet.ꝫ.de penis.ꝛ.ij.q.iij.in.§.notandū.ꝛ in hac pena consideratur tempus sententie ꝛ non delicti.ꝛ ita ꝯm eum potest intelligi tex.qui videtur multum contrarius predictis in.l.penult.[c] ff.si ex noxa.cau.aga.vbi seruus delinquēs in seruitute ꝛ accusatus in libertate non punitur vt seruus sed vt liber. Nam in diminuēdo vel augēdo penam habet iudex respectū ad tempus sentētie. quod no. Unde ad propositū aut statutum antiquum imponebat penam ordinariam ꝛ debet imponi illa pena:aut infligebat penam grauē vltra ꝙ meretur delictum:puta propter guerrā:ꝛ tunc ex quo statutum nouū reducit penam ad delictū ꝛ cessauit ille rigor:debet iste puniri ꝯm primum statutum. Ad vnum tamē aduerte quia quatenꝰ dixi ꝙ constitutio declaratiua extenditur ad preterita:dicit do.Anto.hoc verum nisi reperiat cōsuetudinem esse in contrarium.allꝰ.d.c.j.de postu.pre.in.vj.in ver.de cetero. Qd limitat nisi statutū declararet irrationabilitatē statuti vel cōsuetudinis:quia tunc extenditur ad preterita alle.glo. 13 in cle.ij.de re.eccle.nō alie. ¶ † De limitationes[d] ex toto non placent:quia cōsuetudo irrationabilis non inualidat actum:sed defendit a pena temporali nec liberat a culpa.vnde bonū tex.cū glo.in.c.deniqꝫ.[e] iiij.ꝛ in.c.cum venerabilis.de cōsue. Unde dicerē ꝙ aut consuetudo contraria est dubia:quia ius cōtrariū erat multipliciter intelligibile:ꝛ tunc posset procedere dictū do.Anto.ꝛ intelligatur glo.in.d.c.j.de postu.ꝑla. Aut apud viros doctos illa consuetudo erat irrationabilis:ꝛ tunc licet forte liberet a pena.vt in.d.c.cū venerabilis:nō tñ validat actū:vt ibi. Abbas.

¶ De rescriptis. Rubrica.

1 ¶ Rescriptū quid est:ꝛ quibus modis sumat.
2 Rescriptū quid differat a priuilegio ꝛ beneficio.
3 Quomodo cognoscitur rescriptum a priuilegio.

¶ Viso de cōstitutionibus quia parum est iura condere nisi sint ministri qui ea exequantur.vt in c.cōmissa.de elec.lib.vj.ꝛ in.c.vbi periculum.§.ꝑterea.eo.titu.ꝛ lib.[f] Ideo post rubricā predictam autor intendit tractare de ministris iuris ꝛ quia vt plurimum dantur per rescripta:ideo ꝑmittit 1 hanc rubricam. † Pro cuius declaratiōe quero quid est rescriptū:[g] Host.in sum.eo.tit.concludit ꝙ est illd ꝙ ab apostolico:id est a papa seu a ꝑncipe rescribitur ad consultationem:relationem:seu intimationem alterius vel alicui indulgendo. 2 Tamen dic clarius ꝛ melius † ꝙ rescriptum potest sumi generaliter ꝛ largo modo:ꝛ tūc cōphendit priuilegiū:ꝛ beneficiū principis:ꝛ alia rescripta que emanant ad iuris obseruantiā.ꝛ ita sumitur in hoc titu.nam sub rub.de rescript.tractat de priuilegijs ꝛ literis beneficialibus:ꝛ de literis ad lites. Quandoqꝫ sumitur stricte[h] rescriptū:et tunc rescriptum proprie est id ꝙ princeps scribit ad iuris obseruantiā[i] vt quando ꝯmittit causā decidendam inter aliquos. Priuilegium vero est cum papa aliquid rescribit contra ius:[k] ꝛ dicitur priuilegiū quasi lex priuata ꝛ non communis.iij.dist.priuilegia. Bñficiū[l] vero est nomen generale sed stricte sumitur pro gratia cōcessa a principe preter ius:ꝛ tale beneficiū debet latissime interꝑtari.vt in.c.olim.ꝛ qd ibi no.de verb.sig.ꝛ in.l.beneficiū.ff.de consti.prin. Qualiter autē cognoscit rescriptū[m] a priuilegio:dic ꝙ ex forma vtriusqꝫ ꝛ modo dictādi.ꝛ de his per Cy.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.ꝛ per Bal.in.d.l.beneficium.ꝛ per Io.in.d.c.olim.prealle. Abbas.

1 ¶ Causa nō potest committi appellatione remota nisi per solum papam.
Appellatio nō potest tolli ꝑ aliquē nisi ꝑ papā.
Legatus de latere non potest cōmittere causam appellatione remota:nec committere cām simpliciter ꝛ de plano.
2 Papa vel ꝑnceps an possit totaliter appellationem tollere:etiam per viam querele.
3 Rescriptū speciale derogat generali prius impetrato:licet de generali non fiat mētio in speciali:vide late.ꝫ.nu.10.
4 Priuilegium vt quis possit in quacūqꝫ causa appellare vel vt possit quis libere appellare qd importet.
5 Princeps non presumit aliquid concessisset in generali concessione:quod in speciali non fuisset concessurus.
6 Rescriptum non tollit priuilegium.
Priuilegium non tollit aliud priuilegium nisi sit clausula derogatoria.
7 Rescriptum siue priuilegium continēs id ꝙ ius commune tollitur per secundum absqꝫ alia clausula derogatoria.
8 Rescriptum siue priuilegiū impetratū cōtra ius cōmune valet:licet de iure canonico nō fiat mentio.vide.ꝫ.nu.13.ꝛ.15.
9 Priuilegiū cōcessū ꝯm ius cōe an debeat oꝑari aliquid vltra ius cōe.vide.ꝫ.nu.11.
10 Generi per speciem an ꝛ qñ derogetur.
12 Rescriptum nō presumit falsum si non deuiat a consuetudine curie.
14 Priuilegia plura si sunt ipetrata a diuersis suꝑ eadem causa:qd erit potius.
Quod tempus attendat in priuilegijs:ante tꝑs presentationis:an tempus date.
16 Priuilegium ꝛ rescriptum si simul concurrant:quod preferatur.

Icut romana. Legit varijs modis.sꝫ ꝯꝫ itellectū magis cōem hoc intēdit. Priuilegio gñali ꝯm ius cōe obtento obstat rescriptū speciale ēt de eo mētionē nō faciens. Primo ponit decisum exordiū. Secundo

ex ꝯsensu.§.j.ꝛ que ibi ponunt remissiue.ff.de appel.quibꝰ adde Alex.ꝯsi.xxij.inci.viso ꝑcessu.col.ij.in.j.vol.ꝛ ꝯsi.cvij.aꝉs ꝯm maiorē nu.ꝯsi.cxlix.pe.ꝛ vlti.col.vol.ij. Pe.de anc.ꝯsi.xlvj.inci.ꝯsuetudo.ꝛ ꝯsi.clxxj.incip.iure scripto ꝛ cōsuetudine. Roma.ꝯsi.cccclxvj.ꝛ zach.ꝯsi.cxxxij.col.ij.ꝛ Feli.in.c.j.col.vj.de re iud.dicā deo duce in.c.cū venerabilꝫ.post istum de consuet.

f ¶ Eo titu.ꝛ libr. Adde text.in.l.ij.in.§.post originē.ibi:parū est.ff.de origi.iuris.

g ¶ Quid ē rescriptū. Adde text.ꝛ ibi Bal.i.l.falso.C.de diuer.rescr.bonā glo.in.c.j.ī ver.nō statur.de consti.in.vj.ꝛ ibi Domi.in.ix.col. ¶ Adde Alex.ꝯsi.cxxxv.iij.libr.

h ¶ Stricte. Vide istū in.c.nōnulli.ꝛ in.c.j.nota.ꝫ.e.ꝛ do.meū hic īpugnātē dctū Inn.in.c.epi.de re.ecc.nō alie.qd dictū saluat hic Feli.ꝑ plura dicta doc.quē oino ꝯ vid in v.col.in vꝰs.cetex.

i ¶ Iuris obseruātiā. Add bal.ꝯ.ꝛ tex.ꝛ doc.i.c.cāꝫ ꝙ.ꝫ.eo.ꝛ ibi dice.

k ¶ Cōtra ius.vide Io.andr.in.c.olim.de vb.sig.ꝛ not.xxv.qōe.ij.in sum.ꝛ bal.l.itē lapilli.in.iij.col.vꝰs.ego dico ꝙ.ff.de re.diui.ꝛ vnā differētiā ponit iste ꝫ.eo.plerunqꝫ. zacharias. ¶ Add an papa vꝉ ꝑnceps possit tollere ꝑ suū rescriptū ea ꝙ sunt de iure ciuili vel gentium.alex.ꝯs.ij.vo.v.per totū.ꝛ meliꝰ ꝯsil.vij.et viij.ꝛ ꝯsil.lvij.in iij.col.vꝰsi.nec obstat.vol.ij.opꝰ est tñ ꝙ hēat clausulā derogatoriā:vt ꝑ Fely.in.c.nōnulli.eo.ij.vꝰ.scda regula isto titul.

l ¶ Bñficiū. Add Io.an.in.c.olim.ꝯ allꝰ.ꝛ d natura bñficij late ꝑ Bal.in.l.bñficiū.ꝯ allꝰ.ꝛ ibi per Alb.de rosa.i.vꝰ.sic ex ꝑdictis ptꝫ in.iij.col.

m ¶ Rescriptū.vide Cal.in ꝯ ti.ꝯs.v.ꝛ vlti.vbi pōit signa cognoscendi d ꝛ vid ꝑ moder.i.d.c.ad audiētiā.el.ij.circa si post Butri.ꝛ Imol.ꝛ istum eo.titu.

a ¶ Fieri potest. Adde Philip. ꝛ Moder. in c. pastoralis. in pn. de appella. ꝛ do. meum Anto. hic cum alijs cōcor. positis per eos. ꝛ vide istū in rub. de appel. in. iiij. col. ꝛ ibi late dicā per Bart. in. l. omnes populi. in. xij. col. ibi: iuxta pmissa. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ Sali. in. l. fin. C. de senten. zacharias. ¶ Adde Feli. in. c. causam que. col. xij. versi. similiter dicit Bar. j. eo. ti. Aduerte tñ ꝙ si p rescriptum tolleret appellatio itelligit de iniusta: qꝛ iusta non possunt tollere. ita no. per Feli. vbi. s. et hic in. ij. col. ver. amplia secūdo post Bar. in. l. j. §. fi. ff. qui. appel. nō li.

b ¶ Inferior enim Limita vt nō pcedat i nō re cognoscēnb⁹ supiorē: p Phili. post i Abb. in. c. pastoralis. post princ. a Roma. in rub. ō b arb. in. vj. col. ibi. tu vō. alr. Bart. i l. legē. ff. a qb. ap. nō li. nec pcedūt hec in his qui habēt potestatē sta c tuēdi cōtra iura z que possunt etiā ꝯmittere app. remota. Bal. i. l. fi. C. quo. appella. ꝛ Pau. de ca. cōsi. cccxxv. inci. super pmo dubio. i. iiij. col. ibi: qrto principaliter. ꝛ Alex. in. l. nemo potest. in. j. col. de lega. j. Itē vt hec nō habeant locū in appellatione ab interlocutoria: qꝛ illā potest remouere inferior a pncipe. l. fi. C. de senten. ꝺm intellectū quē sequūtur ibi Bar. Ange. ꝛ Salic. ꝛ do. meus in. c. qđ ad ꝯsultationē. in vlt. charta. de off. lega. ꝛ Uitał. in lib. de clausulis. fo. vij. tñ iste intellect⁹ cōiter nō tenet vt p bal. in. d. l. fi. ꝛ in addi. Spe. in tit. de appel. versi. clausula appellatione remota. ꝛ Imo. in. d. l. j. a qui. app. in. xxv. col. ꝛ Philip. in. d. c. pastoralis. in. iiij. col. vbi cōcludūt: ꝙ talis inferior potest hanc clausulā apponere vt deseruiat iuri. i. vt appellatio nihil operetur nisi ꝺm iuris dispositionē. Item declara vt nō procedat in epo qui per viam statuti disponeret super modo pcedendi etiā faciēdo de nouo causā summariam: ꝺm Bald. in. c. cum omnes. in vlti. colū. s. ti. pri. Zrium tenet do. meus in cle. ne romani. in. iiij. charta. ibi: ego vero pnto. de elec. p illuz text. in ver. tolli. inducit Bal. in. l. oēs populi. in. vj. col. ibi: sed hic dubitatur. de iusti. ꝛ iu. adde Ang. in dispu. astensis miles. in. xxv. col. ibi: de scdo an valeat. ꝛ Fede. de se. cōsi. xvij. inci. qstio talis. cū cōcor. positis per Ana. in. c. cū in dioecesi. in. v. col. de vsur. ¶ Adde tu ꝙ lz legatus non possit cām cōmittire appel. remota: tñ pōt facere statutū ꝙ appellatio interposita ad quēcunqꝫ ad ipsuz deuoluat. vt ꝯsuluit Ro. ꝯsi. ij. Ant. Frāc. ¶ Circa istā materiā de clausula appellatiōe remota. addas ꝙ illa nō potest poni in rescripto per inferiorē a principe etiā si sit legat⁹ de latere: nisi respectu interlocutorie. vt p gl. Bar. ꝛ doct. in. l. fi. in. j. col. ꝛ versi. ꝛ ꝺm hoc. C. de sen. ꝛ hoc quo ad effectū vt deroget iuri. Sꝫ quo ad deseruiēdū. iuri pōt apponi a qcunqꝫ ordinario: ꝺm bal. in addi. Spe. in ti. de appel. in ver. clausula appella. remota. Et adde ꝙ p talē clausulā nō tollit ius appellādi tertio forsan cōparenti in iudicio pro suo interesse. ita Bar. in. l. j. in. §. fi. in versi. quero imperator. ꝛ seq. ff. a qui. app. nō li. ꝛ no. in. c. sup eo. de offi. dele. ꝛ que appellationes per talē clausulā intelligant esse sublate: habet per glo. in. c. pastoraliꝫ. de app. p Bar. in. l. j. §. parui. ff. qđ met. cau. Et adde ꝙ talis clausula operat quo ad iudicē a quo: vt ipse nō teneat ꝺferre appellatiōi si nō vult: nō aūt quo ad partē: qꝛ nō tollit ius appellandi: ꝺm Bal. in prealleg. addi. ad Spe. Et adde ꝙ si talis clausula apponat in statuto intelligit nō solū de appellatiōe ab interlocutoria: sꝫ de oi appellatiōe etiā a diffinitiua: ꝺm Bal. in. l. j. in princ. ff. de inoff. testa. ꝛ habet p Alex. plene in ꝯsi. suo. lxxvj. in. iiij. parte consiliorū. ꝛ ꝙ talis clausula possit apponi i statuto sicut ꝛ clausula appellatiōe remota. tenuit bal. i. l. necessariū. de ori. iu. de quo etiā per Bal. in. l. fi. C. quo appel. nō reci. ꝛ per Alex. de imo. in. j. cōsti. ffor. in. §. oēm. post Bar. qđ tñ intellige verū qñ ciuitas. condēs statuta haberet causas appellationū primarū ꝛ secūdarū sed si haberet tm̄ primas appellatiōes secūda appellatio deuolueret ad supiorē tunc nō posset statuere ꝛ per statutū remouere appellationē ne tollat ius superioris. vt no. declarat bar. in. l. is cuius. ff. de aqua plu. arc. Et adde ꝙ talꝫ clausula apposita i rescripto trahit ēt ad causā recōuētiōis vt i. c. ij. ꝛ ibi per do. Abb. j. de mu. peti. Addas etiaꝫ ꝙ si cā esset commissa cardinali appellatiōe remota nullo mō posset ab ei⁹ snia appellari. vt voluit Bal. i. l. j. ff. ō offi. pfe. pto. ꝛ habetur in Spe. de leg. §. superest. in ver. illō aūt. An autē cōprehēdat iudicis recusationem: vide p bart. in. l. fi. in. ij. col. C. de sen. ꝛ iter. oim iud. Et vltio adō ꝙ p talē clausulā nō tollit qñ possit appellari a sentētia notorie iniqua. vt no. glo. in c. ex cōquestione. in ver. post oppositionem. de resti. spo. ꝛ in. c. inter ceteras. de re iudi.

Secundo cōsultatio. ibi: quesitum. Tertio respōsio. ibi: inquisitioni. Quarto responsionis ratio. ibi: quia. ¶ Casum literalē sic pone vt ois tollat dubitatio. Quidā propter culpam: suā: quia sepe deliquerat in appellādo priuatus fuit beneficio appellationis vt puniret in quo peccauerat: impetrauit licentiā vt liceret appellare et sic restitutus fuit iuri communi vt posset appellare vt prius. Quidam alius impetrauit literas cōtra istū qui habebat indulgentiā super aliqua causa appellatione remota vocat⁹ fuit iste ad iudiciū: cōfisus de indulgentia sua appellauit ad papā querit an tali appellatiōi sit deferēdū. Rñdet papa ꝙ tali appellationi nō est deferēdū postꝙ̄ est causa iudici appellatione remota cōmissa: quia speciale mādatū derogat gñali. Ber. ¶ † Not. j. ꝙ causa potest committi appellatione remota. ꝙ tamen per solū principē fieri potest:[a] inferior enim [b] non potest remouere beneficiū appellationis. vt in. c. super questionū. §. si vero. de offi. dele. ꝛ in. l. j. in fi. ff. a qui. app. non li. Ex quo infero ꝙ etiā legatus pape de latere non potest cōmittere causam appellatione remota quinimo nec aliū iuris ordinē tollere: vnde non pōt cōmittere causam simpliciter ꝛ de plano. vt dicit glo.[c] in. c. fi. de hereti. lib. vj. quam semper tenebis menti. ¶ Not. ij. ex hoc ꝛ ex tex. principē posse tollere defensionē. nam appellatio est quedā defensio ꝛ releuamen oppressorum. vt in. c. suggestū. de appel. ꝛ sic videt ꝯtra cle. pastoralis. de re iudic. vbi dꝛ ꝙ princeps non potest tollere defensionē. Sꝫ dic ꝙ hic tollit quo ad formalitatē appellādi que fuit inducta a iure positiuo: sicut dixi de actionib⁹ in. c. que in ecclesiarum. s. titu. proxi. Unde posset dubitari nunquid princeps posset ita remouere appellationē vt etiā p viā querele quis non audiatur volens suam iustitiam prosequi. de qua materia vide qđ dixi in ca. pastoralis. de appel.[d] ¶ † Itē not. vnā regulā in materia rescriptorū: vt speciale deroget generali prius impetrato: lꝫ de eo non faciat mentionem. ¶ † Ultimo not. ꝙ pōt concedi priuilegiū alicui vt libere[e] possit in qualibet causa appellare[f]. ꝛ qd operet tunc priuilegiū dicet. j. in glo. ¶ In glo. j. in fi. Ex hac gl. possunt elici tres intellect⁹ ad text. Prim⁹ ad primū ꝙ rescriptū vt possit qs libere appellare intelligit vt possit appellare in causis interdictis a iure ꝛ fuit hec opi. Alani qui tamē fuit aliter locut⁹ ꝙ̄ gl. recitat. Dicit em̄ ꝙ p hoc pꝛiuilegiū videt data: facultas appellādi in casib⁹ interdictis a iure nisi ppter delictū quis priuaretur facultate appellandi: vt si appellaret a correctione. j. de appel. ad nostrā. vel in casibus ꝯtētis. ij. q. vj. §. sunt ēt quorū. ꝛ in. l. ij. C. quo. ap. non reci. vt puta si esset contumax: nā ad istos casus Ala. nō extenderet priuilegiū: qꝛ non est verisimile † ꝙ princeps cōcedat in genere qđ in specie nō fuisset cōcessurus verisimiliter: vt in regu. in generali. de reg. iur. in. vj. ¶ † Sed huic intellectui obstat qꝛ ꝺm eum cum primū rescriptū esset priuilegiū ex quo cōcedit aliqd cōtra ius: ergo nō debet tolli p scdm siue sit rescriptū impetratū ꝺm ius seu priuilegiū qꝛ rescriptū nō tollit priuilegum. in. c. cuꝫ ordinem. j. eo. nec scdm priuilegiū tollit primū nisi de eo faciat mentionē. vt i. c. veniēs. j. de pscri. † ideo. glo. transit ad secundū intellectū vt istud primum rescriptū siue priuilegiū reducat priuilegiatum ad solū ius cōmune: quia forte propter delictum erat sibi interdictuꝫ beneficiū appellatiōis: ꝛ sic in effectu solū fuit sibi cōcessum ius cōmune. ideo in scdo rescripto nō fuit necesse facere mentionē de primo. ¶ Iste intellectus est bonus in se sed diuinat ad tex. ideo trāsit ad tertiū intellectū vt intelligat tex. ꝙ simpliciter fuit isti cōcessum vt simpliciter in qualibꝫ causa posset appellare: nec

c ¶ Ut dicit gl. No. ibi. in gl. figura. circa mediū. ibi sed dubitari solet. adde dñi. in. c. que ecclesiaꝝ. in. iiij. col. s. ti. pri. ꝛ ibi Imo. in pe. col. ꝛ in c. iudex. in pe. col. de offi. dele. in. vj. per eūdē Dñi. ꝛ per istū in. c. dilecti. in. ij. col. de iudi. in. c. qđ ad consultationē. de censi. in. c. nisi. de offi. dele. in. c. super questionū. in prin. in. j. col. de offi. dele. ꝛ in. c. j. in. j. colum. de transac. ꝛ in. c. fi. in. ij. not. de ꝯfir. vti. vel inuti. ꝛ in. c. qꝛ diligētia. in. j. col. j. de elec. ꝛ in. c. mandata. de psump. Dñi. in. c. ij. de iudi. lib. vj. in glo. in ver. literarū. Cardi. in cle. ij. in fi. de iudi. ꝛ in cle. sepe. q. x. ꝛ seq. de ver. signi. Ana. in. c. cum in dioecesi. in. v. col. de vsur. Bal. in. l. ne qcꝙ̄. §. fi. ff. de offi. procō. ꝛ lega. per Uitalē in. lib. de clausulis. fo. vij. post mediū. per vtrū. Imo. in. l. nemo pōt. ff. de leg. j. per Philip. in. c. postremo. in iiij. col. de ap. Sali. in l. fi. C. de sen. per Imo. ꝛ Ang. Are. in. l. j. §. fi. ff. a qui. app. nō li. gl. ma. in fi. in. d. c. quod ad cōsultationē. ꝛ Rotā deci. vj. in antiqs. Bal. in. l. j. ad fi. ff. de offi. pfe. pto. alle. Jo. an. in. c. nemo deinceps. de elec. lib. vj. adde gl. fi. in fi. in cle. ij. de rescrip. ꝛ in cle. sepe. in vsi. mandamus. de verb. signi. ꝛ in. c. indēnitatibus. in vers. sine strepitu. de elec. in. vj. vide gl. in. c. dilectus filius. el. j. in versi. cū se facultas. de pbē. no. Spec. in ti. de leg. §. superest. ibi. sed nunqd legat⁹. ꝛ dixit Spe. e. tit. §. nunc ostendendū. versi. legatus. ꝙ legatus nō potest cōmittere causam q alibi pendet vt plene per Philip. in. c. vt nostrū. circa fi. de app. ꝛ Fede. ꝯsi. cc. qđ pmutatio. ꝛ Bal. in. l. ij. in. x. col. ver. ꝛ ideo lꝫ imperator. C. de ser. ꝛ aqua. facit qđ idē Bal. voluit. in. l. j. circa med. C. de test. mil. Limita tñ. d. gl. fi. de here. in. vj. cū alijs pmissis vt nō pcedāt qñ legatus ex magna cā induceret ad ꝯmittendū causas sine strepitu attēto statu loci ꝛ rei. ita pulchre p Imo. in. c. fi. in. ij. no. de trans. per illū tex. qui bene facit. sequit Alex. in. d. l. nemo pōt. ꝛ vide Bal. in. l. oēs ppli. in. v. col. in versi. sed hic dubitat. ff. de iusti. ꝛ iur. refert iste in. c. fi. in. viij. col. ibi dicit tñ Bal. vnū sing. dictū p. l. si hoiez ꝛc. j. de cōsue. ꝛ in. c. at si clerici. §. de adulterijs. in. v. col. in vsi. pdicta limita. de iud. facit qđ no. iste i. c. venerabilꝫ. e. ti. ꝛ i. c. dilecti. ō ap. ꝛ j. c. cū accessisset. s. ō ꝯst. ¶ Adde ab. ꝯs. lxxvij. ꝛ. lxx. ij. li. alex. ꝯs. cxxx. j. li. Lap. alł. cū alex. ꝯs. cvj. i. ij. li.

d ¶ De app. dicam ibi plene post Philip. ꝛ alios Moder.

e ¶ Libere. Dicā in. c. j. de offi. ordi. ꝛ in. c. irrefragabili. eod. tit. ꝛ in. c. de multa. de preben. post istum.

f ☞ Seba. Sap. ¶ Appellare. vid are. i ꝯs. lxxvj. diligēter vsis. ꝛ ibi ponit qñ p rescptū spāle tollat gñale: lꝫ ō eo nō fiat mētio. ꝛ qd i puilegio.

aliquid contra ius concedebat̃ ⁊ fuit impetratū ad cautelā vt iudex facilius admitteret appellationem legitimam: ideo secundū derogat primo: quia primum nō potest dici merum priuilegiū ex quo cōtinebat id qđ ius cōe. Et hunc intellectū sequitur Inno. dicens ꝙ siue sit rescriptum: siue priuilegium ex quo continet id ꝙ ius cōmune nō est necesse ꝙ in secundo cōtrario fiat mentio de prio sicut nō est necesse facere mētionem de ipso iure. ⁊ iste intellectus est quasi cōmunis ⁊ ex eo collige 8 duo notabilia. ¶ Primū † ꝙ rescriptū siue priuilegium concessum contra ius valet: lꝫ nō faciat 9 mentionē de iure. ¶ Secundū dictum † ꝙ priuilegium concessum in terminis iuris cōmunis itelligitur mere ſm ius cōmune: ita qđ nō debemus extendere v̄ba vt aliqđ operent̃ vltra ius cōe sicut fit interp̄tatio de isto prio p̄uilegio hic. ¶ Cōtra primum dictū est glo. aperta in. c. j. de cōsti. lib. vj. que dicit nō valere rescriptū cōtra ius nisi faciat mētionē de iure. vt videt̃ tex. in. c. ex parte. de cap. mo. ⁊ in. l. rescripta. C. de p̄ci. impe. offe. ¶ Cōtra a scđm dictū videt̃ tex. in. c. in his[a]. ī. de priui. Item quia verba debent aliqđ operari. vt in. c. si papa de priui. lib. vj. Item cōtra generalē theoricā ſm quam dicimus priuilegiū esse interp̄tandū vt aliquid afferat de nouo priuilegiato. de hoc bonus tex. in. l. j. ff. ad munici. ⁊ in. d. c. in his. Et ideo forte Host. sensit aliū intellectū ꝙ per illā indulgentiā vt libere quis possit appellare intelligit̃ concessum vt possit appellare etiā vbi nō grauat̃: seu non ꝓbando grauamē: sicut olim indistincte admittebatur appellatio nisi esset manifeste friuola vt. in. c. ad romanā. ij. q. vj. Item poterit appellare ex interuallo sine scriptis: cōtra id ꝙ no. in. l. ij. ff. de appel. Item poterit appellare tertio vbi cessante indulgētia nō posset appellare nisi scđo: vt in. c. sua. ī. de appel. ⁊. C. ne in vna eademqꝫ cau. li. ter. appel. in rubro ⁊ nigro. Et ſm hunc intellectū tollitur motiuū precedens. Et ad id ꝙ d̄r qđ priuilegiū nō tollit priuilegiū: dicit hoc verū nisi secundū sit speciale: primū generale. Vñ intelligit ꝙ vtrunqꝫ rescriptū hic habebit vires priuilegij. De primo est clarū ſm precedētē intellectū. De secundo probatur propter clausulā que remouebat appellationē: nam hoc nō cōceditur de iure 10 cōmuni sed ex speciali priuilegio. † ⁊ sic vult ꝙ regula generi per speciem ⁊c. habeat locum etiā in priuilegijs. per qđ dicit si papa cōcederet vni oēs decimas alicu' parochie ⁊ alteri postmodū ꝯcederet decimas alicui' predij illi' parochie vel exemptionē a decimis ꝙ per scđꝫ speciale deroget̃ primo q̄tū ad speciē contentā in secundo. ⁊ sic intelligit istum tex. Iste intellectus esset optimus in se si illud esset verū ꝙ speciale priuilegiū derogaret generali. hoc tamen dictū sequit̃ hic Imol. ⁊ do. Anto. ¶ Sed in contrariū est dictum Compostel. hic qui dicit ꝙ aut priuilegiū generale ꝯtinet omnia vniuersaliter ⁊ eodem actu: ⁊ tunc speciale nō derogat generali: exemplū cuꝫ concedit generaliter decimas alicuius parochie. aut priuilegium generale nō cōtinet vniuersaliter oīa vno actu: sed debet verificari in aliqua specie cōtenta sub genere: ⁊ tunc speciale derogat generali. Exēb plum[b] si mandatur ꝓuideri vni de b̄ñficio in cerd ta prouincia: ⁊ scđo mandat̃ ꝓuideri in certa ecclesia illius prouincie. Item cōtra hoc dictū Hostien. ⁊ sequaciū vltra doc. hic all'. glo. ord. in re. gec neri. de regu. iuris in. vj. xxv. qōne. ij. in summa. [c] in quibus dicitur ꝙ priuilegio etiā generali nō derogatur per sequens priuilegiū etiā speciale nisi de illo faciat mentionē. Adduco rationē. p̄nceps per suū priuilegiū nō intendit derogare iuri alted ri quesito. [d] vt. in. l. ij. §. si quis a principe. ff. ne quid e in loco publi. ⁊ in. c. sup eo[e] de offi. deleg. quinimo sola possessio alterius impedit vires priuilegij si de illa possessione non fit mentio. vt. c. dudū. ī. de priuile. no. glo. in. c. ij. de deci. in. vj. Sed p generaf le priuilegiuꝫ est ius quesitum in qualibet specie[f] contenta sub genere: ergo per secundū non debet derogari primo. Tamen contra hoc ⁊ pro prima opi. Host. multum facit. c. dudum. ⁊. c. q̄uis. ij. de prebend. lib. vj. vbi expresse dicit tex. ꝙ ſm sp̄ale derogat primo ⁊ multū vrgent illa. ⁊c. in hac materia: lꝫ tenendo qđ dixi qđ videt̃ multū equum pōt r̄ñderi dupliciter primo ꝙ in. c. dudum. non fuit directe secundum contra primuꝫ: quia papa

a ¶ In his. Adde Bald. in aut̃. habita. in. iiij. nota. C. ne fi. pro pa. ⁊. l. iij. §. si is pro quo. ff. ꝙ quisqꝫ iur. ⁊ in. c. cum olim. ad fi. ī. titu. proxi. ⁊ in. l. j. in. iiij. col. ibi: quinto oppo. C. si ser. exte. ⁊ in. l. nullus. C. ad le. iul. maie. ⁊ in. l. si quis posthumos. in prin. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ in. ti. de pa. cōstan. in ver. cassenter. Pet. de anch. cōsi. clxxxij. incip. propte ecclesie. in vlti. col. Cal. ꝯsil. j. de offi. archi. Aret. ⁊ Moder. ꝯsi. xv. in penul. col. ver. circa tertiū Bu. ī. c. eam te. in vlti. colū. per istū post Car. in. c. si quasi in medio de p̄bē. ⁊ in. c. pastoralis. in prin. in vlti. no. But. in. c. at si clerici. §. de adulterijs. in. vj. col. ibi: nunqđ aut de iudi Philip. i. d. c. pastoralis. in p̄n. in. j. col. bonā gl. in. l. postq̄. C. de pac. Rom. in repeti. l. j. ī. xxv. col. C. de here. insti. et in ꝯsi. clxxx. incip. si admittim'. v̄si. scđo principal'r. ⁊ vide text. aureū in. l. fundus q locatus. ff. de fun. instru. quē all'. bal. in. l. q̄bus diebus. ver. dñs. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. si ita scripsisset. ff. d leg. ij. idē dicas in statutis: vt plene per Alex. in. l. iiij. §. pretor. ī. iiij. ⁊. v. co. ff. de dam. infe. idem in legatis: vt plene p eūdē in. l. senatus. §. fi. ff. de leg. ipo(n)ē tem quinqꝫ dicta quorū vltio. addō Pau. ꝯsi. lxxv. ⁊ vide Bal. in rubꝛ. C. de ꝯhen. empt. in. ix. q. ꝙ in ꝯctibus quodlibet verbum debet interpretari vt aliquid operet̃. ⁊ Bald. in rub. s. eo. ꝙ in rescriptis nihil debet esse superfluū. ⁊ faciat gl. in. l. j. ff. qđ met. causa. ⁊ in c. solite. in ver. tanq̄. de maio. ⁊ obedic̄. ⁊ ibi p Moder. ⁊ pulchre dixit Bart. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. obli. ꝙ omnia v̄ba instrumenti sunt restringenda. ¶ Adde tu Roma. cōsi. cccxxxiiij. ⁊ Fr̄acis. areti. consi. lxxvj. vbi sequitur Compostel. in versi. venio ad secundū. Anto. Franc. ¶ Addendū est primo ꝙ in testamentis verba ipsa sunt attēdēda nec ab eis est aliquo mō recedēdū nisi exp̄sse de ꝯtraria mēte testatoris appareret. l. nō aliter. ⁊. l. ille aut ille. §. cū in verbis. ff. de leg. iij. ⁊ habet̃ late per Spec. in titu. de instru. edi. §. restat videre. versi. qđ si in aliquo. Et adde ꝙ in testamentis verba debent aliqđ operari. vulgata. l. si quando. ff. de lega. j. ꝙ est verum etiam si minima sint. vt dixit Bal. in rub. C. de cōtrahen. emp. in. iij. col. in. viij. q. ⁊ habet̃ per Alex. in cōsi. lxvj. in. iiij. parte cōsiliorū: ⁊ eodem modo verba cōtrahētiū semp debent intelligi. vt aliquid operent̃. vt per Specu. in tit. de empt. ⁊ ven. in. §. j. in versi. sed qđ si in instrumēto. ⁊ ꝓpterea dicebat Bal. in. d. rub. de ꝯhen. emp. in loco p̄alleg. ꝙ verba ꝯctus ⁊ verba statutoꝝ nō debēt intelligi esse superuacuo apposita. sciendū tamen est ꝙ verba ꝯctus debent intelligi ſm mentem ꝯhentiū: ſm Bal. in. l. fi. C. que res pigno. ob. pos. ⁊ eodem modo dicendū est de verbis appositis in statutꝭ vt illa debeant aliquid operari. vt in. l. j. ff. ad muni. ⁊ habet̃ per Bal. in rubꝛ. C. qui accu. non pos. ⁊ in. l. si cōuenerit. §. si nuda. de pigno. act. ⁊ per Bart. in. l. iiij. §. pretor ait. ff. de dam. infe. ⁊ eodem modo dicendū est de verbis iudicis appositis in sentētia vel in alio actu iudiciali quoniā illa semper debent intelligi vt aliquid operent̃: tamē debēt intelli ſm mētem ipsius iudicis: ſm Bal. in. l. j. in. j. opp. C. de neg. gest. ⁊ per Innocē. in. c. petitio. de procu. quid autem in verbis rescriptorum ⁊ gratiarū: dicendum est ꝙ illa extendant̃ ⁊ largissime debent interp̄tari vt habeāt maiorem effectum q̄ possunt. vt per domi. ⁊ Rota. in deci. cccclij. inci piente. fuit dubitatum. in nouis.

b ⁓ Sebasti. Sapia. ¶ Exemplū. Contra hoc dictū tenet exp̄sse do. Abb. in. c. pastoralis. §. quoniam. in vlti. col. ī. eo.

c Anto. Francis. ¶ In summa. adde do. meū hic ⁊ istum in capi. veniēs. in. iiij. col. ī. de p̄scrip. ⁊ Franc. areti. ꝯsi. lxxvij. inci. in Christi ⁊c. dilenter visis. versi. circa secūdū. Imol. in. c. cum ordinē. ī. eo. in. v. co. ⁊ hic qui dicit q̄stionē Host. veriorē cōtra illas gl. sequere tamē istuꝫ hic. ⁊ adde quod not. Dñi. post io. an. in. c. j. ī. iiij. col. ibi qđ si est cōcessuꝫ. de pact. in. vj. vbi all'. glo. hic ⁊ vide Butri. in. c. dudū. de deci. ⁊ omnino Moder. hic. ¶ Addō tu ꝙ voluit Roma. cōsi. ccccxxxvj. in p̄n. zacharias.

d ¶ Quesito. Adde tu an ⁊ quādo princeps p suum rescriptū aut priuilegiū itelligat̃ derogare iuri alteri q̄sito. vide p Alex. ꝯsi. cxxxvj. per totū. ⁊ ꝯsil. ij. col. vij. vol. j. ⁊ ꝯs. ccxx. volu. ij. per Fely. in. c. que i ecclesiarū. col. xvij. s. de constitu. Anto. Francis. ¶ Circa istā materiā addō ꝙ lꝫ iuri suo possit quis renūtiare ⁊ illud remittere pro suo arbitrio. l. si quis in cōscribēdo. C. d pac. ⁊ de epis. ⁊ cle. ⁊ in. c. ad apostolicam. de reg. ⁊ in. l. quod fauore. C. de legi. ⁊ per Specu. late in titu. de renū. ⁊. cōclu. tñ ius per me quesitū tertio nō possum reuocare. vt in. l. cum a socero. ⁊ ibi per Bald. C. de iur. do. ⁊ ius quesitum in rebus publicis per ꝯctū nō potest reuocari: nec etiā per principē tolli sine causa vt per Ange. in. l. cotem ferro. §. j. ff. de publi. dicit tñ Spec. in ti. de leg. in. §. iiij. in versi. sed nunquid legatus. ꝙ solus princeps potest tollere ius alterius. qđ est intelligendum quando illud facit ex causa iusta vel ex causa publice vtilitatis. vt in. l. item si verberatū. in. §. j. ⁊ ibi Bar. ff. de rei vendi. ⁊ in. l. lucius. ff. de enic. ⁊ per Card. in cle. ij. in ver. ceterum. de iudi. ⁊ per alex. in. j. constit. ffoꝝ. in. §. omnē. post Bart. vbi tradit̃ an imperator cōdendo legē possit auferre dominum rei priuatis p̄sonis. et habetur per Pau. de ca. in cōsi. cv. ⁊ in cōsil. cxviij. ⁊. cxxx. ⁊. clvij. ⁊ p Oldra. in cōsi. cxxiij. ⁊ vide Card. in cle. j. vt lit. pend. vbi dixit ꝙ papa etiam sine causa potest auferre beneficiū beneficiato. tñ Bal. in. l. quoties. ⁊ in. l. fi. C. de p̄ci. impe. offe. ⁊ in. l. fi. C. si cōtra ius vel vtil. pub. dixit ꝙ nunq̄ potuit intrare caput suū ꝙ deus dederit potestatē pape vel imperatori aut alicui p̄ncipi ꝙ possit aliquē priuare iure suo ⁊ auferre illi rē suā sine causa. sed potest dici pro cōcordia ꝙ quādo princeps id facit ex certa sciētia presumit̃ in eo causa de quo etiā habet̃ p Bal. in. l. j. in fi. C. de iure aure. annu. ⁊ per Pau. de ca. in ꝯsi. suo. xciiij. in. iiij. parte ꝯsiliorū. ⁊ habet̃ etiam p Inno. in. c. qꝛ plerīqꝫ. de immu. ecc. ⁊ per do. Abb. in. c. venerabilē. de elec. ⁊ per alex. in cōsi. suo. cxxxvj. in. j. parte consi. vbi ponit quādo presumat̃ causa iusta in principe. ⁊ habetur per Pau. de ca. in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ in. l. si heredis seruus. ff. de leg. j. ⁊ per Bal. in. l. rescripta. C. de p̄ci. impe. offer. ⁊ in. j. constit. C. in. §. j.

e ¶ Super eo. vide ibi plene Barba. in. j. ij. ⁊. iij. col. ⁊ Feli. hic.

f ⁓ Sebast. Sa. ¶ Qualibet specie. Que sit rō diuersitatis ꝙ priuilegium scđm nō valet nō tollēs primū ⁊ tñ secus in ꝯstitutione vel secus in testamēto. vide pulchre p Car. i ꝯsi. liij. in p̄misso casu. Itē q̄ doc. hic tractāt de rogatiōe p̄uilegij sp̄alis: vide Alex. i ꝯsi. q. vsis istis. i. j. vo.

dando

a ¶ Ultra ius. Adde Calde.consi.xij.de priuile.
b zaccharias. ¶ Et quare. Adde tu vnū sing.dictū tu.habes ꝙ qui impetrat rescriptū contra ius debet facere mentionē de iure illo vel lege cui derogat: vt hic ⁊ dixi.s.post istum ⁊ alios in rub.in apostil.in ỽsic. contra ius.vt no.do.Alex.de imo.post Bar.in.l.omnes.C.de aquedu. lib.xj.vbi .all'.gl. magistrā in aut. de heredi.⁊ fal.in gl.j.⁊ doc.in.l.fin. C.si contra ius vl' vti pub. Sꝫ cautela est vt ipetrās tale rescriptū cū hoc qđ fecit mentionē expssaꝫ fieri legis cui derogat ꝑ illud rescriptū ꝙ fiat mētio ꝙ iudex illud debeat admittere tex.est ꝑ hoc sing.i.l.neminē.⁊ ibi Bart. C.đ cano.fru.vr.ro.lib.xj.tunc em̄ illud cogeret iudex amittere. vt no.Ant.co͛se.singu.cclxxix.in ver. rescriptum.lo.ij. n Anto.Francis. ¶ Circa h̄ dicas a ꝙ qñ est ipetratū ꝑuilegiū ꝯ legis 12 dispositionē tale priuilegiū nō va b let neqꝫ iudex debet illđ obseruare nisi hēat clausulā nō obstante c tali lege: qꝛ tunc ēt si nō mādet iudici ꝙ dēat obseruare priuilegiū oīno iudex debet 13 illud obseruare. put videt' sentire. Bart.i.l. nemine iūcta.l.pce.h all'. ꝯ cano.fru.vr.ro. lib.xj. imo nō vr' esse necessariū ꝙ qñ ꝑnceps rescribit cōtra legē ꝙ dicat nō obstante tali lege: sꝫ sufficit ꝙ dicat non obstāte aliq̄ lege in ꝯtrium faciēte: ꝰm Bar.i.l.fi.ad fi.C.si ꝯtra ius vl' vti pub.⁊ habet' 14. per Bal.in tit.de pa.cōstan.in.§.libellarie.in.j.col. in vsi.feu.⁊ ꝑ bar. in extraua.ad reprimē.in ver. non obstante.⁊ i.l.j.ff. ꝯ vulg.⁊ pup.⁊ ꝑ Pau.de ca.i ꝯsi. liij.inci.pass⁹ iste ⁊ per Alex.in ꝯs. ciij.in.iiij.pte ꝯsi. vide Bal.in.l.humanū.i.j.co.C.de legi. vbi tractat qñ sufficiat generalis clausula nō obstante: iđ sit necessariū ꝙ fiat ex

dando legato potestatē conferendi beneficia nō videtur sibi auferre: vt ibi.ideo collatio fctā per eum valet: lꝫ nō faciat mentionē de priuilegio legati. Et fuit hec principalis ratio illius tex. licet ad maiorem euidentiam papa assignet ibi secundam rationē: quia speciale derogat generali.vel melius concordando opi.ꝙ aut per priuilegium generale est acquisitū ius in re in qualibet specie contenta sub genere: ⁊ tunc speciale non derogat generali: ne in specie derogetur iuri quesito in re. Exemplum: cum papa concedit omnes decimas alicuius parochie.aut per priuilegium generale non est acquisitum ius in re in qualibet specie: sed ad rem: ⁊ tunc pcedit dictū Host.⁊ potest intelligi iste tex.nam per priuilegium vt possit appellari in qualibet causa nō est acquisitum ius in re: sꝫ facultas appellādi in futurum.idem cum datur alicui priuilegium cōferendi beneficia certi loci: debet enim tunc valere secundum speciale ꝙ nō irrogat tantū preiudicium ⁊ princeps etiam si sciuisset de generali concessisset speciale ex quo ius nō erat acquisitū in re. Et hec distinctio mea magnā hꝫ equitatē. ¶ † Et ex dicto Host.no.ꝙ priuilegium concessum ad limites iuris debet interpretari vt aliquid cōcedat vltra ius: ª qđ mihi placet ex quo non derogat iuri priuate persone.argu.in d.l.j.ff.ad muni. ¶ † De alio nunquid rescriptū vel priuilegium debeat facere mentionē de iure ⁊ quare. ᵇ remitto ad no.in.c.nōnulli.j.eo.plene per Joā.an.in.c.vnico.de exces.prela.lib.vj.in nouel. per Bar.in.l.fi.C.si contra ius vel vti.publi. Et inter cetera vltra istos credo ꝙ vbi ius est notissimum ᶜ ⁊ papa est solitus scribere contra illud: nō est necesse vt faciat mentionem de illo.⁊ sic potest intelligi iste tex.nam clarissimum est in iure ꝙ pōt appellari. Item papa solitus est apponere istaꝫ clausulam appellatione remota non faciēdo mentionem de iure † vnde apparet ꝙ rescriptum non sit presumendum falsum cū non deuiat a consuetudine curie.arg.j.c.proxi.⁊ in.c.ex literis.s.titu. proxi.⁊ per hec habes declaratā primā partē.c. ¶ In glo.fin.vt habeas claram hanc glo.eam ⁊ inuide. Nam primo allegat aliquas ꝯcordantias. secundo ꝓsequitur de ꝑualiditate pluriū rescriptorū ad lites. Et primo qñ impetrant' in prima instantia. Secūdo qñ in causa appellatiōis. Tertio principaliter prosequitur qñ concurrūt plura priuilegia ꝯtra a diuersis impetrata. Quarto qñ priuilegiū concurrit cum rescripto. Quinto qñ cōcurrunt plures litere ad beneficia. Ultimo tacite soluit ꝯtrium qđ formari posset.d.c.ex tua.de fil. ꝑsby.⁊.j.eo.c.ex parte.de offi.dele. Secūda pars principalis est ibi: circa reuocationē. Tertia ibi: sup priuilegijs. Quarta ibi: si vero. Quinta ibi: in bñficijs. Ultima ibi: illa decreta. ¶ † Et lati⁹ expediendo materiam post doc.capiēdo potiora sic distingue ꝙ aut queritur de preualiditate plurium priuilegiorū: aut de preualiditate ꝑuilegij. ⁊ rescripti cōcurrentium. Quo ad primum subdistinguendum est: quia aut loquimur de preualiditate plurium rescriptorū ad lites aut ad beneficia: ⁊ si ad lites aut in prima instantia.aut in causa appellationis. Primo casu aut primum rescriptum est generale ⁊ secundū speciale: aut ecōtrario: aut vtrūqꝫ generale: aut vtrūqꝫ speciale. Primo casu speciale derogat generali.vt hic.⁊ j.c.pastoralis.j.eo.nisi.ante interꝑtationē secūdi fuisset facta declaratio ad illud speciale: vt puta qꝛ habens generale declarauit illam generalitatē: ⁊ in hoc casu loquit' c.ex tua de quo glo.in fi.opp.ad idē pastoralis.j.eo. Idē dic econtra qñ primū fuit speciale ⁊ scdm generale.semper enim species derogat generi suo precedat: siue sequat'.vt not.in reg.generis.s.all'.⁊ in.c.abbatē.j.eo. Tertio casu

si vtrūqꝫ est generale semꝑ valet illud per qđ prio facta est specificatio: ꝰm Hostien.⁊ bene argu.c. pastoralis.j.e. Quarto casu si vtrūqꝫ est speciale aut primū fuit impetratū de consensu partium ⁊ non valet secundū etiaꝫ si faciat mentionē de primo ibi nisi faciat mentionē de communi cōsensu. vt.j.c.ceterum. Si vero primū non fuit impetratū cōmuni cōsensu.⁊ tunc regula antiqua est ꝙ scđꝫ d non valet si nō faciat mentionē de primo: ᵈ alias valet scdm: ita ꝙ olim indistincte stabamus date ⁊ non ꝑsentationi. Sed hodie hec materia inuoluitur per.c.vt debit⁹.de appel.vbi tex.videt' velle ꝙ conuentus per secūdas literas nō pōt opponere de primis ex quo prius eas nō presentauit. Et sic videt' innuere ꝙ hodie sit standum presentationi saltem secuta citatione: vt ille prius valeāt siue sint prime siue secunde que primo iudici sunt presentate ⁊ earū vigore facta est citatio.⁊ iste est vnus intellectus ad.d.c.vt debitus.ᵉ ꝑ quem multa iura antiqua remanēt correcta. ¶ Alius intellectus quē videt' glos.hic sequi est vt ex toto illa iura antiqua nō corrigantur.sed distinguendū est ꝙ aut primus impetrans fuit negligens in ꝑsentando ᶠ ⁊ valent secūde secuta citatione ⁊ sic loquitur.vt.c.debit⁹.de appel. Aut primus nō fuit negligens: sed nequiuit habere copiā iudicis ipetrati ⁊ de hoc fuit protestat⁹: ⁊ tūc debet expectari primus vsqꝫ ad annū ⁊ nō ampli⁹ nec ex facto primi preiudicaretur secūdo. Et in hoc casu possunt hodie pcedere.c.si autem.c.plerunqꝫ.j.eo.⁊ iste intellectus videt' satis probabilis ne ex toto iura antiqua corrigantur. Tertius intellect⁹ vltra gl.ponitur per Hostien.in.d.c.vt debitsu.vt pcedat qñ qs conuenitur coram ordinario vt non audiat' volens opponere de literis prius impetratis per eum ⁊ hoc fauore ordinarie iurisdictiōis: vt sic ꝑ ordinarium possit preueniri delegatus.⁊ iste intellectus nimis restringit istū tex.qui loquitur generaliter de omni iudice ideo cōmuniter nō recipitur. Quartus intellectus quē sentiunt etiā doc. in.d.c.vt debitus.vt attendatur forma excipiendi de prioribus literis. Aut enim primus impetrās ꝯuentus per secundū excipit de prioribus anteq̄ causas presentet iudici ⁊ non audit': quia videt' hoc facere in fraudē.⁊ hoc casu proprie loquit'.c. vt debitus. Aut primo q̄ excipiat ꝑsentat suas ⁊ postmodū excipit de suis prioribus ⁊ possunt seruari antiqua iura vt standū sit primis ⁊ non secūdis.⁊ intellectum istum approbat do.Ant.ibi et hic ⁊ mihi semper placuit vt euitemus iuriū correctionem q̄tum fieri potest. arg.in.c.cum expediat.de elec.lib.vj.⁊.l.j.C.de inoffic.do.⁊ hoc quo ad primum membrū. ¶ Quo ad secundū principale quid qñ impetrat' in causa appellatiōis. dic vt in iuribus ad que gloss.remittit vbi plene hoc traditur. Si vero sumus in literis impetratis ad f beneficia: glo.hic in fin.se inuoluit: quia tempore suo ius erat satis dubiū.sed hodie dicemus qđ regulariter statur date ⁊ non ꝑsentationi. vnde ille preualēt que primo sunt impetrate.de quo dic vt in.c.tibi qui.de rescri.⁊ in.c.eū cui de ꝑben.libr.vj. vide glo.de ꝯces.ꝑben.in.c.si soli.lib.vj.⁊ hoc q̄tū ad primum membrū principale. ¶ Uenio ad tertiū al's ad scđꝫ cū ꝯcurrūt plura ꝑuilegia.⁊ dic qđ aut primū est gñale ⁊ scdm speciale: aut vtrunqꝫ speciale: aut vtrunqꝫ generale. Prio casu gl.hic g ⁊ clarius in precedenti glo.voluit ꝙ nunq̄ secundum deroget ꝑmo: siue sit generale: siue speciale: g nisi de primo fiat mētio.ᵍ Tu dic de primo vt plene dixi.s.in precedenti glo.dicit tamen Hosti.ꝙ etiā tenēdo opi.ꝙ speciale derogat generali nō derogat tamen cum grauissimo preiudicio primi priuilegiati saltem ex tacita voluntate ꝑncipis. arg.in.c.suggestū.de deci.⁊ no.bonā limitationeꝫ

pressa mentio de.l.contra quam rescribit.⁊ habetur etiam per Bal.⁊ alios in.l.si non speciali.C.de testamen.
c ¶ Jus est notissimū. Adde qđ in simili voluit Bar.in.l.ille aut ille.§.cū in verbis.ff.de leg.iij.⁊ facit.l.pediculis.§.labeo.ff.de au.⁊ ar.lega.⁊ tex.in aut.de iud.§.j.⁊ qđ in simili voluit Bar.in.l.eleganter.in ꝑnci.ff. de cōdit.inde.⁊ q̄ no.i.l.j.C.de rela. ⁊ i.l.ancille.C.de fur. facit qđ not. Bal.i.l.ij.ff.de legi.⁊ qđ no. Alex. in.d.§.cū in ỽbis in apo. ¶ Adde qđ voluit Alex. cōsi.cxxij.iiij.li.⁊ speciali⁹ cal.ꝯsi. viij.de rescript. zacharias.
d ¶ De ꝑmo. Adde ꝙ nō sufficit ī ipetratiōe scđi rescripti facere mētionē de ꝑmo rescripto generalr' sed de omni clausula ipsi⁹ notabili.ita no.Ant.de bu.i.c.cū dilecta de rescri.⁊.i.c.ceterū.in vlti.col.e.ti. iste post eū.in.c.ex cōquestiōe.i. iiij. not.de resti.spol. ⁊ Old ꝯsil.cccxxiiij.in factuꝫ tale est dñs n' clemēs quintus.col.j.
e ¶ Ut debitus. vide glo.j.j.eo. ceterū.⁊ in.c.pastoralis.§.qm̄.in ỽsic. eneruat'.j.e.⁊ butri.in.c.plerunqꝫ. in pe.col.⁊ in.c.si autē in ꝑn.j.eo.et in.d.c. vt debit⁹. xvj.co.⁊ ibi Philip.cor.xxv.colū. cū seq.⁊ Dñi hic ⁊ tene cōeꝫ intellectū ꝙ regulr' attēdit' data dū mō primū rescriptū prius ꝑñtet' q̄ de ipso excipiat' corā iudice scđo impetrato nisi impetrator fuerit impeditus ⁊ fuerit protestatus. Sebasti.Sapia.
f ¶ In ꝑsentando. Circa h̄ vide nō nullas qōnes q̄s ponit dñs And. sicu.in.c.ceterū.in iij.col.j.eo.⁊ pulchre totā hāc materiam reassumit Jo.de imol.in.c. si autē.j.eod.
g ¶ Fiat mentio. Uide idē hic plene ꝑ Fely.in.xiij. col.in versi.scđa dispositio.cū sex fallentijs bellissime per eum reductis post dominū meum hic.

a Sebasti. Sapia. ¶ Suspectum. Vide ad hoc Bald. in consi. xliiij. dominum Bailardinum. in j. volu.

b ¶ Periurij crimē. Vide Car. ⁊ Abb. in c. q̄relā. de iurein. ⁊ Moder. hic: videlicet Barb. ⁊ Fely. in j. ⁊ ij. col. ⁊ Inno. in c. dilectos. post p̄nc. de exce. p̄la. ⁊ Dn̄i. viij. di. quo iure. ad fi. ¶ Adde tu Roma. sing. suis vbi dicit ꝙ rōne iuramenti illiciti non priuatur q̄s dignitate nec bn̄ficio nisi scd̄o iurauerit 𝔠triū ei⁹ qd̄ p̄mo illicite iurauerat all. tex. fin. i. c. tua. de iureiu. zacharias.

¶ Add̄ dn̄ alle. Roma. i suis singu. dic ꝙ est sing. cccccij. i ordine qd̄ inci. qd si vn⁹ iurat. pro quo adde istud posse videri p Card. post alios in c. archidiaconū. al's Florentinū. lxxxv. di. doc. in c. cū inter. de renū. ⁊ i c. debitores. de iureiur. Spe. i. ti. d̄ leg. §. nūc ostendēdū v̄. item pape. in fin. Anto. Francisc.

¶ Tu add̄ ꝙ qn̄ q̄s temerarie iurat: ⁊ sup re illicita p tali temerario iuramēto est sibi penitentia iniūgēda. iuxta ea q̄ habent' i. c. q sacramēto. xxij. q. iiij. ⁊ sto. ei ꝙ ex tali temerario ⁊ illicito iuramēto nō orit' obligatio. vt i. c. iter cetera. xxij. q. iiij. ⁊ i aut. ꝙ eis. C. de nupt. tn̄ ex eo ꝙ temerarie iurauit erit sibi pn̄ia iniungēda. vt in c. veruz. de iurein. ⁊ i c. criminis. xxv. dis. de quo ēt plene tradit' in c. quanto. eo. tit. de iureiur.

c ¶ Spōtanea renuntiatio. Adde Imo post Host. in c. ꝙ in dubijs in. cccxxiiij. colū. de renū. ¶ Add̄ ꝙ ēt si sit facta in manib⁹ supioris. vt 𝔠sulu. Pau. de cast. 𝔠si. ccxij. ⁊ obstat spōtanea renūtiatio: l3 superior non acceptauit q: q̄tū ad renūtiātem in eo remāsit ita dicūt do. de Rota deci. ccclij. in nouis de renuntia.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Clausula vid̄ q i simili. no. do.

ad illam opinionem. Si vero vtrūq3 est generale vel speciale: aut vtrūq3 est in corpore iuris clausum ⁊ secundum derogat primo: sicut dicimus in secundo iure primo contrario: vt in c. j. de constit. lib. vj. ⁊ hoc cōmuniter tenent hic docto. Ratio ipsius dicti potest esse: quia primum priuilegium non tollitur per secundum: quia papa censetur ignorare primum priuilegium cum cōsistat in facto. vt d. c. j. Sed quando vtrunq3 est clausum in corpore iuris presumitur scientia pape cum censeatur habere omnia iura in pectore. vt dicto. c. j. Aut vnum est in corpore iuris: ⁊ aliud extra volumen: ⁊ illud ꝙ est est extra corpus preiudicat incorporato: ita communiter dicitur. Sed ego du-15 bito † an hoc sit verum: quia priuilegium contra ius maxime priuatum debet facere mentionē de iure. vt in c. ex parte. de capel. monach. ⁊ §. remisi ad multa iura. Ergo saltem priuilegium extrauagans debet facere mentionem de iure saltē in genere vt dicat nō obstante quocūq3 iure in contrarium dictante. ad hoc quod no. Barto. in l. fi. C. si cōtra ius vel vti publi. Nam quandoq3 priuilegium emanat propter nimiam importunitatez: ⁊ ex nimia occupatione non fuit ponderatum qd̄ erat contra ius vel priuilegium alterius: ideo vt appareat de certa scientia principis debet fieri mentio saltem generalis modo predicto. Et hec est ratio quare in rescripto debeat fieri mentio de iure: vt in iuribus. s. alleg. Si vero vtrunq3 est extra corpus: ⁊ tunc semper valet primum nisi in secundo mentio fiat de primo. vt d. c. veniēs. hoc limita, nisi primum esset s̄m ius commune obten-16 tum: vt hic. ¶ † Ultimo membro principali quādo concurrunt rescriptum ⁊ priuilegium: aut priuilegium precessit ⁊ rescriptum subsequitur: aut econtra. Primo casu si primum priuilegium fuit s̄m ius valet secundum rescriptum: vt hic. licet non faciat mentionem de priuilegio. nisi eo casu quo de iure esset fienda mentio: quia tunc debet facere mentionem de iure saltem generaliter modo predicto. Aut priuilegium non erat sed ius: ⁊ tunc aut dabat formam rescriptis impetrādis vel parabat dilatoriam exceptionē ad rescriptum: ⁊ non valet rescriptum nisi faciat mentionem de priuilegio. ⁊ iste est proprius casus. c. cum ordinem. j. eodem. Aut priuilegiū causabat ius peremptorium: puta quia concedebat exemptionem a decimis ⁊ rescriptum fuit impetratum cōtra priuilegiatum solum ad iuris obseruantiam ⁊ rescriptum valet quod ad hoc iudex habeat iurisdictionē in causa: sed nō preiudicat priuilegio quia in vim peremptorie poterit opponi de priuilegio contra istum forte plebanum q impetrauit rescriptū super solutiōe decimarū s̄m ius. Et est ratio quia sicut de peremptorijs exceptionib⁹ cōpetentibus aduersario non est necesse facere mētionē in rescripto. vt in c. j. de li. cōte. lib. vj. ita nec de priuilegio causante peremptoriā. sic intellige no. j. eo. cōstitutus. Si v̄o ecōtra rescriptū p̄cedit ⁊ priuilegiū subsequit' ⁊ erat facta lit. cōte. seu aliter iudicium erat inchoatū vigore rescripti ⁊ priuilegiū postea impetratū non p̄iudicat rescripto quo ad illam causam in l. si faciat mentionē de p̄cessu. iste est casus in c. causam. ij. de test. ⁊ in c. dilectus. vt li. pen. ⁊ ibi per Inno. in addi. Aut vigore rescripti non pendebat lis ⁊ priuilegiū p̄iudicat rescripto: quia potest opponere priuilegiatus de iure suo. argu. in l. si quis. ff. de indi. ⁊ quod dixi post Compostel. s. tit. proxi. c. cum. M. ꝙ est veruz s̄m Host. nisi dolose iste impetrasset priuilegium vt supplantaret solicitudinem illi⁹ quem sciebat prio impetrasse rescriptū. arg. in c. suggestum. de app. ⁊ c. meminim⁹. ⁊ hoc de tertio. ⁊ hoc de vltimo membro. Panor. Abbas.

Abb. in c. ex parte. ij. ante fi. j. de offi. deleg. ⁊ in c. sup literis. col. ij. j. eo.

c ¶ Si ita. Adde Bal. in c. super literis. in x. col. j. eo. ibi ista clusula. Salyce. in l. p̄scriptione. in iij. col. versi. iterato. ad idem. l. quia cōditio. C. si cōtra ius. ⁊ Egidi. bella. deci. iiij. incip. falsi exp̄ssio. ⁊ Bal. in l. vniuersa. C. de diuer. rescri. ⁊ ibi per doct. ¶ Adde tu Raph. fulgo. 𝔠si. xxij. zacharias.

1 Clausula si preces veritate nitantur: semper subintelligitur in rescriptis etiam ꝙ non sit posita. nu. 3. ⁊ nu. 9.

2 Periurus clericus priuatur beneficio.

4 Priuilegium vel rescriptum deuians a cōmuni stilo curie presumitur suspectum: ⁊ non mandat' executioni: nisi princeps secundo rescribat.

5 Precise: ista dictio quid importet. Statutum secundum non tollit primū vbi cauetur aliquid precise obseruādu3: nisi de primo fiat specialis mentio.

6 Copulatiua an ⁊ qn̄ ponat' p disiūctiua ⁊ ecōtra.

7 Appellās si non prosequit' appellationē intra tēpus potest iudex aliquo casu ipse prosequi.

8 Reus absoluit' actore nō probante etiam si reus assumpserit in se onus p̄bandi ⁊ nō probauerit.

9 Decretū nō est approbatū nisi quo ad dicta sctō-g rum ⁊ pontificum que ibi sunt inserta

1 Ex parte. † In rescripto apostolico subintelligit' clausula si p̄ces veritate nitant'. ⁊ si rescriptum prohibet cause cognitionem

a est de falsitate suspectum.[a] In prima parte ponitur querela: in scd̄a prouisio. Secunda ibi verū. ¶ Casus literalis. Quida3 clericus. G. nomine impetrauit l'ras ad episcopum Cōuentreñ. 𝔠tra quēdam alium. F. nomine super prebenda de nouali sub hac forma vt si constaret ipsum. F. de piurio esse conuictū ⁊ perpetuo illi renuntiasse prebēde remoueret' ab ea iudex in causa p̄cedēs cui cōstituit de premissis ipsu3. F. eadē prebēda p̄uauit. a qua sententia dictus. F. appellauit ⁊ ab archiepiscopo Cantuarieñ. literas impetrauit sub hac forma vt ei prebēdā p̄cise absq3 cause cognitione restitueret. episcopus. Conuentreñ. hoc intelligens significauit dn̄o pape qualr in negotio processerat. super hoc negotio rescribit papa eidem archiepiscopo dicens ꝙ non credit ita p̄cise scripsisse: ⁊ in huiusmodi literis hec conditio d3 intelligi si preces veritate nitantur etiā si non apponatur vnde mandat papa eidē archiepiscopo vt inspiciat l'ras episcopo Conuentreñ. directas ⁊ si inuenerit ꝙ s̄m predictum modum scripsisset eidem ⁊ in literis illius. F. nō fuit habita mentio priorum literarū: sententiā episcopi Cōuentreñ. debeat 𝔠firmare ⁊ ipsum. F. cum literis quas impetrauit ad sedē apostolicā venire cōpellat. Ber.

2 ¶ † No. duo quorū quodlibet sufficit vt quis remoueat' a beneficio suo. Primum est periurij cri-

b men.[b] concord. c. querelam de iureiu. ⁊ c. cum non ab homine. de iudi. ⁊ c. peruenit. de fideins. Secū-

c dum est spontanea renūtiatio.[c] ad hoc. vij. q. j. quā periculosū. ⁊ c. audita. j. de restitu. spo. cum simili.

3 ¶ † Not. ij. ꝙ in rescripto emanato ad instantia3

d partis semper subintelligitur clausula[d] si sit ita.[e]

e id est si vera narrantur in rescripto. Ex quo infert' ꝙ si opponit' narrata nō esse vera onus probādi incumbit impetranti ꝙ tenet Jo. an. in c. j. de lit. cōtest. lib. vj. ⁊ vide quod dixi in c. fi. de presumpt.

4 ¶ † Itē no. iuncta glo. fi. ꝙ vbi rescriptum principis deuiat ab omni ratione ⁊ cōi stilo curie debet ille ipetrās tanq̄ de falsitate suspect⁹ remitti ad princip̄e vna cum illo rescripto. facit. xix. di. in memoriā ⁊ idem dic in priuilegio emanato cōtra cōmunē cursum priuilegiorū. de quo vide gl. no. in c. causam. ij. de testi. facit. c. quod super his. de fide instru. vide quod not. Cy. in l. fi. C. si cōtra ius vel vti. publi. ¶ Ex his infertur ꝙ vbi rescri-

f ptum vel priuilegium deuiat a cōmuni stilo[f] ⁊ ratione naturali non debet commissarius illud exe-

5 qui: sed expectare secundā iussionē principis.[g] facit. c. si quādo. j. eo. ⁊ ꝙ no. in d. l. fi. C. si contra ius.

5 vbi per Cy. ¶ † Ultimo pondera dictionē preci-

b se,[h] nam idem importat quod absolute ⁊ sine cause cognitione

zacharias.

¶ Add̄ Alexā. 𝔠si. cxxxvj. incip. in causa ⁊ lite. v̄s. vltra dico in p̄n. co. ij. vol. ij. qd̄ est s̄m maiorē numerum. 𝔠sil. cclxviij.

f ¶ Cōmuni stilo. Vide q̄ dixi in c. ex l'ris. s. tit. pri. ⁊ plene h̄ p Fely. in. xxiiij. colū. in versi. stilus curie.

¶ Add̄ tu Fed. consi. cccix. zacharias.

g ¶ Secundā iussionez principis. Dic tu qd̄ ratio est: quia quando rescriptu3 cōtra stilum curie concedit' facit ꝙ presumat' esse falsū. not. Jac. rebuffi i l. fi. nu. i. ⁊ ibi Lucas de pēna. ⁊ in addi. ad do. Rebuffi. de cano. largiti. lib. x. ⁊ Fely. hic col. viij. versi. stilus curie. facit quod p̄sumit' iste in c. causam que. el. ij. in j. col. de testi. ⁊ in c. quā graui. ⁊ ibi late post eum de crimi. fal. ⁊ in d. c. ad hec d̄ senten. excōi. Anto. Francis.

¶ An ⁊ quando iudex debeat expectare secundā iussionem rescribentis etiam si sit princeps si quando aliquid sibi rescribitur qd̄ eius mentem aliqualiter perturbat vide ea que habentur in c. si quādo ⁊ in c. cum adeo. de rescript. ⁊ in c. cum teneamur. ⁊ in c. ad aures. de prebē. ⁊ vide plene per Joā. and. in c. j. de exces. prela. lib. vj.

h ¶ Precise. Add̄ de Car. hic bal. ⁊ Barba. ⁊ Bal. in l. ij. in ij. col. C. de execu. rei iudi. ⁊ Baptista3 in l. oēs populi folio xix. sequētem istū hic. ⁊ Bald. in autenti. hodie. C. de iudicijs. ⁊ gloss. prima. in l. semp. in §. demonstra-

tur.ff.de iu.immu.⁊ Bal.in rub.§.ti.primo.⁊ in.l.exceptionē.in vlti.colum.C.de proba.⁊ in.d.l.oēs populi.in vlti.char.⁊ in.c.nō.§.ti.primo.⁊ in.l.cōmissione.C.de pac.inter emp.⁊ vendi.⁊ ibi per Moder.

¶ Adde alexan.consi.lxxx.lib.j.

¶ Ant.Francisc. ¶ Tu adde ꝙ dictio precise ⁊ absolute idē significāt vt in.c.cōtra christianos.de her.libro.vj.⁊ vid text.in.l.miles.in.§.decem.ff.de re iudi.vbi dictio precise exponit̄.i.necessarie.⁊ in.l.sz et he.in.§.penult.ff.de procur. Adde tñ qd verbū precise vel precisum recipit qñqꝫ limitationē sicuti v̄ba a gñalia ⁊ vniuersalia.vt p bar.i.l.si stipulat⁹ sim Damam.de ver.ob.⁊ in.l.eum q.in.§.si parēti.ff.de inreiu.⁊ hr̄ p Archi.in.c.j.lxj.di.et l.c.sine exceptione.xij.q.ij.⁊ p do.Cardi.in.c.ij.de rescrip.vbi dicit multū esse aduertēdū ad talia verba ꝓpter statuta que existūt i plurib⁹ locis ꝓut dicit multa esse padue in qbus sunt ista verba: ꝙ statutū sit precisum qūo talia v̄ba intelligantur.

a ¶ De natura copulatiue.addō lu do.ɔs.clxvj.inci.viso diligēter.in iij.col.in clemen.in plerisqꝫ.ō ele.⁊ plene per Moder.hic et per moder.in.l.j.ff.de iusti.⁊ iur.al's in rubri.vbi accumularunt de natura copule.⁊ plene p Fel.hic in.xv.co.in ver.copula cōiūgit ⁊ operatur: cum sexdecim sequentibus.

Sebasti.Sapia.

b ¶ Et vt habeas.vide dñz Soci.in l.si is q ducenta.§.vtrū.ff.de reb.dub.d.Iasō.in.l.j.in prin.ff.de iusti.⁊ iu.dñz Are.i.l.si qs ita stipulatus fuerit.ff.de verbo.ob.Alex.in cōsi.cj.colum.ij.volu.iij.

Sebasti.Sapia.

c ¶ Exēplum.hoc nō videtur verū indistincte quia cōis opin.est si testator dicat instituo titium ⁊ seium:et si titius ⁊ seius heredes non erunt substituto caium:⁊ si titius sit heres ⁊ seius non ꝙ non potest admitti caius:⁊ tamen verum est dicere ꝙ titius ⁊ seius non sunt heredes.ita tenet Barto.in.l.heredes mei.§.cum

se cognitione:vt hic innuitur.⁊ vide bonā glos.in c.cōtra christianos.de here.lib.vj.Et dicit Ja.de are.notabile verbū in.l.oēs populi.ff.de iust.⁊ iu.ꝙ si ista dictio precise ponit̄ i statuto hꝫ vim clausule derogatorie ad aliud statutū ɔtriūz vt nō valeat secundū ɔtriū nisi fiat mētio de primo ex quo in statuto dicit̄ ꝙ hoc qd ibi statuit̄ sit precisum:⁊ est notabile verbū si esset verū.videt̄ tñ habere rationē in se vt illud verbū aliqd operet̄. Et not.ꝑdicta qꝛ sepe in rescriptis principū ponit̄ hec dictio precise. ¶ 6 † In glo.j.in fi.no.bene hanc glos.ad quā quotidie fit remissio. Ex qua collige ꝙ de natura copulatiue[a] est ꝙ vtraqꝫ pars sit vera.de natura disiūctiue est vt sufficiat altera pars:sed impropriantur iste dictiōes vt copulatiua resoluatur quādoqꝫ in disiunctiuā ⁊ disiūctiua qñqꝫ in copulatiuā si natura materie subiecte hoc importat.nam verba debēt deseruire intētioni ⁊ nō ecōtra:vt in.c.secūdo requiris.de appel. ¶ Et vt habeas[b] hanc materiā perfecte distingue colligēdo dicta doc.ꝙ aut copulatiua et:vel alia dictio copulatiua ponitur inter impossibilia ita ꝙ nō possunt simul esse vera:⁊ tunc copulatiua resoluit̄ in disiūctiuā:vt si testator dicit volo testm̄ meū valere iure testamēti ⁊ iure codicilli. Nam certū est ꝙ valet iure codicilli si nō pōt valere vt testm̄:qꝛ impossibile est vt valeat tanq̄ testm̄ ⁊ vt codicillus:qꝛ in testō requiritur necessario heredis istitutio:in codicillo vero nō est heredis istitutio.⁊ de hac materia plene legitur et no.in.l.si.C.de codi. Aut copulatiua ponit̄ inter ea que simul possunt esse vera:⁊ tunc aut extrema copulata non sunt oino diuersa:⁊ tunc copulatiua nō stat proprie quia de natura copulatiue est vt copulet oino diuersa ⁊ ꝙ vtrūqꝫ copulatū veniat principaliter:vt no.glo.super rubri.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ gl.in.c.querelā.de simo. Aut extrema sunt diuersa ⁊ tūc si vnum venit ad alterū vt accidens copulatiua resoluit̄ pro.i.ita ꝙ substātiuū exponit̄ adiectiue.exēpluz in.l.j.cōiuncta glo.ff.de pac.vbi dicit̄ ꝙ pactū est duorū placitū ⁊ ɔsensus.dictio vero placitū exponitur actiue.i.placitus consensus duorū. Si vero nō sic venit vnū ad reliquū. Aut ponitur inter speciem ⁊ genus aut inter speciē ⁊ indiuiduū:⁊ dic vt no.Dy.in regula generi.de regu.iur.libr.vj. Aut ponit̄ inter duo separata ⁊ cōia:⁊ tunc aut sum⁹ extra iudicium ⁊ in prorsus voluntarijs ⁊ copula stat proprie ⁊ requiritur ꝙ vtrūqꝫ copulatū verificetur:vt si promitto tibi.x.si titius miles factus fuerit ⁊ sempronius comes:nō enim teneor dare nisi vtrūqꝫ accidat:vt in.l.si quis ita stipulat⁹.ff.de verbo.obl. Et hoc intellige quādo copulatiua format̄ affirmatiue vt in precedēti exemplo.sec⁹ si negatiue:quia tunc requirit̄ ꝙ neutrū accidat. Exemplū[c] promitto tibi.x.si titius non fuerit factus consul:⁊ imperator non venerit in Italiam.d.l.si quis ita. Aut sumus in iudicijs:⁊ tūc est dubium vtrum si princeps mādat duo copulatiue:vel si pars aliqd posuit copulatiue in libello vel in articulis vtrū reqrat̄ vtrūqꝫ:⁊ h̄ casu distingue ꝙ aut plura copulata veniūt ad diuersos effect⁹ cōsequendos:⁊ tunc non sufficit alterū ad consequendū omnes effectus:⁊ iste est casus in.c.olim.j.eo.vbi de hoc. Aut plura copulantur ad vnum effectū cōsequēdū:⁊ tunc aut astrinxit quis se ad probandū vtrūqꝫ ⁊ nō sufficit alterū probare:lꝫ alias per se sufficisset:qꝛ imputādū est sibi ex quo se ad vtrūqꝫ obligauit:vt in.c.licet.ɔ ꝓba.no.in.l.diuus.ff.de re iudi.vbi de hac materia.facit.l.cir-

ita.vbi late Alexā.⁊ Soc.ff.ad trebel.idem Bar.⁊ ibi late Moder.in l.penul.C.de impub.⁊ alijs substi. Et dicit Bald.in.c.j.de duo.fratri.a capi.inuesti.in vsibus feudo.qd stāte statuto ꝙ quādo quis nō habuit filium ⁊ filiam succedat frater si quis habuit filium tantū excludit̄ frater ex quo patet qd non semper est verum qd dicit hic.d.Abba.ꝙ reqrit̄ ꝙ neutrū accidat ō quo vide do.Soc.in.l.si is q ducenta.§.cuz ita.ff.de reb.du.

Sebasti.Sapia.

d ¶ Ad relinquū. Ex hoc infert̄ ad questionez quam ponit.d.Barth.vero.in cōsi.lxiij.esto qd in actis.dico q accusauit aliquē ꝙ fecit insultū ad domū ⁊ in personam. Et ēt ad illud ꝙ ponit.d.Andr.sicu.in consi.xlij.viso ꝓcessu.in.ij.vol.

e ¶ Nō astringūt. Adde tu qd operetur clausula libelli nō se astringens ⁊c. Alexan.consil.lxj.ij.libro.

f ¶ Leges ibi canonizate. Adde glo.ij.ibi al's secundum leges in c.j.de excep.⁊ gl.in.c.super eod.la j.de testib.et ibi Abb.in fine.⁊ gl.in.c.j.in vers.tractatus.circa mediū de reb.eccle.non alie.in.vj.et ibi do.in.iiij.colum.Pet.de anchara.in.c.prio.circa.iiij.char.§.titulo proximo.facit glo in.c.nūc autem vbi proximam.l.xix.questio.vl.Cardi.in cle.j.in fi.ij.oppo.de seque.posses.⁊ fruct.

¶ Adde an i rescripto subintelligatur clausula si ita est. Alexand.consilio.cxxxv.ij.libr.

g ¶ Liber decreti. Adde istum §.in proemio.§.rex pacificus.in v.colum.et Joan.andre.in.c.ex parte.in fi.de feu.Archidia.et do.in.c.quis nesciat ix.distinct.⁊ in.c.de his lo.ij.l.dis.⁊ istum in commento quod incepit basilee super decre.in.j.colū.et

ca.ff.de pb. Hoc intellige verū nisi vertat̄ fauor public⁹:qꝛ nō potuit pars se obligare ad vtrūqꝫ in preiudiciū iuris publici.vñ tūc lꝫ ipse cōpellatur in ꝓbando vtrunqꝫ iudex tñ ex officio suo si ꝓbatam est alterū p se sufficiens dꝫ occurrere ⁊ ex officio procedere.ad hoc vide bo.glo.in.c.si forte de ele.li.vj.facit.c.ɔstitutus.j.de appel. 7 † vbi text.not.dicit ꝙ si pars appellans non fuit prosecuta appellationem in termino potest iudex ꝓsequi si ibi vertit̄ fauor publicus ⁊ hoc in actore. 8 † Si vero reus se obligauit ad probādum aliquid vltra q̄ esset necesse si non probat non perdit causam:quia per hoc non priuatur commodo possessiōis vnde actore non probante debet reus absolui:vt notanter ponitur in.d.l.circa.⁊ i.c.vnico.vt eccle.benefi. ¶ Aut iste se non astrinxit ad probādum vtrunqꝫ:⁊ tunc aut vnum venit vt qualitas ad reliquum[d] ⁊ sufficit alterum probare vt puta si excipio quod testes corrupti falsa dixerūt ⁊ iste est proprius casus capitu.j.§.allega.vt not.per Bartol.in.l.diuus. ¶ Aut non venit vt qualitas:sed est eque principale ⁊ tunc si neutrum per se sufficit vtrunqꝫ est probandum:vt in.c.cum dilecta.j.eod. Si alterum per se sufficit satis est illud probare nec i dubio videt̄ se astringere ad vtrūqꝫ.ad hoc.c.cum iamdudum.de prebē.⁊.c.exhibita.de iudi. Et in hoc casu intellige decisionem huius gloss.⁊ hoc tene.lꝫ archidia.in.c.ij.de testi.lib.vj.dixerit quod si plura copulantur in eadez oratione videtur se tacite quis astringere ad vtrūqꝫ quod nō est verum:vt patet ex predictis. Sed propter istas ambiguitates euitādas cauti aduocati ⁊ ꝓcuratores solent apponere in fine libelli ⁊ articulorum quod non astringunt[e] se ad probandum nisi ea q̄ necessario incumbunt ⁊ hoc notabis. ¶ 9 † In gl.penulti.in fin.vult ergo glo.ꝙ aliud sit s̄m.ll.s̄m quas non valet rescriptum nisi apponatur illa clausula si est ita:vt habet̄ in.l.fina.C.de diuer.rescrip.⁊ habetur illa.l.canonizata.xxv.q̄stio.ij.c.dicenti.§.vniuersa.lꝫ s̄m canones valet rescriptū ⁊ subintelligit̄ illa clausula. ¶ Sed videt̄ quod non debeat esse diuersitas inter vtrunqꝫ ius cum illa sit canonizata in volumie decreti:ergo debet seruari vt canon:quia omnia nostra facimus quibus autoritatem impartimur in.c.si apostolice.de preben.lib.vj.⁊ in.l.j.C.de ve.iur.enu.solu.illa lex fuit ibi incorporata per Gratianum qui non potuit canonizare legem in preiudicium canonis imo dicta Gratiani quotidie reprobantur sicut dicta alterius doctoris:vt plene habetur in glo.decreti:⁊ maxime in summis. Idem dicit Joan.and.de dictis magistri sententiarū.vt not.in.c.vt debitū.de biga. Nec ob.si dicat̄ ex quo leges sunt in decreto:⁊ decretum est approbatū:ergo in vim consequentie leges ibi canonizate[f] sunt approbate. Quia vt dicit Jo.an.⁊ bene nullibi legitur ꝙ liber.decreti[g] fuerit approbatus.nā hoc ibi nō constat nec ex principio nec ex fi.vnde nullū autorem habet autorizantem quemadmodū habent alia iuris volumina. Et presupposito ꝙ fuerit approbatus debet intelligi ꝙ fuerit approbat⁹ quo ad dicta sanctoꝝ ⁊ romanorū pontificū.non autem quo ad dicta gratiani.[h] Et ex his videt̄ qd dicta ibidem posita non faciant indubitatam fidē. Sꝫ ego dico ex quo ille liber communiter ⁊ a multis annis circa fuit publice lectus in scholis ⁊ ipsius dicta cōmuniter recepta sunt hodie tacite approbata ⁊ per omnes recipienda.prout in simili not.Barto.in.l.j.ff.si cer.peta.de dictis Hippocratis Prepositum in arbore consan.in.vj.col.

h ¶ Ad dicta gratiani. Adde plures glo.reprobantes opinio.Gratiani quas enumerat hic Fel.xxxv.colū.ibi opi.Gratia.reprobat gl.xiij.dist.in summa.

a ❡Tex.cũ gl. vide istũ de iudi.nouit.in.xv.col. vbi eã alleg.⁊ in.c.j.i j.not.de ꝑsumpt. Jmo.ĩ.c.j.ĩ.j.col. ꝟ.ti.pri.⁊ ibi etiã a in.ij.col.sequitur i dictũ Jo.an.hic.

b ❡De omĩ nota bili clausula.ad de But.ĩ.c.vt de bitus. in.v.col.in iij.effectu clausu le app.re.ꝺ app. vbi alle.no.ĩ.c.ex cõquestione.ĵ.de resti.spo.⁊ ibi per eũdẽ in.iij.not.et ꝑ istũ ibidẽ ĩ. iiij. no.doc.in.c.cũ di lecta.ĵ.eo.ꝑ qbꝰ facit ꝯsiliũ.Car. cxxxvij.fcm̃ sic se bꝫ vacãtibus ⁊c. vbi multũ extollit istũ tex.dũ req rit mẽtionẽ ꝯsen sus partiũ.faciat etiã qꝺ voluit ol dra.cõs.cccxxiij. factũ tale est dñs nr̃ papa.ꝙ nõ so luꝫ sufficit facere mẽtionẽ de gr̃a expectãt nisi etiã fiat ꝺ clausula an ferri qñ est in ea inserta.Que aũt dicaꝛ notabilis clausula reliquiꝛ arbitrio iudicis ꝺ surreptione co gnoscẽtis ꝑ istuꝫ i.d.c.ex ꝯquestio ne.⁊ vis ẽt ꝺ mo der.ĩ.c lr̃is.ꝺ do. ⁊ ꝯtu.⁊ in.c.inter monasteriũ.de re iu.⁊ plene hic per Mode.

❡Addꝺ alex.ꝯs. cxiij.ij.lib.vbi dicit ꝙ nõ valẽt lr̃e remissionũ cõdẽno nisi ꝺ singulis ob que facte sunt ꝯdẽnationes fiat mẽtio.⁊ ibi dicit notã.dictũ Bal. qꝺ ipse alleg. Zacharias.

❡Adde q̃ no.in addi.ad ea. sicut romana.num.13. in aposti.in ꝟ.mẽ tionem de primo ꝟ.isto titu.

Aristotelis ⁊ aliorũ medicorum ⁊ philosophoꝝ. Dicta ꝟo Gratiani nõ leguntꝛ vt approbata nec leges per eum canonizate habent maiorẽ vim ꝙ̃ si simpliciter essent in volumine iuris ciuilis:secꝰ autem vbi lex esset incorporata canoni autorita te principis:qꝛ tũc faceret fidem tanꝙ̃ canõ.vt est tex.cum glo.ᵃnot.ij.q.j.in primis.

❡Quod tẽpus attendaꝛ in rescriptis: an tp̃s date an tempus ꝑsentationis.

2 Rescriptũ secundũ tollit primũ:si de eo fiat mentio:al's secus.5.

3 Rescriptũ impetratũ de cõmuni ꝯsensu partiuꝫ non tolliꝛ per secundum impetratum ex cõsensu vnius partis tm̃:nisi de illo cõi cõsensu primi rescripti fiat mentio in secundo.

Clausula oĩs que posset mouere principẽ ad nõ concedenduꝫ facile rescriptũ est necessario exponere ipsi principi:al's esset surreptitiũ rescriptum.

4 Continuo.ista dictio importat vt non fiat tẽporis interuallum.

5 Secundum rescriptũ faciens mentionẽ de primo an sit ipso iure nullũ.

6 Surreptio an vitiet ipso iure rescriptũ ipetratuꝫ ad lites:⁊ quid si sit impetratũ ad beneficia.

7 Rescriptũ continens plures gratias surreptio i vna non vitiat alias.

8 Nulluꝫ dicitur etiam illud quod potest annullari sed largo modo.

9 Rescriptum scꝺm an tollatur si primꝰ impetrãs obiecit surreptionẽ:an vero requiriꝛ ꝙ appellet si iudex nõ admittit suam obiectionem.

Paria sunt nõ excipere vel excipere ⁊ a reiectione non appellare.

10 Rescriptũ scꝺm faciens mentionẽ de primo:an tollat primũ ipso iure adeo ꝙ ꝓcessus factus sup primo sit nullus.

11 Judex delegatꝰ an debeat dari de cõsensu vtriusqꝫ partis.

12 Rescriptum est ipso iure nullum si impetraꝛ ab excommunicato.

Ceterum. Si i secũdo rescripto per aduersariũ ĩpetrato nõ fiat mẽtio de ꝑmo valet primũ ⁊ nõ scꝺꝫ:al's valet secũdũ. Et si primũ fuit impetratũ cõi cõsensu partiũ nõ valet scꝺm impetratũ ꝑ alterã partẽ hoc tacito. Habet tria dicta. Secundũ ibi:si vero. Tertium ibi:veruꝫ. ❡Casus literalis. Aliquis impetrauit literas ꝯtra aduersarium suuꝫ sup aliqua cã aduersarius ille postmodũ obtinuit cãm illam alijs iudicibus cõmitti:nulla habita mentione de priori cõmissione diciꝛ hic ꝙ prime litere valent ⁊ nõ secũde. Si vero in secũdis fiat mentio de primis secunde valẽt ⁊ nõ ꝑme. Ultio dꝛ ꝙ si ꝺ assensu partiũ cã ꝯmittiꝛ ⁊ pars alterũtra postea altera nesciẽte tacito de ꝯmissione priori cãm alij obtinuit delegari:litere nõ valẽt ⁊ in expẽsis dꝫ alteri parti condemnari. Ber. ❡†Not.j.tres regulas in materia rescriptorũ. Prima ꝙ i rescriptis impetratis ad lites per vtranqꝫ partẽ standũ est rescripto habenti priorẽ datam ita ꝙ in tp̃e huius c.simpliciter stabiꝛ date ⁊ non presentationi:hodie dic vt plene dixi.ꝟ.e.c.j.†Scꝺa regula ꝙ scꝺꝫ rescriptũ mẽtionẽ faciẽs de primo tollit primum: secus si mentionẽ nõ facit.†Tertia ꝙ secundũ rescriptum nõ tollit primũ impetratum cũ cõsensu partiũ nisi faciat mentionẽ nõ solum de primo sꝫ ẽt de illo cõi ꝯsensu. Ex quo infertur ꝙ nõ solum fienda est mẽtio simpliciter de priori rescripto sed ẽt de omĩ notabili clausulaᵇ apposita i eo. Ad h̃ qꝺ le.⁊ no.in.c.ex literis,de dolo ⁊ contuma. ratio est. Quia omĩe tacitumᶜ quo expresso princeps non ita facileᵈ ꝺdisset lr̃as reddit rescriptũ surreptitiũ vt in.c.postulasti.⁊ ibi no.ĵ.e. Certũ autez est qꝺ si ꝑnceps sciuisset primuꝫ rescriptuꝫ impetratũ cõi ꝯsensu partiũ nõ dedisset scꝺm saltẽ ita faciliter: qꝛ nõ dꝫ iudex dari ad petitionẽ alterius partis. vt in.l.obseruandũ.ff.de iudi. ❡†Jtem no.significatũ huius verbi cõtinuoᵉ:exigit em̃ vt non fiat tp̃is interualluꝫ.nam ista ponũtur hic vt diuersa. Jn hoc tñ recurrẽdũ est ad arbitriũ iudicis.argu. in.l.qꝺ dicimus.⁊ l.ratũ ff.de sol.⁊ in.c.qꝛ ꝓpter. ĵ.de elec.in glo. ❡†Pro declaratione.c.⁊ totius materie quero de tribus qõnibus ꝓut tria sunt dicta.c. Prima q̃stio nunquid scꝺm rescriptum nõ faciens mẽtionẽ de primo impetrato super eadẽ cã ab aduersario sit ipso iure nullũ. Scꝺa q̃stio nũquid faciẽdo mẽtionẽ de ꝑmo ipso iure tollat primũ:ita ꝙ nõ valeat ꝓcessus postmodũ explicatus ꝑ primuꝫ. Tertia q̃stio nũquid iudex possit dari cõi cõsensu partiũ:an vero possit deputari ad instãtiã vniꝰ dũtaxat. ❡Circa primã qõnem reperiunꝛ tres opi. Compo.tenet ꝙ scꝺm sit ipso iure nullũ. Et pro hoc optime facit ista litera que dicit ꝙ secũde litere nõ obtinẽt alicuius roborisᵈ firmitatẽ:⁊ cũ loquaꝛ per verbum presentis tp̃is videtur ꝙ nullitas surgat ipso iure. Ad hoc qꝺ no.glos.in regula in penis.de reg.iur lib.vj.⁊ in.l. in criminali.C.de iurisdi.om.iudi. Secunda opi.ᵉ distinguit inter impetrãtẽ ignoranter ⁊ scienter.et hec fuit opi. Dama. Tertia opinio est fere cõis oĩm doc.vt Jnno. Hosti. Gof.⁊ sequẽtiũ:qui hic oẽs tenuerũt secundũ rescriptũ non esse ipso iure nullum sed annullandũ ope exceptionisᶠ ita ꝙ per rescriptũ datur iurisditio ⁊ si nõ excipiꝛ valet ꝓcessus secundi iudicis. Et licet multa dicanꝛ ad hãc opi.fundandã tñ hoc optime ꝓbaꝛ in.c.si autẽ.⁊ c.plerũqꝫ.ĵ.eo.ti. Jn qbꝰ patet ꝙ si primꝰ impetrans dolo vel negligẽtia vti post posuit suo rescripto intra annũ poterit cõueniri autoritate secundi rescripti. Et sic scꝺꝫ a principio nõ fuit nullum:quia si fuisset nullum potuisset conualescere ex negligẽtia primi impetrantis:qꝛ qꝺ nullum est a principio tractu temporis nõ cõualescit:vt in regula nõ firmatur tractu temporis de reg.iur.lib. vj. Ex hodie iudicio meo videꝛ tex.apertꝰ ꝟꝫ cõez intellectũ.ĩ.c.vt debitꝰ.de appel. vbi patet exꝑsse ꝙ valet secundũ rescriptũ ⁊ preualet primo si vi gore illius emanauit citatio.†Et ex his inferꝛ ad vnam ꝯclusionẽ generalẽ ad hanc materiã rescriptorũ:qꝺ in rescriptis impetratis ad lites surreptio non vitiat ipso ureᵍ sed opus est exceptione: ad hoc quod legitur ⁊ no.in.c.ad audientiã.ij.ĵ.e. Quod tñ videꝛ limitandũ ꝟm opi. Jnnoc.in.c.cũ dilecta.ĵ.e.vbi facit differentiã inter surreptionẽ ⁊ obreptionẽ:vt surreptio nõ vitiet ipso iure: sed obreptio sic qꝺ an sit verum ibi dicetur. ❡Jtem limito nisi in eodem rescripto fiat:gratia:⁊ accessorie detur iurisditio ad executionẽ gratie. Nam tunc sicut ipso iure gratia annulatur ꝓpter surreptionẽ ita ⁊ iudicis datio.ar.c.si super gratia.de offic.delega.lib.vj. Nam scire debes aliã ꝯclusionem in hac materia rescriptoruꝫ qꝺ in rescriptis impetratis ad beneficia qualiacũqꝫ sint beneficia surreptio vitiat rescriptuꝫ ⁊ gratiã ipso facto: vt in.c.ad audientiã.ꝟ.alleg.⁊ in.c.cõstitutus.ĵ.eodẽ ⁊ in.c.j.⁊.ij.de fil.presby.lib.vj.⁊ hanc limitationẽ sentit Jnnocẽ.in.d.c.constitutus.ĵ.eodem.et vide per Jo.and.in.c.j.de lit.contesta.li.vj. Pone exẽplum papa cõtulit titio ecclesiam sancti Laurentij ⁊ ꝓ executione gratie deputauit Semproniuꝫ executorẽ si surreptio interuenerit gratia est nulla ipso facto:⁊ per consequens executoris deputatio cum veniat accessorie ad gratiã. Quid autem si iudex daretur separatim a gratia. dic vt dicam in.d.c.ad audiẽtiam. Predicta limita vt habes tex.singularem in.c.si eo tempore.ĵ.eo.tit.lib. vj.vbi dicitur †ꝙ si rescriptum cõtinet plures gratias surreptio circa vnã non vitiat alias:qꝺ est bene notandum. Et ad istũ tex.qui videtur obstare prime cõclusioni dic ꝙ secundum dicitur nullũ in effectu.†Nam id quod potest annullariʰ põt dici largo mõ nullũ:vt est ho.tert.ĩ.l.si dari stipuler. ff.de ver.obl. ❡†Sed circa predicta dubitaꝛ nunquid ad euacuandũ scꝺm rescriptũ sufficiat excipere de surreptione licet nõ appelleꝛ ob exceptionem reiectam per iudicem tacite vel expresse. Videꝛ primo ꝙ sufficiat sola exceptio:qꝛ iudex procedendo ad vlteriora venit cõtra ordinem iuris. vt in.c.pastoralisⁱ.ĵ.eo. Ubi datur forma qualiter debeat

❧Sebasti.Sapia.

c ❡Omne tacitũ. vide ad hoc text. singu.in.l.si.C.de ꝑci.impe.offe.q vult ꝙ dꝫ fieri mẽtio de illa clausula sup qua princ palꝛ disputaꝛ qꝺ est notandũ ad infringendas legitimationes et rescripta.

d ❡Non ita facile. adde ꝙ id cognoscitur ex stilo curie.vt dicit Lap. alleg.xcix.

e ❡Cõtinuo.vide no.⁊ q̃ ibi dixi.ꝟ. in ꝓemio ĩ ꝟ.rex pacificꝰ.post istũ tex.iũcta gl.in.c. accedẽtibꝰ.de priuile.faciat quod voluit Bar.ĩ.l.si quis ita.ff.de cõdi.⁊ demon.

❡Adde qꝺ etiã ibi posui.

f ❡Ope exceptionis. Adde But. ĵ.eod.ex tenore.⁊ Archi.in.c.⁊ si legibus.xxv.q.ij.et limita hanc cõeꝫ opi.duobus modis de qbꝰ hic ꝑ Moder.

❡Adde Fulgo, consil.xx.⁊ Ro. consil.cccclxx. Zacharias.

g ❡Nõ vitiat ipso iure. Adde tu ad hoc Fel.in.c.sup literis.colũ.xxiij. ver.restringo secundo hoc dictũ isto titu. Lud.ro. consi.cccxxx.incipiẽ.circa primũ. ⁊ Bar.in.l.ꝑscriptione.C.si cõtra ius.vel vti.publ.

❧Sebasti.Sapia.

h ❡Annulari. et ad hoc facit tex. in.l.j.in princ.in iuncta expositione. Bald.in ver.nulla.ff.de offi.eius cui man.est iurisdictio.

i ❡Jn.c.pastoralis vide istũ ibi in.v.colũ.ver.secundus casus.

a ¶ Cōis opi. doc. adde but. i. c. sup literis. i. xxiij. col. & Ange. in. l. ij. in vj. colū. ff. si qs in ius vo. nō ie. & se li. in. c. suborta. in iiij. limita. ad regulā loquētē de pcessu adulterio ra. de reg. iur. Cōtrariū vo videt pbari in gl. in v. pcessus. i fin. in. c. dispēdia. de rescri ptis. in. vj. & i. c. ij. ver. quor. eo. ti. et lib. & vtrobiqz. d. Anto. de bu. in. c. a sup lris. in. xxiij. co. ibi: sz aduerte tu dicere s. & imo. in. l. si qram. i. iij. col. ibi: tertio fallit. ff. de test. & in. c. ij. de dilatio. post Inno. & alios ibi dicas q cōis opinio pcedit qn iurisdictio erat ex ceptiōe elidibilis tūc bn sufficit. d. tacita pnūtiatio: Tria vo pcedunt quando iurisdictio erat fundit nulla. et vide hic per Imo. i. xj. col.

b ¶ Undecūqz notitiā reuocatiōis. Vide istū in. c. audita. in pe. col. & i c. ij. i ver. nouerit. c ō off. dele. & Ro. ō of. dele. deci. vj. in nouis. & p Jo. an. i reg. eū q. & p Cald. ɔsi. iiij. i ti. de offi. dele. & gl. in. v. sciuisti. ſ. eo. c. cum cōtingat.

c ¶ Nisi excipiat. vid hic Car. p. c. cū dilecti. in fi. de elec. & p. c. solicitudinē. ſ. de ap. & p Jmol. hi. vij. col.

d ¶ Motu pprio. d adde bu. & do. hic & pistū i. c. audita. in pe. co. de resti. spo. p. c. si duob. cū gl. i v. cognouerit. de ap. & p. l. iudiciū soluit. ff. ō iu. p Inno. Jo. de lig. & Card. et ibi imo. i. xij. col. i. c. pastoralis. et do. hic. & facit. c. fi. de of. dle. vbi cōsensus partiū nō mutat ordinē rescripti datū a papa nō ituitu partiū & vide Jmo. i e c. cū ɔtingat. ver sus fi. & p moder. hic in. xviij. colū. in ver. pma rescri

debeat procedi cū de preualiditate pluriū rescriptorum dubitat. Inno. & Compost. tenēt iustius & securius esse vt appellet si iudex nō vult admittere exceptionē. Nec ob. qd dixi q subuersio ordinis vitiat processum: quia illud pcedit in ordine substantifico. vt no. ij. q. j. in summa. ¶ Jo. de lig. distinguit q aut primus impetrās excipit coram secundo & nihilominus procedit coram eo: & tunc tenet pcessus. Aut excipit & petit vt arbitri eligātur ſm tenorē. c. pastoralis. ſ. eo. nec amplius comparet coram iudice & nō tenet processus secūdi iudicis. Moderniores simpliciter sequuntur primum dictum: quia paria sunt nō excipere vel excipere & a reiectione nō appellare. vt in. c. cū dilectus. de elec. & in. c. ex parte. ij. de appel. vide gl. i cle. vnica. de dolo & ɔtu. ¶ Ego sic distinguerē p cōcordia op. q aut agitur de surreptione vni rescripti: ita q nullū aliud apparet impetratū: & tūc procedit cōis opi. doc. vt nō sufficiat excipere nisi appelletur. rō qi iudex delegat pōt cognoscere an sua sit iurisdictio. vt in. c. sup literis. ſ. eo. Unde si interloquit tacite vel expresse & nō appellent illa interlocutoria valet et trāsit in rē iudicatā. vt. d. c. cū dilectus. Aut agitur de preualiditate pluriū rescriptorum: & tunc dico sufficere q primus impetrās compareat coram secundis iudicib: & excipiat de primo rescripto & petat arbitros eligi si dubitat. Et ratio est quia hoc casu nec primi nec secūdi iudices habent p se potestatē cognoscēdi. ideo non possunt exceptionē reijcere. vnde tut est excipiēs si protestatur q nō intēdit comparere coram eis 10 sed procedere scdm. c. pastoralis. ſ. ¶ † Uenio ad secundam questionē nunquid secundū rescriptum faciēs mētionē de primo tollat primū ipso facto. & in hoc Joā. an. recitat hic in diuersis apostillis duas opi. Prima est opi. Goffre. q tenuit rescriptum primū ipso iure reuocari: ita q pcessus primi iudicis est null dūmodo habuerit vndecūqz b notitiam reuocationis. argu. in. c. ex literis. de offi. deleg. facit. c. si duobus. de appella. Et optime facit iste text. dum per verba presentis temporis dicit q exempta est causa a iudicio priori. Secūda est opi. Compo. tenentis q nisi excipiatur c coram primo iudice de reuocatiōe valet processus: quia cum reuocatio sit facta ad instātiā alterius partis potuit illa pars suis literis renuntiare. argu. in. c. ad apostolicā. de regu. Et pcedendo corā primo iudice videt tacite renūciare. ar. in. c. gratū. de offi. delega. ¶ Inno. prolixe tractat hanc materiam in. c. j. de conces. preben. lib. vj. & aliquid in. c. cum contingat. ſ. eodē. & refert varias opi. adeo qd vix firmat pedes: videtur enim primo distinguere an motu pprio fiat reuocatio an ad instātiā. ¶ Itē videtur distinguere inter directam reuocationē & indirectā. Item an primus iudex sciuerit reuocationem an ignorauerit. & vide ibi latius Jo. an. do. Anto. dicit hic se nō facere differentiā respectu reuocationis an motu proprio d an ad instantiam fiat: & an directe vel indirecte fiat. sed cōcludit quod respectu tertij turbantis iurisdictionem reuocatio habet vires suas ipso facto. Ad hoc allegat Inn. in. c. ex literis. de offi. dele. Respectu partiū distinguit q aut facta est reuocatio motu proprio principis: & tunc ipso iure fit reuocatio: & habet vim a tpe notitie ipsius reuocatiōis qualitercūqz ad iudicem reuocatū peruenerit notitia ipsius. alleg. c. audita. de resti. spo. Si aūt est facta ad instantiā: tūc reuocatio fit ipso iure: sed habet vim a tēpore exceptionis proponende per partē impetrātē. Quia cū hoc casu ad vtilitatē partis fuerit facta reuocatio dz ipsa pars animū suum detegere qd velit vti illis literis reuocatorijs: et hec oia videnf de mēte Inn. preter primū in. d. c. j. licet vario modo loquat. ¶ Ego aliter soleo dicere q aut princeps in reuocatiōe apposuit clausulā decreti e vel alia vba p q appareat principē velle reuocare ex tūc quicqd fuerit agitatū p primos iudices. Et tūc dico q pcessus ipso iure est nullus etiā data ignorātia iudicis: vt si princeps dicit reuocamus cōmissionē tali p nos factam:

& decernit irritū & inane quicqd exnunc fuerit agitatum vigore illius ɔmissionis certe in his termi e nis & similibus nemo requirat notitiā reuocationis. Et ad hoc facit tex. in. d. c. j. & sentit ibi Inno. nec distinguo in hoc an reuocatio sit facta motu pprio an ad instātiā. Aut reuocatio est facta simpliciter & tunc aut nulla habet notitia reuocationis: & tūc tenet processus primi iudicis tam ɔtra. partem q contra tertiū turbantē: vt in. c. audita. prealleg. quod sic debet intelligi: vt in. c. ex literis de offi. delega. Aut orta est ambiguitas ō reuocatione vt qi vtriqz iudices procedūt vel hicinde excipit. Et tūc an valeat pcessus primi contra tertium turbantem f dico hoc pēdere ex validitate reuocationis: nam non tenebit processus si reuocatio vz & iste est pprius casus. c. ex literis. de off. de leg. & hoc ēt sentit hic Innocētius. ¶ Aut queritur de pcessu primi inter partes & tunc si ex nulli f tate actus non infertur alicui piudiciū nō tz q sit a iudice reuocato. ad hoc dictū. c. j. vbi dr qd si papa indulsit vni qd non possit ab epo excōmunicari nō vz excōicatio lata ab epo et si ignoraret priuilegiū: vt est ibi tex. no. ¶ Aut infertur preiudicium ex nullitate vt qi processum est inter partes g & graue esset qd pcessus esset nullus g marie si testes essent mortui: & tunc serua distinctionē. d. an 11 to. quā vt dixi sentit Innoc. in. d. c. j. ¶ † Quo ad tertium vtrū iudex delegat debeat deputari ad b instātiam vtriusqz partis. h ista decreta. facit p & contra. Nam in principio iudex fuit deputat ad instātiam vnius partis tm. In fi. vero loquit quā do fuit deputatus cōi cōsensu. Sed ɔclude sic q aut vtraqz ps est psens corā superiore & nō dz superior dare iudicē ad petitionē vni: vt est ho. tex. in. l. obseruādū. ff. de iudi. Aut vna ps est absens & alia est psens. Et tūc de stylo curie est vt det iudex ad petitionē vnius partis salua alteri parti facultate recusandi iudicē ex cā rōnabili: vt in. c. cām q. ij. & c. insinuāte. de offic. dele. Et si petit pñs apponi aliquā clausulā in piudiciū absentis de stylo curie est vt si aduersari dr esse in curia vt fiat citatio saltem p edictum gnāle: vt notāt doct. in. c. cū olim. ſ. de re indi. & ibi ho. text. Aut vtraqz pars est psens: sed non cōcordant inuicem & cōis stylus est vt quelibet pars eligat vnū & curia ter 12 tiū & hoc not. gl. in. d. l. obseruandū. ¶ † In gl. in v. si. exempta. ibi: perdit ad tps p excōicationem. hoc verū si excommunicatio supuenit post impetrationem rescrip. sed si tēpore impetrationis impetrans erat excōmunicatus rescriptū est nullū imperpetuum: vt in. c. j. de rescript. lib. vj. et multos alios casus in quibus perditur rescriptū enumerāt hic docto. sed nō oportet hinc insistere: qr hoc facile est colligere scdm ɔtingentias facti.

1 ¶ Filius sacerdotis natus in sacerdotio priuatur ab ecclesia nec succedit i ecclesia paterna etiā si esset legitimus.

2 Alternatiua verifica t in aduentu vnius partis si est affirmatiue concepta. si vero negatiue tunc requiritur neutrū esse.

3 Argumētū a simili vz: & sufficit dare vnū simile.

4 Alternatiua p quas dictiones inducitur. Seu: siue: iste dictiōes nō semper inducūt alternatiuam sed aliqn copulatiuam.

5 Pena posita alternatiue: a quo dz eligi: & si cōsuetudo fuit q semp iponat vna pena: an poterit alia imponi non ob. consuetudine.

Inter ceteras. Ex disiunctiue narratis in rescripto sufficit impetrāti alterū probare. Uel clari sic. Si papa mādat in rescripto de duob iquiri alternatiue ad certū effectū cōsequēdum sufficit alterum probari. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio: ibi: huic. ¶ Casus literalis. Ecce papa mandat aliq sub disiunctione quorum vnū est verū & alterū falsum hoc mō. si ɔstiterit qd talis sit filius sacerdotis & in sacerdotio genitus q proxime i tali ecclesia ministrauit: vel q illicite occupauit eādem ecclesiā qd iustum fuerit exequaris.

ptio mag. ¶ Clausula de cre. Uide istū. i. c. audita. i pe. co. de rest. spo. do. i. d. c. j. ſ. ex pte i pe. co. hic alle. & no. i. c. pe. de pbē. i. vj. et i. c. si eo tpe. de ele. e. li. & c. dudū. i. ij. col. ibi: & idē ō pbē. e. li. gl. i. v. attētari. i cle. j. de cō cef. pben. cū alijs si. alle. hic p mo. cū limitatiōibus datis per eos.

¶ Contra tertiū Uide istū in. c. ex literis. & butr. ibi ad fi. & Cōpo. ibi in. ij. col. & in. d. c. audita. in pe. col. + Sebast. Sapia.

g ¶ Esset nullus. Sed ɔ hanc opinionē q scdz nō tollit primū ipso iure vr tex. i. c. pastoralis. ſ. j. in v. penit enervatis j. e. pōderādo v. bū penitus qd de notat ipo iure vt not. Gemi. in. c. j. de rest. spo. in. vj.

b ¶ Ad instantiā vtriusqz ptis. vide Feli. in. c. cum olim. de re iu. i ad di. inci. nō ops regulariter i impetratione. & pau. ō ca. ɔsil. lj. et Car. ɔs. xxvij. in dei &c. in cā quondā excellentissimi legū doc. & Richar. in iiij. dis. xxxiij. q. ir. ar. iij. & Card. hic q q obtēto delegato de cōi ɔsensu litigat corā ordinario dz in expēsis cōdēnari p istū tex. & vid Jo. an. i spe. de rescri. psenta. §. rōe qs ver. itē qd nō fiat mētio: q si curia dat tertiū iudicem nō dr cōmissum de cōi consensu.

a ☩ Sebasti. Sapi. ¶ Sacerdotis. Vide tex. in. c. cenomanensem. lvj. di. qui appellat simpliciter filiũ sacerdotis illũ qui nat9 est in sacerdotio.

b ¶ In personã Jo. and. Adde 7 Maria. in. c. veniẽs. in. ij. not. de accu. et Jmo. hic adde quod voluit Bal. in. l. qui 3. C. de incest. nu. 7 gl. in. c. fi. de clãde. despõ. 7 ibi Car. 7 Bal. in. l. eã quã. in. viij. col. ibi: 7 scias. C. de fideicõmis.

fi. 7 vide Bar. in. l. j. C. de nauicu. lib. x. 7 adde qd regulariter hec dictio stat ampliatiue. vt in. l. si quis ita legauerit vxori. ff. de aut. 7 arg. le. 7 in l. quintus. in. §. fi. eo. titu. adeo qd dixerit Bal. in. l. pe. C. de verbo. signi. post gl. ibi ꝙ si testator legat pecuniaʒ quam habet perusij seu padue vtraqʒ pecunia venit in legato qd dicit esse nouum dictum 7 menti tenendum.

c ¶ Qd sit fili9 sacerdotis. sentiũt hic docto. natuʒ ante sacerdotiuʒ a posse vocari filiũ sacerdotis: vt probatur in. c. ad extirpandas hic alleg. per queʒ text. dicit Alber. in. j. pte statu. qd. clxij. fuisse decisum ꝙ nat9 ante adeptũ regnũ dicitur primogenitus regis de quo glos. in. c. iam itaqʒ. in ver. reatum. j. qõne. j. l. l. imperialis. §. is illud. in ver. nati sunt. C. de nup. et tex. cum glossa in. l. ij. §. in filijs. in ver. pertinet. ff. de decurionibus et in. l. senatoris filium. in versicu. nec interest. ff. de sens. 7 in. l. si senatores. C. d dign. lib. xij. cũ multis alijs. 7 dicit Jo. and. post Hosti. in dicto. c. veniẽs quod ex hoc videt probari quẽ esse filium sacerdotis.

zacharias.

¶ Adde tu iter minis huius questionis felinũ hic colum. ij. qui ad hoc allegat. c. ad extirpandas. de fil. presby. faciunt ad hoc nota. per Franc. de are. singula. suo. l. incipien. vide pulchram questionem. no. Jaco. rebuf. et Ange. in. l. priuilegio. 7 ibi in addi. ad eum C. de decur. lib. xj.

querit quid iudex facere debeat. Rñ. papa quod cunqʒ istorũ ɔstiterit eadẽ ecclesia ipsum priuet: 7 idem in fi. est seruãdũ. Bar. ¶ Not. j. ꝙ quis põt eẽ filius sacerdotis[a] 7 nõ in sacerdotio nat9 vt puta fuit natus anteꝙ pater promoueretur: ita contingit in personã Joã. an.[b] Nam pater suus erat magister grãmatice 7 genuit eum qñ erat laicus: 7 postmodũ fuit promotus in sacerdotẽ. Ita narrat Jo. and. in addi. Spec. in ti. de fil. presby. sup rubri. vbi excusat se cõtra aliquos sibi ĩfligẽtes ꝙ erat spurius filius sacerdotis. ibi autem nõ apparuit ꝙ fuerit legitim9: sed apparuit ꝙ non erat filius sacerdotis. ¶ † No. ij. duo quorũ quodlibet sufficit vt qs remoueat ab ecclesia. Primũ si est filius sacerdotis[c] 7 in sacerdotio genitus. Non enĩ sufficeret ꝙ sit filius sacerdotis nisi in sacerdotio genitus: q2 posset esse legitimus modo pdicto. tñ respectu ecclesie paterne sufficit ꝙ sit filius sacerdotis: q2 successio reprobat etiã in filio legitimo: vt pbatur in. c. ad extirpendas. j. de fil. psb. ¶ Et ad istũ tex. dũ mãdat inquiri an pater proximo in illa ecclesia ministrauerit: supple maxime: q2 si erat in sacerdotio genitus nõ poterat habere ẽt aliã ecclesiã: vt in. c. j. de fil. presby. Scd'm est si aliqs occupauit ecclesiam. ad hoc. c. ex frequẽtib9. j. de insti. ¶ No. iij. ꝙ ad veritatẽ desiũctiue seu alternatiue[d] sufficit alterã partẽ esse verã: vt in regula in alternatiuis. de regu. iur. lib. vj. 7 in. l. si quis ita stipulatus fuerit. 7 in. l. si ita quis stipulet. ff. de vb. ob. † Aduerte tñ q2 aut alternatiua cõcipit p verba affirmatiua 7 sufficit alterã ptem existere. Aut per verba negatiua 7 opʒ ꝙ neutrũ accidat de affirmatiua habes exẽplũ hic. De negatiua pone sic exemplũ. pmitto tibi cẽtum si imperator non venerit in Jtaliã vel filius mihi nõ nascit. nõ enĩ sum obligat9 7 si aliquod istorũ accidat. vt in d. l. si quis ita stipulatus. s. alleg. 7. l. sis qui ducẽta. §. vtrũ. ff. de reb. dub. 7 in. d. §. vtrũ. vbi plene expedit materia altnatiue p bar. 7 vid qd no. Dy. in. d. regula in alternatiuis. ¶ † Vltimo no. quod valet argu. a simili 7 qd sufficit in materia dare vnum exemplum[e]. Et nota vtilissimam rem esse subijcere exẽpla[f] nam et papa hic deducit exemplum 7 iuriscõsultus in multis locis: maxime in l. inde neratius. ff. ad legem aquiliam. ¶ † Sed pro intellectu materie ego quero que sunt dictiones que proprie importãt alternatiuam. solu. de dictione vel[g]: non dubitatur vt hic et dictis. ll. s. allega. Sed quidam dubitauerũt de dictiõe aut dicentes quod proprie non est alternatiua: sʒ hoc est falsum: vt patet per argumẽ. a speciali. in. l. cũ quidam. C. de verborum significatione. 7 probat in dicta. l. si quis ita stipulatus. Sed pbabiliter dubitatur de dictione seu[h] [i] 7 siue. Nam videtur tex. in. l. si quis ita legauerit. ij. de auro 7 argen. lega. quod iste dictiones sunt potius copulatiue ꝙ alternatiue. Dicit ibi tex. ꝙ si quis ita legauerit. lego sempronio vestem meam seu librum meũ quod dictio seu. ponitur argumentatiue et copulatiue ita ꝙ videor legare nedũ vestem sed etiã librum. 7 de hoc per Cyn. in dicta. l. cum quidam. Sed in contrarium est tex. apertus in dicta. l. si quis ita stipulatus fuerit. 7 in dicta. l. si ita quis stipuletur. ¶ Bart. in dicta. l. si quis ita legauerit. distinguit ꝙ in fauorabilibus vt in legatis iste dictiones stant copulatiue. Secus in non fauorabilib9. 7 hoc placet. Nam quedam sunt copulatiue alternatiue proprie scilicet distinguentes inter precedentia 7 sequentia quo ad verba et quo ad sensum: vt dictio: vel. 7 dictio aut. quedã sunt habentes naturam copulatiue 7 etiam alternatiue ita qd habent naturam mistam vt dictio siue: 7 dictio seu: que quandoqʒ distinguũt quo ad verba sed non quo ad sensum quandoqʒ quo ad verba 7 quo ad sensum. Et ideo in istis debemus facere interpretationem secundũ materiam subiectam sicut dicimus in hermaphrodito. iiij. qõ. iij. hermaphroditus. 7. l. queritur. ff. de statu homi. 7 hoc bene notabis. ¶ † Sed quero de vlti. questio. certum est ꝙ vbi duo alternatiue mãdãtur sufficit alterum adimpleri. Sed nunc queritur cui datur optio[k] specifice quando pena ponitur alter-

etiam Joã. and. in. c. licet. in ver. excessus. de offic. vica. libr. vj. et in c. cum nullus. in j. 7. ij. respõso. de tempo. ordi. eod. lib. 7 vid omnino Bar. in dicta. l. si is qui ducenta. §. vtrum. ff. de rebus dub. et vide Archid. in. c. j. de fil. presby. li. vj. et vide Cy. in. l. conuẽticula. C. d episcopis et cleri. et do. Cardi. i cle. j. §. porro. d summa. trini. 7 i cle. j. de vita 7 ho. cler.

h ¶ Seu 7 siue. ad de Bar. i. l. j. ver. quero quid de cõiũctione. ff. de cõdi. indebi. et in. l. si ita. ff. de aur. et arg. lega. 7 in. l. si is qui. in. §. vtrũ. in. vj. oppo. ff. de reb. du. cy. 7 bal. in. l. cuʒ quidã. C. de verb. signi. gl. in. c. iij. ad fi. d postula. plato. Archidia. in. c. generale. de elec. in. vj. 7 in ca. j. de statu regu. eodẽ libr. 7 in. c. statutum. §. cum vero. de rescrip. eodẽ. libro. 7 in. c. romana. §. cum autem. de appella. eodem libro. 7 in. c. ego Ludouicus. lxiij. distinct. Cardi. in clemen. j. §. porro. de summa trinita. Bal. in. c. primo. in. ij. columna. in fine. de iudi. Jnnocẽ. 7 Joan. and. in. c. j. de lit. cõtesta. in. vj. glo. in. c. in primis. in versicu. mota. ij. questione. j. Domi. in. c. licet. in. ij. columna. de officio vica. in. vj. 7 in dicto. c. generali. in penulti. columna. 7 in dicto. c. romana. in principio. 7 in. c. ad eius. v. distinctio. glo. in. l. ea tamen adiectio. ff. de legatis tertio. Barto. in. l. cum quis decedẽs. §. fina. vbi opti. tex. de legatis tertio. 7 in rubri. ff. de interdic. 7 gloss. in versicu. insulam. in clemen. ij. de vita 7 hone. cleri. Joan. and. 7 Hosti. in cap. ex parte. lo. ij. de restitutio. spoli. Tho. fasioli. dubio. xvj. do. in. c. j. de iuramẽ. calum. libr. vj. quib9 locis reperies qd aliquando augẽt: aliquando exponunt: aliquando copulant scd'm subiectam materiam.

¶ Add tu de dictione: seu. Ro. cõsi. clxxix. Alexan. cõsi. cxciij. Calde. consi. v. de dictione siue vide Ro. consi. cxciij.

zacharias. ¶ Adde ꝙ istud consi. Alexã. est volu. ij. 7 incip. viso themate suprascripto. ad idẽ est cõsi. Pau. de cast. nume. ccxxxiij. incipiẽ. in Christi nomine dicendum est dictam hereditatẽ. 7 Pet. de ancha. consil. liiij. incipien. pro fratribus defuncti.

d ¶ Disiunctiue seu alternatiue. de disiunctiua vide hic plene p moder. ¶ Adde Bal. consi. cxcj. j. lib. Old. consi. ccciij. vbi de natura alternatiue. do. de rot. decisio. cccclxxxvj. in antiquis. in tit. de rescrip. vbi dicũt ꝙ valet cõmissio obtenta propter causas quarũ alique sunt vere alique false per allegata hic.

e ¶ Unum exemplum. Vide tex. in. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil.

f ¶ Subijcere exempla. Facit illud philosophi. j. posteri. exempla posita sunt non vt ita sint: sed vt facilius aliquid addiscatur.

g ¶ Vel. Adde Rapha. cuma. cõsi. xcvij. 7. cxxvj. vbi dicit ꝙ dictio: vel: prolata a lege resoluitur in coniunctam. Ro. consi. lxxxiiij.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc de dictione: vel: dicas ꝙ qñ eam sequitur dictio correctiua exponit pro imo. vt no. per do. in. c. cũ decorẽ. de vit. 7 hone. cleri. qñ vero additur dictioni: saltem. denotat denũtiationem vt in. c. statutũ. §. cum vero. de rescr. lib. vj. 7 de materia hui9 dictionis nisi vide do. Car. in. c. pe. de dona. inter virum 7 vxo. vbi dixit ꝙ est dictio alternatiua ordinis qñ adiungit dictioni: saltẽ: 7 vide q̃ habẽtur in. c. mãdato. de preben. lib. vj. 7 vide no. p Barto. in. l. inter. in. §. officiũ ff. de aqua plu. arcen. 7 in. l. si is qui ducẽta. in. §. fi. de reb. dub. 7 vide gl. in. l. leges sacratissime. C. de legi. qñqʒ tñ stat expositiue 7 ponit p: id ẽ: vt in. l. pe. in. §. nullo tñ. C. de iure em. qñqʒ etiã stat copulatiue 7 exponitur pro 7: vt in. c. vendentes. j. q. iij. in. l. si autem. in. §. si per filium. ff. de rei vendi. 7 in. l. sepe. ff. de ver. sig. 7 vide glo. in. c. cumana. de elec. 7 vide Jo. an. in. c. decet. de immu. eccle. lib. vj. Et add ꝙ hec dictio est disiunctiua regulariter vel alternatiua ĩducẽs obscuritatẽ 7 ambiguitatẽ. vt in. l. ptor edixit. §. qd aũt. ff. de iniu. 7 in. l. vbi aũt. in. §. qui. ff. de ver. obli. 7 vide gl. in. §. curare. insti. de actio. 7 vide Barto. in. l. stipulationes nõ diuidũtur. in vlti. q. ff. de verbo. signi. ¶ Et de dictione: seu: de qua hic etiam fit mentio. vide glo. 7 doc. in. c. bone. el. j. de postula. prela. in glos.

i ☩ Sebasti. Sapia. ¶ Dictione seu. Vide do. And. sicu. i. cõsi. xxxiij. scripsit psalmi. colũ. vj. in. ij. volu. vbi cõcludit allegando plures autoritates ꝙ dictio seu aut ponitur inter res 7 stat copulatiue: aut inter personas 7 stat disiunctiue. vide etiam Francis. cremẽ. in singu. lvij. lego digestum. vbi dicit ꝙ si lego digestũ seu infortiatum vtrũqʒ debetur. allegat tex. duos quos dicit ad hoc singulares vcʒ. tex. in. l. si ita. ff. de auro 7 argẽ. leg. in. l. cum quis decedẽs. §. fi. ff. de leg. iij. 7 de hac dictione seu: vide per Alexan. in consi. l. incip. in causa 7 lite. col. iij. in. v. volu. et in consi. lxxviij. an arbitrator. co. j. eo. volu. 7 in consi. cxxiij. an si quis est immunis. eodem volumine.

k ¶ Cui datur optio. Adde glos. xxj. questione. ij. in summa. 7 gloss. in. c. sicut dignum. in versiculo quinquennio. de homici. 7 ibi Ana. in. xv. colum. Jmo. in. c. cum omnes. in. xij. colum. ibi in gloss. penulti. in fine. s.

natiue

tatu.prox.istum post Hosti.in.c.ij.de cohabi.cleri.z mu.z in.c.sicut.eo.
tit.et in.c.at si clerici.in prin.in.xx.colum.de iudi.z in.c.ad apostolicam.
super glo.j.de regu.Bal.in.l.cunctos populos.in lec.in.ix.col. in versi.
vj.oppo.C.de summa trini.z in.l.data.in.vij.col.C.qui accusa.nõ pos.
Ang.in.l.nunq̃ plura.ff.de priua.delic.Sal.in.l.q̃cũq3.C.de ser fugi.
Do.in.c.j.i.ij.col.
de.here.z in.c.de
causis.i.v.col.de
offi.deleg.Ange.
are.z Moder.in
maleficijs.fo.cx-
viij.Host.Joã.
and.Do.in.c.fi.
de offi.vica.Pe.
de ancha.in.d.c.
d causis.facit.l.j.
C.de his q latro
nes occu.ibi sup-
plicio aut facul-
tatum qualitate.
z vide oĩno istuz
in.c.prout.in.vij.
col.in ver.ex p̃di-
ctis etiã collige.
de do.z cõtu.vbi
dicit q̃ qñ multa
remedia a iure in
troducũtur alter
natiue:licet ver-
ba non cõcernãt
partem s3 iudicẽ
nihilomin⁹ ex q̃
concernunt vtili-
tatem priuatam
optio eligendi al
terũ nõ daẽ iudi-
ci s3 parti qð sin-
gl'r notandũ pro
limitatiõe dicta
rum gloss.z.d.l.
quicunq3.et eius
quod not.Bart.
l.l.j.de effra.Ad
de late Cepol.in
rep.d.l.quicũq3.
z Are.i trac.ma-
leficiorum.in gl.
q̃s si nõ soluerit.
a ❧ Qð nõ.Adde
tu Fran.are.ꝯsil.
lxxxix.qui consu-
luit ꝯ̃riuz etiam
inuito criminoso
z ibi dicit q̃ bar.
ita consuluit.
❧ Sebasti.Sapi.
b ❧ Illi parere.vi-
de ad istũ text.qð
dicit Bal.in ꝯsi.
xliiij.dñs ballar
dinus in.j.volu.
vbi cõcludit q̃ li
tere principis nõ
sunt semper exe-
quẽde seu princi
pi est rescribẽdũ.
vide etiã qð not.
d.Abb.c.eam te.
in.iij.not.j.eod.z
idẽ Abb.in.c.ac-
cepim⁹.in.iij.no.
versi.ego.j.de fi-
de instru.
c ❧ Potest non
parere.Adde gl.
in v.nuncians.in
§.deinde compe-

natiue per legẽ vel statutũ vt si dicatur suspẽdaẽ
vel excõicetur vel puniaẽ in mille florenis aut am
puteẽ sibi pes vel qð simile.Et de hoc habes tres
glo.notabiles z forte plures.sed de his tribus in
presenti recolo vnam in.c.sicut.j.de iude.Aliam
in.c.crapula.de vi.z hoc.cle.tertiã.l.c.fraternita-
tis.xxxiiij.di.Que cõiter z absolute dicũt q̃ optio
datur iudici.vnde põt imponere iudex quam pe-
nam ex illis vult.Sed in cõtrariũ facit.l.quicũq3
C.de ser.fugitiuis.z quod ibi not.vbi optio datur
reo.Sed pro concordia distingue post Cy.z post
Barto.in.l.ff.de effractoribus.q̃ aut verba alter
natiue dirigũtur ad iudicẽ:z tunc habet eligere:
vt puta si dicatur puniat cũ iudex tali vel tali pe-
na ad hoc.l.si fugitiui.C.de ser.fugi.Aut v̾ba di-
riguntur in reum vt quia dicitur soluat centũ vel
recedat a ciuitate:z tunc optio datur sibi.z ita lo
quitur.d.l.quicunq3.Aut verba sunt impersonali
ter prolata vel aliter dubitatur.Et tunc Barto.
dicit se dubitare.videtur tñ inclinare vt optio de
tur reo vt sic eligatur pars mitior.arg.l.interpre-
tatione.ff.de penis.z regula odia.de reg.iur.li.
vj.❧ Cõtrarium in hoc vltimo arbitror esse vex.
Nam iura nostra canonica superius allegata cõ
muniter loquũtur impersonaliter et tñ glo.cõiter
sentiũt vt optio detur iudici.Et vltra autoritatẽ
glo.nostrarũ probatur in.c.quoniã.in fi.vt lit.non
cõtest.z per.l.querenti.de ver.signi.Nam regula
riter iudex tãq̃ legis minister habet eligere z im-
ponere penã s̃m circũstantiã loci tp̃is et persone.
vt in.l.respiciẽdũ.z in.l.aut facta.in fi.ff.de penis.
Item reus semp eligeret mitiorẽ penã:z sic quasi
frustraretur alternatiua legis.Predicta tñ limi
ta singulariter nisi vna pena esset trãslata in aliã:
quia tunc iudex nõ haberet amplius electionem.
pone exemplũ quotidianũ.Dicit statutũ vel snĩa
iudicis q̃ p tali delicto reus soluat mille z si non
soluerit intra.x.dies amputetur sibi pes:queriẽ
vtrũ post lapsum decẽ dierũ possit iudex exequi
penam in bonis istius criminosi.Et dicendum q̃
a non[a]:quia per lapsum.x.dieruz pena pecuniaria
fuit translata in corporalem.z dicit Barto.se cõ-
suluisse in.q.facti.vbi hoc ponit in.l.cũ duob⁹.in
§.idez respondit.el.ij.ff.pro socio.z facit ibi textus
cum alijs iuribus ibidem alleg.z hoc bene nota.
Item quod.s.dixi.q̃ si verba diriguntur in reum
ipse habeat electionẽ.limito.Quando verba di-
rigũtur in eum actiue:vt in exemplo prealle.sec⁹
puto si passiue.exemplũ.dicit statutũ patiaẽ penã
istam vel illam.z de hoc alleg.bo.tex.iuncta gl.in
c.sicut.prealleg.❧ Itẽ dubio si cõsuetudo habet
ab olim vt imponaẽ p̃cise altera pena:vt puta si
dicat statutum q̃ puniatur pena pecuniaria vel
corporali.Tamen semper est obseruatũ vt impo
natur pena pecuniaria nũquid ex hoc sit inducta
cõsuetudo vt iudex non habeat optionem sed de
beat seruare cõsuetudinẽ.De equitate bñ videẽ
q̃ cõsuetudo sit obseruãda.arg.in.l.hodie.iuncta
gl.ij.ff.de penis.vbi dicẽ in impositionẽ pene qð
iudex nõ debeat venire cõtra cõsuetudinẽ.qð no.
Sed de subtilitate posset argui in ꝯ̃rium.nam in
his que sunt mere facultatis ex obseruãtia vnius
nõ est inducta cõsuetudo.nam forte semp placuit
iudici eligere alterã penã ex quo nihil est actũ cõ-
tra legẽ.Ergo nõ est iducta ꝯsuetudo legis dero
gatiua vel abrogatiua.ad hoc qð no.in.l.ij.C.que
sit lon.ꝯsue.per Cy.z dixi in.c.ex parte astẽsis.de
cõces.preben.facit quod no.in.c.Joannes.de cle.
coniu.❧ Quid autem in alijs alternatiuis vt si
legatũ est alternatiuũ:vel i cõtractib⁹.dic vt no.

tens.in aut.de manda.prin.quam alleg.Bald.z Imo.hic in glos.in.l.
puniri.C.si contra ius.z ibi Bald.per eundem in.c.cum teneamur.de
prebendis.in apostil.ad Innocen.z facit gl.ij.in.l.quoniam.la.ij.C.de

app.z tex.in.c.fi.de cle.non resi.z gl.in.c.sacerdotes.ij.q.vij.quẽ tẽperat
iste in.c.cum non liceat.de prescript.z Bar.in trac.de represa.qõ.vj.et
Bal.in.l.fi.in.j.col.C.de sen.rescin.nõ pos.Pe.de ancha.ꝯs.cccviij.n̾si
legibus z canonibus.Bal.s.in proe.in.iij.colũ.Pet.de ancha.consil.
cccxcj.premitto pro clariori.z consil.ccxxxv.p predicta subtiliter.ad fi.

in.d.regula in alternatiuis zc.z per bar.in.l.lucio
titio.ff.de leg.ij.z in.d.§.vtrum.

1 ☞ Rescriptũ principis qð v̾ ab honestate de
uiare nõ teneẽ subditus immediate mandare exe
cutioni:s3 d3 expectare scðam iussionem.
2 Rescriptũ deuians ab honestate cõtinẽs non ob
seruanti excõicationẽ incurrẽdã ipso facto an sit
immediate mandandum executioni.
Scandalum magnum vbicunq3 timetur si mãda
tur executioni rescriptum principis non est finien
da talis executio.
3 Papa rescribens pro notorie indigno:an sit obe
diendum ei.
Papa non habet potestatem peccandi.
4 Ratio an sit reddenda de omnibus rebus.
5 Princeps põt precipere subdito in his q̃ spectãt
ad officium suum:z nõ exprimẽdo.cãm precepti.

SI quando. Is ad quẽ re
scriptũ pape
b dirigiẽ d3 illi parere[b] vł causaz ratio
nabilẽ assignare quare parere nõ po-
test.Et primo ponitur dictum.scðo alternatiue in
struit ibi:qualitate.tertio alterius partis alterna
tiue rõ:ibi.q:.❧ Casus literalis.Ecce aliqs ha-
bẽs beneficia ĩpetrauit literas cõtra archiepm ra d
uennancen.sup obtinẽdo bñficio in ecclesia raue-
nateñ.tacito de bñficijs suis.archiep̃s multũ fuit
cõturbat⁹ qð papa scribebat p habẽte sufficiens
beneficiũ z sup hoc rescribit pape.Rescribit pa-
pa sibi dicens.frater si aliqñ dirigimus tibi scri-
pta nostra q̃ animũ tuũ exasperare videntur tur-
bari non debes nec moueri:sed debes considera-
rare qualitatẽ negotij pro quo scribimus diligen
ter:z aut mandatũ diligenter adimpleas aut per
literas tuas causam ratiõabilẽ ostẽdas q̃liter il
lud adimplere non possis:q: nos patiẽter sustine
bimus si non feceris qð praua nobis fuit insinua-
tione suggestũ.Ber.❧ Not.j.qð ex iniustitia seu
mandato iniusto de facili quis exasperatur et tur
1 baẽ.❧ †Not.ij.quod vbi preceptũ p̃ncipis vel su-
perioris p̃ria fronte deuiat ab honestate nõ tene-
tur subditus immediate parere:s3 põt allegare q̃-
re parere non debeat.Nec ex ista dilatiõe d3 prin
ceps turbari.z ex hoc text.notabiliter colligiẽ qð
officialis vel alius cui p̃nceps p literas suas ali
c quid mandat põt nõ parere[c] z rescribere principi
z expectare secundam iussionem quia qñq3 prin-
ceps p minimã importunitatẽ vel p surreptionẽ e
vel nimiam occupationem cõcedit non concedẽ-
2 da.❧ †Sed circa p̃dicta dubitatur quid si prin-
ceps mandat sub certa pena:puta excõicatiõis f
quã incurrat ipso facto si non paruerit:nunquid
potest mãdatarius differre z spectare secundã ius
sionem modo predicto:fuit alias in facto z vario
mõ fuit cõsultũ.sed certe si p executionem mãda-
ti timeẽ maximũ scandalum vel aliter dubitaẽ de
mente principis licite potest mandatarius nõ exe
qui z rescribere principi:quia hoc facit autorita-
te legis vt hic.z in aut.vt nul.iu.z ad predicta alle
d go no.dictum Innocen.in.c.inquisitioni.[d] de sen-
ten.excom.vbi dicit quod si mandatum pape cõti
net heresim vel vehementer presumiẽ statũ eccle-
e sie perturbari[e] vel alia mala ventura non d3 sub-
ditus parere q: d3 obuiare malo z nõ adiuuare
qð dictum semper tene mẽti.❧ Ex quo infertur
qð si princeps mãdat aliquid ex cuius executione
presumitur scandalũ venire in ciuitate non de be
ret subditus parere.Item dic q̃ si princeps mã-
f dat aliquid contra[f] deum est[f] obediendũ sibi.vt in
c.si dominus.z.c.iulianus.z in.c.qui resistit.xj.qð.

Car.consi.cxlvij.
dominus noster
papa.ad fi.z con
si.cv.quesitũ sepe
fuit.z Jo.de lig.
in.c.ad apostoli-
cam.in.ij.colũ.de
reg.in.c.ad hono
rem.de au.z vsu-
pal.Hostiẽ.z ibi
istũ in.c.pposuit
de ꝯces.prebẽ.in
vlti.col.Bald.in
c.ij.ad fi.s.eo.pa
ridez de puteo in
lib.de syndicatu.
fo.xxxij.Joan.de
lig.in.c.sententiã
in fin.ne cleri.vel
mo.Car.ꝯsil.cxij.
sanctissimus do-
minus noster zc.
p istum in.c.cũ te
neamur.de pre-
ben.
d ❧ Innocen.in.c.
inquisitioni.dicã
plene pro illo di-
cto in.c.cũ.adeo.
j.eod.
❧ Adde Bald.
consilio.cccix.iij.
li.vbi dicit quod
executor cui res-
criptũ fuit vt sen-
tentiam exequa-
tur potest nõ exe-
qui si cognoscit
illam nullam et
rescribere princi
pi.Si tamen du-
bitatur an prece-
ptum superioris
sit iustum est exe-
quendum.xxiij.
questio.j.qui cul-
patur.Rom.cõ-
si.lix.
e ❧ Pertubari.
Adde Ro.cõsil.
xlv.
f ❧ Contra deuz.
Adde quod nec
obediendu3 est si
timetur infamia
vel mors.vt not.
late Old.consil.
xciij.
Zacharias.
❧ Adde Feli.in
c.si quando.col.
ij.versicu.sed nũ-
quid poterit.de
rescrip.istum in
c.cum teneamur.
de p̃ben.dixi post
addentes in.c.sic
miter.§.vna ve-
ro.in versicu.vni
ca est ecclesia.nu-
mero.j.de consti-
tu.et in addit.ca.

nam concupiscentiam.numero.2.in apostil.in versic.peccat.eodẽ titu
lo.plene per Jaco.reb.in.l.prohibitum.nume.i.z in addi.a dipsum.C.
de iure fi.lib.x.

a ¶ Pro notorie indigno. Vide Imo.in.c.significauit.hic alle.& ibi Io. andr.but.& Do.in.c.veniens.de fil.presby.licet aliter ibi Hosti.& vide doc.in.l.quidā cōsulebāt.ff.de re iudi. Ana.in.c.ij.de schisma. Ro.in cōsi.ccvij.in casu.& But.in pe.decre.in.viij.col.ibi est igit cōsensus:per Moder.hic in.vij.col.ver.cōsidera.iij.Et quid de inferiore a papa promouente scienter indignū vide petrum de anch.in clemen.j.de eta.& quali.in vlti.no.& gl.penul.in.c.ad apostolicā.de re.& glo.j.in.c.tales.xxiv.di.& gl.in.l.quicū vno.in prin cip.in ver.tempo ralis.in.fi.ff.de re mili.

¶ Adde tu old. late cons.cccxxv. vsq; ad.cccxxxij. Anto.Francis.

¶ Adde ad hoc de promouēte in dignum q̄ prelatus promouens in dignum tenet ecclesie quam lesit ex tali promotione ad īteresse ad instar magistratus qui dedit tutorez minus ideoneum pupillo qr sibi tenetur ad interesse.vt in.l.j.in §.nūc tractem⁹.ff.de tutel.et ratio.distra.et in.l.j.et per totum.ff.de magistra.conue.& vide do.car.et Moder.in clemen.j.de etate & quali.Et quis dicatur indign⁹ ad obtinēdum ecclesiasticaz dignitatem habetur i.c.cuz in cunctis.et in.c.bone.de elec.& per Ioān.an.in regula odia.de regu.iur.li.vj.in.q.incipiē.canonici mutinēses.Et adde q̄ qui indign⁹ est gradu inferiori est ēt indignus supiore.c.gesta.lxxiiij.dist.& in.l.qui indign⁹.ff.de sena.indignis eni porte dignitatuz patere nō debēt.c.licet ex quadaz.de testi.et in.l.j.et ij.C.de digni.lib.xij.Et adde q̄ si in vna diocesi existant omnes indigni excepto vno solo illi digno omnia committi debēt.vt in.c.j.xvj.q.j.ita notabiliter dicit Pet.de ancha.i clemē.j.de eta.& qualita.& Host.in.c.graue de prebendis.

iij.Etiam si princeps credat iuste facere & iudici soli notum sit mādatum in se cōtinere peccatū.vt 3 probat in.c.literas.de resti.spo.† Et ex his infero ad.q.pone q̄ papa scribat pro notorie indigno[a] vt assignetur sibi certum beneficiū:nunquid mandatarius teneatur parere ex dictis Io.and.in.c.cuz adeo.j.eo.c.significauit.j.de offi.ordin.distinguo sic.q̄ aut nō constat precise de intentione principis & debet seruare mādatarius quod hic dicit. Aut precise cōstat q̄ vult huic indigno prouidere.& tunc aut potest papa in illo actu dispēsare et est sibi parēdū:quia videtur tunc dispēsare.facit quod no.in.l.barbarius.ff.de offi.preto. Aut non potest dispensare:vt quia est tanta indignitas qd sine peccato nō potest fieri & tunc sibi nō est parēdum. Quia papa nō habet potestatē peccandi.xl.dist.in.c.j.& hec bene not.p que aperitur vltra 4 alios intellectus istius ca. ¶ † In gl.in ver.rationabilem.in fi.dic post Hosti.cum queritur an de oibus sit reddenda ratio.q̄ aut queritur nunquid quis teneat reddere rōnē:aut querit vtruz possit ratio reddi de oibus. Primo casu tenet si ex officio hoc sibi incūbit vt testis.de q̄ dic vt plene not.in.c.cū causam.de testi.sed si ex officio hoc sibi nō pertinet nō tenet vltra quā velit. Scdo casu:vtrū possit reddi de oibus ratio.dicēdū est q̄ de secretis diuini iudicij nō potest reddi ratio.ita loquit b c.nabuchodonosor[b].& §.de tyrijs.allega.in glos. Quedā sunt que consistunt in ingenio vel ratiōe naturali:& de illis potest reddi ratio vt hic. Quedam consistūt in volūtate principis:& de illis nō potest reddi ratio.Et hoc casu procedit.l.nō oīz.ff.de legi.vbi dicitur q̄ nō omnium q̄ a maiorib⁹ nostris statuta sunt ratio reddi potest.Exempluz predictorū.Si querat quare fuit inducta vsucapio.ratio est in prōptu ne dominia essent incerta & vt puniatur negligētia domini:vt no.in regula possessor.de regu.iur.in.vj.Sed si queratur quare fuit p̄fixum triēniū & non maius vel minus tps non potest reddi ratio sufficiens sed sic fuit visuz principi. ¶ In glos.fi.ibi:obediat ergo subditus quandoq; etiam si causam nō reddat.pōdera verbum qn̄q;:quia semper dz obediri superiori:sed 5 distingue vt.s.dixi.† Et adde ad predicta que no. c Inno.in.c.ad aures[c].de tempo.ordi.vbi inter cetera dicit vani capitis esse existimare superiorem non posse precipere sine cause cognitione vel sine expressione cause:quod dictū est not. ¶ Ex quo habes q̄ superior in spectantibus ad officiū suū potest p̄cipere subdito:licet nō exprimat causam precepti vel precipiendi.

1 ☞ Rescriptum impetratū cōtra religiosos valet:etiam qd non fiat mētio cuius monasterij sint.

2 Forma tradita ab aliquo priuilegio in impetratione rescriptorum: debet seruari in rescriptis: aliter non valet.

3 Rescriptum impetratuz ꝯtra priuilegiatum:an debeat facere mentionem de priuilegio.

4 Priuilegiat⁹ citatus cōtra priuilegiū suuz tenet comparere & allegare priuilegium suum.

5 Citatus quādo notoriū est q̄ nō debet cōparere non est reputandus vt contumax.

6 Fratres mendicantes citati coram epo non tenentur comparere:& sic non dicuntur contumaces.

b ¶ Nabuchodonosor. Vide ibi Archi.& per Moder.hic.

c ¶ In.c.ad aures. Vide ibi Hostiē.& Io.and.& ibi late But.Innocen.in.c.ū.in glo.& male.de restitu.in integ.& ibi istum in.vj.colum.Pet.de anchar.in reg.ea que.in.v.colum.ibi & hoc intelligo.de reg.iur.in.vj.But.in.c.ex parte.ad fi.lo.j.ibi tertio quod licet.de verboruz significa.propter glo.fi.ibi Barto.in.l.nō fatetur.ff.de cōfes.& istum in.c.peruenit.lo.ij.de appellatio.Pau.cōsilio.xxxix.in.iij.volumine.Bald.in repeti.l.ij.ff.de iureiurā.fo.vij.Dy.& Imo.& alex.in.l.filiusfami.§.diui.ff.de lega.j.

d ¶ Sunt priuilegiati. Vide not.in.c.ex parte.el.j.& in.c.nuper.de dec. ¶ Adde tu qd voluerūt do.de rot.in decisio.recollectis per dominū. Bernard.de bisigneto hoc titu.incip.papa. Zacharias.

Cum ordinem. Per rescriptū pape i quo fit mētio de ordine cistercien.religiosi illius ordinis nō tenent respōdere. Vel aliter & sic. Cisterciēses sunt priuilegiati qd nō possunt cōueniri per rescriptū pape nisi in eo fiat mētio de eorū ordine. Et p̄mo ponit decisum exordiū.secūdo dictū.ibi:si cōtra. ¶ Casus literalis. Cistercien.vel alij religiosi habēt priuilegia sup decimis vel alijs reb⁹:dicit hic q̄ si aliquis literas impetrauit cōtra istos religiosos sup his in quibus sunt priuilegiati de ipsorū priuilegijs mētione nō habita per tales literas non tenent respōdere. B. ¶ Et pro intellectu tex.& glo.p̄mitte q̄ isti fratres cisterciēses in mul d tis sunt priuilegiati[d] a sede apo.vt sup decimis.& postmodū obtinuerūt p̄uilegiū vt super his quibus sunt p̄uilegiati nō teneant respōdere per rescriptum pape nisi in eo fiat mentio de eorū ordine.Et hoc forte fuit cōcessum:qr sepe molestabātur sup reb⁹ priuilegiatis corā iudicib⁹ delegatis postmodū obtinuerūt aliud priuilegiū magis latū vt sup nulla re teneant respōdere nisi in rescripto fiat mentio de eorū ordine.& sic intellige glo.j. ¶ No.j.q̄ sup decimis & alijs reb⁹ p̄nt religiosi & alij a papa priuilegiari.ad hoc.c.ex parte.il.j.de 1 deci. ¶ † No.ij.arg.optimum ex tex.valere rescriptū impetratū ꝯ religiosos licet nō faciat mētionē cuius ordinis sunt.Satis eni est per rescriptū cōstare contra cuius monasterij religiosos fit impetratio.hoc p̄bat hic per locū a spāli.Nā si priuilegiū hoc fuit indultū cistercien.vt nō teneātur respondere nisi fiat mētio de eorum ordine:ergo ius cōe est in contrariuz in alijs religiosis:vt i.c.p̄senti.§.loca.de p̄bē.lib.vj.Et hoc not.qr nullibi 2 ita bn̄ p̄bat. ¶ Not.iij.q̄ vbi priuilegiū[e] dat generaliter formā rescriptis ipetrādis nō vz rescriptū etiā speciale nō seruata forma tradita i p̄uilegio.Nā alr̄s illud p̄uilegiū esset inutile cū cōcernat singula rescripta.& iste est p̄prius casus istius c.Vnde falso allegat per aliquos istud.c.ad p̄bādū q̄ rescriptū ipetratū ꝯ p̄uilegiū dz facere mentionē de p̄uilegio.nam hoc nō p̄batur hic:sed potius ꝯtrium qr hic nō dicit vt debeat fieri mentio de priuilegio super decimis vel alijs sed solū de ordine,& de hoc.j.latius. ¶ In gl.j.ibi:preter hoc habēt aliud p̄uilegiū.dt Io.an.q̄ hoc nō est illud priuilegiū de quo tex.loquitur.sed Io.cal.hoc reprobat & bene:qr priuilegiū de quo loquitur text.erat limitate cōcessum scz quādo isti cōuenirētur super rebus priuilegiatis:& ideo non debet extendi ad impetrationē faciendā super rebus non priuilegiatis qr priuilegiū debet pure obseruari i rebus in quibus loquuntur.vt in.c.porro.de p̄ui.sz istud priuilegiū de quo glo.loquitur erat magis generale:qr concernebat omnē rem ratione cuius possit cōueniri. Dictū q̄ cū de isto priuilegio nobis non cōstet non teneretur iudex delegatus admittere exceptionem nisi fiat fides de priuilegio.argu.in.c.cum persone.de priuileg.libro.vj.sed respectu priuilegij de quo loquitur text.sufficit iste f text.qr priuilegium est hic incorporatum.[f] ¶ In gloss.vlti.ibi:suppressio enim dignitatis.hec ratio non est bona.quia rescriptum hic annullatur: quoniam adiectioni secundum antiquam impressionem.

¶ Addō tu d istis cisterciensibus et eorū priuilegijs per Specu.in tit.d rescrip.presen.§.iiij.ver.item cisterciēses.docto.in.c.recolētes.de statu mona.Car.di.in clemen.dudum.§.nos.de sepul.& Oldr.consilio.cix. Anto.Francis.

¶ Adde qd no.voluit Io.an.i.c.ij.i.c.religiosos.in princi.de deci.li.vj.vbi dicit q̄ papa decorauit & ditauit ordinem cisterciensiū multis honoribus et priuilegijs:& dt qd inter reliqua habēt priuilegiū vt electi possint sine aliqua cōfirmatione administrare.d quo etiā vide not.per Io.an.in.c.j.de supplen.negli.prela.Et aduertēdum est quia cisterciēses nō sunt de iure cōmuni exempti ab ordiarijs.vt p̄batur in.c.ne dei.de simo.& ideo si dicunt se exēptos per priuilegium debent illud ostēdere:vt in.c.cum persone de priuileg.in.vj.quod etiā voluit Io.and.in preallega.c.ne dei.de simo. Sebasti.Sapia.

¶ Priuilegium. per istum tex.no.Alex.in consi.cj.visis instrumētis in.j.vol.q̄ per legem generalē nō tollit priuilegiū speciale sz nō bene probatur hic vide etiā Pau.d ca.in cōsil.cccxvj.

f ¶ Priuilegiū est hic incorporatū. De priuilegijs incertis in corpore iuris an regulent vt ius cōe.vid do.in.c.ignorātia.xxxviij.di.& doc.i.c.j.s.e.& ibi mod.alle.Io.an.Bu.& Imo.& vide no.in aut.q̄ in p̄uincia.C.vbi de cri.agi op.& vide ro.in isto ti.xlviij.in aut.& in eo.ti.xij.in antigo ribus faciat ꝯsi.pau.de ca.xxxij.qm̄ adiectiōe.l.ij.co.vbi in fauorē charthusie pisane consuluit post lan.de rodul.faciat qd voluit Inno.in.c.pro illorum de preben. ¶ Adde tu vt per alex.consi.cxxxviij. Anto.Franc. ¶ Aduertendū est:quia priuilegia tanq̄ iuri cōtraria non quia

sunt stricte interpretanda. vt no. c. qđ dilectio. de ɔsangui. ⁊ affini. ⁊ per glo. vlt. in c. fi. de trāsla. pla. ⁊ no. doc. in c. pastoralis. ⁊ in c. q꜉ ꝫ. de pui. ⁊ in c. olim. de ver. sig. ⁊ habet ꝑ Inn. in c. recepimus. de priui. ⁊ i. c. tua. el. j. de deci. ⁊ ꝑ Jo. an. in regula. cū qđ. de reg. iur. lib. vj. in mercu. ⁊ i. c. fi. de ver. sig. ⁊ no. arcbi. i. c. j. lxviij. di. tn̄ ꝓuilegiū clausum in corpe iuris dꝫ interp̄tari ẜm ius cōe. vt est tex. i. c. si ꝟo. el. j. đ sentē. excō. ⁊ tale ꝓuilegiū clausum in corpe iuris eq̄paraꝉ iuri cōi: vt voluit gl. in c. vt circa. đ ele. li. vj. ⁊ gl. in c. fi. de of. or. et alia gl. i. c. j. đ ɔst. li. vj. ⁊ hꝫ ꝑ Host. i. c. ex pte. de deci. ⁊ ꝑ Jo. an. i. c. j. de rescrip. ⁊ i. c. pcurationes. de cēsi.

a ¶ Non tolliꝉ per ius cōe. vide not. in c. j. ẜ. e. an et qñ rescriptū dꝫ facere mētionē de priuilegio ad h̄ vt tollaꝉ. ⁊ plene ꝑ Jmo. hic.

b ¶ C. j. de lit. cōte. li. vj. vide. iiij. declarationes ad illud cap. ꝑ do. Feli. i. c. j. i. xvij. colū. in ver. fallit. v. ẜ. e. ti. ⁊ ibi alle. istū hic post Jmo.

☞ Sebasti. Sapia.

c ¶ Priuilegiat⁹ citat⁹. Cōclude qđ qñ citatio est nulla rōne p̄sone rōne tp̄is ratiōe cause et rōne loci nō teneꝉ citat⁹ cōparere rōne p̄sone. pōt itelligi tripliciꝉ. Pºo rōne p̄sone agentis vt qñ appet agentem calūniose petere. de q̄ ꝑ glo. in c. veniēs. i ꝟ. ppꝉ ɔtumaciā. de accus. Itē qñ bānitus ageret stante statuto ꝙ bānito nō reddaꝉ ius. vt per Jo. an. in tit. de sen. §. iusta. ꝟ. item not. Itē qñ seru⁹ citaret dñꝫ vt ꝑ Abb. i. c. pre terea. de dilla. ꝑ Bar. in l. ij. col. j. ff. si qs in ius vo. no ie. Scđo rōne p̄sone rei ɔuenti vt q꜉ sit cleric⁹ vt hic per Abb. ⁊ ꝑ Bald. in l. gñalr. col. j. C. de epi. et cle. facit tex. i. l. fi. cū ibi no. ff. de iuris. om. iud. Tertio rōne p̄sone iudicis qñ est incōpetēs. c. si duob⁹ de appel. hoc est si dlegat⁹ aliquē

non q꜉ ordo sit dignitas. sed vigore priuilegij qđ papa indulsit istis cisterciēñ. Et in eo qđ glo. dicit istum tex. extendendū ad religiosos habētes cōsimilia priuilegia nō intelligas de priuilegijs super decimis vel ɔsimilibus reb⁹ sed de priuilegio vt nō teneātur rñdere nisi fiat mētio de eorū ordine. ¶ In ea. gl. ibi: priuilegiū nō tolliꝉ per ius cōe [a] id est per rescriptū impetratū ẜm ius cōe. nam vt dixi super rubrica rescriptū specialiter sumptum cōcediꝉ ad iuris obseruātiā. Et aduerte q꜉ lꝫ glo. sit vera in se nō tn̄ funditus tollit ɔriū. Unde dic post Jo. and. ⁊ alios ꝙ istud priuilegiū dabat formam rescriptis singularibus impetrādis vnde si rescriptū valeret nō seruata forma inutile esset illud priuilegiū. Nec tamen intelligas vt. ẜ. dixi. ꝙ sit fiēda mētio in rescripto de priuilegio. vñ si ip̄etraꝉ ɔtra alios priuilegiatos sup decimis vꝉ alijs nō est necesse vt rescriptū faciat mētionē de priuilegio ex quo priuilegiū cōcernebat ius peremptorium ad merita cause. Quia per hoc rescriptū nullū fit p̄iudiciū priuilegiato cū possit allegari ad merita cause. Papa enīꝫ odādo rescriptū nō aliđ facit nisi ꝙ mādat ius atqꜫ iustitiā administrari: sed in casu hui⁹. c. priuilegiū inducebat dilatoriā ⁊ nō cōcernebat merita cause: vnde si rescriptum valeret illud priuilegiū esset inutile. 3 † Conclude ergo cū q̄riꝉ nunq̄d rescriptū impetratū ɔtra priuilegium debeat facere mētionē de priuilegio: ꝙ aut erat rescriptū ad beneficia obtinēda vꝉ aliter priuilegiatiuū: ⁊ tūc nō valet si venit in p̄iudiciū priuilegiati ⁊ nō facit mētionē de priuilegio quia est surreptitiū cū sit illi cōcessuꝫ ⁊ si papa sciuisset nō dedisset rescriptū. ⁊ iste est casus ẜm Inn. in c. cōstitut⁹. j. eo. Aut est rescriptū nō priuilegiatiuū sed mere ad iuris obseruantiam cōcessuꝫ. Et tūc aut priuilegiū aduersarij cōcernebat merita cause, puta vt nō teneret soluere decimas ⁊ tꝫ rescriptū licet nō faciat mētionē de priuilegio. Ratio quia nullū p̄iudiciū fit priuilegiato cuꝫ possit de suo priuilegio excipe ad merita cause. Uñ sicut impetrās nō teneꝉ facere mentionē de exceptione peremptoria cōpetēte aduersario. vt in c. j. de lit. cōte. lib. vj. [b] quia saluū manet ius aduersarij: ita nec de priuilegio causante exceptionē peremptoriam: ⁊ hoc tenent Inno. ⁊ Compo. ⁊ cōiter doc. hic. Et vt dixi p̄batur per illum tex. nā ⁊ si papa sciuisset de priuilegio nihilominus rescriptū ɔcessisset q꜉ forte priuilegiatus renūtiauit priuilegio vel est prescriptū vel quid simile. Aut priuilegiuꝫ aduersarij cōcernebat exceptionē dilatoriā vꝉ dabat formā rescriptis impetrādis ⁊ nō valet rescriptum: quia aꝉs priuilegiū esset inutile si nō possit excipi cōtra te rescriptū in vim dilatorie. ⁊ iste est proprius casus istius. c. ⁊ vide ad materiā que dixi. ẜ. c. j. 4 ¶ † Et in fi. gl. no. bñ caudā huius glos. ex qua collige ꝙ priuilegiat⁹ citatus [c] cōtra priuilegium suum teneꝉ venire ad allegandū ꝓuilegiū [d] suū aliter tenet sñia cōtra eū lata. Host. dicit qđ excōicatio vel alia sñia esset nulla. Sꝫ ɔcorda sic ẜm Jo. cald. ꝙ aut sumus in terminis huius ca. ⁊ tunc sñia esset nulla: ex quo rescriptū nō facit mētionē de ordine: ratio q꜉ notorie cōstabat iudici ꝙ religiosi nō tenebanꝉ cōparere. ⁊ bñ loquntur. 5 † Nam dico generaliter ꝙ vbicūqꜫ notoriū est citatum nō teneri ad comparendum non pōt iudex procedere cōtra eum vt contra cōtumacē. ad hoc bo. tex. cum gl. in l. nō videꝉ. frustrāde dilationis cā latitare. ff. de iudi. ⁊ vide text. in cle. pastoralis. in §. pisana. ⁊ ibi bo. glo. de iudica. ⁊ glos. in c. veniens. de accu. ⁊ in c. si ep̄s. iij. q. ij. per Inn. in c. ij. de dila. ⁊ per Bart. in l. ij. ff. si quis in ius vo. Sed in alijs terminis preter istū tex. vbi notorie nō cōstaret absentē nō teneri ad comparendū p̄cedat illa glo. ẜm eum vt sñia teneat cōtra priuilegiatū

citauerit nō teneꝉ ɔparere. vt per gl. i. c. accusatus. in ꝟbo manifeste. de here. in. vj. quā tñ reprobat Felin. c. sup lr̄is. de rescrip. est verū ꝙ ēt si iudex notorie sit suspect⁹ opꝫ cōparere vt ꝑ Abb. in c. accedēs. j. vt li. nō cōtest. Scđo p̄ncipaliter nō teneꝉ cōparere qñ est nulla rōne tp̄is de quo ꝑ gl. i. l. j. in ꝟ. nulli⁹. ff. de fer. i. c. plane. xv. q. j. Bar. i. l. aut qui aliꝉ. in p̄nci. ff. qđ vi aut clā. i. l. ex qua acūqꜫ col. ij. ff. si qs i ius voca. nō ie. abb. i c. fin. de fer. tertio qñ est nulla citatio rōne cause vt si iudex secularis dixeriti citatiōe ꝙ ɔpareat ꝑ cā spūali vt ꝑ bart. in d. l. ex q̄cunqꜫ. Quarto qñ ē nulla rōe loci. l. si cū dies. §. si arbiter ff. de arbi. i. c. hortamur. iij. q. ix. c. ex pte. de appel. cle. pastoralis. §. pisana. de re iud. Feli. not. i. c. olim de excep. Et hec p̄cedūt qñ predicta sunt notoria sec⁹ si aliq̄đ est dubiū vt hic ꝑ Fe. ⁊ latius per. Fel. et ꝑ Feli. i. c. si duobus. de appella.

d ¶ Ad allegādū ꝓuilegiū. viđ hoc plene ꝑ Moderuēꝫ barb. ⁊ ꝑ feli. in x. col. in ver. ad allegandū priuilegiū. ⁊ vide plene ꝑ Mod. in nomeis. l ꝟ. iurisdictio in no. incipi. do tibi pulchras ⁊ adde istū in c. si diligēti. in vl. col. de fo. ɔpe ⁊ i. c. cō querēte. in iij. co. de resti. spolia. et glo. ian fi. in c. fin. xiij. q. v. nā dedi xij. limitatiōes a l. d. l. si quis ex alie na. ff. de iud. et ad l. ij. ff. si qs in ius voca. nō ie. ꝟt. cū si. vide omnino i dictis nota.

6 nō cōparentē. ¶ † Et not. qđ dixi qñ notorie nō cōstat: nam facit ꝙ si ep̄s citat istos fratres mēdicātes qui notorie sunt exempti ⁊ iamdudum tolerati in priuilegio exemptionis ꝙ ipsi non tenentur cōparere ēt ad allegandū priuilegiū eoꝝ. Et no. quia in hoc multi simplices iudices decipiuntur. ¶ Et inquantuꝫ gl. dicit ⁊ Cal. post eā ꝙ sñia teneret cōtra priuilegiatū nō cōparentē: ego aliter dico. s. ꝙ sñia ɔtumacie punitiua teneret q꜉ in illa est iudex: vt in l. vnica. ff. si quis ius di. non obtem. ⁊ in d. l. ij. ⁊ in c. super literis. j. eod. sed super principali nō valeret sñia: esto ꝙ eēt casus in quo posset p̄cedere lit. non ɔte. ⁊ rō. q꜉ est lata a iudice nō suo: ⁊ ideo si iudex vult valere sñiaꝫ sup principali pronuntiet se prius iudicē cōpetētēꝫ tunc ⁊ postmodū p̄cedat in principali: q꜉ illa pronuntiatio autoritate iuris facit eū iudicē lꝫ non eēt. hoc est de mente Inno. in d. c. ij. de dila. ⁊ Bart. in l. ij. si quis in ius voc. ꝓalleg. ⁊ hoc bñ not. ⁊ vide qđ no. Jo. an. in regula scienti de reg. iur. lib. vj. in mercu. vbi satis plene de materia ista.

1 ☞ Rescriptum missum capitulo sede vacante debet mandari executioni per episcopum postea electum.
2 Ep̄s non đꝛ ille qui lꝫ sit electus ⁊ ɔfirmatus non tñ cōsecratus. ⁊ appellatione ep̄i nō venit electus ⁊ confirmatus.
3 Ecclesie noīe venit capl̄m ⁊ nō ep̄s. 13.
4 Mandatum ⁊ preceptum differunt. Mandato superioris qui non obedit sine causa peccat.
5 Data rescripti est attēdēda dū queriꝉ de validitate vel surreptione rescripti.
6 Canonicus an possit ēt esse archidiaconus in eadē ecclesia: ⁊ habeat duas voces.
7 Judeus factus christianus est capax bñficiorum.
8 Mandatū factū capitulo de cōferendo nō extenditur ad singulares canonicos habentes p̄tātem conferendi alio modo ꝙ capitulari.
9 Capitulū non succedit in ius ep̄i quo ad collationem beneficiorum. 13.
10 Mādatū factū alicui vt executori ⁊ delegato nō expirat per creationem ordinarij.
11 Intellectus iuris non debent trahi ad gratiam.
12 Uniuersitas capitulū vel collegiū illud qđ hꝫ in mandatis an sit obseruandū ꝑ singulares personas ⁊ an contrauenie̅s puniatur.
13 Capituli appellatione non venit ep̄s ex propria ⁊ stricta significatione.
14 Uicegerens obtinet locum illius cuius vicem gerit: ⁊ quicquid rescribitur sibi est mandandū executioni per illum cuius vicem gerit: etiam quod sit creatus post commissionem datam vicem gerenti.
15 Copia rescripti dꝫ exhiberi cum nomine pape.

Cum te. Legiꝉ varijs modis sꝫ cōmuniter summatur sic. Si sede vacante scribiꝉ capitulo vt p̄bēdā alicui cōferat: ep̄s de nouo creat⁹ illud adimplere tenetur. 1 ¶ † Uel summa aliter ⁊ specialr ẜm lect. cōmuniter approbatā. Si sede vacante scribiꝉ capitulo vel gerēti vices ep̄i vt p̄bendā alicui cōferat: si creat⁹ ep̄s nōdum executo mandato ⁊ ad eū spectet collatio p̄bendarū: illud adimplere tenetur. Diuiditur in quinqꜫ partes. in prima ponit mandatū in secunda executionē capituli ibi: ipsi vero: tertio excusationem ep̄i ibi: cum itaqꜫ. quarto illius excusationē reprobat. ibi: qđ nullatenus. quinto antiphorizat. ibi: pro eo. ¶ Casus literalis. Quidam iudeus de nouo conuersus ad fidem ecclesia tornacen. vacante impetrauit literas cōtra decanuꝫ et capitulum ecclesie tornacen. vt ipsum reciperent in canonicum ⁊ in fratrem ⁊ prebendā cōferrent

eidē: ipse vero literas suas p̄sentauit decano ⁊ capitulo ipsi respōderūt ꝙ ad eos nō ptinebat collatio prebendarū: sꝫ ad ep̄m tornacen. ipse presentauit literas ep̄o requirēdo ipsum vt quod papa mādauerat adimpleret ⁊ ep̄s rn̄dit ꝙ nullū receperat a dn̄o papa mandatū. ⁊ sic infecto negotio rediẏt ipse ad papā. mō ipse papa scribit ep̄o tornacen. dicens ꝙ si datā literarū diligētius attēdisset nullaten⁹ repulisset eundē qꝛ tpe illo quo lr̄e date fuerūt ipse erat de capitulo tāq̄ qui erat archidiacon⁹ eiusdē ecclesie nec erat adhuc in ep̄m ꝯsecrat⁹ vnde nō poterat allegare qꝺ nō recepisset mādatū. Ber. ¶ †Not. j. ibi: tuā ꝓmotionem. iūcto fine. ibi cōsecratus. ꝙ anteq̄ quis sit ꝯsecratus in ep̄m non pōt dici ꝓmotus. facit. c. transmissam. j. de ele. ita collegit hic Fran. vercel. Sed tu vide ter. op. quē tenebis mēti. in. c. tua. de his que fi. a prela. vbi probat̄ ꝙ electus et cōfirmatus nō pōt adhuc dici ep̄s si nō est cōsecrat⁹: sed appellatur electus quasi ꝯsecratio cōfirmet nomē ⁊ dignitatē ep̄alem. Ad hoc. c. nisi. de auto. ⁊ vsu pal. vñ appellatione ep̄i nō venit electus [a] ⁊ cōfirmatus nōdum ꝯsecratus. vide ter. ⁊ glo. in cle. ij. de celeb. miss. ⁊ idē qꝺ dixi de electo ⁊ cōfirmato ꝓcedit etiā in ꝓuiso per papā: quia talis ꝓuisio hꝫ vim electionis ⁊ cōfirmationis: [b] vt not. Innoc. in. c. olim. de cau. pos. ⁊ ꝓprie. ¶ †No. ij. ibi: decano ⁊ eccl̄ie ꝙ noīe ecclesie veniat capl̄m sine ep̄o. ad idē. c. requisiti. j. de test. Alibi tñ dicit̄ ꝙ ep̄s est in eccl̄ia. vij. q. j. scire. sed illud ꝓcedit largo sumpto vocabulo ad hoc qꝺ not. gl. in cle. [c] vt hi qui de eta. ⁊ qualita. ¶ †Not. iij. ibi mandatū ⁊ preceptū [d] ꝙ differentia inter hec ⁊ capit̄ hic mādatū ꝑ literis monitoriẏs preceptū ꝑ lr̄is p̄ceptoriẏs. Nā olim dabant̄ tria paria literarū vt monitorie p̄ceptorie ⁊ executorie de quib⁹ in. c. mādatū. ⁊. c. lr̄is. j. e. Et ex hoc infertur ꝙ mādatū nō necessitat: sꝫ p̄ceptū sic. In ꝯtrariū facit. c. si qñ. s̄. eo. ideo dico ꝙ mandatū ex se nō iportat necessitatē. ⁊ ita capit̄ ꝑ totū tit. ff. ⁊. C. man. Sed vbi mādatū fit a superiore simpliciter peccat qs nō obediēdo mādato sine causa rationabili. sic loquit̄. c. si qñ. ⁊ hoc sentit Archid. post Uincē. in. c. fi. §. qꝺ p̄cipit̄. xiij. q. j. ¶ Not. ibi: si datam literarū ⁊c. ꝙ i ꝯsiderando vim rescripti [e] ⁊ in cōiecturando surreptionē ipsius debemus attendere ad datā scripti. [f] ea aūt que accidūt post datā non alterant rescriptū. facit. c. si eo tpe. de rescrip. li. vj. ¶ †Itē no. ꝙ etiā s̄m ista tpa quis poterat esse canonicus ⁊ archidiaconus [g] in eadē ecclesia. An aūt de iure cōi hoc possit fieri. vide ter. cū gl. in. c. j. de cōsue. li. vj. Et an talis debeat hr̄e duas voces in capl̄o. dic vt dixi in. c. cum olim. de re iu. ¶ †Ultimo no. ꝙ iudeus [h] factus christianus est capax bñficiẏ ecclesiastici ⁊ pōt impetrare etiā in ecclesia cathedrali: nec est ꝯtemnendus qꝛ fuit iudeus: sed ꝯmēdādus: qꝛ ad fidē cōuersus. ¶ Op. cōtra ter. videt̄ eñi ꝙ ep̄s nō tenebat̄ aliquo mō ꝓuidere isti. aut eñ fuit scriptū capi. tanq̄ ordinario collatori: ⁊ tunc litere debent esse nulle ex quo capitulū de iure nō habebat potestatē cōferendi. nec debet teneri ep̄s ordinarius collator: qꝛ mandatū factū vni nō extēditur ad alium: qꝛ papa nō e itēdit illū grauare: †qnimo plus dicit ter. no. in. c. fi. de preben. lib. vj. ꝙ mandatum factū capitulo de cōferēdo non extēditur ad singulares canonicos habentes conferendi potestatē alio iure q̄ capitulari. †Aut fuit scriptū capi. tanq̄ succedenti in ius ep̄i ⁊ stare nō potest qꝛ capitulū nō succedit ep̄o in collatione beneficiorū. vt in. c. ij. ne sede va. ⁊ clarius in. c. vnico. eo. ti. lib. vj. ¶ †Aut fuit scriptū capitu. tanq̄ executori delegato apostolico ⁊ tūc nō dꝫ expirare mandatū per creationē ep̄i qꝛ per deputationē executoris eripitur potestas de manibus ordinariẏ ⁊ trāsfertur in executorē vt in. c. si soli. ⁊. c. si capitulo. de cōces. prebē. lib. vj. ergo male dicebāt ibi canonici ꝙ collatio non spectabat ad eos. So. ꝓpter hec ꝯtraria ⁊ similia h̄. c. legitur variẏs modis. ¶ Glo. in verbo infecto negotio. ponit primū intellectū ꝙ de honestate ⁊ nō necessitate hic ep̄s astringebat̄. Hunc intellectū secuti sunt quidā vt dicit Inno. dicentes hoc. c. cōtinere gratiā in fauorē istius nouiter cōuersi ad fidem. iste intellectus cōmuniter nō recipitur quia nulū verbū positum in ter. sapit gratiā † ⁊ intellectus iuriūm nō sunt trahendi ad gratiā [i] vt not. in. c. ex parte a de. de test. ¶ Item quia hoc. c. superflueret hic ⁊ de nihilo seruiret: contra id quod habetur. s̄. in proemio. ¶ Ideo glo. forte posuit scd̄m intellectū dicens ꝙ de iure tenetur ep̄s prouidere sꝫ nō reddit rationē quare. Soluꝫ eñ reddit rationē respectu capituli ⁊ non respectu ep̄i. Sed ex glo. seq. †tu potes corroborare istam lec. in eo qꝺ dicit ꝙ mandatū factū capitulo videtur factum cuilibet de capitulo. Et sic si nō pōt adimplere tēpore mandati dꝫ adimplere cū potest: ita ad ꝓpositū tpe mādati iste ep̄s erat de capitulo: ⁊ iō mandatum affecit eum vt singularē: ⁊ sic tenetur nunc cum est episcopus: ⁊ potest illud adimplere. Sed contra hanc lec. facit. §. manumittitur. xij. q. ij. de quo glo. in fi. opponit ⁊ nō soluit. vbi dicitur ꝙ id quod est vniuersitatis non est singulorum. Et sic videtur quod mandatum factum capitulo nō afficit singulos [k] quinimo vt dixi ad propositū videtur ter. in oppositum in. d. c. fi. ¶ Itē vt notanter dicit hic Innocen. quando mandatur capitulo id quod consistit in iure non videtur mandatum singulis [l]: vnde singuli singulariter non possunt illud exequi: vt si mādatur ꝙ eligant vel ꝙ preben esse canonicus.

Marginal numbers in the main text: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

a ¶ Nō venit electus. Adde ter. in. c. tam literis. de test. ⁊ ibi istū in. j. not. Bal. l. si nōdum. C. de fur. post prin. ⁊ vide glo. in. c. j. de reli. do. ⁊ ibi Do. Do. ⁊ que alleg. Do. ⁊ pe. sexti in salutatione. in. ij. co. Bald. in proe. decre. in. vij. col. ter. cū glo. in proe. cle. in ver. pōtificatus. ⁊ ibi istū in gl. iiij. in data. vj. lib. Frā. vercel. l. in. c. accidētib⁹. j. de exces. pla. p illū ter. idem arch. in. c. j. de peni. ⁊ remis. i vj. ter. in. c. nostri in vers. ligonēsis electus. de elec. et ibi istuꝫ in. ij. not. ter. in. c. post trāslationē. de renū. ⁊ ibi but. in. j. not. ⁊ in. c. cū post petitam. de elec. ⁊ in. c. ad audientiā. de spon. et in. c. j. de testi. cogē. ⁊ in. c. dilect⁹. de pur. cano. ⁊ in. c. qꝺ sicut de ele. et in. c. cū dilecti. de do. ⁊ cōtu. ⁊ butri. ꝯsil. xix. in noīe ⁊c. qꝛ hic agitur in. ij. colum. ana. post Car. in. c. meminimus. in fi. de ac cu. Old. ꝯsi. xiiij. in. ij. colū. do. i. c. sicut illi. xl. dist. p. illū ter. ⁊ Imol. i clemen. j. de pe. in. ij. colū. arch. pau. ⁊ doc. in. c. pe. de offi. ord. in. vj. gl. in clemen. j. de fil. presbi. Innocē. ⁊ istum in. c. de multa. de p̄b. facit. c. ad honorē. ⁊. c. nisi. de auto. ⁊ vsu pal. p istū in. c. cū apostolica i fi. de his que fi. a p̄la. ⁊ in. c. i eos. d here. facit ter. cū gl. pe. in. c. cū ep̄a. cū gl. de offi. ordi. i. vj. ⁊ ter. in. c. ex lr̄is. d exces. p̄la. ad fi. do. in. c. fi. de reg. iur. in. vj. do. post archi. in. c. illud i. iij. colū. xxiij. dist. gl. i cle. j. circa mediū. ver. ego. N. i ver. futur⁹. de iureiur. ange. ⁊ sali. in. l. bene a zenone. C. de quadri. prescri. Bal. post Old. in. l. athelete. in prin. ff. de exc. tu. in ver. doctoratum. in clemen. ij. de magistris. In ꝯtrium vide gl. in cle. j. gl. in ver. ep̄is. de foro compe. ⁊ quod voluit Do. in. c. j. de iureiu. lib. vj. dicas illas ꝓcedere qñ in electo ⁊ ꝯfirmato est ea rō que est in consecrato ⁊ predicta extende et restringe, vt hic pulchre per Moder.
Adde quod voluit Old. cōsi. cclxxxiij. vbi tenuit ꝙ electus in episcopum nō incurrit penam. c. auaritie. licet benedixerit populum ante cōsensum expressum prestitum electioni.

b ¶ Et confirmationis. adde Calde. cōsi. iiij. de elec. vbi dicit ꝙ tali currit tempus consecrationis a die prouisionis si sit presens.

c ¶ Glo. in cle. vt hi qui. in ver. eisdē. vide istū in salutatione. Ergo. in. vij. col. ⁊ ibi plene per do. Feli. qñ appellatione collegiẏ venit caput et appellatione capituli non venit prepositus de ca. ⁊ si. xes. Do. in. c. fi. in iiij. col. de prebē. in. vj. per ter. hic ibi decano ⁊ ecclesie: ⁊ tales nō habēt vocem. vt per Inno. in. c. ij. de insti. per do. meū in. c. cū deputati. de iud.

d ¶ Mādatū ⁊ precep. ꝯ. quinq̄ differētias videas hic p Moder. inter mādatū ⁊ preceptū. gl. ⁊ Bar. vide in. l. sepe. ff. de offi. p̄si. Car. in cle. j. in viij. no. de iud. Jo. de imo. in cle. sepe. in ver. mādatū. de ver. sig. Imo. in cle. fi. in. iiij. col. ibi: scd̄o q̄ro de ꝓcur. Bar. in. l. ⁊ qꝛ. in. j. col. ibi: declaro tibi. ⁊ ibi Ange. ⁊ Bal. ff. de iurisdi. om. iudi. per Archi. in. c. qꝺ p̄cipit̄. xiiij. q. j. ⁊ no. in. l. j. ff. qꝺ iussu. ⁊ vide Bal. doc. in. l. fundi. §. itēꝫ si amic⁹ ff. de acqui. pos. Pau. Jo. de lig. Jo. de imo. Pet. de anch. ⁊ alios i cle. ꝓcuratorē. de ꝓcu. ⁊ vide glo. ad predicta insti. de attili. tu. §. sed hoc iure vtimur. in ver. iussione. ⁊ pondera gl. nō allegatā ab aliquo i clemē. pastoralis. i ver. de mor. de re iud. ⁊ dixi in repetit. mea. c. grandi. in ver. mandatū. de supplen. negli. p̄lato. li. vj.

Sebast. Sapia.

e ¶ Uiꝫ rescripti. Uide ad hāc materiam nōnullas pulchras q̄ōnes quas ponit bal. in. c. constitutus. in. iij. col. ver. quero vlterius. j. eo. quas adꝺ ad no. pe. Feli. hic. ⁊ circa hoc i qbusdā apostillis. d. an. poma. ponit quādā q̄ōnē q̄ cōtigit d facto. qdā fuit p̄sentat⁹ hodie a dimidia parte patronorum mittit romā ꝑ habēda ꝓuisiōe gratiosa ⁊ narrat pape se p̄sentatū a dimidia parte patronoruꝫ anteq̄ aūt papa ꝯcederet ꝑ vnā diē ante: maior pars p̄tronoruꝫ variat ita ꝙ desinit esse maior pars: papa d'ide ꝯcedit. q̄ritur an valeat illa impetratio. vr̄ ꝙ sic: qꝛ nō potest iputari aliqd impecrāti. sed in cōtrariū est veritas per illud qꝺ dicit abb. in. c. cōstitutus. in scd̄o no. j. eo.

f ¶ Dataꝫ rescripti. Adꝺ qꝺ do. de rota deci. suis anti. dicunt ꝙ ex eo qꝺ inspicit̄ tēpus date valet cōcessio facta canonico licet desinat esse canonicus.

g ¶ Archidiaconus. dicaꝫ in. c. cum olim. hic alle. ⁊ in. c. ex literis. de p̄b.

h ¶ Iudeus. Adde qꝺ Romanus singu. suis incip. nūc veniam⁹ ad lucrum panis. dicit ꝙ neophytus nō potest assumi ad officia eccl̄iastica alleg. glo. sing. xvij. q. iiij. ꝯstitu. tu vide.

i ¶ Trahendi ad gratiā. vide Archi. ⁊ Jo. an. in. c. si cui. de p̄ben. in. vj. ibi do. istum in. c. qm̄. de deci. ⁊ in. c. ij. in. iiij. col. de resti. spo. Ange. i. l. si. ff. de p̄to. stipu. Ro. in repe. rub. ff. de arbi. c. j. in ver. ad plenitudinē gr̄e vos accepimus. in titu. de pa. ꝯstan. ter. in. c. fi. in ver. ad gratiā ꝯfirmationis admittimus. de sortileg. ⁊ in. c. dilectus. in ver. nostraꝫ meruerit gratiā. de tēpo. ordi. ⁊ faciat glo. in. c. cōsultationi. eo. ti. ⁊ in. c. cū olim. el. j. de priui. ⁊ in. c. j. j. q. v. in ver. pro magna misericordia ꝯcedimus. c. veniens de renū. c. cū olim. de dolo ⁊ contu. in ver. misericorditer. facit. l. paulus. ff. de fideicō. liber.

k ¶ Non afficit singulos. intellige s̄m Rotam de ꝯsti. j. de ꝯces. p̄bē. xij. in antiquis. ⁊ sequit̄ Do. in. c. fi. de preben. in. vj.

l ¶ Mandatum singulis. vtrum actus cōcernat singulares de capitulo an totū capitulum per. c. qui manumittitur. hic alle. not. istam differentiā ad multa allegata hic per Feli. in. xviij. col. in ver. aliud singuli. dam ꝯferāt

zacharias. ¶ Adde Jaco.rebuf.latius quam per alium in.l.si cum te.nu.2.et in additio.et nu.4.et etiam in add.C.de decu.li.x. eundem. in l.actores.nu.1.et in apostil.C.de exac.tribu.eo.lib.

Anto.Francisc. ¶ Aduertendum est quod vbi aliqd est faciendum per vniuersitatem siue per collegium illud non pot expediri singulariter per singulos de vniuersitate sed dz expediri per vniuersitatem spaliter ad ipm actum b gerendum cogregata imo vbi agitur de piudicio vniuersitatis non sufficit citare maiores de vniuersitate et psidentes nisi cogregetur vniuersitas. vt p Jnn.i.c.si.de ma.et ob. et p gl. i.c.si capl.de cocesp.b.li.vj. qualiter aut singulares de vniuersitate debeat se opponere actibus qui fiunt p vniuersitatem no.doc.in. c. in gnali.de elect. libr.vj.imo dixit Bar.in.l.ij.C. de decu.lib.x.et in. l. actor.ff.re ra.ha. quod act factus ab vniuersitate de cuius conuocatione ad actum non appa ret non valeret.et vtrum singulares de vniuersitate i actionibus et causis institutis contra vniuersitatem possint excipe qn exceptio copetit singularibus pso nis. et vide Jnn. i.c.ad petitione. de accu.et an singulares de vniuersitate possint comparere pro causis vniuersitatis. vide Jo.an.in.c. romana.de sent. exco.lib.vj.quinimo vniuersitas tota posset copa rere si vult.vt est ter.in.c.ij.de trāslatio.epi.et an p debito vniuersitatis possint capi singulares psone habetur per Bar.in.l.iiij.in.§.actor.ff.de re iud.et p glo. fi.in.c.cum dilecta.de rescr.et per Spe.in tit.de censi.in.§.ij.in ver. quid si aliqua vniuersitas:et in versi.quid si aliquis:et an valeant singulariter gesta p hoies de vniuersitate non simul couenientes habetur p Bart. in.l.si qs a filio.in.§.j.ff.de lega.j.et an illi de vniuersitate debeant expellere singulare excomunicatum.vide Jnno.in.c.cum vintonienfis.de ele. Et an punita vniuersitate pro delicto possint nihilominus singulares persone culpabiles puniri de eode delicto.vide q habetur et not. in.c. si.de pre.li. vj.et an qd facit vniuersitas videatur factum a singulis:vide gl.in.l.sunt.ff.qd cuiusq vniuer.no.et per Bar.in.l.aliud.in.§.refertur.ff. de reg.iur.et vtrum vniuersitas possit accusari p homicidio.vide Ang. in cosi.suo.clvij.incip.super hoc.et an in maleficijs q facit maior pars vniuersitatis videatur tota vniuersitas fecisse.vide que habentur in.l. metum.§.animaduertendum.ff.qd met.causa.et vide gl.in.l.j.in princ. ff.de magist.conue.Et adde quod si vniuersitas committit delictum ex quo venit imponenda pena personalis sit comutatio in pecuniariam. vt nota.voluit Jnno.in.c.grauem.de senten.excom.

a ¶ Consistes in facto. Adde Jnn.in.c.bone.lo.ij.sup verbo temere recedit.de postu.pla. Arch.in.c.j.in fi.in.ij.dist.Fede.csi.ccxcj.q in presenti.in.v.col.ibi.Jte illam repeti.Pe.de anch.in.c. cum aliquibus. in j.col.de rescrip.in.vj.Jmola.in.c.cum oes.in.xj.col.3.de costi.Domi. in.c.eum qui.quasi in fi.de do.et cotu.in.vj.et in.c.romana.§.in vniuersitate.in.j.col.post Jnn.et Jo.an.ibi.de sent.exco.in.vj.istu in sermone incip.maximu.habito in cosilio basiliensi.fo.27.ver.preterea in schedula dicebatur.But.in.d.c.bone.in.xv.col.ibi not.glo.Jnn.in. c. irrefragabili.in prin.de offi.ordi.sequitur Flori.in repet.l.ciuitas.in.iiij.col.ff. si certu pe.Fran. pau.in tract. de ptate cardi. sede vac.fo.5.col.vlti. in prin. Jo.an.in c.si capitulo.in.j. col.de cocesp.pre ben.in.vj.et Bal. in.l.sicut.ff.quod cuiusq vniuersi. not.et Rota. de cocesp.be.xv.in nouis.in pnc. lz aliter sentiat do. in. c. si capitulo. ij.col. post Lap. sed salua procedere in actu iuris collatiuo.

dam coferat vel qd simile. Secus si mādatur capitulo aliqs cosistes in facto:a qr tunc qlibet pot et debet adimplere mādatum:b vt puta si pbeda alicui collata p papā: papa mādat vt illum recipiāt in canonicum. Nā hec est nuda receptio facti que non exposcit actum collegialē ideo si collegium non vult simul facere quilibet de collegio tenetur facere. Et no.singulariter hanc theoricā qr facit ad oēs vniuersitates quib aliqd mādatur p supiorē. Hosti.tn hic aliud sentit sed latius locutus est in.c.bone.ij.de postu.prela. Vbi dixit primum mēbrum pcedere nisi collegium sit in negligētia:qr tunc totum ius recidit in volētes obedire. Et est vtilis sm eum vt appareat de negligētia. Qd per executorē vel ordinarium statuatur terminus collegio quo elapso poterunt adimplere volētes obedire qd est dictum valde equum. Sed dictum Jnno.est subtilius qr ex quo scribitur vt collegio non est collegium si ibi est minor pars. Jtē hec lectu.glo.non pcedit ex alio qr presupposita obligatiōe in persona cuiuslibet canonici.ex qlla obligatio causatur respectu certe qualitatis.s.qr canonic debet desinere illa obligatione desinente et qualitate.vt est bonus tex.in.c.venerabilez.j.de electio. ¶ Tertia lectu.colligitur ex fi.gl.sequētis qd eps hic obligatur qr est pars capituli cum sit caput capituli:ergo mādatum factum capitulo extēditur ad eum. Hec lectu.est falsa. Primo qr psupposito quod esset de capitulo tn cosideratur capitulum vt corp et non extēditur ad singulares de caplo.vt in.d. c. si. Jtē in iuribus pertinētibus ad solum epm non facit eps vnum corpus cum capitulo:imo per se expli 13 cat.vt.c.edoceri.j.eo. ¶ † Jtē et subtili ex ppria et stricta significatiōe vocabuli appellatiōe capituli non venit prelatus qr licet sit caput non tn est de capitulo.vt dicit gl.no.in clemē.vt hi qui. de eta.et quali.quā tenebis mēti.facit tex.in.c.postulastis.de cocesp.prebē.et in.c.a collatione. de app. 14 lib.vj. ¶ † Quare quartā lectu.posuit Jnnocē. multum subtiliter dicēs hoc fuit scriptum capitulo non tā executori vel ordinario collatori vel vt succedēti in ius epi sed tā gerēti vices c ipsius epi:qr non erat eps cui posset scribi. Vn licet capitulum non succedat epo in ptāte coferendi tn succedit in iurisdictionalib. Et sic non erat alius cui comodius posset scribi quā capitulo. Jdeo si mādato non executo creatur eps tenetur ipse mandatum adimplere:qr in effectu mandatum fuit factum potestati sue itaque capitulum cotulisset non autoritate ppria sed tā gerēs in hoc autoritate Pape vices epi. Epo enim creato cessat ista potestas extraordinaria et dz hoc eps adimplere. Et in dubio ex quo scribitur gerēti ptatē alterius videtur scriptum tanq gerenti vices lz quo ad illud non gereret vices alterius vt singulariter probatur hic sm istum intellectum. Et hoc pot extendi ad precepta que fiunt gerenti vices alterius. et in hoc est multum vtilis prouisio istius capituli. Et sm hunc intellectum non refert vtrum eps nouiter creat fuerit de capitulo tēpore date:qr idem esset si foret extraneus per ratione premissam. Et ad istum tex.q pōderat q tēpore date iste erat de capitulo dic qd istud ponderatur ad effectum vt iste non possit se excusare quare ipsi vt epo non fuit scriptum:vnde ibi narratur factum et non ponitur iuris ministerium. Et idem dicit Jnnocen.si scriberetur cuicunq extraneo dūmō posset apparere quod in defectum epi sibi fuerit scriptum. qd not. Et per hoc habes clarum et vtilē intellectum huius capituli. Licet quidā alij aliter legant tn iste intellectus Jnno.est verior et coiter approbatur et patitur minora contraria quā alius intellectus.

15 ¶ † Jn gl.pe.in fi.hec gl.versatur circa duo. Primo nunquid debet attendi semper data literarum ante tēpus d presentatiōis.dixi aliquid.s.c.sed lōge plenius in.c.dilectus.ij.de prebē.j.et dic vt ibi. Secūdo tangit nūquid copia rescripti dz exhiberi cum die et consule.et hodie dic cum nomine pape.et de hac materia plene dixi in.c.j.j.de pro ba.et dic vt ibi not. Abbas.

1 ☞ Jmpetrans aliquod beneficium debet facere mentionē de dignitate quā obtinet:alias non vz rescriptum etiam quod papa dixerit non obstāte quod habeat aliud beneficium.

2 Jmpetrans aliquid a papa an debeat de nobilitate et diuitijs facere mentionem.

3 Jmpetrans aliquod beneficium an teneatur mentionem facere de qualitatib beneficij impetrādi et illius quod habet.vide.s.6.et.9.

4 Ois clausula q posset mouere principē ad nōfacile rescribendum est ponenda in supplicatione.

5 Motus proprius principis ad rescribendum excludit subreptionem.

Papa dans motu proprio aliquod beneficium c non expressa qualitate non valet gratia.

7 Jn gratijs et dispensationibus non arguitur ex paritate vel maioritate rationis.

8 Argumentum de maioritate vel paritate rōnis habet locum in gratijs fauorabilibus : secus in odiosis.

10 Mandatum non requiritur qn quis impetrat literas ad beneficia pro alio:secus ad lites.

☞ Sebasti. Sapia. b ¶ Adiplere mādatum. Vide ro.in consi.cccc.queritur vbi ponitur an statutum coges ad copromissum cpre hendat vniuersitatē.vide.d.Jas. in.l. si qs maior. C.de transac. vbi tenet qd pena illius.l.habet locum i vniuersitate qn illi de vniuersitate iurarent:et ita dicit per multa se cosuluisse.cotrarium tn tenet ibi d.Thomas par palia i pria qone sue repetitiōis. p multa de qb ibi per eum.

c ¶ Gerēti vices. De materia vices gerētis vide Car.in clem.j.in vj.opp.de.of. vica. Ange.are.in stit.de excesp.i rubri.fo.2.in.iij.co. Bar.in.l. si fili. ff.de leg.do.meu Barba.in.c.sane.lo.ij.de off.lega.in.j.no.et in.c.j.in.xiiij.col.de off.leg. et plene per Alex.in rubr.de of.eius cui māda.est iurisd.et Ludo.rom. sing.cclvij.inci.nunquid vicerector.et faciat quod voluit hic Abba. antiquis quem refert hic Fel.quem omnino vide vbi limitat et a limitatione excipit duos casus.

¶ Adde tu quod hunc intellectum approbāt do.de Ro.decisio. ccclx. in antiquis descriptis.

Anto.Fran. ¶ Quis dicatur vices gerēs et sit differētia inter vices gerentē et vicarium. Vide Bar.in.l.suggerēte.C.de of.ei q vi.alteri ge. et an vices gerēs possit facere oia q pot ipse principalis.vide Bar.in l.j.ff.de tut.et cura.datis ab his.et an vices gerēs obliget pncipalē p q gerit vices p.gestis suis.vide gl.i.v.postliminij.circa fi.inst.de attili. tu.et add quod vices gerēs alicui dz honorari sicut ille cui vices gerit vt ē gl.i.c.cum volūtate.d sen.exc.et vr tex.i.c.si.cxiij.di.et gl.i.c.cum oli. el. ij.d of.dele.et facit tex.i.c.accusatio.ij.q.vij.et i.c.felicis.de pe.li.vj.et vide tex.i.c.i nono.xxj.di.et.i.c.nobilissim.xcvij.dist.et i.c.honor.ij.q. v.

d ¶ Tempus date.vide tex.in clemen.fi.de rescrip.et in.c.fi.j.e.et in.c. tibi qui.et.c.duob.eo.tit.lib.vj.facit.c.si super.de of.dele.eo.li.et.c.si eo tēpore.eo.ti.in.vj.facit gl.in.c.statutum.in ver.canonicis.ad fi.de rescri. lib.vj.et dicas hoc esse verum in beneficialibus sm Jnn.in.c.capitulum.j. eod.in.v.col.et in.c.in nostra.in.ij.col.eod.titu.reprobando gloss.ij.in prin.ibi.et in.c.abbate.in.j.col.j.eod.reprobando gl.j.ibi fallit ista re

gula.in.vj.casibus hic pulchre discussis per Feli.

8 ¶ In.c.j.de cõsuetu.lib.vj.vide ibi Domi.in.iij.col.in ver. est ergo vi dendum.ꝛ in.iij.col.ibi:ex his deciditur quod de plebanis.

8 ¶ De nobilitate. Uide hic do.meũ Barb.ꝛ Fel.in.j.col.ꝛ no.in.c.de multa.de prebẽ.in ver.sublimes.ꝛ Ludo.ro.sing.xxviij.incipiẽ. nobilis.ꝛ faciũt plures regule cãcellarie p̃supponentes nobilitatem potius iuuare q̃ impedire. Zacharias.

¶ Adde tu i ter minis p̃ntis q̃õnis p do.Fel.i.c. cũ adeo.col.ij.x. ad idẽ plura isto tit.ꝛ dñ alle. ro. sin.xxxviij.incip. nobili mendose. all.vnde cũq̃.est enĩ singu.xxxvij. incip.vtrũ nobilis vbi loquiť de a monacho q̃ i impetratiõe rescripti dicebat se no bilẽ cõtra q̃ fuit obiectũ de surreptiõe illius. Aduerte insup q̧ in q̃tuz loquiť iste q̧ m ẽtio dꝫ fieri in impetratione rescripti de nobilitate q̃õ debet intelligi de nobilitate generis nõ aũt de nobilitate que ab accidẽti venit.p no.per eundez Roma. sing.ccccl xxxvij. incipi.heri fui in terrogat⁹.ꝛ fin. dcclvj.incipi. no bilitas induxit p̃sumptionẽ.

b ¶ Adde tu per c do.d Ro.decisi. cccccl xxxvij.d re scrip.in antiqs. Anto.Francisc.

¶ Circa istã nobilitatẽ primo q̃s magis cẽseať nobilis an ille q̃ sua virtute nobilitatẽ acqrit: an q̃ descẽdit ex nobili gñe hř per Cyn.in.l.puidendũ.C.de post.ꝛ p Jaco.alua.in.c.j.in.§.ceteri.quis dica.dux.mar.vel co. in vsi. feu.ꝛ tene mẽti q̃õ dixit Bal.in.l.fi.C.de ser.fug. q̧ nobilitas est q̃dã dignitas a parẽtib⁹ delibata q̃ denoiatur a potẽtiori. Bar.in.l.j.C.de inco.li.x.dixit q̧ alio nõ dato ex sola origine nemo põt dici nobilis p quo est bo.tex.in.c.venerabilis.de pben.ꝛ tene mẽti q̧ scientia nobilitat hoiem put est tex.multũ notabilis.in.c.de multa.de preb.vbi eq̃parant nobilitas ꝛ sciẽtia: imo dixit Cy.i.l.q̃sqs.C.de postulã. q̃õ nobilitas sciẽtie p̃ferť nobilitati gñis.ꝛ de hmõi nobilitate vide p bar. in.l.j.i repeti.C.de digni.li.xij.vbi distinguit triplicẽ nobilitatẽ. Tria enĩ inducũt nobilitatẽ: natiuitas: honor: sciẽtia ꝛ diuitie: ſꝫ q̃õ dr̃ d diuitijs.nõ dr̃ q̧ ille inducãt nobilitatẽ: ſꝫ q̃õ nobilitati nõ detrahũt.vt est tex.in.l.nobiliores.C.de cõmercijs ꝛ merc.p quẽ tex.dr̃ q̧ nobilis põt esse mercator ꝛ q̧ mercatura nõ detrahit nobilitati si alia cõcurrãt: ꝛ de hmõi nobilitate multa pulchra ponit Jo.an.in.c. venerabilis.de pben. Adde tñ q̧ nõ dꝫ attẽdi tñ nobilitas gñis q̃ morũ vt in l.scire.in.§.fi.de tuto.ꝛ cura.da.ab his.ꝛ in.c.vos q̃ cũ se.ꝛ in.c. illd.xl. dist. Et adde q̧ nobilitať q̃s eo ipso q̧ fit cleric⁹.vt no.Jo.and. in. c. eo libenti⁹.de seruis nõ ord. Dicas tñ nõ esse multũ curandũ de nobilitate dũmõ alia ꝯcurrãt etiã q̃ ad pmotionẽ regalẽ: vt hř.j.Reg.ix. cap.vbi de Saul.ꝛ de Dauid q̃ erat custos oiũ vtibi.ꝛ facit text. in c.his ita.xxxij.q.iiij. Et circa illud an p ingressum religiõis perdatur nobilitas.vide gl.xxvij.q.ij.in.c.scripsit.ꝛ.xx.q.iij.in.c.presens. vbi videť dici q̃õ sic.qꝛ per monachationẽ perdit comitatus ꝛ ducatus de quo per Spe.in titu.de sta.mona.in.§.j.ver.xj.ꝛ per gloss.in.c. ea q̃ de statu regu.ꝛ per Bal.in d.l.deo nobis.C.de epi.ꝛ cle.tñ nõ est hoc sine dubio maxime q̃ñ clericus ingrediť monasteriũ qꝛ remanet miles celestis militie: ꝛ iõ q̃uis pdat ius ducat⁹ tñ remanet in eo ius militie q̃ iducit nobilitatẽ.in.c.gradi.de sup.negli.pla.i.vj.p quo ẽt facit tex.in.c.degradatio.de pe.e.li.ad q̃õ vide Jo.an.in.c.j.de suis nõ ord.

Ad aures. Non valet rescriptũ impetratum ad bñficia si in eo taceť dignitas ipetrãtis. Cõis diuisio.scða ibi: cõsultatiõis. ¶ Casus lřalis. Quidã plati tacito noie suarũ dignitatũ lřas ipetrauerũt sup minorib⁹ bñficijs simplici noie se appellãtes: queriť an tales litere valeãt. Rñ.papa q̧ nõ est sue intẽtiõis vt p tales literas inquietari debeant pauperes clerici in quib⁹ actor nomẽ supprimit sue dignitatis vñ tales litere nõ valẽt. Ber. ¶ Not.j.tria bñficia sonãtia in nomẽ dignitatis: vt decanat⁹: archidiaconatus ꝛ precẽtoria. Et ex hoc inferť q̧ multi sunt plati citra epm habẽtes dignitates in ecclia. Et q̧ pprie dicanť habere dignitates in ecclia.dixi in.c.de multa.de pbẽ.aliqd teti gi.in.c.nouit.de iudi.vide p Archi.in.c.j.de ꝯsue tu.li.vj. ¶ † Not.tex.satis apertũ q̧ impetrans bñficiũ etiã minimũ dꝫ facere mẽtionẽ de dignitate quã obtinet. Et videť notabiliter probare iste tex.q̧ nõ sufficit impetrãti dicere q̧ hꝫ aliđ bñficiũ nisi exprimat nomen dignitatis si est dignitas. Et alibi iudicio meo nõ ita bñ pbať .et tene hoc mẽti: qꝛ nõ solet ad hoc induci.ꝛ sic limitarẽ.c.nõ põt.de prebẽ.li.vj. Ubi vř innui q̃õ sufficit si dicať nõ obstãte q̧ habeat aliud beneficiũ. Nã credo q̧ ibi narrať factũ implicite ꝛ non explicite.nã tex.hic i fi.dicit nõ valere rescriptũ vbi actor supprimit nomẽ sue dignitatis ꝛ pondera nomẽ sue dignitatis nõ enĩ exprimiť nomẽ dignitatis p illa verba gñalia nõ obstãte q̧ habeat aliud bñficiũ. Sꝫ opp.ꝯ hoc ꝛ tex t. hic enĩ vř papa puidere q̃ñ fit impetratio super minoribus bñficijs: sed idẽ vř dicendũ ꝛ forti⁹ super maiorib⁹: primo qꝛ facili⁹ papa cõcedit minora q̃ maiora. 2 † Itẽ qꝛ in oĩ impetratione debet fieri mẽtio de bñficijs habitis: al's gratia est nulla.vt in.c.si motu proprio.de pbẽ.li.vj. Sol.dicit Innocẽ.q̧ ad literã sup verbo minorib⁹ dꝫ suppleri maxime qꝛ vt dixi idẽ est si fit impetratio sup maioribus. Dicit etiã Hostiẽ.q̧ etiam de nobilitate[b] ꝛ de diuitijs[c] impetrãtis est fienda mẽtio. q̃õ nõ placet Jo.an.ꝛ bene. Nã iure non cauetur q̧ fiat mẽtio nisi de beneficijs.vt in.c.si motu proprio. Et iste est cõmunis intellect⁹ istius.c.vt nõ valeat ipetratio sup bñficijs minorib⁹ vř maioribus nisi fiat mẽtio de bñficijs q̃ impetrãs obtinet.ꝛ hodie clarius probať in.d.c.si motu proprio. Car.ponebat hic aliũ intellectũ q̧ ista prouisio hui⁹ tex.solũ vẽdicat sibi locũ q̃ñ fit ipetratio sup minorib⁹ bñficijs vt tũc arcteť impetrãs exprimere nomẽ sue dignitatis vbi al's sufficisset facere mẽtionẽ in genere. Et sic sentit q̧ impetrãs bñficiũ nõ modicũ nõ arctať ad faciẽdã mẽtionẽ in specie de suo bñficio.ad hoc q̃õ not. gl.in cle.j.de prebẽ. Hec lect.non est vera in se vt puto vt.j.dicã latius nec cõuenit lře qꝛ hic nec d q̃litate dignitatis nec de bñficijs i genere fiebat mẽtio sed simpliciter appellabãt se clericos. nõ ergo venit ista prouisio ad ponendũ hunc nouũ ius. ¶ Itẽ non videť aduertisse q̧ hic papa rñ det ad cõsultationẽ[d] quo casu nõ ponitur ius de nouo sed respondeť ẽm ius antiquũ.vt no.gl. in c.cõsultationi.de tempo.ordi.e.an.c.ex tua.de fil. presby. ¶ Itẽ q̧ fit fiẽda mẽtio de qualitate beneficij obtẽti.adduco bonũ tex.p locũ a speciali in cle.si roman⁹.de pbẽ.vbi dr̃ speciale q̃ñ motu pprio fit cõcessio. 4 ¶ † Sꝫ circa hũc articulũ valde vtilẽ queriť nunqđ sit fiẽda mẽtio de qualitatib⁹[e] beneficij impetrãdi[c] qualitatib⁹ beneficij iam obtenti. varias vltra materiã hic contentã reperio opin.sed cõcludẽdo ꝛ allegãdo materiã vni tãgiť dico sic q̧ de qualitate bñficij impetrãdi est fiẽda mẽtio vbi illa qualitas est notabilis. Et primo dꝫ fieri mẽtio de cura aiarũ quã illud beneficiũ habet.vt in.c.cũ illis.de preben. lib. vj. Itẽ de qualitate residentie fiẽda est mẽtio si beneficiũ requirit residentiã.argu.c.fi.de cler. non residẽ.tenet Jo.cald.in.c.in nostra.j.e. ¶ Item debet fieri mentio si illud bñficium sit dignitas. 5 tex. no.est hic. † pbatur rõne.de oĩbus fienda est mẽtio que possunt inducere principẽ ad nõ cõcedendũ vel ad non sic facilius concedẽdum.vt est tex.vt no.in.c.postulasti.j.eo.ꝛ ibi per Host. Sꝫ iste qualitates p̃nt principẽ subtrare a ꝯcessiõe: qꝛ difficilius papa concedit dignitatẽ seu curã aiarũ vel bñficiũ requirens residentiam q̃ minora bñficia. Qꝛ nõ quilibet clericus est aptus ad illas qualitates iõ necessario est fiẽda mẽtio. De ordine vero annexo beneficio nõ est necessario fiẽda mẽtio.text.videť in.c. ei cui.de preben. lib.vj.tenet Jo.calde.in.d.c.in nřa. ¶ De quantitate valoris[f] est dubiũ.nã nullibi expresse pbatur q̧ impetrans teneatur facere mentionem de ver.alteri.de preben.que vult q̧ nõ tenetur impetrãs facere mentionem in literis bñficialib⁹ nisi de qualitatibus in iure expressis ꝛ eam sequitur Caldẽ.in ti.de fil.presby.consi.j.ꝛ in.c.in nřa.ix.co.in.iiij.q. j. eodẽ p Moder.ibi.xvj.correlario.vide Rot.in hoc tit.cxxij. in nouis.ꝛ Calde.in isto tit.ꝯsi.x.ꝛ vide p Moder.in.c.sup lřis.in.j. cõclusione.vbi omnino vide.ꝛ in.d.c.in nostra.ꝛ idẽ Cald.consi.ij.hoc titu. lxvij.papa supplicat in antiquis.per Moder.hic in.x.conclusione.

c ¶ De diuitijs. Uide gl.ꝛ doct.i c.ꝯstitutis.d ap. in.x.impotẽtiã. ꝛ diceť in ca.cum a deo.j.eo.

d ¶ Ad ꝯsultationẽ. Addõ istũ i.c. si diligẽti.de fo. cõpe.ꝛ in.c. puenit.de emp.ꝛ vẽ. ꝛ i.c.cũ simus.de reg.ꝛ in.c.tue. de spõsa.ꝛ i.c.pastoralis.i pn. de excep.ꝛ i.c.fi. de re iudica.vide text. bo.i.c. ex multa. in.x. ex cõsultatiõe ei⁹ ediť d vo to.ꝛ ibi Gem. in ca. Romana. §. fi.de offi.ordi.li. vj.facit q̃õ no.gl. i cle.dudũ.i pnc. §.hmõi de sepul. ꝛ gl.i. c. romana. §.cũ aũt.de app. lib.vj.in x.qui p tẽpore ꝛ q̃õ voluit Bar.in.l. nemo.C.de sentẽ.ꝛ interlo.oĩm ind.

e ¶ De q̃litatib⁹ bñficij ipetrãdi. Adde Do. late i.c.sup lřis.in. v, co.x.dũ legi.bo nonie sextũ.j.eo. ꝛ in repe.c.postulasti.in.xv.co.x. puto.j.eod.ꝛ ibi Do.mat.i repe. i pe co.ꝛ Do. in c.dudũ.in. v. col. vři.credo sic possẽ.distinguit p illũ tex.d pbẽ. lib. vj.p gl.in cle.j.in

¶ Adde tu Ro.consi.cccl xj.ꝛ do.de Rot.decisi.suis de preben . in recollectis.per do.Bernardum de bisigneto.

¶ De qualitate valoris. Adde Old.ꝯsi.lviij.q̃dã impetrauit. Car. in.c.fi.de p̃sum.ꝛ ibi p istũ ꝛ alios do.p do.meũ hic dicẽtẽ se ꝯsuluisse q̧ onus pbãdi xitatẽ valoris incũbit opponẽti alleg. Bal.ꝯsi. incip. plura dubia sunt examinãda.in.ij.col.ꝛ vide.xiij.ꝯclusiones.circa istã exp̃ssiõne valoris p do.Fel.hic.in.iiij.co.cũ plurib⁹ sequẽtib⁹. Card. ꝛ Imo.in cle.j.de preben. Calde.ꝛ Imo.ꝛ Dom.j.eo.in nřa.cũ alijs cõclusionib⁹ alleg.hic p Moder.quos oĩno videbitis ad saturitatẽ. Anto.Frã.

¶ Quõ aũt pbeť valor vel bñficij: vel alteri⁹ rei hř p gl. ij.in.c.q̃to.in pñ.de iureiur.ꝛ in.c.si plurib⁹.de pben.lib.vj. Dicas tñ q̧ valor estimať ẽm fruct⁹ qui percipiunť vt voluit gl.in ver.fructuũ in.l.ſꝫ si q̃đ.ff.de eui.ꝛ hř p gl.in.l.pe.ff.de reb.eo.ꝛ per gl.in.c. cũ causam.de testi.in gl.ij.ꝛ gñalř de materia q̃s dicať esse valor rei ꝛ q̃ño pbetur hř p legistas in.l.pcia rerũ.§.nõnullã.ff.ad.l.falc.ꝛ in.l.j.§.si heres.ff.ad treb.ꝛ in.c.qꝛ vero leonis.in auť.de reb.eccle. non alie. et in auť.de ius porrectũ.C.de sac.san.ecc.canonizata.x.q̃õ.ij.in.c.hoc ius porrectũ: ꝛ qualiter valor rei debeat deduci in petitiõe ꝛ in pcessu habeť p Bar.in.l.pedius.ff.de incẽ.rui.ꝛ nau.ꝛ in.l.ij.C.de rescin. vendi.

valore bñficij

a Sebast.Sapia. ¶ Valoris. Vide d. Andr. sicu. in consi. xxxiij. clemētissimi. in.j. vol. vbi dicit q illeq̄ ipetrat priuilegiū vt possit testari de reb⁹ acquisitis ex redditu ecclesie dꝫ facere mētionē de valore. ꝛ q valor beneficij cōsideraꝫ detractis onerib⁹. vide Deci. in cōsi. clvj. ꝛ nūquid si valor exprimaꝫ falsus vitieꝫ rescriptū. vide Ro. in decis. xlvij. not. ſm do. Cardi. in consil. xxxiiij. millesimo tricētesimo.

Sebast. Sapia.

b ¶ Prealleg. voluit allegare deci si. xiiij. licet impetrans in nouis. sub ti. de rescrip. vide etiā Cardi. floren. in consilio lxxviij. papa. Zacharias.

c ¶ Iurispatronatus. Adde q̄d istud dictū dꝫ intelligi de iurepa. laicorū cū derogare p nullas literas nō est mēs roma. pōtificis: q̄d voluit La. de castel. in sua alle. lxxxv. īcipit. bnficia vacātia in curia. Jo. and. in. c. dilectus de offi. dele. Gemi. post alios in. c. ij. in gl. in x. collatio. de pbē. lib. vj. Abb. in. c. cū dilectus. ꝛ ibi bo. glos. que dat rationē hui⁹ dicti in gl. mag. de iurepa. Fel. in suo tract. quādo litere aposto. no ceāt patro. eccle. circa pnc. ꝛ Car. ꝯsi. xcvj. incip. papa vniuit quādā abbatiā post mediū. versi. quo ad causam secundā.

d Aduerte tamen q̄d tale rescriptū de quo per istū teneret nisi pro, mus ageret de cōtemptu. vt est casus in. c. decernimus. ibi irritam esse nouerit. xvj. q̄. vij. Abb. ī. c. illud. circa pn. de iurepat. ꝛ in. c. ex insinuatiōe. in secundo not. eo. tit. melius in. c. cum bertoldus. col. iij. ver. ex hoc notabiliter colligitur. ꝛ ibi etiam Feli. remissiue in. v. col. de re iudi.

valore beneficij. de quo vide gl. in cle. j. de preben. post princi. ꝛ per do. de Ro. deci. cclxxxij. al's est lxxxj. vbi dicūt papā Vrbanū tertium explicasse nō valere gratiā nisi fiat mentio de valore beneficij impetrandi ꝛ obtēti. Hodie ita cōiter seruaꝫ tā facilior est illa clausula q nō excedit valorem tāte quātitatis. nā periculosum est q qs se astringat ad certum valorē: ꝛ onus probādi incumbit impetrāti. vide quod dixi in. c. si. de presumptio. ¶ In argu. tamen p ꝛ contra potest induci text. in. c. cum adeo. j. eo. ꝛ. c. cum teneamur. j. de prebē. ¶ Puto tamē q circūscripto stilo curie non sit de iure veteri necessariū facere mētionē de quātitate valoris: [a] q̄ beneficiū debet principaliter cōferri ppter spūalia: tēporalia aūt veniūt accessorie ad spūalia. Sed q̄ hodie vt plurimū cōferūtur bnficia ppter tēporalia ideo fuit ordinatū ꝛ est de stilo curie vt fiat mentio de valore. Tamē bn̄ ꝯsiderādo nō est puisio inutilis q̄ dispēsatio temporaliū nō debet cuiq ꝯmitti sed ſm qualitatem persone debet cōmitti dispēsatio: ideo talis aptus ad habēdum beneficiū tenue qui est oino ineptus ad habendū beneficiū pingue: ideo quātitas redditū posset principē subtrahere a concessione gratie iō videꝫ vtile ꝛ necessariū vt fiat expressio. arg. d. c. postulasti. Hec pcedūt vbi ad instantiā fit gratia. Sꝫ vero motu pprio tunc est magis dubitādū q̄ motus ppri⁹ excludit surreptionē. vt in. c. si motu pprio. de preb. lib. vj. ꝛ cle. si romanus. eo. ti. Sꝫ cōtrariū est verū q̄ motus proprius nō operatur circa intrinsecas qualitates bnficij. Vnde si papa motu pprio cōcedit beneficium ꝛ nō fecit mentionē q est curatum nō valet gratia nō ex defectu surrreptionis: sed q̄ non apparet de volūtate principis. ar. in. c. cū in illis ꝛ. c. is cui. de pbē. li. vj. Et hanc opi. tenet Jo. an. in. d. c. si motu pprio. de pbē. li. vj. ꝛ do. de Rot. decisi. cclxxxij. prealleg. [b] Vn̄ cōclude q̄d motus proprius non firmat gratiā contra voluntatem concedentis nec in preiudiciū tertij. vnde nō valet gratia si beneficiū est iurispatronatus [c] et de eo nō fit mentio nec includit intrinsecas qualitates beneficij. ꝛ aliquid de hoc per Cal. in. c. mandato. j. eo. q̄d est bene notandū. Et adde gloss. in d. cle. si romanus. ꝛ hoc quo ad primū membrū: sed respectu iā obtenti [d] est maius dubiū. 6 † Nunquid si impetro secundū debeam facere mētionem de qualitatibus primi. In quo dic quod aut impetro dispensationē vt liceat mihi tenere secundū cū primo: ꝛ nō valet dispensatio nisi etiā fiat mētio de qualitatibus primi. Exemplū habēs prepositurā modo impetrauit vt possit habere aliū personatū ꝛ simul retinere cū prepositura si non fecit mentionē q prepositura erat curata dispēsatio nō valet. Quia duo erāt impedimēta in primo scꝫ dignitas ꝛ cura. sublato ergo vno impedimēto remanet reliquū. vt in. c. ex tna

Anto. Francisc. ¶ Circa hoc an papa per suas literas deroget iuri patronatus laicorū in dubio dicendū est q nō vt hic per istū. quoniā nō intēdit papa derogare siue tollere ius alterius ne etiā ex hoc laici facile retrahātur a fundatiōe dotatiōe siue cōstitutione ecclesiarū ex quibus actib⁹ ecclesia cōcessit laicis iuspatronatus. iuxta ea que plene tractā. p. d. Abb. ꝛ alios in rubri. de iurepatro. Sed si papa de hoc certificat⁹ esset q ecclesia de qua puidet vel puideri mandat. est de iurepatronat⁹ laicorū ꝛ eo nō obstāte puideri mādaret de illa vel ex certa sciētia vel motu pprio aut aliter derogādo tali iuripatronatus nō puto hec dicta pcedere: q̄m lꝫ papa generaliter mādando alicui puideri de bnficio in dubio nō videaꝫ in suo mādato cōprehēdere bnficiū patronatū. vt in. c. cū dilectus. de iurepat. ꝛ in. c. dilectus. de of. leg. ꝛ voluit glo. in cle. literas. vbi etiā per Pau. de lea. de preben. tū si dicit q in tali mādato vult ꝯprehēdi bnficiū p̄tronatū etiā laici illud cōprehendiꝫ al's esset dicere q papa nō posset derogare iuripatronat⁹ laicorū q̄d nō esset bene dictū neq verū p p̄dicta: sꝫ bn̄ verū est q in gn̄ali mādato de prouidēdo alicui de bnficio etiā si dicaꝫ de bnficio spectāte ad p̄sentationē alteri⁹ nō cōprehendiꝫ beneficiū patronatū laici ꝛ in hoc allegatio Lap. est multū no. de quo etiam vide per Specu. in ti. de leg. in. §. nunc tractem⁹. in ver. sed nūquid legatus. ꝛ vide Fed. de sen. in suo ꝯsi. lxxxiij. vbi ēt ipse tenet q ī tali mādato gn̄ali de puidēdo nō venit tale bnficium patronatū laici: nisi illud exp̄sse dicatur in mādato ꝛ hoc mō est hec materia ītelligēda ne tollaꝫ potestas pape: circa potētiā derogādi iuripatronat⁹ laici quādo vult derogare lꝫ ī dubio nō presumaꝫ alicui velle tollere ius suū.

d ¶ Jam obtenti. Adde Jo. an. ī. c. in nr̄a. x. si. j. eo. ꝛ ibi Cal. ꝛ Do. in iiij. colū. But. in viij. ꝛ Imo. in fi. Card. in cle. ij. de offi. or. in. xiiij. q. ꝛ ibi I. no. in vl. colū. post zenze. Mari. in repe. c. postulasti. ī. xiiij. col. ibi. xv. trāseūdo nūc ad qualitatē. j. eod. istū in d. c. in nr̄a. in vlti. not. Rotā hoc ti. xxxj. in antiqs not. q pa. Nico. mil. in reper. fol. lxxiij. ī. ij. col. ibi gratia in bnficia lib⁹. ꝛ fol. lxxvij. ad fi. ibi: gratiaꝫ bnficij: q de tribus qualitatib⁹ obtēti debet fieri mētio: vꝫ dignitatis ꝯtinue residētie ꝛ cure. alle. But. in. c. in nr̄a. in. viij. col. secus de qualitate ordinis beneficio anneri. per. c. ei cui. de preben. in. vj. ꝛ vide Rot. decisi. x. in nouis. Do. in c. si apostolice. in fi. de preb. in. vj. ppter glo. pe. ibi. ꝛ in. c. nō pōt. in fin. prin. eo. tit. ꝛ lib. Cal. de rescrip. ꝯsi. x. ꝛ de fil. p̄sby. cōsi. j. allegādo gl. v. in clemen. j. de preb. ꝛ vide Moder. hic ꝛ in. ij. col. ꝛ in. xj. ꝯclusione. ¶ Adde quo ad primum membrū Dy. Abb. ꝛ Old. consi. cxl. in fi. quo vero ad scōm Ro. consilio. ccclxij. s̄. alleg.

rū. j. de auto. ꝛ vsu pal. hoc dictū videꝫ probari in cle. j. de prebē. tenēt Jo. an. ꝛ Hosti. in. c. postulasti. j. e. ¶ Nec ob. si dicaꝫ q ex quo papa ꝯcessit mai⁹. s. dignitatē vr̄ ꝯcessisse q̄d est minus. s. curā. ar. in. c. ex parte. il. ij. j. de deci. Sol. est multiplex. ſm eos pmo q lꝫ dignitas sit honorabilior: cura tā periculosior. xij. q. j. p̄cipim⁹. 7 † Itē ꝛ scōo ī gratijs ꝛ dispēsationib⁹ nō arguiꝫ ex paritate vel maioritate rōnis. arg. c. p venerabilē. j. qui fil. sint legi. q semp no. 8 † Vel tertio ī gratijs fauorabilib⁹ vꝫ arg. predictū. vt in. d. c. ex parte. secus in odiosis dispēsationib⁹. argu. in. c. quis. de preben. li. vj. ¶ Et p hoc pōt rn̄deri ad vnuꝫ tex. sing. in materia quā nescio alibi. in. d. c. p venerabilē. qui fil. sint legi. vbi dispēsatio [e] extenditur de maiori ad minus vt pcedat in dispēsatiōe nō odiosa: puta q non legitim⁹ pmoueatur ad sacros. sec⁹ in odiosa: vt qn̄ fit dispēsatio sup pluralitate bnficiorū: ꝛ hoc dictū semp tenebis mēti. Et facit q̄d no. Jo. and. in addi Spec. ti. ij. §. fi. 9 x. sed illud q̄riꝫ. † Per hoc etiā dicas q si quis impetrat dispēsationē sup pluralitate bnficiorꝫ ꝛ nō facit mentionē q illa bnficia prius tenebat illicite recipiēdo inde fruct⁹ nō valet dispensatio. H̄ firmāt An. ꝛ Cōpost. d. c. dudū. ij. de elec. [d] Si x̄o nō impetraꝫ dispēsatio sꝫ simpliciter qs impetrat scōm bnficiū: ꝛ tūc gl. in. d. cle. j. vr̄ velle q nō sit necesse facere mētionē de qualitatib⁹ bnficij quasi satis est facere mētionē de pmo bnficio in gn̄e: pro qua op. facit. d. c. postulasti. Cōtrariū tꝫ Jo. cal. in. d. c. in nr̄a. q̄ exp̄ssiōes qualitatū primi bnficij possent mouere principem ad nō cōcedēdū scōm. ¶ Dicerē sic q aut per receptionē secūdi nō vacat primū saltē ipso facto: ꝛ tūc ex quo pōt retinere primū cū scōo debet facere mētionē de qualitatibus primi. ar. per locū a speciali in. d. cle. si roman⁹. Aut per receptionē secundi vacat primum ipso facto: ꝛ est maius dubium. De subtilitate ꝛ rigore tenerē opi. Cald. quia si forte papa sciuisset de qualitatib⁹ primi non absoluisset eū a primo beneficio cōcedendo sibi secundū. ꝛ facit ratio. d. c. postulasti. Nūquid aūt de redditibus sit fienda mentio. vt dixi constitutio Vrbani ꝛ stilus curie habet q sic: sꝫ iure antiquo hoc non probatur. Et tex. in contrariū videtur hic iudicio meo. nā papa hic facit mentionē de redditibus videlicet q isti impetrātes abundabāt in redditib⁹. ꝛ in fi. tex. cassat literas solū ex eo q nō sit mētio de noie dignitatis ꝛ nihil dr̄ de redditib⁹ ꝛ loquiꝫ de bnficio pri⁹ obtento. ꝛ hoc tene mēti q̄ nullibi ita bn̄ probatur. 10 ¶ † In glo. j. in fi. no. bene istā glo. ꝛ non tradas eā obliuioni: q̄ nō habes alibi nisi hic. ꝛ in. c. nonnulli. [f] j. eod. vbi est cōsimilis gl. s. q ad beneficias [g] quis potest impetrare literas pro alio sine mandato: secus in literis impetratis ad lites vt in. d. c. nonnulli. Nico. Abbas.

Anto. Franc. ¶ Circa illud q̄d diciꝫ q de qualitate residentie beneficij est facienda mentio videtur hoc nō transire sine dubio cū hodie beneficia quantūcunq minima requirant residentiam. vt in. c. fin. ꝛ in. c. tue. de clericis. non residen. ideo cogitandum relinquo.

e Sebasti. Sapia. ¶ Dispensatio. dn̄ do. Abb. hic sentit q dispensatio vt bastardus ad sacros ordines promoueatur sit fauorabilis: videꝫ obstare tex. in. c. j. de fil. p̄sby. vide p resolu. Fel. ī. c. postulasti. j. eo.

f ¶ Nonnulli. Ibi dicetur.

g Sebasti. Sapia. ¶ Ad beneficia. Vide late per Abb. in. c. ex ore. de his que fiunt a maio. par. capituli.

a Sebasti.Sapia.¶ Allegās dolū. Hāc materiā latissime psecut⁹ fui in.l.qđ nerua.in materia doli presumpti.ff.deposit.vbi posui.xxx. limitatiões ad regulā.l.quoties.§.j.de proba.Sed quantū ad ppositū videtur ꝙ gl.hic possit sustineri ꝙ imo dol⁹ psumat post lapsum anni:qꝛ qui nō facit id ad qđ scit se teneri dr in dolo.l.dol⁹.ff.mādati. Bar.in.l.tutor.q repertoriū i pnc.i col.ij.ff.de admi.tutorum.

b ¶ Probatur ex ɔiecturis. Fallit primo in omittēte id qđ scit se debere facere.l.si p curatorē.§.dolo.ꝛ.l.dolus.ff.mā.sec⁹ si ignoraret.l.q in alterius.ff.de re iu. Fallit.ij.i faciēte actū simpliciter phibitū:qꝛ psumiꝫ dolus c.j.ꝫ.ō psum.sec⁹ si actus est pmissus qꝛ stat regla. Fallit.iij.quādo act⁹ aliqñ est pmissus aliqñ prohibitus:ꝛ fit clā qꝛ presumiꝫ dolus in casu phibito:secus si fiat palā.l.fi.ff.de rit.nup.l.non intelligitur.§.si qs palam.ff.de iure fisci. Fallit.iiij.in cōmētariēse:qꝛ dʒ pbare se dolo carere qñ carcerati aufugerūt.l.ad cōmētariensem.C.de cu.reo.ꝛ.l.milites.ff.eo.ti.ꝫm Flor.in.d.§.q dolo.hic allega.ꝛ Bar.i.l.doluʒ.C.de do.ꝛ ꝙ dolus ex cōiecturis pbetur.adde Bar.in tracta.testiū.xlv.col.ibi dolus.ꝛ gl.ij.in.l.apud celsum.in prin.ff.de doli excep.ꝛ ibi Bar.in glo.j.in.l.dolus.C.de rescin.ven.ꝛ Bal.in.l.si cōstāte.§.si maritus.ff.so.ma.Bar.in.l.post cōtractū.ff.de do. Bar.veronensem in tracta.simulati.sanctū Bernardinū in trac.de cōtrac.sermo.xxix.arti.ij.c.j.ꝛ Archid.florē.in.ij.parte sue summe.c.vij.inci.qꝛ vsure vorago.fo.xxj.Pau.de ca.cōsi.ccc.xix.visa petitiōe.ꝛ cōsi.cccxxvj.in cāmo.Pe.de anch.cōsi.ix.plurime cōiecture.ꝛ consi.lij.ex ordine cōtractuū.Ro.cōsi.cccciiij.plura sunt.Pe.de anch.ɔs.ccxxiij.ad corroborationē istū.cōsi.vj.quidā dñs Francis.ꝛ cōsi.l.quidā massariti⁹.oēs in.d.l.post contractū.ꝛ ibi Alex.in apostil.ꝛ per eundē Alexā.in.d.l.dolū.ꝛ ibi Pau.de cast.ꝛ probaꝫ dolus eo ipso ꝙ qs ɔtrahit contra iura.C.de agri.ꝛ cēsi.l.quēadmodū.lib.xj.ꝛ regula qui contra.li.vj.et Bart.in.l.ii.sʒ lege.§.scire.ff.de peti.her.ꝛ glo.ii.c.vulterane.xii.q.ij.per Hostiē.in summa.de do.ꝛ are.in.§.pterea.inst.de ac.col.xiiij.ꝛ de excep.doli late per eūdē inst.de excepti.in prin.in.iiij.col.cū sex folijs seq.adde hic ad moder.Ange.in.l.nuper.C.de natura.lib.ꝛ in.l.sʒ et si quesitū.ff.de lib.ꝛ posthu.quē refert Alex.in.l.si qs posthumos.ff.e.ti.ꝛ qđ legiꝫ ꝛ no.in.l.filie mee emācipate ꝛ egre.ff.sol.ma.Pe.de anchara.in.c.sicut.de regu.Bal.in auꝫ.nisi rogati.C.ad treb.circa fi.ver.quero qd si rogat⁹ in vlt.vite spiritu facit se monachū.ꝛ in.c.in psentia.in ver.qd si qs ingrediꝫ ꝛ pfitetur in articulo mortis.in.xij.co.de prob.ꝛ Bal.in.c.ij.de renū.lib.vj.ꝛ in.d.l.filie mee.ꝛ in.c.j.§.porro.in ti.que fuit prima causa benefi.amit.ꝛ in.c.j.§.hoc quoqʒ.de suc.feud.ꝛ in.c.j.de alie.feu.ꝛ in.l.fi.ff.si qd in frau.pa.ꝛ in.l.si filia.ff.de diuor.et in.l.qui serui pene.ff.de manumis.ꝛ in.l.qđ si marit⁹.ꝛ in.l.q̄situ.ff.qui ꝛ a quibus.ꝛ in.l.ij.C.de repu.here.ꝛ in.l.fraus.ff.de legi.ꝛ in.c.qꝛ verisimile.de psump.Ey.ꝛ doc.in.l.si quis posthac.C.de bo.dam.Bart.ꝛ doc.in.l.si vētri.§.fi.ff.de priui.cre.Bar.in.l.fi.ff.de do.inter vi.ꝛ vxo.istū in.c.raynutius.in ver.integraliter.de test.Itē pēsio constituta de

1 Rescriptū secundū non faciēs mentionē de primo valet si primus impetrans non est vsus suo rescripto dolo vel negligentia.

2 Rescriptū surreptitiū non est ipso iure nullum.

3 Rescriptū ad lites perditur data negligentia impetrantis que negligentia non consideratur: nisi alius secundo impetret.

4 Dolus non presumitur: sed bene probatur ex coniecturis.

5 Exceptio an ꝛ quando sit temporalis vel perpetua.

Si autem. † Hoc intendit. Valet secundū rescriptum impetratū ab aduersario lʒ no faciat mentionē de primo si primus impetrās dolo vel negligētia nō fuit vsus illo.primo ponitur thema ꝛ questio.secūdo solutio.ibi:si eis.ꝛ ibi distinguit scđm membrū ibi:si aūt.¶ Casus literalis. Aliquis impetrat literas cōtra aduersariū suum super aliqua cā post modum aduersarius ille super eadē cā ad alios iudices literas impetrauit in quibus de prioribus mētio nō fiebat ꝛ ceperat cōuenire aduersariū q priores lr̄as impetrauit.ille corā iudicib⁹ excepit se lr̄as priores habere:de qbus in posterioribus mētio nō habeꝫ:q̄riꝫ qd iuris sit. Diciꝫ quod si prior impetrās dolo vel negligentia literis suis vsus non fuerit per posteriores poterit cōueniri.Si vero copiā iudicis delegati habere non poterit per posteriores nō poterit cōueniri. Ber.¶ † Not.j.ar.optimū ꝛ quasi expressum ꝙ secundū rescriptū nō faciēs mentionē de primo non est ipso iure nullū.Nam si esset nullū nō cōualesceret data negligētia primi impetratoris vt in regula.nō firmat tractu tēporis:de re.iur.li.vj.ꝛ sic hic ē casus qđ surreptio nō vitiat lr̄as ad lites ipso facto:qđ dixi latius.s.e.ti.c.ceterū.¶ † No.ij.qđ rescriptū ad lites pdiꝫ data negligētia impetratoris in vtēdo.Intellige si impetraꝫ post modū scđm cōtrariū:alias aūt nō data impetratiōe scđi primū est ppetuū.i.durat tāto tpe quāto durat actio sup qua impetratur vt est text.sing.in.l.falso.C.de diuer.rescript.ꝛ sic limita istū tex.per illū ꝛ illū per istū.¶ † Not.iij.casum in quo dolus et negligentia equiparātur regulariter tamē differunt vt in.c.super lr̄is.j.e.ꝛ no.in.l.quod nerua.ff.depo.¶ † In gl.j.ibi dolus presumiꝫ.sed ɔ hoc facit tex.in.l.quoties in §.qui dolo.ff.de proba.vbi dicitur ꝙ allegās dolum[a] habet pbare qꝛ nō presumitur. Ideo dicūt doc.ꝛ melius ꝙ per lapsum anni presumiꝫ negligentia.argu.hic ꝛ in.c.plenūqʒ.j.eo.sed dol⁹ probatur ex cōiecturis[b] cum ɔsistit in animo.l.dolū C.de dolo.ꝛ in.c.ij.de renūc.li.vj.Et in fi.gl.declara hoc dictū glo.ꝫm qđ.s.dixi.ꝛ idem dic in rescriptis impetratis ad beneficia vt sint ppetua. Si aūt daꝫ negligētia[c] impetratoris ꝛ impetratio alterius est cōtraria:dic vt legitur ꝛ not.ibi: qui de rescriptis.lib.vj.ꝛ in.c.si clericus.de pben.eo.li.¶ † In gl.ij.ibi:ꝛ talis est. Hec gl.nō soluit formaliter contrariū:qꝛ hoc est de quo queriꝫ q̄re ista exceptio sit tēporalis ex quo tēporalia ad agendum[d] perpetua sunt ad excipiendū. Cōclude breuiter dicta docto.qđ aut ius excipiēdi nō fundatur principaliter sup iure agēdi sed super alia equitate.ꝛ tunc licet tollatur actio nō tolliꝫ ius excipiēdi: imo quandocūqʒ tu egeris potero excipere.Exēplū in actione ꝛ exceptione doli.nam actio fundaꝫ vt dolosus puniatur de suo dolo ꝛ nullū commodū cōsequatur exceptio vero fundatur sup alia equitate.s.vt iste serueꝫ immunis ꝛ nullū dānū sentiat ex dolo aduersarij: ideo hoc casu ꝛ similibus lʒ actio doli tollatur per bienniū:tñ exceptio durabit semp ita ꝙ contra aduersariū agētē potero excipere de dolo si quē adhibuit in illo cōtractu.Aut ius excipiēdi nō hʒ causam distinctā a iure agendi sed cōpetit qꝛ habeo ius agendi ꝛ tunc sublato iure agendi tollitur ius excipiēdi. Hoc est ꝙ eo tēpore quo filius excludiꝫ a querela testamēti excludiꝫ etiā a iure excipiēdi.vt in.l.pap.§.si filius.ff.de inoff.test.ꝛ iste est casus istius.c. Nam contra secundū rescriptū possum excipere de primo:qꝛ possum agere vigore primi:ergo sublato iure agēdi per dolū vel negligētiā tuā accessorie tolliꝫ ius excipiēdi.Et idē dicas in replicatione.nam replicatio cum descendat ex iure agendi durat tanto tempore quāto durat actio ꝛ nō amplius:vt no.

redditibus ecclesie pro beneficio in fraudem non tenet.c.extirpande §.quia vero in fi.de preben.ꝛ ibi doc.ꝛ istū in.c.exposuisti.eo.tit.ꝛ de differentia inter fraudem ꝛ dolum dicetur in.c.ex tenore.j.eo.

Anto.Frācisc.¶ Circa doli probationē. Dicas qđ dolus in dubio non psumiꝫ.l.dolū.C.de do.qꝛ hoc esset psumere delictū qđ in dubio nō dʒ presumi.l.merito.ff.p so.et ideo cū talis dolus cōsistat ꝛ dependeat in aīo nō ita facile pōt pbari ideo in probatiōe doli oportet recurrere ad cōiecturas ꝛ presumptiones q̄ in similibus in cōsiderādo animū ꝛ mentē alicui⁹ dicunꝫ esse manifeste ꝛ liquide pbationes.vt in.l.lʒ imperator ꝛ ibi plene p Alex.de imo.ff.de lega.j.ꝛ p Bal.in.l.voluntatis q̄stio.in vlt.co.in ver.q̄ro si statutū.C.de fideicom.ꝛ multa sunt q̄ inducūt cōiecturā ꝛ psumptionē doli:nam psumiꝫ ex violētia vt i.l.iiij.si qs eū qui in ius vo.vi.exi. Itē ex testiū singularitate sicut in testib⁹ susanne.per bal.in.l.solam.in.l.testiū facilitatē.l.l.iurisiurādi.C.de test.Itē presumitur dol⁹ i reddēte valisiā dissigillatā.vt p Rom.ꝛ Alex.late in.l.in actiōib⁹.ff.de in lit.iuran.Itē ex clandestinitate vt in factis occultis ꝫm Bal.in.l.error.i.iiij.co.§.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ in.l.fina.de ritu nup.ꝛ in.l.j.C.de interdi.ma.ꝛ in cap.cum inhibitio.de clande.despon.ꝛ gñaliter semp psumiꝫ dolus in his q̄ sunt de gñe probibitorū ꝛ sonāt in delictū.vt no.in.l.j.C.de fal.ꝛ in.l.j.de sic.per Bal.in.l.dolum.C.de do.ꝛ in.l.si non conuitij.C.de iniur.ꝛ per Ange.in repe.l.si vacantia.de bo.vocā.lib.x.ꝛ per Alexā.de imo.in.l.si quis testa.li.esse ius.fue.Aduerte tñ qꝛ dol⁹ nō psumitur in homicidio cōmisso in personā consanguinei vel affinis vel patris vel amici: vt est not.gl.in.l.j.C.de sica.no.Bal.in.l.fi.in.xx.oppo.de here.insti.qđ tñ est verum ꝫm Salice.in.d.l.j.C.de sica.si alie cōiecture concurrant: alias sola cōsanguinitas non excluderet dolū.ꝛ que differētia sit inter fraudē ꝛ dolū habeꝫ p gl.ꝛ Bart.in.l.iurisgentiū.in.§.si fraudādi.ff.de pactis.ꝛ ibi plene per Alex.ꝛ per Bal.in.l.q̄ fortuitis.in.iij.colū.C.de pig.ac.ꝛ concludunt ꝙ fraus pprie dr qñ aliquid fit ɔ fidem datam. Dolus autem qñ nulla est data fides.

c ¶ Negligentia. Adde hic plene plene per Feli.in.iiij.colū.in ver.negligentia probatur.

Anto.Frā.¶ Adde ꝙ negligētia in plato censeꝫ esse crimē vt p gl.in.c.ea que.de off.arch.ꝛ expresse voluit Inno.in.c.querelā.de ele.et no.gl.in.c.fi.de renū.ꝛ per Car.do.in cle.j.de etate ꝛ quali.in.viij.q.ꝛ vide ho.tex.in cle.j.de vita ꝛ hone.cle.vbi dr negligentiā esse dānabilē quinimo negligētia platorū dr esse petm̄ mortale vt dixit Archi.in.c.dictū.lxxxj.dist.ꝛ tene mēti gl.in.c.sepe.xii.q.ij.qui dicit ꝙ clericus negligēs culturā agrorū ecclie pōt ab ecclesia remoueri:ꝛ qs dicatur negligēs vel negligere no.in.c.si cleric⁹.in ỽ.negligētē.de pbē.li.vj.ꝛ p Arch.in.c.placuit.xvj.q.iij.ꝛ habeꝫ per Innoc.in.c.nouit.de sen.exc.in vl.gl.ꝛ per.c.fi.de sup.negl.pla.li.vj.ꝛ no.in.c.licet canon.in vers.negligens.de elec.eo.lib.ꝛ plene tract.in.c.ea que.de off.archi.

d ¶ Temporalia ad agendū. Limita sex modis vt hic per moder.

gl.ꝛ doc,

a ¶ In.l.si cõtendat. Vide ibi Imo.⁊ Sa.in.l.si pater.C.qui bo.ce.pos. Pau.in.d.l.si cõtẽdat.⁊ Ale.in.l.si finita.§.elegãter.ff.de dã.infe.l.iij. §.missum.⁊ ibi Bar.ff.de carb.edic.gl.⁊ Bal.in.l.de pupillo.§.q op⁹ ff.de ope.no.nun. Inno.in.c.j.de confir.vti.vel inut. Imol.j.eo.ex parte S.in.vij.co.⁊ cõmuniter tenent iste gl.⁊ intentãs isto remedio potest vti in foro p prio in quo eũ cõ venire hẽret actor qꝛ lꝫ spõte veniat tñ venit vt re⁹ sꝫ voluntari⁹: iõ forũ rei origina lis sequitur Bu. in.c.si clericus.in fi.de fo.ɔpe.⁊ ibi istũ in.j.col.adde a istũ p illis glo.in rubr.de excep.in b fi.⁊ p do.meũ h: quẽ oĩno vide. 1

¶ Adde tu ro. ɔsil.xc. ⁊ .ccccxij. 2 Sebasti. Sapia.

b ¶ Admittẽdũ. 3 Addõ aliũ casum in quo possũꝫ de 5 ducere exceptionẽ anteꝙ aduersarius me conue 6 niat scꝫ casum.l. diffamari.C.d i 7 ge.⁊ manu.⁊ illõ remediũ põt intẽtari p reũ corã iudice ipsius rei. 8 vt not.d. Ant.in c.si cleric⁹ laicũ. de fo.cõpe.⁊ do. 1 Abb.in.c.si qs 3 clericũ.in no. eo. ti.de fo.compe.

c ¶ Ut asserũt. vide hic Bu. ponẽtem cautelã quãdo qs nolit cõfiteri ꝙ dicat put asserit p quo do. me⁹ hic allegat plures tex. adde istũ in.c.ex ore.in iiij.not.de his q̃ fiunt a ma. parte capituli.

¶ Addõ tu do. d Ro.hoc titu.in antiqs decis.ccc 2 xxxij. vbi dicunt c qõ si papa dicat vt asserit ꝙ sup d plicatio nõ ẽ fal 3 sa si ita si sit sicut si dicat vt asserit. zacharias.

d ¶ Presumende 4 sunt false. Adde p hoc Fel.in.c.ex e pte.col.fi.viij.isto ti.⁊ Abb.in.c.causam q̃.el.ij.de testi.in.j.col.⁊ in.c.ad hec.de sen.excõ.

glo.⁊ doc.in.l.licet.C.de exce. ¶ An aũt possit qs agere sup exceptiõe sua lꝫ nõ cõueniat ab aduersario. gl.hic vr̃ velle ꝙ nõ: sꝫ dic meli⁹ ꝙ exceptionẽ habẽtẽ vim actiõis possum in iudiciũ dducere. Exẽplũ cũ excipit ɔ electũ nihil petẽtẽ vt in.c.j.de elec.li.vj.⁊ dic vt no. Inn.in.c.duduꝫ. ij.⁊ in.c.cũ dilect⁹.de ele. Quedã est exceptio p prie dicta ⁊ ipsam possum etiã in iudiciũ dducere anteꝙ sim cõuent⁹ ab aduersario. vt in.l.si cõtendat[a] ff.de fideius.⁊ gl.magis expsse in.l. aurelius.§.centũ.ff.de lib.lega.⁊ hoc puto admittẽdũ[b] qñ aliquã vtilitatem põt ex preuentione ipse reus. ex sua exceptione consequi. Abbas.

☞ Rescriptũ per qõ incerti iudices dãtur, vel futura negotia committuntur non valet. 4.5.

Rescriptũ deuians ab omni honestate non presumitur venire a curia principis.

Rescriptum impetratum ad lites dicitur odiosum respectu qꝛ preiudicat ordinarie potestati.

Verbum quod potest se habere ad preteritũ et ad futurum exponitur prout melius cõuenit, materie subiecte.

Rescriptum ex communi stilo non debet extendi ad negotia futura.

Clausula ex certa scientia idem importat qõ de plenitudine potestatis.

Quomodo cognoscatur qõ princeps vult vti plenitudine potestatis.

Princeps nõ potest committere causam suspecto de plenitudine potestatis sine facultate recusandi.

AD hec sumus. ¶ † Legit pn̄cipaliter duob⁹ modis sꝫ scdm cõem intellectũ hoc intẽdit. Nõ valẽt rescripta p q̃ incerti iudices dant vel futura negotia cõmittũt. In prima pte ponit excessus. In scda puisio: ibi: nos. ¶ Casus lr̃alis. Quidã ipetrabãt lr̃as a sede aplica p quas oĩa negotia ipõꝝ cõmittebant arbitrio vnius iudicis vel plurium quos sibi eligere volebãt: ⁊ si aliquẽ ɔuenire volebãt trahebãt illũ ad iudices sibi propitios et parti aduerse suspectos nõ requirẽtes iudiciuꝫ ordinariũ. Dicit papa nos volẽtes huic morbo obuiare remedio celeri: mãdam⁹ diocesano: vt si tales lr̃as inueniat in puincia sua decernat illas vires aliquas nõ habere. Alij ponũt casum ꝙ iudices certi dati erãt ⁊ qꝛ oĩa negotia ipetrãtiũ cõmittebant p illas lr̃as nõ valebãt. Berñ. ¶ † Nota primo ibi: vt asserũt.[c] nõ esse credẽdũ qõ litere deuiãtes ab omni honestate pcesserint a curia pncipis ex certa sciẽtia principis: sed potius presumẽde sunt false.[d] ⁊ facit ad id qõ dixi s.eo.si qñ. ¶ † Itẽ no. quare litere impetrate ad lites sint odiose cũ veniant ad obseruantiam iuris. quia preiudicãt ordinarie potestati cui papa ita enormiter preiudicare non intẽdit. vt in.c.puenit.xj.q.j. ¶ † Not.iij. duos casus in quibus rescriptũ est nullũ. Prim⁹ si p illud cõmittantur oĩa vnius hoĩs negotia tã presentia q̃ futura.[e]

e ¶ Futura. Adde do.de Ro.deci.cxlviij.hoc ti.in nouis, vbi dicũt ꝙ rescriptũ super causis motis ⁊ mouendis non trahitur ad futura.

f Sebast. Sapia. ¶ Et dic. Circa hec nota ꝙ lꝫ respectu iudicũ rescriptũ non possit esse generale ⁊ incertum. tamen secus est respectu partium conueniendarum. tex. est in.c.pastoralis.§.qm̃.j.eo.⁊ ibi do. Abb. ponit rationem diuersitatis.

g ¶ Incertitudo. Intellige respectu iudicũ; secus si respectu partiũ.j.eo.pastoralis.§.j.⁊ limita nisi daretur vnus iudex cũ facultate eligendi collegam quẽ voluerit: qꝛ talis incertitudo non vitiat. Do.l.di.studeat per illum tex. in ver. collegarum numero: ⁊ per moder. hic facit Bar.in.l.si merces.in princi.ff.loca.

Anto. Francisc. ¶ An ⁊ qñ incertitudo vitiat pmissionẽ vel legatũ vel aliũ actũ. vide p Specu. in tit.de loc.in.§.vj.in ver.lix.⁊ in v.lxxij. ⁊ per eundẽ in tit.de tuto.in.§.j.in v.itẽ qõ est incertus.⁊ per Bar. in l.qdã.de reb⁹ du.⁊ per Bal.doct.in.l.id qõ pauperibus.C.de episco.⁊ cle.⁊ p doc.in.c.cũ tibi.de testa.⁊ tene mẽti ppetuo qõ lꝫ incertitudo vitiet cõtractũ vel pmissionẽ de iure ciuili. tñ de eqtate canonica poterit agi vt semp talis incertitudo dclaret arbitrio boni viri dictum est singulare Archi.in.c. sunt nonnulli.j.q.j. et nõt. do. Anto.in.c.ex parte.de deci. de q̃ dicto facit mẽtionẽꝫ ⁊ sequitur Alex.de imo.j.l. ita stipulatus. la grande.in.iij. co. de verb.obli.

Scdõ si iudex impetrat incert⁹: puta si ille quẽ f impetrator elegerit. ¶ In gl.j.in fi.⁊ dic[f] ꝙ ɔtra g ria loquunt qñ incertitudo[g] ⁊ gñalitas non pñt declarari p ĩpetrãtẽ qꝛ factũ nõ depẽdet a ptãte sua sed in casu nr̃o iste impetrator poterat dclarare negotia ⁊ specificare iudicẽ: ⁊ ideo generalitas nimia hic vitiat. ¶ In gl.ij.ex hac gl. colli 5 gunt duo intellect⁹. ¶ † Prim⁹ ꝙ nullitas rescripti hic surgit ex gñalitate cõmissiõis oĩm negotiorũ. nã iudex erat cert⁹ exponẽdo verbũ ele h gerint vt sit pteritũ subiũctiui.[h] Et no. hãc glo. vt in euitãdis absurditatib⁹ ⁊ in odiosis restringẽdis hoc exponatur vt sit preteritũ subiunctiui vel futurũ secundum ꝙ melius conuenit materie subiecte. Et vide in simili Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iu.⁊ iu. vbi dixit qõ istud verbũ in statuto debet exponi vt sit futurũ subiunctiui: quia propriũ statuti est concernere futura. ¶ Contra hunc primũ intellectum opponitur de.l.cũ pretor.ff.de indi. vbi cõmittitur vniuersitas causarũ ⁊ idẽ videm⁹ in officiali foraneo epi q est delegatus ad vniuersitatẽ causarũ alicuius castri: vt no.glo.in cle.⁊ si principalis.de rescri.⁊ in.c. romana.de app.lib.vj. Et alibi dicit gl. ꝙ iste talis delegatus est quasi ordinari⁹: vt no.j.de appe.in c.cũ causam.in vetu.delegatus a principe.in fin. ¶ Itẽ hodie vt plurimũ datur cõseruator locis religiosis q hꝫ ptãtẽ sup oĩb⁹ negotijs pñtibus ⁊ futuris. vt in.c.j.⁊ fi.de offi.delega.li.vj. Ob h contrariũ datur in gl. secũdus intellectus qõ incertitudo iudicis vitiabat rescriptũ nõ aũt gñalis cõmissio negotiorũ. ⁊ hãc partẽ gl. vr̃ h seq Host.⁊ dicit ꝙ etiã nimia gñalitas cõmissionis negotiorũ hꝫ vitiare rescriptũ. ¶ Sed cõclude cõcordãdo ⁊ capiẽdo primo verba Cõpost. aut cõmissio sit in forma iustitie: aut sit in forma gratie. Primo casu q̃libet cã ex pdictis est sufficiẽs ad nullitatẽ rescripti: intelligẽdo ꝙ cõmittãtur oĩa negotia vni⁹ pñtia ⁊ futura q̃tũcũqꝫ iudex 6 sit cert⁹ † qꝛ rescriptũ ex cõi stilo nõ dꝫ extẽdi ad negotia futura. vt in.c.si.j.e. sꝫ oĩa negotia psentia vni⁹ bñ pñt vni ɔmitti ⁊ ẽ honestũ. Ad hoc c.dispẽdia.j.e.li.vj. Nõ ob.l.cũ ptor. palle. et qõ s.dixi. qꝛ respectu diuersoꝝ bñ delegant pñtia ⁊ futura sicut dixi in officiali foraneo epi. qꝛ ille ẽ q̃si ordinari⁹ vt.s.dixi. Et sit plurimũ p vtilitate reipublice: vt illi loco nõ desit iudex: sed negotia vni⁹ tñ psentia ⁊ futura nõ debẽt cõmitti qꝛ piudicaret ordinarie potestati: ⁊ est ɔtra stilũ ⁊ cursum iustitie. aut impetratur rescriptũ ĩ forma gratie ⁊ tũc valet. ⁊ sic intellige qõ dixi d cõseruatore. Si tñ simplr̃ cõmitterent oĩa negotia nõ intelligit de futuris p.c.si.j.eo. nisi hoc expri i mat. vt bñ dixit Io.an. Si aũt iudex est incert⁹[i] 7 distingue etiã mõ pdicto. ¶ † Et vltimo notabis singulariter finẽ isti⁹ gl. in eo qõ dicit si ex certa sciẽtia papa daret incertũ iudicẽ eligendũ per impetrãtẽ vꝫ rescriptũ cũ habeat papa plenitudinẽ ptãtis saluo tñ iure recusatiõis. Ex his eñ k infert ꝙ clausula ex certa sciẽtia idẽ iportat[k] ac si

h ¶ Preteritum, subiũctiui. adde hic Do.⁊ glo.in c.ij.in vj.commiserit.de ɔst.li.vj. ⁊ gl. in.l. cũ tale. §.fi.in v.dixerũt. in fi.ff.de cond.⁊ demõ. quã exponit Bald.in.l. leges. la.ij. in.iiij. col.C.de leg. istũ ⁊ Imo.in.c.si.s. tit.pri.⁊ ibi per Moder.in.j.ampliatiõe. Adde Innocẽ.de testa. significauerũt. et ibi Card.in vlti. col. Bar.in.l.cuꝫ stipulamur.ff.de ver.obl. text.in.l. si debitor.§. veri simile.ff.de cõtra hen.emp. Ange.⁊ Imo.in.l.g rome.§.angeri⁹.ff. de v.ob. Bart.in l.j.in.vij.qõ.ff.de iure cod.⁊ in.l. si ita.ff.de aur.⁊ argen. leg. Oldra. cõsil.cccx. thema tale est. Ro.cõsi. cccxxxiiij, q̃ ad primũ text. in.l. plotiana.ff.de iure codi. text.in.l. verbũ erit. ff. de verb.sign.⁊ facit gl.in cle.j.ver.intra mẽsem.de cõcess.prebẽ. Imol.⁊ Pau.de ca.l.l. h articulo.ff.de here.instituen.⁊ Pau.in.l.si.C.de indicta vidui. Paul.⁊ Alexã.in dicta.l.cũ stipulamur. But.in dispu.incip. quidã pater habens Imo.in.l.si ita legatum.la.ij.ff.de condic.⁊ demon. ad idem.l.hec conditio filie.§.si.cum.l.seq..ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ ibi Inno. Cyn.in.l.cum vxori.C.qñ di.leg.ce.⁊ Bal.⁊ Ange. in.l.titius.§.j.ff.de libe.⁊ posthu.

¶ Adde tu que posui in.c.si.s.tit.proxi.

i ¶ Incertus. Adde an valeat impetratio executorum incertorũ Lapum allega.xxvij.

k ¶ Clausula ex certa scientia idẽ iportat. adde Lud.ro.cõsi. ccclxxix. in.xj.col. dicã in.c.nonnulli.j.e.⁊ moder.in.c.cũ inter.j.de excep.

¶ Adde Roma.cõsi.cccxxxvj. Cardi.consi.iiij. Abb.consi.lxij. Io. de ana.consi.lxxx. Alexã.consi.cxiiij.⁊ consilio.cl. vbi etiam ponit qs potest vti clausula non obstante.

Zacharias. ¶ Adde Ro. sing. suo. dcclx. incipiē. dixi alias vbi alleg. glo. sing. in isto. c. in ver. elegit eandem allega. Vita. de gamb. in tracta tu clausu. in ver. clausula ex certa scientia.

a Sebast. Sapia. ¶ Potestatis hoc etiā vult Bal. in. l. eos. C. de ap pella. Alexan. in cōsi. xvj. col. penul. in. v. vo. ꝛ no. ꝙ hec clausula nihil operat̄ nisi i his de quib⁹ p̄nceps presumit̄ habere a scientiam. vt no. Ale. in ꝯsi. cxxv. als. cclxvij. in fi. in. ij. volu.

papa dixisset ꝙ faciebat illud de plenitudinē po testatis.[a] ex quo gn̄aliter infero vnū singu. dictum ꝙ vbicūq; in materia requiritur plenitudo pote statis principis satis est principē dicere ꝙ illud facit ex certa sciētia. adde pulchrum dictū Inn. in. c. innotuit. de elect. vbi dicit ꝙ papa non debet sine cā vti plenitudine potestatis. Et alibi dixit quod cōtra vniuersalem statum ecclesie papa nō est tolerādus sine causa magna ꝛ alijs manifesta: quod est menti commendandū. ꝛ ponit hoc. in. c. quanto de cōsue. de hac plenitudine potestatis. vide glo. in. c. vbi periculum. de elec. lib. vj. et per Ioā. an. in. c. ex publico. de cōuer. coniug. Et hāc potestatē quam hic vocamus plenitudinē alibi vocamus absolutā quasi dispositioni legū com munium non subiectam vt not. in. d. c. ex publico. Quādo aūt cōstet de ista certa sciētia principis b vide glo. fi.[b] in cle. ꝛ si principalis. j. eo. ti. q̄ singu lariter dicit quod nisi exprimatur ista clausula ex certa sciētia nō presumit̄ ꝛ vide gl. fi. que ad hoc potest adduci in. c. ex multiplici. de decimis. Sed Inn. aliter sentit in. c. presenti. de rescrip. li. vj. ꝙ hodie incipit statutum. dicēs sufficere qd̄ ex ver bis rescripti possit apparere de certa scientia lȝ specifice illa clausula nō exprimat̄ qd̄ est notabi le dictū. ꝛ videt̄ idē Ioā. an. sentire. in. c. nonnulli j. eo. Scd̄m hoc intellige ꝛ limita glo. in. c. j. de cō 8 stitu. lib. vj. ¶ † Ultimo potest singulariter addu ci cauda gl. qd̄ princeps nō possit de plenitudine potestatis causaȝ cōmittere suspecto sine faculta te recusandi: et nescio alibi ita ex p̄ssum. quinimo cōiter doc. sentiunt appositum in. c. cū inter. de ex c cep.[c] sed primū ibi sequor: ꝛ bn̄ facit tex. in cle. pa storalis. de re iudi. Nico. Abbas.

1 Excōicato dicenti se absolutū nō credit̄ nisi probet per aliquas legitimas probationes.

2 Latinitas falsa vitiat rescriptū pape nisi possit aliquo modo vel per figuram saluari vel nisi sur gat ex modico defectu.

3 Latinitas falsa non vitiat instrumenta notario rum ꝛ an vitiet literas aliorum principum.

A D audientiā.

Hoc in tēdit. falsa latinitas vitiat rescriptum pape. Primo ponit̄ dubitatio. Scd̄o solu tio. ibi: qb⁹. ¶ Casus lr̄alis. Quidā erat excōi catus forte ab ordinario: accessit ad curiam dn̄i pape. ꝛ obtinuit literas super sua absolutiōe: or dinarius cui p̄sentate fuerūt inuenit in eis in cō structiōe peccatū. dubitauit vtrū fides esset eis adhibēda. cōsuluit papā super hoc ꝛ ipse rn̄det

b ¶ Uide glo. fi. di cam in. c. nonnul li. j. eod.

c ¶ In. c. cū inter. de excep. Ibi di cam post istum ꝛ alios moder.

¶ Addo tu Frā. are. ꝯsil. vbi dicit ꝙ ille tex. est sin. ꝙ sedes apostoli ca suspectis iudi cibus causaȝ non committit. Ber. Anto. Francisc.

¶ Addas tu qd̄ idud cōsilium est cōsil. xxix. qd̄ iste apostillās alle. in c. cum inter de ex cep. ꝛ est in. xviij. colum.

Zacharias.

¶ Adde ꝙ quic quid volueritis te ꝙ cōis opi. est in ꝯtrariū p gl. in. l. eos. C. de appel. glo. in. l. apertissi mi. in ver. recusa re. de iudi. Sali. in. l. fi. C. de sentē. Lāfrā. de ori. i. c. qm̄ cōtra. §. recu sationes. nu. 5. et ibi in apostil. ad eum. de probati. Philip. in rub. de appel. in. x. co. ꝛ in. c. postremo. eo. tit. ꝛ Fel. in. c. cū inter. per istuȝ alle. colū. v. ver. li mita secūdo nisi. Nec p̄cedit disti ctio istius in. d. c. cum inter. vbi videt̄ facere differentiā qn̄ papa committit causam in qua habet plenitudinē potestatis qd̄ tūc possit: secus si nō depēdeat a potestate sua: qꝛ indistincte cōis opi. est vt predixi contra eum.

d ¶ Prima facie. Facit tex. in simili. in. l. fi. in ver. prima figura. iuncta gl. C. de edi. diui adri. tollen.

Anto. Fran. ¶ Adde ꝙ ista verba prima facie importāt id qd̄ p̄mo aspectu siue prima cōsideratiōe apparet: qꝛ sicut facies hoīs est sup̄ ma pars corpis ꝛ principiū ipsi⁹ hoīs: ita per similitudinē dicimus aliqd p̄ma facie sic apparere. ꝛ q̄ dicat̄ facies vide Ang. i. l. si qs i me tallū. C. de pen. q dixit qd̄ facies dr̄ a frōte ad barbā ꝛ de vna auricula ad alterā per tex. in. l. itē mela. in. §. j. ff. ad leg. aql. ꝛ hr̄ p Ang. aret. in tracta. maleficiorū. in ver. in facie. ꝛ p Alex. de imo. in. l. cū in diuersis. ff. de reli. ꝛ sum. fune. ꝛ p hoc facit qꝛ illud qd̄ iudicatur ex aspectu nō dicit̄ inducere verā p̄batiōnē vn̄ sn̄ia lata ex aspectu nō transit in reȝ iudicatā s̄m qd̄ voluit Bar. in. l. maior. xxv. annis. ff. de mino. ꝛ no. i. l. si curatorē habēs. C. de in integ. rest. mi. ꝛ qꝛ. s̄. de facie habita est mē tio dicas ꝙ facies hoīs dr̄ esse excellētior pars ipsi⁹ p quo vide tex. i. c. p̄pter gloriā. de cōces. di. iiij. ꝛ id̄ dicim⁹ ꝙ facies hoīs est ad simitu dinē dei. vt in. d. l. si qs in metallū. ꝛ ibi gl. no. dixit quā etiā sequit̄ ibi Ang. qd̄ liber hō nō dȝ bullari in facie p̄pter reuerētiā creatoris pro hoc. c. ad audiētiā. de cri. fal. imo. dixit ibi Bal. in. d. l. si qs in metalluȝ ꝙ p nulla pena mūdi dȝ tāgi facies hoīs ꝛ deturpari vel amputādo nasum vel auriculas vel euellēdo oculos aut aliqua signa faciēdo. qd̄ intellige verū nisi enormitas criminis id induceret: de q̄ p Io. d̄ ana. in. d. c. ad audientiā. de cri. fal. ꝛ adde qd̄ dicit Bald. in rubri. C. de ma nu. vin. qd̄ quicquid est discoopertū ab humeris supra: dr̄ esse facies ꝛ qn̄ qd dicat̄ esse factū in facie ecclesie. vide plene p Spe. in ti. de clā de. desp̄o. et ea q̄ habētur. ꝛ no. in c. cū inhibitio. e. ti. q̄ oīa notanda sunt pro statutis facientib⁹ mētio neȝ de facie qūo intelligāt̄ ꝛ qūo valeant.

qd̄ talibus literis non est fides adhibenda. Ber.

1 ¶ † No. j. qd̄ non est credendū asserēti se absolu tum fuisse sȝ oportet vt de hoc stat fides p legiti mas p̄bationes. ad hoc. c. proposuit. de cle. exc. d ministrā. ¶ No. ij. ibi prima facie[d] pro vsu cōmu ni loquēdi: ꝛ dic prima facie id est primo aspectu nā i forma ꝛ alijs videbant̄ lr̄e ap̄lice. ¶ Item e not. ibi peccatū[e] qd̄ qn̄q; peccatū ponit̄ p defectu vel vitio nō aūt hic sumit̄ p peccato mortali vl̄ e 2 veniali. ¶ Itē no. ibi manifestū ꝛ tene menti qd̄ f ad hoc[f] vt falsa latinitas[g] vitiet rescriptum pape g debet esse manifesta[h] non aūt sufficit qd̄ sit dubi h tabilis. dic quod si possit saluari per figuram nō vitiaretur rescriptū. ad hoc. c. j. j. de iudi. Et hec faciūt ad questionē: dicebatur in quodam rescri pto apostolico qd̄ rectores hospitalis ꝛ alie p sone que degere cōtingerint in eodē possent ibi dē sepelire ꝛc. nunqd rescriptū vitietur p̄pter il lam falsam latinitatem: nam vbi dicit que: debet dicere quas: cum referatur ad illum infinitiuum degere cōtrariū cōsuluit Io. an. qꝛ potest salua i ri per figuram[i] sillepsim. nam illud verbum que: potest esse neutri generis ꝛ pluralis numeri ꝛ fa cere relationē ad verbum persone ꝛ ad verbum rectores: ꝛ sic erit accusatiui casus. Itē p̄suppo sito qd̄ simpliciter assumatur illud verbū q̄: vt faciat relationē ad verbū persone: tamē cum sit modicus defectus nō debet vitiare literas arg. in. c. ex parte. de fide instru. nā si haberet que con tigerit nō esset falsa latinitas: quia tunc illud re latiuum que regeretur ab alio verbo: ꝛ sic tantū deficeret titulus. ¶ Nota bene hec dicta que ta men Io. an. hic in lectu. sua non refert. Nā ex om nib⁹ predictis habes tres cōclusiones. Prima qd̄ falsa latinitas vitiat rescriptū pape dummo do sit manifesta: secus si dubitabilis. Scd̄a ꝯclu sio ꝙ si falsa latinitas pōt saluari per figurā nō vitiatur rescriptū: ꝛ de istis figuris vide bo. glo. in. c. forus. de verb. sig. Tertia conclusio: quod si k falsa latinitas surgit ex nō surgit ex modico de fectu litere vel tituli nō vitiat rescriptū ꝛ vide q̄ 3 dixi. in. d. c. ex parte. ¶ † In gl. j. i fine. hec vl. opi. cōiter tenet̄. vn̄ qualecūq; sit rescriptū pape si ue de iustitia siue cōtineat gratiā siue sit priuile gium contra ius semper vitiatur ex falsa latini tate: secus in alijs instrumētis aliorū notariorū. Et no. rationē decidēdi quā ponit gl. qꝛ. s. rescri ptum pape transit per multas manus. Item cū l magna maturitate decoquit̄.[l] Per hanc rōnē in fert hic do. Ant. ꝙ si rescriptū pape emanaret p m camerā[m] ꝛ nō per cācellariam ꝙ falsa latinitas

e ¶ Peccatū. vid̄ hic. d. meū. ꝛ do. in regu. peccatū. de reg. iur. lib. vj. Sebasti. Sapia.

f ¶ Qd̄ ad h. An falsa latinitas vi tiet baptismū. vi de tex. ꝛ Abb. in c. fi. j. de bapti. ꝛ nūquid v̄ba pla ta grosso mō ha beāt vitiare. vid̄ do. Ias. in. l. si qs mihi bona. §. sed qd si mandauit. col. j. ff. de acqui. heredita.

g ¶ Falsa latinitas adde rom. consi. ccclxxvij. questio est: nūquid ad fi nem: ꝛ doct. in. l. plauti⁹. ff. de au ro ꝛ argen. legat.

h ¶ Manifesta. ad de bal. i. d. l. plau tius. in fin. Imo. Bu. ꝛ Do. h̄ ꝛ ēt Bal. ꝛ faciāt no. in. c. causam. j. eo.

i ¶ Per figuram. Adde istū in. c. j. in. v. colū. de iud. p illū tex. cū glo. ꝛ bar. hic all. l. eā quā. C. de fideic. vbi idē tenet gl. j. ꝛ Ang. i lec. cir ca prin. ꝛ in rep. in. ij. colū. et vide glo. in. c. vnico. in ꝟ. vnctiōe. de sac. vnc. p illū tex. et Ioā. xiiij. sermonē quē audistis. ꝛ apud poetā. vrbem quem statuo. ꝛ in psalmo lapidem quem reprobauerunt. ꝛ Bar. in. d. l. plautius. ꝛ vi de bo. gl. de figuris. in. c. forus. in ver. parte ablata. de verbo. signi.

k ¶ Ex modico defectu. adde Car. cōsi. lxxv. nobilis ꝛ prestās amice. ꝛ Do. in. c. inter dilectos. ꝛ in. c. ex parte. de fide instru. vbi per omnes ꝛ per Arch. xix. dist. in memoriam.

l ¶ Siue sit priuilegiū. Adde Do. in. c. j. i. iiij. col. ibi q̄rit̄ Lap. de rescr. in. vj. Inn. ꝛ Cōpo. j. e. sup lr̄is. a stū in. c. ex lr̄is. de fi. instru. in. vl. not. lȝ gl. in. c. ap̄lice. hic alle. in gl. faciat differētiā inter rescriptū ꝛ p̄uilegiū cū q̄ simpl̄r trāsit Bald. in. l. imperator. la. j. in p̄n. in. j. cōmē. ff. de sta. ho.

m ¶ Per cameram. Adde But. ꝛ Do. hic ꝛ eundem Do. in. c. in me moriam. xix. dist. qui tenent contra istū. ꝛ cū isto concordat hic Imo. ꝛ ibi tex. in. c. precedenti ponderat literas emanantes de cancellaria retulit tn̄ ad id qd̄ communiter accidit sed non negat quin extra can cellariam possint concedi. nam iste sunt magis suspecte.

¶ Adde ꝙ do. Prepositus in. d. c. in memoriam. transit cum Do. ꝛ do. Benedicto perusino hic dicente etiam qui breuiat nō propter fal sam latinitatem.

zacharias. ¶ Adde qd̄ q̄uis ista sit cōis opi. ꝙ rescriptū ex falsa latinitate vitiet̄ p doc. per istū ꝛ in additio. alleg. nō tn̄ intelligas qd̄ ita vitiet̄ in rescripto cōtentū nec qd̄ tollat̄ dispositio q̄ cōtinet̄ in re scripto. aliter enī poterit p̄bari ita no. in fi. Bal. de instrumēto in. l. fi.

non oīno

C.de fal.causa adie.lega.Bar.in.l.si quis legatum.col.fi.ff.de fal.Pau. de ca.2si.xcix.incip.notandum est cum fi.vt tradit Alex.in.l.seruū filij. §.eum qui chyrographum.ff.de lega.primo.

a ¶ Principum. Adde Bar.in.l.plautius.in fi.ff.de auro z argen.leg. et Bal.in.l.eam quā in prin.C.de fideicom.z Moder.hic.

de liber.leg.vbi dicit q ex cōclusione libelli apparet qualiter precedentia intelligant.vide etiā Bal.in.l.edita.in repeti.paduana.colū.xi.C.de eden.z Ang.in 2si.xxv.p decisione qōnis in.j.colū.vbi volunt q semper debeat inspici cōclusio.z dicit Bal.in.l.domū.col.j.C.de rei vēdi.q verbum generalissimū positū in cōclusione restringit fm cōclusionē z quid si conclusio sit generalis vide Alexan.in consi.cxcj.col.viij.in.j.volu.

b ¶ Literis gratie. Adde Do.in.c.i memoriā.iij.col. Host.Bu.Jmo. z Car.i.c.ex parte.de fide instru.

c ¶ Capella nō ptinet ad plebem. adde istū de elec. cum eccl'ia.in.vj. col.z glos.iij.in.c. eā te.de eta.z qli. z p Moder.in.c. cū venerabilis.de excep.z de natura istor altarium siue capellar coll ige ex dictj Cal. de iurepa.2si. vl. Ro.co.ti.x.ad fi. z de pben.xvij.in antiq.Bal.in preludijs ante rubr. de iudi.Rotā de pbē.viij.j antiq.z iij.in antiq. Lapum in alleg.cxj. in glo. extranag. execrabilis.super pbo dispēsatiōe. q declarat optime.c.j.de 2suetu. in.vj.z ibi p Do. in.vj.col.z istum 2si.cxciij.ad claraz decisionē.Federi.cōsil.cxx.qsitum est qd de canonico.gl.j.in.fi. i clemē.ij.de dci. et ibi Jmol.post Guil.in.iij.colū. Thomam fasioli dubio rote.lvj. Pet.de perusio. in.iij.lib.2sil.vij. col.xxxj.ibi qd si testator.But.i.c. querelā.i.iij.col. de elec.istū in.c.j. prope fi.d succes. ab intesta.z ibi p do.meum.z vide Bu.cōsi.lj.i festo sante marie maiore.z Ana.cōsil. xliij.primo videtur.

d ¶ Verbū de iure. Vide gloss. in proemio cle.in pb. iure.z dicā in rubri.de censi.post istum.

e ¶ Matrix.vide istū z alios i.c.ex trasmissa.in primo nota.de prescrip.z in quinto nota.

nō omnino vitiaret qr tūc nō trāsiret per multas manus.z hoc dictū videt satis equū prima frōte. Sz cōtrariū ego teneo qr tunc oriē duplex psumptio cōtra literas. Primo qr nō emanauerūt per cācellariā fm cōem stilū. Scdo qr magis presumit falsitas qn lre sunt quasi clandestine z cōtinēt peccatū in cōstructione. Nā decisio istius tex.respectu nullitatis fundat sup psumpta falsitate. Itē iste text. non fundat super cancellaria sed simpliciter loquitur:z forte tempore huius.c.non erat ita ordinata cancellaria sicut hodie.princeps enim presumit habere notarios doctos z probos. Per hoc etiam dicerem hunc text.procedere etiam in literis aliorum principum.[a] Falsitas tamē citius presumenda est in literis gratie[b] quā de iustitia.argu. in.c.fin.j.de falsis.z tenent hoc docto. Abbas.

1 Ecclesia plebanalis an possit tenere capellā positam in suo plebanatu non ponēdo ibi rectorē.
2 Libellus in possessorio licet faciat mentionem de proprietate:tamen non extenditur ad iudiciū proprietatis.
3 Libellus debet extendi in conclusione:non autez in narratione.
4 Rescriptū primum qd potest per exceptionem elidi:nō requiritur q de eo fiat mentio in scdo.
5 Spoliat⁹ dr verus dūs rei:non ille q fuit deiect⁹.
6 Appellans spolians aduersariuz suū possessione videtur appellationi renuntiasse.
7 Appellans an possit appellationi sue renuntiare inuito appellato.
8 Appellat⁹ q post lapsum biennij vult psequi appellationē facit locū appellanti:qui als nō posset psequi.hz tū alia remedia dictus appellatus.
9 Remedium ordinarium:an et quando concurrat cum extraordinario.
10 Arripere iter ad principem z impetrans lras habet locū appellationis z videt eā prosequi.

Ex parte. Contra secundum rescriptuz nō potest opponi de taciturnitate primi impetrati per appellantez de sua appelatione nō habita mentione.h.d.quo ad titulum. In prima parte narrat factum:diffinitionem:appellationē: z spoliationem. In scda vnius partis prosecutionem z alterius negligentiam.ibi:quam. In tertia finalē determinationē ibi:ideoqz. ¶ Casus literalis. Capella de emptoneū.subest ecclesie matrici. quidam. O.diaconus cepit conuenire capellanū ipsius matricis eccl'ie:ipse.S.appellauit ad sedez apostolicā.z post appellationem a se factā ab ipsa capella expulit capellanū.rector matricis ecclesie prosecutus est appellationez quā fecerat ipse. O. sed ipse. O.appellationē suaz proseq nō currauit. cum ille. O.fuisset ad iudiciuz euocatus obiecit se priores literas habere de quibus in posteriorib⁹ mētio nō fiebat:quas supressit ad tertiā citationem et dolo vel negligētia eis vti postposint ex eo qd biēnium a tēpore impetratiōis erat elapsuz:z de appellatione ipsius in literis suis mētio nō fiebat. Cōsultus papa sup hoc mandat qtenus si ita esse 2stiterit qcqd factū est post appellationē ipsi⁹ O.debeat in statum pristinū reuocari:z illā capellam restituat ecclesie matrici.eūdem. O.in expensis condēnando si constiterit ipsum appellationē prosecutū non fuisse. Ber. ¶ † No.j.qd eccl'ia plebanalis pōt possidere z tenere cappellam positaz in suo plebanatu nō ponēdo ibi rectorē sed capellanuz qui eā officiet z teneat noīe plebis:z potest intelligi iuxta no.per glo.in.c.eā te.de eta.z quali. Vel qn habuit ex priuilegio:vel pscripsit capellaz vt sit de mēsa plebis iuxta not.in.c.vt sup.de reb⁹ eccl.nō alie.alias de iure regulariter capella non pertinet ad plebem.[c] Nisi iuxta no.in.c.ad audientiam.j.de eccle.edi.et in.c.dilectus.de capel.mo.z verbum de iure[d] positū in textu intelligitur largo modo. ¶ Secūdo not.qd ecclesia habēs sub se capellas pōt dici matrix[e] respectu capellarū. cōcor. cle.j.de sentē.excōi.z.c.ex trāsmissa.de prescrip. et hoc largo sumpto vocabulo:proprie vero z stricte ecclesia cathedralis dicitur matrix.vt in.c.venerabili.j.de pbo.sig.et ex hoc verbo not. non vitiari sniam vel libellum si ecclesia inferior appellat matrix. ¶ † Not.iij.q in possessorio pōt fieri mentio de iure pprietatis in narratiōe:nec per hoc libellus extēdit ad iudiciū pprietatis:vt patet ibi de h iure ptineat.et tū in fine fit restitutio lz ista verba cōcernētia pprietatē nō verificentur. ¶ † Ex quo infertur qd libellus dz attēdi in cōclusione[f] non in narratione:z que narrant nō ampliāt cōclusionē libelli[g]. Idez pbat in.c.ex parte.b.j.de fo.compe. vbi latius dico. ¶ Item no.appellatū posse appellationē prosequi etiam appellatore nō psequēte. ad hoc.ij.q.vj.c.ei q.§.appellatore. † Itē not.q de lris elidibilibus[h] per exceptionez nō est necesse facere mētionem in secūdis z hoc tenent hic cōiter docto.z satis pbat hec lra.vide qd dicam in. c. ex tenore.j.eo. ¶ † Itē nota:q ille dicitur spoliari cuius noīe possidebat z non is qui fuit deiectus.vt in.c.cū venisset.j.de resti.spol. ¶ Itez not. qd vna ecclesia potest aliā possidere:et si ea spoliatur pōt agere iudicio possessorio[i] vel per.viā attentati petere restitutionē absqz eo qd pbet titulū vel colorē titu. ¶ † Pro declaratione materie huius.c.primo oppo.videtur enim quod iste. O.qui appellauit nō debeat audiri super appellatione sua:quia spoliādo aduersariū post appellationem videtur illi renuntiasse.vt in.c.an sit[k].j.de ap. ¶ Sol.gl.ij. fatetur cōtrarium.z i hoc bn no.gl. Hoc etiaz confirmat Inn.dicens q attentās aliqd cōtra appellationē nō debet amplius audiri etiā si vellet literas impetrare super ea qd no. ¶ Et ex his posset dici ad contrariū q iste nō fuit admissus.nam hic fuit pcessum vigore secūdarū literarū quas impetrauit appellatus:z nō vigore literarū quas impetrauit appellās. Sed contra hoc ego oppo.de fi.c. vbi dr q iste appellās debet condemnari in expensis si non fuit psecutus appellationem:ergo poterat psequi non obstante spoliatione prius facta. ¶ Sol.doc.non tāgunt hoc cōtrarium:sed potest dici q iste poterat z tenebat psequi:qr appellatus receperat appellationē z eā psequebat:z ideo non licuit appelatori illaz deserere nec expresse nec tacite.vt in.c.sepe.j.de ap. † Unde notanter dicit hic Inn.q si appellatus recipit appellationē:vel als interest sua ne appellatio deserat non pōt appellans illi renuntiare.arg.in.l.nemo.ff.de reg.iuris. z in.c.mutare.de reg.iuris li.vj. Nemo enim debet cū alterius preiudicio consiliū mutare:sed vbi ista cessarent posset appellans renuntiare sue appellationi.et sic loquitur secundum eum.l.si quis libellos.C.de ap.canonizata.ij.q.vj.c.ei q.quod verbuz not. ¶ Itē tacita renūtiatio inducitur ex attentatione in odium attentantis:non autem quatenus tendit in fauorem sui[l] z in odium aduersarij qvult appellationem prosequi:vt est text.hic nota.iuncto principio cum fine.ex his habes declaratam

¶ si conclusio sit generalis vide Alexan.in consi.cxcj. col.viij.in.j.volu. z no.q dicit bal. in.l.cōsentaneuz. C.quō z qn iud.i j.q.q si aliq pba necessaria apponant in cōclusiōe z omittant i narratione sufficit.et B dicit facere cōtra pteruos aduocatos qui literas z syllabas aucupantur.

h ¶ Elidibilibus. Adde Alex.2sil. cexliij.ij.lib.

i ¶ Judicio possessorio.an capellan⁹ remot⁹ possit agere possessorio.vide Goffre. Bu.Jmo.Do.z Feli.B in.iij.col. ibi.itē inquātuz dicunt.

k ¶ In.c.an sit.nota p declaratione.d.c.an sit.adde etiaz ad illud c.rotaz plene.de ap.xliij.in nouis. z dū dicit q spoliās appellatum psumit renuntiare appellationi. adde Ange.in.l. fi.C.d tēp.appel. vbi alle.Inn.hic z Bal.i.c.ex parte ade.in.vij. col. z ibi.z.c.series.de testi.z Mat.not. xxvij.incip.not. Zacharias.
¶ Adde q dum voluit allegare Matthe.singul. xxvj.qd est singu. xxviij. qd incipit not.qd actor qui egit possessorio. vbi alleg. c.an sit z.c.cū teneamur. de appel.quibus adde Ange.in.l. fi.§.illud.C.de tēpo.app.Bal.in l.pscriptiōe.col. x.versi.pmitte ad euidētiā.C.si contra ius.vbi rationē hui⁹ dicti dās alle.Innoc.hic z glos.in.c.nō solū. de ap.lib.vj.
¶ Adde qd soluens vigore sine videtur appellationi renuntiare. Ro.2si.viij.

f ¶ In cōclusione. Vide Inn.in.c.super literis.j.eo.quē refert Bal.l.prescriptione.C.si 2tra ius:circa fi.in ver.aduertatis.in ista materia zc. idē dicas de cōtractu quia in eo attenditur conclusio text.est sing.in.l.si voluntate.C.de rescin.ven.z ibi Bal.

g ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Libelli.vide Barto.in.l.aurelius.§.sticho.ff.

l ¶ Tendit in fauorē sui. Adde Inn.de accu.licet.in fi.Cy.in.l.per hāc. C.de tēpo.ap.Spe.de lit.contest.§.nunc dicamus.ver.porro.glo.z doc. in.c.qquis.§.ceterū.de elect.in.vj.bar.in.l.si qs libellos.C.de ap.z qn possit renūtiari appellationi interponēde vel interposite vid But.Jmo.et

istum de ap.interposita.in.§.ille deniq3.z ibi p Philip.z late per Ana. in.c.fi.in.iij.col.de cri.fal. Car.zsi.cxxj. Ange.zsil.clxxxiiij.a.z.b.contra/ xerūt. Are.in.l.j.§.j.ff.a quibus appel.non lz. Do.ij.q.vj.si.qs libellos. rotam de renun. la.ij.de re iudi.xxij.de app.xxiij.q.iij in nouis.z Ana. cōsi.vj.z Alex.cōsi.xxij.viso instro syndicatus.ad fi.Bal.hic z de mate/ria vide in maleficijs fo.cccxiiij. ij.col.z ibi de re/nū.in criminali.

¶ Ads an quis possit appellationi renūtiare. ro. cōsi.xlj.

e ¶ Primo Adde istum de presump.illud.col.antepenul.

f ¶ Contra ius.i.contra regulam iuris.

g ¶ Secundo. Adde Car.de testi.significauit.in.ij.op.per illum tex.z ibi per Bu.z Bal.Jmo.z istum in pe.col.

h ¶ Quarto limita. Adde vt per ipsum in.c.contingit.in.viij.col.de dolo z cōtuma.ver.item alias non p ceditur.

Zacharias.

declaratā glos.fi. ¶ Oppo.z secūdo principaliter cōtra tex.z videtur q appellatus non poterat hic psequi appellationē cum biennium esset elapsum a tpe prosecutionis:vt dicitur in lrā. Nam lapsus bienij firmat sententiam z appellatio est deserta. vt in.c.personas.z in.c.cū sit romana.j.de ap.z in aut.ei qui appellat.C.de tēpo.ap. ¶ Sol.propter hoc contrarium istud.c.legitur duobus modis in glo.in ver.cum biennium. Primo q iste appellatus nō psequebat appellationē:sed agebat interdicto vnde vi:ad restitutionē consequendā.et fm hoc non obstat cōtrarium. Sed cōtra hāc solu.facit apte litera in ver. quā cum esset. S.psecut9 zc. vbi verba clare innuūt q iste appellat9 prosequebatur appellationē. Item si non fuisset psecutus appellationē non condēnaretur sibi ille. O.appellans in expēsis ex eo qd non fuit prosecutus:qz nō interest appellati appellatorē fuisse prosecutuz ex quo nec ipe fuit psecutus. Maxime quia condemnatio fit hic in necessarijs expensis. Jdeo gl.trāsit multum caute ad secūdaz lectu.z loquitur nimis cōpendiose. Sed sensus glos.est q appellās nō admittitur volēs psequi post annū vel biennium vt in contrario:sed appallatus sic. Ratio diuersitatis est: quia terminus anni datur pncipaliter appellatori z nō appellato. vt in.d.aut.ei qui appellat. Hinc est q appellatus non potest appellationem quādocūq3 psequi sed optio datur appellatori:ipe ṽo appellatus non potest psequi nisi post finē termini.vt in.d.aut:ei qui.z.ij.q.vj.c.ei qui.§. appellatore cessante. Et ideo appellatus admittitur post annū. ¶ Et hec est vna lectura singularis que alibi non ita pbat z posset dubitari vtrū sit vera: quia iura simpliciter pfigunt annum nedum ad pncipiandum sed etiam ad finēdum appellationē: vt est tex. in clemē. sicut.de ap.z in dicta aut.ei qui. Aduerte tamen aut enim vult appellatus principiare z vnire appellationem post terminum z non debet admitti. z si admittitur non valet processus etiam si prosequeretur cum appellatore.sic intellige textū.no.in clemen.si appellationem [a] de appella. Aut appellatus principiauit in termino: sed vult prosequi z finire post terminum z debet audiri vt est text.nota. hic secundum istum intellectum. Unde Hoff.intellexit quod iste appellatus impetrauit in termino: z certe hoc innuit litera.in versicu.quam cū esset. sed nunc tempore prosecutionis terminus erat finitus. Hanc lectu. sequuntur do.de ro.deci.lxij.z deci.cclxxx.alias.ccxc.z Fede.consilio.ciij.sentit breuiter domi. Anto.hic z latius in.c.sepe.j.de appel. z ibi dixi. Ex his habes vnam notabilem limitationem ad.d.cle.si appellationem. z ad iura.s. alleg. Et puto hanc lectu.procedere quando non est quid imputetur appellato quare appellationem suam nō finiuit in termino. Forte enim erat remotus a curia z non poterat impetrare: vt.s. dixi nisi prope finem termini z anteq̄ rediret cum literis ad patriam z pararet necessaria terminus est transactus. secus putarem vbi haberet iudicem appellationis in loco proprio z prope finem termini non adhibuit diligentiam quam potuit. hoc videtur de mente illius aut.ei qui.in fin. z secūda questione sexta.in fin. ¶ †Et aduerte ad vnū aliud dictum notabile: q vbi appellatus vult prosequi post lapsum termini debet appellator etiā admitti ad prosequendum: qz litere sunt cōes. et propter personam appellati impetrantis in termino appellatio nō est deserta. Unde appellator consequet ex persona appellati quod non posset consequi ex persona sua.ex quo ipe fuit negligens in termino. argumen.bo.in.l.petende.C.de tempo.in integrum restitutio. Et ex his habes secundam lecturam declaratam z suppletam. ¶ Tertiam lecturam sentit hic Jnno.dicens q iste appellatus nō agebat hic interdicto vnde vi nec directe prosequebatur appellationem vt ptz in litera in qua non mandatur pronunciari super legitimitate appellationis: sed iste appellatus implorabat officium iudicis petendo reuocationem attētatorum [b] per aduersarium pendēte appellatiōe. Nam vtilius est fm eum implorare officium iudicis super reuocatione q̄ petere reuocationez per interdictū vnde vi. Quia in interdicto esset opus probare spoliationem z possessionem.vt in.c.consultationib9.de officio delegati. Item esset [c] opus lit.contesta.vt ibi. Sed in implorando officium iudicis non est necesse probare spoliationem sed satis est probare quod possidebat ante appellationem: z tunc aduersarius reperitur in possessionē. Item non est necessaria lit.contesta.qz iudex procedit ex officio suo:vide ad hoc gloss.i cle.ij.vt lit. pendente. Et not.hec verba: z vide ad materiā qd latius dixi post eum.in.c.bone.de appel. ¶ †Et ex his habes q is cui competit remediuz ordinariū vt est interdictum vnde vi potest implorare extraordinarium vt est officium iudicis contra.l.in cause.ff.de mino.vbi dicitur quod cui competit remedium ordinarium datur extraordinarium. Solu. illam regulam multipliciter limito. [d] Primo [e] qd procedit in remedio seu officio iudicis extraordinario contra ius [f] vt est restitutio in integrum.sec9 in officio extraordinario fm ius quale est istud cū petuntur reuocari attentata post appellationem nam vtrunq3 remediū potest dici ordinarium. Et hoc voluit Jo.an.in.c.non solum.de appel.lib.vj. Scdo [g] limitatur qd vbi extraordinariū pinguius prouidet q̄ ordinarium non habet locum illa regula.vt colligitur hic ex mente Jnno.z probo per tex.iuncta gl.in.c.ij.de in integ.restit.lib.vj. Hinc est quod contra sentētiaz restituitur minor vel ecclesia licet habeant remediū ordinarium.s.appellandi:qz interest minoris vel ecclesie non vexari litibus circa instantia appellationis vt not. in.c.cū ex literis.de in inte.restitu. Tertio limitatur cum dubitatur an competat remedium ordinarium: nam tunc potest vtrūq3 attentare alternatiue: vt est bo.tex.in.c.constitutus.de in integ.resti. Quarto limita [h] quod ordinarium z extraordinariū possunt concurrere quando competunt cōtra diuersos.vt not.in.l.vnica.C.de alie.iudi.mu.causa fac. z not.in capitulo primo.j.eo.titu.z per hoc habes tertiam lect.declaratam. Ex quo infero dictum not. quod volens obtinere reuocationem attentatorum appellatione pendēte habet duas vias. Prima prosequendo ex toto appellationem. Secunda prosequendo solum reuocationem attentatorum [i] implorando officium iudicis z fun/

a ¶ Jn clem.si appellationē. adde Fed.zsi.cviij.punctus talis est:istū in.c.psonas.i vl.col.d ap. But.e.ti.c.sepe.i.iiij.col. z ibi Jmol.i.vj.z ibi istū in.iiij.ad/de Ro.eo.ti.i.nouis.vj.z.xxxvij.i nouis. Phi.i.d.c.sepe.i.x.col.ibi terti9 casus:z plene hic per Feli.in vj.col.cum septē sequentibus.

Zacharias.

b ¶ Dic tu quod si appellās intra terminū inchoauit psecutionem qz post terminuz finire poterit vt subdidit iste post aliōs qs refert z idē Abb.i.c.psonas col.si.ver.z p hoc restringi itellectū clem.de ap. z idē Abb.i.c.sepe.col.iij.eo.tit.z Pet.ibi: col.pe. ṽ.terti9 casus cū si.vt tradunt hic a moder. Ange.in l.si q̄.quē ibi seqtur Pau.d.cast. C.de appel.idem Pau.de ca.in.l. eos.in.pn.eo.tit. Bal.in.aut.si qs litigātiū.col.j.ṽ. quartus z vltim9 casus.C.d.episc. audi.z.Ang.zsil. cxl.incip.statutū pdictū cum si.

¶ Attentatorū. vid plene p Philip.de app.bone. in.vj.col.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Jtē eēt. Et q̄modo cognoscat q qs intētauerit officiū iudicis vl d interdictū vñ vi: potest colligi ex not.per Barto.in.l.fina.in.j.q.C.de edic.diui adria.z per ea que dicunt ibi docto.videlz:q quando petis partem aduersam condēnari dicitur intētatum interdictū secus si petatur a iudice quod tale quid faciat quia quando imploratur officium iudicis:concluditur iudici.de quo etiam per Angel.de are.in.§. quadrupli. col.xv.instit.de actio.z ista differentia colligit etiam ex not.per Barto.in.l.j.col.penul. ff.de iurisdi.omnium iudicum.

d ¶ Multipliciter limito. Adde Bart.z alios in.l.in prouinciali.ff.de no. operis nunciatione.

¶ Reuocationē attētatoz. Adde vnum mēti tenēdum q que fiunt post decez dies a tempore platio/nis snie z ante pdicte appellationis interpositionem per iudicem seu eius executorem valēt z tenēt nec possunt p viā attētati seu nullitatis reuocari.secus p viā iustitie doc.de hoc z cognito in cā app. ita singu.dicunt do.de Ro.decisi. cccxxxv.incip.lz ficte.in no.refert z sequit Hippo. de marsil.singu. lxxxvij.incipiente etiā lz ficte.

Antoni9 Frācis.

¶ Ad istā materiam attentatorum pmo addendū est qd via attētati non competit post desertionem appellationis.vt.in.c.ex parte.el.ij.d rescri.z vide p Jo.and.i c.lz.de sen.excōi. in.vj.z adde q remediū attētatoz nō cōpetit quando quis psequit appellationē incidēter z nō principaliter no.glo. magistra in cle. si ante.de dolo z cōtuma.z an petitio reuocationis attētatorum de necessitate debeat pponi in libello habetur p Specu.in tit.de appel.in.§.nunc dicēdum.in pnc. z ibi per Jo.an. i additio.z adde etiam q attentata per tertiū non reuocantur ante oia.vt per glo.in c.non solum.de appel.lib.vj.z ea que sunt attentata inter conclusionem cause z sententiam omnia veniunt reuocanda per viaz attentati vt per do.Ant.in.c.ij.vt lite pen.z hoc remedium attentatorum cōpetit etiam si sint attētata ptextu sententie nulle.vt not.docto.in.c.ex insinuatione. de pcura.z est.tex.in.c.accedēs.vt lit.nō cōtesta.z an remediū attētatorum cōpetat si iudex a quo scit iudicem ad quem procedere licet nō sit sibi inhibitum vide Jo.an.in.c.non solum.de ap.lib.vj. super gl.in ver. inhibitionem.z vtrum ante reuocationem attentatorum debeat pcedere cause cognitio.vide Jo.an.in.c.cum.M.de constitu.in.fi.

dando

a ℭ De appellatione sua. Vide Philip. i.c.oblate.in.ix.colū.in ꝟ.ij.ꝓcedit de app. vbi dat regulam cū fallētijs et no. in.c.bone.de confir.vti.vel inuti.
Sebasti. Sapia.

b ℭ Qꝺ si nō oēs. De verbo sciscitari.vide per Archid. in.c.ꝑterea. xxiij.distin.Et ad hāc materiā vide extensionem quā ponit do.Abb.i c.dilecto.in verb. excluso.j.de testi.

c ℭ Impotentia. Dicit̄ et impotētia iuris qn̄ alter legitime non pōt interesse:puta q2 est necessarius in testē ad cām illā2 tex.cū gl.in ꝟ.excluso.i.c.dilecto. de test.ꝑ quē multum extendit̄ iste text.fm istum ibi in.ij.col.

d ℭ Petitorium. Aliqn̄ dicim9 pictatiū a petendo q2 eā charta continens petitionē alicuius glo.j.in c.pictatium.xxx. q.iij.

e ℭ Prope tn̄ executor. Vide glos. ꝛ ibi dicet̄ i.c.pastoralis.§.q2 ꝟo. inver.ꝛ si sciat.de offi.deleg.
Sebasti. Sapia.

f ℭ Qꝺ seruus.nū quid aūt ifamis cōtra aliū ifamē possit dari iudex vide Bal.arguētem pro et ꝯ.in.l. cu2 mulier.circa xviij.col.ff.solut. matri.

g ℭ Verbū impotētia.Adde gl.in c.faciat hō.xxij. q.ij.et qꝺ no.in.l. ... ff.de cōdi. ...

h ... insinuatione. ... qꝺ Ro.singu... in fol.vlt. ꝙ non preterꝙ in bn̄ficialibus alle. ca.veritatis.viij. distin.Ber.
Sebasti. Sapia.

i ℭ Voluerit agere. Facit questio quā ponit Bar.i l.non solu2.§.sed vt ꝓbari.ff.ꝺ operis no.nun.in questione quā ponit d.Abb.hic videt̄

dando intentionem super pendētia appellatiōis. vt hic plene ꝓbatur.Et hec via est tutior.quia piculosum est appellato ꝓsequi appellationez.Nā satis est sibi ꝙ appellatore non prosequēte appellationem rata manet sn̄ia.†Ex predictis ꝛ ex tex. no.ꝙ.ex sola arreptione itineris ad curiam seu ex impetratione literarū dr quis prosequi appellationē suā.vt hic bene ꝓbat̄ in ver.quam cu2 esset. Ad idē tex.in.c.cum causa.de re iudi.plenius teti gi in.c.ex insinuatione.de ap.Et ex ꝑdictis potest ēt decidere quare prime litere nō valuerunt ꝛ scꝺe sic:cum tn̄ secūde nō faciant mentionē de primis. Et dic specialius.Nam prime nō valuerūt:q2 appellans non facit mentionē de appellatione sua[a] cui non potuit renuntiare cū res non esset integra ꝛ de literis surreptitijs non est necesse facere mentionē.vt.s.eo.dixi.Ite2 primus impetrans fuit in dolo vel negligentia in eo quod non fuit vsus lr̄is intra biennium.Tertio quia biennium erat elapsum:et sic quo ad ipsum appellātem appellatio erat deserta.Item q2 spoliauerat appellatum.et sic tacite renūntiauit appellatiōi:nec de hoc fecit mentonē in literis. Nico.Abbas.

☞ Clausula ꝙ si non oēs ꝛc.quid importet.
1 Causa qn̄ committit̄ pluribus oēs habent iurisdictionē insolidū:sed oēs habent simul exercitiū.
2 Iudex nō pōt esse aliqͥs q sit vel seru9 vel infamis.
3 Verba rescriptorū intelligūt̄ tā de iure ꝙ̄ de fctō. Impotentia:istud verbū prolatum a lege vel hoīe intelligit̄ tam de impotentia iuris ꝙ̄ facti. Impotentia an includat voluntatem.
4 Impedimētū non sufficit allegare nisi ꝓbet ꝙ tēpore impedimēti volebat agere ꝛ nō potuit.
5 Impedimētum superueniens pendente iudicio: an tollat iurisditionem.
6 Ordinarius ex quibus impedimentis priuet̄ iurisdictione.
7 Infamia priuat iudicem ipso facto iurisdictione.
8 Iudex nō repellit̄ si contra eum obijciat̄ aliqꝺ crimen secus est in teste:ꝛ que est ratio differētie.
9 Prelatus notorie criminosus an possit per subditum corrigi.i.vt subditus possit contra ipsum excipere de crimine.
10 Impedimentum qꝺ tollit iurisdi.sublato impedimento an restituatur iurisditio.
11 Sn̄ia lata an retractet̄ ꝑtextu occulti impedimēti qꝺ erat tpe sententie:ꝛ quid si impedimentu2 erat manifestum:non tn̄ fuit oppositum.
12 Taciturnitas partis nil operat̄ ad habilitandu2 aliquē quem expresse non posset habilitare.
13 Impedimentum notorium licet occultum ibi vbi actus celebratur an vitiet actum.
14 Iudex an possit se excusare ꝙ sit infamis. Incapax patiendo se eligi ad dignitatem an puniatur. Homicida licet penitens non potest administrare sine peccato.
15 Iudex illiteratus cui est commissa cā pōt repelli.
16 Nuntijs publicis creditur sine literis.

Sciscitatus.†Rescriptu2 quo scribitur pluribus cū clausula ꝙ si nō omēs ꝛc.[b] intelligit̄ tā de impotentia[c] facti ꝙ̄ iuris.Primo ponit̄ cōsultatio.Scꝺo responsio.ibi: nos.Tertio qꝺā determinatio:ibi dūmō.Quarto tacite q̄stionis solutio ibi:nec.ℭ Casus literalis. Aliqn̄ papa cōmittit cām duobus vel tribus cū illa clausula ꝙ si ambo in ea ꝓcedere non potestis alter eorum i cā ꝓcedat.vel sic.si oēs iteresse nequerint duo eorū in cā ꝓcedāt q̄rebat̄ de qua impotētia intelligebat̄.Rn̄det papa qꝺ illa impotentia intelligit̄ ta2 de iure ꝙ̄ de facto:de iure si aliquis eorū sit seruus vel infamis vel alio simili impedimēto detentus puta si esset excōicatus vel remotus vt suspectus.de facto si aliquis eorū mortuus fuerit vel ineuitabili impedimēto detentus.ꝛ tūc coniudicibus suis significet vt in negotio sibi cōmisso ꝓcedāt.Sed si aliquis illorum nollet solummodo interesse ꝑpter hoc non excusat̄ quominus debeat cu2 alijs interesse nisi in rescripto diceret̄: si omnes simul in causa ꝓcedere nō poteritis aut nolueritis interesse.Ber.ℭ Et ꝓ intellectu ꝑmitto ꝙ cu2 cā cōmittit̄ simpliciter plurib9 quilibet habet iurisdictionē insolidū sed exercitium habēt oēs simul ita qꝺ vnus sine alio procedere nō pōt. 2 vt in.c.cām.et in.c.vno.j.de offi.dele.†Et vide bo. gl.in.c.prudentiā.eo.ti.qn̄q2 cā cōmittitur pluribus cū clausula exp̄sse sonāte impotētia2:vt puta si oēs nequeritis interesse duo vel alter procedat. Et hoc casu dubitat̄ vtrum hec clausula impotentie verificet̄ in iure tm̄ vel in facto:ꝛ ꝓsequere vt in[k] litera.ꝛ vt.j.latius dicam.ℭ No.j.ibi petitorio qꝺ petitoriū[d] qn̄q2 ponit̄ ꝓ scriptura cōtinēte petitionem per quā quis petit declarari:et ita ponit̄ hic: nō autē sumit̄ hic petitoriū ꝓut est ꝯtrium possessorio.ℭ Not.ij.ibi exequendu2:ꝙ iudex delegatus pōt largo modo dici executor: ꝓprie tn̄ executor[e] differt a iudice.Na2 executor:est ille qui sumit̄ ad exequendu2 rē iudicatam:vt in.l.executorē.C.de execu.rei iudi.Iudex vero est ille qui sumitur ad 3 cognoscendū ꝛ iudicadū inter partes.ℭ †No.iij. ꝙ seruus[f] vel infamis nō pōt esse iudex ēt delegatus.ꝛ plures causas impedientes quē fieri iudicē.[l] vide.iij.q.vij.c.j.§.tria.ꝛ in.l.cū ꝑtor.ff.de iu.ꝛ.l.j.§: casum.ff.de postu.per Spe.in tit.de dele.in.§.super 4 est.ℭ †No.iiij.ꝙ verba posita in rescripto itelligunt̄ tam de iure ꝙ̄ de facto si vtroq2 modo verificari possunt.Et sic no.ꝙ verbum impotentia[g] a iure vel ab homine ꝓlatum debet verificari tam in impotētia iuris ꝙ̄ facti:ꝛ vide tex.cum gl.in cle. quod circa.de ele.ℭ Itē no.quod clausula ipotentie non per omnia includit in se noluntatē:q2 nolens interesse non pōt dici non posse.Sed quo ad consolidandā iurisdictionē aliorū coniudicum includit in se etiam noluntatē quia si vnus ꝑcise nō vult iteresse verum est dicere qꝺ oēs nequiuerint interesse.ꝛ de hoc est tex.in.c.prudētia2.de of.dele. ꝛ de hoc.j.in fi.cum gl.fi.ℭ Itē no.quod ad purificandam clausulā impotētie nō sufficit impedimētum facti subsistere:s2 oportet vt impeditus impedimentum alijs coniudicibus insinuet.An autez valeat processus subsistente impedimēto ꝛ nō data insinuatione.[h] dic vt not.in.c.prudentiā.§.alle. 5 †Et faciunt hec ad.q.quidam fuit impeditus ius suum ꝓsequi:ꝓbat nunc impedimentū: sed non ꝓbat ꝙ tpe impedimēti voluerit agere.[i] nunquid debeat excusari.Inno.in.c.ex trāsmissa.[k] de prescrip.no.dicit ꝙ nō quia non sequit̄ tali tpe affuit impedimētū:iste voluit agere ꝛ nō potuit.debuit enim tūc ꝓtestari qꝺ agere non poterat vt sic appareat ꝙ impedimentū fuerit causa ius suū ꝓsequēdi.ꝛ ꝓ hoc dicto optime facit text.in ver.dummodo.qꝺ no.ℭ †In gl.ij.in fi.ex hac gl.eliciuntur tres qōnes.Prima qꝺ si impedimentū superuenit in iudice pendēte iudicio nunqꝺ habet inficere iurisdictionem.Scꝺa qꝺ ꝑsupposito ꝙ habeat inficere:nunquid sublato impedimento restituat̄ iurisdictio.Tertia qō:qꝺ si impedimentū fuberat in principio:sed erat occultū nunquid si detegitur post sententia2 debeat retractari sn̄ia.ℭ Quo ad primā qōnem.gl.ponit veritatē vt iurisdictio ipediatur supueniente impedimento.ℭ † Sed circa hoc dubitat̄ nunquid possit excipi cōtra iudicem de ipedimēto.Inn.hic notanter dicit ꝙ cōtra ordinariū[l] non possit excipi sed contra delegatū sic. Rō.diuersitatis est q2 ordinarius tolerat̄ in officio:ꝛ si repelleretur ꝑtextu exceptionis sequeret̄ absurdū:quia in hac causa non esset ordinarius: et in alijs causis remaneret ordinarius.Nec pōt dici quod probata exceptione debeat priuari officio ex toto:quia vt notāter dicit Innoc.in.c.inter dilectos.de exces.prela.per exceptionē non debet quis priuari officio suo:et videt̄ ꝓbari in.c.super his.de accusa.ꝛ in.c.ij.de ordi.cog.ℭ In delegato vero cessat hec absuditas:quia ex toto repellitur ab officio iudicādi per exceptionez.Qꝺ dixi de ordinario fallit in exceptione excōmunicationis[m] nā propter excōicationis periculum potest excipi contra eū.ꝛ hoc voluit Innoc.in.c.nihil.de elec.facit qꝺ no.gl.in.c.cum nō liceat.de prescrip.

ꝙ ēt debeat ꝓbari de tpe quia qn̄ est fundamentu2 intentiōis alicuius semp d2 ꝓbari.vt per Bar.in l.ꝺ etate.in.iij.q. ꝑncipali.ff.ꝺ mino.in.l.si quide2. C.solu.matri.

ℭ In.c.ex transmis.Adꝺ ibi plene per Moder.ꝛ Alexan.in.l.ij.§. qꝺ diximus.ff.si quis cau.ꝛ in.l.ꝺ pupillo.§.si quis ipsi.in.ij.col.ff.de no.ope.nuntia.ꝛ Philip.ꝺ appel. ex ratione.i.xiiij. colum.

ℭ Cōtra ordinariū.Adde Bal.i l.cū fratrē.in.iij. col.vbi vnū scias C.de his qb.vt indi.vbi ponit etiā ꝺ notorie ꝓdigo de quo p moder. ꝛ ibi per Alex.in iiij.col.in.l.is cui bonis.ff.de ꝟbo. obli.adꝺ Archi. viij.q.iiij.nōne.et ibi Ho.ꝛ Bal.in l.ij.§.miles.ff.de inta.et in.l.cassi9 in princ.ff.ꝺ sena. Ang.in.l.cū pretor.§.nō autē.ff ꝺ iudi.Bal.i.l.barbarius.ff.de offi. ꝑto.i.viij.col.ibi qꝺ dicemus.ꝛ in repe.in.x.col.ibi. sed quid de seruo religionis.et rotam de excep.prima in antiquis.ꝛ istum in.c.cū nostris.ad fi.de concel.preben.l2 do.me9 hic aliter voluerit ꝛ non bene cur9 motiuis post moder.hic rn̄di in lec.

m ℭ Excōicationis facit.c.pia.i fi.de excep.li.vj.cū ibi no.ꝛ plene tradit̄ in.c.ad ꝓbandū. de re iudica.

a Zacharias. ¶ Ipso facto. Adde an ꝙ etiã ipso iure vt plene p Lu. ro. sing. cccccvj. inci. fui interrogatus. vbi alle. tex. in. l. infamia. ibi adducit qd est presentis temporis. C. de decu. lib. x. ⁊ gl. in. l. in criminali. C. de iuris. om. iudi. aliũ tex. in. l. ij. §. miles. ff. de his q not. infa. de quo plene p Ja. rebuf. in. l. si quis. nu. i. ⁊ in addi. C. de decu. lib. x.

col. C. de proba. Bu. Imo. ⁊ istũ in. c. exceptionem. de exce. Bal. in ru. C. qui accu. in. iij. col. ibi: sed an post litẽ. ⁊ contra cõem insurgit iste. et do. meus quos oĩno videbis cũ moder. hic. ⁊ Alex. in. d. l. qdã. in. xvij. colũ.

e ¶ Cecum. vide qd le. ⁊ no. in. l. secus. ff. de iudi. ⁊ ibi Albe. Bar. Bald. ⁊ Ange. ⁊ vide gl. j. in. fi. de cle. egro.

b ¶ Unũ tamẽ dictum. Vide Do. in. c. si papa. xl. di. et Moder. hic in iij. col. in vẽsi. ⁊ hʒ locũ opi. cõis.

c ¶ Sacerdotes. a Vide istuʒ et do. in. d. c. cum nõ liceat et istuʒ in. c. 8 ego. A. in. iij. col. in ver. ex. iiij. arg. de iureiuran.

Zacharias. ¶ Adde istum istos duos casus ponentẽ. ⁊ in. c. cũ non liceat. col. iij. ꝟ. adde alios duos casus. d ꝑscri. Scđs autẽ casus hic positus hʒ locũ i plato no obseruante leges ex cõtemptu. ita no. d. Card. in cle. j. q. ix. de eta. ⁊ quali. Plus dico ꝙ talis canonũ ex cõtẽptu trãsgressor põt deponi. not. Imo. in pri. alle. cle. j. ⁊ Feli. in all. c. cũ nõ liceat. co. iij. ver. adde q2 dixi. ꝙ prelatus requiritur tñ adde 9 positioneʒ ipsius b monitio, vt not. Feli. vbi. s. cui adde Imo. idẽ tenẽtẽ in. c. j. in fi. d constitu. et Alex. i. l. ita stipulatus. col. v. de verbo. obli.

d ¶ Quo ad pmũ. Adde Innocẽ. ⁊ c Bu. ⁊ Imo. ⁊ do. hic. ⁊ Spe. de excep. in. §. ij. versic. sed qro de his. et Archi. iij. qõ. iij. j summa ⁊ Bar. in. l. quidaʒ. de re iud. in. j. col. ibi et in istis casibus. in. ij. col. ibi: tu dic. ⁊ Pet. de ancha. hic ꝑpter gl. in simili. i. l. ita demũ. C. de ꝓcu. ⁊ sentit Bart. in. l. j. C. de testa. inquantũ dat practicã opponendi ꝯ iudiceʒ. et But. in. c. j. d ac. valere. iudiciũ cum accusatore inhabili si non opponaꝛ. ⁊ simile dixit glo. in. c. j. de iudi. in. vj. ⁊ in. l. ꝗuis. C. de adul. ⁊ in. l. filiussa. §. veterani. ff. de procu. vbi valet iudicium cum procuratore inhabili si non fuit oppositum: simile vbi debet interuenire scriptura ⁊ non fuit oppositum: vt pulchre voluit Bal. in. l. certi cõdi. in. §. quoniaʒ. circa fi. in vẽsi. sed ponamꝰ quod est ꝓbatũ. ff. si cer. pe. facit tex. in. c. j. de resti. spo. ⁊. l. sed et si susceperit. ff. de iudi. et. ff. de dã. infe. l. q bona. §. si qs iuxta. in vẽsicu. fieri passus. et. C. de iure do. impe. l. ij. ⁊ in. c. ex parte ade. de testi. et in. l. si quis testibꝰ. C. e. et vide istũ in. c. cum contingat. in. xix. col. de offic. deleg. ꝙ exceptio rei iudi. ob. si opponatur alᵋ secus. Limita hanc cõmuneʒ opin. vt hic per Inno. ⁊ sequitur Ang. in. l. fi. C. de excep. et Ro. in rubri. de arbi. in. viij. col. ibi. xvi. pone. ⁊ Ang. in. l. cũ ꝑtor. ff. de iud. ⁊ Bal. in. l. bonor. la. ij. in j. col. C. qui admit. facit dictũ Hostien. in. j. de transac. sequiꝛ Archid. in c. cenonensem. lvj. dist. Amplia vt p Bartol. in. d. l. qdã ꝯsulebant. in. j. col. ⁊ Bu. j. e. sup lr̃is. in. xxiiij. col. idẽ dicas de oi exce. q̃ possit hoc operari ne reddaꝛ iudiciũ retro nullũ. Do. iij. q. vj. in. §. excep. alle. text. opp. in. c. ad petitionẽ. de accu. adde gl. pe. in l. licet. C. de procu. ⁊. c. i nostra. in ver. momenti. de ꝓcu. Sali. in. l. j. C. de iur. om. iu. ⁊ in. l. exceptionem. i. j.

Primũ tñ dictuʒ puto procedere nisi excipiatur de crimine vel alio impedimento qd ĩducit priuationẽ potestatis ipso facto: vt puta si excipio contra prelatũ ꝙ nõ potest esse cõtra me iudex q2 fuit cõdẽnatus de crimine infamãte. nã talis s͞nia priuat quẽ officio publico ipso facto[a] vt est text. cum glo. no. in. l. ij. in. §. miles. ff. ex qui. cau. irro. infa. Et facit qd no. Inn. in. d. c. inter dilectos. nã tũc cessat illa ratio absurditatis. ¶ † Sed scđo circa hoc q̃ritur nunquid de crimine possit excipi contra iudicem delegatuʒ: vt puta qd sit criminosus: periurus: vel homicida vel alio crimine innolutus. Innocen. tenet qd de crimine non possit excipi cõtra iudicem etiam si diceretur qd sit homicida vt no. hic ⁊ in. d. c. cum super. de of. deleg. ⁊ in. c. cũ venerabilis. de excep. Quia hoc nõ reperitur iure cautuʒ licet secus sit in teste qui pretextu criminis repellitur in. c. testimoniũ. j. de test. ¶ Et rationẽ diuersitatis inter iudicem ⁊ testeʒ reddit Vin. in ca. si. de cle. excomm. mi. dicens qd in teste est magis periculosuʒ: quia a dicto suo nõ potest appellari. Et ideo iura volunt qd a principio pretextu criminis possit repelli. sed in iudice non est tantũ periculum cum ipsius sententia possit appellari. Iteʒ testis non habet officium publicum. vt not. Inn. in. c. nihil. prealleg. sed iudex sic. ¶ Specu. in titu. de elec. in. §. excipitur. versicu. item quod cõmisit. distinguit quod aut crimen de quo excipiꝛ est morte dignum ⁊ debet exceptio admitti: alias secus. Primum dictum qd non possit repelli indistincte communiter tenetur. ⁊ vide ad materiam bo. glo. iij. q. vij. in summa. Ubi respondetur ad multa iura que videntur innuere contrariuʒ. Nam ex vite merito non potest criminosus alium iudicare: sʒ ex potestate officij sic. ⁊ facit optime. ij. q. vij. sacerdotes.[c] ¶ † Unum tamen dictuʒ[b] mirabile posuit Jo. an. post Host. in. c. j. de censi. lib. vj. diceꝛ qd contra prelatum notorie criminosum et incorrigibilẽ potest subditus excipere qd correctio non pertinet ad eũ ⁊ si vult ad ulteriora procedere poterit appellare. Qd dictũ mihi non placet per supradicta. viij. q. iiij. nonne. ⁊ vide glo. in. d. c. cum non liceat. que dicit qd in certis criminibus licitum est recedere a proprio prelato: alias secus etiam si crimina sint notoria. Et vide aliud dictum mirabile gl. ij. q. vij. sacerdotes.[c] que dicit qd a prelato non seruante canones licitũ est recedere. Sed non puto qd indistincte dicat veruʒ. Sed debet intelligi quãdo crederet ecclesiam nõ habere potestatẽ cõdendi ita qd canones cõtẽneret ⁊ tunc potest dici hereticus. xix. distin. nulli fas. ⁊ bona glos. in. c. generali. de electio. libr. vj. in ver. inhibemus. ⁊ vide

10 qd dixi in. d. c. cum nõ liceat. ¶ † Circa scđam questionem glo. tene ipsius decisionem. dummodo restituatur ex toto ad pristinũ statutum: secus autẽ si restitueretur fame ⁊ nõ ad dignitatẽ qua fuerat f priuatus rõne cuiuꝰ habebat exercitiũ iurisdictionis. ¶ † In tertia qõne vult glos. qd si detegetur impedimentũ post sententiam nõ retractatur sententia. secus dicit in excõmunicato: q2 s͞nia publici excõicati est nulla. ¶ Aduerte q2 hec gl. inepte loquiꝛ. nam primo formauit qõnem cum impedimẽtum erat occultum ⁊ postmodũ excipit excõmunicatũ: ⁊ loquitur de excõicato publico: ⁊ ideo illa nõ est bona exceptio. Sed declarando fundamentum materie duo sunt hic vidẽda. Primo quid si impedimentũ erat notum ⁊ non fuit oppositũ contra iudicẽ. Scđo quid si fuerat occultũ ⁊ post sentẽ d tiam detegitur. ¶ Quo ad primũ[d] Inn. ⁊ Cõpost. dicunt qd aut suberat impedimentũ naturale: vt q2 iudex erat furiosus ⁊ non valet sentẽtia quamuis non fuerit exceptum quia naturalia sunt immutabilia. v. dist. in prin. ⁊. §. sed naturalia. insti. de iure natu. Aut suberat impedimentũ iuris vt q2 seruus vel infamis vel femina: ⁊ tunc tenet sentẽtia nisi excipiatur ante lit. conte. Quia exceptiões contra iudicem sunt dilatorie: vt in. c. inter monasterium. de re iudi. ⁊. l. fi. C. de exce. Refert tñ Compost. ꝙ in femina fuit ꝓnuntiatũ contrariuʒ vt iudicium habitũ in femina esset nullũ licet non esset exceptũ. ⁊ idẽ eadem ratione dicebaꝛ in seruo q2 seruus et femina in hoc equiparanꝛ. d. l. cũ pretor. Sʒ ipse Cõpo. tenet primum dictũ. d. Ant. distinguit primũ dictum: q2 aut suberat tale impedimentũ qd impedit finẽ cognoscendi ⁊ iudicãdi: ⁊ tũc non tenet processus: aut nõ sic impedit ⁊ tenet ex quo g 12 fuit exceptũ: ⁊ hec videnꝛ cõia. † Sed ego multum dubito an sint vera: moueor multipliciter: ⁊ pͥmo qd vbi defectus nõ depẽdet a potestate partis taciturnitas nihil operaꝛ. vt no. gl. i. l. j. C. vbi de cri. agi opor. ⁊ per Joã. an. in regula scienti in mer. de reg. iur. in. vj. sed partes non possunt facere iudicẽ e seruum vel infamem vel cecuʒ[e] vel alio impedimẽ f to legitimo detentum:[f] ergo taciturnitas partiuʒ nõ põt iducere validitatẽ processus. Addo hic bo. tex. in. l. quos prohibet. ff. de posthu. vbi tex. dicit quos pretor prohibet seu lex indistincte prohibet etiam si non excipiaꝛ. ¶ Ad idem. iij. q. vij. §. tria. in ver. verum. vbi dicitur qd si causa fuit commissa seruo q putabaꝛ liber tenet s͞nia ab eo dicta: licet postea detegatur seruus. secus si a principio habebatur pro seruo. nã rõne ignorantie toleratur ibi g sententia. Ad idem. l. barbarius. ff. de offic. preto. vbi tolerantur gesta propter cõem erroreʒ: ergo

¶ Adde tu abb. ꝯsi. xvj. ⁊ ibi qd d illiterato.

Sebasti. Sapia. ¶ Detentũ. Qd cecꝰ a ꝑncipio nõ possit eẽ iudex tʒ glo. in. l. cecus. ff. de iudi. i. l. j. §. ꝗuis. ff. de postulãdo. sed Paul. de ca. in. l. cuʒ pretor §. non autẽ. ff. de iudi. tenet ꝙ indistincte cecus põt dari iudex q2 si ꝓhibereꝛ sicut alij d eo fuisset dictũ in. d. §. nõ autem. et ad text. in. d. §. ꝗuis possit rñderi qd loquitur in iurisdictiõe ordinaria adipiscẽda nõ aũt in delegata nã ꝓhibet cecũ assumi ad nouuʒ magistratũ ⁊ appellatione magistratꝰ intelligiꝛ d ordinario. l. eũ q vbi Pau. de ca. ⁊ Alexã. ff. de iur. om. iudi.

g ¶ L. barbarius. hʒ locũ ẽt in delegato s͞m gl. ⁊ oẽs h. Fallit qñ ignorãtia inhabilitatis eẽt supina s͞m Inn. et alios hic. Fallit secũdo vbi partes sciũt inhabilitatẽ q2 lʒ ceteri ignorent tñ gesta in fauorẽ sciẽtis sũt nulla aut irritanda. Cal. de re iudi. ad ꝓbandũ. ⁊ per istũ hic. Fallit tertio qñ inhabilitas non causatur ex defectu persone delegati: sed ex nullitate rescripti q2 processus erit nullus. Imo. j. e. cum dilecta. in. viij. col. ibi potest tñ dicere. ⁊ per istũ ibi in. iij. col. ibi. sed ꝯ ꝑdicta. ⁊ vide Bar. in. l. actuarios. C. de nu. ⁊ act. lib. xij. ⁊ in. l. de quibus. ff. de leg. ⁊ Bal. in. l. ij. de ma. vin. Bal. Sali. ⁊ Ang. in. l. j. C. de te. Hui. de suʒ. in. l. decernimus. C. de sac. sanc. ec. per Ja. de bel. in dispu. incip. caue. tur aliquo iure. quam posuit post. l. ij. C. quõ ⁊ quando iud. Pau. de leaza. in. c. cum dilectus de fi. instru. But. in. c. consultationibus. de iurepa. Imo. in. l. ad testiũ. ff. de test. Bal. in. l. ij. C. de ser. ⁊ aqua. ⁊ in. l. non ignorat. C. q accu. non pos. per Joã. fab. in. §. sed cum aliquis. insit. de testa. Angel. in aut. de tabel. §. pe. ⁊ istũ in. c. ad nostrã. el. iij. de iureiur. in. c. j. in vij. col. post Inn. de fide instrumentorum. ⁊ post Jo. an. in. c. dilectus. el ij. de preben. ⁊ istum in. c. apostolica. de presby. nõ bapti. et per Do. in. d. c. nihil. de ele. ⁊ dixi in no. meis in litera. E. in ver. error communis. in fi. no. ibi ad limitationem datam ad. l. barbarius. Et an in notario putatiuo ꝓcedat. d. l. barba. vide Imo. ⁊ Bal. in. d. l. ad testium. ⁊ Alex. in. l. j. in fi. C. de test. ⁊ p do. meũ in repe. rub. de fi. instr. fo. xxvj. cũ. v. seq. et Bellenci. in. c. j. in. xx. col. de fi. instru. ⁊ oẽs in. d. l. barbarius.

¶ Adde tu an. l. barbarius procedat in notario putatiuo. An. consil. cclxxxiij. ⁊ quid in iudice. Alex. ꝯsi. lxvij. adde ro. consi. cclxxiij.

Anto. Fran. ¶ Circa istam materiam cõis erroris ⁊ sic ad materiã. l. barbarꝰ. addo primo ꝙ error in personã iudicis delegãtis vitiat s͞niam

secus si

vt per Spe.in ti.de sen.in.§.qm.in vi.qd si dixit.⁊ addo q̄ lз cōis error cōcurrēte publica vtilitate excuset vt in.d.l.barbari⁹.tñ hoc nō dз lo cū si ille in cuius fauorē allegat error sciuerit ipm errorē:vt p Jo.an. in.c.cū dilect⁹.de cōsue.⁊ iō si aliqua ciuitas cōi opiniōe crederet ha bere priuilegiū studij:cū tñ nō haberet ⁊ ego scirē q̄ nō haberet ⁊ ni hilominus facerē me ibi doctorari non pdesset mihi cōis error p dictū Jo.andr. vbi.s.p q̄ est bo. ter.in.l.cū qdā.in a §.suū heredē.ff. de acq.he.⁊ addo b ēt qd tūc cōis error iducit validitatē actus facti a nō habēte ptātē faciendi actū: qñ cū cōi errore cōcurrit possessio vel qsi exercendi illū aut siles act⁹ ⁊ iō dз eē cautus ille q actū defendit vt nō solū articulet q̄ ille qui actū gessit habebat p tali puta p notario: sз q̄ ēt erat in possessiōe vel qsi ɔficiēdi istra ⁊ exercēdi siles act⁹ ter.ē i c.ɔsultatiōib⁹. ð iurepa.⁊ ibi not. gl.⁊ no.Jn.in.c. nihil.ð elec.⁊ notat i.c.j.de postu. pla.li.vj.⁊ hr p Dy.i regula bñ sciū.ð re.iu.li.vj.

a ℭEt seruo.adde qd ideo cōsuluit bal.cōsil.cclxvij. c qd laudū latum a trib⁹ quorum vnus erat frater minor non valet. d

b ℭExceptū.addo Ro.consi.vbi dicit q̄ eius iurisdictio prorogari non potest.

sec⁹ si impedimētū erat patēs.Ad idē facit iste ter.qui simpliciter innuit seruū ⁊ infamē esse impotentes ad iudicandū nihil dicit de exceptiōe partis.Sunt ergo impotētes ipso facto.ad h.l. pedi⁹.§.j.ff.de arbi.vbi ptз qd sñia lata a libero ⁊ seruo nō tenet fortius ergo si a seruo tm̄. Adde ad predicta.c.ad probandū.j.de re iudi. vbi sñia publice excōicati est nulla lз nō fuerit exceptū.b⁊ hoc quo ad primā qōnē.ℭQuo ad scōam quid si post sñiam detegat impedimētū.Et ɔclude q̄ si suberat impedimentū naturale:puta q̄ furiosus:⁊ sñia est nulla q̄ tolerantia nihil operatur circa impedimentū naturale facit.l.furioso.ff.de re iudi.Aut erat impedimentū iuris positiui:et tūc distingue put in excōicato distinguit Cald. in.d.c.ad pbandū.Aut enim ignorabat cōiter il lud impedimentū:aut partes ignorabāt: sз alij sciebāt:aut ecōtra partes sciebāt ⁊ alij ignorabāt.Et primo casu aut erat ignorātia pbabilis ⁊ sustinet act⁹ ppter probabilē ignorantiā:vt in iuribus alle.in gl.Aut ignorantia non erat probabilis:sз crassa ⁊ supina:⁊ tūc actus est nullus si impedimētū ex se inducebat nullitatem.Ad h c.ij.de cōsti.li.vj.⁊.c.apostolice.de cle.excōmuni. Exemplū si qs fuit publice excōicatus ⁊ cōmuniter dicunt homines illud ignorasse:non enim est pbabilis ignorātia.xvj.di.qd dicitis.⁊.c.j. de postula.prela.†Sed circa hoc vertit not. dubiū 13 qd si impedimētū erat notoriū in vno loco: ⁊ in alio vbi actus fuit gestus erat occultuз. Refert Pau.se habuisse a Jo.an. qd actus dз sustineri propter probalē ignorantiā que erat in loco:qd semper est mēti tenendū.ℭEt qđ dō.An. videat dubitare ego puto illud dictū verissimum per.d.l.barbarius.⁊.d.l.ij.⁊.§.verū preal leg. Nā verisimile est quod in partib⁹ suis erat notoriū illos esse seruos:⁊ tñ actus sustinet si in loco ia dicij putabant liberi:⁊ facit ad hoc glo.x.in.c.ad nostrā.⁊ij.de iureiuran.Si vero partes ignorabāt ⁊ alij sciebāt nō est probabilis ignorātia vt in.l.late culpe.ff.de ver.sig.nisi allegarēt probabilē causam.iuxta no.in.c.si qui ma.accusa. poss. ℭTertio casu si ptes sciebāt ⁊ alij ignorabāt⁹ dicit notāter Cal.qd gesta ab excōicato qtenus

c ℭJn.c.ad nostrā.Dixi.s.i pcedēti apo.in.ij.fallētia.ad.l. barbarius.

d ✠Sebast.Sapia.ℭJgnorabant.Uide Feli.in.c.ad probandum. j. de re iudica.

e ℭNotabile.Adde p hoc ter.i.l.⁊ elegāter.ff.de dolo.in pn̄.vbi cōtractus q veniret rescindēd⁹ nō pōt rescindi si ille in cui⁹ fauorē deberet fieri rescissio nō vult qd rescindat dato q̄ ille q cōmisit dolū allegaret dolū interuenisse ex parte suaq̄ nemini dol⁹ suus prodesse debet. Anto.Frāc.ℭAdde q̄ istud forte pcederet qñ dolus non dedisset cām ɔctui.sз qñ dedisset causam ɔctui iuxta ea q̄ habent.i.l.⁊ eleganter.ff.de do.tūc q̄ ɔctus esset ipso iure null⁹ nō putarē q̄ istud dictū pcederet q̄ actus nullus nullū posset pducere iuris effectū q̄ adeo dol⁹ dās cām ɔctui bonefidei reddit actū nullū vt ēt hec regula pcedat qñ daret cām distractui hoc est illi rei p quā recedit a ɔctu glo.est multū singularis.in.l.si maior.C.de trāsa.de qua gloss.Bart.ibi facit magnū festū.⁊ de materia habet etiā per gl.in.l.si mulier.§. si dos. ff. qd me.causa.⁊ vide gl.no.in.c.cū dilectus.de emptio.⁊ vendi.

f ℭPretextu.limita sex modis vt h.p.d.fel.i.vij.co.i vi.nō se excusat.

g ✠Sebasti. Sapia.ℭDetectum.vide ad hanc materiam late per Car.Alex.in.c.petrus.xxxix.dist.

h ℭTunc tenet pādere.Adde ter.gl.⁊ Bart.in.l.tabularij.C. de tabu. li.x.⁊ sequitur rot.in sing.ccclx.si sit aliquis notari⁹.alias in vi.notarius infamis.Ana.de vsu.q̄ pnciosum.in vlt.co.Bar.i.d.l.ij.C. si ser uus vel liber.istū in.c.fi.de cōiu.seruo.⁊ in.c.cōsulti.in pe.col.de pcu.⁊ in.c.ptereа.in pe.col.de testi.cogē.⁊ Mar.in repe.ca.qualiter. lo.ij. in q.v.arti.xvij.de accu.Bal.in.l.cassius.in pe.col.ff.de senato.

ℭAdde qd Roma.consi.lxxij.dicit quod bannitus patiens se eligi.ad officium cuius est incapax debet capite puniri.

Anto.Fran.ℭDicas q̄ istud forte pcederet qñ quis esset bānit⁹ in ere ⁊ persona q̄ tunc forsan diceretur bannitus ad mortē ī q̄ Bal.in d.l.data opera.C.q accu.nō pos.al's aūt nō crederē q̄ simpliciter bannitus si patiat se eligi ad officiū cui⁹ est incapax q̄ debeat capite puniri:q̄ bānit⁹ nō perdit ea q̄ sunt ciuitatis Rome ⁊ ciuiū romanorū sз solū ea q̄ sunt pprie ciuitatis fm Bar.in.l.j.C.de here.insti.nec etiā perdit ius fine rādi fm eundeз Bar.i.l.certa forma.C.de iure fis. li.x.⁊ q̄ perdant banniti ppter delictū vide per gl. no.insti.qb⁹ mo. ius pa.pote.sol ui.in.§.relegati. ⁊ vtrū cleric⁹ bānitus perdat sua beneficia,si pseuerat per annum in bāno sicut in excōicatione hr in c.cū bone.de eta. ⁊ quali.⁊ no. bal. in.l.j.C.ð here.insti.⁊ an bānit⁹ pdat in totū priuilegia ciuitatis vł iuris cōis vide d.Ant.in.c.p tuas.de sentē.excō. super glo.j.

procedūt in fauorē sciētis sunt nulla aut retractanda:q̄ cessat fauor in sciente.qd est verbum

e valde notabile.ᵉ⁊ sentit Jo.an.in.c.dilectus.ij.de preben.⁊ eleganter limitat no.in.d.l. barbarius.

14 ℭ†Ultimo vt materia integre habeat quero nūquid is cui fit cōmissio possit se excusare a cōmissiōe pretextu infamie.Jnn.dicit qd nō: licet enim possit excipi cōtra eū de infamia vt hic pa

f ter:tñ se excusare non posset pretextu ᶠ infamie alle.l.nec infames.C.de decu.lib.x.Et cū hoc dicto cōmuniter trāseunt canoniste hic:sed memini me legisse Bart.probantē hoc dictum in.l.ij. C.si seru⁹ vel libert⁹ ad decurio.aspi.li.x.Ubi p illū ter.dicit qd punit qnis patiendo se pmouerі ad dignitatē cuius est incapax si non pādit defectū suū.distinguit tamen circa hoc qd aut impedimentū erat detectū ab alio puta q̄ fuit condēnatus ⁊ tenet detegere.aut non erat detectuз ⁊ nō tenet pādere crimē suū propriū.quod not. Et p hoc vltimo dicto pōt allegari.bo.ter.in.c. nō tibi dico.vt te pdas in publico.de penitē.dist. j.Jn cōtrariū facit.c.si quis viduā.⁊.c.ex penitētib⁹.l.dist.⁊.c.quicūqз.lxxxj.dist.in quibus habetur q̄ si bigamus vel homicida patit se pmoueri ad ordines ⁊ non pandit delictū suū debet deponi ⁊ puniri.ℭUñ pro cōcordia sic distingue i

g rem qd aut impedimentū fuit ab alio detectūs ⁊ teneo opi.Bar.aut erat occultū:⁊ tūc aut impedimētū erat tale qd impediebat fundit⁹ exercitiū officij vel dignitatis quātūcūqз esset oc

h cultū.Et tūc tenet pandereʰ al's peccat ⁊ debet puniri.exemplū in bigamo ⁊ homicida:nā quātuncūqз sunt occulti:sunt incapaces ⁊ debēt puniri:q̄ licet penitentes nō possunt administrare sine pctō.vt in.c.fin.de tem.or.⁊ de biga.p to. Aut non erat tale impedimentū exemplum in infamia.nā infamia nō tollit naturale iudiciū in

15 dicādi:⁊ pōt pcedere opi.Bar.ℭ† Jn gloss. in ver.legitimo impedimēto.no.hāc gl.ex q̄ habes q̄ cōtra iudicē delegatum pōt excipi qd iudex

i esse nō pōt q̄ est illiteratusⁱ ⁊ non habet peritiaз

k iudicandi.secus autē vbi haberetᵏ peritiam iudicandi ex cōsue.licet sit illiterat⁹ vt est bo.ter. in l.certi.alleg.in gl.ℭEt no.hoc q̄ sepe causa cōmittitur

ℭJlliterat⁹. vid Spe.de d'legato §.excipit.v. iteз qd est illiteratus ⁊ istū l.e.ex lris. i j.no.de spon.glo. mag.in.l.certi.C. ð iud.gl.⁊ doc. in l.fi.C.de sentē.ex piculo recitā. gl. magna circa medū.ff.qd quisqз. iur.gl.ij.in.c. ad nostrā.j.de cōsue tu.gl.in vi.sciat in.c. qui vult. de peni.di. vj. Bal. in proemio insti. in.§.oēs vero populi.in fi.Ang. i l.quidā cōsulebant.ff.de re iudi.Spe.de sen.§.sequit.circa pnc.sequit hic Jmo.⁊ Archi.xj.q.iij.summopere.Anch.in.c.fi.de re iudic.in.vj. alle.Bar.in.l.fi.C.de sen.ex periculo reci.⁊ ibi per Salic.do.ij. dist. in summa.Host.But.⁊ Abb.in.c.j.de cōsan.⁊ affi.Jo.an.in.d.c.fi.Bal. in.l.iubem⁹.C.de test.⁊ in.l.j.in vlt.col.de sen.ex peri.reci.⁊ in.l.statu.e. ti.Bal.⁊ Sali.⁊ Alex.in.l.hac consultissima.C.qui testa.fa.pos.⁊ ibi Fulg.do.in.d.c.fi.Sali.in.l.ij.C.de senten.ex peri.reci.Corn.in.d.l.hac cōsultissima.in.v.col.Et qs dicat illiteratus:vide Bar.in aut.sed nouo.C.si cer.pe.faciat qd voluit But.in.c.cum olim.de arbi.in vlti. col. ⁊ licet in laicis sit tolerabilis ignorantia iuris nō tñ ignorātia cōsuetudinis vel iuris naturalis.gl.in.c.fi in laicis.xxxviij.dist. ⁊ ibi Archid.qd etiā in laicis constitutis in dignitate ⁊c.⁊ vide Bal.in.l.fi. in xj.col.ibi.xvj.queritur.C.de here.insti.qd cause subtiles non sunt committende grossis doctoribus:q̄ sunt suspecti propter ignorantiam.

ℭAdde tu do.de ro.dci.dcclxxvij.in antiqs hoc ti.vbi dicit q̄ cause debent cōmitti doctis canonicis vel ciuibus vt cause exposcunt.

zacharias.ℭAdde q̄ dixi.s.in pemi.Gre.in apo.⁊ Fel.hic col.v. versi.illiteratus pōt esse iudex facit Mathe.matesi.not.j.qd incipit primo.no.Et adde vnū mēti tenendū qd corā tali iudice illiterato nō est necessarius libellus in scriptis no.sing.Lanfra.de oria.in.c.qm̄ cōtra versi.petitiōes.versi.ita no.istud.⁊ ibi in apost.ad ipm de probat. idē no.in apost.ad Rebuf.in.l.expertes.C.de decu.lib.x.

Ant.Frā.ℭCirca hoc q̄ qs dicat lrātus qñ istud vbū pserf vel a lege vel a testatore vel a pncipe.vide latissime p And.sicu.in cons. suo xxxiiij.ici.pclare optim⁹ dicit Psal.i.xxiiij.col.cū plurib⁹.col.se. vbi declarat multas spēs scie ⁊ multos grad⁹ lrature in.ij.vol.cōsilior.

k ✠Sebasti. Sapia.ℭUt haberet.Dicit tñ Bal.in.l.fi.in.xvj.qd.C. de here.insti.q̄ in subtilibus causis poterit peritus tamen reprobari vide do.Jas.in.d.l.certi.C.de iudi.

a ¶ Publicus. Adde an credatur nuntio absq; eo quod appareat de commis. iudicis Pau. de ca. consi. cdxxv. Ro. consi. cccccliij.

b ¶ Ad consolidādā iurisdictionē. An oporteat notū esse alijs collegis impedimētū college ad hoc vt valeat pcess⁹ eorū vide hic Pe. de ancha. ꝛ do. meū ꝛ Anc. in. c. prudentiā. de offi. dele. ꝛ ibi etiā istum ad finē principij. ꝛ ibi dicit. ꝛ bar. in. l. multū. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ in l. hec aūt. vbi bo. tex. in ver. ɔstare ꝛ liquere ꝑtori. ff. ex qbus cau. dicā pleni⁹ in. d. c. prudentiā. ꝛ an differāt ista vtrū agatur de danda vel a cōsolidāda iurisditiōe. vide Ro. de offi. deleg. iiij. in nouis. item si duo ex trib⁹ iuncta additiōe que est ibi facta ex dictis Bal. in. l. falsus. in. ix. col. ibi: sꝫ pone. C. de fur. ⁓ Sebasti. Sapia.

c ¶ Clausulā. no. circa hoc qđ vn⁹ ex iudicibus datis cū clausula ꝺ qua hic notificauerit alijs ꝙ pcedāt quia ipse est impedit⁹ cessante ipedimēto nō poterūt alij procedere vt est glo. in. c. qm̄ abbas. ʃ. de offi. dele. similiter si scripserit ꝙ non vult interesse si postea ipꝫ peniteat, tñ poterūt alij pcedere vt per Alex. in. l. 3 stichum q meus erit. ff. de leg. j.

d ¶ Autoritate huius. c. Addē an arbitri electi vigore statuti sint arbitri vel arbitratores. Pe. de ancha. consil. cclxx. Abb. cōsi. lxiiij. ⁓ Sebasti, Sapia,

c ¶ Appellari. vide Bar. hoc tenētē ꝛ dicentē hoc esse menti tenendū in. l. j. C. de arbi. ꝛ i. l. ij. ff. de arbi. Sꝫ cōtrariuꝫ tꝫ Bart. sibimet cōtrarius in prima consti. C. in. j. col. vide Fede. in c. fi. de re iud. col. iij. do. Jas. in. §. omniū. colum. ij. institu. de actio. vbi allegat Jmo. in. l. prima. colū. penult. ff. sol. matri. concordantem contrarietates. Bar. ibi etiam magistraliter decla. q sint arbitri ꝛ arbitratores.

f ¶ In casib⁹ iure expressis. Adde Arch. iij. q. v. in prin. ibi tu dicas ꝛ ibi Do. in. ij. col. idē per istum de fo. compe. ver. in. v. col. Docto. in. c. arbitris. de offi. delega. in fi. in. vi. ꝛ i. d. c. pia. §. ij. ibi scđa est opin. ꝛ ibi Pet. de anc. ꝛ Roma. in sing. cccclxxvij. si allegatur causa suspiciōis cōtrariū probat gl. in. c. statutū. in prin. in ver. copia. ad fi. de rescript.

mittitur per sedem apostolicā aliquib⁹ maxime religiosis ꝑlatis qui nō habēt peritiā vel practicam nec theoricā iudicādi. Ut cōtra tales possit excipi qꝛ iudices esse nō possunt. dic tñ ꝙ nō requiritur iudicē esse peritissimū cū ex defectu sciētie sibi cōcedat vt possit assumere assessorē expēsis partiū: vt in. c. statutū. §. assessorē. de rescri. li. vj.

6 ¶ † In glos. in ver. destinare ibi literatorie: sentit ergo glo. solū nūtiū sine literis nō sufficere. Sed doc. cōiter tenēt cōtrariū dummodo sit nuntius publicus[a] ꝛ canonice destinatus. Nam nuntio publico sine literis credit: vt in. c. cū parati. ʃ. de app. Hinc est qđ cū olim in antiqua diceret vt literatorie fuit illđ abolitū ꝛ appositū canonice vt hic habet in litera vide tex. in. c. prudētiā. ꝺ offi. dele. qui dicit per certū nūtiū vel excusatorē literatorie destinatū. ¶ In fi. cōiter tenetur ꝙ illa nō corrigat istā. se ipsius declarat vnde cōclude qđ quo ad consolidandā iurisdictionē[b] alterius iudicis clausula impotentie includit in se clausulā noluntatis. Nam si vnus precise interesse non vult verū est dicere ꝙ ambo simul interesse nō possunt. Sed quo ad excusandū istum de inobediētia qui nō vult iteresse: clausula illa inobediētie nō includit clausulā colūtatis: quia quo ad eū nō est ad impleta voluntas superioris: qꝛ si nō vult interesse nō ꝑpter hoc infertur ꝙ nō potest interesse. ¶ Si autē exprimit clausula nolūtatis: vt qꝛ debuit aut noluerit iteresse: tūc altero nolēte purificata est ɔditio quo ad consolidandā iurisditionē alterius: ꝛ quo ad excusandū nolentem interesse ab inobediētia. Et per hoc vltimū solet addi hec clausula noluntatis vltra clausulam impotentie. et hodie vide clausulā[c] cōsuetā apponi. in. c. cum plures de offi. deleg. lib. vj. dic vt ibi.

1 ☞ Judices diuersi impetratia diuersis ꝑsonis super pluribus rescriptis: si nō concordāt in causa est ligēdus tertius arbiter: et si aliter est factū an vitietur processus vide. ʃ. nume. 6.

2 Rescriptum secundum qñ tollat primum.

3 Rescripta duo si inueniantur super eadem data quid fiendum.

4 Rescriptum secundum debet specialiter de primo facere mentionem ꝛ non in genere.

5 Dispositio huius. c. quando habet locū.

7 Quando duo collegia cōueniunt ad aliquid explicandum non requiritur maior pars personarum sed maior pars vtriusq; collegij.

PAstoralis. † In qōne reuocationis rescriptorū recurrit ad arbitros si iudices in cognitiōe sibi non deferant nec in vnā possunt concordare sententiam. Primo ponitur cōsultatio. Secūdo respōsio ibi: ad qđ. ¶ Casus literalis. In prima parte ponit talis casus: si aliqs impetrauit lr̄as cōtra aduersariū suū sup aliqua cā ad aliquos iudices facta citatiōe saltē vel presentatiōe: alter postmodū obtinet eandē causam alijs iudicib⁹ delegari: ꝛ in secūdis literis fiebat mētio de primis. dubitatur vtrū prime ꝑ secūdas sint reuocate. qrit vtrū priores vel posteriores iudices debeāt cognoscere de hac reuocatiōe. Rñdetur ꝙ si priores iudices nolūt deferre posteriorib⁹ vel posteriores nolūt deferre priorib⁹ oēs simul cognoscāt. et si

in. vj. ꝛ ibi Do. post Jmo. in fi. prin. ꝛ sequitur iste hic in. c. j. in. j. no. de arbi. ꝛ in. c. cū speciali. in. y. not. de app. ꝛ ibi Philip. y. not. allegando istū hic. faciat gl. in verbo ipsorū. in. c. y. de test. in. vj. iūcto dicto Jnn. in. c. ij. de no. ope. nun. ꝛ quod not. Jnno. in. d. c. cum speciali. super ver. suspecti. ꝛ ibi doct. ꝛ Pau. consi. xxij. ꝛ Guil. de cug. in aut. licet. C. de libe. ꝑteri. ꝛ Alexan. in. l. si qs id qđ in. iiij. colum. ff. de iurisdi. omnium iudic. et in consil. ccclxiij. super themate et dubijs lꝫ cōtrariū voluerit Hostiē. in summa. de testa. §. qualiter. infirmētur. in. vj. colū. ibi: sed et si alia causa faciat glo. in. l. fi. in ꝟsi. voluerit. C. de reuocā. dona. et ibi Sali. ꝛ fallit qđ scribit iste Ang. ꝛ maria. ꝺ fimo. cum sit. licet contrarium dixerit Uincen. in. c. conquerente. de offi. ordi. ꝛ Bu. in. c. ꝑposuisti. de cōsecra. eccle. vel alta. facit. c. cum dilecta. de ɔfirma. vtili. vel inutili. ꝛ qđ nota. iste post Joā. and. in. c. ex pte ade. in. x. col. versi. ꝛ sic not. ex hoc dicto Jo. an. de test. ꝛ plene p Bu. in. c. fi. de cōsue. tene hoc vltimū quia quando certi casus sunt specialiter a lege expressi cōtra regulas iuris extēdūtur ad similes vide hic per moderniores.

g ¶ Cum dilecta. Jllum text. facit singu. iste in plerisq; locis. dicaꝫ ibi ꝛ facit gl. in. l. j. C. de cōdi. indebi. ꝛ qđ ibi no.

b ¶ Ordinarij iste tex. hꝫ locū ēt in ordinarijs secundum Joā. and. in reg. in obscuris. ʃ fi. in mer. ꝛ i. c. j. ꝺ ꝑuile. in. vj. ꝛ i. c. sane. de fo. cōpe. facit. c. cū illoruꝫ de senten. excom. ibi si abbatis discretio. ꝛ gl. in ꝟ. ortus. in. l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. cōtrarium magis cōmuniter tenetur vt iste tex. non habeat locū in ordinarijs. Jnn. ʃ. e. super literis. in. iiij. col. ibi alij dicūt qđ simul. ꝛ seqtur Jnn. hic in. c. j. ꝛ But. in. d. c. sane post mediū, ꝛ istū vide eo. tit. verū in iiij. col. ꝛ sentit Jnn. de iud. ceterū ꝛ ibi But. in. iiij. co. ibi no. hoc vide tñ But. in. d. c. super literis. in pe. char. ibi aduerte tamen ad practicā in. c. cū cōtingat. in. vj. col. ibi vltimo quero. ʃ. eo. limita tñ nisi concurrat ecclesiasticus ꝛ secularis propter dictum Jnn. in. d. c. ceterū. propter eius autoritatem ꝛ prerogatiuam fori ecclesiasticā,

forte simul nequiuerint in vnā cōcordare sententiā quāuis plures sint in vna ɔmissiōe ꝙ in alia: hmōi dubitatio per arbitros cōmuniter electos determinet. Scđo formatur talis qđ. quandoq; impetrant litere sub hac forma. cōquerit titius de petro ꝛ quibusdā alijs sup decimis: ꝛ rebus alijs: queritur vtrū iudex ex tali delegatiōe habeat iurisdictionē super personis ꝛ rebus cōprehensis per clausulā illam quibusdam alijs ꝛ rebus alijs anteꝙ ꝑsone vel res in iudicio sint expsse ꝛ anteꝙ soluat istā questionē subycit aliam que oritur ex scđa q̄stione que talis est. aliqs de personis illis que poterāt cōueniri per clausulā illam quibusdā alijs expresso proprio nomine impetrauit literas contra primū impetrantē literas generales designando aliquā rem certam que includebatur per clausulā illā ꝛ rebus alijs: nullā faciendo mentionē de priori cōmissiōe: q̄ritur vtrū scđe litere valeāt: cū de primis nullā faciat mētionē nec persone vł res adhuc fuerint in iudicio expresse. Respōdet papa ad ista. ꝛ primo ad scđm dicēs quod cum speciale mandatū deroget generali: iurisdictio attributa per lr̄as generales per speciales literas quātū ad ea que in secūdis literis specialiter sunt exꝑssa penitus eneruatur: licet de prioribus non faciant mentionem vnde quantū ad hanc causam specialiter cōmissam superflua relinquit prima q̄stio. Quia nō habet potestatem. postea respōdetur prime questioni dicens qđ iudex bene habet potestatē super personis ꝛ reb⁹ exprimendis: sed illā exercere non pōt anteꝙ persone vel res fuerint expresse. Ber. ¶ Nota. primo ordinē procedendi cū super eodē causa impetrantur a diuersis plura rescripta ꝛ dubitat de ꝑualiditate rescriptorum: primo eñi debent iudices ex honestate sibi deferre vt primi dūtaxat cognoscant de preualiditate scđi. Si aūt nolūt deferre vt quia deputati per secundū rescriptum non sunt cōtēti qđ deputati primū cognoscāt non ecōtra tunc debent simul omnes cōuenire tā iudices primi quā secundi rescripti: ꝛ simul cognoscere an secunde reuocēt primas: ꝛ si cōcordant in vnā sententiā bene quidē. si autē discōueniunt licet plures sint ab vna parte ꝙ ab alia recurrendum est ad arbitros qui quidē debent cōmuniter a partibus eligi. ꝛ sunt isti arbitri iuris cū deligunt autoritate hui⁹. c.[d] iđ ab eis potest appellari:[e] vt in cap. ab arbitris. de offi. dele. li. vj. Et ex hoc ꝛ ex tex. habes vnū casum in quo assumuntur arbitri iuris aliū habes in. c. suspicionis. de offi. deleg. ꝛ in. c. cū speciali. de app. alium in ca. si clericus. xj. q. j. scilicet qñ episcopus habet causam cōtra subditū. Et dicit no. Jo. and. in. c. pia. de excep. li. vj. qđ isti arbitri iuris non eliguntur nisi in casib⁹ iure expressis[f]. qđ verbū no. Sed ego credo qđ etiaꝫ in alijs non expressis habentibus eandē equitatē cum expressis possunt eligi. Ad hoc alle. gl. ipsius Jo. and. in. c. statutū post prin. ʃ. eo. lib. vj. que dicit qđ si dubitatur an locus vbi sit cōmissio sit insignis poterunt arbitri eligi. ꝛ p hoc qꝛ ꝑuisio specialis extēditur ex idētitate rationis: est tex. no. in. c. cū dilecta.[g] de cōfir. vti. voluit gl. iuncto tex. in. l. j. C. de cōdi. indebi. ¶ No. scđo ꝙ non solū iudices ordinarij[b] in causa dubij cogno

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Questionem facti. Licet super facto legislator non sit interrogandus. l. eum quem temere. §. iudicibus. ff. de iudi. tñ debet de qualitate facti informari: ⁊ hoc respectu debet super facto cõsuli. ita pbat tex. in. l. diuus. ff. de offi. presi. ⁊ ibi Alberi. declarat dicẽs ꝙ ibi erat factũ ambiguũ ⁊ nõ qualitas facti dʒ narrari. et idem dicit idẽ Alberi. in. l. solẽt. §. legatos. ff. de offi. pcon. ⁊ leg. ⁊ ratio est: quia ex facto ius oritur. l. si ex plagijs. §. in cliuo. ff. ad leg. aql.

b ¶ In. c. de muliere. Adde in. l. vt rñsum. C. de trãsact. ⁊ in. l. si defensor. §. q interrogatus. ff. de interro. act. c. inter dilectos. §. ceterũ. de fide instru. cũ similibus.

c ¶ Eadem data. Adde rotã de psump. j. in antiqoribus pter gl. pe. d sentẽ. excõi. venerabilib⁹. in vj. ⁊ in cle. si. in ꝟ. creat⁹. de rescri. qd vide ad essentiam substantialem actus aliqs dʒ esse prius altero si vtrũqꝫ reperitur factũ eo die psumitur in dubio pcessisse id qd pcedere debuit. ⁊ Alexã. cõsilio. cclv. lecto et discusso laborioso processu. i v. col. alleg. Bal.

scunt an sua sit iurisdictio: vt in. l. si qs ex aliena. ff. de iud. ⁊. c. cũ persone. de priuile. li. vj. sed etiã iudices delegati: vt patet hic. ⁊ in. c. sup literis. j. eod. Et scias qd vbi solũ emanauerit vnum rescriptum ⁊ contenditur de ipsi⁹ validitate: sol⁹ iudex deputatus per rescriptũ cognoscit an sua sit iurisdictio: ⁊ iste est proprius casus. c. sup literis. j. e. Aut emanauerũt plura rescripta ⁊ dubitatur de preualiditate ⁊ habet locum iste tex. vt simul omnes cognoscant si sibi nolunt deferre mõ predicto: ⁊ hoc etiã voluit Inn. hic. ¶ In glo. j. hec glo. est multum intricata ⁊ non sequendo ordinem gl. quo ad corticem: sed eã assumendo quo ad mentẽ diuido hanc gl. in sex partes. Nam in prima parte opponit: ⁊ reprobato argumento ponit quatuor intellectus ad textũ. quorum tres reprobat vltimũ approbat. Secundo principaliter format duo ꝯtraria ad que formaliter nõ respondet ibi: in versicu. item qualiter. ⁊ ille versic. debuisset poni post illas quatuor soluti. Tertio principaliter gl. querit de ratiõe decidẽdi in tex. in versi. dici põt. ⁊ debuisset illa pars poni post quartum intellectum. Quarto gl. opponit de. c. cum cõtingat. j. eo. ⁊ nõ solu. Quinto querit an decisio huius. c. habeat locũ in literis impetratis in causa appellationis in versi. sꝫ hec dubitatio. Ultimo queritur an hodie procedat decisio hui⁹ textus an vero sit reuocata per. c. vt debit⁹. j. de appel. ⁊ hoc in versiculo. sed hec du-
2 bitatio. ¶ † Uenio ad primã. videtur enĩ quod istud. c. sit fundatũ super impossibili. nam per iura antiqua ac noua patet quid dicendũ cum secũdum rescriptum impetratur cõtra primũ. Aut enim facit mentionem de primo ⁊ tollit primũ. aut non facit mẽtionem ⁊ non valet. s. eod. ceterum. Ergo non est opus vt iudices vtriusqꝫ rescripti cõueniãt vel qd arbitri assumantur. Sol. dicit glossa. quod neutra pars huius argumẽti

in. l. cũ in testamento. §. hec verba. ff. de heredi. insti. per illum textum quod in dubio ille actus presumit precessisse qui debebat esse preambulus ad aliũ. ⁊ Roma. de excep. ij. in nouis. vt lit. pen. xiij. in nouis. ⁊ Egi. bella. decisio. ccxcix. supposita. ⁊ Bal. hic. ⁊ in. l. cũ proponas. C. de condictio. ob. cau. ⁊ ibi. Salic. ⁊ Bal. in. c. ij. de offi. dele. ⁊ in proemio. C. §. quibus. in. j. colum. post Barto. ibi: ⁊ in. l. de rebus. C. de do. ante nupt. ⁊ vide cap. penult. de elect. in. vj. Limita nisi ex ordine intellectus appareat instrumentum secundo loco scriptum debuisse precedere: quia presumitur errore secũdo scriptũ secundũ Bal. Ang. ⁊ Imo. in. d. l. cum in testamẽto. §. j. ff. de heredi. institu. ⁊ de materia vide text. in. l. non puto. in prin. ⁊ ibi Barto. ff. de iure fisci. ⁊ refert Matesi. no. lxxvj. no. vnã regulam. Bal. in. l. dotis. C. de iure do. Jacob. de bel. in. l. vnica. in fine. C. de cadu. tollen. per tex. in. l. j. C. de iure fisci. lib. x. ꝺm vnam lec. quam sequitur ibi Barto. ⁊ Salice. l. si debitor. C. de pri. fis. ⁊ Alex. in. l. j. in prin. ff. solu. matri. Et no. quod vbi non constat de prioritate si vnum instrumentũ continet obligationẽ dotis presumitur precessisse. Bart. ⁊ alij in. d. l. j. ff. solu. ma. idem si vnũ loquatur de cõducta vel de salario alicui⁹ doc. Bal. ibi: qꝛ causa studij ⁊ dotis equiparant̃ colligit ibi Bar. ex gl. fi. vide etiã plene Domi. in. c. pe. in vij. col. de rescrip. lib. vj. de duobus testamẽtis cõtrarijs ab vno eodẽ tempore confectis ⁊ Ro. in autẽ. similiter. in. xxix. co. ibi duodecimo. C. ad legẽ fal. si vnũ est ad pias causas psumit̃ posterius ⁊ si vnus est institutus in duob⁹ testamentis quomodo debeat adire per Ange. ⁊ Imo. in. l. eũ qui. in prin. ff. de acqui. here. ⁊ si instrumentũ est ceptũ ante mediam noctem ⁊ finitum post debet poni tempus actus consummati: ⁊ sic diei sequentis. Inn. de offi. delega. cõsuluit. sequitur Bald. in. l. si quis eũ. §. j. ff. de vulga. ⁊ pup. quia semper attenditur momentũ quo actus perficit̃: ⁊ vide Bar. in. l. pe. §. si vir. ff. sol. ma. ⁊ qd si vn⁹ cõtractus sequit̃ aliũ inter easdẽ personas eodẽ die loco ⁊ testib⁹ presumunt̃ facti incõtinẽti vnus post aliũ: ⁊ vide Bar. cõsi. clxj. qd syndicus ⁊c. ꝙ quando duo contractus sequantur vnus post alterũ incontinenti: licet non dicatur inter partes ꝙ secundus fiat propter primũ: tamẽ presumitur ꝙ vnus sit factus gratia alterius ⁊ ꝙ inuicẽ correspondeant. adde Pet. de ancha. consil. liij. dñs Nicolaus ver⁹ Abb. ⁊ Bal. in. l. cõsilio: thema predictũ in quo de duob⁹ querit̃: ⁊ Raph.

consi. videt̃ prima fronte. ⁊ Bal. in repe. l. petẽs in. xx. co. C. de pact. et Bal. in. c. primo. in prin. in. v. col. quid sit inuestitura. qd quãdo apparent due inuestiture facte eodem tẽpore preualet que est plenior. Itẽ ceteris paribus data duplici collatiõe eodem tẽpore duobus facta illa prefertur q̃ primo fuit acceptata. Calde. de prebẽ. cõsi. vij. ad finẽ ⁊ Bal. i. l. si duas circa medium. ff. de excusa. tut. qd id qd fit vna die simul fieri videtur nisi appareat quod prius et qd posterius. qd dicit vtile ad plures impetrantes eadẽ die ꝺm euꝫ dicentẽ illũ tex. nõ esse contra. c. si a sede. de pbendis. in sexto quia illa decretalis loquitur de beneficio ⁊ fauore: ⁊ illa lex loquit̃ in onere: vbi cõstat de ordine.

zacharias.

¶ Adde dñ allegat mattheuꝫ matesi. sing. lxxvj. Dic quod est sing. lxxij. quod incipit no. vnam regulã. ⁊ ne te fallat dictũ Bart. per eum allegat. in. l. non puto. ff. de iure fisci quẽ sequitur Bal. in l. dotis. C. de iure dotiũ. quod illa l. dotis intelligitur quando tractat̃ de lucro fisci. ⁊ damno priuati.

valet. nam possibile est qd scdm faciat mẽtionẽ de primo. non tamen per hoc indistincte tollitur primũ. Et pro ho: allegat. c. abbate. ⁊. c. sepe. de appella. sed melius allegaret. c. audita. de restit. spo. Itẽ scda pars non est vera: quia qñqꝫ scdm nõ facit mentionẽ de primo: ⁊ tamẽ valet: Exẽplũ in. c. ij autẽ. s. eod. c. plerunqꝫ. j. eod. reprobato ergo argumẽto gl. ponit quatuor lec. ad tex. Prima vt procedat quãdo dubitatio cõsistit in facto non in iure: vt quia dubitatur an sit lapsus annus a tpe primi rescripti. Hãc lec. glos. repro-
a bat: qꝛ ad qõnem facti[a] nõ daret papa responsionem iuris. vult dicere ꝙ sup facto dubio papa
b nõ daret certã responsionem vt in. c. de muliere.[b] de spõ. Sed salua istum intellectũ: quia vt dicit Jo. and. hic ⁊ bene. papa hic non rñdet de iure: sed dicit qs debet cognoscere de illo dubio. Et si diceres: ⁊ nõne ex rescripti inspectiõe põt deprehẽdi an annus sit lapsus. Sol. dic quod non: qꝛ annus nõ cõputatur a tẽpore impetrati rescripti: sed a tpe negligentie. vt. j. eodẽ. c. plerunqꝫ. Unde potest dubitari quãdo incipit annus currere. ⁊ super hac dubitatiõe potest habere locũ decisio huius tex. ⁊ ita habes primũ intellectuꝫ
3 iustificatũ. ¶ † Secũdus intellectus est ꝙ poterat dubitari quia vtrunqꝫ rescriptũ erat sub ea-
c dem data.[c] Hunc intellectum gl. reprobat quia ꝺm hoc neutrũ erat primũ ⁊ sic nõ habet locum iste tex. Sed iste intellect⁹ saluari potest nã per testes posset probari qd alterũ precesserit in tẽpore vt quia papa signauit meã supplicationeꝫ
d de mane[d] ⁊ tuã de nocte. De quo vide ho. glo. cũ tex. in. c. pe. j. eo. ti. lib. vj. ⁊ super hac cõcertatiõe potest saluari qd dicitur hic in textu. Terti⁹ intellectus ꝙ secunde litere faciebãt mentionẽ de primis in genere ⁊ non in specie. Hũc intellectũ gl. reprobat. qꝛ iste casus est decisus per. c. ex li-
4 teris. de dolo ⁊ contu. † vbi patet ꝙ secũde lr̃e

uati. quia tunc presumitur pro instrumento priuati eodẽ die quo instrumẽtum fisci confecto. secus autem si de damno fisci quia in dubio presumeretur pro suo instrumẽto. ita notat Jaco. de bel. per. titu. in. l. vnica. in fi. C. de cadu. tol. per tex. in l. j. C. de iure fis. lib. x. ꝺm vnã lectu. quam ibi Barto. ⁊ sali. in. l. si debitor. C. de priui. fis. ⁊ Alexan. in. l. j. ff. solu. matri. sequuntur. de quo per Feli. in. c. duobus. colum. ij. post medium. de re iudi.

¶ Adde Bald. consilio. ccxliij. iij. lib. vbi dicit qd si reperiãtur duo instrumenta dotis eadẽ die confecta ⁊ in vno appareat qd predium dotale fuit estimatum. in alio non estimatum. ꝙ electio est heredũ mulieris quo vti velint.

d ¶ De mane. vnum rescriptum potest dici posterius ratione hore licet habeat datam eiusdẽ diei cum alio ꝺm Joã. an. Butri. ⁊ Imo. et Domi. vide glo. in versi. si non appareat. in. c. penul. de rescrip. in. vj. ⁊ c. si a sede. in versi. appareat. de preben. eo. lib. ⁊ vide glo. fina. in. l. si ex pluribus. §. fina. ff. de sol. quam extollit Bal. in. l. imperator. la. j. in primo cõmento in. v. col. ibi ⁊ not. qd dies. ff. de statu homi. ⁊ in. l. prescriptione. in. viij. col. C. si cõtra ius. etiã in. l. fi. in. iiij. colum. ibi propter interdictum. C. de edic. diui. ⁊ in. l. cũ proponas. in fi. C. de interdi. ma. ⁊ per dñm meum hic. ⁊ in. c. consuluit. in. xiij. col. de offi. deleg. addas Bald. in. c. ego. N. in princ. de iureiuran. ⁊ in. c. licet. ⁊ in. c. quoniam. de proba. ⁊ in. c. ij. de confes. ⁊ hic. ⁊ in. d. c. cõsuluit. facit. l. titius. §. lucius. in ver. hora diei sexta. ⁊ in versi. calescẽte celo. al's albescente. i. in aurora. scdm glo. ibi. ff. de liberis ⁊ posthu. faciat quod voluit Jo. de pla. in. l. prima. C. de iure fisci. lib. x. Marti. fil. Cy. ⁊ Bald. in. l. de rebus. C. de dona. ante nup.

Anto. Fran. ¶ Circa istam materiam quando reperiuntur due scripture siue rescripta siue testamẽta siue codicilli siue alia instrumenta que videãtur esse confecta vel data sub eadem die ⁊ hora que tamen cõtinent contraria nec aliter potest apparere que dispositio ex predictis sit prior vel posterior que illarum debeat preualere ⁊ que sit magis attendenda an vero neutra valeat vide glo. in. l. finali. C. de edict. diui adri. tollen. in versi. missus est. circa mediũ. que loquitur de duobus testamentis contrarijs eadem die ⁊ hora cõfectis: ⁊ vide gl. in. l. cum proponas. in ver. cõtrarium. C. de codi. que loquitur de duobus

codicillis cōtrariјs. ꝛ habetur p glo. ꝛ Bar. in. l. j. in. §. j. ff. de bonorū pos. ſm tabu. ꝛ habeť p Cyn. ĩ l. hac consultissima. in. §. si qs autem. C. de testa. et per glo. in. c. eum qui duob⁹. et ibi p Ang. ꝛ Jo. de imo. ff. de acqui. heredi. ꝛ per gl. in. l. si duas. ĩ ver. eliget. ff. de excusa. tu. ꝛ p Ang. ĩ l. si is q nepotē. ff. de adop. ꝛ conclusio esse videť qḋ qñ nō potest vel per coniecturas: vľ ex affectione disponētis vľ ex aliqua cā comprehēdi q̄ dispositio debeat p̄ualere φ neutra debet attendi imo ratiōe incertitudinis vtraq; dispositio vitieť et habeatur pinde ac si nulla facta esset.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Esse dubium. Hoc dictum refert ꝛ seqť Barto. socin. in rubrica. ff. de rebus dubijs. ex quo not. infert φ licet statuta q̄ arctāt ad cōpromissuz nō habeant locū qñ factū est certum: tamen debent intelligi nisi vis seu determinatio iuris sit dubia qꝛ quādo lex multipliciter intelligitur: eius veritas ignorať vt dicit Bal. in. l. scire leges. ff. de legi. et ita decla. Bald. ꝛ sal. in. l. cū proponas. de rebus. credi. infert etiā alia duo de qb⁹ ibi per eum.

debent facere spālem mentionē de primis. Sed salua hūc intellectū. nā partes possunt cōtēdere vtrū mentio ibidē facta sit spālis vel generalis. Nā peritissimi doc. dubitāt qualis sit fiēda mentio de primis: ꝛ vtrū de qualibet notabili clausula cōtenta in primis sit fienda mētio in secūdis. vt not. in. d. cap. ex literis. ꝛ in. c. ex cōquestiōe. de rest. spo. Quarta solutio ponit in ꝟ. vñ potes. qḋ pōt pcedere dubitatio qñ scḋe faciūt mētionē de primis sufficientē: sed opponiť cōtra secūdas φ sunt surreptitie: qꝛ eas obtinuit per veri suppressionē vel falsi exp̄ssionē. Nā parte negāte surreptionē deueniēdū est ad ordinē huius. c. ꝛ hūc intellectū. gl. approbat. ꝛ fuit Jo. ꝛ Goff. dicētiū alia exēpla esse superflua ꝛ φ sensu indigēt: q alia exēpla ponūt. Sed vt vides ex predictis lꝫ iste intellect⁹ sit bonus in se nihilominus alij pñt saluari. Quinto legiť extra gl. p Can. ꝛ Jnn. ꝛ cōiter doc. sequētes generaliter qḋ istud ca. habet locū vbicūq; contingit dubitatio tam super facto q̄ super iure: etiam si sit talis dubitatio de qua sapiētes non dubitarent sed imperiti tm̄. Et iste intellectus est optimus ꝛ comprehēdit in se omnes intellect⁹ precedētes ꝛ similes. ꝛ si diceres qūo pōt dubitari de iure cū ius sit certū. Respōdetur φ ius in se est certū: quia illud qḋ est certū legi nature est certū legi. vt. l. si pꝛ. ff. de solutionibus. Sed inquantū ius applicať ad intellectū humanū potest esse dubiū.[a] nā multi sunt imperiti: ꝛ aliqui periti: ꝛ alij peritiores. Quinimo tāta pōt esse iuris dubitatio quod habet excusare etiā peritissimos: vt in. l. regula. ff. de iur. ꝛ fac. igno. facit qḋ no. gl. in. c. vnico. de postula. pla. li. vj. Et per hoc habes clare expeditā primā partē gl. ꝛ aptū intellectū hui⁹. c. ¶ Venio ad secundā partē cū qua opponi. videtur em̄ quod ex alio nō potest iste textus procedere. qꝛ certū est nature ꝛ iuri quod aut primi sunt iudices aut secundi. ergo non possunt sibi deferre in cōmissiōe hui⁹ dubij: qꝛ posset cōtingere quod non habentib⁹ potestatē fieret delatio. Jtem ex quo dubitať pbabiliter an primi an secundi sint iudices: ergo nec primi nec secūdi possunt citare partes: qꝛ ratiōe dubij neutri habent iurisdictiōis exercitiū. ar. in. l. duo sunt titij. ff. de testa. tu. Ubi diciť quod si testator dederit titiū tutorem filio suo ꝛ duo reperiātur qui vocātur titij quod neuter pōt exercere tutelā: ex quo non apparet de quo testator senserit: lꝫ in veritate vn⁹ sit tutor. Ad hec cōtraria sicut dixi gl. formaliter nō respondet. sed dicendum est ad primū φ imo primi ꝛ secūdi habēt iurisdictionē licet elidibilē per exceptionem: vt dixi. ꝛ in. c. ceterum. ṡ. eo. Et maxime habent iurisdictionem super incidēti: qꝛ in dubio iudex habet potestatē a lege cognoscendi an sua sit iurisdictio. vt. ṡ. dixi. ¶ Ad secundū contrariū dic qḋ ratione huius dubitatiōis quilibet pōt iurisdictionē exercere in isto incidēti autoritate legis. vñ queadmodū potest quis probare de quo titio testator sensit: ita pōt nunc probari de quib⁹ iudicib⁹ papa sensit. Et si non potest questio decidi pōt. vltimo recurri ad papā per no. in cap. sane. de offi. delega. ¶ Venio ad tertium que fuit ratio decidendi. et dic per omnia vt habetur in glo. Nam timor vexationis partium coram diuersis iudicibus ꝛ intricationis ꝛ cōtrarietatis processium: fuit causa ꝛ ratio decidēdi vt iudices simul cōuenirēt vel quod arbitri eligerētur. ¶ Jn quarta parte gl. oppo. de. c. cū cōtingat. j. eo. ordinari⁹ cui mādātur contraria per delegatos cognoscit de preualiditate rescripti ꝛ nō ipsi iudices delegati. glo. non soluit: sed solutio est duplex. ibi em̄ loquitur post factū. s. cum vtriq; delegati fecerunt processus suos ꝛ mādauerūt ordinario cōtraria. istud vero. c. loquitur cum a principio cōtēditur de reuocatione literarū. Vel secundo ꝛ melius ibi ordinarius nō pronuntiat super reuocatiōe rescripti: sed solum ad suam instructionem cognoscit quod illorum preualeat. ¶ Jn quinta parte gl. querit an habeat locū iste tex. in literis impetratis in cā appellationis: ꝛ dicit qḋ non qꝛ iudex appellatiōis solus habet cognoscere. Aduerte[b] glo. est vera vbi solum impetratur vnum rescriptū in cā appellationis: qꝛ non iudex a quo: sed iudex ad quē habet cognoscere de validitate appellationis: vt in cap. dilectus. j. eod. Sed si in causa appellationis impetrarentur diuersa rescripta a partibus ꝛ dubitareť tūc de preualiditate optime: seruabiť iste tex. ad hoc. cap. bone. de cōfir. vti. ¶ Jtē qꝛ iste tex. nō distinguit inter causam appellatiōis ꝛ cām principalē: ergo generaliter debet obseruari vbicūq; dubitať de reuocatiōe rescriptorū. xix. dist. si romanorum. ꝛ. c. solite. j. de ma. ꝛ obedien. ¶ Sexto ꝛ vltimo gl. querit nūquid hodie procedat decisio huius. c. ratio dubitandi est pp̄ter. c. vt debitus. j. de ap. Dicit gl. φ non habet hodie locū re integra p illū tex. Dicit Jo. an. φ melius dixisset re nō integra. sꝫ dic qḋ quilibet habuit bonū intellectū. Nā si teneremus quod per capi. vt debitus. standum sit hodie presentationi secuta citatione: et nō date: hoc. c. nō haberet locū re integra. Quia ille esset iudex q primo faceret citationē. Sed si negotiū esset nō integrū puta quia pcessus esset inchoatus corā primis: ꝛ postmodū impetrarētur secunde facientes mentionē de processu primarū sed reuocetur in dubiū vtrū secunde sint surreptitie. Et tūc sup hoc dubio potest seruari iste tex. Dicit etiā qḋ re integra potest seruari istud. ca. tenēdo quod dicta. c. plerūq;. ꝛ. c. si autē non sunt ex toto correcta. de quo dic vt dixi in. c. j. ṡ. eo. ¶ Jtem tenendo φ sint correcta pōt seruari si vtriq; iudices cōcurrerent in citatiōe: ita quod nō haberet locū preuētio. ex predictis habes clarissime intellectū huius. c. ꝛ gl. ¶ † Ultra predicta ad maiorē declarationē quero nūquid indistincte dato dubio reuocationis literarū sit locus huic cap. intantū φ aliter processus fact⁹ non valet. Sol. Jnno. ꝛ alij scribentes multa et varia dicunt per que obscuratur intellectus. c. sꝫ vt clarissime habeatur materia ponātur quinq; casus. Primus quando citatus per iudices alterius rescripti comparet ꝛ assumit iudiciū super principali nec opponit de suo rescripto.[c] Et tūc in dubio nō est loc⁹. huic. c. qꝛ pars nō opponendo videtur rescripto renuntiare quod pōt. iuxta not. in cap. ex conquestione. de restitu. spo. Jtem cessat hoc casu ratio hui⁹. c. ꝛ facit qḋ dixi. in. c. ceterū. ṡ. eo. ¶ Secundus casus[d] cū retentis eisdē terminis pars citata cōparet ꝛ excipit de suo rescripto ꝛ patitur iudicē alterius cognoscere de reuocatiōe. Et hoc casu valet etiā pcessus: licet nō seruetur forma huius ca. qꝛ si iudices possunt adinuicē sibi deferre in hac cognitione: fortius possunt partes ipse: quia nil aliud dꝫ velle superior nisi vt partes ad concordiā adducat. l. j. ff. de no. ope. nū. facit. xxiij. q. v. pdest. Et p hoc qḋ. ṡ. dixi. ꝛ no. in. iiij. parte glo. Nam vtriq; iudices per se habent iurisdictionē in hoc incidēti licet elidibilē per cōflictum exceptiōis. ad hoc. j. e. super literis. Tertius casus quādo pars citata cōparet ꝛ opponit de reuocatiōe sui rescripti ꝛ petit procedi vt hic dicitur: ꝛ iste casus est multū dubi⁹. Jnn. vř hic velle qḋ per hoc nō sit locus huic. c. dicit em̄ tūc esse seruandā formam huius ca. cum vtreq; litere sunt iudici p̄sentate ꝛ corā vtrisq; excipiť: ꝛ vtriq; volūt procedere in cognitione. Si aūt corā alteris tm̄ excipitur illi possunt cognoscere. ꝛ diffinire sup reuocatiōe ad hoc. alľ. c. sup literis. j. e. Ego nō puto hoc dictū procedere: qꝛ iste text. dat formam procedēdi cū de reuocatiōe literarū ambigitur. Sufficit ergo quod pars citata opponat de reuocatione literarū ꝛ rē deducat in dubiū ꝛ petat pcedi put hic dicitur. Hoc idē videtur sentire Jnn. in. c. ceterū. ṡ. alle. vbi dicit satis esse excipere de reuocatiōe literarū ꝛ si nō admittitur exceptio poterit appellare. Quinimo plus ibi dicit qḋ pars excipiēs etiā protestās qḋ nō intendit cōparere nisi procedatur

b ¶ Aduerte. Ad de Ro. ꝯsi. clr.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Suo rescripto. Jntellige istud etiam si secundū est presentatū et eius vigore est facta citatio si citat⁹ a primis iudicib⁹ nō opponit: qꝛ licet cesset prima ratio qꝛ nō possit renunciare: militat alia quia non tollitur primum rescriptū nisi excipiatur. vt no. ĩ. c. eā te. ṡ. eod. vnde sufficit φ vna rō militet licet alia cesset. §. affinitatis instit. de nuptijs. ꝛ no. dom. Abb. ĩ. d. c. ex cōquestione.

d ¶ Scḋs casus. Adde Jmo. ṡ. c. ceterū. ĩ. iiij. co. Ang. ĩ. l. ij. in pn. in. iiij. co. ibi sexto fallit. ff. si qs ĩ ius voc. nō ierit. vbi ex isto text. colligit casum ĩ quo delegatus nō cognoscit an sua sit iurisdi. et subdit alios de quibus vide ibi per eū ꝛ p Modernos. hic in. ix. colum.

a ¶ Non poterit appellare. Hāc partem tenuit Inn. Io. de lig. ꝛ Car. hic dicētes dictū Inn. esse subtile. ꝛ scdm illud cōsuluisse Sali. cōtrariū tenēt Host. ibi: ꝛ iste pro quibus facit glo. hic in ver. sapiatur. ꝛ. c. ab arbitris. de offic. deleg. in. vj. per quod tenet hic Abbas. in not. c. posse ab ipsis arbitris appellari.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Ité qꝛ. Pro resolutiōe an possit appellari ab his q̄ facit iudex ex officio sui. vidēda sunt q̄ tradit do. Feli. in. c. exceptionē. col. j. volu. iij. j. de exceptio. vbi cōcludit qd̓ si sunt aliqua q̄ sint de mero officio iudicis non potest pars appellare. l. non quicquid. ff. de iudi. not. Paul. de ca. in. l. vbi pactū col. vlt. C. de trāsact. Si vero sunt aliqua q̄ nō sunt in mero arbitrio iudicis pōt appellari vt quādo lex vtitur verbis pceptiuis vt ibi late per eum.

e ¶ Duo corpora Adde Bal. in. l. si ad scribatum. ad fi. C. de appel. istū. l viij. consil. ex infrascriptis literis. in. viij. co. ꝛ in. c. j. in fin. j. de paroch. ꝛ i. c. scriptum. per illum tex. j. de elec. ꝛ in consil. cxxxij. casus in effectu talis est quidam testator. ꝛ in. c. i singulis. iij. col. de statu mo. ꝛ i. c. fi. in. ij. colū. de maio. ꝛ obe. Bar. in l. fi. ff. d̄ colle. illi. Bar. in repeti. l. oēs populi. i xxiij. charta. ff. de iusti. ꝛ iure. istum in. c. cum te. versus fi. de offic. de leg. Rom̄. consi. xcix. viso ꝓposito qōnis. Ange. i. l. ij. ff. de rei vē. ꝓpter glos. ij. ibi meliorē. de iure alleg. Inno. in. c. dilecta. de exces. prela.

¶ Adde tu feli. consi. j.

zacharias.

d ¶ Maiorē partem personarū. Dic tu dixi. aut illud qd̓ dicit̃ de duobus corporibus respicit expeditionē actus et tunc requirit̃ ad ipsius expeditio

nisi, procedatur vt hic dicit̃ etiā sine appellatiōe cōseruat̃ illesa. ꝛ vide qd̓ ibi latius dixi. Quart⁹ casus cū retentis eisdē terminis pars citata cōparet ꝛ excipit de suo rescripto ꝛ iudices alteri⁹ inceperūt cognoscere sup hac cognitiōe qua pēdente iudices istius citati citauerūt partem aduersam q̄ cōparuit ꝛ opposuit de suis lr̃is: ꝛ ꝙ sui iudices inceperūt de hoc cognoscere ita ꝙ isti preuenti sunt in hac cognitione. dubitat̃ nūquid isti secūdi sunt admittēdi in illa cognitiōe iuxta formam istius. ca. Inn. finaliter ꝯcludit ꝙ sic firmans hāc cōclusionē ꝙ q̄diu per alios iudices iste articulus nō est diffinitus semp debēt iudices alterius rescripti admitti tā in cognoscendo q̄ in diffiniendo argu. j. eo. cum cōtingat qd̓ mihi placet arg. huius litere. Quintus ꝛ vltimus casus ꝛ qn̄ vtriqȝ iudices p se procedunt et nō obstātibus exceptionibus vtriusqȝ partis super preualiditare literam procedūt ad contrarias sentētias. Ut puta quilibet iudex alteri⁹ rescripti excōmunicauit partē aduersam nō comparentē licet excipientē. Et hoc casu nota. dicit Inno. ꝙ debet inspici que litere preualent. ꝛ s̄m preualiditatē iudicabitur ꝓcessus irritus vel validus. Unde valebit ꝓcessus literarū preualentium ꝛ aliorū iudicū processus erit irritus. alle. tex. no. in. c. ex literis. de off. dele. vide ad hoc ꝙ plene dixi in. c. ceterū. alleg. Et not. predicta qꝛ sine istis vix intelligi pōt iste tex. ¶ In gl. deferēdū. in fi. vult ergo gl. ꝙ iudices possunt ibi deferre super incidēti absqȝ partiū cōsensu. ꝛ hoc tenent hic cōmuniter doc. ꝓter Tan. ꝛ Gof. sȝ prima pars verior est: quia iste tex. dat hāc facultatem iudicibus nulla de partibus habita mētione. Et plus dicit Inn. ꝙ licet partes nō ꝯsentiāt in hac delatiōe: tamen pars contra cuius rescriptū iudicabitur nō poterit appellare:[a] quia non potest pretendere inter esse cū iustitiā suā poterit obtinere ita corā iudicib⁹ vni⁹ sicut alterius rescripti. Host. tenet cōtrariū: quia multū prodest iudicē habere fauorabilē saltem in arbitrarijs: vt in. c. consuluit. de offi. deleg. ¶ Audio ꝙ al̓s fuit ꝯsultū s̄m opi. Inn. sȝ mihi plus placet opi. Host. nā si nō interest magis habere vnū q̄ aliū iudicē frustra fieret ista contētio que est hic. ¶ Ité si pōt appellari a iudice vni⁹ rescripti cū ꝓnūtiauit suā esse iurisditionē: vt in. c. dilecti. et c. significauit de exce. eodē mō dicendum est hic. ¶ Ité qꝛ[b] a quolibet modico grauamine pōt appellari s̄m ius canonicū: vt in. c. de ap. j. de app. ¶ † In gl. in verbo: plures. ibi: loco vnius sunt. no. singulariter gl. ꝙ deputati ad vnū offm̄ sunt oēs loco vni⁹: ꝛ idō si habēt cōuenire cū deputatis ad aliud offm̄ cū illi etiā sint loco vni⁹ nō statur maiori parti numeri ꝑsonarū si plures sunt in vno officio q̄ in alio. Tn̄ glos. in fi. videt̃ hic aliquaten⁹ limitare. ꝛ Uin. multū hic instat. Sȝ cōpo. cui⁹ dictū cōiter approbat̃ ꝛ est verissimū dicit semper eūdū fore ad arbitros. Nisi saltem maior pars iudicū cuiuslibet rescripti cōueniat. Exēplū si sunt deputati tres iudices in quolibet rescripto nō statur eorū diffinitioni nisi saltem duo iudices vni⁹ rescripti cōueniāt cū duobus alteri⁹ rescripti. Nā si habet̃ maior pars cuiuslibet rescripti: ꝑ cōsequēs haberet̃ interpretatiue cōsensus oīm. Quia qd̓ facit pars maior: oēs facere vident̃: vt in. c. j. de his que fi. a ma. par. ca. et in. l. aliud. §. refert̃. ff. de reg. iur. Nō aūt sufficeret ꝙ vnus ex iudicib⁹ vnius rescripti conueniat cū trib⁹ alterius rescripti. Quia licet hoc casu esset maior pars personarū: nō tn̄ habet̃ maior pars alterius rescripti: nā ille vnus ꝓ nihilo reputatur ex quo maior pars illius rescripti remāsit in cōtradictione: ꝛ sic limita fi. gl. al̓s male diceret.

nem totius corporis maior pars. Aut cōgregationē respicit ꝛ tunc maior pars vtriusqȝ corporis interuenire dȝ dato qd̓ in expeditione actus maior pars postmodū sufficeret. Ideo ꝯcludo ꝙ qn̄ plura corpora requirunt̃: minor pars corporū requirit̃. Sed vbi maior pars personarū simpliciter requiritur sufficit illa maior pars. Et quando voces in vnū dātur nō potest dici nisi cōueniant tanq̄ vnum corpus in quo maior pars attēditur: vt dicit iste in. c. scriptū. col. iiij. de elec.

Ex his habes vnū dictū multum singulare qd̓ alibi nō ita bene ꝓbat̃ ꝙ vbi cōueniunt duo corpora[c] ad aliquid explicandū non sufficit habere maiorē partem personarū: sed requiritur maior pars cuiuslibet corporis. Ratio: qꝛ non pōt dici ꝙ illa corpora hoc fecerūt nisi habeat̃ maior pars vtriusqȝ. Et hoc firmat hic. d. Ant. ꝓ notabili dicto ꝛ dictū vt dixi est verū: ꝛ pȝ ad sensum. Et ꝓ hoc alle. no. ꝑ gl. ꝛ Io. and. in. c. vnico. ne se. va. li. vj. vbi ꝯcludit̃ ꝙ si eps ꝛ capitulū habent aliquid agere nō valet actus nisi cū epo cōcurrat maior pars capituli: sicut nō sufficeret maior pars capituli sine epo: quare veniant vt duo corpora sepata: ꝛ pleni⁹ de hoc dixi in. c. postulastis. de ꝯces. pbē. Idē sentit Io. an. in alijs terminis. in. c. statutū. j. de elec. li. vj. vbi vide. Sec⁹ dic vbi cōuenirēt duo corpa in vnū vt ad illū actū facerēt vnū corpus. Nā tūc statur iudicio maioris partis personarū: ita limito dictū ꝓcedens.

e Pone exemplū[e] in studio bononieñ. vbi artiste faciūt corpus per se: ꝛ iuriste per se: ꝛ quandoqȝ in factis concernētibus studium cōueniunt ambe vniuersitates: nam tunc constituunt vnā vniuersitatem ꝛ non duas ratiōe materie subiecte. Tunc eñ staretur iudicio maioris partis personarū. ꝛ hoc sentit Barto. in. l. fi. ff. de colle. illi. ita dicerē in hac ciuitate. Seneñ. qd̓ si in factis concernentibus totū studiū cōuenirent doct. ꝛ scholares. Nā hoc casu faciunt vnā vniuersitatem et staret̃ iudicio maioris partis personarū. qd̓ tene menti: qꝛ facit ad multa. ꝛ ex varijs coniecturis ac ex verbis statuti ꝛ materie subiecte poteris discernere vtrum conueniant vt corpora separata ꝛ faciant vnum corpus. Abbas.

1 Rescriptū respectu personarū eligendarū potest esse incertum sed non respectu iudicum.

2 Iurisdictio que habetur habitu tantum: an possit delegari.

Iudex qui stat extra territorium potest delegare causam subdito qui stat in territorio.

Iudex qui hȝ iurisdictionē habitu respectu ꝑsonarū nō pōt ipsas citare anteq̄ exprimātur.

5 Iurisdictio ex quibus actibus perpetuetur.

6 Iudex delegatus super pluribus causis pōt primo diffinire vnam ꝛ postea aliam.

Arbiter pōt pronuntiare per partes si negotia sint sapata nisi actū sit qd̓ ꝓnūtiet sup omnibus.

Quoniam autem.

Hoc intēdit per generalē clausulā positā in rescripto: an̄ exꝑssionē rerū ꝛ personarū delegatus habet iurisdictionem in habitu ꝛ nō in actu hoc primo. Speciales litere derogāt literis generalibus super nō specificatis in eis q̄q̄ de illis nullā faciant mentionē. Et primo ponitur consultatio. Scd̓o rn̄sio. ibi nos. Et ibi rn̄det primo secūde qōni. ex cuius sol. infert ad ðcisionē prime. qꝛ si penit⁹ eneruat̃ iurisdictio priorum: ergo habebant iurisdictionem.

1 ¶ † No. j. nō vitiari rescriptū si cōueniēdi includunt̃ sub clausula generali exprimēdi postmodū ꝑ impetrātē. Ex quo collige qd̓ respectu ꝑsonarū conueniendarū rescriptū potest esse generale ꝛ incertū: secus respectu iudicum. vt in. c. ad

f hec.[f] S. eo. Ratio diuersitatis: qꝛ maius preiudicium imminet circa iudices quā circa conueniēdos. ¶ No. ij. ꝙ quādoqȝ quis habet iurisdictio

g nem in habitu ꝛ non in actu[g] exemplū hic. Item

h pone exēplū[h] cū prelatus ecclesie collegiate nō habet de presenti collegiū. nam habitu ꝛ potētia habet iurisdictionē: qꝛ si hodie assumeret aliquis ad collegiū immediate plat⁹ posset exercere iurisdictionē. Sȝ prius nō habebat in actu: qꝛ deficiebat subiectum circa quod exerceretur

Sebasti. Sapia.

¶ Exēplū. Uid̓ do. Ias. i. l. fi. col. pe. C. de impub. vbi citat. d. abb. hic ꝛ plura allegat qn̄ plures habeant̃ loco vni⁹. de q̊ etiā ꝑ ipm in. l. si pater. j. ff. de vulg. ꝛ pup.

f ¶ Ut in. c. ad hec No. vnā limitatiōnē ad illū tex. per istum hic.

g ¶ In habitu et nō i actu. Adde gl. sing. in cle. j. in verbo ꝑsbyteri. de priuileg. ꝛ qd̓ voluit ibi iste in apo. ꝛ in. c. significasti. in. v. nota. de fo. compet. et Card. in. d. cle. in xxiij. q. ꝛ in cle. j. in. §. verū. de here. Do. in. c. si a subdelegato. de offi. deleg. lib. vj. Host. in sum. de penit. ꝛ remis. §. cui confitendū. do. meū hic ꝛ in repe. rubri. de cā pos. ꝛ ꝓprie. et ꝑ istū in. c. de multa. de pbē. in. v. si. vltimo q̄rit̃. ibi quo ad scdm varie sunt opi.

Sebasti. Sapia.

h ¶ Pone exemplum. vide q̄ tradūt in. l. j. ff. de iudi. vbi dicūt qd̓ iudices chartularij habēt iurisdictionē in habitu. Ité iudex ordinari⁹ vni⁹ territorij habet iurisdictionē i habitu respectu alterius territorij. Ex quo plura inferūt de quibus ibi ꝑ Moder.

a Sebast. Sapia. ¶ Materia rescriptorũ. Uide ad hec pulchram questionẽ quã ponit Bald. in l. emptorẽ. col. fin. C. loca. vez in comitatu bichonỹ est quedã planicies magna que vocatur planũ sancti Crespoltini Abb. scti Crispolti locauit oẽs possessiões q̃s hz abbatia in plano bichonij. vtrũ veniãt etiã possessiões q̃ sũt sub vocabulo scti Crispolti ꝯcludit ꝙ nõ: qꝛ qd̃ spãlr denominaꝛ vꝛ a generꝭ eẽ diuisũ ꝛ sub nomine generali nõ venit: ꝛ h̃ qñ separati cõsueuerũt locari vt ibi p eũ vide esse bonã gl. vbi alij l. l. j. ff. ð reb. dub.

b ¶ In l. si dom⁹: adde ibi Paul. de cast. vbi idẽ dicit ꝙ Bar. ibi de illo q̃ hz expectatiuã ꝛ adde istũ i a d. c. ex pte. de off. deleg. facientem festũ ð illo tex. p opi. bar. facit qd̃ voluit Bal. in l. humanũ circa fi. C. de leg. in ṽ. q̃ritur vtrũ ſm ibi: ista verba nõ põt ad aptari nisi ad vnam speciem testamenti.

c ¶ Eneruatur. Et sic sentit ista gl. ꝙ primũ rescriptũ gñale nõ est ipso iure reuocatũ. Ↄ̃riũ dicit hic d. Car. p ṽbũ penit⁹ hic positũ. Andre. Barba. Zacharias.

¶ Adde Bart. l. l. meni⁹. §. duobus. l pn. ff. de le. ij. Pau. ð ca. l. l. ꝛ. §. mutui datio ff. si cer. pe. Anto. Franc.

¶ Add̃ ꝙ ṽbũ penit⁹ ĩducit nullitatẽ ipso iure absq̃ alio decreto: vt est gl. i. c. romana. in §. in vniuersitatẽ. in ṽ. penitus vbi ẽt per Ge. post. Jo. an. ð sen. exco. in. vj. ꝛ vide gl. in cle. j. de pbẽ. ꝛ Jo. an. in. c. j. ð postu. p̃la. in. vj. in nouel. ꝛ habeꝛ p Alex. in l. q vsumfructũ. ff. de ṽb. ob. ꝛ in l. impator. ff. de iure fis.

d ¶ Eã impugnat. Adde Jo. mo. in rub. de rescrip. in vj. ꝛ Do. hoc tñ Jmo. dicit qd̃ in practica difficile obtineretur contra gl. Jo. an. ꝛ antiqui transeunt cum ea. ꝛ salua eam duobus modis vt hic per Abba. Domi. ꝛ Moder.

e Sebast. Sapia. Prime. ¶ Pro hac gl. facit tex. in l. j. de offic. prefec. vt in. c. super hoc. de here. lib. vj. vbi per ɗationem spãlis iudicis

iurisdictio. Pone etiã exẽplũ in presbytero parrochiale habente parrochiã districtã in q̃ nemo habitat habet eñ talis rector curã in habitu et nõ in actu. de quo vide qd̃ dixi. in. c. de multa. de prebẽ. Jtẽ pone exẽplũ in l. obseruare. ff. de offic. procõ. nam anteꝙ̃ potestas intret territoriũ sibi deputatũ habet iurisdictionẽ in habitu ꝛ non in actu: vt ibi. ¶ Notu. iij. ex hoc et ex tex. ꝙ habẽs iurisdictionẽ in habitu tãtũ nõ potest illã exercere vt i fi. litere. ꝛ in d. l. obseruare. Ad idẽ bo. tex. in. c. romana. de app. li. vj. ¶ Ex quo inferꝛ quod tenẽdo opin. qd̃ iurisdictio temporalis sit apud papã in habitu. vt no. in. c. nouit. de iudi. ꝛ in cap. causam. qui filij sint legi. illã tñ exercere nõ debet qd̃ an sit verũ vniuersaliter dic vt plene dico in d. c. nouit. ¶ No. ꝙ in materia rescriptorũ[a] habet locum illa regula generi per speciem derogaꝛ facit. c. j. ð. e. Et no. bñ ꝙ ad verificationẽ illi⁹ regule nõ requiriꝛ vt genus ꝛ species capiãtur ꝓprie. Nam genus ꝓprie est quod predicaꝛ de plurib⁹ differẽtib⁹ specie vt animal. Species vero proprie est que predicaꝛ de plurib⁹ differẽtibus numero vt homo. Ad hoc qd̃ no. in l. legato generaliter. de legi. ꝛ instit. de iure nat. in §. plebiscitũ. Hic autem in casu nostro genus ꝛ species nõ ita proprie capiũtur: sed capitur hic genus cũ multa cõprehẽdũtur sub vno signo vniuersali. Spẽs vero cũ res specialiter exprimuntur. ꝛ nihilominus vides ꝙ vendicat sibi locũ illa regula generi p speciẽ ꝛc. Unde iuriste nõ capiũt ita stricte genus ꝛ speciem sicut artiste. vt patet hic. ꝛ in. c. j. §. eo. ꝛ no. gl. i. d. l. legato generaliter. ꝛ de his ꝛ an ꝛ qñ species derogat generi: vide p Bart. in l. q̃situm. in §. penul. ff. de fun. instru. vide etiã per eũdem in l. si dom⁹. ff. de leg. j. Ubi inter cetera dicit vnũ notabile dictum ꝙ non dicitur dispositio generalis qñ venit verificãda solum sub vna specie comprehensa sub genere: sed potius dicitur dispositio incerta. Pro quo ego alle. text. cũ gl. j. de of. deleg. c. ex parte. j. per qd̃ dicit quod si papa mãdat ꝓuideri titio de primo bñficio vacaturo in certa ꝓuincia: ꝛ secũdo mandat prouideri sempronio de bñficio primo vacaturo i certa ecclesia illi⁹ ꝓuincie. Jstud mandatũ speciale nõ preiudicat primo: quia primum non fuit generale: sed potius incertũ cum veniret solũ verificandũ in vno bñficio. Pro quo facit tex. in d. l. dom⁹. ꝛ in l. si heros. ff. de op. leg. qd̃ verbum no. ¶ In gl. in ver. per speciale. in fi. vel dic vt dixi i d. c. cũ ordinẽ. §. eo. nã ibi. generale rescriptũ seu priuilegiũ dabat formã specialibus vel particularibus rescriptis impetrãdi. ideo non valet rescriptũ speciale nõ seruata forma. Hic autẽ primum rescriptũ erat omnino generale: nec dabat formã particularibus impetrãdis. ¶ In glo. in verbo eneruatur.[c] in fi. no. singulariter hãc gl. videtur eñ velle qd̃. c. vt debit⁹. j. de appel. habeat locũ nõ solũ qñ cõcurrunt rescripta generalia ꝛ specialia: sed etiã quãdo cõcurrit rescriptũ speciale ꝛ generale vt sit locus preuentioni. Jo. an. trãsit ꝛ gl. non reprobat: sed Do. Ant. eam impugnat[d] dicens hoc. c. nõ procedere qñ prime litere sunt reuocate. sicut cõtingit hic cũ generalibus sit derogatũ per spãles. ꝛ videtur dictum satis equũ: vt illud. c. vt debit⁹. corrigat minusꝙ̃ fieri põt. ¶ Sꝫ si vis saluare gl. potes dicere ꝙ quẽadmodũ prime[e] tolluntur per solicitudinẽ secundi impetratoris: vt i. c. vt debit⁹. j. de app. ita ꝛ secũ de reuocatorie ðbẽt tolli saltẽ p negligẽtiã scdi

non est derogatũ habẽti iurisdictionẽ gñalẽ. sꝫ est locus pũetioni. facit tex. in l. j. iũcta gl. C. vbi ꝛ apud quẽ. vbi Ang. dicit per illũ tex. ꝙ si sit statutum antiquum quo caueatur ꝙ oẽs iudices possint cognoscere de furto ꝛ adulterio ꝛ fiat nouũ statutũ ꝙ solus capitaneus cognoscat de furto ꝛ adulterio qd̃ tamẽ omnes poterũt cognoscere: qꝛ impetratoris: ꝛ p solicitudinẽ primi. Puto tñ ꝙ vbi negligẽtia nõ posset ascribi scdo impetratori: indistincte ꝓcedat impugnatio domi. Ant. al's prim⁹ semper obtineret: qꝛ facilius põt ad iudicẽ recurrere cũ sit prior in data. ¶ In gl. pe. in fi. dic clari⁹ qd̃ duob⁹ modis ex solutiõe scde q̃onis inferꝛ ad solutionẽ prime. Primo nam si per lr̃as speciales derogaꝛ generalibus frustra q̃ritur vtrũ ꝑ scdas generales iurisdictio attribuaꝛ. ꝛ hũc intellectũ ponit hic gl. Scdo mõ dic in solutiõe scde q̃onis qd̃ iurisdictio tributa per generales literas eneruaꝛ per speciales ergo ꝑ generales literas tribuiꝛ iurisdictio: qꝛ qd̃ nõ est eneruari nõ potest. Cum priuatio presupponat habitũ: vt in. c. ad dissoluendũ. de despon. impu. xxxij. q. ij. qd̃ vero. ꝛ l. decẽ. ff. de verb. obl. ꝛ istud erat de quo querebaꝛ. Ex quo põt consultor vel[f] respõsalis colligere ordinẽ cõsulendi ꝛ argumẽta soluẽdi: vt primo incipiat ab eo ex cuius decisione põt inferri ad decisionẽ aliorũ: qꝛ sic fecit

2 hoc papa incipiẽdo a scda. q. ¶ † In gl. fi. in fin. hic gl. intricate ꝓcedit: sꝫ in effectu formaꝛ tres questiones ꝛ in medio vnã implicat oppositionẽ. ¶ Prima questio nunquid iste qui recidit iurisdictionẽ in habitu per generales literas possit eã alteri ðlegare sicut põt circa expssa. ¶ Scda qd̃ nũquid possit citare añ expressionẽ ꝑsonarũ vel rerũ. Tertia nunqd̃ ꝑpetuata iurisdictione q̃ ad expressa in rescripto fiat perpetuatio etiam q̃ ad ꝯpressa sub clausula gñali. ¶ Ad primam

f questionẽ gl. finaliter cõcludit ꝙ põt cõmittere[f] qꝛ cõmittit id qd̃ habet. Et not. bonã extensionẽ ad. c. pastoralis. de of. deleg. vt delegat⁹ principis possit subdelegare nedũ iurisdictionẽ quã habet in habitu ꝛ actu vt ibi: sed etiã illam quã habet in habitu tm̃: vt hic. Nec ob. l. obseruare.[g] ff. de offi. procõ. qꝛ ibi volebat cõmittere etiam respectu exercitij qd̃ non habebat. secus aũt re-

3 spectu habitus tantũ. ¶ † Hinc dicimus ꝙ existens extra territoriũ põt causam delegare sub-

g h dito existẽti in territorio[g] vt habes bo. glo. in. c. nouit. de offic. leg. Nec obst. c. romana[h] de appel. lib. vj. vbi tex. no. dixit archiepiscopũ non posse deputare officialẽ in decisione sui suffraganei super appellationibus interponendis ad eũ. Nam dicẽdũ est ꝙ iurisdictio etiã in habitu adhuc nõ competebat ante interpositã appellationem. Et per illũ tex. limita mirabiliter istam glo. vt dicamus qd̃ aut iurisdictio pure ꝯpetit in habitu de presenti. ꝛ põt subdelegari: vt hic. Aut venit purificanda ex actu de futuro ꝛ dicendũ ꝙ ante purificationẽ non põt vt ibi. Non obst. si dicatur ꝙ delegare est iurisditiõe vti: vt notãter dicit tex. in l. iij. ff. de iurisdi. omniũ iud. ꝛ no. glos. in. c. si a subdelegato. de of. deleg. lib. vj. qꝛ verũ est quod vtitur delegans iurisdictione: sed nõ principali. Nam circa principale habet iste iurisdictionẽ in habitu: qꝛ quo persone non sunt expsse. sed circa preparatoria habet iste iurisdictionẽ in habitu

4 ꝛ in actu. ꝛ ita intelligas finẽ. c. ¶ † Ad secũdã[i] questionẽ vtrũ possit citare. Cõmunis ꝛ vera cõclusio est ꝙ ante expressionẽ personarũ non põt citare: qꝛ non põt diuinare personas exprimendas: sed post expressionẽ personarũ ꝛ añ expressionẽ rerũ põt citare: vt in. c. significãtib⁹. alle. in glo. sed citatus nõ tenetur respõdere nisi res exprimatur: vt in. c. ij. ꝛ. iij. de libe. oblatio. Et sic re-

5 ducas ad cõcordiã gl. ¶ † Ad tertiam Jnnoc.

i hic tenet contra glo[i] vt iurisdictio perpetueꝛ in officij finitur morte mãdãtis in his que nõ sunt inchoata per gl. in. c. ne aliquid. in ṽ. cepta. de here. in. vj. ꝛ idẽ Sal. ibi. viij. co. ibi opp. viij. Ful. Lud. ꝛ Alex. in l. ꝛ quia ff. de iur. om. iu. pro quib⁹ est tex. in. d. c. ne aliquid. p locũ a spãli. ꝛ tex. clarior in. c. fi. §. officiũ. de offi. dele. i. vj. non expressis

post statutũ illð specialis iurisdictionis nõ cẽseꝛ derogatũ generali: ꝛ istud dictũ dicit sing. domi. Jas. in l. titie textores. in prin. co. iiij. ff. de lega. j. in l. qd̃ in rerũ. §. si q̃s post. ff. eodẽ Deci. late i cõsi. iij. col. v. de quo etiã late per Fel. in ca. pastoralis. col. iij. j. de offic. ordi.

¶ Põt cõmittere. Adde glo. fi. in. c. ex tenore. de fo. cõpe. ꝛ gl. j. i. c. lꝫ ex suscepto. eo. ti. ꝛ Joã. an. i ca. si ꝯfirmationẽ. ð elec. in. vj. rotã ð offi. vica. vltima. in anti. ꝛ tertia i antiqorib⁹. pau. i. c. romana. §. j. ð of. ordi. in. vj. rotam de offi. dele. sexta i nouis. egi. cõclu. xij. ſm magnam partẽ ꝛ c. ꝛ conclu. xxviij. zacharias.

g ¶ Existẽti i territorio. Adde qd̃ in papa vl' imperatore vtrum rescribẽdo i terris suis habeant iurisditionẽ in terris remotioꝛib⁹. p alex. ꝯsi. ij. col. iiij. ṽsi. ij. presuppono. ꝛ co. vij. ṽ. ꝛ non dubium. ꝛ col. xij. ver. quinimo. ꝛ ibi qd̃ in beneficialibus.

h ¶ Ca. romana. Add̃ bu. ꝛ imo. hic ꝛ Jo. an. in. d. c. si confirmationẽ. ꝛ Pau. in. d. c. romana. §. j. et istũ de test. signi ficauerunt. in. ij. col. ꝛ ibi. Are.

¶ Cõtra gl. Cũ glo. tenent Joã. an. bu. ꝛ cõmuniter omnes. ꝛ bal. in. c. licet. hic all'. p. l. quid tamen ff. ð arbi. idẽ bal. in l. mandatũ. in iij. co. C. man. qd̃ mandatũ factũ ab officiali rõne

vbi potestas cōseruatoris que ꝑponit vniuersitati agēdorū extingui tur morte preponētis re integra quo ad nō cepta. Cōtrariū tñ tenuit Bar.in.d.l.⁊ qr.in vlti.col.Inn.hic ⁊ Imo.in.l.ij.§.sz ⁊ si quis.ff.de do. Ange.⁊ Sali.in.d.l.⁊ quia.⁊ do.meus hic tñ prima pars cōiter tenet propter tex.preallе.Fallit in.v.casibus hic not.per doc.moder.
Anto.Francisc.

¶ Utꝝ mādatū iurisdictionis finiat morte mādātis quo ad iā cepta.vide que habent late ꝑ Moder.scriben.in.c.gratū.⁊ in.c.licet de offi.dele.⁊ per do.Car.in cle.fi.in.ij.q.de pcur.et adde ꝙ qñ mandatū finit morte mādāts finit ipo iure nō ope exceptiōis adeo ꝙ si mādatariꝰ ignoret mortē mādantis:nihilominus nō valēt gesta ab ipso mādatario post mortē mādātis etiā ignoratā:⁊ rō est:qr mādatum qđ finit morte mādātis nō finit tāꝗ̄ reuocatū a dñō:sz tāꝗ̄ cesset volūtas dñi morietis:vt pulchre dclarat bar.in.l.⁊ quia.in vlt.colū.ff.de iurisd.om.iudi.

¶ Et addō ꝙ mādatū factū a plato ⁊ caplo finit' finit morte soliꝰ ꝑlati sm Inn.in.c.ad hec.de test.circa pri.⁊ habet ꝑ Bar.i.l.si ꝑ epistolā.ff.de ac.heredi.

¶ Et addō ꝙ mādatū pape d' exequēdo gratiā ab ipso papa perfecte cōcessā:nō expirat morte pape.vt no.Io.an.⁊ do.i.c.si sup gfa de offi.deleg.lib.vj.⁊ habet ꝑ Io.de Imo.⁊ Alex.in.l.si cū filius.in §.sed ⁊ si quis.de dona.⁊ ꝑ Bart.in.l.mādatum.in iiij.col.C.māda.

¶ Et addō ꝙ mādatū pape ꝙ puideat titio de bñficio arbitrio talis abbats finit morte illiꝰ Abbatis sm Bal.in.l.ij.§.sed ⁊ si quis.in.vj.col.C.cōia de leg.

non expressis facta perpetuatione in expressis:sz ꝯtrium voluit in.c.licet.de offi.deleg.Io.an.sentit hic.⁊ clarius ponit in.d.c.licet.qđ aut nō expressa sunt cōnexa[a] expressis:⁊ ex perpetuatione expressorū infert ad ꝑpetuationē ꝯprehēsorū sub clausula.Ad hoc.l.fi.C.de duo.re.aut sunt prorsus separata:⁊ tūc pcedat ista.glo.vt solū perpetuetur iurisditio in ea causa in qua emanauit citatio.d.Ant.dicit hoc vltimū pcēdere si teneremus ꝙ citatio sit necessaria ad ꝑpetuationē iurisditionis:sed si tenemus aliā opi.ꝙ qualitercūqꝫ iudex incipiat vti iurisditione ꝑpetuatur iurisdictio:de qua in.d.c.licet tūc videt ꝙ eligēdo sibi notariū ⁊ faciendo alia ꝑparatoria cū ista sint cōia exꝑssis et non expressis dicat perpetuata iurisditio quo ad oīa:⁊ satis placet hoc motiuū.Recitat tñ Arch.tenuisse in.c.cū i multis.j.eo.ti.li.vj.ꝙ ꝑ expressionem[b] personarū sit perpetuata iurisdictio. Sed aperte ꝯtrium tenent hic Inno.⁊ Cōpost.vt refert hic Io.an.dicūt eñ ꝙ si expressio fit sine citatiōe nō est iurisdictio perpetuata.⁊ hec snīa mihi placet plus. Tenēdo ꝙ iudex nullū actū iurisdictionalē exercuerit in expressiōe ꝑsonarū.al's pcedat opi.Arch.Et ex his infert ad solu.q.nūqd i expssione ꝑsonarū ⁊ rerū sint citādi aduersarij.Inn.⁊ Compo.ꝙ non.⁊ dicunt ꝙ expressio nunc fienda corā iudice valet tantū quantū si a principio illa fuissent expressa in rescripto. ¶ †Ultimo hic queritur nūquid iudex deputatus super pluribꝰ causis possit primo diffinire vnā ⁊ postea aliā.Doc.⁊ bene tenēt ꝙ sic.nam nisi ꝓnuntiet super oībus non potest dici functus officio suo:⁊ sic non obst.c.in literis.de officio ⁊ eleg.de hoc ego allego tex.expressum in.l.quid tamē.ff.de arbi. vbi patet ꝙ nisi sit dictū ꝙ arbiter ꝓnuntiet simul sup omnibꝰ potest pronūtiare per partes si negotia sint separata. ¶ Restat,tāgere oppo.gl. quam format in medio.nam papa nō intēdit reuocare iurisdictionem tributā per literas generales: ex quo de eis non fecit mentionē.dic ꝙ imo intendit ex quo cōcedit literas speciales per regulā iuris generi ꝑ speciem.de reg.iur.

☞ Clausula ⁊ qdā alij ⁊ res alie:posita in rescripto cōprehēdit ꝑsonas vel res inferiores vel equales expressis.6.9.

Et processus factus cōtra maiores an valeat si non opponatur.11.

Genus positum post speciem restringitur ad species pares expressis.9.

Clausula ⁊ quidā alij:cōprehēdit tātū quatuor.

Surreptio in vna vitiat in reliquis.limita vt hic plene.

Primo noīatus ꝑsumit magis dilectꝰ ⁊ dignꝰ.

Procurator ad qdā negotia expressa ⁊ ad alia:an comprehendat similia vel maiora expressis.

Procurator super casibus requirētibus speciale mandatū non potest se intromittere super rebus arduis speciale mandatum requirentibus.

Generi per speciem an ⁊ quando derogetur.

Alius:ista dictio quas res includat.

(Margin numbers: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 12, 13)

S Edes apostolica.

¶ †Per generalē clausulā.'qdā alij ⁊ res alie:multitudo effrenata.'nō includit nec persone nec res maiores expressis: sed pares vel minores sic[c].h.d.Diuiditur:nā primo ponit ꝗstiōnis causam.scđo submittit ꝯstitutionē ibi:nos in qua.quatuor facit.nā pmo statuit circa personas.scđo circa multitudinē.ibi:sz nec.tertio circa res.ibi:nec sup quarto circa fraudulētā expressionē.ibi:si qs. ¶ Casus literalis. Causa cōmissa sub hac forma. Cōqueritur titius de petro ⁊ quibusdā alijs sup decimis ⁊ rebꝰ alijs taliter impetrātes designabāt viliores ꝑsonas ⁊ minora negotia vt facilius literas impetrarēt ꝑ clausulā generalē ꝯueniebāt dignores personas ⁊ sup maioribus negotijs:qrebat an possent.Uolēs papa malitijs hoim obuiare statuit ꝙ si minores ⁊ viliores persone i ꝯmissionibꝰ exprimunt solūmodo:maiores ⁊ dignores sub clausula gnāli nō intelligunt includi ⁊ sic nō possunt ꝯueniri.Sz per talē generalitatē multitudo effrenata nō poterit in iudicio ꝯueniri:⁊ qui de minoribꝰ negotijs tātū fecerint mētionē sup maioribꝰ ⁊ grauioribꝰ nullatenꝰ audiant.§.ij.dicit si aliquis ꝑsonas aliquas exꝑssit in cōmissiōe nō vt velit eas cōuenire:sz vt ad pares trāsire valeat vel minores qr fraus ⁊ dolus ei patrocinari nō debēt tāꝗ̄ mēdax peccator careat impetratis.Ber. ¶ Not.j.ꝙ sedes apl'ica dz se exhibere liberalē in cōcessione gratiaꝝ ⁊ rescriptorū.Naz ipsa liberalitas videt quid ꝓpriū ipsius principis.ad hoc qđ le.⁊ no.in.c.grandi.de sup.negli.pla.li.vj.Et dz quis vti magnificētia ⁊ liberalitate sm qualitatē sue persone.vt.l.cū plures.§.cū tutor.ff.de admi.tu.⁊ facit q̄ no.in.c.⁊ si q̄stiones.de simo. ¶ †No.ij.ꝙ genus sequēs enumerationē specieꝝ restringit ad species pares expressis:⁊ sic spēs pcedēs restringit genus seqnēs:⁊ sic allegat quotidie iste tex. Cōcor.tex.no.de iure ciuili in.l.fi.§.cui dulcia.⁊ seq.ff.de vi.tri.⁊ oleo le.ꝑ istos tex.potest defensari notabile ⁊ singulare dictū Inno.in.c.ex literis[d].de iurepatro.vbi dicit ꝙ si dono[e] alicui certā villā ⁊ oīa iura que habeo in ea nō veniūt iura spūalia:quia nō sunt equalia expressis:sed illa generalitas dz restringi ad temporalia propter speciē tēporalitatis precedentē:quod verbum semper no. ¶ Item no.ꝙ in materia stricta verba non capiunt ita large sicut possunt capi ex proprio ⁊ lato significato verboruz:nam per illam clausulaz ⁊ quosdam alios nō cōprehendit multitudo effrenata. ¶ †Et hodie est declaratū vt non comprehendantur vltra quatuor.vt in.c.cū in multis.eo.ti.lib.vj.Et ad pmum dictum vide text.in.c.cū in cunctis.de elec.iuncto c.si.compromissarius.eo.ti.lib.vj.no.Io.an.in regula odia.de reg.iur.lib.vj.in mercu.⁊ vide quod ipse no.in regu.in penis.eo.lib. ¶ Item not.ꝙ exprimens personam dignorem malitiose debet carere penitꝰ commodo rescripti.⁊ dic penitus scꝫ quo ad expressa ⁊ nō expressa.†Et ex hoc colligo vnum dictum singulare ex tex.vltra alios nec solet ad hoc allegari ꝙ si rescriptū cōtinet plura negotia per surreptionē commissaz in vno vitiatur rescriptū in totum. ¶ Sed contra hecꝫ cōtra tex.fortiter oppo.de.c.si eo tempore[f].j.eod.libr.vj.vbi text.singulariter[g] probat oppositum vt ex surreptione solū corruat illud negotiū circa quod fuit commissa surreptio.facit qđ not.Inn.in.c.frater⁊ aurelius.§.item quesijt.ff.de libe.lega.⁊ facit qđ not.Barto.in.l. grece.§.illud. ff. de fideius.vbi not.ꝙ quatuor modis dicitur indiuiduum.

(Margin numbers: 2, 3, 4)

a ¶ Connexa.facit quod voluit Cyn.in.l.mandatū.C.manda.⁊ Bald.hic.⁊ facit deci.cōsi.iiij.q.talis est in fi.⁊ Io.and.⁊ Bu.⁊ Imo.hic ⁊ qđ in alio proposito notant hic Cōpo.Io.an.Bu.⁊ do.dicētes ꝙ si executor habēs potestatē ꝓuidēdi ad bñficia in ꝓuincia facit inhibitionem in duabus ecclesijs:postea moritur delegās:poterit iste prouidere etiaz in alijs ecclesijs in quibꝰ nō inhibuit dūmodo inhibitio fuerit generalis:qr licet fuerit in certis locis tñ est vnicū negotiū scꝫ ꝓuisiōis in ꝓuincia faciēde.Secus dicunt si in vno vel pluribꝰ inhibuisset dicit se velle in altera earum procedere.qr tunc nec mortuo nec viuēte mandatore poterit in alijs exequi.

b ¶ Per expressionē.adde ꝙ de Imol.in.d.c.cū in multis.dicit ꝙ ante expressionē personarū iudex hz iurisdictionē habitu nō actu.dicit etiā ibi ꝙ facta expressione imperator nō potest variare:⁊ ꝙ pcessus factꝰ non opposito de expssione non valeat.

✠ Sebasti.Sapia.

c ¶ Uel minores sic vīđ ad hec pulchram decisionē quam ponit dñs Mar.Sozi.i repe.c.ad audiētiā col.penul.de homici.

d ¶ Innocē.in.c.ex lfis.addō Bal.in l.a pcuratore.C.mā.vbi alle.In.i.d.c.ex lfis.⁊ bal.in rub.C.de ꝯhē.emp.q.ix.⁊ in.l.fi.C.sine sensu vl'.reliqui.⁊ i.c.quāto.de iudi.

¶ Adde tu an ius patronatus trāseat cū vniuersitate Bal.cōsi.j.v.li.Ro.ꝯsi.cccl.et vide qñ genus seqt enumerationez specieꝝ.Ro.ꝯsi.ccclxxi.Fulg.cōsilio.lxxxviij.⁊ clviij.

✠ Sebasti.Sapia.

e ¶ Qđ si dono.vide ad hec no.per d.Ias.i.l.ij.§.pretor.ff.q satis.cog.vbi late declarat an ⁊ qñ dictio vniuersalis posita restringi debeat.et vide ēt Alex.i ꝯs.clv.visis.i.vj.vo.

✠ Sebasti.Sapia.

f ¶ C.si eo tpe.⁊ ꝑ illū tex.dicit not.d.Abb.ꝙ si in libello exprimant multi modi qrūz aliqui sint inepti sustinet libellus. Itē dicit Abb.ꝑ illū tex.i.c.ex literis.in fi.j.de fide instr.ꝙ si i instrō essent diuersa capitula falsitas in vno nō vitiat alia d' q̄ i.l.si ex falsis.C.de transact.vbi Alex.in fi.facit mentionez de hoc tex.et q̄ sint capitula separata.vide Bar.in.l.

g ¶ Ubi tex.singulariter.Adde istū in.c.ceterū in.ij.colū.ꝯ.eod.⁊ in cle.ver.tertia lec.de preben.⁊ in.c.ad dissoluēdū.de despon.impu.⁊ in.c.ex literis.in fi.de fi.instr.⁊ Imo.in cle.fi.xxxj.col.ibi ex quo not.de rescrip.et Bu.in.c.exhibita.in fi.de iu.⁊ in.c.cōstitutus.in.v.col.ibi not.tñ.j.eo.et ibi Imo.in.v.col.⁊ do.in.ij.col.ꝑpter glo..j.⁊ ibi Bar.in.l.filiusfa.§.sequens questio.ff.de fal.

zacharias. ¶ Adde tu pro cōcor.doctorū quia Fel.cū alijs quos alle

nitatis.j.de here.vbi videtur velle ꝙ falsitas apposita in vno instrumento circa vnum articulum non reddit falsum instrumētum in totum.de quo tñ dic vt latius ibi.Sol.credo per hunc tex.posse dari duas no.limitatiões ad illū.Prima ꝙ aut a negotio circa quod fuit commissa subreptio dependent[a] alia negotia ⁊ habeat locum iste text.vt priuilegium seu rescriptū corruat i totū.Nā clausula generalis hic subiecta respicit claritatē ⁊ intelligētiā a specie expressa ⁊ precedenti: vt hic in princ.Si ergo subreptio fuit commissa circa personā expressam debet corruere rescriptū in totū: secus autem vbi negotia sunt prorsus separata:⁊ sic loquitur.c.si eo tēpore.Secunda limitatio[b] vt distinguamus inter surreptiones que cōmittiꝰ in falsuz dicēdo:⁊ ea que ꝯmittitur in vero tacēdo: vt primo casu corruat rescriptum in totū in penā mētiētis.Pro h iste tex.dū dicit mēdax pcator[c] ⁊ facit.c.detestāda.in prin.de cōces.preben.lib.vj. vbi bo.tex.in arg.Scdo casu habeat locuz.c.si eo tempore.nam nō est ita odiosus[d] tacēs verū sicut exprimēs falsuz:quia potuit tacere ex ignorātia. ¶ Pōt dari ⁊ tertia limitatio[e]:ꝙ aut surreptio commissa in vno negotio fuit causa obtinendi rescriptum super omnibus ⁊ debet corruere in totū rescriptū.vt in.c.super literis.j.eo.Aut fuit causa duntaxat obtinēdi gratiā in illo negotio ⁊ procedit.c.si eo tempore.ꝙ sic loquitur.⁊ notabis bene has limitatiōes.vide aliam limitationē.in.c.sup literis.j.eo.¶ In glo.j.in fi.vel dic melius vt sentiunt hic doc.ꝙ aut papa facit id quod de iure tenetur.⁊ non dicitur gratiam facere.Aut cōcedit id ad quod al's non tenetur ⁊ facit gratiaz.Unde ad propositū capituli.condēdo rescriptum facit gratiam:quia potuisset remittere impetrātem ad ordinarium.xj.q.peruenit.⁊ ideo abutētes rescri-5 pto abutuntur gratia.¶ †In glos.ij.in.fine.Not. hoc vltimū.nam hoc non dicitur in illa.l.ij.alleg. in glo.Sed glo.ibi arguit ab ordine litere.nā ibi primo fit mentio de patre:et sic valet argu.ab ordine litere.[f] Consimilem[g] glo.notandā habes in c.quorūdam.de elect.lib.vj.que vult quod si in aliqua scriptura exprimantur due persone.Primo expressa videtur dignior.⁊ facit tex.xvij.distinct. in.c.fina.Hoc verū nisi nominentur circa turpia. quia tunc incipiendum est a viliorib⁹.vt not in.c. auaritie.de preben.¶ In glos.iij.nō enim potest dari certa doctrina not.glo.⁊ hanc opi.tenet et sequitur Specu.in titu.de rescripti presen.in.§.fin. versicu.sed que sunt persone:et ibi fere per totum illum.§.tractatur materia huius.c.⁊ hanc opin. etiam sequūtur hic communiter doctores.Dicit tamen hic Jo.and.ꝙ in formando iudiciū suum debet iudex cōsiderare ea que premittūtur in glo. Item potentiam diuitias dignitatem ⁊ meritum cuiuscunqꝫ ⁊ fm hoc arbitrabitur quem digniorem vel inferiorem.6 ¶ †Item aduerte quia glo.in sequētibus videtur velle quod de proprio significato verborum sub illa clausula generali[h] quidā aliꝫ comprehēdanꝫ digniores expressis.Sed speciale est hoc propter ordium rescriptorum.nā aliter proceditur,cōtra maiorem ⁊ aliter contra minorem:⁊ ideo non est verisimile ꝙ minoribus expressis adiecta clausula generali voluit prīceps comprehendere digniores.¶ Item vult hic Inno.dicens ꝙ in procuratione ⁊ alijs contractibus non habet locum dispositio hui⁹.c.ꝙ bñ no.vult enim ꝙ si constituo procuratorez expresso vno negotio subiecta clausula generali sub tali clausu-7 la cōprehenduntꝫ etiaz maiora expssis.¶ †Sed contra hoc videtur tex.fin.in cle.non potest.de pcura.sed solue vt ibi habes gl.quā semper no.Et q2 difficilis est intellectus declaro eius mentem. Dicit enim ꝙ aut in procuratorio exprimiꝫ vnū negotium non requirens speciale mandatum:⁊ tunc sub clausula generali sequēti cōprehenduntur negotia etiā maiora expressis.⁊ ita intelligitur dictum Inno.hic.Aut in procuratorio exprimitur vnus casus requirens speciale mādatum ⁊ subnectiꝫ clausula generalis:⁊ tunc non veniūt maiores casus expressis:⁊ i hoc casu est intelligēda illa cle.Ratio diuersitatis est:q2 quādo exprimitur causa non requirens speciale mādatū materia non est odiosa sed fauorabilis:q2 fauorabile est vt qs habeat procuratorem.l.j.ff.de procur. Sed qñ exprimuntur casus requirentes speciale mandatum materia est odiosa.hinc est ꝙ sub generalibus verbis nō veniūt illi casus:vt in.c.qui 8 ad agendū.de pcu.li.vj.¶ †Quinimo vbicunqꝫ casus requirēs speciale mādatum est adeo ardu⁹ vt verisimiliter non fuerit cogitatus sub generalitate tunc non sufficit qd in procuratorio sit expresus casus reqrēs speciale mandatuz subiecta clausula generali.Unde dicit gl.fi.in.c.fi.de pcura.li.vj.ꝙ sub tali conceptione verborū nō videtur data potestas cōtrahēdi matrimonium:quia requiritur mandatum oino speciale propter suā grauitatem ⁊ preiudiciū.Idem dicendum in cōsimilibus casibus.vt no.glo.in.d.c.qui ad agendū. de procur.li.vj.⁊ in.c.pcurator.de ele.lib.vj.quod verbum semper no.⁊ tenebis menti illas tres gl. 9 ¶ †Sed cōtra predicta ⁊ cōtra tex.facit text.no. in.l.fin.§.cui dulcia.preallegā nā in testamentis fit largior interpretatio.vt in.c.cū dilecti.de.do.⁊ in l.in testamētis.ff.de regu.iur.Et tamen genus sequens numerationem specierum restringit ad species pares expressis.vñ si testator legat vinum ⁊ omnia dulcia propter illam speciem vini precedentez non veniunt ominia dulcia alterius speciei q̃ sit vinum vt fructus dulces et similia:sed veniunt dulcia potabilia.secus autem vbi genus esset prolatum sine specie vel aliquid indistincte proferretur:q2 tunc veniunt omnia que possunt comprehendi ex proprietate verborū:vt cuz simpliciter legantur dulcia vel oīa dulcia.Et tunc videretur inferendum ꝙ siue materia sit larga siue stricta genus sequens debet restringi fm speciē precedentem.do.Ant.volens in hoc dare regulā generalem cōcludit sic ꝙ aut ponitur genus simpliciter sine enumeratione specierum ⁊ compreben-

dit omnia

hic in prin.tenet ꝙ si cōmittaꝫ surreptio in vna parte regulariter totū rescriptū nō vitiat:⁊ iste videꝫ ꝫ hoc tenere.Tu tñ dic ꝙ si in rescripto habēte plura capitula separata cōmittaꝫ in vno surreptio totū nō vitiatur.ita Bal.in.c.ad audientiā.ꝫ.eo.iste in.c.super literis.j.eo.col.iij. ver.scdo principaliter q̄ro.et Andre.barba.ꝯsi.xxxij.incip.scripsit preclare char.v.

a ¶ Depēdēt alia vid Do.i.c.si eo tempore.

b ¶ Scda limitatio.ꝯtrā videꝫ decidere Butr.in.c. exhibita.i fi.dū. allegās Lap.all'. xxiij.incip.limitat.i fi.Dic ꝙ sola expssio falsi nō vitiat partes separatas nisi vel fiat cuz dolo:vel ꝯderit causaꝫ cōcessioni in oībus ↝Sebasti.Sapia.

c ¶ Mendax precator.No.ꝙ duz tex.hic dicit mendax pcator dꝫ intelligi de mendacio doloso ñ aūt de mendacio expresso p simplicitatē.ita declarat d.Abb.i.c.super lris.col.ij.j.eod.

d ¶ Odiosus.Ad de Lapuz alleg. lxxix.

e ¶ Tertia limitatio.Adde Butr. in.c.exhibita.et adde.iiij.limitationē p istū.j.eo. super lris.i prin. ⁊ per Cardi.pulchre cōsi.cxxxvij. factū sic se habet vacantibus ⁊c.

f ¶ Argumētum ab ordine litere. Adde bo.text.in l.gñaliter.§.qd ergo.in ver.ordinem scripture sequēdū.ff.de fidei cō.libe.⁊ in.l.quoties.ff.de vsufr.⁊ glo.in clemē.j.in versi.reguz.circa mediū.de bapti. et glo.in.c.si plures.de off.deleg. lib.vj.et tex.in.c. mādato.de pbē. eo.lib.no.in.l.nec enim.ff.de solu.⁊ in.c.causam que j.eodem.in.l.ij.§. prius.ff.de vulga.⁊ pupilla.et per domi.meum plene in rubri.de ordi. cogni.vbi plene dixi.

g ↝Sebasti.Sapia.¶ Cōsimilē Uide Bar.in l.qui duos.ff.de lega.j. vbi dicit ꝙ datur electo legatario prius nominato.⁊ vide Bar.in.l.heredes.§.peto.ff.ad trebel.vbi dicit ꝙ ordo scripture respiciꝫ inter personas inter quas cadit effectio.⁊ dicit Bald.in.l.aduersus.C.de fur.ꝙ prior in ordine scripture presumiꝫ prior in tempore.vide Feli.in.c.cū dilecta.in.iij.col.in ver.ordo scripture.j.eo.vide per Bar.⁊ alios.in.l. gallus.§.quidam.ff.de libe.⁊ posthu.

h ¶ Clausula gñali.Adde Bar.in.l.sed si quis cau.in.§.quesitū.ff.si qs cau.⁊ in.l.q̄situ.§.pe.ff.de fun.instr.But.in.c.quauallis.in.xxiij.colū. ibi hoc verū est cōpromissuz.de iureiur.Ange.ꝯsi.clxxiij.premittēdū est tex.in.l.fistulas.§.frumēta.ff.de ꝯhē.emp.quē tex.alleg.Bar.in.d.§. quesitum.quasi in fi.⁊ But.in.c.j.de ꝯmodato.⁊ Bal.in.l.j.C.de.posi.⁊ Barto.in.l.seio.§.medico.ff.de an.leg.Bald.⁊ Sali.in.l.licet.C.loc.et Bald.in.c.cū olim.j.de ꝯsue.⁊ Imol.ff.ad le.fal.pretia rerū.⁊ doctores in.d.§.q̄situm.Alex.in consi.xxviij.et.lxxiij.visis ⁊ accurate pōderatis. Oldra.cōsi.cxxix.in q.qua queritur.Pe.de ancha.in repe.c.si propter i antepenul.colū. in.vj.de rescrip.⁊ Bald.in.l.diuortio.§.qd si in anno.ff.solu.matri. ⁊ ibi Imol.pau. Rom.⁊ Alex.et etiā Alexā.in.d. §.medico.i apo. Innocē.in.d.c.ex literis.ad fi.de iure patrona.Alexan in.l.iiij.in prin cip.in.iij.colū.ff. de acquir.posses. post Imol.Pe. de perusio in tracta.de societate. viij.parte questi. xxviij.Cy.in.l.si filius.C.de bonis dam.⁊ ibi Ant. et Bald.⁊ Ana. in.c.ij.in.vij.col. de deli.pue.Maria.de sens.in ti. prori.c.cum consuetudinis.xvij. colum.ver.vnde cimus effectus Bal.in.l.j.ad fin. ff.de statu homi. ⁊ in.l.j.ad finē.C. de leg.Rotā.de procur.xiiij.no. ꝙ licet procurator in antiquis.et de restit.spol.xv. no.ꝙ vbi aliquibus in antiquis. Bald.in.d.§.frumenta.Franc.de crema.nota.cvij. Bart.in.l.ij.in.ij. col.ibi sed cōtra hoc opponiꝫ.ff. de iuris.om.iud. Egi.ꝯclusio.rote cccxxviij.si papa ad instātiam. Jo.an.in Spe.de test.§.nūc videndum in vlt.addi. Bald.in.l.de etate.in.v.col.ver.sꝫ iuxta hoc q̄ro.ff. de mino.Cardi. cōsi.cv.dominus noster papa.Rotā de causa pos.⁊ no.item si cōmittaꝫ in nouis.cle. j.de preben.⁊ ibi glo.in ver.q̄uis.istū post But.in.c.j.xviij.co.ibi ⁊ mihi placet hec opi.j.de in.Lu.clxxx.si admittamus.Ad fi.Old.cōs.viij. ꝙ si testator.quē sequiꝫ ad literā But.in.c.cū dilecti.de dona.in.j.col. Ro.de pcur.viij.itē si qs ꝯstituet.in nouis.Lu.in.l.dāni.§.si is q.ff.de dā.infec.⁊ in fin.clx.ꝙ si dico.⁊ consi.xlij.Lap.alleg.lxx.sepe vidi dubitari.Cal.de preben.cōsi.xiij.per istū ꝯsi.ccxv.in.q.mouēda inter Ant. in.iij.colū.Oldra.cōsi.ccxcvij.domina stella.contraxit.Bal.in consil. inci.ꝙ laudum.Do.in.c.cum.in illis.§.cū autē.in fine.de preben.in.vj. Maria.in.c.postulasti.i.xxxvj.colū.ibi.q2 arbitror.j.eod.Cal.de arbi. ꝯsi.ij.Alberi.de rosa.in.l.j.in.vj.colū.ibi: nunc venio ad questiones.ff. de offi.procura.cesa.⁊ ibi Barto.in vlti.colum.Roma.consilio.ccclxxxiij.triplici ex capite.⁊ declara regulam cum istis dictis.viij.modis de quibus hic.per Moder.

a ¶ Sub illo genere. Adde glo.in cle.j.in ver.ꝙuis:ibi: vidi etiā dubitari de pbē.quā seqꝛ ibi Card.in.§.ad hec.i.iij.col.⁊ i ꝯsi.cv.⁊ sequiꝛ ēt Jmol.in.d.cle.j.in.ij.colū.⁊ Do.in.c.cū in illis.§.j.in.ij.col.de prebē.in vj.⁊ Jo.an.in.c.ij.in.iij.col.ibi:ego puto.de rescri.in.vj.⁊ vide Do.ibi: post Jo.de lig.in.iiij.col.ꝙu.s Joā.de imo.ibi:⁊ hic ꝯtrium teneat motus per ratione illi⁹ tex.cui respō adeꝛ ꝙ illa rō adaptaꝛ ad casuꝫ ibi expressum.⁊ vide Jmol.in.c.j.in.j.colū.de iudi.adō tū pcōi declaratione Car.in cle.nō pōt.q.xiiij.de procur. Notabis tū ꝙ sine exꝑssione gñis,nulla species noiaꝛ pcedit hec dclaratio:puta ꝯ quosdā.sec⁹ si aliq̄ exprimeretur vt impetro ꝯ quosdā laicos ita gñaliter:qꝛ dato qō ante gen⁹ vel post non sit spēs tū nō venient maiores:puta clerici ꝫm Rotā ꝯ tit.octauo.itē si clericus.in nouis.

b ¶ In qualitate. Adde Jmo.hic ꝙ expresso castro poterit reus ꝯueniri super predio, qꝛ res est minor ⁊ tū qualitates diuerse et exꝑssa decima poterit ꝯueniri sup quātitate pecunie:quia decima rōne specialitatis ōꝛ res maior ⁊ ꝫ eū hic.facit etiam ꝫ dñm meum hic qō no. Ange.i.l.vtimur ff.de sepul.vio.et i.l.j.ff.ad legē.iu.maiest.qō securitas data vni pro se ⁊ alijs socijs pdest etiam iudeo socio:et tū est diuerse qualitatis ⁊ secte:nec est ꝓhibita societas cuꝫ iudeis in mercimonijs:vt ꝓbat iste.de vsur.post c.miserabilē.per illum text. Ex quo ifert hic do.me⁹ qō in casu huius decre.poterit cōueniri iude⁹. Et adde hic Butri.et Jmol.referentem Jo.andr.in addi.Specu.hic allega.dicere qō ꝫm istū curie expressis clericis et secuta gñali clausula comprehēdūtur etiam religiosi licet sint qualitatis diuerse:tamē non sunt maiores nec multum differunt.argu.xij.q.j.duo genera.⁊ facit scōm istum inferius.c.quo ad agendum.in.ij.responso.quod ad hoc inducit.de procura.li.vj.

dit oia que venire possunt sub illo genere[a].alleg.not.per glo.in cle.nō potest.de procu.⁊ per Bart.in.l.j.ff.de no.ope.nun.sed ego alleg.tex.apertū in d.l.cui dulcia.vbi dicitur ꝙ si lego omnia dulcia veniūt omnia cuiuscūqꝫ speciei sint.ad hoc facit c.solite.de ma.⁊ obe.⁊.c.si romanorū.xix.di. Aut proferꝛ genus cō enumeratiōe aliquarū specierū: ⁊ tunc aut sub clausula generali vis cōprehēdere ea que differūt a specie expressa in qualitate[b] et in quātitate. Aut ea que differūt in quātitate tantū. Aut in qualitate tantū. Aut habent conueniētiā partim in quantitate ⁊ partim in qualitate. Primo casu sit ista cōclusio ꝙ ea que differūt in qualitate ⁊ quantitate a specie expressa nō cōprehendūtur sub clausula generali.ad hoc alleg.d.§.cui dulcia. Et per hoc infero ꝙ si impetraꝛ ꝯtra titiū laicū ⁊ quosdā alios nō veniūt clerici:qꝛ differūt in quātitate ⁊ qualitate a titio laico exꝑsso. Jtem si impetro expresso pdio non veniet sub clausula generali decima:qꝛ differt a predio in qualitate ⁊ quātitate:qꝛ decima est quid spūale ⁊ dignior ꝙ sit prediū. Et ad hoc potest applicari illud dictū Inno.in.d.c.ex literis.de iure pa. Secundo casu qñ differūt in quātitate tm̄:aut sumus in materia larga ⁊ ꝯprehēduntꝛ maiora in quātitate. Exēplū in procuratorio:intelligēdo vt.s.dixi post Jnno. si sumus in materia stricta nō cōprehēdūtur maiora in quātitate vt hic. Unde dicunt doct.ꝙ si impetraui expressa certa summa nō venit sub clausula generali summa longe maior:secus si modicū excederet. Tertio casu cū differūt in qualitate:et simpliciter cōcludit ꝙ nō comprehēdunꝛ per.d.§.cui dulcia.prealle. Ex quo decidiꝛ ꝙ si impetraꝛ ꝯ clericū ⁊ quosdā alios nō cōprehendiꝛ laic⁹:qꝛ est alerius ꝓfessionis ꝙ sit cleric⁹:⁊ sic differt ab expresso i qualitate.⁊ hoc vltimū tenuit Abbas hic.⁊ Jo.and.transit simpliciter recitādo. Sꝫ in addi.Spec.tenuit ꝯtriū.vt.j.dicam. Quarto casu dicit ꝙ cōprehenduntꝛ.pro exemplo ponit dictū Inno.in.d.c.ex literis.vbi dicit ꝙ si dono tibi prebendā ⁊ oia alia que habeo in villa:cōprehēdūꝛ tam tēporalia ꝙ spiritualia. Quia pbēda qñqꝫ consistit in temporalitate qñqꝫ in spiritualitate vt in decimis:qñqꝫ partim in spiritualitate ⁊ ptim in tēporalitate. Et ideo propter hāc cōueniētiaꝫ comprehēduntur sub clausula generali tam temporalia ꝙ spiritualia. Et no.hoc dictū quia facit ad multa. Et cū hac doctrina do.Ant.hactenus trāsiui. Sed data nouissime opportunitate lati⁹ inuestigandi credo firmiter ꝙ hec dicta non pñt applicari ad materiā istı⁹.c. Nec simpliciter sunt vera in se. Nec iudicio meo istud.c.habet suuꝫ intellectum per ea que scribuntur hic per doct. Si enim doctrina do.Anto.in se esset vera ita quod materia huius.c.in ea posset cōprehendi frustra papa hic induxisset ius nouum[c]. Naꝫ vt patet ex hac litera papa induxit hoc ius nouum vt obuiaret malitijs abutentiū rescriptis vt patet ex text. maxime ex verbo volētes[d] qō inducit ius nouum. vt no.gl.in cle.vnica de offi.vica.ergo clare patet ꝙ,anteꝙ emanaret hoc.c.cōpbēdebanꝛ sub clausula generali psone digniores ⁊ maiora negotia expressis.al's dixisset hic papa respondemus vel declaramus vel quid simile. Ex quo infero ꝙ optime locuta est hic ista glo.dum sentit hoc.c.ponere specialem doctrinā in materia rescriptorū. et 10 idem ⁊ clarius dicit Jnnoc. ¶ † Ad qō induco.c.qui ad agendum.de procur.lib.vj.vbi dicitur qō expressō casu requrente speciale mādatū sub ista clausula generali veniūt omnes casus requirētes speciale mādatū ⁊ absurdū esset dicere ꝙ nō venirēt casus q sunt alterius qualitatis ꝙ exꝑssi. Nā tex.ibi indistincte cōprehēdit oēs casus.⁊ nimirū: Nā si bñ pōdereꝛ materia hui⁹.c.hic nō expriminꝛ species saltē talis q̄ ꝯprehēdaꝛ sub gñe subseqūēti sꝫ exprimiꝛ indiuiduū. Nam si impetro ꝯ titiū ⁊ cōtra quosdā alios:titi⁹ nō est spēs sꝫ indiuiduū. Quia spēs pdicaꝛ de pluribꝰ differētibꝰ numero vt hō.idiuiduū solū pdicaꝛ de vno vt de ipo. Nā titius nihil aliud significat ꝙ ipsum titiū:vt not. Bar.in.l.q̄sitū.§.pe.⁊ vlti.ff.d fun.instru. Uñ non possum⁹ dicere ꝙ clausula gñalis debeat restringi ꝓpter speciē pcedētē:qꝛ nulla species pcedit ⁊ oēs indiuidui sunt equales ꝫm naturā ⁊ cōprehēdunꝛ sub vna specie. Nā sub termino hō cōprehēduntur oēs indiuidui cuiuscūqꝫ ꝓfessionis sint vt titi⁹ semproni⁹ caius ⁊ ceteri. Jdeo ex ꝓpria significatiōe vboꝝ exprimēdo titiū ⁊ q̄sdā alios sub ista clausula gñali veniūt alia indiuidua cuiuscūqꝫ cōditiōis sint lꝫ in qualitate extrīseca differāt. Et jō nisi fuisset iste text.oēs venissent.merito ad obuiādū malitijs ipetrantiū papa edidit hoc ius noua i materia rescriptoꝝ vt nō ꝯprehēdanꝛ maiores expressis. Per hoc etiā ifero ꝙ cū iste text. ponat ius nonū ꝯ ꝓpriā significationē vbi dꝫ itelligi solū in terminis in quib⁹ loqtur. Uñ cū solū dicat maiores ⁊ minores negotia nō cōprehēdit nihilqꝫ dicat de parib⁹ aut de inferiorib⁹ alteri⁹ qualitatis ꝙ sub illa clausula gñali veniēt pares ⁊ minores etiā si haberēt aliquā q̄litatē diuersaꝫ ab expressis:qꝛ nullibi ꝓbaꝛ ꝯtriū. Per hoc dico abbatē nō benedixisse:licet do. Ant.fuerit secut⁹ ꝙ exꝑsso clerico nō veniat laicus.dico enī ꝙ imo ꝯprehēdiꝛ p rōnes pdictas:qꝛ qualitas clericat⁹ exꝑssa nō mutat subiectū ⁊ fuit apposita nō causa restrīgēdi genus sꝫ causa demōstratiōis indiuidui exꝑssi. Sicut in filii no.Bal.in.l.pe.C.d iure delib.vbi dicit ꝙ si relinquiꝛ aliqd titio filio martini ꝓpter qualitatē filiationis exꝑssaꝫ nō acqriꝛ patri vt relictū videaꝛ factū ꝯtēplatione pr̄is sꝫ poti⁹ illa qualitas videꝛ exꝑsse causa demōstratiōis ꝙ no. Et hāc sñiam ꝙ venit laic⁹ sub clausula generali tꝫ Uin.vt refert ⁊ sequiꝛ Spe.i tit.de rescri.ꝑsen.in.§.fi.ver.qd si quis.i.j.⁊.ij.col. Et idē ibi tenet Jo.an.in addi.licet hic nihil dixerit. Quinimo voluit Spe.eo.§.v̄.sed nūc.ꝙ si ipetro cōtra epm ⁊ q̄sdā alios:veniūt comites ⁊ duces ⁊ alij laici inferiores:qꝛ sunt minores epo lꝫ dubitauerit de imperatore ⁊ de rege:⁊ sic solū videꝛ habuisse respectū ad maioritatē ⁊ nō ad diuersitatē in qualitate. Et satis facit illud.c.q ad agēdū inductū.s. ¶ Ad idē facit qō no.Jo.an.i.c.rodulphus.j.eo.vbi dicit ꝙ maiora negotia exꝑssis cōprehēdunꝛ sub clausula generali ex ꝓpria significatione verborū Unde pōdera istū text.q quatenus loquiꝛ de rebus nō dicit ꝙ maiores nō cōprehēdanꝛ:sed ꝙ quilibet non teneaꝛ respondere super maiorib⁹ quasi voluerit inducere ⁊ ꝓstare exceptionem dilatoriam[e] conuento. ¶ † Per qō 11 infero quod processus habitus super maioribus negotijs exceptione nō opposita[f] valet.sed ꝓcessus habitus cum personis maioribus non valet. Quia tex.hic in principio loquēs de ꝑsonis dixit maiores non comprehendi:⁊ iurisditio delegata non potest ꝓrogari ad personas nō expressas.vt in.c.p.et.g.de off.deleg.⁊ hoc vltimū tenet Jnno.hic ⁊ bene. ¶ Sed cōtra pdicta videtur obstare fortiter tert.in clemē.nō potest[g].de procur.vbi in

c ¶ Jus nouum. Pondera quia text.hic dicit: decernim⁹. And.barba. Anto.Francis. ¶ Adde ꝙ verbū decernim⁹ positū in lege vel in ꝯstitutiōe est noui iuris inductiuū.vt in cle.j.de causa pos.⁊ ꝓprie.⁊ est gl.in cle.per lr̄as.⁊ ibi p.d.Car.de pbē.⁊ per eūdē in cle.j.in.j.q.de re.ecc.nō alie.⁊ vide gl.⁊ Car.in cle.eos.de regula.vtrū aūt si proferaꝛ a iudice:puta qꝛ iudex dicat decerno sic an videaꝛ induci sententia.videꝛ ꝙ nō.vt in.c.conquerente.de offi.ordi.⁊ facit.c.in his de ver.sig.et vide glo.viij.q.j.in sum.q̄ dixit qō v̄bū decerno idē est ꝙ delibero.

d ¶ Uolētes. Adde aliā gl.in cle.vnica.i ver.volumus.de re.ꝑmu.⁊ gl.in cle.j.in v̄s.religiosi.d censi.et glo.in.c.fi.in v̄.rñdemus.de ver.sig.li.vj.vide istū in.c.ex rōne.in vltimo no.de app.et in.c.gaudem⁹.q fi.sint legi.vide Bar.in.c.cūctos ꝑplos.i.ij.col.C.de sum.tri.⁊ doc.in.c.decernimus.de iudic.vbi per do.meū ⁊ alios.

e ¶ Exceptionem dilatoriā.tu pōdera qꝛ tex.dicit nō audiātur ⁊ sic nō est exceptio dilatoria.And.bar.

f ¶ Exceptiōe nō opposita. Adde Bu.Jmo.⁊ istuꝫ i.c.rodulph⁹.hic alle.Jnno.i.c.dilecto.i.j.gl.d offi.archi.p istū tex.⁊ facit iste tex.in v̄.nec audianꝛ.de q̄ v̄bo plene p alex.i.l.j.§.sublata.ff.ad treb.⁊ p istū in c.cū ex iniūcto.in ij.col.de ope.nonuncia.⁊.c.qꝛ frustra.de vsur.

g ¶ Cle.non pōt. vid ibi istū i apo.⁊ do.meūꝫ hic et gl.i.c.fi.i v̄.spālē.d ꝓcu.i.vj.⁊ gl.i.c.ꝓcuratoꝝ.d elec.eo.li.Egi.deci.rote.v.alex.ꝯsi.xxij.viso instr̄o syndicat⁹.ad fi.Do.in d.c.q ad agēdū.i ij.rñ.i fi.bal.i.l.q rome.§.callimachus.ad fi.ff.d v̄.obl.Car.⁊ Jmo.in.d.cle.nō pōt.et plene p mod.hic. ¶ Adde Pe.de ancha.consi.lxxiiij.vbi consuluit ꝙ habens mādatū ad faciendū pacē super vulneribus:⁊ ad promittē.penā ⁊ iurandū in dicta pace nō pōt astringere mādatariū ꝙ nō vadat ad ciuitatē propriā vbi ipse ⁊ inimicus:quia grauissimum est ciuitatem amittere,

Zacharias.
a ℂ Cōprehende- retur sub genere. adde late de hoc per Bar. ⁊ Alex. in. l. j. §. hoc autē. ff. de no. ope. nun. eundē ꝯs. xiij. col. fi. ver. vltra ꝑdi- cta. volu. ij. Bal. ꝯsi. ccxx. co. pe. ꝟ. ꝗdā. alia fuerunt. vol. iij. Cy. Bal. Ange. Sali. in. l. qui sepulchra. C. de sepul. vio.
b ℂ Alius. adde glo. in. l. si fugiti- ui. C. ꝺ ser. fugiti. Do. plene distin guētē. i. c. deinde. in. ij. co. xxvj. dist. ⁊ per eūdē. c. j. i fi. ⁊ in. c. ei cui. i pe. char. de prebē. in vj. ⁊ i. c. hinc. ⁊ eñ lxix. di. ⁊ in. c. oēs leges. j. dist. ⁊ i. c. ꝗs nesciat. xj. di. ⁊ in sum. xxiij. dist. ⁊ in. c. valentino. xxxiij. di. ꝑ gl. in ꝓemio. ff. circa fi. ⁊ in aut. vt defun. seu fu. ⁊ ibi Jac. de bel. gl. ⁊ Jmo. in cle. j. in ꝟ. alij. de rescrip. Bart. in. l. quidā. de re. dub. Car. in cle. dignū. in. ij. no. de cele. mis. per Bu. et istū in. c. officij. in. ij. not. de peni. ⁊ remis. Alex. ꝯs. ccv. ꝯsideratis ꝟ bis dicte inuesti- ture. in. iiij. col. in ij. vol. Rotā ꝺ re scri. xlviij. in anti ꝗs. ⁊. xxij. in anti. gl. in cle. ij. in ver. alteri ecclesie. de re. ec. nō alie. ⁊. c. j. in ver. alius. ꝟ. de sum. tri ⁊ in. c. j. in ver alios. de ꝑbē. in. vj. Ro. ꝯs. xlij. ⁊. xcij. Bal. in. l. ⁊ si post tres. in. xj. col. ibi, sed quid si statutū dicit. ff. si ꝗs caut. ꝑ tex. i. l. j. ad hoc notabilē ẜ eū. ff. ꝺ re. du. ⁊ per eūdē Bal. in l. cōuenticulaꝫ. in v. colū. ibi. ⁊ istud no. C. de episco. ⁊ cle. ⁊ per eundem Bald. et Sali. in d. l. si fugitiui. et vide gl. ubi imo. in. cle. j. in ver. ꝗ- uis alia. de sen. et re iu. et differt al- ter ⁊ alius: q̄ al- ter intelligiꝭ de duobus: alius ꝺ pluribꝰ: ẜ aliqñ

alia materia ꝗ rescriptorū. dixi ꝙ sub illa generalitate nō cōprehēdūtur grauiora negotia expressis: ergo istud. c. nō inducit ius nouum in materia rescriptorum. tantum. Item facit illa cle. contra illud dictū Jo. an. qui etiā illa negotia grauiora non videnꝭ comprehēdi. Solu. dico ꝙ illa clemē. habet duos itellectꝰ. primꝰ vt grauiora sumātur pro causis grauioribꝰ: vt est causa fidei: episcopatuum ⁊ similes: ⁊ ẜm istū intellectū quem. ꝟ. posui ⁊ placet do. Anto. obstat illa clemē. Sed ẜm aliū intellectū quē iudicio meo sentit ibi gloss. ⁊ apertius tenet ibi Laudinus: vt refert ibi Joā. de lig. nō obstat vt intelliganꝭ ibi cause grauiores que cōtinent diminutionem status: sicut est opponere crimina vel defectus cōtra electū. nam deficiens in probatione grauiter punitur. vt in. c. j. de elect. lib. vj. Ideo ille tex. disponit ꝙ illa grauiora non comprehendunꝭ sub clausula generali sequēti: q̄ ista multū grauia ⁊ importātia periculū ꝑsonarū ⁊ rerum nō veniūt sub generalitate nisi saltē exprimeretur aliquis casus ꝯsimilis: ⁊ iste videꝭ verus intellectꝰ. clemen. ⁊ glo. si bene ponderet ꝓ hoc ho. tex. cum gl. in. c. procurator. de elec. lib. vj. ⁊ gl. in. c. fi. de ꝓcu. eo. li. quinimo tenuit Laudinus ꝙ ista omnino reqrūt speciale mādatū: ẜ mihi plꝰ placet primū per illā cle. nō pōt. in fi. ⁊ puto ꝙ in hoc illa cle. nō ponat ius nouū: quia nullū verbū est ibi hoc importās: ẜ illud declarat ex presumpta volūtate cōstituētis procuratorē. ⁊ hoc bene no. q̄ multi decipiunꝭ ponēdo varias theoricas per istū tex. ⁊ illum. Item dico ꝙ ex alio nō ꝓcedit illa theorica. d. Ant. quia nō est vera gnāliter ꝙ species adiuncta generi restringat genus: imo tex. est in contrarium in. d. l. quesitum. in. §. penul. vbi tex. dicit quod si lego alicui fundum instructū ⁊ exprimo aliquam speciē ꝗ̄ ꝯtinebatur sub illa generalitate illa species non restringit genus. sed videꝭ apposita ex supabūdātia: ⁊ sic causa dubitationis tollēde. hec tñ materia est ardua ⁊ difficilis multū: q̄ iura maxime ciuilia vario modo in hoc videnꝭ loqui: ⁊ plene hanc materiā tetigit
12 Bart. multū tñ obscure in. d. l. quesitum. ℂ †Sed quatenꝰ facit ad propositū cōclude sic clare assumendo mētē Bart. ꝙ aut species que cōprehendebaꝭ sub genere exprimiꝭ ab ignorante. vt quia forte ignorabat ꝙ illa species cōprehendereꝭ sub genere[a]: ⁊ tūc illa species non restringit in aliquo genus: vt puta si rusticꝰ ignorās vtrū cādelabra maxime argentea comprehēderētur appellatiōe suppellectilū dixit: lego tibi suppellectilia mea. ⁊ cādelabra argentea. et de hoc tex. in. l. legata. in pri. ff. de suppelt. leg. Aut exprimiꝭ species a sciēte ⁊ ꝯꝑhēdēdo sciētiā vel ignorātiā recurrēdum est ad qualitatem personarū. argu. in. l. cuꝫ de indebito. ff. de proba. ⁊ qd̄ no. in. c. fi. j. de sol. Et isto casu quādoqꝫ species apponitur cā restringendi genꝰ seu limitādi: ⁊ de hoc cōstat: ⁊ casus est clarus: ⁊ puta si dixi lego tibi suppellectilia mea: videlicet pannos lineos tñ. Aut apponitur ex supabundāti vel causa demōstrationis: ⁊ hoc cōstat ⁊ non restringit. Exēpluꝫ lego tibi suppellectilia mea: videlicet culcitrā: candelabra ⁊ similia. naꝫ per hec ꝟba videtur voluisse exprimere cā demōstratiōis ⁊ nō causa restringēdi. ad hoc. d. l. legata. secundo respōso. ẜm vnū intellectum. Quādoqꝫ ⁊ tertio sumus in dubio an species sit adiecta causa restringēdi genꝰ vel ex superabūdāti: vel causa demonstrationis: ⁊ tūc aut genus ponitur per adiectiuum neutraliter positum: aut per substantiuum certum ⁊ determinatū. Primo casu aut ꝑcedit species ⁊ sequitur genus: aut ecōtra: si precedit species restringitur genus vt non comprehendat nisi species pares expressis: nō tamen restringitur ad speciē expressam tantū: sed comprehendit omnes species pares cuꝫ expressa. exemplum in. d. §. cui dulcia. vbi testator dixit lego tibi vina ⁊ omnia dulcia. sub illo gñe. et omnia dulcia: veniūt omnia dulcia dūmodo sint potabilia: ⁊ hoc propter speciem precedentē: quia vinum est dulce potabile: ⁊ iste est ꝓprius casus istius. §. ⁊ est ratio: quia cū illud genus adiectiue positum veniat verificandū in subiectis suis: ⁊ apparet ꝑ illa verba ꝙ testator senserit de subiecto certe q̄litatis vt de vino qd̄ est potabile presumimus in dubio ꝙ testator in genere subsequenti intellexit de speciebꝰ similibꝰ speciei expresse. Si vero ꝑcedit genus ⁊ sequiꝭ species: ⁊ tūc species ex toto restringit genus ita ꝙ exponiꝭ copulatiua: ⁊, ꝓposita inter genus ⁊ speciē: pro idest. Exēpiū si duo coeunt societatē et dicūt vt sint participes lucri et q̄stus illa qualitas q̄stus restringit genus qd̄ est lucruꝫ: vnde exponiꝭ lucri ⁊ questus. i. questus: q̄ alꝛs frustra exprimereꝭ illa species ꝗ̄ cōprehendiꝭ sub lucro. Scire eñ debes ꝙ lucrū refertur ad oīa ꝓueniētia ex prosperitate fortune qualiacūqꝫ sint. sed [c] q̄stus cōprehēdit solū lucrū proueniens ex industria persone: ⁊ de hoc est ho. tex. cū gl. in. l. sed ⁊ si adijciaꝭ. ff. pro socio. vꝭ tamē mihi ꝙ Bart. allegando illā legē errauerit in hoc membro: q̄ ibi precedit species: q̄ fit primo mētio de q̄stu. Item genus ibi nō ponitur ꝑ adiectiuū: sed per substantiuum certū ⁊ determinatū vt est lucrū: ⁊ ideo illa lex. potest adduci ad mēbrū sequens Scd̄o membro principali cū genꝰ ponitur ꝑ substātiuū certū ⁊ determinatum ⁊ tunc si species precedit ⁊ genus sequitur. restringitur genꝰ. exemplū in. l. quesitum. §. j. de lega. iij. Si vero species precedit aut sequitur: ⁊ tūc si species refertur ad genꝰ videtur posita causa ipsum restringēdi. si pōt intelligi. l. cū de lanionis. §. quidā. ff. de fun. instr. Aut species referꝭ ad actū legādi seu donādi: vel aliā dispositionem: ⁊ tunc vꝭ adiecta ex causa: ⁊ vꝭ adiectū ex superabundanti. vt in. d. §. penul. Dy. tamen videꝭ aliter intellexisse hanc materiam in regula generi. de regu. iur. li. vj. vide. Quandoqꝫ generi addiꝭ enumeratio indiuiduorū: ⁊ tūc genus nō comprehendit alia indiuidua non enumerata ꝗ̄ sunt eiusdem speciei cum enumeratis: ẜ reliquas species ꝯprehēdit. Exēplū si testator legat duas statuas marmoreas ⁊ oē marmor: venit oē marmor ꝑter statuas: q̄ ex quo testator legauit duas vꝭ voluisse ꝯprehēdere illas statuas marmoreas ⁊ oē marmor. ꝑter alias statuas sub illo genere. vt est text. in. l. heres. in. §. j. ff. de lega. iij. ⁊ in. d. l. cū de lanionis. §. cui fundū. hec procedūt cū genus ⁊ species distiguūtur circa eundē. Si ꝟo vni legaꝭ genus ⁊ alteri legaꝭ species: legatū speciei derogat generi siue ꝑcedat siue sequaꝭ. vt in. §. pe. prealle. et de hoc plenius per Dy. ⁊ per Barto. in locis pre
13 alleg. ℂ †Ultimo de hac dictione alius[b] scias ꝙ
b illa facit positionem[c] eiusdem qualitatis qñ po-
c nitur inter ea ꝗ̄ sunt eiusdē rōnis: vt si dicā testamētum vel aliam voluntatem intelligiꝭ tantū de vltima ad hoc quod no. in. l. quidaꝫ relegatus. ff. de reb. dub. Si autem ponitur inter omnino diuersa tunc secus. vt in exemplis. glos.

1 ☞ Rescripta diuersa ꝯ vnū ⁊ sup eodē: ⁊ ad diuersos iudices impetrata: ⁊ impetrās vtroqꝫ vtaꝭ nō valēt: q̄ impetrās priuaꝭ cōmodo vtriusqꝫ. ꝟ.
2 Rescriptū ꝙ est effectū cōmune nō tolliꝭ nisi per consensum communem.
3 Rescriptū secundum non faciens mentionem de primo non est ipso iure nullum.
4 Rescriptū alias validū irritaꝭ dolo imperātis.
5 Rescriptū primū ꝙ pōt elidi exceptiōe an requiratur ꝙ de eo fiat mentio in secundo.
7 Citās aliquē super eodē ⁊ coram diuersis iudicibus an perdit causam.
8 Contumax in vno iudicio: citatus in alio non potest opponere pendentiam litis.

1 Ex tenore. †Qui cōtra vnū sup eodem ad diuersos iudices diuersa rescripta ipetrat ⁊ eis vtiꝭ ꝑdit ꝯmodū vtriusqꝫ. Cōis. diuisio. scd̄a ibi: nos igiꝭ. ℂ Casus literalis. Quidā sacerdos de collouilla ipetrauit literas ad q̄sdā iudices ꝯ abbatē de becco. Judices citauerūt abbatē corā qbꝰ dictus ꝑsbyter noluit respondere: postmoduꝫ impetrauit alias literas contra eundē abbatē ad istos iudices quibus hic scribitur

aliter capianꝭ vt ꝑ Paul. ꝺ cast. in cōsilijs suis consilio suo ⁊ lau. val lē. eleg. suaruꝫ capitu. clx. alter de duobus.
ℂ Adde Alex. cōsil. xxxiij. j. lib. Cardi. consil. xcj. Roma. cōsi. cl. ⁊ cccclxxv. Alex. cvij. ij. lib.
Sebasti. Sapia.
ℂ Facit positio- nē. de hac dictio- ne vide Alexā. in consil. xxxij. viso themate in. j. vo- lumi. repetit. in cōsi. lxxxvij. in. v. vol. vide etiā do. And. sicu. in cōs. vij. sapiēter ni fal lor. in. j. vo. ⁊ vide Alex. in ꝯsi. cvj. vi so puncto. et limi ta illud qd̄ dicit Abb. hic quādo cū dictiōe alius est adiunctum si- gnuꝫ vniuersale vt q̄libet tūc eñ cōprehēdit maio ra ex̄ꝑssis ẜ Jmol. in cle. j. de re iud. seqtur aret. ꝑ illū tex. in. l. pe. C. qui admi. et lat an. sicul. in cōsi. xxiij. sapientissimꝰ. in ij. vo. ⁊ in ꝯsi. xxj. ꝑclare in. ij. vol. ⁊ in ꝯsi. xxvj. sapiē- ter. eo. vol. tamen hāc limitationeꝫ reprehendit Fel. hic. ⁊ Andr. sicu. in. cōsi. xxvij. scri- psit bellissime. i. j. volu. sed ꝑ sol. vi de eundē. d. cōsil. xxiij. in. ij. volu.

scribitur de prioribus non habita mẽtione qui cũ
citassent abbatem abbas pposuit corã eis ꝙ per
literas illas nõ tenebatur respondere dicto psby
tero: quia per illas literas ad iudiciũ fuerat euo/
catus que per posteriores nõ fuerãt reuocate. Iu
dices quesiuerũt quid iuris esset: ⁊ papa respõdet
ꝙ sacerdos ipe carere dȝ ꝯmodo vtriusqȝ qꝛ frau
dulenter sup eodẽ negotio ad diuersos iudices li
2 teras impetrauit. Ber. ¶ † Not. j. arg. opti. ex text.
ꝙ post psentationẽ literarũ ⁊ citatione secuta nõ
põt impetrator renũtiare illis literis sine cõsensu
a rei. sunt eñi litere p hũc actũ effecte cões[a]. de quo
vide plene per Inn. ⁊ alios in. c. ex ꝯquestione de
3 resti. spo. ¶ † No. ij. ꝙ queadmodũ scõȝ rescriptũ
impetratũ a diuersa parte nõ est ipso iure nullũ:
b licet non faciat mentionẽ de primo[b] ita ⁊ secũdũ
rescriptũ impetratũ ab eodẽ: sȝ opꝰ est exceptiõe
vt hic. ¶ No. iij. ꝙ si cõuentus corã vno iudice cõ
uenit corã alio põt excipere ꝙ nõ tenet ibi respõ/
dere: quia vbi causa cepta est ibi dȝ finiri. vt in. l.
vbi ceptũ. ff. de iudi. ¶ No. iiij. arg. pro ⁊ cõtra ꝙ
c fraus ⁊ dolus[c] sunt diuersa. In hoc tñ multe sunt
opi. de quibus in glo. not. in. l. iurisgentiũ. in. §. sed
si fraudãdi. ff. de pact. ¶ Et vna opi. hȝ ꝙ fraus
idem est ꝙ dolus. ⁊ hanc tenet ibi Bart. ¶ Alia
d opi. qð fraus inest dolo[d] sicut species generi. nam
dolus potest esse sine fraude: sed nõ fraus sine do/
lo. Unde fraus est dolus adhibitus ad cõmodũ
propium ⁊ ad deceptionem alterius: ⁊ hanc opi.
tenet ibi glo. que satis placet. facit. l. fraudis. ff. de
4 reg. iur. ¶ † Not. vlti. ꝙ in penã dolosi ⁊ fraudu/
lenti qñqȝ irritantur litere alias valide: ⁊ facit iste
5 tex. pro his que dixi. s. c. pcedenti. ¶ In glo. i. not.
bene istã gloss. qꝛ est magistra in sua materia ⁊ est
addenda ⁊ coniungẽda cũ glo. in. c. j. s. eo. Et not.
ex principio istius gloss. ꝙ quis potest impetrare
plura rescripta ad diuersos contra eundem: dum
modo non vtatur vtrisqȝ. Et sic vult gl. ꝙ ex sola
impetratione diuersorũ rescriptorum cõtra eun/
dem nõ insurgit annulatio vtriusqȝ rescripti sed
ex solo vsu vtriusqȝ rescripti. ¶ Host. dicit ꝙ ex
sola impetratione debet quis priuari commodo
vtriusqȝ rescripti: quia videtur fecisse in fraudem
nam si timebat mortem iudicis debet impetrare
sub nomine dignitatis. Sed docto. communiter
e tenent opinio. glo.[e] nam vt dicit Ioã. and. nullum
interesse potest pretendere aduersarius ex impe/
tratione secũdi rescripti, Precipue si impetrator
vtatur primo. si vero vteretur secũdo tunc posset
procedere opinio Hostien. Quia potuisset impe
trare in fraudem propter lites exortas, post datã
primi rescripti et ante impetrationẽ secũdi. Hec
limitatio Ioan. and. potest procedere vbi potest
cadere fraus: alias secus. Pone enim quod sup
eodem negotio sint impetrata diuersa rescripta
ab eodẽ: certe nulla fraus imminet si impetrator
vult vti primo vel secundo. Posset tamẽ dici ꝙ
ex quo habuit primuȝ validum non habuisset se/
cundum si fecisset mentionem de primo. argu. j. c.
postulasti. Et forte hac cõsideratione habita pos
set dici secundum rescriptum esse surreptitiũ sed
nõ incidit impetrator in penam huius. c. nisi vta
f tur vtroqȝ[f]. Et ad literam que põderat impetra/
tionem. dic quod ponderat in effectu propter ve/
xationem inde secutam. ¶ In eadem gloss. j. ibi:
mutuo se impediũt. Hostien. dicit quod in hoc ca
6 su papa est consulendus: ⁊ hoc verius. ¶ † Et in
fine glo. nota glos. et tene eam menti: quia quoti/
die allegatur. ex qua habes vnam regulam in li/
teris contentiosis vt valeant secunde non facien/
tes mentionem de primis si prime sint elidibiles
per exceptionem. Multo ergo fortius idem dicẽ/
dum si sint nulle. ⁊ hanc opinionem sequuntur do
g ctores in. c. ex parte[g]. s. eo. per illũ tex. Et hoc idẽ
videtur procedere in literis beneficialibus. vt no.
gloss. in. c. cum nostris. de conces. prebẽ. ⁊ in. c. sug/
gestum. de iure patro. et in. c. in nostra. j. eo. quas
glo. no. Sed Goffre. tenet cõtrarium in. c. literas.
de despon. impu. ⁊ refert glo. in regula nõ prestat.
lib. vj. Do. tenuit mediam viam. dicit enim ꝙ aut
inualiditas primarum surgit ex defectu impetrã
tis: et procedat dictum glos. aut sine suo defectu:
puta quia iudices mortui sunt et procedat contra
ria opinio. Aliter autem non. Calde. post Io. an.
in. dicto. c. in nostra. Ego sic distinguerem qð aut
tẽpore impetrationis secundaruȝ pme erãt nulle
ipso iure: ⁊ valent secunde vndecũqȝ surgat defe/
h ctus: vt in regula non prestat[h]. de regu. iur. lib. vj.
Aut prime erant alique sed ex post facto incepe/
runt corruere. Et tũc si sunt litere ad beneficia nõ
valent secunde tanqȝ surreptitie. vt in. c. si eo. tem/
pore. j. eodẽ. lib. vj. Aut sunt ad lites: ⁊ tũc aut ex
defectu primi impetratoris litere sue corruunt et
valent secũde: ⁊ sic loquitur. c. plerũqȝ. j. eo. ⁊. s. eo.

a ¶ Communes. Adde Alex. consi. xxxiiij. j. lib. Ro. consi. cccxliij.
b Zacharias. ¶ Licet non faciat mentionẽ de primo. Adde Cald. cõsi.
xcij. incip. fauendo pupillis. col. vj. ver. insuper cum simi. videtur enim
vt subdit iste satis velle vti tali exceptione impetrando secundũ rescri
ptum per quod in effectu a primo recedere intendit. facit quod no. Cal.
de deci. nulla. ꝯs.
xiiij. eo. tit. Oldr.
consi. ccxix. incip.
quidam Hug.
in princip.
c ¶ Fraus ⁊ dolꝰ.
Adde Bal. in. l.
q̃ fortuitis. i ver.
⁊ premitte ad eui
dentiã. C. de pig.
acti. vbi proprie
fraus dicit ꝯtra
fidẽ. dolus autẽ
nõ solũ ꝯtra fidẽ
sed etiã extra cõ/
mittit: ⁊ ideo tan
q̃ genus de plu/
ribus pdicatur ⁊
ibi dicit quod du
plex est dolus. al
leg. notata i. §. si
fraudãdi: hic al
leg. ⁊ vide glo. in
l. ij. i ver. neqȝ do
lus. C. de in litem
iuran. ⁊ Albe. in
dictio. suo. in ver.
fraus. ⁊ in ver. do
lus. ⁊ ð dolo vide
quod no. Bar. in
l. j. ff. de fideiusso.
post glo. ⁊ in. l. qð
nerua. ff. deposit.
⁊ p doct. in. c. vni/
co. de cõmodato
Nã dolus est cri/
men. d. l. j. cũ glo.
⁊ ibi Barto. ff. de
fideiusso. tuto.
Sebast. Sapia.
d ¶ Inest dolo. qð
dolus sit tãq̃ ge
nus ⁊ fraus tan/
q̃ species. voluit
gloss. in. l. ij. C. de
in lit. iuran. dum
vult qð dolꝰ clã
⁊ palam commit
titur fraus tantũ
palam sed confunditur hec differentia per tex. in. l. ij. C. de appa. j. fect.
lib. xij. ibi clandestina fraude. iuncta. l. j. §. j. ff. de offi. prefec. vr. ibi euidẽ
ti fraude aliter sentit Bal. in. l. q̃ fortuitis. col. ij. C. de pig. acti. qð fraus
dicitur proprie quando fit contra fidem dolus quãdo fit etiam extra fi
dem. lxiij. de his late dixi in. l. quod nerua. in. iij. nota. ff. depo.
e ¶ Communiter tenent opinionẽ gl. Optime facit. l. libertus. la. ij. ff.
de in ius voc. ⁊ ibi Bal. ⁊ Ange. ⁊ per eundẽ Ange. in l. j. ff. eo. propter
gloss. vtrobiqȝ. per quos dicit fuisse cõsultum in questione arduissima
ꝙ sola productio libelli vel pductio seu positio inquisitionis in actis
non inducit pendentiam processus. de quo remittit se ad. l. j. C. de iudi.
adde Cardi. consi. xxvij. incip. in dei ⁊c. in causa ⁊ questione excellẽtissi
mi. in. iij. col. ibi secundum discutiendum. vbi etiam allegatur gloss. in
versicu. vexare. in clemen. j. de rescrip. et ibi idem Cardina. dicit in fi. p
illã glo. fi. ¶ Quod non dicitur contrauentũ transactioni: donec ad
uersarius vexetur. sed illa gloss. solum dicit vbi agitur de refectiõe ex
pẽsarum non sufficit sola impetratio. ⁊ vide ibi Imo. ad finẽ. adð Do.
in. c. quoniam. in principio. de immunita. eccle. lib. vj. ⁊ Alexan. cõsilio.
ccciiij. viso themate suprascripto. ⁊ in. l. si quis maior. in. ij. columna. C.
de transactio. qui tex. multum facit in contrarium. Sed respõdet illud
esse adiurantis qui violat iuramẽtum non attenditur ibi vsus quia sta
tim quod supplicauit est periurus: quia animo iam recessit a iuramẽ
to. ⁊ factis etiam incipit recedere. quod intellige quãdo supplicat cau
sam committi non facta mentione de iuramento: alias secus secũdum
Cardi. dicto consilio. xxvj. Nec obst. l. iij. in principio. ff. qð quisqȝ iu.
quia secundũ doc. ibi est specialis prouisio inducta in odium impetrã
tis ius iniquum: vt fiat retorquutio etiaȝ si eo nõ sit vsus. Nec obst. ca/
pi. dispendia. de rescrip. in. vj. quia intelligitur. illud quod ibi dicit cũ
effectu quod fuerit vsus presentando et faciendo citare etiam reo non
fatigato: et per consequẽs male loquitur hic Hostien. quod sola impe
tratio absqȝ vsu inducit penã. Preterea dicta. l. si quis maior. et dicta
l. iij. ponunt casus speciales secundũ Archid. xj. q. j. placuit. nec obstat
l. ij. ⁊ ibi Bald. in
l. j. C. quãdo libel
lus pncipi datꝰ:
⁊ vbi habes ꝙ so
la impetratio re/
scripti interrum
pit prescriptionẽ
quia illud proce/
dit quo ad ppe/
tuationem actio
nis annalis ⁊ pre
torie. vt not. gl. in
d. l. libertus. la. ij.
facit etiaȝ. l. si fal
sos. C. de fal. et ꝙ
not. Barto. in. l.
diuus. ff. e. quod
not. in. l. si vteris.
C. de fide instru.
et quod sentit iste
in summario i. c.
accedens. de cri.
fal. ⁊ vide tex. i. c.
cum ꝯtra. in ver.
vsum fuisse. de te
sti. cog. ⁊ vide tex.
et ibi istum in. c.
inter dilectos. de
excessi. prelato. in
v. nota. et non di/
citur quis vti in/
strumẽto anteq̃
sit in iudicio pro
ductum tex. est et
ibi per istuȝ in. ij.
not. in. c. ij. not. in
c. imputari. de fi/
de instrumen.
¶ Adde alexã.
con. xcij. j. lib.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Utat vtroqȝ.
Videt verior opi
nio. ꝙ etiã si non
vtatur secũdo re
scripto cadat in
penaȝ. per text. in
c. si. j. eodem. vbi
tex. iponit penaȝ.
non solum quia reus fatigatur. sed etiam quia malitiose fuerũt litere
impetrate et sic concurrit duplex ratio: ergo licet vna cesset quod reus
non fatigetur non cessat secunda. valet ratio malitie ergo debet puniri
per regulam. §. affinitatis. institu. de nupt. cum not. per Abbateȝ in. c.
quoniam frequenter. §. porro. j. vt lit. non contest. Nec. obst. quod in pe/
nalibus non fiat extensio. nam fit quãdo militat ratio expressa. l. nec in
ea. l. quod ait. in prin. ff. de adulte. cum similibus. faciunt ad hec not. p
scri. in. l. iij. in prin. ff. quod quisqȝ iu.
g ¶ In. c. ex parte. Vide ibi Imol. et Butr. Cardi. But. Imol. et istum
de excep. dilecte. Cal. de pre. cõsilio. xxix. istuȝ post Hostien. in. c. per ve
stras in. iij. columna. de donatio. inter viruȝ et vxorem. ⁊ in. c. oblate. in
vltimo nota. de appella. Roma. cõsilio. ccclxxxiij. incipien. dubitatur
primo vtrum electio ⁊c. in. vj. columna. allegat Calde. in hoc. itu. cõsil.
xiij. et vide Card. consilio. xciiij. nobiles viri. in verb. quarto obijcitur.
Dom. in. c. quoniam. iij. columna. xviij. distinctio. Oldra. cõsi. cccxcix.
quidam Ugo. post princi. istuȝ consilio. xcix. in causa ⁊ questione Bar.
in. l. si filius. per illũ tex. ff. de inter. actio. Roma. consi. ccxxiij. ista capi
tula. et consil. ccxx. circa primum. in. v. colum. Guil. de cu. in. l. eum q in
princi. ff. de consti. pecu. refert Pau. de cast. in. l. ita demũ. C. de procu.
rotaȝ in hoc titu. lxiij. in antiquis. not. quod de gratia. de appella. lxix.
in antiq. ⁊ in hoc titu. xj. in antiquioribꝰ. Egi. decisi. Rote. cxcj. si pars.
et alexan. consi. xcvij. incip. visis processibus. in fi. in. ij. volumine. Bal.
in. l. edita. in penul. columna. in repeti. padua. C. de edẽ. refert Alexan.
in. l. j. C. de his qui pene nomi.
h ¶ Regula nõ prestat. Vide ibi Io. an. ⁊ dicã in. c. venerabili in. ij. col.
post istũ. de offi. delega. ⁊ glo. istã limita. vij. modis. vt hic per Moder.

a ¶ Ubi ceptum. limitatur per Moder. hic .xj. modis. d. l. vbi ceptū. et dixi plene in nota. meis. in ver. iudicium in notabili. incip. regula est.

b ✠ Sebastia. Sapia. ¶ Finē habere. Uide aliqua p Deci. in rubri. ī. de iudi. col. vij. in prima lect. And. sicu. in c. ex trāmissa. ī. de foro cōpe.

c ¶ In. l. sepulchri. ff. de sepul. vio. Adde Jo. and. in addi. Spec. in ti. de cōpe. iudi. adi. in §. j. ver. sed pone. Bart. i. l. ꝙuis. in iij. col. de dā. isec. Pau. in. l. ꝙuis. per illuȝ tex. ff. de in ius vocā. istum post Butri. in. c. pposuisti. ad fi. ð foro competen. Pet. ð ancha. in repe. c. postulasti eo. ti. ver. vij. q̄ro. ⁊ in cōsi. cxcij. magnifice. in fi. istuȝ in. c. dilecti. in pe. col. de foro ꝯpe. Bald. in. l. ð die. §. iubetur. in lect. antiqua. ff. qui satisda. cogā. ⁊ ibi Alexan.

d ¶ Mētio ð vtroque. adde rotam in isto tit. lxvj. in antiquis. ⁊ ð preben. secūda in antiquioribus. ⁊ in isto titulo. xxiij. in nouis. item quidam habēs. vbi idē tenet. Cōtrariū tenet. Pet. de ancha. in reg. accessoriū. col. xlix. cōtra quandā decisionē rote. de regulis iuris in vj. Moderni tamē tenēt hic cōem et respōdent ad rationes Pet. ⁊ cū communi transit Dominic⁹ in repetitiōe. c. postulasti. ī. eodē. in. ix. col. ibi vnde ceteris omissis. ⁊ allegat istum text. et hanc partē tenet hic etiam dominus meus.

e ¶ Animi destinatiōe adde pau. cōs. cccl. videt̄ qð dicta sentētia. facit. l. j. §. fi. ff. ð bo. pos. ex testa. mili.

si autem. Aut sine suo defectu: ⁊ tunc puto ꝙ secūde possunt elidi per exceptionē tanꝙ̄ subreptitie habito respectu ad tempus impetratiōis. argu. ī. e. super lr̄is. Aut litere prime tenēt sed possunt annullari p exceptionē: ⁊ tūc aut per exceptionem competentē tertio ⁊ non valēt. secūde tanꝙ̄ surreptitie. Exemplū in materia. c. mādatū. ī. eo. aut p exceptionē cōpetētem scðo impetratori: ⁊ valēt secūde. arg. in. l. si dari stipuler. ff. de ver. obli. et. l. nō vr̄ latitare. ff. de iudi. ¶ 7 † In gl. fi. in. fi. no. singulariter istā glo. ex qua habes ꝙ faciēs aduersariū citari corā diuersis iudicib⁹ nō dʒ regulariter perdere causam. Sed satis est ꝙ reo excipiēte: cōdēnetur in expēsis secūdi iudicij: ⁊ sic intellidēda est. l. vbi ceptum[a]. ff. de iudi. vbi dicitur ꝙ vbi iudiciū ceptū est ibi dʒ finē habere[b]. fallit fauore libertatis vt tūc actor ꝑdat causaȝ: ⁊ sic intelligit̄ l. j. C. de asser. tol. vltra mō. tenuerūt ibi ꝯtra opin. huius. gl. vt regulariter perdat̄ causa. sed cōiter tenet̄ op. huius. gl. quā tenuit Inn. hic. ¶ 8 † Nunquid autem cōuēt⁹ corā secūdo iudice possit. indifferēter excipere de cōuētione prius facta corā alio iudice. Et credo ꝙ si in primo iudicio fuit cōtumax nec purgauit ꝯtumaciā non potest excipere corā secūdo. Quia nō potest vti beneficio prime instantie ex quo eaȝ nō approbauit comparēdo. arg. opti. in. l. sancimus. C. de iudi. Nā si in vna. et eadē instātia nō auditur nisi pri⁹ purget ꝯtumaciam: vt ibi. Fortius nec in diuersa audiri dʒ. Et videt̄ de mēte Bar. in. l. sepulchri. ff. ð sepulchro violato[c]. Et per hoc dictū infero ad not. limitationē istius tex. ꝙ si citatus vigore vni⁹ rescripti nō comparuerit nō poterit postmodū excipere si citetur vigore alterius.

☞ 1 Rescriptū ad bn̄ficia debet facere mētionē de alijs bn̄ficijs que habet impetrans.

2 Impetrās beneficiū debet asserere se esse clericū.

3 Beneficium impetratū ab illo qui licet nō sit clericus tamē vadit in habitu clericali non potest p ipsum obtineri.

4 Papa si rescribit p indigno an sit ei obediēdum.

5 Sufficientia alicuius beneficij probatur ex nobilitate scientia ⁊ dignitate.

6 Beneficia plura quis non potest tenere etiam ex dispensatione pape sine rationabili causa.

7 Clausula si impetrās sit idone⁹ semper subintelligitur in literis ad beneficia.

Cum adeo. ¶ 1 † Non valet rescriptū ad beneficium impetratū de beneficio impetrantis non faciens mentionem. Communis diuisio. secūda ibi: cū enim. ¶ Casus literalis Quidā cleric⁹. P. noie impetrauit literas a dn̄o papa. vt preposit⁹ ⁊ clerici ð grōzola reciperent ipsum in fratrē ⁊ socium: ⁊ prepositus literas istas ostendit Mediolañ. archiepo. archiepiscopus multuȝ miratus fuit ꝙ cum ipse haberet sufficiens beneficiū in ecclesia modeceñ. mādauit dn̄s pa. vt reciperetur in dicta ecclesia de grōzola scribēs sup hoc dn̄o pape. Scribit papa archiepiscopo dicens ꝙ si literaꝝ seriē attēdisset nihil inuenisset in eis ꝙ ipsius animum offendisset: qꝛ in literis illis de prebēda ipsius nulla mentio habebat̄ nec dicebat̄ modeceñ. canonicus nec etiam clericus nominabat̄: ⁊ in literis talis erat conditio si dignus existeret ad ecclesiasticū beneficium obtinendū. Et his omnibus poterat archiepiscopus intelligere qualiter fuerant impetrate. scȝ veritate tacita ⁊ sic non valebant. Ber. ¶ Not. primo prima fronte amirandū de papa cū mandat sufficienter bn̄ficiato de beneficio prouideri. Naȝ hic papa nō reprehēdit illam admirationem nisi eo respectu: qꝛ non mandauerat pro illo ex certa scientia. ¶ Not. secūdo ꝙ nō est scriptura alicuius facile redarguenda nisi prius ponderetur tota vis scripture. quod facit contra propere respōdentes fa. l. inciuile. ff. de leg. ¶ Item nota ꝙ non sufficit in impetratione beneficij mentionem facere de prebēda vel canonicatu: sed oportet quod fiat mentio de vtroqȝ[d]. Et in hoc nota istum text. et tenent do. de rota. deci. cccclix. alias. ccccxlix. et est ratio quia potest quis esse prebendatus sine canonicatu et canonicus esse sine prebēda. vt no. in. c. cum. M. š. de cōstitutio. ¶ 2 † Item arg. pro. ⁊ contra vtrum in impetratione sit fienda mentio de clericatu: stilus curie habet quod sic sed credo quod de iure non sit necesse: quia subintelligitur clausula si est idoneus. ¶ 3 † Sed q̄ro quid si quis defert clericum: gerendo se pro clerico cum tamē non sit ordinatus: nunquid valet impetratio beneficij si dicit se clericum. Compo. dicit quod sic: quia animi destinatione[e] est clericus. ⁊ largo modo dici pōt cleric⁹:[f] quia assumpt⁹ in sortē domini. vt in. fi. cum secundum de preben. Sed tu vide not. glos. in. c. ij. de institu. ⁊. c. fina. de presumptio. vbi concluditur contrarium et illud verius.[g] Nā beneficium. non potest conferri non clerico quia non est capax iuris spiritualis. vt in ca. causaȝ. de prescriptio. ¶ 4 † Ultimo hic querunt docto. quid si papa scribit scienter pro indigno: nunqd est sibi obediēdum. Et dicunt quod prima fronte rescriptum presumitur falsum. argumē. hic. ⁊. š. eodem. si quando. Sed si apparet de certa scientia pape sibi est obtemperandū. xvij. questione quarta. c. si quis. §. q aūt. Nā instar. sacrilegij est dubitare an sit dignus quē princeps elegit vt ibi: hoc dicunt verum nisi tanta esset indignitas quod salua conscientia sibi obtemperari nō posset. Et nota hoc dictum singulariter quia facit ad multa. hoc dictum allegaui et vario modo limitaui i dicto capitulo. si quando.[h] et dic vt ibi. ¶ 5 † In glo. secunda in fine nota istam glossam. et quatenus

Spec. de actio. ⁊ peti. §. super actionib⁹. ver. ȝ nunqd sublatis. Rotā de proba. in. xj. in antiquis. not. ꝙ cleric⁹. Archi. in. c. si quis suadēte. in penul. col. xvij. q. iiij. adde. l. iiij. cū glos. ff. de fun. dota. Bal. in. l. ex facto proponebat̄ ad. fi. ff. de here. insti facit ꝯs. Alex. xvj. viso titu. in penul. colū. text. in. l. et si non sunt. §. quid ergo. ff. de aur. ⁊ argen. leg. Rotā de testa. j. in antiquioribus Do. in. c. ponderet. in. fi. l. dist. ⁊ in. c. cū in illis. §. j. de p̄bē. in. vj. Maria. in. c. de multa. in. ij. col. de p̄bē. Pe. de ancha. consi. lxv. cōtra donationē. ad fi. Alberi. in. l. j. §. j. i. j. co. ff. de offi. prefe. vrb. ⁊ ibi Bal. in. ij. col. ho. tex. in clemen. ne romani. de elect. ⁊ Do. in. c. presenti. §. porro. de preben. lib. vj. Bart. in. l. vestimentum. ff. de aur. et argen. lega. do. meum in. c. iurauit. de probationibus.

f ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Dici clericus. Uide multa accumulata ad istā materiā per do. And. sicu. in consi. xx. preclare dixit in. ij. volu. ⁊ cōtra terminos illius consilij consuluit. Alexan. in ꝯsi. xcviij. in. iij. vol. vide etiam ad hanc materiam eūdem And. sicu. in cōsi. vij. in. j. volu. aliqua per do. Jas. in. l. admonēdi. col. xij. ff. de iureiuran.

g ¶ Et illud veri⁹. Adde Cal. in. d. c. ij. ⁊ hic quē sequit̄ Do. hic. x. l. ex eo. ff. de mili. te. ⁊ vid do. meū hic allegātē. l. nulli. C. ne sacrū baptisma. ⁊ ibi Bart. ⁊ Bal. in aut. si qua mulier. in fi. C. de sacrosān. ecc. ꝙ bona morētis intra annū ꝓbationis non sunt monasterij de quo plene per do. meū. i. c. ij. de testa. ⁊ facit. c. bn̄ficiū. cū glo. de regu. iur. in. vj. ⁊ p hac veriori opinione vide tex. cū gl. in. l. si nōdū. C. de fur. ⁊ ibi Bal. facit rota ð p̄ben. xvij. in antiqorib⁹. et de iure pat. x. in antiqs. Innoc. de sepul. abolēde. car. in. c. si quas. in fi. de rescrip. Dn̄i. in. c. j. ad fi. ð rest. in integ. i. vj. facit c. sicut ex literaꝝ de homi. ⁊ ꝙ no. in. c. ecclesia ð immu. eccle. ⁊ ibi. d. Archi. ij. q. j. §. fi. post Joā. de fanctu. host. i summa huius ti. §. q possunt obijci. ver. p fessio certa. istum post alios in. c. ex literis. de trāsac. p illū text. facit. l. certa. §. sȝ si parauerit. ff. de leg. j. ⁊ ibi Bal. Ange. et Imo. ⁊ ibi Alex. rn̄det ad. l. iij. §. quid ergo. ff. ð ꝯrio in. tute. ð quo textu. fecit festuȝ. Roma. in. l. si ex legati cā. in. iiij. col. ff. ð ver. ob. et do. meus in repe. rub. de reb. eccle. nō ali. fol. xxx. ibi ⁊ inꝙ̄tū superi⁹. ⁊ reprobat Alex. i d. §. sȝ si parauerit. dicta Albe. i parte statu. qð. ccv. item habeo duas pulchras q̄stiones: vbi plura allegat in hac materia destinatiōis q̄ reuera videtur brocardica vt dixit Alex. ꝯs. xcv. incip. a. ts cōsult⁹. in tertio vol. ⁊ Francis. de aretio cōsil. vj. in vlti. col.

¶ Ant. Francis. ¶ Utrū bona ingredictis monasteriū si egrediat̄ ante professionē vel intra annum ꝓbatiōis recuperet bona. Dicas qð sic qꝛ licet p ingressuȝ monasterij bona trāsferātur in monasteriū vt in aut. ingressi. C. de sac. eccle. cum. si. tū illud est verū si emisit ꝓfessionem expressaȝ vel tacitā iuxta materiā. c. lȝ. ð reg. imo posito ꝙ p ingressum simpliciter bona applicarent̄ monasterio. tū eo egresso daret̄ reuocatoria ꝯ monasteriū. pro quo vide glo. fi. in. c. in p̄sentia. de proba. et habetur per Bar. in. l. si mater. in fi. C. de suis ⁊ legi. ⁊ vtrū valeat ingressus cū reseruatiōe bonoꝝ. vide Bar. in. d. aut. ingressi. in secūda col. in. lect. ⁊ in repeti. in. vj. colū. ⁊ cōis opi. est qð ingressus valeat nō autem releuatio de quo per Alexan. in. l. j. §. penul. ff. de ver. ob. ⁊ per Joā. and. in c. fi. de cōdi. appo. et Bald. in. l. si pater. ff. de adop. et in. l. j. §. illo. C. de lati. liber tollen. vt per Bald. Ange. ⁊ Imol. in. l. si quis institutus fuerit excepto fundo. de heredi. insti. ⁊ habetur per domi. Cardi. ⁊ docto. in cle. fi. de reg. ⁊ p domi. Anto. ⁊ doc. in. c. ij. de sta. mona. ⁊ per Joā. de Imo. in. l. vbi. ff. de dona. cau. mor.

h ¶ In. d. c. si quando. Uide ibi per Moder. ⁊ que notātur in. c. quanto. ī. de cōsue. in. c. inq̄sitioni. de senten. excō. ⁊ in. c. ad aures. de tēpo. ordi.

dicit

vide magistrum Rober. de letio in suo quadra. sermone. xxxiiij. incip. si quis voluerit maior fieri. allegantē Alber. magnum ꝙ promouētes ad ordines vel curā scienter indignū absqꝫ deo peccant mortaliter. Anto. Francisc. ¶ Circa hoc an ꝓmouēs scienter indignū peccet vel aliter teneaṫ ecclesie ad interesse. vide no. p Mod. i cle. j. de eta. ⁊ qua. ⁊ vide apost. quā posui. s. in. c. si qñ. in. j. col. hoc. e. ti.

a ¶ Ad nobilitatem. adde Inno. i. c. dudū. el. ij. ad fi. de elec. glo. in. c. ꝯstitutis. in ver. in potētiā. d appel. et ibi. Phil. post alios in. v. co. do cto. in. c. de multa. in fi. de ꝑbē. in ver. sublimes. ⁊ literatas. ⁊ Tho. quoli. vj. artic. ix. In ꝯtrariū facit tex. in. c. venerabilis. de preben. ⁊ glos. xxiiij. q. j. qm̄ vet⁹ ⁊ Bal. in. l. in dā do. ff. de tut. ⁊ cu rato. da. ab his. ⁊ gl. in. l. societates que est. l. v. ff. pro socio. Cy. i. l. p̄ui dēdū. per illū tex. C. d posiu. ⁊ Ro. in. l. si vo. §. de vi ro. i. liiij. fallētia ff. sol. mat. ⁊ d nobilitate vide ple ne Bar. Cepo. in tract. de impetra tore militum ar̄s. d re militari. dixi plene in repeti. c. grādi. de sup. ne. prela. lib. vj. idez dicas in ꝓstādis victualib⁹ p istū. s. de cōsti. cū oēs. in penul. col. ⁊ ibi dixi. ⁊ vid bo. gl. xxj. qō. j. in ca. j. in verbo necessitatē ⁊. c. non cogātur. xlj. distin.

¶ Add Roma. singu. suis. fo. xx. incip. nobilitas. Zacharias.

¶ Dictu qd iste dum voluit allegare Ro. in suis sing. qd est singu. ccccxlvj. qd incipit: nobilitas inducit ꝓsumptionem. facit melius singu. suis. cccclxxxvij. incip. heri fui interrogat⁹: vbi legitur in terminis huius casus in quib⁹ adde pau. de cast. cōsi. cxxvij. et consi. ccxxix. ⁊ Bar. in. l. j. C. de dig. lib. xij.

5 dicit qd † in cōsiderāda sufficiētia dꝫ haberi respectus ad nobilitatem[a] scientiam ⁊ dignitatē optime loquiṫ ⁊ probaṫ in. c. de multa. in fi. j. de prebē. ¶ Et si diceres quare in rebus dei habetur respectus ad istas qualitates extrinsecas. respondetur ꝙ per has qualitates ꝓuidetur bono vniuersali. nam sine scientia mūdus regi nō pōt: vnde eccl'ia vniuersalis indiget viris literatis[b] vt in. c. cū ex eo. de elect. lib. vj. ⁊ in. c. fi. de magis. facit aut. habita. C. ne fil. pro pa. Sed quatenus gl. dicit ꝙ debet sufficere sibi ⁊ suis[c] intellige de suis quos secū necessario dꝫ hr̄e. Nā si est doctor vel nobilis vel habēs dignitatē ecclesiasticā nō dꝫ esse solus nec sine ministro. Itē quatenus glo. dicit ꝙ debet haberi respectus ꝙ possit recipere aduenientes. intellige hoc ꝫm situz ecclesie: nā pōt esse ꝙ eccl'ia sit extra ciuitatē etiā in itinere frequentato: ita ꝙ nō pōt facere cū honestate quin seruet hospitalitatē. secus aūt esset in ciuitate vbi beneficiū esset simplex: ita ꝙ hospitalitas nō seruaṫ. ¶ In summa conclude ꝙ scd̄m qualitatē persone ⁊ secundū situm ecclesie iudicabiṫ sufficientia beneficij. Ad hoc vide bonam gloss. in. c. j. xxj. q. j. ¶ 6 † Et valet hoc ad sciendū an ⁊ qñ qs bona cōsciētia possit tenere plura beneficia. Nam vbi non subest causa rationabilis nō excusatur quis quo ad deū etiam ex dispensatione pape. vt no. sentit. Joā. and. post docto. in. c. dudum[d]. el. ij. de electio. ¶ In gloss. in verbo de ꝓbēda. ibi: debet inde facere mētionē. et hodie hoc est magis declaratū per. c. si motu proprio. de preben. lib. vj. dic vt ibi. ¶ 7 † Ultimo not. glo. fi. ꝙ in literis ad beneficia semper intelligitur clausula si impetrans sit idoneus[e] etiam si non exprimatur: sicut intelligitur illa si preces veritate nitantur. s. eod. in. c. ij. Abbas.

☞ Rescriptuz dubium debet reduci ad ius cōmune etiam ꝙ verba improprientur.

2 Processus fact⁹ cōtra ius quia iudex male intellexit canonem vel legem est nullus.

3 Processus an quando potest pronuntiari nullus parte absente.

4 Iudex potest parte non citata procedere quādo notorium est ipsum nullam habere defensionem.

Peremptoria citatio quomodo fiat.

5 Clausula in fine posita an ⁊ quando cōcernat ꝓcedentia.

6 Statutum an ⁊ quando debeat interꝓtari ꝫ ius commune.

7 Priuilegium qualiter sit interpretandum.

Causam que. ¶ 1 † Quādo rescripti interpretationē recipit a iure cōi. vel ad idē fic. Clausula in rescripto posita dꝫ ad statū iuris reduci vbicūqꝫ sita reperiaṫ. In ꝓma pte poniṫ partē ꝯquestio. In scd̄a respōsio ⁊ iudicū instructio. ibi: nos. ¶ Casus literalis. Inter ecclesiā ꝓmonstrateñ. ex vna parte et

b ¶ Uiris literalis. Uide Jo. mona. i. c. super eo. de here. li. vj. vbi dicit ꝙ ecclesia indiget viris literatis et non asinis ferratis.

c ¶ Suis vide istum in. c. j. in glo. pe. ad fi. de coa. cleri. ⁊ mu. ⁊ glo. et docto. in. c. studeat. l. distinctio.

d ¶ In. c. dudum. Uide ibi gloss. in ver. retinere. ⁊ ibi doc.

e ¶ Sit idoneus. Uide quod legitur ⁊ quod not. in. c. fi. de presump. et in clemen. vnica. in ver. constiterit. de offi. deleg.

f ¶ An ius commune. Adde tex. in. c. licet. de prebē. glo. in. c. paratus. in versi. prodesse. xxiij. q. j. Oldra. cōsi. cclxviij. questio. est vtrum per. priuilegiū. ad fi. ibi: ⁊ vlterius sepe compertū est. Cardi. in isto. titu. cōsi. ij. et de senten. excommuni. consilio. j. Bald. in. l. j. versus finem. ff. de consti. princi. Domi. in. c. licet canon. §. fi. in. ij. col. de electio. in. vj. post Joan. mona. ⁊ Joan. and. ibi. Bal. s. eo. cum ordinē. in. v. colum. versic. pone ergo papa contulit. Roma. cōsil. cccl. ad fi. Hosti. in summa huius ti. §. de ipsius interpretatione p totū illum. §. Cardi. consil. xciiij. nobiles viri domini de vinciguerra. facit quod voluit Oldr. cōsi. xxxviij. quem sequitur Ana. in. c. fraternitatis. in penul. colum de hereti. et quod no. Calde. de reg. cōsi. xxij. ⁊ Bald. in. c. super eo. in prin. de of. deleg. quod rescriptum pape recipit limitationem a iure cōmuni et omnes clausule apposite i rescriptis restringūtur ad litigātes. et quod not. in. l. falso. C. d diuer. rescri. facit quod voluit Rota. de app. iij. in nouis ver. fi. ⁊ Egi. deci ccccxix. si auditori. ⁊ sequēti ⁊ Lu. consi. ccclxij. quo ad primū articu. post prin. ⁊ Phi. in. c. vt. debit⁹. ad fi. in fo. pe. de appel. et per Mod. hic. Adde Ro. consi. cccxxx. Ful. consi. lxj. Pet. de anch. ꝯs. cccliiij. ✠ Sebasti. Sapia.

g ¶ Improprietatem v borū. facit text. in. l. si qñ. in prin. C. de inoffi. testa. vid do. Ja. in. l. iij. §. si is pro quo in prin. ff. qd quisqꝫ iur. Felin. in. c. j. col. iiij. ver. priuilegiuz. s. eo. Dect. in consilio cxiiij. in. iij. colū. ⁊ seq. Schotū in. l. nemo pōt. in pe. col. ff. de lega. j.

h ¶ Male intelligendo. Uide no. per moder. in. c. j. de sen. ⁊ re iud. cū cōcor. ibi positis per eos.

¶ Add tu Pe. ancha. cōsi. ccxcj. Zacharias.

¶ Adde de hac q. per Feli. in. c. j. col. viij. circa fi. v. limitatio not. de re iudi. eūdē in. c. cū ex offi. colū. xj. v. v. ꝯclu. de ꝓscr. Maria. de se. i. c. illa in fin. quē ibi refert ⁊ sequiṫ idē Feli. de accu. vbi alleg. Inno. in. c. cū ex offi. s. alleg. et Ro. singu. xlv. incip. iudex pronuntiat.

ecclesiam pramoñ. ex altera: vertebaṫ quedā ꝯtrouersia super quibusdaꝫ possessionibus: causa fuit cōmissa sub hac forma si alterutra partium legitime citata nō venerit vel iudicio parere cōtempserit recipiatis partis presentis ꝓbationes ⁊ q̄tum de iure poteritis in cause cognitione ac decisione ꝓcedatis. Orta fuit dubitatio super forma huius rescripti ex eo ꝙ dicebaṫ si aliqua pars citata ⁊c. recipiatis ꝓbatiōes alterius ⁊ causaꝫ terminetis. Dicebaṫ ꝙ etiā lit. nō ꝯtest. poterāt recipi testes et s̄nia ferri ꝓpter cōtumaciā alteri⁹ partis. quesiuerūt iudices qd iuris esset. Dicit papa ꝙ clausula illa q̄tum de iure poteritis: ꝓcedere dꝫ clausulam illam. de ꝓbationū receptiōe: ⁊ ante illā fuerat inserēda: vñ manet vt clausulā ītelligat ibidē vbi ab initio debuit poni ⁊ in causa ipsa iuxta tenorē l'raꝝ priorū procedet: ita tñ vt si legitime in eodē negotio est ꝓcessum notabiliter perseueret. Si vero occasione illi⁹ clausule aliquid in ꝓiudicium partis alterutrius est attentatū illud decernit papa nō valere. Ber. ¶ Not. primi tria dicta notabilia ⁊ mēti tenenda que pñt ex hoc text. colligi. Primū dictū ꝙ rescriptum principis debet

f in dubio reduci ad ius cōe[f] etiam si oporteat id fa

g cere per improprietatē verborū[g] seu per trāspositionē clausularum. Et rō huius dicti est: q2 rescriptum cōceditur ad iuris obseruantiā: nec aliquid debet continere cōtra ius: q2 tunc esseṫ priuilegiū. vt not. dicit glos. super ver. noscatur. in fi. in. c. j. de cōsti. li. vj. et per Cy. in. l. rescripta. C. de ꝓci. impe. offe. Ideo si rescriptū non operetur cōtra naturā suam debet ita ⁊ taliter intelligi vt nō obuiet iuri cōmuni. Qd intelligo quādo verba hoc patiunṫ. nam vbi nulla esset ambiguitas cessat illa cōmunis interpretatio. vt. l. ille aut ille. §. cuꝫ in verbis. ff. de leg. iij. ⁊ ex his habes claram ratiōnē decidē

2 di ad hunc tex. ¶ † Secundum dictū notabile est ꝙ processus factus vigore literarum male intellectarum non sustinetur ex errore male intelligentium: sed si reperitur processus contra ius debet pronuntiari nullus. Et ex hoc infertur ꝙ si iudex

h processit contra ius male intelligendo[h] legeꝫ vel canonē: processus nihilomin⁹ est null⁹. Ad hoc c. cū dilectus. j. de ꝯsue. vbi ho. tex. ⁊ ꝫm hoc debet intelligi glos. in. c. vnico. de postula. prela. lib. vj. in

3 verbo decetero. ¶ † Tertium dictum notabile est qud processus potest pronuntiari nullus parte

i absente[i]. Sic fecit hic papa. quod dicit Abbas valde notandum. Hoc dictum non admitterem indistincte: quia regulariter nihil debet iudex facere in preiudiciū partis absentis: vt in. c. omnia. et in. c. caueāt. iij. qōne. ix. et in. c. j. de causa posses. ⁊ proprietatis. Sed istum tex. salua in duobus ca

k sibus. Primo propter notorietatem[k]. nam notorie cōstabat pape in hoc nullā defensionē competere absenti cum dubiuꝫ surgeret ex tenore sui re

l scripti[l]. Et ꝫm hūc intellectum habes hic casum

i ¶ Parte absente. Adde Domi. in. c. intātum. in notabi. xxj. dist. p illū tex. in versi. absqꝫ omni cōtrouersia. ad idem tex. ⁊ ibi Do. in. c. relatū. v. q. ij. licet contrarium firmet hic Imo. ⁊ domi. meus.

k ¶ Propter notorietatē. Adde tex. ꝫm do. meum hic. in. c. bone. lo. j. in versi. porro. de elect. ⁊ quod leg. ⁊ not. in. c. cū olim. de re iudi. ⁊ est bona glo. in terminis in. c. sua. in glo. fi. de offi. vica. vbi do. ꝙ iudex pōt pronuntiare super nullitate processus etiā parte nō citata nec vocata qñ notoria est nullitas ex defectu impotētie iudicis. vñ infert ꝙ ecclesiasticus potest pronuntiare nullū esse processum habitum per seculareꝫ contra clericum coram eo factum etiam parte nō vocata. licet Imo. ⁊ do. meus hic aliter velint ⁊ non bene: vt hic per Moder.

¶ Adde de hac materia videndum late Fran. de are. consi. clxiiij.

l ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Sui rescripti. Comprobatur ꝙ etiam non citato possessore iudex potest dare licētiam alteri ipsum expellen. quādo

constat notorie ipsum possessorem fouere iniustitiam.vt per Abbatẽ post Inno.in.c.accepta.j.de resti.spo.no.Ro.in ꝯsi.ccccxcix.in ꝓmissa colũ.ij.Deci.in cõs.cxcj.incip.in causa que agitatur.col.iiij.ver.sed tñ. Riminal.in.l.si pacto quo penam.col.iiij.C.de pac.

a ¶ Rescripti. Adde Pau.de cast.pulchre ꝯsi.lj.i.iij.col.⁊ Inn.in.d.c. olim aliter intelligit eum ibi. but. in.j.col.⁊ hoc intellige in papa in interꝑtatiõe aũt ab inferiore a papa iudicialiter he a ne requiritur citatio:ſm Innocen. ⁊ Bu.i.d.c. olim.

b ¶ In termino ꝑemptorio. Tu ad de Jo.de imo.in c.cũ dilecti.i ver. ⁊ no.q i perẽptorio.⁊ in ṽ. an aũt facta citatiõe.super tota causa.j. de dolo ⁊ contu. ⁊ doct.in.c.consuluit.de off.deleg. et in.c.auditis.de procu.⁊ in.c.tum ex literis.d in integrũ rest.subdit tñ Joan.de imo. in dicto.c.cũ dilecti cõmuniter seruari q ꝯminat se processurũ ad vlteriora ẽt vsq ad sentẽtiã inclusiue:⁊ qñ sit opus perẽptorio ⁊ quomodo.vide pulchre Sali.in.l.si ea. in pe.col.C.qui accu.nõ pos.⁊ Bart.in.l.ad perẽptoriũ.ff.de iudi.et in.l. si finita.§.iuli.hic alleg.per.Abb.istum per eundẽ in.d.c.consuluit.vbi dixit qd regula nõ requiritur perẽptorij nisi in prima citatione que fit in ingressu litis.Item ad sententiaz audiẽdam in alijs actis iudicij sufficit vna citatio facit.c.ij.de testi.vbi ad receptionẽ testiũ sufficit vnica: ⁊ ita Bar.in dicto.§.iul.nisi vbi agitur de ꝑiudicio graui in iudicio vel extra:quia requiritur trina.vt per Inn.in.c.ad petitionem.de accusa. exceptis.x.casibus qui ponuntur per Moder.in dicto.c.consuluit.⁊ regulariter vbi requiritur trina potest fieri vna pro omnib⁹.iuxta gl.in c.cõstitutionem.de sentẽ.excom.in.vj.fallit tamen.in.v.casibus de quibus Alex.in.l.contumacia.ff.de re iudi.

¶ Adde vt p Oldra.consi.iij.⁊ quãdo sufficit vna pro omnibus. vide Roma.singu.suis.fo.xxiij.in fine.

Anto.Franci.¶ Ad istam materiam de perẽptorio que satis diffuse vbiq traditur.vt in.l.ad peremptoriũ.ff.de iudi.⁊ in.l.si finita.in.§.iulian⁹.ff.de dam.infec.⁊ in.l.cõsentaneũ.C.quomodo ⁊ qñ iudex. Adde q statuitio termini facta per iudicẽ i dubio videtur esse perẽptoria:vt in.l.fi.ff.de fer.⁊ in.l.j.C.de dila.⁊ habetur per do.Anto.⁊ Moder.in.c. pastoralis.de excep.et an post terminum peremptoriũ datum a iudice audiatur volẽs apponere.not.doct.in.c.qd sicut.de elect.⁊ in.c.coram. de in integ.resti.⁊ per Jo.an.Hosti.⁊ Inno.in.c.cũ dilect⁹.de fi.instru. ⁊ habetur in cle.j.de excep.⁊ p Archi.xxx.q.iij.in.c.indicãtur.⁊ xxij.qd. iiij in.c.de illicita.⁊ vide in glos.summe.xiij.q.ij.⁊ an omnis terminus datus post litẽ contestatã dicat esse peremptorius.habet in.l.cessante, C.quomodo ⁊ qñ iud.⁊ in.c.sepe.in.c.sup eod.vbi per Inno.de appel.et tene menti q in citationibus que fiũt a principio anteq̃ aduersarius compareat requirit peremptorium si citari faciẽs vult adipisci possessionẽ bonorũ ⁊ sibi satisfieri de damnis ⁊ sumptibus:qñ ista sunt grauis preiudicij.vt no.voluit Ang.in.l.ad perẽptoriũ.ff.de iudi.⁊ voluit Inno.in.c.ad petitionẽ.de accusa.vbi multa dicit circa istã materiam. Adde tamen q etiã si in citatione nõ adijciatur aduerbiũ peremptorie:si iudex citat ter:subintelligitur illud aduerbiũ perẽptorie.de quo vide glo.in.c.si eps.xvij.dist.⁊ habet.in.d.c.de illicita.⁊ in.l.tres denũtiationes.C.quomodo ⁊ quando iudex.

q parte absente nõ citata põt iudex ꝓcedere si notorie cõstat nullã defensionẽ cõpetere absenti.Et in hoc casu itellige.c.cũ olim.de re iudi.⁊ ibi dixi. Et videt bo.tex.in.l.ij.§.q d frumentaria.ff.d administra.rerũ ad ciui.perti.⁊ ibi Bar.Scdo saluo qñ nullitas surgit ex interpretatiõe rescripti[a] apostolici.Nã quẽadmodum ipse papa põt interpretari suum rescriptũ parte absente.vt in.c.olim.de verbo.signi.⁊ ibi not.ponit Inno.ita ⁊ decernere potest nullitatẽ actus accessorie prouemẽtẽ ex interpretatione rescripti.¶ †In gl.ij.ibi:post ipm 4 terminum perẽptoriũ.p hoc dictum glos.dicunt Inno.⁊ Compostel.q ista clausula cõminatoria apposita in simplici citatione non hz vim peremptorij cũ soleat apponi i termino peremptorio[b]: vt in.d.l.in peremptorio.ff.de iud.Sed Bart.alr distinguit in.l.si finita.§.iuli.ff.de dã.infec.Dicit autem.aut iudex cõminatur se processurũ quãtũ de iure poterit vel per verba similia:⁊ tunc nõ habet vicem peremptorij[c].Quia potest intelligi qd procedet ad aliã citationem.Aut comminatur se processerum ad decisionẽ ⁊ cognitionem negotij:⁊ tunc haberet vim peremptorij.Idẽ videtur velle do.de Ro.deci.ccxxxvij.¶ Sed cõtra hoc dictum oppo.de.d.l.in peremptorio.vbi dicit qd iudex in peremptorio cõminat se processurũ ad cognitionez.⁊ decisionẽ ⁊c.Ergo non habet vim perẽptorij.Solu.respõdeo dupliciter sustinendo Barto.q tex.ibi non imponit necessitatem iudici vt apponat illã clausulã.Unde dico q illa clausula ponitur ad cautelã cũ exprimit perẽptoriũ q: terminus peremptorius hz vim trine citationis vt in.l.tres denũtiatiões.C.quomodo ⁊ qñ iud.et in.l.cõtumacia.ff.de re iudi.et.xxiiij.q.iij.de illicita.Et vide plures practicas per glo.no.in.c.constitutionem.de sen.excõ.li.vj.Et sic quatenus gl. hic dicit q dz poni illa clausulã in perẽptorio nõ bñ dicit si per verbũ ꝯtentẽdit inducere necessitatem secus de honestate.Scdo ⁊ meli⁹ põt rñderi q tex.in.d.l.non dicit q in ꝑemptorio dz exprimi illa clausula:sed potius declarat qd importat ꝑemptoriũ.Nã dicendo cito te peremptorie nihil aliud est dicere q̃ cõminari de nõ expectãdo vlterius partẽ:sz de ꝓcedendo vlterius ad cognitionẽ ⁊ decisionẽ quãtũ de iure poterit fieri.Si ergo hoc importat significatũ perẽptorij debemus dicere q verba explicite ꝓlata habẽt vicẽ perẽptorij.q: nõ refert qd ex equipollẽtibus fiat.in.c.lz.ex 5 quadã.de testi.⁊ l.certũ.ff.si cert.pet.¶ †In gloss. in verbo inserenda:ibi,de ap.inqsitioni.Aduerte quia glo.corrupte inducit illud.c.inqsitioni.nam ꝓbat totũ ꝯtrũ.⁊ de eo põt formari fortis oppositio ad istam reuolutionẽ clausularum quam papa hic fecit.Nã tex.ibi dicit q clausula oĩ appellatiõe remota ꝯcernit oĩa ꝓcedẽtia:ergo ista clausula quantũ de iure poteritis.⁊c.debet cõcernere oĩa precedentia:⁊ sic qualificare id qd fuerat dictum de probatione recipienda:⁊ tũc absurditas nulla surgebat.¶ Sol.dico soluendo ꝯtrium du-d pliciter.primo q clausula in fine posita[d] cõcernit in.c.fi.de ꝑcu.p Imol.in cle.vnica.de sup.neg.ꝑla.post But.Alex.consi.xlviij.alias.lj.in.j.vol.Jo.an.⁊ do.in.c.vbi periculũ.§.nulli.de elec. lib.vj.Ang.cõsi.suo.xxviij.are.consi.cxliiij.in glo.col.j.in ver.appellare.⁊ ibi p istũ in apostil.de ap.⁊ p are.in.l.talis scriptura.ff.de leg.primo.Aut queritur vt clausula absolute posita que stat per se referat ad omnia vel similia ⁊ ista dicitur materia relationis de qua agitur hic de qua vide plene per docto.in.l.talis scriptura.⁊ in.l.seruus plurium. §.fi.ff.de leg.j.⁊ in.c.ij.requiris.⁊ in.c.inquisitioni.j.de app.⁊ plene per moder.hic limitãtes octo modis hãc materiã:⁊ p Bart.⁊ Bald.in.l.j. per illũ text.C.de li.prete.per Bart.in.l.titia.§.idẽ respondit.ff.de ver. obli.⁊ i.l.auia.in prin.⁊ per illum tex.ff.de condi.⁊ demon.⁊ in.l.si quis ex argentarijs.§.si initiũ.ff.de eden.gl.⁊ Archi.iij.q.v.statuimus.Domi.in.c.qm in prin.in.ij.col.ibi notat bñ de immu.ecc.in.vj.gl.⁊ doct.j. eod.c.olim.in ver.ad oĩa per.Bal.in.§.fi.instit.ad.l.aql.⁊ in.l.j.in fin.ff. de consti.prin.⁊ in.l.j.C.de le.here.plene per doct.in.l.si idẽ cum eod.§. fi.de iuris.om.iud.Ro.cõsi.ccccxxxix.j.colũ.⁊ cõs.cccclxxx.ad fi.⁊ consi. ccccxlv.vlti.col.⁊ aliquid per istum in.c.ecclesia vestra.in.iij.col.de elect. glo.⁊ do.in.c.j.de postu.prela.lib.vj.glo.in.c.j.de prescrip.lib.vj.glos.in cle.ne romani de elec.Car.⁊ Imol.in.c.cum dilecti.de dona.Bar.cõsi. lxxxiij.incip.in facti contingentia Bal.in.l.omnes populi.in.xj.colum. in versi.⁊ dixi.ff.de iusti.⁊ iure not.insti.de re.diui.§.item lapilli.Cardi. in cle.sepe.in verb.sine figura de verbo.signi.

¶ Clausula in fine posita. Adde Ange.in.§.hinc nobis in fine.in auť.d here.⁊ fal. Bar.i.l.si ita stipulat⁹.§.chrysogonus.ff.de ver. si.But.in ca.j.de pac.barto.in.l.si cui.la.ij.ff.de leg. j.⁊ ista alleg.hic do.meus.Aduerte tamen aut nos q̃rim⁹ quo ad q̃litatẽ positã in vna c̃ra an videatur repetita in alia ⁊ ista non est materia nostra:sed vocatur materia repetitiõis:de qua vide per bal.in.l. quẽadmodum.§. hec ṽba.ff.ad.l. aquil.⁊ Bar.in.l. iiij.§.erit.ff.vi bo no.rap.⁊ in.l.doli.ff.de ser.corru. per Host.⁊ alios

viso ibi sz q̃ro an clausula.Imo.⁊ Ro.in.d.§.iulianus.Limita scdo nisi cõminatio dicat alias elapso tempore te nõ audiem⁹:q̃ importat peremptoriũ.Bal.in.l.mancipiorũ.prope.fi.de opt.leg.⁊ sequitur but. de exce.c.pastoralis.in.iiij.colũ.Limita.iij.nisi essemus in iudicijs summarijs.Bal.in rub.C.cõminatiões vel epistolas.lz ꝯtriũ teneat Ludo. ⁊ Alexan.in.d.§.iulianus.

¶ Adde tu Ro.consi.cxij.⁊.cxvj.Are.cõsi.clvj.Alex.consi.lj.Fulgo. consi.xlij.⁊ Rapha.comen.consil.ij.⁊.cxlviij.

Zacharias.¶ Adde qd clausula in fine posita refertur ⁊ cõcernit precedentia nisi fuerit restrictiua.ita Barto.in.l.pretor.la.ij.eritq de causa.ff.vi bono.rap.idem cum Bald.in.l.j.de libe.prete.Floria.in.l.si seruus.§.inquit.ff.ad legem aquiliam.iste post alios.in.c.cum.dilecti.co. ij.⁊ in apost.post eum de dona.Alex.cõsi.xj.alias scdm maio.nu.consi. cliij.vol.ij.p Jo.nisi tantum resultaret absurditas.vt in preallega.c.cũ dilecti.⁊ Card.in cle.j.§.quia aũt.de statu mona.

Anto.Fracis.¶ Circa istam materiã de clausula in fi.posita an referatur ad oĩa ꝓcedẽtia:vel ad q̃:q: hic multa dicunt p do.apostillãtes solũ adde q quoties materia est fauorabilis ⁊ ampliãda clausula in fine posita refert ad oĩa ꝓcedẽtia nisi p talẽ relationẽ materia ampliãda restringeret.tex.est reputat⁹ singularis in.c.ad liberãdã.de iude.per quẽ limitant ea que habent in.c.ij.requiris.⁊ in.c.inqsitioni.de ap.⁊ qñ c̃ra gñalis est subiecta enumeratiõi certarũ specierũ an restringat ad species eiusdẽ q̃titatis qualitatis:aut ꝓpositiõis.vide etiã Bal.in.l.si in aliquã.ff.de offi.procõ.in vl.col.Et adde q restringit ad specificata tñ si põt fieri salua ratione recti sermonis.vt not.in.l.si ⁊ plurib⁹.de solu.⁊ p bar.in.l.aurelio in.§.caius.ff.de lib.leg.Reliqua circa materiã istam vide in locis hic allegatis per apostillantes.

c ¶ Non habet vicẽ perẽptorij.Adde Imo.in.d.§.iulianus.⁊ ibi plene per doc.⁊ maxime per Alex.⁊ But.de ap.sepe.in.viij.col.ibi hoc puto. Limita tñ hoc trib⁹ modis.primo nisi dicatur procedemus ad cognitionem ⁊ pnuntiationẽ.Bart.in.d.§.iulian⁹.Ro.de re.iur.x.in nouis: item licet in causis prophanis.But.in.c.qm.§.si vero.vt lit.nõ contest, ⁊ in.d.c.cõsuluit.in.vj.de offi.deleg.⁊ in.c.ij.ne clerici vel mona.⁊ i.c.cũ causam.de iura.cal.⁊ ibi istũ in pe.co.Imo.i.c.ad petitionẽ.de accu.et ibi Ana.i.vij.col.Bar.i.d.l.ad perẽptorium.ibi Bal.Spec.de cita.§,

a ¶ Sebasti. Sapia. ¶ Determinationē. Qḋ clausula in fine posita referat ad p̄cedentia etiā in materia odiosa. tz Alexan. in ↄsi. cj. super eo de quo querit col. iiij. in. iij. volu. probat text. in. l. j. C. de li. prete. vbi do. Ias. ponit regulā cū multis limitationibus: vide etiā pulchre per Pau. de cast. in. l. fi. ff. de reb. du. vbi. d. Bar. Soci. ⁊ per deci. in ↄsi. xcij. viso puncto ⁊ in consil. xj. in. x. col. p alex. in ↄsil. xxv. a vers. ij. respōdeo. in. j. vol.

b ¶ Ultra ius commune. Uide plene p do. meū hic et Alexand. in. l. iiij. in. §. pretor. ff. de dam. infe. ⁊ in l. fin. §. in computatione. C. de iur. deliber. ⁊ dicet in c. cum dilectus. j. de consue.

c ¶ Secus in priuilegijs. adḋ hutri. ⁊ Imolā. hic ⁊ idē de foro cōpe. dilecti. in. iiij. colū. Bald. in. l. nec an⁹. C. ḋ emā ci. libe. Ana. consil. lxx. visis ⁊ ponde. ⁊ in. c. ad petitionem post Cardi. in. iij. col. de accu. istum post Io. de lig. i. c. at si clerici. xiiij. colū. de iud. Cald. hoc ti. consi. xij. Io. and. in. c. dudum in fi. de elect. Bal. in. l. ij. post gloss. C. de in ius vocan. ⁊ in l. rescripta. C. de preci. ipera. offe. Do. in. c. autoritate de pui. in. vj. ⁊ in. §. notandū. ij. q. iij. Old. consi. cclxviij. q̄stio est Et vide hic plene p mod. ponentes aliq̄s declaratiōes circa materiaz priuilegiorum per. vj. colū. ¶ Adde Alex. consi. xv. ⁊. xlvj. et cxcj. ij. lib.

d ¶ Tria paria literarum. Adde aliquid p̄ istuz in c. ex isinuatiōe. j. eodem.

e ¶ Surreptio vitiat. Uide plene no. in. c. ad audiētiam. j. eodē titu. Adde Lap. alle. lxxxix. ⁊ Cald. cōsil. xiiij. de prebē.

f ¶ Dicenti. Uide Ioan. and. in. c. j. de li. conte. in. vj. ⁊ do. meuz hic et Imol. in. c. super in. vlt. char. Cal. de probatio. consi. x. Ange. in consi. cclxx. Bonifaciū. ad fin. Cardi. et istum in. c. fi. in. iiij. colum. de presum. vbi sequitur dicta Ioan. andr. in d. c. j. ⁊ ibi Do. in. iiij. colum. Inno. in. c. ex parte. lo. j. post prin. de priui. Old. consi. cclvj. Clemens episcopus istum in. c. quia circa. ad fi. de cōsan. ⁊ affi. Ioā. and. in specu. de clande. despon. in rubri. de except. in. §. nunc videndum ibi licet autem secundum premissa: ⁊ istū. in. c. si clericus. in vlti. colum. de foro competen. de multis alijs casibus cui incūbat probatio ponit aliquos Ro. in. l. illa. in. xiij. colum. ff. de verborū obli. in quo habes considerare quando pro aliquo sit presumptio: ⁊ tūc non tenetur probare: ⁊ q sint isti casus in quibus presumitur: vide multos per bar. in tract. de p̄sum. ⁊ ro. in. l. sciendū. ff. de verbo. obli. ⁊ p moder. in. c. ex literis. de probationibus. ¶ Adde Alex. cōsi. xxiiij. ⁊. lxxxv. ij. lib. Ro. sing. suis. fo. vij. vbi dicit quod mulieri dicenti frigidum maritum ante cōtractum matrimonium incumbit onus probandi ⁊ viro si dicat post mr̄imoniuz. ⁊ per eundem qḋ allegās anterioritatem vel posterioritatem tēporis illā pbare debet cōsil. cccli. Anto. Francis. ¶ Circa h̄ quando mulier dicit virum frigidū et vir dicit frigiditatem p̄uenisse post matrimonium ⁊ post copulā carnalē: ⁊ mulier replicat q nō: imo quod semp fuit frigidus cui incumbat onus p̄bādi. Dicas qḋ presumptio est q frigiditas superuenerit post matrimoniū ⁊ ideo mulier q̄ habet presumptionē cōtra se debet probare frigiditatez fuisse in viro ante matrimonium vt est not. glos. in c. quod autem. el. j. xxxiij. q. j. qualiter autem probetur hec frigiditas in potentia coeūdi. nota. in. c. fraternitatis. de frigi. ⁊ intra quantum tempus probetur: habetur ḋ vtroqz per Spe. in titu. de teste. §. vij. in versic. hoc quoqz. et in titulo de dilati. in. §. primo. ⁊ adde qḋ si mulier sciuit virum ab initio fuisse frigidum non p otest ratione frigidatis petere separationem: vt in capitul o si quis acceperit. xxxij. questione prima. et quibus modis etiam probetur frigiditas viri ad collum. vide Innocentium in capit. primo ⁊ in. c. fina. de frigidi. ⁊ ea que habent in. c. qui

omnia precedentia nisi illa habeant suā determitionē: [a] vt probat in. c. cū dilect⁹. de dona. dixi in. c. secundo requiris. de appel. sed illa clausula de recipienda probatione determinabat verba precedentia vbi fuerat dictū de iure. ergo illa clausula debet referri solum ad sequentia. Uel secūdo vbi clausula ponit in principio alicuius orationis est pars illius orationis: ⁊ solum concernit sequentia vt dixi in. c. secūdo requiris. vnde illa clausula cōcernebat solū sequētia: ideo fuit opus intelligere per transpositionem clausularū ne aliqd committeret cōtra ius cōe. Uide etiā de his per bart. plene in. l. pretor. ff. vi bo. rap. ⁊ in. l. talis scriptura ff. de leg. j. dixi plene in. d. c. secūdo requiris. Et ex predictis habes modū interpretandi rescripta vt in dubio semp reducant ad ius cōe. 6 ¶ † Et hinc occasione sumpta Inno. ⁊ Host. ⁊ Compost. tractant de interpretatione aliarum dispositionū: et inter cetera dicunt q statutū debet interp̄tari s̄m ius cōe: pro quo videt tex. in. c. cū dilect⁹. de ↄsue. ⁊ in. l. ij. C. de nox. Tū in hoc aduerte vltra eos: nā vbi statutū esset priuilegiatiuū debet intelligi vt aliquid addat vltra ius cōe: [b] vt probat in. l. j. ff. ad muni. sic dicimus de ipso priuilegio: vt in. c. in his. de priui. Si vero est merū statutuz: ⁊ tunc quatenus preiudicat iuri priuato debet intelligi stricte ⁊ p subauditionē si op⁹ est debet reduci ad ius cōe: vt est tex. no. in. d. l. ij. C. de nox. Aut non preiudicat iuri priuato: sed tantum iuri cōi: ⁊ tūc dicerem aut loquitur pure in terminis iuris communis: ⁊ debet intelligi s̄m ius cōe: ⁊ satis operabitur inducendo nouum remediū agendi: ad hoc reducendus est Bar. in. l. j. ff. ad. l. fal. facit. c. ex parte. iij. de verb. sig. hoc intellige vbi ius cōe loquit per verba propria. si vero loquit p verba impropria ⁊ statutum in eadem materia loquit per verba similia: ⁊ tūc statutuz non reducit ad ius cōe sed intelligitur vt iacet: ⁊ ad hāc theoricam adduco doctrinam Bart. in. l. iiij. §. pretor ait. ff. de dā. infe. vbi dicit q si statuto cauet q fiat citatio ad faciē vel ad domū sufficit q fiat in domo: vel psonaliter neqz intelligit illa alternatiua vt sit ordinis quemadmodum intelligitur ius cōe: in. l. scire oportet. §. oportet. ff. de excusa. tut. Aut statutum nō loquit pure in terminis iuris cōmunis: ⁊ dico q debet intelligi q aliqd addat ad ius cōmune: non aūt per impropriationē debet reduci processus ad ius ↄmune. arg. opt. in. c. cū dilect⁹. s̄. alle. ⁊ aliud est in rescripto: q2 statutū fit vt plurimū vt aliquid addat. ⁊ est lex municipalis. j. dis. ius ciuile. sed natura rescripti non est vt aliquid addat: ⁊ ideo debet rescriptuz strictius intelligi q̄ statutū. 7 ¶ † In gloss. in ver. precedat. ibi secus in priuilegijs. [c] hoc intendit glo. quod priuilegiuz nō dz ita stricte interpretari sicut rescriptū. sed tu vide qualiter sit priuilegium interp̄tandū: qḋ no. in. c. olim de verb. signi. ⁊ per Bar. in. l. fi. ff. de constit. prin. et vide glo. in. c. ordinarij. de offi. ord. lib. vj. ⁊ aliqd per doc. hic.

☞ Surreptio vitiat gratiā ipso facto. 5. 6.

1 Onus probandi q vnus actus precesserit aliū incumbit alleganti actū precessisse.

2 Actus presumit factus legitimo tēpore nisi contrarium probetur.

3 Rescriptū q sit surreptitium qs habet probare.

4 Rescriptum faciens mentionem de statuto an debeat dicere de statuto iurato: si statutum est iuratum an sufficiat simpliciter facere mentionem.

7 Iniuramentis intelligitur excepta autoritas superioris: quod est verum quando prestantur super re subiecta ipsi superiori.

8 Papa nō habet dominiū rerum ecclesiasticarū: sed bene habet liberā administrationem.

9 Surreptio vsqz ad quantū tp̄s potest opponi.

10 Constitutus. Hoc intēdit. Nō valet rescriptū executoriuz ipetratū sup prebēda ⁊ canonicatu in quo nulla est facta mentio de statu vel certo canonicorū numero iuramento firmato. vel summat aliter quo ad intellectum. nō valet impetratio in ecclesia numerata nō facta de numero mentione si per eā frangitur numerus canonicorum: licet non frangatur numerus p̄bendarum ⁊ p̄cessus supinde fact⁹ est nullus. Primo ponit impetrationē. Secūdo exceptionem contra ipsam. Tertio diffinitionis commissionem. secunda ibi: verū. tertia ibi: discretioni. ¶ Casus literalis. Quidā cleric⁹. P. noīe obtinuit literas a dño papa ad decanum ⁊ capitulum bituriceñ. vt ipsum reciperēt in canonicū ⁊ in fratrem ⁊ p̄bendam si qua vacaret vel primo vacaturam conferrent eidē: sibi super hoc executorib⁹ deputatis. sed ex aduerso bituriceñ. capl'm se opponens dixit negotiū ad sedē apostolicā esse delatū corā dño papa dictus cleric⁹ allegauit p̄dicta: capl'm ex aduerso r̄ndit q in bituriceñ. ecclesia certus canonicoꝝ sit numer⁹ institut⁹ ⁊ iuramēto firmatū ⁊ per sed. apo. ↄfirmat⁹: ⁊ qḋ de hoc dict⁹ P. nō fecisset in suis lr̄is mētionē: ⁊ tacita veritate litere fuerant impetrate. Auditis hinc ⁊ inde ꝓpositis mandat papa q̄tenus si legitie constitit numerū canonicorū q nunc est in eccl'ia p decanū ⁊ capl'm iuramento firmatū anteq̄ dictus. P. literas executorias impetrasset quicqd factum est: per literas illas decernat irritum ⁊ inane: alioqn si qua de p̄benda vacet in ista eccl'ia assignet eidē. Ber. ¶ No. primo ⁊ maxime pro intellectu dicēdorū q antiquis tpibus cū papa scribebat p aliquo bñficiādo dabat successiue tria paria lr̄arū. [d] primo monitorie dabant qbus monebat ordinariū collatorē vt p̄uideret ei pro quo papa scribebat. secūdo erāt litere p̄ceptorie que ↄcedebant si monitorijs nō obtēperabat tertio dabant litere executorie: p quas scz deputabat executor ad prouidendū loco pape vel ad cōpellendū ordinariuz collatorē: hodie solū dant executorie ⁊ emanauit stilus antiquus. quia antiquit⁹ summi pontifices de facili non grauabant ordinarios collatores. 1 ¶ † Nota secundo ⁊ tene semp menti: q2 nescio alibi ita ho. tex. q surreptio vitiat [e] gratiam ipso facto etiā si ↄsistat in tacendo factū alienū q impetrās pbabiliter ignorabat. nā iste impetrās de quo hic poterat pbabiliter ignorare statutuz numeri ecclesie: maxime si statutū emanauit dum ipse esset in itinere vel in curia. ratio huius dicti potest esse: quia in consideranda validitate gratie non aduertimus ad culpam impetrantis sz potius ad intentionem concedentis. vt. in. c. postulasti. j. eodem. si autem papa sciuisset statutum precessisse etiam per momentum non dedisset saltem ita de facili literas p quas infringeretur statutū ecclesie. In contrarium tamen facit text. singul. in capitu. gratia. j. eodem. lib. vj. sed dic vt dicaz. in. c. super literis. j. eo. ⁊ ad hunc effectum Ioan. andr. alleg. istum text. in. c. penultim. j. eodem. libro. vj. 2 ¶ † Tertio no. ⁊ tene menti quod vbi statutuz ex aliquo inualidat actū ⁊ dubitat an statutū precesserit actum vel econtra dicenti [f] statutuz p̄cessisse

aūt.cum duobus se.xxxiij.q.j.⁊ vide per glo.⁊ doct.in.c.laudabilē.de fri.⁊ tene menti dictū Hostiē.in.c.j.de frigi.ꝙ qñ tractat̄ de probanda frigiditate viri parū aut nihil operat̄ fama:sꝫ requirunt̄ alie ꝓbatiōes.

a ¶ Tempore. Adde Pet.de anc.in.c.fundamenta.de elec.lib.vj.bar.⁊ legistas in.l.cum seruus.ff.de verb.obli.Salic.in.l.fin.C.de ali.pupil. ꝓstā.per illū tex.⁊ per doct.in.l.ij.ff.de cōdi.⁊ demō.per Bart.in.d.l.fin.⁊ per istū in.d.c.cum virum.in iiij.not.⁊ p Joā.de imol.in.c.in p̄sentia.in v̄si.⁊ sic nota ꝙ probato actu.de probat.

¶ Adde tu Pe.de anchar.consil.cxiiij.

Sebasti.Sapia.

b ¶ Nisi cōtrariūꝫ probetur. Uide ꝙ eleganter not.Bar.in.l.nō solū.§.sed vt ꝓbari.ff.de oper.no.nunt.vbi vult ꝙ si act⁹ pōt fieri tpe licito ⁊ illicito presumitur factus tpe licito p text.in.l.merito.ff.p soc.⁊ licet Aret.in.c.cū dilecti in.vij.not.limitet illud nō procedere qñ p̄sumptio est cōtra faciētē.tamē hec limitatio est contra ea que dicit ibi Bart.q̄ loquitur in homicidio facto in quo presumptio est ꝯ facientē.l.j.C.de sicar.vide p resolutione Feli.in.c.auditis.col.xj.v̄s.obstat tertio.de p̄sumpt.⁊ in.c.nō nulli.§.sunt ⁊ alij colū.vj.de rescri. Deci.i.c.in p̄sentia.in.ij.no.de p̄ba.dixi in.l.quod nerua.in materia doli presumpti.ff.depos.

zacharias.

c ¶ Literas. Dic hoc esse veruꝫ in literis beneficialibus.ita p Car.in.cle.j.per illum text.de prebē.iste in.c.ad audientiam.el.ij.isto titu.secus autem in literis.iustitie.vt per Cardi.vbi.s̄.q.xij.vbi ponit rationē diuersitatis.Et aduerte quod vitiat circa decisiua non autem circa narratiua.not Bal.in.l.si vt proponis.la.j.C.quomodo ⁊ quando iudex.⁊ Alexand.in.l.si quis obrepserit de fal.

incūbit onus probandi.Nam vt vides hic onus probandi quod statutū precesserit literas executorias incumbit capitulo.⁊ hoc sequitur hic domi.Ant.⁊ dicit hanc questionem habuisse de facto in consimilibus terminis.Sed pro hoc ego allego.glo.latam ⁊ not.in cle.fina.eodem.titul.⁊ facit tex.in.c.in presentia.de proba.⁊ q̄d nota.Cyn.in.l.matrem.C.eodem titu. 3 ¶ † Pro hoc facit q̄ actus presumitur factus legitimo tēpore[a] nisi cōtrarium probetur.[b] vt in dicto.c.in presentia. Et optime facit.c.accedens.j.de conuersi.coniug.⁊.c.cum virum.de regu.⁊ vide quod ibi dixi. 4 ¶ † Itē not.quod impugnans ex veri taciturnitate rescriptum habet probare:⁊ facit pro his que not.Joā.andr.in.c.j.de lit.contesta.libro.vj.Ubi distinguit vtrum allegetur surreptio in vero tacēdo aut in falso exprimendo ⁊ primo casu probet opponēs ea extitisse tempore impetratiōis de quibus erat fienda mentio.secundo casu habet probare impetrans ea que narrauit fore vera.Et est eadem ratio in vtroqꝫ dicto:quia onus probandi incumbit asserenti.vj.q.v.c.finali ⁊ in.l.ij.ff.de probat.et tene bene menti premissam regulaꝫ. 5 ¶ † Ultimo not.ibi:irritum decernatis.quod surreptio vitiat gratiam ⁊ literas[c] ipso facto:adeo quod processus inde secutus est nullus. Sed quatenus dicit de literis:in contrarium facit quod dixi in.c.ceterum.s̄.eodem.sed responde vt ibi dixi.Nam iurisdictio ⁊ gratia simul continebantur in eadem litera:ideo surreptio que vitiat gratiā ipso iure vitiat literas accessorie. Quandoqꝫ litere dantur post gratiam pro executione gratie:⁊ tunc nō vitiatur per surreptionem ipso facto:quia possunt dici litere ad lites. Sic potest intelligi q̄d notat Joan.and.post Innocen.in.c.j.vt lit.contesta.lib.vj.⁊ vide quod dicam.j.eo.ad audiētiam. ¶ In gloss.j.ibi duo in veritate mandauit papa.glos.procedit aliquantulum intricate.vnde dic clari⁹ quod papa mandauit hic duo:scilicet vt istūꝫ reciperent in canonicū de presenti.secundo vt conferrent sibi prebendā vacantem.vel de proximo vacaturam.Unde si litere non fuissent surreptitie tenebantur canonici istum recipere de presenti in canonicum ⁊ sic satisfacere inquantum poterant.Nam quis potest esse canonicus sub expectatione prebende.vt in capit.dilectus.⁊ in capit.relatum.j.de prebend.Sed quoniam litere erant hic surreptitie in eo quod nō faciebant hic mētionem de numero iurato vitiabantur in totum.Sꝫ dices tu respectu prebende nulla erat surreptio:quia non mandabat̄ vt prebenda simpliciter conferretur de presenti:sed si vacaret vel esset de proximo vacatura. Per hoc enim nullum preiudicium fiebat numero prebendarum cum deberet surrogari in locum defuncti. ¶ Solutio fatendum est quod surreptio non erat respectu prebende sed respectu canonicatus quia mandabat̄ recipi de presenti ⁊ non poterat sine fractione nu-

d ¶ In alterum connexorum. Uide dicta in.c.translato.⁊ in.c.sedes.hic alleg.⁊ not.pro limitatione.c.si eo tempore.de rescrip.lib.vj.

¶ Adde quod do.de rot.deci.pe.in nouis volunt ꝙ illud sit verū vbi non sit distincta prebenda a canonicatu:alias secus.

e ¶ Bonam gloss.istam alleg.Bald.in.c.cumana.in.j.colum.de elec.⁊ Domi.⁊ Inno.⁊ ibi vide Lap.alleg.xiiij.in vlt.col.

f Sebasti Sapia. ¶ Contrarium.vide Corsetum in repet.rubr.de iureiurā.in.xxij.priuilegio iuramenti.vbi refert ea que ponit Feli.hic.

g ¶ Glos.notabilis in dicto.c.cum non deceat.Adde glo.in clemen.du cum.in ver.pacta.de sepul.⁊ has duas glos.alleg.Roma.sing.viij.in

cip.dispositio emanans.Butri.Imo.⁊ istum in.c.j.de his que fiunt a maiori parte capituli.⁊ Alexand.consi.xxxviij.incip.visa.petitione. Adde ro.iij.colū.in.iij.volu.Petr.de ancharano consilio.cccviij.nisi legibus ⁊ canonibus.Roma.consi.cclxxxix.circa primum.in.iiij.col.⁊ Alexand.consil.per numerum.cccxlv.visis his que narrātur.in fine.⁊ consi.per numerum.ccccccciiij.incipien.viso puncto.⁊ accurate pēsato.in tertia columna.Angel.in l.j.ff.quarum rerum actio.nō da.doctor.⁊ ibi Innocen.in capi.dilectus de prebendis.Cyn⁹ ⁊ Salice.in.l.fina.C.si contra ius.Rotam de iureiurā.prima in nouis.Domi.in.c.fina.in fine.xj.distinctio.et limitabis dictas gl.quinqꝫ modis:de quibus hic per modernos in.iiij.columna.in vers.limita predicta.

Adde vt per domi.de Rot.deci.j.de iureiurand.in nouis.

6 meri. ¶ † Et ex hoc habes vnam bonam regulā quod surreptio commissa in alterum connexorum[d] vitiat gratiam in totum.facit.c.translato.de constitu.⁊ adde hanc regulā ad ea que dixi.s̄.c.sedes. ¶ Sed quero quid si canonicatus vacaret de presenti:nunquid gratia sit surreptitia non facta mentiōe de numero. Compostel.videt̄ velle.quod sic:quia non est facta mentio de numero contrarium tenet hic Joan.and.⁊ Joan.Cald.et cōmuniter omnes doctores sequentes:dicentes quod si nullum preiudicium sit numero non est necesse de eo facere mentionem.Et hoc videtur verius quia taciturnitas non vitiat ex quo non est causa inductiua gratie.Dic ergo quod aut canonicatus vacabat tempore impetrationis ⁊ valet gratia non facta mentione de numero. Idem est si non vacabat tunc canonicat⁹ sed papa mandabat prouideri de canonicatu vel prebenda vacātibus vel vacaturis:nam his casibus nullum preiudicium fit numero. ¶ Sed quero quid ecōuerso.nunquid facta mentione de numero possit prouideri in ecclesia non habente numerum.Iste tex.bene facit quod sic:quia faciendo mentionem de prebenda vacatura tacite fiebat mentio de numero vt in.c.dilecto.de preben.⁊ nihilominus debebat prouideri isti si statutum numeri non precessisset.Ad hoc vide bonaꝫ.glo.[e] in.c.fin.de conces.prebend.lib.vj.in glo.magna:⁊ dic vt ibi. ¶ Et in fi.glo.nota hanc conclusionem glo.quod licet statutum non sit iuratum tamen necesse est mentionem facere de statuto.⁊ pro hoc.c.cum nō deceat. 7 in fin.de elec.libr.vj. ¶ † Quid autem si statutum est iuratū ⁊ fit mentio de statuto ⁊ non de iuramēto.videtur sufficere:quia iuramētum est accessorium ad statutum:ergo sublato principali tollitur accessoriuꝫ.Ad hoc quod not.in.c.dilecto.j.de preben.vbi concluditur quod canonici qui veniunt collegialiter contra statutum iuratum non incurrunt periurium:quia iuramentum tollitur sublato statuto. ¶ Cōtrarium[f] determinat not.glo.in dicto.c.cū nō deceat.[g] ⁊ pro hoc facit optime iste text.hic Non obst.contrarium. Procedit enim quando scienter tollitur statutū iuratum:sꝫ quando tollens statutum ignorat iuramentum non habet animum tollendi iuramentum:quia iuramentum obligat deo pro hoc ca.debitores. 8 de iureiurand.⁊ tene hoc menti. ¶ † In gloss.in verbo iuramento.ibi verius videtur quod conditio talis subintelligatur:dic quod etiam precedens opinio.Joan.potest saluari vt non subintelligatur conditio.Quia conditio suspendit actum in euentum ipsius:vt not.in capi.verum.de cōditio.appo.Unde iuramentū non ligaret ante approbationem pape:quod est falsum.Unde iuramentum ligat:sed intelligatur excepta autoritas pape:[h] quia papa potest mandare contrariū:sed non presumitur velle nisi faciat mentionem de iuramento.Et per hoc tota argumentatio gloss.re

h ¶ Excepta autoritas pape. Ad de Cardi.in suis notis causarum not.c.ix.incipien.in dubij comitis et Egidi.in conclusione Rote.clxxij.Oldr.consi.xcvj.factum tale est quidam abbas.facit quod not.Bald.in.l.j.in.x.columna.ibi ix.queritur.C.de his que pe.nomine.queꝫ sequitur ro.in singul.suo cccc xcij.testator mandauit.⁊ q̄d not.Bal.in.l.deberi.C.de fideicō miss.liber.quasi in fin.⁊ vide text.⁊ ibi Bal.⁊ alios in.l.imperialē.§.fin.in fi.de prohibi.feudi alie.per Fede.vbi in quolibet iuramento intelligitur excepta persona imperatoris:⁊ dicit Bald.idem in rege simile dicas in voto:vt notat Joan.and.⁊ Butr.in.c.non est de voto.per illum text.et Richar.in.iiij.senten.dist.xxxviij.q.ix.arti.iij.⁊ hec amplia ⁊ limita:vt hic per doct.moder.

¶ Adde Oldr.consil.xciiij.incip.magister ordinis.

Anto.Francis. ¶ An autem ⁊ quando autoritas superioris intelligatur excepta in voto vel in iuramēto aut alijs actib⁹:vide not.in.c.venientes.de iureiuran.⁊ in.c.fina.circa finē.xxv.q.j.⁊ in.c.j.lxx.distinct.⁊ in.c.j.j.q̄ō.v.⁊ vide tex.⁊ glo.in.c.significasti.de elec.⁊ tene mēti quod autoritas superioris facit licitum:quod alias erat illicitum.l.ait pretor.§.quid tamen.ff.de mino.⁊ faciunt ea que habentur in.l.iuste possidet.ff.de acqui.poss.imo dicimus quod autoritas superioris interueniens in actu facit cessare omnem suspitionem ⁊ presumptionem fraudis ⁊ turpitudinis.l.furti.§.qui iussu.ff.de his qui no.infa.⁊ vide no.in l.ij.C.de rescin.vend.

a ✠Sebasti.Sapia. ¶ Juramento. Nõ intelligas q in iuramẽto tñ modo intelligat excepta autoritas pape sed etiã cuiuscunqz supioris: qr in preiudiciũ sue superioritatis non potest inferior iurare ita tz do. Ant.hic ⁊ Jo.de imo. ⁊ Fede.de Señ.in cõsi.lxxxj.qstio talis est: scholaris clericus. vbi ɔcludit q scholaris existens in studio ⁊ iurãs creditori non exire districtuz bononie añq satisfaciat a si p epm si est clericus vel per patrẽ reuocat pôt recedere licentia petita lz nõ obtenta. vide Alex.in.l.fi. ff.q satisd. cog. ⁊ pau.de castr.i.l.i operis.ff.loca.et Corse.in repe.rubri.de iureiur.in xxiij.puilegio iu ramenti.

b ¶ Nõ potest. ad de Spe.de leg.§. nunc ostendẽdũ ver.xxiiij.gl.magna ⁊ archi.in.c. autoritatez.xv.q. xj.⁊ glo.⁊ oẽs in d.c.quanto.Car. in cle.j.ante fi.de iureiur.glo.⁊ archi.in.c.florentinũ.lxxxvj.dist.archi.in.c.q sacramento.xxij.q.iiij. Domi.in.c.ij.de renũt.Tho.scda scde.q.lxxxix.artic.ix.in respõ.ad tertium argumẽtum. Car.sancti Sixti i libello de ptãte pape.q.xxxviij.Archi.florẽ. in.ij.parte sue sũme.tit.x.c.v.ij.colũ.cũ pluribus se equentibus cõiter cõcludit q ex cã pôt cõmutare suspendere ⁊ etiam relaxare.sine causa aũt vera ⁊ apparẽti nõ pôt absoluere. Jnno.in d.c.ij.in fin.de renun.⁊ ibi But.Jmo.⁊ Do.p istũ pulchre in dispu.stante statuto.ad fi. ⁊ facit gl.in.c.nõ est voti.de voto.⁊ qñ tollit iuramentũ dz fieri mentio de iuramẽto p istũ tex.⁊ per gl.in.c.cũ nõ deceat.de elec.lib.vj.⁊ i cle.dudum.in ver.pacta.de sepul. ¶ Adde qd do.de ro.deci.vlti.de iureiur. est in antiqs. vbi dicunt q si papa ɔmittat auditori q relaxet iuramẽtum fiet prout venit relaxandũ: quod auditor potest remittere non citata parte ad effectum agendi.

manet declarata. Et nõ intelligas quod in quolibet iuramento[a] sit excepta autoritas pape: sed duntaxat cum prestatur super re subiecta ipsi pape vel super iuribus pertinentibus ad eum. Sic intelligitur.c.venientes.de iureiuran. Hoc patet: quia iuramentuz est de iure diuino ⁊ obligat deo. Papa autem non potest[b] impedire obligationem querendam deo. hinc est quod a iuramento prestito super rebus non spectantibus ad papaz non potest papa absoluere sine causa rationabili. vt no.glo.i d.c.quanto.de iureiuran.⁊ Jnn.in.c. cum inter.p.de renuntia. ¶ † Item no.ex glos. q capitulo non est concessum dominium eorum iurium que habet sed solum administratio.[c] Et idẽ dic in quolibet prelato: qnimo nec etiã papa habet dominiuz rerum ecclesiasticarũ sed ipse deus: quia bona offeruntur deo. ad hoc bo.tex.in.c.cuz ex eo de elec.lib.vj.⁊ vide quod not.Jnnocẽ.in.c. cum super.de causa poss.⁊ proprie.⁊ gl.in.c.cã.j. de verborum signific. Sed papa pre alijs habet liberrimam administrationẽ: vt in.c.ita dominus. xix.dist.⁊ in.c.ad honorem.de vsu pallij. ¶ † Extra.gloss.quero intra quantum tempus[d] potest excipi de iniusta surreptione. Solu. Dicit Jnnocẽ. quod cum surreptio concernat ipsam gratiam ⁊ eam vitiet etiam sine literis: cum gratia precedat literas ⁊ potest fieri sine eis poterit opponi de surreptione vsqz ad sententiam. Cum sit exceptio peremptoria: secus vbi exceptio concerneret literas tantum: vt si iurauit contra te non impetrare literas tunc debet excipi ante lit.contesta. cum sit dilatoria: vt in.c.inter de re iudicata.⁊ in.l.finali.C.de except. Et dic clarius quod quando literis gratiosis intercedit surreptio potest opponi de surreptione dupliciter. Primo contra literas dilatorie: vt in.c.ad audiẽtiam.j.eo. quia si litere non valent executor non recipit iurisdictionem. Secundo potest opponi peremptorie contra gratiam vsqz ad sententiam sicut in alijs exceptionibus peremptorijs. ad hoc quod nota. in dicto.c. ad audientiam. ¶ Jn gloss.in versi.impetrasset.[e] in fi. vult enim glos.quod litere monitorie seu preceptorie non habeant afficere manus ordinariorum quominus possint statuere in preiudicium illarum literarum. Nam solum papa hic mandat inquiri vtrum statutum precesserit executorias quasi nõ curauerit de monitorijs si statutum emanauerit postea. Jdem videtur velle Jnnocent. dicens quod per monitorias non principiatur negotium nisi de honestate. sic intelligit.c.literis. j.eodẽ. ¶ Pe.dixit quod papa in hoc grauauit istum impetrantem quia debuisset habere respectum ad monitorias: sed in alio releuat: quia satis est quod fecerit mentionem de iuramento si nihil dixerit de confirmatione apostolica.[f] ¶ Hosti.dicit q iste impetrator obligauit se ad probãdum quod statutũ fuit secutuz executorias. Hec sol.non valet qr onus probandi hoc incũbit capi. ¶ Jo.an.dicit q hic querebat de pcessu executoriarum: ideo papa mandat inquiri de executorijs tñ. Contra hanc opi.facit qr papa in fine nõ mandat prouideri isti si statutũ precesserit executorias: ⁊ sic videtur nõ curasse de monitorijs. do. Anto.dicit q monitorie hic erant extincte p mortem pape reintegra: nã pcessus executorius erat nullus ex quo litere erant surreptitie ⁊ sic non habuit perpetuare monitorias: vt not.gloss.in.c.cũ plures de offi.deleg.lib.vj. Sed contra hoc facit quod iste litere erant p̃sentate nec poterãt aliter ppetuari. Unde satis potest dici qd papa potuisset si voluisset prosequi monitorias: vt in.c.lris.e. sed pars nõ potest prosequi: qr monitorie non necessitant: arg.in.c.cum in veteri.de elect. Sed hodie non est multum de hoc curandum: qr iste litere monitorie non sunt in vsu.

Anto.Franc. ¶ Utrũ papa habeat potestatẽ dispẽsandi circa vota ⁊ iuramẽta etiã sine cã: vidẽda est prio pulchra gl.in cle.ad nrz.in vẽ. ecclesia.de here.⁊ alia in.c.lector.in ver.subdiacon⁹.⁊ vidẽdus est Hostien.in.c.magne.de vo. vbi fit ɔclusio q oĩa liceãt pape: pterq id qd sapit peccatũ: qd etiã limitauit Jo.an.ibi qñ peccatũ insurgit ex cõuẽtione legis diuine tñ: sec⁹ si insurgit ex cõuentione.l.positiue. vt p Jnn. ⁊ doc.in.c.qd sup his.de vo.⁊ in.c.lz.de foro cõpe.⁊ plura de ptãte pape accumulauit Bald.in.l.rescripta.C.de pci.impe.offe.⁊ de auto.⁊ potestate pa.vide pulcherrimos tex.in.c.fundamẽta.de elec.li.vj.⁊ i.c.p humani.de homi.eo.lib.⁊ in.c.j.de transla.pla.⁊ in.c.cũcta p mũdũ.ix. q.iij.⁊ adde q pôt absoluere vasallos alicui⁹ pncipis a iuramẽto fidelitatis ex cã. vt i.c.grauẽ.de exces.plat.⁊ in.c.autoritate.⁊ in.c.alius.xv. q.vj.⁊ an possit dispensare cũ religioso sup voto obediẽtie.vide no.i.c. cũ ad monasteriũ.de sta.mo.⁊ Host.in sum.de vo.in.§.pe.⁊ plene p beatũ Tho.ij.ij.q.clxxxvj.art.viij.⁊ an solus dispenset in votis dispensabilibus.vide bea.Tho.in.iiij.dist.xxxviij.art.ij.⁊.ij.ij.qd.lxxxviij.art.ij. ⁊ artic.fi. Et qualiter papa possit dispensare in voto cõtinentie.vide p bea.Tho.scda scde.q.clxxxviij.arti.viij.⁊ adde q semp p facto pape in dubio est p̃sumẽdũ: vt in.c.nõ nos.xl.dis.⁊ lz alij inferiores renũtiẽt in manibus supior: vt in.c.sup hoc de renũ.tñ solus papa renũtiat in manibus dei: qr ipse in terris nõ hz supiorẽ.lxxviij.di.in.c.si qs ⁊ not. in.c.j.de renũ.⁊ qui sint casus reseruati soli pape in signũ summe potestatis.vide p glo. in.c.sicut de exce. prelat.⁊ per gl.in c.quod trãslationem.de offi.lega. in.c.proposuit d concess.preben.et vide Spec.q oẽs hos cas⁹ enumerat aut pro maiori parte in titu.de offic.legat. in §. nunc videndum.

¶ Sed solũ administratio. Ad de But.⁊ Card. in.c.cuz super de cã.pos.⁊ proprieta.et ibi istum in penul.colũ.⁊ istũ in.c.ex literis.de prob.⁊ Maria. consi.cxlv.prelatus ⁊c.als incip. ex literis trãsmissis.in.iiij.col.glo. ij.⁊ doct.in.c.causa.de verb.sign. ter.⁊ glo.in.c.peruenit.glo.j.de iuretur. Archid.in c.expedit.xij.q.j. post gl.ibi Do. in.c.ad decimas. in.iij.nota.de restitu.spo.in sexto ⁊ in.c.j.xij.distinctione.ppter verba Archid.ibi: ⁊ facit glos.in.c.j.x. distin.s̃m euz.faciat quod voluit Barto.in.l.j.§.finali in fi.ff.de acqrend. possessio. vbi allegat Jnn. in.d.c.cum super Barto.in.l.sicut in fin.ff.quod cuiusqz vniuersi.nomine.⁊ in.l.cum heredes.in princ.ff.de acquir.posses.⁊ Spec.de peti.⁊ possess.§.j.ibi: sed pone vacante: ⁊ per istum in.c.cum esses.in.xx.col.ibi quinto principaliter de testa. Bal.in.l.nõ minus.ff.de here.instit.⁊ Domi.in.c.j.in.iij. col.de sum.tri.in sexto.

1 ✠Surreptio dolosa vitiat rescriptum in totuz sed si in simplicitate venit eatenus vitiat quaten⁹ fuit causa concessionis.⁊ An habeat locũ in priuilegijs: vide.j.4. Et in dubio an presumat ignorantia vel dolus: vide.j.7.

3 Judex cui rescribitur potest cognoscere de surreptione rescripti.

5 Surreptio vitiat gratiã ipso facto: sed rescriptũ ad lites non.
Simplicitas vtruz excuset a surreptione in beneficialibus.

6 Jmpetrans aliquid dicendo esse dignitatẽ cũ sit officium non committit surreptionem.

7 Surreptio pcedit ex taciturnitate beneficij etiaz tenuis.

9 Citatus nõ debet comparere si citans nõ habet iurisdictionem contra eum.

10 Judex an possit cognoscere de sua iurisdictione si contra eum opponitur.

11 Processus factus sup rescripto qd dicebat falsum fuit pnuntiatum verũ: an valeat si postea rescriptum reperitur falsum.

d ¶ Jntra quantum tempus. Adde But.⁊ Jmolã hic ⁊ istum in.c.dudum in prima colũ.de presum.⁊ in.c.ex parte.in vltima colum.de foro compe.⁊ in.c.ad audientiam.j.eod. Butri.in.c.super literis.in.xix. colum.j.eodem ⁊ in.c.exceptionem in antepenul.colum.de excep. Jnn. in.c.pastoralis.eo.tit. Jnno.in.c.veniens.in.iiij.colum.de renun. Joan. and.⁊ Domi.in.c.primo de lit.contesta.in.vj.istum in.c.ab excõmunicato.in fi.j.eodem.

e ¶ Jmpetrasset. Adde But.Jmo.Do.⁊ moder.hic.

f ¶ De confirmatione apostolica. Jn contrarium facit glo.in capi.dudum.ad fin.in versi.pacta de sepul.per quam dicit gl.generaliter. Ro. singu.viij.⁊ consi.ccxciij.ad fi.⁊ cons.ccciij.ad fi.⁊ consi.ccccxxxvj.in.iij. colũ.quod clausula non obstantibus nunq tollit dispositiones cõfirmatas.⁊ illam glo.etiam ad statuta confirmata allegat Alexan.ɔsil. pe.nume.cclxvj.viso titul.q.premisse.nisi dicas s̃m Moder.hic quod illa glo.procedit vbi dispositio non habet aliud robur maius ɔfirmatione sed docto.hic loquuntur vbi dispositio est iurata ⁊ cõfirmata.⁊ sic habet maius robur q sit confirmatio: quo casu sufficit mẽtio maioris roboris scz iuramenti qr infertur q princeps etiã preiudicasset statuto cõfirmato: quod tamen moderni nõ affirmant ponderanda tñ p Petro.istuz tex.cui⁹ opinionẽ corroborauit hic nõnullis medijs in lec.

a ¶ Supra eo.sedes.Vides ibi alias limitatiões ad.d.c.si eo tempore. ⁊ Sebast.Sapia.Falsi.Facit ꝙ nõ solũ dicẽdo sed etiã tacẽdo com- b mittit mendaciũ.l.ea que cõmendanĩ.Vbi Bart.inducit ad testes.ff.de contrahen.empti.no.d.Jas.in.l.prescriptione.in.ij.not.C.si contra ius vel vti.publi.facit qd not.Bart.in.l.contra.ff.de legi.⁊ in.l.quero.ff.de act.empt.⁊ paul.in.l.j.§.si.ff.eo.et hoc verũ qñ con- sciẽtia veridictat aliquid dicere ꝑ- ⁊ ut not.declar.ar- chi.in.c.ne quis. xxij.q.ij.

c ¶ Surreptio nõ dolosa.adde bu.Jmo.Dom.hic ⁊ do.late in repe.c.postulasti.i.xv.col.j.eo.Rotam de p̃ben.xix.qdã obtinuit.in anti- quorib⁹.Cal.in isto tit.cõ.ij.bo.tex.in.c.dudũ.in ver.cõsiderantes de prebẽ.in.vj.et ca.si pro clericis pauperib⁹.eo.ti.⁊ lib.Jnn.⁊ Ho sti.de transac.ex literis.Rot.hoc ti.lxvij.pape sup plicat.in antiqs.⁊ plene hic ꝑ mo der.limitantes h̃ quinqꝫ modis.

Zacharias.

d ¶ Et nõ substã- tiam.adde q̃ dixi in apost.ad istũ in.c.cõstitutus in apostilla.in v̾sic.vitiat gratiã ⁊ li teras.nu.v.s̃.eo.vñ nõ dꝫ sequi iu dex formã in re- scripto positã sꝫ ſm iuris ordinẽ ꝓcedere.vt ē tex.in isto.c.aduerte tñ ꝙ sequẽdo iu ris ordinẽ nõ dꝫ recedere a v̾bis rescripti.al's pro ⁊ cessus esset null⁹.⁊ cõdemnatio se qui nõ posset.vt ex hoc tex.elicit.

e ¶ Ex ignorãtia vide hic omnino moder.in vlt.co.in verb.ij.cõclu.

f ¶ Rigor iuris.vide istũ in.c.j.li- teris de rest.spo.⁊ vlt.no.facit tex.et qd ibi not.in.l.nulla iuris rõ.ff.de leg.⁊ vide istũ in.c.si cleric⁹ lai- cũ.de foro com- peten.in.ij.colũ.

Super literis.

Difficile est ⁊ famosum.c.⁊ est clauis totius tituli:⁊.h.d.in summa. ¶ † Exprimẽs falsum vel tacẽs verum in rescripto si malitiose caret prorsus impetratis.sed si per simplicitatem vel ignorantiam:aut obtinuisset vero expresso ⁊ suppresso falso saltem literas in forma communi ⁊ delegatus procedit seruato iuris ordine et non speciali forma rescripti:secus si nullo modo literas habuisset.vel breuius sic. Dolosa surreptio vitiat rescriptum in totum.si autem processit ex simplicitate,vel ignorantia eatenus vitiat quatenus fuit causa concessionis.diuiditur in tres partes.nam primo recitat casum super quo antiquitus erãt opi.secundo illas per distinctionẽ bimembrẽ ad concordiam reducit.ibi nos igitur.tertio dat regularem doctrinam:ibi vt sic. ¶ Casus literalis. Quidam impetrauit literas a domino papa per malitiam:alij per simplicitatem siue ignorãtiam tacita veritate vel suggesta falsitate:quidã dicebant quod tales litere nõ valẽt dum mendax precator carere debeat impetratis. Alij dicebant qd et si forma literarũ carere debeant nihilominus tamen iudex procedere debet ſm ius cõmune.do.papa distinguit inter illos qui per fraudem vel malitiam ⁊ illos qui per simplicitatez literas impetrant tacita veritate vel suggesta falsitate.illi qui per malitiam vel fraudem falsitatem exprimunt vel supprimunt veritatẽ nullũ cõmodum de huiusmodi literis cõsequãtur:ita ꝙ postquã delegato super hoc fides facta fuerit de causa vlterius non cognoscat:inter alios qui per simplicitatem literas impetrant tacita veritate vel suggesta falsitate:distingue.si talis veritas sit suppressa vel falsitas suggesta:que si fuisset tacita vel suppressa papa saltẽ in forma cõmuni literas concessisset:delegatus ſm ordinem iuris procedat et non ſm formam literarũ.si vero talis falsitas sit expressa vel veritas occultata q̃ si fuisset tacita vel expressa papa nullas literas ꝯcessisset.delegatus non procedat per literas illas nisi in hoc vt partes conuocet ad presentiã suã ⁊ de qualitate precũ cognoscat:vt sic in vtroqꝫ casu eadẽ ratio que delegantem mouerat:moueat ⁊ delegatum:et nisi delegans suas literas delegaret delegatus officium suum nullatenus interponat. Bern.

2 ¶ † Not.primo ꝙ surreptio dolosa siue sit in vero tacendo siue in falso exprimẽdo vitiat totum rescriptum licet non fuerit causa totius rescripti sed forte forme specialis tñ:⁊ hoc in penã ipsius mendacis,Et ex hoc not.tex.apertum quod surreptio dolosa vitiat omnia contenta in rescripto:licet rescriptum contineat plura separata etiam si surreptio non fuerit causa obtinendi omnia:quod est valde no.nam si hoc habet locum in literis contentiosis fortius debet procedere in literis gratiosis cum surreptio magis vitiat literas gratiosas:vt dixi in.c.ceterũ.s̃.eod.ex quo collige limitationẽ notabilẽ ad.c.si eo tẽpore.s̃.eod.lib.vj.vt procedat ille tex.quãdo surreptio non fuit dolosa vt tunc vitiet solum illam partem gratie cuius fuit causa ⁊ non reliqua contenta in rescripto et adde hoc ad ea que dixi.s̃.eo.sedes.ᵃ Et not.ꝙ hec parificantur quo ad hec taciturnitas veri et ⁊ mendacium alteri non nocens nõ punitur.ff.de euict.l.fundũ.§.fin.et per Alber.C.si contra ius vel vti.public.l.prescriptione.in fi.⁊ quid sit mendacium vide glo.in.l.de etate.§.si cum esset.ff.de interrog.actio.⁊ glo.xxij.q.ij.nec artificioso ⁊ magistrum senten.lib.iij.distinc.xxxvij.⁊ xxxviij.Hostien.in sum.de iureiuran.§.quod comites.vers.dicit tamẽ ⁊ v̾s.seq.⁊ in sum.

b suggestio falsi.ᵇ dolus tamen presumitur ex suggestione falsi.⁊ sic salua quod dixi in predicto.c.sedes. ¶ No.secundo aliã no.regulam quod sur- c reptio non dolosaᶜ sed ex simplicitate vel ignorãtia procedens eatenus vitiat rescriptum seu contenta in eo quatenus fuit causa inductiua cõcessionis.Vnde si surreptio fuit causa inductiua solius forme rescripti vitiat solum ipsam formam d ⁊ non substantiamᵈ rescripti cuius nota fuit causa.Sed si fuit causa inductiua totius rescripti vitiat totum rescriptum.pone exem[plu]m:impetraui rescriptum contra debitorem meum.⁊ dixi qd de consuetudine patrie cause tractant simpliciter ⁊ de plano ⁊c.Vnde papa commisit causam simpliciter ⁊ de plano tractandã.si enim hoc est falsum:vt quia non viget talis cõsuetudo in patria tunc non debet vitiari rescriptum in totum quia papa nihilominus literas dedisset in forma communi:vt ideo delegatus procedet ſm iuris ordinem:sed si malitiose illud expressisset debet in penam carere commodo totius rescripti:vt in primo casu.Not.iij.ꝙ surreptio quandoqꝫ cõmitti- e tur ex ignorantiaᵉ quandoqꝫ ex simplicitate:quandoqꝫ ex dolo.nec ignorantia excusat surreptionez si fuit causa inductiua cõcessionis:⁊ facit optime ad id quod dixi.s̃.eo.constitutus. ¶ Quarto no. f ꝙ rigor iurisᶠ quandoqꝫ ponit pro ordine iuris. Nam id quod hic in princip.appellatur rigor iuris:postea appellatur ordo iuris.⁊ dicitur ordo iuris rigor respectu specialis forme cõtente in rescripto fundate super equitate.exemplum si papa mandat procedi sine strepitu ⁊ figura iudicij:ordo iuris respectu istius forme potest dici rigorosus.quandoqꝫ rigor ponitur pro quadam iuris austeritate vt quãdoqꝫ ad errorẽ in aliquo casu ius extendit se excedendo modum in apponendo penam.quando sumitur rigor pro subtilitate iuris vt in literis.de restitut.spolia.⁊ de his 3 vide bo.glo.in.c.vt cõstitueretur.l.dist. ¶ † No.in ver.nisi forsitan.aliam regulaz no.ad quam quotidie allegatur iste text.ꝙ iudex etiam delegatus põt cognoscere in dubio de validitate rescripti vnde si opponitur exceptio surreptionis delega- g tus debet esse iudex istius incidentis.ᵍ ¶ Vltimo no.ꝙ delegatus debet se regulare ſm voluntatẽ delegantis.vt ea ratio que mouet delegãtem debeat mouere ipsum delegatum.Nam vtitur vice delegantis vt in.c.sane.de offic.delega. ¶ Descẽdendo ad declarationem istius.c.quoniam.glos.ordinaria nihil boni dixerit. Primo opponitur contra text.in eo quod distinxit vtrum surreptio fuerit commissa dolose an per ignorantiam vel simplicitatem.videtur enim quod omnis surreptio habet pariter virtare.ad hoc.c.sedes.s̃.eodẽ vbi dicitur qd mendax precator debet carere impetratis.Jtem decretum interpositum per surreptionem non tenet vt.l.magis puto.§.fin.ff.de rebus eorum.Jtem in quolibet rescripto exprimitur aut intelligitur clausula si preces veritate nitantur:vt in.c.secundo.s̃.eo.Si ergo preces fuerunt obreptitie debet corruere rescriptum ex defectu cõditionis. ¶ Jtem facit contra istum tex.l.prescriptione.C.si contra ius vel vti.public.vbi text.loquitur de rescripto impetrato per menda- h ciumʰ nec ex toto annullat rescriptum:⁊ tamen cum his.super ver.decipi.de qua questione vide per Hostien.in sum.de pen.§.que interrogationes.versic.quid si aliquis querat.⁊ per beatum Thomã secunda secunde.q.cx.vt vide tex.in.c.quisquis metu.xj.questione.iij.vbi dicitur quod tam dicens mendacium quam occultãs veritatem reus est apud deum.et in.c.quisquis metu.xj.q.iij.⁊ quãdo mẽdacium sit peccatũ mortale:habetur.xxij.questio.ij.c.mihi autem.⁊.c.j.⁊.c.ne quis arbitretur.⁊ ibi glo.⁊ vide glo.j.q.vj.in.c.fina.⁊ habetur per beatum Tho.secunda secunde.q.cx.ar.ij.⁊.iij.vbi dicit ꝙ nõ

de pe.§.q̃ interrogationes vers.hic tñ notandũ.⁊ qñ dicitur rescriptum fuisse obtẽtum per mendaciũ quis debeat ꝓbare vel opponens v̾l impetrãs vide Joã.in addi.Specul.in tit.de clan.despons.super rubric.

¶ Adde spec.in tit.de cau.pos.et proprie.in princ.⁊ dicit Ro.quod mendacium presupponit dolum ita consi.lxx.

Zacharias.

¶ Dictu sec⁹ cẽ in mendacio per ignorantiam.ita not.gl.in.l.iulia.§.qd aũt.ff.de ac.empt.gloss.⁊ arch.xxij.q.c.ij.nec artificioso.

Anto.Francis.

¶ Circa hoc qd hic de mendacio.dicas qd oĩs mendax.est abominabilis apud deũ.c.si oĩs.xj.q.iij.cum seq.⁊.c.si quis hominez.⁊ alibi dicitur ꝙ mendacium non est minus peccatũ q̃ homicidiũ.vt in.c.nemo peritorũ.xj.qd.iij.⁊ addo ꝙ causa humilitatis nullus debet mentiri:et qui facit peccat xxij.q.ij.c.cã humilitatis.⁊.c.nõ ita ⁊ adde ꝙ nullus debet mẽtiri etiam pro corporali vita alicuius saluãda.c.ne qs ⁊.c.faciat homo.⁊.c.omne genus.cum seq.xxij.q.ij.vbi dicitur quod licet non liceat h̃ casu mentiri:tamẽ licet occultare veritatem:cuius tamen cõtrarium voluit glo.xxij.q.iiij.in.§.sꝫ

not.in.c.vt constitueretur.l.dist.⁊ in.§.nisi rigor.j.q.vij.⁊ vide bo.text.in c.fraternitatis.xxxiiij.di.quẽ alleg.iste in.c.nõ debet de cõsan.⁊ affini.

g ¶ Jncidentis.vide bo.tex.cũ ibi no.in.c.ceterũ.s̃.eod.⁊ in cle.j.eo.titu,

h ¶ Mendaciũ.Adde Albe.in dictionario suo in ver.mẽdaciũ:⁊ btm̃ Tho.ij.c.de mẽdacio.iiij.di.⁊ philosophus.j.elenchorum dicit quod duplex est operatio sapientis.s.non mentiri ⁊ mentientem posse manifestare:quicunqꝫ ergo mentitur arguit se nõ esse sapientẽ.⁊ vide Raymũ.in sum.de mendacio.⁊ in libr.confes.lib.vj.titu,de mendacio.qst.ij.

mendacium non est sine dolo:[a] quia vt ait Augu. mendacium est falsa vocis significatio cū intentione fallēdi vt hꝫ.xxij.q.ij.in.c.beat⁹.§.ille.ꝛ tene menti illum tex. ❡ Sol. propter hec contraria et similia ꝛ maxime q̄ due .ll. ciuiles videbantur in hac materia discordare: vt.d.l.ꝑscriptiōe.ꝛ.l.ꝛ si legibus. C.eodem titulo. Fuerunt multe opi. inter docto. iuris ciuilis quarū duas hic Papa ī prīcip. reci. ꝛ prima fuit Pla. secunda Jaco. de bel. ꝛ Azo. Et vide plures alias per glo. ꝛ doc. in.d.l. prescriptione. Per quam quidē.l. ꝛ rationem supradictā dicit ibi Cyn. ꝙ distinctio istius ca. nō procedit de iure in eo quod facit differentiam inter mendacium commissum ex dolo ꝛ ignorātiā. sed certe nesciuit quid diceret: nam vbi. Cyn. nesciebat soluere contrarium iuris canonici imprudenter dicebat quod ex errore canonistarū illa iura processerant. Unde merito in hoc ꝛ similibus redarguitur ab alijs docto. etiaꝫ iuris ciuilis. Et non insistendo in opi. antiquoꝝ. quia hodie habemus hic tex. clarum cui debent acquiescere legiste per ea que not. in.c. per venerabilem. qui filij sint legit. dicendū est vt hic distinguitur. Nec obst. ratio Cy. nam mendacium stricto modo captuꝫ diffinitur sicut dictū est: sed largo mō mendaciū potest dici omnis false vocis significatio etiam sine dolo: vt in.c.j. ꝛ in.c. animaduertēdum. ꝛ in.c. is autem qui.xxij. questiōe.ij. Unde sicut dicimus in dolo quod est dolus[b] ex proposito ꝛ dolus re ipsa:[c] quando scilicet quis fuit deceptus non ex proposito: vt.l. si quis cum aliter. ff. de verborum oblig. Ita dicendum de mendacio qđ est mendacium ex proposito ꝛ mendacium re ipsa: nam alr̄s dicimus quod est dolus malus ꝛ dolus bonus: vt in.l.j.ff. de do. ita est dare mendacium dolosum ꝛ punibile[d] ꝛ mendacium sine dolo ꝛ non punibile[e] vt. in.d.c.j. Item iste tex. non dicit quod mendacium hic interuenerit ex ignorantia:[f] sed quod veritas fuit tacita vel falsitas suggesta ex ignorantia. Nō obstat illa.l. prescriptiōe. quia habet multos intellectus: quia si intelligitur de mendacio non doloso potest adduci ad secundum dictum huius.c. Si intelligitur de mendacio doloso intelligitur finis illius.l. vt nō cognoscat ille cui rescriptum dirigebatur: sed iudex alr̄s ordinarius vel teneatur alia lectura de qua ibi. Non obst.c. sedes. quia debet reduci ad primam regulam huius.c. nam loquitur de mēdacio doloso. Nō obst. d.l. magis puto. quia decretum iudicis est maioris preiudicij quā rescriptum. Itē potest dici qđ ibi surreptio fuit ex toto causa obtinendi decretum: ꝛ sic potest adduci ad vltimum casum huius capituli. Non ob. quod dixi de clausula subintellecta. quia illa refertur ad exercitium iurisdictionis. Item ad formam rescripti. Unde si surreptio fuit causa obtinendi specialem formam vitiat prorsus illam formā sed remanet substantia rescripti. i. ipa iurisdictio: ex quo surreptio nō fuit causa substantie rescripti ꝛ ex his habes distinctionē huius capi. defensatam. Et intellige quod iudex debet procedere ꝑm tenorem iuris si mēdacium fuit causa solius forme quando mētio impetrantis potest includi sub verbis rescripti. Alias ꝑm Inno. ꝛ bene rescriptum annullatur in totuꝫ. pone exemplum: impetrans narrauit in rescripto titium sibi obligatum occasione mutui: quare petit illum condemnari ad satisfacicendū sibi de debito. Nunc vero vult agere contra eundē ex titulo donationis ꝛ compelli petit aduersarium ad tradendū ꝛ dicit se narrasse mutuum ex ignorantia. Certe non est audiendus: quia ista causa quam nunc vult intentare non potest cōprehendi sub verbis rescripti. ꝛ sic nō potest iudex procedere etiam secundum iuris ordinem. Secus autem vbi intentio impetrans potest includi sub verbis rescripti. exemplū patet ex predictis quādo impetrans narrauit consuetudinē ꝛc. vt.s. dixi.

4 ❡ †Secundo principaliter queritur vtruꝫ distinctio huius capituli habeat locū in priuilegio seu literis beneficialib⁹. Et hic est questio dubia ꝛ subtilis. sed vt clare habeantur ꝛ sequentia premitte qđ ex decisione huius.c. possunt elici tres regule explicate. Prima regula ꝙ surreptio dolosa vitiat rescriptum in totum. Scđa ꝙ surreptio ex ignorātia vel simplicitate si fuit causa obtinēdi solius forme rescripti non vitiat substantiā ipsius rescripti: ex quo princeps alr̄s expressa v̄itate vel falsitate exp̄ssa rescriptū ꝯcessisset. Tertia regula ꝙ si cessante surreptione papa nullo modo dedisset rescriptum vitiaretur rescriptum in totū[f] lꝫ ex ignorantia vel simplicitate veritas fuerit tacita vel falsitas exp̄ssa.

5 ❡ †Quo ad primā regulam oēs conueniunt vt habeat locū in priuilegijs ꝛ literis bñficialib⁹. Nā si surreptio dolosa vitiat ex toto lr̄as cōtentiosas: fortius habet vitiare literas gratiosas cū surreptio magis inficiat grāꝫ ꝙ rescriptum ad lites. Patet eo q̄ grā ipso facto est nulla ꝑpter surreptionē: vt in.c.j. ꝛ.ij. de filijs ꝑsby. lib.vj. ꝛ.j̄.eo. ad audientiā. Sꝫ rescriptū ad lites nō est ipso iure nullū: vt in.c. ceterū. ꝛ qđ ibi dixi.s.eo. Et ꝑ hoc vt ꝑdixi singularit̄ limitarem illud.c. si eo tp̄e.j̄.eod.lib.vj. vt lr̄e si continēt plures gratias est surreptio dolosa fuit cā vnius tm̄ ꝙ in penā doli debent vitiari litere in totum: vt not. innuit iste tex. ꝛ facit qđ dixi.s.eod. sedes.[g] Quo ad scđam ꝛ tertiam regulam est dubiū: nā Jo. hic v̄r velle ꝙ simplicitas nō excusat a surreptione[h] in istis bñficialibus per.c. si motu proprio

omne mendacium est mortale ꝛ per eundē in.iij. senten. di.xxxviij. ar.ij. ꝛ.iiij. ꝛ adde ꝙ mēdaciū qđ inducit mortale est falsa vocis significatio cum intentione fallendi ꝛ dāno proximi: ꝛ habet in.c. beatus.xxij.q.ij. de quo etiā per glo. in.l. de etate. in.§.j.ff. de interro. actio. ꝛ ad materiā quid sit mendacium. vide magistrum. sen. in.iij. distin.xxxvij. ꝛ.xxxviij. ꝛ ꝑ Hostiē. in sum. de iureiu.§. quot comites. v̄s. dicit tamē. ꝛ se. ī sum. de pena. ꝑalleg. §. que interrogatiōes. ver. hoc tamen notandū: et adde quod q mētitur pape: etiaꝫ sacrilegiuꝫ committit: vt in.c. ser pens. de peni. di.j. ꝛ vide Host. in sum. de pen. in.§. quibus. in versic. quid ergo faciat sacerdos. vbi dicit quod lucrum quod querunt artifices ex mendacio dicendo ista res tantuꝫ valet vel tantum mihi constat vel nō est melior ī ciuitate est restituendum in foro cōscientie ꝛ adde vltimo ꝙ octo sunt genera mēdacioꝝ de quibus habetur in.c. primum.xxij. questio.ij.

Sebasti Sapia.

a ❡ Sine dolo. mēdaciū est cū dolo si capiatur stricte vt hic per Abb. ꝛ ita etiā intelligit bar. in.l. qđ sit falsum. vbi alex. in apost. ff. de fal. quē sequit̄ Alex. in cōsil.lxxij. non puto. colū.iij. in.j. vol. sed sunt plures species mēdacij ꝛ reperit̄ etiaꝫ sine dolo. vt ē gl. magistra. in.c. ne quis arbitretur. xxij. qō.ij. ꝛ text. in c. ꝑmū. ea.q. ꝛ cā. Et si queratur an in dubio ꝑsumat̄ cum dolo. Distinguerē qđ ꝑsumitur cum dolo quando ex eo mentiēs perciperet cōmodum: alr̄s secus per tex. not. in.l. eleganter.§. si. cum.l. sequen. ff. de do. ꝛ hoc ex multis probaui in.l. quod nerua. in materia doli presumpti. ff. depositi.

b ❡ Quod est dolus. Adde not. in.c. cum dilecti. de emp. ꝛ vend.

c Sebasti. Sapia. ❡ Re ipsa. Quid differat dolus ex re ipsa ꝛ dolus ex proposito ponit do. Abb. in.c. cū cā. in fi. de testi. quod dolus ex proposito rescindit ꝯctus etiam si sit lesio citra dimidiam iusti precij: sec⁹ si sit ex re ipsa de qua late per do. Bart. vero. in tracta. de simul. ꝯct. in iij. casu principali. in.j. presumptiōe. Aliā differentiā ponit Inn. in.c. qn̄tavallis.j. de iureiur. ꝙ pro dolo ex proposito ꝯpetit actio de dolo sed pro dolo ex re ipsa datur exceptio de quo dixi in rep.l.ij. post notabilia. C. de rescin. vendi. ꝛ vide quō eq̄parent̄ per Alex. in.l. si supstite. C. de dolo. per curtium seniorē in cōsi.lxvj. super premissa. col. ante.

d ❡ Punibile. Adde not. ff. quod cum eo.l. sed ꝛ si.§.j. ꝛ in.l. cum de indebito. in glo. indebiti. ff. de proba. ꝛ. ff. ad.l. aquiliā.l. inde neratius.§. penul. in glo. in duplum. glo. fin. in.l. fin. ff. de rei vendi. glos.ij. ꝛ ibi Cy. in.l. sed cum patrono. C. cōmu. vtriusq̄ iud.l. si dubitatur.§.j.ff. de fideius. ꝛ in quibus casibus mentiens puniatur. plene per Bartol. in.l.j. C. de fur. in.v. ꝛ.vj. colum. in.l. prescrip. C. si contra ius vel vti. pub. ꝛ in autenti. contra qui propriam. C. de nō nume. pecu. not.xxj.q.ij. primum Dy. in regu. nullus pluribus. lib.vj. Adde Spec. in tit. de causa poss. ꝛ proprie. in prin.

zacharias. ❡ Adde eundem Specu. in titu. de except. ꝛ replica.§.iiij. ver. est ergo. ꝛ v̄s. quid si debitor: ꝛ in titu. de positionibus.§.viij. vers. sed secundum. et §.ix. ver. itē illud. Bald. in.l. prima in septima ꝛ octaua column. C. de furt. ꝛ in.l. sed si.§.j. ff. quod cum eo. gloss. in.l. cum de indebito. ff. de proba. Barto. in l. si. de rei vendi.

e ❡ Non punibile Uide Paulum de castro cōsilio cxlix. incipien. in christi nomine videtur dicendum quod dictus presbyter. ꝛ vide ange. per illum textum in.l. eum qui.§. fina. ff. de iniurijs. ꝛ per eundeꝫ per illum textum in.l. at qui natura.§. cum me absente. vbi etiam glo. ff. de neg. gestis. quod lꝫ mentiri in iudicio ꝑpter suum ius cōseruandum.

f ❡ Ex ignorātia Adde notata in l. iulia.§. qđ autem. ff. de actio. empti. quod mēdacium dolosuꝫ plus punitur ꝙ per ignorantiaꝫ.

g ❡ Sedes. Uide ibi alias limitationes ad.c. si eo tempore.

zacharias.

h ❡ Simplicitas. nō excusat a surreptione. Adde de hoc per Speculum in titul. de positionib⁹.§.xj. vers. sed nūquid berengarius. latis. per Card. in clemētina secunda. in.j. oppo. vbi etiā quando excuset ꝛ in quibus simplicitas ꝛ quando non. de peniten. ꝛ remissio. ꝛ qui dicantur simplices. Adde eundem Cardina. vbi.s. gloss. xxij. questione.iiij. Innocen. ꝛ Bald. super rub. C. de rerum permutat. ver. item queritur.

❡ Anto. Francis. ❡ Circa hoc an ꝛ quando simplicitas sit probāda vel improbanda: ꝛ an repellat aliquem a promotione: vide not. ꝛ plenam glo. in.c. petrus.xxxix. distin. ꝛ in.c. quia frater.vij. qōe.j. ꝛ conclusio est quod quedam est simplicitas contraria dolo: ꝛ ista non improbanda quedam est simplicitas contraria prudentie ꝛ ista est improbāda: pro quo vide glos.xvj. questione.j. in cap. si cupis. ꝛ vide etiam glo. in.c. episcopoꝝ.lxxiiij. dist. ꝛ vide Host. ꝛ moder. post eum. in.c. dilecti de iudicijs. vbi ponunt quando simplicitas sit amplectenda: et subtilitas respuenda. Et adde quod qui sub simplicitatis nomine sacerdotum stultitiam excusant reprehensione digni sunt.c. oportet.xxxvj. dis. ꝛ quomodo intelligatur illud dictuꝫ quod simplicitas est amica legū vide glo. in ver. simplicitas. in.§. sed q̄ insti. de fideicom. liber. ꝛ glos. in l. manifestissimi. in.§. talis itaq̄ in verbo simplicior. C. de fur. ꝛ gloss. in verbo ꝓcedere. in.§. si v̄o moriant̄. in aut. de instr. cau. ꝛ fide. ꝛ vid gl. in

ꝛ ibi glo. de preben. lib. vj. Sed ignorantia probabilis videtur excusare p tex. no. in. c. gratiã. j. eod. lib. vj. ¶ Sed idem Joan. andr. in dicto. c. gratia. in nouella dicit illud. c. gratia. fundatum sup maxima ratione ꝛ equitate potius: ꝛ qd nõ debet excedere terminos suos: ꝛ contrarium diceremus si non emanasset illud capitulũ. ¶ Ad idem vide glo. in dicto. c. si motu proprio. que dicit ꝙ in literis gratiosis nõ habet locũ ista regula. Nam papa daret beneficium habenti paruissimum: ꝛ tamen si in impetratione nõ fit mentio de paruissimo beneficio non valet gratia vt ibi. Nec distinguitur ibi an ex ignorantia vel ex simplicitate tacuerit impetrans minimum beneficium: quasi velit quod surreptio vitiat literas gratiosas: lꝫ al's papa concessisset gratiã. Do. Anto. dicit posse dici quod si gatia posset reduci ad terminos iuris communis ꝙ tunc poterit practicari ista secũda regula in literis gratiosis: ꝛ in hoc casu ca. intelligit illud. c. gratia. Sed certe ego nõ video ꝙ illud capitulum aliquo modo reducatur ad terminos iuris: imo ignorantia ampliat ibi gratiaꝫ quia si scienter ibi impetrasset secundum incõpatibile cum primo facta mentione de primo nõ daretur sibi optio retinendi primum vel secundum. Sed adepto secundo vacaret primũ ipso facto: vt in. c. de multa. j. de prebend. ꝛ tamẽ ibi propter ignorantiam datur optio. ¶ Item de iure communi quis debet esse contentus ea vocatione qua primo vocatus est: vt in. c. j. ꝛ. ij. xxj. q. j. Et ibi datur optio vtrum velit accipere primum vel secũdum. Item non video possibile in iure vt gratia reducatur ad terminos iuris propter surreptionem cõmissam in casu expresso. Quia gratia nũꝙ excepit casum proprium adeo quod impetrãs non potest illam gratiam trahere ad beneficium magis tenue. ꝛ hoc quia mens pncipis nõ fuit cõcedere gratiã in alio casu quaꝫ expresso. Ad hoc textus expressius in. c. cui de nõ. maxime in fine. de preben. lib. vj. ꝛ in. c. susceptũ. de rescriptis. eo. lib. Hoc etiã vidẽt sentire do. de Rote. deci. ccclxix. al's. cclxx. in antiquis. Unde in hac materia concluderem quod si hec secunda regula subtiliter ꝛ mentaliter consideretur poterit practicari in literis gratiosis ꝛ beneficialib⁹. Nam hec regula nihil aliud vult in effectu quã si surreptio nõ dolosa fuit causa vnius rei tantum: habet vitiare illã rem duntaxat ꝛ non aliam cuius non fuit causa. Exemplum: regulariter rescriptum consistit ex duobus ex substantia ꝛ ex forma: substãtia rescripti est ipsa iurisdictio: forma vero est ipse mod⁹ procedendi quem papa prefixit delegato. Si surreptio fuit causa illius forme tñ vitiat solũ illaꝫ formam ꝛ nõ substantiam rescripti ex quo fuit sine dolo. Ita dicam in literis gratiosis: ꝙ si litera gratiosa contineret plura ꝛ surreptio non dolosa fuit causa vnius tñ: solũ vitiabit illud ꝛ non reliquum. casum allego in. d. c. si eo tempore. Et si hoc procedit in beneficialibus vt ibi: fortius hoc idem dicendum in alijs gratijs cum litere ad beneficia sint multum stricti iuris propter ambitionem vt in. c. ꝙuis. de preben. lib. v. Hoc verũ nisi obtentũ per surreptionẽ habeat connexitatẽ cum reliquis: quia tunc ratione cõnexitatis surreptio vitiat omnia: vt est tex. in. c. cõstitutus. s. eo. ẽm intellectum quem ibi dedi. Nunquid autem ignorantia aliquo modo excuset in istis gratiosis: vt sic. c. gratia possit trahi ad simile. puto posse attẽtari quod vbi concurrunt quatuor poterit trahi ad simile. Primo ꝙ ignorantia sit probabilis: vt in. d. c. gratia. Secundo quod non preiudicetur iuri tertij de quo nõ est facta mentio: al's autẽ ignorantia non excusat. Et hoc casu intelligo. c. constitutus. s. eo. quia princeps non intendit alteri preiudicare si non exprimit: vt ibi dixi. Tertio quod princeps fuisset concessurus al's illam gratiam expressa veritate: licet nõ ita de facili: vt in. c. gra- a tia. iam dicto. Quarto quod gratia non excedat 6 casum proprium: vt in. c. cui de non. ¶ † Et ad predicta adde notabilem questionem quam ponunt domi. de rot. vbi. s. Quidam impetrauit thesaurariam seu sacristiam Senen. vacantẽ ꝛ dixit eam esse dignitatem in loco. cõpertum fuit quod non erat dignitas sed officium: nũquid surreptio vitiet. Fuerunt opiñ. sed maior pars dominorũ de Rota tenuit vt nõ vitiaretur: quia illa falsitas nõ fuit causa inductiua gratie: quia papa facili⁹ dedisset si dixisset quod erat officium tantum. Itẽ b constabat de corpore bñficij ꝛ illa qualitas[b] dignitatis fuit expressa causa demõstrationis. Fal c sa enim demonstratio[c] non vitiat. ex quo constat de corpe: vt in. l. falsa demonstratio. ff. de conditio. ꝛ demonstra. facit quod no. j. eo. c. significante. ꝛ vide quod ibi dicam. Secus autem vbi falsitas esset expressa non causa demonstrationis sed causa taxationis gratie: quia tunc vitiaret licet papa al's cõcessisset: quia satis est quod non cõcessit in alio casu: ꝛ iste est casus notabilis de cui⁹ decisione nõ subtiliter aduertẽs miraẽ in. c. susceptũ. j. eo. lib. vj. Ubi dicit qd si impetro bñficiũ quod dixi vacare per renuntiationem nõ debetur si va- d cat per mortẽ[d] licet cõstet de copore beneficij: ꝛ licet renuntiatio ꝛ mors ꝙtum ad vacationeꝫ equiparentur: nam vt dixi princeps taxauit gratiã ad illum casum expressum ideo non debet fieri extensio ad aliũ casuꝫ. ꝛ per hoc aperiẽ via ad mltas similes questiones. ¶ Quo ad tertiam regulã do. Ant. distinguit: vt. s. quod si potest reduci gratia ad terminos iuris cõis nõ vitiabitur ex quo ignorãtia pbabilis intercessit: ꝛ alle. c. gratia. ꝛ forte allegat ad casum mente conceptã. Nã ibi innuiẽ a contrario ꝙ si is cui absenti ꝛ ignoranti beneficium fuerit collatũ per epm impetrauit bñficiuꝫ a papa nõ facta mentione de collatiõe sibi facta per epm quod potest vtrunqꝫ beneficium retinere si sunt ꝯpatibilia. Quasi velit do. Ant. ꝙ si impetrans expressisset nõ habuisset secundũ beneficiũ sed ego nõ video ꝙ aliquo modo trahaẽ iste cas⁹ ad dispositionẽ iuris cõis cũ gratia consequatur effectũ suũ in totũ: ꝛ de iure cõi beneficiatus non debet reputari idoneus ad aliud beneficiũ: vt in c. is cui. de pben. li. vj. Ideo dicerẽ ꝙ hec tertia regula potius vendicat sibi locum in literis gratiosis. Pro hoc. l. ꝛ si legibus. ẽm cõem intellectũ. C. si cõtrarius vel vti. publ. ꝛ videtur ho. tex. in. c. ex parte. j. de offic. deleg. facit. c. cõstitutus. s. eodem. e ¶ Itẽ gratia assumit vires ex mente cõcedẽtis:[e] vt in. c. cũ adeo. s. eo. Sed concedens nõ fuisset cõcessurus expressa vitate: ergo gratia nulla: ꝛ hoc idẽ sentit Jo. an. in. c. ad audientiã. j. eo. tit. ꝛ do. de Rot. vbi. s. Itẽ cessante causa gratie grã cessat: vt in. l. gñaliter. C. de epis. ꝛ cler. canonizata. xvj. q. j. Ergo forti⁹ debet cessare gratia si causa expssa fuit falsa lꝫ per ignorãtiã. Et p hoc habes declaratam materiã intrinsecã huius ca. ¶ In gl. in v̄sic. simplicitatẽ. in fi. ꝛ dic ꝙ lex loquiẽ in ignorantia iuris naturalis vel quasi que tanꝙ improbabilis nõ excusat. ad hoc. j. q. iiij. in. c. turbaẽ. §. notandũ. qd ibi no. ꝛ. xxxviij. dist. c. qui ea. ¶ Ad. l. j. de fal. mo. dic ꝙ etiã loquiẽ de ignorãtia nõ pbãbili. vt si fal. mo. cudiẽ in domo alicui⁹ ꝛ dñs dicit se ignorare ꝛ no. gl. iuncto tex. ꝙ regulariter parciẽ sim- f plicitati.[f] ꝛ qd aliter procediẽ contra dolosum et aliter contra idem facientẽ ex ignorantia vel sim- 7 plicitate. ¶ In gl. in versi. priori modo. No. singulariter istã gl. ꝛ nõ tradas obliuioni. vult enĩ aperte ꝙ exprimens falsum vel tacens verũ in impetratione rescripti nõ presumitur pma fronte hoc facere ex dolo: sed poti⁹ ex simplicitate vel ignorantia. Idẽ sentit Imo. hic. Dicit tamen ꝙ dol⁹ pbabiẽ ex cõiecturis. Host. dicit ꝙ si probaẽ sciẽtia impetratoris presumiẽ dolus argu. l. veri⁹. ff. de proba. Quod tamen dicit pcedere nisi sint litere iustitie qr in illis de facili non presumiẽ dolus cũ faciliter obtineanẽ. Item dicit posse distingui inter hoiem simplicem ꝛ diligentem. Sed tu conclude ex varijs circunstantijs iudex presumet dolum vel simplicitatẽ: ꝛ informando animũ suũ cõsiderabit vtrũ dixerit falsum in facto suo vel in facto alieno: ꝛ an factũ sit de propinquo an de lõ ginquo

c. veritatis. in verbo simplicitatis de iureiur. ꝛ q̃ habenẽ in. c. cũ sancti. xxiiij. qõ. iij. et qs dicaẽ simplex vide tex. in. l. fi. C. de do. ante nup. ꝛ de significatu verbi ꝛ dictiõis simpliciter: vid bar to. in. l. j. in pnc. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ in l. gallus. §. quidã recte. ff. de libe. et posthu. vltra dicta per eũ in. l. in §. si quis simpliciter de verb. obli. ꝛ vide Bald. in. l. cum falsum. ff. de acqrẽ. here. ꝛ in. l. j. in pnc. C. de edi. ac. ꝛ hebetur per gl. ꝛ scribẽ. in cle. sepe. de verb. sig. ꝛ per bar. in. l. j. ff. de test. milit. ꝛ i. l. neqꝫ. §. deportati eo. tit. ꝛ habeẽ in c. fi. d here. lib. vj.

a Sebasti. Sapia. ¶ Quarto. Sed ista dclaratio vr dubitabilis p illud qd dicit Archi. i. c. grã. de rescrip. in. vj. ꝙ si tibi collatũ fuit beneficiũ ꝛ procurator tu⁹ alid impetrasset talis ignorantia excusat: ꝛ lꝫ ꝯriũ ibi teneat Jo. and. ꝛ Fran. pu. qr corrigereẽ hoc mõ tex. iste: ꝛ in correctorijs nõ est licita extensio tñ facilis est rñsio ꝙ p illd nõ tollitur tex. iste: sed limitatur vñ succedit ꝙ in materia limitatoria est licita extensio bar. in. l. si ꝯstãte in cõ si. opp. pme. partis vbi alij. ff. solut. mat. ꝛ ad hãc materiã vide per Fely. in. c. ad audientiam. ij. colũ. xv. vers. litere bñficiales. in. fi. j. eo.

b ¶ Et illa qualitas. vide moder. in. c. ad aures. in ij. col. ibi. de q̃litatibus beneficij. s. eo. ꝛ no. in. c. in nostra. j. eo. ꝛ de ista qõne in terminis: vide istuꝫ in. c. significante. in fin. j. eodem.

c ¶ Falsa demonstratio. Adde tu domi. de ro. deci. ccccclxj. in antiqs vbi dicunt ꝙ ipetrans bñficiũ qd dicit curatũ vl' regrere residentiaꝫ non debet carere grã si illud nõ sit curatũ vel nõ requirat residentiã ꝛ dicit Ro. cõsil. ccccxxvij. ꝙ falsa dmõstratio vitiat lꝫ de corpore ꝯstet cũ illa inducit dispositioneꝫ. ꝛ vide Anch. cõsi. cclxxxvj. Alex. cõsi. cxxxvj. ij. lib. zacharias.

¶ Dic tu p resolutiõe ꝙ falsa demonstratio nõ vitiat rescriptũ nisi dedisset ei cãꝫ: ita cõcludit bal. in. l. neqꝫ in fi. C. de pba. Bart. in. l. demonstratio. in. v. q. in prin. ff. de cõdi. ꝛ demon. gl. in cle. j. de pbat. ꝛ in ca. significante. j. isto. titu.

d ¶ Per mortem. Adde vt Petr. de anch. ꝯsi. cxvj.

e ¶ Ex mente concedentis. Adde Imo. in simili. in c. cũ ecclesiastice. j. d exce. ꝙ rescriptum recipit vires ex mente cõcedẽtis tex. in. c. supeo. j. de offi. deleg. ꝛ in. c. cum dilec. j. eo.

¶ Add And sicu. cõsi. cxxvj. iiij. lib. in cõsi. Alex.

f ¶ Smplicitate. Limita nisi simplex esset sibi contrarius: qr tũc nõ parciẽ simplicitati: qr non põt esse simplicitas. vbi est ꝯrietas: vt no. Jo. an. in. c. cũ ioãnes. j. d fi. instr. refert Salı in. l. scripture i vs̃. qro ab extra. C. de fid. instru. vide no. in l. si qs. §. doli. ff. de iuris. om. iud.

a ¶ Ea sunt exprimenda adde Lap.alleg.lxxxix.duo prelati.in.iiii.col. Thomã fastuli dubio rot.lxiiij.eodẽ die.&c.quidã Arch.rotam hoc tit.lxiij.in antiqs.Inno.j.eo.in nřa.in fi.& in.c.cũ in nostris.de cõces.pre ben.& rotã hoc tit.in antiquis.lxix.& de pben.xiij.in antiquiorib⁹ Bal. s.eo.cũ ordinem.x.colũ.ibi vt scias.Rom.sing.xxxviij.vtrũ nobilis.in fi.Fed.de re. permut.iij.col. q.iiij. & Pe.de peru.in tractatu ei⁹ mate rie.xvij.col.vẽsic. q̃ro tertio.Rotã hoc titul.xxxij.in nouis Bald.in.l. ij.in fin.C.que sit lon.consue. Egi. cõclu.rote.cccxxx iij.in cã dñi Car. Butr.consi.ij. visis literis.ꝙ est ẽt xlix.ad fi. Rom. consi.lxxx. confirmãdo profecto: istũ de sent.excõi. cum pro causa in ij.col.& in.c.inter dilectos.in.iij. coluña ibi not. bonã de fide instru. & in.c.ij.de treug. & pace.& bar.in.l. j.ff.ad.l.iul.maie. Imo.cõtra Butrig.in.c. de testibus.i.ij.co.õ test. Pau.de cast.cõsili.ccxiij. rotam titu.xliiij.in antiquis.& lxxv.in antiquis & quarta in antiquis & noua in nouis.Egi. cõclu.cccxxviij. in causa mea.et cccxciij. cum in cõmissione.Car. cõsil.ccciiij.nobiles viri.Tho.fastuli dubio.xliiij. eo.dic &c.quidaz archidiaconus. Rotaz hoc titu. xiiij.in antiquis. ꝙ de pendẽtia litis debet fieri mẽtio i rescripto ad lites.& plene per moder.hic i.xiij. col.in vẽ.sexta regula:post gl.hic & per glo.in istuz in.ij.colũ. & in.c. prudẽtia.§.sexta. in vẽ.cãm.de offi. delega.Egi.in cõclu.ccccliiij.si facta.Tho.fastuli dubio rote.xxviij. Do.in proe.vj.vlti.col.ꝑpter gl.ibi.in ver.filijs.& in proe.hui⁹ libri.in verb.iudicis ꝑpter glo.ibi istũ de appel.ad nřam.ad fin.& Phili.in.c. consul.lo.j.in eo.titu.post istũ & Phi.in.ij.c.in fi.eo.titu. Rom.consil. cccxxiiij.in ꝑposita.Belenci.in.c.cum causa.in fi.de appella.i apost. Inno.in.c.preterea.in fi.de dila.Ro.consi.cccclxxiij. dubitatur p̃mo in penult.col.Old.cõsi.cclxxvij.al's cccxxij.ꝙ articuli.ij.col.facit.l.ij.i fi.ff.si quis in ius voc.& ibi Barto.iuncta.l.j.& ij. de ferijs. Ro.consil. ccviij.hec impetratio ad finem.

¶ Adde tu Alex.cõsi.cxiij.j.lib.Pet.de anch.consi.cclxxxvj.

b ¶ ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Rescripto. Uide Fely.in.d.c.ad audiẽtiã. ij.co.xv.j.eo.& limi.vt nõ ꝑcedat qñ fieret mẽtio incidẽter de illo bñficio vt in salutationibus ita decla. Gemi.in.c.nõ põt.j.de pbẽ. lib.vj.

c ¶ Probaturum. Adde Oldr.consi.cvj.Pau.de cast.cõsi.cxliij.Ro. consi.ccccxvj.Alex.consi.xcviij.iiij.lib.

zacharias. ¶ Adde eundem Alexan.in.l.fi.post Ange.& Bart.C.de dila.Bal.in auten.ei qui.C.de temp.ap.adde in terminis per Lãfran. de ordi.in.c.quoniam contra ver.dilationes.& quod ibi.in.ix.addi.ad eum de proba.

ginquo:vt in.c.cũ illorũ.de senten. excommuni.et qd not.in.c.ab excõmunicato.j.eo.Itez an litere sint ponderose vel faciles:vt in.c.fi.de cri.fal.Itẽ an falsitas fuerit inductio concessionis gratie et similia.De quo vide quod not.do.de Ro.deci.s. alleg.& Inno.j.eo.dilectus.Dolus enim nõ põt probari nisi ex coniecturis cum cõsistat in animo vt in.c.ij.de renun.lib.vj.& in.l.dolum.C. de dolo. In gl.in ver.expressa.ibi:vel tacet se decanũ.hoc exemplum non congruit litere: nec etiam exemplum sequẽtis glo.quia papa dedisset rescriptũ etiam in forma cõcessa licet ista fuissent expressa: & dic vt not.j.in glo.in ver.literas.vbi querit glo. que sint exprimenda &c. ¶ In glos.in ver.literas. ibi:que mouere possunt animũ principis ad dandum.tene hic princ.cum fi.glo.ex quo potes hanc regulam elicere.quod ea sunt exprimenda[a] in rescripto que possent mouere animuz principis ad concedendum vel ad non concedendũ vel ad difficilius concedendum:& hoc vltimum probatur. j.eo.postulasti.papa enim daret beneficium habenti aliud tenue:sed non ita de facili sicut daret nullum habenti. 8 †Ideo taciturnitas tenuis beneficij inducit surreptionem:vt in capi.si motu proprio preallega.Et q̃uis gl.ponat multa exempla non intelligas quod in quolibet rescripto[b] sint exprimenda omnia que ponuntur hic in glo.Sed intelligas gloss.in casibus in quibus loquuntur iura que allegat.& dic vt in eis not.Et vide quod dixi in.c.cum ordinem.s.eod.vbi posui an de exceptione competente aduersario sit facienda mentio in rescripto.& vide per Joan.andr. in.c.j.de li. contest.lib.vj.& plene per Specu.in titu.de excep. in.§.dicto. ¶ In glo.in versi.nisi forsan.ibi: quia si notoria esset exceptio. Not.singu.hanc gloss.ex qua multa potes notare:& primo ꝙ exceptio notoria põt opponi ad processum & sic ante litẽ contestatã licet sit peremptoria: & sic intellecta est valde not.dictũ in se tñ est verum:& not.tenet Specul.in titu.de except.in.§.dicto.versic.sed pone sequitur Joan.and.in.c.j.de lit.contesta.lib.vj.Et vide de materia per Bart.in.l.cum querebatur.& in.l. vir bonus.ff.iu.solu.& per Archidiaco.in.c.vt circa.de ele.lib.vj. vbi ponit singulare dictũ ꝙ omnis peremptoria etiam nõ notoria potest opponi ante lit.contesta. dummodo excipiens offerat se incontinenti probaturum[c] argum.in.l.iij.§.ibidem.ff.ad exhibendum. Istud tamen dictum a multis mordetur.facit pro & contra.cap.literas. de restitu.spol. ¶ 9 †Secundo not.ex hac glo.ꝙ si non constat citantem habere iurisdictionem in citatum imo notorie constat contrarium:non tenetur citatus comparere:[d] & habes aliam gloss. in c.veniens.de accu.& tertiam in.c.si episcopus.iij. q.ij.& dixi post Cald.in.c.cum ordinem.s.eo. Uide tamen ad hoc maxime in delegato quod not. Inno.in.c.ij.de dila.& in.c.cum in iure.de offic.de lega.& per Jo.an.in regula sciẽti.lib.vj.in mercu. 10 ¶ †Tertio nota.ꝙ vbi notorium est rescriptum esse surreptitium vel impetrantem esse excõmunicatum vel iudicem ordinariuz non habere alias iurisdictionẽ in citatum nõ potest cognoscere an sua sit iurisdictio: quia ex quo iudex est certus de defectu iurisdictionis nõ potest procedere in causa.Ad hoc.c.si duob⁹.j.de ap. Et hic cõpetẽter potest annecti illa materia quotidiana & vtilis: an & quando iudex si reuocatur in dubium de iurisdictiõe sua possit d hoc cognoscere[e] de qua materia per doc.hic.& per Joan.and.in dicta regula scienti.& per Inno.hic.& in.c.venerabili:de censi. & in.c.ex parte.el.j.de verb.sig.per Bar.& alios legistas in.l.prescriptione.C.si contra ius vel vtili. publi.per eundem in.l.ij.ff.si quis in ius voca.& in l.quidam consulebãt.ff.de re iudicata.aliquid in l.ex sententia.ff.de testa.tute. Et causa breuitatis reduco totam materiam ad certos casus.Et primo ponam casus in quibus communiter tenetur qd iudex non posset cognoscere.Secundo casus in quibus potest.Tertio casus in quibus dubitatur. ¶ Uenio ad primum:exceptio apposita contra iudicem sigillat id est notat ipsum iudicem infamia seu defectu vel alio crimine non potest ipse cognoscere quia est suspectus:vt puta si opponitur ꝙ est excõmunicatus[f] vel seruus vel infamis vel quid simile.hoc tenet Barto.in.d.l.quidã consulebant.Jo.and.sentit in.c.pia.de exce.lib.vj.sequitur domi.Anto.& cõmuniter.doc.lz Innocen. dubitando aliud senserit in.c.cum in iure.et in.c. cum super de offi.deleg. ¶ Secundus casus quãdo exceptio iurisdictionis pariter concludit in illo incidenti sicut in illo principali. Exemplum si oppono ꝙ iudex est minor vel furiosus: vel mulier:vel aliũ nature defectuz patiatur:nã iste exceptiones sic excludunt eum a principali:ita qd nõ possit cognoscere an sit iudex.Et ista est rõ quare iudex qui allegaretur suspectus non potest cognoscere super suspicione:sed eligũtur arbitri:vt in.c.suspicionis.de offi.deleg.nã sicut est suspectus in pncipali:ita & in incidenti.Et hoc voluit Inno. in.c.prudentiã.de offic.deleg.& sentit Bar. in.d.l. quidam.Tertius casus cum opponitur de dotali fundamento iurisdictionis & ꝓprietate ipsi⁹.vt qr opponitur ꝙ quis nõ est potestas vel eps. Nõ enim est idoneus in hac cognitione:qr habet affectionẽ ad causaz quinimo causa est ꝓpria.hoc voluit not.Bart.in.d.l.ex sententia.& Inn.in.c.ceterũ.de iudi. ¶ Quart⁹.casus cũ agit nõ solũ de nudo exercitio iurisdictiõis:sz de proprietate subiectionis vt qr citat⁹ dicit se esse exẽptũ & iudex negat.[g] nãq ei sunt ꝯmoda subiectiõis:iõ iudex est suspect⁹ in hac cognitiõe. Hoc voluit Inn.i.c.venerabili.d cẽsi.& vid qd ibi dixi.per qd no.limitat

d ¶ Comparere.Adde vt per Cald.cõsi.xij.de iudicijs.

e ¶ Possit de hoc cognoscere.Uide Angel.ponentem.viij.fallentias in.d.l.ij.hic allegata.que colliguntur ex dictis istius hic suspectis sex casibus primis & decisione duoruz vltimorum.& amplia istam regulã tribus modis & limita. xiiij.modis:de quib⁹ hic ordinate per Fely.in.xx.col.versi. an sua sit iurisdictio. & dixi plene in not.meis i vẽ.iurisdictio. i nota. incip.tot ibi pulchras.videbis tamen istum in.c.si diligenti. in vlti. col.de fo.compe. & gl. celebrem in c.fi.in glos.ij in fi. xiiij.qd.v.& istum in.c. conquerẽte. in.iij.col.de resti. spolia.

f ¶ Excõmunicatus.Adde ꝙ nec partes pñt prorogare iurisdictionẽ excõmunicati sm Roma.cõsi. xlviij.

zacharias.

¶ Dictu esse verum de excõmunicato publice:secus autem in occulto & tolerato. c.ad probanduz & ibi docto.de re. iur.glos.xxiii. q.j. in sum.& i.iij.vij. verũ.& ibi archi. & in.l.j.C.de iur.& fa.igno. Bal.plene.in.l.id qd pauperib⁹. col.ij.C.d epis.& cle.& Spe. in ti.de offi.dele. §.vj.versi.quid si sunt.& cũ dico occultũ & toleratũ posse esse intelligẽ de laico quod sententias possit ferre in probanis vt in.d.c.ad pbandũ.per doct. non autẽ in spiritualibus.vt p Car.in cle.ij.§.verũ.eo.ti.mouet.qr per aliũ põt in spiritualib⁹ iudex excõicatus & maxime excõicare.vt not.xxiiij.q.j.in sum. & Car.in cle.j.§.j.q.viij.de reli.domi.

Anto.Franc. ¶ Et qd possit facere excõicat⁹ p aliũ qñ nõ põt p seipz explicare qr excõicat⁹.vide q̃ plene habent p doc.in.c.intellexim⁹.& ibi dixi.de iudi.& vide Jo.an.in.c.decernimus.de sen.exc.in.vj.& qs dicat publice excõmunicatus.vide glo.in cle.j.de sepul.& gl.in.c.exceptionẽ. de exce.vltra ea que habent in.c.ad probandum.de re iudi.

¶ Et adde quod excommunicato etiam iniuste anteꝙ declaretur de illa iniustitia nemo debet communicare.vt in ca.si episcopus.xj.qd.iij. & vide glo.in capi.cum vos.de offi.ordi.& adde quod nullus debet participare cum excommunicato etiam si sit dubium.vide beatum Thomã.in.iiij.distinc.xviij.q.ij.articu.iiij.& in questione de quolibet.qd.iiij. arti.ix.& q.x.arti.ix.

g ¶ Et iudex negat.Adde quis debeat probare causam veram expressam in citatione citantis cum citatus negat illam veram.Lap.alleg. lix.

~ Sebasti. Sapia.
a ❡ Iudex. Uide abb. in c. cõquerẽte de restitu. spol. vbi ponit de iud. ce q assumit defẽsionẽ sue iurisdictionis.

~ Sebasti. Sapia.
b ❡ Primꝰ casus. Dat pulchra limitatio ad h oĩa q̃ ponit h abb. ꝙ qs nõ tenet comparere qñ citatꝰ nõ est de iurisdi. vel citatio est nulla qñ iudex eẽt ꝑsona puida ⁊ honesta qḋ limitat ipe abb. in c. nisi essent in. j. not. de ꝓbẽ. reputat hoc dictũ sing. d. Ias. in l. ij. colũ. vj. ff. si qs in ius voc. nõ ierit. ⁊ ibi multa ad propositum. zacharias.

c ❡ Cõmodũ sportularũ. Adde de hoc ꝑ Bal. in l. fi. C. de fruc. ⁊ lit. expen. eũdẽ: ⁊ ange. in aut. vt iud. sine quoq̃ suf in ꝓnci.

~ Sebasti Sapia.
d ❡ Cognoscere. Sed dicit Imo. i. c. ceterũ. j. de iudi. ꝙ illa glo. nõ est sine scrupulo qꝛ nõ est ꝓsumendum qḋ propter modicũ salariũ iudex iudicaret alr q̃ ius velit. ar. c. ⁊ si qõnes. de simo. ⁊ ideo multi tenẽt ꝯtrariũ: vid la tissime. d. Ias. in l. ij. col. iiij. ff. si qs in ius voc. nõ ie. vbi sup hoc refert qnq3 opinio.

e ❡ Placet mihi Adde Are. idez tenentẽ cõsil. xvj.

f ❡ Lex barbariꝰ. Uide not. in c. sciscitatus. s. eo.

g ❡ In c. j. eo. titu. vide ibi moder.

h ❡ Quod ꝑlatus nõ dr dñs. vide q̃ dixi in c. cõstitutus. s. eo. ⁊ plene per istũ in c. cũ super d causa pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ in c. ex literis. j. de ꝓbat.

ca. cũ ꝑsone. de priui. lib. vj. ⁊ gl. ibi posita q̃ aliud sentit ⁊ vide qḋ dixi in d. c. venerabili. facit quod not. glo. in c. ad audiẽtiã. de app. ❡ Quintus casus qñ notoriũ est eũ non esse iudicẽ vel saltẽ ipse scit. Nã tũc nõ potest ꝓcedere in causa: de quo in c. si duobus. de appel. ⁊ dic vt ibi. Secus si iudex ignoraret ⁊ ꝑtes scirẽt: vt ibi est bo. tex. ❡ Sextꝰ casus qñ iudex[a] se ingerit ita ꝙ contendit pro iurisdictiõe ac si esset pars: nã ex hoc redditur suspectus. arg. l. q̃ oĩa. §. j. ff. de de ꝑcu. ⁊ est gl. singu. in c. statutũ. in princ. in versi. copia. j. eo. lib. vj. Et tenebis semꝑ menti hunc casum ꝑ quẽ infert ad questionẽ quotidianã. Nunquid iudex procedens ex officio possit cognoscere an sua sit iurisdi. si dubitatur. Et videtur quod non: quia tenet locũ partis ⁊ ꝯtendendo pro iurisdictione reddit se suspectũ ⁊ in hanc opi. videt inclinare domi. Ant. licet nõ firmet. Sed ego crederẽ oppositũ ꝑ l. ij. ff. si qs in ius voc. que loquitur indistincte. ⁊ per tex. iuncta glo. in d. c. cũ ꝑsone. Nec hoc casu potest dici ꝙ iudex se ingerat cũ teneat ex officio suo ꝓcedere: vt in c. qualiter ⁊ qñ. ij. de acc. ergo cessat ratio suspicionis: quia non se ingerit voluntarie: secus quando questio est inter partes ⁊ ipse assumit defensionem partis stantis pro iurisdictione. Casꝰ vero in quo potest cognoscere est cũ dubitatur ꝓbabiliter de competentia iurisdictiõis ⁊ exceptio non sigillat personam suã. Si sumꝰ extra oẽs casus predictos: ⁊ tunc cognoscit an sua sit iurisdictio: qꝛ iudicare principaliter est onus: vt in l. munerum. in §. iudicandi necessitas. ff. de mu. ⁊ honoribus. in c. pastoralis. de offi. deleg. l3 in cõsequẽtiã sit honor: vt in c. vt debitus honor. de appel. Uide glo. in c. si contra vnũ de offi. delega. lib. vj. nec iudicat in facto ꝓprio: qꝛ causa nõ dicitur propria ex quo cõmodũ vel incõmodũ ad eũ nõ pertinet. ij. q. vj. biduum in versi. palam. ⁊ in hoc casu intelligit iste tex. ⁊ c. pastoralis. s. eodẽ. ⁊ l. prescriptione. ⁊ alie leges superius alleg. ❡ Casus vero in quibus dubitatur occurrũt ad presens tres ad quos tanq̃ ad principaliores poterunt reduci si qui alij inueniri poterunt. ❡ Primus casus[b] cũ excipit ꝙ locꝰ ꝯtractꝰ vel delicti nõ est de iurisdictione curantis: sed finaliter tenet Innoc. ꝙ põt cognoscere: qꝛ hec sentẽtia nõ nocet alteri iudici quinimo Bar. sentit in d. l. ij. ꝙ hec exceptio non põt opponi ad processuz sed ad merita cause tm̃. Quia satis est i libello aliquid exprimi quod fundet iurisdictionẽ iudicis: licet illud nõ sit verũ qꝛ debet inspici quod petitur: ⁊ non qḋ debetur quo ad fundandã iurisdictionẽ iudicis per tex. in l. penul. ff. de iurisdi. om. iudi. Contrariũ tenet hic do. Anto. qꝛ illa lex nõ ꝓcedit qñ ex negatione petiti negat ꝓncipaliter iurisdi. vt in casu nostro. ⁊ hoc verius puto tñ ꝙ possit recusari vt suspectꝰ propter affectionẽ quã habet ad causam argu. in c. insinuante. de offic. deleg. Secũdus casus quãdo iudex est habiturus aliquod commodũ sportularum:[c] quo casu glos. multum vulgata in l. de iure. ff. ad muni. dicit ꝙ non potest cognoscere.[d] Contrarium tenet Pet. ⁊ Cy. in d. l. prescriptione. qꝛ cõmodum h3 accessorie. Bar. sequit glo. qꝛ sola affectio ad causam est sufficiens ad remouendũ iudicẽ. d. c. insinuante. ⁊ l. pretor. ff. de iurisdi. om. iudi. Dicit tamẽ in l. ij. in hoc standũ ꝯsuetudini. do. Anto. putat attendendã quãtitatẽ cõmodi. et placet mihi[e] ꝙ attenta qualitate persone iudicis ⁊ quãtitate muneris iudicetur suspectus vel non ad hoc allego bo. tex. in c. ⁊ si questiones de simo. ❡ † Tertius ⁊ vltimus casus quãdo rescriptum dicitur falsum ⁊ iudex pronuntiauit ꝙ erat verũ nũquid teneat ꝓcessus s postea detegitur qḋ erat falsum. Inn. Io. an. Compost. ⁊ do. Anto. tenent processum non valere qꝛ fabricator falsi rescripti nõ potuit dare iurisdictionẽ nec in principali nec in incidenti. Bart. in l. prescriptione. dicit processum valere si falsitas erat latens. Quia dubium posuit istũ in quasi possessione iurisdictiõis. arg. in l. Barbarius. ff. de offic. preto. Bal. t3 primam partẽ. ⁊ illa videt mihi verior. ❡ Quia ex quo rescriptum non emanauit a principe potest dici intrusus. ⁊ sic non debẽt valere gesta etiam dato communi errore: vt no. in c. nihil. j. de elect. ꝑ Inno. Facit. c. alienationes. xij. q. ij. Non obst. l. barbarius.[f] qꝛ ille habuit potestatem a principe licet ꝑ surreptionẽ sed ista a nemine. Et ꝑ hoc dic ꝙ si rescriptũ esset prorsus nullũ si tamẽ emanauit a principe ⁊ dato dubio iudex pronuntiauit rescriptũ valeret nec ꝓcessus si nõ fuit appellatũ hoc est singulare dictũ Lapi. in c. j. eo. tit.[g] lib. vj.

1 ☞ Rescriptũ impetratũ contra prelatũ valet: licet super bonis communibus prelati ⁊ capituli.
2 Prelatus solus tenetur administrare ex officio sibi iniuncto negotia communia inter ipsum ⁊ capitulũ.
3 Bona quõ dicantur cõmunia inter prelatũ: ⁊ capitulum quando diuisa. ⁊ quis potest facere istam diuisionem.
4 Collegia iferiora nihil pñt statuere circa statũ ecc̄ie sine ꝯsẽsu. epi. ⁊ 4.
6 Prelatus potest agere ⁊ cõueniri sine licentia ⁊ cõsensu capituli: non tamen in arduis. 9.
Prelatus solus potest alienare ex causa licita.
Qui non potest alienare: an possit rem in iudicium deducere.
7 Conuentus nunq̃ potest agere sine consensu prelati.
8 Prelatus solus potest cõstituere procuratorẽ: sed si vult facere ipsum generalẽ vel in perpetuũ requiritur consensus capituli.
10 Episcopus an possit libere vicarium remouere.
11 Conuentus an possit agere sine prelato sede vacante.
12 Prelatus an possit ratificare gesta per capitulum.
13 Capitulũ põt litigare cũ prelato sine qḋ sibi detur procuraator.

Edoceri.

Solet multuz allegari. ⁊ hoc. d. in sũma. In causa monasterij cõuenitur abbas ꝑ rescriptum in quo nulla sit mentio de conuentu: nec ꝓpter hoc appellari põt nisi abbatis ⁊ conuentus bona essent distincta oĩno. Primo ponit duplex. q. secũda solu. ibi: sup quo tertio ratio. ibi: cum ex officio. quarto exceptio. ibi: nisi. ❡ Casus literalis. Aliquis impetrauit literas apostolicas appellatione remota ꝯtra abbatem nulla facta mentione de ipsius ꝯuentu: querebatur vtruz abbas teneatur respõdere ꝑ literas illas in causa q̃ cõiter pertinet ad abbatem ⁊ monachos: ⁊ si abbas appellauerit ne compellatur respondere super causa illa vtrum valeat appellatio. Rñ. ꝙ per appellationẽ abbas se tueri nõ potest quominus autoritate huiusmodi literarũ respõdere teneatur nisi alia rationabili causa iuuet. Quia abbas ex officio suo tenetur procurare negotia sui conuentus: nisi forte abbatis ⁊ conuentus negotia essent oĩno distincta. Ber. ❡ † Nota ꝓmo ꝙ valet rescriptum impetratũ contra solum prelatum licet impetret super causa cõmuni ipsi prelato ⁊ capitulo. dicit tñ Guil. de monte lauduno. in cle. j. j. eo. ꝙ curia de facili nõ dat rescriptũ super rebus cõibus contra prelatum quin faciat mentionẽ de conuentu dic tamen qḋ de iure rescriptũ valet: vt hic. ❡ † Not. ij. quod prelatus põt ⁊ tenetur solꝰ procurare negotia sibi ⁊ capitulo cõmunia: nam ex officio administrationis sibi iniuncte ad hoc tenetur. Et ex hoc not. ꝙ solus rector vniuersitatis potest ꝓmouere ⁊ procurare negotia totius vniuersitatis. Imo ex officio sibi iniuncto ad hoc tenetur: vt not. Inno. in c. fin. de maio. ⁊ ⁊ obe. nisi negotia essent multũ ardua: vt. j. dicam. Item not. ibi negotia procurare. quod prelatus non dicitur dominus[h] rerum ecclesiasticarum sed potius procurator: ⁊ idez dicit in episcopo ⁊ alijs prelatis vt est tex. apertus in c. ij. de dona. non tamen ex toto prelatus equiparatur procuratori nec etiam tutori sed ampliorez ⁊ honorabiliorẽ potestatem habet q̃ tutor ⁊ procurator: vide ad glo. not. v. q. iij. in c. fina. ❡ Ultimo not. vnum quod nescio alibi ita clare quod inter abbatẽ et capitulum bona monasterij possunt esse diuisa vt aliqua pertineãt ad mensam abbatis aliqua ad mensaz capituli. Hoc tamen nõ procedit ex regula nec de iure cõmuni cum omnia debeant eis esse communia vt in c. cum ad monasteriũ. j. de statu regu. Sed procedit de iure speciali: puta ex ꝯsuetudine vel statuto ex causa rationabili facto: de quo. j. latius. Et pondera quod cõgregatio religiosorum appellatur conuentus: secularium vero communiter appellatur capitulum. Non tamen est inter hoc differentia ⁊ aliquando conuentus religiosorum appellatur capitulum de quo de quo dicam. j. eodem. c. capitulum. ⁊ etymologiã capituli cetus synodi ⁊ concilij. vide in c. j. §. fi. xv. dist. de capitulo dicam. j. eodem capitulum. ❡ In glo. j. in fi. hanc gloss. ⁊ dicta doctorum pro clariori doctrina reduco ad. viij. questiones. Prima questio versatur circa validitatez rescripti impetrati contra monasteriũ vel pro. Secunda questio circa facultatẽ agendi in iudicio: ⁊ nunquid abbas sine conuentu vel econtra possit experiri. Tertia questio circa facultatem constituendi procuratorem seu syndicum: seu economum. Quarta questio nunqd sede vacante possit cõuentus agere. ❡ Quinta questio presupposito quod conuentus nõ possit agere sine prelato: nunquid prelatus possit habere ratum factum per conuentũ. Sexta q̃stio quid si vertitur lis inter prelatum ⁊ capitulum. nunquid possit agere capitulum sine curatore. Septima questio nunquid dispositum hic in abbate ⁊ conuentu habeat locũ in alijs prelatis. Octaua questio ⁊ vltima quando bona dicantur cõmunia vel diuisa inter prelatum ⁊ conuentum: ⁊ cuius autoritate hec diuisio fieri possit. Et hanc vltimam

a ¶ Statutum abbatis. vide iſtū in fi. in quadā additione. in. c. cū. M. ferra. ſ. de cōſti. ⁊ per do. Feli. ibi. in. xxv. col. in ver. vlterius do. Abb. et voluit Car. ꝯſi. ſuo. xvij. incip. autoritas. car. in regula monialiū ad ſi. Jo. and. in. c. ij. ſuper glo. proprium. de ſta. mo. iſtum conſi. ſuo. lxxxviij. incip. facti contingentia. Cal. in tit. de reg. conſi.
Zacharias.

Jaſ. in. l. placet. colū. iij. circa prin. in p̄ma lec. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ ibi ampliat vt etiā p̄cedat qn̄ bona ſunt diſcreta ⁊ ſeparata. vide eundē do. Jaſ. in. c. j. col. viij. ver. quero vltra alios qui feu. dare poſ. ibi ponit ꝙ parua pōt alienare ⁊ infeudare. ⁊ dicit Bal. in. cōſi. clvj. Abb. exemptus in prima parte ꝙ etiam ſi iuraſſet nō alienare potuit tn̄ alienare ea que ſunt inutilia eccleſie.

questionem tanq̄ pro fundamēto aliarum q̄stionum prius expediam. ¶ 3 † Sciēdum eſt enim qđ quādoqꝫ bona eccleſie ſunt prorſus cōmunia abbati ⁊ conuentui: quandoqꝫ ſunt diuiſa quo ad rem ſed non quo ad miniſtrationē: vt quia certa bona ſunt deputata pro menſa conuentus ⁊ certa pro menſa abbatis. Adminiſtratio tamen non eſt diuiſa ſꝫ abbas adminiſtrat ac ſi bona ex toto eſſent cōia. Quandoqꝫ tertio bona ſunt diuiſa quo ad rem ⁊ quo ad adminiſtrationem: vt qꝛ cōuentus per ſe vel p aliū adminiſtrat bona ſibi deputata: ⁊ idē facit abbas de ſuis: ⁊ de iſtis loquitur tex. ī fi. cū requirit ꝙ bona ſint oīno diſtincta. Quādoqꝫ ⁊ quarto aliqua ſunt diuiſa aliqua vero ſunt cōia. Cui⁹ aūt autoritate hec diuiſio fieri poſſit cum vt. ſ. dixi religioſis omnia debeāt eſſe cōia: dicunt doct. ꝙ in inſtitutione ſeu fundatiōe monaſterij hoc potuit fieri ad inſtantiā patroni. Et intellige ꝙ eṗs hoc fecit ad inſtantiā patroni arg. in. c. cū dilectus. de cōſue. ⁊ in. c. quāto. de cēſi. qꝛ cum iſta concernant modū viuendi ⁊ ſpūalitatem quandam nō pōt patronus per ſe hoc ſtatuere etiam a principio. vt notanter voluit Jnn. in. c. qm̄. ī. ne prela. vi. ſu. Poſt fundationē vero hoc facit eṗs. ar. in. c. qm̄. ī. de vi ⁊ hone. cle. ⁊ in. c. ſicut venire. de exceſ. p̄la. Ego puto ꝙ etiā ipſe abbas cum cōuentu poſſit hoc ex cā conſtituere cum per hanc diuiſionē bona nō minus ſunt monaſterij q̄ prius: ſꝫ reſpectu vſus fit hec diuiſio. Ad hoc. xij. q. j. in. §. fi. ⁊. c. vlti. ⁊ hoc idem videtur ſentire Joā. and. in fortioribus terminis in regula nō eſt obligatorium de reg. iur. lib. vj. in merc. Ubi poſt quēdam magiſtrum in theologia cōcludit valere ſtatutum abbatis[a] ⁊ conuentus cā vitande murmurationis ⁊ ſcandali vt ſingulis monachis dentur decē pro veſtimentis ⁊ ibi vide latius. Sine cauſa tamen hoc debere fieri non eſt conſulendum ne ſit occaſio mali:[b] ⁊ idem dic in monialib⁹. Un̄ puto abbatiſſam poſſe permittere vt lucra ex manib⁹ poſſint cōuertere in proprios ⁊ neceſſarios vſus nec per hoc dicunt̄ habere propriū. de quo vide p Jo. and. ⁊ Hoſt. in. c. cum ad monaſteriū. de ſtatu regu. ⁊ ibi dixi. ¶ 4 † Cogita tamen nunquid conſenſus epi debeat accedere p notabile dictū Jnn. in. c. requiſiſti. de teſta. ⁊ in. c. cū acceſſiſſent. de cōſtitu. Ubi dicit collegia inferiora nō poſſe ſtatui circa ſtatum eccleſie[c] ſine autoritate epi. nam ſaluando dictum Joan. and. poſſem dicere illud nō concernere ſtatū eccleſie: ſed potius modū viuendi inter ſe: facit qđ dicit gl. in. c. ij. de ver. ſig. lib. vj. ¶ 5 † Ad ſecundā queſtionē que fuit prima in ordine dic ꝙ ſi bona ſunt communia[d] ex toto vel ſaltē quo ad adminiſtrationē: vt. ſ. in ſecundo mēbro tenet reſcriptum impetratum expreſſo nomine ſolius abbatis. Hoc aperte vult iſte tex. qꝛ ad ipſuꝫ abbatem pertinet procurare negotia totius monaſterij: ergo ſatis eſt de eo facere mentionem in reſcripto. Nec obſtat illa diuiſio quo ad rem tantum: qꝛ ex quo non eſt diuiſa adminiſtratio procedit ratio. c. Nec ob. finis: qꝛ loquitur qn̄ bona ſunt omnino diſtincta vnde in tertio membro quando ſcꝫ ſunt oīno diuiſa non valet reſcriptum contra abbatem ſuper bonis ſpectantibus ad capituluꝫ nec cōtra: vt probat̄ hic in fi. tex. Nam tunc ceſſat rō capituli: qꝛ ex quo bona oīno ſunt diuiſa nō tenet̄ abbas p̄curare negotia cōuent⁹. Ultimo mēbro qn̄ aliq̄ ſunt diuiſa aliqua cōia: in diuiſis tene qđ. ſ. dixi. qn̄ oīno ſunt diuiſa. in cōibus tene ꝙ. ſ. dictum eſt: quando oīno ſunt cōia. ⁊ hoc olim tenuit Fran. vercel. ⁊ videt̄ magis placere doc. Sed baſianus cōtra. ſed tene primū qꝛ eadē rō dꝫ eſſe de parte quo ad partem ſicut de toto quo ad totū vt. l. que de tota. ff. de rei vend. ⁊ in. c. paſtoralis. §. item cum totū. de offi. dele. Jtē ratio huius. c. vendicat ſibi locū in iſtis cauſis: qꝛ abbas tenetur procurare eccleſiam ergo habet diſpoſitio. c. cū dilecta. de confir. vtil. vel inutil. Si tamen conuentus etiā in cōibus impetraret noīe eccleſie per tale reſcriptum poſſet agere abbas. vt not. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de reſcrip. p̄ſen. §. rōne eius ꝯ quem. 6 ver. item ꝙ vbi impetrat̄: vbi vide. ¶ † Ad tertiā queſtionem circa facultatē agendi. Glo. hic ⁊ in c. j. de procu.[e] ⁊ vbicūqꝫ tangit hāc materiā ſemp tenuit. qđ nec ꝯuenire poteſt prelatus ſine conſenſu conuentus nec econtra. Et propter autoritatē gloſſatoris curia non admittit de facili prelatuꝫ ad agendū ſine conſenſu conuentus ſeu procuratorem ipſius. vt not. in cle. j. ī. eo. ¶ Sꝫ Jnno. ⁊ cōmuniter Docto. tenent cōtrarium ⁊ hec opinio videt̄ verior.[f] Unde diſtingue qđ ſi bona ſint communia primo ⁊ ſcđo modo ſolus prelatus poteſt agere ſine cōſenſu conuentus: ⁊ etiā conueniri: nā vt dicit Jnno. regula iuris habet ꝙ habens legitimā adminiſtrationē pōt agere ſine cōſenſu alterius: vt in. l. fin. ff. qđ cuiuſqꝫ vni. ſed p̄latus habet legitimam adminiſtrationē ergo ⁊c. Jtē ad hoc corroborandum adduco hic ar. inconuincibile q libet prelatus ſaltem eſt procurator legitimus eccleſie ſue vt. in. c. ij. de dona. ⁊ habet liberā adminiſtrationē a iure: vt in. c. cum nobis. in fi. ī. de ele. ⁊ in. c. is cui. eo. ti. lib. vj. Et in abbate vide tex. op. ⁊ ſin. in. c. nullā. xviij. q. ij. vbi dꝛ ꝙ tota p̄tās monaſterij tam circa cultū diuinū q̄ circa reliquas res monaſterij eſt penes ipſum abbatē. Sed procurator etiam ſimplex poteſt agere ⁊ ſi habet liberā poteſt explicare ea que exigunt ſpeciale mādatū: vt in. l. p̄curator cui generaliter libera. ff. de procu. ergo fortius poterit prelat⁹ qui non eſt procurator ſimplex ſed habet titulum honorabilem ⁊ dignitatē: vt not. glo. in. c. fin. v. q. iij. probatur in c. indēnitatib⁹. de elec. lib. vj. ¶ Et ex hoc pōt argui quod ſolus prelatus poteſt etiam alienare ex g cauſa licita[g] per illā. l. p̄curator. niſi ius ſpecialiter interdiceret ſibi. xij. diſt. c. ſine exceptiōe. ⁊. c. abbatibus. ⁊. c. placuit. ¶ Nō obſtant huic ꝯcluſioni. c. j. de procur. habet enim ille tex. duos intellectus. Primus vt clerici ibi ſubſcribant vt teſtes non tanquam preſtantes cōſenſum. vnde vt dicit Hoſtien. epiſcopus ſolus habet conſtituere procuratorem. Secundū alium intellectum ſe ſubſcribūt vt conſentientes. ⁊ tunc dicit Jnnocentius quod poteſt procedere in arduis in quibus debet prelatus habere conſenſum capituli. argu. in capitulo paſtoralis. ī. de do. ⁊ in. c. ſine exceptione prealleg. h Et tene menti hanc regulā[h] quia in arduis prelatus non debet aliquid agere ſinè conſenſu capi- i tuli vide tamen quod legi. ⁊ not. in capi. quanto. et in capitu. nouit de his que fiunt a p̄lat. Non obſt. l. ait pretor. ff. de iure deliberā. ſuper qua fundat gloſſ. quia ponitur ibi caſus ſpecialis in herede qui voluit tempus ad deliberandum. Nam ante q̄ adeat hereditatem non poteſt agere nec aliqua alienare: vnde regula nō eſt vera indiſtincte quod non valet alienare: qui non poteſt rem in iudicium deducere. Exemplum in patre qui ſuper bonis aduentitijs filij poteſt agere tanquam habens legitimam adminiſtrationem a iure ⁊ tamen non poteſt alienare: vt in. l. cum non ſolum.

¶ Adde Jnno. c. vt fame. in gloſ. in ver. prelatorū. de ſen. exc. ⁊ in. c. quanto. in gloſ. ī verb. cōmotione. de offi. or. ⁊ Spe. in ti. de arb. §. fin. ver. ſed quero.
Sebaſti. Sapia.

b ¶ Occaſio mali. Et hoc etiā tenet Abbas ī. c. cū ad monaſteriū. col. ij. de ſtat. monac. Card. in cle. j. in v. oppoſi. de ſup. negli. prelato. vide deci. hic col. j. ver. ſcđa ꝯcluſio. Abba. in. c. ex p̄te aſtenſis. co. ij. ī. de conceſſ. prebend.

c ¶ Statutū eccleſie. adde Cal. ꝯſi. x. de rebus eccle. non alienan.

d ¶ Bona ſunt cōmunia. adde but. Jmol. iſtū ⁊ do. ī c. j. de p̄cu. Hoſtiē. in ſum. de reſcript. preſen. §. q̄ poſſunt. ver. xcix. ſpe. in ti. de actore. §. j. vlti. col. ibi quid de ſacerdotibus. Car. cōſil. cccxxxiij. b. et. a. germani. i. iij. col. Ang. in. l. fin. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vni. noīe. Ro. ꝯ off. archi. j. in anti. ⁊ eo. tit. p̄ma in antiquioribus ⁊ de excep. xxiij. in anti. Hoſtiē. in ſumma de tranſac. §. qs poſſit. in. ij. col. bal. in l. vnica. in. xxiij. col. ibi modo ſequtur videre. C. de cōfeſ. Lap. alleg. xlix. archi. in. c. fi. lxviij. diſt. Bal. ī c. j. in. ij. col. q feu. da. poſ. Maria. cōſi. cxxxv. p̄lat⁹. ⁊ plene per Moder. hic.

e ¶ Jn. c. j. de procu. vide q̄ dixi in precedenti apoſt.

f ¶ Verior. Adde Fed. ꝯſil. c. vbi dicit ꝙ ex cōſuetudine pōt induci ꝙ prelatus ſolus non poſſit agere ſuper his que pertinent ad conuentum. ⁊ vide Lap. alleg. xix.

g ¶ Ex cauſa licita. Adde Ro. conſi. xxxv. ⁊ Calde. conſilio. iij. de reb⁹ eccle. non alie.

h Sebaſt. Sapia. ¶ Hanc regulam. Uide ad hoc remiſſiue per dn̄m

Adđ etiā ꝙ dicit bart. ⁊ Bald. l. ſi qs in tantam. C. vn̄ vi. qđ Abbas inuadens rem nō p̄iudicat eccleſie niſi faciat cōmunicato conſilio qꝛ eſt quid arduum.

i ¶ Jn arduis. adde Spe. ⁊ Hoſt. vbi. ſ. in apoſtil. bona ſunt cōmunia. ⁊ Lap. alle. xlix. ⁊ Ro. conſil. ccclxix. circa primum. vij. col. ibi tertia eſt ratio. et adde plura hic ī ſimili in quib⁹ propter arduitatem materie aliter diſponitur. de quibus per do. meū hic ⁊ in tract. de preſtātia. Cardi. vbi diſputat. i. ij. q. p̄ncipali. vtrū poſſit introduci cōſuetudo ꝙ papa exerceat aliqd ſine cardinalium conſilio ⁊ vide Jnno. in. c. per tuas. in verſi. conſenſu. de arbit. et in. c. cauſam. lo. j. in. ij. gloſſ. parua in. ij. ſolu. de iu. et ibi iſtū in. iij. col. ⁊ hu. hic. in. iij. co. verſi. tertio caſu. Jmo. in. d. c. cām. in. ij. col. ⁊ ibi ſimiliter cōuentus Jnno. in. c. fin. in goſſ. ij. de maio. ⁊ obedi. ⁊ in. c. ad aures. ī fi. de tempo. ordi. ⁊ in. c. magne. de voto. ⁊. ī. c. nouit. de his que fiunt a prela. ⁊ in. c. qđ in dubijs de renun. ⁊ ibi But. et Jmo. ⁊ Archi. in c. hi q. xv. q. viij. ⁊ Joā. andr. in. d. c. magne. ⁊ abb. in cle. ij. de rebus eccle. non alienā. reſtringe tamē ſm do. hic niſi materia que alias eſt ardua deducat̄ per viam poſſeſſorij puta ſubiectio quam predicti reputant arduam adducit rotam que hodie eſt de offi. archi. prima in antiquioribus ⁊ prima in antiquis.

Zacharias. ¶ Adde plene p Bal. in. l. pupillorum. C. de repet. heredi. ⁊ iſtum in. c. tua. de his que fiunt a prela. ⁊ ibi do. Car. Fely. in. c. contin

git. in col. fi. versi. in eadem. ibi: non est. de sen. excom. Anto. Francis. ¶ Circa hoc an qđ facit papa sine consilio vel ɔsensu cardinalium valeat. vide glos. in. c. ad apostolice. de re iudi. lib. vj. ⁊ archid. xxxv. q. j. sunt quidã vbi concluditur ꝙ legem generalẽ concernẽtem vniuersalem statum ecclesie non pôt facere sine consensu: nedum sine consilio dño rum cardinaliũ quinimo licet papa habeat largissimam ptãtem in annullando ea q̃ sunt de iure positiuo taz facta q̃ facienda: tamen nõ pôt ea q̃ concernerent vniuersalem statum ecclesie solus facere: vt per gloss. in cle. j. de immuni. eccle. ⁊ de potestate pape est pulchra gl. in cle. ad nostrum. in versi. ecclesie de here. ⁊ in. c. lector. in vsi. subdiacon⁹. xxxiij. dist. ⁊ p Host. ⁊ doc. i. c. magna. de vo. ⁊ d potestate quaz habet in laicos. vide not. in. c. nouit. de iur. ⁊ in. c. per venerabilem. qui fil. sint legi. ⁊ p do. Ant. in. c. venerabilez. de elec. ⁊ in clem. ne romani. eo. tit. in. v. questio.

C. de bo. que libe. ⁊ in. l. j. C. de bo. ma. ¶ Itez procurator simplex potest agere: vt in. c. qui generaliter de procur. lib. vj. ⁊ tamẽ procurator nõ potest alienare si nõ hз liberã. vt in. l. pcurator totorum bonorum. ff. de procu. ¶ Dic ergo ꝙ qui nõ pôt alienare nõ potest rem in iudicium deducere nomine proprio. Et sic secundo modo potest intelligi illa. l. ait pretor. sз nomine alieno potest ex quo habet legitimam administrationem: vt in dictis iuribus: ⁊ no. Cy. in. d. l. j. Nõ ob. §. hoc nihilominus alleg. in glo. sed potius facit contra: quia dicit ꝙ solus economus potest agere licet in constitutione economi concurrat consensus conuent⁹. de quo dicam in sequenti questione. Si vero bona prelati ⁊ conuentus sunt omnino distincta tunc prelatus non agit pro rebus conuentus nec econtra: vt hic in fine. Et in vltimo membro quando sunt partim diuisa ⁊ partim coniuncta. dic procedendum vt. §. dixi. ¶ 7 † Conuentus autem nunq̃ potest agere in rebus communibus sine consensu prelati: quia administratio est concessa prelato ⁊ nõ conuentui: vt hic ⁊ in capit. causam. de iu. ⁊ in dicto. c. nullã. Excipe a predictis quando negotia sunt ardua: qr tunc de consensu vtriusq; debent promoueri vel nisi conuentus vel prelatus vellet agere super reuocatione rerum male alienataruз vt in. c. si quis presbyterorum.[a] de rebus eccle. non alien. ⁊ vide quod not. in. c. cum olim. de testibus. ¶ Nunquid cauendo de rato possit alter eorũ admitti: vide glo. no. in. c. j. de procu. ⁊ dic vt ibi.[b] Et pro his que dixi. §. in primo membro videtur tex. hic si bene ponderetur. Nam ꝙ possit conueniri sine consensu conuentus dico esse text. hic not. in prima parte ibi: querelãtibus respondere: ꝙ possit agere per rationem text. dum dicit ꝙ ex officio suo tenetur prelatus procurare[c] negotia congregationum suarum: ergo agere in iudicio vt in. d. c. qui generaliter. ¶ 8 † In. iiij. qõe. nunquid solus prelatus possit constituere procuratorem seu economum[d] glo. hic ꝙ non. Sed Innoc. ⁊ communiter doct. tenent oppositũ. ⁊ hanc opi. credo veriorem: quia regula iuris[e] habet ꝙ qui potest per se agere potest per procuratorem: ⁊ procuratorẽ cõstituere. l. j. de procur. ⁊ etiam in religiosis notãter ponit Inno. in. c. cum. i. ⁊. a. de re iud. ¶ Adduco etiam bonum. tex. in. c. petitio. j. de procur. ⁊. d. c. j. de procu. ſm primum intellectum. Quinimo lз tutor nõ possit dare procuratorem ante lit. cõtes. vt. l. neq; tutores. C. de procura. Prelatus tamen pôt tanq̃ habens liberiorem administrationem q̃ tutor ad hoc tex. ⁊ signanter voluit ibi Innoc. in. c. penul. de iuramen. calum. quod tene menti.[f] ¶ 9 † Dicit tamen notanter hic Innoc. ꝙ si prelatus vellet constituere officialem seu economum

a ¶ Si qs p̃sbyterorum. Vide ibi doc. ⁊ no. in. c. cuз olim de test. vbi p doct. faciunt not. in. c. j. de his que fiunt a maio. parte capituli.

b ¶ Et dic vt ibi. Adde mod. hic i v. col. in versi. tertia declaratio et plene per eos in c. cuз M. §. titul. proximo.

c ¶ Procurare. Et an prohibit⁹ agere possit impetrare dic ꝙ sic ſз Bu. ⁊ Jmol. ⁊ Jo. an. in tit. d rescri. presenta. in. §. ratione etiã eius contra quem. in vlti. addi. in addi. Specu. ⁊ tex. ⁊ ibi do. meum. in. c. causam. lo. j. de iud. Bu. ⁊ Jmo. hic rotam de iud. v. in nouis. Egi. deci. cccxx. cõmissio impetrata. Nec ob. c. j. de rescrip. lib. vj. iuncto capit. qr de excep. eo. lib. qr. sumit robur a psona inhabili ⁊ erosa iuri.

d ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Economũ. Vide Bart. in. l. filius. in princ. ff. de procur. vbi ponit regulam ꝙ in his que quis solus potest facere potest solus procuratorem cõstituere: sed no. ꝙ in dubio presumitur cõstituere Abbas procuratorem de consensu conuentus. ita tenet Jmol. in. c. ea noscitur. de his que fiunt a pre. sine consen. capitu. ⁊ idem dicit in. c. veniens. in vlti. col. in ver. cõtradicit. j. de prescrip. de quo late p Alexã. in. l. actor. in fi. ver. vlterius venio. ff. rem rat. habe. in apost. vide etiam no. per Abba. ⁊ alios. in. c. cum deputati. j. de iudi.

e ¶ Regula iuris. Adde Bar. in. l. j. hic alle. ⁊ in. l. etiã. §. ex pterito tpe. ff. de manumis. vin. in. l. seruos. ff. de alimẽ. ⁊ cib. le. do. in. c. fi. de iud. lib. vj. Inno. in. c. cum. i. ⁊. a. de re indi. Bal. in rubr. de procur. ⁊ hic in apostil. vbi alleg. casum in. l. sed si vnius. §. filiofa. cũ. §. seq. ff. de iniu. Bald. in. l. curatorem. ff. qui petant tu. ⁊ in. l. neq;. C. de procur. ⁊ in. l. reos. in. x. colum. C. de accu. Guil. nasonem in. c. petitio. de procu. Benedictũ de plumbi. in. l. seruos. ff. de lib. causa. Inno. ⁊ do. meum in. c. intellexim⁹. de iu. per istum in. c. cum. i. ⁊. a. in. iiij. colum. in ver. ⁊ circa hoc cõcludit Innoc. in. c. ex parte. de resti. spo. glo. ⁊ istum in apostil. ⁊ in cle. religiosus. super verbo constituere. de procura. rotam de re iudic. xj. in nouis. Bald. in. l. iij. §. sed veruз. in. j. qõ. ff. de mino. ⁊ vide istum in. c. prox. in. j. nota.

generalem ⁊ perpetuum qui omnia negotia pariter[f] gerat tam in iudicio quã extra debet habere consensum cõuentus seu capituli. Quia hoc pôt computari inter ardua. Nec talis potest esse laic⁹ secundum eum per. c. indicatum. lxxxix. di. Et hoc vltimum confirmauit idem Innocen. in. c. ij. de iudi. Hoc dictum intelligerem verum quando iste talis economus haberet etiam iurisdictionem in clericos seu preeminentiam in rebus spiritualibus. ⁊ sic debet intellgi illud. c. indicatum. vt not. ibi Archid. Sed vt quis procuret negotia ruralia ⁊ alia bona epatus sine iurisdictiõe ⁊ preeminentia in spiritualibus: puto ꝙ talis pôt esse laicus: imo magis honestum est vt sit laicus.[g] arg. xj. q. j. te quidem. ⁊ hoc voluit glo. no. in. d. c. indicatũ. ¶ Et ꝙ dicit Innocẽ. de perpetuo economo seu officiali non intelligas ꝙ quis possit constituere perpetuum procuratorẽ quominus sibi liceat reuocare: vt not. Barto. in. l. cum precario. ff. de preca. quia nemo potest sibi legẽ imponere a qua sibi non liceat resilire: vt. ff. de leg. iij. l. si quis in princi. ⁊. l. penul. ff. de pac. ¶ 10 † Et ideo puto ꝙ episcop⁹ potest libere vicariuз remouere[h] ad hoc quod no. in cle. fina. de proc. ⁊ in clemen. ⁊ si principalis. de rescrip. Nisi aliqua cõcederet in vicariam perpetuam cum consensu capituli iuxta. not. per Joã. and. in. c. venerabili. de censi. hec procedunt in bonis cõmunibus. in diuisis vero dic quod ad limites facultatis agendi potest quis ɔstituere pcuratorẽ:[i] ⁊ sic cõuentus poterit in rebus suis procuratorem constituere sine prelato nisi in arduis: vt. §. dixi. ¶ Venio ad quintum nunquid vacãte sede[i] possit conuentus agere sine prelato. dic de hoc vt no. in. c. fin. ne sede vacan. ⁊ vide glo. in. cel. fina. de procur. ⁊ Innocen. in. c. cum dilectus. j. de cõsuet. ¶ 12 † Ad sextum nunquid prelatus possit ratificare gesta per solum conuentum. glos. hic qđ sic quã ⁊ sequuntur doc. dicentes ꝙ hic requiritur cõsensus sed non autoritas[k] que potest interuenire ante ⁊ post. Sed in autoritate procedit. §. tutor alle. in glo. ¶ Ego dicerem ꝙ etiaз vbi requiritur autoritas potest prelatus ad vtilitatem ecclesie eam interponere ⁊ actum ratificare ⁊ ex post facto per textum. not. in capitu. si qua de rebus.[l] xij. questione secunda. Vbi patet[m] quod alienationem factam per capitulum etiam sede vacante pôt episcopus postea creatus rataз habere si expedit ecclesie. Et vide gloss. in. c. j. ne sede vacante. Et tene semp menti hoc dictũ qr sepe fit alienatio in absentia plati q tamẽ cõsentit ex postfacto. ¶ 13 † Ad septimam questionem quid si speratur lis inter prelatum ⁊ capitulum. Sol. dicit glo. ꝙ curator[n] ad litem debet dari capitulo sicut datr minori volenti agere contra tutorem. Inno. dicit hoc verũ

f ¶ Tene menti. Addõ pan. de ca. cõsil. cxlix. vbi tenet quod nõ meri executores possunt ante lit. cõte. cõstituere procuratorem. ⁊ Lap. alle. lxxvj. vbi tenet qđ economus nec merus executor pôt ante litez cõte. procu. cõstituere. ⁊ dicit ro. consil. cclxj. qđ in causis in quibus non contestatur lis nõ potest constitui procur.

g ¶ Laicus. Vide not. per doct. i. c. j. de cle. ɔiu. lib. vj.

h ¶ Vicarium remouere. vide istũ in. c. qm̃ abbas. in vij. colũ. in versi. item episcopus. de offic. deleg.

i ¶ Vacante sede. Adde istum in. c. verum. in. ij. not. de foro compe. et in. c. j. in. iij. colũ. ibi plus etiã placet mihi de pscri. ⁊ amplia. iij. moder. ⁊ limita qnq; modis.

k ¶ Sed non autoritas. adde Inn. post Bald. in. l. quis mihi bona. §. iussum. ad finẽ. ibi: quid autez si statuto. ff. d acq. here. Bal. in. l. j. i antepenult. colũ. C. q amit. Butr. Jmo. ⁊ Domi. i c. cum consuetudinis. j. de cõsuetu. ⁊ dixi plene in not. meis. in versi. pupillus. ¶ Addõ ro. ɔsi. l.

¶ In. c. si qua de rebus. Adde glo. in. l. ij. de accept. Ang. consi. lv. bal. in. l. quecunq;. C. de bo. que libe. ⁊ latius in. c. cũ consuetudinis. in pe. co. de consue. istum in. c. cum cãm. in fi. de re iud. ⁊ in. c. causam. in vlt. colũ. de iu. ⁊ ibi plene per Mod. ⁊ per eosdem in. c. cuз dilecta. in. vj. ampli. j. eo. per ro. consi. cccvj. circa preposita: ⁊ Bellenзi. c. j. ne sede vac. ponẽtem intellectum. d. c. si qua. ⁊ dixi in no. in ver. pupillus.

l ¶ Si qua de reb⁹. Tu põdera qr ibi voluit ɔctus vt ibi dicit gl. pbat ibi in ver. rescisso. Andr. barba.

m ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Vbi patet. Vide late per do. Andr. ficu. in. c. causam questio. j. j. de iud. cum aliјs que allegat Corse. in repertor. ad abba. in versic. abbas. versi. vj. vbi etiam dicit ꝙ abbas potest ratificare iudicium agitatum per monachum.

n ¶ Curator. Adde glo. de app. significauit. glo. in versi. econom⁹. in. §. sportularum. in aut. de san. episc. Bar. in. l. potest. ad fi. ff. de auto. tuto. ⁊ do. meum hic. cõis opi. est cõtra glo. hic ꝙ non sit opus curatore ⁊ idẽ glo. mag. ibi. sed an iura nostra in. c. fin. v. q. ij. ⁊ ibi Archi. ⁊ do. ⁊ spe. de syndi. §. j. in pe. colũ. ibi: sed quid si cã ⁊ oẽs hic ⁊ istum in. c. cum sup. in j. col. de offi. deleg. per illum tex. quẽ dicit fin. ⁊ a nemine ad hoc põderatum. ⁊ idem per istum post alios in. d. c. significauit.

a ¶ In alijs prelatis. Unde no. i.c. ex l'ris. de pbat. ꝛ in.c. p̄senti. de of. ord. lib. vj.

b ¶ In presbytero rectore. adde gl. i c. potuit. de loca. in ver. expelli. circa mediū ibi: ꝛ si vn⁹ sit sacerdos. ꝛ ibi but. i. vij. co. dicit se nescire eā alibi ꝛ eā seqt̃ h idē But. in. v. co. ꝛ Jmo. in vlt. Lu do. consi. xxxvj. p istuȝ in. c. j. in vlti. col. de do. ꝛ cōtu. ꝛ in. c. impetratorum in. iiij. colū. de iura. cal. ꝛ spec. de procu. §. rōne quoqȝ circa prin. ibi porro vbi i ecclesia. ꝛ in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. xlvj. ꝛ istum i ij. not. de maio. ꝛ obe. ꝛ Ro. in. l. si vo. §. de viro. xxviij. fall'. ibi. ix. ff. so. ma. ꝛ facit gl. in cle. ij. in ver. cō stitutus. ibi quid si nullus de eta. ꝛ quali. ꝛ. c. relatuȝ §. j. versi. vbi autē. de testa. ꝛ vide Alb. in. l. si in aliquā. §. de off. procon. limita ista vt per istū in. c. j. i. fi. de his q̄ fi. a pla. ꝛ vide rotā de iu. vij. inonis. ꝛ text. in. c. j. §. porro. de ista. reg. in. vj. ꝛ ibi domi. in. ij. not.

¶ Adde ro. sin. suis fol. vlti inci. an eccl'ie inferiores d't ꝙ pn̄t cōstituere ꝓcuratorē nisi in arduis. ꝛ vide lap. alleg. xj. vbi ponit an p̄lati iferiores possint cōstituere vicariuȝ perpetuū.

c ¶ Rescripta sūt stricte. vide bonū text. in. c. p. ꝛ. g. d' offi. d'le. ꝛ qd̄ no. in. c. cām. s̄. eod. et in. c. q̄uis. lo. j. de rescrip. in. vj. ꝛ p Fely. in. d. c. cām. in. xij. col. in versi. tertia d'claratio.

¶ Adde Alex. ꝯsil. cxvij. Ro. cōsilio. cccxxvj. ꝛ dicit idem Rom. sing. suis fol. viij. qd̄ rescripta late interp̄tanda sunt nisi sint ꝯ ius cōmune ꝛ dicit qd̄ sunt mille tex.

si capitulum vult agere nomine ecclesie: sed quelibet pars capituli vult agere pro iure suo ꝛ nomine proprio non est opus dare curatorē. Ad hoc potest adduci. c. cum inter canonicos. cum gl. sua de elec. Host. Compost. in titu. de syndico. ꝛ communiter docto. sequentes indistincte tenent quod capitulum potest agere contra prelatuȝ sine curatore: vel contra alium quemcunqȝ ex quo habet legitimam administrationem. Ad hoc. c. cum ecclesia sutrina. de causa pos. ꝛ proprie. ꝛ. c. cum venissent de in integ. restit. ꝛ hec pars verior. Pro qua facit. l. j. ff. quod cuiusqȝ vniuersi. ꝛ. c. ex parte ꝛ. c. olim. de accu. ꝛ vide quod le. ꝛ no. in. c. significauit. j. de appella. ꝛ in. c. si. v. q. iij. ¶ Ad octauaȝ ꝛ vltimam questionē an in alijs prelatis[a] habeat locum iste text. communiter docto. dicunt quod sic: quia eadem ꝛ fortior ratio est in alijs prelatis. Nam dubitatur de abbate quasi haberet minus ius in rebus communibus q̄ alius prelatus secularis argumen. liiij. distinct. in. c. abbati. Unde in omni prelato quocunqȝ nomine nuncupetur habet locū qd̄ hic dicit: quod satis placet. Quia ratio decidendi huius textus habet locum in omnibus prelatis circa bona cōmunia nam quilibet prelatus tenetur procurare bona ecclesie sue vt in c. ij. j. de donatio. ergo conueniri potest ꝛ agere: vt s̄. dixi. ¶ Item dicunt docto. in commendatario vt valeat rescriptum contra eum imp̄tatum tātum cum ipse possit agere ꝛ conueniri: vt in. c. querelam. de electio. Idem in presbyterio rectore[b] alicuius ecclesie vt valeat rescriptum contra eum solum impetratum: quia ecclesia dicitur commissa presbytero. xxxij. distinctio. in. c. presbyter. ꝛ potest dicere ecclesiam esse suam. vt in. c. cū nō ignores. s̄. de p̄ben. ꝛ in. c. si tibi absenti. de preben. li. vj.

14 ¶ † An autem episcopus debeat interponere autoritatē si inferiores clerici constituūt sindicuȝ. Innocē. notanter in. c. impetratorum. de iuramēt. calum. dicit ꝙ non est de necessitate licet glos. ibi cōtrarium teneat. Sed tene primum per hec habes quasi expeditam materiam quotidianā ist⁹ capituli. Et no. glo. etiā in eo quod dicit ꝙ rescripta sunt stricte[c] intelligenda. lȝ aliud dixerit Inn. in. c. episcopi. de rebus ecclesie nō alienā. sed tene primum. facit quod legi. ꝛ not. in capitu. ad hec. s̄. eodem.

☞ Moniales non possunt claustrum exire sed possunt procuratorem constituere.

2 Rescriptū debet facere mētionē de alio i specie ꝛ non in genere.

3 Capitulum succedit in administratione mortuo p̄lato nisi eius administratio esset suspecta: nam tunc datur administrator.

4 Judex si non seruat formā rescripti processus est ipso iure nullus.

Forma rescripti est vt procedat iudex s̄m narrata in eo scȝ vt expediantur primo narrata: ꝛ post reliqua per ordinem.

Primo nominatus p̄sumitur dignior.

5 Processus factus sup̄ rescripto surreptitio non est ipso iure nullus: sed factus contra formam rescripti sic.

6 Surreptio si non fuit opposita an pars videatur acquiescere literis.

7 Differentia inter obreptionem ꝛ surreptionē.

Obreptio vitiat ꝓcessum ipso iure.

8 Pars si omisit opponere exceptionē aptā: pōt iudex ex officio actuȝ irritare saltē anteq̄ sn̄ia transeat in rem iudicatam.

10 Communis error an faciat ius tam in ordinario q̄ delegato.

Doctor an possit legere per substitutū.

11 Ordo iuris appositus in rescripto an inducat nouam formam.

12 Religiosi in absentia p̄lati possunt ꝯueniri ꝛ maxime si sunt in studio.

13 Religiosus eiectus a monasterio pōt petere se restitui in monasterium.

14 Uniuersitas si non est soluēdo: debent singuli de vniuersitate contribuere: ꝛ an debet fieri collecta per libram in capita.

Cum dilecta. Processus fact⁹ p literas surreptitias irritatur. sed fact⁹ contra formam rescripti irritus nūtiatur ita communiter summatur. sed oportet aliter declarare vt patebit ex. j. dicendis. Diuiditur principaliter in quatuor partes. In p̄ma succincte tāgit. q. in secunda irritat processum secundorum iudicum. ibi: deprehendimus. In tertia irritum definit processum primorū iudicum. ibi: dictum. In quarta committit causam ꝛ mādatur restitui spoliatos. ibi: ideoqȝ. ¶ Casus literalis. vacante monasterio hesien. due electiones ibi celebrate fuerūt vna de custode. ꝛ alia de. G. moniali ipsius monasterij super istis electionibus causa fuit commissa primo hisdesemen. scholastico ꝛ iudicibus suis sub hac forma vt personaliter ad monasterium accedentes persone idonee committerent administrationē abbatie cui fieret restitutio quorundā subtractorū ab vtraqȝ parte. Judices isti contra formam mandati processerūt: postmodū causa fuit commissa abbati remech. ꝛ iudicibus suis per surreptionem qr in literis suis preter conscientiā domini pape insertus fuit articulus ille de resignatione subtractorum qui in literis prioribus continebatur ꝛ isti iudices ceperunt ꝓcedere in causa. tandem negotium ad sedem apostolicam est delatū papa cognoscens de processib⁹ iudicum predictorum inuenit literas iudicum secūdorum obtentas per surreptionem qr articul⁹ de resignatione subtractorū preter conscientiam dn̄i pape insertus fuerat in literis secūdis qui in prioribus positus erat de quibus in secundis literis mentio non fiebat ꝛ ideo papa cassauit quicquid factum fuit occasione literarum secundarum. preterea primi iudices processerunt contra formam mandati: quia cum deberent accedere ad locum ꝛ persone idonee administrationem cōmittere abbatie cui fieret resignatio subtractoruȝ hincinde: ipsi hoc capitulo pretermisso de alijs inordinate cognouerunt propter qd̄ dn̄s papa ꝓcessum ipsorum denuntiauit irritum ꝛ inanem: qr contra formam mandati ꝛ contra iuris ordinem processerunt. Mandat ergo papa ꝙ primo iudices restituant quasdam moniales que spoliate fuerant: ꝛ postea mandati forma diligēter obseruata in negotio ipso preuia rōne procedant. Ber. 1 ¶ † No. j. ꝙ in causa electiōis potest monialis electa per se esse in iudicio ad ꝓsecutionē iuris sui vel procuratorem constituere. Hodie vero non licet monialibus exire claustrum sed bene constituere procuratorem: vt in. c. mulieres. de iu. libr. vj. ꝛ in. c. indēnitatibus. de elect. eo. lib. ꝛ in. c. vnico. §. porro. de sta. regul. lib. vj. Et ibi habes tex. menti tenēdū in quibus casibus liceat monialibus exire clausuram monasterij. Respectu vero ꝓcuratoris cōstituēdi cape istā regulā.[d] vbicūqȝ religiosus vel religiosa pōt esse in iudicio pōt procuratorē constituere: quia magis est decens vt compareat per procuratorē q̄ per se: hanc regulam notandā posuit Inno. in. c. cum. i. ꝛ. a. de re iud. 2 ¶ † Not. ij. scd̄m vnum intellectum litere ꝙ nō solum in secūdis literis est fienda mētio de primis: sȝ de qualibet notabili clausula[e] seu notabili articulo contentis in primis. Et hoc voluit Hosti. hic qui intelligit qd̄ secunde litere faciebant mētionē de primis in genere sȝ nō de illo articulo restitutionis subtractorum qui prioribus iudicibus fuerat commissus. Et hoc notabile ponderetur si in textu vbi est verbuȝ de quibus diceret de quo: sed tex. iste videtur velle ꝙ de literis primis non fuerat facta mentio in secundis, dictū tamen Host. est verū in se ꝛ no. ꝛ facit. c. inter de re. iud. ꝛ quod legi. ꝛ no. in. c. ij. de dolo ꝛ contu. vbi vide. 3 ¶ † No. tertio ꝙ monasterio vacanti debet dari per superioreȝ administrator idoneus: ex quo videtur inferēdum ꝙ capitulum non succedit in administratione mortua abbatissa. contrarium ego puto verum per capitulum ne in agro. §. abbate.[f] de statu regu. in clemen.

Anto. Francisc.

¶ Circa hoc an rescripta sint late interpretanda. add' ꝙ rescripta beneficialia tāq̄ ambitiosa sūt restringenda: vt est tex. in. c. q̄uis. de preben. libr. vj. et voluit Inn. in. c. cuȝ in nostris. de conces. preben. et Jo. an. in. c. susceptum. de rescrip. eo. lib. ꝛ ꝓpterea dicimus qd̄ rescriptum ad b̄n̄ficia nō extenditur ad illa q̄ aliquis colorate possidet ꝓ ut notabiliter voluit Joā. cal. in. c. capitulum. de rescript. ꝛ de interpretatione rescriptorū q̄ sunt impetrata cōtra ius cōe: ꝛ qn̄ per rescriptuȝ tollūtur omnes exceptiones qualiter intelligatur: ꝛ an virtute talis rescripti obtenti cōtra ius cōe ꝛ qn̄ ex illo infert̄ magna lesio qn̄o intelligatur ꝛ qualiter ꝓcedi d'beat. vid' Bal. ꝛ docto. in l. quoties. ꝛ in. l. nec dānosa. C. de preci. imp. offe. et habet̄ i. c. ex parte. el. ij. vbi plene p scriben. de offi. delega. ꝛ in. c. imperiali. xxv. qd̄. ij. in. c. si quando. de rescrip.

d ¶ Cape istam regulā. vide q̄ dixi. s̄. c. proxi. in apostil. regula iuris.

e ¶ Qualibet notabili clausula. vide hic p Moderni. ꝛ q̄ dixi in. c. ij. s̄. eo.

f ¶ §. abbatē. no. pro limitatione illius. §.

¶ Adde an capitulū succedat in administratione mortuo episcopo. Fed. cōsil. ccc. ꝛ consi. cc.

a ¶Tunc superior.adde glo.j.in.c.cū pastoralis.ij.q.vij.tex.⁊ ibi Ang. in.§.economus.in aut.de aliena.⁊ emph.Spec.de actore.§.j.vers.cum filius.in fi.glo.mag.ad fi.in.l.cū nō solū.C.de bo.que libe.Bu.⁊ istū in c.nouit.de his que fi.a prela.in.ij.col.ibi scdo dicunt Bal.in.c.olim.ad fin.ȝ.eo.glo.in.c.irrefragabili.§.fi.in vers.delegatus.circa medium de offic.ord.butr.de his que fi.a plat.pasto.iij.col.bal.in.l.vidue.C.de nu.Bar.i.l.j.ff.de auto.tut.Lu.i.l.j.C.vñ vir ⁊ vxor.istū in.c.sicut nostris.in fi.de iure iurā.Jnn.⁊ Rapha.in.l.j.§.fuit quesitū.ff.ad trebel.Bart.⁊ Bal.in.l.trāsactionē.per illum text.C.de transactio.

Sebasti.Sapia.

Et ad istum ter.respondeo dando pulchrū ⁊ nouum intellectū quod vbi vacante ecclesia scandalum nascitur inter illos de collegio ita ꝙ supecta est eorum administratio tunc superior[a] debet dare illi loco administratorem[b] ⁊ in hoc casu intelligo istum text.Optime facit in arg.c.fi.de sup.neg.prela.lib.vj.pro hoc tex.no.ſm vnum intellectuȝ in.c.fi.de sta.re vbi patet ꝙ si monasterium vacat per remotionem prelati factam propter suum delictū debet administrator dari monasterio qr est suspicio contra monastriū in eo quod tolerat abbatem criminosum ⁊ no.bñ istum casum ⁊ illum. 4 ¶†Item no.ꝙ si iudex delegatus nō seruat formam rescripti processus suus est ipso iure nullus ⁊ ad hoc allegat quotidie iste text.¶Et not.vnū aliud singulare ex isto tex.ꝙ vbi plura committuntur in rescripto videtur data forma vt ſm ordinē narrationis factorum debeat iudex procedere ex quo primo loco narrata videntur studiosius premissa.¶Ultimo no.ꝙ moniales possunt petere restitutionem quod prima frōte videtur impossibile:quia restitutio non datur nisi spoliatis ⁊ his qui possederunt:vt patet in.c.consultationibus de offic.deleg.⁊ in.c.cum olim.iij.de resti.spo.sed moniales non possunt aliqua possidere quia omnia sunt monasterij etiam vestes quas ferunt:vt not.glo.xij.q.j.non dicatis.ergo non possunt pretēdere spoliationem:cum spoliatio presupponat habitum possessionis.xxxij.q.ij.in capitu.quod vero de hoc dicvt latius dicetur cum glo.fi.¶In gl.j.ibi:⁊ cancellarij.not.gloss.⁊ facit stilus hodiernus curie secundum quem non est necesse pro literis iustitie recurrere ad papam sed ad vice cancellarium qui tamen scribit nomine pape ⁊ apponitur bulla pape:⁊ in hoc seruandus est stilus curie[c]. 5 ¶†In glo.ij.pondera bene istam glo.vult enim ꝙ litere surreptitie non valent nec processus inde factus.Sed in contrarium facit tex.in eo ꝙ papa non declarauit processum secundorum iudicum irritum:sed irritauit.⁊ ideo gl.penul.aliter dicit scilicet qd processus gestus per literas surreptitias non est ipso iure irritus:sed irritandus.sed factus contra formam rescripti est irritus.⁊ istud applaudet litere:⁊ secundum hoc processit illud commune summarium de quo.ȝ. 6 ¶†Sed cōtra hoc instatur fortiter si litere surreptitie non sunt nulle aut non fuit exceptum nec appellatum non debet processus irritari:qr pars videt acqescere illis literis ⁊ exceptio declinatoria contra iudicē non potest opponi post lit.contest.Quinimo fuit opin.Barto.⁊ plurimorum ꝙ nisi opponatur in

b ¶Administratorem.Facit optime ꝙ quando est timor scandali ⁊ lis est inter aliquos ne deueniant ad arma et rixas iudex pōt facere ꝙ possessio ⁊ fructus sequestrentur vt not.Barto.in.l.si vsus fructus.§.sȝ si inter duos.ff.de vsufruc.Bal.in.l.nullus.in princi.C.de sum.trini.et alia alleg.Alex.in consi.vij.in cōsultatione pmissa.colū.pen.in.v.vo.⁊ latissime tradit Frācis.cur.senior.in cōsi.lxj.super eo articulo.⁊ Deci.in.l.fin.col.ij.in fi.C.de edict.di.adri.faciunt q̄ in materia euitādi scādali cumulat Felyn.in.c.nihil pdest.j.de prescript.

c ¶Stilus curie.adde glo.in.c.statutum.in princi.in,vers.literaruȝ.de rescrip.in.vj.Egi.cclu.deij.cācellaria glo.j.ad fi.c.fin.de pcu.Domi.post Jmo.in.d.c.statutum.in.vj.col.Host.⁊ Joā.an.⁊ Domi.hic.zacharias.¶Adde que not.in proe.grego.ad istū nu.j.vbi alle.Hip.de marsi.sing.suo.cxiij.quod incip.stilus curie est attendendus.⁊ in.c.ex literis.in apostil.in ver.stilus.curie.ȝ.eodem tit.⁊ per Fely.in.c.ij.co.x.ver.sic.stilus curie.de prescrip.

Antonius Fran.¶Circa istā materiā de stilo curie an ⁊ qñ sit attendēdus ⁊ seruari debeat habetur per Cy.in.l.ij.C.que sit lon.consuetu.et habet in.c.cū venerabilis.⁊ in.c.licet.⁊ in.c.q̄ graui.de cri.fal.⁊ vide Hostien.in.c.ex literis.de consti.⁊ in.c.ad hec de sen.excō.⁊ hr̄ in cle.fi.de verb.sign.⁊ vide Jo.and.in.c.fi.de consue.in sum.quam ibi ponit in ver.de stilo.⁊ no.in.l.j.C.de sacr.sanc.eccl.⁊ est bo.text.in.l.iij.C.de bo.vac.lib.x.⁊ propterea dicimus ꝙ omissio stili curie habet vitiare gratiam ⁊ habetur in preallega.c.lȝ de cri.fal.⁊ vide Spec.in tit.de app.in §.de offi.ver.vt autem.vbi dixit ꝙ ideo stilus curie est attendendus ⁊ seruandus quia dr̄ inniti iuri communi.

d ¶Literas surreptitias ⁊ obreptitias.Adde Butr.in.c.ex parte.in.ij.not.de capel.mo.⁊ in.c.super literis.in.x.colū.ȝ.eo.ibi vel dic ꝙ legiste Butr.in.c.ceterum.ȝ.eo.in.iij.col.cū Jnno.non dicit prout isti innuunt ꝙ processus ex literis obreptitijs sit nullus sed ꝙ est irritandus quandocunqȝ opponeretur:non sit sic in surreptitijs:qr nisi opponat a principio non potest postea opponi.⁊ adde Jnno.ȝ.eod.ad aures.quasi in fin.vbi etiam dicit per istum tex.cassandū esse quicquid fit per literas obreptitias.⁊ vide Jmo.hic.⁊.j.eo.ad audientiam.in.iiij.colū.impugnantem hanc differentiā:quia imo processus valet mero iure vtroqȝ casu tam per obreptitias q̄ per surreptitias:vnde in effectu non videtur ista differentia ſm Jmol.referentem.ȝ.eo.super literis.idem velle.

prin.non potest postea opponi:quia litigādo coram iudice super alijs videt approbare personā iudicis.De quo dicendū vt plene not.in.d.c.inter.⁊ in.l.ij.ff.si quis in ius voca.⁊ in.l.quidā consulebant.ff.de re iu.Sol.hoc cōtrariū vario modo intelligitur iste text.quidam intellexerunt ꝙ litere surreptitie sunt ipso iure nulle:ideo sine exceptione processus nō valet vt sentit ista glo.ij.Sed ista opin.tollitur per ea que plene dixi in.c.ceterum.ȝ.eo.Secunda opin.seu lect.est ꝙ iste litere erant furtiue seu false:hec lect.non cōgruit tex.qr dr̄ qd fuerunt impetrate per surreptionem.¶Item pōderatur qr non faciebant mentionē de prioribus.Tertia lect.est vt intelligat ꝙ hic fuerat exceptū ⁊ appellatū a prioribus iudicibus:sed tunc opȝ dicere ꝙ processus fuit nullus per.c.sup questionum.in fi.de offi.deleg.⁊.c.si a iudice.⁊.c.nō solum de ap.lib.vj.Et satis potest sustentari iste intellectus.⁊ ad istam literam cum dicit irritandū:dic ꝙ refertur ad factum nō ad ius:qr sepe irritant[e] ea que de iure sunt nulla:vt in.c.ex parte.de test.⁊ in.c.accedens.j.iuncta glo.vt lit.non contest.⁊ hūc 7 intellectum hactenus fui secutus.¶†Quartum intellectum singulariter ponit Jnno.faciens nouam differentiam inter literas surreptitias ⁊ obreptitias.[d] appellat surreptitias qñ falso expresso vel veritate suppressa litere fuerunt īpetrate:⁊ in istis procedit cōtrariū qd.ȝ.formaui.obreptitias vero appellat quando per inuolutionem verborum[e] puta ironice[f] vel callide loquendo litere effugiūt deliberatam conscientiam principis.Nam tunc iste litere dolo sunt obtente:ideo processus debet esse nullus citra omnem exceptionem sicut in sententia lata dolo presentis ȝ absentem:vt tex.not.in.l.si pretor.§.marcellus.ff.de iud.Et hanc differētiam tenebis semp menti.Nam aperto iure nō pbatur:imo leges pmiscue vident vti his vocabulis:vt in.l.si quis obrepserit.cum materia sua.ff.de fal.Jste intellectus non multum cōgruit isti litere qr expresse hic dicitur ꝙ fuerūt impetrate p surreptionem.Item pōderatur ꝙ in secundis nō faciebat mentionem de prioribus.Et in eo ꝙ dicitur ꝙ preter conscientiā nostram ⁊c.pōt dici ꝙ ideo preter conscientiam pape:qr si papa fuisset recordatus ꝙ prioribus illum articulum commisisset non delegasset illum secundis ad hoc ca.ex parte.j.de offic.deleg.Lectura tamen Jnnocē.in se satis potest sustineri ex quo litere non processerunt de conscientia deliberata pape:et tenebis semper istam lectu.menti. 8 ¶†Cogitaui nūc dare quintum intellectum ⁊ nouum[g] quem credo

Notabis tamen qd licet processus factus vigore literarum ad lites nō irritetur etiaȝ si fuerūt surreptitie si a principio non fuit oppositum tamen fallit vbi processus preiudicat bono publico:qr potest reuocari quandocūqȝ pro quo est tex.not.hic secundum vnum intellectum istius qui est etiam de mente Jmo.hic.

zacharias.

e ¶Per inuolutionem verborū.Adde de ista differentia per Bal.in.l.⁊ si legibus.C.si contra ius.et in.l.j.C.si nupt.ex rescri.in prin.pe.⁊ q̄ sit eius pena.not.Barto.in.l.si quis obrepserit.⁊ ibi Alexā.ff.de fals.⁊ in.l.si quis.de reb.eo.⁊ Bal.in.l.quecunqȝ.ad fi.C.de seruis fugitiuis.

Sebasti.Sapia.

f ¶Ironice.vide Fely.in.c.ad audientiam.ij.colū.xiij.versi.fallit.j.ȷ.eodem.

g ¶Et nouum.vere non est sua inuētio.sed habeo quandā lect.quā quidam solennis doctor discipulus do.Car.compilauit.⁊ ipse dat istum intellectuȝ ⁊ dicit qd motu proprio papa dedit illas literas primas ⁊ ad vtilitatem monasterij:⁊ ita dicit limitandum esse.c.ceterū.⁊.c.si autē.ȝ.eod.vt non habeat locū quando sunt concesse motu proprio ⁊ ad vtilitatem ecclesie vel tertij:bene facit dictum Jnno.in.c.accedentibus.de priuil.tu pondera:quia facit pro dicto istorū.l.si cōem.ff.quē ad.ser.amit.vbi ppter cōmixtionē quis habet illud qd nō haberet solus.Item pondera qr istud est diuinare ꝙ fuerit impetratuȝ motu proprio:nec presumitur.c.si motu pprio.de prebend.in.vj.pōdera etiam quia quantū ad preiudiciū tacentis debuit valere pcessus:licet non q̄tum ad piudicium monasterij.cogita bene ⁊ pondera dictum Jnno.hic in versi.ordinē.vbi dicit ꝙ iste moniales non poterant renūtiare ordini apposito in primis literis ex eo qr papa ex certa scientia illū apposuerat in fauorē monasterij:nā si non poterāt renuntiare ordini ergo non poterunt renūtiare pmis literis:sed tacēdo ⁊ nō opponēdo cōtra scdas de primis vr̄ renūtiasse primis:⁊ non poterāt quia in fauorem monasterij emanauerunt:ergo sequitur quod dictum istoruȝ fuit Jnno.pondera bñ ⁊ vide hic Jo.de imo.qui dicit ꝙ licet snia interlocutoria transeat in rem iudicatā:tamē nō transit quo ad superiorem:vt not.in.c.cum dilecti.de elec.And.Barb.Anto.Francis.¶Et an ⁊ quando rerum cōmixtio operet vt vna trahat ad se aliam.vide que habent in.c.qd in dubijs.de consec.eccle.vt alta.⁊ in.c.cū marthe.in.§.quesiuisti.de celebra.mis.⁊ in.l.j.§.itē querit si quis.ff.de aqua quoti.⁊ esti.⁊ cōclusio est ꝙ si commixta sunt separa

uerum

bilia vnum nō trahit ad se reliquum: si vero sunt inseparabilia. ꝛ tūc aut sunt eiusdē nature. ꝛ vnū trahit ad se aliud aut sunt diuerse nature ꝛ tunc vnū nō trahit ab alio lꝫ sit magis dignū alio de quo vide Car. in cle.j.de deci.in.ij.oppo. ꝛ vide not.in.c.ij.de cā pos. ꝛ proprie. ꝛ in.c.ij. de ordi.cog. ꝛ ea que habentur in.l.precipimus.per Bal. ꝛ alios.C.de appel.vbi ponit illa.q.qn̄ sūt duo coherēdes vł duo colligentes quorū vnus est clericus ꝛ alter laic⁹ qs iudex sit adeūdus: an ecclesiastic⁹ vł secularis.

a ¶ Glo.no.de illa 9 exclamat iste i.c. insinuante i vers. postmodum.ī.de offi.deleg. ꝛ doct. a in.c. cām que. el b primo de iudi.et vid Pet.de anc. in.c.j. de procur. vbi dicit eē ibi casū pro ipsa glo. in ver.absentia ꝛ plene per.d.meū in.d.c.causam q̄. in.v.col. ꝛ in fine. vbi dicit esse val de sing.p illa glo. in.l.fina.§.sed ꝛ si quis.C.de admi. tuto.

Adde Ro.ꝯsil. cccclxvij. vbi dicit qđ iudex d̄bet nulliter agentē repellere ne elusorij actus corā eo fiāt pte nō opponēte. ꝛ vide eundē c consil.ccxxvij.

Sebast.Sapia.

b ¶ Licet pars. vide do.Alex.in.l. iiij.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dā.īfe. vbi late cōcludit ꝙ iudex pōt officiū ipartiri non petēti ne iudiciū reddaꝛ elusoriū. not.Pau.de ca. ꝛ moder.in.l.vbi pactū.C.de trāsactio.

c ¶ Hic cōiter impugnant. Adde Bal.i.d.l.barbarius.in lec.in.xv. col.ibi: vnum nō omitto. ꝛ in.l.ij. i vlti.col.C.de ser. ꝛ in.l.non dubiū.in vlt.char.in.xv.oppo.C.de legi. ꝛ in.d.l.ij. ꝛ in repet. d.l.barbarius.in.vij.col.ibi: venio ad rationē. ꝛ istam opin.cōem tenēt etiam Butri. ꝛ Imo. ꝛ Domi.s.eo.tit.suscitatus.in vlti.col. ꝛ ibi dixi ꝛ Maria.in.c.fraternitatis.in.v.col.de here. ꝛ Imol.in.l.quidā cōsulebat.in.xiij.colū.ibi. ꝛ aduerte.ff.de re iud.idem Joā.de fan.in.§.tria. iij.q.vij.per.d.l.ij.de sen.canozatam.ibi. ꝛ sentit glo.in.d.l.barbarius. dum allegat dictā.l.ij. ꝛ do.meus hic: ꝛ alij moderni.limitabis tamē ħ dūmodo error sit circa defectum persone delegati: secus si respectu rescripti impetrati vel circa cōcernentia gratiam: q2 gesta nō validāꝛ p tex.hic ꝫm Butri.Imo. ꝛ Domi.nisi iudices pnuntiarent super competentia ꝫm istum hic.item nisi esset probabilis ignorantia circa vitiū cōmissionis: q2 forte valet processus ꝫm istum nisi in casibus vt hic p eum ꝛ omnino videbis hic per Moder.

¶ Addē ꝙ Ro.sing.suis.fo.penul.dicit ꝙ licet snīa lata ab infame vł seruo cōi errore sustineatur ꝙ tamen nō habet locum vbi partes sciebant defectum iudicis.

verum. Quod aut litere surreptitie ꝯcernunt preiudicium priuatū: ꝛ tunc hꝫ locuꝫ ꝙ nisi excipiaꝛ processus tꝫ. Aut concernunt vtilitatē publicam ita ꝙ prime litere hic tm̄ ad vtilitatem priuatam quantū ad publicā emananerūt. Et tunc dico ꝙ licet pcessus teneat gestus per scđas ex quo iudices habebant iurisdictionē lꝫ elidibilem tm̄ superior ex officio suo potest illū processum irritare. † Quia omissio exceptionis aperte non debet preiudicare nec viam precludere quomin⁹ iudex ex officio suo possit irritare quandocūq; saltem anteq̄ snīa transeat in rem iudicatā. Pro hoc glo. no.ᵃ sup verbo absentia.in.c.j.de elect.libr.vj.que dicit ꝙ lꝫ parsᵇ non possit post lit.conte. excipere contra procuratorem ꝛ eum onerare ad probandum mandatū per.l.pōponius in.§.rati.ff.de procura.iudex tm̄ ex officio pōt: ne iudiciū sit frustratorium. Et sic iste text.pōt intelligi proprie dum dicit irritādum. Et habetur singularis ꝛ noua limitatio in hac materia. Sed contra predicta opponitur. ex quo enim isti putabantur iudices debuit ex communi errore valere processus. vt in.l. barbarius.ff.de officio.pretor. ꝛ in.l.si forte.ff.de 10 offic.presi. ¶ † Solu. Inno.ponit vnam singularem limitationē in hac materia dicit em̄ ꝙ materia legis barbarius: non habet locū in delegato. Ratio diuersitatis est: quia coraꝫ ordinario versatur vtilitas plurimorum cum multi ex necessitate habeant adire ordinarium: et ideo communis error facit valere gesta: sed in delegato nō vertitur nisi vtilitas duorū seu parium. Guiliel. de cu.secutus est hanc sententiā in delegato ad vnaꝫ causam secus in delegato ad vniuersitatē causarum. quia ille comparatur ordinario: vt not.glo. in.c.cum causam de appella. ꝛ no.in.l.cuꝫ pretor. ff.de iudic. Moderniores hic communiterᶜ impugnant hoc dictum Innocentij ꝛ non immerito. nam text. videtur in oppositum.iij.q.vij.§.tria in versi.verum. ꝛ.l.ij.C.de senten. ꝛ interl.omniuꝫ iudi. vbi causa fuit delegata seruo qui putabaꝛ liber ꝛ cōcluditur sententiam non debere irritari: lꝫ postea detegatur ꝙ esset seruus. ad idem.l.j.C.de testamen. vbi si seruus fuerit in testem adhibitus in vno testamento non vitiatur testamentū si tempore ꝯfectionis ille putabatur liber. Impugnat etiam hoc dictum Innocentij Bartol.in repeti. dicta.l.barbarius.domi.Anto.hic distinxit qđ aut defectus surgit ex psona iudicis ꝛ tolerantia operatur ita in delegato sicut in ordinario: vt in iuri.preallega. aut surgit ex commissione: ꝛ tunc tolerantia seu error non facit valere gesta in delegato. ꝛ sic potest intelligi iste textus. Nam secundum eum si tolerare indifferenter operaretur in delegato ad quid requireretur vt dato iurisditionis defectu debeat primo pronuntiare se iudiceꝫ: vt not.in capitulo.ij.de dilat.per Innoc. Aduerte ad hanc rationeꝫ. licet vera sit in se nō tamē ponit aliquid speciale in delegato: nam idem est in ordinario. Nam si coram eo per errorem litigauit aliquis de non sua iurisdictione non valet processus nisi prius se iudicem pronuntiauerit: vt probatur in.l.si per errorem.ff.de iurisdic.om.iud.per Barto.in.l.ij.ff.si quis in ius voc.non ie. Et dubito multum in hac materia quare communis error facit valere gesta in.l.barbari⁹. ꝛ nō in dicta l.si per errorem. Unde circa hoc posset sic ad presens dici ꝙ aut communis error est circa totale fundamentum iurisdictionis vt quia putatur potestas vel episcopus qui non est: ꝛ valent gesta iurisdictionalia propter communeꝫ errorem: ꝛ vtilitatem plurimorū: vt in dicta.l.barbarius. Aut error contingit respectu vnius persone tantum: ꝛ tunc talis error non facit valere gesta: ꝛ sic intelligerem dictā.l.si per errorē. ꝛ hoc ideo q2 hoc casu non versatur vtilitas plurimorum nec publica. ¶ Sed nunc incipit maior questio quare nō ita dicemus in delegato. potest dici ꝙ cum superior committit causam in ipsa commissione versatur ius publicum ꝛ vtilitas publica quia committit [illegible]re publico.l.ij.ff.de iurisdic.om.iud.not.Bar. in [illegible]peti.d.l.barbari⁹.licet aliud hic senserit do. Anto. sed primum verius. Unde cōmissio facta a iure publico non debet vitiari propter vitium persone iudicis clandestinū. Sed quando error esset intrinsecus.s.circa commissionē tunc cū non sit rei probabilis ignorantia non debet tenere processus. Sed dubium est quando ignorantia esset probabilis: ꝛ forte posset dici valere processuꝫ nisi ius in penam ipsum casset. ꝛ sic loquitur.c.j.de rescrip.lib.vj. vel quando altera partiū fuisset in culpa ꝛ agitur de validitate respectu ipsius. Ad istum textum. potest responderi intelligendo prout.s.dixi ꝙ ex officio suo superior irritauit: ꝛ q2 11 impetrans fuerit in culpa. ¶ † In gloss.iij.in fin. d facit ad questionem. an doctorᵈ possit legere per e substitutumᵉ de quo vide Joan.and.in regula qui per alium in mercu. ꝛ per Barto.in.l.nemo est qui 12 nesciat.ff.de duob.re. ¶ † In gloss.in verbo iuris ordinem: ibi precipue: quia illa fuit forma mandati. Not.singulariter istum text.secundum istum f intellectum gloss. ꝙ si ordo iurisᶠ apponitur in rescripto: rescriptum videtur inducere ibi nouam formam hominis. Sed ꝯtra hoc facit: nam si exprimitur quod inest: nil noui operatur expressio vt in.l.conditiones extrinsecus.ff.de condit. ꝛ demonstratio. ꝛ not.in.c.significasti.ī.de elect. Item fortius iste ordo vt prius cognoscatur de spoliatione q̄ de proprietate vel alijs articulis non est substantificus. Unde si peruertitur ꝛ non opponatur tenet sententia: vt in.l.j.C.de appella. Generaliter traditur ꝙ peruersio cause ad causam nō vitiat ipso iure: vt not.in.l.prolatam.C.de senten. ꝛ probatur in dicta.l. Si ergo iuris ordo non est in hoc substantificus: ergo nec forma apposita in d

Anto.Fran. ¶ Circa hoc de actu facto vel a iudice vel notario q re uera non erat talis: lꝫ cōi opinione sic reputareꝛ si ille in cuius fauorem fiebat actus sciebat defectū facientis actū. Dicas ꝙ hoc voluit Joā.an.in.c.cū dilect⁹.de cōsue. ꝛ Jo.cal.in.c.ad probandū.de re iu.p quo vide bo.in.l.cū qdā.in.§.suū heredē.ff.de acquir.hered. Et addas qđ ad hoc vt act⁹ valeat gestus ab eo qui cōi opinione reputaꝛ habilis est necesse qđ concurrat possessio vel quasi possessio faciendi tales actus. iuxta tex.in cōsultationibus. ꝛ ibi p glo. ꝛ doct.de iure patro. ꝛ not. Inn.in c.nihil.de ele. Et adde etiaꝫ ꝙ iste error cōis opaꝛ ꝛ p̄sumiꝛ anteq̄ per snīam declaretur ꝙ talis iudex vel notarius sit infamis q2 toleranꝛ gesta ante talē snīam ppter cōeꝫ errorē: lꝫ facta post snīam latā nō tolerātur: qm̄ ex ipa snīa resultat notoriū in contrariū: vt voluit bal.no.i aut. habita.in.vij.co. C.ne fi.p pat. per tex.quē dicit singularē in aut.de tabellio.in.§.pe. de quo vide etiā per.d.Car.i cle. j.in.§.j.in.xiij.qđ. de regula. et per Alex.plene in cōsil.cxxxviij.in.j.pte ꝯsiliorū. ꝛ addē ꝙ talis cōis error in spūalib⁹ nihil operaꝛ nisi in cōtentiosis: vt p arch.xj.q.iij.in.c.j. ꝛ not.Bal.in.l.ij. C.đ sen. ꝛ interlo. om.iud. Et adde ꝙ etiā cōis talis error non nocet pupillo ei⁹ fauore: vt voluit spe. in tit.de euic.in.c. v.in ver.qđ si pupillus.in fine.

¶ An doctor. vide plene per do. Car. ꝛ do.meum ꝛ alios Moder.in.c.fi.de offic.deleg. ꝛ per Bart.in.l. nemo.ff.de duo.re. ꝛ Bal.in.l.fi.ff.de duo.re. ꝛ Bal.in.l.fi.ff.de excu.tu. Bal. ꝛ Saly.in.l.j.§.ne aūt.C.de cadu.tol.glo. ꝛ doc.in.l.j.C.de emāc. ꝛ col.libr.xj. Pe.de ancha.in.c.is cui.de offi.deleg.in.vj. ꝛ in.c.extirpāde. §.qui vero.de p̄ben. ꝛ glo.pe.in.l.quisq;.la.j.C.de epis. ꝛ cle. Spec.in tit. de sala.§.vtrū.ver.qđ si doctor. ꝛ per istū in.c.j.in.iij.col.de sum.tri. ꝛ p do.meum.in.c.fi.in vers.personaliter.de dila.

e Sebasti.Sapia. ¶ Per substitutū. vide do.And.sicu.in.c.fi.in pe. char.ad fi.ī.de offi.dele. vbi dicit vt ipse appellat vnū dictū nouū ꝛ inauditū ꝙ lꝫ doctor ꝯductus ad legendū nō possit legere p substitutū tm̄ si legit per.xx.ann.pōt legere q2 efficiꝛ illustris ꝛ persone illustres pn̄t deseruire p substitutū.l.qsq;.C.de episc. ꝛ cle. sed reprobat do.Ja.in.l. j.col.iiij.v̄s.qntū exēplū.ff.de offi.ei⁹. ꝛ vide ēt bar.in.l.j.C.de pnci.agē. in reb.lib.xij. vbi dicit ꝙ doctor debet legere per substitutū q etiā sit doctor non per scholarem.

f ¶ Ordo iuris. In ꝯtrarium hic docto. allegant But.in.d.§.tria.illud

rescripto quod continet id qđ ius cõmune. Solu. contrarium est difficile. do. Anto. dicit ꝙ non exprimebatur ista forma in rescripto prout inerat de iure: quia a iure inest de iustitia ⁊ non de necessitate. Si vero deducitur in formam hominis tũc inest ille ordo de forma ⁊ non de iustitia tantum. Et tene menti hoc dictum pro quo facit singulare dictum Barto. in. l. diem proferre. in. §. stari. ff. de arbit. vbi dicit qđ compromittitur[a] in arbitrũ hoc expresso vt procedat de iure tantum non valet processus seu sententia si arbiter processit contra ius: quia non seruauit formam compromissi. Sed illud dictum Bart. reprobauit Franc. de aret. in. l. si quis arbitratu. ff. de verbor. obligatio. ⁊ ipsum fuit secutus domi. Anto. in. c. quintaualhs. de iureiuran. motus: qꝛ illud inest a iure vt arbiter procedat ƀm ius: licet secus in arbitratore. Ideo illa expressio in compromisso nihil operatur. dicit tamen ibi ꝙ illud inest a iure de necessitate. Et sic posset concordari dictum domi. Ant. hic cum dicto illo in capitu. quintauallis. ꝙ istud de quo hic inerat de iustitia ⁊ non de necessitate. Sed mihi hoc non satisfacit quoniam in arbitro non inest illud de necessitate: vt procedat ƀm ius sed de iustitia tãtum. Patet quia si inique procedit tenet processus: vt in dicto. §. stari. ⁊ in dicto. c. per tuas. j. de arbi. Item non inest a iure pro forma maxime substantifica. Sed quando exprimitur in compromisso videtur apponi pro substantifica. vnde ex quo expressio eius quod inest a iure potest aliquid operari preter iuris dispositionem semper debet intelligi vt aliquid operetur: quia verba semper debent aliquid operari: vt in capi. si papa de priuil. lib. vj. ⁊ in. l. si quando. C. de inoffic. testa. Hoc vero casu potest operari expressio vt delegatus habeat procedere secundum ius per forma. ⁊ per hoc sustineo illud notabile ⁊ quotidianum dictum Barto. in contrarium tamen facit notabile ⁊ singulare dictum Joã. and. in. c. prudẽtiam de offic. deleg. vbi dicit ꝙ si cõmittitur causa alicui hoc expresso ꝙ debeat condemnare titiuz reum si constiterit eum obligatũ sempronio actori: ꝙ si iudex condemnauit licet sibi nõ constet de obligatione tenet sententia ƀm eum. Quia illa expressio cum inesset a iure non inducit nouam formam.[b] sed potius sapit instructionem ad causaz. Et in hoc articulo quia docto. nihil ponunt imo nihil fere tangunt hic. Ego alias reducendo multa ad concordiam feci hanc distinctionem: ꝙ aut exprimitur illud quod inerat de necessitate: ⁊ tũc expressio nihil operatur. ⁊ sic intellige not. in. c. significasti. prealle. ⁊ in. c. ad audientiã. j. eod. ⁊ in. c. olim. el. j. de restit. spol. plene per Barto. in. l. iij. ff. de leg. j. Quandoqꝫ exprimitur illud quod inerat

originaliter fuit dictum cuiusdam Card. ottonis quem refert ⁊ sequitur Hostien. in. c. fi. de preben. ⁊ vide Barto. in. l. societatem. §. arbitrorum ff. pro socio. Hosti. in. c. ij. de arbi. ⁊ cum Bart. tenet Raph. in. l. j. C. de arbi. ⁊ vide istum in. c. causam que. de re iudi. circa fi. ⁊ plene per domi. meum hic. contrariũ videtur sensisse Bal. in. c. cõsanguinei. in fi. ibi: ⁊ per hoc deciditur q̄stio. de re iudic. et voluit do. Anto. in. c. quītauallis. in. iiij. differẽtia. de iureiur. ⁊ in. c. ex insinuatiõe. c. ver. facit qđ delegetur causa. ⁊ ibi faciunt ad illa q̄ a Bart. dimittit in decisa. j. eo. ti. de rescri. tene tamẽ in practica opin. Bart. i. d. §. stari. ⁊ vide dño Joã. de imo. in. d. c. ex insinuatiõe. in. ij. col. ⁊ Alex. in. d. §. arbitrorum. in apost. ⁊ Lud. ro. in rubric. ff. de arbit. in. vij. colũ. in sua repe. ⁊ Imo. in. d. c. quintauallis. in. xiiij. colũ. ⁊ in. c. fi. in. iiij. col. de empt. ⁊ vendi. Sali. in. d. §. arbitrorũ. ⁊ ibi Flo. de sancto petro. in repe. ⁊ dicit Raph. in. d. l. j. ꝙ lꝫ in scholis tenuerit contra Barto. tamen in practica esset difficile obtinere contra eum. ⁊ istud idem tenuit Ang. in. d. l. j. Ego cõsului ƀm opin. Barto. apud rauennam. ⁊ vide plene per domi. Feli. pro ⁊ contra in. c. causam que de re iudi. in. iiij. colũ. ibi quando in cõmissione hominis. cum duabus sequentibus. Aduertas tamen qđ dictum Otto. relatuz ab Hostien. in. d. c. fi. de preben. ꝙ licet sententia ordinarij iniusta cõtra ius litigatoris transeat in rem iudic. c. cum inter vos. de re iudic. nõ tamen sententia delegati: qꝛ iudicat contra formam manda. de facienda iustitia etiam si excommunicet. ⁊ ita consuluit Joã. de lig. Lau. de pinu. Cal. ⁊ Lap. de castel. vt ibi refert do. Cal. Flo. ⁊ Do. post Lap. in. c. venerabilibus. §. j. in. ij. col. de senten. excõi. in. vj. ⁊ in. c. j. in. v. col. de offi. deleg. in. vj. ⁊ Old. consi. lxxxj. ꝙ processus. in prin. ⁊ consi. xciij. magister. in. iij. col. ⁊ Lap. alleg. cxv. quidam exposuit. ⁊ do. meus in. c. in literis. in. vij. col. de offi. deleg.

¶ Adde ꝙ sententiam Barto. tenet Fulgo. consi. clxxx. ⁊ an prepostera tio ordinis vitiet actũ. Ro. consi. cccciiij. ⁊ dicit Cald. cõsi. ij. de rescrip. ꝙ forma rescripti est seruanda nisi peruertat ordinem iuris: ⁊ an processus factus contra ordinem iuris sit nullus ipso iure. vide Fran. Aret. consilio. lxxiiij.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Qđ si cõpromittitur. Vide Bal. in. l. iustitia. ff. de iusti. ⁊ iur. vbi dicit ꝙ si cõmittatur iudici ꝙ pronuntiet de veritate iustitia ⁊ iure dꝫ obseruare ius cõmune ⁊ dicit Ang. in. §. exheredare. in aut. de here. ⁊ falci. colum. j. ꝙ si dicatur iustitiam faciat debet seruari ordo iudicarius ⁊ pronuntiari de iure. ⁊ tex. ibi: iuncta glos. ⁊ hoc etiam vult Bal. in. c. cum venisset de testi.

b ¶ Nouam formam. Decem signaui quibus cognoscitur quãdo dicitur forma. vide hic plene per Moder. in. x. col. in vers. de forme obseruãtia ⁊ in. xvj. colũ. ponunt regulã ꝙ gesta contra formam sunt nulla vt hic ⁊ in. c. pisanis. de resti. spo. ⁊ in. c. venerabili. de offi. deleg. ⁊ in. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac. But. in. c. cum olim. in pe. col. ibi: oppono ꝙ factum de causa pos. Imo. l. si queramus. in. iij. col. ibi hoc tamen limita. ff. de test. Bal. in. l. iij. §. ofilius. in lec. antiqua. ff. ne quis eũ. Innoc. in. c. cum cõsuetudinis. de consue. Cal. in disputa. statuto ciuitatis cauetur quod si ab actore. in. j. colum. Do. in. c. ij. ⁊ in. ij. colũ. ibi istud credo. s. de rescrip. Inno. c. fi. in. j. glo. de sac. non iterã. Rotaz de re iud. in nouis. ⁊ de iud. xiiij. in nouis Bal. in aut. habita. in. iiij. colũ. C. ne filius pro pa. Thomã fase. in dubio rote. xxiij. Item fuit consultũ per Egi. ⁊ Bal. de app. nouit. Bar. in. l. j. in. ix. col. ff. de condi. indeb. Bal. in. c. fi. in vlti. colũ. de do. ⁊ contu. Ro. cclvj. approbo sententias. ⁊. cclxvj. iste petrus. Do. post Hosti. in. c. romana. §. sed nec de sen. excõ. lib. vj. Bal. l. ordo. in. ij. col. in ver. not. ꝙ si statuta ciuitatis. C. de execu. rei iud. ⁊ in l. omnes populi. in pe. col. ff. de iusti. ⁊ iur. Ang. in. l. ius publicum. ff. de pac. Car. in cle. j. in. q. j. de iure pa. Inno. in. c. ij. de cõsuetu. ꝙ forma dꝫ obseruari in faciendo ⁊ exprimi dicendo quem summe põderat Old. in consi. cxxx. incip. omissa facti prolixitate in. ij. colum. probat etiã tex. in. c. sicut. de ele. Bal. in aut. que supplicatio. C. de preci. impe. offe. Arch. in. c. quorũdam. xxiij. dist. But. in. c. cõsultationibus. de iure pa. ꝙ plus est defectus forme q̄ persone. Bal. in. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iureiur. ⁊. l. j. ⁊ ibi etiam per Imol. ff. de liber. ⁊ posthum. ⁊ in. l. si creditor. C. de fideius. per eundem Baldũ. in. l. si alterius. C. si minor se maiorem dixerit. ⁊ in. l. fina. C. si mancipiũ ita fuerit aliena. ne manumit. ⁊ in. l. non oĩs. in fi. prin. ff. si cer. pe. ⁊ in addit. Spec. in ti. de recu. versi. sed quid si statutũ. in ti. de tutore. versi. si tutor non fecerit inuenta. ⁊ ibi dicit ꝙ hoc procedit etiam si cõis error est in contrarium ⁊ respondet ad. l. barbarius. ff. de offi. preto. ⁊ vide but. in. c. pisanis. in. ij. col. de resti. spol. ꝙ omissio forme in qualibet minima parte reddit processum nullum ⁊ si dicatur nõ refert qđ fiat ex eqpollentibus. l. certum. ff. si cer. pet. ⁊ c. licet ex quadam. de testi. ⁊. c. tua. de consan. ⁊ affi. ⁊ dic ꝙ vbi aliqđ requiritur pro forma refert quid ex equipollentibus fiat vt pulchre dixit Bal. in. l. si institorem. ff. si certum pet. ⁊ in. l. ij. in. fi. C. de bon. poss. ƀm tabul. ⁊ in. c. j. §. si vero vasallus. de controuer. inuestit. ⁊ in. c. j. quo tẽpore miles. in. c. j. §. item sacramẽtum. de consue. recti. feu. ⁊ in. l. in bonefidei. C. de rebus credi. ⁊ iureiu. pro quo vide Alexan. de imo. consi. ij. in volu. ij. vbi alleg. bo. tex. in. l. fi. ff. man. ⁊ vide Bald. in. l. ij. C. quõ ⁊ quando iudex. ⁊ in. l. si vxor. C. de condi. inser. ⁊ in. l. executorẽ. C. de exec. rei iudi. ⁊ ꝙ forma dẽat seruari amplia istã regulã. xij. modis. ⁊ limita. viij. modis. vt hic pulchre per Feli. ⁊ de materia vide Bal. in. l. cũ quis. in. iiij. co. ibi sexto probatur. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ in. l. j. in. xxiij. col. C. qui admit. ⁊ in. l. comparationes. in. iij. oppo. C. de fide instru. ⁊ in. l. j. in primis vẽsi. C. vt in pos. leg. ⁊ in. l. obseruare. proficisci. xiiij. q. ff. de offi. proconsul. reliqua hic prosequere. vt hic per Moder.

¶ Adde ꝙ gesta contra formã sint nulla. Old. cõs. cclj. Fran. are. cõsil. lxix. Pau. de ca. cõsil. cxix. in nouis Ang. cõsi. cxvj. ⁊. lxxxv. vbi dicit ꝙ illud non dꝛ de forma ꝙ post actum expediri potest.

Antonius. Fran. ¶ Circa hoc ꝙ dicitur de forma dicas ꝙ forma dꝫ seruari etiam a rustico muliere ⁊ minore ƀm Bal. in. l. iuris in fin. C. qui admit. ad bo. pos. ⁊ illud quod potest interuenire post actum nõ dicitur esse de forma ƀm Barto. post glo. in. l. vniuerse. C. de preci. impera. offe. ⁊ per Alex. in. l. j. ff. de liber. ⁊ posthu. ⁊ propterea dicebat do. Car. in clemen. j. in. §. j. in. x. q. de rebus eccle. non alienã. ꝙ forma nõ seruata facit actuz haberi pro infecto pro quo est tex. in. c. vides. x. distin. ⁊ ideo forma seruata infringit alienationẽ rei ecclesie: vt per Alexand. ple. in consil. in quarta parte consiliorum vbi dicit idem esse etiam in alienatione rerum ciuitatis: ꝙ adeo verũ est vt dixit Bal. in aut. que supplicatio. C. de preci. impera. offerẽ. ꝙ ille qui non seruat tempus legis vel statuti non dicitur seruare formam: qđ etiam voluit Alexãd. optime declarãs in. l. qui rome. in. §. callimachus. ff. de verb. oblig. Et adde ꝙ forma introducta a iure nõ potest derogari etiam partium consensu. vt per Spec. in tit. de app. ⁊ ibi per Bal. in addi. in vers. constitutio epi. circa fin. ⁊ forma data a statuto prohibitiuo lꝫ statutum non procedat vltra annullando si forma non seruatur: actus non valet: vt not. voluit Bal. in. l. non dubiũ. in. ij. ⁊ in antepe. col. C. de legi. ⁊ Bal. ⁊ Salic. in. l. statutis. C. de sen. ex pericu. reci. de quo habetur per Alexã. in cõsi. xxxv. ⁊ in consil. xxiij. in quarta parte cõsiliorũ. Et adde ꝙ forma debet seruari ad vnguẽ ⁊ specifice: ⁊ nõ per eqpollẽs: ⁊ ideo vna citatio peremptoria nõ sufficit qñ statutum reqrit trinã: vt per Bal. in. l. cessante. in vltima char. C. quõ ⁊ qñ iu. ⁊ per Alex. in. d. l. de lib. ⁊ posthu. ⁊ habetur per Bart. in. l. nemini. C. de aduo. diuer. iud. qđ adeo verũ est vt dixerit Inn. in. c. cũ dilecta. de rescrip. ꝙ forma debet seruari a delegato etiã in preparatorijs: alias processus est nullus. Aduerte tñ qꝛ in absolutiõe ab excõicatione licet forma absolutionis nõ seruetur tñ valet absolutio: vt per do. Car. post gl. in clemẽ. j. in. vj. q. in. §. j. de seqstra. pos. ⁊ fruc. ⁊ per eundez Car. in cle. j. in. xxx. qđ. de deci. Quid aũt si nõ seruetur forma absolutio-

ex sola

nis in cõfessione penitētiarij: an valeat cõfessio vel absolutio. vide gl. in cle. dudū. in. §. statuimus. de sepul. ꝛ ibi etiam per do. Car. circa fin. ꝛ habetur per Inn. in. c. proposuit. de cle. ex cõ. mini. vbi dixit ꝙ forma in absolutione penitentiarij est omnino seruanda. ꝛ propterea dicebat Bal. in. l. pe. in. iiij. co. C. de condi. inser. ꝙ forma est idem ꝙ status perfectus rei vel dispositionis et qñ dicat esse tradita forma a statuto vel ad lege: dicas ꝙ tunc dicit tradita quando ante actū vel in actu requirit aliquid fieri quia eo non facto act⁹ est nullus ipso iure vt in aut. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccle. ꝛ in l. cū hi. ff. de transact. ꝛ in. l. hac cõsultissima. in ṗn. C. de testa. ꝛ vide glo. in. c. dudum. de ele. ꝛ p Paul. de cast. in cõsilio suo. lxxj. vbi plura dicit ad ꝓpositum: ꝛ tene menti qđ dixit bal. in. l. quecūqꝫ. C. de bonis que liber. qđ forma non seruata in ꝯtu minoris vel eccl'ie non presumit esse vtilitas minoris vel ipsius ecclesie: et dixit Spec. in tit. de rescript. ṗsenta. in. §. iij. in ṗnc. ꝙ forma non seruata in l'ris ap'licis arguit falsitatem ipsarum literarum ꝙ dicit eē notandum.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Nouā formā. Vide ð hac clausula. d. Geor. natam in repet. cle. sepe. §. nõ sic. col. xxxj. de ver. signi. vbi concludit qđ talis clausula sonat in monitionē non autem in cõditionem.

b ¶ Est absens. ad de do. de Ro. in collectis bernardi decisio. vij. vbi dicūt ꝙ monach⁹ spoliatus cappa vel breuiario potest agere nomine proprio: ꝛ vide in tit. de resti. spol. et vide eodem titu. in nouis. deci. lxxx.

ex sola voluntate: ꝛ tunc superior videtur mādatum nouum concipere. Ad hoc vide bo. glo. iuncto tex. in. c. cum aliquibus. j. eo. li. vj. exēplum papa mandat episcopo vt conferat beneficiū titio: si ꝯtulerit videt collatio facta autoritate apostolica ꝛ nõ episcopi: qꝛ licet episcopus teneatur conferre non tamen tenebatur cõferre titio nisi ex voluntate nam in conferendo habet liberam voluntatem: vt not. in. c. relatum. de preben. ideo nõ exprimitur nunc quod inerat de iure. Ad idē quod no. gl. in cle. j. de iure pa. Quandoqꝫ exprimitur qđ inerat ex honestate: ꝛ tūc expressio inducit nouam formam ꝛ sic potest intelligi. c. venerabili. de offic. deleg. Et quādoqꝫ exprimitur ꝙ inerat de iustitia vt in casu. l. j. C. de appel. ꝛ tunc est dubiū. Sed puto sic dicendū ꝙ aut id qđ exprimitur sapit instructionem cause ꝛ non inducit nouam formam sed potius est quedam commemoratio seu admonitio vel instructio: ꝛ in hoc casu intelligo dictum Inno. in. c. prudentiā. aut illud concernit modum procedendi: ꝛ tunc inducit nouam formam: et in hoc casu saluo dictum Barto. in. d. §. stari. ꝛ dictum do. Anto. hic. Et super hoc membro potest hic intelligi iste tex. ꝛ adde ad predicta quod leg. ꝛ no. in. c. ex insinuatione. j. eod. vbi queritur quid operetur illa clausula que frequentatur in rescripto: ratione preuia precedas ꝛc. nõ enim inducit nouam formam[a] vt ibi. ¶ † In glo. fi. ibi: quia nõ habebant abbatissam. no. glo. fi. ex qua habes ꝙ religiosus spoliatus potest petere restitutionem in absentia sui superioris. Et adde glo. no. in. c. nõ dicatis. xij. q. j. que dicit ꝙ monachus potest agere de iniuria sibi illata si ṗlatus suus est absens:[b] ad idem qđ legitur ꝛ no. in. c. ex parte. j. de accu. et in. c. ij. ne cle. vel mo. lib. vj. vbi per archi. ꝛ Ioan. andr. Et ibi concluditur ꝙ religiosus existens in studio pōt omnia facere ꝛ in iudicio experiri sine quibus in studio commode esse nõ potest. Quia superior dando sibi licentiam essendi in studio videtur omnia accessoria permisisse. ar. in. c. prudentiam. de offic. dele. ꝛ. l. ad rem mobilem. ꝛ. l. ad legatum. ff. de procura. ꝛ. l. cui iurisdictio. ff. de iur. oīm iud. Aduerte tamen qꝛ dico vltra doc. hic ꝙ text. iste potest intelligi duob⁹ modis. Primo ꝙ moniales iste non petebant restitutionem rerum sed restitui se ad monasteriū vnde fuerūt eiecte. Et ꝙ hoc sit verum patet in ver. dictū: vbi papa mādauit dari administratorē abbatie huic cui hinc inde fieret resignatio subtractorum. Et no. illa verba hincinde. nam iste moniales in electione abbatisse diuiserunt se in duas partes. ꝛ quelibet parś subtraxit aliqua de mobilibus monasterij. Unde per vtrāqꝫ partem debebat fieri resignatio huic administratori. Tex. igitur in fi. dum mandat moniales restitui debet intelligi modo ṗdicto. ꝛ ꝺm intellectum istū cessant ꝯria. s. formata. ¶ Et no. bene ex hoc intellectu ꝙ religiosus eiectus iniuste[c] de monasterio pōt petere restitui se ad monasterium. ꝛ ꝙ ꝗ. Host. hic dicat ꝙ debet in hoc officium iudicis implorare quasi non competat sibi actio ad instar serui cum implorat officiū iudicis contra dñm seuientē in eū: vt instit. de his q sunt sui vel alieni iu. in. §. sed hoc tempore. Tamē ipse ꝛ Gof. in. c. itē cū quis. de restit. spol. simpl'r dicūt eū posse petere restitutionē: ꝛ in hanc sniam videt tandem inclinare Innocen. in. c. olim[d]. j. de accus. Et hec opi. mihi plus placet. ar. hic ꝛ in. d. c. olim nam sicut monachus obligat monasterio: ita monasterium obligatur sibi ad eum alendum ꝛ sustētandum. vnde ius collegij videt pro parte residere penes ipsos monachos seu singulares de monasterio. Unde quēadmodum pōt agere monachus ꝓ sua electione vt hic. ita pōt agere ꝛ forti⁹ pro iure sibi quesito in ingressu monasterij. ¶ Secundus intellectus principalis est ꝙ moniales iste petebant restitutionem rerum: ꝛ tunc oportet intelligere ꝙ abbatissa dū viueret cõcesserat eis quedam vtensilia[e] que tenebant ad vsum[f] ꝓpriuꝫ nomine monasterij quibus fuerunt spoliate mortua abatissa. Unde quēadmodum seruus spoliatus absente dño potest petere restitutionē sine expresso mandato: vt in. l. j. C. si per vim vel alio modo. ita iste moniales. Et intelligo ꝙ agebant noīe monasterij ꝛ non nomine proprio[g] sicut in seruo nota. in dicta. l. j. per gloss. ꝛ Bart. Et de his vide Specu. in titu. de actore. §. j. versicu. item excipitur contra actorem ꝙ est monachus. Et general'r cū queritur nunquid religiosus possit petere restitutionem seu agere in iudicio: conclude post docto.[h] hic: ꝙ aut vult petere restitutioneꝫ ad claustrū et potest modo predicto. Aut restitutionem rerum vel aliter agere pro rebus monasterij: ꝛ si habet administrationem alicuius prioratus hoc potest nomine prioratus: vt in. c. cum deputati. j. de iudi. Aut non habet administrationem alicuius obedientie: sed abbas commisit sibi administrationē alicuius ville seu possessionis: ꝛ non potest agere nisi fuerit syndicus constitutus seu ꝓcurator monasterij. hoc voluit Innocen. s. c. proxi. Hoc verū nisi periculum sit in mora ꝛ superior esset absens argu. hic. ꝛ in dicta. l. j. ꝛ Specul. in tit. de actore. in vltima char. Item hec procedūt nisi vellet agere pro iure inherente persone sue: vt puta super electione de se facta vel esset in studio mō predicto.

14 ¶ † In eadem glos. ibi: soluent singuli[i] non quasi singuli. not. bene glo. ex qua potes colligere quod quando vniuersitas est obligata pecuniariter et non habet vnde soluat possunt singuli compelli vt contribuant ꝛ redimant vniuersitatem soluendo. Et sic habes vnum modum per quem vniuer

c ¶ Eiectus iniuste. Adde que requirantur vt quis dicatur eiectus de monasterio. Pe. de anch. consi. ccclij.

d ¶ Inno. in. c. olim. adde do. de Ro. deci. j. in antiquis. de restit. spo. vbi dicunt ꝙ monacho spoliato prioratu manuali non datur restitutio cõtra abbatem sed contra extraneum.

e ¶ Concesserat eis quedam vtēsilia. Vide que dixi in. c. cum. M. ferrari. in addi. per istum.

f Sebasti. Sapia. ¶ Ad vsum. Vide Abba. in. c. cū ad monasteriū. de sta. reg. no. c. ij. de ver. sig. lib. vj. Abb. in. c. edoceri. col. ij. j. eo.

g ¶ Et non nomine proprio. Adde Bal. in. l. preses. in vlti. questio. C. de transac. Rotam de resti. spo. in. vj. in anti. glo. in. l. si longius. ff. de iur. calū. de reg. cõsi. xxij. ꝛ de rest. spo. vlt. in anti. ꝛ de penis prima in antiq. ꝛ regula est ꝙ monachus nõ agit. fallit. in. viij. casibus hic notatis per Moder. quos omnino vide hic.

h ¶ Post docto. Adde quod pulchre dixit Baldus in. l. cum affirmes. C. de lib. cau. Andr. Barba.

i ¶ Singuli. Adde glo. in. §. si quis igit ex qualibet. in verb. persoluet. in aut. quib⁹ mo. na. effi. sui. ꝛ ibi Ang. in. d. l. j. §. quod si nemo. hic alleg. ꝛ vide Bal. in. l. solent in fi. ff. de ali. ꝛ cib. le. ꝛ est ho. tex. in. c. si. de his que fi. a prela. quem ponderat Imo. post Pet. de ancha. ibi per glos. in. d. §. qđ si nemo. ꝛ ibi Bal. dicit illā gl. esse notabilem. ꝛ dicit idem tenere Inno. in. c. grauē. de sent. excõ. post ea late ponit bal. an ista collecta ponatur per capita vel per es et libram. ꝛ nunqd de nouo venientes teneant ad illa debita iam cõtracta. ꝛ vtrū recedentes possint grauari pro debitis iam cõtractis et quid de bonis ingressi monasterium. ꝛ adde etiā Bart. in. l. j. C. de superindicto. lib. x. ꝛ in. l. j. in. v. col. ibi: ꝛ hic querit primo quis possit. C. de mulieri. ꝛ in quo loco lib. xj. ꝛ Imo. ꝛ alex. in. l. iiij. i. §. actor. ff. de re iud. Ana. de simo. dilectus. lo. ij. ibi sexto querit. Cald. de his. que fiūt a prelat. cõsil. vj. Mod. in l. malefi. fol. lxxij. vlti. col. ꝛ ibi etiā quādo nullus tenetur ad penam vel ad dāni emēdationē quomodo imponit collecta an p libraꝫ ꝛ solidum an per capita. ꝛ p Albe. in. ij parte statu. q. lxvj. versi. item quero. quomodo fiat ista emenda per cõmunitateꝫ. ¶ Adde Pau. de ca. cõsil. ccxij. ꝛ. cccxxvij. i scđo impressis in antiquis: ꝛ vide Cal. consil. j. de censib. Anto. Francis. ¶ Circa istam materiam collectarum quare imponi possit collecta. Dicas ꝙ pro debitis communis persoluēdis: ꝛ per gl. in. l. j. §. quod si nemo. in ver. proconsul. in fi. ff. quod cuiusqꝫ vniuer. nomi. ꝛ per Barto. in. l. solent in fi. post Dy. ff. de alimē. ꝛ cib. leg. ꝛ in suo consi. incipien. punctus questionis talis est. Quidam titius de perusio. ꝛ per Baldum in. l. etiam. in. vj. colū. C. de execu. rei iudi. ꝛ in. l. vnica. in ix. colum. C. de senten. que pro eo quod interest. ꝛ vide textū in. l. omnes. C. de ope. pu. vbi dicitur ꝙ potest imponi pro omnibus necessitatibus communis: ꝛ etiam potest ꝛ debet imponi pro pena persoluenda a cõmunitate vel communi. vt per Barto. in. l. nequid. in. iij. colum. ff. de incen. rui. ꝛ nau. ꝛ p Angelū Imol. ꝛ Alex. in. l. iiij. in. §. actor. ff. de re iu. ꝛ a quibus possit imponi; vide Barto. in. l. j. C. de mulieri. ꝛ in quo loco hic alleg. ꝛ per Barto. in. l. licet. C. de excus. muner. lib. x. ꝛ adde qđ etiā collecta pōt imponi per villas ꝛ castra: vt per glos. in vers. persoluat. in aut. quibus mod. natura. efficiuntur sui. in. §. si quis igitur. el secūdo: ꝛ ibi per Angelum. ꝛ per Ang. Bal. Imo. ꝛ Moderū. in. d. §. actor. et an collecta pro debito antiquo solui debeat p ciues nouos. vide bar. qui dicit quod non in. l. prouidendum. C. de decur. lib. x. ꝛ per Baldum.

in.l.quidam.in fine.C.de fideicommis.⁊ in addi. Specu.in.tit.de censib. in versi.item not.ꝙ nouus vbi dicit ꝙ forensis non tenetur ad collectā impositam antequā ipse esse⁺⁺ factus ciuis.⁊ vide Alerād.in.l.incola. ff.ad municipales.⁊ per Baldum in.l.j.in.ij.questione.ff.quod cuiusqȝ vniuer.nomine.vbi habetur quod de nouo veniens ad ciuitatem vel vniuersitatē non tenetur ad collectas iam impositas nisi forsā successerit in locum alicuius de vniuersitate:puta qꝛ emerit res eius per.l. murilegulī.C.de murileg.libr.xj.quinimo collecta hȝ obligatum antiquuȝ vel nouum possessorem ad electionem fisci colligentis collectā. sm gloss.in.l.imperatores.ff.de publi.et habetur per Cardi.in clement.j.in.xj.questiōe.de censi.vbi dicit idem esse in possessore beneficijs.⁊ habetur p Federic. consil. clxxiiij.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Imponi collecta. Vide p Bal. in aut.defuncto.colum.vlti.C. ad orfi.⁊ per Barto. in.l.ij.C.de apo.libr.x.⁊ in.l.fin.§. mixta.ff.de mune.⁊ hono.p moder.taurinēses in l.placet.C.de sac.sanc.eccle.

b ¶ In nullo. Vide Archid.⁊ gloss.vbi variant ⁊ istum in.c.recolentes.de statu.mona.⁊ Bal.in dicto.§.quod fine mo.in.vj.q.d.l.prin.ff.quod cuiusqȝ vniuer.nomine not.Allerā.in.l.inter stipul antē.in.§.sacram.in fin.ff.de verbo.oblig.⁊ in.l.si grege.ff.de leg.j.Bald.in proe.ffor.in prima columna.et in l.non ambigitur.ff.de legi.gloss. maior in.c.statutum.de elect.in.vj.⁊ Barto.in.l.eius qui.§.si quis instructus.alias celsus.ff.ad municipa. Do.in.c.licet canon.in princip.in.iiij.colum.de elec.in.vj.Allerand.cōsi.xlij.de celerrima expeditione in.j.volumi.Bald.in.c.j.in.ij.colum.de elect.⁊ in.l.si hereditas.in fi.ff.de heredi.insti.⁊ domi.in.c.j.in.§.confirmatos.per illum textum.in.v.not.de reli.do.in.vj.Quid autē si destruitur hospitale.vide late Pe.de perusio.in.iiij.cano.xxxix.colū.ibi quo ad aliam.q.qua querebam.

sitas efficitur soluēdo. Hoc idem ⁊ clarius notauit glos.in.l.j.§.ꝙ si nemo.ff.ꝙ cuiusqȝ vniuersi.et vide ꝙ dixi in.c.cum omnes.s.de constitu. Et an tunc debeat imponi collecta[a] per solidū ⁊ libram an per capita.id est an sm numerū personarū an sm facultatem patrimoniorū.dic vt not.Barto.in.l.iiij.§.j.ff.de re iudi.⁊ vide qđ not.Innocē.in.c.grauē.j.de senten.excommu.⁊ vide de materia p Spec.in tit.de censi.§.ij.versi.qđ si aliqua vniuersitas.⁊ versi.sed quid si aliqs.⁊ versi.sequē. ¶ In eadem glo.ibi:res monasterij diuiditur nō intelligas vt monachi accipiant partem vt singuli sȝ vt collegiuȝ:⁊ sic loquitur.c.in nullo.[b] alleg.in gl. ⁊ dic vt ibi. Abbas.

1 ☞ Rescriptum non faciens mentionem de primo quo nō fuit vsus impetrans intra annū valet nisi interueniat dolus.7.

2 Annus dꝛ multū tps:⁊ facit pro statutis.

3 Surreptio nō vitiat lr̄as ad lites ipso iure.

4 Rescriptum non tollitur per non vsum: priuilegium sic.

5 Annus quādo incipit currere impetratori vt sciatur eius negligentia.

6 Impedimentū nō sufficit allegare nisi probet ꝙ tpe impedimenti volebat agere ⁊ nō potuit.

1 c Pleruīqȝ. ¶ † Hoc di. Valet secundū rescriptuȝ[c] licet de primo nō faciat mentionē quo vti voluit impetrās intra annū. Primo tangit impetrantiū malitiā.secundo adhibet medicinam competentem ibi:cum igitur. ¶ Casus literalis. Quidam impetrabant literas contra aduersarios suos sȝ eis nō vtebantur. postea aduersarij impetrauerunt alias literas super eadem causa ad alios iudices:⁊ tunc primo primi impetrantes exhibebant suas literas ⁊ personas secundas conueniebant dicentes secundas literas non valere non facientes de prioribus mentionē querebatur quid iuris sit.quia malitijs hominū non est indulgendum:statuit papa ꝙ si qs

Anto. Franc. ¶ Circa hoc de hospitali destructo si reficiatur dꝛ esse idem hospitale sicut etiā dicitur idem grex quando pecudes antique moriuntur ⁊ alie supernascuntur ita ꝙ totus grex est renouatus vt in l.grege.ff.de pigno.⁊ in.l.proponebatur.ff.de iudi.⁊ in.l.si cū testamento.in.§.si petiero.ff.de execut.rei iudicat.⁊ propterea si grex estimatus ponatur per vnum socium in societate ⁊ casu pereat vel hostiū incursu ⁊ sic periculum est commune inter socios:⁊ si alia renascantur animalia illa sunt communia ⁊ censetur idem grex vt per Bald.qui optime declarat in.l.j.cōmo.⁊ inquantū hic fit mentio de hospitali destructo ⁊ refecto. Dicas qđ quādo hospitale est constructum sine autoritate episcopi:illud potest destrui ad libitum construentis:vt not.gloss.penul.in clemen.qꝛ contingit.de relig.do.⁊ habetur in.c.quidam.xviij.q.ij.⁊ Bal.no.in.l.orphanotrophos.C.de episc.⁊ cle.imo tale hospitale nō dꝛ esse pius locus nec religiosus nec gaudet priuilegio pij loci vñ si destrueretur ⁊ aliud in locum destructi reficeretur nō diceretur esse hospitale nec haberet locū dispositio facta de hospitali:vt est gloss.ord.in dicto.c.quidā.xviij.q.ij.⁊ habetur per do.Cardi.in clemen.ij.de preben.⁊ in cle.ij.de relig.do.⁊ per Pau.de cast.in consil. suo.ccxcv.⁊ per Aleran.in consi.lxxj.in quarta parte consiliorum.

¶ Et adde ꝙ si testator mandaret in domo sua fieri hospitale: si illa vendat ⁊ de pretio alia domus ematur debet fieri in domo empta:qꝛ illa censetur subrogata loco prioris domus:vt not.voluit Barto.in.l.placet.de liber.⁊ posthu.⁊ in consilio suo.xliij.⁊ idem Bart.in simili.in.l.si seruus.in.§.q quinqȝ.ff.de leg.j.⁊ vide Bart.singulariter loquentem in.l.si ita.circa fi.ff.de aur.⁊ arg.leg.

¶ Et adde ꝙ hospitale constructum autoritate epi est tutum refugiū confugientibus ad eum sicut est ecclesia ⁊ in eo qs capi non potest vt per Archi.in c.diffiniuit.xvij.q.iiij.⁊ per Bal.in.l.si quis.in.§.in oībus.in.xv.colum.C.de episco.⁊ cleri.

Sebast. Sapia.

c ¶ Secundum rescriptum. Limita hunc text.vt p Jo.andr.⁊ Jo.de ana.in.c.quia frustra.j.de vsur.itē limita vt p Fely.in.c.ceterum.col.xj.versi.prima restrinctio.s.eod.

d ¶ Multum tempus. Adde glos.fina.⁊ doct.in clemen.j.de re.eccle.non alie.⁊ ibi cardi.ad finē. Ana.post alios in.c.si.ne prela.vi.su as.glo.in.c.ij.in vsic.sic modicum.de rebus eccles.non alienan.in.vj.gl.in.l.fina.ff.si ager vectig.⁊ in.l.si filius.C.de petitione heredita.⁊ in l.cum de in rem verso.ff.de vsur. Bald.in.l.iubemus.in princip.

literas impetrauerit ⁊ per malitiam vel negligētiam non fuerit vsus intra annum postquam habuerit copiam iudicis autoritate secūdarum poterit conueniri licet de prioribus nullam fecerit mentionem. Bernard. ¶ † Nota primo ꝙ annus 2 dicitur multū tempus[d] facit ad statuta facientia mentioneȝ de multo tempore in gñe. ¶ † Nota 3 secundo argumen.op.ꝙ litere surreptitie ad lites non sunt ipso iure nulle nam si essent nulle non conualescerent secunde per lapsum anni:vt in regula non firmatur.de regulis iuris.libro sexto. ¶ † Nota tertio 4 casum in quo tollitur rescriptuȝ ad lites per non vsum:scilicet quando impetrat super eodē ab aduersario secundum rescriptuȝ ⁊ primus impetrans nō curauit vti rescripto intra annum:alias autem scilicet non data impetratione secundi valet primum rescriptum perpetuo:vt in.l.falso.C.de diuer.rescriptis. Et ex hoc habes vnam differentiam[e] notabilem inter rescriptum ⁊ priuilegium.[f] nam rescriptum non tollitur per non vsum licet sit datum aliquid faciendū.sed priuilegium tollitur spacio.x.anno.si fuit datum ad aliquid faciendū:⁊ intra illud tempus priuilegiatus non fuit illo vsus:vt in.l.prima.ff.de nundiñ. dixi plene in capitu.cum accessissent.s.de constit. ¶ † In glo.secunda ibi:presentationis literaruȝ. 5 hec opinio est euidenter falsa:quia secundum eā esset in facultate impetrantis quando inciperet annus currere. Compost.dicit vltra opinio.glos. ꝙ annus currit a tempore quo potuit habere copiā iudicis ⁊ composuit sarcinulas.⁊ cū hac opi. videtur transire docto. Ego dico ꝙ textus satis aperit hanc questionem.nam dico quod duo requiruntur.primū ꝙ nō potuerit habere copiā iudicis.secundum ꝙ nō fuerit in dolo:vel negligentia:vñ dic ꝙ si potuerit habere copiā iudicis tamen impeditus non potuit agere non currit sibi istud tempus quia fundatur iste text.super negligētia seu dolo. Et in eo qđ glossa.dicit hodie nō procedere quod hic dicitur de anno:dic verius vt la.secūda.C.de sacrosan.eccle. Angel. Jmol.⁊ Ludo.in.l.si filio.§.finali.ff.soluto matrimonio.⁊ ibi Aleran.in fine.⁊ Alerand.in consilio vij.incipien.viso instrumento locationis.in.iiij.volum.plene per dūm meum Andr.Barba.in repetitio.rubri.de rebus eccle.non alien.fo.v.ver.quādo autem alienatio.Bar.in.l.j.§.quod aūt.ff.de superficieb⁹. Pet.de anchara.consilio.lij.quedam.ex predictis.Bal.in.l.ij.C.de seruitu. Aleran.post Jmol.in.l.si de eo.§.primo.in.iij.colum.ff.de acquirenda possessio.⁊ quādo simpliciter dicitur post annos intelligitur de biennio.l.libertas.§.fina.ff.de manumis.testamen.⁊ si dicit in diebus intelligitur de biduo.l.inter illam.in fine.ff.de verborum significatio.⁊ si dicitur aliquot annis intelligitur de duobus.glo.prima in capitulo penultim.de censibus.per regulam pluralis.lib.vj.cum concordā.⁊ si dicitur per temp⁹ ⁊ tempora intelligitur de triennio.gloss.prima in.l.vsure.C.de vsuris.⁊ si dicitur promitto dare in tribus terminis intelligitur in tribus annis.textus glossa ⁊ Bartol.in.l.tertia.ff.de annuis lega.

¶ Adde Ang.consi.cclxxiiij.⁊.cccxj.vbi dicit ꝙ est arbitrarium iudici ꝙ dicatur longum ⁊ breue tempus.

zacharias. ¶ Adde tu plene per Bald.in.l.quecunqȝ.in.q.j.C.de bonis que libe. Cardi.in clem.j.§.fina.q.iiij.de rebus eccle.non alie.omnino.per Aleran.consilio.cxxxiij.in vltima columna.⁊ in consi.cxxxiij.colum.penult.volumine primo.⁊ consil.vij.iiij.colū.in prin.⁊ cōsil.xvij.in prin.volu.iiij.

e ¶ Differentiaȝ. Adde Bald.in.l.falso.C.de diuer.rescrip.⁊ no.p istū ⁊ alios in rubr.s.eod.

f Sebasti. Sapia. ¶ Et priuilegium. Videtur hoc contra text.in.l.j.ff.de nūdi.vbi Barto.not.quod si princeps dat priuilegium iustitij generalis quo ciuitas non vtitur perditur per decennium. Sed vide latissime per Feli.in.c.cum accessissent.colum.x.vers.secunda regula est de constitu.vbi ponit regulam ꝙ priuilegium datū ad aliquid faciendū perditur spatio.x.annorum cū suis limitationib⁹ ⁊ ibidem quid si priuilegium tendit ad aliquid nō faciendum.vide etiam domi. Jason.in dicta.l.falso.C.de diuer.rescript.

a ¶ Impeddimetum. Adde moder. in. c. ex transmissa. de prescript. qui limitant dicta istius nisi constaret notorie quod impedimentū nō potuisset removeri: qr tunc non est opus probare de diligentia vel de conatu in removendo.

b ¶ Protestationem. Adde Anto. de but. consi. xxviij.

✠ Sebast. Sapia.

c ¶ Quare nō egit facit ꝙ si qs dicat se occidisse hoiē ad sui defensionē nō excusatur nisi a ꝓbet se fecisse ad defensionē necessariā ita not. bal. in. l. vnica. co. xij. vs. itē tu assessor. C. de cōfes. sed vide. do. Jas. i. l. vt vim. col. j. ff. de iusti. ⁊ iure. qui contrarium tenet.

d ¶ Mādato. adde do. meum hic inferentē. ex isto text. inquantum ꝓbat ꝙ natura mādati est vt fiat a superiore. adde dictum Bal. in. l. j. in. iij. colū. ibi. et ideo in quadam inquisitione. C. de ser. fugi. dum dicit cassatam fuisse quandam inquisitionē in qua dicebatur: qđ servus mādaverat domino quia nō est verisimile. qđ dictū impugnat hic ipse: qui dicit ꝙ verbum mando nō est semper imperatiuum. l. cum pater. §. mādo. de legat. ij. et text. cum gl. in. c. mandastis. ij. qđ. v. ⁊ facit glo. in. l. j. ff. quod iussu. si cut ergo verba libelli debent impropriari vt salueƚ: vt dicit Butri. post glo. in. c. cōstitutus. de religi. do. ita verba dicte inquisitionis intelligantur de exhortatione: vel consilio non de mandato: sed hoc nō placet Felin. quia intentio inquisitoris erat punire mādatū. vnde exponendo verba aliter ꝙ de mandato non posset sequi illa conclusio: quia contra persuasorem vel consultorem aliter proceditur vt dicit Barto. in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniu. vbi veniam ad persuasorē. Item ista impropriatio induceret omnimodam dispositionem in sensu ⁊ in verbis vt voluit barto. in. l. si mater. in. §. eādem. ff. de exceptio. rei iudica. Pet. de anch. cōsil. xxvij per statutum Butri. in. c. examinata. in. xx. colum. cum duab⁹ sequen. de iudi. Mihi placet dictum Bal. per text. et ibi docto. in. c. qr verisimile. de presump. ⁊ in. c. super hoc. de renun. et in. l. nō est verisimile. ff. quod met. causa: qr illud qđ nō est verisimile est quedam falsitatis imago. nec etiam est verisimile ꝙ dominus capiat consilium ⁊ exhortationem a servo.

no. j. in glo. sequē. Et not. bene hanc glos. qr ibi loquitur clari⁹ de hac materia ꝙ in alio loco in eo qđ expresse tenet ꝙ si primus impetrans fuit impeditus nō potest ꝑvenire per scđm. ¶ † Dic tamen ꝙ non sufficit probare impedimentum [a] nisi probetur diligētia impedimēti que satis probaƚ per protestationē[b] ⁊ nō tradas oblivioni hoc vltimū dictū. habes eñ generaliter notare ꝙ nō sufficit in aliqua re allegare impedimētū nisi ꝓbeƚ qđ impedimentū fuit causa īmediata quare non egit.[c] Et hoc probaƚ probando diligentiā tēpore impedimēti. Et hoc notāter voluit Inno. in. c. ex transmissa. de prescript. ⁊ Bart. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. ff. de no. ope. nun. ⁊ facit ꝙ not. in. c. ad audiētiā. de cle. nō resi. ⁊ i. c. j. de cle. egro. Ubi cōcludiƚ ꝙ ad petēdū distributiones quotidianas nō sufficit ꝙ canonicus de presenti sit infirmus nisi appareat qđ infirmitas fuit causa nō interessendi diuinis vt puta quia per prius tempore sanitatis residebat secus si prius non intererat diuinis. ꝙ verbum no. ¶ † Extra glos. oppo. de. c. super literis. s. e. vbi dicitur ꝙ mēdax precator debet penitus carere impetratis ⁊ omni commodo literarum: ergo secūdus impetrans ex quo nō fecit mentionem de primis non debet audiri: etiam post anni lapsum. Sol. dicūt doc. ⁊ bene ꝙ contrarium procedit quando dolose impetrans tacuit de prioribus. Iste text. procedit quādo per simplicitatem vel ignorantiam. nam quando secundus fuit in dolo debet valere potius primum quā secūdum: qr primus impetrans reperitur in culpa in non vtendo. secundus reperitur in dolo in obripiendo principi. dolus autem preponderat culpe: vt in. l. item si obstetrix. ff. ad legē aqui. Quid aūt si primus fuisset in dolo in nō vtēdo: ⁊ scđs etiam in dolo in impetrando. dicunt doc. qđ valet primū: qr dolus primi fuit in non vtendo: et sic nō concernit rescriptum. sed dolus scđi fuit in impetrando ⁊ sic rescriptum est vitiosum ⁊ sic potius debet valere primum. Abb.

1 ☞ Delegatus pōt imperare ordinario in causa sibi a papa commissa.
2 Processus varij facti super varijs rescriptis an valeant: pendet ex validitate rescriptorum.
3 Evidens probatio quomodo cognoscatur.
4 Fama inducit iustam credulitatem.
5 Dictū vnius inducit iustā causam credulitatis.
6 Judex cui fuit intimatuȝ a parte vel ab alio iudice ꝙ non procedat quid habet facere.
7 Surreptio si ab aliquo allegeƚ an iudex debeat supersedere.
8 Excōmunicatio missa ab vno iudice alteri vt nō procedat super causa: quo casu ligat.
9 Limitatio ad le. arrianus. ff. de act. ⁊ obli. ⁊ ad. c. ex literis. j. de proba.

Cum cōtingat. Quotidie practicaƚ hoc in executionibus gratiarum cum executores diuersorum mandant contraria capitulo seu ordinario loci. raro autē practicatur in terminis proprijs scȝ in executionibus causarum: ⁊ in summa hoc vult. Nā instruit ordinarium quid facere debeat cum a diversis delegatis recipit mandata contraria. Vel summatur aliter ⁊ specialius. Si a delegato aliquid mādatur ordinario debet humiliter exequi sed si delegatus per alias literas post executionē mādat contrarium vel si ante executionem innotuerit ipsi ordinario inter delegatum qui mandauit alium ⁊ cōtentionē esse de iurisdictiōe faciet sibi vtrarūqȝ literarū copiam exhiberi: non vt iurisdictionaliter cognoscat ⁊ ꝓcedat sed vt se informet an per secundas revocentur prime. ⁊ si prime revocentur exequatur scđm mandatū: si autē non revocantur, vel de hoc dubitet non exequaƚ scđm mandatū donec contentio de iurisdictione terminetur. Primo ponitur. q. scđo distinguens rñsio. ibi: super quo. tertio duplex instructio ibi: ceterū.

¶ Casus literalis. Quidā impetrauit literas ad iudices cōtra adversarios suos. pars altera impetrauit causam eandem alijs suis iudicib⁹ cōmitti. quidā obtenti a parte altera mandāt alicui vt partē adversam denuntiet excōicatā: alij postmodum mādant vt eādem denuntiet absolutā: queritur quid sit huic faciēdū. Papa dicit hic distinguendū esse cum primū mādatum recipit ille cui hoc mādatur an sibi innotuerit inter illos q primo mādant et alias super iurisdictiōe discordiā suscitatā: aut nihil oīno sciuit ⁊ si nihil intellexerit cum primum mādatum recipit illud exequatur. Si postea ab alijs ɔtrium demādatur: tunc dȝ petere copiam vtriusqȝ rescripti. ⁊ si evidēter appareat ita ꝙ nō sit dubitādū qđ litere illorū a quib⁹ recipit scđm mādatū revocēt ꝑmas tūc mādatū illud adimpleat qđ scđo loco mādaƚ. Si vero cōstet ꝙ litere illorū qui primo dederūt mādatū nō revocētur per literas aliorū illud nullatenus exequatur donec inter eos hmōi concertatio sopiaƚ. Et illud idem facere dȝ si primo mādato recepto ⁊ nondum executioni mādato ei innotuit quod inter eos super huiusmodi iurisdictione cōcertatio esset oborta. In istis mādatis discretus debet esse qui ea recipit ne dicat se dubitare vbi dubitandū non est. nec dicat se certum vbi certus non est.

¶ In fi. dicit licet certa in his deƚ doctrina qualiter in his est procedēdum nulla potestas datur huic executori inter delegatos aut partes iudicare de iurisdictione. Ber. ¶ † Not. j. ordinarium teneri ad parendum mandato[d] delegati. Representat enim delegatus vices pape in causa sibi cōmissa. ideo sicut ipsi pape obtemperandum est. ad hoc. xciiij. dist. in. c. fina. de offic. delega. in. c. sane: ⁊ i. c. significasti. cum simi. ¶ † No. ij. qđ si delegati impetrati a diversis faciūt varios ⁊ cōtrarios processus: validitas processuum depēdet a validitate literarum etiam re existēte dubia. ⁊ hoc voluit aperte Inno. s. eod. c. pastoralis. optime probatur hic ⁊ in. c. ex literis. j. de offic. delega. Qđ intelligo quando partes excipiunt et nolunt contēdere coram delegato alterius partis. secus autē putarem vbi partes responderent coram vtrisqȝ iudicib⁹: quia tunc teneret processus vtrorumqȝ iudicum per ea que dixi post Innocen. in. c. cum M. in fin. s. de cōsti. ¶ † Not. iij. ꝙ ex inspectiōe[e]

Anto. Frācis. ¶ Circa istam materiam de mandato. Adde primo ꝙ mandatum importatur non solum per verba imperatiua sed etiam ꝑ verba rogatiua: vt si rogo te vt facias pro me vindictam de tali. vel si quis loquatur ad aurem alicuius et incōtinenti post sequatur delictū precedente inimicitia cum eo qui locutus est aures: vt per Bald. in. l. j. in. iiij. colum. C. de seru. fugiti. et per Alexan. in. l. si cum dotem. §. si mulier. ff. solut. matri. et ideo dicebat Bart. in. l. si negotium. ff. de nego. gest. qđ paria sunt mandare et rogare quando effectus est secutus per text. in. l. j. §. fina. ff. man. ⁊ adde qđ quādo mādatum fit ab inferiore superiori et ab eo qui nō appretiatur illud mandatum habetur pro cōsilio ⁊ ideo debet esse cautus iudex qui format inquisitionem contra aliquem tanꝙ contra mandantem qđ in inquisitione apponat etiā illa verba ⁊ cōsulentem siue consilium prebentem: vt no. voluit bal. in. l. iij. C. de seru. fugit. vbi dicit ꝙ ad hoc multū debēt advertere iudices formantes inquisitiones cōtra delinquentes. ne si forsan faciāt mentionem tantūmodo de mandato: ⁊ illud emanasset ab inferiore non probaretur inquisitio: sed si addantur illa verba de consilio si inquisitus non poterit puniri de mandato: poterit puniri de consilio qđ dicit esse multum notandum et advertendum.

e ¶ Ex inspectione. sola instrumētorū. ibi evidens probatio. Adde istum in ca. super questionū. in princi. ibi not. in versiculo intentionis ibi: liquido ⁊c. de officio delega. ⁊ in. c. j. in. ij. colum. ibi et not. hoc dictum qđ id quod constat ex tenore literarum pape ꝛ e confir. vti. vel inuti. et in. c. j. circa fi. in versic. ego vltra ea que dixi. de re iudi. ⁊ in. c. eo. circa medium. et in. c. inter ceteras. eo. tit. in. ij. colum. ibi: sed quero. ⁊ facit text. ⁊ ibi iste post Butr. i. c. auditis. ij. not. de restit. in integr. ⁊ vide istum in. c. j. in. ij. not. de cleri. non resi. et in cle. causam. in. xj. no. de probat. But. et istum in. c. cum olim. in ver. vlti. not. de cēsi. cū probatio que fit per instrumentum dicitur patens: allegat Inn. in. c. ex insinuatione. de appel. et vide istum in. c. cū dilecti. in j. no. de donat. et per Rapha. cuma. in. l. j. §. ex hoc rescripto evidentissime. apparet. ff. de ven. inspi. et Imo. in. l. quesitum. ff. de re indi. bo. text. ⁊ ibi doc. in. l. ij.

imperator.ff.de leg.j.facit qd voluit Oldr.cōsi.lvj.incip.Tullius impe
trauit gratiā.ꝛ cōsi.lviij.incip.quidā impetrauit.oēs in.c.interposita.
de appel.l.si pars.ff.de inoffi.test.in ver.nisi aperte.bo.tex.in.c.et si chri
stus.in ver.patenter ostendit de iureiur.c.cum tu.in ver.euidenter excu
set.de vsu.glo.sing.in.l.prima.§.hoc interdictum.super verb.imperfe
ctam.ibi: non hz

a sola instrumentorū potest elici euidens pbatio.[a]
Q̄d no.pro statutis requirentibus euidentē pba
tionem ꝛ nimirū: nam etiam ex coniecturis preci
puis potest elici euidēs pbatio: vt est tex.no.in.l.
licet.ff.de le.j.facit.l.sciant cuncti.C.de pbationi.
Itē no.casum in quo quis cognoscit de cā ꝛ non
pōt de ea iudicare. ¶ Ultimo no.ꝙ super dubio
rescriptorū aplicorū ordinarius loci nullā hz iu
risdictionē sed solū cognoscit ad effectū exquiren
4 di cui debeat obedire. ¶ † In gloss.Not.j.ex hac
b gloss.ꝙ fama inducit[b] iustā credulitatē. vnde ha
bēs aliquā cōsciētiā ex fama dr̄ habere ex pbabi
li causa.ꝛ idē sentit glos.in.c.inquisitioni.j.de sen.
excō.Idē not.Barto.in.l.ij.C.si ser.vel liber.lib.x.
Ubi ponit notabile dictū dicēs ꝙ si aliquis accu
sauit publice infamatū ꝛ deficit in probando non
debet puniri pena talionis vel calūnie:qꝛ excusa
tur ꝑpter infamiā precedentē ꝙ est mēti cōmen
5 dandū.ꝛ facit eleganter ad intellectum.c.j.in fi.de
c elec.lib.vj. ¶ † Scd̄o no.ex glo.ꝙ dictum vnius[c]

aliqd vitiū testiū qd est in aperto ꝛc.de tabu.exhi.
Bal.in.l.vnica.j vsi.denuo q̄ro.
nūquid si snīa est euidēter iniusta.
C.si de momēta.
pos.ꝛ in.l.consen
taneū.in vsi.que
ro nūquid a tali
missiōe.C.quō et
qn̄ iudex. Pe.de
anc.cōsi.ccvj.ꝛ p
Bar.in.l.j.in pn̄.
in v.venio ad qd
nem circa istā pri
mam partem ibi
quero quō pōt hō
esse certuz.rn̄deo ꝙ
primo ex aliquo
instrumento cōfecto ꝛc.ff.de no.ope.nun.ꝛ vide ibi Alex.in.ij.colū.ibi:
ꝛ similiter an per instrumentū legitima ꝛc.vbi plura similia ꝓsequitur
per Barto.in.d.l.j.in.§.ex hoc rescripto.in versi.vlti.hic inducitur.ff.de
vent.inspi.per istum in.c.cum bertoldus.in no.ibi ex tenore sentētie.de
re iud.post Butri.Car.in.c.suam.de penis.

¶ Adde Ant.de but.cōsi.xxviij.Alex.cōsi.cix.ij.lib. Pan.de ca.ꝯsil.l.
Anto.Franc. ¶ Quid dicatur euidēs.vide Bart.in.l.j.§.itē solent.ff.
de offi.prefec.vr.vbi dixit ꝙ illud dr̄ euidēs ꝙ est clarū ꝛ apertū ꝙ di
cit esse notādū pro statutis que q̄nq̄ exigūt euidētē pbationē.ꝛ add qd
euidens ꝛ manifestū idē sunt.vt in.c.constitutionē.de ver.sig.lib.vj.ꝛ in
c.eorū.xj.q.iij.ꝛ ibi p Archid.ꝛ in.c.si forte de elect.lib.vj.ꝛ adde qd ea
que sunt euidētia nō indigēt alia probatione:vt in.c.euidētia de accu.
l.si vero.§.qui pro rei qualitate.ff.qui satis.cog.l.si alteri.C.si minor se
maio.dixe.vide tamen tex.in.l.si quis legauerit.ff.de leg.j.qui dixit qd
illud potest dici euidens ꝙ cōstat ex aliquibus argumētis:ꝛ de natura
huius verbi euidentissime.vide glo.in.d.§.qui pro rei.in ver.euidētissi
me.ꝛ vide Bar.in.l.si constante.in.j.parte prin.ff so.mat.ꝛ vide tex.in.c.
licet causam.de proba.vbi dr̄ euidētissime constare ꝙ constat ex inspe
ctiōe instrumēti.p qua vide bo.tex.in.c.cū dilecti.de dona.vbi hoc idē
dicitur.ꝛ vide not.p Moder.in.c.vestro.de choa.cle.ꝛ mulierum vide
bo.text.in.c.cū olim.de censi.circa fi.vbi dicitur patere expresse: ꝙ com
prehenditur ex instrumento:qd etiā probatur in.l.fi.C.de here.actio.

a ꝭ Seba.Sapia. ¶ Euidens pbatio.vide Bar.in.l.fi.col.v.C.de edi.
di.adri.tollē.vbi vult ꝙ ex inspectione testamēti resultat notoriū ꝛ qd
statutū requirens euidētē pbationē verificeᵗ in ea que venit ex cōiectu
ris voluit.d.Alex.late in.d.l.licet impator.col.ij.ff.de le.j.vide p Bar.
in.l.si cōstāte.col.iij.vbi late.d.Jas ff.so.ma.ꝛ and.sicu.in ꝯsi.xlvj.pre:la
ri.col.pe.in.j.vol.aliq p.d.Jas.in.l.pretor ait.in prin.ff.de ope.no.nun.

b ¶ Fama inducit.Adde Jo.an.in spe.de abol.§.fi.v.sed pone.c.accusa
uit.Bar.ꝛ Ange.in.l.athletas.§.calūniator.ff.de infa.Bart.in.l.j.§.j.
ff.ad turp.But.ꝛ Jmo.in.c.ij.de calū.ꝛ ibi Ana.in.vj.co.v.qd aūt si ac
cusator.Sal.i.l.mater.C.de cal.istū in.c.fi.circa.ij.col.de iureiu.in qb
locis habes quādo fama excusat a calūnia. Et ꝙ fama inducit iustā
causam credēdi:vide Bar.in.l.celsus.in.iij.co.ibi.ꝛ si dicaᵗ qualiter.ff.
de vsuc.Bar.ꝛ Bal.in.l.ꝑprietatis.in fi.C.de pbat.adde Bal.in.l.pi
gnus.in pn̄.C.de pig.act.ꝛ do.meū hic.ꝛ qd voluit glo.maior.ibi vel in
iustis.in.l.j.C.vbi causa status.ꝙ bona fides causaᵗ ex iniustis et teme
rarijs causis.ꝛ ibi Bal.Ang.in.d.l.ij.C.si ser.hic alle.vbi refert serua
tā fuisse perusij opi.Bar.ad excusationē accusatoris quē fama decepe
rat.ꝛ intellige dūmō fama durauerit lōgo tpe:ꝛ dūmō nō fuerit ꝓcur.
ab accusatore:vt dicit Barto in.l.miles.§.mulier.ff.de adul.ꝛ intellige
dictū Bar.nisi tpe accusatiōis eēt fama i ꝯtriū:qꝛ tūc staᵗ vltime fame
ꝛ nō pme.in ꝯtriū Bar.in.l.ij.ꝛ Bal.in.d.l.q accusare.ꝑpe fi.C.de edē.ꝛ
in.l.fi.in.vij.colū.ibi ex hoc decidit.ff.de fer.ꝛ in.l.diuus.ibi quarto est
arguendū.ff.de mili.testa.sequiᵗ Petr.de anch.in repe.c.j.xlviij.char.
ibi subijcio primā.q.s.ti.proxi.no.per istum de spon.cū in tua.ꝛ Bald.
in.l.si tutor.C.de peti.tuto.in aliquibus lecturis.Jo.an.ꝛ oēs in.c.cum
oportet.de accu.ꝛ Bal.in.l.sacrosan.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ plene p Maria.
sozi.in repe.c.qualiter.el.ij.de accu.q.ix.arti.xlj.ꝛ per Petr.de ancha.
cōsi.lxxxv.tribus de causis in vlti.col.ꝛ dicit hic Bal.ꝙ vbi tractatur
de preiudicio graui non sufficit scientia per famā:quia scientia est vo
rum:et veritas nō potest esse falsa per.d.l.miles.in.§.mulier.sz hic agi
tur de paruo preiudicio.pro quo facit quod not.Bart.in.l.ij.§.si dubi

tetur.ff.quēadmo.testa.ape.ꝛ in.l.sed ꝛ si de sua.ff.de acquirē.heredi. ꝛ
per Cy.in.l.si quidem.C.sol.matri.bo.text.xxiij.q.viij.occidit.Et vide
Bal.in.l.si tutor.C.de peti.tuto.notabis etiaz quod ad hoc vt quis de
beat credere se excōicatū sufficit certificatio per famā certā.ꝛ sic pro
bationem nō plenaz.tex.est in.c.illud.de cle.excōmuni.mini.qui in hoc

d prestat iustam causam credēdi:[d] ꝛ vr̄ glos.velle p
cedere etiā si ille sit leuis opi.Hoc tn̄ non multuz
firmat:sz Host.videᵗ placere vt a quocūq ordi
narius adiret honestuz est vt supersedeat aliquo
tpe intra qd certificet aliuz iudicē ꝛ partē.ꝛ petat
copiaz vtriusq rescripti:qꝛ in mora modici tpis
6 nō est pīudiciū.l.si debitori.ff.de iud. ¶ † Aduer
te latius circa intellectū huius.c.Aut eñ iudices
mandant cōtraria ordinario ante executionē ali
cuius mandati:ꝛ in dubie habet locuz dispositio
huius tex.Aut recepto primo mādato ꝛ executo
alius iudex mādat cōtrariū ꝛ idē dicēdū vt hic in
v.sz si postea.Aut ordinari9 recepto mādato pri
mo solum audiuit literas in ea dē causa impetra
tas:ꝛ est dubium nunquid possit supersedere exe
cutiōi ꝛ petere copiā vtrarūq literarū.Cōpo.
tenet ꝙ nō:ꝛ refert Innoc.quosdam idem tenere
dicentes hoc ca.non habere locum nisi quādo iu
dices mandant cōtraria seu insinuāt potestatem
eis traditā.Et ad istum tex.in ver.ꝛ idipsum vbi

nō habet parem
sm̄ Butri.ibi:et
ad incurrendam
penam respectu
sciētie sufficit sci
re per famā glos.
ꝛ Barto.in.l.j.in
fi.ff.de recep.ꝛ in
l.oēs.C.de agri.ꝛ
censi.lib.xj.ꝛ tex.
in ca.cum deside
res.de sen.excōi.
ꝛ dicit Bald.in.l.
falsus.in.xj.colū.
ibi:illud est notā
dum.C.de fur.ꝙ
iusta credulitas
cū fama habetur
loco vere scientie
si consonat etiaz
veritati.allegat.
l.cū quidaz.§.qd
dicitur.ff.de acqui.heredi.Nihilominus ista notitia que haberetur per
solam famā est iusta causa diminuendi penam cōtra facienti vt est tex.
singu.in.d.c.illud.ibi cum eo misericordiam facientes.

¶ Adde Are.cōsi.lxxij.vbi ponit an fama excuset iudicē inquirentē.
Zacharias. ¶ Adde ad hoc Bar.in.l.is potest.ff.de acquiren.hered.
eundem Bal.Ange.post glo.in.l.si tutor.s.alleg.ꝛ pro dicto tit.in pre
ceden.apostil.scito.s.ꝙ iusta credulitas cum fama ꝛc.adde Alex.cōsi.
lxvj.in vltima col.ꝛ sic stat volu.iij.ꝛ consi.xix.in.ij.col.versi.subsequen
ter.volu.j.ꝛ cōsi.etiam.xix.in pe.colum.post medium ibi.que singula.ꝛ
consi.xxv.colum.ij.per totum.volu.iiij.

Anto.Francisc. ¶ Circa hoc quando calūniator excuseᵗ a calūnia ꝛ
eius pena videtur tex.in.c.cum dilecti.de elect.ꝙ probans per vnū te
stem excusetur a pena calumnie.cuius tamen contrariū voluit Jo.an.
in.c.j.de elect.lib.vj.ꝛ in.c.fina.de Cal.ꝛ an nō probans crimē in dubio
presumatur calūniator.vide gloss.tenentem qd sic in.c.notandum.ij.q.
iij.ꝛ per Specu.in titu.de accusa.in.§.fi.in fi.ꝛ in titu.de expen.in.§.iiij.
in ver.quid si est talis.ꝛ habetur per Bart.in.l.j.ff.ad turpil.ꝛ per glos.
in.l.athletas.in.§.preuaricator.ff.de infa.ꝛ in.l.iij.in.ij.ff.de testibus.et
in.l.ij.in glo.fina.C.qui accusa.non poss.ꝛ per Cy.in.l.j.in.iiij.oppo.C.
de aduo.diuer.iud.ꝛ que dicatur euidēs calumnia vide Bart.in.l.fi.ff.
de publi.iudi.ꝛ dicebat Inno.in.c.dilectus.de calum.ꝙ calumniator
punitur pena extraordinaria:tamē tex.in.c.inscriptio.iiij.q.iiij.videtur
velle quod puniatur pena talionis de quo per glo.in.l.j.C.de calum.ꝛ
per Hostien.in sum.de calum.in.§.fina.ꝛ per Barto.in.l.j.ff.ad turpil.
ꝛ per Cyn.ꝛ docto.in.l.sciant.C.de excu.tuto.ꝛ de fama vtrū excuset a
calumnia et quid probet ꝛ quantum probet.vide per gloss.in.l.iij.in.§.
eiusdem quoq.de testi.per glo.in.c.veniēs.el.j.eodem titu.de testi.ꝛ vi
de plene per Lanfran.in repeti.l.admonēdi.in.viij.char.cum plurib9.
seq.ff.de iureiurā.vbi enumerat plures casus in quibus plene probat
et plures in quibus non probat.ꝛ plures in quibus semiplene probat ꝛ
alios etiam in quibus inducit presumptiones ꝛ indicia:ꝛ ibi late pote
ris videre de materia.

c ¶ Dictum vnius.Hanc gloss.sequitur hic Jmo.cōtrarium tenet hic
Butri.Cardi.ꝛ iste ꝛ moderniores hic disputātes plene an dictū vni9
prebeat iustam causam credendi ꝛ excusat credētem ponētes octo cō
clusiones quas omnino hic videbis.ꝛ adde Alexā.in consi.xxviij.inci.
visis ꝛ accurrate ponderatis.in.j.vol.vbi allegat gl.in.l.titio fundus.
ꝛ vide text.ꝛ ibi istū.c.cum olim.de dolo ꝛ contu.ꝛ in.c.cum olim.el.j.
in.ij.col.ibi secundo no.limitationem.de priuile.

¶ Adde Ro.cōsilio.lix.Pan.de cast.consil.cclxvj.Abb.consil.lxij.
Lapum alleg.xv.ꝛ xxxij.

zacharias. ¶ Adde an papa.vel Rex nō recognoscēs superiorē etiā
de plenitudine potestatis possit statuere ꝙ dicto vni9 stetur.ꝛ vide cū
Lud.ro.sing.suo.cccxviij.icip.tu scis ꝙ dispositio est iuris ꝙ nō.adde
Feli.idē tenentē.in.c.cōstitutus.col.fi.v.nec dicas hoc esse clarū.s.eo.q
alleg.tex.in.c.indicas.iij.q.ix.Aduerte tn̄ qd Lu.ro.ponit duos casus
in quibus vni soli crediᵗ sing.dccviij.inci.dictū vnius.cui adde tertiū
per Feli.in.c.cum nobis.col.iij.ver.inquantum.Car.de prescri.

d ꝭ Sebast.Sapia. ¶ Credēdi.Uide qd no.dicit Ang.i.l.plagij.de cri.
accusa.C.ad.l.flaui.de plagia.vbi dicit ꝙ si statutū punit rapiētem rē
dolose excusabitur rapiens si iuret se credidisse sibi licere eo qꝛ ita sibi
dixit vnus aduocatus:licet ille aduocatus esset ignorans.ꝛ ita etiā te
net.d.Bartolo.vero in consi.xxj.ego bartholomeus.col.x.

dicitur

a ¶ Nõ tenet excõicatio. Adde ꝙ videt valida per.c.j.xj.q.iij. vbi etiã iniusta tenet. sed dic ꝙ delegatus excedit limites excõicando non turbantem per.c.j.de offi.deleg. ergo excommunicatio nulla tanꝙ̃ lata in illo excessu ab incompetenti.c.per tuas.de sen.excom.

b ¶ Nota bonã limitationem. Adde ad illa iura vȝ ad.l.arrianus.ff.de ac.⁊ obli.⁊ ad ca. ex literis.de ꝓba. vt illa iura non habeant locũ qñ iurisdictio nõ est fundata ꝯm glo. et Imo.

c ¶ Glos. nõ soluit contrariũ. Addo plene Moder.in ca.ceterum.in.ij.correlario.s.e.ti.

d ¶ Putatiui.no. differentiaȝ inter rescriptũ verũ et putatiuũ. de quo dicam plene in.c.iurauit de ꝓbat. post do.menȝ an matrimoniũ seu dos putatiua gaudeat eodẽ priuil. quo gaudeat verum matrimoniũ ⁊ vera dos. de quo vide Bal.in.l.eã quam.in.v.colũ.in ver.modo ego quero.C.de fidei cõ.⁊ text.in.l.si ex voluntate.et ibi Bal.C.de dona.inter vir.et vxor. Ro.in.l.si cũ dotem in.§.j.ff.sol.ma.⁊ i.l.si donatione.C.de colla.tex.i.l.cũ hic status.§.si quis spõsa.ff.de donat.inter vir.⁊ vxo. Jo.and. istum in.c.j.đ do.post diuor.resti. istuȝ.in.c.ij.eo.tit.text.i.l.dotale prediũ.§.dotale prediũ.ff.de fundo do.iuncta l.si cuȝ dotẽ.§.fin.ff.sol.matri.et ibi per Imo. Petr.de ancha.in.c.ex literis.de pigno. et facit ho.text.in c.tua.de iureiur. dicaȝ plenius in d.ca.iuraui. vbi Bal. dicit i.ij.colum. qđ statutum de dote lucrãda non habet locuȝ quãdo matrimonium est illicitum alleg.l.j.C.de cõdi.ob causam. pro quo est ho.ter.in.l.falsus tutor.§.an etiam in partẽ alias est lex ille.§.⁊ ibi Bal.ff.quod falso tuto.auto. vbi plus dicit ꝙ lucrum dotis ex pacto vel ex forma statuti nõ habet locum in sponsa decedente ante nubiles annos. licet decedat in domo sponsi ⁊ supportauerit onera matrimonij. ⁊ hoc in lucro ꝓprietatis idẽ in lucro fructuũ quod est nota. dignum de quo vide not.ff.solu.mat.in gloss.fin.in.d.l.si cum dotem.§.fi.

Anto.Frãcis. ¶ Circa istam difficultatem an maritus lucretur dotẽ ex pacto vel statuto si matrimonium non fuit consummatum habetur in.l.pe.in.§.fi.ff.quod fal.tuto.auto.⁊ in.l.si vero ante.ff.solu.matrimo. et vide Bal.in.l.de o nobis.in.ij.col.C.de episco.⁊ cleri.⁊ in.l.non fine.C.de bo.que liber. vbi dicit ꝙ maritus non lucretur nisi fuerit consummatum matrimoniũ quod est verum nisi dolo dotãtis impedita esset cõsummatio per gloss.in.d.l.si vero. tamen ipse Bal.in.d.l.sancimus.C.de nup. tenet qđ lucretur si ipsam vxorem duxerit etiam si matrimonium non consummauerit. ⁊ vide Bald. post Barto.in.l.nihil.ff.rerũ amota.⁊ ibi bar. dicit qđ lucratur etiam si cũ vxore non habitauerit. de quo vide pau.de cast.in ɔsi.suo.cxxj.⁊ per eũdem in.l.si donaturus.§.j.ad fi. vbi etiã per do.Alex. qui multa alleg.ff.de cõdi.ob cau. ¶ Et addõ ꝙ maritus lucrat dotẽ scđm formaȝ statuti ciuitatis sue non ꝯm formam statuti ciuitatis vxoris ẽt si in ciuitate vxoris cõtractꝰ dotis esset celebratus: vt ꝑ Barto.⁊ docto.i.l.j.C.de summa tri.⁊ per Barto.Ange.⁊ Alexã.in.l.exigere dotem.ff.de iudic. et per domi.Anto.in.c.j.de spõsali.⁊ vid Archidia.in.§.illud.xij.distinct.⁊ habetur per Barto.in.l.vniuersa.in fi.C.de precib.imper.offe. quod est verum nisi vxor duxisset virum ad domuȝ suam ꝯm Bal.in.l.fina.C.si a nõ compe.iudic. cuius tamen contrarium ipse dicit in.l.cũ quedam.ff.de iurisd.om.iudic. de quo vide Bald.in.c.j.in fi.si de inuestit.de reb.alie.fac. et in auten.omnes peregrini.C.communia de success.⁊ vid domi.Cardi.in clemẽ.sepe.in.§.⁊ quia.in.iij.questio.de verbo.signi. vbi dixit ꝙ debet peti tale lucrũ secundũ consuetudinẽ vel statutum loci cõtracti matrimonij: ⁊ non secundum consuetudinem vel statutum sponsorum. vtrum autem lucratur maritus fructus dotis perceptos si non est matrimonium consummatum quod etiam tangit hic. Dicas quod sic si subijt onera matrimonij: vt per gloss.in.l.ij.C.de iureiuran.⁊ in.l.dotis fructus.in.§.primo.ff.eod. et in dicta.l.si viro.⁊ ibi per Bald.Barto.Imo.⁊ docto.ff.solu.matri. quod est verum etiam pro tempore quo vxor fuit puella de equitate: ⁊ non de rigore. ꝯm Bald.in dicta.l.pen.in.§.fina.ff.quod fal.tuto.auto.⁊ habetur per Specu.in titu.de donation.inter virum ⁊ vxo.in versic.quid si mulier.⁊ ibi Bald.in addi.⁊ vide domi.Abb.in ca.tertio loco.in secunda columna.de presumptio.⁊ tene menti duo. quod lucrum dotis ex statuto non habet locum quando vir et vxor pariter decederent

dicitur ꝙ debet idem facere cum sibi innotuit qđ iudices ceperunt disceptare de iurisdictione: respõdet ꝙ debet intelligi quãdo innotuit ordinario per literas iudicum. Sed glos. in versi. hesitãdum sentit ɔtrarium ⁊ idẽ Jo.and. dicens ꝙ etiã ante receptũ scđm mandatum potest ordinarius petere copiã vtriusqȝ rescripti si audiuit iudices cõtẽdere sup iurisdictione. Et hec opi. plus mihi placet et videtur magis applaudere litere dũ põderat istũ ordinariũ debere exequi si nihil omnino sciunt de contentione iurisdictionis. Nã quod infirmari vel vituperari potest precauendum est: vt in.c.j.de ser.non ordi.⁊ melius est ante tempus occurrere ꝙ̃ post causam vulneratam remediũ querere: vt in.l.fi.C.in quibus cau.in integ. restitu. nõ est neces. ¶ Aduertendũ tamẽ qđ non sufficit iudicem audiuisse alias literas fore impetratas: sed opȝ ꝙ audiuerit cõtentionẽ esse ortã inter iudices delegatos de iurisdictione. ⁊ hoc ꝓbat apte ista litera in duobus locis: vt patet ibi. si sup ɔtẽtiõe. ⁊ ibi ceperint disceptare: nã sola impetratio nõ sufficit. Ex his deciditur questio. pone ꝙ pars habens secundas literas occurrit ordinario qui recipit mandatum priorum iudicum ⁊ dicit non procedatis ad executionem mandati: q2 habeo literas contrarias rectactãtes primas quas in breui tempore volo presentare vel volo fidem facere de presentatione. Host. dicit honestũ esse vt ordinarius supersedeat ⁊ procedat vt hic dicit. Compo. cõtra vt.s.dixi.do.Anto. concordando dicit virtute huius.c. non potest iudex ordinarius supsedere: q2 istud.c. loquitur quãdo est contentio inter iudices de iurisdictione. sȝ ex tenore.c.cũ i iure.j.de offi.deleg. poterit supersedere ⁊ videre que litere sint potiores. Quod putat verũ si ante executionem mandati pars comparet ⁊ vult probare illas priores literas esse renocatas. Hoc dictum mihi placet si per secũdas literas ipso iure reuocent priores scđm ea que dixi.in ca.ceterum.s.eo. Sed si opus esset exceptione ⁊ appellatiõe cõtra priores literas tũc crederem ordinarium non debere admittere istam exceptionem: q2 illa est proponenda coram iudicibus delegatis: iuxta materiam.c.pastoralis.s.e. Sed ordinarius debet parere mandato delegati ex quo aliter non constat de reuocatione ipsorum argu.in.c.si quando.⁊.c.pastoralis.in.§.q2 vero.de offi.deleg. ¶ An autẽ sufficiat ꝙ ordinarius audiuerit ab vno de cõtẽtione iurisdictionis. puto ꝙ sic si ille est fidedignꝰ alias autem nõ credo ordinariũ supersedere debere: q2 dictũ vnius leuis non inducit iustã causam credendi maxime vt per tale dictum quis retardet exequi mãdatum superioris. ad hoc.c.licet ex quadam.j.de testi.iuncto.c.inquisitioni.de sentẽt.excõ.

7 ¶ †Quid autem si vnicum est rescriptũ sed pars excipit coram ordinario rescriptum esse surreptitium nunquid debet ordinarius supersedere mandato. Doct. dicunt ꝙ non. q2 hec exceptio est proponenda coram iudice delegato cũ sumus extra terminos istius.c.⁊ ordinariꝰ debet parere delegato.d.ca.si quando. ¶ An autem hoc.c. habeat locum in literis gratiosis: vt cũ executores ad beneficia mãdant ordinario cõtraria. Joã.an. sentit hic ꝙ sic. dicit enĩ ꝙ hoc.c. quotidie practicat in literis gratiosis ⁊ apertius hoc tenet.j.eo.titul.in.c.mandatum. vbi aliqua dicentur de hac materia. tenet Specu.in titu.de act.⁊ pet.§.super petitionibꝰ.v.j.⁊ hoc no. An autẽ hoc.c. habeat locum in duobus ordinarijs mandãtibus cõtraria: vt si quis hȝ duos ordinarios vnus mãdat illum excõicari: alius mãdat eũ absolutũ vel nõ ligatũ pronuntiari. dicit Innoc. ꝙ nõ: q2 par in parem nõ hȝ imperiũ. ideo nõ põt vnus ordinarius retractare gesta per aliũ nisi alter esset maior vt puta q2 legatꝰ pape cui primo est parendũ. Vide tñ ad hanc materiã ꝙ no. Innoc.in.c.cũ iam dudum.de preben. vbi tractat quid si duo ordinarij mandãt subiecto cõtraria. ⁊ per hoc habes clarũ intellectũ huius.c. ¶ In.gl.iij.ibi: si autẽ aliquid obijcit. vult glos. ꝙ in hac cognitione ordinarius dȝ audire allegationes partiũ. Sed Host. ⁊ Joã.and. sentiunt oppositũ: ⁊ hoc verius: q2 litera ista innuit qđ solũ instruatur ex inspectione literarũ ita ꝙ nihil habere dȝ a partibus ne videatur iudex inter eos. Et si ex inspectione ipsarũ literarũ clare percipit primas reuocatas per posteriores dȝ parere secũdis iudicibus. Sed si cõstat ꝙ scđe non reuocãt primas dȝ parere prioribus. si vero dubitat debet supersedere donec ista contentio sopiatur scđm tenorem.c.pastoralis.s.eo.

8 ¶ †Sed circa hoc dubitatur quid si iudex delegatus vel executor excõmunicat ordinarium nisi sibi pareat. Sol. dicit Innoc. ꝙ aut ordinarius probabiliter dubitat de preualiditate literarum ⁊ procedere vult prout hic dicitur. et tunc non tenet excommunicatio.[a] Quia i hoc casu ordinariꝰ cõtumaciter nõ resistit delegato nec turbat suam iurisdictionẽ: sed hoc facit autoritate legis.s.huiꝰ.cxxiij.q.iiij.qui peccat.⁊.l.gracbus.C.de adul. qđ dicit procedere etiam si sapientior non dubitaret. sed si iprobabiliter diceret se dubitare et vbi dubitãdũ non est: vel vellet exequi tanꝙ̃ certus de reuocatione vbi certus non est: tenet sentẽtia excõmunicatiõis q2 turbat hoc casu iurisdictionẽ alterius. et dicit hoc procedere etiam si postmodum appareat iurisdictionem primi iudicis esse reuocatã: et hoc quia in dubio habebat iurisdictionẽ. quod bene notabis.

9 ¶ †In ea.gl. ibi: quia non constat an ille iudex habeat iurisdictionem. not. bonam limitationem[b] ad illam literam vt iudex in dubio potius absoluat ꝙ̃ cõdemnet procedet enim quãdo certum est de iurisdictione debentis iudicare: sȝ respectu illius qui haberet exequi ex quo dubitat quis illorum sit iudex non debet parere magis ad absoluendum quam ad condemnandum. ¶ In glo.in verbo scđo loco in fi. dicit Jo.an. ꝙ gl. non soluit contrariũ[c] sed potius repetit ipsum quasi dicat de hoc querimus quare isti denuntiantur absoluti vigore secũdarum literarum ex quo per primas fuerunt excõicati. Hostiẽ. soluit ꝙ id quod fit autoritate veri rescripti non debet reuocari: vt in.d.c.audita. sed id qđ fit autoritate putatiui[d] vel reuocati rescripti debet reuocari: vt hic. Hec solu. nõ est bona: quia.c.audita. loquitur de

puta ex ruina domus nec tunc presumit vxor tanq̄ debilior prius mortua: nec et si vxor ingreditur monasterium vt per do. Alex. als ꝑpo. in c. si. in prin. vlti. chart. de don. inter virū ⁊ vxo. ⁊ per Signoro. de homodeis. in cōsi. suo incip. in noīe dn̄i questio presupponitur in hac forma de quo ibi idem prepos. mentionem facit. Aliud est qd̄ etiā est notādū qd̄ lucrum dotis ex statuto hz locum etiā si pater dotās stipulatus esset dotē sibi reddi in oēm casum soluti matrimonij: vt p Ray. et Alex. i. l. post dotem. in fin. ff. sol. ma. ⁊ hoc intellige verū si vir vendicet mortē vxoris occise. alias illud perdit vt per Bart. l. sequens. in §. si. ff. ad sille. ⁊ in l. ei qui mortē. ff. d̄ his quib⁹ vt indi. vbi dicit etiam idē esse qñ ipse marit⁹ occidisset. ⁊ tene menti qd̄ tale lucrum etiā non aditū vł non agnitū transmittitur ad heredes viri ꝯm Bal. in l. si arrogator. ff. de adop. ⁊ per do. Alex. in. l. cū antiquioribus. in iij. colū. C. de iur. delib. cuz cor. ibi signatis per eū. et per eundem in. l. si īfanti. i vl. char. C. de iur. deli. ⁊ p Bal. in. l. generaliter. §. in his. de secū. nupt. q̄uis Ange. cōsuluerit contrariū in cōsi. suo. lxxix.

Addō tamē q tale lucrum dotis ex forma statuti datū viro superstiti ita demuz debetur ipsi viro nisi supsint filij alterius matrimonij q superstites tale lucrū īpediunt vt p Bal. in aut. preterea. vbi etiam per ange. ⁊ Paul. de cast. C. vnde vir. ⁊ vxor. et per Bart. in. l. hac edictali. in principio. C. de secun. nup. ⁊ vide Paul. de cast. in consi. ccxxv. ⁊ in consi. cclxv. ⁊ sequen. ⁊ per Barto. in. l. ea lege. in iiij. q. C. de condi. ob cau. ⁊ per Ang. in aut. de nup. in. §. quia vero. ⁊ p Bar. in. l. si inter. de pac. do.

gestis autoritate rescripti reuocati añ cognitā reuocationē. Vinc. dicit q iste text. loquit̄ in sn̄ia excōicationis q̄ non est perpetua sed dz reuocari ex quo excōicatus vult parere. Secūdum procedit in gestis sup pr̄icipali. ⁊ hec sol. posset tolerari vel tertio ꝯm do. Ant. hic iudices primi sciebāt cām istā cōmissam scd̄is. ideo nō tenet qcqd ipi egerūt post notā reuocationē. Sed in p̄dicto. c. audita primi iudices ignorabāt. ⁊ hec sol. esset bona ad scd̄um. Sed saluādo istā gl. ego dico q hic non reuocat̄ factū autoritate primi rescripti imo potius cōfirmatur: q2 scd̄i iudices absoluendo ⁊ mādādo partem p̄nūtiari absolutā vident̄ fateri excōicationē iam ab alijs tenuisse: q2 absolutio p̄supponit vinculum ⁊ ipsimet primi iudices stante eorum iurisdictione absoluissent si pars voluisset parere iuri corā eis. quicquid sit. De materia est dicendū vt dixi in. c. ceterum. s. eod. ⁊ d. c. audita. Abb.

☞ Judex potest facere sequestrari fructus rei petite: si est reus contumax. 4.

2 Clericus falsificans literas inferiorū iudicum dz priuari beneficio ⁊ pati alias penas.

Cleric⁹ falsificās lr̄as pape tradit̄ curie seculari.

3 Clausula si ita est: an ⁊ quando referatur ad precedentia. 13.

5 Missio in possessionem causā rei seruāde non fit in beneficialibus.

6 Falsificās literas p̄ncipis etiā iniustas dz puniri.

Justa causa iniuriādi mitigat penam quā debet incurrere iniurians.

Judices possunt esse testes in causa corā eis agitata si illa causa agatur coram alio indice.

8 Confessio criminis an ⁊ quando valeat.

9 Confessio extraiudicialis de crimine an sit sufficiēs vt quis possit cōdēnari vel poni ad torturā.

Infamis an quis efficiatur propter extraiudicialem confessionem criminis.

Infamis an priuetur beneficijs.

10 Cōfessio facta parte absente an preiudicet in criminalibus.

11 Judex ex officio suo potest supplere quando partes delinquunt in iudicio.

12 Gesta corā aliquibus ex iudicibus delegatis nō valent.

Olim ex literis. [a] Quādo in rescripto plura narrātur diuersos effect⁹ operātia nō sufficit ipetrāti alterū solū p̄bare ad vtrūq3 effectū cōsequēdū. Et sunt due partes: p̄mo ponit̄ cōsultatio. scd̄o r̄ñsio ibi: nos. Pria subdiuidit̄ in tres. nā p̄mo ponit relationē priorū iudicū. scd̄o ibi: nos igit̄. cōmissionē factā scd̄is iudicibus. tertio ibi: verū. dubitationē emergentē. Casus literalis. P. Cleric⁹ sancti remigij detinebat parochiā de salice: quā. R. de cliuo dicebat se canonice adeptā fuisse: vnde idē R. impetrauit causam super hoc quibusdā abbatibus cōmitti: ipsi abbates partes ad suā presentiā secūdo ⁊ tertio citauerunt: ⁊ q2 dictus. P. per se vel per alium coram eis noluit comparere excōicauerunt eundē facientes fructus ipsius parochie sequestrari postmodum idem. P. ad eos accedēs promisit iuri parere ⁊ sic fuit absolutus ⁊ literas absolutionis cōcesserunt eidē assignantes locū ⁊ diem in quo faceret quod promisit ipse vero diem ⁊ locum de literis radēs ⁊ in loco rasure scripsit quod sequestrati fructus restituerentur eidem. ⁊ hoc idem. P. confessus fuit coram duobus iudicib⁹ tertio se excusante. Judices ipsi hec omnia significauerunt do. pape. ⁊ ipse mandauit iudicibus presentibus vt fieret ita qd̄ ipsi. P. super ipsa parochia perpetuū silentium imponerēt ⁊ prefatam parochiā prefato. R. restituerēt cum fructibus sequestratis. Dictus vero. R. bene probauit falsitatem predictam. vnde petebat parochiam illam sibi assignari. iudices isti dubitauerunt super clāusula illa si esset ita vtrū ad omnia supradicta debeat referri an tantum ad vitium falsitatis. consuluerunt dn̄m papam: ⁊ ipse respōdet clausulam illam ad omnia superiora referri. Ad hoc vt ipsi. R. ecclesia cōferat̄: q2 lz propter illam falsitatē priuandus esset ecclesia tamen propter hoc non est illa ecclesia aduersario concedenda nisi prius super alijs fuerit facta fides. Bern.

1 † Not. primo argu. iudicē posse facere ratione contumacie fructus rei petite sequestrari [b] ⁊ contumacem [c] excōicare ratione contumacie. Et sic a principio imponere duplicem penam qd̄ est contra. c. qm̄. in si. vt lit. nō contesta. Ideo cōiter tenet̄ q isti iudices in hoc non bene processerunt, sz vt dicam super gl. ij. ⁊ modica possunt colligi super isto tex. q2 pro maiori parte continet facti narrationem.

2 † Nota. ij. q propter vitium falsitatis etiā cōmisse circa literas inferiorū iudicū potest clericus priuari beneficio suo. Plus dico quod si ageretur criminaliter sup hoc vitio falsitatis clericus falsarius debet deponi etiam ab ordine et priuari oibus beneficijs ⁊ detrudi in monasteriū ad agendum penitentiā, vt in. c. si ep̄s, l. dist. et grauius puniretur si falsasset literas pape: q2 deberet tradi curie seculari: vt in. c. ad falsariorū. j. de cri. fal. Et ex hoc ⁊ ex illo tex. colligo arg. op. q lz delegatus pape gerat vices ipsius pape. non tamen debet ita acriter puniri vitians seu falsans literas delegati [d] sicut falsans literas ipsius pape. Quid autem in falsante literas principis in-

a ☙ Sebasti. Sapia. Olim ex literis. Hunc tex. dicit no. ⁊ sin. Cardi. hic ⁊ in. c. ab excōmunicato. j. eo. ad hoc q verbum positū iuxta plura determinabilia determinat prout natura vniuscuiusq3 conuenit refert. do. Jas. in. l. contra maiores. C. de inoffi. testa.

b Sequestrari. Adde Archi. xj. q. j. q2 res. super glo. magna. ibi si aūt Jo. an. in reg. locupletari. in. iij. colum. ibi secundo modo. istum in. c. ij. in. vj. co. ibi ex his. de sequest. pos. ⁊ fru. vbi allegat istum tex. ⁊ vide plene hic Bart. ⁊ Felin.

Adde quando fructus sequestrari possint. Ro. cōsi. cccxij. Pau. de cast. consi. cccxxxvj. Fulg. cōsil. clix.

c ☙ Sebasti. Sapia. Et contumacem. Vide Abba. in. c. j. in. j. no. j. de iudic. vbi vult qd̄ omnis contumacia sit excōmunicatiōe digna nisi sit contumacia in nō parendo in re leui de quo late ibi per Moder. vide etiam Abb. in. c. tenor. j. de re iudica. qui vult q etiam cōtumacia presumpta sit digna excommunicatione.

d Literas delegati no. ꝑpetuo hoc dictū quod falsans literas legati pape non debet ita acriter puniri sicut falsans literas ipsius pape. sed quid de literis cācellarij seu penitētiarij do. pape. vide Host. Joā. an. Butri. ⁊ alios in. c. ex literis. de fide instrumē. ⁊ ibi per Joan. de lig. pe. Feli. in. cap. ij. in decima colum. in versiculo. filius circa finem. de rescriptis. ⁊ in capitu. nonnulli. §. j. in. ij. ampliatione. eodem titu.

Adde Fulgo. consilio. cxxviij. vbi dicit qd̄ magis etiam punitur falsificās monetam principis q̄ alterius. Anto. Francisc.

Circa falsificātes literas pape vel legati apostolici seu vicecācellarij qua pena puniātur et quomodo earum falsitas possit perpendi: vltra ea q̄ habētur in capitul. si episcopus hic alleg. vide ea que ple. traduntur in capitul. ad falsariorū. ⁊ ibi plene dixi de crimine. fal.

Et adde qd̄ in literis iustitie reperit̄ falsitas admixta illa presumit̄ errone non dolo facta: secus autem in literis gratie. vt notare voluit Innocen. in capitulo accedens. de crimi. fal. qui dicit hoc modo intelligendam esse legem dolum. C. de dolo. qui dicit quod falsitas requirit dolum ad hoc vt quis possit puniri ordinaria pena de falso. vt in. l. prima. in principio. ff. de fal. et in. l. quid sit falsum. eodem titu. vbi etiam habet̄ quot modis dicatur falsum ⁊ ibi vide per Bar. et in. l. si is qui ducenta. in. §. vtrum. ff. de rebus dubijs. ⁊ in. l. prima. ff. si quis testa. liber. esse iussus fuerit. et vide bonum textum in. l. nec exemplum. C. de fal. An autem falsificās literas priuatas teneatur pena. l. corneli. de fal. habetur in. l. si quis tabulas. et in. l. quidam. ff. de dolo. et plene nota. in. l. querela. C. de fal.

Et adde quod clericus qui chartam falsificauerit aut falsum testimonium dixerit debet deponi ⁊ perpetuo carceri mācipari. capi. si episcopus. l. distinc.

Et adde quod falsificās priuatam scripturam punitur sicut falsificans publicam. vt in. l. penulti. C. de fal. et tene menti gloss. in. l. in fraudem. in. §. neq3. ff. de iure fisci. quod falsificans acta cause debet perdere causam de quo etiam habetur in capitul. olim. de rescriptis. ⁊ circa falsificantem monetam principis. dicas quod debet comburi: vt in. l. secunda. C. de falsa mone. et no. in capitu. quanto. de iureiurando. qd autem de falsificante monetam inferioris a principe seu ciuitatis habentis autoritatem cudendi monetam. vide in. l. prima. C. de fal. mone. et que plene tract. in preallega. capitul. quanto. et an mutans vnā literam dicatur esse falsarius. vide Joan. and. in capitulo inter dilectos. de fide instrumen. et deniq3 que sit pena falsariorum vide gloss. in. c. inferioris

memoriam.xix.dist.⁊ not.in.d.c.olim.de rescri.⁊ in.c.cū olim.de offic. delega.⁊ in titu.ff.⁊.C.de fal.per totum.⁊ vtrum clericus falsarius si est paratus corrigi debeat tradi curie seculari .vide ea que plene trac.in c.nouimus.de verbo.signi.⁊ not.etiaȝ in.d.c.ad falsariorum.

3 ferioris.dic vt in.c.ad audiētiā.d cri.fal.¶ † No. iij.ꝙ clausula si ita est in fine posita debet referri ad precedentia scdm qualitatem negotij.Nam si sufficit ꝙ referatur ad proxima ſm subiectā materiam non cōcernit superiora.Secus autē si materia subiecta expostulat vt oia cōcernat.nam vt vides hec clausula in fi.literarū posita ꝯcernit solum vitium falsitatis quo ad effectū vt falsarius priuetur beneficio.Sed quo ad hoc vt cōferatur impetrāti refertur ad omnia precedentia.Quid autē in dubio.dicendū vt plene dixi in.c.secundo requiris.de app.⁊ per Bar.in.l.pretor.ij.§.eritqȝ 4 ff.vi bonorū ra.¶ In gl.in ver.sequestrari.ibi. vt mitius agatur cū reo.vult ergo gl.iudicem posse facere sequestrū rei petite vt mitius agat cū reo: quasi sentiat ꝙ sequestratio sit mitior ꝙ̄ missio in possessionē.Jo.an.dicit ꝙ nec hic nec in.c.ex literis.quod glo.alle.probatur sequestruȝ posse fieri propter contumaciā:quasi velit dicere ꝙ hic ⁊ ibi narratur factum iudicum ⁊ nō disputatur de viribus sequestri.Sed tu vide notabile dictū Joā. andr.in regula generi.in mercu. vbi dicit ꝙ si in missione fienda timetur scandalum potest fieri sequestrum.[a] arg.in.c.j.⁊.ij.de iurepa.ꝙ tene menti. 5 facit.l.equissimum.ff.de vsufruc.¶ † Ita dicerē in proposito quod quēadmodum ibi in defectum missionis fit sequestratio ita vbi causa nō patit ex sui natura missionem sicut in beneficialibus vt in.c.eum qui.de eo qui mit.in pos.cau.rei ser.libr. vj.vnde credo ꝙ si in beneficialibus reus est cōtumax nō pōt procedi ad vlteriora: puta qꝛ actor indiget presentia rei ꝙ tūc pōt fieri sequestratio. Et ſm istū intellectū posset saluari sequestruȝ de quo hic.vide tū ad materiā ea que plene scribo i c.ij.de seq.poss.Scdo modo pōt saluari istud sequestrū:qꝛ precessit hic excōicatio.⁊ hunc intellectū notanter sentit hic collectarius.nam excōicato debēt subtrahi fructus bñficij p. c.pastoralis. §.j.ī.de appe.⁊ ibi plenius dixi.Et ex hoc posses euitare cōtrariū quare hic iudex a ꝓncipio imposuit duplicem penā.dicit eñ qd ista sequestratio fuit facta in ꝯsequētiā excōicationis.Sȝ si prius precessisset sequestratio non debuisset sequi excōicatio per.c.qm̄.in fi.vt lit.nō contest. Et ſm istum intellectū potes saluare finē gloss.quatenus dicit ꝙ hic nō fuit proprie sequestratio.Sed ꝯtra istū intellectuȝ opponitur.si enim veniebat accessorie ad excōicationem:ergo sublata excōicatione debuit tolli sequestrum.argu.c.qm̄.in.§.in alijs.ī.vt lit.nō contest.Sol.fatēdum est contrarium sed iudices in hoc male ꝓcesserūt vt sentit Pe.et bene sed si iudices male processerūt:non tame debuit iste clericus falsare literas:sed a facto iudicis ap- 6 pellare.¶ † Et ex hoc no.ꝙ nō debet qs falsificare etiā iniustas literas[b] iudicis ⁊ si falsaret punitur:ac si iustas falsasset.Puto tamen qd pena in aliquo esset temperāda:qꝛ vbicūqȝ quis iusto dolore motus cōmittit delictū:penā opȝ aliquātulū temperari.tex.est valde not.in.l.si adulteri.§. imperatores.ff.de adulte.Ad idē facit.c.si vero.el.j. in.§.nec ille.de sen.excōi.hic dicit Spe.[c] ꝙ si quis prius lacessitus iniuria prorumpit in iniuriam vel in verbera cōtra iniuriantem debet pena mitigari quia iusto dolore motus fecit. ¶ Extra gl. opp.cōtra tex.iste clericus fuit cōfessus crimē falsi coram iudicibus delegatis:ergo ex sola illa cōfessione debebat puniri.vt in.c.ij.de confes. cuius contrarium innuit tex.Quia papa mādauit hic inqri de illo crimine ⁊ oportuit aduersariū hoc ꝓbare per testes. Sol.multiplex ꝓma qd hic non cōstitit nisi per solā relationē iudicū quibus non erat credēdū nisi quatenus ꝯstaret per acta cause 7 vt in ca.qm̄.de proba.Non ob. † si dicatur ꝙ hic erant plures iudices:⁊ sic debeat eis credi.vt in.c. cū a nobis.de testi.no.Inno.in.d.c.qm̄.Nam ſm Abb.cuius fuit hec solu.contrarium procedit qñ plures iudices deponunt corā supiore vt testes[d] de his que acta fuerūt corā eis:sȝ hic isti iudices nō deponebāt vt testes sed simpliciter referebant negotiū pape.quod nota.Et ex hoc habes ꝙ iudices possunt esse testes si causa postmodum agatur coram alio iudice:super his tamē que fuerūt gesta corā eis hoc tamē temperant not. maxime Inno.ī.de arbi.in.c.nō sine.⁊ Cald.in.c.inter dile- 8 ctos.de exces.prela.† Scda sol.fuit Philip.dicētis cōfessionē in crimine nō nocere nisi detur perseuerātia.per.l.j ff.de questio. Que sol.nō est vā: qꝛ illa lex loquitur de cōfes.facta in tormentis.secus si extra locum tormētorum:vt in.d.c.ij.de cōfes.⁊ in.d.c.per inquisitionem.de eccle.⁊ in.l.si confessus.ff.de custo.reo.Nisi forte cōfessio emanasset calore iracūdie:[e] vt est glo.singu.iuncto text.in c.ex literis.de diuor.facit.l.ꝙ calore.ff.de regu.iu. Tertia solu. est eiusdem qd ex superabundanti[f] papa mandauit iterum inquiri . que solu.non est 9 verisimilis per iura superius alle.† Quarta sol. fuit quorundam dicentium ꝙ hec cōfessio facta emanauit extra iudicium.Ex qua solutione not. quod confessio facta de crimine extra iudicium[g] non sufficit vt quis puniat de crimine in iudicio.

a ¶ Sebastia Sapia.¶ Sequestrū.De hoc latissime tradit do.Frāc. cur.senior in ꝯsi. lxvij.sup eo articulo ⁊ nota.est ꝙ anteꝙ̄ fiat sequestrū dȝ cōstare iudici de tali timore scandali in tali summaria cognitione citatio partiȝ requirit vt per Ang.in cōsi. cvij.Jacobellus in fi. vide deciū i l.fi.colū.ij.in fi.C. de edi.di.Adria. tollē. qui multa allegat ad hoc ꝓpositum.

b ¶ Etiā iniustas literas.Facit dictū Bal.in ru.in C.de fid.instru.in xij.col.ibi incidēter etiam quero. dū dicit qd cōtra a petētem a me ex falso instrumēto non debeo vti falso instrumēto sic limitās glo.in.c. cupientes.in ꝓn. in ver. malignantiū.de elec.in.vj.

c ¶ Dicit Spec. Uide istum in.c. dilecti.filij.de excep.in fi.vj.col.et in.c.intelleximus in fi.de adul.et in c.j.in.j.col.de iudic.⁊ in.c.cū te.in ix.col.in v̄.sed pone.de re iud.Angel.de peru.in.l. vt vim.ff.de iu.et iu.Ana.i.c.significasti.in fi.el.ij.d homi.Alex.imo. in.l.iij.i.j.rñ.ff.de liber.⁊ posthu.ꝑ istum in ca. an si de appel.Are.in trac.malefi.in verbo verba iniuriosa ⁊ contumeliosa in versi.quid plura.Flo.in.l.j.§.cum arietes.ff.si quadrupes pau.fecisse dicatur.Bal.in addi.Spec.in tit.de accu.in ver.prouocatus ad iram.Jo.de ana.cōsil. suo.xliij.Rom.in.l.cū mulier.in.xxviij.col.in fi.⁊ ex his decidit quotidiana questio.ff.sol.ma.Spe.in tit.de iniur.§.j.in ver.si autē versa vice adduco bonum tex.in.l.qui cū maior.in.§.si libertus.in ver.ignoscēdū est enim ei si voluit se vlcisci prouocatus.ff.de bo.libe.quem tex.allegauit glo.in.c.cum inter.de excep.

¶ Adde Fran.are.consi.lxx.

d ¶ Ut testes.Uide no.in.c.cum dilectus.de elec.⁊ in.c.ij.de arbi.

¶ Adde Fulgo.consi.cxxxvj.

e ¶ Gl.singularis.Uide pulchre per An.in no.cccclxx.inci.volo cōmentare.l.quod calore.vbi alleg.illam glo.singu.

Zacharias.¶ Adde ꝙ debuit allegasse Ro.sin.cccccx.pro quo adde quod no.Lanfran.de ori.in.c.quoniam.cōtra.ver.cōfessiōes.v̄s.quero iuxta premissa.in addi.ad eum.de proba.

¶ Adde an confessio facta extra locū tormentorū debeat esse perseuerata.Ful.cōsi.cxxxvj.Alex.consi.v. Cepol.consi.xl.⁊ quando est facta calore iracundie.Ro.consi.ccclxxxiij.⁊ sing.suis.fo.xl.

Anto.Franci.¶ Circa hoc de cōfessione facta in tortura an vt ex illa possit sequi ꝯdēnatio requirat perseuerātia.Dicas ꝙ sic:qꝛ debet ratificari ⁊ reus in ea perseuerare cessante dolore tormētorū.vt per Bar. in.l.de minore.in.§.tormenta.ff.de questio ⁊ in.l.si confessus.ff.de custo. reo.⁊ an quando calor iracundie excuset,habetur in.l.diuortiū.ff.de diuor.⁊ in.l.licitatio.in princi.ff.de publi.⁊ in.l.si non conuitij.C.de iniur. vbi not.dixit Cyn.quod non excusat a toto:sed a tāto:⁊ habetur in.l.j. in.§.diuus.ff.de sica.⁊ vide Archid.in.c.si quis iratus.ij.q.iij.⁊ in.c.si.l. distin.⁊ ibi plene loquitur de ira ⁊ iracūdia.de quo habetur in.l. quicquid calore.ff.de reg.iur.⁊ adde ꝙ ira īpedit discretionē:vt in.c.relatum.v.q.ij. ⁊ in.c. seruandum. et in c.ira.⁊ ibi ꝑ arch. xj.q.iij.⁊ vid bea. Tho.prima scde q.xlviij.artic. iij. ⁊ eundē scda scde qd.lxxij. arti. iiij. ⁊ adde qd iudex ductus ira nihil debet iudicare vt in.c.illa.xj.qd.iij. ⁊ no.in.c.cū eterni.de re iudi. lib. vj.⁊ qñ sit peccatum mortale.vid bea.Tho.scda secūde.q.clviij. arti.ij.iij.iiij.⁊.vj.et in.q de malo.qd. xij.art.ij.iij.⁊.iiij. Et adde ꝙ ira in deo nō est animi ꝑturbatio vt est in hominib⁹ sed est tranquilla delictoꝝ punitio vt in.c.ꝑductior.de penten.distin.iij. ⁊ vide bea.Tho. i pria parte summe.q.xix. artic.si. Et adde ꝙ deus irascit ꝯtra nos non vt perdat sȝ vt conuertat vt in.c.sed econtrario.de peni.disti. j.et dicitur deus irasci:nō hominibus:sȝ magis vitijs:vt in ca.quā obrem.⁊ in.c.consilium. de penitē. distin.j . Et adde ꝙ ira dei ex precibus maloruȝ clericorū magis angetur et irritatur:ꝙ̄ placetur.vt in.c.ecce a quib.xlix.distin.⁊ plene.no. Archi.in.d.c.ira.xj.q.iij.

f ¶ Ex superabundanti.Facit quod legi. et not.in .l.testamentum non ideo infirmari.C.de testamen.et glos.c.quia propter.in versicu.sanior. de electio.

g ¶ De crimine extra iudicium.An confessio extraiudialis de crimine noceat vide gl.secundam.⁊ ibi scribentes omnes.in.c.de hoc.de simo. et vide regulam cum.ix.fallentijs hic per dominum Feli.in tertia colum.in versicu.sed omissa disputatione harum solu.et quid in ciuilib⁹ vide glo.in.c.si cautio.de fide instrumen.⁊ in.l.certum.§.si quis absente.ff.de confes.

¶ Adde an confessio de crimine extra iudicium sit efficax.Roma.cōsil.lxx.⁊.ccclxvj.

Antonius.Frācis.¶ Circa hoc de confessione extraiudiciali an talis confessio facta in vltima voluntate vel inter viuos teneat habetur per gloss.penultimā.in.l.j.ff.de interroga.actio.⁊ in.l.generaliter.C.de non nume.pecu.⁊ in.l.cum de indebito.in.§.penulti.ff.de probationi. et not.in.l.tale pactum.in princip.ff.de pact.et per Barto.in.l. non solum.in.§.si liberationis.ff.de lib.lega.⁊ in.l.rationes.C.de probatio. et vide gloss.in.§.testes.iij.questione.ix.que dixit.quod talis cōfessio valet si est munita iusta causa.alias non habetur per Specu.in titulo.de confes.in.§.nunc videndum.et vide bo.tex.in capitu.fina.de success.ab intest.vbi per glos.in v̄si.confitentis.⁊ ibi etiā per do.Anto.qui de tali

cõfessante etiam tractat in.c.si cautio.de fi.instr.vbi alleg. dictũ.c.fi.p casu singulari.q valet confessio facta extra iudiciũ etiã parte absente qñ est facta ad exonerationẽ cõsciẽtie qđ est multũ notandũ. Et adde q cõfessio extraiudicialis declaratoria alicui⁹ qđ pbat contra cõfitentẽ ſm Cy.in.l.non epistolis.C.de pba.⁊ vide glo.in.l.inter chartulas. C.de comue.si.debi.lib.x.⁊ talis cõ^a fessio extraiudicialis corã honestis psonis facta^b facit iudiciũ vt in l.quero.in.§.fi.ff. de edil.edi. est tñ verũ q confessio extraiudicial' potest reuocari qñ est facta parte absente ⁊ non occupata:⁊ ea reuocata non pbat etiã presumptiue: vt no.glo.in.l.error. C.de iu.⁊ fact.ign.

a ❡ Extra ordinẽ. Adde Ang.ↄsi. xxxvij.⁊.cccxcvij. ⁊.clxxvij.
Sebasti.Sapia.

b ❡ Maledicus. vide Ro.in.l.ad monendi.vbi do. Fran.curtius senior in repet.col. lxxxj.ver.vj.limita.ff.de iureiurãd. vbi refert Abb. hic.⁊ ponit plures effectus ↄfessionis extraiudicialis.
Sebast.Sapia.

c ❡ Plene pbat. Sed aduerte qđ nõ sufficit partis pñtia nisi etiã interueniat acceptatio vt p Cy.i l.j.in.vj.q.C.de cõfes.⁊ sequit Sal. co.xj.⁊ idẽ Sal. in.l.generaliter. in.ij.C.de non numer.pecu. Alex. in ↄsi.xx.in causa ⁊ lite.co.ij.in.iiij. volu.⁊ in ↄs.cxv. viso superiore. co.v.i.iij.vo.vid Feli.i.c.si cautio. col.vj.j.de fi.istr. in.c.capitulũ scẽ crucis.colũ.xj.v. fallit sexto.j.h ti. zacharias.

d ❡ Subijci torture. Adde q ista ẽ cõis opi.quã idẽ Bart.tenet in.l. quoniam.ff.de infami.Bald.in.l. ictus fustiũ.ff.e. Ang.in.l.j.ff.de cõfes.iste ⁊ Jo.de ana.in.c.de hoc. co.ij.de simo.⁊ in c.at si clerici.de iudi.colũ.iiij.versi.sed q supra facta est mentio.⁊ in ca. quam sit graue.de exces.prela.cũ simi.⁊ rota quam iste corrupte alleg. deci.clxxx.incip.licet cõfessio extraiudicialis.in no.⁊ Ro.ↄsi.vij.incip. visis necessarijs ⁊c.aduerte tñ q si talis extraiudicialis confessio esset reuocata:tũc nõ posset cõfessus propter hoc applicari torture.ita sing.

Posset tamẽ puniri extra ordinem^a si transiret in specificũ nomen delicti vt q aliquis gloriatur de crimine extra iudiciũ. nã tũc põt puniri nõ tanq̃ reus delicti cõfessati sed tanq̃ maledicus^b ⁊ mali gloriator. Hoc est no.dictũ Jnno.in.c.q̃ sit de exces.prela.⁊ pbat ibi tex.⁊ hec tenebis menti. Sed in cõtrarium q possit puniri directe de illo crimine sentit Jnnoc.in.d.c.per inquisitionem. vbi ponit mirabile dictum q per cõfessionem criminis extra iudiciũ incurrit quis infamiã propter quã quis dz priuari beneficijs habitis ⁊ inhabilitari ad habẽda. Qđ dictũ oportet multipliciter limitari vt saluetur. nã in infamia iuris nõ credo suũ dictum esse verum:q per cõfessionem de crimine etiam in iudicio factã nõ incurrit quis infamiam iuris:q illa infamia nõ insurgit nisi quis cõdemnetur de crimine:vt.l.j.ff.de his qui no.infa. Confessus autẽ in criminalibus nõ habetur pro condẽnato sed requirit sentẽtia:vt in.d.l.si confessus. Et hãc cõclusionẽ firmauit Bar.in.l.ictus fustiũ. ff.de his qui not.infa. secus si quis confiteretur in causa ciuili famosa ⁊ in iudicio:q tunc confessus efficitur infamis: q tũc habet p cõdẽnato: vt in l.j.C.de confes.⁊ hoc etiã voluit Bar.in.d.l.ictus fustiũ. Sed in infamia facti nõ potest pcedere dictum Jnnoc.q illa sola non sufficit vt quis priuet beneficijs habitis:sed iudex debet procedere contra eum ſm no.in.c.qualiter ⁊ quãdo.el.ij.j.de accu.⁊.j.de purga.cano.c.ij.⁊.ij.qõ.v.in.c.presbyter. Sed dictũ Jnno.ego saluo cum cõfessio facta de crimine extra iudiciũ hz sua substãtialia: vt quia cõfitetur specifice ⁊ presente parte que postmodũ accusat: vt puta in pñtia mariti qs fuit cõfessus adulterasse vxorẽ.nã tũc ista cõfessio plene pbat^c sicut in ciuilibus.arg.in.l.generaliter.C.de non nume.pec. Quia q quisq dilucida voce ⁊c.vt.j.de pba.per tuas. Et tene menti illud dictum sic intellectũ.q non solet ita allegari.⁊ plenius examino in.c.at si clerici.de iudi. Sed vbi cõfessio nõ haberet sua substãtialia potest confitens subijci torture^d.⁊ in hoc casu intellige Bart.⁊ glos.in.l.capite quinto.ff.de adul.⁊ do.de rota deci.clxxxij. alias: clxxx. Hic autem iste non fuit torture suppositus q nõ agebatur de crimine criminaliter.⁊ hic potes colligere aliã limitationẽ ad no.in.d.l.capite quito. 10 † Quinta sol.q hec confessio emanauit in absentia partis.⁊ hanc solu.dixit do.Ant.no. vt quẽadmodũ in causa mere ciuili eligitur presentia partis:vt not.in.c.fi.de confes.⁊.l.certum.§.si quis absente.ff.eo.ita ⁊ cum de crimine agitur ciuiliter vt hic Hoc dictum est verũ in se:quãdo.s. ageretur omnino ad effectũ ciuilẽ:puta ad emendam damni. Sed nõ valet hec solu.ad istum tex. quia hic adducebatur ista cõfessio vt clericus priuaretur beneficio:⁊ sic non agebatur ad cõmodũ priuatũ:sed ad cõmodũ publicũ vt delictũ nõ remaneret impunitum.vt.c.fame.de senten.excom. ⁊ in.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aquil. 11 † Quo casu iudex ex officio suo potest supplere et maxime quãdo delictum fuit commissum in actis cause.nam iudex semper potest punire ex officio suo partes vel extraneos quos videt i iudicio male versari. arg.in.l.nullum.C.de testi. Et hanc regulã posuit Jnno.in.c.ex tenore.s.eo.⁊ facit ibi tex. Jdem firmat in.c.dilectus.de penis.⁊ facit tex.in.l.mortis. ff.eo.⁊ hec not. 12 † Sexta ⁊ vltima^e solu.q cõfessio fuit hic facta duobus ex tribus iudicib⁹ ideo non valuit vt iudicialis q oportet omnes delegatos esse presentes.si simpliciter sunt dati:vt in.c.vno.et c.causam.de offic.deleg. Tene mẽti hãc sol.q gesta corã aliquibus ex delegatis iudicibus passiue nõ valent quẽadmodum si ipsi iudices ad aliquid processissent. 13 ❡ † Jn gl.si.ibi.de dona. cũ dilecti. dic q ibi superiora habebant determinationem suaz:ideo clausula in fine apposita refertur solũ ad proxima nõ habẽtia determinationẽ.⁊ iste est casus not.illius.c. Et de hac materia an ⁊ quãdo clausula debeat referri ad omnia.dixi plene in.c. secundo requiris.de appel.dic vt ibi Abbas.

1 ☞ Rescriptum non faciẽs mẽtionẽ de excõicatione impetrantis est surreptitium.
2 Uisitans diocesim habet iurisdictionem etiã contra clericos seculares.si cõmissio est generalis.
3 Clerici nõ debent priuari beneficijs nisi propter grauia delicta.
4 Spoliatus aliquando non debet incontinenti restitui in possessionem.7.
5 Uisitatores diocesum an habeãt potestatem priuandi clericos beneficijs.
6 Judex an ⁊ quãdo teneatur defendere sentẽtiam quam dedit.
8 Excõicatus nõ põt impetrare literas vt admittatur ad agendum quando erit absolutus.
6 Dispositio.c.pia.de excep.lib.vj.habet locum in iudicio agitato corã ordinario.

1 **Dilectus filius.** † Nõ valet rescriptũ sup restitutiõe beneficij impetratum quod de causa excõicatiõis ⁊ amotionis impetrãtis nõ facit mẽtionem. ❡ Jn prima ponitur facti narratio. Jn scđa iudiciũ instructio.ibi:nos igit. ❡ Casus literalis. Abbas sancti Stephani Bononieñ. datus fui visitator a sede apostolica in ciuitate ac dioceſi boñ. B.⁊ A.psbyteros pter suos excessus manifestos remouit ab ecclesijs suis.⁊ excõicauit.idem presbyteri literas ĩpetrauerũt in forma cõi a sede apo^f stolica de causa remotionis sue:⁊ de excõmunicatione qua tenebãtur astricti nullã faciẽtes mentionẽ.opponebatur eis q litere nõ valebãt propter causas predictas.cõsultus papa respõdet dicens^g si est ita literas nõ valere tanq̃ per surreptionẽ obtentas.Bernar. 2 ❡ † Nota primo q quãdoq cõmittitur generale officium visitationis in tota dioceſi etiã contra clericos seculares forte enim episcopus erat negligens in visitãdo.⁊ de officio visitatoris dic vt habetur in.c.j.de cẽsi.lib.vj.⁊.x. questione:j.placuit. ❡ Not.secũdo q appellatione diocesis non venit ciuitas. in cõtrarium facit quod le.⁊ no.in.c.vnico.de re.permu.lib.vj.dic vt 3 dicitur.j.eod.rodulphus. ❡ † No.tertio clericos non debere priuari beneficio suo nisi propter grau^f es ⁊ manifestos excessus.^g Hoc tamẽ non probatur hic q factum narrat sed dictum est verum vt est tex.not.in.c.inuentum.xvj.qõ.vij.vide quod no.glo.xv.questione.viij.in summa.⁊ que crimina sunt digna depositione.dico plene i.c.at si clerici. 4 de iudi. † Jtem not.qđ cõtra iudicem spoliantem nõ possunt impetrari litere super spoliatione vel restitutione in forma cõmuni sicut cõtra priuatũ. Sed oportet vt fiat mẽtio de causa amotionis.⁊ ratio est quia iudex procedendo iudicialiter non dicitur aliquem spoliare.ideo cõtra eum nõ competit iudicium possessoriũ.vide tex.iuncta gl.not. vij.q.j.c.presentium.^h secus si processisset extra iudicialiter animose tanquã persona priuata:vt in

no. Bal.in.l.vnica.col.vlti.ver.itẽ dicit Jnn.C.de confes.dicẽs cautos aduocatos debere eorũ clientulis talẽ extraiudicialẽ cõfessionẽ facere reuocari.etiam aliter non docto de errore.⁊ illũ refert ⁊ sequit Feli. hic co.ij.versi.ij.nisi reuocet.⁊ in.c.at si clerici.s.allega.co.vj.versi.scđo. restringe nisi cõfessus.de iudi.⁊ in.c.de hoc.circa prin.de simo.

e ❡ Sexta ⁊ vltia so. Hãc ipugnat hic do.meus per istũ tex.in sui absentiam per literas se excusante: per quod appet q fuerũt dati cũ clausula q si nõ oẽs. et tertius se excusauit iuxta. c.sciscitat⁹.s.eo. q̃ placet Mod. Dedit Petr.de anch.aliã sol.qđ cõfessio criminis hic fuit corã iudice qui super crimine ↄfessato nõ erat cõpetens iõ nõ parit plenum preiudiciũ cõfitẽti:vt per Bart.in l.si cõfessus.ff.de cust.reo.⁊ isti iudices nõ erãt dati super crimine criminaliter: sed super causa ciuilis.beneficij: quã sol.etiã ĩpugnat hic dñs meus:q non queritur hic de pena:sz quare papa nõ sit cõtẽtus relatione iudicum affirmantium cõfessionez tene tñ.iiij.solu.

f ❡ Graues.adde Alex.consi.lxxij. ij.lib.
Sebasti.Sapia.

g ❡ Excessus.vide do.abb.in.c.si cõstiterit in.iij.not. de accusatio.no.i c.at si clerici.i pñci.maxime p dec. ibi.col.xxj.j.de iudi.⁊ i.c.cũ nõ ab homine.e.ti.⁊ ibi declaratur q̃ sint grauia crimina ⁊ graues excessus.

h ❡ Septima.qõ.j. c.presentium.adde Archi.in.c.quia presulatus.j.qõ. iiij.⁊ in.c.hoc qp pe.iij.q.vj.⁊ istuz in.c.licet ex susceptο.in.vj.col.de foro competẽ.⁊ i c.si constiterit.in ij.co.de accusa.⁊ Archi.in dicto ca.presentium.c. quorũdã.lxxiij. distin.⁊ pro istis facit gl.pe.ad fi.in.c.cũ dilectus.quod met⁹ causa.qđ iudex nõ dicitur alicui inferre metũ.⁊ ista ampliantur adeo vt rescriptum impetratũ a spoliato sit nullũ si tacuit causa amotionis p textũ istum ⁊ ratio est q presumitur pro iudice.limita nisi iudex procederet iudicialiter et notorie cõstaret de nullitate vel iniusta sentẽtia qua spoliauit.tex.in.c.ex c.cõquerẽte

insinuatione.de procu.ꝛ ibi But.ꝛ Imo.Bal.ꝛ Ang.in.l.meminerint.C.vnde vi.ꝛ Archid.in.c.notum.ij.q.j.Oldra.cōsi.ccxxvij.de toto themate.Joan.andr.in addi.Specu.in ti.de peti.pos.§.quoniam.istuz in d.c.cum dilectus in.viij.col.glo.ij.in.c.fi.de iu.cal.in.vj.Archid.ij.q.ij.in sum.istū in.d.c.conquerente.in.j.col.limita etiam, vbi iudex iudicialiter procedens ca ret iurisdictiōe,in actu quem expedit.ita probatur in c.cū causaz.ꝛ ibi p istū de off.dele. Anto.Francisc.

¶ Adde ꝙ p iudice ꝛ eius facto in dubio ꝑsumitur.l.herennius.§.caia.ff.de euic.l.iuste possidet.ff.de acqui.poss.quod est intelligendum quando iudex est discretus qꝛ pro talibus iudicibus discretis semper prima facie presumendum est ita dicūt Inn.ꝛ Host.in.c.accedens.vt lite non contesta.ꝛ not.in c.nisi essent.de preben.ꝛ in.c.in nostra.de pcur.imo interuenientu; auctoritatis iudicis facit cessare omnē ꝑsumptionē metus ꝛ lesionis vt plene trac.per

a c.cōquerente.[a] ꝛ quod ibi no.j.de resti.spo.et ita restringo istū tex.

5 ¶ † Contra tex.op.de.c.fin.de sta.re.vbi ptz ꝙ visitatores non possunt quē priuare beneficio suo.Sol.dicit Inno.ꝙ generales visitatores non possunt vt ibi sed hoc nō est soluere cōtrariū.nam iste abbas erat generalis cū esset dat⁹ in tota diocesi ꝛ ciuitate.Ideo alij doctores cōiter soluūt ꝙ visitator dat⁹ a papa pōt priuare[b]:

b quia cum sit datus ad corrigendum ꝛ subditi aliter forte nō possunt corrigi vr̄ etiā data potestas priuādi.si aūt visitator est datus ab inferiore procedit cōtrariū.Ego nō video bonā rōnem diuersitatis.nam hec sol.diuersificat casum sed nō reddit sufficiētem rōnē diuersitatis.[c]

c Nā rō premissa vēdicat sibi locū etiā in visitatore dato ab inferiori.Ideo crederē ꝙ ex quo visitator datus ad corrigendū poterit priuare subditos, bñficijs si crimina hoc exposcāt qꝛ cōcesso vno videntur cōcedi oia accessoria ad illud:vt i.c.prudētiā.de off.dele.Et hoc si ille q cōmittit habeat ptātē amouendi a beneficio:vt hic.Et ad.c.fi.allegatū p, cōtrario dicerē ꝙ ibi specialiter fuit reseruatū vt visitatores nō possint priuare.Itē loquitur de visitatorib⁹ deputatis per capitulū generale religiosoruz ꝙ capitulū nō hz potestatē priuādi prelatos.Ideo dz recurri ad superiores:puta ad papaz vel epm ꝛ hec sol.videtur melior:quā no.Nō ob.predictū

d c.ij.de offi.vica.lib.vj.[d] quod doc.hic allegāt vbi vicari⁹ ex generali officio sibi cōmisso nō pōt quē priuare beneficio suo.qꝛ illud pcedit qꝛ nō habet officiū visitādi seu corrigēdi licet causarū cognitio in eū trasferatur:sed in casu nostro visitatori datur potestas corrigendi:ideo potestas priuādi venit accessorie.

¶ Scdo op.cū enī isti presbyteri negarēt iustā cām emptionis nō tenebātur facere mentionē de cā pretēsa p abbatē ꝛ de p̄essu ꝫ eos agitato.Nam papa taliter scripsisset si isti narrassent ꝙ abbas pcessisset iudicialiter et ꝙ p excessibus pretēsis p eū priuauit eos sentētialiter

6 beneficijs eorū.¶ † Ultio colligūt doc.hic arg.ꝙ

e iudex[e] pōt se offerre defensioni cause sicut fecit iste abbas qui intimauit negotiū pape.Sz tu ꝯclude

f breuiter ꝙ aut iudex pcessit ex officio[f] ꝛ dz citari vt defendat sniam suam:tū qꝛ tenet locum partis tum qꝛ eius interest ne postmodū puniatur si dicat eū pcessisse iniquo aio vel per impudētiā:vt probatur in.c.venerabilib⁹.post prin.de sen.excom.lib.vj.facit.ij.q.vj.hoc etiā.et.l.ij.C.de pena iudi.q male iudi.Aut processit ad instātiā partis ꝛ de necessitate nō est vocād⁹:vt in.d.c.venerabilib⁹.Potest tū se offerre defensioni si vult qꝛ ex retractatiōe sñie aliquale preiudiciū sibi generatur.arg.in.l.a sentētia.ff.de appel.ꝛ vide bo.gl.in.c.sacro.in versi.cōstiterit.de sen.excō.ꝛ per Innoc.in.c.in

7 nostra.de pcu.ꝛ in.c.decetero.de transac.¶ † In glo.ij.ibi:arg.ꝙ questio spoliationis nō sit priuilegiata:nō itelligas hoc generaliter:qꝛ hoc esset cōtra.c.fi.de ordi.cogni.ꝛ.c.frequēs.d restit.spolia.lib.vj.Sz restringe ad terminos litere scilicet qd nō est priuilegiat⁹ vt excōicatus admittatur pe

g tens restitutionē.[g] ꝛ in hoc tene mēti glo.ꝙ excōicat⁹ non pōt petere restōne si fuit spoliat⁹.Idē ꝛ clarius no.gl.in.c.ex insinuatiōe.de procu.ꝛ i.c.in

h nomine dñi[h].xxiij.di.no.Innoc.in.c.cum nostris.

f ¶ Ex officio.vide gl.in ver.corā superiore.in fi.in c.cū spāli.de ap.ꝛ Ang.i.l.si vacātia.in.xiij.col.ibi item circa predictā ma.C.de bo.va.lib.x.tert.in.c.venerabilibus.i pn.de sen.excō.in vj.Bal.i.d.l.sancimus.in.xiij.qō.Bal.in.l.edita.in xj.co.ibi qd si re⁹ C.de edē.in repe.paduana.Butr.i c.cū ab ecclesiaꝝ.de offi.ord.in.iij.no.p illū text.ꝛ sequitur imo.allegādo.d.c.venerabilib⁹.idē no.But.in.c.qua frōte.in iiij.col.ibi ex.iij.no.j.de ap.ꝛ istaz declarationē sentit gl.i ver.constiterit.i.d.c.sacro.ꝛ ibi iste firmat.Imol.i.d.c.decetero.in.iij.col.ibi extra glo.ꝛ declara predicta duobus modis vt hic plene per Moder.

Bal.ꝛ Sali.ꝛ alios in.l.ij.C.de rescin.ven.in illa questione.An dispositio illius.l.habet locū qñ venditio est facta iudicis auctoritate de quo etiam habetur in.l.magis puto.§.nō passim.ff.de reb.eo.ꝛ in.l.lex que tutores.C.de admi.tu.ꝛ in.c.cum dilecti.de emp.ꝛ vendi.

a ¶ Ut in.c.conquerente.Adde do.in.d.c.presentium.ꝛ text.in.c.ntu in ij.q.j.ꝛ ibi Archi.ꝛ do.ꝛ Host.de resti.spo.§.quādo faciendo.in princ.ꝛ Card.in cle.ij.in.fi.de celebra.mis.

b ¶ Potest priuare.Intellige premissa citatione ꝛ legitimis citationibus discussis.per Fede.cōsi.lv.p visitatores.ꝛ cōsil.cxlv.Jo.eps.in.iij.colū p Cardi.in cle.attēdētes.in.§.visitatores.in.vj.q.de statu mo.ꝛ ibi Jo.in.vi.colū facit dictum Jo.an.in.c.j.de homo.in.vj.

c ¶ Rationem diuersitatis.Tamen differūt aliquādo:vt in.c.fi.de sup.neglig.prela.i.vj.vbi visitator dat⁹ ecclesie vacāti a papa pōt ꝯferre beneficia.secus si ab inferiore ꝛ corrigitur opinio glo.pe.lxj.dist.c.fin.

d ¶ C.ij.de offic.vica.lib.vj.De intellectu illius.c.vide plenissime mari.in.c.qualiter.ij.q.v.ꝛ arti.xv.ꝛ ibi etiā ponit an vicarius epi possit saltē cognoscere de crimine digno depositione vt referat superiori.

¶ Adde de potestate visitatorū religiosorum.Fede.consi.lv.ꝛ.ccxcij.Anto.Francisc.¶ Circa istam materiam visitatorū.dicēduz est ꝙ visitores debent diligenter inquirere de vita ꝛ moribus ipsorū visitandorum.vt in.c.florentinum.lxxxv.dist.ꝛ an habeant iurisdictionē ordinariam vide p glos.in.c.in singulis.de statu mona.ꝛ habetur in.c.cum.J.ꝛ.A.de re iudi.ꝛ vltra consilia.Fede.hic alleg.vide eundem consi.clij.ꝛ de tali materia habetur in cle.attendentes.ꝛ ibi per glos.in verb.compelli.de sta.regu.vbi do.Car.in.vj.qōne latissime tractat de potestate horū visitatorū.ꝛ vide ea q̄ habētur in.c.ea que.de sta.reg.ꝛ vide.tex.in c.cū venerabilis.de cēsi.Adde tū ꝙ accedētes ad ecclesiam cā visitādi debēt honorifice recipi ſm grad⁹ suos vt in.c.epi vel p̄sbyteri.vij.q.ij.nō tū debēt ecclesias visitātes grauare:vt in.c.cauendū.ꝛ.c.inter cetera.x.q.iij.ꝛ quales expēsas possint petere visitatores ab ecclesijs visitatis vide ea q̄ habentur in.c.cū apostolus.de cēsi.ꝛ in.c.romana.de cēsi.lib.vj.Et an visitator posset pcedere cōtra citatū extra locū visitādū habetur per Fede.de sen.in ꝯs.suo.lvj.ꝛ in quo habitu debeāt esse clerici qui vadūt cū epo ad visitādū maxime qñ visitāt monasteria monialiū vide Hostiē.i.c.vt iuxta.de offi.ordi.Et addō ꝙ hospitalia nō possunt ab epis visitari nec ab eis recipi pcurationes:vt no.Pau.de lea.ꝛ oēs sequūtur in cle.qꝛ cōtingit.de relig.do.ꝛ deniqꝫ de materia harū visitationū vide ple.per Fran.patauinū cōciuē meū olim Reuerendū auditorē rote in solenni tractatu quē cōposuit de hmōi visitationibus.

e ¶ Quod iudex.Adde Inn.in.c.in nr̄a.de pc.in.c.de cetero.de trāsac.But.Imo.ꝛ istū Phili.ppe fi.in.c.cū speciali.§.fi.de appel.Bal.in.l.sancimus:ad fi.ibi.xiij.queritur.C.de iu.ꝛ in.c.j.in.vj.col.ibi:de iudice an sit citādus.de milite vasallo q cōtumax est.ꝛ in.c.ij.in.viij.no.ꝫ.e.ꝛ istū in.c.sacro.in vlt.col.de sen.excō.propter gl.ibi.ꝛ But.in.d.c.in nostra.ꝛ in.d.c.de cetero.ꝛ ibi per Imo.ꝛ plene per Moder.hic in.iij.co.vbi ponunt regulam ꝛ sex no.declarationes.

¶ Adde Roma.consi.cccxliij.

g Sebast.Sapia.¶ Restitutionē.facit optime ꝙ lz qñ actio est tpe peritura cōcedatur aliqd priuilegiū.agēdi.l.sed ꝛ si restituatur.§.sed ꝛ si dies.ff.de iud.tamē excōicatus nō poterit agere in iudicio etiā si actio sit tpe peritura vt per Abb.vbi Feli.in.c.cū inter.j.de exce.ꝛ not.ꝙ hoc pcedit nō solū in publice excōicato sed etiā in occulto qꝛ in his que nō geruntur ratione publici officij ab excōicato:non fit differentia an sit publicus vel occultus vt per Abb.in.c.ad probandum.co.iij.de re iu.Feli.in.c.exceptionē.col.xvj.de excep.vbi declarat qs sit excōicat⁹ publicus et quis occultus.

h ¶ In.c.in nomine domini.Adde glo.mag.in fi.in.§.j.xij.qō.ꝛ ibi Archi.ꝛ glo.j.in fi.ibi nullo.in.§.verum.iij.q.vij.Archi.xviij.qō.ij.abb.ad fi.spec.de peti.ꝛ posses.§.fin.ver.xxj.ro.in.l.naturaliter.§.nihil.cōe.ff.de acqui.pos.Butr.in.c.fi.in.v.colū.de ordi.cogni.rotam de re iu.xxiij.in anti.Innoc.in.c.si papa.in fi.de app.ꝛ in.c.cum nostris.ad finē.ibi hoc ipsum tamen.de conces.preben.Imol.in.l.is qui reus.in.xxxv.col.ff.de publi.iudi.ver.tu potes dicere.vbi.allegat glo.sing.in.c.ex insinuatiōe in ver.canonicum.de procu.quam sequūtur omnes hic.ꝛ vide istum in c.a nobis.de excep.Fallit quod dicitur hic ꝙ excommunicatus spoliatus nō restituitur in.vj.casib⁹ hic enumeratis per Moder.in.vij.col.et inquātum dāt.lij.fallētias:vbi spoliatio impediret implemētū actus permissi excōicato:ꝛ allegant istum in.c.intelleximus.in.iij.colum.ibi:hoc dictum limito verum.de iudi.adde istum in.c.veritatis.in ver.vlterius queritur.de do.ꝛ contu.Et adde etiā ꝙ excōicatus non petit restitutionem vsurarum:sed officio iudicis deponentur in edem sacrā.gl.ij.in fi.in regula peccatum.de regu.iur.lib.vj.Laurentius de rodul.in tracta.vsu.q.cxij.Adde ꝙ heretico nō datur restitutio gl.ij.prope medium in.c.quo iure.viij.dist.ꝛ in.§.j.xiiij.q.j.quia excōicatus.est.j.de here.excommunicamus.

¶ Adde Cal.cōsi.j.de arb.vbi ponit an excōicat⁹ possit petere redu.ad arbitrium poni viri.ꝛ vide Lap.alleg.lv.Fede.cōsi.xcvj.

Anto.Frācis.¶ Circa hoc de excōicato an possit petere restitutionē vsurarum sibi fieri absqꝫ dubio videtur ꝙ non:qꝛ excōicatus tanꝙ actor in iudicio stare nō pōt per ea que plene habentur in.c.intelleximus.de iud.quinimo etiā si esset lata snia p ipso excōicato qñ forsan esset in iudicio cōuictus vt reus nō possit petere illam sniam executioni mādari vt notabiliter voluit Inno.in.c.cū venerabilis.de excep.imo si excōicatus ppter cōtumaciā fuisset passus missionē in possessionē in primo decreto.iuxta ea q̄ habētur in.c.qñ frequēter.vt lit.non conte.ꝛ in.l.fulcinius.in.§.qd sit latitare.ff.ex qb.cau.in pos.ea.nō possit postea compa

reus petere reuocationem talis missionis in possessionẽ. vt p Inn. in c. cũ inter de exceptio. imo dubitauit Spec. in tit. de excep. in. §. j. in versi. itẽ queritur. an ipse excõicatus repellatur a triplicãdo. ⁊ generaliter a quib⁹ actib⁹ excludat excõicatus ⁊ q actus sint sibi pmissi plene traditur ⁊ notat in. c. decernimus. de sen. excõ. in. vj. ⁊ in. c. pia. de excep. e. lib. ⁊ p Inno. ⁊ mod. in. c. veritatis. de do. ⁊ cõtu. ⁊ plene habet per repetẽtes. ⁊ ibi etiã dixi in preallega. c. intellerimus. vbi a etiã tradit an excõicato sit dãda eleemosyna. pro quo vide gl. in. c. quiescamus. xlij. di. ⁊ in. c. si cupis xvj. q. j. ⁊ habetur in. c. non ois. v. q. v. Et vtrũ possit doctorari ⁊ alias dignitates consequi. vide plene p Ioã. de ana. qui multa refert ad propositũ in rub. de magi.

a ¶ In. c. j. §. e. li. vj. vide plene Do. post alios vbi. et Feli. i. c. si. de exception. vbi posuit ad illud. c. primũ plures limitationes: ⁊ etiam plures ampliatiões ⁊ aliquid per eũ hic in vlti. colũ. ⁊ vide istũ in. c. qđ ad cõsultationẽ. in si. de re iudi.

¶ Adde do. de ro. deci. ij. de sen. excõ. in antiquis q dicunt q curia admittit excõicatũ impetrãtẽ cõmissio. ⁊ an valeat rescriptũ ipetratum a duob⁹ quorum alter non erat excõmunicatus. vide Ro. consi. xlvj.

de conces. preben. An possit petere restitutionem vxoris vide qđ no. i. c. qm. xj. q. iij. † Et in eo q glo. sequens dicit excõicatũ posse valide impetrare literas super alijs causis vt admittat ad agẽdũ eo absoluto nõ bene dicit. Ut est text. hodie in. c. j. §. e. li. vj.[a] † Non obstat. c. pia. de exceptio. lib. vj. q2 loquitur in iudicio agitato corã ordinario. illud enĩ valet donec excõicat⁹ repellatur: vt ibi. Ratio est q2 iudicium sumit vires a psona ordinarij: sed delegatus habet iurisdictionem ex facto istius excõmunicati impetrãtis: ideo cum rescriptũ sit nullũ in ipsius odiũ nõ potest tenere iudiciũ: ⁊ vide bonam glo. in. c. j. de rescrip. lib. vj. Abbas.

1 ☞ Surreptio siue fuerit causa finalis siue impulsiua vitiat rescriptum.

Cessante causa impulsiua an cesset effectus.

2 Beneficij appellatione an veniat prebẽda vel beneficium curatum.

3 In literis ad beneficia an sit fienda mentio de patrimonio impetrantis.

4 Habens sufficiens patrimonium an cum bona conscientia retineat beneficium.

5 Clerici possunt libere testari de patrimonio suo.

6 Eps per literas iustitie nõ tenetur puidere habẽti perpetuam vicariã nec etiam per alias literas.

Postulasti. hoc dicit cõprehendẽdo vtrũq3 intellectum. Per literas iustitie nõ tenet episcopus prouidere habenti perpetuam vicariam vel sufficiens patrimoniũ: nec valent litere gratie ad beneficiũ obtinendum in quibus impetrãs tacuit perpetuam vicariã: primo ponitur questio. scđo solutio. ibi: ad quod tertio ratio. ibi: non enim. ¶ Casus literalis. Quidam erat perpetuus vicarius in quadam ecclesia habẽs insuper bona paterna de quibus poterat commode sustentari impetrauit contra epm qui ipsum ordinauit fm illam formã cõmunẽ: cũ fm apostolũ. quesiuit eps a papa: vtrum teneretur ei per formam illã in beneficio ecclesiastico prouidere. rñdet papa q per formam illam sedes apostolica cõsueuit pauperibus clericis qui nullũ habent bñficiũ prouideri. Et ideo perpetuus vicarius de talib⁹ literis cõmodũ habere non debet nisi de vicaria sua fecerit mentionẽ: vt pote veritate tacita impetratarũ. Nõ enim dicit carere beneficio cui puisum est: ⁊ pro habẽte beneficij sufficiẽtis subsidiũ ex certa sciẽtia super obtinẽdo beneficio papa nõ scribit de leui quin de ipso faciat mentionem. Ber. ¶ Not. primo ibi. perpetuo vicario. q vicariorũ[b] ecclesie quidã sunt perpetui et dicunt hi qui instituuntur fm ea que habentur in c. extirpande. in. §. qui vero. de prebendis. et vide bonã gl. in. c. ex parte primo. §. de offi. deleg. Temporales vero dicunt hi qui instituũtur ad tẽpus vt puta si rector ecclesie tẽporaliter impedit⁹ posuit loco sui vnum. ⁊ de isto temporali habes in. c. peruenit. §. de ap. ⁊ i. c. cũ ex eo. de elec. li. vj. ⁊ vide ibi per Io. and. nũquid rector possit ad libitũ ponere vicarium temporalẽ in ecclesia sua: an vero sit requirendus ꝯsensus episcopi. ⁊ in isto tẽporali vicario nõ habet locũ iste tex. vt patet hic in litera: ⁊ tenent doc. hic. Nam iste cũ sit temporalis non dicitur habere beneficium nec etiã habet titulũ in ecclesia sed perpetuus sic: vt habet in clemen. vna de officio vica. ⁊ hic. Et ex his infertur q hoc ca. nõ haberet locũ in vicario episcopi: q2 nõ est ille vicarius perpetuus ecclesie sed est vicarius temporalis episcopi. Et potest remoueri ad voluntatem episcopi.[c] vt no. glo. in cle. ⁊ si principalis. in ver. electionem. §. eo. titu. ⁊ cle. si. de pcurato. ⁊ tene mẽti illas duas glo. idem dic vt nõ cõprehendatur quo ad dispositionem. c. de multa. §. de pben. vt ibi no. per Inno. ⁊ vide quod ibi dixi. ¶ No. secũdo ibi: cõmode[d] sustentari: q ad hoc vt patrimoniũ excludat petitionẽ ordinarij ꝯtra epm debet esse tale ⁊ tm̃ q ex eo possit clericus cõmode sustentari. Et pondera verbũ cõmode: non enim dicit sine penuria. differentia enim est inter hec maxima. Nam talis possit viuere ex. xv. florenis sine penuria: id est sine egestate qđ non posset cõmode viuere alter. Ad hoc vide glo. optimã in c. vnico. §. sane. in verbo: absq3 penuria. đ statu regula. lib. vj. Et facit hec litera sic põderata cõtra episcopos nostri tẽporis qui omnes quãtũcunq3 egẽtes promouẽt sine beneficio ad titulum patrimonij. nõ enim deberet hoc fieri si ex patrimonio nõ potest ordinatus ꝯmode viuere. ¶ Not. tertio etiam temporalis debet sustentari de redditibus ipsius beneficij: perpetuus autem vicarius debet habere congruam portionem reddituũ. ipsius beneficij sibi reseruatã. vt in. c. peruenit. de appella. de quo habetur per Inno. in. c. sicut. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ per glo. in. c. clericus victũ. xxj. di. ⁊ in clemen. ij. in ver. suspensus. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ per domi. Cardi. ⁊ Moder. in cle. j. de offi. vica.

b ¶ Vicariorũ. adde istum in repe. c. extirpande. §. qui vero. in. iij. col. de preben. Cardi. in cle. j. in. iij. q. de offi. vica. Ludo. cõsil. lxx. Alex. in. l. j. in xij. char. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. ⁊ plene per moder. hic Car. cõs. xxxiij. in hac dubia causa. Ancha. ⁊ Do. in. c. super eo. de prebẽ. in vj. Imo. in cle. j. in. j. col. de preben. Egid. deci. clxij. ⁊ rotam de preben. xxiij. in nouis. glo. si. ⁊ ibi doct. de prebẽ. si pauper. lib. vj. Cal. de rescri. cõsi. ix. istũ in. c. cũ nõ ignores. in. ij. col. de prebẽ. glo. in cle. ij. in versi. electione. de rescrip. quã sequitur iste in. c. edoceri. in pe. col. §. eod. et in. c. si quis contra clericũ. xv. col. de foro ꝯpe. ⁊ in. c. licet ex suscepto. in. j. not. eod. titu. ⁊ de speciebus vicariorum. vide istum in. c. G. perpetuus. in. j. no. de fide instru. ⁊ glo. in. c. ex parte. de offic. vica.

¶ Adde Lapum. alleg. vij. vbi ponit an prelati inferiores possint cõstituere vicarios perpetuos.

Anto. Francis. ¶ An ⁊ quãdo ⁊ in quibus casibus possit deseruiri ecclesie per vicarium vide plures casus quos not. Hostien. et docto. in. c. extirpande. in. §. qui vero. de preben. ⁊ idẽ Hostiẽ. i sum. de offic. vica. ⁊ vide gloss. ⁊ docto. c. ij. eo. titu. ⁊ in clemen. j. eo. titu. ⁊ vide plures casus qui enumerantur in sum. pisa. sub dictione vicarius. in princ. ⁊ qui dicantur esse vicarij perpetui. vide per Inn. ⁊ Hostien. in. c. G. perpetuus. de fide instru. ⁊ vtrum vicarius possit poni in ecclesia sine autoritate episcopi dic q non intelligendo de perpetuo: secus autem de temporali. vt per glo. ⁊ docto. in. d. c. ij. de offi. vica. ⁊ in. c. ad hec. eo. ti. et habetur in. c. de monachis. de preben. ⁊ per do. Cardi. in cle. j. de offi. vica. vbi etiam ponit an episcopus constituendo perpetuum vicarium in ecclesia inferiore habeat necesse petere consensum pricipalis rectoris vel patroni: ⁊ an possit illum reuocare sine eodem consensu de quo etiam per Hostiẽ. in prealleg. c. ad hec. de offic. vica. et an in ecclesia possint esse plures vicarij. habentes curam illius. vide Innocẽ. qui tenet q sic in. c. cum non ignores. de preben. ⁊ no. Pau. de lea. in cle. j. de offi. vica. ⁊ quam potestatẽ habeat vicarius perpetuus in ecclesia in qua est vicarius habetur per gl. ⁊ doc. in. d. c. G. perpetuus. ⁊ ibi etiam decidit ita q sententia lata contra vicarium nõ preiudicat ecclesie. ⁊ an in ecclesia que habet vicarium cura illius dicatur esse penes vicarium vel penes rectorẽ principalem. vide per gl. in. c. exposuisti de preben. ⁊ per do. Car. i. d. cle. j. de offi. vica. in. ix. et in. x. qđ. ⁊ per Io. an. in. c. pe. de off. lega. lib. vj. et per Spec. in ti. de preben. ⁊ ibi p Ioã. an. in addi. super rub. i si. ⁊ an semper in ecclesia annexa debeat poni vicarius ppetuus vide not. gl. in versic. ad mensam. in clem. j. de excep. prela. ⁊ an ordinarius inferior epo possit sibi vicarium constituere. vide glo. in. c. j. de offi. primice. et habet in c. pe. de ope. noui nun. et vide text. in. c. romana. i. §. pen. de appel. lib. vj. ⁊ i. c. romana. in. §. j. de sen. exc. eo. lib. ⁊ vide glo. in vers. archidiaconus. in. c. perlectis. xxv. di. et deniq3 tene mẽti qđ deseruire per vicariũ in ecclesia generaliter et regulariter est phibitũ vt est text. in c. generaliter. xvj. q. j. ⁊ in. c. precipimus. xxv. qđ. ij. et adde q vicarius

c ¶ Voluntatem episcopi. adde Cald. consi. ij. de offi. vica.

d ¶ Commode. adde istum idem tenentem. in. c. j. de insti. ⁊ Car. in cle. j. in. §. sane. in. v. no. de iurepa. ⁊ vide gl. in cle. j. in versi. cõmode. de pen. et ter. cum glo. in. c. faciat. xxij. q. ij.

¶ Adde Cald. consi. j. de vi. ⁊ ho. cle. vbi per plura cõcludit q clerico non licet mendicare.

Anto. Francis. ¶ Ad hoc an clerico liceat mẽdicare vide que habentur in. c. nulli. ⁊ in. c. episcopus. ⁊ in. c. cum fm apostolum. ⁊ in. c. tuis. de preben. vbi habetur q clericus non debet ordinari ab epo nisi vel habeat sufficiens patrimonium: vel sibi assignetur competens beneficiũ ex quo cõmode viuere possit alias eps dz puidere de suo donec sibi de cõpetenti beneficio prouideat ne in opprobriũ ordinis clericalis cogãtur ipsi clerici mẽdicare nã lz paupertas non reprobetur: vt in. c. j. ⁊ ibi no. per glo. tñ mẽdicitas in clericis reprobatur. vt per gl. ij. in. c. ad supplicationem. de renũ. ⁊ in. c. diaconi. xciij. di. ⁊ ple. tra. ⁊ not. p scribẽ. in d. c. cũ fm apostolũ. vtrũ autẽ mẽdicitas dicat actus virtutis vel op⁹ salutis. vide p beatum. Tho. in sum. contra gentiles. in lib. iij. ⁊ quis sit pfectior status mẽdicantium: vel nõ mẽdicantium. vide p do. Card. in c. sane. de regula. ⁊ in cle. j. eo. ti. qui dicantur esse mendicãtes. vide que habentur ⁊ no. in. c. de reli. do. lib. vj. ⁊ in. c. quorundã. de elect. eo. lib. et in. c. j. in. §. sane. de exces. prela. eo. lib. ⁊ per glo. in cle. vt professores. de regula. ⁊ an religiones mendicantes sint approbate per ecclesiam. vide in. c. nimis. de exces. prela. ⁊ in cle. exiui. de verbo. signi.

ibi: formam

a ¶ Formam communem. Adde Jo.an.in addi.Spe.super rub.de cõces.preben.in.v.col.ibi:ꝛ aduerte.

b ¶ In forma pauperũ. Adde gl.in.c.quãuis.de prebẽ.li.vj.ꝛ in.c. accepiim⁹.de eta.ꝛ qual.ꝛ no.in.c.nõnulli.ꝑ istũ in.j.no.ꝛ hic plene ꝑ Mo. qȝ litere in forma pauperũ pñt dici gratiose duob⁹ modis i ver. pñt etiam dici.

ibi formã cõem.[a] qȝ literarũ ad beneficia quedã dantur in forma cõi ꝛ iste eedẽ appellant in forma cũ ẜm apostolũ:itẽ ꝛ litere iustitie:vnde oia ista idem important. Et dicunt in forma cõmuni:qꝛ olim papa nõ solebat grauare ordinarios i collatiõe bñficiorũ nec cõcedere literas gratiosas:ſȝ solebat scribere cõtra ordinatores vt ipsi ꝓuiderẽt illis quos ꝓmouerant ad ordines. Et qꝛ hoc est iustũ ꝛ debitũ:vt.j.de ꝑbẽdis.i.c. eps. ꝛ.c.non liceat.iõ he litere sunt appellate de iustitia. Et qꝛ sunt fundate sup illo dicto apostoli. q altari deseruit ꝛc.appellate sunt in forma cũ secũdũ apostolũ.de hac forma habes.j.de ꝑbẽdis. c.cũ ẜm apostolũ. Itẽ solẽt appellari in forma pauperũ[b]:qꝛ scribit ꝓ pauperib⁹ dũtaxat secundũ illã formã:vt in.c.si pauper.j.de ꝑbendis .li. vj.ꝛ hic in verbo:necessitatib⁹ pauperũ. Quedã sunt litere gratiose qñ.s.papa.volẽs alicui facere gratiã cõfert sibi beneficiũ vel mãdat sibi conferri nõ habito respectu ad supradicta:vt in clemen.gratie.e.tit.ꝛ in.c.gratia.eo.ti.li.vj.† Item no.ibi:de leui nõ scribim⁹.[c] ꝛ tene semp menti:qꝛ nõ est alibi iste text. Ex quo collige quod surreptio[d] vitiat literas nedũ qñ fuit causa inductiua ꝛ finalis gratie seu rescripti:sed etiã si fuit causa impulsiua:[e] vt qꝛ ꝑnceps al's cõcessisset cessante surreptiõe ſȝ nõ ita de leui. Uñ surreptio fuit causa impellens:ꝛ sic habes casum notabilem ꝛ singularẽ in quo cessante causa impulsiua seu cã impulsiua existẽte falsa corruit dispositio.ꝛ hoc est in odiũ materie bñficialis propter ambitionẽ reprimendã.ar.in.c.quãuis.de prebẽdis. libr. vj. Regulariter ꝟo cessante cã[f] impulsiua nõ cessat dispositio:vt no.in.c.post translationẽ. de renun.ꝛ in.l.cũ tale.ff.de cõdi.ꝛ demon.ꝛ.C.de falsa cã adiecta lega.ꝑ totũ. ¶ † In gl.ij.ibi: siue prebẽda.ex hac gl.relata ad tex.põt colligi dictum no.qȝ si mãdat alicui ꝓuideri simpliciter de bñficio in aliqua eccl'ia põt ꝓuideri de bñficio prebẽdali. Sed tu dic melius qȝ lȝ appellatiõe beneficij[g] largo sumpto vocabulo veniat oẽ beneficium:vt in regula prima.de reg.iur.lib.vj.tñ vbi materia est stricta vt in casu nostro appellatione bñficij nõ venit beneficiũ curatũ:vt in.c. cũ in illis.de preb.lib.vj.nec ꝑbenda solita cõferri canonico:si in illa ecclesia sunt alia bñficia simplicia secus si nõ forẽt nisi ꝑbende.[h] Inn.hoc no.ꝛ Jo. an.post eũ.in.c.fi.de preb.ꝛ ibi dixi.vide per Archi.in.c.cui de non.eo.ti.lib.vj. ¶ † In glos. fi.ibi tenẽt litere:aduerte qꝛ ex hac glo.põt inferri ad duas questiões.prima nũquid in literis ad beneficia sit fiẽda mentio de patrimonio[i] scõa nunqd habens patrimoniũ sufficiẽs possit cũ bona cõsciẽtia petere seu tenere beneficiũ ecclesiasticũ. ¶ Quo ad primũ varie sunt opi. Cõis opinio est qȝ in literis iustitie est fienda mẽtio de patrimonio. Uñ ꝑ tales literas nõ tenet eps prouidere habẽti sufficiẽs patrimoniũ:ꝑ hoc ca.tuis .j. de preben. Dicit tñ Jo.an.qȝ hoc casu obstabit exceptio impetrãti in vim ꝑemptorie: nõ aũt in vim dilatorie.ꝛ no.hoc verbũ. Ualent eñ litere iustitie ad beneficia:licet nõ faciant mentionẽ de patrimonio:qꝛ non est necesse facere mẽtionẽ de exceptiõe ꝑemptoria cõpetẽti aduersario. Ad hoc qȝ plene dixi in.c.cũ ordinẽ.s.eo.sed in literis gratie non est necesse facere mentionẽ de patrimonio:ꝑ hoc iste tex.in fi. Et hoc voluit Jo. an.hic ꝛ clari⁹ hoc sentit.s.c.ad aures . vbi dicit qȝ de diuitijs ꝛ nobilitate nõ est necessario fienda mẽtio in gratia:qꝛ hoc iure nõ cauet. Quidã tñ dicunt ꝙ si imperator fuit ordinatus ad titulũ patrimonij qȝ tunc de patrimonio est fienda mentio:qȝ satis de rigore potest admitti:sed de stylo curie seruat indifferẽter prima opi. Et est rõ diuersitatis inter primũ ꝛ scõm casum: nã ꝑ literas iustitie ꝓuidetur solũ pauperib⁹: sed nõ dr paup qui habet sufficiẽs patrimoniũ. Item eps nõ tenetur ꝓuidere ordinario nisi qñ nõ habet patrimoniũ: vt in.c.tuis.ꝛ in.c.eps.ꝛ in.c. nõ liceat.j.de ꝑben. Sed litere gratie sunt alterius cõditiõis:nã gratia non est fundata sup iustitia.

4 ¶ † Uenio ad secũdũ:nã Inno.hic dicit qȝ habens patrimoniũ[k] nõ suscipit indigne beneficiuȝ dummodo bene expendat.[l] Idẽ videtur velle Host. Dicit tñ qȝ si cleric⁹ deseruit bñficio ꝛ bene viuit nec hȝ prauã intentionẽ thesaurizandi põt cũ bona conscientia viuere de redditib⁹ beneficij:sec⁹ si nõ deseruit vel luxuriose viuit vel prauã intẽtionẽ thesaurizandi habeat. Et vide Inn.in.d.c.eps.vbi idẽ cõcludit ꝛ mouet principaliter ꝑ illã autoritatẽ apostoli qui altari seruit de altari viuere dȝ:vt in.c.cũ ẜm apostolum. j.de ꝑben. Hunc articulũ plenius examinaui in quadã disputatiõe q̃ incipit:titius clericus:vbi plenissime videas:nã contra hanc rõnẽ Inno.et docto.adducitur tex.apertissim⁹ in.c.sacerdos. j.q.ij.vbi dicitur qȝ illa autoritas apostoli ꝓcedit in nõ habentib⁹ vñ viuere.ꝛ hoc ꝓbat ex sequẽtibus verbis apostoli. Et in hoc articulo iura varie ꝓcedunt.ꝛ vide gl.xij.q.j.in.c.illi autem qui.ꝛ.j.q.ij.in cap.pastor.ꝛ.c.clericos.ꝛ.xvj.q.j.in c.fi. Pro concordantia omnium facio tria ꝓsup

c ¶ De leui nõ scribim⁹.adȝ Imo. de renuncia. post trãslationẽ.in.xj. col.cũ.x.sequẽtibus. vbi iuenies amplissime q̃ dicat cã ipulsiua et q̃ finalis ꝛ qñ cessante finali cesset effect⁹:de quo ꝑ Bartol.in.l.ij.§. fi.ff.de dona. ꝛ in c.cũ cessante.per doct.de app.ꝛ vide bo.gl.in.c . cupiẽtes.in prin.in ver. periculosis. ȝ ele.i.vj.ꝛ in. l. j. §.serũ.ff.ȝ post. ꝑ spe.de dispu. ꝛ alleg.§.post hoc in.iij.col.ibi : vel illud.

Sebasti. Sapia

d ¶ Surreptio.vide Feli.i.c. sup literis.col.ij.s.eo. zacharias.

e ¶ Causa impulsiua. Dictu qȝ regulariter cã ipulsiua cessante non finit effectus no. Dy. i regula decet.i fi.de reg. iu. Cy.bal.ꝛ Ang. ꝛ alij i.l.gñaliter. C.de epis.ꝛ cleri. Dy.ꝛ Bar.in.l. ij.§.fin.de donat. Jo.fab.ꝛ Ange. are.in.§.illis autẽ.instit.de testa. mil. Fel.post oẽs in.c. cũ nuntius. col.ij. versi.nota primo.de testib⁹.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Cessante cã.vide matthe.i trac. extẽsionum.in.ij. col.vide Bar.in.l.demonstratio falsa.§.cũ aũt.col.iij.ff.de condi.ꝛ demon.vbi decla.que sit causa impulsiua ꝛ que finalis.

g ¶ Appellatiõe bñficij. Adde glo.in cle.auditor.in ver.bñficio.de rescri.ꝛ in cle.j.sup verbo bñficio:vt lite pen.ꝛ in cle.si roman⁹ põtifex. sup ver.bñficio.de ꝑbẽ.ꝛ gl.in cle.j.in ver.bñficiali.de cã pos.ꝛ ꝓprie. ꝛ glo.in cle.dispẽdiosam.in ver.bñficijs.de iud.ꝛ ibi car.in not.ꝛ vide Gem.in.c.si ꝑ clericis pauperib⁹.de preb.lib.vj.gl.ꝛ doc.in.c. dudũ.i ver.bñficia.e.ti.ꝛ li.ꝛ vide gl.in cle.vnica.de re.ꝑmu.ꝛ istũ in.c. ad aures.de penis.ꝛ app.bñficij venit papat⁹.tex.est in.c.j.de maledi. notabis tñ qȝ ap.bñficij largo sumpto vocabulo venit ꝑbẽda:ẜm istũ h. adde Rotã de cõces.ꝑben.viij.in nouis.ꝑ.c.tua.de ver.sig.ꝛ allegant Arch.Jo.an.in.c.gratia.de rescr.in.vj.ꝛ adde tex.j.c.in nostra.ꝛ rotã. de ꝑben.xxv.in nouis.secus in materia stricta:qꝛ appella. bñficij non veniet prebẽda ẜm istũ hic post Inn.ꝛ alios.in.c.fi.de pre.ꝛ plene per Moder.hic fallit in quatuor casibus hic notatis per Modernos. ¶ Adde tu per Lap.alle.lxxxiiij.ꝛ Cald.consi.iiij.de preben. Anto.Fran. ¶ Circa hoc que beneficia veniant appellatiõe bñficiorum:ꝛ vtrũ veniant beneficia maiora ꝛ dignitates.no.in.c. pe.de ver. sig.ꝛ habet in.c.si ꝓpter tua debita.de rescri.ꝛ l.c.fi.de preb.vbi distinguitur inter materiã fauorabilẽ:ꝛ odiosam.ꝛ vide gloss.in.c.j.de rer. permu.in.vj.ꝛ Arch.in.c.si eo tẽpore.de rescri.eo.li.ꝛ per Inn.ꝛ Ho. in.c.cũ olim.de preb.ꝛ an appellatiõe beneficij cõprehẽdat prebenda.vide gl.in cle.j.de causa pos.ꝛ ꝓprie.ꝛ in.c.cum in illis.de prebẽ.li. vj.ꝛ an veniãt distributiões quotidiane:dic qȝ nõ:vt i.c.lȝ.eps.de ꝑben.li.vj.ꝛ in.c.sup.Spe.de magi.ꝛ vide gl.in.c.j.de cle.nõ resi.lib. vj. ꝛ an in estimatiõe valoris beneficij cõputent distributiões quotidiane:habet per Old.cõs.suo.cxvij.ꝛ ꝑ do.de ro.deci.cccccxxviij.i anti.ꝛ per Joand.an.in addi.Spec.in ti. de ꝯces. ꝑbẽ. sup rub.ꝛ vide tex.in c.fi.de rescri. lib. vj.qui vult ꝙ appellatiõe fructuũ includant quotidiane distributiones : pro quo est bo.tex.in.c. fi. de ꝯces.ꝑben.lib.vj. ꝛ qd veniat appellatiõe simplicis beneficij. vid in.c.tua.de verb. sig.ꝛ qȝ no.arch. in.c. alienatiões. xij.q.ij.ꝛ ꝑ zenze. i extrau.Jo.xxij. q̃ incipit execrabilis.ꝛ an appellatiõe bñficij curati vel nõ curati de q̊ mandat alicui ꝓuideri ꝯprehẽdat bñficiũ patronatũ laicorũ vel alteri⁹ cuiuscũqȝ.vide no.i. c. ij.ȝ ꝑbẽ.li.vj . ꝛ ꝑ Lap.in.c.cũ in illis.de ꝑbẽ.e. li. ȝ papatu aũt:vtrũ sit bñficiũ vr dicẽdũ ꝙ nõ cũ ip̃e papa sit dñs oĩȝ bñficiorũ:vt in.c. cũcta ꝑ mundũ. ꝛ in.c.ꝑ ꝑncipalẽ ix.q.iij.ꝛ iõ nõ ꝑt dici qȝ appellatione beneficij veniat ip̃e papatus nec ẽt possit darī casus i q̊ possit ipse papatus cõtineri in mãdato ȝ ꝓuidẽdo: sup quo tñ cogitãdũ ẽ:qꝛ forte possit dici qȝ largo mõ ꝛ ex largissima interꝑtatiõe dicatur esse beneficiũ:de quo per Lap.in cle.j.de supple.neg.ꝑla. Utrũ aũt appellatiõe bñficij veniant ꝑstimonia siue pensiones not.Arch.in.c.nõ põt.de preb.in.vj.ꝛ vide glo.q̃ dixit qȝ sic in cle.ij.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ notat in cle.j.de supplẽ.negli.prela.ꝛ ideo dicebat.d.Car.in.c.postulasti.de rescri.ꝛ in cle.fi.de of.ordi.in.ix.q.qȝ impetrãs bñficiũ nõ facta mẽtiõe de pẽsione quam hȝ in alio bñficio dr nulliter impetrare:ꝛ idẽ dicas si haberet hospitale qȝ nõ consueuit conferri in titulũ iuxta ea que habentur in cle.qꝛ contingit.de reli.do.

h ¶ Nisi prebende. Adde istum post alios in.c.fi.de preben.ꝛ Arch. in c.alienationes.super verbo.beneficia.xij.q.ij.

i ¶ De patrimonio. Adde do.hic in repe.in.xiij.col.rotã.de ꝑbẽ.dec. xj.in antiquioribus.per Mod.hic in.xj.col.in ver.circa faciendo mentionem de patrimonio.ꝛ per do.hic in lec.

k ¶ Quod habẽs patrimoniũ.adde do.meũ in.c.intãtũ.de simo .ꝛ hic. ꝛ Inn.in.c.qm in fi.ne ꝑla.vi.suas. Arch.in.c.ꝛ si illi q.xij.q.ij.istũ.i.c. eps.de prebẽ.beatũ Tho.ij.ij.q.clxxxv.arti.vij.ꝛ plene ꝑ Mod.hic.

l Sebast.Sapia. ¶ Expendat. Facit qȝ habere diuitias nõ est de se malum ꝛ diuites cũ operibus bonis ꝛ cum iustitia non sunt abijciendi.c.hoc aũt scripsimus.iij.dist.no.in.c.recolẽtes.in ver. paupertate. de sta.mona.ꝛ quid si electio est facta de diuite ꝛ paupere quis preferatur.vide Inn.in cõstitu.j.de priuile.per Abb.de ro.in. l. si quis ad declinandam.C.de episco.ꝛ cleri.

a Zachariae. ¶ De bonis patrimonialibus. Adde an de bonis intuitu ecclesie quesitis ex dispēsatiōe apostolica possit clericus testari. ⁊ conclude post Feli. in. c. constitutus. col. xij. ver. ad dicta ardua que ponit. isto tit. quod non potest: vt ibi remissiue: per eum.

b ¶ De vicaria. Vide hic. d. volētē qđ hic nō arguat a 𝔷rio: quē impugnāt hic Mod. ⁊ dñ. ⁊ vide Maria. i repe. huiꝰ. c. l. xxxiiij. colū. vbi ꝯsiderat duos casus: q̄s refert hic Feli. in. xvj. col.

✠ Sebasti. Sapia.

c ¶ Hoc dicit. forma hic qōnē de eo qđ tāgit Imo. post Pet. de ancha. in. c. fi. in. vj. no. ij. de re. ꝯmut.

d ¶ Corā ordinario. Limita nisi ptes grauarētur ex delegatiōe remota vel cognitiōe ipsiꝰ ordinarij nimis a lōge trahētis reū ꝭm Pe. de anch. hic ⁊ in. c. cū te. de of. dele. ⁊ in. c. finē. in iij. no. de do. ⁊ cōtu. i. c. cāꝫ. de test. facit. l. mediterranee. C. de annonis ⁊ trib. lib. xj. ⁊ volunt. Vin. in. c. sane. de fo. ꝯpe. ⁊ sequit̄ ibi But. i fi. ⁊ Imol. dicit ibi eē equū. ⁊ sequit̄ hic. d. meꝰ. i. c. dilectus. ij. e. ⁊ i. d. c. sane. p tex. i. l. cū post. C. de app. lꝫ Imo. i. d. c. sane, dicat de iure hoc nō eē verū: ⁊ iste ibi reprobat hoc dictū Vin. ⁊ do. meꝰ. hic ⁊ videas Maria. in. d. c. sane. ⁊ modern. hic ⁊ dicas ꝙ dictuꝫ Pet. de ancha. ⁊ Vincē. procedit qñ cōcurrūt due q̄litates: vꝫ breuitas cause ⁊ itineris longinquitas vt iudex appellatiōis cogat̄ delegare cām in patria litigātiuꝫ alioquin nō pcedat dictū eoruꝫ.

e ¶ Expresse ꝯsenserūt. Adde qđ voluit Car. cōsi. lxxj. omnis a me. Ber.

✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ In remotos. An hodie tales litere sunt ipō iure nulle. vıđ are. in consi. lviij. diligenter vbi tꝫ ꝙ si pars nō opponit vꝫ pcessus hmōi delegati etiā hodie: sed male loquit̄ ⁊ in ꝯtrariū tenēt cōiter doc. p tex. in. d. c. statutū. in fi. de rescri. in. vj. ⁊ iura allegata p eū procedunt de iure antiquo.

g ¶ Clausulā derogatoriā. Vid qđ le. ⁊ no. in. l. si qs in pncipio testamēti. ff. de leg. iij. ⁊ per Bar. in extrauag. ad reprimē. in ver. non obstantibus. Jo. an. ⁊ alios in. c. vnico. de exces. prela. lib. vj.

h ¶ Ad cōem vsum. Vide bar. in. l. stipulatio ista. §. hec quoqꝫ. ff. de v. obli. ⁊ in. l. labeo. ff. de supel. leg. ⁊ in. l. j. C. de iura. cal. ⁊ in. l. notionē. §. instrumētorū. ff. de ver. sig. ⁊ in rub. ff. de ope. no. nun. ⁊ in. l. j. ff. de suis ⁊ leg. ⁊ in. l. librorum. §. qđ tñ cassius. ff. de le. iij. et in ꝯsi. incip. in. q. pdicta. Jaco. bu. in. j. ꝯsti. digestorum. ⁊ in. l. j. ff. de fi. instru. ⁊ in aut. sacramenta pub. C. si aduer. vend. bu. ⁊ doc. i proe. grego. doc. i. c. ex literis. de spōsa. ⁊ ibi istū. ⁊ in. c. p tuas. de pba. per istū. p Jo. an. in. c. fundamenta. de ele. lib. vj. Bal. in ti. de pace ꝯstan. in ver. snie. Inn. in ca. cū cām. ⁊ in c. cū clamor. ꝺ testi. bo. tex. i. c. presenti. §. loca. de p ben. in. vj. gl. in. c. statutū. §. cū aūt. de rescrip. lib. vj. Fran. de rampo. in quodā suo cōsi. incipiē. statuto Ferrariensi cauetur: posito inter ꝯsilia. Joā. cal. in ti. de testa. i ordine. xxxiiij. Albe. ꝺ rosa. i. j. pte statu in. q. pe. et per do. meū. Barb. in repe. rub. de fi. instru. in. xx. colū. qđ amplia etiā si statutum populi disponeret ꝙ verba statutoruꝫ debeāt itelligi: put iacent: quia tunc intelligerent̄ ꝭm cōmunem vsum loquēdi ꝭm Bu. in. d. proe. grego. Limita nisi verba statuti deberēt intelligi proprie nullo extrinsecus addito: q2 tunc non regularētur ab vsu cōi loquendi: q2 ille est extrinsecus intellectꝰ. alle. Jaco. bu. in. d. l. j. et voluit Barto. in d. l. labeo. ꝙ si statutū disponit vba eiꝰ debere intelligi secunduꝫ propriā significationē non habebit locū cōmunis vsus loquendi. ⁊ alleg. Jac. but. in quadā sua disputatiōe: ⁊ idē voluit Bart. in. l. cū de laniōis. in. §. asinā. ff. de fund. instr. Limita etiā nisi appareret de pprio significato iuris vel ageret̄ de pprio intellectu verbi: prout sonat in iure: q2 ille intellectus est in pectore iudicantis ꝭm But. in. d. c. ex lr̄is. alle. Inn. in. c. cū popu

posita. Primū qđ tēpe pmitiue ecclesie oēs credentes in Christo nō possidebāt aliquid ppriū sed oīa erāt illis cōia: vt no. xij. q. j. in sum. ⁊ originaliter legit̄ in actibus apostolorū. Sed post modum quiescēte feruore Christi inceperunt christiani tenere propriū: error tñ erat vt clerici saltē propria possiderēt. Et fuit statutum etiā tempore apostolorū vt bona q̄ prius habebāt deberēt offerri ecclesijs cathedralibꝰ: ⁊ ex redditibꝰ subueniretur indigētibus tam clericis q̄ laicis ⁊ horum bonorum dispensator fuit deputatus epūs: vt est tex. no. xij. q. j. c. vidētes. Illo tpe si clerici possidebant ppria nullo mō poterāt participare de redditibus ecclesie: q2 vsus illorū bonorū fuit deputatus pro indigentibꝰ. Itē q2 videbat̄ quidā error qđ clerici possiderēt propriū cum deuiarēt a vestigijs apostolorū. Unde fuisset visum longe indecentius si cū hoc qđ possiderēt ppria vellēt viuere de redditibꝰ ecclesiarū. Et scđm illa tēpora emanarūt multa iura in quibꝰ đr ꝙ clerici habentes ppria nō debent participare de rebus ecclesie. Sed postmodū ⁊ tertio fuit statutū vt nulla ecclesia edificaret̄ sine dote p ministris ⁊ alijs necessarijs ecclesie: ⁊ clerici sine scandalo inceperūt possidere bona ecclesie. Ad hoc. xij. q. j. certe. de ꝯse. di. j. nemo. Et scđm hec tēpora pcedūt iura q̄ vident̄ velle qđ clerici pñt viuere de redditibus ecclesie. Nec ponderatur patrimoniū: q2 hodie bona ecclesiarū principaliter sunt deputata ad vsum ministroꝝ: vt in. c. pastoralis. de his que fi. a pla. ⁊ vide bo. tex. j. q. ij. c. pe. vbi indifferenter pmittit̄ clericis vt possint viuere de bñficijs ex quo eis deseruiunt. Conclude ergo qđ ab eccl'ia vniuersali nihil possunt petere hñtes pĩmoniū. Sed ab ecclesijs particularibus quibus seruiūt licite pñt capere ex quo honeste viuūt ⁊ prauam intentionē non habent. 5 † Hinc emanauerūt iura hodierna quibus disponitur qđ habēs beneficiū ⁊ patrimonium possit libere testari de bonis patrimonialibus[a]. xij. q. v. per totū: ⁊. ij. de test. quasi per totum. 6 ¶ † In fi. gl. opp. cōtra tex. in eo ꝙ innuit quod vicarius perpetuus faciendo mētionē de vicaria ppetua dꝫ habere beneficiū. Nam per literas iustitie nō puidetur nisi pauperibus ergo per istas literas nō potest cōsequi bñficiuꝫ etiā si faciat mentionē de vicaria.[b] Nam resultaret quedā repugnantia cū ille litere sint fundate sup paupertate. So. dicit Jo. cal. qđ tex. in versi. perpetuꝰ mutat casum ⁊ incipit loqui de literis gratiosis ⁊ hoc teneas. Vñ sensus litere est qđ per literas iustitie nō tenet̄ epūs puidere habēti perpetuā vicariā nec etiam per alias literas ex quo nulla mētio fit de vicaria. ¶ Ultimo scias quod docto. tractant hic materiā nunquid in dispensatione sit fienda mentio de beneficijs obtentis vel de qualitate. Ego latius examinaui in. d. c. ad aures. ⁊ dic vt ibi.

1 Reus nō pōt ꝯueniri extra suā diocesim vltra duas dietas: nisi đ ꝯsensu ptiū. nu. 2. 8. 12. ⁊ 13.

2 Dieta nō computatur a domicilio rei sed a sua diocesi. nu. 6.

4 Iudex ordinarius an ⁊ qñ possit cōmittere vel cognoscere causam extra suam diocesim. nu. 7.

5 Cōis vsus loquendi semper primo attendit̄ in interpretatione cuiuslibet dispositionis.

8 Certa scientia principis ex quibus presumatur in rescripto.

9 Rescriptū ex certā scientia non valet si nō seruetur forma a iure tradita: quod est si reperit̄ ius dans certam formam rescripto.

10 Rescriptum vel priuilegium aut cōstitutio an ⁊ quando debeat facere mentionem de iure contra ꝙ emanat.

11 Princeps promouendo indignum ad dignitatem videtur ipsum habilitare.

Nonnulli. Hoc dicit.[c] per literas apostolicas de hac cōstitutiōe mētionē nō facietes 1 † nō pōt quis trahi vltra duas dietas extra suā diocesim nisi de cōsensu partiū lr̄e fuerint impetrate. hoc dicit. vsqꝫ ad. §. sunt. ⁊ istud principiū diuiditur in tres partes. nā primo ponit abusum impetrātiū iudices remotos. Scđo puidet ibi: cū aūt. Tertio excipit ibi: nisi. ¶ Casus literalis. Quidā abutebātur gratia sedis aplice literas impetrantes ad iudices remotos vt sic reus fatigatꝰ laboribus ⁊ expēsis liti cederet: vel saltē vexationē suā redimeret. ⁊ q2 per iudiciū iniuria fieri nō debet statuit conciliū ne quis vltra duas dietas p literas apostolicas trahi possit nisi de assensu partiū vel nisi de hac cōstitutione fecerit mentionē. Ber. ¶ Not. primo qđ papa cōcedēdo rescriptū ad lites dicitur facere gratiā: licet nihil cōtra ius cōcedat. Cū ipse sit cunctorū ordinarius. ix. q. iij. cūcta p mundū. ⁊. c. per principalē. Sed ex eo dicit̄ gratiā impartiri: q2 posset impetrantē iure ad suū ordinariū remittere: nā ecclesiasticus ordo confundit̄ si sua iurisdictio vnicuiqꝫ epō non seruat̄. xj. q. j. puenit. 2 ¶ † No. ij. ibi extra suā diocesim: qđ diete de qbꝰ hic nō cōputant̄ a domicilio rei nec ab ipsiꝰ ciuitate vel oppido sed a fine sue diocesis: qđ clarius probatur in. c. statutū. in. §. cum vero. ver. nullus. j. eod. lib. vj. ⁊ ratio est: q2 nullum grauamen infertur ex impetratione intra diocesim cū possit trahi per totā diocesim corā ordinario:[d] vt. c. cū episcopus. de ordi. lib. vj. Solū ergo trahit̄ respectu sue diocesis: ideo fit cōputatio a fine diocesis. 3 ¶ † No. vltimo regulā ⁊ duos casus exceptos: regula eñ est qđ p lr̄as apostolicas nō pōt quis trahi vltra duas dietas cōputādas a fine sue diocesis. Hodie vero hoc est restrictū ⁊ solum potest trahi per vnā dietā: vt in. d. c. statutū. in. §. cū vero. Et qđ dixi de literis apostolicis: idē dic de literis legatoruꝫ: vt in. d. ca. statutū. idem in legato pape: de quo dic vt ibi in versi. in nullo. 4 † De ordinario vero vtrū possit cām cōmittere extra suā diocesim. vide tex. cū glo. no. in. c. vt litigātes. de offi. ordi. lib. vj. ⁊ ibi etiā habet̄ de archiepō in quibus. s. locis possit cōmittere causam appellationis. ⁊ hoc quātum ad regulā. ¶ Primus casus exceptus est cū litere fuerūt impetrate cōmuni consensu partiuꝫ. ⁊ intellige ꝙ expresse consenserūt[e] in iudices remotos.[f] Uel ꝭm Inn. si impetrauerūt ad iudices sciētes eos valde remotos, ⁊ hoc casu non est necesse vt fiat mētio de ista cōstitutiōe qđ pꝫ per casum sequētē. Scđs casus est qñ rescriptū facit expressam mentionē de ista cōstitutione. Et ex hoc ⁊ ex text. no. qđ vbi ius habet clausulā derogatoriā[g] ad rescripta nō valēt ipsa rescripta nisi expressam mentionē faciant de illo iure. De hoc tñ dicendum latius: vt dicam in glo. fin. huius principij. 5 ¶ † In gl. in ver. duas dietas: ibi: cōtra naturā vocis. no. bene gl. ⁊ vide Innoc. in c. olim. de ver. sig. vbi dicit qđ in interpretatione cuiusqꝫ dispositionis semper primo recurrendū est ad cōem vsum[h] loquendi. ⁊ idē Bart. in. l. oēs

causam.de testi.⁊ in.c.cū oporteat.de accu.Limita etiā nisi in eodē loco eēt vsus ꝯdite legis ⁊ cōis vsus loquēdi aliter se hr̄et tūc starem⁹ significatui.l.iuris.⁊ nō staremus cōi mō loquēdi elegās ē dictū Bu. in dicto pe.gre.Limita ēt nisi tractarem⁹ de significatione vocabuli: tunc stamus illi significationi circūscripto vsu loquēdi ꝑm Bar.in.l.j. ff.si cer.pet.licet al'r voluerit ibi Sali.⁊ gl.vnica in mūdo ꝑm Ni co.Neapo.ibi.i.l. librorū.§.quod tn̄ cassius.Limita ēt nisi verba p ferant̄ a iurisperi to.q2 debēt intel ligi ꝑm morē lo quēdi ip̄oꝝ peri torū ⁊ nō ꝑm mo dū vulgariū.tex. est in.l.si dictū.in p̄n.in ver.non ita vulg⁹ opinat̄.ff. de euic.⁊ in.l.itē pretor.in ver. nō ꝓprie.s3 p abusio nem accidit.ff.de suis ⁊ legi.⁊ ter. in.l.ita vulnera tus.i ver. vulgo vr̄.ff.ad.l.aql.et glo.in.l.qō si ne potes.ff.de testa. tut.⁊ facit text.in l.sicut.in.§.j.i vᵒ. oēs periti.ff.si ser ui.vēdi.⁊ in.l.qō vulgo.ff.qō cum eo.⁊ Bal.in.l.in testato.C.de suis ⁊ legi.⁊ in.l.j.C.ō suc.edi.⁊ in.c.j.ō suc.feudo.⁊ in cō si.incip. si mr̄.et glo.in.l.ij.in ver. not.q2 papirius. ff.de origi.iur. et gl.j.in.l.quoties. C.famil. hercisc. ¶ Addō q̄ posui in proe.Gregor.

6 populi.ff.de iusti.⁊ iur. † Scdo not.ex hac gl.qō vbi in aliqua dispōne fit mētio de dietis d3 semp intelligi de dietis vulgaribus.⁊ hoc dictū cōiter sequuntur doc.Videtur pbari p locū a speciali i c.p̄senti.in.§.loca.de preben.li.vj.Quid aūt si in loco non apparet de vulgaribus: sentiunt hic do cto.principaliter Host.qō tunc recurrendum est ad arbitriū iudicis:vt tūc iudex moderet̄ ⁊ determinet dietas.[a] Aliter aūt sunt determinande in hyeme q̄ȝ in estate.Sed gl.in.c.cupientes. in verbo cōmode.de elec.li.vj.dicit in defectū vulgariū recurrendū ad legales.Et idem Arch.in.d.c.statutū.Hoc dictū mihi pl3 plus:q2 arbitriū iudicis succedit in nō determinatis a lege:vt in.l.j.ff. 7 de iure deli.⁊ in.c.de causis.j.de offi.delega.† Et in fi.gl.hodie restringe hanc decisionē gl. prout habet̄ in.d.c.statutū.nam iudex delegatus nō potest exire locū cōmissiōis: vn̄ si deputetur in certa diocesi intra illā ⁊ nō extra cognoscere ⁊ subdelegare pōt.Et ideo ꝯclude q si nō exeūdo lo b cū cōmissiōis pōt se appropinquare[b] ꝓcedit decisio glo.alias secus.Et dr̄ vt arbitror deputat⁹ in certo loco cū dignitas ipsius iudicis exp̄ssa i rescripto est in illo loco:vt puta ꝯmittit̄ cā epo seneñ.pfecto videt̄ in hac diocesi deputatus: vn̄ extra illā diocesim cognoscere nō pōt.Nisi diceret̄ in rescripto qō cōmoraret̄ in alio loco: vt puta cōmittim⁹ hāc cām epo seneñ.Rome morā c tinā tūc vr̄ Rome cā cōmissa:ad hoc tex.not.⁊ ibi per Jo.an.in.c.fi.de re.pmu.[c] Et tene mēti vt sis cautus cū cōmissio alicui fit nō residenti in p pria dignitate vt fiat mētio in rescripto de loco 8 more:alias nō posset ibi cognoscere.¶ † In gl. in verbo:mentionē:ibi nō obstāte tali constitu d tiōe:[d] pondera gl.vr̄ enim velle q rescriptū d3 facere mentionē specialē:de ipso tex.Joan.and. dicit cōiter non seruari:sed solū dr̄ non obstante constitutione de duabus dietis edita in concilio generali.⁊ dic satis esse facere istam mētionem specialē de isto tex.Unde bene dicit Jo.and.hoc cōiter nō seruari s3 solū vt prius fieri d3:q2 nō refert qd ex eqpollētib⁹ fiat:vt in.c.l3 ex quadā de testi.⁊ in.l.quoties.in.§.si quis.ff.de here. instit.

zacharias.¶ Adde tu qō ista est cōis opi.qō in oī materia siue fauorabili siue odiosa siue penali cōis vsus loquendi attendat̄: imo q preferat̄ proprie significationi verboꝝ:vt precise dicit.d.abb.in.c.ij. no.ij.de arbitris.de qua per Bal.in.l.q si nepotes.ff.de test.tute. bar. Alex.⁊ Mod.in rub.ff.de ope.no.nun.Barba.in repe.rub.de fi.instr. in.xj.char.ver.sed quid si cōis vsus.iste late.s̄.in proemio. vbi latius prosequendo dedi modum probandi communem vsum loquendi.

Anto.Fran.¶ An ⁊ qn̄ cōsiderari debeat vulgaris modus loquendi vltra hic allegata per istos apostillātes.vide Bar.in.l.annicul⁹.ff. de ver.sig.⁊ q̄ doc.no.in.c.quēadmodū.de iureiur.⁊ in.c.si iudeos.et ibi p Joā.de ana.de iude.⁊ vide gl.q̄ alle.mlta iura in cle.j.de reli.do.⁊ qn̄ sit attendenda vulgi opinio.vide q̄ habētur ⁊ not.in tit.j.de purg. vulga.⁊ in.c.nōnulli.de rapto.in glo.iiij.⁊ vide no.in.l.sciendum.in.§. illud.ff.de edil.edic.⁊ tene mēti q vsus cōis loquēdi inducit̄ ex cursu longi tpis.vt p Bar.in.l.j.in pe.colū.ver.ex his ergo apparet.C.de digni.li.xij.vltra ea q̄ posuit in.l.labeo.de sup.leg.⁊ dicit Bar.in.l.talis scriptura.in.ij.col.ff.de leg.j.⁊ in.l.oēs populi.in.iij.q.vj.q.princi.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ an ⁊ qn̄ habeat locū in statutis dubijs.vide Bart.in.l.j.in prin.ff.de suis ⁊ legi.⁊ in.l.si qd earum.ff.de leg.iij.⁊ in.l.j.in.§.potestatis.in ver.in statutis vero l3 debeamus.ff.de pecu.⁊ vide Bar.in rub. ff.de no.ope.nun.vbi notabiliter dixit q cōis vsus loquēdi habet locū in statutis qn̄ vigebat tēpore cōditi statuti de quo etiā per Alexā.in l.v.in prin.ff.de verbo.obli.⁊ de isto cōmuni vsu loquendi.vide Bart. in.l.ij.ff.de vsufruc.earum re.que vsu consumuntur.

a Sebast.Sapia.¶ Dietas.Vide ad ꝓpositū Alex.in.l.j.ff.si quis cautioni.vbi ēt trac.q dieta itelligit̄ ꝑm ꝯsuetudinē locoꝝ facit q dicit Bar.in.l.iij.ff.de ver.sig.qō pes itelligit̄ ꝑm cōsuetudinē locoꝝ ō iure aūt pes intelligit̄.xv.digitoꝝ:vt est gl.in.c.sicut.xvij.q.iiij. dieta aūt.xx.millia passuū ꝯtinet:vl'.xij.leucas ꝑm Abb.in.c.ex pte.j.de fo. cōpetē.dieta aūt in mari ꝯstat ex qnquaginta millibus passuū vt per Bar.in trac.de insula.in.iij.col.

b ¶ Potest se appropinquare.Adde glo.j.in.c.olim.de excep.⁊ do.in c.statutum.§.in nullo.in prima opposi.de rescrip.in.vj.

c ¶ In.c.fi.de re.pmu.Adde istū idē tenentē in.c.fi.circa prin.de iud.⁊ in.c.olim.de excep.⁊ Card.in cle.fi.ij.responso.ij.q.de sen.excom.

⁊.l.certū.ff.si cer.pet.Dixit etiā hic Goffre.q si posset probari papā sciuisse locoꝝ distantia3 valeret rescriptū:l3 nō faceret mētionē ō isto.c. e ¶ Quasi videat̄ tūc ex certa sciētia[e] ꝯcedere:et idē sentit gl.in simili in.c.j.de ꝯsti.li.vj.Vin. hic ꝯtriū t3.Jo.an.dicit qō si p verba rescripti posset apparere de certa sciētia pape:procedat dictu3 Goffre.q2 satis tūc apparet de mēte principis: al's si impetrator vellet pbare p testes certā sciētiā pcederet opi.Vin.Et no.hoc dictū sic dclaratū:q2 est valde notabile in practica.Sentit eñ per hoc qō certa sciētia principis nō p̄sumitur maxime cōtra ius nisi posset colligi ex verbis rescripti.Hoc ēt sentit Inn.in.d.c.presenti.qō hodie incipit statutū.de rescrip.li.vj.Et sic esset tēperanda gl.fi.cle.ij.j.eo.ti.vbi dicit q tunc dicit̄ princeps facere ex certa sciētia qn̄ hoc exprimit̄ in rescripto q̄ȝ q̄ȝ multi allegant qn̄ in rescripto dr̄ ex certa sciētia:s3 sic intellecta illa gl.nō esset vera ⁊ foret ꝯtra Jo.an.⁊ Inn.in loco prealleg. S3 si tu restringis modo predicto qn̄ ex verbis rescripti pōt pcipi certa sciētia p̄ncipis: tūc cōcorda cū dictis allegatis.⁊ vide qō dixi in.c.ad 9 hoc.s̄.e.¶ † Aduerte hec dicta possent pcedere vbi rescriptū emanat cōtra ius non habēs clausulā derogatoriā:sed vbi ius h3 illā clausulā et dat certā formam rescriptis impetrandis videtur qō nō valent rescripta etiā ex certa scientia emanata nisi seruet̄ forma a iure tradita per.l.si qs i p̄ncipio.ff.de leg.iij.⁊ qō no.Dy.in regula qō semel.de reg.iur.lib.vj.Sentit hic do.Ant.⁊ iudicio meo sentit idē Jo.an.in.c.vnico.de exces. p̄la.li.vj.vbi in primo mēbro distinctiōis reqrit qō rescriptū faciat mētionem de iure si illud ius habebat clausulā derogatoriā.Nā in alio membro in quo prosequitur qn̄ ius non habet clausulam derogatoriam dicitur valere rescriptū si emanauit ex certa sciētia pape:quasi innuat i p̄ori casu certam scientiā non sufficere.⁊ not.bene il 10 lud dictum:quia non solet allegari.† Et de hac materia an ⁊ quando rescriptum ⁊ priuilegium seu constitutio debeat facere mentionem de iure f cōtra[f] qō emanat:parū hic tractant docto.Sed

d ¶ Non obstante tali ꝯstitutiōe.vide Jo.an.in.c.j.ō exces.p̄la.in.vj.le gistas in.l.fi.C.si cōtra ius vel vti. pu.Pau.de cast. ꝯsi.liij.in prin.et cōsi.cccxiij.But. in.c.j.s̄.eo.do.in c.j.in.vj.colū.ibi: credo.de cōsti.in vj.Sali.in.l.hac consultissima.§. pe.⁊ in.l.sancim⁹ C.de testa.archi. in.c.j.sup verbo: noscat̄.in fin.ibi: vel dic pleni⁹.de cōst.in.vj.Do.in c.qm̄.in.iij.colū. xxvij.dis.Anch. cōsi.cclv.in.q.q̄ vertit̄.in.iij.col. ⁊ ꝯsi.cccxxvj.ex tenore.in p̄n.Old. ꝯsi.ccxlviij.factū tale est quidā tex. prope fi.Caprā. cōsi.clvij.fuit dispēsatum.in.vij. col.⁊ plenissime p do.Feli.hic in v.co.in ver.regula.itē cū.xlvj.co. ⁊ seq.⁊ per Alexan.in apost.i.d. l.fi.C.si cōtra ius vel vti publi.⁊ in l.si quis in princi pio testamenti.p doc.ff.de leg.iij. ⁊ Bart.in extraua.ad reprimen. ⁊ in.l.ita vlpianus.ff.de excu.tut.Bal.in aut.hoc inter liberos.in ver.quero vlteri⁹. C.de testa.

¶ Adde Alex.consi.cxxxv.iij.lib.Fran.are.consi.xv.⁊ ibi de clausula ex certa scientia ⁊ plenitudine potestatis.

e ¶ Certa scientia.vide istum in.c.ad hec.s̄.eo.⁊ Alex.in.l.q̄ȝ q̄ȝ.de test. cum alijs concordan.ibi datis per eos.

zacharias.¶ Adde Alex.cōsi.lix.co.iij.ver.nec obst.⁊ ꝯsi.lxxxix. col.v.ver.circa sextum.vo.j.⁊ consi.ccxix.col.iiij.versi.facit qō habet̄ ⁊ consi.cxxv.col.fi.per totum.vol.ij.⁊ consi.cxxv.col.iiij.in fi.vol.iiij.⁊ ibi qn̄ videatur ex certa scientia concessisse rescriptum concedens.et quid operatur clausula illa.

¶ Adde Abba.consi.lxij.vbi dicit q eoipso q papa cōmittat cām inter clericos illi quem scit laicum videtur ex certa scientia facere.et vide in consilio proxime alle.⁊ Roma.consi.ccclxix.

Ant.Frāc.¶ Addas qō clausula de plenitudine potestatis includit defectus solennitatis:non aūt inhabilitatis nec alios naturales defectus:vt per Spe.in tit.de leg.in.§.nunc ostendendū est.versi.no.qō si clausula.⁊ ibi per Bal.in addi.⁊ vide de hac clausula Alex.de imo. in consi.lxiij.in prima parte consi.⁊ tene menti qō talis clausula non fuit in vsu ante concessum imperiū Cesari:vt no.Bal.in ti.de pa.constan.in.§.libellarie.in.j.co.circa fi.in vsi.feu.Clausula aūt ex certa sciētia idē operat̄ qō clausula nō obstante.l.idē rescripsit.in.§.fi.ff.de excu.tu.no.in.c.j.de eta.⁊ quali.li.vj.⁊ vide Inn.in.c.veniēs.de filijs presby.⁊ qn̄ dicat̄ princeps aliquid facere ex certa scientia.vide Jo.an.in c.nonnulli.de rescrip.⁊ in.c.porrecta.de confir.vti.vel inuti.

f ¶ De iure contra.Adde Raph.comensem.consi.clxix.Fulg.consi. cliij.⁊.clvij.⁊.clxx.

zacharias.¶ Adde predi.Alex.consi.xxxvij.co.ij.per totum.⁊ cōsil.cxxxvj.per to.⁊ consi.lxx.in prin.vol.j.⁊ consi.ccxix.in fi.vol.ij.⁊ cōsil.cxxv.col.ij.eo.volu.ij.

a ¶ In.l.humanã. Uide ibi de cõstitutiõe cõciliari p qua alle. Archi. in.c.j.de cõstitu.in.vj.⁊ Roma.in.l.si vero.§.de viro.in.xxiij.fal.ff.sol. matri. Ana.in.c.cũ in diocesi.in vlti.col.de vsu. Alua.in.c.j.post.prin. in titu.de cõsti.feu. Old.consi.cccxxvj.ꝙ articuli lati.cõsi.cccxxviij. ad idẽ primo.to.cõsi.ccccxxxvj.iiij.co.ibi:sexta pncipalis:vitalẽ i lib. de clausulis.fol. v.ante mediũ.ca pram consi.clvij. fuit dispensatũ.

b ¶ Legitimatio a spurij.add Pe. de ancha.consil. ccxxxvj.ex tenore in pn. Old.cõs. ccxlvij.factũ tale est qdã rex.ppe finẽ. Benedictuz capra cõsi.clvij. fuit dispensatuz in.vij.col.

¶ Add tu ꝯtra Old.s.alle. Ro. consi.clxxxiij.

Sebasti. Sapia.

c ¶ De iure.adde ꝙ sunt multi casus in qbus non sufficit dicere nõ obstãte lege i cõtrariũ.faciẽte vt late hic per Fel. adde casum quẽ ponit Bald.in.c. naturales.in.iij. col.si de feu.contro.fue.inter do. ⁊ agna.in vsibus feudorum.⁊ dñs Abb.h vult qd qñ princeps rescribit cõtra legẽ habẽtẽ clausulam derogatoriam non sufficit certa sz est necessaria mentio illius iuris.aduertẽdũ est qd ꝯtra hoc videtur etiã deci. Alex.in cõsi.ccc.i.v.vol.vbi vult qd valet rescriptum principis cõcedẽs immunitatẽ quãdo sest apposita clausula ex certa sciẽtia vel de plenitudine potestatis: licet nõ dicatur non obstãte.l.vacuatis.C.de decurio.libro.x.q lex habet clausulam derogatoriã ad rescripta.

d ¶ Scienter promouerit idignũ. Adde Bal.in.l. iperialis.§.si miles.in principio. in versi.ex isto tex.⁊ in fi.ibi:not.etiam argumentũ.C.de nup.⁊ glo.in c.cum autẽ.in ver.vtrũqꝫ.xliij.distin.⁊ Bal.in.l.rescripta.in.ij.co.ibi: item restituit ad famam.C.de preci.impe.offe.vbi dicit eo quod papa promouet spurium ad gratiam restituit ad famam.⁊ alleg.d.c.cum autem.vide Bal.in.l.impetrata ibi ⁊ ideo fuit questio de facto.C.sen. rescin.non pos.

¶ Adde tu late Oldra.consilio.cccxxv.vsqꝫ ad.cccxxxj. Roma.cõsilio.cxvj.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc de spurio promoto.primo dicas quod

tu vide late per Jo.an.in.c.vnico.iã dicto in nouella.p Bar.in.l.fi.C.si cõtra ius vel vti.publi.⁊ in extrauag.ad reprimendũ.in verbo legib⁹ non obstantibus:aliqd p Bal.in.l.humanũ.C.de legi. Et qr distinctio Jo.an.est dubia iuuenib⁹ capiendo ipsius mentẽ prosequere breuissime sic p singula membra. Aut rescriptũ hz clausulã derogatoriã ad ius:⁊ facit mẽtionem de iure:⁊ valet ẽm eũ siue fiat mentio per verba specifica:siue equipollentia:siue per verba generalia.aut rescriptum non facit mentionẽ de iure:⁊ tunc aut illud ius hz clausulã derogatoriã:vt hic:⁊ simpliciter tenet hic nõ valere rescriptũ. Aut ius nõ habet clausulã derogatoriam ⁊ si emanat rescriptũ in forma priuilegij valet:licet nõ faciat mẽtionẽ de iure. Aut emanat p modũ rescripti: et tũc aut motu pprio principis ⁊ valet ẽm eũ p.c. si motu pprio.de preb.li.vj. Aut ad instãtiã partis:⁊ si ex certa sciẽtia principis vz:alias secus: hec sunt sua dicta in effectu. Et vide ibi iura p q̃ nititur pbare hãc distinctionẽ. Mihi nõ placent singula mẽbra sua. Et primo quo ad primũ dũ dicit ꝙ valet rescriptũ cõtra ius etiã si faciat generalẽ mẽtionẽ. Nã hoc videt cõtra istũ tex.vbi requirit expressam mẽtionẽ.⁊ ideo in hoc membro dicerẽ sic:qd aut ius hz clausulã derogatoriã ⁊ serua formã traditã in iure:nam si requirit specialẽ mentionẽ non sufficit generalis: sed dz esse specialis saltẽ per verba equipollentia:vt in l.non aliter.ff.de lega.iij. Hoc dictũ etiã limita vt notanter voluit Bal.post Cy.in.d.l.humanũ. vt pcedat in rescripto secus in constitutiõe. Nã cõstitutio ꝯtra cõstitutionẽ valet facta mentiõe in generali de cõstitutiõe cõtraria:vt si dicat nõ obstante quacũqꝫ constitutione in cõtrariũ. Ad hoc cle.dudũ.in fi.de sepul.qr cõstitutio emanat cũ maiori maturitate q̃ rescriptũ. Aut ius non hz clausulã derogatoriã:⁊ tunc eo casu quo est fienda mentio:qd qñ fit statim dicet.non sufficit mẽtio multũ generalis:vt puta si dicatur nõ obstãte quacũqꝫ lege:nec requirit mẽtio oĩno specialis sed satis est qd dicat nõ obstãte quacunqꝫ lege que in cõtrariũ loquat ita voluit Bar.concordãdo multas gl.iuris ciuilis in.d.l.fi.C.si cõtra ius.⁊ hoc q̃ ad primũ. Deinde voluit Joã. an.in scdo mẽbro qd si ius hz clausulã derogatoriam nõ valet rescriptũ sub quacunqꝫ forma impetratũ seu cõcessum nisi faciat de illo iure mentionẽ:qd est notãdum. Sed declara ⁊ limita vt dixi in prin.huius gl.nã sentit aperte qd etiã priuilegiũ concessum ex certa sciẽtia non valet qd satis placet ex quo nõ facit expressam mentionẽ de iure derogante. Tertiũ membrũ est ꝙ priuilegiũ cõtra ius non habens clausulã derogatoriã valet. Dubito an hoc sit verũ.⁊ potius credo oppositũ p.c.ex pte.i.de capel.mo.vbi dr qd si papa ꝯfirmat prioratũ religioso claustrali nõ vz nõ facta mẽtiõe de iure ꝯtrario. Nã sepe priuilegia emanãt cõtra ius ex nimia occupatione principis vel ppter nimiã importunitatẽ petentiũ. Et ideo nisi fiat mẽtio de iure saltẽ in genere nõ presumitur princeps velle ꝯcedere ꝯtra ius. ⁊ hoc sentit Barto.in extrauaganti ad reprimẽdũ.⁊ in.d.l.fi. Et ideo alibi dicit gloss.ꝙ non va-

b let legitimatio spurij[b] facta per principẽ non fa-
c cta mẽtiõe de iure:[c] vt no.in auẽ.q.mo.na.effi.sui. prope fi.co.vij. Et vide glos.in.l.quo min⁹.ff.de flu.⁊ ne qd in flumine publico.⁊ in auẽ.hoc inter liberos.C.de testa. Quartum membrum qd rescriptum emanãs cõtra ius pprio motu vz.licet nõ faciat mentionẽ de iure:dubito an hoc sit verũ:qr proprius mot⁹ solũ excludit surreptionẽ nõ aũt ampliat gratiã cõtra intentionẽ concedẽtis:vt no.Jo.an.in.d.c.si motu proprio pealle. facit gl.in cle.si romanus.de preben.dixi in.d.c. ad aures.s.eo. De mẽte principis nõ est cõcedere aliquid cõtra ius non facta mentione de iure: vt in.d.c.ex parte.facit.l.rescripta.C.si cõtra ius vel vtil.publi.ergo ⁊c.dictũ tñ Jo.and.forte ser-
11 uat in practica ⁊ tene illud mẽti. † Predictis obstare vr.l.multũ allegabilis.ff.de excusa.tuto.in l.idẽ vlpian⁹.vbi dicit tex.qd si princeps sciens aliquẽ esse tutorẽ dedit sibi licẽtiã mutandi domiciliũ vr eum absoluere a tutela:lz de ea nõ fecerit mentionẽ. Et ex illa.l.colligit ibi no.Bar. qd tantũ valet certa scientia quãtũ dispensatio. Et pondera qr nõ loquitur qñ in rescripto fiebat mẽtio de certa sciẽtia:sz satis est qd pnceps sciebat illũ esse tutorẽ.⁊ multi legiste p illũ text. solẽt dicere ꝙ si pnceps sciẽter pmouerit indi-
d gnũ[d] vel aliquid facit ꝯ ius vr dispẽsare:facit.l. quidã cõsulebãt.⁊ quod ibi notat Bart.ff.de re iudi. Sed pfecto illa lex nõ probat id ad quod allegatur:non eñ loquit in priuilegio ꝯtra ius: sed qñ absoluit aliquẽ ab onere tutele ⁊ in facto particulari ⁊ sic potius est illud quoddã beneficiũ absolutionis ab onere q̃ priuilegium cõtra ius. Et hũc intellectũ incidenter sentit Bart.ad illam.l.in.d.extrauagan.ad reprimendũ.in loco alle.⁊ in.d.l.fi.C.si cõtra ius.⁊ hoc bñ not.qr in.d. l.idem vlpianus.nõ ponitur verus intellect⁹ p docto. ¶ Aliud membrũ est qñ rescriptũ emanat ex certa sciẽtia:⁊ tũc valet cõtra ius ẽm Jo. an.sed ego multipliciter limito vt apparet ex supradictis. Et adde notabile dictũ Bar.in.d.extrauaganti ad reprimendũ.vbi dicit qd vbi rescriptũ emanat contra ius in fauorẽ reipublice valet:lz nõ faciat mentionẽ de iure. Et tunc vr princeps dispẽsare cõtra ius arg.illius.l.quidã cõsulebãt.in fi.secus si emanaret in fauorẽ priuate psone.rõ diuersitatis est:qr iura habẽt clausulam derogatoriã in rescriptis:qñ emanãt in fauorẽ priuati:vt in.d.l.rescripta. Itẽ presumitur tũc rescriptũ surreptitiũ vel emanasse ex nimia
e occupatione principis:[e] secus si in fauorẽ publicum. Et predicta bene notabis qr non habes in aliquo loco ita bene discussum hunc articulum.
12 ¶ † Quero extra gl.quid si reus succubuit in cã principali ⁊ appellat nũquid in impetratiõe habebitur respectus ad diocesim suã cũ ipse sit a-
f ctor in causa appellatiõis[f] an vero ad diocesim appellati cũ ipse sit reus in hac causa appellatiõis. Doc.hic cõiter tenẽt ꝙ dz haberi recursus ad diocesim ipsius rei originarij ⁊ sic in causa appellatiõis põt actor trahi vltra duas dietas. Ego existimo qd sit in optiõe istius rei appellatoris.nã si vult poterit impetrare i diocesi ipsi⁹ appellati:qr nõ hz de quo conqueratur ipse

spurius est infamis:⁊ iõ ad dignitatẽ pmoueri nõ põt:imo nec etiam exercere officiũ notariat⁹:vt p Alex.ple.in cõsi.lxxx.in.ij.parte cõsiliorũ ⁊ iõ ad epatũ pmoueri nõ dz nec põt:vt i.c.cũ in cũctis.de ele.⁊ in.c.nisi cũ pridẽ.in.§.ne p defectu.de renũ.⁊ in.c.fi.lj.di.⁊ i.c.q epos. xxiij.di.⁊ in.c.opz.ix.q.j.⁊ in.c.nũc aũt.xxv.di.⁊ i.c.fratrẽ.lxxxvj.dist.⁊ xxxvij.⁊.xxviij. dist.per totum.⁊ vide tex.quo opor.epi.i.§.j.⁊ in §.hec autem de deo.⁊ p spe.i ti.d ele.i.§.j.⁊ i.§.celebrata.⁊ vide per glo.⁊ Car.in cle. j.de cõces.pbẽ.in quibus locis tradunt ea q̃ requirũtur in epo:que oĩa debent interuenire ⁊ in eo ad esse tpe ele.⁊ qñ creat in epz vt i c.cũ bone.d eta. ⁊ qual.⁊ i.c.postulasti.d cle.exc. mi.⁊ habet p gl. in.c.dudũ ecclesia rhotomagẽsis.de ele. Si aũt pmoueat qs in epm.ad dignitatẽ q sit inhabilis:vr pmouens si hz sciẽtiam de ihabilitate pmoti secum dispẽsare:vt per Spe.in loco palleg.⁊ p Car.in.d.cle.j.de cõces.prebẽ.pro quo facit rõ:qr q vult ꝯsequẽs videt velle ⁊ añcedens necessariũ data sciẽtia inhabilitatis ⁊ ptãte dispensandi.l.ad rẽ mobilẽ.⁊.l.ad legatũ.ff.de pcu. l.ij.ff.d iuris.om. iudi.c.pterea.de of.dele.q ergo pmouet in epm inhabilẽ si hz facultatẽ dispẽsandi ⁊ scit eũ ihabilẽ tpe quo pmouet vr secũ dispẽsare de q̃ vid ẽt per bal.i.l.iperialis. in.§.j.C.de nupt. ⁊ in.l.eã quã.C. de fideic.vbi plene trac.de materia horũ spuriorũ. Et qs dicat spurius ⁊ qs bastardus ⁊ qs naturalis.vide ea q̃ plene tra.p Bal. ⁊ doc.in.l.j.C.de natu.libe.⁊ in.c.tanta.⁊ in.c.per venerabilem.qui fi.sint legi.

e Sebasti. Sapia. ¶ Occupatiõe principis. Hinc est ꝙ in dubio rescriptũ psumit cõcessum ad postulationẽ partis:vt p Bar.in.l.j.C. de pet.bo.sub.lib.x.⁊ in.l.j.C.de bo.va.e.li.⁊ est tex.in ca.si motu pprio. de preb.⁊ in.l.iij.in prin.vbi Bar.⁊ alij.ff.qd quisqꝫ iu.⁊ iõ clausula ex certa sciẽtia dz apponi in rescripto adeo qd nõ põt pbari p testes: vt per Alex.⁊.d.Jas.in.d.l.iij.in prin.vbi ponũt qnqꝫ limitationes.

f ¶ In cã appellatiõis.faciũt que ponit iste in.c.dilecti.de except.⁊ p opinione cõi.vide Cal.in disputatiõe in.c.statuto ciuitatis.in.iiij.col. appellatus

appellatus. Potest etiā impetrare in loco nō remoto vltra duas dietas a diocesi sua: qr cum ipse sit reus originarius et necessitatus veniat ad appellādum nō cōpellit sequi diocesim ipsius actoris originary. Quia sic idirecte traheret ad loca remota: vnde queadmodū actor originarius potest prosequi appellationē non obstante excōicatione. qr fingit reus ꝑpter necessitatē appellandi:[a] vt in.c.dilecte. et q ibi no.de exceptio. ita dicerem in casu nostro: qr cū ipse reus originarius necessitet ad appellandū vt defendat se aduers⁹ iniquitatem sniē nō desinit esse reus: licet ipse ꝓuocauerit: et sic alias in qōne facti respōdi: tene mēti qr sepe accidit. Idē dicūt doc. in cā reconuentionis vt habeat respectus ad diocesim rei originary: qd satis plz: qr qs teneret respōdere in eo loco in quo ꝯuenit aduersariū. arg. in.iy.q.vij.c.j.§. cuius in agendo. et in.l.papinianus.C.de senten. et i.c.j.et.y.j.ō mi.pe. Idē dt si actor ꝑsentauit libellum vel ipsum rescriptū et nō curat ampli⁹ ꝓseq. Nam potest reus petere qd procedat in cā iuxta id qd habet in aut. qui semel.C.quō et qn iudex. et in.c.causam.de dolo et ꝯtu. ¶ †Ulterius qritur 13 qd si in rescripto fit mētio de hac cōstitutione nūquid reus possit indifferēter trahi extra suā diocesim. Jo.an. post antiquos videtur velle ꝙ non: sed solū p quatuor dietas: vt per istā mētionē solū geminent ille due diete. ar.c.sedes.§.eo. Ubi sub clausula generali cōprehēdunt paria expssis Do.Anto. dicit qd cū ante illā constitutionem non erāt diete diffinite: sed indifferēter reus pōt trahi: et per illā clausulā positā in rescripto nō obstāte cōstitutione et c. tollat ius isti⁹ cōstitutionis ergo poterit re⁹ indifferēter trahi vt olim. Fatetur tñ qd i practica seruaret opi.[b] Jo.an. ¶ Ego cōcordando satis eque distinguerē qd aut princeps cōmittit cām in loco satis noto: et tūc indistincte procedit vltima opi. Quia ex quo papa fecit mentionē de ista cōstitutione et cōmisit cām in loco remoto verisimiliter ex certa sciētia videtur voluisse vt indifferenter possit ibi cōueniri. arg. in.d.l.idē vlpianus. aut cōmisit in loco verisimiliter sibi ignoto: et tunc procedit opi. Jo.an. qr non est verisimile qd p verba generalia voluisset papa reum posse trahi ad loca remotissima. argu. opti.in.c.cum in multis.j.eod.lib.vj. reliqua prosequere vt hic per doct.

☞ Mandatum requiritur in impetratione literarum ad lites secus ad beneficia.

1. Coniuncta persona nō admittitur regulariter in casibus requirētibus speciale mandatum.
2.
3. Procurator generalis nunquid possit impetrare rescriptum.
4. Ratificari non pōt rescriptū sine mādato impetratum: secus gesta per falsum procuratorem.
5. Ratificari non possunt acta per alium que sunt ipso iure nulla.
6. Rescriptum impetratum sine mandato an sit ipso iure nullum.
7. Processus factus super rescripto nullo retractatur licet pars non opposuerit falsitatē rescripti qr ignorabat.
8. Mandatum quod intercesserit vel non: quis habet probare procurator an dominus.
9. Uerba enuntiatiua plene probant vbi agitur de modico preiudicio.
   Clericus vtrum probetur quis: ex eo qr dicitur in rescripto talis clericus et c.
10. Coniuncte persone que dicantur ad hoc qd possint agere sine mandato.
11. Spury an dicantur coniuncte persone.

Sunt et alij. Nō valent litere ad lites ipetrate sine spāli dñi mādato: nisi impetrent p cōiūctā ꝑsonā. h.d. Et in prima parte ponit abusum impetrātiū. In scda ꝓuidet ibi: cū aūt. In tertia excipit ibi: nisi. ¶ Casus lrālis. In hac scda pte dr ꝙ alij erāt q nouū gen⁹ mercimony circa lrās apostolicas exercebāt vt finitas lites suscitarēt vel nouas fingerēt qōnes: fingūt eñi causas et super illis impetrāt lrās sine mādato dominorum et illas exponūt venales: qñqz reo ne ab actore fatiget: qñqz actori vt reū indebite molestet: sed qr lites sunt restringēde poti⁹ ꝙ ampliāde: statuit consiliū vt si qs decetero lrās impetrauerit sine speciali mādato dñi lre ille nō valeāt et ille tāqꝫ falsarius puniat. nisi forte sit de illis personis a qb⁹ nō exigit mādatū. Ber. ¶ Not.j.ibi: lites restringende: iuncta gl. qd verba rescriptorū ad lites[c] sunt potius restringēda et stricte interpretāda ꝙ laxāda: simile no.in.c.ad hec.§.eo. et ibi dixi. et tene hoc mēti: qr videt cōtra Inno.in.c.epi.j.de reb.eccle.nō alie. ¶ †Not.y. vnū casum requirentē spāle mandatū.s.in impetratione rescripti 1 ad lites. Plures alios casus requirētes speciale mādatū. vide p gl.no.in.c.qui ad agendum. in gl.magna.de ꝓcur.lib.vj. Secus vr in rescripto ad beneficia: qr nullo iure cauetur vt ibi reqrat spāle mandatū: imo poti⁹ videt ꝓbari contrariū hic p locū a spāli. Et hoc tenet hic gl.pe.i fi. quā bene no. aliā gl. ꝯsimilē habes.§.e.ad aures. et tene semp mēti istas duas gl.[d] qr nō sunt alibi: quidā tñ voluerūt cōtrariū: sed primū verius et 2 cōiter tenet. ¶ †Ultimo no. vnum casum in quo

a ¶ Appellandi. Adde Cal.consi.j.de arbitris.

b ¶ In practica seruaretur opi. Jo.an.hic. idem voluit hic Jo.de imo. et Pet.de anch. et distinctionē istius sequit hic.d.meus: lz cōtrariū teneat hic Do.referēs Cal.hic dicere qd Bononie fuit obtentū cōtra Jo.an. lz opi.ei⁹ habeat equitatē. Moder. vero hic sequunt opi. Joā.an.cū distinctione istius p.l.idē vlpian⁹.ff.de excu.tut. quos oīno videbis: sequere tñ in practica dictum Joā.an.ar.c.ij.de rescrip.in vj. nisi aliter appareret de intentiōe pape expressa vel ꝯiecturata notabis tñ.xi. casus in quib⁹ non habet locum ista exceptio de duabus dietis vna p c.statutū.§.cū vero.de rescript.in vj.p Mod. hic in antepe. char.i ver. collige ēt: inter quos cas⁹ ponit decimū in executorib⁹ gratiarum in quib⁹ nō habeat locū.d.c.statutū.in.§.cum vero vbi p arch. et Bal. hic p istū text.in ver.ad iudiciū. et per But. et imo.hic allegātes rotā cū alijs allegatis p eos qbus adde rotam deci.ccclxix.inci. itē si in cōiforma in hoc titu.in nouis. et dec.cccxcij. incip.no. qd si in antiquis. et a contrario sensu i decisio.sequen.cccxciij.incip.no.ex hoc. et Card.ꝯsi.ccciij.discutiā ꝑmissa dubia. et in cōsi.cxxxij.incip.duo.in.ij.colū.in ver.ad scdm ibi: dicimus. et Bar.brixien.in repertorio.suo in vers.de executore dato: ibi an executor.

¶ Adde quod.c.statutum.non habeat locum in executoribus gratiarum. Old.consi.cclxxv.exorta. Car.consi.lxij.

c ¶ Uerba rescriptorū ad lites. Uide bo.tex.in.c.p.et.g.de of.delega. Adde Roma.consi.cccxxx.

d ¶ Istas duas gl.magnifecit.d.me⁹ in repe.rubr.de rescrip. et in repe.c.raynaldus.de testa.in.lxj.char. vbi p illas duas gl.dicit ꝙ pōt amicus impetrare bñficiū pro amico sine mādato. et dixit hic Hostiē. qd sic tz ꝯsuetudo. et Jo.an.dicit do.suū sic terminasse in sua disputatiōe lz diceret curiā tenere cōtrariū. et dicunt hic Bu.Imo. et Do. qd hodie iste gl.seruant de facto et qd cōiunct⁹ possit impetrare in bñficiali p cōiuncto tex.est in.c.ex ore.de his q fiūt a maio.par.cap. ꝭm eos: et sibi iste sequit ꝓdictas gl.in primo no. et ꝓcedūt dicte gl. in impetratiōe priuilegiorum et imunitatū ꝭm Ro.in sing.in vbo rescriptū: bñ faciat gl.in.c.quā sit.in ver.petere.ibi: sz pone qd amic⁹.de elect.in.vj. q dicit qd amic⁹ pōt noīe electi petere ꝯfirmationē sine mādato dūmō elect⁹ ratū habeat. et sequit ibi Do. facit etiā tex.cū gl.in.c.accedēs.j.de prebē. et ibi do. Aduerte tñ qd lz nō requirat speciale mandatū ad impetrandū bñficiū requirit tñ ad acceptandū ꝭm Rotā in isto titu. in deci.lxij.inci.notat paulus: in antiquis: vbi dicunt qd ꝓcurator generalis nec cōiūcta ꝑsona nō pōt acceptare nisi sup hoc habeat mādatū. et alle. Paulū in cle.vnica.in ver.acceptandū.de conces.preben. vbi idē sentit gl.in verbo ꝑsenti. et vide Rotā in tit.de procu. con... xxvij.incip.an procurator.in antiquis. et eo.titu.deci.vlti.in antiquioribus: sufficit tñ ꝙ mandatū dicat gñaliter ad acceptādū beneficiū: licet non dicat de tali bñficio ꝭm istū. et Imo.in.d.c.accedēs. et Paul. in.d.cle.vnica.in xiiij.col.versi.an aūt reqrat. et ibi ēt late qd laicus pōt ad hoc cōstitui procurator. et eadē no.ibi Car. in ver.quē etiam versus finē. notabis tñ qd coniuncta ꝑsona nullū habens mandatū pōt purificare gratiā in casu d.cle.vnice. ꝭm rotā i ti.de ꝯces.ꝓbē.decisi.ix.incip.itē qd purificatio.in nouis: de quo per istum in d.c.accedēs.i penul.colū. et latius hic per Imol.in ij.colum.

¶ Adde Lapū alleg.lxx.vbi ponit casus in qb⁹ requirit speciale mandatum. zachar...

¶ Adde ꝑdictis Rotā dec.cxly.incipi.in cā bñficiali.in not.Feli. in.corā.q ibi refert istū.de offic.iudi.deleg. Car. in cle.j.q.vj.de ꝓcura. et in cle.non pōt.q.iiy.eo.tit. Bar. et Alexā.in l.si stipulat⁹ fuerim illud aut illud.de verb.ob. et eorum ē ꝯclusio ꝙ in spūalib⁹ causis non possit cōiunctus p coniūcto sed spāle mādatū requirat: qr in spūalibus nō cadit cautio rati. Sed aduerte qd ista eorum ratio non videtur bona admittitur enim in spiritualibus quando dubitatur de mandato procuratoris cum cautione rati: vt est gl.sing.in.c.corā.§.allega.de offi.delega. et probatur in.c.per tuas.de arbi. et in.l.procurator ad exhibendū.§.si quis a procuratore.ff.rem ratā hab. et estimabitur: qr si dominus non habet ratū procurator promittet qd certum vt centum nomine pene tu vide de hoc per istum et doct. in.c.coram.§.allega. vbi videntur consentire qd de iuris rigore admittat in spiritualibus coniunctus pro coniuncto non tamen impugnāt rationem aliorum vt ego hic.

Anto.Francisc. ¶ Circa istā materiā an ad impetrandū vel acceptādū beneficiū requiratur spāle mandatū. Dicas ꝙ impetratio nō venit in mādato gñali. vt p Bar.in.l.iij.in.§.si ꝓcurator.ff. qd qsqz iur. ex quo dat nobis intelligi qd si impetratio non venit neqz cōprehendit in gñali mādato: requirit spāle mandatū alias sequeret qd nec gñale nec spāle sufficeret: et que verba requirant in spāli mādato. et que etiā requirāt spāle mādatū vltra ea q habent in.c.qui ad agendū.de procura.lib.vj. habetur per Bart.in.l.si filiusfami.ff.de dona. et in.l.j.§.inter filiū.ff.de fal. et de hoc an sufficiat generale mādatū ad impetrandum beneficiū. vide oīno Jo.an. et alios post eum in.c.accedēs.de preben. vbi videtur tenere ꝙ sufficit generale mādatum: de quo etiā vide per do.de Rota. in decisio.cclxxxiiy.in antiquis.

a ¶ Potest explicare pro cõiuncta. Adde Car. in cle. vnica. in ver. quē etiam prope finē. de cõcessi. prebē. post Pau. ibi ꝛ oēs in. l. exigēdi. C. de procura. ꝛ plene per Moder. hic limitātes sex modis. in. xxiiij. co lum. in ver. fallit octauo. ꝛ vide alia priuilegia coniuncte persone per Romanum in. l. j. ff. in ius vocati vt eant.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Spāle māda. a tū. Uide oīno. d. Jasā. in. l. exigēdi. i ver. qnto fallit. C. de procurato. vbi allegat textū c. accedēs. j. de p cura. vbi dr in cā matrimoniali filie interuenit vt b ziuncta persona ad agendū. ꝛ gl. in. c. cū pridē. in c glo. ij. iuncto tex. j. de pac. sup quibus cogita.

c ¶ Joā. an. Uide Jo. an. in. c. capi lū. j. eo. vbi dicit ꝙ bñficia sunt late interpretanda sꝫ ad lites stricte vide ibi Andre. Barba.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Qꝫ non. vide abb. j. c. fi. j. de excep. vbi pōderat ibi ter. vide etiā Abb. in. c. ex pte decani. i vltimis verbis. j. eod.

e ¶ Pōt ipetrare Adde ꝙ habēs 3 mandatū ad ipetrādū nō pōt litē ꝛtestari vt voluit Ro. ꝯsi. cccxxx.

f ¶ Sed dictū gl. ꝛ doct. Uide hic Cōpo. do. meuꝫ ꝛ moder. faciat ꝙ voluit Spe. i ti. de rescrip. ꝑsen e ta. §. rōne aūt impetrātis. versi. sꝫ nūqd ꝑcurator. ꝛ bal. hic i fi. post collecta. ꝛ inquā tū iste dicit ꝙ ꝑcurator pōt corā eo cām ꝓseq vel corā dlegato ab eo. arg. in. l. ad rē mobilē. ff. de procur. in superioribus verbis positis ante hāc apostillam. adde hic Jmo. ꝙ mandatum extendit ad executiua vel incidentia ēt exigētia spāle mādatū ꝛ facit ꝑm eū. c. scisitata. de resti. in integ. vbi est ēt bo gl. in ver. postulamur. ꝛ ibi scribētes. ꝛ vide Pau. de cast. ꝯsi. xxvj. ꝛ Moder. j. c. cāꝫ. pe re iudi. ꝛ aliquid p eos hic in ver. cōsidera bene. in. xvij. col. huiꝰ. §.

coniuncta ꝑsona pōt explicare ꝑ cōiuncta a id qꝺ regrit speciale mādatū tñ regulariter cōtra. Nā coniuncta persona potest agere pro cōiuncta sine mandato dūmodo caueat de rato: ꝛ casus nō requirat spāle mandatū: vt probat in. l. sed ꝛ hec. ff. de procur. iuncta. l. pomponius. in fi. ff. eo. ꝛ in. l. illud. ꝛ. l. patri. ff. de min. Hinc dicit Spe. in ti. de cōiuncta persona. ꝙ cōiuncta persona nō admittit in causis spālibꝰ: qꝛ in illis requirit spāle mādatū. bꝰ idē no. do. de Rot. deci. cxxxv. ꝛ no. Jnn. in. c. corā. de off. dele. vbi latius dicā. ¶ Jn gl. in verbo restringende: ibi: nisi indulgeant beneficia. Jo. an. c exponit beneficia. i. priuilegia: qꝛ si p rescriptū impetraret beneficiū ecclesiasticū: tunc fieret stricta interpretatio: vt in. c. quāuis. j. de p ben. li. vj. Hoc vltimū est verū sed in eo qꝺ exponit beneficia. i. priuilegia nō procedit indistincte sed debet intelligi de priuilegijs cōtinētibꝰ gratiam odiosam. Nam si cōtinerēt aliqd cōtra ius cōe vt veniret in ꝑiudiciū tertij deberet fieri stricta interpretatio. vt in. l. ij. §. si qs a principe. ff. ne qd in loco publ. ꝛ in. c. super eo. de offi. dele. ꝛ in. c. j. ꝛ. ij. de filijs presbyte. lib. vj. ꝛ in. c. qꝺ dilectio. de cōsan. ꝛ affini. ꝛ plene p doc. in. c. olim. de vbo. signi. ꝛ per Bart. i. l. fi. de cōstit. princ. Et sic solue cōtrariū qꝺ potest formari de princi. huius. c. nā papa cōcedendo rescriptū facit gratiā ꝛ sic indulget beneficiū: qꝛ beneficiū generaliter sumptū est beniuola actio gaudium tribuēs capientibus: vt in. c. j. in qui. cau. feu. amit. in lib. feudorū: nā fatendū est h esse gratiosum sed gratia ista est odiosa inquantum venit in preiudicium tertij et prebet materiam litigādi: ꝛ ideo dꝫ stricte interpretari ꝛ vide gl. in. c. si canonici. de of. or. li. vj. ¶ † Jn gl. pe. diuide istā gl. in quatuor partes principales. Primo nāqꝫ querit nūquid generalis procurator possit valide literas impetrare: ꝛ cōcludit gl. ꝙ nō: qꝛ requirit speciale mādatū. d Idem tenet Cōpost. dicas ꝙ si ꝑcurator habeat mandatū ad agendū ꝛ ad defendendū nō pōt lrās impetrare. Et idē Spe. in titu. de rescrip. presentatio. in. §. ratiōe quoqꝫ impetrantis. in prin. ibi tñ dicit qꝺ si qs hꝫ mandatū ad prosequendū appellationem pōt literas impetrare e qꝛ per impetratiōnē prosequit appellationē: vt in. c. ex parte. s. eo. ¶ Ego aliter distinguerē aut enī procurator gnālis vult impetrare in personā dñi. ꝛ procedit dictū glo. ꝛ doc. Aut vult impetrare in ꝑsonam propriā tanqꝫ procurator in cā quā pōt prosequi ex generali mandato: ꝛ tunc dico eum posse impetrare: qꝛ sicut in generali mādato potest agere: vt in. c. qꝫ gnāliter. de procur. li. vj. ita ꝛ impetrare. Nā papa est ordinarius cunctorū: ergo ꝑcurator pōt corā eo cām ꝓsequi vel coram delegato ab eo. Facit in arg. l. ad rē mobilē. et. l. ad legatū. ff. de ꝑcura. ꝛ. l. cui iurisditio. de iuris. om. iudi. Jtē hoc casu cessat ratio huiꝰ. c. cū ipse has literas nō posset alteri tradere cū impetrauerit in personā propriam tanqꝫ ꝑcurator. Ad hoc bonus text. in. c. cū olim. qꝺ ibi no. de cā pos. ꝛ proprie. Jtem iste casus potest comprehendi, in fi. c. nam iste text. loquit in penitus extraneo ꝛ forte ꝙ doc. aliter nō senserūt: sed dictum gl.

g ¶ Jn falso cōmisso corā princip. Uide hic Car. ꝛ do. meū post istum ꝛ plenissime p Mod. hic. i. iij. ampliatiōe cōtra Bal. in. d. l. falsus. et vide Bal. in. l. julianꝰ. in vlti. col. in ver. qꝺ ego dico qꝺ ista rō. ff. q satis. cog. an possint ratificari gesta p falsum ꝑcuratorē qui dolose mētitꝰ est se esse ꝑcuratorē siue corā ꝑncipe siue corā iferiore. ꝛ nūqd ratificatio supueniēs validet ipetratiōnē de qbꝰ hic pulchre p Mod.

¶ Adde late Alex. consi. xxxij. ꝛ. ex. j. lib.

b Sebast. Sapia. ¶ Unus iudex. vide Bar. in. l. obseruare. ff. de offi. procō. ꝛ lega. vbi dicit ꝙ qñ aliquid nō potuit a principio aliquo iure valere ratihabitio nō pōt retrotrahi nec equiparatur mandato.

i Sebast. Sapia. ¶ Futuri tpis. isto. tñ ꝙ ēt verba futuri tēporis intelligunt ipso iure quādo sunt aliqua verba ꝑcisa. not. Bar. in. l. in bemus. §. sane. C. de sacrosan. ecc. ꝛ in. l. imperator. ff. d iure fi. ꝛ. d. Jas. i l. ij. col. v. C. de iu. emphiteu.

f ꝛ doct. debet restringi modo ꝑdicto. ¶ † Jn secūda parte que incipit ibi. sꝫ nonne gl. opponit. videtur enī qꝺ possint iste litere ratificari p approbationē dñi: qꝛ ratihabitio retrotrahit ꝛ mandato cōparat. vt in regula ratihabitio. li. vj. Jtē in dictū agitatū per falsum ꝑcuratorē pōt dñs ratificare. vt in. l. lꝫ. ff. de indi. ergo ꝛ literas. Glo. cōcludit qꝺ nō possit ratificare: sꝫ formaliter nō soluit contrariū. ꝛ cōclusionē gl. sequunt hic cōmuniter doc. ꝛ tenet Jnn. in. c. ex parte. j. eo. Bal. in. l. falsus. C. de furt. dixit speciale esse i falso cōmisso corā principe. s vt in detestatione actus nō possit ratificari. Et ex hoc colligit solēnis limitatio ad iura q dicūt ꝙ gesta p falsum ꝑcuratorē pñt rata haberi. vt nō ꝑcedāt in gestis falsis corā ꝑncipe. Sed certe. l. iij. in. §. falsus. ff. rē ra. ha. ꝛ. l. lꝫ preall. hāc restrictionē nō videt admittere. alij aliter soluunt. † Ego puto ꝙ verissima solutio sit qꝺ nō possint ratificari: qꝛ hoc nō fuit inductū in fauorē actorū sed in fauorē cōuenien di ꝛ reipublice: vt satis colligit ex tex. Jdeo nō pōt actor supplere ex post facto id qꝺ non depēdet a cōsensu suo: facit. c. cōtingit. j. de sen. excō. ꝛ in. c. si diligēti. de fo. cōpe. Et no. dictū Jnn. in. c. prudentiā. de off. dele. vbi dicit qꝺ non oīa gesta noīe meo possum rata habere. Unū si vnꝰ iudex b noīe alterius iudicis iudicaret inter subditos illius non pōt proprius iudex illud iudiciū habere ratū ꝑm eū. Quia iudiciuꝫ corruit ex defectu solennitatis que nihil valuit corā suo iudice: supplere aūt defectū solēnitatis substantialis nō dependet a facultate iudicis: ideo non pōt ratifica re: ita dicendum in proposito. Jtem si diceremꝰ contrariū vana esset prouisio huiꝰ text. qꝛ actor literas quodammodo emēdo ratificaret impetrationē. ¶ † Jn tertia parte que incipit ibi: sed nunqd litere. gl. querit an litere iste sint ipso iure nulle: ꝛ cōcludit qꝺ tam in casu ꝑcedēti ꝙ in casu huiꝰ. §. litere teneant sed sunt annullāde per exceptionē: ꝛ iō si pars nō excipit valebit ꝑcessus. Aduerte quo ad primū casum huius. c. glo. olim dixit verum sed hodie litere sunt nulle per. c. statutum. in fi. preall. Sed dubitatio remāsit in casu huius. §. Jo. an. ꝛ doct. vsqꝫ ad tps suū trāsiue runt simpliciter cum hac glo. sed do. Bar. ꝛ do. Card. contra. qꝛ cū iste litere nō pñt ratificari vt dictum est: ergo sunt nulle. Ego sum solitꝰ sustinere gl. qꝛ tex. loquitur hic per verba futuri temporis i ꝛ nō presentis: vt patet ibi: nō valeātk: ergo nō sunt nulle ipso facto iuxta theoricā gl. in regula ꝑn penis. de reg. iur. libr. vj. ꝛ dixi plene in. c. si diligenti. de fo. compe. ꝛ per glo. ꝛ Bar. in. l. in criminali. C. de iurisd. om. iudi. Ad idem allego tex. optimum iuncta glo. ꝛ Bart. in. l. vniuersa. C. de prec. imper. offerē. vbi per verbū non valeant nō inducitur nullitas ipso facto: ꝛ ad hoc tenebis semper menti istū tex. cum illa gloss. iuncto text. ¶ † Posset tamen dubitari quid si reꝰ ignorauit nūquid possit saltem postea facere retractari ꝑcessum: ꝛ posset attentari qꝺ sic quasi iste litere sint obtente dolo ꝛ per obreptionem impetrātis. iuxta q dixi post Jnn. in. c. cum dilectus. s. eo. ꝛ qꝺ legit ꝛ no. in. l. si pretor. in. §. marcellus. ff.

k ¶ Nō valeāt. nā qd hec verba im portēt ipso iure. est decisio Jnn. Compo. ꝛ cōiter doct. oīm in. c. qꝛ ꝑpter. de ele. ꝙ sic: per illū ter. in ver. nō valeat. et ibi p istū in vers. vel saltem. in. iij. col. ꝛ ibi Do. in vj. col. ver. venio versi. vel saltē. sꝫ p opi. Bart. in. l. vniuersa. hic allegata. vide Joan. and. in Spe. de fi. instru. §. compendiose. versi. itē vide si est ibi clausula sup ver. non valeat. idē tenet Bal. in. c. cū ordinē. in. viij. co. vsi. item ex predictis habes. s. eo. per d. l. vniuersa. idē sentit Tho. fastu li dubio rote. xxxij. incip. secundo dubitat. idē do. Ber. dū allegat. l. diuus. §. licet. ff. de codicil. opi. tamē possunt ꝛcordari ꝑm Mod. hic p do. Barto. in. l. si quid. C. de can. fru. lib. xj. in adde moder. hic. istū in. c. in nomine domini. in vlti. no. de test. glo. ꝛ Jmo. l. c. dispēdiosam. in. v. valeat. d ind. ꝛ dixi in not. meis. in litera. v. in verbo valeat.

¶ Adde Ang. ꝯsi. xxxvij. Cald. consil. x. de verb. obligat. And. sicu. consi. xij. Roma. consilio. cccc xxvij.

Anto. Francisc.

¶ De hoc vtrū verbū non valeat importet actus nullitatē ipso iure vl ope exceptionis. Dicas qꝺ importat ipso iure: quia ista verba intelliguntur nō valeat. s. in effectu. vt per gl. in. l. vniuersa. C. de preci. impera. offer. hic allegata. pro quo facit qꝛ verba priuatiua que sonant in presens nō requirūt sententiā. Sed trahunt secum executionem: que autem sonant in futurum illa bene requirunt sententiā. vt in. l. iubemus. C. de sacrosanct. eccle. ꝛ in. l. in criminali. C. de iurisd. om. indic. ꝛ in. l. si quis. C. vnde vi. ꝛ aduerte qꝛ concor. Ange. hic alleg. per istum. est con. xxxv. incipi. in nomine domini amen pro diuisione questionū premitto. pe. colū. vbi pulchre loquitur in materia.

cellus. ff.

a ¶ Ut falsarius. Adde Bal. But. ⁊ Imo. hic. ⁊ dicit hic Bal. inferẽs ex dicto Egidij qͦ si statutũ disponit vt aliqs puniat̃ tanq̃ falsariꝰ non intelligit̃ de pena. l. cornelie. sʒ de pena arbitraria quã referũt hic Moder. in. xj. co. in ver. dicit tñ Jo. an. tu vide de hoc. d. meum in. c. cũ olim. el. ij. in pe. col. ver. itẽ ego pondero. de off. dele. vbi alle. dictũ bal. hic. ⁊ remittit se ad notata in ca. olim. ꝫ. eo. Adde And. sic. consil. xlvj. Anto. Francisc. ¶ Circa hoc qñ lex vel statutũ dicit ꝙ aliquis puniatur tanq̃ talis puta tanq̃ falsarius vel tanq̃ homicida an d̃beat puniri pena ordinaria delicti ⁊ sic an dictio tanq̃: denotet oĩmodam similitudinẽ vel potius denotet similitudinẽ in genere ⁊ nõ ĩ specie videnda est gl. in ver. tanq̃. in. c. solite d̃ maio. ⁊ obe. et alle. glo. in. l. si pr̃. in. §. q duos. ff. d̃ adop. ⁊ hr̃ p Bar. in. l. oẽs populi. in. vj. q. p̃n. ĩ ver. nota dictionẽ tanq̃. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ p Bal. in. l. apud antiquos. circa mediũ. in v̆. circa h̃. C. de furt. ⁊ in. l. j. in. j. col. C. de heredi. institu. et in l. meminimus. in ver. nota dictionẽ tanq̃. C. de leg. here. ⁊ p Bar. in. l. j. in vlti. co. in v̆s. nota dictionẽ tanq̃. ff. de of. eius cui mãda. est iuris. ⁊ in locis p̃dictis d̃r qͦ aliqñ est expressiua veritatis aliqñ est nota similitudinis. d̃ quo vide plene p Alex. de imo. in. l. pecuniam. ff. si cer. pe. ⁊ in consi. xxix. in quarta parte consiliorum. ⁊ vide do. Car. in cle. j. in fi. ff. de vsuris.

b ¶ L. si qs obrepserit. p intellectu illiꝰ legis. vide Bal. in. l. si vt proponis. in fi. la. ij. C. quõ ⁊ qñ iu. in fi. ⁊ ĩ. l. quicũqʒ. ppe finẽ. C. de ser. fu. quẽ sequunt̃ mod. ĩ li. malefi. fo. xxviij. ĩ. iij. co. ⁊ vid̃ eũdẽ bal. ĩ. l. d̃bitores. C. de infa. ⁊ Bal. in. d. l. j. in vlt. co. ver. sʒ ego dico ꝙ ista rõ. q satis. cog. Adde Fulgo. consi. clxix.

c ¶ Sequor gl. hãc partẽ tenet hic do. meꝰ. ⁊ adde Pau. de eleaza. in cle. j. de pba. quẽ sequit̃ But. ⁊ ibi Imo. ĩ. vj. col. ⁊ vitalis in lib. d̃ clausulis. fo. lx. ver. si vero verba enũtiatiua. ad idẽ faciũt verba Lapi. all'. vij. incip. disputat an litere: vbi adducit cõsil. Fede. cvij. inci. casus talis est Joãnes impetrauit: quẽ Fede. sequunt̃ hic But. ⁊ Domi. ⁊ rñdet Lap. ad dictã clemẽ. si summus. de sen. excom. super quam se fundant Jo. an. But. ⁊ Domi. hic contra gl. magnam hic ad fi. quam sequitur etiam Imo. hic. ⁊ in. c. ex parte. in pe. col. j. eo.

¶ Adde qͦ Ro. cõsi. liij. dicit qͦ verba assertiua qͦ aliqs fuit pcu. probãt cõtra ipsum ⁊ an verba narratiua pape in rescriptis pbãt. vide Alex. cõsi. lxxxvij. Ro. cõsi. ccciij. ⁊ ibi dicit qͦ papa nominãs aliquẽ sub noĩe dignitatis nõ ꝯstituit illũ ĩ dignitate: ⁊ vid̃ Alex. ꝯsi. vj. Anto. Fran. ¶ Utrũ verba enuntiatiua pape siue narratiua vel etiã ab alio prolata pbent ⁊ inducant dispositionẽ videnda sunt que plene tractantur per scribentes post tex. ⁊ glo. in cle. literas. de probatio. ⁊ per Bal. Salic. ⁊ Pau. de ca. in. l. ex his verbis. C. de testa. mili. vbi plene examinatur ista materia.

d ¶ Coniuncta p̃sona. Uide ad istũ. ꝫ. in. iij. no. ⁊ Spe. in tit. de cõiũcta persona vbi nõ admittit̃ coniuncta persona in causis sp̃ualibus: de q̊ per istũ. in. c. corã. de rest. in inte. ⁊ p Car. post Pau. in cle. vnica. ver. quẽ ppe finẽ. de cõces. p̃ben. ⁊ per doc. in. l. exigẽdi. C. de procur. ⁊ in. c. ex parte decani. j. eo. ⁊ no. in. c. fi. de postu. ⁊ que dicantur coniuncte p̃sone. vide Alex. in. d. l. exigendi. ⁊ dominum meum in repe. l. cũ acutissimi. fo. iiij. xv. ⁊. xij. C. de fideicom. ⁊ Alex. in. l. ij. ff. de accusa. in apostil. ⁊ Card. in cle. causam. §. verum. j. q. de electio.

¶ Adde vsqʒ ad quem gradũ dicatur coniuncta persona. Alex. cõsi. iiij. ij. libr. ⁊ quis preferatur cum plures eque coniuncti agere volunt per eundem consi. xxvj. ij. lib. zacharias. ¶ Adde eũdẽ cõsi. lx. col. ij. circa finẽ. vol. ij. ⁊ cõsi. ij. colũ. ij. p totũ. vol. j. Dy. cõsi. viij. inci. cõsiderata. Pau. de cast. cõsi. clxxxj. ⁊ an transuersales vltra fratrẽ. Bal. ⁊ doc. in. l. exigendi. in fi. ver. quero quid in transuersalibus. et ibi Fulgo. C. de procur. Inno. hic in glo. sua in verbo p̃sonis. vbi dicit quod veniũt oẽs persone vsqʒ ad gradum successibilem. idẽ tenet Barto. in. l. sed ⁊ he. in princi. in. j. q. ff. de procu. vbi dicit qͦ veniunt omnes p̃sone numerate. ĩ. l. j. §. fi. ff. de postu. sʒ debuit allegasse. l. cum eorum. §. affinitates. eo. titu. ⁊ cum Imol. not. idẽ in. l. cũ rẽ alienam. in fin. et ibi Alex. C. de lega. Anto. Francisc. ¶ Circa hoc de coniuncta p̃sona an ⁊ qñ admittatur p coniuncta. Dicas ꝙ admittit̃ ĩ casibꝰ in quibus sufficeret generale mandatuʒ non alias: vt plene p Ale. in. l. patri p filio. ff. d̃ mino. ⁊ vid̃. d. Car. in clem. j. in. vj. q. de procu. ⁊ in cle. j. in. §. quẽ etiã. de cõces. prebẽ. Et adde ꝙ qñ causa requirit sp̃ale mãdatũ cõiuncta persona non admittit̃ pro cõiuncta etiã si habeat interesse cõe cũ ea. ⁊ etiam cum cautione de rato. vt p Bart. in. d. l. patri pro filio. nec admittit̃ in cã beneficiali nisi ad defendendũ absentẽ citatũ ne priuet̃ bñficio: vt per. do. de Rota in deci. cxlv. incipi. in cã. in no. ⁊ in deci. ccccxxxiij. incip. Si cõmittat̃: vbi etiã dicũt ꝙ post litem cõtestatã nõ sustinuit. Et adde qͦ cõiuncta p̃sona nõ admittitur pro cõiuncta in his q̃ requirũt sp̃ale mandatũ vt dictũ est nisi talis cõiuncta p̃sona esset legitimus administrator vt tutor vel pater vel auus: qr tũc admittit̃ etiã in requirẽtibꝰ speciale mandatũ vt per Angel. post gl. ⁊ Bart. in. l. j. C. etiã per procur. ⁊ per Alex. in. l. patri. prealt̃. ff. de mino. ⁊ generaliter an ⁊ qñ cõiuncta persona admittat̃ p cõiũcta persona. vide per Spe. in ti. de cõiun. perso. ⁊ in tit. de aduo. in. §. j. in versi. sed iuste. ⁊ in ti. de rescripti p̃senta. in. §. ratione aũt impetrãtis. circa prin. ⁊ per Bar. in. l. maritus. C. de pcur. ⁊ in. l. nõ solũ. in. §. q alieno. ⁊ ibi gl. or. de procur. ⁊ vide oĩo Alex. in. l. exigẽdi. in. iij. notabili. hic allega. vbi ponit regulã affirmatiuã: ⁊ deinde ponit. xj. notabiles limitationes in quibus nõ admittit̃ cõiunctus pro cõiuncto: et tene mẽti qͦ cõiuncta persona admittit̃ pro cõiuncta etiã sine mãdato ad petendũ cõiunctũ eximi de carcere. pro quo vide pulchrũ consi. Roma. ccxxiij. incipi. spectabilis ⁊ c. in vlt. col. vbi dicit de hoc esse singularẽ tex. in. l. iij. §. si mulier vel pupillus. ff. si mulier vẽtris noĩe: ⁊ q veniãt appellatiõe cõiuncte p̃sone in p̃posita materia: ⁊ an etiam cõprehẽdant̃ affines vltra ea q̃ habentur in. d. l. sed ⁊ he: ⁊ in. d. l. exigendi. ⁊ vide tex. in. §. ceterũ. ⁊ ibi Ang. Are. insti. de legi. agna. succe. ⁊ no. p Bal. in. l. reprehẽdenda. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ in. l. cũ maritũ. C. de sol. ⁊ in. l. manifestissimi. in. §. fi. C. de fur. vbi ẽt ponit qd de viro et vxore. ⁊ in. l. cũ rẽ alienã. C. de lega. vbi ponit qd de cõiũctis cõiũctiõe sacramẽtali. ⁊ vide Bal. in. l. id qͦ pauperibꝰ. in vlti. co. in versi. illud cõstat qͦ appellatiõe cõiunctorũ. C. de epis. ⁊ cleri. ⁊ vide gl. in cle. j. ĩ ver. liberi. de baptis. ⁊ vide p Spe. in tit. de cõiun. p̃so. in prin. ⁊ ibi Jo. an. in additio. ⁊ Bal. in. l. j. C. qui accusa. non pos. ⁊ per Imo. in. l. ex facto. in. §. si qs rogatus. il. j. ff. ad treb. ⁊ ibi p. d. Alex. per multa ad hoc alle. ⁊ p eũdẽ in. d. l. exigẽdi. in. ij. co. in ver. que dicant̃ cõiuncte p̃sone. Sebasti. Sapia. ¶ Cõiuncte p̃sone. Adde ꝙ d̃r p̃sona ꝯiũcta glibet ex linea trãsuersali vsqʒ ad decimum gradũ. no. Bart. in. l. ij. ff. de

cellꝰ. ff. de iudi. Et ad id qͦ d̃r in tex. qͦ impetrator punit̃ vt falsarius[a] qr vere nõ est falsarius qr litere sunt vere. Unde exponit Jo. and. tanq̃ falsarius. ĩ. tanq̃ impetrãs per falsi exp̃ssionẽ. Ego dicerẽ qͦ iste ꝯparat̃ falsario generaliter ad hoc vt puniat̃ sed nõ in quãtitate pene: nã is qui obripit principi dʒ puniri: vt in. l. ⁊ si legibus. C. si cõtra ius. vel vti publi. facit. l. si quis obrepserit[b]. ff. de fal. ¶ † In quarta pte que incipit ibi: sʒ qs dʒ pbare. gl. q̃rit cui incũbat onus pbãdi an dño asserẽti dedisse mãdatũ an aduersario neganti. Et primo arguit qͦ incũbat dño. secũdo ponit opi. Jo. an. q in effectu distinxit ꝙ in causa appellationis p̃sumat̃ impetratorẽ habuisse mãdatũ. Sed in cã principali distinxit: quod aut in rescripto d̃r illũ fuisse procuratorẽ ⁊ presumẽdũ est mãdatũ: secus si nihil d̃r. Dicit Joã. an. quo ad precedẽs mẽbrũ fiendã esse differentiã inter verba assertiua ⁊ verba narratiua seu enũtiatiua p id qͦ hr̃ in cle. literis de probatio. ⁊ in. c. si papa. de priuileg. lib. vj. Quasi dicat qͦ si d̃r pcurator p verba enũtiatiua illa verba nõ pbãt. vt in p̃dicto. c. si papa. Si vero p verba assertiua tũc probãt: vt. d. cle. literis. Host. instat. ⁊ tandẽ dicit hoc fore arbitrariũ inspecta qualitate p̃sonarũ. Gof. dicit qͦ si a p̃ncipio ante impetrationẽ obijcit̃ de defectu mãdati: dʒ tũc pbari mandatũ sed ex postfacto non admittit̃ exceptio. Sed Uin. ⁊ Pet. dicũt h̃ verũ vt admittat̃ exceptio quo ad hoc vt onus probandi transferat̃ in aduersariũ: secus si obijciens vellet postfactũ probare defectũ mãdati. Quod poterit pbare p confessionẽ partis vel pbando reuocationẽ pcuratoris. Et hoc vltimũ dictuʒ est quasi cõmune ⁊ bene posset seruari in practica: sic posset limitari dictũ gl. huiꝰ. in fi. Sʒ ego distinguerẽ ꝙ aut impetrator narrat̃ pcurator p v̄ba assertiua ⁊ hoc clarũ: aut p verba narratiua ⁊ puto qͦ idem quo ad hoc vt trãsferat onꝰ probandi in aduersariũ. † Et in hoc sequor gl.[c] cõtra Jo. and. ⁊ moueor: qr vbi agit̃ de modico p̃iudicio verba narratiua seu renũtiatiua plene pbant maxime cũ alia p̃sumptio non sit in cõtrarium: de hoc est gloss. no. in. c. cũ olim. j. de censi. iuncto tex. ⁊ tenet ibi Inn. Facit no. gl. in. c. illud. de p̃sumptio. ⁊ maxie pcedit hoc casu vbi narratũ est de substãtia actus. arg. in. l. optimã. C. de contrahen. ⁊ commit. stipu. Et vide ad hoc pulchrã questionẽ positã p Jo. an. in regula non licet actori. in mercuria. Ubi q̃rit̃ nũqd p literas beneficiales in quibꝰ narrat̃ quis clericus probetur clericatꝰ. Si vero in rescripto nõ d̃r istũ impetratorẽ esse pcuratorẽ sed verba sunt relata ĩ personã dñi: ⁊ tũc prima fronte p̃sumendum est dñm impetrasse: qr nõ presumit̃ submissa persona. arg. in. l. si ita stip. in. §. chrysogonus. de verb. oblig. Aut probat̃ aliũ impetrasse illas literas: ⁊ tũc puto qͦ de iure etiã ex postfacto deberet admitti exceptio defectꝰ mãdati ⁊ onꝰ pbandi incũbit dño. Quia cũ mandatũ sit quedã solẽnitas extrinseca nõ presumit̃ nisi pbetur: vt in. c. j. de reb. eccle. nõ alie. li. vj. ⁊ in. l. quecũqʒ. ff. de publiciana. p Bar. in. l. sciendũ. ff. de ver. obli. ⁊ per Innocen. in. c. innotuit. de eo qui fur. ordi. susce.

10 ¶ † In gl. fi. ibi: sed ⁊ he. ibi numerant̃ liberti liberi parẽtes fr̃es ⁊ affines: ⁊ aduerte: qr iste articulus est multũ vtilis nõ solũ ad materiã istiꝰ. c. sed etiã ad materiã illius. l. sed ⁊ he. vbi d̃r quod

d cõiuncta persona põt agere pro cõiũcta p̃sona[d] sine mandato. Et dubitatur que dicant̃ cõiũcte

e p̃sone.[e] Nã dicunt aliqui qͦ text. enumerat illas personas causa exempli non autem qͦ voluerit alios cõiunctos excludere. Nã ea q̃ ponuntur cã exempli non restringunt regulam: vt in. c. j. ne cleri. vel mona. ⁊ in. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. et

accusa.facit.l.patri.in prin.ff.de mino.Itē qlibet amicus nō leui amicitia cōiunctus.Bar.in.l.nō solum.§.qui alieno.ff.de procura.nā illō qō disponitur inter coniunctos ratione sanguinis habet locū etiā inter amicos iūctos magna amicitia.gl.in.c.requisisti.cum glo.in.c.ij.in gl.pe.de testa.vide late.d.Jas.in.d.l.exigendi.col.ij.C.de procura.

a ¶ Consuetudinem patrie.Adde Card.hic.

b ¶ Affectionem.Faciat glos.ij.in l.vt vim.ff.de iustitia ꝛ iure.dum dicit affectionez cōsiderari quam allegat Bald.in d.c.postremo.et facit tex.in.l.cum allegas.C.de castren.pecul.li.xij.in versi.affectioni paterne.quem allegat Bald.in l.j.in.xix.colum.versicu.super tertio.C.q accu.non possunt.

¶ Adde Bald.consil.cxix.v.lib.vbi dicit ꝙ stante statuto qō illis de domo vsqꝫ ad quartū gradum licitum sit vindicare mortem patris ꝙ filius spurius poterit vindicare.

c ¶ In.l.parentes vero naturales.Adde Imo.cōtra Innoc.hic in l.ex facto.§.si qs rogat⁹.ff.ad trebel.et ibi Alex.xxij.col.et Bart.in.l.j,ꝛ.ij.ff.de accusa.ꝛ Bald.in.l.negāda.in fin.C.qui accusa.non pos.ꝛ Moderñ.hic in.v.limita.in versi.excipiuntur.ꝛ in versi.predictis.qui declarat qd veniat appellatione comūctorū ꝛ appellatione suorū.ꝛ vide Bald.in.c.de cetero.in fi.de testibus.et in.l.j.in ij.colū.C.qui accusare nō possūt ꝛ Bart.in.l.hos accusare.§.omnibus.ff.de accusatio.ꝛ in.l.cum scimus.ad fin.C.de agrico.ꝛ censi.libro.xj.ꝛ Ang.in l.vxor.C.qui acc.non pos.ꝛ vide omnino not.per do.in.c.in presentia.de proba.

in.c.inter cetera.s.eo.Unde Inn.refert hic quosdam dicere ꝙ cōiuncti dicūtur quo ad illam.l.et istud.c.oēs cōsanguinei ꝑ lineā masculinam ꝛ femininā oēs qui admitterētur ad successionez ab intestato.Et probāt isti hoc mō:illa.l.sꝫ ꝛ he facit mētionem de affinibus sine gradu ergo fortiꝰ debēt admitti consanguinei citra fratres q sunt nobis magis cōiūcti ꝙ affines.Et hāc opi.attribuit Bar.ꝛ Inn.ꝛ eam sequi videtur in.d.l.sed et he.Sed certe Inn.nō firmat pedes nec originaliter fuit sua opi.vñ recitat aliqs tenere ꝙ ascendentes ꝛ dēscēdētes admittanť in infinitū.ꝑ.l.liberorū.ff.de verb.sig.ꝛ qꝛ hoc vr̃ velle tex.in.d.l.sed ꝛ he.sed in collateralibꝰ solum admittuntur fratres ꝛ sorores:qꝛ de fratribus solū cauetur in d.l.sed et he.Nec ob.qō dixi de affinibꝰ:qꝛ dꝫ intelligi qō admittātur ascendētes ꝛ descendētes dūtaxat:vt socer ꝛ prosocer:gener ꝛ progener:Unde dicunt ꝙ affinis collateralis nō admittiť ꝛ sic sororius.i.habens sororē in vxorē nō debet admiti.ꝛ sic transit Inno.nullam aperte opi.ꝓbando vel reprobando.¶ Compo.dicit curiā admittere cōsanguineos vsqꝫ ad tertiū gradū inclusiue.Hos.dicit ꝙ debēt admitti vsqꝫ ad quartū q̊ ad dispositionē huius capituli.Sed non sic large assumetur quo ad illā.l.sed et he.quia hic agiť de minori ꝑiudicio.Ego credo ꝯsiderandā a conditionē ꝛ ꝯsuetudinē patrie:[a] nā in aliquibus partibus diligunt se magis cōsanguinei in remotiori gradu ꝙ̄ in alijs locis in gradu propinquo. b Nam lex nō ꝯsiderauit nisi affectionē:[b] ꝛ ideo cōcluderem qō vltra personas expressas in.d.l.sꝫ ꝛ he.sit arbitrariū inspecta affectione qui cōiuncti debeant admitti:ad hoc adduco theoricā doc.in c.postremo.j.de app.† 1 Circa xᵒ filios naturales ꝛ spurios dubitať ꝑ doc.ꝛ nō bene firmāt pedes:nam aliqui dicūt qō debēt admitti:aliqui cōtra.Alij distinguūt inter naturales et spurios.Ego sic distinguerem quod naturales tantum debent admitti:cū admittanť certo casu ad successionē:vt in auť.licet.C.de natur.libe.ꝛ no.in.c.tanta,qui filij sint legitimi.videtur probari.in.l.parentes c xᵒ naturales[c].ff.de in ius vocā.Spurij xᵒ ꝛ nati ex dānato coitu de rigore iuris nō debent admitti ꝓ coniūctis per lineā masculinā.Quia nō sunt agnati:nec possunt verifice ostēdere patrē:vt.l.vulgo.ff.de statu homi.ꝛ in auť.ex cōplexu.C.de incestis nup.vide bonū tex.xxxv.qō.vij.in c.vno.Sed pro cōiunctis per lineā femininā deberēt admitti:qa adinuicē sunt cognati ꝛ sibi succ d cedūt:[d] vt in.§.vulgo.insti.de succes.cog.Sed inspecta equitate naturali credo ꝙ deberēt admitti ēt pro cōiunctis per lineā masculinā:qa inspecta natura sunt filij ꝛ ꝯsanguinei ꝛ in eis cadit af e fectio naturalis.[e] Hinc est quod quo ad matrimoniū impediēdū dicūtur cōsanguinei:vt in.c.ꝑ tuas.[f] de probatio.ꝛ in.c.discretionē.de eo q cogno.consanguin.vxo.sue.Hanc opinionē sentit Barto.in.l.j.ꝛ.ij.ff.de accusa.ꝛ hec not.qꝛ faciūt ad multa ꝛc.

☞ Domicilium quis sortitur rōne beneficij. 1
Impetrare literas in causa appellationis ꝛ arripere iter ad principē habet vim appellationis. 2
Diete computatio a quo loco debet fieri tam in actione reali ꝙ̄ personali.nu.6. 3
Domiciliū quis nō sortitur ratione domꝰ quaz

d ☩ Sebast.Sapia.¶ Et succedunt.Contrariū tenet Jo.de ana.in cō sil.xcv.ꝛ allegat ita tenere do.Anto.in.c.tanta.in.xj.colū.qui filij sint legi.ꝛ respondet ad.§.quod vulgo.

e ¶ Et in eis cadit affectio naturalis.Adde no.in.c.in presentia,de proba.s.gl.j.ꝛ in.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad trebel.

f ¶ C.per tuas.Uide ibi an per coitum illicitū contrahatur affinitas ꝛ in.c.discretionem.hic alleg.vbi plenius.dicetur.

g ¶ An hodie sit licitum.Adde istum in.c.qꝛ nonnulli.in ver.aut queritur nūquid possit quis tenere plura talia beneficia simplicia.j.de cle.non resi.ꝛ in repe.cum esses.de testa.

h ¶ Rōne bñficij.Adde rotā in ti.de appel.decisi.ix.ici.itē ꝙ in cā beneficiali in nouis.ꝛ gl.doct.per illum tex.in.c.cum nullus.de temp.ordi.lib.vj.Joā.an.in.c.statutum.§.cum autem.de rescrip.in.vj.Archidia.iij.q.vj.in sum.ꝛ.xj.q.j.si clericus.glos.j.in.c.quia intantum.de preben.Bal.in.l.senatores.ff.de senato.Do.in.d.c.statutum.§.cū vero.in.vij.col.ꝛ sentit Barto.in.l.heres.absens.§.ꝑinde.ff.de iudi.ꝛ per istū in.c.fin.in.ij.colū.j.de paro.Bald.in.l.vt perfectiꝰ in.ij.colum.C.de anna.excep.Angel.cōsil.xxviij.dictum statutum in fi.Domi.in.c.si.in princip.in.ij.co.de offi.deleg.in.vj.Roma.cōsilio.ccclxj.in.ij.colum.Bal.in.l.ab eo.circa fin.C.quomodo ꝛ quādo iud.ꝛ in.l.omnes.in princ.C.de epis.ꝛ cle.Rotā in tit.de rescri.deci.lxx.incip.si aliquis est oriūdꝰ:in antiquis glos.l.c.primatꝰ.lxxj.distinctio.et in.c.quoniam.xxj.qō.ij.But.post Jo.andr.in.c.fina.in xiiij.col.in versi.vnam non omitto.de fo.compe.ꝛ Bal.in.l.j.ff.ad muni.ꝛ per Moder.hic.

Adde Ro.consilio.ccclxxvj.

zacharias.

¶ Amplia tu dictum istius dum dixit ꝙ quis sortitur domiciliuz cōe in illo loco vbi habet bñficiū:qō imo etiā fit ciuis ciuitatis in qua est suū bñficiū.not.Bar.in l.j.lꝫ hec velit restringere Bart.in abbāte.ꝛ ibi Alex.ver.quero etiā si aliquis.colū.iiij.ff.ad munici.Idem in.l.ciues.ꝛ ibi plene per Jac.rebuf.ꝛ in apost.ad eum.C.de inco.ꝛ in quo loco.lib.x.

possidet in aliquo loco.
Delegatus pape pōt quē cōuenire:vbi posset ipse papa qui est ordinarius omnium. 4
Forū quis sortitur ratione delicti cōtractus vel rei:non tū efficitur subditus illius iudicis. 5
Iudex appellationis an debeat statim mittere inhibitoriam iudici a quo. 7

Dilectus filius.

Cū agitur actiōe reali cōputatio dietarū fit a fine diocesis loci vbi sita est res ꝛ ō meritis appellatiōis nō iudex cause ꝑcipalis:sꝫ cui cōmissa est appellatio cognoscere dꝫ:ita cōmuniter summāt doc.Sꝫ ꝑfecto prima pars summarij nullo mō probať in tex.nec puto eam verā in se:vt.j.latius subijciā.Nā in tex.solū diffinitur quis debeat cognoscere de meritis appellationis:ꝛ ideo quantū ad literā summo sic.Si occasione duorum rescriptorum vnius.s.in causa principali alterius in causa appellationis cōtenditur non iudex super principali sed deputatus super appellatione cognoscere debet de validitate appellationis.Et venit hoc ad limitandū.c.pastoralis.s.eo.Diuiditur in duas partes.in prima ponitur querela appellātis.in secunda ꝓuidetur ibi:quo circa.¶ Casus literalis.Jordanus clericus dulinē.impetrauit literas cōtra Joannem sarracenū super ecclesia sancti Nicolai dulinē.dictus Joannes ad iudiciū euocatus excipiendo ꝓposuit ꝙ autoritate illarū literarū nō poterat cōueniri ex eo qō vltra duas dietas a diocesi vbi sita erat ꝑdicta ecclesia trahebatur cōtra cōciliū gñale de quo in litera mētio nō fiebat:ipsi iudices hanc exceptionē admittere noluerūt pro eo qō idē Joannes in ropheum.ꝛ heliēñ.dioces.obtinet beneficia quasi ex hoc domiciliū haberet ibidē:quare dictus Joānes ad sedē apostoli.appellauit ꝛ appellatiōis cā ꝯmissa fuit epō eboracēñ.ꝛ eius cōiudicibꝰ.Sed primi iudices nihilominus in negotio ꝓcedētes inhibuerunt iudicibꝰ appellationis ne in negotio sibi cōmisso procederent:vnde mādat papa primis iudicibꝰ quatenus si est ita in ipso negotio non procedant.qꝛ nō ipsi sed iudices appellationis cognoscere debēt ad quos iurisditio debeat pertinere.Ber.¶ Not.j.quod etiam ꝫm hec tēpora poterat quis habere plura bñficia:nā hic iste Joā.saracenus possidebat tria beneficia.qō g an hodie sit licitū:[g] dic vt in.c.gratia.eo.tit.li.vj.ꝛ habes bon.glo.in.d.c.dudū.ij.de electio.plene per Joan.de lig.in cle.gratie.j.eod.dixi plenissime in repeti.§.qui vero.de preben.c.extirpande.

1 ¶ No.ij.arg.pro ꝛ contra:ꝙ † ratiōe bñficij[h] qs h sortitur domicilium de quo aliquid infra.sꝫ plene dixi in.c.postulasti.de fo.compe.ꝛ in.c.ex ore.de priuile.vbi per Inn.aliquid per Bar.in.l.j.ff.ad munici.ꝛ.j.aliquid dicam.¶ Not.iij.ibi pro 2 secutus:ꝙ † impetrās literas in causa app.diciť per hunc actum appellationē prosequi ꝙ not.Et idē probať.s.in.c.ex parte.quinimo arripiendo iter eundi ad curiā dicitur prosequi.vt notāter probatur in.c.cum causa.de re iudica.ꝛ vide i quod plene dixi in.c.ex insinuatiōe.[i] j.de appel.[k]

k ¶ No.vlti.regulam qō vbi contēditur de iurisditione inter iudicē a quo ꝛ iudicem ad quē non debēt simul cōuenire super hoc articulo:sed iu-

i ¶ In capitulo ex insinuatione.Uide ibi Moder.

k ☩ Sebast.Sapia.¶ j.de appel.Limita hec vt ꝑ do.Abb.in.c.ꝑsonas.j.de appel.ꝑ.d.Ant.ꝛ Imo.in.d.c.ex insinuatiōe refert Feli.in.d.c.personas.col.ij.versi.limita.vbi late de hac materia.

dex ad

a ¶ Ut debit⁹. Ui de ibi Moderñ. a zacharias. 3
b ¶ Cōputatio dietarū. Tu adhere di. isti⁹. idē Joā. and. in. c. statutū. b eo. tit. li. vj. Rot. decisi. cccccxliiij. incip. cōiter tenet in auté. Cardi. in cle. j. e. tit. bart. in l. j. ff. si qs cau. Et an intelligat̃ ſm diſpoſitionē legalē: an ſm ꝯſuetudinē regionis. not. gl. in. c. statutū. z. ſ. c. j. iſto ti. Et qd ſi vna via ſit lōgior altera no. Hoſti. z Jo. and. in. c. olim. de excep. Butrium z Jmo. ſ. c. prio. bar. in. l. imperator. ff. ꝺ app. Jo. de imo. in. l. continuus. §. cū ita. de ver. obli. z Ale. conſil. xxij. in fi. j. col. volu. iiij.
c ¶ In gl. ſua. Illā ſequit̃ Rota in tit. de reſcript. deci. xxvij. ici. cōmuniter tenet: in antiqs: z bald. in l. fi. in. xxj. colū. in verſi. ſʒ hic q̄rit̃. C. ꝺ edi. diui. adr. tol. z p iſtū in. c. ex parte. B. i vlt. col. de fo. cōpe. z Dñi. hic z i. d. §. cum ꝟo. Car. in cle. j. in. j. colū. de reſcri. Jmol. ſ. c. pri. in pnci. in. ix. col. z i. c. j. in fi. v. col. j. eo. z iſta eſt cōis opi. ꝫ gl. hic Guil. i. d. cle. j. de reſcri. Jo. de lig. Bu. z imo. hic. Sebaſti. Sapia.
d ¶ Quod in eo loco. Iſta cōcluſio nō vr̃ poſſe pcedere niſi re⁹ tpe cōmiſſiōis delegati reperiat̃ i illis locis: quia illud qð dicit̃ ꝙ in loco rei ſite quis pōt ꝯueniri: licet ibi nō habeat domiciliū pcedit ſi reperiat̃: al's nō: vt no. Pau. ꝺ ca. in. l. fi. C. vbi in rē act. z in. l. ij. §. legatis. ff. de iudi. 4 d

dex ad quē debet cognoſcere de meritis appel. cōcordat. c. vt debit⁹. a j. de appel. ¶ Oppo. contra tex. videt̃ em̄ † ꝙ papa non debuit admittere iſtā appellationē cum eſſet notorie fruſtratoria: nam ex quo iſte habebat domiciliū in alia dioceſi rōne beneficij que non diſtabat vltra duas dietas: inde debebat fieri cōputatio dietarū: b quia eſt ſatis ꝙ nō trahere t extra ſuā dioceſim vltra duas dietas: vt. ſ. c. pri. Sol. gl. metu ꝯtrarij vt arbitror ſentit duos intellectus ad tex. Prim⁹ ꝙ lʒ agat̃ reali: tñ cōputatio dietarū debet fieri a loco domicilij: z nō a loco vbi res eſt ſita ſi agitur reali. Ad ꝯtrariū rñdetur: qð iſte cleric⁹ conuentus licet haberet bñficiū in alijs dioceſib⁹. non tamē ibi ſortiebat̃ domiciliū: qꝛ queadmodū ſola domus quā qs poſſidet in alio loco nō facit eum ſortiri ibi domiciliū. in. §. ſola domus. alle. in gloſ. ita nec beneficiū qð poſſidet̃ in alio loco. Et ſic intelligendo iſte tex. nō pōt aliquatenus induci pro opi. antiquorū tenētiū ſm intellectū j. ſubijciendū. Secūdo gl. intelligit qð vbi agit̃ actione reali cōputatio dietarum non debet fieri a loco domicilij: ſed a loco rei ſite: nā queadmodū ratione rei quis ſortitur forū vbi res eſt: vt in. c. fi. de fo. cōpe. ita z in impetratione extra locū dʒ haberi reſpect⁹ ad dioceſim vbi eſt res z nō vbi eſt domiciliū pſone: ſecus in pſonali actiōe: qꝛ tūc habebit̃ reſpect⁹ ad dioceſim domicilij. z per hoc habes glo. declaratam que ſatis obſcure locuta eſt. doc. aliquid hic tangunt: ſʒ lōge plenius z clarius. ſ. ca. proxi. Nā hic z ibi dixit Jnn. ꝙ vbi agitur actiōe reali vel pſonali in rem ſcripta exemplū in interdicto vñ vi: tunc fit cōputatio a dioceſi vbi eſt res: exemplum primi hic in iſto tex. exēplū ſecūdi in. c. ex parte. B. de fo. cōpe. Si vero agit̃ pſonali: puta ratiōe cōtract⁹ vel delicti: tūc fiat cōputatio nō a loco delicti ſeu cōtract⁹ vt quidā dixerūt: ſʒ a loco domicilij: qꝛ queadmodū ratione ꝯtus vel delicti non pōt quis trahi ad illū locū ſi ibi nō reperit̃. vt in cle. paſtoralis. de re iudi. z in. c. romana. in. §. ꝯtrahentes. de fo. cōpe. li. vj. Ita nec corā iudice delegato debet trahi habito reſpectu ad illa loca. Idē in effectu voluit Hoſtien. hic addito ꝙ ſi habet plura domicilia z agitur perſonali dʒ fieri cōputatio a domicilio principaliori: z ſi nō apparet qð eſſet principalius: tūc a loco delicti vel cōtractus. z hec dicit ſeruāda etiā in regibus z principibus qui ſolēt diſcurrere p loca regni vel comitat⁹. z ita olim cōmuniter tenebatur ſʒ poſtꝙ ſupuenit. c. ſtatutū. preall. Jo. and. mutauit ſententiā: vt patet in gl. ſua c q̄ incip. olim dicebam⁹. vbi tenet qð hodie indiſtincte dʒ fieri cōputatio a loco domicilij: qꝛ illud. c. ſimpliciter conſiderat tractionē. Sed quis pprie trahitur de dioceſi domicilij vbi facit reſidentiā: ad idē tex. ſ. c. pri. ſed illa gl. nō obſt. Jo. de lig. hic. z Gulie. de monte laudu. in cle. j. eod. titul. dixerūt qð vbi agit̃ reali debet teneri pcedens opin. dñs meus dñs Card. tenet opinio. vt optio deт actori. nā quemadmodum eſt in optione actoris vbi conueniat reū an coram iudice rei ſite: an coram iudice domicilij: vt eſt glo. no. in. c. dilecti. de fo. cōpe. z in. l. fi. C. vbi in rem act. ita pari ratiōe dicēdum eſt in computatione dietarum. Nec obquod dixi de tractione. quia ex quo ſortitur forū ratiōe rei. ſatis poteſt dici inde trahi. do. Anto. nō bene firmat ſe: ſed dicit vtrāqꝫ opi. ſuſtentabilē. Ego aliter ſolitus ſum dicere reducendo ad cōcordiā iſta iura z dando nouū intellectum ad illud. ca. ex parte. de fo. compe. ¶ Conclude em̄ ſic ponendo quaſi tres regulas ſeu cōcluſiones. Prima ſit iſta † ꝙ in eo loco d vbi pōt conueniri coram ordinario ſiue ratione domicilij: ſiue ratione cōtractus. ſiue delicti z c. in eo loco pōt cōueniri corā delegato pape. nec eſt curandū ꝙ trahatur extra domiciliū per plurimas dietas: quia nullū grauamen per impetrationē ſibi infertur. nam papa eſt ordinarius cūctorū. ix. q. iij. cuncta per mūdum: ſicut ergo poterat in loco ꝯtus vl'

rei cōueniri corā ordinario: ita z corā delegato e pape. Hec cōcluſio pbatur per tex. no. in. c. dilecti. e de fo. cōpe. z hoc voluit Jnn. ibi: ſi bene ponderetur. Et per hec reprobo vnā opi. mirabilem f Uincē. f poſitā in. c. ſane. j. de fo. cōpe. vbi dicit qð etiam ratione rei ſite non poteſt quis trahi corā ordinario in loco vbi res eſt vltra duas dietas a loco domicilij. z ita intellexit iſtū tex. vt pter hāc cauſam cōpellat̃ ordinari⁹ rōne rei ſite delegare illā cauſam in loco viciniori. z hanc opin. etiā reprobo. z ibi vide. Ratio. quia iura volūt indiſtincte vt ratione rei ſite quis poſſit cōueniri corā ordinario loci: z nullus tex. facit illā diſt. Nec obſt. c. nonnulli. ſ. e. qꝛ loquitur in alio caſu. ¶ Secūda concluſio ꝙ vbi impetratio fit extra locū rei ſite: ſeu contractus vel delicti computatio dʒ regulariter fieri a loco domicilij principalioris: z nō a loco vbi eſt res: hoc probo duobus motiuis. Primo tex. in. d. c. nonnulli dicit qð nō debet trahi extra ſuā dioceſim. z pōderat illa verba: extra ſuā dioceſim: nā ratione rei vel ratione contractus non poteſt dici illa ſua dioceſis: licet ibi ſortiatur forū. Sicut alibi dicit glo. tenenda 5 mēti † ꝙ ratione cōtractus vel rei vel delicti qs g nō efficitur ſubditus g illius iudicis: licet ibi ſortiatur forū: ita not. gl. in cle. j. de fo. compe. ſentit gl. in. c. a nobis. j. de ſent. excō. Scdō pbatur: qꝛ predictū. c. nōnulli. vbi eſt origo hui⁹ materie in iſta traditione pōderauit labores in itinerando z ſumptus quos oportet facere. Iſta vero attēduntur habito reſpectu ad dioceſim vbi perſona reſidet: vbi res eſt ſita. ¶ Tertia z vltima cō 6 cluſio eſt quaſi limitatio pcedētis cōcluſiōis † qð vbi quis habet plura domicilia quorū vnū eſt principalius: ſed cū nō ita principali ꝯcurrit res litigioſa: ita qð in domicilio nō principaliori eſt ſita res litigioſa. z tunc cōputatio debet fieri ab iſto domicilio inferiori propter cōcurſum rei litigioſe: qꝛ duo vincula rūpūt vnū. in aut. itaqꝫ. C. cōia de ſuc. z in. c. j. de treu. z pa. z hunc intelle h ctū nouū do ad illud. c. ex parte. h ſm quē nullum verbū ibi ſuperfluit: nec fit impropriatio: vt faciūt ibi doc. z vide plenius z hoc no. ¶ In gl. fi. 7 in fin. † nūqd aūt poſſit indifferenter iudex appel i latiōis i inhibere iudici a quo ne pcedat añ exitū appel. dicit hic Jnno. qð nō: ſed prius debet premittere cognitionē vtrū appellatio ſit recipienda: z ſi eā recipit velut emiſſam ex pbabili cauſa poterit poſtea inhibere iudici a quo ne pcedat. z p hoc vide tex. in. c. romana. §. qð ſi obyciatur. de appel. li. vj. Quidā tñ vt refert Cōpoſtel. dixerūt qð ille. §. pcedit cū appellat̃ ad metropolitanū: qꝛ cū ille nō habeat iuriſdictionē in ſubditos ſuffraganei niſi ex cā appel. nō dʒ prius inhibere ꝙ recipiat appel. velut emiſſam ex pbabili cauſa. ac etiā eſt opus qð inceperit cognoſcere ꝺ veritate ipſius cauſe: qð videt̃ velle tex. in. d. §. qð ſi obijciat̃. vñ videt̃ ille tex. velle qð prius archiepiſcopus dʒ approbare cauſam in appel. ab interlocutoria expſſam z incipere cognoſcere vtrū illa ſit vera. quo facto lʒ adhuc nō cōſtet de veritate cauſe pōt inhibere iudici a quo ne pcedat. ſec⁹ vr̃ ſm iſtos in delegato deputato a papa: qꝛ papa cōmittēdo appel. vr̃ ipſo facto ſuſpēdere iuriſdictionē primi iudicis: vt in. §. preterea. all. in gl. ideo delegat⁹ poterit illico ſine aliq̄ cognitiōe inhibitoriā mittere: p quo facit. c. audita. de reſti. ſpo. ſʒ Cōpoſt. ſequit primū dictū z ad. c. audita. rñdet qð nō loquit̃ in iudicib⁹ deputatis in cauſa appella. Hoc idem videt̃ ſequi Spe. in ti. de appel. in. §. de officio. ver. ſʒ q̄rit̃. et vide etiā per Jnn. in. d. §. preterea do. Ant. dubitādo tñ fecit hic diſtictionē: ꝙ aut iudex appel. vult mittere inhibitoriā ſuper articulo ſup quo fuit appellatū vel illi connexo: z pōt ſtatim ſine aliqua cognitiōe. qꝛ ſuper illo ſtatim fuit ſuſpenſa iuriſdictio iudicis a quo. adducit no. in. c. ſup eo. de appella. aut vult inhibere ne pcedat ſuper alio articulo. z nō pōt niſi prius premittat cauſe cognitionem. Et credo ꝙ hoc dixerit innitendo

e ¶ Dilecti. hoc ſentit ibi do. me⁹ z etiā Moder. ibi z hic.
f ¶ Uincē. Uide plene p do. Feli. in. c. nōnulli. i pn. in ver. omiſſis notabilib⁹. ſ. e. poſt do. meū ibi referētē Pe. ꝺ anch. ibi. z in. c. cum te. de offi. dele. z i. c. finē. in. iiij. no. de do. z cōtu. z i. c. cū cauſa. de teſti. p tex. in. l. cū poſt. C. de app. z p id ꝙ voluit Bar. i l. mediterranee. C. de anno. z trib. lib. x. z Maria. i d. c. ſane. z ibi do. meū. z i practica ſeq̄re dictū Uin. z Pe. de ancha. qua innitit̃ ſumme equitati.
g ¶ Subdit⁹. Ad de iſtū poſt gl. ij. in. c. nup. de ſent. excōi. z i. c. j. ꝺ fo. cōpe. ad fi. z in. c. iij. de appel. z i. c. penul. de fo. cōp. in pn. z. c. dilecti. ꝺ arbi. z p Dñi. in. c. romana. de ſentē. excō. in. vj. Bal. in. l. oēs. §. ſi ꝟo apparitor. C. de epiſ. z cle. z Jo. de imo. i. c. fi. de fo. cōpe. ſentit gl. i. c. a nobis. el. pmo. de ſent. exc.
h ¶ Ex parte. Uide ibi iſtuʒ in. v. col. vbi pōit iſtas duas fallētias: z eū ſequuntur ibi cōiter Moder. z ſequit̃ etiā do. meus hic: dicēs iſtū itellectū do. Abba. fuiſſe Jo. de Fantu. in. d. c. cum vero.
i ¶ Iudex appellatiōis. Uid bal. in addi. Spec. in ti. de appel. verſ. p appellationeʒ ab iterlocutoria. z Rotā i nouis cōclu. cccxij. ici. itē ſi appellet̃ hodie. de app. lviij. z in tit. de appel. dci. lxix. ici. facta fide in antiqs. eo. titu. in antiqs. vj. qð limita q̄tuor modis: de quib⁹ hic p Moder. z in. d. §. qð ſi obijciat̃. hic all. z de materia p Ang. C. ꝺ tēpo. appel. in. l. per hanc.

a Sebast, Sapia. ¶ Papa cõmisit. Limita vt non pcedat in cõmissione appellationis ab interlocutoria habente vim diffinitiue: qr de tali sententia idem iudicamus ꝙ de diffinitiua: ⁊ sic de ei⁹ appellatione: vt per Bal. in. l. minorib⁹. C. de his qui. vt indig. cũ all'. per Fel. in rubri. j. de re iudi. Item limita vt non procedat in cõmissione appellatiõis ab interlocutoria cõtinẽte ꝑiudiciũ irreparabile: vt putade torquẽdo: prout no. in simili bal. in rub. C. cõmi. vl' epi. in. j. co. nec ẽ bona cõsequẽtia interlocutoria cõtinet preiudiciũ irreparabile: ergo habet viz diffinitiue: vt p are. in ꝯsi. xx. in qõne.

b ¶ Capl'z. Adde ꝙ capitulũ; ꝯuẽtus: cet⁹: ⁊ conciliũ; sunt synonima; per istũ in c. edoceri, ꝫ. e. ⁊ ĩ. c. osius. ⁊ in. c. cum terra. ⁊ in. c. sacrosanc, in. ij, colũ. ꝺ elec. ⁊ ĩ. c. j. ꝺ offi, ord. hon⁹ text. in c. j. xv. dis, ⁊ p istũ in. c, nobis. de iurepatro. qõ intellige ĩ larga signi a ficatiõe: qr ꝓprie capitulũ dr canonicorũ secularũ, Itez capitulũ venit appellatione ecclesie. ĩ Spe. de instru. edi. §. nũc v̄o aliqua. ver. itẽ circa legitimos, ⁊ ꝙ capitulũ ꝓpe 1 dicat eccl'ie secularis, viꝺ de ꝑbẽ, c. significatũ, qñ 3 ꝗz tñ ponitur p collegio: qñqz p 4 articulo: vt notat Pau. in clemẽ. j, de re. eccle. non alienã. qñqz pro cõuẽtu inter que tamẽ est differentia: vt no. Jo, an. in, c, qr sepe. in prin. de elec. li, vj. ⁊ capitulũ dicitur vbi est maior pars. de elec. cũ inter canonicos. de prebẽ. ex parte. ⁊ vide istum in. c. j, in fi. de testi. ⁊ vide text. in. c. innotuit. de elec. ⁊ ibi istũ in. j. not. et Imo. hic, ⁊ facit. c. ouãuis. de offi. ord. in, vj. tex. in. c. ij. l viij. distin. ⁊ ibi Dñi. ⁊ per eundẽ in. c. qm̃. in ver. episcoporũ cõuentus. x viij. dist. in. j, not. ⁊ per But. in. c, cũ ecclesia. de cau. posses. ⁊ ꝓprie. ⁊ per Fran. papinũ in trac. de potestate. e. sede vacãte. fo. v. versi. ꝑmitto quinto. vbi multa posuit de materia. c. qũo constitue͛: citan͛: constituantur talia corpora mistica. ⁊ vide aliquid per Car. in cle. ij. in. xiij. q. de rescript. vbi de hoc nomine collegium ⁊ conuentus.

Zacharias. ¶ Adde Spe. in titu. de instru. edi. §. nunc vero aliqua. versi. circa legitimatos.

Ant. Frãc. ¶ Circa hoc ꝙ hic dici͛ de capitulo: cõuentu ⁊ collegio adde primo q̃ de multiplici significatu huius dictionis capitulũ: posuit Jo. an. in. c. capitulũ sancte crucis. de rescrip. ⁊ an appellatione capituli veniat caput ipsius. vide gl. in cle. vt hi qui. de eta. ⁊ quali. ⁊ vide no. in, c, post electionẽ. de cõces. ꝑben. ⁊ in. c. eã te. de rescrip. ⁊ in. c. requisisti. de testa. ⁊ vide do. Card. in cle. vt ꝓfessores. de regu. vbi cõcluditur ꝙ nõ: tñ in ꝯriũ vide͛ tex. in. l. familie. ff. de ver. signi. vbi appellatiõe familie venit dñs. ⁊ tex. in. l. ij. in prin. ff. de his qui not. infa. vbi appellatione exercitus cõprehendi͛ dux ⁊ imperator illius. ⁊ in. l. j. §. sed ⁊ si preses. ff. qñ app. sit. vbi appellatione decurionũ venit preses eorũ. ⁊ in. c. fi. de simo. vbi appellatione monachorũ venit abbas: tñ p cõcordia. vide do. Car. in. d. cle. vt hi q. de eta. ⁊ quali. ⁊ an relictũ capitulo videa͛ esse relictũ eccl'ie. vide glo. ⁊ doc, ⁊ in. c. reqsisti. ꝺ testa. et bar. i. l. ciuib⁹. ff. de re. dub. ⁊ vide no. p doc. in. c. si diligẽti. de fo. cõpe. ⁊ adde ꝙ capitulũ dr vbi est totũ vel maior pars: vt in. c. j. de his q̃ fi. a maiori par. ca. ⁊ in. l. ij. ff. ad muni. ⁊ in. c. cũ inter canonicos. de elec. ⁊ tene mẽti ꝙ capitulũ de iure nisi habeat ex spãli ꝑuilegio non hz aliquã iurisdictionẽ. no. Inn. in. c. q̃suit. ꝺ his q̃ fi. a ma. par. ca. ⁊ addẽ ꝙ capitulũ dr esse vnũ corp⁹: ⁊ ꝓpterea nõ dz aduerso iure censeri. c. cũ in tua. de deci. ca. cognouim⁹. xij. q. ij. ⁊ quot homines faciant collegiũ vide Bart. ĩ rub. de colle. illi. ⁊ gl. in. c. gratũ. de po stu. prela. ⁊ in. l. nerati⁹. ff. de ver. sign. ⁊ no. doct. in c. fi. ꝺ ꝑsum. ⁊ viꝺ gl. ĩ. c. j. x. q. j. q̃ dicit ꝙ duo vl' tres faciũt collegiũz: qõ etiã no. glo. in c. j. de elec. ⁊ adꝺ ꝙ tria sunt signa collegij: cõe sigillũ: vt in. c. significauit ꝺ app. cõis tractat⁹: vt in. c. tertio loco. ꝺ ꝓba. cõis arca. vt ĩ l. j. ff. qõ cuiusqz vni. no. ⁊ habe͛ p Inn. ĩ. c. postulasti. de iurepatr. ⁊ ĩ. c. nobis. e. ti. ⁊ vide gl. in. c. statutũ. de elec. li. vj. et per Host. ĩ sum. de exces. ꝑla. l. §. j. ĩ v̄. qñ sciã. ⁊ in §. suborta. ⁊ q̃ dica͛ eccl'ia collegiata. no. doc. moder. ĩ cle. statutũ. de ele. ⁊ viꝺ Jo. an. in. c. nobis. de iurepa. ⁊ hostiẽ. in. c. dilecta. ꝺ exces. ꝑla. ⁊ tene mẽti ꝙ ꝺ substãtia ⁊ esse collegij nõ ẽ qõ habeat caput siue rectorẽ: dcm̃ est sin. Inno. in. c. cũ non ignores. de ꝑbẽ. ⁊ illud refert ⁊ sequi͛ do. Car. in. c. cũ oẽs. de cõstitu. ⁊ no. Inn. in. c. ij. de no. ope. nuntia. ⁊ Pau. de leaza. in cle. j. de eta. ⁊ quali. ⁊ Bal. in. l. fi. ff. de colle. illici. ⁊ an ius collegij possit cõseruari in vno. vide no. i. l. sicut. in. §. fi. ff. qõ cuiusqz vniuer. nomi. ⁊ no. gl. in. l. detestatio. in. §. vnicus. de verb. signi. ⁊ glo. in. c. gratum. de postu. ꝑla. ⁊ alia gl. in. c. bone. el. ij. de elec. vbi concluditur ꝙ sic: tene tamen menti qõ si collegiũ deuenit ad vnum ⁊ desijt spes reparatiõis. deficit potestas collegij. ⁊ ꝓpterea no. dicebat Cy. in. l. non ambigi͛. ff. de legi. ⁊ ibi etiam Bal. qõ hodie senator vrbis nõ hz potestatẽ senatus: qr non est spes reparationis. ⁊ an in eodẽ corpore ecclesie possint esse duo collegia diuersa. vide gl. in cle. j. de elec. ĩ ver. monasterijs. ⁊ quid sit cõuentus: ⁊ que sit eius etymologia. vnde dicatur. vide gl. in. c. j. ⁊ fi. l. xviij. ⁊ tene menti: qõ largo modo quelibet cõgregatio põt dici cõuentus. c. diaconus. xciij. dist. c. ecclesie. xcvij. dist. c. j. v. q. ij. ⁊. c. qcunqz suffragio. xij. q. ij. ⁊ quot modis sumatur hoc nomen conuẽtus. vide glo. in. c. nos in quemqz. ij. q. j. aliquando enim denotat populum: vt in. c. possessio. xvj. q. j. ⁊ in. c. nota. lxiij. distin. aliquando dicim⁹ conuentum: id est ecclesiam: vt in. c. mulier. de cõsecra. dist. iiij. ⁊ in. c. dilecta. de maio. ⁊ obediẽ. ⁊ vtrũ appellatiõe ecclesie cõuentualis veniat ecclesia secularis collegiata: de quo habe͛ in. c. cõtingit. de transactioni. ⁊ in. c. nisi. de ꝑben. c, cum ecclesia sutrina. de cau. posses. ⁊ proprie. ⁊ p Hostiẽ. ⁊ Joã. an. in. c. nobis. ⁊ in. c. postulasti. de iurepatrona. in quibus omnibus locis cõcluditur: ꝙ ꝓprie loquendo conuent⁹ dicitur cõgregatio ecclesie regularis. capitulũ vero ecclesie secularis: lz iura qñqz ꝓmiscue vtantur istis terminis. de quo vide p Inn. in. c. j. de electio. ⁊ p do. Ant. in. c. inter cetera. de off. ordina. ⁊ in. c. innotuit. ꝺ elec. vide no. in clemen. ⁊ si principalis. de rescrip. ⁊ qui dicantur esse priores conuentuales. ⁊ de eorum officijs ⁊ potestate: vide gl. in clemen. ne in agro. in. §. ceterum. de statu mona.

sue opi. quã posuit in. d. ca. super eo. Sed nec ibi nec hic approbo: nã videtur aperte contra. c. nõ solũ. de appell. lib. vj. vbi patet qõ non illico per appellationem ab interlocutoria suspẽditur iurisditio iudicis a quo etiã sup illo articulo a quo fuit appellatũ: imo potest procedere ad vlteriora: ⁊ validitas processus depẽdet a futuro euentu: quia si appellatio pronuntiabitur minus legitima valebit ꝓcessus: vt hic. Unde iudex ad quẽ non potest inhibere nisi prius receperit appellationẽ velut emissam ex ꝓbabili causa modo predicto. Et quantum ad propositum nostrũ concluderem sic: ꝙ aut papa recepit appell'. ex certa scientia: et hoc cõstabat ex verbis rescripti: ⁊ poterit delegatus illico mittere inhibitoriaz: qa ex tali receptione statim fuit suspẽsa iurisditio primi iudicis: vt in. §. preterea. ꝑalle. Aut papa recipit appellationem simpliciter eam tamen cõmisit expresso grauamine. ⁊ tũc videtur idem dicendũ, Nã sic committendo videtur approbasse grauamẽ: ⁊ sic nõ est opus qõ delegatus premittat cognitionẽ super probabilitate cause: sed solum super veritate. ⁊ hãc opi. sentit Abb. in. d. §, quod si obijciatur. ⁊ sentit Joã. an. Idẽ videtur dicendũ in appellatione a diffinitiua: siue causa exprima͛: siue non: quia papa eam cõmittendo videtur appellationẽ recepisse: qõ etiã sentit Joã. an, in. d. §. Sed si appellationem ab interlocutoria papa cõmisit^a nõ expresso grauamine: nec ex certa sciẽtia: tũc potest ꝓcedere opi. Inno. ⁊ Cõpostel. hic. Si vero loquimur in iudice appellatiõis inferiore a papa: serua. d. §. qõ si obijciatur, cum seq. Hodie tamen cũ papa cõmittit alicui ex auditorib⁹ causam appellatiõis ĩ Roma. curia sole͛ etiã cõmittere causam pricipalẽ: ⁊ in cõtinẽti solet auditor mittere inhibitoriã iudici a quo. de quo vide plene per dños de Rota deci, xj. al's. x. cum duabus seq. ⁊c. Abbas,

☞ Excõmunicatus potest iterum excõicari.
2 Impetrans in eadem ecclesia beneficium vno recepto alter excluditur.
3 Quod tempus attenditur in rescriptis an tempus date tempus presentationis.
4 Rescripta quando mutuo se impediunt recurrendum est ad principem qui concessit,
5 Negligentia non presentantis literas ad beneficia quando incipit currere siue habeatur coimpetrator siue non. ⁊ nu. 7.
6 Rescriptas ad lites sunt strictius interpretãda quam ad beneficia.
8 Terminus si assignatur ad acceptandum beneficium an post terminum possit assignari.

Capitulũz sancte.

Si plures impetrant in eadẽ ecclesia statur date vt primus impetrans ꝑferat͛ ⁊ solus admitta͛: ita cõmuniter summant docto. Et ꝓcedit istud summariũ ẜm opi. communẽ que hodie inualuit ꝓpter iura noua. Sed secundũ aliam lectu. que communiter reprobatur que certe cũ modica suppletiõe põt sustentari: summo sic. In plurib⁹ rescriptis impetratis in eadẽ ecclesia sup cõsimili bñficio statur ꝑsentationi: ⁊ nõ date: si prior in data fuit negligens in ꝓsequendo ius suum. h. d. Et iste intellectus ꝓbatur in. c. tibi qui. j. eo. lib. vj. ⁊ in. c. si clericus. de ꝑben. eo. lib. Diuiditur: nam in prima poni͛ facti narratio ꝑplexitatẽ conquerẽtis cõtinens. in scda diffinitionis cõmissio illã tollens. Scda ibi: quocirca. ¶ Casus literalis. Callimachus clericus impetrauit literas monitorias contra capitulũ sancte crucis. Cameraceñ. sup obtinendo bñficio in eorum ecclesia ⁊ demũ ꝑceptorias obtinuit. B. clericus cõtra eosdẽ sup ꝯsimili beneficio in eadẽ sibi ecclesia cõferẽdo ad archidiaconũ Tornaceñ. ⁊ ei⁹ collegas literas executorias impetrauit q monuerũt capitulũ sancte crucis: vt dictũ. B, reciperẽt in canonicũ ⁊ in fratrẽ: a quib⁹ iudicibus capitulũ appellauit. Sed iudices nõ obstãte appellatiõe tulerunt sentẽtias suspensionis in eosdẽ. Postmodũ dictus Callimachus executorias literas sup executione mãdati p ipso facto ad alios iudices impetrauit: q tulerunt sententias suspensionis ⁊ excõicatiõis in eosdẽ capitulũ sancte crucis factũ istud significauit dño pape: mãdat papa epo ⁊ archidiacono Legioñ. vt ille in canonicũ recipia͛ ⁊ bñficiũ assignetur eidẽ qui prius mãdatũ apostolicũ ꝑdicto capl'o reportauit. relaxãtes sñias ꝑdictas

b alteri silẽtiũ iponẽdo. B. ¶ Not. j. ibi: capitulũ.^b

de significato huius verbi ponitur eñ hic pro collectione:seu pro collegio ipsorũ canonicorũ habet tamẽ hoc verbũ multas significatiões de quibus datur versus.Distinguit minuit locat τ collatio fertur:nam quandoqꝫ ponitur vt distin guat vnam materiã ab alia: τ sic dicuntur capi-tula huius cõpilationes:nã quelibet decretalis per se dicitur.c.Ad hoc.cap.inter alia.τ in.c.qđ in dubijs.ĩ.de sen.excõ.τ sic intellige primũ mo-dum in versu cõtentum.Quandoqꝫ stat diminu tiue:nam.potest dici capitulũ quasi paruum ca-put:τ sic intellige secundũ modum. Quandoqꝫ stat ꝓ loco capitulari:videlicet vbi canonici cõ-gregant̃:vt in.c.in causis.de elec.Quandoqꝫ po-nitur pro collectione seu ipso collegio:vt hic.τ sic declara ꝑmissum verbũ.❡Scđo no.ibi:mõ-strauit:iuncto principio ꝙ istud verbũ capitulũ a positũ[a] in singulari numero põt iũgi cum verbo singularis numeri:vt patet ibi:capitulũ mõstra uit.Quandoqꝫ cõiungitur cum verbo pluralis numeri:vt puta capitulũ significauerũt:vt patet in.c.significauerunt.ĩ.de excep.τ in.c.in causis.ĩ. de elect.Et dicit Jo.an.τ bñ qđ vtroqꝫ mõ pos-sumus vti.nã si habetur respectus ad vocẽ possu mus vti ṽbo singulari:vt hic:si aũt ad interclu sa in hoc nomine possumus vti verbo plurali. Et ideo dic ꝙ nomen collectiuũ seu habẽs plu-ralem significationẽ potest iungi cũ verbo plu-ralis numeri:τ cũ verbo singulari.Dicit tñ hic Joã.calde.ꝙ si hoc nomẽ capitulũ iungitur cũ verbis sonantibus actũ seu exercitiũ ipsi⁹ actus debemus vti verbo plurali:puta capitulũ dede-runt voces vel capitulũ appellauerũt:sed si iun-gitur cũ verbo sonante in ius debemus vti ver-bo singulari:vt puta capitulũ habet iurisdictio-nem vel habet ius eligẽdi:vel quid simile.Et est ratio secundũ eũ.qꝛ actus sunt singulorũ: ius ve ro est penes ipsum corpus collegij.τ hoc fuit de mente Inn.in.c.irrefragabili.de off.or.τ in.c.fin. de iurepat.Et hoc dictũ placet habito respectu ad congruitatẽ sensus:sed quo ad cõgruitatẽ la tinitatis:nec indistincte primũ dictũ.τ pro hoc facit iste tex.nam hoc verbum monstrauit.sonat factum τ nihilominus est singularis numeri.

❡Not.iij.qđ ẽm ista tempora cum papa scribe bat pro aliquo beneficiãdo quãdoqꝫ dabat tres b literas[b] successiue:vt monitorias:ꝑceptorias:et executorias:vt hic fecit in personã Callimachi. Quãdoqꝫ dabat a principio solũ executorias.i. scribebat deputãdo vnũ executorẽ ꝓ executio-ne gratie τ sic facit in personã istius Bart.τ ho-die curia indifferenter dat executorias.❡Not. iiij.ꝙ sñia suspẽsiõis et executiõis põt ferri in ca pitulum: τ hoc inspecta simplicitate iuris anti-c qui:[c] hodie vero dic vt in.c.romana.in.§.vniuersi 1 tatẽ.de sentẽ.excõ.lib.vj.❡†Item no.qđ suspẽ-sus põt iterum suspendi τ excõicari:τ quid ope-d retur secunda suspensio.[d] not.in.c.ita quorũdã. 2 de iude.❡†Itẽ no.ꝙ si plures impetrant in ea-dẽ ecclesia vno recepto alter debet excludi:qꝛ nõ est de intẽtione pape grauare ecclesiã de pluribꝰ nisi exprimat.cõcordat.c.duobꝰ.ĩ.eo.lib.vj.de q̃ plenius in.c.mandatũ.ĩ.eo.❡No.vlti.ꝙ etiam sententia excõicationis τ suspẽsionis debet rela xari ẽm formã ecclesie.τ sic forma est seruanda in relaxatiõe suspẽsionis. Hoc intellige vt ha-betur in.c.venerabili.de sent.exc.τ ꝑ Inn.in.c.cũ e bone.de eta.τ quali.τ ꝑ glo.in cle.j.de deci.[e] in ṽ. 3 donec.❡†Opp.cõtra tex.in eo ꝙ papa mãdat recipi eũ qui prius mandatũ portauit τ aliũ ex-cludit:nam ẽm hoc videtur papa velle ꝙ stetur presentationi τ non date literarum.contra.c.ex parte.ĩ.de offi.dele.τ.c.ceterũ.ꝫ.e. Sol.gl.mag. intra hoc Jriũ:τ in effectu ponit tres sol. Pri-ma sol.qđ contraria loquuntur qñ prime litere erant presentate:tunc eñ nõ valent secũde si non faciũt mentionem de primis:secus autem si res esset integra:qꝛ tunc staremus presentationi:vt hic.τ in.c.vt debitꝰ.ĩ.de appel.Hec lect.hodie reprobat̃ ibi ꝑ.c.tibi q prealleg.vbi patet qđ lꝫ secundus impetrãs primo recipiatur q̃ primus impetrator:prebenda tñ vacans debetur primo impetranti q̃uis secundus sit receptus.❡Se-cunda lect.gl.est qđ hodie contraria sunt corre-cta per illud.c.vt debitus.τ tamẽ vult qđ in lite-f ris ad beneficia stemꝰ date τ non presentationi.[f]

❡Tertio gl.dicit qđ in literis ad bñficia possu mus distinguere vt prior in data preferatur nisi secũdus prius fuerit receptus vel primꝰ fuerit negligens.Et in hac glo.accedit ad intellectuꝫ c.tibi qui.sed non plene explicat:qꝛ non vidit il-lud.c.nec.c.eũ cui.de prebẽ.lib.vj.Et vt clare ha beatur hec materia est aduertendũ:aut enim pri mus τ secundus impetrauerũt ad idem corpus beneficij.τ apparet de prioritate tẽporis: τ tũc secũdus impetrãs nunq̃ potest aliquid obtine-re vigore illarũ literarum:qꝛ fuerunt surreptitie non facientes mentionẽ de prioribus:τ sic nulle: qꝛ surreptio in beneficialibus vitiat ipso facto: vt in.c.ad audientiam.ĩ.eod.τ in.c.j.τ.ij.de filijs presbẏ.lib.vj.Unde negligentia primi non po-test ius conferre secundo:τ in hoc casu nõ habet locum dispositio.c.penult.ĩ.eod.lib.vj.vbi dicit̃ quod si non apparet quis sit prior in data locꝰ 4 est presentationi.†Nam qñ litere ambe referun-tur ad idem subiectum:id est ad certũ corpꝰ be-neficij mutuo se impediunt τ recurrendum est ad ipsum concedentẽ.nã ita notabiliter voluit Jo. an.in.c.si a sede.de preben.lib.vj.Quandoqꝫ lite-re istorũ impetrantiũ referuntur ad eandẽ eccle siam:sed non ad idem corpus beneficij:qꝛ quili-bet impetrauit vt prouideretur sibi de canonica tu τ prebenda in tali ecclesia. Et tunc iste litere secundum opi.magis communem nõ peccant in surreptione:quia quelibet gratia valet.Et si ca-pitulum vellet potest recipere vtrunqꝫ:sed nõ te netur recipere nisi vnũ: quia papa non intendit nisi exprimat grauare eandẽ ecclesiã de duobꝰ: vt hic.τ in.c.mandatum.ĩ.eod.vbi plene de hoc. Unde capitulum excludit aliũ vno recepto non per viam nullitatis:sed per viã exceptionis gra uaminis.Et hoc casu cũ litere ambe valẽt pro-cedit ꝓprie materia nostra:τ dicendũ est quod aut primus impetrãs non deprehenditur in ali qua negligentia:τ indistincte debet preferri pri mus impetrans:licet secũdus prius presentaue rit suas literas:τ prius fuerit receptus: hoc pro batur in capitulo eũ cui.τ in.c.tibi qui.prealleg. Et hic si bene põderetur textus:nam hic papa g mandat recipi illum qui prius mãdatum repor g tauit:nam siue verbũ prius[g] stet nominaliter si-ue aduerbialiter semper habemus primũ intel-lectum subnota cõcertatione docto.hic contẽ-dentiũ vtrum dictio prius stet nominaliter aut aduerbialiter.Sed vt dixi qualitercũqꝫ stet sem per resultat ille intellectus vt primus impetrãs preferatur.Nam si stet aduerbialiter hoc proba tur:nã Callimachus qui fuit primus impetra-tor presentauit prius literas suas scilicet moni-torias:τ preceptorias:τ sic ꝑfert̃ primus:idem intellectꝰ resultat si stet nominaliter:vt sic expo-namus prius mandatũ: id est primum manda-5 tum.τ hoc clarũ.❡†Sed dubitatio oritur vbi primus impetrans retentis premissis terminis deprehenditur in negligentia: vtrum secundus debuerit hic preferri:glossa dicit hic quod sic: sed nõ aperit per quẽ actũ debeat conuinci ista negligẽtia primi.τ in hoc sunt varie opiniones. Quidam dixerũt quod per lapsum anni: per.c. plerunqꝫ.ꝫ.eodem.Quod nõ placet Joan.and. 6 †quia illud capitulum loquitur in literis ad li-tes:ideo nõ debet extendi ad beneficia cum non sint ita amare interpretanda.argumen.in capi-tulo olim.de verborum significa.τ in.l.fina.ff.de consti.principum.Et nota hoc verbum:ex quo habes semper notare qđ rescripta ad lites sunt h strictius interpretanda[h] quam rescripta ad bene ficia ecclesiastica:τ hoc est valde nota.per id qđ habetur in.c.quamuis.de preben.li.vj.vbi dici-tur:quod rescripta ad beneficia stricte interpre-

a ❡Capitulũ posi tũ.vid Joã.and. τ Jo.calde. τ de significato huiꝰ verbi capitulum adde Car.in cle. j.in ꝑnc.in.x.q.de re.post Paul.et vid bal.in.l.si.in ꝑnc.C.de impu.τ alijs sub.vbi pul chre ↄclarat q̃ di cãtur noĩa colle-ctiua: τ quõ co-gnoscant̃:nã no-mẽ collectiuũ dr ꝙ ĩ singulari nu-mero multitudi-neꝫ significat.fa-ciat illõ Uergil. pars ĩ frustra se-cãt.fit etiã colle-ctio ꝑ verba plu ralis numeri.l.ci uibꝰ.ff.ↄ re dub.

b ❡Tres literas. Uide in.c.ex insi nuatione.ĩ.eo. ⁓Sebasti. Sapia.

c ❡Juris antiqui. Uide de hac ma teria late Fel.i.c. dilecto.in.iij.col. ĩ.ↄ excep.vbi ple ne examinat qdã q̃ refert Imo.H. zacharias.

d ❡Scđa suspen-sio.vide ꝑ Bal.ĩ sua marg.in ver. suspẽsus.ver.ix. Imo.i.c.cũ inter in gl. sua.in ver. licitũ.de ↄsuetu. τ in.c.sicut.in ṽ. suspẽdatis.ↄ co-habi.cle.τ mulie.

e ❡De deci.adde istũ in.j.c.de iud. in.iij.col.τ i.c. ad aures.de imo.et in.c.ij.de sortile. per illũ tex.queꝫ ad hoc pondera-uit pro illa gloss.

f ❡Date τ nõ pre sentatiõi. Et sic no.ꝙ litere prio-res in data regu lariter ꝓualẽt:ꝑ istũ tex.ẽm cõeꝫ intellectũ.ad idẽ c.si duobꝰ:τ.c.ti-bi q.de rescri.li. vj.τ.c.eũ cui.de ꝓbẽ.eo.li.etiaꝫ si secũdus ĩpetrãs priũs ꝓsentet et prius recipiat̃ in canonicũ q̃ pri-mꝰ:qꝛ nihilomi nus ꝓma vacãs debet̃ post impe tranti.ꝑ.d.c.tibi qui.τ in.c.eũ.pre alle.fallit hoc in aliqbꝰ casibꝰ hic not.per Moder. τ vide de mate-ria in.c.manda-tum.ĩ.eo. zacharias.

❡Adde feli.in c.j.post istũ.ꝫ.eo. tit.Inno.in.c.in nотuit ↄ eo q fur. ord.susc.Bar.in l.nõ videt̃.la.j.ff. de iudi.Bal.in.l. si qui ex cõsensu. col.ij.C.de episc. audi.τ in.l.gesta. col.fi.ver.q̃ro nũ quid ꝓ actis.C. de re iu.Ro.cõs. xlviij.inci.suspe-ctis supra cõsul tis.

g ❡Uerbũ ꝓus. Uide glo.in.d.c. duobꝰ.in versi.si non appareat.et gl.fi.i.d.c.eũ cui. τ vide doct.in.c. eã te.ꝫ.e.τ Mo-der.hic.

h ❡Strictius in-terꝑtanda.Uide Moder.i.c.cau-sam q̃.ꝫ.e.τ Jo. and.hic quẽ refe rũt.hic Moder. dicẽtes:ꝙ inspe-cta interꝑtatiõe τ expiratiõe vi-dentur talia re-scripta ad lites τ ad bñficia habe re se vt exceden-tia τ excessa ẽm subiectam mate-riam.

tanda sunt. Alij dixerūt vt Hosti. qđ si primus est negligēs per annū ⁊ post annū bñficiū vacās confertur alteri nō pōt primus facere reuocari illam collationē: secus si post lapsum anni re integra primus petit prebendā sibi conferri: vñ tūc prefertur secūdo ⁊ cuilibet alij negligentia annali nō obstāte. ¶ Jo. and. dicit hoc esse arbitrariū qñ primus dicat negligēs: ⁊ idem tenuit gl. in. c. si cleric⁹. de prebē. lib. vj: ⁊ in cle. vnica. de cōces. prebē. in gl. pe. Lap. Abb. recitat in. c. tibi q de rescri. lib. vj. cōsuluisse in hoc Jo. and. ⁊ sibi respōdisse qđ si primus impetrās habuit canonicatū a papa vel fuit receptus in canonicū autoritate pape: tūc nō cōuincit negligētia sua in assecutionē p̄bēde per actū citra collationē. Quasi dicat qđ donec prebēda cōferat alteri poterit semp ille petere negligētia priori nō obstāte: secus si data negligētia[a] fuit collata alteri: quasi p collationē p̄missa negligētia tollat illud ius affectiuū al's assecutiuū ad p̄bēdā qđ habebat primus ex receptiōe i canonicū. ⁊ hoc mēbrū sic declaratū vr̄ pbari in. d. c. si cleric⁹. in. ij. parte. aut prim⁹ impetrās nondū fuerat adept⁹ canonicatū: ⁊ tūc p actū ɔ̄riū p̄sentatiōis cōuinci pōt ei⁹ negligentia. Quasi dicat q̄ si primus fuit negligēs in p̄sentādo suas literas ⁊ secūdus pri⁹ presentauit: debet secūdus esse potior in assecutiōe p̄bēde. Hoc vr̄ pbari s̄m vnū modū intelligēdi in. d. c. tibi qui. in primo casu iuncto fine: ⁊ vr̄ satis pbabilis intellectus. Et quāq̄ Lap. ⁊ dom. Ant. aliqua dicant in idem recidūt in effectu cū ista vlti. opi. Jo. an. nisi quia do. Ant. posuit casum dubitabilem cum apostolicus ⁊ capitularis simul cōcurrūt: nam negligentia impetratoris apostolici non cōuincit per capitularē. i. per receptū autoritate capituli nisi p solā collationē p hoc. c. hi qui. ⁊. c. si clericus. de p̄ben. li. vj. facit ēt ad materiā s̄m Lap. c. si tibi absenti. eod. ti. et li. Ubi tex. no. vult qđ is cui facta fuit collatio bñficij nō cōuincit de negligentia irreuocabiliter p collationē alteri factā: vt ibi. Sed per ista videt qđ opi. Joan. and. hic ⁊ in dictis locis remaneat sublata vt nō sit recurrendū ad arbitriū superioris. ¶ Ego dico saluando illā gl. q̄ licet predictis modis conuincat negligentia: tñ in modo deprehendēdi negligentiā est arbitraria: nā iudex habebit arbitrari: vtrū fuerit negligens in nō presentando vel nō petēdo: forte em̄ al'r. iste causam legitimā dilatiōis: ⁊ in hoc succedit arbitriū iudicis: ⁊ sic saluo illas. ¶ Item dubito circa primū membrū cū dixit Jo. an. qđ vbi precessit collatio canonicatus non cōuincitur impetrās de negligētia sua citra actū citatiōis. Nam illud. c. tibi qui pōt intelligi qđ etiā per actū citeriorē potest cōuinci: nam in principio loquitur qñ prim⁹ ⁊ secūdus fuerūt recepti ⁊ p̄benda vacat de p̄senti: ⁊ decidit ibi qđ debetur primo impetrāti: lȝ scđo recepto: nisi negligētia possit sibi imputari: vñ text. nō refert se ad negligentiaȝ cōmissam in actu in casu presentatiōis: sȝ loquit generaliter. Ergo vr̄ qđ si vacauerit prebēda ⁊ primus impetrās: lȝ receptus fuerit negligens diu in petēdo q̄ secūdus impetrās diligens dȝ preferri. Nec ob. d. c. si tibi absenti. q2 ibi bñficiū fuerat collatū merito nō excludit nisi per collationem alteri factā q2 non est dare actum citra collationē potētiorē primo. Sed in casu nostro prebenda nō fuerat collata primo: sed solū canonicatus merito: ex quo vterq3 est canonicus receptus debet negligētia in petēdo obesse primo. ⁊ quāto tp̄e requirat ista negligentia dico arbitrariū. q2 text. ibi non determinat: ⁊ in hoc casu saluo etiā opi. illā Jo. an. Predicta procedunt vbi primus impetrās habet aliū coimpetratorē. Sed dubiū est mihi † qd si nō habeat aliū coimpetratorē nūquid per negligentiā excludat a gratia sibi cōcessa. Et pro introductiōe ad materiā scias q̄ vario modo quis cōsequit ius ex impetratiōe grē: nā p collationē cōsequitur ius in bñficio ita q̄ pōt dicere bñficiū esse suū etiam añ adeptā possessionē: vt in. c. si tibi absenti. pall'. ⁊ in. c. fi. de ɔces. p̄bē. li. vj. ⁊ in. c. pe. de p̄bē. eo. li. Si vō quis est receptus in canonicū sub expectatiōe p̄bende: tūc ius nō cōsequit in p̄bēda: sed ad p̄bendā: vñ habet ius ad rē ⁊ nō i re: vt in. d. c. pe. ⁊ vlti. Si vō qs nō est recept⁹ in canonicū sȝ solū hȝ gratiā sup bñficio sibi cōferēdo: ⁊ tunc solū hȝ ius implorādi officiū executoris vt pūideat vel faciat sibi pūidere. et de hoc vide bo. gl. in. c. veniēs. de renū. facit qđ no. gl. ſ. c. pri. ⁊ qđ ibi dicam. ¶ His p̄missis cōclude tres casus. Prim⁹ qñ collatiōe facta qs negligit petere possessionē: ⁊ tūc credo q̄ ex ista negligentia non perdit ius[b] qđ habebat: lȝ possit p superiorē priuari. arg. x viij. d. si qs abbas. ⁊ qđ no. gl. in. c. ea que. de off. archi. Et hoc verū nisi ali⁹ bona fide cū titulo putatiuo possederit spatio decē annorū: nā tūc prescribit cōtra eū: lȝ bñficio nō acquirat p̄scribēti. Ad hoc adduco vnā bonā gl. q̄ alibi nō est in. c. cōtingit.[c] de do. ⁊ contu. quā materiam discute lati⁹ vt ibi dico. Scđs casus qñ papa mādat pūideri alicui de beneficio vacāte. Et tūc puto q̄ si ille est negligēs poterit ordinari⁹ alteri ɔferre: ⁊ p collationē alteri factā extinguit grā isti⁹. Ad hoc. c. si clericus. pall'. idē puto in tertio casu qñ autoritate pape qs est recept⁹ in canonicū ⁊ negligit petere p̄bendā vacātē: nā p negligētiā vȝ collatio alteri facta: vt in. d. c. si cleric⁹. † Quid aūt dicendū hodie cū papa assignat terminū mēsis ad acceptādū nūqd post lapsum mensis possit bñficiū acceptari. vide bonā gl. in cle. vnica. de cōces. preben. in gl. intra mēsem. ⁊ hoc bñ notabis. ¶ In gl. fi. ex gl. collige tres solu. Prima qđ appellatio hic nō fuit legitima ex quo primū nō receperant nō poterāt se defendere ɔ̄ secūdū. Secūda solu. q̄ respectu sentētiarū latarū post appellationē absolutio fit ad cautelā q̄ñ non erat necessaria. Hāc sol. gl. improbat q2 nunq̄ papa mādat aliquē absolui ad cautelā nisi hoc exprimat. ⁊ tene mēti hoc dictū gl. Tertia sol. q̄ ista relaxatio sentētiarū refert ad s̄nias latas in fauorē Callimachi cōtra quē nō pcessit appellatio. ⁊ hoc etiā voluit gl. pcedēs. et h̄ tenēdo silēt ɔ̄ria. ¶ Sȝ ɔ̄ hoc oppo. nā ex quo capitulū impugnabat primū impetrātē. ergo nō poterat se defendere ɔtra scđm ex persona primi vt in reg. ex eo. de reg. iur. li. vj. ⁊ in. c. cū olim. de censi. Solu. dicit Inn. q̄ tenēdo appellationē valuisse possum⁹ rñdere q̄ isti nō fundabāt se sup iure p̄mi: sȝ sup receptiōe secūdi. Uel clari⁹ s̄m Cōpo. si obtinuissent isti ɔtra primū nō poterāt se defendere ɔ̄ scđm: sȝ ex q̄ cōtētio vigebat cū primo ⁊ dubi⁹ est litis euent⁹ poterūt interim se defendere ɔ̄ scđm ne si postea succuberēt cū primo ɔpellerent vtrūq3 recipere. ⁊ tene mēti hāc sol. q2 multū limitat illā reg.[d] ex eo.[e] Abb.

a ¶ Negligentia. Addō vt p Old. cōsi. clxxv. ⁊ cōsi. cxcij. ⁊ ɔsi. cxliij. Sebast. Sapia.

b ¶ Non pdit ius. Uide late p Fel. i. c. j. de treu. ⁊ pa. vbi plura accumulat: an pp̄ter negligētiam magnā possit p̄lat⁹ deponi a bñficio ⁊ qđ nō d̄beat p̄uari: facit gl. in. c. fi. de iurepa. ⁊ in cle. ij in v. susp̄ēsus. d̄ vi. ⁊ hone. cleri. cum al'r. per Feli. in. c. ij. ɔ̄. eo. sȝ q̄ debeat p̄uari facit qđ ex spatio decē annorū quis vr̄ habere bñficiū pro derelicto. vt p glo. et doc. in. c. cū venissent. de resti. spo. ergo dȝ priuari. ⁊ hoc sentit dñs Abb. in. c. cōtingit. de do. ⁊ ɔtu. vbi dicit: q̄ tunc perdit bñficium ex facto suo.

c ¶ Cōtingit. vid̄ eum ibi. in. vj. co.

d ¶ Regulā. Limitat octo modis de quibus hic p d. Feli. in. xvj. co. in ver. regula. et vid̄ Bar. i. l. post legatū. ff. de his qui. vt idi. ⁊ Bu. in. c. cum olim. de cēsi. gl. ⁊ Joā. an. in. d. regu. ex eo. ⁊ Rotā de test. deci. lxij. in antiqs. ⁊ Egidiū. deci. Rot. dcclliij. al's lv. q̄ inci. si facta. Sebasti. Sapia.

e ¶ Ex eo. Uide ad hanc reg. Fel. in. c. examinata. co. ij. versi. ⁊ nota. de iudi. ⁊ latius hic per eundem.

1 Impetrās debet in rescripto facere mentionē de pensione annua quam habet ⁊ de literis: al's obtentis lȝ eis renūntiauerit. ⁊ num. 4.
Appellatione beneficij non venit annua pensio.
2 Annua pensio non habet aliquid spiritualitatis.
3 Renuntiatio beneficij. non valet sine licentia superioris: sed literis ad beneficia potest ad libitum renuntiare. ⁊ nu. 7.
5 Surreptio in beneficialib⁹ vitiat gratiam ⁊ literas ipso iure. nu. 8.
Surreptio qñ vitiat ipso iure etiam quod non sit opposita tñ vitiatur processus super rescripto nullo factus.
6 Simonia vtrum inducatur si aliquis renuntiat literis ad beneficia et recipit annuam pensionem.
9 Omnis exceptio que potest opponi post litem contestatam pōt opponi in appellatione.
Exceptio non opposita per ignorantiam potest iterum opponi.
Appellatio restituit quem in terminis in quibus erat post litem contestatam in primo iudicio.
10 Processus factus super literis surreptitijs: an ⁊ qñ valeat.
11 Judex potest ex officio suo annullare processum factum super literis surreptitijs etiam q̄ non sit surreptio opposita.
Beneficium impetratum surreptitie non tenetur sine peccato.
12 Sententia in bñficialib⁹ surreptitijs nunq̄ trāsit in rē iudicatā respectu illius pro quo lata fuit secus respectu illius contra quē est lata.
13 Canonicus per surreptionē recept⁹ ab alijs canonicis qui credebāt surreptionem non obstare: tamen poterit ab ipsis expelli.
Surreptio vitiat gratiam. ⁊ quicquid cōceditur propter illā gratiā.
14 Surreptio vitiat omnia priuilegia ⁊ beneficia principum.
Surreptio ignoranter ⁊ simpliciter commissa vitiat lites.
Ratio quare surreptio magis vitiat literas ad gratias q̄ ad lites.
15 Surreptionis exceptio quando debeat opponi.

AD audientiā.

† Si habens literas pape ad beneficiū eis propter annuaȝ pensionem renuntiat non valent litere beneficiales per eū hoc tacito impetrate hoc dicit. In prima ponit facti narratio. In secūda prouisio. ibi fraternitati. ¶ Casus literalis. Quidā impetrāt literas a sede apostolica vt prouideatur eis in ecclesijs diocesano subiectis: tandem recipiunt annuas pensiones seu alia beneficia ⁊ renūtiāt beneficio literarū: postea vero impetrāt alias literas super sua prouisione non faciētes mentionē de alijs vel pensione vel renuntiatione: significatum fuit hoc domino pape: mādat papa archiepo Bituricē. qualiter illi qui post literas taliter vēditas al's impetrarunt faciētes de alijs mētionē atq3 impetrabūt: decernat carere omni

omni commodo literarũ: nec ꝑmittat eccleſias per tales literas vexari reuocando in irritũ quicquid illarum autoritate inueniꝫ eſſe factum. Ber.

2 ¶ † No.j. qꝺ annua penſio[a] que ſuper redditibus eccleſiarum plerumqꝫ alicui cõcediꝫ nõ poteſt dici beneficium:[b] nam hic annua penſio ⁊ beneficiũ ponunꝫ vt diuerſa: vt patet ibi: annuas pẽſiones ſeu alia beneficia. ⁊ melius hoc ꝓbatur in.c.quãuis.ĩ.de preben.lib.vj. vbi patet qꝺ ſi mandaꝫ alicui prouideri de beneficio etiam vſqꝫ ad certam ſummam non poteſt prouideri de annua pẽſione niſi hoc in literis exprimatur. Dicerẽ tamẽ ponendo veritatem ꝙ annua pẽſio eſt beneficiũ ſumendo beneficium late: prout eſt beniuola actio gaudium tribuens capienti. Sed nõ eſt beneficiũ eccleſiaſticũ ſpirituale: qꝛ nullam ſpiritualitatẽ habet in ſe: ſed eſt quid mere temporale: ideo appellatione beneficij eccleſiaſtici non venit annua penſio. ⁊ hanc arbitror fore rationẽ decidendi in d.c.quamuis.

3 ¶ † No.ij. impetratorẽ poſſe renũtiare ꝓ libito literis apoſtolicis ſibi cõceſſis ad beneficium obtinendum nedũ expreſſe: vt hic habetur. ⁊ in.c.veniẽs. ⁊ c.ſane.ĩ.de renun. ſed etiam tacite: vt in cle.gratie[c].ĩ.eo. Et ex hoc ⁊ ex tex.no. quod licet non poſſit quis renũtiare beneficio ſine licẽtia ſuperioris: vt in.c.quod in dubijs. de renũ. literis tamen ad beneficia obtinẽda poteſt renuntiare: vt hic in dictis iurib⁹: ratio diuerſitatis quia recipiẽdo beneficium obligat ſe beneficio ⁊ beneficiũ ſibi:[d] vt eſt tex.ĩ.de renun.in.c.niſi cum pridem.in verſi.verum. quod nõ contingit in impetratione literarum. ¶ No.iij. quem poſſe renuntiare literis aplĩcis pro alio bñficio eccleſiaſtico. vel etiã pro annua pẽſione: de hoc tamẽ vltimo dic vt.ĩ.cum gl.

4 ¶ † Item not. quod non ſolum de beneficio habito tenetur impetrans facere mentionẽ, ſed etiã de literis prius impetratis ad bñficiũ licet renũtiatis.[e] Ratio eſt: qꝛ ex quo per literas poterat conſequi bñficiũ. ⁊ ꝑ eo deficit ꝑinde eſt ac ſi fuiſſet cõſecut⁹: qꝛ q actionẽ hꝫ ipſaꝫ rẽ habere videꝫ: vt in reg. q actionẽ. ff.de reg.iur. Item omne tacitũ quo expreſſo habuiſſet retardare principẽ a conceſſione inducit ſurreptionẽ: vt in.c.poſtulaſti.[f] ĩ.eo. Sed ſi princeps ſciuiſſet ipſum habuiſſe literas ⁊ eis renũtiaſſe non conceſſiſſet ſaltẽ ita de facili ſecundas maxime cum earum vigore obtinuit annuã penſionem. Et dicit hic Jo.and. quod etiã de pẽſione[g] eſt fienda mẽtio: quod ſatis credo ratiõe predicta. ⁊ licet tex. non dicat tamẽ credo intercluſum in tex. dum dicit literas taliter venditas eſt fienda mentio.

5 ¶ † Item no. ibi: in irritũ reuocãdo. tex. expreſſum qui quotidie allegatur qꝺ ſurreptio in bñficialib⁹ vitiat gratias ⁊ literas ipſo facto: qꝺ clarius ꝓbatur in cle.j.de preben. quem tex. tene menti. ⁊ in.c.j. ⁊.ij.de fi.preſby.li.vj. Et reuocari poteſt ⁊ debet quicquid intentatum eſt vigore illarũ literarũ: licet tempore proceſſus non fuerit exceptum de ſurreptiõe: vt hic probatur, quod bene no. de hoc.ĩ. latius cum gloſſ. fin. In gl.j. non intelligas oẽs pẽſiones reprobatas per iſtã gl. vt probatur in.c.quamuis.ſ.allꝫ. nam c.extirpande. quod gl. allꝫ. loquitur quando conſtituitur in fraudẽ: vt quia deputatur ei qui non eſt capax tituli beneficij, ⁊ de hoc latius ibi dixi. Et pro hoc facit iſte tex. vbi papa nõ expreſſe reprobat hanc penſionem: vide bonum tex. in.c.niſi.ĩ.de preben. vbi pro bono pacis fuit alteri litigantium ſtatuta penſio de redditibus eccleſie in vita ſua.

6 ¶ † In gloſſa ſecũda ibi licite deducũtur in pactum. nota gloſ. quia ſi in ſpiritualibus exprimitur quod ineſt[h] non inducitur ſimonia.

a ¶ Annua pẽſio. Adde do.in.d.c.quãuis. lꝫ do.meus hic teneat ꝯtriũ per aliquã motiua: quib⁹ Moderni optime rñdent: et an annua pẽſio cõputetur inter immobilia ſeu annuos redditus. vide bonũ tex. in cl. exiui. in ver. itẽ ꝙ redditus annuus. de ver.ſig. ⁊ vide Bal.i.l. hac edictali. in.§. his illud. in.j.col. in verſi. ibi annorũ. C.de ſecũ nup. qꝺ annui reddit⁹ inter immobilia cõputãtur qñ ſunt ꝑpetui vel ad longũ tp̃s: alꝫs ſecus. ꝑximum ꝓbatur de ẽ elec.c.querelã. ſecundũ probaꝫ in l.fi.ff.quo lega. et no. per Cy.in.l.ſi certis.annis.C.de pac. Bar.i.l.mouẽtium.ff.de vb.ſigni. Roñ.in.l.ſi conſtãte.ff.ſol.matr. Bal.in.c.j.§.j.de ꝯtro.feu. ⁊ Fed.de ſe.ꝯſi.xij. incip. fratres ꝑdicatores, vbi allꝫ.d.cle.exiui.§.cupiẽtes.in ver.cumqꝫ annui reddit⁹ intra immobilia cẽſeanꝫ a iure. Jdẽ dicẽdũ in aliqua pẽſiõe ꝑpetua: ⁊ qñ ſit ſoluẽda pẽſio vide hec pulchre ꝑ bal.i.j.col. in v. q̃ro qñ ſoluẽda. ⁊ vide gl. i l.defuncta. et ibi Flo.ff.de vſufru. gl. ⁊ doc.i.l.diuortio.§.j.ff.ſo.mat. gl.in.l.q̃ro.§.inter.ff.lo. ⁊ in.l.ſꝫ addes.§.ſi qs eũ.e.tit. ⁊ ibi Bar. ⁊ idẽ Bar.in.l.j.ff.de magr̃a. ⁊ no. in l.edem.C.loca. ⁊ ibi bar.in.j.q. ⁊ Spe.eod.tit.§.nũc aliqua.v.lxxviij. iſtũ ⁊ Mod.in.c.ꝑpter ſterilitatẽ.de loca. ⁊ quid ſit pẽſio. vide Car. poſt Jnn. ⁊ Hoſt.in.c.auaritie.de prebẽ. ⁊ in cle.qꝛ regulares.§.ea.de ſup.neg.p̃la. ⁊ appellatiõe pẽſionis ꝓprie cõtineꝫ pẽſio vrbanoꝝ prediorꝫ vel edificiorum. ita dicit pulchre tex.in.l.apud iulꝫ.§.ij.ff.de le.j. ¶ Adde an annui reddit⁹ cõputenꝫ inter immobilia. Ro.cõſi.cccij. zacharias. ¶ Adde ꝙ nõ dicaꝫ annua pẽſio bñficiũ. vt per iſtũ no. Roma.ꝯſi.cclvij. ⁊ Car.in cle.j.in ꝑn.de penis. ⁊ in cle.ij.de ꝑbẽ. doc. in.c.q̃ſitũ.de rerũ ꝑmu. ⁊ Car.in cle.j.q.ij.e.ti. ⁊ Roma.ꝯſi.cccxxij. ⁊ an poſſit cũ bñficio ꝑmutari. vide ꝑ preallꝫ. Card. vbi.ſ. ⁊ an dicaꝫ vacare pẽſio ſi pẽſionarius ꝓmoueretꝫ: eundẽ Card.in cle.j.q.v. ⁊ quid ſi penſionarius impetrat in forma pauperũ.q.vij.de ſup.neg.prela. Anto.Frãc. ¶ Circa iſtã materiã quid ſit penſio: vnde dicaꝫ ⁊ quot ſint eius ſpecies: ⁊ an ꝑ ſacerdotiũ vel matrimoniũ penſionarij expiret pẽſio: ⁊ an in impetratione in forma pauperũ de pẽſiõe ſit facienda mẽtio: ⁊ an pẽſio poſſit cũ bñficio ꝑmutari: vltra no. ꝑ Jnn. Hoſt. ⁊ doc.in.c.auaritie.de ꝑbẽ. hic allꝫ. vide do.Card.in cle. qꝛ regulares in.§.eadẽ.de ſup.negl.p̃la. ⁊ an pẽſio que ſoluiꝫ pro beneficio ſit aſſignãda clericis vel laicis. vid gl.xvj.q.j.in.c.poſſeſſiões. ⁊ vid Arch. in.c.poſtulaſti.de reſcri. ⁊ in.c.ſi motu ꝓprio.de ꝑbẽ.li.vj. ⁊ no.doc.ſuper.c.ſup inordinata.de ꝑbẽ. vbi dꝛ qꝺ etiã pot̃ aſſignari laicis: ex quo patet qꝺ talis pẽſio nõ cenſeꝫ bñficiũ eccꝫiaſticũ: qꝺ etiã refert ⁊ ſequitur Bal.in.l.edẽ. circa prin.C.loca. ⁊ an in impoſitiõe noue pẽſiõis ſit neceſſari⁹ cõſenſus capituli ⁊ rectoris illi⁹ eccleſie q̃ grauaꝫ pẽſione. vide q̃ habenꝫ in.c.j.de re.eccle.nõ alie.lib.vj. ⁊ ꝑ Jnn. ⁊ Hoſt.in.c.auaritie.de preben. ⁊ in preallꝫ. cle. qꝛ regulares. ⁊ ibi etiã vide glo. an ⁊ ex quib⁹ cauſis poſſit p̃latus nouas pẽſiones imponere ſeu veteres augere: de quo etiã habeꝫ in.c.ꝓhibem⁹.de cẽſi. ⁊ an p̃latus poſſit alicui dare penſionẽ ſine cõſenſu capituli: ⁊ ſi pot̃ an poſt mortẽ ſuã poſſit eã ſucceſſor reuocare, vide in.c.pẽſiões.xvj.q.j. ⁊.q.vj.in.§.illud. ⁊ vid Arch.xij.q.ij.in.c.ſine exceptiõe. ⁊ in.c.alienatiões. ⁊ vide Jnn.in.c.j. de eccle.edi. ⁊ vide que habentur in.c.j.de re.eccle.nõ alie.in.vj. ⁊ in.c. quãuis. de ꝑbẽ.eo.li. ⁊ quo tp̃e debeat ſolui pẽſio dom⁹ vel poſſeſſionis cõducte. vid gl. ⁊ Bar.in.l.ſi in le.i.§.ſi dom⁹.ff.loca. ⁊ ea q̃ no.in.l. defuncta.in gl.j.ff.de vſufr. ⁊ ꝑ gl. ⁊ Cy.in.l.edẽ preallꝫ. ⁊ ꝑ Bart.in.l. ſeruus cõis meuij.in.§.ſi.de ſtipu.ſer. ⁊ per Spec.in titu.de loca.in.§. poſtq̃.in verſi.ſꝫ queriꝫ. ⁊ eſt cõcluſio ꝙ ſi eſt cõſuetũ ⁊ de pẽſiõe ⁊ de tp̃e illã ſoluẽdi ſeruabiꝫ qꝺ cõſuetũ eſt: alꝫs intelligiꝫ ſcḋm cõſuetudinẽ loci: vt no.voluit gl.fi. ⁊ ibi Cy.in.l.excepto.C.loca. ⁊ glo.j. ⁊ ibi Bart. in.l.dñi ꝑdiorꝫ.C.de agri. ⁊ cẽſi.li.xj. ⁊ in.l.j.C.in qb.cau.colo.cenſi.do. accu.poſ.eo.li. ⁊ adde ꝙ ſi res nõ pot̃ laborari ꝑpter guerrã qꝺ colonus vel ꝯductor nõ teneꝫ ad penſionẽ. vide i.l.interdũ.in.§.quod ff.de acqui.poſ. ⁊ l.ſi merces.in.§. vis maior.ff.loc. ⁊ adde gl.in.l.iij. C.loca. qd aũt de ẽphiteuta an teneaꝫ ad pẽſionẽ ſi ꝑpter guerraꝫ vel hoſtilẽ ĩpetũ nõ potuit habere ꝯmoditatẽ vtẽdi. ⁊ re fruendi ꝯducta vid q̃ no. ꝑ doc. ⁊ maxime nouiſſimos i.l.j. C.de iu.ẽphi. Et adde qꝺ ſi ſoluiꝫ pẽſio ꝑ re aliqua ſpatio.x.annorũ ꝓbaꝫ ꝙ ſoluens ſit pẽſionari⁹ recipiẽtis: de q̃ vltra ea q̃ habẽtur i.l.ſi certis ãnis. C.de pac. ⁊ i.l.cũ de in rẽ verſo.ff. de vſu. ⁊ in.c.puenit.de cẽſi. ⁊ vide gl. ⁊ Bar.in.l.litib⁹.C.de agr.ex cẽſi.li.x. ⁊ an annua ꝑſtatio vꝫ legatũ annuũ ĩtelligaꝫ eẽ ꝑpetuũ vide q̃ habenꝫ in.l.ſi ſtichũ.in.§.ſtipulatio. ⁊ ibi ꝑ gl. ⁊ Bart.ff.de ver. obli. ⁊ an ſtipulatio annua ſit vna vel plures. vide Bar.in.l.ſi ſeruus meuij.in.§.cũ ſeruus.ff.de ſtip.ſer. ⁊ an annui reddit⁹ cõnumerenꝫ inter immobilia, vltra hic allꝫ. ꝑ apoſtil. vide Bart.in.l.iubem⁹.C.de ſacro ſan.eccle. ⁊ gl. Bar.in auꝫ. vt hi q ſe obli.per hi.hab.res mino. in §.ſi vo. vbi dꝛ ꝙ oẽs reddit⁹ annui cõputanꝫ inter ĩmobilia. ⁊ deniqꝫ an dñs cogaꝫ recipere pẽſionẽ ꝑ plurib⁹ annis inuit⁹. vide Bar.in.l. ſtatuliber.in.§.qꝺ ſi ſeruus.ff.de ſtatulib. ⁊ que dicaꝫ eſſe iuſta penſio. vide per gl.fi. ⁊ ibi per doc.in auꝫ.perpetua.C.de ſacro ſan.eccle.

b ✠ Sebaſt. Sapia. ¶ Beneficiũ. Ex hoc aliq dicũt ꝙ habẽs pẽſionẽ ſup redditib⁹ alicui⁹ bñficij pot̃ illã cedere alteri: ⁊ valebit ceſſio ꝑ tẽpore vite cedẽtis. vide qꝺ i ſimili dicũt doc.i.c.ꝑterea.ĩ.d iurepa. vbi tenẽt ꝙ ꝑſon⁹ pot̃ vẽdere pẽſionẽ quã hꝫ. Ex hoc etiã dicũt aliqui ꝙ ſi imponaꝫ onus ſup bñficijs tale on⁹ ſpectat ad habẽtẽ bñficiũ ⁊ ſic titulũ nõ ad ꝑcipiẽtẽ pẽſionẽ. vide Old.cõſi.clxviij. ad ꝑmã qõnẽ.

c ¶ Gratie. Uide ibi docto. ⁊ do.Car.in.c.de multa.ĩ.de preben. et pot̃ aſſignari ratio: qꝛ facilius abdicatur a nobis ius querendũ q̃ queſitum.l.qui autem.ff.de his que in frau.cred. ⁊.l.ſi ſponſus.§.ſi marit⁹.ff.de dona.inter virum ⁊ vxo. cum ſimi.

d ✠ Sebaſt. Sapia. ¶ Beneficium ſibi. Hanc rationẽ ponit Cardi. in conſi.cxlij. punctus queſtionis quẽ ſequitur Feli.in.c.qm̃ frequenter.§.porro.ĩ.vt lite non conteſtat. non memor. do.Abb.hic.

e ✠ Renuntiatis. Adde iſtum.ĩ.c.proxi.in vlti.col.verſi. credo etiam. vbi tenet contrarium ⁊ reſpondet ad iſtum text.

f ¶ Poſtulaſti. Adde Moder.ibi.

g ¶ De pẽſione. De penſionũ impoſitione an ⁊ qñ ſit licita. vide hic plene per Feli.in.iij.col.viij.ſeq. ¶ Adde qꝺ Cal.conſi.xxx.de ꝑben. in fi. dicit: ꝙ debet intelligi de penſione que datur in titulum bñficij. ⁊ quod ita intellexit Jnno.alle. hanc decret. ⁊ vide conſi.cxl.

h ¶ Exprimiꝫ qꝺ ineſt. Adde gl.in.c.cũ.M.in ver.ꝑciperẽt. ⁊ ibi Bu.l xxxviij.co.ſ.de cõſti. vbi allꝫ.ꝑdictas gl. ⁊ vide gl.Archi.viij.qꝺ.iij.in ſum. ⁊ glo.mag.in.c.cõtra morẽ.c.diſt.ſcḋm Dñi.hic: quã non reperio ad hoc: ſꝫ eſt gl.v.in.c.in ea ſinodo.ea.diſt. ⁊ vide gl.v.in.c.paſtoralis. vij.q.j. quã allꝫ. hic Dñi. q̃ nõ multũ facit ad hoc. ⁊ ratio eſt ſcḋm eũ: qꝛ ꝑpter curſum iuris qñqꝫ qd annectiꝫ ad naturã alteri⁹: facit qꝺ not. in.c.ſignificatũ. ⁊ in.c.relatũ.poſt gl.j.de preb. ⁊ in.c.ceterũ.de iud. Limita primo in electione ſepulture que ſi fiat ex pacto in loco vbi alias

de iure sepeliri debebat inducit simoniā ſʒ Dñi. hic ꝑ duas gl. simul iūctas in.c.j.ð sepul.in.vj.in ꝟſi.apud quos.ꝛ in ꝟ.faciendā. Limita secūdo vbi deducit̃ aliquid in pacto alio modo quā pri⁹ esset: puta si ex pacto qs deduceret in obligationē ciuilē id ad qð est obligat⁹ naturaliter tm̃: vt pʒ ex eo qð no.gl.ij.in fi.c.cōsuluit.de vsur.ꝛ gloss.in cle.j.in ver.onera.ꝛ ibi doc.e.ti.ꝛ gl.in.c.si feneraberis.ꝛ ibi archi.i sing.xiiij.q.iij.Inno.ꝛ But. in.c.tuā.de eta.et quali.Tho.scða scðe.q.xxviij.art.ij.in rñsione scði arg.hosti.i sum. de vsuris.§.pen. ver.qd sit.Butr. in.c.cū.M.de cō stitu.in.xxxj.col. ver.nota hāc gl. Lau.de rodul.in tract.ð vsu.in.v. char.ꝟ.oppo.ij. Anto.Francisc.

¶ Circa h̄ an expssio eoꝝ q̄ tacite insunt aliquid operet̃ vltra ea q̄ h̄ dñr ꝛ q̄ habent ꝑ Bar.ꝛ alios in l.ij.ff.ð leg.j. Dicas ꝙ illud ꝙ in est si exp̄mat̃ operat̃ q̄tiescūq; poterat imutari aliter ꝙ inesset: qꝛ tūc nō ðr iesse ex necessitate.ꝛ in.l. talis scriptura. ff.ð le.j.ꝛ not.ibi bal.sin.declarat i l.si arrogator.ff. ð adop.ꝛ no.in.l. iij.ff.ð li.ꝛ posth. ꝛ in.l.filiū.§.sʒ cū exh̄r̄datio.ff.de ꝯta.Et adde etiā ꝙ vbi illud ꝙ tacite iest exprimitur pingui⁹ ꝙ in sit operat̃ vt in.l. titia.ff.ad le.fal. ꝛ per eūdē Bal. i.d.l.si arrogator vbi plene examinat istā materiā.

ꝛ aliam gl. similem habes in.c.significasti.de ele.ꝛ.c.olim.j.de resti.spo.Sed hec Solu.posset ꝓcedere quādo renūtiaret literis pro beneficio ecclesiastico: qꝛ tunc exprimeretur qð inest: vt in h̄ text.cum glo. Quod sicut beneficiū potest permutari cum alio beneficio ita potest ex pacto qs renuntiare literis vt cōsequatur aliud beneficiū. Quidam tamen dixerunt quod permutatio nō debet habere originez a partibus: sed ex officio superioris explicari: quod tamen videt̃ esse falsum per.c.j.de re.per.lib.vj.[a] ꝛ vide quod no.in.c. quesitum.eo.ti.sed respectu annue pensionis nō videtur sol.glo.procedere: ideo gl.trāsit ad aliā solutionē: scilicet qð hic intercessit simonia: nec hoc negatur hic. Tertio dicit qð nulla simonia intercessit: qꝛ per literas nullum ius spirituale iste habuit. Et no.in hoc mirabilem gl.qð per literas ad beneficia obtinenda nō dicitur quis consequi ius spirituale ex quo adhuc non est recept⁹ in canoni.um nec collatio beneficij sibi facta est. Et quod huiusmodi literis quis licite renūciat pro cōmodo tēporali: quod nunꝙ tradas obliuioni propter autoritatem gl. Sed cōtrariū[b] videtur verū: qꝛ per has literas licet non cōsequatur ius in re vel ad rem consequitur tm̃ quoddaz ius preparatoriū ad beneficium obtinendū qð est spirituale[c] vel spirituali annexum. Sicut dicimus in presentatione patroni que est annexa spirituali: qꝛ parat viā ad obtinendam institutionē q̄ est quid spirituale. Et ob hoc forte dicit host. sic quod aut ex pactione partium renuntiatur literis ꝛ assignatur annua pensio: ꝛ tunc est simonia.arg.hic cum dicit tex.taliter vendita ꝛc. Sʒ si pure renuntiat ex officio superioris vel interuenientib⁹ amicis: ꝛ postea cōceditur sibi annua pensio nō est simonia: ꝛ ideo ista vt transeāt sine vitio[d] sunt explicanda per superiorē ꝛ tene mēti predicta. Et forte ob hoc papa expresse non reprobauit istam pensionē: qꝛ sibi nō cōstitit qualiter fuit imposita. † Et qualiter debeat fieri renūtiatio beneficij.vide bo.gl.j.q.j.ordinatiōes. Ubi tractatur an licite quis renuntiet beneficio.vt cōferatur alteri vide glo.etiā in.c.ex parte.[e] de offi. delega.ꝛ glos.j.in.c.dilecto.j.de prebē. Et an teneat renūtiatio vel collatio simoniaca.[f] vide per Innoc.in.c.cum vniuersorum.j.de rerū permu.

¶ † In glo.fin.no.diligenter vltimam solu.gl. in qua hoc intendit effectu: quod aut surreptio fuit commissa in literis impetratis ad lites: aut in literis impetratis ad beneficia. Primo casu tenet processus nec debet reuocari nisi a principio fuerit oppositum de surreptione pro hoc.c. inter monasteriū.j.de re iud. ¶ † No.ꝙ etiam in causa appellationis non poterit opponi de surreptione nisi opponēs prius ignorauerit. Et nota in hoc bene istā glo.quod exceptio dilatoria[g] nō potest opponi in causa appellatiōis: ꝛ nō tradas obliuioni: qꝛ declarat ꝛ extēdit.l.ita demū. C.de procu.vbi solū dicitur quod exceptio contra militem procuratorem non potest opponi in causa appellatiōis si fuit omissa in causa principali ante litem contestatā. habes enim per predicta illud procedere etiā in qualibet dilatoria. quod ibi tenet Bart.ꝛ communiter doct. Et sic nota quod appellatio nō rescindit omnia sed solum restituit appellantem ad eū statum in quo erat post litē contestatā: vnde non extinguit effectum contestationis litis. Dicit tamen ista glo. ꝛ bene ꝙ si ignoranter[h] fuit omissa pōt opponi in causa appellatiōis ꝛ optime loquit̃. Nā quēadmodū poterat opponi in primo iudicio post[f] lit.cōtest.ex quo fuerat omissa per ignorātiam. ar.op.in.c.pastoralis.de excep.no.glo.iij.q.vj.§. exceptio.ita ꝛ i cā appellatiōis: qꝛ vt dixi regulariter quicquid poterat opponi in primo iudicio post lit.cōtest.pōt opponi in cā appellatiōis: vt in.l.ꝑ hāc.C.de tēpo.app.ꝛ in.c.cū Ioānes.de fi.instr.no.Bart.in.d.l.ita demū. Limita hoc vt[g] dixi in.c.cū dilecta.s.e. Scðo casu cū surreptio fuit cōmissa in lr̃is ad bñficia dicit glo.ꝙ surreptio vitiat ipso facto ꝛ bñ loquit̃ vt ꝓbat̃ i.d.cle.j.de ꝑbē. † Et circa hūc articulū Host. multum instat ꝛ inuolute cuius dicta cōiter nō approbātur. Sed Cōpo.hic ponit q̄dā pulchra verba q̄ quotidie allegātur ꝛ sunt magni effectus. Prosequit̃ em̃ duo mēbra principalia. Primū an et qn̄ valeat ꝓcessus fact⁹ per literas surreptitias. Scðʒ qn̄ pōt hec exceptio surreptiōis opponi.

¶ Circa primū distinguit inter literas impetratas ad lites bñficiales: vt qꝛ cōtēdit̃ de bñficijs ꝛ lr̃is ipetratis ad bñficia obtinēda: itē ꝛ inter priuilegia. Primo casu cōcludit: vt in gl.et hoc tene vt dixi lati⁹ post Inno.in.c.ceterū.s.e. Secundo casu cū sunt lr̃e impetrate ad bñficia aut executor ꝓcessit cā cognita: vt puta qꝛ ipetrator petijt vt executor cōpelleret cap̄l̄m ad eum recipiendū ꝛ imponeret sibi silētiū sup cōtradictio[h]ne ꝛ iudicio rite agitato executor ꝓnūtiauit: a cui⁹ ꝓnūtiatiōe nō fuit appellatū: ꝛ cōcludit processum tenere ex quo nō fuit opposita exceptio surreptiōis nec fuit appellatū quasi tunc iste lr̃e sortiant̃ naturā lr̃arū ipetratarū ad lites. † Dicit tm̃ qð ex quo i veritate lr̃e sunt surreptitie iudex ordinari⁹ pōt ex officio suo irritare illū processum. Quia nō pōt ille tenere bñficiū sine peccato cū in istis spiritualib⁹ debeat adesse oīs puritas ꝛ abesse prauitas.j.q.ij.ꝙ pio.ꝛ in.c.fin.j.de pact. ¶ Recitat tm̃ quosdā dicere ꝙ iudex non poterit ex offō ꝓcedere: ex q̄ snīa iudicialiter lata. Sʒ iste qꝛ tʒ bñficiū cū peccato tenet̃ renūtiare ꝛ pōt agi ꝯ eū ꝑ viā denūtiatiōis euāgelice ēt ꝑ partē nisi pars sciēter recepisset sciēs literas surreptitias: nā tūc valeret receptio: tāꝙ facta capl̄o. ¶ † No.singl̄r p̄mū dictū: qð lʒ snīa in beneficialib⁹ trāseat in rē iudicatā ꝯ partē tm̃ pōt pars vel ali⁹ agere cōtra eū qui iniuste obtinuit per viā denūtiatiōis euāgelice.ꝛ hoc etiā voluit Inn.in.c.ad aures.s.eo. Alibi tm̃ voluit Inn.qð snīa lata in cā bñficiali nō trāsit in rē iudicatam sicut nec in m̄r̄imoniali: ꝛ hoc exp̄sse voluit in.c. cū olim.[i] de do.ꝛ contu.ꝛ in.c.cū bertoldus.de re iudi. Sed veritas est in oppositū: nam dʒ distingui modo predicto qð respectu illius ꝯ quē fuit lata bene transit in rē iudicatā vt singulariter et melius ꝙ alibi ꝓbat̃ in.c.cū dilect⁹.in fi.de elec. Sed ꝑ eo pro quo fuit lata nō transit in rē iudicatā: qꝛ quo ad eum continet peccatū irremissibile per partē: facit regula prima ibi per Ioan. and.in mercu.sic intellige gl.no.in.c.j.de ꝯces.ꝓbē. † Dicit ēt Cōpo.ꝙ si canonici sciebāt factū

6
7
8
9
10
11
12
13

cle.j.in ver.onera.ꝛ ibi doc.

a ¶ Libro.vj. Ubi Dñi.ibi i,iij,col. post Io.and.allegantē Fed.infra. de re.pmu.q.xiij. ꝛ Guil.de mōte laud.in extraua. Ioan.xxij.sedes apostolica. rotā de ꝑbē.xxv.in nouis itē si legat⁹. i.l.col.Imo.post Card.in.c.q̄sitū. in vlt.colū.de re. pmu.ꝛ in.c.fin.in viij.col.versi.quinto dubitatur.eo.titu.Butr.ꝛ istum in.c.cum olim.e.tit.vbi sentiunt oppositum: sed reducas verba istius: de quo per Fed. in dicta questione.iiij.

b ¶ Sed contrariū. Adde hic But.ꝛ Dñi.ꝛ vide gl.ordi.in.c.veni[?]s. in ver.iuri.ibi: nec aliquid.de renun.ꝛ ibi Inn.in.viij.col.post Butr.ꝛ illam gl.no.etiam iste.s.c.proxi.in vlt.co.ꝛ.j.c.proxi.in fi.ꝛ vide hic Moder.in.xiiij.col.in versi.litere.

c ¶ Est spirituale. Facit qð habet̃ in.l.ab hostib⁹.§.sed quod simpliciter.ff.ex quibus cau.maio. Andr.Barba.

d ¶ Sine vitio. Pōdera: qꝛ si sine superiore fiat resultat frustra suspicio: ergo sequit̃ ꝙ nō debuit approbari ista renūtiatio. And.Barba.

e ¶ Ex parte. Uide ibi do.meum Barba.ꝛ ibi dicam.

f ¶ Collatio simonica. adð Arch.in.c.j.ꝛ.c.sunt nōnulli. j.qō.ij.ꝛ.c.moyses.viij.q.j.aliqd per ange.in aut. qūo opor.episc.i ver.sancimus.
✠ Sebast. Sapia.

¶ Simoniaca. An simoniacus dicat̃ intrusus.vide pulchre ꝑ Fe. in.c.in nostra.i fi. primi correlarij. j.eodem.

g ¶ Exceptio dilatoria. Uið hic Imol.ꝛ Dñi.et bal.i.l.ita demū in.ij.no.qð itellige ꝛ limita q̄tuor modis: vt hic ꝑ Moder. ¶ Adde tamē qð si in causa appellationis exceptio opponatur que non fuit opposita in principali et illa admittet̃ non appellando qð preiudicat parti. ita Roma.cōsi.ccclxxxiiij.

h ¶ Ignoranter. Ergo a cōtrario sensu: sec⁹ si sciēter per gl.hic in ꝟsi.se ignorasse. ſm Butr.ꝛ Domini.hic per gl. singu.post princ. ibi Io.ꝛ dixit in c.inter monasterium.de regu.iuris.idē tenet iste post Hostiē.Io. and.ꝛ Butri. in c.exceptionez.in iij.notabi.de exceptioni.ꝛ Fede. cōsi.cclxxxvj. incipiēte: Petrus rector ecclesi.ad finem: ibi: soluendo incipit.ꝛ per istum in.c.j.in.iij. colum.de excep. ꝛ in.l.admonendi.in.vij.colum. ver.tertio addēdum.ff.de iureiuran.ꝛ facit gloss. fina.in.c.pastoralis.de exceptioni.ꝛ tex.per locū a speciali in.c.exceptionem.eo.ti. licet Innocē.teneat hic contrarium.ꝛ in repetitione.c.quintauallis.in.xv.co.versi.circa sextum.de iureiuran.in.d.c.inter monasterium.in.v.colū. sed Abb. ibi in.viij.col.approbat glos.hic pro quo passu.vide hic mod.in ver. placuit mihi.ꝛ doc.in.d.c.inter monasterium.in practica tm̃ non recedas a glo.hic communiter approbata.

¶ Adde Alex.consi.xxxiiij.iiij.lib.

i ¶ Cum olim. Ibi plene dicam in.c.j.de conces.preben.

¶ Adde quod ibi etiam ponam.

puta

a Sebasti. Sapia. ¶ Concessione gratie. vide do. Abb. in cōsil. xxxiiij. super questionis materia. in .ij. volu.

b ¶ Surreptio ipso facto. Adde Inn. s. eo. ad aures. & in. c. cōstitut⁹. s. eo. per illū tex. & idē Inn. in d. c. ad aures. per no. s. e. in. c. ad hoc. an vl ti. no. s. eo. & quotidie ad hoc allegat iste tex. & lex vltra alios. all. hic p istū in. c. si motu. de pbē. li. vj. et Old. ɔsi. lxxxj. & ɔsi. cclvij. & Car. consi. xcix. Cald. ɔsi. xiij. de re. ecc. nō alie text. in. c. cū olim. lo. ij. §. nos igit. d priui. & tex. in. c. qd sup his. de fi. instru. & ibi p istū. in. iiij. not. & ista est cōis opi. quā amplia & limita: vt hic p moder. Lr̄e vo ad lites surreptitie non sunt nulle ipso iure: sz ope exceptiōis: vt pbat in. c. plerūqz. s. eo. & istā regulam psupponūt oēs esse cōem. et Egi. dec. lxxxiiij. inci. executoria. Rota. d off. dle. xiij. in nouis. bu. in ca. preterea. in v. col. vsi. quart⁹ casus. d dila. quā etiā regulā faciētē cōem opi. amplia & limita: vt h p Moder. et circa rōnē diuersitatis vltra istū Car. & Imo. hic reddit meliorem rōnē: vcz quia litere ad bñficia tribuūt ius: sz litere ad lites tribuūt iudicē & nō ius. & sic lr̄e ad bñficia sunt maioris piudicij: iō facili⁹ inficiunt. ¶ Adde roma. consi. cccxxx.

zacharias.

a ¶ Adde fel. in. c. sup literis. eo. iij. vsi. limita tertio dūmodo loquat. & ibi ēt iste & q ei addidi. s. eo. ti. & dic qd intelligit de dolosa surreptione: qr de ignorāti see⁹: vt hic. pistū. qd amplia ēt si pars cō sentiat. Inn. in. c. cū olim. i gl. ita i v. nō obstāte. de re iud. & in. c. cum olim. de cau. possessio. & ppieta.

puta surreptionē literarū & ignorabāt ius. non possunt postea ɔdicere quasi recipiēdo ɔtulerint ius de nouo: & iuris ignorātia nō excusat. d. An. in hoc cōtra. & credo veri⁹: qr ex quo ignoranter receperūt nō habuerūt animū ius de nouo cōstituēdi: p hoc all. l. nec ignorās. C. de don. Si vero executor processit sine cause cognitiōe: vt qr assumpsit viā meri executoris qd pōt: iuxta no. in c. pastoralis. in. §. qr v̄o. de offi. dele. Tūc non tenet qd gerit vigore illarū literarū surreptitiarū & poterit qñqz retractari. Et sic vr̄ itelligere istū tex. nā cū litera sit loco tituli & litera tanq̄ surreptitia sit nulla teneret iste beneficiū sine titulo. 14 † Mihi tñ nō placet prima pars distin. Cōpo. lz doc. cū eo communiter transeāt in eo qd dixit q si executor deputat⁹ per literas surreptitias pcessit vt iudex tenet pcessus. Nā puto q ex q̄ executor fuit deputat⁹ vna cū concessiōe gr̄e [a] q surreptio ipso facto [b] vitiauit gratiā & donationē executoris: ita qd sicut gratia est ipso iure sic executor nullā iurisdictionē ex literis recepit. Et p hoc optime facit text. hic qui loquit indistincte. & mādat simpliciter in irritū reuocari quicquid gestū fuerat ptextu illarū literarū: ad idē. s. eo. cōstitut⁹. facit theorica. Inn. ibidē: vbi dicit qd surreptio vitiabat gratiā & literas. Itē executor nō deputat principaliter ad lites: & sic nō possūt dici litere cōtētiose. sz deputat ad executionem gratie: vñ cū gratia sit nulla tanq̄ pncipale sequitur nullitas accessorij: vt i reg. accessoriū. de reg. iur. lib. vj. vñ processus reperit hic explicatus a nō habēte iurisdictionē cū litere fuerant nulle. vt s. dixi: ergo & processus fuit nullus: vt in. c. j. j. e. li. vj. Ad idē adduco bonū simile in. c. si sup gratia. de offi. dele. li. vj. vbi pbat qd cū datio executoris veniat accessorie ad gratiā imitat naturaz ipsius gratie & nō naturā iudicis impetrati ad lites: ergo sicut ibi sustinebat datio executoris virtute gr̄e cōtra mortē cōcedentis: ita in casu nr̄o datio executoris est nulla ex q̄ deputat ad executionē gratie nulle. Si aūt deputaret iudex pncipaliter sup contētione beneficiali. tūc bñ pcederet dictū Cōpo. qr pcessus valeret. & si sn̄ia esset iniqua: tūc opz pcedere cōtra tenētē bñficiū iniuste remedijs supradictis. Qd aūt dixi d lr̄is impetratis ad bñficia ecclesiastica hz locū etiaz in alijs priuilegijs & bñficijs principum: vñ surreptio ipso facto vitiat priuilegiū & alia bñficia principis: vt in. l. j. ff. de na. resti. & i. l. & si legib⁹ cōsentaneū. C. si ɔ ius vel vtili. publi. & qd ibi no. tenent hic doc. & in. c. cū dilecta. s. eo. & hoc not. Et vitiat surreptio etiā si ignorāter & p simplicitatē [c] fuit cōmissa: satis eñ est princeps non fuisset verisimiliter cōcessur⁹ si cessaret surreptio: vt i c. cōstitut⁹. & qd ibi dixi. & pleni⁹ tetigi in. c. sup literis. s. e. Que aūt potest esse diuersitatis ratio quare surreptio ipso facto vitiat bñficia priuilegia: & nō sic literas impetratas ad lites: nullo iure hoc exprimit. Vñ diuersimode solet dici. tñ ratio satis apparens est qr surreptio magis vitiat gratiā seu bñficiū q̄ lr̄as de simplici iustitia: qr facili⁹ ɔcedūt ista q̄ illa. vt in. c. pe. de cri. fal. Itē vr̄ iste magis ingrat⁹ q nitit obtinere beneficiū cū surreptiōe. itē in spiritualibus dz esse omnis puritas. in. d. c. quā pi. ¶ † Circa secundū mēbrū pncipale qñ debeat opponi exceptio surreptiōis: distingue breuiter post Cōpo. & Inn. s. eo. ti. cōstitut⁹. Quedā est exceptio cōcernēs literas tm̄: vt qr pmisisti cōtra me nō impetrare literas vel obtinuisti illas ad lites p surreptionē [d]. & tūc cū ista sit exceptio dilatoria dz opponi ante lit. cōtesta. vt in. c. inter monasteriū. de re iu. Aut exceptio cōcernit gratiam & literas q̄ sunt ad bñficiū impetrate. & tūc pōt opponi ante lit. cōtest. cōtra lr̄as in vim dilatorie & post lit. cōte. Itē cōtra gratiā in vim pemptorie: nā quaten⁹ surreptio cōcernit gratiā & sic negotiū pncipale causat pemptoriā exceptionē q̄ pōt opponi qñcunqz post sentētiā: vt in. c. finē. de do. & cōtu. & in l. pemptorias. C. sen. rescin. nō pos. & de hac materia vide qd no. Jo. an. in. c. j. de li. nō cōte. libr. vj.

1 Beneficiatus non dicitur ille qui habet canonicatum sine prebenda.
2 Rescriptū ad bñficia debet facere specialē mētionem non solū de beneficio quod quis hz sed de eo quod quis expectat. nu. 4. & 7.
3 Molestare quid importet.
4 Specialis expssio obtētoꝝ requirit i rescripto.
5 Impetrans diuersas literas: an debeat facere mentionem secunde de prioribus.
6 Ad idē bñficiū pōt impetrari alius titulus ad cautelā: non tñ q ex vtroqz titulo quis habeat.
8 Impetrans secundas literas surreptitias si eis vtatur: ex nullis consequetur: ex primis validis non: qr videtur renuntiatum ex secundis non: qr sunt surreptitie.
9 Utrum sit facienda mentio in rescripto de literis que possunt annullari.
10 Impetrans beneficium debet facere mentionez de beneficio quo ipse fuit spoliatus.
Spoliatus de facto nō perdit titulum beneficij: sed possessionem tantum.
11 Gratia an possit probari sine literis.
Scriptura an sit de substantia gratie.
Episcopus pōt fieri solo verbo pape citra aliquas literas: nō tamen potest ille se gerere pro episcopo nisi ostendat per literas.
Titulus beneficialis an pbetur per literas aut per collationem.

In nostra. Intelligitur vario modo. sz inherēdo verbis litere. h. d. in summa. Receptus p literas apostolicas: lz prebendā expectet per alias literas hoc supprimētes in alia ecclesia ei puideri non debet. Primo ponitur thema ex quo surgit tacita q̄stio. secundo mādatū ibi: mandamus. tertio exceptio. ibi: nisi. ¶ Casus literalis. Quidā clerici impetrāt plures literas vt in plurib⁹ ecclesijs admittantur nō facientes de alijs in alijs literis mentionē: & sic qñqz sunt recepti in ecclesijs q̄uis nōdū habeāt beneficiū: al'as ecclesias molestāt sup alia puisiōe. Ista pposita fuerunt in psentia dn̄i pape. vñ mandat archiepiscopo Mediolaneñ. vt faciat istos esse cōtētos ecclesijs in quib⁹ taliter sunt recepti: nec pmittat alias eccl'ias ab eis occasione huiusmodi literarū molestari: nisi de receptiōe sua fecerint mentionem. Bernardus.

e ¶ Nota primo ibi: nōnulli: [e] quod negatiua preposita vniuersali negatiue facit propositionem vniuersalem transire in particularem affirmatiuā: vnde idem est dicere nonnulli clerici quod aliqui clerici. ad idem. s. c. nonnulli. et. ij. questione. vij. c. sunt nonnulli. & c. non omnis. ¶ † Se-

c ¶ Simplicitatem. Adde Lap. allega. lxxxix.

d Sebasti. Sapia. ¶ Per surreptionem. Sentit ergo do. Abb. quod valet pactum de non impetrando rescriptum. vide Ana. in consilio vj. & ibi Bologni. in additionibus.

e ¶ Nonnulli. Adde Pau. pergulē sem in dubijs suis in dubio. vij. reddentem rationē quare due affirmationes nō faciunt vnā negationem sicut due negationes faciūt vnā affirmationē: & r̄ndet qr aduerbia affirmatiua nō distribuunt: sed ex significato & modo significādi cōfirmāt quicquid inueniūt qualitercūqz sit illud: aduerbia vo negādi distribuūt iuxta sn̄iam beati pr̄is Augu. dicētis qd negatio est tāte malignātis nature qd qcqd inuenit destruit & ei⁹ oppositū ponit: vñ ista dictio vniuersalis negatiua: nōnulli eqnipollet huic pticulari. i. aliq. & q due negationes faciunt vnā affirmationē: pbat i. l. duobus. ff. d v. sig. & no. i. l. j. C. d ser. fugi. glo. & Imo. in cle. vnica. i v. nec nō. de offi. dele. & Cy. & doc. i. l. q se pr̄is. C. vñ lib. no. i. c. & si xp̄s. de iure. p Jo. cal. & do. meū. i. c. i nr̄a. de rescr. Bart. i. d. l. duob⁹. & i. l. femine. ff. d sena. & domini. i. c. j. de iure iur. li. vj. ¶ Adde de negatiua. Ange. consi. lxj. Anto. Francisc. ¶ Add q negatiua aliqñ ponit p affirmatiua: vt p gl. pe. in cle. lz d test. et adde qd qñqz etiā ɔtigit q due negatiōes nō affirmāt: sed vna habet p supflua & alia manet i suo effectu: qd ē qñ mēs ei⁹ q duas negatiuas pponit nō pōt al's eē salua: vt i. l. j. & ibi doc. no. i. §. si qs simplr. ff. de v. obl. & vid q̄ habentur in. l. cuiuscunqz. in. §. si fructuari⁹. ff. de vsu fru. Et adde etiā q affirmatiua qñqz resoluit in negatiuā. l. non dz. ff. de dolo. c. oēs leges. j. di. c. j. xxvij. dist. c. pposuisti. lxxxij. dist. no. i. c. gaudem⁹. i. §. j. d diuor. pbat. i c. sup h. ibi: dū dicit tex. coacte. i. ñ spōte. de renū. & i c. j. xxv. di. dū ibi dicit vnius. i. non pluriū. Et adde q pl⁹ credit dāta etiā paritate imo ēt inferiorita te testib⁹ affirmātib⁹ q̄ negātib⁹: vt voluit gl. in. l. diē pferre. §. si plures. ff. de arbi. & hr in. l. j. circa pnc. ff. de vē. inspi. & p Inno. in. c. veniēs. de ver. signi. & in. c. inquisitiōis. de accu. & per Joan. an. in. c. cū oporteat. eo. tit. & p Archi. ij. q. v. in. c. omnib⁹. & c. artald⁹. viij. q. iij. & adde qd plus tollit negatio q̄ inducat affirmatio. l. si sic. ff. de ver. obli. l. hoc genus. ff. de condi. & demon. & vide gl. mag. in. c. cum dilectus. de consuetu. & habetur per Jo. and. in. c. j. de rescript. libr. vj.

a Sebast. Sapia. ¶ Appellatione beneficiorũ. Uide Car. in cle. ij. in. vij. no. de iud. vbi vult: ꝙ si queraꝛ an cõstitutiões loquẽtes de bñfi-ciis habeãt locũ in canonicatibꝰ: distinguit an simꝰ in materia larga ⁊ tũc sic: si vo in materia stricta ⁊ tũc nõ vide de hoc verbo molestia. Alex. in consi. lij. viso testamento. in. ij. vol. per Feli. late in. c. casum q. col. ante pe. s. eo.

b ¶ Sine pbenda. adde Rotam de pben. xxv. in nouis. itẽ si legatus ⁊, facit ratio iudicio meo: q2 canonicus sine pbẽda a dicit canonicꝰ in b herba: vt voluit 2 Joã. and. in. c. relatũ. ⁊. c. dilectus c de pben. ⁊ in. d. c. cũ nostris. de cõ- 3 ces. pbẽ. ⁊ voluit Pet. de anc. in. c. d eum qui. de pbẽ. li. vj. vbi dicit ꝙ inane est nomẽ canonici sine pbenda: facit etiam q2 4 tale ius ad rẽ nõ e poterit pmutare: vt plene per Jmo. i. c. fi. i. viij. col. de rerũ pmu. zacharias.

¶ Ego puto dictũ do. Panor. f ꝙ iste itactũ relinqt indistincte nõ eẽ verũ. nã habeo qd canonia sub expectatiõe pbẽde itra numerũ ẽ beneficiũ. ita no. Ludo. roma. 9si. ccccxlvij. dic igitur ꝙ aut loquimur de recepto i canonicũ sub expectatiõe pbẽde: sc3 intra numerũ ⁊ tũc dicatur affecutus beneficiũ. per rotã. vbi. s. ⁊ iura ac rationes p eum ibi alꝛ. Aut loquimur de recepto extra numerũ: ⁊ tũc si prebẽde nõ sint distincte etiã diciꝛ habere beneficiũ. vt per Rotã. ibidẽ: ⁊ per Car. in cle. j. de pbẽ. si vo sint distincte pbẽde: tũc h3 locũ dictũ abb. Anto. Frãc. ¶ Circa hoc ꝙ diciꝛ de canonico sine pbenda. adde ꝙ collato canonicatu intelligiꝛ etiã collata pbẽda: vt p Jnn. in. c. pposuit. de cõces. pbẽ. ⁊ per Archi. in. c. eũ qui. de pben. lib. vj. ⁊ vide tex. in c. tibi qui. ⁊ in. c. duobꝰ. de rescrip. eo. lib. ⁊ vide tex. qui vꝛ velle qd collato canonicatu intelligaꝛ collata pbenda. in. c. pposuit. de cle. excõi. ⁊ vide Jo. an. in. c. si clericꝰ. de pben. lib. vj. ⁊ Lap. in. c. si postq̃. de prebẽ. e. li. ⁊ vide tex. in. c. peruenit. de appel. de quo passu. habeꝛ per glo. in. c. si canonicꝰ. xvj. q. j. ⁊ i. c. si capitulo. ⁊ in. c. cũ super. de cõces. prebẽ. li. vj. Adde tñ ꝙ ex collatiõe canonicatꝰ statim quis nõ habet administrationẽ donec sibi assignareꝛ pbẽda: tñ est canonicꝰ: ⁊ habet ius canonie: vt Jnno. in. c. ex ore. de his q̃ fi. a maio. parte cap. ⁊ in. c. proposuit. de cõces. pben. vbi etiã dicit Jnn. ꝙ facta assignatione pbende canonico habet administrationẽ: l3 patiaꝛ cõtrouersiã super prebenda. Et adde ꝙ canonicus non põt esse laicus: q2 ius canonie est ius spirituale. vide no. per Jo. an. in reg. inductũ. de reg. iur. li. vj. ⁊ vñ habuerit ortũ canonicatꝰ ⁊ ipsa canonia. vide do. Card. in cle. fi. de prebẽ. in j. q. vbi etiã tractat an canonicatꝰ sit titulus perpetuꝰ: de quo etiã habeꝛ in. c. dilectꝰ. de pbẽ. ⁊ vide gl. in. d. c. dilectꝰ. an receptꝰ in canonicũ vltra numerũ assequaꝛ prebendã postea vacantẽ ex vi sue creationis in canonicũ primo facte: de quo plene per do. Car. in cle. fi. de prebẽ. in. vij. q. ⁊ an numerus canonicorũ possit excedere numerũ prebendarũ. vide Jnn. in. c. tuis questionibꝰ. de pbẽ. ⁊ adde ꝙ canonici eligẽtes aliquẽ in canonicũ vltra numerũ rumpant numerũ nisi illud faciant autoritate pape: q2 tunc nõ videnꝛ frangere numerũ: vt per glo. in. c. pro illorũ. de pben. ⁊ per do. Cardi. in. d. cle. fi. in. viij. qõ. putarem tñ ꝙ etiã isto casu qñ reciperent autoritate pape aliquẽ vltra numerũ: qd protestarenꝛ ꝙ nõ intendunt recedere a numero: de qua materia ptestationis in pposito. vide que plene tractat in. c. cum. M. de constitu. Et an appellatiõe canonici veniat canonicꝰ regularis. vide glo. quã do. Card. dixit esse singu. in cle. dispẽdiosam. de iudi. que gl. dicit qd sic: quãdo tñ nõ transit sine dubio qñ fieret mentio de canonico in materia que nõ cõueniret canonico regulari. Et adde ꝙ canonicꝰ teneꝛ scire grãmaticã adeo ꝙ eiꝰ ignorãtia repelleret eũ a canonicatu: vt voluit archi. i. c. statutũ. i. §. j. ⁊ in. c. si eo tpe. d rescri. in. vj. ⁊ vide plene. p do. car. i cle. ne in agro. de sta. mona. ⁊ an canonicatꝰ i eccl'ia cathedrali sit dignꝰ bñficiũ: q̃ sit cura. vid Hostiẽ. in sum. de fi. psby. i. §. fi. i ver. circa. ⁊ hꝛ i. c. statutũ. in. §. j. de rescript. lib. vj. et p Jnno. in. fraternitatẽ. de sepul.

¶ Ad rẽ. Adde Dñi. i. c. si motu pprio. in. ij. co. de pbẽ. l. vj. post Jo. and. ⁊ Jo. de lig. ibi 5 arch. i cle. si romanꝰ. in x. obtinet. ⁊ ibi Jmo. ij. co. Car. i cle. ij. in. xij. q. d off. or. Ro. de renũ. xij. qdã cardialis. ad fi. anti. q̃ est ct e. tit. i antiqore. ⁊ sm pdicta itellige Bal. i. l. si is q §. fi. ff. de exc. tut. Limita tñ vt late per Jmo. post host. Jo. an. ⁊ bu. in vlt. co. i. c. relatũ. d prebẽ. ⁊ per Moder. hic.

Sine pbẽda. cundo no. qd receptus in canonicum sub expectatione prebẽde nõ diciꝛ affecutus beneficiũ ecclesiasticũ. Et sic potiꝰ ipsa prebẽda q̃ ius canonie appellaꝛ beneficiũ ecclesiasticũ: nã ipsa spiritualia non possunt diu esse sine temporalibus. j. q. iij. si qs obiecerit. qd est notabile vt appellatione beneficiorum[a] non veniãt stricte habẽtes canonicatus sine pbenda.[b] ¶ Not. iij. ⁊ tene menti † ꝙ sicut in impetratione debet fieri mentio de iure qd qs habet[c] in eodẽ beneficio obtẽto ita de iure qd qs habet ad rem: [c]nam per receptionẽ in canonicum sub expectatione prebẽde nõ cõsequitur receptꝰ ius in prebẽda sed ad prebẽdã. ¶ † No. iiij. ibi: impetunt ⁊ molestãt. differẽtiã inter impetere ⁊ molestare[d] et vt nulla sit inculcatio possumus exponere sm Calde. quod verbũ impetere: referꝛ ad iudiciũ vñ reus solet absolui ab ipetitione actoris: vt in. c. cu3 ecclesia. de cau. pos. ⁊ pprie. verbũ vero molestare: referꝛ ad molestationẽ extraiudicialem. facit. c. dilectꝰ. j. de simo. ¶ † Ulti. no. ibi: expressam fecerit mentionẽ.[e] ⁊ tene mẽti ꝙ de beneficio habito in re vel in spe est fienda mẽtio expressa in impetratiõe alterius gratie. Non ergo sufficit generalis mẽtio. l3 aliud dixerit Cõpostel. qui putauit sufficere si dicatur nõ obstãte qd habeat aliud beneficiũ vel ꝙ p eo in aliis ecclesiis scripserimus. Nã ⁊ hic colligiꝛ qd mẽtio debet esse expssa:[f] ⁊ sic specialis. qd tenẽt Host. Jo. an. ⁊ Cald. ⁊ cõmuniter doc. sequẽtes. facit cle. ij. de offi. ordi. Non ob. c. non põt. de prebẽ. li. vj. q2 ibi non ponunꝛ verba rescripti: sed sunt verba iuris referentis in effectu verba rescripti: sic potest intelligi. c. is cui. eo. tit. ⁊ lib. Debet ergo dici nõ obstãte ꝙ per literas nostras sit receptus in tali ecclesia: vel qd habeat tale beneficiũ curatum: ⁊ de hoc vide qd dixi. s. eo. ad aures. Et sic habes casum in quo nõ operaꝛ tñ genus quo ad oĩa sicut species quo ad speciẽ. Nam l3 sub genere cõprehendanꝛ oẽs species generis: vt not. in. l. iurisgentiũ. in. §. sed si fraudãdi. ff. de pac. Tamen vbi requiriꝛ notabilis expssio speciei nõ sufficit facere mentionẽ per genus: q2 expressio per speciẽ posset retardare pncipẽ a 9cessiõe. ⁊ hoc no.

5 ¶ Oppo. cõtra tex. i eo ꝙ vꝛ velle † ꝙ impetrãs successiue plures literas ad diuersas ecclesias potest vti quibꝰ vult: vnde si recipiꝛ vigore aliarũ literarũ nõ potest receptio sua impugnari: l3 respectu aliarũ sit excludendus. Hoc eñ videꝛ iuri 9triũ: nã ex quo secunde litere non faciunt mentionẽ de prioribꝰ debent esse ipso iure nulle. Et sic nõ deberet tenere receptio vigore secundarũ: ad hoc text. s. c. pri. ⁊ j. de offi. dele. in. c. ex parte. ⁊. s. eo. ti. c. ceterũ. Sol. glo. timore 9rij vꝛ velle qd cũ plures litere impetranꝛ ab eodẽ oẽs sunt i pẽdenti: vt põt quis vti primis vel secundis: sed eoipso qd vtitur alteris relique annihilãtur: q2 intẽtio pape fuit ꝙ iste cõsequereꝛ vnũ beneficiũ: nec est vis fiẽda per quas literas hoc cõsequaꝛ. Si tñ prime litere presentate annullarentur p exceptionẽ posset ipetrãs sm gl. vti secũdis. Et ad 9ria posset rñderi ꝙ procedũt qñ lr̃e impetranꝛ a diuersis: secꝰ si ab eodẽ: vt hic. Dic clarius ⁊ latiꝰ applicãdo dicta doc. ꝙ aut impetranꝛ plures litere sub eadẽ data aut sub diuersa. Primo casu si ipetranꝛ a diuersis: dic vt habetur in. c. penul. j. e. li. vj. ⁊ vide qd dixi. s. e. tit. c. capitulũ. Si impetrarenꝛ ab eodẽ videtur glos. hic innuere ꝙ oẽs valent: ⁊ est in optione impetratoris quibꝰ vult vti. qd etiã sentiũt Jnnoc. et Abb. contrariũ tenet Host. dicens nullã literã valere. q2 videꝛ impetrare fraudulẽter: ⁊ sic qlibet litera reperiꝛ vitiosa. Et hanc opi.[g] videꝛ approbare Jo. an. ⁊ Cal. sequitur etiã do. Ant. nisi iste impetrãs excusareꝛ iusta ignorãtia: vt quia iste impetrauit vnã literã per se: aliã impetrauit ignorãter eius pcurator: tũc eñ debet sibi dari optio. arg. c. gratia. j. e. lib. vj. Si aũt cõstaret qd fraudulẽter fuerint impetrate in dubio psumẽdum: est sm eũ qd pcedit opi. Host. quod satis placet. Et hoc sepe cõtingit in coronatiõe pape cum vnus ⁊ idẽ faciat se poni in rotulo plurium cardinalium ꝙ omnes habent eandẽ datam ad d

¶ Et molestare. Adde gl. sing. in l. si seruũ. §. pretor. ff. de acq. here. de qua fecit festũ Bal. i. l. j. in. iiij. col. in x. itẽ q̃ro si testator mãdauit heredi ne molestet. C. de his q̃ pe. no. ⁊ vide eũdẽ in ea. l. in. ij. co. in ver. ⁊ est ar. ꝙ si testator reliqt mihi fundũ. ⁊ vide eũdẽ in. l. j. in. ij. co. x. s3 pone ꝙ verba instrumẽti. C. de vsufru. ⁊. in. l. j. C. de nũdi. Pau. de ca. 9si. cxc. Jmo. i. l. luciꝰ. §. tres hꝛdes. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. ff. ad treb. in. l. j. §. nõ aũt. ⁊ si qs te. li. esse ius. fue. ⁊ in. l. si priꝰ. in. v. oppo. j. partis. ff. de op. no. nũ. ⁊ plene p Ro. i. l. si seruũ. §. fi. ff. de acqr. here. vbi sequiꝛ dictũ Bal. in. d. l. j. ⁊ p Roma. i. l. j. §. fi. ff. de pub. p do. i. c. audita. de rest. spo. p Jmo. i. l. si paterfamilias. ff. de here. insti. Areti. in. c. intimauit. de testi. Jmo. in. c. p illorũ. in. v. col. de pben. pe. de anc. 9si. xiij. ⁊ p dicto istiꝰ hic facit bonꝰ tex. c. q̃rela. i fi. de simo. vbi phibeꝛ molestia sine ordine iudiciario: ergo a 9rio sensu cũ ordine iuris est pmissa. facit qd voluit Rota deci. ccccj. itẽ si agẽti in titu. de rest. spo. in anti. ⁊ dixi in no. meis i lr̃a. M. i v. molestia. ¶ Adde Rapha. cuma. consi. clvj. Alex. consi. xiij. Pau. de ca. consi. cxcj. Ant. Frã. ¶ Add ꝙ pmittẽs nõ molestare seu nõ iferre molestiã dꝛ eã iferre eoipso ꝙ trahit ad iudiciũ: vt i. l. die sabbati. C. de iu. ⁊ d hoc vbo molestare. vide. i. l. j. C. de thesau. li. x. ⁊ i. l. ij. C. de ca. lar. eo. li. ⁊ i. l. p uidẽdũ. C. de dec. ⁊ vide plene p Ale. i suo 9s. lij. i. ij. pte. 9s. ⁊ vid Alex. post bar. i. l. in illa. la. ij. ff. de x. ob. vbi dicit Bart. ꝙ q pmisit aliquẽ nõ molestare de facto vel de iure sub pena icurrit penã siue molestet iudicialiter q̃ dꝛ esse molestia de iure: siue extraiudicialiter que dꝛ esse molestia facti. de quo etiã p Alex. in. l. ampliꝰ nõ peti. ff. rem ra. habe.

e ¶ Mentionem. Uide Moder. post istum in cap. ad aures. s. eod.

f ¶ Expssa. Adde Dñi. in. c. q2 piculosu3. in x si. no. qd vbi reqriꝛ expssa mẽtio. de sen. excõ. li. vj. ⁊ vid gl. i. l. negotiũ. in x. spãli. C. d neg. ge. ⁊ in. l. fi. in x. spãlr. C. eo. ⁊ q̃t modis capiaꝛ expssum. vide Bal. in. l. j. in ij. co. i x. ad qd sciẽdũ est ꝙ expssum dꝛ tribꝰ modis. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ p eũdẽ in. l. j. ff. si qs in ius vo. nõ ierit. in fi. in ver. q̃ro dicit hic spãliter. ⁊ gl. in. c. vnico. de sac. vnc. ⁊ Dñi. in. c. q2 periculosum. de sent. excõ. li. vj.

g ¶ Et hãc opi. Dicas esse cõe3 quã limita duobꝰ modis: vt hic p istũ; post Moder. ibi: nisi secũdo modo. ibi: si aũt ad vnum beneficium,

diuersas ecclesias vel etiã ad easdẽ. Hec pcedũt
vbi plures litere impetranť ad diuersa beneficia.
si autẽ ad vnum beneficiũ z habẽt eandẽ formam
et datã omnes tenẽt: q2 vna in effectu videť litera
lz plures exẽplata. sicut dicimus in pluribus te-
stamẽtis habẽtibus eandẽ datam z formã vt in. l.
6 vnũ testm̃. ff. de testa. † Nunquid aũt ad idẽ benefi-
a ciũ possit ex postfacto impetrari alius titulus[a] ad
cautelã. Videť ꝙ sic: ad hoc text. bo. in. c. post ele-
ctionẽ. de conces. prebẽ. z in. c. ex parte asteñ. eo. tit.
Nõ tñ vt cõsequať ius in beneficio ex vtroqȝ ti. q2
esset ɔ. c. vt qs duas. de elec. li. vj. sz vt se possit de-
fendere ex vtroque est notabile. vide quod latius
dixi in. d. c. post electionẽ. Scd̃o casu principali cũ
impetranť plures litere sub diuersa data aut a di
uersis: z dic vt dixi. s. eo. ti. c. capitulũ. Aut ab eo-
dẽ z est materia nostra in qua dic ꝙ aut p primas
literas fuerit assecutus iste beneficiũ z postmodũ
impetrauit scd̃as ad aliud beneficiũ. Et in dubio
nõ valẽt lr̃e nõ faciẽtes mentionẽ de bñficio habi
to: vt in. c. si motu pprio. de pbẽ. li. vj. Aut impe-
trauit scd̃as postꝙ̃ fuerit receptus in canonicũ p
primas ante tñ ꝙ̃ cõsequereť prebendã: z dic idẽ
qd̃ nõ valẽt litere nisi expssam mẽtionẽ faciant de
receptione fact a p pmas. de hoc est tex. hic in fin.
7 † Qñqȝ per primas literas nõdũ fuerat impetra
tor aliquid cõsecutus z impetrauit scd̃as ad aliã
ecclesiã z iste est casus dubitabilis. Gl. hic voluit
ꝙ oẽs valẽt z sit in optione impetratoris quibus
vult vti vt. s. dixi. Sed Inn. Host. Cal. z cõmuni
ter doc. tenet oppositũ: q2 nõ est verisimile ꝙ si pa-
pa sciuisset de priorib⁹ cõcessisset secũdas. Unde
saltem negari nõ potest q̃n talis veritas sit sup-
pressa que si fuisset expressa reddidisset pncipẽ ad
difficilius concedendũ. ergo talis taciturnitas vi
tiat p. c. postulasti. z quod ibi dixi. s. eod. Dicit tñ
hic Inn. ꝙ si habens lr̃as expectatiuas impetrat
lr̃as ad beneficiũ vacans nõ ad vacaturũ. qd̃ põt
vti illis literis dummodo velit renuntiare priori
bus. Sed cõis opi. doc. est in oppositum. qd̃ puto
verũ q2 cũ litere secũde sint surreptitie nõ possunt
reuiuiscere ex renũtiatione primarũ subsequenti.
ar. in. c. si eo tpe. de rescri. li. vj. habẽs tñ plures li-
teras potest vti primis: q2 in illis nõ reperitur ali
8 quod vitiũ. † Et dicit Host. notabile verbũ: ꝙ si
talis impetrãs vtereť scd̃is anteꝙ̃ primis qd̃ nõ
possit aliquid cõsequi vigore primarũ quib⁹ taci
te renũtiauit vtẽdo secũdis nec aliqd poterit fir-
miter cõsequi ex secundis cũ sint surreptitie qd̃ est
b notandũ.[b] † Sed circa hoc põt dubitari nun-
9 quid de lr̃is prius inualidis[c] sit fiẽda mentio. glo.
c hic sentit ꝙ nõ[d]. Host. tenet cõtrariũ. Dicit enim
d ꝙ si quis pendentib⁹ primis impetrauit secũdas
licet postmodũ prime annullentur nõ tñ valent se
cunde: q2 ex quo pendebant prime necdum erant
annullate tẽpore impetrationis primarũ non de-
bent valere secũde: ex quo nõ faciũt mentionẽ de
primis. Qd̃ tñ limitat Cal. qñ nullitas seu inuali
e ditas surgit ex pprijs literis[e]. sed si litere aduer-

a ¶ Alius titulus. Ad cautelã. Vide istũ i. d. c. post electionẽ. in. iij. not.
p illũ bo. tex. z in. c. ij. de arbi. z in. c. dilecto. de pbẽ. z in. c. cũ olim. lo. ij. ad
fi. de priui. z lap. alle. vltima ppe. fi. z Car. in. c. iter dilectos. v. sz ɔ. ad fi.
de fi. istr. z Imo. i. c. ex pte astẽsis. i. j. no. de ɔce. pbẽ. z rotã. de rescr. xliij.
in antiqs. deci. ici. no. ꝙ vbi qs. z Car. ɔsi. lxxj. inci. vacãte quadã parro
chiali ecclia: ro. ɔsi. xxxiij. ici. quo ad primũ ad fin. Cal. d̃ ele. ɔs. vij. ici. an capl̃m: z in telli ge ista sz istũ in. c. cũ olim. in. ix. col. i ver. z no. istã gl. de re iud. z sm Ro. ɔsi. cccl. ici. i casu pposite. i. v. col. i vsi: quo ad scd̃m. z sm glo. j. in prin. in. c. ex te- nore. s. eo.

b ¶ Qd̃ est notandũ. Adde Butr. et Do. hic. z Io. an. i regula ignorãtia de reg. iur. in sexto in mer. et dictum ibi Ioã. andr. limita Lapus all'. lxxxix. inci. duo prelati. et Moder. hic.

c ¶ De lr̃is prius inualidis. Adde mod. s. e. ex tenore. Card. But. et Do. hic.
Zacharias.
¶ Adde gl. in. c. ex tenore. isto tit. z i. c. suggestũ. de inrepa. z i. c. cum nr̃is. de ɔces. pb. istũ expssim in. c. p vestras. de do. inter vir. z vxo. et Fel. in. c. ceterũ. co. iij. ver. limita tertio. s. isto titu.
Sebasti. Sapia.

d ¶ Qd̃ nõ. Add̃ Oldr. i cõs. ccxix. qdã Hugo. circa pncipiũ vbi tz ꝙ de pcessu nullo nõ ẽ faciẽda mentio. vide. Abba. et Imo. in. c. dilecti. j. de exce. vbi tenẽt ꝙ de attentatis post appellationẽ p iudicez a quo nõ est faciẽda mentio q2 veniũt retractatiua vide Imo. et do. Ant. in. c. ex pte. j vlti. co. s. e. ꝙ vbi tenẽt ꝙ nõ est opus facere mentionẽ de appellatiõe deserta. z vide pro resolutio. d. Ias. in. l. j. C. si cõtraius vel vti. publi.

e ¶ Ex proprijs literis. Adde Cal. in ti. de ele. cõ. xiij.

f ¶ Ipso iure nulle. Adde istũ in. c. oblate. in vlti. not. de ap. Ro. cõsil. cccclxxxiij. inci. dubitať primo vtrum electio. zc. in. vj. col. vbi alle. Cal. in ti. de rescrip. consi. xiij. z doct. in. c. ex tenore. s. eo.

g ¶ Ille tex. a contrario sensu. Vide ibi istum.

h ¶ Spoliat⁹. add̃ Io. an. bu. z istũ i. l. cũ teneamur. de pbẽ. z Io. an. i. c. de multa. sup versi. habebat. de prebẽ. z vide hic p mo. in. vsi. spoliat⁹.
¶ Adde ꝙ voluit Cal. cõsi. xj. de prebẽ. vbi dixit quod de illicita sua possessione quis teneatur facere mentionem.

i ¶ Sine lr̃is vide moder. in rub. s. de cõsti. z istũ in. c. qualiter in princ. z in. c. nostri. in. j. col. j. de ele. z in cle. j. de her. z Rotã de offi. dele. in. x. not. Domi. in proe. vj. in ver. vniuersitatis. Bal. in. l. humanũ. C. de legi. i. l. falsus. C. de fur. in. l. idẽ vlpia. ff. de exc. tu. z in. l. si qua per cal. C. de epi. et cle. z in. c. j. §. sacramẽtũ. in ti. de pa. iur. fir. in vsi. feu. glo. in. c. duobus. de rescrip. lib. vj. istũ in. c. si diligẽti. de simo. in gl. z Imo. in cle. dudum. §. nos enim in verbo aut scripto. de sepul.
¶ Adde Oldr. consil. cccxxiij.

k sarij essent nulle vel elidibiles per exceptionẽ nõ
est necessariũ de illis facere mẽtionẽ. sic intelligit
gl. in. c. cũ nostris. j. de conces. prebẽ. z qd̃ no. s. eo.
ex tenore. d. Ant. distinguit qd̃ aut lr̃e sunt ipso iu
f re nulle[f] z non fuit necesse facere mẽtionẽ de illis.
Aut elidibiles per exceptionẽ. z tunc est necesse fa
cere mẽtionẽ: q2 de literis nullis nulla est vtilitas
in faciendo mentionẽ. Placet mihi cũ litere sunt
nulle z cuz impetrator sciebat eas nullas nec cre
do ꝙ in hoc Host. senserit cõtrariũ. Sz dubiũ est
qñ impetrator sciebat eas validas z ipetrauit se
cundas postmodũ incepit vti primis z ab illis
exclusus per exceptionẽ vti secũdis z istud est du
bium gloss. z Host. z in hoc forte posset sustenta-
l ri opi. Hosti. nã ex quo erant in pẽdẽti commisit
iste fraudem in non faciendo mẽtionẽ maxime q2
vtendo primis videť renuntiasse secũdis. Itẽ qua
tenus dicit. d. Ant. qd̃ si lr̃e sint elidibiles dz fieri
mentio in secũdis. Hoc limitarẽ in literis pprijs
secus in lr̃is aduersarij quas ipse põt elidere per
exceptionẽ: q2 impetrãdo literã cõtrariã videtur
habere animũ elidẽdi: z sic loquiť glo. in. d. c. ex te-
m nore. z vide qd̃ ibi dixi. Credo etiã ꝙ de lr̃is pus
pure renuntiatis non sit necesse mẽtionẽ facere in
scd̃is: qd̃ satis sensit hic Inno. in fortiorib⁹ termi
nis qd̃ no. Nec'ob. c. s. pr. q2 ibi fuerat ɔsecut⁹ pẽ-
sionẽ vel aliud beneficiũ. idõ teneť facere mẽtionem
de primis lr̃is lz renuntiatis: secus si nihil fuisset
g cõsecut⁹. z ad hoc facit ille tex. a cõtrario sensu.[g]
10 ¶ † Querit extra gl. nunquid de bñficio quo ipe-
h trans spoliatus[h] est teneatur facere mẽtionẽ. Io.
cal. tz qd̃ sic: ad hoc qd̃ no. in. c. cũ teneamur. z. c. de
multa. de pben. Probať rõne. nã si de iure q̃sito
ad rẽ teneť ipetrãs facere mẽtionẽ vt hic: forti⁹ de
iure quesito in re. Nã per spoliationẽ de facto agi
tatã nõ perdit qs titulũ bñficij: sed solũ possessio-
nẽ. vt in. c. cõquerẽte. z. c. in lr̃is. de resti. spo. et q2 q
actionẽ hz ad rẽ: ipsam habere vr̃. vt hic iũcta gl.
fi. z in. l. qui actionẽ. ff. de reg. iur. facit regula quã
11 posui. s. eo. postulasti. † Scd̃o q̃riť. q2 hic sit pba-
i tio gr̃e per lr̃as nũ quid sine lr̃is[i] possit pbari gr̃a
facta p senti per romanũ põtificẽ. z hoc incidit in
illã q̃onẽ nũquid scriptura sit de eẽ gratie. de quo
vide plene per Io. an. post Archi. in pe. vj. lib. Et
ibi tandẽ cõcludiť ꝙ scriptura requiriť ad proba
k tionẽ gr̃e. nõ tñ est de substãtia gr̃e.[k] Vñ mortuo
papa q fecit gr̃am lr̃is nondũ extractis non expi
rat gr̃a: sed successor põt dare lr̃as faciẽdo mẽtio-
nẽ de pdecessore. facit. c. lr̃is. j. eo. ¶ Et ex hoc di
cit Bal. in. l. humanũ. in fi. C. de leg. qd̃ si papa ver
bo pronũtiauit aliquẽ epm̃. vel abbatẽ qd̃ statim
facta pnũtiatione ille sic pronũtiatus est ep̃s seu
l abbas.[l] qd̃ no. Dixit tñ ꝙ nõ debẽt recipi isti pro
platis nisi gratiã probẽt p lr̃as apostolicas: alr̃s
tã sic se gerẽs ꝙ̃ canonici eũ recipiẽtes incurrunt
graues penas: vt habeť in extrauag. Bonifacij
viij. que incipit. iniuncte. Et hoc vltimum bñ not.
q2 multi in hoc errãt: hoc idẽ sentit Cal. hic i ea.
m nunquid litera sit loco tituli[m] beneficialis tenet

Sebasti. Sapia.

k ¶ Gr̃e. An scriptura sit de substãtia gratie vide late p Feli. i rub. de cõsti. vbi etiã ponit an possint pbari per testes. vide do. Ab. i. c. ex diligẽti. j. de simo. z ibi Felin. et Bal. in. c. j. in fin. prin. p quos fiat inue.
Sebasti. Sapia.

l ¶ Seu abbas. vide Ang. i. c. cũ salutatus. C. de sen. pas. vbi dicit. qd̃ vba illa ipetratoris iste sit doctor incõtinẽti faciũt qd̃ qs sit doctor.

m ¶ Loco tituli. Adde Imo. s. c. pri. i vj. col. post Car. Do. i. c. j. de lit. cõte. l. vj. q̃si in fi. qcqd dicat ibi Archi. z ro. i nouis decisi. cccclvj. ici. circa scd̃z. vbi alle. Cõpo. s. eo. ɔstitut⁹. ad fi. vñ sz bu. z Do. gr̃a nõ est ɔseruatiua tituli ñ creato titulo p collationẽ et semel de lr̃is cõstito hic collatio cõseruať sine lr̃is: idõ si perderet literas nihilominus valeret gr̃a vt patet in. c. cum olim. lo. j. de pui. dũmõ pbaret qd̃ papa hãc graz p lr̃as fecisset. facit tex. i. c. sane. de renũ. z in gl. pe. i fi. vbi ad pditionez vr̃ ad renũtiationẽ lr̃arũ nõ seqť perditio tituli.
Antoni. Francis.
¶ Circa hoc an ad validitatẽ gr̃e requirãtur litere et an illis perditis perdatur gratia z titulus. Dicas ꝙ gr̃a apostolica nõ censeť pfecta ex sola signatura supplicatiõis facta p papã: sed tũc demũ perficiť qñ sup ea lr̃e sunt expedite. z idõ in bñficialib⁹ nõ dr̃ añ lr̃as cõfectas quis habere canonicum ti. qd̃ itellige quo ad potestatẽ z iurisdictionẽ dandã executori: q2 de tali ptãte z iurisdictiõe loquiť deci. rote hic alle. q̃ alr̃s ẽ. ccccxxxviij. z ad hoc vide q̃ pulchre no. Io. an. in proe. vj. in nouella sup vsi. transmittimus. z vide ibi Do. de sancto gemi. qui dicit ꝙ licet in gratia motu pprio facta requiranť licere ad pbationẽ gratie facte: tñ secus est in gratia facta nõ motu pprio q2 illa põt probari p testes per. c. si motu pprio a ɔrio sensu. de prebẽ. li. vj. Dicit tñ ibi Pau. quẽ recitat ibi do. ꝙ vbi papa facit gratiã super qua mãdat fieri lr̃as: nõ dr̃ gratia pfecta anteꝙ̃ litere cõficiãtur. et vtrũ ad esse z substãtiã gratie regranť litere: an vero solũ ad probationẽ. vide que habentur z notanť p Bald. in. l. humanum. C. de leg. z per do. Feli. in rub. de constitu.

Zacharias.

a ¶ Priuate psone Addo p istodicto Spec. in ti. de leg. §. nūc tractemus. versi. sed nū qd. ⁊ ibi Jo. an. i addi. ad ipz. Anto. de bu. in c. nobis. in peñ. co. de iurepa. Pe. ꝺ ancha. i cl. p literas de pb. ⁊ Arch. in sum. xxv. dist.

b ¶ Non habet de iure cōi. Vid bic Bu. et Jmol. qꝺ itellige non vacāte sede: alʼs sic. p c. cū olim. de ma. io. ⁊ obe. facit ēti simili gl. in c. preter hoc in vꝰsi. ducibꝰ. xxxij. dist. et in c. bene quidez. in ver. romanum pontificem. xcvj. dist. ⁊ in c. mēnaz ij. q̄stio. v. que dicunt ꝙ papa pōt ꝯcedere laico ius excōicandi et interdicēdi ⁊ suspēdendi. clericos et no. Jnno. in c. ecclesia. in iij. co. de consti. allegando gloss. in d. c. bene quidem. quā etiā sequitur Pet. de monte in tractatu ꝺ potestate pape ⁊ ꝯcilij. in. xix. colū. ⁊ Ana. in c. sicut in vno in. j. colum. de here. ⁊ Domi. in. §. ad hec. in. iij. colū. xxxij. dist. et gl. in c. j. in gl. ij. xciiij. dist. ⁊ vide istū in c. ab excōicato. in j. col. j. eo. titu. faciūt que habenꝫ p glos. ⁊ doc. in c. decernimꝰ. de iudi. et an laicus q non est in sacris possit absoluere ab excōmuni. vide gl. j. ⁊ doct. i. c. canonica. in vꝰsic. presbyter. de sen. ten. excom. et Archid. in d. c. bene qdē. ⁊ Jmo. in c. ab excommunicato. i āntepenu. col. in vꝰsi. an autem isti executores. j. eo. titu.

¶ Adde vt p romanum consilio cclxvj.

c ¶ De omnimodo defectu iurisditionis. Adde mod. i. c. sup literis. ꝺ. e. in. iij. fal.

Cōpost. in c. sup literis. ꝺ. e. qꝺ sic. ¶ Archi. tñ in c. j. de lit. cōte. li. vj. hoc limitauit vt pcedat in collatiōe fienda: sed in iā facta collatiōe: collatio est titulus ⁊ nō lr̄a. ¶ Jo. cal. concludit ⁊ meliꝰ hic qꝺ iā in collatione facta ꝙ̄ fiēda litera nunꝙ̄ est loco tituli. vnde nō est titulus remotus nec immediatꝰ: sed sicut collatio vbi interuenerit est titulus ita ⁊ mādatū verbale de cōferēdo est primordiū tituli. Nō enim potest dici titulus: qꝛ per literas vt conferatur nō acquiritur ius in beneficio: sed solū facultas implorandi officiuz executoris Ad quod vide bo. gl. in c. veniens. de renū. litera vero est probatio collationis vel istius principij. quēadmodū contigit in contractu qui perficitur solo consensu. Nam scriptura superueniens non est de substātia cōtractus: sed fit ad probationez contractus. l. contrahitur. ff. de pig. ⁊ l. cōsensu. ff. de actio. ⁊ obligatio. facit quod leg. ⁊ not. j. de re iudi. in c. sicut. Abbas.

☞ Excōmunicatio potest fieri per priuatam p sonam ex priuilegio eiconcesso.

2 Capitulum non habet aliquā iurisdictionez: sed episcopus qui tamen debet ipsam explicare cum consensu capituli.

Jurisdictio potest acquiri ex cōsuetudine.

3 Judex potest cognoscere: an sua sit iurisdictio.

4 Actor potest fundare intentionem suaz super exceptione aduersarij.

5 Fundare se an qs possit super eo quod alʼs impugnauit.

6 Sententia qua qꝺ pronūtiat se esse iudicem est interlocutoria.

7 Procurator reuocatus ante certificationē reuocationis quicquid agit tenet.

8 Dñs si ratificauit gesta per falsum procuratorē non potest vlterius contradicere.

9 Mādare videtur ille qui patitur aliquē agere in causa sua ⁊ non contradicit.

Appellatio videꝫ facta noīe meo si quis me p̄nte ⁊ nō cōtradicēte appellauit.

10 Procurator an ⁊ quando possit reuocari. 12.

11 Rescriptū nullū assumit vigorē si iudex pronūtiauit validum ⁊ ab hoc non fuit appellatum.

13 Soluens procuratori reuocato an liberetur.

14 Procurator habens speciale mādatū an possit literas impetrare.

Cōiuncta persona non agit pro coniuncta in his que requirunt speciale mandatum.

Ex parte decani.

Legit varijs modis sz ꝓm lec. magis cōem ⁊ litere cōuenïētem. h. d. Nō valet rescriptum qꝺ procu. reuocatus: et de hoc certificatus extra iudicium impetrauit. Secꝰ tñ si in iudicio omnimodo reuocatio ad notitiā aduersarij vlʼ iudicis nō peruenit. ¶ Jn p̄ma poniꝫ facti narratio. Jn scꝺa iudicū istructio ibi: qꝛ vero. Vel sic summa scꝺm aliū intellectū satis notabilē. Quicquid pcurator reuocatus ⁊ de hoc certificatus in iudicio facit fauorē dñi non tenet: licet reuocatio ad notitiā iudicis vel aduersarij nō peruenerit secꝰ si illud tendit ad cōmodum aduersarij. ¶ Casus literalis. Capitulū lauduneñ. habebat indulgentiā a sede apo. vt forsitā posset excōmunicare quēcūqz in eorū offensam incideret manifestam occasione huius indulgētie decanus ⁊ capitulū lauduneñ. tulerūt sentētiā excōicationis in nobilē virū J. propter qꝺ orta fuit ꝯtrouersia inter eos super ipsa sentētia ⁊ quibusdā alijs articulis. Unde pcuratores vtrinsqꝫ ad sedē apo. accesserunt. ⁊ sup ipsa sn̄ia ⁊ alijs articulis litē sunt cōtestati ⁊ qꝛ de his in presentia pape nō poterat fieri plena fides ꝯmisit papa causam iudicibus sine debito terminandā hoc adiecto in cōmissione vt nō obstarēt litere preter assensum partiū antea inpetrate. dictus nobilis citatus proposuit ꝙ per literas non erat pcedēdū ex eo quod Gui. qui lr̄as impetrauerat falsus extiterat pcurator: qꝛ ante impetrationem illarū mādatū procuratoriū fuerat reuocatū: vnde per tales literas rñdere nō tenebatur, Ex aduerso ex parte capl̄i dicebaꝫ qꝺ ad papā vlʼ d. ad capl̄m talis reuocatio nō peruenit. iudices interlocuti sunt se debere procedere p illas literas tandez petebaꝫ pcurator capituli vt iudices ispi e cerēt predictā indulgentiā procurator illius nobilis ex aduerso rñdit ꝙ per literas illas pcedēduz non erat ostēdēs alias posterius impetratas cōtinētes vt si de partiū procederet voluntate causaz terminarēt eādē: aliogn cām sufficienter instructā remitterent ad sedē apo. Ex pte capituli fuit allegatū illas literas nō valere: qꝛ impetrate fuerunt per eūdē Guil. post reuocationē mandati: vñ lr̄e nō valebāt: iudices dubitauerunt vtrū p primas vel scꝺas lr̄as deberent procedere. Cōsulteꝰ papa rñdet ꝙ ꝓm statutū cōcilij litere apostolice impetrate sine spāli mādato dñi nō valēt nisi esset de f illis personis a quibus nō exigiꝫ de iure mādatū vnde mādat ꝙ si reuocatio mādati ad pcuratorē illius nobilis peruenit pcedant in negotio iuxta cōtinentiā priorū literarū non obstātibꝰ posterioribus: qꝛ multominꝰ valēt lr̄e que impetranꝫ ab illo a quo reuocatū est mandatū ꝙ si nullū mādatū habuisset. Ber.

1 ¶ † Nota primo iūcta glo. j. qꝺ a priuate persone[a] potest concedi priuilegiū excōicandi suos manifestos malefactores. Similis indulgentia habetur in. c. ex parte. j. de verb. si. vbi plene de effectu huius indulgentie. ⁊ vide qꝺ not. Jnn. i. c. venerabili. de cēsi. vide tex. in d. c. dilecto. de sen. excō. lib. vj. vbi no. vtrū habens alias iurisdictionē possit in facto pprio sentētiā excōicationis fulminare.

2 ¶ † No. scꝺo ex hoc ⁊ ex text. ꝙ capitulū etiā b ecclesie cathedralis nō hz de iure cōi[b] potestatē excōicādi nec ēt interdicēdi: vt i. c. q̄siuit j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. nā iurisdictio de iure cōi est penes epz lz eā debeat explicare cū ꝯsilio capituli: vt in c. iij. de ꝯsue. li. vj. ⁊ xv. q. vij. eps. ⁊ i. c. nouit. ⁊ c. quāto. de his que fi. a prela. tamen ex speciali cōsuetudine pōt capitulu3 acquirere iurisdictionē. sic itellige. c. irrafregabili. §. ceterū. de offi. ordi.

3 ¶ † No. tertio ⁊ tene menti ꝙ etiā vbi cōtenc dit de oīmodo defectu iurisdictiōis pōt iudex cognoscere ⁊ pronūtiare an sua sit iurisdictio. ⁊ hoc multū bene probaꝫ hic. Nā si exceptio istius nobilis ex toto fuisset vera isti iudices delegati nullā habuissent iurisdictionē contra istum nobilē. Et tñ potuerūt isti iudices de hac exceptione cognoscere ⁊ sup ea pronūtiare. ⁊ p hoc multū limitaꝫ ⁊ extēdiꝫ. c. sup literis. ꝺ. eo. vt nō solū iudex cognoscat qñ iurisdictio est elidibilis p exceptionem sz etiā qñ opponiꝫ nullā cōpetere. ⁊ nō tradas istuz tex. in hoc obliuioni. ⁊ facit qꝺ infra dicā sup glo.

4 ¶ † Not. iiij. qꝺ super exceptione aduersarij pōt actor fundare intētionē suā qñ fundat se non sup incluso in ipsa exceptione: sed sup expressis i ipsa exceptione. Nā vt hic vides nobilis iste: excipiendo proposuit se reuocasse illū pcuratorē: ⁊ tñ super hac confessione per modū exceptionis facta fundauit capitulū intentionem suā contra secūdas literas. Et hunc tex. no. ad hoc alleg. tex. in c. d cum venerabilis.[d] de excep. vbi plenissime examino istū articulū.

5 ¶ † Nota. v. ꝙ quis potest se fundare super eo quod impugnat[e] qñ ad aliū effectū e impugnat ꝙ̄ respectu illius super quo se fundat. Quod intellige qñ nō impugnat ipsum factū sed solennitatē facti quod est notandum: ⁊ probatur hoc ex eo quia capitulū impugnabat illā reuocationez procuratoris respectu validitatis priorū literarū ⁊ fundat se super ea ad inualidādas secūdas literas. Pro hoc facit optime iste tex. ad hoc qꝺ no. Bar. in. l. non vtiqꝫ. ff. de excep.

6 ¶ † Not. vj. ibi. interlocutoriā: ꝙ sentētia qua qs pnūtiat se f iudicem esse est interlocutoria[f] non diffinitiua: habet tamen vim diffinitiue. adeo ꝙ etiam de iure ciuili potest appellari. de quo est glo, no. in auꝫ. habita. C. ne fil. pro pa. ⁊ no. ex tex. practicam pronūtiandi cum reuocatur in dubiū de validitate literarū.

7 ¶ † Not. ibi: si reuocatio mandati ⁊c. iuncta gl. quicquid agit procurator reuocatus ante certificationē reuocationis etiā in fauorem dñi tenet ita ꝙ aduersarius non potest allegare illā reuocationē

¶ Cum venerabilis. vide ibi moder.

¶ Super eo qꝺ impugnat. Vide moder. ꝺ. eo. capitulum. vbi dederūt plures fallentias ad regulaz. ex eo. de reg. iuris in. vj. vbi in viij. fal. fecerunt mentionē de isto tex. ⁊ de dictis docto. hic.

¶ Adde quādo quis possit se iuuare ex eo qꝺ ipugnat. Roma. ꝯsi. cccxlvj.

¶ Est interlocutoria. Vide mo. in rub. de re iud. et in c. significantibus. et ibi per do. meum ⁊ alios moder. de offi. de leg. ⁊ do. post gl. in auten. habita. C. ne fil. pro pa.

¶ Addꝺ qꝺ licet talis sit sententia iterlocutoria habens vim diffinitiue. tamē est differentia quia lata a delegato nō pōt reuocari sed ab ordinario sic per. c. significantibus. de offi. deleg. ⁊ ita itz Ro. consi. cclviij. Zacharias.

¶ Adde qꝺ a tali sn̄ia tanꝙ̄ vim diffinitiue habēte potest appellari. ita no. glo. fin. in auten. habita. C. ne fil. pro pat. quam singularizat Ludo. roma. sing. cxxx. incip. si iudex et ibi an possit reuocari. cui adde Feli. in c. legebaꝫ. in principio. de maiori. ⁊ obe. ⁊ in c. cum cessante. ⁊ ibi istū de appel. Anto. Francisc,

¶ Circa hoc de reuocatiōe interlocutorie. Dicas ꝙ regulariter pt reuocari per iudicem qui eā tulit dommodo reuocetur ante diffinitiuam vt in. l. quod iussit. ff. de re iud. ⁊ in. l. post sententiam et ibi p Bald. C. de senten. ⁊ interlo. omniū iud. ⁊ p Bal. in. l. fi. C. si minor se maio. di. ⁊ not,

doc.in.l.dicere.ff.de arbi.z per Lanfrā.de ord.i repeti.c.qm cōtra.in vsi. sentētia.de pba.adde tñ ꝙ illa z si mādata executiōi non pōt reuocari nisi cū cause cognitione.ita no.Joā.de imo.in.c.cū cessante.in.v.col.de app.z ibi per Phil.Franc.in.ix.limi.de quo etiā vide Inn.in.c.sacro de sentē.excō.vbi plures limitationes z declarationes z extēsiones ponit ad istā regu/lā.z vide Bar.in l.j.C.sent.rescin. non pos.z quod h dr de delegato a ꝙ nō pōt reuocare suā iterlocutoriā dicas illud eē verū nisi eēt ab illa appellatū.vt singulariter voluit Bar.in.l.si p/ses.C.quō z qñ iud.p textū.i.c.dilect9.el.iij.de pb. z p Rom.i suis 9 sin.in vsi.sentētia qua qs.z qñ snia iterlocutoria dicatur habere viz diffinitiue: vide tex.fin.iūcta gl.in l.intra vtile.ff.de mino.quā Bald. dixit singularē in l.j.C.qñ puo.nō est neces.vbi habet ꝙ qñ snia est lata sup vno arti. substantiali q̄ ad negotiū pncipale dr habere vim diffinitiue.ad qd vide glo.in cle.si. de ap.z i cle.j.de cā.pos.z pprie.et vid alex.dei mo. in.l.v.in.v.col.ff. de verbo.oblig.

cationē in preiudiciū reuocātis.Et in hoc habeo istū tex.p notabili.z hoc idē voluit gl.hic z Inno. ¶ In gl.ij.no.z ex tex.ꝙ in eodē iudicio z eodē libello pōt agi ꝯ eundē sup pluribus articulis.[a] ad idē.c.cū dilectus de causa pos.z pprie.c.dilectus j.de capel.mo.z ibi gl.iij.alleg.multas concordā. ¶ In gl.iij.in fi.intellige ƀz Cōpo.ꝙ iste scde litere fuerūt ipetrate de cōsensu pcuratorū vtriusqz partis.Uel forte faciebāt mentionē de prioribus literis in clausula ibi inserta.in hoc tñ non est vis. ¶ †In glo.in vbo:falsus pcurator.[b] not.istā gl. iūcto tex.que solet frequēter allegari.z dicit Inn. ꝙ si dñs tacite vel expsse ratificat gesta[c] p pcuratorē falsum non pōt vlterius contradicere.l.iij.§. falsus.ff.rem rat.habe.z in.l.licet.ff.de iudi.†Et ex hoc infert Inn.ad vnū[d] notabile dictū qd quotidie allegat.ꝙ si qs[e] scit aliquē se gerere p procu. suo in iudicio z nō cōtradicit facit sibi piudiciū. Unde ex illa taciturnitate videt ille rē gerere ex volūtate sua quasi velit ꝙ videat sibi dare mādatū[f] vel psumēdū est eū habere mādatū.sic duobus modis pōt intelligi dictū Inno.allegat ad hoc.l. sepe.ff.de re iud.Idem videt sentire Inn.in.c.cum in iure.de offic.deleg.z in.c.nra.de procu.sequitur Archi.in.c.qui ad agēdū.de pcu.li.vj.z do.de ro. deci.cccclxvij.als.cccclxij.z seq.Ubi p hoc dictū Inn.dicit ꝙ si qs appellat p me psente z nō contradicēte[g] vz appellatio z pcessus inde fact9.Idē dicūt si procurator patitur aliquē se gerere p suo substituto z nō cōtradicit.Sed Bar.j.d.l.sepe.et Cyn.in.l.si pecuniā.C.de nego.gest.tenent oppo. Mouetur Bar.ex quo enim iste agit ad cōmodū meū qd finis declarauit cū succubuerit i causa nō videor cōsentire:sed potius cōtradicere.z si non ob.tex.in.d.l.sepe.Sed certe ista non est bona rñsio:qz a pncipio agēdo nō apparet ꝙ inutiliter z ad meū damnū agat cū potuisset obtinere z sufficit causam vtiliter esse ceptā q̄uis ꝯrius effect9 sequatur.vt in.l.sed an vltro.ff.de nego.gest.et qd

a ¶ Super pluribus articu.adde Alex.plene in.l.si idem.in prin.ff.de iurisdi.om.indi.z plenius in.l.edita.in.v.col.C.de eden.z per Ro.in.l.ij.§.item si in facto.in.iij.col.ff.de verbo.obligatio.cum concor.

¶ Adde Roma.consi.ccclxv.

b ¶ Falsus pcurator.Adde Bal.in.l.falsus.in.j.no.C.de fur.z Alex.in l.lz.circa prin.C.de pcu.z per Bertachi.in rep.in ver.pcurator falsus. quib9 adde ꝙ qui hz mādatū generale z facit actū requirentē speciale dicitur fuisse falsus procurator ƀm Bald.in.c.nōnull.in.j.colū.s.eod. ¶ Adde quis dicatur falsus procura.Joan.de ana.consil.xcvj.z.ciiij. Anto.Franci.¶ Circa hoc de falso pcuratore.Dicas ꝙ falsus pcurator dr tripliciter.pprie.s.ppriissime z improprie.vt Spe.fi.ti.de teste in.§.vltra Bal.hic alleg.in.l.falsus.in.j.col.C.de fur.z adde ꝙ pcurator falsus exigēs tenet ad duplū ꝯdi.furtiua.vt p Bald.in.d.l.falsus. itē etiā tenet de falso vt per gl.in.l.si pupilli.in.§.pe.z ibi per Bar.ff.de neg.ge.imo.gl.z Bar.in.l.si pcuratori.in.iij.col.de cōdi.ob cau.ff.tenet etiā de furto:nō tñ dr committere furtū manifestū:vt in.c.iniuria.in.iij. col.p Bal.in versi.q̄ro an falsus.in titu.de pa.iur.fir.z idem Bald.in.l. falsus.in.j.op.C.de fur.vbi etiā dicit ꝙ tenet condi.inde.per.l.creditoris.C.de cōdic.inde.Et adde ꝙ factū p falsum procuratorē potest.tacite z expresse ratificari per dñm.vt per do.de ro.in deci.ccccxxxiij.que inci.si habens.z in deci.cccclix.inci.fuit dubitatū,z deci.cccclx.incipiē. per pdicta.in not.z est cōis opi.doc.in.l.si tutor.C.in quib.cau.in integ. restitu.nō est neces.vbi oino vide per Barto.in.ij.oppo.z in.l.licet.ff.de iu.z in.l.licet.C.de proc.z in.l.si procuratori falso.in prin.de condi.ob cau.quod est verū nisi iudex pronuntiasset procuratorē nō habere legitimū mādātū ƀm Bar.in aut.ei qui.in.j.col.C.de tempo.app.z voluit idem Bal.in.d.l.licet.C.de iudi.qz tūc factū per talem procuratorem nō posset ratificari per dñm:z multos alios casus quib9 gesta per falsum procuratorē nō possunt ratificari a dño q̄uis sint gesta noie suo, vide per Bal.in.l.si vxor.in.ij.colū.C.de condi.inser.z in.d.l.falsus.in xiij.co.z vide Inn.in.c.ex parte decani.de rescrip.vbi dixit ꝙ gesta per falsum procuratorē in cōsistorio principis nō possunt ratificari nisi ad pīudiciū dñi.z vide etiā que habentur per doct.moder.in.l.q pprio.in §.pcurator vt i ceteris.z i.l.pcurator cui gñaliter libera.ff.de pc,z vid

etiā no.per doc.inter quos.in.§.qui alieno.ff.de dam.infec.

c ¶ Expsse ratificat gesta.Uide moder.in.c.cām q̄ el.j.ad fi.de iud.post istū.z do.meū.z i.c.fi.de re iu.z no.in.d.l.lz.z in.l.pōpo.§.ratih.ff.de procu.z p Bal.in.l.iulia.ff.q satis.cog.z Do.in.c.nōnulli.s.eodē.z an sufficit ratificatio post tps datū ad acceptādū.vr ꝙ nō p id qd no.Bar.in l.bonorū.ff.rē ra.ha.z dr i summario dcisionū rote xiij.in nouis.i tit. de cōces.pbē.qd intellige nisi ratificatio tendat ad pīudiciū soli9 ratificātis.quia tūc pt ratificare qñcūqz.vt p Arch. i.c.vt circa.de ele. in.vj.z p.l.pomponius.la.ij.z qd ibi Bar.ff.de ne. gest.z adde istum cōsil.cij.inci.Jesu christi zc.circa primū dubiū.in ij.col.
zacharias.

¶ Addō tu ꝙ qb9 nec tacita nec expressa ratificatio falsi pcuratoris gesta cōfirmat p Ro.sing.ccccclxxxij.inci.tu audiuisti.l.si tutor. vbi ponit.iij.fal. nisi iudex pnuntiasset talem non eē pcuratorē aut mandatū non habere vel nisi statuto caueretur quē nō habentē mandatū non admitti vel nisi illegitimus procurator de cuius dubitabatur mandato admissus fuisset cum cautione rati iūcta protestatione quod si apparuerit ipsuz mādato nō parere gesta per eum possent haberi rata.Addit do.Feli.in.c.causaz.col.fi.allega.ix.rationes tamē approbando.in tit.de iudi.

leg.z no.in.c.cū pro causa.j.de procura.Itē si dicerem9 oppositū nunq̄ vel raro cōpeteret actio neg.gest.cū a pncipio sit dubiū de euentu leto vel aduerso.z sic posset respōderi ad theoricā Inno. positā in.c.in genesi.de elec.quā sequitur glo.in regula.is qui tacet.de reg.iur.li.vj.vbi dicitur qd si agitur de re cōcupiscibili z honorabili tacēs habetur pro consentiēte.vt in.l.qui patit.ff.mandati.Si vo agitur de re onerosa seu dānosa:tunc tacens habet pro contradicēte.nā iudicio meo hoc cōmittitur iudicis arbitrio.Tertiū mēbrū cum a principio tpe gestionis nō erat certū an sequeret effect9 dānosius vel cōcupiscibilis:vnde cū posset se habere ad lucrū z damnum maxime quādo inchoatio est vtiliter facta:tūc sumus extra theoricam Inn.z rationē Bar.Et q̄q̄ do.Anto.hic videat seq Ber.dicēdo ꝙ vbi certitudinaliter agit de fauore meo:tūc bene videor dare mandatū.sz vbi agitur de dāno vel potest tēdere ad dānū non videor dare mandatū.Hoc dictū nullibi probatur ex quo vt dixi potest sequi idez commodū.nā agens pro alio prima frōte videtur agere ad vtilitatē illius patet ex eo quia ius admittit coniunctam personā ad agēdū sine mandato quā tamē nō admittit cōtra expressam voluntatem domini vt in.l.pōponius.in fi.de neg.gest.Si enim initiū agēdi esset dānosum absenti non admitteret ius istū ad agēdū qz tacite videt domin9 ꝯtradicere. Et q̄q̄ Cy.in.d.l.si pecuniā.dicat ꝙ in cōiuncta persona vel in amico[h] dominus videtur dare mādatū ratione coniūctionis vel amicitie.argu.in.l. si seruus cōmunis.ff.de do.inter vi.z vxo.Tamen ego differentia inter has personas nō habita in proposito distinguerem ƀm ea que plene dixi in.c. nōne.de presum.Et distingue sic.qd aut iste q gerit se pro procuratore tēdit ad obligādum psonā dñi:z dñs sciens z patiens nō videt cōsentire: vt in.l.filiusfa.§.inuitus.ff.de procu.Ubi dicitur qd si quis cōstituit me pcuratorē presentē z tacentem

d ¶ Infert Inn.ad vnum.Adde Alex.examinantē ipsum dictū Inn.in repe.l.sepe.in.j.col.cū.x.seq.ff.de re iudi.pro quo dicto facit glo.in.c.tātis daniel.in glo.fi.ibi vel dic.lxxxj.dist.z Bu.in.c.post cessionē.in antepenul.col.de proba.z in.c.inter dilectos.in eadē col.de fi.instr.z in.c.cū in iure.in.ix.col.in ver.no.istud dictū.de offi.deleg.z Alexā.vbi.s.in.ix. saluatione z rotā in tit.de procu.xxxviij.z seq.in nouis.

e Sebast.Sapia.¶ Quod si qs.Uide do.Abb.in cōsi.vij.in.ij.vol. vbi tz ꝯ Inn.idē tz Ro.in cōsi.clxx.sciebat roman9.z Pau.de cast.in l.si tutor.C.in qb.cau.in inte.restit.nō est nec.z rñdet ad illā regulā que hz ꝙ in his que possunt esse preiudicialia tacens nō videtur cōsentire.

f ¶ Dare mādatū.Adde Ro.cōsi.clxx.latissime An.sicu.cōsil.xxxvij.

g ¶ Presente z nō cōtradicente.Adde in simili rotaz de proc.deci.xiij. in anti.qd si quis cōstituit procuratorē p se z aliis presentibus nō contradicentibus valet procuratoris cōstitutio.z vide rotā deci.ccccxvij. Itē si habes in ti.de concess.preben.xiij.in nouis.facit boñ.text.in clemen.j.de procura.z ibi Imo.tex.singula.in.l.cum ostendimus.§.fina.ff. de fideiusso.tuto.singu.ƀm R.et alios.in.l.j.in prin.ff.de verbo.obliga. et per istum in.c.non iniuste.j.de procura.z boñ.tex.in.l.si filius.la.iij.et ibi Ange.signat pro literis cambij.ff.ad macedo.Bart.in.l.quo enim ff.rem ra.habe.z in.l.titi9 seius.ff.de constituta pecu.facit quod voluit Matheus de mates.in not.xxiij.incipien.notabilem modum.et quod legi.z not.in.l.cum tabernam.§.idem quesiit.ff.de pigno.z in.l.pub.§. fi.ff.depos.z quod voluit Bal.post Jac.de are.in.l.fi.C.si cer.peta.z in l.si ex cautione.in.iij.qd.C.de nō nume.pecu.z per istum in.c.nō iniuste. in.iij.col.j.de procu.

h Sebasti.Sapia.¶ In amico.Hāc opi.ꝙ amic9 potest agere sine mādato late cōprobat.d.Jas.in.l.exigendi.col.ij.C.de procu.z qd operet talis amicitia ponit.And.sicu.in repe.l.cum acutissimi.C.de fideicō.vbi tz ꝙ dispositio illi9.l.pcedat in amico dicto magna amicitia. de quo late p.d.Barth.soci.in repe.cū auus.co.iiij.ff.de cōdi.z demō.

a ¶ Prohibere. Vid gl. ꝛ doc. i. c. nõne. de presum. zacharias.

b ¶ Possit reuocari. add tu bar. ꝛ Alex. i. l. filius. et sequẽ. ff. de procura. ꝛ gl. Barto. et Guil. de cug. in. l. procuratoribus. C. eo. Car. in clemen. j. in fi. eo. tit. tu vide latius per Ro. singu. incip. tu scis qd procurator.

c ¶ Pronuntiat validum. Adde Roma. cõsi. ccclxxxiiij.

d ¶ Qualiter fit reuocãdus. Adde tu pulchre Jo. de ana. cõsilio. xxv. vbi ponit duas limitationes notabiles hic p alios nõ relatas: ꝛ ibi ponit an valeat p̃sentatio rescripti facta pcuratore reuocato.

e ¶ Institorem. Adde Jmo. i cle men. j. in. viij. col. v. si vero non fuit expressa. de renũ. ꝛ Bar. in. l. q hominem. §. si titiũ. ff. de sol. ꝛ Bald. in. d. §. proscribere.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Pro reuocato. Vid pulchrũ consi. Alexan. in cõsilio. xliiij. q̃a's clxxxvj. colũ. ij. in ij. vo. vbi principalit tractat qñ possit intẽtari institoria et ponit quinqȝ que requiruntur ad hoc vt competat contra dominum p mutuo facto in personam institoris.

g ¶ Institor. adde quis dicatur istitor Abbatem cõsilio. xvj. zacharias.

¶ Adde tu melius per Bart. in l. j. ꝛ l. institor. ff. de instito. Et dic qd dicitur ille q preponitur negotiationi vniuersali questuarie etiã certi loci nõ designati. vt per eundez in. l. si institorem. ff. si certum peta. ꝛ in rub. C. de. cõsti. pecu. co. iij. Bal. in. l. mandatum, columna

nõ videor consentire. Aut tendit iste certitudinaliter in fauorem domini ꝛ videt dominus cõsentire ꝛ dare mãdatũ vt est tex. no. i. l. qui patit. aut tẽdit: seu tẽdere potest in graue preiudiciũ. Et tunc aut est casus in quo potest dñs prohibere[a] et non prohibẽdo videt consentire: secus si de facto phibere nõ posset. Ad hoc qd legitur ꝛ notatur in. l. catus. ff. de pigno. actio. ꝛ in. l. fideius. §. pater. ff. de pigno. ꝛ quod no. in. l. rem alienam. ff. de cõtrahẽ. emptio. per Dy. in regula is qui tacet. de reg. iur. lib. vj. ꝛ per Bar. in. l. que dotis. ff. solu. matrimo.

10 ¶ † Jn gl. in verbo: propter suspicionẽ. ibi ꝛ ante lit. contesta. de hoc an quando procurator possit reuocari[b] vide tex. cum glo. in. c. ij. de procu. lib. vj.

¶ Jn ea. gl. ibi q̃re ergo nõ reuocat: hec glo. vsqȝ ad fi. instat circa intellectum. c. quare prime litere valuerunt ꝛ secũde nõ cum ambe fuerũt impetrate ab eodẽ procuratore reuocato. non tamen glo. clare loquitur. Videtur tamẽ habuisse bonum intellectũ ꝛ clarius loquũtur doctores vt dicamus qd prime litere fuerunt impetrate in iudicio. ideo valuerunt ex quo notitia reuocationis non peruenit ad iudicẽ vel adursarium. Naȝ hec est regula in materia reuocationis respectu eoꝝ que aguntur in iudicio: vt probatur in. c. mãdato. de pcurato. vbi de hoc. Sed scđe litere fuerunt impetrate extra iudicium. ideo satis fuit ad earuȝ nullitatẽ ipsum pcuratoreȝ fuisse de reuocatione certioratũ. Quasi velit gl. quod in extraiudicialibus non sit necesse reuocationẽ procuratoris ad alios puenire: sed satis est pcuratorem certioratũ fore. Nõ tamẽ doc. aperiunt quare prime litere dicantur iudiciales ꝛ nõ secũde. do. Ant. dicit hãc lec. cõem sibi nunq̃ placuisse quia non videt in hoc diuersitatẽ inter iudicialia ꝛ extraiudicialia qua etiaȝ in extraiudicialibus debet aduersarius certificari de reuocatione procuratoris cum possit decipi sicut in iudicio. Jtem ſm eum etiam secunde litere videntur iudiciales cum fuerunt impetrate lite pendẽte. Sed pace ipsius salua lec. cõmunis est verissima ꝛ dictũ suum posset saluari certo casu sȝ nõ in terminis litere. Unde declarãdo hanc lec. communẽ dico q̄ prime litere dicuntur iudiciales: q2 fuerũt impetrate in iudicio. quia causa pendente corã papa pcuratores vtriusqȝ partis cum de meritis cause non posset in curia liquere impetrauerũt translationẽ iudicis ꝛ sic obtinuerunt committi causam in partibus. Et sic oportebat vt noticia istius reuocationis perueniret ad aduersariũ vel ad iudiceȝ. Alias posset aduersarius deludi. sed secũde litere fuerunt impetrate extra iudiciũ quia post primas per quas negotium erat cõmissum in partibus ꝛ ipse solus procurator reuocatus eas impetrauit. Unde nõ sequitur fuerunt impetrate lite pendente ergo in iudicio: cum multa fiant extra iudiciũ lite pendente. Nec obst. q̄ dicit d. Ant. etiã in extraiudicialibus aduersariũ fore certiorandum de reuocatione procuratoris: quia illud non est vsquequaqȝ verũ nõ enim pcedit cũ pcurator non destinatur ad certã personã. Nam in ista secũda impetratione procurator nihil agebat cũ parte sed per se in fauorem domini. Unde satis erat ad nullitatem actus ipsuȝ procuratorẽ fuisse certioratum. vt est tex. in cle. vnica. de renũt. Sed vbi procurator destinaretur ad ꝯtrahẽdum cũ certa persona tunc fateor q̄ de reuocatione est illa persona certiorãda: vt in. l. si fideiussor. ff. mã. sequit hic Jo. and. post Nico. mat. ꝛ. j. latius dicã. Et in hoc casu potest verificari dictum do. Ant. vt nõ si differentia in hoc inter iudicialia et extra iudicialia. par enim est ratio in vtrisqȝ. Naȝ ideo vt arbitror in iudicialibus debet notitia reuocationis peruenire ad aduersariũ vel ad iudicem q tenet locũ aduersarij: quia in iudicio quasi ꝯtrahimus. l. iij. §. idẽ scribit. ff. de pecu. ex quo pcurator fuit destinatus ad quasi ꝯhendũ cum certa persona debet illa talis persona certiorari de reuocatione ne deludat ad libitũ aduersarij. Et ideȝ est in extraiudicialibus eadem rõne cum pcurator mittitur ad certã personam. nota bene hanc ra-

tionẽ. ꝛ per hoc habes clarum ꝛ defensatũ primũ intellectuȝ istius capituli. ¶ Scđo principaliter potest tex. intelligi q̄ vtreqȝ litere fuerũt iudiciales ꝛ ideo tenuerũt prime ꝛ nõ secũde: quia prime tendebant in fauorẽ aduersarij qui ignorabat re-[h]uocationem procuratoris aduersarij. Et ideo impetratio non tenuit: vt in. c. mandato. j. de procu. sed secunde litere concernebãt fauorem istius nobilis qui reuocauit procuratorẽ suum vñ ignorãtia capituli prodest capitulo ignorãti ꝛ non isti nobili scienti. argu. in. c. cuȝ vniuersorum. de rerũ permu. ꝛ in regula. eum qui. de reg. iur. lib. vj. Et iste est no. intellectus limitans multum. c. mandato. preallega. ꝛ ſm hunc intellectum quẽ senserũt Host. ꝛ Lepo. summaui scđo loco ꝛ tene eũ mẽti. ¶ Tertius est intellectus principalis q̄ ambe litere fuerunt extraiudiciales: ꝛ tũc ratio diuersitatis inter primas ꝛ secundas literas est: q2 pro primis iudices pronũtiauerunt a quorum pronũtiatione nõ fuit appellatũ: ꝛ sic sententia transit in rẽ iudicatam. Sed cõtra scđas literas fuit exceptuȝ ꝛ iudicatum. ꝛ hunc intellectum anquatenus sensit ista glo. in eo: q̄ ponderat q̄ non fuit appellatuȝ: sed apertius hoc tenet Guil. naso: dicens vtrũqȝ rescriptũ non valuisse: sed primum assumpsisse vigorẽ ex iudicis pronũtiatione. Et no. istum intellectum nam nescio alibi ita expressum.

11 † Nunc infert ex eo clarissime q̄ rescriptum nullũ assumit vigorẽ si orta ꝯtentione super nullitate iudex pronuntiauit validũ[c] ꝛ nõ appellat. Et sic pbat ea q̃ no. per Lap. in. c. j. j. eo. li. vj. ꝛ ea q̃ dixi in. c. super literis. s. eo. intellige tñ qñ rescriptum non fuerat falsuȝ: hoc dico per ea q̃ dixi post Jnn. in. d. c. super literis. Jtẽ sequendo predictũ intellectũ q̄ ambe litere fuerint extraiudiciales do quartũ ꝛ nouum intellectũ ad istũ tex. q̄ primum rescriptũ ideo valuit: quia procurator reuocatus illud impetrauit cum procurator aduerse partis ignoraret reuocationẽ. Cum enim ille procurator fuerit destinatus ad promouẽdũ istam cãm cum capl'o ꝛ inceperat eam psequi tenẽt gesta per capitulum seu procuratorẽ suum cũ isto falso procura. anteq̃ certificaretur de reuocatione. vt in. d. l. si fideiussor. ꝛ qd. s. [i] dixi. Scđm vero rescriptum fuit impetratum per ipm procuratorem reuocatum dũtaxat ꝛ concernebat fauorem dñi reuocantis. Jdeo ad inualiditatẽ actus nõ fuit necesse nisi vt ipse pcurator certificaret cũ alterius non interesset. ad hoc text. in l. si mãdassem. ff. mãdati. fa. cle. vnica. de renũ. Et ob predicta ponderat intex. q̄ reuocatio nõ peruenit ad aduersarium circa primas literas ꝛ non sic circa scđas: quia in scđis nulla captio fit aduersario sed in primis sic si reuocatio valeret. Naȝ si diceremus cõtrariũ posset multũ damnificari aduersarius q2 non haberet dñs nisi clam reuocare pcuratorẽ. Et hũc intellectũ puto verissimũ et potest inducere ad istũ text. singulariter id qd. s. dixi q̄ etiã in extraiudicialibus reuocatio dȝ peruenire ad aduersariũ si pcurator fuerat ꝯstitutus ad aliqd cum eo agendum. Et nescio q̄ alibi ita bñ probetur ꝛ multũ facit p isto intellectu: quia impetratio proprie non potest dici actus iudicialis.

12 ¶ † Et generaliter cuȝ queritur qualiter fit reuocãdus[d] procura. quia materia est pulchra et quotidiana nõ omittã. Jnn. videt hic velle q̄ non sufficit procu. certificari quo ad hoc vt alijs fiat piudicium: sed oportet publice cõscribere vt nullus habeat eũ deinceps pro procu. vt in. l. sed si pupillus. in. §. proscribere. ff. de inst. Et no. bene hoc dictum ppter autoritateȝ Jnno. sed Joan. and. dicit dñm suum in legibus dixisse q̄ illa. l. sed ꝛ si pupillus. loquitur in institore ꝛ non in procuratore simplici. vñ distinxit ille in quadã disputatione cuius verba refert ꝛ sequitur Jo. and. hic aut vult dñs reuocare institorem[e] ꝛ nisi publice conscribat non habetur p reuocato.[f] Et quis proprie dicat institor[g] vel exercitor. vide p Jnnocẽ. plene in. c. quod quibusdã. de fideius. aut reuocatur pcurator simplex[h] ꝛ tunc si nõ est certificatus[i] non valet regulariter reuocatio. de hoc tñ remitto ad plene not. per glos. in

iij. C. mandati. et Alexã. in. l. j. ff. de istito. ꝛ cõsi. xliiij. in prin. volu. ij.

h ¶ Procurator simplex. adde gl. mag. in fi. l. nec illud. xxx. q. v. glos. magistrã in. c. tibi dño. in. glos. ij. post prin. lxiij. d. Jnno. Joan. an. But. ꝛ Jmol. i. c. quidam. j. de renun. ꝛ qd in maleficijs. vide Bart. post Guil. de cu. i. l. si pecuniã. §. si seruum. ff. de condi. ob causam. gl. in. c. mulieres. in glo. fin. circa medium. de sentent. excom. ꝛ ibi doc. cõtra Jnno. glos. ordi. in. c. cum qs in versi. mãdato. de senten. excom. li. vj. et ibi domi. Sali. i. l. nõ ideo minus. in. vij. col. ver. quero quarto. C. de accusa. ꝛ Ange. in. l. j. C. de nili aggeribus nõ rum. Albe. in. l. j. in pe. colum. ff. de offi. procur. cesaris. ꝛ in trac. malefi. in versic. sem pronium mandatorẽ. fo. ix.

i ¶ Si non est certificatus. Fallit in casu. c. fin. §. fi. de procurato. in. vj. queȝ tex. ampliat quinqȝ modis de quibus hic p Mo der. Jtem fallit etiaȝ quando est actus qui nõ potest sortiri effectũ citra consensum domini: sicut est translatio dominij: quia tunc per procuratorem reuocatum nõ trãsfertur dñium licet reuocationeȝ ignorauerit. ita no. gl. magna ad fi. in clemẽ. j. de renun. ꝛ ponit pau. de castr. in. l. eius qui in prouincia in. vj. col. versi. interdũ mãdo tibi. aliquid. ff. si cert. peta. ꝛ Jmo. i. d. cle. j. in. vj. colũ. et Bald. in. l. si pcuratorem. in vlti. co. ff. mã. et Jmo. in. c. mandato. in v. col. j. e. lȝ. Sali. aliter voluerit in l. mãdatũ. C. mandati. in. xvj. colũ.

ver.quero scd̄o.fol.vt ibi p eū in pe.col.v̄.aut queritur de liberalitate. fallit hic in casu cle.j.de renū.quā amplia z limita vt hic p Mod.fallit ēt hoc fauore liberatiōis p gl.magnā añ fi.in.d.cle.j.z sentit ista paulo inferius in v̄.ꝙ soluētes pcuratori reuocato liberātur. fallit ēt hoc vbi solū agit de p̄iudicio cōstituētis:qꝛ tūc valet reuocatio pcuratoris ēt nō intimata z gesta p ipsuz sunt nulla scd̄m Car.post Lau.i cle.j.i.viij.col.de renū.in ver.vnde pro pleniori.

Antoni⁹ Frācis.

¶ Circa hāc materiā de pcuratore reuocato an z qñ pcurator reuocatus obliget dñm vid̄ q̄ habētur.i.l.si pecuniā.in.§.ff.de cōdi.ob cau.z i.l.mādatū [a] C.mā.z in.l.si nō sortē.in.§.q filio.ff.de condi.inde. [b] et an gesta p talē [c] procuratorē valeāt.vide plene p d.Car.i cle.j.i.v.opp.de renū.Et add̄ ꝙ pcurator [d] reuocat⁹ tenetur aduersario ad interesse si habens notitiā de sua reuocatiōe nō notificat illā sibi vt ē no.glo.z ibi doc. i.c.q̄uis.d̄ pcu.li.vj.z adde ꝙ pcurator cōstitutus ad tradendū reuocat⁹ si ignorās reuocationē tradat nō transfert dñium.l.ij.§.sz si qs donatur⁹ [e] ff.de do.pro quo vid̄ Pau.de ca.in cōsilio.lix.inci.venerabilis vir in pe.col.circa fi.vbi etiā ponit de pcuratore ɔstituto ad renūtiādū bñficiū eccl'iasticū q fuit postea reuocat⁹ z ignorans reuocationē renūtiauit:z ibi cōcludit ꝙ valet renūciatio.de quo etiā vide in cle.cū illusio.de renū.z vtrū debitor soluēs pcuratori reuocato liberat nisi sibi fit notificata reuocatio,vt p Bar,in.l,qui hoīem,in.§.si titiū.ff.de sol.z per Bar.in.l.si nō sortē.in.§.q filio.de condi.inde,et in.l.si procurator.in.iij.col.de cōdi.ob cau.z no.Bal.in.l.inuito,C.de sol.z aduerte ꝙ talis debitor sciēter soluēs procuratori reuocato non solū nō liberat a creditore:sz nec pōt repetere ab ipso procuratore cui soluit:qꝛ videtur illi donare,vt pulchre decla.Bar.z doc.sequuntur in l.dispēsatorē.ff.de sol.z in.l.cū pater,in.§.meuio.ff.de leg.ij.et idē tenet Bal.in.l.falsus.i.xij.col.C.de fur,ibi ponit ēt qd de soluēte falso procuratori legitimato p sniaz iudicis.vbi etiā p eū in vlt.char.z qd de soluēte procuratori post mortē dñi quē sciuit mortuū:an liberet.z qd etiā si ignoret mortē dñi.vide gl.Bart.z doc.i.l.ei⁹ q.ff.si cer.pe.z ad materiā etiā vide Bar.in.l.cū qs,in.§,q hoiem.ff.de sol,Et an z qñ ex qb⁹ cau.et an post litē cōtestatā possit procurator reuocari vide p Spe.in ti.de actio.in pe.char.in ver.itē q procuratorē.z in ti.de lit.cōte.in.§.fi.i v̄si,item post eā.z in ti.de cura.in.§.vt aūt in versi.sed nunquid el.j.

gl.in cle.vnica.de renun.que ponit dicta Cy.in.l.mandatū.C.man.ad hoc.l.si mādassem.ff.e. Aut procurator erat certificat⁹ de renūtiatione:z tunc aut iste falsus procurator ɔtraxit dño sciēte z patiente z preiudicat dño per ea q̄.s̄.dixi post Inn.z tene menti hoc mēbrū ego tñ limitarem z distinguerē prout.s̄.dixi post Inno.quia scientia z patientia nō debet indistincte nocere dño ex quo semel eum reuocauit. Aut cōtraxit dño ignorante et si dominus habuit ratū gestū vel partē gestorū sibi preiudicat.arg.in.l.cū queritur.ff.de admi.tu. Aut nō habuit ratum z ignorauit.z tunc aut miserat eum primum ad contrahendum cum certa persona et non valet reuocatio nisi illa certa persona certificetur:vt.d.l.si fideiuss.z optime pbat hoc scd̄m quartū intellectū.[a] sed si nō destinabat ad certā personā tunc satis est pcur.fuisse certificatū.vnde agat cōtrahēs cōtra ipm falsum pcuratorem:[b] vt in.l.si procuratori.[c] ff.de cōdi.ob causam.facit.l.si procurator.ff.de condi.indeb.debuit eñ ille ɔtrahēs cū ipso cogitare hoc euenire posse.arg.in.l.si quis domū.ff.loca.limita tamē hoc dictū scd̄m ea que dicta sunt in glo.in v̄bo falsus. 13 † Nam soluens procuratori reuocato liberatur nisi reuocatio sit publice nota.[d] vt in.l.eius qui in prouincia.ff.si cer.peta.licet tex.possit intelligi in institore:tamen satis placet primū dictum tanq̄ equius.z hoc no.¶ In gl.in verbo non valere dicebant:ibi si quis testibus.z ibi soluitur istud contrariū.nam speciale est in ecclesia vt possit recipere ea que faciunt pro se z respuere que faciūt contra se. 14 ¶ † In glo.in ver.sine speciali.in fi.de hac materia vide not.s̄.eo.nōnulli.z dic vt ibi.Sz no.fi.glo.in eo qd̄ dicit ꝙ procurator generalis cū libera potest istas literas impetrare.cōtrarium tñ tenet hic do.Anto.imo plus dicit in.d.c.nonnulli.ꝙ si in procuratione exprimerentur aliqui casus requirentes speciale mandatū subiecta clausula generali non potest talis procurator literas impetrare:quia vbi requiritur notabilis expressio[e] non sufficit illa clausula generalis modo predicto.ad hoc quod not.glo.in simili,in.c.fi.de procura.libr.vj.et in.c.procurator.de elect.libr.vj.sed nec illud dictum nec id quod dicit hic mihi placet quoniam nego ꝙ hic requiratur illa notabilis expressio de qua iuribus.s̄.allega.sed solū sequitur speciale mandatum.vt in.l.procurator cui generaliter libera.ff.de procura.z in.c.qui ad agendum eod.titu.lib.vj.Idem est dicendum quando illa clausula generalis sequitur casum requirentem speciale mandatum.in di.cap.qui ad agen-

[a] ¶ Scd̄m q̄rtū intellectū.Adde doc.in.d.cle.j.z istū in.c.ex insinuatiōe in.ij.col.de procu.z Pe.de anch.in.d.cle.j.z Ang.de are.i.§.recte insti,mādati.nisi in casu.d.c.fi.de procu.li.vj.bm Sal.in.d.l.mādatū.in.xvij.col.Itē nisi procurator esset datus ad negotia vsq3 ad certū tps scd̄m Paul.de cast.cōsi.cccxxj.inci.visis z pōderatis omnibus.in.ij.col.

[b] ✠ Sebasti.Sapia.¶ Falsum procuratorē.Quomodo possint ratificari gesta per falsum pcurato.vide latissime per.d.Ias.in.l.i3.C.de pcura.vbi ponit regulam cū.xiij.fallen.z vide oino Alexā.in cōsi.xxxij.viso puncto.in primo volu.vbi refert pulchrum dictum Bal.in.l.iul.in.v.questio.ff.qui satisda.cogan.

dum.et hoc fortifico.nam coniuncta persona minorem potestatem habet q̄ procuratores predicti.hinc est ꝙ coniuncta persona non potest agere ea que requirunt speciale mandatum.l.illud.et.l.patri.[f] ff.de mino.z no.in.l.vero procuratori.ff.de solutio.Itē hic agitur de modico preiudicio:z sic sumus extra casum cle.non potest.de procuratoribus.imo videtur mirandū ꝙ procurator generalis nō admittatur cum latiorem potestatē habeat q̄ coniuncta persona:vt patet vt not.in.d.l.vero procuratori.

Abbas.

1 ☞ Rescriptum non extenditur ad personam in eo nō expressam.

2 Iudex non admittendo exceptionem legitimam grauat partes:z possunt appellare.

3 Surreptio per ignorantiam posita:an z quando vitiat rescriptum.

5 Error in expressione beneficij an habeat vitiare rescriptum si constat de corpore.

6 Impetrans dignitatem cum sit officium nō committit surreptionem.

Impetrans beneficium vacans per mortem:cōmittit surreptionem si fuit vacatum per renuntiationem.

7 Intellectus verus ad.c.susceptū.de rescri.libr.vj.

Significāte.

Rescriptū impetratuz contra hominem alicuius diocesis nō extenditur ad hominez eiusdem nominis alterius diocesis.In prima ponitur appellātis narratio.In secūda appellationis commissio ibi.ideoq3.¶ Casus literalis.Quidam nomine R.impetrauit literas contra.V.sub hac forma.Cōqueritur.R.de.V.remēsis.dio.super quibusdam pannis.V.citatus coram iudicibus excipiēdo proposuit cum non esset de remensi dio.sed de leodieñ.quod per huiusmodi literas non poterat conueniri cum de dioces.Leodieñ.nullam faceret mentionem:z quia iudex hanc exceptionem admittere denegaret ad sedem apost.appellauit.vnde papa mandat quatenus si ita est:reuocetur in irritum quicquid factum fuit post appellationem:B.¶ † No.j.ꝙ rescriptum non extenditur[g] nisi ad personam in eo expressam:nec presumitur error in circunscriptiōe persone.¶ † Nota.ij.qd̄ iudex non admittendo exceptionem legitimā videtur grauare partē licet expresse nō pronuntiet:et ex hoc pōt appellari,[h] de quo i.c.ex parte.M.de appel.z per Bart.in.l.a procedente.C.de dila. 3 ¶ † In glos.ibi:ꝙ rescripta stricti iuris sunt.not.gl.z idē not.glo.s̄.eo.nōnulli ¶ Scd̄o not.ex glo.d

[c] ¶ Falso procuratori.Add̄ rotā d̄ pcu.deci.ij.i not.Bart.z Bal.i.l.j.C.de satis.Cy.i.l.mādatū.i pe.col.C.mā.Io.fa.i.§.adhuc.in pe.col.v̄.q̄rit iuxta hāc glo.insti.mādati.Bar.z Paul.i.l.q hoiez.§.si titiuz ff.de sol.z Bal.in l.mādatū.i v̄si.fi.C.mā.z i.l.si pcuratorē.ad fi.v̄sic.qd ergo i pcuratore.ff.de procu.Bal.i.l.nō solū.§.morte.i.vj.col.versi.qñq3 p hāc ptestationez me exonero.ff.d̄ op.not.nū.z ibi alex.in.x.co.v̄sic.item bar.voluit.Sal.in.d.l.mādatū.in xvij.col.v̄si.aut i mādato nō cōtinebat.Do.i.c.ex insinuatiōe in.ij.col.ver.hoc verū nisi fuisset constitut⁹.j.e.Imo.i.c,mādato.i pe.col.v̄.i alijs aūt concl'ude.e.tit.z i cle.j.in antepe.colū.v̄.dicit tñ Ant.d̄ renū.z Frā.de albe.i.d.§.pscribere.z cōis opi.est.qd̄ publice fit notificanda reuocatio procuratoris ēt nō dati ad gerēda negotia cuz certa persona dz seruari.d.§.proscribere.

Zacharias.

[d] ¶ Publice not.adde Alexā.in.l.si pcuratori,de cōdi.ob cām.plus dico qd̄ nō poterit repetere not.bar.in.l.dispensatorē,ff.de sol.z in.l.cū pater.§,meuio.ff.de leg.ij.Bal.in.l.falsus,col.xij.versic,tertio quero.C.de fur.nec tali opitularetur iussus iudicis.non enim posset talis procuratoris falsi personam legitimare:vt no.Bal,vbi.s̄,col.pe,ver.vlterius quero.Aduerte tamē quod talis iussus iudicis in soluentem nō excusare facit tñ vt possit illud solutū condi.indebi.repe,vt per Bar.in.l.licet.in fi.C,de procura,idem Bart.in.l.nouissime.ff.quod fal.tuto.auto.

[e] ¶ Notabilis expressio,Facit,l.item apud labeonē,§.hoc editum.ff.de iniur.z.c.q̄uis,de preben.lib.vj,vbi ea que sunt speciali notatu digna nisi exprimantur videntur neglecta,

[f] ¶ L.illud.et.l.patri.Adde istum in capitulo nonnulli.§,sunt et alij,supra eodem.

[g] ¶ Non extēditur.Adde bo.tex.in.c.p.z.g.de offi.deleg.Limita tamen in casu.c,quia.v.de iudi,

¶ Adde Alex.consi.cxxxv.ij.lib.

✠ Sebasti.Sapia.¶ Appellari.Vide Fel.post alios in.c.suborta.j.de re iudi.vltra Abb.nota ex hoc tex.ꝙ a pronuntiatione per quā iudex tacite vel expresse pronuntiat se iudicem competentem potest appellari ꝙ sine dubio procedat de iure canonico imo etiam de iure ciuili bm glo.in aut.habita,C.ne fil.pro pa,quam reputat sin.Imo.hic de quo per Ias.in.l.ij.ff.si quis in ius voc.non ierit.

meo ꝙ ponit verum intellectum ad.c.sup literis[a] ē.eo.ꝛ intētus gl.est iste ꝙ tūc surreptio per ignorantiam nō habet vitiare qñ id ad qd volo vti rescripto comprehēditur in rescripto: sz expressi aliquā falsitatem ad habēdum rescriptū qua tñ tacita nihilominꝰ rescriptū habuissem. secus autē vbi volo vti rescriptū ad casum nō cōprehēsum licet per ignorantiā exprimerē aliū casuz. Et hoc
4 etiam voluit Inno.in.d.c.super literis. † Sz extra glo.q̄ro nūquid indistincte procedat decisio huiꝰ c.Inn.ꝛ Compo.ꝙ non. Dicūt enim ꝓcedere qñ per alia expressa non potest cōstare de corpore sz si cōstaret[b] puta qꝛ dixi cōtra titiū legentē Senis diocesis florentine cū tamen titius sit dioce. aretine: tunc valet rescriptum ex quo iste solus titius legit senis qui est de dio. aretina. ꝛ tene mēti hoc dictū: qꝛ facit ad multa. Sed Pe. Abb.ꝛ quidā alij indistincte tenuerūt oppositū quia rescripta sunt stricti iuris. ꝛ ideo non debēt extendi ad hominez alterius dio. quam expresse. arg. in.l.in ambiguo. ff.de re.dub.ꝛ in.l.quoties. ff. de here.insti.facit.c. susceptū.j.eod.lib.vj. Jo.an.hic aliter dicit sed cōiungendo cum eo qd ipse ponit in addi. Spe.i tit. de rescrip.presen. §.vlti.versic.quid si indubitate. distinguit ꝛ bene: qd aut expressa vera diocesi literas habuisset: ꝛ tūc error non habet vitiare si cōstat de corpore: ꝛ sic ꝓcedat p̄ma opi. Aut exp̄ssa vera diocesi literas non habuisset: ꝛ tunc error hꝫ vitiare. Exemplū impetrans iudicē remotū vltra vnaz dietā a vera diocesi a loco. sed expressi diocesim propinquam. Secus aūt vbi vera diocesis non esset remota vltra vnā dietaz a loco impetrationis. Tamen aduerte quia potest indistincte teneri opi. Inn. nā in casu quo traheret vltra vnaz dietam rescriptum potest annullari non eo respectu ꝙ ille non comprehendantur in literis: sed eo respectu quia non potest trahi vltra vnam dietā. Et ideo dico aduertēdū ad modū excipiendi: nā ex quo ꝯstat de corpore nō debet reus dicere ego non cōprehendor in primo rescripto sed debet dicere ego nō possuz trahi vigore ipsius rescripti.[c] Sed in certo casu saluarē opi. Joā.an. quādo.s. in rescripto apponeretur illa clausula non obstāte constitutione de duabus dietis. nam tunc si diocesis falso expressa est propinquior quā vera diocesis puto ꝙ litere sunt surreptitie. Quia si forte papa sciuisset diocesim[d] illius esse remotiorem nō apposuisset illam clausulam. Et not. hanc cōsiderationē: quia puto verissimam. dicit etiam Jo.and. ꝙ etiā error in nomine[e] vel cognomine nō habet vitiare si constat de corpore: facit insti.de leg. §.si quis in nomine. ꝛ sequuntur do de ro.decisi.cxxv.
5 † Sed vltra alios quero nunquid predicta habeant locum in literis impetratis ad beneficia vt falsitas expressa circa expressionem beneficij non habeat vitiare si constat de corpore beneficij.[f] Et hec questio est quotidiana ꝛ notabilis. in qua concludē ꝙ semꝑ se ꝛ incidenter tetigerunt do.de ro. decisio.cclxviij.[g] in antiquis. Qn̄ aut falsa expressio non fuit causa inductiua principis qꝛ pariter ea suppressa litera dedisset nec fuit apposita causa restringendi gratiā. Exēplum in.d.c. susceptū. ꝛ tunc non habet vitiare per rationez.c. super lite
6 ris. ē.eo. quod est valde notandū. † Exemplū quidam impetrauit sacristiam señ. ꝛ dicit eam esse dignitatē reperitur ꝙ est officiū ꝛ non dignitas: fuit conclusum per maiorem partem dominoꝝ ꝙ nō habet vitiare qꝛ fortius dixisset papa si dixisset ꝙ erat officium. Item illa falsa expressio nō restringit gratiam ad certū casum. secus vbi restringeret: quia tunc vitiaret in alio casu licet consta
7 ret de corpore beneficij. † Et iste est verus ꝛ notabilis intellectus quem multi ignorant ad.c. susceptum.[h] vbi dicitur ꝙ si impetraui certum beneficium quod dixi vacare per mortem non venit illud beneficium si vacat per renuntiationem licet constet de corpore ꝛ renūtians habeatur pro mortuo quo ad beneficiū. Nam illa expressio vacationis habet restringere gratiā ad illuz casum. ideo nō extenditur ad aliū casum. ꝛ hec perpetuo notabis quia faciunt ad multa. Abbas.

1 Ciuitas an veniat appellatiōe dioces. nu.3. Rescripta ad lites stricte interpretantur.
2 Clausula ꝛ quidam alij nō semper comprehēdit pares vel minores.a.o.
3 Ciuitatis appellatiōe an cōp̄hēdanꝭ suburbia.
4 Diocesis appellatione an veniat ciuitas.
5 Ciuiū appellatione an veniant illi de comitatu.
6 Comitatiuorū appellatione an veniant ciues.
7 Natus ex ciuibus in comitatu dicitur esse ciuis.
8 Natus ex parentibus per aliquem locū transeuntibus non dicitur ciuis illius loci.

RODULPHUS. Per rescriptū impetratum contra homines dioc. nō possunt conueniri homines ciuitatis: ꝛ dicitur vt prima decretalis. Casus literalis. Magister. R. impetrauit literas a sede aposto. in hac forma. Cōqueritur magister. R. ꝙ episcopus sagien. super redditibus ꝛ rebus alijs iniuriatur eidem: iudices per clausulam generalem ꝛ quidam alij Rodulphū clericū sancti Christobori sup ipsa ecclesia citauerunt. idē Rodulphus incipiēdo ꝓposuit coram eis ꝙ cum esset de ciuitate Sagieñ. ꝛ sub illa clausula quidā alij dioce. Sagieñ. nullus de ciuitate Sagieñ. intelligiꝭ includi: per clausulā illaz non poterat conueniri. ꝛ quia dicti iudices exceptionez huiusmodi admittere noluerunt ad sedē apost. appellauit: mādauit papa vt si ita est: in irritū reuocetur quicquid post appel
1 lationē inuenerit esse factū. B. † Not.j.ꝛ nunq̄ tradas obliuioni ꝙ in materia stricta appellatio
i ne diocesis nō cōprehēditur ciuitas.[i] secus autem in materia larga ꝛ fauorabili: vꝭ saltē in materia indifferēti. Ad hoc vide bo.tex.cū glo in.c.vnico. de re.permu.lib.vj.ꝛ in.c.cū eps.de offi.ord.li.vj. Et ex hoc inferꝭ ꝙ verba rescriptoruz ad lites sunt stricte interpretationis. qd no.glo.ē.proxi. et ē.c.nonnulli.ꝛ.c.ad hec. de hac materia latius in
2 fra subijciā. † No.ij.ꝙ clausula generalis ꝛ qdā

a Super literis. Vide ibi no.

b Si cōstaret. Tenetur cōmuniter ꝙ in casu istius decretalis si cōstaret de corpore valeret rescriptum vt hic per istū post Bu.ꝛ Inno.ꝛ idē Do.ꝛ Hosti.in sum.de rescrip.presenta.§.qui possunt in.iiij.col. versi. idē si erretur. ꝛ Spec.eo.titu.§.si.ver.quid si indubitate. ꝛ Bart.in.l.demōstratio falsa. iiij.colū.ver.que a ro.ff.de conditioni.ꝛ demonstra.ꝛ sentit Barto.i.l. patronꝰ.§.liber. ff.de leg.iij. rotā. de rescrip.xvj.in no.ꝛ.xlviij.in antī.j.col.ibi: qꝛ constat de certo corpore. q̄ est etiā in ti.de rescri.in antiquiōribꝰ. faciūt Rota.de ꝯces.p̄ben.xv.in anti.et egi.deci.dcxliij. errorez ꝛc. Imo.post Step.in cle.si de beneficio. in iiij.col.ꝯsi. querit Stephanus.de p̄b.quē Stephanū rep̄hendit ibi Cardi.in.iiij.oppositione, facit Jo.an.ꝛ i.c.quis ad fi.de prebē.in vj.ꝛ ibi Do.i vl.col.ꝛ Lap.alleg. xvj.in fi.et Imo.post Car.i vlti.col.p illum tex.et Bal.in.l.pe.ff.de reb.dub.ꝯoc.in.l. demonstratio falsa.ff.de condit.et demon.ꝛ in.l.si in noie.C.de test.in sti.de le.§.si quis in nomine.not.in l.si quis in fundi vocabulo.ff.de lega.j.ꝛ dclara ista vt hic p Mod.et vide omnino hic Pe.de ancha.
Adde Alex.d.consilio.cxxxv.ij.lib.
Sebast. Sapia.

c Rescripti. ꝓ opin.Inno.facit tex.in.l.his vbis §.si.ff.de her.isti. vbi error in patria nō viciat dispositionē si constat de corpore.ꝛ per illū text.dicit g Ang.fuisse quendam decapitatū qui erat descriptus in libro bānitoꝝ tanq̄ de vna patria ꝛ tñ re vera erat alteriꝰ dioccesis ꝛ excipiebat se nō esse illū bānitū de quo loquebaꝭ liber bānitoꝝ: ex quo nō erat de patria illa de qua nō loquebatur liber ꝛ tñ nō obstante illa exceptiōe qꝛ cōstabat de corpore fuit decapitatꝰ.

d Sciuisset diocesim. Facit ad hoc ꝙ pulchre ponit Do.in.c.statutū, in prin.in glo.super ver.literarū.in fi.ij.no.ibi: qꝛ semel propter hoc de rescrip.li.vj.ꝛ illud dictum habui in facto ꝛ obtinui hoc padue.

e Error in nomine. Vide qd legi.ꝛ no.in.l.si nomine.C.de test.vbi plene per Moder.
Adde ꝙ errās in nomine ꝓprio vel patris vel aui, presumiꭍ fatuꝰ ideo talis error vitiat. ita Roma.consi.clxxix.
zacharias. Adde Bart. in.l.si.C.de he.insti.ꝛ ibi do. Alex. et Feli. hic.col.ij.ver.declara quinqꝫ modis. vide melius in.l.si quis i fundi de leg.jan.l.i venditionibus.de ꝯtra.em. Bal.in.l.nō ideo.C.de here.insti Spec.plene in tit.de libel.cōcep.§.v.ꝛ Old.consi.cclvj.
Anto.Franci. Circa errorē noīs ꝓprij an quando vitiat vltra hic alleg.per apostil.vide per Bal.in.l.si fortidianum.C.de legatis.ꝛ per Bald.in.l.non ideo.C.de here.insti.ꝛ instit.de lega.in.§.si quis in nomine.ꝛ vide p Specu.in tit.de libel.concep.in.§.xv.et vide Bal.in.l.fin.in prin.vbi etiam per Bar.C.d here.institu.vbi habetur ꝙ error in nomine proprio loquētis sine dubio vitiat: secus autē est in errore nominis proprij tertie persone: qꝛ nō vitiat vt ibi p eos ꝛ per Alexā. plene in.l.si in nomine.ff.de verb.obli.quid aūt de errore noīs proprij filij. Dicas ꝙ vitiat fꝫ Bal. in.l.si.in.j.oppo. C.de here.instit. quā sequiꭍ Alex. in.l.si in nomine. de verbo.oblig.ꝛ etiam in.d.l.si.de here.insti. vbi dicit hoc esse veruz nisi filius esset natus ꝛ nutritus absente patre ꝛ hoc modo pōt intelligi qd vol. Bart. in.l.si in nomine. C.de testa. vbi videtur tenere ꝙ error noīs filij heredis instituti non vitiat. Et add ꝙ error in noīe non nocet quādo constat de corpore vt plene trac.in.d.l. si qs in fundi vocabulo.de leg.j.ꝛ per Spec.in tit. de lib.concep.§.xv.versic.quod si hominem. Et qd de errore in pronomine vel in nomie appellatiuo vel in nomine citati vide p Spe. in tit.de iudi.de leg.in §.quinto. in versicu.quid si episcopus.ꝛ i tit. de cita.in.§.j.vsi. itez excipitur qd citatio.ꝛ per Oldra.in consi.cclvj.

f Si cōstat de corpore beneficij. Adde Mod.in.c.super literis.i.iiij.col.ver.limita.iiij.ē.eo.post istum ponentem.eadē.in.vj.col.

g Deci.cclxxviij. Hodie est.xix.in ti.de prebendis.in antiquis.

h Ad.c.susceptum. Adde istum in.c.super literis.in.vj.colum.ē.eo.faciat qd vo. Ro.consi.xxiij.inci.nescio quid dubitationis.ꝛ qd no.p bal. in.l.si mater.C.de insti.ꝛ substi.sub condi.

i Sebasti.Sapia. Ciuitas. Ex hoc Matthe.i no.xciij. mirabilē regulā colligit: ꝙ vbi aliquod verbuz hꝫ duo significata vnum largū aliud strictū: in materia exorbitāti capitur in stricta significatione. De quo per Decium in repe.c.j.col.v.j.de proba.vide ad hec Are.in.l.cū lege.ff.de testa. Bulga.senensem pulchre in rubri.ff.so.ma.col.pe.ꝛ vl.do.Jaso.in.l.ij.in.ij.lec.C.de in ius vocan.

alij:[a] sequens enumerationem certarum personarum vel rerum non semper comprehendit paria vel minora expressis: sed restringitur et ampliatur secundum determinationem que annectitur clausule. Hic enim fuit impetratum rescriptum contra episcopum sagien. et quosdam alios nec tamen comprehendit clericos ciuitatis. et hoc propter determinationem illam que sequebatur videlicet Sagien. dioce. ad hoc quod no. Inn. in c. fi. de off. arch.

3 ¶ † In gloss. j. ibi. quia ciuitas et dioce. diuersa sunt. no. bene hanc gl. in eo quod dicit diocesim esse diuersam et separatam a ciuitate in contrarium facit quia ciuitas est caput diocesis: vnde comprehendi debet appellatione dioce. tanquam pars sub vno toto: vt patet in c. j. de offi. ordi. et in d. c. vnico. de rerum permu. lib. vj. Hinc est quod tota dioce. vna cum ciuitate appellatur parochia epi. vt in c. apostolice. j. de do. ¶ Solu. propter hec contra multi impugnauerunt decisionem istius text. dicentes quod non fuit iuridica decisio. sed hoc asserere in principe est temerarium. Ideo communiter dicitur quod in odiosis non venit ciuitas appellatione dio. quia licet nomen dioce. in suo genere sumptum comprehendat ciuitatem vt in iuribus in contrarium allegatis. tamen cum capitur in sua specie dioce. differt a ciuitate: quia dioce. respectiuatur ad ipsam ciuitatem. Unde in multis iuribus dicitur quod omnes de diocesi debent confluere ad ciuitatem tempore synodi episcopalis. Et ex hoc tene menti quod vbi vnum verbum potest capi in suo genere et in certa specie si sumus in materia odiosa debet capi in specie sua et non in genere. secus si in materia fauorabili. Et vide simile in adoptione: nam adoptio generaliter sumpta includit in se arrogationem. Sed si sumitur in sua specie differt arrogatio ab adoptione iuxta ea que dixi in c. vnico de cog. lega. et no. in l. prima. et ij. ff. de adop.

4 ¶ † Sed hanc materiam latius ceteris attingendo et clarius formo quatuor articulos seu membra. aut enim queritur nunquid appellatione ciuitatis[b] veniat dioce. an econtra: nunquid appellatione dioce. veniat ciuitas. Tertium membrum nunquid appellatione ciuium veniant dioce. vel comitatiui. Quartum quid econtra. nunquid appellatione comitatiuorum veniant ciues. ¶ Ad primum Jo. and. in c. si ciuitas. de sent. exco. libr. vj. dixit quod appellatione ciuitatis[c] in priuilegio contra ius solum venit quod ambitu murorum continetur et suburbia et continentia edificia ciuitatis. Sed hoc dictum vt comprehendantur suburbia et continentia non videtur regulariter verum in materia odiosa. Nam vt probat in d. c. si ciuitas. ex proprio significato vocabuli solum comprehenditur id quod est intra menia et in materia stricta debemus capere verba stricte et secundum proprium et strictum significatum verborum: vt in c. statutum. de elec. lib. vj. Item speciale est in casu illius c. si ciuitatis. vt comprehendantur suburbia ne propter fraudem interdictum vilesceret. dicto tamen ar. opti. ex illo tex. quod vbi dispositio concepta in ciuitate vel appellatione ciuitatis esset inutilis: vel posset fieri fraus nisi continerentur suburbia quod tunc appellatione ciuitatis veniunt suburbia.[d] et in hoc casu posset saluari dictum Jo. an. Et per hoc dico in simili quod si preciperetur sub pena alicui doctori[e] ne legeret in ciuitate non posset legere in suburbijs quia fraus fieret precepto. Dicit ergo quod regulariter in materia stricta appellatione ciuitatis venit id quod supra dixi: sed in materia[f] larga seu saltem indifferenti venit ciuitas cum suo territorio, vt est text. pulcher. in l. j. §. cum vrbem. ff. de officio prefecti vrbis.

5 ¶ † Ad secundum similiter distinguo quod in materia larga appellatione diocesis venit ciuitas: vt in iuribus superius alleg. secus in materia stricta: vt hic. Et ex eis infertur ad decisionem q. nunquid in literis impetratis ad beneficia[g] appellatione dio. veniat ciuitas.

a ¶ Et quidam alij. Vide no. s. eodem sedes.

b ¶ Ciuitatis. Adde Archi. in c. felicis de penis. in. vj. et ibi Jo. and. in vij. col. ver. sed dubitatur hic. et ibidem Do. in penul. col. de quo dicto Archid. et Joan. and. in d. c. felicis. meminit Pe. de ancha. in repe. reg. accessorium. in. lxviij. colum. ibi: et pro et contra faciunt not. de regu. iuris. in sexto. et Bal. hic et in l. j. in ij. colum. ff. de offic. prefec. vrb. et ibi Alberi. et Barto. in l. ij. ff. de verbo. signi. et glo. j. in c. fina. de prebe. et ibi Imo. et istum ad fin. allegantes glo. penul. in fin. in c. accepimus. in fi. de eta. et quali. et vide Cardi. in cle. ne romani. §. sane. in vij. et viij. q. de elec. et circa diffinitionem ciuitatis vide eundem in clemen. dudum. in versic. iuxta ciuitatem in j. q. de sepultu. Bal. in l. ex hoc iure. in vj. col. ibi ciuitas ergo. ff. de iusti. et iu. et Bart. in l. si heres. §. vicis. ff. de lega. j. in extrauagan. qui sint rebelles. in v. s. lombardie. cum concor. de quibus per Alexan. in l. j. §. siue autem. ff. de no. oper. nun. et Archi. in c. statutum in princ. in ij. col. de rescri. in vj. et qualiter constituatur ciuitas. vide Bar. in l. j. in prin. C. de metropol. berito. lib. xj. et Inn. in c. cum ab ecclesiarum. de offi. ordi. quem allegat Bar. in l. fin. post prin. ff. de colle. illicitis.

¶ Adde Alexan. consi. xc. iiij. lib.

Sebasti. Sapia. ¶ Appellatione ciuitatis Vide Car. in c. nullus. lxj. distin. Bologni. in commento priuilegij bononiensis quod appellat Theodosianam in verbo comitatiuos.

d ¶ Veniunt suburbia. Adde istum. in c. fi. de preben. et facit. c. sup spec. de priui. ¶ Adde quod Rom. consi. cccclxiiij. vult quod in materia indifferenti appel. ciuitatis veniant suburbia.

Zacharias. ¶ Adde quod de stricta significatione non veniunt comitatus stricte appellando ciuitatem no. Inn. nec etiam suburbia in prohibitis et odiosis: nec districtus nec recommendati: confederati autem sic. vt plene per Alexan. in l. ij. de verb. sig. post. Pau. de lea. in cle. ne romani. et ibi doc. de ele. Nec omitto vnum sing. dictum quod ibi sit ciuitas castrum vel oppidum cui papa vel imperator vt ciuitati scripsit no. Ino. in c. cum ab ecclesiarum. in j. colum. in fi. sup gl. sua. j. mag. ver. item hoc ipso quod princes. et ibi Joan. an. de offi. ord.

e ¶ Alicui doctori. Contrarium tenet Sali. in l. cui pacto. ff. de ser. expor. tamen pro isto facit quod dicitur in d. c. si ciuitas. et Bal. in c. pri. ad fi. et omnino videbis Moder. hic. videlicet do. meum et do. Feli. et Calde. in tracta. de ecclesiastico interdicto. primo membro. q. xiij. facit etiam quod voluit do. post Imo. in c. vt circa. in prin. in iij. colum. de elect. in. vj. et Mat. de mat. in tracta de extensi. in pe. col. vbi alleg. d. c. si ciuitas. et gl. fin. in c. quamquam. de vsur. in vj. et glo. in cle. j. de sepul. in v. sepelire. et vide Ana. in rubric. de aposta. ad fi. et c. cum sit. de simo. et istum in c. bone. post princ. de postu. prela. et plura hic accumularunt Moder. de effectu elusionis euitande et illusionis detestatione quos omnino videbis.

f ¶ In materia larga. Facit. l. edificia. ff. de verbo. signi. et l. qui ex vico. ff. ad mu. et in c. j. de vsu. in vj. iuncta gl. in ver. alienigena: quod voluit Bart. in l. ea. l. ff. ad muni. et in l. non dubito. ff. de cap. et quod voluit iste consil. cxlviij. in q. raynerij de tuscanis. et consi. cxxviij. ex omnibus per partem narratis. et Ang. in l. insule. ff. de iudi. et vide Car. in cle. ne romani. in. vij. q. de elec. et Bal. in l. j. §. in initio. in prin. ff. de offi. pfec. vrbis. et an appellatione ciuitatis veniat portus et mare illi adiacens. vide gl. in c. vbi periculum. §. porro. in v. cum sua curia. de elec. in vj. et Ang. in d. l. insula. cum alijs alle. hic per Moder. in viij. col. in ver. ij. conclusio. et in ver. declaratur. in. ix. colum. Anto. Fran. ¶ Nunquid aut appellatione ciuitatis contineatur comitatus. Inno. in c. rodulphus de rescrip. dicit quod de stricta significatione non comprehenditur et idem Bal. dicit in margarita super Inno. in ver. ciuitatis. in ver. iij. nec etiam continetur suburbia in prohibitis et odiosis. nec continetur districtus nec recommendati: sed confederati sic. vt plene per Alexan. in l. ij. de verb. sig. et habetur per Pau. de lea. in cle. ne roma. de elec. ado tamen quod ciuitas et castrum in hoc parificantur vt non sufficiat prescriptio. x. annorum contra vtrumque etiam cum titulo et bona fide vt per Bal. in l. fi. C. de sac. san. eccl. et ibi etiam per Sali. et per Alex. in cons. j. in iiij. parte. consiliorum in pe. col. Et adde etiam quod ciuitas efficitur si papa vel imperator scribat. castro vel oppido vel ciuitati vt no. voluit. In. in c. cum ab ecclesiarum. in j. col. in fi. et ibidem etiam Joan. an. de off. ordi. de quo etiam vide per Car. in cle. fin. in §. fi. de sen. exco. et per Bart. in extrauag. ad reprimendum in versi. ciuitas. et habetur per Bart. in l. sodales in ij. co. ff. de colle. illi. et an ciuitas veniat appellatione persone vide Bal. in ru. C. ad tre. et in c. j. §. conuenticula. in versi. secundo no. de pa. iur. fir. in vsi. feu. vbi tamen quod non. Et adde quod ciuitas dicitur que muris clauditur: villa autem que est sine muris. vt per Barto. in l. j. in §. siue autem. ff. de ope. no. nun. vbi etiam ponitur quod dicatur castrum. et vide Bart. post glo. in l. si heres in §. vicis. ff. de leg. j. vbi concluditur quod villa est sine muris et sine epo. castrum cum muris et sine epo. ciuitas vero est cum muris et cum epo. de quo etiam habetur per Bal. in l. si duas. in §. gramatici. in col. j. et ibi per Nico. de nea. in addi. ad bar. ff. de exc. tu. et vide etiam per Alexan. in l. ij. de v. si. et per Bal. in ti. de pa. constan. in §. nos romanorum. et in l. si in aliquam. de off. proco. et lega. Adde tamen quod in fauorabilibus appellatione ciuitatis veniunt etiam suburbia. vt in l. vxorem. in §. legauera. et ibi per Bart. de lega. iij. et vide. d. Abb. in fi. de preben. et Bald. in l. ij. in ij. q. C. quemadmo. testa. ap r. et not. in l. nam quod liquide. in §. si ita. ff. de penu lega. et vide que habentur in c. si ciuitas. de sen. exco. vbi habetur an interdicta ciuitate sint interdicta etiam suburbia eius: et quid sit ciuitas vide per d. Car. in cle. dudum. in §. statuimus. in j. q. de sepul. vbi dicit quod ciuitas est hominum multitudo societatis vinculo adunata: vel est communitas constituta ex pluribus vicis habens in se terminum omnis sufficientie ad vitam. Et ado quod ciuitates metropolitane dicuntur que habent archiepiscopum vel patriarcham: vt per Bar. in d. l. si duas. in §. gramatici. de exc. tu. pal. et in l. j. C. de metroboli berito. lib. xj. Et an ciuitas possit edificare castrum in suo territorio sine licentia superioris: vide per Bart. in l. sodales. de colle. illi. in j. col. vbi dicit quod non. de quo vide per Gui. de cu. et Pau. de ca. et ibi plenissime per nouissimos in l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iur. et an ciuitas propter delictum ciuium perdat priuilegium ciuitatis et priuetur epo. vide per Spe. in ti. de instru. edi. in §. vj. in ver. opponitur quod priuilegiatus et in ti. de dona. in ver. quod si aliquis baro. Et adde quod ciuitas que interficit duos epos desinit esse ciuitas et ei amplius non debet dari eps. xxv. q. ij. c. ita nos. et ibi per archi. et no. Albe. de rosa. in rub. C. de epi. et cle. et habetur per d. Car. in cle. j. in §. ciuitas. de pe. Adde tamen quod occidens electum episcopum nondum confirmatum et consecratum non dicitur occidere epm. vt per Bal. in l. si nondum. circa prin. in ver. item si ciuitas. C. de fur. et est bo. glo. in cle. j. et ibi per do. Car. in v. q. de penis.

g ¶ In literis impetratis ad beneficia. Adde Compo. j. e. abbatem. et arch. in c. quamuis. lo. j. de preben. in vj. et gl. fi. in c. accepimus. in ver. in ecclesia. in tit. de eta. et quali. et probatur in d. c. quamuis. cum sua gl. et facit tex. iuncta gl. et in c. fi. in v. ciuitatis. de preben. et ibi per Imo. et istum allegantes glos. in d. c. accepimus. et vide gl. ij. in c. j. et ibi Do. de re. permu. in vj. et istum in c. cum contigat. in ij. not. de fo. compe. Do. post Joan. andr. et Joan. de fantu. in d. c. quamuis. §. j.

a ¶ De priuilegijs. Adde istã in.c.dilecti.i.iiij.col.de fo.cõpe.⁊ moder. in.c.cãm.ix.col.in v.iij.declaratio.s.e.⁊ Jmo.in.cle.ij.col.de seque.pos. ⁊ fru.bal.in.c.j.de offi.or.lz alr hic Jmo.tñ i.c.fi.de prebẽ.idẽ voluit ꝙ iste. Adde Bal.consi.cclxxvj.incip.rex romanorum.

b ¶ In lrĩs de iustitia. Uide Cõpo.⁊ Jmo.in.c.abbate.j.eo.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Et ↄcludo. vide Bologni.vbi s.⁊ j.vbo ↄs ciues ⁊ oĩo vide And. sicu.i ↄsi. clxxxvj. in.ij.volu.vbi tz cõtra Abb.hic.

d ¶ Appellatione ciuiũ. Uid h car. ⁊ Bar.in ↄsi.icj. ciuitati Cameri‑ni in ordie.cxcvj. ⁊ plene p mo.hic i ver.q̃rta ↄclusio in.xiij.col.⁊ vide docãn pe.grego. vbi p istũ i saluta tiõe.iñ.⁊ Do.i.c. j.circa mediũ.de vsu.i.vj.propter gl.ibi in ver.alie‑nigenis.

¶ Adde abbatẽ ↄsi.lij.Pau.d cast.ↄsi.ccccdv.in nouis.Aretin.in consi.cxxxiiij. zacharias.

¶ Dic ꝙ i pro‑prie sumpto vo‑cabulo ciuiũ verũ ẽ dictũ istoꝝ qꝛ p prie ciuis dr ori‑ginari⁹ ñ ex priuile gio vt.l.ciues.et ibi doct.⁊ bal.l.j. col.v.q̃rit gl.C.d ap.cũ si.⁊ istis ad de alex.ↄsi.xx.co. fi.vñ.⁊ ↄstat.cõsi. clviij.col.pe.i pñ. vol.ij.vbi habes qs pp̃e dicaꝛ esse ciuis.Et an ciuis q̃ ad q̃dã sit pp̃e ciuis.vide eundẽ consil.clxxxj.co.j. in fi.eo.volu.

e ¶ Comitatiuoꝝ Addõ bar.l.d.ↄsi. cxcvj.ciuitatꝫ Camerini.⁊ i.l.ij.circa med.ibi breui ter diximꝰ.ff.d v. sig.⁊ i.l.si qs per illũ text.C.de na. li.⁊ i.l.nõ dubito l.j.no.ff.de capti. faciat qõ voluit bal.i.l.j.post pñc. C.q̃ sit lon.cõsue. p q̃ est gl.fi.in.l.ex ea.ff.de postulã.

¶ Jo.an.post Host.tz hic ꝙ non idẽ gl.fin.in.c. accipimus.de eta.⁊ qualit.⁊ Cõpo.j.e.abbatẽ.⁊ Archi.in.c.q̃uis.de p̃bẽ.li.vj.Sed ↄtrarium tenuit hic Jo.de lig.⁊ sensit Pau.in cle.ne romani.de elec.qꝛ si i priuilegijs venit ciuitatis appellatiõe dico.vt no.Jo.an.post Host.in.c.j.de offi.ord.ita dicendũ in rescriptis ad bñficia.Sed primũ dictũ est cõis ⁊ verius per predicta maxime iuncto.c. q̃uis.cũ gl.sua de prebẽ.li.vj.Et id ꝙ dicit Joã. an.de priuilegijs[a] restringerem ad priuilegia non odiosa.secꝰ in odiosis vel qñ sunt cõtra ius vel pre iudiciũ tertij.ad hoc ꝙ no.gl.in.c.olim.de ver.sig. ⁊ ꝙ no.gl.in.c.ordinarij.de offi.or.li.vj.Secus vr̃ in literis de iustitia[b] cũ mandaꝛ ei q erat obliga‑tus.ad hoc ꝙ no.gl.i.d.c.accepimus.⁊.d.c.q̃uis.

6 ¶ †Uenio ad tertiũ.⁊ concludo[c] ꝙ appellatiõe ciuiũ[d] veniũt nõ solũ illi de comitatu sz etiam illi de territorio:vt in.l.q ex vico.ff.ad muni.⁊.l.qui in cõtinẽtibꝰ.ff.de v.sig.p Bar.i.l.j.ff.ad muni.⁊ i.l. ij.ff.de ver.sig.⁊ i.l.nõ dubito.ff.de capti.Et vide bo.gl.in.c.j.de vsur.li.vj.Et hoc in materia larga vel saltẽ indifferẽti:secꝰ putarẽ in materia restrin gibili per ea q̃.s.dixi.licet aliter sentiat Bar.i.d. l.ij.vbi dicit ꝙ cõdemnata ciuitate videnꝛ ↄdẽnati comitatiui:sz illud põt pcedere in materia cõi ciuibꝰ ⁊ comitatiuis.

7 ¶ †Ad vltimum dic ꝙ ap pellatione comitatiuoꝝ[e] non veniunt ciues qꝛ co‑mitatiui sunt obligati ad strictiora onera quã ciues.l.ij.⁊ ꝙ ibi no.C.ne rustica.ad vllũ obsequiũ lib.vj.not.in.d.l.j.Puto tñ ꝙ in materia larga si daꝛ priuilegiũ diocesi ab hoibꝰ vel comitatu ꝙ comprehẽdiꝛ totus comitatus seu tota dio.i suo genere p supradicta.

8 An aũt natus ex ciuibus in comitatu dicaꝛ comitatiuus vel ciuis dic ꝙ ciuis qꝛ quo ad ista onera nõ inspicimus locũ originis sz psonas ex qbꝰ qs nasciꝛ.ita notanter dixit bar. in.d.l.j.

9 ¶ †Sz est dubiũ notabile vtrũ natus in aliqua ciuitate[f] ex parentibꝰ q non cõstituerũt ibi domiciliũ sz erãt trãseuntes vel ad tps trahebãt ibi morã dicanꝛ ciues illius ciuitatis.Bar.v r dubitare i.l.filios.C.de muni.⁊ ori.li.x.vr̃ tñ magis inclinare ꝙ non.Quia oportet ad hoc vt acqrat ciuitatẽ ꝙ parẽtes cõstituerint ibi domiciliũ.qõ est dictũ sing.⁊ semp menti tenẽdũ.Et p hoc ego allego ex quo qs hz animũ se transferẽdi fingiꝛ eẽ nõ in illo loco:vt.l.q̃situ.in fi.de leg.iij.⁊ in.l.heres absens.ff.de iud.⁊ in.c.romana.cũ sua gl.de foro cõpe.li.vj.⁊ p̃dicta no.

¶ †In eadẽ gl.i fi.no.hãc vltimã.q.gl.cõcludit enim pcessum non valere si fuit actũ ↄ psonas maiores vel negotia maiora expressis.Contrarium tenet Jnn.in.c.sedes.s.eo. ⁊ Cõpo.hic.sed Jo.an.dicit ꝙ respectu psonarũ nõ valet pcessus:secus respectu rerũ mouetur:qꝛ ex proprio significato v̉borũ veniunt maiores psone ⁊ maiora negotia.dic.c.sedes.alle.Quod re stringit hanc materiã loquẽs de personis dicit ꝙ maiores non comprehenduꝛ.Tractans vero de rebus dixit ꝙ sup maioribus rebus non tenetur respõdere:⁊ si res maiores cõprehenduꝛ:sed cõ petit exceptio.Si ergo nõ opponiꝛ tenet pcessus tum qꝛ in maioribus rebus nõ deficit iurisdictio: tum quia vr prorogatio facta.nam posita iurisdi ctiõe circa psonas põt fieri prorogatio de re ad rẽ: vt in.c.cũ olim.de offi.delega.⁊ no.gl.in.c.p.⁊.g.e.i ti.Sed in psonis maioribus cum non comprehen danꝛ deficit iurisdictio nec potest fieri prorogatio d persona ad personã:vt in.d.c.p.⁊.g.

11 ¶ †Et p hoc dicit ipse Compo.bñ dixisse in eo ꝙ dicit ꝙ si daꝛ rescriptum super ecclesia sancti Nico.dio.sagiñ. valet libellus si non excipitur super ecclesia sancti Nico.ciuitatis sagieñ.do.Ant.non videtur hoc vltimũ approbare quo ad casum istius.c.qꝛ etiã bona q̃ sunt in ipsa ciuitate nõ comprehẽduntur ex quo fit mẽtio de diocesi.Ego fateor ꝙ non cõ prehendunt sed dico valere processum[g] si non fuit exceptũ in prorogatiõe iurisdictionis de re ad rẽ ex quo nõ deficit iurisdictio quo ad personam.sic puto intellexisse Cõpo.⁊ Joã.and.de hac tamẽ materia vide qõ plene dixi in.c.sedes.Et not.singu.istud dictum Joã.an.in eo qõ dicit qõ ex pro prio significato verborum sub illa clausula gene rali.⁊ quidam alij cõprehẽduntur maiora expres sis tam in rebus q̃ in personis.⁊ hoc facit p his que dixi in.d.c.sedes. Abbas.

f ¶ Utrũ natus in aliqua ciuitate. Adde Nico.de neapo.Bal.⁊ Ang. ⁊ Pau.de cast.in lec.bononieñ.in.l.huiusmodi.§.legatum.de lega.j.⁊ ibi doc.licet Jmo.⁊ Pau.de cast.in lec.paduana.⁊ Alex.in.d.§.lega‑tum.teneant ↄtrũ ⁊ Rapha.in.l.cetera.§.fi.eo.ti.faciat qõ no.Do.c. j.§.j.vltra medium.de vsuris.in ver.no.in.vj.

¶ Adde ꝙ voluit Anto.de bu.consi.xxj.in fi.

g ¶ Sed dico valere pcessum. No.ꝙ vbi ↄmittiꝛ irritatio actꝰ tz p istũ tex.⁊ in.c.p̃cedẽti.⁊ in.c.sequẽti.⁊ de modo cognoscẽdi qñ verba ĩpor‑tant actũ esse nullũ ⁊ qñ importãt annullãdũ.vide.d.meũ i.c.fi dilectĩ.in.xxxvij.col.cũ septẽ sequentibus.de fo.cõpe.⁊ Alexã.in apost.in.l. imperator.ff.de iure fisci.⁊ mod.hic in.xxix.col.in ver.verba late sñie.

b ¶ In successorẽ. Uide no.in.c.qꝛ.v.de iud.⁊ numquid intelligaꝛ de suc cessore vniuersali vel particulari.vide hic doc.⁊ maxime do.Car.fa‑ciat ꝙ voluit.Ang.in.l.creditores.C.de pig.⁊ Bal.in.l.j.i.j.col.C.cõia de le.⁊ ꝙ voluit Bar.in.d.l.creditores.⁊ Ange.in.l.actio.C.si vnus ex pluribus.⁊ Bar.⁊ Ang.in.l.j.ff.de his que in testa.delen.⁊ Bald.in.l.j. C.de executio.rei iudi.

¶ Quidam alij. Uide not.in.c.sedes.s.eo.⁊ in.c.ij.e.tit.lib.vj.vbi p Jo.an.⁊ alios.

¶ Masculinuz cõprehẽdat feminĩnũ. Addõ Bal. i.c.sedes.s.eo.in ver.nunqd inclu dãtur vide in.ij. colum.Jo.and.⁊ alios.in.c.ij.j.eo. ti.lib.vj.⁊ ibi per Joã.de fantu.⁊ p do.meũ hic dicẽtem hic non pba ri cõem doctrinã doctorũ ꝙ in re‑scriptis masculinũ genus cõcipit femininuz prout tenẽt Joan.and. Pet.Abb.anti‑quus Butriga.et Jmo.hic ⁊ Joã. de fantu.j.d.c.ij. ⁊ hoc tene qꝛ idẽ do.meus hoc te‑nuit in clemẽ.j.de elec.vbi de mate ria post gl.ibi:in versi.homines.et an masculinũ cõ‑cipiat femininũ. vide glos.ij.⁊ ibi doc.in.c.genera‑li.eo.titu.lib.vj.et videas bal.⁊ doc. in.l.quicũqꝫ.C.d ser.fugit.⁊ in.l.si ita scriptuz.⁊ ibi per Jmol.hic al‑leg.⁊ plene p Ar chi.in.d.c.si quis suadẽte.⁊ Bar.i l.iura.la.ij.in vsi. quero qd si statu‑tũ.ff.de leg.⁊ per istũ.i.c.mulieres. in fine.de sent.ex‑cõ.cum alijs con cor.⁊ placet mihi cõis opi.qꝛ argu. a ↄtrario sensu in rescrip.validum est in iure.singu. est glo.in.l.si pcu ratorẽ.§.si igno‑rãtes.in ver.duo rum fratrũ rescri pto intelligere lz.

1 Rescriptũ ad lites trãsit in successores illiꝰ contra quẽ fuit impetratuz si ipse fuit conuentus ⁊ sic re non integra.6.

2 Masculinũ concipit femininũ in rescriptis.

3 Femina non succedit in feudũ:in dignitatẽ v̉o sic.

4 Dignitas non moritur.

Rescriptũ impetratum cõtra ecclesiam an exten daꝛ ad prelatũ promotũ post impetrationem.

5 Judicis datio nõ valet si est mortuus ante datio nem ille contra quem datur.

7 Priuilegium non transit in successorez si mortuꝰ est tempore date is cui conceditur.

Significauit. Si cõue niẽdus p clausulã moriaꝛ re integra successor cõueniri nõ põt.⁊ diuidit vt proximũ.

¶ Casus literalis. G.⁊ B.laici ĩpetrarunt lite‑ras a sede apostolica sub hac forma:cõquesti sũt nobis.B.⁊.G.ꝙ eps tullen.⁊ quidam alij clerici ⁊ laici super tali re ⁊ rebus alijs iniuriantur eisdẽ. iudices per clausulam generalem citauerũt comi tissam namuteñ.por eo ꝙ ipsa successerat fratri suo in comitatu cui quandam summam pecunie dicti.B.⁊.G.mutuauerãt ⁊ sic eã tanq̃ heredem cõueniebant,ipsa per procuratorẽ suũ fecit exci‑pi corã ipsis ꝙ cum adhuc frater ipsiꝰ mulieris viueret qñ eedem litere impetrate fuerunt nec p illas literas dum viueret frater eiꝰ fuerat ad iudi ciũ euocatus per lr̃as illas nõ poterat cõueniri: ⁊ qꝛ iudices hanc exceptionẽ admittere noluerũt ad se.aposto.appellauit:mãdat papa ꝙ si ita est totũ qõ post appellationẽ factũ est in irritũ reuo‑ceꝛ.B.

¶ †No.j.rescriptũ ad lites trãsijt i succes sorẽ[h] illius ↄ quẽ fuit impetratũ saltẽ re non inte‑gra.⁊ hoc pbat no.iste text.a contrario sensu.secꝰ vr̃ si res esset integra ꝙ an sit verum indistincte.j. subijciã.

2 ¶ †No.ij.ar.ex tex.ꝙ per illam genera‑lem clausulã:quidam alij:[i] potest femina cõueni ri.⁊ sic videꝛ ꝙ in rescriptis ad lites masculinum cõprehẽdat femininũ.[k] Textus tamẽ iste ex toto ff.man.quã reputauit sing.Ro.in.l.si cum dotem.ff.solu.mat.circa fin. prin.⁊.d.meus in repe.rub.de rescri.in cle.circa fin.⁊ dixi in no.meis.in j.no.adde etiã ꝙ masculinũ concipit femininũ.Spec.in tit.de allega.⁊ dis.§.post hoc.ver.vel masculinũ.Pe.de anc.ha.in.l.tres fratres.ff.de pac.⁊ Bal.in.l.cum multe.C.de do.ante nup.⁊ in cõsil.inci.ex rescripto apparet ⁊ in.l.gallus.in prin.in.ij.colũ.in gl.q̃ inci.abũdat.ibi:contine ri sub masculino.ff.de li.⁊ po.in.l.j.in pe.col.in ver.vtrum aũt si statu‑tum loquiꝛ de coniunctis in masculino genere ⁊c.C.qui.ad.Cy.in.d.l. quicũqꝫ.Jac.bu.⁊ Bal.in.l.si quis in tantã.C.vnde vi.Bar.in.l.j.§.de eo.ff.de pac.⁊ Bal.in.c.fi.de cã pos.⁊ pprie.vbi alleg.istũ tex.ꝙ castrũ priuilegiatum transit ad feminam si debeatur cẽsus ⁊ non fidelitas.

hoc non

¶ Adde an masculinū concipiat femininum. Ro.cōsi.xciij.⁊.cxlviij. Alexan.consi.lx.⁊ consi.lxxx.⁊.cxxxv.

Zacharias. ¶ Dic ꝙ preallegꝫ.cōsi.dñi Alex.sunt volu.j.dic tamē ꝙ verū est ꝙ cōcipit femininū sꝫ nō ꝓprio verbi significato verū ex rōnis idētitate.vt no.plene Car.in cle.j.q.v.ð bap.Bal.in.l.si.q.xiiij.C.de here.inst.⁊ p dictis istius adde eūdē Card.in clemē.j.q.ij.de sepultu.et Jo.ð imol.in.l.si ita.ff.de lega.ij.⁊ istum cōsi.cxxxv.volu.j.

Anto. Francisc. ¶ Addō ꝙ masculinū qñ cōcipit femininū illud cōcipit ex quadam interpretatione ⁊ ꝫ propter idētitatē rōnis de quo vid plene p.d.Card.in.cle.j.in.iij.q.de elec.⁊ vide Bar.in.l.j.in p̄nc.ff.de cōpe.⁊ Bal.in.l.fin.in.xiiij.q.C.de here.inst.⁊ habeꝫ p Jmo.i.l.si ita.de leg.ij.⁊ vide oīno do.Car.i cle.j.in prin.in.ij.q.de sepult.vbi dicit ꝙ masculinū cōcipit femininū in legib⁹ ⁊ cōstitutionib⁹ pape vel ep̄oꝝ in qbus presumiꝫ nihil iniquū disponi. Secus est aūt in statutis laicoꝝ principū:qꝛ masculinū nō ꝯcipit femininū.⁊ vide do. Car.in clem.j.in prin.vbi etiā p gl.in.vij.q.de regu.vbi sorores mendicantiū trāseuntes sine licentia puniuntur vt mēdicātes.⁊ vide do.Alex.in.l.si extraneus.de ꝯdi.ob.cau.⁊ in.l.qð diciꝫ.in.v.char.de verb.obli.post Jo.de imo.⁊ in ꝯsi.xlj.in.j.ꝑte.ꝯs.Et an cōcipiat femininū in statuto loquēte ð vi.cū armis vel etiā sine armis.vide glo.⁊ Bald.in.l.si ꝯstāte.in.§.fi.ff.so.ma.⁊ per Alex.in.l.j.ff.ad.l.iul.de vi.pub.⁊ adde ꝙ masculinū ꝯcipit femininū in his qbus dispositio pōt adaptari femine:⁊ nō al's:vt per Bal.in.l.seruus.C.cōia de suc.Et adde ꝙ masculinū ꝑlatū a canone cōprehendit feminas nisi eadē cōstitutione vel alia excipiaꝫ femina.vt not.glo.in.c.generali.de elect.lib.vj.Et qd in emphyteusi ꝯcessa nobilib⁹ ⁊ eoꝝ generationi an sub v̄bo eoꝝ cōprehēdantur femine.vide Bal.in.l.ij.in.ij.col.C.de iure emphi.⁊ de materia masculini ⁊ feminini.vide omnino Bal.in.l.gallus.in prin.de lib.⁊ posthu.Alex.in.l.j.de v̄b.sign.⁊ melius in suo cōs.cxxxv.in.j.parte cōs.vbi inter cetera dicit ꝙ statutū puniens furē famosuꝫ pena furcarū nō ꝯprehēdit feminā furē.Itē dicit ꝙ appellatiōne doctoris nō venit femina doctor.de quo vid per.d.Car.in cle.eos de ꝯsan.⁊ affi.⁊ in.c.generali de ele.lib.vj.Et adde etiā ꝙ qñ per legē vel statutū puniret posteritas nō cōprehēderet femina.vt in.c.vbicūqꝫ.de pe.in.vj.⁊ habeꝫ p gl.do.Car.in.cle.j.in.§.j.circa p̄n.de pe.⁊ an ecōtra masculinū ꝯcipiat a feminino.vide p Bar.in.l.si ita scriptū in prin.de leg.ij.⁊ ideo monachi nō veniūt appellatiōe monialium.de quo per do.Car.in cle.j.de ꝯsan.⁊ affi.⁊ per Bal.Alex.in.l.sꝫ si hac in.§.liberos.de in ius voc.⁊ in.l.iura.post Bar.ff.de leg.⁊ habeꝫ ð hoc arti.p gl.insti.q dare tu.po.in.§.fi.⁊ per Bal.⁊ doct.in.l.si qs id ꝙ.ff.de iuris.om.iu.⁊ in.l.qsqs.C.ad.l.iul.maie.⁊ habeꝫ p Jo.an.in addit.Spe.in tit.de alle.⁊ dispu.in.§.iiij.vbi etiā per Bal.in ver.an masculinū.⁊ per Bal.in.l.ne passim.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ p do.Car.in cle.j.de rescrip.⁊ in cle.ij.de elec.⁊ in cle.j.§.j.de reb.ecc.nō alie.⁊ in cle.ij.in.v.q.de priuileg.⁊ vide Bar.in.l.iij.in.§.j.ff.de neg.gest.⁊ plene p eū in.l.si qs in tantā.C.vñ vi.Et an v̄bū viroꝝ ꝑlatū in statuto cōcipiat feminas.vide gl.in cle.j.de rescrip.⁊ Bal.in.l.scripturas in fi.C.q po.in pig.ha.⁊ vide plene p Alex.in.l.j.ff.de ver.sig.Et inq̄tū hic fit mētio de argumēto a ꝯtrario sensu an habeat locū in legib⁹ vel statutis.vid p gl.Bar.⁊ ibi plene p Alex.in.l.j.in.§.huius rei.de offi.eius cui man.est iurisd.⁊ per Bal.in.l.conuēticula.C.de epis.⁊ cleri.Adde tñ ꝙ tale argumētuꝫ nō hꝫ locū qñ esset cōtra casum alterius legis.vt est no.gl.i.c.cupiētes.§.ꝙ si per viginti.in ver.cōmode.de elec.lib.vj.⁊ no.gl.in.c.j.in ver.permittim⁹.de eta.⁊ qual.eo.li.⁊ habeꝫ in.l.iij.C.ð ꝯdi.inser.⁊ eodē modo nō sumereꝫ tale argumentū in statutis ꝯ causam.l.⁊ iuris cōis.ſm bal.in.l.si qs.in.ij.col.C.de fur.⁊ p Pau.de ca.i ꝯsi.cclxxj.⁊ in ꝯsi.cccxxxiiij.⁊ per Alex.in.l.oēs ppli.in pe.col.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ in auꝫ.ex testō.C.de colla.⁊ per Alex.in ꝯsi.lxxvj.in.iiij.parte ꝯsi.⁊ in.l.si eū.§.q iniuriaꝝ.ff.si qs cau.nec etiā habet locū tale argumētū qñ ex eo resultaret aliqua absurditas seu prauus intellect⁹.vt in.l.cū patrē.⁊ ibi per Bar.⁊ Bal.in punc.C.de condi.inser.⁊ in.l.apud antiquos.C.de fur.⁊ per Bart.i.l.marcellus.in.iiij.col.ff.ad trebel.⁊ vide Car.in.cle.j.de iud.nec hꝫ locū in statutis qñ statutū vetaret interꝑtationē:vt voluit Bal.in.d.l.cū patrē.in.ij.not.⁊ p Pau.de ca.in cōs.cccxliiij.Et adde ꝙ argu.a cōtrario sensu diciꝫ mens cōiecturata.⁊ per gl.Bar.⁊ doc.in.d.l.apud antiq̊s.C.de furt.⁊ in.l.j.ff.si tab.testa.nulle exta.⁊ est ex interpretatione:nō ex v̄bis ſm gl.et Bar.in v̄s.ꝯiecturam in.d.l.apud antiquos.vbi ēt p Bal.Adde tamen ꝙ tale argumentū dꝛ esse aptissima ꝓbatio ⁊ dꝛ casus aptissimus.vt est text.in l.si qs locuples.i fi.dū dicit tex.aptissime.ff.de ma.testa.Et an hēat locū ⁊ qñ in ꝯtibus.vide Alex.in.d.l.j.de off.ei⁹.⁊ in cōsil.cxxix.in ij.parte.Et adde ꝙ tale ar.nō hꝫ locū i dispositione negatiua:quādo ex eo induceretur peccatū puta si statutuꝫ diceret ꝙ vsure nō possint recipi vltra duos denarios p libra:non sumitur argumentū ꝙ possint recipi duo denarij ſm Bald.in auꝫ.ad hoc.in.ij.col.C.de vsuris.⁊ vide glo.in vers.facere.in.cle.j.de vsu.⁊ ibi per do.Card.in.xxj.q.

hoc nō probat quia mulier cōueniebaꝫ nō ex persona sua.sed ex persona defuncti.nam per illā generalē clausulā intēdebat iste impetrator includere comitē ⁊ nō istā mulierē.Sed quid dicendū de iure recurre ad materiā satis discussaꝫ per Arc.xvij.q.iiij.si quis suadente.per Bar.in.l.j.ff.de v̄.sign.vide in Spec.in titu.de rescrip.presen.§.fi.v̄.sed queritur.Et satis puto eā includi in materia nostra cum non agatur de re multum ꝑiudiciali:per rescriptū ad lites solum datur iudex ⁊ nō fit aliud preiudiciū parti.⁊ masculinuꝫ[a] regulariter concipit femininum.l.si ita scriptum.ff.de lega.ij. ¶ 3 †Not.iij.ꝙ femina succedit in dignitatibus[b].vnde ista mulier succedit fratri suo in comitatu.dicit tñ Vincen.hoc ꝓcedere ſm cōsuetudinē gallicanam.secus de iure cōmuni:quia in dignitatibus ⁊ feudalibus nō succedit mulier nisi aliud sit dictū in ꝯcessione feudi.vt in lib.feu.de succes.feu.c.j.§.filia.Aduerte i dignitatib⁹ ⁊ feudalib⁹[c] hoc est indubitatū.sꝫ in dignitate non feudali videtur secus vcꝫ ꝙ de iure cōmuni succedat femina.ad hoc.c.dilecti.de arbi.⁊.xij.q.ij.in.c.cum deuotissimā.⁊ facit iste tex.nā hic nō diciꝫ ꝙ iste comitat⁹ esset feudalis. ¶ 4 †Op.cōtra tex.videꝫ eñ ꝙ istud rescriptū debebat extēdi ad istā comitissaꝫ. Qm̄ dignitas non moriꝫ[d] licet moriaꝫ ꝑsidens.vt in.c.liberti.xij.q.ij.⁊ in.c.si gratiose.j.eo.li.vj.Sol.text.iste pōt intelligi duob⁹ modis.Primo ꝙ debitū fuit ꝯtractū noīe comitat⁹ ita ꝙ ipa dignitas eēt obligata sꝫ comes erat ꝯueniēdus noīe dignitatis.⁊ tunc ꝓcedit ꝯtrariū qð est satis difficile ⁊ verum in se.Unde dicunt hic Jnn.⁊ Cōpos.ꝙ si rescriptū impetraꝫ ꝯ ecclesiā pōt cōueniri qui fuit promotus in prelatū post impetrationē qꝛ dignitas nō variatur per ꝓmotionē presidētis.Et not.bene hoc dictū ⁊ tunc dic istū intellectū nō ꝓcedere ad istū tex.sꝫ intelligo ꝙ pecunia fuit mutuata fratri ꝑsonaliter ⁊ actio erat dirigenda cōtra fratrē ⁊ nō cōtra comitatū.⁊ p hoc iste text.cū dicit ꝙ mutuauerat fratri.Nec ob.ꝙ tex.hic ponderet ꝙ ista mulier cōueniebaꝫ qꝛ successerat in comitatu.qꝛ hoc ponderatur ad cōcludēdū ꝙ ista erat heres fratris sui.nā cōmuniter comites nihil habēt vltra comitatū.ideo pōderaꝫ ista successio ad inferendū eam esse heredē vniuersalē:[e] ⁊ sic intelligendo euitaꝫ contrarium. ¶ In gl.j.in fine videꝫ glo.cōcludere in effectu ꝙ si defunctus cōueniendus erat expressus in rescripto qð tunc rescriptuꝫ extēditur ad successorē etiā re integra.p.c.dilecti.de fo.cōpe.Uidetur tñ glo.restringere qñ fuit impetratū rescriptū in cā dignitatis.Si vero defunctus nō erat exꝑssus in rescripto sed erat cōueniē

a ~ Sebast. Sapia. ¶ Masculinū. Hanc materiā an masculinū ꝯcipiat femininū late expedit.d.Jas.in.l.si quis id qð.ff.de iurisdi.omni.iud.⁊ latissime p deci.in repe.l.femine.ff.de reg.iur.col.xiij.⁊ ibi etiā col.j.ponit:an mulier possit habere dignitatē magistratus.⁊ ponit qð non regulariter.tamen fallit in abbatissa vt ibi late per eum.

b ¶ In dignitatibus.vide qð legiꝫ ⁊ not.in.l.mulieres.C.de dig.lib.xij.⁊ in.l.multis.ff.de statu homi.⁊ in.c.dilecti.hic alle.⁊ in.c.noua quedaꝫ de peni.⁊ remissio.

¶ Adde qualiter succedat in dignitatibus.Ang.cōsi.cclxxxvj.Pe.de ancha.ꝯsi.cccxlj.vbi late alleg.consi.iij.ij.lib.

c ¶ Et feudalibus Adde.c.j.§.hoc autē.qui feu.d a.poss.Pau.de cast.cosil.cxxxv.Spec.de feu.§.ij.ver.xxiiij.⁊ seq.quod est verū nisi feudū ad nullū seruitiū fuerit cōcessum ⁊ masculus nō extet ſm Bal.in.c.j.§.decedente.al's deinde.qui feud.d a.poss.⁊ in.c.j.§.hoc aūt.eo.ti.⁊ in.c.similiter.de capi.q curi.vē.⁊ Ro.in sing.in ver.feudū.⁊ in femina.⁊ in qbus casib⁹ femina succedat in feu.vide Bal.in.d.§.decedēte.⁊ in.c.j.in p̄nc.qñ maritus succedit vxori.⁊ in.c.j.§.quinetiam ep̄m vel abbatē.⁊ in.c.de suc.feu.⁊ in.l.fin.incip.quot.C.de suis ⁊ legi.⁊ in.c.j.§.femina quoqꝫ.per quos fiat inuesti.⁊ in.d.c.j.§.hic autē.⁊ in.c.j.§.j.in.j.col.de suc.feu.⁊ per do.meū hic post Bal.⁊ alios.⁊ per Bal.in.l.ij.ff.de sena.⁊ vide hic Bal.si regina Apulie nubat cuidā militi simplici an faciat eum regē:⁊ an deficiente rege gens libera possit creare regē vide hic eundē Bal.⁊ in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.⁊ iure.

¶ Adde Ro.cōsi.ccclxviij.⁊ Ang.hic proxime.

d ¶ Dignitas nō moriꝫ.vide Bal.in.l.cētesimis.in.§.si ita stipulat⁹.in iij.col.in ver.vlti.formo.hic vnaꝫ questionē difficilē.ff.de ver.obl.vide quod legitur ⁊ no.in.l.annua.ff.de annu.leg.

e ¶ Heredē vniuersalē.vide q̄ dixi.ꝫ.in apostil.in ver successorē ⁊ vide ad ꝑdicta tex.in.l.imperatores.ff.de pub.glo.in.c.pastoralis.⁊ in.c.tua nobis.de decimis.Jo.an.in.c.cū homines.eo.ti.cum similibus.

Zacharias. ¶ Dic esse verū si tale rescriptum sit perpetuatum quia tunc ad heredem.vniuersalē transit.ita not.Specula.in tit.de legat.§.restat.ver.quid si impetraui.⁊ ibi Bald.in additio.ad eum.ver.si committitur.Anto.de but.in.c.qꝛ.v.de iud.⁊ Alex.in.l.beneficium.de constitu.principuꝫ.

Anto.Francis. ¶ Circa hoc an rescriptū trāseat ad heredes.Dicas ꝙ super transmissibili ad heredes transit si res nō est integra:vt qꝛ citatio emanauit.secus si est integra nisi in certis casibus de quibus hic per do.Abb.⁊ scriben.sup re vero nō transmissibili indistincte.nō trāsit.de quo vide per do.Anto.⁊ doc.in.c.dilecti.de fo.cōpet.⁊ habeꝫ per Spec.in tit.de rescrip.ꝑsen.in.§.ij.⁊ in tit.de leg.in.§.restat.⁊ in vers.qd si impetraui.⁊ ibi p Bal.in additio.⁊ vide text.Bal.Ful.⁊ nouissimos in.l.ij.in prin.qñ libel.prin.datus.C.

a ¶ Due fictiões. Limita nisi surgãt ex duplici fõte.l.si qs rem.§.j.ff.de polli.iuncta l.fi.C.de sac.sanc.eccle.ꝛ per Car.j cle.qd circa.xx.q.de elect.ꝛ in cle.ij.in.viij.q.vt li.pē. Limita scdo nisi due fictiones sint inducte ambe a 5 iure cõi.vt dicit Bal.in.l.j.in fine C.qñ lic.ab empt.disc. Limita tertio nisi vna fictio descēdat ab alia.vt per Bal.in.l.j.C.de do.pmis.et Do.in.c.nõ oēs.ij.q.vij.per Bal.in.l.j.in antepen,col.C.de furtis.ꝛ a Bart.in.l.si is q b pro emptore.ff.d vsuc. Fallit etiaz fauore libertatis l.cū qsi.in.j.rñso.ꝛ ibi Ange.ff.de fideicõ.li.vbi ponunt duo specialia. Primū est q snia lata p mo- 6 tuo tꝫ ꝫ regulā.l. c furioso.ff.d re iu. Scdz est q decretum qd nõ potest vires hre i persona defuncti trāsit in eius heredem. Anto.Francisc. ¶ Qñ due fictiones possint circa idē ꝯcurrere.vid text.in.l.captū.et d ibi per Bal.C.de ca.ꝛ postli.reuer.ꝛ vide Bart.in.l.singularia.in pn.ff.si cert.pet.ꝛ in.l.si vo nõ remunerādi.in.§.marcellus.ff.man.ꝛ in.l.cum post.in.§.gener.ff.de iure do.ꝛ per Bar.in.l.gerit in vlt.col.ff.de acqr.he.vbi dicit q qñ ꝓcedūt a diuersis principijs pñt cõcurrere.et vide de isto ꝯcursu duarū fictionū per do.Car.i cle.qd circa.in.xx.q.d elec.Et an ꝛ qñ duo spālia ꝯcurrant in eo.subiecto vltra ea q ponit Bart.in.l.si is qui pro emptore 7 in vlti.q.de vsuc. e ꝛ in.d.l.singularia.vide Old.in ꝯsi.lxxix.incip.qd duo specialia.
⁂ Sebasti.Sapia. 2
b ¶ Sed si rescri-

dus sub clausula:tunc nõ extēdit ad successorē re integra.ꝛ ad hūc casuz restringit hūc tex.Et hāc lect.tene:qꝛ cõis est ꝛ vera:sꝫ difficile est reddere verā ꝛ cõcludētē rõnem diuersitatis in cuius redditione multū instat hic.Sed cõclude breuiter et clare qꝛ video in pmo casu extēdit qm rescriptū habuit vires suas in psonā defuncti cū viueret tpe date.Uñ extendit ad successorē qꝛ fingit eadē psona cū defuncto.vt in aut.de iureiur.a moriente prestito.co.v.sed in scdo casu qñ defunct⁹ erat cõueniēd⁹ sub clausula:nec fuit cõuēt⁹ tpe vite sue rescriptū corruit cū nõ fixerit radices in personā cõueniēdi. ¶ †Nam nõ valet iudicis datio cū nõ viueret is ꝯtra quē iudex dat.vt i.l.ij.ff.q sen.sine ap.rescin.Sꝫ iste iudex videt dat⁹ ꝯtra ꝯueniēdū sub clausula tpe quo exprimit.Nā antea non hꝫ iurisditionē iudex in nõ expsso.vt in.c.pastoralis.§.j.s.eo.merito corruit rescriptū quo ad istum qui decessit ante q exprimeret.Et si diceres eo ipso qd exprimit fingit expssus tpe dati rescripti.arg.in.l.potior.ff.qui po.in pig.ha.vbi cõditio trahit retro a tpe initi ꝯct⁹.Sol.duplex.Prima qd hic nõ põt retrotrahi cū deficiat subiectū per mortē.sic in.c.si pro te.j.eo.lib.vj.Scda sol.ꝛ melior.in eodē casu nõ debēt ꝯcurrere due fictiones[a].vt no.in.l.j.C.de pot.pmis.sed si rescriptū[b] hoc casu extēderet ad successorē cõcurrerēt due fictiones.Prima q fingeret iste expssus tpe date.scda qꝛ successor fingeret eadē psona cū defuncto.nam vere successor nõ est eadē persona cū defuncto.Ex his limita.l.heres absens.ff.de iu.vbi dicit heredē posse cõueniri vbi defunct⁹ poterat:d3 enī itelligi in ordinario ꝛ nõ i delegato:saltē dato:sub illa clausula generali.Rō ē:qꝛ rescripta sunt psonalia ꝛ odiosa merito restringēda.s.eod.ad hec. ¶ †Et gñaliter cū querit an rescriptū extēdat ad successorē[c]:distingue post Cald.hic.ꝛ Jo.an.in regula is q in ius.de reg.iur.in merc.Qd aut materia sup qua impetrat rescriptū nõ est extendibilis ad successorē:ꝛ expirat rescriptū p mortē.Exēplū in actore.impetratū est rescriptū sup beneficio debito:nam si morit nõ põt heres ei⁹ vti illo rescripto:qꝛ nõ succedit in beneficio cū i bñficijs nõ habeat locū successio.vt in.c.ex trāsmissa.de fi.psb.Exēplū in reo:fuit impetratū rescriptū:vt reus deponeret ab ordine vel a bñficio:certū est q mortuo reo non põt conueniri successor:qꝛ crimina morte extinguūt.d xxiij.dist.quorundā.in.l.ij.C.si reus vel accu.mor.fue.Aut materia ꝯcernit successorē:ꝛ tūc aut res nõ est integra puta qꝛ defunct⁹ fuit citat⁹ ꝛ tunc rescriptū extendit ad successorē.arg.hic a contrario ibi:ad iudiciū euocatus.aut res est integra:et tunc aut pdecessor erat ꝯueniēdus sub clausula:ꝛ tunc nõ extendit ad successorē:vt hic ex quo nõ fuit expressus dum viueret.Et hoc verū nisi rescriptum fuisset impetratū ꝯtra dignitatē.vt.s.dixi.Aut cõueniēdus erat expressus i rescripto:ꝛ tūc si fuit rescriptū impetratū in materia cõcernente dignitatē licet nomen prelati fuerit expssum:ꝛ tūc extendit ad successorē ꝛ in hoc casu loquit.ppue dictū.c.dilecti.Aut nõ ꝯcernebat dignitatē sed personā:ꝛ tunc nõ extenditur ad successorē singularem nisi in tribus casibus.Primus si successor succedit in vitiū.ꝛ in hoc casu loquit.c.quia.v.de iudi.Secundus casus in.c.j.de alie.iudi.mutan.Tertius si emanat secunda iussio.vt in.d.c.qꝛ.v.fm aliū intellectū.Aut querit nungd debeat extēdi ad successorē vniuersalē:ꝛ fuerūt multe opiniones:sed opinio magis cõis hꝫ q sic:quia censentur eedem persone:vt.s.dixi.Item qꝛ agit de modico piudicio.Et itellige hic q defunct⁹ erat i rerū natura a tēpore dati rescripti alś rescriptū non valet.vt in.d.l.ij. ¶ †Et ita nec priuilegium[e] transit in successorem si mortuus est tempore date is cui cõcedit.vt est tex.multū notabilis.in.l.neratius.ff.de reg.iuris. Abbas.

☞ Litere executoriales valent etiā q non procedant monitorie.

Processus factus cõtra rationē non est ipso iure nullus nisi sit peccatum ex forma.

Ex insinuatiõe.

†Non valēt litere executorie in quib⁹ impetrans falso dixit monitorias pcessisse. Primo ponitur partis decisa qrela.Secundo ꝓuisio ibi:quo circa. ¶ Cas⁹ literalis.Quidā cleric⁹.J.nomine impetrauit literas pceptorias sup ꝓuisiõe ipsi⁹ ad epm Ambianeñ.ꝛ postmodū ad iudices istos literas executorias impetrauit sibi epm supradictū.in quib⁹ cū de monitorijs fiebat mētio.eps pposuit corā iudicib⁹ quod ipse nullas monitorias receperat:ꝛ consuetudo est ecclie vt preceptorie non debentur nisi monitorie precesserit:vnde per eas veritate tacita impetratis ꝓuidere nõ tenebatur eidem.Cõsultus papa respõdet q si super hoc nulle monitorie pcesserint supsedeāt executorijs dūmodo executorie de monitorijs fecerint mētionē alioqn procedāt per executorias iuxta traditā sibi formā.Ber. ¶ Not.primo qd litere executorie valēt sine monitorijs dum tamen f cesset surreptio.hinc hodie cõmuniter solū datur executorie:monitorie ꝛ preceptorie hodie nõ sunt c in vsu:nisi quando papa rescribit pro receptione 2 alicuius monialis. ¶ †Sed quero:hic papa mādat procedi preuia rõne:quid si iudices pcesserūt cõtra rationē nungd tenet processus.videtur q d non:quia contra formā mandati.vt in.c.cum dilecta.s.eo.ꝛ.c.venerabili.de off.dele.ꝛ in.l.diligēter.ff.mādati.In ꝯtrariū facit:nam processus cõtra ius litigatoris valet.vt in.c.cum inter.j.de re iud.doct.hꝛ dicunt pcessum valere:quia ista clausula non limitat iurisdictionē nec dat formam procedendi:sed potius sapit monitionē ꝛ instructionem iudicis.Nam semper itelligitur vt iudex pro- e cedat preuia ratione.ideo si exprimitur nõ datur noua forma.quod bene no.quia facit ad multa.ꝛ g hoc dictū allegaui in.d.c.cū dilecta[g] vbi plene expediui hāc materiā.ꝛ dic vt ibi ¶ In glo.j.ibi:sꝫ ordo ꝛ consuetudo curie:dic q olim obseruabat iste stilus.hodie secus vt.s.dixi.Sed glo.retulit se ad tempus suum.

1 ☞ Papa presumitur grauare ecclesiā in minus quam possit.

2 Canonicus recipiendus intelligit cum prebēda.

3 Grauatur quis dū beneficia confert.

Collatio beneficiorū computat inter fructus.

4 Solita poni in rescriptis habēt pro appositis.

Mandatum apostolicū.

†Hec decretalis legit principaliter duobus modis:ꝛ fm intellectum glo.h.d. ¶ Cessantib⁹ clausulis in dubio papa nõ intēdit grauare eandē ecclesiā seu eundē collatorem super prouisione duorū.ideo secundus ipetrans repellit siue prim⁹ expectet siue sit iam gratiam consecutus.Sed fm aliū intellectū.h.d.[b] Nõ b intēdit papa eundē collatorē grauare de duob⁹ vbi pro scdo scribit cū clausula si pro alio non est rescriptū qui huiusmodi gratiā prosequat etiam primo tpe date vel psentationis secundi gratiam assecuto.In prima ponit dictuz.In secunda eius rationē.ibi:cū super. ¶ Casus lralis.Papa mādauit episcopo Rouien.vt magistrū.S.faceret recipi in canonicuz ꝛ in fratrē ecclesie sue si pro alio ibidem nõ scripserit qui huiusmodi gratiā cõsequatur:sed eps iam aliū ad mandatū pape recepit qui beneficiū obtinuerat:dubitauit:vtrum g teneretur prosequi mandatū apostolicū ex eo qd dicebatur in mandato si pro alio nõ scripsim⁹ q huiusmodi gratiā prosequatur:cū nullus prose- h quatur hanc gratiā sed iam esset psecut⁹.Cõsultus papa respõdet q ex quo aliū iam recepit ad mandatū suū mādatū istud exequi nõ tenetur:qꝛ nõ est intentio pape grauare ecclesiā super rece- 2 ptione duorū.Ber. ¶ †Not.j.valere literas sup receptiõe alicui⁹ in canonicū:licet nulla fiat mentio de assignatione prebēde.Nõ tñ intelligas istū debere remanere sine pbenda:qꝛ esset ꝯtra.c.relatum.j.de pben.sed prebēda venit accessorie ad canonicatū.vt in.c.si cleric⁹.ꝛ.c.si postq.de preben.lib.vj.

ptum.Uide limitatiões quas ponit ad hanc regulaz do.Fely.in.c.cū.m.ferrariēsis.col.v.ver.limita quarto.s.de ꝯsti.ꝛ do.Jas.in.l.qm in prorib⁹.col.vlt.C.de inoff.testa.ꝛ amplia vt p Jas.in.l.fi.in.vij.colū.in.v.limitatione.ff.de cõsti.princi.vide etiā ad hāc regulā do.Sozi.in.l.j.in.iij.col.v.secūda ꝯclu.ff.de leg.j.Alex.in ꝯs.xxx.col.iij.i pmo volumine.

¶ Ad successorē vide in.c.quia.v.de iudi.ꝛ in.c.dilecti.de foro cõpe.

¶ Morte extinguūtur.Limita p tex.iuncta glo.in fi.de here.que ab intest.defe.in.§.p ꝯtriū.in versi.post mortē.cū ibi not.per doct.

¶ Nec puilegiū.Adde Bal i.c.j.§.porro.i tit.que fuit pma cā bñfi.amit.vbi alle.gl.insti.de acti.in.§.itē mixta.in vers.in iudicio.ꝛ qd legit ꝛ not.in.c.sane.de priuileg.
⁂ Sebasti.Sapia.

f ¶ Surreptio.ad de tex.in.c.capitulum.s.eo.ꝛ considera q hodie est iste text.correct⁹.nā qñ qs exprimit falsum q si princeps oino sciuisset tñ literas ꝯcessisset:si exprimit p simplicitatē vl ignorantiā:nõ vitiat rescriptuz.c.sup lris.s.eo.Sꝫ hodie ita d facili papa ꝯcedit literas executorias sine monitorijs sicut cū eis:ergo videt q iste text.sit correctus.super hoc cogita.

g ¶ In dicto.c.cuz dilecta.Uide ibi istum in.vj.col.

h ¶ Hoc dicit vid ad qd alleg.do.Anto.Cõpost.et Jo.an.hic.i.c.audita.de resti.spo.vide ibi do.Ab.Andr.Barba.

a ¶ In.c.cũ.m. Vide ibi istũ.⁊ ꝙ legit̃ ⁊ not.in.l.illud.ff.de acqr.here. Nõ
b est grauare. Faciant not.in.c.tibi qui.⁊ in.c.duobus.de rescrip.lib.vj.⁊ quod in simili habet̃ in.l.titia.§.qui inuita.ff.de leg.ij.vbi nõ est verisimile ꝙ pater voluerit grauare filiũ duplici onere.⁊ in.l.si cũ dotẽ.§.si pater.ff.solu.matri.⁊ in.l.plane.§.si duobus.ff.de leg.j.⁊ vide gl.in.l.j.in gl.fi. C.de malie. ⁊ in quo loco munera.li.x.ꝙ quis a non debet pro eadem re bis grauari.

Anto.Francisc.

¶ Circa hãc materiã an quis debeat duplici onere grauari.dicas regulariter nõ qꝛ qui in vno grauatur debet in alio releuari.l.eũ qui.ff.de in litẽ iuran. q̃nq̃ tñ potest qs alio onere grauari si onus imponatur ex alia causa q̃ fuerit impositũ primũ grauamẽ de qua materia plene habet̃ per Spe.in tit.de teste.in.§.4.in ver. sed quid si admissus.⁊ in.tit.de inquisitione.in.§.v. in versiatẽ põt et in tit.de accusa.i.§.j.in versic.illud q̃q3.⁊ vide Paulũ de cast.in cõsil. ccvj. Et an onus iniũctũ legatario in vno legato.cẽseatur repetitũ in alio eidẽ facto.vide in.l.in repetẽdis.ff.de leg.iij.⁊ in.l.is cui.ff.de cõditio.⁊ demõstr. aduerte tamẽ qd̃ onus adiectũ prelegato põt imponi etiã vltra vires prelegati.l.pamphilo.§.fi.⁊ ibi p Bar.ff.de leg.iij. Et adde ꝙ onus iniunctũ duobus heredibus vel legatarijs: ⁊ manet totũ vni cui remanet vl' accrescit legatum vel hereditas altero recusante partẽ legati vel h'ditatis.l.ciuitatibus.§.lucius.ff.de leg.j.et habet̃ per Bald. in.l.quoties.la.ij. C.de fideicõ.⁊ in l.j.in.§.j.C.de cadu.toll.p quo facit quia onus iniunctũ legatario remanet apd̃ heredeʒ si legatum efficiat̃ caducuʒ.

lib.vj.⁊ qui vult principale antecedẽs videt̃ velle cõsequẽs ⁊ accessoriũ.vt in.c.cum.m.a de constitu. ¶ No.ij.ibi: faceres recipi.ꝙ papa q̃nq3 dat executorẽ ad cõpellendũ ordinariũ vt ꝓuideat iuxta mandatũ suũ: q̃nq3 dat executorẽ ad prouidẽduʒ vice sua.vt in.c.abbatẽ.j.eo.plene de materia in c.si capitulo.⁊.c.si soli.de ꝯces.p̃bẽ.lib.vj. ¶ † Itẽ not.ꝙ intentio pape nõ est grauare[b] ordinarium super prouisione duoꝝ.[c] Ex quo no.ꝙ ordinariꝰ[d] dicit̃ grauari cũ papa cõfert bñficia ad ipsius collationẽ spectãtia.⁊ est ratio collatio censet̃ quedã donatio cũ ordinarius vtat̃ liberalitate alicui cõferendo.vt no.in.d.c.relatũ. Hinc dicit gloss.not. ꝙ collatio beneficioꝝ ꝯputat̃ inter fructꝰ.vt not. in.c.cum olim.de maio.⁊ obe.vnde nõ põt dici nõ grauari cũ priuet̃ hac liberalitate ⁊ facultate donandi. Ex quo infertur ꝙ hodie possunt ordinarij multũ cõqueri cũ ex reseruatiõe summi põtificis ⁊ ex literis expectatiuis ius ꝯferẽdi sit quasi abdicatũ ab ipsis ordinarijs: ꝙ est ꝯtra.c.ecce.xcix.di. Quia nõ debet papa ita prouidere suis ꝯmodis seu vtilitatibꝰ romane curie cuʒ tanto graui preiudicio ordinarioꝝ: ⁊ ordo ecclesiasticus cõfunditur si sua iurisd.vnicuiq3 episcopo nõ seruatur. vt in.c.peruenit.xj.q.j. Pro introductione glo.et materie oppo.cõtra tex.decre.debet cõtinere dubitationem[e] in se: qꝛ debet edi in casu dubio.vt in c.cum in iure.de off.dele.⁊ in.l.j.in fi.ff.ad munici. ⁊ in.l.quod labeo.ff.de carbo. Sed ista decretalis nullã cõtinet dubitationẽ: ꝙ patet ex eo ꝙ papa scripsit sub cõditione prosecũdo si pro alio nõ fuerit scriptũ: ⁊ cõpertũ fuit ꝙ pro alio scripserat: ergo ista gratia est nulla ex defectu ꝯditiõis posite. Quod procedit maxime cũ cõditio est de p̃terito cũ illa nõ suspẽdat: qꝛ certũ est nature vtrũ scripserat pro alio vel nõ: vt in.l.cũ ad presens.ff.si certũ peta. Solu.dicit glo.j.⁊ bene ꝙ dubitatio potuit esse: qꝛ gratia secũda videbat̃ cõditiõalis ex sola pendentia prime gratie: qꝛ dicebat̃ si pro alio nõ scripsimus[f] qui hmõi gratiã prosequat̃: sed prius fuerat gratiã ꝓsecutus: ⁊ sic non videbat̃ habere locum prima conditio cum amplius nõ penderet prima gratia. Et per hoc ponit glo.rõnem dubitandi: sed decisio fuit in ꝯtrium: ⁊ ratio decidendi ꝭm gl.est: quia cũ papa nõ intenderet grauare eãdem ecclesiã sup receptione duoꝝ fortius grauamen elicitur prima gratia executa q̃ ea pẽdente: ⁊ sic fortius obstabat exceptio cõtra secũdũ impetrãtem. Sʒ cõtra hoc oppo.nã de intentiõe pape nõ apparet nisi per illã clausulã: sed illa clausula refertur ad pẽdentiã p̃me gratie: ideo cũ illa esset executa nõ habebat obstare illa clausula. Et ob hoc forte glo.scd̃a dicit ꝙ etiã sine exp̃ssione illiꝰ clausule papa nõ intẽdit grauare eũdẽ collatorẽ super receptione duoꝝ nisi exprimat. Unde ꝭm glo.ista clausula si pro eo: semp subintelligit̃: qd̃ patet ex eo ꝙ qñ papa vult secundũ recipi apponit clausulã nõ obstante ꝙ ꝓ alio scripserimꝰ. Ad hoc ho.tex.in.c.pe.in fi.j.eo.li.vj.alij tenẽt oppositum dicẽtes ꝙ nisi papa apponat illã clausulã si pro alio: tenet̃ ordinariꝰ recipere scd̃m ⁊ tertiũ ⁊c. nam si intentio pape esset nõ grauare ecclesiã sup receptione secundi nisi hoc exp̃sso: supflua eẽt ista clausula si pro alio nõ scripsimus. ¶ Jo.an.hic.⁊ in.c.pe.s.alleg.tenet primũ intellectũ: quẽ sequit̃ gl.qꝛ al's frustra poneret̃ illa clausula nõ obstãte. Nec ob.si dicat̃ ꝙ ꝭm intellectũ gl.superfluit illa clausula si pro alio: qꝛ nõ est absurdũ si exprimãt̃ ea que tacite insunt.vt in.c.significasti.de electio. Sed absurdũ est tollere nõ obstantia vt obstantia efficiat̃ caducuʒ.

l.celsus.al's incipit pater meus.⁊ ibi per Bar.ff.de leg.ij.

c zacharias. ¶ Super prouisione duoꝝ. Adde in casu diuerso quid si papa in suo rescripto ꝓuisionis bñficij cuiꝰ collatio est ordinarij apponeret clausurã nõ obstãte collatione alteri facta.vide per Cõpos.sing. But.⁊ doct.in.c.causam q̃ in fi.s.eo. Bartho.cepo in tract.de ser.rusti. p̃di.q.iij.in prin.⁊ Alex.cõsi.ccxlvij.incip.viso.ti.⁊.xxxiij.volu.iiij. ⁊ Sebasti.Sapia.

d ¶ Qd̃ ordinariꝰ. Habui de facto hoc anno pulchrã questionẽ: summꝰ pontifex cõcesserat lr̃as cuidã ꝓ duobꝰ bñficijs vacaturiʒ: spectãtibus ad collationẽ ep̃i cremonẽsis ⁊ Brixiẽsis. euenit ꝙ duo beneficia simul vacarunt in diocesi Cremoneñ. petijt ille sibi cõferri vigore p̃dictarũ literarũ dicebatur ꝙ in diocesi Cremoneñ. non debebat hr̃e nisi vnuʒ ⁊ aliud in diocesi Brixiẽsi qꝛ nõ videbatur summus põtifex grauare ep̃m Cremoneñ. in duobꝰ bñficijs est eñ grauamen vt dicit ħ.d.abb. ⁊ in dubio censet̃ grauare minꝰ q̃ fieri possit. ego dixi cõtrariũ: qꝛ ꝯsiderauit papa beneficia q̃ p̃io vacarẽt: ⁊ ideo cẽsetur ex v̓bis velle grauare: et ad hoc bñ cõsidera verba.d. Abb. ħ ⁊ qꝛ longum esset alia fundamẽta referre consulto omitto.

vt puta si dicat̃ recipias talẽ nõ obstãte ꝙ sit doctor vel nõ obstante qd̃ habeat tp̃s legitimũ. Hostiẽ.posuit tertiã lectu.ꝙ aut prima g̃ra pendet ⁊ nõ valet scd̃a nisi apponat̃ clausula ꝯualidatiua vt puta nõ obstãte ꝙ pro alio ⁊c. Et est ratio ꝭm eũ in odium vacaturarũ ne plures sint expectãtes in eadẽ ecclesia vl' sub eodẽ collatore cũ sic daret̃ votũ captãdi mortẽ plurimoꝝ. Itẽ si nõ reponatur clausula nõ obstante: videnť iste g̃re pẽdẽtes referri ad idẽ beneficiũ: ⁊ sic quodãmodo induceretur sectio prebẽde: ⁊ ideo est opus ad hoc vt valeat scd̃a g̃ra ꝙ apponat̃ clausula ñ obstãte. Ad idẽ adducit.c.p̃nti.de off.leg.lib.vj.vbi dicit̃ ꝙ legatus nõ põt facere duas g̃ras pendere sub eodẽ collatore: sed vna executa põt facere secũdã: ergo fortius hoc põt facere papa. Aut prima g̃ra est executa: ⁊ tunc ꝭm eũ valet g̃ra nisi apponat̃ clausula inualidatiua ⁊ in hoc casu procedit iste tex.⁊ hãc lect.tertiã secutus est hic Jo.cald.in suo commento.⁊ adducit pro hac lect.stilũ hodiernũ romane curie. Apponit eñ romana curia illã clausulã nõ obstante ꝙ aliq p lr̃as nr̃as sint receptivl' vt recipiãt̃ insistãt: vel aliqui lr̃as nr̃as impetrauerint super prouisione de bñficijs eis fiẽda. Añ ponderat ipse qd̃ iste clausule solũ cõcernant pendentiã gratiarũ: ⁊ nõ g̃ras executas: qꝛ gratia executa nõ obstat scd̃e sed exequenda sic rõne predicta. Ad.c.pe.p̃alle.rñdet dupl'r. Prio ꝙ ibi gratie reflectebant̃ ad idẽ bñficiũ. Itẽ nulla erat executa vel forte in vtrisq3 lr̃is erat clausula si pro alio.⁊ ideo nõ valebant vtreq3 litere. Et hũc intellectũ Hostiẽ.⁊ cald.secutus fuit quidã doctor solennis dũ hoc.c.padue repeteret: ⁊ adducebat istũ tex.in ver.ecclesiã ante dictã: nõ eñ papa hic simpliciter dicit ꝙ nõ intẽdit eccl'iã grauare de duobus: sed retulit se ad illã ecclesiã cui scripserat.si pro alio. Quasi dicat respectu alteriꝰ eccl'ie cui nõ

e scribit̃ cum illa clausula: cessat intẽtio pape: sed Jo.de lig.d.Ant.d.Cal.⁊ cõiter alij scribẽtes hic sequunt̃ primũ intellectũ glo.⁊ approbant do.de Rot.decisio.xxxv.vbi dicunt hoc procedere etiã si ambe vel altere litere essent in forma pauperuʒ. Fundamentũ istoꝝ est qꝛ litera hic fundat se sup grauamine ⁊ non super pendentia prime g̃re vel sup odio vacaturarũ: grauamẽ v̓o magis viget g̃ra executa q̃ ea pẽdẽte. Itẽ ꝭm do.Ant.proba-

g tur hoc alio respectu nam casus omissus relinquitur dispositioni iuris cõis.l.si cũ dotem.in princ. ff.solu.matrimo.⁊.c.suspectũ.j.eod.lib.vj.sed hic

f papa cõditionauerat gratiã secundam in euentũ pendentie prime.prima autẽ nõ pendebat hic: qꝛ erat executa.⁊ sic erãt hic extra prouisionẽ pape. Et nihilominꝰ papa voluit scd̃m admitti.ꝙ profecto nõ contingit vi clausule rõne p̃dicta: sed ex dispositiõe iuris cõis. Aduerte: nam hec motiua cessarent si teneremus opi.Cal.dicentis qd̃ cõsecutus prebendã põt dici gratiã prosequi ex eo ꝙ actualiter percepit redditus.⁊ sic virtute clausule secundus fuit expulsus cum extiterat cõditio. Sʒ hoc nõ obstante semp tenui primã lec.⁊ sum motus ex nouo fundamento.dico eñ ꝙ ista inten

b tio pape insurrexit ex stilo curie.[b] Nam a p̃ncipio papa non scribebat pro aliquo bñficiando.vñ in volumine decreti nõ reperit̃ has g̃ras vnq̃ fuisse cõcessas. Sʒ postmodũ papa incepit scribere cũ moderamine.dãdo p̃mo monitorias: secũdo preceptorias: tertio executorias. Et alias nõ scribebat pro secundo.quin apponeret illã clausulã: si pro alio non scripsimus: vt hic cum duobus seq.

4 ¶ † Nã ex stilo curie cõprehendimus intentionẽ

¶ Dubitationẽ. Facit qd̃ not.iste in.c.rursus.in vltimo not.q cleri. vel vouẽ.qd̃ q̃stio debet esse dubia. ⁊ ꝙ legit̃ ⁊ not.in l.ancille.C.d furtis.⁊ in.l.ille aut ille.§.cum in verbis.⁊ ibi Bar.ff. de leg.iij.

f ¶ Si pro alio nõ scripsimus. vide ibi docto.⁊ Archidia.in.c.accepimus.in suis reportatis.j.de etate ⁊ quali.⁊ in.c.si clericus pauper. de prebẽ.lib.vj.et qd̃ no.in.c.abbatem.⁊ in.c.lr̃is.j.eo.⁊ in.c.pe.eodẽ titu.lib.vj.

g ¶ Casus omissus.vide pulchre p Bal.in.l.si mr̃. C.de insti.⁊ substi. sub conditio.fac. vbi pulchre.⁊ in l.commodissime. ff. de liberis. et posthu.⁊ in.l.si extraneꝰ.de ꝯdi.ob cau.⁊ Jo.an.in.d.c.susceptũ in nouel.de rescrip.lib.vj.

b ¶ Ex stilo curie.vide no.in.c.q̃ graui.de cri.fal.⁊ in.c.ex literis.de ꝯsti. s.⁊ moder.in.c.j.in ver.stilus.s.eo.

pape adeo ꝙ solita inseri in rescriptis habent̄ ꝓ expressis.ad hoc.c.ex literis[a] de consti.⁊.c.cū causam.de elect.⁊.c.ij.s.eod.Et ex his colligit̄ ꝙ ista clausula si pro alio nō superflue ponit̄ seu saltē antiquitus ponebat̄:qꝛ nullo iure expresse cauet̄ ꝙ papa non intendat grauare ecclesiā super receptione duorū.Sed vt dixi ex cōsuetudine pape insurrexit illa presumptio tacite volūtatis:⁊ ꝙ hec lect.sit vera patet in.c.capitulū.s.eo.nō diuinādo ad illū tex.nā primo recepto excludit̄ secūdus in eadē ecclesia nec apparet ꝙ ibi esset clausula si ꝓ alio.Nec ob.ꝙ tex.iste se referat ad illā ecclesiam vbi fuit rescriptū cū clausula:qꝛ dico h̄ facere potius cōtra illū inducentē istā literā ad hunc effectum.nam si intentio pape nō erat grauare illā ecclesiā nisi per clausulā ꝓuidebat in vno casu tn̄.i. in euentū pendētie prime fortius videt̄ ꝙ nō intēdebat grauare ecclesiā illam vbi in secundis lr̄is nullā clausulā apponit:qꝛ prouidēdo in casu pēdentie videbat̄ tacite velle ꝙ gr̄a executa nō haberet obstare.ar.c.nōne.de ꝑsump.⁊ tn̄ hic ɔ̄riū decidit̄.Ad.c.ꝑsenti.de off.leg.lib.vj.multiplr̄ potest rn̄deri.loquit̄.eñ in legato qui tā̄ habēs ordinariā concurrit cū quolibet collatore:vn̄ nō dr̄ grauare ecclesiā nisi ex sola pēdentia:nā ɔferēdo vtit̄ iure suo.Itē ibi nō dicit̄ ꝙ valeāt scd̄e lr̄e nō facta mētione de priorib⁹:hic autē loqmur in papa q̄ lꝫ possit ɔferre oīa bn̄ficia:nō tn̄ vult vti hac ꝓtāte ordinariorū nisi hoc exprimat.arg.in.c.peruenit.xj.q.j.Quid aūt si in scd̄is lr̄is nulla ponit̄ clausula.nūqd annullant̄ vi surreptionis[b].vide ꝑ Jo.an.in.c.pe.preal.Ego credo indistincte ꝙ nō sed solū vi exceptiōis grauaminis cōpetētis ecclesie grauate.⁊ ꝑ hoc facit.c.tibi qui.s.eo.lib.vj.non diuinando ad illū tex.nā si lr̄e scd̄e fuissent surreptitie nō valuisset ꝓuisio illa ex vigore facta.Et de pluribus clausulis[c] ⁊ de earū intellectu qui versat̄ in lr̄is beneficialib⁹.vide ꝑ Joā.an.in.c.pe.⁊ in.c.si beneficia.de ꝓben.lib.vj.⁊ hic per Jo.cal.Abb,

1 ☞ Grauare nō dicitur ecclesiā ille qui misit executorias sed ille qui primo misit monitorias.
2 Principiū attenditur ⁊ nō finis:licet principium non esset necessitatiuū finis.
3 Papa an confirmet ⁊ sequatur gesta per predecessorem.
4 Gratia expirat si moritur concedens re integra.
5 Litere executoriales vel monitorie nō faciunt acquirere ius in beneficio:sed collatio sic.
6 Clausula si ad mandatū nostrum alium nō recepistis quid importet et quid differat ab illa si ad mandatum pape.⁊c.

Literis. †Ecclesia in qua primus papa dedit monitorias ⁊ secundus executorias ꝑ primū nō ꝑ scd̄m intelligit̄ grauata.Primo ponit mandatū qd̄ exequi iubet.Scd̄o tollit exceptionē,ibi:nō obstante.Tertio exprimit cām.ibi:cum.¶Casus literalis.Honorius mādauit quibusdā canonicis ꝑ literas monitorias:vt.T.subdiaconū reciperēt in canonicū ⁊ fratrē:demū mortuus est Honorius.dn̄s Greg.mādauit per literas executorias vt dictū subdiaconū reciperent i canonicū ⁊ in fratrē.⁊ sic fuit recept⁹.postea vo idē Greg.mādauit eisdē vt.G.clericū reciperent in canonicū ⁊ in fratrē nisi pro alio per ipsuꝫ esset eoꝝ eccl'ia grauata dicebant canonici ꝙ nō tenebant̄ illū recipere cū aliū ad mandatū eiusdē Greg.recepissent.mandat papa vt illū.G.clericū recipiant in canonicū ⁊ in fratrē.nō ob.ꝙ.T.subdiaconū per literas executorias ipsius Greg.recepissent cū factū Honorij potius q̄ suū fuerit ꝓsecutus.Ber.¶No.p̄mo ꝙ pronomē vos cōtēplatur poti⁹ personā q̄ dignitatē.facit.c.si gratiose.s.eo.lib.vj.⁊ qd̄ no.in.l.cētesimis[d].ff.de verb.oblig.
¶No.ij.ꝙ nō dicit̄ papa grauare ecclesiā sup receptione pluriū[e] si predecessor grauauit ꝑ primo.
¶†Item not.ꝙ actus[f] attribuit̄ principio ⁊ non finis[g] q̄ q̄ principiū nō esset finis necessitatiuū sed

a ¶Ex literis.ibi:in ver.tā moris nostri.⁊ melius in.c.cū.M.ferrarien.in ver.sicut cōsueuit fieri.s.⁊ ibi plene per Moder.

b Sebasti.Sapia.¶Vi surreptionis.Vide de hac.q.per Innocē.et do.Anto.in.c.capitulū sancte crucis.s.eo.

c ¶De pluribus clausulis.vide Vitalem in tracta.suo clausularum.

d ¶Cētesimis.vid ibi Barto.in.§.si ita stipulatus.in a iij.col.in ver.formo.⁊ Pet.de anchar.hic.⁊ dn̄m meū.⁊ no.in.l.Lucius.§.meuia.ff.ad trebe.⁊ qd̄ no.in.l.turpia.§.fi.ff.de legat.j.in.c.qm̄.abbas.de offi.de legat.

e ¶Sup receptione pluriū.vide q̄ dicta sunt.s.c.proximo de off.dele,cum simi.

Sebast.Sapia.

f ¶Quod actus.Per hāc regulā ɔ̄cidit̄ qd̄ qd̄ stāte statuto qd̄ ciues nō possint alienare rē inter viuos vel ex ɔ̄ctu in forēses.si heres vēdit rem forēsi vel in forensem transfert alio titulo inter viuos non cōprehenditur sub b statuto si testator iusserat in testamēto rē illā in forensem trāsferri:qꝛ magis dicit̄ vltima volūtas ⁊ solutio debiti ꝓcedentis ex vltima voluntate q̄ simplex cōtractus,⁊ hanc questionē disputauit Jac.de but.vt refert Jo.an.in rub.de rerū permu.⁊ per hāc rōnē determināt Ang.⁊ Imol.vbi alij in.l.si ita quis.§.ea lege.ff.de verb.oblig.

g ¶Principio ⁊ nō fini.Adde ꝙ inspicit̄ magis causa prima q̄ remota.l.si mulier.⁊ ibi no.ff.re.amo.facit etiā ad.q.testator grauat hr̄dē vēdere fundū forensi mortuo testatore heres vēdidit forēsi fundū extat statutū ꝙ in actu inter viuos nō possit fieri alienatio qd̄ valebit ista alienatio qꝛ censet̄ fctā ex cā vltime volūtatis ⁊ nō ex actu inter viuos attendit̄ eñ causa mouens ⁊ nō causa finalis ⁊ sic qui ordinat actum magis facere videt̄ q̄ qui ꝓsequit̄ ordinatū per glo.fi.in.l.in estimatiōib⁹ ff.de petitio.here.ſm Ang.ibi:⁊ ꝑ eūdē.in.l.si ita qs.§.ea.lege.ff.de ver.ob.⁊ in.l.j.C.cōia de leg.⁊ in.l.si dignū,⁊ in.l.q fundū.ff.ad.l.fal.⁊ disputauit hāc.q.Old.⁊ Ja.but.bonoñ.quos refert Jo.an.in addi.Spe.in ti.de rerū ꝑmu,⁊ per Dy.in.l.vxorē.§.agri plagā.ff.de leg.iij.Cy.i.l.j.C.cōia de leg.Bar.in.l.si ita qs.§.ea lege.ff.de verb.obl.Bal.in.l.si heres.ff.de act.emp.⁊ in.d.l.in estimationib⁹.⁊ in.d.l.j.C.cōia de lega.⁊ dr̄ hic Pet.de anc.ꝙ act⁹ recipit vires ⁊ ɔsiderat̄ respectu sui p̄ncipij nō respectu finis.Quod inducit ad qōnē porrorū qui in vna parochia seminant̄ ⁊ nascunt̄ ⁊ in alia transplātant̄ ⁊ crescūt cui decime ɔ̄beant̄.de quo vide ꝑ Jo.an.in mercu.in regula qui prior,de re.iu.lib.vj.⁊ vide Ro.cōsi.ccclxvj.incip.queritur nunqd maiore parte in prin.dicentē ꝙ si vn⁹ ordinat ⁊ alter ordinationē exeqtur ordināti actus tribuit̄ nō exequēti:⁊ dicit esse hic casū exꝑssuꝫ.⁊ vide ibi no.⁊ vide hic bal.dicētē antecessoris ⁊ successoris vnicā esse gratiā q̄ denoīatur a suo prin.⁊ sic alleg.ad istū tex.principiū esse spectādū.⁊ vide glo.in.l.minorib⁹.C.de his qui.vt indig.⁊ in.l.j.C.in qui.cau.re.in integ.nō est neces.vbi si minor nō vindicauit necem defuncti ⁊ interim efficit̄ maior ꝙ restituit̄ in integrū qꝛ attēdit̄ p̄ncipiū quo erat minor.⁊ nō attendit̄ finis quo erat maior,⁊ Ang.i.d.l.minorib⁹.inducit ad qōnē de mr̄e minore transeūte ad scd̄a vota nō petito tutore filio suo pupillo ⁊ morit̄ pupill⁹ ⁊ in illō tp̄s tūc efficit̄ maior qd̄ restitueret̄ in integrū:qꝛ attendit̄ principiū.⁊ gl.j.d.l.minorib⁹.⁊.d.l.j.magnifecit.Bal.i.d.aut̄.si captiui.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.q ɔ̄.C.de incest.nup.⁊ in.aut̄.ijsde penis.C.de secū.nup.facit opti.tex.⁊ glo.in.c.per tuas.de do.⁊ tex.in.l.q cū maior.in prin.ff.de bo.libe,
⁊ in.l.fi.ff.de mor.inferen.⁊ in.l.iij.§.j.ff.de mino.⁊ facit elegans dictum Inno.in.c.fi.de ꝓcu.Jac.but.⁊ Bart.in.l.iij.§.j.de mino.licet aliter ibi voluerit glo.⁊ per hoc rn̄detur ad.l.ij.C.qd̄ met.cau.⁊ ad.l.pe.ff.de ɔdi.ob tur.cau.⁊ ad.l.si filius.ff.ad mace.qꝛ ideo ibi nō attendit̄ p̄ncipiū qꝛ incōtinēti soluēs habebat exceptionē cui vr̄ renūtiare ꝑ actū seq.Nec obst.l.itē mela.§.cels⁹.ff.ad.l.aql.qꝛ ibi loqt̄ d̄ actu ꝓhibito quē qs facere nō dꝫ nec tenet̄ seq.et facit qd̄ voluit And.de iser.in.c.j.qui.mod.feud.amit.⁊ itellige ꝓdicta.s.attendi p̄ncipiū ⁊ nō finē nō solū qñ finis habet necessariā ɔsequētiā a principio:ſꝫ etiā qñ hꝫ cōsequētiā a principio nō ex necessitate:sed ex honestate vt optime h̄ ꝓbat̄.nam in casu hui⁹ d̄cretalis de honestate ⁊ nō de necessitate papa exequit̄ lr̄as monitorias ꝓdecessoris:⁊ tn̄ executio denotat̄ a p̄ncipio.facit tex.singu.in l.qd̄ ait lex.in.§.fin.ff.de adult.et ꝙ pulchre voluit Jo.and.in addit.Spec.i ti.d̄ accu.in ru.vbi dicit familia ꝓtātis Padue insequebat̄ quēdā delinquentem in territorio paduano qui ingressus est territoriū veronense ⁊ familia sequēs eū apprehendit in territorio veronēsi qd̄ propter hoc nullā iniuriā videtur intulisse domino verone ex eo qd̄ attenditur principium licitū.l.quid sit fugitiuus.§.celsus quoqꝫ.ff.de edi.edic.⁊ facit bo.tex.in.l.qui scit fundum.in.§.preterea.⁊ in.§.fi.ff.de vsuris.vbi si aliquis a principio fuit bonefidei possessor:postea superuenit mala fides quod attenditur principiū quo ad fructus lucrandos.de quo per Bar.in.l.ex diuerso.in prin.ff.de rei vēd.⁊ per doc.in.c.grauis.j.de resti.spolia.facit quod habetur per glo.in.l.j.C.de vsucap.trāsfor.⁊ quando debeat attendi principiū ⁊ finis.vide bo.gl.in.c.dudū.el.j.in ver.electionis tempore.j.de electio.⁊ in.c.scientes.in ver.ab initio.j.de censib⁹.faciat etiā quod dixi in glo.j.in prin.decreti post Domi.ibi:an opus attribuatur cōpilanti vel etiā addēti.⁊ reducēti.vide ibi.⁊ no.mirabilē tex.in.l.fi.§.sed cū antiquitas.C.de cu.fur.iuncta.l.si quis in suo,C.de inof.test.ꝙ si filius ɔmisit ɔtra patrē ingratitudinē ⁊ ex postfacto efficitur furiosus ꝙ pater poterit eū exheredare ⁊ sic attenditur principium ⁊ non finis:ſm do.meū hic Bald.in.l.furiosum.C.qui testa.face.pos.facit.l.j.ff.de pe,⁊ qd̄ no.in.l.libellorū.ff.de accu.⁊ plura iura alleg,hic do.meus principiū spectantia.vide eum hic in fin,
Adde quod voluit late Alex.cōsi.xxiiij.ij.lib.vbi ponit de vulnerāte aliquē in domo ⁊ prosequēte eū extra domū quod voluit Pau.de cas,cōsi.ccij.de eo qui cepit prosequi malefactorē in districtu veronēsi ⁊ cepit in territorio Paduano ⁊ de muliere minore nō petēte tutorē vide Ang.consi.cxviij.Roma.cōsi.ccccxvij.
Anto.Francis.¶Circa istud brocardū de quo hic tangitur an sit spectandū principiū ⁊ nō finis ꝙ potius debeat attēdi per Spe.in tit.de in integ.resti.in.§.ij.ver.cū etiā.⁊ per Ang.post Bar.⁊ ibi etiā ꝑ Alex,in.l.qd̄ ait.in.§.qd̄ ait.ff.de adul.⁊ per Alex.post Bar.in.l.denīqꝫ.in.§.si qs.ff.de mino.⁊ ꝑ Bart.in.l.j.ff.qui po.in pig.ha,⁊ ꝑ Bald.in.l.tutor ff.de tute,⁊ ra,distra,⁊ vide bo.gl.in.l.iij.§.scio.ff.de mino,⁊ vide glo,in c.principat⁹,j.q.j.⁊ vide Ang.are.insti,de iusti,⁊ iure.in.§.his ita ⁊ vid do.Card.in cle.fi.de rescrip.⁊ in cle.dudū.de elec.⁊ adde ꝙ principiuꝫ extendit se vsqꝫ ad mediū.⁊ deinde incipit finis.ſm gl.mag.in.l.j,ff.si qs ius dicē.nō obtempe.⁊ qualiter sumatur principiuꝫ ⁊ finis.vide Bar.in l.iij.ff.de fur.vbi ponit plures questiones circa istam materiam.

a ¶ Per predecessorē. Facit.l.si ego.§.j.ff.de iure dot.ꝛ titu.qui succes.teneantur.ꝛ.l.verum.§.ex facto.ff.de mino.ꝛ quod not.in.l.ꝛ quia.ff.de iuris.om.iud.in.c.innotuit.de elect.ꝛ in.l.ille a quo.§.tēpestiuū.ad trebel. Bal.hic ponentē si scribat̄ epo qui est mortu⁹ an successor teneat̄ illud preceptū executioni mādare.ꝛ Jo.and.in regula:qui prior lib.vj.in solutione questiōis.

exhortatiuū:quod patet hic.nam receptio.primi attribuitur pape qui dedit executorias.ꝛ tñ certuȝ est ꝙ monitorie nō necessitabāt:sed executorie tñ.

3 ¶ †Ultimo no.ꝙ papa dȝ ꝓsequi saltē ex vrbanitate factū inchoatū per predecessorē[a]. hodie tñ quo ad materiā nostrā fit totū oppositū: quia oīs papa noviter creatus revocat oēs grās factas p p̄decessores si per eas nō sit acquisitū ius in re.vt in.c.si.de ꝯces.p̄bē.lib.vj.ꝛ hoc facit in odiū vacaturarū ne tot grē expectatiue.pēdeāt.ꝛ hec causa est honesta:aut vt ipe ꝓuideat ꝛ forte ista verior[b].

4 ¶ †Oppo.contra tex.videt̄ receptio primi erat oīo attribuenda isti qui dedit executorias qꝛ monitorie expirauerāt re integra per mortē pape:nā grā fiēda expirauerat si ꝯcedēs morit̄ re integra. vt in.c.si cui.de prebē.lib.vj.Sol.do.Ant.instat et tandē faciendo ꝯtrū dicit ꝙ ex vrbanitate papa fuit prosecut⁹ factū p̄decessoris.sȝ ista sol.mihi nō satisfacit:qꝛ si monitorie in totū expirauerāt non pōt actus attribui primo.ad hoc.c.cū accessissent.s.de consti.Nō enī reuiuiscūt prie lr̄e sed effectus causat̄ ex secundis.vñ dicerē ꝙ cū iste monitorie fuissent p̄sentate nec expectent aliū processuȝ post p̄sentationē nō videt̄ res integra:ꝛ sic puto ꝙ nō expirauerunt.

5 ¶ †In glo.j.in fi.not.istā glo.[c] ꝙ p literas monitorias p̄ceptorias vl̄ executorias nō tribuit̄ ius in bñficio vel ad bñficiū:sȝ solū datur facultas implorādi officiū executoris vel illi⁹ cui scribitur:ius enī ad bñficiū ꝯfert̄ ex receptione in canonicū:qꝛ tunc hȝ ius affectiuū ad p̄bendā vacaturā.vt.in.c.postꝙ̄.de p̄bē.lib.vj.ꝛ in.c.vlt.de cōcel.p̄bē.lib.vj.per collationē v̄o acqrit̄ ius in bñficio.vñ pōt dicere beneficiū esse suū.vt in.c.si tibi absenti.de p̄bē.lib.vj.

6 ¶ †In glo.fi.ibi:si ad mandatū pape.hec gl.loqtur incaute.nā vt dicit Joā.and.ꝛ bene:aliud est dicere si ad mandatū nostruȝ alium nō recepistis:ꝙ̄ si dicatur si ad mandatum pape ꝛc.nam ista verba vltima concernūt dignitatem:ꝛ sic verificarent̄ in receptione facta autoritate cuiuscunqȝ pape:sed priora verba ꝯtēplant̄ personam:ideo nō verificant̄ nisi receptio prioris fuerit facta ex autoritate mandatoris.ad hoc.c.si gratiose.s.allega.Et in eo qȯ glo.dicit de legato[d] videtur hodie probari.in.c.hi qui.de prebendis. lib.vj. Abbas.

Sebasti.Sapia.

b ¶ Ista verior.vide ad h̄ vnū pulchrū dictū Thome fastuli qȯ refert do.Feli.in.c.in nostra.in.xxxix.correlario.in fi.s.eo.vbi dicit ꝙ revocatoria literaꝝ quā facit nou⁹ papa nō extēdit̄ ad expectatiuā sup dignitate ꝛ p̄benda si iaȝ sortita ē effectum in dignitate ꝛ nō in p̄benda nō annexa.

c ¶ No.istam glo. Uid hic pulchre per do.meum.

d ¶ De legato vtrū dicatur recepisse mādatū pape ille qui recipit mandatū legati pape ꝯclude:aut legat⁹ mādat de speciali cōmissione pape et illud mandatū dicitur esse papale.l.vnū ex familia.§.j.ff.de leg.ij.c.in causis.ꝛ ibi iste.de electio.ꝛ qȯ no.in.l.theopōpus.ff.de do.prelega.an ex generali potestate sue legationis:ꝛ tunc secus.vt in c.qui hic alleg. Anto.Francis.

¶ Circa istā materiā an factū a legato dicat̄ eē factum pape. adde princ. qȯ legato pape ē obediēdū tanꝙ̄ ipsi pape. vt in.c.cum parati.de app.c.si abbatem.de elec.in vj.no.in.c.si.xciij.dist.ꝛ ideo legat⁹ dicit̄ esse ordinarius ꝛ ei⁹ iurisdictio durat etiam mortuo papa.c.ij.de off.leg.li.vj.ꝛ tenuit Bald.in addi.Spec.in ti.de leg.in v̄s.legatus est ordinari⁹.ꝛ vide do.Card.in clem̄.penult.in v.q.de p̄bē.ꝛ pro hoc facit qꝛ legatus pape gerit vices pape.c.cū venerabilis.de consuetu.c.madata.de presump.ꝛ habetur per Spec.in titu.de leg.§.ij.in ver.patet.ꝛ in.§.nunc ostendendum.in ver.legatus igitur.Et an legatus sedis apost.sit aliud ab ipsa sede aposto.ꝛ an sit aliud ꝙ̄ ecclesia romana.ꝛ an gesta legati dicantur gesta sedis apostolice.vide p Specul.in titu.de leg.in.§.v.in prin.ꝛ ibi etiam vide in specie nunquid factū legati dicat̄ esse factū dñi pape.ꝛ in eo.tit.per discursum habet̄ q̄ possit facere ipse legatus.ꝛ q̄ nō:de quibus habetur etiā per glos.in.c.ꝙ trāslationē.ꝛ ibi plene p doct. Mod.de offi.lega.vbi plene tractat q̄ possint exerceri per legatum ꝛ que nō.

Sebasti.Sapia.

1 ☞ Abbas potest habere collationē beneficiorū in diocesi episcopi:ꝛ hoc ex aliquo priuilegio.

Episcopus de iure cōmuni habet collationē beneficiorum in diocesi sua.

2 Juspatronatus q habet in aliquo bñficio:an dȝ grauari si alius vult tale beneficiū ꝯferre.

3 Beneficiū si fuit datum secundo impetratori anteꝙ̄ primus impetrator p̄sentet literas suas quid erit agendum.

4 Executor datus ad beneficiū pōt ꝯtradicentes excōmunicare lȝ in literis nil dicat̄ de excōicatione.

5 Delegat⁹ pape potest excōicare:lȝ in literis hoc non dicatur.

ABbatem. Diocesan⁹ cui scribit̄:vt in diocesi sua vbi pro alio scriptū nō est prouideat vel faciat ꝓuideri nō pōt id exequi circa beneficiū spectans ad collationē alicui⁹ iā p alio grauati.ꝛ nō diuidit̄. ¶ Casus lr̄alis. Dñs papa mandauit abbati scti Proculi vt.s.clerico in aliqua ecclesia sui monasterij ꝓuideret.postea mandauit diocesano p lr̄as gñales vt alij clerico faceret ꝓuideri in diocesi sua vbi pro alio scriptum nō esset.eps ꝯpellebat abbatē vt illū clericū in aliqua sua eccle.faceret recipi.Rñ.abbas ꝙ iā receperat mādatū p alio.vñ eps nō poterat ꝯpellere ipsū per lr̄as gñales ad ꝓmissionē illi⁹. Cōsultus papa rñdet ꝙ abbas ad hoc cogi non pōt nec eū eps aggrauare sup ꝯferēdis ecclesijs aut bñficijs etiā si eps facultatē habeat p easdeȝ lr̄as ꝓuidendi. Ber.

1 ¶ †Not.j.ꝙ collatio bñficiorum sitorū in diocesi pōt ptinere ad abbatem:et sic ad p̄latū iferiorē epo:ꝛ hoc de iure speciali:puta ex priuilegio vel prescriptione seu statuto fctō tpe fundationis ecclesiarum:qꝛ de iure cōi institutio seu prouisio bñficiorū spectat ad epm.[e]x.q.j.in c.regenda.ꝛ.c.nouerint.ꝛ.xvj.q.vij.oēs basilice.et in.c.cū ex iniuncto.in fi.de here.ꝛ vide gl.in.c.sciāt cuncti.de elec.lib.vj.ꝛ vide qȯ dicā.j.titu.prox.c.cū dilectus.[f] ¶ No.ij.ꝙ grauamē in receptione secū dū ꝯsiderat̄ habito respectu ad indemnitatē collatoris[g]ꝛ nō ad indēnitatē ecclesie:ꝛ per hoc.c.declarant̄ capitula prime p̄cedētia.nō ergo cōsideratur grauamen rōne reddituū sed rōne facultatis cōferēdi:cū prelatus nō possit prouidere suis.ꝛ maxime his q seruiunt ecclesie. ¶ Item not.tex.iuncta glos.pe.ꝙ qñqȝ executor dat̄ ad ꝓuidendū qñqȝ ad exequendū:de quo in.c.si capit.ꝛ.c.si soli.de conces.preben.

2 ¶ †Sed quero nunquid respectu iurispatronatus possit quis vti exceptiōe grauaminis.pone exemplū. Abbas ad mandatū pape prouidit titio de bñficio spectante ad collationem suā:nūc eps executor vult prouidere de bñficio spectante ad iuspatronatus abbatis nunqd abbas possit se defendere exceptiōe grauaminis. Hostiē.dicit ꝙ sic siue sint de mensa abbatis siue spectēt ad collationē suā siue ad p̄sentationē suā nō dȝ in eis de nouo grauari. Compost.tȝ cōtrarium qꝛ potius dȝ grauari collator ꝙ̄ presentator. in hoc tñ distinguit ꝙ aut papa mandat illum cōpelli ad prouidendū ꝛ nō pōt.fieri prouisio in bñficio patronali cū collatio nō ptineat ad istū: aut papa dat potestatē executori ad ꝓuidendū:ꝛ tunc secus ꝛ hoc dictū est cōmuni⁹:qȯ tamē ego intelligerē in patronatu ecclesie:secus in patronatu laicorū qꝛ per lr̄as gñales nunꝙ̄ papa intendit preiudicare[h] iuri patroni laici.vt no.in cle.ij.de p̄bēd.ꝛ in.c.cū dilect⁹.de iure pat. ¶ In glo.j.ibi:qui primo suū mandatū representat.hoc dictū nō videt̄ verū quia in bñficialibus stamus date ꝛ non presentationi:vt plene dixi in.c.capl̄m.s.eod.ꝛ dic vt ibi.

3 ¶ †Sȝ querit hic Hostiē.quid si prouisio[i] sit facta scdō anteꝙ̄ primus suas lr̄as p̄sentaret.videtur ꝙ debeat secundus remoueri ꝛ primus institui.ad hoc.d.c.capl̄m.in cōtrariū facit.c.audita.j.de resti.spo.Cōcludit Hosti.in hoc papā cōsulendū. Jo.calde.dicit ꝙ si primus impetrās nō habebat ius affectiuū valet prouisio facta scdō:alr̄s dȝ secūd⁹ remoueri.ꝛ not.hoc dictū:tñ puto ꝙ in casu hui⁹ capl̄i vbi pro scdō scribit̄ cū clausula si pro alio:nō procedat dictū Cald.si prim⁹ nō fuit negligens. Ratio qꝛ hec ꝯditio si pro alio cū referat̄ ad tēpus preteritū non suspendit actū.sed incontinenti facit actū valere vel nullū esse.vt in.l.cū ad presens.ff.si certum pet.Cū ergo pro alio fuerat rescriptuȝ ergo scdā gratia nulla ex defectu conditionis.ꝛ sic collatio reperit̄ facta vigore lr̄e nulle.Et ad materiā vide qȯ dixi in.d.c.capitulū.

4 ¶ †In gl.pe.ibi:excōicare ꝯtradictores. not.glo.ꝙ executor datus simpl̄r ad faciendum prouideri pōt excōicare ꝯdicētes lȝ nō exprimat̄ in lr̄is.ꝛ idē tenet Inno.hic.nam delusoria videt̄ hec potestas si coercionē aliquā iste nō haberet. vt in.c.ex lr̄is.[k] de offi.delega.ꝛ in.l.ij.ff.de iurisd.om.iudicuȝ.

5 ¶ †Ex quo infero ꝙ fortius poterit delegatus pape excōicare lȝ in lr̄is non dicat̄:vt possit cōpellere per censuram ecclesiasticā.hic nō sunt alia. Abbas.

Sebasti.Sapia.

e ¶ Ad epm.vide late p Feli.in.c.cū venerabilis.de except.vbi facit regulā cū pluribus ampliationibus ꝛ qnqȝ fallentijs.

f ¶ Cum dilectus. Uide ibi ꝛ in.c.cū olim.post glo.de ma.ꝛ obe.ꝛ in.c.cū cōtingat.p istū de foro compe.et p Ana.in.d.c.cū ex iniuncto.ꝛ bo.glos.in.c.ꝙ̄ꝙ̄.de elect.lib.vj.ꝛ per istū j.c.relatū.de cle.nō resi.faciāt etiā no.in cle.vnica.de renūt.in gl.in ver.manib⁹.et quod not.Jo.de imo.in.c.de multa.de p̄bē.ꝛ Car.in clem̄.j.de rerū.permuta.

¶ Adde Jo.de ana.consi.lxij.

g ¶ Collatoꝝ.adde vt per Joā.de ana.consi.xliij.

h ¶ Intendit p̄iudicare.adde istū in.c.dilect⁹.el.ij.in glo.j.de p̄ben.ꝛ glo.ꝛ omnes in d.cle.ij.h.alleg.in verbo a p̄ricis.

¶ Adde Rom̄.consi.ccclxij.

i ¶ Quid si prouisio. Uide qȯ dicitur ꝛ not.in.c.tibi qui.de rescrip.libr.vj.post doct.hic ꝛ in.c.ex parte.el.j.de off.dele.

k ¶ In.c.ex literis. vide in.c.p̄terea.eo.ti.ꝛ qȯ not.per istū ꝛ alios.in.c.pro illorū.de prebendis.

1 ☞ Excōicatio lȝ lata sine causa rōnabili tenet.

2 Excōicatus potest impetrare rescriptū sub iniustitia excōicantis.

3 Clausula relata ad diuersos potest operari diuersos effectos.

a ¶ Tenet. Vide not. xj.q.iij.in.c.j.⁊ no.in.c.per tuas.de sen.excõ.⁊ in.c. cum contingat.de offi.deleg.⁊ xj.q̃ōe iij.in summa.⁊ in.c.qua fronte.de app.⁊ in.c.solet.de sen.excom.lib.vj. Calde.⁊ do.meum hic. zacharias. ¶ Et in hoc a suspensione differt: quia monitione nõ premissa non tenet: vt no.in.c.reprehensibilis.⁊ ibi doc.de appel.⁊ hãc differentiã ponit ibi Anto. Sz tu dic etiam monitione nõ p̃missa ab homine si pp̃ter crimen ad penã criminis proferatur qꝛ sine monitione ferri potest. vt excõicatio: ita no ta Inn.sing.in.c. j.in gl.sua in vers. suspendere.de excessi.prela.⁊ in.c. ad hoc circa mediũ.ver.itez quia suspendit de ap. pbatur in.c.tam literis.de testi.

b ¶ Eadem clausula. Adde tex.i c.olim.§.eo.facit ho.tex.in.c.cũ dilectus.de cõsuet. vbi verbũ relatũ ad diuersa diuersimode operatur tex.⁊ ibi Butr.in c.cum ad sedẽ.de restitu.spol.⁊ qđ leg.⁊ not.in.l.iam hoc iure.ff.đ vul. ⁊ pupil.substit. ¶ Adde Oldr. consi.lxxxj.in fine Anto. Francisc. ¶ Circa hoc an monitio debeat p̃cedere excõicationẽ vl' suspẽsionẽ. Dicas ꝙ debet p̃cedere in excõicatiõe vt is q dz excõicari ꝯstituatur in contumacia. vt in.c.sacro de sent.excõ. ⁊ in.c.de illicita. xxiiij.q.iij. requiritur trina admonitio. vt in.c. Romana.in ver. sed nec.de sen.excõ.⁊ habet̃ p.d. Abb. in c.si sacerdos. de offi.ord.⁊ taliꝫ admonitio requiritur ante ꝙ̃ feratur sententia excõicationis ⁊ interdicti. vt per Specu. in titu.de teste.in.§.xiij.in ver.qualiter.⁊ in titul.de.j.⁊.ij.decret.in.§.iij. ver quid si reus.⁊ eodem modo dicas de suspensione que nõ potest fieri nisi p̃cedat monitio sicut interdictũ ⁊ excõicatio. vt in.c. rep̃hẽsibilis. ⁊ ibi doc.no.de appel.qđ est verũ si talis s̃nia suspẽsionis feratur ab hoie pro cõtumacia: secus si feratur pp̃ter crimẽ ad penã: qꝛ potest ferri sine monitione. vt singulariter voluit Inn.in.c.j.in gl.sua.in ver.suspẽdere.de exces.prela.⁊ in.c.ad hec qm̃.in ver.itẽ qꝛ suspendit.de app.⁊ pbatur in.c.tam literis.de testi. Et adde ꝙ suspẽsio nõ requirit absolutionẽ sicut excõicatio: sz sufficit ꝙ iudex declaret suspensũ satisfecisse.de quo vide glo.⁊ do. Car.in cle.j.in.q.xxx.de decl.⁊ in cle.j.in.§.pe.de priuil.⁊ tene menti ꝙ s̃nia interdicti nõ tollitur per satisfactionem sed requiritur ꝙ relaxetur. vt per Card.in cle.j.in.§.de pe.

c ¶ In facto proprio.l.fi.ff.pro suo.⁊ quod legitur ⁊ no.in regula ignorantia.de regu.iur.lib.vj.nisi factũ propriũ sit valde intricatũ arduum et antiquum valde s̃m docto.hic. ¶ Adde Roma.consi.cccclxxxj. ¶ Anto.Franc. ¶ Circa hoc de ignorãtia facti pp̃rij: an illa excuset etiã in facto antiquo. Dicas ꝙ regulariter ignorãtia facti proprij: nõ excusat. vt per Barto.in.l.si quis delegauerit.de noua.⁊ in.l.si res.ff.de leg.j.⁊ per Bart. ⁊ Alex.in.l.nõ fatetur de cõfes.⁊ per Dy.i regula p̃sumitur de reg.iur. libr.vj.⁊ habetur p Spec.in ti.de deposi.in.§.vj.ꝙ tñ nõ procedit qñ qs esset i pũcto mortis: qꝛ tũc p̃sumitur ignorantiã etiã i facto proprio s̃z Angel.in aut.de triẽ.⁊ semis.in.§. illud quoq3.⁊ facit tex.in.l.hac cõsultissima.§.at cũ humana fragilitas.C.q testa.facere pos.item excusat etiã qñ qs esset multis negotijs occupatꝰ s̃m Bar.in.l.fi.de re iudi.⁊ in.d.l.si qs delegauerit.⁊ vid Alex.in ꝯs.ccxiiij. in.ij.parte consiliorũ. Item etiaz excusat i magno diuite ⁊ in eo qui bona possidet in regione remota: qꝛ nõ p̃sumitur scire vires ⁊ facultates suas s̃z bal. l.l.ij.in.vij.q.C.de rescin.vẽdi.⁊ habetur p Bart.in aut.sed cũ testator.C.ad leg.fal. Itez etiã excusat in facto pp̃rio qñ agitur de dãno euitãdo.l.cũ is in p̃mo r̃nso.⁊ ibi gl. ⁊ Bart.in.l.sed si me putẽ.ff.de cõdi.indeb.⁊ tenet Bar.in.l.cũ de indebito.in prin.de pba.vnde qñ qs soluit indebitum p̃sumitur ignorãter soluisse.⁊ ideo repetit etiã nõ pbata ignorãtia.đ q̃ etiã p Bart.in.l. si fideiussores.ff. ad velle.⁊ in.l.fin. ff.pro suo. Et adde ꝙ ignorantia in facto pp̃rio etiã antiquo graui tñ ⁊ notabili nõ p̃sumitur neq3 excusat.c.cũ illorũ.de sen.excõ.⁊ vide plene per Alex.in.l.peregre.in prin.ff.de acqui.pos.⁊ habetur per Bal.in.l.j.in xv.col.C.de confes.⁊ per glo.in.l.magnã.C.de contrab.⁊ cõmit.stipul. ✠ Sebasti.Sapia.

d ¶ Ignorantia. Vide ꝙ per hoc dicit Fely.in.c.cũ olim.colũ.iij.§.de re iudi.vbi dicit ꝙ valet collatio legati de beneficio reseruato non facta mentione de reseruatione: quando non diu ante ipse conferens fecerat reseruationẽ: cum in facto proprio ⁊ recenti nõ presumatur ignorantia nec obliuio: vt hic.

e ¶ Dare laico. vid.§.e.c.ex pte decani.in apost.sup b.nõ hz de iure cõi. ¶ Adde quod voluit Roma.consi.cclxv.

f ¶ Iudex occulte. Faciat qđ voluit Io.mona.⁊ Io.an.Pau.⁊ Dom. in.c.j.de rescript.libr.vj.⁊ Ioan.Cald.in.q.incip.excõicatus.doct.in.c. ad probandum.de re iudi.

4 Ignorantia nõ presumitur in facto proprio.i 8.
5 Excõmunicatio qñ teneat ⁊ quãdo sit nulla.
6 Laicus ex permissu pape potest excõicare.
7 Iudex excõicatus nõ potest alium excõicare.
8 Iudex occulte excõmunicatus an possit aliquez excommunicare.
9 Infans furiosus ⁊ infidelis sunt incapaces excõmunicationis.
10 Excõmunicatio an reddatur nulla propter notoriam iniustitiam.
11 Excõmunicatio iniusta licet teneat quo ad hoies: tamẽ non quo ad deum.
Excõmunicatus iniuste si contẽnat ligatur apud deum ex contemptu.
12 Absolutio iniusta excõmunicati facta a superiore an teneat.
13 Archieps non hz iurisdictionẽ in subditos suffraganei per appellationẽ.
14 Excõicatus appellans ãn debeat absolui a iudice ad quẽ an dẽat fieri remissio ad iudicẽ a quo.
Remissio nõ debet fieri ad iudicem suspectuz vt cognoscat. sed bene vt ita faciat.
15 Iudex excõmunicatus minori potest absoluere excommunicatum.
16 Absolutus ab excõicatione iniusta non tenetur dare illas cautiones quas dant alij ⁊c.
Iudex licet non sit sacerdos potest quẽ ab excõicatione absoluere.
17 Terminꝰ datus ad absoluendũ aliquẽ an possit preteriri: ⁊ sic ante terminum absolui.
18 Nolo hoc facere: nõ iportat nolle facere in futurũ sed in presenti.
19 Ordo absolutionis ab excõmunicatione.
20 Excõicatꝰ an possit inuitꝰ vel nõ petẽs absolui.
21 Hereticus presumitur qui sustinet excõicationem multo tempore.

A b excõicato. Per rescriptuz directũ excõicatori vt absoluat excõicatũ si cõtra cõciliũ eum excõicauit datis executoribus qui eo nõ parente exequãtur. nõ excõicatori: sed executoribus cognitio demandatur h.d. Primo ponit factũ ex quo q̃stio. scđo solutio ibi: excõicatori. tertio in solutione rõnẽ interserit. ibi: qui de facto. ¶ Casus l'ralis. Quidã prelatꝰ excõicauit aliquẽ subditũ suũ cõtra formã ꝯcilij ḡnalis: sz nulla monitione p̃missa. ille cõquestus fuit dño pape. Unde papa mãdat illi excõicatori vt si ita est ip̃m sine difficultate absoluat: alioqñ mãdat alijs vt illũ absoluãt si excõicatũ ip̃m non duxerit absoluẽdũ. Super verbis istis si ita est orta est dubitatio vtrũ ista cognitio pertineat excõicatori an alijs qbus hic mandatur. dicit hic ꝙ ista cognitio nõ demãdatur executori q de facto suo certꝰ esse dz: sed alijs demãdatur. Ber. ¶ † No.j.ꝙ excõicatio lata sine monitiõe ⁊ sine causa rõnabili tza: qđ pbatur ex eo. nã iste dicebat se ligatũ ꝯ statutuz cõcilij ḡnalis. de quo in.c.sacro.§. de sent.excõ. ibi autẽ dicitur ꝙ excõicatio dz fieri cõpetẽti monitiõe precedẽti. ⁊ idem põt colligi ex text. illius.c. sacro. vt ibi dixi. facit tñ in casu.c.cõstitutionẽ.de senten. excõ.lib.vj. qđ declara vt dixi in.c.sacro. ¶ Not. scđo ꝙ excõicatus iniuste remittitur ad excõicatorẽ suũ absoluẽdus: qđ an sit verũ indistincte. dicã.§.

2 super glo. ¶ No.iij.ꝙ excõicatus põt impetrare rescriptũ sup iniustitia excõicãtis. ad hoc.c.j.§.eo. lib.vj.

3 ¶ † No.iiij.ꝙ eadẽ clausula[b] relata ad diuersos potest operari diuersos effectus s̃m subiectã materiã. Et ad hoc solet allegari iste tex. Naz hec clausula si ita est: relata ad excõicatorem non importat cognitionem monitionẽ ⁊ instructionez quãdã seu notitionẽ: sz relata ad iudices deputatos in defectũ excõicatoris iducit cause cognitionem.

4 ¶ † Item not.ꝙ in facto proprio[c] non p̃sumitur ignorãtia[d] seu in facto alieno indagato iudicialiter. Nã iste excõicator presumitur esse certꝰ vtrũ excõmunicauerat contra consilium. qꝛ hoc consistit in facto pp̃rio: ⁊ ad hoc solet allegari iste tex. scz ꝙ in facto proprio nõ p̃sumitur ignorãtia. ⁊ de hoc aliqd.§.

5 ¶ † Opp. cõtra tex. in eo ꝙ innuit excõicationẽ latã sine causa rationabili. ⁊ monitione non p̃missa tenere. Quod aũt hoc colligatur ex tex. probatur ex eo qꝛ iste dicebatur ligatus contra statutũ ꝯsilij generalis. de quo in.c.sacro.§.de sen. excõ. Ubi dicitur iudicẽ nõ debere aliquẽ excõicare sine causa rationabili ⁊ competẽti monitione premissa. Unde obstat.c.vt nostrũ.§.vt ecclesiastic.benefi.⁊.c.a nobis.el.ij.de sen.exc. vbi dicitur ꝙ eccl'ia dz se cõformare diuino iudicio. Ad idẽ.ij.q.j. deꝰ oĩpotens. sed ipse deus neminẽ dãnat iniuste vt in c.j.de re iudi.lib.vj.⁊.c.literas.§.de resti.spol. ergo nec ecclesia debet ligare aliquẽ iniuste. Itẽ ⁊ scđo obst.c.cui est.xj.q.iij. vbi probatur excõcationẽ esse nullã. Itẽ cessante causa dispositionis dz cessare dispositũ. vt in.c.cũ cessante.de appel.l.adigere.§. q̃uis.ff.de iure patro. Sz causa excõmunicatiõis est peccatũ mortale. vt.xj.q.iij.nemo.⁊.c.nullus. ergo vbi cessat peccatũ nõ debet tenere excõicatio. ¶ Solu. cũ queritur an ⁊ qñ tenet excõicatio vel sit nulla: distingue post Calde. qđ qñq3 excõmunicatio est nulla: qñq3 tenet sed est iniusta: quãdoq3 tenet sed est iusta. Pro primo mẽbro cape regulã. vbicũq3 datur inhabilitas seu incapacitas i agẽte seu patiente: excõmunicatio est ipso iure nulla. Exemplũ primi: cũ excõmunicator nõ est capax seu exercere non potest istam iurisdictionem spiritualem.

6 † Exemplũ in laico vt in.c. bene quidem. xcvj.distin.⁊ in.c.si imperator.⁊ in.c.duo ea. distin.

e Papa tamẽ posset dare laico[e] potestatẽ excõmunicandi: qꝛ excõmunicatio est iuris ⁊ nõ ordinis: Et de hoc habes glo.no.in.d.c.bene quidẽ.xxxij. distin.c.preter.§.verũ.⁊ in.c trãsmissaz.de electio.

7 † Item pone exẽplũ in iudice excõmunicato: nam excõicatus maiori nõ potest aliũ excõicare: quia cum sit ipse extra ecclesiã: ponere nõ potest alium extra ecclesiam. vt in.c.audiuimus. xxiiij. q̃one.j. ⁊ ibi vide bonam glo.⁊ in summa eiusdem cause.

8 † Cadit tamen notabile dubium si iudex occulte[f]

a excõmunicatus aliquē excõmunicat nūquid teneat sentētia[a]. Et glos. tenuit in dicta summa excõicationē esse nullā licet debeat obseruari donec cõstiterit iudicē esse excõicatū: ⁊ ita cõiter solent doc. tenere. Sȝ in ɔ̃triū ego allego singu. dictū Inno. in. c. si vere. j. de sent. excom. vbi tenet ɔ̃triū. Et forte illa opi. verior: q̃r excõicatio est iurisdi. ⁊ ea q̃ fiunt a iudice nõ notorie excõicato tenēt ratiõe publice vtilitatis. vt in. c. ad ꝓbandū. de re iudi. ⁊ vide ad materiā qđ ipse Innoc. in. c. j. de schisma.

9 †Exemplū secundi scȝ cū incapacitas est in patiente cū iudex excõicat infantē furiosum vel talem de quo certū est eū delinquere nõ posse. ad hoc qđ not. in. c. romana. §. in vniuersitatē. de sen. excõ. lib. vj. Itē pone exemplū in fideli qui nõ est capax huius censure. vt in. c. gaudemus. j. de diuor. Item est nulla vbi error intolerabilis exprimitur in sñia: vt quia excõicat̃ qs q̃r facit bonū: vel quia nõ cõmittit malū: vt in. c. per tuas. de sen. excõ. ⁊ in. c. venerabilibus. in. §. pen. eo. tit. libr. vj. ⁊ vide quod not.

10 glo. in. c. presenti. eo. tit. lib. vj. † Sed dubitari põt quid si excõicatio nõ b cõtineat in se errorē expressū: tñ notoriū est eam esse iniustā[b]: nunquid notoria iniustitia reddat eā nullā. nā in aliis sentētiis talis notorietas vitiat ipso facto: vt not. dixit Inn. in. c. fraternitatis. de frigi. Pro quo facit ho. tex. in. c. inter ceteras. de re iudi. ⁊ quod ibi dixi. Doct. hic non attingūt istū casū: sed Arch. tetigit in. d. c. venerabilibus. ⁊ videt̃ innuere ꝙ nõ sit nulla: q̃r iura sup hac nullitate loquunt̃ cū error fuit expressus i sñia. Hec opi. põt sustētari vt excõicatio habeat̃ in maiori reue c rētia: sȝ de iuris subtilitate crederē sñiam esse nullā: q̃r cessat[c] ꝑsumptio iustitie que facit tenere sñiam iniustā. Ad hoc qđ not. in. d. §. vniuersitatē. Itē fortius dȝ esse nulla excõicatio q̃ alia sñia cū ɔ̃tineat in se maiorē iniquitatē: cum agat iudex remouere quē a gratia dei ex cā notorie iniusta. ¶ Uenio ad scđm in quo ɔ̃clude ꝙ vbi dat̃ habilitas in agēte ⁊ patiēte ⁊ cessat expressio erroris modis ꝑdictis: tunc excõicatio tȝ licet sit iniusta ex ordine q̃r nõ fuit ordo seruatus. Uel ex cā sine causa d rationabili[d]. vel ex oĩno q̃r superior iniquo aĩo excõicauit: ⁊ de his iniustitiis habes. xj. q. iij. in. §. cū ergo. ⁊ in. §. si ergo. ⁊ vide ho. glos. xj. q. iij. in summa. Et in hoc casu loquit̃ iste tex. dixerūt tñ quidā ꝙ nulla in hoc est differentia inter excõicationē ⁊ alias sñias. nā ⁊ alii tenent licet sint iniuste. vt in. c. cū inter. de re iudi. Sed tu dic melius ꝙ respectu iniustitie cause ⁊ animi ꝓcedit hoc dictū: sȝ nõ respectu iniustitie seu defectus ordinis: q̃r talis defectus reddit sñias nullas. ij. q. vj. c. ei q. §. diffinitiua. ⁊ in. l. prolatā. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. sed p hoc excõicatio nõ vitiat̃: vt hic. ⁊ in. d. c. sacro. licet excõicator veniat puniendus vt ibi. Que aūt est ratio. dic ꝙ hoc fuit inductū vt claues ecclesie haberētur in maiori reuerentia. xj. q. iij. nemo contēnat. ⁊ vt per meritū obediētie iste iniuste excõicatus cresceret. xj. q. iij. quid ergo. Item q̃r excõicatio sumit effectum ⁊ substantiā a potestate clauiū. Defectus ergo ordinis non põt esse substātialis. i. ordo reqsitus in excõicatione fienda nõ est substātia 11 lis: sed de iustitia ratione predicta. ¶ † Aduertendū tñ ꝙ licet excõicatio iniusta teneat quo ad homines: nõ tñ quo ad deū[e] si nõ subest cau f sa rationabilis. Quia nisi quis peccet non põt priuari gratia[f] dei. xj. q. iij. temerariū. ⁊ in. c. literas. de resti. spolia. Sȝ si qs cõtēneret excõicationem iniustā tunc ligaret̃ ex cõtēptu etiā apud deū. vt in. c. per tuas. j. al leg. Sed ad cõtraria. s. formata dic ꝙ multa fieri nõ debent facta tñ tenent. vt in. c. ad apostolicā. de reg. Item procedunt quo ad deum. ⁊ vide ho. glo. xxiiij. q. j. quodcunqȝ vbi glo. tractat quid operat̃ excõicatio. quo ad deum ⁊ vide quod dixi in. c. ita quorundā. de iude. ¶ Ultimo membro dic breuiter ꝙ excõicatio est iusta ⁊ tenet qñ cessat omnis iniustitia ⁊ incapacitas modis predictis. ⁊ ad. d. c. cui. xj. q. iij. qđ facit contra secundum membrum: dic ꝙ ibi lata fuit excõicatio ab heretico: iđ

12 fuit nulla: vt ibi not. ¶ † In glo. j. ibi: ⁊ qs per simplicē querimoniā. aduerte clarius ⁊ latius. nā gl. in prima parte prosequit̃ quid debeat facere superior excõicatoris cū proclamat̃ per excõicatum cõquerentem g de excõmunicatore. ⁊ distingue[g] cū cõprehendēdo. gl. ⁊ dicta doc. ꝙ aut excõmunicator est ordinarius aut delegatus. Primo casu aut nõ fuit ab eo appellatū: sed per simplicē querelā excõicatus adiuit superiorē: ⁊ tunc dicit Calde. ꝙ superior debet remittere excõmunicatū ad excõmunicatorē. vt eū absoluat si eū iniuste excõmunicauit ⁊ potest dare iudicē qui eo nolente absoluere ipse exequat̃ vt hic. Ad hoc. c. ad reprimendā. j. de offi. ordi. dicit tamen Calde. ꝙ si superior absoluit sine remissione tenet absolutio: quia cū sit iudex nõ curatur ꝙ malefecerit in nõ remittendo: q̃r iniusta absolutio valet ex quo est facta a superiore, in. c. venerabilibus. in. §. vlt. de senten. excõ. in. vj. hoc dictū ego puto limitandū ⁊ distinguendū prout habet̃. in. d. c. venerabilibus. in princip.

13 †Nam si appellatur ad archiepm: q̃r ipse nõ habet iurisdictionem in subditos suffraganei sine appel. vt. in. c. pastoralis. de offi. iud. or. Si iste fuit excõicatus ad petitionē alterius subditi nõ põt archieps se intromittere sine appel. Secus vbi processit ex officio: quia archieps est iudex ordinarius epi. Et ex hoc dicit ꝙ vbicunqȝ aditur superior q põt adiri per viam querele habet locū primū dictū. Cal. vt puta si aditur papa vel archieps respectu ꝑlati inferioris sibi subiecti. ꝑ ea que no. in. c. cū ab ecclesiarū. de offi. ordi. Itē dic ꝙ remissio debet fieri nisi excõmunicatio sit notorie iniusta. vt in. c. solicitudinē. de appel. ⁊ in. d. c. venerabilibus. §. sane. Uel nisi periculū sit in mora in remittendo. vt in d. §. sane. Si vero fuit appellatū: ⁊ tunc est in optione supioris an velit remittere an velit ipse absoluere: tñ honestius est vt remittat vt in. d. c. per tuas. ita ɔ̃muniter dicūt

14 doc. hic. † Sed tu melius distingue tres casus: q̃r aut certum est excõmunicationē esse iniustā ⁊ nõ dȝ fieri remissio. Aut certum est eā esse iustā et de b bet fieri ne periculū sit in mora[h] vł excõicator reqsitus malitiose deneget. Aut dubitat̃: ⁊ tunc est in optione superioris: sed honestius est vt remittat. ita distinxit tex. in. d. c. venerabilibus. j. §. sane. cū duobus sequen. Et ex his dic ꝙ ista remissio non fit ad ignominiam istius excõicatoris: sed ad honorem seruandū: q̃r minor pudor est ꝙ quilibet corrigat factū ꝓprium q̃ corrigat̃ ab alio. vt in c. qualiter. j. de accusa. Et pro hoc iste text. in verbo deferatur. ⁊. d. c. venerabilibus. vbi dicit̃ ꝙ honestius ⁊ congruentius fit ⁊c. Et si diceres quare fit remissio ad iudicem suspectū: dic ꝙ nõ fit remissio vt ipse cognoscat: sed solum vt absoluat. Nā in absolutione nõ potest pretendi suspitio. Et eodem modo dicat. c. accepta. de appel. vbi dicitur ꝙ non debet appellans remitti ad iudicem a quo. Si vero excõmunicator fuit delegatus: vt tunc aut fuit appellatū ab eo aut non. Primo casu superior delegans non tenetur remittere si non vult cū possit reuocare delegatum quandocunqȝ. vt in l. iudicium soluitur. ff. de iudi. ⁊ in. c. super questionum. de offic. deleg. sed si vult remittere potest distinguendo modo predicto. ¶ Si vero nõ fuit appellatum: ⁊ tunc aut excõmunicauit ante sententiam diffinitiuā aut post. Primo casu potest fieri ad eum remissio. ad hoc. c. prudentiam. de offic. dele. ⁊ debet fieri per aliū citra delegantē. vt ibi. Si vero excõmunicauit post sententiam: aut non est lapsus annus ⁊ fit remissio: aut est annus elapsus ⁊ non potest fieri quia non remansit in eo iurisdictio. vt in. c. querenti. ⁊ qđ ibi no. de offi. dele. Ipse tamen delegans potest semper nõ remittere si vult: q̃r iudicium soluit̃ ⁊c. ¶ In eā. glos. ibi sed quid de causa ꝑncipali. Iste articulus melius expedietur in glo. fi. vbi hoc tangitur. ideo dic vt ibi

15 dicam. ¶ † In eadem glo. ibi: ⁊ ita suspensus. Aduerte nam glos. ex tex. ⁊ predictis infert ꝙ excõmunicatus minori potest absoluere excõmunicatum: ⁊ dic ꝙ colligitur hoc modo. nā si iste excõicauit contra consilium incidit in penam illius. c. sacro. per quā potest dici excõicatus minori cum non possit administrare sacramenta: ⁊ tamen potest absoluere vt hic. Et rõ q̃r excõmunicatio minor solum priuat a sacramentorum participatione non ab exercitio iurisdictio, ⁊ idē in interdicto

16 ab ingressu ecclesie. de quo in. d. c. sacro. ¶ † In gloss. in ver. difficultate. in fi. no. gl. nam ex ea relata ad tex. habes ꝙ excõicatus contra formā. c. sacro. s. sine monitione. vel causa rationabili dȝ absolui sine omni difficultate. Nõ enim tenetur prestare iuramentum de parendo mandatis ecclesie nec aliā cautionē nec aliquod aliud mādatū põt sibi fieri in satisfactionē excõicatiõis. Et lȝ Abb. dixerit iuramentū esse prestandum nec frangatur disciplina ecclesiastica. vt in. c. cū desideres. de senten. excõ. tñ Host. ⁊ cõmuniter doc. tenē glo. ⁊ melius. Nam potius est relaxatio ista que fit de iniu i sta excommunicatione q̃ absolutio[i]. vt in. d. c. sacro. Unde tenuit hic Hostien. ꝙ iudex etiam non sacerdos põt absoluere a tali excõmunicatione: secus dixit si excommunicatio fuisset iusta. ¶ Io. cald. tenet ꝙ in omni casu iudex potest absoluere ab excommunicatione licet non sit sacerdos quia excõmunicatio est iurisdictionis. Ex quo infert̃ qđ vicarius epi licet non sit sacerdos potest excõmunicare ⁊ absoluere: ⁊ idem in legato pape qui nõ esset sacerdos: de quo vide plenius in. c. a nobis. ij. de senten. excõ. ⁊ hāc opi. puto veriorē respectu pene: nõ aūt respectu culpe. nā respectu culpe

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Teneat sñia. Uide pulchre p Fely. in. c. ad proban. de re iudi. vbi recitat autoritates pro ⁊ contra an valeat sñia. ⁊ tȝ opi. do. Abb. hic: ⁊ addit duas rõnes: vt ibi per eum.

b ¶ Iniustā. Uide do. Car. ⁊ do. meū hic plene de hoc ⁊ doc. Moder. j. de re iud. in. c. ad probandū. ¶ Adde. cõsi. xix. de sent. excom.

✠ Sebasti. Sapia.

c ¶ Quia cessat. Uide do. Andr. sicu. in ɔ̃s. xxxviij. col. iij. in. ij. volu. vbi probat opin. Abb. ex eo qđ dicit Abb. i. c. ɔ̃tra nallis de iureiur. lȝ dicamus ꝙ sñie arbitri iuste vł iniuste est standum tñ nõ hȝ locū qñ notorie est iniusta d quo ɔ̃suluit Ro. i. ɔ̃s. xlj. visis cū aliis alle. p eū. vide Abb. c. cum inter col. ij. j. d re iud. in. c. suborta. eo. tit. ⁊ omnino vide Fely. in. c. inter ceteras. col. vj. vsic. octaua declaratio. de re iudi. ⁊. c. qm̃. col. xij. v. fallit tertio. de probatio.

d ¶ Cā rõnabili. Adde in simili glo. in. c. q̃nto. de iureiurā. ⁊ in. c. nõ est de vo. ⁊ vo. redē.

e ¶ Nõ tñ quo ad deum. Adde tu Ro. consi. cclix. vbi ponit an iniusta excõicatio sit iustus metus ad aliquid faciēdū.

✠ Sebast. Sapia.

f ¶ Priuari grã. Ex hoc seqt̃ ꝙ q obtinuit aliquid p sñiam iniquā i foro anime tenet̃ ad restitutionē: d q̃ p Abb. in. c. q̃r plerīqȝ. col. vij. v. secūda ɔ̃clusio. d imu. ecc. p Imol. in ɔ̃si. cxlvij. in cā vertente.

g ¶ Distingue. tres casus. Uide hic melius p Cald.

h ¶ In mora. Adde qñ periculum dicat̃ esse in mora. absolutio. Ol dra. ɔ̃si. xciij.

✠ Sebasti. Sapia.

i ¶ Quā absolutio. De differentia iter relaxationē ⁊ absolutionē vide Feli. i. c. apostolice. j. d excep. vbi tamē fuit memor de Abb. hic vide etiā Abb. in. c. veniēs. ij. ad fi. j. de testi.

a ¶ Post lapsum terminum. Facit quod in simili voluit Bal.in.l.fi.§.si quidē.C.de iure delib.ibi: statutū disponit ꝙ cōtumaci detur terminꝰ decē dierū ⁊c. quod voluit idē Bal.in.l.obseruare.ff.de offic.procō.⁊ in l.id quod pauperibus.C.de epis.⁊ cle.in.l.iubemus.C.de iudi.⁊ Jo.cal. hic But.⁊ Car.facit qd habetur in.l.si quis heres.ff.de acqui.heredit.

b ¶ Nollo absoluere. Facit qd no.in l.illa stipulatio.ff.de ver.sig.⁊ qd habeť in.c.cōmissa.de elec.lib.vj.⁊ dicit hic pet.de ancha.ꝙ verbuz nollo prolatū añ finem termini nō importat totalez abdicationem: sz suspensionē volūtatis.alleg.no.in l.qui se patris.C.vnde liberi.⁊ tex.in.l.filij.§.j.ff.ad tertul.⁊ illuz tex.allegat hic But.⁊ Do.meus.ego vo adduco Joā.de imol.istū ⁊ oēs in.c.finē litibꝰ.de dolo ⁊ contu.vbi loquuntur de verbo nollo: ⁊ verbo volo.
¶ Adde facere quod not.Do.in l.si finita.§.iulianus.ff.de dam.infecto.ꝙ citatus qui dixit nolle venire nō sit expectandus.

absoluens debet esse sacerdos.vt in.c.omnis.j.de peni.⁊ remis.⁊ in.c.noua.eo.tit. Potest tamen et sanctū est ⁊ honestū huare opi. Host.vt sic iudex imiteť ipsum saluatorē qui nō curauit aliquē pro parte sed in totū si enim cōmittit absolutionē sacerdoti poterit ille absoluere a pena ⁊ a culpa.
17 ¶ † In glo.in ver.exequatur.in fi.aduerte latius: aut enim superior prefixit terminū certū excōmunicatori: aut nullū. Primo casu in dubio post lapsum terminū[a] potest iste deputatus cognoscere ⁊ absoluere: sed an possit ante lapsum terminū.gl.tenet hic ꝙ nō. Et idē etiā Inno.etiā si partes cōsentirent: qꝛ cū iurisdictio nō detur isti deputato nisi post lapsum termini: nō possunt partes ante tēpus iurisdictionē tribuere.ar.in.c.significātibꝰ.j.de offi.deleg. Hostiē.tenet ꝯtrium: qꝛ in fauorem istius excōmunicatoris fuit prefixus terminus: ergo debet illi posse renuntiare.j.de regu.ad apostolicā.⁊ in.l.si quis in ꝯscribendo.C.de pact. ¶ Jo.calde.sequitur dictū Inno.qꝛ licet remissio fiat in fauorē excōmunicatoris: pfixio tñ termini fit ad limitandū ⁊ restringenduz ipsius potestatem. Vñ concludit cum Compost.ꝙ nisi excōmunicator committat sibi vices suas non potest deputatus absoluere nisi forte intra terminuz dixerit se velle absoluere.do.Anto.dicit posse distingui: qd aut excōmunicator dixit nollo absoluere[b] ⁊ debet expectari finis termini[c]: quia licet noluerit absoluere in presenti: nō tamē negauit se nolle absoluere in futurū. Aut dixit nollo absoluere nec vnꝙ absoluā: ⁊ tunc poterit absoluere iste deputatus non expectato lapsu termini: ⁊ satis est equa distictio.
d ¶ Vel aliter potest dici: ꝙ aut in iudicio[d] dixit se nolle absoluere ⁊ frustra expectať lapsus termini. Aut dixit extra iudiciū: ⁊ tūc secus cū potuerit hoc ex iracundia dicere. Ad hoc tex.cū glos.in.c.venerabilibꝰ.in ver.secus preallega. Aut nullus terminus fuit prefixus per superiorē: ⁊ tunc deputatus non potest absoluere ante negligentiam excōmunicatoris. Conuincetur autem negligentia per deputationez termini ab isto deputato faciē dam.argu.in.c.irrefragabili.in.§.excessus.de off.
18 ordi. ¶ † In glo.in ver.de facto.suo.no.istam gl. quia quotidie allegatur iuncto tex.ꝙ in facto proprio[e] nō cadit probabilis ignorātia[f]. vnde presumitur scientia nisi subsint alique coniecture in contrarium. Et cōclude post doc.ꝙ in facto proprio presumitur scientia vt hic: nisi factū sit intricatuz valde vel nisi sit multum de longinquo.vt not.in c.tertio loco.de prob.nisi facti magnitudo aliud suadeat.vt in.c.cum illorum.in fine.j.de senten.ex cōmuni.⁊ not.bene hoc dictum. ¶ In facto vero alieno[g] regulariter non presumitur scientia: vt in regula.presumitur ignorantia.de reg.iur.lib.vj. Fallit si hoc factum sit publice notum.vt in.c.j.de postula.prela.⁊ in.c.quod dicitis.xvj.distinct.vel nisi quis teneretur indagare[h] illud factū alienum. vt in.c.innotuit[i].iuncta gloss.de electio.⁊ vtrunqꝫ

Anto.Francis. ¶ Circa hoc qd dicitur de verbo nollo: ⁊ de verbo volo. Dicas ꝙ verbū volo platū a testatore in actu testandi: vt qꝛ ad id vocauerit testes inducit dispositionē.l.pāphilo.§.positū.⁊ ibi Bar.ff.de leg.iij.⁊ Bar.in.l.gerit.in.iij.col.⁊ ibi etiā Ang.ff.de acqui.hērdi.⁊ vide nouissimos in.l.j.in.ix.col.C.de summa tri.⁊ fide ca.⁊ vide Bar.in.l.serui electione.in prin.in vlt.col.ff.de leg.j.⁊ ibi omnino vide do.Alex.similiter in.ij.col.vbi infinita alle.⁊ vide Bal.in.l.in vendētis.in.v q.de ꝯhen.emp.⁊ vide glo.⁊ Bal.in.l.verbū volo.C.de fideicom.⁊ Bart.in l.j.in prin.ff.māda. Et adde ꝙ si quis dicat volo talē vxorē intelligiť tunc ꝯhere cum ea: secus si dicit volo ꝯhere cū tali: nisi precessisset tractatus de ꝯtrahēdo: vt p do.Cardi.in.cle.j.in.xx.q.de ꝯsan.⁊ affin. Et ad illud qd hic diciť de eo qui citatus dicit se nolle venire ꝙ nō est vlterius expectandus.vide glo.⁊ ibi Bal.ꝙ talis dr vere ꝯtumax in.l.cōsentaneū.C.quō ⁊ qñ iudex.⁊ de eo qui dicit nolo adire ꝙ nō videať repudiare hereditatē.vide Bart.in.l.qꝛ poterat.ff.ad trebel. Et adde ꝙ paria sunt nolle: ⁊ nō posse clemē.j.§.verum.⁊ ibi glo.⁊ do.Car.de heretici.⁊ vide per Spec.in tit.de instru.edi.§.xiiij.versic.sed si aliter. Et adde ꝙ verbū volo importat cōtrariū verbi nollo.vt per Bar.in l.iā dubitari.in.ij.not.ff.de here.insti.⁊ qñ verbū volo: ⁊ verbū nollo: simul proferūtur quid importent.vide Bal.in.l.quidā elogio.in.ij.col.in ver.qd ergo si sic dicat.C.de iure deliberā.⁊ dicas ꝙ attendiť qd verbū proferatur posterius: quia vltimū corrigit primū. Et adde ꝙ velle ⁊ nolle habent mediū scz nō nolle.vt not.voluit Bar.in verbo volo.C.de fideic.vbi dicit hoc esse mirabile: quia nō nolle exponitur.i.velle: cum due negationes faciant vnā affirmationē vt dictū est.s.in alijs apostillis. Et adde ꝙ nollo ⁊ nō volo differūt: qꝛ nollo est verbū exigens cause cognitionem fm do.Card.in clemen.dudū.in.§.⁊ si ijdem.de sepul.vbū aūt non volo denotat merā voluntatē etiā sine causa.de quo vide Bal.in l.j.in.vij.colū.de mili.vasal.qui contu.est ⁊ vide per do.Abb.in.c.finez litibus.de dolo ⁊ cōtu.⁊ vide glo.in.c.ij.de spon.⁊ vide Joā.andr.in.c.prudentiam.in.§.sexta de offic.deleg.

c Sebasti.Sapia. ¶ Finis termini. Vide que late dicunt Moder.in l.qui se patris.in glo.j.C.vnde libe.vbi gl.tāgit an ista verba nollo adire inducant repudiationem.⁊ ibi multa dixi ordinarie.

d ¶ In iudicio. Faciat in argu.qd habetur in.l.eum pro quo.ff.de in ius vocan.⁊ in.l.cum ostendimus.§.fi.ff.de fideius.tu.⁊ in.l.si quis vxori.§.si seruum fugitiuū.ff.de fur.⁊ in.c.j.de iudi.fm vnam lect.⁊ tex.in.l.manumissiones.ff.de manumis.vin.

e ¶ Quod in facto proprio. Adde Bar.in.l.nō fateť.⁊ in.l.fideicōmissū.ff.de cōfes.⁊.l.error.C.de iur.⁊ fac.ignoran.⁊ in.l.si res.ff.de lega.j.⁊ in.l.si quis delegauerit.ff.de noua.faciat quod voluit Bart.in.l.ij.§.qd obseruari.C.de iur.calū.⁊ qd voluit Cy.in.l.cum falsum.ff.de acqui.here.⁊ ibi Roma.tex.⁊ ibi Ange.in auť.de trien.⁊ semis.§.illud.⁊ per eūdez Ange.in auť.sed cū testator.C.ad legē fal.⁊ Ang.in.d.l.si quis delegauerit.faciat glo.in.l.iij.§.due.cause.ff.ad carboni. Limita etiā fm do.meum hic: nisi esset aliquis nimis senex: quia presumereť obliuio in facto pprio.faciat illud Senece in sexta tragedia. Senū languescit memoria. Et illō Cicero.in catone maiore. At memoria minuiť.⁊ faciat textꝰ in.d.l.iij.§.due cause.et qd habeť in.l.quidā tabularꝫ.ff.d furtis ⁊ quod voluit Bal.in.c.cū rem alienaz.C.de leg. Limita etiam si esset infirmꝰ mortis cogitatiōe turbatus: qꝛ tūc presumeť obliuio in fctō pprio.l.hac cōsultissima.§.at cū humana fragilitas.C.qui testa.facere possūt ita dixit Ange.in.d.§.illud.in auť.de triente ⁊ semis.et Bar.in.d.auť.sz cū testator.C.ad leg.falci.facit qd not.in.l.quisquis.C.de rescin.vēdi.in.§.in fraudem.institu.qui manumit.non pos.⁊ in auť.de heredi.et falci.in.§.si vero.ver.si autē.col.j.⁊ quod distinguit Barto.in dicta auť.sed cum testator.⁊ vide hic dñm meū. Limita etiā nisi esset homo diues habens multa mobilia quorū curā dimisit suis factoribꝰ: vt sunt reges duces ⁊ similes habētes magna patrimonia que reguntur per ministros deputatos.in istis autem presumiť ignorātia patrimonij: secus si esset pauper.iuxta illud Maronis in bucol. Bisqꝫ die numerāt ambo pecus alter ⁊ hedos. Limita etiā nisi essent alique coniecture in contrariū puta in mercatore habēte totum suum patrimoniū in mercantijs ⁊ nominibus debitorū: ⁊ sic in nominibꝰ ꝯfusis ⁊ inuolutis ad quorū notitiā esset necessaria indagatio.l.si ita fuerit.ff.de manumis.testa.⁊ in.l.in testamēto.ff.de cōdi.⁊ demonst. Adde Roma.consi.cclxxiij.
Zacharias. ¶ Adde tu supradictis ꝙ etiaz in antiquo facto proprio graui tñ ⁊ notabili nō presumitur ignorantia: nec excuset.no.iste in.c.cū illorum.de sentē.excom. Anto.de butri.hic. Alexan.in.l.peregre.ff.de acqui.posses.glo.in.l.magnā.de contrahen.⁊ cōmit.stipula.⁊ Bal.in.l.j.col.xv.C.de confessis.

f Sebasti.Sapia. ¶ Ignorantia. Ultra limitationes quas ad hāc regulā ponit do.Alex.in.l.si res legata.ff.de leg.j.limita vt nō procedat qñ tractať de damno euitando.⁊ probat rem etiā aliter se habere ꝙ tunc presumiť error in facto proprio.ita not.in.l.cū de indebito.ff.de proba.⁊ in.l.sed ⁊ si me putē.in prin.ff.de condi.indebi.limita etiam vt per Aret.in.l.ita stipulatus.in.iij.notabili.ff.de ver.obl.⁊ vide ad hāc materiā And.sicu.in cōsi.xxxij.col.pe.in.j.volu.⁊ Ro.in consi.cclxxij.

g ¶ Alieno. Vide hic Bal.⁊ Bar.in.l.ij.§.qd obseruari.C.de iura.cal.⁊ Bal.in.l.cū rē alienā.C.de leg.facit qd voluit Ange.in.l.quidā tabularū.ff.de fur.vbi dixit esse notabilē casum qꝛ si testis interrogatus vno tēpore vel in vno iudicio dicat se nō recordari ⁊ alio tpe dicat se recordari ꝙ nō est sibi ꝯtrius ⁊ statur dicto vltimo.hec enim sunt possibilia ꝙ qs vno tpe meliꝰ recordeť ꝙ alio tpe.⁊ dicit esse casuz in.l.iij.§.due cause.ff.ad carbo.⁊ idē voluit Bar.in.l.q bona.§.si quis stipulaturus.ff.de dam.infec.facit qd habeť in.c.causazque.⁊ in.c.cū causaz.de testi.⁊ Inno.in.c.qualiter.el.ij.de accusa.vbi dicit ꝙ in teste non est tolerabilis obliuio in persona: sed bene est tolerabilis obliuio in die.⁊ voluiť Archi.in.c.nihilominus.iij.q.ix.⁊ Bal.in.l.psbyteri.C.de episc.⁊ cleri.in.j.col.vs.ex predictis etiā dico.vbi alleg.Inn.in.c.qualr.in gl.magna
¶ Adde fulgo.consi.lxxij.

h ¶ Indagare. Adde Roma.ꝯsi.ccccli.vbi cōcludit ꝙ impetratio dñi facta in curia est surrepta.si non facit mentionem de acceptatione beneficij facta per procuratorē in partibꝰ ex quo erat interuallū sex mēsiū inter interpretationem ⁊ acceptationē.

i ¶ Innotuit. Vide glo.in.c.ad falsariorum.in ver.dixerint.de cri.fal.ꝙ no.fm But.pro custodibus ville qui tenentur denuntiare maleficia.facit quod not.Bart.in.l.j.§.occisorum.ff.ad sille.⁊ Bal.in.l.si ideo.C.de his quibus vt indignis.

a ¶ Ignorantia. Adde Bal. in l. iuris ignorātia. in ver. tu dic. C. qui admit. & q̄ le. & no. in l. regula. ff. de iu. & fac. ign. & q̄d voluit But. & Imol. in c. ij. §. de consti. in vlt. col. & Cy. in l. fi. C. de test. & Ro. in l. si duo. ff. de acqui. her. Adde Alex. consi. lxxj. j. lib. Ro. consi. lix.

b ¶ Annexa. Adde q̄d voluit Ro. cōsi. cccliij. vbi plura concludit q̄d statutū vel ꝯsuetudo tradens officiali ꝑtestatē exequēdi vī etiā tribuere potestatē ꝑnuntiandi ac cusationē fiendā. a Sebasti. Sapia.

c ¶ Excōicatione. 19 Hoc etiā ꝑcedit in eo qui est excōicatꝰ ad tps ꝑ pā nō eni post tēpus censetur absolutus nisi petat absolutionē, ita tenet do. Feli. i. c. §. j. de iud. q̄d non ꝑcedit ſm eū q̄n quis esset excommunicatus ꝑ constitutionē q̄ post ea fuit reuocata: q̄ etiam sequitur deci. ibi. & ex his limitat̄ pulchre regu. l. imperatores. ff. de postulā. vbi ꝓhibitum ad tēpus: post tempus censetur permissum vt non ꝑcedat tū post illōs tps venit adimplendum aliquid pro forma.

d ¶ Petat. Dicā j. in seq. apostil.

e ¶ Significasti. Uide ibi istum. et an petēs absolutionē videatur fateri se ligatū. vide hic but. & glos. in. c. exhibita. de b homi. & glo. ordi. in. c. venerabilem de elec. & Bart. in l. decē. ff. de verb. oblig. & Hosti. in c. ij. de ordi. cogn. & Archi. i. c. pia. 20 de excep. lib. vj. et istum in. d. c. ij. et c Bal. in. c. venera o bilē. & in l. ij. C. de e inge. ma. & in l. ad f solutionem. C. de re iudi.

dictū ꝓbatur hic. Nam iste excōmunicator presumitur scire vtrū excōicauerit sine monitione vel sine cā: vel vtrū causa fuerit rationabilis: q̄ licet hoc vltimū sit de facto alieno: tū tenebatur illud indagare. Et regulariter an & q̄n excuset ignorātia a vide q̄d no. in regula ignorantia. de reg. iur. lib. vj. & j. q. iij. c. turbat̄. §. notandum. & in regula cum sunt. eo. titu. in mercu. ¶ † In glos. fi. in fin. ex hac glo. collige ordinem ꝑcedendi obseruandū ꝑ istos deputatos seu delegatos. Nam excommunicatore nolente absoluere & ꝓtendente iustitiam sententie: debent isti delegati absoluere ante oia: nec aliter audire excōicatum nisi absolutionē petat prestita cautione de parendo mandatis ecclesie si cōstiterit eū esse iuste ligatū. & iste est primus actus quem isti facere debent. Nec ob. si dicat̄ q̄d litera mādat istum absolui sine difficultate: quia illud refert̄ ad excōicatorem in casu quo illū excōmunicauerit contra formam concilij. Sed quo ad istos delegatos illud non procedit: q̄ ex quo eis nondum constat de iustitia excōicationis nō debent absoluere sine cautione. Nec eum audire nisi prius petat absolutionem cū obligatione cautionis: q̄ ex quo fatet̄ se ligatū lʒ iniuste nō dʒ perseuerare in excōicatione ne videatur eam contēnere. de quo dic vt plene habetur in. c. ꝑ tuas. de sen. excō. & in. c. cum contingat. de offi. deleg. Secūdo facta absolutione debent isti cognoscere de iustitia vel iniustitia excōicationis: & si constiterit excōicationem iustam punient querelantem. si vero constiterit eam iniustam punient excōicatorē ſm formam q̄ traditur in dicto. c. sacro. Tertio scōm gl. si constiterit excōicationem iniustam debent isti delegati cognoscere de negotio principali. Hoc tamen vltimum nō admittunt doc. indistincte. Sʒ distinguit Jo. calde. post doc. q̄ aut nō fuit appellatum ab excōicatione aut sic. primo casu non possunt isti delegati cognoscere de causa principali: sed est decidenda per iudicem proprium nisi superior in cōmissione hoc expresserit. Aut fuit appellatum: & tunc est seruanda distinctio gl. & videtur bona & equa distinctio. Sed quo ad primū membrum dicerem q̄ si excommunicatio est annexa b negotio principali videatur tacite commissa cognitio super principali in euentum iuste excommunicationis. argu. in. c. prudentiam. in fi. de offi. dele. Sed vbi excommunicatio nō esset connexa negotio principali: puta q̄ fuit excōmunicatus i negotio principali: pro cōtumacia cōmissa: procedat tunc dictum Calde. & per hoc habes gl. totam expeditam. ¶ † Sed not. vltimo ex princ. glos. quem non debere absolui ab excommunicatione c nisi petat. d Et idem not. gloss. in. c. significasti e. de eo q̄ du. in matri. & quod ibi dixi. Sʒ beatꝰ Tho. in. iiij. sententiarum f quem alleg. & sequitur Jo. an. in. c. j. de senten. excom. lib. vj. dicit q̄ si per excōmunicationem quis efficitur deterior debet

iudex illam tollere q̄ ex quo videt illam non proficere: debet vti alio remedio. ¶ Et dicit etiam q̄d inuitus potest absolui ab excommunicatione q̄ in excommunicatione est considerare duplex malum scʒ malum culpe & malum pene. Malum culpe scʒ ipm peccatū cū sit ex nobis nō pōt a nobis tolli sine voluntate nostra vt in regula peccati venia. de reg. iur. lib. vj. Malū vero pene plerūqʒ est extra nos. quia sine facto nostro ingerit̄. vnde sicut pena pōt ingeri in inuitum: ita & remoueri ꝑ absolutionem. Par enim ius est in ligādo & soluendo: vt in. c. verbum. de pe. dist. j. Unde sicut qs potest excōicari inuitus: ita & absolui: & hec opinio cōmuniter tenetur quam credo verissimā. nō vt absoluatur a peccato sed vt absoluatur ab ista pena excōicationis: nam excommunicatio ingerit multas penas g. Sed Jo. cal. non sequit̄ hanc g opi. Dicit enim si qs fuit iuste excōicatus & perseuerat in contumacia sua non debet absolui etiā si efficeretur deterior ne malitia sua ꝓfit illi: & ne detur causa malignandi. Itē q̄ si sine cōtritione relaxat̄ excōicatio nunq̄ fuit absolutus. xxiiij. q. ij. legat̄. Fatet̄ tū q̄ si absoluere de facto q̄ tene b ret absolutio quo ad ecclesiā militantem. h Dicit etiā q̄ inuitus pōt & debet absolui q̄n satisfecit et nō vult absolui vt magis mereat̄: vel q̄n excōicatio fuit iniusta. Sed primum dictū plus mihi pla i cet arg. c. prodest. xxiij. q. v. tene tamen menti dictū Calde. Nā faciunt predicta ꝯtra istos tyrānos q excōicati magis indurescūt & deteriora committunt. Habes eni per predicta vtrū debeāt absolui satisfactionē nō offerētes. Pro dicto tū Cal. multum facit. c. cum sit romana. in fi. de appella. et xj. q. iij. c. audi deni qʒ. & c. fi. de penis. Et occurrit mihi nunc media opi. per quam reducerem ad cō k cordiā illas opi. cōtrarias. q̄ aut est spes de correctione alio remedio sublata excōicatione & procedit opi. bea. Tho. & Jo. an. q̄ sine plectēdo sine indulgēdo hoc solum bene agit vt vita hominis corrigatur. vt dicit tex. in. c. prodest. xxiij. q. v. Aut non est spes de correctione alio remedio & procedit opi. Cal. vt nō absoluat̄: q̄ ex q̄ nō vult obedire ecclesie debet haberi tanq̄ ethnicus & publicanus. i. vt gentilis & infidelis. vt in. c. nouit. de iu. 21 di. † Et sustinēdo excōicationē tanto tpe ꝓsumit̄ l hereticꝰ: vt in. c. fi. de pe. & q̄d ibi no. & no. hanc distinctionem quia puto verissimam.

1 ¶ Impetrans bñficiū si nō facit mētionē de illo q̄d habet: lʒ sit minimum cōmittit surreptionem.
2 Nullum & minus vtile quando equiparent̄.
3 Surreptio cōmittit̄ si quis impetrans beneficiū non facit mentionem de patria sua.

1 Si proponēte † Si impetrans rescriptū ad beneficiū dixit se nō bñficiatū cū tū hēret k bñficiū: lʒ exiguum l: nō valet rescriptū. Et hodie dicendum est vt cla-

f ¶ Sententiarum. Adde dist. xviij. q. vlt. arti. ij. & vide do. Jo. calde. in repet. Car. bu. tri. & do. meū hic & Pau. de leaza. in repe. c. fi. de po stu. pla. & opi. Jo annis an. et tho. est cōis. ꝑ q̄ opi. est bonꝰ text. in. c. de illis ꝓsbyteris in ver. miseratio apostolica veniā solet ꝓstare corre ctis. xj. q. iij.

g ¶ Multas penas. Uide text. et ibi doc. in. c. sacro ʃ. de sen. excō. Jo. an. et alios in. c. j. eo. ti. lib. vj.

h ¶ Quo ad ecclesiam militantem. faciat in fi. glos. i. c. nō est. ō voto.

i ¶ Presumit̄ hereticꝰ. Faciat q̄d legi. et nota. in. c. cū cōtumacia. de here. lib. j. et in. c. j. de iudi. & i. c. rursus. & in. c. quicunqʒ. xj. q. iij.

k ¶ Cum tū haberet. Licet iste tex. exprimat de eo q falsum dicens se nō bñficiatū. idē est in tacente bñficiatū licet beneficium suum sit tenue vt hodie est text. in. c. si motu proprio hic allega. Et nō est licitum decipere ꝑncipem i impetratione. facit. l. fi. in verbo mentē nostrā fefellit. C. de his quia nō domi. manumi. & vide tex. & doc. in. c. cum olim de re iudi. & an & quando liceat decipe. vide bal. & do. meū hic

tū. vide eūdē Tho. in quarto. di. x. ar. viij. Et adde q̄ qui vult vere ab solui si est ligatꝰ pluribus sententijs vel vna tūn ex pluribꝰ tū causis: debet oia exprimere al's absolutio erit surreptitia: vt in. c. officij. de sent. excō. & no. in. c. ex parte. de offic. ordi. & que sit forma absolutiōis sacramentalis & fori penitentialis. vide bea. Tho. in. ij. parte. q. lxxxiij.

Anto. Franc. ¶ Circa hoc an petens absolutionem videat̄ fateri se excōicatū. Dicas q̄ si petit se absolui ad cautelā nō videt̄ fateri se ligatū: & ita loquit̄ gl. in. c. exhibita. de homi. hic alle. & q̄d voluit Inno. in. c. venerabilem. de elec. cū alijs etiā hic alleg. tū aduerte q̄ absolutio etiam ad cautelā nō debet statim cōcedi: sʒ dʒ iudex se summarie informare ꝓsente aduersario vel contumaciter absente: dictum est notabile Inn. i. c. ꝑ tuas. de sen. exc. q̄n aūt petit simpliciter se absolui indubio videtur fateri se ligatū: q̄ non ligato non est necessaria absolutio: vt ꝑ Inn. in. c. venerabilibus. de sen. excō. li. vj. nec mirū q̄ absolutio ꝓsupponit vinculū & ligamē. c. ad dissoluēdum. de desp. im. pub. & ideo dicebat Bal. in. l. fi. in. j. col. in ver. cōsulunt tū aduocati: q̄ absolutio a iuramēto semper debet peti ad cautelā ne qs videat̄ fateri se periurū: et quare absolutio in foro pnie fiat ꝑ modū indicatiuū: et quare debeat ꝓmitti misereat̄ &c. vide bea. Tho. in. iiij. xxij. q. art. xj. & an ꝑ absolutione ab excōicatione possit qs pecuniā petere. vide eūdē Tho. ij. ij. q. cētesima arti. ij. et q̄n sacerdōs possit vel nō possit absoluere suū subdi

l ¶ Licet exiguū. An lex curet de minimis. vide hic plene ꝑ do. meum. & Bald. in. c. cū adeo. §. eo. & latius ceteris dixi in. c. cum te. de re iudica.
¶ Adde q̄ lex non curat de minimis late Alexan. cōsi. ciij.
Anto. Franci. ¶ Adde quod regulariter lex non curat de minimis. l. scio. de in ingr. restit. vbi pro minima lesione non conceditur restitutio & in. l. rebus. in. §. possunt. ff. cōmo. q̄d tamē intelligas esse verum in his que conceduntur contra ius cōe secus in his que sunt ſm ius cōmune. per. l. si proprietarius. in fi. ff. de dā. infec. & declarat Bar. in. d. l. scio. itē hec regula est vera nisi in appellatione que etiā pro minimo grauamine potest interponi: vt in. c. de appellationibus. & ibi per do. Ant. & doc. de appel. Et adde q̄ res dicitur minima ſm qualitatem rei & persone. vt declarat Bar. in. d. l. scio. & habetur per do. Flor. & doct. in. l. res bona. de contrahend. empt. & in. l. ij. quod cum eo. & vide gl. in. l. illicitas. in §. veritas. ff. de offic. presi. que dixit q̄ porcellꝰ rustici est oculus rustici: & adde etiam q̄ tertia pars non dicitur esse minima pars. l. cū oportet. §. cum autem. & ibi per Bal. C. de bo. que libe.

a ¶ Nō valet. Adde in.c. sup literis. ʒ. eo. ⁊ in.c. nōnulli. ⁊ in.c. ad audientiā. el. ij. ⁊ hodie est expssum in.d.c. si motu pprio. ⁊ plene hic p do. meū.

b ¶ Nullū ⁊ minus. Regulariter parū ⁊ nihil equiparantur. bonus tex. est in.c. licet causaꝫ. in ver. nulla vel modica. de proba. ⁊ bona gl. in.c. tenere per illum tex. xxxj. dist. ⁊ de consecratio. dist. ij. re vera.

Anto. Francisc.

¶ Adde ꝙ illō qō minus est etiā si parū sit dicitur nihil eē. l. j. §. hec a v̇ba. ff. si cui plus q̄ p. l. falcidiā. l. illō. ff. de trib. hr̄ p Bar. in. l. si seruus. in. §. si ita. ff. de leg. j. ⁊ p Bal. in auť. ꝯtra rogatus. C. ad trebe. ⁊ l. illō i. §. si cuius dolo. ⁊ ibi p Ange. ff. de trib. ⁊ iō dicebat Spec. in tit. de accus. in. §. vj. in vers. sꝫ qd si paup. qō q nihil hꝫ: nihil pōt eius periculo esse ⁊ vide tex. in. l. diuus ff. de in integr. resti. vbi dictio parū exponiť p nō: ideo q parum hꝫ diciť non hr̄e: vt ibi. ⁊ habeť in. l. j. i. §. si. ff. ad. l. a ql.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Frauduléter. Hoc ideo vř procedere: q quādo aliquid requiriť p forma etiaꝫ ꝙ sit minimū dꝫ interuenire vt sentit Bal. in.c. cum adeo. col. ij. versi. itē ex paruo defectu. ʒ. eo. nā vbi ē leuis solēnitas lꝫ parui sit effectus attendi dꝫ vt tradit Ro. in cōsil. ccccij. in proposita cōsultatione. ⁊ ita tradit i specie de deci. in.c. de appellationib⁹. col. ij. ver. tertius casus. j. de appella. vbi tenet ꝙ etiam de minimis curatur quando requiritur pro forma.

rius habetur in.c. si motu proprio. de preben. lib. vj. Ubi indistincte deciditur ꝙ qualecunqꝫ beneficium habeat impetrās nisi de illo faciat mētionem nō valet impetratio scđi. Et diuidiť ista decretalis in duas partes. In prima questio. In secunda solutio. ibi: illud. ¶ Casus literalis aliqs habebat modicū beneficiū de quo nō poterat cōmode sustētari: impetrauit lr̄as sup obtinēdo beneficio pponēs se nondū beneficiū assecutū nullā faciēdo mentionē de illo bñficio lꝫ modico. dr̄ ꝙ litere non valēt tanq̄ fandulenter obtente. Bern. ¶ No. primo casum in quo nullū ⁊ minus[b] competens non equiparanť: et hoc ideo in casu nr̄o q: videť frauduléter[c] tacuisse tenue beneficium vt facilius haberet gratiā ad scđm. Sed alio respectu nullū ⁊ min⁹ vtile equiparanť: vt in.c. ij. de trāsla. episco. ¶ Ultimo not. ex. si. ꝙ surreptio in beneficialibus vitiat nedū grām: sed rescriptū. facit ad ea que dixi. ʒ. in.c. ad audientiā. ¶ † In gl. si. ibi: si de terra illius est oriūdus. signa gl. q: nescio alibi ꝙ si forēsis impetrat beneficiū et non facit mētionē de loco sue originis: grā est surreptitia. Quia in dubio papa intendit prouidere cuicūqꝫ in patria sua. ⁊ q̄uis do. Ant. nō videať hanc glo. approbare p no. in.c. ne p defectu. de elec. Ego tamē dico hāc glos. verissimā. Et ad no. in.c. ne pro defectu. dic ꝙ pcedit in canonicis q sciēter eligēdo forensem vidētur renūtiare eorum fauori. Sꝫ ista gl. procedit in impetrāte a papa q nō p̄sumiť scire rationē huius impetrātis: vñ taciturnitas nationis inducit surreptionem.[e] Quia si expressisset suā nationē papa nō concessisset sibi grām in partib⁹ alienis. vel saltē nō ita de facili vt colligitur j. de cle. peregri. per totum. Ad idem bo. text. in.c. bone. ij. de postu. prela. dum tex. ibi dixit. nec vellemus ei preficere alienū. ⁊ vide etiam text. not. in.c. nullus inuitis. lxj. di. ⁊ ad.c. ad decorē. j. de inst. qō videtur contrariari predictis: dic vt ibi not. ⁊ vide quod ibi dixi. hic non sunt alia.

Abutētes rescripto priuanť cōmodo ipsius.

1 Equiuocatio nominis tam actoris q̄ rei an vitiet rescriptum.

2 Rescripta nō possunt alijs cedi: q: sunt psonalia.

3 Rescriptum impetratū ad vnā rem: non extēdiť ad alias res creatas post impetrationem. 8.

4 Diuersi iudices nō debēt impetrari cōtra eundē siue super vno negotio vel pluribus. nu. 9. 10. 13.

5 Citatio facta ad locū equiuocū nō est nulla sꝫ arctat citatū vt cōpareat in loco consueto.

6 Expense et damna an sint idem.

7 Seruitus nō pōt cōstitui sine re: sed bene pōt quis obligari ad constituendā seruitutē qñ res erit.

8

9 Rescriptū corruit si impetrans moritur tēpore date: ⁊ ille contra quem impetratur.

10 Penalis dispositio extenditur ex idētitate rōnis vt seruetur dispositio non quo ad penam.

11 Ratio quando nō potest reddi nisi vna: illa habetur pro expressa.

12 Noua cōstitutio an qñ reguleť s̄m antiquam.

14 Iudex q pronūtat rescriptū nō valere: vel se non esse iudicē pōt cōdēnare partem in expensis.

15 Iudex nō teneť aliquē condēnare in expensis nisi fuerit petitum.

Iudex non impartit officium suum ad vtilitateꝫ priuatam nisi petatur.

16 Statutum si iudex nō terminauerit causam intra certum tempus puniať: nō habet locū si hoc nō fuerit petitū a parte. s. vt cito terminetur.

Appellari non potest a iudice q non condemnauit in expensis si non fuerunt petite.

Appellari nō potest a iudice qui non facit id qō potuit ex officio suo facere.

17 Iudex delegatus delinquens an possit puniri per ordinarium loci.

18 Abutētes rescripto an possint puniri criminalr̄. Impetrans p surreptionē potest etiam criminaliter puniri.

1 Ottia nōnulli. † Abutētes rescripto apl̄ico in casibus hic enumeratis priuantur cōmodo rescripti ⁊ condēnantur in sumptibus ⁊ dānis aduersario: ⁊ nō di
f uiditur. Nā ponit. vij. vel. viij. vitia abutentiū[f] rescriptis apostolicꝫ. ¶ Casus literalis. Poniť p
2 Ber. in glo. j. ¶ † Not. j. ꝙ equiuocatio nominis[g] non vitiat literas apostolicas. Et est pculdubio verum respectu ipsius impetratoris. nam ipse presumitur impetrasse ex quo est in possessione literarum: licet reperiatur alius qui sit eiusdē nominis. Facit qō not. in. l. duo sunt titij. ff. de testa. tutel. et qō no. glo. in.c. nonnulli. ʒ. eo. Sed respectu rei cōueniēdi posset cadere pbabilis dubitatio. ex quo multi reperiunť eiusdem nominis ⁊ cognominis. Et ꝙ equocatio vitiet videť bo. tex. in.c. inter dilectos. de fid. instru. vide tñ ad materiam qō nota.
3 in.c. qm̄ abbas. de offi. deleg. ¶ † Not. ij. ꝙ rescripta non possunt alijs concedi: sunt enim persona
h lia.[h] vnde nō excedunt personas in eis contentas. cōtcor. c. p. ⁊. g. de offi. deleg. Et ex hoc dicūt doct. ꝙ cedens iura sua alteri nō potest cessionario cō
4 cedere rescriptum. ¶ † Not. iij. quod rescriptum[i]
i simpliciter impetratum ad lites non dꝫ extendi

precij. Et adde ꝙ stante tali statuto: forēsis singularis peritie ⁊ doctrine nō cōprehēderetur in eo: imo talis forensis stante huiusmodi statuto nō prohibereť acqrere. l. sed ⁊ reprobari. in. §. si. in ver. maxime disciplinatus. ⁊ ibi p Ja. de are. ⁊ Bal. ff. de excu. tu. qm̄ talis forensis singularis doctrine habeť pro ciue ⁊ gaudet priuilegijs ciuiū: vt not. scribē. in. d. l. in quoruꝫ. Et adde etiaꝫ ꝙ phibitus acqrere p tale statutuꝫ nō posset acqrere sub noīe vxoris vel filiorū: q: p̄sumereť facere in fraudē ita bal. not. in. l. mācipia. C. si qs alteri vel sibi de quo p scribē. in. d. l. in quorum. ⁊ in. l. acta. C. plus valere qō agi. Et adō etiā ꝙ prohibit⁹ acqrere p tale statutum si fiat sibi legatū lꝫ nō possit hr̄e rem legatā: tñ debet habere estimationem. vt dixit Baldus. in l. apud iulianū. in §. constat. ff. de legat. j. ⁊ Bart. in. l. filius in. §. si qd. eo. tit. vel dꝫ habere rē legatā nō vt eā obtineat: sꝫ vt illā vēdere cōpellať s̄m Bald. no. in. l. cum q̄stio circa fin. in ver. vt scias. C. de leg. et vid Cy. in. l. deo nobis. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ Fed. d sen. in ꝯsi. xij. ⁊ in consi. xxvj. ⁊ p do. abba. in.c. in presentia. in pe. char. de pba. Et adde qō forensis pprie dr̄ qui nō est natus i loco: sꝫ si est natus i loco licet ex patre forense nō dr̄ proprie forensis. ⁊ vide Paul. de cast. in cōsilio cxciij. in vlti. col. ⁊ per eundem in cōsi. suo. ix. Et adde quod illi qui sunt de castro, subdito episcopatui ciuitatis vbi viget tale statutum: non dicuntur esse forēses. ita no. voluit Bal. in auť. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. ⁊ vide Alex. in. l. in prouinciali. §. si. ff. de no. oper. nun. ⁊ per Bal. in rub. C. qui accusa. non pos.

d ¶ Cuicūqꝫ in patria sua. Unde tex. iuncta gl. in. l. in ecclesijs. C. de epi, ⁊ cleri. ⁊ per totū tit. de cle. peregri. qō est bene notandū ad excusationē nonnullarū ciuitatū statuentiū beneficia ⁊ officia nō esse danda forēsibus ⁊ alienigenis. qō bene seruāt dñi veneti. ⁊ vide Bal. hic ⁊ do. meū. faciat illud Cice. potiores nobis (inquit) sunt ciues q̄ peregrini. ⁊ tex. sing. in. l. ij. C. de anno. ciui. lib. ij. in ver. pauperib⁹ nostris. ⁊ ibi Bar. et tex. in.c. si. de cleri. peregri. ⁊ facit. c. nullus. lxj. dist. ꝙ intellige si reperiātur idonei: alias capienť extranei: ⁊ ita intelligiť. c. venerabili. de preb. ⁊ quod not. in.c. cum inter canonicos. de elec. ⁊ in.c. bone. el. ij. de postul. prela. ⁊. c. inter quatuor. de relig. domi.

¶ Adde And. sicu. consi. xxxvij.

Anto. Fran. ¶ Circa materiam statuti prohibētis forensem habere officia siue acqrere simpliciter siue acqrere imobilia vltra ea q̄ plene traduntť p scribē. in. l. in quorū. ff. de p̄g. videas q̄ habenť p do. Ant. in cōsi. suo ꝙ incip. an valeat statutū. ⁊ per Bar. ⁊ doc. in. l. dubiū. C. de cōtrahen. emp. in. l. si ita qs. in. §. ea lege. ff. de verb. obl. ⁊ p Pau. de ca. in cōsi. cxcvj. incip. posset qs dicere. ⁊ p Alex. post Bar. in. l. si in emptiōe. §. omniū. de cōtrahen. empt. ⁊ p eundē Alex. in. §. j. de act. empt. ⁊ p Jo. and. But. ⁊ doc. in.c. cōstitutus. de in integ. restit. ⁊ vide Bald. in. l. fin. in §. si. C. cōia de leg. vbi dicit ꝙ tale statutū est ꝯ ius cōe ⁊ ideo nō extendendū tanq̄ odiosum, ⁊ ideo dicit ꝙ in dubio nō operať in cōmissiōe

e ¶ Inducit surreptionē. Uide Bal. in.c. eā te. ⁊ ibi dixi. ʒ. e. And. barb.

f ¶ Abutētiū. Uide. c. sedes. ⁊. c. nonnulli. in. ver. abutuntur. ʒ. eo.

g ¶ Equiuocatio nominis. Uide in.c. inter dilectos. de fide instrumen. ⁊ in.c. quoniam abbas. ⁊ ibi not. de offic. deleg. ⁊ Spec. de cita. §. j. ver. quid si. ⁊ ver. sequenti.

h ¶ Sunt enim personalia. Uide. ʒ. in.c. significāte. ⁊ ibi istum in. j. not. ⁊ Jo. and. hoc limita nisi rescriptum impetratū ab vno alteri prosit vt in re indiuidua: vt in. l. j. C. de diuer. rescri. ⁊ facit bo. tex. in. l. si communem. ff. quēadmo. ser. amit. ⁊ multa accumulat hic do. me⁹ circa mistu ram. ⁊ vide eum hic. ⁊ in repe. c. raynaldus. circa si. de testa.

i Sebasti. Sapia. ¶ Qō rescriptum. Uide multa que ad ppositum ponit Feli. in.c. si. col. vlt. ʒ. de consti. ⁊ Calde. in cōsi. j. sub tit. de cōstit. ⁊ preposi. in.c. cū haberet. de eo qui duxit in matrimonium quā polluit per adul. vbi ponit qd si papa cōcessit literas vni vt possit absolui ab excommunicatione papali incursa propter aliquod delictum an poterit absolui pro tempore quo perseuerauit in delicto post impetratas literas,

ad futuras[a] controuersias exortas post impetrationem. Et ad hoc quotidie alle. iste tex. Idem dicimus de rescripto ad beneficium vacaturum vt non extendatur ad beneficium creatum post datā literarum. vt in clemen. si. j. eo. tit. ¶ † Item not. quē non posse impetrare diuersos iudices contra eūdem siue vnicū sit negotium siue sint plura. ꝛ de hoc dicēdum: vt hodie clarius habeẗ in. c. dispendia. j. eo. lib. vj. ꝛ aliqd. j. cum glo. ¶ † Itē not. ibi: que cōmune. iuncta gl. in verbo: vel indeterminate: ꝙ citatio facta ad locū equiuocū[b] nō est ipso iure nulla: sꝫ arctat citatū ad ꝯparēdū in loco solito. de quo dic vt clarius habeẗ in glo. ¶ † Ultimo no. ꝙ expense ꝛ dāna sunt diuersa: ꝛ hoc verū stricte sumpto vocabulo: sed largo modo nō differunt. de quo dic vt legitur ꝛ no. in. c. in nostra. de iniur. ¶ † In glo. in verbo: ad futuras ibi futuro edificio.[c] glo. nō soluit hoc contrarium: sed dic ꝙ rei que nondum est seruitus constitui non pōt: qꝛ nō pōt esse qualitas sine subiecto: vt in. c. cū marthe. de cele. mis. Sed psona bene pōt obligari ad cōstituendum seruitutē cum res erit in rerum natura. Et hoc casu loquunẗ ꝯtraria alleg. in prin. glos. Unde papa concedens simpliciter rescriptū videtur habuisse respectū ad lites tūc exortas. qꝛ cū rescriptū sit quedā qualitās que datur ad iuris obseruantiā oportet ꝙ inhereat[d] alicui rei: et sic qꝺ habeat aliqꝺ subiectū: ꝛ istaꝫ puto rōnē decidendi in cle. si. eo. tit. Quod ideo rescriptū nō trahiẗ ad beneficiū postea creatum qꝛ oportet ꝙ tpe impetratiōis sit aliqꝺ subiectū super quo fundeẗ illa gratia. Hinc est ꝙ si mortu⁹ est tpe date is cui cōcediẗ priuilegiū corruit ipm priuilegiū: vt in. l. neratius. ff. de regu. iur. Idem est si tempore date mortu⁹ est ille ꝯtra quē ꝯcedebaẗ rescriptū: vt in l. ij. ff. q̄ sen. sine appel. rescin. oīa enim ista corruūt ex defectu subiecti nō existentis tpe dati rescripti. ¶ † Glo. in ver. sup vno negotio: ibi: imo videẗ ꝙ causam debeat pdere. Aduerte tn̄ ne ista glo. decipiat te. nā nō dicit hoc assertiue: sed arguēdo loqtur. Et veritatē huius articuli posuit gl. in. c. ex tenore[e]. s. eo. Et ibi concludit ꝙ trahens aliqueꝫ ad diuersos iudices super eodē negotio non debet perdere causam[f] lꝫ possit in expensis condennari. ꝛ. l. hic alle. ponit casū specialē ꝛ latius hāc materiam tetigi in. d. c. ex tenore. Et iudicio meo hic videtur casus ꝙ nō debet perdere causam cū papa mādat istum condēnari in expensis ꝛ in pditione rescripti ergo secus respectu cāe. ꝛ tene hoc 10 vltimum menti. ¶ † In gloss. in versi. super pluribus psonalib⁹ in fi. ex hac glo. possunt elici due. q. prima nūqd dispositio huius tex. habeat locū in realib⁹ actionib⁹. ꝛ eodē modo pōt queri quo ad effectū. c. dispēdia. ḋ rescrip. in. vj. cū ibi rescripta annulleẗ ipso facto impetrata cōtra eundē sup pluribus actionibus psonalibus. Et in hac. qōe. glo. tenet hic ꝙ non: ꝛ multi hic tenuerunt ꝙ non debet fieri extensio ꝯstitutionis odiose ꝛ penalis. Sed Hostien. hic ꝛ in. c. dispendia distinguit qꝺ aut cōmodius possunt tractari apud iudicem: et habet locū dispositio istorū iurium etiam in realibus. Secus si non commodius: vt puta qꝛ res ꝛ testes sunt in varijs locis. ¶ Ioan. and. dicit ibi qꝺ dispositio est obseruanda in realibus. Sed nō habet locū pena illius. c. Et est hoc dictuꝫ singulare in materia extensionis: vt dicamus qꝺ dispositio penalis debet extendi ex idētitate rationis respectu statuti id est vt obserueẗ ipsum statutū: sed non debet extendi quo ad penā: vt si de facto non fuit obseruata dispositio cōmittatur pena. Tamen in hac materia extensionis Io. and. fuit sibi multū cōtrarius maxime in glo. suis ꝛ vide quod ipse not. in regula in penis. de regul. iur. libr. vj. in merc. ꝛ glo. in. c. cōstitutionē. de regularibus libro vj. ꝛ in. c. in fidei fauorē. de here. eo. lib. ꝛ in cle. j. de elec. Sed mihi placet ꝙ vbi pōt apparere de rōne legis[g] ꝙ tunc ex identitate rationis debet extē b di etiā quo ad penā.[h] Ad hoc allego tex. no. in. l. ij. in. §. qd si curatores. ꝛ in. §. quid si decesserint. ff. ad tertul. vbi hoc probatur apertissime. Ad ideꝫ bo. tex. in. l. libertum. in. §. senatus. ff. de ritu nupt. Nec ex hoc dicas ꝙ illa sit interpretatio extēsiua: qꝛ imo est intēsiua ꝛ intellectiua: qꝛ lex nō est aliud c q̄ ipsa ratio legis: vt probaẗ in. l. non dubium. C. de legi. ꝛ ibi p bal. ꝛ in regula. fi. de reg. iur. libr. vj. ꝛ ibi per Dy. Unde quēadmodum corpus regulatur ab anima: ita ꝛ ipsa lex regulatur ratione legis[i] ꝛ non a verbis. Nam verba legis restringuntur ꝛ ampliātur ad limites rationis ipsius legis: vt est pulcher tex. in. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. ꝛ text. in. l. pater filium. §. fundum. ff. de leg. iij. ꝛ facit qꝺ not. Bal. in. l. scire. ff. de excus. tut. Et lꝫ Bar. dixerit in aut. quas actiones. C. de sacrosan. ecde. quod ex idētitate rationis nō debet d

a ¶ Ad futuras. Uide que plene not. in. c. qꝛ circa. de priuile. ꝛ ibi dicaꝫ. Lim ita tn̄ hūc tex. nisi rescriptū ad futura: puta mercator impetrauit rescriptū ꝙ possit cōuenire pteritos debitores ꝛ futuros ꝭm Io. and. in addi. Spec. in tit. de rescrip. presenta. §. rōne aūt cen. ver. excipitur. i addi. que incipit accursius. tamē tales lr̄e sunt cōtra stilū curie ꝛ presumunẗ surreptitie nisi appareat de certa scia pape limita scḋo istum text. ꝭm But. hic nisi simus in casu 5 in quo ex eadem istātia seq posset cōdēnatio ppter ius futurū super 6 ueniens. qꝺ putat ipse procedere qn̄ b ius puenit ex casu de pterito. sec⁹ 7 si oīno superueniret de nouo: limita tertio nisi paulo post datā rescri 8 pti controuersia c fuerit orta p glo. celebrē. in cle. literas. j. eo. et voluit Host. hic q dicit illud pcedere nō solū in rescripto ad lites: sꝫ ēt i rescripto ad benefic. ꝛ sic cle. lr̄as. d nō hꝫ locū in bn̄ficio paulo post dataꝫ creato. Limita ēt ꝛ q̄rto nisi agaẗ ḋ modico piudicio: qꝛ v̇ba vniuersalia icludunt futura. l. fin. C. q̄ res pig. obli. pos. ꝛ voluit bal. in. l. ij. ff. de pcur. 9 facit quod voluit Spe. eo. titu. s. de pcu. §. rōne autē. ꝛ voluit Ro. i. l. e dāni infecti. in. §. si is q vicinas. ff. f de dā. ifec. Limita quinto nisi lites future sint cōnexe litib⁹ p̄senti bus qꝛ venient lites orte post mandatū ꝭm Dy. in. l. q hꝫ. §. fi. ff. de tut. ꝛ ibi per Bar. ꝛ do. meū hic: q alleg. in sīti. gl. sing. in cle. j. in ver. deputatis. de test. facit gl. in cle. vt hi qui. de eta. ꝛ quali. sup ver. in posterū. ꝛ p istū in. c. pastoralis. in. §. verū. de app. Limita. vj. nisi futura sint appendentia p̄sentiū: vt est pign⁹ vel hypothec. l. fi. C. q̄ res pig. ob. pos. ꝛ per Gui. ꝛ Dy. ꝛ bal. hic in. ij. col. Limita. vij. nisi futura veniāt iure accrescēdi. ff. de inoffi. testa. l. qui repudiantis. §. vlt. ꝭm Bal. hic in. ij. col. vel nisi futura veniāt rei augmēto. C. de app. l. ampliorē. §. fi. ꝭm Bal. hic qn̄qꝫ tn̄ dicimus futura nō cōtineri ꝭm Bal. hic per not. ff. de cond. ꝛ demon. l. nā ad ea. ff. mā. l. si tibi mandauero. §. is cuius. nisi sit adēptus status simul cū bonis. ff. de leg. iij. l. si deportati seruo. quo casu etiā futura veniunt: lꝫ possessio futurorū nō acquiraẗ fisco sine apprehēsione: vt no. ff. man. l. cū duob⁹. §. idē rn̄dit. vbi est optima gl. ꝛ plenius dicam in d. c. qꝛ circa. post istū. Adde do. de Rota. deci. cccclxx. in antiquis.

Anto. Franc. ¶ Circa hoc an statuta extēdanẗ ad casus futuros. adde ꝙ regulariter statuta ꝛ leges cōprehendūt casus futuros ꝛ nō pteritos. l. fi. in fi. C. si cer. pe. vbi per Bal. ꝛ p Bart. in. l. omnes ppl̄i. in. v. qꝺ. prin. in. xvij. col. ꝛ ibi etiā per Alex. in. viij. col. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ in. l. illicitas. in prin. ff. de offic. p̄sid. ꝛ habeẗ per Bal. in. l. meminim⁹. C. de leg. heredi. ꝛ in. l. vnica. in. §. locū. C. de cadu. tol. ꝛ per eundē Alex. in. l. cum lex. ff. de legi. ꝛ in consi. suo. lxxix. in quarta parte ꝯsiliorum. vbi dicit ꝙ statutū nō trahitur ad preterita etiaꝫ si ratio statuti posset trahi ad casum pteritū. qꝺ etiā voluit Bal. in. l. testiū. in vlt. no. C. de test. ꝛ in. l. comparationes. in vlt. no. C. de fi. instru. vbi dixit ꝙ forma probādi q̄ inducitur per statutū comprehendit futura ꝛ non preterita imo nec etiam ꝭm eum traheretur ad causas p̄sentes. de quo vide Bart. in. l. oēs. populi. in. ii. q. p̄n. ꝛ ppterea dicebat Pau. de castr. in. l. iubem⁹. C. de test. ꝙ statutū disponēs ꝙ testamēta fiant cū certa solēnitate ītelligiẗ de testamētis futuris: nō aūt de factis: lꝫ mutari possint a testatore viuo et de nouo fieri cum solennitate statuti. tamen Ang. in auẗ. vt noue constitutiones. ꝛ in auẗ. vt cum de appellatione cognoscitur. in princip. in vsi. aduerte. p declaratione videẗ tenere cōtrarium de quo vide Barto. in. d. l. omnes populi. in. ij. q. v. q. prin. in ver. circa tertium. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ in. l. sancimus. in fin. C. de sac. san. ecc. ꝛ vide per Pau. de ca. in cōsil. suo xc. incip. in causa Sfortij. Et de materia ista statutorū q̄ comprehendant ꝛ ad ea que extenduẗ ꝛ quā extensionem ꝛ interpretationē patiātur ꝛ recipiāt. vide plene p bartol. ꝛ omnes in. d. l. omnes populi. ꝛ in. l. si vero in. §. de viro. ff. soluto matrimonio. ꝛ in. l. si serui vestri. C. de noxa.

b ¶ Ad locum equiuocum. Facit qꝺ leg. ꝛ not. in. l. pen. ff. de iustitia ꝛ iure. ꝛ qꝺ ibi not. p moder.

c ¶ Futuro edificio. Adde apostillā domini bartol. bellencini i. c. ad audientiā. de eccle. edific. ꝛ do. Card. ꝛ alios in c. ad dissoluēdū. de ḋspōsatio. impub. ꝛ in cle. literas de rescrip.

d ¶ Inhereat. adde qꝺ voluit Roma. consi. ccclxxvij. vbi dicit quod mandatū procuratoris constituti in lite ad beneficium censetur tacite reuocatum per renuntiationeꝫ prelati factam de ipso beneficio: quia mādatum non habet amplius qd super quo se fundet.

e ¶ Ex tenore. Uide ibi dicta.

f ¶ Perdere causam. Adde videndū Pet. de ancha. consil. xvj. in fin.

g ~ Sebasti. Sapia. ¶ Ratiōe legis. Uide Ias. in. l. j. C. de in ius voc. vbi tenet qꝺ in correlatiuis in penalib⁹ dispositio loquēs in vno extēditur ad aliud quo ad penā quādo est eadem ratio. ꝛ de rōne legis qꝺ sit tanq̄ anima. ad hoc propositū vide multa per Curtium seniorem in consi. ix. ticinensi statuto. colum. ix. vbi etiam tenet ꝛ probat ex multis quod vbi est eadem ratio nō dicitur fieri extensio: vide etiā do. Ia. in. l. penul. ff. de in ius. voc. vbi tradit an dispositio que extenditur ad vnum casum extendatur quo ad penam.

h ¶ Quoad penā. Uiḋ bo. tex. ꝛ ibi Bal. in. c. j. §. porro. in ti. que fuit prima causa bn̄fi. amit. ꝛ plene p Imo. ꝛ Ro. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. mat. ꝛ in. c. constitutionem. de regula. lib. vj. cum concor.

¶ Adde do. Car. cōsi. lx. And. sicu. consi. xxxiiij. xlviij. ꝛ. lj.

i ¶ Regulatur rōne legis. Uide per Dy. in reg. fi. de reg. iur. lib. vj. ꝛ p Bal. in. l. non dubium. C. de legi. cum concor.

Zacharias. ¶ Et vltra illas adde Phil. frā. in alle. reg. fi. istū consil. j. colū. iij. ver. vltimo adduco pulchrum motiuū. vol. j. qꝺ elicit ex dictis Cy. in. l. nō dubium. C. de leg. Bal. in. l. scire. de excu. tut. ꝛ consi. cccxcix. col. ij. vol. j. Alex. consi. lij. col. iiij. ver. quinimo plus. vol. iiij. ꝛ Lud. ro. in repe. auẗ. similiter. col. xxvij. ꝛ sequen. C. ad. l. fal.

¶ Adde qꝺ Bal. cōsi. ij. lib. iij. dicit ꝙ rō legis mēs ꝛ verba ideꝫ sunt.

a ❡ Extensio ad limites illius rationis. Adde glo.⁊ ibi Card.in cl.j.in ver.eligatur.de elec.⁊ gl.in cle.j.de rescrip.in v̄si.presidentes in fi.⁊ glo. in cle.auditor.in ver.beneficio.eo.titu.glo.in.c.ij.de confes.lib.vj. doct. in.c.ij.requirit de appel.istū in.c.sicut de testi.⁊ in.c.pe.de immu.eccle. ⁊ in.c.fi.in prin.x.col.de iureiur.⁊ in.c.j.in.viij.colum.de re iud.⁊ in.c.de prore.de sepul.in ij.col.⁊ in.c.eccle sie.⁊ in.c.q̄r plerū q̄.de immu.eccle.⁊ ⁊ in.c.suggestum ⁊ in.c.proposuit. de appel.⁊ in.c.ꝑ tuas.eo.tit.⁊ in.c. inquisitionis.in a iiij.col.de accu.⁊ in.c.fin.§.ceterū. de ele.⁊ in.c.peñ. in fin.de constitu. po.in.c.frequens. de resti.spo.in.v. col.⁊ in.c.eū qui. in.iij.colū.de pre ben.lib.vj.
❡ Adde Andr. Sicu.cōsil.xxxij.⁊ quando in corre ctorijs sit fienda extēsio vide Ro ma.consi.cccxxx vij.⁊.cxxviij.
b ❡ In c.j.de tem po.ordi.lib.vj. vi de que plene dixi in notabilib⁹ iv. extēsio adde bal. in.l.maximum vi tiuz.C.de lib.ꝑte. in.iiij.col.in v̄.vl terius querit̄ de tali.qō.⁊ Pe.de ancha.in.c.statu tū.§.cū aūt.eo.tit. libr.vj.vbi refert se ita cōsuluisse ī facto apud Ter uisiū.⁊ Jo.an.in addi.Spec.in ti. de sen.§.cū autē. ⁊ in tit.de execut. sent.§.postremo. faciat qō no.bar. in.l.j.§.et parui. ff.qō vi aut clā.et Bald.⁊ ibi plene ꝑ do.meū in.c.j. §.eo.⁊ in repet.c. raynaldus.de te sta.ī.lxviij.char. in versi.ista glos. induci posset ad questionem.
Sebasti. Sapia.

c ❡ Extensionis. vide que addita sunt ad abbatez in proe.Greg.col.iiij.vbi.d.Abb.re putat etiam sing.glo.in.d.c.j.de tēp.ord.lib.vj.

d ❡ Constitutio noua. Adde duos bonos tex.simul iuncto in.l.vt tātū. ff.de seruo cor.iuncta.l.siquis seruo.C.de fur.
Adde Roma.consi.ccclv.

e ❡ Cum dilecta. Ipsum tex.allegauit iste in.c.cū oēs.in.v.col.§.de con sti.⁊ in.c.pastoralis.in.j.col.de rescri.⁊ in.c.quēadmodū.de iureiur.⁊ in c.iurauit.de ꝓbatio.iij.col.⁊ vide que dixi no.in litera.e,in v̄s.extēsio, in no.incip.dispositio simplex.

f ❡ In expēsis. Adde aliū bonū tex.in.c.ceterū.⁊ ibi doc.de rescrip.⁊ vi de do.Car.hic tenētē ꝯ Pe.⁊ Spe.⁊ sic tenuit illud qō tz hic iste.⁊ vi de Jo.de imo.post Bar.in.l.iudex postq̄.ff.de re iudic.⁊ Pe.de anch. in repe.c.finē litib⁹.de do.⁊ ꝯtu.vbi alle.Fede.de se.in ꝯs.suis.⁊ Jo.de imo.in dicta cle.j.⁊ do.meum hic nitentem sustinere cautelam Pe.de Saxonia.Spec.⁊ Jo.and.tene tamen in practica opinionem istius.
❡ Adde Jo.mo.in.c.dispendia.eo.tit.Fede.consil.xxvij.

g ❡ Petitū. Adde istū in.c.finē litib⁹.de do.⁊ cōtu.⁊ in.d.c.venerabilis,

indu: ⁊ legum correctio: multi tñ dixerūt cōtrariū ⁊ tenet gl.in.d.aut.quas actiones.seu in.l.fin.eod. titu. Itē illud dictū Bar. procedit qñ ratio legis nō est expressa: aľs secus.⁊ ita ibi limitauit Bal. illud dictū Bart. 11 † Et plus ego puto ꝙ etiā si rō non sit expressa in lege tamen ex quo non pōt elici nisi vna ratio finalis ⁊ indubitata: debet fieri extē sio ad limites illius rationis.[a] Quia presumendū est legislatorē fuisse motum ex rōne finali: vt not. sentit glo.in.l.tale pactum.ff.de pac. Et hoc qō.§. dixi videt̄ tenere notabiliter Bal.in.l.maximum vitium.C.de libe.ꝑte.⁊ Cy.post.Pe.in.d.l.nō du bium.⁊ in.l.j.C.que sit long.consuet.⁊ ita comperi me in.q.facti consuluisse. 12 ❡ † Ex his cōcludo pri mā q̄ōnē q̄r vbi est eadē rō in realibus q̄ est in ꝑso nalibus: hz locum dispositio istius tex.⁊.c.dispen dia. Et adde ad ꝑdicta glos.sing.in.c.de tēp.ordi. lib.vj.[b] que est singularis ad istā materiā extensio nis.[c] Et hec distinctio cōmoditatis quā feci ī rea libus habet locū etiā in personalibus: lz Cōpost. aliud hic senserit. Sed Hosti.⁊ Jo.an.post eū vi dent̄ tenere hoc in.d.c.dispendia. Et q̄q̄ ille tex. apponat penā sine distinctione ꝯmoditatis: tñ q̄r illud.c.distinguit ⁊ fundat se sup cōmoditate: non est absurdū vt illa cōstitutio noua[d] recipiat inter pretationē ⁊ qualificetur ₰m istā dispositionē an tiquā.argu.in.l.nō est nouū.⁊.l.sz ⁊ posteriores.ff. de leg. Et no.hoc in materia interpretatiōis vt si lex antiqua loquat̄ q̄lificatiue: lex autē noua ap ponit maiorē penā ⁊ nō replicat qualitatē legis antique illa qualitas subintelligit̄ repetita: satis eñ est ꝙ prouidet de grauiori pena. qō est singu lariter notādū.⁊ facit qō not.Bar.in.d.l.sed ⁊ po steriores ꝑalle.⁊ ꝑ hoc etiā expedit̄ scda qō q̄ taci te pōt colligi ex ista gl. 13 ❡ † In gl.in verbo: lr̄as. in fi.no istam glo.singulariter.⁊ in effectu q̄rit nū quid corā pluribus ordinarijs possuz aliquē tra here eodē t̄pe sup diuersis actionib⁹: vel sup vna trahere corā delegato ⁊ sup alia corā ordinario. Et ponit hic gl.ꝯrias ⁊ postremo r̄ndet ꝙ hoc fie ri nō pōt sicut nec corā diuersis iudicibus delega tis. Et sic glo.vult extēdere id qō hic d̄r in delega to ad plures ordinarios ⁊ ad delegatū ⁊ ad ordi nariū simul. Sed Inno.⁊ Cōpost.tenēt ꝯriā sen tentiā nā si ꝯuenio te corā delegato sup vna actio ne si nō possem te conuenire corā ordinario super alia frustraret̄ ista mea actio cū nō ꝯprehendat̄ in rescripto ⁊ sic nō possem te cōuenire corā dele gato: vt in.c.cū olim.j.de offic.dele. Ego sic dicerē ꝙ aut q̄s traheret eundē corā diuersis ordinarijs sup pluribus actionibus q̄ cōmodius p̄nt tractari apud vnum: ⁊ tunc hz locū opi.huius gl.nā ex idē titate rōnis debet fieri extensio huius.c.maxime cū hoc cōtineat in se magnam equitatē.argu.in.c. cum dilecta.[e] de confir.vti.vbi bo.tex.aut volo te conuenire coram delegato ⁊ ordinario ⁊ tunc aut

prius cepi te conuenire coram ordinario: ⁊ obstat exceptio. Sic si volo cōuenire te corā delegato su per alio dūmodo possim commode corā ordina rio istā actionē promouere.arg.hui⁹ tex.aut prius conueni te corā delegato: ⁊ tunc habeat locū opi. Inno.vt possim trahere te sup alio coraz ordina rio ne actio mea interim frustraretur: ⁊ maxime hoc procedit si volo te cōuenire super actiōe corā ordinario exorta post impetrationem rescripti. ❡ In gl.ante pe.no.glo.pro intellectu illi⁹ antēti ce ⁊ consequenter.vide qō no.Jo.an.in.d.c.dispē dia. 14 ❡ † In glo.fi.ibi: ꝙ isti ijdē iudices.not. bene gloss.que continue allegat̄ ꝙ lz iudex delegatus perpendat rescriptū nō valere nihilominus an nullando rescriptū pōt cōdēnare actorē in expen sis[f] q̄r quo ad istud incidens est iudex. Ad hoc ho die videtur tex.cū glo.in.cle.j.ꝯ.eo.ti. Et idē potes dicere eadē ratione in ordinario cui⁹ iurisdictio declinatur a reo. Quia lz iudex ꝓnuntiet se nō eē iudicem rei potest nihilominus condēnare acto rem in expensis.q̄r sicut est iudex sup illo incidēti an sua sit iurisdictio: vt in.c.sup literis.⁊ qō ibi di xi.§.eo.ita est sup accessorijs ad ip̄m incidens.j. de offi.dele.prudentiā. Aduerte tñ ad vnā nota bilē limitationē.Pe.quā sequunt̄ cōiter doct.hic ⁊ Spe.in ti.de expensis.ī.§.iuxta.ver.ix. Dicit eñ cautū esse vt prius iste iudex ꝯdēnet in expensis et postea pronuntiet rescriptū non valere.ita si pri⁹ pronuntiaret rescriptū nō valere: nō poterit post ea cōdēnare in expensis quasi per ꝓnuntiationē desierit esse iudex. Sz ego hoc dictū nō soleo seq. Et credo firmiter ꝙ de iure nō sit verū. Et primo allego casum forte expressum in contrarium in.c. cū appellationibus.de appel.lib.vj.vbi dicit tex. ꝙ iudex appellationis pōt pronuntiare appella tionem friuolam ⁊ cōdēnare appellatorē in expē sis nedū in eo tēpore sed ꝑ totā illā diem. Quia in istis accessorijs durat iurisdictio iudicis ꝑ totam illam diem vt ibi: ⁊ in.l.paulus.ff.de re iudic. Ecce ergo quod pronuntiando appellationē friuolam pronuntiaret per consequens se nō esse iudicē: sed q̄r habebat iurisdictionē super illo incidenti po test condemnare etiā in expensis. Ita dico in pro posito quod non sit necesse vt prius fiat condēna tio. Quinimo posset fieri post pronuntiationem per totam illā diem. Itē probo ratione: pronun tiando rescriptū non valere pronuntiat solū se nō habere iurisdi.in principali.nō autem in inciden ti: imo eo ipso quod pronuntiat videtur fateri se habere iurisdi.in incidenti: ergo potest condem nare in expensis cum istud sic accessorium ad illā questionem incidentem.⁊ hoc bene not. 15 ❡ † In ea.glos.ibi dummodo petitum[g] fuerit ab eis.not. glo.quia singularis est limitans multum.l.sanci mus.C.de iud.vt id quod dicitur quod iudex non condemnans partem in expēsis tenetur resarcire

hic alleg.⁊ qō voluit in.c.lz causam.de ꝓba.⁊ adde Bal.in.l.nō q̄cq̄d. ff.de iudi.ꝑ dicto Spe.hic alleg.per istū.⁊ Pet.de anch.in.c.sciscitat⁹. §.eo.facit qō voluit glos.⁊ Bald.in.l.j.C.quō ⁊ qñ iu.⁊ in.c.j.§.iudices. de pa.iura.fir.in v̄si.feud.vbi dixit ꝙ ad hoc vt iudex dicat̄ negligens dz ps instare ⁊ petere ab eo.alleg.tex.in.l.si q̄s ex argentarijs.§.cū aūt. ff.de edē.⁊ glo.in l.cum seruū.C.de ser.fug.⁊ adō do. Car.in.c.cū sit ge nerale.de fo.cōp. vbi dixit ꝙ dz pe ti iustitiaz reddi ad h̄ vt iudex di catur negligens ꝑ gl.hui⁹.c.⁊ vid istū ī.c.auditis.d ꝑcu.⁊ vide Bar. in.l.cōsentaneū. in fin.C.quō ⁊ qñ iudex ⁊ ibi Bal. in prin.in ver.itez mandatū ibi: itez hoc dz fieri ad pe titionē actoris.et Bal.in.l.j.§.ma gistratibus.ff.de magi.cōueni.⁊ ꝙ voluit But.ī.c.si gnificauerunt.de except.⁊ in.c.sup hoc.de renū.⁊ gl. in.c.lz cām.de ꝓ ba.lz do.me⁹ di cat hic ꝙ lex san cimus loq̄tur in ordinario: ⁊ ꝯtra riū decidat tex. in dicta.l.sanci mus.in ver.scien ter iudicibus no stris si hoc omise rint ex substātia sua lesis detrimē tuz resarcire: vbi verba dirigūtur ad iudicē: ⁊ ꝑ ꝯse quēs dirit̄ iudicis officiū: vt est glo. multū solēnis in l.si soror.C.d col. ⁊ facit tex.ī.d.cle. j.vbi tex.dicit per iudicem: ergo iu dex dz cōdēnari ī expēsis: lz nō pe tat̄ ⁊ not.illud ꝙ dicit iste ī.d.l.san cimus.tene tamē opi.isti⁹ q̄ est cōis nec ob.d.l.sanci mus.q̄r dz intelli gi ₰m tex.ī.d.cle. j.⁊ ī.d.c.ceterū.et d.c.cū appellationibus.ꝑpter rōnē istius ad quā nō r̄n.d.meus. Anto.Franc.
❡ Circa istā materiaz de negligentia iudicis. Adde.ꝙ iudex non d̄r negligēs si nō facit ex eo q̄r pars nō petijt.q̄r nō tenet̄ im partiri officiū suū nisi petat̄.l.iij.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dā.infect.pro quo vide notabilē glo.in.l.cū seruū.C.de ser.fug.⁊ vide not.in.l.argēta riu.in.§.cū aūt.ff.de edē.⁊ ꝑ Bal.in.c.j.§.iudices.ī iij.col.de pa.iu.fir.ī v̄si.feud.⁊ eundē in.l.mācipia.C.de ser.fug.⁊ in.l.j.in.§.magistratibus. vbi bo.tex.ff.de magi.ꝯue.⁊ ideo dicebat Bar.in.l.dāni infecti.in.§.sa binus.in fi.ff.de dā.infec.ꝙ negligētia iudicis nō p̄sumit̄ nisi post ꝓtesta tionē sibi factā ⁊ nisi ꝑ interpellationē.⁊ vide etiā Bal.in.d.l.mācipia. C.de ser.fug.⁊ in.l.si qñ.in.j.col.C.de testi.ꝙ negligentia iudicis est la ta culpa vel dolus p̄sumpt⁹.⁊ qō ꝯmittit in nō recipiēdo libellū queri moniarum ⁊ in recipiendo testes ⁊ partium ꝓbationes ⁊ facit ipsum iudicem teneri.⁊ alibi dixit Bald.in.l.non solum.C.de cōmer.⁊ merca. quod negligentia in iudice circa crimina deducta coram eo facit eū cō scium criminum: imo dixit Bald in.d.l.mancipia.ꝙ non solum iudex negligens tenetur parti ad interesse: sed etiā est sufficiens causa vt ipse

iudex priuetur officio.⁊ vide Specu.in titu.de cõpet.iudi.adi.in.§.j.in ver.xxiij.ꝙ negligẽtia iudicis laici in non faciendo iustitiã inter subditos suos:facit secularẽ effici de foro ecclesiastico.

Zacharias.¶ Addõ p̃di.gl.Bar.Bal.⁊ Pe.de suza.in.l.fi.C.qñ puo.nõ est neces.Bar.in.l.iiij.§.hoc aũt.de dã.infec.Bar.in.l.nõ quicqd.§.si iudex.ff.d iudi.

vbi cõcludit cum isto.Idez Nic.de a neapo.i.l.j.§.ma gistratibus.ff.de magi.cõue.⁊ spe.in tit.de appel.§.ij.v̇.xxxiiij.⁊ seq.⁊ in tit.de dona.i ter vi.⁊ vxo.§.fin.v̇.illud.Sz vtruz iudex q ob defe ctũ cõdẽnatiõis in expẽsis petitis illas soluit pote rit illas a victo re petere.no.ple.Iaco.rebuf.in.l.missi.nu.iij.et in apost ad eũ.C.de exac.tribu.libr.x.b Anto.Francisc.¶ In isto passu.an iudex q omi sit victũ condẽna c re in expẽsis:si vi ctori soluat illas expẽsas possit illas repetere a vi d cto.Adde p̃mo ꝙ expensarũ con dẽnatio dz fieri p victore ꝯ victũ vt in.l.pperãdũ.in.§.finaũt.C.d iudi.⁊ in.c.finẽ litibus.de do.⁊ cõtu.⁊ in.l.sancim⁹ e C.de iudic.⁊ in.l.eũ quẽ temere.ff.eo.⁊ p Spe.in tit.de dona.inter vi. f ⁊ vxo.in.§.fi.⁊ in ti.de expẽ.qd est vex.⁊ pcedit nisi victus habuisset iustã cãm litigan di.vt i.l.iij.§.si rẽ ⁊ ibi doc.no.ff.de lega.j.⁊ per Bar.

de suo habet locũ quando expense fuerunt petite per partem.Et rõ huius dicti est qꝛ iudex[a] nõ tenetur officiũ suũ impartiri nõ postulatũ ad vtilitatẽ priuatã:vt est tex.not.in.l.iiij.§.hoc aũt iudicium.ff.de dã.infe.ibi Bart.tenet istã opi.huius glo.⁊ idẽ no.in.d.l.sancimus.facit qd not.Inn.in c.ad nostrã.ij.de iureiu.Et facit hoc dictũ ad qõ 16 nem.† Statuto caueť ꝙ si iudex nõ finit qõnẽ intra certũ terminũ debeat soluere certã penã ꝙ iudex nõ incidat in penã si nõ fuerit petitũ a partibus vt decidereť intra terminuz.⁊ hoc tenuit do.Ant.in.c.venerabil3.de iu.qd no.¶ Et facit ista glo.ad aliã qõnẽ nunqd possit appellari a iudice si nõ ꝯdẽnauit victũ in expensis in casu in quo nõ fuerint petite.Do.de rota decis.ccclxj.multũ singulariter dixerunt ꝙ sic.qdã tñ ex eis tenuerũt cõtrariũ.¶ In ꝯtrariũ tñ facit gl.ista:qꝛ ex quo iudex nõ dr grauasse nõ dz esse loc⁹ appellatiõi.Et facit notabile dictũ Spec.in tit.de off.iudi.in.§.impedit post principiũ vbi dicit ꝙ nõ põt appellari[b] a iudice si nõ facit id qd potuit ex officio suo facere.Imputari eñ dz nõ postulãti ⁊ tene semp menti istã glo.quã cõiter sequunť do.nr̃i in.c.exceptionẽ[c] de except.Et ego plene examino istã qõnẽ in.c. 17 significauerunt.de testi.dic.vt ibi.¶ † In ea glos.ibi:poterũt isti iudices cõueniri corã ordinarijs.no.glo.singľr:nã facit ad qõnẽ antiquorũ nũquid delegat⁹[d] delinquẽs i legatiõe sua possit ꝯueniri corã ordinario loci.Legiste antiq hãc qõnẽ tractauerunt in auť.qua in puincia.C.vbi de cri.agi opz.⁊ Io.an.hic.⁊ ꝯclusio sit hec qd aut delegat⁹ deliqt in nõ pcedẽdo:⁊ tũc qꝛ solũ excessit ꝯ papã in nõ parendo mãdatis ipsius nõ põt per aliũ inferiorẽ puniri.aut deliqt peruerse agẽdo:⁊ tũc põt puniri p ordinariũ loci.Quia nõ cõueniť vt delegatus s3 vt criminosus:sed dicit Io.an.se nõ credere ꝙ pendẽte cã[e] corã eo possit cõueniri corã ordinario saltẽ vbi impedireť pcedere in cã sibi delegata.Nã respectu illi⁹ cause dũtaxat est maior ordinario:vt in.c.studuisti.de off.leg.¶ † Ultra gl.quero nũquid isti abutẽtes[f] rescripto apostolico possint puniri criminaľr.nã hic solũ imponitur pena ciuilis seu cum agitur ciuiliter.Inn.dixit qd sic.Isti eñ q tradunt lr̃as alijs eiusdẽ nois ⁊ recipiẽtes pñt puniri pena falsi sicut illi qui sibi supponũt partũ alienũ:vt in.l.falsi nois.⁊ in.l.qui falsam.ff.de falsis.Alij vero aliter abutẽtes poterũt puniri de crimine stellionat⁹.Et est crimẽ stel

in.l.qui solidũ.in.§.etiã.ff.de leg.ij.⁊ in.d.l.properandũ.in.§.finautẽ.et per Bar.in.l.si quis inficiatus.ff.depositi.⁊ p Bal.in auť.gñaliter.C.de epis.⁊ cle.⁊ ideo si ppter iustã causam litigãdi nõ condẽnauit victũ in expensis dato ꝙ illas victori solueret:nõ puto rẽ eam posse repetere a victo:qꝛ illas soluisset minus debite ex quo victus ppter iustã causam litigãdi nõ debuit in expẽsis cõdẽnari:s3 si debuisset victũ cõdẽnare et nõ cõdenauit ⁊ postmodũ fuit p victorẽ iudicialiter ꝯuict⁹ ad tales expensas crederẽ eũ posse repetere a victo:qꝛ iudex nisi malitiose omisisset ꝯdẽnationẽ expẽsarũ soluit illas expẽsas.ad q̃s vict⁹ erat obligatus ⁊ in quibus debuisset ꝯdẽnari per ea q̃ volũt Cy.⁊ Bal.in.l.sancimus.in vlti.co.⁊ auť.gñaliter.in pe.co.C.de iudi.⁊ in.l.obseruare.in.§.pfiscisci.ff.de off.pcõ.⁊ leg.⁊ per Lanfrã.ori.in repe.c.qm̃ ꝯ.in v̇.expense.de pb.Et an ⁊ qñ iudex pcedit ex officio habeat locũ condemnatio expensarũ.vide per do.Car.in cle.sepe.in.§.fi.in.vij.q.de ver.sig.⁊ per do.An.post glo.in.c.dilecti de do.⁊ cont.⁊ per Alex.in.l.j.ff.ad turpil.

a ☞ Sebasti.Sapia.¶ Quia iudex.Facit ꝙ no.do.An.in.c.venerabilis.j.de iudi.vbi vult ꝙ si statutũ disponit ꝙ ptãs debeat compellere agnatos ad compromissuz intelligiť si petať.sequiť Alex.in cõs.lxxij.in cã vertẽte col.pe.in.j.vo.Et qd dicit hic Abb.infert ⁊ ex multis cõprobat do.Ias.in.l.vniuersa.co.ij.C.de p̃ci.impera.offeren.vbi adducit.v.fundamenta pro corroboratione.⁊ multa adducit idem do.Ias.in.l.admonendi.in lectura.col.v.ff.de iureiur.in.v.nota.

b ¶ Nõ põt appellari.In cõtrariũ facit tex.in.c.raynutius.de testa.vbi iudex potuit ex officio suo pnuntiare super certa portione ⁊ nõ pnuntiauit nec fuit petitũ a parte nihilominus fuit appellatum:⁊ sic contra

cõez doctrinã doctorũ.põdera tñ ad h̃ illũ tex.in practica:tñ seq̃re istũ.¶ Addõ tñ ꝙ si facit id qd nõ tenebať ⁊ grauet partẽ vt puta dãdo dilationẽ nimis breuẽ quã dare nõ tenebať põt de iure canonico alia repeti.s̃m Bar.in.d.§.hoc aũt iudiciũ.⁊ seqť Roma.ꝯsi.ccccxcvij.

c ¶ In.c.exceptionem.Uide ibi istum ⁊ modernos.

lionatus cũ delictũ nõ sumit sibi specificũ nomen.Uñ puniuntur isti delinquentes extraordinarie:de quo dicendũ vt habeť.ff.de crimi.stellio.per totum.Per hoc ego dicerẽ ꝙ impetrans rescriptũ apostolicũ:vel priuilegiũ p surreptionẽ dolosam ꝙ nõ solũ puniť cõmodo rescripti sed etiã poterit aliter puniri criminaliter.pro hoc bo.text.in.l.

g si quis obrepserit[g].ff.de fal.⁊ in.l.⁊ si legibus.C.si cõtra ius vel vti.publi.vbi videtur expressum.

¶ De consuetudine. Rubrica.

1 ☞ Consuetudo quid sit.
2 Appellatione iuris an veniant statuta ⁊ consuetudines.
3 Uerba generalia debẽt verificari in qualibet specie contenta sub genere in materia non odiosa.

¶ Hec rubrica continuať ad p̃cedẽtia hoc ordine.visum est.s̃.de iure scripto qd cõsistit in cõstitutionibus ⁊ in rescriptis:merito subijciť de iure nõ 1 scripto qd ꝯsistit in cõsuetudinib⁹.¶ † Quid au b tem sit consuetudo[b] vario mõ diffiniť.habes bo. e tex.Isido.in decre.vbi dr ꝙ est quoddam ius moribus vtentiũ approbatũ qd pro lege suscipiť cuz deficit lex:vt habeť.l.dist.consuetudo.¶ Io.an.ponit varias diffinitiones in tractatu ꝯsuetudis quez posuit.j.in fi.huius tit.⁊ inter ceteras diffinitiones ponit diffinitionem Iac.de raphano:que videť placere Bar.in.l.de qbus.ff.de legi.vt dicamus ꝙ cõsuetudo est quoddã ius qd est moribus seu vsibus populi totius vľ maioris partis ratione initiatũ cõtinuatũ ⁊ cõstitutũ legis habens au f toritatez.Uel breuius s̃m Io.an.Cõsuetudo est quoddam ius moribus illius introductũ qui autoritate publica legẽ cõdere põt.Hec aũt vltima diffinitio aliquãtulũ posset calũniari per tex.in.c. g ij.j.eo.vbi patet ꝙ cõsuetudo potest induci cõtra canones per inferiores a papa ⁊ tñ inferiores non possunt edere legem seu statutũ contra canones.xxv.q.vij.institutiõis.j.de maio.⁊ obe.⁊ in.c.qd super his.no.Io.an.in.c.fi.de off.archipresby.⁊ videtur hoc mirabile:sed vide quod circa hoc dicã 2 in.d.c.fin.¶ † Ex cõtinuatione rubrice ⁊ ex dictis diffinitionibus inferť ad questionem quotidianã ⁊ notabilem.Fuit compromissum in quosdam ar i bitros hoc adiecto vt pronuntiarent s̃m iura[i] nunquid poterunt pnuntiare s̃m consuetudines ⁊ sta

d ¶ Delegat⁹.Facit qd no.in.c.prudentiaz.§.adijcimus.de offi.dele.⁊ qd no.Spe.i ti.de inq̃sitione.§.j.v̇.s3 pone.⁊ Ioã.an.h.⁊ Cy.i auť.qua in puincia.C.vbi de cri.agi opor.⁊ vide no.in c.volẽtes.i.§.notarij.de heť.⁊ Fede.de sen.cõsil.cx.⁊ Cal.in repe.c.j.de rap.in vlt.q.et do.Car.hic disti guentem.et vide Pe.⁊ Bal.in.d.auť.qua in prouincia.⁊ ibi Raph.Fulg.⁊ per dñm meum hic.

e ¶ Pendente cã.Et hoc ppter regulã ꝙ lite pẽdẽte nihil dz innouari.faciat in argu.quod legi.et not.in.c.legebať.de maio.⁊ obe.et in.l.nec magistratus.ff.de intu.

f ¶ Abutentes.vide que dixi.s̃.in apost.in ver.abutentium.

g ¶ Obrepserit.vide moderñ.⁊ que ibi dixi in.c.nonnulli.§.sunt ⁊ alij.in.vj.col.ibi posset etiã rñderi.s̃.eo.i apostil.in v̇s.si qs obrepserit.⁊ Bal.in.l.si vt p ponis.la.ij.in fin.C.qũo ⁊ quando iudex.⁊ in.l.quicunq3.prope finẽ

C.de ser.fugi.⁊ in.l.debuit.C.de infami.

h ¶ Consuetudo.Uide Azo.Goffre.⁊ Hosti.in eorũ summis in hoc titu.⁊ do.meũ hic in rub.Ang.in sua repeti.§.ex nõ scripto.insti.de iure natu.⁊ Bar.de Sali.in.l.ij.in.xj.col.in ver.nunc accedo.ibi:ideo quero.C.que sit lon.consue.But.⁊ Imol.in.c.fi.j.eodem.

i ¶ Scd̃m iura.Adde glo.⁊ ibi istũ in apo.in proe.clemẽ.in ver.iuris.et istũ in.c.cumana.in.xj.colũ.in ver.de iure.j.de ele.⁊ in.c.ex parte.s.in.j.no.s̃.e.vbi dixi ꝙ verbũ de iure positũ ibi in tex.intelligiť largo modo.Ang.in sua.q.incip.duo inuicem litigantes.Bar.in.l.rerũ.ff.rer.amo.Roma.in repe.rubri.ff.de arbi.in.v.col.in ver.xv.Bald.hic.⁊ in.l.cuz venissent.de eo q mit.in pos.in ver.in tex.ibi s̃m ius istud verbũ simpliciter platũ.⁊ ibi bu.⁊ Imo.Bal.in.l.cõstitutiõis noue.circa fi.in v̇.plus dico.C.de bo.que lib.sequiť Ro.in.l.post dotẽ.ff.solu.mat.⁊ Bal.in.l.vnica.in.xj.col.in ver.quinimo dico.C.de cõfes.⁊ in titu.de pace ꝯstã.in ver.nos romanos.⁊ Bal.in repe.§.quesitũ.l.sed ⁊ qs.in.x.col.in ver.quero vlterius vtrũ iste qui renũtiat omni iuri ⁊ beneficio.ff.si qs cau.⁊ in.l.illa institutio.circa finẽ primi rñsi.in ver.s3 pone qd fuit cõpromissum in aliquẽ ⁊c.ff.de here.insti.⁊ p istũ in.c.cũ nobis.de elec.in.iij.co.⁊ p bal.in.l.gallus.§.si eius.ff.de lib.⁊ posthu.Inn.⁊ alios in.c.cũ ad sedẽ.de resti.spo.⁊ per istũ in.c.cãm.de pba.⁊ p Bal.in.l.quicũq3.C.de ser.fugit.testator instituit filios in ea parte q̃ eos tãgit de iure modo aliter debetur filijs de iure cõmuni speciali municipali s̃m quod ius intelligetur ipse decidit qd intelligitur s̃m ius cõe ⁊ nõ s̃m ius municipale.⁊ adde glo.in.c.romana.j.respõso.in ver.de iure ⁊ glo.ibi dicit de cõsuetudine sec⁹.de appel.lib.vj.faciat gl.in.c.in ver.de lege.de trãsa.⁊ in.c.fi.in v̇.

de leg. de transac. ⁊ in. c. fi. in vers. de iure. j. de pact. lz alique decretales nõ habeãt has duas gl. vlt. vcz in ver. de lege. ⁊ in ver. de iure. ⁊ ꝯclude rẽ ꝙ appellatione iuris venit omne ius vt est gl. in dicto proe. cle. in ꝟ. iuris. nisi materia subiecta nõ patiat vel aliud eliciat ex verbis ⁊ mẽte disponẽtis. in dubio ꝟo intelligim⁹ de potiore. d. §. sz q̃ties. h allegato.

tuta loci. Guil. de suza. in qõne statutoꝝ dt fuisse determinatũ qd nõ saltẽ ẽm cõsuetudines ⁊ statuta iuri cõtraria. Mouetur per aut. presides. C. de epis. audi. ⁊ per. l. rẽ nõ nouã. C. de iudi. Itẽ qꝛ appellatione iuris intelligitur de iure cõi romanoꝝ. insti. de iure na. gen. ⁊ ciui. in. §. quoties. ⁊ hoc dictũ refert Ioã. an. in addi. Spec. ti. de arbi. §. excipitur. ver. itẽ ꝙ corruptus. ⁊ sequit hic Ioã. and. dicens ꝙ arbitri potuerunt in ordinatorijs iudicij vti statutis ⁊ ꝯsuetudinibus loci: ex quo respectu pronuntiationis tñ fuit potestas restricta ad ius. Sed si fuisset dictũ vt deberent procedere et pnuntiare ẽm iura esset illud valde periculosuz: qꝛ ⁊ in procedendo ⁊ pronuntiando tenẽtur obseruare iura cõmunia ⁊ nõ statuta vel cõsuetudines loci. hanc opi. retulit ⁊ secutus fuit dñs Car. j. eo. titu. c. fina. Sed contrarium reperi tenuisse domi. Anto. in. c. quintauallis. de iureiur. ⁊ antequã euz viderem hec opinio ꝯtraria mihi plus placebat. Et primo adduco quod. s. dixi videlicet qd ꝯsuetudo est quoddam ius non scriptum. ❡ † Itẽ cuz nõ sumus in materia odiosa verba generalia debent verificari in qualibet specie contenta sub genere: vt in. c. sciscitatus. de rescri. Cum ergo statuta ⁊ consuetudines sint quedam iura: vt. s. dixi. ergo veniunt appellatione iuris. Itẽ iura mandãt iudicari ẽm statuta ⁊ consuetudines locorũ vt in c. iij. de eo qui mit. in pos. ⁊ in. c. illa. xij. dis. ⁊ in. l. an in totum. C. de edificijs priuatis. cum si. ergo si isti arbitri pronuntiant ẽm cõsuetudines etiam iuri contrarias videntur iudicare secũdum iura. Ad idem bo. tex. iuncta glo. in. c. j. vt lite pen. vbi dicit de iure competere id qd cõpetit de iure speciali. Ad idẽ. c. licet. in prin. de proba. Pro ⁊ contra facit. c. cumana. in versi. idem iuris. de elect. ⁊ in. d. c. iij. Sed id quod statim dixi puto verius maxime cum statuta locorum ⁊ ꝯsuetudines sunt ius ciuile. j. di. ius ciuile. ⁊ in. l. oẽs ppl̃i. ff. de iust. ⁊ iur. Et ad. §. sed quoties. prealle. põt responderi quod loquitur quando vnico iure dispositio est intelligẽda. Secus autem quando verbũ generale potest verificari in qualibet specie sua: qꝛ tunc nõ apparet ratio restringendi genus ad certam speciem. Item ⁊ subtilius presupposito ꝙ appellatiõe iuris intelligeretur de communi duntaxat: tamẽ satis pronuntiatur ẽm ius cõmune ex quo ius commune mandat seruari consuetudines. argu. opti. in. l. si ita scripsero. ff. de condi. ⁊ demon. Et hec bene not. qꝛ faciunt ad multa. Aliqua tacta hic per doct. super rubri. expedim. in. c. ij. ⁊. c. ecclesia. s. de consti. ideo dic vt ibi

☞ Consuetudo itẽ statutũ non valent contra ecclesias: sed si forte ab initio valebant: tunc officio iudi. annullantur si veniunt cõtra ecclesiam: sed si grauamen est modicum valent. 4.

2 Decima debetur nihil soluto ipis qui debẽt decimas ⁊ ꝙ consuetudo sit in contrarium.

3 Cõsuetudo quo ad bona patrimonialia clericorum an valeat.

❡ Adde q̃ ponã in. c. cũ in nobis. in. x. no. j. de elect. Aeneas falco. Anto. Francisc. ❡ Circa hũc articulũ. quomodo itelligãt illa verba de iure vel ẽm ius. ⁊ an veniat ius cõe vel cõsuetudinariũ vł ius municipale. vid Specul. in tit. de appel. in. §. iiij. et Bal. in. l. quicũqz in. v. col. C. de ser. fugi. vbi fit cõclusio ꝙ iuris appellatione in rescriptis venit etiam ius municipale ꝯ p text. cũ gl. reputatũ singularem in. c. j. vt. lit. pend. imo dixit Innoc. in. c. cũ venissent. de eo q mit. i pos. causa rei seruan. ꝙ illd dicitur fieri ẽm ius vł de iure qd fit ẽm consuetudinẽ loci: qꝛ ꝯsuetudo loci dicitur esse ius cõmune qñ est legitime introducta vt in. l. de qb⁹. ff. de legi. ⁊ in. l. oẽs a populi. ff. de iust. ⁊ iure. ⁊ ideo not. dixit Bal. in. l. illa institutio. ff. de here. insti. ⁊ idem do. Ant. in. c. quintauallis. de iureiur. ⁊ Lud. de ro. in rubri. de arbi. ꝙ arbiter elect⁹ cũ clausula ꝙ arbitret de iure vel ẽm ius cõe: ꝙ poterit arbitrari sz ius municipale vł ẽm cõsuetudinez loci euius tñ contrariũ videt voluisse Io. an. i addi. Spe. i ti. de arbi. in. §. excipit de quo hr̃ p Angel. in. q. sua q̃ inci. duo adinuicẽ litigantes. ⁊ vide p Alex. in. l. post dotẽ. in penul. char. ff. sol. mat. ⁊ p nouissimos in. l. oẽs ppl̃i. in. ix. col. ⁊ seq. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ p do. Car. in. c. fi. de ꝯsue. ⁊ p do. Abb. in rubri. de cõsue. ⁊ p Bar. cepo. veronẽ. in. l. nõis. in. §. verbũ. ff. de ver. oblig.

a ⟜ Sebasti. Sapia. ❡ Ius ciuile. Contra Abb. tenet Andr. sicul. in consi. lxvj. illud in mediũ. col. iij. in. iij. vol. vide Fely. in. c. ius generale. j. dist. Ias. in. l. pscriptis. C. si contra ius vel vtili. publi. vbi dicit qd opi. Abb. hic est magis communis: de quo etiam late per Ias. in. l. omnes populi. in vtraqz lectura. ff. de iust. ⁊ iur. probatur opi. Abb. in. c. romana. in prin. cum glo. in ver. de iure. de appel. in. vj. ⁊ in. c. fi. cum gl. in ꝟ. de iure debita. de consue. in. vj.

b ⟜ Sebasti. Sapia ❡ Non possit. vide dom. Abb. in. c. ecclesia sancte marie. circa fi. de cõstitu. vbi ponit plura exẽpla ad hoc notabile and. sicu. in rubri. j. de re. eccle. non alienã. in. iij. dubio. ⁊ ad saturitatem vide illationẽ pceptoris ⁊ domini mei do. Rochi curtij senatoris regij. in repe. c. fi. col. lxxiiij. vers. quinta sit conclusio. j. eod. vbi ponit. xxj. illationes ⁊ octo limitationes ad regulam huius tex.

c ❡ Tacitũ ⁊ expressum. Uide do. meum. s. in rub. huius ti. ⁊ qd legi. et not. in. l. cum quid. ff. si cer. pet.

Bona patrimonialia clericorum an sint priuilegiata.

4 Cõsuetudo vt canonici testent de rebus acquirendis sue prebende post eius mortem valet.

5 Restitutio in integrum an possit peti a clerico: tã in bonis patrimonialibus ꝙ redditibus sue prebende.

Consuetudines.

Põt legi duobus modis ⁊ scdm primũ ⁊ cõem intellectum hoc intendit. Consuetudo inferens grauamẽ ecclesijs vel eis grauosa nõ tenet. Uel ẽm alium intellectũ magis singularẽ. Consuetudo inferens grauamẽ ecclesijs debet iudicis officio tolli. ⁊ non diuidit. ❡ Casus lr̃alis. Cõsuetudines q̃ ecclesijs grauamẽ inducũt penitus sunt extirpãde. hec. ❡ † No. j. ⁊ tene menti vnã regulã generalẽ ⁊ notabilẽ in fauorẽ ecclesiarum vt in earum preiudicium ⁊ grauamẽ nõ modicũ: consuetudo induci nõ possit.[b] Per qd arguo idẽ dicendũ in statuto. nã ꝯsuetudo ⁊ statutũ nõ differunt nisi sicut tacitũ ⁊ expressuz:[c] qꝛ in ꝯsuetudine interuenit tacitus cõsensus. in statuto ꝟo expssus. vt in. l. de quib⁹. ff. de leg. Et pondera istũ tex. qꝛ loquitur generaliter nec restringit se ad cõsuetudinẽ ꝯ libertatẽ ecclesie. sz ponderat grauamen. Et sic facit vt neqz statutũ neqz consuetudo ecclesijs grauosa teneant. Et si quereret de rõne decidẽdi posset reddi duplex rõ. Pria fauor religionis: nã multa specialia sunt inducta fauore religionis ⁊ ecclesiaꝝ. vt in. l. sunt persone. ff. de reli. ⁊ sump. fu. Scda rõ ⁊ subtilior. Consuetudo est quedã lex vt dixi. s. sup rubri. sed lex debet esse rationabilis et ꝯueniri fini eterno ⁊ sic religioni. Et sic ꝯsuetudo. grauosa ecclesijs est ꝯtra finẽ legis cũ sit ꝯtra debitã religionẽ deo ⁊ sanctis: iõ consuetudo talis nõ valet. Et ex his verificat pma lectura: vt tex. iste intelligat de cõsuetudine abusiua q̃ tanꝙ rõne carẽs nunꝙ tenuit. j. eo. c. fi. ⁊. lxviij. dis. cor epi. Scda lec. magis notabilis q̃ nõ solet dari ad istuz tex. est vt intelligat ꝙ cõsuetudo tenebat inducta forte ex aliqua rõne seu necessitate. Que qdẽ consuetudo cũ grauamẽ inferat[d] ipsis ecclesijs debet ex officio iudicis tolli ⁊ cassari. Et hec lec. magis cõuenit verbis litere. nã appellatione cõsuetudinis intelligit de ea q̃ tenet ⁊ q̃ iam pscripta est: vt no. j. de ele. cumana. Itẽ tex. dicit ꝙ debet remitti cõsideratione nostra ⁊c. que verba. clare sonant vt iudicis officio remittant illa. Non enĩ esset opus officio iudicis vel remissiõis si ꝯsuetudo prorsus nulla esset. Et maxime hoc põt sustentari quãdo a principio ꝯsuetudo nõ erat in tñ grauosa sz ex post facto incepit inducere grauamen nõ paruũ. nã tũc indubitãter dicẽdũ est vt iudicis officio illa remittat. Ad hoc bo. tex. in fi. in. c. ꝗto. de cen. ⁊ in c. suggestũ. j. de deci. nã iudex ex officio suo debet puidere indẽnitati ecclesiarũ: vt in. c. cũ venissent in fi. de insti. facit ꝙ not. in. l. iij. §. hoc aũt iudiciũ.

❡ Adde Fulg. consi. xxxiiij. Zacharias. ❡ Adde Inno. in. c. j. in. j. col. i fi. ver. item vbi populi. d ꝯsue. bal. in tra. de tabel. q. ij. ⁊ in. l. de quib⁹. qõe. xix. ff. de legi. Bar. in. l. oẽs populi. in. iij. colũ. in fi. in ver. expedit⁹ de contrarijs. ff. de iust. ⁊ iur. Flo. in. l. venditor. §. si cõstat. ff. cõia predi. ⁊ istum in. c. fi. vers. tertio regrit post glos. ⁊ ibi in apo. ad eũ. s. e. ti. ❡ Que quidẽ cõsuetudo cum grauamẽ iferat. Adde. l. ex facto. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊. c. pe. de cle. nõ resi. ⁊. c. cum venissent. de inst. pulchrũ text. ⁊ ibi bar. in. l. sub ptextu. ff. de var. ⁊ exordi. cri. ⁊ qd no. bal. in. l. j. C. d mono. ⁊ facit bo. tex. in. c. ex frequẽtib⁹. de instit. vbi supior ex officio suo pt tollere malas ꝯsuetudines ⁊ graues eccl̃ie. ❡ Adde qñ consuetudo onerosa eccl̃ie valeat abba. cõsi. lxvij. Anto. Francisc. ❡ Circa hoc an consuetudo grauans ecclesias debeat tolli. Dicas quod cõsuetudo q̃ seruari nõ põt sine pctõ mortali illa debet per superiorez cassari. vt not. doct. in. c. fi. de pscript. imo etiam si nõ potest ẽuari sine veniali pctõ: ⁊ p Andre. sicul. ibidẽ in j. colũ. in ver. not. abolendam. per no. in. c. ij. de pact. lib. vj. ⁊ in. c. si vero de iureiurã. ⁊ habetur per glo. sum. xiiij. dist. ⁊ in. c. si aliquid. xxij. q. iiij. ⁊ ibi per gl. in ꝟ. priorẽ. ⁊ per Archi. Et adde quod cõsuetudo super vsuris non debet seruari etiaz per eum qui iurauit illam seruare: vt not. Bal. in. l. eos. in §. super. versi. quero quid si aliquis iurat. C. de vsu. ⁊ quod ꝯsuetudo nutritiua peccati non debeat seruari. no. etiam in. c. ex parte. de cõsuet. ea enim que mala est nõ est seruanda nec dicitur consuetudo imo potius corruptela: vt in aut. vt nulli iudicũ. in. §. j. ⁊ in. c. j. in fi. de alie. feud. ⁊ in c. j. de cogni. feud. ⁊ in. c. pe. ⁊ fi. de cõsue. c. que cõtra mores. c. mala. c. cõsuetudo. viij. dist. c. ꝗꝗ. de cen. lib. vj. ⁊ habet per Bal. in rub. C. que sit lon. consue. circa fin. al's autẽ cõsuetudo esset seruanda. l. minime. ff. de legi. l. de quibus. eo. ti. cle. dudum. in. §. verũ. de sepul. ⁊ ibi per do. Car. c. licet et suscepto. de fo. cõpe. c. j. in ver. ab antiquo. de pa. cõstan. in vsib. feu. ⁊ in. l. j. ⁊. ij. C. sit lon. consue.

ff. de dã.

a ¶ Contra quosdam rusticos. Uide hic Cardinalem z dominū meū. ¶ Adde tu q tales rustici p̄scriptione .xl. annorū cū ti. vel sine ti. p̄scripti. cuius memoria nō extet in ↄ̄riūm tueri se possent vel si maior pars ecc̄liaꝝ ita seruaret per ea q̄ voluit Fed. ↄsi. clv. vbi ponit an parochiani vigore ↄsuetudis possint ↄuenire plebanū vt det cādelas bn̄dictas i die purificatiōis.

ff. de dā. ifec. † Et ex his habes declaratā secūdā lec. Et facit iste tex. ſm vtrāq3 lectu. ↄ̄ quosdā rusticos nolētes soluere decimas ecc̄lie nisi pri⁹ aliquod mun⁹ eis a p̄sbytero tradat. z ad hoc allegāt ↄsuetudinē qō est ↄ̄. c. decimas. el. iij. xvj. q. vij. Et fuit his diebus z credo qō adhuc vigeat disceptatio magna in castro corciani inter plebanum illius castri z hoīes: q ex antiqua consuetudine dicunt q ante solutionē decimarū dz dare p̄sbyter certas libras carniū porcinaꝝ cuilibet parochianoꝝ. ¶ Sʒ q̄ro nunqd dispositio huius text. vendicet sibi locū quo ad ipsos clericos z eoꝝ bona patrimonialia. Host. vr̄ velle q sic. nā super v̄bo ecclesijs. addit idem in clericis. alleg. c. clerici. j. ꝺ iud. Et per hoc infert do. Ant. q ↄsuetudo nō valet in graue p̄iudicū bonoꝝ patrimonialiū ipsorū clericoꝝ. c vñ quēadmodū bona ecclesiarū non possunt collectari p laicos: ita nec bona clericorū. Gaudēt enim ſm eū eodē priuilegio cū rebus ecclesiarū: vt not. in. c. ex literis. de pig. Sed tu aduerte. nā doc. hic nihil dicunt de patrimonio clericoꝝ sed solū de clericis. z allegāt illud. c. clerici. qō quidē. c. non pbat nisi respectu priuilegij ipsis clericis tributi in fauorē toti⁹ ordinis clericalis. nec valet fundamētū q gaudēt eodē priuilegio. Nā ipsemet do. Ant. firmat regulā in ↄ̄riū in. c. si diligenti. d de p̄scrip. vbi dicit q solū in casibus a iure expressis gaudent eo. priuilegio. z hoc multi voluerūt vt dixi. in. c. ecclesia. ꝰ. de cōsti. Fateor tamē q collecta nō pōt imponi reb⁹ p̄rimonialib⁹ clericoꝝ sʒ nō per istū tex. sʒ p. c. fi. de vi. z ho. cleri. vbi plene dixi. z p Barto. in. l. rescripto. ff. de mu. z ho. Vñ puto q istud. c. nō sit extendēdū ab bona p̄rimonialia ipsoꝝ clericoꝝ ꝓpter regulā superi⁹ allega. ¶ Itē q̄ si sic̄ videm⁹ q bona clericoꝝ nō gaudēt eodē priuilegio cū ecclesijs in prescriptione q̄ ↄ̄ ecclesias nō currit p̄scriptio nisi quadragenaria: vt. j. de p̄scrip. in. c. de quarta. z in auc. quas actiones. C. de sacrosan. eccl. sʒ ↄtra bona p̄rimonialia clericoꝝ currit p̄scriptio sicut ↄ̄ bona laicoꝝ: vt est gl. fin. xvj. q. iij. c. possessiōes. facit q no. Jo. and. in regula qui ad agendū. in mer. ¶ Hoc idē vr̄ velle aperte Jo. an. in regula nemo pōt. in mercu. † Ubi format q̄ōnē nunqd valeat ↄsuetudo vt canonicus possit testari de fructib⁹ sue prebende pcipiēdis post mortē vsq3 ad annū. z ↄcludit q sic. z ita fuit approbatū p quādā extrauag. vt ibi not. Et ad istū tex. rn̄det q illa consuetudo p̄iudicat successori in p̄bēda z nō ecclesie. Et sic apte vult valere ↄsuetudinē grauosam ↄ̄ clericos nedū in patrimonialibus sʒ etiā in redditib⁹ eis debitis occasione ecclesie. Et tene hoc dictū mēti: q̄ nō solet allegari sʒ singulariter restringit istum tex. Itē officio iudi. nō ita puidet bonis p̄rimonialib⁹ clericoꝝ sicut ecclesiarū. Hinc est qō in bonis p̄rimonialib⁹ cleric⁹ nō petit restōnē z in inte.

Anto. Francisc. ¶ Adde circa h an pochiani possint ex p̄scriptiōe lōgi tp̄is agere ↄ̄ plebanum seu sacerdotē pochialē vt det candelas ↄsuetas z alia q̄ sunt ↄsueta dari: z q ipsi pochiani ex p̄scriptiōe tāti tp̄is cui⁹ initij memoria in ↄ̄riū nō existit p̄nt presentare rectorē ēt si cōstaret a p̄ncipio ecc̄liaz fuisse factā liberā. vt p d. car. in cle. ij. de iureiu. ē tñ veꝝ q ip̄i pochiāi tenēt facere viā añ ecclesiam pochialē. vt no. voluit bar. i. l. ad istructiōes. C. ꝺ sa. san. eccl. Et adꝺ q pochiāi tenēt aleꝛ sacerdotē sup pochialez pauperē. c. statuimus. xvj. q. j. c. cū sicut. ꝺ ↄse. ecc. vl̄ alta. no. doc. in. c. relatū de p̄ben. z tenent ēt ad refectionem sue plebis: q̄uis pochiani ecc̄lie subiacētis plebi non teneāt ad refectionem plebis. vt p pau. de ca. i. l. ꝺ cōsuetudie. ff. de le. z pochianus pōt vēdicare ecc̄liā z rē ipsi⁹ ecc̄lie iniuste alienatā. l. inhemus. i. §. sane el j. z ibi p bar. C. de sa. san. eccl. z viꝺ tex. z q ibi not. in c. si q p̄sbyteroꝝ. de re. eccl. nō ali. z que dicaꝛ ecc̄lia pochialis z plebania. viꝺ q̄ ple. no. in. c. fi. de paro. z per Inn. z doc. in. c. de multa. de p̄bē. z p Bal. in. l. si qs ad declinandā. C. de episc. z cle. z an parochia possit diuidi p ep̄m inuito parochiali rectore etiā ex causa habeꝛ per gl. z. d. Abb. in. c. ad audiētiā. de eccle. edi. z dicit ibi do. Abb. q si subest iusta cā pōt fieri talis diuisio. vt p gl. in. c. j. x. dist. z gl. xcij. di. in. d. in. c. nulla. z do. Abb. in d. c. ad audiētiam. dicit q cā vna z sufficiēs esset si parochia vel plebs esset ita ampla q in ecc̄lia nō possent ꝓtēporalib⁹ debitis ↄuenire parochiani q̄ tunc post fieri noua ecclesia que habeat partē parochianorum prime ecclesie. z eodē modo dicendū videtur idem in papa volente diuidere episcopatum in plures episcopatus vt ibi per eum.

b ¶ Patrimoniali. Adde gl. z plene p moder. in. c. ecclesia sancte Marie. de cōsti. z ibi plene dixi. Adde tu Pau. de ca. consi. ccccxxij.

c ⁓ Sebasti. Sapia. ¶ Clericorum. Uide Car. in cle. p̄nti. in. ij. not. de censi. vbi dicit q bona clericorū nō habētia on⁹ annexū sequunꝛ p̄sonā tāq̄ accessoria. z ideo gaudēt eodē priuilegio quo ad forū quo ipsi clerici. de quo per Abb. in. c. cū sit gn̄ale. col. ij. j. de foro ↄpet. vide etiā do. Abb. in. c. j. in no. j. de cle. peregri. vbi dicit p illū text. q clerici in patrimonialibus gaudent illo priuilegio quo in rebus ecclesie.

d ¶ In. c. si diligenti. Uide ibi istum.

e ¶ Magnū grauamen. faciat in simili bo. tex. z ibi voluit Joā. and. in c. fi. de dona. ꝓpter verba posita ibi in tex. seu graue rerum suarū dānū z tex. in. c. frequens. de rest. spol. lib. vj. z in. l. propter litem. ff. de excusa. tu. z text. in. l. scio. ff. de in inte. restit. z text. iuncta glo. in. c. j. in ver. detrimentū eod. titul. Anto. Francisc. ¶ Que dicātur eē grauia onera seu magnū grauamen. dicas id cōmēsurādū esse ad commodū qō quis sentit: quia non potest quis grauari nisi inq̄tum est honoratus. l. ab eodē. C. de fideicōmis. et ideo succedit illa regula qui i vno grauaꝛ debet in alio releuari. l. eū qui. ff. de iureiur. l. j. in fin. C. de his qui ante aper. ta. not. in. c. j. de parro. Et adꝺ quod in peccatis illud dicitur esse graue: quod est mortale z ille dicitur grauiter peccare q mortaliter peccat. c. si celebrat. z ibi not. de cler. ex cō. mini. Et que dicantur persone graues vide not. in. c. licet ex quadam de testibus z que dicantur negotia grauia no. doct. in. c. ad hoc. de offic. archi. z q̄ dicantur graues inimicitie viꝺ notabilem glo. in. c. cum oporteat. de accu. z que dicātur onera grauia vide etiam glo. z docto. in. c. querelam de procura. z not. doct. in. c. si pro debilitate. et in. c. fina. in. §. is cui. de officio deleg. z vide glos. in c. si egrotans. v. q. iij. z habetur per Host. z Joan. an. c. fi. de cri. fal. z vide glo. z doc. z ibi per do. Car. in. xj. q. in cle. non potest. de procur.

ratione lesionis nec in redditibus ecc̄liarū eis debitis vt sentit glos. no. in cle. vnica. de integ. restit. Spec. in tit. de restit. in inte. §. quaꝛr. v̄si. sed nunqd clericus: vbi oīno vide. † Et qō dixi de cōsuetudine grauosa ecclesie nō intelligas q omnis cōsuetudo ↄ̄ ecclesiā reprobeꝛ rōne cuiuscunq3 grauaminis. Sed dʒ intelligi qñ affert magnum grauamen: e alˀs tʒ cōsuetudo f ad hoc. c. cū dilect⁹. j. eo. c. cū oēs. de cōsti. z. c. abbate. j. de ver. signi. Facit qō no. Inn. in. c. qō sicut. ꝺ ele. Ubi no. dicit: posset induci ex cōsuetudine vt ecc̄lia vacante canonici nō procedant ad electionem nisi prius morte prelati regi nuntiata. g z postulato assensu regio de pcedendo ad nouam electionem quod not.

1 ☞ Appellatione ecclesiarum non veniunt monasteria vel alia loca pia.

2 Hospitalia z alia loca religiosa gaudent priuilegijs ecclesiarum.

3 Consuetudo potest inducere vt possessio transferatur absq3 aliqua traditione. 16.

4 Testis debet deponere in actu qui pōt percipi visu z auditu vidi z audiui.

5 Testis qui vidit aliquē loquētem: lʒ non viderit plene deponit preter q̄ in testamento.

Cecus vtrum possit deponere de auditu si habet notas voces contrahentium.

6 Possessio an acquiratur ecclesie sine traditione: si de hoc non sit consuetudo.

7 Pensio q̄ recipitur ex aliqua re: transfert possessionem illi⁹ rei in accipientem. 15.

8 Publiciana nō cōpetit ecclesie si sibi nō est tradita possessio: q̄ publiciana ad hoc vt cōpetat req̄ritur possessio: lʒ precesserit cōtractus habilis ad translationem dominij.

9 Possessio in pluribus casibus trāsfertur sine apprehensione.

10 Possessio siue inuestitura beneficij tam absentis q̄ presentis quomodo fiat.

Dispositio legis qꝺ meo. ff. de acq. pos. loquiꝛ qñ ille q tradidit v̄bo z oculo erat in possessione.

11 Possessio beneficij vtrum possit accipi ꝓpria autoritate ab habente titulum in beneficio.

12 Clauiū traditio ita demū transfert possessionē rerum si fiat apud illum locum vbi sunt res.

13 Dominiū transfertur absq3 traditione si res erat penes contrahentem.

14 Possessio transfertur per constitutum.

Ex literis. Ualet cōsuetudo p quā ecc̄lia acquirit dominiuz z possessionē rei sine solēnitate legali. Uel sūma aliter z sic. consuetudine potest introduci actus siue solennitas per quem sine apprehensione reali transferꝛ possessio rei absentis. z est casus singularis z secunda pars ibi: discretiōi. ¶ Casus literalis. Talis erat consuetudo in Dacia si aliquis in sanitate

f ⁓ Sebasti. Sapia. ¶ Tenet consuetudo hoc modo potest. procedere quod dicit Federi. de Senis in cōsi. clv. questio an laici. vbi dicit q valet consuetudo qō presbyter debeat dare in die purificatiōnis candelas ex cera alba quia parum est preiudicialis. pro quo facit glos. in. c. fina. v. distin. que vult quod prelatus potest dare aliqua bona ecclesie si ita se habet consuetudo. vide Curtium seniorem in dicto. c. fina. colū. lxxx. versicu. limita modo. j. eodem.

g ¶ Regi nuntiata. Adde qō voluit Inn. in. c. super his. de accu. quem iste refert in. c. ex parte ade. de testi. in. vj. col. in ver. fi. plenius per Inno. in. c. super his. ibi: z inter cetera ponit vnū notabile dictuz. z vide istum in. c. cum terra. in ver. item no. z in. c. cum inter vniuersas. in ver. not. ibi vice regia. de elect. tex. z ibi istum in. c. nobis. de iurepa.

¶ Adde tu q dictū Inno. dicit singulare Ro sing. suis. fol. xvij. in fi. Zacharias. ¶ Dic tu quod istud est singu. Roma. in nu. cclxxxviij. quod incip. c. cum terra. de elec.

a ¶ No. j. Vide ter. in c. cum dilecta. vbi venit monasterium appellatione ecclesie. de rescrip. Andr. Barba.

Zacharias. ¶ Adde q in stricta appellatione ecclesie no venit monasteriu. secus aut largo sumpto vocabulo qr venit etia monasteriu 7 ois locus pius appel. eccle. vt no. Jo. an. 7 ibi doc. in c. ij. in prin. de restit. in integ. lib. vj. in nouel. idem in fauorabilibus vt plene per Car. in cle. ij. in iij. q. de iudic. Anto. Francisc.

¶ Quid veniat appellatione ecclesie 7 quot modis dicat ecclesia. vide gloss. in c. fi. ne prela. vices suas. 7 alia glo. in c. cu dilecti. de v. sig. et vide text. 7 q ibi not. in c. ecclesia. i de consecr. di. j. 7 vi a de Jo. an. i addi. b Spe. in ru. de immu. eccle. 7 an appellatione ecclie veniat hospitale. vide no. in clem.

seu etia in vltima volutate vult pro remedio peccatoru suoru conferre locis religiosis aliquas possessiones accipiebat modicu terre in extremitate pallij q manu plati sustinet 7 ponit sup altare sub testimonio videntiu 7 audientium huiusmodi donatio vulgariter appellatur scotatio. quida malitiose nitebantur huiusmodi donationes infringere pro eo q solenitas testamentorum in huiusmodi vltimis volutatibus no seruabat. significatum fuit hoc dno pape: vnde mandat qbusda q hmoi donationes que preterea talis consuetudinis fiunt locis religiosis vel etia sunt collate faciant inuiolabiliter obseruari qr hmoi signu q appellat scotatio no solu est ar. facte donatiois: sed etia tradite possessionis. Ber. ¶ † Not. pmo[a] q appellatione ecclesiaru non veniunt monasteria[b] nec alia loca religiosa vt puta hospitalia. na text. in verbo discretioni. ponit ista vt diuersa et hoc verum stricte sumpto vocabulo alias secus. de quo dic vt leg. 7 not. in c. grandi. de sup. ne. prela. lib. vj. 7 liiij. dist. c. abbati. §. hac aut autoritate.

literas. de prebe. vbi videt innui q no veniat de quo. in c. si qs oem. j. q. vij. 7 xxiij. q. j. in c. sancimus. 7 habet in aut. de alie. 7 emphy. in §. j. et vide bo. ter. in c. de xenodochijs. xviij. q. j. 7 habet in cle. qr contingit. de relig. do. Et an appellatione ecclesie veniant monasteria. vide gl. in c. gradi. de sup. neg. pla. in vj. 7 habet per Jo. an. in c. certificari. de sepul. Et an appellatione ecclesie veniat basilica siue ecclesia no consecrata vide tex. iuncta glos. in capitu. j. de religio. domi. 7 in capitu. j. de consecr. eccle. vel alta. in vj. Et an appellatione ecclesie ciuitatis vel puincie veniat ecclesia cathedralis vel metropolitana. vide ter. 7 ibi not. in c. quis. el. j. in §. j. de prebe. lib. vj. Et adde q ecclesia quadoq dicitur vxor quadoq dicitur filia 7 quandoq dicitur mater. vt no. in c. quoru vices xviij. dist. 7 in c. cum clerici. de verb. sign. Et adde etiam quod ecclesia continetur appellatione pauperum text. est in l. omnes. in princ. C. de epis. 7 cle. 7 ideo legata incerta que debent distribui p executores testamentoru inter pauperes possunt dari fabrice ecclesie pauperis de quo vide p Jo. an. in c. si. de testa. lib. vj. in nouella.

b ¶ Non veniut monasteria. Adde hic Car. 7 Do. in c. grandi. hic allega. 7 ibi dixi plene in mea repe. 7 vide c. requisisti 7 c. fi. de testa. c. generali. 7 c. sciant cuncti. de elec. lib. vj. 7 aut. hoc ius porrectu. C. de sac. san. eccle. 7 in aut. de alie. 7 emphy. in §. si vero. 7 quida in quibus iuribus et hec verba ponunt vt diuersa. facit. c. j. 7 ij. de in integ. resti. lib. vj. 7 vide do. meu hic qui ad hoc ponderat. l. omnia priuilegia. C. de sacsan. ecc. Adde Fede. consi. cclxxj. vbi etiam tenet q appel. ecclesiaru 7 monasteriorum fauorabilibus nec odiosis venit hospitale.

c ¶ Loca. Adde Host. in c. conquestus. de fo. cope. c. accedetibus. de pui. 7 ibi istu. Ang. in d. §. si vero queda. Bal. in aut. licetia. C. de epi. 7 cleri. scribentes oes in c. de quarta. de pscrip. Bal. in l. si qs ad declinada. C. de epi. 7 cle. in iij. colu. Archi. xvij. q. iij. c. diffinimit. Bal. in d. aut hoc ius porrectu. Inno. in c. cu ad sede. de resti. spo. istu. in c. cum sit generale. de fo. cope. Pet. de ancha. in cle. dispendiosam. de iudi. 7 in cle. j. de in integ. resti. 7 in cle. causam. de elec. istu in c. si. de testa. 7 in d. c. accedetibus. Pau. in d. cle. dispendiosam. 7 in cle. constitutione de ele. Lap. in c. j. §. hoc aut. de ele. lib. vj. 7 in trac. de synodo. q. xl. 7 lvij. Bal. in l. orphanotrophos. C. de epi. 7 cle. glo. in c. quidam. xvij. q. ij. 7 Do. in c. gradi. de sup. neg. pla. lib. vj. 7 per do. meu hic in c. fi. de test. 7 distingue: vt per Do. in d. c. grandi. Lud. ro. consi. cccc vij. inci. cu presupponatur.

¶ Adde Ro. consi. cccclx. vbi dicit q fugiens ad hospitale est ita tutus sicut fugiens ad ecclesiam consiliu ante. §. allegatu per aliu apostilla tem loquitur de resti. in integrum.

d ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Quod consuetudo. vide do. Curtiu senatorem in d. c. fi. col. xvij. versi. nono infertur. j. eod.

e ¶ Istius. c. Vide Bal. in l. fi. C. de sac. san. eccle. 7 in l. traditionibus. C. de pac. 7 in l. sancimus. §. cu aut. C. ad trebel. ad fi. 7 in l. j. C. coia. de leg. in pe. col. 7 in l. iij. C. de fur. 7 in l. de qbus. ff. de le. in pe. col. in v. viso de causis. 7 §. eo. in rub. in iij. col. in qbus locis allegabat istud. c. varie modo intelligens. 7 vide Ludo. ro. in l. j. ff. de acquir. pos. contra Bal. in predictis locis. 7 do. meu hic allegate ter. 7 Bar. in l. raptores. C. de epis. 7 cle. 7 ter. 7 glo. in c. cum venissent. de resti. spo. 7 ter. in c. j. j. de do. 7 contu. 7 ibi Pe. de anch. 7 ter. in c. contingit. eo. ti. 7 ibi Car. 7 cotra Bal. facit ter. in l. quis. ff. de bo. aut. iudi. poss. 7 Bal. hic in apost. in quibus oibus istis locis tagit vtru statutu vel cosuetudo possit trasferre possessione sine alio actu corpali apphesiuo seu figuratiuo possessiois apphese.

Adde tu. Alex. cosi. lxxxiij. ij. lib. 7 noui. in d. l. cum heredes. Anto. Fran. ¶ Adde q possessio que transfert ex dispone statuti puta si statutu dicat q possessio trasfera t ad aliqu e sine apphesioe dr ee possessio ciuilissima: vt no. voluit bal. in l. fi. in iij. col. in v. vnu tn no est omittendu. C. de sac. san. ecc. allegas. c. ij. de osue. 7 ide bal. in l. j. in ij. co. C. si plures vna sen. fue. odenati. 7 Ang. 7 Ale. i. l. j. ff. de distra. pig. 7 Pan. de ca. i. l. fun. C. de rei ve. 7 in l. si soror. de iure deli. bal. tn in l. j. C. coia de le. in v. Nuqd eo mo. dicit possessione no trasferri p statutu sine corpali apprehesione q etia tenuit pau. d ca. psi. j. Ang. aut in l. si vacatia. in le. C. de bo. vaca. dicit q ex forma statuti sic dispo netis trasfert possessio sine tit. q dicto facit mentione Aler. in l. cu heredes. ff. de acqui. pos. Adde tn q ista possessio ciuilissima translata p statutu dr esse possessio ficta 7 ex ea no tribuitur interdictu recuperade. vt voluit bal. in aut. defuncto. in ij. co. in fi. C. ad tertu. 7 adde q ista possessio ciuilissima iducta p statutu appellat possessio artificiosa. vt dicit Bal. in rub. de ca pos. 7 proprie. de quo dicto meminit Aler. in l. j. in v. char. ff. de acq. pos. illa aut possessio q acqrit p traditione rei corpale dr esse vera possessio. vt p bal. i. l. j. C. coia de le. Dicit etia vera possessio ea q qrit ex traditioe ficta vt puta ex constitutioe pcarij qn qs constituit se alterius noie possidere: q casu quis traditio sit ficta: tn trasfert vera possessio. vt p bal. 7 aler. in l. j. in pn. i pe. co. ff. d acq. pos. p ter. in c. cu ij. de osue. Et adde q possessio trasfert p traditione clauiu domus. l. clauibus. 7 ibi Bar. ff. de che. emp. 7 vide oino bar. i l. iij. in pn. ff. de acq. pos. 7 ibi vide p Aler. multos casus in qbus trasfert possessio sine corpali traditioe. Et adde q possessio bonoru igressi monasteriu qrit moasterio sine aliqua apphesione. ita bar. in l. si adoptaue ro. ff. de pca. 7 bal. i aut. nisi rogati. i fi. C. ad tre. 7 in aut. igressi. in iij. op. 7 in l. pe. i. §. cu aut. in fi. C. de sac. san. eccl. 7 p bar. in aut. si qua mulier. e. tit. in pe. col. 7 vide gl. reputata singulare ad hoc. in c. si qua mulier. xix. q. j. 7 no. doc. canoniste in c. in pntia. de pba. q est ver m oes in locis pal. qn qs simplr dedicat psona sua monasterio. Sz si dedicaret se expsse 7 bona sua monasterio: tuc nec possessione dnius acqreret ecclie sine traditione: vt sin. voluit. d. Ant. in c. fi. in iij. char. de ca. pos. 7 ppri. que refert 7 seqt Fra. are. in d. c. in pntia. in ij. co. 7 nouissimi legiste i. d. aut. igressi. C. de sac. san. ecc. 7 pptere a dicebat bal. in l. j. in fi. C. de reru pmu. referedo Jnn. in d. c. in pntia. q possessio in solu titulu acqrit ecclesie sine apphensione q videt esse ex mete glo. fi. in fi. in c. ij. p realle. de cosue. Et adde q quis in legatariu transeat dominiu recta via a die mortis test. atoris: vt in l. a titio. ff. de fur. tn possessio rei legate non transit sine apphesione: vt tenet gl. 7 Bar. in l. j. in §. veteres. ff. de acqr. pos. 7 no. Bal. in l. penul. in vlt. col. in §. fi. C. ad trebel. nisi forte legatu esset factu ecclesie vel pauperibus: qr tunc in eos transit 7 dominiu et possessio sine apphensione: vt in l. j. 7 ibi Bal. C. quoru lega. dicit tame Jo. an. post Compost. in c. ij. de cosue. 7 in c. trasmissa. de elec. 7 d. Ab. in c. cum aliquibus. de re iudic. 7 in c. autoritate. in vlt. col. de institu. q possessio beneficij transfertur per inuestituram siue per collationem factam in facie ipsius beneficij absq alia apprehensione de quo etiam p Alex. in l. j. in punct. in antepe. col. ff. de acquir. pos. quod tamen intelligendum est esse verum quando nullus esset in possessione talis bnficij: qr tunc esset necessaria corporalis apprehensio. vt no. omnes. c. ex bertoldus. de re iudi. 7 not. gl. in ver. 7 si mandatum. in c. ex ore. de his que fi. a maio. parte cap. 7 glo. in versi. possessione in c. ptuas. de dona. 7 plene per do. Abb. in d. c. autoritate.

2 c ¶ † Not. ij. arg. q hospitalia 7 similia loca[c] religiosa gaudent priuilegio ecclesiaru clarius probatur in l. omnia puilegia. C. de epi. 7 cle. vbi text. 7 Barto. Et tene hoc menti. hinc dixit Joa. andre. in c. ij. de in integrum restit. libro. vj. quod hospitalia possunt petere restitutionem in integrum ratione lesionis sicut ecclesia.

3 d ¶ † No. tertio quod consuetudo[d] potest inducere aliquem actum per quem artificiose transferatur possessio sine apprehensione corporali. nam de iure comuni licet possessio acquisita possit retineri solo animo non tamen potest acquiri nisi interueniat actus corporalis. l. licet. C. de acquiren. posses. Nam dicitur possessio quasi pedum positio: qr tunc naturaliter habetur cu pedibus calcatur: vt in l. j. ff. de acquire. pos. Et vide glos. in c. conquestus. j. de fo. compe. sed consuetudo pot inducere aliqua forma i signu

e tradite possessiois 7 iste est pprius casus istius. c.[e]

4 f ¶ † Item nota ibi videntium 7 audientium[f] q vbi testes deponut in actu pceptibili sensus visus 7 auditus debent deponere in reddittione cause p

f ¶ Videntium 7 audientium. Facit illud maronis: vlla tuarum audita mihi nec visa sororum. 7 Bald. hic 7 quod no. in l. solam. C. de testi. 7 c. cum causam. e. ti. 7 in c. bone memorie. de elec. 7 Butr. hic 7 q not. in c. testes. i. ij. qone. ix. 7 in c. presentium. de testibus. libro. vj. Butr. in c. auditis. de electio. 7 in c. auditis. de procur. 7 in proe. Grego. Bal. in l. testium. C. de testibus. 7 in l. heredes palam. ff. de testa. in l. ij. §. voluntatem. ff. solut. matr. 7 in l. solam. C. de testib. Bartol. in l. j. ff. de aut. tu. per Butr. istu 7 alios. in c. peruenit. de testi. cog. gl. 7 ibi doc. in c. vt circa. de elec. lib. vj. 7 eunde Do. in d. c. psentiu. 7 Ang. in d. l. testiu. facit q voluit glos. fin. in l. titius. ff. de bo. pos. tit. q n ali. que allegat Car. in c. fi. de

vtruq

vtrunq; sensum. Nam testis interrogatus [a] quomodo scit debet dicere quia vidi ⁊ audiui: si res illa super qua deponitur percipitur sensu visus et auditus. Et idem dicas in reliquis sensibus. nā forma de qua hic consistebat in dicendo et faciendo nam volens dare capiebat modicum terre ⁊ dicebat do tali ecclesie talem possessionem meam pro remedio peccatorū meorum. Unde respectu verborum requiritur sensus auditus sed respectu facti seu traditionis terre reqritur sensus visus: ⁊ sic habebant isti testes deponere per vtrūq; sensum. ⁊ ab hoc potest allegari iste tex. ⁊ tenet Joan.and. ⁊ Hostiē. † Dicit em̄ Hostien. ꝙ vbi quis habet deponere de actu inuisilili: vt puta sup expressione verborum non est necesse ꝙ testis deponat de visu vnde valet dictum testis qui solum audiuerit verba licet non viderit personā ⁊ ponit exemplū in q. facti. Quidā tabernarius subtraxerat ganee [a] sue furtiue scyphum suū argēteum quē nolebat restituere nec i p̄ntia testiū cōfiteri lz in presentia ipsius mulieris nō negauerit: mulier illa notariū ⁊ quosdā alios testes posuit post parietē [b] ⁊ tabernarum celefactū inducit ad cōfitendū ꝙ subtraxerat sibi scyphū ⁊ promisit se restituere: quo audito mulier rogauit tabellionē ⁊ testes sup cōfessione tabernarij: quasi velit ꝙ ɔfessio pōt p̄bari per testes lz ipsi non viderint personā loquentem qđ est notabile verbum. Idem voluit Bart. post gl. in. l. ij. §. idē labeo. ff. de aq̄ plu. arc. ¶ Et facit ad q̄ōnem nunqd cecus possit deponere sup. ver-

maio ⁊ obe. facit tex. in c. sicut de regu. ⁊ in. c. cū Joānes eremita. de fid. instru. ⁊ tex. in. c. cōquerēte. de offi. or. ⁊ tex. in. c. j. de postu. p̄la. ⁊ tex. iuncta gl. in. c. in primis. in ver. p̄nte. ij. q. j. vide ad h̄ ple. q̄ ibi dixi. ⁊ not. istū tex. s̄m But. etiā hic ꝙ q̄dā p̄cipiunt duplici sensu vt hic est tex. ⁊ isto casu op⁹ est vt reddat cām duplici sensu ⁊ allegat ad hoc Inn. hic: ipse vo dicit se putare ꝙ sufficat si te a stis reddat cāz solū altero sensu et de hoc dicit esse tex. sing. in. c. fi. de suc. ab intesta. tu alle. Bal. i. l. vnica circa princ. C. de ɔfes. vbi tenet ꝙ testis in re perceptibili: duplici sensu tenet reddere testimoniū seu ɔ cām dicti duplici sensu. fallit s̄m eū in teste grosso ⁊ idiota: q2 plerūq; ponit vnū sensum p alio ⁊ de hoc dicit esse tex. sing. in. d. c. fi. no. Bu. ⁊ iste in. c. quoties. de testi. ⁊ facit in simili glos. multum solēnis in. l. stipulatio ista. §. hec quoq;. ff. de verb. obli. ⁊ quod in simili voluit glo. in. l. j. C. de vsur. ⁊ in. l. quoties. C. fa. her. ergo sec⁹ in teste docto ⁊ perito. ar. ei⁹ qđ voluit gl. i. l. ꝙ si nepotes. ff. de test. tu. ⁊ ad p̄dicta facit gl. i. c. testes. iij. q. iij. i v̄. de his q viderint. ⁊ dixi ple. in. d. l. quoties. ¶ Adde Alexan. consi. xlj.

zacharias. ¶ Uolu. j. colum. ij. versi. accedit. ⁊ consilio. xx. colum. j. circa medium volu. iiij.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc an testis ad hoc vt probet debeat reddere rationē dicti sui vltra ea q̄ ple. tra. in. l. solā. ⁊ in. l. testium. C. de testi. hic alle. Dicas ꝙ testis deponēs de his q̄ oculo mētis ⁊ nō sensu corporis percipiūtur nō probat sine redditiōe cause etiā si de causa nō interroget. vt no. Inno. in. c. cū causam. de testi. ⁊ ibi etiā p. d. Abb. et no. d. Abb. in. c. ɔsuluit. de app. ⁊. d. Pau. de ca. in cōsi. cclxxiij. vbi dicit nō probari dñium p testes sine causa deponētes lz nō fuerit interrogati. q2 dñiū est res perceptibilis oculo mētis: ⁊ nō sensu corporis. sz de his q̄ sensu corporis p̄cipiūt testis p̄bat sine cā: si nō fuerit de cā interrogatus: sed interrogatus dz reddere cām: al's nō p̄bat. vt p Bar. i. l. cū hi. in. §. vult igit. in. iij. notabili. ⁊ ibi etiā Bal. q legit illū. §. cū. §. eā transactionem. in ver. ⁊ hoc inducit glo. ff. de transac. ⁊ idē Bal. in. l. furiosum. vbi etiā p. d. Pau. de ca. ⁊ Alex. in vlt. co. C. q test. fa. pos. ⁊ Pau. de ca. in cōsi. clxxvij. ⁊ vide oīno Alex. in. l. de minore. in. §. tormēta. in. iiij. co. ff. de q̄sti. ⁊ in. l. j. in princi. post gl. de ope. no. nū. Aduerte tñ q2 qñ testis deponit sup notorio: vel sup fama: vl' super re miraculosa: dz reddere causam sui dicti etiā nō interrogat⁹. vt ple. p And. sicu. i. c. ɔsuluit. el. j. in. ij. notabili. de app. Et adde etiā ꝙ testis deponēs de cōscientia etiā si deponat super negatiua probat absq; redditiōe cause per sensuz corporis. ita Bal. no. in. c. j. in. §. fi. in. j. col. in titu. si de inuesti. inter do. ⁊ vasal. lis ori. alias deponēs sup negatiua debet reddere causam sui dicti alias non probat. vt volu. Bal. in. l. cum hi. §. j. ff. de transact. ⁊ in. l. ij. C. de contrahen. empti. in repe. ⁊ idem Bal. in. l. iij. ad fi. C. de testi. et tenet Alexan. in. l. j. in fi. prin. de ope. no. nun. ⁊ tene mēti ꝙ testis debet reddere causam dicti sui aliter q̄ per verbū: credo. vt no. volu. Spec. in tit. de posi. in. §. vj. i ver. hoc tñ. Et adde ꝙ testis deponēs de re p̄ceptibili sensu corporis: si dicat se scire q2 percepit sensu corporis nec declaret q̄ sensu corporis percepit: nō probat. ita not. voluit Bald. in. l. testiū. C. de test. ⁊ Alex. in. l. j. in. x. colū. ff. si cer. pe. secus aūt si simpliciter diceret testis res ita fuit. ita no. volu. Bal. post glo. in. l. si paterfamilias. ff. de heredi. instituē. ⁊ Alex. in. d. l. j. si cer. peta. ⁊ Alex. post Bar. in. l. qui bona. in. §. si alieno. in vlti. colū. ff. de dam. infec. ⁊ tene mēti notabile dictū Bal. in. l. edita. in. xxvj. colum. C. de eden. vbi dicit ꝙ testis deponens de aliquo facto non reddens rationem dicti sui etiam non interrogatus dicitur deponere vt pecus et nō vt homo. Et vlterius etiā adde quod si iudex examinans non interrogat testem de causa sciētie: tenetur parti ad interesse. vt not. do. Abb. in capi. cum causam: de testi. prel. Et ad illud quod dicitur quod testis deponēs de re perceptibili duplici sensu debet reddere causam per vtrunq; sensum. Dicas hoc verum quā do vnus tantum sensus per quē testis deponit non redderet rem certā ⁊ claram vt per Bald. in. l. cōuenticula. in. v. colum. C. de episco. ⁊ cleri. ⁊ in. l. si non speciali. in vlti. colum. C. de testamen. ⁊ per Barto. in. l. j. §. j. ff. de aut. tuto. ⁊ per Ange. in auten. de instru. cau. ⁊ fi. in. §. j. in. j. colum. ⁊ in aut. ad trebel. in princip. in fin. j. colū. Et deniq; adde qđ licz duo testes faciant plenā probationem vt in. l. vbi minor. ff. de testi. et in ca. in omni negotio. eo. titu. de testi. ⁊ vnus testis omni exceptiōe maior faciat semiplenam probationem ita quod possit peruenire ad delationē iuramenti in supplemētum probationis iuxta materiam. l. admonendi. ff. de iureiur. ⁊. c. fi. de iureiur. tamen vnus testis etiam nō interrogatus de causa sciētie si nō deponit de causa: non probat etiā semiplene. ita no. volu. Bald. in. c. sacramentum. in. ij. colū. in ver. et vnū scias. de consue. recti. feu. et vide Specu. in titu. de teste. in. §. in versi. sed nūquid sufficit et habetur per glo. in. l. lucius. in ver. debeāt. ff. de infami. ⁊ per Bartol. in. d. l. de minore. in. §. tormenta. ff. de questio. ⁊ per Alexan. in d. l. j. in princi. de ope. no. nuntia.

Sebast. Sapia. ¶ Testis interrogatus. Nunqd autē sufficiat testē deponere per sensum auditus vide accumulata latissime p Alexand. in. l. quod meo. §. si per venditorem. ff. de acquiren. possessio. per domi. Jaso. in rubri. ff. de iureiuran.

b ¶ Posuit post parietem. Uide hic do. meū in. xvij. colū. vbi dicit se in facto cōsuluisse ⁊ in facto defendisse quēdam accusatū de crimine capitali qui positus seueriter ad tormēta cōstanter negauit se illud delictum cōmisisse. sed cum esset solus cum potestate cōfessus erat delictū sed coram testibus nolebat confiteri: potestas posuit testes et notariū post parietem ⁊ blando sermone extorsit confessionem ab illo. ⁊ rogauit potestas notarium ⁊ testes de illa cōfessione et sic fecit eū decapitari ⁊ nihil aliud alle. tu allega istum in. c. preterea. in. iiij. col. j. de testi. ⁊ vide Cy. ⁊ docto. in. l. testium. C. de testi. ⁊ per Ange. ⁊ Moder. in. l. si nō speciali. C. de test. ⁊ vide Imo. ⁊ do. meū in. d. c. preterea. vbi Goff. dicit idem esse in loco obscuro. per quod infertur ꝙ si testes erant in domo obscura ⁊ testator erat infirmus ⁊ vox eius erat nota testibus possunt deponere ipsi testes de ipso testamēto. ⁊ ita in terminis cōsuluit dominus meus propter dictū Gof. ibi. et vide etiā ad predictā apostillam Alexā. i. d. l. ij. §. idem labeo. in ver. vnde cōtra. et in. d. l. si non speciali. et Specu. in titu. de teste. §. j. ver. quid ergo si viro et muliere. ful. in. l. si vnus. C. de testa. glo. no in. d. c. preterea. adde tu Alexan. consi. xciiij. et xcvij. ij. lib. Franc. are consi. xxxvij. et. xlv.

Anto. Franc. ¶ Ultra hic dicta de testibus q existentes post cortinā vel parietē aliqd audierūt ⁊ vltra gl. hic alle. i. c. p̄terea. Dicas ꝙ Jo. de Imo. in. d. c. p̄terea. dixit illā gl. esse singularē ⁊ in iure canonico solitariā ꝙ qñ agit de p̄banda copula ad effectū impediēdi matrimoniuz ɔhendū nō p̄babit copula p testes q audiuerūt iuuenē ⁊ mulierē se adinuicē cōmisceri inter medio pariete vel cortina: i reliqs autē dicit cōem opinionē esse in ɔtrariū ⁊ esse verā. ⁊ propterea dicit glos. reputata singularis in. l. in summa. i. §. idē labeo. ff. de aqua plu. ar. ꝙ testes q habēt notas voces ɔtrahētiū lz audiāt intermedio pariete vel cortina p̄bat ɔctum: ⁊ illa glo. hz locū in ɔctibus: tñ nō hz locū in testamentis q2 nō sufficit ꝙ testes audiuerint testatorē loquētem ⁊ testantē intermedia cortina vel intermedio pariete. vt not. volūt Cyn. ⁊ Barto. in. l. nō speciali. hic alle. Et adde ꝙ pro illa glo. in. d. l. in summa. i. §. idē labeo est bona gl. in. c. testes. iij. q. ix. in v̄. q̄ viderit. q̄ dicit ꝙ cec⁹ pōt esse testis si hz notas voces ɔhentiū. ⁊ ꝙ regulariter valeat testimoniū de auditu proprio cortina vel pariete intermedio qñ qs habet notas voces retro cōtrahētiū tenet expresse Archi. i. c. vx. xxij. q. v. q ab hac regula excipit. viij. casus. Et adde ꝙ in criminalibus nūq̄ valet testimoniū de auditu p cortinā intermediā vel tenuē parietē. vt tenet Imol. in. d. l. in summa. i. §. idē labeo. p quo facit optime tex. in simili in aut. de instru. cau. ⁊ fi. in. §. sed si qs. de qua materia oīno vide Ange. in. d. l. si non speciali. ⁊ p do. Ant. in. c. tā l'ris. ⁊ ibi plene p nouissimos. de testi. Et de cōfessione facta in tortura qđ ⁊ q̄tum p̄bet relinquit arbitrio iudicis q hoc hz arbitrari ex cōiecturis. vt no. vol. Bald. i. l. interpositas. i. j. col. C. de trāsa. ⁊ p Alex. in. l. j. in. §. diuus. ff de questi. ⁊ per Cy. ⁊ Sali. i. l. ij. C. de custo. reo. ⁊ per Pe. de ancha. in cle. j. de here. ⁊ tene menti ꝙ ɔfessio facta in tortura ⁊ etiā ratificata intra diē ⁊ noctē ad bāchū iuris nō sufficit ad condēnationē. vt not. in. l. ij. ff. de custo. reo ⁊ in. l. j. in. §. diuus. ⁊ in. §. si qs vltro. ⁊ ibi p Bart. ff. de qō. qđ verū intellige nisi coniuncta cum fama publica. quia tunc faceret indiciū indubitatū qđ sufficeret ad condēnationē. vt per Bal. in. l. fi. in. j. col. C. de p̄ba. ⁊ per Bald. in. l. ij. in. iij. col. C. qđ me. causa. ⁊ vide Alex. in cō. xlv. in. iiij. parte consiliorū. Et adde ꝙ ɔfessio facta in tortura de delicto qñ fuit geminata probat vt est glo. singularis. ⁊ ibi Alex. i. l. capite quīto. ff. de adul. ⁊ p Barto. ⁊ Alexan. in. l. j. §. q̄ōni. ff. de qō. Et adde ꝙ confessio criminis etiam extorta dolo vel blanditijs aduersarij vel iudicis habet preiudicare confitenti s̄z gloss. in ver. probata. ff. de mino. et. p Bald. in. l. de tutela. in. ij. col. C. de in integ. resti. et hoc sine dubio procedit qñ iudex erat cōpetens et sedebat ad hoc alias nō probaret: licet forsan confitēs posset cogi p̄seuerare in illa. vt plene traditur in. c. at si clerici. de iudi.

bis cõtrahentiũ si habet notas illoꝝ voces. Dic vt no. in d. §. idẽ labeo. ⁊ vide bo. gl. i. c. testes. iij. q. ix. dixi plene in. c. cũ causaz. j. de test. Unñ scias qd̄ cõiter tenet̃ ꝑ legistas qd̄ speciale sit in testõ. non enĩ valet testamentuz nisi testes viderint ⁊ audierint testatorẽ loquẽtẽ:[a] vt in text. in. l. si nõ speciali. C. de testa. Et hoc ideo arbitror q2 vox testatoris ꝓpter infirmitatẽ solet mutari: in alijs aũt casibꝰ fuit sing. opi. quorundam modernoꝝ in. d. l. si non speciali qd̄ dictũ talis qui non vidit personã non est oĩno integrũ: quia de facili potest decipi quis in voce. ⁊ latius dico in. d. c. cum causam. ¶ † In gl. ij. in fi. in verbo cõsuetudinis. aduerte ad fi. glo. in eo qd̄ dicit ꝙ donatio ista valeat etiã circa cõsuetudinẽ. nam adducit̃ ad qõnem. Nunquid possessio cessante consuetudine trãsferat̃ in ecclesiã ex ti. habili ad transferendum dominiũ. Hec gl. potius sentit ꝙ nõ: dñ dicit ꝙ valebat donatio ⁊ nihil dicit de translatione possessionis. Clarius hoc sentit glos. sequens prope fin. in eo qd̄ dicit ꝙ licet ecclesia non apprehendat possessionẽ tamen acquirit dominiũ rei sibi collate. Et no. glo. illam sic intellectam. Nam facit ad intellectum. l. fin. C. de sacrosan. eccle. nam per illam. l. ecclesia habet insignia priuilegia vt ex solo tit. acquirat sibi dominium. Licet in priuatis non acquirat̃ dominiũ sine traditione possessionis. vt in. l. traditionibus[b] C. de pac. ⁊ in. l. quoties. C. de rei vẽdi. Nam videt̃ dicẽdum ꝙ illa. l. fi. solum prouideat respectu dominij ⁊ non respectu possessionis. Et hoc aperte voluit Inno. hic dicens ꝙ vigore huius consuetudinis ecclesia acquirebat possessionem rei sibi donate ⁊ communiter moderniores vidẽtur hoc dictum sequi. Archidi. tamen in. c. moderamine. xvj. q. j. multum instat ⁊ finaliter videtur concludere oppositum. s. ꝙ fauore ecclesie tranferat̃ etiã possessio ⁊ adducit istum text. Sed hoc dictũ certe mihi non placet. ⁊ iste tex. probat oppositũ: q2 fundat se super consuetudine: alias enĩ de nihilo prouideret iste tex. ⁊ hoc est tenendũ.[c] † Solet tñ allegari vnum dictum Innocẽ. contrarium in. c. cum venisset: de resti. spolia. vbi dicit speciale esse in ecclesia vt si aliquid datur nomine possessiõis transferatur possessio. sed aliqui libri habẽt nomine pẽsionis ⁊ ita habeo in lectura mea. Et videtur melius cõuenire illi litere que facit mẽtionẽ de pẽsione. sed in eo ꝙ dicit quod est speciale in ecclesia nõ bene loquitur quia cuilibet etiam priuato acquiritur possessio si domino consentiẽte vel possessore rei recepit pẽsionẽ ex illa re vigore locationis: vt est gl. ⁊ Bar. in. l. q̃uis. ff. de acquiren. posses. dico plene in dicto capitu. cum venisset.[d] ¶ † Et ex his infertur ad questionem notabilem ⁊ subtilẽ nũqd publiciana competat ecclesie ante traditionẽ possessionis ex solo ti. habili ad trãslationem dominij. Et est publiciana quoddã remedium ĩtroductum in fauorem illius qui habuit rẽ ab eo quem putabat verũ dominum cũ non esset dominus. Nam si cadit a possessione cum nõ possit rem vẽdicare quia nõ est dñs põt agere publiciana ⁊ recuperare possessionẽ. Et de hac publiciana habes glo. latã i. c. abbate sane. de re iudi. lib. vj. ⁊ tex. cũ gl. istitu. de act. in. §. alie. ff. de publiciana. per totum. Specu. in ti. de loca. in. §. nunc aliqua. in ver. lviij. tenet ꝙ nõ: q2 cuz illud sit remedium exorbitãs a iure cõmuni non debet extendi. do. Anto. dicit hic posse attentari contrarium q2 regula iuris ciuilis est ꝙ vbi ex cõtractu cũ vero dño trãsfertur dñium: ex eo qd̄ fuit cuz eo q putabatur dñs transfert̃ vsucapiendi cõditio. vt. l. clauibꝰ. ff. de cõtrahẽ. em. Sed alia regula habet qd̄ vbi cõpetit vsucapiẽdi cõditio dat̃ publiciana. ff. de pub. quasi per totũ. Ergo ecclesie competit publiciana quasi rez habuerit ab eo qui putabatur dominꝰ. q2 si habuisset a vero domino habuisset dominiũ. vt in. d. l. fi. C. de sacrosan. eccl. Et scias ꝙ hanc opini. tenuit Inno. in. c. in presentia. j. de probationi. licet ipse non alleget.[e] Sed ego tenui semꝑ primum dictum: vt non competat ecclesie publiciana eo casu quo nõ est trãslata possessio. Moueor primo per tex. expressum in. l. euz qui. in fin. ff. de pub. vbi dicitur ꝙ ad hoc vt cõpetat publiciana oportet ꝙ p̃cesserit cõtractꝰ habilis ad translationẽ dominij: ⁊ ꝙ fuerit tradita possessio ⁊ ꝙ vtroqz tempore recipiẽs habuerit bonam fidem. Et licet in ecclesiam ex titulo trãsferatur dominium non tamen possessio. vt. s. dixi. Ergo nõ potest competere publiciana. Moueor secundo ex defectu cause quare fuit introducta publiciana. nam ꝓpter maximam equitatez ne cadens a possessione recepta bona fide omni remedio frustraretur. vt in. d. §. alie. que quidem ratio deficit in ecclesia eo casu quo nõ est adepta possessionẽ. Non obstat motiuũ do. Anto. quia iura ciuilia introduxerunt illas regulas habito respectu ad ius commune. Quia dominium nõ acquiritur p̃uato ex solo titulo: sed oportet ꝙ interueniat traditio possessionis. vt i. l. traditionibus. ꝑalle. Unñ sequebatur necessario ꝙ ex quo habuit possessionem ab eo qui putabatur dominus competit sibi vsucapiẽdi conditio. Sed hoc non potest cadere in ecclesia anteq̃ habeat possessionẽ: q2 sine possessione nõ ꝓcedit vsucapio: vt in regula sine possessione. de re. iu. lib. vj. Ergo per consequens destruitur scd̄a regula: quia cũ non possit competere vsucapio: ergo nec publiciana.[f] Fateor tamẽ ꝙ in casu huius. c. vbi vigore cõsuetudinis acqrebat possessionẽ sine traditione ꝙ tũc si ecclesia habuisset rẽ a non dño potuisset agere publiciana si cecidisset a possessiõe iã habita. ⁊ hec dicta puto verissima. ¶ † In gl. fina. pro clariori itellectu gl. op. cõtra tex. in eo qd̄ in fi. innuit ꝙ per istam solẽnitatẽ transferebatur possessio rei absentis sine apprehẽsione corporali. Hoc enim videtur ꝯtra l. licet. C. de acqui. pos. ⁊. c. pastoralis. j. de priuile. vbi ptz ꝙ sine apprehẽsione corporali non transfert̃ possessio. Nec obstat si diceres ꝙ in ecclesia est speciale ꝙ ex solo titulo trãsfertur dominiũ. vt in. d. l. fi. Quia ad trãslationem dominij non sequitur possessionis trãslatio. vt in. d. c. pastoralis. et in. l. cũ heredes. ff. de acquiren. pos. Ubi tex. no. dicit ꝙ licet heres adeundo hereditatẽ acquirat dominium rerum hereditariarum: possessionem tamen nõ nanciscitur nisi corporalis fiat apprehensio. Sol. dic ordinando glo. ꝙ licet regulariter ꝓcedat oppositio tamen quandoqz transfertur possessio sine apprehẽsione corporali ꝑ certos actus artificiose introductos iuris dispositione ⁊ de hoc glo. ponit multa exẽpla notabilia. † Exemplũ[g] primum est in inuestitura[h] que fit de certo benefi-

a ✠ Sebast. Sapia. ¶ Testatorẽ loquentem. vide Matt. in not. cxxv. no. ꝙ licet regulariter. vbi dicit ꝙ in codicillis valet dictũ testiũ deponentium ꝙ audiuerunt testatorẽ. ⁊ qd in alijs actibꝰ inter viuos vide Alex. in ꝯsi. c. i casu p̃dicto. col. ij. in. iij. vol. repetitũ in ꝯsi. xxix. i. iiij. vol.

b ¶ Traditionibus. Uide ibi doct. ⁊ insti. de rerum diui. §. tradite.

c ¶ Et hoc est tenendũ. Uide hic car. ⁊ Imol. ⁊ qd̄ no. i. c. in p̃ntia. de ꝓba. ⁊ qd̄ le. ⁊ no. i. l. si adoptauero. ff. de precario. ¶ Adde Oldr. cõsil. xxx. ⁊ consi. cclxxviij. in fi. vbi vr̃ tenere qd̄ possessio rerũ eius q igreditur monasterũ transeat in ipsum per. d. legẽ si adoptauero.

d ¶ In. d. c. cum venisset. Uide ibi But. ⁊ Innoc. in c. in literis. de resti. spo. vbi vr̃ dicere ꝯriũ in. d. ca. cum venisset. ⁊ cõcordat cuz eo qd̄ hic voluit.

e ¶ Ipse non allegat. imo allegat.

f ¶ Nec publiciana. Adde Car. hic ⁊ Bal. in. l. fi. in. iij. col. in v̄sic. sz post p̃dicta q̃ro vtrũ sicut ecclesie ⁊c. C. de sacro sanct. eccle. ⁊ oẽs hic. ⁊ vide bo. gl. in. l. siue aũt. in. §. si duobꝰ. i ver. vt si qdẽ. ff. d̄ pub. ⁊ ibi Bal. allegat Dy. in. l. si finita. §. si de vectigalibꝰ. ff. de dã. in fec. ⁊ ꝑ eundẽ Bald. i. l. j. §. j. ff. d̄ pub. ⁊ in. l. eum qui. §. pretor. ff. eodem Angel. in l. quecũqz. ff. eo. ⁊ in. d. §. si duobꝰ. Lap. Abb. i. d. c. abbate sane. sup gl. in ver. largitione. ⁊ ibi doc. ⁊ vid̄ do. meum hic.

✠ Sebasti. Sapia.

g ¶ Exemplũ. no. ꝙ si in instr̃o est apposita clausula vẽdidit ⁊ tradidit vr̃ data licẽtia apꝑhendẽdi possessionẽ ꝓpria autoritate. vt tenet Bar. i. l. ꝓdia. circa fi. ff. de acqrẽ. pos. ⁊ hoc qñ non est res in cõspectu cõtrahentiũ si enĩ esset i cõspectu inducit̃ traditio vt no. bart. in. l. ij. i fi. ff. de acq. pos. ⁊ do. Abb. hic ⁊ Bal. i. l. indicta. colũ. j. C. de rei ven. ⁊ Alex. in. l. j. §. stipulatio. ff. de verb. obl. vbi dicit ꝙ si dico dono tibi fundũ quem tradidi si nõ sit traditus vr̃ data licẽtia apprehendẽdi ꝓpria authoritate. de quo paulo. j. per Abb. hic.

h ¶ Innestitura. Adde istũ ⁊ ibi dicã in. c. transmissam. j. de elec. But. ⁊ Imo hic. Bal. hic in lec. etiã in apostil. Bal. in rub. C. de ꝯhen. empt. i versi. vij. q̃ro. ⁊ in. l. quoties. C. de rei vendi. in quadã addi. ⁊ Guido de suza. in. l. fi. C. de sacrosan. eccle. ⁊ But. in. c. cũ venisset. de resti. spol. vbi alleg. no. per Io. an. in addi. spec. in tit. de emp. ⁊ ven. §. sciẽdũ. in addi. incipiẽ. hic dubitat̃ si iste vẽdat Bar. in cõsi. incip. Pet. Ioã. bal. in. c. j. §. si facta. fi de feu. fue. cõtrouer. Ang. i cõsi. ciiij. icip. super dicto facto ⁊ in cõs. clv. incip. viso dicto libello ad fi. ⁊ Pau. de cast. in cõs. ccclxiij. incipi. visis actis ⁊ actitatis inter dictas partes et istrumẽtis hinc i de productis iqbꝰ locis tenet id qd̄ tenet Bald. in dicta rubrica. in xvij. q. Quatenꝰ loquit̃ de traditione per cõstitutionem precarij. et vide eundem Baldum in. l. volũtas. C. de fideic. in v̄. q̃ronũqd dicat̃ alienare. ⁊ ibi Alexã. in apost. ⁊ vide eundẽ bal. in. l. traditionibꝰ in ver. ꝑ iuestiturã aũt. ⁊ ibi sali. ⁊ moder. C. de pac. ⁊ vide eundẽ bal. in. l. j. C. de dona. i ver. no. ꝑ traditionem. ⁊ in. c. j. §. nulla. in ver. q̃ro dicit hic. ꝑ quos fi. inuesti. ⁊ in. l. ea lege. C. de ꝯdi. ob causam ⁊ in. d. c. j. §. si facta. ⁊ i. c. j. i ti. qd sit inuestitura. et ꝑ summistas in. c. j. de noua forma fideli. ⁊ in ti. de cõsue. recti feu. vbi ꝑ Iac. de bel. et in. c. j. in tit. qd sit iuesti. et ꝑ Pet. de anch. post Dy. in rep. c. j. de regu. iur. li. vj. ⁊ quot modis fiat inuestitura ⁊ qd importat: vid̄ Bal. et moderñ. C. de acquirend. pos. in. l. licet. ⁊ in l. traditionibus. i princip. et in. l. j. ad fi. C. de re. per muta. et an inuestitura trãsferat possessionem. vide Imo. C. d̄ acqren. possessio. i. l. licet. et Bald. in c. j. quid sit inuesti. et Butri. in. c. fi. de causa pos. ⁊ proprie. Bald. et Ang. in. l. quedã. ff. de rei ven. et in l. ij. C. de fideicõ. et eundem Bal. in prelu. feu. i. iiij. diuisione. ⁊ in. l. de quibus. ff. de. ll. ⁊ per eundez Bald. i. l. j. in. iiij. q. ff. de re. diui. ⁊ i. l. ab emptione. ff. de pac. ⁊ per Oldra. i consi. ccxvij. icipien. super eo ꝙ queritur. quod cõsilium refert hic Card. ⁊ hic do. meus se in facto habuisse. q. de facto pone qd̄ antecessor inuestiuit aliquem per annulum de feudo. postea inuestiuit alium de eodem feudo corporaliter q̃ inuestitura sit ꝑferenda.

¶ Adde an possessio acqrat̃ ꝑ inestiturã Raph. comẽ. ꝯsi. cxxxvij. ro. cõsi. cccclxxxij. vbi dicit ꝙ ꝑ assignationẽ stalli i choro ⁊ loci i. c. acquicio. nam

ratur possessio canonicatꝰ ⁊ etiã p annuli porte ecclīe apphēsionē dñiō annulus sit traditus ab hñte potestatē ⁊ vide p eūdē pulchre cōsi. cccxvj. ⁊ inq̄tū suprascriptus addēs alle. Old. vide tu ro. cōsi. ccccclx. zacharias. ¶ Adde q si cōperiant due inuestiture eodem die facte ⁊ nō appet de prioritate alterꝰ illarū q pualet illa q̃ est plenior ita no. Feli. in. c. pastoralis. col. v. versi. de duobus aūt testamētis. ibi: ⁊ scias q qñ apparet. s. de rescriptis.

Anto. Francis.

¶ Circa inuestiturā qd sit et quibus verbis fiat. ⁊ q̃ sit eius forma: ⁊ qūo peti dbeat vide per Jo. an. in addi. spe. in rubri. de instru. edi. ad fin. ⁊ vide que no. gl. ⁊ Bal. in. c. j. quid sit inuesti. ⁊ in. c. j. in. §. fin. p quos fiat iuesti. i vsi. feu. ⁊ vide no. p do. Ant. ⁊ doc. i. c. autoritate. d i stitu. Et adde q inuestitura facta per annullū d re vēditā vel donata que fit i absentia operaē soluz licētiaz occupandi eam ppria autoritate vt singu. vol. Inno. in. c. ij. de cōsue. ⁊ Bal. in. l. j. in fi. C. de re. pmu. in. xvij. q. et p Cy. ⁊ Bal. in. l. j. C. de dona. ⁊ per Alex. in. l. iij. et in l. si ex stipulatione. ff. de acquirē. pos. ⁊ no. in. c. per tuas. de dona. et per Joā. an. in. c.

cio. nam quis inuestitur quandoq p traditionē annuli ⁊ trāffertur possessio rei absentis ⁊ in hoc no. istam gl. Nā contrarium no. glo. in. c. autoritate. de institu. ⁊ in. c. per tuas. de dona. ⁊ in. ca. ex ore. de his que fi. a maio. par. cap. Gl. dubitauit in. c. si quis deinceps. xvj. q. vij. Jo. an. hunc articulum plene examinat post Compo. in. c. transmissam. j. de elect. Et q sunt dicta quotidiana ⁊ notabilia distingue sic post eos. Aut inuestitura fit ante omnem iuris translationem: vt puta dicit episcopus inuestio te de tali beneficio. ⁊ tunc inuestitura habet solum vim collationis beneficij. Satis enim operatur in translatiōe iuris. Aut fit inuestitura post electionē et habet vim confirmationis vt in d. ca. ex ore. ⁊ qd ibi nota. Et qñq fit post translationem iuris ⁊ tunc aut in conspectu beneficij aut in absentia. Primo casu trāffertur possessio per inuestiturā. vt in. l. qd meo. ff. de acq. pos. Nā ostendēdo rem oculo ⁊ tradēdo verbo p inuestiturā vr trāslata possessio. ⁊ no. bñ hūc casum. Hoc tamē non pcederet si nūtius missus a iudice vel ab episcopo hoc faceret vt singulariter dicit Spe. in tit. de primo ⁊ scdo decreto. i. §. iã de effectu.[a] in prin. Ubi dicit q si nūtiꝰ missus a iudice vt mittat alt quē in possessionē plurium rerum posuit illum in possessionē vniꝰ ⁊ alias vero voluit possessiones trāfferre oculo ⁊ vbo: puta dicēdo pono te etiā in possessionē illarū rerū: qd ppter hoc nō est trāslata illarū rerum possessio q est ꝯ regulaz iuris de qua supra. Nec ob. l. qd in eo. q loqr qñ ille q tradidit vbo ⁊ oculo erat in possessione sed nuntius non est in possessione. ⁊ est dictum singulare ⁊ non tradendum obliuioni. Ita ego vltra alios limito illud dictum Compo. ⁊ Joā. an. Sed diceres tu idē videtur in collatore: nā collator nō est in possessione beneficij ⁊ tamē volunt do. q p inuestituram factam in conspectu beneficij trāffertur possessio. Ad qd saluādo illud dictum respōdeo qd collator regulariter habet custodiā bñficij vacātis glo. est notabilis ⁊ singularis in. c. cum vos. de offic. ord. Item intellige q oculo ⁊ vbo trāfferaē possessio qñ alius non est in possessione. Nā p illā

cōmissa. de elec. ⁊ p Ang. in. l. si vacātia. C. de bo. vacan. lib. x. in lec. et p Bal. in. c. j. in. ij. col. qd sit inuesti. ⁊ in. d. rub. de ꝯtrahē. empt. in. xvij. qō. vbi dicit q si inuestitura fiat in loco vbi pōt fieri vera traditio: qd illa trāffert possessionē. Et adde q quādo reperiuntur due inuestiture de eadē re si appareant eodē die facte illa dz preferri q̃ est plenior. p quo etiam vide Bal. in. c. j. in. v. col. quid sit inuesti. in vsi. feu.

a ¶ In. §. iam de effectu. in prin. vide istū in. c. cū aliquibꝰ. in pen. colū. de re iudi. tu dic q opi. spe. sequitur But. in. c. cū venisset. ad fi. versi. vnum nō omitto. de resti. spo. Bal. ⁊ Pau. de ca. in. l. nō est nouū. ff. de pig. ac. Ange. in repe. l. si qs. §. differentia. ff. de acquir. pos. Bar. ⁊ Ang. l. cum vnus. §. fi. ff. de bo. auto. iu. pos. Bar. in. l. j. in prin. in pe. colū. ver. quid si executor. ff. de acqui. pos. ⁊ ibi Ro. Alex. ⁊ Areti. ⁊ d. meuz hic in. xiiij. col. ⁊ But. ⁊ Imo. hic. ⁊ Alex. ꝯsi. ccxiij. visa facti narratione. in. j. col. ⁊ hāc partē tene ad ꝯtraria motiua p istū in. d. c. cū aliquibꝰ. rñdet Ale. in. d. l. j. ⁊ d. Feli. in. d. c. cū aliqbus. in ver. non obstant: quem oino vide.

¶ Adde Alexan. consi. lxxiij. ij. volu.

b Sebasti. Sapia. ¶ Propria autoritate. Uide Alex. in. d. l. predia. circa fi. ⁊ d. Jas. in. l. si ex stipula. ff. de acqui. pos. vbi dicunt qd ex solo titulo censeē data licentia apprehēdendi possessionem propria autoritate quando possessio non erat apud tradentem.

c ¶ Clauium. Adde Bal. ⁊ Moder. in. l. traditionibus. C. de pac.

¶ Adde Oldra. consi. ccix. in causa hospitalis.

Zacharias. ¶ Adde eūdē Old. cōsi. ccviij. Bar. in. l. claubꝰ. ff. de contrahē. emp. ⁊ vē. oino. p eūdē Alex. ⁊ doc. in. l. j. in prin. ff. de acq. pos. ⁊ in l. iij. in prin. ⁊ ibi Alex. eo. ti. Et an in spūalibus: p Anto. de but. in. c. fi. de cā pos. ⁊ pprie. Ampliat. d. Inno. in. c. ij. de fi. instru. q etiā dominiū trāfferaē p clauiū traditionē. Qd est verū si titulꝰ sit habilis q si secꝰ viderētur tradite claues in dubio causa custodie non dominij trāfferēdi. vt no. doc. in. l. cū pater. §. pater pluribus. ff. de leg. ij. ⁊ ibi gl. in ver. pluribus. Bar. ⁊ Dy. in apost. not. Pet. de ancha. in clemē. j. §. sane. de here. ⁊ Alexā. in allega. l. clauibus.

Anto. Fran. ¶ An p assignationem clauiū acquiratur possessio. vi de etiā Inno. in. c. ij. de fi. instru. Et adde qd assignatio clauium camere facta per hospitem hospitato in suo hospitio domino rerum nō liberat hospitē a custodia vt p Bar. in. d. l. fi. post glo. in. §. item si. in fin. ff. nau. cau. sta. Et adde q claues terraruz debēt stare apud seniorē. vt in. l. cū pr. §. pater pluribus. ⁊ ibi p Bar. ff. de lega. ij. ⁊ habetur per Bal. et doc. in. l. procurator. C. de edē. p. l. fin. ff. de fi. instru. vbi habetur q instrumēta debent stare penes seniorem. de quo etiaz vide Bal. in tractatu schisma. in xiij. col. Et adde q claues ⁊ sere dicūē eē pars domus ⁊ propterea venient in legato vel vēditiōe domus. ibi Barto. in. l. qesitū. in pn. ff. de fund. istru. et in. l. fundi. in pnc. d act. emp. ⁊ ideo Bal. in. l. ij. C. de ver. signi. dixit q vēditor. tenetur eas tradere emptori. de quo etiā per alex. in. l. clauibꝰ. de cōtrahē. emp. hic alle.

d ¶ Lex qd meo. De hoc casu et alijs hic numeratis p docto. vide Bal. i. l. traditionibus. ⁊ adde innocē. in. c. inter cetera. de prebend. vbi dixit q i spiritualibus est speciale vt interueniente autoritate

traditionē fictam nō pōt priuari tertius possessione sua. ita notabiliter voluit Cōpo. Et facit text. in. d. l. qd meo. in. §. si venditorem. Nisi priꝰ fuisset lata snia ꝯ illum possessorem ƀm eūdē Compo. Aut inuestitura fit in absentia beneficij: ⁊ tūc nō transfertur possessio per regulam superius dictā. Et tenet hoc Innoc. allegan. l. si ex stipulatiōe. ff. de acqui. pos. que bene facit: sed melius facit iudicio meo. l. predia. ff. eod. Ubi plus probatur qd si extra cōspectum rei ego dixi do tibi talem rē ⁊ trado nō transfertur per hoc possessio: sed videē data potestas intrādi possessionem propria autoritate. vt. d. l. predia. ⁊ ita voluit Bartol. post alios ibi ⁊ in. l. ij. C. de acquirenda possessione. Idem dicit Azo vt refert hic Inn. in inuestura. vt p eā detur potestas ingrediendi possessionez propria autoritate quod bene no. ¶ [11] †Nunquid aūt obtinēs titulū beneficij possit sine inuestitura ingredi possessionem propria autoritate.[b] no. in. d. cap. transmissam. ⁊ ibi dico ⁊ hoc quo ad primuz exemplū. ¶ [12] †Secundum exemplum in traditione clauiū.[c] vt in. l. clauibus. ff. de ꝯhen. emptio. alleg. in gloss. Aduerte: debes enim itelligere qñ claues tradūtur apud ipsaz stationē seu apud ipsaz domum: nam tunc videē trāslata possessio eoruz que sunt sub clauibus licet aliter corporaliter nō apprehēdantur. ¶ Tertium exēplum in visu: ⁊ loquiē gl. nimis generaliter sed debes intelligere vt. s. dixi quādo visu ostēditur ⁊ verbo traditur: ⁊ ita loquitur lex qd meo:[d] alleg. in glo. ¶ [13] †Quartū exemplū si rē meā penes te depositā tibi vendo. ⁊ idem dic si alio titulo erat penes te: vt instit. de re. diui. in. §. interdū. Et ex hoc habes casum ⁊ quasi regulā in quo ex solo titulo transferē dñium etiā i priuatū qñ. s. possessio vel detentio erat penes ꝯhentem. ¶ [14] †Quintum exemplū in titulo ꝯstituti:[e] et iste est casus quotidianus. nā si quis rē suā quam vendidit vel donauit vult possidere noīe alterius incōtinēti transfertur possessio ciuilis in illū[f] vt in l. quedaz. ff. de rei vē. Et ideo notarij quotidie apponunt in instrumentis istā clausulā. ⁊ dicunt qd transferē vera possessio ⁊ dñiuz adeo quod si iste

superioris absq alia traditione acquiraē ius pmutare volētibꝰ in rebus permutatis p quo iste ibi alle. c. si tibi absenti. de pbē. li. vj. ⁊ adde Bal. in. l. ea lege. C. de condi. ob cau. in. iij. arti. ibi: ergo do tibi aliā cautelam meliorem. in. iij. col. in. xj. oppositione dicentē q cū dñium possit corporaliter dari p cōtractū ⁊ vltimā volūtatē simulr possessio: vt ē casus no. C. de leg. in. l. fi. vide Alex. in apostil. ad Bal. in. d. l. ea lege. ⁊ ibi Sali. ⁊ vide etiā Jac. de are. in. l. pdia. ff. de acq. pos. qd p instrumentum in quo ꝯtineē aliquē tradidisse non pbaē traditio. s illa vba iportant sentētiā in traditionē ppria autoritate. de quo vide hic p Jo. cal. Car. Pe. de encha. Jo. de imo. ⁊ do. meū in antepe. col. in ver. vltimo queriē Ang. i. l. qdā. ff. de rei vē. ⁊ ex gl. ⁊ dictis doc. habes p quos tactꝰ fictos transferatur possessio sine corporali apprehensione adde similem glo. ⁊ meliorem in. l. j. C. de acquiren. possessio.

e ¶ Cōstituti. adde Bal. ⁊ An. i. l. ab emptiōe. ff. de pac. Bal. i. c. j. §. si facta. in ti. si de feu. fue. ꝯtro. inter dñm ⁊ agnatū. ⁊ in rub. C. de ꝯhē. em. in xvij. q. Ang. in. l. q tibi. C. de here. vel act. vē. ⁊ Mode. in. l. q meo. ff. de acqui. pos. Ang. insti. de act. in ver. quero si instrumentū. ⁊ in vsic. ꝗro qd si duobꝰ. in. §. de ꝯstituta. p eūdē An. insti. de ac. §. actionū. v. vēditio. i fi. ⁊ bar. in. l. iij. C. de pig. ⁊ in. l. sicut. §. supuacuū. ff. quibꝰ mo. pig. vel. hyp. sol. ⁊ in. l. iij. §. incerta. ff. de acq pos. ⁊ in ꝯsi. inci. Petrꝰ nicole. d. An. l. c. cū venisset. de resti. spo. Inno. in. c. ex literis. eo. ti. Bal. in. l. j. C. de sen. q̃ sine cer. quā. ⁊ in. c. j. §. si qs. de feu. da. in vicē. l. cōmis. ⁊ in. l. ex testamēto. C. de fideic. ⁊ in. d. l. ab emptione. ⁊ in rub. C. de ꝯhen. em. i. xxj. q. Ang. in l. stipulatio hoc mō ꝯcepta. ff. d v. ob. Sal. i. l. actiōe. ff. p so. ⁊ l. post pfecta. C. de ac. emp. An. ⁊ Bal. i. l. fi. C. de acq. pos. ⁊ p. d. meū. i. c. fi. de pca. Adde Alex. ꝯs. lxxxj. iij. li. ⁊ ibi an titulus fuit nullꝰ ⁊ an fftr cōstitutuz.

Sebasti. Sapia. ¶ In illum. Uide. d. Jas. in. l. ab emptione. colū. vj. ff. de pac. vbi admonet notarios ne dicāt quod cōstituit se possidere per cōstitutum ⁊ precario nomine allegat Ang. aret. in. §. actionū. col. iij. insti. de actio. de quo dixit in. l. creditores. circa secundam questionē plene Bar. C. de pignou.

postmodum vēderet vel donaret alteri ⁊ traderet sibi possessionem nihilominus primus est potior. Et ita voluit Jo. an. in addi. Spe. in tit. de emp. et vend. in. §. j. ver. ⁊ hoc scias notāt aliqui doct. in. l. quoties. C. de rei vē. ⁊ Bar. in. l. si is qui p emptore. ff. de vsuca. ⁊ videtur tex. no. in. l. certe[a]. ff. de precario. vbi probatur q̄ vere trāsfertur possessio per titulum cōstituti. ¶ Sextū exemplū si quis cōducit rem suam ab alio. Iste tñ casus pōt cōprehēdi sub precedenti. q̄ cum ipse possideat nomine proprio cōducendo sciēter ab alio vr velle possidere noīe illius. Secus dic si ignoranter. non eñ valet conductio rei mee ignorāter facta. vt in. l. q rē propriam. C. locati. Uide plene per Bar. in. l. si rē aliquam. ff. de acqui. pos. Adde aliud exemplū cū quis trāsfert rē in alium retento sibi vsufructu: vt in. l. quisq̄s. C. de dona. †[15] Adde alium cū recipitur pensio[b] de cōsensu possessoris: vt in. c. cū venisset. preal. ⁊ ibi plenissime istum casum distinguo. Ad propositū ergo cū multis casib⁹ supradictis artificio iuris transferatur possessio sine apprehēsione corporali. Ita potuit cōsuetudo que est altera lex inducere translationē possessionis inducēdo istam solēnitatē de qua hic. Nec credas hoc speciale in ecclesia. nam idem esset si inter laicos hoc induceret consuetudo quod sentiūt hic doc. ⁊ clarius. d. Ant. hic tenet. Hoc etiam videntur cōcludere rōnes superi⁹ dicte. ⁊ p hoc habes clare materiā expeditā huius. c. q̄ solet difficilis reputari. †[16] Ad predicta adde dictum Inno. in. c. in literis. de resti. spo. Ubi notabiliter dicit q̄ hodie ex generali cōsuetudine p īstallationem factā in certa sede videtur acq̄sita possessio illi⁹ dignitatis seu beneficij. Dicit tñ q̄ vbi consuetudo nō seruat ad vnguē nihil transfertur ⁊ ideo si installaretur in alia sede q̄ solita non transfertur possessio ⁊c.

☞ Sētentia a nō suo iudice lata non valet etiā q̄ consuetudo fit in contrarium. 2.

1 Consuetudo attribuit iurisdictionem nō habēti.
2 Iudex potest ferre sententiā ad consiliū sapiētis.
3 In: ista dictio capitur multipliciter.
4 Clericus sponte litigans coram iudice non suo: nil agit.

AD nostram. †[1] Nō valet cōsuetudo vt sentētia a nō suo iudice lata teneat vel sic. Non vꝫ consuetudo vt in causis ecclesiasticis dictum populi pro sententia teneatur. Cōmunis diuisio. secunda ibi: nos igitur. ¶ Casus literalis. In dioce. pictauiēsi talis erat consuetudo in causis ecclesiasticis q̄ cum aliqua causa tractat ibidē auditis allegatiōib⁹ vtriusq̄ partis: ab his q presentes sunt sapientibus ⁊ insipientibus queritur quid iuris sit super causa illa ⁊ quod illi dicunt vel aliquis eorum de cōsilio presentium pro sñia seruatur. Peruenit hoc ad notitiā domini pape: scribit papa epō pictauiensi dicēs q̄ talis cōsuetudo canonicis obuiat īstitutis ⁊ ideo nullius dꝫ esse momēti: q̄ sñia a nō suo iudice lata nō tenet. Unde mādat eidē episcopo vt in causis subditorū suorū postq̄ sibi de meritis ipsarum constiterit sententiā proferat ſm quod postulat ordo iuris premissa cōsuetudine non obstāte. Ber. ¶ †[2] Not. j. q̄ licet ex consuetudine possit acquiri iurisditio. vt in. c. cū contingat.[c] de fo. cōp. ⁊ ix. q. iij. cōquestus. Non tamē vꝫ ꝯsuetudo vt sententia a non suo iudice lata teneat. ē eñ irrationabile vt valeat sententia lata a nō habente iurisditionē. ¶ †[3] No. ij. q̄ sententia nō dꝫ ferri ad ꝯsiliū sapientum ⁊ insipientum. a ꝯtrario ergo facit ista litera vt ad consilium sapientis[d] possit proprius iudex ferre sñiam. de quo plene dicem⁹ i. c. si p debilitate. de offi. delega. ⁊ p Bar. in. l. j. §. si plures. ff. de exer. ¶ †[4] No. iij. q̄ dictio in: q̄nq̄ stat priuatiue: vt hic in verbo: insipientib⁹. quasi non sapientibus. q̄nq̄ stat augmētatiue. vt in. c. j. j. de fideiu. iuncta gl. in. l. gallus. §. ille casus indifficilis. ff. de liber. ⁊ posth. quādoq̄ nihil operat. vt no. in. ca. nobis. j. de iurepa. ¶ No. vlti. q̄ cōsuetudo inimica canonibus presumit irrationabilis prima fronte. Et ad hoc tene mēti istum tex. facit ad ea que dicā. j. in. c. fi. ¶ Op. cōtra text. in eo q̄ in fine papa cōcedit facultatē ipsi epō liberi iudicādi. Nam si consuetudo erat irrationabilis nō erat opus aliqua cōcessione: q̄ frustra precib⁹ implorat q̄d iure cōmuni conceditur. l. j. C. de thesauris. lib. x. ⁊ in. c. j. ꝯ. de rescrip. iuncta gl. Solu. Jo. an. exponit text. ibi concedimus idest a iure concessum esse ostēdimus. quasi dicat q̄ papa non cōcessit de nouo sꝫ declarat eam competere cōsuetudine nō obstāte. Et forte papa fecit hoc ad cautelā istius epī vt sic esset tutus apud populum. ¶ In glo. j. ibi: nec istud est inconueniens. No. bene glo. q̄ quādoque est vtile in facto dubio exquirere consiliū a pluribus: tā literatis q̄ illiteratis: tam sapientibus q̄ insipientibus. nam quādoq̄ parum sapientes habent in certa re eleuatū intellectū ⁊ ingeniū ⁊ acutius sciunt discutere ⁊ decidere vnū casū q̄ oēs sapiētes sicut narrat hic Jo. an. de fatuo parisiē.[f] qui decidit questionem miro modo inter tabernarium ⁊ quēdam pauperem a quo tabernarius volebat extorquere pecuniam qui comederat panē ad odorem assati. nam soluit illi ex sono vnius denarij turonensis. quam questionem non potuisset cato melius decidere ad satisfaciendū animis imprudentiū sed solue hoc contrariū prout habet in gl. sequē. ¶ †[5] In gl. fi. ibi: nisi in causa reconuētionis. Aduerte q̄ gl. non congrue excipit istū casum ⁊ sequentē: q̄ per recōuentionē[g] ⁊ prorogationem iurisditionis efficit ille iudex ⁊ sic nō reperitur sententia lata a nō suo iudice. Sed pōt excipere casū ſm Host. contētū in. c. si diligēti. de fo. cōp. ⁊ xj. q. j. inolita. ⁊. c. placuit. vbi sentētia lata a iudice seculari cōtra clericū spōte ibi litigantem non pōt haberi rata a iudice ecclesiastico in odiū ipsius clerici. ⁊ dic vt ibi.

☞ Consuetudo non valet vt clericus exerceat actus episcopales. 2.

1 Prescriptio etiam vetustissima non p̄iudicat q̄n prescribens non est capax illarū rerū quas vult prescribere.
Consuetudo non facit quem capacem.
Laicus nunq̄ pōt prescribere actū spiritualem.
Possessio tāti temporis cuius non extat memoria habet vim tituli q̄n dat capacitas in exercēte.
Prescriptio rerum que sunt dignitatis vel iurisdictionis episcopalis vꝫ facta a clerico.
2 Ordines reseruati episcopis.
3 Sacramēta ecclesie aliqua sunt necessitatis ⁊ aliqua voluntatis.
4 Chrisma quid significet: ⁊ quare fit in fronte.
6 Perfectio actus reseruatur superioribus.
7 Sacramenta reseruata solis pontificibus nō delegantur nisi a papa nisi delegētur alijs pontificibus id est episcopis.
Delegatio eorū q̄ sunt iurisditionis episcopalis pōt fieri ab episcopo. secus eorū q̄ sunt ordinis.
8 Laicus de mādato pape an possit dare chrisma.
9 Papa potest delegare collationem ordinū: licet confectionē eucharistie non.
Abbas an possit conferre minores ordines.
12 Delegatus post prohibitionem sibi factā: nil potest agere.
13 Papa vtrū possit prohibere episcopis ne conferant sacramenta.
Pape non obediendum: si attētat contra vniuersalem statum ecclesie.
14 Laici an ⁊ que sacramenta possunt ministrare tēpore necessitatis.
15 Clericus hereticus vel excōicatus an possit fidelibus administrare sacramenta.
16 Cū excōicatis licite participat propter necessitatē.

QUanto. †[1] Non valet cōsuetudo permittēs presbyteris vt chrismēt. Uel generalius sic. consuetudo nō potest operari vt clericus non episcopus possit exercere ea que sunt reseruata ordini episcopali. et est casus notabilis. Et sunt due partes. In prima presum-

ptuosa

---

a ¶ Certe. Nō. tex. ad hoc Nico. de nea. ibi magni fecit ⁊ do. meus. in repeti. ru. de causa pos. ⁊ ppri. circa finem. ⁊ vide Bald. in. l. j. C. de acqui. pos. ⁊ facit q̄d ipse voluit in. l. ea lege. C. de cōdicti. ob causam. post Pe. ⁊ Cyn.

b ¶ Pensio. adde Alex. cōsil. xj. iiij. li. Pau. de ca. ꝯsi. ccciij. in antiq̄s.

c ¶ In. c. cū cōtingat. vid ibi dicta ⁊ q̄d leg. ⁊ not. i. l. j. C. de emanci. li. ⁊ i. l. fi. ⁊ ibi glo. in verb. ꝯsuetudine eodē. ⁊ in. l. viros C. de diuer. offic. li. xij. ⁊ ibi p bart. cum alijs cōcor.

d ¶ Ad cōsiliū sapientis. limita vt p Barto. in. l. ille aut ille. §. cū in verbis. ff. de leg. iij. ⁊ per no. in. l. ancille. C. de fur. ⁊ in. l. j. C. de rela.

e ¶ Dictio in. Ad de Bal. p illum text. in. l. si pater. ij. not. C. de vsufr. q̄ dictio in, posita sup tpe ponit p vsq̄. vnde idē est dicere i tps q̄ vsq̄ ad tempus. ¶ Adde tu plenissime Ro. cōsi. ccclxxvj.
Antoni. Francis.
¶ De dictiōe in dicas q̄d hꝫ varios significat⁹ nā aliq̄n ponitur p valde: vt in. l. gallus. i. §. ille casus indifficilis. ff. de libe. ⁊ posthu. aliq̄n denotat modū: vt in. l. quib⁹ dieb⁹. in. §. terminus. ff. de cōdi. et demonstr. ⁊ ibi p Bar. ⁊ habet i. l. j. in. §. in flumine. ff. de flum. ⁊ in. l. j. in. §. hoc iterdictum. ff. de cloa. ⁊ l. j. in. §. merito. C. de iusti. codic. ꝯfir. ⁊ per bar. in cōsil. suo incip. in christi noīe amē insultus. ⁊ p Flo. l. j. §. hec verba. de his qui deiec. vel effu. ⁊ p Spe. in tit. de dispu. et alle. in. §. iiij. ver. vel in. ⁊ per Old. in consil. xlix. et p Alex. in cōsi. j. in iiij. parte ꝯsilio. Et adde q̄ denotat aliquid nō eē principale vt cū dr talis dignitas est in tali ecclesia ita do. Car. in cle. ij. in. §. j. in. ix. q. de eta. ⁊ q̄li. vbi notabiliter dicit q̄ si mandat alicui prouideri in tali ecclesia nō intelligitur q̄d possit sibi prouideri de illa ecclesia: sed de alijs bñficijs ꝯtētis in ecclesia de quo in c. cū olim. de p̄bē. q̄n q̄ ēt ponit p ante: p quo vide gl. i cle. causā. in ver. in domo. de elec.

f ¶ De fatuo parisien. Adde do. meū Barba. in ꝯsil. lvij. inci. cle. ⁊c. capio primā dubitationē in. j. volu. ⁊ in cōsi. lix. incip. illud in medium. in. j. colū. in fi. ij. vol.
zacharias.
¶ Adde eundē barba. in. l. is cui bonis. co. ij. ver. ⁊ si diceret in furioso. ff. de ver. obli. facit quod voluit bal. ang. ⁊ sequa. in. l. furiosum. C. qui testa. fa pos. ⁊ Cal. in. c. fi. de renun. et de alio fatuo Romano: q disputauit ꝯ grecum sapiēter meminit diffuse gl. in. l. ij. in ver. ꝯstitui. ff. de orig. iu.

g Per recōuētionem. Uide plene per ist[illegible] in. c. at si clerici. j. de iud. in. j. colū. in versi. restat ergo examinare. ⁊ in. ix. colū. in ver. q̄ro expediēdo scd̄am. ibi aduerte iste passus. ⁊ p doc. in. c. j. de mutuis peti. ⁊ iij. q. viij. cuius in agēdo. ⁊ i ant. ⁊ ꝯsequēter. C. de interlo. om. iu. cū alijs concor.

a ¶ Jo.an.in.c.ij. Adde istuz in.c.cū apostolica.circa fi.in v̄.no. tn̄ hn̄ de his q̄ fi.a pla.ꝛ in.c.causam q̄.in.j.no.ꝛ ibi late p Moder.de pscri.ꝛ in c.ad aures.eo.ti.ꝛ in.c.nouit.in.xij.col.de iudi. But.in.c.peruenit.in.vj. col.de censi. Bal.in.l.oēs.in fi.C.de prescri.xxx.anno. Domi.in.c.catholica.xj.dist.ꝛ in.d.c.ij.in.vj.col. Abb.ꝛ Ana.in.c.de hoc.de simo. Car. consi.lviij.pposita qd. Archi.spa late.ꝯsi.xxvij.mutius qdā. et facit glo.de hoc nō vsitata i.c. nobis.in ver.iurisdictiōe.i fi.de iurepa.ꝛ i.c. qd sicut.in versic. īpediri. ꝛ ibi istū de electio.ꝛ Car. ꝯsi.lxxxix. capitulū ciuitatē se.et limita pdicta vt p moder.i.d.c.causaz q̄.ꝛ add bal. in.l.j.C. de māci. ꝛ pondera qd voluit idē Bald.in rub.C. de pci.imper.offe.ꝛ domi. meum hic.

¶ Adde Cald. consilio.ij.de prescrip.

+ Sebast. Sapia.

b ¶ Actū spiritualē.facit quod no. Abb.i.c.accedētibus.j.de excess. pla. vbi vult qd valeat ꝯsuetudo qd plati possint ꝯcedere indulgētias qꝛ talia sunt iuris sec⁹ nō possunt ex ꝯsue.cōcedere ea q̄ sunt ordinis.ꝯtrariū tn̄ ꝙ nō possint concedere indulgentias tenuit Cal.i repe.c. postulasti als incipit nr̄o.j. de peni.ꝛ remis.

¶ Possunt prescribi. Adde Archi.ꝛ Jo.an.in.c. cū eps.de offi.or. li.vj.ꝛ quod leg.ꝛ no.i.c.dilect⁹. eo. ti.in anti.ꝛ.xvj.q. iij.c.qcūqꝫ.ꝛ lap. alle xcij. ꝛ faciat gl.in.c. dilectus. j.de appel.

¶ Adde Bald. ꝯs.xciij.v.li. Ro. cōsil.ccclxxj.in fi. Cal.vbi.s.

¶ Ordinē epalē. Uide do. ꝛ alios doc.post gl. in v̄. episcopos.in pemio.vj.ꝛ gl.in. c. oīm.in v̄. a capite.xxxij.distinc.et Hosti.in.c.cū contingat.de eta.ꝛ quali.facit.c.j.de testi.ꝛ per summistas in tit.de ord.ab episcopo.ꝛ sunt.ix.ad similitudinē superioris hierarchie quia sunt.ix. chori angelorum.theologi contra vt per Richar.iiij.sentē.xxiiij.dist. ꝛ Joā.de lig.in.d.c.cum contingat.ꝛ ibi Car.ꝛ Guil.de monte lau.in clemē.in plerisqꝫ.de elec.ꝛ ibi But.ꝛ Jmo.ꝛ Do.in.c.cleros.xxj.distin. ꝛ do.meū hic in.iiij.distin.

¶ Adde.d.prepositum in.c.j.xxj.dist.ꝛ.c.perlectis.xxv.col.

ptuosa consuetudo. In secunda ipsius reprobatio ibi: discretioni. ¶ Casus literalis. Quidā sacerdotes apud constantinopolim conferebāt sacramentum confirmationis chrismādo in fronte baptizatos qd sacramētū tēpore apostoloꝝ soli episcopi cōferre debēt per manus impositionem sed ipsi ad suā excusationem solam consuetudinē allegabant: papa mādat vicario suo vt omnib⁹ presbyteris districte prohibeat ne de cetero talia sacramēta cōferre presumāt: qꝛ licet nō sint a fidelibus contēnenda tamen tutius est omittere sine periculo ex necessitate que legem non habēt ꝙ illa recipere ab his qui ea conferre non possunt: qꝛ vmbra quedā solūmodo ostēdit in opere: veritas autē in effectu nō subest. Ber. 2 ¶ † No.j.vnam regulam menti tenēdam qd ea que sunt ordinis episcopalis non possunt acquiri per inferiorem ex cōsuetudine ꝙtumcūqꝫ vetustissima. Ratio est qꝛ cōsuetudo nō facit quē capacē. Hinc dicit Joan. and.in.c.ij.[a] de prebē.lib.vj.ꝙ quātūcunqꝫ longo tempore laicus exercuerit actū spiritualē[b] nūquā tamen illū potest prescribere. Naz possessio tēporis cuius initij non est memoria habet vim tituli quādo datur capacitas in exercente: alias nō qd verbū tenebis menti. Et sic limita ꝛ restringe capitulum primum.de prescrip.li.vj.ꝛ in.l.hoc iure. §.ductus aq̄.ff.de aq̄ quoti.ꝛ estiua. Secus dicit i competentibus episcopo ratione iurisdictiōis vl' dignitatis episcopalis.nam illa possunt prescribi[c] per inferiorē clericum: vt in capitulo auditis.ꝛ c.cum olim.de prescrip. Dixi in capitulo accedētibus.de exces.prela.ꝛ plene in. c. cum contingat. de foro compe. Et ex his potes sumere secundam regulam. ¶ Item no. quod ritus apostolorū circa sacramenta habent impedire characteris impressionem. Nam immediate post mortē Christi omnes presbyteri in cōmuni regebant ecclesiam non sic erant inter eos episcopi: sed idē presbyter quod episcopus ꝛ pariter cōferebāt oīa sacramēta.vt in.c.olim.xcv.distin.ꝛ in.c.legimus.xciij.distinctione. Sed postmodū ad schismata sedāda fecerunt seu ordinauerunt apostoli vt crearentur episcopi et certa sacramenta eis reseruarunt illa interdicendo simplicibus presbyteris. Et vides hic quod talis ordinatio habet impedire etiā impressionē characteris quia si psbyteri illa de facto cōferunt nihil cōferūt: qd facit ad infra dicenda. Et ex his ꝛ ex tex. diligenter no. pro opi. canonistarum cōtra opinionē theologoruz. Quod est dare ordinem episcopalem[d] sic qd nouē sunt ordines: de quo vide gl.in proe.vj.i verbo episcopus ꝛ si vis tenere opinionē theologorū vt nō sit ordo dic ꝙ hic operatur ordo psbyteratus iūctus cū dignitate epali ꝛ intercedēte ordinatione ecclesie. 3 ¶ † Item no. ꝙ quedam sunt sacramēta reseruata solis episcopis q̄ inferiorib⁹ nō licz attingere vt chrismare: ordines sacros ꝯferre: virgines bn̄dicere: ecclesias consecrare: ꝛ similia: vide sup his tex.in.c.ꝙuis.lxviij.di. 4 ¶ † No. qd sacramentum cōfirmationis[e] nō est sacramētū necessitatis. vnde pōt qs saluari: licet nō sit chrismatus dūmodo illud sacramētū nō ex contēptu dimiserit. Nam ex septē sacramētis ecclesie quedā sunt necessitatis: quedam voluntatis.de quibus vide p gl.in.c.veniens.de trāsa. ¶ Quero p declaratione hui⁹ sacramēti ꝯfirmationis quare hoc sacramētū fuit institutū cum non sit de necessitate salutis. Solu. dic vt habes tex.no.de ꝯse.dist.v.ꝛ in.c.j.ꝛ.ij.nam baptismus necessari⁹ est morientib⁹. qꝛ sine eo ēt infans vnius diei saluari non pōt.de ꝯsecra. dist. iiij.in capitu.firmissime.ꝛ in.c.regenerante. Sacramētū vero ꝯfirmatiōis est necessariū victuris nā cū homo militet quotidie inter hostes inuisibiles per illud sacramētum cōfirmatiōis cōfirmat ꝛ roboratur miles ꝛ efficitur fortis ꝯtra agones ꝛ insidias diaboli. Unde fortior est ad resistendum insidijs diabolicis q est ꝯfirmatus ꝙ baptizatus duntaxat.vt in.d.c. Confertur enī spiritussanct⁹ quem apostoli olim cōferebant ex sola man⁹ impositione. Et quia hodie prelati nō sunt ita beati quēadmodum apostoli: fuit institutum vt ipsi cōferrent hoc sacramentū cū collatiōe chrismatis. 5 † Et quid significat chrisma ꝛ quare chrismatio fit in fronte dic vt not.in cap.vnico.de sacra vnc. ¶ Secūdo principaliter querit nunquid cōferat character in isto sacramēto. collectarius hic post beatū Tho.tenet ꝙ sic. aliter tn̄ ꝙ in baptismate. Nā per baptismum quis participat spiritualia ꝛ disponitur anima ad facilius suscipiendū gratiā dei: vt dixi post Inno.super rub.de bapti. Sed in isto sacramento confirmationis efficitur fortior ꝛ infunditur gratia cōtra insidias diaboli.vt.s.dixi. 6 ¶ † Tertio queritur quare hoc sacramentum reseruetur episcopis dūtaxat cū baptismus qui est ianua omnium sacramētorum vt in.capitu. si. de presbytero non baptizato permittat simplicibus sacerdotibus. So. perfectio actus cōiter reseruat superiori. vides enī ꝙ electio ptinet ad canonicos ꝛ cōfirmatio ad superiores in.c.nihil.de elec. Ideo cū istud sacramentum sit confirmatio baptismatis: ꝛ sic perficitur ipse baptism⁹ dignū fuit reseruare ipsis superioribus in signum preeminentie. 7 ¶ † In gl.prima in fi. hec gl. quo ad effectum pōt reduci ad duas questiones. Prima nunquid ista sacramenta reseruata solis pontificibus possint delegari inferioribus ꝛ per quem. Secūda questio presupposita validitate delegationis si delegās postea prohibet nunquid imprimatur character ex sacramēto exhibitio cōtra interdictum delegātis. ¶ Ad primā questionē ampliando verba glo.est ꝯcludendū ꝙ per inferiorē prelatum a papa nō potest fieri ista delegatio nō pontificibus. qꝛ non possunt isti disponere contra statutum ꝛ ordinem ecclesie. Hoc probatur in. c. aqua.de consecra.eccle.vel alta.vide glo.in.c.peruenit.xcv.distin.que ponit ibi notabilem regulam quod nihil habet episcop⁹ qd sit iurisdictiōis: qd non sit delegabile per eum: secus in cōpetentibus ratione ordinis episcopalis: vt dicit hic glo.in fi.ꝛ bene respectu pape reperiuntur tres opiniones. ¶ Prima ꝙ papa collationem horum sacramētoruz potest delegare presbytero dūtaxat. ¶ Secunda opin. ꝙ etiā simplici clerico dummodo habeat illud sacramentum qd alij conferre vult: ꝛ in hac opi.vr̄ residere glo. 8 ¶ † Tertia opin. quod ēt laico pōt hoc papa demandare dummodo laic⁹ receperit illud sacramentum.ꝛ hanc opin. refert hic Gui.ꝛ Innoc. aperte tamē non approbando. Glo.in.c.manus.de ꝯse.dist.v. videtur illā approbare in eo, quod ponit regulam dicens quod ex delegatione pape quilibet potest conferre sacramentum qd ipse receperit. Cōmunior tamē opin.

Zacharias. ¶ Adde ꝙtum dicit epatum esse ordinem. dic ꝙ est verū largo mō vt p Car.post alex.in cle.iij.in opp.vij.de eta.ꝛ qua. vbi dicit ꝙ largo mō subdiaconatus: diaconat⁹: presbyteratus: ꝛ epatus: sint ordines sacri: stricte v̄o a subdiaconatu supra q aūt dicant sacri ordines.vide Inn.in.c.j.de schisma.ꝛ in.c.prout.de dolo ꝛ cōtu. Do.xxxij. dist.erubescāt.et pre alle. Card.in clemē.j.xxiij.q.d ꝯsan.et affini. Anto. Francisc.

¶ Circa h̄ quot sint ordines ecclesiastici et clericales ꝛ de hac differentia inter theologos qui dicunt tm̄ esse.vij.ꝛ canonistas qui dicunt esse.ix. vide Joā. an.in salutatione li.vj.in gl. sup v̄. eps.ꝛ vide q̄ habent per doc.i.c. quoties. de pur. cano. Et quid sit ordo sacer: vide Inn.i.c.j.d schisma.ꝛ p magistrū sen.dis.xxiiij.vbi ēt p beat. Tho.et qbus modis qs cōpellat ad susceptionē sacri ordinis.vide tex. in.c. q̄ris. et ibi plene no.de eta.et qua. ꝛ in.c.si qui clerici.ꝛ se.lxxiiij.dist. ꝛ vide glo. in.c.lꝫ canon.de elec.li. vj.ꝛ q̄ habent in c.cū ex eo.ti.et li. Et adde qd licet olīz subdiaconatus nō esset ordo sacer tn̄ hodie sic vt i.c.a multis.d eta.et qua. ꝛ in.c. miramur. de ser. nō or.ꝛ i.c.j.d cle. ꝯiu. Et an valeat collatio ordinuz si omittatur celebratio misse: cōmunis opi. est ꝙ sic. vt i.c. qd sicut in.§.sup eo. ꝛ ibi glo.de elec.et no. in.c.j.lxxv.dist.et in.c.literas. de tēpo.ordi.ꝛ vid do. Card.in clemen. generaliter.in penulti.q.de etate ꝛ quali. Et vtrum oēs ordines possint vno die conferri dic qd oēs minores sic vt est gloss.i.c.iij. de tēpo.ordi.ꝛ habet per glossam.in.c. ij.de eo qui furti. ordi.susce.ꝛ in.c.ordinationes.lxxv.dist.imo omnes minores ordines ꝛ subdiaconatus non possunt eadem die cōferri.vt p gl.in.c.j.lxxxvj.dis. ꝛ habetur in.d.c.ij.de eo qui furti.ordi.susce. Et an prima tōsura sit ordo vide gl.in.d.c.j.lxxxxvij.di.ꝛ Arcchi.in.c.nō oportet.xliiij.dis.ꝛ vide oīno bea. Tho.in.iiij.sen.dist.xxiiij.

e ¶ Sacramentum confirmationis. vide docto.in.c.veniens.hic allegato.ꝛ.j.q.§. sed nondum.

8 ¶ Nō possit facit qd no.in.c.ꝓposuit.de conces.preben.in.c.ij.de iudi. ⁊ doc.oēs hic.⁊ maxime p Jmo.⁊ qd no.in.c.bene qdē.xcvj.di.in.c.mē nam.ij.q.v.⁊ in.c.preter hoc.xxxij.dist. ⁊ Bal.in.l.rescripta.C.de preci. impera.offe.⁊ in.c.aqua de cōse.ecc.vel al.⁊ bea.Tho.in.iiij.sen.di.vj. q.iij.ar.j.⁊ per Butr.in.c.cū ad monasteriū.de sta.mo.⁊ qd voluit gl.in c.vbipericulū.de elec.li.vj.⁊ plene a fuit dictū in.c.q̄ i ecclesiarū.s.ꝺ cō sti.⁊ not.in.c.sunt quidam.xxv.q.j.

b ¶ Jn.c.cū cōtin- gat.vide ibi ple- ne per doctores. ☙ Sebasti.Sapia.

c ¶ Faciūt abba- tes.Uide Card. in cle.ij.§.statui- mus.q.ix.de sta. monac.vbi dicitur qd abbates non pn̄t cōsecrare ve stes calices cru- ces ⁊ vestimenta ecclesie nisi ex pri- uilegio vl ex ꝯsue tudine.ꝑt etiam gemi.in.c.vt apo stolice.de ꝑuileg. in.vj.ꝙ non pos- sunt consecrare virgines.

d ¶ Jn tit.de eta. ⁊ qua.supple.j.d. c.cū cōtingat. Zacharias.

e ¶ Uel alia neces saria.dic ꝙ necēt circa illorū essen tiā dispēsare pōt ⁊ non potest pa- pa dispēsare: vt qs sine baptismo aut ꝯfessione salueꝶ ita dicit not.Feli.in.c.j.co.xiiij.ver.septima ⁊ vlti ma declaratio.s.de consti.pōt tamē dispēsare ꝙ differat ad tēpus vt ibi per eum vbi multa alleg.

a videtur vt laico hoc demandare nō possit[a] ⁊ videꝶ opin.iustior maxime q2 ex hoc denigrareꝶ status ecclesie qd papa facere non pōt.j.q.vij.in.c.⁊ si illa.

9 ¶ †Sed dubiū est qd in collatione ordinū glo.in d.c.manus.videꝶ velle qd idē dicēdū sit quod su- pra.Sed collectarius hic post beatū Tho. dicit ꝙ collationē minoꝝ ordinū posset papa delegare simplici sacerdoti.secus in collatione sacrorum q2 sacri ordines habēt actus ⁊ exercitiū in confe- ctione eucharistie.Nam vt dicit gl.notabilis in.d. c.peruenit.nō pōt papa cōmittere nō ꝑsbytero vt conficiat corpus xp̄i:q2 xp̄s hoc cōmisit solis pre- sbyteris:vt ibi.Jta videꝶ dicendū in proposito vt sicut in cōfectiōe eucharistie nō disponit cōtra in- stitutionē epi: ita nec in ordinatione ministroꝝ ipsius sacramenti.Ego potius putarem vt sacer doti hoc possit delegare indistincte:q2 licet de sa- cramento eucharistie sit dispositū institutione do minica q habeat illd administrare:hoc tn̄ nō est dispositū in collatione ordinū:nā oliꝫ ꝑsbyteri in communi regebant ecclesiam ⁊ ordinabāt sacer- dotes.Unde quēadmodū oliꝫ poterāt ita videꝶ ꝙ possit papa hoc ꝯcedere sacerdoti maxime de- legando cū nihil exerceat delegat⁹ nomine pro- prio.vt i.c.sane.de offi.delega.l.j.ff.de off.eius cui mā.est iuris.¶ Quinimo dico ꝙ minorū ordinū collationem posset papa sacerdotibus proprio iure concedere nam sacerdos pōt hodie conferre primam tonsurā dūmodo habeat subiectum : vt no.Hosti.in.c.cū contingat.[b] de eta.⁊ qua. Et ab- batibus cōcessum est vt possint conferre minores ordines:vt leg.⁊ no.in.c.abbates.de priuil.lib.vj. ⁊ in.c.j.de sup.neg.prela.lxix.dist.in.c.j. Quidam tamē voluerūt dicere ꝙ hoc faciūt abbates[c] vigo re benedictionis quam recipiunt que partim vi- detur simplex.partim ordinaria.i. in pte accidit

Anto.Fran.¶ Ad istā materiā de baptismo.Dicas ꝙ baptism⁹ est de necessitate salutis adeoꝙ tā adulti q̄ paruuli sine baptismo moriē tes dānantur.ca.firmissime.de ꝯse.dist.iiij.⁊ ideo dicitur baptism⁹ eē ia nua omniū sacramētoꝝ:q2 añ baptismū nulla sacramenta pn̄t recipi c.cupiētes.de ꝑsby.nō ba.c.ij.de cogna.spū.in.vj.c.cū paulus.j.qd.j.§. verum.xxxij.di.⁊ habeꝶ p gl.in.c.qcūq3.lxxvij.dist.⁊ ideo dicim⁹ ꝙ ois homo q̄tūcūq3 etiam sanctificatus in vtero tenetur ad baptismū.est ho.text.in.c.quisqs.de cōse.di.iiij.⁊ habeꝶ p beatū Tho.i.iiij.di.vj.⁊ in iiij.di.iiij.idē sanctus doctor dicit ꝙ baptismus dꝫ pueris cōferri quā do citius pōt:adultis aūt nō debet statim conferri ꝑpter multas cau- sas quas ponit ideꝫ sanctus doctor in.iij.parte sum.qd.lxviij.artic.iij. iudei.tn̄ baptizandi debēt p.lx.dies abstinere ⁊ penitentiam agere.ca. ne quod absit.de ꝯse.dist.iiij.Et an effectus baptismi sit equalis in om nibus vide glo.sum.ꝺ ꝯse.dist.iiij.⁊ ibi p Archi.⁊ vide sanctū Tho.in iiij.dist.iiij.q.v.Et an baptismus ioan.fuerit a deo.vide sanctū Tho. i.iij.pte sum.q.xxxviij.arti.ij.Et que sit forma baptismi quā seruat ec- clesia:⁊ an illa sit de substantia ⁊ sic exacte seruanda.gl.in.c.j.de bapt. videtur tenere ꝙ nō p ea que habētur in.c.a quodā.⁊ in capitu.multi. de ꝯsecra.dist.iiij.Tamen in cōtrariū videtur esse opi.theolo.ꝙ illa sit exactissime seruanda adeo ꝙ si diceretur baptizo te in nomine christi vel in nomine trinitatis:nō esset qs baptizat⁹.vt p beatū Tho.in.iiij. dist.iij.artic.ij.⁊ ideo dicebat Jnnocē.in.c.j.de bapti.post gloss.ꝙ cum forma baptismi sit vt quis baptizeꝶ in noīe patris ⁊ filij ⁊ spūssancti: ꝙ si omittereꝶ illa copula ⁊:vitiatur baptismus ⁊ adeo est seruāda for ma ꝙ nec in latino nec vulgari licet peruertere ordinē verborum neq3 aliqd addere vel subtrahere.vt per Jnn.⁊ Hostiē.in.cap.j.de bapt.p Hostien.in summa de bapt.in.§.q̄ sit eius forma in versiculo.quid si a liquid.⁊ in versic.quid sit ordo.⁊ vide etiam beatum Thomam in vl- tima parte summe questione.lxvj.articulo quinto.⁊ ad materiam vide glossam de cōseca.distin.iiij.c.si non pontificali.Et que sit pena paruu- li decedentis sine baptismo.Dic quod est pena perpetue carentie visio nis dei.quod theologi alijs verbis dicunt quod habeant penā damni. ⁊ nō sensus quia ipsi aliter nō cruciantur nisi quia careꝶ visiōe diuina. de quo habetur in.c.firmissime ⁊ in cap.regnāte.⁊ in.c.nulla.de cōsecr. distin.iiij.⁊ vide no.gl.in.c.maior ea.in.§.sed adhuc.in ver.carētia.de bapti.Et adde ꝙ baptismus debet exhiberi in ecclesia:⁊ non priuatis domibus aut alijs locis:nisi in casu necessitatis:quia tūc pōt baptiza ri quis in domo priuata ⁊ ideo mulier etiam in articulo mortis ꝑtest infantem baptizare.vt i.c.mulier.de consecra.distinc.iiij.filij etiam re- gum et principū possunt in priua- tis domibus ba- ptizari.vt in cle. j.de bapti.Et ad de qd baptismus tā adultis q̄ par uuꝶ remittit cul- pā ⁊ ifundit gra- tiam vt in clem.j. de sum.trini.⁊ fi- de catho.Et ad- de ꝙ baptismus plus valet q̄ pe- nitentia:q2 p pe- nitentiā cū cōtri- tione lꝫ deleatur peccatū remanet tamē satisfactio tēporalis.per ba ptismū v̄o vtrūq3 tollitur gl.est no tabilis in ca.sine penitētia.de ꝯse. di.iiij.Et adde ꝙ paratus ⁊ dispo situs baptizari si morte ꝑuētus nō potuerit baptiza ri:dꝫ saluus repu tari.vide text.i.c. debitū.de bap.et i.c.cathecismus. ⁊.c.nō dubito.et in.c.sicut.de ꝯse. di.iiij.⁊ quare ba ptism⁹ tollit pec catū originale:vi de gl.in.c.ij.de ꝯse.di.iiij.Et adde ꝙ si papa vel eps̄ ꝓhiberet aliquem baptizari nihilominus valeret baptism⁹ si baptizareꝶ.vt no.vo.Jnn. i.c.q̄to.de ꝯsue.Et an possit noua ꝯstitutio fieri per ecclesiaꝫ circa ba ptismū ⁊ an possit tolli p papā.vide q̄ plene habenꝶ j.c.j.de ba.Et add ꝙ sacr̄m baptismi fuit istitutū in baptismo xp̄i.vt p gl.sum.de ꝯse.di. iiij.⁊ i.c.p aquā.et in.c.ex q̄.c.circūcisio.⁊ dicit illa gl.ꝙ baptismus ioā. nō fuit sacr̄m.⁊ iō multi baptizati ab eo fuerūt postea rebaptizati.vid ho.gl.i.c.aliud ea.di.q̄ dicit ꝙ ioānes baptizauit in noīe dn̄i vēturi.ad mortē:ad passionē ⁊ ad iudiciū p quo vide ho.text.in.c.nō generabāꝶ de ꝯse.di.iiij.de quo pulchre hr̄ in.c.dedit.j.q.j.Et adde ēt ꝙ baptism⁹ collat⁹ a laico.ēt extra casuꝫ necessitatis vꝫ:lꝫ cōferēs peccet p quo vi de glo.in.c.subdiaconus.xxxiij.q.j.⁊ habetur in.c.j.ꝺ sum.tri.⁊ fi.cat.⁊ vide gl.i.c.sanctū.de ꝯse.di.iiij.⁊ p bea.Tho.i.iij.pte sum.q.lxiij.ar.iiij. Et add ꝙ baptism⁹ nō ꝑt reiterari.vt i ti.ne sacrū bap.reite.C.⁊ hinc est ꝙ baptism⁹ potest ꝯferri sub ꝯditiōe si aľs nō fuit baptizat⁹:⁊ inde sumpta est practica i his q tpe natiuitatis sunt i ꝑiculo mortꝭ ⁊ bapti- zanꝶ ab obstetricib⁹ ꝙ dicāt sacerdotes cū ad ecclesiā portanꝶ ⁊ bapti zanꝶ.si nō es baptizatus.ego te baptizo.si es pabtizat⁹ ego te lauo.vt no.p bar.⁊ ceteri sequunꝶ.i.d.l.j.C.ne sacrū bapt.reite.Et adde ꝙ si qs baptizareꝶ i casu necessitatis i littore maris vel i flumine:ꝙ tn̄ fieri nō dꝫ citra necessitatē:nō est necesse ꝙ tota aq̄ bn̄dicaꝶ vel ꝯsecreꝶ:sꝫ solū tāta quāta sufficit ad baptismū ꝯferēdū.vt est gl.i.c.detrahe.j.q.j.⁊ ha beꝶ p Jnno.⁊ doc.in rub.de bap.Et adde ꝙ tāta dꝫ esse aq̄:q̄ta possit ꝑfūdi sup maiori parte corporis.vt p Ho.in ti.de ba.§.q̄ sit forma.vbi dicit nō esse baptizatū illū cui⁹ pes vľ man⁹ tm̄ baptizareꝶ p ꝯsequēs talis nō posset in eccľia sepeliri cū aīa nō baptizati sit dānata.de cōse. dist.iiij.nulla.⁊ in.c.limina.xxx.qd.j.de quo vide per.do.Car.in cle.j.c. ad hec.de sum.tri.⁊ fi.ca.⁊ vide etiā.d.car.in cle.j.in fi.de re.ꝑmu.vbi di xit ꝙ p papā nō pōt tolli vľ īpediri baptism⁹.Et q̄tuplex sit baptism⁹ vide gl.in.c.j.⁊ in.c.baptismi vicē.de ꝯse.di.iiij.⁊ vid q̄ habenꝶ ⁊ not.in c.pe.de bap.⁊ que no.p glo.⁊ doc.in.c.ij.in glos.ij.de presby.non papti.

ad cōsecrationē episcopi:vt quasi videaꝶ cōferri quidaꝫ ordo.Plus tamē mihi placet:vt hoc ha beant ex priuilegio quod alibi dico latius in titu. d de eta.⁊ quali.[d] ⁊ hoc quo ad primam questioneꝫ.

10 ¶ †Quo ad secundam aut ꝓhibitio sit habēti collationē ex delegatione.⁊ glo.dicit ⁊ bn̄ qd post prohibitionē ex delegatione.⁊ glo.dicit ⁊ qd post man⁹.⁊ est cōis opi.probatur ratione:q2 sublata ꝑtāte delegata nulla potestas remanet in ipso de legato.vt in.l.iudiciuꝫ solniꝶ.ff.de iudi.⁊ in.c.sup questionū.de offi.deleg.

11 ¶ †Sꝫ dubiū est qd si ꝓ hibitio fieret epo per romanum pontificem nun- quid conferret sacramentum post ꝓhibitionem. Jnn.refert hic tenere quosdam ꝙ nō:q2 lꝫ papa nō possit tollere sacramentum baptismi vel alia e necessaria[e] pōt tamen circa illa disponere vel dā do formā vel disponēdo de personis a quibus et quibus sint conferenda.vt no.in.c.j.de baptismo. Nam pape ꝺm istos est obediēdū in oīb⁹ spūali- bus nō concernentibus periculum anime nisi illa reperianꝶ expresse interdicta vel sint cōtra fidem. Et no.hāc regulam quā videꝶ sequi.Hosti.in.c. q̄to.de trāsla.episc. Sed tu adde notabile dictū Jnnoc.in.c.inquisitioni.de sen.exc.vide in hoc qd f dixi in.c.si qn̄.[f] s.de rescri.¶ Jpe tamē Jnno.con cludendo dicit ꝙ aut papa facit legem per quā tollit hāc ꝑtātē epis:⁊ nihil ageret eps̄ postea cō ferēdo:aut simpliciter ꝓhibet epis:ne facerent et tunc ꝓhibitio non impediret impressionē chara- g cteris.[g] Dicit tn̄ Jnn.no.verbū obligationi nū q̄ tradēdū qd sine cā rōnabili ⁊ alijs nota nō est pa- pa sustinēdus attētando ista vel similia cōtra vni uersalem statum ecclesie.⁊ pondera ex his verbis duo.¶ Primo ꝙ nō ꝑsumiꝶ in papa cā rōnabi- lis si vult venire ꝫ vniuersalem statum ecclesie:sꝫ h opꝫ ꝙ cā[h] sit alijs nota.facit qd no.doc.in.c.nulli.

f ¶ Jn.c.si qn̄.Adde aliquid in.c.cum adeo.per istum.eo.ti.⁊ latius per Moder.in.c.que in ecclesiarum.s.de constitu.

g ☙ Sebasti.Sapia.¶ Characteris.vide Fel.i.c.si qn̄.co.vj.s.de rescr.

h ☙ Sebasti.Sapia.¶ Causa.Uide Ol.ꝯs.cclxxxvij.quē sequiꝶ Ro. in cōsi.cccclxxxiiij.dubitaꝶ primo.⁊ Abb.in disputatiōe sua icip.eps̄. col.xxj.Feli.in.c.que in ecclesiarū.in.xxij.col.de constit.

a ¶ Ligaueris. Adde Inno. in c. quod super his. s. de vo. ⁊ vo. redem.
¶ Adde. d. prepositum in c. in nouo. xxj. dist.

b ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Et precepta. Vide Abb. in c. trāslato. s. de cōsti. vbi allegat Inno. in alio loco. ⁊ facit ad hoc ꝙ dicit Bal. in c. olim ex literis. in fi. de rescri. ꝙ cōtra papā scādalizantē ecclesiā primo vtēdum est verbis deinde habenis tertio lapidibus ⁊ vbi nō sufficit virtutis īgeniū ibi valeat armorū p̄sidium ⁊ tutela vide etiā Abb. in c. cum teneamur. s. de p̄b.

c ¶ Precepti prīcipis. Addō ang. in l. j. ff. de fer. i. ij. col. in glo. q̄ incipit. Imol. ⁊ quid in iferiore a p̄ncipe. dicit ibi ang. esse secus. Sciūm tamē determinat idē Ang. in l. itē veniunt. §. ceterū. in versi. ⁊ ex his. habes. ff. de peti. here. vbi Ange. dicit ꝙ ep̄la trāsmissa p principē dꝫ seruari pro lege in oībus casibus. idē dicit esse in eo qui habet potentiā legis condēde. ⁊ dicit vigere hoc de facto in ciuitate Teruisij. ad cuius potestatem quedaꝫ epistola per ducē venetorū fuit transmissa eo tēpore quo per venetos illa ciuitas regebat̄ et vertebat̄ questio an ius faceret in oībus casibus ⁊ certe faciebat si sol⁹ dux habuisset facultatem legis faciende de quo dicit esse casum. in l. j. ff. de consti. princi. ⁊ hoc sequit̄ do. meus. in c. j. in ij. col. de proba. vbi dicit ꝙ vbicūqꝫ est talis dn̄s terre cuius mādatum in terra illa seruat̄ p lege ꝙ epistola illa hꝫ locum legis. ⁊ vide eundē in rubri. s. de consti. in xv. col. ⁊ ibi do. meus allegat Bal. in l. certū. C. vnde cogna. ꝙ vbicūqꝫ mandatum baronis seruatur pro lege ⁊ sic habet potestatē legis cōdēde est monarcha in baronia sua quod tamē dictuꝫ nō reperio in lectura mea. faciat. c. cōstitu. ij. distin. ⁊ quod voluit Bald. in l. receptitia. C. de constit. pecu. vbi dixit qd̄ comes in suo comitatu magis assimilatur principi q̄ presidi. vnde eius statutum est ius ciuile ⁊ non pretorium. ⁊ vide Bal. institu. de iu. na. §. sed ⁊ quod princip.
¶ Adde Roma. consilio. cclx.
Anto. Francis. ¶ In h̄ passu an epistola principis vel pape habeat vim legis etiam si forte rescribatur in casu particulari. Dicas qd̄ epistole sūmorū pontificū ⁊ imperatorū etiā extra corpus iuris existētes probant ⁊ habent vim canonum ⁊ legum vt in c. si romanorum. xix. di. ⁊ habetur in c. pastoralis. de fid. instru. Et hinc est ꝙ dicimus ꝙ epistole decretales connumerant̄ inter scripturas canonicas. c. in canonicis xix. dist. Epistole aūt ⁊ litere q̄ rescribūtur p alios pricipes suis officialibus vel alijs inferioribus nō habēt vim legis tum qr ad taleꝫ principem nō pertinet legē condere. tum etiam qr potius cēsentur esse vt litere priuate ⁊ in casu particulari conscripte: que qd ⁊ quātū probēt ⁊ de earum effectu habetur in l. non epistolis. ⁊ ibi per Bald. ⁊ Salice. C. de probatio. et in l. iubemus. C. de liber. causa. Et quando sit credendum epistole habetur per glo. in l. si procuratorem. ff. de procuratorib⁹. ⁊ habetur in l. ne satisdatio. ff. rem ratam habe. ⁊ per gl. primam. in c. ea noscitur. de his que fiunt a prelato sine consen. capi. Et tene menti qd̄ recipiens epistolam eo ipso quod eam recipit consentit contentis in epistola ⁊ ideo si contineret contractū nasceretur obligatio: nisi recipiens statim protestaretur se nō velle obligari. l. si filiusfamilias absente patre. ff. ad macedo. ⁊ habetur in l. titius seio. ff. de const. pecu. ⁊ vide text. et ibi Bar. ponit in l. publia. ff. depo.

a ¶ Tempore necessitatis. Que liceāt necessitatis tēpore. Pet. de ancha. hic alle. l. ij. C. de patr. qui fi. distra. ⁊ c. iij. de fur. cle. j. de ho. l. si quis famo. ff. ad l. aquil. adde eundē Pet. consi. lxxiiij. inci. et theoricis. vbi cōtra fugiētē nō pōt allegari exceptio incompetentie: ⁊ hoc propter necessitatem: qr res est tēpore peritura: ⁊ illud dictū refert do. me⁹ in rub. de fo. cōpe. in v. col. ⁊ in c. cum nō ab hoīe. in xix. col. de iudi. ⁊ in c. fi. e. ti. in xvj. col. ⁊ Rom. cōs. ccxxviij. ⁊ in l. ij. ⁊ ibi Alex. ⁊ Moder. ff. de iuris. om. iud. licet. Franc. areti. illud dictum petri impugnat in cōs. xcv. incipi. respondeo breuiter. facit tex. pro Pet. de anchar. in l. j. C. vbi quis de curi. vel cohorta. facit. l. ait pretor. §. si debitorem. ff. que in frau. cre. gloss. in l. nullus. C. de iude. ⁊ facit. j. C. de ope. lib. in fi. ⁊ ibi Bal. ꝙ tempore necessitatis pro seruitijs personalib⁹ pōt dn̄s imponere subdito suo charitatiuū subsidiū vsqꝫ ad valorē operarum vel mādare subdito ꝙ seruiat alteri in eisdē operis. vt. ff. eo. l. si libertus artem. quod nota pro limitatione eorū que no. Bal. in l. ij. de dona. ⁊ Bart. in l. si is q. §. fi. ff. de pig. facit quod voluit Bald. in l. iubemus nullā. C. de sacrosanct. eccle. qd̄ priuilegiuꝫ exemptiōis non prodest in casu magne necessitatis reipu. et qn̄ etiā sine necessitate possit dn̄s mādare liberto vl' famulo ꝙ alteri seruiat. vide Bart. ī l. si nō sortē. §. libert⁹. ff. de cōdi. inde. in vlti. colū. An aūt ī casu necessitatis possit dn̄s vēdere rē vasalli vl' sibi impo nere collectas. vl' bal. ꝙ nō. in l. pe. C. de bon. q̄ liber. ⁊ adde Cy. in l. j. C. d̄ noua. No. ēt ꝙ q facit ex necessitate nō meret̄ p̄miū: ⁊ sic p̄mium ordinatū capiēti bānitos nō debetur ptāti: qr tenet̄ illud facere ex necessitate officij. vt. ff. ad sil. l. ij. §. vtrū. ita voluit bal. ī l. ij. in ij. not. C. de ope. libe. ⁊ in l. ab hostib⁹. la. ij. C. de cap. nisi noiatiꝫ statutū loqueret̄ de officiali capiente facit. c. cū apostolus. de cēsi. ⁊ c. lꝫ. de ferijs. vbi licitū est piscari diebus festiuis ꝑpter necessitatē est glo. sing. in l. ij. C. de fer. in ver. fideiussioni. ⁊ ꝙ dieb⁹ festiuis licitū est capi facere debitorē fugitiuū ꝑpter necessitateꝫ. faciat gl. sing. in l. ij. §. cum in eadē in v̄. cōferret. ff. ad l. rhodiā de iactu. Que dicit ꝙ oīa sunt cōīa. i. cōicanda t̄pe necessitatis. ⁊ ibi Ang. arguit ꝙ stipēdiarij dātes operā rei bellice licite p̄nt accipere ꝑpter necessitatē victualia ad viuendū. ⁊ vide gl. in l. p herede. §. qd si tn̄ in v̄. maxime futurarū. in fi. ff. de acq. her. ꝙ ꝑpter necessitatem pōt capi debitor vt satisfaciat suo creditori. ⁊ ibi Bar. refert se dixisse in materia represaliaruꝫ ꝙ sicut ꝑpter inopiā creditor pōt capere p̄sonā liberā debitoris vt sibi satisfaciat ī operis: ita erit ꝑpter delictū ciuitatis nō reddētis ius si copia superioris haberi non possit vt rapiant̄ hoīes illi⁹ ciuitatis in quos ciuitas habeat iurisditionē ⁊ cōpelli ad operas ⁊ satisfactionē in operis. facit. c. j. d̄ pigno. ⁊ ibi p do. meū. ⁊ qd̄ habet̄ in c. lꝫ ex quadā. de testi. ⁊ in l. si ali⁹. §. bellissime. ⁊ ibi Bar. ff. qd̄ vi aut clā. ⁊ glo. in c. veniens. de transa. tex. ī c. ij. de obser. ieiu. vbi necessitas excusat a ieiunio. ⁊ tex. in c. discipulos de cōse. di. v. ⁊ tex. in c. qd̄ non est licitū. de reg. iur. ⁊ plene per Ana. in d. c. iij. de fur. tex. ⁊ ibi plene per do. meum. in c. j. de fer. vbi ꝑpter necessitatem licitū est opa seruilia facere diebus festiuis seu dn̄icis. ⁊ vide Ang. cōsil. cclxxviij. in iij. co. qd̄ necessitas soluta est omni lege. Et qn̄ dicat̄ necessitas ⁊ casus necessitatis. vide istū cōs. xvij. in j. vo. ⁊ adde q̄ paulo iferi⁹ p istū ponunt̄ q̄ sacramēta necessitatis tēpore cōferri possunt p laicum.
¶ Adde do. p̄positum in. §. qm̄. xlvij. dist. Pe. de anch. cōsi. xcv. ⁊ dicit Bal. cōsi. lxx. iij. li. ꝙ necessitas est magistra virtutis. ⁊ an rōne necessitatis possit imponi charitatiuum subsidium vide Calde. cosi. iij. ⁊ quod voluit consi. ij. de censib.
Antoni. Francis. ¶ In isto passu de necessitate imminēte cōclude qd̄ necessitas nō subiacet legib⁹ vt hic per istū. ⁊ habet̄ in l. his causis. ff. de condi. ⁊ demō. ⁊ in l. j. ff. de offi. cōsu. ⁊ in l. ij. ff. si cer. pe. ⁊ in l. j. ⁊ ibi p Bar. C. de ope. lib. ⁊ ideo dicimus ꝙ illud qd̄ nō est licitū: necessitas licitū facit vt in regula qd̄ nō est. de reg. iu. in vj. ⁊ ꝑpterea dicit. d. Car. in cle. j. in xxix. q. de reb. ecc. nō alie. ꝙ si sit necessitas celer ⁊ iminēs: pōt res ecclesiastica alienari sine solennitatib⁹ iuris. Aduerte tn̄ ꝙ necessitatis cā iuris dispositio suspēdit̄ vel relaxat̄ in parte: nō aūt in totū tollit̄. vt in l. casus. C. de test. vbi bal. dixit ꝙ sn̄ia q̄ al's ferri nō pōt de nocte pōt tn̄ ferri ī casu necessitatis cū solēnitatib⁹ tn̄ a iure traditis de quib⁹ in §. sedebūt. in aut. de iudi. Et ī d. l. casus. etiā dicit quod missa incboata ex causa necessitatis pōt suspendi: puta si superueniret excōmunicatus: ⁊ ibi etiā dicit ꝙ necessitas facit ꝑbabile id quod al's esset improbabile. de quo in l. si testamētū. C. de testa. vnde dicim⁹ ꝙ actus necessarius nature nō dicit̄ esse actus extraneus vt in l. cū atiquitas. C. de testa. ⁊ tene menti ꝙ necessitatis causa puta in articulo mortis illi q alias essent absoluēdi per papam: possunt absolui p quemlibet inferiorem. de quo vide p Specu. in titu. de sen. in vj. in versic. istud quoqꝫ.

de sen. excō. ¶ Scdo pondera ꝙ non dicit papaꝫ non posse: sꝫ eū nō sustinendū. q. d. ꝙ ecclesia vniuersalis dꝫ pape resistere. Tamē ecclesia nō resistente videt̄ actus valere. ⁊ tene menti hoc dictum sic intellectū. Et sic habes casuꝫ in quo eccl'ia vniuersalis pōt resistere pape lꝫ nō veniat cōtra fidē. Unde aūt papa habeat hāc potestatem dicit hic Inn. ꝙ ex illa potestate tradita Petro per xp̄m quodcūqꝫ ligaueris [a] sup terrā ⁊c. ⁊ exponunt quidam: vt ipse refert quodcūqꝫ ligaueris super terrā scꝫ per constitutiones ⁊ p̄cepta. [b] ¶ Et no. hoc dictū ex quo pōt inferri ꝙ p̄ceptum principis [c] tm̄ valet q̄tum cōstitutio. In cōtrariū tamē facit illa distinctio Inn. dum distinguit inter legem et simplicem prohibitionē. que distinctio nō placet do. Anto. hic dicēti se nō videre differentiam inter legē ⁊ preceptum vel prohibitionē in ipso principe. Sed tu vide similē differentiā quā facit Bart. ī l. fi. C. si contra ius vel vti. pub. Et credo ꝙ vbi concurrunt in precepto ea que cōcurrunt in l. tantum ligat preceptū principis q̄tū lex. quia quod principi placet legis hꝫ vigoreꝫ. insti. de iure na. gen. et ciui. in §. sed et quod principi. Puto ꝙ Innocen. habuit optimam sentētiam in hac sua distinctione. Nam faciēdo legem ⁊ auferendo per legeꝫ potestatem episcopis: nihil potestatis quo ad actuꝫ prohibitū remanet ipsis episcopis. Sed quādo simpliciter prohibet nō tollit ptātem: sed interdicit exercitū. Merito hoc casu imprimitur character nō obstāte ꝑhibitiōe pape: qr simplex prohibitio non impedit impositionem characteris in habente potestatē: etiam si in prohibitione apponat̄ clausula decreti irritans ⁊c. Ad hoc vide bo. tex. cū glo. in cle. in plerisqꝫ. de electio. Et hec opi. Inno. sic itellecta plus placet q̄ opin. d. Anto. qui nō faciendo differentiā inter legem ⁊ prohibitionem dicit ꝙ in sacramentis in quib⁹ imprimitur character nec lex nec simplex prohibitio ipedit impressionē characteris. Cum ep̄ia'ls habet potestatem. ad hoc allegat. d. clemē. in plerisqꝫ. ⁊ gl. in c. prouida. de elec. lib. vj. Sed ego intelligerem modo predicto. Loquūtur eñ illa iura quando per legem nō est sublata potestas. Quod hoc sit verum probatur per istum tex. iūctis superius dictis. Nam simplices sacerdotes habebāt oliꝫ potestatem sacramēta illa conferendi: sed ex ritu dispositiōe apostolorū sublata potestate nihil iuris conferunt: vt hic. Ergo ideꝫ dicendum in ep̄is si per summuꝫ pōtificē quo ad certum sacramentum eis auferetur illa potestas: ⁊ per hoc habes expeditam questionē scd̄am. ¶ 12 b † Sed quero nunquid laico liceat tēpore necessitatis [d] conferre vel

de quo habet etiā in cle.j.de pe.⁊ p Innocē.in.c.decetero.de sen.excō.⁊ per do.Abba.in.c.fi.de sepul.⁊ in.c.ea noscit.de senten.excō.⁊ i.c.pastoralis.de offi.ordi.⁊ vide gl.in.c.fi.de sentē.excō.in.vj.imo etiā in tali casu necessitatis posset absolui a mero laico si clericus haberi nō potest voluit gloss.in.d.c.pastoralis.⁊ habetur in.c.sanctum.de cōsecra dist. iiij. est verū qꝺ si cōualescat vl' aliās er euadat illud periculū debet p absolutiōe accedere vel ad papā vel ad eū qui habet potestatē absoluēdi in illo casu:alias reincideret in excōicatiōnē neq; esset absolutus vt in cle.j.in fine.⁊ ibi per do.Car.ꝺ pe.Et tene menti qꝺ ex-b cōicatus qui an-c te mortē petijt pe nitētiā et ostēdit d signa contritionis:si morte preuentus non potuit habere debebit absolui post mortem a papa aut ab alio a q̄ potuisset absolui viuus et non ab alio.vt in.c.a nobis.ad fin.de sen.excō.⁊ vide gl.in c.j.xxvj.qō.vj.Et aduerte ꝙ ea q̄ dicta sunt procedunt in necessitate,sine qua:nō autē in alia necessitate:⁊ ita intelligitur id quod dicitur ꝙ in necessitate oīa sunt communia:et in tali necessitate licitū ē alicui aliena capere.vt habet in c.ij.de furt.et in.l.item q̄uis.in.§.j.ff.communia predio.et iō tempore necessitatis et 13 caristie pōt pau e per iudicis officio cōpellere habentes blada et alia comestibilia ad communicandum,de iure.vt tenēt docto.in.l.ij.in.§.cuz aūt.hic alleg.per aposti.ff.ad.l.rho.ꝺ iac.⁊ vide glo.in.c.se pe.ꝺ restit.spolia.⁊ in.d.c.ij.de furt.⁊ vīꝺ que habētur in.§.his ita.xxv.qō.j.vbi habetur ꝺ dauid qui comedebat ex necessitate panes propositionis quos non licebat comedere nisi sacerdotibus:⁊ quomodo attēdat ista necessitas vīꝺ bea.Thom.scꝺa scꝺe.qō.cxlj.arti.vj.⁊ summa contra gētiles.lib.ij.q.xxix.⁊ vide beatū Tho.scꝺa.scꝺe.q.xxxij.arti.ij.vbi dicit ꝙ tēpore necessitatis licitū est accipere aliena.Et adꝺ qꝺ qui aliquid facit ex necessitate non meretur premium neq; penam.xviij.q.ij.in.§.que sunt.⁊ in.l.proxime.ff.de ritu nup.Et adde ꝙ necessitas ē iusta causa dispēsandi.vt per glo.in.c.exposuisti.de p̄ben.⁊ habet p Innocē.in.c.eam te.ꝺ eta.⁊ quali.⁊ habetur in ca.vnico.x.qō.iij.Adde tamen ꝙ nulla necessitas excusat a fornicatiōe.vt in.c.discipulos.de cōse.dist.v.⁊ no.in.c.sicut sanctus.xxx.q.iiij.Et an deniq; ꝙ illud qꝺ fit p pter necessitatem,aut permittitur ex necessitate:cessat cessante necessitate.c.quod pro necessitate.j.q.j.c.quod pro remedio.j.q.vij.⁊ ix.q.j.in c.ordinationes.

a ~Sebast.Sapia.¶ Administrare.Que sunt licita tēpora necessitatis ponit.d.Jas.in.l.principalibus.ff.si cer.pet. And.sicu.in ru.j.de fer. Feli.in.c.cum in ecclesie.j.de simo.⁊ in.c.querelam.in fi.j.de iureiuran.

sacramēta administrare.[a] videtur primo ꝙ non.Nam sicut non licet sacerdoti conferre ea q̄ sunt episcopis reseruata ita pari ratione nō dz laicis licere attentare reseruata ipsis sacerdotib⁹.Sed cōcludendo primo pone regulam:ꝙ de spectātibus ad clericos illud solū lz laico qꝺ reperit sibi expresse ꝯcessum.⁊ hanc regulam ponit hic Inn.originaliter posuit gl.xxiij.q.j.in.c.fin.⁊ tene eam menti.Que aūt sunt cōcessa laicis tēpore necessitatis.dic ꝙ sacramentū penitētie nam tēpore necessitatis pōt quis ⁊ debet ꝯfiteri laico:nō tamen p istum pōt absolui:sz ex cōtritiōe ⁊ obediētia ex tali confessione est dignus venia.vt est tex.notabilis.Augu.de pen.di.j.quem penitet.⁊ vide boñ.gl.in.c.pastoralis.in.§.preterea.[b] de offi.ordi.⁊ tetigit Inno.hic.Item licet laico [c] cōferre sacramētum baptismi tēpore necessitatis etiam si sit mulier.[d] de conse.di.iiij.in.c.mulier.⁊.j.q.j.qꝺ quidaz.¶ Est tñ differentia inter clericū ⁊ laicum in collatione huius sacramēti.Nam clericus licite baptizat licet necessitas non vrgeat.laicus vero licite non attentat nisi instāte necessitate.Sed tñ si p̄ter necessitatē baptizat tenet baptism⁹ ⁊ ipse laicus puniendus est:q: vsurpauit officium clericis deputatum.vt in.d.c.ꝙ quidam.¶ Dubitat de sacramento eucharistie nunquid laicus in necessitate possit illud administrare.vt puta decidit qs ⁊ non reperit presbyter nunquid laicus possit capere eucharistiā de ecclesia ⁊ exhibere īfirmo.Quidam vt refert hic Inn.dicunt ꝙ sic:vt sicut in precedētib⁹ sacramētis potest laic⁹ se ingerere necessitatis tēpore:ita ⁊ in isto.Nec ob.c.fin.xxiij.qō.j.q: loquit de heretico a quo nō est licitū recipere eucharistiā etiā necessitatis tēpore.Et no.ad hoc illū tex.quinimo dixerūt pleriq; ꝙ tēpore necessitatis pōt quis per se illud sacramētum recipere.Sed Inn.nō firmat hāc opinionē,sed videt recedere dicēdo ꝙ.c.preter.§.verū.xxxij.dist.qꝺ solet allegari ad p̄dicta nō loquit de laico sz de clerico al's p̄ciso ab eccl'ia vel quia est simoniacus vl' notorius fornicator.Collectari⁹ vero post Inn.vr firmare ꝙ nedum laico:sed nec etiā diacono lz illud sacramētū attentare:quod no.⁊ ꝯ laicū factū facit regula quam supra posui:⁊ per hoc soluitur qō.Quid de extrema vnctiōe ⁊ lz quidā voluerūt ꝙ laicus possit illā cōferre necessitatis tēpore cōiter tamē hoc nō tenet p regulā superius dictā:reliqua vero impēdere nō pōt lz possit matrimoniū contrahere.¶ †Vltimo pōt dubitari quid de clericis precisis[e] ab eccl'ia vt sunt heretici excōicati suspensi ab homine vel a iure.De his dic vt habes tex.cū gl.in.d.§.verū.Et respectu sacramenti baptismi habes hic glo.fi.q̄ dicit necessitatis tpe ēt ab heretico recipi pōt.⁊ tene menti gl.⁊ etiaz tex.cū glo.in dicto.§.verum.Sed colle.refert se audiuisse cle.vij.dū Pisis legeret quartū sniarum in minoribus constitutus tenere contrarium.mouebatur q: excōicatis ⁊ hereticis non possumus cōicare sine peccato.vt i.c.nuper.de sentē excōicati.Non ergo debet cōmitti malū p̄pter sequēs bonū maxime ex quo ista necessitas nō nocet adulto omisso illo sacramento:quia succedit baptismus flaminis.j.de baptismo.in.c.debitū.⁊ ca.si quem.xxiiij.q.j.⁊ ad id qꝺ facit i ꝯtrariū rñdet:ꝙ loquitur qñ ignorabat ꝙ ille esset hereticus.Et ad tex.Gratiani.§.verū.dū dicit ꝙ melius est recipere ab heretico q̄ in eternū perire:rñdet ꝙ ille nō perit ex quo reperit idoneū a quo recipiat sacramētum.Et q̄q̄ he rōnes videantur vrgere:tñ in primam sniam q̄ canonistis est cōis me vehementer impellit dictū.c.si quē vbi tex.Augu.clare p̄supponit illū fuisse hereticū ⁊ de hoc ꝯstare volēti recipere sacramētū.¶ †Itē si pro corporali necessi- 14 tate licitū est cōicare excōicato[f] vt in.c.qm̄.xj.q.iij.⁊ in.c.si vere.j.de sen.excō.ergo fortius hoc debet licere pro necessitate spirituali.¶ Ad idem facit c.j.prope fi.s.de sum.trini.vbi dicit ꝙ a quocūq; conferatur hoc sacramētum proficit ad salutem dummodo rite ⁊ secūdum formā ecclesie.⁊ idem videtur velle Innocen.in.c.j.de baptismo.

b ¶ In.§.p̄terea.Adde gl.fi.i.c.ij.de peñ.⁊ remis.in vj.⁊ in.c.a nobis.lo.ij.in vꝰsi.potuerit.de sen.exc.⁊ in c.veniēs.ꝺ trans.⁊ in.c.iferior.xxj.di.⁊ Spe.in ti.de pe.⁊ remis.§.nūc aliquis.circa p̄n.qꝺ declarat:vt p gl.⁊ oēs.i.d.§.preterea.⁊ Hosti.in summa.de penit.⁊ remis.§.cōfitendū.ij.co.li.vj.pro tpe necessitatis.⁊ Tho.in.iiij.dist.xx.q.j.arti.j.dicit ꝙ talis act⁹ p̄dest quo ad dānationē eternā s̄ tñ diminuit de pena purgatorij vt faceret absolutio sacerdot̄:⁊ hinc est ēt vt finito periculo dz confessio reiterari sacerdoti s̄m eūdē Tho.in iiij.distin.xvij.q.iii.articulo.iij.et Host.vbi.s.⁊ vide Imol.in.l.ij.vj.colū.ver.adde in eo quod dicit.ff.de publi.iudic.Quod ex quo nō est absolut⁹ quātū ad ecclesiam p sin gl.in.d.§.preterea.nō sepeliet corpus eius in cemiterio tanq̄ corpus excōicati si erat excōicatus p c.sacris.de sepul.nisi apparuerint signa ꝯtritionis nisi et de illis cōstet:nam tūc post mortē d̄clarabit absolutus.de sen ten.excō.lo.ij.s̄m eū.tu dic ꝙ si constat ꝙ fuit confessus laico vidētur appere signa contritionis si vō superuixit p tēpus post periculū tūc certum esset illum actum confessionis expirasse per predicta.

1 ¶ Eps sine capitulo nec econuerso nō hz potestatem in iurisditionibus nisi prescripserit.

2 Cōsuetudo non valet per quam violatur sententia ecclesiastice censure.

3 Eps vtrum possit contra exemptos ferre sniam Exemptus non efficitur illius fori vbi delinquit. Proijciens lapidem ex vno loco ⁊ offendat vnū q erat in alio loco in q̄ loco dr̄ ꝯmissuz maleficiū.

4 Judex non debet pronuntiare super non petito. Judex nō tenetur pronuntiare super exceptione peremptoria:sed potest si vult.

6 Judex potest non supplere ex officio suo quando defectus consistit in iure.

Cum inter. Non vz ꝯsuetudo per quā interdicti snia violatur.In prima ponit querela.In secunda exceptio:ibi procurator.In tertia snia ibi:nos.¶ Casus literalis.Canonici sancti petri de curia habebāt priuilegiū vt tēpore interdicti possent celebrare diuina.occasione huius priuilegij tēpore interdicti positi i ciuitate cenomaneñ.celebrauerūt diuina pulsatis campanis:⁊ alta voce acsi nullū esset interdictū vñ orta est cōtentio inter ipsos ⁊ canonicos cenomaneñ.sz canonici sancti Petri allegabant ꝙ eccl'ia sua libera erat ⁊ exēpta ⁊ tpe gñalis interdicti de ꝯsuetudine celebrāt diuina pulsatis campanis interdictis ⁊ excōicatis exclusis.dñs papa cōsiderās ꝙ ex tali ꝯsuetudine si q̄ foret frāgeret neruus eccl'astice discipline decernit illā ꝯsuetudinē de cetero nō seruādam Ber.¶ †Not.primo 1 qꝺ eps solus ⁊ etiā capitulū p se pōt ponere gñale interdictū in ciuitate.hoc tñ intellige de ꝯsuetudine vel priuilegio.nā de iure cōi capitulū nō hz potestatē iterdictū promulgādi.vt in.c.q̄siuit.[g] de his q̄ fi.a maio.par.ca.nec eps sine ꝯsilio vl' cōsensu capituli.vt i.c.j.de exce.prela.⁊ dic vt ibi.credo tñ ꝙ si eps prescripsisset in iurisdictionalibus cōtra capitulū qꝺ pōt.vt in.c.iij.de ꝯsue.li.vj.ꝙ tūc sol⁹ poterit p̄mulgare iterdictū.¶ Not.scꝺo qꝺ

c ¶ Licet laico.etiam patri carnali.vide tex.in.c.ad limina.xxx.q.j.

d ¶ Etiam si sit mulier.Adde Spe.in ti.de pe.⁊ re.§.nunc aliqua.circa prin.⁊ mode.in.d.§.preterea.⁊.c.pastoralis.de of.ordi.ꝙ intelligas qñ baptizādus esset cōstitutus in extrema necessitate:vñ nō sufficeret q̄libet necessitas nisi esset extrema per tex.i.d.c.quē penitet ⁊.de peni.dist.j.s̄m do.meum hic quem omnino vide.

e ¶ Precisis.Adde.d.prepositum in.c.super.§.ad hoc.xxij.dist.

f zacharias.¶ Cōicare excōicato.adde his cessantib⁹ an papa cōicās cū excōicato sit excōicatus ⁊ dic vt per Feli.i.c.nulli.co.fi.vers.⁊ qꝺ papa papa non possit.de sen.excō.reprobando gl.ibi ꝙ sic.

g ¶ In.c.quesiuit.vide ibi docto.⁊ istum ⁊ qꝺ no.in.c.dilectus.de appel.¶ Adde Jo.de lig.in tracta.de ecclesiastico interdicto.

a ¶ Pena maior. Ideo dicit Rom. consi. ccclxix. quod excommunicatio iniusta est iustus metus.

Zacharias. ¶ Adde tñ tex. c. cū medicinalis. de sen. excō. li. vj. ꝙ excōicatio nō est pena capitalis sed medicinalis. idem no. Bar. in. l. fi. C. si a non cōpe. iudi. Bal. in. l. j. col. x. C. de here. insti. ⁊ Spe. in tit. de pos. §. vij. versi. quid si. Et in quantum dicit iste qd in ecclesia dei grauior non inuenitur pena: videt tacite innuere papam non habere gladium sanguinū. Dic tu qd papa statuēdo pōt imponere contra facientibus penam mortis nō tñ exequēdo vt ꝑ Feli. in. c. si qñ. colum. iij. versi. vnde dicit. Bald. ꝫ. de rescript.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc an ecclīa possit iponere penā corporalē ⁊ sanguinis: vide Innoc. in. c. qualiter ⁊ qñ. de accu. el. ij. et vide ꝙnot. doc. in. c. ij. de aposta. ⁊ vide bo. glo. xij. q. ij. in c. in antiqs. ⁊ in. c. cum deuotissimā. ⁊ in. c. si vos. xiiij. q. v. ⁊ ibi gl. ⁊ vide in. c. irrefragabili. in fi. de offi. ordi. ⁊ est conclusio ꝙ ecclesia hꝫ penā corporalē quā tñ per se nō exercet: sed alteri exequendā cōmittit de quo vide glo. in. c. sepe. xxviij. qō. ij. et que habentur in. c. sententiā sanguinis. ne cleri. vel mona. et vide que habentur per glos. ⁊ doct. ⁊ maxime Ioā. de ana. in c. in archiepiscopatu. de rapto.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Sunt excōicati. Uide Card. in cle. j. in princi. in iiij. oppo. de sen. excō. vbi dicit ꝙ lꝫ religiosi nō seruātes interdictum sint excōicati nō tñ fiūt irregulares. ⁊ adde ꝙ lꝫ qs sit exēptus a iurisdictiōe ordinarij vel maioris sui non tñ cēsetur exemptus ab obsequo reuerentiali. l. fi. in fi. C. de bo. lib. no. ang. ⁊ Imo. in. l. alia. §. eleganter. ff. solu. matr. no. in. c. venerabili. ꝫ. de censi. not. Alex. in. l. sed ⁊ si hac. §. patronum. ff. de in ius vo. ⁊ hec forte est ratio quare exempti tenētur obseruare interdictum: hoc em̄ tendit ad reuerentiam episcopi.

c ¶ In. c. j. de presum. vide ibi istū in. ij. no. ⁊ facit qd voluit Bald. in. l. si qs nō dicā rapere. C. de epis. ⁊ cle. in. iij. col. in ver. ⁊ ideo iuxta p̄dicta.

d ¶ Ut in. l. fi. C. de fideicō. lib. Adde ꝫMaria. in repe. c. qualiter. el. ij. de accu. mod. insti. de act. §. curare. ⁊ in. l. vinū. ff. si cer. pe. ⁊ limita vt ibi ꝑ eos. ⁊ per Bal. in. d. l. fi. in ver. item quero. ⁊ Alex. ibi in apost. Bal. in l. ⁊ si seuerior. in ver. circa vltimum. ⁊ dicas regulā esse ꝙ snia dꝫ esse cōformis libello. l. vt fundus. ff. cōmu. di. ⁊. d. c. qualiter. Qd intellige verū nō quo ad cōclusionē libelli: qꝛ ſm hoc q̄libet snia esset cōdemnatoria: sed dꝫ esse cōformis quo ad tria scilicet quo ad rē quo ad causam ⁊ quo ad actionē intētatā. ꝫ. qd per sententiā dꝫ determinari res deducta in libello secundum causam ex qua est petita res: secūdū modum agendi deductū in iudicium. ⁊ sic snia debet esse conformis libello quo ad modum decidendi ſm Bal. in. l. ij. ibi. ex libello. C. de sen. ex peri. re. ⁊ in. d. l. fi. versi. itē quero quid est dictū. refert lanfran. in. c. qm̄ contra. in versic. interlocutiones. in verb. alterius sciēdum. de proba. ⁊ in cle. sepē. in ver. iuxta petitionis. de verb. sign. dic clarius ꝙ snia debet esse cōformis libello in modū decidendi. i. ꝙ per sententiā debet determinari id qd est petitū in libello condēnando vel absoluēdo. Limita. j. hanc regulā non habere locū super incidenti vel emergēti: qꝛ valet snia non cōformis libello ſm Bal. in. l. ⁊ si seuerior. in ver. vlt. circa istud ibi: tu dic. facit. l. ediles. §. sciendum. ff. de edi. edic. ⁊ qd voluit Bal. in. d. l. fi. ver. item quero. ⁊ Alex. ibi in apo. Limita. ij. non habere locū in sentētia interlocutoria ſm Bal. in. d. l. fi. in. ij. opp. Limita. iij. qñ snia est condēnatoria: qꝛ iudex in cā pōt modificare libellum. ff. de pet. here. l. cū is qui legatū. ⁊ Bald. in. d. l. fi. in. ij. oppo. Limita. iiij. nisi plures fuerint cōuēti insolidū eodē libello cū clausula qd agēs vnica solutiōe sit contētus: qꝛ tūc inspicit libelli forma. tex. ⁊ ibi Bar. ⁊ bal. in. l. j. C. si plures vna snia. Ang. ⁊ Imo. in. l. si qui separatim. §. q̄ties. ff. de app. Nec obst. ꝙ snia dꝫ esse cōformis libello: qꝛ illa regula ꝓcedit respectu rei vel ꝑsonarū vel summe in iudiciū deducte. secꝰ respectu qualitatis adiecte in libello. vt puta insolidū ſm Bald. ⁊ Ang. ⁊ omnes in. d. l. j. ⁊ Bal. in. d. l. fi. Limita quinto nisi diuersitas surgat ex qualitate ꝓbationū. nā si petitur res diuidi pōt vni adiudicari. vñ magis inspicit natura iudicij q̄ modꝰ agēdi ſm Bald. in. d. l. fi. ver. op. ⁊ vt. Limita sexto in cā appellationis ſm Bal. in. d. l. fi. versi. item ope. Limita septimo in iudicio diuisorio qꝛ si petat diuisio bonorū pōt iudex vni adiudicare rez alteri vsumfructum ſm Flo. in. l. v. ff. d vsufruc. Itē alteri estimationē ⁊ alteri rē ſm doc. ⁊ bart. in. l. aqliana. ff. de transac. ꝑ. l. arbor. §. de vestibulo. ff. cōi diui. facit ꝙ no. ꝑ bar. in rub. ff. sol. mat. Limita octauo nisi agat q̄to minoris qꝛ vꝫ snia i redhibitoria. le. bouem. §. aliqñ. ff. de edil. edict. ⁊ optime facit tex. in. l. si is qui hēs. §. j. ff. d excep. rei iudi. quos tex. al leg. Bal. in. c. j. in prin. vt lit. nō cōtesta. ꝙ vbi vna actio ꝯtinet aliā lis contestata incōtinēti vr̄ contestata super contenta in effectu nō in forma specifica. Limita nono nisi snia ferat sup eo qd tacite iest ex natura rei in iudiciū dedute tex. ⁊ ibi but. ⁊ Imo. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. Bal. ⁊ doc. in. d. l. fi. Limita decimo nisi snia ferat sup cōcomitantijs puta i loco ⁊ tpe qñ agit in gñe nō specificata aliqua cā. secꝰ si cā specificaret. tex. est i. c. abbate sane. de re iudi. li. vj. voluit bal. i. l. j. i vs. mō q̄ro. C. si plures vna snia. Limita vndecimo nisi iudex ferret sniaz ꝑ eqpollēs ſm Bald. in. d. l. fi. in ver. nā nō vr̄. Limita duodecimo nisi iudex in snia suppleat de re data ineptitudine libelli: ⁊ ille sit articulꝰ iuris vel extat cōsuetudo nō allegata. bo. tex. in. c. raynutiꝰ. cir. fi. vbi ſm thuscane ꝯsuetudinē ciuitatis. de test. ⁊ ibi inno. Faciat ꝙ voluit iste in. c. afferte. ꝫ. d ꝑsum. vel si ꝓnūtiat statutū vel ꝯsuetudinē corā se allegatā nō valere ſm Bal. in. d. l. fi. v. itē q̄ro quō vꝫ snia. Limita decimo tertio nisi ꝓnūtiatio fiat iuxta libellū ſm Bal. i. l. fi. i v. itē not. Limita decimo quarto nisi snia ferat i his q̄ veniūt i ꝯsequētiā petitorū vel sint correlatiua vel correspōdētia: vel ex eodē fonte descendāt ſm bal. i. l. cū eoꝝ. i v. sꝫ ꝯ imediate opp. C. d sen. ⁊ iterlo. om. iud. Et itellige veniētia i ꝯsequētiā siue iure actiōis siue offō iudicis. sunt em̄ d tacitis appēdētijs libelli ſm bal. i. d. l. fi. in v. itē sup h articulo. Limita decimoquinto ꝙ si in libello fuit actū ad restitutionē possessiōis ⁊ iudex cōdēnauit ad restōnē fundi snia pōt sustineri. Nā vr̄ ꝯdēnasse ſm petitionē ita pulchre voluit speculator in tit. de resti. spo. in §. spoliatꝰ. in ver. ⁊ no. ꝙ qdā ⁊ alleg. l. pe. C. de sen. q̄ sine cer. quā. Refert ibi Bal. in. ij. co. in v. sed qs iudex locutꝰ est. facit qd voluit bal. i l. pe. in prin. C. si a nō cōpe. sequit But. i. c. cū ad sedē. de resti. spo. ⁊ vide bald. i addi. spec. in tt. de resti. spo. versi. si peto. ꝙ si petat restitutio possessiōis vꝫ snia de restitu. Limita decimosexto in ꝑncipe seu in papa qꝛ pōt ꝓferre sniam nō cōformē libello ſm Inn. ⁊ doc. in. c. cū venis sent. de insti. Limita decimoseptimo ꝙ snia vꝫ etiā quo ad vnū nō nominatū in libello: absolutū tñ a iudice ſm Sali. ⁊ Fran. are. in consi. incip. an snia sit nulla: ⁊ ita superioribus diebꝰ in facti cōtingētia cōsului. Qd vnꝰ nō noiatꝰ in libello fuit cōuentꝰ ⁊ fuerunt facte approbationes ⁊ lata snia absolutoria ꝓ eo dixi valere. allegam. Firma. in vs. sentētia sine libello. Limita. xviij. quia fallit in causis summarijs vbi ꝓcedit sine figura iudicij: qꝛ sufficit ꝙ ꝓnūtiet iuxta petitionē ēt sufficit ꝙ in aliquo cōueniat lꝫ i oībꝰ nō cōueniat vñ si petitꝰ fuerit equꝰ q forte est mortuꝰ ⁊ cōsequēter succedit estimatio. ita pulchre dt bar. i extrauagāti. ad reprimēdū in v. Et sine figura iudicij. vbi ad h allegat tex. singl̄r i cle. sepe. i v. iuxta petitiōis formā. d v. sig. refert lāfrā.

zacha. ¶ Adde inquātū dixit ꝙ papa ⁊ ꝑnceps possint sniam ferre non cōformē libello an valeat eoꝝ snia sine citatiōe. Et conclude ꝙ nō vt ꝑ Fel. in. c. q̄ in ecclesiarū. col. xxvj. ver. limita sexto ibi: ⁊ ifert qd princeps. ꝫ. const. lꝫ postea subdat se putare ꝙ valeat ita no. Bar. scꝫ pro. j. opi. in. l. fi. C. de leg. ⁊ in. l. j. v. sed hic q̄rit. C. quō ⁊ qñ iu. idē i plu

snia cēsure appellat neruus ecclīastice discipline nā queadmodū vires hois cōsistunt in neruis ita in snia cēsure cōsistūt vires ecclesie. vnde alibi dixit tex. ꝙ in ecclesia dei nō reperit pena maior. [a] xxiiij. q. iij. corripiant. Itē pōt dici neruꝰ qꝛ sicut neruus flectit sed non rūpitur ita ⁊ snia censure.

2 ¶ † No. tertio ꝙ cōtra vires sentētie cēsure non pōt induci cōsuetudo nec cōtra ecclesiasticā disciplinam: vnde nulla est cōsuetudo contra honestatem: vt in. c. cū decorē. de vita ⁊ honesta. clericoꝝ.

3 ¶ † Ultimo no. ꝙ exēpti tenētur seruare sententiam generalis interdicti ab epō promulgatam. Et hodie religiosi etiā exēpti nō seruātes interdictū cū ecclesia matrix seruat illō sunt excōicati [b] de quo est dicendum: vt in cle. ex frequētibus. de sen. excom. Seu cōtra hoc oppo. eps nullam sententiā pōt ferre cōtra exemptos. xvj. qō. j. frater. ergo nō tenētur seruare exempti interdictū promulgatū ab epō. Sol. dicit Io. and. se credere ꝙ vinculum interdicti extenditur ad exemptos nō ex scia hois sed dispositiōe iuris: ⁊ hoc fuit inductū ne vilesceret censura ecclīastica. ⁊ hec sol. bona. Nam debes scire ꝙ eps nō pōt specialiter interdicere ecclesiā exemptā: sed ferendo generale interdictum in loco tenentur exempti ꝑ quandā ꝯsequētiā illud seruare. vel aliter ſm eū attētari pōt ꝙ snia hois extēdat ad exēptos: qꝛ ex pulsatione cāpanarū: ⁊ ꝓmulgatione vocū ledant non exempti: ⁊ si ratione delicti eps hꝫ in eos iurisdictionē. vt in. c. j. de priui. li. vj. hec scda solutio nō placet ⁊ esset periculosa cū hodie religiosi exēpti habēt priuilegiū ꝙ etiā rōne delicti nō possunt puniri ab epō. ⁊ sic sequeret ex rōne cessante ꝙ hodie tales religiosi nō tenerēt seruare sniam gñalis interdicti. qd oīno falsum est: vt in. d. cle. ex frequētibꝰ. Itē rōne delicti exēptus nō efficit subditꝰ nec locus subijcit epo. vt in cle. vnica. de foro cōpe. lꝫ possint delinquētes extra locū exēptū puniri ꝑ epm̄. vnde tene primā solu. Non tñ ex rōe sua ꝙ ex illicita pulsatione cāpanarū seu vocū ꝓlatiōe ꝑ quā ledunt audientes existentes extra locū exēplū possint exēpti ab ordinario loci cōueniri ⁊ puniri rōne delicti cōmissi extra locū exēptū. Nā lꝫ ipsi pulsent in loco exempto tñ ex quo sonꝰ ꝓtendit extra locū exēptū delictum causat in vtroqꝫ loco. Exēplū in eo q ex loco exempto mittit lāceā seu lapidē ⁊ ledit existētē in loco nō exēpto vt no. in regula in obscuris. li. vj. in mercu. dixi in. c. primo. de ꝑsump. [c]

4 ¶ † Opp. cōtra tex. in eo qd papa ꝓnūtiauit hic specifice sup cōsuetudine cū tñ hoc nō fuisset a parte petitū ⁊ sic est cōtra. c. licet heli. de simo. sentētia em̄ debet esse conformis petitiōi. vt ibi. Et alibi dicit tex. quod fatuus est iudex qui sentētiauit sup non petitis: vt in. l. fina. C. de fideicom. liberta. [d] Solu. dicit Inno. quod papa ex officio suo hāc consuetudinem irritauit potius vitia extirpādo q̄ sententiando. ⁊ solet quotidie allegari istud

xi. feu. secut⁹ est An. in l. olim. C. de test. ⁊ Jo. an. in c. cũ olim. de re iud. Anto. Fran. ¶ Adde ꝙ ꝗuis regulariter sñia debeat esse cõformis libello: vt in l. vt fundus. ff. cõi diui. cũ si. Tñ hoc itelligit quo ad rẽ: ꝗ ad cãm: ⁊ quo ad actionẽ vt pulchre declarat Lãfrã. ord. in c. qm̃ ꝯ in ver. sñia. ⁊ in ver. vlteri⁹ est sciendũ. de ꝓbatẽ intellige hoc verũ nisi ĩ qualitate sit difformis: qꝛ tũc valet. tenẽt Bart. ⁊ Bal. in ij. colũ. et ibi etiã Ang. i. l. j. C. si plures vna sen. feu. condẽ. itẽ hoc verũ nisi petitio sit sup interesse iuris publici vel de re ꝯcernẽte periculũ aĩe: qꝛ tunc sñia põt a ferri ex ṽitate ñ seruata forma petitiõis vt no. do. Car. in cle. sepe. i §. j. de ṽ. sig. item nisi sñia interlocutoria vt p bal. ĩ l. fi. in princi. in ij. opp. C. de fideic. li. itẽ nisi in iudicio diuisorio in ꝗ̃ lz petat diuisio bonorum põt iudex alteri assignare rẽ ⁊ alteri vsumfructũ adiudicare vt voluit Flori. de sctõ petro. l. v. ff. de vsufruc. ⁊ eodẽ mõ vni assignare rẽ ⁊ alteri estimatiõnẽ qñ res eẽt indiuisibilis. itẽ etiã nisi iudex pronũtiaret dãda eẽ pignora fideiussoribus lz nõ sit petitũ: vt in l. cũ eorũ. vbi casus notabilis. C. de len. itẽ etiã nisi agat ꝗ̃to minoris: vt qꝛ vz sñia in actiõe redhibitoria qñ nõ eẽt ꝯformis libello vt i. l. bouẽ. i. §. aliqñ. ff. d edi. edic. ⁊ alios plures casus in qb⁹ vz ẽt si nõ sit ꝯformis libello. vid̃ p Ale. de imo. i. l. vinũ. i fi. ff. si cer. pe. ⁊ tene mẽti ꝙ sñia in dubio p̃sumit conformis libello in tñ ꝙ ex ea ꝓbat tenoꝛ libelli si de eo aliter nõ apparet vt est gl. ĩ ṽ. ꝓhibem⁹: reputata singularis ⁊ ibi p do. Abb. in c. dudũ. in vl. co. de deci. Et addõ ẽt ꝙ si petat restõ possessiõis vz sñia d resti. re. vt no. voluit Bald. i addi. Spe. in ti. de resti. spo. in ṽ. si peto. Et inꝗ̃tũ hic dꝛ de sñia pape. vel p̃ncipis: addõ ꝙ sñia p̃ncipis ẽt nõ ꝯformis libello vz. vt i. l. emili⁹. ⁊ ibi p Bar. ⁊ Alex. ff. d mi. ⁊ no. d. Ant. in c. lz heli. de simo. ⁊ no. arch. i. c. ij. de rest. spo. in. vj. ⁊ p Jo. de imo. in. c. cũ venissent. d insti. ⁊ no. Spe. in ti. d lit. ꝯte. i. §. j. in ṽ. pe. vbi notabiliter dicit ꝙ sñia sine libello ferri nõ p̃t ab iferioꝛe a p̃ncipe ẽt de ptiũ cõsensu. de q̃ p ho. ⁊ Jo. an. i. c. j. de lib. obl. ⁊ p gl. i. c. fi. d re iu. ⁊ p Alex. d imo. i. l. ius publicũ. ff. de pac. papa tñ põt ferre sñiam sine libello. vt p Spe. in ti. de lib. cõce. i. §. nũc videdũ. in ṽ. xxij. ⁊ p̃dicta facit qꝛ sñia p̃ncipis etiã sine solẽnitate vz. vt no. in. c. an causis. de re iu. ⁊ habet p Pau. de ca. i. l. si qs imperatorẽ. C. q testa. fa. pos. ⁊ vid̃ Bal. in. c. j. i. iij. col. ad fi. in ṽ. obseruet. in ti. si inter do. vasa. lis orí. in vsi. feu. Et adde ẽt qõ lz sine partis citatiõe nõ valeat. vt in l. de vno quoq;. ff. de re iu. ⁊ in l. nã ita diuus. ff. de adop. ⁊ plene p Jnn. in. c. dudũ. el. ij. ix. ij. co. de elec. ple. p. d. Car. in cle. ij. i. §. deniq;. in l. opp. de re iu. vbi ponit ⁊ late disputat an sit nulla vel rescindẽda p appellationẽ tñ sñia lata a papa ꝯ tenẽtes res eccłie: tñ nulla p̃cedẽte citatiõe vel monitiõe: ita no. voluit Bal. in vsi. feu. in. i. ij. co. in. j. diuisiõe feu. in ver. põt etiam papa.

dictũ. ¶ † Alij aliter dicũt iudicio meo hec deceptatio nõ cadit in isto tex. qꝛ isti canonici d̃duxerũt cõsuetudinẽ p viã exceptionis peremptorie: sed certũ est lz iudex nõ teneat p̃nũtiare sup exceptiõe perẽptoꝛia: qꝛ satis sup ea p̃nũtiat p̃nũtiãdo sup principali: vt in. c. j. de oꝛdi. cog. tñ si vult specifice p̃nũtiare nõ ex hoc põt redargui vt in. c. cũ Jo. de fi. inst. ⁊ plene dixi in. c. j. preall. ¶ † Et si diceres ꝙ pars aduersa nõ allegabat prauitatẽ cõsuetudinis: dico qõ ex quo iudici cõstat exceptionẽ nõ ꝯcludere: maxime cũ defect⁹ cõsistat in iure põt ex officio suo supplere[a] vt i. c. raynald⁹. de test. ⁊ qõ ibi dixi. ⁊. j. c. cũ dilect⁹. et C. vt q̃ desunt aduoca. l. j. sicut cõtingit in petitione actoꝛis. nã si notoꝛie nõ cõcludit dz iudex libellum lacerare ex officio suo. xj. q. j. xp̃anis. not. Jnn. in. c. j. de offi. vica. ita dicẽdũ est in exceptione. ⁊ no. hoc dictũ Jnn. sic intellectũ. fateoꝛ tñ ꝙ vbi cõsuetudo nõ faceret ad cãm ⁊ ꝯstare iudiciũ sit de irrationabilitate: tũc spãle est in papa[b] vt possit illã tollere sz ali⁹ iudex dz incohoare nouã instãtiã ⁊ nõ sup illa p̃nũtiare sicut in simili no. Jo. an. in. c. mandatũ. s. de rescrip. Abbas.

☞ Cõsuetudo aliarũ ciuitatũ est attẽdẽda si in ꝓpria ciuitate nõ est dũmõ sit rationabilis. 47.

Archieps vel eps an possit cõstituere nouã dignitatẽ in ecclesia sua sine licẽtia pape. 36.

Ad instar ⁊c. qñ aliquid cõmittit ad instar alterius capit illud qõ est magis rationabile.

Casus si nõ repetitur decisus ad quod est recurrendum vide. s. de consti. c. translato. nu. 5.

Studiũ si hodie erigeret i aliꝗ̃ ciuitate hẽret oĩa p̃uilegia aut. habita: lz i alijs studijs nõ seruẽt.

Cum olim.

† In attribuendis officijs noue dignitati ṽuat ꝯsuetudo vicinarũ ciuitatũ: ꝙ si diuersa fuerit seruabit magis rõnabilis ⁊ alijs nõ p̃iudicans. h. d. cõis diuisio. scd̃a ibi: ꝗ circa. ¶ Casus lr̃alis. Eps lõdoñ. petijt a dño papa lĩiam vt possit in eccłia sua ꝯstituere p̃cẽtoꝛẽ. dñs papa petitã lĩiam cõcessit dũmõ i ꝯferẽdis sibi redditib⁹ nł'li faceret p̃iudiciũ ita ꝙ p̃cẽtoꝛ ille in sessiõib⁹ ꝓcessionibus ⁊ alijs haberet illã dignitatẽ in eccłia londoñ. quã habẽt alij p̃cẽtores in eccłijs anglicanis: ⁊ tũc eps ꝯstituit p̃cẽtoꝛẽ p̃cẽtoꝛ ille taliter institut⁹ occasiõe lr̃arũ dñi pape q̃dã in p̃iudiciũ aliarũ dignitatũ nitebat vsurpare vñ alij p̃sonatũ habẽtes in ecclesia lõdoneñ. cõquesti fuerũt dño pape. mãdat papa epõ Helieñ. si ṽm diuersas cõsuetudines locoꝛũ p̃cẽtores alij diuersas habẽt dignitates ĩ eccłijs anglicanis faciat illũ p̃cẽtoꝛẽ esse cõtẽtũ illa dignitate quã p̃t habere sine p̃iudicio alioꝛũ saluis rõnabilib⁹ et approbatis ꝯsuetudinib⁹ eccłie lõdoñ. B. ¶ † No. j. Archiepm nõ posse instituere dignitatẽ in ecclesia sua sine licẽtia pape: lz illa dignitas nõ sit noua: sz iãdudũ creata. nã precẽtoꝛia hec erat in alijs eccłijs ⁊ sic nõ erat noua dignitas. Sed tu dic vt plen⁹ dixi in. c. cũ accessissent. s. d ꝯsti. vbi cõclusi oppositũ ⁊ ad istũ tex. rñde ꝙ forte capitulũ nõ ꝯueniebat cũ epõ. ⁊ hoc voluit petere a papa vt euitaret opi. cõtrarias q̃ in hoc articulo vigẽt. vt no. hic in gl. ĩ dicto. c. cũ accessissent.[d] ¶ † Nota secũdo epm nõ debere nouã dignitatẽ vel beneficiũ constituere cũ graui alterius preiudicio imo videtur qõ respectu redditũ nullum preiudiciũ potest afferre alijs beneficiatis qõ no. ⁊ de hoc. j. cũ gl. ¶ † No. tertio ꝙ vbi in honorib⁹ deferẽdis[e] non apparet in iure nec ex cõsuetudine speciali quid iuris: recurrendũ est ad consuetudines vicinoꝛum. ¶ † Item not. ⁊ tene bis semper mẽti qõ vbi[f] aliquid mandat fieri ad instar[g] alteri⁹ ꝙ si illud instar reperit diuersum

c ¶ In. c. mãdatũ. adde bu. ⁊ istũ in. c. cãm q̃ el. j. in. iij. co. ibi aliã limitationẽ ponit. d. Ant. de testi. adde istũ in. c. ij. de ꝯces. in p̃n. ⁊. c. cũ parati. in fi. de app. ⁊ in. c. cũ dilect⁹. de oꝛ. cog. in fi. in. x. co. ⁊ in. c. itẽ cũ quis in. iiij. col. ⁊ in. c. ex cõquestiõe. in. x. col. de resti. spo. Limita vt per istuz in. c. veritatis. in notabili. ibi cõsiderato. de do. ⁊ cõtu. ⁊ vide Pau. et do. in. c. fi. de iure iu. lib. vj. ⁊ Jo. de imo. i. c. cũ olim. d rex p̃mu. ⁊ istũ in. c. at si clerici. i xij. col. de iudi.

¶ In. d. c. cũ accessissent. vid̃ ibi plene per istuz ⁊ d. meũ. ⁊ p eundẽ do. meum hic.

¶ In honoribus deferẽdis. faciat ꝙ legi. ⁊ not. in. l. j. ff. de albo inscriben. ⁊ in. c. statuim⁹. d ma. et obe. ⁊ inꝗ̃tũ dicit ad ꝯsuetudines vicinoꝛũ alle. text. fin. i. l. j. C. d cano. largiti. li. x. vbi si deficit thesaurarius p̃uincie recurrit ad thesaurariũ vicine p̃uincie. ⁊ facit text. in l. iiij. §. si tã vicinũ. ff. de dã. infec. ⁊. l. diu⁹. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab his. ⁊ bon⁹ tex. l. l. qõ sepe. §. fi. ff. de ꝯ ben. emp. ⁊ ĩ tex. i. l. p locis. C. d annno. ⁊ tribu. li. x. ⁊ allego. c. ꝗ̃to. et c. q̃sdã. de p̃sum. ⁊. l. si vicinis. C. d nup. ⁊. l. cũ nancloꝛũ. C. de nauic. li. xj. ⁊. l. ij. C. de anno. ciuili. co. lib. ⁊. l. si quis ad declinandã. ver. si aũt. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ tex. in. l. qui filiab⁹. ff. de le. j. ⁊ facit qõ pulchre voluit Bar. i. l. j. ff. si cer. pe. q̃ oĩa nõ tradas obliuioni propter vicinitatẽ de qua loquitur tex. ⁊ omnes doct. hic.

¶ Adde Lap. alł. cxxiij. vbi ponit an cõmissio q̃ dz fieri in vno loco possit fieri in alio ꝓpter vicinitatẽ vbi est copia peritoꝛũ. Ro. consil. ccccxxxiij. vbi late ponit an publicatio acceptationis bñficij que non põt fieri ꝓpter guerras possit fieri in loco vicino. ⁊ vide Fede. ꝯs. ccj. Ant. Franc. ¶ De cõsuetudine loci vicini: an illa sit seruãda in loco vicino. Dicas ꝙ sic. si nõ est iuri cõi ꝯtria. vt p Jnn. in. c. dilecto. de off. archi. ⁊ in. c. cũ olim. de ꝯsue. ⁊ vide plene p Pau. de ca. in cõsil. clix. in ij. co. Et adde ꝙ cõsuetudo ciuitatis dz seruari in castris ⁊ locis illi subiectis ⁊ etiã in curia epi. vt p Bar. in. l. ex ea. in fi. prin. ff. de postul. vbi se remittit ad ple. no. per eũ in. l. cũctos populos. C. de sum. tri. et habet p Bal. in. l. ij. in. ij. q. C. q testa. fa. pos. ꝓpterea dicim⁹ ꝙ consuetudo feudoꝛũ ꝯ ius cõe nõ seruat in alijs causis nõ feudalib⁹: vt per Bal. in aut. si qnas. C. de sa. san. ⁊ in. l. ij. in. vij. q. C. de rescin. ven. ⁊ in. c. imperialẽ. de ꝓhi. feu. alie. per Fede. ⁊ per Ange. in. l. de quibus. ff. de legi. ⁊ per Alex. in. l. q rome. in. §. flauius. ff. de ver. ob. Et ad id qõ dꝛ ꝙ illud qõ dz fieri in vno loco: põt fieri in loco vicino si foꝛsan ibi adest copia peritoꝛũ. addõ qõ talis locus vbi est copia peritoꝛũ dꝛ eẽ locus insignis ⁊ in eo poterũt cause delegari etiã si sit castellũ vel alia villa dũmodo habeat merum imperium. vt per Bal. in. l. in bonoꝛũ. ff. de bo. pos. ti. gñali. ⁊ per Bar. in. l. iuris. in. j. q. C. qui admit. ad bon. pos. po. ⁊ vide Spe. in ti. de cita. ⁊ in. §. j. in ver. item quod ad locum.

a ☞ Sebast. Sapia. ¶ Supplere. vide Pau. de ca. ⁊ Modern. in. l. vbi pactũ. C. de trãsa. ⁊ moder. in. l. j. ff. de of. asses. vbi est gl. ꝙ ineptũ libellũ dz iudex dẽtib⁹ lacerare. ⁊ idẽ dicit Abb. i. c. examinata. co. pe. j. de iud. vbi alij ⁊ in. c. si cleric⁹ laicũ. de fo. cõpe. ⁊ in. c. fi. de lib. oblati.

b ¶ Speciale est i papa. Tu dic ꝙ etiã inferioꝛ a papa p bonũ tex. in. c. ex frequẽtib⁹. de insti. in ver. ex officio tibi cõmisso tã iniquã cõsuetudinem de prouincia tua velis ⁊c. vbi But. ad hoc alleg. bo. tex. ⁊ vide tex. in. l. sub pretextu. ⁊ ibi Bart. ff. de extraoꝛ. cri. vbi dicit ꝙ p̃tãs ex officio suo põt facere sibi apportari statuta istoꝛum disciplinatoꝛum ⁊ videre si ibi est aliquod statutũ sapiens contra religionem ⁊c.

f ☞ Sebast. Sapia. ¶ Qõ vbi. Vide pulchrũ tex. in. l. in testõ. el. j. ff. de cõdi. ⁊ demõ. vbi no. Pau. de ca. ꝙ q tenet aliqd facere sub certa forma ⁊ sub pena si nõ põt illã formã breuiare: sine sui culpa nõ incidit in penã tenetur tñ illud facere vt põt arbitrio boni viri. ⁊ illũ text. dicit sin. do. Jas. in. l. j. co. v. circa mediũ. ff. de vulg. ⁊ pupil.

g ¶ Ad instar. Ubi aliqd ponit ad instar alterius ille equaliter recipit oẽs ꝯditiões illius in aut. de here. ab intesta. §. si naũt. ⁊ expone ad instar. i. ad effectũ vel ad similitudinẽ. ff. de cõdi. inde. l. sufficit. facit. l. instar. C. de iure fis. Jnn. in. c. inter dilectos. versi. ceterũ. de fide instr. de offi. dele. c. ij. li. vj. in cle. j. de iud. ff. de pub. l. eũ qui. §. in publiciana. ff. de preto. stipu. l. j. §. j. Archi. de priuil. c. si papa. lib. vj. ⁊ vide Albe. de

non debet

rosa.in suo dictio.in versi.instar.vbi allegat Archi.in.d.c.si papa.i.ij.col.de priuile.impetratis ad instar.facit qd voluit Bald. hic;vbi dicit istũ tex.esse in arg.ꝙ si in eodem volumine statutorũ reperiunť diuersa ⁊ varia statuta ꝙ equius ⁊ iustius seruandũ est. ⁊ sic ꝯsuetudo nõ vitiat statutũ.q꞉ supponiť interpretatiõi sapientiũ.l.ij.§.j.ff.de ori.iu.

Itez induciť ṡm do. Anto.ad.q. instr̃m dz extẽdi ṡz ritũ ⁊ ꝯsuetudinẽ notarioꝝ reperiunť diuersi ritus notarioꝝ circa ipsa instr̃a a inspiciť ritus rationabilior ⁊ minus preiudicialis alteri.
Zacharias.
¶ Tu adde ad hãc materiã plene p car.i cle.j.de iud.⁊ Feliñ.post alios i.c.inter dilectos.in fi.de fi.instr.⁊ gemi.in.c.ij.de offic.legat.lib.vj.
Anton.Francis.
¶ Qñ aliqd conceditur ad instar alterius sine dubio itelligiť ad similitudinẽ eẽ cõcessũ ita ꝙ id qd vni est cõcessũ itelligať etiã esse ꝯcessũ alteri de quo vide q̃ plene trac.p aler.⁊ do.in.l.j.ff.de leg.j.⁊ vide p mod.in.l.sufficit.ff.de ꝯdi.inde.⁊ p Archi.i.c.si papa.de priuileg.lib.vj.
a ¶ Tam in sessionibus ⁊ pcessionibꝰ. Adde hic

nõ dz simpľr capi mediũ nec minimũ seu maximũ,sed magis rõnabile alteri minus preiudicãs. ¶ Cõtra istũ tex.op.de.c.catholica.xj.dis.vbi dr ꝙ q̃libet eccľia regiť suis spũalibꝰ ꝯsuetudinibꝰ ⁊ cõstitutionibꝰ.ergo vr̃ ꝙ eṗs ⁊ capľm poterãt isti p̃cẽtori dignitatẽ certã p̃ferre tã in sessiõibꝰ ⁊ pcessiõibꝰ[a] q̃ in alijs. Sol.dicũt hic cõiter do. ꝙ eṗs ⁊ capľm hic forte nõ cõueniebãt:al's autẽ pcederet ꝯriũ ꝙ satis mihi placet.Quidã tñ tenuerũt oppositũ q꞉ nõ dz ista eccľia deuiare a cõsuetudine eccľiarũ ⁊ violare ꝯsuetudies vicinorũ qd mihi nõ placet:q꞉ i eccľia dei nil officit diuersa ꝯsuetudo:vt i.c.de tri.de ꝯse.di.iiij.qnimo papa nõ p̃cepit vt sequamur cõsuetudines ro.eccľie nisi in cõcernẽtibꝰ fidẽ: vt in.c.j.de sum.tri.li.vj.i ver.docuit.Nec violať aliarũ ꝯsuetudo cũ illa remanet valida i loco vbi viget:nã vides hic ꝙ respectu eiusdẽ dignitatis varie pñt esse cõsuetudines eccľiarũ in eadẽ puincia. 6 ¶ †In gl.in ver.p̃iudiciũ in fi.tenebris mẽti semp fi. gl.ex q̃ habes notabile dictũ ꝙ eṗs nõ põt p libito constituere nouã dignitatẽ seu nouũ bñficiũ seu nouã eccľiã in p̃iudiciũ aliaꝝ dignitatũ seu eccľiarũ:secꝰ si iusta cã iteruenięte: ⁊ p hoc vlti.dicto gl.adde bo.tex.i.c.ad audiẽtiã.j̃.de ec.edi. Et facit hic gl.ad q.nunqd possit eṗs omni cã cessante ꝯstituere ecclesiã i parochia alterꝰ vel ꝯstituere dignitatẽ i eccľia.d.An.multũ istat[b] ⁊ finaliter vr̃ cõcludere ꝙ põt ex quo nõ vult afferre alteri preiudiciũ.nã hoc tẽdit i augmẽtũ cultꝰ diuini.Ego h̃ dcm̃ admitterẽ respectu dignitatꝫ exigẽde i eccľia cathedrali q꞉ illud tẽdit in augmẽtũ cultꝰ diuini ⁊ nemini nocet.Sz ꝙ posset ꝯstituere ecclesiã i parochia alterꝰ cessante cã:nõ admitterẽ idistĩcte:q꞉ ex cõstructiõe noue eccľie generať p̃iudiciũ ãtiq̃ saltẽ de facto vt respectu oblationũ q̃ fiũt i ecclesia noua: ꝙ h̃ sit verũ adduco.c.j.de oper.no.vbi eccľia parochialis p dñũtiationẽ noui oṗis obtinuit vt destrueret capella ibidẽ edificata.qd pfecto nõ obtinuisset nisi p̃iudiciũ ptẽdere potuisset. ⁊ vid ibi ad h̃ gl.fi. q̃ hoc satis vr̃ sentire.nec vr̃

Bal.per istũ tex.ꝙ cõsuetudo designat loca sedẽdi ⁊ q nõ debẽt preposterari.⁊ antiqores clerici ⁊ doctores debẽt habere primũ locũ deinde ceteri.⁊ dicit Bal.in.l.obseruare.§.anteq̃.ff.de offi.procõ.p illuz tex.ꝙ attẽditur cõsuetudo circa ista ⁊ ꝙ in tuscia fratres minores vadũt ante p̃dicatores:q꞉ ibi ẽ cõsuetudo ꝙ digniores sequunť ⁊ altior locus ṡm eũ est q magis est ppinquus dño alle.glo.j.§.aliam.insti.de bo.pos.i ver.altiore loco.⁊ i eccľiastico scribit.loquere maior natu: te em̃ decet primũ loq ṡm eũ.⁊ dicit Bal.in.c.j.§.marchio.in.iij.col.qui feu.da.pos.ꝙ barones debẽt sedere penes regẽ ordine ꝯsueto iste honor appellať priuilegiũ vt no.de archi.Rauẽne.⁊ Mediolani.in.d.l.cernimus.C.de.sac.sanc.ec.ṡm subdentẽ in vna dictiõe ꝙ attendiť cõsuetudo in quo loco sedere dz cãtor in choro.⁊ dicit iste cõsi.l.xxij.fuit a me postea q̃situ nõ valere de cõsuetudine ꝙ archi.p̃cedat vicarium eṗi.alle.c.legimꝰ.xciij.di.vbi reprobať insolẽtia quorũdã diaconorũ q se maioribꝰ p̃ferebãt.⁊ adde bo.tex.in.l.fi.C.de offi.p̃fe.vrbis in ꝟ.locũ is qui iuxta matricule veritatẽ sequiť obtineat.⁊ tex.in.§.veruz ⁊ ibi do.xvij.dist.⁊ qd habeť in.c.statuimus.de ma.⁊ obe.⁊ in.l.j.ff.de albo scribẽ.Limita nisi posterius matriculatꝰ vel posteriꝰ ordinatus esset doctior ⁊ melior gl.est notabilis in.§.ordinatiõe.in ꝟ.omnino.in auť.de monachis quã sequitur Ang.ibi.⁊ Ludo.in.l.cũ quid.ff.si cer.pe.⁊ ibi Alex.in.ij.col.⁊ no.Sali.in.l.prouidendũ.per illũ text.C.de postu.⁊ Ludo.in.l.si vero.§.de viro.liij.fallent.ff.so.ma.addẽs tex.in.c.eṗorũ.lxxxiiij.di.⁊ in.l.vnicuiqꝫ.C.de primis sacrorũ scrinioꝝ.lib.xij.gl.in.l.j.C.de anno.cum lib.xij.Car.in cle.ij.ij.q.vers.viij.de magi.facit text.in.l.sz ⁊ reprobari.ff.de excu.tu.in ver.valde disciplinatos.⁊ ibi Bal.⁊ p Ludo.in.l.si cũ dies.§.si arbiter.ff.de arbi.per illuz tex.in ver.qd puto verũ:si ⁊ eius sit autoritatis arbiter ⁊c.vbi cõceditur arbitro magne autoritatis ꝙ possit renũtiare in secessibꝰ.id est in viridarijs vel alijs locis delectabilibꝰ q sunt extra ciuitatẽ ṡm gl.§.multe.in ꝟ.edic.in auť.de test.⁊ albe.in.d.§.si arbiter.in fi.alias primo licẽtiatus ⁊ postea doctoratꝰ p̃cedit illũ q medio tṗe fuit doctoratꝰ.Ange.are.in.§.q̃dã.in.x.col.de ac.inst.per tex.fin.in.l.C.de consuli.lib.

xij.quẽ tene mẽti:quia fuit in facto ṡm eũ cuius verba ponit Alex.in l.j.ff.de obsequijs.in apost.facit qd no.do.in.c.a collatiõe.ad fi.de app.in.vj.qd voluit Bal.in cõsi.inci.Arch.vbi dicit ꝙ archidiaconꝰ p̃fertur p̃posito.⁊ plene p doc.moder.in rub.de ma.⁊ obe.in.c.statuimꝰ.e.ti.⁊ vide Do.in.d.c.eṗorũ.⁊ tex.in.d.l.decernimꝰ.in ver.in sedendo.⁊ ibi gl.⁊ gl.in.c.q̃ periculosum.vij.q.j.⁊ Bal.in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ tex.i.l.quoties.i ver.sedẽti.C.vbi senator.vľ clarissimi.tex.i.c.p̃cipimꝰ.xciij.di.text.⁊ ibi ang.in.l.cũ salutatus esset.C.de sen.passis.
¶ Add tu Frã.are.cõsi.xxy.vbi ponit an valeat cõsuetudo ꝙ nõ habẽs dignitatẽ p̃ferať habenti ⁊ vid d doctorato ⁊ licẽtiato qs p̃ferri debeat ro.ꝯsi.cccxxxiij.in fi.
Anto.Francis.
¶ Circa hoc qs sedere debeat in digniori ⁊ altiori loco. Dicas ꝙ locus est assignãdꝰ ṡm dignitatẽ ordinis:⁊ ex q̃litate loci:⁊ ordine arguiť ordo dignitatis vt est text.in.l.ij.in.§.post originẽ.i ꝟ.⁊ velut i locũ.ff.de ori.iur.⁊ de ista p̃cedẽtia maxie inter religiosos: vid plene p do.Fel.in rub.de maio.⁊ obe.vbi

augeri cultus diuinus qd si illa ecclesia nõ est necessaria potiꝰ vilescit ex numerositate.ar.in.c.j.d priuile.in fi.⁊.xciij.di.legimꝰ.facit.d.c.ad audiẽtiam.⁊.c.pastoralis.de his que fi.a prela. 7 ¶ †In gl.in ver.illã ibi:ꝙ minorẽ.dic ꝙ hoc nõ dicitur cõtrariũ sed eligiť illa cõsuetudo q̃ minus est alteri p̃iudicatiua ⁊ magis rõnabilis.⁊ iura alle.in ꝯriũ loquunť in alijs casibꝰ.Et dicit Vinc.j.e.in c.fi.ꝙ primo dz attẽdi[c] ius cõe[d] si vo cõe nihil disponit ⁊ tũc attẽdenda est cõsuetudo generalis vel specialis illiꝰ loci:vt in.d.c.catholica.ea deficiẽte recurrendũ est ad cõsuetudinẽ vicinarũ ecclesiarũ vt hic.Si vero cõsuetudo est difformis attẽdatur cõsuetudo minus nociua vt hic et in ver.quo circa.⁊ in.c.ex parte.j̃.de cẽsi.oĩbus deficiẽtibꝰ recurrendũ est ad.c.fi.xx.di.vt.s.cõgregenť sapiẽtes ⁊ seniores quorũ cõsilio stet.⁊ no.hoc dictũ est em̃ gñaliter obseruandũ vbicunqꝫ agiť de tribuẽdis honoribꝰ alicui dignitati vel vbi dubitareť qualiter prelatus se dz habere in subditos vel quid simile:vt in.c.super eo.de cẽsi.vnũ tñ mihi non placet ex dictis Vinc. in eo qd dicit primo recurrendũ esse ad ius cõmune.et secundo ad cõsuetudinẽ particularẽ[e] loci.Nam videtur primo recurrendũ ad consuetudinẽ: quia ꝯsuetudo derogat iuri communi:vt in.c.fi.j̃.eo.Sed saluãdo Vin.potes sic distinguere.qd aut consuetudo versatur circa illam dignitatẽ de cuius honore cõferẽdo queritur:⁊ serua illud qd s̃.dixi.sicut patet per totũ ti.de offi.archidi.vbi cõsuetudo preualet iuri cõi.aut cõsuetudo versatur circa consimilẽ dignitatẽ:⁊ tunc põt saluari dictũ Vin.vt si dignitas similis de nouo erigiť prius recurrendũ sit ad ius cõmune q̃ ad cõsuetudinem que seruatur in alia ecclesia particulari.pone exemplũ[f] ꝙ si sint tres archidiaconi in diuersis ecclesijs non in eadẽ ciuitate habẽtes varias cõsuetudines:si cõstituitur de nouo archidiaconatus in alia ecclesia credo ꝙ in honoribꝰ deferendis sit primo recurrendũ ad ius cõmune q̃ ad cõsuetudinẽ aliarũ ecclesiarum:q꞉ consue-

ponit an debeat attẽdi prior approbatio regule:vel alie dignitates q̃ sunt apud ipsos religiosos:puta dignitates abbatiales de qbꝰ oĩbus plene hr̃ in cõsi.redditis fere p oĩa collegia italie in qõne p̃cedẽti inter monachos beati bñdicti:⁊ canonicos regulares.q̃ q꞉ sunt impressa nõ puto vlterius insistẽdũ:q꞉ facile haberi ⁊ videri possunt:et qs sit locus insignis dictũ est in apost.p̃cedẽti ⁊ ponit spe.in ti.d cita.in.§.j.in ver.itẽ ꝙ ad locũ ibi alleg.⁊ p doc.in.c.statutũ.de rescrip.lib.vj.Circa locũ aũt iudicij.dicas ꝙ siue loquamur in iudice siue in arbitro locus dz esse honestꝰ ⁊ tutus.l.ij.in.§.pe.ff.si quis cau.l.si cũ.§.si arbiter.ff.de arb.c.cũ persone.de priuile.li.vj.⁊.c.statutũ.§.cũ vo.de rescri.eo.li.⁊.c.venerabilibꝰ.§.⁊ hoc.de sen.exc.in.vj.⁊ per arch.iij.q.ix.in.§.fi.⁊ in quo loco possit arbiter cognoscere ⁊ laudare vid p Spe.in ti.de arbi.in.§.viij.in ver.de loco.⁊ in tit.de cita.§.j.in ꝟ.sed nunqd arbiter.⁊ ecõtra quis dicať locus incõgruꝰ no.in.c.ab eo.de ap.li.vj.⁊ in cle.q̃uis.in.§.similiter.⁊ ibi doc.no.de ap.⁊ hr̃ per Bart.in.l.j.in §.adeundi.ff.qñ ap.sit.⁊ per archi.in.§.biduũ.ij.q.vj.⁊ de forma appellationis qñ locus nõ esset tutus ⁊ cõgruus si forsan per iudicẽ assignaretur vide per Spe.in ti.de app.in.§.j.in ver.si aũt ⁊ in.§.restat.in ver.⁊ no.⁊ habeť per do.Car.in cle.j.in.xxij.q.de foro compe.

b ¶ Multum instat.Vide hic do.meum post Jmo.

c ✠ Sebasti.Sapia.¶ Debet attẽdi.Hoc idem dicit do.Jas.in.l.de quibus.co.j.ff.de leg.vide Jo.an.in rub.huius tit.⁊ ibi do.Ant.circa fin.⁊ Car.in.c.fi.j̃.e.q.l.⁊ qũo cõsuetudo vniꝰ loci attendatur in altero loco tradit cal.in consi.ij.quidã nobilis.col.xx.⁊ illustris curtius in.d.c.fi.col.l.ver.quinto limitatur.⁊ co.lxxxviij.ver.secundo amplia.⁊ ibi late an consuetudo ciuitatis attendi debet in castris.

d ¶ Attendi ius commune.facit in simili dictum Inn.in.c.in literis.de rest.spo.⁊ quod voluit Cy.⁊ Sali.in.d.auť.habita.
¶ Adde tu lap.alľ.xlij.sz cõsi.ccj.in prin.⁊ vide qd voluit Cal.ꝯs.vj.

e ✠ Sebasti.Sapia.¶ Particularem.vide Pau.de ca.in consi.clxj.in presenti causa in.j.col.ṡm antiquam impressionem.

f ✠ Sebasti.Sapia.¶ Pone exẽplũ.Facit ꝙ qñ ꝯsuetudo põt cõcor-

dari cū iure cōmuni consuetu. non derogat iuri cōmuni. Goff. in summa huius tit. per tex. in c. cum dilectus. j. eo. facit tex. in c. cū expediat. de elec. in. vj. in l. vnica. C. de inoffi. do.

a ¶ Cōsuetudo spālis. adde ꝙ ꝯsuetudo nō extēdit se: vt voluit Bar. in aut. qui rē. C. de sacrosan. ec. L. y. ꝛ Barto. in l. j. §. iij. ff. de iti. actuqꝫ pri. ꝛ plene p do. meū in c. qō trāslatione. ꝺ of. leg.

¶ Adde an consuetudo extēdat Frā. are. ꝯsi. cxxx iij. pau. de ca. consil. clxj. in prin. zacharias.

¶ Dic tu ꝙ cōsuetudo ē stricti iuris iō regulariter nō extēdit ꝑ similia no. bal. in c. j. in fi. prin. con. feu. ꝛ in aut. si qs ruinas. in. j. co. C. ꝺ sa. san. ecc. ꝙ est verū maxime in ea ꝯsuetudine in riꝫria vt no. Jn. in c. dilecto. in fi. glo. sue in ver. supradi. de offic. archi. Ro. in l. venditor. §. j. ff. com. ꝑdio. pau. de ca. cō sil. clxj. Ol. ꝯs. ccxxxvj. ꝛ Alex. cōsi. lxviij. vol. ij. Ant. Franc.

¶ Tu adō circa hoc an ꝯsuetudo extēdat id ꝙ voluit do. abb. in c. fi. de cōsue. vbi dixit ꝙ extēdit nisi sit erronea ꝛ viō etiā Pau. de ca. i ꝯsi. clix. in. ij. co. vbi dicit ꝙ ꝯsuetudo ꝙ primogenit⁹ succedat i regno extēdit etiā vt succedat i feudo et vide etiam Alex. in ꝯsi. xvj. in. j. parte consil. vbi dicit cōsuetudo ꝫria iuri cōi non extēditur ex idētitate ratiōis. ꝛ adō bal. in l. qcūqꝫ. in. vij. co. C. de ser. fug. ꝛ i. c. j. q feu. da. pos. vbi dixit ꝙ cōsuetudo est ꝑuāda ad vnguē. sine extensiōe aliq: ꝛ iō dixit bal. in l. in additione. in pe. co. C. de adop. ꝙ cōsuetudo militaris est seruāda inter armigeros tantuꝫ ꝛ nō dꝫ ad alios extēdi ꝯsuetudo aūt nutritiua pctī nedū ꝙ excusat a pctō seu a pena sꝫ illa nō dꝫ seruari. vt not. in c. ex parte. de consue. pro quo facit qꝛ mala consuetudo non ꝺꝛ cōsuetudo: sed potius corruptela vt in aut. vt nulli iudicum. in. §. j. c. j. in fi. de alie. feu. c. j. de cogni. feu. c. pe. ꝛ fi. de cōsue. c. que cōtra mores. ꝛ c. consuetudo. ꝛ c. mala. viij. di. c. ꝗꝗ. de censi. in. vj. habet late p Bal. i rub. C. q̄ sit lon. cōsue. circa fi. ꝛ adde ꝙ cōsuetudo q̄ seruari nō pōt sine peccato mortali: illa dꝫ cassari. vt in c. fi. ꝛ doc. no. de pscri. imo etiā si non pōt seruari sine peccato veniali dꝫ cassari. vt plene p Ab. sicu. i. d. c. fi. per no. in c. ij. de pac. in. vj. ꝛ in c. si vero. de iureiur. ꝛ habetur per glo.

tudo spālis a nō ꝑiudicat iuri, vniuersaliter sꝫ tm̄ specialiter: ꝛ in hoc casu dꝫ intelligi. l. q̄ dicit ꝙ lꝫ cōsuetudinis nō sit parua autoritas: nō tm̄ vincit legē. s. vniuersaliter: ꝛ in l. ij. C. q̄ sit lon. cōsue. ꝛ. viij. dist. cōsuetudo. 8 † Et per hoc infero ad notabile dictum quod si hodie de nouo erigeretur studium generale in aliquo loco deberet illa vniuersitas habere integra priuilegia. aut. habita. C. ne fi. p pa. ꝛ etiā in criminalib⁹ haberēt scholares iudices proprios: nō obstante ꝙ ibi gl. dicat ꝙ doct. ꝛ scholares renuntiauerūt illi aut. in criminalib⁹ per non vsum seu per consuetudinē oppositā. Dico eñ ꝙ cōsuetudo nocet dūtaxat in illis locis vbi viguit: sed ex quo studiū erigit de nouo dꝫ pri⁹ recurri ad ius cōmune: ꝛ sic procedat istud notabile dictū Uin. qō sic intellectuꝫ ꝛ limitatū tenebis menti: qꝛ ad multa facit. Nec obst. tex. iste vbi nō recurrit ad ius cōmune sꝫ ad cōsuetudinē vicinarū ecclesiarū. hoc ideo qm̄ in iure cōmuni nihil disponitur de ista precentoria ꝛ ideo fuit opus recurrere ad cōsuetudinē. secus si fuisset constituta dignitas cuius officiū disponeretur a iure cōmuni vt est archidiaconatus et archipresbyteratus ꝛ similes: qꝛ tunc obseruabitur dictum Uincentij. Abbas.

☞ Cōsuetudo p quā prelatus solet dimittere prelaturā sine consensu superioris: non valet. 6.
1 Prelatus an ꝛ qñ possit eligi ad aliā prelaturā.
2 Legatus de latere pōt dare prelatis exemptis licentiam transeundi ad alias dignitates.
3 [...]
4 Consuetudo mala dicitur corruptela.
5 Faciens actum contra ius pretextu praue cōsuetudinis an excusetur in vtroqꝫ foro.
7 Necessitate cessante cessat omnis actus cōcessus propter ipsam.

Cum venerabilis.

† Nō vꝫ cōsuetudo per quā prelatus sine superioris licentia pōt dimittere ꝑlaturā etiā si vellet trāsire ad aliā dignitatem. vel aliter ꝛ sic. Non pōt induci ex cōsuetudine vt qs possit dimittere dignitatē sine superioris licētia vel vt possit electus administrare nō habita cōfirmatiōe a superiore. In prima parte ponitur temeraria trāslatio. i scda trāslati excusatio: ibi postmodū. iij. excusatiōis reprobatio ibi cū igit. ¶ Casus lr̄alis. Eps hostieñ. ꝛ L. scte crucis p̄sbyter cardinalis erant legati in alemania inuenerūt qō qdā abbas monasterij hermoñ. qō ad romanā ecclesiā ptinet nullo medio trāsinerat ad mōasteriū corbieñ. ꝙ est sitr sedis apl̄ice spāle sine licētia dñi pape vł ei⁹ legati nec petita nec habita ꝯfirmatiōe: abbas in suā defensionē allegabat gn̄alē cōsuetudinē illius terre. Cōsult⁹ papa. sup h̄ rñdet ꝙ talis ꝯsuetudo canonib⁹ inimica corruptela poti⁹ dꝫ dici. ꝛ iō papa 2 mādat eā ꝺcetero nō ꝑuari. B. ¶ † No. j. ꝙ abbas pōt eligi i abbatē alteri⁹ monasterij ꝛ ꝙ iste fuerit elect⁹ dꝫ notari istud vbū; cōfirmatiōe: positū in tex. Et hodie est casus notabilis ꝛ magis clar⁹ in c. si abbatē. ꝺ elec. li. vj. p quē tradit notabilis regula ꝙ qlibet ꝑlat⁹ citra epm ꝗ tunc ꝗꝗ sit sue ꝑlature alligat⁹ pōt eligi ad aliā ꝑlaturā

xiiij. di. in sum. ꝛ p gl. in c. si aliqd. in vbo. priorē. ꝛ ibi p Arch. xxij. q. iiij.

b ¶ Legatus iurisdictionē. adde gl. in c. qō trāslationē. de of. leg. et ibi istū ꝛ Pet. de anch. in c. j. hic alle. ꝛ Pe. de anc. in c. cū ex offi. ꝺ rescr.

¶ Adde vt per Ro. consi. ccccxcviij.

c ¶ Admittit nomē. facit tex. in c. cū in ecclesie. in ver. qꝛ legem mortis de simo. ꝛ tex. iūcta gl. in c. admonere. i pnc. xxxiij. q. ij. vbi ponitur vsus. Si re pueris nec nomē habere mereris.

ita qō nō est op⁹ ꝙ postulet: nō tm̄ pōt iste cōsentire sue electiōi nisi habita licētia a suo supiore: vt hic: sec⁹ est in epo. Nā ipe nō pōt eligi ad aliā dignitatē sꝫ dꝫ postulari: vt in c. si. de postu. pre- 3 la. vbi de hac materia. ¶ † Not. ij. ibi romane ecclesie ꝙ lꝫ oēs eccl̄ie sint subiecte Romane curie: vt in c. cūcta p mūdū. ix. q. iij. eccl̄ie tm̄ exempte dicunt speciales ipsi⁹ romane eccl̄ie: de quo in c. si papa. de priui. lib. vj. Jtē no. ꝙ legat⁹ de latere potest confirmare electiones exemptorū et dare prelatis exēptis licētiā trāseundi ad alias dignitates. concor. d. c. si abbatē. etiā si sit electio ad aliquē episcopatū: vnde lꝫ legatus de laterē nō possit transferre epm: vt in c. qō translationē de offi. leg. potest tm̄ confirmare electionē factā ad epatū etiam exemptū: vt probatur in. d. c. si b abbatē. Habet etiā legatus iurisdictionē b in exemptos: vt in c. j. de ver. sig. lib. vj. ꝛ quod ibi no. 4 ¶ † Not. ibi quā corruptela ꝙ cōsuetudo irra- c tionabilis amittit nomē c cōsuetudinis ꝛ appellat corruptela: ꝛ ꝺꝛ corruptela: qꝛ mala ꝯsuetudo assumit vt priuilegiū cōtra mētē canonū: vt in c. mala aūt cōsuetudo. viij. di. Et no. ꝙ cōsuetudo q̄ est inimica canonib⁹ prima frōte ꝑsumit irrationabilis. cōcor. ꝫ. ad nostrā. ꝛ dicā in c. fi. j. eo. ¶ Op. ꝫ tex. in eo. ꝙ innuit satis eē petere licētiā trāseūdi lꝫ nō obtineat: qō est ꝫ. c. admonet. ꝛ. c. ꝙ i dubijs. ꝛ. c. nisi. j. de ren. sol. dicit Jo. an. et bñ ꝙ hic fcm̄ narrat ꝛ ad maiorē aggrauationē isti⁹ abbatis: ꝺꝛ ꝙ ēt lniam nō petit vñ ꝺ iure stā- 5 dū est ꝫrio. ¶ Jn gl. j. i fi. no. signāter gl. ꝛ nō tradas obliuiōi. facit eñ ꝙ gerēs actū ꝫ ius ꝑtextu ꝯsuetudinis praue ex q̄ adhuc prauitas cōsuetudinis nō erat p ius ꝺclarata nō dꝫ pūiri tāꝗ legis trāsgressor: sꝫ dꝫ tolerari ꝑtextu ꝯsuetudi- nis. ꝛ viō ꝯsimilē gl. iiij. di. deniqꝫ. q̄ ꝺt ꝙ lꝫ pra- d na ꝯsuetudo excuset q̄ ad penā hui⁹ seculi: nō d tm̄ e q̄ ad deū: e ꝙ no. sꝫ h̄ intelligo qñ ignorātia praue ꝯsuetudinis eēt crassa ꝛ supina: vt puta qꝛ ꝫ ius naturale. xxxij. q. vij. flagitia. sec⁹ putare vbi eēt ꝓbabile dubiū sup validitate cōsuetudinis: nā tūc ignorātia legis nō est pctm̄: ad hoc tex. in j. regl̄a. ff. ꝺ iu. ꝛ fa. ig. ꝛ in c. j. ꝓri. facit ꝙ no. Jn. in c. p tuas. de simo. ꝛ adde. c. gaudem⁹. in fi. j. ꝺ diuor. ꝛ gl. c. j. de post. ꝑla. i vbo ꝺ cetero. li. vj. An vbo gesta ꝑtextu praue cōsuetudinis ꝺbeāt tolerari. vide ꝙ dixi in c. fi. §. de cōsti. ꝛ facit. c. fina. de 6 spōs. duo. in vbo de cetero. ¶ † Jn glo. in verbo ꝯsuetudinē ibi ꝙ esse nō dꝫ. dicit Jo. an. ꝙ meli⁹ dixisset quorū neutrū esse dꝫ. q. d. ꝙ nedū non vꝫ cōsuetudo vt ꝑlat⁹ trāseat sine licētia superioris sꝫ nec valet ꝙ elect⁹ administret añ habitā confirmationē a superiore: ꝛ refert Cōpo. ꝙ ob h̄ fuit cassata electio cuiusdā prioris scte crucis. ꝛ h̄ idē not. archi. in c. cū q. de preb. li. vj. p priuilegiū tm̄ hoc papa qñqꝫ aliqbus cōcedit vt fratribus cartusiēsibus. ꝛ no. hoc dictū. Et in fi. gl. aduerte: qꝛ hoc dictū gl. facit ꝫ tex. Nā iste abbas erat exēptus ꝛ vltramōtanus distās multū a romana curia ꝛ tm̄ nō potuit administrare nō habita prius cōfirmatione. sol. dicūt doct. hic ꝙ ca. nihil. de ele. nō ꝓfuit isto casu: qꝛ i illis partib⁹ erāt tūc legati a qbus poterat iste petere confirmationem

¶ Quo ad penā hui⁹ seculi. Ad de Lud. ro. in notabili. xx. inci. an cōsuetudo reprobata ꝛ gl. in vers. antiqua in c. ij. de tēp. ord. ꝛ ꝺt hic pet. de anch. se in facto obtinuisse: rector ville fecit multos poni i ceppis: fuit formata inqsitio cōtra eū ꝺ priuato carcere: ipse ꝓbauit ꝙ ei⁹ ꝑdecessores fuerunt vsi isto iure. sꝫ forte minus iuste fuit excusatus ꝑpter ꝯsuetudinē licet prauā. faciat tex. i l. j. ff. ꝺ abigeis. ꝛ ꝙ voluit bal. i cōsi. icipiē. i xp̄i noīe amē. qñ aliqd ꝯcedit vbi cōsuluit statutū ꝑmittebat ludū in certo loco ꝛ extra illū locū ꝓhibebat mō ꝺ ꝯsuetudine qlibꝫ ludebat extra illū locū fuit excusatus ꝑpter cōsuetudinē. ꝛ viō pet. de anch. cōsi. cclxxxv. inci. iure stricto ꝛ cōsuetudine. ꝛ i ꝯsi. l. icip. in xp̄i noīe ꝛc. Cōsuetudo que hꝫ i ꝫriū pondera. c. iter dilectos. de exces. ꝑla. sed dic qō ille text. loquit de actu reprobato nō solū a lege nature sed etiā a lege positiua. ꝛ de actu q in se ē mal⁹ et multa in siti hic accumulat do. meus q̄ ponit Ro. in repe. rub. de arbit. in. xxvij. col. in versi. sed an ista causa reductionis quib⁹. adde bal. in c. cum bertol. de re iudi. ꝛ in c. cum parati. in fi. de appel. ꝛ in rub. de resti. in inte. ꝛ But. in c. ij. eo. tit.

¶ Adde tu Alex. consi. cxxij. j. li. ꝛ. vij. ij. lib.

e Sebast. Sapia. ¶ Quo ad deū. Uide do. Jas. in l. de qbus. ff. de legi. vbi ponit ad hoc multa exēpla ꝛ idē tradit iul. singulari. col. pe. ff. si cer. peta. ꝛ Corneus peru. in consi. xxviij. in hac consult. in. iij. volu. are. in consi. xj. procedendū. Aneha. in consi. lj. consuetudo. ad fi. Car. Flori. in consi. cxxxij. presbyter. col. ij. Alex. in consi. cvij. pro inuestigatione. in. ij. volu. Feli. in c. j. in. vij. limi. j. de re iudi.

mationem

a ¶ Durat concessio. Adde Bal.in.l.veluti.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ in.l.cum ꝓponas.C.de nauti.fe.⁊ in rub.de cõsue.ad fi.⁊ in rub.de fi.instr.⁊ pe.ð anch.regula possessor.i.xxvij.co.in ꝟ.iiij.q̃rit.ð reg.iur.vide q̃ dixi ĩ gl.j.in.c.ꝙ ꝑ necessitate.j.q.j.⁊ ibi eã induxi ad.q.ꝙ si aliqua collecta est imposita ciuib⁹ pro necessitate vrgẽte ea cessante cessare dꝫ collecta ꝙ no.ꝯ principes imponẽtes collectas subditis q̃ cessante ipa grauamina tollere non curant.

¶ Adde tuð intellectu. c. nihil vidẽdũ.Old.ꝯs.ix.vbi late explicat icipit.posito sine preiudicio.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Necessitas. Facit optime tex.i l.cura.§.deficientiũ.ff.de mune.et bono.vbi priuilegiũ cõcessum ob paupertatẽ superuenictibus diuitijs cessat.við roma.in ꝯsi.cccclix.in ꝓposita cõsultatione vbi vult ꝙ ꝓuilegiũ ciuilitatis cõcessum a senibus pisanis ꝓpter ꝯcordiã inter eos existentẽ cessat ea rupta.⁊ vide eundẽ Ro.ꝯs.ccccxvij.in proposito casu vbi vult ꝙ si aliquis populus ꝯuenit soluere certũ cẽsuꝫ superiori ꝓte genti terrã ei⁹ ⁊ illa terra demoliat̃ nõ cogit̃ amplius soluere illũ cẽsuꝫ ⁊ multa ad propositũ adducit.d.Jas.in.l.j.in prin.in.v.no.ff.ð offi.eius.

c ¶ Cum dilecta. vide ibi dicta.

d ¶ Licẽtiã. videt̃ iste sentire ꝙ licẽtia põt p̃stari verbis tacitis:⁊ idẽ videt̃ sentire Jnno.⁊ oẽs.in.c.j.ð iur.cal.vbi dicũt ꝙ cleric⁹ dꝫ prestare.iuramentũ de licẽtia sui p̃lati tñ si cleric⁹ est corã p̃lato suo ⁊ iurat corã eo de nõ p̃stãdo alteri licẽtiã vr̃ data licẽtia.⁊ vide istum in.c.nonne.in.v.col.de presumpt. Contrariũ tñ tenet Jo.and.in.c.si abbatem.in prin.de ele.lib.vj.in nouella. Refert Lap.all̃.xxxvj.incip.in causa.in.v.col.ibi q̃ vbi requirit̃ licẽtia: ⁊ Roma.in.l.ij.in.§.voluntate.ff.solu.matr.Bal.in.l.obseruare.§.fi.in fi.in ver.extra not.ff.de offi.procon.⁊ leg.cum alijs concor. Dicas ꝙ licentia debet prestari verbis expressis qñ quis contrahit cum alio quam cũ ipso prelato a quo debeat licentiam consequi ⁊ isto modo põt reducere opiniones ad concordiam ẜm domi.meum hic.

¶ Adde ꝙ concordantia de qua in superiori apostil.fuit An.de bu.in.c.cũ consuetudinis.j.eo.vt refert ⁊ sequitur Abb.consi.xl.
Anto.Franc. ¶ Circa hoc de licẽtia an req̃rat̃ ꝙ p̃stet̃ exp̃sse:vl̃ sufficiat illã p̃stari tacite addõ ꝙ ĩ dubio licẽtia p̃sumit̃ esse de substantia actus in quo req̃rit̃ vt no.voluit ⁊ declarat Bar.in.l.fi.in.§.necessitate in.vij.co.C.de bo.q li.⁊ vide Bal.i.l.fi.C.de ero.mili.anno.li.xij. vbi dicit ꝙ licẽtia p̃stãda dꝫ p̃stari in scriptis ⁊ sic vr̃ necessariũ qð exp̃sse p̃stet̃. Addõ tñ ꝙ licẽtia trãseũdi ad aliã ecclesiã eiusdẽ ep̃at⁹ sufficit ⁊ si tacite p̃stet̃ qm̃ sufficit ꝙ superior sciat ⁊ ꝙ non ꝓhibeat.c.j.et ij.lxxxj.di.no.d.Car.in cle.fi.de elec.vbi etiã dicit ꝙ in trãsitu ad aliã ecclesiã alteri⁹ diocesis vel ep̃at⁹ req̃rit̃ expressa ⁊ non sufficit tacita not.i.c.admonet.de renũti.⁊ ibi dixit do. car.ꝙ talis licẽtia dꝫ esse specialis de trãseũdo ad talẽ ecclesiã vt ibi dixit i.xj.q.al̃s vacaret primũ bñficiũ ꝑ trãsitũ ad scðm. Et addõ ꝙ lꝫ monach⁹ possit trãsire ad arctioreꝫ religionẽ petita licentia sup̃ioris lꝫ nõ obtẽta tñ si vult trãsir̃ ad minorẽ vel parẽ:nõ sufficit licẽtia abbatis ẽt exp̃ssa.vt ꝑ do.car.ĩ cle.ij.i.ix.q.de ele. Et addõ qð qñ monachus vult agere vel accusare vl̃ ꝓcuratorẽ ꝯstituere exp̃sse req̃rit licentia ab.cõcessa al̃s ꝓcessus nõ vꝫ ẽt si ex post ratificet̃,vt p.d.car.in cle.religiosus.in ij.op.de procu.⁊ in cle.j.in.§.volumus.de fo.cõpe.in.iij.q. Adde tñ q̃nq; licẽtia põt ꝓbari ꝓprio iuramẽto,ꝓut hr̃ i.c.significasti.⁊ ibi ꝑ gl.de here. Et adde ẽt ꝙ in prorogatione iurisdictiõis faciẽda ꝑ clericũ i ep̃m nõ suũ dꝫ eẽ exp̃ssa neq; sufficit tacita vt not.Jnnoc.in.c.dilecti.ð fo.cõp.⁊ vide ꝑ.d.pau.de cas.in.l.j.ff.si qs in ius vo.nõ ie. Et adde ẽt ꝙ qñ monachus vult ire ad curiã ꝓncipis requirit̃ lnĩa sp̃alis et expressa,cle.j.§.q̃r vo.de stat.mo.sicut ẽt req̃rit̃ i administratione sacramẽti.vt no.glo.in cle.j.de priui. Et adde ẽt ꝙ licentia q̃ dꝫ prestari ꝑ iudicẽ in aliquo actu faciẽdo dꝫ prestari cũ cause cognitione al̃s actus nõ vꝫ:⁊ ideo requirit̃ ꝙ prestet̃ expresse vt voluit Bal.⁊ Pau.de ca.in.l.sed si lege.in.§.pretor.ff.de in ius vo.A.F.

1 ☞ Consuetudo quod abbas vnius monasterij eligatur de alio monasterio valet.
2 Monachus electus in abbatẽ: an ⁊ qñ requirit consensum in electione a superiore.
3 Electio prelati spectat ad collegium illius ecclesie vbi prelatus eligitur.
4 Patronus eccl̃ie nõ põt ẽt t̃pe quo fundatur disponere de iurib⁹ eccl̃ie ĩ p̃iudiciũ ep̃i:sꝫ bñ hoc põt ep̃s facere ad requisitionem patroni.§.11.
6 Verbum vnum prolatum in vna dispositiõe potest diuersimode intelligi.
7 Consuetudo tribuit intellectum legi cui est standum licet non sit bonus.
8 Judex an ⁊ qñ possit per partes ꝓnũtiare.i.ꝓnũtiare super vno articulo ⁊ sup alio supersedere.
9 Monach⁹ ĩ cã monasterij nõ agit sine mãdato.
10 Ep̃s põt creare nouũ bñficiũ:⁊ ĩponere maiorẽ penam quam imponat ius cõmune.
12 Titulus etiã iniustus dat causam prescribendi.
13 Snĩa lata cõtra ius ita demũ est nulla si est cõtra ius clarum:secus si illud ius est dubium.
14 Ep̃s non põt ius vnius ecclesie alteri tribuere.
16 Alternatiua aliquando importat ordinẽ: ⁊ aliquando stat in sui natura.
17 Electus ⁊ non consecratus potest exercere ea q̃ sunt iurisdictionis episcopalis.
18 Prelatus suspensus vtrũ possit exercere iurisdictionalia in canonicis.
19 Moniales habent electionem.
20 Abbatissa habet iurisdictionem ⁊ potest habere collationem beneficiorum.
21 Statuti verba dubia debẽt interpretari vt min⁹ ledant ius commune quam sit possibile.
22 Titulus non requiritur ad inducendã consuetudinem sed solus vsus.

Cum dilectus. † De consuetudine põt iduci ꝙ vna eccl̃ia de gremio alteri⁹ teneat̃ sibi p̃latũ eligere ⁊ cõsuetudo est optima legũ iterpres,ita cõiter summat̃. Sꝫ posset summari notabili⁹; vt patebit ex infra dicẽdis,⁊ sunt due ꝑtes ꝓncipales. Jn p̃ria narrat duplicẽ q̃õnẽ electionis cũ ꝑtiũ allegatiõib⁹.scðã ibi:q̃ nobis;vnã diffinit ⁊ alterã diffiniẽdã ꝯmittit. ¶ Casus l̃ralis. Vacante mona.andreñ.elect⁹ fuit q̃dã monach⁹ eiusdẽ monasterij Gu.noĩe ĩ abbatẽ.monachi charose.monasterij huic electiõi se opponẽtes dicebãt electionẽ andreñ.cenobij de suo monasterio faciẽdã ꝓpter ꝙ q̃õ tã sup electiõe p̃dicta q̃ sup iure eligẽdi abbatẽ delata est ad sedẽ apl̃icam. Jn p̃ñtia pape ꝓponebat dict⁹ Gu. monachus ꝙ tã ð iure cõi q̃ de ꝓuilegio sp̃ãli ad capl̃m andreñ.monasterij ꝑtinebat electio.vñ petebat electionẽ de se factã ꝯfirmari.ꝓcurator monasterij charosen.ꝓposuit ex aduerso ꝙ olim ad petitionẽ p̃fonorũ monasterij andreñ.fuit a diocesano ep̃o cõstitutũ vt si loc⁹ ip̃e intãtũ cresceret vt abbas ꝯstitueret̃ ibidẽ electio abbatis ipsi⁹ penes fratres eiusdẽ loci ⁊ capl̃m charos.pẽderet ⁊ obtẽtu hui⁹ statuti sic fuit lõgis t̃pib⁹ obseruatũ vt monasterio andreñ.vacãte monachi eiusdẽ loci de gremio charoseñ.sibi eligebãt aliquẽ in abbatẽ:vñ cũ electio ipsa fuerit ꝯ statutũ p̃dictũ ⁊ cõsuetudinẽ q̃ est optima legũ interpres celebrata merito cassari ðbebat ⁊ mãdari fratrib⁹ andreñ.vt decetero eligãt sibi abbatẽ de monasterio charoseñ. Jnsup allegauit ꝙ electio ip̃a facta erat de suspẽso ⁊ a suspẽsis:⁊ iõ ẽt electio non tenebat. Dñs papa auditis hincide ꝓpositis:q̃ cõstitit ei qð electio facta fuit de suspẽso ⁊ a suspẽsis eã cassauit iustitia exigẽte.i.cassam ⁊ irritam nũtiauit. Verũtñ q̃ p̃dictũ statutũ ita posset intelligi ꝙ ꝑ illud nõ deroget̃ iuri cõi nec priuilegio hoc modo vt electio ꝑtineat ad capl̃ꝫ And.⁊ ꝯfirmatio ad capl̃m charoseñ.mãdat papa q̃busdã ꝙ si monachi charoseñ.talẽ ꝯsuetudinẽ ꝓbauerint ꝑ quã p̃iudicet̃ iuri cõi:vcꝫ ꝙ monachi andreñ.eligerẽt sibi abbatem de monasterio charoseñ.ẜm illã cõsuetudinẽ debeant iudicare electionẽ andreñ.monasterij decetero faciendã. Qð si talem cõsuetudinẽ nõ ꝓbauerint adiudicent monachis andreñ.ius eligẽdi abbatẽ vt liberã habeant potestatem vel de gremio sui monasterij vel aliunde eligendi sibi abbatem p̃sentando ipsum charosen. capitulo vt si canonica fuerit electio a capitulo charoseñ.ꝯfirmet̃. Ber.

2 ¶ † No.j.ꝙ monachus elect⁹ in prelatũ põt electionẽ de se factã prosequi etiã in iudicio cõtendo.cõcor.c.cũ dilecta.[c]ꝫ.de rescrip. Aduertendũ tñ puto ꝙ aut eligit̃ ab extraneo collegio ⁊ nõ põt consentire electioni de se facte sine licẽtia sui superioris,vt in.c.si religiosus.de ele.lib.vj. Aut eligit̃ a collegio ꝓprio:⁊ tunc eoipso ꝙ eligit̃ videt̃ sibi data potestas acceptãdi: vnde in acceptatiõe nullius cõsensus exigitur vt hic. Nam illũ eligendo videretur sibi dare licentiã[d] acceptãdi. Et facit[e] qð no.in regula qui tacet.de regu.iur.lib.vj.in mercu.⁊ facit istud qð in casu ĩ quo in actu filij requirit̃ consensus patris qð pater cõtrahendo cũ filio videtur sibi dare consensum[f] ad hoc qð no.in.l.cũ p̃r.ff.de leg.ij. ¶ † No

3 ta.ij.qð priuilegium potest concurrere cum iure

e Sebast,Sapia. ¶ Et facit. Vide Fel.in.c.cũ nuntius.in fi.j.de testi,vbi multa ponit ad propositum.

f ¶ Videt̃ sibi dare cõsensum. Tu adde Jo.an.in.c.nõne.de presum.in ver.⁊ sic facit ad q̃õnẽ:⁊ ibi ꝑ istũ ⁊ alios.⁊ Bal.i.l.is q.§.neq;.in ꝟ.⁊ facit ad statutũ.ff.de acq.here.⁊ ĩ.l.si filiusfa.ꝟ.q̃ro hic ð tali q̃õne.C.de peti.here.⁊ ibi Ang.⁊ Bal.in.l.exceptiõe.ĩ ver.no.ꝙ ille.⁊ in ꝟsi.op.⁊ in versi.ista.l.facit ad.q.C.de eui.⁊ in.l.fi.in ver.q̃ro dicit statutũ.C.ad mace.⁊ vide bo.tex.in.l.põponi⁹.al̃s in.l.si gratuitã.§.si qs fide iubeat.ff.in q.cau.pig.vel hip.tacite ꝯhat̃.⁊ facit tex.in.l.titi⁹.ff.q̃bus mo.pig.vel hypo.sol.⁊ ibi Ang.ꝑ illũ tex.ibi em̃ ꝓbat̃ ꝙ ĩ mutuo cõsensu icludit̃ ratificatio.qð si ex dispositiõe statuti dicit ibi Ang.fili⁹

nõ põt obligare se sine licẽtia patris ꝛ ambo obligãt se in ɔ̃ctu ꝙ vẽ data licẽtia ꝛ alibi i iure nõ ita bñ ꝓbat ẽm eũ facit qd̃ voluit Sali.ĩ. d.l.fi.post Bal.C.ad mace.ꝛ pe.de anc.ĩ.c.fi.cle.egro.ꝛ ibi Jo.de imo. ꝛ ꝙ voluit ho.ĩ.c.possessiões.d̃ re.ecc.nõ alie.ꝛ adduco Bal.ĩ.l.filiũ. in fi.ver.vl.no.ff.de his q sunt sui vel alie.iu.vbi dixit ꝙ paria sunt pa

communi.In cõtrarium tñ facit qd̃ no.gl.in.c.cõtra morẽ.c.dist.ſ3 vide qd̃ leg.ꝛ no.in.c.j.ĩ.de rescrip.¶ Nota.iij.qd̃ ius eligẽdi prelatũ spectat dũtaxat ad collegium illi⁹ ecclesie[a] ꝛ ꝙ est ɔ̃tra ius cõe ꝙ aliqui forenses habeãt ptãtem cũ eis eligẽdi:ꝙ apte ꝓbat ista litera ꝛ facit ɔ̃tra opi. Jo.an.in.c.cum ecclesia.de causa poss.ꝛ ꝓprie.et ibi dico.¶ †No.iiij.ꝛ tene mẽti ꝙ patron⁹ ecclesie etiam tpe fundationis nõ potest disponere de iurib⁹ ipsi⁹ ecclesie[b] in preiudiciũ ipsius episcopi vnde non põt trãsferre in aliũ prelatũ ius confirmãdi.sed hoc statuere ptinet ad epm:ꝛ ad petitionẽ patroni.Ad hoc bo.tex.cum glos.x.q.j.ĩ c.ij.ꝛ tene menti:quia sepe patroni excedẽtes metas sue potestatis contrariũ statuũt.Et vid̃ Innocẽ.in.ĩ.ne prela.vi.suas.in.c.qm̃.ij.vbi dicit ꝙ non põt quis etiã in traditione cuiuscũqꝫ rei apponere conditionẽ spãlem:nã nõ põt patron⁹[c] cũ sit priuata persona mutare ordinem canonuz ꝛ ordinationẽ totius ecclesie:vt in.c.tua.ꝛ.c.requisiti.de testa.¶ †No.v.ꝛ tene etiã mẽti qꝛ nescio alibi ita bo.tex.qd̃ eps potest in fundatione ecclesie ad petitionẽ patroni transferre in aliũ ius cõfirmãdi ꝓlatuz illi⁹ eccl'ie lꝫ illud ius cõpetat ipsi epo.xvj.qd̃.vij.oẽs basilice.ꝛ.xviij.qd̃.ij.in.c.j.Et sic põt episcopus in hoc ꝑiudicare suo episcopatui.Et aduerte ꝙ ꝑ cã huius ꝑiudicii seu alienationis huius iuris sufficit sola petitio patroni.Qd̃ admitto añꝙ ecclesia sit fundata:[d] ſ3 post fundationem ecclesie non puto ꝙ sine causa hoc possit eps statuere ẽt ad petitionẽ patroni licet aliud videatur hic sentire.d.Ant.Nã negari nõ põt quin sit ista alienatio huius iuris iã cõpetẽtis epatui q̃ sine cã fieri nõ dꝫ.Facit qd̃ no.ĩ c.cõstitutis.de elec.Sed ante fundationẽ eccl'ie nullũ ius cõfirmandi est acquisitũ episcopo:merito põt ad petitionẽ patroni qui forte aliter nõ vellet ecclesiam fundare hoc statuere.¶ †Item no.aliud notabile dictũ ꝙ idem verbum relatuz ad diuersos diuersimode põt ꝛ debet interpretari si vniformiter sumendo preiudicaret iuri cõi.[e] Et est in hoc tex.multũ singularis ad iterꝑtationem statutorũ.nã statutũ epi hic disponebat vt electio ꝓlati pẽderet penes fratres eiusdẽ loci.ꝛ.c.charofense.ꝛ quatenus verbũ electio cõcernit fratres eiusdẽ loci stat ꝓprie:quatenus vero ɔ̃cernit capl'm charofeñ.stat ꝑ ɔ̃firmatione.Nã cõfirmatio largissime sumpto vocabulo põt dici electio:est enĩ pars ꝛ finis electiõis.Et fit ista interpretatio:qꝛ si verbũ electio quo ad vtrũqꝫ casum staret ꝓprie ꝛ stricte preiudicaret iuri cõmuni qꝛ de iure cõmuni electio pertinet dũtaxat ad collegiũ illius ecclesie.Et ex hoc ꝛ ex tex.no. ṽbũ nunꝙ obliuioni tradẽdum ꝙ verba statuti debẽt intelligi largissime vel strictissime si ita interpretãdo euitatur correctio iuris cõis.[f] Unde statutum hoc largissime[g] interpretatur:qꝛ ṽbũ electio sumit̃ pro cõfirmatione.Et sic ꝙ dici solet qd̃ statutũ debet strictissime interpretari itellige qñ per illã strictissimã interpretationez minus receditur a iure cõi.vnde quo ad istũ effectũ potest interꝑtari etiã largissime vt̃ hic:ꝛ quotidie ad hoc.allegat̃ iste tex.¶ Itẽ no.ꝙ cõsuetudo est legũ iterpretatrix optima.ꝛ ꝙ lege existẽte dubia[h] debemus recurrere ad cõsuetudinẽ loci:ꝛ si de ea apparet non est recedendũ ab illo intellectu quẽ cõsuetudo tribuit.Etiã si ex postfacto apparet qd̃ iste intellectus in se nõ sit bonus. nam debet illud saltẽ valere ratione consuetudinis:ꝛ tene menti hoc dictum.Facit qd̃ legi.ꝛ no. in.l.minime.ꝛ.l.si de interpretatione.ff.de leg.Et no.ex hoc ꝛ ex tex.virtutem cõsuetudinis:hꝫ enĩ vim interpretatiuam.Itez hꝫ vim obligatoriã seu derogatoriam.Nam derogat legi vbi est ɔ̃ legem:vt in.c.fi.ĩ.e.hꝫ ꝛ tertio vim imitatiuã:qꝛ imitatur legẽ vbi deficit lex:vt.j.distin.cõsuetudo.ꝛ vide bo.gloss.institu.de iu.natu.in.§.ex nõ scripto.¶ †Itẽ not.ꝙ vbi libellus cõtinet plures articulos[i] separatos si prius constat de vno quã de alio põt iudex prius ꝓnuntiare sup illo ꝛ sup alio ꝓcedere.ita facit hic papa.Nã h̃ disputabatur super electione iam facta ꝛ sup iure eligẽdi:ꝛ qꝛ prius cõsistit de inualiditate electiõis pri⁹ sup ea ꝓnuntiauit ꝛ super alio articulo cõmisit cãm decidẽdã.¶ An aũt regl'r iudex possit ꝑ ptes ꝓnũtiare plene no.ĩ.c.cũ ex of.de ꝑscr. ꝛ dic vt ibi seu in.c.cũ inter.de re iudi.qꝛ nõ bene recordor.¶ In gl.j.ibi hẽbat mandatũ a capitulo.glo.hic soluit tacitã oppositionẽ.nã nõ poterat iste guil.lꝫ esset electus agere de iure eligẽdi cũ illud ɔ̃petebat monasterio.†Et ex h̃ ꝛ ex gl. nota ꝙ monach⁹[k] nõ põt agere ꝑ iure monasterij sine mandato lꝫ sit cõiuncta ꝑsona ɔ̃iunctiõe ciuili[l] vt ĩ.c.corã.de offi.deleg.vbi canonic⁹ non agit ꝑ eccl'ia sua sine mãdato.Sꝫ ĩ eo qd̃ gl.not. subijcit ꝙ hic vacabat sedes nõ soluit ɔ̃riuz qd̃

trẽ ɔ̃sentire filio vel se simul obligare cuz filio:qd̃ facit ad statutuz perusinũ alle.d.l.[a] cũ pẽ.§.libertis. h̃ alle.ꝛ ibi Flo. de sancto petro ĩ fi.dixit ꝙ cũ fili⁹ nõ possit agere sine ɔ̃sensu pr̃is.l. fin.§.necessitate. C.de bo.q̃ lib.ꝛ simul agãt ꝙ vñ alter alteri cõsentire.ar.hic.facit.d. l.titi⁹.in prin.ſ3 Bar.facit qd̃ voluit do.card.in.c. olim.el.j.de resti. spo.ꝛ facit ꝙ no. ĩ.l.si qs mihi bona.§.iussuz.ff.de acquirẽ.here.

¶ Add̃ Raph. comen.ɔ̃si.xl.ab. consi.xj.vbi dicit ꝙ ex quo cleric⁹ locat epo videt̃ sibi dare licentiã.

a ¶ Ad collegiuz illi⁹ ecclesie.vide qd̃ legi.ꝛ no.in.c. j.de ele.ꝛ.xviij.q. ij.abbatez.xvj.q. vlti.c.fi. Limitat nisi oẽs de cõuentu essent mortui: qꝛ tunc spectaret ad illũ prelatum ad quem spectat ptãs cõfirmãdi:vt no.ĩ ele.in plerisqꝫ.de elec.

¶ Adde ro.cõsi. cccxxxij.

Sebasti.Sapia.

b ¶ Ipsius eccl'ie. Uid̃ Ab.ꝛ imo. in.c.iij.ĩ.de eccle.edi.ꝛ Abb.in.c.significasti.ĩ.de prebẽ.ꝛ oĩno per Fel.in.c.cũ venerabilis.in.xj.col.ĩ.de excep.

c ¶ Nõ põt patronus.Faciat qd̃ legi.ꝛ no.in.l.nemo potest.ff.de leg.j.
¶ Adde Cald.consi.j.de eccle.edifi.

d ¶ Anteꝙ eccl'ia sit fundata.Faciat ꝙ no.ĩ.c.pie mẽtis.xvj.q.vij.ꝛ qd̃ voluit hic Pe.de anc.ꝙ in fundatione monasterij ꝑñt apponi ɔ̃ditiones ꝛ pacta ɔ̃ditionalia vt in ɔ̃ditionis euẽtũ talis ecclesia edificanda debeat aliquã alteri seruitutem:ꝛ sic rei q̃ nondum est põt apponi onus sicut in rebus possessio ab hostibus si contingit recuperare.vt in.c.abbate sane.de re iudi.lib.vj.
¶ Adde ꝙ fe.consil.ccxlvij.tꝫ ꝙ nec tpe fundationis possit eps sine ɔ̃sensu capl'i eximere ecclesiã a iurisdictiõe sua sicut nõ ꝑt tẽpore fundationis cõcedere laico ꝙ habeat vocẽ in ecclesia colleg.qd̃ est min⁹.

e Sebasti.Sapia.¶ Iuri cõi Uide are.in.l.iam hoc iure.in.v.not.ff. de vul.ꝛ pup.vbi dicit ꝙ qñ ẽ impossibilis q̃lis determinatio ꝑpter diuersam naturã rerũ vel personarũ fit difformis interpretatio.idez vult Alex.in.l.testamẽti.col.ij.C.de testa.mili.ꝛ ibi Dec.late col.v.in iiij.limita.Adde etiam ad hec do.Abb.in.c.maiores.ĩ.de baptis.

f ¶ Euitat̃ correctio iuris.facit gl.in.c.cupiẽtes.§.ꝙ si ꝑ vigiti.d̃ elec. li.vj.ꝛ gl.ĩ aut̃.ex testõ.C.d̃ coll.legi.ꝛ no.ĩ.l.ex fcõ.ff.d̃ vul.ꝛ pu.ꝛ ĩ.l.si ẽm vestri.C.de nora.ꝛ ĩ.l.ɔ̃stõnib⁹.ff.ad mu.ꝛ ĩ.l.vt gradatim.§.si lege. ff.de mu.ꝛ ho.ꝛ vide Bal.ĩ.l.j.ĩ.iij.col.in ṽ.itẽ no.ff.de ɔ̃sti.ꝑn.ꝙ ɔ̃stitutio ꝛ edictũ semꝑ debẽt interꝑtari ẽm rõnẽ ꝛ ius cõe.alle.hũc tex.ꝛ sic extẽdit istũ tex.ad edicta.ꝛ vide eũdẽ Bal.ĩ.l.oẽs populi.ĩ ṽ s.mõ q̃ ꝓ ɔ̃trũ vnũ statutũ.ĩ.xiiij.col.ff.d̃ iusti.ꝛ iu.ꝛ faciat bo.text.ĩ.c.dilecto.

ĩ.de ver.sig.ꝛ ꝙ voluit Bal.ĩ.l.cũ mr̃e.ĩ ṽ.vl.q̃rit̃ hic.C.de rei vẽ.vbi alle.istũ tex.facit ꝙ voluit idẽ Bal.in aut̃.nisi tricẽnalis.C.de bo.ma. quẽ refert ꝛ sequit̃ anc.ĩ repe.c.j.de cõsti.ꝛ ꝙ voluit idẽ Bal.ĩ le.j.C.de ces.bo.quẽ refert anc.in.d.c.j.ꝛ ꝙ voluit idẽ Bal.in aut̃.oẽs pegri.C. cõia de suc.ꝛ in.l.data opa.C.q ac.nõ pos.ꝛ in.l.j.C.eo.vbi alle.istũ tex.
ĩ rub.C.e.ĩ.l.acce. in vlt.q.C.de vsu. ꝛ Bar.ĩ.l.fi.C.de spõ.ꝛ bal.in aut̃. si ea.C.de epis.et cle.ꝛ ang.ꝛ Jo.d̃ imo.in.l.post.ff. ad tre.faciat.c.lꝫ de offi.or.ꝛ vide hic plene per do. meũ.vbi allegat aliq̃z ista ꝛ soluit.

g ¶ Largissime.ad de no.in.l.ij.C.de nora.ꝛ in.l.cesar. ff.d̃ pu.ꝛ hoc qñ interꝑtatio larga fit a lege vt̃ qñ supfluitas ṽbox resultat.arg.l.iij. §.j.ff.de iureiurã. itẽ nisi discordẽt a iure cõi:qꝛ pro ɔ̃cor.sũt extẽdẽda ꝛ large iterꝑtãda.c.ad audiẽ. de cle.nõ re.ꝛ ibi bu.ꝛ doc.ĩ.c.fi.de cõsue.in.vj.itez si tractet̃ de fa.pu. l.hoc mõ.ff.d̃ cõdi.ꝛ demõ.no.ĩ.l. cetera.§.pe.ff.de leg.j.ꝛ ꝑ Bar.ĩ.l. quẽadmoduz.in ij.col.ṽ.ex h̃ ptꝫ. C.de agri.ꝛ cẽ.li. xj.ꝛ Pau.d̃ ca.ĩ cõsi.xxiij.inci.viso puncto.in.xiij. colũ.ꝑ.d.l.vt gradatiz.§.ſ3 si lege. ꝛ ꝑ Alex.ɔ̃si.vj. post me.ꝑme col. ꝛ in ṽ.iiij.qꝛ.ꝛ in ɔ̃si.cxlij.in princ. quarte.in.v.vol. ꝛ in ɔ̃sil.lxxvj.in prin.ij.col.ꝛ in cõsil.ix.ĩ.j.col.ĩ ꝑnc. in eo.vo.ꝑ are.ɔ̃si.xxix.ꝛ in ɔ̃si.xcvij.ꝛ in ɔ̃si.cix.ꝛ in ɔ̃sil.cxxxij.d̃t an ɔ̃suetudo extendat̃ ꝛ plene ꝑ Alex.in ɔ̃si.suis.ꝑ quo recurras ad tabulã suorũ ɔ̃si.itẽ nisi sint ẽm vel ꝑter ius cõe.d.c.ad audientiã.ꝛ ibi ꝑ Bu.ꝛ imo.ĩ.d.c.fi.de ɔ̃sue.ĩ.ꝛ plene ꝑ fr.ĩ re.suo.ĩ ṽ.statutox extẽ.ṽ. vij.ꝛ ṽ.lxxiij.vel nisi sit cõfor.in cõi ẽm Pau.de cast.ĩ.l.ius ciui.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ in scd̃a ɔ̃sti.co.faciat etiã ad ꝑdicta ꝙ voluit bal.ĩ.l.ab exe.ĩ ij.col.ibi itẽ apparet ex ꝑdi.ibi nã statu.C.quorũ ap.nõ recip.Bald.ꝛ Ang.ĩ.d.l.ij.ꝛ doc.post gl.ĩ.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure deli.Bart. in.l.fi.C.de rece.Ang.in repe.l.si vacantia.C.de bo.vacan.lib.x.

h ¶ Lege existẽte dubia.Adde istũ post Jo.an.in fil'i in.c.j.in ver.ꝛ vt habeas perfecte hanc materiam.de consti.

i ¶ Libellus ɔ̃tinet plures articulos.adde istũ in.c.cũ inter.in.vj.col.ĩ ver.nã in plib⁹ capl'is.ĩ.de sentẽ.ꝛ re iud.ꝛ ad saturitatẽ do.Felin.ibi in.iiij.col.in ṽ.de sñia.vbi ponit regulã cũ.xiiij.fallẽtijs ꝛ ꝑ Mod.in l.j.§.si stipulãti.in.ij.ꝛ.iij.col.ff.de ṽb.obli.ꝛ doc.in.l.q̃dã mulier.ff.fa. herc.ꝛ in.l.ex hoc iudicio.ff.eo.ꝛ bo.tex.ꝛ ibi Abb.in.j.nota.in.c.cum Jo.de fide instru.cum alijs concor.

k ¶ Monach⁹.Uide qd̃ legi.ꝛ no.in cle.religiosus.de ꝓcu.ꝛ in.c.cãm q̃.el.j.de iu.ꝛ in.c.insuper.de testi.ꝛ ibi per istum in no.
¶ Adde do.de ro.deci.cccxxxiiij.in nouis inci.monach⁹.vbi tenent ꝙ absqꝫ mãdato possit monach⁹ agere ꝑ defensa monasterij ꝛ abbatis ꝛ ɔ̃firmatiõe abbatis subdũt ꝙ caut⁹ eẽt si hẽret licentiã ab epo.

l ¶ Cõiuncta ꝑsona cõiunctione ciuili.Uide no.ꝑ istũ post gl.in.c.cuz M.ferrariẽsis.in gl.j.ibi.habebat mãdatũ.de cõsti.ꝛ ibi plene per.d. Feli.ꝛ per Jo.an.in ti.de rescrip.ꝑsenta.§.ratione quoqꝫ impetrãtis

possꝫt

ver.ſʒ nunquid.⁊ Hosti.late in ſum.de reſcrip.§.que pn̄t.in.vij.char. vſi.xcvij.ibi:⁊ nunqd p canonico.⁊ p iſtū in.d.c.corā.in.ij.col.⁊ in.c.fi. in.iij.col.de poſtu.p bu.imo.⁊ iſtum.in.c.fin.de procu.cū alijs concor.

a ¶ Habet locum.adde an hoc ſit verum Cal.conſi.j.ne ſed vacante.

b ¶ Cōtra ius cōe.Limita niſi ex cā vt p Bal.in.l.oēs populi.i.vj.col. in v.niſi forte fiat ex euidēti ⁊ neceſſaria cā.refert et ſequit iſte i.c.fi.j. e.in.vij.col.⁊ i.c. at ſi clerici.in.§.ō adulterijs.i.v.co. ibi p̄dicta limita de iudicijs ⁊ per feli.in.c.qō ſuper his.i.iiij.col.i v. fallit p̄io.de ma io.⁊ obe.vbi etiā ponit alias ſex li mitationes de q bus vide ibi p eū Adde roma.cō ſil.cccxxv.

Sebaſt. Sapia.

c ¶ Pro hoc.vide Abb.i cōſi.xxxj. in ciuitate maſſa na.in p̄n.vbi dicit a ꝙ ep̄s pōt remit tere, quartam de bitā ⁊ nōdū datā ⁊ ſucceſſor talē remiſſionē nō p̄t reuocare.⁊ ſil'es ōci.adducit Fel. i.c.q̄ i eccl'iaꝝ.co. xvij.ō ꝯſti.⁊ and. ſicul.i.c.vt ſup.ō reb.eccle.nō alie. ⁊ plen9 i Ru.e. tit.in ſcōo dubio i.vij.co.⁊ de hac materia ad ſatu ritatē tradit illu ſtris ſenator do. rochus cur.i.c.fi. col.xxxvj.j.e.vbi facit decē caſus ad diſcuſſionem huius arti.an et qn̄ ipſius inferio res poſſint ſtatue re ꝯ canones.

d ¶ Adiuuare ius cōe.Uide text. et ibi iſtū in. ij. not. in.c.fi.ō eo q fur.

poſſet formari de.c.fi.ne ſe.va.vbi habet qō vacā te ſede nō pōt cā in iudicio agitari.Inno.dat hic nouā ⁊ mirabilē ſo.quā neſcio alibi.dicit eñ aliō eſſe in eccleſia cathedrali et aliud in eccleſia infe 11 riori.q2 mortuo ep̄o capitulū nō ſuccedit i admi niſtratione bonorū pertinētiū ad ep̄m:ſʒ mortuo abbate ꝯuēt9 hʒ adminiſtrationē oīm rerū ⁊ pōt inſtituere ſyndicum ⁊ per euʒ agere.alle.l.j.ff.qō cuiuſqʒ vniuer.nomine.Et hoc dictū ſemp tene bis mēti.nā nullibi probat hec differētia:nullus tñ doctor auſus eſt hoc dictū aperte reprobare: ſʒ vt dixi nullibi pbat.Nā maior cōmunio eſt in ter ep̄m ⁊ capitulū ſuū ꝙ inter p̄latū inferiorē et ſuū capl'm vt in.c.nouit ⁊ in.c.quāto de his q̄ fi.a p̄la.facit.c.reqſiti.de teſt.vñ plerīqʒ voluerunt ꝙ mortuo p̄lato inferiore capl'm nō ſuccedat i ipſi9 iuriſdictiōe qō ſentit idē Inn.in.c.cū acceſſiſſent. ꝯ.de ꝯſtit.vñ inter iſtos ego non puto aliquā dif ferentiā quātū ad hoc qō videt ſentire idē Inn. in.c.j.ꝯ.ne ſe.va.ibi vide.Uideas etiā per gl.in.c.j. de re.ec.nō alie.in verbo eccleſi.li.vj.q̄ no.dicit ꝙ ti.ne ſe.va.hʒ locū^a etiā i inferiorib9 eccleſijs.Sʒ credo ꝙ pro tanto Inn.facit hic illā differentiā q2 cōiter bona ep̄i ⁊ capituli ſunt diuiſa iō mor tuo ep̄o nō hʒ capl'm liberā adminiſtrationē bo norū ep̄i nec illa in iudiciū deducere pōt:vt i.c.fi. Sed inter abbatiā ⁊ cōuētū bona ſunt cōiter cō munia iā mortuo abbate capl'm nō recipit admi niſtrationē bonorū abbatis ſed cōmunium.Tñ nō puto ꝙ poſſit in iudiciū deducere cām preiu dicialē ipſi abbati.Et de hoc vide bo.gl.in cle.fi. de pcu.Ad iſtū tex.dic ꝙ agebat de iure eligēdi qō ius pertinet ad ip̄m collegiū ⁊ nō ad prelatū. Itē cōmodius agit ſede vacante q2 alias nō poſ ſet deueniri ad electionē p̄lati.ad hoc qō not.idē Inn.in.c.edoceri.de reſcrip.⁊ in.d.c.j.ne ſe.vacan 10 te.¶ †In gl.in vbo ꝯſtitutū.no.plura ex hac gl. ⁊ p̄io ꝙ ep̄s nō pōt ſtatuere contra ius cōe^b pro hoc^c.c.qō ſup his.ꝯ.de ma.⁊ obe.⁊ in.c.inſtitutio nis.xxv.q.ij.vide plene p Io.an.in.c.fi.de of.arch. Pōt tñ ſtatuēdo adiuuare ius cōmune^d.ſ.appo nendo penam vbi ius nō apponit vel aggrauādo penā a iure appoſitā:vt in.c.ij.de cōſti.li.vj.Et vi de gl.i cle.ne romani.de ele.Itē pōt ſtatuere creā do beneficiū de nouo:⁊ ſic ſtatuere preter ius in.c. ij.de ꝯſti.lib.vj.⁊ vide qō no.Io.an.in regula ea q̄ lib.vj.in mercu.facit.c.catholica.xj.diſt.¶ No.ſe cundo ex fi.gl.notabilē ⁊ ſingularē limitationem ad p̄dicta.pcedūt eñ qn̄ ius cōmune eſt pductū in eſſe ⁊ per illud eſt alterius acquiſitū.ſecus autē

or.recep.⁊ do.meū in.c.j.ꝯ.de cōſt.in.xlvij.colū.⁊ in.c.fi.de or.co.⁊ qō plene no.Io.an.⁊ in.c.fi.de of.archipſby.⁊ viō car.in cle.ne romani.i p̄n.in.j.q.de ele.⁊ in cle.fi.§.qō ſi.in p̄n.de pe.p iſtū tex.⁊ glo.in cle.ij.de eta.⁊ quali.Hoſt.⁊ Io.an.i.c.ex parte.el.j.de ver.ſig.Do.in.c.ij.in.ix. col.de ꝯſti.in.vj.iſtū in.c.qm̄.§.porro.in.vij.col.vt lit.nō ꝯte.⁊ in.c.cū dilect9.de cōſue.fede.ꝯſi.clxxxij.cal.de cōſti.cōſi.xiij.hu.i.d.c.innotuit. nota rē ex illo tex.ꝙ ep̄s pōt roborare penas canonū ⁊ ſtatuere excōi cationē ꝯ nō ſeruātes ip̄os.⁊ vide oīno Fel.i.d.c.qō ſup his.i.vij.fal, ¶ Adde fede.conſi.xvij.

e ¶ Eccleſie inferioris.Uide notata.in.c.cum omnes.de conſtitu.

f ¶ Sine volūtate patroni.vide notata per iſtum do.meum.et feli.in c.cum acceſſiſſent.

g ¶ Minus iuſtus titulus.Adde in ſiſi ho.tex.in.c.tua de iureiur.ibi idē iudicat de iuramēto putatiuo ſicut de vo.⁊.c.apoſtolica.de p̄ſby. nō bapti.⁊ vide iſtū in.c.cum contingat.de reſcriptis vbi nota differē tiā inter reſcriptū verū et putatiuū.et qō p̄uilegiū dotis hʒ locum in m̄rimonio putatiuo ſentit gl.⁊ Bal.in.l.ſi vt pponis.C.ō ꝯdi.ob cau ſam.et vide iſtū in.c.ij.de dote poſt diuortiū reſti.et Io.an.in.c.j.e.ti.⁊ Pe.de anch.in.c.ex l'ris de pig.vbi tractāt an matrimoniū putatiuū et dos putatiua gaudeāt eodē p̄uilegio quo gaudeat verum matri moniū:et vera dos.et vide bonū text.l.dotale p̄diū.§.dotale p̄diū.ff. de fundo.dota.iūcta.l.ſi cū dotē.§.ſi.ff.ſol.ma.vbi dos putatiua gau det p̄uilegio ve dotis:vt ſicut fund9 ve dotis alienari nō pōt ita ⁊ fun

d9 dotis putatiue.⁊ viō do.meū.in.c.iurauit.de pba.in.v.col.facit qō voluit Bal.in.l.falſus tutor.§.an ēt in patrē.ff.qō fal.tu.auto.et vide no.dictū Bal.in.l.eā quā.in.v.col.⁊ v.mō ego q̄ro.⁊ in vſic.denuo.C. de fideic.tex.⁊ ibi Bal.in.l.ſi ex volūtate.C.de don.inter vi.et vxo.et ro.in.l.ſi cum dotem.§.j.ff.ſol.ma.et in.l.ſi donatione.C.de colla.

vbi ius nō eſt alteri adhuc acquiſitū vt in funda tione eccleſie.Nam tempore fundatiōis pōt tp̄s ſtatuere vt illa eccleſia eligat ſibi p̄latū de aliena 11 eccleſia vel quid ſimile.¶ †No.tamē gl.in eo ꝙ dicit ꝙ hoc debet ſtatuere cum capitulo et de cō ſenſu patroni:et ſic videt ꝙ in preiudiciū eccleſie e inferioris^e nō poſſit ep̄s ſtatuere ſine ꝯſenſu capi f tuli nec ſine voluntate patroni^f ſi eſt patronata.et 12 tene hoc vltimū mēti quia neſcio alibi.¶ †Not. g tertio ex gl.ꝙ minus iuſt9 titulus^g dat cām pre ſcribēdi.vñ ſtatutū ep̄i nō debebat itelligi ꝙ ele ctio actiua vel paſſiua pertineret ad capitulum charoſenſe.et tamē illud ſtatutum generaliter lo quens dedit cauſam p̄ſcribendi capitulo charo ſenſi vt haberet electionē paſſiuam. Sed contra hoc fortiter opponit.nā capitulū charoſenſe ita intelligendo ſtatutū errabat in iure: q2 vt vides papa aliter interp̄tat.ſed error iuris impedit pre ſcriptionē.vt ē tex.i.l.nūꝙ in vſuca.ff.de vſu.⁊ eſt tex.cū gl.in.c.dudū.de deci.⁊ vide bo.gl.in.c.apo ſtolice.de do.ſo.dic cōtrariū pcedere qn̄ errat in iure claro ⁊ indubitabili.ſec9 vbi ius eſſet dubiū ⁊ multipliciter itelligibile.vt hic.⁊ eſt caſus mul 13 tū notabilis.†Et ex hoc pōt elici vnum dictū no h tabile ꝙ tūc ſentētia lata cōtra ius^h eſt nulla qn̄ i illud ius eſt clarū indubitabile.Secus^i ſi dubium eſt et multipliciter intelligibile:quod tene menti. ad hoc facit tex.in.l.regula.ff.de iur.et fa.igno.fa cit quod notat.Inno.in.c.cum ſpeciali.de app.et 14 in.c.p.⁊.g.de offi.del.¶ †Ultimo no.ex gloſſ.ꝙ epiſcopus non poteſt ius vnius eccleſie alteri at tribuere.de quo vide quod plene no.in.c.cōſtitu k tus.^k de reli.do.et ibi dixi.¶ †In gl.in vſ.electio 15 ibi equo:e.dic clari9 et latius ꝙ verbū electio ha bet tres ſignificationes.nam pōt capi pro electio ne actiue.vnde habentes eligere dicūtur habere actiuā electionē.⁊ ita capitur.ꝯ.de elec.per totū. Itē ſcōa habet ſignificationē paſſiuam. Unde ſi de neceſſitate debet eligi prelatus de aliquo col legio tunc illud collegium ōr habere electionem paſſiuā.Et ita cōſuetudo interpretabatur iſtud ſtatutum ep̄i qō verbū electio relatū ad fratres il lius loci importaret ⁊ electionē actiuā.ſed relatū ad charoſenſe capitulū iportaret electionē paſſi uam.⁊ ſatis fuiſſet admiſſa iſta interpretatio niſi l derogaſſet iuri cōi.¶ Tertio mō p̄t capi electio^l p confirmatione.⁊ ita papa interpretatur ſtatutū quatenus illud verbū refert ad charoſenſe capi tulū.nā confirmatio largiſſime eſt ps et finis ele ctionis.Et p hoc non dicas ꝙ ſtatutum dʒ inter

Anto. Franciſc. ¶ Utrū m̄rimo niū putatiuum ⁊ dos putatiua ha bēt priuilegiū ve ri matrimonij et vere dotis vide alex.vltra h alle. i.l.iterdū.ff.ō fun do.do.⁊ bal.i.l.j. j.iiij.col.ff.ſo.ma. vbi dixit qō dos putatiua ōr eſſe dos ciuilis tñ ⁊ vide bal.in.l.j.de cōdi.ob cau.q di xit ꝙ inſtr̄m do tis putatiue ha bet executionem paratā ſicut iſtr̄ʒ vere dotis:⁊ viō gl.reputatā ſin gularē.in.l.pe.ff. qō fal.auto.tu.q̄ dixit ꝙ dos pu tatiua debet ma rito ex pacto vel ſtatuto de lucrā da dote ſi dotās fuit in dolo alias non.Et adde qō vxor putatiua cō mittēs adulteriū pdit dotē ſicut vxor vera adul tera.de quo ha bet in.c.plerūqʒ de do.īter virū ⁊ vxorē.⁊ gl.i.l.cō ſenſu.C.de repu. ⁊ no.in.d.l.:C.de ꝯdictio.ob cau. qō verū itellige ſi vir.eā accuſet de adulterio ⁊ cō dēnet:al's ſec9.ō quo per Spe.in tit.de do.poſt di uor.reſti.in.§.ij.ꝯ ver.qd ſi mulier. ⁊ in ti.de excep.et replic.in.§.dicto

de dilatorijs.ver.itē querit.et p Bart.in.l.j.§.illud.poſt gl.de rei vxo. act.⁊ vide Pau.de ca.in cōſi.cxix.vbi dixit ꝙ matrimoniū etiā puta tiuū nō eſt violādū ſicut nec dʒ violari verū matrimonium.Adde tñ ꝙ quātocūqʒ tp̄e vir ⁊ mulier cohabitauerint in figura matrmonij ⁊ p ꝯn̄s ſteterint in matrimonio putatiuo:ſi detegat inter eos nō po tuiſſet eſſe matrimoniū aliquo impedimēto forſan ſubſiſtente nunꝙ pōt allegari p̄ſcriptio: q2 matrimoniū nullo tēpore preſcribitur.vt notabiliter voluit Bal.in.l.j.in.iiij.col.C.de emancipa.libe.

h ¶ Snīa lata cōtra ius.Uide doc.mod.in.c.j.ꝯ.de iudi.⁊ in.l.cum pla tis.ff.e.But.in.c.paſto.in prin.de reſcri.⁊ in.c.ab excōmunicato.in.v. col.eo.ti.et in.c.cum ſpeciali.in.vij.col.de appel.⁊ Bar.in.l.in pe.colū. C.de emenda.iuſtini.cod.Do.in.c.in tantum.xxj.diſt.⁊ iſtū in.c.cū ber toldus.in.xj.col.in ver.ij.de re iudi.

i Sebaſti. Sapia.¶ Sec9.Ex hoc dicit Bal.in.l.ſi infanti.col.iiij. C.de iure delibe.ꝙ ſi iudex tulit ſnīam ꝙ hereditas p̄ris delata filio nō manumittit ad extraneos nō ōr ꝯtinere errorē ex p̄ſſuʒ.viō Bar. in.l.qō nerua.col.vj.ff.depo.vbi late poſui qd operet dubietas iuris.

k ¶ Conſtitutus.Uide ibi gl.in ver.a quocūqʒ.⁊ ibi doc.⁊ adde plene q̄ in ſimili notat do.Fel.in.c.q̄ in eccleſiarum.in.xviij.co.eſt ver.prima declaratio primi mēbri cum duabus ſequentibus.ꝯ.de conſti.

l ¶ Tertio mō pōt capi electio.no.ꝙ q ꝯfirmat vr̄ eligere tñ idirecte loquēdo ſm do.meū hic vide eundē hic i euidētialib9.⁊ Inn.i.c.ij.de reſti.in iteg.cū eligere ⁊ ꝯfirmare ꝯpetāt diuerſis iudicib9 ⁊ diuerſa

non sunt idē sꝫ gñaꝫ tēdūt ad idē.l.j.§.solēt.ff.qñ ap.sit.no.in.c.postu lastis.de cōces.pbē.Sicut ꝙ ꝯfirmat testm̄ nō facit testm̄.l.oīm.C.de test.faciūt q̄ notant in.c.inter dilectos.de fi.instr.⁊ in.c.fi.de insti.⁊ in c.pvēas.de iure patro.⁊ facit qḋ not.Dy.in.l.ex his verbis.C.de don. inter vi.⁊ vxo.⁊ bal.in.l.si donatio.C.de do.⁊ qḋ hr̄ in.l.qui i pūuncia. §.j.ff.de ritu nup.

a pretari impropríe vt non preindicet̄ iuri cōi[a]: qꝛ
b ista nō fuit impropria verbi significatio[b] sed lar
16 gissime.†Unde puto ꝙ verba statuti non debēt impropriari vt iuri cōi nō pīndicet̄.Ad hoc no. dictū Bar.in.l.iiij.in.§.pretor ait.ff.de dā.infec.
c vbi dicit ꝙ si statuto cauet̄[c] qḋ iudex possit pce dere facta citatiōe ad faciē vel ad domū non dꝫ alternatiue impropriari vt sit ordinis:lꝫ p hanc īpropriationē statutū ꝯcordaret cū iure cōi. Sꝫ debet intelligi pprie vt sufficiat adimplere alteram partem alternatiue.qḋ est bene notandum.
17 ¶ †In gl.in verbo a suspensis[d] p intellectu huiꝰ
d glo.q̄ valde intricata est opp.vr̄ em̄ ꝙ electio facta a suspēsis debeat tenere.nā eligere nō est ordinis quēadmodū nec iudicare nec excōicare: ⁊ beneficia ꝯferre:qꝛ ista nō sunt ordinis sꝫ potiꝰ iuris:vt pbat̄ in.c.transmissam.iuncta glo.de ele. Nā electus cōfirmatus ⁊ nondū cōsecratus pōt ista exercere:sed suspēsio ab officio tollit solū ea q̄ sunt ordinis ergo debent valere ista gesta a suspēso ab officio. Gl.ponit in hoc principaliter
18 duas opi.†Prima ꝙ suspēsio ab officio nō priuat ptāte exercēdi iurisdictionalia in canonicis: tn̄ fatet̄ hec opi.ꝙ talis suspēsio priuat facultate eligēdi.¶ Alia opi.principalis in qua glo.finaliter residet hꝫ oppositū.s.ꝙ suspēsus ab officio non pōt iurisdictionalia exercere nec eligere
e nec beneficia conferre.[e] Et pro hac opi.facit iste tex.⁊.c.cū inter.R.de ele.⁊ tex.a contrario in.c.si celebrat.de cle.ex.mi.Et hec opi.vr̄ placere communiter doc.maxime Inn.⁊ Cōpo.qui dicūt ꝙ suspēsus ab officio ⁊ beneficio vel ab officio tm̄ vel simpl'r itelligit̄ suspēsus ab oibꝰ p̄dictis: qꝛ

vbi ponit̄ confirmatio p legitiatiōe ⁊ ille tex.est valde sin.sꝫ bal. in.c.iurauit.j.de proba.⁊ in.c.lator.de re iu.ꝙ filius illegitimus tractu tpis nō efficit̄ legitimus sꝫ p priuilegiū imperatoris.⁊ qḋ fauore plis īperator dispēsat cum incestuosis.faciat ꝙ no.iste i.c.quoties.de pac.⁊ qḋ notāt oēs i.c.j.de ele.⁊ Ang.in.l.et qꝛ.ff.de iu.om.iu.
zacharias.

¶ Adde tu pro pmo dicto huiꝰ Inn.in.c.ex pte.in.ij.col.in gloss.sua i vers.inhibere.de arbi.Dy.i l.ij.ī pn.i apost.⁊ ibi in addi.ad eū.ff.de excu.tu.ber.de sir.in traeta.ō epi.in.ij.pte.li.ij.

a ¶ Iuri cōi.Uide bal.allegātē istū ter.in.l.j.ff.de const.prin.in.xij.col.in ver.itē no.ꝙ cōstitutio ⁊ edictuꝫ semper debent interpretari s̄m ius cōe.⁊ sic Bald.extēdit istū tex.loquentē de statuto ⁊ consuetudine ad edicta.⁊ vide eundem Bal.in.l. oēs populi.xvj.col.in ver.aduerte ergo.ff.de iusti.⁊ iur.

b Sebasti.Sapia.¶ Significatio.No.hic Abb.velle ꝙ largissima. sig.nō est īpropria qḋ est no.ad plura ⁊ faciūt no.p Abb.i.c.sedes.i.ij. no.⁊ in.c.rodulphus.s̄.de rescrip.sꝫ Bar.idē Abb.j.h.c.sentit ꝯtrū,

c ¶ Si statuto caue t̄.adde hu.⁊ istū in.c.cām q̄.j.de dolo ⁊ ꝯtu.⁊ istū in c.ex parte.el.iij.in.j.co.de ver.sig.⁊ in rub.de reg.in fi.sꝫ dictū bart.hic allega.rep̄hendit Frā.de rāpo.in.l.ij.§.in cōputatiōe.de iure deli.C.⁊ iste in.d.c.cām q̄.tn̄ dicit dictū Bart.pcedere in cā leuis p̄iudicij.secꝰ si esset magni cū qua cōcordia transit Inn.in.d.l.iiij.in.§.pretor ait.

d ¶ A suspensis.Uide de materia huiꝰ gl.bo.gl.in cle.cupiētes.in v̄. suspēsi.circa mediū.⁊ in ver.q̄ supra posui.de penis.⁊ ibi in pnc.illius gl.de multiplici suspēsione ⁊ an suspēsus ab officio sit suspēsus a bñficio p cōsequētiā seu debeat sibi bñficiū subtrahi.dicas ꝙ aut qs est a iure suspēsus ab officio ⁊ cēset̄ suspēsus ēt a bñficio.hoc vr̄ pbari in c.preter.xxxij.dist.Aut ab hoīe.⁊ tūc aut in sn̄ia exprimit̄ ⁊ serua sententiā.aut simpl'r sit de officio mētio ⁊ nō apparet de mēte pferētis an voluerit vel nō cōprehendere bñficiū ⁊ tūc aut fert̄ suspēsio propter crimē seu aliā grauē cām.⁊ censet̄ suspēsus ēt a bñficio de purgat.ca no.inter.Aut sit suspensus pter infamiā seu scandalū vel aliā leuem cām:⁊ tūc talis suspēsio nō extēdit̄ ad bñficiū.ar.ij.q.v.presbyteri fi. ⁊.c.ij.de pur.ca.qꝛ sine magna cā beneficiū subtrahi nō dꝫ.xv.q.vj.inuentū.Si tn̄ hoc casu suspensus contēneret suspēsionē seu esset in motu ad absolutionē petendā dꝫ eidē bñficiū subtrahi: vt in.c.cū bone.de eta.⁊ quali.facit.c.fi.de elec.⁊.c.vnicum.§.cum vero.ne se.vacāte.li.vj. quid aūt de excōicato simpliciter an debeāt sibi redditus ecclesiastici subtrahi vide bo.tex.in.c.pastoralis in fi.de ap.⁊ ibi glo.in ver.subtrahuntur.⁊ vide gl.in cle.ij.in versi.suspensus.de vi.⁊ hone.cle.

¶ Adde qḋ Old.consi.ccxxxvj.tenet qḋ suspensus ab homine sit intelligibilis actiue ⁊ passiue ⁊ ita dicit debere intelligi hanc decre.secus in suspenso a canone.dicit etiam ibi qñ non valet ar.ab excōicato ad suspensum qḋ si suspensi fuerint admissi ad electionem cum alijs ꝙ non vitiatur electio.ibi vide.

zacha.¶ Dic tu hoc esse discriminis iter suspēsum a cāone ⁊ ab hoīe qꝛ suspēsus a canone pōt eligere ⁊ nō eligi.vt no.Bal.i sua marg.i v̄. suspēsus.nu.viij.⁊ Inno.in.c.cum in cunctis.col.vlti.in glo.sua in ver. suspēsiōis.de elec.Suspēsus v̄o ab hoīe tā actiue q̄ passiue est itelligibilis vt hic.⁊ gl.in.c.apostolice.in ver.retardari.de except.aduer

te tn̄ ꝙ Car.in cle.ij.q.xj.seq.de eta.⁊ quali.ampliando primū dictū tradit ꝙ suspensus a voce:pane:⁊ vino:pōt eligi ⁊ eligere.

¶ Anto.Fran.¶ Circa istū passum an suspēsus ab officio dicat̄ esse suspensus a bñficio:⁊ ecōtra:⁊ qñ qs est suspēsus ab hoīe vl' a iure vl' est suspēsus a crīe vel ex alia cā.addō ꝙ qñ aliqs est suspēsus a iudice

appellatiōe suspēsionis in gñe intelligit̄ de maio
f ri[f] suspensione.ar.in.c.si quē.de sen.excom.Secus dicūt in suspēso a pōtificalibꝰ vel in eo cui est interdictꝰ ingressus eccl'ie.Nā ista interdicta nō extēdunt̄ vltra i eis expssa:sꝫ p h̄ nō rñdet̄ finaliter ad ꝯria.¶ Io.an.in fi.sui apparatus dicit ꝙ hoc operat̄ mistura officij ⁊ iurisdictiōis quā hꝫ spūalis iurisdictio ad offm̄.i.ordinē.Et no.hec v̄ba vult em̄ dicere qḋ pter istā misturā ⁊ ꝯnexitatē quandā q̄ est inter ordinē ⁊ iurisdictionē spūalē. suspēsus ab offō itelligit̄ etiā suspēsus a iurisdi
g tione.Sed contra[g] hāc solutionē pōt instari.Nā collatio vel electio non est iurisdictionis nec etiā vr̄ ordinis epalis et tamē suspēsio ab officio inducit suspensionem ab illis.Item nō est tāta mistura quin possit separari saltē ab ordine episcopali:vt in.d.c.trāsmissam.do.Anto.dicit qḋ predicta sunt iurisdictionis in electo ⁊ ꝯfirmato sed post consecrationē dependēt ab ordine.Nam cōfirmatio fit in fine cōsecrationis:ideo secuta ꝯsecratione potestas cōfirmationis trāsfunditur in potestatē ordinis:⁊ sic oīa ista iurisdictionalia dependēt ab ordine.Sed certe hec solutio videtur nimis exquisita nec est gñalis.qd em̄ in aliquo su
19 spēso q nō est eps.† Itē moniales hñt electionē vt in.c.indemnitatibus.de ele.libr.vj.⁊ tn̄ nō habēt
20 ordinē vt in.c.noua q̄dam de pe.⁊ remis.† Item abbatissa hꝫ iurisdictionē:pōt etiā habere collationē bñficiorū iuxta nota.in.c.dilec.de excessib. prela.et in.c.dilecta.de ma.⁊ obe.⁊ tn̄ nullum hꝫ ordinē.Cum ergo ista pñt stare sine ordine ergo in materia penali nō debet fieri illatio de vno ad aliū:vt in.c.ij.de trāsla.p̄la.nec pbat hoc esse qḋ

nec peniteat vl' satisfaciat magis videt̄ esse suspēsus a deo:q̄ ab hoīe qꝛ homo exprimit illḋ qḋ tacite inest p legē.vt pulchre no.⁊ declarat Inn.in.c. ꝓposuit de cleri. excō.mi.⁊ addō ꝙ suspēsus a canone si celebrat nō efficit̄ irregular' secꝰ si ab hoīe:excōicatus aūt q̄litercūqꝫ sit excōicatꝰ siue a canone siue ab hoīe celebrās hñ efficit̄ irreg'laris.vt no. voluit Inn.in.c. sicut de coha.cle.⁊ muli.⁊ adde ꝙ suspēsꝰ ab ecclesia vl' a beneficio nō debet iteresse tractatibꝰ eccl'ie. vt per Inno.in.c. apostolice de excess.p̄la.adde ēt ꝙ suspēsus a bñficio pter crimen liquidū vr̄ esse suspēsus a bñficio secus si non pter crimē liquidū sed pter suspicionē criminis:vel infamiā:vt no.voluit Inno.in.c.cū decorē.de vi.⁊ ho.cle.⁊ an suspēsus sit capax bñficij.vide gloss.in.c.cū vintonien̄.⁊ in.c.per inquisitionē de ele.Et qs sit effectus suspicionis a bñficio.vide per Inn.in.c.cū in cūctis.in.§.de elec.⁊ in.c.pastoralis.in fi.de app.Et an suspēsus ab offō dicatur esse suspēsus a bñficio vltra ea q̄ hic alleg.vide p doc.mod.in c.latores.de cle.excō.mini.Et an talis suspēsus ab offō intelligat̄ esse suspēsus ab offō diuino:vel ab administratiōe:vel ab vtroqꝫ.vide que no.p glo.in cle.j.⁊ ibi p scribēt.de deci.⁊ per do.Car.in cle.j.in.§.si qs in.viij.q.de re.eccle.nō alie.⁊ an suspēsus simpl'r itelligat̄ esse suspēsꝰ ab officio tantū.no.in.c.si quē de sen.excō.⁊ in.c.at si clerici.de iud.⁊ in d.c.latores ⁊ in.c.cum dilectus.de cōsue.⁊ quis possit absoluere a suspensione ab officio.vide gl.in cle.j.de here.in ver.excō.sen.⁊ vide que habentur in cle.j.in.§.si quis.de reb.eccl.non alie.Et an suspensus ab officio possit priuatim dicere horas.vide Io.and.in.c.j.de re iud.lib. vj.Et an suspensus ab officio possit audire diuina vide Arch.in.c.testamentū.vj.di.⁊ no.in.c.j.de sent.excō.in.vj.Et adde ꝙ pōt qs suspendi ab officio ⁊ bñficio pter solā ꝯtumaciā vt no.doc.in.c.cū bone.de eta.⁊ quali.⁊ in.c.veritatis.de do.⁊ ꝯtu.⁊ p arch.iiij.q.v.in.c.j.⁊ de effectu suspēsionis a bñficio.vide gl.in.c.cū dilectus de cōsue.et gl.in.c.cū vintoniensis.⁊ per Inn.⁊ Host.in.c.sicut.de coha.cle.⁊ mul.⁊ vide gl. in ver.beneficiorū.in cle.si.de vi.⁊ ho.cle.Et an suspensus simpliciter videat̄ suspēsus ppetuo:vel ad tp̄s.Inno.⁊ Io.an.in.d.c.cū bone.de eta.⁊ quali.Et de multiplici pena suspēsorū vide glo.mag.in.c.nihil. de ele.⁊ adde ꝙ suspēsus a canone pcipit fructus beneficij: secus si suspensus ab hoīe.vide notabilē gl.j.in.c.preter hoc.xxij.di.⁊ que habētur ⁊ no.p scribentē.c.pastoralis.pal.de app.Et q̄ sit dr̄ia inter suspēsionē excōicationē et interdictū ⁊ in quibꝰ cōueniāt.vide no.in.c.dilectus.de app.et Inno.in.c.ad hoc et in.c.qm̄.eo.ti.et in.c.vt priuilegiū. de priuileg.et in.c.venerabili.de sen.exc.⁊ vide no.p archi.in.c.adhuc. xxij.di.⁊ in.c.sacerdos.l.di.et de multiplici specie suspēsionis vide glo.mag.q̄ enumerat.xxv.species suspensionū in cle.cupiētes.de pen̄.

e Sebasti.Sapia.¶ Beneficia cōferre.Uide tex.in.c.qꝛ diuersitatē. j.de cōces.prebē.vbi Imo.no.ꝙ suspēsus nō pōt beneficia conferre.

f ¶ De maiori.Faciat glo.in.c.pia.in versi.speciem.de sen.excō.lib.vj. quam allegat iste in.c.solicite.de restitutio.spoliatorum.et in.c.in presentia.in ver.no.vlterius.de proba.

g Sebast.Sapia.¶ Sed contra.Uide tex.in.c.fina.j.de cle.excommuni.mini.vbi dominus Anto.not.in specie ꝙ suspensus ab officio dicitur suspensus etiam a iurisditione.

a ¶ Sūt clara. Not. cōtra multos iudices captiosos q sepenumero apponūt dubia in statutis claris ⁊ manifestis contra quos loquitur. l. ij. C. de. ll. ⁊ c. cū cōtingat. ſ. de rescri. ⁊ facit ad qōnē. statuto caueř qd iudex ad petitionē partis teneať iudicare ſm consiliū sapiētis: qd si de illa causa est casus clar⁹ ⁊ indubitabilis nō dz eam cōmittere cōsilio sapiētis. l. ille aut ille. §. cū in ꝟbis. ⁊ ibi Barto. ff. de le. iij. adde qd i simi dixit Bar. i. l. eleganter. in prin. de cōdi. inde. ⁊ q dicunť in. l. j. C. de relatio. ⁊ Bal. in. l. ancille. C. de furt. et in. l. j. in fi. in ꝟ. quarta ē relatio. C. de lega. ⁊ i. l. j. i ꝟ. ex hoc vltimo no. C. de rela. ⁊ in l. volūtatis. in. ij. co. i ꝟ. q̄ro. si statutū ciuitatis. C. de fideicō. Bal. ⁊ imol. in. l. si stipulatus. ff. de ꝟ. obl. Bar. in. l. ab executore. in. ij. qō. in fi. ibi si ꝟba erāt oīno clara. ff. de ap. bar. ⁊ ibi ale. in apo. i. l. placet. in ṗn. ibi qd cōsilium nō dz habere nihil dubium. C. de sacrosan. eccle. faciat qd voluit ang. ꝯs. ccliij. inci. do. Ant. ⁊ c. in. ij. col. ⁊ faciat qd ipe voluit ꝯs. cxxxiiij. ⁊ vid ro. in rub. de arbi. in princ. iij. charte. ⁊ vide oīno aposti. Alexā. in. d. l. ille aut ille. §. cū i ꝟbis faciat qd voluit bal. i. l. vnica C. ne liceat in vna eadēq3 causa tertio prouocare in iij. colū. in versic. extra quero.

ab hoc cōtingit abesse: vt i. d. c. ij. ⁊ in. l. neq3 natales. C. de ꝓbatio. vnde in hac materia ego aliter ⁊ clarius dicerē ⁊ lati⁹ extēdēdo materiam cōcludo sic: ꝙ aut qs est suspēsus minori suspēsione q̄ infligiť ꝓpter participationē cū excōicato et illa nō priuat facultate exercēdi iurisdictionalia nec facultate eligēdi s3 solū ꝑticipatione sacramētorū ⁊ ꝓpter hūc effectū nō pōt eligi i ꝑlatū. d hoc est tex. clar⁹ i. c. si celebrat. d cle. ex. mi. ⁊ dic vt ibi. aut est alicui iterdict⁹ ingressus ecclesie ⁊ tūc solum est priuat⁹ ꝑtāte exercendi ordinē in ipsa ecclesia. Unde si celebrat interim in ecclesia efficiť irregularis: vt est tex. in. c. is cui. de sent. excō. libr. vj. vñ si extra ecclesiā celebraret nō icurreret penā de quo tū dic ⁊ ibi no. nec ṗuat hoc interdictū facultate exercēdi iurisdictionalia vel eligēdi. ad hoc. c. sacro de sen. excō. iūcto. c. ab excōicato. ſ. d rescrip. aut suspēdiť eps a pōtificalibus ⁊ tūc solū cēseť suspēsus ab illis q̄ depēdēt ab ordine pōtificali ⁊ nō ab alijs vt voluerūt ꝑdicti doct. h. et Jo. an. i. c. j. de sen. ex. li. vj. Quare puto ꝙ si suspēsus pōt exercere iurisditiōalia: q2 vt dixi iurisditionalia sunt sepata ab his q̄ sunt ordinis pontificalis: vt i. d. c. trāmissam. ⁊ in. c. aqua. de cōse. ec. vel alta. Qñq3 quis suspendiť a beneficio ⁊ nō intelligiť suspēsus ab offō vel a iurisdictiōe. vñ canonic⁹ suspēsus a suis bñficijs pōt eligere: vt ꝓbať i. d. c. cū vintonēsis. iūcto. c. cū i cūctis. de ele. Qñq3 suspēdiť quis ab officio ⁊ bñficio simul ⁊ suspendiť simpľr. ⁊ tūc siue fit suspēsio ab hoīe siue a canone inferēte penā in casu. c. j. de re iud. lib. vj. dicerē ꝙ talis suspēsio ṗuat facultate exercēdi iurisdictionē spūalē ⁊ cōferēdi bñficia. ⁊ eligēdi ꝙ intellige durāte suspēsiōe. nā q2 ista sunt fundata sup ordine ecclesiastico laic⁹ nō pōt ista exercere. vt i. c. ij. de iu. xcvj. di. bñ quidē. ⁊. lxiij. dist. in. c. q2. §. verū. Si ergo qs suspēdiť a fundamēto vř suspēsus ab oī edificio ꝙ est supra fundamentū. vt. j. q. j. cū paul⁹. ⁊ sic ꝑt saluari illa op. Jo. an. dū dicit de mistura iter ordinē ⁊ iurisdictionē ecclesiasticā. Nā cōsidero qd verbū officij est valde latū. nā quicqd h3 electus est officij preter beneficiū ergo suspēdēdo te ab officio videor te suspēdere nedū ab ordine: s3 ab oī offō clericali. Si ergo suspēsio fieret simpliciter ab ordie ⁊ tūc dicerē ꝙ aut quis suspēdiť ab ordine pōtificali et solū credo illū suspēsum ab illis que sunt ordinis episcopalis nō aūt ab his que sunt iurisdictiōis ar. eorū q̄ supra dixi quādo qs est suspēsus a pōtificalib⁹. Aut simpľr qs est suspēsus ab ordine ⁊ tūc dicerē ꝓpter quandā cōsequeneiā qd censetur facta suspensio ab omnib⁹ que sunt fundata sup ordine vt a iurisdictiōe spūali ⁊ oībus similib⁹ ⁊ facio istā ꝯsiderationē vltra alios ꝙ suspēsus ab offō cēseať directe suspēsus a iurisditiōe spūali ⁊ facultate eligēdi ⁊ cōferendi per quandā cōsequētiā. nec obstāt ea q̄ supra dixi de abbatissa ⁊ monialib⁹ nā sunt religiose ꝑsone vnde religio facit eas capaces sed in non religiosis potestas ecclesiastica est fundata sup ordine. et per hoc habetur clare materia huius gl. ¶ † In gl. in verbo: nec iuri. in fi. no. glo. qd vbi verba statuti sunt clara[a] non debemus illa impropriare vt reducantur ad ius cōe. Sed vbi verba sunt dubia vel habēt duplicē intellectū quoꝝ alter est ꝓprie

b ¶ Titulus. Vid domi. Ant. in. c. j. de ꝓbat. vbi refert se in facto cōsuluisse ꝙ episcopus teneť edere librū collationū et institutionū factarū per eum ex eo q2 cēsereť esse actus publi.

Sebasti. Sapia.

c ¶ In ꝯsuetudine ⁊ inducēda. alř sentit glo. in. c. cū ec- a clesia sutrina. in ꝟ. l. tpis. j. d causa pos. ⁊ ꝓprie. S3 male dicit q2 hec opi. quā tenet Abb. hic est cōis. vide Calde. in cōsil. vlti. sub tit. de cōsue. Alexā. in cōsi. cxxxiiij. super primo quesito. col. j. iiij. vol. Alex. ⁊ do. Jas. in. l. de quibus. col. xij. ff. de legi. Alex. in consi. vj. viso. col. fina. in. j. vol.

d ¶ Nō est leuis imo magna. adde ꝙ ꝯsuetudo vim h3 decreti. ⁊ tenaciter obseruata h3 vim iustitie. Bal. in. c. j. in ṗn. in. ij. col. q feu. da. pos. Itē dat iurisdictionē. l. viros. C. de diuer. offi. lib. xij. c. cū cōtingat. de for. cōpe. Itē dat mādatum vt. ff. ꝙ cuiusq3 vni. no. l. nulli. ⁊ facit. C. de iure fisc. l. super creandis. ⁊ no. in. l. fi. C. de agri. ⁊ cēsi. li. xj. ⁊ in. c. cū clerici. de verb. sig. in nouel. ⁊ Bal. in. d. c. j. in prin. Inn. ⁊ Barba. in. c. ex literis. de proba. Inn. in. c. edoceri. de rescrip. ⁊ vide sing. tex. ſm Ang. in. l. cū pretor. in ver. is quoq3. ff. de iu. vbi consuetudo dat potestatem delegādi. ⁊ dicit Inn. in. c. cum ab ecclesiarū prelatis. de offi. deleg. ꝙ cōsuetudo dat iurisdictionē arbitris. ⁊ no. in. c. j. d capel. mo. in nouel. ⁊ de of. arch. ad hec i nouel. et in. c. tua. de cōfir. vti. vel inuti. per Inn. ⁊ dicit glos. in. c. j. lx. dist. qd i quo ordine dbet esse cātor vel primicerius consuetudini relinquiť. ⁊ dicit etiam gl. in. d. c. j. in versic. episcop⁹. ꝙ licet confirmatio spectat tm̄ ad epz ⁊ electio ad capitulum tamē seruāda est ꝯsuetudo. Et pulchre dixit glo. xxx. dist. si qs virorum. ⁊ xxj. q. iiij. in summa. qd clerici possunt vti vestib⁹ ꝑtiosis ſm cōsuetudinē sue prouincie. et possunt ferre vestes foderatas d sādalijs adeo qd dixit benedictus capra doctor ꝑusinus in. c. pen. in glo. in ver. de auratis. de vi. ⁊ ho. cle. qd in vestib⁹ attēdēda est consuetudo locoꝝ vnde si consuetudo non haberet diuersitatem aliquam inter habitum clericoꝝ ⁊ laicorum ipsa esset attendenda adeo quod clericus tunc diceret incedere in habitu clericali qñ incedit in habitu honesto ⁊ clericis cōsueto. quod facit ad not. in. c. si iudex laic⁹. d sentē. excom. lib. vj. hinc est quod vltramonta. excusantur si vtantur pallijs diffibulatis: q2 sic est ꝯsuetudo vltra montes prout voluit glo. in dicto. c. si quis viroꝝ. pro quo etiam facit. q2 scdm Cardi. post Inno. ⁊ pe. vestes variantur de etate ad etatē: ⁊ ex consuetudine. facit quod not. Cepol. in consilio. x. ⁊. xj. Alexan. consil. viij. incipien. videtur super primo dubio. in vlti. colum. in. j. volu. ⁊ ita superioribus diebus defendi quosdam nobiles brixienses clericos accusatos de homicidio q2 satis dicunť detulisse habitū clericalē ex q̄ deferebāt habitū scholasticū ex quo ꝯsuetudo est scholariū clericoꝝ i minorib⁹ dferre habitū scholasticū. nā clerici seculares nō hñt certū habitū. vñ large dicim⁹ habitū clericalē que-

⁊ reliquus improprius tūc bene debem⁹ facere interpretationē ⁊ capere intellectū improprium vt minus recedať a iure cōi quā fieri pōt vt probatur notāter hic. ⁊ in. l. ij. C. de noxa. vide ꝑ bar. in. l. oēs populi. ff. de iust. ⁊ iur. per Jo. and. in regula ꝑ possessore in mer. ⁊ vide qd dixi in. c. causam. ſ. de rescrip. ¶ In glo. fi. in fi. aduerte. nā l3 iste text. faciat mētionē de cōsuetudine: ista tamē nō videtur proprie cōsuetudo. nā ꝑ cōsuetudinē acquiriť ius vniuersale: q2 ꝯsuetudo est quoddā ius vt dixi super rubri. Sed per istā cōsuetudinē de qua in tex. detrahebatur iuri vnius collegij et cōmodū applicabatur alteri collegio ergo nō est cōsuetudo sed poti⁹ prescriptio. Nā ista est substantialis differentia inter cōsuetudinē ⁊ prescriptionē: vt no. in. c. vlt. j. eo. Et ideo dicit Jo. and. in. d. c. si super vltima glo. ꝙ improprie ponitur hoc. c. in isto tit. q2 pro ista est potius prescriptio q̄ consuetudo quod etiā sentit gloss. iiij. Dic tū ꝙ respectu patronorū vel aliorum quorum iuri nō detrahebatur poterat esse cōsuetudo: sed respectu istorū monasteriorū erat prescriptio. ita

22 notat in simili Jo. and. in. c. iij. j. eo. li. vj. † Et valent ista ad sciendum nunquid in ista consuetudi-

b ne requiratur titulus.[b] nam in consuetudine in-

c ducenda[c] non requiritur titulus ſm communem opi. sed sufficit solus vsus licet sit contra ius: vt j. eo. c. fi. ⁊ ibi per doc. Sed in prescriptione contra ius requiritur titulus putatiuus: vt in. c. j. de prescrip. lib. vj. Sic intellige gl. no. in. d. c. iij. dum in cōsuetudine requirit titulum. nam intelligitur in consuetudine impropriе sumpta. vt ibi no. Jo. an. ⁊ ideo in isto tex. in ista prescriptione requirebatur titulus ⁊ bona fides: ⁊ titulus fuit statutū epi ꝙ si credebant ita intelligendū prout habebat communis vsus. ⁊ ista sufficiant. Abbas.

1 ☞ Capitulum sine epo non pōt inducere nouas consuetudines nec antiquas immutare. 3. 4.
2 Autoritas cōsuetudinis nō est leuis sed magna.
3 Ecclesia regitur nō solū a iure canonico sed etiā a consuetudine.
Transgressor consuetudinis rationabilis punitur sicut transgressor legis.
5 Eps an ⁊ que pōt facere siue statuere sine cap.
6 Episcopus si prescripsit iurisdictionē contra capitulum. i. ꝙ nō soleat requirere eius cōsensum: poterit sine eo statuere. quia
Statuta condere est iurisditionis.

Cum consuetudinis. † Capitulū sine epo consuetudines nouas facere seu statuta vel antiquas immutare non pōt. ⁊ est textus notabilis: ⁊ multū allegabilis. Primo ponit rationē inhibitionis. Secundo inhibitionem ibi: autoritate.

¶ Casus literalis. Canonici parisieñ. irrequisito epo suo ⁊ sine suo cōsensu quasdā consuetudines ecclesie sue immutauerūt ⁊ quasdā fecerunt de nouo. Dicit papa qd autoritas cōsuetudinis nō est leuis ⁊ nouitates qñq3 discordiā inducūt. Uñ ꝑcipit ꝙ sine cōsensu epi canonici nō dimittāt cōsuetudines eccľie nec nouas inducāt ꝙ si fe-

2 cerint decernit irritas ⁊ inanes. Ber. ¶ † No. primo quod autoritas consuetudinis non est leuis

d imo magna.[d] ad hoc. c. in his. ⁊. c. consuetudi-

mientem ꝛ nō ꝓhibitū clericis: vt dicit gl. pe. in cle. j. in versi. secularis. de ele. nā que vestis dicatur secularis relinquitur arbitrio iudicis. nā in dubio interpretabiť magis vestē ecclesiasticā ꝙ̄ secularē ꝓpter penā ḟm Gui. ꝛ Imo. in cle. ij. in princ. de vi. ꝛ hone. cle. etiā si cleric⁹ portaret vestē ꝓhibitā puta de rosato vel scharleto nō cōtinue nec causa vsus proprij sed ex alia ob festum ꝯlicitū doctorale vł vxorale vł ob honorē alicuius magistratus ḟm Imol. post alios in. d. cle. ij. in. iij. co. ꝛ ita in facto obtinui. ꝛ Inn. in. c. j. de libel. obla. dicit ꝙ consuetudo potest remittere solennitatē offerēdi libellū post litē contestatā vel quēlibet ꝛ ordinē iudicialē. Itē consuetudo est tante autoritatis qđ nō requirit cōfirmationem superioris qꝛ cōfirmať legitimo tp̄is cursu. l. an in totum. C. de edificijs priua. ꝛ Bal. in. l. quicunq̨. in. iij. colū. in ver. scias aūt. C. de ser. fugi. dicit ꝙ id qđ est ꝯsuetū fieri nō diciť arbitrariū sꝫ necessariū. l. saccularij. ff. de extraor. cri. ꝛ nota. in. l. qd ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no. infa. ꝛ qꝛ consuetudo est actus practicus ideo est seruādus ad vnguē. ꝛ in. l. j. in. iij. col. C. de fru. ꝛ litiū expē. dixit qđ illud ꝙ cōsuetudine caueť ꝓ expresso habeť. ff. de edil. edic. l. qđ si nolit. §. qꝛ assidua. ꝛ penul. Itē ꝯsuetudo inducere pōt qđ credať ad plenū scripture priuate discretorū virorū lꝫ nō possint creare tabelliōes gn̄ales de fi. instru. c. cū ꝑ tabellio. per Inn. ꝛ ꝑ Bal. in. l. j. C. de sum. tri. ꝛ fi. catho. in. x. colū. in versi. et vlterius quero. Licet ibi Bal. loquatur de statuto: tamen facit inquantum alł. c. cū dilectus. de fi. instru. ꝛ in. l. vnica. C. de ꝯfes. ꝑ eūdem Bal. in. iiij. col. in vers. ꝯsideranda est etiā cōsuetudo loci. ꝛ ꝑ istū in. c. bone. el. ij. de po. prela. ꝛ in rub. s. eod. ꝛ doc. in. l. quedā. §. nūmularios. ff. de eden. ꝛ ro. in. l. admonendi. ff. de iureiur. Fede. de se. ꝯsil. xix. But. in. c. j. de ap. ꝛ Ang. in. q. inci. astensis miles. ꝛ Bal. in. l. comparationes in. iiij. col. in ver. ego addo septimā scripturā. ꝛ ibi Alex. ī apostil. C. de fi. instru. Item consuetudo dat priuilegiū: vt no. Innoc. in. c. nouit. de iu. Itē declarat ꝛ extendit factū. ita dixit Cyn̄. in. l. licet. C. locati. itē super cōsuetudine pōt fundari libellus. c. dilect⁹. de of. ord. tn̄ super ꝯsuetudine pōt fundari libellus. c. dilectus. de of. ordi. tam sup possessorio ꝙ̄ sup petitorio. Inn. in. c. cū ecclesia. de cā pos. ꝛ ꝓprie. itē per rescriptum principis non tolliť consuetudo nisi de ea fiat mētio. Archi. in. c. in his. xj. dist. Item consuetudo dat licentiam vtendi rebus alienis dato tamen pretio puta ꝑ lignis vel lapidib⁹. l. venditor. §. si ꝯstat. ff. cōmu. predi. Item cōsuetudo dat iurisdictionē qn̄q̨ realē nā territoriū sonat iurisdictionē: qꝛ est ius ꝯtinēs: ꝛ iurisdictio est eius ꝯtentū ꝛ effect⁹. l. fi. C. vbi ꝛ apud quē. Qn̄q̨ dat priuilegiū ꝑsonale sicut priuilegiū cōcessum comiti super eo qđ non est de iure cōi q̃ non adheret territorio. Ita no. Cy. in. l. ergo. ff. de acq. re. dominio. Itē ꝯsuetudo metiť territoria. l. quicūq̨. C. de fun. limitro. li. xj. itē notari⁹ dꝫ apponere ī instrumēto clausulas consuetas. tex. est singularis ḟm Bal. in. l. gn̄aliter. C. de fideius. ꝙ intellige ꝓcedere qn̄ instr̄m vel ꝯtractus est in fieri: sed postꝙ̄ est cōpletū nō poterit ḟm Bal. in rub. C. de reuo. his q̃ in frau. cre. in vꝫsi. denuo q̃ro itē ꝯsuetudo attenditur magis ꝙ̄ mera verborū sig. l. librorꝝ. §. ꝙ tn̄ cassius. ff. de le. iij. itē pōt ꝯsuetudo imponere penā rei licite vt puta ī mr̄imonio si ex eo sequatur illicitū puta: qꝛ seminať discordia ꝛ tumult⁹. ita no. in. c. statutū. de her. li. vj. in no. ꝛ est expꝛ̄ssum in. l. libertū. in p̄n. ff. de ritu nu. itē ꝯsuetudo dꝫ seruari in ingressu officij. l. nec quicꝙ̄. §. obseruare. ff. de of. ꝓcō. itē cōsuetudo vꝫ vt si qs subijciat se pene ca. gl. est sin. ī. c. cū hō. ī gl. fi. xxiij. q. v. quā fecit sin. roman⁹ notabili. cxxix. certū est. ꝛ do. me⁹ ī rub. de fideiu. ꝛ mo. in. c. legebať. de ma. ꝛ ob. ꝛ dixi. j. q. j. in sum. itē ꝯsuetudo pōt idē qđ pactū. vn̄ pōt naturalē obligationē inducere ꝛ tollere: si h̄ dictat ꝯsuetudo ista est gl. fin. in rub. C. de decre. decur. li. x. itē ꝯsuetudo pōt facere vt qs puniať in terris ꝯfederatis: casus est singularis in. l. nō dubito. ff. de capti. itē pōt qs citare in territorio alieno si h̄ dictat cōsuetudo. l. iij. §. fi. ff. de testi. itē valet ꝯsuetudo ꝙ ꝓ vno sextario frumēti soluanť duo sextaria alteri⁹ bladi. bal. ī rub. s. e. itē si sacerdos cantat euāgeliū dꝫ stare in apparatu diaconali. gl. est sin. in. c. ecclesiastica. ī vꝫ. ceruicē. xxiij. di. nisi ꝯsuetudo disponat ꝯtrariū quā bn̄ notabis ꝓ eo q est rex ꝛ dux: qꝛ in actib⁹ quos geret tāꝙ̄ dux stabit in apparatu ducali: puta cū bireto ꝛ sceptro ducali: ꝛ ī actib⁹ quos geret vt rex stabit in apparatu regali vt puta cū insula regia: ꝛ idē dicas in milite ꝛ doctore vt in actib⁹ militarib⁹ vtať veste militari: in actib⁹ doctoralib⁹ veste doctorea nisi aliter se habeat ꝯsuetudo: ꝛ illā gl. allegat ro. sin. ccclxvj. inci. doctor miles. Io. an. in. c. vt qsq̨. de vi. ꝛ ho. cle. itē cōsuetudo lꝫ iniqua excusat a pena tēporali. gl. ī. c. deniq̨. ī vꝫsi. ꝯsuetudine. iiij. di. sin. ḟm Ro. no. xx. gl. in. c. cū venerabilis. s. eo. ꝛ gl. in. c. sane. ī vꝫ. antiqua. de tēp. or. Bal. in ꝯsi. inci. in xp̄i noīe amē. qn̄ aliqd ꝯcediť. pe. de anch. ꝯsi. cclxxxv. inci. iure scripto ꝛ ꝯsuetudine. Alexā. ꝯsi. xc. ꝑ inuestigatiōe p̄dictorꝝ. bal. ī. c. j. de feu. cog. ꝛ in. l. vnica. ī. x. col. C. de cōfes. no. Host. ꝛ Io. and. ꝛ bu. ī. c. ij. de fi. istr. ī ꝯtrariū pōdera tex. ī auť. oēs peregri. C. cōmu. de succes. vbi statuta ꝛ cōsuetudines iniq̄ nō excusant delīquētē a pena. ꝛ ī auť. nauigia. C. de fur. dic ad illa ꝯtria ꝙ cōsuetudo nō excusat: imo nec vꝫ qn̄ p̄cedit lex derogatoria ad cōsuetudinē; vt voluit iste in fi. huius capituli. Itē cōsuetudo in penalib⁹ extēditur de similib⁹ ad similia. tex. est sing. in. c. j. §. porro. in ti. q̃ fuit p̄ma cā bn̄fi. amit. itē cōsuetudo pōt facere vt res inter alios acta ꝓsit alteri. vt qn̄ est cōsuetudo qđ extrane⁹ emptor cōsorti reuēdere teneať textus est sin. in. c. cōstitut⁹. de in integ. restitutiōe. ita dixit Bal. in rub. C. res inter alios acta in vꝫs. no. ꝙ ex ꝯsuetudine: ꝛ idē voluit i. l. j. in princ. C. cōmuni diui. itē consuetudo ꝛ statutū pōt obesse qđ cōsortes teneanť soluere penas pecuniarias bānitorū ḟm Bal. in. d. rub. ꝛ ibi Sali. ꝛ Bal. in. l. j. C. ne fili⁹ ꝓ patr. ꝛ albe. in prima parte statuto. q. vj. ꝛ. lxvij. itē statur cōsuetudini antique in pascuis molendinis pōtibus ꝛ cōmoditatib⁹ aquarū. Bal. ꝑ illū tex. ī n. c. j. in ver. sicut ab antiquo. ī ti. de pa. cōstā. itē ꝯsuetudo prestat ius dandi vocem in electione imperatoris. gl. fi. in. c. ad apostolice. de reg. iur. lib. vj. vbi vnus de doctoribus imperij de consuetudine habet vocem in eligendo. vide ibi in versi. illi autem.

nis. xj. distin. ¶ † No. ij. ꝙ capitulum sine episcopo nō pōt facere statutū in ecclesia nec immutare antiqua statuta vł cōsuetudines. ¶ Et ex hoc ꝛ ex tex. no. ꝙ ī eccl̄ia pn̄t eē statuta ꝛ cōsuetudines antiq̃ ꝛ sic nō solū iure canōico regiť eccl̄ia sꝫ statutis ꝑticularib⁹ laicorꝝ ꝛ ꝯsuetudinib⁹ ātiqs. cōcordat. c. catholica. xj. di. trāsgressor ꝯsuetudinis

a dꝫ puniri sicut trāsgressor legis* vt i. d. c. ī his. qđ

¶ Adde qđ cōsuetudo cuius in contrariū memoria nō existit tribuit priuilegiū ꝛ equipollet veritati: ꝛ illa est potēs ad acq̄sitionē pedagiorū ꝛ aliorū iuriū fiscaliū: vt dicit Bal. ꝯsi. clxxxvij. ꝛ. cvij. j. li. Ab. ꝯsi. vij. ij. li. Car. ꝯsi. lvij. and. sic. cōsi. xxvj. illa eq̄pollet iustitie ꝛ cōsuetudini. dubietas q̃ declarať. dicit Bal. ꝯsi. cxxxj. ꝯsuetudo reddit inualidū qđ de iure cōi erat validū. dixit Old. cōsi. cv. cōsuetudine declarātur ꝛ interp̄tanť statuta. dicit Car. cōsi. lx. cōsuetudine induci pōt ꝙ femine succedāt in feudo ḟm eūdē cōsi. lxiij. ꝛ dixit Ang. ꝯsi. clxxxvij. qđ vꝫba instrumētorū ꝛ iuestiturarū declaranť cōsuetudine. ꝛ dt̄ Bal. cōsi. clxxxv. j. lib. ꝙ cōsuetū est innatū est. ꝛ illa pōt inducere alienationē feudi illi sicut matri ad hibēda est reuerētia: illa eq̄parať iuri naturali ꝙ est quodāmodo imutabile illa est potētior p̄scriptiōe ꝛ latius vide in. l. de qb⁹. ff. de leg. in apost. meis. ad Bart. in stampa de tortis.

¶ Ant. Franc. ¶ Circa hāc materiā de habitu. Dicas ꝙ clerici seculares nō habēt a iure certū ꝛ determinatū habitū ꝑ quē ab alijs discernanť lꝫ certe forme habit⁹ ꝛ certi colores ipsis ꝓhibeanť. vt dixit no. gl. in cle. j. de ele. hic alle. ꝛ ple. no. in. c. pe. de vi. ꝛ ho. cle. Et adde ꝙ habit⁹ clericalis cōsistit tn̄ in duob⁹ vꝫ ī vestib⁹ honestis ꝛ ī tōsura. vt no. Io. an. in. c. si iudex laic⁹. de sen. exc. li. vj. ꝛ vide Bal. pulchre declarātē in. l. si qua ꝑ calūniā. C. de epi. ꝛ cle. Et adde ꝙ talis p̄sumiť qs qualē habitū defert. vt dixit Bal. in. l. directe. C. de manu. testa. et habeť in. l. ij. ꝛ ibi ꝑ Bar. C. de seruis expor. ꝛ plene ꝑ Alex. in. l. itē. §. si qs virginē. ff. de iniu. ꝛ iō dicim⁹ ꝙ si qs nō portat habitū suū ꝛ offendať ab aliquo nō teneť offendēs tāꝙ̄ offenderit talē. vt no. bal. in. l. si ignorās. ff. loc. ꝛ idē bal. post gl ī. d. l. si qua ꝑ calūniā. ꝛ gl. ꝛ bar. idē volūt in. d. §. si quis virginē. Et adde ꝙ cleric⁹ qui dimisit habitū clericalē si monitus nō reassumit puniť tāꝙ̄ apostata. vt per gl. in. c. tue. de aposta. ꝛ etiā alijs penis de quib⁹ habeť in. c. perpēdim⁹. in gl. pe. de sen. excō. ꝛ nota etiā gl. in. c. pe. de vi. ꝛ hone. cleri. p̄alleg. ꝛ vide tex. in. c. si qua mulier. xxx. dist. qui dixit qđ habit⁹ viri non debet assumi a muliere nec ecōtra: ꝛ ideo dicimus qđ mutatio habitus cū laruis aut cū talib⁹ ludis nō est licita imo est peccatū mortale: vt in. c. cū decorē. de vi. ꝛ hone. cleri. in. c. presbyteri. xxiij. dist. ꝛ in. c. nō oportet. de ꝯsecratio. di. v. ꝛ est ho. tex. deute. c. xxij. ꝛ in. j. epistola Pauli ad corinth. vj. c. ꝛ not. Ioā. an. in regula ea que. de regulis iuris. lib. vj. in mercuri. Et adde quod sicut masculi distinguūtur a feminis per habitū ita iudei debent distingui a christianis. vt no. glo. ꝛ doctores. in. c. in nōnullis de iude. Qualis aūt debeat esse habit⁹ episcoporū. Dicas ꝙ dꝫ vti vestibus desuper clausis: nō tn̄ rubeis vel viridib⁹. c. clerici. de vi. et hone. cleri. nec debet vti vestib⁹ laicorū nec sine ꝓprio habitu ꝛ rocheto debet ire extra domū. c. episcopi. ꝛ. c. sine ornatu. ꝛ se. xxj. q. iiij. ꝛ nedum nō debēt ipsi laruari. vt in dicto. c. cū decorē. ꝛ in auť. de sanc. epis. ī. §. fi. et in cle. ij. vbi ꝑ do. Car. in. iij. q̄ōne de vi. et hone. cleri. et in c. fucare. de cōsecra. distin. vlt. sed nec dꝫ laruas ad se venientes. recipere: imo debet illas expellere. vt in. c. nullus. de consecra. distin. v. ꝛ qđ dictum est quod episcopus debet deferre rochetuꝫ extra domū. Dicas hoc esse verum nisi sit monachus: vt in. c. clericus de vi. ꝛ ho. cleri. adde qđ ep̄s non debet vti epulis nimis lautis: vt in. c. eccl̄ie. xxxv. dist. nec debet inuigilare cōuiuijs. xliiij. dist. c. multis. ꝛ. c. sequē. ꝛ. c. nō opꝫ. ꝛ inter epulandū dꝫ vti lectionibus sacrarū scripturarum. c. pro reuerētia. xliiij. dist. ꝛ debet ꝓhibere fieri in conuiuijs ludos ꝛ cantilenas cantari ꝛ plausus ꝛ risus fieri vt in. c. nullus presbyterorum. de consecra. distin. v. ꝛ in. c. clericum. xxij. q. j. nec potest ep̄s ludere. vt in. c. episcopus. xxxv. di. ꝛ in. c. clerici. de vi. ꝛ hone. cleri. ꝛ in auť. interdicimus. C. de epis. ꝛ cle. Et adde quod episcopus debet habere vilē mensam supellectilem et victum pauperem: vt in. c. episcopus. cū gl. xlv. dist. q̃ glo. tamen dicit ꝙ hec hodie male seruantur.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Transgressor legis Uide Felin. in. c. j. col. ix. s. de sponsa. vnde dicit Archid. in. c. vtinam. lxxvj. distin. ꝙ si qs ieiunaret die dominico diceret transgressor consuetudinis populi christiani q̃ ꝑ lege est obseruanda ꝛ subijcit dicentem sanctum Thomam ꝙ consuetudo etiam in foro conscientie est seruanda.

intellige

a ¶ Cum omnes. Uide ibi Inno. et doct. et quod not. iij. dist. §. porro. in c. j. de maio. et obe. et xviij. di. in sum.

b ¶ Super arduis. Uide quod voluit Host. in c. ex gestis. de cle. nõ re. et Imo. in l. infamẽ. ff. de publi. iudi. vbi ad hoc allegat bo. ter. in c. ecclesia senatũ. hʒ. xvj. q. j. et plene p dñm meũ Barba. in tractatu suo de prestã. car. et dixi in c. edoceri. hic allegato.

c ¶ A iurisdictiõe. 4 vide Inn. in c. cũ accessissent de cõsti. et Bar. i. l. oẽs populi. de iusti. et iure. in j. q. pn. tu vide gl. i. l. j. in ℣. põt. et ibi plene p Alex. et mod. ff. õ iurisd. om. iu. i. iiij. col. in eadem ibi equitatis statuẽde. et Bal. i. l. oẽs populi. in. v. col. in ℣ dico ergo q statuta ɔdere est a potius de quadã iuris pmissione q sit annexum iurisdictiõi et pe un dẽ ibi idẽ i. ij. col.

¶ Adde q sta b tuta cõdere sit iurisdictiõis tenet 5 Ro. consi. ccxx.

d ¶ De stricto iure. adde q p opi. Pet. de anc. que nunc est in facto corã patriarcha veneto in cã archiepi spalateñ. et sui capituli facit q voluit cal. ɔsi. xj. de cẽsi. old. cõsi. clxxij. in iiij. col. ppe fi. et c. j. õ religio. domi. cũ not. per ro. consi. ccclxviij. i fi. c. q cõsuluit idẽ abb. consi. lxxj. ij. lib. si ɔne pɔderetur. nec ob. q cõdere statuta qõ est accessorium sit magis arduũ q habere iurisdictionẽ qr lʒ accessorium sit digni' et potẽtius suo pncipali tñ illi' naturã sequitur. vt est tex. not. in l. et si nõ sint. §. per ueniamus. ff. de au 6 ro et ar. leg. et ita dicit Lud. in cõsi. cccxxx. et an episcopus possit pscribere q in exercenda iurisdictione nõ teneatur requirere ɔsi. capituli. vide Joã. mo. et Arch. in c. non est. j. eo. ti. in vj. Old. consi. cxcv.

intellige de cõsuetudine rõnabili. nã irrationabilis est extirpãda: vt. s. e. c. cũ venerabilis. et c. quãto. et. viij. dist. mala ɔsuetudo. † Sed p intellectu huius. c. qro nũquid indistincte capitulũ teneat habere ɔsensum epi in statutis edendis. so. hic dicit Inn. q consensus epi requirit si capitulũ vult statuere in psona epi vel circa iura ipsius vel circa cõem statũ ecclesie vel in negotijs magnis et arduis. Quasi secus si capl'm vult statuere super reb' exiguis pertinẽtib' ad capitulũ puta qualiter capl'm debeat ɔgregari et qual'r distribuant quotidiane distributiões vel mẽsa grossa diuidi dʒ vel qd simile. de quo vide bonã gl. i. c. ij. de ver. sig. li. vj. et tene illã mẽti. ¶ Idẽ v' dicẽdũ in ecclesijs inferiorib' subiectis epo: vt in magnis et arduis non possint fieri statuta sine ɔsensu epi: et hoc no. voluit Inn. in c. reqsisti. de test. et i. c. cũ accessissent. s. de ɔsti. et in c. cũ oẽs. eo. tit. Et rõ est: qr eps est gñalis spõsus oĩm ecclesiarũ sue dio. Uñ tota diocesis dr sua parochia. vt i. c. apostolice. de dona. Hic est qõ agit pro ecclia sibi subiecta: vt in c. fi. et qõ ibi no. de succes. ab intest. et canõ dicit qõ regẽda est ecclesia puisione epi. x. q. j. regẽda. iõ non debẽt clerici inferiores sup arduis b et magnis negotijs facere statuta sine ɔsensu epi: al's cũ consensu possunt facere. ¶ † Sed nũc qro quid de epo an eps cũ consensu capituli possit facere indifferenter statuta. gl. xviij. di. in sum. dicit. q super maiorib' negotijs nõ põt eps facere statutũ etiã cũ cõsensu capituli: et illã gl. hic sequit do. Ant. de but. sʒ certe nõ intelligit ita gñaliter põt eñi intelligi primo de maiorib' negotijs reseruatis pape. nã sicut de his nõ põt eps cognoscere vt in c. maiores. de baptis. nec forti' sup ea statuere et sic intellige illã gl. Uel intellige scdo qñ statuta cõcernũt aliorũ piudiciũ. nã tũc illi sunt vocandi: vt not. dicit Inn. in c. ij. de loc. et in c. fi. de offi. leg. et isto mõ intellexit Fede. ɔsi. xvij. sed primus intellect' plus mihi placet. Conclude ergo qõ in reseruatis pape nõ põt eps facere statutum nec etiã regulariter ɔtra ius cõe: vt dixi. s. ca. pr. sʒ pter ius vel adiuuando ipm ius põt statuere. ¶ Dicit tñ Gof. qõ reqrit cõsensus capituli. sʒ Arch. post Host. dicit sufficere qõ reqrat ɔsiliũ. i. si capl'm sine cã rõnabili nõ vult ɔsentire valent statuta hoc posuit Arch. i. c. j. õ ɔsti. li. vj. et xviij. dist. in sum. et vide qõ ipse not. in c. eps. xxiij. dist. Qñqz tñ requirit consensus vt si vult statuere in spectantibus ad epm et capl'm. sic posset intelligi ɔria opi. et hec mihi plus plʒ. nã queãdmodũ in corrigẽdis excessibus subiector et in iurisdictiõe exercẽda nõ tenet habere eps cõsensum capituli sed sufficit cõsiliũ. vt in c. iij. j. eo. li. vj. et in c. nouit. et l. c. quãto de his q fi. a prela. ita in cõdendis statutis regulariter nõ requiritur ɔsensus capituli: sed forte super arduis deberet interuenire cõsensus. facit quod no. Innocen. de rescrip. c. edoceri. ¶ † Aduerte tñ ad vnã sin. opi. quã posuit. d. pe. de ancha. in re. c. j. de consti. dicit eñ se credere qõ si eps pscribit contra capl'm q in exercenda iurisdictione nõ teneat requirere ipsius cõsi. qr in statutis ɔdẽdis nõ est necesse habere ɔsiliũ capl'i qr statuta dependent a iurisdictiõe e vñ pscriptio cõ

e ¶ Cõsiliũ. Uide Bar. i. l. j. §. si plures. ff. de exer. et doc. i. c. cũ i veteri. j. õ ele. et i. c. cũ oli. de arb. et dixi i. c. ex pte. s. õ ɔsti. et bu. et do. meũ vt h ple.

¶ Adde Ang. consi. clxxxj.

zacharias. ¶ Adde qd si ille cuius cõsensus vel ɔsiliũ requiritur nolit pbere cõsensum et an et qñ iudex possit dare licẽtiã omittẽdi talẽ ɔsensum vide ɔsi. Alex. ɔsi. l. vij. vel sm maio. nu. est. cxcix. col. ij. ℣ s. iij. psuppono. d. Ant. corse. sin. suo. lxviij. in ver. ɔsensu vbi ɔcludit q poterit adiri superior. sʒ vltra pdic. tu dic qõ decretũ iudicis si actu in

quo cõsiliũ vel cõsensus alicui' qrebat interuenit q tũc illud decretũ supplet illũ cõsensum vel cõsi. omissum siue negatũ. ita no. sing. Jaco. reb. in l. j. nu. v. et ibi in addi. ad eũ. C. de decre. cur. sine decre. nõ faci. li. x.

f ¶ Pro sue volũtatis libito. adde istũ in c. y. in iij. no. ibi. not. bñ tene mẽti significatũ. de seque. pos. et fruc. et vide. l. fideicõmissaria libertas. la. ij. ff. õ fideicõ. libe. In. in l. si sic. ff. de le. j. et Bart. in l. alio. in. y. col. ff. de ali. et cib. le. et Bar. in d. extra ua. ad repri. in ℣. videbitis. et Fel. in c. canonum. in xxxv. col. de ɔsti. ibi et sic dicat sm libitũ tuum.

¶ Addo tu Ro. cõsi. cxij. et latius in rub. de ar. per eundẽ cum his q ibi posui apostillando.

tra vnũ extendit ad reliquũ. vt in regula accessoriũ de reg. iu. li. vj. quod est pbabile dictũ: et semp memorie tenendum. tñ de stricto iure d non teneo istud dictũ qr editio statuti est qd sepatũ et magis arduũ ab exercitio nude iurisdictionis: nã statuta sunt certa et perpetua. vt in c. fi. de offi. leg. iurisdictio do seu exercitiũ variat ex tpe. vñ notabil'r dicit Bar. in d. l. oẽs populi. ff. de iust. et iur. qõ ptãs habẽs arbitriũ imponẽdi penã nõ põt a pncipio per sua statuta declarare penas qr cũ ista recipiãt varietatẽ ex tpe et cõditiõe psonarũ nõ dʒ fieri declaratio añ tps. arg. in l. cũ pr. §. a filia. ff. de leg. ij. qõ est bene notandũ. Hinc not. ɔsiliũ Fede. dicto cõsi. xvij. qõ eps nõ põt statuere in his in quibus haberet potestatẽ dispensandi qr dispẽsatio variat sm necessitatem temporũ et prerogatiuã psonarũ: statutũ vero est firmũ et certũ. et not. hoc.

e Item quero qñ dʒ queri cõsensus vel consilium e alterius. vide qõ dico in c. ex parte. s. de cõsti. et in g c. cum nos. de his que fiũt a prela. sine cõsensu ca. et hic per do. Ant. de bu. Abbas.

1 ☞ Consuetudo p quã quis inducit ad peccãdũ vel ad sua bona dissipandum non valet. 3.

2 Uerba p sue volũtatis libito: importãt liberam voluntatẽ freno rationis non submissam.

4 Declarans aliquam rem nihil de nouo inducit.

5 Laici in concernentibus peccatũ habent iudices papam et imperatorem.

1 Ex parte. † Non valet consuetudo p quã quis inducit ad peccãdũ vel ppria dissipandum. Prima pars recitat duas cõsuetudines irrationabiles quas scdo reprobat ibi: tenore. ¶ Casus literalis. In quadã terra seruabãtur due cõsuetudines. Prima erat qõ si aliqs deueniret ad inopiã quocunqz casu siue aliquo mõ amitteret bona sua posset alienare bona vxoris sue pro voluntate sua. alia erat qõ si vxor alicui' fidem coniugij violaret et ipse ppter hoc dimitteret accipiebat medietatẽ bonoꝝ viri sui cũ poti' priuanda esset oĩbus bonis mariti et etiam dotez perdere deberet: mãdat papa qõ decetero iste cõ h suetudines non seruentur. Ber. ¶ † No. j. significata boꝝ verboꝝ: pro sue voluntatis libito. f etc. non eñ importãt arbitriũ boni viri sed inducunt voluntatẽ liberã freno rõnis non submissam: qõ no. ppter statuta. Et no. de verbo: libito. nam im i portat liberã volũtatẽ. et idẽ tenet Bar. i. extraua. ad repri. in ℣. videbit. Et facit iste tex. sic intellect' p statutis vniuersitatis scholariũ hui' studij alme ciuitatis Senarũ. dicũt eñ inter cetera quod rector p licẽtia habẽda in examine suo nõ teneat aliquid soluere nisi pront pcesserit ex suo libito 3 volũtatis: et ita al's in facto rñdi. ¶ No. ij. qõ sta g tutũ s inducens pronitatẽ ad peccandum h non va h let. nã queãdmodũ nõ valet cõsuetudo vt hic: ita et fortius statutũ nimirũ qr lex dʒ esse rõnabilis sancta et honesta. iiij. disti. erit aũt lex. ¶ Ultimo no. quẽ se posse defendere cõtra antiquã cõsuetudinem allegando ipsi' irrationabilitatẽ. nã papa hic non reuocauit istas consuetudines de nouo: 4 sed declarauit istos non teneri ad obseruantiam i istarum consuetudinũ. ¶ † Ille enim q declarat i

Sebasti. Sapia.

g ¶ Qõ statutum. ex h dicit Abb. i. c. irrefragabili. et i. c. nouit. õ his que fiunt a prelatis in ij. col. q nõ valet cõsuetudo ɔtra correctionẽ vel moꝝ reformationẽ: et plura excẽpla põit pulchre dñs me' Roch' curtiusin repe. c. fi. j. eo. col. vij. ℣. tertio amplia. et plura pñt colligi ex his q accumulat in. xxviij. et xxix. col. vbi in finita ponit excẽpla quando consuetudo dicatur irrationabilis.

h ¶ Pronitatem ad peccandum. Facit bo. text. in l. conuenire. ff. de pac. dota.

i ¶ Qui declarat. Adde Joã. and. i proemio decr. super verbo declaramus: et doc. in c. j. de sum. tri. lib. vj. et in pe. vj. ibi sacrosancte. Bal. i. j. ɔstit. C. in §. quibus. et in l. fi. C. de test. versi. quero. nunquid testes. et in l. j. §. huius studij. ff. õ iusti. et iure. et in rub. C. õ re. pmu. et in l. j. post pncĩ. C. de test. ma. et in

l. cum testamento. in fi. C. eod. archi. xij. qõ. ij. in sum. per istum in c. pastoralis. in prin. de excep. et in c. super questionũ. in ij. no. de offi. de leg. et in c. cũ dilecti. de accusa. et in c. cũ olim. de arbi. in iij. no. vbi allegat Bar. in l. oẽs populi. ff. de iusti. et iur. Unum tamen scias qõ conditio declarandi nõ trãsit ad heredem. tex. est sing. in l. qui rome. §. augeri' ff. de verb. obli. sm Bal. in c. significauit. in iij. col. de rescript. facit qõ no. in l. idẽ põponius. ad fi. ff. de rei vẽ. Nec obstat dictũ Bal. in c. ea q de re iud. q inferior sm põt de sententia confirmata per superiorem iudicare idẽ nec declarare: qr illo casu iterptatio seu declaratio legis operat idẽ qõ ipsa lex. l. ita fidei. ff. de iu. fis. et ei' est interptari cui' est

nihil de nouo agit vt in.l.heredes palã.ff.de test.
τ no.in.c.cũ tu.de vsu.¶ † Sed ɔtra hoc τ cõtra
tex.opp.nã isti erãt laici:ergo nõ ad papã sed ad
imperatorẽ recurrendũ erat: vt in.c.causam.q fi.
sint legi.τ.xcvj.di.in.c.duo sunt.Sol.dicit Jo.an.
ꝙ ratione peccati qð nutriebãt iste consuetudi-
nes papa fuit aditus:nam decernere ratione pec-
cati spectat ad papã τ non ad imperatorẽ: vt in
c.nouit.ð iudicijs.τ in aut.vt clerici apð ꝑprios
epos in.§.si vero.Et no.bene hoc dictum qð vbi
consuetudo τ statutũ nutrit peccatũ vel prestat
pronitatẽ peccãdi põt adiri iudex ecclesiasticus
vt declaret talia statuta vel cõsuetudines non te
nere.Ego puto qð etiã iudex secularis* potest su
per hoc adiri.nam ad ipsum etiam ꝑtinet obuia
re peccato:vt in.l.senat⁹.ff.de offi.presi.τ in.c.rex
dʒ.xxiiij.q.v.Unde cõpellit ad obseruãtiã iura-
mẽti:vt in.c.lʒ.de iureiu.li.vj.τ sic loc⁹ erit inter
istos preuẽtioni.Fateor tñ qð in casu dubij ꝑfe-
rẽdus est ecclesiastic⁹.ar.in.c.venerabilẽ.de ele.
facit qð no.Bar.in.l.titia.ff.so.ma.In gl.ij.ibi:
larg⁹ mediũ tenet.no.gl.q̃ q̃tidie allegat.ex qua
habes qð ꝓdigalitas:τ auaritia sunt extrema τ
ambo vitiosa:largitas ꝟo tʒ mediũ τ sic est vir-
tus q: i medio ɔsistit virtus. τ ðt philosophus
b ꝙ mediũ attingere difficillimũ est:ᵇ vide glos.de
pe.dist.ij.c.hec que de charitate.q̃ dicit qð i oi-
bus seruari mediũ vltra hoiem est:q̃si dicat ma-
gis est diuinũ q̃ humanũ.Nã res pene cõtra na-
turã est qð aliqs sit sine peccato.xxv.di.i.§.crimi
c nis.¶ Post.vltra gl.ponit aliũ ꝟsum.Parc⁹ ᶜ
sic retinet sʒ nũmũ plorat auarus:τ dic qð inter

condere.l.fi.C.de legi.τ.c.inter alia.de sen.ex.com.
¶ Adde ꝙ per hoc consuluit ro.consi.xlv.
Anto.Francisc.¶ Circa hoc an τ qñ ad quẽ spectet declaratio Di
cas ꝙ in his q̃ pendẽt ex aĩo alicuius statur declarationi illius:τ ideo
declaratio libelli obscuri ꝑtinet ad libellantẽ.l.si quis intẽtione ambi
gua.ff.ð iu.τ hoc
verũ libellãs est
viu⁹.eo aũt mor-
tuo ðclaratio nõ
põt fieri p hẽdẽ.
vt not.gl.in.l.idẽ
põponi⁹ scribit
si frumẽtũ i.§.fi.
ff.de rei vẽ.adde
tñ qð si ageretur
de declarãdo vo
lũtate testatoris
dubia mortuo te
statore hẽs q ve
risimiliter nouit a
aĩaʒ ðfuncti i his
q̃ dependẽt a me
ra volũtate ðfun
cti τ eius aĩo põt illũ declarare cũ iuramẽto ẽm Bar.in.l.gerit.ff.de
acqui.here.in.ij.co.in versi.venio ad q̃sitũ.τ in.viij.co.in ver.venio ad
quartũ.τ an τ qñ ius declarãdi trãseat ad heredẽ vide per Bar.in.l.
inter stipulãtẽ.in.§.j.de ꝟ.ob.τ in.l.si qs a filio.in.l.si plures.ff.de le.j.
τ vide Bal.τ doc.in.l.in vẽdẽtis.τ in.l.fi.ad fi.C.de contrahen.empt.
τ in.l.si stipulat⁹ fuero illud aut illud.ff.de ver.obl.Et an appellatio
ne declaratiõis veniat suppletio τ correctio ita qð cui data est ꝑtãs
declarãdi possit supplere τ corrigere.vide no.p doc.i.c.sup qõnũ.in
ꝑn.de offi.dele.τ in cle.ne romani.de ele.τ i.l.hẽdes palã.§.si qd post.
ff.de testa.Et adde qð declaratio testamẽti dubij põt fieri p testato-
rẽ corã duob⁹ testib⁹ tñ vt in.d.l.heredes palã.in.§.j.τ ibi p Bar.ff.
de test.τ per Bar.in.l.j.C.de codicil.Et vtrum iudex possit declarare
sñiam sui ꝑdecessoris.vide Bar.in.d.l.inter stipulãtẽ.in.§.j.de ꝟ.obl.
q dicit ꝙ nõ imo qð ius declarãdi est ꝑsonalissimũ.Et adde qð decla
ratio ꝟborũ dubiorũ testamẽti fieri põt etiã post lõgũ tꝑs vt no.vo
lu.Bal.in.l.volũtatis.C.de fideicom.τ in.d.l.heredes palã.in.§.j.ff.de
testa.q: ius declarãdi nõ prescribiẽ vt dicit Bal.in.l.petẽs.in.iij.col.
C.de pac.Et tene mẽti gl.singularem in.l.quicquid astringẽde.ff.de
ver.obl.que dixit qð declaratio libelli semel facta nõ põt variari.de
quo p Bal.in.l.fi.in.iiij.col.C.de fideic.τ p Ang.i.d.l.si qs intentione
ambigua.Et adde qð declaratio sñie obscure põt fieri etiã p iudicẽ
executiõis ẽm Bal.in.l.hac cõsultissima.in.iij.co.C.qui testa.fa.poss.
¶ Iudex secularis.Facit bo.tex.cõiũcta doctrina bar.in.l.sub prete-
xtu.ff.de extraordi.cri.qð ꝑtãs τ capitanei terrarũ ꝑñt videre statuta
τ ordinamẽta istoꝝ disciplinatorũ:τ si ibi reperiũt aliqd ꝙ non spe-
ctat ad religionẽ possunt istud collegiũ dissoluere:τ h dictũ sequiẽ
Bal.i.c.j.§.ɔuẽticulã.ð pace iura.fir.vbi ẽt dicit qð cogenẽ ẽt isti ede-
re sua statuta epo τ eps ɔ malas ɔuẽtiões hʒ iurisdictionẽ a iure:vt i
d.§.cõuẽticulã ꝙ est notãdũ ẽm Bal.τ cũ Bart.trãsit Bal.in.l.j.C.de
monopo.τ in.l.collegium.C.de here.insti.facit lex potioris.C.de off.
recto.prouincie. ¶ Adde Ro.sing.suis.fol.ix.

b ¶ Mediũ attingere difficillimũ est.vide gl.in.c.i.in ꝟ.modũ.j.de of
fi.cu.q̃ allegat versus ouidij.τ insti.de re.di.in.§.cũ ex aliena.ibi pla-
cuit media sñia.τ insti.q manumit.nõ pos.in.§.sʒ cũ libertas.ibi:nos
mediã quodãmõ viã eligẽtes.τ in.l.antiqui.ibi medietatẽ quandam
secuti sunt.ff.si pars heredi.pe.τ quot modis capiaẽ mediũ videas
istũ τ alios in.c.j.de proba.τ no.ꝙ mediũ capiẽ dupliciter.Uno mõ
ꝙ est inter duo pũcta τ extrema.Alio mõ diciẽ mediũ pũctuale.qð
equaliter distat a quolibet extraneorũ ẽm Aristo.lib.ethicorum.τ re
fert Bal.in.l.qui sella.§.in rusticis.in fi.ff.de ser.rusti.predio.
¶ Adde quod voluit Pe.de ancha.consi.cexj.

c ¶ Parcus.inquãtũ doc.hic post gl.loquunẽ ð parco τ ꝓdigo p istũ
tex.Bal.hic colligit argumẽtũ ꝙ pater nõ teneẽ dare alimẽta filio ꝓ
digo.sʒ ɔ eũ facit tex.multũ solẽnis.in.l.impetrator.ff.ad treb.q ꝓbat
qð patri ꝓdigo fili⁹ nõ põt denegare alimẽta.ergo eodẽ mõ nec pẽ fi
lio ꝓdigo denegare põt alimẽta.facit tex.in auẽ.de incest.nup.in ꝑn.τ
l.mut⁹.§.manẽte.ff.de iure do.meus Barb.hic alle.tert.in indiuiduo
cõtra eũ in.l.tutor pupilli.ff.de iureiur.q̃ parũ facit.τ Jac.de are.in.l.
libertus qui operarũ.ff.de ope.lib.ẽm primã lec.positã ibi in glo.in
ꝟ.diuersa.vbi lʒ patronus ꝑdiderit ius succedẽdi:nõ tñ ꝑdit ius ali-
mẽtorũ.ergo idẽ in filio.q: si pater assignauit filio alimẽta τ dissipa-
uit illa in ludo:decidit qð pater tenetur ad alimẽta.τ alle.Bal.i auẽ.
si capti.in fi.C.de epis.τ cle.τ in.l.scim⁹.in ꝑn.in.v.q.C.de inoff.testa.et
rñdet ad istũ tex.qð erat cõsuetudo ꝙ marit⁹ dissipãs bona sua alie-
naret ꝑ volũtate bona vxoris q̃ casu si erãt dotalia remanebat indo-
tata qð erat ɔ publicũ bonũ.l.j.ff.so.ma.nõ aũt est sic iter patrẽ τ filiũ
nã fili⁹ quodã mõ dr dñs in reb⁹ patris.l.in suis.ff.de lib.τ posthum.
ergo Bal.nõ potuit colligere hoc ex tex.Ego addo p do.meo bal.in
l.ij.§.j.ff.sol.ma.τ Alex.in.l.si cũ dotẽ.§.si post solutũ.in.iij.col.ibi:di
cit tñ Bal.ff.e.vbi dicit:qð nõ ob.qð fili⁹ legitimã perdiderit:nõ põt
tñ pater denegare alimẽta filio p bo.tex.in ar.τ ibi Jac.de are.in.d.l.
libertus qui operarũ.qð singulariter limitat Bal.in.d.autẽ.cõtra ro
gatus in ver.τ fa
cit ad duas qõ-
nes.C.ad trebel.
nisi filius partẽ
suã dolo vel cul-
pa lata dissipaue
rit:q: tũc etiã ali
mẽta ꝑdit:τ ita
saluarẽ bal.hic:
sec⁹ si culpa leui
alle.l.etiã.§.j.ff.
so.mat.idẽ tenet
Spe.in tit.qui fi.
sint legi.§.j.ꝟ.sʒ
pone.vbi dicit ꝙ
lʒ iuri alimẽtoꝝ
renũtiari nõ pos
sit iuxta.l.cũ hi.
ff.de transac.tñ per dolũ τ delictũ suũ perdit qs sua alimẽta.Et ad
materiã vide bo.tex.τ ibi Alex.in.d.l.imperator.Adde ro.in.d.auẽ.
ꝙ locũ.τ ang.in.l.pater.ff.de euic.faciat qð no.bar.in.l.cũ oportet.§.
nõ aũt.C.de bo.que li.τ vide Alex.in apo.ad Bal.in.d.auẽ.ɔ cũ roga
tus.in ver.peculium.τ Pau.de ca.consi.xiij.τ.d.Fel.in.c.que in eccle-
siarum.in col.xliij.ibi τ inquantum sentit Joan.and.de consti.

Ant.Frã.¶ Circa istã materiã alimẽtorũ q̃ pẽ teneẽ ꝑstare filio:ad
de prio ꝙ i oĩb⁹ casib⁹ in qb⁹ pẽ põt filiũ exheredare de qb⁹ habeẽ
in.§.causas.τ in.§.aliud qʒ capitulũ.i auẽ.vt cũ de ap.cog.τ enumerãẽ
p gl.ordinariã ad h in.c.qñtauallis.de iureiur.i illis eisdẽ põt filio de
negare alimẽta si tñ eũ peniteret ð pctõ tenereẽ eũ alimẽtare.vt p io.
an.τ p.d.An.i.c.qñtauallis.ꝑalle.i ꝟ.op.ꝙ parẽdũ τc.Et adde ꝙ pẽ
teneẽ alimẽtare filiũ egẽtẽ ẽt si fili⁹ haberet filiũ diuitẽ vt no.voluit
Cy.i.l.j.C.de alie.libe.τ no.Bar.in.l.pe.ff.de li.agn.Et tene mẽti qð
alimẽta q̃ debenẽ iure sanguinis put sunt ista q̃ debenẽ a pẽe filio τ e-
cõtra nõ ꝑñt peti iure actiõis:sʒ officio iudicis:vt no.Bar.in.l.si qs a
liberis in ꝑn.de lib.agno.nec ꝑñt peti ꝑ tpe ꝑterito:sed ꝑ tpe futuro
dũtaxat.vt no.Bar.i.l.libertis q̊s.§.j.ff.de alimẽ.τ ciba.le.τ adeo sũt
ðbita a pẽe alimẽta filio vt ẽt debeãẽ filijs natis ex illicito coitu p ea
q̃ habenẽ τ ple.tra.i.c.cũ haberet.ð eo q duxit i mẽimoniũ quã pollu.
p adul.qð ꝓcedit ẽt si pater in testõ ꝓhibuisset illa dari filio.vt p bal.
notabilẽ in.l.id qð pauperib⁹.in vlt.co.in ꝟ.vlt.q̃riẽ.C.de epis.τ cle.τ
p Spe.in ti.de succes.ab ite.in ꝟ.nũc dicam⁹.τ puto ꝙ ẽt filio ꝓdigo
debeanẽ q: alimẽtatio filioꝝ est de iure naturali.vt not.Bart.in.l.j.in
§.study.in.ij.co.in.ver.q̃ro vtrũ.ff.de iusti.τ iur.τ idẽ Bar.in.l.si qs a
liberis ꝑalleg.in.§.si vel parẽs.τ Bal.in.l.cũ nõ solũ.i.§.ipm.C.ð bo.
que libe.τ ea que sunt iuris naturalis nõ videnẽ esse ꝓdigo interdicta
vt in.l.is cui bonis.de verbo.obli.τ in.l.si q̃ramus.ff.de test.Et adde
qð alimẽta debita filio iure sanguinis si forsan se alit ex suis operis
nõ repetunẽ:sʒ si accepit pecuniã mutuo vt se aleret cõpetit actio mu
tuãti cõtra patrẽ ꝓ talib⁹ expẽsis factis filio ẽm Bar.in.l.libertis in
§.j.ff.de alimẽ.le.in.ij.q.τ ad ꝑdicta facit q: alimẽta semel ꝑstita τ cõ
sumpta debẽt iterũ ꝑstari:per gl.quã ibi Bal.põderat.in.l.si cũ dotẽ.
in.§.j.ff.so.mat.τ habetur per Spe.in ti.qui fi.sint legi.in ꝟ.sʒ pone
qdã.τ ibi per Bal.in addi.in ver.an fili⁹.τ ꝓpterea dicebat Ang.in.l.
cũ hi.in.§.causas.de transactio.qð alimẽta prestãda qñ est dubiũ ne
dissipenẽ nõ debẽt prestari simul eodẽ tẽpore.Et adð etiã ꝙ alimẽta
ꝑñt denegari filio nolẽti laborare:nisi eẽt sibi verecũdia laborare:vt
q: esset nobilis ẽm Bar.in.l.j.in fi.j.col.in ꝟ.itẽ hec lex facit.C.de mẽ
di.validis.li.xj.Et adde etiã qð cã alimẽtorũ põt agi etiã die feriata
in honorẽ dei qñ alimẽta debenẽ officio iudicis:vt in his que debẽtur
a patre filio secus si deberenẽ iure actionis:puta ex testõ.vt in.l.ij.τ ibi
plene per Alex.post alios.ff.de feri.τ qñ petunẽ alimenta per filium
a patre que cause cognitio requiraẽ.vide p Spe.in tit.de off.iud.in.§.
j.τ in.§.postremo.in ver.tertio dicendũ.Et an a sñia lata sup alimẽtis
debẽdis τ alimẽtorũ decreto possit appellari.við Spe.i ti.de app.in
§.j.in ver.sed nunquid.Et adde ꝙ alimentis futuris etiã cũ iuramen-
to nõ põt renũtiari:sed preteritis sic.ẽm Bal.in.l.pactũ.in vl.q.C.de
co.τ idẽ tenet Bal.in.l.cũ hi.circa ꝑn.ff.de trãsac.τ Raph.Ful.in.l.q
fidẽ.in prin.e.ti.sed idẽ Bar.in.l.si quis ꝓ eo.circa fi.ꝑn.ff.de fideius.et
Imo.in.c.cũ contingat.in pe.char.de iureiu.de quo per nouissimos in
l.de alimẽtis.C.de trãsac.Puto tñ veriorẽ esse primã opi.q: denega
re alimẽta nihil aliud est q̃ hoiem necare.vt in.l.necare.τ ibi Bart.ff.
de lib.agno.τ no.in.c.j.lxxxiij.dist.τ ideo dicim⁹ qð pẽdẽte causa sup
alimẽtis puta sup filiatione:interim dʒ fili⁹ si est in quasi possessione
filiationis alimẽtari ne interim fame pereat ẽm gl.τ Bar.in.d.l.si qs
a liberis.in.§.si vel parens.τ in.l.si neget.ff.de libe.agno.

a ℂ Liberalitas pereat. Facit bo.tex.in.l.officio.in ver. modus autē.ff. vbi pupil.edu.debeat.vbi in expēsis seruādus est modꝰ lȝ Dy.ibi dicat maledicaꝛ qui fecit illā legē sed Ray.dicit ibi.imo bñdicaꝛ.nico. de neap.ibi dixit ex hoc apparere Dy.fuisse largū ⁊ Ray.fuisse auarum ꝑm do.meum hic male loquiꝛ quia laudare medium est laudare virtutem et non vitium.

b ℂ Primipilarij. vide glos.in rub. C.de primipilo. lib.xij.⁊ vide qꝺ le.⁊ no.in.l.nō solum.§.qui primipiluȝ.ff.de excu.tuto.⁊ in.l.sed et milites.§.fin.ff.e. in ꝟ.ꝑmipilarij. a ⁊ in ver.exercēt. b

c ℂ Et dāno filiorum.facit qꝺ no. in.c.raynutiꝰ.de testa.vbi queriꝛ nūqd valeat statutū vel cōsuetudo tollens legitimā debitā filio ꝺ qua qōne Cy.in l.sancimus.C.de nup.bart.⁊ mod. i.l.titio centū.§.titio genero.ff.ꝺ cōdi.⁊ demō.⁊ in consil.incip.ex facto ꝓponitur qꝺ nobiꝛ.Bal.in.l.j.§.ius naturale.ff.de iust.⁊ iur.⁊ ibi ꝑ Ange.ꝑ Dy. in regula indultum de regu.iur. c in.vj.⁊ in.l.cū rō ff.de bonis damna.⁊ Bal.in.l.cū- 1 ctos populos.in 2 ꝟsi.subsequēter 3 queriꝛ.C.de sum.tri.⁊ i.l.lege.C.ꝺ leg.he.⁊ in.l.fi.§.ipsum aūt.C.de bo.que lib.et in autē.nūc aūt.C.de sacros.eccle.et in.l.hac edictali. 4 in pnc.C.de secū. 5 nup.cū alijs que 6 sitis dādis in.d. c.raynutiꝰ.⁊ cōis 7 opi.doc.est qꝺ lȝ statutū nō possit 8 in totum tollere legitimā pōt tñ eam minuere. 9 zacharias.

ℂ Adde ad pn. huiꝰ apost.Lud. ro.sin.suo.dcxij. 10 incip.quidā cardinalis.⁊ ad sequē.apost.adde gl.⁊ car.Alex.in.c.statuimꝰ.§.neophytū.lxj.di.eūdē in.c.cū cessante.col.j.de appel.Bar.⁊ Alex.in addi.ad eundē in.l.ij.§.fi.de dona.⁊ Feli.in.c.cū nuntius.col.j.ver.no.j.⁊ col.seq.de test.

ℂ Adde qꝺ cessante rōne statutum cesset.Ro.consi.cclxvj.

Ant.Frāc. ℂ Circa istū passum an per statutū possit in totum tolli vel minui legitima ⁊ eodē modo ꝑm cōsuetudinē Pau.de ca.in auꝛ.nouissima.C.de inoffi.testa.⁊ do.Card.in cle.ij.in prin.in.vij.qꝺ.de re iudi.⁊ in.c.raynutius.in ver.qꝛ vero.in.ij.oppo.tenēt ꝙ nō possit tolli in totū ꝑm Dy.in regula indultū de reg.iu.li.vj.sȝ Cy.in.l.sancimus.C.de nup.dicit cōsuetudinē esse in contrariū.⁊ qꝺ illa valet ⁊ dicit etiā valere statutū tollens in totū ipsam legitimam: si tñ aliquid relinquatur loco legitime:puta si statutū excluderet filiā ab oī successiōe paterna relicta sibi dote loco legitime qꝺ etiā vꝛ voluisse Bar.in l.cū lege.⁊ in.l.si qs presbyter.in fi.cū auꝛ.ibi posita.C.de epis.⁊ cle.et Bal.in auꝛ.hoc amplius.in.xxviij.q.in lect.antiqua.C.de fideicom.⁊ idem Bal.in.l.j.in.§.ius naturale.de iusti.⁊ iur.⁊ in.l.maximū vitium. in.vij.q.C.de libe.prete.⁊ Ang.in.l.qꝺ de bonis.in.§.fi.ff.ad le.fal.⁊ in auꝛ.de heredi.et fal.ad fin.et in.l.papinianus.in.§.quarta.ff.de inofficī.testa.vbi dicūt quod potest minui.sed non in totū tolli.de quo etiā vide Fed.de se.in cōsi.lxxv.et Old.i cōsi.clxx.⁊ do.de Ro.i de cis.xviij.in anti.⁊ ro.in cōsi.cxxxij.Albe.de rosa.in opere statutorū l.ij.parte.q.ciiij.⁊ Jo.de imol.in c.cum causam.de iureiur.⁊ Jo.petru.de perusi.in l.si emācipati.C.de colla.⁊ Pau.de ca.i cōs.lxxvj.⁊ in cōs.cxviij.in quibus locis dicūt ꝙ pōt i totū tolli.sed idē do.pau.i cōsi.cxxxj.dicit qꝺ non pōt in totū tolli: sed bene minui.do.Alex.i cōs.lxvj.in ꝑma parte cōsiliorū: dicit qꝺ legitima de iure cōi nō potest tolli in totū:nec minui.ꝑ.l.quoniā in prioribꝰ.C.de inoffi.testa.Sed ꝑ statutū sic.quando extarēt agenti ꝑ statutum vocati ad successionem: alias auteȝ non.idem autem Alex.i.l.post dotem.in.v.charta.so.ma.post Bar.in.l.titio centuȝ.i.§.titio genero.ff.ꝺ cōdi.⁊ dmō.dicit statutū posse illaȝ minuere.Bal.autem in.l.fi.in.§.ipsum.C.de bo.que lib.dici qꝺ potest minui quatenꝰ sufficit ad alimenta non autem vt ea non sufficiat ad alimenta:quod etiam tenet.d.Abb.in.c.raynutius.de testa.vbi dixit ꝙ nō valet statutum tollens legitimam in totum quando filius alias non haberet vnde viueret alias sic.Et predicta precedunt in legitima q̄ debetur descendentibus de bonis ascendentium quia illa videꝛ esse debita iure quodam nature secus autē est in legitima que debeꝛ ascendentibus in bonis ascendentiū:quia cum illa sit de iure positiuo potest etiā in totum tolli per statutū.ita Bal.not.in.l.j.§.ius naturale.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ in.l.lege.C.de leg.here.⁊ Roma.in cōsi.cxxxij.et Ange.in consi.ciij.inci.statuto cauetur.vbi dicit ꝙ statutū excludens matrem a successione filij propter masculos intelligitur etiam excludere eam a legitima:que hoc casu potest in totum tolli per statutum cum sit de iure positiuo.

parcū ⁊ largū hec differētia ē:qꝛ parco plus placēt retēta:largo vero data plus placēt:⁊ vide ad materiā pulchre ꝑ Tulliū in scōo ꝺ officijs.vbi inter cetera dicit.Nec ita claudēda ē res familiaris vt eā benignitas aperire nequeat:nec ita aperiēda vt oibus pateat.⁊ ibidē:Est habēda rō rei familiaris quā qdē delabi sinere flagitiosum est:sȝ ita vt illiberalitatis auaritieqȝ absqȝ suspitio. Et Hieronimus ad Paulinū: christi substātiā ne imprudenter effundas:ne liberalitate liberalitas pereat.ᵃ qꝺ not. ℂ In glos.in ver.alienat.ibi: in causa primipilarij.ᵇ not.illū casuz in quo bona mulieris sunt obnoxia pro culpa mariti ⁊ etiā in bonis filij etiam emancipati in.l.fi.C.de ꝑmipilo. lib.xij.Et dicunꝛ primipilarij illi qui deferebant in bello ꝑmipila:id est tela.Et ꝓpter magnū periculū qꝺ i eis vertebaꝛ cū erāt ꝑmi in bello fuit inducta ista specialitas:vt si ipsi condēnati qꝺ se praue gesserūt in officio nō habēt vñ soluāt pōt manus extēdi ad bona vxoris ⁊ filiorū.Et dicit Nico.mata.qꝺ hoc fuit statutū ne ꝓpter gemitꝰ vxoris ⁊ filiorū male gererēt eorū officiū.Et no.bñ istū casum.nā ex cōsimili rōne potes defendere mlꝉta statuta q̄ maxime vigēt Florētie:vt bōa filiorꝫ:⁊ vxoris etiā ipi filij possint capi ꝓ dlicto fallentie scȝ qñ pater fallit seu cedit foro.Et idē in similibus casibus arduis ⁊ valde periculosis. nam amore cōiugis et filiorum sepe homines retrahuntur ab illa fallentia.Illa tamē statuta iniqua sunt qñ ex necessitate inducitur quis ad fallēdum.Sed qꝛ multi fallūt ex ꝓposito vt videmꝰ: ideo emanauerunt illa statuta.An autē cessante rōne statuti sit obseruādū illud statutū cū tanta iniquitate ⁊ dāno filiorumᶜ ⁊ vxoris.vide qꝺ no. Inn.in.c.qꝛ pleriqȝ.in fi.de immu.eccle.Abbas.

1 Cōsuetudo contra ius naturale cuius transgressio est peccatum non valet.
2 Cōsuetudo nō excusat in peccatis quo ad deum.
3 Ius diuinum potest limitari minui ⁊ augeri vel distingui si ratio suadet ab ipsa lege positiua.secus si ratio non suadet.
Cōsuetudo ꝯtra.x.p̄cepta nō vȝ nisi rō suadeat.
Statutum quod pro homicidio imponatur pena pecuniaria:an valeat.
Statuta quod liceat occidere cōsanguineos ad vindictam sunt illicita.
4 Statutū ꝙ bānitꝰ possit impune offendi valet.
5 Cōsuetudo rōnalis vꝉ irrōnalis qūo cognoscaꝛ.
6 Duo contraria possunt esse simul vera considerata diuersis finibus.
7 Requisita ad consuetudinem inducendam.
Prescribi vtrum dicatur consuetudo.
8 Consuetudo inducitur ab habente ptātē legis condende ⁊ non procedit in viris ecclesiasticis.
Mulieres non possunt inducere consuetudinē.
9 Consuetudo contra canones valet:sed statutuȝ non ⁊ que est ratio.
Seculares persone possunt statuere cōtra leges: ecclesiastice vero non.⁊ que est ratio.
10 Noua causa superueniēs inducit actū qui alias non poterat fieri.
Procurator generalis ex noua causa supueniēte mutat q̄ specialiter dominus commisit.
Delegatus specialis pape in illa causa est maior legato generali.
11 Quantum tꝑs requiratur ad cōsuetudinē inducendam tam de iure canonico quam ciuili.
12 Consuetudo inducitur ex scientia non ꝑ errorē.
De similibus ad similia proceditur in cōsuetudine.licet aliquando secus.
13 Consuetudo inducitur etiam ignorante illo qui habet potestatem iura condere.
14 Prescriptio nō minuitur in tꝑe a iure cōstituto licet fiat sciente illo contra quem prescribitur.
15 Cōsuetudo induciꝛ illorū q̄ pñt alias prescribi.
Laici neqȝ prescriptione:neqȝ consuetudine acquirunt spiritualia.
Papa pōt facere laicos capaces spiritualium.
Forma dat esse rei.
16 Consuetudo ad hoc vt valeat non requiriꝛ qꝺ sit obtenta in contradictorio iudicio.
Actus i iudicio obtēti qūo iducūt ꝯsuetudinē.
17 Consuetudo ex quot vicibus introducitur.
18 Consuetudo ad hoc vt sit valida an requiratur ꝙ ea vtatur maior pars populi.
19 Consuetudo vtrum tollatur per vnicum actum.
20 Prescriptio ⁊ consuetudo in quibus differūt.
Titulus requiritur in prescriptione sed in consuetudine non.
21 Consuetudo si habet id quod habet lex an sublata lege sit sublata consuetudo.
22 Consuetudo contra legem diuinam vel naturalem non valet:⁊ quid contra alias leges.
23 Legitima vtrū possit tolli vel minui ꝑ statutū.
24 Cōsuetudo semel reprobata ā possit āplꝰ iduci
Consuetudo an tollatur per legem sequentem.
25 Ciuitas si facit statutū cōtra suā cōsuetudinem tollitur cōsuetudo lȝ de ea nō faciat mētionem.

Cum tanto. Habet materiā amplā ⁊ multū subtilem ⁊ multa sunt scripta in materia cōsuetudinis.Et videbis plenissime in tractatu quē posuit hic Joan.an.post lecturā huiꝰ.c.in quo interserit fere oīa dicta legistarū vsqȝ ad tꝑs suum ⁊ per legistas precipue tractaꝛ in.l.j.⁊.ij.C.que sit lon.cōsu.⁊ ꝑ Dy.⁊ Bar.in.l.de qbꝰ.ff.ꝺ legi.viꝺ gl.⁊ ꝑ arch. ibi.xj.dist.consuetudinis.ego solū ꝓsequor ea q̄ sunt necessaria ad intellectū capituli:⁊ glo.nam reliqua reliquēda sunt studio eamere.hoc dicit istud.c.in summa.Cōsuetudo nō derogat iuri naturali seu diuino cuiꝰ transgressio peccatū inducit.nec positiuo nisi sit rationabilis ⁊ p̄scripta:⁊ hȝ duo dicta scōm ibi:lȝ ⁊ q̄libet pars pōt subdiuidi. ℂ Casus literalis.In prima pte dꝛ quod quāto amplius quis in peccato perseuerat tanto grauiꝰ peccat:vñ cōtra ius naturale nulla consuetudo excusat qꝛ transgressio iuris naturalis periculū salutis inducit.Scōo dicitur qꝺ ꝯsuetudo longeua nō est,vtilis: tñ non adeo valet vt preiudicet iuri cōi siue positiuo nisi illa consuetudo sit rationabilis ⁊ prescripta:qꝛ preiudicat

a ¶ Aggrauatur. facit ter. in l.iij.ad fi.C.de epis.audi.ꝛ ibi Guil.de cu. Bald.ꝛ ter.xxv.dist.in.§.criminis.odo.ꝛ bal.in.l.apud antiquos.C.de furt.Bal.c.j.§.furtum.de pace iur.fi.Cy.in.d.l.apud antiquos.Bald. in aut.sed nouo iure.C.de ser.fugi.ꝛ in.c.de appellatio.j.de appellatio. glos.sing.in.l.lege cornelia.ff.ad sille.per istum.in.c.j.de cleri.percu.in in cōtrariū facit l.si diuturno.ff.d penis.l.querela. C.d fal.l.adulte.ꝫ C.de adul.rńdet. qđ pcedunt in fo ro ɔtētioso.sec⁹ in foro dei ꝫ do. meum hic.ꝛ vide p primo.l.quicūqꝫ.C.de ser.fugi. vbi geminatiōe delictorum pena multiplicatur ꝙ est verū ꝫm Bal. ibi quādo vnum quodqꝫ delictū hꝫ in se terminū ꝛ finē.vt ibi per eum.in.ij.nota.et intelligit ibi bal. istud verū quan do quis vult pre scribere ipꝫ actū delinquendi per diuturnitatē tē poris qꝛ nō pōt qꝛ quādiu perse uerat in peccato tanto magis pu nitur:secus si de lictum est iam cō missūꝫ qꝛ tūc pe na infligenda tē poris pscriptio ne abolet.l.que rela.C.de falsis.ꝛ vide elegātē ter. in l.lex iulia.ad.l. iuliā repe.quem tertū allegat p singulari bald.in l.j.C.ne ex delict. defun.ꝛ Bart.in l.si cui.in.§.cū sa crilegiū.in versi. omisi hic vnā qđ nem.ff.de accusa. quē refert iste in d.c.j.de cleri.per cu.Adde ancha. consi.iiij.

Anto.Francis.

iuri cōi in loco vbi cōsuetudo illa seruatur. Ber. ¶ No.j.ꝙ ex diuturnitate peccandi peccatū ag grauatur.ᵃ ad idē.c.imitare.vj.q.j.concorda.c.cū haberet.j.de eo q dux.i matri.de quo ibi dixi.not. ibi:infelicēᵇ aīam ꝙ aīa infelicitat ex peccato.et est rō qꝛ p peccatū separatur a deo.xxxij.q.j.cū re nūtiatur. ¶ Itē no.ibi:alligatā ꝙ aīa alligatᶜ p pctm. ¶ †Item not.vnā regulā ex pma parte qđ cōsuetudo nihil pōt cōtra ius naturale qñ est ta le qđ ipsi⁹ trāsgressio inducit pctm.ᵈ qđ qñ fit.j. subijciā. Et no.ꝙ ius naturaleᵉ qñqꝫ ponit p iure diuino vt hic: Cū puto ꝙ cōprehēditur tā ipm ius diuinumᶠ ꝙ ipsum ius naturale.nam neqꝫ ius naturale neqꝫ ius diuinū potest immutari p ɔsue tudinemᵍ et quatuor modos quib⁹ sumit ius na turale vide p gl.no.j.di.in.c.ius naturale.† Item not.ꝙ cōsuetudo nō excusat in peccatis quo ad deū sed forti⁹ accusat.qꝛ quāto pctā sunt diutur niora tanto sunt grauiora.vt in ter.facit.xxxij.q. vij.flagitia.ꝛ vide bo.glo.cū ter.iiij.disti.deniqꝫ. ¶ Not.in.§.lꝫ.qđ ɔsuetudo pualet iuri positiuo si est rōnabilis ꝛ prescripta. A cōtrario:cōsuetu do rōne carēs nō derogat iuri.ꝛ rō est qꝛ cōsuetu do cum sit quedā lex debet habere rationē in se alˢ nō est lex.iiij.distin.erit aūt lex.si ergo amittit substātialia legis nō pōt piudicare legi. ¶ Ulti mo nota.ꝙ ius humanū appellat ius positiuū:ꝛ dr ius positiuū ad differentiā iuris naturalis.nō manu positum est ꝛ pōt variari ex tpe: vt in.c.nō dꝫ.de consan.ꝛ affi. Ius vero diuinū seu naturale pcedit a rōne ꝛ istinctu naturali vnde sicut natu ralia sunt immutabilia.v.dist.in pn.ꝛ ipm ius di uinū. Et sciās qđ ius diuinū appellat qñqꝫ ius naturale qꝛ rōne naturali inductū: vt no. Inn.i.c. que in ecclesiarū.de cōsti. † In gl.ij.hec gl.versat circa intellectū prime partis:ꝛ nimis breuiter se expediuit. Unde p clariori intellectu pmo op. ꝫ ter.vꝫ ꝙ ius naturale sit ius mutabile.nā cir cūcisio erat de iure diuino ꝛ tñ post aduentū xpi illi successit baptism⁹.vt i.c.maiores.j.d baptis. Itē de iure diuino mulier cessabat p'plures dies post partū ab ingressu tēpli.vt.v.di.in prin.et tñ hodie pōt mulier libere igredi ecclesiā qñcūqꝫ: vt i.c.vno.d purgatiōe post partū. Et multa alia fuerūt ꝫm legē mosaicā inducta q̄ hodie pror sus cessant vt i obligatiōe sabbati ꝛ similiū. So. gl.metu ꝫ ij itelligit ter.d pcepto morali. Et vt clari⁹ intelligas sciēdū est ꝙ pceptor diuinorū quedā sunt moralia.i.qb⁹ mores informātur: vt est nō occides: nō furaberis: nō mechaberis: ho nora patrē ꝛ matrē. Quedā vo sunt mistica.i.si

¶ Circa hoc de geminatiōe delictorum siue multiplicatiōe adde ꝙ absqꝫ dubio in foro cōscientie siue delicta plura cōmittūtur siue vnū ꝛ idē plures reiterātur magis ꝛ grauius debet quis puniri: qꝛ quāto diutius quis permanet in peccato: tanto grauius dꝫ puniri: neqꝫ excu sat ex cōsuetudine peccandi.vt est ter.in.c.fi.de cōsue.pro quo etiā est ter.in.c.cū in ecclesia.de simo.ꝛ in.c.cū haberet.de eo qui du.in matri. quā pollu.per adul.in foro aūt contētioso multiplicatio debiti eisdē loco ꝛ tēpore cōmissi facit cēteri esse vnū ꝛ idē delictū.ꝛ iō si quis se pius cū eadē in vno ꝛ eodē loco ꝛ die cōmittat adulterium vel ludat vel vestes phibitas portet: nō tenet: nisi pro vno delicto vt no. volu. Sali.post Bal.in.l.quicūqꝫ.in.ij.col.C.de ser.fug.neqꝫ ex ista gemina tiōe actus phibiti roborat ipse act⁹.vt in aut.si qua mulier.ꝛ ibi per Bal.C.ad velle. Adde tñ ꝙ geminatio actuū validat actū priorē in ualidū.l.talis scriptura.ꝛ ibi p Ang.ꝛ doct.ff.de leg.j.l.legata inutili ter.ꝛ ibi p Bar.e.ti.ꝛ p Bal.in trac.schisma.in.xix.co.vbi multa dicit circa geminationē actuū qd operet ꝛ quē effectū inducat.ꝛ tene mē ti qđ lꝫ mulier obstāte senatuscōsulto velleiano nō possit p alio fide iubere si tñ geminate fideiuberet ꝛ labatur bienniū etiā si nō fuerit cer tiorata de beneficio velleiani sibi cōpetente: nō poterit opponere ta lē exceptionē.l.si mulier.ꝛ ibi per bal.ff.ad velle. Et adde etiā ꝙ licet sententia interlocutoria possit reuocari vt in.l.quod iussit.ff.de re iu di.tamen qñ esset geminata non posset reuocari.vt est glossa.reputa ta singularis in cle.cum a repulsione.de appella.

b ¶ Infelicē. Facit ter.de pe.di.ij.si enī inquit.ꝛ Boeti⁹.de cōso.phi.in iiij.ꝙ peccator apud Deū est mōstrū spectante deo simile mōstrum.

c ¶ Alligat. Alibi dr ꝙ aīa captiuat ppter peccatū.c.nisi cū pridē.de renū.ꝛ ꝫm Frā.vercel.dr ad similitudinē corporis ligati qđ per vin cula ligat.c.j.de deposi.ꝛ dū hō pctā augmentat vinculū aīe.nā dū aīa nostra est in corpore est in carcere ꝛ in vin culis.iuxta illud solue de carcere animā meam.et Cic.de somnio scipiōis volant ad celū ex corpe quasi ex vinculis aīe.ꝛ dicit hic Pe.d anch.ꝙ i dlictis ē dare ob ligationē natura lē et q̄d ad fiscū qꝛ ille q delinqt vꝫ ɔsentire ad penā. l.j.§.bestias.ff.d postulā.d.meus. hic allegat ter.in l.impatores.i x. ipse te pene subdi disti.ff.de iure fi sci.ego allego gl. in.l.cū pbatio.q̄ dicit pctm̄ tuum te punit.ff.d pb. ꝛ facit gl.in.c.fin. de accu.vbi stul tus i culpa sapi ens in pena.que allegat tert.in.c. q ea.xxxviij.dist. ¶ Adde illud psalmiste aīa no stra sicut passer erepta est de la queo venantium laque⁹ cōtritus est ꝛ nos liberati sumus. ✠ Sebasti. Sapia.

d ¶ Peccatū. Ex hoc conclusio vꝫ posse inferri ꝙ nō vꝫ cōsuetudo qđ iudei possint mu tuare pecunias sub vsuris Chri

guralia: istorū quedā sunt sacramētalia de qbus poterat reddi rō ad literā: vt sacramētū circūci sionis ꝛ vt mulier cessaret ab ingressu tēpli post partū.quedā vero cerimonialia de qb⁹ vere nō pōt reddi rō quo ad literā sꝫ quo ad intellectuꝫ. sicut est illud pceptū. Nō arabis in boue ꝛ asino. Nō idues vestē lino lanaqꝫ cōtextā d ele.cū cau sam.cū si. Precepta moralia sunt immutabilia tāq̄ fundata sup rōne naturali.mystica vo sunt mutabilia: qꝛ p aduētū xpi cessauit figura ꝛ illu xit veritas. Et de his dic: vt ple.not.vj.di.§.his itaqꝫ.vbi bo.gl. Itē nō intelligas ꝙ in pceptis moralib⁹ indistincte reprobet ɔsuetudo.nā iste ter.loquit cū limitatiōe vꝫ ꝙ tūc ɔsuetudo nō vꝫ cū trāsgressio iuris diuini inducit peccatū. si ergo nō induceret peccatū valeret ɔsuetudo. Qñ aūt hꝫ pōt ɔtingere. Dic vbi regula iuris diuini est gñalis ꝛ pōt naturali rōne capere limitatio nē.nā vt hic notabiliter dicit Inn.ɔsuetudo pōt augere diminuere ꝛ distinguere ius diuinū: quē admodū pōt ipsa lex positiua. Cū cōsuetudo nō sit aliud q̄ lex nō scripta: vt in.l.de quib⁹.ff.de legi.ꝛ in.c.ɔsuetudo.j.di. Certū est aūt ꝙ ius po sitiuū etiā ciuile qñqꝫ distinguit ius diuinū: nam regula illa iuris diuini.in ore duorū vel triū stat oē verbū.reperit limitata p ius ciuile ꝛ canoni cū qꝛ in multis casib⁹ requiruntur plures testes ꝛ in aliqb⁹ pauciores: vt.ij.q.iiij.in.c.j.ꝛ not.in.c. lꝫ vniuersis.de testi.ꝛ in.c.cū esses.de testa.dixi i c.nuper.de testi.in.l.hac cōsultissima.ꝛ in.l.sanci mus.C.de testa. ¶ Itē illud preceptū generale: non occides: reperitur varijs modis limitatū. nam etiā in multis casibus hodie permissum est occidere qui nō sunt expresse prohibiti in iure di uino.facit.c.p humani.de homi.lib.vj.ꝛ.C.quan do li.sine iud.se vin.l.j.ꝛ.ij.cum alijs si. Unde cō clude ꝙ vbi ratio naturalis suadet ius diuinum distingui ꝛ limitari: tūc transgressio nō inducit peccatū. Quod ꝛ presumitur hoc voluisse ipsuꝫ deū cū noluerit oēs casus distinguere. Sꝫ dedit regulas generales ꝛ potestatē generalē tribuit vicario suo.vt quodcūqꝫ ligaueris super terrā ꝛc.xxiiij.q.j.quodcūqꝫ. Sꝫ vbi nulla ratio natu ralis suadet ipsum ius diuinū mutari seu limita ri tūc nulla lex nulla cōsuetudo valet: puta si ha beret cōsuetudo vt nō liceat honorare patrēꝫ ꝛ matrē. Tūc et pcedit recte dispositio isti⁹ text. Unde papa dicit poti⁹ errare quā legē condere qñ disponit circa ius diuinū sine causa: sic intelli ge.xxv.q.j.sunt quidam. Et generaliter an ꝛ qñ lex positiua possit distinguere ꝛ disponere cir

stianis quia vsure sunt prohibite etiā de iure diuino.dicit tamen illu stris domi.meus.Curtius hic col.x.ver.limitatur modo.qđ imo vꝫ qꝛ ex ea nō inducitur peccatū imo euitatur peccatum quia tollitur oc casio fenerandi christianis ꝛ ita tenet Pau.de ca.in cōsi.cccxciiij.non videtur expediens.secundum antiquam impressionem.ꝛ Alex.in cō sil.j.in.ij.volu.iiij. Alex.fuit sibi contrarius ꝛ contrarium consuluit. vt refert domi.Ias.in.l.cunctos populos in vtraqꝫ lectura.C.de sum. trin.ꝛ ibi tenet ꝛ multa allegat quod imo non valet talis cōsuetudo ꝛ idem comprobat ex multis idem domi.Io.baptista.de sancto Se uerino.ꝛ ita est tenendum.

e ¶ Naturale. Quot modis capitur ius naturale.vide bo.glos.in.c.ius naturale.j.distin.

f ¶ Ius diuinū. Uide Bar.ꝛ doc.in.l.fi.C.si contra ius.ꝛ in.c.q̄ in eccle siarū.de consti.per doc.ꝛ ibi per do.Feli.plene ꝛ pulchre in.vij.colū. ibi: expedita. Pet.de anch.in repe.c.j.§.de constitu.in.xj.q.principali Bal.in.l.j.ff.de cōsti.ꝛ inst.de iu.na.gen.ꝛ ciui.§.sed naturalia.ꝛ quod no.in.c.nobis.de decim.

g zacharias. ¶ Per consuetudinem. Adde quod in totū verum est quod tolli non possit pro parte aūt ꝛ ex causa rationabili sic vt p glo. ꝛ ibi Cy.in.l.fi.C.si contra ius vel vtil.pul.ꝛ in.l.j.de cōstitutio.princ. Ang.in.l.cum mulier.solu.matr.ꝛ Lu.pō.sing.suis.in ver.testa.ver. quid si ciuitas.

caius

a ⁓Sebasti.Sapia.¶ Statutum.Vide Feli.in rub.j.de homi.Are.in consil.lviij.diligenter.col.vj.Alex.in.l.j.col.iij.ff.quod quisqȝ iur.

b ¶ Pronitatem peccandi.Adde Host.in sum.huius ti.§.iiij.ver.qd ergo.& Bal.hic pulchre loquētē.& Host.& doc.in.c.ij.de deli.puero. et tex.& ibi Do.in.c.facte sunt aūt leges.iiij.di.vbi pbat ex illo tex.qd pena pro delicto dȝ esse talis q̄ p illā coerceat audacia delinquentiū.ergo p penā pecuniariā vel similē coercet audacia.& ibi do.rēphēdit ꝯsuetudinē venetorū q̄ p cutiēs clericū de nocte soluatqȝ a solidos vt nō valeat quia dat materiā delinquēdi & h voluit archi. b quē sequunt pet.

ca ius diuinū.dic vt not.Bar.in.l.fi.C.si ꝯ ius vel vti.publ.dixi in ca.que in ecclesiarū.de cōsti.Non ob.pdictis.c.gaudemus.in fi.de diuortijs.vbi iudeus excusat si miserit repudiū vxori ꝯ ius diuinū cū maxime sit rationabile.nā ibi excusat a peccato.Sed non potest opponere exceptionē adulterij contra vxorem ex quo dedit libellū repudij ꝓm legem suam.De quo tamen dicendū vt ibi plene no.& per hoc habes declaratā primā partem capituli.¶ Et per hoc potest saluari dictum Host.in eo qd dixit non velere statutum[a] vel consuetudinē per quā homicida vel similis criminosus punit pecuniariter: vbi de iure diuino venit puniendus personaliter.Nam inducit talis consuetudo vel statutum pronitatem[b] peccādi.facit

de anch.& doc.in.c.eps.ne cle.vel mo.lib.vj.& iste.in.d.c.ij.& bal.in.c.j.§.vel furtū.de pa.iur.fir.dicit nō valere statutū imponēs penā contemptibilē p delicto.& idē voluit Bal.hic in.ij.co.in ver.scias.& qd voluit idē bal.in.l.cūctos populos.in.v.co.in ver.sequit in causa fi.C.de sum.tri.verbi grā si statutū sine causa vel praua occasione permittit homicidiū:ista est turpis pmissio:& iō statutū nullū.& allegat not.p Host. Sed cū causa.s.magna fit:vt qz est bānitus ppter enormitatē delicti.istud bñ posset statui.l.iij.§.trāsfugas.ff.de sica.& l.raptores.C.de epi.& cle.& ex his apparet q̄ nō valet statutū qd creditor possit occidere debitorē sibi nō soluētē:vt no.in.l.j.C.ō ces.bo.Sȝ bñ valeret statutū q̄ bānit⁹ ex graui crimine possit occidi:vt in.l.raptores.& idē voluit Do.in.c.ij.de ꝯsue.lib.vj.& per istū tex.reprobat ꝯsuetudo.in prin.ij.col.Et hoc voluit Tancre.de corne.in sua ꝯpēdiosa.in.xj.rub.in vlt.q.in fi.vbi allegat archi.in.c.fi.ne cle.vel mona.li.vj.vbi dicit tale statutum nō valere qz est cōtra legē mosaicā veteris testamēti & ꝯtra iura decretorū ꝓm q̄ pena homicidij est mors.xxiij.q.v.c.miles.& c.cū hō & in.c.si homicidiū & est bonus tex.in.c.oīs aūt lex.ij.di.in ver.q cedē fecerit capite plectat.& lȝ hic Jmo.dubitet q̄ pena imponebat de iure ffor.p homicido.tene tñ q̄ erat pena capitis.pro quo vide ange.in ꝯsi.xiiij.inci.nos Karol⁹:vbi mltū elegāter examinat si de iure ffor imponebat pena mortis p homicidio.& Host.hic sequit.d.Saluan⁹ doctor antiquus dñ hic, Padue legeret in repe.hui⁹.c.in ꝯriū tñ vide Alber.in sua scda parte statutorū in.q.cxxj.incip.itē quero an valeat statutū est in multis ciuitatibus: vbi cōcludit totū mundum hoc seruare qd valeat.& idem sentit Bar.in.l.j.ff.de pub.iud.& Ange.in.l.is q cū telo.C.de sica.& Bal.in.l.gracchus.C.de adul.dñ dicit perusij vigere statutū q̄ occidēs vnū pōt se redimere sexcētis libris.& idem Bal.in.d.c.j.§.vel furtū.& idē sentit hic Jo.de imo.& in.d.l.j.ff.de publi.iudi.do.meus hic p cōcordia dicit q̄ aut loquimur añ factū.& tūc nō valet statutū seu cōsuetudo: vt homicida soluat penā pecuniariā.& isto mō pcedat opi.Host.& sequaciū.Aut loqmur post factū.& tūc pcedat dictū Albe.& aliorū & mouet ex doctrina Jo.an.in.c.ij.de testa.lib.vj.vbi facit similē distinctionē.cū isto casu nō inducat quis ad homicidiū propter peccatū & sic tollitur illud incōueniens adductuȝ per Hosti.vel posset aliter dici ꝓm eū qd statutū sit validū vbi ponitur pena pecuniaria magna q̄ dicitur esse vita hominis vt dixit gl.in l.aduocati.in ꝟ.vitā.C.de aduo.diuer.iu.& tūc pcedat opi. Alber.et aliorū per id quod voluit Bal.in.l.parentes.C.de testi.equiparās causam magnā ciuilē & pecuniariā cause criminali.Nec obst.dictū Tancre.qz lex mosaica est seruāda inter iudeos.Nec obstat qd iura decretorū imponāt penā mortis.Ergo statutū nō poterit illā penā alterare:qz iura decretorū nō dānāt statuta aliter disponētia.Jtē procedat hoc in populo temporaliter subiecto ecclesie:secus in populo subiecto imperio:qz talis populus non pōt cōcedere cōtra iura cōia statuta vt in.d.l.oēs populi.ff.de iusti.& iur.dicit nunq̄ reperisse istū passuȝ ita bene examinatū.Ego adduco Are.in consi.lix.inci.diligenter consideratis oibus in.viij.co.in versi.quis aūt.vbi refert Host.in.c.ij.in fi.de delic.pue.But.ibi.& hic in.xj.charta q̄ non valet statutū vel consuetudo per quā pro homicidio imponitur pena pecuniaria vel vilis.& idē tenet Bal.ꝓm eū qñ hoc fit sine causa,in.d.c.j.§.iniuria.circa fin.in ver.pone p homicidio.& in versic.quero statuto cauetur: de pace iura.fir.Credo in puncto iuris opi.Host.esse veriorem qz negari nō pōt quin tale statutum vel consuetudo inducat ad delinquendum.per d.l.conuenire.ff.de pac.dotali.& per.d.c.facte sunt aūt leges.& qd voluit Do.maxime non concurrente aliqua iusta causa.

Ant.Frāc.¶ Ad istum passum an valeat statutum vel consuetudo qd pro homicidio imponatur pena pecuniaria vel p alio magno delicto imponat modica pena.Dicas q̄ pene debēt cōmēsurari ad delicta.vt in.l.respiciēdū.ff.de pe.& iō pōt dici q̄ cū de iure cōi pena homicidij sit pena capitis.vt in.l.j.ff.& C.ad.l.corne.de sica.& etiā iure canonico sit grauis pena introducta.vt in.c.j.de homi.vr̄ tale statutum nō tenere:vt dixit Archi.in.c.duo ista.xxiij.q.iiij.& in.c.fi.ne cleri.vel mona.li.vj.& idē ēt vol.Host.& Jo.an.in.c.fi.de cōsue.qd etiā voluit

ter.ꝯ.c.proximo.& in auc.de man.prin.in.§.oportet.quod bene no.¶ Dicit etiā hic Abb.ponēdo exemplū ad primā partem nō valere consuetudinē vt liceat interficere interfectorē patris vel percutientem in facie.¶ Not.primū dictuȝ.

c facit enī cōtra statuta[c] que vigēt in multis locis permittentia cōsanguineis vindicare mortē seu iniuriā cōsanguineorū.Hec enim statuta videntur illicita:qz qd debet fieri per viā iustitie non dȝ exerceri cū rācore animi maxime qz pbēt materiā pcti & scādali ar.in.l.nō singulis.ff.de reg.iur.& in.l.conuenire.ff.de pac.dota.De quo vide per Jo.an.in addi.Spe.in tit.de cōsti.vbi vr̄

d hoc limitari[d] quando statutū dat hanc facultatem vt ex rācore animi faciāt vindictā.Secus si

Bal.in.c.j.i.§.iniuria.de pac.iur.fir.in vsi.feu.& vide Bart.in.l.j.in iij.co.ff.de publi.iud.& vide Ang.are.in trac.maleficiorū in ꝟ.ex interuallo mortu⁹ & vide Ang.in.l.si vacantia.C.de bo.va.li.x.vbi dixit q̄ cōdēnatus in pena pecuniaria in loco domicilij.ex statuto existēte de eo loco

pōt decapitari in loco delicti.& vide Bald.in auc.qui semel.C.quō & qñ iud.& in.l.j.in.iij.col.C.de edil.act.vbi dixit q̄ si statutū dicat q̄ cōmittēs duo homicidia decapitet.& aliō statutū dicat q̄ p primo homicidio soluat pena pecuniaria:q̄ lȝ primū homicidiū nō cōputetur in numero:tñ etiā si pro primo homicidio sit soluta pena pecuniaria:ille homicida dȝ decapitari:& hoc ne detur materia delinquendi qd etiā voluit Bal.insti.de vsuca.in.§.aliqñ.& in addi.Spe.in tit.de loc.in ver.pro primo anno:& de huiusmodi materia homicidij & qua pena puniatur & quale homicidiū sit punibile pena capitali.vide Spe.in ti.de homi.& in ti.de iniu.& dā.da.in ver.occidēs.per totū. Et adde q̄ primū homicidiū commissum fuit cōmissum per caim in personā abel fratris sui.de quo vide gl.in.l.si quis homicidij.C.de accu.

c ¶ Contra statuta.vide hic Bal.in.iij.col.in ver.sed.

zacharias.¶ Adde tñ tale statutū nō valere saluis dictis isti⁹ in c.que in ecclesiarū.in ver.nota primū.& ibi dixi in apostil.post alios.ꝯ.de cōsti.cui addas illā gl.fi.in.l.cū fundū.in ver.postea.ff.de vi & vi ar.vcȝ q̄ tale statutū de vindicta debet intelligi q̄ quis illā faciat proprijs manibus.secus si per aliū.vide no.Bal.in.c.ad nostrā.in.j.colū.de proba.q̄ potestas priuato cōcessa occidendi nō pōt denegari.quē Feli.in preallē.c.que in ecclesiarū.col.iij.versi.procedit ergo dictū statutum.refert & sequitur limitando tamen vt ibi per eum.

¶ Adde Bal.cōsi.cxc.v.li.& Bar.consi.clxxxvj.vbi ponit de statuto dictāte q̄ offendēs debeat se ponere in manibus offensi:si tutor noīe pupilli soluat pecuniā ne pupillus se ponat in manibus offensi an valeat.& dic q̄ non.quia dicit q̄ melius est pati penam corporalē & pacem consequi quam pecuniam soluere & in odio remanere.

Anto.Franc.¶ Circa hoc an vindicta pmissa ex forma statuti put est in ciuitate senarū possit alteri cōmitti vel mādari vide Bal.in.c.j.in.§.j.in.j.col.in versi.& hoc facit ad statutū.de pa.iura.fir.& in.l.iij.in fi.C.cōmuni diui.vbi dixit q̄ non per.l.cū fundum.in.§.fi.ff.de vi & vi ar.& idem voluit ipse Bal.in.l.accusationis.C.quod met.cau.& in.l.vt vim.ff.de iust.& iur.& in.l.j.C.vnde vi.in repe.tñ Bal.in.l.gracchus.C.de adul.videtur tenere contrariū.de quo vide Pe.de anch.in.c.canonum statuta.in repe.ad fi.de consti.& per Alex.& Pau.de ca.in.l.si cū potem.in.§.trāsgrediamur.ff.sol.ma.& per Ro.in.l.iij.in.§.si marit⁹.ff.ad sillc.& in.l.j.in fi.de ope.no.nun.& per Alex.in.l.non solum.in.§.si mandato.ff.de iniu.& per Bal.in.l.ij.in.xviij.col.C.de serui.vbi examinat illū passum an vindicta per aliū sit permissa:& vide Pau.de ca.in.l.refectiōis.ff.cōia pdio.vbi dicit q̄ si statutū pmittat vindictā dȝ sic intelligi vt ille per se faciat q̄uis etiā possit cōuocare amicos ad faciendā talē vindictā impune:adde tñ q̄ si statutū pmittat cōpetētē vindictā q̄ si percussus percutiat a solo cū multitudine tñ amicoruȝ teneret de excessu.vt dixit Bal.in.l.si familia.ff.de iuris.om.iu.& adde etiā q̄ si statuto permittat vindicta intelligit vsqȝ ad quartū gradū ꝓm Bal.in.l.abdicatio.C.de pat.pote.& tene mēti q̄ lȝ de iure cōi vindicta nō sit pmissa cū nō possit qs se sine iudice vindicare.imo scriptū est nihil esse vindicta graui⁹.vt in.c.qz suspecti.iij.q.v.imo nedū est faciēda vindicta:sed nec etiam desiderāda: vt in.c.de occidēdis.xxiij.q.v.tñ pōt a statuto pmitti vt plene p bal.in.l.is penes.C.depo.& p Alex.in.l.j.in.§.vsqȝ.ff.de iniu.& q̄uis nō sit pmissa vindicta de iure cōi.& etiā habet in.l.scientiā.in.§.qui cū aliter.& ibi plene p Floria.ff.ad le.aql.tñ multi sunt casus in qb⁹ etiā est pmissa vindicta.de qb⁹ habet p Spe.in ti.de actio.in.vij.char.in fi.in ver.itē q vult.& in tit.de offi.oim iud.in.§.pōt.in princi.& in ti.de accusa.in ver.sed pone.& tene mēti q̄ vindicanti se qñ id facit lacessitus & puocatus ignoscit vt plene p Spe.in ti.de crimi.in modū excep.oppo.in versic.sed quero.

d ¶ Videt hec limitari.Adde mod.in.c.q̄ in ecclesiarū.& ibi.d.Feli.in v.co.de cōsti.Richar.i.iij.sen.q.ij.ar.j.Jnn.in.c.dudū.ij.in glo.inci.qd

datur vt ministro legis seu iustitie: quia statutū potest illos cōsanguineos ministros iustitie facere. xxiij. q̄stione. v. nō est crudelis. ⁊ dic lati⁹ vt ibi no. ¶ † Per predicta potest etiā solui questio nunqd valeat statutū vt maxime bānitus[a] valeat impune occidi.[b] Et dicendum qđ sic si sit ex causa rationabili q̄r bannitus est hostis ciuitatis: de quo per bart. in l. omnes populi. ff. de iust. ⁊ iur. ⁊ in l. amissiōe. ff. de cap. dimi. Et bene facit text. in l. minime. ff. de relig. ⁊ sump. fune. ⁊ tenet Jo. an. in loco prealleg. ¶ In gl. in verbo: nō sit vilis: aduerte in hac glo. que est sup. §. licet. vsq3 ad finē tractatur materia consuetudinis: ⁊ quo ad cōtrariū gl. dic secundū docto. ꝙ principium huius. §. pōt intelligi dupliciter. primo vt intelligatur de cōsuetudine in genere ⁊ in abstracto vt sit sensus ꝙ autoritas consuetudinis non est vilis: sed dum venit applicanda ad actus particulares sit distinctio de qua in fine: vt nō habeat p̄iudicare iuri positiuo nisi sit rōnabilis ⁊ prescripta. Uel secūdo potest intelligi principiū de bona ⁊ mala cōsuetudine.[c] nā apud illos inter quos viget nō est vilis autoritas etiā si sit mala. nā solet assumi p priuilegio. vt in ca. mala consuetudo. viij. dist. Tn̄ nō est intantū valitura vt preiudicet legi nisi sit rationabilis ⁊ legitime prescripta. ¶ † In gl. in v. nisi fuerit rationabilis. hec gl. instat q̄ dicat̄ rōnabilis cōsuetudo vel irrationabilis ⁊ in effectu ponit duas regulas: que bñ ponderate sunt multū aduerse. ¶ Prima regula ꝙ omnis consuetudo est rōnabilis quam iura non reprobant ⁊ sic quelibet consuetudo pōt induci si nō habet iuris resistētiā. Sed cōtra hanc rl̄am facit tex. in c. ad audiētiā nr̄am. ⁊ in c. cū inter. s. eo. vbi tex. reprobat ɔ̄suetudinē que nō fuerat p pri⁹ dānata. ¶ Scđa regula est qđ illa dr̄ rōnabilis q̄ non obuiat canonicis institutis. Et in effectu hec regula vult vt nulla ɔ̄suetudo valeat cōtra legē. qđ est cōtra istū tex. ⁊ l. de qb⁹. ff. de legi. ¶ Ultimo gl. ponit vnū casum gn̄alem qđ cōsuetudo contra neruū ecclesiastice discipline vel ɔ̄tra libertatē ecclesie nō tenet. Et no. hūc casum q̄r ɔ̄prehēdit in se multos casus particulares. ⁊ hoc dictū tenet bar. in d. l. de qb⁹. ⁊ facit tex. i autē. cassa ⁊ irrita. C. de sacrosan. eccl. ⁊ i. c. j. ⁊ in c. vlt. s. e. Extra gl. reperiunt̄ alie opi. Inn. dicit ꝙ si cōsuetudo ɔ̄ legē habet legis assistentiā valet. secus si lex resistit. ¶ Hostiē. dicit hoc reliquēdū arbitrio discreti iudicis. nā nō posset dari certa doctrina: ⁊ idem tenuit glo. in ver. rationabilia. in c. j. de consti. li. vj. sequitur Jo. and. hic dicēs quod iudex cōsiderabit casus habentes iuris existētiā: ⁊ si consuetudo de qua querit̄ magis accedit ad casum consimilē habentem iuris existentiā non iudicabitur per consuetudinē. si nō accedit ad casum habentē iuris existentiaȝ iudicabitur ſm cōsuetudinē. Quasi velit in snia dicere. ꝙ cū in iure nō habeamus determinationē que cōsuetudo dicat̄ irrationabilis: sed habemus aliquas cōsuetudines improbatas ꝓcedit iudex in casu dubij de similib⁹ ad similia: vt in. l. nō possunt. ff. de legi. ⁊ in c. cū dilecta. de ɔ̄fir. vti. vel inuti. Do. Ant. de but. ponit aliā theoricaȝ dicēs ꝙ cōsuetudo rationabilis ſm vnūquodq3 ius accedit ad finē illius iuris. Unde finis iuris canonici ⁊ diuini est felicitas aīe: finis vero iuris ciuilis est bonū publicū. Unde si cōsuetudo tendit ad felicitatē anime est rōnabilis ſm ius canonicum ⁊ diuinū. Si vero repugnat fini eterno cōsuetudo est irrationabilis. Ad hoc bo. text. j. di. cōsuetudo. in fi. vbi tex. dicit ꝙ cōsuetudo dȝ cōgruere religioni ⁊ discipline ecclesiastice. de iure vero ciuili cōsuetudo est irrationabilis si nō tendit ad bonū publicū q̄r finis iuris ciuilis ad hoc tēdit. Et ideo leges permittētes vsuras ⁊ p̄scriptionē cū mala fide erant rōnabiles ſm ius ciuile: q̄r omnia ista permittebātur in finem boni publici. Sed ius canonicū improbat quādo lex repugnat felicitati eterne: q̄r ad legem canonicam spectat dirigere hominē in Deū. De quo vide qđ no. Jo. an. in regula possessor. in mer. vbi ponit finē vtriusq3 iuris.[d] Quāq̄ hec theorica. d. Ant. sit vera in se ⁊ satis exq̄sita tn̄ p eā nō possumus discernere ⁊ distinguere q̄ cōsuetudo dicat̄ rōnabilis. Nā sepe cōsuetudo nō tendit in felicitatē eternā ⁊ tamen approbatur: vt patet in c. cū dilectus. s. e. ⁊. c. cū ecclesia. de cā poss. ⁊ pro pri. cū similibus. Unde satis est qđ cōsuetudo nō nutriat peccatum. Do. Car. posuit aliam theoricam ꝙ consuetudo que nō est cōtra ius naturale gentium vel positiuum presumitur rationabilis: nisi probetur contrariū. Sed si est contra aliquod istorum iuriū presumitur irrationabilis: nisi probetur cōtrariū. ¶ Et hec theorica videt̄ prima fronte bona quāuis iuris resistētia inducat presumptionē cōtra consuetudinem. ar. bon. in c. j. de prescri. li. vj. ¶ Sed hec theorica mihi ex toto non placet q̄r cū consuetudo consistat in iure nō habet pars ꝓbare ipsi⁹ rationabilitatē: sed iudex habet hoc discernere. Et concordando omnia predicta dicerem quod hoc relinquēdū est arbitrio iudicis[e] vt voluerūt Hosti. ⁊ Jo.

electionis tpe: de elec. ⁊ sequitur Archi. in c. querendū. ij. q. vij. ⁊ plene p do. Fel. in d. c. que in ecclesiarum. vj. col. vbi oino videas eū an potestas occidendi possit delegari. ⁊ an statutum loquens de occidente procedat in mandante ⁊ quid in foro conscientie.

a ¶ Bānit⁹. Nō est q̄r bānit⁹ est trāsfuga ⁊ hostis ciuitatis. d. l. amissione. §. j. hic allegata hostis autē ciuitatis pōt impune occidi. l. j. ff. de sica. adđ bart. in l. vt vim. ⁊ i. d. l. omnes populi. i. xiij. co. ff. đ iust. ⁊ iu. ⁊ in d. §. j. ⁊ i l. vbi pactū. C. de trāsac. ⁊ in l. ij. C. q̄n liceat se sine iudice vindicare. ⁊ ibi bal. ⁊ i. l. data opera. C. q ac- cus. nō pos. ⁊ in l. decurionē. C. qui. ex cau. infa. irrogatur. p Albe. in quarta parte statutoȝ. q. xvij. per But. in c. si vero el. j. ī. đ sent. excō. p Gemi. in c. his ita. circa mediuȝ vj. distin. ⁊ Pet. de anch. in c. j. in iij. p̄ncipali quesito. s. de ɔ̄sti. ⁊ p eundem ibidē. in xj. q̄ne principali. imo dixit bar. in d. l. ij. C. q̄n liceat se sine iudi. vidi. ꝙ nō valeat pactū factū cum bānito de eo non offendēdo qđ est cōtra vtilitatem publicā vt plene ipse disputauit i q. incipi. Lucane ciuitatis. statuto videas tñ noueȝ casus collectos p do. Feli. in c. q̄ in ecclesiarum. in iij. co. ibi per istā ɔ̄clusionē: de cōsti. in quibus statutū nihil operatur nec excusat homicidam ⁊ videas hic Bal. in ij. col. in ver. vnde bannitus.

Adde ꝙ cōis est cōsulentiū opi. ꝙ valeat. de quo p Bar. cōsi. cclxxxj. Ang. consi. lxxxvij. Abb. cōsi. ciij. Alex. in multis suis consilijs ꝓut in tabula dictorum consiliorū videre potes.

zacharias. ¶ Tu dic ꝙ de iure cōi statutū permittēs impune occidi non valet vt per Feli. late in c. que in ecclesiarū. colū. ij. ver. ex ista gl. infertur: ⁊ ibi per eū concor. vbi etiam no. aliquid post istū. s. de cōsti. quibus adde Bal. in l. cum mulier. ver. sed an de iure cōi. ff. sol. matri. ⁊ bar. in l. vt vim. ff. de iust. ⁊ iur. Nec etiā de iure canonico. ita not. Hosti. hic. Et qualiter intelligatur statutum ꝙ bannitus impune occidatur vide per Alex. consi. lxxvij. per totum. volu. ij.

b Sebasti. Sapia. ¶ Occidi. Ego dum legerē. l. qđ nerua. circa primam q̄nem Bar. ff. depositi. deprehendi maximā contrarietatē inter theologos ⁊ inter canonistas an in foro cōsciētie liceat p̄mittente statuto bānitū occidere. Feli. eñ in c. que in ecclesiarū. col. iij. tenet qđ sic etiā allegat Richardum distin. xxxvij. q. ij. arti. j. sed contrariū tenet Bal. in l. j. C. si a non cōpe. iudic. vbi dicit quod omne homicidiuȝ etiā permissum a statuto habet in se dolū. ⁊ Albe. de rosa. in quarta parte statutorū. q. xix. refert audiuisse a multis religiosis quod occidens bannitū autoritate statuti teneatur. refert ⁊ sequitur do. Jas. in l. vbi pactū. col. vj. C. de transac. Nellus in tractatu bannitorum. questio. xj. in secūda parte secundi temporis. vide etiā Bal. in. l. decuriones. C. ex qui. cau. infa. irroga.

c ¶ Mala cōsuetudine. Bal. hic dicit qđ praue cōsuetudines nō sunt seruande nec imitāde: ⁊ licet nihil alleget facit tex. in autē. nauigia. C. de fur. ⁊ autent. omnes peregrini. C. communia. de succes. ⁊ subdit hic Bal. qđ praua est cōsuetudo que punit totam villam vel totam parochiam p delicto vnius cū ceteri nō sint in culpa. allegat gl. in autenti. vt nulli iudicū. §. quoniam licet per linguas accessoruȝ diuulgata sit. tu limita nisi culpa ⁊ negligētia inhabitātium aliquod maleficiū seu dānum datuȝ sit in villa ⁊ agnosceretur malefactor per ea que notāt docto. in cap. fin. post Innocen. ꝙ met. causa. ⁊ in l. si quando. C. vnde vi. q̄r tunc valebit consuetudo seu statutum.

¶ Adde an valeat statutuȝ: qđ villa teneatur ad emendam dāni. Ro. consil. vij. Anto. Francis.

¶ Adde ꝙ statuta iniqua p habentes generale arbitriū statuendi fieri non possunt. vt per Bal. in l. j. in princip. C. de mono. imo peccatū est condere statuta iniqua: ⁊ veh ɔ̄ditoribus illorum. vt in cle. j. ⁊ ibi per do. Car. de vsu. ⁊ habet̄ Esaie. x. capitul. vbi sunt ista precisa verba. veh vobis q cōditis leges iniquas. ⁊ ideo statutum tollēs defensiones non valet. l. vt vim. ff. de insti. ⁊ iur. quod tñ intellige verum nisi ex iusta causa vel propter demerita vel ꝓpter cōtumaciā tolleretur defensio vt in l. sed si per pretorem. §. sed si cū decreto. ff. ex qui. cau. ma. de quo etiā per Pau. de castr. in d. l. vt vim. ⁊ per Bar. ibi etiā per domi. Pau. in l. cū mulier. in ij. col. ff. solu. matr. ⁊ propterea dicitur quod statutū quod etiā inculpabiles possint capi pro represalijs vel quod inculpabiles teneant̄ ad emendationē dāni non valet secundū Bal. in autenti. sed omnino. in ii. colum. in ver. non dubitatur. C. ne vxor pro mari. ⁊ vide Bart. in l. si in rixa. in ij. colum. ff. de sica. ⁊ in l. ex maleficijs. in. §. is quoq3. ff. de actio. ⁊ obli. vbi ponit de statuto quod vicini vel illi de villa tenentur sub certa pena capere malefactorem vel teneantur damnum emendare quomodo illud debeat intelligi.

d ¶ Finem vtriusq3 iuris. Uide Jo. de liga. ⁊ istū. s. in proe. Grego. gl. ⁊ doc. in c. contigat. de iureiur. gl. ⁊ doc. in c. clerici. de iudi.

e ¶ Arbitrio iudicis. Hanc opinionē tenet tanq̄ communē quā sequitur hic Imo. allegās gl. in c. j. in ver. rationabilia. de cōst. li. vj. ⁊ arch. x. dist. leges. ⁊ in c. frustra. viij. di. pro qua opi. facit tex. iuncta gl. in d. c. j. ⁊ tex. in c. ad apostolicā. in versi. per episcopum. loci veritate cognita. de simo. vide per Bal. in. iiij. col. ibi: rationabilis. in l. de quib⁹. ⁊ in versicu. alij dicunt. ff. de legi. ⁊ vide hic do. meum. in. ix. colum. vbi super hoc distinguit teneas tamen communem opi.

Adde Fulg. consi. clvij. in fi.

an. Sed

a ✠Sebasti.Sapia. ¶ Sed iudex. Hec opinio videtur communis.vt per Calde.in cōsi.xviij.an ciuitas in titu.de constitu. Feli.in.c.ecclesia sancte Marie.col.ij.š.de cōsti.per And.sicu.in.c.at si clerici.§.de adulterijs.colum.iij.j.de iudi.

b ¶ Nubere. Vide istum post Jo.and.⁊ alios in proemio Grego.⁊ vide do. meū hic i.xij. col.in ver.tu pōdera.⁊ in.l.maximū vitium. C.de libe.prete.

c ¶ Nō pōt pscribi Adde Ang.i l.si quis emptionis.C.de prescri. xxx.an.vbi dicit: salua reuerentia canonistarū:non est bene dictū qd ꝯsuetudo prescribatur cū diuturnitas tpis non inducat in ea pscriptionē sed tacitū consensum populi.et ideo dicit ꝙ differentia est inter prescriptionē ⁊ cōsuetudinē:qr prescriptio pcedit ex cōsensu pscribentis:⁊ eius ꝯtra quē prescribitur:sed ꝯsuetudo resultat ex cōmuni assuefactione totius vel maioris partis populi.⁊ vide Bal. i.l.j.C.d seruitu.i versic.vnde nota hic ꝙ pscriptio vocatur cōsuetudo.in.j. colum.et in fi.illius.l. dicit qd equiparantur prescriptio:ꝯsuetudo:⁊ pactuz:et dicit ꝙ ille tex.facit p Canonistis qui ponunt prescriptionē i diffinitiōe ꝯsuetudinis:tamē improprie loquunt cuz vbi nō est possessio ibi nō prescriptio. Adde eundem Bal.in. l.ij. in.xv.oppo.C.de edi.diui adri.tol. ⁊ in.l.de quib⁹.in vij.col.in.vij. opposi.ff.de legi.et per Ang.ibidem in.ij.colū.in ver, quomodo prescribitur cōsuetudo.⁊ in sexta.versi.tertio queritur.igit quod est illud longū tempus, ⁊ in.viij.co. ibi:ista questio pendet ex hoc vtrum in consuetudine interueniat propria prescriptio.⁊ vide Bal.in d.l.de quibus.i.viij.opposi.vbi exponit prescripta : id est roborata seu firmata.⁊ vide gloss.apud Legistas in.l.nemo.§.temporalis.ff.de reg. iuris.singu.ſm Bald.in.c.j.§.fin.qui feu.da.pos.⁊ in.c.cum accessissent. š.de constitu.⁊ do.meus hic in.xxv.col.

a and. Sed iudex[a] informādo animū suum habebit respectū ad theoricas predictas. Nam ponderabit vtrū finis consuetudinis sit bonus vel malus. Item vtruz sit cōtra ius vel preter:⁊ an ex aliqua ratione iusta fuerit inducta:⁊ vtrū ius approbet similē consuetudinē vel reprobet.⁊ hoc tene mēti. ¶ Sed cōtra hoc ⁊ contra pdicta fortiter oppo. 6 nam videtur † ꝙ nulla ꝯsuetudo cōtra ius possit esse rationabilis:quia ius est fundatū super ratione.iiij.dist.erit autem lex.⁊ in.l.leges sacratissime. C.de legi.⁊ in.c.consuetudo.j.dist.ergo cōsuetudo huic legi rationabili contraria non potest esse rationabilis:quia si vnū ꝯtrariorū est bonū seu rationabile:aliud est malū siue irrationabile.vt in.c.in tellecto.de iureiuran.⁊ in.c.hospitiolū.xxxij.dist. Sol.dic post Jo.an.ꝙ considerata vnica ratiōe ⁊ vnico fine cōsuetudo cōtra legem nō potest esse rationabilis. Sed cōsideratis diuersis rationib⁹ potest esse consuetudo rationabilis cōtra legē ēt rationabilē. Pone exēplū:ius induxit vt episcopus tractet negotia cum capitulo.vt in.c.nouit.et in.c.quāto.de his que fiūt a prela. Et ideo lex fuit bona et multiplex:quia episcopus ⁊ canonici faciūt vnum corpus. Item qr firmius est iudicium quod plurimorū sententia cōfirmatur.vt in.c.prudentiam.de offi.deleg. Tamen cōsuetudo potest induci contra istā legem.vt in.c.iij. de cōsue. li.vj. que est etiam rationabilis alia rōne ꝯsiderata videlicet vt facili⁹ expediātur negotia. Unde duo cōtraria possunt simul iūcta esse vera ꝯsideratis b diuersis finibus:vt nubere ⁊ nō nubere[b].xxvij.q.j. 7 nuptiarum. ¶ † In glo.fi.hec glo.diuiditur principaliter in duas partes. In prima ponit requisita ad cōsuetudinē inducēdam. In secunda parte ponit multiplices differentias inter consuetudinē ⁊ prescriptionem. Secunda ibi:sed quam differētiaz. Redeūdo ad primū queri potest quot ⁊ que requiruntur vt possit induci cōsuetudo. Sol. glo. enumerat ferre decē vel vndecim reqsita. In fine tamen videtur recedere a predictis ⁊ solū exigere rationabilitatē ⁊ cursum tēporis. ¶ Primo ſm gl.hic in prin.requiritur vt sit rationabilis:⁊ que dicatur rationabilis:dic vt dixi in precedenti gl. ¶ Secūdo requirit ꝙ sit prescripta.⁊ in hoc sunt multe varietates:⁊ maxime quia Cyn.post Pet, reprobauit quodāmodo verba istius tex. dicens: c ꝙ ꝯsuetudo nō potest prescribi[c]:quia prescriptio respicit ius formatum:cōsuetudo est quid disponens:ergo non potest prescribi. Sed tu dic ꝙ tex, nō debet intelligi vt cōsuetudo prescribatur:siue prescribatur dominiū alicuius rei:sed debet esse d prescripta[d] ⁊ id est obtenta per cursum temporis requisiti ad pscriptionē. Itē ⁊ secundo ius canoe nicum requirit cōsuetudinem esse prescriptā[e] solū quādo est cōtra ius positiuū:nam inferiores non possunt statuere contra ius canonicū:vt dixi.š.e. cum dilectus.vnde si volūt tollere aliquē canonē oportet ꝙ cōcurrat quedā prescriptio contra ius vel legē superioris. Debes enim scire ꝙ ius ciuile nunꝙ requirit consuetudinez esse prescriptam etiā contra ius:sed solū ius nostrū canonicū facit mentionem de ista prescriptione. Et puto ꝙ ista sit diuersitatis ratio:qr seculares persone habent potestatem ab imperatore condendi leges etiā ꝯ legē principis.vt in.l.omnes populi.ff.de iust.⁊ iure. Unde si inducunt consuetudinē contra legem non est opus ꝙ ipsi prescribāt contra legem principis:qr illam legē possent directe tollere per contrarium statutū. Unde in cōsuetudine inducēda ſm ius ciuile sufficit tacitus cōsensus populi non autem vt dixi requirit aliqua prescriptio.vt in.d. l.de quib⁹. Sed de iure canonico non est pmissum viris ecclesiasticis statuere contra canonē.vt in.c. quod super his.de maio.⁊ obe.⁊ in.c. istitutionis. xxv.q. ij. Ideo oportet vt tollat canō pape quasi per quandā prescriptionē vnde prescribitur non cōsuetudo:sed potius illa lex pape:sed ꝯsuetudo 8 dicitur prescripta modo predicto. ¶ † Et est vnū g f mirabile[f] ꝙ ꝯsuetudo possit induci ꝯtra canones per inferiores:⁊ per statutū ab eis non possit fieri. Nā cōsuetudo nō potest induci nisi ab habētib⁹ potestatē legis cōdēde. vt in.d.l.de quibus. ⁊ dixi š.sup rub. ¶ Hinc no.dicit Bart.in.l.j.ff. de legi. g ꝙ vsus ⁊ mores mulierum[g] non introducunt consuetudinem:quia non possunt mulieres cōdere le h gem:[h] vt in.d.l.j.quod not. Et per hanc rationem intelliges impugnationē quam faciebam ad diffinitionem Joan.an.quam posui super rub. Quia vides ꝙ a viris ecclesiasticis potest induci cōsuetudo contra canones:⁊ tamen non possunt facere legem contra canones. Unde oportet te dicere ꝙ ista cōsuetudo assumit vires nō solū ex tacito cōsensu virorū ecclesiasticorū : sed autoritate pape i permittētis induci consuetudinē cōtra canones.[i] 9 ¶ Sed pulchrū videre † quare valet cōsuetudo cōtra canones ⁊ nō statutū ⁊ quare personis secularibus fuit inductū vt legem possint cōdere contra legē iperatoris:⁊ non sic fuit indultū viris ecclesiasticis vt possint contra canones statuere:et est subtilis inuestigatio. Credo illam fuisse ratio k nem:quia ius ciuile finaliter tendit in bonum publicum:⁊ in vtilitatem priuatorū:vnde si popul⁹ vult sibi preiudicare contrariā legē cōdendo imperator non curabit:qr potest populus in hoc renuntiare fauori suo.vt in.c.ad apostolicam.de regula. Item qr mores hominum sunt diuersi:ideo voluit imperator vt quisq popul⁹ possit sibi facere legem:non tamē cōtra honestatē: nec contra iura reseruata principi:sed in suum preiudicium dūtaxat.ad hoc.d.l.oēs populi.⁊ qd ibi no. Bar. Sed ius canonicū principaliter intendit hominē dirigere in deum vt venit ad bonū publicū ecclesiasticū. Unde statutum cōtrariū editum ab inferioribus psumitur temerariū ⁊ ambitiosuz:⁊ fini eterno cōtrarium. Ideo nō potest papa dare potestatem clericis statuendi cōtra canones:sed cō

f ¶ Mirabile. Adde Bal.in.l.de qbus.in.ij.colū.ff.de legi.in v. patet quartum substantiale.scz ꝙ talis sit populus qui possit statuere.nā si non potest in expresso nec in tacito cum vtrobiq requiratur par potentia cause efficiētis:⁊ ideo si statuto ciuitatis cauetur qd syndici villarū teneant denuntiare maleficia:⁊ quedā villa stetit p centū annos qd in ea non fuerūt maleficia denuntiata:tn̄ ista ꝯsuetudo est inualida cū illi d illa villa non habeant potestatē statuendi nisi illa ꝯsuetudo eēt expsse approbata p superiorē. l.fi.C.d test.dicas tn̄ ꝙ lz psone ecclesiastice nō pn̄t statuere ꝯ ius canonicū.vt in.c.ꝙ sup his. d maio. ⁊ obe.tn̄ bene possunt facere constitutionē.vt in.c.ij. de ꝯsti.lib.vj.

g ¶ Mulier. Adde Ro.idē dicētē sing.suis.fo.j. zacharias. ¶ Adde ꝙ ē sin gul.xlij.in ordine ꝙ inci.ad hoc vt secūda cōsuetudo.in fi.adde eūdem ꝯsil.xcviij.⁊ Are. cōsil.xxij.in prin.⁊ Feli.plene i.c.cū accessissent col.iiij.in fi.versi. septimo limita. ✠Sebasti.Sapia.

h ¶ Cōdere legē. Vid Feli.i.c.sup his.j.de maio.et obe.vbi latissime qui possunt iducere ꝯsuetudinez vel statuere ꝯ canones.

i ¶ Canones. bn̄ faciat dictū In.i c.cū.p.tab.d fi.ist. ¶ Adde Rom. singu.fo.v. vbi tenet ꝙ nō valet ꝯsuetudo ꝯ ius canonicū phibens sportulas:cōtra Spec.in tit.de salario.§.dictuz lz. Pe.de anch.ꝯs. ccij.in pn̄.sequat dictuz Spe. pro quo facit euisdē Specu. dictuz in tit.de loca.§.sexto.ver quinto.vbi dicit quod ad valorē cōsuetudinis sufficit si ecclesia Romana consuetudinē dissimulet.et an cōtra canones valeat consuetudo.vide Calde.consi.iiij.eo.titu. zacharias. ¶ Adde ꝙ debuit allegasse sin.clxxxij.ꝙ incip.testis ꝙ ius canonicum. Ego nihilominus adhererez opi.Spec.de qua hic.p quo adduco glos.j.in aut.de iudi.et in aut.offeratur in ver. sportulis et ibi Bar. C. de lit.cōte.gl.in.§.triplici.in ver.libello. ibi:sz hodie.insti.de act.quam Ang.Jo. fab.et alij scribentes tenēt. et ibi dicit Jason esse cū Spec.⁊ illa gl. cōmuniorē opi.idē tenuit Imo. in.l.pōponius. al's est.l.vni.de re iudi.potes tn̄ videre Anto.corse singu.cxciij.in v̄si.sportule.vbi distinguendo nititur hoc concordare.

d ¶ Prescripta. Ita exponit Bal.in.d.l.de quibus.in.viij.op.ff.de le. ¶ Adde Alex.consi.cxxvj.ij.lib.⁊ vide Spe.in ti.de cau.pos.⁊ pprie.

e ¶ Prescriptā. Vide bonū tex.in.c.cum esses.de testa.⁊.in.c.cumana. de ele.⁊ in.c.fi.i pn̄.de offi.ord.lib.vj.⁊.c.non est cōsue.lib.vj. contra Legistas dicentes:non esse dādā cōsuetudinis prescriptionē.qr in ꝯtrium vrgent illi tex.⁊ glo.in.d.l.nemo.§.tēporalis.ff.de reg.iur.⁊ Bal.in.c.j. in.colū. de feu.cogni. ¶ Adde tamen ꝙ appellatione consuetudinis intelligitur de prescripta:vt voluit Fede.consi.xcij.

k ¶ Fuisse rationē. Adde aliam rationem per Butriga.et Imo.in.c.j. de transla.prelato.quos refert hic dominus meus in.xliij.colum.⁊ vide aliam rationem Lapi.allega.c.j.in.vj.colum.ibi.ergo princeps qui singulas circunstantias facit.⁊c.

a ¶ Dicit tamē Bal. in l. omnes populi. in v. colum. in ver. sed hic dubitatur. ff. de iusti. ⁊ iure. refert etiā iste istud dictum in c. at si clerici. §. de adulterijs. in v. colum. in ver. predicta limita. de iudi.

b ¶ Si hominem. Pro ornatu illius l. vide do. meum in repe. rub. C. q admit. vbi posuit multa dicta circa mediū que eo tacito reassumpsit. Feli. i. c. canonū. in. xxv. co. in ver. bene facit dicta. l. si hoiem. de ꝯsti. ¶ Adde Rom. consi. cccxxv. vbi per illā. l. dicit ꝙ a eps pōt ex causa vrgēti ꝯtra canones dispensare. Anto. Francisc. ¶ Circa dispensationē faciēdā: dicas ꝙ sol⁹ papa dispēsat ꝯ canones: q2 ipse sol⁹ est supra i⁹ positiuū ⁊ eps nō pt dispensare nisi in casib⁹ ī iure exp̄ssis quib⁹ casibus pōt facere dispēsationē sol⁹ sine capl'o. vt per gl. in c. cū ex eo. de elec. li. vj. ⁊ ī qbus casib⁹ possit eps dispensare. vide Specu. in titu. de dispēsa. i. §. nunc ꝯ episcopoꝝ. vbi plene h̄ tractat. ⁊ vide glo. in c. minor. l. dis. ⁊ p do. Cardi. in cle. j. in §. j. ꝯ reli. do. ⁊ in qb⁹ casib⁹ valeat dispēsatio p̄riarche vide p Spec. in tit. de dispē. in §. sunt quoq3. ⁊ in quib⁹ possit etiā dispēsare legat⁹ ꝯ latere vide per Spe. ī eo. titu. in §. cōseqnēter. ⁊ in c. ꝙ trāslationē. de offi. leg. ⁊ in c. sicut vnire. de excel. p̄la. ⁊ eodem modo in qb⁹ casibus ab inferiore ab epo possit dispēsare: q2 regulariter non est permissa talis dispēsatio nisi ī casib⁹ a iure exp̄ssis. vid Cardi. in clemen. j. in. xxvj. q. de off. vica. ⁊ eundē in cle. j. in §. si qui. in. ij. oppo. de priui. ⁊ vide not. p Bal. in l. rescripta. C. de preci. impe. offe. ⁊ vide Spec. in eo. titu. de dispē. vbi ponit in quibus casibus papa possit dispensare: ⁊ in quibus nō. in §. nūc breuiter. ⁊ in §. tunc vidēdū ⁊ ꝙ nō possit dispēsare cōtra ius diuinū: nec sup iure diuino prohibitis. vide que habētur in c. super eo. ꝯ vsuris. ⁊ ibi p Jo. an. vbi dicit ꝙ nō potest dispensare sup p̄hibitis in nouo ⁊ veteri testamēto: ⁊ ibi etiā vide do. Anto. qui tenet ꝙ nec cōtra euāgeliū potest dispēsare. vt in c. deinde. xxvij. dist. ⁊ in c. sicut. xiiij. dist. ⁊ vide gl. in c. literas. de resti. spo. Et eodē modo dicas de imperatore lʒ sit dei vicarius in temporalib⁹: tamē non potest dispēsare cōtra legem diuinā. vt per Bal. in l. j. C. de iur. au. annu. nec miruʒ quia si talē dispēsationē non potest facere papa: lōge minus potest imperator qui est inferior papa ⁊ illi subest. vt in c. imperator. ⁊ in c. duo sunt. xcvj. dist. ⁊ habetur p do. Abb. in c. nouit. de iudi. ⁊ in c. venerabilē. de elec. Et adde ꝙ imperator licet omnis potestas sit a deo: vt in epistola Pauli ad Romanos. c. xiiij. tñ habuit iurisdictionē a populo Rom. ⁊ nō immediate a deo. xciij. dist. in c. legim⁹. hodie aūt habet ab ecclesia: vt plene p Cardi. in cle. si. in. vij. q. de censi. ⁊ dixit Bald. in l. fi. C. de quadri. p̄scrip. alle. Inno. in c. lʒ. de fo. cōpe. ꝙ imperator est aduocatus eccl'ie ⁊ pape: p quo vide gl. ⁊ Cald. ī cle. j. in §. fin. de iureiur. ⁊ vide tex. ⁊ do. Abb. in c. venerabilē. ꝯ elec. ⁊ in c. tibi dño. ⁊ in c. ego ludouicus. lxiij. dist. ⁊ idē dicunt doc. ibi in alijs principibus per ea q̄ habētur in c. p̄ncipes ⁊ in c. regū. xxiij. q. v. vñ p̄nt deponi p papā si nō tueantur ecclesiā. de q̄ vltra dicta p do. Ab. in d. c. venerabilē. vide gl. in cle. ad nostram. ꝯ hereti. q̄ haben. ⁊ no. i. l. ij. xxij. di. ⁓Sebasti. Sapia.

suetudo toleratur: q2 surgit ex tacito consensu: et nō presumitur tāta ambitio. Item q2 magis scādalum oritur ex consuetudinis reprobatiōe cum currat tacitus cōsensus ⁊ longo tpe continuatus.

10 ¶ † Dicit tamen Bal.[a] vnū singulare dictū per l. si hominē[b]. ff. māda. ꝙ ex causa vrgēti[c] et verisimiliter nō prouisa a canone potest fieri statutum contra canonem: multum bene facit illa lex. Ibi enim dicitur ꝙ si dedi mandatū speciale alicui vt manumittat aliquē seruū certum: potest procurator generalis dñi ex noua causa interdicere p̄curatori speciali ne manumittat. Quasi ex noua cā per dominū non cōsiderata possit procurator generalis venire contra mandatū speciale ipsi⁹ dñi. Ita dicendum in inferioribus vt possint ex causa noua ⁊ vrgēti statutum edere cōtra speciale statutum superioris. Et per hoc dictum ⁊ illam. l. tenementi aliud dictū singulare: q2 ex causa noua pōt legatus generalis in patrib⁹ prohibere delegato pape speciali ne precedat ī causa sibi cōmissa. Quanq̄ in illa causa delegatus specialis dicat maior delegato generali: vt not. c. studuisti. ꝯ offi. lega. sʒ vt dixi hoc vltimū admittitur ex noua cā non considerata per papam. ⁊ hoc bene nota.

11 ¶ † Quantū vero tempus[d] requiratur ad cōsuetudinē inducēdā. Varie sunt opi. Gl. hic in prin. requirit tēpus decē annoꝝ sicut in prescriptione. Alij requirūt tēp⁹ de cuius initio memoria non sit vt statim subijcitur in glo. Sed tu cōclude sic materiā aut querit de iure ciuili: aut de iure canonico. Primo casu communiter tenet vt sufficiat tempus decem annoꝝ etiā si consuetudo sit ꝯtra ius. Quod probāt Legiste hac ratiōe. iura requirunt longū tēpus ad inducendā ꝯsuetudinē. vt. C. que sit lon. cōsue. in rubro ⁊ nigro. ⁊ in l. ij. C. ꝯ seruitu. sed lōgū tempus dicit decē annorū. vt. C. de prescrip. lon. tempo. per totū. ergo ⁊c. Et hāc opi. sequit Bar. in d. l. de qb⁹ et Cy. in d. l. ij. De iure vero canonico dic ꝙ aut ꝯsuetudo est preter ius. ⁊ sufficit tēpus decē annoꝝ. ad hoc glo. no. in c. fi. ī eo. li. vj. ⁊ in c. cōsuetudo. xij. dist. Quod videtur limitādum nisi cōsuetudo veniat ad detrahēdū iuri alicui⁹ ecclesie: quia tunc sicut in prescriptione ecclesie requirit tēpus. xl. annorum: ita in consuetudine. Et hoc est not. dictum Inno. ꝯ eo. cum dilectus. quod est bene not. Videtur tñ ibi Inno. restringere qñ consuetudo est contra ecclesiā particularem: secus si contra ecclesiā vniuersalem. Non tamen ad hoc video bonam rationē diuersitatis quia nō debet esse minus fauorabile totum corpus ecclesie q̄ aliquod mēbrū ipsius ecclesie. Aut consuetudo est contra ius canonicum: ⁊ tūc requiritur tēpus quadraginta annoꝝ: vt ⁊ in hoc casu requiritur ꝙ cōsuetudo sit prescripta: vt hic ⁊ in c. iij. eo. tit. lib. vj. Et rationem diuersitatis inter ius canonicū ⁊ ciuile. ꝯ dixi. Et quare maius tempus requiritur qñ est contra ius q̄ qñ est preter. Unum tñ puto[e] verissimū ꝙ vbi consuetudo venit ꝯ ea q̄ sunt reseruata principi in signū specialis priuilegij: tūc vtroq3 iure requiritur temp⁹ de cuius initio nō est memoria: vt est tex. not. in c. super quibusdā. de verb. sig. Cessat enim in illis casibus ratio quam. ꝯ. dixi per quam de iure ciuili sufficit tēpus decē annorum.

12 ¶ † Tertio reqritur s̄m glo. ꝙ ꝯsuetudo sit inducta ex certa scientia[f] ⁊ nō per errorem: al'r. l. quod non ratione. ff. de legi. Aduerte q2 illa lex facit in ꝯtrium. nā ibi dicitur ꝙ si per errorem fuit inducta consuetudo nō debet extēdi ad casum similem. Et ille tex. est no. in hoc ꝙ lʒ al's consuetudo extendat ad casum similem intellige si non habet ius in ꝯtrium: vt in. l. de quibus. ⁊ quod ibi not. prealleg. Secus quando consuetudo fuit inducta per errorē. nam tunc tenet quo ad illum casum: sed nō extēditur ad casum similem. Et ponit exemplū. in quibusdam locis est consuetudo si dñs vini apponat manū ad plaustrum quo vinū portat ꝙ rusticus non tenet de periculo: ⁊ tñ non debet extendi hec consuetudo ad alia liquida: tamen seruāda est in casu suo ex quo populus ꝯsensit in illa ꝯsuetudine credēs forte hoc esse iuridicū ⁊ rationabile. Sʒ vbi esset tantus error quod tolleret cōsensum populi: tunc procederet glo. ⁊ non esset cōsuetudo introducta: q2 deficeret cā efficiens: scilicet ipse consensus populi: vt in d. l. de qbus.

13 ¶ † Quarto requiritur ꝙ consuetudo[g] sit inducta sciente illo qui potest ius condere alleg. l. de qb⁹. in fi. ff. de leg. ⁊ multi tenuerunt hanc opi. Sed Jo. j. di. consuetudo. ⁊ iiij. dis. ꝯ in §. leges. ⁊ viij. di. in c. frustra. tenet ꝙ consensus pa. seu scientia non requirit ad consuetudinē inducendam: al's ratio vel nunq̄ induceretur cōsuetudo. Et hec opi. videtur cōior: ⁊ mihi placet primo per istum tex. qui solum requirit ꝙ sit rōnabilis ⁊ prescripta. Item per c. j. de cōstit. lib. vj. vbi dicitur ꝙ papa cēsetur ignorare statuta ⁊ cōsuetudines locorū. ¶ Dicit tamē hic do. Ant. notabile verbum si esset verū ꝙ vbi cōsuetudo induceretur ꝯ ius sciente papa ꝙ tūc sufficit tempus decem annorum: q2 habetur consensus illius q pōt legem ꝯtriam condere: dictum est notabile sʒ non bene iure probatur. Illud tamen fateor qñ papa sciuisset: ⁊ vsus fuisset illa cōsuetudine: sed vbi solum prestat patientiā non videtur hoc dictū p̄cedere q2 multa per patientiam tolerant: vt c. cum iam dudū. de prebē.

14 ¶ † Item quia ista est quasi quedam prescriptio ꝯ legē superioris. vñ sicut in prescriptione scientia illius ꝯ quem prescribitur non minuit tempus a iure statutū: ita nec in ꝯsuetudine inducēda cōtra legem principis. Posuit etiam hic do. Ant. aliud dictum notabile si esset verum[h]: quod tamen fuit originaliter Joan. mona. ⁊ archidi. in c. generali. de electio. li. vj. q̄d vbi alio modo nisi ꝯsuetudo p̄cedat ex actibus illius qui pōt ius tollere: q2 tunc sufficit spatium. x. annorū. ⁊ ideo si ex actibus pape induceret consuetudo sufficerent decē anni per istum tex. iūcta gl. q̄d intellige qñ papa sciuisset: ⁊ vsus fuisset ista ꝯsuetudine: s̄m doc. hic in quarto reqsito post do. Ant.

¶ Adde Alex. ꝯsi. vj. ⁊ seq. j. lib. ⁊ ccxxvij. iiij. lib.

c ¶ Ex cā vrgenti. Ille text. ad hoc reputatur sing. p Jas. in l. nō solū. §. morte. colū. xxj. ff. de ope. no. nun. vbi plura refert que per illū text. decidūtur: ꝯ qb⁹ etiā vide p Jaso. in l. j. C. de p̄ci. imper. offe. in l. oēs populi. ī lect. papiensi. col. iij. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ latissime p Marsiliuʒ Bononieñ. in l. j. §. fin. colū. ix. ff. de questioni.

d ¶ Quantuʒ vo tp̄s. Vide Bald. in l. ꝯ qb⁹. in. vij. col. in ver. quero ergo quantū tp̄s ⁊ ibi Ang. in. vj. col. in ver. querit igit. ¶ Add ꝯ Alexan. consil. lxix. ij. li. Pe. de ancha. cōsi. ccxxj. in fine. Roma. sing. suis fo. iij. do de. Ro. decis. ij. in nouis. vbi ponunt quantum tempus requiratur ad inducēdam consuetudinem de optando in ecclesia.

e ¶ Unum tamen puto. Adde Butrig. hic l. xxxiij. col. in versi. p que puto. ⁊ in ver. idē puto vbi limitat

f ¶ Ex certa scientia. vide omnino hic do. Card. ⁊ Bal. in l. de quibus. in v. opposi. ff. de legi. in vj. col.

g ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Qd consuetudo. Vide Cor. perusi. in ꝯsil. clv. ex quo statutum. in penul. col. in. iiij. vo. ⁊ in cōsi. ccxciij. multa in mediū adducuntur. colū. ix. in. iij. vol. Alexan. in consi. vj. col. fi. in j. volu. Car. Alexan. c. frustra. viij. distinc.

h ¶ Si esset verum. Adde ꝙ illud tanq̄ singulare in singula. suis. fo. iij. posuit ludoui. de roma. Zacharias. ¶ Dic ꝙ est sing. Roma. nu. cj. ꝙ inci. quero scđo qd lex. sed istud non est verū: vt per istū diffuse hic: per Moder. in l. de quib⁹. col. xv. ibi bonam rationē. ff. de legi. vide plene Alex. cōsi. cvj. colū. iij. vol. ij. Ange. consi. ciiij. Areti. consi. xlvij. ⁊ Zabarel. consi. liij. colum. ij.

a ¶ Sed contra primum. Vide bonū tex. cōtra But. ꝛ pro isto in. l. fin. in ver. antiquitus. C. que sit lon. cōsue. ꝛ vide tex. iuncta glo. in auť. de rest. et ea que parit. in versi. ꝛ facta lex iā quodāmodo longeua. col. iij. ꝛ ibi glos. in ver. longeua. exponit. i. inueterata: que capitur pro spatio decē annorū vel vndecim nihilominꝰ realiter importat spatiū centū annoꝝ.

c ¶ Quanto. Vide istū ibi. in. j. not. ꝛ in. c. cum apostolica. circa. fi. de his. que fiunt a prela. ꝛ in. c. dilecto. in. j. not. de testi. ꝛ ibi do. meum ꝛ a reti. ¶ Adde Abb. consi. xl. ꝛ do. de rota decisi. ccxxiij. eodē. titu. in antiqs. vbi ponunt an valeat consuetudo ꝙ laicus prescribat iuspatronatꝰ. et vide domi. Cardina. cōsilio. lvij.

alleg. l. fi. C. de sacrosan. ecc. qđ est mirabile ꝑ intellectu huius. c. in ver. lōgeue ꝯsuetudinis. ꝑ Butr. tñ facit text. in. c. duo simul. in ver. ab antiquo. đ of. ordi. ꝛ in. c. cū cōtingat. de deci. in titu. de pa. ꝯstan. in. c. j. in ver. sicut ab antiquo. Dicas ꝙ attēdi debet materia subiecta: qꝛ aut ista verba antiqua: et sicut ab antiquo ꝑferūtur simpliciter sine alio adiuncto: ꝛ tūc importāt tēpus cuius non extat memoria in ꝯtrium. ꝛ ħ casu ꝓcedat doc. Butr. ꝛ iura allegata ꝓce. aut exprimūtur cum alio adiuncto vt cōsuetudo antiq̄ ꝛ tūc specificanť per illud adiūctū puta per cōsuetudinē vł ꝑ alias leges: quia ī materia cōsuetudinis talia verba nō intelligunť proꝰ tpe de cuiꝰ initio nō extat memoria ī cōtrariū. vt ī. d. l. de quibus. ꝛ in. l. diuturna. et iste textꝰ intelligiť de cōsuetudine prescripta: scilꝫ quadraginta annoꝝ ſm doc. hic ꝛ vid Alex. ī apost. ad Bal. ī auť. quas actiones. in fi. sup ver. antiqssimis. g C. de sac. san. ecc. Anto. Francisc. b ¶ Factū dicitur esse recēs ꝛ de recēti qñ sumus intra biennium: sꝫ Host. in. c. cuꝫ in ter. ꝛ ibi per doc. de re iudi. et per cōsequēs factum trāscēdēs bieñiū diceretť esse factū antiquum: tamen antiquū dicitur vt etiam ille dicit ſm subiectā materiam: ꝛ aliqñ post centum annos. vt not. Archi. xvj. q. ij. in. c. si plures. ꝛ ꝑ Jo. an. in. c. j. de iurepatro. li. vj. aliquādo post quadraginta annos: vt not. in. c. veniēs. de testi. et vide Alexā. qui multa dicit in proposito in consi. lviij. in. iiij. parte consiliorum.

ius requirat antiquā cōsuetudinē vel vbi obuiat omni iuri requiritur tempus de cuius initio non est memoria. Sed contra primū[a] aperte facit text. iūctis dictis doct. in. d. l. de quibus. vbi ꝯsuetudo diciť inueterata: licet sit obtēta per tempus decē annorū. Nam nō plus importat verbū antiquata q̄ verbū inueterata. In ꝯtrium facit iste tex. solū enim requirit consuetudinē tunc prescriptam cum est contrarius. Item quia cum de iure ciuili regulariter sufficiat tēpus decem annorū nō debemus deuiare a dispositione legali nisi quatenus reperitur in iure cautū. vt in. c. j. de noui ope. nun. Et hec duo dicta meliꝰ fuissent collocata. s. in secūdo re- 15 quisito. ¶ † Quinto requiriť ſꝫ gl. ꝙ sit tale ius qđ possit prescribi[b]: nam laici non possunt acquirere spiritualia ex ꝑscriptione seu ꝯsuetudine: ꝑ hoc c. causam de ꝑscrip. ꝛ. c. massana. ꝛ. c. sacrosancta. de elec. Et no. ꝙ sicut ex ꝑscriptione laicus nō pōt acquirere ius spirituale: ita nec ex ꝯsuetudine. Et dico etiā non sufficeret tēpus de cuius initio non est memoria. vt not. voluit Jo. an. in. d. c. ij. de ꝑbē. lib. vj. optime facit. c. quanto[c]. s. eo. Posset tamen attētari ꝙ in his in quibus papa potest facere laicos capaces[d] ꝙ tunc possit induci cōsuetudo: non dico ꝑscriptio vt laici possint attētare spiritualia si papa sciuit cōsuetudinē induci: ꝛ nō cōtradixit arg. opti. in. l. de quibus. prealleg. nisi dicas ꝯsuetudinē tolli vel impediri ꝓpter irrationabilitatē. Et forte hoc vltimū verius. nam ratio est quasi causa formalis ipsius ꝯsuetudinis: forma autem 16 dat esse rei. vt in. c. quia ꝓpter. de elect. ¶ † Sexto reqriť ꝙ ꝯsuetudo sit obtēta in ꝯdictorio iudicio[e] alle. gloss. l. cū de ꝯsuetudine. ff. de leg. ꝛ. c. abbate[f] j. de verbo. sig. Qđ parte ꝯdicente vel semel saltē fuerit iudicatū ꝯsuetudinē esse. Et licet aliq hoc tenuerūt tamē cōmunis opi. Canonistarum ꝛ Legistarum est in oppositū vt istud necessario non requiratur. Probať ratiōe: ꝯsuetudo inducitur ex moribꝰ ꝛ vsibus hominū. vt in. d. l. de quibus. ꝛ in. d. c. cōsuetudo. et insti. de iu. natu. § . ex nō scripto. ergo nō requiriť necessario actus iudiciariꝰ. Itē si dictum glo. esset verū: nunq̄ posset ita itroduci ꝯsuetudo: qꝛ oportet ꝙ habeat initiū: ꝛ sic nūq̄ posset iudicari pro cōsuetudine ex quo nunq̄ fuit obtenta in iudicio. Fateť tamen doc. vtriusqꝫ iuris qđ ex actu iudiciario introduciť cōsuetudo: puta quia iudex iudicauit cōtra legē populo sciēte ꝛ non ꝯdicente: vnde actus iudicialis sufficit ad probandū cōsuetudinē nō vt actus iudiciarius: sed quia per illū actum detegiť cōsensus populi ꝛ 17 sic procedunt alleg. in glo. ¶ † Septimo requiriť ſm glo. ꝙ homines sint vsi[g] consuetudine varijs vicibꝰ animo introducēdi ꝯsuetudinē. Hic cadit alius articulus quod vices[h] seu actus requirūtur ad inducendam consuetudinē. Multe sunt opi. in hoc Canonistarū ꝛ Legistarū. Sꝫ cōmunis opi. est ꝙ requiruntť tot actus ꝛ ita notorij vt verisimiliter transiuerint in notitiā populi. Nam vt sepe dixi nō actus sed tacitus cōsensus populi iducit ꝯsuetudinē: vnde vbicūqꝫ ex coniecturis habetur tacitus cōsensus populi tunc nō curať de magna frequētia actuū. ¶ Dubitať tamē nunqd vnicꝰ actus notorius introducat cōsuetudinē? Quidā

dixerunt ꝙ sic. Bart. cōtra in. d. l. de quibus[i] quia cōsuetudo introduciť ex frequētia moris: sꝫ cessat frequentia vbi est vnicus actus. Item est contra substantiā ꝛ significationē vocabuli: nam ꝯsuetudo est quasi cōmunis assuefactio. Itē ex vno actu q̄tumcūqꝫ notorio nō potest elici ꝯsensus populi: quia forte ꝑ errorē vel causa vitandi scandalū populus ꝑma vice non ꝯdicit. ꝛ hoc mihi placet. ¶ Distingue tamē ꝙ aut ille vnicꝰ actus habet causam successiuā: ꝛ sufficit si habuit cōtinuationem per tēpus intra qđ induciť cōsuetudo. text. alleg. sing. in materia in. c. cū de beneficio. de ꝑben. lib. vj. Nā si beneficiū seculare confertur regulari ꝛ possidetur ꝑ regularē tēpore habili ad cōsuetudinem inducendā efficiť illud beneficiū regulare: licet vnica collatio interuenerit. Et ita econtra si regulare cōferť seculari ꝛ illa illatio habet actū successiuū: scꝫ possessiuū continuatum per regularem. Et idē dic si edificareť pons in publico: ꝛ ha- 18 beret causam ꝑmanētem. ¶ † Octauo queritur ſm glo. ꝙ maior pars populi[k] vtatur illa consuetudine[l]: quia sicut maior pars populi non potest facere legem: ita nec inducere cōsuetudinē. Intelligo glo. de maiori parte populi habēte cōsensū habilē ad introducēdam legē seu cōsuetudinē nā mulieres ꝛ infantes ꝛ furiosi nō cōputātur in numero: quia isti nō possunt legem condere. vt in. l. j. ff. de legi. Item intelligo glo. de cōsuetudine que distinguit totū populū: sed si tractaremus de consuetudine introducēda in aliquo collegio sufficit maior pars istius collegij. Hoc tñ ego limitarē: nam maior pars nō sufficit ad introducēdā legē: quia oportet saltem ꝙ sint due partes vniuersitatis. vt in. l. nulli. et in. l. plane. ff. quod cuiusqꝫ vni. sed maior pars istarum duarū partiū sufficit ad disponēdū. vt in. l. quod maior. ff. ad municipa. ꝛ in. c. j. de his que fiunt a ma. per. ca. Et ideo dicerē ꝙ saltē due partes illiꝰ vniuersitatis seu collegij debēt esse sciētes ꝙ illa cōsuetudo introducitur. 19 ꝛ ꝑ hoc est expedita prima pars gl. ¶ † Sed q̄ro circa istam partē de questione quotidiana: nūqd vnicus actus interueniēs contra cōsuetudinē interrumpat ipsam cōsuetudinē. Cōclude ꝙ aut cōsuetudo nō erat adhuc cōpleta ꝛ perfecta ꝛ interrumpiť cōsuetudo: ita ꝙ est opus de nouo incipere quia per hoc apparet de tacito cōsensu populi ꝙ nō velit inducere cōsuetudinē cū fecerit actū cōtrariū. arg. ī lege vbi repugnātia. ff. de reg. iur. ꝛ c. solicitudinē. de appel. in fi. Sꝫ si ꝯsuetudo erat completa ꝛ perfecta: tunc vnicus actus in ꝯtrium nō tollit ꝯsuetudinē: sed oportet ꝙ tollatur eo tēpore ꝛ modo quibꝰ fuit inducta quia iam lex est: ideo debet tolli tanq̄ lex credo tñ indifferēter sufficere tempus decē annorū. ꝛ sic intellige gl. in. l. nemo alieno nomine. §. j. aꝛs inci. tēporalis. ff. de 20 reg. iur. † Et Jo. and. hic circa secūdam ꝑtem gl. instat in reddenda ratiōe diuersitatis inter ꝑscriptionē ꝛ cōsuetudinē. ꝛ est notabilis questio ꝛ magni effectus. Gl. in hac q̄ōne nihil perfecte dicit. Sed tu post doc. dic ꝙ principalis ꝛ fundamētalis differētia est: qꝛ ex ꝑscriptione acqriť ius priuato siue illud ius trahatur ex publico siue ex priuato cōsuetudine vero nō acquiriť ius alicui pri-

d ¶ Laicos capaces. Vide Bal. ī l. rescripta. in. ij. col. in ver. itē cōmittit spūalia. C. de ꝑci. impe. offe. ꝙ papa ꝯmittit spiritualia etiā mero laico. xxij. dist. verū. vbi gl. et in. c. bene. quidem. xcvj. dist. et in. c. mennam. ij. q. ij. ideo rex Anglorū ꝛ rex Vngarie cōferunt in suis regnis ꝑbendas ex priuilegio pape. facit ꝙ no. in. c. veniens. vbi doc. tractant an reges possunt dare priuilegia sup decimas. ꝛ ibi loquunť de illo sancto rege Stephano regni vngarie ✠ Sebasti. Sapia.

e ¶ Contradictorio iudicio. Vide Alex. in ꝯsi. cxxvj. in causa ꝛ lite. colū. pe. ī fi. in. ij. volu. Jas. in. l. de quibus. col. xij. ff. đ legi. Cors. Perusi. in ꝯsil. ccxciij. circa supradictā ꝯsultationē. col. iij. in. j. vol.

f ¶ Abbate. vide ibi gl. in ver. contradictorio iudicio. ꝛ ibi istū. notabis tñ ꝙ ꝑ sententias arbitroꝝ nō cōfirmať consuetudo Jo. and. ibi ī nouel. refert. Bald. in. c. j. in. ij. col. de feu. cog. in ver. extra glos. et Roma. in singu. suo in litera. S. ꝛ dixi in. c. cum. J. et. A. in gloss. super ver. dilata. đ re iudi. ¶ Adde Abba. cōsi. xxvj. ꝛ consi. liij. j. lib. ꝛ cōsil. lxxiij. ij. libr.

g ¶ Sint vsi. Pro hac glos. facit. l. j. C. que sit lōga cōsuetudo.

b ¶ Prescribi. Faciat quod voluit Bal. in. l. j. in. ij. col. ff. de cōsti. princi. ꝙ si principi placet ꝙ nullus pater teneatur alimētare filium nō valet. Item si principi placet ꝙ lex nature nō habeat locū in suis actis tale bene placitū nō est lex. vt in clemen. pastoralis. de re iudi. ergo eodē modo non potest consuetudo.

h ¶ Quot vices. Vide glo. ꝛ doct. ꝛ ibi dixi in. c. cōsuetudo. j. distin. ꝛ no. in. l. iij. C. de episco. audien.

i ¶ De quibꝰ. Vide ibi Bal. in. vij. col. in ver. circa primū queritur nunquid ex vno facto. ꝛ per Ange. ibi in. v. col. in ver. de frequētia actuū in vj. col. in versi. iuxta hec no. Adde do. Cardi. Consi. lxij.

k ¶ Maior pars populi. Adde Ange. in. d. l. de quibꝰ. in. j. colū. et vide do. meū hic in. lij. colū. in versi. tu adde inq̄tum iste querit parum. et in versi. sed quero nunquid vnicus actus. ꝛc.

l ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Illa cōsuetudine. vide Feli. in. c. j. col. vj. ver. limita secūdo. j. de treu. ꝛ pa. ꝛ hosti. in ꝯsi. vij. nūc q̄situ. col. iij. in. j. parte

a ¶ Possent alie. Vid Hostien.in sunt huius tit.in ver.extra summã notanda est differẽtia inter pscriptionẽ ⁊ cõsuetudinẽ vbi plene d hoc Alex.i.l.more.i.iiij.col.versi. nec ipsa lex.ff.de iuri.om.iud.per Innoc.in.c.cũ ecclesia.d cau.poss. ⁊ pprie.⁊ i.c.dilecto de offi.archi. ⁊ per Jo.an.in.c.iij.de cõsue.li.vj.in nouel.per Cy. ⁊ Bart.in repe.l.ij.C.q̃ sit lõ.cõsue. ⁊ p Bal.i.l.si quis ad declinãdã.in ix.col.C.de epis.⁊ cle.⁊ i.l.j.ad.fi.C.de serui.⁊ in aut.quas actiones.C.de sac.san.eccl.in pe.colũ.⁊ in.l.de qb⁹.in.v.co.ff.de leg.et ibi moder.per Bal.in.l.fi.in xv.op.C.d edi.diui adri.tollẽ.per Spe.in ti.de prescrip.§.j.ver.sed q̃ est differentia.

¶ Add Alexã.cõ.vj.j.li.⁊ Abb.cõsi.xvij.ij.lib.
zacharias.

¶ Add dñ alle.Alex.cõs.vj.est in j.⁊.ij.col.volu.j.⁊ cõsi.cxxiiij.in fi.j.col.i.pñ.ij.vo.iiij.

b ¶ Cõsuetudinis Vide Bal.i.d.l.de qb⁹.i.xxj.colũ.in ṽ.viso.de causis videam⁹.d aliquibus effectib⁹ cõsuetudinis.

¶ Tollat cõsuetudo.Vide Bar.⁊ legistas in.l.j.§.lex.falcidia.ff.ad legem falci.
zacharias.

d ¶ Nõ valet.Add de Alex.cõs.cvij.in pñ.al's ẽm maiorez numerũ est cclix.volu.ij.

e ¶ Ut filij.Facit q voluit Bal.in l.j.in.ij.colũ.ff.de cõsti.prin.vbi pñceps nõ põt facere qd alimẽta nõ debeantur filijs.

f ¶ Ad illã qõnẽ.Vide que dixi.s.in alia apostil.in ver.⁊ dãno filiox.

nato sed in publico:vndecũq3 causetur etiã si ius
trahatur ex priuato.vt in.l.venditor.§.si cõstat.ff.
cõia predio.vbi patet q potest introduci cõsuetu
do qd quilq3 possit dato precio fodere lapides ex
fundo alicui⁹:vnde ius istud trahitur a puato ⁊
acquirit in publico ⁊ in cõmuni:vnde si acqreret
certis personis non esset cõsuetudo sed pscriptio
nam cõsuetudo est lex que debet esse cõmunis:vt
iiij.dist.erit autem lex.si ergo acquiritur priuato
non potest dici lex:quia non est cõmunis:⁊ ideo
not.dicit Joã.and.hic:q.c.cum dilectis.s.eo.im
proprie ponitur in hoc titulo:q2 loquit potius de
pscriptione q̃ d cõsuetudine:vt ibi dixi.Quia ius
ibi subtrahebat illi collegio:⁊ acqrebat certo col
legio.⁊ not.bene hoc dictũ:quia non dicit consue
tudo vbi ius acquiritur certo collegio:quia colle
gium tenet vices vnius.Est enim quoddã corpus
fictũ ⁊ representatũ.vt in.l.mortuo.ff.de fideius.et
in.l.pponebat.ff.de iudi.Scias tamẽ q quãdoq3
vnũ ⁊ idẽ potest esse prescriptio respectu certorũ:
et cõsuetudo respectu aliquorũ.Pone exemplũ
quod no.ponit Joã.and.in.d.c.iij.j.eo.lib.Si eps
acquirit ut solus possit corrigere subditos sine cõ
silio capituli:quo ad capitulũ ⁊ epz est pscriptio:
quia detrahitur capitulo ⁊ acquiritur epo.Et sic
non potest dici cõsuetudo cum acquritur vni:sed
respectu subditorũ qui veniunt corrigẽdi per solũ
episcopũ dicit cõsuetudo.⁊ idẽ respectu episcopi
quo ad subditos:quia subditis nihil detrahitur:
sed est eis quedaz lex vt per solum episcopũ iudi
centur.Et ideo dicit ibi not.Jo.and.q quatenus
episcopus cõtẽdit contra capitulũ debet habere
titulũ:quia est prescriptio ⁊ in prescriptione cõtra
ius requiritur titulus.vt in.c.j.de prescrip.lib.vj.
Et sic intellige glo.cũ tex.in.d.c.iij.in ver.canoni.
sed quatenus litigat contra subditos nõ tenetur
allegare titulum:quia cõtra illos est consuetudo:
vt dixi:⁊ in consuetudine etiam contra ius non re
quiritur titulus:quia hoc nullo iure cauetur:imo
potius videtur oppositũ:vt hic.Nam in consuetu
dine cum sit quedã lex inspicitur sola volũtas seu
tacitus cõsensus.Et ex his habes aliã differentiã
notabilẽ inter prescriptionẽ ⁊ cõsuetudinem:quia
in prima requiritur titulus:⁊ in secũda nõ requi
ritur.Possent alie[a] assignari differẽtie speciales:
sed iste sunt prestantiores ⁊ fundamẽtales:⁊ tene
menti.¶ Ultimo cõcludendo materiã cum que
ritur de effectu cõsuetudinis[b] distinguo post bart.
in.d.l.de quibus.vbi clarius loquitur q̃ doct.nri
hic.⁊ reformabo in aliqubus habito respectu ad
ius nostrũ.Quod aut cõsuetudo est ẽm legẽ:aut
preter:aut cõtra.¶ Primo casu valet cõsuetudo
⁊ duobus modis potest esse ẽm legẽ.Primo in
terpretando ipsam legẽ.vt in.c.cũ dilectus.s.e.⁊
in.l.si de interpretatione.⁊ in.l.minime.ff.de legi.
Secũdo cum cõfirmat ipsam legez:vnde sepe in
iure allegat tex.⁊ cõsuetudo circa idem vt.s.eo.cũ
dilectus.⁊ in.c.sopite.j.de censi.vbi bonus text.et
facit ad materiã quod not.gl.in.c.j.de cõsti.lib.vj.
21 vbi querit.†Nunqd si cõsuetudo habet id quod
lex sublata lege tollat cõsuetudo[c].⁊ dic vt ibi.⁊ ali
quid tetigi in.c.j.et.c.super eo.d cog.spiri.¶ Se
cundo qñ est preter legez valet cõsuetudo.vt in.c.
catholica.⁊ in.c.in his.xj.dist.et.j.dist.cõsuetudo.
22 Tertio casu dic †q aut est cõtra legẽ diuinã ⁊ nõ
valet[d] nisi procedat rationabiliter distinguendo:
quod declara vt.s.dixi latius.Aut est contra legẽ
nature:et etiam nõ valet:quia naturalia sunt im
mutabilia:v.dist.in prin.⁊ in.§.sz naturalia.insti.
de iure natu.Pone exẽplũ si haberet cõsuetudo
vt filij[e] nõ educarentur a parentibus.nam de iure
naturali sunt eis debita alimenta.j.dist.ius natu
23 rale.¶ †Et facit ad illaz questionem[f] nunquid p
statutum.vel cõsuetudinẽ possit tolli vel diminui
legitima debita filio.de quo plene dixi.l.c.raynu
tius et raynaldus.j.de testa.⁊ dic vt ibi.Aut est
contra ius gentium ⁊ etiam non valet quia ius gẽ
tium etiã potest dici ius naturale:quia naturali
ratione inductũ.vt in.d.l.oẽs.populi.ff.de iusti.et
iure.Et hoc intelligo nisi cõsuetudo disponeret cõ
tra ius gentiũ:distinguẽdo sicut.s.dixi.Hoc pro
batur:nã ius positiuũ potest ex causa disponere
contra ius gentiũ:⁊ contra ius naturale:vt ind u
cendo seruitutem.vt in.c.ita quorũdaz.de iudeis.
Item priuãdo quem dominio sue rei:vt de pscri.
per totũ ita cõsuetudo hoc põt facere cũ sit quedã
lex.Et pro declaratione horuz terminox scias q
ius naturale est nomẽ generale ⁊ comprehẽdit in
se legem diuinam et legem nature et legem gẽtiũ
⁊ ius diuinum et ius gentiũ appellant iura natu
ralia:q2 naturali ratione sunt inducta.vt in.d.l.
omnes populi.no.Inno.in.c.que in ecclesiarũ.s.
de cõstit.Quãdoq3 vero ius naturale sumit i sua
specie ⁊ pprie.Quo ad ppositũ ius naturale di
cit quidã instinctus nature ex ratione prouenięs
de quo videbis gl.j.dist.in.c.ius autem naturale.
vbi ponitur quot modis sumit ius naturale.et te
ne illam glo.mẽti.Jus diuinum quid sit:habes.j.
dist.ius gẽtium.Et de iure naturali:ea.distin.ius
naturale.Aut cõsuetudo est cõtra legem positiuã
vt cõtra leges:canones:seu statuta.Et tũc aut est
contra libertatẽ ecclesie et nõ valet:vt in aut.cas
sa et irrita.C.de sacrosan.eccle.et in.c.j.et in.c.cũ
inter.s.e.Aut est cõtra vtilitatem publicã ⁊ etiam
non valet:q2 sicut non valet lex.vt in l.fi.C.si cõtra
ius vel vti.publi.ita nec cõsuetudo:quod no.Aut
est contra vtilitatẽ priuatã:⁊ tũc aut procedit lex
derogatoria ad cõsuetudinẽ ⁊ nõ valet cõsuetudo
sequẽs:ẽm Bar.alle.aut.nauigia.C.de vsur.⁊.l.
24 eos.C.de vsur.et no.hoc dictũ.¶ †Ex hoc enim in
g fertur q consuetudo semel reprobata[g] a lege non
potest ampli⁹ induci.Sed ego soleo all.glo.sing.
in cõtrariũ.in cle.statutũ.de elec.⁊ vide illam gl.Et
credo q si subest ratio noua que non suberat tpe
legis dãnantis cõsuetudinẽ q tunc poterit de no
uo induci.arg.optimũ in.l.si hominem.ff.manda.
et in.c.nõ debet.de consan.et affi.in.p.⁊ plene hoc.
examino in.c.ij.de probati.Aut non habet legem
derogatoriã:et tũc aut lex precedit ⁊ sequit cõsue
tudo aut econtra.Primo casu si cõsuetudo est ge
neralis vincit legem generaliter et vniuersaliter.
Intellige tñ ẽm ius canonicum dũmodo sit ratio
nabilis ⁊ pscripta:vt hic.aut cõsuetudo est parti
cularis:⁊ tũc non vincit legem vniuersaliter.vt in
l.ij.C.que sit lon.cõsue.sed solum vincit legem vbi
consuetudo viget:vt in.d.l.vẽditor.in.§.si constat.
Secũdo casu quando pcessit consuetudo ⁊ lex cõ
traria sequit.tenet Bar.q tunc cõsuetudo nõ vin
cit legem:imo tollitur p legem sequẽtem.alle.l.iij.
ff.d sepul.vio.dicit tñ qd Canoniste tenẽt opposi
tum.⁊ certe casus est in cõtrariuz in.c.j.de cõsti.lib.vj.
vbi dicitur q lex pape nõ tollit cõsuetudinẽ certi
loci cõtrariaz nisi de ea fuerit facta mẽtio quia papa
25 nõ presumit scire istas cõsuetudines.Ex †quo ego
infero q si ciuitas facit statutũ contra suam con
suetudinẽ tollitur cõsuetudo:lz de ea nõ faciat mẽ
tionem:q2 ciues psumunt scire suaz consuetudi
nem.vt not.in.l.omnes populi.ff.de iudi.⁊ facit.c.
qd dicitis.xvi.dist.⁊ sic cessat ratio.d.c.j.⁊ per hoc
habet satis declarata materia hui⁹.c.tã quo ad
primã partẽ q̃ quo ad secũdam.hic nõ sunt alia.

¶ De postulatione prelatorum. Rubrica.

1 Postulatio quid sit.
2 Electio quid sit.
3 Electores id est qui habẽt potestatem eligẽdi nõ possunt eligere illum qui per solam postulationẽ potest esse prelat⁹:alias electio esset nulla.

¶ Uiso de iure scripto ⁊ non scripto:quia parũ
est iura condere nisi sint ministri qui eadẽ iura tu
eantur.vt in.l.ij.ff.de ori.iur.⁊ in.c.vbi periculuz.
§.preterea.de elec.lib.vj.ideo de ipsis ministris et
eorum assumptione merito erit videndum:et quo
niã assumitur altero ex tribus modis:scz per po
stulationẽ:electionẽ:⁊ trãslationez:ideo de omni
bus istis tribus.j.subijcit:⁊ quia postulatio inni
1 tit gratie premittit titu.de postu.prela.¶ †Quid
autẽ sit postulatio:vide per glo.in.c.vnico.eo.tit.
lib.vj.

g ¶ Cõsuetudo semel reprobata.vide hic plene p do.meũ i cõsi.xxviij.in ṽsi.itẽ op.⁊ vide Cy.in.l.ij.C.q̃ sit lõ.cõsue.⁊ i.l.dudũ.C.d contra.emp.⁊ Pet.de anch.⁊ Jo.de ana in cap.qm̃.ne pla.vi.suas.⁊ per eũdẽ.Pe.in cle.j.de rescri.et in.c.extirpande.§.j.d prebẽ.⁊ i.c.ad nostrã.d pb.⁊.d.cle.si vna.d re.eccle.Salic.d.l.dudũ.Car.⁊ Jmol.i.d.cle.statutũ.oẽs in d.c.ij.d pba.⁊ ibi p istũ i.vj.notab.ibi:⁊ pbat opin.Bal.i.l.de qbus.in ṽsic.quarto cõ hanc sol.ff.d leg.Bart.in.l.cũctos pplos.i.vij.colũ.in ṽ.circa pmum passuz.ibi nõ obstãte.C.d sum.trini.⁊ i.l.testamẽti factio.ff.de test.et ibi p Ange.⁊ i.l.si mihi ⁊ tibi.§.j.ff.de lega.j.⁊ per Ange.in repe.§.ex nõ scripto.insti.de iure natu.cum alijs.concor.

lib.vj.que dicit ꝙ est petitio gratie a superiore facta. Illa tamen est potius descriptio ꝙ̃ diffinitio cum nõ euacuat prorsus naturã diffinitionis: nec est cõuertibilis cũ suo diffinito sicut debet esse[a] quelibet bona diffinitio.vt not.glo.super rubri.de sum.trini.⁊ institu.de obli.in prin.ideo latius potest diffiniri sic.ꝙ postulatio est quedã gratie petitio a superiore facta de ꝓmouendo aliquem ad prelationem ad quã de iure cõmuni propter defectum aliquem vel impedimentũ eligi seu ꝓmoueri non poterat. ¶ †Et ex hoc tacite infertur differentia inter electionem ⁊ postulationem: nam postulatio innititur gratie[b].vt in.c.penulti.j.eo. electio vero innititur iuri. Unde electio solet sic diffiniri ꝙ est alicuius persone ad prelationem vel fraternã societatẽ canonice facta vocatio. Et licet olim promiscue iura vterẽtur his vocabulis.vt in.§.his omnibus.lxj.dist.⁊.lxiij. distin.literas. hodie tamen est maxima differentia[c] inter postulationẽ ⁊ electionẽ: vt colligitur ex p̃missis. Unde ille qui de iure potest eligi non debet postulari: ⁊ si electores illum postulãt nihil agũt.quia debent prouidere ecclesie de meliori ꝙ̃ possunt ⁊ meliori modo. Unde illi qui eligunt cõsentiunt in electum veluti sponsum: ⁊ per electionem initiatur vinculum matrimoniale: vt in.c.cum inter canonicos.j.de elec.⁊ in.c.fi.de transla.episco. Sed illi qui postulãt nõ cõsentiunt in postulatum vt in sponsum nec initiatur aliquod cõiugium: sed vota sua dirigunt in superiorẽ vt superior de gratia debeat admittere postulatũ.de quo vide quod no.in.d.c.vnico.eo.tit.lib.vj. in glo.iij. ⁊ per Innoc.j.proxi.nam oportet primo videre fundamenta materie postea breuiora dicemus. Abbas.

1 ℞ Uiolans interdictum pape non potest postulari ad prelaturam
2 Negans videtur confiteri.⁊.nu.6.
3 Abbas potest esse procurator pro ecclesia cathedrali.
4 Postulatio dependet a gratia ⁊ debet humiliter peti.
5 Quasi ista dictio est aliquando veritatis expressiua: ⁊ aliquando non.
6 Taciturnitas ꝓcuratoris habetur pro confessione in preiudicium domini nisi confessio sit erronea.⁊ nu.15.
7 Confessio potest pro parte acceptari: ⁊ pro parte non.
8 Proficere ⁊ sufficere differunt: nam multa proficiunt que nõ sufficiũt.
9 Constitutio siue edictum ligat dũmodo solenniter: id est publice promulgetur.
Citatio non potest proponi per edictum nisi quando incertum est quis debet citari.
10 Constitutio siue lex siue statutum solenniter edita: vel editum ligant: licet non promulgentur publice.
11 Constitutio ligat scientem non expectato cursu duorum mensium.
12 Uolens probare se ignorasse statuta an admittatur cum iuramento.
Presumptio ꝙ quis sciat statuta non est iuris ⁊ de iure.
13 Promulgatio edicti satis apparet si videtur obseruari.
14 Appellatio interposita sine iusta causa non valet.
Appellantes an et quando possunt desistere ab appellatione in causa electionis.
16 Homines vnius prouincie presumũtur scire edictum promulgatũ in vna parte illius prouincie si edictum concernebat totam prouinciã: secus si partem tantum.
17 Fama sola sufficit ad sciendum edictum esse promulgatum.
Fama facit plenam probationem vbi agitur de modico preiudicio.
18 Legatus potest interpretari rescriptum pape.
Dubium magnũ si resultat ex rescripto pape est recurrendũ ad papã.
19 Scriptura vtrum sit de substantia legis vel statuti.
20 Iudex potest interpretari leges quo ad causas decidẽdas per eum.
21 Sẽtẽtia interlocutoria non est reddenda in scriptis nisi vt innotescat.
22 Iudex vtrum possit interpretari sententiam suam postꝙ̃ tulit.
23 Arbiter an possit interpretari sententiam suam postꝙ̃ tulit.
24 Communis opinio doctorum inducit probabilem errorem: ⁊ iudicãs ꝫm eam non tenetur ad penam.
25 Scholaris qui iudicat ꝫm singularem opinionem magistri sui nõ tenetur in expensis.
23 Genitiuus an importet dominium.⁊ nu.30.
Pronomen meum ⁊ tuum: an importet dominium.⁊ nu.30.
27 In penalibus quomodo fiat larga interpretatio.
Auxiliantes debent pati eam penam quam principales patiuntur.
Participans cum excõicato incidit in eandem excommunicationem.
28 Adherentes an veniant appellatione suorum.
29 Pax facta inter principales an extendatur ad adherentes ipsorum.
31 In penalibus quomodo ⁊ quando fiat extensio.
Eligentes vel postulãtes indignũ sunt ipso iure priuati potestate aliũ eligendi pro prima vice. qd quomodo intelligaꝛ pro prima vice. vide. j.de electionibus.in.c.cum vintoniensis.in nu.1.⁊.13.ad fin.
32 Pena apposita contrahenti matrimonium non extẽditur ad contrahentes sponsalia.
33 Electio siue postulatio facta in loco interdicto an valeat.
34 Postulatio solennis si est admissa habet vim electionis.
35 Clausula si reperitur idoneus ⁊c. verificatur facta generali inquisitiõe absq; quod examinentur vel iurent testes ⁊c. vide in.c.cum nobis.i.vij.

nota.⁊ sequen.j.titu.j.

Idoneus quomodo quis probetur.

AD hec in beato Petro. ¶ †Impostulabilis est q violat iterdictũ.h.d.quo ad titulũ.hꝫ enĩ multa alia dicta que nõ faciunt ad materiã. Diuidiꝛ. Nam primo ponitur iniusta postulatio et ipsius presentatio. Secundo contra postulatũ obiectio procuratoris ꝯfessio ⁊ excusatio.ibi: verũ. Tertio ibi quod nec excusationũ reiectio. Quarto postulatiõis cessatio.ibi: nos. Quinto gratiosa eligẽdi vel postulãdi permissio.ibi: licet. ¶ Casus literalis. Ecclesia Senoneñ. vacãte canonici Senonẽ. licet ab initio in discordia fuissent tandem conuenientes in vnum Altisiodoreñ. episcopũ in suum archiepiscopũ postularunt. postmodum per magistrum. R. preceptorem suum petierunt a domino papa vt postulationeꝫ admitteret eidem episcopo daret licentiã transeundi ad ecclesiam Senoneñ. Sed dominus papa anteꝙ̃ dictus magister ad ipsum accederet intellexit pro certo quod dictus episcopus interdicti sententiaꝫ quam dominus papa protulerat in terram regis Francie non seruauerat: quod ideꝫ magister non negauit in presentia pape requisitus allegans qd sententiam ipsam seruare non tenebatur: quia non peruenerat ad notitiam ipsius episcopi per literas pape: nec per literas legati qui sententiam promulgauit: nec per mãdatum alicuius executoris. Insuper allegauit quod dictus rex in Altisiodoreñ. dioceſi terram propriam non habebat: vnde interdictum non extendebatur ad dictum Altisiodoreñ. Super hoc scribit capitulo Senoneñ. dicens: qd prima allegatio non sufficit: nec proficit ad excusationem episcopi Altisiodoreñ. quia cardinalis sententiam interdicti publice promulgauit multis presentibꝰ: ⁊ sententia illa in regno Francie a multis publice seruabatur: et quando aliqua cõstitutio publice promulgatur nõ est necesse quod singulorum auribus intimetur: sed sufficit ad hoc vt quilibet eam seruare teneaꝛ quod est publice promulgata: et quod ita sit probatur per ꝯcilium Sardiceñ. cuius verba hic ꝓnunciãtur. ad aliam allegationem respondet quod non valet ꝙ dictus rex in Altisiodoreñ. diocesi terrã propriam dicitur non habere: quia totam terraꝫ regi Francie mandauit subbijci interdicto et cardinalis interpretatus fuit mãdatum pape: et sententiam interdicti promulgauit in terram illam que regi tunc tẽporis adherebat. et terra illa Altisiodoreñ. adherebat tũc ipsi regi. ꝑterea ex alia causa excusari non potuit ex eo quod nouerat metropolitanam ecclesiam suã seruare sententiam interdicti. vnde ⁊ ipse eam seruare debebat. dominus papa his premissis qui ꝫm apostolum omnẽ inobedientiam debet punire considerans inobedientiam illius episcopi predictam postulationẽ repulit vt indignam non propter postulãtem ecclesiam: sed propter postulantem personam cum opedientia nõ prodesset humilibus si cõtemptus cõtumacibus nõ obesset. In fine dicit quod cum hominem postulassent indignum amisissent potestatem eligendi. de gratia tamen concedit eisdem vt de persona idonea ecclesie Senoñ. debeãt prouidere. Ber. ¶ †In tex.ibi: nõ negauit. non dicit fuit confessus sed non negando videtur confiteri. de quo.j.dicam. ¶ Et infra: sub isto cõtinebatur quod terram Francie subiecit interdicto sed ista non fuit terra Francie. Et ibi: nec sufficit. imo nec proficit. ¶ Not. literaꝫ ꝙ non omnia prosunt que sufficiunt. Et ibi: non facile facultas credendi tribuitur. ¶ Not. non de facili. ergo si vult probare ignorantiam admittitur. ¶ †Not.j.ibi: per abbatem. ꝙ abbas potest esse procurator pro ecclesia cathedrali[d]. ita colligũt doc. ex text. ⁊ facit.c.sopite.de censi.⁊ vide ꝙ dixi in ca.in nostra. de procu. ⁊ in.c.cũ.I.⁊.A.de re iudi. ¶ †No.ij. ex pricipio practicam porrigẽdi postulationẽ factam de epi

a ¶ Sicut dꝫ esse. Uide Bar.in.l.j. ff.de testi.⁊ in l.j. ff.de tute.⁊ in l.j. §.dolo.ff.de dol.

b ¶ Gratie. Uide ho.tex.in.c.j.j.eo. in ver.piuꝫ.⁊ istũ ibi in.ij.not. zacharias.

c ¶ Maxima differentia. Uide tu qualis sit ista differentia inter electionẽ ⁊ postulationẽ: p Mandago.in trac.suo de elec. in parte.j.c. lxv. in apostil.in ver.fere. Dñi.in c.j.§.sed si. et ibi Philip. Frã.de elect.lib.vj.⁊ in.c. vt circa.eo.tit. gl. et zabarel.in cle. fi.eo.tit.late.tñ si sumaꝛ hoc nomẽ electio cõprehendit et postulationeꝫ ⁊ prouisionẽ vt per alleg.in dicto.c.j.

d ¶ Cathedrali. facit tex.iuncta suprascriptione: in.c.per venerabiẽ. qui fil.sint legi.

scopo nam debet cōcludi vt papa digneť trāslationem faciendo piuȝ prebere assensum. Et pondera illud verbum piuȝ: nam quia postulatio dependet a gratia: vt dixi super rub. oportet ꝙ via supplicatoria seu petitoria petať admissio postu-

5 lationis. ¶ †Not. iij. ibi: quasi ꝓ certo. qđ dictio quasi[a]: non semp est expressiua veritatis: sed diminuit aliquid de significato, eius cui adijciať: vnde sensus litere est ꝙ totaliter nō cōstabat ꝙ episcopus non seruabat interdictum: sed quasi constabat. Quandoq; tamen hec dictio quasi: est expressiua veritatis. de quo vide glo. in c. parochianos. de deci. ⁊ in c. potuit. de dolo ⁊ cōtu. vbi dixi.

6 ¶ †Not. iiij. ibi: non negauit. ꝙ is qui interrogatur tenetur respondere[b]: ⁊ si non respondet habetur pro cōfitēte in suum preiudicium[c]. ad hoc facit. c. si tibi absenti. ⁊ quod ibi no. de preben. lib. vj. et l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. act. Et not. ꝙ hoc habet locum etiam in procuratore tacente vt taciturnitas eius habeatur pro confessione in preiudicium dñi[d]. Nam iura interpretantur quod tacite confiteatur. ad hoc vide bonum tex. in c. ij. de cōfes.[e] lib. vj. et quod dixi in c. penulti. de iura. calum. ¶ Item no. ꝙ cōfessio facta per vnum ex duobus ꝓcuratorib⁹ nocet domino: quod an sit verum indistincte: dic vt habes tex. no. iuncta gl.

7 in c. si duo. de procur. lib. vj. ¶ †No. ꝙ quādo cōfessio fit sub eodem constructo seu qualificato potest aduersarius[f] recipere partē cōfessiōis[g] quatenus facit pro se aliā partem cōfutare seu repellere per rationes ꝓbabiles seu per probationem. Ita facit hic papa. nam iste ꝓcurator ꝯfitebatur saltem tacite ꝙ episcopus non seruabat interdictum: sed dicebat qđ illud ignorabat. papa vero super non obseruantia fundat se super cōfessione procuratoris: ⁊ ignorantie allegationē cōfundit per probabiles rationes: simile qđ legitur et not. in c. ex parte decani. de rescrip. sic limita no. in c. j. de confes. lib. vj. et per Bart. in l. aurelius. in §. idem

8 quesijt. ff. de libe. lega. ¶ †No. i ver. ꝙ nec sufficit. ⁊ tene mēti differētiaȝ inter sufficere[h] ⁊ proficere. multa enim proficiunt que non sufficiunt. ſȝ Joā. and. alle. c. sacris. quod me. cau. Et dic ꝙ verbuȝ proficere: sonat in quoddā adiuuamentū. vt cum aliquid prodest: quo ad quid: sed nō quo ad totū. Illud vero dicitur sufficere quod ad perfectionē actus nō indiget alio adminiculo. ⁊ ad hoc vide glos. no. que tacite hoc sentit in c. statutū. in princ.

9 in ver. canonicis. de rescrip. libro. vj. ¶ Not. ꝙ ad hoc quod constitutio liget contrauenientes satis est quod solenniter edatur: id est fiat: aut publice

i promulgetur. non autem est necesse[i] vt cuilibet sigillatim nuntietur. Et ex hoc no. vnā differētiam inter citationem ⁊ constitutionē seu edictum. Nā citatio non potest proponi per edictuȝ: sed debet personaliter fieri. vt in cle. j. de iudi. ⁊ no. in c. causam. de do. et contu. et in l. iiij. §. pretor. de dam. infe. Sed cōstitutio potest ꝓmulgari per edictum ⁊ est ratio: quia constitutio est generalis: ideo satis est vt generaliter proponatur: ⁊ idem est etiam in citatiōe vbi eadē subesset ratio. Unde dixit sing. Inno. in c. si. qui ma. accus. pos. ꝙ etiam hodie ad

k mittitur[k] citatio per edictū[l] quando nescitur qs

l personaliter sit citandus. facit quod legitur ⁊ not. in d. cle. j. de iudic. et in auť. si omnes. C. si vt se ab

10 here. absti. vbi tex. † Et not. in alio singulariter istum tex. ibi: solēniter editur aut publice promulgatur: nam per illam alternatiuā: aut potest colligi argumentū optimum: ꝙ constitutio ligat etiā

m. anteꝗ solēniter[m] aut publice ꝓmulgetur dūmodo solēniter fuerit edita: secus autem si fuerit edita sine solennitate: nam tunc expectať promulgatio. sic potest limitari et intelligi quod not. in c. ij. de consti. et. iiij. dist. in §. leges. Et ex hoc potest inferri ꝙ cōstitutio solēniter edita in cōsilio populi

n. liget: lȝ nō fuerit publice ꝓmulgata. ¶ †Not. ibi: sed id solum sufficit ⁊c. ⁊ tene mēti ꝙ cōstitutio li-

n gat scientes non expectato lapsu duorū mensiū[n] vel alterius temporis: quod tenet gloss. in ca. ij. de reb. eccle. non alie. lib. vj. dixi. in c. ij. de cōsti. multi tamē cōtra: sed ego soleo hunc tex. quasi pro casu adducere nam probať hoc per verbum sufficit: in

a ¶ Quasi. Uide bonā glos. in l. j. ff. de transact. ⁊ glo. in l. in personam. §. qui pecuniā. in versi. quasi fideiussor. ff. de pact. ⁊ glo. in l. in facto. in versi. quasi tripertitā. ff. de condi. ⁊ demō. glo. ⁊ ibi istum in c. prout. de dolo ⁊ contu. ⁊ in. cum ecclesia sutrina. in ver. quasi possessionē. de cau. posses. ⁊ ꝓprie. ⁊ in c. ad nostrā. el. iij. in versic. quasi per extorsionē. ⁊ ibi istum de iureiur. tex. ⁊ ibi Bar. i. l. iteȝ mala. §. si plures seruū. ff. ad l. aq. ⁊ in l. fideicōmissa. §. quāꝗ. in v. qsi bono viro. ff. de leg. iij. ꝑ istū in c. qsiuit. đ ver. sig. ⁊ plene ꝑ Firma. in repertorio suo i v. qsi. Bart. in l. si i rixa. in vlti. colū. i pui. ff. de sica. ⁊ in l. diuortio. §. si funduȝ. in j. op. et ibi Dyn. solu. ma. Bal. in l. hoc colore. ff. de inof. test. Old. ꝯs. clv. inci. qr de forma electionis. gl. in l. si mulier. §. si. ad treb. ⁊ ꝑ Bartho. buxiē. in suo repto. i v. qsi. glo. i. l. si ante. in v. qsi dotis. ff. sol. ma. ⁊ ibi Bar. ⁊ doct. ⁊ ꝑ istū in c. qm frequēter. §. si. i ver. no. j. ex glo. iūcto tex. ꝙ dictio quasi vt lit. nō cōtest. ¶ Adde de hac dictiōe per Ale. consi. lxxvij. Zacharias.

b ¶ Teneť rñdere. Adde Barto. in l. j. C. de rela. ideȝ tȝ Bal. in l. iij. C. quō ⁊ qñ iud. Et conclude cum eis ꝙ interrogatus in iudicio tacens cōsentire videtur. eundem ⁊ post eum Feli. in c. nonne ⁊ ibi fallē. ad istam regu. de ꝓsum. eūdē in c. veniēs. de simo. ⁊ in c. causaȝ matrimonij. ver. scđa declaratio. de offi. deleg. ⁊ Lanfr. de oria. in suo trac. arg. super ver. emologatio. Anto. Fran. ¶ Adde ad hoc de taciturnitate: ꝙ taciturnitas in iudicio ad interrogationem iudicis inducit confessionē: sed ad interrogationem partis inducit negationē. vt est gl. in l. certuȝ. in §. j. ff. de cōfes. ⁊ no. Bal. ⁊ doc. in l. iij. in j. no. C. quādo fis. vel priua. vbi diciť ꝙ tacēs videť negare nisi precedat monitio iudicis: quia tūc videtur fateri. de quo vide per Specu. in titu. de posi. in §. nono tangendum. in versic. itē illud. et adde ꝙ taciturnitas apud acta habet vim stipulationis. l. cuȝ ostēdimus. in §. fi. ff. de fideius. tuto. Et de materia an ⁊ quādo taciturnitas inducat cōsensum vel negationē. vide in reg. qui tacet. de reg. iur. in. vj. ⁊ vide per Bar. ⁊ Alexan. in l. que dotis. in pe. colū. ff. solu. mat. et vide Bar. post glos. in l. titia. la. j. §. lucia. ff. de leg. ij. ⁊ Bald. in l. si fine. in ij. col. C. ad vellei. ⁊ per Sali. in l. inuitus. de procur. ⁊ not. in l. caius. ff. de pig. act. ⁊ habetur per Innocē. ⁊ doct. in c. ex pte. de rescrip. ⁊ tene menti ꝙ tacens nō videtur adire vbi nulla reperiť gestio pro herede. ita Bal. not. in l. si certis annis. in fin. C. de pac. quem etiaȝ vide. in l. cū antiquiorib⁹. in ij. col. C. de iure delib. ⁊ adde ꝙ taciturnitas nō arguit consensum quādo quis contradicendo non posset obuiare. vt in l. sepe. et ibi doct. ff. de re iudi.

c Sebasti. Sapia. ¶ Suum preiudiciū. Ex hoc sumitur cautela ad excludēdum dilatorias exceptiones. vt per Abb. in c. j. ꝟ. de iudi. in no. ⁊ not. Bartholo. Ueroñ. in cau. ero. nouam cautelam. qđ procedit etiā ad fundandā intentionem aduersarij. vt not. do. Jaso. in l. admonendi. col. xxj. ff. de iureiuran. ⁊ etiam post conclusionē in causa. vt per Feli. in c. cum ioannes. col. iij. ꝟ. de fide instru.

d ¶ In preiudiciū domini. Uide Bar. in l. certum. §. sed an ⁊ ipsos. ff. de confes. per Cy. in l. vna. C. eo. per Cōpostel. in c. per inqsitionē. de elect. per Spec. in titu. de cōfes. §. postremo. ver. si vero fit per procuratoreȝ. ⁊ per Hosti. in sum. de ꝓcu. §. j. ver. sed nunquid confessio. per Butri. ⁊

istum in c. j. in ver. venio nunc ad tertiū mēbrum. vt li. non conte.

e ¶ De confes. An illud c. loquens in principali persona habeat locuȝ in procuratore vide hic Petr. de anchara. ⁊ domi. meuȝ in. xxiij. colū. ¶ Adde qñ factū procuratoris noceat dño. Alex. consi. lxxxiiij. ij. lib. Anto. Francis. ¶ An ⁊ quādo factum ꝓcuratoris noceat dño quo ad exceptionē parādam contra ipm ex facto ꝓcuratoris: et an quo ad actionē mouendam cōtra ipsuȝ ex facto ipsi⁹ ꝓcuratoris. vid bartol. ⁊ doc. in l. j. in §. si ꝓcurator. ff. si qs ius dicē. nō obtēpe. ⁊ quid de ꝯtumacia ꝓcuratoris an noceat domino: vid bal. ⁊ doc. in l. euȝ qui res agit heredū. C. de procu. et ad de quādo factuȝ procuratoris displicet dño: dȝ ab eo reuocari al's nocet ipsi domino. vt not. innoc. c. ex parte decani. de rescrip. Et adde etiam ꝙ factū procuratoris faciētis vt nūti⁹ cum sit ꝓcurator nō valet. ita barto. in l. qui auteȝ in §. ꝯstituere. de cōsti. pecu. ⁊ tene mēti ꝙ factū simpliciter per ꝓcuratorem licet nō procuratorio nomine domini videtur factū vigore ꝓcedentis mādati: vide Bart. sing. in l. si pupilli. in §. item si procurator. in vlti. colum. ff. de negotijs. gestis.

f ¶ Potest aduersarius. Uide istū in c. bone. el. ij. in fi. ꝟ. eodē. ⁊ in c. preterea. el. ij. in j. no. de transac. Bald. in l. si quidē. C. de transac. ⁊ in rub. C. de fide instru. in ij. co. ⁊ in l. ij. C. đ dona. ante nup. ⁊ in l. j. C. vt que desunt aduo. ⁊ in l. j. §. editiones. ff. de edē. Bar. in l. quedā. §. fi. ff. eo. ⁊ in l. si quidem. C. de rapto. per Butri. Cardi. ⁊ ibi late ꝑ Imo. in d. c. bone. ¶ Adde alex. cons. xxxvij. j. lib.

g Sebasti. Sapia. ¶ Partem cōfessionis. Uide Lanfran. de oria. in repeti. c. quoniam contra falsam. in ver. confessiones. colum. vj. ꝟ. de proba. ⁊ ibi que ponuntur in apostillis.

h ¶ Sufficere. Uide istum in c. cum dilectus. de succes. ab intesta. ⁊ in c. cum dilectus. in col. xx. in glos. j. in ver. restitutio facienda de ordi. cog. ⁊ in c. fin. de sponsa duo. ⁊ in c. cuȝ apud. ⁊ in c. tue. ⁊ in c. cū locū de sponsa. ⁊ in c. quoniam cōtra. in xxij. col. de proba. ⁊ Roma. in l. cū mulier. in xvij. col. in prin. ff. solu. ma. dixi in notabili in ver. sufficit.

i ¶ Non autem est necesse. Uide bonū tex. in l. iubemus. in versi. frequentioribus ciuitatis locis. C. de defen. ciui. ⁊ tex. in l. ij. §. ex actis deinde regibus. versi. pro rostris. ff. de origi. iuris.

k ¶ Hodie admittiť. Adde doct. in l. si eo tempore. C. de distra. pigno. ⁊ in auť. qui semel. C. quomodo ⁊ quando iudex. ⁊ not. vnam sing. deci. do. Fran. de alber. in extrauag. ad repri. in suis apostil. ad Bart. ꝙ licet persone sint certe que debent citari sufficit illas citari ꝑ preconem: qñ est multitudo: ⁊ ita dicit ibi sentire Bart. super ver. citatū. qđ dictum alias practicari fecit Baptista: prout ipse refert in l. cūctos populos. C. de sum. trini. quod dicit esse notandū: quia paucis innotuit.

l ¶ Per edictum. Adde Paul. de castro cōsi. lj. ⁊ vide dominum Cardinalem consilio. lxxiiij.

m ¶ Solēniter. Uide istum in c. pastoralis. in ij. colū. de fide instru. glo. in data. vj. libri. in versi. anno quarto.

n ¶ Duorum mensiū. Uide glos. in data. vj. libri. in versi. anno quarto. Feli. in c. ij. de consti. ¶ Adde qualiter constitutio noua liget: ⁊ quādo ligare incipiat: do. Cardi. consi. xcix.

eo ꝙ text.

a ¶ Non facile. Facit ter. in. c. veniens. el. ij. in fi. de testi.
b ¶ Juramentum. Uide ter. in. c. nulli. de elec. lib. vj. & in. c. si vero aliqs.
in ver. ignorauerat. de senten. excō. gl. iuncto ter. in. c. presentiū. de testi.
ter. & glo. in. c. pastoralis. de excep. cum simili. & vide istum. in. c. ij. versic.
venio ad quartum. de consti. ¶ Adde do. Car. cōsi. xxxiij. vbi dicit qđ
allegās ignoran-
tiam constitutio-
nis auditur si illā
dilucide proba-
re potest.
c ¶ Liquido. Ui-
de istum & doc. in a
c. ij. de cōstitu. vbi
probatio requiri
tur lucida. et sm
Jnno. & ibi But.
dicit iuramētum
solum nō suffice-
re: sz iste dicit ibi b
hoc esse arbitra-
riū. vide eū oīno
ibi in versi. venio 13
ad quartum. & vi c
de doc. in. c. inno-
tuit. de elect. & in
c. fin. q matrimo.
accu. possunt.
d ¶ Locum venie.
Facit ter. i. c. allu-
gant. xxvj. q. vij.
¶ Adde qđ Ar-
chidia. in. c. ij. de
consuetu. ita di- d
cit: q prelat⁹ de-
bet esse in corre-
ctiōe beniuolus:
in iudicio iustus:
in punitione mi-
sericors.
e ¶ Socium con-
uenientem. Opti
me faciat clem. j.
de elect. & c. diuer
sis fallacijs. ō cle
ri. coniug. & facit
ad questionez: an e
vno ex scholari- f
bus recedēte pos 14
sit ipse recedens

eo q ter. dicit sufficere ad obseruantiā cōstitutio
nis q habeat cōstitutionis notitia: ergo per ver-
bu sufficiens: includit qđ non est necessariū aliud
adminiculū ad ipsius obseruantiā: vt. s. dixi de si-
12 gnificato hui⁹ vbi sufficit. ¶ † Not. ibi: nō facile[a]
facultas credēdi: & tene mēti ter. probat eīn nota-
biliter q presumptio q oritur ex pmulgatione sta
tuti nō est iuris & supple de iure: sz admittit quis
volens pbare ipsius ignorantiā: nō tamē sibi al-
legāti ignorantiā de facili credit: vnde pōdera il-
lud verbum nō facile, de quo vide quod dixi post
Jnno. in. c. ij. s. de consti. Ex hoc potest inferri qđ
non sufficit iuramentū[b] allegātis ignorantiā con-
stitutionis cōtrarium tamen sentit glo. in. c. proposui-
sti. lxxxij. dist. qđ an sit verū indistincte dic vt dixi
13 in. d. c. ij. ¶ † Not. in versi. sed inde liquido[c]. quod
etiā suffraganei tenent obseruare generale inter
dictum cum vidēt ecclesiam metropolitanā illud
obseruantē: licet de snia interdicti aliā pbationē
non habeāt: facit qđ habet in cle. j. de sentē. excō.
¶ Not. in ver. nos igit. q platus dz esse prompt⁹
in vlciscēdo & puniēdo inobediētiā subiectorū. Et
q peccatū est nō subsistēte causa rationabili par-
cere inobediētibus & cōtumacib⁹. vide tñ ter. not.
ij. q. v. quāto. vbi dicit: q sicut in cōtumacia persi
stētibus seuos nos esse cōuenit: ita humilib⁹ & pe-
nitētibus locū venie[d] negare nō debem⁹. Seneca
in lib. de virtutib⁹ Honestū & magnū vindicte ge
nus est ignoscere: qđ not. ¶ Itē not. ibi: vlcisci qđ
capitur hic in bonā partem pro pena scz iuridice
imponēda. iuxta no. ibi: ne nil obediētia prodesse
videret &c. Et tene semper menti q pena malorū
videt prodesse bonis: & hoc ideo quia magis re-
lucet iustitia bonorū ex punitione malorū. Unde
in psalterio. Letabit iustus cū viderit vindictam
man⁹ suas lauabit i sanguine peccatorū. Ex quo
dicūt quidā theologi: q pater existēs beatus gau
det videre filiū in inferno: & ecōtra. ¶ Not. in fi.
litere: ibi nō cōueniebat proposito vestro. arg. qđ
quis debet eligere sociū cōuenientem[e] suo propo-
sito[f] & suis moribus nam corrūpūt bonos mores
14 cōsortia mala. xxviij. q. j. sepe. ¶ † Jn gl. j. in fi. ex

ponere aliuz loco sui in domo vel camera inuitis socijs. de qua per gl.
insti. loca. in fine. & per istuz in. c. inter dilectos. in vlti. col. in ver. vltimo
scias. de fide instru. Bal. in. l. nemo. C. loca. Pau. de ca. in. l. et hec distin
ctio. §. cum fundum. ff. eo. faciat quod voluit Bal. in. l. j. C. qui test. face.
possunt. Adde quod ideo quidam philosophus dicebat: noli habita-
re vbi tui similes non inuenis.
f Sebasti. Sapia. ¶ Suo proposito. Uide gloss. in. l. non aliter. ff. de
vsu & habita. vbi dicit q scholaris socius nō potest indicere ganeas.
de quo per Bartho. veroñ. in trac. seruitutū. sub titu. de seruit. vsus.
g ¶ Appellatione. Facit text. & quod ibi not. in. c. gratum. de offi. deleg.
h ¶ De prouincia. Dicit hic Bald. q reg. l. verius. ff. de prob. in qua dr
q ignorantia presumitur nisi probetur scientia. Fallit in his que sunt
nota per se: id est naturaliter insita. vt. C. de in ius vocan. l. venia. nam
homo presumitur scire que sunt manifesta vel quasi. Item fallit regu-
la in his que sunt publice nota: que nemo ignorare debet: nec licet: nisi
probaretur ignorantia per ipsius etatem vel absentiam. C. de fal. mo.
l. j. in fin. & ff. de decre. ab ordi. facien. l. fi. & in. c. j. quo tempore miles. qđ
plenius dic vt not. in. c. proposuisti. per Archidia. lxxxj. distin. & in reg.
presumitur. per Dy. & Jo. and. notabis tamen q quidam sunt qui pre
sumuntur ignorantiā simulare: vt vxor & alij domestici qui presumunt
scire res que erāt in domo mariti. vt singu. no. in. l. ij. C. quando et qui.
quarta pars debe. lib. x. item ad probandam etatem propter assiduam
cōuersationem. l. de tutela. C. de in integ. resti. mino. Itē ratione officij.
vt. ff. de confir. tuto. l. tutores. Adde quod do. Cardi. consil. cxiiij. dicit:
q est stultitia ignorare, id de quo communiter est fama.
Anto. Francisc. ¶ Circa hoc an ignorantia presumat: dicas q igno
rātia facti regulariter presumit. l. verius. ff. de proba. l. si fideiussores.
vt ibi Barto. ad velleia. l. fi. ff. pro suo. l. qui in alterius. de reg. iur. vide
plene per do. Cardi. in clemen. j. in. vj. q. de consang. & affi. quod intelli-
ge verū nisi probetur scientia: vt puta q fuerit domi denuntiatum. vt
no. glos. in. l. j. C. de satisda. & in. l. si tutor. & ibi Bar. Bald. & Ange. C. de
pericu. tut. Item nisi in vicinia sit fama publica. vt per gl. Bar. & doc.
in. d. l. si tutor & per Sali. plene in. l. qui de crimine. C. de accu. & in. l. j. C.
de his qui latro. & vide Bar. in. l. si cui. in. §. j. de accusa. & i. l. qui rome in
§. duo fratres. de verbo. oblig. Itē nisi factum sit publicū vel notoriū:
vt plene p do. Card. in cle. j. ō cōces. pben. & pdicta etiā intellige vera in

hac gl. potest tolli cōtrarium qđ formari posset cōtra
ter. qualiter tenuit hec postulatio pendēte appel-
latiōe. Solu. potest primo dici q ista appellatio
nō tenuit q fuit interposita sine iusta causa: vt in
glo. Scđo pōt dici extra glo. q vnanimiter postu
g lando vident recessisse tacite ab appellatiōe[g] aut
postulatiōe. argu. in. c. solicitudinē. in fi. de appel.
et quelibet sol. bona: & an & qñ possint appellātes
recedere ab appellatiōe in causa electionis. vide
15 bonū ter. in. c. quāuis. de elec. lib. vj. ¶ † Jn glo. ij.
in fi. & plene hūc articulū explicaui in. c. j. hic alle.
& in. c. fi. de cōfes. & dic vt ibi. Ad. l. si defensor. hic
alle. dic q loquit in defensore q nō habebat mā-
datū. Ad. l. certū. in. §. penul. dic q loquit quando
cōfessio pcuratoris erat erronea: & quia fuerit cō-
fessus dñm occidisse illum qui tēpore confessiōis
16 viuebat. ¶ † Jn gl. iij. in fi. no. bene hanc glo. iun-
cto ter. & extra glo. collige subtiliter ex ter. q qui-
h libet de puincia[h] presumit scire ea q publice fiūt
i in aliqua parte puincie[i]. Naz sententia interdicti
fuit publice pmulgata certa parte prouincie: & tñ
omnes de puincia presumūtur scire: quod intelli-
ge de factis cōcernētib⁹ totā prouinciā: sed in fa-
ctis cōcernentibus vnā diocesim tñ solum presu-
muntur illi scire qui sunt in diocesi: nō autem isti
qui sunt in puincia. Unde existens extra diocesim
pbabiliter allegat ignorantiā eorū que sunt facta
in diocesi. vt est ter. not. in. c. si qui ma. accusa. pos.
k Idem dic in his que concernūt ciuitatē q existēs[k]
extra ciuitatē presumit ignorare ea q fiunt in ciui
tate: quia ex quo factū cōcernit certū locū dūtaxat
nō presumitur notitia nisi quo ad existētes in illo
loco facit qđ no. Jnno. super rub. de cōsue. & Bar.
et Cy. in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. & fide
17 catho. ¶ † Jn glo. in verb. publice. ibi: & ideo non
excusatur. no. singu. istam gl. vsqz ad fi. ex qua ha
be q sola fama facit probationē sufficientē vt in
terdictū superioris obseruetur: sicut dicimus quo
ad cōicationem. vt in c. illud alleg. in glo. & est ra-
tio: quia vbi agitur de modico preiudicio fama
l facit plenam probationē. vt dixi in. c. veniēs[l]. j. de
testi. Item quia in istis spiritualibus debemus te-

facto alieno: non
aūt in facto pro-
prio. vt i. l. fi. ff. p
suo. et habet per
Spe. i ti. de posi.
in. §. sexto. ver. itē
nō est nisi factuz
pprīū etiaz esset
antiquum. vt per
Barto. in. l. si qs
delegauerit. ff. de
noua. & eodē mo-
do qñ quis esset
in pūcto mortis:
quia ignorātia fa
cti psumeretur.
vt per Angel. in
aut. de triente et
semisse. in. §. illud
quoqz. Ignoran
tia autē iuris nō
presumit: & ideo
debet allegari. et
probari. imo po-
ti⁹ psumeret ma
la fides. l. quēad-
modū. C. de agri.
et censi. lib. x. reg.
qui contra iura.
de regu. iur. & vi-
de glo. in. c. si dili
genti. de fo. cōpe.
& Bar. & Ang. in
l. sz & si lege. in. §.
scire ō peti. here.
vbi dicūt q mala
fides presumitur
quando non pro
batur ignorātia
iuris. Et adde q
ignorantia iuris
nō excusat prela-
tos. vt not. Jnn.
in. c. constitutus.
de appel. Et adde etiam q ignorantia iuris non excusat mulierē que
potuit consulere peritiores al's sic. vt no. doct. post Bal. & Alexan. in. l.
iuris ignorātia. C. qui admit. & ibi etiā dicunt post Bar. q si mulier est
in loco vbi nō est copia peritorū presumit pro ea: scilicet q non potuerit
consulere peritiores: al's secus. Adde tamē q ignorantia iuris natura
lis neminem excusat: vt hic. & qđ dicimus q quis nō presumitur igno-
rare ius. l. leges sacratissime. & l. fi. C. de legi. et eodem modo ignorātia
iuris diuini nō excusat. vt per Cardi. in clemen. j. in. vj. q. de consangui.
& affini. Et quibus permittatur ignorare ius: & quibus non vide Alex.
in cōsil. xcij. in prima parte cōsiliorū. Et de ignorantia iuris naturalis
q neminē excuset. vide etiā per Spec. in tit. de sum. trini. & fide catho.
Et adde q ignorantia etiam excusat a pena & delicto: nisi sit supina &
crassa. vt p Bal. in. c. j. in. §. vasallus si de feu. fue. controuer. inter domi.
et vasal. et in. l. error. in. iiij. colum. C. de iuris & facti ignorā. & vide per
Bar. in. l. fi. si quis testa. lib. esse iussus fue. Et adde q ignorantia pro-
betur iuramento. no. glo. in. l. si cui. in. §. ijsdem criminibus. ff. de accu. &
per Archidia. ij. q. j. in primis. et vide Card. in. d. clemē. j. de cōsangui.
et affini. in. q. viij. vbi dicit probari iuramento quādo aliter non potest
probari. & dicit Bart. & post eum Alexā. in. l. si cui. in. §. ijsdem. de accu.
q quāuis probetur iuramento: potest tamen probari cōtrariū. de quo
vide gl. in. c. ij. de tempo. ordi. in. vj. et vide Jo. de imo. in. l. qui bona. in
§. quidam. de dam. infecto.
i Sebasti. Sapia. ¶ Parte prouincie. Uide glo. in. l. si tutor petit⁹.
C. de peri. tuto. Alexan. consi. xxxvj. in. j. vol. do. Jas. in. §. sed iste. col. x.
insti. de actio. & in. l. si error. in. iij. col. ff. de iur. om. iudi.
k ¶ Existens Adde vt per Roma. consi. lix.
l ¶ Ueniens. Uide ibi doc. Hostien. Jo. an. & istum in. c. inter dilectos.
de fide instru. & vide alium casum in quo fama probat in factis multū
antiquis. glo. & ibi Ange. in. l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de ne-
gotijs gestis. Sali. in. l. proprietatis dominium. C. de proba. Bald. i. l.
conuenticulam. in. v. co. in versi. ex his etiam infero. C. de episco. & cle. &

plene per Sali.in l.ea quidē.in sua repeti.in.iiij.col.in ver.accedamus igitur ad quartu ꝫ.ꝛ vltimū:scilꝫ ad materiā fame.de accusa.ꝛ Bal.in aut.quas actiões.in vlti.colū.in ver.quarto ꝛ vltimo.C.de sacrosan.ec cle.vbi dicit ꝙ in factis antiquis multū operaꝭ fama.alleg.Inno.in.c. veniens.de verbo.signi.Adde quādo fama probet. Alexā.consil.lxvj. iij.li.ꝛ ꝯsil.ccviij.

ij.lib.Roma.ꝯs.lxxvj.ꝛ.cvj.Are.ꝯsi.lxj.et.ciij.Roma i terminis.de quibus hic consi.ccclxxxvij. Anto.Francis.

¶ An et qñ fama pbet vel nō: ꝛ inquantū pbat: vide Bar.in.l.de minore.in.§.tormenta.ff.de questioni.ꝛ vide Ange.areti.in tract.maleficioꝝ.in gl.in ver.fama publica pcedente.ꝛ vide Lanfr.oria.in repeti.l.admonēdi.ff.de iureiurā.in antepenul.ꝛ vlti.charta.vbi enūerat casus in quibus fama plene probat ꝛ illos in quibus semiplene: ꝛ illos in quibus nihil probat: ꝛ in quibus faciat indicium.

a ¶ Qd tutius est. Adde Ro.cōsi.ccclxxxvij.proxime alleg.vbi consuluit ꝙ rōne dubija bsolutionis est tuti⁹ ꝙ excōicat⁹ euiteꝭ nec pt agere iniuriarū si tanꝗ excōicatus euiteꝭ ab aliquo.

b ¶ Scriptura.vide plene p istum.ꝛ plenius per do.meuꝫ: ꝛ do.Feli.in rub.ꝰ.de ꝯsti.ꝛ ibi dixi.

Sebast.Sapia.

c ¶ Statuti.Uide Sali.ꝛ alios in.l.humanum.C.de legibus.Pe.de ancharā.i regu.nemo.de reg.iur.lib.vj.ꝛ argumētatur ad partes Dec.in rub.de consti.vbi latissime per eum.

d ¶ Leges.Adde Roma.ꝯs.cxciij.

e ¶ Sibi videbiꝭ. Uide Bart.in extrauagan.ad reprimen.in versi.videbitur.Butri.in.c.cum ad sedē.de restitu.spoli.et in.c.querēti.in vlti.no.per illum tex.de verb.signi.Lap.alleg.lxix.Domini.in.c.catholica.xj.distinc.

f ¶ Non exemplis.Limita nisi essent approbata:vt voluit glos.in.c.fin.in ver.exempla.xx.dist.qui dicit ꝙ exēplis publice persone siue autentice vtēdū est vel exēplis plurium.ꝛ vide istū in.c.afferte.in.j.nota.ꝰ.de presump.vbi dixit ꝙ exēplis principū approbatis recte iudicare possumus.et ita dicit limitēdam.d.l.nemo.Limita secundo nisi essent exēpla veteris testamenti approbata tamē per nouum:quia licite ꝑm illa iudicatur:ꝑm istū in dicto.c.afferte.Limita etiam tertio nisi sint exempla virorum magne autoritatis:quia in dubio sunt sequēda:ꝑm Bal.in.d.l.nemo ꝛ ibi dicit glo.ꝙ ex consilijs virorum prudentium:ꝛ ex cōsultationibus principum nascitur consuetudo:quod procedit quādo talia sunt producta siue deducta in notitiā populi.Limita etiā ꝙ licet exemplis non sit iudicandū inquantuꝫ inter alios est iudicatum tamen bene videꝭ posse iudicari exēplis inquantum inter eosdem est iudicatū licet i diuersa instātia:ꝑꝫ butrig.ꝛ Imo.in.c.cum inter vos.de re iudicata.

a nere in dubio quod tutius est a.vt in.c.iuuenis.de sponsa.no.glo.in.c.vnico.de serui.in ordi.facien.

18 ¶ †In glos.in ver.interpretatus.ibi:interpretaꝭ mandatū pape.no.glo.ꝙ legatus potest interpretari mandatū pape:ꝛ idem not.glo.in.c.sicut.§.ex his.xj.q.j.ꝛ Spec.in ti.de legato.§.superest.versic.legatus quoqꝫ.et in.§.nunc ostendēdum versicu.xxxiiij.Sed aduerte qd glos.oppo.de quibusdā iuribus in quibus cauetur ꝙ eius est interpretari cuius est cōdere:ꝛ nō soluit.Hosti.sol.tripliciter.primo ꝙ legat⁹ hoc fecit ex plenitudine legationis.secundo ꝙ legatus fecit ex speciali mandato pape.tertio ꝙ sine mādato pcessit:sed papa habuit postea ratam istā interpretationē.Et ex his duabus solu.vltimis videꝭ velle ꝙ de iure nō posset legat⁹ interpretari mādatū seu pUilegiū pape.Inn.dicit ꝙ sicut iudex potest legē interpretari in causa vertēte corā eo:vt in.l.nō possunt.ff.de legi.ita potest legatus interpretari rescriptū.Et puto ꝙ ista sol.sit bona:nam vt pbaꝭ in.c.super literis.de rescrip.iudex iterptaꝭ rescriptū ad suā potestatē certificandā ꝛ vt pronūtiet an sit iudex ꝛ ad quātū extēdaꝭ iurisdictio sua:ita potuit iste legat⁹ interptari rescriptū pape vt appareat quā potestatē reciperet ex eo mandato.Item puto ꝙ vbi oriret aliqd dubiū difficile dēberet recurri ad papā.ꝛ in hoc casu possent intelligi iura hic allegata pro contrarijs.¶ Item principaliter not.ex glo.quatuor species interpretatiōis:nā interpretatio principis est generalis necessaria et in scriptis redigēda.Et dicit ꝙ est generalis:qꝛ extenditur ad omnes:est necessaria quia necessario tenemur sequi interpretationem principis:est enim in scriptis redigēda:quia ꝑm vnaꝫ opi.lex.debet redigi in scriptis:vt dicitur ꝑm quosdam allegando.

19 †Et ex hac glo.habes ꝙ scriptura b est de substantia legis seu statuti c.de hac materia vide late quod ponit Io.an.in regu.nemo pōt ad impossibile.de reg.iur.lib.vj.in merc.et per do.de Ro.decisi.xxxviij.per gl.ꝛ Cy.in.l.j.C.de legi.Et opi.cōmunis videꝭ quod scriptura nō sit de substātia legis sed vtile est eam redigere in scriptis vt conseruetur illius memoria.Et pro hac opi.quam teneo adduco bonum tex.in.c.j.de renun.lib.vj.vbi successor redegit in scriptis constitutionem predecessorum ne traderet obliuioni:ergo valebat prius cōstitutio anteꝗ redigereꝭ in scriptis.Unde scriptura ibi postea interuenit nō ad validitatem legis:sꝫ vt cōseruareꝭ eius memoria.Ad idē adduco secūdo insti.de iure natu.in.§.sed ꝛ ꝙ principi.vbi dicitur quod principi placuit legis habet vigorē:ergo sola volūtas principis cū effectu facit legem.Est alia species interpretationis q̄ fit per consuetudinē:nam consuetudo est optima legum interpres.vt in.c.cum dilectus.de cōsue.ꝛ ista interpretatio est generalis:qꝛ extendiꭍ ad omnes in quib⁹ viget illa ꝯsuetudo.Itē est necessaria modo pdicto:sꝫ nō redigiꭍ in scriptis:quia ꝯsuetudo cōseruatur in memoria hominū.

20 †Tertia species interpretationis fit per iudicem:nam iudex potest interpretari leges d quo ad causas decidendas per eum.vt no.Inno.in.c.cum speciali.de appel.facit tex.in aut.iusiurandū quod prestaꭍ ab his.vbi iudex iurat iudicare ꝑm id qd sibi videbiꭍ e scilꝫ non ꝑm volūtatem.sed ꝑm bonum iudiciū informatū a legib⁹.Et hec interpretatio nō est generalis:qꝛ alij iudices nō teneꭍ iudicare ꝑm qd iste iudicauit.¶ Quoniā nō exēplis f sed legib⁹ iudicatū est vt in.l.nemo.C.de sentē.ꝛ iter.Itē hec interptatio iudicis est necessaria:qꝛ necessario partes teneꭍ illam sequi:vnde sententia trāsit in rem iudicatā nisi appelleꭍ.vt in.c.quod ad consultationē.de re iudi.ꝛ est hec interptatio in scriptis redigēda:ꝑꝫ g glo.intellige respectu sentētie diffinitiue quā profert:vt in.c.fi.de re iud.li.vj.

21 †Sed sententia interlocutoria non ferꭍ in scriptis:ꝛ tamē ppter notorium cause est redigēda in scriptis:vt in.c.qm̄.de proba.

22 ¶ †An autē iudex possit interptari suā h sententiā postꝗ eam tulit si de nouo circa eā oritur aliquod dubium.Glo.ista arguit ꝙ sic:ꝛ teneo menti in hoc glo.sed vide lattus per docto.in.c.ex parte.ij.de ver.sig.plenius per Bart.in.l.ab executore.ff.de appel.vbi ꝯcludit qd isti maiores iudices possunt.videtur tex.in.l.ab.executore.

23 †De arbitro h an possit suā sentētiā interpretari postꝗ eā tulit:vide per Spec.in titu.de arbi.§.fi.versic.sed nūquid verbū.ꝛ versi.seq.vide tex.ꝙ non possit.in.c.cum olim.ꝰ.de arb.§.fin.vbi papa fuit aditus super dubio sententie ꝛ non arbiter.ꝛ vide qd ibi dixi.ꝛ quod habeꭍ in.l.quid tamen.ff.de arbi.¶ Quarta species interptatiōis fit per magistrū i seu per doctorē:nam quilibet magister seu doctor pōt interpretari dubia illi⁹ facultatis in qua est doctor in.l.vnica.C.de profes.qui in vrb.cōstantinopo.lib.xij.Et ob hoc dicimus qd ante doctoratum quis nō potest magistraliter legere nec disputare.Nec obst.ꝙ lectura deꭍ scholarib⁹ in aliquibus studijs:quia potius datur eis vt eddiscāt ꝗ vt doceāt.Et hec interpretatio magistroꝝ nō est generalis ꝑm gl.nec necessaria:nec in scriptis k redigēda:que verba.declara:vt.ꝰ.dixi.Naꝫ interpretatio.doctoris nō necessitat nos ad illā sequēdam:sed intantū statur illi interpretationi quatenus probāt lege seu ratiōe.Et in eo qd glos.dixit ꝙ hec interpretatio nō est redigēda in scriptis:dicunt doc.hoc intelligendū de necessitate vel in scriptis publicis seu autenticis.Sed bene possunt redigi in scriptis:vt videmus seruatum ab olim in lecturis doctorum:ꝛ hec interpretatio est sequenda:ꝛ de ea facit mētionem tex.in.c.j.de decimis l.et in.c.capellanus.de ferijs.ꝛ in.c.literas.de restitutione spoliato.cum simil.

24 †Excusat etiam hec l opinio magistrorū a pena:nam si communis opinio habet certum intellectum legis:licet ille intellectus non sit verus in se.Nihil ominus sequens illum in iudicando vel extra iudicium non incurrit penam legis:quia communis opinio k doctoꝝ inducit probabilem errorem. l ad hoc vide tex.iuncta glo.in.c.vnico.eo.titu.libro.vj.facit text.in.l.regula.ff.de iuris et facti igno.not.Barto.in.l.de m eo.C.de pena iudi.qui male iudi.Et vide quod dixi in.c.vt debitus.de appel.ꝛ in.c.finem litibus.de dolo ꝛ contu.ꝛ hoc indubitatuꝫ in communi opi.

25 †Sed vide not.dictum Oldr.in.l.quesitum.§.j.ff.de fun.instru.vbi dicit:quod motus ad opinionē sui doctoris m debet excusari a condemnatione

¶ Postꝗ eā tulit.Uide gl.ij.in l.si vt proponis.C.de execu.rei iu.ꝛ in.l.ea q̄.C.cōmina.vel episto.

h ¶ De arbitro.Uide glos.sing.ꝛ ibi per Moder.in.l.j.ff.si cer.pe.sup ver.interpretationē et Imo.i.c.quintauallis.de iureiuran.

i ¶ De doct.Dicit tex.sing.in.l.si idē cum eodeꝫ in pn.in ver.sabino ꝛ cassio.ff.de iur.om.iud.ꝛ ibi Angel.colligit qd p decisione dubij.vbi lex dficit sufficit allegare autoritatē maiorū:facit quod voluit Host.in ingrendum.de pecu.cle.

k ¶ Cōis opi.Facit bon⁹ text.in.l.j.in ver.crebrior apud veteres opinio.ff.de offi.questo.ꝛ bonus text.in.l.athletas.in prin.in ver.generaliter.ita omnes opinantur.ff.de his qui not.infa.

Sebasti.Sapia.

l ¶ Errorē.Uide per Felin.i.c.naꝫ ꝯcupiscentiaꝫ.ꝰ.de cōsti.ꝛ in.c.j.in vlti.col.eo.ti.ꝛ late tetigi i.l.ꝙ nerua.in materia late culpe.ff.depo.

m ¶ Sui doctoris.Intellige qñ ille est solēnis doctor per id qd habeꭍ in.c.cum beatissimus.xxiiij.q̄sti.j.Intellige etiam dūmō ille doctor non sit solitus tenere opiniones insolitas.Bal.in.l.fi.in.ij.col.in versi.quero nūquid imperitia in iudice presumaꭍ.C.de pena iudi.q male iu.

¶ Adde Pet.de ancha.consil.ccxxiiij.in fine.

zacharias.¶ Adde Barb.in repe.rub.de fide instru.char.vij.versi.ex illum tex.dicit ibi Nico.de neapo.ꝛ do.Amadeus de castel.in suo trac.syndi.in ver.item eo qd plures innocentes cōdēnauerūt.ꝛ Bolo.in sua repe.auꭍ.habita.cōsi.xxv.ver.similiter qui tulit sentētiam.C ne fi.p pa.vbi limitat.vt in.j.apost.dicēs iste esse verba do.Bal.in.l.filiū quē habentem.C.fami.herc.tu.vide Feli.in.c.j.col.fin.ver.v.no.qd iudex.ꝰ.de ꝯsti.quibus adde pro hoc ho.glos.in.c.nunc beatissimus.xliij.q.j.

expensarū.

a ¶ Pronomina meũ. Vide glo. in. c. quo iure. viij. di. z in. c. pro illorum in. j. not. per istũ de pbẽ. z per eũdẽ in. c. nullus. de iureiu. Bar. z doct. in rub. de no. ope. nũ. z vide Bar. in. l. qntus. ff. de au. z ar. leg. z Bal. in ru. C. de ver. sign. z in. l. j. C. eo. z per Fed. de se. in consi. clxxix. inci. quidã in suo testamẽto. z vide tex. in. l. iiij. z in lectu. Bar. in. l. ij. ff. de manumiss. Adde Fed. consil. cclxxix.

b ¶ Genitiuo. Vide plene per legistas in rubr. ff. de no. ope. nũ. z in. l. ij. §. in locũ. ff. de reli. z sum. fu. z vide istũ in. c. qr. v. in v. z ex hoc no. qd genitiu⁹ z ibi Martinũ laudẽsem z Sal. in pe. C. in. iiij. oppo. et plene p doc. in. d. rubr. z p me in repe. c. grãdi ĩ v. regis portugalie. d sup. neg. pla.

¶ Adde alex. cõsi. cxxxvj. z pluribus alijs cõsilijs.

c ¶ Mera pena. Vide Jo. and. in c. si. de ele. libr. vj. z vide istũ in. c. inter alia. in vs. z ex hoc. z ex text. not. d imu. ecc. z doc. in. c. ij. de constit. Zacharias.

d ¶ In eandem excõicationẽ. adde an papa cõicãs cũ excõicato incidat in excõicationẽ q̃ posui in addi. ad istum in. c. quanto. in apost. in ver. cõicare excõicato. in fi. s. de cõsuetu.

Sebastia. Spia.

e ¶ Ubi cessat. Vide not. p Fely. i. c. rodulphus. s. de rescrip.

f ¶ Adherentes. vid Do. i. d. c. ad aplice. in. ij. colũ. ver. not. qd par.

¶ Adde Ang. cõsil. cclvj. ibi vide q dicanẽ adherẽtes qui cõplices. Anto. Francisc.

¶ Adde qd illi dicuntur adherẽtes q sunt eiusdẽ voluntatis cui⁹ est principalis: vt p Ang. in auẽ. de here. z fal. in prin. in. ij. col. in fi. z in auẽ. de alie. z emphi. in. §. economus. in. ix. colũ. z vide Bal. in. l. fi. in vlt. col. C. de edil. act. Et adde ꝙ adherentes terre offendentis propriam epm incidunt in interdictum sicut ipsa terra principaliter offendens. vide Card. in cle. j. in. §. terra. in fi. de pe. z vide eundẽ Car. in cle. j. de reli. do. Et adde ꝙ pax facta a principalib⁹ ligat etiã adherentes. tex. est in. c. j. de postula. prela. z ibi per Innoc. z per Joan. and. in. c. ad apostolice. de re iudi. in. vj. quod est veruz ẽm Ang. z doc. in. l. que religiosis. ff. de rei ven. siue expresse fiat mẽtio in pace de adherentibus siue non: qr etiam de ipsis videẽ esse actũ: sz tutius est ꝙ exprimanẽ. vt p Ang. in locis palle. z p Alexãd. in. l. si conuenerit. in. §. si mulier. de pig. actio. z tene mẽti qd dixit Ang. in. d. §. economus ꝙ aberentes nõ dicunẽ subditi sed potius socij: z qui dicanẽ esse sequaces cõplices z attinentes. z quid inter se differunt vide Ange. in prealle. auẽ. de here. z fal. in prin. in ver. ex hoc no. cum tribus ver. seq.

g ¶ Cesset. Adde Bald. consilio. lviij. vbi dicit quod contractus pacis est stricti iuris.

h ¶ Dominiũ. Adde qd in priuilegijs genitiu⁹ semper importat dominiuz ẽm Roma. cõsi. clxxx. Zacharias.

¶ Lati⁹ p Alexand. in rub. ff. de no. ope. nun. z ibi Bar. z doc. Frãc. pata. in. j. cõsli. C. Alexã. in rub. ff. de iuris. om. iudi. z in consil. v. vol. iiij. Bal. oĩno in l. vt ĩ puatoꝝ. C. si a non cõpe. iudi. z istum in. c. qr v. de iudi.

i ¶ Cõstitutio penalis extenditur. Vide bonuz tex. in. c. j. §. porro. et ibi Bal. dicit illũ tex. meliorẽ de iure in ti. q̃ fuit prima cã bñfi. amit. z gl. ĩ cle. auditor in ver. bñficio. de rescript. z gl. in. c. si. in ver. electiõe. de elec. li. vj. z gl. in. c. j. versic. talis. de tẽp. ord. li. vj. z glos. in auẽ. sacra puberuz. C. si aduer. ven. z Bart. in auẽ. sz cũ testatoꝛ. C. ad. l. falc. et rõ assignari põt: qr vbicunqȝ duo equiparanẽ a iure ius exorbitãs z penale loquẽs de vno habet locũ in reliquo maxime vbi est eadẽ rõ. faciat gl. j. cle. j. in ver. eligat. de elect. z vide Bal. z Alex. ĩ. l. si qs id qd ĩ. vj. col. in vs. collígit etiã bal. ex hac gl. ff. de iuris. om. iud. z plene per Imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. matrimonio. z in. c. cõstitutionem. de regul. libr. sexto per doctores.

¶ Addo Ro. cõsi. cccevj.

Sebasti. Sapia.

k ¶ Cõstitutio edita. Hoc est regulare. vt not. in. l. si quis id quod. ff. de iuris. om. iudi. tradit Are. in. c. qualiter. ij. §. fi. j. de accusatio. z in consi. cxliij. Barb. in cõsi. l. in. iiij. vol. sed limita vt non procedat quando pena est irrationabilis vt not. Ang. in. §. ius autẽ. col. vij. vt insti. de iur. nat. gen. z ciui. z no. in. d. l. si quis id quod item quando est penalis materia z correctoria vt per do. Ant. de but. in. c. fi. in materia extensionis. s. de cõsue. tradiẽ. in c. translato. de constitu. Item qñ pena est inducta respectu alicui⁹ psone vt no. in. l. si. ff. de in ius. vocã. in. §. itẽ mixta. inst. de actio. Itez in materia priuationis vt per Jason. in. l. illaz. C. de colla. z in. l. qd te. ff. si certum petatur.

l Sebasti. Sapia. ¶ Hoc casu. Vide Bald. in. l. j. C. si rector puin. z Alex. in cõsi. cxciiij. in. ij. vol. vbi reprehenditur Abb. hic.

expensaruz qr probabiliter quis sequitur opinionem sui doctoris: imo debet discipulus in practica sequi doctorẽ suũ seruata tñ vitate: z defendere opinionẽ sui magistri. ad hoc. l. dicere. §. z sabinus. ff. de arb. Vñ fertur aristotelem reprobando tñ opinionem Platonis magistri sui dixisse: ami- 26 cus Plato: sed magis amica veritas. ¶ † In gl. in ver. terrã ppriã. ibi: dño dam⁹ actionẽ: sens⁹ gl. est ꝙ ista pronomina[a] meũ tuũ z suum z his similia denotant dominiũ. Et idẽ in genitiuo[b] cum dr talis equus est Petri. Et de pronominibus vide bonũ tex. cũ gl. in. c. quo iure. viij. dis. De genitiuo modo predicto est bo. text. in. l. ij. §. in locum. ff. de reli. z sum. fune. Et ad hoc tene mẽti istã glo. cum iuribus prealle. Sed hoc dictũ videtur ꝯtra pncipium glo. z contra tex. ex quo enim papa mandauit terram regis subijci interdicto debuit intelligi de terra propria ipsius regis z nõ de terra sibi adherente in prestãdo auxiliũ z fauorem. ¶ Solutio duplex. potest intellectus colligi ex ista glo. ꝙ iste tex. pcedat ex larga z ĩpropria significatione vocabuli. nã ẽm propriã z strictã significatio- 27 nẽ illa verba ĩportant dominiũ. † Sed hoc dices tu cum hic simus in penalib⁹: quare hic fuit facta ista larga interpretatio cõtra regulaz in penis: z regulaz odia. de reg. iur. lib. vj. z. c. statutũ de elec. li. vj. Solutio cõtrariũ est difficile z plerıqȝ soluẽdo dicunt qd hic nõ tractabaẽ de mera pena[c]. Nã interdictũ sicut excõicatio est medicinale. naz fertur interdictuz donec fuerit satisfactum nec diminuit patrimoniũ alicuius. Illa enim est vera pena que est corporis afflictiua vel que diminuit patrimonium alicuius: vt in. l. seruoꝝ. ff. de penis. z in. l. iij. ff. de dam. infec. Unde: tum quia hec sententia erat medicinalis: tum quia auxiliantes debent eadem pena coerceri: vt in. c. j. de offic. dele. legat⁹ fuit interpretatus large hoc mandatum vt terra regis diceretẽ non solum propria sed sibi adherẽs auxilio: z fauore: videmus simile in excõicatione. Nam communicantes excõicato in crimine dãnato propter qd fuit excõicatus incidunt in eandem excõicationem[d] vt. in. c. si concubine. j. de senten. ex- 28 commu. ¶ † Ex predictis no. singulariter qd vbi cessat[e] ista larga interpretatio terre adherentes[f]: nõ veniunt appellatione terrarũ suarũ. † Et facit 29 singulariter hoc ad questionez: duo principes fecerunt pacem adinuicem z promiserunt sub certa pena nõ offendere se nec terras alterutri⁹. vtrũ adherentes seu bona adherentium illius includẽtur in capitulis pacis: credo qd non: qr in contractibus cessat[g] ista largissima interptatio: vt in. c. cum dilecti. de dona. Item alleg. tex. ibi valde notabilem z menti tenenduz in. c. ad apostolice. de re iudicata. lib. vj. in verb. volebat. vbi clare probaẽ quod isti adherentes non includuntur in capitulis pacis nisi exprimãtur. Et vide notabile dictũ Innocẽ. ibi qr per illũ tex. cõmodauit fidelitatẽ ecclesie romane: dicit enĩ ꝙ nunq̃ romana ecclia voluit habere pacem nec pacis tractatũ nisi pmitteretur de adherentibus z impunitate eorum. Ex quo colligiẽ qd infideliter agũt illi qui faciũt pacem z illos qui sibi prestiterunt auxiliũ nõ inclu- 30 dũt in tractatu pacis. † Vide tñ ad principale dictum qd not. Bar. in proemio. ff. noui vbi dicit qd genitiuus modo predicto z illa pnomina denotãt dominium[h] ex propria z stricta significatione verboꝝ. Et ideo in statutis deberet fieri talis iterpretatio: sed ẽm cõmunem vsum loquendi comprehenduntur nõ solũ dñi z possessores: sz etiã simplices detentores vt depositarij: cõmodatarij z similes. Nam habẽs equũ cõmodatũ dicit iste equus est meus: z coloni solent appellare possessionem suam quã colũt. ad hoc bona glo. in. l. ij. in prin. ff. de orig. iuris. Ubi est ergo hec consuetudo seruãda idem est etiã in statutis. arg. in. l. liberoꝝ. in. §. qd tamẽ cassius. ff. de leg. iij. z qd no. Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. z iur. Sed cessante cõsuetudine ser i ua qd dixi distinguendo an materia sit restringibilis: an fauorabilis: z p hoc habes primã solutionem glo. declaratã. ¶ Scdo glo. soluit qd ista terra adherens erat regis quo ad iurisdictionẽ sz non quo ad proprietatẽ: vt est videre in terris istorum baronũ consistentiũ sub aliquo principe. Et ex hoc secundo intellectu not. qd genitiuus posit⁹ modo predicto verificaẽ non solũ quo ad proprietatem: sed etiam quo ad iurisdictionẽ. Unde ciuitas potest dici mea licet non habeam pprietatem omniũ que sunt in ciuitate sed solũ iurisdictionẽ. z hoc modo totus mũdus dicit sacratissimi imperatoris: vt in. l. bene a zenone. C. de quadriẽ. pscri. z qd ibi no. z p Bar. in. l. j. §. fi. ff. de rei vẽdi. Extra glo. dantur alie solutiones: sed predicte sufficiunt.

31 ¶ † In glos. fi. ver. priuare. ibi: ad postulationem extendiẽ. Nota istam glos. singularem iuncto tex. ꝙ cõstitutio penalis extenditur.[i] Nam cõstitutio edita[k] contra eligentes indignum extenditur hic ad postulantes: vt sicut eligentes indignum sunt ipso iure priuati pro prima vice potestate eligendi: vt in. c. cum in cunctis. j. de electio. ita postulantes scienter indignum. ¶ Et ꝙ postulantes sunt ipso iure puati. sentit Jo. an hic in verb. priuare. exponendo idest priuatos hac vice ab electione repellere. Idem sentit in. c. proximo. Sed in regula odia. de reg. iur. lib. vj. in mercu. vbi tetigit materiam extensionis dicit qd si vis non inferaẽ huic litere: textus iste probat cõtrarium scilicet qd non sint priuati sed per sententiam priuandi per literam ibi: priuare: z sic non fiet extensio constitutionis penalis. Sed mihi plus placet dictum glo. z iudicio meo apertissime probatur in. c. sequenti: z in. c. scriptum. in fi. j. de electio. z vtrobiqȝ dicam. Unde conclude qd vbicunqȝ extrema sic se habẽt quod de vno peruenitur ad reliquũ vel ad eundez finem: z tunc etiam in materia penali z restringibili fit extensio: ita quod dispositum in vno habet locum in reliquo. Ad hoc text. iuncta. gloss. in. c. si postq̃ de electio. lib. vj. in fin. z hoc casu[l] intellige istam gloss. z optime facit. l. oratio. ff. de sponsali. vbi dicitur ꝙ vbi prohibetur matrimonium vi- 32 dentur prohibita etiam spõsalia. † Tu adde qd licet prohibito matrimonio videãtur sponsalia prohibita: attamen pena apposita contrahẽtib⁹

a Zacharias. ¶ Contrahētes spōsalia. Dic q̄ q̄uis istud dictū sit ve rū: etiā in sponsa de p̄senti vt p Pet. de anch. in repe. c. j. char. xlvij. ver. quero de q̄ōne q̄ mihi occurrit de cōstitu. vbi dicit se vna cū dño Ant. cōsuluisse q̄ stante statuto q̄ filia nupta nō admittat̃ ad successionē nō h̄z locū in desponsata de presenti. Refert ꝛ sequit̃ Hipp. de marsi. sing. suo. cvj. inci. qui de primo idē no. iste in. c. tertio a loco de p̄sump. ꝛ ibi moder. dicēs se ita de facto se nis cōsuluisse. de p̄sumpt. ꝛ in. c. ex publico de ꝯuer. cōiu. cū alijs. per eundem alle. Si tñ esset ad domū viri ducta vt ei cōiūgeret̃ secus esset. ita singu. di xit Sali. in. c. cuz te. in fi. versi. C. de dona. añ nupt. q̄ŏ pro valde sing. re fert ꝛ sequit̃ Fel. in alle. c. tertio lo co. colū. iiij. v̄si. et retenta ꝛc.

b ¶ Non erigit̃ infamia. no. p limitatiōe. c. qualiter ꝛ quando. el. ij. de accusa.

c ¶ Non recipitur iuramētum. Vide gl. ꝛ ibi Bal. i. c. j. §. si duo. post glo. ibi i v̄si. testimoniū. de pa. te nen. ꝛ viol. eius. vbi dicit q̄ informatio potest fi eri etiā a teste nō iurato: ꝛ illā glo. dicit esse sing. all. etiam glo. in. c. cū olim essemus. in verb. fratrum. de priuileg.

¶ Adde vt per Oldra. consil. xlj. Anto. Francisc.

¶ Circa hoc dicas q̄ ista infor matio pōt capi a iudice sine iura mēto: ad inquirē dum: ꝛ dixit bal. in. l. i quorū. ff. de pigno. q̄ talis in formatio habita sine iuramēto fa cit preualere te stes cū q̄bus con currit: ad q̄ŏ vide Alexā. in consil. xciij. in q̄rta par te consiliorū. Et adde q̄ŏ talis in formatio pōt da ri iudici etiam in camera s̄m Innocen. in. c. cū in tua. qui matri. ac cusa. po. ꝛ p Ale xā. in. l. capite q̄n to. de adulte. Et adde q̄ iudex po test informari de stilo ꝛ de consuetudine: ꝛ de fama. vt per Barto. Flor. ꝛ Alexan. in. l. lege iulia. ff. de test. [illegible]

matrimoniū nō extendit̃ ad cōtrahentes sponsalia.ᵃ Glo. est singularis in clem. j. de consan. ꝛ affi. q̄ de sponsalibus peruenit̃ ad matrimonium.

33 ¶ †Sed extra gl. querit̃ nunq̄d valeat electio vł postulatio facta in loco interdicto. Hugo vercel leñ. vt hic refert Jo. an. tenuit q̄ sic: q̄ per interdi ctum solū suspēduntur diuina ꝛ eccl̃iastica sacra menta: vt in. c. fi. de sent. excom. lib. vj. Sed electio est quidā cōtractus siue quedā obligatio: ideo nō videtur p̄hibita tpe interdicti. Arch. tñ in. c. in no mine dñi. xxiij. distin. tenuit cōtrariū. Sed primū dictum sequitur. Joan. and. hic. ꝛ cōiter doctores post eum. Et videtur probari hec opinio p istum tex. in ver. sed inde liquido. nam ista eccl̃ia metro politana erat interdicta propter generale inter dictum ꝛ nihilominus processerat ad postulatio nem quam papa non recipit nō propter ecclesiaz postulantē sed p̄pter personā postulatā: vt dicit̃ in text. Nec obst. c. vbi periculū. in. §. porro. de ele ctione. lib. vj. vbi dicit̃ q̄ electio pape nō d̄z fieri in loco interdicto: naz illud est speciale in electiōe pape. Itez ibi nō dicit̃ q̄ŏ electio per hoc reddat̃ nulla imo mero iure tz: vt ibi not. ꝛ hic p Joā. an. ꝛ notabis hāc questionē: q̄ pōt adduci ad multa.

34 ¶ †Scd̄o querit̃ quid opat̃ admissio postulatio nis. Sol. dicunt doctores q̄ de iure videt̃ postula tus habilitatus vt possit eligi: sed curia romana vt euitet̃ circuitus ꝛ ecclesiarū dispendiū seruat q̄ŏ admissa postulatione postulatus cōsequit̃ ius ac si fuisset electus ꝛ cōfirmatus: vnde nō indiget alia cōfirmatione vel electione: ꝛ p̄bat̃ hodie. j. c. sequē. Et hoc intellige in postulatiōe solēni: nam duplex est postulatio: scilicet solēnis ꝛ nō solēnis. Solēnis d̄r q̄n postulat̃ ab eo qui pōt sup omni impedimento postulati dispensare. Non solēnis vero d̄r q̄n postulatur ab eo qui nō pōt dispēsare super impedimēto. Requiritur tamē eius cōsen sus in promotione rōne sui interesse. Pone exem plum. Canonici volunt eligere monachū in ep̄m sed quia monachus nō potest cōsentire sine licen tia abbatis: vt in. c. si religiosus. de elec. lib. vj. ca nonici postulāt ab abbate vt cōcedat eis illū mo nachū. Si enim abbas consenserit: hec admissio postulationis nō h̄z vim electionis ꝛ cōfirmatio nis: sed d̄z de nouo eligi ꝛ peti cōfirmatio electio nis: q̄ abbas nō habebat ptātem p̄uidendi eccle sie cathedrali: Idē dic q̄n canonici petunt filium familias a patre quia volūt petere in episcopū: et idem in similibus. ¶ Ultimo hic opponit̃ contra tex. in eo q̄ papa formauit inquisitionem contra istū episcopū non precedente infamia: ꝛ sic obst. c. qualiter ꝛ quādo. de accusa. Sol. dicit Inno. mul tum notabiliter q̄ŏ contrariū procedit q̄n fit inq̄sitio ꝯ promotum vt puniat̃. Sed in inquisitione contra promouendū que fit ad finē vt p̄moueat̃ vel repellat̃ nō erigit̃ infamia.ᵇ Nā debet sup̄ior ex officio inquirere ne p̄moueat̃ indignus. vt in. c. cū nobis. j. de elec. Dicit tamen quod ista inqui sitio fit sine solēnitate neq̄z recipit̃ iuramentum:ᶜ neq̄z d̄z fieri inquisitio de certo crimine sed in ge nere: puta interrogando de etate: de moribus: de legitimitate: de sciētia: ꝛ similibus. Dicit etiā q̄ non sunt in hoc necessarij testes: intellige. s. iurati. Nam ista inq̄sitio fit solū ad informationē ipsius superioris.

35 †Et ex predictis singl̃r not. practicā quā debet obseruare executor deputatus ad p̄ui dendū alteri de certo b̃nficio cum clausula si p eū fuerit repertus idoneus ꝛc. Non enim tenet̃ execu tor procedere cū solennitate iudiciali nec recipe re a testibus iuramentum: sed pōt formare gñalē inquisitionē modo p̄dicto. Sed cōtra hoc ob. iste tex. vbi papa inquisiuit de certo crimine cum di catur in tex. q̄ anteq̄̃ p̄curator venisset ad papā cōstabat pape quasi p certo q̄ ipse ep̄s violaue rat interdictum ꝛc.

d Zacharias. ¶ Eligēdi ꝛ postulandi. Adde an tales q̄ postulauerūt in dignū possunt variare quousq̄z p̄sentata fuerit sup̄iori postulatio pri ma: per istū in. c. j. ꝫ. eo. ꝛ in. c. bone. el. ij. isto tit. gl. Jo. an. in nouel. Pet. de anch. Do. ꝛ Phili. fran. in. c. si cōpromissarius. §. si vero. eo. ti. lib. v. eundem Pet. de anch. cōsi. cxv. in prin. ꝛ Cal. consi. v. col. ij. in princip.

1 ☞ Innouantes postulationem cassatā priuant̃ potestate eligendi. 3.

2 Eligentes scienter indignum sunt priuati ptāte eligendi ipso iure. 10. alios casus vide. j. 14. 16.

4 Abutentes priuilegio priuant̃ commodo ipsius.

5 Priuati si sunt aliqui aliqua potestate: illa pote stas remanet penes non priuatos: lz numero pau ciores qui representant totum collegium: etiaz si fuerit vnus. 8. 9.

6 In delictis illud quod facit maior pars nō vide tur factum ab omnibus: si illi alij expresse cōtra dicunt secus si tacent: quia.

Tacentes habentur pro consentientibus in eorū preiudicium.

7 Uniuersitas si committit rebellionem: an omnes homines illius vniuersitatis punientur.

Uniuersitas tunc peccat quando factum est deli ctum collegialiter.

9 Uniuersitas vel collegiū pōt remanere ꝛ cōserua ri in vno solo: si alij sunt mortui vel priuati. 11.

11 Habens potestatem eligendi non potest seipsum eligere. vide que scribo hic: ꝛ in. c. j. in numero. 6. j. de electio.

12 Collegium vel ius ipsius vtrum sit extinctum: si sunt mortui vel absentes omnes de collegio.

13 Postulatio admissa per superiorē habet vim ele ctionis ꝛ confirmationis.

15 Gesta per habens autoritatem valent: etiam nō vocatis illis qui erant inhabiles.

17 Habentes autoritatem aliquem actum explican di: si non legitime explicant non priuantur tali au toritate.

1 Gratuz. †Qui postulationez cassatam vitio perso ne innouat est eligendi ꝛ postulādi po testate priuat⁹: ꝛ cōtinuatur hoc. c. ad precedens. tractatur enim de illa materia. Diui ditur. Nā primo ponit̃ narratio duplicis postu lationis ꝛ alterius admissio ac alterius deroga tio. Secūdo ponit̃ papalis approbatio ibi: nos. ¶ Casus literalis. Canonici senoneñ. receptis li teris cassationis postulatiōis predicte fraudulē ter suppresserunt literas ipsas: legatus tñ aposto lice sedis qui super hoc mandatū apostolicum re ceperat mādauit p̄dictis canonicis vt ad electio nem procederent canonice celebrandā: quidā ca nonici senoneñ. postulationem cassatam a domi no papa iteruz innouauerūt: quidā alij canonici licet essent numero pauciores postulauerunt ep̄m cameraceñ. Cardinalis intelligens q̄ŏ illi qui po stulationem cassatam innouauerūt essent eligēdi seu postulādi potestate priuati: ꝛ ideo ad alios lz numero pauciores essent: postulādi autoritas est deuoluta postulationē fctāz de cameraceñ. admi sit dñs papa ꝛ predictū cameraceñ. absoluit a vin culo quo tenebatur ecclesie cameraceñ. ꝛ cōfirma uit factum legati. Ber.

2 ¶ †No. j. tex. hic apertum q̄ postulantes scienter indignū sunt priuati ipso iure potestate eligendi ꝛ postulādi.ᵈ Probat em̄ hec litera q̄ canonici. vt in. c. p̄cedenti fuerūt ipso iure priuati potestate eligendi ꝛ postulādi: quod colligitur ex eo q̄ isti canonici innouando postu lationē cassatā perdiderūt priuilegiū eis conces sum per papam. Itē dicit tex. q̄ isti canonici fue runt abusi benignitate sedis apostolice: quia pa pa in. c. precedenti gratiose cōcesserat istis q̄ŏ pos sent denuo eligereᵉ: nā de iure nō poterant. Et sic

e ¶ Denuo eligere. Facit iste text. in ar. s̄z Bal. hic ad q̄ōnem an no tarius deposit⁹ a tabellionatu pos sit per comitē pa latinum iterum creari: ꝛ determi nat q̄ŏ nō alleg. quod no. in aut. de armis. §. fina. colla. vj. vbi dicit esse glos. nota. de hoc: ꝛ hoc moti uum format Ol drad. in consilijs suis. subdit etiaz esse arg. q̄ senten tia arbitratoris cassata de nouo ferri non possit p quo vide q̄ŏ not. in. l. si vt propo nis. C. quomodo ꝛ quando iudex. ꝛ in. l. iudex post q̄. ff. de re. iudi. ꝛ in. c. in literis. de offi. delega. adde Host. in summa de penit. ꝛ remis. §. cui confitendū. quod cardinalis priuatus officio cardinalatus nō potest iterū crea ri cardinalis. ꝛ vi de textuz iuncta glos. j. in. l. ij. C. de vindi. lib. ꝛ apud cōci. manu. ꝛ ibi Bald. in princi pio dicit per il lam. l. determina ri questionē do mini Oldr. de eo qui creatus est ta bellio ꝛ postea d̃ ponit̃ ab officio q̄ŏ non potest de nouo creari: per comitem palati num etiam si per principē esset re stitutus ad famā non tamē ad offi cium: ꝛ idem di cit in sacramen to baptismatis: quia licet quis sit effectus heretic⁹ ꝛ papa ei indul geat: non tamen potest iterum ba ptizari: quia nō est quid reitera bile. s̄m glo. in. d. l. ij. ꝛ vide p Pet. de ancha. in cle menti. j. de exces. prela. facit quod habet̃ in. l. si ali quid. C. de susceptori: ꝛ arca. libro. x. ꝛ ibi Bartol. ꝛ doctor. ꝛ dictum Bal. in dicta. l. ij. sequit̃ Roma. in. d. l. si vero. §. de viro. in fallē. xxxviij.

ff.sol.mat.maxime per.l.iudices.C.de digni.lib.xij.et vide Bal.in.l.ij. in fi.ver.vlt.not.C.de lib.et eo.lib.vbi dicit quod doctor priuatus doctora tu propter delictum non pot iterato iterando examen redoctorari: vnde vir fa cilis delere ius etc. et ponit versus. Que semel horrendum maculis infamia nigrat. Ad bonum tergendum multa laborat aqua. Et vide Bal.in proe. Greg. in.viij.col.vbi dixit quod semel remotus propter delictum iterato eligi non pot alt.not.in aut.de armis.§.fi.col.vj.et idem voluit in.c.at si clerici a ci.in.iiij.colum.de iudi.vbi dicit quod tabellio perpetuo deposit⁹ ab officio cum infamia directe tinct⁹ et nunquam redit ad illud et non pot denuo creari tabellio.gl.dicit esse sing.in aut.de armis.in gl.fi.in c.ij.de nuntiamus. Limitare tamen oia predicta nisi de scientia principis per d tert.in.d.l.ij.C.de e lib.et eo.lib.quia princeps poterit de nouo creare.et ad duco pulchrum tex.in.l.nullus ex his C.de diuer.offic.lib.xij.vbi est tex.quod resolut⁹ a militia ad eandem non

facit iste tex.pro his quae dixi in.c.precedenti.puta quod sicut innouantes postulationem cassatam ipso facto priuantur:ita et postulantes a principio scienter indignum.

3 ¶ †Not.ij.quod sicut habentes potestatem eligendi et postulandi a iure coi priuantur eo ipso potestate eligendi postulando indignum:ita priuantur habentes potestatem eligendi ex priuilegio[a] si postulant scienter indignum.

4 ¶ †No.iij.quod abutentes priuilegio[b] sibi concesso sunt illo priuati seu saltem debent priuari.

5 ¶ †Not.iiij.vnam regulam in materia electionis quod aliquib⁹ priuatis potestate eligendi illorum potestas deuoluitur ad alios canonicos:licet numero pauciores. Et sic vnum totum ius collegij residet in non delinquentes: et idem dic eadem ratione in alijs actibus capitularibus. Nam si omnes essent inhabiles:puta quia excoicati vel suspensi tota potentia capitularis residet penes habiles:licet illi faciant minorem partem collegij vt hic:quia hoc casu isti representant totum collegium. Cum priuati et inhabiles[c] non sint computandi in numero:ad hoc quod legitur et no.in c.illa.j.de elec.vide bonam glo.in cle.quod circa.eo.tit.

6 ¶ †Item not.v.ex hoc et ex tex.quod in delictis[d] illud quod fit a maiori parte non censetur factum ab oib⁹[e] imo maior pars venit punienda distrahat. Minor vero pars quae contradixit non inuoluitur peccato aliorum nec pena peccati:vt satis colligitur hic. Et vide ad hoc Inno.in.c.j.de his quae fiunt a maio.parte capit.vbi notabiliter dicit hoc procedere quando minor pars expresse contradicit:secus si tacet. Nam tunc inuoluitur peccato et pena peccati vna cum expresse consentientibus:quod dictum singulariter not. Et potest esse ratio quia ex quo quis vocatur ad vniuersitatem debet aut consentire aut contradicere. Unde cum teneatur loqui seu consulere et affirmatiue vel negatiue tacendo habetur pro consentiente in suum preiudicium argu.in.c.precedenti.et quod ibi dixi.et in.c.ij.de confes.lib.vj.et melius in.l.de etate.§.qui tacuit.ff.de interroga.actio.facit.c.si tibi absenti.iuncta gl.de prebe.lib.vj. Et aduerte quia predicta procedunt quando pena apponenda concernit singulos:tunc enim pauciores contradicentes non puniuntur.

7 † Sed dubium est quando ex delicto venit pena imponenda concernens ipsam vniuersitatem.vt puta maior pars vniuersitatis alicuius ciuitatis commisit rebellionem[f] contra principem:minor vero pars in consilio contradixit:nihilominus maior pars rebellauit totam ciuitatem.nunquid debeat puniri tota ciuitas cum non possit fieri sine discrimine minoris partis que non consensit. De hac not.questione vide per Inno.in.c.grauamen.de sen.exc.plenius per Bart.in.l.aut facta.§.fin.ff.de penis.tetigi in.c.dilectus.de simo.vbi tractaui an et quando vniuersitas possit accusari et qualiter sit punienda.vide aliquid etiam per Bar.in tractatu de tyrannide. Unum tamen tene menti quod non dicitur vniuersitas seu ciuitas aliquid facere nisi illud deliberatum fuerit collegialiter[g]: vnde si maior pars huius ciuitatis faceret aliquem insultum vel rebellionem non debet dici quod ciuitas fecit ex quo non fuit illud deliberatum collegialiter: ita dicit gl.no.et bene in.l.sicut.ff.quod cuiusque vniuersi. sequitur Bar.in.d.l.aut facta.facit quod no.gl.in.c.j.de reb.eccl.non alienan.lib.vj.

8 ¶ †No.vlterius quod sicut potestas partis delinquentis residet in aliam

debent cauere ne sint nebule sine aqua deuotionis lachrimarum tur binibus agitate. Et addo quod cardinales tractantes de eligendo futuro papa incidunt in crimen lese maiestatis secundum Inn.et Joan.andre.in c.veniens.de accusa.quod dictum refert et sequitur Bald.in titul.de l.cora.in vsi.feu.et in.l.quoniam liberi.in versicu.et adde quod papa.C.de test.et Alex.in.l.j.ff.ad legem iul.maie. De heretico autem de quo hic fit mentio an debeat rebaptizari puto non esse difficultatem quia sacramentum baptismi non est aliquo pacto reiterabile vt in titu.C.ne sanctum bapti.reite.

aspirabit sine licentia principis:ex quo textu infertur quod cardinalis priuatus officio cardinalatus poterit permissu principis id est pape iterum assumi ad cardinalatum:et vide ad predicta tex.et ibi Bart.in.d.l.si aliquid.et facit.l.si quis ex argentarijs.§.j.et ibi glo.ff.de eden.

¶ Adde quando electione prima inualida possit alia fieri. Roma.consilio.cccxcij.

Anto.Franci. ¶ Circa hoc an si notarius propter delictum commissum in officio vel aliquid aliud fuit priuatus officio tabellionatus possit ad illud iterum assumi et ipsum exercere.vide gl.in.l.si quis ex argentarijs.hic allegata in ver.editionis.et Bar.in.l.eadem.ff.ad.l.iul.repetun.et vide Specu.in tit.de instrumen.edi.in.§.restat.in ver.sed nunquid tabellio. Et adde quod notarius priuat⁹ officio nihil pot addere prioribus rogationibus etiam de mandato iudicis.l.ij.in.§.miles.et ibi not.ff.de his qui notantur infa.et no.in.l.quid ergo.in.§.pena grauior.eo.tit. est tamen verum quod index antequam eum priuet poterit mandare vt quod omiserat in instrumento suppleat:licet postquam priuauit est impossibile quod tali sic priuato officio mandetur vt addat que omiserat:quia tunc cum non sit notarius additio esset facta a persona priuata vt plene tractauit in.d.§.pena grauior. Et adde quod notarius condemnatus de falso non potest de cetero conficere instrumenta nisi in lex cognita sibi reseruauerit talem facultatem quod facere potest si vult secundum Bal.not.in.l.depositi.C.depo.et in.l.iubemus.in.§.sane.C.de sacrosan.eccle.et tenet Bart.in.l.si quis in principio testamenti.in.§.fi.de leg.iij.et in.l.ex militari.C.de testa.mili.et habetur per Bal.in.l.ij.C.de manu.vin.et in.l.si quis ex argentarijs.in.§.cogentur.et ibi per Alex.ff.de eden. Adde tamen quod quando notarius est condemnatus de falso:instrumenta facta ante condemnationem valent:sed post non valent ita Bal.in.l.ij.C.de fi.instr.et in.l.in exercendis.eo.tit.et in aut.sed nouo iure.C.si cer.pet.et vide glo.in.§.in his.in aut.de fide instru.et idem voluit Bart.in.l.barbarius.in vlti.col.ff.de offi.pto.vbi etiam dicit quod notarius accusatus vel inquisitus de falso pendente processu et causa falsitatis pot instrumenta conficere:imo priuat⁹ officio tabellionat⁹ propter falsitatem potest publicare instrumenta sua ante facta et perficere vt not. doct.et Pau.de cast.post eos.in.l.pretor.§.sed si dominus.ff.de eden.et in.l.si arbiter.C.de senten.et Barto.in.l.ad testium in.§.j.ff.de testam. De cardinalibus autem priuatis de quibus hic fit mentio:adde quod ab alio iudicari non possunt nisi a papa vt pulchre voluit Joan.andr.in.c.dilecto.de prebe.et adde quod in depositione cardinalis episcopi requiruntur.lxxij.testes. In cardinalibus autem presbyteris requiruntur.liiij. In cardinalibus autem diaconis requiruntur.xxvij.vt habetur in ca.presul.ij.q.iiij.et quis possit eos deponere et depositos restituere.vide glo.et doct.in.c.ex gestis.de cleri.non residen.et in.c.j.de schisma.libr.vj. Et adde quod cardinales cum delinquunt debent acrius puniri quam ceteri cum ipsi assistant do.pape qui est vicarius christi exemplo. Adde de quo dicit sanct⁹ Aug.quod.quanto erat deo proximior:tanto grauius peccauit.vt in.c.consideret.de peni.distin.v.et exemplo etiam Luciferi.de peniten.distinc.ij.c.princeps.et.c.principium.et ideo dicebat Host.in summa.de peni.et remis.in.§.cui confitendum.in ver.cui cardinales.quod

Adde tamen quod hereticus qui nunquam fuit baptizatus volens baptizari si non potest quia aquam non habet habetur pro christiano quo ad remissionem peccatorum:non autem quo ad matrimonium contrahendum:nec quo ad ordines sacros recipiendos:quia baptismus est ianua omnium sacramentorum pro quo vide glo.in cap.caue.xxviij.q.j. Et demum adde quod hereticus si conuertatur ad fidem recuperat bona:sed debet incarcerari ad penitentiam agendam:hodie autem inquisitores imponunt penam ex arbitrio eorum per.c.vergentis.de here.et per.c.vt commissi.in.§.et illorum eo.titu.lib.vj.item recuperat ius patronatus ecclesie:nisi per sententiam fuerint eo priuati.vt per Gem.in c.j.in prin.de iurepatro.lib.vj.et de predictis vide Car.in cle.j.in.§.fin. in vltima.q.de vsuris.

a ¶ Ex priuilegio.facit.l.si quando.et quod.l ibi not.C.de inoff.testa.et.l.si cui.ff.de serui.

b ¶ Abutentes priuilegio. Vide tex.et ibi plene no.in.c.cum accessissent.de consti.et in.c.cum illorum.de sent.excom.

c ¶ Priuati et inhabiles. Vide doc.in.c.si.de procura.et ibi istum et in.l.si cut.ff.quod cuiusque vniuer.no.

¶ Adde Roma.consi.ccccxxiij.

d ¶ Quod in delictis.Facit quod not.in.c.grauem.de sen.excomu.et glo.in.l.aliud.§.refertur.ff.de reg.iur.vbi bo.glo.

¶ Adde vt per Fede.consi.cccxv.

e Sebast.Sapia. ¶ Ab oibus. Vide bal.in.l.j.in ver.et hoc facit ad plura.ff.de magi.conuen.Ange.et Mod.in.l.et suum.§.hodie.ff.de pact.Pet.de an.in consi.x.vbi effi caciter Andr.sicu.in consi.vij.in.j.vol.

f ¶ Commisit rebellionem. Vide Joan.de lig.in cle.j.de pe.et ibi Imo.in ij.col.et do.Car.in ver.ciuitas in.ij.q.idem etiam tenet do.post Jo.and.in c.felicis.§.fin.de pe.in.vj.in.iij.colum.et do.Abb.in.c.dilect⁹.el.ij.circa fi.j.de simo.et Ang.in consi.clxiij.incip.cum multitudo.et plene per do.Fel.in c.cum omnes.in.xcvj.co.ibi.et ideo Ang.de consti.facit quod voluit pau.de ca.consi.lxxxvj.incip.in christi.in causa fortij.

g ¶ Collegialiter. Vide do.Feli.in.d.c.cum omnes.d.col.xxvj.

¶ Adde late Fran.are.consi.clxiiij.

Zacharias. ¶ Adde istum in.c.dilect⁹.el.ij.col.iij.ver.not.hanc glos.de simo.Ang.in.l.sed si ex dolo.§.sed an.ff.de do.Jac.rebuf.late in.l.quesitu.a.z.et in addi.ad eum.et quasi per totam.l.C.de decur.lib.xj.eundem super rubri.de mune.patrimo.eo.lib.quod verum est in delicto faciendo secus autem in omittendo vt ibidem et per Salic.in.l.j.C.de seditio.et Feli.in prealleg.c.dilectus.j.ver.sed hanc conclusionem. Item in delicto continuato.vt per Pe.de anch.consil.cxiij.incip.ex narratis.colum.vij.ver.et si dicatur.eundem Feli.vbi.s.ver.secundo limita.vel nisi populi delinquentis detegetur voluntas vt.d.col.ver.tertio limita.

a ¶ Ad cõpromittentes. Adde vt per Calde.consi.vj.eo.ti.
b ¶ Et in.c.cum iure. Uide ibi doctores.
¶ Adde limitandum vt per Pet.de anch.consi.clvj.
c Zacharias. ¶ In vno solo. Adde Jac.rebuf.in actores.nu.j.ꝛ ibi in apostil.ad eum.C.de exac.trib.li.x.ꝛ Alex.cõsi.xcv.vol.iiij.ꝛ cõsil.xcvij. in princi.volu.ij.

partẽ qñ eligẽtes habẽt ptãtẽ a iure cõi:vt in.c.cũ in cũctis.ꝛ in.c.cũ vintoniẽsis.de elec.ita deuoluit ptãs qñ eligẽtes habẽt ptãtez ex ꝑuilegio:vt hic. Et ex his infero ad qõnem.pone ꝙ ptãs eligendi fuit data ꝑ canonicos trib⁹ cõpromissarijs quorum duo scienter elegerunt indignũ terti⁹ elegit idoneũ q̃rit nunqd valeat electio istius tertij:vr ꝙ sic:q2 ptãs duorũ resedit in istũ.arg.hic.s3 ꝯtrariũ est verũ:q2 illud.c.loquit qñ aliq eligũt collegialiter:ideo ptãs residet penes eligẽtes idoneũ sed in casu ꝑmisso cõpromissarij nõ eligũt:vt collegiũ sed vt singuli habẽtes potestatẽ a collegio. Unde ptãs cõpromissarioꝝ eligentiũ indignũ deuoluit ad cõpromittẽtes[a] vt in.c.si compromissarius.de elec.lib.vj.reperit ergo electio ab vno tm̃ facta.ꝛ hanc sensit Jo.an.in.d.c.si compromissarius.ꝛ in.c.cum in iure[b].ꝛ in.c.q2 propter.j.de elec.
9 ¶ † In glo.pe.in fi.no.singulariter istã gl.ad quã quotidie fit remissio cũ querit nunqd ius vniuersitatis possit remanere in vno solo[c] oĩb⁹ alijs mortuis vel priuatis.cõcludit ista glo.ꝙ sic. Unñ tota potentia collegij residet in isto solo[d]:ꝛ hãc opi.gl. tenẽt Inno.ꝛ Hosti.ꝛ cõiter doc.ꝛ videt probari ꝑ.l.sicut.§.fi.ff.qd cuiusq3 vni.ꝛ hanc opi.t3 ibi.gl. ꝛ Bar. ¶ Iste tñ solus nõ poterit seipsuz eligere[e] q2 notaret ambitione:vt.in.c.per nostras.de iure patr. Nõ ob.qd dr de grege aĩaliũ:q2 illõ ꝓcedit ĩ vniuersitate rerũ inanimatarũ q̃ quidẽ vniuersitas nõ h3 bona seu iura.nec est ibi animus hoĩs in quo ꝯseruetur illud ius collegij. Merito extra ctis capitibus animalium desinit vniuersitas seu grex. Sed nos loquimur in vniuersitate ꝑsonarũ que h3 bona:ꝛ iura:ideo ius collegij residet ĩ vno
10 solo. † Ad.c.bone.alle.in glo.rñde clari⁹ sic ꝙ illi qñq3 de collegio eligũt sciẽter indignũ:ꝛ tũc ipso iure sunt priuati ptãte eligẽdi pro ea vice:ꝛ ideo ptãs residet in eis qui nõ deliquerũt:vt hic. ꝛ in.d. c.cũ vintoniẽsis. Qñq3 eligunt indignũ cõtra formam:ꝛ tunc eligẽtes non sunt priuati sed ꝑuandi ptãte eligẽdi:vt in.d.c.q2 propter. Et ibi notabit an valeat electio istorũ si iterũ eligũt seruata forma anteq̃ priuent.ꝛ eis tñ priuatis per sñiam deuoluit ptãs ad illos qui nõ peccauerũt in forma. Qñq3 tres eligunt idoneũ ꝛ seruata forma tñ cõtẽpserũt aliquẽ de vniuersitate q deberet vocari et isto casu electio tenet:sed instãte cõtẽpto d3 electio ista cassari nõ tñ priuant ptãte eligendi:licet aliud senserit hic gl. Et cõtrariũ huius tenuit gl. in.d.c.bone.in fi.pe.glo.que fuit additio.ꝛ ista opi. cõiter tenet.ꝛ iste casus ꝯtingit.in.d.c.bone. Ideo ille solus q fuit contẽptus non potuit ꝑ se eligere q2 alij nõ erãt priuati ptãte eligẽdi:sed nos loquimur qñ alij sunt priuati vel mortui preter vnum.
11 Pondera tñ glo.in eo qd dicit ꝙ collegiũ non est in vno:nã deest ibi significatũ vocis.sed ius colle
12 gij ꝯseruat in vno. ¶ † Quid aũt si oẽs sunt mortui[f] vel expulsi de collegio nũquid sit extinctũ collegiũ ꝛ ius ipsius:vide Inn.in.c.ij.de no.ope.nuntia.ꝛ qd not.in.c.cũ sup de cã pos.ꝛ ppri.vid bo.gl. et tene eã mẽti in.c.statutũ.de elec.li.vj. Per glo. et Bar.in.d.l.sicut.ꝑ eundẽ in.l.fi.de colle.illi.ꝛ in l.j.§.fi.ff.de acqui.pos. Et ꝯclusio est hic ꝙ aut collegiũ fuit destructũ autoritate superioris ꝛ ipo facto extinguunt oĩa iura ꝛ priuilegia collegij: aut decesserũt hi oẽs de collegio vel expulsi fuerũt ꝓpter eorũ delictũ. Et tũc ĩ collegio ecclesiastico cõseruant oĩa iura collegij apud ipam ecclesiã. S3 in collegio seculari est dubiũ.nã glo.in.d.l.sicut.t3 ꝙ extinguit collegiũ ac pereũt iura collegij. Alij tenuerũt idẽ in collegio seculari:qd in ecclesiastico vt conseruet ius apud parietes. Precedẽs tñ opinio vr cõmunis. Posset tñ dici si ius collegij est collatũ loco:tunc non extinguitur ius:l3 desint collegiati. Potest poni exẽplũ qñ desineret ꝓpter guerrã vel pestẽ vniuersitas scholariũ: iura enim collegij cõseruant apud ciuitatẽ cui priuile
13 giũ studij collatũ est. ¶ † In gl.fi.in fin.no.ex glo. duos modos qb⁹ põt superior ꝓcedere ꝑ admittendo postulationẽ. Prim⁹ vt dicat ꝓuidem⁹ ecclesie vestre de tali ꝑsona ꝓut postulastis. Et pro ista practica facit iste tex.in ver.ꝓuidisti. Ali⁹ modus est vt supior dicat postulationẽ vestrã admittimus ꝛc.ꝛ hec admissio h3 effectũ electiõis ꝛ cõfirmationis.vt dixi.s.c.j.ꝛ ponit Inno.istos duos modos. Dicit tñ scd3 modũ magis iuri ꝯgruere q2 ꝓuisio spectat ad supiorẽ:hẽret ergo superior postulationẽ admittere vel repellere. Ad h.c.sequẽ.ꝛ.c.j.ꝓpe.fi.s.eo. Nũq̃ tñ supior d3 dicere: postulationẽ ꝯfirmam⁹.q2 v̓ba postulatorũ dirigũt in ipsuz supiorẽ.nec ius acq̃rit postulato. Qualr aũt se debeãt hr̃e postulãtes apud supiorẽ: vide bonã gl.j.c.proxi.in ver.quã gratia moueat.in fi.
14 ¶ † Extra gl. Inn.ponit hic aliquos casus in qbus eligentes sunt priuati ptãte eligẽdi. Et ꝑm⁹ casus qñ postulat scienter indignũ.s.c.j. Scd̃s qñ postulationẽ cassatã vitio ꝑsone inuoluũt:vt hic. Tertius qñ eligunt ꝑ abusum secularis ptãtis:vt in.c.qsqs.j.de elec.vbi de hoc. Quart⁹ qñ eligũt ineligibilẽ:vt in.c.inotuit.j.de elec. Quint⁹ qñ recipiũt postulatũ vel electũ vt ꝑlatũ cuius electio vl postulatio est nulla:vt in.c.bone.j.ti.pri. Sext⁹ si sunt excõicati vl suspẽsi:vt in.c.cũ dilect⁹.de ꝯsuetu.ꝛ in.c.cũ inter.R.j.de electio. Septim⁹ cũ non eligit infra tp̃s a iure ꝑfixũ.de q̃ in.c.ne ꝑ defectu. j.de elect. Octau⁹ cũ postulãt post appellationẽ vt in.c.bone.j.tit.pri.secus dixit Inno.in electiõe facta post appellationẽ. Quia electionẽ cũ sit via ordinaria nõ põt appellatio ĩpedire nisi ex cã iusta sit interposita vt in.c.cũ bonis.j.de electio. S3 postulationẽ impedit appellatio etiã ꝛ cã frustratoria interposita:rõ ꝑm eum q2 postulatio d3 esse ꝯcors: vt in.c.scriptũ.j.de elec. Refert tñ quosdã dicere non esse in hoc drĩam inter postulationẽ ꝛ electionẽ. Host.ꝯcordãdo dicit ꝛ bñ. Aut postulatio sit sine cã vl nõ a duab⁹ ptib⁹ ꝛ vera sit op⁹. Inn. Si v̓o sit ex cã:ꝛ a duab⁹ ptib⁹ ꝓcedat ꝯtra opinio:vt appellatio frustratoria talẽ postulationẽ nõ impediat. Quia talis postulatio vincit electionẽ:vt in.d.c.scriptũ.ergo est fortior q̃ electio. ꝛ vid plures alios casus ꝑ Host.in sum.ti.de ele. §.qualr.versi.cauendũ.ꝛ seq.ꝛ ponit circa ꝑdicta[h]
15 Inn.duas regulas. † Prima est ꝙ v3 electio fc̃tã nõ vocatis illis q sunt ꝑuati vel inhabiles ad eligendũ:l3 primo non sit discussum an sint priuati. Satis enĩ est ꝙ postea possint ꝯuinci:q2 si ĩ v̓itate nõ habebãt ptãtẽ eligẽdi nõ erat opus eos vocare.facit.c.fi.de sup.pp.neg.pla.ꝛ qd legit ꝛ notat in.c.illa.j.de elec. Et idẽ dic in alijs actib⁹ capitularib⁹ vt valeat act⁹ explet⁹ ꝑ habẽtes vocẽ ĩ capitulo l3 inhabiles ꝛ ꝑuati nõ fuerũt vocati.nec fue
16 rit discussuz ꝑ prius an sint priuati. † Scd̃a regla est ꝙ cassata electiõe vitio ꝑsone eligẽtes sunt ꝑuati ea vice ptãte eligẽdi:vt in.c.cũ in cũctis.j.de ele. Qd intellige.qñ elegerũt sciẽter indignũ: secus si
17 ignorãter.vt in.c.inotuit.j.de elec. ¶ † Sed dubiũ est qd in alijs actib⁹ capitularib⁹ nunqd disponẽtes rẽ nõ legtime sint ꝑuati ptãte explicãdi talẽ actũ legitime. Ita ꝙ ptãs deuoluat ad alios l3 numero pauciores:credo ꝙ nõ:q2 hoc nõ reperit iure cautũ nisi in actu electionis.vnde cum priuatio vocis dande sit pena non d3 entendi ad casum in iure nõ expressum. Pro hoc facit.c.q2 ꝓpter.j. tit.proxi.vbi eligẽtes cõtra formã nõ sunt priuati. ad idem.c.bone.el.ij.j.de elec.vbi patet ꝙ eligentes aliquo spreto ꝛ contempto nõ sunt priuati:ergo pena priuationis non habet locũ regulariter:
g l3 minus legitime maior pars se gesserit[g].facit gl.
h in.c.fi.[h] de iurepatro.

d ¶ In isto solo.vide Inn.in.c.illa. j.de electio. qd si oẽs de capitulo sunt excõmunicati vno excepto:et eligunt prelatuz si ille ignorauit ipsos excõicatos vl sciẽs ꝓtestat⁹ est:ꝙ eos non admittebat ad eligendũ vt electio ꝑ illũ vnũ in quo residet totuz ius capli valeat: qd est singulr notandũ. Limitat hoc dñs meus nõ habere locũ invitio simonie.vnde nõ v3 electio simoniaca.licet aliquis ex eligẽtib⁹ ignorauerit fuisse cõmissam simoniã. ꝛ vide Philip. in.c.bone.j.titu.j. Bartho.brixien. in.c.si forte.lxv. distin. Et an.collegiuz remaneat in vno vide Inn. in.c.cum ex iniuncto.de noui ope. nun.ꝛ Bal.in.l.si grege.de leg.j.et quod not.Inno. in.c.cum nobis.ꝛ j.d.c.illa.de elec. et ad gl.istã add no.in.l.pater filium.§.tusculan⁹. ff.de leg.iij.faciat ꝙ voluit Bart. in.l.quod in rerũ §.fi.in ver.querit si collegiũ.ff.de leg.j.
¶ Adde Abb. consi.xxv.
e ¶ Eligere. Limita sec⁹ esse:si sunt duo quib⁹ est data ptãs eligendi. naz ꝑñt vnum ex ipsis eligere scd3 istũ in.c.j.nu.6.j. de elec.ꝛ elec.po. Itẽ limita nisi ille solus noĩe collegij daret alteri ptãtem eligendi q tãq̃ cõpromissari⁹ poterit illũ solum eligere; vt alias habet per istũ in.c.l3 deuitãda.j.de elec.in fi. Aeneas de fal.
f ¶ Si oẽs sunt mortui.faciat qd no.iste.j.c.de multa.in fi.in versi.q̃ ad scd̃m.de preben.ꝛ vide Bart.in.d.l.fi.in ver.quero an destructo collegio.ff.de colleg.illi. Bart.ꝛ doct.in.l.inter stipulãtem.§.sacram.ff.de verb.obl. Jo.an.in.c.ꝑuilegiũ.de reg.iur.in.vj. Dyn.in.l.pater.filiũ.§. tusculanus.ff.de leg.iij. Bal.ꝛ Inn.in.d.l.si grege. Ang.in.l.ꝓponebatur.ff.de iud.ꝛ in.l.s̓uitutes.§.si sublatũ.ff.de ser.v.ꝑd.ꝛ in.d.§.sacrã.ꝛ in.l.q res.§.areã ff.de solu. Bal.in tit.de pa.cõstã.in ver.nos.ꝛ in aut. habita.C.ne fi.ꝑ pa.ꝛ in.d.l.sicut quod cuiusq3 vniuer.noĩe ꝛ in.d.l. seruitutes.§.si sublã.ꝛ glos.in.d.c. priuilegiũ.circa mediũ.ꝛ vide istũ post. Jo.an.in.c. abbate.in gl.fin. de verbo signifi. Zacharias.
¶ Add bertha. de fir.in tract.de epi.in.iij.pte.lib. j.qõ.xxxj.v̓sic.qd aũt si maior ps.ꝛ q̃ posui in addit. in v̓si.in vno solo. s.proxi. Sebastia.Spia.
g ¶ Se gesserit.qd pena priuationis non imponat nisi spãliter a lege exprimat est casus in.§.optimũ. ibi nec q̃libet est lex aliqd tale.dicẽs in aut.de nõ elig.secũ.nub.de quo per Corse.ĩ singularib⁹ suis. col.vj.versi.si alicui statuto.sed in cõtrariũ est text. in.c.j.§.porro.que fuerit prima causa bene.amit.ꝛ in c.auaritie.de prebend.in.vj.glo.in l.si quis in tantã. C.vnde vi.
h ¶ In.c.fi. Uide bo.textũ in.l.at si quis.§.idem labeo.versi.cum in eum pena statuta nõ sit.ff.de religio.ꝛ sump.fu.et xv.q.viij.in summa vbi glo.ꝛ facit text.in aut.de non eligen.secundo nuben.in v̓sic. nõ ex lex tale qd dicẽs. Adde Oldra.cõsi.lxiiij.

a ❡ Canonici. Add Lud.ro.in.l.ij.in pn.ff.de ver.obl.vbi tacito isto dicit illud q dicit iste.z vide Lap.z Do.in.c.j.§.hec aūt.de ele.li.vj.z vide istū in.c.ad abolēdā.in glo.ij.de here.z in.c.nō dubiū.in.j.no.de sen.excō.tex.z ibi do.Car.z Bal.in.c.ad aures.qd me.cā.z p do.meū hic.z ɔclude q vbi materia siue penalis z exorbitās siue fauorabilis ɔgruat tā simplicib' clericis q̄ canonicis appellatione clericoz veniunt canonici.vbi vero materia non congruerit z essemus in materia penali appellatiōe clericoz nō venirēt canonici. Si vero essemus in materia larga z fauorabili tunc venirent.ar.nigri.iuncto rubro.in titu.de vita z ho.cler. ❡ Adde Abb. consi.ix. ❡ Adde an appellatiōe clericorū veniāt epi:vide do.meum do. Vincē.de herculanis de perusio vulgariter dicto el Frisio in sua disput.solemni incipiē.in noie Jesu xpi vidi z quātū zc.vbi p.xvj.fundamēta tenet qd non in materia stricta z penali. Aeneas d falco. Anto.Francisc. ❡ An appellatione clericoz veniāt canonici.arbitror decisionez dq̄ hic fore verā z maxime i penalibus in quib' est faciēda restrictio vt in regula odia z in regula in penis de reg.iur.in vj. Add tñ q appellatiōe clericorū nō veniūt monachi nec ɔuersi monasteriorū.vt not.in.l.oēs.in.§.pterea.C.de epis.z cleri.z vide do.Abb.in.c.j.ne clerici.vl' mona.z per d.Car.in.cle.j.d celeb.miss.Quid aūt de psbyteris diaconis subdiaconis z alijs iferiorib'.dicas qd sic p gl.z do.car.in clem.j.de offic.ord.z p do.Ab.in.c.nō dubiū.de sen.exc.z p Spe.in ti.de instr.edi.§.nunc vero aliq.in ver.qd de prepositis.eps aūt n̄ venit appellatione clericoruz.vt per Specu.in tit.de rescrip.presenta.§.fi.versi.quid in rescripto.z in tit.de lega.in ver.quid,si dispensatum.z not.in.c.fi.de preben.z in.c.solent.de sent.excō.Quid autem de canonicis de quibus hic dubitatur habet etiam per do.Card.in.c.nō dubium.de sent.excom.

b ❡ Cardinales ppter honorē. Vide glo.in.c.pudor.in ver.principē mūdi.xxxij.q.ij.

1 ☞ Postulatio facta a minori q̄ tertia pte collegij non valet.
Postulatio per quam priuata vtilitas prefert cōmuni non valet.
2 Clericorum appellatione regulariter nō veniunt canonici.
Species vbicūqz ponit aliquid vltra genus suū non comprehenditur sub illo genere.
3 Penalis dispositio dz large interpretari si aliter non haberet effectum.
4 Laicus non potest esse canonicus.
5 Cardinalis vel eps an debeāt eligi an postulari ad aliam dignitatem.
6 Cardinalis nō potest esse episcopus.
7 Judex potest allegare pro vtraqz parte:z aperire dubia processus.
Romana ecclesia quid significat.
8 Postulatio siue nominatio si sunt legitime facte acquirunt ius postulato siue nominato.
Postulantibus nō licet a postulatione recedere si postulatio representata est superiori.
9 Judex an z qn̄ possit ex officio suo supplere.
10 Sententia lata vtraqz parte presente valet:lz nō appareat q iudex protulerit ad instantiā partis si vero pars est absens iudex non supplet nisi petēte parte presente.
11 Priuatus nō tenetur preferre bonum publicum suo commodo licet iudex sic.
12 Postulatio vtrū debeat admitti si numerus postulantium non est maior duplo.
Stilus romane curie facit ius.
Non consueuit facere:idem est ac si diceret nō potest facere.
Consuetudo romane curie nō extendit ad alias.
13 Gratia si est iusta princeps potest ɔpelli ad ipsaz faciendam.14.
15 Bastardus licet aliquis sit tamen potest in prelatum postulari si non reperitur alius per quem ecclesie bene consulatur.
Postulatio dz admitti si est necessaria z iusta.
16 Postulantes debent prouidere de aliquo stipendio illi quem fecerunt ordinare vt postularent:et non postularunt.
17 Seu:ista dictio quomodo ponatur.

Bone memorie.

1 † Postulatio p quā priuata vl' minor vtilitas cōi vl' maiori pfert:vel q̄ fit a minori q̄ tertia pte collegij admitti nō dz. Et prima ps ponit duas discordes postulatiōes. Scda vtrāqz repellit cās exprimēs ibi:nos. Tertia monet nouā puisionē fieri ibi:mādātes. ❡ Cas' literalis. Eccl'ia rauēnate vacāte quidā canonici rauēnateñ.postulauerūt epm Jmo.quidā vero postulauerūt sancte praxedis presbyteri cardinalē: postulationes iste delate sunt ad sedē apostolicā. papa auditis allegationibus vtriusqz partis taz de iure q̄ de facto:papa etiā allegauit plenius p vtraqz parte:papa cōsiderans qn̄ psētia cardinalis vtilior esset nō solū ecclesie romane verū etiaz ecclesie gñali q̄ ecclesie rauēnatē.z ideo volēs preferre cōem vtilitatē priuate:postulationē cardinalis nō admisit. Ex alia parte cōsiderās q eps Jmo.a minori q̄ a tertia parte fuerat postulatus z hmōi postulationes in discordia factas romana ecclesia admittere nō ɔsueuit:qz qn̄ etiam in cōcordia fiunt nō tam ex iure q̄ ex gratia moueat. postulationē Jmo.nō admisit:mandans capitulo rauēnati vt in psonā idoneā cōuenire pcurent. Ber. ❡ † No.j.ex tex.iuncta su praescriptiōe q appellatione clericorū veniūt canonici.[a] Nā papa h scribit clericis rauēnatis ecclesie nec loquit de clericis nō canonicis sed de canonicis:qz ipsi sunt q habēt ptātē eligendi prelatū. Alij vero q nō sunt canonici lz habeāt ibi bñficia:nō tñ sunt de capitulo nec faciunt collegiū:vt in.c.dilecta.de exce.p.la.z in.c.qz propter.j.tit.pri.z Jnno.in.c.de insti.z faciunt hec ad qōnem nunqd in oī materia appellatione clericoz veniāt canonici do.Car.ɔcludit q sic:alle.vltra tex.istū.c.p exēptionē.de priui.li.vj.vbi tex.notabiliter dt q si papa eximit clericos alicuius ecclesie etiā canonici intelliguntur exempti:z tñ materia exemptionis est restringibilis cū per eam piudicet ptāti ordinarij.ar.xj.q.j.puenit. Jtē qz esse canonicū nō ponit aliqd sup alios clericos nisi quaten' a iure spāliter eis cōceditur:ergo debēt canonici venire appellatione clericorū cū nomen clerici sit nomen generis z genus infert suas species. Cōtrariū tenui sup ru.de vita z ho.cle.vbi cōcludo q in materia restringibili appellatione clericorū non veniunt canonici nec alij in dignitate ɔstituti. Quia vbicūqz species pōit aliquid vltra genus suū appellatione generis nō venit illa species.tex.est valde notabilis in.c.statutū de elect.lib.vj.vbi appellatiōe eccl'ie parochialis nō venit eccl'ia parochialis collegiata. Qz semp hz qualitatem collegij vltra parochiā.z ibi dicit tex.hoc pcedere in materia odiosa:secus in materia fauorabili vel indifferēti.vt ibi no.per Jo.an. Ad idē no.dictū Jnno.in.c.sedes.s.de rescri.vbi dicit q si papa dat rescriptū contra titiū clericū z quosdā alios:sub illa clausula gñali nō veniunt canonici:qz sunt digniores simplicibus clericis. Cū ergo canonic' habeat qualitatē canonicat' vltra alios clericos nō dz venire appellatiōe clericoz in materia restringibili. Secus dicit in materia fauorabili:vt sentit Fede.de señ.cōs.lxxj.vbi dicit q si papa ɔcedit priuilegiū cardinali vt possit cōferre bñficia clericoruz suoz decedētiū zc.q veniūt bñficia canonicoz si canonici aliq sūt sui cōmensales qz istud priuilegiū nō est odiosum sz fauorabile. Ad.c.per exēptionē:qd videt multuz stringere:dic quod ibi fit larga interptatio vt euitet absurditas:nā absurduz foret q exēptis clericis eccl'ie nō forent exempti canonici qui sunt pncipaliores in eccl'ia. Jtē posset contingere q illd priuilegium al's nil operaret vt puta qz in eccl'ia
3 nō sunt alij clerici preter canonicos. † z dispositio dz large interpretari quantūcūqz penalis si aliter nō posset hre effectum:vt est tex.not.in.c.si snia de sen.excom.lib.vj. Ad istuz tex.dic q materia ista non erat odiosa nec poterat intelligi nisi de canonicis. Sed ideo appellauit hic eos clericos z non canonicos:qz in ecclesia rauēnateñ.sunt duo collegia ex priuilegio pape:vnum cardinalium: appel
b lantur eñ cardinales ppter honorē[b] lz nō sint cardinales. Aliud est collegium canonicorū:vnde vt papa cōprehenderet hic oēs:vsus fuit hoc noie generis quia oēs canonici sunt clerici.sicut eñ ex quo quis est homo est animal:ita ex quo qs est ca
3 nonicus est clericus:quia ius canonie non cadit in laicū:vt no.glo.in.c.cū.M.de cōst.est tex.in.c.ij.de insti.z ibi per Jnno.z hec notabis ad alias mate
5 rias. ❡ † No.ij.q cardinalis nō eligit sz postulat:nā cū sit alligatus ecclesie romane nō hz liberum volatū.vñ sicut eps nō pōt eligi ad aliā sedē sed dz postulari:vt hic.z in.c.fi.j.eo.ita etiā cardi
c nalis[c] non debet eligi sed postulari.z hanc opi tenuit Host.z optime probat iste tex.capiendo vba ppriе. Sed Abb.z Egi.tenuerunt contrariū dicētes q cardinalis non eps potest eligi. Et ad istuz tex.rñdet q verbū postularunt ponit hic improprie quo ad cardinalē:pprie quo ad epm.vnde dicunt q cardinalis fuerit hic electus z nō postulatus.de hac materia dic vt plene dicā in.c. eccl'ia.
6 el.ij.j.titu.pri. ❡ † No.iij.hic argumentū optimū q pmot' in cardinalē nō dz tenere epatū saltē in
d titulum. Nā cardinalis dz assistere pape[d] qz psen

c ❡ Jta etiā cardinalis. No.casum in quo eps z cardinalis equiparātur.sciastñ qd cardinalis est maior epo in officio. Abb.in.c.qd sup his in fi.de fi.instru. Host.in.c.ecclesia.el.ij.d ele. Jmo.in.c.dilect' fili'.el.j.de pbē.z vide bo.tex.cum glo.in.c.q̄ q̄.ij.q.vij facit qd voluit Jo.mona.in.c.super eo.de here.li.vj.z tex.in.c.p venerabilē.§.rōnibus.q fi.sint leg. Zacharias. ❡ Adde q cardinalatus dignitas ē maior post papā.not.Fel.in rubr.de maior.z obe.col.v.ver.z limitat istū in.c.ecclesia.el.ij.de electi. Bart.in.l.j.§.si quis.in.j.col.ff.de ap. Fel.in.c.qd sup his.col.fi.v s.vltimo dicit hic.de fide instru.licet Gem.i.c.eps xvij.distin.aliter ibi sentiat.

d ❡ Assistere pape. Quia cardinales nedū cōsulūt romane ecclesie sed vniuersali sunt eñ vnū corpus cum papa sicut canonici cum epo.facit qd no.in.c.ecclesia.el.ij.de elec.z Host.c.antiqua.de priuileg.z Bal.in.l.cū multa.C.de bo.q lib.q cardinales sunt capl'm vniuersale.alle.Archi.xij.q.ij.cū redēptor.z.c.abbatibus.volūt doc.in.c.sup eo.de here.li.vj.z Alua.in.c.j.in pnc.epm vel abbatem. ❡ Add late ro.consi.cccc.xviij.et consi.vlti.

tia sua est sibi magis vtilis quā ī alio epatu. Episcopatus aūt requirit residentiā cōtinuā: nam durum est dimittere ecclesiā sine spōso. Paria enim sunt[a] nō habere spōsuz vel prorsus inutilē:[b] vt in c.ij.de trasl.episc. Unde vides hic q papa noluit admittere postulationē factā de isto cardinali: qr oportuisset aut deserere romanā curiā: aut morā trahere extra epatū: vtrūqz aūt erat icōueniēs merito papa postulationē nō admisit. Et sic colligit argumentū ex textu q cardinalatus r epatus nō sunt cōpassibiles in eadē persona. Nouissimis aūt tpibus seruatū est q eps pmotus in cardinalem nō perdit ipso iure epatū imo retinet illum titulū vt prius: nisi papa aliter disponat. r ita seruatuz fuit in cardinali sancte crucis quo ad epatū Bonon. r ī cardinali sancti marcelli quo ad epatū Senen. Et h qr pleriqz cōsulerunt q.c.de multa.de prebē.nō hz locū in epatibus cardinalatib9 et similibus. et verū dicūt quo ad vba iuris. Sed quo ad mentē putarē cōtrariū: qr potius dz vacare ipso facto vnus epatus per adeptionē alterius vel cardinalatus q̄ vacet vnus archidiaconatus per adeptionē alterius dignitatis inferioris. De materia tñ vide qd no.in.c.dilect9.de cōces.pben. vbi est propria materia r bo.tert.p prima parte. ¶ No.iiij. ibi de facto et de iure. q allegationū q̄ fiunt in iudicio quedā cōsistūt in iure et q̄dā in facto. ex facto eñ ius oritur: vt in.l.si ex plagijs.i.§. in cliuo.ff.ad.l.aquil. ¶ †Not.v. ibi curauimus allegare: q iudex pōt[c] in cā vertente coraz eo allegare p vtraqz parte: potest ergo iudex aperire dubia pcessus r allegare plenius iura facientia pro vtraqz parte quā fecerūt aduocati. r ad hoc quotidie allegat iste text. r ɔcor.l.j.C.vt q̄ desunt aduo.par.iud.supple. ¶ No.vj.q cardinales ɔsulūt nedum romane ecclesie[d]: sed toti ecclesie vniuersali sunt eñ vnū corpus cuz papa sicut canonici cum epo. de quo plenius dicā in.c.ecclesia.ī.titu proxi. ¶ Not.vij.q appellatione romane ecclesie quandoqz intelligit de ecclesia romana particulariter sumpta qñqz sumit pro vniuersali[e] ecclesia. nam vnica est ecclesia totius orbis.xxiiij.qō.j.loquitur et in.c.vnico.de schisma.li.vj. Ecclesie vero particulares sunt membra istius ecclesie vniuersalis: r cōsistit ecclesia vniuersalis ex collectiōe fideliū.de cōse.dist.j.ecclesia. ¶ No.viij.ter.ibi: nō immerito pferentes spāli vtilitati.rc.qd vtilitas cōis[f] est pferenda speciali et maior minori. Quid autē si cōcurrat cōis vtilitas in diuersis psonis: dic vt no. in.l.ff.sol. matri. ¶ †Ultimo nota tres modos prouidendi ecclesie vacanti. scz per electionē: postulationem: et nominationem. et dicit Hosti. qd electio debet eē canonica qr dz capitulū in ea seruare formā a canone prefixaz: vt in.c. quia ppter. ī.tit.proxi. Et si est legitime facta acquiritur ius electo: vt in.c.cū inter canonicos.ī.de elec. postulatio vero dz esse ɔcors: r postq̄ est presentata superiori nō licet postulantibus ab ea recedere. vt.ī.c.proxi. nominatio vero debet esse solēnis: r fit fm eum qñ duo vel tres qui sunt excellentiores in capitulo vel alibi nominant pape r petitur per collegiū vt papa prouideat ecclesie de aliquo illor. Et per hanc nominationē quodāmodo ius acqritur nominatis[g]. arg.xvj.q.vlt.cōtra.sanctorum. Nec pñt nominantes recedere a nominatiōe postq̄ facta est superiori fm eum: sicut dicimus in postulatiōe: qr vtrobiqz eadē est ratio. Fatent tamē Inno. r Hosti. quod si postulantes seu nominantes r superior a quo petitur postulatio cōueniunt possunt postulantes resilire nō obstante contradictione postulati seu nominati: quod no. Et quāq̄ Inno. dixerit qd inter postulationē r nominationem est differentia quia postulatio fit cū solennitate: nominatio vero sine. tamē nō placet Hosti. dicenti qd postulatio proprie fit de vno: nominatio de pluribus: vel postulatio fit quando plures sunt in collegio: nominatio vero quādo est vnus solus: quia proprie in vno nō cadit electio: dic tamen quod cadit ius electionis vt dixi.§.c.pri. Et satis pōt teneri illa opinio vt postulatio fiat de vno: nominatio de pluribus. r intellige in nominatione solēni que fit modo predicto: quando datur libera potestas superiori puidendi vni ex nominatis. Nam quedam est nominatio non solennis scilicet quando ante scrutinium fiendum aliquis nominatur inter canonicos tanq̄ bonus et sufficiens: illa enim nominatio non tribuit ius nominato. vt in.c.quod sicut de elec. sed solū preponitur in collegio vt eligatur si placet collegio: solent enim nominari plures r postea fit scrutiniū de omnibus: r habens maiorem partē vocum remanet electus: vt in.d.c.qr ppter. r hoc plus placet quam hoc quod ponit glos.fi. Quid autem sit proprie electio seu postulatio dixi super rubrica. ¶ †In glos.j.in fine not. singulariter istam gloss. que solet iuncto tex. quotidie allegari cum queritur an r quando iudex possit ex officio supplere. Et de materia vide aliquid per Inno.in.c.ad nostram.el.ij.de iureiur. aliquid dic per glo.xxxviij. distinc.in.c. puiusq̄.xxx.q.v.iudicantem. r in Specu.de disputatione r allegatione.§.fina. quasi per totū. r per Bart. r Bal.in.l.j.C.vt q̄ desunt aduocatis. plenius per eundem Bal.in.l.iiij.§. hoc autem iudicium[h].ff.de dam.infect. per gloss.in.c.cu

a Sebast. Sapia. ¶ Paria enim sunt. In cōtrarium tñ facit q mulier sterilis et sic inutilis quo ad sobolem habet dotis puilegia vt tradit late in.l.j.ff.sol.mat. sz illud est actū vitio accidētali. vt ibi notatur.

b ¶ Uel prsus inutilē. Facit tex.ā.l.quoties.ff.q satis. cog. r gl.in.l.si pf. C.ne de statu defun. r tert. aureus.in.l.accusatur9.ff.de adul. r pulcher tex. et ibi bal.in.l.ij.C.de eunu.tex. in.c.ij.de cri.fal. Bal.in.l.si vt p pōis.la.j.C.qño et qñ iud. Do.in c.pia.de exce.li.vj.glo.sing. et ibi Sali.in.l.fi.C.ad l.flaui. d pla.tex. in.l. non putauit. §.nō quenis. iuncta gl. et ibi Bal. ff.de bon.pos.cōtratabu.sali.ī rubri.C.de pba.gl. in.c.vera.xlv.di. et glo.in.l.ij.C.d here.et.l.iiij.§.cōdemnatu.ff.de re iudi. cum simili. ¶ Adde gl.in.l.fin.C.ad legē fla. d pla. vbi dicit q vidua dr q̄ hz virum inutilez.

c ¶ Iudex potest. Uide qd legitur r no.in.c.cū Ioā. eremita.de fi.instru. r quid in notario nunqd possit allegare pro vtraqz parte. vide gl.xlv.di.c.disciplina. in versi. gladijs.

d ¶ Romane ecclesie. Add Bal. ī aut. q̄s actiōes. in vlt.col.in vsi. r prio h q̄ro qd est dicere ecclesia romana.C.de sacrosan.ecc. vbi dicit q ecclesia romana capit tripliciter. Prio p dño papa: qr papa est ecclesia animata qr vbi est papa ibi est ecclesia fz Inn. r doct.in.c.ego.N.d iureiu. Secūdo modo ponit romana ecclesia pro suo patrimonio vnde quiequid est de iurisdictione ecclesie romane pncipaliter r per se tanq̄ patrimoniū beati Petri. Tertio modo dicit ecclesia rom. ecclesia lateranen. q̄ est epatus summi pōtificis. r est maior ecclesia vniuersi orbis. vt no.in.c.nemo.xvj.q.iij.p Archi. Et quot modis capit ecclesia. vide gl. et doc.in.c.fi.ne prela.vi.suas. Baldū.in rub.C.de sacrosan.eccle. r in.c.j.lxxij.dist. et.vij.q.j.c.scire. et in.c.sicut. et tex.cum gl. ibi prima. in.c.cū clerici.de verbo.signifi.

e ¶ Uniuersali. Adde Oldra.consi.lxij.

f ¶ Utilitas cōis. Uide tex. et ibi doc.in.c.licet.de reg. r.l.vnicā ad fi.C. de cadu.tol. r in aut.de nō ali.§.qr vero.col.j. r.l.actiōe.§. labeo. in ver. semp eñ.ff.p so. r bo.tex.in.l.nulli.C.de ero.mi.anno.lib.xij. vbi creditor differens recipere debitū repu. cadit a iure exigendi: r tert.sing.in.l.j.C.de ɔdi.in hor.pu.lib.x. vbi fauore publice vtilitatꝫ ɔpellit qs emere merces corruptas. r tex.in.l.nullus penitus.C.de cur.pu.lib.xij. vbi ppter publicā vtilitatē grauant persone puilegiate facit.c.nō minus. de immu.eccle.l.in puinciali.§.fi.cū.l.seq.ff.de no.oper.nun. r qd voluit Bal.in rub.qui accusa.nō pos. r tex.in.l.si pendentes.§.si quid cloacarij.ff.de vsufr. r tert. melior de iure in.l.si quis in graui.§.is quoqz.ff.ad sille. vbi libertas datur seruo fauore publice vtilitatis in casu phibito dari. r facit tex.in.l.j.C.vt ne lice.in em.p.specierū se excusare.lib.x. vbi compellit qs emere frumentū a repu. r no.vnū sing.dictū Butri.in.c.ex parte.j.de rescri.p illū tex.q si pars astrinxit se ad duo iuxta no.in.l.diuus.ff.de re iud. r in.c.lz cām.de proba. r nō probauit nisi vnū qd ad petitionē partis nō potest iudex ferre sniam sed iudex ex officio potest ferre si illud probatū tendat ad publicam vtilitatez: vt voluit Bal.in l.j.alias secūda C.de condi.inde. qd no.pro limitatione dicte.l.diu9 r.c.licet. Anto. Francisc. ¶ Circa hoc an qs cōpellat emere vel vēdere ratione publice vtilitatis vl alia ratione. dicendum est quod regulariter non cōpellitur quis inuitus emere vel vendere aut aliquē contractū facere. vt ī l.nec emere.C.de iure deliberan. r in.l.alieno.in.§.si quis.de fideicō.lib. tamen ratione publice vtilitatis cōpellit qs emere r vendere frumenta: r alia victualia vt per Bart.in.l.iperatores.ff.ad.l.iuli.de anno. r p Cy.in.l.ij.C.de episc.au. r p Bar.in.l.non dubiuz.in.§.fin.ff.de leg.iij. et l.j.in.§.cura carnis.ff.de offi.prefec.vrb. r in.l.annonam.ff.de extraor.cri. et in.l.prima.C.de lati.liber.tollen. et vide glo.in dicta.l.nec emere. et in.l.inuitum.C.de cōtrahen.empti. in quib9 locis enumerantur multi casus in quibus quis compellitur contrahere: et vide Bartol.in.l.j.in versi.no.quod p vtilitate.C.de debito.ciui.lib.xj. r vide domi. Alexan.in apostil. Ad Bart.in.l.quod ad presens.C.de murilegu.libro.xj. ¶ Adde quod quis cogitur vendere ecclesie vel fisco quando eorum interest: vt per Floria.post Guil.de cug.in.l.si quis sepulchrum.et in.l.ij.in.§.locum.ff.de reli. r sump.fune. et per Angel.in.l.j.in fi.ff.soluto matrimonio. r per Ioan.de ligna.in cap.ad apostolice.de dona. et vide singularem tert. ad hoc in.c.primo ibi per do.Abba.de rerum permutatio. vbi quis compellitur vendere seu permutare cum fisco. Et adde quod quis etiam compellitur vendere consorti vel coniūcto offerenti idem preciuz quod offerret alius potius quam extraneo: vt in.l.ad officium.C.commun diuidūdo. vbi etiam Bald.notat: et per eundem Bald.in.l.ij.in fine colum.C.de rescin.vendi. r per Romanū.in.l.j.in.ij.colum.ff.in ius vocati vt eant. et domi.Alexand.post Bartol. et docto.in.l.qui rome.in.§.coheredes. ff.de verborum obligatio. et habetur per Ioan.andr.in addi. Specul. in titu.de empt. r vendi.in.§.penultim.in versicu.sed pone.in additione magna in fi.

g ¶ Nominatis. Adde Anch.consi.ccxv. et an postulatione presentata liceat variare per Ro.consi.ccclxxxv.

h ¶ Hoc autē iudiciū. Uide ibi plene per Rom. r vtrūqz Imol. r per Archi.in.c.iudicantem.xxx.qō.v. r docto.in.c.ad petitionem in.c.cum dilectus. r in.c.inquisitionis.de accusa.in.c.per tuas. r in.c.cū clamor.

pientes

pientes.§.ceterũ.in verbo cõtumacia.de ele.li.vj.⁊ in.c.pia.de exceptio.eo.lib.in versi.publice. Et p declaratiõe materie prosequar prius aliquos casus quotidie occurrentes. Scdo submittam vnã regulam. Et primo dicẽdũ est qd iudex semp põt de iure supplere[a] siue cã sit publica siue priuata inducendo legem vel canonez seu statuta loci vt voluit hic glos. et bene potest etiã induci lex a simili vt no.gl. Bar. ⁊ Bal.in. d.l.j.precalle. ¶ Scdo põt supplere de facto in his que sunt sibi nota vt iudici[b] vt puta si ex actis p3 aliquod ius cõpetere parti qd propter ignorantiã pars omittit: vt in.c.raynaldus: ⁊ ibi p Inn.j.de testa. ¶ Tertio supplet in facto sibi noto vt notorio[c].vt nota.per gloss.et doc.in.l.j.C.qui ⁊ aduersus quos,⁊ p gl.in.d.c.pia. ¶ Quarto supplet in exceptione que reddit iudicium retro nulluz.exemplũ in.c.cãm que.j.de iud. not.glo.in.d.c.j.[d].de elec.lib.vj.⁊ Bal.in dicta.l.j. ¶ Quinto supplet vbi vtit̃ piculum animarum[e] vt in.c.exceptionẽ.j.de excep.no.per gloss.in.d.c.cupientes. ¶ Sexto supplet circa repulsionez testium.potest enim iudex ex officio suo mittere pro vicinis vt videat ex relaxatione eorũ an testis sit idoneus.vt in aut.de testi.§.j.not. Bar.i.d.§.hoc aũt iudicium. Concernit enim honorem ⁊ dignitatem iudicis et bonum publicũ vt indignus non admittatur in testem.facit.l.quos prohibet.ff.de postu. Tu vero hoc intellige nisi vt talis exceptio que possit per partem omitti[f] vt puta si testis est alias idone⁹ s3 est familiaris aduerse partis. Ex quo enim pars non excipit iudex nõ debet ex officio repellere.facit quod in simili no.in.c.accedẽs. el.j.vt lit.nõ contesta.⁊ hoc not. Joan.an.in additio.Specu.in tit.de teste.§.j. ¶ Septimo supplet in fauorem publicum presertim cũ pcedit ex officio nobili[g]:vt.in.d.§.hoc autez iudicium:⁊ qd ibi not. Idem facit ad vtilitatez ecclesiarũ:vt in.c.cũ venissent.de insti.⁊ ad vtilitatem miserabilium psonarũ pupillorũ ⁊ viduarum:vt not.in.d.§.hoc autem iudiciũ. Item ꝑm glo.hic supplet de facto qñq3 altera parte absente.allegat.l.fi.C.ð appel. Et ideo dixit glosa quãdoq3:q2 aliqui intelligũt illam.l.qd ponat casuz specialẽ in causa appellationis qd no.ibi glo. Sed Barto.in.d.l.fi.⁊ in.d.§.hoc autem iudicium.voluit ponere in hoc regulam:ꝙ vbicunq3 iudex põt procedere ꝯtra absentem potest supplere de facto ad vtilitatẽ absentis vt testes producere:pro absente excipere ⁊ alia facere que incumbũt absenti.ar.d.l.fin.⁊ in aut.qui semel.C.quõ.⁊ qñ iudex.⁊ hec opi.quasi cõiter hodie tenetur. Sed Bal. eam non approbat in.d.l.j. dicẽs quod illa lex.fin.debet itelligi qñ iudex supplet pro absente in facto sibi noto vt iudici:vt puta per inspectionem actorum.naz nulla lex est que clare dicat iudicez posse inducere testes pro absente:⁊ hec opi.videt̃ verior de rigore iuris.sed opi. Bar.est equior ⁊ cõmunior. ¶ Illud tñ scias qd iudex potest in omni causa ex officio testes iã inductos interrogare qui obscure deposuerũt[h]. Itẽ interrogare partes quãdocũq3 visum sibi fuerit[i]: vt.c.cũ Johannes.de fi.instr.no.glo.in.c.in presentia.de proba.et Bar.in.d.§.hoc autẽ iudiciũ. Et potest circa predicta ponere regulam quã faciũt Bar.⁊ Bal.in.d.l.j.qd in his que radicant̃ in psona iudicis potest iudex semp ex officio supplere vtraq3 parte presente. Ad officium enim iudicis pertinet libellũ examinare[k]:vt in.l.j.ff.de of.asse. iuramentum calũnie deferre:dilatiões dare. Itez pronuntiare in causa. ¶ † Unde concluditur qd valet sententia lata vtraq3 parte presente:l3 non appareat qd iudex eam protulerit ad instantiaz partis:sed altera parte absente iudex nõ supplet nisi petente parte presente:vt in.l.properandum. C.de iud.⁊ in.l.ad peremptorium.ff.eod.titul. In his vero que radicantur in persona partis:vt excipere petere probare:⁊ similia iudex regulariter non supplet[l]:quia non debet assumere officium partis ⁊ supplere ad cõmodum priuatum:vt no. Inno.in.d.c.ad nostram.fallit in casibus preall'.
¶ † In glo.in versi.communẽ.no.bene finẽ hui⁹ glo.ꝙ quis nõ tenetur preferre bonum publicum suo priuato si priuatum bonum non includit̃ sub publico.⁊ idem no.glo.in.c.licet de regul. Ratio est q2 prima charitas incipit a seipso.iudex autẽ debet preferre bonum publicum priuato licet priuatum non includatur sub publico:quia bonum publicum est melius priuato:hoc casu potest intelligi iste tex.⁊ quod no.glo.in.l.vnica[m].C.de stu.lib.vrbis ro.li.xj. Ubi not.ꝙ si faber habet apothecã iuxta scholas ita ꝙ impedit exercentes studium debet per iudicem expelli propter bonũ publicum qd nutritur in scholarib⁹:vt in aut.habita.C.ne filius pro patre. Plenius tamen dic de ista questione ⁊ de materia vt not.per Bart.in.l.j.ff.sol.mat. ¶ † In gloss.in verbo.in tanta.ibi: numerus postulantium sit duplo maior.hoc procederet quando postulatio concurreret cũ electione alterius partis:tunc enim non debet admitti postulatio nisi numerus postulantium sit duplo maior[n]. Sed dubium est quid si non cõcurrat electio s3 sola postulatio que fit a maiori parte capituli dũtaxat:nunquid talis postulatio possit admitti per superiorem inuita minori parte Goffr.hic tenet quod sic:quia regulariter valet quod fit a maiori parte capituli:vt in.c.quia propter.de elec.et in.c.j.de his que fiunt a maio.parte capitu.⁊.lxv. dist.in.c.j.⁊.ij. Nec obstat iste text.in eo quod dicit ꝙ romana ecclesia non consueuit in tanta diuisione postulationem admittere:quia scdm euz litera non dicit qd non potest:sed quod non consueuit. Hostien.dicit qd quo ad alios superiores tantuz est dicere ꝙ papa non consueuit[o]:quantuz ꝙ nõ debet. Quia stilus romane curie facit ius quo ad alios:vt in.c.ex literis.de constitut. Papa tamen sibi ⁊ successoribus suis non potest imponere legem[p] sed aliis sic.vt in.c.inotuit de elec. Et sic sensit Hostien.quod alius superior citra papam non potest admittere postulationem factam a maiori parte:sed oportet vt concurrant due partes collegij. Et nota singulariter hoc dictum propter autoritatem Hostiẽ. Sed mihi plus placet opinio Goffre.⁊ ad istum tex.respondeo aliter q̃ ipse faciat.hic eniz loquit̃ in postulatione facta a maiori parte q̃ tertia parte. ¶ Et propter hoc dicit litera ꝙ papa nõ ꝯsueuit in tanta diuisione admittere postulationẽ. Ergo secus si postulatio fuisset

de testi.⁊ in.c.constitutus.de ap.⁊ in.c.cuz dilectus.de consue.et insti.de ac.§.si minus.⁊ in.§.curare.⁊ in.c.cum nobis.j.de elec.⁊ in.c.cum Joãnes eremita.de fide instru.⁊ vide omino Bu.⁊ bal.⁊ do.meum hic.⁊ vide Bar.in.l.si quod ex pamphila.ff.de leg.ij.

a zacharias. ¶ Potest de iure supplere. Adde an possit a iudice nolẽte supplere appellari p Spe.in tit.de offi.iudi.§.impedit.vers.qd si iudex. Et an et qñ iudex non supplẽs cũ possit faciat litem suã ita vt teneat̃. vide p Bar.in.l.j.col.j.C.quõ et qñ iud. vbi dicit qd tunc demũ facit litem suam si non supplet quando ius est verum. secus si est falsum. idez per Spec.in tit.de allegatio.⁊ di sputatio.§.si.v̊si. quid si nolit.

b ¶ Sibi nota vt iudici. Uide tex. singularez ꝑm lecturam Azo.in l.vbi pactũ.C.de trãsac.nam iudex procedit in facto sibi noto quando ei ꝯstat cõpetere actionem agenti ipso iure per tex. singularem in.d.l.vbi pactum.faciat qd legit̃ ⁊ notat̃ in.l.j.in fin.ff.de petitio.heredi.⁊ quod voluit Bart.in.l.lecta.ff.si cer.pe.et in.l.eũ q ita.ff.de ver.ob.⁊ i.l.exceptionẽ.C.de pba.⁊ in l.si vnus.§.pact⁹ ff.de pac.et doct.in.c.exceptionez.de exceptio.

c ¶ Ut notorio. vide istũ in.c.afferte de p̄sumpti.in vlti.no.in ver.ex predictis ⁊ tex.in c.cũ venerabilis. in ver.q2 vero cõstitit.de exce.vbi Bal.in positione casus:et istum in vlti.not.ibidem. ¶ Adde Ro.cõ si.ccxxvij.

d ¶ Gl.in.c.j. Uide ibi in v̊.absentia.sing.ꝑm istum in.c.insinuante.in gl.in ver.postmodum.de offi.deleg.⁊ in.c.quoniaz contra.circa gl.de proba.⁊ plene per do.meum in.c.causam que.el.j.de iudi.

e ⁓ Sebasti.Sapia. ¶ Periculuz animarum. Hoc firmat Bal.in.l.mulierem.C.si manci.ita veneat.i.l.ne quicq̃.§.vbi decretũ.col.x.ff.de offi.procon.⁊ lega.in.l.vnica col.xvij.C.de confes.

f ¶ Per partem omitti. vide do.gl.in aut.de testi.in.§.⁊ licz et ibi Ang de testi.in col.vj.⁊ doc.per illum tex.in.c.ex literis.de transac.et in.c.ex parte ade.de testi.⁊ in.c.super eo.de testi.et Bal.in.l.quos prohibet.ff.de postu.in.l.j.§.si curatores.ff.de magi.conue.

⁓ Sebasti.Sapia. ¶ Officio nobili. Nota tñ qd nunq̃ iudex potest supplere nisi pars illud posset opponere vt per Bar.in.l.non solum.§.quãq̃.ff.de iniur.faciunt no.per Bal.in.l.decuriones.de his qui no.infa.⁊ per glo.in.l.ita demum.C.de procura.

h ¶ Obscure deposuerũt. Uide tex.⁊ doc.in.c.cũ clamor.de test.⁊ vide q̃ dixi in.c.fi.§.de cõsti.⁊ vide gl.in aut.de testi.§.q2 vero.⁊ no.c.p tuas,e.tit.⁊ in.c.in p̄sentia.in ver.dubiũ.de proba.

⁓ Sebasti. Sapia.

i ¶ Fuerit. Uide Feli.i.c.exceptionẽ.j.de except.colum.j.ij.⁊.iij.vbi ponit q̃ possit facere iudex etiam inuitis partibus.

k ¶ Libellũ examinare. Uide Bal.in rub.C.ð vindi.li.in fin.j.col.⁊ gl.xj.q.j.i.c.sacerdotibus.in ver.incẽdit.que dicit qd iudex d3 destruere libellũ q nõ est legitime cõpositus ⁊ est dentib⁹ lacerãdus:vt voluit Innoc.in.c.j.de offi.vic.⁊ vide Abb.in.c.examinata.in pe.col.in ver.nũc venio ad glos.de iudi.vide Bar.⁊ ibi alex.in l.prohibitũ.C.de iur.fis.vbi all'.gl.in.l.j.ff.de of.asse. ¶ Limita nisi essemus in casibus in quibus non requirit̃ libell⁹: q2 l3 produceret̃ ineptus teneret l3 posset lacerari vt est gloss.sing.in.l.vinũ in fi.glo.magne.ff.si cer.pe.et vide Bart.in extrauagan.ad reprimen.in ver.sine figura. ¶ Adde Ro.cõ si.lxix.⁊.cxix. Zacharias.

l ¶ Regulariter nõ supplet. adde tu qñ possit de facto vel de iure iudex supplere plenissime.p Bal.et doct.in.l.j.C.vt q̃ dsunt aduo.par.in sup.Specu.in ti.de instru.edi.§.iiij.versicul.quid si abbreuiatura. plenius in titu.ð allega.⁊ dispu.§.vj.per totum et de offi.iu.§.vj.ver.ante litem.⁊ ver.post sniam. Jo.de imol.in.l.eum qui ita.§.qui ita.de verb.obliga. Alex.in.l.iij.§.hoc autem.ff.de dã.infect. Ang.in.l.si pars.de inoffic.testa.⁊ in.l.fin.ff.de pet.here.⁊ Card.in cle.j.in.iij.q.de offi.ordi.

m ¶ Glos.in.l.vnica. Uide de ista.q.⁊ pro illa gl.istum post Host.in.c.fi.in ver.extra gl.de iudi.⁊ plene p doc.in.d.l.j.ff.sol.ma.post Bart.

n ¶ Duplo maior. Adde vt per Ro.cõsi.cccxxx.⁊.cccclxxxiij.

o ¶ Non consueuit. Facit in simili tex.in.l.apud iulianum.§.fi.in.fi.ver.distrahi non soleant.ff.de leg.j.

p ¶ Imponere legem. Uide ho.tex.in.c.pro illorum.de preben.

a ¶ Pro opi. Hof. Tu põdera istũ ter.in vẽ.vnanimiter.qñ postulatio dz fieri nemine discrepante:ad hoc vt dicam⁹ q papa ꝯsueuerit eã ad mittere qđ est ꝯtra doc.hic ⁊ de hoc dicet in.c.seq.in vers. vnanimiter.

b ¶ Iusta cã. Faciat gl.j.q.vij.§.nisi rigor.⁊ glo.ij.in.c.quãto.de iureiu. glo.j.in.c.non est.de voto.⁊ no.doc.⁊ ibi per istũ in.c.fi.de transac.

facta a maiori pte capituli vel collegij.⁊ sic facit hec lr̃a optime ꝑ opiniõe Hof.ᵃ a ꝯtrario sensu. Preterea in his que tangunt articulos fidei con suetudo romane ecclesie nõ extendit ad alios nisi papa hoc disponeret:vt in.c.j.de sum.trini.li.vj. 13 ¶ † In glo.in verbo in tanta diuisione.⁊ no.gl.in eo quod dicit iniuriã fieri postulato ⁊ postulatoribus si postulatio non admittit sine causa. Idez not.in.c.sequẽ.⁊ pe.istã gratia qñqz est debita:vt qñ subest iusta cãᵇ illã faciendi.pro quo vide bonam glo.j.q.vij.exigũt.⁊ in.c.dño sancto.⁊ in.c.vt constitueret.l.distinc.⁊ in.c.cupientes.in.§.pen.in glo.in verbo gratia.de electio.lib.vj.⁊ bonus tex. 14 iuncta glo.c.distinc.in.c.fi. ¶ † In glo.in verbo q̃ gratia.ibi:dz compelli per superiorem.not.istam glo.⁊ tene eã mẽti:ex qua colligit q vbi subest iusta cã põt superior cõpelli ad dispensandũ ⁊ gratiam faciendũ.pro hoc qđ dixi in glo.precedenti. Quis autẽ dicat superior hoc casu.vide Archi. in.c.quã sit de elec.libro.vj.⁊ qđ not.in.c.ij.ᶜ de iure patr. Et potes in hoc ponere duas regulas. Prima sit ista:qui nõ potest dispẽsare sup impedimẽto vel defectu quo tenet postulatus:nõ potest postulationẽ admittere lz sit ipse superior immediatus postulantium. Sed semp debet adiri supior qui põt super illo impedimento dispẽsare.ad hoc 15 vide bonam glo.in cle.j.de elec. ¶ † Scđa regula superior illius q potest postulationẽ admittere potest eum compellere ad amittendam postulationẽ si subest iusta causa ipsam admittendi. Et intellige quando causa cõcernit vtilitatem ecclesie. Puta quia postulatus est potens ad defendẽdam ecclesiam aut bene doct⁹ aut morigeratus licet non sit legitime natus nec reperitur alius per quem ita bene cõsulat ecclesie. Secus aũt vbi causa solũ cõcernit personã postulati:vt puta est ita doctus ⁊ morigeratus vt mereatur dispensationem:hoc casu superior non cõpellitur:quia non tenetur de suo facere gratiam. Et sic reducas ad concordiam dictas glos. Et ex premissis infertur q in papã nõ cadat impulsio cũ nõ habeat superiorẽ:vt in.c.lz.de elec. 16 ¶ † In ea glos.ibi:de iure patronat⁹.c.pastoralis.hãc particulã glos.doct. nõ approbãt:qr illud.c.pastoralis.loquit in presentato a patrono cui q̃rit ius ex pñtationeᵈ iuxta not.in.c.cum bertoldus.de re iudi.sed nos loquimur in postulato cui nullũ ius querit cũ sit inhabilis. Sed posset iudicio meo glo.saluari.quo ad ipsos postulantes.vt si fecerunt aliquem ordinari vt eum eligerent et postmodũ ipso ordinato aliũ elegerunt:tenet eñ ista electio cũ nullũ ius fuisset illi acquisitum. Sed isti sic eligentes poterunt conueniri vt prouideant primo in stipendioᵉ competenti:vt habeat vnde viuere possit ex quo fecerũt eũ sic ordinari. Et hoc voluit gl.no.in.c.osi⁹.§. sed alind.lxj.di.⁊ vide oĩno illã gl.qr ꝓsequit quedã alia pulchra in materia postulationis. ¶ Et in fi.gl.no.bene ñ.glo.ex qua habes qualr̃ se habere debeant postulãtes cũ petũt a superiori postulationẽ admitti:debent eñ se fundare sup gratia. Sed tu intellige vt est glo.no.in.c.cupientes.§.pe. 17 in vẽ.gratia.de elec.lib.vj. ¶ † In gl.fi.in fi.no.bñ fi.glo.pro significatu istius dictionis seuᶠ.nã vult glo.quod non sit vera disiunctiua:sed potius dictionis precedentis expositiua.cõiter tamen solet poni disiunctiue. Sed gl.procedere potest qñ ponit inter duo oĩno similia. Et circa differentiã inter postulationem ⁊ nominationem:placet mihi magis dictum Host.qđ supra retuli quam dictũ glo.licet dictum glo.posset etiam saluari.

1 ☞ Prelatus põt in aliam prelaturam postulari. Postulantes non possunt a postulatione recedere si est presentata pape.10.nisi cum voluntate superioris.2.

2 Unanimiter ⁊ concorditer:iste dictiones importãt quod nullus discrepauerit.

3 Archiepiscopus debet eligi a canonicis cathedralis ecclesie ⁊ non suffraganeis nisi ex consuetudine simul admittantur.

4 Prescribens ius eligendi prescribit etiam ius postulandi.

5 Electio siue postulatio facta contempto ⁊ nõ vocato illo qui debebat interuenire venit irritanda. 6.25.26.27.et habet locũ in omnibus actibus capitularibus sm̃ istum in.c.cum inter.el.ij.in vẽ. quo ad tertiam.j.titu.j.

7 Habere ius in aliqua re:an significet respectu ꝓprietatis:an respectu possessionis.

8 Mandata diuersa ⁊ diuerse forme si emanant a principe agitur ex primo:ante receptionem secundi:licet secundum mandatum emanauerit anteq̃ actus expediretur ex primo.

9 Collegium an cõsistat in his qui sunt congregati:licet pauciores.si alij nolunt venire.25.

11 Uariatio non admittitur in electione post publicationem scrutinij:secus in postulatione dummodo non sit presentata.1.10.23.

Uariatio admittitur anteq̃ sit alteri quesitum.

13 Postulatus vtrũ poterit repetere expẽsas quas facit sequuta variatione.

14 Expendens pro me aliquid simoniace nõ repetit etiam si sibi mandassem:quia.

Mandati actio mon oritur ex turpi mandato.

15 Eligentes debent eligere personam notam:nã ignotus non potest eligi nisi super idoneitate recipiantur testes.

16 Eligi debet potius in loco qui peregit vitã suam ibi quam alius extraneus.

17 Iustum ⁊ honestũ si concurrunt prefert honestũ.

18 Postulatio potest confirmari ex consensibus singulariter superuenientibus.27.

19 Presumit qđ aliquis habeat aliqd iure suo nõ

¶ Adde tu Olðra.cõsi.ccij.

c ¶ In.c.ij. Doct. hic errãt.debuissent allegare ca. nullus.eo.ti.⁊ vide ibi istuz.in.iij. no.inducẽtẽ hoc ad.q.qđ vbi i aliquo casu ex forma statuti requirit cõsensus vni⁹ in fauore alteri⁹ si nõ vult cõsentire sine cã legitiã põt haberi recursus ad supiorẽ.et vide istũ in.c.qđ dei timorẽ.in fin. de statu mona.et vide Bart.in.l.si cũ dotẽ.§.eo aũt tpe.⁊ ibi plene ꝑ Mod.ff.sol.ma. ⁊ in.l.trãsactiõe. C.de trãsa.⁊ in.l. turpia.§.j.ff.de lega.j.optime facit qđ voluit iste in.c.j.de re.pmu. et in.c.relatũ.de cle.nõ resi.⁊ in.c. tue.⁊ in.c.auaritie.ꝺ ꝑbẽ.⁊ Bal. in.l.in cõiũctione in fi.vẽ.q̃ro qd si isti duo.C.de nupti.⁊ faciũt not.ꝑ eundẽ in.l.vidue in vẽ.pone.C.e.et Pet.de anch.in repe.c.canonum statuta.in vẽ.trãseo.ad statuta q̃ qñqz ꝓhibẽt.de ꝯsti.⁊ vide istũ in c.postq̃.in fi.j.de electio.

Anto.Francisc.

¶ Qñ statutum requirit ꝯsensuz propinquor aut alicuius alterius in cõtractu faciẽdo ꝑ minorẽ vel mulierẽ. Dicas q ex iusta cã põt denegari.aꝛs dz ꝓstari.vt vltra hic alle.voluit.Bal.in.l.in ꝯiũctione.vẽ.q̃ro qd si.C.de nup.⁊ vide Ang.Are.in.§.ꝯñs.in fi.insti.de suspec.tut.⁊ vide plene per Ale.in.§.eo aũt tpe.hic alle.vbi alr̃.multas ꝯcordã.⁊ etiã aliqualr̃ limitat:⁊ si nõ vult prestare cõsensum reqsit⁹ ille q dz ꝯsentire ꝑ statutũ adeũdus est superior vt eũ cogat ad cõsentiẽdũ:vel qđ ipse supior ei⁹ loco cõsentiat.de quo vide per do.Abb.in.c.nullus.de iurepatro.⁊ in c.quod dei timore.hic alleg. ¶ Et adde q ꝯsensus ꝑ statutũ requisit⁹ in cõtractu filijfamilias non requiritur qñ filius contrahit cum patre sed solũ quando cõtrahit cum extraneo:⁊ etiã requiritur talis consensus nõ solum in cõtractu:sed etiã in renũtiationib⁹ ⁊ distractu:vt per Bal.in.l.pactum quod dotali.in.xxj.q.C.de colla.et vide Alex.in cõsi. cvj.in.j.parte consil. ¶ Et adde qđ quãdo per statutũ requiritur consensus in actu vel contractu gerẽdo per filiumfamilias debet prestari in ipso actu vel post incontinenti:vt per Barto.⁊ doctores.in.l.si quis mihi bona.in.§.iussum.in.ij.col.⁊ ibi etiam per Ang.ff.de acquir.heredi.⁊ no.Barto.l.in.l.q habet.in.§.si pupill⁹.in.j.col.ff.de tute.vbi dixit quod consensus requisitus certo limitato tempore in actu non sufficit si prestetur post actum nec etiam prodest ratificatio:quod etiã voluit Bar.in.l.obligari in.§.tutor.ff.de autori.tuto.Bal.in.l.cum ipse in.ij.col.C.de contrahen.emptio.⁊ vide Innocen.in.c.prudentiam.de offic.delega.in.iij.col.⁊ habetur per Specu.in titu.de his que fi.a prela.sine consen.capi.in versic.sed pone episcopus.⁊ titul.de contrahen.emptio.in.§.ij.in versic.si vero absens ⁊ vide do.Card.in cle.j.in.§.verũ.in.j.q.ꝺ de hr̃ti.⁊ eundẽ Cardi.in cle.j.de reb.eccle.nõ alie.vbi dicit qđ sufficit etiam ꝓstari post actũ.⁊ vide Bald.in.l.executorem.in.v.colũ.C.de execu.rei iudi.

d ¶ Ius ex presentatione.dicam.j.c.sequen.

Zacharias.

e ¶ In stipendio. Adde quod etiã post postulationẽ fiũt impẽse ꝑ cõfirmatione cõsequenda ⁊ cuius sumptibus:aut bonis maxime si postulatio est discors ꝑ Mandago.in tit.de elect.c.lviij.in gl.in vẽ.pertinentib⁹.in.j.parte.Bal.⁊ istuz in.c.preterite.colũ.j.versi.in gl.ibi vel alias de electio. Phil.fran. Pet.de anch.in c.cupientes.§.fin. alleg.s.prori.tit.⁊ de q̃stione quã iste tangit hic:vide Berth.de firmo.in tracta.de epo.in ꝑma parte libr.iij.questio.xxxix.Bart.Ioã.de platea Lucã de penna.⁊ Iac.rebuf.in.l.ij.⁊ ibi in add.ad domi.Rebuf.C.de decurio libro.x.⁊.l.vna.C.de sumpt.recup.

¶ Seu. Adde Bald.in.l.cũ quidam.in.ix.oppo.C.de verb.signi.quod dictio seu qñ cadit inter res ponitur pro coniuncta:⁊ eius natura est ampliare;puta si dico dono totam pecuniam quã habeo Perusij seu Padue:quod vtraqz pecunia veniat in legato:⁊ viđ Do.in.c.j.de iuramen.calũ.lib.vj.Barto.in.l.j.C.de naui.lib.xj.⁊ in.l.si is qui ducenta.§.vtrum.ff.de rebus dubijs.et in consi.suo inci.dominus sabinẽsis:⁊ in.l.si quis ita.ff.de aur.⁊ arg.leg.⁊ in.l.ad protegendã.C.de liberali causa.Cyn.in.ꝺ.l.cum quidam.⁊ in.l.cõuenticulam.C.de episco.⁊ cle.Bal.in.c.j.vt lit.non cõtest.⁊ in.c.qm̃.de testi.⁊ in.c.cum contra.de testi.cogen.Domi.post Lap.in.c.licet.in.col.de of.vica.libro.vj.Archi.in.c.j.aꝛs.ij.de reg.lib.vj.⁊ in.c.statutum.§.cum vero.de rescri.e.li.et in.c.romana.§.cũ autẽ.de appel.eo.lib.⁊ in.c.eo Lud.lxiij.dis.Car.in cle.j.§.porro.de sum.tri.⁊ fide catho.per istuz ⁊ alios in.c.inter cetera.de rescrip.⁊ ibi dixi.

¶ Adde que posui in.c.inter cetera.de rescrip.

Sebasti.Sapia. ¶ Dictionis seu. De hac dictione tradit Bar.in l.si qs ita.ff.de au.⁊ arg.leg.Abb.in.c.inter cetera.s.de rescri.Bart.in l.generaliter.C.de sacrosanc.ecc.Ro.in.cõsi.clxxix.amplissime doctor,

de gratis

a Zacharias. ¶ Postulat. Adde. qd in abbate exempto an eligatur vl postulet: et dic vt p Mandagotuz in tractatu suo de elec. in prima parte. c. liiij. et ibi in glo. ij. qd postulari dz a romano pōtifice aut eius legato. ita no. Inno. et Ber. Cōpost. in. c. fi. isto titulo pro quo est argumētū in. c. cū venerabilis. ꝫ. de cōsue. Sed tu dic qd exemptus abbas est eligendus. c. si abbatem de ele. lib. vj. tex. in. c. si religiosus. et in. c nullus eo. tit. lib. vj. et vbi ꝙ p Archi. Pe. de anch. Domi. Philip. frācū et doc. in. c. cū in veteri. eo. ti. quibus plenius per Berta. de sir. in tract. de epo. in. j. parte fo. ij. qd. xix. cum sequen.

b ¶ Unanimiter. Uide istum in. c. ad aures. in prio not. qd metus cā post Bart. et car. vbi tenet ꝫ But. ibi. et in. c. fin. in. j. not. j. eo. et in. c. lz in. j. not. de offi. lega. et vide tex. i. c. tertio loco. ꝺ proba. in vſ. vox fuit vnanimis. et vide text. in. c. cū ecclesia sutrina. de cā pos. et ppri. et ibi per do. meū in repeti. Bu. in. c. dilectus. circa pn. ꝺ tēpo. ordi. et in. d. c. cū ecclia. Imo. in. d. c. ad aures. in. d. c. fin. Fely. in c. nō pōt. in fin. de re iudi. et not. istū tex. ſm. d. Cardi. ad licentiā q̄ dat examinatis: in q̄ dicitur qd talis fuit approbatus vnanimiter et additur nemine discrepante ꝙ illud vbū est supfluū: sed fit ad maiorē cautelā ne putet qd a maiori parte. facit tex. in. fi. i auē. de ōfen. ciuitatis. in. §. finali i ver. nemine reluctante. ſm Ang. in. l. maiorem. ff. de pactis.

de gratia nisi in casu: quia gratia nō presumitur.
Alleganti gratiam incumbit onus probandi.
Spoliatus ante omnia debet restitui.
20 Possessio iurium incorporalium ad hoc vt queratur que sunt necessaria.
21 Fides in dubio an presumatur bona vel mala.
22 Papa si aliquid facit ex plenitudine potestatis nō prescribit.
24 Minor pars nō tenetur sequi iudicium maioris partis contra conscientiam.
28 Iniuria debet fieri qn̄ nō conceditur successori. id qd erat concessum predecessori.
Emphyteusis si est reuersa per mortez vasalli dz potius concedi heredi ipsius vasalli q̄ extraneo.
29 Confessio an et quādo possit pro parte aceeptari et pro parte non. 31.
30 Libri mercatorum faciunt fidem pro eis in parua quantitate.
Cōsuetudo qd credatur libris mercatorū in magna quantitate: an valeat.

Bone memorie. †Archie 1 a piscopus in archiepiscopū [a] postulat et ex quo postulatio presentata est pape non possunt postulantes ab ea recedere: sz debet superioris iudiciuz expectari. h. d. quo ad titulum. Diuidit decretalis in sex partes. In prima ponitur postulationis admittende petitio et contra eam exceptio et replicatio. In scda aplica trimembris prouisio. scda ibi: nuntijs vsqz ad. §. ceterū. In tertia temeraria et iniusta postulatio et eius repulsio prouisionis faciende monitio et eiusdem cōminatoria cōtentio. vsqz ibi: verum. In quarta suffraganeorum ad concordiā reuocatio canonicorū dissensio. duplicis postulationis iniusta innouatio. vsqz ibi: nec nocebat. In quinta ponitur tacite obiectionis responsio. vsqz ibi intelleximus. In sexta ponitur diffinitiua prouisio: archiepalis trāslatio: ac pallij vtēdi prouisio. ¶ Casꝰ literalis. Ecclesia strigoneñ. vacante canonici strigonē. postulauerunt archiepm Collocen. quidā suffraganei Strigoneñ. ecclesie: scz quinqz ecclesien. episcopus: et quidam alij huic postulationi se opposuerunt dicentes qd eis contemptis et exclusis qui ius in electione habebant hmōi postulatio facta fuit: propter quod nuntij vtriusqz partis ad sedem apostolicā accesserunt: sz nuntij capituli ecōtra respondebant qd suffraganei de gratia solūmodo fuerant requisiti: sed ipsi suū consilium denegarūt et alia etiā proponebāt ꝫ ipsam postulationē: qr de his nō ꝯstitit dño pape: ita super hoc duxit prouidendū. si suffranei subsistere voluerint in contradictione sua et canonici strigoneñ. voluerint instare sue postulatiōi: vtraqz pars procuratores idoneos ad sedē apostolicā deberet destinare. Si vero suffraganei volunt desistere a sua contradictione et canonici volunt in suo pposito permanere mittāt psonas idoneas que dñm papam reddāt certiorē sup negotio postulationis. Si autem suffraganei in ꝯtradictione persistere voluerint et canonici diffidant de iure suo aliā personā idoneā sibi pruideant canonice in pastorē. Istud fuit primū mandatū: sed anteꝙ istud mandatum ad capitulū peruenisset: quidam canonici temere recedentes a postulatione quā dño pape presentauerāt alijs persistētibꝰ in sua postulatione predictum quinqz ecclesieñ. epm postularūt suam postulationem dño pape presentātes: sz dñs papa eam non admisit cum facta fuisset in maiori contradictione q̄ prima et contra formā mādati pdicti mādat capitulo vt personā idoneā sibi prouideant in pastorē requisito suffrraganeorū assensu si de ꝯsuetudine antiqua esset requirēdus: alioquin papa pruideret ecclesie de pastore. Istō scdm mandatum cū ad capituluz peruenisset: canonici immittentes mādato priori suffraganeos ad concordiam reuocarunt preter epm quinqz ecclesien. quo facto receperūt secundum mandatum. et illi qui collocen. postulauerūt eādem postulationem innouarūt reuersis quibusdā qui dictū epm postularunt. Alij volētes pcedere iuxta tenorē secūdi mandati ad capitulū ceteros cōuocarunt sed illi noluerunt conuenire cum illis. Illi credentes penes se remāsisse potestatem eligēdi dictum epm iterum postularunt propter qd vtraqz pars ad sedem apostolicā accessit. Auditis rationibus et allegationibus vtriusqz partis. scribit papa super hoc capitu. strigoñ. dicens ꝙ nō nocet discordia illorū qui pdictum epm postularunt quia primo in postulatione colloceñ. oēs cōuenerūt et consensum suum proprijs subscriptionibus roboratum ad sedē apostolicā trāsmiserūt vnde nō potuerūt postea suum consensum mutare. Si enim postq̄ postulatio psentatur dño pape possent ab ea recedere postulantes: sibi frequēter illuderēt et ipsius iudicium ab illorū arbitrio procedere videretur. et ideo papa licet neutrā postulationez admittere teneretur: tamen quia omnes lz diuersis tēporibꝰ cōuenerunt in collocē. postulationem ipsis admisit absoluēs illū a vinculo quo tenebat ecclie collocen. et dat ei licentiam transeundi ad strigoneñ. ecclesiam sibi postmodum palliū transmissurus. 2 Ber. ¶ †Nō primo ibi: vnanimiter: [b] iuncto verbo: nec obstabat. ex quo collige ꝙ illud dicitur fieri vnanimiter quod nemine discrepante fit. Dicitur enim vnanimes cum nemo discrepat. Ad idē cap. fina. j. eodem. et. c. cum dilectus. j. de electioni. Idem dic de aduerbio concorditer. [c] vt not. glo. in clemē. ne romani. §. j. de electio. dixi plene in. c. nō pōt. de re iudicata. Et in hoc tene menti istuz tex. quia alibi non ita bene probatur. nam in principio hic dicitur quod vnanimiter postulauerūt archiepiscopum collocen. et in ver. nec obstabat. dicitur ꝙ pariter [d] vniuersi conuenerunt in illum.

c ¶ Cōcorditer. Adde gl. in. c. cupiētes. in ver. ꝯcorditer. de ele. li. vj. Bu. Et Inno. in. c. j. de maio. et obe. istū in. d. c. lz. de offi. leg. et in. d. c. ad aures. qd metꝰ cau. et plene in. c. nō pōt. de re iudic. vbi plenissime p Feli. in. vij. col. in ver. verbū cōcorditer. Bal. in. c. licet. in prin. de elec. et in. c. cum inter canonicos. in princ. eo. ti. et in. c. cū olim. de re ind. et in. c. fi. in penulti. col. vers. sexto quero. de psump. Car. in. d. cle. ne romani. de elec. in vers. cōcorditer. Archi. in. c. dilectionis. lxxvj. dist. Domi. in. c. multis. in fin. xvj. dist. et in. c. ij. in. v. colū. in ver. j. videndum. de arbi. in. vj. et in. c. apostolica. vltra medium. lvj. dist. romanum. in. l. iiij. §. cato. in fi. ff. de verbo. obliga. Petr. de ancha. in. l. et suū. §. fi. ff. de pac. per istū in. c. in singulis in vlti. colum. de sta. mona. et in. c. in causis. in. iiij. col. ver. pōt etiā notari de elec. Alex. consil. cclxv. in causa et lite vertente. et licet docto. fuerint varij super hoc ver. concorditer. tamē ꝯclusio est ista ꝙ verbū concorditer platū cū istis verbis ab oibus et singulis intelligit nemine discrepāte p gl. in. c. vbi periculū. in. §. ijdē quoqz in ver. singulis. de elec. in. vj. Itē qn̄ materia tangit singulos vt singulos requirit omniū cōsensus. per. l. sabinus. ff. cōi diuidū. Item et tertio qn̄ sumus in materia stricta et statutaria ſm Bal. in. c. cū olim. de re iud. quia tūc omnes requirātur et nō sufficit maior pars. Item si essemus in materia compromissaria ſm Alex. in. d. cōsi. cclxv. Item si essemus in materia contractuum ſm Pet. de anchara. et Alexan. in dicta. l. et suum. §. fi. Si vero essemus in materia ptinēte ad collegiū: puta qr verba referuntur ad collegium vt vniuersos et tūc lz ꝺ propria significatione vocabuli vbū ꝯcorditer: importet actū fieri oibꝰ consentientibus: vt est glos. in. d. c. cupiētes. in. §. ad hec. in versi. concordē. tamen ista est cōmunis opinio. ꝙ requirit omnium ꝯsensum nisi tale verbū pferatur in dispositione noua sup negotio vniuersitatis in quo alias sufficiebat maior pars: quia princeps ita disponeret per viā mandati: qr diceret aliquid fiendum esse in plena concordia exponeretur idest a maiori parte ſm Abbatem in ca. cum olim. i. fi. de re iudica. per illū tex. cū glo. fi.
¶ Limitarē etiā nisi materia subiecta requireret maiorem partez et ita intelligeret Balduz in dicto cap. cum inter cano. et in. d. capitu. licet. in dicto. cū olim et Cardi. in d. ca. non potest.
¶ Limitarez ēt nisi diceret in instrumēto: abbas concorditer cū oibus mōachis cōstituit syndicum tunc verba verificarētur in oibꝰ qui erāt psentes per id qd voluit Specu. in titu. de syndi. §. j. in. iiij. colū. ver. porro. facit quod voluit Butr. in proemio decreta. rex. pacificus. versi. sane. ante finē. ꝙ si testis. dicat actum presentibus hominibus de vicinia valet dictum licet aliqui essent absentes dūmodo omnes presentes interfuerunt actui et ita cōcordo docto. varia loquentes super hoc passu.
¶ Adde tu in eo ꝙ addens suprascriptos seqnēdo Abb. dicit ꝙ illō dicitur concorditer fieri quod fit a maiori parte qd hoc reprobat Ro. consilio. cccccxij. pe. c. in causis. j. eo. vbi ponūtur vt diuersa cōcorditer et factum a maiori parte.
d ¶ Pariter. Uide But. c. cū in iure peritus. de elec. in. iij. col. Alexan. cōsi. cclxv. incip. in causa et lite. vertēte inter frāciscbinam. But. in. c. nō pōt circa fin. de iudi. et facit tex. in. d. c. cū in iure. in verb. pariter. versic. maior pars. vide glo. in. c. bone. el. j. ꝟ. ad nos. de elec. et vide tex. in. c. cum olim. el. ij. ꝟ. pariter. cōquerentes. de offi. dele. vbi exponit. i. cōmuniter. qn̄qz exponit pariter: idest eadē die: diuersis tn̄ momētis vel eodē momento. l. si fundus. §. si duo. per glo. et Bar. ff. de pigno.

a ¶ Ad canonicos. Uide bo.tex.ꝛ ibi doct.in.c.cum ecclesia sutrina.de causa pos.ꝛ proprie.

b ~ Sebast.Sapia. ¶ Jus eligendi. Uide Jo.francis.balbū taurinē. in tract.pscriptionū in prima parte qnte partis principalis q̃stio.viij.

c ¶ Etiā ius postulādi.idē voluit hic Bal.p quo facit q idē ius statuit in vtroqz qꝛ pena statuta seu iposita eligēti idignū habeat locū ī postulāte indignuz fm gl.ꝛ doc.in.c.j.s.eo.ꝛ do.meū hic.ꝛ facit etiam qd voluit Pe.de anch.in.c.j.de cōstitu.aliqs pscripsit iurisdictionē in certo loco qd videtur pscripsisse potestatem cōdendi statuta in illo loco:sz cōtra Bal.ꝛ istum hic non pbat hoc ex isto tex.qꝛ fuerūt vba partis in v. asserētes.q̃ nō inducunt iuris ministeriū.glo.sing. in.l.j.in glo.mag. circa mediū.fm Rom.ibi i.l.vnica.C.qñ non pet. ptes.voluit Jo. an.in.c.dilecto.d prebē.ꝛ 3 eos est tex.hic in versic.p electionē vel postulationē suffraganeorū assensu reqsito nec ob.q ap.electionis venit postulatio:qꝛ olim sic:secus hodie cū diuersi ponant tituli diuersa forma ꝛ diuersus modus.ꝛ pōdera tex.hic in fi. vbi papa in decisione cōplectitur vtrūqz ꝛ 3 eos facit q prescriptio nō extendit.bart. in aut.qui rez.C. de sacrosan.eccl. in.l.j.§.iij.ff.de itine.actuqz priua. Cy.in.l.j.C.que sit longa ꝯsuetudo. in.iiij.oppo.Jnnoc.in.c.pastoralis.de decimis. Petr.de anchar.in.c. cum ex officij.de pscript.Abb.per illum tex.in.c.cum olim.eo.tit. Jnn. in.c.in literis.de restit.spol.Archi.in.c.reatina.lxiij.distin.tert.in.l.vim passam.§.pscriptione.ff.de adul.ꝛ doc.in.c.qd ad cōsultationem.per illum tex de offic.deleg.Jnno.in.c.dilectus.de capel.mo.tenere tñ potes dictū eorū per rōnes suas.itē quia eadē rō est preparatorij ꝛ preparati.l.fi.C.ad exhi.l.ordinarij.ꝛ ibi Bal.C.de rei ven.Jtem rei principalis ꝛ pambuli ad rem principalem.l.oratio.ff.de spon.ꝛ qꝛ vno permisso videt permitti id per qd deuenit ad illud iuribus vulgaribus ꝛ ita limitabis iura doc.inq̃tū dicit q prescriptio nō extendit verū est ad oia extranea:secus ad pambula ꝛ cōnexa implicite in prescrip.Jtē qꝛ prescribendo totū video.pscripsisse partem per id quod habetur no.in c.cum in tua.de deci. ¶ Limitatur etiā predicta regula q prescriptio non extēdatur nisi prescribatur pars que sit indiuisibilis ab ipso toto: nam cum ius decimandi sit vniuersale ꝛ indiuisibile q prescripta pte videatur totum prescriptum dummodo aliter non sit in possessione totius per id quod not.in.d.c.cum in tua.ꝛ Jnno.in.d.c.dilectus.

¶ Adde Ro.consi.ccxliij.vbi cōsuluit q prescripta iurisdictione exequendi lauda videtur prescripta iurisdictio pronuntiandi sup executione ꝛ vide in.c.consuetudinis.s.de consuetu.

Anto.Frācis. ¶ Circa h an vbū assero inducat dispositionē ꝛ effectū dispositiuū siue affirmationē. Dicas q sic si pferat ab hñte ptātē legē cōdēde:vel ab hñte ptātez interptandi ꝛ glossandi:vt in doctore.sicut dicimus de vbo:credo.per ea q̃ habent in.l.plane.la picola.ff.de leg.j. ¶ Et adde asserens se debitorē titij in centū ex cā depositi videt pmittere lz vbū promissuz nō sit in scriptura expssum vt no.voluit bal.in.l. ꝯtract9.in.iiij.col.de fi.instr.vbi dixi q subaudit verbū pmissiuū.ꝛ alibi dixit bar.in.l.j.in.§.j.in.j.op.ff.a qbus ap.nō lz.q assertio fctā i iudicio hz vim pacti.

¶ Et tene menti qd assertio testatoris non habet mutare veritatē: ꝛ ideo si testator dicit lego nepoti meo pauperi: nō pbat ex hoc paupertas nec talis assertio facit legatū dici esse factū ad piā cām si sit diues.ita bal. notabilr in aut. fili in.j.col.in vsi. qd si legat.C.ad leg.fal.ꝛ de assertiōe facta a testatore:vide q̃ habēt in.l.neqz professio.C.de testib.

¶ Percepisset decimam. Adde Abb.cōsil.lxxj.ij. lib.in.c.casus talis qdā.cle.ꝛ late vide Roma.ꝯsi. cccl xviij.vbi ponit an maior natu qui prescripsit ius psentandi.in vna ecclia videat etiā pscripsisse in alijs qb9 agnati vel cipus su9 habebat ius presentandi.

Zacharias.

¶ Prosequente cōtēptū.adde qd solus absens cōtēptus prosequit suū cōtēptum:vt p mād.i sepe.all. tract.de elec.in.j. parte ca.xxxiij.in gl.in v.si voluerit ꝛ ibi rōne q̃re solus cōtēptus nec ali9 ab eo ꝯtēptū psequit.cui adde Fede.de sen.cōsi.ccxxv.ꝛ cōsil.ciiij.ꝛ Oldr.consi.xx.ꝛ Fely.in tractatu de indulgen.incip.hodie mecū eris in paradiso.in.x. amplia.ꝛ in ca.cuz bertoldus.col.iiij.ver.limita quinto de re iudicata. ꝛ sic non transit ad successores contemptorum.vt per glos.ꝛ doct.in.c. quod sicut.Jmo.ꝛ Domi.in.c.cupientes.§.si vero.col.fi.ꝛ ibi Philip. franc.de electio.lib.vj.

¶ †Scdo no.q ius eligēdi archiepm nō spectat ad epos suffraganeos sz ad canonicos[a] ipsi9 ecclesie cathedralis dūtaxat.vñ epi suffraganei nō debēt de iure iteresse electiōi etiā cū canonicis:tñ tenet cōsuetudo vt ipsi eligāt vna cū canonicis vt h ptz expsse. ¶ †No.iij.q pscribēs ius eligēdi[b] in certa ecclia dr pscripsisse etiā ius postulādi.[c] hec notāter pbat ista lra in pncipio.Nā isti suffraganei dicebāt postulationē attentatā eis contēptis qui ius habebāt eligēdi vna cū canonicis:ꝛ sic ex iure eligēdi inferebāt ad ius postulandi.p qd infero q si extraneus a collegio p.xl.annos semp elegisset vna cū collegio ꝛ tūc instaret postulatio fienda dz admitti ad postulandū vna cum alijs.ꝛ rō pōt esse qꝛ prescribēs ius eligendi hz respectū ad acquirēdum ius in genere.postulatio aūt est quasi pars electionis ꝛ p postulationē puenit ad effectum electionis.facit optime.c.in causis.j.de elect. ꝛ qd dixi in.c.j.s.eo.ꝛ in.c.cū in tua.j.de deci.qd.c. optime facit.Nā ibi dr q pscribēs ius decimandi in certa terra videt pscripsisse quo ad oēs fruct9 qui pñt ex illa terra puenire lz tpe prescriptionis solū receperit de certis fructibus:qꝛ alij fructus non fuerunt inde collecti.secus aūt si fuissent alij fructus pcepti ex qbus iste nō pcepisset decimā.[d] ita dicendū in pposito q si postulatio fuisset quādoqz facta in ecclia ꝛ isti suffraganei nō fuissent admissi nisi tantum in actu electionis tūc prescripsissent ius eligendi dūtaxat non aūt postulandi. ¶ †No.iiij.quod sicut electio attētata aliquo cōtempto venit irritāda contēpto psequente cōtēptū:[e] vt in.c.q sicut.ꝛ in.c.bone.j.tit.proximo.ita ꝛ postulatio dz irritari seu nō admitti instante cōtempto qui debebat de iure vocari. ¶ †Not.v. q electio siue postulatio dz irritari nō solū qñ fuit contēptus aliquis qui debebat interuenire de iure communi sed etiā si fuit ꝯtemptus ille qui debebat interesse de iure speciali puta de cōsuetudine vt hic.Not.vj.qd exercens aliquod ius ex gratia non acquirit possessionez illius iuris.vñ si postea nō admittitur ad exercitiū illius iuris:non potest dicere se spoliatū:qꝛ qui gratiā concessit pōt illā qñcūqz reuocare:vt in.l.cū pcario.ff.de pca.ꝛ in.c. fi.eo.titu.ꝛ.xv.q.iij.in.c.clerici. ¶ † Jtem.vij.not. qd procedit iste libellus peto talē electionē cassari qꝛ fuit facta me cōtēpto:qꝛ habeo ius[f] eligendi vnā cum electorib9.Uidet em per hec vba inferre qd etiā sit in possessione eligēdi.nā alias iste libellus nō cōcluderet:qꝛ ille qui nō est in possessione eligendi nō dr cōtēni si non vocat:qꝛ ius vocis dāde sequit magis possessionē q pprietatē:vt in c.cōsultationibus.de iu.pa.ꝛ in.c.q̃relā.j.de ele.ꝛ in.c.cū olim.de cā pos.ꝛ pprie.no.Jnn.in.c.cum a na de ele.ꝛ in.c.in lris.de resti.spol.Et no.hic diligenter istum tex.qꝛ alibi non ita bene probat.illa em verba qꝛ ius habeo.ꝛc.vident prima frōte cōcludere ius proprietatis ꝛ nō possessiōis:vt no.in c.cū ecclesia.de cā pos.ꝛ pprie.Sz hic fit larga interpretatio qꝛ libellus dz late interpretari[g] vt concludat intētionē libellātis:[h] vt in.l.si quis intentione ambigua.ff.de iudi.leg.ꝛ no.in.c.cōstitutus.de relig.do. ¶ † Jtē.viij.not.q vbi a superiore emanant duo mādata diuerse forme vcz qd agit fm primū mandatum ante receptionem scdi:sz scdm mandatū emanauerit anteq act9 expediret sunt em isti excusandi ex quo nōdū receperāt scdm mādatum:ꝛ ad hoc vide bo.tex.in.c.audita.[i] de rest. spol.ꝛ ibi plene dixi. ¶ †No.ix.in vs.verū.ppe fi. ipsius ver.ar.op.q vbi vniuersitas legitime ꝯgregatur nolentes venire ad vniuersitatē faciunt se alienos ita qd totuz ius vniuersitatis residet penes veniētes:licet fuerit minor pars vniuersitatis. Hic aūt nō valuit factum minoris partis qꝛ fecerunt ꝯtra formā mādati:vt.j.dicā.sec9 si fecissent fm formā.Et hoc dictū probat alius tert.multum no.in.c.cū dilectus.j.de ele.ꝛ optime facit qd not.Joan.andr.in.c.in causis.eo.titul. ¶ Legiste tamen hoc cōmuniter nō admittunt.dicūt em esse necessariū vt saltē due partes collegij sint oēs psentes:vt no.Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.et iur.Sed tu vide qd dixi in.c.cum oēs.[k] de cōstit.et aliquid dicam in.d.c.in causis. ¶ †Not.x.in versi. nec obstabat.vnā regulā in materia electionis q̃ singulariter pbat hic ꝛ nō alibi q postq postulatio est pñtata romano pontifici non pñt postulantes ab ea recedere ꝛ aliū eligere vel postulare:sed debent postulantes expectare iudicium pape sup admittendo vel improbando illam postulationē. Et idem dicunt doc.cū psentat alteri superiori q pōt illam admittere:qd satis mihi placet ex identitate rōnis.ne.s.cōtrariū agendo illudere videantur supiori:facit cle.cū illusio ꝛ variatio.de renūt. Et ex hoc infertur a cōtrario sensu qd anteq postulatio sit psentata superiori possint postulātes variare inuito postulato:adeo q dicit Jnno.hic ꝛ sequunt cōiter oēs doc.q nūtius missus ad postulationē psentādā superiori pōt reuocari anteq postulatio sit psentata.tū qꝛ sufficit qd reuocatio

f ¶ Quia ius habeo.no.ista verba in practica qñ ponuntur in libello.

g ¶ Late interpretari.vide istū in.d.c.ꝯstitutus.in vlti.col.ꝛ.c.examinata.de iudi.in.xij.col.ꝛ in.c.pro illorū.de prebē.ꝛ in.c.ceterū.de iudi.et in c.ij.de ordi.cog.ꝛ in.c.cū ad sedē.de resti.spol.ꝛ in.c.cōquest9.de fo.cōpe. in.iij.col.in.c.cū venissent.de in integ.rest.ꝛ in.c.auditis de pscrip.no.leste in.l.solemus.ꝛ in.l.si quis intētione ambigua.ff.de iud.ꝛ in.l.edita. C.de eden.ꝛ vide bo.tex.in.l.j.§.ij.ff.si ser.ven.

¶ Adde Roma.consi.cccxlv.

h ¶ ~ Sebast.Sapia. ¶ Libellantis. De hoc late per Mod.in.l.sed ꝛ si possessori.§.item si iurauero.ff.de iureiuran.ibi bo.tex.ad hoc.

i ¶ Audita. Uide ibi doc.ꝛ in.c.cum cōtingat.de rescrip.ꝛ in.c.ex lris. de offi.delega.

k ¶ Cum omnes.in vlti.colū.in vers.tñ vnam diuersitatē maximam reperio inter canonistas ꝛ legistas.Jnno.in.c.j.de maior.ꝛ obedien.et in c.ij.de operis noui nuntiatio.ꝛ in.c.cum nobis olim.de electio.ꝛ ibi per istum in vlti.char.ꝛ vide gl.in cle.quod circa.de elec.ꝛ in.c.in causis.in v.col.in ver.sed aduerte.eo.ti.ꝛ Petr.de ancha.in repe.c.j.in.xvj.char. de constitutio.

peruenerit

a ¶ Sebasti.Sapia.¶ Unā regulā.Pro hoc bñ facit ter.in.l.fin.C. de repud.here.vbi moder.not.Facit regula.l.prē furio.ff.de his q sunt sui vel alie.cū not.per Fely.in.c.super his colū.ij.de accusa.per Jaso. in.l.j.in pn.col.iij.ff.de no.operis nūtia.ꝛ per Fely.in.c.que in ecclesiaꝝ colum.xviij.versi.secundus casus.de cōstitu.

b ¶ Sepe variare. Faciat cōsi.Cal. xvij.in tit.de iure patro.in ў.an lai cus.ꝛ.l.si quis ius ii turan.C.de re cre. ꝛ ibi bal.ꝛ in auť. habita in ver.ter tio q̄ro.xij.colū. C.ne filius p pre. ꝛ illō qd dicit iste hoc pcedit i casu postulatiōis ꝛ nō in pñsentatiōe. itē loquiť qñ nullū ius est acq̄sitū s3 facta presentatio ne est ius acq̄sitū saltem ad rē.c.cū bertold⁹ de re iu dica.ꝛ ibi p istū.i ɔtrariū facit gl. in cle.plures.i vͤ. pñsentare.de iure patro.ꝛ.c. cū aūt eo.ti.ꝛ vř casus i l.qui absenti.ff.d do.ꝛ in.c.j.de con cesⁱ.pbē.li.vj.ꝛ in l.qui absenti.ff.d acq̄rē. posses.ꝛ p Jmo.ibi q r̄ndet ad istum ter.vide ibi Alex.i apost. in ў.s3 electio pri ma ps est verior p not.per istū in c.cū vos.de offic. or.ꝛ in.c.dilect⁹. de offi.lega.ꝛ per Bellen.in.c.a no bis.de iurepat.et vide no.p doc.in d.l.q absenti.ff.d dona.ꝛ vide Bal.in.l.ij.in.vj.col.in ver.xvij.quero an postulatione pñsentata postulato vel supiori habeat locū penitētia.C.de seruī.ꝛ aque.

peruenerit ad ipsum nuncium seu pcuratorem:vt in.c.ex parte decani.de rescri.ꝛ in.c.mandato.de procura.tum quia ex quo postulatio nō est pñta ta admittitur variatio vt hic a cōtrario.¶ † Et ex hoc habes vnam differentiam quo ad faculta tem variandi inter postulationem ꝛ electionem. nam in electione nō admittitur variatio post pu blicationem scrutinij.vt in.c.publicato.j.de elect. Sed in postulatione admittitur variatio quantū cunq; sit publicatū scrutiniū.ꝛ postulatio inde sit secuta.Satis eni est vt nō sit supiori pñsentata:vt hic.Diuersitatis ratio est:q2 per postulationem nullū ius acq̄ritur postulato cū sit inhabilis:vñ nō h3 de quo conquerať nec superior pōt cōqueri ex quo sibi nō est facta presentatio.Et ex hoc ꝛ ex ter.collige vnam regulā^a qd quis pōt sepe varia re^b anteq̄ ius sit alteri quesitum:secus si ius est q̄ situm alteri.vt in.d.cle.ꝛ in hoc casu h3 locum re 12 gula mutare.de reg.iuris.lib.vj.† No.xj.aliud di ctum notabile limitans precedentem regulam q̄ si superior ꝛ postulantes conueniunt:admittitur variatio etiā si postulatio sit presentata superio c ri.Nā hec postulatio erat presentata:ꝛ tamē pa pa dedit potestatē ab ea recedendi sub certa for ma:ꝛ sic ter.est hic p notatis in.c.pcedēti.Nec h3 postulatus de quo conquerať cū ius nō sit sibi q̄si 13 tum vt pdiri.† Quid autē si fecisset aliquas expē sas pñsertim cū consensu postulantiū nunqd possit illas repetere secuta variatione.Jmocē.ꝛ cōiter doc.sequentes dicunt q̄ nō:q2 cū non haberet ius 14 fecit illas:non est sine nota ambitionis.Et not.be ne hoc dictū facit ad q̄ōnem amicus tuus expen dit aliqd simoniace vt tibi cōferreť certū bñficiū nunqd possit a te repetere illas expēsas.dicendū est q̄ non:quia iniuste illas fecit:nec etiā haberet actionē mandati si tu mandasses illi vt illas expē sas faceret.q2 ex turpi mādato nō oritur actio vt in.l.si remunerandi.in.§.rei.ff.mandati.ꝛ est gloss. nota.in.l.que vtiliter.ff.de neg.gest.Et tene menti hoc dictum:sed respectu expensarum postulan tium vide qd legiť ꝛ no.in glo.fi.c.cupiētes.de ele. 15 lib.vj.ꝛ distingue vt ibi.† No.xij.qd eligentes non

¶ Adde late Pet.de ancha.cōsi.ccj.

c Zacharias.¶ Presentata superiori.Adde q̄ posuit in apostilla ad istū in.c.gratū.in ver.eligendi ꝛ postulandi.in nu.ꝛ.3.eo.tit.

d ¶ In loco.facit ho.ter.l.in ecclesijs.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ vide ho.glo.in.c.si pponente in glo.ij.ibi:itē si de terra illa de rescrip.vbi istū.ꝛ.d.menz. l3 Bu.ibi ɔ.ꝛ etiā Pet.de anch.hic.ꝛ vide.c.hortamur.ꝛ in.c.nullū.lxxj. dist.ꝛ.c.nullus inuitis.lxj.dist.ꝛ facit ho.ter.in.l.ij.in ver.ciuib⁹ nostris. C.de anno.ciui.lib.xj.ꝛ ibi Bar.dicit argumētū qd officiales positi sup faciendis eleemosynis publicis nō debēt illas dare extraneis paupe ribus.ꝛ qd voluit Jo.an.in ti.de instr.edi.§.si vero aliqua ў.s3 an pau peres facit qd eps q ds dispensare bona inter pauperes ꝛ non ex traneis pauperib⁹.C.de e piscͤ.ꝛ cle.l.nulli.ꝛ vide ter.in auť.de eccl.ti.§. si qs aūt p redēptione.ꝛ glo.j.sing.in.c.si pater.de test.lib.vj.ꝛ vide ho. ter.in.l.q̄ cōditio.in.§.fi.ver.si non appareat qd mortuus senserit in ei⁹ municipij foro.ff.de cōdi.ꝛ demonstra.ꝛ vide do.meū in.c.licet.de ferijs vbi distributio eleemosyne est faciēda pauperib⁹ vicinis ꝛ nō alienis. ¶ Adde tu per Feder.ɔsi.xxxiij.vbi ponit de vsuris erogandis. Ant.Frācis.¶ Circa hoc cui eroganda sit eleemosyna.Dicas qd d3 fieri oibus penitētibus:tñ potius fideli q̄ infideli:potius captiuis q̄ alijs.ꝛ potius cōnunctis q̄ extraneis:ꝛ potius senibus q̄ iuuenibus:ꝛ potius infirmis q̄ sanis.ꝛ potius nobili q̄ ignobili:ꝛ debebit fieri de iuste q̄sitis ꝛ sine pōpa.p quo vide plene p.d.Card.in cle.j.in.§.ideoq;. de reli.ꝛ vene.sanc.nec debet fieri meretrici vt ɔsentiat in coitu.vt ibi p eum nec mēdicātib⁹ validis:vt in ti.C.de mēdi.vali.ꝛ vide ho.ter.in.c. eleemosyna.xiiij.q.v.vbi dicit ter.qd de male acq̄sitis ꝛ illicitis lucris nō d3 fieri eleemosyna.ꝛ vide Arch.in.c.nō est.j.q.j.ꝛ ho.ter.i.c.ex trās missa.de deci.vbi dr qd de bonis alienis nō pōt fieri.ꝛ vide do. Abb. in.c.olim.ꝛ.c.innouam⁹.de cēsi.vbi q qd eleemosyna potest fieri de iniu ste extortis p gabellarios.ꝛ vide Pau.de ca.in ɔsilio.suo.lxxij.ꝛ vide

pulchros ter.ad hoc.xiiij.q.v.per totā.q.¶ Et adde qd eleemosyna fa cta in statu pcti mortalis:nō pdest ad salutē:s3 ad mitigādū deñ.vt in c.nō est.ꝛ ibi pulchre per Archi.j.q.j.¶ Et adde qd eleemosyna dari d3 psonis vel ecclͤie de dioceñ qbus dari cōsueuit.vt in.l.priuilegia.C. de sacrosan.eccl.qd verū est etiā si statuto caueť qd deť alteri ecclͤie vel alteris psonis:q2 tale statutum nō valet bm bar.ibi in fi.per.c.ad apo stolicā.de simo.ꝛ vide Joā.and.in addi.Spec.in ti. de instr.edi.in.§. nūc vō aliqua.et vide ēt Specul. in ti.de loca.in.§. nūc vō aliqua.in vͤs.lxvij.vbi mul ta dicit d eleemo. ꝛ inter cetera di cit q̄ diues cogiť facere eleemosy nam p superiorē. ¶ Et adde quod vxor potest face re eleemosynā de bonis viri mode rate ꝛ bm ɔsuetu dinem nisi vir ex presse prohibeat vt voluit Bar.in l.j.ff.rerū amo.et hř per Flori.in.l. mulier.ff.ad legē aquil.ꝛ vide do. Card.in.cle.ij.de vi.ꝛ ho.cleri.ꝛ vi de ho.ter.in.c.qd deo.xxxij.qō.v. ¶ Et adde q̄ elee mosyna debet fie ri de fragmentis mēse platoꝝ pau perib⁹ in loco exi stētibus.vt dem. ij.in.§.j.ꝛ ibi per do.Car.de cēsi.ꝛ hř in.c.nō cogan tur.xlvj.dist.ꝛ de

saluāt ɔscientiā suā eligendo illū cuius plenā no titiā nō habēt.Et no.ter.in eo qd dicit:plenā.vñ dicit Joā.and.ꝛ bñ qd ignota persona nō est eli genda.ad hoc.j.de cleri.peregri.quasi per totum. Et ob hoc seruať in romana curia qd super ido neitate psone ibidē pmouende recipiant testes. 16 † Not.xiij.q̄ vbi in loco^d reperiuntur idonei non d debet pfici extraneus:est eni qs honorādus ꝛ pro mouendus in eo loco vbi suam peregit etatē:neq; d3 alius obtinere stipendia alijs debita:licet ho die male seruetur.Et vide in hoc canonem anti quum pulcherrimū.in.c.nullus inuitis eps detur. 17 lxj.dist.¶ † No.xiiij.q̄ vbi concurrit honestū ꝛ iu e stum pferendū est iustū honesto.^e hic eni concurre bant ista.nā honestas ɔcurrebat ex pte epi quinq; ecclesieñ.q2 honestū erat vt poti⁹ pmoueretur ad suā sedē metropolitanā q̄ q̄ vnus archieps pfice retur aliene sedi.Jtē honesti⁹ est vt qs pmouea tur ad maiorē dignitatē q̄ q̄ transferať de pari ad parem.Sed ex parte archiepi collocen.cōcur rebat iustitia:cū ipse fuisset postulatus ab omni bus qui habebant ius postulandi:licet diuersis 18 temporibus consensissent:vt in litera.¶ † Ultim. not.q̄ postulatio potest approbari ex consensib⁹ singulariter superuenientibus.nā postulatio isti⁹ archiepi collocē.fuit corroborata ex ɔsensib⁹ suf fraganeoꝝ postea singulariter accedentibus: quod an possit de iure indistincte fieri:dicam sup 19 glo.pe.¶ † In gl.in ver.de gratia.ibi:nec psumať sibi ius creare in posterum.Nota bene hanc parti culam gloss.videtur enim sentire q̄ non debeat p sumi gratiosa cōcessio in exercitio alicuius iuris sed potius d3 psumi q̄ vtens intēdebat vti iure suo.Et facit ad hanc q̄ōnē:pone q̄ aliqs fuit in possessione iuris eligendi vel alterius iuris demū excluditur ab exercitio illius iuris:petit iste nunc se restitui:obijciť q̄ gratiose fuit admissus ad ex ercēdū illud ius.iste vō negat grām ꝛ dicit q̄ suo iure fuit vsus:q̄riť cui incūbat onus pbādi an agē ti an vero excipienti.¶ Jnno.refert quosdam di stinxisse inter iura corporalia ꝛ incorporalia vt pmo casu psumať gratiosa cōcessio:sec⁹ in scōo

materia eleemosyne vide in.c.miror.ꝛ in.c.medicina.ꝛ se.de pe.dist.j.et in.c.fratrē.lxxxvj.di.ꝛ per host.in sum.de pe.in.§.si qs.

e ¶ Honesto.Sed qd in casu i q̄ cōcurrat licitū ꝛ honestū.dic q̄ atten di d3 id qd est honestū:vt est gl.iūcto ter.in.l.semp in ɔtibus.ff.de reg. iur.ꝛ vide ho.ter.in.l.vide ter.in ɔiunctionib⁹.ff.de ritu.nup.ꝛ facit glo. x.q.ij.in.§.hoc ius porrectum.in ў.ꝛ plus.ꝛ q̄uis liceat ɔhētibus inter se decipere.vt in.l.in cause.la.ij.§.idē pōponius.ff.de mino.ꝛ in.l.item si pcio.§.queadmodū.ff.de loca.tñ honesto ꝛ bono viro nō cōgruit vt est glo.sing.in.d.l.semp in ɔtibus bm Ana.in.c.cām q̄ inter economū.de testi.Jtē l3 pmittať in pcio posse se decipere non tñ in vitio ꝛ qualitate rei.glo.in.l.iulianus.in.§.si vō.ignorā.in gl.mag.ff.de acti.empt.Jtem nō licet in quātitate rei.ter.iūcta gl.in.c.p tuas.de dona.ꝛ videť proba ri in.l.si seruū.§.j.ff.de actio.emp.ꝛ vide Joā.de ana.in.c.in ciuitate.de vsur.in.vij.col.vbi p.d.semp ɔsulendo ferrarie dedit bonā cautelam. Anto.Francisͤ.¶ Qñ honestum ꝛ licitū cōcurrunt q̄ sit pferendū.vi de Joan.an.in.c.bone.el.ij.circa.fi.de post.plato.ꝛ vide btm Tho.ij.ij. qō.cij.arti.j.ꝛ.ij.vbi dicit q̄ honestū idem est q̄ virtuosum.ꝛ vide eun dem.in.j.dist.in art.iij.ꝛ.ij.q.clxv.art.iiij.¶ Et adde q̄ non solū quod li cet:sed etiam q̄ est honestū considerari d3 de quo in.c.magne.de voto. ¶ Et q̄re nō oē qd l3 est honestū.vid Archi.in.c.aliud.xj.q.j.ꝛ propter ea dr qs posse facere:qd honeste pōt facere.l.qd vulgo.ff.de sta.hom.l. filius.ff.de ɔdi.insti.l.si cū dies.§.cōpromisso.ff.de arbi.Et qd sit hone stas:ꝛ vñ dicať.vide Jo.an.in rubri.de vita ꝛ ho.cleri.ꝛ vide ho.glo.in l.iustitie.ff.de iusti.ꝛ iur.q̄ dixit q̄ honest⁹ hō dr hō morigerat⁹ aliena nō tollēs ꝛ q̄tū in se eſt in alijs virtutē operās.ꝛ qñ dicať aliqd esse ho neste actū.vid gl.in.l.q̄ vtilr.ff.de neg.gest.¶ Et adde q̄ honestas d3 pferri oi lucro.vt dixit Bal.in.l.reprehēdēda.C.de instit.ꝛ substit.sub ɔdi.fac.ꝛ dixit ipse Bal.in.l.q̄ ex liber.C.de ope.libe.q̄ ius honestatis est exceptū ab oi supioritate.ꝛ dicebat alex.in.l.nepos pculo.ff.de vͤb. signi.q̄ ppter honestatē recedimus a proprio significatu verborum.ꝛ adde q̄ honestus homo habet p se psumptionē q̄ nihil dolo faciat

Sed ipse Inno.tenet indistincte q̄ alleganti gra-
tiam[a] incumbit onus probandi:q̄r ex quo quis p̄-
bat se fuisse in possessione:ꝛ demū deiectuꝫ ab ea
debet ante oīa restitui:cū ꝛ predo ante omnia sit
restituendus.vt in.c.in literis.de rest.spo.Et hanc
opi.Inno.sequuntur cōiter docto.Et mihi pla-
cet intelligendo q̄ exercuerit tale quid qđ de gra-
tia nō solet cōcedi.vñ in istis que nō solēt[b] de faci
li cōcedi nō presumit̄ gratiosa cōcessio.vt voluit
ipse Inno.in prima parte sue glo.ꝛ Bart.in.l.j.§.
hoc interdicto.ff.de itine.actuꝗ priua.In his ve-
ro que solent gratiose[c] concedi nō presumitur q̄
quis intenderit vti iure suo nisi p̄betur saltem per
indicia.Pone exemplum[d] amicus florentinus qñ
veniebat ad hanc ciuitatē seneñ.solit⁹ erat hospi
tari in domo amici:dicemus ne q̄ p̄pter aliquas
vices acquisiuerit possessionē hospitādi.certe di
cendū est q̄ nō.Quia hoc solet concedi ex quadā
amicitia.vñ nō est presumendū q̄ iste fuerit pas-
sus illū vti iure hospitandi tanq̄ iure suo.vt not.
Inno.in.c.cū ecclesia.de causa pos.ꝛ proprie.Et
idem dic qñ extraneus a collegio fuisset admiss⁹
solū in cap̄lo:sed nō dedit vocem in electione.naꝫ
per hoc nō debemus p̄sumere q̄ iste intendat vti
iure suo ꝛ qđ possessionem quesiuerit interessendi
quia de gratia solet concedi nuda interessentia si-
ne datione vocis.Et facit qđ not.Bar.in.d.§.hoc
interdicto. ¶ Et instat hic Inno.circa acquisitio
nem iuriū incorporalium quā materiā tractauit
in varijs locis presertim hic.ꝛ in.c.in literis.de re
sti.spo.ꝛ in.c.cū ecclesia.de causa pos.ꝛ proprie.et
in.c.ij.de in integrum.resti.ꝛ in.c.dilectus filius de
capel.monach.ꝛ in.c.conquerente.de offic.ordin.

20 ¶ †Sed circa materiā nostrā potest poni hec re-
gula qđ ad hoc q̄ quis querat quasi possessioneꝫ
iuris incorporalis oportet necessario q̄ cōcurrāt
duo.Primo q̄ iste intendebat vti iure suo ꝛ non
iure alterius.vt in.l.fin.ff.quēadmodum ser.amit.
Ratio est q̄r ad acquirenduꝫ possessionē necessa
rio requiritur anim⁹ acquirentis q̄r sine animo ꝛ
corpore regulariter nō acquiritur possessio.vt in
l.licet.C.de acqui.pos.ponitur in.c.cum nostris.de
cōces.p̄bē.Secundo requiritur q̄ exercuerit illud
ius sciente ꝛ patiēte[e] aduersario in cuius preiudi-
cium acquirebatur possessio:q̄r possessio istorum
iurium incorporalium inheret ossibus istius qui
possidet.Ideo nō potest acquiri sine scientia ꝛ pa
tientia illius cū ex sola patientia oriatur illa pos
sessio vt in.l.quoties.ff.de serui.ꝛ videt̄ tex.p̄ pre-
dictis in.l.ij.C.de serui.ꝛ ibi cōiter tenēt docto.Et
si plurium interest requiritur scientia ꝛ patientia
oīm s̄m do.Inn.hic ꝛ bene secus est in rebus cor-
poralibus quia ibi non requiritur dñi scientia.vt
in.l.fi.C.de prescrip.lon.tēpo.dixi in.c.vigilāti.de
prescript. ¶ An autē sit necesse q̄ credat vti iure
suo an sufficiat q̄ hoc intendat dicit Innoc.suffi
cere q̄ hoc intendat licet nō credat.Hostiē.dicit
hoc verum nisi in beneficialibus.Sed tu dic ꝛ me
lius q̄ ad acquirendā iustā possessionē necesse est
vt credat vti iure suo:al's est in mala fide q̄r non
possidet cogitatione domini.vt in.c.si virgo.xxx-
iiij.q.ij.Sed ad acquirēdā possessionē non requi-
ritur q̄ credat vti iure suo:sed satis est vt hoc in-
tendat:quia ꝛ predo potest acquirere possessionē
21 alterius.vt in.d.c.in l̄ris. ¶ †An autem in dubio
presumatur bona fides vel mala dic vt plene dixi
in.c.si diligenti.de prescrip.ꝛ in.c.ij.de in integ.re-
sti.Et q̄tum ad propositum nostrum dicendū est
q̄ vbicunq̄ postulatio est cōtra ius nō presumi-
tur iusta nisi ex aliquibus coniecturis iustificetur.
tex.est notabilis in.c.ad decimas.de restit.spolia.
in.vj.facit.l.quēadmodum.C.de agri.ꝛ censi.libr.
xj.vnde in casu huius cap̄li nō presumetur q̄ isti
suffraganei essent in possessione eligendi bona fi-
de.Quia hoc est cōtra ius:q̄r si eis mouetur que
stio anteq̄ eligāt debent ostēdere saltem colorate
quo iure pretendūt ius vocis dande,ꝛ hoc casu in
tellige hanc glo.in fi.qđ no.Si tamen fuissent diu
in possessione p̄sumitur bona fides.vt no.Innoc.
in dicto.c.ij.ꝛ in hoc casu intellige.c.cum ecclesia

sutrina de causa pos.ꝛ p̄prie.non tamen debet in-
terim spoliari illa possessione.vt not.Inno.in.c.in
l̄ris.de restitu.spo.in.c.cumana.de elec.sed potest
22 eis moueri questio modo p̄dicto. ¶ †Unū tamē
singulariter nota ex dictis Innocē.dicit enī inter
cetera:q̄ papa vtēdo aliquo iure ex plenitudine
potestatis nō acquirit possessioneꝫ illius iuris nec
prescribit.Ratio q̄r dñs nō dicitur pati cū papa
hoc faciat ex plenitudine potestatis:ergo prescri[f]
ptio nō habet locū cū solū currit contra negligē-
tem.Sed si papa vel imperator ex plenitudine po
testatis ꝯcederet aliqua iura alicui:ꝛ crederet p̄n
ceps de iure posse cōcedere:ꝛ tunc ille qui recipit
bñ prescribit si habet bonam fidem. ¶ In glo.in
ver.diffidere.ibi cōstituat aliū defensorē:istud cō-
silium glo.nō placet cōiter doct.q̄r parū refert an
quis faciat per se an per alium.[g] vt in.c.pe.de pe-
cu.cleri.ꝛ in regu.qui per aliū.de reg.iuris.libr.vj.
Et ideo cōsulunt doc.q̄ si prelat⁹ diffidat de iure
eccl'ie sue qđ cōicato ꝯsilio cap̄li derelinquat illā
rē vel cedat liti.si autē nollet cap̄l'm cōsentire tūc
dicat munde sunt man⁹ mee.vt.in.c.ephesis.xlij.
dist.De hac materia vide qđ dixi post glo.in.c.fi.
de prescrip.ꝛ qđ not.Innocē.in.c.ij.de test.libr.vj.

23 ¶ †In ea.glo.ibi nisi iam publicatio scrutinij ꝛc.
doc.cōiter impugnāt hanc glo.per tex.a cōtrario
sensu vbi innuitur q̄ anteq̄ postulatio sit presen
tata superiori possunt postulātes ab ea recedere:
ergo obstat variationi sola publicatio scrutinij.
Et.c.publicato.qđ alleg.glos.loquit̄ in electione
ꝛ non in postulatione:nā electio innuitur iuri:po
stulatio grē:ideo facili⁹ p̄mittit̄ recessus a postu-
latione q̄ ab electione.Nā postulātes deliberant
gratiā petere a superiore:vñ anteq̄ p̄sentet̄ pape
ipsa postulatio:p̄nt absq̄ alicui⁹ iiuria velle grāꝫ
nō petere.Sed qñ consentiunt in aliquem eligen-
do tunc videntur ꝯsentire in illū vt in sponsum.iđ
non possunt sine illius iniuria recedere publica-
to eorū ꝯsensu. ¶ In gl.in ver.temere.hec gl.in
prin.sentit oppositioneꝫ ꝫ tex.in eo qđ dicit qđ hi
q postulauerunt qnq̄ ecclesien.ep̄m temere reces
serunt a p̄ma postulatione.Nā videt̄ qđ nō teme-
re imo iuste:cū papa dedisset eis mādatū qđ si dif
fiderent de iure eoꝝ p̄uiderent sibi de persona ido
nea.Solu.gl.primo r̄ndet q̄ alia pars appellaue
rat.secundo dicit qđ postulatio fuerat p̄ntata pa
pe ideo nō potuerunt a prima postulatiōe recede
re:q̄ solutiones nō p̄cedūt.Nā hic nō ꝯstat de ap
pellatiōe saltē legitima.Nō ob.p̄ntatio fctā pape
q̄r papa dederat iā eis potest atē recedēdi ab illa
postulatione. ¶ Ideo solue meli⁹ vt sentit Inno.
qđ facultas recedēdi fuit eis data sub ꝯditiōe.s.
si diffiderent de iure eorum. Sed non videbantur
diffidere ex quo maior pars cap̄li nō diffidebat.
nā rescriptuꝫ fuit oībus vt cap̄lo:ideo nō videbā
tur variasse ex diffidentia iuris:ſꝫ potius ex incō
stātia:q̄r si dubitassent de iure eoꝝ requisiissent suf
fraganeos quorū cōtemplatione papa permisit
24 eis facultatē variandi.†Et per hoc soluit̄ si dica
tur qđ minor pars nō tenetur cōtra cōsciētiā se-
qui iudiciū maioris partis nam vt dixi non fece-
runt hoc ex diffidentia.Item satis est qđ hic habe
bant formā mandati vt eo casu recederēt quo de
25 iure eorū diffiderent. ¶ †Et in fine glo.not.qđ ad
hoc qđ electio valeat opꝫ qđ due partes vocan-
dorū[h] sint in capitulo:ꝛ idem dic quo ad alios a-
ctus explicandos quo ad vniuersitatem.Nā po-
tentia capitularis consistit in duabus partibus.
vt in.l.nulli.ꝛ in.l.plane.ff.quod cuiusq̄ vniuers.
Ualet tamen quicquid facit maior pars illarum
duarum partiuꝫ:ꝛ ita intelligitur.c.j.ī.de his que
fiunt a maiori parte cap̄li.ꝛ.l.qđ maior.ff.ad mu
nicipa.nota glo.in.d.l.nulli.Aduerte tamen qđ li
cet valeat gestum quando due partes fuerunt in
collegio.Tamen si aliquis fuit contēptus pōt p̄-
sequendo contemptum facere retractari[i] id quod
fuit gestum eo absente.vt in ca.bone.infra de ele-
ctione. ¶ In glossa in versic.consuetudine.ibi ve.
ideo dicit.Nota hanc secundam solutionem.glo.
enim videtur recedere a precedēti solutione vt so-
la possessio

---

vt notabi.voluit Specu.in titu.de cess.ac.in.§.j.in v̄.sed opponitur.

a ¶ Alleganti gratiā.vid Archi.in d.c.si cui.đ p̄b.li.vj.q̄ qui allegat grām hꝫ illā probare.ꝛ ibi Ioan.and.in.c.ex parte ade.de tes.ꝛ istuꝫ in.c.ij.in.iiij.col.de resti.spol.ꝛ i.c.eā te.de rescript. ¶ Adde qđ voluit Oldra.consilio.clvj.

b ¶ Que nō solēt. Uide bonū tex.i l.apud iulianum in fi.ff.de legat.j.ꝛ ibi doc.

c ¶ Que solēt gratiose.Nō est q̄r i his q̄ sunt libere facultatis nō prescribūt̄ ꝛ nō obligāt.vt legit̄ ꝛ no.in.l.j.C.de serui.ꝛ aq̄.per bar.i.l.cuꝫ de in rē verso.ff.de vsu.p Cy.in.l.j.C.que sit lon.cōsuetu.p Io.and.i.c.Ioānes.đ cle.cōiu.p istū ibi in fi.ꝛ in.c.qm̄.de vita ꝛ ho.cler.in.ij.col.ꝛ in.c.sua nobis.ꝛ in.c.ad apostolicā.de simo.ꝛ in.c.inter ceteras.de rescri.i fi.ꝛ i.c.ex parte astēsis.đ ꝯces.p̄bē.i.ij.col. ¶ Limita tū nisi aliq̄ prestent̄ in piā cām.ita pulchre dixit Pau.in.c.i literis.in.x.col.in v̄.mō q̄rit̄.de resti.spol.alle.tex.in.d.c.ad apostolicam.ꝛ voluit Abb.i.d.c.sua.j ij.col.in versi.tertio potest solui.

✠ Sebastia.Spia.

d ¶ Pone exemplum.vide.d.abb.in.c.cū ecclesia sutrina.j.de cā pos.ꝛ p̄prietatis.ꝛ i.c.sua.ī.đ simo.vbi etiā ponit h̄ exēplū.vid ad h̄ do.meuꝫ.d.Rochū curtiū senatorē i c.fin.col.lvj.v̄sic.septimū req̄situ.ī.de cōsuetu.

e ¶ Sciēte ꝛ patiēte.Uide gl.j.i.l.j.ff.de actio.emp.ꝛ vēd.ꝛ istū in.c.cū ioānes.in.vj.col.in v̄si.an aūt sufficat.de fi.instru.ꝛ vide plene per

Bal.in.l.ij.in.iij.col.in v̄s.ſꝫ q̄r materia possessiōis ꝛc.C.de serui.ꝛ aq̄.vbi plene de possessio.iurium incorporalium.

✠ Sebasti.Sapia.

f ¶ Contra ius.de hac materia late tradit̄ i.c.cū ecclesia sutrina.ī.đ cā pos.ꝛ p̄priet.vbi ponūt an prescriptiōe iuris eligēdi regrat̄ titulus.de quo etiā p do.Io.fran.balbuꝫ in tract.p̄scrip.in p̄ma parte q̄nte partis principalis.q.iij.

g ¶ An per alium vide istū in.c.mulieres.de sen.exc.ꝛ docto.in.l.si qs id qđ.ff.de iurisd.om.iu.ꝛ.l.ita tū.§.gessisse.ff.de administ.tuto.

Zacharias.

h ¶ Due ptes vocādorū.Adđ qđ nō sufficit eligentes esse in maiori pte vt not.Inno.i.c.cū nobis olim ꝛ ibi iste col.v.v̄s.sed dubiū est.isto tit.ꝛ Fely.in.c.cū oēs.col.pe.ꝛ seq.ver.extra gl.ī.de cōsti.ꝛ in.c.j.col.j.versi.q̄ sit verior.de maio.ꝛ obedi.imo vt sentiunt duas partes presentiū debere vocari.ita p.d.Car.Alexā.in.c.q̄to.col.lxiij.ver.nota successiue:ꝛ colū.fi.ante fi.ita etiaꝫ not.Bar.Bal.et Ang.in.l.nulli.ꝛ i.l.plane.ff.qđ cuiusq̄ vni.no.Angel.are.in.§.si itē testamento.colū.ij.ver.ꝛ aduertas insti.de satis.tut.iste i.c.eccl'ia.col.ij.ver.vij.querit̄.extra gl.ī.de elec.ꝛ Ange.perusi.in cōsi.xlv.in p̄ncip.

i ¶ Facere retractari.Adde tu p Old.consil.lxiiij.

a ℂ Sola possessio.vide no.in.c.in literis.de rest.spo.ꝛ in.c.cōsultationibus.de iure pa.vide Cal.cōsi.vj.que requirant̄.in tit.de cā pos.ꝛ ppue.ꝛ in ti.de iure pa.in cōsi.xij.vbi alleg.no.per Joā.and.hic ꝛ not.in capi.cū ecclesia de causa pos.ꝛ ppue.ꝛ vide dn̄m meū.hic.in.xiiij.col.vbi dicit se in facto consuluisse Parme.ꝛ Bal.in.l.ij.C.de serui.ꝛ aqua.

ℂ Adde.d.Car.ꝯsi.cxxviij.ꝛ vide in.c.in lr̄is.de restitu.spol.

Sebast.Sapia.

b ℂ Q̄d si fundus.vide.d.Jas.in.l.ij.colū.vij.v̄si.itē quinto.C.de iure emphy.vbi limitat nō procedere qn̄ emphyteusis est finita ppter canonē nō solutum sed pcedit qn̄ est finita per generationē:ꝛ subdit q̄d dictū Bar.in.d.l.j.§.pe.cōiter approbatur.

c ℂ Renouationē idē voluit Bar.i l.j.ff.de pui.credi.ꝛ Bal.i.l.ne cui.C.loca.But.i.c.j.d loca.Ro.i rub.ff.de ar.i.xix.col.i v̄s.xj.q꞉ emphyteusis.ꝛ in.l.ij.in prin.ff.sol.ma.ꝛ i cōsi.xxij.īcip.proposite mihi ꝯsultationis habēda veritate i v̄.q̄ ad vltimū ꝛc.p istuz in.c.ij.de locato.bal.in addi.spe.in tit.de loca.i.xj.col.in v̄s.emphyteusis dz potius renouari.ꝛ idem tenuit Ang.in.§.pmittit̄.in.d.l.j.ꝛ Gof.in.d.c.j.de loca.ꝛ gl.j.ꝛ car.in.c.pe.in eo.ti.de postu.p̄la.vbi sequit̄ Bar.in.d.§.pmittit̄.ꝛ.d.meū ibi ꝛ hic.ꝯtriū tn̄ tenet Jmo.in.l.si mihi ꝛ titio.in fi.p̄n.ff.de ver.ob.in c.ij.in v̄.libere de feudis.ꝛ h̄ ꝛ bal.in.c.j.quēadmoduz feud.ad filiā ptineat.circa fi.et ibi Jaco.aluaro.ꝛ Pe.de ancha.ꝯsil.cxxxiij.incip.plene subtiliter allegatum reperio.ꝛ cōmunis opinio est cū Bart.put attestatur Ro.in dicto cōsi.xxij.quā intellige pcedere qn̄ ipsi de agnatione petētes se renouari sunt instituti secus si extranei essent ab illo instituti.quia extranei illi preferunt̄.l.ex facto.§.si.ad treb.ꝛ.l.vt iurisiurandi.§.si liberti.ff.de operis libertorū.ita pulchre consuluit Jmol.in consi.incip.quidam Thomas de pano.

ℂ Limita.ij.opin.cōem pcedere cū supsunt descendētes psone defuncte in cui⁹ psona finita est in ēphyteusis.secus qn̄ nō supsunt s̄m Pet.de anch.in p̄alleg.suo cōsi.cxxxiij. ℂ Limita.iij.s̄m istū hic qn̄ p̄latus esset alias cōcessurus extraneo:secus si vellet retinere penes ecclesiaz. ℂ Limita.iiij.si heredes illius emphyteute vel vasalli petierūt renouationem intra annū sibi fieri.secus si elapso anno q꞉ illud ius renouandi durat āno.c.j.§.titius.si de feu.fuerit ꝯtrouer. ℂ Limita.v.opi.cōez posse pcedere re existente integra ꝛ nemini adhuc facta ꝯcessione.sec⁹ autē si alteri fuerit facta ꝯcessio.arg.eorū que no.in.c.q̄uis.de rescrip.lib.vj.Faciat ad predicta q̄d voluit Cy.ꝛ Bal.in.l.iperator.ff.de pac.in.ij.ibi ex ista lectura.no.arg.vbi dicūt q̄d si testator reliquit bona sua distribuenda inter pauperes p ministrū fratrum de penitentia ꝛ priorē fratrum p̄dicatorum ꝛ vnus eorū vult eligere in pauperes coniunctas psonas testatoris q̄ vere sint pauperes:ꝛ aliter vult eligere alios pauperes q̄d ep̄s debet magis ꝯiunctis fauere nō dicūt ꝙ istud sit de necessitate:sed sicut lex alibi gr̄az facit si hoc facit tamē ista est gratia quodāmodo debita allegāt.l.j.§.pmittit̄.ff.de aq̄ quoti.ꝛ esti.et vide Bart.in.l.j.i.v.col.i v̄.ex hoc sequitur.ibi:itez ex hoc cōcludit̄ ff.de iuris.om.iudic.ꝙ si illud q̄d ps petit sibi non deberi lz qn̄qz esset iniuria si denegaret̄:ꝛ allegat d.l.j.§.permittit̄. ℂ Limita etiaz vj.nisi res fuerit suorū maiorū.l.si in emptionē.ff.d minori.et voluit Ro.in.d.ꝯs.xxij.in ver.quo ad vltimuz ibi.vltimo ad hoc specialiter induco. ℂ Limita septimo doctrinā bar.procedere quando emphyteusis esset finita p generationē finitā.non aūt qn̄ expirasset propter canonem non solutum:ita singulariter consuluit Ludo.ro.consil.ccij.incip.quo ad primum quo querit̄ in primo dubio.referunt Mod.repetentes in.l.ij.in ver.no.circa fi.ibi:an v̄o dn̄s.et aliqd ibidem in glo.magna.i ver.repellere.ad fi.C.de iure emphyt.ꝛ habes nunc istū passum melius collectum p me q̄ per aliū deo fauente. Corsetus.

ℂ Adde tu ꝙ licet suprascriptus addens more solito plene locus sit tn̄ nō vidit Pet.de anch.consi.clxxiij.vbi dicit ꝙ siue emphyteusis sit finita per canonē nō solutū siue ob aliā causaz dn̄modo dolus emphiteute absit dz reuocari emphyteusis.ꝛ in inferiorib⁹ terminis firmauit lz nō ita aperte ꝯsi.cccclxxj.circa finē.ꝛ dicit Ro.d.consi.cxxij.q̄d in illo casu nō vendicabant no.p Bar.in.d.§.permittitur.

la possessio^a iuris eligendi nō sufficiat vt quis debeat admitti ad eligendū ex quo non est de collegio.sz dz istam possessionē suā colorare aliquo titulo legitio:sed intellige istā glo.vt dixi.s.sup gl.tertia. ℂ In glo.in ver.antequā.in fi.p intellectu huius glo.ꝛ tex.oppo.ꝯ lr̄am in eo q̄d in v̄.intelleximus.dicit q̄d si neutra postulatio esset approbāda ꝛc.videt̄ eñ q̄d imo postulatio facta de collocen.erat approbāda:q꞉ fuit facta vnanimiter a toto capitulo ꝛ suffraganei postea ꝯsenserant:vt dr in ver.verū.Neqz debebat obstare sola ꝯdictio qnqz ecclesieñ.epi cuz satis sit q̄d postulatio sit facta a duabus partib⁹.vt in.c.scriptū.de elect.hic aūt oēs cōsenserūt preter illū solū.Sol.glo.instat ꝛ nō clare soluit.Sed colligēdo dicta doctoruz ꝛ clarius ad hunc intellectū explicandū:dic q̄d ex quadā eq̄tate postulatio collocē.videbat̄ admittēda:q꞉ vt dixi oēs cōsenserunt preter vnū licet diuersis tēporibus:ꝛ de discordia vnius nō videbatur multuz curandū.arg.eorū q̄ no.glo.s.in proe. Neqz obstat si dicat̄ ꝙ quidā recesserāt ab illa postulatione q꞉ nō poterāt ab ea recedere ex quo postulatio erat p̄ntata pape:ꝛ hoc voluit tex.in ver.nec obstabat. ℂ Neqz ob.si dicat̄ q̄d papa dederat eis facultatē variādi nō obstāte p̄ntatione:q꞉ vt dixi hanc potestatē dedit capl̄o ꝛ sub certa forma scz si diffiderent de iure suo:vn̄ minor pars nō potuit recedere:q꞉ nō facit capitulū.Jtem vt predixi non recessit ex diffidentia iuris sed ex inconstantia cuz non requisierunt suffraganeos.sed de rigore ꝛ subtilitate iuris neutra postulatio videbatur admittenda.Nā illa facta de collocē.poterat impugnari q꞉ ep̄s quinqz ecclesiē.nunq̄ illi cōsensit neqz fuit discussum an haberet vocem in ele-26 ctione.†ꝛ contemptus vnius solius est sufficiens vt retractetur electio.vt in cap.bone.ij.de electio. Nō obstat q̄d dixi q̄d valet postulatio fc̄tā a duabus partibus q꞉ illud procedit qn̄ minor pars nō fuit contempta.Postulatio vero facta de quinqz ecclesien.ep̄o ex multiplici capite nō erat admittenda.p̄mo quia erat facta in discordia:itē a minori parte:neqz consenserant suffraganei neqz fuerat discussum an haberet vocez in electione:neqz poterant recedere a priori postulatione ratione p̄dicta:neqz habet obstare si dicat̄ q̄d maior pars fuit in negligētia.ergo tota potestas recidit in minorem partez.Ad hoc eñ r̄ndetur multipliciter. Primo q꞉ minor nō pōt conuincere maiorem ptē de negligētia:ex quo nō instabat termin⁹ iuris vel hominis ad electionem faciendam.vt in cap.cū dilectus.j.de elect.Uel secundo ꝛ meli⁹ maior pars nō erat in negligentia cū innouauerit postulationē factā de colloceñ.que tamē innouatio nō valuit q꞉ fuit facta in discordia neqz fuit req̄situs consensus suffraganeoꝝ.Et propter ista que poterant allegari ꝯ vtranqz electionē ꝛ postulationez papa dixit in versicu.intelleximus:quod ꝛ si neutra esset postulatio approbanda:ad eum tamen 27 erat deuolita potestas ꝛc. ℂ †Jn gloss.penulti.in fi.doct.soluūt ꝛ bene:q꞉ aut electio a principio nō tenuit:ꝛ tunc nō potest cōualidari per ꝯsensus superuenientes:ꝛ ita loquūtur cōtraria ꝛ clarius p̄batur in.c.auditis.de elect.Aut electio a p̄ncipio tenuit:puta q꞉ fuerunt p̄sentes due partes vocandorū:sed tertia pars fuit cōtempta.ꝛ tunc cōtēpti possunt cōsentire ex postfacto.Ratio q꞉ istorū cōsensus nō venit ad validandā electionē cū tenuit a principio:sed pōt fieri ne retractet̄ electio eis psequentibus ꝯtemptū.Unde isti consensus supueniētes nō augent numerū eligentiū.vt not.in.c.q̄d sicut.ꝛ.c.ecclesia.el.ij.j.titul.pri.ꝛ de clausula predicta latius dicet̄ in.d.c.auditis. ℂ Jn glos.fi.ibi pallio ꝙ ibi inueniet.Jo.and.dicit ꝙ nullū ibi inueniet remittens ad no.in.c.ad hoc.de vsu pallij. Nam est opinio quasi cōis q̄d archiep̄s trāslatus ad aliū archiep̄atū defert primū palliū secū nō tn̄ eo vtetur in secunda ecclesia:sed habebit aliud de nouo vt dicit̄ in fine lr̄e:sed sepeliet̄ cum vtroqz q꞉ palliuz sequitur personā.de quo dicebat̄ in.d. 28 c.ad hoc.†Et in fi.gl.Nota ex ista glos.ꝙ iniuria fit successori si denegat̄ sibi priuilegiuz q̄d p̄decessori fuit cōcessum licet personaliter.Quia ex quo fuit cōcessum p̄decessori eadem rōne opz concedi successori:ꝛ vide bonū tex.cū gl.c.distinct.c.fi.ꝛ bene probat litera in.l.j.§.pe.p̄alleg.in gl.vbi dr q̄d si aliq̄s hz priuilegiū personale ducendi aquā ad fundū suum ꝙ iniuria fit ei qui succedit in fundo si denegatur simile consimile priuilegium.Et per illum tex.dicit ibi Bart.notabile verbuz q̄d solet multū allegari ꝙ si fund⁹^b vel res emphyteuticaria reuertitur ad ecclesiaz per mortem vasalli vel emphyteute prelatus facit iniuriā heredi si petēti non facit renouationē^c seu concessionē sicut habuit defunctus.Un̄ dicit ꝙ heres poterit adire superiorem illius prelati ꝛ facere eum cōpelli ad cōcedendū.Hoc dictum ego limitarē qn̄ p̄latus esset alias cōcessurus extraneo:sed si vellet retinere penes ecclesiā non credo ꝙ posset cōpelli saltē si cessat nunc necessitas q̄ cōpulit ecclīaz ad faciēdum primā cōcessionē.Uel forte q꞉ ecclīa indiget nunc ꝛ tpe ꝯcessionis nō indigebat.argu.in.c.non dz.in prin.de ꝯsan.ꝛ affin.Alias frustra prouidisset lex:vt res ecclīastica non dare in feudum nisi recipiēti pro se ꝛ duob⁹ successoribus p lineā masculinā vt in aut.de nō alienā.in.§.emphyteusim. Q̄d an pcedat hodie hoc vltimū dictū:dixi in.c. 29 in p̄ntia.de pba.post Joā.an. ℂ †Extra glo.op.ꝯ principiū capituli v̄r eñ ꝙ intētio suffraganeorum erat fundata ex confessione nuntioruz capl̄i. Nā isti nuntij cōfitebant̄ ꝙ suffraganeorū consensus multoties fuerit de gr̄a req̄situs:vn̄ debuit valere confessio quatenus^d p̄iudicabat canonicis in eo q̄d cōfitebant̄ ꝙ eorum consensus fuerat requisitus in electione.Quatenus aūt ꝯfitebantur ꝙ de gr̄a fuerūt requisiti nō faciebat illa cōfessio fidē:q꞉ quis pōt cōfiteri ꝯ se nō aūt pro se.xiiij.q.ij.§.j.ergo suffraganei poterant recipere istā confessionem quatenus faciebat p eis ꝛ respuere qua

d ℂ Confessio quatenus.vide que dixi.s.eo.

Zacharias. ℂ Adde predictis Bar.in.l.si quidē.C.de excep.Bal.in.l.age cū geminiano.C.de trans.gl.in.c.cupientes.ꝛ ibi Gemi.de elec.lib.vj.Bar.in.l.nō vtiqz.ꝛ ibi Alex.in add.ad s̄pm.ff.de exce.Fel.in.c.examinata.ꝛ in add.in ip̄m.col.ij.de iud.Lud.bolo.in.l.si te.C.de inge.ꝛ manumis.Lanfr.de ori.in.c.qm̄ ꝯtra vers.cōfessiones.nume.12.in apost.in versi.acceptari.de prob.ꝛ Alex.ꝯsi.ij.col.pen.in l.vol.iiij.

a ¶ Sine qualitate. Uide apostil. Alexā. in l. aurelius. §. idem q̄siũt ff. de lib. lega. hic alleg. ⁊ vide bal. ĩ l. vnica. C. de confessis. in. iij. colũ. a ṽsic. iij. si quidem.
¶ Adde Rom. consilio. clxvij. et cccliij.

b ¶ Unica. In. iij. colum. ibi: nam si mercator est notabilis ⁊c.
¶ Adde Frãcis. areti. ꝯsi. xlv. vbi dicit q̄ꝺ forte illõ dictuꝫ Bal. est de iure verũ ⁊ q̄ꝺ tale statutũ ꝺꝫ ĩtelligi de ptinẽtib⁹ ad mercantiam.

c ¶ Cũctos popu los. In. x. colũ. in ṽsic. ⁊ vlterius q̄ro. ibi: quero ergo primo.

d ¶ Cuꝫ dilectus. Not. p singulari ĩtellectu ipsi⁹. c. sʒ certe. Bal. ibi in. x. col. in. d. l. cũctos. dicit valere statutum q̄ꝺ stetur libris mercatoꝝ seu scripture cãpsoris vel mercatoris tanq̄ publico instr̃o: sʒ nihil dicit de cõsuetudine: ⁊ istõ idẽ voluit in. l. cõparatiões. in. iij. col. ṽsi. ego addo septimã scripturã. C. de fide instru.
Sebasti. Sapia.

e ¶ Urgẽs p̄sumptio. vide Lãfrã. de oña. in repe. c. q̃m ꝯ falsaꝫ. in ṽbo. ꝯfessiõis. col. vj. ĩ. de probat.

f ¶ Ad sui defensionẽ. viꝺ Bal. in l. si filius. §. in exceptionib⁹. de interroga. acti. ⁊ in l. vnica. C. de confes. in. iij. col. ⁊ in l. nec codicillos. C. de codicil. bal. ⁊ Imo. i. l. decẽ. ꝺ ṽ. obli. Bal. in. l. si q̄dẽ. C. de excep. ⁊ in. l. ij. C. de do. añ nup. ⁊ p istũ in c. cũ venissent. de institutio. ⁊ per illũ tex. ⁊ ibi etiam Imo. ⁊ bal. in. l. j. §. editiones. ff. de edẽ. ⁊ in. l. ea. q̄. C. de cõdictio. idẽ ⁊ in. l. si q̄dem. C. de

tenus faciebat ꝯ eos ⁊ p aduersarijs. facit. c. cum venissent. de insti. ⁊ c. p̄terea. al. ij. de trãsac. Sol. ꝺt Abb. q̄ꝫ isti q̄ fuerãt cõfessi erãt nuntij ⁊ nõ ꝓcuratores vñ eoꝝ ꝯfessio nõ debebat nocere canonicis. Uel scꝺo intẽtio canonicoꝝ ꝯcernebat proprietatẽ: cõfessio aũt istoꝝ cõcernebat possessionẽ. Sed moderniores solũt aliter ⁊ meli⁹ dicẽtes q̄ꝺ ista ꝯfessio emanauerat qualificate: vñ in effectu erat vnicũ factũ qualificatũ: ideo nõ poterãt suffraganei recipere ⁊ approbare confessionẽ illã sine qualitate:[a] ⁊ hoc dictũ tenet̃ per legistas ⁊ canonistas. ⁊ no. in. l. aurelius. §. idem quesiũt. ff. de lib. leg. vbi plene p Bar. ⁊ in. l. si quidẽ. C. de except. ⁊ p canonistas in. c. j. de cõfes. lib. vj. facit. c. cũ olim. de cẽsi. Secus est q̄ñ cõfessio cõtinet duo facta separata tũc eñi põt aduersarius recipere vnũ factũ q̄ꝺ facit pro se ⁊ aliud q̄ꝺ ꝯ se facit respuere. vt no. in loco p̄alleg. Pone exemplũ in primo casu: ꝯfessus sum recepisse centũ a te que mihi debebas ex causa mutui. Nõ potes tu dicere tuam intentionẽ esse fundataꝫ q̄ꝫ mihi tradidisti centũ ⁊ q̄ꝺ mihi incũbat onus ꝓbandi q̄ꝫ ex causa mutui receperiꝫ: q̄ꝛ vt dixi ista cõfessio cõtinet vnicũ actum qualificatum non eñi ꝯfiteor recepisse a te cẽtum simpl̃r sʒ illa centũ q̄ mihi debebas. Unde debes aut totã cõfessionẽ recipere: aut totã respuere: ⁊ idẽ dic q̄ ad terminos huius lr̃e. Exemplũ secundi: petis a me centũ occasione mutui: ego r̃ndi q̄ꝺ bene mutuasti centum: sed tu teneris mihi in mille ex alia causa. hoc casu tu bene potes fundare intentionẽ tuã sup ꝯfessiõe mea ⁊ respuere aliã partẽ ꝯfessionis q̄ꝛ ꝯtinet factũ separatũ. sed do. Car. voluit limitare hoc vltimũ q̄ñ cõfessio emanauerat viua voce. secus dicit si p scripturã: q̄ꝛ cũ scriptura sit q̄d indiuisibile nõ põt pars eã approbare pro se ⁊ respuere ꝯ se. allegat dictũ. c. cũ olim. ⁊ glos. in. l. publia. ff. depositi. Sed hoc dictũ nunq̄ mihi placuit. ⁊ Bar. aperte sentit ꝯtrariũ in. d. §. idẽ quesiũt. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. vnica. C. de confes. ⁊ optime facit tex. in. d. l. publia. q̄cq̄d senserit ibi glo. ⁊ in. c. si quid veri. xxxvij. di. Nõ ob. c. cũ oliꝫ. q̄ꝛ loquit̃ de scriptura publica: sed nos loquimur de priuata: nã priuata ꝑsona bñ põt scribere ꝯ se sed nõ p se. vt in. l. exẽplo. de ꝓbatio. ¶ †Uide tñ notabilem limitationem quã ponit Bal. in. l. d. vnica.[b] dicit eñi hoc dictũ nõ ꝓcedere indistincte in libris mercatoꝝ: q̄ꝛ ex quo scribunt p aduersario ꝺꝫ eis credi quatenus scribunt ꝯ. Dũmodo q̄ntitas sit parua: mouet̃ q̄ꝛ officiũ istoꝝ cõiter est approbatũ et tacite videt̃ eis mandatũ vt conficiant codicẽ rationũ: vñ officiuꝫ scribẽdi nõ ꝺꝫ eis esse dãnosuꝫ. Et placet mihi hoc dictũ. facit q̄ꝺ no. in. l. quedã. ⁊ in. l. si quis ex argentarijs. ff. de eden. Secus dicit ibi Bal. in magna quãtitate: q̄ꝛ tunc nõ debet eis credi in fauorẽ eoꝝ: licet liber cõtineat aliqua cõtra eos ⁊ in fauorem aduersarij. q̄ꝺ bene notabis. ¶ Dicit etiã valere ꝯsuetudinẽ: vt credat̃ libris mercatoꝝ etiã in magna q̄ntitate accedente tñ iudicis conscĩetia. i. si iudici visuꝫ fuerit: vt q̄ꝛ habebit considerare qualitatẽ mercatoris ⁊ grauitatem p̄iudicij. Secus dicit si cõsuetudo haberet vt indistincte crederet̃ libris mercatoꝝ in eoꝝ fauorem q̄ꝛ talis ꝯsuetudo dat occasionẽ malignandi. arg. in. l. cõuenire. ff de pac. dotalibus. ⁊ in. c. quanto. de diuor. Et no. hoc dictum singulariter. Contrarium tñ ipse sentit in. l. cũctos populos.[c] C. de summa tri. ⁊ fi. catho. vbi dixit singulariter valere talem consuetudinẽ vel statutũ. allegauit. c. cũ dilectus.[d] de fide instru. Scꝺ mihi plus placet primum dictũ q̄ꝺ in veritate fuit per eum magis examinatũ: ⁊ ideo illa ꝺꝫ dici sua opinio. Nec obst. c. cũ dilectus. quia loquit̃ cũ scriptura ꝯficit̃ nõ ad cõmodũ ꝓpriũ sed alterius. nã cõsuetudo potest inducere q̄ꝫ scriptura priuata sit autentica nõ tamen ad ꝓpriũ ꝯmodũ nisi cũ p̄dicta distinctione: scꝫ accedẽte iudicis ꝯsciẽtia, ⁊ hoc semp notabis. ¶ †Adde ad p̄dicta vnã limitationẽ bonã quatenus dixi q̄ꝫ si confessio fuit facta qualificate non põt aduersarius recipere partem quatenus facit pro se ⁊ aliã partẽ respuere quatenus facit p aduersario. ꝓcedit eñi nisi ꝯ illam partem q̄ facit p cõfitente sit vrgens p̄sumptio.[e] Ad quod vide bonum tex. iuncta gl. in ver. donec ꝓbatũ. ĩ. de insti. c. cũ venissent. hic dicit Bart. in. d. §. idẽ quesiũt. q̄ꝺ si q̄s cõfitet̃ se interfecisse hoiem ad sui defensionez põt cõdẽnari de homicidio ex sua ꝯfessione nisi ꝓbet q̄ꝫ ad sui defensionẽ[f] fecerat: q̄ꝛ p̄sumptio est ꝯ rõne operis perpetrati cum sit factũ a iure dãnatum. Item q̄ꝛ verisil̃r non contingit q̄ꝫ aggressus interficiat suũ aggressorẽ: ⁊ idẽ dic in silib⁹. Potest dari et alia limitatio: nã ꝯ partẽ quã impugnat põt adducere ꝓbabiles ꝯiecturas ⁊ recipe confessionem quatenus facit pro se: ⁊ pro hoc. c. j. ꝯ. eo. ⁊ c. ij. ĩ. de transa. Abbas.

1 ☞ Per postulationẽ nullũ ius acq̄ritur postulato: etiã q̄ꝫ sit p̄sentata pape. ⁊ tunc nõ p̄nt partes a postulatione recedere ne illudatur superiori.
2 Postulatio non admissa an ⁊ q̄ñ inferat iniuriã postulato vel postulantibus.
3 Citatus vt presentet se ꝯspectui iudicis: põt per procuratorem comparere.
4 Electus acquirit plenũ ius ⁊ potest facere se confirmari.
Papa nõ recognoscit superiorẽ ad quẽ recurret̃.
Presentat⁹ a patrono ecclesie acquirit aliquod ius licet mutabile per presentantem.
5 Uariatio an admittatur in electionib⁹ factis de aliquibus officialibus.
Electi ad aliquã dignitatẽ: an illã consequantur si electores recesserunt a tali electione.
6 Beneficium collatũ alicui absenti: an possit ei tolli ante acceptationem.

Postulationẽ. Postulatio dependet a gr̃a vel specialius sic. Postulatio ꝯ quã agitur de cõtẽpto põt sine p̄iudicio alicui⁹ reijci: põt tamen de speciali gratia admitti. ⁊ habuisti in effectu hunc tex. ꝯ. c. proxi. Loquit̃ eñi de eodẽ facto ⁊ continuat̃ in versi. nuntijs. ante ver. seq. si aũt. Nã ꝯdicentib⁹ ibi suffraganeis papa r̃ndet prout ibi dicitur in ver. nuntijs. ⁊ etiã mãdauit prout hic dicit̃. ¶ Casus literalis. Dicit papa q̄ꝫ per hmõi postulationẽ nullum ius acquiritur postulato ⁊ ideo sine p̄iudicio alicuius poterat postulationem p̄dictã repellere tñ de gr̃a mãdauit vt partes mitterent ꝓcuratores suos ad ip̄m vt vtraq̄ꝫ parte presente q̄ꝺ iustũ fuerit decernat̃. Ber. ¶ †No. primo q̄ꝫ per postulationẽ etiã superiori p̄sentatã nullũ ius[g] acq̄rit̃ postulato vel alteri. Qꝺ aũt ꝺꝛ q̄ꝺ postulãtes nõ p̄nt ab ea recedere ĩtellige post p̄sentationẽ superiori factã. vt ꝺꝛ. ꝯ. c. pxi. istud non fit ratiõe iuris alicui quesiti: sed ne illudat̃ superiori. vt ibi ꝺꝛ in ver. nec obstabat in fi. ¶ †Scꝺo no. q̄ꝫ postulationem põt superior reijcere sine alicui⁹ p̄iudicio. ex quo infert̃ q̄ꝺ nullã iniuriã irrogat superior postulationem non admittendo. Contra q̄ꝺ facit quod not. in. c. bone. el. j. ꝯ. eo. ⁊ hic in glos. j. Sed dic q̄ꝺ iste tex. ꝓcedit q̄ñ postulatio non est cõcorditer facta seu agit̃ cõtra eã de cõtemptu. Uñ põdera literam ibi per postulationẽ memoratam. vnde refert se tex. ad illã postulationẽ: de qua in. c. p̄cedẽti quã se opponebant suffraganei. Secus autẽ dicendũ est q̄ñ postulatio fit ꝓpter vtilitatẽ seu necessitatẽ ecclesie ⁊ concorditer saltẽ a duab⁹ partibus collegij. Nã talis postulatio non põt reijci sine iniuria postulantiũ ⁊ ecclesie in qua facta fuit postulatio vt not. in. d. c. bone. ⁊ per Io. andr. post Hostiẽ. in. c. cum monasteriũ. ĩ. de elect. ⁊ vide bo. gl. in. c. cupientes. §. deniq̄ꝫ. in ver. gr̃a de ele. lib. vj. Not. ibi de sp̃ali gr̃a: q̄ꝺ postulationis admissio dependet a gr̃a speciali. sed intelligo mõ p̄dicto q̄ñ postulatio nõ est facta in cõcordia: tunc eñi interueniẽte ꝯcordia dependet a gr̃a nõ speciali: sʒ generali. vt not. in. d. c. cupientes. †Itẽ not. q̄ꝫ citatus vt p̄ntet se conspectui iudicis põt cõparere p ꝓcuratorẽ.[h] ad idẽ vide bonũ text. ⁊ q̄ꝺ ibi dixi in c. pe. de iur. cal. ¶ †In gl. ibi nisi publicatio scrutinij. gl. j. prosequit̃ hic opi. suam quã tenuit in. c. p̄cedenti: sed vt dixi. docto. hoc cõiter reprobant: q̄ꝛ capl̃m

trãsact. Arch. in c. j. de ꝯfes. lib. vj. Bu. ⁊ alios in. c. preterea. el. ij. de transac. Spec. ti. de deposito.
¶ Adde q̄ꝺ voluit Bar. ꝯsi. ccx. ⁊ Ludo. ro. sing. suis. fo. iiij.
Zacharias.
¶ Dic tu q̄ꝺ est sing. xxviij. q̄ꝺ incipit: accusat⁹ de homicidio ⁊c. alle. i eo casu Hippoli. de marsi. singu. clxxxv. q̄ꝺ incipit ꝯfessio inq̄siti. Tu vide meli⁹ p Lãfrã. de oña. in. c. q̃m ꝯ falsaꝫ. in ṽ. cõfessiones. in apostil. in ver. defensionem. nu. 12. de probatio.

g ¶ Nullũ ius. vide istũ ⁊ alios. ꝯ. c. proxi.

h ¶ Per procuratorẽ. vide istũ i. c. fi. in. iiij. no. de eo q̄ mit. in posses. ĩ ṽ. nostro te ꝯspectui representes. iũcto. fi. lʒ ad illũ tex. posset dici q̄ꝫ fuit expressus ibi ꝓcurator ⁊ vide in. c. exposuit. de dila. c. cũ essent. ꝺ fimo. ⁊ c. j. de iud. lib. vj. ⁊ ꝺꝫ mitti ꝓcurator instructus. c. cupientes §. deniq̄ꝫ. de elec. lib. vj.
¶ Adde tu q̄ñ citatus possit cõparere p ꝓcuratorẽ ⁊ q̄ñ nõ. cal. de. ꝯsi. iij. de dila. Antoni⁹ Franc.
¶ An ⁊ q̄ñ citatus possit cõparere p ꝓcuratorẽ q̄ꝫ citat⁹ ꝑsonal̃r cõpareat nõ põt mittere ꝓcuratorẽ s̃m gl. in ṽs. de legatum. in. c. j. de iudi. lib. vj. ⁊ not. in. c. cũ dilecti. de dolo. ⁊ ꝯtu. q̄ꝺ tñ intelligit Bal. verũ in. l. fi. C. de ꝓcur. in. j. notabili. nisi cã cõparitionis exprimeret̃ i citatiõe ⁊ esset talis in qua q̄s posset cõparere p ꝓcuratorem: quia tũc posset cõparere p procuratorẽ: q̄ntũis esset citatus vt personaliter compareret Bal. in. j. col. i ṽs. ⁊ p hoc istõ prin

cipium q citatus vt psonaliter cōpareat nō pōt poni in bāno si cōpareat p pcuratorē stāte statuto q citatus possit cōparere per se vel per procuratorē. ¶ Et adde q citatus simpliciter pōt cōparere z per se z per procuratorē.l.presenti.§.cū aūt.C.de his qui ad eccl.ꝯfu.l.j.§.vsus ff.de proc.c.cū parati.de appel.z ibi p doc.in.c.eps.xviij.di.qđ intellige verum nisi qualitas cause requireret psonalē cōparitionē fm Bal.i.d.l.fi.C.de pcu.i ver.qrit vtrū.et in v.venio ad secundā partē.puta si cā ad quā citaret esset cā criminalis i quā nō posset pcurator iteruenire: iuxta ea q̄ habent p gl. in.c.veniēs.de accusa.z in.c.tue.de pcur.z in.l.pe.in §.ad crimen.ff.de pub.iud.z in.l.seruū q̄qz.i.§.publice.ff.de procura. ¶ Et adde q citat⁹ semp debet comparere legitime ēt si in citatione nō sit h̄ dictum.ita not.voluit Bald.in.l.j.C.qui pe.tuto.et Bar.post gl.in.l.si minor.ff.de bo.au.iu.pos.z ideo dicebat Bal.in.l.j.in.§.vsus.post glo.palle.q mittens pcuratorem inhabilem nō dz amplius citari: qr cēset verus cōtumax ac si dixisset nolo venire iuxta glo.in.l.consentaneum.C.quō z qñ iudi.de quo vide Bar.in.l.si finita in.§.iulianus.in iiij.col.ff.de dam.infect. ¶ Et adde q citatus ētiā simpl'r si nō cōparet p se dz mittere pcuratorē instructū ēt si sit in carcere.vt no.voluit.Inn.in.c.qrelā de pcu.z hr p Inno.in.c.dilect⁹.eo.ti.tene tū menti q citat⁹ ad vnum actū z ad aliū seu ali⁹ successiue nō tenet mittere pcuratorez nisi ad illū actū ad quē est principal'r citatus vel monit⁹.vt no.voluit Inno.c.ꝯstitutus.de pcur.z adde etiā q citat⁹ cōparēs p se vel p pcuratorē nō dz statim recedere sz dz expectare donec iudex sedet p tribunali vt est gl.in ver.expectatū.in.c.cū in veteri.de elect.z hr in ca.certū.xj.q.iij.z in.c.si qs aūt.xviij.di.z in.c.j.viij.q.v.z plene hr in ca.ꝯsuluit.de of.dele. ¶ Et adde q si citat⁹ tarde arripit iter veniendi ad iudicē: ita q non potest in termino cōparere nō excusat qr nimiū se arctauit.vt est gl.in ver.imputari.in.d.c.cū in veteri.z hr in.l.ij.in fi.ff.si qs cau.z in.l.cū postulassem.ff.de dā.infec. ¶ Et adde deniqz q citatus gñal'r in pncipio litis pōt petere se citari ad singulos actus.vt voluit Fed.de sen.in ꝯsi.suo.clxj.vbi dicit q practici causidici semp solēt de hoc ptestari.z ad materiā qñ qs simpl'r citatus possit cōparere per pcuratorē habet per do.de Ro.in suis deci.ciiij.q̄ incip.si citatus.

a ¶ Consequit ius.vide.s.c.priori.

b ¶ Sit locus variatiōi.vide Pe.de anch.h.z Bar.in.l.ex eo.ff.de test.mili.facit qđ dixi.s.c.pri.in v.sepe variare.z vide p Io.an.in.c.publicato.de ele.in.q.xij.z ibi p istū in.iiij.col.in vsi.z p hoc dicit no.Barto.z Pau.de ca.in.l.cū furiosus.ff.de indi.z Ja.de bel.in aut.de colla.§.ad hoc prohibemus in dist.ibi posita.z querit notanter Bal.in rub.C.de ꝯdi.ob tur.cau quidā tpe quo est inhabilis imbursat ad offiñ qui tpe quo extrahit z publicat est habilis videt tenere q repellat. ¶ Adde Pe.de anch.ꝯsi.ccxv.Ro.cxvj.Abb.ix.

c Zacharias. ¶ De aliqua potestate.tu adde plene de hoc Ja.rebuf.in l.si quos.nu.i.z ibi in apost.ad ipm ibi.C.de decur.lib.x.z eundē latius in.l.pcepit.nu.7.z ibi etiā in apostil.z Lucam de penna.ibi.C.de cano.

qr caplm publicato.loquitur in elec.nam differentia est iter postulatū pñtatū a pfono z electū. Electus em̄ innitit pleno iure z petendo ꝯfirmationē in nullo petit grām.vñ vt dicit hic Io.an.pōt superbe accedere añ superiorē etiā caputio vel bireto nō eleuato si ꝯfidat de idoneitate psone sue z cōminari qđ nisi ipse cōfirmet habebit recursum ad superiorē.Et intellige hoc vltimū in superiore habēte ius ꝯfirmādi citra papā. Nam papa pōt ex plenitudine ptātis ꝯfirmationē impedire.facit.ix.q.iij.p pncipalē.z ca.cūcta p mundū.neqz hz superiorē ad quē recurrat.vt in ca.lz.de elec. Presentatus vo cōsequit ius.ᵃ vt in.d.c.cū bertold⁹.de re iud.no.Inno.in.c.dilect⁹.de offic.lega.tñ quia pfonus pōt variare aliū presentando.vt in.c.qđ autē.de iure pfo.dz cū humilitate petere institutionē: vñ petit grām expeditionis.i.vt expediatur cito z ne alius interim p pfonū pñtet.vñ dz leuare caputiū z se curuare. Postulatus aūt oīno innitit grē:ideo dz genua flectere.i.cū maiori humilitate petere vt admittat postulatio:z in effectu vba pdicta hoc intendūt:qr postulatus nullū ius acqrit:pñtatus vero acquirit aliqđ ius sed nō ita firmū sicut electus. ¶ † Extra gl.qritur nūquid indistincte in aliis dignitatib⁹ seu officiis sit locus variationi.ᵇ pone exemplū.cōciliū huius ciuitatis p se vel p aliquos ciues fecit electionē de aliquo potestateᶜ nūquid pñt variare z recedere ab illa electione sicut faciūt postulantes:an vo teneātur psistere sicut eligētes. Et idē gñaliter potest queri in omnib⁹ officiis q̄ aliquibus deferunt:aut p dñm terre aut per vniuersitatē ppli seu collegiū inferiorū. De hac qōneᵈ vide p Barto.in.l.absenti.ff.de dona.per cuius dicta satis iura canonica limitant z declarant. Et cōclude post eū sic.q̄dā sunt officia q̄ tenet deputat⁹ ad illa ex necessitate subire:vt officiū tutele cure vel alterius magistratus publici in ciuitate sua:naz tenet ciuis vel incola subire hec onera in loco nisi habeat iustā excusationem.vt in.l.munerum.in.§.iudicandi quoqz necessitas.ff.de mune.z hono.z in.l.incola.ff.ad municipalem.not.Inno.in.c.j.de his que fi.a ma.par.capit. Et in istis acquirit ius electo quātūcūqz absenti ante omnē acceptationē.vt in.l.illud.cū.l.seq.ff.de tu.z cu.da.ab his. Ideo post electionem factā nō pōt illud officiū sibi tolli:facit.C.in quib.cau.haben.tu.quasi per totū.Ex quib⁹ infert q scholari electo in rectorē acquirit ius p solā electionē quātūcunqz absenti nec pñt amplius electores ab electione recedere. Quedā sunt officia q̄ nō tenet qs subire nisi velitᵉ vt si eligit ad magistratū alterius ciuitatis.z in istis est distinguendū. Aut enim electores elegerunt iure proprio vt puta consilio huius illustrissime ciuitatis Senēsis:z tunc ante receptionē officij pñt electores variare:qm̄ ante acceptationē nō est acquisitū ius electo vt in palleg.l.absenti.z in.l.qui absenti.ff.de acqui.pos.facit.c.si tibi absenti.de prebē.li.vj.sz post acceptationē nō pñt variare: qr quasi qdā ꝯtus est init⁹ inter eligentes z electū.vt in.c.cū inter canonicos.j.de elec. Qñqz electores nō eligūt iure proprio sz alieno:vt qr a superiore hñt officiū eligēdi potestatē vel aliū officialē.z isti postq̄ elegerūt nō pñt amplius variareᶠ nō qr ius sit acqsitū electo absenti: sed quia functi sunt eorū officio.vt in ca.in literis.de offi.dele. Et hec est rō q̄re canonici eligēdo absentē nō pñt variare:qr functi sunt eorū officio cū elegerūt iure nō pprio:sz ex officio eis a iure delegato. Hec etiā est rō quare eps nō pōt variare cōferendo bñficiū absenti:etiā ante acceptationē.vt in.d.c.si tibi absenti.qr functus est officio suo. Ex quo infertur aliud dicēdū i dño seculari vel papa q absenti deputauit seu cōtulit officiū vel bñficiū pōt em̄ ante acceptationē mutare sine ei⁹ iniuria sniam postulantes vero lz iure alieno vtātur pñt a postulatione recedere:qr adhuc non sunt functi eorū officio qr postulādo disponūt solū postulare grām a superiore.vñ non sunt functi offō:qr postulatio nō hz vim electionis sz est quoddā inchoamentū ad effectū electionis obtinēdū:iō pñt retrocedere [illegible] ar.bo.in.c.qđ aūt.de iurepfo. An aūt electus ad dignitatē ecclesiasticā teneatur illam accept[illegible]am.in.c.seq.z predicta bene notabis.

1 ☞ Prelatus non potest ad aliam prelaturam eligi sed postulari.4.5.

2 Unanimiter fit illud qđ fit nemine discrepante.

3 Libere quis potest facere aliquem actum: quādo non requirit consensum alterius.

largi.titu.eod.lib.vbi plene examinat.q.que hic subditur.s.vtrū papa vel dñs secularis possit beneficium vel officium quod absenti contulerat mutare sine illius iniuria ante receptionem ad officium. Anto.Franc. ¶ Circa istā materiā an z qñ admittat variatio vel mutatio. Dicas q variatio regulariter reprobatur tā in laicis q̄ in clericis.vt in cle.j.et ibi p gl.z.d.Car.de renū.vbi dixit do.Car.q psumptio est q variatio vel mutatio fuit cā variādi a veritate z ibi dicit q est pprium mulierū.iuxta illud variū z mutabile semp femina iuxta tex.in.§.sed illud.xxv.q.ij.z iō dicebat Specu.i tit.de rela.in §.ij.in v.sz pone q variatio semp hz ꝯ se psumptionē.z de mutatione vel variatiōe aut correctione circa libellū z actionē ppositam plene tra.in.l.edita.C.de edē.z an variatio actiōis requirat nouā instātiā vide Bal.in.l.curatoris.in ij.col.C.de negotiis.gestis.
¶ Et adde q ex varietate ipoꝝ ēt pmittit variatio dispositionū z statutorum z legum:vt in.c.non dz de ꝯsan.z affi.
¶ An aūt in electionibus admittatur variatio et qñ vide glo.in.c.bone.el.ij.de postula.pla.et in.c.cōiter canonicos z in.c.publicato.de elec.z per Io.andr.in.c.continebatur.de his que fiunt a prela.z vide per Dy.late in regula quod semel.de reg.iur.lib.vj.
¶ Et Adde etiā q superior eligens absentē ad officiū ante illi⁹ acceptationē pōt variare.de quo vide p.d.Abb.in.c.a nobis.de iurepatr.z hr per Bar.in.l.sed z reprobari.in prin.ff.de excu.tut.z vide.d.Abb.in.c.accedēs.de pbē. ¶ Et tene mēti q sapientis est mutare ppositum de bono tñ in melius.vt in.l.nonnūq̄.de colla.bono.z in.l.si sterilis.in §.fi.de actio.emp.z in.l.fi.in fine de diuortiis.z in.l.generaliter.de nō numera.pecu.z in.l.contra maiores.C.de inoffi.testamen.z in.l.papinia.in §.sed nec impu.ff.eo.titu.nunquid autem liceat patrono variare in presentatione clerici ad ecclesiam patronatā vide que habētur in cap.qđ autem.de iurepatro.vbi fit differentia inter patronum laicū z clericū.
¶ Et deniqz adde q variatio in electione imperatoris admittitur recedēdo ab eo in quē nō consensit maior pars electorum imperij z nominando alium sicut fit in electione pape:vt in.c.licet.z in.c.venerabilem.de ele.z vtrobiqz per do.Abb.
Sebast.Sapi. ¶ De hac qōne vide etiā p Ang.de are.in.§.his itaqz.insti.de iusti.z iure.z de doctorib⁹ variantibus tradit.d.Jas.in.l.edita.col.iiij.C.de eden.in.l.pretor ait.§.si aliqñ.co.iij.in princ.ff.de op.no.nū.z in.l.j.in prin.co.iij.ff.qđ qsqz iur.z dicit Bal.in.l.labeo.ff.de ser.z aqua.q talis variatio est erubescēda.tamē dicit idē Bal.in.l.de tutela.C.de in integ.rest.mi.qđ nō dicit quis ꝯtrius licet hodie credat vnuz z cras credat aliud.

e ¶ Nisi velit. Adde Bar.in.l.quoties.§.data.ff.de optio.lega.z faciunt nota.per eundē.in.l.labeo.ff.de iureiurā.z q no.in.c.qr cūctis.de ꝯces.prebē.lib.vj.z qđ no.in.l.q absenti.ff.de acq.pos.

¶ Variare. Adde q ideo cōsuluit Ol.cōsi.clxxxiiij.q compromissarius electionis qui dixit damus vobis.G.in episcopū nō pōt corrigēdo dicere.do.Gui.in episcopum.de quo latius.ibi.

a ¶ Vnanimiter. Vide.§.c.proxi.in ver.vnanimiter.

b ¶ Liberā facultatē. Vide.tex.in.c.q̄ in eccl'iarū.in v̄.liberā facultatē. ⁊ ibi dixi.§.de cōsti.⁊ in.c.j.in v̄s.libere.§.de rescrip.gl.in cle.generalē.in ver.libere.de eta.⁊ quali.⁊ in ca.j.v̄.libere.de regu.libro.vj.⁊ ibi Gemi. in cle.dudū.in v̄.libere.de sepul.⁊ tex.in.c.j.in v̄.liberā potestatē.de off. ordi.⁊ ibi Butr. Imol.⁊ plenissime ibidē per do. meū in.iij.col.cū nouē sequētibus vide euz ibi oīno ⁊ vide bal.in.l.ij. in.vj.col.C.de ser. ⁊ aqua.qđ liberū dr tribus modis. Prīo mō ꝙ nō cogit.ff.de arbi. l.iij.§.j.Secundo mō ꝙ non corrigit.ff.de leg.iij.l. fideicommissa.§. q̄q̄.Tertio mō dr liberū ꝙ equa legis libertate fert.l.itē si vnus.§. si in duos.⁊.§.pn cipalr.ff.de arb. ⁊.l.creditor.§.lu cius.ff.mand.text. ⁊ gl.in.l.j.in v̄s.libere.C.de sa.san. eccle.⁊.l.si qs maior.in versic.libero arbitrio.C.de trāsac.⁊ ibi bal. ⁊ tex.in.l.magis. puto.§.si es alienū.in versi.nō eñ ptori liberū arbitriū.ff.de reb.eo. text.⁊ ibi doc.i.c. ij.de arbi.in.vj.⁊ c.ij.§.sane.de testa.lib.vj.⁊ in.c.si que.de pcu.eo.lib. c.statuim⁹.in v̄.libero.de reg.auf. oēs pegrini.⁊ ibi Ang.post glo.C. cōia de success.c. imperialē.§.cali dis.de pbi.feud. alie.p Fed.p Oldra.cōsi.cxxv.in.c. grauamina.⁊ per istū in.c.in cūctis. §.cū v̄o.j.de elec. cum alijs simili. Zacharias.

¶ Adde pdictis Bal.in trac.suo. schismatis.v.et viij.col.eūdē.i.l. si qs maior.C.de trāsact.eūdē.in.l. ij.§.ij.C.cōia de lega.⁊ Alex.cōsil. cxxix.i.j.col.vo.j.

c ¶ In ca.ij.de testibus. Vide eū i ij.colū.Barto.et Bal.post Cy.in l.non dubium.C. de legi.Bar.in.l. pretor ait.in primo respōso.ff.de operis no.nūtia. in.l.cum lex.ff.de fideiuss.in.l.vniuerse.C.de pcib. impe.offe.⁊ in.l.fi.ff.de diuor.⁊ per doc.in.c.vides.x.dist.

d ¶ Matrimonio spirituali. Vide tex.iuncta glos.in.c.cum inter canonicos in ver.cōiugale.j.de elect.⁊ bo.gl.j.in.c.quāto.lxiij.distin.⁊ quod legitur ⁊ notatur in.c.requisisti.de testa.⁊ in.c.fi.de trāsla.epi.

¶ Adde Calde.consi.j.de transla.pla.⁊ Abb.cōsi.cj.

Persone que debent postulari:⁊ que debēt eligi.

6 Clerici habētes ecclesias nō possunt istas dimittere ⁊ ad alias transire sine licentia superioris.

7 Episcop⁹ qui renūtiauit episcopatui an debeat eligi vel postulari.

Electus tantum ad ep̄atum:an ad alium ep̄atuz debeat eligi vel postulari.

8 Cardinales vtrum debeant eligi vel postulari in aliquem episcopatum.

9 Postulātes aliquē debent omnē defectū postulati exprimere:alias non valeret.

10 Confirmatio postulationis ad quē spectet.

Episcopus non potest dispensare super defectu etatis.

Archidiaconus debet esse maior.xviij.annoruz.

Ep̄s potest dispensare super omnibus casibus a iure expressis.licet nō sint expressi in persona episcoporum:sed generaliter.

11 Postulat⁹ an debeat cōsentire sue postulationi.

Electus in episcopum potest ab initio non acceptare:sed si semel est episcopus nō habet vlteri⁹ voluntatem.12.

Ep̄s nō pōt renūtiare ep̄atui sine licentia pape.

13 Episcopatus translati an vacent a tempore trāslationis facte per papā an a tempore acceptationis facte per episcopum translatum.

Et si vnanimiter.

1 †Ep̄s nō est eligēdus ad aliā dignitatem sed postulādus. Diuidit quo ad mentē.nā primo recitat factū.secundo cassat electionē ⁊ rōnē submittit. ¶ Casus lr̄alis. Canonici calaritani concorditer elegerūt in suū archiepiscopū ep̄m sutrinū petētes ip̄m sibi cōcedi a dn̄o papa. Rn̄det papa ⁊ dicit ꝙ q̄uis cōcorditer sit elect⁹ cū ipse sit alligat⁹ ecclesie sue sine pmissione pape ecclesiam ipsam dimittere non possit:electionem ipsam irritauit qr nullo mō debuit eligi: sed tm̄ postulari. Ber. ¶ 2 †Not.j.ꝙ illud sit vnanimiter[a] qđ sit nemine discrepante:qđ clarius probat.§.e.bone.el.ij.vbi dixi. ¶ No.ij.ꝙ postulād⁹ nō pōt eligi quātuncūqz cōcurrant oīa vota capituli.concordia v̄o vnanimis nō habet tollere defectum postulandi vt pp̄ter cōcordiā possit eligi. ¶ 3 †Not.iij.ibi:liberum non habeat.qđ nō dicit quis habere liberā facultatē[b] alicuius rei qn̄ sine alterius consensu nō potest de illa disponere. Liberā ergo potestatē habet quis qn̄ potest sine alterius consensu disponere.vt nota.in.c.licet ep̄s.de prebē.lib.vj.⁊ in.c.de multa.eo.titu. ¶ Not.iiij.ꝙ gesta cō canones sunt nulla seu irritanda.hūc articulū plene examinaui in.c.ij.de testibus.[c] vbi vide. ¶ 4 †Item no.rōnes quare ep̄s nō potest eligi ad aliā dignitatē sed debet postulari. Est eñ allegatus mr̄imonialiter iuri alterius ecclesie:vn̄ oportet ꝙ primo gratiose absoluatur a priori vinculo. ¶ Et no.differentiā inter postulationē ⁊ electionem.nā multi possunt postulari qui non possunt eligi.⁊ q sunt isti dicā statim cū glo. ¶ In glo.diuide hanc gl.in quatuor partes capiēdo eius mētem. In p̄ma q̄ritur de rōne huius lr̄e.quare ep̄s nō dz eligi sed potius postulari. In secūda parte ibi:idē est dicendū.q̄rit an sint alij citra ep̄os qui debeant postulari ⁊ non eligi. In tertia incidēter tractat a quo dz peti vt postulatio admittat.id est qs est superior in admittēda postulatione ibi: ⁊ ideo postulari.⁊ illā qōnē interserit gl.in medio scde qōnis ibi:⁊ ideo qr incidenter eā formauit et non principaliter. Vn̄ aptius illa particula poneretur post finem scde qōnis. In quarta ⁊ vltima parte glo.querit nunqd eligendus possit postulari cū postulandus non possit eligi.⁊ quarta pars ibi:⁊ nota ꝙ sicut postulandus. ¶ Quo ad p̄mā partem dic clarius q̄ glos.ꝙ ep̄s non potest ideo

d eligi.qr matrimonio spūali[d] est alligatus ecclesie 5 sue.†Vn̄ pp̄rie matrimoniū spūale nō est nisi inter ep̄m ⁊ ecclesiā suā[e] ad hoc.c.sicut.vij.qō.j.c.inter corporalia.de transla.epi.⁊ in signū hui⁹ matrimonij defert annullū.vt in.c.clerici.j.de vi.⁊ honesta.cleri. Ideo cū habeat cōiugē nō pōt consentire in aliā cōiugē:qr cōmitteret adulteriū.vt no.in d.c.sicut. Eligentes aūt consentiunt vt in sponsuz. ⁊ per electionē initiat mr̄imoniale vinculū iter ecclesiam ⁊ electū.vt in.c.fi.de trāsla.epi. Opz ergo vt prius absoluatur ab illo vinculo mr̄imoniali anteq̄ aliud mr̄imoniū initiet cum alia eccl'ia: ⁊ ideo dz postulari:qr postulātes nō cōsentiūt in postulatū vt in sponsum:sed solū petunt gratiose vt tollat viculū ⁊ defect⁹. Vn̄ quēadmodū hn̄s vxorem carnalē nō pōt consentire in secundā:sed opz vt prius gratiose absoluat ab illa:al's cōmitteret adulteriū.ita dicendū est in cōiugio spūali. Ista eñ coniugia spūalia ⁊ carnalia iudicant ad paria.[f] vt in.c.inter corporalia.de transla.epi.⁊ hoc quo ad primā questionē. Ad secundam an.s.sunt alij postulandi p̄ter ep̄s ponit hic quatuor conditiones personarū que sunt postulande. Alij extra glo.voluerunt dare regulā ꝙ oēs qui nō possunt cōsentire electioni sine cōsensu alterius sunt postulādi ⁊ nō eligendi. Que regula cōiter damnat vt patet in religiosis qui non pn̄t cōsentire electioni sine consensu eorū superior.vt in.d.c.si religiosus. de elec.lib.vj.⁊ tn̄ pn̄t eligi in ep̄os.vt.in.d.c.si religiosus.⁊.c.quorūdā.eo.ti.⁊ lib. Alij v̄o voluerūt tradere aliā regulā.s.qđ non valētes transire sine licentia superioris debent postulari ⁊ non eligi et sic sumebant argu.ex verbis huius lr̄e in ratione sui dum dicit ꝙ ep̄s tanq̄ alligatus ⁊ nō habēs 6 liberum volatuz non pōt eligi.†Sed hec regula etiā nō recipit a doctoribus.ptz eñ eius falsitas in clericis habentibus eccl'ias q nō pn̄t dimittere eorū eccl'ias ⁊ trāsire in alias sine licētia superioris ⁊ tn̄ pn̄t eligi.vt.j.de elec.in.c.dudū.⁊ in.c.cū inter.cū multis similibus. Ideo Inno.⁊ alij docto.antiqui vidētes difficultatē in dando regulā pcesserunt hic p enumerationē casuuz seu personarū numerando multas psonas q̄ debēt postulari ⁊ non eligi quas videas hic per Io.an. Alij moderniores voluerūt dare alias regulas:sed mihi plz hec breuis regula vt dicamus ꝙ epi ⁊ superiores nō possunt eligi:sed debēt postulari per supra dicta. 7 ¶ †Dubitatur autē circa istā regulam primo in ep̄o qui renūtiauit episcopatui nūquid possit eligi an debeat postulari.de qua qōne vide qđ no.in c.post translationē.j.de renuntia: sed opin.verior videt ꝙ possit eligi quia deficit ratio hic posita. Talis eñ nō est alligat⁹ alicui ecclesie matrimonialiter.habet eñ ille q renūtiat quo ad ecclesiaz p mortuo.xvj.qō.§.ecce.vn̄ absolutus est a priori vinculo.[g] ¶ Scdo dubitat in electo[g] in ep̄m non dum cōsecrato in quo dic ꝙ non est cōfirmatus potest eligi cū possit priori electioni renūtiare: vt no.in.c.si electio.de elec.lib.vj.vn̄ cessat in isto rō huius lr̄e.si vero est electus ⁊ cōfirmatus sunt opiniones sed satis mihi placet ꝙ nō pōt eligi: quia per confirmationē mr̄imoniū est cōtractū ⁊ cōfirmatū lz nōdū sit consummatū p cōsecrationem.vt in.d.c.inter corporalia p̄alleg.vbi bo.tex.nec pōt 8 renuntiare sine licentia pape vt ibi. ¶ †Dubitat[h] etiā in cardinalibus qui quo ad officiū[h] reputantur maiores epis nūquid possint eligi:an v̄o possint postulari.ex quo sunt cardinales nō epi. Naz ꝙ possint facit:qr in eis cessat ratio cōiugij spiritualis.in cōtrariū facit qr eorū titulis habent episcopalem iurisdictionē.vt dixi in.c.his qui.de maio.⁊ obediē.⁊ sunt alligati romane eccl'ie.⁊ de his aliquid in.c.bone.el.j.§.eo.dicā latius qd tenendum in cap.ecclesia.el.ij.j.titu.proximo.⁊ per hoc sit

Sebasti.Sapia.

¶ Ecclesiā suaz. Adde ꝙ ⁊ abbas dr sponsus.vt p bar.in.l.si ita qs. §.j.circa fin.ff.de leg.ij.not.in.c.qr propter.j.titul.j. zacharias.

¶ Judicant ad paria. dic tu qđ mr̄imonij appellatiōe nō solū intelligit de carnali iuxta.l.j.ff.sol. mat.sz ēt de spūali tāq̄ de digniori.vt per tex.in.c. nuptiarū bonuz. xxvij.qō.j.per qđ Diony.de peru. i suo cōsil.inci.⁊ si doctrina cecuz illuminet quē abbas antiquus refert i repeti.c.q̄r ⁊ bn̄ lo.ij.q.viij.s pe.arti.qđ statutū disponens aliqd cō cognoscētē mulierē nuptam hz locū in cognoscēte monialē cuius matrimoniū indubitanter est dignius facit ꝙ bn̄ no.Hippo.de marsi.singul.suo cxxix.incipi.dum essem.alleg.sing. dictū bal.in.c.iurauit.in.j.colū.et ibi Fely.de pba.

¶ In electo. vid glo.in.d.c.quāto. ⁊ do.me⁹ cō limitat nisi ep̄s fuisset priuat⁹ ep̄atu suo.pp̄ter demeritū.qr tūc nō posset eligi ad ep̄atū pp̄ter ei⁹ demerita p ea q̄ dixi i.c. bone.el.j.§.eo.in v̄.denuo.tn̄ cum dispensatione superioris de gratia posset per ea q̄ ibi dixi.⁊ adde Bal.i.l.acceptā. in.vj.colum.C.de vsur.in v̄sic.xix.q̄rit scholaris priuatus est de matricula ⁊c.

¶ Quo ad officiuz. Vide istum in.c.qđ sup his.i fin.de fid.instru. Hosti.in.c.eccl'ia lo.ij.de electione. Imo.in.c.dilect⁹ el.j.de prebē.text. iuncta.gloss.in.c. q̄q̄ ij.q.vij.

a ¶ Religiosi. Tu vide tex. ⁊ ibi istū in primo no. in. c. cū venerabilis. ꝭ. de consue. ⁊ in. c. si religiosus. ⁊ in. d. c. quorundam. de elec. lib. vj.
¶ Adde vt per Oldra. consi. xxvj.
Sebasti. Sapia. ¶ Sine licētia supioris. Sȝ dubitaꝛ qd si clerici ꝓmoueātur ad ecclesiā secularē an possit cogere superiorē aliquo remedio ad cōsentiendū: vide. d. Abb. in. c. quod dei. i fi. ꝭ. de sta. mona. cōcludētem ꝙ sic. ⁊ ibi ifert ad statutum ꝙ mulier vel minor non possit ꝯhere sine ꝯsensu ꝓpinquorū ꝙ ꝓpinqui pn̄t cogi ad cōsentiendū. ⁊ hec intelligit qn̄ vtilitas et necessitas hoc suggerit vt ibi per eum. Zacharias.
¶ Possint postulari. Adde. d. Car. māda. in sepe alle. tra. d̄ ele. in apost. in v̄. irregulares. c. xxvij. in prima pte ⁊ latius Bertha. de fir. in trac. suo de ep̄o in prima pte li. ij. per totum.
d ¶ Oēs defectus. Facit Inno. in. c. dudū. el. ij. d̄ elec. facit. c. primuȝ et scdm. de fi. p̄sby. lib. vj. ⁊ ꝙ voluit iste in. c. cū nūtiꝰ. de test. ⁊ in. c. non dȝ. de ꝯsan. ⁊ affi. vbi dispēsatus i vno nō vꝛ dispēsatꝰ quo ad aliuȝ defectuȝ nisi oēs exprimātur. Anto. Francis.
¶ Qn̄ aliquis ē dispēsatus circa vnū defectū talis dispensatio non porrigiꝛ ad aliuȝ defectū de quo in dispēsatiōe nō est facta mētio, vt est gl. i. c. nos ꝯsuetudinē. xij. disti. vbi d̄r ꝙ dispēsatus ad vnū ordinē nō potest ad aliū ordinem superiorē ꝓmoueri. ꝑ hoc c. lector. xxiij. dis. ⁊ habeꝛ i. c. j. j. qō. v. ⁊ in. c. saluberrimū. j. q. vij. et habeꝛ per Bar. in. l. cū ꝓpter. d̄ le. p̄st. nec mirū qꝛ cum dispēsatio sit iuris cōis relaxatio ⁊ rigoris mitigatio vel penalitatis moderatio facta ꝑ habētē autoritatē: illa nō vꝛ esse extēdēda cuȝ sit potius odiosa nec d̄beat

hoc sit declarata hec pria regula. ¶ Scda regula. oēs clerici citra ep̄os non prohibentur eligi ex eo quia habēt ecclesias seu dignitates inferiores. hec regula ꝓbaꝛ in. c. si abbatē. ꝭ. de ele. li. vj. vbi probaꝛ ꝙ abbas pōt eligi in ep̄m. ⁊ ad idē. c. cum inter. ⁊. c. dudum. el. j. ꝭ. ti. pri. vbi p̄positi ⁊ habentes dignitates inferiores possunt eligi. ad idē. c. si religiosus p̄al. ⁊. c. quorūdā. eo. tit. et li. vbi habeꝛ ꝙ religiosi[a] etiam mēdicantes possunt eligi nō tn̄ debēt isti transire sine licentia superioris [b] nec electioni cōsentire vt in dictis iuribꝰ. possunt tamen postulari postulatione non solēni. Vn̄ eni electionē de eis fiēdā poterūt postulari ab eorū supioribus vt eos licētient seu cōcedāt eligēdos per eos. vt dixi in. c. j. ꝭ. eo. ti. ⁊ differētia inter istos ⁊ ep̄os est quia proprie vt predixi matrimoniuȝ spirituale non consistit nisi inter ep̄m ⁊ ecclesiam suā. Inter alios vero habētes dignitates inferiores ⁊ ecclesias eorū nō contrahiꝛ proprie matrimoniū: sȝ quasi matrimoniū. ⁊ ꝙ sit quasi matrimonium probaꝛ in. c. qꝛ ꝓpter. iuncta gl. ꝭ. de elec. Magis late d̄r quasi mr̄imoniū inter rectores ecclesiarū ⁊ ipoꝝ ecclesias. ⁊ latissime pōt dici matrimoniū ꝯhi inter canonicū ⁊ p̄bendā suā. cū ergo isti inferiores nō dicanꝛ stricte habere ꝯiugē possunt eligi ad aliā dignitatē lȝ cōsentire vel trāsire non valeāt sine superioris licētia. ¶ Tertia regula magis generalis. patiētes defectū propter qō nō pn̄t exercere offm̄ ad quod. promoueꝛ vel aꝛs ihabilitanꝛ a iure ad illud offm̄ seu dignitatē nō pn̄t eligi sed debēt postulari: ⁊ sub ista regula cōprehenduꝛ oēs patiētes defectū in ordine vel etate. Itē irregulares criminosi ⁊ intrusi per potētiā secularem vt. ꝭ. ti. pri. ꝗsquis. Itē q semel fuit hereticus seu schismaticꝰ vt. j. q. vij. ꝯueniētibꝰ. cū. §. seq. ⁊. ꝭ. ti. pri. qꝛ diligētia. ⁊ multi alij ꝯsimiles. Rō huiꝰ regule pȝ. nā ex quo nō pn̄t de iure exercere illud officium seu dignitatē: nō pn̄t canonici in eos cōsentire tanꝗ̄ in sponsos ex quo non sunt habiles ad illud matrimoniū ꝯhendum: ergo oportet qō prius gratiose tollaꝛ ꝑ postulationē illud impedimētū. An autē oēs indigni possint postulari[c] dic qō nō vt in. c. j. ꝭ. e. Sȝ dicēdū est qō aut sunt indigni idignitate indispēsabili: puta qꝛ sunt heretici vel criminosi ꝑseuerātes in crimie vel qd simile: ⁊ tūc nō valet ēt postulatio de his fcā ⁊ postulantes istos sciēter priuanꝛ ꝓ ea vice ꝑtāte eligendi ⁊ postulādi. vt in. c. j. ⁊. ij. ꝭ. e. tit. qdā sunt indigni in dignitate dispēsabili: ⁊ tunc subdistingue: qꝛ aut indignitas est magna ita ꝙ durū sit aduersus illā dispēsare: ⁊ tūc nō debent etiaȝ postulari. ad hoc vide bo. text. in. c. post translationē. in fi. ꝭ. de renū. Aut non est ibi tāta indignitas: vt qꝛ patiunꝛ defectū in etate forte respectu vniꝰ vel duorū annorū: ⁊ tunc ꝓcedit qō dixi qō pn̄t postulari: † tamē intellige dūmō i postulatiōe exprimanꝛ oēs defectus.[d] nā si aliqui subticērenꝛ: tunc talis postulatio nō esset admittēda ⁊ scienter talē postulantes essent ꝑuati vt mō p̄dicto. ar. i. c. inotuit. ꝭ. ti. pr. dixi post doc. ꝭ. c. j. ¶ † Venio nūc ad tertiam ptem gl. scȝ a quo supiore sit petēdum vt postulatio admittaꝛ: ⁊ dic latius ꝗ̄ glo. quia aut postulatur qs in ep̄m: ⁊ tūc ad solū papam pertinet postulationē admittere: qꝛ vt dicunt doc. ⁊ bn̄: causa ep̄orū numeraꝛ inter maiores cās ⁊ cause maiores reseruanꝛ pape. vt i. c. maiores. ꝭ. de bap. ⁊ i. c. vt d̄bitꝰ. in fi. ꝭ. de ap. ⁊ in cap. qō trāslationem. de offi. leg. cū simili. Aut fit postulatio ad iferiores dignitates seu ecclesias: ⁊ tunc ad eū quem spectat confirmatio ēt spectat postulatiōis admissio: qꝛ admissio postulatiōis habet vim cōfirmationis: vt dixi in. c. j. ꝭ. eo. Hoc itellige dūmō apud istū cōfirmatorē cōcurrāt duo. Primū ꝙ possit dispēsare in illa dignitate rōne cuius fit postulatio. nā si non pōt dispēsare non pōt postulationem admittere cū ibi reqratur dispēsatio. Et ideo si canonici postularēt puta in archidiaconū aliquem habentē xviij. annos dūtaxat nō poterūt ab ep̄o petere vt ista postulatio admittaꝛ: lȝ ad eū aꝛs spectet ꝯfirmatio electiōis. Rō quia sup isto defectu etatis nō pōt ep̄s dispēsare. vt in. c. vnico. de eta. ⁊ quali. li. vj. Scdo requiriꝛ ꝙ iste ad quē spectat cōfirmatio sit ep̄s. nā vt dicūt hic doct. ⁊ fuit originaliter dictuȝ Inno. in. c. ij. de eo q furtiue ordinē recepit. inferiores p̄lati citra ep̄os nō possunt dispensare nisi in casibꝰ specifice eis permissis vn̄ si casus est specifice ꝑmissus poterit tunc ab istis inferioribꝰ postulari ex quo habēt potestatē confirmādi. Et differentia inter ep̄os ⁊ inferiores in materia dispēsandi hec est: qꝛ ep̄i semper dispēsant vbicūqȝ a iure ꝑmittiꝛ dispensatio in gn̄e: lȝ specifice non permittaꝛ ep̄is vt not. Inno. in. c. dilectus. de tempo. ord. dixi plene in. c. at si clerici. §. de adulterijs. de iudi. Sed inferiores ep̄is nō dispensant nisi in causis specifice eis ꝑmissis. vt no. i. d. c. ij. ⁊ dixi in d. §. de adul. ¶ Quo ad quartā ⁊ vlt. ptē gl. d̄ hoc dic hodie vt habeꝛ in. c. vnico. eo. ti. li. vj. Et gl. in effectu ponit hic veritatē. nō eni dȝ eligi postulādus qꝛ debent canonici prouidere ecclesie meliori modo quo pn̄t. ex quo ergo iste eligibilis est dȝ eligi ⁊ nō postulari: qꝛ per electionem initiaꝛ matrimoniū spirituale: nō aūt sic per postulationem: vt dixi in. c. j. ꝭ. eo. Si tn̄ dubitatur vtrū aliquis sit eligibilis vel postulabilis: tunc pōt tenere theorica huius glo. ⁊ dic plenius vt habetur in tex. ⁊ gl. in. d. c. vnico. ¶ † Extra glo. q̄ro nunqd postulatꝰ possit cōsentire postulationi sue[e] sicut electꝰ ꝯsentit sue electioni: vt in. c. ꝗ̄ sit de ele. li. vj. dic ꝙ non nam anteꝗ̄ postulatio admittaꝛ per superiorem nō pōt iste cōsentire: qꝛ cū nullū ius sit sibi quesitū notareꝛ ambitione.[f] Debet tn̄ declarare intentionē suā: si vero vult ꝯsentire bene poterit dicere nō dissentio. Sed ep̄s postulatus nō dȝ dissentire neqȝ ꝯsentire: sed dȝ dicere neqȝ cōsentio neqȝ dissentio sed dispositioni dn̄i pape me committo. de quo vide bo. text. iuncta gl. in. c. cupientes in. §. deniqȝ. de elec. lib. vj. dixit eni hic. Jo. an. ꝙ ep̄s non hȝ in hoc ꝯsensum nec dissensum: qꝛ ex quo semel passus est ep̄ari pōt transferri etiā inuitus ad aliā dignitatē. lȝ eni a pricipio quis nō cogaꝛ inuitus acceptare ep̄atum tn̄ ex quo ep̄s est ⁊ semel cōsensit nō pōt amplius ꝯdicere. Vn̄ in hoc s̄m Host. cōparatur monacho q nō habet potestatē ꝯdicēdi supiori suo. xij. q. j. nolo. ⁊. c. nō dicatis. Et hoc verū s̄m eū si est consecratus: si enim est tm̄ confirmatus: tūc inuitus nō transferꝛ: qꝛ nō potest inuitus cōsecrari: sed satis est ꝙ dignitati cedat si nō vult cōsecrari. vt in. d. c. ij. de trāsla. ep̄i. non tamen potest cedere sine licentia pape vt ibi. Sed p̄sbyter parochialis potest inuitus transferri ad aliaȝ ecclesiam s̄m eū. alle. c. quesitum. de re. ꝑmu. † Aduerte: nā ex istis pōt solui q̄stio an qs ꝯpellaꝛ acceptare dignitatē ecclesiasticaȝ. ⁊ pōt hec questio diuidi in duo membra. aut queriꝛ de eo q nōdum est ꝓmotus: aut de ꝓmoto: vtrum inuitus possit trāsferri. Quo ad primū dicit hic. d. Ant. ꝙ si est laicus[g] non compellitur: vt no. in. c. cum monasterium. de elec. si est clericus potest p̄cise compelli per papā: Sed alius superior citra papā nō pōt eum compellere. vt sic inuitus efficiaꝛ prelatꝰ. sed pōt eum cōpellere vt de nolēte fiat volens quasi causatiue. puta per excōicationem vꝛ alijs remedijs. alleg. glo. q̄ hoc tenet. vij. q. j. scias. ¶ Idē tn̄ quo ad primū sentit hic Pau. de elea. in repe. huiꝰ. c. Sed quo ad ꝓmotū trāsferendū trāsit do. Anto. cū dicto Jo. an. ⁊ Hos. q̄. ꝭ. retuli. do. Car. tenuit hic simpliciter ꝙ nunꝗ̄ pōt qs precise cōpelli vt efficiaꝛ p̄latus. qꝛ ad cōtrahendū istud matrimo-

fieri nisi ex vtilitate vel ex alia rōnabili equitate ⁊ eam lex ciuilis indulgentiā vocat. vt per Bal. in addi. Spe. in tit. de dispensa. in. §. j. in ver. j. ⁊ habeꝛ in ti. de leg. in. §. ix. ⁊ seq. ⁊ ideo dȝ fieri cū cā: alias con valet nec tutus est q dispēsaꝛ quo ad deū vt ꝑ gl. i. c. nō est. de vo. imo peccat qui dispēsat sine cā. s̄m Inno. in. c. diuersis fallacijs. de cler. cōiug. ⁊ in. c. veniēs. de fil. p̄sby. ⁊ habeꝛ ꝑ Paul. de ca. in ꝯs. cxvij. ⁊ eodē modo nō valet si fiat ex cā falsa ⁊ q facit peccat sicut q dispensat ⁊ dispensatur sine cā. vt ꝑ Old. pulchre in consil. cclv. ⁊ ꝑ hoc facit quia dispēsatus ad beneficiū non pōt illud permutare cuȝ alio etiā simili nisi h̄ sibi specialiter concedaꝛ vt volūt dn̄i de ro. i deci. suis. cccxxij. ⁊. cccclij. in no. ⁊ ideo dicebat Bal. in. l. si quis seruo. C. de fur. qō cū dispēsatio sit odiosa: nō extendiꝛ ad futura. et de materia dispēsatiōis vide late per Spec. in d. titu. de leg. in. §. ix. ⁊ seq. ⁊ in tit. de sen. in. §. sexto. in versic. postremo. ⁊ seq. vsqȝ ad fi. Zacharias.
e ¶ Postulationi sue. Tu adde de hoc ꝑ sepe alleg. Car. māda. in. d. tra. suo. de ele. i. j. pte. c. lvj. i gl. in v̄. i elec. ⁊ in ap. diui. Nic. boerij. ad eū ad idē vide Gemi. ⁊ Car. alex. in §. sȝ aliud. lxj. dis. ad q̄s in hac materia recurrito. Sebasti. Sapia.
f ¶ Ambitiōe. Facit ad illud ꝙ ingrediēs monasteriū spe cōsequendi abbatiaȝ si ꝓtestatus est se ingressum fuisse cū hoc aīo: non pōt eligi: de quo per Abb. in. c. cuȝ ad nostrā. ꝭ. ti. proxi. in. c. penul. in glo. fi. de vo. cum concor. de quibꝰ per do. Jas. in auten. ingressi. colū. vij. C. de sac. san. eccl.
g ¶ Si est laicus. Vide Inn. Car. ⁊ domi. meuȝ hic post Lap. ⁊ Joā. Calde.

a ¶ Beneficia acceptare. Facit bon⁹ ter. j. e. si tibi absenti. de pbẽ. lib. vj. ⁊ voluit Cal. in ꝯsi. j. in ij. col. de trãsla. prela. vbi allegat iura alle. hic. ⁊ xxxij. q. j. c. integritas. in ver. voti. ⁊ ibi glo. ⁊ no. in. c. lʒ canon. de ele. li. vj. ⁊ l. inuitis. ff. de reg. iur. ⁊ l. ij. ff. de decu. ⁊ l. hi qui ad ciuilia. C. de appel.

b ¶ Inuitus prelatus. Uide de his Pe. de anc. ⁊ do. Car. hic. ⁊ d. meũ vbi dt se vidisse quãdã ꝯstitutionẽ factã i sacro ꝯcilio cõstãtiensi i qua cõtinebat ꝙ papa non posset transferre epm inuitũ nisi interueniret certa solennitas: ⁊ d. o. Car. dicit se respõdisse cuidã Car. qđ poterat non acceptare cardinalatum differẽdo cõsensum ⁊ interim erat eps qr intelligebat pmotus inquãtuʒ vellet p no. p Jo. an. in. c. ꝙ ob grãz. de re. iu. lib. vj. et refert doct. bononiẽ. et florẽ. ita ꝯsuluisse ⁊ vi. bal. i. l. rescripta. i fi. ij. col. C. de pci. impe. offe. qđ oĩa bñficia mundi sunt obediẽtialia et manualia respectu papalꝭ potestatis iđ põt p libito volũtatꝭ epʒ de suo episcopatu ad aliũ trãsferre. distiguit tñ aut pcedit prouidẽdo ⁊ non cogit puisus trãsire qr p̃sumit factũ ei⁹ fauore: aut procedit iubendo ⁊ cogit trãsire qr p̃sumitur factum fauore ecclie. vij. q. j. c. omnis. ⁊ vide Jo. calde. in ti. de trãsla. pla. in cõsil. j. vbi pulchre ꝯsuluit qđ episcopus in dubio promot⁹ in cardinalẽ non cogitur inuitus acceptare cardinalatũ: et puisio facta de suo epatu alteri nõ tenet ipso non acceptãte cardinalatum fatetur tñ ꝙ papa inuito epo potest eũ promouere in cardinalem cogitur acceptare subdit qđ cardinalatus non est similis episcopatui ⁊ quod potius est offĩn nec per illũ efficitur spõsus ecclesie ⁊ olim epi pmoti in cardinales non cõsueuerunt retinere epatuʒ. dicit tñ se scire ꝙ contrariũ tenet curia. ⁊ ad p̃dicta vide bo. glos. in. c. displicet. in ver. inuiti. xxiij. q. iiij. ⁊ glo. in. c. omnis. in ver. coacte. vij. q. j.

¶ Adde tu de materia ista videndum do. Car. consi. lxxxj. Cal. cõsi. j. de transla. prela. Abbas. consi. cl. Adde consi. ccclxv. Zacharias.

¶ Adde idem esse in officijs secularib⁹. inuitus eñ acceptare cogitur officiũ ad qđ est elect⁹. tex. est sing. in. l. si ad magistratũ. ⁊ ibi Jo. rebuf. ⁊ in addi. ad ipm. C. de decu. lib. x. quẽ dicit ad hoc esse singularẽ Ro. sing. clxxxvij. qđ incip. qua pena punitur. tu adde eundem Rebuf. in. l. ex omnibus. in prin. ⁊ ibi etiam in apost. ad eum. eo. tit. Anto. Francis.

¶ Utrũ eps possit inuitus transferri. Dicas ꝙ quemadmodum non potest eligi inuitus: vt in. c. vbi. ⁊ in. c. honoratus. ⁊ in. c. gesta. lxxiiij. distin. ⁊ no. Bal. in. l. nec emere. C. de iure delibe. ⁊ in. l. si ad scribatum. C. de app. ⁊ per doc. in. c. fi. de postu. prela. ⁊ habetur in c. omnis. vij. q. j. ⁊ in aut. quõ opor. epis. in. §. sed tamen puto quod possit trãsferri etiam inuitus imo ⁊ sibi episcopatus dari si hoc viderit superior

niũ requirit ꝯsensus. vt in. c. cũ inter canonicos. j. ti. pri. Itẽ nõ cõpellit qs beneficia acceptare [a] vt in. c. vbi ista. ⁊ c. gesta. lxxiiij. di. 13 ¶ † Et hec qđ põt esse multũ vtilis ad effectũ dũ querit nunqd epat⁹ ipsi⁹ trãslati vacet a tpe trãslatiõis facte p papã: an a tẽpore acceptationis facte p epm trãslatum. Et fuit olim ardua qđ in epo florẽtino promoto in absentia in cardinalẽ. nã dubitabat vtrũ ante acceptationẽ cardinalatus vacaret epat⁹ a tpe q̃ fuit pnũtiat⁹ cardinalis an vo a tpe acceptationis dũtaxat. Et vide tu de hac no. q. ꝙ no. Jo. an. in regula ꝙ ob grãz. de re iu. li. vj. i mercu. nã doc. fuerũt varij vt ibi no. ⁊ respectu epi trãslati placet mihi hec opi. quãtʒ gl. Jo. mo. vt ibi no. ꝙ aut papa trãsfert epm ad aliũ epatũ ꝑpter necessitatẽ vel vtilitatẽ ecclesie. ⁊ tũc si de hoc cõstat vacat epatus postea a tpe translationis: quia non debet in hoc expectari cõsensus epi. ar. op. in. d. c. scias. Et placet mihi ꝙ efficiatur inuit⁹ prelatus [b] alterius ecclesie: qr non dr de nouo matrimoniũ contrahere. Ecclia eñ vniuersalis est vnũ corp⁹ mysticũ. vñ ex quo semel cõsensit epari in hac ecclesia vniuersali nõ põt resistere pape si p bono publico vult eũ trãsferre ad aliã ecclesiã palticularem. Quia solũ hic alterat loc⁹ nõ aũt dignitas respectu ecclesie vniuersalis. Et hoc facit optime text. in. d. c. scias. Aut papa trãsfert epm ꝑpter meritũ psone: ⁊ tunc non vacat primus epatus nisi a tpe acceptationis: qr ex quo papa fecit ob gratiã sui dʒ expectari suus consensus. arg. in. d. regula. qđ ob gratiã. ⁊ sentit Joã. an. post Joã. mo. in regula. ¶ In alijs vero si nunquam quis fuit promotus in epm: puto qđ nõ possit pcise ꝯstitui eps etiã per papã: quia non põt de nouo ꝯhere matrimoniũ spñale sine cõsensu: vt in. d. c. cũ inter. sed papa posset illũ cõpellere ad acceptãdũ. hoc facit p bono publico saltẽ qñ nõ reperit alius ita eque idoneus. vnde dicit Jo. an. notabile vbũ in. d. c. si ele. d ele. li. vj. qđ peccat elect⁹ nõ acceptãdo dignitatẽ ad quã eligit si non reperit alius eque idoneus per quẽ possit illi ecclesie ꝯsuli. Placet etiã mihi ꝙ p̃sbyter parochialis possit trãsferri inuit⁹ dũmodo subsit cã sufficiẽs puta qr nõ põt priori ecclesie pficere ꝑpter duritiem plebis vel qd simile. In cõcilio tñ Pisano cui p̃fuit Alex. ꝑpter iprudentiã quorundã summorũ pontificũ fuit statutũ vt epi et abbates non possint transferri inuiti nisi subesset causa euidens ⁊ rationabilis. Abbas.

¶ De electione ⁊ electi potestate. Rubrica.

¶ Postulatio solẽnis habet vim electionis et confirmationis.

2 Nomina verbalia habent duplicem significationem scilicet actiuam ⁊ passiuam.

¶ Cõtinuat hec rubrica ad p̃cedẽtẽ hoc ordine: quia postulatio est p̃ambula electiõi: fit eñ vt p eã sublato impedimento efficiat quis habilis ad eligẽdũ: merito post rubricã precedẽtem subijcit ista de electione. Aduerte hec ꝯtinuatio doctorũ habet locum respectu postulationis non solẽnis: aut etiam solẽnis scdm dispositionẽ intrinsecã iuris. 14 † Sed hodie vt dixi in. c. j. s̃. ti. primo vt euitetur circuit⁹ [c] admissio postulationis solennis habet vim electionis ⁊ cõfirmationis: ⁊ in hõ casu ect bona. Et melior est cõtinuatio que põt colligi ex his que dixi. s̃. ti. pri. sup rubri. nã supra visum est de vno modo p quẽ prouidet ecclie p viã gratie: [d] nunc subijcit aliũ modũ per quem prouidet per viã iuris: quia postulatio innitit gratie et electio iuri. vt dixi in. c. penul. s̃. tit. pri. Et qr in tractatu electiõis põt dubitari de ptãte electi: ideo ne autor haberet materiã ponẽdi rubricã spãlem subiecit etiã d electi ptãte: qd aut sit electio dixi sup rubrica. s̃. ti. pr. 2 † Et scias qđ electio est nomẽ vbale ⁊ noĩa verbalia hñt duplicem significationẽ actiuam scʒ ⁊ passiuã: vt not. in. l. ij. [e] ff. de duob⁹ reis. Unde tñ est dicere de elect. quantum de his qui possunt eligere ⁊ his qui pñt eligi. Iteʒ de forma electionis ⁊ de tẽpore eligendi ⁊ de his oĩbus hic tractatur in nigro. Nicolaus Abbas.

1 ¶ Ecclesia collegiata dʒ sibi prouidere de p̃lato ⁊ nullus alius citra papã põt hoc facere. 2.

3 Quomodo cognoscitur qđ ecclia sit collegiata.

4 Eps põt eligi aliquis lʒ non sit presbyter dũmodo tpe debito efficiatur presbyter.

5 Collegium fit ex duabus vel tribus personis.

6 Collegiũ reseruat in vno si alij sint mortui.

Collegiũ ad hoc vt valeat nõ reqrit p̃ñtia p̃lati.

7 Habentes ptãtem eligendi p̃latũ possunt vnum ex eis eligere etiam ꝙ sint duo.

8 Populus fit ex decem hominibus: ideʒ in plebe idem in gente: qd in familia turba ⁊ cetu.

Populus si nõ cõsentit electioni facte in aliquẽ epm illa electio irritat si ex hoc orit scandalum.

9 Princeps potest resistere electiõi facte de aliquo in episcopum: si ipse non fuit requisit⁹ prout erat consuetudo vel si habet electum suspectum etiã si papa eligisset.

10 Jus eligẽdi siue p̃sentãdi deuoluitur ad eũ q habebat electũ vel p̃sentatũ cõfirmare si oẽs d collegio vel patronus sine heredibus mortui sint.

11 Canonici soli cũ epo faciunt capitulũ: nõ autem alij beneficiati licet sint perpetui.

12 Rectores aliquorũ collegiorũ quam iurisdictionem habeant: ⁊ a quibus debent eligi.

[a] ctione. ⁊ in. c. fi. de offi. custo. ⁊ habetur per gl. ⁊ bart. in. l. cũ qdam. de leg. ij. imo ambitiosus non potest nec dʒ eligi: nec ad epatum transferri. c. null⁹ itaqꝫ j. qđ. j. cap. sicut. j. q. vj. c. qui episcopatum. viij. q. j. et habet in. l. si quẽ q̃. de episcopis ⁊ cleri. ⁊ habetur p d. Abb. in. c. per nr̃as. de iure patro ⁊ p do. Cardi. i cle. i plerisqꝫ. in. vij. questio. de electio. vbi ponit illam questioneʒ an desiderans dignitatem vel episcopatuʒ peccet. ¶ Addõ tñ quod episcopus nõ dʒ dari qui sit suspectus populo vel pncipi. vt voluit Inn. i. c. sup his. de accusa. ⁊ in. c. nisi cũ pridem. de renũ. vbi dicit qđ talis q esset suspect⁹ deberet renũtiare vel pmutare. Et de materia trãslatiõis epoꝝ habetur. in. c. mutationis. vij. qđ. j. ⁊ per Spec. tit. de de noto. crimine. in. §. viij.

¶ Ut euitet circuitus. Cle. auditor. de rescri. cũ cõcor. ibi positis in gl. pe. ⁊ i. l. dñs testamento. ff. de condi. indebi.

¶ Adde que posui in apostillis ad Jo. de imo. in d. cle. auditor.

d ¶ Gratie. Uide bo. ter. s̃. tit. pri. c. j. in ver. pinm.

e ¶ Ut not. in. l. ij. Uide ibi Barto. ⁊ Ange. ibi violenter de quo etiam per Bart. in. l. filiusfamilias. el. j. ff. de testamẽ. ⁊ in. l. si vxor. §. si qs vxorem. in fin. ff. ad legem iuliam de adulte. ⁊ per istum in. c. dudum. el. ij. in xvj. col. de electio. ⁊ per Matthe. de mateẽi. in not. incip. not. quod si titius. vbi limitat dictum Bartol. in. d. l. ij. nisi communis regionis vsus loquendi accipiat illa verba actiua in violentia iuris ⁊ de nominibus verbalibus vide istum in. c. j. in vlti. colũ. j. de iudi. Pet. de anc. Imo. ⁊ Gemi. in. c. j. de vita ⁊ honestate cleri. li. vj. Bar. in proemio ffoꝝ. ⁊ in l. mariti. §. quesitum. ff. de adult. ⁊ in. l. j. §. illud. ff. de tribu. ⁊ in rubri. C. de naui. lib. xj. ⁊ ibi Alexã. in apostil. ⁊ per do. meum in. c. quia. v. de iudi. dixi in repeti. ad istum in ver. violenter.

Anto. Franc. ¶ Uerbum violenter. potest accipi actiue ⁊ passiue s̃m qualitates personarũ ad quas refertur ⁊ cui adijcitur ⁊ s̃m etiam qualitatem negotij in quo tale verbũ profertur. vt per Bar. in. l. ij. in fi. col. ⁊ ibi vide oĩno Alex. ff. de duob⁹ reis ⁊ eundẽ Alex. in. l. si ita scriptũ. la j. ff. de manu. test. ⁊ in. l. si vxor. in. §. penult. in ver. vltimo volo vos scire. ff. de adult. ⁊ vide eundẽ Alex. in. l. j. ff. de acqui. pos. vbi dicit ꝙ potest intelligi vt supra actiue ⁊ passiue nisi sit consuetudo quod intelligatur actiue tantum. ⁊ vide Ange. in. l. cum res. C. vi bono. rapto.

Nullus in

Nullus in eccle sia.[a] Cōgregatio ecclīastica seu collegiū ecclesiasticū dz sibi prelatū eligere ꝛ aliter adeptus ecclesiam expellēdus est. Uel summa aliter ꝛ sic. Ecclesie collegiate nō dz ꝓuideri de ꝑlato per collationē seu ꝓuisionē sed per electionē canonicā fiendā ꝑ ipsum collegiū. h.d. primo ꝓhibet: ꝛ scḋo ꝯ id factū vitiat. ibi ſi vō. ❡ †No. pmo vnā regulā in materia prouisionis ecclesiarū: nā si ecclesia est collegiata nullus citra papā pōt ibi ꝑficere ꝑlatū sꝫ dz fieri electio ꝑ illos de collegio ꝛ electus ꝯfirmari ꝑ superiorē vt in. c. trāsmissam. ꝛ in. c. nihil. ꝭ. eo. nā pondera lr̄am ibi si vō aliter.[b] excludit ergo oēm aliā ptātem: ꝛ de legato cardinali est tex. i. c. pe. de offi. le. li. vj. vbi ptꝫ ꝙ non pōt se impedire in ecclesijs collegiatis quo ad ꝑlatū ipsaꝝ ecclesiarū. olim vō ꝓuisio epatuū ptinebat ad papā. vt in. c. j. ꝛ ij. xxij. dist. prouisio vero inferiorū ecclesiarū pertinebat ad epm. Sed postmodū hec ꝓuisio fuit innouata ꝛ i ecclesijs cathedralibus[c] ꝛ collegiatis fuit data ptās ipsis collegijs eligēdi prelatū. In alijs vero non collegiatis fuit data potestas presentādi patronis: ꝛ vide de origine huius facti ho. glo. quam tenebis menti. in. c. quāq̄. de elec. li. vj. ꝛ qꝺ not. Joan. an. in regula ꝙ alicui gratiose: de re. iur. lib. vj. in mercu. ❡ †No. scḋo ibi fuerint in ꝯgregatiōe ꝙ ad hoc ꝙ clerici in ecclīa bn̄ficiati habeāt electionē ꝑlati oportet ꝙ sint in ecclesia vt collegiū[d] secus autē si sunt ibi singulariter bn̄ficiati: vt in. c. dilecta. de exces. pla. vbi ho. tex. cū gl. †Qualiter aūt cognoscaꝭ an clerici sint vt collegium aut vt singulares. vide per Inno. in. c. cū nobis. ꝭ. e. tit. ꝛ ibi dixi. ❡ Not. iij. ibi pbr̄[e] qꝺ quilibet prelat⁹ potest appellari pbr̄. est enim hoc nomen dignitatis. vt. c. cleros. versi. presbyter. xxj. di. ꝛ tex. cū gl. in. c. nō pōt. ꝭ. de re iudi. et colligitur hic notabile exponendo literā presbyter id est prelatus. nam olim nō erat differentia in noībus sed eligebaꝭ vnus presbyter q ꝑerat oib⁹ q hodie vocaꝭ eps. sic i. c. olim. xcv. di. †Scḋo tex. exponiꝭ ibi pbr̄: vt presbyter eligatur. scꝫ in ꝑlatum qꝛ q preest collegio ecclesiastico dz esse ꝑsbyter cū habeat curā aiarum respectu collegij: vt in c. j. de eta. ꝛ qual. nō tn̄ reqriꝭ necessario vt tpe electiōis sit presbyter sed satis est vt tpe debito efficiatur presbyter: vt in. d. c. j. ꝛ in. d. c. cū in cūctis. §. iferiora. ꝭ. e. ❡ Ultimo no. qꝺ adipiscēs ecclesiā aliter quā per viā electionis presumiꝭ per ambitionē ꝛ cupiditatē adeptus illā. ꝛ hoc procedebat olim anteq̄ summi pōtifices reseruarēt etiaꝫ sibi ptātem ꝓuidēdi ecclesijs collegiatis. Hodie aūt cessat ista ꝑsumptio cū electores hodie non cōferant ius virtute reseruationis: prodest tn̄ multuꝫ electio canonicorū quia facilius papa moueꝭ ad prouidēdum vbi concurrunt vota canonicorum. ❡ †In glos. prima ibi tres collegiū.[f] pondera gl. Nā videtur velle facere differentiam inter congregationē ꝛ collegiū. vt duo sufficiāt ad ꝯgregationem faciendā vt hic. tres vero requiranꭍ ad faciēdū collegiū. Sed gl. in quātum habuit hūc intellectū non bene loquiꝭ: qꝛ cōgregatio capiꝭ hic ꝑ collegio. si enī nō facerēt collegiū non sufficiet cōgregatio pluriū vt in. c. dilecta. de exce. prela. vide gl. x. q. j. c. j. q̄ rectius loquiꝭ dicēs qꝺ de iure canonico duo faciūt collegiū de iure ciuili requirūtur tres vt in. l. nerati⁹. hic alleg. Et forte potuit esse diuersitatis rō: qꝛ nō reperiunꭍ tot clerici bn̄ficiati sicut laici. ꝛ hec opinio est magis cōis. Posset scḋo modo litera intelligi ꝙ duo eligunt prelatū s. tertio mortuo. vnde a principio requirunꭍ tres sicut de iure ciuili. Standū enim est iuri ciuili: ex quo non reperiꝭ expresse correctū ꝑ ius canonicū. ❡ †Sed hec opi. non vr̄ sustentabilis: qꝛ ius collegij cōseruaꝭ ēt in vno alijs mortuis: vt hic diciꝭ in. gl. ꝛ in. c. gratū. ꝭ. ti. primo. Unī si tex. habuisset respectū ad mortuos fecisset mētionē etiā de vno. gl. tn̄ hic in fi. voluit restringere tex. vt duo faciā. collegiū. sꝫ Jo. ꝺ ligna. ꝛ Pet. videtur reprobar. hoc dictū gl. mouenꝭ primo qꝛ ad esse collegij nō requiriꝭ: vt ibi sit prelatus: vt no. Inn. in. c. cū non ignores. ꝭ. de prebē. vn̄ sicut duo clerici pn̄t facere collegiū vt hic: ita prelatus ꝛ clericus. Saluādo glo. ꝛ dicta docto. distingue sic: ꝙ aut a principio statuiꭍ vt ibi sit collegiū duorum quorū vnus sit ꝑlatus ꝛ alius clericus ꝛ nō puto hoc fieri posse. Quia ꝑlatus nō est ꝓprie ꝺ collegio nec venit appellatiōe collegij cū sit caput collegij: de q̄ vide gl. notabilē in clemē. vt hi qui. de eta. ꝛ qualitate. ergo oportet qꝺ preter prelatum constituantur in ecclesia saltē duo qui faciant collegiū. Nā a principio nō pōt collegiū ꝯstitui in vno ꝛ in hoc casu saluo istam glo. ❡ Aut a pricipio fuit statutum simpliciter vt i ecclesia essent duo clerici collegialiter: ꝛ tūc isti faciunt collegiū vt hic: ꝛ cū habeāt iura collegij pn̄t sibi eligere ꝑlatū etiā ex seipsis. de quo vide qꝺ nō. Joā. an. in regula in toto. de re. iur. lib. vj. in mercuriali. Et si eligunt vnū ex: tunc ius collegij. remanebit in altero: quia nō pōt prelatus esse caput collegij ꝛ ipsuꝫ collegiū: ꝛ sic pōt saluari dictum illorū doctorum. ❡ †Scḋo principaliter no. gl. in eo ꝙ dicit qꝺ decē hoīes faciunt populū.[g] Idē not. gl. in. c. j. x. q. j. ꝛ Bart. in. l. pretor alle. in glos. Et hoc facit[h] ad statutū quo punitur is qui cōgregat populū de nocte vt si cōgregauit decē homines diciꝭ congregasse totum populum. Idē dic de plebe. nā decem faciunt plebē: vt in. c. vnio. x. q. iij. idem dic de gente:[i] vt not. Bart. in. d. l. pretor. Unde dicit se cōsuluisse in statuto quo puniebaꝭ qui cōgregaret gentē de nocte vt si congregauerit decē incidit in statutū. hoc ꝓbaꝭ ꝑ. l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. iuncto. §. oēs populi. inst. de iure natur. vbi vr̄ probari ꝙ gens ꝛ populus sunt synonima. Dicit tn̄ ꝙ si homines essent eqtes sufficerent pauciores ad faciendū gentē: puta quinqꝫ numero. per. l. oues. ff. de abigeis. Ubi diciꭍ abige⁹ respectu quinqꝫ ouiū sed respectu equi qꝺ est animal magnū dicitur abigeus qui subtraxit vnū. Et in eo ꙗ gl. dicit qꝺ plures q̄ decē aut quindecim faciunt turbaꝫ: idē dic de cetu:[k] vt probaꝭ in. l. ꝑtor. prealle. Respectu vero familie dic ꝙ saltē requirūtur tres ad faciendam familiam: vt i. l. detestatio. §. fi. ff. de verbo. signi. no. glo. in. d. c. j. ❡ Oppo. contra tex. in eo ꝙ collegium eligit sibi prelatū non capitulū ecclesie cathedralis nō habet prelationē episcopalem: ergo nō potest eligendo illam trāsferre in alium quia nemo dat qꝺ nō habet vt i. c. qꝺ autē. de iure pa. Sol. dicit Jo. de lig. ꝙ collegiū nō habet ius ꝑlationis formaliter. habet tn̄ virtualiter. Simile in dn̄o fundi qui formaliter non dz sibi seruitutē cū res sua nemini seruiat. Tn̄ potest in fundo suo alteri constituere seruitutē: vt in. l. per fundū. ff. de serui. rusti. predi. Hoc dictū mihi nō placet in oibus collegijs. vn̄ capitulū ecclesie cathedralis non pōt dici ꝙ virtualiter habeat ius epale cū a solo papa ꝓcedat hec ptās. xxij. di. in. c. j. ꝛ ij. Sꝫ pōt dici ꝙ capitulum hoc facit non autoritate propria: sed ex ptāte officij sibi tributi a canone. Nō enim eligunt iure proprio: vt dixi in. c. pe. ꝭ. ti. pri. Sed in istis collegijs inferiorib⁹ ꝛ maxime popularib⁹ posset ꝓcedere dictū Jo. de lig. ❡ Scḋo opp. contra text. de c. obeūtibus. lxiij. di. vbi nō solū collegiū: sed etiā religiosi vocanꭍ ad eligendum epm. Solu. dicit Cōpo. qꝺ religiosi vocanꭍ non ad eligēdū sꝫ ad cōsiliū impēdēdū. ꝛ est illud de honestate ſm eum ille tn̄ tex. videꭍ irritare electionē aliter factaꝫ. de cōsuetudine tn̄ nō seruaꭍ ꝙ ibi dr̄. Populus aūt vocaꭍ nō ad eligendum sed ad cōsentiēdum electioni. lxiij. disti. in. c. plebs. cum sequēt. Priceps etiā vocaꭍ vt defendat ab oppssionib⁹. vt i. c. vota. §. principib⁹. ea. di. †Sꝫ aduerte pone ꝙ ppl's nō vult cōsentire electo per collegiū: nunquid dz irritari electio. vide gl. notabilē. lxij. distin. c. j. que dicit ꝙ non: ex quo nō hꝫ cām rationabilē cōtradicēdi nisi scādalū generareꭍ. Et no. singulariter hoc vltimū qꝺ cū scandalo populi nō debet quis prefici etiam interueniente electione collegij.[l] pro quo facit optime. c. cū teneamur. de preben. c. nisi

a ❡ In ecclesia. faciat. c. cuꝫ terra. ꝭ. e. vide ibi. d. ant. facit qꝺ no. Joā. an. post alios in c. bone. el. ij. ꝭ. eo. sed qꝺ possit fieri qꝺ ꝑspectat ad alios. facit. c. sacro. a ꝯtro sensu. ꝭ. e. ꝛ facit. c. post translationē. de re iud. c. causam. ꝛ. c. cuꝫ dilectu. ꝭ. e. ꝛ habeꭍ ꝑ oēs in. c. vestra. ꝺ loca. de statuto fiēdo maxie si apponereꭍ verbum possit. et qꝺ voluit Bar. ꝯsil. incipi. capitane⁹ patrimonij: tn̄ qꝛ papa pōt distinguere ius diuinū faciat cle. hi qui. de eta. ꝛ quali. et qꝺ voluit Feder. ꝯsil. xvij. vbi alle. c. ex parte. el. iij. de v̄. sig. sꝫ hic est ꝯsuetudo qꝺ ius eligēdi spectat ad aliuꝫ. vide doct. in ca. ij. de in inte. resti. facit qꝺ voluit Joā. an. in. c. ꝯstitutus de elec. Andre Barba.

Sebasti. Sapia.

a ❡ Nullus i ecclesia. An disposition isti⁹. c. possit tolli ꝑ ꝯtriā ꝯsuetudinē vid Abb. i. c. ij. ꝭ. de resti. in integrum.

b ❡ Si vero aliter. Facit i fi. gl. sing. ꝛ ibi Car. ꝛ Imo. in cle. vt hi qui. in verbo concedaꭍ. de etate ꝛ qualit. Ange. ꝛ Imo. in l. si queramus. ff. de test. ꝛ per text. in. l. fi. C. de testa. mili. i verbo: nullo mō. et ꝑ Imo. ꝛ do. meum barba. in. c. ij. de test. Roma. cōsi. cccxxv. inci. quo ad primum cōsultationis articuluꝫ.

c ❡ In ecclesijs cathedralib⁹. c. cuꝫ ecclīa sutrina. de cā posses. ꝛ ꝓprie. ꝛ i plerisqꝫ. c. huius titu.

d ❡ Ut collegiuꝫ. d. c. cū ecclesia. cū ibi not. vide que dixi in. c. cuꝫ oēs. ꝭ. eodem.

e ❡ Presbyter. vide ho. tex. i. c. porro. lxxxiij. distin.

f ❡ Collegiū. vid gl. in rubri. ff. de colle. illi. ꝛ bal. in rub. C. pro socio. Bar. in. l. fin. ff. de colle. illi. doct. in c. dilecta. ꝺ exces. prela. post glos. j. ibi ꝛ vide Bar. i d. l. ꝑtor. in prin. hic alleg.

g ❡ Populū. quid ne ppl's. vid bal. i. l. ēt in. ij. col. C. de exec. rei iudi. ꝛ facit v̄. Popul⁹ est arbor popul⁹ collectio gentis. Et quot faciunt parochiā. dic. xx. vt. x. questio. in. c. vnio. et quot faciūt familiā. vid Bal. in. l. iubem⁹. §. sin autē. in fi. C. ad treb. vbi dicit ꝙ est nomē collectiuū ꝛ verificaꭍ etiam in vno.

Sebasti. Sapia.

h ❡ Et hoc facit. vide ēt Bar. in. l. sicut. §. j. ff. qꝺ cuiusqꝫ vniuer. in. l. j. ff. de ꝓba. Car. in cle. in plerisqꝫ. in prin. q. vlti. de electio. Bal. i auten. qꝺ locū. col. ij. C. de colla. et q veniant appellatione populi ponit Feli. i. c. ecclesia scte Marie col. xxviij. versic. tertio q̄ro. ꝭ. ꝺ cōstitutio.

i ❡ Gente. Adde Bart. in. l. j. C. de ꝓba. ꝛ in. l. j. in fi. ff. de iusti. et iur.

k ❡ Cetu. adꝺ cy. ꝛ Bal. in. l. j. C. de tu. ꝛ cur. illustriū personaꝝ vpi dicunt ꝙ. x. faciunt cetuꝫ vide in. d. l. pretor. in prin. ff. vi bo. rap.

Sebasti. Sapia.

l ❡ Electione collegij. Uide Ro. i cōsi. cccxxxj. in vltima col. Feli. in c. nihil cū scandalo. col. j. ver. decimo propter scandalū. ꝭ. de ꝑscrip.

a ℭ Singulariter no. Adde Rom. sin. suis fo. xviij. et consi. cccxxxij. Zacharias.

ℭ Adde qd vo- a luit allegare Lu 9 do. ro. singul. suo b decxcix. q ici. an eps p quo adde istū in dispu. qua istā inci. eps & q- dā rector. & Jmo. in. c. ad supplica tionez. de renun. sec⁹ tñ est i papa vt p Fel. in. c. sup eo. distin. vij. post Jmo. & Car. in. c. nisi cum pridem. 10 de renun. c

ℭ Adde in quā- tuz dicit de bono cambio istū in. c. cū in cunctis. §. j. in numero. 3. j. eo. Aeneas falco.

b ℭ De principe. Vide que dixi in c. j. de cōsue. §.

ℭ Adde vtrum istud dictuz Jnn. habeat locum in papa. s. vt ipse te neamur reqrere cōsensum princi- pis qd iste tenet q nō in. c. cū iter. in penult. not. j. e. Aeneas falco.

c ℭ Mortui. Vid istū j. c. cū ecclesia vulterana. in pe. co. in ver. qd aūt si essent mortui. &c. de ele. Cōpo. i c. ne pro defectu. 11 e. ti. & Fed. d senis cōsi. xxxiij. d

d ℭ Qd nō. Adde Rom. singu. suis fo. xix.

Sebasti. Sapia.

e ℭ Pia cā. Vide bar. l. l. cū senat⁹. ff. d reb. dub. & di- 12 cit ibi pau. de ca. q talia collegia lz sint ad piā cām sunt tñ secularia et pñt sub iudice laico conueniri & ita dicit se consu luisse et idē dicit pau. de ca. vbi la te Alex. in. l. col- legiū. C. de here. e isti. de quo p car. in 9si. xiij. & in cle. qr cōtingit. de re- ligi. domi.

f ℭ Cōcilij. Vide istuz in. c. j. de pa- ctis. & ibi per do. meum.

cū pridē. de renū. & vide singulare dictū Jnno. ibi: vbi dicit q si populus psequitur platum iā insti- tutū: nec pōt cōpesci a tali prosecutiōe vt popul⁹ qescat & eccl'ia stet in quiete dz prelat⁹ cedere vel remoueri p superiorē assignato tñ sibi alibi bono cambio q singulariter no.[a] † Jtē respectu eius q dixi de pricipe:[b] vid no. p Jnn. in. c. qd sicut de ele. vbi dicit qd pōt ex 9suetudine induci vt canonici nō pcedant pri⁹ ad electionē q denuntiēt pricipi mortē plati & petāt ipsius assensuz in electiōe fu- turi plati aliter cassabit electio attētata 9 9suetu dinē arg. bonū in. c. electis. lxiij. dist. Jtē pōt prin- ceps obijcere 9 electū qd est sibi suspectus in regi mine. nō enim tenet admittere platum de quo nō possit 9sidere ne forte reuelaret aduersario secre- ta regni. hoc dictū posuit Jnno. in. c. super his. de accu. q est singulariter notādū. per hoc enī dictū satis equū poterit princeps non admittere proui sum per papā si potest probabiliter ostēdere illū sibi suspectū. † Quero tertio qd si oēs d collegio sint mortui[c] ad quem spectabit tūc puisio ecclesie. doc. in cle. in plerisq. de ele. & Archi. in. c. cū sim⁹. ix. q. iij. dicūt q ad epm q eligat noie collegij. Sz tu limita hoc dictū qñ ad epm pertinebat ius cō firmādi electuz a collegio. Unde in hoc pone me liorē regulā q pp̄ter negligētiā collegij vl mortē oīm de collegio ius puidēdi deuoluit ad eū q ha beat ptātem cōfirmādi electum siue sit eps siue sit alius platus. Jdem dic quo ad ius instituendi vt patrono negligente vel mortuo sine herede ius p uidēdi deuoluatur ad illū ad quē pertinebat insti tutio. Ad hoc vide gl. notabilem & tene illā semp menti in cle. vnica. de supplē. neglig. prela. in vbo dispositionē. ℭ Querit quarto qualiter puidet alijs bñficijs seu ecclesijs nō collegiatis. sol. dicit hic Compo. q ad presentationē patroni si habēt patronum. vt in. c. nobis. de iurepa. Si autem nō habēt patronū puidebit eps. xvj. q. vij. omnes ba silice. sed tu dic latius vt dicā in. c. cuz ecclesia vul terana. j. e. vbi tractabo generaliter de ptāte con- ferendi oīa beneficia siue sint in ecclesia cathedra li siue in alia. ℭ Querit qnto q forma debeat ob seruari in electiōe qñ in ecclesia nō sunt plures q duo vel tres. Sol. dicit Hoff. q eligāt more anti- quo quia pp̄ter defectū psonarū non pōt seruare formam. c. qr pp̄ter. j. e. Tu dic vt latius ibi dicā. ℭ † Queritur sexto nunqd beneficiati in ecclesia vltra canonicos habent vocē in capitu. Docto. cōiter tenēt q nō[d] quantūcūq sint ibi perpetuo bñficiati: qr solū canonici faciunt collegiū vt vnū corpus cum episcopo vt in. c. nouit. d his que fi. a pla. & idē notāt doc. in. c. ij. de insti. vbi dixi. Et idē dic in ecclesijs collegiatis inferiorib⁹ vt canonici solū faciant collegium non aūt ibi habētes alta- ria seu capellanias vel alia beneficia: vt pbat in d. c. dilecta. iūcta glo. j. de exces. pla. † Ultimo hic querit nunqd qd hic dicitur habeat locū in colle gio seculari vt illi de collegio possint sibi eligere vnū rectorē: dic q si exercēt aliquā pfessionez vel negotiationē licitā & honestaz possint sibi eligere rectorē q habebit iurisdictionē in ciuilib⁹ in his tantū q oriunt occasione illius pfessionis seu ne- gotiationis. text. est notabilis in. l. fi. C. de iurisdi. om. iudi. & no. Jnn. in. c. cum ab ecclesiarū. de offic. ordi. & in. d. c. dilecta. & Bar. in. l. fi. C. de coll. illici. Jdem dic in faciētibus collegium ex aliqua pia causa[e] vt sunt isti disciplinati: vel facientes colle giū pro maritādis puellis vel similibus pijs acti bus. nā isti faciunt collegiū approbatū. vt in. l. fin. ff. de colleg. illici. & per Bar. ibi: dixit enim idē in d. l. fi. q rector istorum nō habebit iurisdictionem sed solū potest disponere in volentes. potest tamē aliquē cassare de collegio si nō vult obedire. facit c. ex literis. de constitu. Abbas.

1 ☞ Statutū intelligit factuz a pplo: si iterrogat populus an sit facienda aliqua res & acquiescat.
2 Papa an habeat totā potestatem ipse solus: an vna cum vniuersali ecclesia.
3 Bonus lz quilibet presumat in singulari tñ in po- pulo collecto secus ēt respectu singulariū psona rū. nā alique presumunt corrupte & q aliquis sit bon⁹ ad quē spectet probare. vide. j. c. proxi. nu. 7.
4 Populus nō pōt sibi eligere aliquē in prelatum.
5 Populus non pōt habere ius prelentandi.
6 Argumentum a cōiter accidentibus valet etiam in malo presumēdo.

Osius episcopus.

Populus nō dz epm vel aliū prelatū eligere. vel sic. electus ad clamorez po puli nō debet per superiorem cōfirmari. Primo ponit narratio. secūdo approbatio. ibi: synodus. ℭ Casus literalis. Osius episcopus in concilio sardicensi dixit si aliquis ostēdit literas populi: p quas lrās populus ipsuz petat in suū prelatū: qr psumptio est 9 ipsum qd populū corruperit pre- mio & mercede: dicit qd pro hmōi fraude dānare- tur ita q laicā cōionē in fin. nō recipiat nisi peni- tuerit & synodus ipsi⁹ sniam approbauerit. Ber.

1 ℭ † No. j. modū & practicam cōdēdi canones[i] seu cōstitutiones in 9cilio generali. nā vnus ex platis cōcilij proponit totā materiā cōstōnis fiende: et interrogat totū consiliū vtrū velit sic statuere: & si cōciliū aquiescit habet illud pro statuto. Et hoc idē obseruatur in istis vniuersitatib⁹ secularibus vt not. Barto. in. l. oēs populi. ff. de iusti. & iur. vbi dat aliā practicā vt pponatur materia in cōfuso vt puta dicet vnus placet puidere super tali ma teria postmodū insurgēt consultores dantes sup illa materia varia cōcilia statuēdi & illud cōsiliū qd obtinebit in vniuersitate erit lex seu statutum b

2 ipsius vniuersitatis. ℭ † Not. ij. & tene mēti q sy- nodus seu cōciliū generale facit qñq constitutio nes citra materiā fidei. Ex quo infert q potestas ecclesiastica est in papa & in tota ecclesia. in papa est tanq in capite: in ecclesia aūt tāq in corpore. i Unde vide tex. notabilē in. c. ita dñs. xix. dist. vbi dr q potestas nō fuit data soli Petro: sed toti ec clesie. Petro tñ tanq capiti ecclesie. hoc tñ nō est sine opinionibus. nā multi volunt dicere qd tota potestas fuit collata Petro: & p cōsequēs residet in solo papa. de quo plenissime dixi in quadā di- sputatione: & aliquid dicam in. c. significasti. j. eo. ℭ Tertio not. q lex edita in cōcilio pōt publica

f ri noie concilij[f] licet nulla fiat mentio[g] de papa.
g vt patet ibi synodus rñdit &c. & idē pbat in. c. j. de spon. & in. c. aduersus. de immu. eccl. Jn multis tñ c. dicit seu actus attribuūtur pape cū 9silio cōcilij & cōcordia vt dixi in. c. j. de spons. Jntellige tñ qd papa hic 9prebendit appellatione synodi: quia nō pōt fieri 9ciliū generale sine papa vt in. c. mul

3 tis. xvij. dist. ℭ † Quarto not. q synodus[h] qñq
h capit p cōcilio generali. & est synodus nomē gre- cum: vnde latine idē est qd congregatio. Solet tñ cōiter capi synodus p 9gregatione quā facit eps ex clericis sue diocesis: vt. j. de accus. c. sicut olim. Uñ cōiter dicimus q epi faciunt synodū. archi- eps facit 9ciliū puinciale vocādo. s. oēs epos pro uincie: & de his plene p Jnn. in. c. graue. j. de pben. Papa dicit facere cōciliū generale respectu pla- torū totius orbis. Dubiū tñ est de iure qs debeat interesse in cōcilio generali: & dare vocē: plene di- xi in dicta disputatione. Jtē no. q in pp̄lo psumū tur existere aliqui nō habētes syncerā fidē sz poti⁹ pmio & mercede corruptibiles: & vr in hoc mira- bilis iste text. qr qlibet in singulari psumit bonus vt in. c. fin. de psum. & tñ in populo collecto nō est

4 ista psumptio respectu singulo4 vt hic. ℭ † Ulti
i mo no. q populus[i] non pōt sibi eligere platū seu rectorē eccl'iasticū quātūcūq videat eligere vna nimiter & cōcorditer. neq sufficit q clamor popu li etiā insurrexerit in ecclesia petēdo aliquē in pla tū qr potuit hoc fieri in fraudē. vt dr in lrā. ℭ Sz qro qd intēdit tex. ibi lrās populi &c. Sol. potest intelligi iste tex. dupliciter sz doc. q cū qreret de ista instōne sua ad epatū vel aliā platuram rñde bat q habebat literas populi qui isurrexerat in ecclesia vnanimiter eū eligēdo. vel scdo petebat iste cōfirmationem a superiore & de electione sua faciebat fidē ostendendo literas populi qui eum

Sebasti. Sapia.

g ℭ Nulla fiat mē- tio. Vide Deci. i c. j. in prima lect. col. j. j. de iud. vbi dicit 9stitutio sit pncipaliter a pa pa approbāte cō ciliū dicit consti- tutio papalis fa cta i 9cilio. vt i. c. licet. j. eo. cū simi libus. si vero prin cipal'r sit ab ipso cōcilio dr cōcilia ris vt hic de quo & p Fe. post abb. in. c. j. j. de sponsa libus. Arguit tñ d. Deci. vbi. s. q semp debeat dici papalis quia cō cilium cōsentit & papa principal'r nominat & qui al teri facienti 9sen tit nō dicit facere l. si pater. in fin. ff. de manu. vindi. & ibi per eum.

h ℭ Synodus. Vi de bo. text. de his oib⁹. xv. dist. c. si- cut. & istū text. i. c. ego. N. de iureiu.

i ℭ Populus. vi- de not. in. c. cura. de iurepatro.

ℭ Adde aduer- te tñ lz populus non possit sibi eli gere prelatum dz tñ electioni 9sen tire: vt i. c. plebs. cū tribus sequen. lxiij. dist. adeo qd electio facta sine 9sensu ppl'i pōt irritari si ex hoc sequit scādalum. lxij. dist. c. j. et ibi not. facit dictum sing. Jnnoc. in. c. nisi cū pridē. d re nū. Aeneas falc. zacharias.

ℭ Tu dic in quā tum iste ponit q electio facta sine consensu populi potest irritari si ex h seqt scanda lū. vt no. s. c. pce- dē. in apo. in ver. singulariter not. nume. 9. Et adde qd hodie laicis ius eligendi pla- tos ex cōsuetudi- ne & puilegio cō- petit vt not. iste & doct. in. c. massa- na. & i. c. sacrosan cta. & ibi deo du- ce. notabimus. j. eod. not. Fel. in. c. apostolice. colū. iiij. versi. ceterum limitabis. de ex- ceptio.

elegit.que quidē electio nō valet duplici respectu:primo quia facta ꝑ laicos vt in.c.massana.ꝭ.e.scdo q2 fuerant facta ad clamorē populi:⁊ no.ꝙ minus presumitur pro toto populo q̄ pro aliquibus prudētib⁹ de populo:q2 in toto populo reperiunt multi vtiles nō habētes rectū iudiciū rōnis sed corruptibiles.† Et limita hūc tex.p.c.q̄relā.ꝭ.e.nam q̄n q3 populus pōt habere ius p̄sentādi:vt ibi.nō tū eligēdi vt hic:⁊ in c.nobis.de iurepa.¶ † In gl.in v̄.corrūpi.ibi q2 frequētius.⁊ hoc facit ꝙ valet ar.ᵃ a cōiter accidētib⁹ ēt in malo p̄sumendo.in.c.j.ꝭ.de cle.nō residē.vel solue aliter ꝫm Host.in malo ⁊ i his que cōtra ius fiunt nō pōt nisi malus animus p̄sumi:vt in.c.j.ꝭ.de p̄sum.⁊ in.c.⁊ si Christ⁹.de iureiu.secus in dubijs:⁊ hoc casu loqtur Innoc formatū.in gl. Abbas.

1 ☞ Elect⁹ dz necessario cōfirmari si ꝑ supiorē reperit idone⁹.4.5.8.
2 Electus non dicitur habere plenum ius ante confirmationem.
Electio facta a secularibus an requirat cōfirmationem superioris.
3 Consuetudo ꝙ electio eccl'iastica nō ꝯfirmetur ꝑ superiorē non valet.
4 Cōfirmatio quomodo est faciēda ꝑ supiorē in electo ⁊ presentato.
Idoneus ad aliquod officium quomodo quis presumatur.
6 Inquiri de fama alicuius debet in loco vbi est conuersatus.
7 Idoneum quem esse ad quem spectat probatio.

Postquā. ¶ Electio canonica confirmāda est:dz tamē superior ante cōfirmationē ingre re de cōuersatione ⁊ vita electi vbi fuit cōuersatus.primo ponit vnū dictū.scdo aliud ibi:cuius.¶ Casus lr̄alis:dr in.casto ꝙ q̄n ꝯfirmatio electiōis petit a suo supiore supior ingrere dz de vita ⁊ morib⁹ electi in loco in quo cōuersat.⁊ si dign⁹ inueniat ⁊ electio sit canonica cōfirmari dz sine dilatione. Ber. ¶ † No.primo ꝙ cōfirmatio est necessitatis:lz electio a principio fuerit volūtatis.canonici eñ nō tenent eligere certū sed pñt eligere quē volūt dūmodo idoneum:vt in.c.q2 ꝓpter.ꝭ.e.Superior autē ad quē spectat electiōis ꝯfirmatio:tenet ex debito electionē ꝯfirmare si nihil impedit electū. Hinc est ꝙ ptās ꝯfirmādi seu instituēdi ptinēs ad ep̄m transit ad capitulū sede vacāte.vt in.c.cū olim.de maiori.⁊ obe.⁊ in.c.j.de isti.li.vj.sec⁹ in ptāte cōferēdi seu eligēdi:vt in.c.vnico.ne sede.vacā.li.vj.⁊ in.c.fi.de reg.e.li. nā diuersitatis rō est q2 ꝯfirmatio seu institutio est necessaria ⁊ nullā libertatē supior in ea exercet:sz vtit iurisdictiōe necessaria:sz collatioᵇ seu electio est libera:de quo vide q̄ dixi in.d.c.cū olim.¶ † Scdo ex h̄ ⁊ ex tex.no.ꝙ electio nō tribuit plenū iusᶜ ante cōfirmationem fiendam per superiorē:dz ergo electio pri⁹ necessario cōfirmari ⁊ ꝑ cōfirmationem acquirit electus exercitiū iuris competētis p̄lature.ante eñ cōfirmationē habet ius solum in habitu nō autem in actu.de quo vide bo.gl.lxiij.dist.c.quāto.⁊ in.l.priuatorū.C.de iur.om.iudi.dicā plenius in c.trāsmissam.ꝭ.eo.Et idē dic in electione facta ꝑ collegiū seculare.dz enim de iure cōfirmari ꝑ supiorē.vt no.ꝑ gl.⁊ doc.in.d.l.p̄uatorū.⁊ per illā gl.⁊ iura in ea alle.dixit Bal.in auc.habita.C.ne fil.ꝓ patre.ꝙ electio facta per vniuersitatē scholariū de rectore est de iure ꝑ supiorem ꝯfirmāda.Fatet tū cōsuetudine posse induci vt sine ꝯfirmatione administret:⁊ ita videmus hodie communiter practicari in studijs Italie. ¶ † Puto tū cōsuetudinē non valere quo ad ecclesiastica collegia:q2 talis ꝯsuetudo posset esse dānosa multū ipsis ecclesijs q2 possent trāsire indigni nō habita cōfirmatiōe a superiore.Et nihil est qꝺ magis ecclesijs noceat q̄ ꝙ indigniᵈ assumant ad regimē ipsarū vt dicit tex.in c.nihil.ꝭ.e.ꝯsuetudo autē dānosa multū ecclesijs nō vz:vt i.c.j.de ꝯsue. ⁊ specifice cōtra hāc cōsue.facit tex.in.c.cū venerabilis.de consue.et.c. auaricie.ꝭ.e.li.vj.¶ † No.tertio ꝙ supior ad quē spectat ꝯfirmatio nō dz ex abruptoᵉ electionē cōfirmare:sz dz prius inquirere de vita ⁊ moribus electi.⁊ hodie dz in ꝯfirmatione seruari forma de qua i.c.fi.ꝭ.e.li. vj.al's cōfirmatio est nullā vt ibi.Et idē dicit ibi glo.singulariter quo ad institutionē fiēdam de p̄sentato per patronū:non enim dz superior instituere istum nisi prius emittat edictū ⁊ in alijs seruet ꝙ ibi habet.⁊ no.singulariter hoc vltimū.¶ † Qualiter autem dz superior informariᶠ respectu substātie ꝓbationis.primo dicit hic Inn.ꝙ nō oportet necessario ꝙ superior recipiat testes vel iuramētum:sz pōt ingrere ꝑ famā ⁊ ꝑ lr̄as testimoniales.Compo.tamē dicit ꝙ imo recipiat testes instrumēta iuramēta ⁊ etiā adminicula fame.Jo.an.videtur approbare primū arg.c.tua.de coha.cleri.⁊ mulie.sed vide tu ꝙ dixi in.c.j.ꝫ.e.tit. pri.¶ Et puto ꝙ si cōtradictor appareat tenet superior recipere ꝓbationes oblatas per ꝯtradictorē:ᵍ vt in.d.c.fin.eo vero deficiente relinquerē hoc arbitrio suo.nā ꝫm formā electi recipiat ꝓbatiōes.nā possibile est ꝙ electus ita notorie sit idone⁹ vt nulla alia sit fienda examinatio vt est bo.tex.in.c.cōstitutus.el.ij.de app.⁊ vide bo.tex.cū gloss.xxiij. dist.in.c.nullus.¶ † Vltimo no.ꝙ inqsitio fame dz fieri in loco vbi qs est conuersatus.⁊ dicit alibi lex ꝙ quis est habēdus prout estimatur in ciuitate sua.ff.de questionibus.l.j.† Sz pro declaratione litere quero cui incūbit onus ꝓbādi idoneitatē vel dignitatem electi cū tex.hic mādat electionē confirmari sub conditione si nihil electū impediat. Sol. dicūt doc.ꝙ electus presumitur idoneus:vt in.c.fi.de presum.ʰ superior tamē debet ex officio ingrere:puto primū dictuz procedere quo ad bonitatē intrinsecam que inest homini a natura:quo ad extrinsecaz vero ⁊ accidentaliter prouenientem cessat presumptio.Vnde si dubitat de tali idoneitate nō debet superior cōfirmare talē nisi ipse doceat se esse idoneum:vt aperte probatur in.c.cum dilectus.ꝭ.ᵃ eo.melius in.c.cū nobis.eo.ti.vbi fuit dilata cōfirmatio:quia nō potuit constare ꝙ electus haberet etatē a iure requisitam.⁊ vide ad materiā omnia que no.Joan.an.in regula infamibus.de reg.iur.li.vj.vbi prosequitur materiā q̄n cōtradictor apparet ⁊ opponit vtrum sibi incūbat onus probandi istā idoneitatem extrinsecam an vero elect⁹ teneatur ꝓbare:⁊ vide de vtraq3 idoneitate tex.cū glo.in.c.si forte.ꝭ.eo.tit.lib.vj.¶ † Vltimo querit quid si superior renuit electionē cōfirmare nulla legitima causa in contrariū existente.Sol.dicunt doc.⁊ bene ꝙ dz recurri ad supiorē vt ipsum compellat electionē confirmare.argu.in.c.nullus.de iurepa.ⁱ Dic tu melius ꝙ superior poterit confirmatori prefigere certū terminum ad cōfirmādū ⁊ si intra terminū non confirmauerit potestas deuoluitur ad eū.Nam licet ad conferendū ⁊ eligēdum sit tēpus a iure prefixū tamē ad cōfirmādū vel instituendū nō reperit tp̄s prefixū a iure ideo oportet vt modo predicto ꝓcedatur vt dixi post c. do.de rota.in.c.ij.de conces.preben. Abbas.

1 ☞ Iuramentū pōt qs exigere per ꝓcuratorē.
2 Papa nil potest disponere contra euangelium.
3 Papa q̄n est et in qbus casibus contra conciliū ⁊ in quibus consilium contra papam.
4 Papa qui est in notorio et incorrigibili peccato ⁊ in eo persistit potest tanquam hereticus puniri.
5 Beneficia debent pure conferri:⁊ an habeat locū in papa.7.
6 Expressio eoꝝ que tacite insunt q̄n aliqd operet.
8 In iuramēto excipitur autoritas superioris.hoc quomodo intelligitur.
9 Papa non potest quem absoluere a iuramento nisi legitima causa.
Dispensatio pape contra ius diuinum non facit tutum dispensatum coram deo.
10 Digitus non est membrum:sed pars membri.
11 Compensatio non admittitur in deposito.

Significasti. Electo in archiepiscopū sedes apostolica palliū nō tradit nisi pri⁹ p̄stet fidelitatis ⁊ obedientie iuramētū.Et pertinet istud.c.ad secundā partem rubrice.Primo ponit admirationem quam confundit.Secūdo duplex admirandi motiuum cui respondet.Tertio concludit.secunda ibi:aiūt omne.tertia ibi cū igitur.¶ Casus literalis.Dominus papa per nuntios suos misit pallium archiepiscopo panormitano tali ꝯditione si ipse sacramentum prestaret ꝫm formam quā ipse papa illi trāsmiserat per apochrisarios suos.ꝓpter ꝙ mirati sunt reges ⁊ regni maiores ꝙ papa ꝓpter hoc iuramentum exegerit dicētes ꝙ nō est iurandum autoritate euangelij vbi dicit nolite iurare omnino:ꝙ amplius est:a malo est.nec ab apostolis nec in cōcilijs inuenitur ꝙ sit iurādum.archiep̄s significauit hoc dño pape:ipse rescribit ei dicens mirentur sup hoc dñm Iesum christum qui eādē cōditionē apposuit dū dixit.Simon petre si diligis me pasce oues meas.argumentat papa ex facto dñi.si ergo dñs qui cōscientias omnium nouit hac cōditiōe fuit vsus:multo forti⁹ ⁊ papa potuit apponere hanc conditionem qui hominū conscientias nō nouit.postea respondet autoritati euangelij nolite iurare ⁊c.qꝺ ampli⁹.Et dicit qꝺ incredulitas eorum qui nolūt credere nisi iuretur facit vt hoc malū id est iuramentū exigatur dño permittente:⁊ multi etiā post iuramentū prestituz ab vnitate ecclesie ⁊ ab obediētia sedis apostolice recesserūt:ꝙ malū est.Et propter hoc malū iuramentū pro fide:ꝑ obedientia:pro vnitate debet prestari.Dicūt etiam ꝙ in concilijs non inuenit quod sit iurandū.sed hoc non obstat:quia romana ecclesia prestat autoritatem cōcilijs:⁊ per eius autoritatem robur accipiunt:⁊ in ꝯcilijs semper excipit ei⁹ autoritas.In fine dicit ꝙ qui insignia sue dignitatis a sede apostolica petunt dignū est vt signa subiectionis apostolice sedi exhibeāt ꝑ q̄ declarēt se habere ⁊ seruare capitis vnitatē. Ber.

¶ [illegible] bonā [illegible] cto.i.l. [illegible] les.C.de [illegible] certi cōdictio.§.si nūmos.ff.si certū pe.l.certe.§.fi. ibi quotidie.enī3 p̄cario.ff.de precario.Bar.in.l.si qs sit fugitiuus.§.apud labeonē.ff.de edil.edi.

¶ Sed collatio ibi:libera. Vide tex.iuncta gl.i v̄.liberaliter.ꝺ preben.c.relatum.

¶ Adde vt per Fede.consil.xxx.

¶ Plenum ius. Vide q̄ scripsi in c.postulationē.i nume.4.in versi.pleno iure.ꝫ.de postu.p̄lato.vbi concordo vnū dictum qꝺ videtur huic cōtrarium. Aeneas.fal.

¶ Indigni.hoc dixit Joā.mo.in c.super eo.de here.li.vj.qꝺ ecclesia indiget viris literatis ⁊ nō asinis ferratis.

¶ Abrupto.vid in ca.cum nobis olim.ꝭ.eo.

¶ Informari.vide q̄ dixi in.c.j.ꝫ.de postu.prela. Sebasti.Sapia.

¶ Per ꝯdictorem. Vide Abb. in.c.cū nobis.ꝭ.e. vbi videt velle ꝙ i casu quo petēs electionē confirmari deberet ꝓbarē certā etatē: si apparet cōtradictor non debet probare cuius tū cōtrarium sentit Abb.in.c.in presentia.in gl.in v̄bo scdo.ꝺ probatio.⁊ tenui ꝯtrarium in.l.de etate.in.iij.qꝺ.Bart. ff.de minori.

¶ C.fi.de p̄sum. Vide ibi Domi.⁊ doct.in cle.vnica.in v̄b.cōstiterit.de offi.deleg.

¶ C.nullus.ꝺ iurepat. Vide que dixi in.c.bone.el ij.ꝫ.titu.prori.in apo.in.titu.ij.

a ¶ Per alium. Uide Archi. ⁊ Joan.and.in.c.vt circa.de elec.li.vj.⁊ in c.licet ex quadam.de testi.⁊ pulchre per Ludo. Roma.no.suo cōsi.incip.an iuramentum testis.

b ¶ Translato. Uide ibi docto.

c ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Nota septimo. Plura prodita fuerunt cōsilia sup hac materia superioribus annis extant duo dñi Decij:in ɔsil.clj. a maximi pōderis ⁊ in sequenti consilio vbi latissime de ptāte summi pōtificis:⁊ ad q̄s spectet ɔgregare ɔsiliū multa etiā de neglıgētia pa pe tradit acutissimus et copiosus doctor.do. Joā. igneus in disputatiōe sua, an rex Frācie recognoscat īperatorē.col.vij.aliqua ēt p Deci.i.c.porrecta.d ɔfir.vti.vel inti.

¶ Not.primo ꝙ palliū pōt mitti electo in archiepiscopū per nuntium. ¶ †Not.scdo quem posse exigere iuramētū per aliū⁹ puta per procuratorē vel nuntiū ⁊ ei videtur iuratum cuius nomine iuratur.concor.c.si diligenti.de prescrip. ¶ No.tertio, illa verba per q̄ Christus constituit principez ⁊ papaz beatū Petrum.s.pasce oues meas ⁊c.nō autem per illa tu es Petrus ⁊ super hanc petrā ⁊c.nam per illa verba Christus promisit sibi pontificatum cum fuerit locutus in futurum ⁊c. Itez ista verba pasce oues meas fuerūt dicta Petro post passionem quo tempore Petro fuit collat⁹ pontificatus.vt in.c.considerandum.l.distinctio. Ubi dicitur ꝙ Petrus fuit factus pontifex post delictum abiurationis per eum commissum. Et vide quod habetur in.c.fidelior.eadem distinctio.

D ¶ Concilia. An ⁊ quādo cōciliū sit supra papā.⁊ vide istū in dispu. eps ⁊ qdā rector.⁊ Archieps flor. i scda parte tertie partis sue summe ti.xxiij.inci.nō abscōdi misericordiam.vbi multa de cōcilio ⁊ de eius inferioritate ad papā.⁊ p istū in ɔcilio facto vltimo loco Basilee trāslato postea Ferrariā postea Florentiā.⁊ p istū in sermone habito Basilee.incipi.maximū.⁊ per Ludo.ro.in vltimis reb⁹ cōsi.in quibus locis etiam voluerūt ꝙ papa nō hereticus sz scādalizans possit deponi a cōcilio.secuti gl.in.c.si papa.xl.dist.sz p maioritate pape ad cōciliū ⁊ contra dictam opi.vide. Pet.de monte episcopuz brixi.in libello de potestate pape ⁊ concilij.⁊ Archi.floren.in scda parte sue summe tit. iij.c.xj.dū ponit de schismate vbi multū institit p Eugenio contra cōcilium Basiliense. post ipm scripsit etiā And.barb.in cle.ne romani. fo.xvij.de ele.vbi p papa facit.lxxxvij.arg.⁊ refert Platina.i li.d vita pontificum.de Joan.xxiij.fuisse decisum in cōci.constantiensi.ꝙ conciliū generale legitime ɔgregatū habet statim potestatē a Christo quo fundamento cōcesso dicebāt ipsum pontificē ei subijci.est etiā ad materiā cōsi.Lud.ccclxxx.dū consuluit contra collationē pape factā cōtra statutū cōcilij Basiliensis.plene etiā scribit Lud.idem consi.cccccxxiij. secut⁹ late gl.in.d.c.si papa.⁊ vide Aug.de ancona i li.de potestate ecclesie.q.v.arti.iiij.⁊ vide Lud.ro.cōsi.cccxxxij.quo ad primū.in fi.⁊ Bal. in.c.olim.ad fi.de rescr.⁊ Do.in.c.propter.lo.j.in fi.xxviij.di.ꝙ i casu necessitatis possunt prelati cōgregare cōciliū irrequisito papa.⁊ vide Pe.de monte:in dicto tracta.de ptāte pape.x.co.ꝙ licet clemen.ne romani.§.irritū.de elec.irritat gesta p Cardinales in spectātib⁹ ad papā vacāte papatu ⁊ sic non videantur posse congregare ɔcilium p.c.j. xvij.dist.tñ illud intelligitur nisi se impediāt de talibus ppter regulandam citius ⁊ clarius electionē pape factā in discordia:vel producētē schisma quo casu possunt cōgregare cōciliū:licet sit actus spectās ad papam:⁊ prima facie alienus a facto electiōis.alle. Car.hic vbi ēt iste idē tenet allegās Hug.in.c.si duo.lxxix.dist.⁊ idē etiā ponit Car.consi. cl.q̄situ sepe fuit a me.in v̄s.tertio q̄ro.vbi ponit eadē verba formalia respōdendo ad.§.irritum.⁊ vide do.meum in.c. quod translationez.in lviij.col.ibi:⁊ si allegeť.de offi.leg.⁊ vide Pe.d mōte in tracta.suo de cōgrega.cōcilij dicētē hanc congregationem spectare ad collegiū cardinalium quibus neglıgētibus imperator congregabit cōcilium ⁊ eo neglıgēte prelati ipsi cōueniēt petēdo licētiā ab asserto papa ⁊ ea etiā nō obtēta discedēdo.⁊ facit solēnis ordo seruatus in concilio Cōstantiēsi in depositiōe Jo.pape.xxiij.de quo per Platinā post alios historicos in li.de vita pontificū.vbi dicit a cōcilio fuisse deputatos viros peritos qui iudicauerunt.xl.capitula ei obiecta esse digna depositiōe: quia in aliquibus erat adeo inueteratus ꝙ ppter incorigibilitatez sapiebant heresim ⁊ aliqua erāt scandalū paritura si amplius fuisset toleratus.et sic conciliū cognouit de qualitate criminum ipsius pape.an aūt habeant isti de concilio ordinariam vel delegatā:vide Marti.de laude in tractatu de conci.q.xxiiij.que incip.quero an congregato concilio post Joā.an.et Jmo.in.c.graue.de prebē.⁊ pulchre dicit Bal. in d.c.olim.ad fi.de rescript.ꝙ vbi tractať de autoritate pape ⁊ sua causa nō requiritur eius autoritas in cōgregatiōe concilij.⁊ sic limitať ꝙ habetur.xvij.dist.quasi per totam:⁊ in ɔgregatione generalis cōcilij minor pars eorū qui debent interesse potest citare maiorem data eius cōtumacia pōt minor pnuntiare se cōstituere cōciliū generale ⁊ in se esse iurisdictionē.ita dixit Pe.de monte in suo libello de papa.xvj.co.ibi sexto quero quot persone.ex quo infertur ꝙ sicut concilium est iudex cōpetens vbi agitur de crimine pa.saltē qualificato illis modis quos ponit glos.in.d.c.si papa.ita sit cōpetēs in cognoscēdo an ipsum crimē ꝙ opponitur pape sit tale quale esse oportet:vt cōciliū iudicare possit

per istud dictū Petri.secundo p regulā que habet ꝙ iudex cause preparantis est etiā iudex cause preparate.l.ordinarij.ver.ab eodē iudice. C.de rei vendi.⁊ ibi Bal.in.l.minor in fi.prin.ff.de euic. Pau.de cast.in l.ij.ad fin.C.vbi ⁊ apud quē.⁊ Marianus in.c.ij.xl.col.ver.xij.fallit.de mutuis peti.⁊ vtrū papa possit nō cōgregato cōcilio deponere. Cardinales vide dñi. meuz in tractatu suo de pstā. Car. i.viij.q.pncipali ⁊ vide oīno Car. in dicto ɔs.cl.vbi ponit ꝙ ɔciliū ē iudex inter cōtendētes d papatu. Itē qñ papa accusať d heresi.i.j. colū. ⁊ in.ij.colū. ponit qs habeat cōgregare ɔsiliū ⁊ vide istū in.c.lz de vitāda.i.ij.co. in versi.ij.colligitur.eo.titu.

b dixi plene in.c.translato.[b] §.de ɔstitutio. ¶ Not. quarto ꝙ Christi actio debet eē nostra īstructio. concor.ij.questione prima.c.deus omnipotens. et 2 c.qualiter ⁊ quando.scdo.de accusatio. ¶ †Not. quinto quod papa non potest aliquid disponere contra euangelium.de quo vide bonum textum in capitulo sunt quidam.xxv.qōne prima. ¶ No. sexto quod pro fide obedientia et vnitate est licitum iurare. Adde alios casus qui hic habentur 3 in gloss. ¶ †Nota septimo[c] quod concilia[d] generalia non sunt supra papam: vnde non possunt statuendo prefigere legem pape:imo in omnibus statutis cōcilij intelligitur excepta autoritas pape. Et est iste text.satis in hoc notabilis:et quotidie allegatur:presertim vbi disputatur de potentia pape ⁊ cōcilij.⁊ vide duos text.ix.q.iij.aliorū.

¶ Adde Pau.de cast.consi.ccclxxxvij.in secundo impressis.

Anto.Franci. ¶ Circa istam scrupulosam ⁊ periculosam materiam de cōcilio puto ante oīa esse ɔsiderandū ꝙ aliqd est cōciliū prouinciale ⁊ istud cōgregať de mādato pape vel patriarche seu metropolitani:vt habeť in.§.porro.iij.dist.⁊ in.c.multis.xvij.disti. ⁊ hoc cōciliū sic cōgregatū est mai⁹ q̄ singulares plati de puincia:vt in cle.j.§.qd etiā in interdictis.⁊ ibi plene p do. Cardi.de sentē.excō.vbi etiā dicit ꝙ est maius ipso archiepō ⁊ ipso metropolitano a quo ad ipsuz ɔciliū puinciale appellať:vt ibi p do. Cardi.per.d.§.porro.iij.dist. ¶ Et adde ꝙ tale cōciliū puinciale pōt cōgregari ēt sine metropolitano:qñ ibi non est metropolitan⁹:vt in.c.placuit.⁊ ibi p Archi.xviij.di. ¶ Et adde ꝙ talia cōcilia puincialia debēt cōgregari ante quadragesimam et circa autūnum: vt in.c.decernimus.xviij.dist.⁊ in.c.sicut olim.de accu.et qd in talib⁹ cōcilijs tractari debeat:habeť in.c.qualiter ⁊ qñ.el.ij.de accu. ⁊ in.c.seq.⁊ habeť in.c.graue.de pbē.⁊ p Inno.in.c.in singulis.⁊ in.c.ea que.de sta.mona.vbi etiam tractat de cōgregatione capitulari que fit per religiosos vel singulis annis:vel singulo biēnio:⁊ q̄ in illis tractanda sint ⁊ de cōcilio puinciali habeť etiam in.c.j.de iudi. ¶ De ɔcilio aūt gñali siue vniuersali qd dicitur representare vniuersalē ecclesiam prout videtur esse optimus tex.in.c.maiores.xxiiii.q.j.vnde sumpta est practica que seruať in modernis cōcilijs dū diciť sacrosancta synod⁹ Lateran̄.vniuersalē ecclesiā representās:de quo etiā est tex.in.c.synodum.xij.dist.in hoc puto multū esse aduertendū ⁊ considerandū cum agatur de vniuersali statu ecclesie:⁊ de potestate et superioritate summi pōtificis ad cōciliū ⁊ ecōtra.⁊ de potestate ⁊ de autoritate reuerendissimorū do. Car.⁊ aliorū prelatorū ad tale vniuersale conciliū cōuenietiū:⁊ sup qua materia nouissima p excellentissimos iuriscōsultos: pnt vidi ⁊ per legi.fuerūt edita tpe Julij pontificis maximi: q postea indixit psens Lateran̄.cōciliū qd adhuc nō videť esse pfectū subtilissima concilia ⁊ ideo dixi scrupulosam ⁊ periculosam esse materiam:q de maximis ⁊ arduis in similibus ɔcilijs rebus agitur ⁊ pertractatur. ¶ Et primo cōsiderandū est ad quem spectet ɔgregatio talis cōcilij vniuersalis ⁊ nō credo dubitandū qd regulariter debet fieri a summo pontifice.vt in.§.porro.iij.distin.⁊ in.c.j.per totū.xvij.distin.⁊ ideo dixit gl.in.c.qd translationē.de offi.leg.ꝙ congregatio talis generalis ɔcilij est de reseruatis pape:qd etiā videtur voluisse Jo.andr.in.c.nemo.de elec.lib.vj.in nouella.super gl.ij.⁊ ita etiā voluit Bal.in trac. schisma. in.xv.col.vbi dicit qd conciliū sacrū totius orbis nō potest congregari nisi per papā:et de tali cōgregatione concilij generalis ad quē spectet habeť in.c.significasti.hoc eo.ti.⁊ in.c.eccl'ia.de ɔsecra.dist.j.⁊ in.c.mādatis.j.qō.vij.⁊ in.c.bene quidem.xcvj.dist.⁊ in.c.adrianus.lxiij.dist.et facit bo.tex.iuncta glo.in ver.vniuersalibus.j.q.vij.in.c.cōueniētibus. ⁊ alia glo.in ver.legatus.in.c.regula.xvij.dist.que dicūt ꝙ solus papa congregat ɔciliū.aut legatus apostolicus de mādato pape: ⁊ idē etiā voluit glo.in.c.sicut vnire.de exce.prela.⁊ Spe.in ti.de leg.in.§.superest videre.in ver.sed nūquid.⁊ sentit bea. Tho.scda scde.qō.j.arti.x.⁊ in.j. parte summe.q.xxxvj.arti.ij.⁊ vt dixi nō credo de hoc dubitandū:quia regulariter talis ɔgregatio gñalis ɔcilij spectat ad papā.ꝙ etiā sentit Joā.de ana.in.c.fraternitatis.de here.circa.j.col.⁊ est bo.tex.et forsan melior.de iure.in.c.ideo.ij.qui dicit ꝙ potestas cōgregādi cōcilia soli pape ⁊ sedi apostolice spectat:⁊ ppterea dicere solemus ꝙ cōciliū generale factū sine autoritate pape nullū habet firmamentum:vt in.c.j.⁊ se.⁊ quasi p totā di.xv.disti. ¶ Difficultas autē esse vr̄ nūquid aliquo casu cōgregatio ɔcilij spectet ad reuerēdissimos do. Car.siue ad eorū factū collegiū:vel aliq̄s ex ipsis reuerēdissimis do. Cardinalib⁹ etiā vt singulis in vnū cōueniētibus maxime illis casib⁹ qb⁹ papa pōt accusari ⁊ accusatus iudicari per ɔciliū:tanq̄ eo casu siue illis casib⁹ auto-

⁊.c.nemo.

ritas papa in ꝓpria eius causa non videatur esse requirenda:cũ etiã si requireret sciens tractandũ esse de causa tale cõciliũ cõgregare denegaret:⁊ dixerũt quidam etiam nouissime cõsulentes ꝙ isto casu nõ requirit autoritas pape:sed ꝙ cõgregatio cõcilij tali casu spectat ad reuerẽdissimos do. Car.⁊ sufficiat maior pars eorũ in tali cõgregatiõe faciẽda.nec hʒ eo casu locũ dispositio.c.licet de vitãda.de electi.freti primo autoritate Bal.in.c.olim.circa fi.de rescrip.⁊ eiusdem Bal.in eo.c.pe.co.vbi dixit ꝙ i ꝓpria cã pape nõ requirit eius autoritas.idicẽtes idẽ voluisse do.Cardi.in cõsi.cl.in.iij.dubio.⁊ Archi.flo.in tertia parte sue summe in ti.xxiij.c.ij.§.vij.⁊ dicunt eum ista opi.ɔcordare do.Abb.in.c.p̃alle.lʒ vbi alleg.Hug.idem tenentem in.c.si duo.lxxix.dist.⁊ in eo loco dicit ibi do.Abb.ita practicatũ fuisse Pisis vbi cardinales ɔgregati scripserũt ad principes ⁊ p̃latos:⁊ plus dixit Car.in.d.cõsil.in.iiij.dubio ꝙ si cardinales nõ cõcordarẽt in congregatiõe cõcilij ꝙ eo casu talis cõgregatio spectaret ad impetratorẽ.⁊ in eo ɔsi.inducit ad hoc tex.in.c.si.lxv.dist.ꝙ etiã vr̃ esse de mẽte Archi.flo.in loco p̃alleg.sue summe. Dubium tñ esse vr̃ nunqd eo casu quo ad cardinales spectaret cõgregatio cõcilij talis ɔgregatio spectet ad eos vt collegiuʒ.An vero vt singulis.⁊ Bal.i.d.c.olim.in.ij.co.de rescrip.vr̃ sentire ꝙ spectet vt collegiuʒ:⁊ ideo dicit ꝙ maior pars ipsorũ requirit allegãdo.l.qd maior ff.ad muni.subdens ꝙ maior pars p̃sentium requirit dũmodo adsint due partes.per ea q̃ habent in.l.nulli.ff.qd cuiusqʒ vniuer.no.⁊ ꝓ hoc fuit regula q̃ est ꝙ in actibus collegialibus maior pars collegij attẽditur:vt per gl.in.c.cum oẽs.de de cõsti.⁊ in.c.j.in ver.tractatus.de reb.ec.non alie.in.vj.⁊ hoc idẽ etiã videtur velle do.Car.in p̃alleg.cõsi.cl.vbi in.iij.⁊ in.iiij.dubio concludit ꝙ si collegiũ cardinaliuʒ ad quos ꝑtinet conuocare cõcilium sit diuisum ⁊ nõ cõcordet in tali congregatione:ꝙ deuoluit hec potestas ɔgregãdi ad imperatorẽ:nec videt ꝙ vna pars cardinaliũ possit ad cõgregare si sit minor pars q̃ velit maiorẽ partem cõgregare:⁊ ꝓ hoc facit illa cõis ɔclusio ꝙ in actibus vniuersitatis vł collegij debent due partes interesse ⁊ sufficit maior pars illarũ duarũ partiũ.d.l.qd maior.ff.ad muni.q̃ hoc modo est intelligẽda vt ɔcludit do.Abb.in.c.cũ oẽs p̃alle.⁊ in.c.j.circa fi.de his q̃ fiunt a maiori parte capi.⁊ idẽ voluit etiã Bar.in.l.ꝙ maior.p̃alleg.tñ vt dixi nouissime cõsultũ fuit contrarium in eo casu in quo agit de interesse pape.quo casu in cõgregatione cõcilij eius autoritas nõ requirit:vt dixit Bal.in.d.c.olim.de rescrip.qr nõ est verissimile ꝙ ipse velit cõsentire tali cõgregationi ex quo vt videmus cõcilia ista generalia nõ ita facile cõgregãtur vt dicit Car.Alexã.in.c.sciendũ.xvij.dist.⁊ principale fundamẽtũ huius partis videt esse qr nos habemus in simili ꝙ qñ in aliquo casu cõsensus p̃lati requirit iuxta ea q̃ habent in.c.cãm q̃.de iudi.si agat cõtra p̃latũ nõ requirit eius consensus:vt no.doc.oẽs.in.c.edoceri.de rescript.alle.gl.in.c.cũ pastoris.ij.qd.vij.⁊ facit gl.mag.i fi.in.l.cũ nõ solũ.C.de bo.q̃ libe.⁊ plus dicebãt nouissimi cõsulẽtes ꝙ eodẽ modo reuerẽdissimi cardinales q remãserãt Rome cũ summo põtifice:etiã si multi essent nõ erãt regrendi in tali ɔgregatione:qr ex quo papa tanquã caput est suspect⁹:etiã alij:qui verisimiliter caput sequuntur sunt suspecti.⁊ de illis dʒ iudicari ẽm qd iudicatur de capite ꝑ not.Vincẽ.quẽ do.Abb.post alios refert ⁊ sequit in.c.j.de iudi.⁊ idẽ no.Sali.in.l.j.in.j.co.C.si rector ꝓuin.⁊ facit tex.⁊ qd ibi no.d.Abb.i.c.accedẽs.vt lite nõ cõtest.idẽ eñ dʒ esse iudicãdũ de adherẽtibus ꝙ iudicat de principalibus.c.ad apostolice.de regula.li.vj.no.in.c.j.d postula.p̃la.l.q̃ religiosis.⁊ ibi Ang.ff.de rei vẽdi.quemadmodum ergo papa hoc casu tanquam caput suspectũ excluditur a tali cõgregatiõe:ita etiã debẽt excludi reuerẽdissimi dñi cardinales eum sequentes ⁊ illi adherentes. ¶ Mouebant etiã dicti ɔsulẽtes ex alio fundamẽto:vbicũqʒ agit de interesse particularis ecclesie si prelatus est negligẽs in cõgregãdo capitulum potestas cõgregandi deuoluit ad capitulũ ⁊ a capitulo negligente deuoluit ad particulares canonicos ecclesie:vt no.d.Abb.in.c.cũ olim.in.iij.co.de testi.alle.Inn.i.c.dilecti.de maio.⁊ obe.⁊ ibi h̃ ideʒ videt voluisse.d.Abb.post Hosti.⁊ alios.⁊ do.Ant.⁊ Imo.in.d.c.cũ olim.⁊ qd data ista negligẽtia p̃lati ptãs deuoluat etiã ad particulares de capitulo vel collegio videt voluisse gl.in.c.vt circa.in ver.aliquẽ de elec.lib.vj.vt habet in.c.si quis p̃sbyterorũ.de reb.eccle.nõ alie.⁊ i.c.nõ liceat.xij.q.ij.⁊ per glo.in.c.cõstitutum.el.j.xvj.q.j.⁊ per gl.in.c.sacerdotes.in ver.monẽdo.xvj.q.iij.⁊ in.c.qr contingit.in v̂sicu.in debito.de reli.do.quanto magis id dicere debemus vbi agit de interesse vniuersalis ecclesie:qd vr̃ esse maioris piculi:ideo cautius vr̃ esse incedẽdum.c.vbi periculũ.de ele.li.vj.ideo vr̃ ꝙ particulares ẽt cardinales talẽ cõgregationẽ facere possint.⁊ qd talis ptãs congregandi sit ad eos deuoluta ꝓpter negligentiã summi pontificis ⁊ aliorum do.cardinaliũ ipsi pontifici adherentiũ talẽ ɔgregationem facere:⁊ quãuis aĺs hec ptãs ɔgregãdi ɔciliũ aliquo casu spectaret ad reuerẽdissimos cardinales:vt collegio:tñ qr ipsuʒ collegiũ deprehendit i negligẽtia:hec ꝓuincia vr̃ deferri ad cardinales pticulares arguẽdo a simili de eccl̃ia particulari ⁊ illi⁹ iteresse ad ecclesiã vniuersalẽ in qua agit seu agi vr̃ de maiori interesse:⁊ iõ potius vr̃ argumentari a minori ad maius iuxta materiã.c.cũ in cũctis.de elec.⁊ aut.multo magis.C.de sa.san.eccl.et in.l.quãto magis.ff.de iureiur. ¶ Ego aũt adherẽdo opinioni quã magis verã ⁊ catholicã esse puto.Dico ꝙ ɔgregatio vniuersalis ɔcilij regulariter spectat ad ipm papã:nec ali⁹ põt talẽ vniuersalẽ synodũ ɔgregare absqʒ ipsius autoritate et hoc est singulare summi pontificis priuilegiũ vt vniuersalis ɔuentus sine ipso nõ fiat:h̃ eñ primo ꝓbat autoritate sacre scripture in li.j.Machabe.in.iiij.c.vbi inter alia q̃ Simoni sacerdoti magno totius populi ⁊ oium sacerdotũ ɔsensu attributa sunt:hoc est primũ ⁊ singulare vt ɔuẽt⁹ sine ipso in regiõe nõ fieret.Cũ aũt iuxta apostoli sniam sacerdotiũ veteris legis sit figura noui testamẽti:⁊ summ⁹ sacerdos noui testi sit lõge excellẽtioris dignitatʒ q̃ esset summ⁹ sacerdos veteris testi:tenẽdũ est ꝙ hoc idẽ p̃uilegium in noua lege diuina instõne habeat ille summus sacerdos.i.papa:vt.s.eius soli⁹ autoritate talis vniuersalis synodus debeat ɔgregari:⁊ iõ tũc dr legitime cõgregata qñ de mandato pape ipso interueniẽte vel alio de eius spãli mãdato fuit ɔgregata:vt legit ⁊ notat in.§.porro.ij.dist.⁊ in.c.j.⁊.ij.xvij.dis.⁊ hanc partẽ tenuit bea.Tho.in locis.s.alle.⁊ do.Archid.flo.i.ij.parte.iij.partis sue summe.in ti.xxiij.sub.rubri.qñ dicit cõci.legi.cele.hoc etiã tenuit.d.Car.six.de turre cre.appellat⁹ in sua summa de ecclesia intitulata.li.iij.c.vj.hoc ẽt ptʒ ex autoritatib⁹ multorũ sanctorũ patrũ quas Gratia.iducit in lib.decre.dist.p̃al.xvij.quasi ꝑ totã di.hãc partẽ ẽt tenuit Archi.remẽ.in lib.suo de synodis.vbi multa cõmemorãs in.c.xviij.inter cetera dicit nõ esse mirandũ ꝙ ipsorũ vniuersaliuʒ cõciliorʒ autoritatẽ romano pontifici ascribam⁹.nã nulla cõcilia rata leguntur q̃ apostolica autoritate suffulta nõ fuerint:cõmemorãdo multa cõcilia qbus summi põtifices autoritatẽ p̃stiterũt:⁊ inter cetera redarguit Ioã.cõstantinopolitanus eps q quãdã vniuersalẽ synodũ cõgregauerat absqʒ autoritate romani põtificis illudqʒ cõprobat autoritate Pelagij pape q de hmõi illicita vocatiõe oĩbus epis sic scribens inqt:relatũ est ad apostolicã sedẽ Ioannem ɔstantinopolitanũ epm vniuersalẽ se scribere:vosqʒ ex hac sua p̃sumptiõe ad synodũ cõuocare generalẽ:cũ generaliũ synodũ cõuocãdi autoritas apostolice beati Petri sed singulari priuilegio sit tradita:⁊ nulla vnq̃ synodus rata legitur q̃ apostolica autoritate nõ sit suffulta:⁊ hec pars ab eodẽ cardinale sancti Sixti in p̃all.sua summa.de ecclesia in p̃alle.li.⁊ cap.plurib⁹ rõnibus:⁊ fortissimis argumẽtis et iuribus cõprobat:id etiã firmat do.Car.in.d.c.lʒ de vitãda.in.q.xxviij.vbi dicit ꝙ olim imperatores cõgregabãt concilia ꝓut de Constantino legit in.c.habeo librũ.xvj.dis.⁊ de Iustiniano q similiter sextã synodũ cõgregauit.vt in.c.vj.ea.dist.⁊ de Cõstantino q Nicenã synodũ etiã cõgregauit.vt in.c.sancta.xv.dist.⁊ ibi ẽt legit de multis alijs cõcilijs q̃ facta sunt mediãtib⁹ imperatorib⁹:ꝙ Cõstãtinus etiã p̃cesserit in Nicena syndo habetur in.c.ɔtinua.xj.q.j.legit ẽt de Karolo imperatore q simul cũ Adriano cõciliũ cõstituit:vt in.c.adrianus.lxiij.dist.Tñ postea constitutũ est ꝙ ad solũ romanũ põtificẽ talis ɔgregatio spectet:vt in.c.ideo.ij.q.vij.⁊ in.c.j.in.§.hic ẽt.xvij.dist.⁊ habetur in.c.mãdastis.ij.q.v.⁊.c.in regula.xvij.dist.⁊ in.d.§.porro.dr ꝙ ẽt legatus de latere nõ hʒ ius conuocãdi cõciliũ nisi specialiter sit sibi demãdatũ ꝑ papã vel qñ ei⁹ celebratio est sibi cõmissa per tex.in.c.j.de iudi.li.vj.⁊ ꝑ illã regulã q vult consequẽs vr̃ velle ⁊ antecẽdẽs.l.ad rẽ mobileʒ.⁊.l.ad legatum.ff.de procu.⁊ pro hoc facit rõ qr conuocatio dʒ fieri ꝑ maiorẽ de vniuersitate.l.j.⁊ ibi no.ff.de albo inscri.l.j.C.de decurio.lib.x.in synodo.lxiiij.dist.no.Inno.in c.j.de maio.⁊ obe.⁊ Ioã.and.in.c.in causis.⁊ in.c.eccl̃ia.⁊ in.c.cũ nobis.de ele.sed inter fideles nullus est maior papa p̃ter deũ.igit ad ipsuʒ dʒ spectare cõuocatio fideliũ p̃sertim qr in cõuocatione cõcilij p̃lati ⁊ fideles citant ⁊ eis p̃cipitur vt veniãt.vt dicit gl.in ver.p̃cepisset.i.d.§.hic etiã.xvij.di.merito hec facultas nõ vr̃ cõpetere nisi illis q habẽt superioritatẽ ⁊ imperiuʒ.aĺs citatio nõ arctaret.l.si qs in aliena.ff.de iudi.l.ij.ff.si qs in ius voca.nõ ierit.cap.super literis.de rescrip.c.p̃terea.de dilatio.sed nullus habet iurisdictionem vel imperium sup oẽs fideles nisi papa.c.cũcta per mundũ.ix.q.iij.ideo nullus cõuocat cõciliũ generale nisi pa.ipse enim omnium christianorũ ⁊ ecclesie militantis est caput et pater ⁊ oẽs christicole ad ipsum tanq̃ caput ⁊ patrem debẽt habere recursum.c.nec licuit.xvij.dist.c.rogamus.xxiiij.q.j.vnd si sine licẽtia pape conuocaret consiliũ esset acephalũ ⁊ sine capite ⁊ esset quoddã monstrum cõtra naturã aliorum conciliorũ que constant primo ex capite:deinde ex alijs membris.c.submittitur.xxj.dist.c.qm̃.xviij.dist.c.si eps.⁊.c.si qs epor.nã si a synodo generali excluderet caput seu capitis autoritas:eoipso capitis ⁊ mẽbroruʒ vnitas dissiparet ⁊ causaretur schisma:ꝑ quo facit illud qd dixit philosophus politi.p̃mo.qd in omni iusta plurium ɔgregatiõe magna vel parua necesse est vnũ regulare ⁊ regere ⁊ alios regulari ⁊ regi.Sed conuocato cõcilio sine põtificis autoritate non erit qui alios regulet ⁊ regat.Et confirmant hec quia cũ concilium sit collectio omnium fideliũ:vt in.c.ecclesia de cõsecra.dist.j.ergo comprehendit ipsum papã:qui est fidelium caput:vt in

⁊.c.nemo.vbi dicitur ꝙ nemo potest iudicare primã sedem.s.papã.nec augustus:nec populus:nec clerus.⁊ facit.c.cũcta per mundum.⁊.c.per principalem.ea.causa.⁊.q.Et per ista arguit hic Io.an.ꝙ sentẽtie pape est standum si contradicit sententie totius concilij:remittit ad not.iiij.dist.in istis.

d.c.rogamus.xxiiij.q.j.patet etiã ꝙ talis conuocans iudicium ⁊ senten
tiam diceret de papa: ⁊ ipsum sibi submitteret vel inferiorẽ faceret: qꝛ
cõuocatio semper est faciẽda ab illo qui habet aliquam iurisditionẽ
vel autoritatẽ vel superioritatem supra vocatos in causis quare sit vo
catio: vt in.c.quoniã.⁊ in.c.placuit.⁊ in.c.si quis episcoporũ.xviij.dist.
⁊ in.c.vocatio.v.
qõ.ij.Et puto ꝙ si quis ab ista veritate catholica deuiaret: non pa
⁊.c.sicut.xv.dist.⁊ i.d.c.aliorum. Uide etiam glo.
in.c.legimus.xciij.di.vbi tex. Hieronymi facit in
contrariũ dicentis ꝙ orbis est maior vrbe. ¶ In
rum distaret ab heresi. presupposita tamẽ ista regula pro vera: illam
puto multipliciter limitandã ⁊ declarandã. Primo sic quidem dico ꝙ
licet autoritas cõgregandi cõcilium vniuersale sit apud papam: tamẽ
potest ipse papa illud cõgregare ex ꝯsilio fratrum ⁊ reuerendissimorũ.
Cardinalium. nec ꝓpter hoc diceretur cõcilium male cõgregatũ. dici
tur enĩ actuũ.vj.c. Conuocãtes aũt duodecim multitudinẽ discipulorꝝ
dixerũt: nõ est equũ ⁊c. per quem tex. dicebãt aliqui ꝓbari qõ autoritas
cõuocãdi cõciliũ non erat solius Petri: sed toti⁹ collegij apostolici.
⁊ eodem modo potestas conuocãdi cõcilium non est solius pape: qui
locum Petri tenet: sed etiam reuerẽdissimorũ Cardinalium qui apo
stolos tanꝙ̃ ecclesie cardines representant. Nam dico qõ non sequit̃ cõ
sequẽtia: duodecim apostoli simul cum Petro dicuntur turbam disci
pulorum ad synodum cõuocasse sicut etiam nũc faceret papa si simul
cũ Cardinalibus cõuocaret: non tamẽ sequeretur ꝙ talis cõuocatio
nõ esset facta autoritate pape: sicut nec ibi sequit̃ ꝙ illa cõuocatio nõ
fuerit facta autoritate Petri: licet hoc ibi nõ exprimat̃ expsse. maior
enim fuit reuerentia apostolorũ ad beatum Petrũ: vt pote ad caput
⁊ principez eorũ qõ maxime cõprobat̃ ex autoritate beati. Cyrilli in
lib. thesaurorũ: vbi dicit ꝙ apostoli in euãgelijs ⁊ in epistolis in omni
doctrina Petrũ esse locũ dñi in eius ecclia dãtes eidẽ locũ in omni ca
pitulo ⁊ congregatione: ⁊ in omni electione ⁊ cõfirmatione: ⁊ ita illam
autoritatẽ etiam declarat idem Car. sancti Sixti de turre cre. in dicto
lib.ij. de ecclesia.c.viij. in responsione.j. arg. qõ fecit ad alteram partem
sicqꝫ nõ sequit̃ papa vna cũ do. Cardinalibus cõuocat concilium ge-
nerale: ergo cõciliũ non cõuocatur autoritate solius pape: imo sequit̃
oppositũ: quia si papa nõ faceret talem cõuocationem ⁊ in illa autori
tatẽ prestaret. soli dñi cardinales facere nõ possent: nisi vt.j. declarabi
tur: sed bene sol⁹ papa posset facere sine ipsis cardinalib⁹. per ea que
§. alleg. sunt: probando ꝙ solus papa congregat. Secũdo limitatur ⁊
declaratur predicta regula vt nõ solũ papa sed etiam imperator auto
ritate pape possit ipsum vniuersale ꝯciliũ ꝯgregare: ⁊ ideo in ecclesia
dei multa concilia vt pote Nicenũ. Constãtinũ. Ephesinũ: Calcedonen
se ⁊ alia multa leguntur fuisse congregata per imperatores: vt in.c.
canones.xv.dis.⁊ in.c.sexta.xvij.dis.⁊ de tali cõgregatione ipsi impera-
tores nõ reprehẽdunt̃ tanquã vsurpatores aliene autoritatis: imo po
tius cõmendant̃ quasi talẽ cõgregationẽ fecerint zelo fidei ⁊ christia-
ne religionis: sed vt dixi illa ꝯgregatio facta ꝑ imꝑatores ad talia ꝯci
lia fuit facta autoritate romanorũ pontificũ: vt dixit Archi. in.c.man
dastis.ij.q.v. vbi tex. dicit hec formalia verba. Ualẽtinianus augustus
nostra autoritate synodũ ꝯgregari iussit: ⁊ ibi dicit Archi. super ṽbo
nostra autoritate: vbicũqꝫ inuenies imperatorẽ cõgregasse concilium:
intellige ꝙ cõgregauit ẜm formam illius.c. mandastis.§. autoritate ro
mani pontificis. ⁊ sic imperatores cõcilia congregãtes magis fuerunt
executores voluntatis ⁊ autoritatis romanorũ pontificum ꝙ̃ qõ illam
ꝯgregationẽ fecerint ex eorũ autoritate: ⁊ ideo in illo.c. sexta synodus.
xvj. dist. dicunt̃ hec formalia verba: synodus vniuersalis Constãtino
poli celebrata est ⁊ greco sermone ꝯscripta tꝑibus pape Agathonis
exequente pijssimo principe Constantino. Illis enĩ tẽporibus ecclesia
nõ erat potens vt de facto posset cõpellere nolẽtes venire ad cõcilium
neqꝫ erat potẽs dare tutum accessum vocatis de longinquis partib⁹ ⁊
congregãdi ideo sedes apostolica ꝑ princeps ⁊ imperatores faciebat
sepe qõ per seipsam facere cõmode nõ poterat. postea vero disponẽte
dño potuit per se talem congrationem facere ⁊ illa per se ⁊ nõ per prin
cipes ⁊ imperatores facit: ⁊ fecit quãuis in.c. adrianus.lxiij. dist. dica-
tur ꝙ Karolus rex cõstituerit synodũ cũ adriano papa. nõ est intelli-
gẽdus ille tex. ꝙ eius autoritas in cõuocatione synodi cõcurrerit cũ
autoritate pape: sed qõ ipe exequẽdo autoritatẽ pape ⁊ eius volũtatẽ:
illã synodũ ꝯgregauerit vt proxime dictũ ⁊ declaratũ est: ea enim que
sunt facta autoritate pape: illa dicunt̃ esse facta ab ipso papa: qꝛ ea no
stra sunt quib⁹ autoritatẽ nr̃am impartimur: vt in.l.j. circa fi. de iustini.
codi. cõfir. Et aduertatur qꝛ si inueniat̃ aliqñ iussu imperatorũ ep̃os
cõuenisse: tamẽ talis ep̃orũ cõuẽtus vniuersalia cõcilia nõ sunt di-
cenda nisi tales cõuentus essent suffulti autoritate romani pontificis.
vt in.c. bene quidẽ.xcvj. dist.⁊ in.c. multis.xvij. dist. sicqꝫ ergo dicendum
est ꝙ si aliqñ imperatores vniuersalia concilia cõgregarũt: talem con
gregationẽ fecerunt autoritate pape: ⁊ nõ ex seipsis: ⁊ istud sine dubio
facere potuerũt ⁊ debuerũt exequẽtes mãdata apostolica: sed principa
liter et ex se non possunt istud facere: nisi forsan aliquo casu de quo etiã
j. fiet mentio. ¶ Tertio puto limitandam esse regulam de qua supra:
quãdo aliquis casus occurreret in quo imminẽti periculo ecclesie non
posset obuiari nisi mediante cõcilio vniuersali: et papa nollet illud in
veritate cõuocare: tũc alius a papa: vt.j. declarabitur poterit cõciliũ
conuocare. nec alias in manu vnius hominis esset fidem christianam ⁊
statuz ecclesie vniuersalis subuertere: hoc enim casu si vniuersali eccle
sie periculũ immineret ⁊ papa requisitus per do. Cardinales ⁊ ꝑ alios
ecclesie ꝑlatos et ꝑ principes nollet ꝯgregare vniuersale conciliuz neqꝫ dare autori
fert etiam Jo. an. per istum tex. ꝙ solus papa po-
test interpretari statuta cõcilij: nec mirum ẜm eũ
cũ possit etiam tollere ⁊ limitare: vt in.c. statutuz.
tatẽ congregandi: quia tunc talis habend⁹ esset vt suspectus de heresi
⁊ redderetur suspectus in fide: posset cõgregari concilium per reueren
dissimos do. Cardinales vt fieret debita ⁊ necessaria ꝓuisio: vt videt̃
aperte probari ex text. in.c. error.lxxxiij. dist. error enim cui nõ resistitur
approbatur: et cũ veritas minime defendit̃ opprimitur nec caret scru-
pulo societatis occulte qui manifesto facinori desijt obuiare. tamẽ nõ
vr̃ ꝙ iste casus possit occurrere cum ecclesie status periclitari nõ possit
licet forsan posset nauicula Petri aliqualiter naufragare. Unde di-
cit̃ Matthei vltimo.c. Ego autẽ vobiscũ sum vsqꝫ ad consummatio-
nẽ seculi: nisi forsan propter bellorꝝ dissidia ⁊ discordias inter xp̃ianos
sicut dicit̃ euenisse ⁊ factum esse ante tempora Cõstantini: vt habetur
in.c. canones.xv. dist. ita qõ ex talibus dissidijs ⁊ discordijs facile pos-
set imminere periculum ecclesie ⁊ eius status: qõ vt dixi nõ video quõ
possit hoc accidere cũ semper in maioribus causis statuerint antiqui
patres esse ad ecclesiã recurrendũ vt in.c. rogamus.xxiiij.q.j. tñ si casus
occurreret vel ꝙ esset periculũ alicui⁹ erroris inter christianos: vel ꝙ
status ecclesie periclitaretur tunc putarẽ ꝙ cõgregatio cõcilij vniuer-
salis qñ papa requisitus nõ vellet hoc facere spectaret ad reuerẽdissi
mos do. Cardinales. ¶ Quarto etiã dico ꝑdictã regulã ꝙ sol⁹ papa
cõgreget conciliũ vniuersale vel eius autoritate ꝑ aliũ ꝯgregetur non
habere locũ in casu quo papa apud graues ⁊ doctos viros esset diffa
matus de heresi: q̃ infamia sine scãdalo ecclesie vel periculo fidei dissi
mulari aut tolerari nõ posset: hoc enim casu talis practica videret̃ esse
seruãda vt primo ipse papa ꝑ do. Cardinales requireret̃ sup ꝯgrega
tiõe gñalis ꝯcilij: aut ipsis reuerẽdissimis cardinalib⁹ negligẽtibus ꝑ
aliquos alios fideles reqreret̃ vt ipse papa aboleret a se talẽ infamiã
publice. cõfitẽdo catholicã fidẽ: maxie circa articulũ vel articulos de
quo vel de qbus diffamabat̃: ⁊ hmõi confessionẽ ꝑ bullas ⁊ papales
literas denũtiare illis apud quos talis infamia decurrisset: ⁊ hmõi pra
ctica ⁊ modus vr̃ fuisse obseruata ⁊ obseruatus circa Paulũ aposto-
lum: vt habet̃ in actibus aplorũ.xx.c. vbi habet̃ ꝙ cũ apostolus esset
diffamat⁹ apud credẽtes ex iudeis qõ ipse predicaret legẽ Moysi nõ
esse seruãdam cõsilio beati Jacobi ⁊ seniorũ qui hierosolymis cõgre-
gati erant cũ eo ingressus tẽplũ more iudeorũ ibi purificatus abole-
uit infamiã eo modo quo supra narratũ est: si vero cõtingeret ꝙ papa
ita requisitus nollet hoc facere: tũc reqrendus esset vt vel cõgregaret
vniuersale ꝯciliũ: vel alteri illud cõgregandi autoritatẽ ꝑberet: ⁊ tũc
cõciliũ hoc modo cõgregatũ habebit ingrere de veritate eius de q̃ est
infamatus: vbi autẽ nec congregare nec alteri autoritatẽ congregãdi
dare vellet: tũc reuerendissimi do. Cardinales vt ꝑstantiora mẽbra ec
clesie romane: qbus potissime incũbit necessitatib⁹ vniuersalis ecclie
prouidere ⁊ periculis imminẽtibus obuiare: deberẽt cõgregare: ⁊ ꝯuo
care ꝑlatos ecclesie ad inquirẽdũ de veritate infamie. ⁊ an si papa eẽt
veraciter hereticus: qñ autẽ cardinales hoc nollent facere: tũc impera
tor aut principes xp̃iani imperatore ħ nolente possent hoc facere: vel
ipsimet prelati ecclesie intelligẽtes talem vehementẽ suspicionẽ de pa-
pa possent seipsos ꝯgregare sicut legit̃ fuisse tꝑe Marciliani pape: vt
habet̃ in.c. nũc autẽ.xxj. dist.⁊ isto casu congregatis ipsis ꝑlatis ⁊ alijs
q essent vocati in aliqo loco: esset requirẽdus papa vt sua autoritate
autorizaret illã cõgregationẽ sicut legit̃ factũ tẽpore Symmachi pa-
pe: vt habet̃ in.c. hinc etiã.xvij. distin. qõ si papa faceret ⁊ autorizaret
ipam cõgregationẽ sicut fecit Symmachus: tũc legitima foret cõgre
gatio ⁊ autorizata a papa: si autẽ nollet tũc cõgregatio ꝑlatorũ q̃ iã
eẽt facta: nõ supra deberet ꝓcedere ad inquisitionẽ veritatis etiã pa-
pa nolente: ⁊ hoc fieret tam autoritate iuris diuini ꝙ̃ humani. de auto
ritate iuris diuini habet̃ Joã.xij. vbi dicit̃. qui spernit me ⁊ nõ accipit
verba mea: habet q eũ iudicet ⁊ sermo quẽ locutus suz iudicabit eum
in nouissimo die: ⁊ ꝓpterea Paulus apostolus in epistola ad Gal.j.
c. dicit. Si qs vobis euangelizauerit ꝑter id qõ accepistis anathema
sit q erũt illã epistolam declarãtes cũ par in parẽ non habeat imperiuz.
⁊ multo magis inferior in superiorẽ: vt in.c. innotuit. de elect.⁊ in.l. nam
⁊ magistratus. ff. de arbi. videt̃ ꝙ apostol⁹ nõ potuerit excõicare apo-
stolos q erãt sibi pares: neqꝫ angelos q erãt superiores. Rñdet̃ ꝙ apo
stolus ꝓtulit hãc sñiam nõ propria autoritate: sed autoritate euãgeli-
ce doctrine cuius autoritas est vt quicũqꝫ cõtra illum dicunt excluden
di ⁊ repellendi sunt per illam autoritatẽ Joã.xij. de qua.§. Autoritate
iuris humani hoc comprobatur iuxta ea q̃ habẽtur in.c. si papa.xl. di.
vbi est ille tex. Bonifacij pape ⁊ martyris. in quo deciditur ꝙ sup hoc
crimine heresis in papa: solus ⁊ dũtaxat cõpetens iudex videt̃ esse cõ
ciliũ: ⁊ e ipso qõ papa non vult dare autoritatẽ cõgregationi ꝑlato-

de rescrip.

rum in tali casu:ipsum ius intelligitur sibi dare istam autoritatē ipso facto vt in.d.c.hinc etiā.xvij.dist.al's frustratorie ius disponeret qḋ in casu heresis consiliū vniuersale posset iudicare papam hereticū si papa pertinaciter persistens in heresi sua negaret cōuocare consiliū nec autoritatem congregandi alteri dare vellet:nec cōgregationi iā facte vellet auto ritatem prestare. nam frustratoriū esset iura conde

de rescrip.li.vj.vide tu bo.glo.in.c.vbi periculū. de lec.lib.vj.que dicit ꝙ licet honestū sit ꝙ papa

re si non assignaretur minister qui iura seruari faceret.vt dicit tex.in.c.vbi periculuȝ de ele.li.vj.⁊ est optimus tex.in.l.j.in.§.post originē.ff.de origine iur.⁊ isto casu inquisitione debite facta ⁊ inuēto qḋ papa veraciter in heresim lapsus fuerit:conciliū sic vt supra cōgregatū deberet illū informare de veritate ⁊ ostendere illi per sacrā scripturā aut per vniuersalis ecclesie determinationē ipsum esse in errore ⁊ esse erroneū qḋ ipsemet tenet:⁊ illū charitatiue admonere vt dictū errorē abiuraret siue illū reuocet confitendo publice fidei veritatē:assignādo etiā sibi terminū intra quē illud faciat: sed si intra terminum sibi assignatū non fecerit conciliū hoc casu nihil vltra potest contra ipsum papā facere vt expresse voluit Hug.in.c.nunc aūt.xxj.dist.⁊ in.d.c.si papa.in ver.a fide deuius.⁊ isto casu ipsemet papa in foro cōscientie quantū culpabilē se fuisse. per suum confessorem anime sue prouideri faciat:vt in prealleg.c.nunc autem.quod si facere noluerit tunc cōtra eū procedetur secundum quod infra declarabitur. Et hec proxime dicta procedunt qñ papa esset diffamatus de heresi tantūmodo. ¶ Ulterius ⁊ quinto loco non habet locum predicta regula qñ notoriū esset papam esse hereticum:puta qꝛ incidisset in heresim damnatā illā publice asserendo ⁊ predicando:tūc eñ do.cardinales aut alij prelati catholici illū caritatiue debent monere vt abneget ꝑdictā heresim in quā lapsus esset catholicam fidem inuiolatam integrāqȝ profitēdo sicut facere tenetur quilibet bonus ⁊ fidelis christianus ostēdēdo illi ꝑ scripturā sacrā:aut vniuersalis ecclesie determinationē errorē suū ⁊ illud quod tenet esse alienū a fide catholica ⁊ si paratus sit corrigi ⁊ abnegato errore fidē xpi tenere ⁊ cōfiteri: tunc vt proximo casu dictū est conciliū meū nō habet aliquā autoritatē: sed si nollet reuocare errorē sed pertinaciter in eo ꝑsisteret nec vellet se corrigere:tunc cardinales primo deberēt ab eo recedere iuxta autoritatem Jo.in epistola canonica.ij.in.c.j.vbi loquēs de fide christi dicit si quis ad vos venerit ⁊ hanc doctrinam scȝ christi nō hȝ: nolite illū recipere ī domū:nec ei dixeritis aue.⁊ ibi gl.ordinaria dicit nolite ⁊c. id est nō tantū nō assentiatis ei:sed nec ad horā recipiatis.⁊ istud idē colligitur ⁊ tex.in.c.anastasius.xix.dist.Secūdo ipsi Cardinales debent ꝑlatis eccl'ie hūc casum denūtiare ⁊ eos cōuocare vt veniāt ad succurrendū ecclesie in hoc horribili ⁊ periculoso casu ⁊ ad ꝓuidēdū ipsi ecclesie:qꝛ ipse papa a petra fidei super quā fundata est eccl'ia: vt habeᷓ Math.xvj.c.pertinaciter ⁊ incorrigibiliter cadēdo cecidit: ⁊ tūc cōciliū prelatorū hoc mō ⁊ ordine cōgregatū debet iuris autoritate ꝓcedere vel ad illiꝰ depositionē vel ad declarationē qḋ ille nō sit ampliꝰ papa.⁊ qḋ apostolica sedes vacet ⁊ illi amplius tanꝙ pape nullus adhereat vel obediat:hmōi eñ criminis heresis notorie proprius est iudex cōciliū per ea q̄ habenᷓ in.d.c.si papa.xl.dist. ¶ Sexto etiā casu:vcȝ qñ duo cōtēderēt de papatu iuxta tex.in.c.si duo.lxxix.dist.tunc absqȝ dubio est necessaria cōgregatio cōcilij vniuersalis: vt in eo decernaᷓ qs eoꝝ sit verus papa.⁊ isto casu si certū sit ꝙ alter cōtēdētiū sit verus apostolicꝰ:puta qꝛ sit electꝰ a duabꝰ partibꝰ cardinaliū.⁊ ꝑ cōsequēs ꝙ alter sit intrusus ⁊ potiꝰ apostaticꝰ ꝙ̄ apostolicꝰ.vt in.c.factꝰ est.vij.q.j.tūc cū nō occurrat rationabilis dubitatio quis sit verus papa non est necessaria cōuocatio vniuersalis concilij vt dijudicetur de electione illius q̄ presumaᷓ esse canonica:sed est necessaria ad condemnationē intrusi ⁊ ad mandandū qḋ oēs obediant apostolico.⁊ nō apostatico.iuxta tex.in.c.si quis pecunia.lxxix.dist.sicut legiᷓ factū fuisse tpe damasi Pape contra vrsinū: ⁊ tpe Cornelij cōtra nouatianū.Si vero cōtentio esset inter duos sup iure electionū que illarū fuerit canonica.⁊ ipsi contēdentes vellent se submittere iudicio alicuius sapiētis vel aliquorū sapientiū vt stareᷓ illorū iudicio: tūc scḋm aliquos nō videreᷓ esse necessaria conuocatio cōcilij: sicuti vᷓ fuisse factū tpe quo simachꝰ ⁊ laurētius cōtēdebāt de papatu:vbi cū neutra pars alteri cedere vellet:cōstituerūt vt lis iudicio cuiusdā regis theodori finireᷓ:⁊ tandē res existēs apud Rauēnā auditis legatis vtriusqȝ partis decreuit vt q prior ordinatus esset: aut quem maior pars cleri ⁊ populi simul elegisset:ille sederet in sede ap'lica. Ubi aūt cōtendētes nollēt se submittere:tūc cōgregandū foret cōciliū vt de iure electionis discernat ⁊ iudicet:qꝛ hoc casu talis cōtētio est ꝑ cōciliū dirimēda:hec cōuocatio dȝ fieri ꝑ ambos ipsos cōtēdentes ita vt qlibet eorū cōgreget ꝑlatos sue obediētie ad aliquē locum ita qḋ ambobꝰ cōciliū cōgregatū iudicet de tali cōtētiōe.Ubi aūt tales de papatu cōtendentes nollēt hoc facere:tūc reuerēdissimi domini cardinales deberent etiā cōtradicētibus cōtendētibus cōciliū congregare.vbi vero ipsi do.Cardinales nollent congregare: aut forēt in hoc negligētes ipsi ꝑlati eccl'ie habētes zelū dei possent se congregare ad ipsum incendiū extinguēdum.aut ipse Imperator cuius interest vt pax sit non solū in vrbe.sed etiā in tōto orbe q̄ pax esse nō potest stante cōtentiōe sup summo pontificatu.iuxta autoritatē christi que habeᷓ Mathei.xij.c.dū dicit qḋ oē regnū in se diuisum desolabitur.sicqȝ isto casu erit procedendum ad conuocationē cōsilij vniuersalis.⁊ erit casus in quo aliꝰ a papa posset cōuocare cōcilium.

non reuocet statuta cōsilij sine cōsilio ipsius concilij:pōt tamen si vult.Pro quo facit text.ibi.et

¶ Septimo posset illa regula limitari eo casu quo papa esset mortuus naturaliter aut ciuiliter vel renūtiasset pontificatui.⁊.d.Cardinales nollēt ꝓcedere ad electionē:tūc cōciliū vniuersale esset cōgregādū vt hᷓ casu valde necessario ecclesie ꝓuidereᷓ de pastore:⁊ ex quo papa non adesset q cōgregaret cōsiliū ⁊ etiā do.Cardinales nō vellēt cōgregare ⁊ aufugerēt vel deficerēt:tunc recurrēdū esset ad ea q̄ habenᷓ in.c.fundamēta de elec.li.vj.⁊ in cle.ne romani.de elec.⁊ erit cōgregādū ꝑ Impatorē aut ꝑ clerū romanū.vt ī eo sic cōgregato ꝓuideaᷓ necessitati ecclesie cū in talibus necessitatibus q̄ respiciūt totā rēpublicam christianā deficientibꝰ ordinarijs qui habēt ꝓuidere: prouisio videᷓ spectare ad ipsam rē publicā.⁊ hec ꝓuisio fiet hoc modo autoritate iuriū ꝑdictorū. ¶ Alio etiā ⁊.viij.casu poterit cōciliū conuocari ab alio ꝙ papa:vcȝ qñ papa deuenisset ad insaniā ⁊ dementiā ita vt demens factus reddereᷓ inhabilis ad regendā vniuersalē ecclesiā: hoc enim casu conciliū nō poterit cōgregari per Papā qñ talis dementia quā incurrisset esset incurabilis per naturā:quo casu esset iudicandus quasi mortuus cū nō posset exercere eos actus q officio summi pōtificatus incūberēt.argumēto text.in.c.j.de cleri.egro.lib.vj.⁊ isto casu do.Cardinales deberēt hoc denūtiare ꝑlatis eccl'ie vt in vnum cōuenientes cōsulāt quid agendū sit.An scȝ sit eligendꝰ vel qd faciendū vel forsan sit ei dādus coadiutor quasi tūc ecclesia potius vacare videatur iuxta ea que habētur in.c.j.⁊.ij.⁊ fere per totā questionē: ⁊ ꝑ gl.summe.vij.q.j.vbi plene de materia. ¶ Nono etiā casu puto concilium posse cōgregari ab alio quam a papa.si forsan accedat qḋ simul cum papa omnes cardinales morerentur:puta qꝛ occiderentur. hoc enim casu prouidendū esset ecclesie ⁊ necessariū esset cōgregare cōciliū qḋ nō posset cōgregari nec per papā:nec per cardinales:tūc cōciliū erit congregandū vt ꝓuideaᷓ ecclesie necessitati ꝑ ipsum imperatorē ⁊ ad illū spectat talis solicitudo cū ipse sit aduocatus ⁊ defensor ecclesie: vt in.c.venerabilē:de ele.⁊ ideo seruandū erit quod habetur in.c.fundamenta.de elec.lib.vj.⁊ in cle.ne romani.eo.titu.sicut etiā dictum est in septima limitatione. ¶ Decimo etiā casu videtur cōcilium congregari posse per alium quam per ipsum papam qñ scȝ cōtingeret causam aliquam agitari contra papam quo casu in propria causa non videtur quod ipse possit esse iudex vt in titu.C.ne qs in sua causa.⁊ in.l.qui iurisdictioni.ff.de iurisdi.om.iud.cū simili.⁊ ideo isto casu si cause non possunt sine cōcilio terminari q̄ cōtra papā obijciuntur:congregabitur cōciliū ad solicitudinē imperatoris autoritate tamen pape.iuxta illum text.in.§.hinc etiam.xvij.dist. Et aduertenduȝ puto quia qñ dictum est quod per reuerendissimos cardinales cōgregabitur concilium quando papa nō vellet congregare:vt in casibꝰ de quibus supra:intelligendū est qḋ talis cōgregatio spectabit ad eos vt collegiū:qꝛ collegiū.d.Cardinaliū cū sit ī possessione eligēdi papam:vt in.c.lȝ.de elec.⁊ in.c.vbi periculū.eo.titu.li.vj.ad ipsos vt collegiū videnᷓ spectare oīa que sunt necessaria ⁊ cōsequentia vel ad electionē vel ad prouisionē eorū que concernūt ipsam ecclesiā vniuersalem modis tñ ⁊ formis a iure statutis ⁊ ordinatis iuxta ea q̄ habenᷓ in.c.vt preterite.de elec.⁊ in.c.cupiētes.§.ad hec.⁊ in.§.si vero.de ele.lib.vj.⁊ habeᷓ per glo.in.c.si.lxv.dist.neqȝ putandū est qḋ singulares cardinales aut eorū aliqui particulariter possint conciliū cōgregare etiam in casibus in quibus papa nō vellet congregare.vt voluit Bal.in.c.olim.de rescrip.nam collegiū cardinaliū habet cū papa coniunctionem ⁊ communionem maximam.vt per Hosti.⁊ Joā.an.in.c.requisisti.de testa.adeo quod ipsum collegiū cardinaliū est vnum corpꝰ cū papa.habens papam pro capite speciali:licet papa sit caput generale ecclesie vniuersalis.vt no.Host.⁊ docto.in.c.antiqua.de priui.et ideo dicebat Joan.de ligna.in suo tracta.de bello qḋ collegiū cardinalium debet regere totum orbem per ea que habentur in.c.j.⁊.ij.de offi.dele.lib.vj.⁊ no.in.c.fundamenta.de elec.eodeȝ lib.⁊ habetur per Spec.in tit.de lega.ij.in.§.sequitur videre.circa princ.⁊ hoc maxime verū est cōcilijs ⁊ arduis negotijs per ea que habentur in.c.venerabili.de offic.ordi.⁊ in.c.exposuit.in fi.de dila.fateor tñ quod singulares Cardinales possunt requirere collegium Cardinalium vt papa nolente congregare cōciliū:ipsum collegium cōgreget:⁊ ipso collegio nolente congregare pro tali congregatione recurrendū est ad imperatorē vt videᷓ esse casus in.c.si.lxv.distin.vbi negligēte illo ad quem deuoluitur congregatio vicinorū episcoporum ipsi populi conuocēt cōuicinos episcopos. Ipse autē imperator representat totum populum christianum cum in eū translata sit iurisdictio ⁊ potestas vniuersi orbis.l.ij.§.nouissime.ff.de origi.iuri.lege prima.§.cū enim.C.de iu.enucle.loco ergo ipsorum populorū ipse Imperator cōuocat cōciliū

Et pro hoc facit: qꝛ cōuocatio cōciliorū ꝓut dictū eſt. ṡ. ab initio fiebat per imperatorē: ſ3 poſtea fuit reſeruata pape. Deficiēte aūt ipſo iure papa ſeu nō cōuocante deficientibuſq3 his qui ſuccedūt loco pape ſcilicet collegio ipſorū cardinaliū ſeu ipſo collegio nolente cōgregare reuertimur ad ius priſtinū: ſc3 vt Imperatoꝛ congreget: qꝛ res de facili reuertitur ad naturam ſuā ⁊ ad ſuū primū principiū. vt in ca. ab exoꝛdio. xxxv. diſt. ⁊ predicta cōfirmantur qꝛ ɔgregatio cōcilij de natura ſit vbi agaᷓ de his

tex. hic. Sed tex. iſte ⁊ oīa ꝑdicta debēt limitari ⁊ reſtringit ad ea q̄ pendēt a plena diſpoſitione pape. Nā in his q̄ ſunt iuris poſitiui indubitanter papa eſt ſupra cōciliū qꝛ ipſe eſt caput eccleſie.ᵃ vñ l3 poteſtas fuerit data pape ⁊ toti eccleſie: pape tñ fuit attributa tāq̄ capiti. vnde debet moueri coꝛpꝰ ad diſpoſitionem capitis. Et vide ad ꝑdicta bo. tex. in. c. ita dñs. xix. diſ. ⁊ in. c. in no

q̄ ſpectant ad fidē catholicā: vt ſi qui reperiātur foꝛſan errare in fide coꝛrigantur per cōcilium ⁊ in eodē cōcilio ſtatuatur quid ſit tenēdū. Sic enim in nicena ſydono dānatus fuit arrius: in cōſtātinopolitana macedonius: in epheſina neſtoꝛius: in calcedonēſi euticen. vt habetur in. c. j. xv. diſt. ſed cū agitur de fide pōt Imperatoꝛ intereſſe concilio nō ad potentiā oſtendendā: ſed ad fidē cōfirmandā. vt in. c. nos ad fidem. xcvj. diſt. intereſt enim Imperatoꝛis fidē defendere ⁊ ideo ſi papa eſt de hereſi ſuſpectus: aut de aliquo graui crimine ex quo poſſet induci ſcādalū in eccleſia ⁊ inter chꝛiſtianos pōt ab Imperatoꝛe exigi. vt iudicet q̄d ſentiat. vt in. c. ſatagendū. xxv. q̄ō. j. iūctis ibi notatis ꝑ Archi. ⁊ ideo dicendū eſt ꝙ cū Imperatoꝛ ſit pars cōcilij. ⁊ in eo habet intereſſe ſuo iure: ⁊ nō ex gratia vt habeᷓ in. d. c. nos ad fidem. xcvj. diſt. Dicendū erit ꝙ nolēte papa cōgregare cōciliū: nolēte etiā collegio cardinaliū illud facere: q̄ᵒ collegiū pꝛopter cōmunionē quā habet cū papa ſubꝛogatur in tali poteſtate: poteſtas cōgregādi illud deuoluitur ad pꝛoximū ſuperioꝛē argumento eoꝛū que habētur in. c. nulla eccleſiaſtica miniſteria. de cōceſ. pꝛebē. pꝛoximus aūt ſuperioꝛ eſt ipſe Imperatoꝛ. ⁊ pꝛo hoc etiā facit q̄ᵒ no. Inn. in. c. j. de maioꝛ. et obe. vbi dicit q̄ᵒ qui maioꝛis eſt dignitatis in eccleſia vel ſi non eſt ibi dignitas. ille q̄ maioꝛis oꝛdinis vel ſi ſunt equalis oꝛdinis. ille q̄ priꝰ eſt oꝛdinatꝰ debet noīare vel eligere vel cōuocare capitulū eo caſu q̄ deficit is ad quē de iure ſpectat ipſa cōuocatio per ea q̄ habētur in. l. ſi. ff. de fide inſtr. ⁊ in. l. j. de albo inſcri. ⁊ in. §. ſi. xvij. diſt. q̄ iura ibi alle. Inn. Sed dubiū ingerit in hac materia ⁊ non paruū inſurgit ſi papa non velit congregare conciliū requiſitus vt ſupꝛa. ſi etiā non velit cōgregare collegiū cardinaliū. ſi foꝛſan etiā cū eis aſſentiens Imperatoꝛ requiſitus nō velit ⁊ ipſe cōgregare ⁊ nihilominꝰ immineret vel cauſa hereſis extirpāde de eccleſia: aut de maioꝛi parte illius: vel aliqua alia ardua cauſa. puta qꝛ foꝛſan grauia crimina ⁊ multū ſcādaloſa ⁊ notoꝛia obijcerētur pape que ſi tolerarentur facile poſſet grauiſſimum ſcādalū inducere ſi nullus eſſet q̄ cōciliū vellet cōgregare vel illud cōgregare nō poſſet. ⁊ hoc caſu ſaluo ſemꝑ iudicio ſanioꝛi ⁊ maxime ſancte matris eccl̄ie putarē quod requiſitis oībꝰ ad q̄s ſpectaret gradatim cōgregatio ſm̄ ea que dicta ſunt ſupꝛa: q̄ᵒ ceteri pꝛelati inferioꝛes poſſent in vnū cōuenire ⁊ ſeipſos cōgregare pꝛo hm̄ōi ſcandalis tollēdis ⁊ hereſi foꝛſan que ſubeſſet extirpāda: ⁊ quando ipſi pꝛelati nollēt cōuenire putarē q̄ᵒ pꝛincipes chꝛiſtiani etiā ſeculares poſſent q̄ñ eſſent cōcoꝛdes requirere oēs chꝛiſtianos ⁊ eccleſiaſticos ⁊ ſeculares vt cōuenirēt ad huiuſmodi ſcandala tollēda ⁊ hereſim extirpandā ſi qua ſupereſſet aut dubitaretur ne illa ſuperueniret nec eſſet incōueniens q̄ᵒ hoc caſu pꝛincipes ſeculares ſe de clericis intromitterent: nō eñ ſimpliciter pꝛohibetur laicis ſe intromittere de clericis ⁊ de his que ad clericos ſpectare videnᷓ: ſed tunc pꝛohibeᷓ hoc laicis q̄ñ nō ſubeſt aliqua ratio in cōtrariū: ſicut videmus q̄ᵒ ex ratione ſpeciali ratione feudi permittitur laicis ſe impedire de clericis. vt in. c. verū. de fo. compe. ⁊ in. c. romana. in. §. debet ⁊ ibi per gloſ. de appel. lib. vj. in hoc aūt caſu nedum ſubeſt ratio ſpecialis ſed ſpecialiſſima ne fides catholica periclitetur: ne ſtatꝰ eccleſie ruat ⁊ maximū naufragiū patiaᷓ nauicula Petri ſi foꝛſan plures cōtenderēt de pōtificatu: ne maxima ſcādala inter chꝛiſtianos oꝛiantur pꝛopter grauiſſima ⁊ notoꝛia crimina obiecta pōtifici: vel de q̄bus ipſe eſſet plurimū infamatus: ⁊ hāc opinionē etiā videtur ſentire do. Cardi. in pꝛealle. c. l3. de elec. in. xxxv. q. cum duabꝰ ſequētibꝰ. ¶ Nec puto aliquo pacto duos aut tres Cardinales a pōtifice ⁊ a collegio Cardinaliū diſſentiētes poſſe talē congregationē concilij ſua autoꝛitate facere pꝛout quādoq3 nouiſſimis tēpoꝛibus factū fuit: ſed bene puto per eos poſſe moneri vel vt rectius dixerim requiri ſummū pontificē et in eiꝰ defectū collegiū cardinaliū ⁊ illis renuētibꝰ Imperatoꝛē pꝛo cōuocatione talis concilij: ⁊ oībus pꝛedictis nolētibꝰ id facere q̄ᵒ ceteri pꝛelati factis requiſitiōibus pꝛedictis poſſint cōueniri ex ſeipſis ꝓ cōcilio faciēdo. ⁊ in defectū omniū poſſint chꝛiſtiani pꝛincipes q̄ñ cōcoꝛdes eſſent ad obuiandū talia ſcādala etiā ɔuenire ⁊ eccl̄iaſticos ꝑlatos ad ꝑdicta requirere. ¶ Et illud nō omitto q̄ᵒ q̄ñ inter pꝛincipes chꝛiſtianos eſſent grauia bella ⁊ ſeditiōes q̄ᵒ reuerēdiſſimi dñi Cardinales vidētes rēpublicā chꝛiſtianā eſſe in magno periculo: eoꝛūq3 ſacrū collegiū debere ſuadere ſummo pōtifici ſuāq3 ſanctitatē3 requirere vt pacē inter pꝛincipes chꝛiſtianos ponat iuxta ea q̄ habentur in. c. nouit. de iudi. ¶ Et aduertendū etiā puto ꝙ in cōcilio gñali in multis caſibꝰ notatis ꝑ gl. in. c. ſi. de his q̄ ſi. a ꝑla. ſine cōſenſu capituli poſſent inuitari ⁊ intereſſe etiā laici ⁊ ſeculares non vt iudicēt vel diſponūt niſi ꝓut ſupꝛa dictū eſt: ſ3 vt ɔſulant. vt plene ꝑ do. abb. ⁊ alios poſt eū. [?] c. j. de iudi. q̄ aūt ſint in ɔcilio per tractāda: ⁊ q̄ ſolēnitates ſint ſeruāde ī inchoatione concilij ⁊ alijs actibꝰ not. in. c. qualiter ⁊ q̄ñ. el. ij. de accu. ⁊ in. c. ſeq. ⁊ per Inn. in. c. graue. de pꝛebē. ⁊ in. c. in ſingulis. ⁊ in. c. ea que. de ſtatu mona. ⁊ de ſolēnitatibus ſeruādis in concilio habetur per Inn. in. c. cū nobis olim. de elec. ⁊ in. c. q̄ᵒ ſicut. eo. ti. ⁊ in. c. cū eccleſia ſutrina. de cauſa poſ. ⁊ pꝛopꝛie. ⁊ notatur in. c. vt apoſtolice. de pꝛiuilegijs. li. vj. ⁊ qualiter debeāt notari acta cōcilij. Dicas ꝙ ſecundū foꝛmā text. in c. ad apoſtolice. de re iudi. li. vj. ⁊ in. c. ſacro. de ſen. excō. ⁊ in. c. ſi. de baptiſ. ⁊ vide notabilē tex. in. c. de laicis. xij. q̄ō. ij. de diuerſis foꝛmis ſeruādis in actis cōcilij. hꝛ̄ in. c. de his. xij. di. ⁊ in. c. placuit. ea. diſ. ⁊ in. c. illud ſtatuēdū. xiiij. di. ⁊ in multis alijs locis q̄ cā breuitatis omittanᷓ: ⁊ qualiter ꝑlati ſint vocādi ad cōciliū. vide gl. in. c. ſi epūs. xviij. diſt. ⁊ ibi ꝑ Arch. vbi dꝛ ꝙ iſto caſu ſufficit vnica citatio ⁊ habeᷓ per Io. an. in. c. ego. N. ⁊ in. c. bꝛeui. de iureiurā. ⁊ in. c. nō minus. de immunit. eccle. ⁊ vide Inn. in. c. cū nobis olim. de elec. ⁊ qua pena puniātur nō venientes ad cōciliū vocati. notatur in. c. peruenit. xviij. diſtin. ⁊ in. c. placuit. ⁊ in ca. ſeq. ⁊ vide gloſſ. in. c. epiſcopus ad ſynodum. ea. diſt. xviij.

uo. ⁊. c. quāuis. xxj. diſt. ⁊. xxiiij. q. j. c. loquiᷓ. et. c. pudēda. ⁊. c. quodcūq3. Sed in his que non depēdēt a plena poteſtate pape nō eſt ſimpliciter dicendū q̄ᵒ papa ſit ſupꝛa cōcilium. Ideo in cōcernentibus fidē concilium eſt ſupꝛa papam. vnde non poteſt papa diſponere contra diſpoſitu3 per cōcilium. vide bonum tex. ⁊ glo. in. c. anaſtaſius. xix. diſtin. Hinc eſt q̄ᵒ conciliū poteſt con

¶ Et adde ꝙ iuſta cauſa excuſandi epiſcopū ſi non venit ad cōciliu3 vocatus eſt q̄ñ eodē tempoꝛe vocatur a rege vide gl. in. c. ſi egrotans. ij. q̄ō. iij. Et an ꝑlati poſſint ante ſinē concilij recedere. vide tex. in. c. ſi quis autē. xviij. diſt. ⁊ in. c. certū. xj. q. iij. ⁊ vide que notātur in. c. j. de iudi. ⁊ in. c. ſi poſtq̄. de elec. li. vj. ¶ Et an ɔciliū legitime ɔgregatū poſſit recuſari vt ſuſpectū pendet ex notatis per doc. ⁊ gl. in. c. j. de iudi. ⁊ in. c. in ſingulis. de ſta. mo. ⁊ cōcludiᷓ ꝙ ſic per ea q̄ habentur in. c. qꝛ ſuſpecti. iij. q. v. vbi habeᷓ ꝙ Ioānes chꝛiſoſtomꝰ recuſauit iudiciū cōcilij. ¶ Et an cōciliū gñale cōgregatū poſſit per papā diſſolui ex iuſta cā: vide gl. reputatā ſingularē. in. c. vbi periculū. in ver. cōcilio. de elec. li. vj. que videᷓ tenere q̄ᵒ ſic. ⁊ vide bonū tex. in. c. bene q̄dē. xcvj. diſt. circa ſinē. ⁊ facit. c. licet. in ſi. de elec. ⁊ videtur fuiſſe pꝛacticatū tēpoꝛe Eugenij quarti qui diſſoluit cōciliū Baſilienſe ⁊ illud tranſtulit: noluit tamē illi cōſilio cōſentire: ⁊ ſtatuit papā id nō poſſe facere: ⁊ ex altercatione oꝛta fuerūt multa mala in eccleſia. ⁊ tandē ſchiſma pernicioſum. ¶ Et an conciliū poſſit diſpenſare: abſoluere: ⁊ alia facere q̄ ſpectāt ad ſolū papā ⁊ ipſi ſoli pape ſunt reſeruata. vide gl. in c. iij. de cleri. excōicato miniſtrā. ⁊ habetur in. c. mutatiōes. ⁊ in. c. epūs. de loca. vij. q. j. ⁊ in. c. pꝛeſbyter. lxxxij. diſt. ¶ Et adde quod q̄ñ papa deponit Imperatoꝛē non eſt neceſſe q̄ᵒ congreget conciliū. imo ſolꝰ poteſt facere vt eſt glo. in. c. ad apoſtolice. de re iudi. lib. vj. ¶ Et ſi cōciliū contradicit pape cui ſtatur. vide gl. in. c. anaſtaſius. xix. diſt. et in c. nemo. ix. q̄ō. iij. ⁊ per Archi. in. c. ſicut. xv. diſt. ⁊ vide Hug. ix. q̄ō. iij. in capitulo cuncta per mundum. ⁊ putarem quod in his in quibꝰ conciliū eſt ſupꝛa papam ſtetur ipſi concilio: in alijs autem ſtetur Pape. ¶ Nunquid autem ſoli epiſcopi ſint de numero facientium conciliū generale. vide textum in. c. pꝛimo. ⁊ in. c. ſancta. xvj. diſtinctione. ⁊ in. c. hanc conſuetudinem. x. q̄ō. j. ⁊ in. c. ſeptuaginta. xvj. diſtin. ⁊ vide gl. in c. concilia. centeſima diſtinctione. ⁊ in. §. hinc etiā ſuperius allegat. et in. c. ſi quis diaconus. l. diſtinctione. ¶ Et de conuocatiōe cōcilij. ⁊ de modo citandi ⁊ de alijs que ad materiam conciliorū pertinēt vltra ea que dicta ſunt. ṡ. vide per Io. an. do. Card. ⁊ alios ſcribentes poſt eos in. c. licet pꝛeallega. de electio. ⁊ in. c. j. de renuntiatio. libꝛ. vj. ⁊ per Hugo. in. c. ſi duo. lxxix. diſtinctione. ¶ Et hec dicta ſint ita perfunctoꝛie ⁊ longius quam decreueram ad inſtructionem aliqualem circa pꝛeſentem materiam.

a ⁓ Sebaſt. Sapia. ¶ Caput eccleſie. Dicit Bal. in. c. j. qualiter do. ꝓpꝛie. pꝛiue. q̄ᵒ papa eſt oīa ⁊ ſuper oīa. ⁊ idē Bal. in. c. cū ſuper. co. j. de cau. poſ. ⁊ pꝛopꝛie. ꝙ papa eſt ſupꝛa ius ⁊ contra ius ⁊ extra ius ⁊ dicit Hoſt. in. c. cū veniſſent. j. de iudi. ꝙ pōt papa equare quadrata rotūdis: ⁊ ideo dicit Bart. in. l. barbarius. ff. de offic. pꝛeto. q̄ᵒ papa eſt ſolutus legibꝰ ita vt nō cōmittat ſimoniā recipiēdo pecuniā pꝛo collatione bñficioꝛū. de quo ꝑ Feli. in. c. ex parte. j. in pꝛin. de offi. dele. et multa de laudibꝰ pape ponit Feli. in. c. j. col. ij. ⁊. iij. de conſtitu. vbi tñ imminet peccatū nō eſt obediendū ipſi pape. vide Fel. in. c. ſi q̄ñ. in pꝛ. de reſcri. adeo ꝙ dixit Bal. in. c. olim. ex literis. in ſi. de reſc. q̄ᵒ cōtra papā ſcandalizantē eccleſiā vtendū eſt pꝛimo verbis deinde herbis: tertio lapidibꝰ. ⁊ multa circa ea que poteſt papa ponit elegātiſſime do. Ioan. de ſylua. in trac. de iureiur. in. iij. parte pꝛiuile.

demnare papã de heresi.vt in.c.si papa.xl.di.vbi dicitur ꝙ papa põt
esse hereticus ⁊ de heresi iudicari.Et dicũt doc.in.c.in fidei fauorẽ.de
here.li.vj.ꝙ cõciliũ est iudex.puto tamẽ qꝺ si papa moueretur melio
ribus rationibus ⁊ autoritatibus ꝙ̃ cõciliũ qꝺ standũ esset sententie
sue:nã ⁊ cõciliũ põt errare sicut alias errauit super matrimoniũ con
trahendum inter raptorẽ ⁊ raptã.Et dictũ Hieronymi melius sen
tientis postea fuit prelatũ statuto cõcilij:vt probatur.xxxvj.q.j.in.c.
tria.iũcto.c.placuit.facit qꝺ leg.⁊ no.xx.di.c.j.Nam in cõcernẽtibus fi
dem etiam dictũ vnius priuati esset preferendũ dicto pape si ille mo
ueretur melioribus rationibꝰ noui ⁊ veteris testamẽti ꝙ̃ Papa.Nec
obstat si dicatur qꝺ cõcilium non potest errare qꝛ christus orauit pro
ecclesia sua vt nõ deficeret.vt in.c.maiores.in pñ.de baptis.⁊ no.xxiij.
q.j.a recta.⁊ in.c.pudenda.Quia dico ꝙ licet conciliũ generale repre
sentet totam ecclesiã vniuersalem:tamẽ in veritate ibi nõ est vere vni
uersalis ecclesia sed representatiue:qꝛ vniuersalis ecclesia cõstituitur
ex collectiõe omnium fideliũ:vnde omnes fideles orbis cõstituũt istã
ecclesiã vniuersalem:cuius caput ⁊ spõsus est ipse christus.papa aũt
est vicarius christi ⁊ nõ vere caput ecclesie:vt no.glo.in cle.ne romani.
de elec.que notabiliter dicit ꝙ mortuo papa ecclesia non est sine capi
te.⁊ ista est illa ecclesia que errare nõ potest. Pro hoc.de cõsec.dist.j.
ecclesia.vnde possibile est qꝺ vera fides christi remaneret in vno solo:
ita qꝺ verũ est dicere ꝙ fides nõ deficit ĩ eccl'ia:sicut ius vniuersitatis
potest residere in vno solo alijs peccãtibus:vt no.glos.in.c.gratum.§.
tit.proxi.Hoc patuit post passionem christi.nam fides remãsit dum
taxat in beata virgine:quia omnes alij scãdalizati sunt tamẽ christus
ante passionẽ orauerat pro petro vt nõ deficeret fides sua ergo nõ di
citur deficere nec etiã errare si remanet vera fides ĩ vno solo.Et forte
hinc dixit gl.no.xxj.dist.in.c.quamuis.ꝙ vbi sunt boni ibi est ecclesia
romana.Item dic ꝙ in concernentibus vniuersalem statũ ecclesie nõ
potest papa disponere cõtra statuta concilij si statuendo contrariũ de
colorareť statꝰ ipsiꝰ ecclesie:vt dicit tex.j.q.vij.⁊ si illa.Et in hoc casu
intelligo multas glo.que videntur velle ꝙ papa non põt dispensare
contra vniuersalem statũ ecclesie.vt no.in.c.literas.de restitu.spoliat.
⁊ vide quod not.Inno.in.c.quanto.de cõsue.Ubi dicit papa nõ pmit
tendus venire contra statum generale ecclesie sine causa rationabili ⁊
alijs non.Secus dicerem vbi non decoloraretur seu diffamaretur ec
clesia: vt quia ex causa rationabili puta vult venire limitãdo statum
ecclesie seu tollendo statum collegij super statu ecclesie sic intelligo
4 quod not.glo.in.c.que ad perpetuã.xxv.qõ.j. † Item adde ad predi
a cta glo.singularem[a] in predicto.c.si papa.que dicit quod si papa est in
peccato mortali notorie ⁊ scandalizat alios nec est corrigibilis:qꝛ in
tali peccato iugiter permanet ꝙ potest tanꝙ̃ hereticus puniri qꝛ vi
detur male sentire de fide.Et not.perpetuo illam glo.q̃ teneť per oẽs
⁊ hec sufficiãt in trãsitu lectionis quantum ad hãc materiam. ¶ In
glo.j.in fi.vel dicitur ẜm docto.ab apos quod est nuntius chrysis qꝺ
est aurum quasi nũtij deaurati dicũt tamẽ ꝙ nuntij pape non sunt ta
les:sed plumbati:sed dic quod nihilominus possunt dici deaurati:qꝛ
dant plumbum ⁊ reportant aurum. ¶ In glo.ij.in fi.hec glo.inuolute
loquitur:in effectu tamẽ sentit tres solut.ad contrarium formatũ de
c.quam pio.vbi dicit spiritualia esse tradenda omni cõditione cessan
te.Prima solu.est quod ista nõ fuit conditio in effectu.sed potiꝰ que
dam talis monitio.nã monuit vt iuramentum prestaret quia pallium
5 ex antiqua ordinatione non est aliter tradendũ.† Secũda solu.ꝙ a su
periore põt apponi cõditio:nec tamen inducitur simo.hec solutio nõ
b procedit in aliquo citra papam[b]:quia quisqꝫ inferior debet spiritua
lia pure conferre sicut iura disponunt vt in.c.fina.de pact.⁊ in.c. quesi
tum.de rerũ permuta.cum si.⁊ vide glo.iuncto tex.in.c.ij.ĩ.eo.lib. vj.
Ubi discutitur an valeat collatio beneficij quam facit episcopus sub
cõditione si vacat.⁊ cõcluditur ibi quod debet episcopus quantum
põt pure bñficia cõferre:vñ ibi retractantur electiões q̃ fiunt sub con
ditione.facit regula actus legitimi.de reg.iur.lib.vj.⁊ quod ibi not.
maxime per Dy.In papa vero põt dici quod in his q̃ sunt simonia
ca de iure positiuo põt apponere conditionẽ vt vult qꝛ est supra ius
positiuũ.vt in.c.proposuit.de cõcessio.preben.Sed in his que sunt si
moniaca de iure diuino nõ põt papa apponere cõditionẽ per quã in
ducatur simonia.ad hoc quod notať gl.in.c.ex parte.ĩ.de offi.delega.
⁊ in.c.cũ pridem.ĩ.de pactis.Sed alias conditiones ex natura earum
peccatum non inducentes potest papa apponere etiam alterando na
turam beneficiorũ.vt in.c.si gratiose.⁊ quod ibi no.de rescrip. lib. vj.
⁊.vij.q.j.pastoralis.An aũt possit episcopus apponere onus benefi
cio vacanti tractat hic Hostien.sed materia est hic impertinens, et
ideo dicendũ.vt plene notatur in.c.significatũ:de prebẽ.⁊ in.c. vnico.
6 vt ecclesia.benefi.† Tertio soluit gl.quod ea que tacite insunt possunt
exprimi in traditiõe spũaliũ sine aliquo vitio simonie.⁊ hãc solutio
nem not.tanquã verissimã ⁊ quotidie allegatur iuncto tex.⁊ idẽ no
tatur.in.c.olim.ĩ.de restitutione spoliatorum.⁊ in dicto capitulo ad
audientiam.de prescriptio.Hec enim est regula iuris quod si ea q̃ taci
c te insunt exprimanť vt inerant:nihil operantur:in lege tertia[c].ff.de le
ga.j.⁊ in.l.conditiones.ff.de cõditio.⁊ demonstratio.⁊ intellige vt di
xi quando exprimũtur vt insunt.alias secus:⁊ sic soluitur contrarium
qꝺ formari põt.de.l.si ita relictũ. in.§.illi si vo
let.de leg.j.vbi dicitur qꝺ si relinquo illi centũ si
volet legatũ est cõditionale.secus est si relinquo
simpliciter: ⁊ tamen illa conditio si volet tacite
inest legato cum legatarius possit repudiare le
gatũ.Sed hic qꝺ nõ fit ibi expressio prout taci
te inerat.nã qñ relinquo si volet suspendo virtu
tẽ legati in euentũ conditionis:vnde nihil acqui
ritur legatario anteꝙ̃ declaret voluntatẽ suã vt
ibi.Sed quando simpliciter fit relictum acquiri
tur legatũ etiã ignoranti licet cõmutabiliter si
non voluerit acceptare: qꝛ dispositio est pura et
nõ cõditionalis.vt.l.cũ pater.§.surdo.ff.de lega.
ij.Et vide ad predicta bonam gloss.in.c.vno.de
7 spõ.li.vj. ¶ † Ex predictis deciditur questio.epi
scopus contulit vni ecclesiã curatam sub condi
tione si resignauerit primã:nunquid teneat talis
collatio.Collecta.hic qꝺ sic: quia hec conditio
tacite inest.arg.in.c.de multa.de prebẽ.Et dic ꝙ
inest tacite cũ effectu.nã tenetur resignare pmã.
vt in.d.c.de multa.ad ppositũ ergo iura antiqua
disposuerũt vt palliũ nõ tradatur nisi iuramẽto
prestito.nil ergo noui hic deducebať in cõditiõe
sed exprimebatur illud quod inerat ex disposi
tione iuris. ¶ In gl.in ver.pro vnitate.in fi.idem
no.in.c.nullus.ĩ.de iureiu.⁊.j.qꝺ.vij.quoties. Sꝫ
an ⁊ quando generaliter sine peccato iurare licet
dic vt dixi in.c.⁊ si christus.⁊ in.c.si vero.de iure
8 iuran. ¶ † In glo.in verbo excipiatur autoritas
ibi:in iuramẽto.hoc intellige ẜm qꝺ dixi in.c.ve
nientes.de iureiuran.scꝫ de his que dependent a
d plena dispositione pape.[d] in alijs autem non in
telligitur excepta autoritas in iuramento. Imo
dicimus ꝙ papa non põt quendã absoluere a iu
ramento sine causa:vt no.gl.in.c.quanto.de iure
iurã.que communiter tenetur.⁊ Inno.in.c.cũ in
ter.p.de renũ.Et idem est in omnibꝰ que sunt de
iure diuino.nam cõtra illa sine causa papa nõ po
test dispensare vnde non est tutus coram deo ille
cũ quo papa dispensauit vt est gl.sing.in.c.nõ est.
ĩ.de voto.Pro hoc fallit tex.in.c.sunt quidam.
xxv.q.j.idẽ dic quo ad cõcilia generalia vt intel
ligatur excepta autoritas pape.scꝫ in his q̃ de
pendent a plena potestate pape:⁊ in his in qbus
concilium non est supra papam quod declara.vt
9 ·s.dixi.⁊ latius tetigi in quadam disputatiõe.† et
ẜm ea que supra dixi puto limitandam glo.in.c.
si quis pecunia.lxxix.dist.que disputat vtrum pa
pa possit accusari de simonia.Et cõcludit ꝙ nõ
qꝛ simonia nõ est stricte heresis de qua papa pos
sit accusari.Sed limita vt predixi nisi esset talis
simonia que induceret peccatum notoriũ ⁊ scã
e dalizaret alios ⁊ in ea esset ĩcorrigibilis:[e] vt no.
per glo.in.d.c.si papa. ¶ In glo.penul.super ꝟ.
assumuntur.in fin.vel dic clarius post docto. ꝙ
ideo text.dicit qꝺ pallium assumitur tantum de
corpore beati Petri:qꝛ traditio pallij immedia
te dependet a romana ecclesia. Ideo tex. vtitur
hic illa dictione tantum.Nec obst. ꝙ patriarche
dãt pallium archiepiscopis sibi subiectis.vt in
c.antiqua.de priuile.qꝛ illud non fit sine autori
tate pape:vel dicitur assumere de corpore beati
Petri quia consecratur in quodam altari quod
est constructum in honorem beati Petri ⁊ cõse
cratum. Hostien.tamen dicit non referre in cuiꝰ
honorẽ altare fit consecratũ.nam dicit se his ex
pertum in receptione pallij:qꝛ vnus ex diaconis
cardinalibꝰ ꝺ mãdato pape palliũ sibi tradidit ⁊
zacharias.

a ⁜ Sebasti.Sapia. ¶ Glo.singularẽ.Hec gl.scãdalizauit ecclesiam
tẽpore Eugenij quarti ẜꝫ Card.Alex.in.d.c.si papa.⁊ de ea fuit ma
xima altercatio superioribus annis regnãte Iulio.ij.⁊ causa fuit qꝺ
a multis approbať a multis improbať:approbať per Abba.hic ⁊ in
disputatiõe sua eps ⁊ quidã rector.col.ix.⁊ in.c.cũ venissent.in.iij.col.
ĩ.de iudic.⁊ in.c.
fraternitatis.ĩ.j.
no.ĩ.de her.⁊ ĩ.c.
quoties.vbi Io.
de ana.ĩ.de simo.
⁊ p Ro.in consi.
cccccxxiij.quõ di
sentien.in. v. col.
improbatur per
Car. Alexan.in
d.ca.si papa.⁊ in
summa.xv. dist.
col.xxxiij.⁊ alios
improbantes re
fert Feli.in.c.nõ
nulli.ĩ pñ.co. iiij.
de rescrip.⁊ in. c.
ij.ver.xxiij.si pa
pa.col.ij.de pre
scrip.⁊ ideo car.
Alexã.in.c.syno
dum.in.j.colũ.ad
fin.xvij.dist. intel
ligit illam gl.qꝺ
papa possit sup
alio crimie ꝙ̃ su
per crimie here
sis accusari ad
monẽdo nõ cor
rigẽdo.vide etiã
De.ĩ pallegatis
ꝯsilijs.clj.⁊ sequẽ
ti:ꝯ quẽ cõsuluit
do.Ias.sed non
dum prodierunt
in lucẽ eiꝰ ꝯsilia.
zacharias.

b ¶ In aliquo ci
tra papã.Tu ad
de cũ isto ꝙ solꝰ
papa põt bñficiũ
ad tẽpus cõfer
re ⁊ sub conditio
ne not. plene Fe
li.in.c.si.in fin. co
lũ.iij.ver.inquan
tum dicit officia
non esse.de iudi.

c ¶ In.l.iij.Uide
ibi plene p legi
stas.⁊ i.l.nõ recte
C.ꝺ fideiussoribꝰ.
⁜ Sebasti. Sapia.

d ¶ Dispõne pa
pe.Uide Old.in
cõsi. xcvij.factum
tale.est ⁊ adꝺ qꝺ
etiã in voto ĩtel
ligiť excepta au
toritas pape vt
no.d.Ant.p illũ
tex.ĩ.c.nõ est.ĩ.de
voto.vid Corse
tũ in repe.rub.ĩ.
de iureiurãdo.in
xxiij. priuilegio.
vide.d. Ioãnẽ ꝺ
sylua.in tractatu
de iureiu.in.iij.q.
principali.

e ¶ Et in ea esset incorrigibilis.Adde ꝙ lꝫ do.Hostien.et
Cardi.in.c.j.de symoni.teneant contra istam opi.Tu dic tamẽ istam
esse cõmuniorẽ quã tenet sanctus Tho.ij.ij.q.c.arti.j.⁊ in.iiij.senten.
dist.xxv.qꝺ.xv.Cardin.sancti Sixti in trac.de potestate Pape.qꝺ.
lxv.⁊ Feli.post istum.in.d.c.j.col.ver.inquantum.do.Abb.

a ¶ Digitus. vide plene in reptorio meo ad istū in lra.m. in ver. mēbrū vide Jo. de ana. in c. ad audiētiā. de cri. fal. ꝛ in c. cū ex iniūcto. de her. ¶ Adde Bar. late consi. cxciij.

Ant. Fran. ¶ Ad hoc de digito. dicas ꝙ nō est mēbrū: sꝫ est officiuꝫ mēbri. vt in l. nō sunt. ff. de sta. ho. in gl. fi. ꝛ in l. offilius. ff. de edil. edi. ꝛ ibi Bart. no. ꝛ in l. ij. ff. ď publ. iu. ꝛ ille cui est absciss⁹ digit⁹ nō dicitur debilitatus in mēbro: vñ statutū loquens de debilitante membrū seu incidēte nō hꝫ locū in icidente digitū vel debilitāte man⁹ vl' pedes. p. d. gl. in d. l. nō sunt. ff. ď sta. ho. qđ tñ intellige verū nisi incideret talis digit⁹ ex quo tota manus redderet inutilis: puta pollex. vt ibi p Bar. ꝛ in d. l. offili⁹. et j. d. l. ij. ď publi. iu. vbi dicit ꝙ tunc mēbrū dr debilitari quando eius officiū aliqualiter impedit. de quo etiā vide per Jo. and. in c. fi. ꝛ in c. ij. de corp. vi. vbi ponit an talis cui est abscissus pollex possit ordinari ꝛ an ille q hꝫ sex digitos vel q̄tuor i manu possit ordiari. et an digitus dicat mēbrū vide etiā Bal. in aut. sꝫ nouo iure. C. de ser. fugi. i. j. co. ꝛ in c. j. de nou. for. fide. in vti. feu. ꝛ eūdē bal. in l. data opera. in xv. col. C. q accusa. nō pos. et in d. aut. sꝫ nouo iure. ponit q̄ sint officia digitoruꝫ distincta: ꝛ vide ple. p J. de imol. post Bar. in d. l. ij. de pu. iud. ꝛ p ange. are. in trac. malefi. in glos. in ver. membrum.

b ¶ Glo. fin. Uide istū post alios in rubr. de schisma. ¶ Adde qđ volunt Oldra. cōsil. lxij. ꝛ meli⁹. lxv. Sebasti. Sapia.

c ¶ Abiurare. no. tñ ꝙ vbicūq3 presumitur ꝙ aliqs sit facilis ad iurādū nūq̄ cogit abiurare. i. cū iuramēto renūtiare put si clericus teneat cōcubinā nō debet cogi abiurare. ita Abb. in c. clericos. in prin. de cohab. cle. ꝛ mulie. cū similib⁹. de quib⁹ p Deci. in c. q̄stioni. in fi. de appella. ꝛ ideo dicit d. Abb. in d. c. clericos. ꝙ nō debet rector deferre iuramētū scholarib⁹ vt obseruēt statuta ex quo sunt faciles ad iurandū. Et scias ꝙ verbū abiurare aliter accipit apud humanores apud quos interpretat abiurare. i. rem creditā negare piurio: vt apud virgili. viij. Ene. abiurateq3 rapine. ꝛ ita huius interpres explicat ꝛ in similib⁹ sensum ponitur in l. tēperent. C. de vesti. olobe. lib. xj. ibi abiurato precio. Sebasti. Sapia.

dicit verba q̄ habent in c. ad honorē. j. de auto. ꝛ vsu pallij. Quare aūt dicit tex. ꝙ archiepiscopi sunt mēbra de mēbro. Sol. dicūt docto. qđ vnica est ecclesia vniuersalis. xxiiij. q. j. loquit. cuius caput est ipse deus seu papa loco dei: ceteri vero prelati ꝛ ecclesie particulares sunt mēbra huius capitis: vel mēbra ex mēbris. nā sicut in humano corpore a brachio pcedit manus: a manu digitus: a digito vnguis: ita a capite romane ecclesie procedūt sedes patriarchales: ab istis archiepiscopales: ab istis epales: ab eis inferiores plati. Et ergo in summa vniuersalis eccl'ia vnum corpus: ꝛ plati ꝛ eccl'ie particulares sunt membra hui⁹ corporis. †Et aduerte ꝙ sentiūt p hoc tacite doct. qđ digit⁹ sit mēbrū. Sꝫ tu dic meli⁹ vt no. Barto. in l. ij. de pub. iud. Dixi in c. j. q cle. vel vo. ꝛ in summa cōclude qđ illud pprie dicit membrū qđ habet officiū p se distinctū in corpore: vñ pprie manus est mēbrū sꝫ nō digit⁹ᵃ sꝫ digit⁹ est pars mēbri. facit optime. c. fin. lxxxix. di. ¶ †In glo. fi. in fi. dic qđ illud est speciale in deposito in quo non admittitur compensatio propter rationem que ibi redditur.

1 Schismaticus non potest amplius promoueri ad episcopatum: nisi dispensetur. 3.
2 Schismaticus vtrum sit hereticus.
3 Papa non potest puniri nisi de sola heresi.
4 Electio ipso iure nulla aliquando confirmatur per superiorem.
5 Subditi nō tenent obedire supiori schismatico.
6 Penitentia quā quis agit pro peccato: respicit deum ꝛ non mundum.
Incidens in peccatum notorium nō potest sacramenta administrare sine dispensatione.
7 Schismaticus nō pōt dispensari nisi a solo papa.
Legatus pape potest confirmare electionem factam de promouendo in episcopum: tamen non potest dispensare schismaticum.
8 Infamia vtrū tollatur si infamat⁹ fuit absolut⁹.
9 Hereticus rediens ad fidem an recuperet que prius habebat.

Q Uia diligētia. Schismaticus ad vnionē ecclesie reuersus si eligitur in episcopū electio nō tenet: sed ex dispensatione pōt confirmari. In prima ponitur questio iuris. In secūda respōsio: ibi dixim⁹ que tria facit. Primo cōfirmari gratiose pmittit si tria cōcurrāt. Secūdo de cōsecratiōe prouidet ibi: mādantes. Tertio protestatur ibi: salua. ¶ Casus literalis. Quidā schismatic⁹ reuersus ad catholicā vnitatē electus fuit in episcopum aquilegiē. ecclesie suffraganeū que tunc schismatica erat, quidā cardinalis legatus apl'ice sedis q̄siuit an electionē ipsius deberet cōfirmare. Respondet papa si a schismatico nullum ordinē recepit ꝛ ipsius electio facta fuit secundū formam canonū dūmodo nihil adsit quod impediat: permittit papa dispēsatiue ipsius electionē confirmari: mādās vt eū faciat a catholicis episcopis suffraganeis aquilegiē. ecclēsie cōsecrari salua debita iustitia ꝛ reuerētia eiusdē eccl'ie ad catholicam redierit vnitatē. Ber. ¶ †Not. j. qđ incidēs semel in schisma seu adherens antipape nō pōt amplius de iure eligi seu promoueri in episcopū: dispēsatiue tñ poterit vt hic. ꝛ in c. nos cōsuetudinē. xij. dist. ꝛ j. q. vij. conuenietibus. cum. §. seq. †An aūt incidēs in schisma sit hereticus. vide glo. fin. xxiiij. q. j. §. j. Est prima glo. post glos. summe q̄ dicit ꝙ nō: si credit papatū esse apud illū cui adheret. ꝛ idē dic in eo q tenet se p papa: ꝛ allegabat multū p singulari gl. illa in schismate preterito. Nā dicebāt illi q se gerebāt pro summis pontificib⁹ ꝙ nō poterāt per conciliū iudicari: q2 si papa nō pōt accusari nisi de heresi. vt in c. si papa. xl. di. Sꝫ in casu isto schisma est sine heresi: vt dicit illa glo. singularis.ᵇ Sed ex aduerso respondebat ꝙ glo. illa poterat pcedere in schismate nō inueterato sꝫ cū illud schisma fuisset antiquatum: nec darēt operā efficacē vt tolleretur nō erat sine grauissima suspicione heresis. Item poterāt respōdere et melius ꝙ cōtrariū pcedat in papa indubitato: sed ex quo inter christianos dubitabat qs esset ver⁹ papa: hec potestas discernendi competit cōcilio: vt est tex. sing. in c. si duo forte cōtra fas. lxxix. dist. ¶ †Not. ij. ibi: abiurato schismate. vnū casum in quo criminosus penit⁹ debet crimē abiurareᶜ idest cū iuramēto renūtiare. Et idem fit in casu heresis. vt in c. quoties. j. q. vij. heretici ergo ꝛ schismatici non debent recipi ad vnitatem ecclesie nisi prius abiurato crimine. ¶ †Tertio no. casum in quo electio nulla tāquā facta de inelegibili dispēsatiue admittit ꝛ cōfirmatur p superiorē: regulariter aūt contra. vt in c. innotuit. j. eo. ¶ †No. iiij. qđ subditi non tenentur obedire superiori schismatico nec ab eo recipere ordines nec aliquod sacramētū imo possunt propria autoritate ab eo recedere: vt est gl. in c. cū nō liceat de pscri. Unde patriarcha aquilegiē. qui erat in schismate nō requirit hic ad cōsecrandū suffraganeū suū sꝫ fit consecratio ab alijs suffraganeis catholicis. Et ex hoc ꝛ ex tex. bene not. casum in quo suffraganei supplēt defectum metropolitani. An aūt hoc fit de iure: an verbo hoc pcesserit ex speciali mādato pape. Credo qđ de iure: qđ sentit glo. in c. j. c. dist. facit ꝙ no. in c. suffraganeis. j. eo. ꝛ dic vt ibi. ꝛ c. ij. de temp. ordi. lib. vj. ¶ †Itē no. in fi. gl. ꝙ ecclesiaᵈ nō perdit iura sua lꝫ inciderit in schisma: non tñ illa exercet donec redierit ad vnitatē. ꝛ hoc fit ne ecclesia puniatur ppter delictū personarū. ¶ Sed cōtra tex. opp. de c. ferrū. l. distin. vbi dicitur ꝙ post penitentiaꝫ quis efficitur nouus homo:ᵉ vnde nō debet in eo inspici qđ fuit. Ergo ex quo iste abiurato schismate redierat ad vnitateꝫ ecclesie debebat de iure posse eligi. Solu. dicit Hostiē. ꝙ licet quo ad deū nō debeat peccator despici post penitētiā: tamen quo ad ecclesiā militantē propter peccatuꝫ in quo notorie incidit despicitur ꝛ inhabilitat sine dispēsatiōe vt hic. ꝛ in c. q2 circa. de biga. Uide tu tex. meliorem in c. fi. de temp. ord. vbi probatur ꝙ incidens in peccatū notorium nō potest amplius administrare sacramēta sine dispensatione.ᶠ Sufficit dispēsatio epi in illo casu cum papa nō reseruet sibi illā dispēsationē ꝛ tex. ibi permittat dispensationē: iuxta no. per Inn. in c. dilectus. de tempo. ordi. †Sed quo ad casum huius capituli puto qđ sol⁹ papa possit dispēsare: q2 iura antiqua pnibēt semel schismaticū pmoueri: ꝛ iste tex. loquit de dispensatione pape: ꝛ ptꝫ ibi dispēsatiue permittimus ꝛc. Uñ lꝫ legatus pape posset alias cōfirmare electionē factam de promouēdo in epm. vt in c. si abbatē. eo. ti. lib. vj. in hoc tñ casu nō poterit dispēsare. ar. hic in vs. permittimus. ꝛ eorū q̄ no. gl. in c. fi. de here. li. vj. ¶ †In gl. fi. ibi: hic colligit: vbi dicitur qđ infamia non tollitur per penitentiam: ergo per absolutionē ab excommunicatione non recuperat famam ꝛ pristina iura. Solue clarius q̄ glo. quod infamia canonica que est sequela excōmunicationis tollitur per absolutionēᵍ ꝛ vide in hoc quod plene dixit in c. testimonium. de testibus. sed infamia facti

d ¶ Qđ ecclesia. Uide tex. ꝛ q̄ no. ibi p Abb. ꝛ Fe. in no. in c. eā te. j. de rescri. vbi not. ꝙ iudeus factus xpian⁹ est cōmēdād⁹ ꝛ est capax beneficij. vide gl. in c. obeūtib⁹. §. fin. in gl. magna ad fin. lxiij. dist. q̄ vult ꝙ emēdat⁹ prefert illi q semper fuit bonus. facit tex. in c. fideliori. vbi glo. l. dist. vid. d. Jas. in rub. ff. de ius. ꝛ iu. co. j.

e ¶ Nouus hō. ad de quāto tempore dicat qs effectus nouus homo dimittendo vitia. Ro. consi. cccxxvj.

f ¶ Sine dispēsatione. Uide q̄ dixi. in c. bone. el. j. in versi. denuo. C. de postu. prela.

g ¶ Per absolutionem. Adde qđ excōicatus ex antiqua lege idiget absolutione etiā post reuocatā legē nisi in reuocatione dicat ꝙ antiq̄ lex debeat haberi pro infecta: tūc enim oīs effect⁹ antique. l. est sublat⁹: ita vt excōmunicatus nō indigeat absolutiōe: vt est glo. in clemen. j. in vsi. infectis. de imu. eccle. ꝛ illam gl. allegauit Card. hic. ꝛ iste in. c. nō debet in fi. de cōsan. ꝛ affi. in. c. cū te. de re iudi. et in c. nulli. de sent. ex cō. plene p dominum meum in. c. que in ecclesiarū in. xv. colūna. de constitu. mode. in c. fina. eodē titulo. Cardi. in c. ad petitionē. de accusa. ¶ Adde quod id quod dicitur quod excommunicatus est infamis debet intelligi cum grano salis. vt dicit ro. singu. suis. folio. iiij. vbi vide.

¶ Per cõtrariũ actũ. faciat ꝙ vo a luit Bal. i. l. diu⁹ traian⁹. C. ð test. mit. ꝛ in. l. q accu sare. C. de eden. ꝛ qð not. doct. in. c. cũ in tua. de spõ. in. c. cũ oporteat ꝛ in. c. inquisitio nis. in fi. de accu sati. vbi mala fa ma ꝓbata tollit͛ pe bonã famam probatam. Anto. Francis.

¶ Circa hoc de bona vel mala fa b ma adde qð vo luit Bal. in. l. fi. in vlt. co. C. de ꝓba. ꝛ. d. Alex. in. l. fi. ff. de qõ. in. ij. ꝛ vl ti. col. vbi dicunt ꝙ bona fama ꝓ bata elidit indi ciuz ad delictum ꝛ ibi etiam dicũt qð indiciũ nõ suf ficit ad torturam contra ꝑsonã ho nestam ꝛ grauẽ ꝛ bone fame: sed ꝯ ꝑsonã vilẽ: ð quo etiã ꝑ Ange. in. l. milites. C. de qõ. ꝛ ad ꝑdicta vide pulchrũ ꝯsi. ang. cccviij. qð inci. fa ctũ est tale chri stophor⁹ ꝛc. vbi dicit qð magis credẽdũ est testi bus de bona fa ma ꝙ deponen tibus de mala fa ma etiam si sint pauciores nume ro qꝛ hñt q depo nunt de bona fa ma ꝑsumptionẽ nature pro se.

¶ Et adde ꝙ te stes deponentes ð fama debẽt de ponere de cã sciẽ tie ꝛ gñal͛r quõ ꝓbet͛ fama ꝑ te stes: vide Bar. ꝛ Ang. post eũ. i. l. de minore. §. tor menta. ff. de qõ. ꝛ Bal. ꝛ sali. in. l. ea quidẽ. C. de accu. ꝛ ꝑ Jo. an. Jnn. ꝛ do. Ant. in. c. cũ oporteat. ð accu. ꝛ ꝑ archi. in. c. oĩ bus. ꝛ i. c. presby ter. ij. qõ. v. ꝛ per Bar. in. l. iij. in §. eius. ff. de testi. et ꝑ Alex. i ꝯsi. xix. in. iij. parte cõsi. ꝛ vid plene ꝑ an. areã trac. malefi ciorum. in glo. in ver. fama publi ca ꝑcedente. ꝛ ibi per apostillan.

mia facti cum cõsistat in facto non potest tolli ex sola penitentia: sꝫ opꝫ ꝙ per contrarium actum[a] tollatur a mentibus hominum. Jnfamia vero iu ris quãdo irrogatur nõ põt tolli nisi per princi pem: vt plene dixi. in. c. cum te. de re iudi. † Et ad ducitur hec litera in argumentũ: vtrũ hereticus rediẽs. ad fidẽ recuperet iuspatronat⁹ qð prius habebat glo. in. c. maximũ. j. q. vij. ꝛ Jo. hic tenet ꝙ sic. sed Bar. distinguit vtrũ fuit lata sententia vel nõ: vt primo casu nõ recuperet: secundo sic. sꝫ dic melius ꝛ clarius ꝙ vbicũqꝫ precessit bonorũ publicatio ab hoĩe vel a iure nõ recuperat qs bo na per penitentiã: quia semel cõmissum nõ retra ctatur. facit. c. vergẽtis iuncto. c. penul. j. de here. ꝛ. l. cõmissa. ff. de publi. nisi princeps. de gratia re stitueret eum ad pristina bona. An autẽ talis re stitutio trahatur ad bona prius alienata per prin cipem. dic ꝙ non vt no. Bar. in. l. fi.[b] C. de senten. pas. Si autem publicatio bonorum non est facta sed solum perdidit quis exercitiũ iurium suorũ vt contingit in excõmunicato ꝛ schismatico tũc isti integre recuperãt bona sua ex quo redeũt ad vnitatem ꝛ in hoc casu intelligit͛ iste tex. nã eccle sia non perdit iura sua: sed solũ exercitium si pre lati ꝛ electi labũtur in heresim: ideo per reuersio nem ad vnitatem exercent pristina iura.

☞ Papa debet eligi saltem a duab⁹ partibus cardinalium: alias electio est nulla. 5.

1 Papa potest facere constitutionẽ sup electione sui successoris quẽ tñ non potest eligere ipse.

2 Concordia non dicit͛ interuenire si vn⁹ dissentit.

3 Papa si reperitur ꝙ tẽpore sue electionis erat vxoratus tamen debet remanere in papatu.

4 Diuus Petrus habebat vxorẽ cũ ꝓmot⁹ est ad papatũ. Cõtinẽtia vero ꝓcessit ex cõstitit. eccl͛. e. Greci presbyteri habent vxorem.

5 Vxoratus si facit se ꝓmoueri ad sacros ordines licet illos recipiat: vere tñ nõ habebit illorũ exe cutionem si vult cum vxore permanere.

6 Episcopatus non habet maiorem dignitatem supra se sed habet maius officium.

7 Subiaceat excõicationi intelligitur ipso iure. Verba futuri temporis indigent executiõe ꝛ nõ important ipso facto.

8 Electio pape licet nulla potest cõualidari si su peruenĩnt consensus cardinalium qui ascendãt ad perfectum numerum.

9 Sententia nõ potest ferri de futuris si obligatio non est orta de presenti.

10 Electio pape vtrum possit per aliquã exceptio nem elidi.

11 Statutum excludens omnẽ exceptionẽ cõtra in strumentũ publicũ vel cõtra sententiã non exclu dit quin possit excipi ꝙ instrumentũ non est pu blicum vel quod sententia non est sententia. Sentẽtia lata a non suo iudice nõ dicit͛ sentẽtia.

12 Electus per metum ipso iure nullam habet iu risdictionem.

13 Electus an cõputet vocẽ suã in numero eligẽtiũ.

14 Maior pars intelligitur de maiori parte pre sentium in concilio.

15 Cardinales omnes si mortui sunt ad quem spe ctat electio pape.

Licet de vitanda.

¶ † Electus in romanum pontificẽ a duabus partibus cardinaliũ nulla exceptiõe obstante est papa. Electus autem a mi nori numero gerẽs se pro papa incidit vna cum sibi adherẽtib⁹ in penas hic cõtentas. hoc dicit. Et sunt tres partes. Jn prima ponitur constitu tionis causa. Jn secunda constitutio. Jn tertia q̃ dã protestatio. secunda ibi: statuimus. tertia ibi ex hoc. ¶ Casus literalis. Jn ordinatiõe roma ni põtificis ecclesia sepe passa est scissuram pro pter multorũ ambitionẽ: ad malum hoc euitan dum in posterũ statuit Alexander in cõcilio La teranẽ. quod si in ordinatiõe summi pontificis plena omnium cardinalium nõ potuerit esse con cordia ꝛ due partes cõcordauerint ꝛ tertia no luerit consentire duabus vel si alium nominare[b] presumpserint: ille qui a duabus partib⁹ est ele ctus sine omni exceptiõe romanus pontifex ha beatur. si quis vero de tertia parte cõfisus episco patum vsurpare presumpserit excõmunicationi subiaceat: ita vt etiam viaticũ sibi denegetur. nisi resipuerit. Preterea si a paucioribus quã a dua bus electus fuerit nisi maior concordia interue nerit nullatenus assumatur ꝛ predicte pene sub iaceat. ꝛ ex eo qð de ordinatione romani pontifi cis statuitur nullũ fit preiudicium canonicis in stitutis ꝛ alijs ecclesijs in quibus sententia maio ris ꝛ sanioris partis debet ꝑualere. Qꝛ qð eis in dubiũ venerit per suũ superiorẽ poterit diffi niri: sed in Romana ecclesia speciale quid statui tur quia ibi nullus superior inuenitur. Bernard.

2 ¶ † No. primo[c] quod papa põt facere cõstitutio nem super electione sui successoris: habet ergo iurisdictionẽ super explicandis post mortẽ suã. ¶ Et hoc ꝓcedit ex potestate sibi a christo tra dita dũ in persona petri sibi dictũ est: quodcũqꝫ ligaueris super terrã erit ligatũ ꝛ in celis ꝛc. vt habetur in euangelio: ꝛ transumptiue. xxiiij. q. j.[c] quodcũqꝫ. ꝛ exponuntur illa verba quodcũqꝫ li gaueris. s. per statuta[d] vel precepta. vt no. Jnnoc. in. c. quanto. de cõsue. Et ponderãdũ est hoc ver bũ quodcũqꝫ qð est vniuersale affirmatiuũ. nihil enim excludit dũ dicit quodcũqꝫ vt in. c. si roma norũ. xix. di. ꝛ i. c. solite. de maio. ꝛ obe. Et intelli ge claue discretiõis nõ errãte. vt i. c. manet. xxiiij. questiõe. j. not. Ho. in. c. quanto. de transla. epi. et Jnn. in. c. quãto. de iureiur. Hinc dicimus duas esse claues petri: per vnã significat͛ potestas: per aliam discretio siue sciẽtia. vnde vna sine reliqua parũ valet de quo leg. ꝛ no. xx. di. in. § j. cũ. c. seq. ꝛ. c. fi. de exces. prela. Nõ tamẽ papa põt sibi elige re successorẽ. vt no. glos. in. §. his omnibus. viij. q. j. ꝛ sequit͛ Jo. and. hic. ꝛ Archi. in. c. si trãsitus. lxxix. dist. ꝛ tenetur hoc dictũ cõmuniter ꝑ doct. Et est ratio qꝛ effectus hmõi electiõis refert͛ ad tẽpus quo non est futurus papa. l. eum qui. ff. de iurisdi. om. iudi. sed cõstitutio quã facit sup ele ctione admittit͛ qꝛ prouidet futuris scãdalis et[d] in casu quo alius preter eũ prouidere nõ potest. Posset tñ papa dare potestatẽ alicui ꝑlato eli gẽdi sibi successorẽ vt in. c. petisti. vij. q. j. ꝛ tũc fit electio autoritate pape ꝛ non ꝓpria. ¶ No. ij. qð papa sepe facit statutũ approbãte cõcilio dũta xat nõ disponẽte ac etiã de cõsilio cardinalium.[e] Et vide qð dixi. s. in. c. osius. ꝛ in. c. j. de spõ. ꝛ vr̃ honestũ vt ista q̃ cõcernũt electionẽ futuri põtifi cis explicẽtur in cõcilio: vt hic. ꝛ in. c. in noĩe dñi. xxiij. dist.

3 ¶ † No. iij. qð cõcurrẽtib⁹ duab⁹ parti bus collegij nõ dicit͛ intercedere plena ꝯcordia. Et plus dico qð etiã nõ potest dici cõcordia vbi vnus solus discrepat: vt no. gl in cle. ne romani. s. eod. ti. dixi in. c. nõ potest.[e] j. de re iudi.

4 ¶ † Not. iiij. ibi: absqꝫ vlla exceptione. casum in quo remo uetur omnis exceptio cõtra electũ: ergo a duab⁹ partibus nõ poterit opponi qð non sit de colle gio cardinaliũ: lꝫ aliud iura antiqua viderent͛ in nuere. vt in. c. oportebat. lxxix. di. ꝛ. c. solet. vel qð sit vxorat⁹ vel monachus: vt no. gl. in. c. si qs pe cunia. ea. dist. ꝛ in. c. quã sit. xviij. q. ij. ¶ Qualiter autẽ fiat si in veritate elect⁹ in papã habeat vxo rem. vide glo. fin. in. d. c. si quis pecunia. que dicit quod si refricat͛ in dubiũ põt dicere ꝙ nemo po test cognoscere cũ in hoc nõ habeat superiorem. Si vero cõstat clare de mr̃imonio: tũc aut vxor induceť ad cõtinẽtiã: aut si noluerit cõtinere red dat debitũ ꝛ nihilominꝰ stet in papatu: qꝛ nõ re pugnant substãtie papatus seu clericat⁹. Nã ꝛ pe trus habebat vxorẽ cũ fuit ꝓmotus in papã: cõ tinẽtia aũt ꝓcessit ex cõstitutiõe ecclesie. Vñ vi demus qð presbyteri greci sine pctõ contrahũt matrimoniũ. vt in. c. nicena. xxj. dist. ꝛ not. in. c. cũ olim. de cle. coniug. ꝛ facit qð in fi. no. Jnnoc. in. c. placet. de cõuer. cõiug. ꝛ prealleg. gl. de quo alias dubitaui. quã approbat hic. d. Ant. Et ad predi cta facit iste tex. qui dicit qð elect⁹ a duab⁹ par

[b] ¶ Jn. l. fina. C. de sen. Adde gl. fi. ꝛ ibi bar. ꝛ alios in l. gall⁹. §. ꝛ qd si tñ. ff. de li. ꝛ post hu. vid ibi plene per Alex. i. viij. col. Jmol. ꝛ istũ in. c. inter quatu or. ð maio. ꝛ obe. ꝛ ibi ꝑ do. Fel. in iiij. colũ. in ver. in quãtũ cũ alijs cõ cordã. ibi positis ꝑ eũdẽ. in. c. vgẽ tis. in. ij. colũ. de here. Jmo. in cle. j. eo. ti. in fi. ꝛ in. c. in nr̃a. de procur. ¶ Adde Alex. consi. cj. ij. lib. Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Not. ꝑmo. Vi de Cardi. i cle. ij. in. v. q. ð elec. vbi dicit qð lꝫ petr⁹ elegerit sibi suc cessorẽ tñ ei⁹ exẽ plũ nõ est trahẽ dũ ad ꝯsequẽtiã ꝛ ibi qd si cũ car dinalib⁹ facit cõ stitutionez circa electionẽ succes soris an valeat ꝛ vide etiã excellẽ tissimũ iurecon sultũ do. Joãnẽ de sylua. in tract. de iureiurand. in iiij. parte. col. vij. ver. xxxix.

[d] ¶ Per statuta. Adde Jnn. in. c. qð sup his ð vo. ꝛ vo. redẽp. ꝛ no. Moder. in. c. j. ð constitu.

[e] ¶ Non potest. vi de ibi Moder.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Ex sola electione. Uide Bal. in l. fi. col. ij. versi. ꝛ dicit Inn. C. de quadri. presc. ꝛ in c. j. qui feu. da. pos. vbi tenet qꝺ papa post electionem potest administrare. Spec. in ti. de rescri. presenta. §. ix. ver. Item ꝙ obtentum.

b zacharias. ¶ Glo. in proe. vj. in prin. Adde que ibi posui in apost. ad istum post alios ✠. ṡ. in c. bone. el. ij. in apost. in ꝟs. ita etiam Cardi. post alios. nu. v. ṡ. de postu. prela.

c ¶ Excōmunicationi subiaceat. Adde istuꝫ. in c. clericus. in vlti. colū. ne cleri. vel mona. ꝛ dominū meū do. Andr. si cu. in c. si diligenti. de fo. cōpe. vbi plene ꝺ h. ꝛ Dy. ꝛ d. Feli. in c. rodulpħ. in xxviij. colū. in versi. verba late sententie ibi: subiaceat. in xiij. colum. ꝛ seq. vbi de hoc ꝟbo subiaceat. ꝛ alijs de rescrip. ꝛ vide istum in c. eum in cunctis. §. fina. in vlti. col. j. eod.

d ¶ In statutis cōdendis. vide not. in c. cū omnes. de cōstit. ṡ. post gl. ꝛ ibi per dominū Fel. post alios in xvj. col. ibi. in ea. gl. si ꝟo sunt plures vt collegiū.

e ¶ Papa. Adde quod voluit pulchre Bal. in l. rescripta. in ij. col. in versi. de papa aliquid dicaꝫ. C. de prec. imp. off.

✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Ubi dicit. Uide q̄ addidi. ṡ. e. c. significasti. ꝛ vide Car. i cle. j. §. fi. q. xvj. de iureiur. vbi dicit qꝺ possit papa. Fel. in c. cōstitutħ. de rescrip.

g ¶ Conciliū. Uide q̄ dixi. ṡ. eo. significasti. in ver. concilia.

zacharias.

¶ Sit ista firma ꝯclusio ꝙ vbi agitur ꝯ papam: tunc cōcilium est supra eū ꝛ illū iudicare pōt vt plene no. Archid. ꝛ domi. in c. in fidei fauoreꝫ. de here. li. vj. ꝛ iste in c. significasti. j̄. eo. titu. ꝛ in c. proposuit. de conces. prebē. ꝛ in c. fraternitatis. ꝛ ibi Feli. de here.

h ¶ Posse. Adde c. faciat homo. xxij. q. ij. ꝛ l. filius. ff. de condi. insti. et quod leg ꝛ no. in c. sciscitatus. ṡ. de rescript.

i ✠ Seba. Sapia. ¶ Ultimo. vide Bar. in l. j. ff. de iniu. rupto. Alex. consi. liij. co. fi. ver. quinimo. vol. j. Georgium natan in cle. sepe. in pn. in iiij. no. de verb. sig.

tibus dꝫ haberi pro romano pōtifice absq̄ vlla exceptione. Uidet̄ ergo hic papa approbāte concilio abstulisse omne impedimētū iuris positiui. secus esset vbi cōiugatħ faceret se pmoueri in sacerdotē: licet eñ iste recipiat verū ordinē vt not. Inno. in d. c. placet. Tñ si restituit̄ vxori petenti nō habebit executionē ordinis quia ecclesia cum isto nō legit̄ dispēsasse. ꝛ p has rōnes pōt saluari gl. in d. c. si qs pecunia. quā ppetuo tene menti. ¶ † Quinto no. ibi: electus fuerit. qꝺ ex sola electione[a] duarū partiū cardinaliū electus cōsequit̄ papatū. vñ nō appellat̄ electħ: sed romanħ pōtifex nec indiget ad exercitiū pōtificatħ confirmatione seu cōsecratione vel intronizatione. ꝛ hoc pbat aperte iste tex. ꝛ clarħ no. Inn. Et an ꝟbū receptus: positū in tex. qꝺ videtur obstare quasi vltra electionē reqrat̄ receptio. dicunt docto. qꝺ copula ꝛ pōt exponi p id est: velit eligit̄ receptħ habito respectu ad ꝯsuetudinē: qꝛ electħ intronizat̄. Itē pōt verificari ꝟbū qñ qs hꝫ duas ptes p accessum aliorū cardinaliū: lꝫ a principio non habuerit duas ptes. vt. j̄. dicā. ¶ † Sexto no. ibi: nomē epi. qꝺ papa appellat̄ eps nā denominat se ab ordine tāq̄ digniori ꝛ nō ab officio. nā super epatū nō est dare aliū ordinē: lꝫ reperiat̄ maior dignitas. de q̄ vide gl. in proe. vj. in pn.[b] ¶ † No. vij. varias penas quibħ afficit̄ gerēs se p papa ꝯ cōstitutionē huiħ capituli. Nā primo est excōicatus ipso facto vna cū sibi adherētibħ: ꝛ h tenent doctores exponētes textū ibi excōicationi subiaceat: scꝫ ipso iure. ꝛ pro hoc facit vltra eos: qꝛ p ista verba excōicationi subiaceat fertur excōicatio ipso facto vt habes gl. no. in c. vnico. de iniurijs. li. vj. probat̄ in c. si qs suadēte. xvij. q. iiij. iuncto titulo de sentētia excōicationis. nā in c. si qs suadēte. dicit̄ qꝺ percutiēs clericū excōicationi subiaceat[c]: ꝛ tñ iura cōmuniter interpretant̄ qꝺ per ista verba feratur ipso facto excommunicatio: vt ptꝫ in toto titu. de sentētia excom. ꝛ hoc latius tetigit. vt credo in c. aduersus. de immun. ecclesia. Scđa pena venit imponēda p sententiā scꝫ depositio ab ordine vt ptꝫ ibi mulctētur que verba sunt futuri tēporis: ꝛ ex pprio significato requirūt executionem ordinis. vt no. gl. in regula in penis. de reg. iur. lib. vj. dixi in c. si diligenti. de fo. compe. Tertia pena quia denegatur eis in vita cōmunio corporis christi. Quarta qꝺ nisi resipuerint incurrunt ppetuā dānationē post mortē cum dathan ꝛ abyron quos terra miraculose viuos absorbuit. Et tangitur hic historia q̄ habet̄ Numeri. xvj. nā isti duo ꝛ chore tertius inter eos insurgētes cōtra Moysen ꝛ Aaron volebat sibi vsurpare pōtificatū nec obediebāt Moysi ꝛ Aaron. Tandem miraculose dū oēs offerrēt incensum terra dirupta est vbi isti ꝛ familia ipsorū cōsistebant ꝛ eos viuos absorbuit ꝛ ignis exiuit terribilis ꝛ cōbussit ducētos ꝛ qnquagita viros q istos sequebant̄ in eorū facinore: ꝛ plenius dic vt habet̄ in d. c. xvj. ¶ † Octauo no. qꝺ electus a maiori parte cardinaliū nō dꝫ se gerere p papa: alias incurrit penas p̄dictas nisi maior ꝯcordia itercesserit. i. nisi alij cardinales accedāt ad istū electū a maiori pte. Ita qꝺ ꝯputatis istis postea accedētibħ habeat duas ptes. ꝛ est istud spāle in electiōe pape vt possit ꝯualescere per accessum aliorū. Et qꝺ accedētes ex postfacto ꝯputent̄ in numero: ita qꝺ augeāt numerū eligētiū. secus in electiōe alioꝝ p̄latorū. vt no. in c. auditis. ꝛ c. qꝺ sicut. ꝛ c. eccl'ia. el. ij. j̄. eo. ¶ Not. ergo regulā qꝺ i explicādis p collegia inferiorū ecclesiarū sufficit maior et sanior ps collegij. Et no. qꝺ duo requirunt̄ copulatiue nō ergo sufficit qꝺ sit maior ps nisi etiā sit sanior: nec etiā sanior nisi sit etiā maior cōcor. c. qꝛ pter. j. e. ꝛ c. j. j̄. de his que fi. a ma. par. capi. Et p hūc tex. ꝛ iura p̄xime alle. dic qꝺ etiā in statutis cōdēdis[d] sufficit maior pars collegij nec requirunt̄ due partes cōtentiētes cū tex. iste ponendo regulā requirat solū maiorē partē: ꝛ sequit̄ Bart. pprie in questiōe statutorū in l. oēs populi. ff. de iust. ꝛ iu. e. Et hoc tene quicquid senserit gl. in c. j. de his q̄ fi. a ma. per ca. ¶ Itē no. finē litere ꝛ tene eā mēti ex qua colligunt̄ duo dicta notāda. Primo qꝺ papa[e] nō hꝫ supiorē: vñ dixit Io. an. c. olim. j̄. de resti. spo. qꝺ papa oīno nulli subest. Idē sensit Hosti. in d. c. quāto. de trāsla. epi. vbi dicit[f] qꝺ papa ꝛ christħ faciūt vnū cōsistoriū. ita qꝺ excepto peccato pōt papa quasi oīa facere que pōt Deus ꝛ nisi circa fidē a nemine pōt iudicari. Ad idē vide quod no. Io. an. in c. ad honorē. de auto. ꝛ viu pal. vbi quasi idē sensit. Et facit qꝺ habet̄. ix. q. iij. nemo. ꝛ c. aliorū. ꝛ c. cūcta per mundū. ꝛ in c. per principalē. sed tu limita. vt dixi in c. significasti. ṡ. eo. Secūdo colligitur qñ sup schismate nō pōt cōgregari cōcilium. Et ad id qꝺ tex. hic dicit dic quod ideo speciale statuit̄ hic in duabħ partibus cardinaliū qꝛ nō pōt ad superiorē haberi recursus. ꝛ videtur hoc dictum tenere hic d. Ant. Sꝫ tu vid tex. sing. in cōtrariū. in c. si duo forte ꝯ fas. lxxix. dist. vbi aperte pbat̄ maxime iūcta gl. qꝺ in discordia duorū electorū dꝫ ꝯgregari cōciliū[g] gñale ꝛ ille remanebit papa quē conciliū approbauerit. ꝛ fuit illꝺ c. valde singulariter alle. pisis ꝛ ꝯstātie qñ fuit ꝯgregatū ꝯciliū ꝯ illos cōtēdentes de papatu. Quis aūt ꝯgregabit tūc ꝯciliū cū ad solū papā ptineat ꝯgregatio cōcilij. vt. xvij. di. multis. ꝛ q̄si p totū. Dicit Hug. notabile ꝟbū i d. c. si duo: qꝺ notabiliter retulit Arch. qꝺ ad collationē cardinaliū spectabit ꝯgregatio. ꝛ illꝺ dictū Hug. multū fuit allegatū i illa ꝯgregatiōe ꝯcilij ꝛ practicatū. vñ Cardi. cōuenientes Pisis scripserut ad vniuersos pncipes ꝛ platos orbis. Et p hoc facit. nā ex quo electio pape ptinet ad card. ergo oīa p q̄ puenit̄ ad electionē vnici ꝛ veri pastoris debēt ad eos ptinere ar. in c. prudētia. ꝛ c. ptere a. de offi. dele. ꝛ in l. ofo. ff. de spō. ꝛ in l. ad legatū. ꝛ l. ad rē mobilē. ff. de proc. ꝛ l. cui iurisdictio. ff. de iurisd. om. iud. Et ad istū tex. i eo qꝺ dicit ad supiorē nō pōt haberi recursus. dic s. cōmode qꝛ ꝯciliū gñale nō pōt de facili ꝯgregari ꝛ iterim eccl'ia pateret̄ grauissimū p̄iudiciū: nō eñ dicimur posse[h] qꝺ cōmode nō possumus: vt in l. nepos pculo. ff. de ver. sig. ¶ Ultimo[i] ex p̄dictis ꝛ ex tex. not. qꝺ electio pape spectat ad cardinales dūtaxat. est ergo opus vt expectet̄ impator vel etiā ipsiħ nūtiħ sicut olim. lxiij. dist. ꝟ. verū. Et lꝫ fm iura antiq̄ epi cardinales haberēt p̄ alijs p̄rogatiuā: qꝛ ipsi prius tractabāt de electione: postea vocabāt cardinales p̄sbyteros ꝛ dyaconos vt hr̄ in c. i noīe dñi. xxiij. di. Hodie tñ ex ꝯsuetudine oēs cardinales pares sunt. Puto tñ qꝺ de iure deberet seruari primū: qꝛ iste tex. nō derogauit p'oribħ ꝯstitutionibħ: sꝫ adiūxit vt ptꝫ i pncipio ibi: decreuimħ adiūgēdū ꝛc. A lege aūt antiqua nō receditur nisi q̄tenħ reperit̄ cautū i noua. vt l. pcipimħ. in fi. C. de ap. Sꝫ aduerte ad vnā notabilem obiectionē quā fecit ꝯciliū pisis ꝛ ꝯstātie. dicebāt eñ ꝙ ista iura q̄ tribuūt cardinalibħ electionē pape loquunt̄ qñ eccl'ia vacat p mortē vel renūtiationē pape. Qñ aūt p depositionē factā p cōciliū vel qꝛ cōciliū ꝯgregatū sup discordia ꝺcreuit nullū esse papā. Tūc electio dꝫ spectare ad totū ꝯciliū: qꝛ iura antiq̄ vident̄ hoc velle. vt d. c. si duo cū si. ꝯtētis i ea. dist. q̄ iura i hoc casu nō reperiunt̄ correcta p iura noua: ergo ab eis nō est recedēdū. vt. ṡ. dixi. plꝫ mihi i iure hec obiectio ex q̄ cōciliū est ꝯgregatū. Pro euitāda tñ discordia fuit obtētū vt cōciliū p illa vice trāsferret ptāte suā in collegiū cardinaliū: ꝛ ita cardinales elegerūt ex ptāte ppria ꝛ cōcilij. ꝛ hec diligēter notabis. ¶ Sꝫ p declaratione tex. q̄ro dr̄ h qꝺ speiale aliqd statuit̄ hic in electiōe romani pōtificis circa cōcursum duarū partiū: nūqd sint ꝛ alia spālia. dic qꝺ sic q̄rū q̄dā colligunt̄ ex isto tex. ꝛ miscēdo ea q̄ ꝯsistūt i iure ꝛ i facto dic post Io. an. ꝙ ē spāle i scrutatoribħ vocū eligunt̄ eñ duo gña scrutatoꝝ. Et p̄mo tres q debēt scrutari vota oīꝫ cardinaliū. Itē alij tres q debēt scrutari priħ vota istoꝝ triū scrutatoꝝ. ꝛ eligunt̄ isti tres scrutatores ꝺ q̄libet ordine cardinaliū. s. vnħ eps aliħ p̄sbyter tertiħ diaconħ. Et h cōsistit i facto nō i iure: qꝛ cardinales ꝯsueuerūt sic facere nō aūt astringunt̄ a iuris impositiōe: vt. j̄. dicā nulla forma est eis a iure imposita. Secūdū spāle qꝺ qlibet cardinaliū pñt noīare q̄s ꝛ q̄t vult nec refert vtrū qlibet cardinalis dicat eligo vl' dicat noīo seu ꝯsentio in talē. Iste eñ tex. aliqñ appellat electionē aliqñ noīationē aliqñ cōsensum. Uñ satis ē vt habeat ꝯsensum duarū partiū cardinaliū p quēcūq̄ dūmō intēdāt eū eligere i papā. secħ est i electione aliorū p̄latoꝝ qꝛ dꝫ fieri electio p vnū noīe totiħ collegij. vt in c. sicut. de elec. li. vj. vt le. ꝛ no. in c. in genesi. j̄. e. Tertiū spāle qꝛ nō est differētia i ordie noīationis: nō eñ est vis vtrū vltimo noīatħ fuerit electħ. satis est eñ qꝺ sit electħ a duabħ partibħ. Sꝫ certe idē ē i electiōibħ aliorū p̄latoꝝ: qꝛ p noīationē nō acqrit̄ ius p̄mo noīato. vt i. c. qꝺ sicut. j̄. e. Quartū spāle ē i accessu: nā durāte scrutinio q̄tūcūq̄ publicato pñt alij cardinales accedere ad electū p alios ꝛ resilire ab electione quā fecerāt: vt sic hr̄

consensus

a ¶ Unus. Uide qd leg. ꝛ no. in. c. j. de his que fiunt a maio. par. capi.
b ✝ Sebasti. Sapi. ¶ Ubi dicitur. Uide de hac regula Ang. de are. in §. preiudiciales. in. v. col. vbi remissiue do. Jas. colū. xj. instit. de actio. ꝛ limita singu. vt per Lanfran. de oria. in cle. dispendiosam. colū. iiij. ver. prima est ista. de iudi.

consensus duarū partiū. vt. s. dixi. Unī si reperiſ quis electus etiā ab vno solo: ex quo nemo reperiſ electus a duab⁹ partib⁹ possunt cardinales accedere ad istū ꝛ augmentare numerū eligētiū ar. hic in. §. preterea. qd nō est in electionib⁹ aliorū. vt. s. dixi. Tñ dicit Hosti. hoc pcedere nisi nominat⁹ a minori parte gesserit se p papa qꝛ cum tūc sit ipso facto excōicatus. vt. s. dixi. non videſ de mēte huius tex. qd possint alij ad istū accedere ꝛ suā electionē validare. qd mihi satis placet. Quintū speciale colligiſ ex pdictis ꝛ specifice cū cardinalis vult variare publicato scrutinio. nā dicit Host. qd nō pōt simpliciter resilire ꝛ ab electiōe quā fecit etiā si reperiat ab ipso solo elect⁹ sꝫ bñ pōt variare p accessum. i. accedendo ad electū p alios. arg. hic in ver. pterea. qd nō cōtingit in electiōe aliorū: qꝛ publicato scrutinio non possunt electores variare ēt p accessuꝫ. vt i. c. publicato. j. e. Sextū speciale qd i electiōe pape nō fit collatio nisi quo ad numerū. vt hic. j alijs vo electiōib⁹ fit ēt collatio quo ad meritū ꝛ c. vt i. c. ecclia. ij. j. eo. Septimū speciale est qd in ista electiōe nō admittiſ aliqua exceptio cōtra electū a duab⁹ partib⁹. secus in alijs. vt in. c. fi. j. e. li. vj. qd an sit verū indistincte. j. lati⁹ dicā post gl. Octauū speciale in expectatiōe absentiū cardinaliuꝫ: dꝫ eñi absens expectari prout dꝛ in. c. vbi periculū. j. e. li. vj. Nonū speciale qd a iure nulla forma est tradita in ista electiōe pape. vñ possunt cardinales eligere vt volūt dūmō ꝯsentiāt due partes vt hic. Possunt ergo eligere p scrutiniū secretū seu publicū vel facere cōpromissum. dicit tñ Jo. and. ꝛ bñ qd vn⁹ a solus cardinalis possit resistere cōpromisso ne preiudiceſ iuri suo. qꝛ in re cōi potior est ꝯditio phibētis vt in regˡa in re cōi. lib. vj. Idē tñ est q ad hoc vltimū in electiōe aliorū platorū. vt no. i. c. scriptū. ꝛ in. c. qꝛ ppter. j. e. Decimū speciale: qꝛ electiōes aliorū platorū reqrūt cōfirmationē. vt. s. e. ti. c. post ꝙ. ꝛ. j. e. nihil. sꝫ electio pape nō reqrit ꝺ alio adminiculo. vt. s. dixi. Undecimū speciale qd in electiōe pape reqrunſ due ptes collegij: sꝫ in electiōe aliorū sufficit maior ps vt hic. Duodecimū spāle q ad psonas ꝯ ꝯtētas q nō habēt locū in electiōib⁹ alioꝝ. Tertiūdecimū ꝛ vltimū circa exceptionē excōicationis suspēsiōis vel interdicti nō admittēdā ꝯ eligētes. Nā cardinales vt cito puideat ecclie vniuersali nō pñt repelli p exceptionē pmissam: vt i cle. ne romani. j. e. sꝫ electores alioꝝ platorū pñt repelli. vt no. i. c. illa. j. e. pñt ēt adduci alia specialia q colligas p te. ex tex. c. vbi piculo. ꝛ cle. ne romani. pal. ¶ In gl. j. i fi. Et dic qd sup electiōe pape emanauerūt qnqꝫ iura. Primū ius antiquū ꝺ quo exēplificat ista gl. Scōm ius nouū hui⁹ capi. Tertiū fuit magis nouū in quadā extrauagāti. Jnn. quarti q incipiebat frequēter. ꝛ hodie illa est sublata ppter ꝯpilatiōe iexti. Quartuꝫ fuit ius magis nouū. vt i. c. vbi periculū. j. e. li. vj. 9 Quintū fuit ius nouissimū qd habeſ in cle. ne ro b mani. j. e. ¶ † In gl. ij. in fine. vbi dꝛ b quod tract⁹ c futuri tēporis nō spectat ad iudicem: ergo non

c ¶ Tractus. Ad de bal. ꝛ but. in. c. auditis. de pcur. Butri. ꝛ Jmo. et alios. in. c. finē litibus. de. dolo et contuma.
¶ Adde tu ro. consi. cxxxvj.
d ¶ Detrahiſ. ad de gemi. in. c. filij de he. li. vj. faciat etiā gl. sing. l. iurisgē. §. qd fere. i ver. ꝯrīnꝫ ibi causam obligādi. ff. de pac. ꝛ ibi ang. alle. Cy. i. l. reos. §. cū in tabulis. i ver. videbanſ. ff. de duob. re. tertia est i. l. j. i ver. inter pñtes. C. de ꝯbē. ꝛ cōmit. sti. ꝛ ter. melior ꝺ iure i. l. quinqꝫ. ꝛ ibi barto. C. ꝺ apo. pub. li. x. Bal. in. c. iiij. loco. ꝺ pba. alle. glo. in. ꝺ. §. quod fere. bal. i. c. sicut. de re iudic. ꝛ in. l. generaliter. ꝺ nō nu. pecu. Butr. in a c. si cautio. de fid. inst. gl. j. in. l. ij. §. circa. ff. de do. exceptio.
e ¶ Non sit publicū. Adde ro. ꝯsi. xl. Pau. ꝺ ca. ꝯsi. cxliiij. old. ꝯs. cvj. zacharias.
¶ Addo al's tres pulchras limitationes veꝫ qd nō tollat etiam exceptionē q puenit ex ꝺfectu iurisdictiōis no. est fin. hipp. ꝺ marsi. sin gu. x. icip. tu scis qd exceptio. Jtē non tollit exceptionē causatā a iure naturali. vt no. idē fin. lxxj. incip. ꝯfirmatio sn perioris. nec postremo illā q hꝫ ortū ex facto aduersarij. vt not. idē fin. xcvj. ꝛ Lanfran. de oria. in repet. c. quoniam contra falsam. in ver. exceptiones. in apost. magna celsi. in fi. de proba.

Anto. Fran. ¶ Quas exceptiōes tollat cōfirmatio actus ꝛ quid illa opereſ hꝫ in. c. j. ꝛ. ij. de cōfir. vti. vel inuti. ꝛ p spe. in e. tit. p totū ꝛ vide gl. multū notabilē. i. c. frater nr̃. xvij. q. iij. q ōt qd cōfirmatio hꝫ tres effect⁹. pm⁹ ē qꝛ facit rē esse maioris autoritatis. Scōs ē qꝛ validat inualidū. Terti⁹ est qꝛ reddit actū irreuocabilē. de qua materia etiā vide i. c. ex pte. ꝛ i. c. cū accessissent. ꝛ ibi p gl. de cōst. ꝛ hꝫ in. c. qꝛ diuersitatē. de ꝯces. pbē. ꝛ i. c. fi. xj. di. Adde tñ qd ꝯfirmatio non tribuit ius vbi reqriſ dispēsatio si ꝯfirmās nō hꝫ ptātē dispēsandi vt notabilr̃ voluit Jnn. i. c. inotuit. ꝺ elec. ꝛ qd ius acqraſ ꝯfirmato ex ꝯfirmatiōe vid Jnn. in. c. ex pte. de arbi. ꝛ q habenſ ꝛ no. i cle. ne romani. in. §. nos

itaqꝫ. de iureiur. ꝛ an in cōfirmatiōe reqraſ cause cognitio habetur p Jnn. in. c. si celebrat. de cle. excō. mini. ꝛ per comp. in. c. qd sicut. de ele. ꝛ p Jo. an. in. c. fi. de offi. dele. ꝛ vide q habenſ in. c. exami. in gl. fi. de iud. ꝛ per Barto. in. l. si quis. C. de dec. li. x. ꝛ p Spe. i ti. de inst. edit. in. §. nūc aliqua. in pn. Et adde qd ꝯfirmatio semp itelligiſ facta cū illa clausu

potuit papa hic ꝯdere statutū sup futuris causis. doc. p solutiōe remittūt ad no. in. c. in nostra. de sepul. ꝛ. c. platis. de hom. lib. vj. Sꝫ tu dic clari⁹ qd ꝯrīū loquiſ i iudice q nō pōt sñiare sup futuris si obligatio nō est orta de psenti. sec⁹ est in cōstitutione q fieri pōt vt obuieſ futuris malis: qꝛ cōstitutio nō vidicat de pñti sꝫ sñia sic. iō aliud i sñia ꝙ i cōstitutione. ꝛ vide ad pdicta tex. iūcta gl. in. c. romana. §. caueāt. de sent. excō. li. vj. ¶ In gl. iij. in fin. vel expone fm Jo. an. inimico hoie. i. hoi nā diabol⁹ inimicatur hoibus propter inuidiā: de quo vide ho. tex. xvj. q. ij. i. c. visis. ꝛ de pe. 10 di. ij. in. c. priceps. ¶ † In gl. in ver. exceptiōe ibi. nisi de heresi. pondera bñ vult eñi qd ꝯ electum a duab⁹ partib⁹ cardinaliū possit opponi de heresi p viā exceptionis. Jnn. ꝛ Cōpo. dicūt qd lꝫ papa possit accusari de heresi. vt in. c. si papa. alleg. i gl. nō tñ pōt de heresi excipi: qꝛ ista litera remouet oēm exceptionē. Et p hac opi. facit qꝛ ex sola electiōe elect⁹ consequiſ plenū ius. vt. s. dixi. Et no. hic in gl. fi. ideo exceptio nō est in hoc casu pportionabilis: quia exceptio opponiſ ꝯ petētē cū sit actiōis exclusio. vt in. c. ij. ꝺ ord. cog. Sꝫ elect⁹ in papā nihil petit cū iam sit adeptus plenū ius. Gof. ꝛ Philip. tenuerūt dictas gl. qꝛ si pōt ꝯ papā agi de heresi multo fortius excipi: vt in regula q ad agēdū. de reg. iu. lib. vj. Jo. an. sequiſ Jnn. ꝛ ad illā regulā respondet qd nō hꝫ locū in possessorijs recuperāde vel adipiscēde vt hic no. do. Ant. hic multū instat ꝛ aliquātulū ꝯfuse pcedit capiēdo tñ qd videſ de mente sua ꝛ aliqua addēdo cū queriſ. An aliqua exceptio sit admittenda contra electū in papā distingue sic. Quod aut opponiſ aliqua exceptio p quā negaſ istuꝫ fuisse electū a duab⁹ partib⁹ cardinaliū. puta qꝛ negātur aliq ex electorib⁹ fuisse cardiales vel qd simile: ꝛ talis exceptio indubitanter debet admitti. ratio qꝛ iste tex. in excludēda exceptiōe fundat se super electiōe a duab⁹ partibus cardinaliū facta. debet ergo admitti ois exceptio per quā detrahi d tur d huic qualitati sup qua se fundat ius in reuocatiōe exceptionū. vt in. l. j. §. ꝛ parui. ꝛ ibi plene p bar. ff. ꝙ vi aut clā. dixi in. c. itē cū qs. de res. spo. 11 ¶ † Hinc est qd si statutū remouet exceptionē cōtra instrumentū publicū admittiſ nihilominus e exceptio qd illud instrumentū nō sit publicū e qꝛ f tūc cessat statutū. Hinc dicit f gl. notabilis. in cle. vnica. de seq. qd si p ꝯstitutiōe remoueſ ois exceptio ꝯ sñiam pōt nihilomin⁹ opponi ꝙ sentētia fuerit lata a iudice nō suo qꝛ talis nō est sñia: vt in. c. at si cle. de iudi. Aut psupponiſ ꝙ electio fuerit facta a duab⁹ partib⁹ cardinaliū ꝛ tūc est dubiū. puto tñ ꝙ ois exceptio q naturalr̃ id est de iure diuino vel naturali infert istū nō esse nec posse esse papā qd talis exceptio sit admittēda qꝛ inficit ius habēdi ꝛ possidēdi. nam talis exceptio admittiſ ēt i possessorio recuperāde. vt no. gl. viij. di. quo iure. dixi in. ꝺ. c. itē cū qs. vñ hec exceptio ꝙ elect⁹ sit hꝛtic⁹ vl qd sit mulier vl furiosus vel infans: dꝫ admitti. qꝛ si est hꝛtic⁹ nō pōt esse papa: qꝛ ius papatus nō cadit in eū. cū eñi sit

la sine pīudicio tertij sꝫ bal. i. l. j. i pn. ff. de cōsti. pn. ꝛ vid plene p an. sicu. in quodā cōsilio suo qd inci. scripsit. in pe. co. qd ꝯsi. est positū iter ꝯsilia Alex. post ꝯsi. ciij. i. iiij. pte ꝯsiliorū. ꝛ tene mēti qd cōfirmatio facta i forma cōi non tribuit ius. vt per Spe. i ti. de delato. i. §. nūc ostēdēdū. in ver. ix. sed bñ tribuit cām pscribēdi. vt p Jn. i. c. j. de deci. ꝛ hꝫ p Paul. de ca. in ꝯsi. clxij. ꝛ p Ol. in ꝯsi. cxliiij. ꝛ in ꝯsil. cccxxvj. sec⁹ aūt si est facta ex certa sciētia. vt p Spe. in tit. de instru. edi. in. §. nūc autē videndū in ver. itē opponiſ ꝛ seq. ꝛ per An. sic. in pallega. ꝯs. ꝛ quid opereſ cōfirmatio priui legiorꝫ vid Bar. i. l. priuilegia. C. de sacrosan. eccl. ꝛ i. l. j. j. col. ff. de his q sunt sui vl alie. iur. ꝛ Bal. in ca. in psentia. in v. co. de pba. ꝛ in l. j. C. de monop. in. l. nec dānosa. C. de preci. impe. offe. ꝛ per Ro. i ꝯsi. ccvij. inc. presens casus. ꝛ per Alex. de Jmo. i consi. lviij. incip. viso instrō ꝛ titulo questionis.
¶ Addo tñ qd si in cōfirmatiōe facta per papā vel principē qñ puilegiū esset subreptitiū: talis ꝯfirmatio nihil opereſ etiā si esset apposita clausula ꝺ plenitudine

potestatis: ꝛ ꝙ si act⁹ est inualid⁹ ꝛ priuilegiū est inualidū etiā de nouo cōcedit: ꝛ qd tollat oēs defect⁹ tā iuris ꝙ facti: talis confirmatio nō tolleret subreptionē ꝛ nihil opereſ vt est singularis ꝛ aurea decisio ꝛ multū notabilis. ꝺ. abb. in. c. inter dilectos. in. vj. co. de fi. instru.
f ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Hinc dicit. Facit qd not. Bal. in. l. ij. C. de exec. rei iudi. circa fi. qd stante statuto qd contra executionem instrumenti guarentigiati nō possunt opponi nisi alique exceptiones: poterūt tamen opponi ille exceptiones que veniunt ad eneruandā liquidationē debiti. nam illud statutū nō habet locū nisi pro liquidis vt tenet ideꝫ Bald. in. l. per diuersas. C. manda. Pau. de ca. ꝛ Alex. in. l. postulante. in fi. prin. ff. ad treb. ꝛ ideo tales exceptiones per quas cessat statutum semper possunt opponi.

a ¶ Qualitate. facit quod voluit Bal. in. l. denunciasse. §. qd tñ. ff. ad adul. ⁊ in ꝯsil. x. ici. accusatio instituta fuit. Gui. de cu. ⁊ Bar. in. l. qd ergo. §. pena grauior. ff. de infa. pe. de anch. in. c. significasti. el. ij. de homi. ⁊ in. c. qꝛ propter. de ele. p istũ in. c. lz causam. de pba. Cy. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de prob. ⁊ dixi plene in repertorio meo ad istuz ⁊ in notabilibus in v. qualitas ⁊ per istuz in c. j. qd met. cau. ⁊ in. c. j. de regu.

¶ Adde ro. consi. lxxvj. vbi accusans vxorẽ de adulterio dz pbare matrimoium.

b ¶ Matrimonio carnali. vide gl. i cap. notificasti. xxxiij. q. v.

c ¶ Nõ valet. Ad de tu. Cald. ꝯsil. primo. Pe. de ancha. consi. ccc.

d ¶ Vocum. Ad de Abb. ꝯsi. xxv. ¶ Adde gl. sing. in. c. per nostras. j. de iurepatrona. q̃ indistincte dicit qd persona electa nõ vr̃ cõputãda in numero eligentiuz ad hoc vt augeat numerum propter ambitionez que videtur contraria dictis hic nisi dicas qd illa gl. intelligit̃ ẽm istã distinctionẽ. Cogita tñ. Aeneas de falco.

Anto. Francisc.

¶ Circa hoc an psona electa connumeret̃ in materia eligẽtium dicas qd aut fit electio p viã statuti ⁊ nõ cõnumerat̃: aut fit per viam cõpromissi ⁊ cõnumeratur inter eligentes. de quo vid per gl. ⁊ do. in ca. per nostras de iure patrona. ⁊ per gl. viij. q. j. in. c. qui epatũ. et in. c. eccl'ia vestra. a vbi etiã per glo. b de sortile. Fallit tñ in electiõe pape, vt ibi p scribẽ.

extra ecclesiã nõ põt esse caput eccl'ie. Idẽ in muliere. vt in. c. noua. j. de pe. ⁊ remis. Idem in furioso ⁊ infante cũ isti natural'r nõ habeãt cõsensum. Et p hoc facit ista litera dũ dicit qd tal'r electus dz haberi p romano põtifice remota oĩ exceptione. Necessario eñ opz qd litera verificet̃ in eo q põt esse papa saltẽ de iure diuino vel naturali: ⁊ itellige quod ob. exceptio añq̃ adipiscat̃ possessionẽ administratorũ. Nam postea nõ posset excipi sz deberet accusari rõne p̃dicta. ⁊ predicte exceptiones sunt poti⁹ intẽtiõis. nã excludũt intẽtionẽ electi non actionẽ: qꝛ nulla actio sibi ꝯpetit in casib⁹ p̃dictis: sz exceptio reddẽs eũ incapacẽ seu inhabilẽ de iure positiuo nõ dz admitti: ⁊ de hac exceptiõe põt intelligi ista litera. quasi p ista verba voluerit tex. tollere oĩa impedimẽta iuris positiui. Vñ nõ poterit opponi qd sit laicus: qꝛ ⁊ petrus erat laicus qñ fuit ꝯstitutus põtifex. Idẽ si opponit̃ qd sit coniugat⁹. vt. s̃. dixi vel qd filĩe. Et ex predictis infero ad q̃õnẽ no. pone qd aliqs fuit electus in papã p seditionẽ vel p̃sumptionẽ vel quodlibet ingeniũ nũqd iste sit papa vel põt recipi p papa. vide tex. sing. in. d. c. in noĩe dñi. xxiij. di. q dicit q̃ non est. sed est excõicat⁹ cũ oĩbus fautoribus suis: ⁊ sic ille tex. nõ est hodie sublat⁹ p istũ qd voluit exp̃sse hic Host. Dicit eñ q̃ nõ solũ obtinẽs papatũ ꝯ ꝓuisionẽ huius. c. incurrit penas de qb⁹ hic: sz ẽt obtinens papatũ p seditionẽ ⁊c. incurrit penas hic positas nec debet recipi p papa. Et exponit Host. ista v̈ba qd seditio ponit̃ p violẽtia vel oppressiõe: p̃sumptio p ambitioso tractatu ꝓmouẽdi: ingeniũ p fraude calliditate ⁊ dolo. Et ad hoc allego. lxxix. dist. si quis pecunia. cũ multis. c. eiusdẽ dist. ⁊ dicit qd illa. c. essent legenda inter cardinales in electiõe pape. ¶ Aduerte vltra doc. hic naz predicta possunt habere duplicẽ intellectũ. Prim⁹ est qd electus per seditionẽ nõ sit papa: qñ nõ fuit elect⁹ ab habentib⁹ potestatẽ: ⁊ iste intellectus est clarus. Et sentit glo. in. d. c. si quis pecunia. vbi q̃rit in principio vtrũ elect⁹ in papã simoniace possit accusari de simonia. ⁊ concludit qd non: ⁊ tñ ista electio fuit facta per presumptionẽ seu p ingeniũ nihilomin⁹ gl. illa sentit qd sit papa. Et pro hoc facit iste tex. qui remouet oẽs exceptiões ⁊ disponit vt habeat̃ pro romano põtifice ab vniuersali ecclesia ex quo fuit electus a duabus partib⁹ cardinaliũ. Et iste intelleet⁹ mihi placet ad illa iura. vñ dicerẽ qd cõtra electũ a duab⁹ partibus cardinaliũ nõ põt opponi qd fuit electus p ingeniũ presumptionẽ vel seditionẽ nisi sit talis exceptio q̃ ipso facto annullet illã electionẽ. Unde dubitat̃ vtrũ electio facta per impressionẽ seu violentiã sit ipso iure nulla. ⁊ fuit maxima cõtẽtio tẽpore schismatis proxime p̃teriti in electiõe Urbani. nã cardinales dicebãt q̃ elegerãt papã p impressionẽ romanorũ ⁊ recedentes ab electo elegerũt aliũ papã in ciuitate fundensi. ⁊ multi valẽtissimi viri ꝯsuluerũt qd data impressiõe illa electio nõ valeret: multi ꝯ. ⁊ vide ad p̃dicta singulare dictũ Inno. in. c. qd sicut. j. e. vbi tenet q̃ electio facta p imp̃ssionẽ tz lz sit cassanda. ⁊ multi tenuerũt istã partẽ plerĩqz tenuerũt oppositũ: ⁊ procedit qd nõ solũ in electiõe pape sz etiã in qualibet 12 electiõe. † Puto in hoc articulo sic distinguẽdũ q̃ aut electores ꝯpellunt̃ per impressionẽ eligere certũ: ⁊ tũc ipso iure nõ valet electio: qꝛ est ꝯ propriũ significatũ ⁊ substãtiale vocabuli. nã eligere est vnũ ex plurib⁹ volũtarie capere. vñ non est electio vbi nõ est volũtas libera. xxiij. q. v. ad finẽ ⁊ est tex. valde no. in. c. vbi periculũ. in. §. ceterũ. j. e. li. vj. Ubi dꝛ qd cessat electio vbi amittit̃ libertas eligendi. ⁊ põdera verbũ: libertas. reqrit̃ ergo in electiõe cõsensus liber. si ergo adest ꝯsensus sine qualitate[a] libertatis nõ est illa electio: sic in simili dicimus in matrimonio carnali: [b] vt in. c. cũ locũ. ⁊ qd ibi no. j. de sponsa. vide gloss. in. c. quisqs. ⁊. c. bone. j. e. q̃ sentiũt que p̃dixi. Idẽ etiã sentit Bar. in trac. de tyrãno. vbi dicit qd si ciuitas habẽs electionẽ rectoris ⁊ p tyrãnũ ꝯpulsa eligeret rectorẽ nõ valet electio. vnde sentẽtie late ab illo rectore essent nulle. Pro quo bñ facit. l. ij. ff. de iudi. vbi requirit̃ liber cõsensus in trãsferẽda seu progãda iurisditiõe. Ex quo etiã infert̃ qd si tyrannus iuit ad ciuitatẽ liberã cũ exercitu magno ⁊ ꝓpter timorẽ exercitus ciuitas eligit tyrannũ in dñm trãsferẽdo in illũ oẽm iurisditionẽ c nõ valet[c] qd tali timore agit̃: ⁊ p ꝯñs nõ valebũt gesta a tali tyrãno. q̃ bñ notabis ⁊ firmat Bar. in. d. tract. de tyrãno. facit q̃ no. in. l. decernim⁹. C. de sacrosan. eccle. ¶ Aut cõpellũt̃ electores eligere aliquem de certo gñe p̃sonarũ ⁊ puto qd talis electio valeat: qꝛ nõ adimit̃ oĩno libertas eligẽdi: sz restringit̃. sicut in simili videm⁹ in ꝯsuetudine q̃ põt restringere libertatẽ eligẽdi: puta ad certũ gen⁹ p̃sonarũ: sz non põt tollere libertatẽ remanẽte ptãte eligẽdi vt ꝓbat̃ in. c. cũ terra. j. e. ⁊ ibi p Io. an. iũcto. c. cũ dilect⁹. de ꝯsue. ⁊. c. abbate. de v. sig. ⁊ sic p̃nt 13 dicte opi. ⁊ iura ꝯria reduci ad ꝯcordiã iudicio meo. ¶ † In gl. in v. a duab⁹ partib⁹. ibi dic. qd nõ. vult ergo gl. qd elect⁹ nõ cõputat̃ in numero duarũ partiũ ⁊ iste intellect⁹ versat̃ etiã in electiõib⁹ aliorũ nũ d quid vox electi debeat cõputari in numero vocũ[d] eligẽtiũ. Et intellige istã questionẽ duob⁹ cõcurrẽtib⁹ vcz qd iste electus sit de collegio ita qd habeat vocẽ in illa electiõe. itẽ qd cõsentiat electiõi de se facte ⁊ aliũ nõ eligat: nã si ipse eligeret aliũ vel non haberet vocẽ in collegio esset indubitatũ qd vox sua nõ cõputaret̃ in numero. Sz eo casu q̃ ꝯsensit electiõi de se facte ⁊ hz vocẽ: cõclude post doc. Aut fit electio per scrutiniũ priuatũ ⁊ vox sua nõ cõputabit̃ in numero: qꝛ cum ipse ignoret an fuerit electus ab alijs nõ poterat dicere eligo meipsum qꝛ tũc tanq̃ ambitiosus esset repellẽd⁹. Sed si electio fuit facta p scrutinium publicũ: ita quod quilibet palã exprimebat votũ suũ tũc vox electi cõputatur in numero: qd intellige qñ prius fuit elect⁹ ab alijs. ⁊ ipse consensit illi electioni: nam tunc nõ põt dici ambitiosus cũ non oriatur a se sed sit vocatus a fratrib⁹. Et vide qd dicã in. c. cũ in iure. j. eo. puto tñ qd in papa sit istud speciale qd quãdocũqz ipse in scrutinio publico vel priuato cõsensisset in aliũ q̃ postea vidẽs se electum ab alijs põt recedere ab electiõe quã facit ⁊ accedere ad electionẽ de se factã: qꝛ admittit̃ variatio. vt. s̃. dixi in electiõe pape p accessum vt in fi. gl. nõ tñ intelligas istã gl. qd cardinales simpliciter possunt recedere ab eo qd statuit̃ hic a duab⁹ partibus: nã esset contra cle. ne romani. j. eo. sed intellige qd possunt recedere formaliter non aũt materialiter. vñ possunt cardinales cõuenire ẽm doct. vt electus a maiori parte sit papa qꝛ per istã cõuentionẽ specialẽ vident̃ oẽs cõsentire in electũ a maiori parte ⁊ possunt cardinales ita conuenire qꝛ eis vt. s̃. dixi nõ est tradita certa forma eligẽdi. vñ satis est qd in effectu cõueniãt due partes cardinaliũ. secus est in electione vbi pro forma debet interuenire certus numerus: de quo vide text. iuncta gl. in. c. sicut. j. eo. lib. vj. ¶ In gl. in ver. nullaten⁹. in fi. dic qd hodie est de iure nouo vnde ista gl. presagiauit ius nouũ. vt habet̃ in. c. vbi periculũ. j. eo. lib. vj. 14 iuncta cle. ne romani. eo. tit. ¶ † In glo. in ver. speciale ibi: sed qd debeant esse presentes. hec solutio bona. vnde cõclude tam de iure ciuili q̃ canonico qd ad hoc vt valeat qd agit̃ in aliqua vniuersitate oportet qd due partes vocãdorũ sint p̃sentes vt in iurib⁹ alle. in glo. quicquid sit a maiori parte duarũ partiũ tenet. vt i. l. qd maior. ff. ad mun. ⁊ in. c. j. de his que fi. a ma. parte ca. q̃ iura debent sic intelligi ⁊ hoc cõmuniter tenetur a legistis. vt no. per glo. in. l. plane. hic alle. ⁊ p Bart. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. Sed de iure canonico dubitat̃ vtruz requirant̃ necessario due partes si multi vocati noluerunt venire. de quo vide in. c. cũ nobis. ⁊ in. c. in causis. j. eod. Item de iure canonico certũ est qd si cõdẽnatur vnus qui debebat vocari põt facere cassari quicquid fuerit actũ per totã vniuersitatẽ. vt in. c. bone. ij. ⁊ in. c. quod sicut. j. e. Et quo ad cardinales dicũt hic doct. ⁊ bene qd sufficiũt due partes presentiũ: dũmodo alij fuerint expectati: vt habet̃ in. c. vbi periculũ. s̃. alle. vnde non est necesse qd consentiant due partes omnium cardinaliũ sed presentium in conclaui argu. x. q. ij. hoc iure porrectũ.

15 ¶ † Extra gloss. queritur quid si oẽs cardinales casu sunt mortui ad quẽ tunc spectabit electio pape. Host. refert duas opi. Quidã dicũt quod ad clerum romanũ. ar. d. c. in nomine domini. Alij dicũt qd ad conciliũ generale sicut pertinebat de iure antiquo. lxxix. dist. quasi p totum. Ipse Host. dicit quod prima opi. est tutior secũda iustior. Nã difficile est cõgregare conciliũ. si aũt oẽs sunt mortui preter duos illi poterunt eligere ⁊ vnus poterit eligere alium dũmodo ali⁹ consentiat electioni sue. Si vero vnus solus remansit ille habebit electionẽ iuxta not. in. c. gratum. s̃. titu. proxi. non tñ poterit eligere seipsum. vt in. c. per nostras. de iurepa. Putarem tñ qd iste nomine totius collegij poterit dare hanc potestatem alteri ⁊ ille tanq̃ compromissarius poterit eligere istum dummodo cesset fraus ⁊ ambitio.

1 ☞ Episcopus debet habere completum trigesimũ annum: ⁊ debet esse natus ex legitimo matrimonio: tamen ex legitima causa potest circa hoc dispensari. 2.

3 Legitimatus per sequens matrimonium potest esse episcopus.

4 Scientia que requiritur in prelatis qualis esse debet.

5 Argumentum de maiori ad minus validum est in iure.

6 Annus an requiratur quod sit completus. an inceptus in aliqua dispositione.

Etas que

a ℭ Speculū. vide bo. tex. in. c. precipue. xj. q. iij: et in c. qualiter. el. ij. ꝺ accusa.
Sebasti. Sapia. 1
b ℭ In morib⁹. adde tex. i. c. cleros. xxj. dist. qui dicit ꝙ epi latine dicūtur speculatores. ⁊ ideo text. in. c. clericū. §. ex his. xj. qōne. j. appellat epm procuratorem animarū. vnde tex. in. c. ante omnia. xl. dist. dt qd epi officio nihil est laboriosius ⁊ piculosius sed nihil beatius apud deū si bene agatur.
c ℭ Dispensatio. Uide bo. gl. in. c. vt cōstituerēt. in ver. detrahēdū. l. di. vide. s. eo. c. significasti. p istū in. v. col. Hosti. ⁊ doc. in. c. dudū. el ij. de elec. ⁊ glo. ⁊ doc. in. c. quanto. de iureiurā. doc. ⁊ ibi per istū in. c. de multa. de pbē. ⁊ in. d. c. dudū. in xv. co. in fi. ⁊ in. c. qꝛ intātū. ꝺ pbē. in. c. licet. ⁊ in. c. literas. ꝺ resti. spo. in. vj. co. in. c. sup eo. de vsu. in. c. fi. de diuor. ⁊ i. c. cū ad monasteriuz. circa fi. ꝺ sta. mona. ⁊ in. c. p venerabilem. in. ij. co. qui filij sint legi.
ℭ Addꝺ Specu. ⁊ Jo. an. in ti. de dispen. ⁊ in ti. de leg. §. ix.
d ℭ Gl. in ver. cōiugatam. in fi. et ibi istū Pet. de anchara. in. c. per tuas. ꝺ pba. Jo. an. i addi. Spe. in rub. qui fil. sint le. Bar. i. l. i cōcubinatu. ff. de concu. zacharias.
ℭ Tu limitabāc glo. ⁊ qd p istum illi addit p sing. dictum Fran. de cre. sing. suo. xxij. incipien. ecce habebam. nisi talis esset nepos cōcubine quo qs mortuo filiā vxorem duxisset. idē not. hipp. ꝺ marsi. sin. cxxi. inci. nepos ex filio. ⁊ Jac. rebuf. i. l. filios. nu.

Etas que requiritur in dignitatibus quāta esse debeat. vide in discursu.
Abbatissa non potest esse aliqua que fuerit vidua vel illegitime nata.

Cum in cunctis.

ℭ † Electio ad epatū fieri dꝫ de digno sciētia in morib⁹ ⁊ etate: ⁊ qd habeat. xxx. annū cōpletū ⁊ sit de legitimo mrimonio nat⁹. h. d. vsqꝫ ad. §. cū vo. Diuidit istud principiū in tres partes. nā primo ponit vna rō statuēdi. scdo alia ibi: ea ppter tertio statutū ibi: psenti. ℭ Casus lrālis. Quia qnqꝫ eligebāt aliq in epos q nō erāt idonei morib⁹: sciētia vel etate. statuit ꝯsiliū lateranē. quales debeāt esse qui in epos eligi debeāt ostēdēs hoc per locū a minori dicēs ꝙ i cūctis sacris ministerijs tria precipue sunt reqrēda: scꝫ etatis maturitas: grauitas morū: ⁊ lrārū sciētia: ergo multo fortius hec in epo sunt reqrēda: qꝛ cū eps ad curā sit posit⁹ aliorū i seipso dꝫ ostēdere qualr alij ꝺbeāt se habere. Ne ergo ꝙ ppter necessitatē tpis qnqꝫ factū est trahat a posteris in exēplū: statuit cōciliū lateranē. vt null⁹ ꝺ detero eligat in epm nisi q iā. xxx. annū etatis pegerit ⁊ de legitimo sit nat⁹ mrimonio q ⁊ vita ⁊ sciētia cōmēdabilis demōstret. cū electus fuerit ⁊ habuerit cōfirmationē ⁊ possessionē ecclīasticorū bonorū trāsacto tpe de ꝯsecrandis epis a canonib⁹ diffinito ille ad quē spectat collatio bnficiorꝫ ipsi⁹ liberā habeat cōferendi ptātē. Scdo dicit ꝙ inferiora ministeria. s. decanatū: archidiaconatū ⁊ alia q curā habēt aīarū annexā nullus recipiat nisi qui iā. xxv. annū attigerit ⁊ sciētia ⁊ morib⁹ ꝯmēdabilis demōstret. Cū autē aliquis de predictis assumpt⁹ fuerit et monitus ad ordinē debitū promotus non fuerit statuto tpe diffinito a canonib⁹ ab illo remoueatur officio ⁊ alij ꝯferat q velit ⁊ possit ea adimplere: ⁊ si sup h appellauerit nullaten⁹ audiat: et hoc statutū nō solū de pmouēdis sꝫ etiā de iam pmotis pcipit obseruari. Tertio dicit ꝙ clerici q cōtra formā istā queqꝫ elegerint: eligēdi potestate priuatos: ⁊ ab ecclesiasticis bnficijs nouerint se suspēsos p trienniū: ⁊ eps qui cōtra hoc fecerit aut cōsenserit fieri cōferēdi predicta officia ptātē admittat ⁊ p caplm ⁊ si capitulū negligēs fuerit p metropolitanū ordinent. Ber. ℭ Not. j. tres qualitates reqsitas in pmouēdis ad sacros ordines ⁊ ad ministeria. i. ad dignitates ⁊ officia ecclesiastica. nā primo requirit etatis maturitas. scdo morꝫ grauitas: tertio lrārū sciētia: pt addet aliā quartā: scꝫ ꝙ sit ꝺ legitimo mrimonio nat⁹: vt ptꝫ. j. de fil. psby. quasi p totū. Circa primā. s. etatē requisitā i ordinādis dic vt habes hodie i cle. generalē. de eta. ⁊ quali. Circa secūdā de grauitate moruꝫ habes. j. de vita ⁊ ho. cle. p totū. ⁊ xlj. dist. per totū. Circa tertiā. s. sciētia q ⁊ qualis reqrat in pmouēdo dicā. j. De etate vo reqsita in pmouēdo ad dignitatē ⁊ bnficia iferiora. vid qd plene dixi in. c. sup iordinata. de pbē. ℭ Not. ij. ꝙ eps dr generalr preesse curie toti⁹ diocesis. vn tota diocesis pōt sibi dici parochia. vt in. c. apostolice. j. ꝺ dona. ℭ No. iij. ibi in seipso dꝫ ostēdere ꝙ eps dꝫ esse speculū[a] aliorū in morib⁹[b] cōcor. c. magne. de voto. ℭ No. iiij. ibi: ea ppter ꝙ ꝑm tpis necessitatē pōt dispēsari circa pmouendos in epos patiētes defectū eorū q hic reqrūt cōcordat. c. innotuit. j. e. Unde hic refert Jo. an. ꝙ qdā nobilis ⁊ potēs fuit pmot⁹ in epm dispēsatiue. in. xviij. an. hec tn dispēsatio nō dꝫ fieri sine maxima cā. Utrū aūt papa peccet dispensando vbi nō subest cā. vid Inn. in. c. cū ad monasteriū. de stat. regu. ⁊ qd meli⁹ dixi in. c. de multa. j. de pbē. Unū tn scias ꝙ vbi nō subest causa legitima nō dr ppie dispēsatio[c] sꝫ potius dissipatio vt colligit ex diffinitiōe dispēsatiōis quā diffinitionē vide p gl. no. j. q. vij. in. §. nisi rigor. ⁊ tene illā gl. mēti: qꝛ tāgit multa necessaria in materia
2 dispēsationū. ℭ † Ultimo no. ꝙ eligēd⁹ i epꝫ dꝫ cōpleuisse. xxx. annū. nā in anno. xxx. christ⁹ fuit baptizat⁹ ⁊ icepit pdicare: ideo ad ipsius saluatoris instar istud tps fuit prefixū in epo: vt in. c. presbyter. lxxviij. di. Gl. tamē ibi refert Jo. chrisost. tenuisse ꝙ christ⁹ nōdū ꝯpleuerat tunc. xxx. annū: sed solum attigerat. xxx. dies. de. xxx. anno.
3 ℭ † Itē pōdera tex. dū requirit ꝙ sit natus de legitimo matrimonio: nō eñi requirit solū ꝙ sit legitimus: sed qd sit natus de legitimo matrimonio. An aūt pōt pmoueri in epm legitimat⁹ per sequens matrimoniū: hec litera sic pōderata facit ꝙ non: sed ꝯtrū tenet gl.[d] in. d. c. innotuit. ⁊ dic
4 vt ibi dicam. ℭ † Pro declaratiōe litere quero q sciētia requiratur[e] tam in epo q in alijs habentibus dignitates vel officia vel beneficia ecclesiastica. Sol. Inn. ponit hic quedam bona dicta. et in effectu concludit ꝙ quedā est sciētia eminens quedā mediocris: quedā sufficiēs. Eminēs scia dicit illa per quā quis scit difficillimas. q. explicare ⁊ diffinire in prōptu sine reuolutione librorū. Mediocris vero dr p quā difficiles. q. deciduntur cū reuolutione tamē librorū. Sufficiens aūt est legitima reqsita ꝑm qualitatē officij seu bnficij. Unde dr quis habere scientiā sufficientē qn sufficienter pōt explere ea q necessario incumbūt officio suo. Et hec sufficiētia cōsiderat arbitrio boni viri ꝑm qualitatē loci vbi hꝫ iste viuere ⁊ cōuersari ⁊ ꝑm qualitatē officij sui. Ideo ad ppositā qōnē est dicēdū ꝙ papa deberet habere maiorē scientiā reliqs cū sit ppositꝰ cure totius xpianitatis. Episcopi vo deberēt habere notitiā noui ⁊ veteris testamēti cum omni petēti teneātur reddere de fide rōnē: de quo vide bo. tex. xxxiij. di. in. c. q eps. lxij. di. in. c. j. ⁊. ij. Itē ꝑm Hostiē. debēt habere sciētiā iuris canonici cū ꝑm illā debeānt iudicare presertim in causis mrimonialib⁹: vt i. c. j de cōsan. ⁊ affi. Archidiaconi vo ⁊ ppositi debēt scire iura ꝑm Inn. cū habeāt ꝑm illa iudicare. Sed hoc ego intelligo in his archidiaconis ⁊ ppositis q habēt iurisditionē ꝯtētiosam. In illis vo q solū habēt nudū nomē vt archidiacon⁹ ⁊ ppositꝰ seneñ. nō reqrerē talē sciētiā. Or vt dixi satis est vt habeāt sufficiētē sciētiā ⁊ sufficiēs appellat ꝑm qualitatē officij ⁊ dignitatis sue. Religiosi vo ⁊ emerite magis idigēt ꝯtēplatiōe q sciētia. ar. xvj. qō. j. in. c. legi supplēt eñi defectū scie pfectio charitatis: vt in. c. j. j. de renū. Unde dicit Inn. ꝙ in abbate nō requiritur magna sciētia. ⁊ dicit Arch. in. d. c. leg. sufficere sibi vt sciāt cātare ⁊ legere. Collec. dicit h verū nisi habeat curam animarum. Sed ego nō video qualiter posset primū dictum saltem de iure procedere cum quilibet abbas habeat saltē curam fori penitentialis respectu monachorū suorū. De presbyteris vero dic qd debent scire canones penitētiales: ⁊ illa q habētur in. c. q ipsis. xxxviij. di. Ex pdictis infert ⁊ ex tex. qd omnino illiterati non debēt ordinari: ⁊ probat hodie clarius in. c. fi. de temp. ordi. lib. vj. si tn ordinarētur acciperent caracterē ꝑm doc. qꝛ ex quo quis est baptizatus est capax cuiuslibet sacramēti: vt in c. veniēs. de presby. non bap. Parum aūt sciētes non debent promoueri. Nisi ꝑm Inno. sint dociles id est apti ad addiscendū. quod procedit ꝑm Hostien. dispēsatiue ⁊ ex magna causa quasi nō sufficit quod quis sit docilis ad hoc vt pmoueatur: ⁊ bene loquitur. ⁊ credo hūc intellectum habuisse Inno. Sed dixi consideranda est multum qualitas loci. nam in proposito hominibus abiectis ⁊ modice conditionis non requiritur tāta sciētia sicut in eo qui proponitur cure magnorū virorum. Concludit tamē Innocen. vnū dictuꝫ
f notabile.[f] quod peccat acceptās dignitatem vel officiū si nō habet sufficientē sciētiā ad exercendum ea que incumbunt illi dignitati vel officio. ⁊ videtur hoc dictū probari vltra rationem naturalem in capitulo non est putanda. in fin. j. qō. j.
ℭ Idem dic de promonendis ad doctoratū habentes enim sufficiētem scientiam non peccant petendo gradū cum petant facultatē cōmunicandi alijs scientiam quam habēt quod pertinet

j. ⁊ in addi. ad eū C. de mu. ⁊ origi. lib. x.
e ℭ Que sciētia requirat. Tu addꝺ his an papa possit cū illiterato dispensare vt sit eps. no. Feli. in. c. si qn. co. ij. v. duꝫ gl. hic dicit. de rescri. ⁊ posui in addi. ad istū in rub. de sum. trini. col. fi. nu. vj. in addi. i v. episcopi. i nouis apostī.
Sebasti. Sapia.
ℭ Dictū notabile. Uide tex. in c. cum sit ars artiū. de eta. ⁊ qua. vbi pbat qd est in culpa ordinās ⁊ ordinatus illiteratus. sed dicit ibi Inn. qd q ordinant non sunt semper in culpa sed illi quibus iniūgitur examinādi cura: ⁊ quātū peccent qui parum curiose examināt videāt tex. in. c. qn. xxiij. di. ⁊ adde ꝙ mirabiliter dixit Pe. de ancha. in cle. j. in vlti. no. de eta. ⁊ quali. qd pmouens sciēter indignum tenetur ecclesie quam lesit ad interesse.

a ¶ Digni. Uide istum in.c.proposuisti.de proba.vbi enumerat quali-
tates requisitas in hoc.in vlti.col.ibi:⁊ sex requiruntur.⁊ vide Bart.
post Cy.in.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊ iure.

b ☙ Sebasti. Sapia. ¶ Pro argumēto. De hoc argumēto vid Abb.
in.c.per venerabilē.qui fil.sint leg.p Ias.in.l.q̄ de legato.co.j.de leg.j.
in regula cui lȝ.
de reg.iur.lib.vj.
Ias.in.l. si qñ. §.
general'r.in fi.C. a
de inoffi.testa.

c ¶ Cōplet⁹. De
materia vtrū an-
nus cept⁹ habet
pro cōpleto. vi-
de glo.⁊ doc.in.l.
qua etate. i prin.
ff.de test.⁊ p bar.
i.l.si cui leget. in
p̄n.vbi late attin
git istā materiaȝ
distinguēdo.ff.d
leg.j.vid istū.j.§.
inferiora.i.ij.not.
Aeneas falco.

☙ Sebasti. Sapia.

d ¶ Nō fuit casta.
Ex genere orit
sinistra presum-
ptio q̄ talis filia
q̄lis mater:sic ēt
talis fili⁹ qualis
pater.vt no. glo.
in.l.qd si nolit. §.
qui mācipia.ff.d
edili.edic.vbi po
nit illud carmen.
Sepe solet filiis
fili⁹ esse p̄ri.facit
tex.in.c.si gēs an
glorū.lvj.dist.de
quo oīno vid do.
and.sic.in consil.
xxxiiij.p̄clare.co.
xix.in.ij.volu.

☙ Sebasti. Sapia.

e ¶ Uacent benefi-
cia. Quid aūt in
abbate an vacēt
ei⁹ beneficia añ
b̄ndictionem:an
vo requirat b̄n-
dictio sicut i ep̄o
reqrit ɔsecratio.
vide Old.in cōsi.
xiij.vbi ɔcludit
q̄ nō.⁊ ita tenent
cōiter doc.in.c.d
multa.j.de p̄ben.

f ¶ Ipso iure.ad-
de Abb.consi.cj.
Cal.ɔsi.j.de trāf
la.prela.
¶ Add q̄ posui
in.c.lȝ.in.vij.not.
s.eo.⁊ vtrū b̄nfi-
cia electi in ep̄m
vacēt ante acce-
ptationē. vide in
c.fin.in nu.xiij. s.
de postula.p̄la.tñ
credo q̄ nō: q⁊ re
quirunt quatuor
de qb⁹.s.in no.j.
ad h vt talia be-
neficia vacent.
Aeneas Falco.

g ¶ Liberā. vide q̄
dixi in.c.fin. s. de
postula.prela.

ad charitatem:sed in minus instructis est pctm̄
presumptiōis.ita dixit gl. in cle.ij.de magi. quā
no. ¶ Unum tñ scias q̄ paucissimi digni[a] attin
gunt gradum doctoratus.vt nota. in. l. cunctos
populos.C.de summa trini.p doc. allego in hoc
dicta doctor nō qd in hoc sint necessaria: sed ad
inferendū quod etiam illis temporibus promo-
uebantur indigni ⁊ semper fuit. ¶ In glo.j.in fi.
dic qd in episcopo requirūtur multa alia q̄ hic
exprimātur. Et ponit Hostien.versus. Anni tri
ginta:sacer ordo:pura voluntas. Et morum gra
uitas sapientia sponsa parētis. Cōcurrens fama
decus.hec dant pontificalē. Et declarando pri-
mum Anni.xxx.probat hic sacer ordo quia pro
mouendus in episcopū debet esse in sacris saltē
in subdiaconatu.vt in.c.a multis.de etate ⁊ qual.
Pura volūtas q⁊ debet esse liber ⁊ non seruus.
vt.j.de ser.nō ordi.per totum. Morū grauitas.
vt probatur hic. Sapiētia debet enim habere sa
pientiam nedum quo ad spiritualia. vt in p̄alle.
c.episcopus.sed etiam quo ad tēporalia. Unde
simplex ⁊ inexpertus nō debet p̄moueri in epis-
copū si tñ fuerit promotus nō debet deijci pro-
pter hanc simplicitatem quo ad temporalia:sed
debet dari sibi coadiutor.vt p̄batur.xxxix.dist.c.
j.iūcto.c.q⁊ frater.vij.q.j. Spōsa parentis: quia
debet esse de legitimo matrimonio natus vt hic.
Concurrēs fama:q⁊ nō debet opin. promouēdi
in aliquo vacillare:sed debet esse fame bone. vt
in.c.tātis daniel.lxxxj.dist.⁊.d.c.omnipotēs.j. de
accu.⁊ dicit Io.an.q̄ si vltima pars istorum ver
suū diceret pōtificatus:tunc dictio dec⁹ poneret
illud requisitū scȝ quod promouendus dȝ esse
decorus:id est nō corpore vitiat⁹:vt.j.de corpo.
vitiat.per totū.sed ⁊ debent etiam in eo concur-
rere illa.xij.ca.apostolice regule ad titū.j.⁊.j. ad
timothe.iij. Que tracantur a.xxv.dist.vsq̄ ad. l.
exclusiue.⁊ a.lxxxj.vsq̄ ad.cj. Tñ vt dicit Host.
⁊ bene requirēdus esset a deo talis q⁊ de facili nō
reperitur in humanis homo in quo cōcurrūt ta
lia ⁊ tanta requisita. ¶ In glo.in ver. multo for
tius.ibi:nisi p̄cellat alios sciētia.intellige hoc ta-
ne prout no.glo.in.c.vilissimus.hic alleg.nā suf-
ficit q̄ prelatus habeat sufficientē scientiā lȝ re-
5 periatur alius eo sufficientior. ¶ † Et in fi.gl.no.
b istam gl.pro argumēto[b] a minori ex maiori sum-
pto:vt tale argumentū procedat etiā in iure vt
hic.⁊ in eo quod glo.in fi.explicat de Paulo et
Eustochio.⁊ intellige de Paulo qui fuit fortior
Eustochio que fuit virgo: ⁊ licet fuit fortior tñ
nō potuit resistere stimulo carnis:ergo nec eusto
6 chiū. ¶ † In gl.in ver.exegerit.in fi.nota hñ istā
gl.quia quotidie allegatur.⁊ vide archidi.in.c.si
annum.de iudi.lib.vj.vbi dicit q̄ regulariter an-
c nus debet esse completus[c] nisi aliud caueatur in
iure.distinctio tamen huius gl.communiter re-
cipitur. Sed ego multum cōcordarem verba di-
spositionis.nā si diceret quod in.xviij.anno pos-
set quis p̄moueri sufficit quod attigerit vnū diē.
xviij.anni:quia verū est dicere istum esse in.xviij.
anno. Secus si diceretur quod habeat. xviij. an-
nos.de quo vide plenius per gl. in cle. generalē.
de etate ⁊ quali. ¶ Extra gl.quero q̄ etas requi-
ratur in abbate:dic q̄ iure clare nō cauetur.sȝ in
abbatissa est text.in ca.idennitatibus.j.eo.libr.vj.
vbi dicitur quod debet esse .xxx.annorū.dic etiā
quod debet esse virgo:vnde vidua nō potest esse
abbatissa quantūcunq̄ caste vixerit in monaste-
rio.de quo vide glo.in clemen.attendētes.de sta.
regu. ¶ In abbate vero cōmuniter dicitur suffi
cere si attingat.xxv.annos.per.§.inferiora.j. eo.
c.nā ista est etas requisita in omnibus dignitati-
bus inferioribus.vnde ex quo tex.in dicto.c.idē-
nitatibus prouidit solū de abbatissa videtur vo
luisse relinquere abbatē in cōmuni regula aliorū p̄latorū. Et nimirū
nam olim promouēda in abbatissam debebat esse sexagenaria.nā tē-
pus in eis debet supplere defectū sexus ⁊ discretionis. In inquisito-
re heretice prauitatis requiritur.xl.annus:vt in cle.nolētes.de heret.
de quo mirantur ibi gl.q̄ in episcopo sufficiat.xx.an.qui est etiam in-
quisitor heretice prauitatis a iure deputatus.vt in.c.per hoc.de he-
reti.li.vj. Uñ dicit q̄ hoc est de arbitrarijs quasi non posset reddi rō
sufficiens inter episcopū ⁊ inquisitorem. Sed forte hoc contingit q⁊
promouēdi in ep̄os transeunt cū magna inquisitione:nam recipiūtur
testes ⁊ discutitur prius p̄motio in consistorio pape in collegio car-
dinalium. Itē q⁊ promotus ad tantā dignitatē p̄sumit ex omni par-
te idoneus. Sed officiū inquisitionis nō cōmittit cum tanta indaga-
tione:⁊ id voluerūt iura vt sit matur⁹ etate:⁊ regulariter de etate re
quisita in canonicis ⁊ alijs.dixi plene in.c.sup inordinata. de preben.
¶ Ulterius q̄ro q⁊ patiēs defectū in natalibus non pōt p̄moueri ad
ordines vel in episcopū:nunquid possit p̄moueri ad abbatissam. vr
primo q̄ defect⁹ nataliū nō impediat cū nō habeat recipere ordinē:
vt in.c.noua.de peni.⁊ remis. Contrariū est verū.vt no.in.d.c.idēnita-
tibus.nā abbatissa dicitur habere dignitatē.vt p̄batur in.d.c.idēnita
tibus.ergo defectus nataliū impedit.vt in.c.j.j.de fil.presby. Itē pōt
d timeri de incontinentia:ex quo mater non fuit casta[d]:iuxta illum ver.
Insequitur leuiter filia matris iter. An autem habentes filios pos-
sint promoueri in episcopos etiam si sint legitimi. vide bonum text.
cum glo.in.c.de syracusane.xxviij.dist.

1 ☞ Episcopus dicitur in mora petendi consecrationem:si non petit post tres menses a die confirmationis.5.
2 Episcopus electus ⁊ confirmatus pōt exercere ea que sunt iurisditionis:sed non ea que sunt ordinis ep̄alis ante consecrationem.6.
3 Beneficia promoti ⁊ translati in episcopum vacant ipso iure.
4 Beneficia promoti in curia:an vacent in curia vel extra.
6 Tempus quod datur ad eligendum:vel electioni consentiendū quā tum sit:⁊ ad quedam alia gerenda.
7 Dispensatio que processit motu proprio large interpretatur: secus illa que venit ad postulationem partis.quia
8 Dispensatio est odiosa nisi veniat motu proprio.
9 Dispensatio ad vnum extenditur ad consecutiua ad aliud.
10 Beneficia priora an vacent si electus de facto administrat anteq̄ sit confirmatus.
11 Dispositio ca.quanto.de transla.episcopi.loquitur in ep̄o qui trāstulit se de facto ad alium episcopatum.

Cum vero. Beneficia electi in ep̄m vacant per confirma
tionē adeptiōis:possessionis: ⁊ cōsecratiōis
secutā vel post tēpus prefixum ad petendā consecrationē.h.d.vsque
e ad.§.inferiora. ¶ No.j.quatuor requisita ad hoc qd vacent beneficia[e]
electi in ep̄m. Primo em̄ requiritur q̄ fuerit elect⁹. Secundo q̄ con-
firmationē electiōis fuerit cōsecut⁹. Tertio q̄ sit adeptus possessio-
1 nē. Quarto q̄ sit cōsecrat⁹ vel q̄ sit in mora petēdi consecrationē. †
Et dicit esse in mora si nō petit intra tēpus prefixū a canonibus: scȝ
intra tres menses a tēpore cōfirmationis habite.vt in.c.ij.lxxv.distin.
⁊ dicā latius post gl. Et ex his ⁊ ex tex.no.ordinē procedendi. Nam
primo quis eligitur. Secūdo electio cōfirmatur. Tertio administra-
tionē cōsequitur. Quarto consecratur.⁊ vnū nascitur ex reliquo. naȝ
vigore electionis fit cōfirmatio ⁊ virtute cōfirmationis cōpetit ius
2 administrādi.vt in.c.trāsmissam.j.e. † Et vt possit plene administra-
re debet cōsecrari:q⁊ electus ⁊ cōfirmatus pōt exercere ea que sunt
iurisdi.ea vero que sunt ordinis ep̄alis nō exercet ante consecrationē
habitā.vt in.c.transmissam.j.eo.vñ cōiter dicunt canoniste q̄ conse-
crando ep̄alis est ordo:ideo in multis iurib⁹ dicitur ep̄m ordinari in
aliquibus cōsecrari:q⁊ in cōsecratione recipit ordinē ep̄alem. Theo
logi tñ dixerunt q̄ non erat ordo sicut nec prima tonsura.vnde ipsi di
cunt septē esse ordines ecclesiasticos.nos aūt canoniste dicimus no-
uem.q⁊ cōputamus primā tonsurā ⁊ ordinē episcopalē. de quo vide
3 bo.glo.in proemio sexti. ¶ † Ultimo no.q̄ beneficia promoti ⁊ trans
f lati ad ep̄atū vacant ipso iure[f] vñ nō requirit alia sñia.vt colligitur ex
g tex.ibi habeat liberam facultatem:nō enim haberet collator liberā[g]
potestatē seu facultatem conferendi si haberet necesse expectare sen-
tentiam priuationis vel alicuius cōsensum.iuxta no.in.c.de multa. j.
de preben.⁊ ca.licet episcopus.eo.titu.li.vj. ¶ Sed quero: nūquid de
necessitate requirantur oīa hic expressa ad hoc vt vacent beneficia
istius promoti. Sol.dic q̄ saltem in effectu requirunt ⁊ si non forma
liter:nam hodie propter reseruationē summorū pontificū electiōes
nō cōfirmant:sed papa p̄uidet ex officio suo:vnde illa prouisio cum
pronuntiat aliquē episcopū habet vim electionis ⁊ cōfirmationis si-
cut dicimus in collatione beneficiorum.vt no.in ca.cum olim.de cau.
posses.⁊ proprieta.vnde dicendum est q̄ post prouisionem factā per
papam nō vacant immediate beneficia prouisi seu pronūtiati:sed de-
bet expectari vt iste prouisus cōsequatur prius administrationem ⁊
quod cōsecretur:⁊ quāquam curia hodie de facto nō seruet sed imme
diate cōferat beneficia pronuntiati:tamen illa collatio nō habet effe-
ctum seu habere deberet nisi postquā predicta intercesserint: quia nō
debet

debet quis perdere primũ beneficium nisi plene sit secũdũ cõsecutus[a]: vt in c. si quis iã trãslatus xxj. q. ij. ⁊ in c. si qui epi. xciij. dist. 4 †Et vtrũ beneficia ꝓmoti in curia vacẽt in curia: an extra curiã: ⁊ si existẽdo in curia recipit possessionẽ epat⁹ ꝑ ꝓcuratorẽ. vide ad hoc gl. no. sing. in cle. j. vt lit. pen. ¶ In glo. in ver. administrationẽ: ibi: aliqñ cõtingit, hoc ideo dicit: quia de iure statim quod est cõfirmat⁹ hꝫ potestatẽ administrãdi: vt in c. trãsmissam. j. eo. sꝫ qñq; de facto cõtingit ꝯtrariũ: puta q2 dñs tẽporalis[b] nõ vult pati istũ nãcisci possessionẽ. ideo tex. vult ꝙ ad h vt vacẽt priora beneficia: oportet ꝙ de facto habuerit administrationẽ bonorũ quid aũt si habuit partẽ bonorũ? Sol. dicit Pet. ꝙ si est cõsecutus possessionẽ maioris partis[c] bonorũ habet locũ iste tex. secus si minoris partis. arg. in c. frequẽs. de resti. spolia. li. vj. ⁊ vide de hoc qd legit ⁊ notat in. c. si tibi cõcesso. de prebẽ. lib. vj. ⁊ in c. trãsmissam. j. eo. ⁊ in c. cõmissa. eo. tit. lib. vj. Ubi etiã no. quid si habuit administrationẽ spiritualium ⁊ non temporalium. 5 ¶ †In glo. in ver. decurso tẽpore. ibi: sed verius est. Et hec secunda opi. verior cũ suppletione tamen. Nam tres menses[d] dãtur ad petendam consecrationẽ vt currant isti tres menses a tempore habite cõfirmatiõis. vt. s. dixi. Et si confirmatus negligit consecrari infra istud tẽpus statim vacant beneficia sua non tñ debẽt incõtinẽti repelli, ad apiscopatũ. Sed debet expectari per alios tres menses: ⁊ quo ad hãc repulsionem procedunt iura que faciunt mẽtionem de sex mensibus. vt in c. quoniam. c. dist. ⁊ in c. ij. de transla. prela. Et generaliter de istis temporib⁹ contingentibus tempore vacationis. vide bo. et plenam gloss. in c. si electio. de elec. lib. vj. vbi habetur de tempore prefixo ad eligendũ ⁊ electionem presentandũ de electo. ⁊ de tẽpore prefixo ad consentiendũ electiõi: ⁊ de tẽpore petẽdi confirmationẽ cõsecrationẽ ⁊ pallium. 6 ¶ †In glo. in ver. ad quẽ spectant. ibi non dicitur pleno iure. not. princ. gl. quare expectatur tempus consecrationis ex quo habet possessionem episcopatus. nam licet habeat possessionem nõ tamen adhuc potest dici episcopus ex quo nõ est consecrat⁹. sed debet appellari electus[e] quãtũcunq; sit cõfirmatus vel prouisus[f] per papam: vt in ca. tua. de his que fiunt a prela. ⁊ j. eo. nosti. vnde nõ potest dici trãslatus ad plenũ. ¶ In ea. gloss. ibi: statim possunt cõferri priora beneficia. Not. glo. ex qua habes ꝙ si prouisus de episcopatu facit se statim consecrari nõ debet expectari tẽpus triũ mẽsium[g] vt vacẽt priora beneficia. Et hanc opi. glo. tenet Inno. ⁊ Cõpo. ⁊ cõiter doc. preter Hostiẽ. qui inherendo verbis litere reqrit ꝓcise lapsum illius tẽporis prefixi ad cõsecrationẽ q2 ſm eũ tex. ita loquitur. nec est illa sola ratio quam allegat gl. q2 posset repelli ante cõsecrationẽ: sed est etiã illa ratio scꝫ ꝓpter multas expensas quas solet facere ꝓmot⁹. ⁊ allegat Hosti. ꝑ se. c. si qui epi. xcij. di. Io. an. ꝑ illũ eundẽ tex. concordando distinguit ꝙ aut iste cõsecratus añ lapsum triuꝫ mensiũ habuit possessionẽ epatus. ⁊ tũc cũ plene sit trãslatus vacãt statim beneficia priora vt ꝓbatur ibi. Aut nondũ est adeptus possessioneꝫ ⁊ nõ sufficit sola cõsecratio vt hic. ⁊ hec opi. vera ⁊ satis hoc fuit de mẽte hui⁹ gl. ⁊ facit. c. si qs 7 iam trãslatus preall. ¶ †Sed dubiũ est quid si confirmatus seu prouisus habet dispensationeꝫ vt nõ teneret cõsecrari intra annũ nũqd suspẽdatur ad annũ vacatio priorũ beneficiorũ presupposito qd in dispensatiõe nihil de prioribus bñficijs caueat. ¶ Io. an. in effectu videt velle ꝙ aut hec dispẽsatio fuit cõcessa motu proprio pape. ⁊ tũc nõ vacabũt statim priora beneficia: sed expectabit annus. aut papa dispẽsauit ad instãtiã: ⁊ tunc seruabitur ꝙ hic dicitur scꝫ qd vacabunt post tres mẽses ⁊c. Ratio diuersitatis est secundũ eũ q2 primo casu debet fieri larga interpretatio[h] ex quo dispensatio[i] motu ꝓprio principis fuit facta. Sed in secũdo casu nõ debet fieri extensio de vno ad reliquũ cũ materia sit odiosa. arg. pro vtroq; dicto in c. si motu proprio. cũ seq. de 8 preben. li. vj. ¶ †Not. primo hoc dictũ Io. an. ex quo habes duo dicta notãda. Primũ qd dispensatio licet in se sit odiosa ⁊ restringibilis: vt in c. j. ⁊ ij. de fil. presby. lib. vj. tamen si fit motu ꝓprio debet late interpretari. Et no. vnũ effectum concessionis facte motu proprio qd habet limitare glo. in cle. si romanus pontifex. de preben. Secũdum dictum ꝙ dispensatio non debet extendi ad actum quasi consecutiuum si est facta ad instantiam domi. Anto. dubitat de hoc secũdo dicto:

a ¶ Consecutus. vide bonũ tex. in c. licet episcopus. de preben. li. vj. ¶ Adde istum in c. j. in nume. viij. s. eo. Aeneas falco.

b ¶ Dñs tẽporalis. qd põt cõtingere duob⁹ modis. primo si non fuit requisitus in electiõe prout erat cõsuetudo vt dixit singulariter Inn. in c. qd sicut. j. eo. vel q2 princeps hꝫ ipsum suspectũ ſm eundẽ Inno. in c. super his. j. de accu. nã vtroq; casu princeps pt resistere: et istis duob⁹ modis potest d iure resistere. si autem de facto resisteret tũc papa habebit prouidere vel dicas ꝙ nũq̃ põt de iure resistere: vt in c. qd sicut. et ibi Abb. in nume. 7. j. eo. tamen solet tolerari recusatio ꝓncipis ex iusta cã. Aene. fal.

c ¶ Maioris partis. not. per. c. de multa. de ꝓbẽ. et d. c. lꝫ episcopus. eo. tit. lib. vj.

d ¶ Tres menses. Adde Cal. cõsi. iiij. eo. titu. zacharias. ¶ Addo ꝙ iusto impedimẽto impedito nõ currit illud trimestre: ⁊ qualr debeat ita impedit⁹ agere si nõ possit haberi copia Romani põtifi. recurre ad gl. ord. i. c. cupiẽtes. ⁊ ibi Archi. ⁊ Pet. de ancha. do. ⁊ Phil. fran. in §. quod si per viginti. i ver bo ꝓposita. et in §. insup. i ver. impedimẽto. eo. tit. li. vj. vbi dicit talẽ in scriptis debere ꝓtestari: vt ei non currat tempus per l. cũ quidã. ⁊ ibi Bar. Ang. ⁊ Pau. de cast. C. de his qui ꝑ me. iudi. nõ app. cano. in c. si iustus. de appel. Anto. de butr. consi. xxvij. in prin. Bald. cõsi. cxvj. volu. j. Alex. consil. xix. col. ij. ver. circa secundũ. volu. j. consi. clxv. colũ. ij. circa fi. volu. ij. ⁊ Rotam decisi. xxij. incip. quando aliqua causa. in anti. in titu. de iudi.

Anto. Francisc. ¶ An impedit⁹ debeat protestari ⁊ qũo. Dicas ꝙ impedit⁹ facto iudicis debet protestari de tali impedimẽto: al's non excusaretur vt per gl. in c. cupiẽtes. §. qd si per viginti. de elec. libr. vj. ⁊ per bart. in l. j. §. dies. ff. qñ appel. sit. ⁊ habet per Imol. ⁊ Gemi. in d. §. qd si per viginti. ⁊ no. in c. fi. de appel. secus aũt est in alijs impedimẽtis in quib⁹ nõ est necessaria protestatio q̃uis illa sit vtilis. ⁊ ad cautelã fieri soleat ſm Pe. de ancha. in d. §. qd si ꝑ viginti. ⁊ Imol. in dicto. c. fi. de appel. ⁊ habet per Inn. ⁊ Feli. in c. ex ratione. in vij. colũ. de appel. ⁊ vide Pau. de castr. in consil. xxj. ⁊ omnino Alexand. post Roma. in l. de pupillo. in §. si quis ipsi pretori. ff. de operis noui nuntia. ⁊ in l. ij. C. de nautico fenore. ⁊ habet per Bart. in l. ij. in §. qd diximus. ff. si quis cau. ⁊ habetur in c. j. §. si autem. ⁊ in c. plerũq; de rescri. Et adde quod Bart. in dicto. §. quod diximus. dicit qd est de consuetudine facere talẽ protestationẽ. Alexander autẽ ibi dicit ꝙ requirit talis protestatio ad declarandum animum protestantis. Et adde ꝙ impeditus per iudicẽ prosequi appellationem intra annum restituit ad tantum tempus quantum fuit impeditus. vt per Inno. in. c. ex ratione de appella. ⁊ per Pau. de castro in prealleg. consi. xxj. ⁊ in alio cõsi. xxv. ⁊ habetur in l. cum ipse. vbi per bal. ⁊ doc. ff. de excusa. tuto. ⁊ plus dicebat do. Pau. in dicto consi. xxv. quod idem est dicendum qñ etiã impeditur per partẽ ſm Cy. in l. fi. C. de adul. secus si fuisset impeditus culpa sua: q2 tũc currit sibi tps: vt per Inn. ⁊ Hostien. in c. fi. de elec. ⁊ habetur in l. quibus diebus. in prin. ff. de cõdi. ⁊ demõ. Et adde ꝙ impeditus debet probare impedimentũ ⁊ qd ꝑfecisset id qd intendebat perficere nisi fuisset impedit⁹. tex. est no. ſm Bar. ibi: in l. qui cõmeatus. ff. de re mili. ⁊ idẽ tenet Bar. ⁊ Alexã. post eũ in d. l. ij. §. qd diximus. ff. si quis cau. ⁊ habet per Bar. in l. preses. C. de app. et p bal. in l. in pecuniarys. de teri. et vide Alex. in cõsil. xlix. in. ij. parte consiliorum.

e ¶ Electus. vide istũ in. c. tã lrĩs. in ver. consecrandi. ⁊ in ver. a prelatione. j. de test. glo. in c. j. de reli. do. ⁊ gl. in proe. cle. in versi. põtificatus. ⁊ ibi istum in apost. vide Innocen. ⁊ istum in c. de multa. de ꝓben. vbi non dicitur eps añ consecrationẽ. glos. in cle. ij. in ver. põtificũ. de cele. miss. vbi appel. põtificis non venit electus ⁊ confirmatus nondũ consecrat⁹: ⁊ gl. in cle. j. in ver. q̃uis. de pe. fallit in casu cle. j. in ver. epis. de fo. cõpe. q2 materia ibi subiecta ita concernit electos ⁊ confirmatos nondũ consecratos sicut epos cũ electus ⁊ confirmatus tãtũ ea põt q̃ sunt iurisditiõis sicut eps ⁊ vide istũ i. c. cũ ap̃lica. in fine de his q̃ fi. a p̃la. et in. c. i eos. de he. Et ideo pulchre dixit Bald. in l. si nõdum. C. de furtis. ⁊ not. quod si ciuitas interfecit electum nõ tamen dicitur interfecisse epm. qd not. ꝓ limitatiõe. c. ita nos. xxv. q. ij. quẽ tex. alle. Abb. in c. cũ cãm. in fi. de ꝓba. ⁊ in c. cũ dilect⁹ filius. el. ij. in. v. col. de simo. ⁊ in. c. inter quatuor. in. iij. col. de maio. ⁊ obe. vbi si ciues interfecerunt epm: priuat ciuitas ⁊ ecclesia dignitate epali. ap. tñ p̃lati cõprehenditur electus ⁊ confirmat⁹ vt ꝓbat in. d. c. tam lrĩs. ⁊ voluit Gemi. in c. j. li. vj. de iureiuran. ¶ Adde Oldradũ consilio. xxxiij. vbi ponit quod secus est in abbate: q2 est abbas ante benedictionem: ⁊ eius beneficia vacant adepta pos. licet non fuerit benedictus.

zacharias. ¶ Adde Feli. in c. eam te. col. v. ver. tertio restringit. de rescriptis. secus est in episcopo vt ibi per eũ. vbi ponit differentiam q̃ inter episcopũ ⁊ abbatẽ est: quo ad ista. dic pro hoc. s. qd abbas statim post electionẽ appelletur abbas. in c. j. de supplen. negl. prela. istum in c. meminimus. in prin. ⁊ ibi Feli. de ac. ⁊ potest ante suã benedictionẽ vti baculo pastorali anulo ⁊ mitra. vt no. iste in cap. inter monasteriũ. col. vlti. versi. quero vltimo. de re iudi. post Io. an. in cle. attendentes. §. statuimus. de sta. mona. quod tamen intelligo de priuilegiatis: vt in c. prealleg. §. statuimus.

f ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Uel puisus. Uide Firma. in trac. de episc. in. iiij. parte li. iij. circa prin. vbi facit differentiã inter episcopũ ⁊ abbatem.

g ¶ Mensium. Uide in proposito tex. ⁊ ibi doc. post Bar. in l. illa. la. j. ff. de verb. obl. ⁊ que posui in textualibus. Aeneas falco.

h ¶ Larga interp̃tatio. Adde Pet. de anch. cõsil. ccxviij. ⁊ dicit Cal. cõsi. ij. qui fil. sint leg. qd lꝫ dispẽsatio sit odiosa qd tñ dꝫ aliqd opari.

i ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Dispẽsatio. Uide pulchre per Feli. in c. postulasti. in vltima char. ver. limita sexto. s. de rescrip. ⁊ ibi late an in dispẽsationibus fieri debeat larga interpretatio.

quoniā priora beneficia vacant per cōsecrationē aut per negligētiā in petenda cōsecratione quē cōmittit per cursum illiꝰ tēporis de quo in text. ¶ 9 †Sed obtinēs dispēsationē vt nō teneat con secrari intra annū dr negligēs ergo nec vacabūt priora bñficia. Et hec opi. plus placet ꝙ prece dens. nā vacatio beneficiorū venit cōsecutiue ad cōsecrationē. dispēsatio aūt ad vnū extendit ad consecutiua[a] ad illud. vt no. gl. in. c. qr intantū. de prebē. ⁊ in. c. si qs in clero. vij. q. j. facit qd no. Ho sti. in. c. postulasti. de rescrip. ⁊ vide qd plene dixi in. c. at si clerici. in. §. de adul. de iudi. Et in fi. glos. Hec iura: vt dicit Jo. an. ⁊ bene nō pbāt hoc vlti mum dictū gl. ⁊ dic ꝙ. c. literas. loquit in duobꝰ canonicatibus in eadem ecclesia. ⁊ eodē modo. c. cum nostris. non loquitur etiā in casu nostro. Et contra gl. videt text. in. c. de multa. in fi. de prebē. vbi dicitur ꝙ per receptionē secūdi curati vacat primū cōsimile: ergo secꝰ si primū erat sine cura. Sed dubiū est si primū requireret residentiam[b] nunqd vacet per adeptionē secūdi curati: ⁊ cre do ꝙ nō: lz debeat priuari. qd plenius dico in. c. 10 si. de cleri. nō resi. ⁊ in. d. c. de multa. ¶ Ultimo hic queritur vtrū priora beneficia vacēt si electꝰ ad ministrat de facto ante ꝯfirmationē. Collec. hic ꝙ sic.[c] allegat. c. quanto. de trāsla. epi. aduerte qr nō debet iudicio meo plus operari administra tio facti quā iuris: sed si iste de iure administras set nō per hoc vacarēt priora beneficia sed debe ret expectari tēpus prefixum ad consecrationez vt hic: ergo idem dicamus in eo qui administrat de facto vt non sit melioris conditionis stultus quam sapiens. vt in. c. eū qui. de preben. libro. vj. 11 ¶ †Ad. c. quanto. dic ꝙ loquitur in epo qui trās tulit se de facto ad aliū episcopum. nam quia de facto plene translatus est perdit primū episco patum ⁊ non debet habere secūdum vt sic careat habito ⁊ ambito. vt ibi.

1 ☞Etas habilis requiritur tēpore collationis aliter collatio est ipso iure nulla: sed an requirat in beneficijs non curatis. 3.

2 Beneficiatus nō faciens se promoueri ad ordi nes an sit ipso iure priuatus beneficio. 9. 10.

4 Archidiaconus regulariter nō habet curā ani marum ⁊ non potest excommunicare.

5 Excōicatio per quas personas potest fieri.

6 Excōicatio facta cū maiori solēnitate non plus ligat quo ad deum ꝙ alie: sed fit ad terrorem.

7 Eps nō potest dispēsare circa defectum etatis.

8 Eps cōferēdo beneficiū sciēter inhabili non pro hoc videtur ipsum habilitare: secus in principe.

11 Eps oportet ꝙ sit subdiaconus tempore quo eli gitur in episcopum.

12 Promouēdus ad dignitates inferiores vel ad ecclesiam curatam an debeat esse saltez in sacris tempore promotionis.

Inferiora.

¶ In dignitatibꝰ ⁊ offi cijs citra epatū ac cura tis beneficijs dz assumēdus. xxv. annū attigisse: ⁊ als esse idoneus sciētia ⁊ moribꝰ: ⁊ si nō est in or dine reqsito dz se pmoueri in primis tpibꝰ: als monitus nō parēs priuatur bñficio non obstante appellatiōe nisi ex cā legitima excuset. h. d. vsqz ad. §. clerici. ¶ No. primo ꝙ ministeriū idē est ꝙ officiū seu dignitas.[d] vnde qr. s. in principio fe cerat mētionē de dignitate epali voluit hoc sta tuere sup inferiorib ministerijs. i. sup dignitati bus ⁊ officijs inferioribꝰ. ⁊ differētia est inter mi nisteriū ⁊ misteriū. Nā misteriū est idē qd sacra mētū. ministeriū est idē qd officiū: ⁊ de vtroqz vi de ho. text. j. q. j. c. multi. ⁊ largo mō etiā papa dr habere officiū. vt pbat. s. c. pxi. ¶ No. ij. vnā re gulā circa etatē reqsitā in pmouēdis ad inferio ra bñficia seu dignitates ⁊ ad ecclesias curatas requirit eēn necessario tpe collatiōis. xxv. annus. sufficit tñ ꝙ sit inceptus licet nō cōpletus. quid aūt in pmouendis ad alia beneficia. dic vt dixi plene in. c. super inordinata. de prebē. ¶ Tertio no. ꝙ archidiaconus nō tenet se facere promo ueri in sacerdotē sed satis est vt sit diaconꝰ: secus autem est in decano preposito ⁊ similibus vt hic ⁊ in. c. j. de eta. ⁊ quali. ¶ Quarto not. ꝙ licet ps byteratꝰ sit annexus alicui bñficio vel dignitati nō tñ est necesse ꝙ promouēdus habeat ordinē requisitū tempore promotionis. sed satis est ꝙ faciat se pmoueri postmodū in primis tēpori bus. qd an sit verū indistincte dicā cū gl. Secus 1 autē est in etate: †nā etas requirit tēpore colla tiōis: als collatio est ipso iure nulla: vt hic. ⁊ me lius in. c. si eo tpe. de rescrip. li. vj. facit. c. vnicum. 2 de eta. ⁊ quali. eo. li. ¶ †Ultimo no. ꝙ nō faciens se pmoueri ad ordinē quē beneficiū requirit non est ipso iure beneficio priuatꝰ nec debet priuari sine monitiōe quod hodie limitatur. nā ecclesijs parochialibus incōtinenti est priuatus qui nō fa cit se intra annum promoueri in sacerdotē. vt in c. licet canon. de elect. li. vj. ⁊ vide ibi plene gl. an ⁊ qñ requirat hodie admonitio. hoc tñ dictū nō procedit in ecclesijs parochialibus[e] collegiatis. 3 vt in. c. statutum. eo. titu. libr. vj. ¶ † Sed quero quid si iste dignitates vel officiū nō habeāt curā nunquid necessario requiratur etas. xxv. annorū. doct. expresse nō tāgūt: sed tex. iste videt prima fronte probare ꝙ non: quia loquitur de ministe rijs habētibꝰ curā animarū: ergo secus in alijs. sed Jo. an. solus videtur tacite sensisse contrariū qui super verbo alia que dixit supplendū qñqz: quasi senserit ꝙ nō sit necesse quod habeat curā animarū. Sed ego hoc dictū teneo ⁊ pbo per c. vnū. de etate ⁊ quali. li. vj. vbi dicit ꝙ episcopꝰ potest dispensare in dignitatibus ⁊ in personati bus nō habentibus curā post. xx. annū. Ergo de iure in illis etiā requiritur tempus. xxv. annorū. qr als dispensatio nihil operaret: nec habemus aliud ius de etate disponēs super istis dignitati bus inferioribus: vnde dicimus ꝙ etiā Abbas cōprehenditur sub isto. §. vt no. gl. in. c. indēnita 4 tibus. post princ. j. eo. lib. ¶ †In gl. in ver. archi diaconatum. ibi: sed non principaliter. vult ergo glo. ꝙ archidiaconus[f] habeat curā animarū: sed non principaliter. ⁊ forte ideo dixit ⁊ nō princi paliter: quia habet illam sub episcopo quasi vi carius episcopi a iure deputatꝰ. vt no. in ca. j. de offi. archi. hinc est ꝙ alij nō potest cōmittere cu rā animarū vt in. c. cū satis. de offic. archid. Sed ego intelligo gl. procedere fm cōsuetudinem di uersorum locorū. nam in multis locis archidia conus habet sub se parochiam distinctā in qua exercet curam animaruz. Item requirit ⁊ visitat totā diocesim loco episcopi: ⁊ in istis casibꝰ me rito excōicat ex quo habet iurisdictionē: et ita intellige iura que innuūt ꝙ archidiaconus excō municauerit. Sed vbi nō habet actu curam nec habet subditos sicut hic Senis ⁊ in multis alijs locis: tūc nō potest excōicare vbi nō dicit habe re curā animarū: ex quo eā nō habet nec in foro cōtentioso nec penitentiali ⁊ de iure cōi non ha bet pprie curā animax psertim tenēdo opi. Jo. an. in. c. ad hec. in. §. in quadā. de offi. arch. vbi di xit ꝙ sup duobꝰ dūtaxat de qbꝰ in illo text. ⁊ in c. vt nostrū. eo. ti. archi. fundat intētionē suā de iu re cōi sup alijs succūbit nisi ppter cōsuetudinē. Unde officiū archidiaconorū determinatur vt plurimū fm ꝯsuetudinē locorū ⁊ fm varias con suetudines intelligit totꝰ fere titulꝰ. de offi. arch. ⁊ no. Inn. ⁊ Jo. an. post eū in. c. j. eo. tit. Pro hoc facit. c. archidiaconis. e. tit. vbi fm verā lec. pbat ꝙ archidiaconꝰ nō pōt de iure cōi excōicare. vid etiā gl. in. c. cū satis. prealleg. vbi late disputat an habeat curā animarū: ⁊ potiꝰ videt inclinare in 5 partē negatiuā. ¶ †No. ij. ex fi. gl. ꝙ oēs prelati etiā circa epm possunt excōicare sine tamen solē nitate de qua. xj. q. iij. in. c. debēt. ⁊. c. cum aliquis. Et intellige de prelatis habentibus subditos actu. vt in. c. cum in ecclesijs. de maiori. ⁊ obed. ⁊ in. c. sicut. de simonia. ⁊ in. c. cum ab ecclesiarum[g] preallega. de offi. ordin. Dubitatur etiā de pres byteris curatis nunquid possunt excōmunicare suos parochianos. ⁊ dicendum vt sequitur legi tur ⁊ notatur in ca. si sacerdos. ⁊ in. d. cap. cum ab ecclesiarum.

a ¶ Ad cōsecutiua. vide ho. text. i c. accepimꝰ. de eta te. ⁊ quali. vbi ap probatꝰ ad ordi nē videt appro batus ad benefi ciū tāqꝫ ordinis a cōsecutiuū: nota bis tñ qd dispen satio nō trahitur ad ꝯsecutiua eiꝰ sup quo dispēsa tur qñ dispensa tio imprimit effe ctū validū super actu i q dispēsat. absqꝫ eo qd extē dat ad illud cōse cutiuum ordinis sacerdotalis est qd possit habere ecclesiā curatā. de elect. lib. vj. lz ca nō. ⁊ tñ nō exten dit ad illā. hanc opi. tenuit Old. consi. ccxv. incip. puncta breuia. in iiij. col. ⁊ But. in c. literas. de filijs psby. Moder. h voluīt in. c. postu lasti. in. xviij. col. de rescrip. ⁊ Cō post. hic i. §. seq. ⁊ Spec. in tit. de leg. ij. ver. quid si dispēsatū. ⁊ Ge mi. in. c. ij. de fil. presby. li. vj. ⁊ p istū in. c. pro illo rum. de preben. ⁊ gl. in cle. genera lē. de eta. ⁊ quali. ⁊ Gem. in. c. licet canon. palleg. in princ. dixit ꝙ nō attingēs. xxv. an. est ihabilis ad re ctoratū parochi alis ecclesie et sic licet haberet ps byteratū añ hāc etatē per hoc nō censeret habilis imo collatio bñ ficij curati facta minori est nulla ipso iure fm euz ibi p illū text. se cus putarē si dis pēsatio nō posset se habere sine ꝯse cutiuo per id qd voluit geminia. post Archi. in. c. cū ex eo. §. elapso de elec. lib. vj. ⁊ p tex. in clemē. ne i agro. §. ceterū. de sta. reg. ⁊ p istum in. c. qr intātū. de pbē. faciat ꝙ vo luit Cal. in ꝯsi. j. de fil. psby. ⁊ Jn. in. c. si. eo. titu. fa ciat etiā q vult antecedēs vult ⁊ cōsequēs vt not. Abb. i. c. cū. m. de cōsti. ⁊ in. c. olim. de censi. l. illud. ⁊ l. placet. ff. de acq. here. l. ad rē mo bilem. ⁊ l. ad le gatū. ff. de pcura. cum similibus. ¶ Adde hic di ctis per Abbatē qd voluit Pe. de anch. cōsi. ccxciij. vbi voluit ꝙ ha bēs ex dispensa tiōe ꝙ nō teneat se facere pmoue ri ad sacerdotiū vsqz ad annū qd tñ vigore illiꝰ di spēsatiōis nō dz stare qn se faciat pmoueri ad dia conatum.

b ¶ Residentiam. Adde Old. ꝯsi. xiiij. Pau. de ca. ꝯsi. ccc. Old. ꝯsi. clxv. Lap. alleg. xxxvj. cxvj. ⁊. cx vij.

c ¶ Qd sic. Adde Oldr. consi. cxcj. dic tñ ꝙ eps bñ dicens pplm an teqꝫ ꝯsentiat ele ctioni nō dicitur administrare nec incurrit aliquas penas fm eundē Oldr. cōsi. ccxvj. ⁊ Sebasti. Sapia.

d ¶ Seu dignitas Ad hoc tex. hūc no. Jo. and. i. c. ij. j. de cōces. prebē. ⁊ ibi oino videas Abb. ⁊ de differē tia inter misteriū ⁊ ministeriū. vid do. Abb. i. c. j. in iij. no. j. de vita ⁊ ho. cleri. ⁊ i. c. ad nostrā. de simo.

e ¶ Parochiali bus. adde late fe deri. cōsi. lxxxvj.

f ¶ Archidiaconꝰ. Adde que sit antiqua natura archidiaconi. ro mia. consi. ccxxxj. zacharias. ¶ Adde Spec. in tit. de iuris. om. iud. ver. sed casu. Archid. in. c. j. de offi. arch. Spec. in tit. de offi. ar chidia. per totū ⁊ Cardi. in cle. j. in. xiiij. q. in opp. de offi. ordi. eun dem in cle. fi. ibi: an sit dignitas. de preben.

g ¶ Cum ab eccle siarum. vide per do. meum domi. Andr. sicu.

ecclesiarũ.de offi.ordi.Et generaliter qui possunt excõmunicare.di
6 xi in repe.§.si qs ꝯtra.de fo.cõpe.¶ †Et scias ꝙ excõicatio q̃ fertur cũ solennitate predicta nõ ligat magis quo ad deũ:sʒ seruat illa solẽ nitas ad terrorẽ ⁊ quo ad facultatẽ obtinẽdi absolutionẽ:q꞉ non põt
7 absolui nisi cũ eadẽ solẽnitate.¶ †In gl.sup ver.xxv.annũ attigerit. ibi:licet sit in minori etate.glo.ergo hic refert opi.quorũdã q tenue
a runt epm posse dispẽsare[a] circa defectũ etatis in pmonẽdis ad ecclesiã curatã vel dignitatẽ.Sed gl.remittit ad.c.cũ dilectus.j.eod.et ibi tenet cõtrariũ ⁊ melius.Et videtur hodie hec cõtraria opi.probari. in.c.vnico.de eta.⁊ quali.lib.vj.per locũ a speciali.nã ibi permittit epi scopis dispensatio in dignitatibus ⁊ personatib⁹ non curatis:ergo secus in curatis.Nec obst.c.preterea.⁊ alleg.hic in glo.quia loquit in defectu ordinis ⁊ nõ etatis:maior est enĩ defectus ordinis q̃ etatis.
9 †An etiã epi[b] in casibus in quib⁹ possunt videãtur dispẽsare cõferẽ
b do personatũ seu dignitatẽ minori:dic ꝙ nõ imo venit puniendus: q꞉ contulit indigno:ita finaliter determinat glo.no.in.d.c.vnico.⁊ facit quod no.Jo.an.in.c.ij.de schisma.Secus dic in principe.nã princeps cõferendo sciẽter indigno videtur dispẽsare dũmodo p literas
c suas possit cõstare de certa scientia indignitatis[c]:vt no.Bar.in.l.barbarius.ff.de offi.preto.secus in inferiore vt dixi.Sic põt Inn.reduci ad concordiã qui vnũ dixit in.c.veniens.de fil.presby.⁊ aliud dixit in c.diuersis fallacijs.de cleri.cõiuga.diuersitatis ratio est: q꞉ princeps nõ tenetur adhibere cause cognitionẽ in dispẽsando sed sufficit sola voluntas:vt in.§.sed ⁊ quod princip.insti.de iure natu.facit.l.quidaʒ cõsulebãt.ff.de re iudi.Sed inferior debet adhibere cause cognitionẽ al's punit.vt no.in.d.c.ij.per Inn.in.c.cũ ad monasteriũ.j.de statu regu.Et in fi.gl.dic ꝙ hodie cessat hec difficultas per clemẽ.generalẽ. de eta.⁊ quali.vbi habetur qđ in.xxv.anno põt quis ordinari in presbyterũ.Et an epi possint dispẽsare circa etatẽ in ordinib⁹ cõferẽdis:
9 dic ꝙ nõ vt no glo.in.d.cle.generalẽ.¶ †In gl.in ver.prefixo a can. ibi:vel saltẽ vsqʒ ad sex mẽses.⁊ de hoc dic vt leg.⁊ no.in.c.si p clericis pauperib⁹.de pre.li.vj.⁊ in.c.cõmissa.de elec.eo.li.debẽt enim isti pmoueri in quatuor primis tẽporib⁹ si fieri põt vt ibi:hodie aũt circa promotos ad ecclesiã curatã dic vt in.c.licet canon.eo.ti.li.vj.debẽt enĩ isti pmoueri intra annũ ad sacerdotiũ al's sunt priuati ipso facto vt ibi.⁊ de hac materia vide ibi plenã gl.⁊ in fi.gl.tene dictũ glo. nã hodie nõ seruant interstitia seu interualla tẽporũ que olim obseruabant:vñ etiã laicus in carnispriuio põt esse sacerdos in festo resurrectionis domini nostri Jesu christi.de quo vide glo.in.d.clemen.ge
10 neralẽ de eta.⁊ quali.¶ †In gl.remoueãtur.in fi.intentus glo.est ꝙ quedã sunt beneficia habentia certũ ordinẽ annexum ⁊ ad illa pmotus tenetur facere se promoueri ad ordinẽ requisitũ:⁊ quia ex quo recipit alterũ connexorũ videtur ad reliquũ se obligasse.quedam sunt beneficia que nõ habent certũ ordinem annexũ vt canonicatus:⁊ in illis nõ tenetur quis facere se promoueri ad maiores ordines nisi put necessitas vel vtilitas ecclesie requirit.sic intellige.c.queris.alleg.in gl.Sed cõtra hoc ⁊ ꝯtra tex.op.si bñficiũ habet certũ ordinẽ annexũ ergo oportet ꝙ tpe pmotionis habeat illũ ordinẽ:ad hoc qđ legitur ⁊ no.in cle.vt hi qui.de eta.⁊ quali.facit.c.j.xl.dist.Sol.dic ꝙ quedaʒ est annexio respectu aptitudinis.quedã vero annexio respectu actus. Primo casu requiritur ꝙ quis habeat etatẽ tpe pmotionis in qua quis possit promoueri ad ordinẽ requisitũ nec est necesse ꝙ tunc habeat illũ ordinẽ sed satis est ꝙ sit habilis ad illũ accipiendũ:⁊ tenet illũ recipere quã citius potest temporibus tñ cõpetentibus.⁊ in hac annexione intellige istũ tex.⁊.c.si pro clericis pauperibus.⁊ in.c.eum cui.de preben.li.vj.Nã istis iuribus patet ꝙ ecclesia curata vel dignitas habet annexum presbyteratũ.⁊ tñ non requirit ꝙ quis sit in sacerdotio tẽpore promotionis:sed satis est vt postea pmoueatur. vt hic ⁊ in iuribus prealle.Et hoc ideo q꞉ illa annexio est respectu aptitudinis:q꞉ dʒ esse aptus ad illũ ordinem:sed secũdo casu qñ est annexio respectu actus requiritur necessario qđ tpe promotionis habeat illum ordinẽ annexum beneficio.Exemplũ dicit statutũ ꝙ talis prebenda nõ cõferatur nisi actualiter constituto in sacerdotio:⁊ tunc oportet ꝙ tpe collationis sit sacerdos al's nõ valet collatio. hic fuit
11 subtiliter de mente gl.in.d.cle.vt hi qui.quam tene menti.† Videmus simile in eligẽdo epm.nam requiritur tẽpore electionis vt sit subdiaconus.vt in.c.a multis.de eta.⁊ quali.vnde habet ordinẽ subdiaconatus annexũ actu. Maiores vero ordines habet annexos aptitudine:⁊ hãc cõclusionẽ vidẽtur etiã velle dñi de rota deci.iij.Vbi posuit notabilẽ ⁊ quotidianã questionẽ nũquid expectans apostolicus non existẽs in sacerdotio possit acceptare beneficiũ cui est annexũ sacerdotiũ actualiter modo predicto.Et tandẽ videntur concludere post Jo.mona.⁊ alios quod aũt beneficiũ habet actu sacerdotiũ annexũ ex prima fundatiõe bñficiũ:⁊ tunc nõ põt expectans illũ beneficiũ acceptare ex quo non est in sacerdotio saltẽ qñ illud beneficiũ fuit fun
d datũ p laicũ.Quia nõ est verosimile ꝙ per clausulas generales[d] appositas in literis pape voluerit derogare ordinationi beneficij ne laici retraherent ab edificatiõe ecclesiarũ.facit qđ no.gl.in clemen.ij.de preben.sed si beneficiũ habet sacerdotiũ annexũ non ex fundatione sed ex statuto postea facto per epm ⁊ capitulũ tunc potest beneficiuʒ acceptari per expectantẽ pter clausulas que solẽt apponi in lr̃a in eo ꝙ papa solet mãdare non a obstantibus quibuscũqʒ statutis ⁊c.Et hoc intellige.vt dixi in annexione respectu actus.nã in annexione respectu aptitudinis indistincte põt ex
b pectãs tale bñficiũ acceptare per.d.c.si pro clericis pauperib⁹.⁊ hoc bene notabis.Qualiter autẽ cognoscit an sit annexio respectu act⁹ vl' apti
12 tudinis recurrẽdũ est vt dixi ad vba.¶ †In gl. in versi.si canones.in fin.gl.q꞉ ponit veritatem. Sed quero nũquid promouend⁹ ad dignitates inferiores vel ad ecclesiã curatã debeat esse saltem in sacris tẽpore pmotionis:Innocentius. hic ⁊ Compo.ꝙ non.q꞉ tex.iste solũ facit mẽtionem de etate moribus ⁊ sciẽtia:nec requirit certum ordinẽ tpe pmotionis sed solũ mandat vt postq̃ pmoti fuerint assumãt ordines requitos. ¶ Hostiẽ.tenuit ꝯtrariũ dicẽs ꝙ sine dispensatiõe nunq̃ põt quis pmoueri ad talia bñficia nisi sit saltem in sacris per.c.preterea de etate ⁊ qualit. ¶ Jo.an.in.c.vnico.de etate ⁊ quali.lib.vj.in nouella.distinxit inter dignitates ⁊ personatus habentes sacros ordines annexos ⁊ inter alios nõ habentes sacrum ordinẽ annexum.vt in primis procedat opi.Hosti.in secũdis pcedat opi.contraria.Aliam tñ limitationẽ respectu eccl'ie curate dedit in.c.si pro clericis pauperib⁹ prealle. in gl.sua.Primũ dictũ scʒ Inno.cõiter obseruatur.⁊ hanc questionẽ plenissime tangã.in.c.dudũ
c el.j.j.eo.dic vt ibi.¶ Not.tñ ex dicto Jo.and.ꝙ nõ omnis dignitas seu personatus habet sacrũ ordinem annexum:vnde vide glossam sing.lx.distin.c.j.que dicit quod quem ordinem debeat ha
d bere cantor primicerius ⁊ similes standũ est consuetudini:⁊ potes capere hanc doctrinã clariorẽ ꝙ vbicũqʒ habens dignitatẽ officiũ vel personatum non habet curã animarum nec in iure caue
e tur quod debeat habere certũ ordinem:tũc serua illam gloss.vt recurratur ad consuetudinem[e]. Nec ob.iste tex.q꞉ restringit se ad dignitates habentes curam ⁊ ideo dicit ꝙ debet se facere pro
f moueri in sacerdotem.

1 Eligentes scienter indignum priuantur pro vna vice potestate eligẽdi ⁊ suspenduntur p triẽnium a beneficijs que habent in illa ecclesia vbi faciunt malam electionem.
2 Delinquens aliquando pro eodem delicto patitur duplicem penam.
3 Pena vbicunqʒ ponit a iure ratione alicuius delicti:debet illud delictum esse consummatũ ad hoc vt pena committatur.
4 Episcopus conferens beneficiũ indigno priuat ptãte cõferendi pro prima vice:si sciẽter fecerit. Eligentes indignum quod priuẽtur:an habeat locum in omnibus electoribus.
5 Collatio bñficiorũ ad quẽ spectat:si p aliquos sit amissa vel per negligentiam vel delictum.
6 Collatio bñficij facta indigno.est ipso iure nulla.
7 Tempus quando est datũ in medio alterius tẽporis:quando debet incipere currere an tunc qñ conceditur vel finito illo primo tempore.

Clerici sane. Eligẽtes indignum cõtra formã hui⁹.c. priuati sunt p prima vice ptãte eligẽdi.⁊ idem in collatore:⁊ defectũ capituli supplet episcop⁹ ⁊ econuerso:⁊ si capitulũ negligit fit deuolutio
1 ad metropolitanũ.h.d.vsqʒ ad finem.¶ †Not. primo hic duas penas cõtentas cõtra eligentes indignũ.Prima quod priuati sunt potestate eligendi:intellige pro prima vice.i.pro prima ele
f ctione fienda.[f] Vñ hanc potestatẽ recuperant in secũda electiõe:vt in.c.cũ vintonieñ.j.eod.Secũda pena ꝙ sunt suspensi per triennium a beneficijs ecclesiasticis.Intellige hanc penã respectu beneficiorum que quisqʒ habet in illa ecclesia ad quam fuit facta electio:ad alia vero bñficia non extendit vt est hodie tex.in.c.si cõpromissarius. infra eodem libro sexto.⁊ per hec duo iura dixit Joan.Andr.notabile verbum in regula odia.in merc.lib.vj.ꝙ verba dispositionis nõ debẽt ita

a ¶ Epm posse dispensare.adde late ro.cõsil.ccxxv. Sebasti. Sapia.

b ¶ Episcopi.Vide Spec.in ti.de dispẽsa.§.qualiter.⁊ ibi Bal.in additionib⁹ vbi dicũt ꝙ requirit ꝙ p instrumentũ vel p testes ꝯstet ꝙ eps voluerit dispẽsare al's pmouẽdo aliquẽ scienter indignũ non censet dispẽsare.vid Firmianũ in scda parte libri q̃rti.q.xxv. in tracta.de epo. vbi etiã dicit esse secus in imperatore et papa:vt ibi ponit que requirãtur ad hoc vt papa censeat dispensare.

c ¶ Indignitatis. Oldr.pro ⁊ contra.consi.cccxxv. vsqʒ ad.cccxxxij.

d ¶ Clausulas generales.Aldõ petrũ de ancha.consil.xix.vel.cccxv.

e ¶ Ad cõsuetudinẽ.Adde Oldr. consi.ccxxij.
Zacharias.

f ¶ Propria electione fienda.adde ad quẽ deuoluatur ptãs eligẽdi vbi elegerunt sciẽter indignũ:⁊ dic ꝙ ad papã lʒ alius sibi imediatus superior vt p Ber.⁊ Hosti.in.c.bone.lo.j.j.eo.⁊ p Cõpost.in.c.cũ vitonieñ.eo.ti.qđ probat per ea q̃ posui.j.proxi.apo.in v.ad metropolitanũ.Et idẽ in regularib⁹ bñficijs:vt no.ber.Compost.in.c.ne p defectu.⁊ Hostien.in.c.cũ in cunctis isto ti.per text.in c.quãq̃.hic alle.eo.tit.lib.vj.licet Vin.i.c.innotuit.j.eo.tenuerit contrariũ ⁊ p̃dicta addi.text.i prag.san.eo.tit.§.qđ si p̃dicta.⁊ ibi glo.in ver.priuati.archid.do.⁊ Car.Alex.in.c.sacrorũ.§.j.lxiij.dist.

✠ Sebast. Sapia.

a ¶ Eodē delicto. vide late Bald. Fulg. ꝛ Pau. de ca.i.l.j.C.de sum. tri.ꝛ fid ca.ꝛ Salice.in.l. q de crimine.C.de accu. ꝛ nūqd punitus in foro canonico per iudicē ecclesiasticū possit puniri per iudicē secularē tradit do. Ant.in.c.tue.de pcur.Jo.de ana. in.c.de his. de accusa.Abb.ꝛ Jo. de imol.in.c.j.de offi.or.ꝛ Abb.in c.de causis.colū. pe.de offi.deleg.

b ¶ Duplici pena. vide Jo.an.in.c. felicis.§.ceterū. de pe.li.vj.doct. in.c.tue.de penr. ꝛ in.l.senatus cēsuit.ff.de accu.

c ¶ Cōsummatū. Istud dictum refert iste in.c.j.de eo qui mit.i pos. cā rei ser.in.v.co. ver.ex pdictis.ꝛ est ter.ꝛ bal.in.l. si qs nō dicā rapere.in.ij.colū.in v.iuxta hoc qro. C.de epis.ꝛ cle.ꝛ i l.data opa.in co. xiij.in ver.item i penis statutorū. C.q accu.nō pos. ꝛ i auē.habita in vlti.co.C.ne fil.p pat.vbi dicit ꝙ i talib⁹ delictis in quib⁹ pena ipso facto cōmittitur nō hꝫ locū pnia: vt est gl.fi.in cle. ne i agro.§.quia vo in ver.ipo facto.de stat.mo.ꝛ Bal.in.l.si quis seruo.in fin.C.de fur.ꝛ in rub.ff.so. mat.ꝛ in.l.j.§.h aūt.ff.qd quisqꝫ iur.ꝛ in.l.qui aūt operas.per illuꝫ textū.ff.de infa.ꝛ Cy.in.d.l.si quis non dicā rapere. limita hic vnum nisi cōstitutio puniat attētatū.vt est casus in.l.j.§. bestias.ff.dposi. fm Salic.in.d.l. si quis non dicaꝫ rapere.

¶ Adde bal.cōsil.cclxxvj.Alex. consi.cxv.Franc. Are.cōsi.xlix.

large sumi sicut possent fm latam significationē verboꝝ.Sꝫ debēt restringi ex quo subest aliqua ratio seu equitas restringēdi:nam vt hic vides ter.iste suspēdebat istos eligētes indignū simpliciter a bñficijs.Et tñ restringunt ista vba ad beneficia q̄ habēt in illa eccl'ia ꝛ hoc iō qꝛ eligētes sic eligēdo ledūt illā ecclesiā ad quā fit electio:ergo pena nō debet vagari respectu alioꝝ bñficiorū que sunt alibi ꝛ hoc no.bene.† Et ex hoc et ex tert.no.ꝙ q̄nqꝫ pro eodē delicto[a] quis punit duplici pena[b] ꝛ vtraqꝫ imponit.de quo in.c.at si clerici.in fi.de iudi. ¶ Not.secundo ibi elegerint ꝙ hāc penā nō incurrūt electores nisi elegerint idignū:intellige sciēter.vt in.c.innotuit.j.e. Ex quo infertur ꝙ si aliquis noīauit in scrutinio idignū: sꝫ recessit ab illa noīatiōe anteꝙ perueniret ad electionē vel scrutiniū fuit laceratū nō habēt locū iste pene.vt est hodie ter.in.c.ppetuo.j.e.li.vj. ¶ † Et pistū ter.ꝛ illū posuit Jo.an.vnū dictū semp mēti tenēdū in regula odia.in mercu.sup vbo pena:dicēs ꝙ vbi pena apponit a iure ipo facto ꝑpter aliquod delictū cōmissum nunꝙ est locus illi pene nisi illud delictū sit consummatū[c] quantūcuqꝫ fuerit inchoatū.[d] Sed posset extraordinarie puniri qꝛ delictū inchoauit:pena tñ a iure imposita nō habet locū.hoc dictū ꝓbat hic iūcto illo.c.perpetuo.Et credo ꝙ Jo.an.hoc ponat in regula in penis.in mercu.Pro quo facit aliud singulare dictū Bar.i.l.j.ff.de sica.vbi dicit ꝙ statutū puniēs delictū certa pena non habet locū in eo qui inchoauit seu incipit illud delictū si illud nō perfecit:quia statutū ꝛ maxime penale est strictissime interpretādum.vt in regula odia. li.vj.Et de hoc vltimo vide plene qd no.bart.in l.si quis nō dicā rapere.C.de epi.ꝛ cler. ¶ † Not. iij.ibi eps.ꝙ eps ꝯferēs bñficiū indigno priuat potestate illud cōferēdi:intellige prima vice:vt s̄.dixi in electorib⁹:vt q̄n sciēter cōtulit idigno: sec⁹ si ignorāter.vt.j.e.innotuit.Et no.ex hoc et ex ter.ꝙ sicut capitulū supplet negligētiā epi in collatiōe bñficiorū.vt in.c.ij.de sup.negli.pla.ꝛ i c.ij.de cōces.prebē.ita supplet si eps priuat propter delictū suū qꝛ ꝯtulit bñficiū indigno vt hic. An aūt pena eligentiū habeat locū in omnibus electionibus:dic ꝙ non.Primo ꝙ nō habet locū in cardinalib⁹ eligentibus papam:quia hoc nō est iure cautū.Et hoc no.glo.in.c.si duo.lxxix. distin.Item nō habet locum in prelaturis citra episcopatū sꝫ restringitur ad epatus ꝛ supiores dignitates.vt in.c.si ꝯpromissari⁹.palle. ¶ † In gl.fi.ibi:sed illud est ordinariū:pōdera glo.ꝛ dic ꝙ regulariter maior supplet negligētiā inferioris.iuxta no.in.c.cū finus.ix.q.iij.ꝛ.c.ex parte.de conces.ꝓben.ꝛ hoc voluit ibi dicere gl.dum dicit ꝙ est ordinariū.minor aūt nō supplet negligētiā superioris nisi in casib⁹ in iure expressis.vt not. Inno.in.c.qꝛ diuersitatē.de cōces.ꝓben.Unde si nō diceret hoc de capitulo nō posset capitulum supplere defectū epi.Et ꝯnaliter cū queritur ad quē fiat deuolutio[e] in collationib⁹ beneficiorum seu electionib⁹ distinguendū est.Quod aut queritur in ecclesijs cathedralibus aut inferiorib⁹. primo casu serua decretalē quāꝙ.j.e.li.vj.vbi dicitur ꝙ in casu negligētie deuolnit potestas ad metropolitanū[f] scꝫ quo ad ꝓuidendū ecclesie de episcopo alijs vero casib⁹ potestas deuoluitur ad papā.In ecclesijs vero seu bñficijs inferiorib⁹ subdistinguendū est:qꝛ aut loquimur de deuolutiōe fiēda de capitulo ad epm aut econtra. Primo casu aut capitulū negligit:ꝛ tūc deuoluit ptās ad episcopū.vt in.c.ij.de cōces.preben. Aut peccauerūt eligēdo indignū:ꝛ tūc oēs peccauerūt deuoluit potestas ad ipsum epm.vt in.d. c.ij.ꝛ in.c.quāꝙ.prealle.in fi.Aut aliqui nō peccauerūt:ꝛ tūc potestas deuoluit ad nō peccantes nō aūt ad superiorē.vt in.c.gratū.s̄.tit.proxi. Si autem eps interfuit capitulo in collatiōe vel electiōe tanꝙ prelatus vel canonicus serua qd habetur in.c.postulastis.de cōces.ꝓbē.Secūdo casu dic ꝙ aut eps perdit ptātem in beneficijs spectātibus ad eū iure proprio ꝛ fit deuolutio ad suuꝫ capitulū siue pdat ꝑpter negligētiā siue perdat ꝑpter delictū:vt ꝓbat hic iuncto.c.ij.de ꝯces. preben. ¶ In bñficijs aūt deuolutis ad epm ex negligētia inferioris:puta qꝛ abbas subiect⁹ epo neglexit cōferre beneficia ad eū spectantia quo casu fit deuolutio ad epm.Et tūc est dubiū nunquid capitulū suppleat hoc casu defectū epi ꝛ finaliter cōcludit hic Inn.ꝙ nō.sꝫ hoc modo potestas deuoluit ad primū superiorē:puta archiepm.arg.c.ne ꝑ defectu.in fi.j.eo.ꝛ idē tenuit Jo. an.in.c.quāꝙ.palle.ꝛ satis mihi placet hec opi. Et ratio diuersitatis inter beneficia spectantia ad epm iure ꝑprio ꝛ iure deuoluto est ꝙ non est tāta cōmunio iter epm ꝛ capitulū in bñficijs deuolutis sicut in bñficijs spectātib⁹ iure proprio. Nā in deuolutis eps vtitur ptāte tanꝙ supior illius a quo facta est deuolutio:ideo capl'm nō hꝫ in illis cōiōnē.merito ad aliū superiorē dꝫ fieri deuolutio.arg.in.c.licet.ꝛ.c.fi.de sup.negli.prela. Sed in bñficijs proprijs est cōmunio inter eos cū faciat eps vnū corpus cū suo capitulo.Et oia dicatur eps possidere noīe epi:ꝛ sic etiā nomine capituli:iuxta no.per Inno.in.c.dilecti.de maio. ꝛ obe.facit.c.cū clerici.j.de ver.sig.Et vide aliā differentiā inter bñficia quā ponit Jo.and.in.d. c.quāꝙ.Aut eps non habet ius cōferendi sꝫ ius cōfirmādi:vt puta qꝛ ad aliquos citra epm spectat electio ꝛ ad episcopū confirmatio qui cōfirmat scienter indignū.Et hoc casu etiā dubitat an potestas confirmandi deuoluatur ad capitulū an ad proximū superiorē.Inn.ponit hic duas opi.Prima opi.ꝙ deuoluat ad capitulum.arg. hic ꝑ illa verba aut cōsenserit fieri ꝛc.Alia opi. que magis placet est vt deuoluatur potestas ad proximū superiorē quasi confirmationē fecerit tanꝙ superior.Et ad ter.istū in ver.cōsenserit. rñdet Inno.ꝙ pōt intelligi q̄n eps interfuit capitulo tāꝙ canonicus.Mihi placet prima opi. quā aperte sentit hic gl.pe.nam tert.nō pōt alio mō intelligi in ver.consenserit.nisi intelligat q̄n eps cōsenserit cōfirmādo scꝫ indignū vel admittēdo ꝓsentatiōe de indigno.Nā q̄n eps iterfuit vt canonicus nō fit deuolutio ad capl'm sꝫ poti⁹ ad eū tāꝙ epm qꝛ nō peccauit vt eps:sed vt canonic⁹.vt in.c.postulastis.palle.ꝛ in.c.a collatione.de appel.li.vj.Et ex his cōclude ꝙ si eps pdiderit ptāte cōferēdo cōfirmādo siue instituendo ꝓsentatū ꝑ patronū:semp fit deuolutio ad capitulū suū nisi in bñficijs deuolutis ad epm ex negligētia inferiorū.† Et ex his pōt decidi q̄stio: nūquid collatio facta sciēter indigno sit ipo iure nulla.doc.aperte nō tangunt hic:ꝛ vide Jo.and. post compost.in.c.capitulū sancte crucis.in pen. colum.de rescrip.Ubi videt velle ꝙ collatio facta criminoso nō est nulla:sed venit annullanda. arg.in.c.inter dilectos.de excess.pla.ꝛ vide ꝑ Fe[g] de.cōsi.xiij.circa mediū.qd mihi non placet.s vn de credo ꝙ collatio facta nō idonea sciētia moribus ꝛ etate est ipso iure nulla ꝛ potestas ꝓuidendi illa vice deuoluitur ad aliuꝫ modo predicto. Hoc videtur probare ter.in.d.c.quāꝙ.in fine.iūcta glo.penul.ꝛ hic.nam ter.iste in perditiōe huius potestatis ꝛ in nullitate actus voluit equiparare electores ꝛ collatores.Non obst.quod tert. dicat potestatē amittat:[h] qꝛ illud verbū amittat[i] debet intelligi scꝫ ipso iure.vt patet per precedētia ꝛ sequentia.nam de significato verbi amittat est vt nō requirat actualē executionē seu factum alterius sicut in simili dicimus de illis verbis ex communicationi subiaceat.nā illud verbū subiaceat est eiusdē temporis cum illo verbo amittat.ꝛ per illa vba fertur excōmunicatio ipso facto.vt no.gl.in.c.vnico.de iniurijs.li.vj.in fine.dixi plene in.c.clericis.j.ne cleri.vel mona.secus si tert.dixisset priuetur:quia hoc verbum requirit executionē alterius.ꝛ puto ꝙ in collatoribus sit tenenda conclusio quam facit Jo.and.in electoribus in regula odia in mercuriali.vbi concludit ꝙ iste.§.clerici.habet locū solum in defectibus

bic expressis

✠ Sebasti. Sapia.

¶ Inchoatū. vide Fe.in trac.q̄n conatus puniat no.ꝑ Moder.in l.j.§.hec vba.ff. qd quisqꝫ iur.

e ¶ Deuolutio. adde Ro.consi. ccclxj.ꝛ qd de ꝓsentatione.vide Lap.allr.lxvij.et lxxviij.ꝛ quid de executorib⁹.vid Cal.cōsi.j.d sup. neg.pla.Fede.cō si.clx.de.iurisdictione exercēda data negligentia subditorum.

zacharias.

f ¶ Ad metropolitanum.Tu dic ꝙ in solo casu negligētie deuoluitur ptās ad metropolitanū qd ꝓbat in decreta li alex.iiij.j.d ap. dilecti.quā tñ limitabis nō pcedere si ad solos epos spectaret electio:tūc em si fuerint negligentes nō deuoluit potestas eligendi ad eorū superiores sꝫ ad eoꝝ capitula.vt not. Mādago.in suo trac.de elect.c.j. parte.j.in gl.pe. ꝛ fi.ꝛ Fede.d se. cōsi.xxx.ꝛ Fran. de paui.i suo tracta.de potestate cap.sede vac.q.j.

✠ Sebasti.Sapia.

g ¶ Nō placet hoc etiā tꝫ do.Abb.i c.graue.j.d pbē. de q̄ ibi p Car.ꝛ Joā.de imol.

h ¶ Amittat.vid Pet.de anch.in cōsi.vj.posito inter cōsilia Cal.titu.de feu.incip. an iniuria.But. in.c.fi.de postul. Gasp.de cal.i.c. cū clerici.de pac. Moder.in.c.ij.d rescrip.facit ter. ꝛ ibi pistū in c. querelā.in ver.remonentes.de iureiuran.

¶ Addō que posui in ista materia.in.c.licet.in vij.no.s.eo.Alene.fal.

✠ Sebasti.Sapia.

i ¶ Amittat.Uide Abb.i.c.j.ne prela.vices suas.

glo.in.l.si quis in tātā.in ver.amittat.C.vnde vi.Feli.in.c.rodulphus.col.xvj.ver.verba lata sententia.colum.j.ꝭ.de rescrip.vbi refert ꝙ verbum amittat est futuri temporis nisi addatur ipso iure.

a ☞ Sebast.Sapia.¶ Defectū.Uide Abb.i.c.fi.ō cle.excō.ministrā.

b ¶ Finis primi triēnij.vide Jo.an.in addi.Spe.in tit.de pe.in fi.prin.⁊ quid de dilatiōe data alicui per.l. an confundatꝰ cū cōuētionali dilatione vel incipiat a die primi termini cōuētionalis. vide Bal.in.l.fi.C.de repud.her. faciat tex.in.l.capite quinto.ff.de adulte.vid qd in fi.not.Bart.in.l.fi.§.quoties.ff.de publi. Anto. Francis. ¶ Circa qd hic dicitꝰ de dilatiōe. adde lꝫ dilatiōes sint a iure taxate pñt tñ ꝓrogari vel minui ꝑ iudicem ex causa.l.interdū.⁊ ibi ꝑ gl.Bar.⁊ doct.ff.de iudi.l.fi.⁊ ibi an.no.ff.de fer.⁊ habetꝰ per Spe.i ti.de dila.in.§.nunc videamꝰ.i ver.⁊ sub hoc.vtrū aūt debeat adhiberi cause cognitio in tali ꝓrogatione faciēda vl' abbreuiatione habetꝰ ꝑ Bart.⁊ Pau.de cast.in.l.fi.ꝑ alle.⁊ ꝑ Pau.de ca.i l.j.C.de dila.⁊ in suo consi.ciiij. ¶ Et Adde ꝙ qñ iudex nō vellet moderare dilatiōes a iure taxatas ex cā posset ab eo appellari.vt no.Spec.in tit.de cita.i.§.ij.i fi.⁊ in.§.vj.in fi. ¶ Et addō ꝙ nō solum dilatio ad ꝓducendū iura ⁊ instr̄m partis q̄ a iure est cōcessa vsqꝫ ad ꝯclusionē in cā.vt in.c.cū dilectus.de fide instru.pōt abbreuiari per iudicē sꝫ etiā dilatio data ad opponēdū exceptiōes dilatorias q̄ vsqꝫ ad litis cōtestationē.vt in.l.ita demū.C.de ꝓcur.pōt ⁊ dꝫ ex causa abbreuiari per iudicē ſm Pau.de cast.in.l.oratione.ad fi.itē dilatio quatuor mensiū q̄ datur iudicatis ad soluendū in actionibus personalibꝰ pōt minui vel ꝓrogari a iudice.l.ij.⁊ ibi ꝑ bart.⁊ doct.ff.de re iudi.⁊ habetꝰ in.c.qd ad cōsultationē.de re iud.⁊ i.l.iiij.§.ꝯdēnatū.de re iudi.vide do.Car.in cle.i.de vi.⁊ ho.cleri.⁊ hec vera sunt etiā qñ procederetꝰ in cā sola facti v̄itate inspecta.vt per do.de Ro.deci.xcix.que incip.oēs.in not.quid aūt de dilatiōe bāni taxata per statutū an possit ꝓrogari vel abbreuiari ꝑ iudicē.habetꝰ ꝑ Bal.⁊ Pau.de ca.in.l.fi.§.⁊ hoc quidē.C.de iur.deli.⁊ dicitꝰ non.⁊ ideo si statutū diceret ꝙ aliquis deberet soluere ꝯdēnationē intra certū terminū al's ampu tetꝰ sibi manꝰ:nō pōt talis terminꝰ ꝑ iudicē breuiari.vt singularitꝰ voluit Bal.i marga.sua.i v̄.dilatio.i ver.pe.⁊ qd de termino dato ad appellandū ⁊ ad apl'os recipiēdū ⁊ ad appellationē ꝓsequēdā ⁊ ad suētariū cōficiēdū.⁊ de alijs etiā dilationibꝰ que a iure statuuntꝰ ⁊ ō tpe

a hic expressis:scꝫ qñ eligitꝰ patiens defectū[a] in natalibus in etate ⁊ sciētia ⁊ moribꝰ.Si aūt canonici eligerēt patiētē aliū defectū tūc cōcludit ꝙ nō incurrūt penā de qua hic q2 iure nō cauetꝰ.qd aūt ꝓdixi hꝫ locū in deuolutionibꝰ fiendis de epō ad capitulū:⁊ ecōtra.sꝫ si potestas cōferēdi:eligēdi ꝓsentādi vel cōfirmādi spectat ad inferiorē citra epm ⁊ capl'm puta abbatē archidiaconū vel ꝓpositum:tunc isto priuato ꝓpter negligētiā vel delictū deuoluitur potestas ad ꝓrimū superiorē.vt in clemē.vnica.de sup.neg.ꝑla.ptās tñ instituēdi vel eligēdi seu ꝓsentādi deuoluitꝰ ad illū q habebat ptatē ꝯfirmādi vel instituēdi lꝫ al's nō sit superior.pone exēplū.capl'm alicuiꝰ eccl'ie hꝫ eligere:ptās aūt cōfirmādi spectat de iure speciali ad abbatē ⁊ nō ad ꝓrimū superiorē.⁊ idē dic cū patronꝰ negligit presentare vel ꝓsentat indignū:q2 ille dicitꝰ supplere q habebat ptātē ꝯfirmādi ⁊ instituēdi q2 cēsetꝰ supior quo ad bñficiū lꝫ nō sit superior q̄ ad ꝑsonas eligētiū vl' ꝓsentātiū.⁊ ō hoc est gl.sing.in dicta cle.vnica. 7 ¶ † Ultimo hic queritꝰ qd si durāte isto triēnio q̄ canonici sunt suspēsi a bñficijs cōtingat iterū eos eligere sciēter indignū ⁊ sic inducunt in nouā penā alterius triennij:nūquid istud scdꝫ triēniū incipiet statim post factā electionē an debeat expectari finis ꝑmi triēnij:⁊ hec q̄stio pōt cōtingere sepenumero in consimilibus terminis. b Jo.an.refert opi.multorū q hanc qōnem disputarūt:tandē ipse cōcludit indistincte ꝙ scdꝫ triēniū icipit statim post cōmissūꝫ delictū:ita ꝙ priora tpa cōfunduntꝰ in scdis:q2 ex quo pena imponitꝰ ipso iure necessario dꝫ icipere statim post cōmissūꝫ delictū:⁊ idē ꝯcludit ipe in gl.sua in cle.ij.de magi.in fi.Sꝫ mihi plus placet opi.quā sentit Bar.in similibꝰ terminis.in.l.in senatꝰ.ff.ad turpil.vbi format qōnē c statuto cauetꝰ[c] ꝙ cōmittēs homicidiū soluat mille ⁊ stet ad cōfinia ꝑ decēniū durāte primo decēnio:homicida cōmisit aliud homicidiū q̄ritꝰ nunc vtrū debeat expectari finis primi decēnij:an v̄o scdm decenniū debeat immediate currere:⁊ ꝯcludit ꝙ qñqꝫ pena ponitꝰ vt species:puta ōt statutū ꝙ stet ad ꝯfinia ꝑ decēniū a tpe ōlicti ꝯmissi:⁊ sic determinat tps ⁊ sic scdm decēniū dꝫ incōtinēti currere:al's nō eēt illud dcēniū sꝫ aliud.arg.bonū in.l.si vsusfructꝰ mihi i biēniū.ff.ō vsufr.leg.aut pena apponitꝰ gñaliter ⁊ indetermiate:puta stet ad cōfinia ꝑ decēniū:⁊ tūc incipit scdm decēniū finito ꝑmo:q2 al's ñ solueret penā ōlicti.facit.c.j.ī.ō pe.

1 ☞ Electio faciēda de aliquo superiore pōt cōpromitti etiam in penitus extraneum.2.

3 Moniales possunt compromittere electionem abbatisse in masculum.

4 Habēs mandatū eligēdi:intelligitꝰ de idoneo q2 mandatū lꝫ gñale de eligēdo intelligitur de idoneo al's electus non idoneus nō est recipiendus.

5 Electio prelati non potest committi laico.

Laicus licet possit esse procurator in spiritualibus non potest esse arbiter.

6 Habens autoritatem eligendi ⁊ confirmandi vtrum possit se vnico actu expedire: scꝫ eligere ⁊ confirmare simul.

7 Ecclesia subiecta episcopo debet in omnibus actibus consensum episcopi habere.

8 Arbitrator seu amabilis compositor. Laudum ipso iure nullum non reducitur ad arbitrium boni viri: secus si est iniustum.

9 Compromittentes non possunt soluta pena recedere a persona electa.

10 Electores an ⁊ quando possunt variare vide.ī.eo.c.cum terra.in fine.

1 Causam que. † Cōpromittentes super electiōe tenētur recipere electū a compromissario si est idoneus. h.d. c Cōmunis diuisio scda ibi:si sorores. ¶ Casus literalis.Uacāte monasterio sancte Margarite moniales cōtulerunt potestatem eligendi abbatissam in epm Bononieñ.ꝓmittētes eā recipere in abbatissam quā eps dixerat eis prouidēdā. moniales vero postmodū re non integra voluntatem suā mutare volebant: mandat papa quatenus si hoc verū est illā quā eps eis prouiderit in suam faciāt recipi abbatissam si idonea fuerit. Ber. ¶ Not.primo ꝙ moniales appellantꝰ sorores.⁊ ecōtra.vñ hec v̄ba vidētur sinonima.i.idē importātia qd est cōtra vulgares ſm Jo.an. qui sorores appellāt subiectas fratribus mendicantibꝰ:al's vero appellāt moniales.Idē dic de monachis q2 possunt appellari fratres: vt in.c.cām.ī.de iudi. d Nā olim[d] anteꝗ̄ esset adinuentum in cōsilio vt fideles appellarētur christiani oēs appellabantꝰ fratres:vt est tex.iūcta gl.in.c.sacrosancta.xxij.dist.sunt eñ oēs christiani fratres in christo:q2 ꝑ lauacrū regeneratiōis recognoscūt spūaliter vnū patrē.s.deū.Uñ hinc oēs fideles cuiusqꝫ sint cōditiōis orādo deū dicūt pater noster.vid ad hoc tex.in.c.ad mēsam.xj.q.iij.sꝫ postmodū per excellentiā relictū fuit hoc nomē religiosis propter charitatē quā inuicē debēt habere vt appellentur fratres vel sorores. 2 ¶ † Not.secundo quod cōpromissum de eligendo prelatum potest fieri in forinsecū seu extraneū a collegio. 3 ¶ † Item no.ꝙ moniales possunt trāsferre potestatē eligendi abbatissam in masculum non ergo tenentur cōpromittere in alias moniales. Item no.quod hic potestas eligendi potest conferri in habentē potestatem cōfirmādi:⁊ hoc notabile colligitꝰ intelligēdo ꝙ iste moniales erāt subiecte isti episcopo quo casu ad ipm epm pertinebat de iure cōmuni potestas confirmādi electionē:vt no.gl.xviij.q.ij.c.ij. 4 ¶ † Itē no.ꝙ dantes potestatē alicui eligēdi prelatū vel aliū officialē videntꝰ intellexisse de idoneo. e Uñ si electꝰ

statuto ad petēdū in integrū restitutionē.vide late ꝑ bal.in.d.l.fi.in.§.cū gñaliter.C.de iure deli.⁊ ꝑ Bar.⁊ Alex.in.d.l.ij.ff.de re iudi.⁊ per Bal.in.l.eos.C.de ap.⁊ ꝑ bar.in.l.j.ff.de libel.dimi.⁊ ꝑ bal.in.l.dicere.in.§.vñ vidēdū.ff.de arbi.⁊ ꝑ gl.in.c.j.in.§.monitiōes.de mil.vasal.q cōtu.est:⁊ vide etiā ꝑ Bal.in vsi.feu. ¶ Et quid de dilatiōe cōualidata heredi ad implendū volūtatē defuncti. Dicas qd illa pōt ꝓrogari.nō aūt breuiari. vide Bal.in autꝰ.hꝫ ampliꝰ.in.j.op.C.de fidei cō.⁊ vide Pau.de ca.in cōsi.suo.clxv.in qbꝰ etiāꝫ locis habetur an dilatio que datꝰ per iudicē cōfundatur cū dilatiōe legali siue statutaria: vel quādo ille incipiat. c ¶ Statuto cauetur.Adde Pet.de anch.c.j.de cōces.ꝓbe.⁊ in cons.iiij.Bald.in.c.ex parte.in.j.col.ibi a tpe vltimi statuti.de ꝯsti.⁊ i.c.ꝑterea.in.v.col.i ver.vtrū plures dilationes.de dilatio.Jo.and.in ca.vnico.de plus pe.Bart.in.l.aut dānū.§.quisqꝫ.vbi bo.text.ff.de pe.do.meū in.c.ex literis.de ꝯst.⁊ in.d.c.ꝑterea.⁊ in.l.ita stipulatꝰ.i.xvij.al's i.xviij.colum.ff.de verbo.ob.⁊ adduco Bar.in.l.meiꝰ.§.duobꝰ.in.xiij.co.in princ.in v̄.ij.inducitur.ff.de le.ij.vbi ponit notabilē.q.ꝯsuetudo est i eccl'ia pisana ꝙ si vnꝰ ex canonicis moriatur canonici lucrantꝰ fructꝰ ꝑmi anni: demū accidit ō vna ꝓbēda ꝙ vacauit bis eodē anno vtrū debeāt hr̄e fructus duorū annoꝝ determinant post Pet.⁊ alios ꝙ nō ne due cāe lucratiue eiusdē fructꝰ cōcurrant.⁊ ōt Pet.ꝙ ita fuit determinatū vltra mōtes vbi fuit hec cōsuetudo et subsequēter ponit aliā qōnē de qua vt ibi ꝑ eū in ver.iij.ego iduco statuto cauetꝰ ꝙ si qs portauerit bladū extra comitatū qd ꝑdat aīal super quo portaretꝰ ⁊ condēnetꝰ in.x.Alio statuto cauetꝰ ꝙ in oibꝰ maleficijs cōmissis de nocte pene duplicētur modo quidā extraxit frumentum super mulo de nocte vtrū teneatꝰ ad duos mulos certe nō ne due cause lucratiue ꝯcurrāt vt ibi ꝑ eū.⁊ vide ꝑ Bar.i.l.sanctio legū.ff.ō pe.

d ☞ Sebasti.Sapi. ¶ Nō olim.No.est ꝙ fr̄nitas dr octo modis.vt no.Jo.i.c.ioānes.de reg.⁊ lꝫ appl'one fr̄is veniāt ēt monachi largo mō q2 de cōi vsu dñr soli mēdicātes illi q nō sunt i religiōe scti bñdicti:vt no.i.c.cām.ō iudi.vide ēt Abb.in.c.lꝫ.de offi.leg.vbi ponit.q.ō legato facto fratri:an debeatꝰ fratri q erat in religiōe:an fratri carnali.

e ☞ Sebasti. Sapia. ¶ De idoneo.vide bal.i autꝰ.habita.col.pe.C.ne fil.ꝑ patre.Bal.i.l.quāꝗ̄.ff.de ritu nup.si tñ fiat electio ō digno lꝫ potuerit fieri de digniori nō vitiatꝰ.no.Bart.in.l.cū quidā.ij.ff.de leg.ij.

a ✠ Sebast. Sapia. ¶ An aūt. Uide no. in c. decernim⁹. j. de iudi. ⁊ ibi late per Deci. facit tex. in c. massana. j. hoc ti. in c. sacrosancta. eo. ti. et Jo. an. in c. ij. de preben. vbi dicit q̄ nō valet cōsuetudo in ɔ̄triū etiā cu ius initij memoria in contrarium non existeret et hoc procedit etiam in laico patrono. c. nobis. j. de iurepatro.

b ¶ Ad ɔferēdū. Adde Ro. sing. cccc.xciiij. vbi dt qd̄ si executori p̄fixa est meta distribuendi in certas personas data negligētia ep̄s ꝯ tenetur i illas dispensare.

c ¶ Quēadmodū. Adde do. feli. in c. cū accessissent. i. xiij. co. i. v. ex h̄ dicto. de cōsti. s.

d ¶ Differētia. vide istū post alios i. c. quintauallis. de iureiu. i. v. col. iiij. ex p̄dictis colli ge alias dr̄ias. ⁊ p doc. in l. societatē. §. arbitrorū ff. p soc. pulchre p Ang. are. insti. d̄ ac. §. oim autē in. ij. ⁊. iij. col. vbi ponit casus in q̄bus arbiter ⁊ iudex eq̄parant ⁊ i quibus differunt. Zacharias.

e ¶ Inter arbitrū. Tu vide p hac differētia qd̄ no. in aposti. celsi ad fran. cre. sing. suo cxlvij. qd̄ incipit cōmissa ēst q̄stio. zacharias.

f ¶ Boni viri. adde quid si arbiter fuerit elect⁹ p cōpromissarios: vt bonus vir habito p̄cipue respectu ad ipm̄ ⁊ nō ad aliū an impediat laudū reduci ad arbitriū boni viri. vid̄ Lud. ro. sing. incip. an a laudo vbi alle. fin. dictū bar. i. l. iij. §. tametsi. ff. d̄ arbi. tꝫ q̄ ipedit reductionē. quē Alex. in apo. ad ipm̄ in alleg. l. iij. c seq̄t dicēs fin. ēt ⁊ aureū dictū idē in apostil. in l. societatem. §. arbitrorū. i vlt. col. in v. operant. ff. p soc. ⁊ Lāf. de ori. allegās fin. p̄mis sum. ro. i suo tra. d̄ arb. i vlt. pte. v. ⁊ id̄ lꝫ. ibi firmit non figat pedē.

non est idoneus nō tenētur isti electū recipere. Et facit ad q. q̄n cōitas eligit duos ciues vt vadant ad eligendū potestatē vel capitaneū. si eñ eligūt indignū: puto qd̄ ciuitas nō tenet illū acceptare vt hic qd̄ no. Nā in mādato generali nō venit q̄ eligāt indignū. arg. in l. si procurator. ff. de ɔdi. inde. ⁊ in c. si cōpromissari⁹. j. e. li. vj. † An aūt [a] hec ptās eligēdi prelatū possit ɔferri in laicū vt i cōpromissariū. videt q̄ sic: q2 cōpromissarius censet p̄curator ɔpromittētiū: eligit eñ ipoꝝ noīe ad hoc qd̄ leg. ⁊ not. in c. in causis. j. eo. ⁊ in d. c. si cōpromissari⁹. Sed laicus p̄t eē p̄curator in spiritualib⁹ cū exerceat nudū ministeriū. vt ē tex. no. de p̄cu. c. j. li. vj. ergo ⁊c. Cōtrariū puto verū q2 i electiōe p̄lati nō versat nudū ministeriū: imo hꝫ arbitrari an q̄s sit idone⁹ ad offm̄ p̄lature nec est oīno simpl'r p̄curator. Imo officiū radicat in p̄sona sua adeo q̄ nō pōt reuocari: de quo tñ est dicendū: vt in d. c. i causis Ad hoc adduco tex. in c. contingit. d̄ arbi. vbi ptꝫ q̄ nō pōt assumi arbiter laic⁹ sup spūalib⁹: ⁊ subijcit ibi in tex. rō q2 nō decet vt laic⁹ in talib⁹ arbitret: q̄ quidē rō optime militat in q̄ōne nostra: faciat in arg. c. massana. ⁊ c. sacrosan. j. eo. ¶ † Scd̄o q̄rit pone q̄ cōpromis-

6 sum fuerit factū in ep̄m q habebat ptātē ɔfirmādi electionem nūquid poterit iste ep̄s ex quo nūc hꝫ ptātē eligēdi vt ɔpromissari⁹ ⁊ ɔfirmādi vt ep̄s vnico actu expedire. s. p viā p̄uisiōis dicēdo p̄uideo vobis de tali in abbatissam: an tenet pri⁹ eligere tāq̄ cōpromissari⁹ ⁊ postea cōfirmare tāq̄ ep̄s. ¶ Jo. an. dicit q̄ forte olim poterat se expedire vnico actu: sꝫ hodie sec⁹ cū post electionē debeat p̄poni edictū añ cōfirmationē iuxta formā. c. si. j. eo. lib. vj. do. Ant. dicit q̄ nec hodie nec olim p̄nt illa expediri vnico actu cū diuerso iure iste ptātes cōcurrāt in eadē p̄sona. ⁊ h̄ qd̄ not. in d. c. cū iter canonicos. j. eo. Ego distinguerē lati⁹ sic: q̄ aut iste ptātes ɔcurrūt in eadē p̄sona diuerso iure: aut eodē. Primo casu aut p̄pria autoritate hꝫ ista exercere vtrūq3: ⁊ tūc est i optiōe sua an velit prouidere vnico actu: an diuersis vicib⁹. Et hoc fuit finaliter de mente Jo. an. in c. ne p defectu. j. eo. vbi dicit q̄ si ptās eligēdi p negligentiā deuoluitur ad superiorē poterit superior eligere iure deuoluto ⁊ postea cōfirmare iure proprio. Itē poterit p̄uidere vnico actu p viā. s. p̄uisiōis seu collatiōis. Quia cū habeat ipse vtrāq3 ptātē ex officio p̄prio pōt miscere vtrūq3: qd̄ satis mihi plꝫ cū nō cēseat iste h̄ casu iure diuersorū. p h̄ alle. no. dictū dñorū de rot. deci. lv. vbi notabiliter dicūt q̄ si p negligētiā p̄r̄oni deuoluit ptās ad ep̄m tenet ep̄s cōferre bñficiū intra tempus p̄fixū ad ɔferēdū. [b] Et sic no. singl'r q̄ nō tenet ep̄s pri⁹ eligere ⁊ apud seip̄m p̄sentare ⁊ postea instituere sꝫ p̄t vnico actu expedire p viā collationis. Et tene menti: q2 hꝫ tp̄s ad conferēdum hoc bñficiū. s. sex mēsiū a tpe deuolutiōis quēadmodū [c] intra p̄dictū tp̄s tenet ɔferre bñficia spectātia ad eū iure p̄prio. vt i. c. ij. d̄ ɔces. p̄bē. facit optime ad p̄dicta. c. si electio. j. e. ti. li. vj. ⁊ c. lꝫ. j. de sup. negl. p̄la. Si vo hꝫ ptātē eligēdi ⁊ cōfirmādi iure diuerso ⁊ nō p̄prio: vt q2 est ɔpromissari⁹ respectu electiōis ⁊ tūc nō pōt se expedire vnico actu q2 nō dꝫ miscere istas ptātes vt alius eligat ⁊ vt ali⁹ habeat ɔfirmare: ad qd̄ vide bo. gl. i. c. vt circa. j. e. li. vj. ⁊ p Inn. ⁊ gl. i. c. cū iter canonicos. j. e. qd̄ no. in cle. si bñficio. de preben. in glos. ⁊ in c. cū venissent. de insti. ⁊ p do. de ro. decisi. cclv. Si vero eodē iure habet quis vtrāq3 po-

Anto. Fran. ¶ Circa hoc an ⁊ q̄n est factū cōpromissum i aliquē vt in boni virū possit ab eo peti reductio q̄n etiā sunt addita illa vba nō habito respectu ad aliā. Dicas q̄ q̄uis Bar. i locis hic alle. ⁊ aliqd hic allegant tenuerint sicut hic dr̄ q̄ nō possit peti reductio ad arbitriū boni viri: tñ Bal. in l. cū hac. in ij. col. s. de arbi. vr̄ tenere ɔ̄triū ⁊ pro eo facit q2 q̄n est factū cōpromissum vt arbiter p libito volūtatis p̄nūtiet: nō excludet bñficiū reductiōis prout etiā voluit Bal. in l. pe. in iij. co. C. d̄ arbi. ⁊ in l. iij. i v. ⁊ p hoc apparet. C. de do. p̄mis. ⁊ in l. si. §. sꝫ ⁊ si q̄s. in j. col. C. cōia de leg. vbi dicit q̄ clausula q̄ arbiter p̄nuntiet p libito: vel ad bñplacitum intelligitur ad arbitriū boni viri. de qb⁹ verbis ip̄ortātibus arbitriū boni viri. hr̄ per Alex. in l. si sic. ff. de le. j. ⁊ in l. j. ff. de leg. ij. ⁊ vide bo. tex. i c. nimis. de exces. p̄la. ⁊ hoc dictū bal. itelligerē nisi forsan dol⁹ arbitri interuenisset: q2 tunc verū eēt q̄ ledēdo partē enormit dolo adhibito posset peti reductio ad arbitriū boni viri etiā si esset dictū q̄ arbit possēt p̄cedere alte ⁊ basse: q2 tūc nō videret p̄cedere. vt bon⁹ vir ex q̄ dolose ageret: sꝫ Jo. an. i. c. humilie. de ma. ⁊ obe. ⁊ voluit etiā ipse Bal. in l. ⁊ in maiorib⁹. C. de ap. ⁊ in c. j. §. inter pares. in ij. colū. de l. cōra. in v. feu. ⁊ hr̄ p ro. in rub. d̄ arbi. in vj. co. ⁊ p Pan. de ca. in cōsil. lxx. ⁊ in consil. lxxij. si autē dolus non interuenisset tunc putarem opi. Barto. esse veriorem: q2 tunc processisset vt bon⁹ vir licet sine dolo partē lesisset. ⁊ ita putarem has opiniones fore concordandas.

testatē tūc pōt vnico actu se expedire nam collatio habet vim electionis ⁊ ɔfirmatiōis: vt no. in

7 c. cū olim. de causa pos. ⁊ proprie. ¶ † In gl. j. in fi. no. ex hac gl. q̄ ep̄s nō dicit esse de collegio ecclesie inferioris sibi subiecte lꝫ sit caput collegij. ⁊ dic q̄ est caput mediatū non immediatū: iuxta tñ no. in c. cū ab ecclesiarū. ⁊ c. pastoralis. de off. ord. Et q2 est caput. Itē ⁊ p̄pter cōmunionē que est inter ep̄m ⁊ eccl'ias sibi subiectas debēt iste ecclesie sibi subiecte in oib⁹ actib⁹ habere cōsilium ⁊ consensum ep̄i. vt not. Inno. in c. requisisti. in fi.

8 de testa. ⁊ in c. cū accessissent. de consti. ¶ † In gl. in ver. si tñ existat idonea. in fi. no. istā gl. pro differentia [d] inter arbitrū [e] ⁊ arbitratorē seu amicabilē cōpositorem. Et quatenus glo. dicit q̄ dictū arbitri tenet siue sit equū siue iniquū. dic illud verū nisi cōtineat euidentē iniquitatē seu peccatū. de quo dic vt plene dixi in c. ij. de arbi. Quaten⁹ autem dicit q̄ dictū arbitratoris seu amicabilis cōpositoris non tenet nisi sit equū. intellige. s. in effectu q2 pōt peti reductio ad arbitriū boni viri [f]. i. vt p̄iudicē tāq̄ bonū virū reducat ad equitatē: [g] vt in l. societatē. §. arbitrorū. ff. p socio. Laudū tñ tenet nisi esset nullum alia ratione: puta q2 latū contra ius scriptū vel cōtra fauorē compromissi. vt in c. examinata. de ɔfir. vti. vel inuti. tūc eñ non petitur reductio ad arbitriū boni viri ex quo laudū est nullū. Tñ ista nō sunt necessaria in casu nr̄o: q2 vt dicit Jo. an. ⁊ bñ cōpromissarius ad eligendū nō est p̄prie arbiter vel arbitrator: sed est potius procurator. Cōpromissarius eligit eñ noīe collegij non noīe p̄prio. vt in c. in causis. j. eo. ⁊ in c. si cōpromissarius. eo. ti. lib. vj. Dic etiā q̄ nō est p̄prie p̄curator q2 potest hec ptās reuocari. vt dicetur plene in c. in causis. j. eod. Uñ est quedā species de per se. nā arbiter ⁊ arbitrator sumuntur in discordia. sed cōpromissari⁹ ad eligendū q̄nq3 deputat nulla existente discordia sed vt facilius prouideatur ecclesie de p̄lato: accedit tñ magis ad naturā arbitrorū q̄ arbitratorū: q2 arbiter p̄prie assumit ad litē decidendam arbitrator aūt sup discordijs ortis i ɔ̄ctu vel q̄si.

9 vt in d. §. arbitrorū. cū duabus. ll. seq. † Et ex hoc infertur q̄ nō possunt cōpromittentes soluta pena vel interesse recedere a persona electa: vt hic. licet secus sit in dicto arbitri. vt in c. dilecti. j. de arbi. ¶ In gl. fi. in fin. tene hoc vltimū dictū glo. qd̄ est hodie approbatū in d. c. si cōpromissari⁹.

10 ¶ Et generaliter cū queritur an electores possunt variare aliū eligendo: distinguendū est aut elegerunt noīe proprio vt faciūt canonici: aut nomine alieno vt faciūt cōpromissarij. Primo casu aut electio tenuit ⁊ non possunt variare. vt in c. publicato. [h] ⁊ in c. cū inter. j. e. Quod tñ limita vt dixi in c. pe. s. tit. proxi. aut electio nō tenuit ⁊ tūc aut vitio forme: ⁊ poterunt iterū eligere anteq̄ priuent. vt no. do. in c. q2 p̄pter. j. e. aut nō tenuit vitio materie. vt q2 elegerūt indignū. ⁊ aut ignorāter ⁊ p̄nt iterū eligere. vt in c. innotuit. et in c. cū terra. j. eo. aut scienter ⁊ nō possunt eligere. q2 ex hoc sunt priuati ⁊ potestas est translata in aliū. vt in c. s. proxi. §. fi. ⁊ in c. gratū. s. de postu. prela. Scd̄o casu principali q̄n elegerūt noīe alieno tāq̄ cōpromissarij aut electio tenuit ⁊ nō p̄nt variare q2 sunt defuncti eoꝝ officio. j. e. cū in iure. ⁊ in d. c. si ɔpromissari⁹. Aut electio non tenuit vitio materie: ⁊ nō p̄nt ampli⁹ eligere siue scienter siue ignorāter q2 functi sunt eorū officio vt p̄bat in d. c. si cōpromissari⁹. Aut electio non

✠ Sebasti. Sapia.

g ¶ Ad equitatē. Sed hoc non habet locum nisi sit lesio in sexta parte s̄m Bart. in d. l. societatē. §. arbitrorū. colū. vij. qd̄ quomodo intelligi debeat. v. Alex. in l. si quis arbitratu. in fin. ff. de verbo. obli. ⁊ latius per dñm Bartho. vero. in tracta. de simulatio. contractu. in vj. casu principali. colum. xj. versi. quarta opinio. vbi videtur reprehendere Bar. Ego discussi. in l. ij. C. de rescinden. vendi. vide etiā ad hec que no. Bartho. in l. fina. ff. de preto. stipulatio.

b ¶ Publicato. Uide ibi istum post alios doct.

tenuit

a ✠Sebasti. Sapia. ¶ No. secũdo. Hoc etiã pcedit ꝙ qs possit venire cõtra factũ suũ qñ actus est null⁹. c. si quis epõꝝ. de reb. eccle. nõ ali. no. do. Abb. i. c. j. col. v. j. de iudi. vide etiã no. i. c. diuersis. de cleri. cõiu. et no. p moder. in. l. trãsactione. C. de trãsac. vbi dicũt ꝙ qs põt detegere turpitudinẽ suã ꝛ venire ꝯ factũ suũ qñ act⁹ est null⁹. vi ð etiã Alex. in cõsi. cxxvij. col. iij. vide ẽt Pau. de ca. in. l. ꝛ heredi. §. filia. colũ. ij. ff. de pac.

b ¶ Nõ tenuit. dic vt glo. fi.

c ¶ Per testes. Vide q̃ ponã i. c. innotuit. in nu. xvj. j. eo. Aeneas fal.

d ¶ Si qs presbyteroꝝ. vide ibi Jmo. ꝛ Bar. in. l. post mortẽ. ff. de adopt. ꝛ in. l. q ea mẽte. ff. de fur. et aliquid per istuꝫ in. c. cũ sup qõne. de cõces. preben. ¶ Adde Frãci. are. consil. cxiiij. ✠Sebasti. Sapia.

e ¶ Et diffinitiuã. De hoc late per scribẽtes in. l. qð iussit. de re iudi. ✠Sebasti. Sapia.

f ¶ Semel fecit. de hoc traditur in. l. edita. C. de eden. ✠Sebast. Sapia.

g ¶ Nõ debet audiri. vide Alexã. in cõsi. lx. colum. j. volu. iij.

h ¶ Si creditorib⁹. Bal. ibi dicit qð illud quod dicĩ ꝙ qs nõ põt venire ꝯ factuꝫ: fallit in eo q tanq̃ arbiter tulit sñiam qñ si illa causa ẽ sibi ðlegata poterit iudicare ꝯ id qð iudicauit tãq̃ arbiĩ. refert Archi. i. §. itẽ si ꝯ patrẽ. iij. q. vij. Fallit etiã i iudice q iudicauit a cuius sñia ẽ appellatũ qui postea si successit appellanti poterit dictã appellationẽ pseq ꝛ venire ꝯ sñiaꝫ a se latã. vt voluit Joan. an. i addi. Spe. in ti. de sen. pla. §. qñ. vñ. qd si pcurator. referunt ꝛ sequuntur Bu. ꝛ Jmo. l. c. j. de re iudi. glo. est ꝛ ibi Archidi. in d. §. itẽ si ꝯ patrẽ. cui adde qð no. i l. j. ff. de excep. rei iudi. ꝛ vide Jmo. i. l. si eũ hoiem. ff. de fideiusso. Anto. Francisc.

¶ An et qñ qs

tenuit vitio forme: ꝛ tunc aut iuerũt cõtra formã errore pbabili: ꝛ puto ꝙ poterũt iterũ eligere qꝛ nõ videnĩ elegisse ex q̃ nõ seruarũt formã eis traditã: vt pbaĩ i. l. qd tñ. ff. ð arbi. ꝛ eoꝝ q̃ no. Jnn. in c. j. de re iud. vbi ponit de executore qui probabili errore ductus puidit de bñficio nõ debito nũquid possit puidere de debito. Aut sciẽter iuerũt ꝯ formã. ꝛ tũc puto ꝙ nõ poterũt ampli⁹ eligere qꝛ functi sunt eoꝝ offõ. ar. in. c. cũ dilecta. ð rescri. Abb.

1 ☞ Electus ꝛ nõ cõfirmatus nõ põt conferre beneficia et alios actus episcopales facere. ꝛ idem est in aliis electis. 2.

3 Venire cõtra factũ propriũ est licitũ quãdo illud factum non tenuit ex defectu potestatis. 5.

4 Episcopi ꝛ alij prelati prouisi per papã videntur electi ꝛ confirmati eodem instanti.

Scriptura est de substantia pbatoria: nõ de substantia gratie adeo ꝙ testes non admitterẽtur ad probandum gratiã.

5 Judex an ꝛ qñ possit venire contra sñiam suam. Cõfessio an possit mutari p ꝯfitẽtẽ: ꝛ qd ð libello Testes vtrum possint variare. Societas põt ad libitũ reuocari ex iusta causa. Prelatus põt esse iudex in causa sue ecclesie.

NOsti. †Electus ante ꝯfirmationẽ bñficia ꝯferre vel aliter administrare nõ potest. h. d. primo ponit ius ex quo infert mandatum. ibi: madamus. ¶ Casus literalis. Quidã elect⁹ fuit in epm Licoñ. iste sic electus anteq̃ haberet confirmationẽ cepit administrare ꝛ cõferre p̄bendas et dignitates: dicit papa qð cũ isti⁹ electio cõfirmata nõ fuerit: p̄dicta facere nõ põt: vñ mãdauit papa epo vigoueñ. vt ei precipiat vt si quã fecit concessionem de predictis eam studeat reuocare. Ber. ¶ †Not. p̄mo ꝙ potestas administrãdi descẽdit ex cõfirmatiõe nõ aũt ex electione collegij. Per electionẽ enim quis consequiĩ ius p̄lature ꝛ administrãdi in habitu: sed p cõfirmationẽ superioris cõsequiĩ ius administrãdi in actu: vt dicit glo. notabilis hic. ꝛ in. c. quanto. lxiij. distin. ꝛ idem in electionibus collegioꝝ seculariũ: vt no. glo. in l. priuatoꝝ. C. de iuris. om. iudi. et Bal. in aut. habita. C. ne filius p patre. ꝛ vide quod dixi. s. eod. in c. postq̃. ¶ †No. secũdo ᵃ quẽ posse venire ꝯtra factum pprium qñ illud nõ tenuit ᵇ ex defectu potestatis: ꝛ ad hoc solet allegari iste tex. de quo dicendum est: vt. j. latius dicam. ¶ Vltimo no. ꝙ ante cõfirmationẽ appellatur quis electus habita electione collegij. Jdem dic post cõfirmationẽ ante cõsecrationẽ. vt in. c. tua. j. de his que fiunt a p̄la. ¶ †Sed q̃ro quid de istis p̄latis qui hodie prouidentur p papã: nũquid isti statim possunt administrare cũ sint p papã pronuntiati. dic ꝙ sic: quia talis puisio hꝫ vim electionis ꝛ cõfirmationis. vt not. in. c. cũ olim. de causa posses. Dic tñ ꝙ nõ dꝫ recipi tanq̃ prelatus nisi per literas pape faciat fidem de puisione sibi facta: al's recipientes eam incurrunt penã: ꝛ est hodie prouisum in quadam extrauagãti. Dic tñ ꝙ immediate cum papa pnuntiat aliquẽ p̄latum statim ille sic pronũtiatus est verus p̄latus: qꝛ ad esse gratie non requiritur litera sed solũ sufficit factũ pricipis: sed litera est de substãtia pbatoria: non autem de substantia gratie. not. Bald. in. l. humanum. C. de legibus. p Joã. and. ꝛ Archidi. in pemio sexti. Unde hodie non sufficeret pbare per testes ᶜ quod papa pronuntiauit aliquẽ epm ad hoc vt recipiaĩ in ecclesia tanq̃ eps sed oportet vt pbetur p literas pape modo predicto. ¶ †Jn glo. fi. not. gloss. que solet allegari cum queriĩ an et qñ quis possit venire cõtra factũ ppriũ. Pet. de fantus. ponebat hic aliã theoricã dicens ꝙ aut factũ est nullũ ratione conferẽtis: puta qð nõ habebat potestatẽ disponẽdi

possit venire cõtra factũ ppriũ ꝛ illud reuocare. Dicas p̄mo ꝙ iudex potest venire cõtra factũ ppriũ reuocãdo interlocutoriã quã tulit. l. qð iussit. ff. de re iudi. ꝛ eodẽ modo potest quis reuocare testamentũ. ꝛ vltimam voluntatẽ quam ꝛ qð facit donec ipse est in humanis. l. si quis in principio testamẽti. ff. de lega. iij. c. cũ marthe. de celebra. mis. ꝛ generaliter quãdo quis

vel nõ seruauit solẽnitatẽ debitã: ꝛ potest quis venire cõtra factũ suũ licet sit nullũ. alleg. c. diuersis fallacijs. de cler. cõiu. Sec⁹ si ignorãter disposuit vt in. c. innotuit. j. eo. ¶ Jnno. dat aliã theoricam dicẽs vbicũqꝫ factũ est improbatũ a iure semper quis potest venre cõtra factũ ppriũ: vt hic. ꝛ in. c. si qs presbyteroꝝ ᵈ. de reb. eccle. nõ alie. Non ob. ꝺm eundẽ. c. diuersis fallacijs. qꝛ ibi factũ nõ erat oĩno nullũ sed poterat aliquo modo sustẽtari. vel illud pcedit in odiũ epi qui sciẽter puidit de beneficio clerico cõiugato. vel tertio pcedit illud dispẽsatiue ꝺm eum. Sed põt dici ꝙ cũ ista sit via brocardica ꝛ discurrat per multos ꝛ infinitos casus nõ põt sub certa regula distringi sꝫ ꝺm varietatẽ factoꝝ aliqñ lꝫ venire cõtra factũ ppriũ aliqñ nõ et in iudicijs põt ista q̃stio discuti multis modis: ꝛ respectu iudicis: ꝛ respectu partiũ. Nam in iudice põt dubitari an possit venire cõtra sñiam interlocutoriã ꝛ diffinitiuã ᵉ de quo dicendũ est: vt dixi in c. cũ cessante. de app. ꝛ in. c. i literis. j. de offi. deleg. Respectu partis posset dubitari circa ꝯfessionẽ et libellũ nunqd posset venire contra id qð semel fecit ᶠ. de quo in. c. fi. de cõfes. ꝛ in. c. ij. de libel. obla. Eodẽ mõ posset dubitari respectu testiũ. nũquid possunt variare. de quo in. c. pterea. de testi. cogẽ. Circa facta extra iudiciũ posset etiã dubitari tã in ꝯtibus noiatis q̃ innominatis ꝛ alijs dispositionibus sumẽtib⁹ viꝫ ex facto vnius partis tm̃. Sed pro aliquali introductiõe ꝛ ꝯcordãtia iuriũ que allegaĩ in glo. potes sic distinguere sumẽdo aliqua dicta Card. in. l. si qs p̄sbyteroꝝ. preallegata et hic per doc. Quod aut quis vult venire ꝯ factũ suo nomine alieno ꝛ ad cõmodũ alteri⁹: aut noĩe proprio ꝛ ad cõmodũ ppriũ. Primo casu aut est remot⁹ ab administratiõe ꝛ nõ potest venire illo nomine. vt in. c. monemus. xij. q. ij. vbi patet ꝙ prelatus qui male alienauit nõ potest noĩe ecclesie repetere male alienata si fuit remot⁹ ab administratione. aut nõ fuit remot⁹: ꝛ tunc põt venire cõtra factũ ppriũ ex quo agit noĩe administratiõis sue et factũ suũ põt improbari. secus aũt vbi legitime factũ suũ explicasset. vt in. d. c. si qs p̄sbyteroꝝ. et xij. q. ij. nõ liceat. ꝛ in. c. ij. de pe. cũ simi. Scðo casu principali qñ vult venire noĩe proprio: ꝛ tunc aut imminet periculũ animaꝝ vĩ fauor publice libertatis: ꝛ potest venire cõtra factũ ppriũ ex quo de iure illud nõ põt dãnari. vt in. c. teneor. ꝛ in. c. consangui. de re iudi. ꝛ in. c. interrogatã. C. de libe. cau. ꝺm vnũ intellectũ. Aut non imminet talis fauor: et tunc aut factum nõ tenuit aut tenuit sed est cassandum. Primo casu aut vult venire cõtra in iudicio aut extra iudicium. Primo casu si allegat turpitudinẽ suã nõ debet audiri ᵍ. vt in. l. si creditorib⁹ ʰ. C. de ser. pign. da. manumis. ꝛ in. c. inter dilectos. de dona. Aut excipiẽdo allegat turpitudinẽ suam ꝛ auditur. ff. de cõdi. ob tur. causam. in. l. iiij. ꝛ vide in hoc quod plenius dixi in. c. cũ super. de cõces. prebẽ. ꝛ p Bar. in. l. iusiu. §. procurator. ff. de iureiuran. Si extra iudiciũ aut factũ nõ tenuit ex persona faciẽtis ꝛ potest ꝯtrauenire. argumẽ. hic. Aut non tenuit ex persona recipientis. Et distinguitur. vt. s. qð aut scienter hoc fecit ꝛ non potest contrauenire in odium suũ: ꝛ sic potest intelligi. c. diuersis fallacijs. Ex quo inferĩ ꝙ si p̄lat⁹ scienter contulit beneficiũ indigno nõ potest ipsemet reuocare factũ suum quod no. pro intellectu illius. c. diuersis. Aut ignorãter fecit ꝛ põt contrauenire. vt in. c. innotuit. j. eo. Si v̇o factũ non est nullũ sed est cassandũ: tunc nõ potest quis venire contra factũ ppriũ. vt in. l. post mortẽ. ff. de adoptio. Et dic ꝙ regulariter in contractibus nominatis non est locus penitentie ex quo semel tenuerunt etiam re integra ⁱ ꝺm Jnno. vt in. l. sicut. C. de actio. ꝛ oblig. qꝛ cõtractus a p̄ncipio sunt mere volũtatis: ex post

possit venire ꝯtra factũ suũ illð reuocando vel mutãdo: habeĩ in. l. post mortẽ. ff. de ado. ꝛ vide gl. in c. certe. xij. q. j. et no. in. c. si qs presbyteroꝝ. de reb. ecc. nõ alie. ꝛ in. c. nosti. ð elec. ꝛ not. in. c. accepim⁹. de eta. ꝛ quali. ꝛ per glo. in. c. veniens. ð fi. p̄sby. ꝛ habetur in. c. lator. de re iudi. ꝛ per do. Ant. de bu. in. c. diuersis fallacijs de cle. cõiug. et in qbus casibus admittaĩ vel nõ admittaĩ penitẽtia habetur p glo. in l. si pecuniã. ff. de cõdic. ob cau. ꝛ in l. qs sit fugitiuus. ff. de edil. edic. et per Cy. i. l. j. in. ij. qõne. C. de pac. et per Dy. in regula qð semel placuit. de regu. iur. lib. vj.

¶ Et adð ꝙ semper admittiĩ penitẽtia qñ qs vocat aliquẽ ad iudicium vetitũ vt habeĩ p gloss. in l. i criminali. ubi Cy. in. iij. q. C. de iuris. om. iud. ꝛ tene mẽti ꝙ misso nũtio vel literis ad aliquẽ admittitur penitẽtia et reuocatio anteq̃ pueniãt ad partẽ cui mittuntur. vt est gl. fi. in. l. j. ff. de contrahẽ. empt. ꝛ habetur in. l. iiij. ff. de spon. ꝛ in. l. mandatũ. C. manda. ꝛ in. l. si ideo. C. de accu. ꝛ vtrobiqꝫ per Cy. ✠Sebasti. Sapia.

i ¶ Re integra. Vide remissive p Feli. in. c. ij. in. iij. col. ver. no. de exceptio. Jas. in. l. si donatione. colũ. penul. C. de collationibus.

+Sebaſti.Sapia.
a ¶ In ꝯtibus.vide Coꝛneū in cōſi.xxvij.in hac cōſultatione.vol.j.
+Sebaſti.Sapia.
b ¶ Innoīatis.ad de aliuz caſuz in quo qs pōt ꝯuenire facto ſuo.ꝑ Pau.de ca.in.l.⁊ hered.§.filia.ff.ꝺ pact.alium per Car.in cōſi.cxxxvij.col.iij.vbi dicit ꝙ rex qui alienauit ī ꝑiudiciū regni pōt ꝯuenire etiā ſi iuraſſet: ⁊ idē vult do.ab.i.c.intellecto.ī.de iureiuran.Et generaliter qñ ꝯctꝰ eſt factꝰ per principez in ꝑiudiciū ſubditoꝛū poteſt ipſis volētibꝰ reuocari.vt no.i.c.dilecti.ī.ꝺ maio.⁊ obe.in.c.j.ī.de ꝓba.Ro.in cōſi.xxvj.pro deciſiōe Iaſ.in.§.item ſeruiana.col.xxij.in ſtitu.de actio.
c ¶ In facto eccleſie.vide gl.⁊ doc.de hoc in.c.cum veniſſent.de iud.vbi plene ꝑ moder.iſtum And.⁊ Frā.aret.Laus deo.Coꝛſetus.
¶ Addꝺ late Oldra.conſi.clvj.zacharias.
d ¶ Geſta ꝯ appellationē ſūt nulla.Adde ꝙ lz excōmūicatio poſt appellationē legitimaz ſit nulla vt hic ꝑ iſtū.⁊ i.c.per tuas.de ſent.excō.Secꝰ tñ eſt ī abſolutione poſt appellationē:qꝛ valet nec per appellationē ſuſpēditur:vt ꝑ Imo.i.c.ab excōicato ꝯ.de reſcri.doct.i c.qua frōte.⁊ ibi Phil.q.iiij.ī.de app.rot.deci.cccxcix.ici.itē ſi ꝓnūtiaſ.l not.⁊ Spe,l tit.depoſi.§.vij.
+Sebaſti.Sapia.
e ¶ Appellādi.vide no.per Bar.i l.j.in prin.col.iij.ff.de ope.not.nū.vbi tradit an in nūtiatione noui opis debeat cauſa exprimi.
f ¶ Scandalū.ad cēq̄ permittatur

facto ſunt neceſſitatis vt ibi.Fallit ī cōtractu mādati.inſti.mandati.§.recte.nā reuocaſ re integra: vt ibi.¶ Secundo fallit in ꝯtu depoſiti quia poteſt deponens depoſitum reuocare ad libitū.vt in l.j.ff.depoſiti.⁊ in.c.j.eo.titu.¶ Fallit tertio in ſocietate.vt.l.ſed ⁊ ſocius.§.fi.ff.pro ſoc.Si tñ intēpeſtiue reuocaſ ſocietas poteſt agi ad itereſſe vt ibi:niſi ſubſit cauſa reuocādi:vt qꝛ ſocius eſt rixoſus:vel aſs inboneſte viuit in domo:vt eſt tex.no.in.l.ſi cōuenerit.ff.eo.nam ex his cauſis pōt ſociꝰ repelli a ſocietate.¶ In cōtractibus[a] vero innominatis poteſt dari hec regula qꝺ admittiſ penitentia re integra et etiam re nō integra:ſed ſuccedit obligatio ad intereſſe.de quo plene legitur et not.in.l.ſi pecuniā.ff.de condi.ob cauſam.⁊ dicam aliquid de iſtis ꝯtibꝰ innominatis.in.c.cū inter.ī.eo.Et ratio eoꝝ ſumitur ex dictis gl.Quia in ꝯtibus nominatis ius acquiritur parti:ideo nō eſt licitū cōtrauenire:ſecus autē in innominatis[b].Sed cōtra text.oppo.videtur enim ꝙ iſte electus non poſſit reuocare qꝺ fecit:quia nemo iudex eſt in facto ꝓprio.vt in.l.vnica.C.ne qs ī ſua cauſa.Doct.dāt tres ſol.Prima ꝙ iſte reuocauit tāq̄ actoꝛ ⁊ nō tanq̄ iudex.Secūda ꝙ ī notoꝛijs ceſſat ſuſpicio.vt no.in.c.ex parte.de ver.ſig.Tertia ſo.ꝙ in facto eccleſie[c] ſue poteſt ꝑlatus eſſe iudex.ij.q.vij.ſi quis erga.⁊ no.in.c.j.de pe.lib.vj.Hec ſolutio eſt bona in ſe ſed nō cōgruit litere:quia cuz iſte nō eſſet adhuc cōfirmatus nō poterat ꝓcedere vt ꝑlatꝰ ēt in notoꝛijs:⁊ ſic eſt falſa etiam tertia ſolu.Dic ergo ꝙ iſte renūtiauit qꝺ geſſit nō tāq̄ iudex ſed tāq̄ actoꝛ.vel de facto ſicut de facto adminiſtrauit.vel hic fecit hoc autoꝛitate ſedis apoſtolice. Abbas.

1 Geſta poſt appellationē aliquādo ſunt nulla aliqñ ſunt annullanda.
Excōicatio lata poſt appellationem extraiudicialem eſt nula.
2 Geſta ꝯ ius ſunt ipſo iure nulla:ſecꝰ ꝯ priuilegia.
3 Electi in vna eccleſia ⁊ propter aliquid remoti an poſſunt iterum eligi.
Electꝰ illegitime gerēs ſe pro prelato nō pōt ad aliā dignitatē promoueri ſine diſpēſatiōe pape.
4 Appellatio extraiudicialis an releuet appellātē.
5 Scandalum vt euitetur multa conceduntur.

Conſyderauimus

Electio facta poſt appellationē ⁊ prima nō caſſata vel cōtra priuilegia eccleſie caſſanda eſt.Diuiditur nam primo premitit cauſas caſſationū.Scꝺo vtrāq; electiōe caſſat ibi:qua propter.Tertio mādat eccſie ꝓuideri ibi:vobis.¶ Caſus literalis.Uacāte q̄dā eccleſia q̄dā canonici appellauerūt ꝙ alij nō ꝓcederent ad electionē ſine illis ⁊ cōtra priuilegia eccleſie ſue:illi non obſtante illa appellatiōe:elegerūt Ioannē fontinum appellantes ſtatim ne alij contra electionē aliquid attentarent.Illi vidētes qꝺ non detulerant ſue appellationi ⁊ contra tenoꝛē priuilegioꝝ eccleſie ſue ad electionē proceſſerāt quendā alium.B.nomine elegerūt:delata cauſa eſt ſuper iſtis electionibus ad dñm papā:auditis allegationibus partiū papa ꝯſyderās ꝙ electio Ioannis frontini facta fuit poſt appellationem ⁊ cōtra priuilegia eccleſie:videns etiā ꝙ electio.B.poſt illā qualēqualē non caſſataz ⁊ poſt appellationē per quā omnia ad ſuū ſtatū debēt reduci facta fuit vtrāq; caſſauit:dans canonicis poteſtatē vt aliam perſonā idoneā ſibi eligāt in rectoꝛē:ita tñ ꝙ vtriuſq; predictoꝝ nō minus fama ipſoꝝ integra cōſerueſ ⁊ ꝙ in alijs eccleſijs poſſunt promoueri:⁊ liceat eis in eoꝝ alterū ꝯſentire ꝑterq̄ in iſta oꝛdinatiōe.Ber.¶ †No.primo ⁊ tene mēti ꝙ electio facta poſt appellationē extraiudicialē nō eſt ipſo iure nulla ſed venit irritāda ſi appellatio fuit legitima.Ex quo inferſ ꝙ geſta poſt appellationē extraiudicialē nō ſunt ipſo iure nulla licet veniāt retractāda ſi fuerūt geſta poſt appellationē legitimā.Et in hoc iſte text.eſt valde not.itellige ꝙ appellatio fuit itꝛpoſita a parte:ſecꝰ ſi fuit interpoſita a iudice licet extraiudiciū:quia tunc geſta cōtra appellationē ſunt nulla[d] vt ꝓbatur in.c.dilecti.et.c.dilectis.ī.de appellatio.vbi excommunicatio lata poſt appellationez extraiudicialem fuit nulla:⁊ ad limitationē predictoꝝ vide qꝺ dixi in.c.j.de appel.⁊ in.c.cōſuluit.eo.ti.vbi plenius tetigi.¶ †Not.ij.⁊ tene menti qꝺ geſta cōtra priuilegia eccleſie nō ſunt ipſo iure nulla:licet veniant retractanda.Nam electio prima fuit hic facta ꝯ tenoꝛem priuilegioꝝ:⁊ nihilominꝰ tenuit lz fuerit in cā caſſatiōis.Ex quo habes notabilē dr̄iam inter priuilegia ⁊ iura cōia:nam attētatuz contra ius cōe regulariter eſt ipſo iure nulluz:vt i.c.vides.x.diſ.⁊ in regula que contra ius fiunt de regu.iur.libro.vj.⁊ in.l.non dubiū.C.de leg.Secꝰ in attētato ꝯ priuilegia vt hic not.probaſ.Nam licet priuilegia ſint priuate leges.iij.di.priuilegia.tamen non ſunt leges cōes.Item priuilegia conſiſtunt in facto ⁊ poſſunt probabiliter ignoꝛari:imo vera cōia ꝯcernūt commodū publicū nec poſſunt ꝓbabiliter ignoꝛare:imo eſt late culpe ignoꝛare iura cōia:vt no.ꝑ bar.in.l.ꝙ nerua.ff.depo.¶ Tertio not.ꝙ eligentes ꝯ priuilegia eccleſie ⁊ ꝯ appellationē legitimā ſeu poſt primam electionē nō caſſatā non ſunt priuati ptāte eligēdi:lz pñt de nouo eligere qꝺ bene notabis.Ex quo infertur ꝙ nō propter quālibet iniuſtitiā electionis debēt priuari eligentes ptāte eligendi.¶ Quarto not.ꝙ electio facta poſt primā nō caſſatā lz ſit ī cauſa caſſationis nō tz.Et eſt ratio qꝛ per primam electionem eſt ꝯtum matrimoniū inter eccleſiam et electū:vt in.c.cū inter canonicos.ī.e.Ergo nō pōt in aliū tanq̄ in ſponſum conſentire durāte pꝛioꝛi vinculo cum eccleſia adhuc nō ſit libera.Uñ verbum caſſamus:poſitum in tex.ponitur ꝓprie quo ad primā electionem:⁊ impropꝛie quo ad ſecūdā.nam prima nō fuit nulla:vt ptz ex eo quia ſecūda inualidatur qꝛ fuit facta prima non caſſata:ergo prima tenuit:qꝛ ſi fuiſſet nulla nō poterat caſſari.vt in.c.ad diſſoluēdum.de ſpon impu.Sed ſcꝺa fuit nulla rōne predicta qꝛ non poſſunt eſſe valide due electiones ad eandem eccleſiā.vt in.c.auditis.ī.eo.facit.c.vt qs duas.eo.ti.li.vj.¶ No.v.ꝙ lz retractetur electio alicuius non ꝓpter hoc lediſ fama ⁊ opinio electi ſi electio nō fuit caſſata vitio ꝑſone:ſecus ſi perſone defectu:vt.ī.e.ſup.e.¶ †Sexto ⁊ vltimo no.⁊ tene mēti ꝙ vbi duo fuerūt electi in eadē eccleſia in diſcoꝛdia et vtraq; electio ex aliquo defectu caſſatur:nō dz in eadem vocatione aliquis iſtoꝝ aſſumi in eadē eccleſia.Et hoc propter diſcoꝛdiam euitandā:ſed ſi oēs vnanimiter ꝯcoꝛdarēt in vnum valeret electio:qꝛ tūc ceſſaret cā ꝓhibitionis:vt not.Hoſt.ī.eo.ſuper e.Sed cōtra hoc op.de.c.lz.ꝯ.eo.vbi gerens ſe ꝓ papa ē excōicatus ſi electio ſua non tenuit.ergo vr̄ ꝙ nō poſſit amplius eligi in eadē vel alia eccleſia.So.dicūt doc.⁊ bene ꝙ illud eſt ſpeciale in papa.Itē loquitur qñ electus minus legitime geſſit ſe pro papa faciendo ſciſma.ſed electi de quibꝰ hic nō geſſerūt ſe ꝓ epis nec fecerūt ſchiſma ſed ſolū defendebant iudicialiter electionē eoꝝ.Si aūt electus gereret ſe pro prelato vel intromitteret ſe in eccleſia per potentiā laicalē nō poſſet iſte ampliꝰ promoueri ad aliquā dignitatē ſine diſpēſatione pape:vt in.c.qſquis.⁊ ibi no.i.eo.tit.facit.c.auaritie.e.titu.lib.vj.¶ †In glo.j.in fi.⁊ not.bene ſecundam partem huius gloſſ.ex qua habes ꝙ appellatio ēt extra iudiciū non valet niſi in ea exprimatur cā probabilis appellandi[e] ſup quo fuerūt opiniones:vt no.gl.in.c.coꝛdi.hic alle.¶ In glo.pe.ibi.§.ignominie.vbi dixit tex.no.ꝙ miles depoſitus de militia ꝓpter culpā ſuam efficiſ infamis.⁊ idē dicit ibi gl.no.in clerico depoſito vt efficiaſ infamis gl.iſta in ſolōne ſentit ꝙ ꝯriū ꝓcedit ſi electio ħ fuiſſet caſſata vitio ꝑſone ⁊ ſic ſentit qꝺ iſto caſu electꝰ efficiſ ifamis.ꝙ doc.nō admittūt qñ ꝑ viā exceptionis fuit ꝓbatū crimē:qꝛ crimē ꝓbatū ꝑ modū exceptionis nō infamat.in.c.cū dilectꝰ de oꝛ.cog.an aūt idiſtincte ſit hoc vex:dic vt dicā.ī.e.ſup eo.¶ †In gl.fi.ibi ꝓpter ſcandalū[f] not.gloſſ,⁊ hoc

cā ſcandali euitādi.An.ſicu.ꝯſ.xj.zacharias.
¶ Adde iſtū i.c.conſtitutis.co.ij.ꝺ ap.vbi dicit ꝙ ſi iminet ſcādalū ꝑt iferioꝛ ſe itromittere de his q̄ ad papā ſunt deuoluta.eundē i.c.magne.ad fi.ī.de voto.⁊ in.c.ſuper quodā.ꝺ ſta.reg.⁊ mode.in.c.ex literis.el.j.ꝺ ho.et gloſſ.in.c.peruenit.xv.di.⁊ cardi.cōſi.xcviij.in ꝑn.Anto.Franciſc.
¶ Addas ꝙ ſēꝑ ſcādalis eſt obuiādū.cle.j.de of.oꝛdi.⁊ ibi per do.car.in.vij.no.⁊ ꝑ eundē.in cle.j.de imu.ec.in.j.q.⁊ in cle.j.ī prin.ꝺ ſen.excō.⁊ in cle.pen.eod.ti.⁊ ibi ēt per cardi.et dicebat arch.xxj.q.j.in.c.hac rōe.ꝙ cā euitādi ſcādali malūz toleratur.idē etiam a iure receditſ vt hr̄ in.c.nō pōt.xxiij.q.iiij.et per car.ēt ī cle.j.ī prin.de pe.⁊ an bona ſpiritualia ſint ꝓpter ſcādalum omittēda et ſic omittēda eſſet punitio peccatoꝝ ⁊ an ſit ceſſandum a ſacra doctrina ꝓpter ſcādalū:et an ꝓpter ſcādalū euitādū ſit cōmittendum pctm̄ veniale.vide be.Tho.ſecūda ſcꝺe.q.xliij.arti.j.et in.iiij.diſt.xxviij.ar.vj.⁊ ibi declarat quid ſit ſcādalū ⁊ quotuplex ſit ⁊ an tꝑalia ſint dimittēda ꝓpter ſcandaluz vide eūdē Tho.in pꝛealle.q.xliij.vbi etiā ponit an cibus ſit dimittēdus ꝓpter ſcādalum et an debeamus vitare iudiciū ꝓpter ſcādalum et generaliter qñ ꝓpter euitandum ſcandalū ſit aliqd omittendum vel faciēdum:no.in.c.niſi in.§.pro vitando de renun.et vide bo.glo.in.c.cū ex iniuncto.de noui oper.nun.⁊ alias

gl.in.c.cū quilqz xxiij.q.iiij.ꝛ vide q̄ not.in.c.nihil. de pſcript.ꝛ in.c. ad aures.de tēp. ord.ꝛ q̄ not.legi ſte in.l.ſi qs filio. in.§.hi quoqz.et ſeq.ff.de iniu.ru. ꝛ ir.teſt.habeť.et p btū Tho.i.o. q.xliiij.ar.vij.ꝛar. viij.ꝛ in.iiij.diſt. xxxviij.arti.ix.et vide Jo.an.i.c.j. de offi.dele.li.vj. in ver.ſcandali.ꝛ in ca.cum teneamur.in gloſ.vlti. de prebē.vbi ponit an ꝛ qn̄ veritas ſit ꝑpter ſcandalū omittenda. ꝛ vide ho.ter.i.c. generalis.in fine liiij.di.vbi habetur qḋ nihil cum ſcādalo eſt faciēduz.ꝛ vide bonā gloſ.ad hoc in.c. ad aures.prealle de tēp.ord.in gl. iij.vbi alle.multas cōcor.ꝛ vide etiā legiſtas in.l. ſi oleū.ff.de dolo. et in.l.equiſſimū. ff.de vſufruc.vbi ponūt que licent propter vitāduz ſcandalū:ꝛ q̄ nō.ꝛ vide Archi.in ca.j.xliiij.diſt.ꝛ in c.j.lj.diſtin.ꝛ in.c. inter.xj.q.iij.

¶ Et adde ꝙ ſcādalū facit quē irregularem.vt habetur in.c.ex literis.in gl.ij.q alle.concor.de bomi.

¶ Et adde etiā ꝙ ꝑpter ſcādalū dimittitur licitū matrimoniū.vt in.c.ſuper eo.de cog.ſpi.et ad materiā vide Spec. in tit.de inquiſi.i §.qn̄ autē.ver. vtrum autem.

¶ Et tene menti ꝙ ratione ſcādali vitādi nomina teſtiū ſunt reticēda.ꝛ non ꝑpalanda.tex.eſt reputatus ſingularis in c.ſi.de here.li.vj. ꝛ vide do.Ab.in c.cū J.ꝛ A.de re iud.ꝛ an propter ſcādalū ſint tolerāda mala.vide etiā Alex.i ꝯſi.j. in.ij.parte conſiliorum.

Sebaſt.Sapia.

a ¶ C.nihil ꝑdeſt. Jbi multa tradū

ꝛ hoc cōmuniter tenetur a doct.ꝛ dic vt.ſ.dixi in vlti.no.Ex hac glo.iuncto ter.no.ꝙ ꝑpter ſcādalum euitandū poſt fieri licite ꝓhibitio vt quis nō eligať in certa eccleſia licet ipſe in illo deliquerit: nam etiā multa licita ſunt dimittēda ꝑpter ſcandala vitanda ex quo poſſunt omitti ſine peccato: vt in.c.ij.de noui oper.nun.ꝛ in.c.nihil.a ꝑdeſt.de preſcrip.ꝛ.c.cum teneamur.de preben.Abb.

¶ Archiepiſcopus habet iuriſdictionē ordinariam in ſuffraganeos id eſt epiſcopos prouincie.

Qui non poteſt per ſe nō poteſt per alium niſi ille alius de per ſe poſſet.

Epiſcopus nondum conſecratus poteſt concedere indulgentias.

Suffraganeis. ¶ Metropolitanus cōfirmat⁹ licet nondū receperit pallium poteſt ſuū ſuffraganeū conſecrari facere.vel ſic.Metropolitanus cōfirmatus ꝛ cōſecratus nō pōt pallio nō recepto ſuū ſuffraganeum cōſecrare:ſed poteſt mādare alijs ſuffraganeis vt illū cōſecrēt:ꝛ facit ad ſecundā partem rubrice.¶ Caſus literalis. Quidā electus eſt in archiepm̄ ꝛ cōfirmatus:querebatur vtrum ſuffraganei ſui poſſint ad mandatū ipſius aliquē ſuffraganeum ſuū electū in epm̄ cōſecrare cum adhuc palliū nō recipit in quo cōfertur plenitudo pontificalis officij.Rn̄det papa ꝙ ſuffraganei ſui bene poſſunt ꝛ debēt per mandatū ipſius metropolitani electū illū in epm̄ cōſecrare licet palliū nō receperit.Ber.¶ †Not.j.ibi ad mādatum ipſius iūcto text.ibi:ad eius iuriſditionez.ꝙ epi ꝓuincie teneňť obedire archiepo illius prouincie.pertinet enī ad eius iuriſdictionē:nā archieps hꝫ iuriſdictionē ordinariā in oēs epos ꝓuincie.vt i.c.paſtoralis.de offi.ordi.ꝛ in.c.ſicut olim.de accu.ꝛ.vj.q. iij.ſcitote.qḋ intellige niſi ſint exempti ſpeciali beneficio pape.¶ No.ſcḋo ꝙ archieps appellatur metropolitan⁹.dicit̄ eñ archieps ab archos qḋ eſt princeps:quaſi ꝑnceps epoꝝ.dicit̄ aūt metropolitanus vel a menſura ciuitatū qꝛ olim fuit archieps deputatus ꝛ ꝑpoſitus multis ciuitatib⁹ ꝓuincie.vt dicit̄ in.c.cleros.xxj.diſti.vel dicit̄ metropolitan⁹ a metros ꝙ eſt mater:qꝛ archiepalis eccleſia eſt mater eccleſia toti⁹ ꝓuincie.vt not.gl. in.d.c.cleros.epi autē ꝓuicie dicunť ſuffraganei archiepi a ſuffragādo quia ſuffragant̄ ſibi i officio epali:puta cōſecrādo alios epos:item celebrādo cōſilia ꝛ ſimilia.¶ Tertio no.ꝙ elect⁹ ꝛ conſecratus poteſt appellari metropolitanus:lꝫ non poſſit appellari archieps ſi nōdū recepit palliū. vt in.c.niſi.ſ.de auto.ꝛ vſu pal.¶ No.q̄rto ꝙ ſicut elect⁹ ꝛ conſecrat⁹ pōt exercere ea q̄ ſunt ordinis: vt in.c.tranſmiſſam.ſ.eo.ita electus ꝛ cōfirmatus nondū cōſecrat⁹ pōt exercere ea que ſunt iuriſditionis que aūt dicanť iuriſditionis ꝛ q̄ ordinis.dicetur plene in.c.tranſmiſſam.¶ Vltimo no.ꝙ de iure cōi electus in epm̄ dꝫ conſecrari ab alijs epis ꝓuincie et archiepo ſuo:vel ipſi⁹ mādato.Quot aūt requirūtur neceſſario ad cōſecrationē alteri⁹ epiſcopi.dic vt in.c.nec epi.ꝛ in.c.ſi archieps.ſ.de tempo.or.¶ Opp.cōtra ter.videť ꝙ iſte electus ꝯfirmat⁹ nō poterat mādare ſuū ſuffraganeū ab alijs cōſecrari:quia cōſecratio eſt ordinis.vt in.c. qḋ ſicut.ſ.eo.ergo cū iſte non poteſt p ſe cōſecrare cū nondū ſit ipſe cōſecratus non debet poſſe hoc alijs demādare:qꝛ qui per aliū facit per ſe facere videť.vt in.c.mulieres.de ſen.excō.in regula.qui per aliū.li.vj.ꝛ alibi dicitur in regula qḋ ſuo non licet noie:nec alieno licebit.vt in regula qḋ alicui de reg.iu.lib.vj.Jtem fortiter facit cōtra iſtū tert. c.j.c.diſt.vbi dicit̄ ꝙ electus in archiepm̄ nō debet differre cōſecrationē ſuā ne differatur cōſecratio ſuffraganeoꝝ.ergo videť ꝙ ſi nondū ipſe eſt ꝯſecratus ꝙ nō poteſt p ſe nec p aliū ſuffraganeum cōſecrare.Sol.Jꝛia videnť vera.ꝛ ꝑpterea dixerunt quidā ꝙ iſta nō fuerit decretalis:ſed potius fuerat qdā ꝓuiſio fundata ſuper quadā equitate:quaſi dicat ꝙ de iure nō poteſt iſte hoc demandare ante ſuā cōſecrationē.Sed iſta opi.fuit olim poſita quādo iſta decretalis erat in ſecunda compilatiōe q̄ nō erat papalis:ſed cuiuſdā Joannis galien.Non autē poterat hoc dici poſtq̄ fuit poſita in tertia ꝛ quarta ꝛ quinta compilatiōe:quia iſte compilationes fuerūt pape ꝛ papa mādat vt iſtis decretalibus vtamur in iudicio ꝛ extra.vt.ſ. in proe.Jdeo cōiter teneť ꝙ de mero iure poteſt electus ꝛ cōfirmatus demandare hanc conſecrationem alijs ſuffraganeis.hoc tenet glo.pe.in.c.j. de trāſla.epiſco.ꝛ gl.in.c.j.c.diſt.ꝛ doc.cōiter.hic. Ad cōtraria dic ꝙ procedūt qn̄ quis mādaret cōſecrationē alijs nō habētibus poteſtatē cōſecrādi:ſed ſuffraganei ex quo ſunt epi habēt poteſtatem cōſecrādi.Et ſolū eis deerat iuriſditio ꝛ poteſtas cōſecrādi nō ſubiectū:vnde electus ꝛ confirmatus cōmittēdo hanc conſecrationem ſoluz exercet iuriſditionē quia tribuit facultatē conſecrādi ſubditū propriū.Epiſcopi autē hoc faciūt poſtmodū iure ſuo.vide optimū ſimile in ordinatione clericoꝝ vacante ſede.naꝫ capitulū poteſt committere alteri epo vt ordinet clericos alteri⁹ dioceſis.vt in.c.cum nullus.de tempo.ordi.lib.vj. ꝛ tamen certum eſt ꝙ capitulū per ſe ordinare nō poteſt cum nō ſuccedat niſi ſolum in his que ſunt iuriſditionis.vt in.c.cum olim.de maio.ꝛ obe.itē in alijs pontificalibus.nam poteſt capitulū ſede vacāte alienū epm̄ inuitare vt exerceat ibi pōtificalia.vt in.c.pōtifices.vij.q.j.Hinc dicit Compo. ꝙ ſede vacante metropolitana poteſt capitulum illius eccleſie demandare conſecrationē ſuffraganei ꝑut hic dicit̄:quia ex quo cōmiſſio fit ab habente poteſtatem ſolum verſatur ibi iuriſditio ꝛ nō ordo.Et per hoc habes bonā limitationē ad iura dicentia ꝙ is videtur facere cui⁹ nomine fit. Jlla enim ꝑcedunt qn̄ ille cui fit cōmiſſio nō poterat facere nomine ſuo:ſed ex toto facit tanq̄ ali⁹. ſec⁹ vbi faceret nomine ſuo:lꝫ habuerit autoritate ab alio vt hic.Et hoc voluit i effectu Jnn.hic.

¶ Ad ſecūdū contrariū.d.c.j.c.diſt.datur multiplex ſolutio:vt ibi.ꝛ hoc no.Primo ꝙ ꝑcedit qn̄ electus ꝛ cōfirmatus eſt in mora petendi cōſecrationem nam tunc nō poteſt hoc alijs demandare vt ibi.Secūdo loquitur ibi qn̄ ipſe archieps vult per ſe cōſecrare:nā tunc oportet ꝙ differatur cōſecratio ſuffraganei donec ipſe fuerit ꝯſecratus. Vel tertio loquitur qn̄ in prouincia non ſunt niſi duo epi.nam ſi archieps nondū eſſet ꝯſecrat⁹ non poteſt alios ꝯſecrare:qꝛ ad minus requirunť duo epiſcopi cum archiepo ſeu tres epi.vt in.d.c.nec epiſcopi.¶ Ad.c.qḋ ſicut.ſ.eo.quod videtur etiā facere in oppoſitū.dic ſm̄ Jnn.ꝙ loquitur in arduis.nam archieps qui nondū recepit palliū nō poteſt ardua explicare.vt cōſecrare:vngere virgines:concilium prouinciale celebrare ꝛ ſimilia.vt hic.Sed leuia poteſt.arg.ſ.eo.tranſmiſſam:ꝛ conſecrare epiſcopū cenſetur leue cum etiā epiſcopi ſuffraganei hoc poſſunt per ſe vacāte ſede metropolitana.vt in.c.quia per ambitiones.lxiij.diſti. Et not.gl.in.d.c.j.c.diſt.vbi de hoc.ꝛ per doc.hic.

2 ¶ †Ex his infertur ad q̄nem quotidianā nunqd electus ꝛ ꝯfirmatus qui nondum eſt conſecratus poſſet concedere indulgētias maxime ſi nōdū eſt b preſbyter b.de qua queſtione vide per Calde.poſt beatum Tho.in.c.accedentibus.de exceſ.prelato. vbi ꝯcludit poſt beatū Tho.ꝙ ſic.Quia remiſſio que fit per indulgētias non concernit adminiſtrationem ſacramentoꝛum ſed potius iuriſditionē. Nam communicat iſte theſaurum eccleſie qui dicitur eſſe congregatus ex meritis ſanctoꝛū.vt plene dixi in.c.ad liberandam.de iude.Et ideꝫ dicendum de legato pape licet non ſit ſacerdos.ꝛ vide per beatum Tho.iiij.ſententiarū diſtin.xx.q.ij. arti.iij.ꝛ.q.iiij.arti.ij.ꝛ idem dic de ſimilibus queſtionibus.Abb.

1 ¶ Electus ꝛ caſſatus non propter vitium perſone poteſt ad aliam prelaturam eligi.4.6.

2 Jnfamia vtrum naſcatur per crimen probatū p exceptionem.

Jnfamis infamia facti ſuſpēdiť a beneficijs donec ſe purgauerit.

tur per Feli.q. fuit ratione ſcandali.ꝛ adde vnū quod ponit Feli. in.c.j.in vlti.colū. de reſcript.aliud quod ponit Jo. andr.in.c.de hoc de ſimo.aliud qḋ ponit Jmo.in.c. omnis.de peni.et remiſſio.et Ab. in.c.dilectus.de exceſ.prela.aliud Decius in.l.fin. colū.ij.C.de edi. diui.adri.tol.

Sebaſti.Sapia.

b ¶ Preſbyter.vide Hoſti.in ſumma.de penit.ꝛ remiſ.§.ſi quis poſ ſit.v.ſed nunqd. et Specu.eu.tit. verſ.ſꝫ nūqd.vbi dicit ꝙ meli⁹ facit eps ſi abſtinet a cōceſſiōe indulgētiarū anteq̄ cōſecretur.vid etiā glo.in.c.accedentibus.ſ.de exceſ. prela.vid firma. in rub.de epiſco. in.iiij.parte ſecū de ꝑncipalis.lib. iij.q.xix.

3 Testis potest repelli a testimonio si probatũ fue rit al's fuisse repulsum.

5 Collatio facta notorio infami etiam infamia fa cti non tenet.

1 Super eo. † Is cuius electio fuit cassata non vitio persone: sed electionis modo: iterũ eligi potest: secus si vitio persone. h. d. Et quotidie solet allegari. pmo ponitur questio. secũdo solutio. ibi: hoc tuã. in quo duo facit. nam primo rñdendo distinguit. secũdo excipit. ibi: nisi. ¶ Casus literalis. Aliquis elect⁹ fuit ad aliquã prelaturã: cassata est eius electio: idem elect⁹ fuit postmodũ ad regimen alterius ecclesie: queritur an eius electio debeat ɔfirmari. Respõdet papa ꝙ si prior electio nõ fuit cassata vitio persone sed propter modũ electionis: pmotionẽ eius i eadem etiam ecclesia ⁊ in alia non poterit impedire nisi forte simoniace prauitatis aliquid intercesserit. Ber. ¶ † No. j. ꝙ electio cassatur quãdoqꝫ ex du 2 plici defectu scꝫ persone ⁊ forme ipsius electiõis. Exemplũ primi opponit̃ cõtra electũ crimen vel aliquis defectus: puta natalium vel qđ est corpore vitiatus vel quid simile. Exemplum secũdi qñ in electione nõ fuit seruata forma canonica de qua hodie in. c. qr pter. ĵ. eo. Uel electores erãt excõi cati vel suspensi. Et generaliter põt dici ꝙ quali tercunqꝫ electio retractetur sine vitio vel defectu electi nũqᷓ talis cassatio habet impedire promo tionẽ electi. Ratio diuersitatis est: quia vitiũ cõ cernẽs personã sigillat ⁊ notat ipsam personã et eã sequit̃ sicut lepra leprosum: vt. ĵ. q. ĵ. cito turpẽ. Secus est in alia extrinseca: qr cum nõ concernat psonã electi non debet pmotionẽ ipsi⁹ impedire. Secũdo no. ex hoc ⁊ ex ter. ꝙ crimen per exceptio nem probatũ nõ solũ repellit pro illa vice: sꝫ etiã notat personã vt amplius promoueri non possit. Sed contra hoc ⁊ contra tert. opponitur fortiter d. c. ij. de or. cog. vel habetur ꝙ crimen probatum per viam exceptionis non infamat. ad idẽ. l. luci⁹. ff. de his qui no. infa. Est ⁊ alius ter. multũ distin guẽs in. c. super his. ĵ. de accu. vbi dicit ter. ꝙ licet crimen sit probatũ cõtra electũ per viam exceptio nis: nõ tñ per hoc dꝫ iste perdere beneficia prius habita: licet repellat̃ a psequẽdo illud bñficiũ ad quod fuit electus. Solut. pter hoc ⁊ similia ɔ̃ra istud. c. legitur pluribus modis: duobus in glo. et tribus extra eã. ¶ Primus intellect⁹ est ꝙ istud crimen probatũ cõtra electũ nõ infamat infamia iuris vt in ɔ̃rijs: sed infamat electũ infamia facti. a Nam grauatur opinio sua ex eo qr repulsus fuit b vitio persone. ⁊ ifamia facti impedit pmotionẽ: quia opinio promouẽdi de nullo dꝫ vacillare: vt in. c. tantis Daniel. lxxxi. disti. ⁊ in. c. oĩpotens. ĵ. de accu. Iste intellectus est satis in se bonus: quẽ clarius firmat glo. in. c. cũ inter canonicos. ĵ. e. Et probat̃ alia ratiõe. nam si infamat⁹ ifamia facti suspẽdi debet a beneficijs habitis donec se purga uerit iuxta ea que leg. ⁊ not. ij. q. v. in. c. presbyter. ⁊ in. c. ij. ⁊ in. c. inter. de purga. cano. Multo forti⁹ debet impedin pmotio infamãtis qr turpi⁹ eijcit̃ ꝙ nõ admittit̃ ⁊c. vt in. c. queadmodũ. de iureiu. Et sequendo hũc intellectũ dic ad. c. super his. ꝙ loquit̃ in beneficijs habitis: illis enim nõ priuat̃ propter crimen probatũ per viã exceptionis: sed nos loqmur in beneficijs obtinẽdis. Et faciat ad predicta qđ no. dicit̃ in regula infamibus. de reg. iur. lib. vj. ⁊ quod not. in. l. ij. C. de digni. li. xij. Ubi ptꝫ ꝙ nõ solũ infamia iuris sed etiã facti impedit c ne quis promoueatur ad dignitates ⁊ beneficia. et iste intellectus sic declaratus satis sustentabi lis est. ¶ Secundus intellectus glo. est vt intelli gatur ter. quãdo crimẽ propter quod electio fuit cassata non contingebat ipsam electionẽ. Nã ra tione cõtingẽtie videtur crimen principaliter de ductum: vt ptꝫ in his que leg. ⁊ not. in. c. j. de exce. ⁊. c. ij. de confes. ⁊ in. l. ij. §. si publico. ff. de adul. Et oportet intelligere ꝙ cõtra electionẽ instabat̃ prin cipaliter vt cassaretur ⁊ incidẽter cõstitit de vitio electi: vt puta quia cõmisit simoniã circa electio nem. Unde vt illud crimen principaliter deductum queadmodum de ducebatur cassatio electiõis. iste intellectus est bonus in se: sed aliquã tulum restringit literam. Tertio legitur extra glo. per doctor. ꝙ crimẽ electi fuit hic deductum per viã accusationis ⁊ nõ exceptiõis. Iste in tellectus non hꝫ scrupulum: sed restringit nimis literam. Ideo dat̃ in tellectus quart⁹ ꝙ pretextu prime exceptionis nõ debet iste repelli a p motione secũda: sed oportet ꝙ de nouo excipiatur de illo crimine. iste intellectus non probatur in litera q̃ innuit istum non debere repelli ex eo ꝙ alias fuit expulsus. ¶ Quintũ intellectũ ponit Inno. dicẽs ꝙ ex ceptio q̃ opponitur ɔ̃ electũ hꝫ in multis vim accusationis. Unde ap pellat̃ qñqꝫ accusatio: vt i aut. de sanctis. epi. §. si qs aũt electũ. Unde queadmodũ accusatio sigillat accusati ⁊ conuicti personã: ita ⁊ hic ex ceptio: ⁊ solet multũ allegari hec lect. Inno. ⁊ eã declara sic. Duplex est exceptio quedaꝫ pprie dicta. ⁊ quedam improprie dicta. Propria exceptio est q̃ oppoit̃ a stimulato ⁊ vocato ad iudiciũ contra vocan tẽ ⁊ ipsi⁹ accusationẽ. Nã exceptio est accusatiõis exclusio. vt i. l. ij. ff. de exce. ⁊ ista exceptio regulariter vltra repulsionẽ ibi fiẽdã nihil operat̃. Satis enĩ inducit ex quo pro tũc repellit ẽm naturam suam. vt i. d. c. ij. de or. cog. ⁊ hec exceptio pprie hꝫ locũ. Exceptio vero impropria est d qñ proponitur ɔ̃ria ab aliquo spõte nemine ipsum stimulãte. Exẽplũ qñ qs opponit cõtra electionẽ seu personam electi: nam ab isto oppo nente nihil petitur: sed ipse vltroneus seu volũtarie se offert impugnã do electionẽ. Ideo ista talis exceptio hꝫ vt dixi vim actionis seu accu sationis. nã sicut actor seu accusator venit spõte ad stimulãdum aliũ ita iste qui excipit ɔ̃ electionem opponendo crimẽ contra electũ venit spõte. Et dr hec exceptio intentiõis: quia opponit̃ intentioni electi po tius ꝙ actiõi: ex quo electus nihil petit: sed est in intẽtione petẽdi ɔfir mationem vel cõsecrationẽ. Et de hac exceptiõe improprie dicta vide latius per Inno. in. c. dudũ ⁊ in. c. cũ dilect⁹. ĵ. eo. ⁊. c. sup his. de accu. et sic vt ꝙ talis exceptio habeat quo ad casum istius. c. effectũ accusatio nis: ⁊ sigillat ⁊ notat psonam electi sicut faceret accusatio. ¶ Sꝫ intel lige ꝙ nõ per hoc notat personã electi infamia iuris licet sit tale crimẽ de quo alias cõdẽnatus per viã accusationis efficeretur infamis ꝙ p bo apertissime per. c. super his. preallẽ. Ubi ɔcluditur ꝙ per crimẽ p batũ ɔ̃ electũ per viã exce. non dꝫ elect⁹ pdere priora beneficia: qđ pro fecto perderet si notaret̃ infamia iuris qr infamia adimit honorẽ iam quesitum. vt pbatur in. l. ifamia. C. de decu. li. x. dixi in. c. inter. dilectos de exces. prelato. Unde placet mihi magis. ĵ. lec. gl. declarata: vt. §. ad 3 quam etiam corroborandã adduco. c. testimonium. de testi. † vbi patet ꝙ repulsus semel a testificãdo per viã exceptionis põt de nouo repel li, probãdo id solum propter qđ alias fuit repulsus: ergo idẽ ⁊ fortius videtur dicendum in pmouendo. ar. in. c. si. de testi. ¶ Sed p declara tione predictorum ⁊ ter. quero nũquid iste ter. habeat locum indistin cte qualitercũqꝫ electio fuerit cassata vitio psone. Solu. dic quod non. Unde premittendum est ꝙ qñqꝫ cassatur electio propter crimen electi vere probatum: quandoqꝫ pter crimen presumptũ: qñqꝫ pter infir mitatẽ ipsius electi talem q̃ hꝫ impedire promotionẽ. Pone exẽplum in. c. cum inter canonicos. ĵ. eo. Primo casu hꝫ locũ indistincte ter. no ster. Scđo casu nõ impedit̃ scđa pmotio si põt se purgare de illo cri mine presumpto: qr ɔ̃ crimen presumptũ admittit̃ purgatio vt est ter. in. c. officij. prope fi. ĵ. eod. Tertio casu qñ pter infirmitatem dic qđ si potest probare quod ab illa infirmitate conualuerit nõ impeditur no ua promotio. quinimo multi tenuerũt ꝙ de nouo debet probare ipm laborare illa infirmitate qr semel infirmus non semper presumitur in firmus. Secus in vitioso qr semel malus semp presumitur malus: vt in regula semel de regu. iur. lib. vj. Que aũt opinio sit verior dicam in 4 c. cum inter canonicos. ĵ. e. ¶ † Sed est aliud dubiũ not. ⁊ quotidianũ nunquid dispõ huius. c. habeat locum in pñtatione ⁊ collatiõe: vt di cam⁹, ꝙ semel repulsus vitio psone sicut nõ põt ampli⁹ eligi: ita nõ pos sit ampli⁹ pñtari per patronũ nec sibi bñficiũ cõferri. Sol. dt Jo. cal. ꝙ in pñtatione hꝫ locũ qr psentatio est qñ quedã electio. vt in. c. q̃relam. ĵ. eo. Sed in collatione putat hoc. c. nõ hẽre locum. Mouetur qr i ele ctione tractatur de iure querendo in collatione vero de iure quesito. nã p collationẽ acquirit̃ ius in re. vt in. c. pe. de pbẽ. li. vj. facili⁹ autẽ tollit̃ ius ad re ꝙ ius in re. Itẽ ɔ̃ priuilegiũ non põt opponi nisi crimẽ cum infamia. vt in. d. c. accedẽs. de acc. sꝫ ɔ̃ electum potest opponi infamia. Item crimẽ. vt in. d. c. super his. ergo ɔ̃ pnsum nõ põt opponi simplr ꝙ al's fuit repulsus: qr esset opponere solũ de infamia. sec⁹ si de nouo opponeretur illud crimen cum infamia. Ego dubito an hoc dictũ sit verum cum ter. iste in rñsione loquat̃ generaliter de pmotiõe. ⁊ innuit ꝙ talis repulsio impedit promotionem in eadẽ vel i alia ecclesia ergo impedit collationem cum potius fiat pmotio p collationẽ ꝙ p electio nem. Preterea ratio decidendi hec est ꝙ opinio promouendi i nullo dꝫ vacillare. vt. §. dixi. Sed ista ratio fortius militat in collatione quã 5 i electiõe qr citi⁹ pmouet̃ p viã collatiõis ꝙ electiõis. ¶ † Itẽ ⁊ tertio e posset dici ꝙ collatio facta notorie infami infamia etiã facti: non tꝫ p illam regulã. infamibus porte dignitatum patere non debent. q̃ hꝫ lo cum etiam in infamia facti vt dixi facit. c. cũ in cunctis. §. inferiora. ĵ. e. vbi hr ꝙ beneficia nõ sunt conferenda nisi ei qui scia et moribus com mẽdabilis demõstratur: sed infamis infamia facti nõ est morib⁹ com mendabilis

Sebast. Sapia.

a ¶ Nam grauat̃. multa vitia ex q b⁹ impediat̃ ele ctio enũerat Fir ma. i trac. de epo in secundo libro. Zacharias.

b ¶ Impedit pro motionẽ. Intelli ge hoc esse verũ dummodo i sñia dicat̃. ita singula riter Bald. in. l. j. col. x. C. de hered. insti. Pau. de ca. ɔsi. lix. ⁊ ɔs. cxcvj.

c ¶ Ad dignita tes. Adde Ro. cõ sil. cclxxviij. vbi di cit ꝙ ille repellit̃ ab oĩbus dignita tibus qui ex dolo accusat⁹ est: licet nondũ condẽna tus sit ⁊ qñ infa mia facti ifamet. vide per eundem cõsi. cclxxvij. ⁊ qđ dicit̃ de crimine deducto per viã exceptionis: itel lige quãdo speci fice ⁊ est deductũ ⁊ est loc⁹ ⁊ tps: vt voluit Cal. ɔsi. j. de except. et vide Old. cõsi. lxxviij. ⁊. cexcj. in hac ma teria obijciẽdi cõ tra electũ. Ber.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Stimulãte. vi de late per Feli. in rub. ĵ. de exce. vbi de multiplici exceptione.

e ¶ Non tenet. ad. de Fede. ɔsi. l. vbi dicit qđ collatio facta periuro nõ est nulla sꝫ venit annullanda: ⁊ dt Calde. ɔsi. xx. de concess. prebẽ. qđ vꝫ collatio facta infami: lꝫ ei⁹ ipe tratio nõ teneat.

a ✠Sebasti. Sapia. ¶ Quod monachus. clericꝰ autē ⁊ secularis nō potest in abbatē eligi etiā ꝙ esset instructꝰ in regula vt est gl. in c. officij .j. eo. sed dicit ibi do. Abb. ꝙ hoc nō ꝓcederet qñ esset euidēs vtilitas. et faciunt no. in c. cum causam. ⁊ in c. ad nostram. hoc titu.

b ¶ Alterius monasterij. Adde vt per Calde. cōsi. xiij. de statu mona. ⁊ Frācis. are. consilio. vij.

✠Sebasti. Sapia. c ¶ Qō eremita. vid. d. Marianū socinū. in c. j. col. iij. v̄si. octaua de claratio. j. ō foro compe. vbi videt̄ cōcludere ꝙ eremite sint laici et largo modo dicū tur religiosi. vide etiam moder. in c. ecclesia sancte marie. s. ō cōstit. vbi declarāt qui dicātur religiosi.

d ¶ Continētiam. adde Calde. cōs. vj. de statu reg. et cōs. xxxj. de statu mona.

zacharias. Adde tu qō eremita nō ligat̄ voto castitatis sed matrimoniū contrahere potest. vt no. glo. valde singu. in c. ex parte. de cle. cōiug. ꝯm Lud. in suis sing. in versi. eremita. Nec etiam voto pauptatis ligāt̄. vt no. bertha. de fir. in trac. de epi. vol. ij. dicit̄ tamē ecclesiastica psona: vt per istā gl. ⁊ doc. in l. ij. ff. de in ius voc. glo. vj. q. j. q vere. Inno. hic. ⁊ Car. in cle. j. pe. col. ij. de sent. excōmu. licet sibi cōtrarius tenuerit oppositum in clemen. ij. q. xj. de prebē. nec potest vt clericꝰ impune offendi quinimo offendēs penam excōmunicationis incurrit. doc. in c. ij. de foro cō petenti.

Anto. Francisc. ¶ Circa hec q̄ hic dicuntur de eremitis an gaudeant priuilegio clericali. vide q̄ no. in c. super eo. de sen. excō. ⁊ vid glo. in c. j. in §. fin. de exces. prelato. lib. vj. ⁊ do. Ant. in c. ij. de foro cōpe. ⁊ habetur per Cyn. in l. placet. C. de sac. san. ecc. et tene mēti glos.

mendabilis: quia infamia nō oritur ex bonis moribꝰ. ¶ †Sed q̄ro quid si electio fuit cassata simpliciter ⁊ nō apparet an vitio psone an vitio forme. Dic cōcludēdo dicta doc. ꝙ aut opponebat̄ solū cōtra personā ⁊ p̄sumitur cassata vitio psone: quia snīa simpliciter dz intelligi ꝯm acta: vt in l. si preses. ff. de pe. Aut opponebat̄ solū cōtra formā ⁊ p̄sumitur cassata vitio forme rōne p̄dicta. aut opponebat̄ cōtra formā ⁊ cōtra psonā: ⁊ tūc in dubio p̄sumitur cassata vitio forme. Quia facienda est in odiosis benignior interpretatio: vt in d. l. si preses. ⁊ l. interpretatione. eo. tit. ⁊ in l. heres. ff. de suspec. tu. ⁊ in simili facit bona gl. in §. suspectus. institu. de suspec. tuto. ⁊ hec sufficiant. Abb.

☞ Monachus vnius monasterij potest eligi in abbatem alterius monasterij. 3.

Eremita nō dicit̄ religiosus licet gaudeat priuilegio ecclesiastico: ⁊ nō habet superiorē eremitam.

Cum monasterium.

Istud. c. legit̄ duobꝰ modis. primo qō iste eremita nō erat ꝓfessus. et hec lect. est cōmunior. ⁊ ꝯm istā. h. d. in summa. Monachꝰ vnius monasterij pōt eligi in abbatē alterius monasterij. Sed quia ꝯm istū intellectū parum vtilitatis affert hec decretalis cū presertim hodie sit clarius prouisum. in cle. j. de elec. adeo sequēdo primum intellectū qui est clarus ⁊ singularis pōt sic summari. Nō ꝓfessus pōt postulari in abbatem si ex aliqua bona causa fiat talis postulatio. Diuidit̄. nā primo ponit̄ petitio. scdo ꝯfirmatio. ibi: nos aūt. ¶ Casus talis. Monasteriū de pellicea ad tātā dissolutionē deuenerat ꝙ fratres illiꝰ loci obseruātiā religionis ⁊ ordinem abiecerunt tandem vt eorū monasteriū posset in statum pristinum reformari: cōuenerūt vnanimiter in quendam fratrē de eremo qui laudabiliter cōuersatus fuerat cum suis fratribus ipsum in abbatē postulantes a suo epō: eps eorū petitioni prebuit assensum petens eandē postulationē a sede apostolica confirmari, ⁊ papa electionē siue postulationē illā canonice factā cōfirmauit. Ber. ¶ No. j. ꝙ monasteriū dissolutū nō perdit priuilegiū electionis: interim ergo collegiū hꝫ potestatem eligendi prelatum. ¶ †Scdo not. scōm vnū intellectū ꝙ monachus [a] vnius monasterij potest eligi in abbatem alterius monasterij [b]. Hoc limita prout habet̄ in cle. j. eo. ti. nā ꝓcedit si monasteriū ad qō vocat̄ est eiusde religiōis ⁊ habitꝰ: si aūt est diuerse religionis vel diuersi habitꝰ nō potest eligi sed dz postulari. vt ibi no. in gl. ¶ Tertio no. arg. ꝙ cōfirmatio electionis facte de abbate spectat de iure cōi ad epm loci. ad quod vide tex. iuncta gl. xviij. q. ij. in c. j. ¶ In ꝯriū tñ facit ista litera: qr fuit petita cōfirmatio a papa. Sed p̄mū ꝓcedit de iure cōi. ad istud v̄o dic vt. j. ¶ Ultimo no. casum ꝯm vnū intellectū in quo postulatio cōfirmat̄: cōiter autē postulatio admittit̄ nō aūt cōfirmat̄. vt in c. bone et in c. gratū. s. tit. pri. de hoc aliquid. j. ¶ Cōtra tex. oppo. in eo ꝙ iste eremita fuit electꝰ in abbatē nam eremita pōt habere ꝓpriū. vt in c. perlatum. §. ecōtra. xix. q. iij nec ꝓfitetur aliquā regulā. ergo nō potest ꝓmoueri in abbatē: cū soli ꝓfessi ꝓmoueri possint. vt in c. officij. ⁊ in c. cū in magistrū. et in c. cum causam. j. eo. ⁊ hodie habet̄ clarius in c. nullus. eo. tit. lib. vj. Sol. comprehendendo glo. ⁊ doc. dic quod istud. c. potest intelligi tribus modis: sed duobꝰ modis principaliter. Primo quod iste eremita non erat professus; sed stabat in nemore sicut faciunt alij boni eremite quorum vita commendabilis est. vt est bonus text. in cap. qui vere. xvj. q. j. Ad contraria respondetur quod loquuntur de promotione que fit per viam electionis: et sic per viam iuris. istud loquitur de postulatione.

in c. qui vere. xvj. q. j. ⁊ aliam glo. in c. nulla ratione. xciij. dist. qui dixerūt ꝙ eremite subsunt episcopo loci: ⁊ an vita eremitica siue solitaria sit perfectior q̄ cōgregatio religiōis. vide beatū Tho. secūda secūde q. clxxxviij. arti. viij. ⁊ an possit eremita relicto eremo transire ad vitam monachalem. vide glo. in c. si clericatus. xvij. q. j. ⁊ in c. qui vere. p̄alleg.

Licet enim nō professus nō valeat eligi: pōt tamē postulari: quia postulatio depēdet a gratia: ⁊ qō possit postulari tenet Inno. hic. Requiritur tñ ꝙ postulatio fiat bona intentione ⁊ nō per ambitionem. Hanc etiam opinio. tenet glo. xvj. q̄stione. j. c in c. presbyteros. ⁊ dicit Inno. ꝙ eremita [c] est religiosa persona ⁊ tenetur seruare ⁊ ꝓmittere conti- d nentiam [d]. alleg. c. scripsit. §. ecce quod. xxvij. q. ij. ⁊ 2 tene menti hoc dictū Inno. †Tamen glo. in d. §. ecce ponit opi. contrariā scꝫ ꝙ eremita nō sit religiosa persona: ⁊ etiā ego puto ꝙ nō sit: licet gaudeat priuilegio ecclesiastico respectu fori vel persone. Et quāq̄ dicat Innocē. ꝙ debeat seruare. ⁊ promittere cōtinētiā hoc iure non ꝓbatur. Unde nō probatur iure quam vitam dz ducere eremita de quo vide glo. no. in d. c. qui vere. que dicit inter cetera qō sunt sicut locuste sine rege. ⁊ vide qō plene dixi in c. ij. de foro compe. Et tenendo istū intellectum qui mihi multū placet ad literam dum dicit ꝙ papa cōfirmauit. dic ꝙ non confirmauit simpliciter postulationem: sed ordinationem factam per episcopū in eo ꝙ admisit postulationē. Et ꝯm istū intellectū facit hec litera no. in argu. qō eps nō potest admittere istā postulationē: qr cū sit cōtra ius vt nō professus promoueatur in abbatem nō potest episcopus dispensare cum nō reperiatur in iure ista dispensatio sibi permissa. Debet ergo recurri ad papam. ⁊ hoc tenuit do. Ant. hic: lꝫ dubitādo. Sed credo dictū verissimū et vide per Io. an. qui hoc tenuit in c. officij. p̄alle. in c. nullus. eodē titu. lib. vj. licet aliud senserit ibi Archi. per Inno. in d. c. dilectus. de tempo. ordi.

3 ¶ †Ad idem adduco glo. not. in d. cle. j. de elect. que vult ꝙ monachus vniꝰ monasterij nō potest promoueri in abbatē monasterij alterius religionis sine dispensatione pape: ita ꝙ concludit qō si post postulatur non potest eps talem postulationem admittere ergo fortius idem dicendum cum postulatur nō professus. Et ex predictis collige ⁊ tene menti duas cōclusiones. Prima ꝙ non professus potest postulari in abbatem. Secunda qō postulatio talis non potest admitti nisi per romanum pontificem. Et iste intellectus multum mihi placet ad hoc ꝙ ista decretalis afferat aliqd noui: sed quia non congruit rubrice ponitur secundus intellectus vt intelligatur tex. in electiōe: scꝫ intelligendo qō iste eremita erat al's monachꝰ. et pro isto intellectu facit text. dum dicit ꝙ cum fratribus suis laudabiliter vixerat. Non ob. in eo qō faciat mentionem de eremo: quia quandoqꝫ monachi habitant in eremo: vel ꝯm glo. Eremus est nomen cuiusdam monasterij. et iste intellectus diuiditur in duos. Naꝫ primo potest intelligi ꝙ iste fuit vere electus: ⁊ capitur hic postulatio pro electione: qui iura antiqua promiscue vtebant̄ istis vocabulis. ⁊ p isto intellectu facit iste tex. in fi. eo qō papa cōfirmauit illam ordinationē: nā vera postulatio non confirmatur sed admittitur vt. s. dixi. fuit autem petita confirmatio a papa; quia forte istud monasteriū non erat subiectum episcopo: sed ipsi pape. vt dicit gl. Secūdo potest intelligi ꝙ iste erat monachus ⁊ fuit postulatus: quia erat monachus alterius religionis seu alteriꝰ habitus: vel patiebatur defectū in ordine. Quis autem possit admittere hanc postulationē dic vt. s. dixi ⁊ respectu defectus ordinis dic vt no. in c. vnico. de etate ⁊ quali. lib. vj. ⁊ melius in c. preterea. j. de eta. ⁊ quali. Abbas.

1 ☞ Consuetudo per quam tolluntur substantialia actus non valet.

Appellari nō debet a vicario episcopi ad epm: quia est eademmet iurisdictio. ⁊ consuetudo aliter disponens non valeret.

2 Consensus aliquorum laicorum quando requirit̄

⁊ an eremita possit habere ꝓpriū habetur per glo. in c. j. de exce. prelator. lib. vj. et p glo. in c. ex parte. el. ij. de cler. cōiu. et p glo. in c. scripsit. xxvij. q. ij. et vide bonū. text. in c. perlatuꝫ. xix. q. iij. et in c. cum Ioan. de fi. insti. et per Barto. in auf. si q̄ mulier. C. de sa. san. eccle. et per Bal. ⁊ Albe. de rosa. i auf. ingressi. eo. titu. et an etiam dicatur persona ecclesiastica. vide glos. et doc. in l. ij. ff. de in ius voc. ⁊ vid do. Cardi. in cle. ij. i xj. ⁊ xij. qō. de preben. vbi videt̄ tenere late disputādo qō non sint psone ecclesiastice tamen in cle. pe. in ij. qōne de sen. excom. tenet contrarium. ⁊ de huiusmodi eremitis vide p do. Anto. de but. in quodā suo consi. inci. in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti amē. quia hic agitur in ver. ad octauū bene considerandū. ⁊ vide Ange. in cōsi. suo xviij. qō icipit arguo. ⁊ i alio cōsil. cxxviij. quod incipit in themate.

a ¶ Substantialia. ¶ Adde qđ voluit Old. ɔſi.cclix. vbi dicit nō valere statutū canonicoꝝ ꝙ vocentur absentes: alˀs electio non valeat.

b ~✝ Sebasti. Sapia. ¶ Non valeat. Vide doc. in rub. j. de appe. And. sicu. in repe. de fi. instru. col. xxxiiij. abb. in cōsi. lxxij. in. ij. vol.

c ¶ Substātie actus. Adde qđ voluerūt do. de rota. deci. ccccxl. in antiquis. de cōsuetu. vbi tenuerunt nō valere cōsuetudinem qđ valeat instrumentū absqꝫ loco ꝛ die licet cōtrarium voluerit Bald. consi. lxiij. v. lib. consulendo super statuto cortone dictante qđ instrumentū non vitieṫ licet in eo non sit locus nec dies: ꝛ ꝙ soli notario credaṫ absqꝫ loco ꝛ testibus. Anto. Francisc. ¶ Que sint substantialia instrumēti. dicas quod sunt dies: locus: series facti: indictio: nomē imperatoris vel pape: anni dñi: ꝛ inuocatio domini. de quibus habeṫ p glo. in. l. generali C. de tabu. lib. x. ꝛ in auṫ. vt preponatur nomen imperato. in prin. et per Specu. in tit. de instru. edit. in §. ij. et per totum ꝛ in tit. de ꝑcura. in. §. ij. in ver. sed quid si in mandato. et per Bart. et Alex. i proemio ffoꝛuꝫ. debet etiā continere signuꝫ notarij: vt i locis prealleg. ꝛ habeṫ per Ange. aret. ꝛ scriben. in. j. rub. insti. Adde tamē ꝙ quando fieret instrumentuꝫ de re que non requirit scripturam si non apponeretur dies valeret istrumētum: prout late voluit Barto. in cōsil. suo quod incipit reperitur et quod dictū est de loco intellige non solū de loco generali: sed etiā speciali. ẜm An. in dicta auṫ. vt ꝑponatur no. iperato. ꝛ habeṫ per glos. in. c. abbate sane. de re iudic. ꝛ vide Bart. in. l. cōtractus. in. iij. co. de fide instr. et in. l. comparationes. eodem tit. in iij. colū. Quod autem dictum est de indictione: dicas ꝙ si omittaṫ nō valet instrumentum: si vero apponatur sed falsa: bene valet ẜm Bart. in. l. nominatim. ff. de conditio. ꝛ demonstrat. ꝛ in. l. si librarius. de regulis iuris. ꝛ in. l. admonendi. in. vij. colū. ff. de iureiuran. ꝛ per Bal. in prima constitu. C. in. §. et si que. ꝛ Joan. and. in data. vj. lib. est tamen verū quod instrumentum sine indictiōe probat semiplene mortuo notario: vt per Barto. in dicta. l. admonendi. in. vij. colum. ꝛ per domi. Anto. in. c. fin. de iureiuran. et per domi. Alex. in. l. de pupillo. §. qui nunciat. ff. de ope. no. nuntia. et eodem modo dicendum est de die vt illius omissio vitiet: sꝫ falsa id ē si ponatur vna pro alia nō vitiat ẜꝫ bal. in. l. ij. C. de falsa causa adiec. leg. ꝛ delegato: ꝛ de indictione ꝛ eiꝰ materia ꝛ an omissa possit suppleri ꝑ testes. vide p bal. in. l. si. in. iij. colū. de fideicōmis. ꝛ p Ang. i dicta auṫ. vt ꝑponaṫ nomē imperatoris. et p Lāfran. plene. in c. q̄m cōtra. i ver. instr̄a. in. vij. colū. de proba. per gl. in prima constit. C. ꝛ per Spe. i tit. de instrumen. editio. in. §. j. in vers. post annos. et in vñ. breuiter. Qđ aūt dictuꝫ est de inuocatione nominis dñi: dicas illam non esse de substantia instrumenti necessariā ẜm Bal. in. l. j. C. de nouo co. cōfirmā. ꝛ habetur p Alex. post Bal. ꝛ Paul. de cast. i l. iurisgentium. in §. si paciscar. ff. ď pac.

¶ Adde tū qđ instr̄m super quolibet ɔctu et actu dꝫ fieri. ẜꝫ ɔsuetudineꝫ loci vbi fit: vt pulchre declarat bar. in. l. ex ea pte. ff. de ver. obl. zacharias.

d ¶ Principis. ad de Car. Alexā. i c. j. ꝛ Feli. plene in c. dilecto. in prin. de testi. barba. in c. raynaldꝰ. de testa. bertha de fir. in tract. de epis. ꝑte. j. q. xxxiij. et Feli. i. c. ad apostolicam. c. ap̄lice. co. iiij. ver. ceteruꝫ. limitabis. de exce. ~✝ Sebasti. Sapia.

e ¶ Qđ matrimonium. Ad hoc facit optimus tex. in. l. hoc modo. ff. de conditio. ꝛ demonstra. vbi licet matrimonia debeāt esse libera tamē facultas nubendi potest restringi ad quandonon

tur in electione ecclesiastica.

2 Consuetudo multa non potest inducere. de qbꝰ hic.

3 Electio que per vim est restricta ad certum hoīeꝫ non valet: secus si ad vnum ex certis.

4 Matrimonium contractum metu an valeat.

5 Electio non facta in loco cōsueto valet dūmodo aliud non deficiat.

Cum terra. Non vꝫ cōsuetudo per quā collegium ad alterius volūtatē teneṫ sibi eligere prelatum. Vel breuius sic. Electio debet esse in libertate eligentiū. nec valet cōtraria cōsuetudo. primo ponitur decisum exordium secūdo narratio. ibi: sicut. tertio ꝓuisio. ibi: quia igitur. que tria facit. primo causam reddens dānat ɔsuetudinē. scđo statuit ꝛ statutū declarat. tertio permittit ꝛ ꝑmissionē determinat. scđa ibi: statuētes. tertia ibi: quo facto. ¶ Casus literalis. In terra hierosolymitana talis in electionibꝰ cōsuetudo seruabaṫ: cū electio alicuius prelati deberet celebrari cōuētus illius ecclesie duas ꝑsonas noīabat latēter auribus patriarche vel ꝑncipis vt sic esset in potestate patriarche alterū preficere vel vtrūqꝫ repellere: quia ergo talis cōsuetudo redundabat in perniciē ecclesiastice libertatis: ꝑcepit papa illā ɔsuetudinē abolendā penitꝰ statuēs vt in oībus cōuentualibꝰ ecclesijs forma electionis canonice obseruetur vt electores conueniant in vnū cū debet electio celebrari. ꝛ inuocata spiritussancti gratia personā idoneā sibi eligāt in ꝑlatum. ꝛ si in persona quam intendunt eligere esset peccatū: vel si modū canonicū nō seruarēt tādiu deliberent in persona ꝛ in modo ꝙ scꝫ personam idoneā inueniat ꝛ modus canonicus obseruetur ꝛ vacanti ecclesie cōsulaṫ quo facto ꝑsona electa presentetur patriarche vel principi vt suū prestet assensuꝫ: sed ꝑpter hoc nō debet electio impediri Ber. ¶ No. j. ibi cōuētus. ꝙ quelibet ecclesia collegiata potest dici ɔuētualis licet nō sit regularis sed secularis potest etiā appellari capl̄m seu vniuersitas: naꝫ hec sunt synonyma. i. idē importātia licet vulgariter ɔgregatio religiosorū appelletur cōuētus: seculariū aūt capl̄m. iure tū h differētia nō probaṫ imo potius probaṫ oppositū: vt hic. ꝛ in. c. capl̄m sancte crucis de rescrip. vbi de hoc. et xv. dist. c. j. ¶ No. ij. ꝙ cōsuetudo cōtra libertateꝫ ecclesiasticā nō valet. vnde pondera literā i rōne sui que gñalis est non enim restringit se ad casum electionis. sed generaliter dānat cōsuetudinē que tendit in pernitiē ecclesiastice libertatis. ɔcor. auṫ. cassa ꝛ irrita. C. de sa. san. eccle. ꝛ facit. c. j. de ɔsuet.

1 ¶ † No. iij. ꝙ cōsuetudo nō pōt tollere substātialia[a] electionis. nā eligere est vnū ex pluribꝰ capere. hic aūt tenebanṫ eligere ꝑlatū ad volūtatē ꝑncipis seu patriarche: qđ erat ɔ substantiā actus: nec est hoc speciale in electione: sꝫ est generale in quolibet actu vt nō valeat[b] cōsuetudo p quā detrahitur substantie actus[c] ipso actu remanēte: vt probaṫ in. c. ij. de cōsuetu. lib. vj. iuncta glo. vbi pꝫ ꝙ non vꝫ ɔsuetudo vt appelleṫ de vicario ep̄i ad ipsum ep̄m: q2 est cōtra substātialia appellatiōis cum appellatio sit de minori iudice ad maiorem prouocatio. sed vicarius ep̄i facit idē consistoriū cū ep̄o quia iurisdictio sua nō est alia a iurisditione ep̄i. sic etiam non valet pactum vel modus appositus contra substātialia actus. vt in. c. si. de precarijs. ꝛ in. l. cum precario. ff. eo. ꝛ in. l. per seruū. §. j. ff. de vsu ꝛ habi. vbi dicitur ꝙ nō valet si quis legat vsumfructū rei sine vsu. ¶ No. quarto ꝙ consuetudo non potest tollere libertatē in actu eligendi: an autem possit illam restringere. j. dicetur.

2 ¶ † Item no. ꝙ potest induci ex consuetudine vt post factam electionem in ecclesia requiratur cōsensus principis[d] vel patriarche. ꝛ dicit hic Innocen. ꝙ requiritur iste consensus post confirmationem nisi aliud habeat consuetudo. Sed dic tu latius quod aut ɔsuetudo super hoc nihil disponit nec princeps vel alius patronus: et tunc de iure non tenetur capitulum requirere ante vel post cōsensum principis vel alterius ad quem spectat confirmatio electionis: et maxime hoc procedit in secularibus. ad hoc. c. bene quidem. xcvj. distinc. ꝛ c. ecclesia sancte marie. de const. ꝛ. c. si. de re. ec. non alie. potest tamen de honestate princeps requiri vt consentiat: non qđ consensus habeat prestare robur: sed vt non possit in futurum opponere contra electum vel electionem. nam per maxime princeps pōt opponere cōtra electum vel electionem exceptiōes alias legitimas: maxime si dubitat de proditione patrie vel relatione consiliorum et secretorum suorum: vt not. Innocen. in. c. super his de accu. aut ecclesia hꝫ patronum: ꝛ tunc dꝫ requiri ɔsensus patroni post electionem factam et non antē: vt in. c. nobis. j. de iur. pa. si aūt non vult consentire sine causa rationabili: nō ꝑpter hoc cassabitur electio sed requiritur consensus vt audianṫ sue exceptiones legitime si quas habet. vt in posterum nō possit opponere. ꝛ hoc modo posset intelligi iste tex. forte enim princeps vel patriarcha erat patronus ecclesie. Aut cōsuetudo disponit super assensu requirendo: ꝛ tunc aut consuetudo habet vt requiratur assensus post electioneꝫ: ꝛ valet: non tamen debet reduci retractatio electionis si ille dissentit sine causa legitima: vt hic in fine. Aut habet consuetudo vt electio dependeat a facultate seu voluntate principis vel alterius ꝛ tūc talis ɔsuetudo non valet: vt hic: quia tollit libertatem eligendi: secus autem si restringeret ipsam libertatem. vt probatur in. c. abbate. de verborum signifi. ꝛ in. c. cum dilectus. de cōsue. ꝛ in. c. ij. de in integr. restitu. In quibus iuribus probatur ꝙ valet consuetudo vt collegium teneatur sibi eligere prelatum de alieno collegio. Item potest induci consuetudo vt collegiuꝫ teneatur admittere forēses ad coeligendum. secum. vt in. c. scriptum. j. eodem. ꝛ in. c. cum ecclesia sutrina. de causa posses. ꝛ proprie. potest etiam per consuetudinem in totuꝫ tolli potestas eligendi: vt in. c. a. ij. de in integ. resti. vbi episcopus pretendebat habere potestateꝫ eligendi abbatem. in summa ergo vt dicit Jo. an. et bene consuetudo non potest tollere libertateꝫ eligendi ipsa electione remanente: quia tolleret substantialia ipsius electiōis: quia nō est electio vbi adimitur libertas eligendi: vt in. c. vbi periculum in. §. ceterum. j. eodem ti. li. vj. Sed consuetudo bene potest restringere libertatem modis predictis vel in totum auferre ꝑtātem: q2 tollendo ꝑtātem in totum permanet seu deuoluitur libertas eligēdi ad electores ad quos postea per consuetudinē deducitur. Simile no. in cle. ij. de reb. eccle. nō alie. vbi pꝫ ꝙ vacante eccl̄ia pōt vniri et subijci tota ipsa ecclesia: non aūt pñt alienari bona particularia ipsiꝰ eccl̄ie vacātis: ꝛ rōnē vide ibi p gl.

3 † Et ex predictis infertur qđ qñ restringiṫ libertas eligendi nō dicitur cassari ipsa electio vel tolli libertas eligendi. quod facit ad id qđ dixi in. c. lꝫ. s̄. eodē vt valeat electio facta per metum seu impressionem quando electores non cōpelluntur eligere certum sed aliquem de certo genere personarū.

4 ¶ † Et p hoc puto posse attentari qđ matrimonium[e] carnale contractum per metū modo predicto teneat

quando non fuit compulsus cōtrahere cū certa persona:sed cū aliqua de certo genere quā ipse elegerit.nam olim in veteri testamēto matrimoniū erat in p̄cepto i genere iuxta illō qō habet in Genesi. Crescite ꝛ multiplicamini.ꝛ legit ꝛ nota.in.c nuptiarū.xxviij q.j.nihilominꝰ nō per hoc deerat liber cōsensus in ꝯhendo. ꝛ facit ad materiā.c.cū locū j.de spon.de hoc tn̄ posset satis dubitari.Et adde ad p̄dicta not.dictū Jnn.in.c.qō sicut.j.eo.vbi dicit ꝙ pōt induci ex cōsuetudine vt mortuo prelato capl'm non prius procedat ad electionē q̄ nuntietur principi
a mors p̄lati^a ꝛ petat ab eo potestas eligēdi seu cōsensus:vt cū consensu suo procedāt ad electionē:nam per hoc nō tollitur libertas eligendi. Sed potuit hec cōsuetudo induci propter interesse princip̄is vt admoneat ad eligendū aliquē bonū ꝛ sibi fidelē:ꝛ vt defendat ecclesiā ab oppressionibꝰ aliorū:ꝛ ne quid prauitatis in electione intercedat qō bene notabis.¶ Jn gl.in ver.in quo in fine not.ex ista glo.locū in quo debet fieri electio prelati.ꝛ dicit hic Hostiē. ꝙ cōsuetudo potest inducere vt fiat in certo loco:ꝛ vbi non subest consuetudo non est vis in quo loco fiat dummodo sit honestus.arg.in.l.penult.ff.de iustitia ꝛ iure.ꝛ in.l.si cum dies.in.§.si arbiter.ff.de arbitris.De iure tamen videtur mihi qō debeat fieri in ecclesia seu capitulo illius loci cui debet preesse p̄latus vt dicit glo.in.c.cum nobis.j.eod.vbi electio fuit facta in choro:sed in casu.c.cuꝫ inter canonicos.j.eo.facta fuit in capitulo.vide etiā bonum tex.cum glo.in.c.quod sicut.j.eodem.vbi dicitur quod debet fieri in ec-
5 clesia.¶ An autem valeat electio si nō fiat in loco consueto:puto ꝙ sic dummodo aliud canonicum nō obsistat.argumentū in.c.considerauimus.s.eodem.male tamen faciunt electores peruertendo ꝯsuetudinem.¶ Jn glo.in verbo:diligentiam.in fine.ex ista glo.eliciuntur duo intellectus.Primus vt canonici possint procedere ad secundā electionem si fuit peccatum in prima reprobata tamen prius prima electiōe: quia non debēt procedere ad secundam prima non reprobata per superiorem.Secundus intellectus vt intelligatur quādo electores peccarunt in persona nomine vel in forma anteq̄ transirent ad electionem:vt sit sensus litere:quod si canonici ante electionem factam deprehendunt peccatum in forma vel materia:debent adhibere diligentiā
b vt prouideatur ecclesie legitimo modo.Sed tamen^b cōclude sumēdo
c conclusionem doctorū^c.quod aut prima electio est notorie nulla et electores non sunt priuati potestate eligendi:puta quia elegerunt ignorāter indignum:et possunt propria autoritate ad secundam electionem transire:quia ex quo electio est notorie nulla non oportet expectare vt reprobetur a superiore.vt in.c.constitutus.de appella.et no.in.c.auditis.j.eodem.ꝛ.c.inter dilectos.de excessibus prelatorum Sed si electio non esset nulla sed iniusta vel saltē haberet colorem validitatis:vel electores essent priuati:tunc non est licitum transire ad secundam electionem vt in iuribus allegatis in gloss.Et vide quod legitur ꝛ nota.in.c. perpetuo.j.eo.lib.vj.vbi habet an canonici possint resilire a scrutinio ante electionem factā si deprehēdunt nominasse indignum.Abbas.

1 ☞ Episcopus adhuc non consecratus habet ea q̄ sunt iuriditionis: non autem ea que sunt ordinis episcopalis.
2 Excōmunicatus potest absolui etiaꝫ a nō sacerdote dūmodo habeat iurisditionem.
Excōicatus inuitus potest absolui.sed non quo ad peccatum.
3 Episcopus vtrum possit exercere suam plenariam iurisditionem si nō acceperit possessionem episcopatus.
4 Episcopus ante consecrationem nō potest clericum deponere:sed bene potest ipsum priuare beneficijs.
Excommunicare est meri imperij.

1 TRansmissam. ¶ †Electꝰ cōfirmatꝰ nō cōsecratꝰ potest ea q̄ sunt iurisditiōis nō autē ea que sunt ordinis episcopalis.Vel aliter et sic.Per cōfirmationem electionis transfertur potestas exercendi ea que sunt iurisditionis episcopalis:non autem ea que sunt ordinis.Jlla enim transferūtur per cōsecrationem:ꝛ pertinet iste text. ad secundam partē rub.scilicet de electi potestate.Jn prima ponitur consultatio.Jn secunda responsio,ibi:respōdemꝰ.¶ Casus literalis, Clerici cuiusdam electi ꝛ confirmati pro excessibꝰ suis excommunicabantur vel interdicebantur:aut etiā suspendebantur a predicto electo ipsi sententiā eius cōtemnētes trāsferebāt se ad commercia laicorum dicentes ꝙ electus ipse nō poterat eos excōmunicare:suspendere vel interdicere:cum nondū esset in episcopum consecratus nisi specialiter esset ei a sede apostolica indultū.Consulus papa respondet ꝙ ex quo confirmationem electionis accepit de talibus consimilius liberaꝫ habeat potestatem excōmunicandi.interdicendi vel suspendendi:preter illa que consecrationis ministeriū desiderant:vnde iurisditionē suam
2 in ipsos libere poterit exercere.Ber.¶ †Nota primo ꝙ excommunicatio est iurisditionis:nō autē ordinis episcopalis:nā vt vides hic electus confirmatus potest excōmunicare subditos.Jtē videmus ꝙ prelati non episcopi hanc sententiaꝫ censure exercent in subditos.vt in.c. cum ab ecclesiarū.de offi.or.ꝛ in.c.sicut.j.de simo.ꝛ in.c.cuꝫ in ecclesijs. de maio.ꝛ obe.cū simi.Ex quo infert ꝙ electus cōfirmatus licet nō sit sacerdos possit excōicare cū nō requirat sacerdotiū ad exercitiū iurisditionis.arg.hic.Ex eo qō dicitur de archidiacono:ꝙ nō tenetur esse sacerdos sed diaconus duntaxat.vt in.c.cunctis.b §.inferiora.s.eo.et tn̄ archidiaconus habens iurisdictionē excōicat:vt dixi post gloss.in.d.c.cū in cūctis.ꝛ ex hoc etiā infero ꝙ nō sacerdos habēs iurisditionē potest ab excōicatione absoluere:qꝛ eadē ratio est in absoluendo que est in ligando.de peni.distin.j.verbū.licet Hostiē.senserit cōtrariū in.c.quoniā.d vita ꝛ hone.cleri.vbi dixit ꝙ nō sacerdos nō absoluit ab excōicatiōe.Sed intellige illud dictū quo ad absolutionē ficdā in foro penitētiali respectu peccati:qꝛ soli sacerdotes habēt illā potestatē.vt in.c.omnis.de peni.ꝛ re.facit.c.j. prope fi.de summa trini.Sed quo ad tollēdū vinculū excōicationis quo ad ecclesiā militātēꝫ suffic
cit ꝙ qs habeat iurisditionē ecclesiasticā.de hoc satis sentit Jo.an.post Hosti.in.c.dudū.el.ij.j.eo. Hinc dicimus ꝙ illud vinculū excōicatiōis quo
d ad ecclesiā militantē potest tolli ab inuito^d:licet inuitus nō possit absolui a peccato.vt no.in.c.ab d excōicato.s.de rescri.ꝛ per Jo.an.in.c.j.de senten. excō.lib.vj.¶ Not.ij.ꝙ iste tres snie excōicatiōis suspensionis ꝛ interdicti sunt applicabiles ad psonā.pōt ergo quis excōicari suspēdi ꝛ interdici. Quid aūt operet snia interdicti in psonā dic vt in.c.is cui de sen.excō.lib.vj.facit.c.sacro.eo.titu. ¶ No.iij.ꝙ mercimonia sunt licita laicis ꝛ phi
e bita clericis^e ꝛ clerici illa exercentes possunt excō e municari vel alr cōpelli ab illis desistere. ad hoc c.negotiatorē clericū.ꝛ in.c.fornicari.lxxxviij.di. et.j.ne cle.vel mona.c.j.ꝛ ibi dixi.facit.c.fi.de vita f ꝛ bone.cleri.¶ No.ibi:habitu clericali.iūcto tex. ibi:vestes laicales:qō vestes clericales debēt dif
f ferre a vestibus laicalibꝰ.Ex quo infertur^f qō clerici debet habere propriū habitum.Jllud tamē scias ꝙ respectu forme cōmunis nō reperit iure cautum ꝙ clerici seculares habeant certuꝫ habi
g tum^g sed quedā vestes ꝛ certi colores sunt eis prohibiti de quibus in.c.clerici.el grande.de vita et bone.cleri.Et vide ad predicta gl.in cle.ij.de vita et honest.cleri.ppe fi.Et de vestibꝰ sericis an sint eis interdicte.vide glo.xxj.q.iiij.in summa.dixi in d.c.clerici.facit ad p̄ncipale dictū.c.vnicū.de cler. cōiug.lib.vj.ꝛ.c.si iudex laicus.de sen.excō.eo.lib. vbi sit mētio de habitu clericali.¶ No.ibi:laicorum manus associant.qō manus qñqꝫ ponit pro potentia seu adiutorio.iuxta illud psal.Jn manꝰ g tuas cōmēdo ꝛc.Et not.contra clericos innocantes patrocinium laicorum ad effugiendā debitā vindictam prelatorum.Jtem not.ibi ex quo electionis ꝛc.ꝙ per solam confirmationem cōsequitur prelatus potestatē exercendi iurisdictionem. Et facit hec litera in arg.ꝙ ad potestatē exercēdi iurisditionem non requiritur inductio in possessionem:sed eo ipso qō quis est confirmatus potest iurisdictionē exercere ꝛ omnia alia pertinētia ad illam prelaturā que sunt iurisditionis.de quo.j.
3 dicam latius.¶ †Vltimo no.^h ꝙ eorum que spe h
h ctant ad episcopū quedā sunt iurisditionis:quedam ordinis.Nam epatum dicimus esse ordinē: vt no.glo.in proemio sexti.ꝛ ex institutione ecclesie multa licēt ordini epali que alijs ordinibꝰ sunt interdicta:vt chrismare.s.de consue.quāto.ordines conferre ꝛ similia.de quibus glossa.Jsta non transeunt in electum confirmatum nisi post cōse i crationē:id est postq̄ habuit ordinē epalem qui cōfertur in ipsa consecratione.¶ Sed cōtra tex. oppo.ꝛ videtur ꝙ ex sola confirmatione nō adipiscatur electus potestatem exercendi iurisditionalia sed requiritur ꝙ precedat installatio seu in
i possessionem inductio^i.Ad hoc.c.vt nostrum.de officio archidi.vbi sit mētio de ista inductione in

a ¶ Mors prelati.Adde Roma.singu.suis.folio.v. Zacharias.¶ Adde qō est sing.in ordine.nu.cclxxviij.inci.cle.cū terra.vbi tenēdo talē ꝯsuetudinē valere.all.dictū Jmo.i.c.ꝙ sicut.isto ti. ꝯ Sebasti.Sapia.

b ¶ Sed tn̄.Vide Bar.ꝛ alios in.l. qui per salutē.ff. de iureiur.Dy.ꝛ Bar.i.l.serui.electione.vbi etiam alij.ff.de le.j.bar. in.l.ij.§.data.ff. de opt.lega.Cy. in.l.fi.C.de ꝯhen. emp.Bald.in.l. post aditam.C.de imp.ꝛ alijs subst.

c ¶ Cōclusionem doc.Adde vidēdum Rom̄.cōsi. cccclxxxiij. Zacharias.

d ¶ Ab inuito.adde tu de hoc per Cardi.in alle.c. ab excōicato.s.d rescrip.ꝛ in cle.j. q.xxxvij.de priuile.per.c.qō gdā.j. de pe.ꝛ remis,

e ¶ Clericis.adde Abb.cōs.vj.ij.li. ꝯ Sebasti.Sapia.

f ¶ Ex quo ifert. Vide gloss.in.l.si ignorās.ff.loc.q̄ dicit ꝙ pcutiens clericū in habitu laicali nō ē excōicatus.de quo per Barto.in.l.item apud labeonē.§. si quis virginē.ff. de iniu.p Bald. in.l.si qua per calumniā.colū.j.C. de epi.ꝛ cleri.ꝛ in c.q̄ in ecclesiarū, colū.j.de constit,

g ¶ Certum habitū:adde Alexan. consil.viij.j.libr. ¶ Adde do.Anto.corse.in addi. ad istū in.c.cum cōsuetudinis.i.j. apostil.post p̄nc. s.de consuetudi. Aeneas falco. ꝯ Sebasti.Sapia.

h ¶ Vltimo not. Nunqd istud procedat in abbate electo ponit Fel. late.in.c.eam te.j. de rescript. ꝯ Sebast.Sapia.

i ¶ Jnductio.installari:exponit.i.poni i stallo prelati:ita exponit do.Abb.i.c.qualiter.col.ij.j.hoc titu.ꝛ ad hoc qō dicit hic do.abb. vide glo.in.c.ne dei.in glo.ij.de simo.Jnnoc.in.c.cum super.de causa posses.ꝛ propriet. Cardi.in clemen.iij.in fi.de prebendis.

possessionē: que si nō esset necessaria ad potestatē administrādi nō fuisset a iure inuēta. Ad idē .c. in nomine dñi. xxiij. dist. vbi dicit̄ ꝙ si papa non pōt installari seu intronizari in vrbe potest tñ administrare. ergo a ɔtrario installatio videt̄ necessaria ad actum administrandi. facit etiā. xcij. dist. in .c. si quis ordinatus. cum seq. Solut. propter hec contraria ⁊ similia que formari possent reperiunt̄ in hac materia due opi. cōtrarie. Inn. enim hic. Hostien. ⁊ Compo. Jo. and. ⁊ cōiter fere alij sequētes tenent opi. ꝙ inductio in possessionē nō est necessaria sed eoipso ꝙ qs est cōfirmat⁹ vel habuit aliquid succedēs loco cōfirmationis: puta q2 fuit institutus seu ꝓuisus per superiorē de illa dignitate potest incōtinēti administrare quātūcūq; nō fuerit ad hoc apprehēsus corporalē possessionē p̄lature. Pro qua opi. facit iste tex. i eo qd ex quo iste accepat cōfirmationē sue electiōis poterat administrare ⁊ iurisditionē exercere. Ad idē .c. nosti. s. eo. ⁊ .j. eo. qualiter. ⁊ .c. nihil est. que iura solū videntur exigere ɔfirmationē ad potestatē administrandi. Et ad ɔria que faciunt mētionē de īstallatione respōdent tenētes hanc opi. ꝙ procedūt s̄m cōsuetudinē locorū. Nā vbi est cōsuetudo vt p̄r⁹ nō administret ꝙ̄ fuerit missus in possessionez facīēda est installatio: vel s̄m eos installatio est de solēnitate: nō autez de substātia sicut videmus in iudicio. Naz multa sunt de ordie substātiali: multa vero de solēnitate nō substantiali: vt no. ij. q. j. i summa. ⁊ dixi in .c. cum. J. ⁊ .Ai. de re iudi. Quidā vero tenuerūt cōtrariā opi. dicentes ꝙ anteq̄ p̄latus inducatur in possessionē prelature nō potest administrare quanticunq; fuerit cōfirmatus seu institutus seu prouisus. Et hāc opi. firmauit Archidia. in .c. eum qui. de prebendis. lib. vj. Plus ēt ibi voluit ꝙ si propria autoritate quis apprehenderet possessionē prelature perderet ius quod haberet in ea: per illum tex. in .§. j. hanc opi. ꝙ requi-
ratur installatio[a] sentit etiā Dy. in regula prima de reg. iur. lib. vj. ⁊ nouissime late prosequēdo firmauit Pet. de anch. in regula sine possessione. de reg. iur. lib. vj. ⁊ hic. Motus inter cetera: quia cōfirmatio habet vim diffinitiue sententie. vt not. in .c. si. .j. eo. li. vj. Sed post sniam diffinitiuam nō est licitū parti propria autoritate capere rē sibi per iudicē adiudicatā: sed oportet ꝙ per istuz iudicē decernatur sibi possessio. iuxta illud quod legitur ⁊ not. in .c. in literis. ⁊ .c. querenti. de offic. deleg. ⁊ .c. cū nostris. de cōcel. p̄ben. vbi per Inn. in .l. qui restituere. ff. de rei ven. ⁊ in .l. non est singulis. ff. de re. iuris. Itē ⁊ secundo facit cle. quāuis. de fo. cōpe. vbi speciale est i ep̄o expulso a sede sua vt possit administrare iuxta formā ibi traditā. ergo regulariter nō existēs in possessiōe p̄lature nō pōt administrare. Exercitiū enim iurisditionis depēdet a possessione sicut perceptio fructuū. vt in .l. bone fidei. ff. de acqui. re. do. facit quod not. Inn. in .c. cū dilectus. de reli. domi. Item adducit similem tutore ⁊ vsufructuario quibus prelati equiparātur. vt in .c. ij. de dona. ⁊ no. in .c. si. de pig. Isti autē nō administrāt nec vsufructuarius capit fructus nisi decernat̄ eis possessio. vt .l. iij. ff. de vsufru. facit qd no. in .l. lex que tutores. C. de admini. tuto. Ego p ɔcordātia harū opinionū dicerē sic: ꝙ aut alius est in possessione prelature: licet iniuste: ⁊ tunc nō est licitū cōfirmato seu prouiso administrare nisi prius inducat̄ legitime in possessionē. Quia sec⁹ faciendo esset spoliare possessorē ꝓpria autoritate qd nō licet. vt in .d. c. eū qui: quod loquit̄ in violento possessore. vt. xvj. q. vj. placuit. ⁊ in .l. si qs in tantā. C. vnde vi. ⁊ in .§. sed nedū talia. insti. vi bo. rap. facit quod no. doc. i .c. per venerabilē. qui filij sint legi. Aut p̄latura ita vacat ꝙ nemo est in possessione illius tanq̄ p̄latus: ⁊ tunc teneo opi. cōez vt post ɔfirmationē seu istitutionē licitū sit administrare[b]. Pro hoc faciunt iura superius alleg. q̄ solū faciūt mētionē de ɔfirmatiōe. ad idē .c. auaritie. e. tit. lib. vj. Preterea parū vel nihil operaret̄ cōfirmatio si de necessitate requireret̄ inuestitura ad potestatē administrādi. ⁊ p hoc gl. no. .j. c. quanto.

lxiij. di. q̄ notabiliter dicit ꝙ per electionē dat̄ ptās administrādi i habitu p cōfirmationē vero dat̄ in actu. Unde cōfirmatio deducit ptātē qnesitā per electionē ad actū. Idē sentit glo. iuris ciuilis in .l. priuatoꝝ. C. de iurisdi. om. iud. Et hec distinctio quā .s. feci. vr̄ de mente dñorū de ro. deci. iiij. Conclude ergo totam materiā p hec mēbra: ꝙ aut sub est in loco cōsueto vt cōfirmatus seu institutus vel prouisus nō administraret ante installationē: aut est cōsuetudo simpliciter de installādo: aut subest cōsuetudo de nō ministrāda ante installationē ⁊ etiam ɔfirmationē: aut nulla subest ɔsuetudo. primo casu seruāda est cōsuetudo vt cōiter volūt doc. facit .c. in his. xj. di. Et vide de efficacia installationis qd no. Inn. in .c. in literis. de re. spo. Ubi dicit ꝙ nisi fiat i loco solito ꝙ nō acqrit̄ aliqua possessio qd no. ⁊ i h̄ casu p̄nt itelligi iura loquētia de hac installatione. Scđo casu dz fieri installatio ex quo ɔsuetudo hoc hz: s; nō ē de substātia ptātis administrādi: ex q̄ ɔsuetudo solū hz vt fiat installatio. Nā vr̄ potius de solennitate ꝙ̄ de substātia: sicut missa spiritussancti in actu electionis: est eñ de solēnitate s; nō de substantia. vt no. .j. eo. q2 propter. Tertio casu tenuerunt quidam vt refert hic Inno. valere consuetudinem vt quis possit administrare ante ɔfirmationē. Sed ipse Inno. ⁊ Hostiē. sentiūt oppositum: qd mihi placet. Quia hec consuetudo posset tendere in maximā perniciem ecclesie. q2 nonnunq̄ indignus dilapidaret[c] bona ecclesie administrando ante approbationem factam per superiorem: ad hoc .c. j. s. de cōsuetu. Itē frāgit̄ bonum obedientie ⁊ neruus ecclesiastice discipline cōtra .c. cū iter. de consuetu. Et pro hac opi. ꝙ nō valet cōsuetudo optime facit quod leg. ⁊ not. in .c. cū venerabilis. de cōsue. ⁊ p̄alle. c. auaritie. Sed in istis collegijs secularib⁹ tenuit bal. in aut. habita. C. ne fi. pro pa. cōsuetudinē valere: ⁊ ita de facto practicat̄ in electo in rectorē scholariū. Quarto et vlti. casu qñ consuetudo nihil disponit. serua que dixi in distinctione quā .s. feci distinguendo an ali⁹ sit in possessiōe prelature vł ne. Ad .c. in noie dñi. xxiij. rñdet Inno. ꝙ a cōtrario ibi colligitur ꝙ pōt papa administrare anteꝙ̄ intronizetur. Et quatenus facit mentionē de illa intronizatione habuit respectum ad consuetudinē: nā de iure secus est vt ptz in .c. lz. s. eo. Ubi colligitur ꝙ eoipso ꝙ quis electus est in papā consequit̄ plenā ptātē administrandi. Ad .c. si qs. xcij. di. rñdetur ꝙ loquitur nō de ptāte administrādi in ecclesia ad quam fuit deputat⁹: sed in ecclesia ad quam se trāstulit. itē ibi loqtur qñ nō potuit habere possessionē de facto. Et eodē modo pōt rñderi ad cle. q̄uis. de foro cōpetē. per locū a spāli procedit enim in expulso: ⁊ sic qñ alius est in possessione. Non ob. ꝙ d̄r ꝙ ɔfirmatio hz vim snie: q2 illud verum in fauorem electi: alias autez nō p oīa equiparatur snie: q2 snia fert̄ inter litigantes ⁊ qñ actor petit rē ab alio possessore. S; nos loquimur quādo vacat p̄latura: ita ꝙ confirmatus non intendit vim alicui inferre. Nā sicut liceret dño propria autoritate intrare rem suā vacantē ⁊ capere inde fructus: iuxta no. per Jn. in .c. q̄relā. de ele. Ita licere dz confirmato q hz titulū ꝓpria autoritate intrare possessionē ⁊ administrare bona prelature. Non ob. ꝙ d̄r de vsufructuario: q2 cū dñs habeat possessionem nō dz ipse propria autoritate possessionē apprehendere. itē ad id qd d̄r de tutore: dic quod maior est potestas prelati ꝙ̄ tutoris. De quo vide bo. glo. v. q. iij. c. si. ⁊ idē qd dixi de prelaturis dic de alijs bnficijs inferioribus: vt est de mēte Jn. hic. quia eadem est ratio in vtrisq;. Et per hoc pōt decidi alia qo quid operat̄ inuestitura que fit de beneficio per traditionē bireti vel annuli[d] de quo hic per Cōpos. et Jo. an. dixi in .c. ij. de consue. dic vt ibi. † In gl. si. in fi. no. bene hanc gl. et quatenus dicit qd depositio clericorū est ordinis episcopalis[e] sunt opin. inter doct. Nā quidam tenuerunt cōfirmatū posse cognoscere in causis criminalib⁹ clericorum: ⁊ hāc opi. tenuit Inn. Nā s̄m eū electus cōfirmat⁹ pōt exercere ea que sunt meri imperij: vt excōicare: cōcilium congregare vt hic. ⁊ .j. e. ꝙ sicut. Itē iudices seculares cognoscūt de causis criminalibus: ergo ⁊ electi cōfirmati. Specifice. tñ nō tāgit Inn. nūqd possit deponere clericū vel cognoscere de crimine exposcēte depositionem. Et no. ex dicto Inn. ꝙ excōicare est meri imperij. ɔtrariū sentit gl. ij. q. vj. qsqs. Scđa opi. est ꝙ electus ɔfirmat⁹ nō possit cognoscere de crimine requirente depositionē. ar. xv. q. vij. c. felix. ⁊ .c. si aūt. Tertia opi. qd possit cognoscere s; nō sniare. differt tñ sniam in tps cōsecratiōis. Quarta opi. ꝙ possit cognoscere ⁊ iudicare eū deponēdū ⁊ degradādū sed nō degradacit ipse sed ali⁹ ad postulationē suam: ⁊ hāc opi. tenuit Hosti. Quinta fuit opi. Jo. de li. q ɔsiderauit tres actus. Prim⁹ est in cognoscēdo. Scđs in iudicando. Terti⁹ in exequēdo per degradationē actualē: ⁊ iste tertius nō lz nō cōsecrato. Mihi placet opinio glo. simpliciter intellecta vt non cōsecratus non possit deponere clericum ab ordine clericali.[f] Quia sicut non potest illum ordinem conferre ante consecrationem ita nec illum ordinez auferre. Quia maior potestas requiritur in auferendo ordinem quaz in conferendo vt colligit̄ ex .c. si. xv. q. viij. Ubi dicitur ꝙ episcopus solus potest conferre ordinē solus autem auferre non potest. et est text. in .c. ij. de trāslatio. episcopi. Nec placet mihi quod possit cognoscere de crimine requirente depositionem saltem quando intendit procedere ad degradationez actualē. quia certus numerus episcoporum requiritur in examinatione cause. vt nota. Joā. andr. in .c. degradatio. de pe. libro sexto dixi plene in ca. at si clerici. de iudi. Electus autem ⁊ cōfirmatus nō dicitur episcopus añ cōsecrationē

a Installatio. ad de qd voluit Oldra. cōsi. cxlv. versus finem. zacharias.
Adde tu pro ɔcordia hoꝝ doctorū discordātiū ꝙ īstallatio est d̄ solēnitate nō aūt de substātia electionis prelati vt per Innoc. in. cū sup. de causa pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ ibi etiā Car. ⁊ eūdē i cle. iij. in fin. de p̄ben. Sebasti. Sapia.

b Administrare. Et no. ꝙ qñ p̄latura vacat nō est necesse episcopū electum corporaliter apprehēdere possessionē bonorum. vt vult Pau. d̄ cas. ⁊ alij i .l. cū heredes. in si. ff. de acqr. pos. vide Bal. i .l. fin. co. ij. C. de edi. di. adri. tol. cū allegatis p Firma. in trac. de ep̄o. in .j. parte tertij libri. q. lvj.

c Dilapidaret. Adde Oldra. cōsilio. cxcj.

d Vel annuli. ad de q̄ posui in .c. ij. ⁊ vide Oldr. ɔsil. cxliij. vbi declarat Cōpost. hic. zacharias.

e Depositio clericorū est ordinis episcopalis. Tu vide late de hac qōe. doct. in .c. nō potest. ⁊ ibi Dy. de re. iur. Gemi. i .c. ij. post Jo. an. de pe. lib. vj. Spe. in tit. de accu. §. j. v̄. d̄gradat̄. ⁊ melius. §. iiij. ver. scelerum. vide oīno p Bertha. de fir. in trac. de ep̄o. in vlt. parte. lib. viij. Sebast. Sapia.

f Clericali. vid Firma. in p̄alle. tracta. de ep̄o. in iiij. parte scđe p̄ncipalis tertij lib. in pe. qd. vbi dicit ꝙ sicut ep̄s nō cōsecratus non pōt ordiare clericos ita nec eos punire. p gl. hic qd est sane intelligēdū. vt per abb. hic.

ante consecrationē sed appellat electus: vt in.c. tua de his que fi.a prela.not.glo.in cle.j.de bapt. Sed priuare quē beneficio pōt: q2 non est ordinis epalis: 2 solus eps pōt cognoscere 2 pnare. vt no. xv.q.vij.in sum.2 tenent cōiter doc hic. itē pōt cognoscere de alijs criminib⁹ dūmodo nō intendat ad degradationē: sed ad aliā penā. vt hic. Abb.

1 ☞ Papa pōt partes litigantes in bñficialibus compellere ad compositionem.7.

2 Prioratus alicuius monasterij pōt ɔcedi a papa vt possideat toto tēpore vite illi⁹ cui cōcedit: 2 alius citra papā nō possit.10.

3 Appellatio interposita ab illo cuius non interest non valet.

4 Litere testimoniales faciunt magnā presumptionem licet non plenam.

5 Presumptiones plures qñ adinuicem cōcurrūt adinuicem se elidunt nisi vna sit potētior altera: 2 hoc stat in iudicis arbitrio.

6 Suspensi an 2 qñ possunt eligere: eligi tñ indistincte non possunt.

8 Preces pncipis nō inducunt iustum metū regl'r.

9 Snia principis lata sine cause cognitione non hʒ presumptionem validitatis.

Iudex an 2 qñ possit cogere partes ad cōcordiā.

11 Cōtractus innominati habent duplicem moduʒ agendi ex parte obseruātis vel agere vt pars obseruet: vel repetere quod dedit.

12 Clausula rato manente pacto nō operatur respectu cōtrauenientis: sed obseruantis.

13 Contractus innoiati non hñt locū in spūalibus.

14 Collatio siue renuntiatio bñficij simoniace facta non tenet.

15 Suspensi presumendo eligere nō priuantur ptāte eligendi licet male faciant.

Eligentes suspensum nō sunt priuati ptāte eligēdi licet electio sit nulla.

CUm inter. R. Qui electioni d se facte renūtiat appellare nequit ad impediendam electionē alterius: 2 electio q̄ est a suspensis celebrata nō tenet. hoc dicit. Pmo narrat factū. scdo diffinit articulū de quo constabat. ibi nos attendētes. tertio ibi sane: illō de quo cōstabat diffiniendum ɔmittit. Et p intellectu litere premitte. qō vacāte mōasterio. Schafhusien. constantien. diocesis quidā. R. senior fuit electus in abbatē in discordia: cuius electioni quidam. R. iunior 2 quidam alij ex monachis se opposuerūt. tandē qō fuit delata ad sedē apostolicā papa aūt vidēs istā qōnem ptrahi in longū cōpulit partes ad cōpositionē: vnde vigore cōpositionis ille. R. senior renūtiauit electioni de se facte: 2 de manibus pape suscepit prioratū ad custodiaʒ illius monasterij ab eo dum viueret possidendū. sed reuersus ad monasterium non fuit ab aduersarijs receptus: imo male tractarūt eum: 2 demū euadens manus eorū appellauit ne aliqua fieret electio in monasterio dicens qō intendebat redire ad suum ius pristinum ex quo aduersarij noluerunt seruare cōpositionē. Item pꝑter illum excessum cōmissum in personam istius. R. 2 quosdam alios: cardinalis legatus q erat in partibus tulit sniam interdicti in monasterium: 2 in monachos ipsi⁹. sʒ hoc nō obstāte monachi celebrarūt diuina 2 pcesserūt ad electionē abbatis illi⁹. R. iuniorē eligēdo: 2 denuo pꝑter predicta qō fuit delata ad summū pōtificē: 2 pro parte. R. senioris opponebant pncipal'r duo ɔ electionē factā de. R. iuniore. Pmo q2 fuerat attētata post appellationē iterpositā ab ipo. R. seniore. scdo q2 fuerat facta ab ipsis mōachis interdictis 2 suspēsis: 2 ad faciendā fidē de iterdicto portauit ille. R. senior quasdā literas prepositi 2 capituli Constantien. ex pte vo. R. iunioris negabat interdictū 2 allegabat qō diocesanus loci ipm electū cōfirmauerat 2 bñdixerat. vñ nō erat verisil'e qō mun⁹ bñdictiōis ipedisset si fuisset fctā electio de suspēso. et a suspēsis ɔ appellationē dicebat qō illa appellatio nō valuit q2 ex quo monasteriū vacabat p renūtiationē illi⁹. R. senioris nō poterat p appellationē suā impedire ne fieret electio: papa auditis partiū allegatiōib⁹: q2 ɔstitit sine alīq̄ pbatiōe q illa appellatio fuit minus legitima q2 nō poterat appellare ne fieret electio: ex quo renūtiauit iuri suo pnuntiauit illā appellationē fuisse min⁹ legitimā: sʒ q2 de snia interdicti non poterat in curia fieri plena fides lʒ adessent psumptiōes ɔrie se inuicē collidētes: papa ɔmisit illū articulū expediēdū in partib⁹ sm formā hic cōtentā.

1 ¶ †No. j. argumentū optimū 2 quasi expressum in textu q papa pōt in bñficialib⁹ ɔpellere partes litigātes ad cōponēdū. An aūt hoc liceat indistincte vnicuiqʒ iudici dicet cū gl. j. tene tñ menti istū textū: q2 non reperit in hoc alius ita expssus. ¶ Not. ij. q monach⁹ elect⁹ in platū pōt electionē suā psequi 2 sup ea litigare. ɔcor. c. cū dilectus. de cōsue. 2. c. ij. de in integ. rest. cū si. est ergo religios⁹ hui⁹ iuris capax.

2 ¶ †No. tertio ibi: dū viueret possidēdos. q papa pōt prioratū manualē seu claustralē ɔcedere religioso ab eo toto vite sue tpe possidendū. Et sic habes vnū casuʒ in quo pōt religios⁹ esse ppetu⁹ in prioratu claustrali seu manuali. Ali⁹ tñ citra

a papā ēt abbas ppri⁹ nō posset[a] hoc mō ppetuare religiosuʒ in istis prioratib⁹ manualib⁹ q2 est ɔ iuris dispositionē: vt in.c. cū ad monasteriū. in. §. nec alicui. de sta. reg. Sentit Inno. in.c. si. q cle. vel vo. 2 vide lati⁹ p Fede. de se. cōsi. cclix. dixi in. d.c. cū ad monasteriū. Unde pōt abas remouere talē

b priorē nō obstāte q illū posuerit ad vitā suā.[b] Et no. istū tex. diligēter p limitatione. c. porrecta. 2. c. ad nostrā. de confir. vti. vel inut. vbi habet qō nō pōt religioso cōfirmari pioratus ad vitā. Procedūt eñ illa iura nisi papa illō faciat ex certa sciētia vt hic: qō tenet etiā Inno. hic. 2 not. in.c. nisi. de

3 pbē. ¶ †Quarto nota q nō valet appellatio in

c terposita ab eo cuius nō interest appellare.[c] 2 ad hoc q̄tidie solet allegari ista lrā. cōcor. qō. vj. c. nō

4 solent. ¶ †Not. in ver. sane. iuncta glo. q litere testimoniales prelati et capituli faciunt presum

d ptionē non modicam[d] licet non faciāt plenā probationem. facit. c. innotuit. j. eo. 2. c. veritatis. de dolo 2 contu. dixi plene in.c. post cessionē. de proba. ¶ No. ibi: mun⁹ benedictionis. qʒ abbas electus

e 2 confirmatus benedicitur.[e] episcopus autē consecratur. vt. s. c. prori. An autem ista benedictio abbatis sit ex toto simplex an ptim ordinaria. vi

5 de per glo. in cle. attendentes. de sta. reg ¶ †Item not. quod vbi concurrunt he presumptiones quarum altera non preponderat: inuicem se elidunt. secus vbi altera esset vehemētior: vt in.c. literas: de presumptio. bonus autem iudex arbitrabitur an 2 quando sint pares vel altera potentior: quia non potest super hoc dari certa regula: sicut diximus in alijs probationibus: vt in. l. iij. de test. 2 in

6 c. in nostra. eod. titu. ¶ Ultimo not. q suspensi ab officio non possunt eligere. potestas ergo eligendi inheret officio de quo plene not. in.c. cum dile

f ctus[f] de consuetu. Et intellige tex. in suspensis ab homine vel a canone inferente penam: secus in suspensis a iure suspensione simplici puta propter participium cum excommunicato. Nam isti possunt eligere sed nō eligi. de quo dicendum: vt ple

7 ne no. in.c. si celebrat de cleri. excom. mini. ¶ †In gloss. j. ubi magis vacillabat aduerte: quia gloss. non aperit. vtrum papa possit indifferenter de iure compellere partes ad compositionem. Unde contra tex. videtur facere. j. quod met. cau. per totum. nam compulsus ad aliquid faciendū potest agere ad rescindendū actū actione qō met. cau. et conco. ff. qō met. cau. p totū. Sol. forte metu contrarij dixerunt Tanc. 2 Goff. hic qō ista fuit compulsio cōditionalis: 2 nō precisa: sed hoc non soluit contrarium: q2 actio quod met. cau. datur pro vi conditionali. Item ɔpositio nō potest fieri per vim pcisam: q2 animus hominis non cadit in potestatem alterius. Unde tex. hic dicit ordinationi ɔsensit lʒ inuitus. Inn. exponit literā inuitū: idest instantia precum ductum. q. d. q papa non compulit ad cōponēdū: sed quodāmodo deuicit eum

a ¶ Nō posset. ad. de Fede. consilio cxxxiiij.

b ¶ Ad vitā suaʒ. adō an tūc solus possit vel cū ɔuētu. Fede. cōsi. c. ✠ Sebast. Sapia.

c ¶ Appellare. vide tex. ēt expssum in. l. j. ff. de appel. recipi. vbi Bart. 2 Ang. aret. not.

d ¶ Non modicā. Adde Old. cōsi. clxxxiij.

e ¶ Benedicitur. Oldra. cōsi. xiiij. Zacharias. ¶ Adde ān valeat ɔsuetudo qō abbas nō bñdicatur 2 ɔclude post Car. i cle. attēdētes. §. statuimus. de sta. mo. 2 post Fely. i. c. meminimus. col. fi. in fi. d accu. q sic 2 adō q bñdictio abbatis non imprimit characterē sʒ est q̄dam solennitas ofonū q̄ dʒ precedere 2 fieri añ executionē vt p Archi. in. c. qm. lxix. di. 2 host. i. c. venerabilem isto tit. 2 old. ɔsi. ħ alle. qō inci. cū q̄rit ca. fi. Et vtrū possit talis bñdictio qualibet die fieri. vide per Fely. in. c. iter monasteriū. col. j. v. de ista bñdictione. de re iu. Anto. Francisc. ¶ Circa hoc q ex ɔsuetudie possit induci qō abbas nō bñdicat 2 q̄lis sit illa bñdictio q̄ detur abbati vltra ea que hñtur i. §. statuimus. ħ alle. 2 i. c. meminimus etiā ħ alle. vide glo. 2 doc. in. c. j. de sup. ne. pla. 2 Io. an. i. c. noua q̄dā. d pe. 2 remis. 2 i. c. tuā. 2 in. c. cū ɔtingat de eta. 2 q̄lit. 2 hʒ p d. abb. post hosti. i. c. iter monasteriū. i vlt. col. de re iu. ¶ Addas tñ q abbas ñ bñdict⁹ nō pōt ɔferre ordinē psalmistat⁹: vt not. i. c. j. d sup. neg. prelat. 2 hʒ. c. fi. d temp. ordi. lib. vj. ¶ Et adō q abbas regl'r dʒ esse in ordie sacerdotali vt in. d. c. j. de eta. 2 q̄lita. q̄uis dispensatiue possit eligi etiā si nō sit presbyter: vt p glo. j. c. accedēs. l. di. 2 hʒ in. d. c. tuā. de eta. 2 quali. nō tñ pōt q̄s secularis eligi in abbatē. c. cū cām. d ele. c. cū i magistratū xvj. q. j. ¶ An āt abbas possit bñdicere cruces calices 2 alia paramenta. vide Io. an. in. c. abbates. de priui. lib. vj. 2 Archi. in. c. presbyter. xxvj. qō. vj. Et adō q abbatissa bñdicit sicut abbas sʒ ei⁹ bñdictio nō hʒ eundē effectum sicut hʒ bñdictio abbatis de quo p Io. an. i. d. c. meminim⁹. 2 in cle. attendentes. §. statuimus. prealleg. 2 ibi per glo. de sta regu. 2 i. c. idēnitatib⁹. in ver. impendātur 2 ibi etiam p Io. and. in nouel. de electio. lib. vj.

f ¶ Dilect⁹. adde Old. ɔs. cclxxviij. Zacharias. ¶ Tu dic d hac q. vt plene dixi in addi. ad istū. in. c. cū dilect⁹. v. a suspensis. s. d ɔsue. hic p istū al'r. vbi plene distinguebat ɔcludebā suspēsum ab offō 2 bñficio vl' simpl'r eē actiue 2 passiue intelligibilē. secus in suspēso a bñficio tm̄. et aduerte q2 iste in precedenti apostilla allegat corrupte old. ɔsi. cclxxviij. est eñ ɔsi. cclxxvi. qō inci. visis. i ij. col. 2 predi. ad de Bertha. d fir. in trac. de epo. i. j. parte. li. ij. qō. v. 2 Feli. in. c. apostolica. col. vij. v. dū aūt dicit. j. de exceptio.

a ¶ Preces. Adde Alex.consi.xvj.
Adde Jo.de pla.in.§.quadru.insti.de act.vbi notabiliter dixit quod si subdit⁹ al's nõ cõtẽt⁹ ꝓbat rogatu principis psumit metu fecisse:nã rogamina superioꝝ mãdata sunt ẜm gl.in cle.j.in ṽsi.exhortamur de test.⁊ in.l.j.an ṽsi.quẽadmodum.ff.qđ iussu.⁊ ita dicit tenere Inno.in.c. petitio.j.de iure-iur.⁊ multa ĩ ma-teria vide pistos a instit.in.d.§.q̃dr. Aeneas falco.
Sebasti.Sapia.

b ¶ Preces principis. adde gl.in c.insinuãte.q cleri.vel vouen.que vult ꝙ imperium regum non inducat iustũ metũ.faciunt not.p Bar. in.l.ad inuidiam C.qđ me.cau. Et vide do.Jas.in.l. pncipalibus.ff.si cert.pet.vbi dicit ꝙ officialis ppetuus pōt cũ subditis ꝯhere:nec irritant cõtract⁹ rõne metus.
Sebasti.Sapia.

c ¶ Ad ꝯponendũ vide late p alex.ĩ l.qdam estimaue rũt.in.ij.colũ.ff.si cert.pet.⁊ plenissime p fely.in rub. đ treu.⁊ pace.aliquid per areti.in l.ij.§.ex his.col.iiij.ff.de ṽb.obli. ⁊ p Fely.in.c.capitulum.co.pe.ꝫ. de rescri.⁊ in.c.f. col.ij.de re iudic. Deciũ in.l.fi.col. ij.in fi.C.de edict. diui.adri.toller.

d ¶ Diu litigauerũt. adde Rom. ꝯsi.cxxvj.

e ¶ Obedientiarius pape. Addđ qđ si iste redeat ad monasterium absq; licentia pape an possit. Fe. ꝯsi.cclxiij.

f ¶ Pro suo interesse. Adde quando qs possit appellare p suo interesse. Ro.cons. ccxliiij.

g ¶ Clausula rato adde Alex.consi. cxxvj.
Zacharias.
¶ Addđ pro ista cõmuni opin. qđ clausula rato ⁊c. operetur tantum in fauorem seruãtis pactũ vt subdit ista glossa.et Barto.post Guil.de cu.in.l.ij.⁊ quod ibi ponitur in apostil.ad domi. Guil.C.de iure emphy. Bart.in.l.qui fidem.col.ij.versi.quero quid si hoc casu.⁊ ibi Alex.ff.de transactio.eundẽ Barto.⁊ Dy.in.l.cum pater.§.libertis.versicu.vltimo glo.signat.ff.de leg.ij.⁊ an faciat penam pluries committi vide omnino per Bald.in addi.ad Spec.in tit.de loca.col.v.ver.pena.⁊ ꝙ sic.

8 instantia precum. ¶ † Ex quo not. ꝙ preces a instãtissime pncipis non inducunt iustum metum. Vñ ad rescindendum actũ non potest quis allegare maximas preces principis.b qđ bene nota.qđ ego intelligo nisi esset talis princeps qui solebat male tractare suis precibus nõ acquiescẽtes. Nã tũc puto ꝙ iste preces excusant ⁊ habent vim iusti metus:sic intellige tex.iuncta glo.in.l.j.§.que onerande.ff.quarum re.act.non datur. Tertio soluit idẽ Inno.ꝙ papa coegit istũ ad componendũ ppter mala que sciebat de eo que pbari nõ poterãt:dicit tñ ꝙ alteri ꝙ̃ pape hoc non licuisset.
9 ¶ † Not. singulariter hoc dictum qđ papa potest disponere ex scientia quã habet vt priuata persona. Qđ ego intelligerem in his que plene pendent a potestate sua:secus autẽ in alijs.vt in cle.pastoralis. de re iud. Hinc dicit singulariter Bald.post glo. in.l.fi.C.de leg.ꝙ nõ est presumendũ pro sententia principis si procedit parte non vocata ⁊ eius defensione nõ admissa. An aũt possit papa compellere partes ad componendum.vide primo glo.in l.j.ff.de no.oper.nũt.in.§.⁊ post. Que generaliter loquẽs de iudice dicit ꝙ nõ potest cõpellere partes ad cõponendũ.c ⁊ illa glos.cõiter tenetur:licet aliud senserit glo.in aut.vt dif.iudi.in.§.si vero cõtigerit. Tamen in principe puto ꝙ possit compellere in his que pendent a potestate sua vt in istis beneficialibus ⁊ alijs iuribus ecclesiasticis quia papa hꝫ in istis plenitudinem potestatis:vt in.c. ad honorẽ.de ant.⁊ vsu psal. Maxime qꝛ ius est dubium ppter pendentiam litis. Et facit gl.in.c. per principalẽ.ix.q.iij.que dicit papã posse priuare epm suo episcopatu.quam glo.limita ⁊ restringe prout dixi in.c.fi.de confirma.vti.vnde fortius poterat cogere ad componendũ cum dubius sit euentus litis:vt.l.quod debetur.ff.de pecu.⁊ in.c. fraternitatis.de frigi. In his vero que non dependent a plena potestate pncipis puto ꝙ causa nõ subsistente non possit compellere ad componendum:qꝛ debet vnicuiq; ius suum reddere per sententiam legitimã:vt.ꝫ.in proe. Causa tamen legitima compellendi partes ad cõponendũ in quolibet iudice est quando partes diu litigauerunt d ⁊ questio est multum dubia.nam tunc etiã iudex secularis põt cõpellere partes ad componendũ vel compromittenduꝫ ⁊ negligentiam ipsius poterit iudex ecclesiasticus supplere excommunicando partes nisi veniant ad concordiã:p hoc vide tex. no.in.c.placuit.xc.di.dixit aũt hic do.Pet.de ancha.se putare ꝙ in casibus huius glo.posset etiã eps cõpellere clericos ad cõponendum.s.quãdo litigant super beneficio:nec de facili põt lis decidi nam eps põt ex causa tales trãsferre inuitos. vt in.c.quesitum.de re.permuta.quod mihi satis placet.al's autem causa legitima non subsistente potest ⁊ debet iudex hortari ad componendũ: nõ autem compellere:sic intellige.c studendũ.xc.dist.
10 ¶ † In glo.ij.ibi:si tamen electi canonice fuerint aduerte qꝛ glo.per hec non respondet ad contrarium.nam iste.R.senior non fuerat electus p collegium sed habuit a papa prioratũ ⁊ custodiam: ⁊ iđ dic vt dixi in notabilibus qđ papa hoc fecit ex certa scientia. Et dicit hic Vin.ꝙ si abbas vellet istum remouere sine causa nõ posset: quia quo ad istum prioratum est obedĩetiarius pape e ⁊ nõ abbatis. Remanet tamen in alijs subiectus abbati.de hac materia vide quod plene dixi in.c.ad

11 nostram.⁊.c.seq.de cõfir.vti.vel inuti.⁊ no.dictum Vin. ¶ † In glos.in ver.ꝙ ex consensu.in fi.p intellectu huius glo.⁊ tex.oppo.cõtra literaꝫ. Videt eñ qđ iste.R.senior potuerit appellare p suo interesse f vt nulla fieret electio qꝛ ex quo renuntiauit electioni de se facte vigore cõpositionis vt ipse possideret prioratum ⁊ custodiam eiusdem monasterij poterat redire ad ius suum pristinũ aduersarijs nolentib⁹ obseruare cõpositionẽ:vt in.l.si diuersa.C.de transac.⁊ in.l.cũ precibus.C.de prescri.verb. In istis eñ cõtractib⁹ innominatis facio vt facias ⁊c.postꝙ̃ qs impleuit cõtractũ p parte sua hꝫ duplicẽ modũ agendi contra aduersariũ recusantẽ adimplere cõtractũ pro parte sua. Põt eñ agere vt adimpleat actione in factũ. Item põt repetere ꝙ dedit:qꝛ dedit ob causam:vnde causa non secuta põt repetere.vt.ff.de ꝯditione ob cãm. quasi per totũ.⁊ in.l.j.ff.de rerũ permu.⁊ plene de his ꝯctibus innominatis.in.l.naturalis.ff.de pscriptis verbis.⁊ p Cy.in.l.ex placito.C.de re.pmu.
12 † Sol.gl.circa hoc ⁊ similia ꝯria mltũ instat:⁊ in effectu ponit quatuor solutiones. Pria qꝛ hic fuit apposita clausula vt pena soluta p ꝯuenientẽ staret compositioni:ideo licet aduersarij cõtrauenerint nihilominus vigore pacti standũ erat cõpositioni. Et not.ex hac solu. ꝙ clausula rato g manente pacto operat etiã in fauorẽ cõtrauenientis. contrarium tamen no.glo.in.c.potuit.de locato.⁊ in.l.ij.C.de iure emphy.vbi communiter notatur ꝙ ista clausula solũ operatur respectu obseruantis pactum. ¶ Et forte ob hoc dixit hic gl.ꝙ hec solutio nõ est bona nec colligitur hic.
13 † Secũda solutio quod contraria pcedũt vbi quis conditionaliter seu respectiue adimpleret contractũ pro parte sua.s.habito respectu ad implementum fiendum per aliam partẽ. Sed in casu nostro iste.R.senior pure renuntiauit iuri suo nõ autẽ ob causam. Nam ista spiritualia pure sunt renuntianda:ita qđ in eis nõ habent locũ illi cõtractus innominati.do vt des facio vt facias ⁊c.ar. in.c.sup.eo de transac.⁊ no.hanc solu. Sꝫ hec sol.esset vera nisi interuenisset autoritas pape vel alterius superioris qui habet cassare suspicionem fraudis. Nam hic dicitur qđ papa coegit eum ad componẽdum. Item quod iste inuitus consensit ordinationi. Item subijcit ꝙ ex consensu compositionis recepte iste.R.senior amisit ius quod habebat:ergo non renuntiauit pure sed fuit ductus vigore illius compositionis. Unde licet in renuntiationis actu nõ apponeret conditionem vel modum:tñ ex pcedẽtibus satis apparebat ꝙ nõ pure renũtiabat:⁊ pro hoc videtur text.in.c.cum pridem.de pactis. Ubi ille cessit liti pure in manibus pape:sed qꝛ papa prius puiderat vt per aduersarios puideretur illi in competenti beneficio:videtur ex illa cõiectura quod ille cesserit liti ob causam. Unde aduersarijs nolentibus illi puidere de beneficijs sicut papa ordinauerat:reduxit illum papa ad ius suum pristinum. Idem videmus in resignatione que fit ex causa permutationis: nam illa resignatio fit tacite ob causam. Unde si aduersarius nõ vult resignare beneficium suum potest redire ad ius suum pristinuꝫ:vt in.c. cum vniuersorum.de rerum permut. Tertia solu.colligitur ex verbo dum viueret possiden.que bene ⁊ sane intellecta ponit iudicio meo veritatem:vt dicatur ꝙ hec compositio fuit adimpleta per vtrãq; ptem: quia papa ordinauit in compositione vt.R.senior renũtiaret abbatie ⁊ reciperet prioratum ⁊ custodiam eiusdem monasterij:⁊ post renuntiationem per eum factam recepit a manibus pape prioratuꝫ in custodiam partibus cõsentientibus. Unde licet postea reuersus ad monasterium non reciperetur:non tamen poterat dicere compositionem nõ fuisse adimpletam.nam plenum ius fuerat per collationem sibi factã consecutus ideo poterat ⁊ debebat agere vt illi aduersarij obedirent sibi tanꝙ̃ priori ⁊ custodi:nõ autem poterat retractare compositionẽ perfectam:⁊ per hoc soluuntur contraria.nec ob.c.cum pridem. quia ibi ille qui cesserat liti non fuerat aliquo modo consecutus aliquid ab aduersarijs. Sed solum papa mandauerat vt illi prouiderent de competenti beneficio.vnde illis nolentibus licitũ fuit illi redire ad ius suũ pristinum.⁊ hec solu.videtur de mente Inno.⁊ Host.hic ⁊ multum mihi placet. Quarta solutio quod in contrarijs fuit imploratum officium iudicis.hic secus. Hec solutio non videtur bona:quia si iste.R. senior habuisset facultatẽ implorãdi iudicis officium vt reduceret ad ius suũ pristinum non posset dici quod si sua nõ interfuisset appellare fieret electio cuius contrarium dicitur in text. Et ideo tene solutionem precedentem vnde non sine mysterio litera ponderat qđ iste.R. renuntiauit abbatie:⁊ de manibus pape recepit custodiaꝫ ⁊ prioratũ quasi ad inferendũ quod hinc inde fuit compositio recepta ⁊ adimpleta.
14 ¶ † An autem teneat renuntiatio beneficij:vel collatio simoniace facta:vide per Inno.in.c.cum vniuersorum preallleg.de rerum permuta.vbi tenet ꝙ non. Et no.singulariter illud dictum ⁊ vide qđ ibi dixi. Sed contra predicta ⁊ cõtra text.opponitur.videtur enim qđ si istius R.non interfuit appellare:non debuit etiã audiri quaten⁹ impugnabat electionẽ factam de.R.iuniore rõne interdicti. Quia is cui⁹ nõ interest:non debet audiri iuxta notata in.c.ex parte.A.de testi.vbi notat de illa exceptione tua non interest.⁊ per Inn.in.c.super his.de ac. So. dicunt doc.⁊ bene quod respectu appellationis interponende nõ intererat istius.R.senioris qꝛ solum appellabat ne fieret electio ppter ius suum cui tamen renuntiauerat:sed quatenus impugnabat electioneꝫ respectu interdicti sua intererat qꝛ cũ esset monachus monasterij intererat sua

erat sua ne illegitime promotus preficeretur monasterio: ꝗ sibi in platum arg. viij.q.j.audacter.ꝛ eorū que no. Innoc.in.d.c.super his.ꝛ per predicta clare patet intellectus huius.c. ¶ In glo.in verbo pindicat ibi:hic secus glossa nō exprimit quare secus hic id est quare iste. R. in
mio: cū esset reus nō fuit absolutus ex quo presumptiones super inter dicto erāt dubie: ꝛ actor plene nō probauerat illam exceptionem. Naꝫ debebat reus absolui vigore illius regule: cum iura partiū sunt obscu ra reo fauendum est ꝛc.vt in regula cum iura.de regu.iur.lib.vj.vel vigore alterius regule actore nō probāte reus debet absolui.vt in.c.si.d iureiurā. Solutio dicendū ꝙ illa iura pcedunt qñ fuerūt date dilatio nes debite ad pbandū.hic aūt solū pars exceperat nec defecerat in pro bando. Et ꝗ in curia nō poterat iste articulus de facili liquere propter pbationū distantiam: papa cōmisit istū articuluꝫ in partibus decidē dum.decidit aūt articulū appellatiōis papa: ꝗ de illo sibi ꝯstitit sine
15 aliqua probatione. ¶ †In gl.fi.in fi.ꝛ ex hac glo.iuncto tex.collige ꝙ suspēsi presumēdo eligere nō priuanꝰ potestate eligēdi:lꝫ male faciāt. Item aliud iudicio meo notabiliter pbat hec litera iuncta gl. ꝙ eligē
a tes suspensuꝫ nō sunt priuati ptāte eligēdiᵃ lꝫ electio sit nulla. Rō.ꝗ solū priuanꝰ electores qñ in electo cōcurrit vnus de quatuor defectibꝰ exp̄ssis in.c.cū in cunctis.ʃ.eo.ꝛ ibi dixi:ꝛ per Jo.an.in regula odia.in mercu.de quorū numero nō est iste. Nā pōt esse suspēsus sine crimine: vt puta iniuste. Itē crimen pōt esse occultum ꝛc. Abbas.

1 Pronunciatus a papa in prelatū: est verus prelatus: tñ nihil pōt ministrare anteꝗ̄ habeat literas apostolicas.
Scriptura nō est de substantia gratie: sed de substantia probationis.
2 Electus ante cōfirmationē nō pōt administrare: etiam ꝙ cōsuetudo sit in contrarium quia nō valet.
3 Electio nulla ꝓpter defectū ſcie electi nō cōfirmaꝰ ex ſcia supuenienti.
4 Electus administrans ante cōfirmationē an perdat ipso facto ius qd habet per electionem.
5 Ex ista dictio denotat causam immediatam.
6 Debitores soluētes nō habēti administrationē an liberentur.
7 Electus administrans ante cōfirmationē, si contulit alteri bñficia sua, an cassata electione irritetur collatio beneficiorū.
8 Electus ꝛ cassatus ꝗ ante confirmationē administrauit an possit de nuo eligi vel in illam vel aliam ecclesiam.

Qualiter Si electus nō habet sufficienteꝫ sciētiā vel ante ꝯfirmationē administrat: eius electio cassari debet. Primo ponitur decisum exordium. Secundo factum ibi: verū. Tertio electionis cassatio.ibi. sufficiēti. ¶ Casus literalis. Ecclesia penneñ.vacāte: canonici quedā in episcopum elegerunt: ille electus confirmatione nonduꝫ habita statim cepit administrare.electio ista p̄sentata fuit dño pape vt eam cōfirmaret: papa examinato electionis pcessu inuenit quod dictus electꝰ administrauerat nō habita confirmatione recipiendo a clericis ꝛ laicis iuramēta fidelitatis nō attēdens ꝙ nemo dꝫ sibi honorē assumere sꝫ q vocaꝰ a dño tanꝗ̄ Aaron.vn̄ de papa electionē de ipso factā cassauit ꝛ qcqd ex ea vel ob id nosciꝰ esse secutum. Ber. ¶ Not.j.ibi: ante cōfirmationē ꝙ per solā cōfirmationē pōt quis se ingerere administrationi prelature. Unde pondera qd litera ista nihil dicit de installatione prius fienda facit ad ea que dixi in.c.transmissam.ʃ.eo. Hodie tñ p extrauag. Bonifa.que incipit: iniuncte.est ꝓuisum ꝙ anteꝗ̄ habeat literas apostolicas super sua pmotione nō dꝫ administrare nec dꝫ recipi ab ecclesia tanꝗ̄ prelatus: alꝛ recipientes ꝛ receptꝰ incurrūt penā de
1 qua ibi. ¶ †Ex quo inferꝰ ꝙ pnuntiatꝰ p papā lꝫ habeat nomē certissimū de pnūtiatione n̄o per hoc pōt aliqd administrare de bonis plature nisi prius habeat lr̄as apostolicas: ꝛ ita semel feci obseruari. Naꝫ quidā pnuntiatꝰ vicinus curie volebat post pnuntiationē ꝯstituere vicariū in ecclesia qd facere nō poterat. Dic tñ ꝙ per pnūtiationē est ve
b rus platus ꝗ litera est de substātia pbatiōis: nō aūt de substātia gr̄eᵇ
c seu ꝓuisionis.ᶜvt no.per Jo.an.ꝛ Arch.in proe.sexti.ꝛ p Bal.in.l.humanū.C.de leg.vbi specifice attingit hoc vltimū dictū. ¶ No.ij.ibi: ir
d reuerenter.vnā causamᵈ quare exigitur cōfirmatio ad facultatē administrandi: nā pmo ob.reuentiā superioris.scdo pñt addi alie cause qs vide per glos.in.c.auaritie.ʃ.eo.ti.lib.vj. ¶ Tertio not.ꝙ recipe iuramenta fidelitatis ꝛ obediētie a subiectis pertinet ad administratiōē ecclesie. Un̄ hec dubitarat electus attentando vꝰ administrasse: ꝛ p ꝯñs incidit in penā de qua hic. Quid aūt si electus pmittit se installari.i.poni in stallo prelati prout est moris quarūdaꝫ ecclesiaꝝ.tenēt hic doc.ꝙ p istū actū tm̄ dūmodo alr nō administraret nō inciditin penā. Cum
e ꝗ per hūc actū nō administratᵉ bona prelature: tū ꝗ cōsuetudo excu
2 sat.ar.in.l.minime.ff.de leg. ¶ †Nō tñ intelligas ꝙ cōsuetudo valeat vt electus possit administrare ante confirmationē.nā contrarium te
f nuiᶠ.ʃ.eo.trānsmissam.ꝛ vide ꝙ not. Old.cōsi.cclviij.vbi disputat hūc articulū. ¶ No.ꝛ tene menti literā.ibi.nemo dꝫ sibi honorē assumere sꝫ qui vocaꝰ a deo. Ex quo primo habes ꝙ platura est honor. Dic tñ qd principalr̄ non datur ꝓpter honorē sed propter onus: sed in consequētiam propter administrationem debetur prelato honor.de quo vide tex.ꝛ ibi plene per Archi.viij.q.j.qui episcopatum.vide pulchrum tex. Hierony.in.c.esto subiectus.xcv.distin. Iteꝫ scdo collige qd legitime

a Sebasti.Sapia. ¶ Potestate eligendi. Hoc verū est siue electꝰ sit suspēsus a beneficio iuxta.c.per inquisitionē cū gl.ʃ.eo.siue ab officio iuxta tex.in.c.cū dilectus.ʃ.de consuetu.no.in.c.cū bone.de eta.ꝛ qual. Et ad hec que dicit Abb.hic vide firma.in p̄eal. tract.de epo.in.j.parte scdi libri.in.v.q.vbi decla.ꝙ dicitur hic ꝙ suspensus pōt eligere: pro cedere qñ est suspensus per sentētiam legis non si per sniām hois. in gloss.in.c.tāta de exces.prela. Zacharias.

promotus presumiꝰ vocatus a deo sicut Aaron. de quo vid.xxj.dist.§.j.ꝛ Leuiti.c.xviij. Nota ibi: donum scientie: ꝛ tene menti ter.ꝙ scientia dicitur donum dei. Et not.ibi: pontifici conueniens.qualem scientiam dꝫ habere episcopus: nam sufficit quod habeat conuenientē pontifici.ꝛ di cōueniēs illa que sufficit ad explendū ea que sibi ex officio
b incūbunt: vt dixi post Inno.ʃ.eo.cum in cunctis. licet eñ in episcopo desideretur eminēs scientia: conueniens tñ toleratur.vt hic.ꝛ.j.eo.cum nobis. Quid autē si promotus per papā nō habet cōuenientem scientiaꝫ dic vt dixi in.c.cum in cunctis.
3 ¶ †Not.ibi: postꝙ nobis presentastis eundē: ar. scdm quosdam ꝙ sufficit electum habere scietiā cōuenientem tempōe quo electio presentatur superiori: quod ego non credo: quia si electus patitur defectum in scientia electio est nulla: vt in.d.c. cum in cunctis.non autem potest conualescere ex idoneitate superuenienti: vt in.c.si eo tēpore.de rescrip.lib.vj. Unde illa verba postꝙ ꝛc.refero ad
4 sequentia ꝛ nō ad precedentia. ¶ †No.ibi: irritandam.ꝙ administrans ante confirmationem non perdit ipso facto ius sibi quesitum per electioneꝫ c sed debet electio per sententiā irritari.ꝛ hoc erat indubitatum tempore huius.c.sed hodie dubitatur propter.c.auaritie.preal.nam tex.ibi videꝰ velle ꝙ electio talis sit irrita ipso facto. Alij vō d intelligunt istū tex.procedere quando electus administrauit aliquo quesito colore puta tanꝗ̄ eco
e nomus.secus si administrauerit vt electus. Pri
g ma tamen opinio communiorᵍ ꝛ verior est: vt ibi no.in glo.ꝛ istud verbum irritanda: q: atenus refertur ad patientem defectum in scientia stat improprie ꝗ electio talis est nulla: vt in.d.c.cum in cunctis.sed quatenus refertur ad administrantē
5 stat proprie. ¶ †Ultimo no.ibi.ex ea vel ob eam.
b differentiam esse inter exᵇ ꝛ ob.nam ista dictio ex: f denotat causam propinquaꝫ: illa vero dictio ob: denotat causam remotam.vt not.Bart.in.l.liberorum.col.iiij.de verb.sign.ꝛ hunc puto intellectū horum verborum. Docto.tamen hic aliter exponunt vt ꝙ illud verbum: ex ea: comprehendat cō iuncta illud verbū: ob eam: comprehendat remota.quod idem videtur in effectu cum precedenti. Uel verbum: ex ea: comprehendit ea que electus fecit a lijs.i.gessit erga alios.verbū: ob eam.com
6 prehendit gesta p alios.erga electū. ¶ †Ex hoc inferunt docto.quod debitores prelature soluentes isti electo non confirmato non sunt liberati a g debito quo tenebantur ecclesie.quia irritantur omnia gesta virtute illius electiōis. Sed tu intellige nisi illi debitores fuissent obligati ex contracta inito cum electo: licet super bonis ecclesie.ꝗ isti tunc sunt obligati ratione contractus vnde li
i berantur soluendo contrahenti secum.ⁱ Ista notanter dicit Innoc.in capitulo in literis.de restit. spo.alleg.tert.opi.in.l.si vrbana.ff.de condi.indebi.ꝛ ibi per Bartol.quod not. ¶ †Quid autem
7 si electus ingerens se administrationi prelature ante confirmationem cōtulit alicu beneficia que prius ipse habebat alicubi nunquid cassata sua electione sic repulsus ꝛ prelatura possit repetere illa priora beneficia. Compo.hic dicit ꝙ sic: quia b non tenuit illa collatio ex defectu potestatis. Itē quia hic irritantur omnia gesta per electuꝫ.secus dicit si contulisset illa beneficia post confirmationem quia tunc licet confirmatio cassetur ob aliquam causam: non tamen debet cassari collatio vel alia gesta per istum electum ꝛ confirmatum quia ratione duplicis officij ex quo tolerabaꝰ in

pro cedere qñ est suspensus per sentētiam legis non si per sniām hois. in gloss.in.c.tāta de exces.prela. Zacharias.
¶ Non autem de substātia gratie. Adde Ja.rebuf.in.l.prohibitum.nu.et in apostil.ad eū.C.de decu.libro.x.vbi plene examinat hūc articulum ꝛ vtrum possit per testes probari vbi scriptura requiritur p eundeꝫ.l.quoqꝫ.nu.i.ꝛ ibi etiaꝫ in apostil.nu.i. Sebasti.Sapia.
¶ Seu prouisionis. Uide late p Fely.ꝛ deciꝫ in rub.ʃ.de cōstitut.
¶ Unā causam. Adde alsp Oldra.cōsil.cxcj.
¶ Non administrat.adde ꝙ nec benedicendo populum ꝛ dimittēdo se portari ad altare vt voluit Old.cōsil.ccxlvj.
¶ Tenui.aduerte quia do.Abb. per expressum tenet illud idem ꝙ tenet hic.in.d.c. trāsmissam.in.v. tertio casu. vbi allega.rationem quare nō valeat talis consuetudo vide ibi. Aleneas fal.
¶ Communior. Adde Old.alle. cōsi.cxcj. Zacharias.
¶ Adde que dicam.ʃ.eo.in apo. ad.c.nihil.in vsi. administrare numer.x.vbi plene deo duce examinabo.an ꝛ quādo possit electus añ cōfirmationē ad ministrare.
¶ Ex.adde old. ꝯsil.clix.
¶ Adde Bart. in.l.non dubiū.in vlti.col.C.de leg. ꝛ ibi Jaso.pulchre l.ix.no. Aleneas falco.
Sebasti.Sapia.

i ¶ Contrahenti secū. Uide Bal.in.l.ij.col.xvj.versi.liij.qui de sexto pūcto.C.de serui.ꝛ aqua. Jo.de imo.in.c.nihil.circa medium in glo.in verbo administrent.ʃ.eo.

a ¶ Decanũ.adde Fede.ↄsi.c.vbi dicit simplr ꝙ decanus est de caplo. Zacharias. ¶ Adde Car.in.c.ad hec.de off.arch. Et dic ꝙ decan⁹ in ciuitate habet nõ tm̃ vocem in capitulo sed primum locum ꝛ in choro similiter.vt ꝑ totã deci.ccccxlviij.incip.fuit dubitatum ꝛc.in nouis. Et quis dicatur decanus.vide Archi.in.c.in capite.l.distin.

Anto. Francisc.

¶ Circa hoc de decano.dicas ꝙ decan⁹ dr̃ esse ne dum de caplo sȝ honorabilior de capitulo vt in.c. post electionem. de cõces.preben. ꝛ habeť ꝑ gl.i.c. cuȝ inter vniuer sas.de electione. ¶ Et addo quod decanus dr̃ q̃ pre est decem clericis vt per Archi.in c.in capite.l.dist. decanus etiaȝ dr̃ archipr̃sbyter vt i d.c.i capite.ꝛ habetur per glos.in c.plectis.xlv.distin.ꝛ no.in.c.j.lx. dist.ꝛ decanatus si sit ĩ ciuitate est dignitas: et hȝ iurisdictionem ꝛ primum locuȝ in choro ꝛ capit.vt in decre.hic alle. quod auteȝ sit officium decani et an teneať ad residentiam.vide gl. que tenet ꝙ sic.in c.ex parte.el.j.de cleri.nõ resi.ꝛ habetur ꝑ Jo.and. in cõmento.c.cũ. in iure.de officio deleg.qδ autẽ sit officiũ decani ruralis:ꝛ an dicať vicari⁹ foraneus epi.vide gl.in cle. ij.de rescrip.ꝛ habetur per Arch. ꝛ doct.ꝛ ꝑ d.car. late in.c.ad hec. de offic.archi.

b ¶ Putarẽ.addo Old.ↄsi.cclix.

Sebast. Sapia.

c ¶ Ex cõsuetudine. Uide Inno.ꝛ Abb.col.ij.in.c. ꝙ sicut.j.e.ꝛ dñm meũ do.Rochũ Curtiũ in repet. c.fi.col.lxxx.vsic. limita modo.s.d consuetudi.

d ¶ Nuntieť.adde Lu.ro.in fin.suis fo.xiiij.

Zacharias.

¶ Tu dic eẽ singu.in ordine nu. cclxxviij.ꝙ incipit.cle.cum terra de elect.pro quo adde qδ nota.in apostil.ad istum in.c.constitutus.aposti.fi.vbi alleg.etiam hoc singu.ro.ꝛ quod ibi post alios addidi.s.de rescriptis.

eo debẽt omnia gesta valere lȝ ꝑpter aliquẽ actũ intrinsecum nunc annulletur titulus vel appareat nullus:per.l.barbarius.ff.de offic.preto.ꝛ per id qδ not.Inno.in.c.nihil.j.eo.facit.c.ad ꝑbãdũ.de re iud. Et cum isto dicto transeunt cõiter scribentes hic preter Gas.de cal.qui tenuit ↄtriũ quo ad vtrũqȝ dictũ respectu collationis beneficiorum. Dicit em̃ quo ad primũ ꝙ ex quo iniuste ꝛ temere ↄtulit beneficia sua anteq̃ esset cõfirmatus nõ dȝ posse illa repetere:q2 fuit in culpa conferendo ꝛ nũc in reuocãdo allegaret turpitudinẽ suã. Nõ ob.iste tex.naȝ dȝ intelligi de reuocatione illorum que nõ tendunt ad vtilitatem ipsius reuocantis.ꝛ certe prima fronte videtur bona consideratio.tñ ego dicerẽ sic ꝙ superior põt illã collationẽ habere ratã in odiũ istius ex quo iniuste ꝛ temere illam resignauit.ar.in.c.qδ in dubijs.de renunt. Sȝ anteq̃ superior in penam ipsius habeat hoc ratũ poterit repetere illa beneficia:quia nõ potuit illa resignare. Unde põt allegare nullitatem prouenientẽ ex persona agentis.iuxta ea que dixi in.c.nosti.s.eod.nisi postq̃ incepit administrare esset lapsum tp̃s triũ mensiũ prefixũ cõsecrationi.q2 tunc puto ꝙ beneficia sua vacent ipso facto sicut vacarent in electo ꝛ cõfirmato. Ne sit melioris cõditionis stultus q̃ sapiens.arg.optimũ.in.c.eũ qui.de preb.lib.vj. In scδo casu quando cõtulit post confirmationẽ tȝ Gas.ꝙ illa collatio dȝ reuocari: q2 iuste putabat cõferre:qδ mihi placet dũmodo sit in probabili errore.ar.optimũ in.c.si beneficia.de preben.li.vj. ¶ †An autem iste cuius electio fuit cassata q2 administrauit ante tp̃s possit dnuo eligi in eadẽ vel alia ecclesia:tenet Arch.in.d.c.auaritie.ꝙ nõ q2 electio fuit cassata vitio ꝑsone:ideo obstat sibi.c.super eo.s.e.qδ bene no. Et no.istud cõtra istos qui ex potentia principis secularis ingerũt se in administratione sola electione precedẽte:isti enim efficiuntur ineligibiles:vt in.c.quisqs. j.eo.ꝛ in.d.c.super eo. Et puto firmiter ꝙ si papa ignorans illũ se intrusisse ꝑmoueat eũ ad ꝑlaturam qδ talis ꝑmotio est surreptitia:nec hȝ titulũ verum prelature:q2 requiritur dispẽsatio vt promoueať:quã papa nõ fecit nec expresse nec tacite:cum ignoraret vitium intrusionis.qδ bene no, ꝛ per hoc sunt declarate glo. Abb.

1 ☞ Si vocantur ad electionẽ nõ vocandi vȝ electio facta:eis non expectatis.11.

2 Decanus nõ dicitur de capitulo nisi sit canonic⁹ vel nisi sit consuetudo.

3 Capitulũ põt canonicos absentes regrere ad eligendũ. Sed an valeat ↄsuetudo ꝙ debeant expectare absentes:vide.4.8.

5 Consuetudo onerosa nõ extenditur de loco ad locũ neqȝ de persona in personam.

6 Persona in quã ↄcurrunt due diuerse ꝑtãtes nõ astringitur illas vnico actu expedire:vide.j.eo.in c.cum inter canonicos.9.

7 Papa vacante regno in quo habet proprietatẽ ipse succedit ꝛ succedit in iure vasalli rebellis:vel schismatici.

Absentes in quibus actibus sunt vocandi.

Casus except⁹ a regula extẽdiť ex paritate rõnis.

Ratio si non potest reddi nisi vna:illa habeť pro expressa.

9 Consuetudo inferens preiudicium ecclesie nõ vȝ etiam iurata.

10 Uocatus ad aliquẽ actũ ꝛ ꝑpter contẽptum non veniens est vlterius vocandus.

12 Gratia semel concessa nõ põt amplius reuocari si est alteri ius quesituȝ.

13 Uocatus ꝛ nõ expectatus vtrũ agat ad interesse.

1 **Cum inter vniuersas.** †Legiť duob⁹ modis sȝ primũ intellectũ hoc intẽdit. Qui vocãt ad electionẽ canonicũ nõ vocãdũ illũ expectare teneñť nisi ꝑ papã absoluãť vel periculũ sit in mora.h.d.ꝭm intellectũ gl.ꝭm aliã lec.cõem hoc intẽdit.si vocantur ad electionẽ nõ vocandi valet electio facta eis non expectatis.ꝛ due sunt partes principales. In prima decise ponit supplicationẽ capituli quã iustificat. Scδo cãm redens illã admittit ꝛ caplȝ instruit.ibi:q2 vero. ¶ Casus literalis. Archiep̃s capuan⁹ apud Panormum diẽ clausit extremũ:decanus ꝛ qdã alij cũ archiep̃o apd Panormum manẽtes intimauerũt capitulo capuano de morte sui pastoris mandantes caplo vt sine ipsis ad electionẽ nõ procederẽt pastoris. caplm hoc intellecto miserunt nuntiũ suũ decano ꝛ alijs q erãt Pañ. xij.dierȝ terminũ assignãtes eisdẽ itra quẽ post receptionẽ lr̃aȝ iter arriperent redeundi.papa rescribit q̃uis ecclia͞stica ↄsuetudo nõ exigat vt canonici tam remoti ad electionẽ pastoris vocentur ꝛ illi precipue qui mortẽ pastoris anteq̃ caplm ꝑsciuerũt.hoc totũ significauit capitulũ Capuanũ dño pape ꝛ ipse super hoc rescribit caplo dicẽs:q2 vo mora periculosa est in electionib⁹ ꝛ sepe dãnosa mandat papa caplo capuano vt inuocata spũssancti gratia ꝑsonã idoneã ꝑ electionẽ canonicã sibi ꝑuideãt in pastorẽ:trãsmittẽtes ad sedẽ apostolicã nũtios ꝑ quos vice regia ꝑstita assensuȝ ꝛ grãam cõfirmationis ap̃lice regrente.

2 Ber. ¶ †Not.j.ibi.ad decanũ.ᵃ iuncta gl.j.ar.ꝙ decan⁹ est de capitu- a lo:ꝙ ego puto verum si alias canonicus est:vel hoc al's hȝ cõsuetudo. Alias em̃ soli canonici faciunt caplm:vt in.c.innotuit.ꝛ.c.q̃to.de his q̃ fiunt a ꝑla.no.in.c.j.s.e.ꝛ in.c.ij.j.de inst.ꝛ.c.cũ olim.de re iu.

3 ¶ †No. scδo ꝙ caplȝ põt absentes canonicos admonere ꝛ regrere vt in termino debeãt ↄparere ad eligẽdũ. Põt ergo caplm abbreuiare terminũ iuris prefigẽdo terminũ ꝑut sibi vr̃:ꝛ si canonici sunt discordes statur maiori parti vt no.j c.pri.ꝛ facit.c.j.de his que fiunt a maio.par.capi.

4 ¶ †No.tertio ibi:q̃uis ecclesiastica cõsuetudo nõ exigat.ar.qδ sup vocatione canonicorũ absentiũ standũ est cõsuetudini.ꝛ vr̃ hec litera ꝑbare ꝙ valeat cõsuetudo vt canonici voceñť de loco remoto. In ↄtriũ tñ facit tex.in vs̃.q2 vero.vbi dr̃ ꝙ mora in electione est valde suspecta ꝛ sepe dãnosa.ergo nõ deberet valere ↄsuetudo cũ sit ecclesie grauosa vel possit esse dãnosa.ar.c.j.de cõsu. Illud certũ est ꝙ valeat ↄsuetudo vt absentes canonici voceñť.de quo vide tex.iuncta gloss.quã tenebis menti in.c.cũ in ecclesijs.de ꝑbẽ.li.vj. Sȝ an valeat ↄsuetudo vt valde b remoti voceñť posset dubitari ꝑpter ꝑdicta putareȝᵇ ꝙ vbi absentes possent vocari ꝛ electio fieri intra terminũ iuris de quo in.c.ne ꝑ defectu.j.eo.ꝙ tũc valet cõsuetudo q2 nõ põt dici dãnosa ecclesie ex quo nõ excediť terminus iuris:al's aũt secus. ¶ No.ibi:vice regia ꝙ serenissimus Rex prestat assensum electioni facte de põtifice.ꝛ sic nõ expectať prius cõfirmatio q̃ petať assensus:lȝ aliud senserit Inn.s.e.cuȝ terra. quare aũt petitur iste assensus regius dant doc.tres sol. Prima ꝙ forte ista ecclia habebat feudũ a rege.ꝛ vr̃ mirãda hec solutio ꝙ rõne feudi debeat requiri assensus dñi post electionẽ ꝑlati:iure tñ nõ probatur qδ meminerim. Scδa sol.ꝙ forte rex erat patron⁹ illius ecclesie capuane:ꝛ hec sol.est vera in se.ꝛ probatur in.c.nobis.j.de iure patronat⁹. Tertia sol.ꝙ forte hoc habebat ↄsuetudo.simile in preall.c.cũ terra. c in fi.ꝛ.j.eo.ꝙ sicut.ex quo not.ꝙ põt induci ex cõsuetudineᶜ vt ↄsensus regius petatur post electionẽ factã ꝑ caplm ante cõfirmationẽ. Uide d etiam Inn.in.d.c.ꝙ sicut vbi dixi valere ↄsuetudinẽ vt nũcieturᵈ prius principi mors prelati ꝛ petať licẽtia eligẽdi futurũ successorẽ. Quo casu posset probabiliter dubitari nũquid papa qui hodie ꝑuidet eccl'ijs cathedralibus ꝛ regularibus teneať prius requirere cõsensuȝ ꝑncipis in illis locis in qb⁹ erat dicta ↄsuetudo. Nã cũ ꝑuisio pape habeat viȝ electionis ꝛ ↄfirmatiõis vr̃ ꝙ teneať regrere sicut tenebať ip̃m caplm. In cõtrariũ facit q2 papa ꝑuidet iure suo: nõ vice capituli.ar.in.c.ij. 5 de preb.lib.vj.†Ergo consuetudo grauosa inducta cõtra capitulũ nõ dȝ extendi ad papã q2 cõsuetudo onerosa nõ dȝ extendi de loco ad locum vel de persona ad personã.vt no.dixit Innocẽ.in.c.fi.de offi.arch. 6 ꝛ hãc partẽ puto veriorẽ. ¶ †Ultio no.in fi.ꝙ vbi duo iura diuersa cõcurrunt in eadẽ persona:nõ astringitur illa persona illa iura simul vnire ꝛ vnico actu illa expedire.sed potest procedere separate iure diuersarum personarũ. Hoc colligitur hic in eo qδ dicit papa qδ capitulũ debet prius petere a papa assensum vice regia ꝛ postmodum cõfirmationẽ electionis. Unde noluit confirmando vtrũqȝ actum expedire sȝ voluit procedere seorsum ac si in duabus personis ista iura ↄcurrerẽt. facit qδ dixi in.c.cum in cunctis.§.fi.s.eo.ꝛ quod no.gloss.in.c.vt circa. 7 eo.lib.vj. ¶ †Sed queriť quare papa successit loco regis:datur multiplex respõsio. Primo quod forte vacabat regnũ Apulie:ꝛ sic papa succedit in iuribus regni sicut succedit vacante imperio:vt in.c.licȝ ex suscepto.de foro competen. Non tamen hoc intelligas in quolibet regno vt eo vacante succedat papa sed dic vt no.in dicto capitulo.licet. Sed dictum illud procedit in regno cuius proprietas pertinet ad ecclesiam vt est regnum Appulie. Secũdo potest intelligi qδ rex erat rebellis vel schismaticus:ex quo not.quod papa succedit ꝛ põt exercere iura regia quando rex vasallus ecclesie est rebellis vel schismatic⁹. Uel ꝭm Uincen.forte rex erat paruulus ex quo infert qδ vasallo existente

paruulo

a ⁓ Zebasti.Sapia. ¶ Administrationē. Uide tñ tex.in.c.alius.xv q. vj.vbi dr quod rex.inutilis dz deponi.gl.tñ intelligit inutilis.s.effeminat⁹.vide Bal.in.l.rescripta.C.de pci.impera.offe.dicit Bal.in.j.cstit. ff.veteris.⁊ Albe.de ros.in.l.bñ a zenone.C.de quad.prescr.q lz subditi pter iniustitias qs facit rex nō possint ipz expellere pōt tñ impator.
⁓ Sebasti.Sapia.

Host.in.c.cū nobis.in.ij.col.in ver.reuocare de ele.⁊ habetur p Bald. in marga.super Inno.in ver.absens.in ver.secundo.

¶ Et adde q absentes non cōputantur in numero eligētiū etiā si ratificarent.vt per Inno.in.c.in genesi.in vlti.col.⁊ in.c.quod sicut.de elec.⁊ habetur per glo.in.c.cū in ecclesijs.in versi.faciēda.de preben.in.vj.

b ¶ Absentes vid p Albe.i pria pte statutoruz.char. clxiij.late p Fel. in.c.cū omes.col. xiiij.in vsi.eadez. glos.s.de cōstitu.

c ¶ In cessatione. add old.cs.cclix.
⁓ Sebasti.Sapia.

d ¶ Cōiecturatā. Uide gl.in.l.eam quā vbi doc.multum extollunt.C. de fideicom.sz q i dubio psumant ples rōnes tz Saly.i.l.serui.vri.C. de noxali.⁊ Bar. i.l.liberoz.co.vij. ff.de ver.sig.
Zacharias.

e ¶ Sine magno preiudicio eccle. Adde inquantū dicit absentes eē vocādos ad electionē.adde a q remoto loco sunt citandi.istū i.c.cū inter vniuersas. col.j.v.no.iij.bm quē vz cōsuetudo q a valde remoto loco citētur canonici vl religiosi ad electionez si mō possit electio fieri itra terminū iuris qr tūc nō psumit talis cōsuetudo esse dānosa ecclie ex q nō excedit termin⁹ iuris als secus:p q est gl.i pra.sanct. i.§.cū hūane.i vs. die phiro.eo.ti.gl. bar.⁊ ang.i aut. de alie.⁊ emphy. §.quicūqz.coll.ix. arch.⁊.d.car.ale. in.c.qto.lxiij.di. Fely.in.c.cū oēs. col.ij.in fi.cū duabus seq.s.de cōsti. Bar.Jo.de pla. lucā de penna.et Ja.rebuf.in.l.quoties:⁊ ibi i apost. ad.d.rebuf.C.de legatio.lib.x.
Anto.Francisc.

¶ Ade q qñ citat absens ad eligēdū nō est expectandus per totā dilationē legalē: sed p modicū tps ⁊ tanto tpe qd verisilr possit venire ne ecclia patiatur detrimētū.vt not.Innocē.post

parvulo dñs hz admistrationez.[a] Qd tamen non putat verū:nā tūc dz tutor administrare.ar.c.ex rōne.de etate ⁊ qlitate.⁊ hoc puto verius: facit qd legitur ⁊ not.in.c.grādi.de supplē.negli.prel.libr. vj.⁊ in.c.nobis de iure patro. ¶ In gl.ij.in fin.dic quod etiā presupposito q isti fuissent in loco vnde essent vocādi:nihilominus in eorū absentia poterat capitulū aliquos noiare capiendo noiationē pprie. Quia p noiationē non acqritur ius noiato vt in.c.qd sicut.j.e. Et ad istum tex.rñdent docto. q noiare accipit hic pro eligere vl pro noiatiōe solēni qñ scz caplm noiat duos vel plures pape ⁊ petit vt papa de eorū altero puideat vt dixi in.c. bone.j.s.tit.pri. 8 † In glo.in ver.remoti.in fi.facit hec glo.in effectu tres cōclusiones. Prima qd absentes regulariter nō sunt vocādi.fallit in actu electionis. Scda q an remoto loco sint vocandi absentes in actu electionis standum est cōsuetudini. Tertia qd in alijs actibus ab electiōe psentes in ecclesia cōstituūt totā vniuersitatē:dūmō due partes sint psentes. ¶ Quo ad primā cōclusionē vid gl.plenioré q cōiter solet allegari in.c.ij.de test.li. vj.q dicit qd in tribus casib⁹ vocant absentes[b].s. in actu electiōis.vt h.⁊.j.c.qr ppter. In cessatiōe[c] a diuinis:vt in.c.si canonici.de offi.ord.lib.vj.⁊ in collatione pbēdar.vt in.c.cū in ecclesijs.de pbē. eo.li. In alijs aūt dic absentes nō esse vocādos:⁊ dicūtur absentes q nō faciūt residētiā in loco vbi est ecclesia.vt in.c.hoc ius porrectū.x.q.ij. Dū dicit ibidē seruiētiū ⁊c. ¶ Existētes ergo in castris nō sunt vocādi:⁊ dic dictū illi⁹ gl.pcedere reglr. Sz vbi occurreret casus ponderosus similis alicui illorū triū deberent absentes vocari.quia non apparet rō quare in illis tribus sint vocandi nisi ppter grauitatē piudicij ⁊ pōderositatē facti:ergo in cōsimilibus deberēt absentes vocari.qr casus except⁹ a regula extendit propter idētitatē rōnis.vt est tex.bo.⁊ mēti tenēdus in.d.c.cū dilecta. de confir.vti.vel inuti.⁊ gl.in.l.j.C.de cōd.indebit. Et quāq ista iura nō exprimāt rōnē quare in predictis tribus casibus vocant absentes. Tñ qñ nō pōt coniecturari nisi vnica rō ⁊ naturalis:dz fieri extēsio bm rōnē cōiecturatā:[d] vt voluit Cy.i.l.nō dubiū.C.de leg.⁊ Bal.in.l.maximū vitium.C.de lib.prete.sz alia rō preter predictā cōiecturari nō pōt. Et hoc dictū sentit Inn.in.c.ij.de no.ope.nūt. vbi sentit q in factis arduis debēt vocari absentes.⁊ maxime cōsiderandū est piudiciū absentiū. Itē puto q vbi aliq sunt absētes sine eoz culpa: vt qr sunt exules vel timent potētiā tyrāni q tūc isti sunt vocādi vt saltē cōstituāt pcuratorē. Hoc sentit Inno.in.d.c.ij.⁊ Bart.in.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iu.optime facit tex.in.c.qto.lxiij.dist.q sic pōt intelligi vt ibi no.⁊ in.c.bone.j.eo. 9 ¶ † Ad secundā cōclusionē gl.vide gl.in.c.corā.j.e.⁊ limita prout supra dixi in nota. Ualet em consuetudo vt absentes nō vocent vt predixi.vz etiā vt vocēt dūmodo possint vocari sine magno preiudicio ecclesie.[e] Nā imminente magno preiudicio ecclie nō est seruanda cōsuetudo etiā iurata vt ex gl.not.xj. distin.in his optime facit tex.in.l.j.de his que fi.a maio.par.ca.facit q no.Inno.in.c.accedentibus. de priui. Quo ad tertiā ⁊ vlti.cōclusionē glos.dic q regulariter sufficiunt seruiētes in ecclesia ad expediendū ea que incumbūt in capitulo. Et sufficit q sentiat maior pars capituli vt est tex.not.quez tenebis menti in.c.preall.hoc ius porrectū. Reqritur tñ ad hoc vt actus nō possit aliquo mō impugnari.vt oēs deseruientes vocent ad capitulū. Nā si aliquis nō vocaret posset agere de cōtēptu. vt in.c.bone.el.ij.j.eo. Et licet loquat in electione: idē puto in alijs actibus capitularibus.facit qd not.Inno.in.d.c.ij.de no.oper.nunt.⁊ in.c.j.de his que fi.a maio.par.ca. Tñ ad hoc vt actus valeat

f requirit necessario q due partes[f] residētium sint presentes:qr potētie capitulares residēt in duab⁹ partib⁹ lz valeat qd facit maior pars illarū duarum partiū:qr maior pars capituli censet hoc facere. Sic reducunt ad cōcordiā iura que vidētur cōtria.nā qdā reqrūt duas partes. vt in.l.nulli.⁊ in l.plane.ff.qd cuiusqz vni. Quidā reqrūt maiorem partem:vt in.l.qd maior.ff.ad muni.⁊ in.c.j.de his que fi.a ma.par.ca.⁊ de hoc p gl.in.d.l.nulli. Hoc limita.vt dicā in.c.i causis.j.eo. Absentes em qui non sunt vocādi nō computant in numero duarū partiū:vt no.glo.in cle.qd circa.de elec. Idem puto de vocatis per habentē ptātem ⁊ cōtēnētibus venire qr faciūt se alienos.vt.j.e.c.pri.⁊ not.in.d. cle.q circa. In his tñ aliam regulā ponūt legiste cōiter.vt dixi.in.c.cū oēs.de consti.⁊ aliqd dicā in d.c.in causis.sed hec videntur iuri canonico cōsentanea. 10 ¶ † In glo.in ver.cognouerūt in fi.⁊ hanc cōclusionē glo.q sint vocādi tenēt hic cōiter doc. Non ob.iura prius alle.qr qñqz requirit intimatio ad fi.simplicis scie:⁊ tūc pcedūt illa iura:quia certus nō dz certiorari: vt in regula eū q cert⁹.de reg.iu.li.vj. Qñqz reqrit intimatio ad alium effectum q propter simplicē sciētiā habendā: ⁊ tunc pcedit cōclu.glo.vt not.in.c.fi.de emp.⁊ vend.per Bar.in.l.emptor.C.de euic.⁊ in.l.denūtiasse.ff.de adult. In casu aūt nro debēt absentes vocari nō solū vt sciāt mortē prelati:sed vt sciāt diē electionis fiēde. Unde dicunt doc.q si aliq interfuissent assignationi diei:vel fuissent vocati ad assignandum diē ⁊ cōtēpsissent venire nō essent ampli⁹ vocandi:als aūt deberēt vocari etiā si scirēt diē assignatā bm doc. Sed ego dubito de hoc vltimo qr ex quo sciūt vacationē ecclesie:⁊ diē assignatā ad electionē fiendā nō video ad quem effectū debeat fieri vocatio. Nisi dicas qd possint agere de contēptu ex quo fecerūt deliberationē sine requisitione ⁊ vocatione absentiū. ¶ In gl.in vs.reuersi.in fin. solue hoc cōtrariū:qr ex quo aliqui venerūt psumptio est q alij existentes in eodē loco potuissent venire ar.in.c.cū dilecti.de do.⁊ cōtu.posset tñ pbari cōtriū ppter diuersas qualitates cōcurrentes in diuersis personis.nam pōt esse q venientes erant iuuenes ⁊ sani:alij vero senes ⁊ multum debiles. 11 ¶ † In glo.pe.in fi.no.istā qōnem glo.qr facit ad multa. Doc.hic cōiter tenent opi.Jo.an.vt nō sit necesse expectare vocatos nō vocandos.[g] Quia nullo iure cauetur q talis electio fctā illis nō expectatis sit cassanda. Nō em possunt dicere se cōtemptos ex quo de iure nō erant vocādi.fatendū est tñ q poterant agere ad interesse si ex hoc passi sunt aliqd dānū. Puta qr rōne vocationis cōduxerunt equos ⁊ alias expensas fecerunt. Sic in simili pōt reuocari mādatū manēte actiōe mādati ad interesse.vt in.l.si pcedente.ff.man. Itez absentes remoti nō sunt vocandi in fauorē ecclesie:vt h ergo nō poterant presentes huic fauori ecclesie renuntiare.arg.in.c.si diligenti.de foro cōpe.⁊ eoz q 12 no.Inno.in.c.accedētibus.de priuil. ¶ † Nec ob. si dicat q gratia semel cōcessa nō pōt reuocari.vt in.c.vnico.de cōmo.qr illud pcedit qñ iam ius est quesitū alteri:sed in casu nostro duplex ius competebat presentibus. Primum qr nōn tenebant vocare. Scdm qd nō tenebantur expectare. Quis ergo renuntiauerint primo iuri nō per hoc alteri fuit renūtiatū.vt in.c.ex tuarū.de vsu pal. Preterea hic nō fuit cōcessio gratie facta lz simpliciter vocauerint absentes vt venirēt vnde nullo iure tenebantur expectare. 13 ¶ † Et faciunt hec ad qōnem nunquid inuitans aliquē ad prandium teneatur ex necessitate prandium exhibere: ex quo inuitatus acceptauit.aliqui sentiūt q sic in.c.fi.de renun.aliud sentit Jo.and.s.in pe.in.c.ex pacificus super verbo fratrem Raymūdum:ubi em

¶ Et qs dicat eē absens. Dicas q ille q tm distat vt vba loquētis audire nō possit vt in.l.absentē.⁊ ibi gl.⁊ doc.ff.de vb. sig.⁊ in.l.psens.ff. d pcu.⁊ hr i aut. de fideiu.in prin. ⁊ p gl.⁊ doc.i.l.fi. C.d prescri.lō.tē. ⁊ p gl.⁊ doc.i.l.ij. i.§.fi.i v.absens. ff.so.ma.⁊ in.l.heres absens.i pnc. ff.de iud.⁊ p bar. in.l.ij.i fi.col.ff.de duo.re.⁊ i.l.pe.in §.ad crimē.i.vij. col.ff.de pub.iu. ⁊ p Bal.i.l.fi.i.§. vbi aūt.C.de bo. q lib.⁊ p Alex.in d.l.pñs.de pcur. tñ glo.in.l.si id.in §.fi.in vs.absit.ff. de euic.dicit q ille q est extra cōtinētiā.vrbis dr eē remot⁹ ⁊ absens. p.l.fi absentē.ff.d v.ob.⁊ vid Spe. in titu.de pscri.in v.qñ aliqs.⁊ eundē in titu.de iud. dele.in.§.v.i pn. ⁊ in ti.de cita.i.§. j.in pn.vbi plene examinat qñ qs dicat eē i loco remoto.de q ēt vid p do.Car.in clē. cām in.§.j.in.j.q. de elect.

f ¶ Due partes. adde Lapū alle. cxxxj. Ro.consil. cclij.

g ¶ Uocatos non vocādos.adde p hoc facere gl.i.l. vinū.ff.si cer.pet. p quā Ro.cōsil. cluj.voluit qd si citatio q fieri non debuerat sit facta ⁊ minus legtime qd nō hz vitiare actū.vide Oldr. alleg.cōsil.cclix.

sentit qd pôt agi contra inuitâtē de dolo ad interesse,ar.in.l.sz actio.ff.si quis cau.Quasi sentiat q̄ si non pôt pretendere aliqd interesse,puta q̄ propter hoc nō fecit maiorē morā.in loco vel qd sit̄.ꝛ hoc satis posset procedere de iure ciuili iudicio meo ex quo non interuenit ibi stipulatio.quia ex simplici pollicitatione nō agit̄ de iure ciuili.ff.de pollici.in.l.j.ꝛ.ij.nec etiaz ex pacto nudo:vt.l.in.l.iurisgētiū.ff.de pac.Sz de iure canonico posset satis dubitari ꝛ vbi interuenisset pactū recurrendū esset.ad.c.j.de pactis.Sed in simplici pollicitatione esset mag̃ dubitādū:ꝛpollicitatio differt a pacto q̄ pollicitatio est vnius.cū sine pacto pmitto tibi aliqd.pactū vō est duoꝝ:vt in.l.pactū.de pol.no:gl.i de.romani.de iureiu.Vñ ex simplici pollicitatiōe nō credo qd possit alius agere p interesse suo q̄.c.j.loquit̄ de pacto:sz peccat retrocedēs[a] iuxta illud psal.Que pcedūt de labijs meis nō faciam irrita.An aūt debeat mitti hora prādij pro inuitatis,dic prout no.Joā.an.ꝛ Cal.in.c.fi.de renuntia.ꝛ Cal.cōsuluit vxorē suā super isto:que respondit satis eque qd p mulieribus ꝛ forensibus debet mitti que nō libenter se ingerunt:sed p alijs non:nisi essent graues persone.Abbas.

☞ Electio facta post appellationē extraiudicialem:an sit ipso iure nulla,2.7.8.

Vocati nolentes comparere faciūt se alienos ab illo actu:nec cōputantur in numero interuenientium in capitulo.

Cōcorditer dicitur fieri:lz illi qui contempserunt venire contradicant.

Excipiens debet pbare exceptiones suas.

Appellatione iuris venit consuetudo ꝛ statuta.

Appellans in vno articulo suspendit totaz cām.

Cōgregare cap̄lm vel collegiū ad quem spectat.

Terminus prefixus capitulo ad eligendū an possit restringi.

Collegiū si est ɔgregatū:ꝛ postea aliq discesserūt vtrū remanētes possint explere ea que occurrunt.

Paria sunt non venire ꝛ venire ꝛ non stare vsqz ad finem.

Citatio vna sufficit p istis extraiudicialibus.

Citatus ad aliquem actum an debeat venire de mane an de sero:vel qua hora.

Cum nobis.[b] Nō dz īspici an post appellationem sed an ɔtra fuerit electio celebrata.hoc primo.Et penes vocantes quib⁹ competit vocādi ptās remanet ius eligendi si vocati venire ɔtēnunt.hoc scdo.Et ad officiū cōfirmatoris spectat examinare electuz etiā nemine opponente.Et nisi electus doceat̄.legitīe etatis ꝛ literature habet̄ pro non legitīe electo.h tertio.Diuidit̄.nā pmo ponit̄ allegatio ɔ electū.scdo ibi:sz ɔ.allegatio p electo.tertio ibi:his igit̄.ipsius examinatio.quarto ibi:nos.pcuratiōis cōmissio.¶ Casus lr̄alis.Recepto a cap̄lo capuano mandato pdicto canonici ɔuenerunt in cap̄lo ad tractādū de electiōe pastoris.archi.cū qbusdā socijs appellauit ne fieret electio nisi canonica fz tenorē mandati apostolici ꝛ statim recessit.alij q remanserant in cap̄lo archi.ꝛ alios ad cap̄lm reuocauerūt vt scdm mādati apostolici tenorē pcederēt ad electionē ꝛ cū ipsi nollēt redire credentes ptātē eligēdi ad se deuolutā fuisse qdā subdiaconū dñi pape in archiepm elegerūt.cā ista ad dñm papā est delata.papa auditis allegatiōibus vtriusqz partis sup hoc rescribit cap̄lo capuano dicens.Cū aūt ɔstet appellationē interpositā fuisse ne fieret electio nisi canonica videri poterat quod medio tpē nihil debuit innouari.ꝛ iō talis electio iudicāda erit irrita ꝛ inanis post appellationē legitime factā.Sz ɔ hoc rñderi poterat cum appellatū fuisset nō vt nulla fieret electio sz vt fieret canonica:si canonica electio fuit postmodū subsecuta nihil ɔ formā appellatiōis:sz poti⁹ fm ipaz vr̄ fuisse pcessum.Et iō electio nō erat aliq̄tenus irritanda,preterea cū post appellationē archi.recessisset ꝛ alij eū reuocassent ꝛ ipse noluit venire alienos[c] ab electione se fecisse vident̄ ppter quod contra electionē nihil posse opponere videbant̄. His ergo ꝛ alijs allegatis lz cōtra psonā electi nihil obiectū fuerit:tñ vt dicit ap̄ls manum nemini cito imponas.diligēter debēt ingri que circa psonā electi sunt inquirenda.de literatura eius cepit ingrere ꝛ lz nō eminētis sciētie tamen sufficiēs est inuētus sicut dicit ab eis qui ipm cognouerāt.de etate tñ veritatē scire nō potuit q̄ trigesimū attigisset annū:vnde papa volēs persone pariter ꝛ ecclesie prouidere ꝛ rōnes ꝛ canones obseruare pfatū subdiaconū ɔcessit in pcuratorē eccl̄ie capuane cōmittens eidē liberā administrationē tā in tpalibus q̄ in spūalibus.B. ¶ Not.

1 ibi iudicāda erat irrita.bonū ar.q̄ electio attētata ɔ appellationē extraiudicialē ē ipo iure irrita.Sz aduerte q̄ ī ɔtrū fecit v̄.sz ɔ.ibi:irritāda.per q̄ vbū vr̄ colligēdū ɔtriū.ꝛ pfecto.hec litera nō pbat vnū vel reliquū:tum q̄ facit p ꝛ ɔ:tum q̄ nō sunt vba pape:sed allegationes partiū.ꝛ prima allegatio nō est vera.Unde duz litera dicit:videri poterat supple ꝛ male vt sequit̄ in ver.sz cōtra.An aūt electio sit dicēda irrita vel irritāda de iure:q̄ post appellationē attētata dicam infra,cū gl.j.

2 ¶ †No.ij.q̄ nō oia gesta post appellationē extraiudicialē sunt irrita.vel irritāda,sed oportet qd sint post ꝛ ɔtra appellationē.ꝛ ad hoc quotidie allegat̄ iste tex.de quo infra latius dicā.

3 ¶ †Tertio not.ibi alienos se fecisse vident̄:ꝛ tene semper mēti istuz tex.in hoc vocati ad capitulū p habentē potestatē faciūt se alienos si cōparere nolunt.Ex quo infertur q̄ isti nō sunt cōputandi in numero absentium seu in numero eoꝝ q sunt in cap̄lo.Sed quo ad actū tūc explicādū habētur ac si non ecnt de cap̄lo:faciūt em̄ se alienos:vt in litera.Qd clarius voluit Inn.in.c.eccl̄ia.el.ij.j.eo.ꝛ in gl.in cle.quod circa.eo.tit.ꝛ idē dic de his q de iure non sunt vocādi:nō em̄ dnt̄ cōputari numero.vt no.in locis palle.

4 ¶ †No.ibi cōcorditer celebrate iūcta suprascriptione:q̄ electio dicit̄ cōcorditer celebrata p capitulū si oēs existētes in.c.cōsentiūt.licet vocati qui cōtēpserūt venire cōtradicāt.Ratio colligitur ex his q̄ proxime dixi:q̄ illi q cōtēpserūt nō habētur seu reputātur de cap̄lo quo ad illū actū.ꝛ tene hoc mēti.¶ Not.v.ibi:nemini cito manum imponas:q̄ pmotus sine debita examinatione dr̄ cito pmotus.qd nō est fiendū:sed dz superior pri⁹ examinare psonā ꝛ postea pmouere.¶ Sexto no.q̄ in cā electionis superior supplet ex offō nobili ad inquisitionē faciēdam:lz ab aduersarijs nō opponat̄.Et no.in hoc casu in quo superior pcedit ex ingsitione sine infamia.de quo vide qd dixi.in.c.j.de postu.pla.¶ No.vij.qd electus non est cōfirmādus nisi doceat se idoneū quo ad idoneitatē extrinsecā.Unde papa hic noluit cōfirmare istū electū q̄ nō potuit sibi cōstare de etate idonea:nō tñ cōstitit de ɔtrio.sed hoc

5 vltimū nō sufficit vt hic habes tex.no.¶ †Et optime facit iste tex.pro opi.Joā.an.in regula infamibus.li.vj.in mercuri.vbi cōcludit q̄ si ele-

d ctus[d] hz aduersariū ipsi aduersario incūbit on⁹ pbādi exceptionē suā:

e q̄ asserēti incūbit on⁹ pbādi ꝛ excipiēs cēset̄ actor[e] q̄ ad on⁹ pbādi exceptionē suā:vt in.l.i exceptionib⁹.ff.de pba.ꝛ in.c.in pñtia.de pba.sed si nō hz aduersariū incūbit ipsi electo onus pbādi se idoneū Itē si habuit aduersariū:sz deficit in pbādo vel nō obiecit opponēdo.nā tūc nō respectu aduersarij:sz vt obtineat cōfirmationē a supiore dz pbare se idoneū:vt est tex.not.hic.¶ No.viij.ibi:curauerim⁹ indagare.bo.tex.p his q̄ dixi in.c.j.ŝ.ti.pxi.post Inn.q̄ superior in examinādo super idoneitate pmouendi nō tenet̄ recipe iuramēta testiū:sed pôt sine iuramēto ingrere ad suā ɔscientiā informandā.Hodie tñ in curia recipiunt̄ testes sup idoneitate pmouendaꝝ.nā pôt supior hoc facere vt sibi vr̄:nō tñ ad hoc de iure astringit̄.vt apte colligit̄ hic.¶ Not.ix.ibi:eccl̄ie pariter ꝛ psone.q̄ ēt cū puidet̄ plature pôt haberi rō nō solū ad puisionē eccl̄ie sz ēt ad meritū psone:q̄ est bñ notandū.Vñ facit ista lr̄a:p his q̄ not.Jo.an.post Jo.mo.in reg.qd ob grām.in mer.vbi ɔcludit notabile verbū q̄ si papa trāstulit prelatū absentē ad maiorē ecclesiā ppter meritū psone nō vr̄ pma eccl̄ia vacare a tpe pmotionis facte p papā sz a tpe quo ɔsensit trāslationi.Secus vbi papa pncipal̄r trāslationē illā fecisset ad vtilitatē seu necessitatē ecclesie:q̄ tūc incipit pma

f vacare statim a tpe pmotionis q̄ verbū no.[f] ¶ No.x.ibi:tam rōnes q̄ canones obseruare.q̄ superior dispensans ɔ canones ex causa videt̄ obseruare rōnem ꝛ canones.ꝛ dic q̄ seruāt canones quib⁹ cauet̄ q̄ ex causa est dispensandum.nam vbi est causa dispēsandi dispensatio est debita vt not.glos.in.c.vt cōstitueretur.ꝛ.c.dño sancto.l.distic.facit.j.q.vij.in.§.nisi rigor.cū.c.exigūt.nō autem seruat canones cōtra quos dispensat:imo illos violat q̄ per dispensationem vulnerantur illa iura.

6 xxij.q.iiij.displicet no.Archi.in.c.licet cano.de ele.lib.vj.¶ †Et optime facit hec lr̄a sic intellecta ad questionem.mandat papa decidi aliquā causam fm ius:dubitatur nunquid delegatus possit causam illā decidere fm cōsuetudinem ꝛ statutum loci.tenuit qd sic:q̄ ius vult vt causa decidat̄ fm cōsuetudinē ꝛ statutum loci.vt in.c.fi.de cōsue.ꝛ.xj.distin.in his.ergo sic faciendo decidit causam scdm ius lz Jo.and.sen serit contrarium in addi.Spec.sed quod supra dixi multi tenuerūt de quo aliquid tetigi super rubrica de cōsuetudinibus.ꝛ in ca.quinta uallis.de iureiuran.vbi per domi.Anto.¶ Ultimo not.quod ecclesie vacanti datur quandoqz procurator cum libera potestate administrandi in spiritualibus ꝛ temporalibus.Et in ecclesia cathedrali hec datio

g tio competit soli pape.[g] vt habes bonum tex.in.c.is cui.j.eodem.lib.vj.ꝛ alio vocabulo appellat̄ iste procurator visitator.vt in dicto.c.is.cui.

Ubi habetur

☞ Sebasti.Sapia.

a ¶ Retrocedens Intellige q̄ peccat sz nō mortal̄r al̄s.d.abb.h sibi ɔtiaret̄ put pōderat do.Lācelot⁹ galiaula in ru.ff.d §.ob.char.xij.co.iiij.vbi ēt tz q̄ nō peccat.q̄ ius canonicū ēt puidet ad tollēdum pctm̄ veniale fm Abb.i.c.fi i.iiij.d prescriptio.

☞ Sebasti.Sapia.

b ¶ Cū nobis.Ad hūc tex.vid abb.i.c.edoceri.col.ij.ŝ.de rescript.vbi allegat ad hoc q̄ qlibet platus hz liberam administrationē a iure.

c ¶ Alienos.add Ro.consi.ccclij.Lapum allegatione.cxxxj.

☞ Sebasti.Sapia.

d ¶ Qd si electus Contrariū sentit Bal.i.l.cū te.col.pe.C.de pba.vbi q̄ qñ qs petit.officia ꝛ hz aduersarium dz probare etatē q̄ reqrit̄ ad illud offm̄ si vero nō hz aduersariū tunc psumit̄ idoneus vide no.i.c.in pñtia.in glo.in v̄.scdo.j.de pba.

e ¶ Cēsetur actor.Adde Old.cōsi.ccxcj.vbi dicit q̄ obijciētes crimina electo habent̄ loco accusatorū.

f ¶ Uerbū not.ad de pro hoc qd voluit Fede.cōsi.cclxij.vbi dicit q̄ si papa transtulit monachū ad aliud monasteriū intuitu psone:q̄ ad illd pt redire sine licētia pape sec⁹ si ītuitu monasterij,ibi vide i fine.

¶ Adde istū late.in.l.fi.i.nu.xiij.ŝ.de postulatio.platorū Aeneas de falco.

g ¶ Soli pape.ad de vidēdū Ol.ir.consi.ccviij.

Ubi habet de potentia istius pcuratoris seu visitatoris: et solet papa hũc titulũ ↄcedere cardinalibus cũ cõmendat eis ecclesias cathedrales seu regulares. Et habes hic ĩ tex. vnã cãm legitimã ꝑpter quã põt fieri ista cõcessio. scz cũ exigit vtilitas seu necessitas ecclesie habere certam personã in prelatũ que tunc nõ est legitime etatis vñ põt interim cõstitui pcurator seu visitator illi⁹ ecclesie cũ libera ptãte administrãdi in tpalib⁹ et spũalib⁹ ꝙ no. Et hũc pcuratorẽ posset facere capitulum sede vacãte in bñficijs spectãtib⁹ ad collationẽ epi: qr lz nõ possit illa cõferre. vt in. c. vnico. ne se. vac. lib. vj. põt tñ modo pdicto illa commendare seu administratorẽ cõstituere donec fuerit illis bñficijs prouisum p superiorẽ. vt no. Jo. an. in. d. c. vnico. et idẽ puto dicẽdũ ĩ epo quo ad bñficia spectãtia ad collationẽ pape iure reseruatis vel deuolutis. vt si nõ est aliqs qui interim illis bñficijs possit puidere valeat eps ibidẽ deputare administratorẽ idoneũ donec p papã fuerit puisum. ar. x. q. j. regenda. Jdem puto epm posse facere in ecclesijs spectãtib⁹ ad collationem suã donec ipse puiderit intra tps legitimum. facit. c. nemo. ĩ.

7 eo. lib. vj. et qd leg. et not. in. c. cũ vos. de offi. ord. ¶ † Jn gl. j. ibi. nisi ad ea q̃ illegitime fiunt. No. gl. p his que dixi sup tex. Sz cõtra hoc facit qd leg. et not. in. c. si a iudice. de ap. lib. vj. vbi dr ꝙ per appellationẽ in vno articulo suspẽdit iurisdictio iudicis quo ad totã cãm. Jta ꝙ nisi pri⁹ reuocet grauamẽ nõ tenet appellãs ↄparere ad citationẽ ipsi⁹ iudicis. Ad idẽ facit. c. significãte. cũ. c. rodulphus. ĩ. de rescri. vbi papa mandat irritari quicqd fuerit attentatũ post appellationẽ. ¶ Sol. dicit Jnno. ꝙ in hoc est differẽtia inter appellationẽ iudicialẽ et extraiudicialẽ qr in appellatione iudiciali legitie interposita veniũt irritanda oia gesta p iudicẽ post appellationẽ lz de directo nõ sint ↄ appellationẽ. qr nõ dz iudex pcedere ĩ illa cã post appellationẽ legitimã. Sz ĩ appellatiõe extraiudiciali solũ veniũt irritãda ea q̃ fiũt post et ↄ appellationẽ. Unde nõ sufficit ad irritationẽ ꝙ aliqd sit factũ post appellationẽ. Et

a ideo si appellat in capl'o ne fiat electio[a] p cõpromissum et appellatiõe nõ obstante maior pars capl'i compromisit sz elect⁹ noluit acceptare si capl'm postea procedit ad electionẽ per scrutiniũ vocatis appellãtib⁹ et nolentib⁹ comparere valebit ista electio. quia nõ est ↄ appellationẽ lz fiat post. et idẽ in similib⁹. Diuersitatis rõnem posuit Jnn. nõ hic sed

b in. c. qr ꝑpter. ĩ. eo. ꝑpe fi. dicens ꝙ p appellationẽ[b] iudicialẽ suspẽdit iurisdictio iudicis quo ad illã cãm. vt in iuribus preal. Jdeo nõ potest amplius pcedere. et not. hoc dictũ qr facit p his que dixi. in. c. sup eo. ĩ. de app. vbi plenius dixi. Sz appellatio extra iudiciũ nõ habet suspẽdere potestatẽ cõpetentẽ parti: sed satis est ꝙ defendat appellantẽ ne opprimatur circa id super quo appellatur. Si eñ aliquid attentatur post appellationẽ extraiudicialẽ sed nõ cõtra pars appellãs nõ opprimit in iure suo: imo opprimeret pars appellata si posset vti iure suo. Sed diceres tu hec ratio Jnno. nõ est sufficiẽs quia idem esset dicendum in iudice. non eñ opprimit appellantẽ si procedit post appellatio

c nem non contra.[c] ¶ Sol. contrarium videtur vigere: sed defendẽdo Jnno. responde sic ꝙ aliud in iudice: qr cum iudiciũ reddatur in inuitum vt in. c. intelleximus. de iudi. et l. inter stipulantẽ. §. si stichum. ff. de verb. oblig. si iste cõpelleretur litigare coram iudice super alio articulo cause grauaretur dupliciter. pmo qr haberet psequi articulũ appellationis corã superiore et residuũ cause coram isto iudice a quo appellatur. quod est iniustũ. Jtem ex quo iudex grauauit eũ in vno articulo nõ dz cõpelli ad litigandũ corã iniquo iudice super alio articulo eiusdẽ cause. Maxime quia appellatio ꝑpter hoc fuit interposita vt causa illa deuoluatur ad superiorem, propter iniquitatem primi iudicis. Sed in appellatione extraiudiciali ista nõ contingunt. qr si appello in vno articulo non habeo necesse litigare coram aduersario super alio articulo eiusdem cause. Nec possum pretendere grauamen in futurũ respectu alterius articuli si pars vult illum expedire vtens iure suo: et hec est optima ratio diuersitatis. Et in fin. gloss. faciunt hec contraria: quia in nuntiatione noui operis dz destrui quicquid edificat post denuntiationem factam siue iuste siue iniuste: vt in iurib⁹ alleg. in glo. Et tamen denũtiatio noui operis fit extra iudicium. ergo idem dicendum esset in appellatione extraiudiciali. Sol. contrarium videtur difficile quod soluendo dixit Jo. an. quod illud fuit forte statutũ propter breue tempus quod datur nuntianti nouum opus: solum enim expectat per tres menses ad docendũ de iure suo: ideo is cui facta est denuntiatio debet supersedere et nihil attentare iuste vel iniuste. Quia in mora modici temporis non est magnum preiudicium vt in. l. si debitori. ff. de iudi. Sed in appellatione datur annus et ex causa biennium vt in clemẽ. sicut de appella. ideo durum est quod pars appellata teneretur differre ius suum per tantũ tempus. Und satis est quod nihil illegitime attentet. hec tamẽ ratio posset aliquantulum moderari quia iudex tenetur supersedere. Posset tamen responderi quia si iudex confidit qd appellatio sit minus legitima potest pcedere ad vlteriora. vt in. c. non solum de appella. lib. vj. et melius in. c. eum qui. de do. et contu. lib. vj. do. Anto. reddit aliam rationem dicens quod non videtur differẽtia iter appellationem extraiudicialem et nuntiationem noui operis quo ad istum articulum. Quia nuntiatio noui operis non venit ad conseruãdum possessionem nuntiantis: sed ad conseruandum eum in statu suo. Merito nihil debet postea attentari. sed appellatio venit ad tuendũ ius proprietatis: ideo oportet qd iustificetur appellatio. Si autem appellaretur ꝑpter possessionem idem esset dicendum qd in nuntiatione non bene capio hanc rationẽ: qr licet appellem ne qs me molestet in possessiõe mea: si ego nõ erã in possessione non dicitur aduersarius meus aliqd innouare intrando possessionem illã: qr nõ facit cõtra appellationem. tamen secus videtur in nuntiatione noui operis: qr ex quo quis denuntiat debet denuntiatus supersedere donec ille doceat de iure suo: al's si nõ supersederit dz ante oia retractari edificium lz non probetur qd sit in possessione. Quare puto qd iura introduxerunt istud speciale in nuntiatione noui operis propter preiudicium

d graue[d] quod posset fieri nũcianti. Nam si tu edificares super solo meo et denũtiatio nõ haberet impedire haberem litigare quasi spoliat⁹. Unde iura considerando grauitatẽ preiudicij ex parte nũtiãtis et modicitatẽ ex parte denũciati introduxerunt istã viã vt denuntiatus habeat supersedere et nuntiãs habeat docere de iure suo intra modi-

8 cũ tps. et faciũt pdicta ad ea que supra dixi. † An innouata post appellationem extraiudicialẽ sint

e nulla an annullãda.[e] Jnno. sentit ꝙ annullãda: dicit eñ quod ista appellatione fieret electio nisi canonica nihil operetur. Quia si sequitur electio canonica nõ dz irritari cum nõ sit contra appellationẽ. vt in tex. Si aũt sequitur electio minus canonica dz irritari etiã sine appellatione. vt in. d. c. bone. el. j. in fi. s. tit. pxi. et ĩ. eo. ti. qr ꝑpter. Host. dicit ꝙ appellatio operatur. quia inducit nullitatẽ actus. vnde electio post appellationem erit nulla vbi alias si fuisset minus canonica fuisset irritanda. Et p primo adducit. c. auditis. ĩ. eo. et sic apte sentit Host. ꝙ electio attẽtata post et cõtra appellationẽ legitimã est ipso iure nulla. Et sic transit Jo. an. simpliciter recitando et no. bene hoc dictũ. Sed cõtrariũ tenent hic. d. Jo. de lig. et do. Car. et facit ista litera in verbo. irritãda. vt supra induxi. Pro hoc facit qr appellatio extraiudicialis est q̃dam puocatio ad causam vt in. c. cuz sit romana. ĩ. de appella. Sed citatio vel pendentia litis nõ habet inducere nullitatẽ actus si possessio est penes actum agitantẽ. nec obst. c. auditis: qr sm do. Anto. tunc appellatio inducit nullitatẽ act⁹ quãdo causa propter quam appellatur est sufficiens ad inducendum nullitatẽ: puta qr appellatur ne suspensus vel excõicatus eligatur vel electio fiat a maiori parte ca. Sed dices tu qd ergo operabitur appellatio extraiudicialis si nõ inducit nullitatẽ ipso iure: nec dat causam retractãdi nisi act⁹ fuerit minus legitime attentatus. vt hic. Solu. dic quod operatur multa. primo quia deuoluit

f causam ad superiorem[f] ita quod superior ex officio suo reuocabit omnia attentata. vt in. c. bone. et quod ibi plene dixi. ĩ. de appella. Jtem est alius effectus valde notabilis. quia si appello ex causa quam verisimiliter timeo et sequatur actus cõtra appellationem: debet irritari actus licet nõ probem illã causaz fuisse verã. satis eñ est quod erat verisimilis nec habuisset effectum retractationis sine appellatione. pone exemplum in dicto Jnno. hic qui querit. pone qd canonicus appellat ne fiat electio in tali loco. qr timetur de impressione. Canonici non ob. appellatione eligunt nulla impressione intercedente queritur nunquid talis electio debeat retractari. et licet qdã dixerint ꝙ non: ipse tamen Jnnocen. concludit contrarium dũmodo

a Zacharias. ¶ Ne fiat electio. Tu adde ꝙ appellatio ab electione fienda nõ impedit. quin fiat. c. cũ inter vniuersas et. c. qr ꝑpter. et vtrobiqz p gl. et doc. isto ti. Bene tñ põt appellari si nõ fiat canonice vt subdit iste hic idem not. Bertha. de fir. in trac. de epo. j. parte. lib. iij. qõe. xxxviij. et Car. Mãdra. in trac. de elec. c. lx. parte. iij. in gl. in ver. appellauit. in fi.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Per appellationeз. Uide no. per Dec. in rub. ĩ. de appel. colũ. iiij. vbi tangit an appellatio extraiudicialis sit proprie appellatio: et nũqd suspẽdat iurisdictionẽ iudicis. et de ista differentia quã ponit do. Abb. iter appellationem iudicialẽ et extraiudicialẽ circa reuocationẽ attẽtatoruz vide pulchre p do. Socinuz in consi. xlv. visa appellatione. col. ij. ad fin. cũ seq. in. j. parte Dec. in. c. j. post no. ĩ. de appella. latius in. c. bone col. v. versi. duodecima differentia. eo. tit.

c ¶ Et non cõtra. Jstã. q. examinat melius quam aliqs hõ de mundo modernorum pnceps do. Jaso. in l. ij. in. iiij. not. C. si ↄ ius vel vti. pu. vide etiã. d. Fely. in. c. j. in. ij. no. ĩ. de sponsa. vide pulchrũ dictũ p bal. in. l. maximuз. in vsi. vlterius q̃rit C. de lib. pte. addo tñ ĩ materia vnũ dictũ qd forte nõ reperies per aliũ vcz ꝙ si derogat iurisdictioni aliquorũ iudicũ videt sublata iurisdictio quã habebãt d iure cõi nõ aũt ex cõsuetudine qd est magni effect⁹. ita singul'r posuit in loco solitario in. l. viros. C. de diuer. offic. lib. xij. Aeneas. de falco.

Sebasti. Sapia

d ¶ Preiudicium graue. Uide do. Jas. in. l. j. col. j. ff. de no. oper. nunt. vbi tз ꝙ opis noui nuntiatio possit dici appellatõ extraiudicialis.

e Zacharias. ¶ An annullanda. Adde Specu. in titu. de offic. om. iud. §. v. versi. sed queritur. et versic. istud autem. in fin. idem in titu. de rela. §. v. in principio.

f Sebasti. Sapia. ¶ Ad superiorem. Uide decem differẽtias quas ponit Dec. in. c. bone. ĩ. de appella.

probet̃ φ verisimiliter timebatur de impressione. Et vide alios effectus quos dixi.in.d.c.bone. Adde φ ad predicta.gl.fin.in.c.nõ solum.de ap.li.vj. in gl.magna ppe medium.que vr̃ sentire tertiam opi.i hac materia. Dicit enĩ φ innocata post appellationẽ extraiudicialẽ pendẽt ex futuro euentu:[a] nõ aũt sunt nulla ipso facto.ꝛ alle.c.considerauim⁹.§.e.ꝛ forte sentit illa gl.φ iterim gesta tolerantur.sed si fuerit declaratũ appellationẽ esse legitimã declarabit̃ actus null⁹:al's sec⁹.ꝛ h̃ esset noua rñsio seu nouus intellect⁹ ad hoc.c.ↄsideranimus.φ ideo ibi nõ valuit scđa electio qꝛ nõ constabat an p̃missa esset nulla.vñ erat opus cessare p̃mã ppter colorẽ subsistẽtie:quẽ hẽbat iuxta not. in.d.c.auditis. Tu adde aliã limitationẽ notabilẽ quã dixi.i.c.j.de ap.vbi tex.vr̃ pbare φ collatio post appellationẽ sit nulla.ꝛ dic vt ibi. ¶ † In gl. in v̓.reuocare.i fi.Flo.bene istã gl.ad quã quotidie fit remissio cũ querit̃ an maior pars capituli[b] possit restringere terminũ a iure prefixũ capl'o ad eligendũ ꝛ monere minorẽ partẽ vt in termino assignato ꝛ restricto debeat interesse ad electionẽ faciẽdã.ꝛ hec qđ est valde vtilis etiã ad alios actus capitulares expediẽdos.nũqd scʒ possit maior ps admonere minorẽ partẽ vt veniat ad vniuersitatem:ita φ si nõ venerit possit maior pars pcedere ad expediendũ ea que incũbunt. Et primo debes scire φ qñqʒ ex cõsuetudine potestas cõgregandi capl'm siue collegiũ spectat ad aliquẽ de ipo collegio vel forte ad epm seu prelatũ collegij: qñqʒ de cõsuetudine nõ spectat ad aliquẽ hec cõuocatio. Primo casu aut iste ad quem spectat cõuocatio vult restringere terminũ iuris ꝛ vr̃ φ possit:φ sentit hic Inn.sʒ alio sentit ipe in.c.eccl'ia.ij.j.eo.ꝛ illud dictũ vr̃ veri⁹.ꝛ sentit hic.d.Ant. Nã lʒ ad eũ spectet cõuocatio capl'i:nõ tñ hʒ potestatẽ restringendi terminũ iuris cũ ille terminus sit p̃fixus in fauorem collegij:ergo nõ põt iste illũ terminũ abbreuiare[c].vt in.d.c.si diligẽti.de fo.cõpe.ꝛ in.c.ad apostolicã.de reg.facit regula indultũ.de reg.iur. lib.vj.nec cõsuetudo dans sibi potestatẽ cõgregandi collegiũ dʒ extendi ad casum diuersum.i.ad potestatẽ restringẽdi terminũ iuris iuxta no.i.c.fi.de offi.archi.per Inn.facit.c.cum contingat.de dec. Sed vbi nõ tractat̃ de restringẽdo terminũ iuris tũc põt iste monere oẽs de collegio vt certo termino veniãt ad collegiũ si nõ venerint facit eos contumaces nõ vt possint puniri per istũ vocantẽ:sed quo ad hoc vt ptãs capl'i resideat penes veniẽtes. Et hoc not.voluit Inn.in.c.j.de ma.ꝛ obe.ꝛ i.c.ij. de no.ope.nun.ꝛ Io.an.in.c.in causis.j.eo.ꝛ ibi dicã qd iuris si ad vocationẽ istius nõ venit nisi minor pars nunqd tota potestas residet penes istam partẽ minorẽ. Si vero de ↄsuetudine nõ est aliqs ad quẽ spectat cõuocatio collegij an de iure possit antiquior cõuocare collegiũ.dic vt not.Inn.in d.c.j.vbi tetigi. Eo tñ casu quo nõ seruat̃ φ p aliquẽ ↄuocet̃ collegiũ:tũc sunt opi.qual'r illud collegiũ sit ↄuocãdũ presertim restringendo terminũ iuris p electione fiẽda.ꝛ in hac.q.sunt tres opi.gl. tʒ hic φ maior ꝛ sanior pars põt cõuocare minorẽ partẽ prefigendo etiã terminũ restrictiuũ iuris. Scđa fuit opi.Host.dicẽtis oportere vt due partes collegij cõueniant ꝛ φ ex cã arctẽt terminũ iuris. Si aũt nõ cõueniunt due partes nec subest cã restringendi terminũ iuris nõ põt restrictio fieri. facit.l.nulli.ꝛ.l.plane.ff.quod cuiusqʒ vni. Tertia opi.Inno.dicẽtis φ presentes pñt monere absentes etiã si vnus solus esset pñs.alle.iura que opi. suã aperte nõ approbãt. Cõcluderẽ sic φ necessario reqrantur due partes ad monẽdũ alios qꝛ potẽtie capitulares cõsistũt in duab⁹ partib⁹ dũ collegiũ est in cõgregando:vt in.d.l.nulli.ꝛ.l.plane.ꝛ l.noiationum.C.de decu.lib.x.tʒ Inn.in.d.c.ij.vbi etiã dicit φ nõ est vis qual'r cõgregent̃:ꝛ per quez iste due ptes:dũmodo cõueniant simul in vocãda minori parte. Et valet ista vocatio p duas ptes facta ad ↄstituẽdũ minorẽ partẽ in ↄtumacia:ita φ nõ potuerũt allegare se ↄtẽptos.maior aũt ps nõ sufficit:qꝛ iura que dicunt stãdũ esse maiori pti collegij:pcedũt qñ collegiũ est cõgregatũ in quo saltẽ intersint due ptes vocãdor:vt dixi.§.c.pri. Si autẽ iste due partes volũt restringere terminũ iuris placet mihi opi.Host.vt ex cã possunt:sine cã minime:sʒ cã subest eoipso φ voluit puidere ecclesie vacãti nã termin⁹ triũ mensiũ fuit p̃fixus a iure fauore collegij ergo põt collegiũ φ representatur in duab⁹ partib⁹ huic fauori renũtiare in fauorẽ ecclesie.simile no.in.c.cũ inter.j.eod.hec pcedunt qñ nõ instat finis termini iuris:sed instãte fine est dubiũ nunquid possit pars p̃sens pcedere ad electionem. Inno.tʒ φ sic etiã si esset vn⁹ solus.[d] argu.in.c.si.lxv.dist.ꝛ hec opi.mihi placet qꝛ nõ tenet̃ etiam vnus dimittere ius suũ propter absentiam aliorũ nam ex quo terminus est p̃fixus a iure omnes vident̃ esse moniti in termino:vt in c.potuit.de loca. Et intellige qñ absentes sciuerunt vacationẽ ecclesie.alias aũt debuisset ps presens hoc notificare absentib⁹:vt in.c.qꝛ ppter.j. eodẽ. Pe.tñ tenuit φ nunq̃ ptãs maioris partis deuoluit̃ ad minorẽ nisi in casu delicti.argu.in.c. gratũ.§.prox.sed primã partẽ tenuit hic do.Ant. ꝛ cõiter alij.dʒ tñ presens vocare absentes si commode põt. Dic etiã φ si absentes ↄueniũt in vno loco possunt vocare minorẽ partẽ presertim cum ea que incumbunt melius possunt expediri extra ecclesiã q̃ in ecclesia: forte qꝛ timet̃ impressio in ecclesia vel qd simile φ voluit hic Host.ꝛ Inn.in d.c.ij. ¶ † Sed dubiũ est pone φ capitulũ sit congregatum demum aliqui exeunt[e] de capl'o: nũqd possunt remanẽtes explere ea que incũbũt.aliorũ absentia nõ ob.Inno.vr̃ primo velle φ nõ:qꝛ nõ possunt isti presentes alios cõstituere in contumacia intellige ex quo nõ instat termin⁹ iuris. Compo.dicit φ si maior pars recessit recedendo videt̃ reuocare terminũ prefixuʒ:credo φ si due partes remaneãt in vniuersitate nõ est curãdũ de recessu tertie partis:qꝛ perinde est ac si vocata noluisset venire.nã paria sunt nõ venire vel nõ expectare vsqʒ ad fin.vt in.c.j.de iudi.ꝛ.xj.qđ.iij.in.c.certũ.nec credo necessariũ vt minor pars reuocet̃ p duas p̃sentes ex quo a p̃ncipio oẽs fuerũt citati ad illũ actũ nã ↄtumaces sunt:ex quo nõ steterũt si vero recesserunt due ptes vel vltra:tũc tertia ps nihil poterit facere:qꝛ capl'm nõ repñtat̃ in minori pte:vt in.c. eccl'ia.j.e.ꝛ illi recedẽdo vident̃ reuocare vocationẽ factã. Hec v̓a nisi instaret termin⁹ iuris: qꝛ tũc puto φ minor ps poterit pcedere ad electionẽ.qꝛ ius interpellat̃ p hõie:vt in.d.c.potuit.qñqʒ ꝛ tertio remãsit solũ maior ps:iste casus est magis dubitabilis.nã qđ possit pcedere facit qꝛ ex q̃ collegiũ fuit cõgregatuʒ dʒ stari iudicio ptis maioris: vt i.c.j.de his q̃ fi.a ma.par.ca.i ↄtrariũ facit qꝛ i vniuersitate nõ fuit ppositũ negotium expediendũ. Sed põt dici φ vniuersitas est in cõgregãdo:ergo reqrunt̃ due ptes. Mihi placet p̃cedens dictũ qꝛ ex q̃ oẽs erãt in collegio stãdũ est iudicio maioris partis[f] quatenus intẽdit terminũ nõ reuocare sed ad vlteriora pcedere. An aũt due ptes possint pprie citare minorẽ partẽ. Inn.dicit notãter hic φ nõ:sʒ poti⁹ monere seu reqrere:qꝛ citatio spectat ad iudicẽ sʒ due ptes collegij nõ hñt iurisdictionẽ in minorẽ partẽ.itellige in vniuersitate nõ hñte iurisdictionẽ vt est capl'm:ergo nõ dʒ fieri citatio sʒ monitio seu reqsitio qđ est notandũ. Dicit etiã Inno.qđ hoc casu nõ reqrunt̃ tres citationes vel vnica pẽptoria:sʒ sufficit vnica reqsitio:seu monitio.qđ dictũ no. Et pro hoc facit qꝛ in istis reqsitionib⁹ extraiudicialib⁹ sufficit vnica vocatio:vt no.gl.in.c.si ep̃s.xviij.di.ꝛ in gl.in cle.j.de here.presertim qñ par requirit parẽ.ad hoc qđ no.doct.in c.cũ cã.de offi.delega. ¶ † Vltimo[g] in hac materia q̃ro de vtili qõne nunqd citatus seu monit⁹ vt tali veniat ad capl'm teneat̃ venire de mane vel de sero an possit differre vsqʒ ad supremã horaʒ diei.ↄclude mentẽ doc.h̃ φ citat⁹ seu monitus dʒ cõparere ea hora qua cõgrue[h] põt expediri act⁹ ad quẽ citat̃.vñ si ille act⁹ solet fieri d̃ mane dʒ tũc cõparere. citatus ergo sic vt cõpareat tali die ad electionẽ faciendã dʒ cõparere de mane añ prandium qꝛ

a ¶ Ex futuro euẽtu.adđ p hoc qđ voluit pau.d̃ ca. cõsi.xxj. vbi dicit φ si iudex tardauit p exceptiones ptis oppositas libello appellatio.nõ ꝓsequi appellationẽ φ iudicabit̃ an tp̃s p sequẽde app.fuerit lapsuʒ i cognitione exceptio.et an essent friuole vel admittende.

Sebasti.Sapia.

b ¶ Maior ps capituli. Vide Io. an.in addi. Spe. in titu.de elec.§.j. l.iij.col. vbi dicit φ in citatione absentiũ debet inseri certa hora diei qua fieri dʒ elect. Vide Firmia.in tractatu de ep̃o in tertia pte libri primi.q.xvij.

c ¶ Terminũ abbreuiare. Adde qđ voluit Ro. consi.ccxij.

Zacharias.

¶ Tu dic qñ termin⁹ alicui actui prefigit̃ iure vel statuto preueniri non potest reg'r ꝓrogari v̓o sic d̃ partiũ ↄsensu ita not.reb.i.l.si tpa. nu.j.ꝛ in addi.ad ipʒ.C.de fide istr. lib.x.

Anto. Francisc.

¶ Circa h̃ an terminus iuris possit ꝓrogari vel p̃ueniri adde bal. in.l.fin.in.j.col.in v̓.qd si dictũ.C.q admi.ad bo.pos. vbi dr̃ quod terminus iuris non põt p̃ueniri.vtrũ autẽ iudex possit illuʒ abbreuiare notat̃ in regula. indultũ de regul. in.li.vj.ꝛ no.doc. i.c.cũ sit romana de app.ꝛ i cle.q̃uis. in.§. verũ de app.ꝛ est ↄclusio φ terminũ datuʒ a iure sine hoĩs ministerio iudex nõ põt abbreuiare sec⁹ si cũ hoĩs ministerio. ex cã aũt põt terminus iuris ꝓrogari:vt per Innocẽ.in.c. pia.de exce.li.vj. ꝛ habetur p Cy. ꝛ doct.legistas in l.si.C.de adul.et i §.ad hoc.aut̃.vt

liceat mr̃i ꝛ auie. ꝛ in.l.petẽda.C.d̃ tẽp.in.integ.resti. pe.ꝛ i.l.scire opʒ. in.§.ↄñs.ff.de excu.tuto.

¶ Vnus solus. adde φ idẽ tenet Ro.consil.ccclij.

¶ Aliqui exeũt. Adde Lapũ allegat.cxxxj.ꝛ vide qđ voluit Oldr. consi.cxxij.

Zacharias.

¶ Maioris partis. Adde p opi. istius gl.eũdẽ in c.cũ inter vniuersas.col.j.v̓s.no.ij. §.e.ti. Io.an.i addi.ad spe.e.ti.§.j. i p̃n.ꝛ Old.d̃ laude.ↄsil.cxxij.inci. citato capl'o bertha.d̃ fir.in trac. d̃ epi.in.iij.parte li.j.q.xxij.ꝛ Car. mandago.in spe. alle.tract.de elec. c.xxix.ꝛ.c.xlix. in prima parte.

Sebasti.Sapia.

¶ Vltimo. vide Io.de imo.i.l.miles.§.decẽ.ff.d̃ re iudi. Phil.perusinũ i.c.cũ parati in.iij.q.ij. p̃ncipalis.de appel.bal. i.l.si vt ꝓponis.ij. C.q̃uo ꝛ qñ ind. vbi dicũt qđ si citatio fiat sine hore expressione intelligit̃ p hora d̃ mane cõsueta celebrãde electiõis. dicũt tñ qđ si fiat citatio pro certa die ad aliquem actũ iuridicũ intelligit̃ p scđa hora iuris.v.de fero.fʒ Bar.i.d.l. miles.§.decem.

¶ Cõgrue.adde noui.marie aler. in.l.si finita.§.inl. ff.de dam.infect.

¶+Sebasti.Sapia.
a ¶ Qđ absens.vide Bal.hoc ēt tenentē in.l.fi.in.iij.q.C.de ĩbē.emp.
i.l.vt pfectius.C.de annali excep.no.bar.in.l.vnu3 ex familia.ff.đ le.ij.et facit φ not.bald.in.l.scimus.§.sed ꝛ si qs.C.de lat.liber.toll.vbi dicit φ prebenda pt ꝯferri absenti.
b ¶ Cōsentiat.adde φ absens tñ p̄sentari nō potest.lʒ absens patronus p̄sentet vt tʒ lapꝰ.alleg.lxxv.
c ¶ Maiorē adde Calde.ꝯsi.j.de filijs presby.
Anto. Francisc.
¶ Ad hoc vt patronꝰ absens possit presētare ꝛ absens possit p̄ñtari vide Jo.an.in.c.fi.de ꝯces.preb.et q̄ notan.c.illđ.de iurepatro.vbi ē cōis conclusio φ patronus ecclesie pōt ꝯmittere alicui p̄ñtationē ēt bñficij non vacātis:ꝛ qđ patronꝰ possit facere etiā p̄ñtationē p litteras.vide gloss.in clemē.frequēs.in ver.lr̄as.đ exces.pla.ꝛ not.p doct.in.c.ea noscit.de his q̄ fiunt a pla.sine cōsen.cap.est etiā verū qđ lʒ p̄sētatio possit fieri p lr̄as ꝛ p p̄curatorem absentis vt dictū est:tamē opʒ φ p̄sentatus sit corā ep̄o p̄sens vel corā eo cui p̄sentat.glo.est reputata singularis in cle.dudu3.in.§.statuimus.i versi.p̄sentari.de sepul.ꝛ vide do.Car.hoc idem tenentē in.d.cle.frequēs.de excessib.prelato.
¶+Sebasti.Sapia.
d ¶ Qđ si aliqui.Hoc tñ non videtur verū indistincte maxime quādo vnus deliquit in territorio alterius qꝛ ille in cuius territorio deliquit potest illū punire vt tradit Goff.in summa tit.de iudic.col.j.

dium:qꝛ tunc solet fieri electio p̄pter missam spūs sancti q̄ solet p̄mitti.si aūt actꝰ pt expediri ꝯgrue de mane ꝛ de sero pōt iste monitꝰ differre vsq3 ad sero vt in.c.cōsuluit.de offi.dele.ꝛ iđ dicit Jo.an.ꝛ bñ qđ citatꝰ vt cōpareat ad assignandū diē pro electione fienda pōt differre vsq3 ad sero.ꝛ idē dic in similibus actibus.¶ In glos.pe.in fi.p̄mā opi.tenuerūt Tan.ꝛ Gof.moti:qꝛ p̄latꝰ pōt dici p̄curator:vt in.c.ij.de do.sʒ Host.Cōpo.ꝛ cōiter doc.sequētes tenēt scđam opi.que fuit additio a tpe Inn.Et illa scđa opi.verior.hoc p̄bat ex diuersitate vocabuloꝝ nā lʒ p̄latus in q̄busdā eq̄paret p̄curatori:nō est tñ p̄p̄ue p̄curator imo multum differt a p̄curatore:de quo vide glos.no.v.q.iij.in c.fi.Preterea ter.hic dicit.propositū vestrū voluimus perdurare ꝛc.si eñ papa cōfirmasset hic istā electionem non erat opus dicere hec verba quia non potuissent amplius ab electione resilire.vt.j.eo.publicato.ꝛ in.c.ij.de transla.ep̄i.

1 Illegitimus non potest eligi in prelatum: sed postulari sic.
2 Papa an possit confirmare electionem absentis ꝛ ignorantis.
3 Prelatus cuiuscūq3 prelature excepto episcopo potest eligi:ep̄s vero debet postulari.
4 Legitimatus ad vnam dignitatem: nō est capax alterius dignitatis.
5 Imo:ista dictio est correctiua.
6 Promouēdus in aliquā dignitatē vtrū teneatur dicere defectꝰ suos:ꝛ nō reuelās suos defectꝰ:an possit cū bona conscientia beneficium possidere.
7 Inhabilis promotus a papa ad dignitatem: est effectus habilis.secus ab alio quā a papa.
8 Dispensatio nō potest fieri sine cause cognitiōe.nisi a principe.
9 Ignorantia in facto alieno nō presumit:si aliq̄s ex officio sibi iniuncto tenetur inquirere.21.
10 Mandatū speciale requirit in impetranda dispensatione secus in impetrando beneficio.
Judex.ex offō suo pōt repellere nō hñtē mādatū.
11 Dispensatio superueniens an habeat cōfirmare actum nullum.
Dispensatio nō est cōcessa bulla citra papā nisi specialiter a iure concedatur.
12 Electores possunt impugnare eorum electionem ex causa superueniente.
13 Electus non potest inuitus confirmari.
Episcopatum non potest quis cogi ad accipendum vel acceptandum.
14 Decretum an faciat plenā fidē de cōtentis in eo.
15 Laicꝰ vtrū possit esse notariꝰ in causis spūalibꝰ.
Sigillū si est appositū in aliquo instr̄o publico et postea sigillū corruat nō p hoc fides instr̄i deficit.
16 Decretum sine scriptura vtrum sint de substātia electionis siue postulationis.
17 Legitimatus per subseq̄uēs matrimoniū đr etiā ille qui non est natus ex concubina sed ex alia.
Legitimatꝰ p subseq̄uēs m̄rimoniū đr vere legitimus ēt in materia stricta.ꝛ succedit ĩ feudo p̄rno.
Naturales filij nati ex alia q̄̄ ex cōcubina nullo casu possunt patri succedere.
18 Naturales filij proprie dicuntur illi qui sunt nati ex concubina retenta loco vxoris.
19 Filij presbyteroꝝ sunt insuccessibiles quia nō dicuntur naturales:sed spurij.
20 Electio criminosi occulti non est ipso iure nulla:sed annullanda.
22 Ignorātia potest probari p propriū iuramentū.
23 Papa nō dʒ gñaliter vti plenitudine potestatis.

Innotuit. †Illegitimus eligi nō pōt ꝛ si eligit electio est nulla lʒ postulari possit vel alias sic.Illegitimus potest postulari non autem eligi.ꝛ electores nisi probauerint illum ignoranter elegisse incidunt in penas Lateraū.cōcilij.Diuidit nā p̄mo ponit factū ꝛ electio de inhabili.scđo allegatio p dispēsatione ibi quā nis.tertio electiōis cassatio ibi:habito.¶ Casꝰ literalis.Ecclesia Vigorieū.destituta pastore canonici eiusdē ꝯcorditer magistrū.M.Archidiaconū Eboraceū.in ep̄3 suū elegerūt.vñ petierūt ꝯfirmationē electionis ab archiep̄o Cātuarieū.metropolitano ipsorum sed qꝛ secrete electus ille absens erat eā distulit ꝯfirmare qui tandē veniēs e fuit sponte cōfessus qđ de legitimo matrimonio nō fuerat p̄creatus postmodū capitulum a sede apostolica petijt eandē3 electionē cōfirmari: qdā f aūt suffraganei cātuarieū.significauerūt dño pape φ fuerat filius cuiusdā militis ex quadā nō cōiugata ꝛ ingenua suspectꝰ ꝛ idē magister idipsu3 est cōfessus sup hoc scribit papa archiep̄o cātuariē.φ lʒ canon lateraū.cōcilij.ab Alexandro editus nō legitime genitos adeo p̄sequat qđ electionem talē innuit nullā esse tñ nō potuit legē imponere successori vt cū talibus dispensare nō possit cū par in parē nō habeat p̄tātē.multa eñ in hoc casu dispensationē inducere videbant morū honestas literarū scientia:ꝛ fama p̄sone approbate a q̄busdā fratribꝰ dñi pape q̄ eū in scholis cognouerāt ꝛ electio cōcorditer facta:ꝛ humilis ꝯfessio cōfitētis.Habito ergo sup hoc diligēti tractatu papa intelligēs φ capitulū vigorieū.eundē magistrū nō postulauerat:sʒ improuide ip̄m elegit electionē predictā canonis p̄dicti autoritate cassatā denūtiauit irritā ꝛ inanē parcēdo capitulo vigorieū.φ ei nō iponit penā exp̄ssa3 in casu supradicto nec cōpellit eos p̄bare ignorātiā quā allegāt.Post cassationē electiōis p̄dicte supplicatū fuit dño pape vt dispēsaret cū eo:sʒ qꝛ talis supplicatio noīe capl'i nō fiebat eā nō admisit cū nuntij capituli ad h̄ nō fuerūt destinati decernens irritū et inane.q̄cq̄d aū receptionē p̄sentiū sup ordinatione vigorieū.ecclesie fuerit attentatū.φ si vigorieū.capl'm dictu3 magistrū duxerit postulandū postulationē suā apud sedē apostolicā p̄ñtare p̄curet.Ber.¶ No.j.ibi prior ꝛ ꝯuētus.iuncto ter.ibi capituli vigorieū.ꝛ ibi vigoriē.capl'm φ ꝯuētꝰ ꝛ capitulū sunt sinonima:nā id qđ p̄mo vocat cōuētꝰ postmodū appellat capl'm de q̄ in.c.capl'3 sancte crucis.de rescrip.dicūt tñ qdā φ ista eccl'ia vigoriē.est cathedralis regularis:iđ ꝯgregatio appellat ꝯuētus.nā ex ꝯsuetudine ꝯgregatio religiosorū solet appellari ꝯuētus.pōt ꝛ nihilominꝰ appellari capl'm vt h̄.etiā ꝯgregatio pōt appellari ꝯuētus a cōueniēdo in vnū vt in.c.j.prope fin.xv.dist.
2 ¶ Not.ij.φ absens[a] ꝛ inscius pōt eligi in p̄latum
a nō tñ dʒ ꝯfirmari nisi prius ꝯsentiat:[b] ꝛ de hoc vi
b de in.c.quāuis.j.eo.lib.vj.An aūt papa possit electionē absentis ꝛ ignorātis ꝯfirmare.vide qđ dixi s.tit.pri.c.fi.ꝛ đt Host.h̄qđ q̄nq3 papa cōfirmat electionē absentis ꝛ noīe illius cōsentit.alle.lxiij.dist.qꝛ igit.ꝛ.c.quanto.qđ an debeat h̄re effectum electio inuito ꝛ reluctante.dic vt dixi in.d.c.finali.
3 ¶ †Tertio no.qđ Archidiaconꝰ pōt eligi i ep̄m nō aūt est necesse vt postulet.Ex quo infert qđ p̄latus citra ep̄m non ipedit eligi rōne sue p̄lature:ꝛ idē in abbate vt in.c.si abbatē.j.eo.li.vj.p̄latꝰ ergo citra ep̄m siue sit regularis siue secularis non
4 p̄hibet eligi rōne sue p̄lature.¶ †Quarto no.qđ illegitimꝰ dispensatꝰ circa dignitatē inferiorem
c nō intelligit dispensatus circa maiorem [c] p̄sertim circa dignitatē ep̄alē.nam iste electus nō poterat esse archidiaconꝰ sine dispensatiōe.vt in.c.j.de fil.p̄sby.lib.vj.ꝛ tñ nō potuit eligi in ep̄m qꝛ ad p̄missionem minoris dignitatis nō venit p̄missio maioris sed ecōtra sic:vt in.l.relegatoꝝ.in fi.ff.de interdi.ꝛ rele.¶ No.v.qđ lʒ aliq̄d prohibeat in iure nō p hoc prohibet dispensatio circa illud ius.Itē no qđ papa nō pōt ex p̄tāte apostolica imponere legē suo successori quā de necessitate habeat obseruare.Idē not.xij.q.ij.non liceat pape.ratio redditur in litera:qꝛ par in parē nō h3 imperiū.et no.hāc rōnē:qꝛ quotidie ad h̄ solet iste ter.allegari:ꝯcordat.l.ille a quo.in.§.tēpestiuū.ff.ad trebel
d lia.Ex quo infert qđ si aliq̄[d] puta germani sunt dñi alicuius ciuitatis non pōt vnus reliquū iudicare.de quo vide qđ dixi in.d.c.prudentiā.de offi.
5 dele.¶ †Not.ibi:pari post eū imo eadē ꝛc.φ par
e non est idē.[e] ꝛ quotidie allegat qđ nullū simile est
f idem.l.qđ nerua.ff.de posi.ꝛ not.qđ dictio imo[f] est

vide not.in rubr.j.de appel.ꝛ in.l.iij.ff.de arbi.
¶ Non est idem.Adde Ro.ꝯsil.cccxxxviij.
¶ Dictio imo.Adde Ro.cōsil.xiiij.vbi si iudex dicit ꝯdēno imo absoluo:sentētia est absolutoria.
Anto. Francisc.
¶ Adde qđ dictio imo quādoq3 stat correctiue eius qđ dictū est in precedentibus vt in exēplo h̄ posito q̄ñ iudex dicit condēno imo absoluo q̄ñ tūc s̄nīa est absolutoria:quia corrigit verbum condemno prius p̄latu3.vt voluit Bal.in prima cōstit.C.in verb.imo.ꝛ idem Bald.in.l.j.C.de furt.in.vj.colū.et qđ stet correctiue vid notabilē ter.ꝛ ibi doct.not.in c.filij.de here.lib.vj.ꝛ habetur p legistas.in.l.iurisgentiū.in.§.quinimo.ff.de pact.et in.l.pomponius.ff.de neg.gest.ꝛ in l.si ita.ff.de here.inst.ꝛ habetur in c.nemo.de simo.ꝛ in.c.quanto.in princi.de iureiu.
¶ Et adđ quod quandoq3 stat ēt ponitur copulatiue seu cōiunctiue vt in.l.imo.ff.de libe.cau.ꝛ in.l.iubemus.§.ecōnomus.C.de sacrosan.eccle.ꝛ de significato huius dictionis imo.vide plene p Bart.in.l.si ita scriptū.ff.de hered.instit.et in.l.stichus.ff.de manumis.et p eundem Bartol.in.l.j.in.§.q̄bus.C.de nouo codi.compo.ꝛ p glo.in l.j.in ver.q̄nimo.C.de sepul.vio.ꝛ p Bal.ꝛ Albe.đ Rosa.in proe.C.in fi.

a ☞Sebasti. Sapia. ¶ Correctiua. In ɔtrariū tñ facit tex. in.c.ij.ī.de trāsl.epi.p resolutiōe dicēdū est ꝙ cōsiderata forma ⁊ effectu absolute nullā simile est idē.qꝛ per omnia nō est idē.sed cōsiderato effectu simile pōt dici idē quātū in casu in quo est simile vt colligit ex no.in.l.qui liberis.in prin.ff.de vulga.⁊ pup.vt latius dixi.in.d.l.quod nerua.et de hac regu.vide late Fely.in.c.capitulū.ī.de rescrip. b Zacharias.

de fil.psby.Bar.Alex.⁊ Moder.in.l.barbarius col.x.de offi.pto.papa aūt ⁊ pnceps vt vult iste sine cā dispensare pōt.Qđ tñ limitabis in voto in quo dispensatio pape sine cā nō valet nec est dispensatus quo ad deū totus si facta est dispensatio ad instantiā vouētis doc.in.c.nō est.de voto.car.in cle.ij.§.j.q.ij.de pe.⁊ re.

b ¶ Gl.in.c.pdicator.xvj.q.j.adde istā gl.fuisse alle.p singu.p Ludo.ponta.in.l.j.ff.de re iud.p Bart.in j.cōsti.C.§.qbus.ad hoc qđ.ī.di.⁊ dic ꝙ eius effect⁹ est qđ vltia dispositio valeat.nota Bart.in.l.stich⁹.de manumis.test.vbi loquit ō teste aprilis imo maij.Adde qđ etiā est electiua vt plene p Bald.in.l.qdā eulogio.col.ij.C.de iure delib.⁊ in tract.schismatis.colū.pe.vbi dicit ꝙ per hāc dictionē finis corrigit principium.

c ¶ Executionem. Adde qđ voluit Ro.ɔs.ccxvj.vbi dicit ꝙ patiēs se eligi ad offm̄ ad qđ est inhabilis dz capite puniri. Anto. Francis.

¶ Circa hoc an inhabilis patiēs se eligi ad officiū aut beneficiū puniatur aliqua pena. Dicas prio ꝙ qui eligit indignū psumit sciēter facere:qꝛ psumit habere notitiā ei⁹ quē elegit. e l.si patron⁹.et ibi p Bart.ff.ō cōfir.tuto.⁊ ideo dicebat Host.i.c.cuz terra.ō ele.ꝙ electores psumunt scire qlitates electi.⁊ ideo taliter indignuz eligentes priuant ptāte eligendi.iuxta ea q̄ habent in.c.cū in cunctis.de elec.⁊ p Bar.in.l.cū qđ.§.la.ij.ff.de leg.ij.⁊ p hoc facit qđ voluit Inno.in.c.si celebrat.de cle.excōmu.vbi dixit ꝙ electio fctā de criminoso vel inhabili est nulla.de quo etiā per doc.in.c.auditis.de elec.⁊ hr̄ p archi.in.c.nullus.lxij.di.ꝙ etiā cōprobat:qꝛ eligentes scienter indignū ad dignitatē inferiorē eq̄ali priuant iure eligēdi.vt in.c.dudū.el.ij.de elec.fateor tñ ꝙ electionē de se factā meli⁹ est recusare q̄ acceptare qñ scit se esse indignū.vt voluit.b.Tho.in.q.de q̄libet.q.v.arti.xxj.nō aūt credo qđ sit verū dictū romani in cōs.hic alle.ꝙ talis inhabilis sic elect⁹ debeat puniri pena capitis:quimo electio de inhabili vr̄ qñqz valere:lz aliqñ remoueat:⁊ aliqñ etiā dispēsatiue toleret:vt hr̄ in.c.fi.de eta.⁊ qlit.⁊ in.c.ij.de corpo.viti.

correctiua[a].de quo vide bo.glos.in.c.predicator.xvj.q.j.[b] ¶ No.in verbo multa:qđ merita psone multum iuuant ad dispensationem obtinendaz:⁊ idem probatur in fi.litere.vbi tex.dicit ꝙ ppter prerogatiuam meritorū potest capitulū postulare illum magistrū.Sola ergo meritorū prerogatiua est sufficiens ad inducēdum principē ad dispensandum.lz non concurrat ecclesie necessitas vel euidens vtilitas qđ not. ¶ Itez collige quod multum prodest ad cōfirmationē seu prouisionē prelature obtinende habere electionem cōcordē.petitionem populi:principis assensum ⁊ aliorum

6 suffragia. ¶ † Item not.ibi ꝙ lesa cōscientia ⁊c.arg.opti.ad illā questionem an promouēdus vel ordinandus teneat pandere delictū seu defectuz propriū:⁊ facit ista litera qđ sic:al's nō vr̄ ꝙ possit saluare cōscientiā suā. ¶ Vinc.dixit hoc pcedere in irregularitate:secus autem in alio pctō qđ non inducit irregularitatē seu incapacitatem.⁊ cū eo transeunt cōiter doc.hic.⁊ not.hoc verbū.Ego remitto te ad tex.iuncta glo.notabili in.c.ex penitentibus.l.distin.vbi recitant opin.cōtrarie.Sed archi.ibi sequit Inno.in.c.inquisitionis.de accu.vbi dicit ꝙ ordinand⁹ tenetur pandere deli

c ctum qđ impedit ordinis executionem.[c] Item dixit in promouendo qñ delictū seu defectus impediret beneficij retentionem sine dispensatione.Et in hoc casu intelligo istum text.⁊ facit prealle.c.inquisitionis.secus autē in alio peccato occulto:qꝛ ibi nō requiritur dispensatio.sed sufficit ꝙ apud deū agat penitentiā:vt in.c.fi.de tēp.ord.vbi bo.tex.Ex his infert ad aliā q̄stionem:an existens in peccato tpe pmotionis vel collatiōis seu electionis de se facte possit cū bona cōsciētia illud bene

d ficiū in posterū possidere[d]. Hanc questionē decidetē ꝑm predicta:nam si erat tale crimen ꝙ inducebat irregularitatem vel incapacitatem:ita ꝙ sine dispensatione beneficiū non poterat obtinere:tūc nō poterit cū bona cōscientia illud beneficiuz obtinere quātūcūqz defectus seu crimen sit occultum vt hic. ¶ An aūt sufficiat dispensatio superueniens dicam infra.Si autē crimen non erat tale:⁊ tunc aut erat publicum ⁊ graue ⁊ non valuit promotio sine dispēsatione:vt in.d.c.fi.de tem.or.⁊ in.c.cū in cunctis.ī.eo.nam electio fuit nulla vt

7 ibi. ¶ † Sed si papa talem scienter pmouisset tacite cū eo dispēsasse[e] vr̄ arg.in.l.quidā cōsulebāt.ff.de re iudi.⁊ in l.idem vlpianus.ff.de excu.tutor.tenet Barto.in repe.l.barbarius.ff de offic.preto.Secus in inferiore citra papā qui nō vr̄ dispensare nec potest nisi premittat cause cognitionem.vt no.Ioan.an.in.c.ij.de schisma.Et ꝑm hoc possunt reduci ad concordiam dicta Innocen que videntur cōtraria in.c.diuersis fallacijs.de cleri.cōiuga.⁊ in.c.veniens.de fil.presby.Nam in vno loco dixit quod promouens scienter indignum videtur dispensare:in alio loco contrarium dicit.

8 ¶ † Sed reducas ad concordiam per distinctionem inter principem et inferiorem.Diuersitatis ratio est:quia inferior citra principem non potest

f dispensare nisi premittat cause cognitionem.[f] naz hoc importat verbū dispensatio:vt not glo.no.j.q.vij.§.nisi rigor.secus in principe.⁊ de vtroqz vide not.dictum Innoc.in.c.cum ad monasterium.de sta.regu.Si autem crimen erat occultum tunc peracta penitentia licite potest beneficium obtinere.Quia crimen occultum non inducens irregularitatem:non inducit nullitatem electionis vel prouisionis ipso iure:sed requiritur sententia cassationis.tex.est no.ꝑm intellectum gloss.in.c.inter dilectos.de exces.prela.Sequitur Cal.in.c.super eo.ī.eo.Ante ergo q̄ priuetur licite tenet beneficium ⁊ cum bona conscientia.ad hoc qđ not.Innocen.in.c.cum nostris.de cōcess.preben.⁊ hoc bene notabis.⁊ ꝑm hoc limitarem dictū Bartol.in.l.ij.C.si seru.vel li.ad decu.aspira.libro.x.Vbi querit an debeat puniri qui dum promouetur ad officiū vel dignitatem nō deterit defectum suum.⁊ tandem concludit qđ si defectus non erat alijs notus non tenebatur pandere.Quia nemo tenetur detegere turpitudinez suam.secus si erat alijs notus.nam tunc punitur si ipse non manifestauit tempore promotionis per text.illius.l.ij.que verba no.Sed primum membrum puto limitanduz per supradicta.s.quod vbi sine peccato non potest tenere beneficium vel ordines exequi:tenetur manifestare defectum quantūcūqz occultum tempore promotionis vel ordinationis sue. ¶ Item no.principaliter qđ illegitimus potest dispensatiue promoueri ad episcopatū ex sola meritorum prerogatiua:lz hoc non exigat necessitas vel euidens vtilitas ecclesie quod est bene notandum.et

9 idem potest dici circa alios defectus. ¶ † Not.ibi nec probare cogimus ignorantiam.bo.text.iūcta

g glo.quod in facto alieno quod quis indagare[g] te

h netur ex officio presumitur scientia[h]:⁊ alleganti ignorantiam incumbit onus probandi:⁊ non tradas hoc obliuioni.Nā solet subtiliter ad hoc iste text.allegari et facit regula iuris in.c.quamuis.ī.de reg.iur.vbi dicit quod non est pastoris excusatio si lupus oues comedit ⁊ pastor nescit.id est allegaret se nescire.Et loquitur de prelato qui dicit se ignorare de vita subditorum.nam cū teneatur ex officio inquirere de vita subditorum.vt in c.j.de offi.ordi.⁊ in.l.congruit.ff.de offic.presi.non

10 presumitur illorum delicta ignorasse. ¶ † Nota ibi:cum non ad postulandam dispensationem.argumen.optim.quod ad petendum dispensationem requiritur mandatum speciale:⁊ quod non potest quis sine mandato impetrare pro alio dispensationem.tene menti.Secus est in volente impetrare beneficium pro alio:vt est glos.no.in.c.ad

¶ Vtrū dispēsatio sine cā facta valeat q̄ ad deū.Dicas ꝙ nō etiā in dispensatione papali.ꝑm gl.in c.nō est.hic alle.etiā videt esse ex mente gl.in.c.dudū el.j.de elect.ꝙ tñ itellige verū in dispēsationib⁹ q̄ essent ɔ ius diuinū ⁊ naturale.secus si simlr essent ɔ ius positiuū qꝛ in talib⁹ volūtas pape vel pncipis hr̄ p cā:ad qđ vide notabile dictū spec.i ti.de leg.§.nūc breuiter.i vs.⁊ not.⁊ idem not.Innoc.in.c.cū ad monasterium.de sta.mo.Inferior āt a pncipe pt dispēsare ēt sine cā ɔ ppriū statutuz lz nō ɔ ius cōe vt voluit Inn.in.d.c.cū ad monasteriū:lz ipse tenuerit ɔriū in.c.ex tenore.de tem.ord.⁊ ꝙ i dispēsatiōe requirat cā ꝑz tñ ea q̄ dicta sunt.ī.hr̄ in.c.cū nobis olim.de elect.⁊ p Innocen.in.c.veniēs.de fil.psbyt. ¶ Quid āt si cā exprimat q̄ nō sit vera an vitiat dispensatio.vide q̄ habent in.c.qꝛ de ɔsan.⁊ affi.⁊ in.c.ex pte.de ɔuer.cōiug.⁊ p archi.i.c.j.lv.di.⁊ i.c.qđ p remedio.j.qđ.vij.Nūqd aūt dispēsatio facta ab iferiore a principe possit p eū sine cā reuocari.vide gl.reputatā singulare:q̄ dicit ꝙ nō in.c.cū ex eo.de elec.li.vj.q̄ alle.c.ex tua.de fil.psby.⁊ c.j.de renū.li.vj.Et adđ ꝙ dispēsatiōes tāq̄ odiose ⁊ stricti iuris nō sunt ampliande ſz poti⁹ restringende.c.ꝙ dilectio.de cōsan.⁊ affi.c.j.⁊.ij.de fil.psby.in.vj.ꝙ intellige qñ dispēsatio fit ad instātiā alteri⁹ ⁊ ad puatā vtilitatē.secus qñ fieret motu pprio ⁊ ad publicam vtilitatē:quia essent ampliande:vt not.voluit do.Ant.⁊ Mod.post eū in.c.cū in cūctis.§.cū vero.de elec.⁊ vide do.Car.in.c.qꝛ circa.de ɔsan.⁊ affi.vbi vr̄ tenere ɔriū.Et q̄ sint illa que inducunt dispositionē.vide p glos.sum.j.q.vij.⁊ in.c.de multa.⁊ in.c.exposuisti.de preben.⁊ multa pulchra in materia dispensationis.vide p archi.in.c.licet canon.de elec.lib.vj.

d ☞Sbasti. Sapia ¶ Possidere. Vide firma.in trac.de epo.in.j.pte.ij li.q.xxxij.vbi dicit aliq peccata impediūt electionē.aliq nō:⁊ ꝙ cautela est ꝙ eligendi confiteantur peccata ante electionem.

e ¶ Dispēsasse.adde Old.ɔs.cccxxxv.cū quatuor sequētib⁹.ro.ɔs.ccxvj. Zacharias. ¶ Cause cognitionem.⁊ in casibus et permissis matureqz cā discussa:vt no.doc.in.c.at si clerici.de iud.Inn.in.c.veniēs in prin.

g ¶ Indagare. Adde Ro.consi.ccclxxx.

h ☞Sebasti. Sapia. ¶ Presumit scientia. Hoc pbari pōt p regulā ꝙ q nō facit ꝙ facere tenet psumit in dolo.l.si pcuratorē.§.dolo.⁊.l.dol⁹.ff.māda.l.carceri.ff.de cust.reo.⁊ rōnē dicit.d.Abb.in.c.de eo q mit.in poss.qđ si plat⁹ abest ab ecclia i q̄ tenet residere ⁊ marit⁹ ab vxore psumit malitiosa absentia.⁊ dicit bal.in.l.qcūqz.col.j.ī.de ser.fu.ꝙ nō psumit ignorātia de eo ꝙ est notoriū.lz poti⁹ psumit dol⁹.qꝛ scire tenent.

aures.⁊

aures.z.c.nōnulli.§.de rescript.in glo.pe.in fi. ¶ Item no.ex eisdez verbis qꝺ iudex ex officio suo debet repellere non habentem sufficiēs mādatū.ad qꝺ vide glo.op.in.c.j.de elec.lib.vj. ¶ Ultio no.casum in quo vna via ꝓhibitū admittit alia via.nam illegitimus nō potest hic promoueri per viā electionis z tñ suadet via postulatiōis.Cōtra ꝙ facit regula.cū quid vna via ⁊c.de reg.iur lib.vj.z.c.tue de procur.sed solue vt ibi no.nā contraria [a] procedunt qñ aliquid ꝓhibetur attento effectu secus si ꝓhibet attēto modo.nam illegitimus ꝓhibetur ꝓmoueri per viam iustitie:nō autē per viam gratie vt postulatio. ¶ † Quero pone quod electio vel collatio seu ꝓuisio de aliquo facta sit nulla ex aliquo defectu vel crimine:nunquid dispensatio superioris superueniēs sine cōsensu eorū qui elegerūt vel cōtulerūt seu ꝓuiderūt habeat ꝯfirmare seu validare illam electionem seu ꝓuisionē.Et pone exemplū in terminis qui de facili pñt occurrere.cōfirmatio electionis alicuius ꝑsonat⁹ spectat ad inferiorem epo:electores elegerūt patientē defectū in etate.ille ad quē spectabat cōfirmatio cōfirmauit.qui cū nō esset episcopus nō potuit dispensare circa defectum etatis:iuxta.c.vnicum.de etate.z qualita.lib.vj.Quia nullus citra papam dispensat nisi specifice sibi a iure permittatur.Et notanter dicit Inno.in.c.ij.de eo qui fur.or.recepit.dixi plene in.c.at si clerici.§.de adul.de iud.Iste taliter electus z cōfirmatus videns se nō habuisse ingressum per ostium petijt dispēsationem ab epo qui eps dispensauit in terminis illius capituli vnici.nulla de nouo facta electione vel confirmatione nec interuenientib⁹ electoribus z confirmatoribus:q̄rit nunq̄d licite possit iste dispensatus retinere illum personatū ex quo a principio factū fuit nullū.Quidā vt refert hic Inno.sentiunt qꝺ nō.nam in premissa questione distinguūt.ꝙ aut potestas conferendi illā dignitatē seu personatū spectat ad dispēsantem:z tunc valet dispensatio superueniēs quasi dispensando videat de nouo cōferre:sed vbi collatio vel electio nō ꝑtinebat ad istū dispensantem:sed ad aliū:tunc nō valet dispēsatio ad hoc vt iste possit retinere illū personatū nisi consentiant illi quorū est electio vel collatio:quasi sentiant isti quod ex quo electio vel collatio fuit a principio nulla non sufficit sola dispensatio sup̄ioris superueniens nisi sequat nō noua electio vel collatio vel saltē illorū cōsensus:ad quos spectat.Sed Inno. z Host.tenent indistincte valere dispensationē superuenientem:quia dispensatio cōfirmat id ꝙ erat [b] inualidum.tollit enim impedimentuz ꝓpter ꝙ electio vel collatio erat nulla:ergo poterit nūc iste licite obtinere personatū cū bona conscientia.Et cū hac opi.trāsit hic Ioan.an. Io.cal.approbat.istā decisionem qñ electio vel collatio erat nulla ex causa precedēti:vt in exemplo supra posito.Secus dicit ex causa sup̄uenienti puta electus z cōfirmatus seu ꝓuisus per aliquē citra epm cōmisit tale quid propter qꝺ ipso facto fuit priuatus beneficio:eps dispēsat nunc cū isto.Nō em̄ ſm eū sufficit ista dispēsatio facta sine consensu eoꝝ qui habent eligere seu cōfirmare seu prouidere.Quia iam ius eligendi seu ꝓuidendi erat acquisitū illis:ideo propter dispensationez superuenientem non debent illi priuari iure suo.sicut in simili no.in.c.dudū.j.eo.vbi cōcludit qꝺ nō potest dispensari circa personā vni⁹ ex duobus electis in preiudictum alterius cui ius iam erat acquisitum ex inhabilitate alterius.Ad idē facit qꝺ not.glo.in.c.quāuis.de rescri.lib.vj.vbi gl.not.examinat q̄ōnem an eps possit restituere depositū inuito patrono.z hec vltima limitatio mihi placet. ¶ Sed circa dictū Inn.z Host.distinguerez aliter:lz em̄ causa nullitatis precesserit:nō tñ puto ꝙ indistincte dispensatio superueniens sufficiat.Sed dicerē sic ꝙ aut erat tale delictū seu defectus qui nō inducebat nullitatem ipso iure:sz dabat facultatem cassandi:z tunc indubitanter sufficit dispensatio sequens.etiā illis nō vocatis:per ea que no.Inno.in.c.cū nostri.ꝑalleg.z in.c.nisi.de renūtia.aut inducebat nullitatem ipso iure:z si delictū erat illis electoribus notū pōt tolerari dictū Inno.z Hostiē.q2 nō pñt illi allegare nullitatē ex facto eis iam noto.ar.in.c.nulli.de elec.lib.vj.z in c.diuersis fallacijs.prealleg.Debent em̄ primo consensu perseuerare. aut ignorabāt tp̄e electionis seu ꝓuisionis z nō credo dispēsationē superuenientē sufficere sine illorū cōsensu.arg.opti.in.d.c.nulli. † Ubi ptz ꝙ electores pñt impugnare electionē propriā ex facto nouiter eis detecto.z hoc no. ¶ † In glo.j.no.glos.ꝙ superior nō potest inuito electo ipsius electionem cōfirmare.Pro hoc facit q2 ad ꝯtrahendū istud cōiugiū spirituale requirit ꝯsensus eligentiū qui representat ipsam ecclesiam z etiaz electi qui est futurus sponsus.vt in.c.sequē.Sicut em̄ matrimoniū carnale nō pōt cōtrahi sine consensu mulieris z viri.vt in.c.cū locū.z.c.tua.j.de sponsa.ita nec istud cōiugiū spirituale ꝙ cōtrahit inter ecclesiam z electū.Ex hoc infert qꝺ superior nō pōt aliquē cōpellere ad acceptādū prelaturā.Qꝺ an sit verū in papa:vide quod dixi in c.si.de postu.prela.An aūt peccet electus non cōsentiendo electioni de se facte.vide p Io.an.in.c.si electio.j.eo.lib.vj.z ibi ꝯcludit qꝺ sic si nō reperit alius eque idoneus per quē possit dei ecclesie consuli:al's sec⁹. z dic vt latius ibi no. ¶ Io.gl.ij.in fi.no.hāc glo.p decreto electiōis:z in effectu facit duo.Primo querit q̄d debeat ꝯtinere decretū secundū:an istud sit de substantia electionis.Ad primā questionē breuiter dicendum ꝙ decretū est quedam scriptura cōtinens seriem electionis a principio vsqz ad finē.Et fit ista scriptura siue decretū vt appareat formā fuisse seruatā in electione::vt eligētes nō possint ampli⁹ negare quin cōsenserint electioni.Et dr [c] decretū a decerno decernis.qꝺ idem est in ꝓposito qꝺ ordino seu dispono.est ergo decretum dispositio seu ordinatio totius electionis seu ꝯtinens ordinē electionis:z vide de materia ho.gl.in.c.eps.lxj.dist. ¶ † An aūt istud decretū faciat plenā fidē [d] sup cōtētis in eo.tres reperiunt opi.prima Inno.z Compo.dicentiū qꝺ non:sed est potius q̄dam litera testimonialis ſm eos.Mouent principalr duplici motiuo:primo q2 hec scriptura fit super facto capituli:ergo scriptura ista inita p capitulū seu ipsius autoritate nō dz facere plenā fidē:q2 non est credendū scripture alicuius in facto proprio:vt not.in.c.ij.j.de fi.instru.z in.l.exemplo.C.de ꝓbatio.Secunda ratio:q2 iura disponunt vt mittant ad superiorem instructores q habent superiorem instruere sup ordine electionis:vt in.c.nihil.j.eo.z meli⁹ in.c.cupientes.eo.tit.lib.vj.Si em̄ decretū faceret plenā fidē nō esset opus mittere īstructores:quia superfluis remedijs non est vtendū.. ¶ Scḋa fuit opi.Host.dicentis qꝺ prima facie decretū facit fidē nisi denegetur p aduersarios.Nec ob.ꝙ iura mādant instructores destinari:q2 pñt intelligi eo casu quo decretū nō intercessit vel ad maiorē cautelā. ¶ Tertia fuit opi.d.Ant.distinguētis:vtrū decretū fuerit factū p publicā ꝑsonam attestantē oīa fuisse gesta in pñtia sua:z tunc nō apparet rō q̄re huic decreto nō detur fides plena.Aut decretum fuit ꝯfectū manu priuata z tunc procedit prima opi.Et hec tertia opi.mihi satis plz dummodo in tali scriptura interueniant oīa requisita ad substantiā scripture publice vt testiū pñtia z similia. ¶ † An autē [e] iste notarius possit esse laicus [f] in actu electionis.dicā in.c.q2 ꝓpter.j.eo.z plene examinaui materiā.in.c.sicut.j.ne cle.vel mo.vbi examinaui generaliter vtrū sup spūalibus possit laicus cōficere instrm.Et an z qñ clerici notarij possint publicare scripturā:z arbitror ꝙ eo casu quo decretū fit per ꝑsonā publicā qꝺ nō fit de necessitate ꝙ apponat sigillū capituli q2 scriptura publica facit esse fidē absqz alio adminiculo:sz sigillū est necessariū qñ scriptura est priuata.Ad hoc vide singulare dictū Inno.menti semp tenendum in.c.inter dilectos.de fide instru.vbi dicit ꝙ si instrumentū siue priuilegium confectum manu publica habeat sigillū appensum lz perdat sigillum vel destruat nō per hoc corruit fides instrumenti:q2 sufficit autoritas notarij. Intellige qñ scriptura hz oīa signa publicitatis:ideo cautū est vt collationes bñficiorum z similia fiant p manum publicā ne destructo sigillo prelati corruat fides instrumēti. ¶ † Ad secūdā questionē gl.an istud decretū sit de substantia electionis glo.p̄mo recitat quosdam tenere qꝺ non:sed postmodū sentit cōtrariū:q2 hodie publicatio voluntatū est de substantia ⁊c.Sed vt dicit Io.and.z bene glos.in hoc inepte loquitur quia quāuis ea q̄ dicuntur in glo.sint de substātia electionis tanq̄ cōcernētia formam.nō tñ sequitur quod ista scriptura sit de substantia electionis:imo tz Host.qꝺ decretum non sit de substantia electionis.sed satis est ꝙ de ea possit fides aliter fieri.z de hoc vr gloss.in.d.c.eps.lxj.dist.Quidam tñ voluerūt dicere ꝙ decretum est de substantia postulationis z non electionis.Cuius ꝯtrariū probat in.c.osius.§.sz aliud.ea.di. ¶ † In gl.in ỽbo.ꝯiugata.in fi.no.singulariter istam gl.iuncto tex.nam quotidie [g] solet allegari nec habemus super hoc aliquē text.expressum.Ex qua glo.collige ꝙ natus ex soluto z soluta legitimat per sequens matrimonium lz mulier nō esset cōcubina:sed ex furtiuo accessu genuerit filiū z idem sentit glo.in.c.qualis.xxx.q.v.Et hāc opi.secutus est Io.an.hic transit etiā do.An.z Gof.in sum.huius tit.seu de fi.presby.in.§.si quis.Sz Bar.tenet cōtrariū in.l.cōcubinā.ff.de ꝯcu.z idē Pet.de ancha.z dicit se vidisse ꝯsiliū Old.super hoc.Mouentur isti quia iura de hac legitimatione loquentia requirunt ꝙ filius sit natus ex ꝯcubina retenta in domo loco vxoris ex indubitato affectu:vt institut.de nupt.§.aliqñ.z de here.que ab

Sebast.Sapia.
[a] ¶ Nā ꝯria.Uide text.cū ibi not.in l.q̄situ.ff.ꝺ in ius vocā.in.l.aduersus.§.j.ff.de inofic.testā.z q̄ notātur.in.l.scire.§.si mater.ff.de tuto.z curato.da.ab his.

[b] ¶ Qꝺ erat.adꝺ ꝙ Spec.in tit.de lapsis z dispensatis.§.nunc ꝺ eporum.in fi.tz:opin.Inno.z Host.et eādē tz.Gas.cal.ꝯsi.j.de ele.alleg.Spe.sz Ioā.cal.eo loco dicit initiū semp spectandū tñ cōmunior opi.est superior.

Sebasti.Sapia.
[c] ¶ Et dr.vid mo der.i.l.ne quicq̄.§.vbi decretuz.ff.de offi.procon.et leg.in.l.si finita.§.iuli.ff.de dam.infec.

[d] ¶ Plenā fidem.Adde Spe.in ti.de ele.§.j.ỽ.celebrata.vbi late de materia.

Sebasti.Sapia.
[e] ¶ An aūt.Uide no.p Dec.in.c.decernimus.col.ij.j.de iudi.vbi disputat an religiosi z clerici possint esse notarij.

[f] ¶ Laicus.Adde Spec.in tit.de instru.edi.§.viij.ỽs.quid ergo.
Zacharias.

¶ Adꝺ car.mādag.in tract.suo de elec.parte.j.c.xix.eundez in ea.parte.c.xxij.i glo.in ver.secreto.

Sebasti.Sapia.
[g] ¶ Naz quotidie Uide Ang.aret.in.§.fina.instit.de nup.p practicum pap.in for.libel.quo petitur here.ab inte.in glo.in ỽ.nullis Moderñ.in.l.gñali.§.j.C.de insti.z substitut.vide late p Deci.in cōsi.clv.z diligenter.vbi tandē ꝯcludit id quod Abb.hic.

intesta.de fe.§.quibus. Posset addi iudicio meo
hic rõ fortior. Nã natus ex nõ cõcubina sꝫ ex furti
uo accessu nõ potest de iure ostendere patrẽ. Est
eñ vulgo quasi cõceptus: qꝛ nõ subest aliq̃ p̃sum
ptio quare magis dicatur filius istius q̃ alteriꝰ.
arg.l.vulgo ꝯcepti.ff.de sta.homi.ergo nõ dꝫ iste
legitimari per sequẽs matrimoniũ cũ nõ sit indu
bitatus filius. Nã forte ob hanc causaꝫ iura ciui
lia requisiuerũt cõcubinã ad hoc vt proles legiti
metur ex sequẽti matrimonio. Et quanq̃ p̃dicta
multũ vrgeant tñ sequor opi.glo.fauore legitima
tionis ⁊ matrimonij.⁊ per.c.tanta.j.qui fil.sint le
giti.vbi tex.circa istã legitimationem nõ requirit
concubinatũ sed solũ fundat se super fauore ma
trimonij ⁊ requirit dũtaxat ꝙ tpe ꝯceptionis po
terat esse matrimoniũ inter virũ ⁊ mulierem.facit
qꝺ in simili no.ibi: ⁊ in regula sine culpa.de regu.
iur.lib.vj.in mercu. Nam iura ciuilia requirũt ad
hoc vt legitimet̃ proles p̃cedens ꝙ interueniãt in
isto matrimonio instrumenta dotalia: vt instit.de
nupt.in.§.prealleg.⁊ tñ ius canonicum nullam fa
cit mentionem de hmõi instrumentis dotalibus:
sed solum fundat se sup fauore matrimonij. Vñ
sicut nõ curatur de instrumentis dotalibꝰ: ita nec
curandum est de ꝯcubinatu: sed illud solũ sufficit
ad legitimationẽ ꝙ tpe conceptionis poterat esse
matrimonium inter virum ⁊ mulierem.[a] Et ex p̃
dictis iuncta glo.habes bñ notare ꝙ etiã in ma
teria restringibili appellatione legitime[b] nati ve
nit legitimatus per sequens matrimoniũ fingitur
eñ legitime natus. Et ex hoc puto qꝺ talis sic le
gitimatus succedit in feudo paterno.arg.hic iun
cto.c.cũ in cunctis.s̃.eo.de quo vide qꝺ pleniꝰ di
18 xi in.c.tanta.qui fil.sint legi. ¶ † Si aũt matrimo
nium nõ fuisset secutũ: tunc credo quod iste natus
ex furtiuo accessu ad mulierem nõ succedat patri
in aliquo decedentis ab intestato: qꝛ iura dicẽtia
qꝺ filij naturales succedant patri ab intestato in
duabus vncijs nõ extantibus filijs legitimis nec
cõiuge: vt in aut.licet.C.de nat.libe. loquũtur in
natis ex cõcubina retẽta in domo indubitato af
fectu: vt est text.satis bonus ⁊ clarꝰ in aut.quibꝰ
mo.nat.effi.sui.§.si quis aũt defunctus. Et hanc
opi.firmat Jo.an.in addi. Spec.in ti.q fil.sint le
gi.circa prin.vbi dicit ꝙ lꝫ oẽs nati ex soluto ⁊ so
luta appellẽtur ex cõi vsu naturales: tñ ꝓprie na
turales dicunt̃ nati ex cõcubina retenta in domo
loco vxoris. Et facit hoc dictum ad statuta faciẽ
tia mẽtionem de naturalibꝰ tñ. Et ideꝫ videt̃ vo
luisse Spec.in ti.de suc.ab intest.in ver.nũc de na
turalibꝫ.vbi requirit tria primo ꝙ isti sint nati ex
soluto ⁊ soluta.scꝺo qꝺ ex concubina.tertio qꝺ sit
vnica cõcubina. Et hanc opinionẽ firmat gl.in.c.
nisi cũ pridẽ.in ver.mãseres.de renũ.⁊ in.c.per ve
nerabilem.qui fil.sint legi.in verbo: non naturali
bus.⁊ videt̃ de hoc bo.text.in.c.liberi.xxxij.q.iiij.
Quare aũt aliud in hac q̃ne q̃ in p̃cedenti.dic
ꝙ ibi superuenit matrimoniũ vnde fauore matri
monij subsequitur legitimatio. Sꝫ in casu nostro
non superuenit matrimonium: sed solũ loquimur
de facultate succedẽdi: vnde non debemus disce
dere a dispositione iuris ciuilis p̃sertim cũ subsit
cã legitima excludẽdi eos a successione per rõnẽ
19 quã.s̃.allegaui. ¶ † Filij aũt p̃sbyterorũ[c] nõ suc
cedũt patri in aliquo: quia nõ dicunt̃ ꝓprie natu
rales sed spurij: qꝛ p̃sbyteri dicuntur quasi matri
moniũ ꝯtraxisse cũ ecclesijs. Unde dicunt̃ cõmit
tere non simplicem fornicationem sed adulteriũ.
De quo vide gl.no.quã tenebis menti in.d.c.per
venerabilem.in ver.adulterinis.⁊ gl.in.l.ij.C.de
epi.⁊ cle.per Bart.in.l.si gener.ff.de his qui.vt in
dig.per Archi.in.c.eos.xxxij.dist. Itẽ qꝛ concubi
natus in eis est oĩno damnatus: vt.j.de coha.cle.
⁊ mu.p totũ. ¶ In gl.in v̊.innuit nullã esse.i fi.no.
gl iuncto tex.p intellectu istius.c.in cunctis quod
melius declarat̃ hic q̃ ibi: ⁊ tene cõclusionẽ huiꝰ
glo.qꝺ quo ad vtrũqꝫ ille est canon late sñie.sꝫ cla
rius hoc probat̃ in.c.si cõpromissarius.e.c.q̃q̃.j.
20 eo.lib.vj. ¶ † Unũ tñ scias ꝙ si eligit̃ criminosus
occultus electio non est ipso iure nulla sed annul

d landa:[d] vt est tex.no.in.c.inter dilectos.de excessi.pla.⁊ vide qꝺ dixi in
c.super eo.s̃.eo. ¶ In gl.in ver.in scholis.in fi. Not.glos.que quotidie.
solet allegari.qñqꝫ tñ scholares existẽtes in partibꝰ effecti aliqualiter
elati ex prosperitate fortune dicũt alijs scholaribus non noui vos.cõ
21 tra quos glo.arguit in.c.prophetauit.j.q.j. ¶ † In glo.in ver.ignorã
tiam.in fi.no.duo ex ista glo. Primo qꝺ quis presumit̃ scire factũ alte
rius qñ est tale factũ quod tenebat̃ indagare ex officio suo: secus si nõ
tenebat̃ inquirere. Nam tunc presumit̃ ignorãtia de facto alieno: quo
casu debet intelligi regula presumit̃ ignorãtia de regu.iur.lib.vj.et ad
hoc solet allegari quotidie iste tex.iuncta glo. Ex hoc infero ꝙ si prela
tus cõtulit subdito indigno dignitatẽ vel beneficiũ presumit̃ sciuisse
eius indignitatẽ nisi probet ignorantiam: qꝛ tenebatur prius inquire
re de vita ⁊ moribus illius: vt in.c.postq̃.s̃.eo.⁊ in.c.nihil.j.eo.cũ simi.
22 ¶ † Scꝺo no.ꝙ ignorantia[e] põt probari per proprium iuramentum[f]
e Idem no.glo.in.c.nulli.j.eo.lib.vj.⁊ in.c.in electum.xxxiiij.qꝺ.ij. Facit
f tex.in.c.si vero.ij.j.de sentẽ.excom. Quod tñ limitat Pau.in cle.cõsti
tutioneꝫ: de electio.nisi cõiter fuisset ille habitus pro illegitimo seu fa
ma fuisset orta cõtra eum.nam tunc non debet stari iuramento ꝓprio
cũ sit vrgens presumptio ꝯtra eum.quod satis mihi placet.⁊ no.illud
verbum. ¶ Item fm Compost.poterit ꝓbari ignorãtia ꝓbando.qꝺ
electus cõmuniter habebatur pro legitimo ⁊ tanq̃ legitimus funge
batur publicis honoribus. ¶ In gl.pe.in fi.doc.cõmuniter cõcludunt
ꝙ aut canonici elegerunt ante restitutionem factam per papam ⁊ tunc
tenet electio: qꝛ fuit facta ad ecclesiã vacantẽ: nec poterant diuinare ꝙ
papa vellet illũ restituere vel presumere qꝺ papa vellet ipm eligere ex
23 plenitudine potestatis. ¶ † Quia fm Inn.nõ debet papa generaliter
vti plenitudine potestatis: sed ex cã tãtum.quod verbum singulariter
not. Nam cũ iura sint fundata super ratione.j.dist.consuetudo.non de
bet papa recedere a iure ordinato sine cã. Et vide ad hoc qꝺ dixi in.c.
de multa.de prebẽ.⁊ predicta intelligenisi papa apposuisset decretuꝫ
afficiens etiã ignorantes: vt in cle.j.de concessi.preben. Aut papa con
stituit vel elegit anteq̃ canonici elegissent: ⁊ tũc nõ valet electio cano
nicorum quãtũcunqꝫ ignorantiũ: quia reperitur facta ad ecclesiã non
vacantem contra.c.ij.de conces.prebẽ. Et hec questio ꝓcedit presuppo
sito quod dignitas depositi non vacet in curia.de quo dicẽdum.vt le
gi.⁊ not.in.c.ij.de prebẽ.lib.vj. Et an beneficia promoti in curia vacẽt.
vide gloss.in clemen.j.vt lite penden.

1 ¶ Prelatus citra episcopum potest ad aliam prelaturam eligi:
episcopus vero debet postulari.
2 Infirmitas impediens: est cã ne aliquis promoueatur in prelatum.
3 Eligentes nõ possunt in preiudicium electi validitatem illius electio
nis compromittere.5.
4 Electus potest dissentire ante confirmationem sine cõsensu superioris
postea vero non.11.
6 Cõsensus cõtrahẽtiũ sufficit ꝙ interueniat diuerso tpe vnꝰ ab alio.
7 Repulsus ratiõe alicuius capacitatis: an presumat̃ semp in illa inca
pacitate permanere: an onus probandi transferatur in excipientem.
8 Res inter alios acta licet nõ facit plenam fidẽ in alio casu tamen fa
cit presumptionem que transfert onus probandi in aduersarium.
9 Maior pars põt renũtiare honori itroducto in fauorẽ totiꝰ collegij.
10 Matrimonium in statutis intelligitur de carnali non spirituali.

Cum inter canonicos. Electus a maiori par
te capituli si est idoneꝰ ⁊ ꝯsenserit vel cõsentire velit etiaꝫ si
nõ sit de gremio ecclesie refutari nõ põt. Vel aliter sic. Non
possunt electores in p̃iudiciũ electi cõpromittere.sꝫ si ꝯsenserit electiõi sue
vel ꝯsentire velit nõ obstãte laudo in ꝯtriũ lato est cõfirmãdus si aliud
canonicuꝫ sibi nõ obsistat: lꝫ nõ sit de gremio illius ecclesie quãtũcunqꝫ
ob hãc cãm a minori parte fuerit appellatuꝫ. Et in hoc vltimo est iste
tex.multum no. Diuidit̃ nam primo factũ ⁊ partiũ allegationes. Se
cundo ibi: discretioni.diffiniendũ cõmittitur. ¶ Casus literalis. Va
cante ecclesia Saoneñ.canonici ꝯuenerũt simul ad electionem celebrã
dam ⁊ singuli requisiti cõi cõsensu prepositum astensem elegerũt.exce
pto.S.subdiacono q prius appellauit ne dictum prepositũ eligerent
morbo epileptico laborantẽ pro quo alia vice tanq̃ inhabilis fuerat
recusatus: nec ad aliaꝫ ecclesiã dꝫ fieri trãsitus donec reperit̃ idoneꝰ
in ecclesia saoneñ.postmodũ archipresbyter pro parte sua dictus.S.
pro se super questiõe ista in Mediolaneñ.archiepm cõpromiserũt ar
chiep̃s magistrum.G.modiceñ.canonicum eis dedit in epm ⁊ etiã cõ
firmauit. Demũ causa super his ad sedem apostolicã est delata.hec ⁊
alia in p̃ntia pape allegata fuerũt: mandat papa quibusdaꝫ qꝛ cõstat
electionem de preposito predicto a maiori ⁊ saniori parte capituli cele
bratam fuisse publicatam etiam ⁊ subscriptã electionẽ ipsam debeãt
cõfirmare dũmodo dictus p̃positus electioni de se facte ꝯsenserit. Cũ
per mutuũ cõsensum eligentiũ ⁊ electi quasi cõiugale vinculuꝫ sit con
tractum.nisi sufficiẽter sit ostensum eũdem prepositum morbo epilepti
co laborare super quo extitit appellatũ contra ipsum nõ obstante ap
pellatione si qua ex alijs causis superius memoratis fuerit interposi
ta que friuole sunt.nec obstante eo qꝺ post talẽ electionem per archi
epm dꝫ esse factum quãuis a partibus cõpromissum fuerit in eundẽ cũ
electores

a ¶ Et mulierem. Adde qꝺ Ange. cõsi.xxix.vbi late examiat hãc materiã dicit qꝺ determinatio canoni.ꝓcedit i foro ecclesiastico.nõ i cesareo.⁊ ibi vid an succedat i feudo. ⁊ Ro.etiã ꝯsi.ccclxv.ꝯcludit ꝙ nõ succedat.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Appellatione legitime. Vide p do. Jas.in.l.si qs a ꝓ emptore.ff.de vsuc.vbi late an legitiatus veniat appellatiõe legitimi. vid Deci.i cõsi.clv.co.iij.vbi ponit ad q̊s effectus legitimatus p subsequẽs mrimoniũ censeat̃ legitimꝰ.⁊ ibi nun qd excludat substitutum.

c ¶ Pbr̃oꝝ. Adde Bart.ꝯsi.xlix. quid de alijs naturalibꝰ ponã in c.p venerabilem. Zacharias.

d ¶ Sed annullãda. Adde Card. mãdago. in sepe alleg.trac.de ele. pte.ij.col.lix.i gl. in ver.periurꝰ.et in v̊.tales.⁊ Feli. i.c.q̃relã.i.iij.col. in p̃n.de iureiur.
Sebasti.Sapia.

e ¶ Qꝺ ignorãtia. vide ang.in.l.plagij criminis accusatio.C.ad le.fla. de plagi.facit regula quaꝫ ponit gl.in.§.sed iste.i.sti.de actio.qꝺ in his q̃ dependent ex voluntate alicuius statur suo iuramento.

¶ Propriũ iuramẽtũ. Addꝺ Ro. cõsi.ccclxxxj.

electores ab electione non potuerunt resilire.⁊ idem est etiã si nõ cõpromiserũt: etiã si dictus ꝑpositus nõdũ electioni facte cõsensit dũtamẽ velit cõsentire: electionẽ illius debeant cõfirmare dũmodo morbo nõ
1 laboret obiecto. Ber. ¶ Not.j.ꝙ ꝑlatus citra epm[a] põt eligi in epm.
a nec est necesse qð postulet̃ tanꝙ dignitati sue alligatus: qꝛ nõ est in vinculo matrimoniali obligat⁹ ideo põt eligi. ad idẽ.c.innotuit.s.eo.⁊.c.si abbatẽ.j.eo.li.vj. ¶ No.ibi: in capitulũ qð electio prelati sit in caplo quãuis tñ sit in choro: vt in.c.cũ nobis.s.eo.⁊ in hoc stãdũ est ꝯsuetudini vt ibi no. ¶ No.ij.ꝙ cõtra noĩatũ põt singularis de ecclesia opponere
2 ne eligatur ⁊ ex iusta causa ad superiorẽ appellare. ¶ †Not.ꝙ patiẽs morbum impedientem morbosum administrare dignitate est ineligibilis. Infirmitas enim impedit promouendum si dubitatur de conua
b lescentia: Nõ tñ repellit iam promotũ: sed debet sibi dari coadiutor[b].
3 j.de cleri.egro.c.tua.⁊ in.c.de rectoribus. ¶ †No.ꝙ canonici non pñt in preiudiciũ electi facere cõpromissum super electione vel validitate electionis iam facte etiam si electionis validitas reuocetur in dubiũ.
4 ¶ †No.ꝙ per consensum electi ⁊ eligentium cõtrahitur spirituale coniugium inter ecclesiam ⁊ electum. Non ergo ad istud vinculũ contrahẽdum necessario requirit̃ cõfirmatio vel consecratio: sed ex solo cõsensu eligentium ⁊ electi cõtrahitur: per confirmationẽ autem subsequẽtem illud vinculũ efficitur ratũ: quia non potest amplius electus renũtiare sine superioris consensu: vt in.c.ij.de translatio.epi. Per consecrationem vero dicitur tale coniugium consummari vt in.c.fina.eod.titu.vbi bo.tex. Unde quemadmodũ inter virum ⁊ vxorem ex solo consensu contrahitur matrimonium carnale: vt in ca.sufficiat.xxvij.q.ĩe.ij.⁊ in.c.fina.de sponsa.duo. Ita dicendum in isto coniugio spirituali: nam canonici eligendo representant ecclesiam: vt in.c. requisisti.⁊.c.re
5 latum.de test. ¶ †Not.ꝙ de necessitate non requiritur ꝙ tẽpore consensus prestiti per electũ eligentes perdurẽt in priori cõsensu. Ex quo eñ semel elegerũt potest electus postea cõsentire: licet electores nũc dissentiant. quia cũ nõ possint de iure dissentire: vt in.c.publicato.j.eo.perinde est ac si ꝑdurarent in priori cõsensu. Et per hũc tex. reprobatur opi. cuiusdã doct. antiqui qui tenuit in hoc ꝯtrariũ dicens de necessitate requiri ne consensus eligentiũ ⁊ electi concurrãt eodẽ tpe. Nec sufficit qð electus cõsentiat eo tpe quo electores dissentiunt. arg.c.si.de ꝓcur.lib.vj. fatebatur tñ ꝙ electores debebant ꝯpelli ad consentiendũ: sed hec opi. euidenter reprobatur hic. Nec obst.c.si.prealle. qꝛ loquitur in eo casu quo is qui primo cõsensit potest dissentire ante consensum per aliaꝫ parteꝫ prestitũ. Sꝫ in casu nostro nõ pñt canonici resilire ex quo semel elegerũt: sunt eñ functi officio eorum. vt plene dixi in.c.pe.de postulat.
6 prela. ¶ †Et faciunt ꝑdicta ad questionẽ nũquid[c] in alijs actibus seu
c gerendis valeat ꝯtractus si partes cõsentiunt diuerso tpe. Et prio pono in matrimonio mulier consensit hodie: demũ elapsis aliquibus diebus ꝯsensit masculus: nunqd matrimoniũ dicatur contractũ. sic etiam põt opponi exẽplũ in alijs pone ꝙ hodie ꝯsensi venditioni de aliq̃ re facta tu nõ consensisti statim sed interiecto tpe: nunqd valeat talis venditio seu emptio. vide ad hoc glo.not.in.l.consensu.ff.de actio.⁊ oblig.⁊ in.l.j.de ꝯtrahẽ.emp.specu.in titu.de sponsa.in.j.col.⁊ vř ibi concludi qð cõtrahentes debent eodẽ tpe consentire. sed cõtrariũ videtur notari per Host.⁊ Jo.an.in.c.dilectus.⁊.c.ex literis.el.ij.de spon. Sentiunt enim ꝙ si is qui primo cõsensit perduret in suo consensu non habet officere ꝙ alterius consensus diuerso tpe interueniat[d]: nam dicunt̃ ꝯsentire.i.simul sentire. qꝛ perseuerando in ꝑmo ꝯsensu dicuntur cõsentire tẽpore ꝯsensus ab alia parte prestiti. Et pro hoc optime facit iste text. hic. nam ꝯtrahit̃ hic matrimonium spirituale lꝫ consensus eligentiuꝫ ⁊ electi nõ interueniat eodem tpe: qꝛ canonici videntur ꝯsentire ex quo nequeũt a priori consensu resilire.⁊ ad idem.c.si.de ꝓcura.lib.vj. ¶ In glo.j.ibi: dicitur esse capitulum vbi maior pars. No. singulariter istaꝫ glos.ꝙ vbicũqꝫ est dissentio inter illos de capitulo super iuribus capitularibus capitulum dicitur esse vbi est maior pars ⁊ tanꝙ capitulũ potest cõstituere procuratorẽ ⁊ alia agere. que pertinent ad dispositionem capituli. Naꝫ in dubio presumitur pro maiori parte donec minor pars ostenderit causam legitimã contra maioreꝫ partẽ: vt in.c.j.de his que fiunt a maio.parte ca.⁊ in.l.ꝙ maior.ff.ad muni.⁊ in.c.apostolica.lvj.dist. Nec obstat si dicat̃ collegiũ cõsistere penes duas partes. vt in.l.nulli.⁊ in.l.plane.ff.qð cuiusqꝫ vniuer. Quia illud procedit dum collegium est in cõgregando: sed postꝙ est ꝯgregatũ ⁊ disceptatio est inter eos dicitur consistere collegiũ penes maiorem partem capituli: vt plene dixi in.c.cum nobis.s.eo. Et not. bene glo.in si.in eo qð dicit quod si procurator est cõstitutus a maiori parte habebit expensas a capitulo licet sit litigium cum singulis de capitulo. Goffre.tñ nititur impugnare hoc dictũ gl. motus quia nõ debet isti prouideri de bonis aduersariorũ. Host. dicit ꝙ regularis debet expensas habere ab ecclesia etiaꝫ lite pendente cum non habeat vnde illas faciat. iuxta illud quod legi.⁊ no.in.c.olim.⁊ in.c.ex parte.j.de accusa. ¶ Secularis autẽ litigabit de suo ⁊ si obtinebit recuperabit expẽsas ab ecclesia ex quo vtiliter gessit negotiũ ecclesie. vt in.c.cũ pro cã.de procur. Si vero succumbit sentiet ipse ⁊ socij damnũ. Aduerte quia hec dicta Hosti. puto procedere nõ in maiori parte capituli: sed in minori parte litigante pro ecclesia. Uñ posset in hac materia sic distigui qð aut litigat maior pars ⁊ habebit

a Zacharias. ¶ Prelatus citra epm. Adde ne te fallat hoc dictum qꝛ est nimis crudum ꝙ abbas exẽptus eligi nõ põt sed postulari a ro.põtifice vt ꝑ Hosti.in.c.cũ venerabilis.j.de ꝯsue. vel etiã vt cõmunior est opi. a legato a latere ⁊ hãc cõeꝫ tenẽt Bar.⁊ Cõpost.i.c.vl.j.de postu. sed tu dic ꝙ etiã eligi põt ꝑ istũ tex. Pro quo est alius text.in ter.in.c.si abbatẽ.eo.ti.lib.vj.et ibi ꝑ archi. Pet.de anchar. Do.⁊ Philip. fran. et dixi.s.in addi.⁊ istuꝫ in.c.bone.lo.ij.in ver. postulat̃.ĩ prin.de postu.prela.

expensas ab ecclesia ex quo litigat pro iuribus ecclesie. vnde presumitur moueri bono zelo.ar.hic. Nã hoc appellatur capitulũ vbi est maior pars licet sit dissentio inter singulares de capitulo ergo debet consequi omnia iura de capitulo.arg.in regula accessorium.de regu.iur.lib.vj. credo tamẽ quod si maior pars capituli fouet iniustam cãm improbabiliter quod satisfaciet dãdo ecclesie de proprio.ar.in.c.de multa de preben.⁊ in.l.non est ignotum.C.de administrat.tutor. sed respectu minoris partis satis potest teneri opinio Hostien.
7 ¶ †In gl.in ver.recusatus.in si.not.ex hac gloss.
e duo. Primo[e] quod sicut semel criminosus presumitur perdurare in eodem crimine nisi probetur
f emẽdatus:[f] vt in regula semel malus.de reg.iur.lib.vj. Ita videtur dicendum in morbo. vt semel morbosus presumatur laborare eodẽ morbo nisi probet se liberatum: ⁊ in hoc tene menti istam gl. nam aliqui tenent contrarium vt statim dicam.
¶ Secundo no.ex glo. quod semel repulsus pretextu morbi non potest amplius eligi nisi probet se liberatum. vnde repulsio facta respectu vnius ecclesie facit fidem quo ad aliam ecclesiã sicut in sententia lata contra electum super crimine. vt in c.super eo.s.eo. ¶ Inno.⁊ Hostien. aliter distinguũt quo ad vtrũqꝫ dictum. dicũt enim aut quis fuit repulsus ex vitio durabili vt puta ꝑpter crimen vel infamiam ⁊ procedit primũ dictum. aut repulsus ex vitio seu defectu nõ durabili: tunc nõ sufficit probare quem fuisse alias repulsum vel morbosum: sed oportet quod probetur eũ de presenti illo morbo laborare.ar.hic vbi papa nõ mãdat inquiri an al's fuisset repulsus licet hoc fuisset obiectum: sed solũ mandat inquiri de existentia morbi. domi. Anto. dicit qð quo ad excipientem non est fundata intẽtio ex eo quod semel fuerat repulsus: quia variata electiõe variatur effectus sñie. vnde excipiẽs habet de nouo probare: ⁊ sic intelligit tex.in medio. sꝫ si al's morbosus petit se vt sanuꝫ admitti: debet probare se liberatũ. vt in si.c. Joan.and. tenuit indistincte quod onus
g probandi incumbit ei qui semel morbosus[g] fuit repulsus.arg.huius tex.in si. Iteꝫ qꝛ presumptio transfert onus ꝓbandi in aduersariũ vt in.c.vnico.vt eccle.benefi.⁊ sic in effectu approbat opi.gl.
h que mihi satis placet.[h] nam ea que nõ mutant̃ solo cursu temporis non presumũtur mutata. vnde sufficit in illis probare qð aliquo tempore extiterunt: sicut dicimus in eo qui semel fuit dominus vel semel possessor. naꝫ semper presumitur dominus vel possessor. nisi probetur cõtrarium. vt leg.⁊ not.in.l.sine possidetis.C.de probatio.⁊ dixi in c.in presentia.eodẽ titu. morbus autem non tollitur solo tractu temporis: ideo ꝑsumitur quis in eodem perdurare. sicut dicim⁹ in furioso. lꝫ enim
i ille sit morbus curabilis tñ semel furiosus[i] semꝑ
k presumitur talis[k] nisi ꝓbetur contrariũ. vt est tex. iuncta glo.in.c.si.de suc.ab intesta.⁊ in.c.indicas.
8 iij.q.ix. ¶ †Nec ob. si dicat̃ ꝙ res inter alios iudicata nõ dꝫ facere fidẽ in alio casu. vt in.c.inter dilectos.de fide instru. quia dico ꝙ lꝫ nõ faciat plenam fidem facit tamẽ presumptionẽ: vt dixi in.c. veniens.ij.de testi. sed sola presumptio sufficit ad

b ¶ Coadiutor. adde late. Oldr. consi.xliiij.
⁂ Sebasti. Sapia.
c ¶ Nunqd. Uide no.in.l.continu⁹.in prin.ff.de ver.obl.in.l.j.in princ.ff.de pact.⁊ dicit Bal.in.l.j.co.antepenult.C.q ad mit.ꝙ vbi requirit̃ ꝯsensus dꝫbet intelligi in ipso actu qꝛ dꝛ consensus q̃si simul sensus. de quo etiaꝫ ꝑ Moder.in.l.si qs mihi bona.§.iussuꝫ.ff.de acq.heredi.
d ¶ Interueniat. Adde frã.de are.ꝯsi.xiij.lapũ alle.lvij. Cal.ꝯsi.v.de sponsa.
⁂ Sebasti. Sapia.
e ¶ Primo. Uide Feli.in.c.j.col.ix.ver. fallit octauo j.de ꝓba.late per And.sicu.in.c.testimoniũ.in glos.in verb.emendatus. vbi ẽt remissiue ꝑ Feli.j.de testi. vide circa hãc regulã Abb.⁊ Feli.in.c.scribam.j.de ꝑsump.⁊ qð si qs ꝑ trieniũ laudabiliter vixit ꝑsumat̃ emẽdat⁹ ponit Jo.de imo.in.c.cũ deputati.j.de iudi.
f ¶ Emendatus. Adde Ro.cõsi.ccxxvj. Zacharias. ¶ Et qs modus est seruãdus ĩ volẽte ꝓbare tex.in c.testimoniuꝫ.de test.⁊ Pet.de ancha.cõsi.xxx. Sed aduerte qð vbi quis per trienniũ stetisset absqꝫ perpetrando flagitium de quo fuit aliquis cõuictus ꝙ absqꝫ alia probatiõe presumitur esse emendatus. not. Bal.⁊ Ang.in auc.de manci.§.ij.
g ¶ Semel morbosus. adde Ro.ꝯsi.ccclxxxvij. vbi ꝯsuluit ꝙ qs semel excõmunicatus semper dꝫ euitari donec legitime probetur absolutio.
h ⁂ Sebast. Sapia. ¶ Satis placet. Uide Bar.in.l.de etate.colũ.pe.ff.de mino.in.l.spadonem.§.qui absolutus.ff.de excu.tuto.
i ¶ Semel.furiosus. Adde Alexan.consi.cxlj.j.lib.
k ⁂ Sebasti. Sapia. ¶ Presumit̃ talis. Uide Moder.in.l.furiosum.C.qui testa.face.pos.⁊ no.in.l.diuus.ff.de offi.ꝑsi.

remouendum promouenduz.arg.in.c.super eo.§.eo.lxxxj.distin.tantis.ꝛ q̃q̃ morbus non sit delictū tñ est defectus:debet enī clare constare de idoneitate promouēdi.vt in.c.cuz nobis.§.eo. ¶ In glo.in ver.nec ad aliā ecclesiā.ibi Tan.dixit ꝛ melius ꝛ hec opi.Tan.cōiter hic allegabat per doc.ꝛ eā approbat cōsuetudo ẜm Hosti.ꝛ teneas illā quicqd postea dixerit Hosti.nam vr clare probari per istuz tex.vbi pa.reputat friuolam exceptionem.† Et ex hoc no.ꝙ maior pars potest renūtiare fauori introducto ad honorem totius collegij. ¶ In glossam in ver.ꝛ confirmauit.ibi:quoniam tanq̃ arbiter elegit:quasi velit gl.dicere ꝙ cū qs hz ius eligendi ꝛ cōfirmandi eodem iure eligēdo vr ɔfirmare.secus si habet iure diuerso puta iure deuoluto et iure proprio vel tanq̃ arbiter ꝛ tāq̃ archieps:qꝛ cū representet duas personas potest separatim illos actus exercere.de hoc vide qđ dixi plenius in.c.cām.§.e.ꝛ quod no.do.de ro.decis.cclv.ꝛ gl.in.c.vt circa.j.eo lib.vj. ¶ In gl.in ver.ꝛ subscriptā.in fi.tenet glo.ꝛ ad istū tex.dic ꝙ papa ponderauit ꝙ electio erat facta ꝛ subscripta ad magis notandā monastātiam canonicorū:sz quo ad impotentiam variandi sufficit sola publicatio scrutinij:vt in.c.publicato.j.e.ꝛ dicit Inno.hoc procedere etiā in electionibus canonicorū vt post publicationē factā nō liceat variare.arg.ij.q.vj.c.ei q.§.nominatiōes.ꝛ in.l.hi q ad ciuilia.C.de appel.ꝛ no.hoc vltimū. ¶ † In gl.ꝛ v̄bo quasi cōiugale.in fi.No.duo ex hac gl.Primo [a] qđ per solum consensum eligentiū ꝛ electi est vere cōtractum matrimoniū spirituale sed qꝛ adhuc nō est ratū id est firmū.tex.vtitur hac dictione quasi.vel dic ẜm doc.qđ ideo dicit quasi:quia ɔiugiū spirituale dicitur ɔtrahi ad instar carnalis:vnde dicitur istud quasi coniugiū:qꝛ verū ꝛ proprium coniugium dicir carnale.istud spūale est quasi cōiugium.ꝛ hoc no.pro statutis facientibus mentionem de coniugio vt intelligātur de carnali ꝛ non de spirituali[b]:qꝛ in statutis verba capiuntur proprie ꝛ non improprie:vt in.c.in nostra.j.de iniur.Ad predicta ꝙ dicatur esse contrarium cōiugiū per cōsensum.vide gl.in.c.quanto.lxiij.dist.q̄ dicit ꝙ per solā electionē acquiritur ius p̄lature ꝛ ius administrandi in habitu sed per confirmationez acquiritur exercitiū.ꝛ idem sentit gloss.in.l.priuatorum.C.de iurisdi.om.iudi. ¶ † Secundo not.ex glos.ꝙ electus potest ante confirmationē renunctiare electioni de se facte quātūcūqz cōsenserit.de quo vide glo.pleniorem in.c.si electio.j.eo.libr.vj. ¶ In glo.in verbo resilire.in fi.dic melius vt dixi in.c.bone.allega.in gloss.quia differentia est inter electionem ꝛ postulationez. ¶ In glo.in verbo nō cōpromiserint:ibi maxime supple:tene gl.quia sicut non possunt electores directe recedere ab electione.vt in.c.publicato.j.eo.ita nec indirecte compromittendo in preiudiciū electi.Nam eo qđ elegerūt functi sunt eorū officio:vt plene dixi in.c.penul.§.de postula.prela.ergo nō possunt cōpromittere in preiudiciū electi. ¶ Extra glo.q̄ritur quid si iste.s.canonicus obtulisset in capitulo probationes super morbo obiecto ꝛ appellasset:nunquid illa oblatio probationis habuisset iustificare appellationē.videtur qđ sic per.c.interposita.j.de appella.Contrarium no.tz hic Inno.dicens contrariū procedere in iudicio.secus aūt qñ oblatio probationis fuit extra iudiciū:qꝛ cum capitulum vtatur iure suo non tener recipere ꝓbationes super exceptionibus oblatis cum nō sit iudex sed pars.Idem dicit Inno.si ep̄o parato alicui cōferre beneficiū:comparet tertius ꝛ opponit ꝙ ille est criminosus offerendo probationem sup criminibus obiectis:nō tenetur ep̄s ante collationem admittere probationē si nō vult.nec probationis oblatio hz iustificare appellationez ꝓpter reiectā ꝓbationem.Quia nō procedit ep̄s in collatiōe vt iudex:sed vt pars vtens iure suo.vñ nō tenet ius suū dimittere ꝓpter exceptionē ꝛ oblatam ꝓbationē.Caueat tñ ne cōferat indigno beneficiuz:qꝛ ex hoc posset puniri.Et idem notauit Inno.in.c.ad dissoluēdū.de despō.impu.ꝛ vide qđ plene dixi in.c.fi.de ꝑsump.Secus si coram cōfirmatore aliquis obijceret ꝛ offerret ꝓbationes.nā tunc appellatio iustificaret ex ꝓbatione oblata ꝛ reiecta.qꝛ cōfirmator procedit vt iudex:vt in.c.fi.j.eo.ti.lib.vj.Unde si post talem appellationē ɔfirmaret nō valeret electio.ꝛ vide ad ꝑdicta qđ dixi in c.cū nobis.§.eo.ꝛ in.d.c.interposita.vbi plene tractaui de effectu istius probationis oblate:ꝛ an ꝛ qñ habeat iustificare appellationem.

1. ☞ Delegatus remittens causam ad delegantem potest prefigere terminum partibus in quo debeant comparere coram delegante.
2. Nobilitas attendit in clericis secularibus secus in religiosis.ꝛ vox nobilium est maioris autoritatis alijs.
3. Allegationes intelligunt tam facti q̃ iuris.
4. Iudex nō debet ferre sententiam cōtra cōtumacem nisi sibi constet de meritis cause:saltem vnius partis si alia est contumax.
5. Sententia lata a iudice minus instructo est ipso iure nulla.
6. Iudex potest iudicare super notorio:lz nō fuerit in actis deductum.
7. Notorium potest appellari postq̃ est conclusum in causa. Notorij appellatione venit notorium facti ꝛ non iuris.
8. Idoneus requiritur quod quis sit tempore quo eligitur:sed si postea efficiatur idoneus non releuat.
9. Dictio pene:fere:quasi ꝛc.diminuit parum de signo vel re cui addit.
10. Electio facta a maiori parte de digno prefertur electioni facte a maiori parte de indigno.
11. Eligētes indignū sunt priuati ipso facto ptāte eligendi pro p̄ma vice. Conferens beneficium scienter indigno est priuatus collatione.
12. Electus ad aliquam dignitatem ecclesiasticam:an tempore electionis requiritur ꝙ sit in sacris.

Odum. † Electus a maiori ꝛ saniori parte capl'i si est ꝛ erat idoneus t̄pe electionis ɔfirmat.secus autē si erat indignus in ordinibus scientia vel etate ꝛ fuit scienter electus:electus autē a minori parte si est dign⁹ confirmabitur.h.d.Prima pars ponit cōmissionē prius factā.secūda ibi:ipso vero ponit iudiciū processum.tertia ibi:cunqz.ponit vni⁹ partis comparitionez ꝛ alterius contumaciam. ¶ Quarta ibi:gestis.examinat ꝓcessum nō plene remissum ob quā cām sub certa forma diffiniendū cōmittit. ¶ Casus literalis.Uacante prepositura eccl'ie coloceñ.xiiij.canonici elegerunt prepositū sanctoꝝ apostolorū.xxiiij.elegerunt prepositū sancti Georgij super istis electionibus cā fuit cōmissa iudicibus sub hac forma.vt si de partiuz procederet voluntate causaz terminarent eandē:alioquin eam sufficienter instructam remittant ad sedem apostolicam.Iudices vero citauerunt partes ad presentiā suaz lite contestata receperunt testes ꝛ examinauerūt eligentiū ɔsciētias:et audiuerunt allegationes vtriusqz.tandē prepositus sancti Georgij dixit qđ nolebat stare snīe eorum vnde iudices processum cause ad sedē apostolicā destinauerunt partibus terminū statuendo quo deberēt in ꝑsentia dñi pape cōparere:in termino ɔstituto ꝑpositus sanctorū apostolorū accessit ad presentiā domini pape:ꝑpositus sancti Georgij nō venit nec misit aliquē responsalem.dñs papa diligenter respexit qđ ꝓ preposito sanctorū apostolorum faciebat autoritas:pro ꝑposito sancti Georgij numerus eligentiū cū primus a.xiiij.secund⁹ vero.a.xxiiij.fuisse electus.ɔtra prepositū sancti Georgij fuit propositū ꝙ patiebatur in ordinibus in scientia ꝛ etate defectum:sed qꝛ allegationes ipsi⁹ quas corā iudicibus allegauit dño pape presentate nō fuerunt nō potuit intelligere quid ipse r̄ndere ad obiecta ꝛ sic cā non fuit sufficienter instructa remissa:ꝛ ideo ad diffinitiuam sententiā procedere nō potuit cōmittit ergo cām sub hac forma vt si notoriū esset vel cōstaret p ea q̄ iam dicta erāt ꝙ ꝑpositus sancti Georgij electionis t̄pe pateret defectum vel in ordinibus vel in scientia vel in etate imponerent ei silentiū sup ista ꝑpositura nō ob.ipsius absentia corporalis ꝛ ꝑposito sanctorum apostolorū ꝑpositurā adiudicarēt:alioquin cum quasi a duabus partib⁹ sit electus.ꝛ ꝓpter hoc appareat ꝙ bono zelo ipsuz elegerint impedimentis cessantibus ipsius ꝑpositi sancti Georgij electionē ɔfirment alterius electione cassata.Ber. ¶ No.j.ꝙ habēs dignitatē inferiorē potest eligi ad parem dignitatē vacabit tñ prima post adoptionem scđe:vt in.c.de multa.de ꝑben.habitus tñ dignitatis nō impedit electionē. ¶ † Scđo not.ꝙ delegatus remittens cām ad delegantē potest ꝑfigere terminū partibus in quo debeant cōparere corā ipso delegante.Qđ procedit etiā si in literis commissionis hec potestas specialiter non fuerit attributa venit enim hec ptās accessorie ad cōmissionē sibi factam.quod tenuit hic Ioā.and.ꝛ Inno.post princip.in.c.fi.j.de accu.vbi de hoc. ¶ Item no.ꝙ etiā in electionibus factis ad dignitates iferiores si dz fieri triplex collatio.s.numero ad numeruz:meriti ad meritū:zeli ad zelum:ꝛ de his plenius in.c.ecclesia.el.ij.j.eod. ¶ † Itē no.tria quib⁹ dr quis ɔsociū in ecclesia precellere vt est dignitas etas ꝛ receptionis tempus.De primo pone exemplū ẜm Inno.ꝛ alios si canonicus habet dignitatē annexam prebende.vel est nobilior genere vel est literatior.Et not.ex hoc diligenter ꝙ in clericis secularibus attenditur nobilitas:ꝛ sic vox nobilis sit maioris autoritatis q̃ plebei idez in literato.Pro hoc.c.de multa.j.de preben.in fi.vbi in collatione bñficiorū habet respectus ad nobilitatē ꝛ scientiā vt pinguius puideat

his q̃

Sebasti.Sapia.

a ¶ Primo.Uid text.in.c.nisi cum pridem versi.verum.j.de renūt.p quem dicit Car.in cōsil.cxlj.punctus questiōis ꝙ q acceptauit beneficium sibi collatum videtur ꝑ quas cōtractū se obligare ad administrationem.Et vide Fely.i.c.quoniam.§.porro.in prin.j.vt li.non contesta.vbi dicit quod multe sunt differētie inter matrimoniuz spirituale.ꝛ carnale adeo qđ qui vult de vno ad alterū arguere dz probare similitudinem ꝛ istud voluit Imo.i.c.tue.j.de sponsa.

b ¶ De spirituali.Addē quod Ro.sin.suis.fol.xxiij.dicit ꝙ ita pater tenetur dare eandem dotē filie volenti intrare monastrium quam daret si vellet secundo nubere.

his ꝙ aliis.⁊ vide glo.notandā.ij.dist.c.lex.vbi di
citur ꝙ maiores natu dicunt nobilitate dignita
te scientia ⁊ etate.facit qđ dixi in.c.constitutus.ī.
a de appel.In religiosis vero[a] non attenditur nobi-
litas.vt leg.⁊ no.in.c.fi.de stat.re.¶ No.ex predi-
b dictis ⁊ ex tex.qđ antiquiores[b] in ecclesia dicunt
precellere alios siue sit antiquitas respectu etatis
siue respectu receptiōis in ecclesia.nam presumit
pro senibus.Ad hoc tex.in.l.semp.ff.de iure im-
mu.Itē prius receptus in ecclia debet magis ho
norari ꝙ postea receptus:vt in.c.statuim⁹.de ma-
io.⁊ obe.In agendis ergo capitulariter vox isto-
rum qui ꝑcellūt dignitate etate ⁊ tpe est maioris
autoritatis ⁊ ponderosior ꝙ aliorū vox.de quo in
3 d.c.ecclesia.¶ †Item not.ibi:allegatiōes ꝑ eodē
ꝑposito.qđ appellatione allegationū veniūt qñq̃
allegationes facti dūtaxat ⁊ non iuris.Nam iste
tex.in ver.cū aūt:loquitur de allegationibus con
sistentibus in facto vt sunt exceptiones replicatio
nes ⁊ similia.Non aūt potest intelligi de allega-
tionibus iuris:quia coram papa non sunt neces-
sarie allegationes iuris:vt in.c.sepe.in princip.de
appel.nam censetur oīa iura habere in scrinio pe
4 ctoris.vt in.c.j.de cōsti.lib.vj.†Not.⁊ tene mēti qđ
vbi cā nō est plene remissa ad superiorem non de
bet ꝓcedi ad sñiam etiam cōtra cōtumacem quia
non est ferenda sñia cōtra cōtumacez nisi liqueat
de meritis causis sed est procedendum:vt le.⁊ no.
in.c.prout.de do.⁊ cōtu.⁊ in.l.consentaneū.C.quo
modo ⁊ qñ iudex.Non autem liquet de meritis
cause:ex quo oīa gesta cause non sunt remissa ad
superiorem.Et potest in hoc iste tex.intelligi du-
pliciter.Primo ꝙ allegationes scz prepositi san
cti Georgij nō fuerūt remisse ad papam:ex defe-
ctu iudicū vel alterius nuntij quo casu res est cla
ra.Non eñ debet delictuz vnius parti obesse que
in hoc nō reperitur in culpa.Scđo potest intelli-
gi qđ iudices assignauerūt terminū cuilibet ptiuz
ad allegationes suas ad papam deferendas assi-
gnato termino peremptorie prout factum fuit in
in.c.cum bertoldus.ī.de re iudi.Et iste prepositus
sancti Georgij nec cōparuit nec allegatiōes suas
presentari fecit quo casu est magis dubiū nunqd
possit ꝯtra eū procedere suis allegationibus nō
inspectis:ex quo per eū deficit.Innoc.tenet etiaz
in hoc casu non esse cōtra illū procedendū ad sen-
tentiam ex quo non potest liquere de meritis cau-
se sine illis allegationibus.arg.hic.qđ est bene no
tandū.Et optime facit ad idem tex.in.d.c.cū ber-
toldus.nam ꝯtumacia dz aliis modis arceri:nō
aūt ꝑpter eā debet precipitari sñia ex quo iudex
nō potest esse instructus.Et in hoc tene mēti istuz
tex.ſm istum intellectum.puto tñ ꝙ si iudex ferret
sñiam nō visis actis partis cōtumacis ex defectu
c ipsius ea nō producentis ꝙ valebit sñia[c] si preten
dit se fore instructū sufficienter ex allegationibus
⁊ actis partis.Ad ꝙ adduco tex.in.d.c.cum ber-
toldus.vbi iudex tulit sententiam non visis actis
alterius partis propter eius cōtumaciā.⁊ tamen
sñia tenuit cum fuerit opus restitutionem petere.
5 †Sed si apparet qđ iudex non potuit instrui ex a-
ctis vni⁹ partis tantū:sententia esset ipso iure nul-
la tanꝙ lata a iudice minus instructo:vt in.c.tuz
ex literis.de restitu.in integ.⁊ in.d.c.cū bertoldus.
ſm vnum intellectum ⁊ vtrobiq̃ dixi per Barto.
6 in.l.prolatam.C.de senten.⁊ hoc no.¶ †Not.ibi:
vel si notoriū ⁊c.tex.valde no.qđ iudex pōt iudi-
care de eo qđ est sibi notū vt notorium lz notoriū
nō fuerit in actis ꝓbatum ⁊ allegatum.Facit.l.j.
iuncta glos.C.q ⁊ aduer.quos.⁊ facit etiā iste text.
ſm vnū intellectū qđ etiā post conclusionē in cau-
sa pōt notoriū allegari.nā hic erat ꝯclusum in cā
cū non restaret nisi ferre sñiam ⁊ terminus fuisset
prefixus ad sñiam audiendam .et in hoc est iste
tex.satis notandus.Intellige tñ in notorio facti
d permanentis[d] qr tale notorium non indiget ꝓba-
tione sed sufficit ꝙ allegeť:soluz tñ istud est illud
quod releuat ab onere probādi.secus in notorio
actus transeuntis.nam ista notoria requirūt ꝓba
tiones.vt plene not.ij.q.j.manifesta.⁊ in cap.sicut.

de re iudica.⁊ in.c.vestra.de cohab.cleri.⁊ mulie.
Ideo non pñt allegari post cōclusionē in cā cum
nō debeānt tunc noue admitti:vt in.c.cū dilectus.
7 de fi.instr.¶ †No.ibi:⁊ ꝑ ea q̄ iā dicta erant ⁊c.qđ
appellatione notorij non venit stricte id qđ colli-
gitur ex actis:sed notoriū facti dūtaxat.Nam no
torium:⁊ id qđ colligebať ex actis etiam post con
clusionem in cā ponūtur hic vt diuersa.Et facit
optie ad statuta vt si in materia restringibili fiat
e mentio de notorio intelligatur de notorio facti ⁊
nō iuris:quia in tali materia debemus verba stri
ctissime capere:vt in.c.in nostra.de iniuriis.⁊ de
hoc notatur in dicto.c.vestra.⁊ hoc tene menti.
8 ¶ †No.ꝙ electus dz esse idoneus in scientia eta-
te ⁊ ordine tēpore electiōis alias electio est nulla.
Nec sufficit qđ supueniant iste qualitates post ele
ctionē quia qđ nullum est a principio tractu tēpo
ris nō conualescit:vt in regula non firmať.de re.
iur.lib.vj.Idē dic in impetratione.nam ad vali-
ditatem ipsius dz occurrere idoneitas tpe impe-
trationis:nec sufficit qđ superueniat nisi de defe-
ctu fuisset facta mentio in impetratione.vt in.c.si
eo tpe.de rescript.libr.vj.Cui vř obstare.c.ei cui.
de preben.eo.lib.Sed responde vt ibi plene.Nam
ibi impetratio fuit facta generaliter ⁊ non restri-
cta ad certū beneficiū:ideo satis est qđ idoneitas
f adsit tpe acceptationis:quia nulla fuit cōmissa
surreptio propter generalitatem gratie:sed in.c.si
eo tpe.gratia fuit restricta ad certum beneficiuz ⁊
9 hoc plenius in.d.c.ei cui.¶ †Not.ibi:due pene
e partes.qđ ista dictio:pene[e].diminuit parum de si
gnificato eius cui adijcitur.Nam hic dicebātur
cōcurrere pene due partes qr deficiebāt quatuor
vt essent due partes integre:⁊ idē de euictiōe fere
10 vel quasi.ꝙ nota ꝑ statutis.¶ †Ultio nota qđ
cōcurrentibus duabus electionibus super eadez
dignitate quarū vna est facta a maiori parte de
indigno scienter:alia a minori parte de digno ve
nit ꝯfirmāda electio facta a minori de digno.etiā
si ambe electiones fuerunt facte eodem contextu.
Nam hic nō apparet quod electio facta a maio-
ri parte de indigno precessit sed potius colligiť
cōtrariū in prin.c.Ubi dicitur ꝙ electores diuise
runt vota sua in duos.Ex quo habes quod pote
stas minoris partis adueniens maiori pti in ipso
limine ⁊ origine electiōis ꝯualidat ipsam electio
nem:vt videať facta ab habentibus totam pote
statem.Nam si ptās maioris partis non censereť
illico transfusa in minorem partez non posset cō
firmari electio facta a minori parte qr non est fa-
cta a maiori parte capituli.scilicet ab habēte po
testatem capituli seu capitularem.Ex quo inferť
qđ si electio minoris partis ꝑcessisset nō deberet
cōfirmari ex eo qđ pars maior elegisset postea in
dignū.qr tpe electionis non ꝯcurrebat tota ptās
in minori parte nec poterat ꝯualidari ex potesta
te postea deuoluta.ar.ī.c.auditis.ī.eo.Debet er-
go necessario iste tex.itelligi qđ aut electio maio
ris partis de indigno ꝑcesserit.Aut qđ vtraq̃ ele
ctio fuerat facta eodem ꝯtextu.ad qđ vide qđ leg.
⁊ not.in.c.cōgregato.ī.eod.¶ Et ex his ⁊ ex text.
not.diligenter qđ electores eligendo indignū sunt
priuati ipso facto ptāte eligendi ⁊ ptās deuoluiť
ad alios non delinquentes.Non solū qñ electio fit
ad epatū ⁊ maiores dignitates:sz etiā ad inferio
res.Et optime iudicio meo facit tex.ꝑ opi.quaz
tenui in.c.cū in cunctis.š.eo.qđ cōferens bñficiuz
scienter indigno ipso facto ꝑ prima vice priuať
ptāte ꝯferēdi:nec tenet collatio illa:⁊ ptās deuol
uiť ad aliū.Nā si hoc est in electione vt hic vides
⁊ fortius in collatione cū magis delinquat colla-
tor ꝙ elector qr collatio hz vim electiōis ⁊ ꝯfirma
tionis:vt no.in.c.cū olim.de cā pos.⁊ proprie.Nec
expectat aliā examinationē post se.¶ Gl.in ver.
electionis tpe ibi:solutio verū est.No.istā gl.pro-
pter multa iura in ea alle.quorū q̄dā ponderant.
f initiū.[f] q̄dā vero finem.vide aliā gl.in.c.scientes.
ī.de censi.q̄ allegat multa dicentia medium fore
spectandum.Et glos.ista inuolute soluit nec po-
tuisset clare soluere cū sit via brocardica.Sensus

Zacharias.
a ¶ In religiosis
vo.Uř iste tacite
innuere ꝙ nobili
tas ꝑ religionis i
gressuz ꝑdatur si
cut comitat⁹ ⁊ du
cat⁹ius.vt est gl.
ord.i.c.script.xx-
vij.q.ij.⁊.xx.q.iij.
c.pijs.quas gl.al
leg.Spec.in ti.de
sta.mo.§.j.vẽ.si.xj.
⁊ bal.in.l.deo no-
bis.C.đ epi.⁊ cle.
Dic tñ ꝙ nobili
tas nō perdiť.ita
no.sin.ro.sin.xxx-
vij.incip.vtrū no
bilis.per istā rō-
nem qr nobilitas
est quoddam ius
sanguinis inmu
tabile.l.ius agna
tionis.ff.de pact.
itē suitas est etiā
ius sanguinis:iđ
non perdiť.š.al-
le.l.deo nobis.
Anto.Francisc.
¶ Dicas ꝙ nō
dicit do.Abb.ꝙ
ꝑ ingressum reli-
gionis perdatur
ius sanguinis et
nobilitatis.Sed
dicit qđ inter reli
giosos non atten
diť nobilitas san
guinis.
Sebasti.Sapia.
b ¶ Qđ antiquio
res.Uide tert.in
l.fi.C.de tyro.lib.
xij.et in.l.j.C.de
consu.eo.lib.vbi
Ioā.de pla.cum
multis allegatis
per do.Iaso.in.l.
cū quid circa.fi.ff.
si cer.pe.⁊ qs di-
cať antiqior de-
clarat gl.in.c.fi.đ
cōsue.lib.vj.⁊ do
cto.in.c.cū oēs.š.
de cōsti.vide etiā
glo.in.c.lex ea.ij.
distinc.
Sebasti.Sapia.
c ¶ Quod valebit
sentētia.Uide la
te ꝑ Fely.in.c.ec-
clesia sancte ma
rie.col.vj.š.de cō
stitut.Moder.in
l.ij.C.de eden.
Sebasti.Sapia.
d ¶ Facti ꝑmanen
tis ꝟlate đclara
vt ꝑ Fely.in.c.cū
ordinē.colū.viij.
š.de rescri.vbi at
tingit an ⁊ quan-
do notorium de-
beat allegari.ali
quid etiam ponit
Fely.in.c.afferte.
col.ij.ī.de ꝑsum.
Are.in.c.veniēs.
col.v.ī.de accus.
Zacharias.
e ¶ Ista dictio pe-
ne.Tu dic qđ ista
dictio pene nō in
ducit contrarie-
tatem sed potius
cōsequentiam.vt
not.ff.de orig.iu.
l.ij.§.iisdem tem-
poribus.Alb.de
ro.late in prealle.
§.iisdem.⁊ in.l.ij.
§.j.de veter.iur.
enu.⁊ Old.consi.
xliij.in fi.qđ va-
let ad testes con-
cordandum.
Sebast.Sapia.
f ¶ Initium.Ex
hoc ꝙ initiuz sit
spectādum dixit
singu.Cardin.in
consi.cxxxij.septi
mo archipresby
ter ꝙ sit statutuz
priuat ipso iure
absentantem se si
ne licentia vltra.
xv.dies si aliqs
se absentauit cuz
licētia ꝑ certo tē
pore.⁊ post illud
tēps stetit absens
per.xv.dies non
cadit in penā sta
tuti.qr statutum
punit initium te-
merarie absētie.
⁊ hoc dicit singu-
larissimuz Fely.
in.c.quoniam.§.
porro.colū.pe.in
fi.ī.vt lit.nō con-
testa.⁊ de hac re-
gu.ꝙ initium spe
ctandum sit vide
gl.⁊ Bart.in.l.iij.
§.si quis.ff.de mi-
no.Alex.in.l.si fi
lius.in princip.ff.
de verb.obligat.
vbi dicit initium
spectandum nisi
cōtractus requi-
rat implementuz
ex parte credito-
ris tunc enim in-
spicitur tempus
implementi.vide
etiam Bal.in.l.si
seru⁹ meuij.§.fi.
vbi etiam Ioan.
de imo.ff.de stip.
seruo.

tamen glos. videtur ꝙ in actibus parientibus iu ris effectum ex quibus producitur actio debet cō siderari initiū quādoqꝫ medium quādoqꝫ finis. Sed in actibus consistentibus in facto speratur finis. ¶ Hostiē. in d. c. scientes. dicit quod in hac materia nō potest dari certa regula cū discurrat ꝑ varios casus, sꝫ ẜm diuersitatē casuū quādoqꝫ spectat principium qñqꝫ medium qñqꝫ finis. dixit tñ Calde. hic qđ lꝫ sufficienter nō possit dari re gula. potest tñ generaliter sic tradi. Qđ vbicunqꝫ actus recipit essentiā vł validitatē in initio debet spectari principiū. si in medio spectatur mediū. et ita finis si assumit substātiā in fi. ⁊ quasi in effectu idē voluit do. Ant. sed nō est curandū de his ver bis sed casus decidēdus est ẜm materiā subiectā. ¶ Extra gl. opp. ꝯtra tex. in eo. qđ preposit⁹ san cti Georgij noluit stare diffinitioni iudicum: ⁊ ob hoc cā fuit ad papā remissa: nam iudiciū redditur in inuitum: vt in. c. j. ⁊ c. intelleximus. de iudi. ergo non potuit declinare iudiciū istorū. Sol. ꝯtrariū procedit regulariter sed hic potuit declinare iudi cium ex forma cōmissionis. Nā vt patuit in anti qua. papa cōmisit istis iudicibus cām audiendā ⁊ decidendā si partibus placeret. si vero displice ret alteri partiū tunc cām remitterent instructam. 12 ¶ † Scđo op. in eo qđ opponebat defect⁹ ordi nis ꝯtra ꝑpositū sancti Georgij. nā cū fuisset ele ctus ad dignitatē inferiorū nō erat necesse qđ eēt in sacris. sed satis est ꝙ postea ad ordinēꝫ requisi tum promoueatur vt vr̄ probari in. c. cū in cūctis. in §. inferiora. s. Itē idē iudiciū est habendūꝫ in di gnitatibus inferioribus ⁊ in ecclesijs parochiali bus. vt in. §. inferiora. ꝑalle. ⁊ in. c. de multa. de ꝑ ben. Sed in ecclesiā parochialē pōt ꝑmoueri ille qui nō est in sacris. vt in. c. ij. de instit. in. vj. ⁊ in. c. si pro clericis. de ꝑbē. e. lib. ergo ad istas dignitates inferiores. Preterea spāle vr̄ in promouendo ad ep̄atū vt saltē debeat esse subdiacon⁹ tpe electio nis[a] vt in. c. a multis. de eta. ⁊ quali. ergo in digni tatibus inferiorib⁹ debent sufficere minores ordi nes cum maior idoneitas requiratur in ꝑmouēdo ad ep̄atuꝫ ꝙ̄ quo ad alias inferiores dignitates. Solu. ꝑpter hoc ⁊ similia q̄ allegari possent sunt opiniones in materia. Quidā vt Vin. ⁊ Jo. dixe runt qđ hodie. non est opus vt promouendus ad istius dignitates inferiores sit in sacris sꝫ satis est vt postꝙ̄ ꝑmoueatur ordinetur ad istū ordine quē di gnitas illa requirit: vt in. §. inferiora. ꝑalle. ⁊ in. c. ꝑterea. j. de eta. ⁊ qualit. Et dicunt qđ iura q̄ habē tur sexagesima distinctione q̄ videntur innuere cō trariū sunt hodie correcta. ¶ Tan. ⁊ Goff. tenue runt cōtrariā opinionē dicentes quod hodie etiā ꝑmouendus ad istas dignitates inferiores et ec clesias parochiales dꝫ esse in sacris ꝑ istū tex. ⁊ ꝑ c. ꝑterea. ꝑalleg. Nam ibi ꝑmittitur dispensatiue vt existens in minorib⁹ ordinibus possit adipisci ec clesiam parochialem: secus ergo mero iure inspe cto. Tertiam opinio posuerunt Inno. ⁊ Cōpost. distinguentes inter dignitatem curatā ⁊ nō cura tam. vt ꝑmo casu debeat esse in sacris. ⁊ scđo nō. Et vr̄ Jo. an. magis adherere huic opinio. nā im pugnat responsionē Jo. ⁊ Vinc. in eo qđ ad istuꝫ tex. rñdebant qđ iste patiebatur defectū in ordini bus qꝛ iste ꝑpositus erat laicus. nā hoc nō est ve risimile ẜm Jo. and. cū esset iste prepositus sancti Georgij nam dicit patere in antiqua qđ hic op ponebatur ꝙ iste ꝑpositus erat in minoribus remit tit tñ ad not. in. c. vnico. de eta. ⁊ qualit. lib. vj. ⁊ ad dictum. c. preterea. do. Anto. concludendo vt asse ruit ibi ⁊ in. c. ex ore. de his que fiūt a maio. par. ca pi. distinguit qđ aut dignitas est curata ⁊ eligen dus dꝫ esse in sacris vt hic: idem si non est curata sed habet sacrū ordinē annexum ex institutiōe di gnitatis. si vero neutrū istorū concurrit tūc proce dit alia opinio vt sufficiat qđ sit in minoribus: sꝫ de ecclesijs parochialibus nihil dicit neqꝫ alia iu ra adducit. Sed ideo aduerte lati⁹. nam ista que stio pōt discurrere. vt supra dixi nō solū in digni tatibus inferioribus sed etiā in curatis beneficijs nā quo ad idoneitatē ꝑmouendorū ista equiparā

Zacharias.
[a] ¶ Subdiaconus tpe electiōis. Ad de Car. mādag. i tract. đ elec. ꝑte. ij. c. lix. in gl. in vers. canonicū i sacrꝫ ordinib⁹. decisio. xxvj. ꝑte. j. Quid aūt si tpe electio nis nō erat in sa cris: sed ante po stulationē confir matiōis erat dic ꝙ non valet ele ctio: vt no. Dy. i l. ij. §. j. in princ. et ꝙ ibi ponitur in addi. ad ipsuꝫ. ff. de excu. tu. Quin imo đbebat talis postulari: vt ple ne no. in. c. a mul tis. j. de eta. ⁊ q̄li.
Sebast. Sapia.
[b] ¶ Dignitatib⁹. Vide Fed. de se. in consi. cxxvij. ca sus talis est qdā est canonicatus. vbi tenet ꝙ etiaꝫ prioratus pñt cō ferri infantib⁹. vi de bal. in l. admi nistrātes. §. eorū. ff. de exc. tuto. vbi dicit qđ minores possunt habere ꝑ bendā ⁊ multa q̄ cēseq possunt mi nores ⁊ q̄ nō enu merat firmianus in tra. de ep̄o i ꝑ ma ꝑte scđi libri. q. xxxj. vbi ēt po nit quas dignita tes seculares pos sint acquirere.

tur. vt in. d. §. inferiora. vnde videas de hoc ꝑmo glo. no. lx. dist. c. j. que tandem concludit qđ in istis ecclesijs parochialibus ⁊ in istis dignita tibus habētibus a iure sacrum ordinem annexū sufficit qđ tpe electio nis quis sit in minoribus ⁊ etate habili ad recipiendum postea ordinē requisitum. Sꝫ in istis dignitatibus[b] ⁊ personatibus q̄ nō reperiuntur in iure certū habere ordinē annexū nec sunt curate vt est primiceriat⁹ sa crista ⁊ similes. Dic standū esse cōsuetudini loci ad quē ordinē debeat iste ꝑmoueri. Et not. sing. in hoc vltimo istā glos. qꝛ nescio alibi Jo. cal. satis plene hunc articulū examinauit. ⁊ Jo. an. posuit gl. in. c. si ꝑ cleri cis. de ꝑben. lib. vj. ⁊ in. c. lꝫ canon. de elec. eo. lib. Et ibi loquens de ꝑmo uendis ad ecclesias parochiales dixit qđ in casibus in iure nō expres sis ꝑmouendus debet esse in sacris ꝑ. c. preterea. prealle. Qđ dicit se nō audere corrigere nisi in casibus expressis quorū vnus est in. c. ij. de insti. li. vj. qñ ꝑceditur ꝑ viam presentationis ⁊ institutiōis. Alius est in. d. c. si pro clericis. qñ proceditur ꝑ viam īpetratiōis in curia. sed Jo. cal. in distincte hic tꝫ ꝙ in quolibet mō promouendi satis est qđ ꝑmouend⁹ sit in minoribus ordinibus tā respectu dignitatū inferiorū ꝙ̄ ecclesia rum curatarū. Et hec opi. mihi plꝫ. ꝑmo arguēdo ꝑ locū a speciali de ep̄is. scđo per illū. §. inferiora. vbi tex. in ꝑmouendis solū requirit eta tem mores ⁊ scientiā. In ordinibus vero solum disponit vt recipiantur post promotionē. Tertio moueor qꝛ ille. §. equiparat dignitates infe riores ⁊ eccl'ias parochiales quo ad idoneitatē ꝑmouēdorū ad illa. sꝫ habemus hodie clarū ꝙ existens in minoribus pōt cōsequi ecclesiā pa rochialē. vt in iuri. ꝑalle. ergo ad istas dignitates inferiores pñt ꝑmo ueri. Non ob. motiuū Jo. an. nam si cum proceditur per viam extraordi nariā puta ꝑ presentationē ⁊ institutionē pōt promoueri existens in mi noribus. vt in. d. c. ij. ergo fortius cum proceditur per viam ordinariā vel iuridicam vt est electio vel collatio. Preterea sicut in impetratione q̄ est odiosa ⁊ restringibilis: vt in. c. quāuis. de ꝑben. lib. vj. nō ob. defect⁹ sacri ordinis. ergo fortius nō debet nocere cū procedit per viā elecctio nis vel collationis. Ergo dicamus ꝙ ista iura noluerūt ponere specia litatem in istis casibus qꝛ nō apparet de sufficienti ratione specialita tis sed qđ de mente illorū iurium fuerit quod defect⁹ sacri ordinis nō haberet impedire. Non ob. iura que habentur. lx. distin. nā pñt primo ex poni vt ibi no. glos. in. c. j. vt dicatur sit presbyter. i. fiat. simile in. c. ij. de foro cōpe. Vel ꝙ hodie sint correcta. nā illa reqrebant ꝑsbyteratū tpe promotionis. ⁊ tñ hodie clarū est ꝙ non requiritur. vt in. §. inferiora. Nō obst. c. ꝑterea. qꝛ potest intelligi dispēsatione generaliter hodie facta a canone non aūt de fienda ꝑ superiorē. Vel ꝙ hodie sit correcta ꝑ iura lib. vj. prealle. Ad istud. c. rñderi pōt ꝙ patiebatur iste defectum in or dine respectu etatis: quia nō erat in tali etate in qua potuisset ꝑmoue ri ad sacerdotiū quod requirebat istas dignitas. vt in. c. j. de eta. ⁊ q̄lit. ⁊ per hoc habes istum passum examinatum.

1 ☞ Exules si non pñt esse in ciuitate ꝑpter ꝑtialitatē: nō pōt ꝯtra eos in eorū preiudiciū aliquid ordinari: ꝫ pñt interpellare stantes in ciui tate vt ꝯstituāt eis locū tutū in expediendis negotijs ciuitatis. 10.
2 Postulantes admittunt ius postulandi: si patiuntur postulatum ante cōfirmationē administrare sed non eligentes.
Postulatus ⁊ electus administrantes ante confirmationē: ipso facto sunt priuati.
Priuati potestate eligendi transferūt illaꝫ in alios suos de collegio.
3 Pax facta sub certa pena: si vnus rumpit ⁊ postea alius: intelligitur rupta a primo tantū.
4 Notorium de necessitate recipit probationes.
5 Notoria an ⁊ qñ idigeant citatione.
6 Autoritas iudiciaria facit presumere omnia solēniter acta.
7 Testes singulares regulariter non probant.
Testes singulares dicuntur illi qui discordant in facto.
8 Citatum se non fuisse non potest probari. 16. 17.
9 Libellus ineptus nō vitiat ꝑcessum si in cā illa nō solebat dari libell⁹.
Electio facta per metum: est ipso iure nulla.
12 Notorium licet aliquid sit: tamen nō constat iudici debet ipse hoc acci pere probationes.
13 Negatiua an ⁊ quando possit probari. 16.
Creditur plus duobus affirmantibus ꝙ̄ centum negātibus: nisi in ne gatiua coartata.
14 Negatiua an ⁊ quando transferat onus probandi in aduersariū vel in negantem.
Presumptio transfert onus probandi in aduersarium.
15 Fundans se super paupertate vel diuitijs dꝫ illas probare.
17 Citatum aliquē fuisse debet probari per afferentē citationem.
18 Collegiū, vel representans collegiuꝫ dꝫ citari ⁊ nō singuli de collegio.
19 Vniuersitas vel, collegium: quomodo citetur.
20 Vniuersitas vel simile nō potest excōicari: sed suspendi.
Excōicatus vt ꝯtumax si nō reperitur cōtumax: an sit excōicatus.
21 Absentes an debeant mittere nuntiū vel procuratorem in aliqua cā.
22 Postulantes vel eligentes aliquem per impressionem laicorū sunt pri uati ipso facto potestate eligendi. limita vt per istum in. c. cū vintonen. j. eo. in vlt. col. ver. sed contra ⁊c.
23 Collatio bñficiorū vł electio ad quē spectat si fuerit ꝑ alios admissa,

Bone memorie

Bone memorie. Legitur hoc.c. principaliter tribus modis: ꝛ ꝑm principaliorē intellectū q magis cōgruit litere.h.d. Recipiētes postulatū ad ecclesiam tanꝗ institutū vel administratorē ante admissionē postulationis a superiore facte: priuati sunt potestate eligēdi: ꝛ ad alios ꝫ pauciores deuoluitur potestas eligēdi ꝛ si omnes priuati sunt deuolutur ad papā in ecclesijs cathedralibꝰ. Uel ꝑꝫ aliū intellectū qui placet multū Inn.h.d. Qui per impssionē laicoꝝ aliquē postulauerunt ipso iure sunt priuati potestate eligēdi. hec tamē lectu. non multum conuenit litere huic: sed allegationi contente in antiqua. Tertio legitur secundum eundē Inno. Alio modo ꝑm quē.h.d. Qui post ꝛ contra appellationē legitimā aliquē postulauerūt sunt ipso facto priuati potestate eligēdi: ꝛ ad alios ꝫ pauciores potestas deuoluitur. Hec etiā lect. nō multū cōgruit litere: sed magis elicitur ex antiqua. Diuiditur hec decre. principaliter in quatuor partes. In prima factū: ꝛ sub certa forma cōmissio. In secūda ibi: licet autem. ꝓcessus factus iuxta dictam formam. In tertia ibi: contra vero. oppositio cōtra ꝓcessum legati ꝛ responsio. In quarta ibi: nos igitur. motꝰ principis et confirmatio processus. ¶ Et pro euidētia casus premitte ꝙ vacante imperio duo fuerūt electi in discordia: Otto scꝫ: ꝛ Philippꝰ: ciuitas Maguntina adherebat tunc Philippo: prepositus autē sancti Petri qui alias erāt canonicus Maguntinus: ꝛ quidā alij canonici Magūtini adherebant Ottoni: vnde propter potentiā Philippi non audebāt stare in ciuitate Maguntina: interim vacabat ecclesia Magūtina. instabat Philippus vt postularetur eps Uarmatien. canonici autē exules nō audētes venire ad ciuitatē propter potētiā Philippi timētes ibidem impressionē ne scꝫ compellerētur eligere ad petitionē Philippi miserunt nuntium ad capitulum petentes quod cum instaret tēpus electionis fiende deberent assignare locuꝫ tutum in quo nulla timeretur impressio: al's appellabāt ad Romanū pontificē. capitulū vō hac petitiōe nō obstāte postulauit Uarmatien. episcopū ꝛ appellauit ne aliquid attētaretur per alios in preiudiciū ipsius postulationis: ꝛ receperunt istum episcopū postulatū ad administrādū iura ipsius ecclie anteꝗ papa postulationē admitteret. canonici vero absentes ꝫ paucissimi numero eligerūt dictū prepositū in archiepm. Orta itaqꝫ ꝯtētiōe super iuribus electionis ꝛ postulationis. Cōtra ipsam postulationem factā a maiori parte opponebantur principaliter tria ꝑm vnum intellectum. primo ꝙ postulauerūt post ꝛ ꝯtra appellationē legitimā. secūdo ꝙ receperūt postulatū i administratorē iuriū ecclie seu ꝙ ipe postulatus administrauerat ante admissam postulationē. tertio ꝙ ꝑ ipressionē laicorū: videlicet philippi ꝛ aliorū procerū dictū episcopum postulauerunt. Cōtra electionē vero factā ab alia parte opponebantur principaliter duo primo ꝙ fuerat facta a paucissimis canonicis. secūdo ꝙ post appellationē interpositā a maiori parte. pōt addi tertia oppositio ꝙ fuerat facta postulatiōe nō cassata. occasiōe huius discordie causa fuit delata ad summū pontificē: qui causam delegauit cuidā de legato qui erat in partibꝰ sub hac forma ꝙ si cōstaret illos canonicos recipisse dictū postulatū in administratorē: vel ꝙ ipse postulatꝰ administrasset in spiritualibus vel tēporalibus deberet legatus illā postulationē nuntiare irritā ꝛ inanem: mādauit forte de alijs causis inquiri hue fuerūt ex hac litera decise. In facto vero electionis mādauit inquiri de metu quem prepositus ꝛ alij canonici. timebant. ꝛ si de eo constaret mandauit cōfirmari electionē eorū. Nō obst. appellatione a capitulo interposita cum ipsi nō duxerūt deferendū appellationi interposite ab alia parte. Legatus vero licet notoria forent que obijcebantur ꝯtra postulatum tñ ad maiorē cautelam testes recepit: ꝛ cū de obiectis fuisset sibi facta certa fides illam postulationē denūtiauit irritaꝫ: ꝛ electionē aliorum canonicorū confirmauit ꝛ electū ordinauit in presbyterū: ꝛ in epm cōsecrauit. Cōtra processum legati opposuit capitulū inter cetera ꝙ eis ꝛ Uarmatien. episcopo nō citatis ꝓcesserat: ꝛ sic ex defectu citatiōis dicebāt processum nullū: papa vero istā obiectionē multipliciter cōfutauit: quia primo cum iste excessus esset notoriꝰ nō indigebat aliqua examinatione nec citatione. Secūdo qꝛ presumendū est ꝓ his que a iudice sunt acta nec poterant ipsi docere se non fuisse citatos. qꝛ licet quilibet diceret de se: eorꝫ tamen testimonia erant singularia. et sic nō probabant. Tertio quia ipsi miserūt nuntiū ad se excusandum: vnde erat presumptio quod fuerunt citati ꝛ quēadmodū miserāt nuntiū ita poterāt destinasse ꝓcuratorē. Et tādē papa inspectis predictis: ꝛ maxime qꝛ ex tribus causis superius expressis ipsi canonici reddiderunt se indignos. Item quia presupposito ꝙ omnes pariter deliquissent potestas fuisset deuoluta ad ipsum papam qui illā postulationē cassauit seu cassam ꝛ irritā pronūtiauit ꝛ electionē factā de preposito qui nunc erat archiepiscopus ꝯfirmauit. ¶ 1 †No.j. ꝙ canonici existentes extra ecclesiā sine eorū culpa maxime timētes tyrannidē alicuius non sunt priuati potestate eligendi: ꝫ retinent illam potestatem. Et facit hec litera iuncta gl. ꝓ hisque no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de insti. ꝛ iure vbi dicit ꝙ si vna pars[a] ciuitatis est expulsa: seu nō audet ibi eē propter partialitatem nō possunt ciues remanētes aliquid statuere in preiudiciū absentiū. ꝛ cōcordat huic litere quod legitur ꝛ no. in. c. quāto. lxiij. distin. ¶ Secūdo no. ꝙ non valentes accedere ad ecclesiam timētes ibi oppressionem in actu electiōis possunt petere a capitulo vt statuatur locus idoneus ꝛ tutus in quo oppressio timeri non possit. Et si secus fieret posset appellari ꝛ ex his habes casuꝫ in quo licite fit electio extra ecclesiā seu ciuitatē quando in eo loco verisimiliter timetur impressio. Item habes casum in quo maior pars tenetur ire ad minorem partē vel saltem in loco tuto diem ꝛ locū prefigere. ¶ No. iij. 2 vnum casum expssum †in quo postulatio ipso iure cassatur ꝛ postulatores sunt priuati ea vice potestate eligendi ꝛ postulandi: qñ scꝫ postulātes receperūt postulatū quo ad temporalia vel spiritualia ꝛ fuerunt passi administrare postulatū in spiritualibus vel temporalibus. Et ex his habes ꝑꝫ hec tēpora duas differentias inter postulationeꝫ ꝛ electionē. nam electus administans ante confirmationem nō perdebat ipso facto ius sibi acquisitum sed electio veniebat irritāda. Nec eligētes erant etiam ex hoc facto priuati potestate eligendi vt in. c. qualiter. ē. eo. Secus autem in postulatione. nam si postulatus administrat ipso facto: postulatio est nulla: ꝛ postulātes sunt priuati potestate eligēdi ꝛ postulādi: ꝛ ad alios canonicos q non delinquūt deuoluitur potestas. Et si pariter delinquūt deuoluitur ad papā potestas. Ratio diuersitatis quare magis delinquūt in postulatione ꝙ in electione est: quia postulatio innititur gratie ꝛ nulluꝫ ius est acquisitū postulato. vt in. c. bone. ē. de postu. ꝓla. electio vō innititur iuri: ꝛ ex electione acquiritur ius in prelatura. ipsi electo. ꝫ non acquiratur exercitium. vt no. glo. in. c. quāto. lxix. di. Hodie vō ipsa electio ipso iure cassatur si electꝰ administrat ante ꝯfirmationē. vt in. c. auaritie. j. e. li. vj. eligentes tamen ex hoc non sunt priuati potestate eligendi quia iure non cauetur. Et ex his et ex tex. no. ꝙ potestas deuoluitur in canonicos non solum quando alij canonici elegerunt sciēter indignum: sed etiam quando aliter deliquerunt ꝓbabiliter propter qđ incurrūt priuationem ipso facto: vt patet ex supradictis ꝛ. j. dicendis. ¶ Item nota qđ non deferens appellationi sui aduersarij prius interposite non potest allegare suaꝫ appellationem postea interpositam: sed aduersariꝰ bñ potest fundare se super appellatione prius ab eo interposita: licet ipse non detulerit appellationi postea interposite ab aduersario: qꝛ aduersarius 3 non detulerat sue. †Et facit ad questionem: duo fecerunt pacem ꝛ promiserunt sub certa pena se b non offendere[b]: demum vnꝰ offendit alium et ille offensus sic offendit postea offendentem queritur nunquid possit secundus agere ad penam contra primum offendenteꝫ: ex quo ipse postea offendit. c Et dic quod sic: [c]quia primus offendendo rumpit pacem. ꝛ sic incidit in penaꝫ. nec potest allegare pacem ruptam contra secundum cum non possit fundare super pace quam ipse prius violauerat. nam vt dicitur in litera. frustra legis auxiliū inuocat qui committit in legem. Et hoc videtur firmasse Bartol. in. l. cum pater. §. libertis. ff. de legatis, secundo. facit quod notatur in. l. quero. §. in 4 ter locatorem. ff. locati. ¶ †Nota in versicu. licet. et tene mēti. quo licet in notorio non sit de necessitate recipienda probatio. vt in. c. manifesta. ij. questione. j. ꝛ. c. euidentia. de accusationibus: et. c. ad nostram. el tertio. de iureiurando. Potest tamen iudex ad cautelam probationem recipere et reliquum iudiciarium ordinem seruare. Puto tamen quod pars pro qua facit notorium possit resistere ne probationem cogatur adducere: quia nō debet onerari superflua probatione. argumentū. in capitulo sicut. de probationibus. ꝛ in. capit. ad nostram. Si tamen pars non resistit non vitiatur processus ex eo quod sit seruatꝰ ordo iudiciariꝰ. quod tene menti.

5 ¶ †Item nota in versiculo porro. plura dicta notanda circa materiam notorij. Primo quod

a ¶ Una pars. Uide Bal. in. l. cūctos populos. co. vj. C. de sum. trini. ꝛ fide cath. ꝛ in. l. j. C. de monopo. Areti. in. l. si quis a filio. §. fi. col. ij. de leg. j. Abb. in consi. xciiij. col. iij. in. ij. dubio. volum. ij. Anto. de bu. in. c. fi. xxxvj. col. ē. de consuetu. vide etiam Bald. in. l. ij. §. deinde cum essent. ff. de ori. iur. vbi dicit per illuꝫ tex. ꝙ guelsi qui sunt i vna ciuitate possunt facere propria statuta de p se: ꝛ gebellini ēt possunt facere de per se. vide etiaꝫ Albe. de rosa. in j. parte statutorū in. vj. q. sed an ps expulsa. —Sebasti. Sapia.

b ¶ Offerende. Uide Bar. i. l. aut facta. §. causa. ff. de pe. in. l. si ꝓdium col. vlti. C. de edi. ac. vbi dicit ꝙ offensa facta secundo loco nō presumitur ad rumpēdā pacē ꝫ ex offensione facta. vide. Card. in trac. maleficiorū. sub rub. de transac.

c ¶ Dic ꝙ sic. istā opiñ. sentit etiaꝫ Bar. in. l. j. §. cum arietes. ff. si q̄dr. paup. fe. dica. ꝛ i d. §. libertis. in vltimis v̄bis. latiꝰ tñ circa istā q̄ōnē vide Bal. distinguentē in. l. semel mora. ꝛ ibi Moder. ff. solu. ma. et do. Alex. i addi. ad Bart. in. d. §. cum arietes. Qñ aūt simul se offenderūt tūc neuter agit. vt Bar. i supradictis locis i l. si seruū. §. sequitur. in fi. ff. de ver. obli. vide oino in ista materia Ias. i. l. cū ꝓponas. C. de pac. Uene. fal. Anto. Francisc. ¶ Et ad istā q̄ōneꝫ de offendēte illū qui primo offendēdo rūpit pacem: dicas qđ paria dlicta mutua cōpēsatiōe tollūtur qñ cōmittūtur eodē tpe: secꝰ si ex interuallo: vt h. ꝛ vid q̄ habent i. l. in arenā. C. de in offi. test. in. l. viro atqꝫ vxore. ff. soluto matrimo.

Sebast. Sapia. a

a ¶ In notorio. vide p Ab. et alios in. c. cũ olim. j. de re iud. p do. An. i. c. tuã. de or. cog. vbi dicit ꝙ i acti bus per iudicẽ ex pediẽdis in qbus certũ est nil posse opponi: poterit omitti partis cita tio. vide Roma. in cõs. ccccxxxiij. saluatoris. ad fi nem vbi conclu dit quod posses sor beneficij itru sus notorie pote rit priuari etiam non vocato pos sessore.

b ¶ Citatio. Addẽ late Fran. are. cõ si. clxiiij. in consi. edito in fauorem Florẽtinorũ cuz vltimo supplicio tradiderũt archi epm ⁊ cardinalẽ ⁊ in eo. casu con suluit do. ⁊ prece ptor me9. d. hie. tor. cui9 cõsilium impssum ẽ. ⁊ mul ta etiaz ponit de notorio.

Anto. Francis.

¶ Vide ad ma teriã notorij vltra hic alleg. gl. in. l. emptorem. ff. de act. emp.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Recte gesta. vi de tex. ⁊ quod ibi no. Sal. ⁊ Ange. in. l. j. C. de pdi. cu. lib. x. cũ alleg. per Curtiũ seniorẽ i cõsi. xliiij. sup cõ tingẽtia facti co lum. v. p Jas. i. l. pacta nouissima col. ij. C. de pact.

d ¶ Juste acta. ad de ꝙ psumat p rectitudine snie. Alex. ꝯsi. xij. ij. li. ⁊ an oĩa psumãt solenniter acta p Areti. cõsi. lxxix.

¶ Addẽ Bal. i. c. sicut. in. ij. col. j. de re iudic. vbi dicit ꝙ pter autori tatẽ iudiciariam oĩa psumũt solẽ niter pcessisse ẽt si iudex sit vn9 ri bald9. qd est no. vide etiã p Bar. singu. in. l. frater a fratre. i. xv. col. versic. tertio q̃ro. ff de c[illegible] qd reputat nõ [illegible] ri alib. Jas. in. l. singularia. i. viij. co. ti. si cer. pe. Et ad pncipale ma

in notorio[a] nõ requirit examinatio nec citatio[b] Et no. fin. hoc vltimũ. nã cõiter dicũt gl. ꝙ saltẽ requi rit citatio. vt no. i. d. c. ad nr̃am: ⁊ in. c. porro. cũ si. Hic aũt aperte colligit ꝯriũ. nã hic allegabatur defect9 citatiõis. Et ad hãc allegationẽ cõfutãdã replicabat ꝙ excessus erat notori9. ⁊ sic nõ indige bat examinatiõe: ⁊ p ꝯñs nec citatiõe. alr̃s reproba tio nõ ꝯclusisset. ⁊ idẽ vr̃ pbari. i. c. venerabilẽ. j. e. sed tu intellige vt dixi in. c. cũ oliz. de re iud. ⁊. d. c. ad nr̃az. ⁊ in. c. vestra. de coha. cler. ⁊ muli. Quod vbi factũ est adeo notoriũ ꝙ nulla defensio põt p ti absenti cõpetere tũc nõ requirit ẽt citatio. ⁊ hoc casu intellige istũ tex. ⁊ in. c. venerabilẽ. p hoc tex. i. l. ij. §. ꝙ de frumẽtaria. de admi. re. ad ciui. ptin. ⁊ ibi per Bar. ⁊ hoc casu intelligit Inn. in. c. quã to. j. de transla. epi. vbi hoc sequitur. Sed vbi fa ctũ non est ita notoriũ tunc requiritur citatio: alr̃s sententia siue pcessus habitus est nullus. ¶ In hoc casu intellige Innocẽ. in. c. tua. de cohabita. cler. ⁊ mulier. vbi hoc tenuit ⁊ alia iura ⁊ autorita tes que requirũt citationẽ. Unum tamen dictum notabile ⁊ quotidianum posuit hic Innocen. di cens ꝙ vbi delictum est notorium: sed ignoratur persona delinques. Puta quia reperitur homo mortuus in strata ⁊ furtum commissum in apo theca: potest iudex sine alicuius citatione ex offi cio suo inquirere: nõ tamen contra certam perso nam sed generaliter. Et si aliqui nominãtur in il la inquisitione generali: debet postea procedere specialiter contra illos: quia processus fact9 in ge nerali inquisitione non facit fidem in speciali: q2 pars non fuit citata: nec vidit iurare testes; ⁊ simi lia. ⁊ hanc practicam dicit seruare totum mun dum: ⁊ hoc idem sentit Bartolus in. l. fi. ff. de que

6 stionibus. ¶ † Item nota ex textu. tres regulas. Prima quod propter autoritatem iudiciariam

c omnia presumuntur rite ⁊ recte gesta[c] vnde oritur presumptio tam respectu rectitudinis processus quam respectu iustitie quod intellige secundum Inno. ⁊ bene postq̃ sentẽtia transiuit in rem iudi catam: nam difficillimũ esset omnia acta iudicij semper recẽsere. Unde sufficit quod appareat de sententia post transitũ in rem iudicatam. ⁊ omnia

d presumũtur iuste acta.[d] ⁊ idem dic in examinatio ne quod post lapsum decem dierum omnia pre sumuntur iuste acta. ⁊ not. hoc vltimum. Tamen hunc vltimum articulum presumptiõis sñie lõge plene examinaui in. c. quoniam contra. j. de pro

7 bationi. ⁊ dic vt ibi. ¶ Secunda regula † ꝙ testes

e singulares regulariter non probant[e] ⁊ dicuntur singulares: quia deponunt super diuersis factis; ita quod quilibet est singularis ex dicto suo. quod intellige respectu obiecti. nam respectu percipien di semper testes sunt singulares: quia sensus me9 per quem ego percipio non est tuus sed meus nec econtra: sed dicuntur contestes ⁊ non singulares quando obiectũ semper quo deponunt fuit repre sentatũ sensibus testium eodem tempore. nam tũc videtur deponere de eodem facto quia diuersitas temporum potest inducere diuersitatem rerum ⁊

f testes debent concludere necessario.[f] vt in. c. in presentia. de probationi. ⁊ concordat huic text. c. cum dilectus. j. eo. ⁊. c. tam literis. de testib. cum si mili. ¶ Tertia regula est ꝙ negatiua per rerum naturam probari non potest. ⁊ quotidie solet alle gari iste text. quod negatiua est improbabilis. qd an sit verum indistincte dicam. j. cum glo. ¶ Itez

8 nota † ꝙ quis non potest probare se non fuisse ci tatũ. ⁊ sic videtur ꝙ non est stãdum assertioni ne gantis citationez ex quo de citatione cõstat vere ⁊ presumptiue. sed hoc intelligo vt dixi in capitu. cum parati. j. de appellatio. per Cyn. in. l. si quis decurio. C. de falsis. ¶ Ultimo not. ⁊ tene menti quod si in notorio ex superabũdanti iudex serua uerit ordinem iuris licet in aliquo deliq̃rit seu de fecerit contra ordinem: tamen ex hoc defectu non

g debet vitiari totus pcessus[g] ex quo enim ad cau telãm ⁊ nõ de necessitate seruat iuris ordinẽ trans gressio ordinis in aliquo non vitiat: ex quo ordo nõ erat de substãtia pcessus: ita arguit hic papa ꝯ allegationẽ super defectu citationis. Nã primo dicit presumẽdum pro citatione. secundo dicit ꝙ presupposito ꝙ citatio fuit admissa tamẽ ex quo factum fuit notorium non debet processus irrita

9 ri. † Facit ad qõnem si in causa fuit oblatus libel lus ineptus qd talis ineptitudo non habet irrita ri seu vitiari si talis erat causa in qua de necessita te non exigebatur libellus. de quo vide quod legi

b tur ⁊ nota. in. l. vinum[h]. ff. si cert. peta. ¶ In glo. j. in fi. quare autem papa nõ mandauit in casu isto istum episcopum priuari etiã proprio episcopa tu ex quo transtulit se propria autoritate. dic qd ad hoc non agebatur sed solum cõtẽdebatur de inualiditate electiõis ⁊ postulatiõis. ¶ In glo. ij.

e in fi. hec iura que gl. all. pro cõcor. possunt adduci in cõtrarium. quia electio non irritatur ipso facto si electus administrat ante cõfirmationẽ sed de bet per sententiam irritari: vt in iuribus palleg. in glo. Sed in textu nostro postulatio annullatur

f ipso facto: quia postulatus administrat añ admis sam postulationẽ per superiorẽ. Unde dicas qd ista iura alle. in glo. cõcordantur in genere: q2 pu niũt vterq3: scilz postulatus ⁊ electus ⁊ postulãtes quia magis delinquit postulatus administrando. cũ nullũ ius sibi acquirat ex postulatiõe vt. s. dixi in notabilib9. ¶ In gl. in v̄. metuebant: ibi sed in casu huius decre. aduerte quia hec gl. sentit duas sol. ad. c. quia propter. j. eo. vbi dr̃ qd impedit9 de bet cõstituere pcuratorẽ[i] ad electionis actum non aũt petere vt mutet locus electiõis. cui9 ꝯtrium in nuitur. sol. Et prima solu. est ꝙ istud. c. in hoc reci

10 piat hodie limitationẽ. † Scdõ sol. est melior ⁊ di

g stinguẽs inter metum realẽ ⁊ personalẽ vt si met9 est realis puta quia timet impssio circa electiõis actũ: tũc habet locũ quod hic dr̃. Non enim debet

h absens mittere pcuratorẽ vl̃ venire: quia in pso na vtriusq3 timet impressio. vnde tunc licite petit vt assignet locus idoneus ⁊ secur9: alr̃s potest re curri ad superiorẽ ⁊ appellari. vt hic. Et idem di ca in quocũq3 alio ꝯctu ecclesie imminente: vt si melius potest expedire extra eccl̃iam q̃ in eccl̃ia pter metũ realẽ debet capitulũ exire eccl̃iã ⁊ ire ad locũ securũ. de quo vide pulchre p Inno. in. c. ij. de no. op. nũ. Si vero metus est psonalis quia solum timet psona absentis pter inimicitiã vel odium ⁊ tũc habet locũ. c. quia pter palle. Sed dubitari potest quid si maior pars est absens pro pter metũ personalẽ nũquid minor pars teneatur exire ⁊ accedere ad maiorẽ. Glos. ista in princi. nõ bene aperit intẽtionem suam. Ego putarẽ ꝙ non quia electio regulariter est fienda in ecclesia. vt in c. quod sicut. j. eod. ⁊ in. c. cũ terras. s. eod. cũ simil. Unde ex quo metus vel impedimentũ cõcernit so lum personas absentiũ debet mittere pcuratorẽ. si volunt personas: quia. c. quia pter. loquit indi stincte ⁊ presentes regulariter cõstituunt capl̃m. x. q. ij. hocius. An autez vbi metus est realis possit maior pars constituere locũ securũ et terminum electionis fiendũ: gl. sentit hic ꝙ sic: sed ego puto

i ꝙ requirant due partes. de quo dic vt plene dixi in. c. cum nobis. s. eo. ¶ In ead. gl. ibi. solus talis timor sufficit ⁊c. No. hanc particulã gl. ꝙ ad iusti ficandã appellationẽ pter timorem impressiõis interpositã nõ est necesse ꝙ ipressio fuerit secuta. Sz satis est pbare ꝙ verisimiliter de ea timeba tur: q2 appellatio extraiudicialis nõ requirit qd grauamen necessario precedat. sed satis est ꝙ ve risimiliter timebat: vt in cle. sicut. de appe. ⁊ facit ꝙ no. in. c. cũ nobis. s. eo. vbi idẽ sentit Inn. ¶ In ea. gl. ibi. alias nullus esset cõsensus. No. gl. apte

11 enĩ sentit † ꝙ electio facta p metũ est ipso iure nul la. vnde nõ habet locũ hic illa regula coacta vo lũtas: volũtas est. de q̃ in. c. merito. xv. q. j. Ratio est quia in electione requirit nõ solũ cõsensus sed etiã liber consensus: metus enĩ ⁊ si non tollit ꝯsen sum tollit tñ libertatẽ cõsensus. quia vbi interce dit metus ibi cõsensus nõ est liber. vt in. c. cũ locũ. de spõsa. ⁊ vide glos. xxxij. q. v. notificasti. ⁊ bonus text. in. c. vbi periculũ. §. ceterũ. eo. ti. li. vj. et qd non teneat talis electio sentit Inno. hic: cui9 ꝯtriuz sen tit in. c. qd sicut. j. eo. Sed tu distigue vt dixi plene i. c. l3. s. e. In gl. i v̄. ꝯstaret. vbi. vel posset suppleri

maxime

teria vide Jas. i. l. pacta nouissima. i. iij. no. C. de pac. Aeneas. Falco.

Anto. Francis.

¶ Et addẽ ad ma teriã an ⁊ qñ psu mãtur solennita tes reqsite interue nisse q̃ latissime voluit Jo. de imo. in. l. sciendum. ff. de ver. ob.

¶ Non probant Adde Alex. late consi. clxxv. ij. lib. Areti. consi. xiij.

Sebasti. Sapia.

¶ Necessario. vi de do. Lanfrã. de oria. in repe. c. qm̃ cõtra falsam. i v̄. testiũ. col. v. ⁊ do. Jas. in repet. l. ad monendi. charta xxiij. ff. de iureiu. vbi declarãt quo modo testes dicã tur singulares.

Sebasti. Sapia.

¶ Tot9 pcessus. Vide late Feli. i c. cũ ordinẽ. col. j. s. de rescri.

¶ Uinum. Adde Ro. ꝯs. ccccliiij. adde in sili Inn. ⁊ oẽs canonistas in. c. examinata. j. de iud. vbi cõclu dũt ꝙ cũ actio nõ sit exprimẽda i li bello. si tñ inepte exprimit nõ vitia tur libell9. sequũ tur Legiste post Bar. in. l. j. in pñ. ff. de edẽ. l3 ibi do. Jas. in vl. col. at tentauerit ꝯriũ p multa: ⁊ etiã in. l. edita. in. ij. col. C. eo. ti. ⁊ vide i ma teria oĩno Ro. q nõ solet in hoc allegari in cõsil. cliiij. aeneas fal. Zacharias.

¶ Procuratorẽ. Dic qd ad h9 vt talis pcurator p impeditũ cõstitu tus admittat qd oportet qd tabel lio testificet i mã dato pcuratorio cõstituentẽ presti tisse iusiurãdũ ad sancta dei euãge lia corporaliter tacta ꝙ ltio decti net ipedimẽto et vt creait ⁊ detine bitur in termino ad electionẽ pxi xo: vt per Man dago. parte. j. c. xj. §. fin. ⁊. c. lix. parte ij. ⁊ ibi per glo. in ver. iurauit.

marime si vocati nō fuissent. Sēsus gl. est ꝙ presupposito ꝙ isti canonici absentes deficerēt in probādo metū nihilominus debuissent obtinere si non fuissent vocati ad electionē. Et ratio est: qꝛ ex quo p̄sentes deliquerūt i admittēdo postulatū circa administrationē ecclesie potestas eligēdi fuit devoluta ad alios canonicos qui nō deliquerunt[a]. nā propter istud delictū canonici sunt ipso facto p̄uati potestate eligēdi: vt innuitur hic in litera. Ideo cessante omni metu potestas devolvitur ad alios licet pauciores. Sed dubiū est qd si absentes vocati noluerūt cōparere sine iusta causa. presentes aūt ꝑpter eoꝝ delicta priuanꝰ potestate eligēdi ad quē devolueꝰ hec potestas: an ad superiorem: an ad istos canonicos qui vocati venire noluerūt. Credo qꝺ ad superiorē: qꝛ isti cōtemnētes venire fecerūt se alienos. vt in. c. cū nobis. s. e. Unde tota potestas capitularis remāsit penes p̄sentes. merito succedāt iura q̄bus caueꝰ ꝙ si capl'm delinquit potestas devolviꝰ ad superiorē. vt in c. quāꝗ. eo. ti. li. vj. Et hoc forte sentit glos. hic: dum dicit si vocati non fuissent. secꝰ ergo si fuissent ⁊ sine iusta cā venire noluissent. ¶ In glo. 12 in ver. recepit. ibi: qꝛ sibi non erat notoriū. Vult ergo glos. † ꝙ quando aliquid est notoriū aliijs sed nō iudici qꝺ tūc iudex recipiat probationē ac si factū nō fuisset notoriū. Sed tu dic ꝙ iudex h̄ casu habet duplicē viam ꝓcedēdi. primo seruādo iuris ordinē. secūdo recipiēdo ꝓbationē sup notorio. Et ꝓcedere debet sicut ꝓcediꝰ super notorio. de quo vide bonā glo. ⁊ qꝺ ibi dixi in. c. ad nostrā. el. ij. de iureiurā. Sed est dubiū quid si iudex ꝓcessit ac si factū esset notoriū. sibi tñ cōstabat qꝺ factū nō erat notoriū. de quo vide per Inno. in. c. tua. de cohabi. cleri. ⁊ mulie. et dicam in. c. vestra. eo. ti. ¶ In gl. in ver. presumiꝰ. in fi. videꝰ ergo velle ꝙ istud. c. in hoc hodie sit immutatū. qꝺ nō procedit: sꝫ intelligēdus est tex. postq̄ transiuit in rē iudicatā. de quo tñ dicendū vt plene dixi in. c. quoniā. de proba. ¶ In gl. in ver. per rerū naturā. No. istā glos. in materia negatiue ad quā quotidie fit remissio. ⁊ vide aliā glo. in materia satis plenā. vj. q. vlti. in. c. accusator. Et hec glo. in effectu posset diuidi quo ad tex. in tres partes. Nā primo querit de intellectu illoꝝ verborū qꝺ negatiua p rerū naturā probari nō potest. Secūdo querit an sit indistincte verū ꝙ negatiua ꝓbari non possit. Tertio incidēter annectit cui incūbat onꝰ ꝓbādi negatiuā. ¶ Quo ad primā qōnē gl. dat duas expositiones. Primo vt dicaꝰ per rerū naturā. i. ſm cursum causarū. ⁊ expone: id est ſꝫ cōsuetudinē. nā cōsuetudo est altera natura: id est alterata natura. vt no. in. l. actor. C. de ꝓba. Secūdo exponit ſꝫ naturā. id est per naturalē ꝓbationē. id est per causam rei. ⁊ sensus gl. est ꝙ negatiua nō pōt ꝓbari p aliquā causam realē quia nō entis nō sunt cause: nō ens enim nō multiplicat speciē: ⁊ per ꝯn̄s nō pōt directe per sensum 3 percipi: ideo nec ꝓbari. ¶ † Et pro clariori intellectu expositione gl. b hic intrat secūdā qōnem: nunquid[b] sit verū indistincte ꝙ negatiua non c possit probari[c]. ⁊ in hoc glo. in effectu distinguit: ꝙ quedā est negatiua vaga: id est nō restricta ad certū tp̄s locū vel personā: ⁊ tūc ista negatiua nō pōt ꝓbari directe vel indirecte: scꝫ p test. Nā si generaliter nego ꝙ non contraxi matrimoniū cū Berta nō est possibile qꝺ per testes istā negatiuā probē: sed si negatiua haberet restrictionē temporis loci vel persone: tunc pōt ꝓbari indirecte: id est per obliquū seu per quādā causam mediā. Exemplū: accusaꝰ qs ꝙ interfecit Titiū in scꝺa hora noctis in platea: accusatus pōt ꝓbare ꝙ nō interfecit ꝓbando p obliquū. Nam poterit ꝓbare ꝙ in secūda hora noctis erat cū quibusdā amicis in alio loco ita ꝙ nō erat possibile ꝙ ibi existēs potuisset interficere in platea. Unde testes directe nō ponūt ꝙ nō interfecit: sed ex dictis eoꝝ resultat ista ꝓbatio ꝙ nō iterfecit. ⁊ ita valida est ꝓbatio ista ꝙ p̄ferꝰ probationi facte de affirmatiua. de quo vide gl. no. i. c. clerici. lxxxj. dist. que dicit: ꝙ si duo testes clerici dicūt ꝙ clericus cōmisit maleficiū tali nocte ⁊ accusatus ꝓbat p alios duos testes etiam laicos ꝙ illa nocte fuit cū eis ita ꝙ nō potuisset cōmittere istud maleficiū quin ipsi vidissent: hec ꝓbatio p̄ferꝰ prime: qꝛ est pro reo: ⁊ reꝰ est fauorabilior. nā iura sunt prōptiora ad absoluēdū q̄ ad ꝯdēnādū. vt in. c. ex literis. de ꝓ d ba. ⁊ in. l. absentē. ff. de penis. Qꝺ ergo dicitꝰ ꝙ plus crediꝰ[d] duobꝰ testibꝰ affirmātibꝰ q̄ cētū negātibꝰ. vt in. c. sup hoc. de renū. nō habet locū in negatiua sic coartata: sꝫ in negatiua credulitatis vl' purgatiōis. ar. c. ad nostrā. j. de proba. Io. an. hic dicit ꝙ vbicūq3 negatiua cadit directe in sensum testis sicut affirmatiua potest directe ꝓbari sicut affirmatiua. Exemplū: si video te non habere pileū in capite possum directe deponere sicut si vellē ꝓbare affirmatiuā. nam ita directe percipio te non habere sicut si ꝑcipio te habere in casu quo haberes. Sed vbi negatiua directe nō cadit i sensum testis: sꝫ p quādā causaꝫ mediā seu p obliquum: tūc nō potest directe ꝓbari sed indirecte. Pone exemplū in terminis p̄missis: si accusaꝰ Titius ꝙ cōmisit maleficiū secūda hora noctis ⁊ Titius ꝓbat ꝙ ea hora erat alibi cū quibusdā amicis: nā h̄ casu testes directe nō possunt ꝓbare ꝙ nō cōmisit maleficiū sed indirecte ⁊ in hoc multū instat Io. and. hic. Multi tñ tenuerūt cōtra primū mēbrū ⁊ p̄sertim Io. de lig. dicēs ꝙ nūq̄ negatiua directe pōt ꝓbari nec directe cadere in sensum testis. Naꝫ affirmatiua ꝓbaꝰ per obiectū rep̄sentatum sensui p quē percipiꝰ: sed nō ens nō multiplicat species. ⁊ sic nō pōt directe percipi p sensum sed indirecte: scꝫ p remotionē a sensu. Quia ex quo aliquid nō representaꝰ sensui visus p hoc mediū iudico ꝙ nihil est in loco. sed istud nihil directe nō percipitur. merito textus

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Non deliquerūt. Uide Firma. in trac. de ep̄o. in iij. parte. lib. j. q. xxxvij. vbi dicit ꝙ etiā si vnus tantuꝫ fuerit qui nō deliquerit ad eum devolvitur potestas eligēdi: per glos. hic.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Nunquid. Uide Areti. in. l. in illa. colū. iij. ff. de verbo. oblig. vbi ponit triplicem speciem negatiue.

cōiter dixerūt generaliter qꝺ negatiua non potest probari per rerū naturā. Et hec opi. verior videꝰ etiā placere do. Ant. nam dicit idirecte negatiuā posse ꝓbari. directe nūq̄ sibi placuit. Est tñ verū ꝙ qñ ista negatiua est bene coartata tāte potētie ⁊ virtutis est sicut probatio affirmatiua. Tñ i effectu non refert q̄ opi. sit verior. nā ꝓbatio ꝯcludit ex quo fit sup negatiua modis p̄dictis ad hoc. c. e tertio loco. de ꝓba. Tene ergo[e] qꝺ predictum est ꝙ negatiua non habens determinationē nō est probabilis. secꝰ si est determinata ⁊ restricta modis p̄dictis. vt in. c. ex tenore. de testi. cū si. Hec vera i ꝓbatione fienda per testes: nam per iuramētū prof prium[f] qñq3 ꝓbaꝰ negatiua vt i iuramento purgatorio cū quis iurat ꝙ nō cōmisit maleficiū: vel ꝙ nō cōtraxit vel qd simile. vt i. c. quoties. de pur. cano. ⁊ in. c. p̄sentiū. de testi. cum simi. Probatur etiā per iuramētū aduersarij cum rñdet ad positionē vt in. c. j. de cōfes. lib. vj. illa tñ non est proprie ꝓbatio quia cōfessio est potius ꝓbatiōis releuatio q̄ probatio: vt dixi sup rub. de proba. Itē pōt probari negatiua qñ hꝫ implicitam affirmatiuam. qꝛ tūc resolviꝰ in affirmatiuā: vt in. c. super hoc. pre14 alle. ⁊ hec sufficiāt quo ad scꝺam qōnē. ¶ † Quo ad tertiā hic glos. ⁊ cōiter alie glo. istum articuluꝫ examinātes cōcludūt ꝙ si negatiua est improbabilis transfundiꝰ onus probādi in aduersariū: sꝫ g si est probabilis incūbit onus probandi negantι[g] sed tu vide plenius per Io. and. in reg. sine possessione. in mercu. de reg. iu. li. vj. ⁊ per Barto. in. l. in illa. la. j. ff. de ver. ob. ⁊ per Io. cal. hic. Ex quoruꝫ dictis breuiter cōclude: ꝙ aut aduersariꝰ hꝫ intētionē fundatā super affirmatiua: ⁊ tūc negāti incūbit onus probandi siue negatiua sit ꝓbabilis sih ue improbabilis.[h] Imputaꝰ enim sibi si intētionē suam probare non potest. ar. vj. q. ij. in. c. si tātum ⁊ in. c. plerunq3. ij. qꝺ. vij. videtur probari iudicio meo in. d. c. j. de confes. li. vj. vbi dꝛ ꝙ super. negatiua improbabili pōt admitti si iudici equū visum fuerit: ergo onus probādi hāc negatiuā nō transfundiꝰ in aduersariū: al's non esset necesse sup ea facere positionem quia aduersarius haberet probare affirmatiuam. Item indistincte admitteretur positio sup tali negatiua improbabili cuiꝰ cōtrarium innuiꝰ hic. Pro hac parte: facit communis regula iuris ⁊ ratio naturalis: nam quisq3 debet probare id qꝺ est causa sue intētionis ⁊ non exquirere probationeꝫ ab aduersario suo. vj. q. vlt. accusator. l. j. C. de proba. ⁊ l. ei incumbit. ff. e. ti. Si enim probari non potest: dici sibi pōt deficit tibi probatio nō ius. vt in. d. l. duo sunt titij. ff. de test. tute. Fallunt predicta quando super affirmatiua eius ꝙ negaꝰ iura mandāt scripturā ꝯfici. Nam si tunc nego factū tibi incūbit onus probandi per scripturā. tum quia iura mandāt confici i sup illo scripturaꝫ: tum quia est p̄sumptio ꝙ nō fuerat factum: ex quo non apparet scriptura: ⁊ p̄sumptio transfert onus probādi in aduersariū. vt in. c. vnico. vt eccle. benefi. Hinc dixit not. Innoc. in. c. sup his. de accu. ꝙ si cōtra electū excipio qꝺ nō est clericus sibi incūbit onus probādi ꝙ sit clericus: qꝛ iura mandāt sup ordinis collatiōe literas fieri. ij. q. j. legū. ⁊ idem no. gl. ij. q. vj. in sum. Et no. diligēter hoc dictū ⁊ plures casus in quibꝰ iura requirunt scripturā. vide per gloss. in. c. j. de censi. lib. vj. 15 ¶ † Et in fi. gloss. hec lex ex p̄sona facit in ꝯtriū: qꝛ ibi dꝛ ꝙ asserenti aliquem nō esse soluēdo incumbit onus ꝓbandi: ergo nō est verū qꝺ p̄sumiꝰ quilibet idoneꝰ ⁊ potēs. gl. nō so. multi stāt in ꝯrio. Sꝫ tu tene opi. gl. de qua Bart. facit magnū festū in. l. si vo. ff. q satisd. cog. q p multa iura concludit ⁊ bñ

Zacharias.

c ¶ Negatiua non possit ꝓbari. adde ꝺ hac materia negatiue q̊tuplex sit: ⁊ que probari possit: ⁊ qualiter ⁊ q̄ nō: ⁊ an negāti icūbat onus ꝓbādi vl' aduersario. plenius q̄ p aliquē scribenteꝫ p Lāfrā. de oria. in. c. qm̄ cōtra. in nu. 3. cū pluribus versi. seq. in p̄n. et ibi i addi. ad ip̄ꝫ potissimū i addi. Celsi. de proba. Anto. Francisc.

d ¶ Adde ad materiā ꝓbatiōis negatiue ea que habētur. per eundē Lāfran. ⁊ alios i l. ij. ⁊ i. l. ab ea parte. ff. de pc. ⁊ vide Bal. ⁊ Sali. in. l. actor. C. de prob.

✠ Sebast. Sapia.

e ¶ Plus crediꝰ. Uid do. Frā. curtiū seniorē i trac. de test. in. xxvj. cōclusiōe. vbi ponit qnq3 limitatiōes ad illud creditur magis duobꝰ testibꝰ affirmātibꝰ q̄ mille negātibꝰ vide eūdē in. xxv. ꝯclusiōe. ⁊. xxiiij. vbi plura circa dictū testis asserētis negatiuam. ¶ Tene ergo. ad de alex. ꝯs. cxcvj. ij. lib. Ange. cōsi. clxj. ⁊ ccxxxviij. Raph. cuma. ꝯs. clxiij. ⁊ Fulg. ꝯs. cxl. Franci. aret. consil. lxxxij.

✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Iuramentū ꝓpriū. Uide text. et que ibi not. i. l. iij. §. sed ⁊ si de cōditione. de iureiur. vide plures modos probandi negatiuam p Curtium seniorem in preall'. ti. de testi. in. xxij. cōclu.

g ¶ Negāti. Adde vidēdū Frā. are. consil. xxxj. Alex. consi. xxxix. j. li. et consil. xxix. ij. libr.

✠ Sebasti. Sapia.

h ¶ Improbabilis. vide Inn. i. c. sup his. j. de accu. Bar. ⁊ alios in. l. in illa ff. de v̄. ob. Bart. l. de etate. in iij. qꝺ. principali. ff. de mino. ⁊ in. l. is potest. colū. pe. ff. de acquir. heredi.

a ¶ Probādi.ad de.vidēdū Ro.a cosi.cxliij.⁊ cōsi.cclxv.
Anto.Francisc. Et de modo probādi aliquē esse diuitē vel pauperem ⁊ aliquē nō esse soluēdo:vel nō habere bona sufficiētia ad satisfaciendū creditorib⁹ vel liti.vide Bar.in.l.illa.⁊ in.l.hoc iure.ff.de ver.obl.⁊ in.l.si cōstāte.in prin.ff.sol.matri.⁊ ibi plene per Ro.et vide Bal.⁊ Sal.in.l.vbi adhuc.C.de iure do.
Sebasti.Sapia.

b ¶ Asserēti.Vid Are.in.c.j.co.ij.⁊ iij.j.de iudi.Moder.in.l.sciēdū.ff.de verb.obli.

c ¶ Onus pbādi.Addō pan.de ca.cōsi.cclxxv.in antiquis.

d ¶ Uniuersitas.Addō qualr vniuersitas sit citanda.Ange.cōsilio cxcvj.

e ¶ Non pōt.Adde Francis.aret.cōsi.clxiiii.
Zacharias.
¶ Adde doc.in c.romana.§.in vniuersitatē.⁊ ibi io.and.in nouel.de sen.excō.lib.vj.et Spe.in ti.de sen.excō.§.j.ver.item not.vbi tenēt nō posse excōmunicari vniuersitatē q: est corpus sine anima.Sed dūz iste subdit q̄ suspēdi vel iterdici pōt an si suspendāt sint singl'i ipsi⁹ suspensi:an q postea nati sūt vl' q loco mortuoꝝ positi sunt.vid p Bart.i.l.qō in rerum.§.si.in vlt.q.ff.de lega.j.⁊ in.l.inter stipulantem §.sacrā.ad fi.ff.d ver.obli.Ange.post Dyn.in.l.si grege.de leg.j.et per Innocē.in.c.grauem in gl.in ver.consiliarios de senten.excom.

quod fundāti se super paupertate vel diuitijs incūbit onus pbādiᵃ:⁊ si nego aliquē esse diuitē vel pauperē habeo ego pbare hoc. 16 ¶ † In glo.i ver.singulares.ibi:non fuit citatus q̄ ego sciā aduerte q: hec particula glos.pōt habere duos intellectus.Prim⁹ qō sic deponendo talis nō fuit citat⁹ q̄ ego sciā.ego sic iurans nō incurro periuriū.⁊ sic intelligēdo gl.est vera.Scōs intellect⁹ est q̄ p ista v̄ba pbat illū nō fuisse citatū:⁊ iste intellect⁹ nō est ver⁹ q: poterat citari me ignorāte.Et iō doc.cōiter dicūt q̄ talis depositio nō facit fidē.sz tu dic v̄ū nisi iste i dicto suo addidisset qō nō potuisset citari quin ipe sciuisset.puta q: fuit secū tota die q̄ fuit citat⁹.⁊ isto mō pōt pbari negatiua i alijs terminis.Nā posset aliqs dicere:talis nō cōmisit tale homicidiū:qō ego sciā:nec potuisset cōmittere qn ego scirē.q: ego fui secū illo tpe q̄ homicidiū fuit cōmissuz.ad hoc vide ho.glo.in.l.j.§.j.de iti.actuqz.priua.⁊ per Baldum.in ca.j.§.si qs per triginta.si de feu.fu.cōtro.co.x.⁊ not.h dictū. 17 ¶ † In ea.gl.ibi:ad legatū nūtiū destinarūt.No.bene hanc particulā glo.ex qua habes iūcto text.q̄ si is qui dicit citat⁹ misit nuntiū ad iudicē psumit q̄ fuerit citatus lz neget se fuisse citatū.Hinc no.dicit Archi.in.c.pposuisti.lxxxij.di.q̄ si cōparēs corā iudice neget se citatū fuisse:⁊ petit q̄ ante oīa aduersari⁹ pbet citationē nō dz audiri.nā psumit q̄ fuerit citat⁹ ex quo cōparuit i iudicio.Et no.gl.in alio quaten⁹ ponit reg.q̄ asserētiᵇ citationē icūbit onus pbādiᶜ.⁊ pbat hec regu.i.c.qm̄ ꝫ.de pba.⁊ vide qō dixi.in.c.cuz parati.de appella. 18 ¶ † In ea.glo.ibi:non tn̄ singuli pbat de se.videt hec particula.gl.velle q̄ singuli de caplo fuerint citati ⁊ nō caplm.cōtra hoc facit q: in causa collegij dz citari collegiū ⁊ non singuli de collegio:q: aliud est collegiū:aliud singuli de collegio.vt i.c.liberti.xij.q.ij.facit.c.si caplo.de cōces.pbē.lib.vj.Solu.dicit hic no.Inno.q̄ vbi certū est q faciāt caplz:⁊ tūc illi sunt citādi capitularit.sz qn̄ ignorat penes quos cōsistit caplm:puta q: q̄libet pars dicit se facere caplm:tūc cautela est vt singuli de 19 caplo citent.⁊ ita fuit hic actū.qō not. ¶ † In ea.gl.ibi:sed qualr pbabit caplm citatū de hac materia qualr debeat citari collegiū siue vniuersitas vide gl.pleniorē in.d.c.si caplo.⁊ tene illā mēti:psertim in eo qō iter cetera dicit q̄ in explicādis in caplo passiue sufficiūt maiores d caplo:q: p eos dducit ad notitiā toti⁹ capli.tn̄ vtile ē q̄ cōgreget vniuersitas si fieri pōt:⁊ tūc fiat citatio collegia- 20 liter. ¶ In ea.gl.ibi:q̄ caplz sit excōicatū.dic† q̄ caplz vel vniuersitas excōicari nō pōtᵉ sed suspēdi vel interdici pōtᶠ vt in.c.romana.§.in vniuersitatē.de sen.excō.lib.vj.Et de hac materia gl.vide qō legitur ⁊ no.in.c.ij.de testi.cog.⁊ per Inn.in.c.P.⁊.G.de offi.deleg.vbi q̄rit si iudex excōicauit aliquē vt contumacē nūqd iste sit excōicat⁹ si nō erat cōtumax. ¶ In gl.in ver.secure.ibi:nō credo.intellige istā glo.qn̄ qs citat ad cām.sed si citat vt veniat ad electionē faciēdā impedit⁹ dz mittere pcuratorē si vult.alr̄s procederet ad electionē eo absente.vt i.c.q: ppter.j.eo.q: non dz ipediri puisio ecclesie ppter impedimētū isti⁹.⁊ hoc ēt voluit 21 gl.s.in ver.metuebāt. ¶ † In gl.in ver.nuntiū.in fi.solu.fm Hosti.q̄ ad excipiēdā causaz nō sufficit nūtius sed dz mitti pcurator.⁊ hoc casu loquitur iste tex.⁊ tex.in.c.j.de pc.sz ad allegādū aliqd p absente:puta infirmitatē vel aliud impedimentū.tūc sufficit nūti⁹.Debet tn̄ literatorie esse destinatus.vt in.c.prudētiā.hic alle. ¶ In gl.in v̄.ex tribus causis.in fi.difficultas intelligēdi causas priuationis maioris partis oritur tex.ex eo q: papa hic in pncipio mādat solū inqri de vnica cā.s.q̄ postulātes admiserūt postulatū ad administrādū Sz in ver.deinde.ponunt due cause.naz ibi vltra pdicta ponit causa:q: post appellationē legitime interpositā psumpserūt postulare.In v̄.nos igit.dicit implicite q̄ ex trib⁹ causis isti reddiderūt se indignos quas exprimit implicite.Sz cōcludo capiēdo substātiā eorū q̄ hic scribūt.vt em̄ dixi iste tex.hz tres lec.Pria q̄ isti fuerūt priuati q: recenperant illū postulatū ad administrādū vel passi fuerūt eū administrare in spūalibus vel tpalib⁹:Et in istū itellectū oēs cōueniūt:q: clarissime pbat in pn.c.⁊ fm eū pmo summaui tex.Scōa lect.que multū videt placere Inn.est q̄ isti fuerūt priuati q: postulauerūt aliū scz epm Uuormatiē.per impressionē laicorū.Iste tn̄ itellect⁹ videt ver⁹ in se. 22 ar.i.c.qsqs.j.e.nō tn̄ mltū cōgruit lre huic. ¶ † Ex hoc itellectu habes q̄ postulātes aliquē p impssionē laicorū priuāt ipso facto p ea vice ptāte eligēdi ⁊ pustulādi:⁊ ptās deuoluit ad alios q nō deliquerūt lz pauciores nūero.Quid aūt sit i intelligētib⁹ p abusuz secularis ptātis.dic vt hr i.c.qsqs.palleg.Tertia lec.est q̄ isti inciderūt i penā puatiōis:q: psumpserūt postulare post ⁊ ꝯ appellationē ltie iterpositā.Et ex hoc colligit Inn.hic ⁊ i.c.gratū.s.ti.pri.vnū casuz i quo postulātes potestate eligēdi ⁊ postulādi puant.Hosti.tn̄ i.c.gratū.dicit hoc pcedere vbi postulatio fieret ex cā et a duab⁹ partibus collegij mouet q: talis postulatio pualet electiōi.vt in.c.scriptū est.j.e.Sz electores eligētes post appellationē nō puant ptāte eligēdi lz electio veniat cassanda.vt i.c.cōsyderauimus.s.e.ergo nec postulātes qn̄ faciūt duas ptes collegij:⁊ ex cā fuerūt moti.Et ex h no.vnā differētiā iter postulātes ⁊ eligētes:⁊ pn̄t isti tres itellect⁹ cōiūgi.⁊ de eis iste tex.voluit facere mētionē i v̄.nos igit dū dixit q̄ ex trib⁹ cāis isti reddiderūt se idignos ⁊ ex his habes tres casus i qb⁹ puant aliqui ptāte eligēdi ⁊ postulādi.⁊ itellect⁹ capli remanet clar⁹. ¶ In gl.fi.h gl.i effectu tractat duo pmo ad quē deuoluit ptās eligendi qn̄ electores sunt puati ppter delictū ipsoꝝ vel negligētiā.Secūdo qd si oēs a pnci.nō deliqrūt:sz vna ps tm̄ pmo deliqt. ¶ Circa pmā.q.cōclude ᵍ breuiter † q̄ i 23 ecclijs cathedralib⁹ q̄ ad epoꝝ electionēᵇ ⁊ alioꝝ deuoluit ptās in casu delicti ad solū papā.Sz i casu negligētie fit deuolutio ad primū supiorē:⁊ est hodie dclaratū i.c.quāq̄.j.e.ti.li.vj.⁊ dic vt ibi legit ⁊ not.ita q̄ opi.hui⁹ gl.approbat ibi.In electionib⁹ v̄o iferioꝝ platoꝝ seu rectoꝝ nō fit deuolutio ad papā.sz ad primū supiorē vl' ad caplz fz dispōnē quā habes.i.c.cū i cūctis.§.si.s.e.i.c.ij.de cōces.pb. ¶ In scōa.q.cōclude sequēdo opi.Tancre.q̄ cōiter h tenet q̄ si aliq delinquūt ptās recidit i paucioresⁱ q nō deliqrūt:vt h.⁊ i.c.dudū.s.e.Nā puati cēsent mortui:sicut em̄ i casu mortis succedūt supstites in totū ius capitulare.vt i.c.gratū s.ti.pri.ita in casu puationis ppter delictū.Et si isti pauciores postea deliquūt vl' eligere negligūt deuoluit ptās ad eū ad quē fuisset facta deuolutio si oēs pariter deliqssent:nō aūt redit ad eos q fuerāt priuati.Rō est:q: isti pauciores repsentabāt totū collegiū:eis ergo dlinquētib⁹ nō succedūt nā qdā dicūt q̄ deuolutio fit ad supiorē.⁊ ad.c.cū vitoñ.j.e.qō dr obuiare pdictis.Dic q̄ ibi illi ad q̄s fuerat duoluta ptās n̄ fuerāt puati ptāte eligēdi:sz electō nō habuit effectū.⁊ dic vbi lati⁹ dicet.

1 ☞ Cōmēdatari⁹.i.qui hz in cōmēdā aliquā ecclesiā dz de fructib⁹ puidere illi ecclesie circa cultū diuinū ⁊ supabūdātes tenere p suo sustētaculo.
2 Possessoriū datur etiā pro iurib⁹ incorporalib⁹ quibus aliqs est spoliatus.⁊ nu.2.
3 Parochiani nō habēt ius psentādi nisi sint patroni:vel nisi sint in quasi possessione.
4 Pleno iure itelligit qn̄ null⁹ ali⁹.hz facere nisi ipe
5 Eligētes sufficit q̄ sint in quasi possessiōe eligēdi.licet nullum aliud ius habeant.
6 Laicus etiā ex cōsuetudine nō habet ius eligendi quia est quid spirituale.
Pron⁹ eligēs aliquē pōt resilire ante pn̄tationē.
7 Papa nō potest recusari vt suspectus.
8 Cōdēnatus noīe alicuius collegij trāsmittit condemnationem in successionē in illo collegio.
9 Ius pn̄tādi clericū i aliq̄ ecclia an sit pscriptibile.
Laicus an pscribat iuspatronatus.
Iuspatronat⁹ dicit qd spūale:⁊ quare acquirat.
10 Snia vtꝝ debeat cōcipi i psonā pcuratoris vl' dn̄i
11 Coniuncte persone nō potest solui.
Cōiūcta psona agit sine mādo pstita tn̄ cautiōe.

Excōmunicatus.

Sebasti.Sapia.

f ¶ Interdici pōt.vide aliqd p Felin.in.c.eam te.s.de rescrip.col.xj.vbi alle.Do.in c.sicut vir.i.ij.co.vij.q.j.dicētē.qō excōicatio non ligat nisi verā personā non aūt vniuersitatē q̄ dicit ficte persona.

g ¶ Cōclude.Adde p ista cōclusiōe videre in apostil.meis ad istū in.c.cū in cūctis.§.clerici.i ver.electione fiēda.n.a.⁊ ibidem in.§.vlti.in apostil.mea.in v̄.ad metropolitanuz.s.eo.vbi plene dixi qn̄ ptās eligēdi ad papā ⁊ qn̄ ad supiorē primū duoluerūt.
Sebasti.Sapia.

b ¶ Epoꝝ electionē.Uide Firma.in palleg.trac.de epo.in.iij.parte.lib.j.q.xxvij.

i ¶ In pauciores.Adde Ro.cōsil.ccclij.Lap.alleg.lxviij.

13 Excõmunicatꝰ iniuste potest petere vt ante omnia restituatur ad pristinã communionem.
14 Soluens omni anno certum quid: vtrum per hoc inciderit in obligationem aliquam.
15 Interdictum vnde vi licet non detur ad immobilia: tamen datur ad immobilia venientia accessorie.
Interdictum vnde vi aliud est directum ⁊ aliud vtile.

Querelam. Sufficit electo ad obtinẽdum docere eligẽtẽ fuisse in quasi possessione tpe electionis: licet nõ probet ꝙ proprietas iuris eligẽdi ad illũ pertineret. h. d. Primo ponit facti narratio. Scdo cause diffinitio. ibi: nos igit. Prima tria facit. primo narrat cause cognitionẽ. scdo duplicẽ actoris petitionẽ. tertio rei rñsionem. Scda duo facit. nã primo diffinit primũ articulũ cũ expssiõe cuse: ⁊ qdã determinatione. scdo diffinit scdm articulũ cũ eadẽ determinatione. ¶ Casus lrãlis. Populꝰ sancti saluatoris cũ esset in quasi possessione presentandi rectorẽ in ipsa ecclesia. P. presbyterũ elegit in rectorẽ sancti Saluatoris ⁊ p cardinalẽ sancte Susanne fuit installatꝰ in ipsa. G. tituli sancti Vitalis pñsbyter cardinalis per economũ ecclie sancte Agathe: cuius cardinalis ipse est gubernator. mouit qõnẽ ꝯ dictum P. pñsbyterũ sup ecclesia sancti Saluatoris causa illa fuit cõmissa dño Innocentio per Celestinũ dũ erat cardinalis corã quo petebat economꝰ sctẽ Agathe dictũ pñsbyterũ ad ecclĩã sancti Saluatoris remoueri quã occupauerat in pñiudiciũ ecclie sancte Agathe ⁊ in iniuriã cardinalis: cũ ipsa ecclesia pertineat ad ecclesiã sancte Agathe pleno iure. Petebat insup pensionẽ. xvj. denariorũ Papieñ. debitã ecclie sancte Agathe p ecclĩa sancti Saluatoris sibi restitui de nouo subtractã. Ex aduerso rñdit pñsbyter pñdictus ꝙ ipse nullã iniuriã facit cardinali: nec i preiudiciũ ecclesie sancte Agathe receperat ecclesiã scti Saluatoris cũ ecclesia sancti Saluatoris nullo iure ptineat ad ecclĩã sancte Agathe. nec sibi debeat reddere aliquã pẽsionẽ: sed per electionẽ populi ad quẽ pertinebat de antiqua cõsuetudine et per cardinalem sancte Susanne: ad quem ipsa ecclesia ptinet fuerat institutꝰ. lite ꝯtesta. ⁊ receptis pbationibꝰ hincinde mortuo Celestino successit ei Innocẽtiꝰ ipse rõnibꝰ vtriusq₃ partis inspectis absoluit dictũ pñsbyterũ ab ĩpetitiõe economi sctẽ Agathe sup electione ⁊ institutione facta de ipso in ecclesia sancti Saluatoris imponẽdo silẽtiũ sup his economo sancte agathe. qr ꝯstitit ꝙ ppl̃s sancti Saluatoris erat i quasi possessione pñsentãdi clericũ qñ ipsuz pñsbyterũ elegit ad illã ⁊ ecclĩa ipsa spectat ad titulũ sancte Susanne i spũalibus pleno iure salua qõne iurispatronatus inter ecclĩam sancte Agathe ⁊ populũ ecclie sancti Saluatoris. Itẽ qr ꝯstitit qõ pẽsio. xvj. denariorũ Papieñ. monete fuit soluta ecclie sancte Agathe annuatim p ecclĩa sancti Saluatoris ⁊ p multa tpa: ꝫ de nouo subtracta restituit ecclĩã sancte Agathe in eũdẽ statũ percipiẽdi predictã pensionẽ ab ecclesia sancti Saluatoris i terminis ⁊ ꝯdẽnauit pñdictũ pñsbyterũ ad solutionẽ pẽsiõis subtracte salua qõne pprietatis inter ipsas ecclesias. Ber. ¶ No. j. ꝙ cardinalis vltra ppriũ titulũ habet qñq₃ ecclĩã in gubernatiõe: cuiꝰ dicit̃ gubernator legitimꝰ: ⁊ pro ea põt agere ⁊ defensionẽ subire tanq̃ legitimꝰ ecclie gubernator: alibi tñ iste gubernator appellat̃ pcurator cuz libera. vt in. c. cũ nobis in. fi. ꝭ. eo. qñq₃ appellat̃ visitator. vt in. c. is cui. j. eo. li. vj. qñq₃ cõmẽdatariꝰ. vt in. c. nemo. eo. titu. ⁊ li. Unde quo ad potestatẽ agendi ⁊ pcurãdi bona ecclesie
1 nõ puto ꝙ inter pñdictos modos sit differẽtia. † cardinalibꝰ tñ solet ecclesia ꝯcedi in cõmẽdã seu gubernationẽ: vt ex fructibꝰ qui supersunt deductis necessarijs expẽsis possint cõgrue sustẽtari: licet de alio cõmẽdatario sint opi. i iure vtrũ faciat fructꝰ suos. de quo per gl. ⁊ doc. in. d. c. nemo. In hoc
a tamen[a] iudicio meo multũ errãt habentes istas ecclesias in ꝯmendã seu gubernatione: qr debẽt tenere ecclesias illas in priori statu nec diminuere cultũ diuinũ solitũ ⁊ ex fructibꝰ superextãtibus deductis expẽsis p statu solito debẽt sustẽtari. ad hoc vide Inno. in. c. pastoralis. j. de puile. vbi dicit ꝙ si religiosis ꝯcedit̃ aliqua ecclĩa vt cõuertãt fructus illiꝰ in pprios vsus itelligit̃ cõcessio facta mõ pñdicto: vt scꝫ ecclesiaz teneãt in priori statu: qr nõ est verisimile ꝙ papa fecerit cõcessionẽ in pñiudiciũ diuini cultus. fortius ergo predicta interpretatio debet habere locũ qñ ecclesia ꝯcedit̃ cardinali vel alteri in cõmẽdã vel gubernationẽ: vt predixi. ¶ Item no. scdo ꝙ ꝯ clericũ possidẽtẽ ecclesiã põt agi ciuiliter vt remoueat̃ de illa ecclesia tãq̃ nõ legitime institutꝰ. is ergo ad cuius collatonẽ vel puisionẽ ista ecclesia ptinet põt agere vt clericus inde remoueatur: ⁊ per eũ legitime ordinet̃. facit
2 c. iij. de isti. ¶ † Tertio no. ⁊ tene mẽti ad hoc istũ. tex. qõ p pensione nouiter subtracta solita annuatiꝫ pñstari potest agi
b possessorio iudicio[b] ad ipsiꝰ restitutionẽ ⁊ probata pensione seu solita prestatione dꝫ actor reduci in eũ statũ in quo primo erat: lꝫ nihil doceat de pprietate iuris pẽsionẽ illã pcipiẽdi. ⁊ in hoc iste tex. solet multũ allegari. ⁊ ex hoc ⁊ ex text. collige qõ pro istis iuribꝰ incorporalibꝰ põt agi iudicio possessorio. ⁊ no. ꝙ eoipso quod pensio solita nõ soluitur videt̃ qs spoliari facultate seu possessione pcipiẽdi. alr̃ aũt nõ cõtingit in huiusmodi spoliatione. qõ intellige ẽm Innoc. qñ pẽsio fuit petita ⁊ debitor recusauit soluere nõ ppter impotentiã: sed propter inuoluntatẽ. ad qõ facit qõ no. Inn. in. c. suborta. j. de re iud. vbi dicit ꝙ subditi videñt spoliare dñz quasi possessiõe iurisdi. eoipso ꝙ recusant sibi obedire. No. ibi: per electionẽ populi ad quẽ de cõsuetudine ⁊c. iũcto tex. ibi: in quasi possessione pñsentãdi ⁊c. text. hic apertũ pro opi. Inno. in. c. cum inter. in fi. j. de excep. ꝙ populꝰ seu parochianus alicuiꝰ ecclesie nõ habet ius pñsentandi clericũ ex eo: qr sunt parochiani nisi al̃s essent pñroni. qõ etiã sequit̃ Jo. an. in. c. vnico. j. de cape. mo. lib. vj. vñ si ecclesie nõ appareat pa
d tronꝰ pñsumit̃ libera[d]: ⁊ ius instituẽdi ptinet ad epm: nõ aũt possunt parochiani sibi ius vẽdicare pñsentãdi nisi al̃s essent in quasi possessiõe presentãdi: seu de antiq̃ possessiõe ad eos ptineret pñsentatio: vt hic in tex. ⁊ in h solet adduci iste text. p singulari ad pbãdũ ꝙ potestas pñsentãdi rectorẽ est pscriptibilis etiã per populũ istius ecclesie in quo tñ sunt opi. cõ
3 trarie: vt. j. subijciã. ¶ † No. ibi: tanq̃ capella suo titulo. iuncto tex. ibi: in spiritualibus pleno iure. arg. op. ꝙ cardinalis
e habet ius episcopale[e] respectu iurisditionis in titulo suo: et in capellis subiectis titul. ad qõ facit. c. his qui. et qõ ibi dixi de maio. et obe. qõ etiã tenuit Jo. an. in. vnico. eo. tit. lib. vj. Et optĩe facit hec litera in eo ꝙ papa dicit istã capellã sancti Saluatoris tãq̃ subiectã titulo sancte Susanne specta
4 re ad cardinalẽ pleno iure in spiritualibꝰ. tũc † eñ ecclesia dicitur ad aliquẽ ptinere pleno iure qñ ipse et nõ alius exercet ibi iura episcopalia: vt in. c. quoniam. et qõ ibi no. j. de priui.
5 ¶ † Item no. ꝙ ad validitatẽ electionis seu pñsentatiõis nõ reqrit̃ necessario ꝙ eligẽtes vel pñsentãtes habeãt ius eligẽ
f di vel pñsentãdi. sed satis est ꝙ sint in q̃si possessiõe[f] eligendi vel pñsentandi concor. c. cõsultationibꝰ. j. de iure patr. ¶ Itẽ quo ad validitatẽ collationis. vt in. c. cum oliꝫ. de cau. pos. ⁊ proprie. Et ratio est quia pñsentatio: collatio: et electio sunt quasi fructꝰ iuris eligẽdi pñsentãdi ⁊ cõferẽdi. vñ quẽadmodũ fructus rei tẽporalis pertinẽt ad possessorez bone fidei: ⁊ non ad dñm rei. vt. l. bone fidei. ff. de acqr. re. domi. not. in. c. grauis. ð resti. spo. ita isti quasi fructꝰ debẽt pertinere ad eos qui sunt in possessiõe. de quo plene no. in. d. c. cõsultationibꝰ. ⁊ in. c. ij. de in integ. resti. vide qõ ibi dixi. ⁊ ad hoc solet quoti
6 die all̃. iste tex. ¶ † Item no. ꝙ pñsentatio patroni largo modo põt dici electio: nã prius eligit clericũ ⁊ eum electũ representat epõ vel alteri superiori. Non est tñ stricto modo electio quẽadmodũ sit per clericos ecclesie collegiate: quia talis electio nõ põt cadere in laicũ etiã de antiqua cõsuetudĩe vt in. c. massana. et in. c. sacrosan. j. eo. et. c. nobis. j. de iure pa. Est eniꝫ electio merũ ius spirituale cũ tribuit ius prelature et administrandi saltẽ in habitu. vt not. glo. in. c. quãto. lxiij. distin. Et per eam initiat̃ matrimoniũ spirituale. vt in. c. cũ inter canonicos. ꝭ. eo. ⁊ in. c. fi. j. de trãsl. epi Sed per presentationẽ nõ ꝯtrahit̃ aliqõ vinculũ spirituale: nec est merũ ius
g spirituale[g] sed annexũ spũalitati. vt in. c. quanto. de iud. ⁊ ibi plenius hoc declaraui. vide qõ not. Inno. in. c. qõ sicut. j. e. et p illã electionẽ que pñcedit pñsentationẽ nullũ ius acqrit̃ electo vnde ante pñsentationẽ posset patronꝰ resilire. ar. in. c. cũ autẽ. j. de iurepatr. ⁊ qõ ibi no. ¶ Ulti. no. ꝙ vna ecclĩa põt esse in possessiõe pcipiẽdi pẽsionẽ annuã ab alia ecclesia ⁊ p pẽsionis subiectiõe potest agi iudicio possessorio. vt. ꝭ. dixi. ¶ In gl. j. in fi. tene hoc vltimũ dictũ glo. Et quatenus nolit causaz alteri ðlegare poterit recusari vt suspectꝰ vl̃ ab hoc grauamine poterit appellari. ⁊ idẽ qõ glo. hic tenet glos. iij. q. vij. §. ifames. vñ. si ꝯtra patrẽ. ⁊ in. l. eos. C. de vsu. ⁊ Spe. i ti. de appel. §. nunc tractemꝰ circa fi. ad istũ tex. potest rñderi dupliciter. pmo ꝙ hic non fuit appellatuz ab isto cardinali anteq̃ fuisset electꝰ in papã. seu pẽdẽte q̃stione corã eo tãq̃ delegato fuit pmotꝰ in papã. ⁊ illã qõnẽ decidit iure pprio de qua cognouerat vt delegatꝰ pape pmortui. vel pñsupposito ꝙ ab eo priꝰ fuit appellatũ. loquit̃ tex. in principe qui nõ
7 subijcit̃ legi. ẽm Hosti. ⁊ Jo. and. † Et no. sing. hãc vlti. sol.
h Infert̃ enim ex ea ꝙ papa nõ potest vt suspectus[h] recusari: non enim pñsumitur ꝙ velit cõtra iustitiã procedere. arg. xl. dist. c. j. q. iij. in. c. cuncta per mundum. ⁊. c. per principalem. et

Sebasti. Sapia.
a ¶ In hoc tamẽ. Vide Inn. in. c. in lateranẽsi. j. de preben. do. Abb. i. c. de monachis. j. de pñben. vbi dicit ꝙ qui habent ecclesiã ꝯmẽdatã debẽt facere ei ð seruire ẽꝫ debitũ numerũ clericorũ qõ facit ẽm eũ cõtra dños cardinales ⁊ alios habẽtes ecclesias commendatas.

Sebast. Sapia.
a ¶ Possessorio iudicio. An et quãdo possessoriũ habeat locũ in iuribꝰ. late traditur maxime p Abb. in. c. olim. ij. col. viij. j. de rest. spo. per pau. de cast. in ꝯsi. lij. in causa que vertit̃. ẽꝫ antiquã impñssionẽ.
c ¶ Possessorio. Adde Jo. de lig. in ꝯsilijs. Bal. volumi. v. ꝯsi. xcvj. ⁊ Bal. in seq. cõsi. ⁊ do. Tho. fasiolũ in dubijs Rote dubio. xxvij.
d ¶ Presumit̃ libera. Adde que j. ponam.
e ¶ Ius episcopale. Adð Roma. consi. vlti.
f ¶ In quasi possessiõe. Adde calderi. cõsi. xx. Old. consi. cccxij.
g ¶ Ius spirituale. Adð Calde. cõsi. ix. de iure patrona. vbi dicit ꝙ presentatio rectoris ad ecclesiã obtinet vim sponsalitiorum.
h ¶ Suspectꝰ. adde an papa possit vt suspectus recusari: ⁊ an ab ipso ad cõcilium appellari possit: et an tunc cõcilium debeat remittere causaz pape. roma. pulchre consilio. ccccxxj.
Zacharias.
¶ Addõ per feli. latissime i. c. i. caussis. co. iij. ver. ⁊ dicit Abb. post hostieñ. j. de re iudi.

vide ad hoc quod dixi in.c.cū venissent.de iudi.⁊ in.c.cū dilecta.de cōd.vti.vel inuti.facit.l.prime.ff.de his q̄ in test.delē.

8 ¶ †In gl.ij.ibi.ad solutionē pensionis nomine ecclesie. Not. glo.⁊ hec vltima verba soluunt formaliter ꝯtrariū.nam dum toleraꝫ in ecclesia teneꝫ pro ea rn̄dere:et ꝑ ꝯsequēs pōt condēnari noīe ecclesie:⁊ effectꝰ cōdēnationis sequiꝫ successorē: quia ecclesia ī effectu videꝫ ꝯdēnata:nō p̄latus seu administrator.⁊ ad hoc.l.post mortē.ff.qn̄ ex fa.tu.⁊.c.si gratiose.de rescrip.lib.vi.

9 ¶ †In gl.in ver.ꝯsuetudine.ibi:que dat ius eligēdi.pondera bene hec verba.gl.videꝫ eīm per hoc sentire ꝙ ius p̄sentandi poterat acquiri ꝑ populū seu laicū ex sola ꝯsuetudine seu p̄scriptione.Et hāc opi.tenuit do.Marsiliꝰ do.Io.an.ad quā inducebat istū tex.ī eo qḋ diciꝫ de ātiqua ꝯsuetudine p̄sentatio hec pertinebat ad populū.Sed Io. de mōte merlo disputādo tenuit ꝯtrariū:quē sequiꝫ Archi.in c.hortamur.lxxj.dist.vbi multū plene ꝓsequiꝫ istū articulū. ⁊ ad istū tex.respōdet ꝙ quatenꝰ facit mētionē de ꝯsuetudine fuit allegatio partis ⁊ nō pape.nā solū papa fundauit se: q: populus erat in quasi possessiōe p̄sentādi quā possessionē poterat habere vigore iurispatronatꝰ.Et idē etiā posset dici ad id qḋ allegabaꝫ ꝯsuetudo antiqua nō poterat vigore patronatꝰ habere p̄sentationē ab antiqua ꝯsuetudine:nam ꝯsuetudo pōt cōcurrere cū iure cōi:vt i.c.sopite.de cēsi.Io. and.hic tenet primā partē.⁊ assumpsit postmodū materiam disputādi:⁊ posuit disputationē in reg.qḋ alicu.de reg.iur. li.vj.in mercu.⁊ ibi tādē cōcludit ꝙ cōtra ecclesiā liberā nō pōt laicꝰ p̄scribere iuspatronatꝰ.q: esset acquirere istud ius annexū spirituali ꝯtra ecclesiā qḋ esse nō pōt.ar.in.c.massana.j.eo.Sed si ecclesia habebat patronū tūc pōt laicꝰ cōtra patronū p̄scribere istud iuspatronatꝰ.quia ex quo istud ius cōpetit laico videꝫ p̄scriptibile ꝑ aliū laicū. ¶ Ego plene istū articulū examinaui in quadā disputa.que inci.augerio. ⁊ ibi cōclusi ꝙ licet ista opi.Io.an.tanq̄ cōmunior seruareꝫ in practica quā Moder.cōiter sequunꝫ.Tamē de mero iure plus mihi placet opi.ꝯtria monebar ꝑ rationē incōuincibilem.certū est ꝙ laicus[a] nō pōt possidere ius spirituale:⁊ per ꝯsequēs nec p̄scribere.vt in.c.causaꝫ.de rescrip.⁊ in.c.massana.in.c.sacrosan.j.e.Ita nec ius annexū spiritualitati sicut est ius p̄sentandi:quia de cōnexis idem est iudiciū[b].vt i.c. quāto.de iudi.⁊ in.c.p̄terea.de transac.⁊ in.c.de iure.de iure patro.⁊ in.c.trāslato.de constitu.cū simi.vbi iuspatronatꝰ ꝑ omnia censeꝫ tanq̄ ius spūale rōne annexiōis.si ergo laicꝰ nō potest mero iure illud ius possidere:ergo nec prescribere q: p̄scriptio nō est sine possessione.vt in reg.sine possessione. lib.vj.⁊ in.d.c.causam.Nō ob.si dicaꝫ ꝙ istud ius est impossidibile per laicū.vt.j.de iurepatro.ꝑ totū:quia respōdeo ꝙ istud ius fuit gratiose laicis cōcessuꝫ nō oībus sed patronis duntaxat fauore ecclesiarū vt laici inducerētur per acquisitionē istiꝰ iuris ad cōstruēdū:fundādū ⁊ dotandū ecclesias. vt in.c.qm̄.j.de iurepa.Habilitatio ergo certarū personarū ex causa subiecta nō debet extēdi ad alias personas in qbꝰ nō ꝯcurrit causa super qua fundaꝫ illa habilitatio.arg.xvj. q.j.generaliter.⁊ in.c.cum cessante.de appel.Nā priuilegium nō debet extēdi ad personas nō priuilegiatas vt i.c.sane de priui.⁊.vij.q.j.petisti.Ius ergo patronatꝰ est possidibile per patronū ex gratia ꝯcessa a canone propter causaꝫ predictā ergo nō sequiꝫ ꝙ sit pariter per aliū laicū possidibile in quo nō cōcurrit dispositio canonica:nec causa p̄dicta.⁊ ad istū tex.satis pōt respōderi modo p̄dicto.nam papa in decisiōe solū fundauit se super possessione populi.nam ex quo nō apparebat alius patronꝰ populus ꝓpriꝰ p̄sentauerat rectorē p̄sumptio iuris est qḋ p̄sentauerat ratione iurispatronatꝰ: q: ecclesia nō nasciꝫ:sed oportet ꝙ habuerit ꝯstructorē.⁊ iō in dubio p̄sumendū est pro possessore.ar.eius qḋ legiꝫ ⁊ no. in.d.c.j.de reli.domi.sed vbi populus fundaret se ex sola prescriptiōe[c] nō video quo iure debeat in causa obtinere.Utile ergo est vendicare sibi iuspatronatus vt fundet se non super mera p̄scriptione:sed super iurepatronatꝰ:qḋ ad illud p̄sumendū alleget p̄sentatiōes plurimas ⁊ tp̄is cursum.ad hoc facit qḋ legiꝫ ⁊ no.in.l.cū de in rem verso.ff.de vsu.⁊ qḋ not. Io.and.c.vnico.de iurepatro.lib.vj.

10 ¶ †In glo.in ver.economi.in fi.Not.bene hanc glo.que quotidie iuncto tex.solet allegari cū queriꝫ an verba snie sint cōcipiēda in personā ꝓcuratoris p̄sentis:an in personā dn̄i absentis.Nam iste text. facit ꝙ etiā de iure canonico v̄ba sint cōcipiēda ī ꝑsonā ꝓcuratoris seu economi.De iure[d] v̄o ciuili est tex.i.l.j.C.de sen. ⁊ interlo.oīm iudi.que adeo stricte hanc obseruātiā exigit vt disponat sniam esse nullā que fuit lata in personā dn̄i q̄ nō fuit in iudicio ⁊ nō in ꝑsonā ꝓcuratoris p̄sentis. ¶ In ꝯtrariū tamen gl.adducit.c.licet.j.de ꝓba.⁊ facit.c.suscitata.j.de in integrū resti.vbi tn̄ gl.j.no.dicit ꝙ ecclesia nō multum curat de ista solēnitate.vnde tenet snia ꝫ illā gl.de iure canonico siue sit late in personā ꝓcuratoris p̄sentis siue dn̄i absentis ⁊ tenebis menti illā gl.Hic tamen in effectu glo.vult ꝙ vbi verba sentētie nō possunt recte cōcipi in ꝑsonā ꝓcuratoris: tunc possunt sine vitio formari ī personam dn̄i absentis.Et ideo dixit ꝙ in causis matrimonialibꝰ ⁊ alijs spiritualibus necnon in causis criminalibus verba sunt cōcipiēda in personam dn̄i.nam si agiꝫ de matrimonio non pōt procurator ꝯdēnari ad reddēdū debitū vxori.Idem si agiꝫ vt clericus priueꝫ beneficio nō potest ꝓcurator priuari cum titulus nō inhereat persone sue sed persone dn̄i.Iteꝫ in causa criminali si immineret pena relegationis nō deberet relegari ꝓcurator ⁊ idem in similibus terminis Sed in alijs in q̄bus snia pōt recte cōcipi in personā ꝓcuratoris.glo.posuit hic duas opi.antiquorū Legistarū.nā q̄dā alij dixerūt vt Ioā.basia. ⁊ Bul.ꝙ siue dn̄s fuit in iudicio a principio siue nō ex q̄ procurator postea interuenit ferēda est snia ī ꝑsonā ꝓcuratoris. Et aduerte quia glo.hic repeꝛiꝫ cōiter corrupta.nam alle. Ia.baldui.⁊ debet dicere Io.basianus:vt no.in.d.l.j.Scḋa opi.fuit Marti.dicētis ⁊ tenētis ꝙ ꝓcurator est cōdemnādus qn̄ dominus nunq̄ fuit in iudicio.secꝰ autē si dn̄s fuit a p̄ncipio in iudicio ⁊ litē ꝯtestatꝰ est ⁊ hec difficultas p̄ncipaliter oriꝫ ꝓpter tex.d.l.j.ibi enim ponderaꝫ ꝙ dn̄s nō fuerat in iudicio ⁊ iudex ꝯdēnauit ꝓcuratorē.vnde sumpserūt multi arg.a ꝯtrario sensu ꝙ si dn̄s fuit a principio in iudicio nō deꝫ ꝓcurator sed dn̄s cōdēnari:quia ipse dn̄s per contest.lit.est effectꝰ dn̄s instātie.Sed gloss.ista.nō valēs discernere veritatē propter arduitatē q̄ōnis cōcludit vt omniū opi.salueꝫ vtile esse ferre sniam in ꝑsonā vtriusq̄ scꝫ dn̄i ⁊ ꝓcuratoris. Et hec fuerūt verba glossatoris iuris ciuilis in.d.l.j.vbi in effectu habeꝫ ista gl.Sed cōtra vltimū cōsiliū insurrexerūt quidam doc.vt no.in.d.l.j.dicētes ꝙ ꝫm istā practicam frustratoriū esset cōsiliū legis.in.l.furti.in.§.si quis alieno noīe ff.de his qui not.infa.vbi lex cōsulit ꝙ si cōuentus actiōe famosa vult vitare infamiā cōstituat ꝓcuratorē q: ꝓcurator cōdemnabitur nec ip̄e efficieꝫ infamis cū sit ꝯdēnatꝰ alieno nomine:nec dn̄s cum snia nō fuerit lata in personā suam.et de intellectu illiꝰ.l.dixi in.c.cum te.de re iud.Unde dicebāt illi doct.ꝙ si iudex ꝯdēnaret ꝓcuratorē presentē ⁊ dn̄m absentem nō teneret sentētia respectu dn̄i.arg.l.si mihi ⁊ titio. ff.de ver.obli.sed solū teneret in eo qḋ fuit ꝯdēnatus ꝓcurator:⁊ sic dn̄s euitaret in p̄cedenti casu infamiā.Ioā.hic miratur de illa subtilitate legali vt sententia corruat ex eo q: fuit lata in personā dn̄i ⁊ non ꝓcuratoris.nā ex quo cōsensu meo procurator interuenit in iudicio nō apparet ratio sufficiens quare nō valeat sentētia lata in personā meā.Sed tu vide rationē huius subtilitatis legalis satis bonā ⁊ optimā per Bar.in.d.l.j.et.l.stipulatio ista.§.si q̄s insulā.al's.in.§.si stipuler.ff.de verb.obli.Fuit hec enim legalis prouisio fundata super.l.quecūq̄.ff.de actio.⁊ obli.vbi dicitur ꝙ ea que nos gerimꝰ debēt sumere initiū ex persona nostra:al's nō valet quod agiꝫ.queadmodū eniꝫ in ꝯtractu oportet ꝙ ꝓcurator cōcipiat verba in personā suā:nō autē in personā dn̄i.vt in d.l.quecūq̄.⁊ no.in.l.multuꝫ interest.C.si quis alteri vel sibi. Ita ⁊ in isto quasi cōtractu:nā in iudicio quasi ꝯtrahitur vt in l.iij.§.idē scribit.ff.de pecu.ergo oportet ꝙ verba cōcipiant in personā illius cum quo fit iste ꝯtractus.Et per hoc cōcludit Bar.⁊ bene qḋ non est speciale in snia:sed idē est in quolibet actu iudiciali in quo interuenit ꝓcurator:vt in cōtestatione ⁊ simi.Et idē qn̄ ꝓcurator interueniret ex post facto.nam id qḋ secū geriꝫ debet cōcipi in ꝑsonā suā rōne p̄dicta. ¶ His p̄missis tanq̄ ꝑ fundamēto.vt plene habeaꝫ materia huiꝰ gl.cōcludēdo in effectu dicta doct.vtriusq̄ iuris distingue[e] ꝙ aut in iudicio interuenit defensor:aut ꝯiuncta ꝑsona:aut procurator simpliciter.aut administrator generalis ⁊ legitimus:puta economꝰ vniuersitatis.tutor:⁊ curator.⁊ similes. Primo casu aut dn̄s sciebat ꝙ aliꝰ eū defendebat sine mādato.⁊ tunc idē in eo qḋ in ꝓcuratore.nā p̄sumiꝫ ꝙ habeat mandatū vel dn̄s patiēdo tacite sibi videꝫ dare mandatuꝫ. arg.in.l.qui patitur.ff.māda.tenuit Bar.n.d.l.j.et Innoc.in c.ex parte decani.de rescrip.Aut defensor agebat ignorāte dn̄o.nam quilibet pōt aliū defendere p̄stita cautiōe de iudicato soluēdo,vt no,in.c.j.de ꝓcur.in glo.Et tunc verba sentētie sunt cōcipiēda in personā ipsiꝰ defensoris tamē absentis quē defendit.puta cōdemnamꝰ talē defensorē noīe talis.⁊c. vt in.l.liberto.§.fi.ff.de nego.gest.tenet Barto.in.d.l.j.Scḋo casu dic idē.nam ꝯiuncta persona nō admittiꝫ vt ꝓcurator l.iij.§.j.ff.iud.sol.vnde factū cōiūcte ꝑsone nō nocet absenti si nō vult illa gesta ratificare.vt.l.j.C.q̄ res iudi.nō no.vnde

iudex verba

☞ Sebasti.Sapia.

a ¶ Qḋ laicus.vide latissime excellētissimū iurecōsultuꝫ do.Io.de Sylua in trac.de beneficio.q.xxiij.ij.partis.vbi etiā ponit an laicus possit cōferre ex priuilegio.

b ¶ Est iudicium. Adde ꝙ ꝓ hoc dicit Ro.qḋ ita ꝯmittitur in his simonia sicut in mere spūalibus. eius cōsi.ccclxix.

c ¶ Ex sola p̄scriptiōe Adde istū ꝯsi.lxxvj.ij.li.vbi refert suā disputationē.⁊ Alex. ipsum sequentē cōsi.cvj.ij.lib.

☞ Sebasti.Sapia.

d ¶ De iure.Uid de hāc materia q̄ no.in.l.furioso ff.de re iud.Bar. in.l.liberto.ff.de nego.gest.in.l.furti.§.si quis alie.ff. de his q̄ no.infa. in.l.si q̄s cū procuratorio.ff.de ꝓcu.in.l.mutari. in fi.eo.tit.

e ¶ Distingue.adde tu Ang.cōsil. xcviij.vbi ponit quid tenēdum sit tam de iure canonico Alexā.cōsil. cxcix.lib.ij.

iudex verba dispositiua snie cōcipiet in personā cōsanguinei agētis: sʒ verba executiua in personā cōsanguinei absentis. vñ dicet iudex cōdē namus talē reū Titio actori noīe talis cōiūcti ad soluēdū mille suo cō
n iuncto. ¶ Nam debes scire et tenere mēti † ꝙ licet cōiūctus possit agere pro cōiūcto sine mādato p̄stita cautiōe de ratihabitiōe. vt in. l. sed et he. ff. de ꝓcur. et in. c. nōnulli. in fi. et in. c. ex parte decani. de rescrip. tñ cōiūcte persone nō recte soluit̄ sed solutio dʒ fieri dn̄o: et si nō est p̄sens dʒ pecunia deponi in loco tuto. vt not. per glo. et doc. in. l. vero ꝓcuratori. ff. de solu. Et ex hoc habes practicā cōficiēdi libellū qñ cōiūctus agit pro cōiuncto vt concipiat v̄ba dispositiua et executiua: fm q̄d. s̄. dixi de snia. Tertio casu qñ interuenit ꝓcurator simplex: et tūc v̄ba q̄ recte non possunt cōcipi in personā ꝓcuratoris debēt cōcipi in p̄sonā dn̄i: vt no. hic et in. d. l. j. Tñ debet iudex conari quātum potest vt verba dirigibilia in personā ꝓcuratoris nō dirigat in p̄sonā dn̄i. Sed si verba possunt recte cōcipi in p̄sonā vtriusq̄ʒ: tūc aut dn̄s nunq̄ fuit in iudicio: et tūc fm
a oēs debēt verba cōcipi in personā ꝓcuratoris[a]. per. d. l. j. Aut dn̄s fuit a principio in iudicio: sed postea dedit ꝓcuratorē. et in h̄ casu sunt opi. fm Bar. et mihi satis placet: vt ea q̄ sequunt̄ debeāt geri in p̄sonā ꝓcuratoris p rōnē predictā. Si aūt aliter fieret nō teneret snia de iure ciuili. vt in. d. l. j. sed de iure canonico placet mihi opi. gl. in. d. c. suscitata. quia ex quo habemus cōsensum dn̄i nō est curandū de ordine v̄borū. arg. ex his q̄ legunt̄ et not. in. c. ij. de pac. et. j. q. vij. quoties. et. xxiij. distin. psalmista. Tñ ad maiorē cautelā potest in p̄dicto casu seruari cōsiliū huius glo. et in. d. l. j. vt ferat̄ snia in p̄sonā ꝓcuratoris et dn̄i: non vt dn̄s condēnet̄ directe: sed in personā ꝓcuratoris: vt puta cōdēnamus talē procuratorē Sempronij: et ipsuʒ Semproniū in p̄sonā sui ꝓcuratoris. et hoc fuit de mēte Bar. i. d. l. j. Et est vtile seruare hāc practicā qñ dn̄s aliqñ fuit in iudicio: vt euitent̄ opi. p̄misse. Sed si dn̄s nunq̄ fuit i iudicio nō est opus seruari illā practicā: q̄ tunc fm oēs recte cōcipit̄ snia in personā ꝓcuratoris. vt in. d. l. j. Quid aūt si hoc casu ferat̄ snia in personā dn̄i presentis. et cōcludit Bar. in. d. l. j. valere sniam. q̄ dn̄s est vtiliter dn̄s instātie: quia ex his que agunt̄ in iudicio per ꝓcuratorē vtilis actio acquirit̄ dn̄o et directa ꝓcuratori. vt in. l. si ꝓcurator. l. in cause. in fi. ff. de ꝓcur. vide bonā gl. in materia in. c. ij. de vsur. li. vj. que no. ponit an et qñ: et q̄d q̄rat̄ dn̄o ex facto ꝓcuratoris. vnde ex quo dn̄s est p̄sens et cōsensit sniam in se ferri valebit snia: secus si esset absens rōne p̄dicta. Et ex his infert̄ ad quotidianā q̄ōnē. pone ꝙ ꝓcurator semp fuit in iudicio: sʒ dn̄s fuit citat⁹ ad sniam qui nō cōparuit nunq̄d teneat snia lata cōtra dn̄m tanq̄ cōtra cōtumacē. do. Lamber. de rāpo. vt refert et sequit̄ Bar. in. d. l. j. cōsuluit ꝙ nō: q̄ ex quo dn̄s cōstituit semel ꝓcuratorē declarauit animū suū q̄d volebat p aliū litigare. ergo nō debuit iudex citare dn̄m ad sniaʒ audiēdā nec dn̄s tenebat̄ cōparere: q̄ cuilibʒ est cōcessuʒ cōparere p ꝓcuratorē. vt i. l. j. ff. de ꝓcura. Quarto et vltimo casu cum habēs generalē administrationē fuit in iudicio dic: ꝙ nō refert an verba snie ꝓferant̄ in personā suā: an in p̄sonā dn̄i: fm Barto. in locis p̄alleg. Et hoc casu dicit ipse possunt intelligi iura canonica
b q̄ nō vident̄ facere differētiā in hac materia. Nā loquunt̄ in economo[b] ecclesie vel alterius vniuersitatis. ita loquit̄. c. licet. et. c. suscitata. p̄alle. et ratio huius dicti est: q̄ generalis administrator pōt v̄ba cōcipere in cōtractu in p̄sonā dn̄i: q̄ pōt illi directe acquirere cū habeat legitimā administrationē. vt in. l. eum qui. §. si actori. ff. de cōsti. pecu. ergo idem dicēdū in iudicio vbi quasi cōtrahit̄. vt. s̄. dixi. et ex p̄dictis habes hāc ma-
12 teria declaratā. ¶ † In glo. in ver. per multa tempora. in fi. Notabilem
c glo.[c] ex qua iūcto tex. habes ꝙ qñ agitur possessorio ad prestationē cēsus vel pēsiōis subtracte nō est necesse allegare causam quare debeat̄ pensio vel census: sed satis est dicere ꝙ erat in possessione ꝑcipiendi et nouiter fuit sibi subtracta. vt satis ꝓbat̄ hic in litera. et idē not. Inn. in. d. c. ꝑuenit. de censi. Si autem agitur petitorio vt super ꝓprietate iuris percipiēdi censum seu pensionē debet allegari causa. ita dʒ intelligi. c. peruenit. de censi. p̄alle. Et ratio primi dicti est q̄ spoliat⁹ ante omnia debet restitui: nec dʒ ante restitutionē admitti aliq̄s sup iure ꝓprietatis. vt in. c. fi. de ordi. cog. ¶ Sed contra hanc glo. et tex. oppo. videt̄ enī ꝙ non possit agi possessorio super solutione pensionis vel cēsus: q̄ in istis obligationibus p̄sonalibus nō est reperire possessionē nec ꝓprietatem: licet enim tu sis mihi obligatus ad prestādā omni anno certam pēsionē: nō tñ ꝓpter hoc possideo personā tuā vel aliquid q̄d inhereat persone tue: sed solū personaliter obligatus es ad p̄stationē: ergo non posses agere possessorio cū nō possit cōtingere spoliatio vbi nō est possessio. xxxij. q. ij. q̄d vero nō formatū. et in. c. ad dissoluēdū. de despon. impube. Et q̄d nō possit p debito agi possessorio. videt̄ tex. in. l. fi. ff. quo. bono. Sol. ꝓpter hoc cōtra Ja. de are. Pet. et Cy. in. l. si certis annis. C. de pac. insurrexerūt contra dispositionē huius. c. dicētes ꝙ cōtra. c. q̄relam opus est q̄rela: quasi innuāt q̄d istud. c. in hoc nō ꝓcedat de iure: sed locuti sunt fʒ eorū morē. Nā quādo nō intelligebāt canones nō valentes aliter r̄ndere dicebāt ꝙ p errorē ꝓcesserāt. Cy. tamē postmodū et Jo. an. in. c. peruenit. p̄alle. et aliq̄d sensit hic. et Bar. in. d. l. fi. dat aliū intellectū ꝙ iste text. ꝓcedit in obligatione reali: nā pensio debebat̄ ab ecclesia sancti Saluatoris forte pro aliq̄bus edificijs antiq̄s: vñ erat in eis dare q̄si possessionē et ꝓprietatē: secus quādo obligatio esset mere p̄sonalis. In primo intellectu cōueniūt omnes: et tūc litera est clara: et debet intelligi ꝙ ecclesia fuit restituta ad possessionem pristinā recipiēdi annuā pensionem. Sed pōt intelligi scdo modo etiā in obligatiōe p̄sonali. vel qñ non apparet de qualitate obligationis: lʒ enī non sit dare possessionē: vel quasi ex annua prestatione p̄sonali: tñ imponitur quidā status ad quē potest peti vt fiat restitutio: et hoc modo pōt
d intelligi iste tex.[d] vt patet ex verbis snie vbi papa nō restituit istam ecclesiā ad possessionem: sed in eum statum in quo erat prius et c. vt patet in fin. litere. et hunc intellectū tenuerūt do. Ant. et d. Car.
13 † Pro quo allego gl. no. ij. q. ij. nullus. que dicit ꝙ excōicatus iniuste pōt agere vt ante oia restituatur ad cōionem pristinā: et tñ ibi non est dare possessionem vel quasi: sed potius est quidā stat⁹. Ex hoc infert̄ ꝙ nō solum cū quis spoliat̄ possessiōe quasi pōt agere ad restitutionē. Sʒ etiaʒ cum immutat̄ stat⁹ suus violēter et iniuste pōt agere vt re-
e stituat̄ ad pristinum statū.[e] et facit optime i ar. c. g. de resti. spo. vbi agit̄ possessorio p libertate possidēdi. et iste intellectus videt̄ tenēd⁹ fm bonā eq̄-
14 tatem iuris canonici. ¶ † Sed de iure ciuili et fm subtilitatē etiā iuris canonici nō bñ video ꝙ iste intellect⁹ possit sustētari. nā si solui omni anno tibi decē nō tñ sequit̄ ꝙ sim obligat⁹ ad soluēdū in
f futurū[f] vt per hoc tu cōstituaris in possessione vel
g in statu percipiendi omni anno in futurū[g] Nam q̄libet p̄statio habet suū effectum. s. donatiōis. vñ non causat̄ alius effectus vt oriat̄ ex h̄ obligō in futurū. Ad hoc ꝙ no. Bar. i. l. cū d̄ in rē verso. ff. de vsu. ideo si cesso a solutiōe nō videtur q̄uo tibi cōpetat possessorium. Ad istū tex. posset r̄nderi tenendo primū itellectū ꝙ hoc fiebat solū nomine ecclesie: et sic erat obligatio realis. et ad materiā vide q̄d no. in. d. c. peruenit. Et ex predictis infert̄ ad q̄ōnem quotidianaʒ ꝙ si tu pro certa re soluebas mihi omni anno pēsionē: et nunc denegas soluere possum agere possessorio. vt hic. ¶ In glo. fin. in fi. no. p̄cedentē solu. facit ad id q̄d. s̄. dixi ꝙ contra eū qui soluit occasione certe rei possum agere possessorio si nūc denegat soluere. ¶ Sed cōtra text. opp. nam respectu pensionis vnica fuit petitio: q̄ petebat econom⁹ pēsionē subtractam sibi restitui et papa in sentētia cōdēnauit in duob⁹. naʒ primo cōdēnauit in futuro. scdo ad pēsionē subtractā in p̄terito. Sol. Hosti. tenet quod duplex ex petitio:
15 licet hoc non dicat. † Alij vt Inn. dicūt ꝙ ad illā petitionē veniebat accessorie pensio subtracta de preterito. nam in interdicto vnde vi venit omnis cōmoditas adempta ratione spoliationis. vt no. in. c. grauis. de restit. spol. et in. l. j. §. hoc interdictū ff. de vi et vi arma. et hec solutio bona: licet enim interdictum vnde vi non detur pro re mobili. vt in dicto. §. hoc interdictum. et no. in capitu. pastoralis. de causa possessio. et proprie, tamen bona mobilia veniunt accessorie ad rem immobilem subtractam. Unde si expulisti me violenter de domo et peto me restitui per interdictum ad illam domum: veniunt accessorie omnia vtēsilia que e-
b rant in illa domo: quia restituere[b] est in pristinum

a ~ Sebasti. Sapia. ¶ Personam procuratoris. Istud tamē fallit qñ causa esset cōmissa summarie et d̄ plano. et sine figura iudicij: tūc enī potest ferri snia verbis directis cōtra dn̄m: lʒ nunq̄ fuit in iudicio. sed ꝓcurator. ita Bar. in extrauagā. ad reprimē. vt in v̄. figura. circa finē. sequit̄ Cuma. in. l. furioso. ff. de re iud. et hec decisio obseruat̄ sicut euangeliū: fʒ do. Jas. i. l. stipulatio ista. §. si stipuler. colū. vj. ff. de ver. obli. lʒ ipse conetur reprobare.

b ¶ Economo. ad de an valeat snia lata cōtra syndicum qui non fuit litem cōtestatus. Pau. de ca. cōs. cccxviij. in antiquis.

c ¶ No. istam glo. allegaui istud dictū contra tenentes glo. i. l. j. ff. de edē. vbi d̄r ꝙ si dico me fuisse i possessiōe cēsus: d̄bite videor itētare solū possessoriū et nō petitoriū: consuluit contra eos per istuʒ text. per istum dictū abb. Cremone. vide i cōsilijs And. bar.

d ¶ Iste tex. Adde Roma. cōsi. cccxj. et vide cōsi. s̄. all'. in notabilibus.

e ¶ Ad pristinuʒ statū. Adde Calderi. cōsil. xj. d̄ statu mona. Zacharias.

f ¶ In futurum. Add. istū passuʒ esse multuʒ intricatū: cōclude tñ ꝙ presumit̄ quis ex curialitate taleʒ annuā p̄stationē dedisse nisi d̄ alio titulo appareat. vt per glos. i. l. solēt. de offi. ꝓcō. et lega. Floria. i. l. si cuti. in princi. ff. si ser. vēdi. Bal. in. c. j. §. si v̄o vasall⁹ in ti. q̄d sit inue. et in addi. ad Spe. in tit. de rest. spo. in ver. spoliat̄ et ibi in Spe. §. nūc dicam⁹ ver. sed pone. Barto. i. l. cum de in rē verso. in vlti. co. v̄sic. quero. ff. de vsur. Nisi tamen talis prestatio esset decennalis: fm Pau. de cast. cōs. ccciij. incip. i cā nobiliū. tūc enī sufficeret allegare titulū lʒ non probatū. vt p Inno. in. c. cum ecclesia. col. ij. de cā pos. et ꝓprie. et Alex. cōsi. ciiij. vo. iiij. et consi. ciij. vol. j.

g ~ Sebasti. Sapia. ¶ In futurū. Hoc etiam videtur ꝓcedere si fuerit facta prestatio per decenniū in hac materia: q̄ in beneficijs ecclesiasticis prestatio decēnalis non videtur titulum causare ita vt quis possit cogi prestare. vt tenet Bal. in. c. contingit. col. xiij. j. de do. et contu. sequitur do. Jaso. in. l. si certis annis. col. pe. ver. septimo limita. C. de pac. licet aliter dicant apostillantes hic.

h ~ Sebasti. Sapia. ¶ Quia restituere. Uide Jo. de imo. i. c. examinata. j. de iud. Inno. in. c. cum bone. j. de reli. do. alex. in. l. vendicatio. ff. de rei ven. Car. in cle. j. in. xj. oppo. vt li. non conte.

statum reponere.¶ Sed contra hoc ⁊ cõtra text. oppo.nam interdictum vnde vi nõ datur nisi pro rebus soli:id est pro rebus immobilib⁹ adherẽtibus solo.vt i.d.§.hoc interdictũ sz hic nõ agebat pro reb⁹ immobilibus:sed pro iuribus icorporalibus que nõ adherent solo.Sz dicit Inn.ꝙ directum interdictũ vnde vi cõpetit ꝑ reb⁹ soli modo predicto:sed vtile interdictũ cõpetit etiã pro iuribus subtractis,vt hic.Et dicit vtile qñ vba legis nõ ꝯueniunt casui imminẽti:sed mẽs dũtaxat.vt plene no.per Cy.in.l.ex placito.C.de re.ꝑmu.Uel secundo potest dici ẜm Inno.hic ꝙ agebat officio iudicis.ar.in.c.ij.de offic.iudi.vel posset hodie agi cõdictione huius.c.querelã.quod no.¶ Tractat etiã hic Inn.qualiter perdat possessio iuriũ incorporaliũ presertim iuris eligẽdi.vide hic per eũdẽ.Et de hoc vltimo scz respectu iuris eligẽdi vide per Fede.de se.consi.cij.vbi recitat ordinate hec dicta Inno.⁊ ista sufficiant.Abbas.

1 ☞ Eligentes scienter indignum sunt priuati potestate eligendi.⁊ nu.6.⁊.11.
2 Potestas eligẽdi remanet penes nõ delinq̃ntes licet numero pauciores.si vero omnes delinquũt deuoluitur ad superiorem.⁊ nume.12.
3 Priuati potestate eligẽdi an ⁊ quãdo possint per alios vocari ad eligẽdũ.⁊ nume.9.⁊.11.
Extranei pñt admitti ad eligendum si alij volũt.
4 Eligentes non possunt compromittere in aliquẽ ius eligendi si vnus dissentiret.
5 Legitimatus per rescriptũ pape potest in episcopum promoueri.⁊ nu.7.
Legitimatus per papã an succedat in tpalibus.
8 Episcopalis dignitas non venit appellatiõe dignitatis in materia stricta.
Dispensatus in minori dignitate nõ videt dispẽsatus ad maiorem.
Legitimari an possit per papam natus ex fratre ⁊ sorore.
Legitimatus an succedat in feudo.
10 Suspensio a beneficijs quos effectus pariat.
13 Electio facta a priuandis an valeat.
Extranei non vocati venientes ad aliquod collegium possunt per vim repelli.
Dominis quibus denegatur accessus rei sue licitum est frangere ostia.

Cum vintonen.

†Eligẽtes sciẽter indignũ ꝓuati sunt ptãte eligẽdi in electione que primo occurrit faciẽda.h.d.Diuidit principaliter in tres ptes.In prima ponit vota eligentiũ diuisa ⁊ allegationes vni⁹ partis.In scda ibi:illi vo.ponit allegationes alterius partis.In tertia ibi:nos igit. ponit sniam.¶ Casus lr̃alis ponit ꝑ gl.j.¶ No. j.ꝙ aliq̃b⁹ de capitulo eligẽtib⁹ sciẽter idignũ potestas nõ recedit a capitulo ꝓpter idignitatẽ ⁊ delictũ quorũdã:sz si residet penes alios q nõ deliq̃rũt:lz pauciores numero.⁊ isti repñsentãt totũ caplm:sec⁹ aũt vbi oẽs electores deliq̃ssent:tũc enĩ ꝓprie fit ptãtis deuolutio:et vtrũq3 dictũ ꝓbatur. s̃.e.bone.dic vt lati⁹ ibi dixi.vnde vt dicit hic pe. differentia est inter ius residẽtie ⁊ ius deuolutiõis potestatis.Deuolutio ptãtis fit cuz omnes delinquũt:q2 tũc capitulũ perdit potestatẽ eligẽdi. residẽtia vero fit qñ aliq de caplo delinquũt ꝓpter qd priuant ptãte eligẽdi:nam tũc potestas ꝓprie nõ deuoluit:sed residet penes nõ delinquẽtes cõstituẽtes totũ caplm.naz quẽadmodũ i casu mortis naturalis aliquo tñ de vniuersitate remanẽte ptãs nõ deuoluit:sed dr̃ residere penes supstites [a] ẽt sit vn⁹ dũtaxat[a]:vt i.l.sicut.ff.quod cuiusq3 vni, no.i.c.gratum.s̃.tit.pr.ita ⁊ i casu ꝓuatiõis ꝓpter delictum.habentur enĩ isti pro mortuis.argumẽ. xvj.q.j.i.§.ecce.¶ †Secundo not.ꝙ hi penes q̃s residet potestas capitularis possunt priuatis a iure ꝓpter eorum delictũ cõicare potestatẽ eligẽdi nõ ergo inhabilitant illi prorsus sed solũ priuãt. que quidez ꝓuatio cũ cedat in fauorẽ nõ delinquẽtium penes quos residet potestas potest ab eis remitti.⁊ad hoc quotidie alle.iste tex.Sec⁹ aũt vbi isti essent inhabilitati seu ab officio suspẽsi:quia tunc non possent per alios habilitari.vt i.c.cũ dilect⁹.de cõsue.⁊ in.c.illa.⁊ qd ibi no.j.eo.facit cle. vt hi q.de eta.⁊ quali.Sicut enĩ possunt illi de capitulo extraneos admittere ad eligendũ vna cum eis.⁊ i.c.cũ ecclesia sutrina.de cau.pos.⁊ ꝓprie.ita possunt admittere istos de collegio:lz ea vice sint priuati iure eligẽdi ꝓpter ipsorũ indignitatẽ.An aũt maior pars possit admittere extraneũ vel ꝑ ea vice priuatũ inuita minori parte.vide Jo. an. post Cõpo.i.c.scriptũ.j.eo.vbi nõ ꝯcludit ꝙ nõ. [b] Quinimo vnius soli⁹[b] ꝯdictio obuiat dispositioni oim.ar.in re.cõi.de reg.iur.lib.vj.⁊ in.l.sabinus [c] ff.cõi diui.Et ex hoc no.casum in quo dispositio[c] maioris partis de vniuersitate non preualet dispositiõi seu ꝯdictiõi minoris partis.qd videt cõtra.c.j.de his q̃ fi.a ma.par.cap.⁊.l.qd maio.ff.ad munici.Sed dic ꝯria ista ꝓcedere in negotijs spectantib⁹ ad vniuersitatẽ:⁊ vbi causa subest disponẽdi:ita ꝙ necessitas vel vtilitas suggerit dispõi maioris partis:lz vbi ista cessant opz ꝙ oẽs sint in cõcordia.ita not.voluerũt glo.⁊ Inno.in.c.cuz oẽs.de ꝯsti.Idẽ dic vbi id de quo agit spectet ad singulos:ius enĩ ⁊ ptãs eligẽdi spectat ad quẽlibz de vniuersitate pro parte:vnde interest cuiuslibet ne forinseci admittant ad eligẽdũ:cũ plurib⁹ admissis min⁹ valeat vox cuiuslibet.ar.in.c.cũ.M. 4 de cõsti.†Hinc etiã dixerũt doc.in.c.scriptũ.⁊ i.c. quia ꝓpter.j.e.ꝙ nõ possunt oẽs de collegio vno ꝯdicẽte ꝯpromittere in aliquẽ ptãtem eligendi:q2 non possunt isti ius singulorũ deteriorare eis inuitis.facit qd in simili no.in.l.j.C.q̃ sit lon.cõsue. Secus dicat cõpo.in.c.scriptũ.si maior pars vult aliquos introducere ꝓ ꝯsilio habendo:tunc enim ꝯdictio minoris partis nõ ob.ar.c.obeũtibus.lxiij. dist.Nam hoc casu nõ deterioratur ius singulorum: sed ꝓmouet vtilitas collegij ⁊ iuris cõsilio obtem 5 perat.de quo in.d.c.obeũtibus.¶ †Item not.ar. [d] opti.ex text.ꝙ legitimatus[d] per rescriptuz põt promoueri ad dignitatẽ episcopalem:si legitimatio fuit facta ꝑ sedẽ apostolicã.qd tz hic quedã glossella que est singu.qd an sit verũ indistincte sup eã subijciã.Et ex hoc ⁊ tex.collige papã posse legitimare laicũ:qd est indubitatũ quo ad dignitates ecclesiasticas.vt in.c.per venerabilẽ.⁊ qd ibi not. q fil.sint legit.An aũt ꝓsit talis legitimatio q̃ ad 6 successionẽ ⁊ alia tpalia[e].dic vt ibi dixi.¶ †Itẽ [e] no.ꝙ priuati ptãte eligendi possunt repelli ab electionis actu per viã exceptionis:cũ enĩ isti sint priuati ipso iure nõ est opus ꝙ ferat snia:q2 incontinẽti ptãs incepit residere penes alios.vñ valeret electio ab alijs facta:lz nulla ꝓcesserit licẽtia vel declaratio sup aliorũ priuatione:vt apte colligit ex.c.bone.⁊.c.dudũ.s̃.eo.nã ibi electio facta a paucioirb⁹ q nõ deliquerãt ꝓualuit electioni maioris partis q deliq̃rãt nulla ꝓcedente sup delicto seu ꝓuatiõe snia ꝓuatiua seu dclaratoria.¶ Ultimo no.ex si.lr̃e ꝙ eligẽtes sciẽter indignũ nõ sunt ꝓuati ptãte eligẽdi ꝑ totã illã vacationẽ:sz in ꝓma electione q̃ occurrit faciẽda dũtaxat siue illa habuerit effectũ siue nõ satis est enĩ qd illi fuerũt ꝓuati ptãte eligẽdi in ꝓma electione.Ex hoc enĩ purgatũ fuit eorum vitiũ.Licet Uin.tenuerit oppositũ.vt j.dicã.sz ꝓcedẽs dictũ ẽ cõe ⁊ ꝯsonat huic lr̃e:⁊ sequit etiã gl.in.c.si electio.de elec.li.vj.sup ver.integrũ q̃ idẽ notabiliter dicit in casu priuationis ꝓpter negligẽtiã:vt solũ negligẽtes sint ꝓuati ptãte eligẽdi vl ꝯferẽdi in ꝓma electione vl collatiõe q̃ occurrit faciẽda.⁊siue illa habeat effectũ siue nõ ptãs incipit residere penes oẽs.nã si in ꝓuatiõe ꝓpter delictũ hoc ꝯtingit:vt hic forti⁹ idẽ dicendũ in ꝓuatiõe ꝓpter negligẽtiã.nã dolus ꝓponderat culpe seu negligẽtie.vt in.cap.super lr̃is.de rescri, cũ si.¶ In gl.in ṽ.ꝓmeruit.in fi.not. hãc glo.sing, sentit enĩ apte qd ꝓdixi.s.legitimatũ ꝑ rescriptum aplicũ posse eligi ad dignitatẽ epalẽ.Cõtra hoc dictũ gl.vr facere tex.in.c.cũ in cũctis.in ꝓnc.s̃.eo. vbi dr ꝙ eligẽd⁹ i epm dz eẽ de legitio mr̃imonio nat⁹:sz legitimat⁹ ꝑ rescriptũ nõ fuit nat⁹ d legitimo mr̃imonio:cũ illa q̃litas legitimitatis referat ad tempus

a ¶ Un⁹ dũtaxat. Adde Ro.cons. ccclij.⁊.ccclxv.

b ¶ Unius solius. Adde Ro.cõsil. cccccxij.

Sebasti.Sapia.

c ¶ Dispositio.materia hec tradit ordinarie.i.c.cuz omnes.s̃.de ꝯsti.

Sebast. Sapia.

d ¶ Legitimatus. Uide Corneũ perusi.in cõsi.cc.ad euidentiã.per totum.in.iiij.volu.

e ¶ Temporalia. Quod papa nõ possit legitimare quo ad tẽporalia nisi in terris sibi subiectis tenuit ꝯsulẽdo solẽnis doctor Papieñ.d. Francis.de Cur. ꝯsi.lxxiiij.xxv.col. versi.iiij.⁊c.
Quid aũt imperator an quo ad spiritualia possit legitimare.Bar. tenuit ꝙ nõ.in.l. qui in ꝓuincia.§. diuus.ff.de ritu nuptia.de vtraq3 materia vide amplas remissiones per do:Alexã.in addi.ad Bart.in d.§.diu⁹.et in materia vide omnino eũdẽ Franci. Cur.in ꝯsi.xiij.in j.columna.Ueneſalco.
zacharias.
¶ Tu adde inq̃tum iste q̃rit vtrũ imperator possit legitimare illum q est de terris ecclesie:⁊ dicit bar. tenere ꝙ nõ.Tu limitabis hoc dictũ nisi talis quẽ imperator legitimat esset scholaris:q2 isto casu lz esset in terris ecclesie.tñ q2 scholares i studijs publicis sunt sub speciali ꝓtectiõe imperatoris valebit talis legitimatio ita singu.Bal.in aut.habita.co.ij. C.ne fi.pro pa.qd dictũ refert et sequit Philip.i.c. si duobus.§.deniq3.col.j.de ap. ⁊ Card.Alex.in c.per venerabilẽ. col.xxix.j.qui filij sint legitimi.
Anto. Francis.
¶ Ad istam materiã nũquid papa possit legitimare subditũ imperatoris in terris iperij:nõ solũ quo ad spiritualia:sed etiaz quo ad succedendũ in tẽporalib⁹.Et est magis cõis ꝯclusio ꝙ sic:tuz quia iste scholaris voluntarie iurisditionis:tum quia papa haberet iurisditionẽ etiã in laicos habitu:et pater alliciat deduci:maxime volente eo qui legitimat. vide plene ꝑ Jac.de zocbis. ⁊ Alexã.in.c. per venerabilẽ.qui fi. sint legi. hic alle. licet Inno.ibi.et Bal.in margari. super Inn.in.ṽ. legitimari.versi. scdo videat dubitare se.⁊ vide Jo. de lig.in tract.de sentẽ.excõi.in pe. chart.
¶ De imperatore autẽ vtrũ possit legitimare in terris ecclesie ⁊ subditos pape quo ad tpalia.⁊ possit legitimare filiuz clerici.vide ibidẽ ⁊ cõsului als qd sic.q2 ista qualitas potestatis legitimãdi inheret dignitati pontificali ⁊ imperiali ⁊ plura alia.
¶ Et adde ꝙ legitimatio fingit retro:nõ solum a natiuitate:sz etiã a cõceptione.ita Bal.i addi.spec. in titu.de procu. ver.ẜm stylum.⁊ vide Bart.in.l.ij. ff.de vul.⁊ pupil. ⁊ Bar.in.l.gall⁹. §.⁊ quid si tantũ. de liber.⁊ postb. ⁊ vid Jo.de imo. in.l.ex facto.in.x. col.de vulg.⁊ pupilla.

a ad tp̄s natiuitatis[a] ergo dȝ eodē tp̄e īteruenisse iuxta theoricā Bar. in.l.ex facto.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ in.l.ꝓcipimus.C.de ap.sentit gl.in.c.statutū.in prin.sup vbo canonicis.de rescr.li.vj.Et forte ob hoc Gof.arguit cōtra istā gl.primo adducēdo.l.fi.C.de his q veniā eta.imp.vbi pȝ qḋ vbi fit mētio de legitima etate dȝ intelligi de legitima etate naturali nō de ea q̄ supplet̃ bn̄ficio imperiali.Itē appellatiōe mortis intelligit̃ de naturali non aūt de ciuili:vt in.l.ex ea pte.§.in insulā.ff.de ver.obl.ꝛ p gl.xvj.q.j.placuit dixi i.c.cū sis.de cōuer.cōiu.ꝛ ita allegā

7 do in cōtrariū trāsiuit hic Gof.† Host.sequit̃ gl.in hoc casu in quo i rescripto fit mētio exp̄ssa de dignitate ep̄ali:sec⁹ vbi legitimatio fuisset simpliciter facta.do.Pe.de anch.simplr̃ secut⁹ est gl.quātūcunq̧ in rescriptis nō fiat mētio de dignitate ep̄ali.mouet̃ q2 si ꝯstitutio pape pōt quē facere legitimū ita ꝙ ꝓmoueat̃ in ep̄m:vt i.c.tāta.q fil.sint le.iuncto eo qḋ legit̃ ꝛ no.in.c.innotuit.s.eo.vbi legitimat⁹ p subsequēs matrimoniū pōt eligi in ep̄m.idē dicēdū in legitimato p rescriptū ipsi⁹ pape cū lex viua nō sit minus potēs ꝙ̄ lex mortua.Itē hȝ eū legitimatio q̄ fit per rescriptū nō pōt dici ciuilis sed naturalis.nā restituit̃ ad primeuū ius ſm ꝙ oēs legitimi nascebant̃.in aut̃.q.mo.na.effi.sui.ppe fi.do.Anto.distinguit ꝙ aut papa processit p viā dispēsationis.ꝛ tūc procedit opi.Host.Aut p viā legitimationis:ꝛ tūc ꝓcedit ista gl.Et ex his passus iste redditur difficilis in quo sic dicerē:qḋ vbi ꝓcessit princeps p viā dispēsatiōis:puta q2 dispēsauit cū illegitimo vt possit ꝓmoueri ad ordines ꝛ dignitates ecclesiasticas:hec dis

8 pēsatio nō extēdit̃ ad dignitatē ep̄alē.† q2 in materia restringibili vt est dispēsatio.vt in.c.j.ꝛ.ij.de filijs presby.lib.vj.ꝛ in.c.qḋ dilectio.de

b ꝯsan.ꝛ affi.nunꝙ̄ appellatione dignitatū venit dignitas ep̄alis.[b] tex. est notabilis quē ad hoc tene mēti.i.c.dilect⁹.iūcto.c.ij.de cōces.p̄bē.ꝛ hoc dictū tenēt doc.in.d.c.dilectus.in materia dispēsationis.Ad idē vide glo.no.in.c.ij.de preb.lib.vj.que tȝ ꝙ in reseruatione dignitatuȝ simpliciter facta nō cōprehendit̃ dignitas ep̄alis:q2 est dignitatū culmē.vt in.c.pe.de p̄bē.ꝛ idē dicendū vt si fiat mentio de dignitate ep̄ali nō extendat̃ dispēsatio ad dignitatem archiep̄alē.Vn̄ dispēsatus in minori nō vr̃ dispēsat⁹ in maiori.[c] vt no.gl.in.d.c.dilect⁹.Aut papa [d] ꝓcessit per viā legitimationis:ꝛ tunc distinguerē sic.ꝙ aut papa legitimauit vt istū possit ꝓmoueri ad dignitates ecclesiasticas:ꝛ tūc dicerē idē qḋ in dispēsatiōe:q2 hec legitimatio idē iportat qḋ dispēsatio. Aut legitimauit eum restituendo illum primeuo iuri ꝛ antiquiorib⁹ natalib⁹ ꝙ ita decreuit illum legitimum ac si fuisset legitime natus: ꝛ tūc nō est dubiū ꝙ talis legitimatus pōt promoueri.ar.in.d.aut̃.q.mo.na.effi.Et hoc casu potest intelligi ista gl.ꝙ in dubio procedit in eo qui est naturalis obstante dispositione iuris positiui.Quid autē si obstabat dispositio iuris diuini:puta quis natus ex matrimonio con-

e tracto inter fratrē ꝛ sororē nūquid papa possit talē legitimare[e] vt sic talis legitimatio trahat̃ retro ad tp̄s natiuitatis. vide qḋ dixi post Jo.an.in.d.c.per venerabilē.ꝛ aliquid tetigi in.c.literas.de resti.spol. ꝛ vide ad materiā p̄missam qḋ no.Inn.ꝛ alij in cap.fi.j.de trāsla. ep̄i ꝛ Jo.an.in.c.j.ꝛ.ij.de fil.presby.li.vj.ꝛ pōt addi ad p̄missa vnus text. singu.iuris ciuilis i.c.j.§.naturales.si de feu.fue.cōtro.colla.x.vbi tex.

f dicit ꝙ nat⁹ legitime postea legitimat⁹ nō succedit in feudum.[f] qḋ an

g procedat[g] in legitimato per sequens matrimoniū no.ibi.ꝛ in.c. lator. ꝛ in.c.tāta.qui filij sint legi.¶ In glo.in ver.admiserant.ibi illos admittēdo sibi preiudicarunt.pondera bene glos.sentit eū̄ ꝙ ex sola admissiōe ad actū electionis istis priuatis intantū fuit cōicata ptās eligendi ꝙ nō poterant amplius repelli:licet nō fuerit deuentū ad ele-

9 ctionē.† Et hec gl.facit ad.q.tractā hic per doc.querūt eū̄. pone qḋ isti priuati fuerūt admissi per nō.priuatos ꝛ elegerūt idoneū: nō priuati vero elegerūt indignū q̄ electio preualuit:cōcludūt ꝙ electio eorū qui fuerūt priuati:q2 per admissionē fuit eis cōicata potestas eligēdi.Idē dicūt si post admissionē ꝛ ante electionē moriantur nō priuati vel recedūt ꝛ nolūt eligere.Nā poterūt isti qui prius erāt priuati eligere.quia per admissionē fuerūt incorporati capitulo ac si nō de

10 liquissent.¶ † In ea.gl.ibi:ꝛ isti licet sint suspensi a bn̄ficio. Not. singulariter hāc particulā gl.vsq̧ ad fi.que melius ꝙ̄ alia gl.ponit effectū suspēsionis a beneficijs.Nā primo vult ꝙ talis suspēsio nō exten

h datur ad facultatem eligēdi.[h] vnde si occurrit electio durāte hac suspēsiōe bn̄ficiorū pōt suspēsus eligere.qḋ clarissime ꝓbat̃ hic in eo ꝙ papa pōderat qḋ nō cōcurrebat tertia electio in qua isti nō erāt priuati.Et tn̄ durabat triēniū p qḋ isti erāt suspēsi a bn̄ficio. Inerat ergo ptās eligēdi poti⁹ officio:ꝙ̄ bn̄ficiū vn̄ suspēsus ab officio nō potest eligere:vt in.c.cū dilect⁹.s.de cōsue.ꝛ ibi plene dixi.¶ Scḋo not. ex glo.ꝙ suspēsio a bn̄ficijs nō extēdit̃ ad suspēsionē ab officio:imo suspēsus a bn̄ficiō tenet̃ interim officiare in illo beneficio.ad qḋ vide glo.in.c.cupiētes.in.§.ceterū.in ver.oib⁹ bn̄ficijs.j.eo.li.vj.¶ Tertio no.ex gl.ꝙ suspēsio a bn̄ficio solū refert̃ ad fructus beneficiorū nō autē ad facultatē administrādi in sp̄ualib⁹ ꝛ tēporalibus.Circa qḋ dubito.nā si est suspēsus a bn̄ficio videt̃ ꝙ nō possit contrahere noīe beneficij.arg.opt.in.c.veritatis.j.de do.ꝛ cōtu.ꝛ gl.pōt intelligi qḋ pōt administrare tp̄alia quaten⁹ administratio cōsistit in facto non autē in cōtrahēdo.de hoc credo tetigisse in.d.c.cū dilect⁹.¶ Ultimo not. ex gl.ꝙ suspensus a beneficio debet inde habere modicā sustentatio-

nem ne egeat.ꝛ per hanc vltimā rōnem gl. dicit Jo.and.ꝙ si iste haberet patrimoniū vel ex alio posset viuere nihil perciperet durāte suspēsiōe. Tu vide ad materiā qḋ no.gl.in.c.studeat.l.dist. in.c.j.xxj.q.j.ꝛ p Arch.ꝛ in.c.si cōpromissari⁹.j. eo.li.vj.ꝛ qḋ dixi post gl.in.c.pastoralis.de ap.et

11 in.c.peruenit.de fideiuſ.¶ † In gl.in ver.sȝ tertia concurrebat.sup intellectu huius.c.multi varia sensere.nā Uincē.hic tenuit ꝙ sciēter eligentes indignū sunt priuati ea vice potestate eligēdi.i. per totam illam vacationē donec fuerit ecclesie ꝓuisum cū effectu.Et ad istū tex.respōdet qḋ isti priuati debebant nūc admitti:q2 fuerūt iam admissi per alios qui nō fuerūt priuati.Sed vt dicit Jo.an.iste intellectus esset vtilis:q2 per eū vitiarent̃ multe intricatiōes.de quib⁹ in gl.ꝛ extra eā.sed nō cōsonat huic litere cū in scḋa ratiōe papa expresse innuat cōtrariū dicēs ꝙ canon lateranen̄.cōcilij vna vice dūtaxat priuat hmōi presumptores.Et ista electio q̄ nūc occurrebat fienda erat tertia ꝛ nō secūda.ꝛ sic aperte innuit qḋ delictū istorū potest purgari anteꝙ̄ ecclesie cum effectu sit ꝓuisuȝ de pastore.¶ Alij ꝛ ꝯmuniter doc.dicūt qḋ solum in prima vice.i.in prima electiōe sunt isti priuati potestate eligēdi:non autē in secūda vel tertia:licet illa electio q̄ primo occurrit fiēda non habuit effectū.Sed iste intellectus diuersimode variatur. quidā enim appellant secundam electionē illā que fit ex interuallo post illā factā de indigno.secus si eodē contextu fieret electio a nō priuatis cum illis qui scienter elegerūt indignū.Nā tūc si ista non habuit effectū ex aliquo accidēti.nō debent priuati admitti ad illā electionē.Et isti duo intellectus tangunt̃ in gl.Sed vt plenius ꝛ clarius habeatur materia distingue post Compo.quatuor casus.Qn̄q̧ eū̄ oēs electores sunt priuati:qn̄q̧ nō sunt priuati sed priuādi:qn̄q̧ non sunt priuati neq̧ priuandi:sed electio eorū non habuit effectū:forte: q2 electus noluit consentire vel renuntiauit post cōsensum seu mortuus est vel quid simile. quandoque ꝛ quarto aliqui sunt priuati aliqui non.

12 ¶ † Primo casu quando oēs sunt priuati potestas eligēdi deuoluitur ad superiorē.Et quis dicatur hoc casu superior.dic vt dixi.s.c.bone. et vt habet̃ in.c.ꝙ̄ꝙ̄.j.eo.li.vj.ꝛ si iste superior processit ad electionē purgatū est vitiū istorum qui deliquerūt.Unde si ex aliquo accidenti ista electio facta per superiorē nō pōt habere effectum: potestas deuoluit̃ ad primos electores. Quod procedit siue ad superiorē facta fuerit deuolutio rōne delicti siue negligētie:qḋ videt̃ probari hic.ꝛ sequitur gl.in.d.c.si electio.j.eod.libr. vj.

13 ¶ † Scḋo casu qn̄ non sunt priuati electores sed priuandi vtrū valeat electio facta ab eisdem electoribus anteꝙ̄ priuentur.Dic vt leg.ꝛ not.in.c. q2 propter.j.eo.vbi iste casus examinat̃.Nā quādo canonici elegerunt cōtra formā nō sunt priuati potestate eligēdi sed priuādi ꝛ electio contra formā attētata est nulla:vt in.d.ca.quia propter.

i ¶ Tertio[i] quādo nō sunt priuati nec priuandi: sed electio eorū nō habuit effectū puta quia electus noluit consentire vel quia renuntiauit post

a Sebasti.Sapia.¶ Tp̄s natiuitatis.Facit qḋ no.Alexā.in.l.gn̄aliter.§.cū aūt.C.de inst.ꝛ substi.vbi dicit ꝙ lȝ legitimatus excludat substitutū tn̄ nō excludet si in testō dicet̃ de filijs legitime natis q2 consideratur ꝙ sit legitim⁹ tp̄e natiuitatis.sȝ vide.d.Deci.in ꝯsi.clv.ꝛ diligēter.col.fi.vbi tenet ꝯtrariū.ꝛ i speciē adducit hoc fundamētū ꝙ lȝ qs nō possit ꝓmoueri in ep̄atu nisi sit nat⁹ de legitimo matrimonio tn̄ legitimatus pōt promoueri vt ibi per eum.

b ¶ Ep̄alis.Addē Old. consi.xiiij.

c ¶ In maiori.adde vidēdū Old. cōsi.cxv.cui⁹ verba refert Jo.an. supp̄sso autore i addi.ad Spe.i ti.de fi.p̄sbyteror.

Sebasti.Sapia.

d ¶ Aut papa.vid late p Fel.i.c.postulasti.s.de resc. vbi late qn̄o i dispensationib⁹ sit extensio.

e ¶ Legitimare. adde qḋ notabiliter cōsuluit Pe. de anc.cōsi.ccccx.

f ¶ In feudū.Qḋ legitimat⁹ nō succedat in feudum neq̧ i emphiteusim:tenuit bal.et ibi pau.d ca.post eū i.l.fi.C.de his q veniā eta.ipe.ꝛ d.Frā.cur.papi. in cōsi.xiij.i.j. co. vbi ponit multa in materia legitimationis.Aene. de falco.

zacharias.

¶ Adde inꝙ̄tū dicit qḋ legitimati nō p̄nt i feudū succedere:ꝙ hoc est verū nisi exp̄sse sit dictū vt no. alex.ꝯsi.ij.col.iij. i p̄n.ꝛ co.ix.v.p̄dicta ēt.ꝛ col.ij. vsi.nō obstat.volu.j.ꝛ cōsil.xciiij. c.col.in fi.ꝛ i p̄n. iij.eo.volu.

Sebasti. Sapia.

g ¶ Qḋ an ꝓcedat vid Alex.i.l.ex fctō.§.si qs rogatus.col.xiij.ff.ad trebel. Bal.in.l. gn̄alr̃.§.cū autē. C.de insti.ꝛ substit.Deci.in cōsi. clv.col.iij.

h zacharias.¶ Non extendatur ad facultatem eligēdi.Adde ad hoc glo.in.c.si qn̄.in glo.fi.ꝛ ibi Archi.Pe.de anch.Dom.ꝛ Phi.fran. eod.titu.libr.vj. Cardi.alex.in.c.presbyterum.col.j.in fi.ꝛ ibi Dom xxviij.dist.ꝛ que posui in apost.ad istum in.c.cum inter.in versi.dilectus.post alios.nume.6.s.eo.titu.

i Sebasti.Sapia.¶ Tertio.Uide Bald.in.l.post aditam.C.de impube.ꝛ alijs sub.vbi dicit ꝙ si electio de indigno non est perfecta pōt iterū fieri ita ꝙ nō sunt priuati electores iure eligēdi. Qḋ declarari debet vt per Philip.peru.in.c.constitutus in presentia.j.de appella. vt nō possit iterum eligere qn̄ interuenit contemptus.

cōsensum: vel forte fuit electio cassata quia ignorāter elegerāt indignū. Et tunc potestas residet penes eosdē electores: ita qꝺ habēt aliud tēpus integrū ad iterū eligendum: vt est hodie text. in d.c. si electio. ¶ Quarto casu qñ aliqui sunt priuati aliqui non. Ista est materia nostra. In qua dicēdum ꝙ aut illi qui non sunt priuati elegerūt ex interuallo post electionē illoꝝ q sunt priuati: ꝛ tunc ſm omnes per istā electionē siue habeat effectū siue nō est purgatū vitium eoꝝ delinquētiū. Quia ita fuit scꝺa electio. Unde si iterū habent eligere debent oēs vocari cum ista sit tertia electio. ꝛ hoc clare probatur in litera. Sed tu limita istud dictū nisi isti q erāt priuati elegissent scienter indignū. Nā tunc potestas non redit ad priores sed deuoluitur ad superiorem: qꝛ cū isti representarēt totū capitulū. vt. s. dixi: succedūt iura que dicūt ꝙ ptās deuoluitur ad superiorē. si omnes de capitulo eligunt scienter indignum. Et hanc opi. firmat glo. fi. ꝛ secuti sunt ibi cōiter doc. in. c. bone. s. e. Aut isti qui nō erāt priuati elegerūt eodē cōtextu cū his q elegerūt sciēter indignū. Et hoc casu insurgunt varietates in qua electiōe debeat habere locū pena delinquentiū. Cōpo. hic sentit ꝛ tꝫ ꝙ si ista electio nō pōt habere locū nō dꝫ habere effectū qꝛ poterūt isti nō priuati eligere ꝛ de nouo priuatis nō admissis. ꝛ sic sensit cū opi. Tan. Quasi nō censeat scꝺa electio illa q̄ cōcurrit eodē cōtextu cū electiōe delinquentiū. Nec glo. in effectu variat ab isto intellectu: sꝫ solū negat ꝙ iste due electiōes facte de decano ꝛ p̄cētore fuerūt facte eodē contextu. Refert tñ Cōpo. alios tenuisse oppositū vt ista electio facta a nō p̄uatis cēseat scꝺa. Et sic siue sit facta eodē cōtextu siue nō: ꝛ sic in alia electiōe q̄ occurrit scꝺa deberēt priuati admitti: qꝛ fuit illoꝝ vitiū purgatū p electionē factā nō a priuatis quā impugnare non poterāt. Licet ex aliquo intrinseco accidēti nō habuerit effectū. ꝛ iste intellectus plus placet Host. ꝛ Jo. an. ꝛ vꝫ cū eo trāsire do. Ant. ꝛ facit ſm Jo. an. iste tex. in eo qꝺ dicit qꝺ isti p̄cētores solū priuanꝫ in scꝺa electione. Jo. cal. impugnat hūc intellectū. nā seq̄ret ꝙ delictū priuatoꝝ nō esset punitū. nā si alia electio facta eodē cōtextu nō hꝫ effectū in nullo punirenꝫ illi qui elegerunt scienter indignū ex quo sunt admittendi in alia electiōe. Nā idē cōtingeret si ignorāter elegissent indignū. ꝛ est bona consideratio ꝛ mihi placebat anteꝗ̄ eā vidissem nō tñ posui aliquē intellectū. Sed ego p concordia dicerē sic ꝙ aut electio facta eodē cōtextu a non priuatis recipiebat validitatē ex delicto priuatoꝝ. puta qꝛ isti nō priuati cōstituebāt minorem partē capituli: ita qꝺ ex delicto illorum dūtarat fuit valida: ꝛ tūc licet non habuerit effectū: puta quia electus cōsentire noluit vel renuntiauit vel quid simile ꝛ nō potest negari quin vitiū illoꝝ delinquentium sit purgatū per istā electionē. nā pena habuit locū suum: quia tunc potestas residet penes alios nō priuatos. ꝛ recipit ista electio validitatē suā ex delicto illoꝝ: ergo nō debēt excludi ab illa electiōe si propter aliqꝺ accidēs illa electio nō potuit habere effectū. ar. op. hic. Aut electio istoꝝ nō priuatoꝝ erat valida absq̄ delicto illoꝝ qui elegerūt sciēter indignū: puta qꝛ fuerat facta a maiori parte capituli. ꝛ tūc procedit opi. Cōpo. ꝛ sequaciū vt isti qui elegerūt sciēter indignū priuentur potestate eligendi in prima electiōe que occurret in eadē ecclesia fienda.[a] Siue ista electio facta a nō priuatis habuerit effectū siue nō: qꝛ si diceremus contrariū illi delinquentes nō priuarentur potestate eligendi: et sic effugerūt penā iuris. nō enim potest dici ꝙ propter istā electionē factā eodē cōtextu sit purgatum eoꝝ vitiū. Cum ista electio valuisset etiā si illi elegissent indignum ignoranter. Nec fuerunt aliquādo exclusi a capitulo cū iste due electiones fuerūt facte eodē tēpore. Et hec videtur ipsa veritas. Unū tamē tene ꝙ vbicunq̄ scꝺa electio facta a nō priuatis nō habuit integritatē suam qꝛ solū electores peruenerūt ad tractatū electiōis ꝛ infecto negotio recesserūt a capitulo. Nō per hoc diceꝫ purgatū delictū priuatorum vt admittanꝫ in sequēti tractatu: qꝛ iura priuāt istos p̄sumptores pma vice ptāte eligēdi: vt hic ꝛ in. c. cū in cunctis. s. e. Verba aūt debent intelligi cū effectu: vt in. c. relatū. de cle. non resi. ꝛ in. l. j. §. fi. ff. qꝺ quisq̄ iur. purgaꝫ ergo vitiū cū per alios ad quos est deuoluta ptās fuit puentū ad ipsam electionē cū integritate sua lꝫ ex aliquo accidēti non habuerit effectū. licet Tan. hic aliud senserit: sed primū verius et tenet. d. Ant. ꝛ per hoc hꝫ clare intellectus hu⁹ capituli. ¶ Sed contra tex. ꝛ positionē casus quā gl. j. facit opp. si eligētes p̄cētorē. elegerūt eū per impressionē: vt diciꝫ in prima gl. ergo etiā ipsi erāt priuati seu priuādi potestate eligēdi: vt in. c. quisq̄s. j. eo. Sol. dicit Jo. an. qꝺ illud. c. quisq̄s nō emanauerat tpe huius capituli. Vel pōt dici ſm eū ꝙ illud procedit qñ electores spōte cōsentiunt impressioni ꝛ abusui laicoꝝ. Qꝺ aūt hic dicitur procedit qñ per metum peruenerunt ad illā electionē. Vel tertio illud. c. loquiꝫ in impressione laicoꝝ hic: qꝛ forte intercessit impressio clericoꝝ: ꝛ q̄libet solutio potest tolerari.

14 ¶ † Extra gl. querit hic Inn. inter cetera quid si priuati veniūt ad eligendū cū nō priuatis nūquid possint ab istis nō priuatis violenter expelli. ꝛ cōcludit ꝙ nō. sed si nō pñt eos aliter excludere debēt illos admittere cū ptestatione[b] ꝛ ptestatio preseruabit ius illoꝝ. ¶ Non obst. si dicaꝫ ꝙ anteꝗ̄ declarenꝫ priuati debēt eorum gesta valere ex quo tolerantur. viij. q. iiij. nonne. ꝛ in. l. barbarius. ff. de offi. preto. qꝛ illa pcedūt ſm Inn. in his que cōpetunt ratione publici officij: sꝫ electio spectat ad canonicos nō ratione publici officij: sed iure priuati: qꝺ no. Quasi velit qꝺ canonici in eligēdo nō exercēt officiū publicū: ꝛ ideo quantuncūq̄ canonici tolerenꝫ: si tñ in veritate pōt probari ꝙ ipsi erant priuati potestate eligēdi: puta qꝛ erant excōicati suspensi vel aliter priuati eoꝝ electio declarabitur nulla ex defectu potestatis. Nec proderit dicere ꝙ tolerabanꝫ in illa potestate: qꝛ tolerantia solū operatur ratione publici officij. Et de hoc no. in. c. cū dilectus. de consue. ꝛ. j. eo. nihil est. ꝛ. c. illa. ¶ Sed quo[c] ad precedēs dictū nunq̄d possunt violenter excludi per nō priuatos puto aliter ꝛ melius distinguendū ꝙ aut notorie constat ꝙ illi sint priuati: ꝛ tunc poterunt violenter illos excludere. qꝛ molestant istos qui representant totū capitulū in ista quasi possessione eligēdi: vñ non dicunꝫ isti violētiā inferre sed potius se defendere in quasi possessione eoꝝ. Nā vim vi repellere licet in. c. olim. el. j. de resti. spo. c. si vero. de sentē. excō. c. significasti. de homi. cū si. ꝛ hāc opi. aperte in similib⁹ terminis tenuit Bar. in. l. j. §. hoc interdicto. ff. de iti. actuq̄ priua. ibi dicit ꝙ si forinsecus non de vniuersitate vult interesse vniuersitati pōt violēter expelli de vniuersitate: qꝛ turbat ipsam vniuersitatē in quasi possessiōe sua. Pro hoc optime facit text. in. d. §. hoc interdicto ꝛ vide ad materiā qꝺ dixi in c. j. de immu. eccle. Ubi post doc. plene examinaui an liceat epo q non recipiꝫ ab ecclesia subiecta ad pcurationē debitā frangere ostia domus ecclesie ꝛ violēter intrare. ꝛ qd de canonicis q nō admittunꝫ ad ecclesiā ad capitulū iniuste: ꝛ idē in similib⁹ terminis ꝛ dic vt ibi dixi. Si aūt non esset notoriū ꝙ isti essent priuati: tūc serua dictū Inno. p quo adduco bo. tex. in. c. cū ſm leges. de here. li. vj. vbi habeꝫ ꝙ lꝫ aliqui sint priuati ipso facto bonis suis puta qꝛ heretici vel inuoluti crimine lese maiestatis. Nō debent eoꝝ bona occupari anteꝗ̄ precedat sñia declaratoria qꝺ ipsi inciderūt in penā iuris. ita in pposito. Sꝫ habebunt hoc casu non priuati duplicē viā. Primo practicā Inn. vt pcedat protestatio. j. eo. c. cumana. Scꝺo ꝙ per superiorem faciāt declarari illos esse priuatos. vt in. d. c. ſm leges. de here. lib. vj.

1 ☞ Eligens scienter indignū suspenditur a beneficijs per trienniū.
2 Mala vita prelati inducit malam presumptionem contra totam ecclesiam que ipsum tolerauit.
Abbate remoto propter eius malam administrationē: non succedit conuentus ecclesia vacante. qꝛ presumitur contra ipsum.
3 Monachus hodie non potest esse delegatus. nisi papa ex certa scientia sibi deleget.
4 Acta facientia mentionē ꝙ testis iurauerit faciunt plenam fidem.
5 Solicitās electores p sua electiōe facit se indignū ad illā dignitatē.
Simoniacus dicitur etiā ille qui emittit preces pro sua promotiōe.
Clericus pauper impetrans beneficium non dicitur ambitiosus.
6 Testis in actu qui pōt videri ꝛ audiri debet deponere vidi ꝛ audiui.
7 Princeps scienter promouens indignū motu proprio videꝫ ipsum habilitare. secus si ignoranter: quia
Motus proprius principis non confirmat gratiam contra intētionem principis concedentis.
8 Suspensus a beneficijs propter malam electionem intelligitur ab illis que habet in ecclesia contra quam deliquit.
Suspensus ad beneficia habenda propter malam electionem intelligitur ꝙ non possit habere in illa ecclesia contra quam deliquit.
9 Cōspirātes ꝯ prelatū: an prohibeātur esse testes ꝯtra statū ecclie.
10 Testis dicēs aliqd ꝯ se qua pena veniat puniend⁹. vide. j. p discursuꝫ.
11 Infamia facti non solū priuat quē a bñficijs obtinēdis sed obtentis.
Infamia debet purgari contra infamatum.
12 Confessio facta in vno iudicio facit fidem in alio iudicio.

Acta facta

zacharias.

a ¶ In prima electione ꝛc. Adde Card. mādago. in suo trac. ꝺ ele. parte. j. c. ij. in gl. fin. ꝛ Bertha. de firmo. in tracta. de episco. parte j. li. j. q. xiiij.

b ¶ Cū protestatione. Adde qd si propter potentiam non audent ptestari ꝛ an talis ptestatio sufficiat cū dubitaꝫ an aliqui sint suspēsi: ita qꝺ sint ineligibiles. Oldra. cōsi. cclxxvj. Anto. Francisc. ¶ Et de ista protestatiōe iuris cōseruatoria quid opereꝫ ꝛ quos effectus pducat vide p Bar. in. l. nō solū. in. §. morte. ff. de ope. no. nun. Et vide. d. Ant. do. Abb. Imol. And. sicu. ꝛ Fel. in. c. cū. M. s. de constitu.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Sed quo. vide Bart. in. l. j. §. necessario. ff. si mul. vētris no. faciūt no. per Barto. et Alex. in. l. j. §. nūtiatio. ff. de oper. no. nun. vbi tangunt qñ liceat destruere edificatū in solo suo ppria autoritate.

a ¶ Totius ecclesie. Adde vt per Old. consi. cclxxviij. ꝛ an ex mala vita prelati presumatur contra totam ecclesiam. vide An. cha. consil. clvij. Anto. Francisc.
¶ Et dicit q mala vita prelati inducit presumptionem cōtra totam ecclesiam. Iuxta illud dictū Psalmiste. Cū sancto sanctus eris ꝛc. In psalmo. xvij. ꝛ vide q̄ habetur in.c.cum ad monasterium. de sta. mona.

b ¶ Esse delegatus. Adde vidēdum do. de ro. decisio. ccix. in antiquis. de rescrip. Cald. cōsilio. ij. ꝛ. vj. de offi. deleg.

c ¶ Testis iuratus. Adde videndū Old. cōsi. ccxxiij. Addo q notario actuario creditur sine testib⁹. c. qm̄ ɔtra falsaz. ꝛ ibi doct. post Inn. j. de pba. ꝛ p Bal. i tract. de tabel. i v. q. Quinimo dixit Spec. dictus solēne in tit. de testa. §. j. v. si. sz pone. ꝛ ibi Bald. in addi. i v. si index. qd post publicatas attestationes magis creditur notario q testi. dicēti non ita dispo. sui: qd dictuz est notādū ꝛ paucis notū: ꝛ ita in proposito repio fuisse allegatum per elegantem doc. ꝛ dnm meum dnm Paulū sarū de magnis de peru. ꝛ Aeneas de falc. Anto. Francisc.
¶ Et de hoc qn a testis cōtradicit notario et instro cui magis credatur ꝛ qn ex h vacillat fides instrumēti ꝛ scripture notarij. vide bar to. in. l. j. ꝛ in. l. fin. ff. quemad. testa. ap. ꝛ Bal. ꝛ Sal. in. l. in exercēdis. C. de fide instru.
Et data paritate nūeri: magis creditur notarijs q̄ alijs testibus. ita Bald. in aut. sed cū testator. C. ad

Acta facta in vno iudicio nō faciūt fidē in alio.
Confessio procuratoris in vno iudicio nō preiudicat domino in alio.
Confessio defuncti nō nocet suo heredi si nō habuit effectum contra defunctum. ꝛ confessio filij non preiudicat patri.
13 Clericus potest subijci torture vigore confessionis facte coram iudice seculari vt persistat in ea.
Confessus in vno iudicio vtrum possit interpretari confessionem suam in alio iudicio.
14 Inquisitio afficit mitiori pena inquisitum q̄ accusatio accusatum.
Confessio spōtanea mitius punitur quā conuicta.

Ex inquisitione.

† Eligens sciēter indignū in epm est ob hoc suspēsus a bñficijs ecclesie p trieniū. Nec pōt interim ad dignitatē illius eligi vel assumi. h. d. Primo ponit ɔfessionē ppositi: ex q̄ infert. Scdo ipsi⁹ indignā pmotionē ibi: cū igitur. Tertio mādat ipm amoueri ibi: quo circa.
¶ Et pone casū hui⁹. c. sic. Vacāte epatu tholosano qdā fuit elect⁹ multis canonicis ɔdicētibus: tādē ei⁹ electio fuit cassata sine vitio psone. Interim iste elect⁹ dedit operā solicitādo pcib⁹ aliqs ex canonicis vt ipm eligerēt ꝛ ēt illis q in pma electiōe sibi ɔdixerūt pstitit iuramētū forte de pmiādo eos in casu electiōis: q tenuit post electionē cassatā domū epalē p quēdā canonicū vocatū mascaron q erat etiā cācellari⁹: ꝛ demū istis pcedētib⁹ fuit iste denuo elect⁹ in epm ab oib⁹ canonicis inter quos erat iste mascaron cōscius simonie dilapidatiōis istius electi. Procedente tpe antequā esset lapsum trienniū a tpe electiōis: ppositus illi⁹ ecclesie tholosane fuit pmotus in epm cōuenarū. ꝛ iste mascaron fuit in ppositū illi⁹ eccl'ie substitut⁹. Demū orta graui infamia cōtra illū epm tholosanū q fuerat electus iniuste mō pdicto: papa ɔmisit inqsitionē ɔ illū epm ꝛ sup statu epat⁹ abbati cistercień. ꝛ duob⁹ monachis mōtis frigidi q formata tela inquisitiōis tā ɔ epm q̄ sup statu toti⁹ epat⁹ receperūt inter ceteros istū mascaron in testē: q iuratus deposuit q ille eps tholosan⁹ fuerat electus precedentib⁹ suis pcib⁹ ꝛ pstito iuramēto modis predictis: ꝛ q ipsemet mascaron tenuerat nomine ipsius post primā electionē cassatā domū epalē expēdēdo reddit⁹ ꝛ prouētus de consensu illi⁹. Hac depositiōe relatā isti ɔmissarij retulerūt negotiū pape q aduertēs qd iste mascaron sciēter elegit indignū vt patebat ex sua dpositiōe ꝛ per ɔns erat suspēsus a bñficijs illi⁹ eccl'ie p trieniū p. c. cū in cūctis. ɔ. e. Indignū erat quē debere interim pmoueri ad aliquā dignitatē illi⁹ eccl'ie ꝛ ideo mādauit vt iste mascaron deberet remoueri ab officio prepositure: ꝛ q ali⁹ idoneus deberet assumi. Quid fuerit actū cōtra illū iniuste electū nō habetur hic: sed solū fuit posita hic decisio illius articuli q faciebat ad titulū. ¶ † No. j. ibi: sup statu epatus ꝛ epi. argu. q raro vel nunq̄ fit inqsitio ɔ platū quin etiā fiat sup statu toti⁹ ecclesie[a] nā ex mala vita plati insurgit presumptio ɔ totā ecclesiā q̄ tolerauit eū. Pro hoc. c. qualr ꝛ qn̄ el. ij. de accu. iūcto principio cū fine. ꝛ. c. cum i. ꝛ. a. de re iudi. Debēt em̄ canonici resistere plato male administrāti. ad hoc tex. iuncta gl. no. in l. qm̄. C. de appel. Hinc alibi innuit tex. qd abbati remoto pp̄ter malā administrationē nō succedit cōuentus ecclesia vacāte in administratione: sed p superiorē dz deputari idoneus administrator: vt in. c. fi. in v. si aūt dilapidator. j. de sta. reg. ꝛ pōt illud attētari ēt in ecclesijs cathedralibus remoto plato aut pp̄ter malā administrationez tacēte capitulo: ꝛ dic vt no. i. d. c. fi. ¶ † No. ij. iuncta supraſcriptiōe in qua scribitur abbati ꝛ duob⁹ monachis: q monachus pōt esse delegatus[b] pa pe: lz nullā habeat prelaturā. qd pcedebat olim hodie aūt secus: vt in. c. statutū. j. de rescrip. li. vj. ꝛ in cle. ꝛ si principalis. e. tit. nisi papa ɔmitteret ex certa sciētia. limita tamē vt dixi. in. c. causam.

4 de iudi. ¶ † No. i ij. ibi iurat⁹ asseruit. arg. q per verba descripta in actis talis testis iurat⁹[c] sic dixit ꝛc. pbatur iuramētū testis:[d] lz scriptura videatur enūtiatiua: sed dic q nihilominus facit fidē de iuramēto: ex quo act⁹ potuit interuenire tpe scripture. ad hoc qd no. Inno. in. c. qm̄. j. de proba. et
5 Bar. in. l. theopōpus. ff. de do. p̄le. ¶ † No. q solicitā s electores p sua electiōe reddit se idignū ad illā dignitatē. nā pbatur ambitiosus ꝛ pōt dici simoniac⁹[e] q pces emittit p sua pmotiōe. de quo j. q. j. ꝛ. c. sunt nōnulli. ꝛ ea. cā. qd. vj. in. c. sicut is. Et gnāliter circa istas preces ꝛ an ꝛ qn̄ sint licite.[f] vide gl. no. ꝛ doc. in. c. tuā. de eta. ꝛ quali. Et addo ad pdicta gl. no. in. c. fi. de ɔces. preb. li. vj. q̄ dicit non esse ambitiosum nec dānosuz q pauper clericus sibi impetret bñficiū. ar. in. c. cū sz de preb. lz dic q nō dz ita instare q eligatur ad dignitatē qz illā vr pcurare pp̄ter ambitionē ꝛ nō pp̄ter pauper tatē. si tñ desideraret:[g] vt possit pdesse primis: forte hoc nō esset dānādū. ꝛ ita pōt intelligi. c. q epatū desiderat. viij. q. j. ꝛ vide qd ibi no. Archi.
6 ¶ † Not. ibi se vidisse pariter ꝛ audiuisse q vbi res sup q̄ testis deponit est perceptibilis duplici sensu visus vel audit⁹ vel alijs sensibus: dz testis deponere p vtrūq̄ sensum: sensus tñ visus est generalis ad oēm sensum p̄ter visionē mētalē. de q̄ vide bo. gl. ꝛ no. iij. q. ix. c. testes. ꝛ cōcordat huic c. ij. de cōsue. ¶ No. q iuramentū pstitū electoribus ante electionē psumitur illicitū: vt. s. iurās ex pacto eligatur. ¶ No. q intrusus in aliqua dignitate nō pōt ad illā eligi ꝛ eligētes puniuntur tanq̄ eligētes sciēter indignū: hic em̄ ad cōcludēdam indignitatē electi pōderatur q ipse ante electionē validā tenuit domū epalē p ipsum mascaron q expēdebat de volūtate ipsi⁹ electi: talis enim intrusus cōmittit furtū[h] fm Inn. qz cōtrectat rez alienā inuito dño. de quo vide bo. tex. iūcta gl. in c. dudū. j. eo. An aūt valeat puisio facta de intruso nulla mētiōe habita de intrusione. profecto si esset facta ad instātiā intrusi nō valet tāq̄ surreptitia: qz si papa sciuisset verisimiliter sibi de illo bñficio nō puidisset. vn̄ fuit tacitū id quo expresso papa saltē nō ita de facili gratiā concessisset. ꝛ istud bz surreptionē inducere: vt in. c. postu
7 lasti. de rescr. † Sz si pnceps motu pprio puidisset: tūc puto valere qz videtur pnceps pmouēdo sciēter indignū illū habilitasse: ad hoc qd leg. et no. in. l. quidā consulebāt. ff. de re iudi. ꝛ in. l. idem vlpianus. §. j. ff. de ex cu. tut. per Bal. in repe. l. barbarius. ff. de offi. pret. facit qd no. Inn. in. c. diuersis fallacijs. de cle. cōiug. ꝛ in. c. ventēs. de si psb. Si aūt ignoranter tūc posset attentari puisionē esse nullā ex defectu intentiōis principis: qz nō est verisimile q princeps sciēter intruse puidisset. motus aūt pprius nō cōfirmat gratiā cōtra intētionē principis cōcedētis: de quo vid qd no. Jo. an. in. c. si motu pprio. de preb. li. vj. ꝛ Jo. cal. in. c. cū dilect⁹. de iure pa. tenēt dñi de ro. in eorū quadā deci. Quid aūt cū executor apostolic⁹ cōfert bñficiū indigno presertim notorio an teneat collatio. vide pulchre p Inn. in. c. inter dilectos.
8 de exces. pla. ¶ † No. vlt. q suspēsus a bñficijs ex eo qz indignū platū elegit nō pōt durāte suspensiōe pmoueri etiā ad aliquā dignitatē. Aduerte tñ qz cū in cūctis. in. §. clerici. ɔ. eo. vbi ponitur hec pena suspēsionis recipit aliqs limitatiōes et restrictiōes. Primo em̄ nō hz locū illa pena nisi in electiōib⁹ epoꝝ ꝛ superioꝝ. in inferiorib⁹ vero dignitatib⁹ puniuntur electores pena arbitraria. de q̄ vide tex. cū gl. in. c. si cōpromissari⁹. j. e. li. vj. Scda restrictio q illa pena suspēsiōis restringitur ad bñficia dūtaxat q̄ isti eligētes indignū habebāt in eadē ecclia ad quā fuit facta electio: nō aūt extēditur ad bñficia aliaꝝ eccliaꝝ: vt sic solū puniantur in bñficijs habitis in illa ecclia ɔ quā deliquerūt: vt est tex. in. d. c. si cōpromissari⁹. Ex quo infertur ad notabilē limitationē istius. c. vt q̄ eadē modū suspēsio quo ad bñficia habita restringitur ad bñficia illi⁹ ecclie: ita ꝛ ihabilitas ad habēda durāte suspēsiōe causetur solū respectu illi⁹ ecclie

le... sal. ꝛ ang. in a. f. de testib⁹. in v. ... Et ad de q multū creditur instro notarij si alr est fidelis i suo officio. vide Inn. oc. in. c. illud de psum. ꝛ Bal. in. l. cum res. in fi. C. de proba.
✝ Sebasti. Sapia.

d ¶ Iuramētū testis. Vide no. per Bart. ꝛ alios in aut. si qs i aliquo circa fi. C. de edē do. Fel. in. c. sicut col. xv. j. de re iudica. p ꝛ Moder. i l. sciēdū. ff. de verbo obli.

e ¶ Promotiōe. Adde Ro. cōsi. cccxvi. zacharias.

f ¶ An ꝛ qn̄ sint licite. Adde Inn. in. c. tuā. in princ. j. de eta. ꝛ qli. Archi. in. c. sunt nōnulli. j. q. j. ꝛ in. c. moyses. viij. q. j. Bar. ꝛ doc. in. l. j. ff ad le. iul. de ambitu.
✝ Sebasti. Sapia.

g ¶ Si desideraret. Vide Bal. in. l. si quis. C. de epi. ꝛ cler. ꝛ vide Fir. i tracta. de epo. in pma parte libri tertij. q. lxix. vid Bar. i. l. vniuersi. C. de leg. li. x. vbi no. illū tex. cōtra platos nostri tēporis qui nimia opera ꝛ ambitione pcurāt cardinalatū sz Deus bene prouidet.

h ¶ Cōmittit furtū. Adde Oldr. consi. lxv.

a ¶ An sit verum. Adde Old. cōs. cclxxviij.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Si testis. Vid ter. in c. ad petitionē. j. de accus. vbi do. Abb. allegat hunc tex. ſm istū intellectum. 9
zacharias.

c ¶ Iam habitis. Add bar. ⁊ post eū Ia. rebuffi. in l. infamia. in pnc. ⁊ ibi in addit. ad dictū rebuff. C. de decu. li. x. Paul. de ca. cōsi. cxcvj. Lud. pon. in suis singu. in ver. infamia. Innoc. in c. qualr. ⁊ qñ. de accu. Bal. in l. mandatū. C. manda. ⁊ Spe. in ti. de posi ti. §. vij. versi. xix.

d ¶ Non est verū. Adde tu qd ro. cōsi. ccxcvij. adez tenet qd Inno. lz ibi non alleg.

e ¶ Vehemēs. adde Bar. cōsil. in c. an fama cū dicto syndici. 11

f ¶ Qd no. Adde Io. de ana. cōsi. j. Ang. cōsi. xxvij. vel. clxxxvij. vel ccxcvij.
Sebasti. Sapia.

g ¶ Sed tu. Doc. tn. in. d. c. qualiter videt velle ꝙ dictū Innoc. ibi sit communius.
zacharias.

h ¶ In ꝯfessiōe ꝓpria. add qd dz adhuc qd illa cōfessio propria sit vera ad h vt faciat fidē in alio iudicio vt ꝑ Lu. ro. fin. suo. ccciij. qd incip. si cōfessus sum. secꝰ aūt si eēt ficta vt per eū ibi q alle. bar. fin. in l. ij. §. diuus ff. de iure fis.
¶ Adde an semel cōfessus possit ampliꝰ denegare. Et dicas ꝙ nō nisi specifice ꝓbet errorē ꝯfessiōis ſm bal. in l. error. i pe. col. C. de iuris ⁊ fac. ign. ⁊ i specie ita ꝯsuluit do Frā. cur. i cōsi. lv. in. vj. col. ver. ⁊ dñ in motiuis ⁊c. ⁊ in consi. lxix. in vlt. col. in prin. ⁊ in multis ꝯsilijs alle. vt poteris repire in ta

in alia ergo ecclesia poterunt illi etiā durante illo triēnio suspēsionis ꝓmoueri. arg. i. d. c. si compromissarius. ⁊ pōt ēt adduci tex. Naz ista habilitas respectu obtinēdoꝝ venit accessorie ad suspēsionem factā de habitis vt colligit hic ex litera. in ꝟsi. cū igit. ergo dz regulari ſz naturā illiꝰ suspēsiōis. vt in reg. acces. de reg. iur. lib. vj. ad hoc allego gl. no. q̄ hoc tenuit in ca. cupiētes. in §. ceterū. i ver. bñficijs. in fi. e. ti. li. vj. ¶ † In gl. j. ibi: sz sup statu ecclesie admittūtur: vult ergo gl. ꝙ ꝯspirātes ꝯ prelatū admittunt in testes sup statu ecclie ⁊ sic ꝯ alios de ecclesia lz non ꝯ prelatū. qd an sit verū[a] indistincte dic vt plene dixi post Inno. in c. cū. i. ⁊. a. de re iudi. ¶ In gl. fi. ibi: sed ille plus peccauit q̄ iste. Add quia vt dicit Io. an. ⁊ bene. ille fuit mediator simonie merito fuit punitꝰ pena simoniacorū. Iste vero mascaron solū fuit ꝯscius ꝙ iste quē eligit fuit simoniacus: ⁊ ideo non fuit punitus de simonia. ¶ † In ea. glo. ibi inquisitio fuit facta tā in capite q̄ in mēbris. no. bene ⁊ tenemēti solutionē huius gl. vult eñi ꝙ si in inqsitiōe generaliter formata testis[b] in inqsitiōe cōprehensus aliqd fuit cōfessus cōtra se pōt ⁊ dz puniri ac si directe fuisset cōfessus contra se ⁊ nō in forma testimonij. Et ex hoc sentit gl. ꝙ si testis inter litigātes vel in inquisitiōe formata cōtra aliū cōfitet crimē ꝓpriū ꝙ non dz ex illa cōfessione puniri. Aduerte tñ quia iura que ad hoc glo. adducit hoc nō probant: nō enim loquūtur in cōfessiōe sz in ꝓbatione criminis facta per alios testes: sz respectu cōfessionis sunt opi. vtrū testis debeat ex hoc puniri pena ordinaria vel extraordinaria: d quo vide ꝙ plene dixi in c. j. de exce. ⁊ plene not. i c. ij. de ordi. cog. ⁊ dic vt ibi. Ex predictis habes vnā lectu. ad istū tex. ¶ † Scda lectu. pōt colligi ex his q̄ ꝓcedūt in gl. ꝙ iste mascaron fuit repulsus ab ista dignitate ꝓposituræ nō tm̄ vigore sue confessionis q̄tū propter infamiā facti que ex illa surrexit cōtra eū. nam vt dixit hic Innoc. effectus infamie facti est vt nō solū repellat a beneficijs obtinendis: vt in c. inter dilectos. de excess. prela. ⁊ in l. ij. C. de digni. li. xij. sed etiā vt priuet beneficijs iam habitis.[c] Et ponderat diligenter hoc vltimū ad qd solet allegari vt plurimū: sed profecto nō est verū:[d] qꝛ ꝓpter solā infamiā facti nō debet quis priuari bñficijs habitis: sz debet fieri inquisitio. contra eum: vñ infamia pstat solam facultatē inquirēdi: vt in c. qualiter ⁊ qñ. el. ij. de accu. pōt tñ si infamia esset multū vehemens[e] interim suspēdi durante inquisitione. de q̄ vide tex. no. in c. inter solicitudines. de pur. ca. et vide per Io. an. in c. j. de accu. li. vj. ⁊ si non pōt ꝑ inqsitionē haberi veritas remanente nihilominus infamia debet indici purgatio: vt in. c. accedens. de accu. ⁊ de mō ꝓcedēdi cōtra infamatuz: vide glo. not. ij. q. in c. psbyter fi. ⁊ in c. si mala fama. ⁊ in c. ij. de pur. ca. ⁊ per Innoc. in c. cū. p. e. ti. Tertius intellectus est ꝙ istud crimē cōfessatuz per mascaron in forma testimonij contingebat causam de qua agebatur merito dz puniri ex sua cōfessiōe: vt in c. j. in fi. de accu. in. vj. ⁊ in l. ij. §. si publico. ff. de adul. ⁊ quare dr cām cōtingere ⁊ an sit verū ꝙ ꝓpter hoc debeat puniri pena ordinaria vide qd plene dixi in c. ij. de or. cog. † Quartū intellectū posuit hic Cōpo. ⁊ sentit tacite Inn. ꝙ iste mascaron nō fuit priuatus ꝓpter cōfessionē factā in forma testimonij: sz de nouo fuit formata inqsitio cōtra eū: ⁊ sua cōfessio quā fecerat vt testis fuit adducta: vt ꝓbaret crimē ꝯ eū. Ex quo no. singulariter ꝙ lz cōfessio facta indirecte in vno iudicio nō vz vt cōfitēs puniat directe de illo crimine: qd tz bar. in l. si confessus. ff. de custo. reo. ꝑ l. si filiū. C. de lib. cā. tñ pōt illa cōfessio adduci vt ꝓbet crimē ꝯ eū i alio iudicio spāliter instituēdo ꝯ ipm. Cōtra qd op. de. c. inter dilectos. de fid. instr. vbi dr ꝙ acta facta i vno iudicio non faciūt fidē in alio. Sol. dt hic no. Inn. qd ꝯrium ꝓcedit in ꝓbatiōe q̄ fit ꝑ testes ⁊ instr̄a. secꝰ aūt i ꝯfessiōe. diuersitatis rō ſm eū: qꝛ multa potuisset iste reꝰ obiecisse forte ꝯtra attestatiōes ⁊ instrumēta q̄ nō obiecit ꝓpter paruitatē pjudicij de quo agebat: obiecisset aūt si sciuisset criminaliter debere agi cōtra eū: vel si tūc fuisset actū criminalr: sz in ꝯfessiōe ꝓpria nō cadit aliqua excusatio qꝛ qd qs dilucida voce semel cōfessus est nō pōt ampliꝰ denegare: vt in c. ꝑ tuas. de ꝓba. ⁊ in l. gñaliter. C. de nō nume. pe. qd not.[f] singulariter. Sz idē Inn. in c. qualr ⁊ qñ. el. ij. de accu. ꝓpe fi. ꝯriū vr sensisse. ibi eñi dicit ꝙ si clericus fuerit cōuictꝰ de crimine dū agereꝭ ꝯ eū ciuiliter pōt epꝯ suꝰ nouā inqsitionē ꝯ eū formare: ⁊ ꝑ probatiōe adducere acta illiꝰ iudicij in q̄ agebat ciuiliter. ⁊ sic voluit ꝙ nō solū ꝯfessio sz etiā alia acta faciūt fidē in illa cā: lz nūc agat ꝯ eundē criminaliter. ⁊ in priori iudicio fuit actū ciuiliter. Sz tu[g] tene dictū Inno. hic. qꝛ verius ⁊ cōius. qd tz gl. iuris ciuilis in l. si qs ad se fundū. C. ad legē iu. de vi pu. ⁊ Bar. in l. ij. ff. vi bo. rap. ⁊ qd dixi ꝙ confessio facta in vno iudicio facit fidē in alio cōtra cōfitētē: intellige in cōfessiōe ꝓpria[h] secꝰ in cōfessione ꝓcuratoris:[i] nā illa non facit fidē in alio iudicio contra dñm: qd tenuit singulariter Cōpo. ⁊ sequunt cōiter doc. hic ⁊ est rō: qꝛ ꝓcurator nō pōt pjudicare dño nisi in illa lite in qua est ꝓcurator: vt in c. cū olim. de offi. deleg. Itē i ꝯfessiōe ꝓcuratoris cessat rō sup qua se fundat. c. ꝑ tuas ⁊ l. gñaliter. ꝑalle. Itē cōfessio ꝓcuratoris nō est vera cōfessio dñi: sz ficta ⁊ interptata: ficta autē cōfessio nō dz pjudicare i alio iudicio. ꝑ h facit qd in simili no. Bar. in l. cū filiꝰ. ff. de ver. ob. ⁊ in l. eius qui delatorē. ff. de iure fisc. vbi vult ꝙ ficta cōfessio alicuiꝰ nō nocet suo hr̄di si nō habuerit effectū ꝯ dfunctū: nec ꝯfessio filij fctā nocet prī: vt no. in d. l. cū filiꝰ. Itē limita pdicta cū agit criminaliter: sed si agitur ciuiliter ꝯfessio fctā inter certas psonas nō pjudicat quo ad illā psonā: vt in l. fi. ff. de inter. ac. † Vltimo ꝯ pdicta. op. de. c. at si cleri. de iu. vbi cōfessio clerici nō facit fidem in alio iudicio: etiā criminaliter instituto. Sol. Inno. dupliciter. Primo ꝙ illa confessio nō facit fidē vt clericus per suū epm ex illa possit directe dānari cum fuerit facta coram iudice seculari. sz bene poterit cōpelli ad persistendū[k] in illa cōfessione. Et no. singulariter hoc vltimū dictū Inn. per hoc eñi inferūt quidā qd clericꝰ pōt subijci torture vigore cōfessionis facte corā iudice seculari ad dandū intellectū ꝓbabile illi confessioni per quā excusatur a crimine. argu. c. cū dilecti. de accu. qd an sit verū: dic vt plene dixi i. d. c. at si clerici. Scdo rñdet Inn. ad contrariū qd illud ꝓcedit in cōfessione nō spōte facta corā iudice seculari. vnde ne in aliquo cōprobeꝭ iurisditio laicorum super clericos fuit ibi institutū. vt ex illa cōfessiōe clericꝰ in nullo possit dānari. Et hec scda solu. mihi plus placet de quo plenius dixi in d. c. at si clerici. An aūt possit indistincte cōfessus in vno iudicio interpretari[l] in alio iudicio cōfessionem suā: vt sibi nō noceat distinguit hic Inno. ꝙ aut prima cōfessio emanauit in scriptis ⁊ oportet ꝙ interptatio seu excusatio etiā ꝓbeꝭ per scripturā per. l. generaliter. ꝑalle. Aut emanauit nō in scriptis: ⁊ tūc poterit fieri excusatio per alias: ꝓbationes vel per aliū idoneū intellectū: iuxta ea que leg. ⁊ no. in d. c. cum dilecti. de accu. Intellige tñ primū mēbrū huiꝰ distinctionis qñ scriptura fuit de substantia confessionis: vt qꝛ fuit actū vt ꝯfessio fieret in scriptis quo casu scriptura est de substātia actus: vt in l. ꝯtractꝰ. C. de fid. instru. Secꝰ si scriptura fuit inde facta ad ꝓbationē cōfessionis. ⁊ sic intelligiꝭ d. l. gñaliter. vbi diciꝭ ꝙ nō pōt quis aliqd probare cōtra cōfessionē suā quā fecit in scriptis nisi per illā scripturā. vt ibi no. Bar. Et ex predictis habes plene examinatū quartum intellectum: quod est valde no. ¶ Pōt ⁊ quinto legi iudicio meo. qd iste mascaron non fuit cōfessus vt testis: nā in litera hoc nō diciꝭ: sed simpliciter qd iuratꝰ asseruit. vnde pōt intelligi qd iste mascaron fuit interrogatꝰ super inquisitione generaliter formata ꝯ oēs de ecclia tanq̄ vnus de ecclesia. Nā illi cōtra quos formaꝭ inquisitio

bula suorū ꝯsiliorū in ver. ꝯfessio. in prin. Et ꝙ cōfessio facta i vna instantia facit fidem in alia instātia maxime iter easdē psonas vide pulchre ꝑ do. Alex. in ꝯs. xcvj. in prin. in. j. vol. ⁊ plenius in consi. xix. in prin. in. iiij. vol. ad pmā ptē apostille: vid pulchre per istum in c. scriptum. in numero. 9. j. eodez. Aeneas Falc.
Sebasti. Sapia.

i ¶ Cōfessiōe procuratoris. Vide Fel. restringentē in c. j. col. pe. j. de lit. non contest. ⁊ Aret. in cōsi. xiij. viso diligēter. in vlt. dubio. Et de cōfessione facta vide Bal. in l. ij. col. fi. C. de eden. Feli. in rubric. de ꝓba. col. j. faciūt no. per do. Ias. in l. ij. C. q testa. fac. pos. vbi loquiꝭ d ꝯfessione q̄ fit ꝑ positiones. et ad materiā vid Fel. in c. j. col. iij. vers. scda cōclusio. j. d except. vbi ponit duas limitatiōes ad istū ꝙ ꝯfessio in vno iudicio facit fidem in alio.

k ¶ Persistendū. Adde vidēdum Cal. ꝯsi. xij. de iu. Cep. consilio. xj. Abb. cōsi. xxiiij. vbi dicit secꝰ esse si cōfessio esset facta corā alio iudice ecclesiastio incōpetenti tamen Alex. cōsi. xiij. ij. lib. Areti. ꝯsil. cl. Anto. Francisc.
¶ Et quādo cōfessus coraz vno iudice possit adhibita tortura cōpelli persistere in priori ꝯfessione. vide do. Abb. et alios post eū i. c. at si clerici. in pn. de iudi.

l ¶ Interpretari Adde Alex. cōsilio. j. iij. li. Aret. consi. cxlvij.

a ¶ Sz minori.adõ ꝙ iste sentit ꝙ accusatio sit fauorabilior ꝙ̃ iqsitio q̊ ad punitioné cris cui⁹ opi.ↄfirmaꝛ p ea q̃ voluit Cal.ↄsi.j.de ac. ꝛ cõs. ij.de penis.Ful.ↄs.cxxxvj.Lepo.lxv.Pe.õ anc.ↄs.cxc.Ab.xxv.i qb⁹ locis ↄcludiꝛ ꝙ iqsitio ẽ via extraordinaria:accusatio ṽo ordinaria.

b ¶ Continue.Adde Roma.consi.clxiij. Anto.Francisc.

¶ Adõ qõ hoc ṽbũ ↄtinue itelligiꝛ cũ tẽperamẽto.i.qñ op⁹ ẽ tex. est in.l. apostata. C.õ aposta.ꝛ viõ no.s.i pe.grego. ꝛ qñ actus dicaꝛ fieri ↄtinuo ꝛ cõtinuate. vide gl. no.ſm Bar.ibi i l.duos.§.fi.ff.de duo.re.ꝛ adde ꝙ illud õr ↄtinue ꝛ continuate factũ qõ est fctm̃ aliq̊ modico interuallo iterposito.c.fi. de frig.habeꝛ i.l. ex fctõ.ff.de her. instit.ꝛ in.l. foramẽ.ff.de ser.vr.p̃. ꝛ i.l.j.§.quotidiana.ff.de aq̃ quo.ꝛ esti.ꝛ viõ i.c.si qs volũtarie.l. dist. ꝛ hr̃ in.l.cõtinu⁹.ff.de ṽb.ob.ꝛ vide bar.i.l. si quis ita legauerit.ff.õ ↄdi.ꝛ demõ.ꝛ vide q̃ habenꝛ in.l. hac ↄsultissima. C.õ testa.ꝛ qñ dicaꝛ possessio cõtinuata:ꝛ qũo pbeꝛ aliquẽ ↄtinue possedisse.viõ p spec.i ti.õ pb.§.j. i fi.ꝛ adõ ꝙ act⁹ õr ↄtinue fact⁹ ẽt si interueniat aliqõ interuallũ dũmõ ptes nõ diuertãt ad act⁹ extraneos.l.iurisgentiuz.§.quod fere ff.de pac.c.j.de offi. archipresb. et ibi Jo.an. ꝛ vide lxxvj.dist.c.scientia.ꝛ in.c.nunquã de cõse.distin. v.

☞ Sebasti. Sapia.

c ¶ Cõsuetudo diuturna. vide pulchrũ dictũ Barto.in.l.quis sit fugitiuus.§.apõ labeonẽ.ff.de edili. di. vbi dicit ꝙ ↄct⁹ q sapit vsurariã prauitatez ex ↄsuetudine reputaꝛ licit⁹.vide ẽt Bartho.ṽo. in tract.de simul. ↄctu.col.iiij.ↄsuetudo em̃ hz cõstituere pbabile dubiũ iuris.c.lz.j.õ spõ.duoꝝ.viõ ẽt Car.ꝛ Jo.õ imo. in.c.ex tue.co. vj.

inqsitio teneñ medio iuramẽto respondere sup deductis in cõfessiõe: vt in.d.c.qualiter.el. j. in. §. formã.Et qꝛ fuit cõfessus cõtra se merito ex confessiõe ppria directe facta super inquisitione iste fuit punitus.Sed cõtra hoc op.videꝛ em̃ ꝙ debuit puniri pena depositionis vel priuari oĩbus beneficijs.ar.in.c.insinuatum.ꝛ.c.de hoc.de simo. Sol.dic ꝙ crimẽ confessatum nõ merebaꝛ tantã penã.nõ enim cõfitebaꝛ se simoniacũ esse vel fuisse:quo casu pcederet cõtrariũ:sed ex cõfessione sua solũ inducebaꝛ qõ elegerat sciẽter indignuz. vnde satis est ꝙ fuerit punitus pena super hoc a canone inflicta:ꝛ sic põt dici qõ fuit punit⁹ i hoc 14 pena ordinaria.† Nec obst.si dicaꝛ ꝙ qñ pcediꝛ per inquisitionẽ nõ dz inqsitus puniri pena ordinaria:sed minori[a] saltẽ de iure canonico: vt probaꝛ in.c.qualiter ꝛ qñ.el.ij.s.alle.qꝛ illud nõ pcedit qñ de crimine cõstat per cõfessionẽ propriã: qꝛ tunc puniꝛ ac si fuisset cõuictus per viã accusationis:quia hic tex.est no.in.c.fi.de celebra.mis.ꝛ in.c.ij.de cõfes.ꝛ qõ ibi plene dixi.Et intellige qñ confessio fuit facta metu probationis: secus si a principio fuit spontanea quo casu procedunt iura que dicunt ꝙ mitius est agendum cum sponte confesso quam cũ conuicto.de quo vide gl.no. ꝛ qõ ibi dixi in.d.c.de hoc.j.de simo.Et circa materiam confessionis extraiudicialis super crimine an ꝛ quãdo plene probet vel alias semiplene plenissime dixi in.c.at si clerici. Abbas.

1 ☞ Professus qui non est non potest eligi ad regimen ecclesie regularis:nec valeret consuetudo in contrarium.

2 Continue ista dictio importat factum continuũ licet habuerit modicum interuallum.

3 Consuetudo diuturna licet minus iusta p̃stat pbabilem causam dubitandi.

Sententia lata contra ius de quo aliqua ratiõe potest probabiliter dubitari valet.

4 Consuetudo mala est radicitus extirpãda:ꝛ nõ tollit ius.

5 Lex diuina põt allegari in decisionibus causaꝝ.

Cõsuetudo nõ põt habilitare prorsus inhabilẽ.

6 Professus alicuius religionis debet suam professionem facere in scriptis.

8 Professus tacite potest compellere monasteriũ vt eum recipiat expresse.

Professus nisi expresse profiteatur non põt promoueri ad aliquam prelaturam.

Pauper potest officio iudicis cõpellere diuitez ad faciendum sibi eleemosynam.

Cõuersus nõ põt petere vt recipiaꝛ i monachũ.

Monach⁹ põt esse cũ licẽtia abbatis vicari⁹ epi

Laicus non potest esse vicarius episcopi.

Cum causam. Si non pfessus eligiꝛ ad regimẽ eccl'ie regularis cassaꝛ electio ↄsuetudine in ↄriũ nõ ob. cõis diuisio.scda ibi:qꝛ. ¶ Casus lr̃alis. Quidã priorat⁹ in ecclesia sancti Petri lucañ. vacauit maior pars canonicoꝝ eleget in priorẽ p̃sbyteꝝ bonũ:qdã alij ↄdicẽtes dicebant ꝙ talis electio nõ valebat eo qõ dict⁹ p̃sbyter bonus non erat ↄfessus ordinẽ regularẽ. Cõmissa fuit cã qbusdã corã quib⁹ allegabaꝛ ꝙ cũ dict⁹ p̃sbyter bonus nõ fuisset pfessus ordinẽ regularẽ eligi non potuit in priorẽ. In ↄtrariũ proponebaꝛ qõ multi priores ↄtinue vn⁹ post aliũ fuerãt in eccl'ia ipsa per multa ꝛ lõga tpa q nõ fuerant pfessi. Dubitauerũt iudices an talis ↄsuetudo excusaret quo min⁹ talis electio valeret. Cõsultus pa.rñdet ꝙ nõ debem⁹ attẽdere solũmõ qd sit factũ: sed qd poti⁹ faciẽdũ. Et ſm legẽ diuinã nõ est arandũ in boue ꝛ asino:nec aliqs dz induere vestẽ de lana ꝛ lino ↄtextã. Mãdat vt ipsam electionẽ õbeãt

j.de cleri.non resi.vbi dicitur qõ licet eps nõ possit statuere cõtra ius tñ potest statuere circa dubium iuris.in alteram partem refert ꝛ seqtur Feli.in.c.quod super his.penul.col.j.de ma.ꝛ ob.

d ¶ Omnino. Adde Alex.consi.lxxviij.ij.lib. Ant.Fran. ¶ Adde ꝙ ista dictio oĩno:hz significationẽ pcisam.l.supra iter.§.fi.ff.de aqua plu.arc.Et vide gl. sing. ſm bal.i.l.j.§.si pecuniã.ff.de po.q̃ dixit ꝙ iportat ipo iure.ꝛ ibi viõ gl. in verbo oĩno.et vide gl.in cle.j.õ vi.ꝛ ho.cle.ꝛ gl.i c.ꝛ si Christus.i ṽbo oĩno.õ iure iur.ꝛ vide gl.j.in c.dudũ.de cõuer. coniug.ꝛ in.l.grece.§.illud.ff.de fideius.ꝛ vide gl. no.in cle.vt hi q. de eta.ꝛ q̃li.q̃ dixit qõ hec dictio omnino excludit oẽm dispẽsationẽ.ꝛ viõ Arch. i c.ij.de pact.in.vj. vbi dicit qõ si lex vel statutũ dicit iuramẽtum oĩno seruari debere.ꝙ excludiꝛ facultas petẽdi relaxationẽ ꝛ absolutionẽ a tali iuramento p quo viõ Jo.de imo.in.c.cũ ↄtingat.i.ij.char.õ iureiu.ꝛ vide tex.in l.si nõ sortẽ.§.indebitũ.ff.de ↄdi. indebi.vbi pbaꝛ qõ si adiungatur dictiõi negatiue puta qꝛ dicaꝛ oĩno non exponiꝛ.i. nullo mõ que oĩa tene menti.

e ¶ Cum regularibus. Adõ Albe. ↄs.xxj.õ sta. reg.

☞ Sebasti. Sapia.

f ¶ Regulares clerici. Jstud videꝛ cõtra tex.in cle.j. de electio.sed solue vt per illustrẽ dñm meum Rochũ curtiũ i.c.fi. colũ.xxviij. post mediũ.s.de consuetu.vbi dicit ꝙ disparis pfessionis nõ pñt etiam ex ↄsuetudine sociari in eodẽ monasterio nisi habeãt collegia diuisa et separata vt in ecclesia diui Ambrosij Mediolani ꝛ in ecclesia diui Augustini Papie. ꝛ hoc etiam sentit do. Abb.hic in fi.

irritare ꝛ predictũ pbr̃m bonũ ꝛ alios non professos cõpellãt:ꝛ beati Benedicti regulã in eadẽ ecclesia cõstituti pfiteanꝛ ꝛ seruẽt:aut ecclesiã 1 ipsam oĩno dimittãt.Ber. ¶ † Not.j.ꝙ ↄtra electionẽ a maiori parte factã ẽt in ecclesia regulari pñt se opponere aliq lz sint regulares.Et in h pñt religiosi esse in iudicio sine ↄsensu maioris partis capituli.lz eccl'ia vacet:qꝛ interest cuiuslibet de ecclesia habere bonũ prelatũ: vt eccl'ie legitime de pastore cõsulaꝛ:ad h facit qõ le.ꝛ no. i c.super his.j.de accu.ꝛ.viij.q.j.audacter. Et hac rõne ẽt vnus sol⁹ põt se opponere ꝛ dz habere expẽsas ab ecclesia ex quo regularis est iuxta ea q̃ dixi post Host.in.c.cũ inter canonicos.s.eo.facit 2 qõ le.ꝛ no.in.c.ex parte.j.de accu.† Scdo not.ibi b cõtinue[b] vnus post aliũ:ꝙ aliquid õr cõtinue factũ licet habuerit aliqõ modicũ tẽporis interuallũ.nã vn⁹ prior immediate nõ ↄtinuaꝛ alteri: intermittiꝛ enim tps sepulture p̃decessoris. Itẽ electionis alteri⁹ cõfirmatio ꝛc.Sed pter tpis breuitatẽ ꝛ qꝛ nõ intercessit factũ contrariũ diciꝛ cõtinue factũ.qõ facit p testib⁹ q dicũt se vidisse aliquos ↄtinue possedisse per decẽniũ vt dictuz eorũ nõ reprobeꝛ:lz per aliqua modica interualla nõ viderint eos possidentes: ex quo tñ cõtrariũ non viderũt nõ possunt repelli a testimonio.

3 ¶ † No.iij.ibi dubietatis ꝛ merito qõ ↄsuetudo c diuturna[c] licet in se minus iusta p̃stabat probabilem cãm dubitãdi de validitate iuris. contrariũ facit qõ le.ꝛ no.in.c.cũ dilectus.de consue.Ex q̊ hic infert.d.Ant.valere sñiam latã cõtra ius de quo põt pbabiliter dubitari:aut ratione consuetudinis.aut alia rõne.Pro hoc facit qõ no.Inn. in.c.cũ speciali.j.de app.ꝛ.c.p.ꝛ.g.de offic.deleg.

4 ¶ † No.in ver.qꝛ ꝛ tene mẽti tex.qꝛ quotidie allegaꝛ cõtra fundãtes se sup aliqua obseruatiõe. Nõ em̃ dz simpliciter attẽdi id qõ factũ fuit i preterito:sed potius id qõ de iure fieri debuerit : qꝛ non oĩs consuetudo tollit ius: vt in.c.fi. de ↄsue. ꝛ in.l.ij.C.que sit lon.consue. Nã mala ↄsuetudo 5 est radicit⁹ extirpãda.viij.di.ↄsuetudo. ¶ † No. ibi ſm legẽ diuinã:qõ in decisionib⁹ causarũ potest allegari lex diuina.ꝛ vide qõ le.ꝛ not.in.c. ij. 6 xx.dist.ꝛ hr̃ hec lex Deutero.xxij.c.† Itẽ not.ꝙ cõsuetudo nõ põt habilitare prorsus inhabilem e presertim cõtra legẽ diuinã ꝛ rõnem naturalem. ¶ Itẽ no.ꝙ electio facta in eccl'ia regulari õ nõ professo venit irritãda cõsuetudine cõtraria nõ ob. Hodie ṽo est ipso iure nulla: vt in.c.null⁹.j. f e.li.vj.Et requiriꝛ hodie vt non solũ eligend⁹ in prelatũ sit tacite pfessus:dz esse expsse pfessus. Unde nõ sufficit tacita pfessio: vt in.d.c.null⁹.nisi fieret electio ad ecclesiã cathedralẽ regularez. nã in tali ecclesia potest eligi in epm etiã non professus:puta nouiti⁹ vel cleric⁹ secularis.vt in. d. c.nullus.Facit cle.j.vide gl.in capitulo.qõ dei timorẽ.de sta.re.ꝛ hoc cõtingit pter excellentiaz dignitatis e p̃alis rõne cuius eps potest dici religiosus: vt in.d.c.ex multa.de vo.ideo potest religiosus imediate p̃esse. ¶ No.ibi:clericos nõ professos.iũcto fi.c.ꝙ clerici seculares nõ possunt esse prebẽdati in ecclesia regulari. Unde hic mandatur vt aut isti presbyteri pfiteanꝛ aut ecclesiã d omnino[d] dimittãt.Et pondera illud verbũ omnino ꝛ optime facit iste tex.cõtra opi. Host. in.c. fi.in.§.precipim⁹.de sta.re.Nã tenuit ibi Hosti. ꝙ seculares clerici possint esse prebẽdati in ecclesia regulari:dũmodo nõ faciant collegium cũ re e gularibus.[e] Tex. tñ ibi videꝛ innuere cõtrariũ. ꝛ contra opi.suam tenet ibi.Anto.Et satis iudicio meo facit iste tex.in fi.in ver.omnino.Et not. ꝙ non põt ex consuetudine introduci vt in ecclesia regulari stẽt collegialiter seculares ꝛ regula- f res clerici.[f] ¶ Sed contra tex.op.ex quo em̃ isti

a ¶ Professionē. Adde vt p Bal. cōsilio.v.z.xv.de regu.

✝ Sebasti. Sapia.

b ¶ Compellat diuitē. Vid Card. Alex.in.c.nō sa tis.lxxxvj.distin. Bal.i.l.si furiosi. C.de nup. Feli. in c.j.de offic.iudic. vbi ēt dicit qd ad uocati possūt co gi ad patrociniū gratuitū p pauperib⁹ z doctores ad consulendum z medici ad medendum.
zacharias.

c ¶ Ad faciendū sibi eleemosinā. Adde hic expsse tenuisse spe. in tit.de loca.§. nūc vero aliqua. ver. lxviij.vbi ple. et Car.in cle.j.§.iō. d reli.z vene.san. z hos.in sua sum. de pe.§.si quis.
zacharias.

d ¶ Non pōt esse vicari⁹ episcopi. Addō ꝙ licet nō possit laicus esse vicari⁹ episcopi vt hic z per doc. j.alle. Potest tñ esse illi⁹ assessor z ɔsultor.ita no. Imo.z Bu.post Inn.in.c.decerni mus.d iud. z Lā fran. de ordi.i tra cta.de arbit.in.ij. parte ad finem.

clerici steterūt longo tpe in monasterio videntur tacite pfessi: vt in.c.ex parte.j.de regu.z in.c.j.eo. tit.lib.vj. Solu.pōt litera dupliciter intelligi fm Jo.an. Primo qd isti presbyteri steterūt i habitu seculari quo casu cessat ɔtrium: vt in cle.ij.de reg. Et tūc litera stat pprie: vt isti cōpellant profiteri aut inde exire: qz ecclesia regularis dz si fieri potest de regularib⁹ reformari. vt in cap.relatū.ne cle.vel mo.z in.c.inter.de reli.dom. Sed in defectū regulariū possunt institui seculares clerici: de quo plenius dicendū vt leg.z no.in iurib⁹ proxime alleg. Scdo pōt intelligi ꝙ isti presbyteri fuerāt ibi in habitu regulari z sic erant tacite professi. Et ad tex.rñdet ꝙ mādabat vt expsse pfiterent vt sic vt nō possent assumere excusa-7 tionē respectu obseruātie regularis. † Et ex hoc intellectu no.ꝙ tacite pfessus pōt cōpelli per superiorē vt faciat pfessionē expssam. Nam ex tacita pfessione obligat monasterio vt in. d. cle. ij. merito potest cōpelli vt faciat illud qd iure z regula disponit: quib⁹ cauet religiosum debere fa-a cere pfessionē[a] expressam z in scriptis: vt scriptura ppria obuiet sibi in futurū asserenti contrariū 8 xx.q.j. vidua.z.xxvij.q.j.oēs femine. † Et ex predictis infero ad aliā.q. quid econuerso nunquid tacite professus possit instare vt monastrū compellatur eū recipere ad professionez expressam: z dicendū ꝙ sic. Nam vtrinqz ex professione tacita est orta obligatio. nā ipse est obligatus monasterio: z monasteriū sibi acquisiuit enim in ecclesia per professionez tacitā ius monachatus z collegij. vnde non potest sine causa amplius inde expelli. facit ca.fi.de reg. Itē interest sua vt expsse pfiteat cū alias nō possit pmoueri ad aliquā prelaturā regularē. vt in.d.c.nullus.z ca. indēnitatibus.eo.ti.z lib. Facit.c.cū singula.de preb.lib. vj.z hanc opi.quod possit instare vt recipiat ad pfessionē expssam firmauit Jo.an.in addi. Spe. in ti.de sen.z re iud.§.vj. Ubi etiā qrit qd de nouitio q stetit per annū in monasterio in habitu nouitiorz: nūqd possit agere vt monasteriū recipiat eū ad professionē. Et ibi refert Host. tenuisse ꝙ sic: nisi monasteriū habeat aliquā iustā causam cōtradicendi. Et hec opi.mihi placet: nā ex quo monasteriū recipit illū in nouitiū tacite videtur sibi obligasse vt in futurū recipiat illum in monachū si iusta causa nō cōtradicit.ar.in.d.c.ad apostolicā.de regu. Dicit tñ Hos.vt ibi refert Joā. an.idē esse in eo qui stetit in monasterio per annū tanꝙ frater habitu nō mutato: nā vr intrasse vt saluaret aīam suā. Et monasteria ad hoc sunt pn cipaliter fundata vt recipiāt volētes eorū animas saluare. Licet Jo.and.videat hic certo mō dictū Host.iterptari: tñ ego puto qd in hac materia possum⁹ cōsiderare aliquos casus. Prim⁹ qñ laicus vel cleric⁹ qui nūꝙ fuit in monasterio instat vt recipiat in monasterio tāꝙ monachus vel cōuersus sz monasteriū sibi cōtradicit. Secūdus casus qñ intrauit vt nouiti⁹ z stetit ibi p annū z nō instat vt recipiat ad pfessionē. Terti⁹ casus qñ est tacite pfessus z petit vt recipiat eius pfessio expressa. Quartus casus qñ fuit recept⁹ vt cōuersus: z tunc instat vt recipiatur tanꝙ monachus. ¶ In primo casu putarem qd possit iste querens monachari implorare officium superioris vt compellat monasterium ad recipiēdū eūdem. Et dz superior hoc facere nisi monasteriū habeat iustā cām contradicēdi: quā allegare tenetur qz monasteria ad hoc fuerūt principaliter fundata: vt recipiant oēs clericos vel laicos volētes transire ad frugē melioris vite. Superior aūt pōt compellere inferiores vt debeāt vti re ad vsum destinatū: sicut cōpellit rectorē hospitalis ad hospitalitē obseruandā. Et vt recipiat tot pauperes quot possunt ibi sustētari: vt i cle. qz contingit.de reli.do.facit.c.de xenodochijs z c.ad hec.e.tit.j.de insti.c.j.z qd le.z no.in.c.ex parte astensis.in fi.de cōces.preben. ¶ Adde ad predicta in simili glo.no.in ca.sicut.xlvij.di.que dicit pauperē posse implorare officiū epi vt cōpellat

b diuitem[b] ad faciendum sibi eleemosynam[c] quā gl.tene mēti. Scdo casu z tertio dic vt.s.dixi. In quarto.l.de ɔuerso.credo ꝙ ex quo semel fuit receptus in cōuersum nō possit ampli⁹ instare vt collegiū teneat ipsum recipere in monachū: quia eoipso qd fuit effect⁹ cōuersus fuit effectus quasi seruus monasterij vt dicit glo.singulariter i capi.vt lex continentie.xxvij.q.j. Adeo vt fm illam gl.non habeat facultatē trāsire ad religionem arctiorem: z no.singulariter hoc vltimū. Nec subest cā saluandi animā cum eam possit saluare tanꝙ cōuersus: z alia sunt iu-9 ra cōuersorū alia monachorū. facit.c.ex eo.in fi.j.e.lib.vj. ¶ † In gl.ij. ibi diuerse professionis in vno officio zc. Contra hoc.c.facit.c.de⁹ q. j.de vita z honestate cle. vbi homines disparis professiōis fuerūt associati in eodē officio predicādi. Item religiosus potest eē de licētia abbatis sui vicarius episcopi cū illud officiū sit curatū: vt no. Jo.an.i cle.z si principalis.de rescrip.z Arch.in.c.in noua actione.xvj.qd.vij. sol.dic ꝙ pfessio potest sumi stricte. Nā stricto modo due sunt pfessiones in mūdo vna laicorū: altera clericorū: vt in.c.duo sunt gña.xij. q.j. Et hoc modo homines disparis professionis nō debēt sociari in eodē officio. Et de hac disparitate loquit tex.in.d.c.in noua.vbi dicit d ꝙ laicus nō potest esse vicarius episcopi[d] quia est alterius pfessiōis: quod tñ intellige vt no.in.c.ioannes.de testa.vbi habetur qd clericus. z laicus possunt esse simul executores alicuius testamēti.sed pfessio clericorū postea distingui inter clericos z monachos zc. Et isti clerici z monachi non possunt associari vt sint in eodem monasterio collegialiter vt in cle.j.e.ti.an aūt possint cōiūgi collegialiter in ecclesia seculari vt religiosus sit ibi plat⁹. vide bo.gl.i.d.cle.j.z dixi in.d.c.ꝙ dei timorē. ad alia vero officia bene possunt p superiorē associari cā suggerēte.ex quo nō faciunt vnū collegiū reale. vnde in scholis religiosi clerici z laici pñt facere eandē vniuersitatē ex quo omnes exercēt studiū eis cōpetens: nec est collegiū reale: sed potius psonale. qd sentit Bar.in.l.fi.ff.de colle.illi.facit tex.in proe.vj.z vide de hoc qd dixi in quadā disputa.que incipit gandulphus zc.

Quod sicut. ¶ Nominatio vel appellatio ei⁹ cuius non interest electionē nō impedit: sed si vocand⁹ cōtēnitur eo prosequēte cōtēptus cassat electio ēt cōfirmata: z potest psequi nisi consenserit electioni qd pōt etiā ex postfacto. h.d. vsqz ad.§.super eo.z hec prima pars ponit tria que obijciebantur contra formam electionis. z pertinet ad primam partem rubrice. Abbas.

1 ☞ Nominatio nō acquirit aliqd ius nominato. z quotuplex sit.
2 Electio epi in quo loco fieri debeat: z alio loco facta non tenet.
3 Contempti possunt cassare electionem etiam post confirmationem z consecrationem.ı 5.
4 Episcopus in die consecrationis non potest ordinis conferre: sed papa sic: z vide de hoc in summario.3.
5 Prelatus sine iusta causa non potest bona ecclesie vendere etiam cū consensu clerici z populi: alias tenetur de suo.
6 Patronus non potest vendere ex cōsuetudine ius interessendi in electione episcopi: quia consuetudo non facit laicum capacem iuris spiritualis regulariter.
7 Princeps laicus pōt ex iusta causa resistere electiōi facte per papā.
8 Vocatus ad aliquam rem quis non presumitur nisi probetur
9 Electio nulla non potest per superuenientes confirmari.ı 6.
10 Ratihabitio habet locum in spiritualibus.
11 Successor potest agere de contemptu predecessoris.
12 Missa an sit de substantia collationis ordinum.
13 Ordines sacri non debēt cōferri extra quatuor tpa de quo vide hic.
14 Prelatus iniuste alienans res ecclesie non euitabit penam etiam qd velit ecclesiam indēnem conseruare.

Super eo. Hoc dicit. Eps dum celebrat missa ɔsecrationis sue vel archieps añ receptū palliū ordines cōferre nō debent. h.d. vsqz ad ver. qd aūt. qui nō summatur: tū ppter diuersitatē lecturarū: tum qz nō facit ad titulū. Et ista scda pars ponit alia tria que obijciebātur cōtra personā promoti. z sic qlibet pars diuidit in tres partes principales q satis patent in lra. ¶ Casus lralis. Uacāte ecclesia armachana quidā abbas electus fuit in archiepiscopum ecclesie armachane: z postmodum cōfirmatus z cōsecratus: quidā eps z abbas quidā opponebāt se huic electioni. legat⁹ apostolice sedis corā quo pdicti se opponebant inquisiuit de mō ipsius electionis z de persona electi. Quia multi pponebāt tā cōtra personam quā cōtra formā electionis. z inqsitiōe facta inuenit plura tam cōtra electionē ꝙ cōtra psonā electi. Dubitauit cardinalis qd sibi esset faciēdū: cōsuluit papā: z ipse respōdet ad illa q cōtra electionē pponebātur. Primo quedā electio dicebat facta de trib⁹: sed illa videt potius nominatio ꝙ electio vñ nihil iuris acquisitū fuit nominatis: z iō licite potuit pcedi ad electionē celebrandā in ecclia armachana. Secundū fuit appellatio a rege interposita: z papa dicit ꝙ appellatio illā electionē nō potuit impedire: qz nihil attentatū fuit in preiudiciuz regis: qz nō nominatio sed electio solēnis dz principi psentari vt suū prestet assensum tanꝙ patronus: licet qñqz per vsurpationem in cōtrariū fiat. Tertiū fuit qz dicti episcop⁹ z abbas cōtempti fuerūt vt

dicebant:

dicebant dicit papa si electiōi interesse debuerūt: ⁊ ipi nō cōtēpti sȝ vocati fuerūt dūmō sine periculo potuerūt vocari siue nequerint siue noluerint ad electionē celebrandā venire ipsorū absentia electionē nō potuit ipedire. Si vero nō fuerint vocati sȝ ɔtēpti cassari dȝ electio nisi postea ꝑ bono pacis voluerint ɔsentire. Sup eo ꝙ in die sue ɔsecratiōis anq̄ missa finiret̄ acolytū ordinauit ꝑ tanto excessu castiget̄: q2 sol⁹ roman⁹ pōtifex q añ hymnū angelicū cōsecrat̄: ⁊ postmodū missam icipit ⁊ pficit consecrat⁹ pōt ordines celebrare. Alij vero qui iter epistolā ⁊ euāgeliū ɔsecrant̄ q2 epi ɔsecrati ɔcelebrāt pncipl'r celebrāti nō debēt tūc ordines celebrare ne diuidat̄ mysteriū vnitatis. ꝑterea nō lȝ archiepō sine pallio ɔuocare ɔciliū: ɔficere chrisma: dedicare basilicas: ordinare clericos: et epos ɔsecrare: ⁊ iō ml'tū p̄sumit q anq̄ ipetret palliū p̄dicta p̄sumit: cū nō tāq̄ eps: sȝ tāq̄ archieps facere videat̄. Sup eo ꝙ tabulā argēteā alienauit dūmō ecclesiam reddat indēnē eq̄nimiter poterit ꝑteriri: cū h̄ ꝓcesserit d̄ clerici ⁊ ppl'i volūtate. Ber. ¶ Et ex p̄dictis pōt colligere modū ponēdi casuȝ l'ralē. nā facta electiōe de q̊dā promouēdo in epm i eccl'ia armachana: secuta illi⁹ ɔfirmatione ⁊ ɔsecratiōe instabāt aliq vt iste archieps d̄beret dijci: ad cui⁹ deiectionē allegabāt tria ꝯ p̄sonā. papa auditis alle. vtriusq3 ptis decreuit ⁊ mādauit vt i l'rā ɔtinet̄. ¶ No. j. ꝙ noīatio largo mō pōt appellari electio. nā is q noīat aliquē eligēdū quodāmō pri⁹ illū mēte eligit: sicut dicimus i p̄ntatiōe q̄ h respectu qñq3 appellabat̄ electio vt i c. q̄relā. s̄. e. †Et no. ꝙ ꝑ noīationē nullū ius acq̄rit̄ noīato. Itē qȯ noīatio pōt fieri de pluribus: nec talis noīatio īpedit electionē de alio fiendā. Scias tñ ꝑ clariori itellectū hui⁹. c. triplicē esse noīationē. Nā quedam noīatio est min⁹ solēnis q̄ fit de aliquo eligēdo vt qñ aliq ꝓponunt̄ i collegio tanq̄ boni viri vt de eis fiat scrutiniū. ⁊ de hac noīatiōe loquit̄ iste tex. ꝑ hāc em̄ ius nō acquirit̄ noīatis. Vñ pōt collegiū noīe istorū electorū trāsire ad electionē alteri⁹ vt hic. Quedā est noīatio q̄ fit in scrutinio electionis ⁊ ꝑ talē noīationē in verbo nō acq̄rit̄ ius noīato. arg. c. si tibi absenti. de preb. li. vj. Sed is q noīauit nō pōt amplius variare si dignū noīauit: ⁊ hoc publicato scrutinio pri⁹ aūt v̄r ꝙ possit: vt i. c. publicato. j. e. Quedam est noīatio solēnis. s. cū duo vel plures noīant̄ p̄ncipi ⁊ petit̄ vt ex his eligat vnū: ⁊ ex hac noīatiōe ēt nō acq̄rit̄ ius nominātis: sȝ noīantes nō possunt variare ex q̊ illā noīationē p̄sentauerūt superiori. sicut dicim⁹ in postulatione. et hoc vltimū voluit Host. i. c. bone. el. j. de post. prel. ¶ No. ij. ibi: in cathedrali eccl'ia. ⁊ tene menti in hoc istū tex. ꝙ electio epi dȝ fieri s̄m ius in eccl'ia cathedrali si fieri pōt. Et intātū glo. ān. c. in noīe dñi. xxiij. di. huic dicto v̄r inniti vt teneat electionē alibi factā cessante legitima cā non valere: ⁊ tene mēti illā gl. q2 nō ꝓbat̄ apto iure. Et pōt adduci iste tex. in cōtrariū dū dicit p̄sertim in eccl'ia ⁊c. ergo ⁊ extra ecclesiā valere electio facta. Hosti. tñ in ca. cū terra. s̄. e. nō allegās istū tex. dicit ꝙ si ɔsuetudo disponit de certo loco stādū est ɔ̄suetudini. Al's nō est vis vbi fiat electio dūmō in loco clericis honesto ar. in. l. pe. ff. de iusti. et iur. Hoc dictū Host. videt̄ cōtra istū tex. vbi cessante consuetudine dicit̄ ꝙ s̄m cōstitutiones canonicas dȝ electio fieri in ecclesia cathedrali. Pōt tñ saluari dictū suū ꝙ nō est vis vbi fiat. s. dūmō fiat in eccl'ia cathedrali. Nam pōt fieri in choro: vt in. c. cū nobis. s̄. eo. Item pōt fieri in capitulo: vt in. d. c. cū terra. Et in similibus locis honestis intra ambitū ecclesie. arg. c. qua frōte. de app. Si aūt cessante causa legitima fieret extra ambitū ecclesie cathedralis nō valeret ꝑpter autoritatē prealleg. gl. Q2 factū contra legē nō debet habere firmitatem: vt in regula que contra ius. d̄ re. iur. li. vj. ⁊ in. l. nō dubiū. C. de le. ⁊ i. c. ij. j. d̄ test. Et ad dictionē p̄sertim: hic positā dic ꝙ dȝ itelligi s̄m verba sequētia vt distinguat̄: an fieri possit i eccl'ia vel ne. ¶ No. iij. ꝙ in electiōib⁹ prelatorū nō dȝ de iure pri⁹ reqri regi⁹ ɔsensus ēt rege ipo hoc postulāte ⁊ appellāte nec electio aliter fiat. qȯ ꝓcedit etiā si rex sit patron⁹ eccl'ie. vt not. in gl. iij. ¶ No. iiij. in versi. si aūt ꝙ de iure spāli pōt epo et abbati cōpetere potestas interessendi electiōi fiende de archiepō. facit. c. scriptū. j. e. ⁊ c. cū ecclesia sutrina d o. causa poss. ⁊ ꝓprie. ⁊ sic possunt in actu electionis conuenire iure speciali hoīes disparis ꝓfessionis. facit ad ea q̄ dixi s̄. eo. c. proximo. ¶ No. quinto ꝙ quēadmodū debētes interesse electiōi de iure cōi nō sunt vocādi absentes si commode vocari nō possunt. vt. j. e. q2 ꝑpter. ita nec absentes debētes iteresse iure singulari. ¶ No. vj. ꝙ vocatio absentium nō est de forma substātiali ipsius electionis nā vt hic apparet: valet electio facta aliquib⁹ non vocatis: lȝ veniat retractāda contemptis prosequentibus cōtemptū. ¶ No. vij. ꝙ electio facta aliq̄b⁹ de capitulo cōtemptis nō est idifferenter cassanda. nā possunt contempti renūtiare cōtēptui ⁊ cōsentire illi electiōi dūmodo a principio tenuerit. †Et no. singulariter istū tex. ꝙ rōne cōtempt⁹ aliquorū cassari pōt electio etiā post cōfirmationē ⁊ cōsecrationem electi: qȯ tenēt hic doc. ⁊ satis ꝓbat̄ per istū tex. Qȯ tñ intelligas qñ cōtempti nō fuerūt presentes tpe quo fuit emissum edictū ꝑ cōfirmatiōe fienda. Alias aūt tacētes non p̄nt ampli⁹ cōtradicere: vt in. c. si. j. eo. li. vj. tenet Io. and. in. c. ij. de his que fi. a prela. Si aūt nō est facta adhuc cōfirmatio dic ⁊ debēt isti prosequi contēptuȝ intra tps datū eis ad eligēdū. Idē dic in cōtemptu in actu collationis vt intra sex mēses qui dant̄ ad cōferēdū possit prosequi cōtemptū. arg. in c. ij. de ɔce. preb. ⁊ hoc tenuit Host. in. d. c. ii. ⁊ ita limita istū tex. generaliter loquētem qui nō solet hic in hoc declarari. ¶ †No. in ver. super eo. ꝙ solus papa pōt ordines cōferre. in die cōsecratiōis sue. ¶ Itē no. ex ver. p̄ce. ꝙ añ receptionem pallij nō pōt archieps quātūcūq3 cōsecrat⁹ exercere ea q̄ sunt ordinis epalis: nec alia q̄ sunt magni ponderis. vt cōuocare cōciliū prouinciale ⁊ similia. ⁊ vide qȯ no. Inn. in c. suffraganeis. s̄. eo. ¶ Not. ibi: nō tāq̄ simplex episcopus: ꝙ quilibet archieps est eps: tñ exercendo actū videt̄ in dubio exercere: vt archieps ⁊ non tanq̄ simplex eps. Facit i arg. hec litera ꝙ valens actum exercere ex duplici ptāte videt̄ actū exercuisse p̄textu maioris potestatis. facit. l. iij. ff. de mili. testa. ¶ †Vltimo no. in ver. ꝙ autē ꝙ consensus cleri. ⁊ populi nō sufficit vt bona ecclesie sine iusta ⁊ canonica causa alienent̄. pro hoc. c. sine exceptione. xij. q. ij. ⁊ meli⁹ j. de immu. eccl. in. c. aduersus. in ver. ꝑpter imprudētiā. Et no. bene istum tex. cōtra prelatos ⁊ collegia q̄ quādoq3 ad petitionē dñorum temporaliū tpe guerre alienant bona ecclesie. Et no. ꝙ p̄latus male alienās tenet̄ de suo patrimonio ecclesiā cōseruare indēnē facit. c. de multa. j. de prebē. ¶ †In gl. in ver. impedire: ibi: non obstante aliqua ɔsuetudine. no. bene gl. ꝙ laicus etiā patronus non pōt ex consuetudine sibi vendicare ius interessendi electioni p̄lati: nā cōsuetudo non facit laicū capacē iuris spiritualis: vt in. c. cāȝ de prescrip. Dices tu quare patron⁹ pōt p̄sentare rectorē ecclesie nō collegiate: ⁊ non sic eligere prelatū vna cum clericis ipsi⁹ eccl'ie collegiate. Sol. dicit Comp. post Inno. electio est act⁹ mere spūalis nam per illā trāsfer̄t ius prelature: saltē in habitu in electū ⁊ cōtrahit̄ mr̄imoniuȝ spūale: vt no. gl. in. c. q̄to. lxiij. dist. facit tex. in. d. c. cū inter canonicos. s̄. eo. Laicus aūt nō est capax exercēdi hec iura spūalia: nec ecclesia voluit patronū facere capacē lȝ bñ hoc potuisset si voluisset. Nā imperatori ⁊ multis p̄ncipib⁹ ecclesia cōcessit alias ius eligēdi ⁊ cōferendi vt i. c. adrianus. lxiij. dist. Que tñ priuilegia tractu tpis ecclesia reuocauit: vt in. c. q2. §. verū. ea. dist. Sed ꝑ p̄sentationē nō trāsfertur ius p̄lature nec cōtrahit̄ mr̄imoniū spirituale sed est quoddā preambulū ad institutionē obtinendā ex quo peruenit ius tituli ⁊ p̄lature. Vñ lȝ laicus non esset ex se capax etiā huius iuris presentandi. vt in. c. quāto. de iudi. tñ ecclesia voluit cū patrono in hoc iure nō magne importantie dispensare vt laici inducerentur ad fundationē ⁊ dotationē ecclesiarum. Et intellige ꝙ iste rex ex patronatu vel cōsuetudine volebat vt in electiōe reqreret̄ ipsi⁹ cōsensus: de iure aūt petere nō poterat per. c. nobis. de iure pa. Quia ɔsensus patroni dȝ requiri post electionē factam. vt ibi: nec etiā de cōsuetudine poterat hoc sibi competere: q2 cōsuetudo nō pōt eum facere capacem. vt. s̄. dixi. †Dicit tñ hic singulariter Inn. posse ex cōsuetudine introduci vt mors prelati nuntiet̄ principi ⁊ ab eo petatur licētia eligendi p̄latū: ita ꝙ aliter electio facta nō teneat. Interest em̄ principis ne eligat̄ aliquis sibi suspect⁹ qui possit reuelare secreta regni sui. arg. in. l. omne delictū. in §. exploratores. ff. de re mili. Vñ alibi dixit Inn. ꝙ contra electionē factā pōt rex obijcere ꝙ habet episcopū electuȝ suspectū rōne predicta. Et si potuerit hoc probare dȝ electio retractari: vt ipse no. in. c. sup his. j. de accu. Ex q̊ dicto no. singulariter ꝙ ex predicta cā suspitionis pōt p̄nceps secularis nō admittere prelatū institutū per papā. ¶ Aduerte tamē ꝙ cōtra precedēs dictū Inno. videtur facere multū iste tex. in versi. ⁊ si secus aliquādo per vsurpationē: vbi innuit̄ ꝙ contrarius vsus est potius abusus: ⁊ sic videtur ꝙ nō possit induci ɔsuetudo vt electio retractetur ꝙ nō ē fuit petita a principe licētia eligēdi. Pro h̄

¶ Supiori. adde Cal. ɔsi. v. d̄ elec. zacharias.

¶ In cathedrali eccl'ia. Tu adȯ videre vbi electio fieri d̄cat ꝑ Car. mandag. in suo tra. d̄ ele. pte. j. c. xix. ⁊ ibi gl. in x. in. c. ij. cū seq. ⁊ ibidē. c. lj. i gl. i x. i eo loco. ꝑ istū in c. in causis. col. ij. x. no. ibi q remāserāt. ⁊. j. e. Car. alex. in. c. j. col. vj. in prin. v. gl. sup x. hōi i vrbe. xxiij. di. et Phi. frā. in c. vbi periculū. in p̄n. in. vii. no. et in §. j. i si. e. tit. li. vj.

¶ Iure speciali. Adde qȯ voluit ro. cōsi. cccxxiij. in pe. col.

¶ Illi electioni. Adȯ vt ꝑ Old. cōsil. lxiiij.

¶ Vt archieps. adde qȯ pulchre voluit Ro. cōsi. cccxliij.

Sebasti. Sapia.

¶ Duplici potestate. facit qȯ no. ro. in. l. q̄ ꝙ. C. de testa. mili. vbi dicit ꝙ q h3 ꝑ ātē ordinariā et delegatā in dubio v̄r vti ordinaria potestate ⁊ illȯ ēt sēsēat ibidē corne. perusi. Sȝ multa possent adduci i ɔ̄riū ad ꝓbandū ꝙ ēt act⁹ v̄r i dubio celebrat⁹ s̄ȝ minorē ptātē. p̄nt colligi ex his q̄ cumulat. d. Lancellot⁹ galeola i l. cēturio. in scdo no. ff. de impub. ⁊ alijs subst.

¶ Cōseruare indēnē adde Are. consi. cxiiij.

¶ Lxiij. di. Adȯ Oldra. consi. j.

Sebasti. Sapia.

¶ Vt mors. Vtrū ad saturitatē an rex possit eligere do. Ioā. de selua. in elegantissimo tracta. de beneficio in scda parte. qȯ. xxiij. ⁊ ibi etiā col. v. meminit. d̄ hac deci. Inn. ꝙ valet cōsuetudo ꝙ mors p̄lati nūtietur principi.

facit quia aliquo modo impeditur libertas eligẽdi. facit. c. cum terra. ĩ. eo. Dictum tamen Innocẽ. solet cõmuniter te-
8 neri. ¶ † In gl. in versi. quod si eos vocatos ⁊c. no. ex si. gl. q etiã in actibus extraiudicialibus non presumitur qs vocatus nisi probet. Pro quo optime facit cap. albericus. de testi. ⁊. c. sacro. de sentẽ. ex cõmu. Item ista vocatio est quedã solẽnitas extrinseca que nõ presumitur nisi probet: vt plene no. in. l. sciendum. ff. de verb. obli. ⁊ per Inn. in. c. innotuit
9 de eo qui fur. ordi. susce. ¶ † In gl. in ver. cõsentire: ibi: s3 cõtra. ĩ. e. c. auditis. gl. non soluit cõtrarium: sed solutio vera est q aut electio tenuit: q2 fuit facta presentib9 duab9 partib9 collegij ⁊ a maiori parte: ⁊ tunc potest rata haberi per contemptos: quia per cõsensum istorum nõ conualidat electio: sed solum defenditur a iure retractationis. ⁊ in hoc casu intelligitur iste tex. Aut electio a pncipio fuit nulla: puta q2 facta a minori parte capituli: ⁊ tunc non potest conua-
a lidari a p cõsensus particulares superuenietes ⁊ ita loquit
10 c. auditis. ĩ. eo. ⁊ ibi plene dicam. ¶ † In ea gloss. ibi: circa spiritualia possum habere ratũ. in pluribus locis. gl. tenuit istam opi. q in spiritualibus possum habere ratũ qd meo nomine est gestũ. de quo vide qd no. per gl. in regula ratu3. de reg. iur. lib. vj. Et dic q dictũ glo. non colligitur hic: q2 iste tex. nõ loquitur de vera ratihabitione que trahit retro ⁊ mandato comparatur. Unde ad hoc vt oriat mihi actio nõ possum habere ratum qd meo nomine nõ est gestum: vt in dicta regula ratum. Sed quo ad incõmodum meũ vt nõ possim impugnare factũ per alios possum habere ratũ qd meo nomine non est gestũ. ⁊ hoc casu iste tex. ¶ In ead. gl. ibi: item pone no. singulariter istam particulam gloss. vsq3 ad fi. quia quotidie solet allegari. ex qua primo collige differentiã inter successorẽ in prelatura ⁊ successorẽ in canonicatu. nã successor in p̃latura succedit in omnib9 iurib9 cõpetentibus predecessori ratiõe p̃lature. Ratio quia prelatura nõ moritur. xij. q. ij. liberti. ⁊ in capi. si gratiose. de rescr. lib. vj. nec debent alterari iura prelature ppter mutationẽ ministrorũ: nam successor fingitur idem cũ p̃decessore. S3 in canonico aliud est q2 proprie canonicus nõ habet successorem nisi in prebenda. iura enim sibi cõpetentia trãseũt in capitulum a quo venit prebenda: vt in. c. relatum. ĩ. de testa. Capitulum aũt non potest hic impugnare electionẽ ratiõe
11 cõtemptus cum impugnaret factũ propriũ. ¶ † Et ex hac ratione quã sentit Inn. potest iudicio meo inferri q si canonicus tanq̃ canonicus fuit cõtemptus in electiõe alteri9 ecclesie. in qua iure singulari debebat interesse ratiõe canonie q eo mortuo intra tempus agendi de contẽptu: poterit capitulum agere de contẽptu: sicut prelatus agit de cõtẽptu predecessoris. ¶ Not ij. singulariter ex hac gl. q p iniuria illata prelato vt p̃lato põt agere successor in p̃latura sicut predecessor: l3 prelatus mortuus litẽ non fuerit cõtestatus ratio colligit ex predictis: quia iniuria censetur illata p̃la-
12 ture q̃ non moritur. ¶ † In gl. in ver. diuidatur: not. ista gl. vsq3 ad fi. quia quotidie solet in materia sua allegari. ⁊ p̃tertim tene eã mẽti in eo q cõcludit missam nõ esse de substãtia cõsecrationis seu collationis ordinũ vel chrismatis: s3 ppter ordinationẽ ecclesie ⁊ ob reuerentiã sacramentorũ nõ debẽt cõferri ⁊ expleri sine missa. ¶ In ea. gl. ibi. de hoc qd dixit Hug. aduerte hic icipit additio Ber. glossatoris. ⁊ durat vsq3 ad ver. sed finita. ⁊ dicit Jo. an. habuisse a magistro suo q ista fuit vltima additio quã fecit Ber. ad glo. suas. Unde verisimile est q libri habẽtes istã additionẽ in cõtextu glossarũ habent alias additiões: ⁊ iõ qñ vis informari vtrũ liber habeat additiões Ber. recurras ad istã gl. Et si reperit ista additio est verisimile q habeat alias ⁊ habes
b etiã ex hac additione originẽ istius Ber. gl. Fuit enim b de
13 ciuitate Parmensi que est in Lombardia. ¶ † In ea. gl. ibi posset ordines celebrare si necessitas esset aduerte quia gl. hic videt limitare multũ istũ tex. vult enim q finita missa cõsecrationis possit eps nouiter ɔsecrat9 necessitate imminente celebrare pncipaliter ⁊ ordines cõferre: ⁊ p hoc facit tex. ibi: nõ dñt tũc ⁊c. q̃si finita cõsecratione possit. Hoc dictum nõ placuit hic Hosti. Primo q2 nõ potest occurrere talis necessitas cũ alij episcopi prius consecrati sint ibi p̃ntes p quos posset necessitati subueniri. Secũdo q2 ordines nõ debent cõferri extra quatuor tẽpora. vt in. c. j. ⁊. c. sane. de tẽp. ord. Et eps cõsecratur die dominico: vt in. c. qd die dominico. lxxv. di. ⁊ ad illam dictionem tunc: respondet q d3 exponi. i. eodẽ die. Pro hoc tex. in prin. huius. §. in quo nota q iste archieps in die cõsecratiõis sue acolytũ ordinauit: s3 iudicio meo satis põt saluari gl. ista in collatiõe minorũ ordinũ. Nam minores ordines possunt ɔferri diebus dominicis ⁊ alijs festiuis diebus. vt in. c. de eo. ti. s. de tempo. ordi. Hic est q ille archiepiscopus qui ordinauit acolytũ in die dñico nõ redarguitur ex alio: nisi q2 hoc fecit i die cõsecratiõis sue anteq̃ missarũ solẽnia finirent. secus ergo si essent finita. Ad idẽ alia ratio litere ibi: ne diuidat misteriũ vnitatis. que tñ cessat si ordines illos minores cõferret post expeditam cõsecrationẽ ⁊ misse celebrationẽ: s3 sacri ordines nõ debẽt cõferri illa ratione: q2 extra quatuor tempora nõ sunt cõferẽdi vt in iuribus preal. ¶ Sed iuxta materiã gl. querunt hic doc. pone q isti q celebrant ɔsecratori preueniãt ipm in cõsecratiõe. s. in dicẽdo verba apta ad cõfectionẽ seu ad trãsubstantiandũ nũquid per eorũ verba sit ibi corpus Christi: ⁊ quid si cõsecrator pncipalis post illoru3 verba iterũ illa verba dicat in hac. q. sunt diuersitates. inter Inno. ⁊ Host. ¶ Inno. tenet q illa verba illor celebrãtiũ prius prolata fuit facta vera trãsubstãtiatio in corpus Christi. nec p v̾ba replicata a cõsecratore fit alia trãsubstãtiatio: q2 ex quo semel est ibi Corpus Christi nõ p̃t magis adesse. Host. t3 cõtrariũ firmans q ad verba illorũ q pncipaliter nõ celebrãt nõ ɔtingit trãsubstãtiatio: q2 hoc nõ intẽdũt: l3 illa verba ptulerint. ⁊ p cõsequẽs restat qd sacramẽtũ cõficit ex v̾bis cõsecratiõis postea platis. Credo q sit animaduertenda intẽtio illorũ celebrantiũ: vt si p illa verba intẽderẽt cõficere verũ corp9 Christi q sit facta trãsubstantiatio: ex quo ipsi etiã celebrant: l3 nõ principaliter: secus si eorũ intentio deficiebat. facit ad hanc. q. qd no. Jo. cal. in. c. si sacerdos. de offi. or. vbi tetigi. ¶ Querũt hic doc. secũdo quid si aliqs p̃sbyter stat ppe alterũ pbr̃m celebrãtẽ ⁊ preueniat mõ predicto ipm celebratorẽ in platione verborũ qb9 cõficit corpus Christi: nũqd sit facta trãssubstãtiatio. Et cõcludunt q nõ cũ ipse nõ sit vestitus vestibus sacris nec al's seruauit q̃ ecclesia instituit in ɔfectiõe tãti sacramẽti: alias sequeret absurdũ q presbyter existẽs in platea põt trãsubstantiare totũ panẽ ibi existentem. Facit ad p̃dicta. j. q. j. extra catholicã. ⁊ maxime pcedit hec solutio tenẽdo q in illo p̃sbytero defecisset intẽtio cõficiendi.
14 ¶ † In gl. fi. no. diligẽter gl. ad quã quotidie fit remissio cũ querit nunqd prelatus seu rector ecclesie debeat seu possit euadere de iure penã depositiõis. ex delicto iniuste alienatiõis rei eccl'iastice si vult reddere ecclesiã indẽnẽ de pprio patrimonio vel aliũde. ¶ Et in effectu post multa argumẽta p ⁊ cõtra gl. ista ponit duas opi. Nam quidã tenent q sic argumento huius. c. ⁊ aliorũ q̃ premittuntur in glo. ⁊ hanc opinionẽ t3 Jo. an. xij. q. ij. apostolicos. ⁊ in. c. j. xvij. q. iiij. secuti sunt Tancre. Uincẽ. Philip. ⁊ Goff. hic secũdã opi. cõtrarium tenuit hic Ber. gl. quẽ secuti sunt Host. Jo. an. ⁊ cõiter moderniores sequẽtes. ⁊ hec opinio mihi placet. ⁊ ad istũ tex. responde vt in fi. glo. ⁊ bene. facit. xij. q. ij. mone-
15 mus. ⁊. l. nõ pdest. ff. vi bo. rapto. ¶ † Extra glo. opp. cõtra tex. de. c. post electionem. de cõces. preben. ⁊ de. c. cõstitutis. el. ij. de appellationibus. in quibus iuribus pt3 q post confirmationẽ non admittit exceptio cõtra confirmatũ ad impediendũ cõfirmatiõis effectũ. hic autem iste electus non solũ fuit cõfirmatus: sed etiã cõsecratus: ⁊ sic nihil iuris restabat cõsequi: ⁊ tamen fuerũt hic admisse exceptiones cõtra formã electionis ⁊ cõtra p̃sonã ipsius cõsecrati. ¶ So. ppter hoc ɔ̃rium instat hic Inno. ⁊ Cõpo. plenius post eũ.
c an ⁊ quãdo c post confirmationẽ electionis possit admitti exceptio contra formam electiõis vel cõtra p̃sonã electi. ⁊ multa ex eorũ dictis sunt hodie expedita per. c. fi. de elec. li. vj. Concludendo tamẽ ex dictis eorum sic distingue; aut cõfirmatio fuit facta causa cognita ⁊ partibus p̃sentibus: aut sine cause cognitiõe. Primo casu si nõ fuit appellatũ a sententia cõfirmationis ⁊ nõ possunt partes que fuerũt presentes aliqd obijcere nec per viã exceptionis neq3 accusatiõis quia de facto vnius hois sepius nõ est querendũ. per. c. cu3 dilectus. in fi. ĩ. eo. ⁊ preal. c. fi. in. vj. ⁊. ĩ. de accu. sup his. S3 respectu eorũ q nõ erant p̃sentes ⁊ distinguẽdũ est q aut sciuerunt cãm cõfirmatiõis agi ⁊ tacuerũt ⁊ fit eis p̃iudiciũ. vt in. c. fi. q ma. accu. pos. facit. c. penul. de re iudi. aut pbabiliter ignorabant: ⁊ tũc aut restat aliquid iuris cõferẽdi ipsi cõfirmato: puta q2 est cõfirmatus: sed nondũ cõsecratus ⁊ tunc admittit exceptio. vt in. c. super his. ⁊ quod ibi no. ĩ. de accu. Aut nihil iuris restabat q2 erat cõsecratus vel erat talis prelatus qui nõ indigebat cõsecratiõe seu bñdictione. Et tunc aut confirmatus est in possessiõe prelature ⁊ nõ d3 admitti aliqua exceptio: quia nõ potest operari naturã suã nec respectu actiõis nec respectu intẽtiõis cũ iste cõfirmatus nihil petat nec sit intentione petendi: ⁊ exceptio est intẽtionis vel actiõis exclusio: vt in. l. ij. ⁊ qd ibi no. ff. de exce.

Sed poterit

Zacharias.

a ¶ Nõ potest cõualidari. ita not. Ber. comp. in. c. q2 propter. ratio est in prõptu. Nõ enim supueniens cõsensus validat qd ab initio nullu3 est: ita no. iste l. c. auditis. ĩ. eo. tit. xvj. q. iij. §. potest. Albe. de ros. in. l. qd ab initio. vbi tangit de presenti. q. ff. de reg. iur. ⁊ in reg. ratũ. ⁊ ibi in addi. do. Boerij plenis. et remis. eo. ti.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Fuit enim. Illustris dñs me9 do. Rochus curti9 in ep'la. ij. q̃ precedit tractatum de consuetu. dicit q Bernardus glossator erat papiẽsis.

Sebasti. Sapia.

c ¶ An ⁊ qñ. Uid. plene de hoc art. firma. in prealle. gato trac. de ep̃o. in. iij. parte secunde pncipalis. q. xxxj. libr. iij. ⁊ in. xxij. q. vbi dicit quod si quis cõparet in termino ad opponendu3 cõtra cõfirmationem electo cõcessam si interponatur appellatio extraiudicialis: nõ obstante appellatiõe debẽt electi cõsequi possessionem.

Sed poterit ipse venire ꝑ viā accusatiōis vel denūtiatio nis ad hoc.c.fi.de his q̄ ma.accu.pos.⁊ vide ꝑ Fel.ꝯs.xx iij.⁊ ꝑ hoc limita tex.in.d.c.fi.¶ Scḋo casu p̄ncipali qñ si ne cause cognitiōe facta fuit ꝯfirmatio.dic hodie vt hr̄ i d.c.fi.e.ti.li.vj.nā talis ꝯfirmatio nō tꝫ vt ibi.⁊ vide plene de hoc qḋ ibi dixi post Inno.in.c.cū olim.de cā pos.⁊ in.c. cū olim.ḋ do.⁊ cōtu. Ad istū tex.pōt dici ꝙ hic actū fuit ꝑ viā accusatiōis seu iploratiōis officij iudicis. Pōt tñ aliud mēbrū addi ad p̄dicta qñ ꝯfirmatꝰ nō est in posses siōe ⁊ agit possessorio adipiscēde nunqd debeat admitti exceptio.dicēdū vt legit ⁊ no.in.c.accedēs.de actu.⁊ istud
19 debuit precedere scḋm mēbrū principale. ¶ Ulteriꝰ hic querit qd si electio nō tenuit nūqd valuit ꝯfirmatio subse quēs.⁊ nūqd iste sic ꝯfirmatꝰ sit p̄latꝰ:an vero teneat ce dere. Quo ad primū Inn.⁊ Io.an.⁊ cōiter doc.seq.cōclu dūt ꝙ ꝯfirmatio tenet quoad validitatē gestorū:nā gesta ꝑ istū ꝯfirmatū tenēt rōne publici officij ex quo putabat cōfirmationē esse validā.vt i.d.l.barbariꝰ.ff.de offi.p̄to.⁊ idē dixit.Inn.in.c.nihil.ī.eo.Sꝫ an iste sit p̄latꝰ dixit Inn. ī.e.cū dilectus.ꝙ iuriscōsultꝰ noluit ad istā.q.rñdere.in.d. l.barbariꝰ.nec ibi recte rñdet an ille barbarius q ꝑ errorē fuerat designatus p̄tor cū esset seruus fuerit verus p̄tor: sꝫ solū decidit ꝙ tenēt gesta rōne publici officij. ¶ Sꝫ ḋt Io.an.hic ꝙ qḋcūqꝫ istoꝝ defecerit nō ē verꝰ p̄latꝰ.i.siue
a electio sit nulla siue cōfirmatio[a] ⁊ sic vr̄ ꝙ teneat cedere in foro aīe. Sꝫ postea refert alios dicere vt ēt recitat Inno. ꝙ sit distinguēdū vtrū electio tenuerit de iure naturali pu ta ratiōe ꝯsensus eligētiū ⁊ electi:lꝫ fuerit nulla de iure po sitiuo. Et tūc ex quo fuit subsecuta ꝯfirmatio est verꝰ p̄la tus nec tenet cedere.secꝰ si fuit nulla de iure naturali.vt eñi dicit hic Inn.electio pōt dici canonica large stricte ⁊ stri ctius. Dicit canonica large qñ electio tenuit de iure natu rali.q2 īteruenit cōsensus eligētiū ⁊ electi:se nō de iure po sitiuo. Stricta ḋr canonica qñ tenuit ḋ iure naturali ⁊ īter uenerūt etiā substantialia iuris positiui sꝫ nō solēnia. Stri ctius ḋr canonica qñ tenuit de iure naturali ⁊ interuenerūt oīa q̄ reqrunt de iure positiuo siue sint substātialia siue de solēnitate nō substātiali puta ꝙ vocent absentes vel quid simile:ita qḋ nihil deficit de reqsitis. Per ꝯriū ḋr electio nō canonica large qñ nō tꝫ ēt de iure naturali:q2 nō inter uenit cōsensus saltē liber eligētiū ⁊ electi.vñ qñ est cano nica large lꝫ nō stricte vel strictiꝰ dꝫ tenere ꝯfirmatio sub sequēs ⁊ cōfirmatus est verꝰ p̄latus:nec tenet renūtiare. Quia ius positiuū adinuenit formā ad scādala euitanda. Sꝫ ex q̊ in casu nr̄o nullū scādalū affuit ⁊ electio tenuerit de iure naturali nō dꝫ iste esse obligatus ad renuntiandū. Et vr̄ Inno.⁊ cōiter doc.sequētes hic seq istā opi.q̄ mihi nūq̄ placuit. Nā ex q̊ ius positiuū reprobat ꝯsensū nisi sit legitimus nō video ꝙ ēt de iure naturali teneat talis ele ctio. Nā p̄nceps potuit ꝑ legē suā talē ꝯsensum nō solēni ter p̄stitū inhabitare:vt in simili hr̄ ⁊ no.⁊ in.l.cū lex.ff.de fideius.facit.c.ij.de maio.⁊ obe. Et ꝑ hac opi. ꝯria allego p̄mo gl.i.c.vnico.de postu.p̄la.li.vj.q̄ ḋt cōfirmationē nō
b ꝓdesse si electio erat nulla.[b] Ad idē gl.fi.in.c.q̄ sit.ī.eo.li. vj.⁊ g..in.c.sicut.e.ti.li.vj.⁊ tꝫ Archi.in.c.sicut cū eo.ti.⁊ li. vbi pleniꝰ ꝓsequit. Facit regula accessoriū de reg.iur.i.vj. ⁊ q2 vbi fundamentū deest nihil supedificari pōt.j.q.j.cuꝫ paulus. Et sic tene opi.quā p̄mo sensit Io.an.ꝙ iste nō sit verꝰ p̄latꝰ siue electio sit nulla q̄litercūqꝫ siue ꝯfirmatio:ni si ꝯfirmatio sit fctā ex certa sciētia ꝑ habētē p̄tātē ꝯfirmā di oēm defectū electionis. Et ad materiā vide qḋ legit ⁊ no.in.c.si ꝯfirmationē.ī.li.e.vj.vbi tractat an electio rema neat valida si cassatur cōfirmatio.⁊ quid ecōtra. Abbas.

1 ☞ Electio facta a minori parte capituli non potest cōfir mari vel ratificari.5.6.

Testis dicēs se audiuisse legere aliquod instrumentū nō per hoc dicitur intellexisse.

3 Nominatio non acquirit aliquod ius nominato.

4 Episcopus qui est in aliquo collegio nō tanq̄ episcopus sed tanquam vnus de collegio:non dꝫ alios precedere.

7 Maxime:ista dictio quomodo ponatur.

8 Electio nō potest dici facta cōmuniter:si omnes de capi tulo singulariter prestant consensum.

9 Quando emanauerunt due electiōes:que dicatur potior ⁊ validior.

1 **A** **Uditis.** †Electio ꝑ minorē partē ca pituli facta nō tꝫ:nec ꝑ subse quētē cōsensum ratificari pōt.h.d.ꝺm cōem in tellectū. Prima pars ponit diffinitionis cāꝫ. scḋa diffinit.ibi:nos igit. ¶ Casus lr̄alis.vacante ecclīa baiocē.ad electionē ꝯuenīētes canonici ps vna elegit gu. archi.alia vero elegit. R.subdi.electiōes iste delate sunt ad dñꝫ papā:ipe xo examinatis meritis vtriusqꝫ electio nis īuenit vtrāqꝫ ꝯ formā iuris attētatā hoc mō. Cū eñi canonici i capl̄o cōuenissent ⁊ volūtates singuloꝝ inqsite fuissent:decanus cū paucioribꝰ ꝯuenit in dictū. R.subdia conū ipꝫ eligēdo:⁊ cātor cū pluribꝰ noīauit dictū Gu.ar chi.tādē solꝰ cātor nominauit magistrū. R.ḋ aldegijs ap pellās ne decanꝰ q p̄mā vocē i electiōe hēbat ad electio nē ꝓcederet sine ꝯsensu totiꝰ capl̄i vel maioris p̄tis. De
a canꝰ nō obstañ.appell.illa nō habito ꝯsensu maioris p̄tis sꝫ lōge minoris dcm̄ Gu.arch.elegit stati appellās ne qs ꝯ ipaꝫ electionē aliqd attētaret:ḋcanꝰ tñ allegabat ꝙ ele ctioni sue plures alij ꝯsenserūt. Sꝫ hec allegatio nō vale bat cū ex post facto ꝯualescere nō poterat qḋ ab initio nō valebat:q2 electio q̄ fuerat irrita ipso iure ꝑ subsequētēꝫ ꝯsensuꝫ nō poterat esse rata post electionē decani cātor ⁊ alij q remāserāt i capl̄o post illā electionē ḋcani nōdū cas satā ⁊ post appellationē ad sedē ap̄licā īterpositā recedē tes a noīe dicti Gu.arch.dictū subdiaconū elegerūt dñs papa q2 vtrāqꝫ electionē īuenit ꝯ formā canonicā attēta tā:vt dictū est vtrāqꝫ cassauit. Ber. ¶ Et ꝑ intellectu lr̄e p̄mitto ꝙ i hac ecclīa baioceñ.erāt duo p̄ncipaliores scꝫ ḋcanꝰ ⁊ cātor:qui fouebāt p̄tes i capl̄o ⁊ dū cūt i tracta tu electiōis ḋcanꝰ animaduertēs ꝙ cātor cū suis ꝯtradi ceret voto suo noluit noīare archidiaconū quē habebat ī aīo eligēdi:sꝫ malitiose noīauit quēdā magr̄m suū Ri chardū subdiaconū cātor x̄o ēt malitiose noīauit archi diaconū quē sciebat gratū alteri p̄ti.tādē fuit iterposita
b appellatiōe ḋcanꝰ ꝓcederet ad electionē sine ꝯsensu capl̄i vl̄ maioris p̄tis.sꝫ hac appellatione nō obstāte decanꝰ cū suis ꝯplicibꝰ q nō faciebāt maiorē p̄tē capl̄i recessit a no minatiōe ipsiꝰ. R.subdiaconi ⁊ elegit dcm̄ archidiaconū ī ep̄m ⁊ ēt appellauit ne qcq̄ ꝯ illam electionē attētaret. postmodū xo qdā cāonici aduerse p̄tis ꝯsenserūt electiōi fcē ḋ archidiacono:ita ꝙ istis ꝯputatis archidiaconꝰ ha buit maiorē p̄tē capl̄i. Istis āt electoribꝰ recedētibꝰ cātor cū suꝭ ꝓcessit ad aliā electionē nō obstāte electiōe quā fece rat ḋ archidiacono ⁊ elegit illū. R.subdi.papa x̄o vtrāqꝫ electionē duxit irritādā:nā exp̄mit i tex.rō decidēdi.lōqꝫ gl.vario mō itellexerūt istū tex.⁊ itiñ itricat ꝑ gl.itellectꝰ huiꝰ c.qḋ dixit Ho.istḋ.c.potiꝰ se audiri sꝫ nō itelligi vsqꝫ ad tp̄a sua. Io.an.dixit ꝙ nec etiā ꝑ glo.suas habet clare intellectus huius.c.sed tu dic vt dicet.ī. ¶ No.p̄io ex p̄n cipio ibi.auditis ⁊ intellectis.ꝙ lꝫ quis audiat ꝓcessuꝫ ali
c cuius cāe:nō ꝓpter hoc ꝯcludit eū intellexisse merita cau se.pōt ergo ꝯcurrere auditus alicuiꝰ rei absqꝫ illiꝰ intelle
2 ctu seu intelligētia.† ⁊ facit ꝑ testibꝰ[c] q dicūt se audiuisse
c aliqḋ instr̄m legi:vt nō ꝑ hoc concludat necessario ipsos
d intellexisse.na audire ⁊ intelligere sunt diuersa[d] vt colligit hic ex copula ⁊.q̄ de sui natura hꝫ copulare diuersa.vt no. gl.sup rubri.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ per gl.in.c.querelā.ī.de simo.pōt eñi quis audire nudū verborū sonū ⁊ tñ nō intel
3 ligere x̄borū efficaciā. ¶ †No.secundo ꝙ nominātes ali quē in tractatu electiōis nō tenent illuꝫ noīatū eligere:sꝫ p̄ñt ab eo recedere aliū eligēdo. Rō q2 ꝑ noīationē sim plicē nō est acqsitū aliqḋ ius noīato.vt.s̄.c.pri.in p̄nci.so lent eñi ante scrutiniū fiēdū de electione nominari aliq de capl̄o q videāt apti ⁊ idonei ad regimē ecclīe vacātis:nō tñ ꝑ hoc eligunt sꝫ p̄ponunt vt fiat de eis scrutiniū si plꝫ capl̄o.⁊ hoc mō fuerūt p̄mo noīati archidiaconꝰ ⁊ subdia conus:iō licuit ab eoꝝ nominatiōe recedere. ¶ No.tertio ꝙ decanus hꝫ primā vocē in capl̄o.hoc intelligūt doct.⁊ bñ ꝓcedere ex cōsuetudine loci particularis.nā in hoc stā dū est consuetudini qua cessante is qui est maioris autori tatis hꝫ primā vocē.allegāt doct.ad hoc.xvj.dist.isidorꝰ.
d sꝫ tu dic clariꝰ ꝙ cessante statuto vel ꝯsuetudine canonicꝰ p̄us institutꝰ in ecclesia.⁊ sic antiquior respectu institutio nis dꝫ p̄esse alijs.vñ ad eū spectat conuocatio capituli et esse primū in voce ⁊ subscriptiōe ⁊ in sedendo ⁊ alijs cōsi milibꝰ.facit ad hoc.c.statuimꝰ.de maio.⁊ obedi.⁊ qḋ no. Inno.in.c.j.eo.ti.⁊ vide qḋ ibi dixi.nā habētes dignitateꝫ in ecclīa de iure nō sunt de capl̄o nisi al̄s sint canonici.soli
e eñi canonici[e] faciunt capl̄m ⁊ vnū corpus cū ep̄o.vt in.c. nouit.⁊.c.quāto.de his q̄ fiunt a p̄la.vide ꝑ Inn.in.c.ij.de
4 instit.⁊ qḋ ibi dixi.⁊ in.c.cū olim.de re iudica.† Adde etiā ad p̄dicta gl.singularē in.c.a collatione.de appel.lib.vj.q̄ dicit ꝙ si episcopus habet vocem in capitulo tanq̄ cano nicus nō debet habere primū locuꝫ in capitulo:quia non est ibi vt episcopus:sꝫ prior capituli debet habere primū

Zacharias.

a ¶ Siue electio sit nulla siue con firmatio. Tu ad here opi.Innoc. quam iste subdit pro qua facit no. per Bar.in.l.fin. de testa.tut.⁊ per Alex.ꝯs.ciij. vo lu.iiij.Old.cons. cl.ij.⁊ ꝯs.ccxxx vj.⁊ berth.de fir. in tracta.de epis. in.ij.p̄te.iij.lib.et Feli.in.c.inter di lectos.col.vj.x. in tex.ibi cū igit. de fide instr.

Sebasti.Sapia.

b ¶ Si electio erat nulla hec opi.cō probat:q2 añq̄ valeat ꝯfirmatio requirit ꝙ prius inquirat de vali ditate electionis vt ꝑ glo.in.c.cati nēsis.lxj.dist.no. Spe.in ti.de alle ga.⁊ disputa.§. fi.x sic.⁊ breuiter et in ti.de inqsi.§. iij.ī summa.ergo requiritur qḋ va leat electio.

Sebasti.Sapia.

c ¶ Pro testibus hoc dictū vr̄ du bitabile.q2 dicit Bal.in.l.testiuꝫ. col.iiij.C.de testi. qḋ si testis dicat scio q2 p̄sens fui ꝓbat q2 illḋ ver buꝫ p̄ñs includit sensum ⁊ intelle ctū ⁊ idē tꝫ Bar. ī.l.heredes palā ff.de testa.cuꝫ al legatis ꝑ Feli.in rubr.proemij hu ius lib.colū.pe.⁊ ibi refert Inno. ⁊.d.An.hic tenē tes ꝙ i teste suffi cit dicere scio q2 audiui.

d ¶ Sunt diuersa. adde q̄ supra po sui in proemio.⁊ Ange.consil.cc lxxviij.

e ¶ Soli canoni ci. Adde ro.cōsi. cccxxxij.

locū.ꝛ not.glo.illam singularem qꝛ sepe contigit ꝙ habē tes dignitatē sunt in qbusdā collegijs ꝑsonalib⁹ nō tāq̄ habētes dignitates:sed tanq̄ particulares de collegio: iō non debēt isti habere primū locū in collegio:sꝫ rector collegij:ꝛ per hāc gl.pōt defendere cōsuetudinē q̄ viget fere in omnibus studijs vt ep̄s quantūcunq̄ maximus ex quo scholaris est nō precedit rectorē studij:quia non est in hoc collegio scholarium vt ep̄s sed tanquā scholaris. 5 ¶ †Item no.ꝙ electio a principio nulla puta qꝛ facta a minori parte capituli nō pōt conualidari ꝑ subsequentes cōsensus aliorū particulariter ꝑstitos.ꝛ ad hoc quotidie allegaṫ hec litera.ꝛ ex hoc habes casum literalem in quo cōsensus nō pōt interuenire ex post facto etiā ad conualidandū actū vt ex nunc.cui⁹ cōtrariū no.in.c.cū consuetudinis.de consuet.sed dic vt.j.dicā. 6 ¶ †In glo.in ver.cum tamen ex postfacto.ibi:electio ista nō erat nulla ipso iure. hic colligitur vnus intellectus ad tex.quare nō tenuit secunda electio.ex quo fuit facta post primā irritā ꝛ nullā. nam electio que nō tenet ipso iure non debet prestare impedimentū secūdi:vt in.c.bone.ꝛ.c.dudū.s.eo. Gl.soluendo respōdet ꝙ prima electio non erat hic ipso iure nulla sed irrita.ꝛ pro hoc tex.in fi.vbi papa vtrāq; electionē irritauit:ergo prima tenuit.contrariū tn̄ sentit gl.sequens. ꝛ gl.in ver.cassatam.ꝛ vt predixi iste glo.multū variauerunt intellectū huius.c.Et possunt colligi ex hac gl.quattuor lectu.Prima lectu.ꝙ prima electio tenuit hic propter ratihabitionē subsequentē licet potuisset irritari ꝑpter pendētiā appellatiōis.secūda aūt electio non valuit qꝛ fuit facta post primā nō cassatā ꝛ cōtra appellationem: sed hec lectu.nō est bona cū papa expresse hic dicat quod prima electio fuit nulla neq; potuit cōualidari ex consensu quorūdā superuenieti.ꝛ sunt ista verba pape nō partis: qꝛ papa hic loquiṫ vt pꝫ in pri in.ideo gl.seqnēs cum alia sequēti recessit ab hoc intellectu tenēdo ꝙ prima electio fuit nulla ipso iure nec potuit cōualidari ex subsequēti cōsensu etiā si appellatio nō fuisset interposita. 7 ¶ † Et hoc ꝓbaṫ ex illa dictiōe maxime[a] q̄ dꝫ intelligi ꝓprie ꝛ in hoc no.bn̄ gl.sequentē pro intellectu huius maxime.q̄ qn̄ stat ꝓprie:ponit idē in casibus cōtrarijs qn̄ vero ponitur pro tm̄: stat improprie:ꝛ idē no.in.c.qm̄ frequēter.j.vt lite nō cōte.in ver.maxime.¶ Scd̄a lect.colligiṫ hic ex gl.fi.i ver. sꝫ si dubiū est.cū ver.seq.ꝛ in effectu hoc intēdit.ꝙ aut ꝑma electio est euidēter nulla:ꝛ tūc nō requiriṫ aliqua cassatio sed pōt ꝓcedi ad secūdā.ꝛ hoc casu ꝓcedūt ꝯtraria. Aut prima electio est nulla:sꝫ nō euidēter:imo est ꝓbabilis dubitatio sup nullitate:tūc nō dꝫ ꝓcedi ad secūdā nisi prius cassetur prima q̄ habebat colorē validitatis. Et in hoc casu pōt intelligi tex.nā anteq̄ emanasset decisio hui⁹ decre. poterat ꝓbabiliter dubitari vtrū electio facta a minori parte posset cōualidari ꝑ subsequētes cōsensus aliorum. Debuit ergo pri⁹ expectari cassatio seu declaratio superioris anteq̄ ꝓcederet ad secūdā.Et no.bn̄ hūc intellectū q̄ mihi plurimū placet.ꝑ quo allego gl.fi.in.c.cōstitut⁹.j. de ap.q̄ hoc tenet apte.Uide etiā gl.in.c.inter dilectos in ver.post modū.in fi.j.de exces.pla.sentit Inn.in.c.cū terra. s.eo.Et q̄q̄ ipse Inn.ꝛ qdā alij in.c.ꝯsiderauim⁹.s.e. vt recitat hic Jo.an.tenuerūt sufficere ad validitatē secūde electiōis ꝙ notoriū sit primā esse nullā tpe snīe tn̄ mihi plus plꝫ ꝓcedēs dictū qn̄ prima nō erat euidēter nulla:sꝫ poterat de eadē dubitari.Tertia lect.colligiṫ ex hac glo. in ver.fi.qdā tn̄ distingunt.ꝙ aut prima electio est nulla iure actiōis ꝛ exceptiōis ꝛ nō impedit secūdā. Aut est nulla iure actiōis sꝫ nō exceptiōis:ꝛ ista impedit secūdā : vt hic. Sꝫ h̄ lect.vt dicit Jo.an.ꝛ bn̄ est inutilis:qꝛ nō apparet qn̄ est nulla iure actionis ꝛ nō exceptiōis.Lꝫ do.Ant.dixerit posse dici ꝙ tūc est nulla iure actiōis ꝛ exceptiōis qn̄ non tꝫ ēt de iure naturali:qꝛ nō interuenit cōsensus eligētiū liber saltē.Est aūt nulla iure actiōis sꝫ nō exceptiōis qn̄ electio tenuit de iure naturali:lꝫ sit nulla de iure positiuo. Nā tūc dꝫ expectari cassatio prime.in hoc tn̄ nō multum persisto nec credo hoc dictū verū:qꝛ tex.est in cōtrariū in regula nō prestat impedimentū.de reg.iur.lib.vj.Quarta ꝛ vltima lectura colligitur ex hac glo.fi.in ver.sed que est ratio.dicens ꝙ secūda electio hic nō tenuit nō ꝓpter pendentiā prime que erat nulla.sed ex defectu potestatis eligentiū:qꝛ lꝫ prima electio esset nulla non tn̄ ꝑtās eligendi erat deuoluta ad cantorē ꝛ suos.Quia alia pars non elegerāt indignū sed contra formam:vnde nō debebat cātor ꝛ sui procedere ad electionem non vocatis decano ꝛ suis complicibus.ꝛ hic intellectus potest sustētari quo ad nullitatem secunde electiōis:non tn̄ bene explicatur per glo. ¶ Jo.an.hic dicit posse cōcludi quicqd scribaṫ per alios in materia ꝙ scd̄a electio facta post primā ab homine vel a iure nō cassatā est nulla vt supra eo.cōsiderauim⁹.Sꝫ si prima electio est cassata ab hoīe vel a iure: tūc pōt ꝓcedi ad scd̄am electionē etiā nō vocatis alijs electorib⁹ si sunt priuati ꝑtāte eligēdi:vt.s.eo.bone.Sed si nō sunt priuati debent vocari etiā si essent priuandi alias nō valet electio ab alia parte facta vt hic.ꝛ.j.eo.qꝛ ꝓpter. vbi de hoc.Sed per hoc non habetur clare intellectus huius cap. quare vtraq; electio fuit hic nulla vel cassata.Unde pōt conclusiue ꝛ clare dici qd̄ prima electio fuit hic ꝑncipaliter nulla ex defectu ꝑtātis:qꝛ fuit facta a decano ꝛ suis complicibus qui nō faciebāt maiorē partē capituli:vt dicitur in litera.Nā potētia capitularis nō consistit penes minorem partem:ideo non pōt dici electio facta a capitulo.vt in.c. j.de his que fi.a ma.par.cap. Et licet ex postfacto tot ex canonicis alteri⁹ partis accessissent ad primā electionem decani.tn̄ nō potuit illa electio validari. Ratio qꝛ electio dꝫ fieri in cōi ꝛ sic collegialiter:nō aūt singulariter:cōsensus aūt particularis supueniēs nō pōt validare electionē 8 nullā. ¶ †Quinimo si oēs de capitulo prestarent singulariter consensum[b] nō per hoc resultaret cōis electio. vt in c.j.in genesi.j.eo.ꝛ vide bo.gl.in.c.j.de re.ec.nō alie. lib. vj. Secus aūt qn̄ actus ꝑtineret ad aliquos vt singulares qꝛ tūc ex cōsensu superuenieti prima dispositio validaṫ cum nō habeant collegialiter cōsentire vt est tex.in.l. per fundū.ff.de serui.rusti.ꝑdio.Item ad hāc nullitatē prime electionis adiuuabat appellatiōis pēdētia:lꝫ etiā sine ea fuisset nulla:ideo litera dixit maxīe appellatiōe pendente ꝛc. Scd̄a vero electio fuit nulla ex eodē fonte.s.ex defectu potestatis.nā ꝓpter accessum quorūdā ad primā electionem cātor ꝛ alij remanētes nō faciebāt maiorē partē capituli: ꝛ ꝓcesserūt ad electionē alijs nō vocatis ꝛ post appellationē ꝛ anteq̄ cassareṫ prima electio.Que ꝛ si erat nulla nō tn̄ euidēter erat nulla rōne predicta.Quinimo plus puto qd̄ ēt si cātor ꝛ alij fecissent maiorē partē nō potuissent valide eligere:qꝛ opꝫ ꝙ due partes collegij ꝯueniāt ad hoc vt teneat illud qd̄ fit per maiorē partē:vt plene dixi.s.eo. cū nobis.Un̄ hec scd̄a electio fuit facta a nō habentib⁹ solidā potestatē eligēdi ꝛ alijs nō vocatis ꝛ post appellationē:ꝛ de subdiacono q nō poterat eligi in ep̄m tpe hui⁹ capituli.Nondum enim emanauerat.c.a multis.j. de etate ꝛ quali.oportebat enī ꝙ eligēdus esset ꝑsbyter.ideo in fine lr̄e dicit ꝙ ꝑsumpserūt eligere. R.cū esset subdiacon⁹ ꝛ ex ꝑdictis habeṫ clarissime intellectus huius capituli. 9 †Et adhuc plenius expediēdo materiam distinguo post alios dum queritur an ꝛ qn̄ valeat secūda electio collatio vel postulatio.Dic ꝙ[c] aut cōcurrūt due postulatiōes aut due electiōes aut due collatiōes.Primo casu si vna postulatio est facta a duplo maiori parte:ꝛ ex cā illa est admittēda vt in.c.bone supra eo.ꝛ melius.j.eo.scriptū.sed si postulatio cōcurrit cū electiōe dicendū vt in. d.c. scriptū. si concurrūt due collatiōes nō valet secūda post primam nisi prima sit euidēter nulla.d quo dic vt plene legiṫ ꝛ no. in.d.c.inter dilectos.de exces.prela.Si vero concurrūt due electiones est materia nostra in qua distinguendū : qd̄ aut secūda electio est facta ab eisdē electorib⁹ aut a diuersis. Primo casu aut prima electio erat euidēter nulla:ꝛ eligētes nō erant priuati ꝑtāte eligēdi:ꝛ valet secūda: vt in. c. cū terra.supra eo.Si aūt erāt priuati ꝑtāte eligēdi ꝛ non valet secūda vt in.d.c.bone.in fi.Si aūt prima nō erat nulla saltē euidenter nulla:nō tenet secūda nō cassata prima: vt hic.ꝛ.s.eod.considerauimus.Secūdo casu qn̄ secunda fuit facta a diuersis electorib⁹ aut ambe electiōes fuerūt facte eodē contextu aut diuerso.Primo casu videlicet si prima electio est facta a maiori ꝛ saniori parte capituli: alia a minori:tenet electio facta a maiori ꝛ saniori.vt in.c. qꝛ propter.j.eod.Si aūt vna est facta a maiori ꝛ alia a minori sed saniori parte.vt puta qꝛ maior pars eligit ignorāter indignū:ꝛ tunc nulla electio valet:qꝛ electio debet esse facta a maiori ꝛ saniori.vt in dicto capitulo qꝛ propter. Sed si maior pars esset priuata quia elegisset scienter indignum valeret electio facta a maiori parte : qꝛ censetur facta a toto capitulo:cum tota potestas esset deuoluta ad minorē partē.vt probatur supra eodem. Si vero fuerunt facte diuerso contextu:ꝛ tunc aut prima electio nō tenuit ꝛ electores erant priuati propter delictū eorum:ꝛ tenet secunda electio etiā facta a paucioribus.vt est casus supra eodē capitulo bone.Aut prima electio non tenuit:tamen electores

a ¶ Maxime.adde Frā.are.consilio.l. Anto.Francis. ¶ Et de dictiōe maxime:qd importet ꝛ quō intelligaṫ.vide j.c.fi.de postula.ꝛ in.c.j.d 5 pila.ꝛ in.c.qm̄.§.porro.j.vt lit.nō contesta.Et in.c. ad hec.de ap.Et adde ꝙ aliqn̄ implicat.l.qui stat⁹ 6 d testa.tute.Alij qn̄ poniṫ pro tm̄. xj.q.iij.c.si quis ep̄s.ꝛ ibi no. ꝛ vide glo.in.l.j.C.de nouo codi. cōpo. in verbo maxime. aliqn̄ significat idētitatē in casu contrario : vt est glo.in.l.qd̄ si minor.§.restō.ff.de mino.Aliqn̄ accipiṫ ꝓ valde: vt est gl.in.l.j.in gl. pe.ff.so.ma.aliqn̄ superabūdat. vt in.c.gratū.de offi.dele.ꝛ ibi dixi concordando. c. gratū.cū.c.ꝑnti. 7 ꝓ refutanda correctione iurium. Et de hac dictione etiam vide in l.eā qui.ff.de donatio.
Zacharias.

b ¶ Singulariter cōsensum.dic vt per istū ꝙ ꝑ singularē cōsensum non dr̄ esse facta cōis electio, ita no.gl.ꝛ doc.in.c. cū oēs. ꝛ ibi posui aliqd i apost. ad istū.s.d cōsti. ꝛ in.c.j.j.de re ec. nō alie. Bald.in auṫ.hoc ius porrectū.d sac. sanc. eccle.idē in.l.non ambigitur. et ibi Ang.de leg.idē in addi.ad Spe. in titu. de instru. edit.in vlti.char. oīno ꝑ Alex.i.l.ꝛ suū.§.hodie.ff.d pact. cōsilio. xlij. volu.iiij.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Dic ꝙ.de hoc arti.vide Firmanū i ꝑal.tracta.d episc.i.j.parte libri tertij.q.xix. ꝛ ibi ēt tꝫ.qd̄ dicit gl.hic ꝙ si incontinēti facte sunt due electiōes hꝫ locū collatio numeri zeli ꝛ meriti

electores nõ erãt priuati ⁊ nõ tenet secũda:q nõ habebãt isti solidã potestatẽ eligẽdi sine alijs.qȯ intellige vt.s.dixi.Idẽ ⁊ fortius si prima electio tenebat vel nõ erat euidẽter nulla.vt hic.⁊.s.eo.considerauimus.Et dicũtur electiões facte eodẽ cõtextu ſm Inno.⁊ Cõpost. qñ fuerunt facte oĩbus existẽtibꝰ in capitulo ⁊ pariter eligẽtibꝰ.Dicunt facte diuerso contextu qñ vna pars eligit postquã recessit alia pars:qȯ procedit ſm Inno.nisi incontinenti ex eodẽ scrutinio vel cõpromisso fuisset subsecuta secunda electio. Abbas.

1 Arbitri electi re non integra.i.postquam ceperũt super causa cognoscere non possunt a partibus reuocari.ıı.
2 Arbitri non solũ possunt eligi a partibus:sed ab alio cui partes mãdauerunt vt eligerent.
3 Compromissum qȯ fit ab aliqua vniuersitate in aliquẽ debet fieri nemine discrepante:quinimo debent omnes expresse consentire:quia Taciturnitas non habetur pro consensu in arduis.
4 Arripere iter ad principem habet vim ꝙ talis arripiens videtur acc episse protectionem principis.
5 Sonus campane an sufficiat ad vocandos homines de vniuersitate.
6 Commissarius quicquid facit videtur factum a committentibus. Executores testamenti qȯ faciũt videtur mandatũ ab ipso testatore.
7 Res integra non dicitur vlterius quando substantialia negotij incipiunt tractari.
8 Concorditer dicitur fieri quod fit nemine discrepante.
9 Uocati ad concilium ⁊ non venientes transferunt potestatem omnes in illos qui venerunt licet numero pauciores.
10 Mandatũ non solum continet expressa:sed etiam vicina expressis. Postulatio venit sub nomine electionis etiam in materia penali. Quod prohibetur vendi:prohibetur pignorari.
12 Gratia non presumitur.
13 Postulantes possunt a postulatione recedere antequã pape presentetur:secus in electoribus.
14 Reuocatio ptãtis alicui tribute dicit expresse lз aliqñ tacite fieri.
15 Matrimonium carnale requirit mandatum de certa persona faciẽs mentionem.
16 Compromissum factum de aliquo eligendo ab vniuersitate:nõ potest vnus de vniuersitate reuocare.
17 Excõicatio vnius ex cõpromissarijs an vitiet gestum ab omnibus.

1 In causis. †Potestas data cõpromissarijs ad eligendũ prelatũ re non integra reuocari nõ põt.⁊ desinit res esse integra postꝙ cõpromissarij inceperũt habere tractatũ.h.d. Diuidit principaliter in tres partes.In prima ponit postulati petitionẽ.In scda ibi:nũtij vo ponit electi allegationẽ.In tertia ibi:q vero partim negotiũ diffinit:⁊ partim diffiniendũ cõmittit. Casus talis.Eccłia Tholosana vacãte:capitulũ ad tractãdũ de electiõe insimul ꝯuenerũt: ⁊ duos de capło elegerũt vt quinqꝫ de eodẽ capło eligerẽt electores: q p̃stito iuramẽto tractarẽt de electiõe pastoris statutũ fuit a capitulo vt ille quẽ illi quinqꝫ cõcorditer eligerẽt vel tres ex illis dũmõ p̃sona esset idonea p epo haberet.postmodũ cũ illi duo qnqꝫ electores elegissent ⁊ illi quinqꝫ ad tractandũ de electiõe secessissent in partẽ: ⁊ non possent oẽs in vnã cõcordare p̃sonã:tres ex illis postulauerunt epm cõuenarũ:reliqui duo tertia die cũ paucis de capło religs absentibꝰ archidiaconũ agenẽ.elegerũt.demũ causa sup istis electonbꝰ ad sedẽ apostolicã est delata.In p̃sentia dñi pape oĩa ista ex parte illorũ qui postulauerũt epm cõuenarũ ꝓposita fuerũt.ecõtrario nũtij p̃dicti archidiaconi rñderunt ꝙ cũ p̃dicti quinqꝫ electores tractarẽt ⁊ inter se discordassent ita ꝙ cõtentiose voces eorũ audite fuerũt a capitulo:capitulũ per duos de canonicis eisdẽ prohibuit ne vlterius in negotio ipso procederẽt:reuocãdo sibi traditã potestatẽ mandantes eisdem vt ad capitulũ redirẽt ad tractãdũ de electiõe cũ alijs:quorũ duo ad capitulũ sunt reuersi.subsequẽti die capitulũ ꝓut moris est fecit pulsari campanã ad capłm cõgregandũ:⁊ cũ p̃dicti tres cũ quibusdam alijs ad capitulũ non venissent prior cũ maiori parte capituli p̃dictũ archidiaconũ agenẽ. elegit.Auditis his ⁊ alijs papa super hoc scribit qbusdã abbatibꝰ in hũc modũ:q postulatio facta de epo cõuenarum facta fuit per illos in quos totũ capitulũ trãstulerat potestatez: propter qȯ de cõsensu totiꝰ capłi intelligit esse facta.Et cũ res nõ esset integra ex eo ꝙ electores in tractatu ꝓcesserãt ptãtẽ illã capitulũ nõ potuit reuocare:ideoqꝫ electionẽ ipsius archidia.cassauit. Unñ mãdat papa quatenus si p̃sonã illius epi inuenerint vtilẽ ⁊ necessariã ad regimẽ eccłie Tholosane ⁊ idoneã ad p̃sidiã hereticorũ extirpandã ei tribuãt licẽtiã trãseundi ad eccłiam tholosanã. Ber.

2 †Not.j.ꝙ capitulũ nõ solũ põt cõmittere p̃sonis certis ptãtẽ eligẽdi sed etiam põt aliquos eligere p quos eligãtur cõpromissarij qui habeant postmodũ eligere vice capłi.Ex hoc infert ꝙ cõpromissarij ad eligendũ possunt a p̃ncipio esse incerti:certificãdi tñ per ipsos qbꝰ est data potestas eos eligẽdi.Et ex isto tex.singulari infero ꝙ si partes litigantes vel differẽtes volũt questionẽ eorũ in aliquẽ amicũ eorũ cõem cõpromittere ⁊ nõ possunt habere ꝯcordiã de certa p̃sona eligẽda:possunt dare alicui vel aliquibꝰ potestatẽ vt ipsi eligãt eis arbitrum vel arbitros.Et valebit electio per illos facta ac si ab ipsis partibꝰ illi arbitri fuissent electi.⁊ i hoc tene menti istũ text.⁊ per hoc limita. c. innotuit. de arbi.⁊ credo h ibi tetigisse. No.ꝙ in numero cõpromissariorũ non est vis:põt enĩ vniuersitas eos eligere in numero sibi grato.arg.hic iũcto.c.cũ in iure.⁊.c.cũ dilectꝰ.j.e.Et qȯ hic dr de vniuersitate ecclesiastica:idẽ dicerẽ in qualibet vniuersitate vt possit potestatẽ eligẽdi superiorẽ in alios ꝯpromittere.arg.hic.⁊.j.eo.q ꝓpter. ⁊ in regula qui per aliũ facit.de reg.iur.libro. vj. No.ibi qui p̃stito iuramẽto.ꝙ isti cõpromissarij deputati ad eligẽdũ possunt astringi iuramẽto vt electiõis negotiũ fideliter ⁊ canonice explicent.Facit ad id qȯ dixi de iuramẽto arbitrorũ in.c.ij.de arbi.nõ tñ puto ꝙ istud iuramẽtũ sit de substãtia:sed istud fuit hic ex forma cõmissiõis sibi facte.ad hoc qȯ no.in.c.cũ dilectꝰ.de consue.

3 †Not.ibi:a singulis de capitulo statutũ est ⁊c. arg.ꝙ cõpromissum super potestate eligendi nõ põt fieri nisi oĩbus ⁊ singulis canonicis consentiẽtibus.[a] ⁊ facit tex.j.eo.c.q ꝓpter.tenent cõmuniter doct.hic ⁊ in.c.q propter.⁊ in.c.scriptum.j. Unde non sufficit hoc casu maior pars[b] capituli.Ratio quia cuiuslibet interest singulariter vt eligat per se nõ p aliũ:ideo quilibet põt cõtradicere ne fiat cõpromissum.⁊ in re cõi potior est cõditio prohibentis.vt in regula in re cõi.de regu.iur.li.vj.⁊ in.l.sabinus.ff.cõi diui.Et tene menti hoc dictũ imo plus dicũt cõiter hic docto.⁊ originaliter fuit Cõpost.qȯ nõ valet cõpromissum factũ ab vno noĩe oĩm alijs p̃sentibꝰ ⁊ nõ ꝯdicentibus.q cũ ista res non sit leuis imo magne importantie debẽt sigillatim oẽs ingri ⁊ expresse cõsentire.Et not.hoc dictũ sing.nec tradas obliuioni:ex quo põt sumi hec regula ꝙ in arduis explicãdis in vniuersitate debẽt oẽs exp̃sse consentire.Nec sufficit ꝙ actus explicet per alios nomine illorũ licet illi taceãt[c] ⁊ nõ ꝯdicãt. Quia in re onerosa ⁊ graui debet interuenire cõsensus expressus:nec taciturnitas habetur pro consensu.[d] Facit ad hoc qȯ no.Inno.in.c.in genesi.j.e.⁊ gl. in regula is qui tacet.libr.vj.secus potest dici in re leui ⁊ maxime cõcupiscibili:vt tunc taciturnitas habeatur p consensu.vt no.in locis p̃allega. Ex quibus potest sumi singularis limitatio ad not.per Innoc.in.c.j.de his que fi.a ma.par.cap. Ubi not.dicit ꝙ si in capło tractat aliqd illicitũ ⁊ dãnabile:tenẽtur illi de vniuersitate cõtradicere.alias si nõ cõtradicũt habent p cõsentientibꝰ ⁊ inuoluunt pctõ ⁊ pena pcti cũ alijs cõsentientibus exp̃sse.Ut istud dictũ ꝓcedat quo ad euitandũ peccatũ ne sub velamine taciturnitatis peccatũ nutriatur:sed quo ad validitatẽ actus tene qȯ.s.dixi.⁊ hoc not. No.ibi:capitulo publicarunt:ꝙ postulatio siue electio est in capitulo publicãda.⁊ aliqui dicũt qȯ etiã populo est publicãda:qȯ nõ est dãnabile ſm Inn. No.ibi:q remanserãt in capło.ꝙ licet capłm eligat prelatũ in loco capitulari:cõpromissarij tamen a capitulo deputati nõ tenẽtur de necessitate in capło eligere prelatũ.Nã vt hic vides isti cõpromissarij sesserũt in parte ad tractandum de electione canonicis remanẽtibus in capitulo. Et facit ad ea q̃ dixi.s.e.qȯ sicut.vt nõ sit vis in quo loco fiat electio dũmõ fiat intra ambitũ eccłie cathedralis. No.ibi:inhibuerũt eis ex parte nr̃a:⁊ tene mẽti istũ text.p consuetudine istorũ inferiorũ q cũ timẽt molestari precipiũt ex parte regis seu potestatis ne eis fiat iniuria.licet a rege seu ponestate nõ habuerint hãc potestatẽ precipiendi. Nam capitulũ p̃cipit hoc istis ꝯpromissarijs ex parte pape ne ad vlteriora ꝓcederẽt:⁊ tñ a papa nullã sup hoc receperũt ptãtẽ.vt colligitur.j. ex ver.q vero.Et dicit Io.and.hic ꝙ hic ponitur mos istorũ vulgariũ quasi sentiat qȯ de iure tale mandatũ nihil inducit.

4 †Sed tu adde vnũ tex.iuris ciuilis in.l.de pupillo.in.§.si qs ipsi pretori. ff.de no.ope.nuntia.vbi ſm lecturam secundam vã ibi sentit gl.⁊ notãter defendit Bar.probat.

Zacharias.
[a] Oĩbꝰ ⁊ singulis cõsentientibꝰ. Uno enĩ ꝯdicente non ꝓcederet: vt no.per mãda. plene in prima parte.c.xxxix.et in gl.in ver.nõ valeret.⁊ per eũdẽ fol.viij.in.ij. pte. in gl.in vñ.sp̃aliter.in eo. trac.de elec.doc.in.c. q ꝓpter isto titulo.

[b] Maior pars. intellige ⁊ limita vt pulchre per Abb.in.c.cũ oẽs. in nu.5.s.de constitu.
Aeneas falco.

[c] Taceant. Ad de videndũ Ro. consil.ccciij.
Sebasti. Sapia.

[d] Pro cõsensu. Uide Alexan.in l.que dotis.ff.soluto matri.late p Feli.in.c.cũ. M. ferrariensis. col. xvj.s.de constit. Abb.in consilio lxxxix.col.ij.cum sequẽt.in.j.vol.in c.ex parte decani. col.iij.cum seq.s. de rescrip.

Quod si quis ꝓtestatur alicui ne edificet nouum opus:⁊ arripuit iter eundi ad superiorem talis ꝓtestatio cũ arreptione itineris habet vim denũtiationis:ita ꝙ quicquid postea edificatur venit destruendum acsi denunciatio fuisset facta. Nam ſm Bar.ibi videtur talis ex arreptiõe itineris[a] ad superiorẽ positus sub protectiõe superioris.[b] argu.in.c.dilecti.j.de appel.⁊ qđ no.per Inno.et Jo.an.in.c.vt debitus.eo.tit. Per hoc potest inferri si timẽs iniuriaʒ sibi inferri precipiat illi ne iniuriã sibi inferat ⁊ arripit iter eundi ad principem:qđ per hoc videtur positus sub protectiõe principis:vt sic istud preceptum cum arreptione itineris habeat vim cuiusdaʒ appellatiõis extra iudicialis ex quo puto ꝙ grauiꝰ venit ille puniẽdus qui tulit iniuriam post ꝑceptũ cum arreptione itineris ꝙ si ista nõ precessissent. Nam videtur ꝙ inferens iniuriam contempserit nedum ius sʒ etiam eum sub cuius protectiõe iste se supponit qđ diligẽter no. Et põdera ꝙ papa nõ redarguit capitulũ de precepto taliter facto:quia non fuit factũ animo cõmittendi falsuʒ sed repellẽdi iniuriã quam credebant sibi inferri si non consentirẽt cõuocationi capituli. ¶ †No.ibi:cãpanã[c] pu.sari fecerunt.ꝙ vniuersitas põt congregari per sonum campane[d] vbi est hoc de more. Et no.diligẽter hũc tex.ꝑ cõi obseruantia. Et dicit no.Inno. sufficere hoc signum in minoribus negotijs.sed in electionibus in quibus debẽt absentes vocari nõ sufficit sonus campane. Sed debent absentes vocari per nuntiũ vel literas.vt in.c.cũ inter vniuersas.s.eo.⁊.j.eo.quia ꝓpter.facit.l.fi.C.de predi.decuri.li.x. Et potest circa hoc dari hec regula.ꝙ in negotijs que possunt expediri per presentes:qđ est regulare:iuxta no.per glo.in.c.ij.de testi.lib.vj.sufficit vocatio per sonũ cãpane dũmodo talis sic cãpana ꝙ ipsius sonꝰ ꝑuenire possit ad intelligentiã existentium in loco. Sed in negotijs in quibꝰ absentes sunt vocãdi non sufficit vocatio per sonum campane:sed debẽt absentes vocari modo predicto:vt in iuribus preallegatis. ¶ †No ibi:de consensu totius capituli intelligit esse facta tex.not.ꝙ illud qđ fit per commissariũ fingitur esse factũ per ipsum cõmittentẽ.[e] Unde facit iste tex.ad questionem no.⁊ quotidianam.de quo alias in facto fui cõsultus. Quidã testator[f] mãdauit certa bona sua distribui in pias causas ſm qđ videbit suis executoribꝰ. Testamẽti istiꝰ executores elegerũt negotiũ priuilegiatũ vt puta fabricã ecclesie eps loci petebat quartam bonorum legatorũ.replicabatur ꝙ de relicto facto pro fabrica non debet quarta.vt in.c.fin.de test. replicabatur ꝙ testator nõ elegerat fabricã sʒ executores:querebat quid iuris:respondis qđ nõ debebatur quarta:quia illud qđ fit per executores testamenti videtur factum per ipsum testatoreʒ. Unde perinde est ac si ipe testator elegisset fabricam.arg.opti.hic.⁊ in.l.vnum ex familia.§.j.ff.de lega.ij ⁊ ibi hoc firmat Barto.per illũ textum. ¶ Et ex his habes bonam practicã impediẽdi quartaʒ epi.qđ vbi testator reliquit in genere ad pias causas facias qđ executor testamenti eligat aliquam causam priuilegiatã ex qua nõ debeat quarta. Et q̃ sint cause priuilegiate dic vt legit ⁊ not.in.d.c.fi.⁊ in.c.ij.de sepul. ¶ †No.ibi:qꝛ iam in tractatu pro:esserãt.tex.valde no.faciẽtem ad multa ex quo potest instrui qñ negotiuʒ extraiudiciale desinit esse integrũ. Nam ex quo negotiũ incepit agitari ⁊ tractari nõ dicitur amplius integrũ. Et latius prosequit hic Inno.dicens qđ cũ attinguntur substantialia ipsius negotij desinit esse integrũ puta cum inceperunt tractare de persona eligẽda. Secus si solũmodo sint expleta aliqua pertinẽtia ad solẽnitatẽ actus:vt quia dixerũt missam de spiritusancto:elegerãt:, vel qd simile.facit qđ legitur ⁊ no.in clemen.fi.de ꝓcur. ¶ Not.vlti.ibi:vtilẽ ⁊ necessariã inueneritis ⁊c. ꝙ eps electus vel postulatus ad aliã ecclesiã nõ debet trãsire sine noua examinatiõe. Et sic videtur ꝙ eps vtilis vni ecclesie nõ presumat vtilis alteri.vel forte hoc fit qꝛ ex postfacto potuit effici inutilis.arg.in.c.veritatis.de dolo ⁊ cõtu.c.licet heli.de simo. ¶ †Potest etiã notari ex principio lr̃e vnũ aliud bonũ dictũ ꝙ illud dicit fieri cõcorditer[h] qđ fit ꝑ oẽs nemine discrepãte. Secꝰ si fiat per maiorẽ partẽ.vnde illud ꝙ fit per maiorẽ partẽ non dicitur cõcorditer fieri ꝙ probat tex.ibi cõcorditer vel tres ex illis ⁊c. Ubi tex.ponit ista vt diuersa.idẽ videtur ꝓbari.in.c.quorundam.j.eo.li.vj.tenet gl.in cle.ne romani.de elect. dixi plene in.c.non potest.de re iudi. †Et nota de notabili ⁊ quotidiana questione ad quã inducit iste tex. Emanauit preconiũ per presidẽ vniuersitatis cuiusdã castri:vt audita cãpana venirent oẽs ad electionẽ certam fiendã. Demũ pulsata cãpana ex centũ qui erant in vniuersitate castri cõparuerunt.xxx.duntaxat. Queritur nunquid isti soli possunt procedere ad electionẽ faciẽdã.[i] Hãc questionẽ disputauit quidã Iaco.dini.bonoñ.canonicus vt hic refert Joã.and.⁊ in effectu cõclusit qđ ex quo citatio emanauit per habentẽ potestatẽ:isti venientes possunt eligere. allegat no.in.c.j.de maior.⁊ obediẽ. Sed si citatio fuit facta nõ per presidentẽ vniuersitati:sed aliquibus de vniuersitate ꝓcurantibus subdistinguitur.qđ aut labebatur tẽpus ꝑfixum ad eligẽdum ⁊ põt minor pars presens alios vocare ad eligendum ne currat sibi tẽpus.aut nõ labebat tẽpus:⁊ tũc non sufficit minor pars:qꝛ hoc spectat ad maiorem partem.⁊ oportet tũc ꝙ veniãt due partes ⁊ valebit qđ faciet maior pars:vt in.l.qđ maior.ff.ad munici. Jo.an.remittit ad no.in.c.cũ nobis.s.eo.⁊ ibi plenissime dixi. Sed aduerte qꝛ ibi solum tractatur ad quem spectat prefixio termini ad eligendũ ⁊ de hoc dicendum vt ibi. Sed prima pars huius questiõis nõ tractat ibi. Uñ not. ex principio huius questionis qđ qñ conuocatio vniuersitatis fit per eum ad quem de iure vel cõsuetudine spectat cõuocatio vniuersitatis: tunc talis citatio cõstituit non veniẽtes in cõtumacia adeo ꝙ veniẽtes dũtaxat possunt explicare q̃ incumbebãt agẽda:licet venientes nõ faciãt maiorem partem sed longe minorẽ. Hoc dictũ sensit[g] Inno.in.d.c.j.de maio.⁊ obedien.sed non fuit ita specifice locutus.⁊ idem sensit in.c.ij.de no.operis nũtia.vbi vide.⁊ cõiter canoniste in vtroq; loco solẽt trãsire cũ predictis. Et hoc etiaʒ admiror ꝙ nõ allegauerunt dicta legistarũ in contrariũ. nec Bar.allegauit dicta canonistarũ. Nã Bart. expresse tenuit cõtrarium in.l.omnes populi. in ij.q.prin.in princ.ff.de iusti.⁊ iure vbi dicit quod quantũcunq; vniuersitas vocetur ꝑ magistratũ: oportet tamẽ ad hoc vt veniat seu valeat qđ sit in vniuersitate ꝙ veniãt saltẽ due partes.vt in.l. nominationẽ.C.de decu.li.x.⁊ in.l.nulli.ff.qđ cuiusq; vniuer.⁊ specialiter pro decisione allegat.l. fi.C.de predi.decurio.lib.x.vbi dicitur qđ decretum non debet ex tabella recitari.q.d.ſm eũ non sufficere ꝙ tabella.i.per aliquod instrumẽtũ pulsatile cõuocetur vniuersitas:sed est necesse vt ipi veniãt de vniuersitate saltem due partes. Et ita hodie practicatur in tota tuscia in vniuersitatibꝰ ciuitatum:nunq̃ enim aliquid tractarent in consilio nisi venirent saltẽ due partes consiliarioꝝ. Concilium enim ciuitatis representat totũ populum.vt no.gl.C.que sit longa consue.super rubri. Mihi autem placet dictũ canonistarũ. arg. optimum in.c.cũ nobis.s.eo.vbi dicit qđ vocati nolentes venire faciunt se alienos. Et adde glo. in clemẽ.qđ circa.de elect.que dicit absurdũ esse in numero cõputare illos qui vocati venire noluerunt. Pro hoc qꝛ sicut ius vniuersitatis põt residere in vno solo alijs remotis vel lõge agẽtibꝰ.vt no.in ca.gratũ.de postula.prela.⁊ in.l.sicut.ff.qđ cuiusq; vniuer.ita dicemus in alijs contumaciter nolentibus venire. Absurdum namq; est ꝙ per contumaciã particularium debeãt impediri negotia vniuersitatis. Et ad dictam.l.fin. quam pro se adducit Bartolus põt responderi ꝙ illa litera hoc nõ probat.nam habet principaliter duos

[a] ¶ Arreptiõe itineris. Adde no.maxime Alex.in d.l.de pupillo.
Sebasti. Sapia.

[b] ¶ Supioris. Ui a de Fulg.in.l.j.C. vt lite pẽden.vbi ad hoc no.illum textum.
Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Campanam. Uide Bart.i.l.ij. C.de decur.lib.x. Bald.⁊ Pau.de cast.in.l.j.ff.de ꝓcura.

[d] ¶ Per sonũ cãpane. Adde ang. ꝯsil.ccxvj.⁊ Are. cõsi.clxiiij.⁊ vide qualiter vniuersitas teneat:lʒ sono cãpane nõ fuerit ꝯuocata. Petrũ de ancha.cõsilio.clvij.
zacharias.

¶ Addõ Jac.rebuff.in rubric.de mune.pri.libr.x. nu.i.⁊ ibi in addi. vbi limito materie q̃ in ista apost. ⁊ quã idẽ ponit i l.gnq;.nu.i.⁊ q̃si per totam.l.⁊ ibi in addi.C.de decur.eo.lib.x.
Anto.Francis.

¶ Que ⁊ q̃t significent ꝑ sonũ cãpane.vide not. gl.i.c.si capl̃o.de cõces.ꝑbẽ.lib.vj. Et de officio cãpane ⁊ vñ traxit ortũ viđ Jo.an. ⁊ doc.post eũ i.c. j.de offi.custo.et si monasteriũ edificatur de nouo i parochia alicuiꝰ an ibi possit poni cãpana inuito rectore parochiali vide Jo.an.in c.patẽtiꝰ ꝺ priuile. Et qd fieri debeat qñ i loco non esset cãpana vł esset fracta vt nõ posset pulsari vel non posset pulsari rõne tpis: vt i parasceue: ⁊ actus requireret sonũ cãpane.viđ Bar.in.l.j.§.hoc senatꝰ.ff.ad sil.et i.l.aut facta.§.tẽpus.ff.de penis. ⁊ bal.in.l.sed ⁊ si susceperit.ff.de iudi. Et de campana etiam vide Jo.an.in.c.Joãnes.de homi.

[e] ¶ Cõmittentẽ. adde ro.ꝯsi.cxvj. vbi đt qđ electio aretinoruʒ facta de mãdato florẽtinorũ nõ põt reuocari ab aretinis sine consensu Florentinorum.
Sebasti. Sapia.

[f] ¶ Quidã testator. Uide bald.in autẽ.siṁr.C.ad legẽ fal.⁊ in.l.si qs ad declinandam. col.xviij.C.đ epi. ⁊ cleri.⁊ vide qđ in simili cõsuluit Pe.de ancha.in cõsi.ccccxx. vbi ponit de executoribus qui elegerũt fratres minores ad celebrandas missas.

[g] ¶ Rñdi. Adde eius cõsil.cx.ij.lj.

[h] ¶ Concorditer. Adde Ro.cõsi. cccccxij.
Sebasti. Sapia.

[i] ¶ Electionem faciendã.viđ Bal. in.l.j.col.vlti. C. quan.non peten. par.vbi dicit qđ qui nolũt cõgregari ꝓpter cõtumaciã priuãtur eoꝝ voce ⁊ hʒ locũ ius accrescẽdi qꝛ ius eligẽdi accrescit pñtibꝰ: ⁊ sic ſʒ eũ põt facere rector studij si due ptes scholariũ nolũt ꝯgregari põt priuare cõtumaces vocibus ⁊ p̃sentibus accrescẽt: viđ ẽt bal.in.l.ij.§.j.col. iij.C.cõia de leg. vide etiã bald.in marga. sua i versi.vocati. vbi dicit ꝙ qñ aliq sũt ꝯtumaces pñtes pñt eligere si volũt.⁊ hoc est vtilius ecclesie propter moram.

liter duos intellectus. Primus ꝙ decretū non debet ex tabella recitari.i.p tabellionez: qꝛ istud nō est delegabile.⁊ ſm istū intellectū illa lex nō facit ad ꝓpositū. Ad.l.noīationū.⁊.l. nulli. pōt dici ꝙ nō loquunꝭ qñ cōuocatio fuit facta p p̄ſidentē vniuersitati:⁊ vocati sunt in cōtumacia:ſ3 qñ vniuersitas p se cōgregatꝭ.nā opꝫ ꝙ tunc sint due partes p̄sentes.ita sentit Jnn.in.d.c.ij.de no 10 ui ope.nū.⁊ hec no. ¶ †Jn gl.in v.qꝛ vo postulatio.in fi.no.bñ istā gl.ex qua collige ꝙ in mādato nō solū veniūt exp̄ssa in eo:ſ3 ēt ea q̄ sunt p̄paratoria ⁊ vicina[a] ipsis exp̄ssis p̄sertim qñ ex non exp̄sso ꝑuenitꝭ ad id qđ est exp̄ssum:sicut hic data ptāte eligēdi venit ptās postulādi.⁊ idem tenuit gl.i.c.nullꝰ.lxj.di.in fi.gl.mag.⁊ in.c.l3.viij.q.j. Dixit tñ Host.hic ꝙ de rigore nō veniret postulatio ſ3 hoc cōprehēditꝭ ex quadā eqtate. S3 ego allego tibi gl. sing.in.c.j.de postu.p̄la.in fi.q̄ vult qđ etiā in materia penali sub noīe electiōis venit postulatio cū per postulationē ꝑueniatꝭ ad ipsam electionē.Et vide qđ ibi dixi.⁊ optime facit.l.oſo.ff.de spō.vbi dꝛ ꝙ ꝓhibito[b] mr̄imonio cēsentꝭ etiā ꝓhibita spōsalia de futuro:qꝛ p ea ꝑuenitꝭ de facili ad mr̄imoniū.Ad idē.l. in quorū.ff.de pig.vbi ptꝫ ꝙ res ꝓhibita vēdi nō pōt pignorari:qꝛ p pignorationē d̄ facili ꝑuenitꝭ ad destructionē:vt in.l.ij.C.de iure do.impe.Jta dicamus in sīli ꝙ cū dātes ptātē eligēdi interdū vt ecclesie ꝓuideatꝭ de pastore:venit oīs ptās p quā pōt ecclesie ꝓuideri.⁊ p̄sertim hoc est admittendum qñ gratiose daretꝭ alicui potestas eligendi dꝫ enī tūc fieri largissima interpretatio in p̄iudiciū cōcedētiū.vt in.c.cū dilectus.de cōsue.⁊ in.c.cū olim.de verb.sig.⁊ ad cōtraria allegata in gl. dic ꝙ ꝓcedūt in his q̄ nō sunt ita cōiūcta mādato principali.ista enī non veniunt.ita intellige.c.cum olim.el.j.de offi.deleg.⁊ vide quod ibi dixi. 11 ¶ †Jn gl.in ver.cū res nō esset integra.in fi.glo. ita multū variat in hoc ar.⁊ residet tādē i opiñ.ꝙ potestas data cōpromissarijs nō pōt reuocari ēt re integra existente:qꝛ non erat purū mandatuz sed potius quedam donatio seu gratiosa cōcessio istis cōpromissarijs facta.Refert tñ gloss.in fi.quosdā tenuisse qđ re integra possit reuocari.⁊ hāc secūdā opi.tenuerūt Uin.⁊ Gof.hic ⁊.s̄.e.causam.⁊ Host.dicens hic ꝙ cū res est integra nō interest istorū cōpromissariorū ptātē reuocari qꝛ poterūt ipsi in caplo habere vocē sicut alij: sed si res nō est integra pñt p̄tēdere interesse i reuocatiōe potestatis:qꝛ singuli sciunt quibus ipi fauebāt qđ re integra ipsi nesciebāt.Uñ cū icurrerint odiū plurimorū interest eorū vt nō reuocetꝭ mādatū.Hec rō Host.nō militaret si cōpromissarij nō essent de caplo:qꝛ reuocata potestate nō haberēt vocē in caplo.Alij tenētes mediā viā distinguūt ⁊ bñ cōcordādo opi.cōtrarias.qđ aut vniuersitas dedit hāc potestatē ipsis cōpromissarijs gratia ipsorū cōpromissariorum: vt si eos honorarēt in actu eligēdi:⁊ tūc ꝓcedat opi. gl.vt etiā re integra nō possit ptās reuocari per rōnem gl.Aut hec ptās fuit data nō fauore personarū:sed vt ꝓuideret ecclie forte facilius per viam cōpromissi:ita ꝙ isti fuerūt deputati nudi ministri ⁊ executores.⁊ tūc ꝓcedit opi. cōtraria vt re integra possit reuocari:secus re nō integra.⁊ in hoc casu ꝓcedat iste text.Et hāc distinctionē videtꝭ approbare Jo.and.hic.⁊ cōiter doc. sequētes.⁊ vr̄ de mēte Jnn.in.c.ꝯstitutus.de ꝯcess.prebē.⁊ vide qđ ibi dixi.Nec ob.si dicatꝭ ꝙ in hoc vltimo casu reuocatio d̄beret admitti etiā re nō integra soluto interesse cū hoc sit de natura mādati vt in.l.si pecuniā.ff.de cōdictio.cau.da.Hoc enī ꝓcedit ſm Jnno.in ꝓphanis nō autē in spiritualibꝰ que nō recipiūt rectā estimationē: iuxta no.in.c.corā.de offi.dele. Et no.sin.hoc dictū.⁊ satis placet mihi premissa distinctio. nā prima opi.ꝓbari vr̄ in.d.c.cōstitutꝰ. intelligēdo vt ibi dixi.scđa opi.videtꝭ ꝓbari hic in tex.nam fortissimū est arg.a cōtrario sensu ex quo in iure non reperitꝭ ꝯtrariū.vt in.c.cū ap̄lica.de his q̄ fi.a p̄la.⁊

a ¶ Et vicina. adde Ro.ꝯſ.cxiij.⁊.xciij.d̄t tamen idē Roma. cōsi. cccxxx. ꝙ habēs mandatū ad admissionē postulationis ⁊ ad absoluendū a vinculo prioris ecclie nō pōt prosilire ad actū trāslatiōis. Et per hoc qđ hic dicit abb.idē consi.lxv.dicit ꝙ executoribꝰ qbꝰ data est ptās contrahendi matrimoniū videtꝭ data potestas contrahendi sponsalia.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Probibito. Uide.d. Jas. i.l. ij.colū.fi.ff.de iurisd. om. iudicū. Abb.in.c.trāslato.in p̄n.vbis. s̄. de cōstitu.in. c.si celebrat.de cleri. excōi.mini.

Sebasti. Sapia.

c ¶ S3 posset. Facit tex.in.l.si qñ. i p̄n.C.de inoffi.testa.cū alleg.p gl.⁊ alle.p Moder. in.l.ex facto.i p̄n. ff.d̄ vulg. ⁊ pup.

d ¶ Presentata. Adde Pet. de ancha.cōsil.ccxj.

e ¶ Certa psona. Adde vt p An. de but.cōsi.lxv.

zacharias.

f ¶ Plus placet mihi.adde ꝓ ista opi.ro.ꝯsi. ccclij. co.iij.vsi.quo ad tertiū.Old. cōsi. cxx.⁊ Feli.in. c.j. col.j.v.que sit verior.de ma.⁊ obediē.⁊ car.mādag. exp̄sse.tenentē in suo trac.de elect. pte.j.ca.xlix. vbi aliqui ⁊ in gl.vbi tenet ꝙ solus nō tantum compromissuz re integra reuocare nō pōt. sed nec minor pars.

not.in.c.publicato.s̄.eo. ¶ Quid aūt dicendū in dubio si nō apparet an fauore ecclie an vo psone sit data ptās.d̄t hic dō. Ant.ꝙ debemꝰ cōsiderare qd actū fuit p prius quasi velit dicere: possibile esset ꝙ cōpromissarij hoc petierūt ex gr̄a. Uñ l3 vba cōmissiōis nō sapiāt gr̄am:tñ in dubio intelliguntꝭ ſm ea q̄ acta sunt.Pro hoc allego.l.si p̄ses.ff.de pe.⁊.l.si seruus plurū.§.fi.ff. de le.j.Si aūt nō pōt apparere p ea q̄ p̄missa sunt dicit p̄sumendū ꝙ potius voluerit capl̄m ꝓuidere ecclesie q̄ facere gr̄am cōpromissarijs.†quia gr̄a nō est p̄sumēda ſm eū.alleg.c.fi.s̄.de transla.epi.sed posset[c] allegari meliꝰ.l.cū de indebito.ff. de ꝓba.in fi.⁊ no.gl.in.l.cū quid.ff.si cert.pet. que no.dicit ꝙ si dico vni tolle hanc pecuniā nō presumitꝭ donatio:ſ3 potius mutuū vel depositum qꝛ nemo presumitꝭ iactare suū.vt in.c.super eo. de regul.⁊.d.l.cū de indebito.Et no.ex predictis 13 naturā istorū cōpromissariorū. ¶ †Jn gl.fi.in fi. no.bene istam glo.in fi.nā sentit hic verā ⁊ cōem opi.que tenetꝭ in.c.bone.ij.de postula.prela.ꝙ postulātes possunt recedere a postulatione añq̄ postulatio sit superiori p̄sentata.[d] Licet aliud sit in electione:vt in.c.publicato.s̄.e.Et istum text.qui videtur obstare cū capitulū nō potuerit recedere ab illa postulatiōe.rñdet gl. ꝙ obstabat huic capitulo fides p̄stita:qꝛ promiserat illis cōpromissarijs recipere illū quē ipsi eligerēt.Et sic habes casum no.in quo a postulatione nō pōt recedi etiā anteq̄ sit superiori p̄sentata.Puto tñ ꝙ si cōpromissarij cōsentirēt reuocatiōi qđ posset capitulū ab illa recedere anteq̄ esset superiori p̄sentata:qꝛ postulatus non pōt pretēdere interesse cū sibi ius nō sit quesitū iuxta no.in.c. postulationē.de postula prela.Et ex hoc pōt solui aliud cōtrariū qđ formari pōt de.c.scriptū.s̄.eo.vbi patet ꝙ postulatio nō prefertur electiōi nisi sit fctā a duplo maiori parte.Sol.illud ꝓcedit qñ postulatio ⁊ electio de diuersis facte cōcurrerent. hic aūt deficiebat potestas in electoribus quia eam transtulerāt in illos ꝯpromissarios nec poterāt illā potestatē reuocare cū res non esset integra. 14 ¶ †Sed circa p̄dicta ⁊ circa tex. dubitatꝭ vtrū in casu in quo pōt ptās reuocari qualis debeat esse reuocatio. Jnn.tenet qđ debet esse expressa nec sufficit tacita.puta si capitulū re integra ꝓcederet ad aliū eligēdū nisi enī reuocatio intimetꝭ ipsis cōpromissarijs teneret electio ſm eū arg. in.l.ꝓponebatꝭ.ff.de iudic.Puto h̄ dictū Jnnoc. procedere nisi p̄cederet electio capituli. nā tunc nō video quō possit tenere electio cōpromissariorū licet ignorauerint eam.Quoniā ex quo res ēst integra potestas permāsit apud capitulū. vt in.c.dudū.de prebē.li.vj.Secūda vero electio reperitur facta post primam ergo nō debet tenere. arg.eius qđ legitꝭ ⁊ not.in matrimonio carnali in 15 c.fi.de procu.li.vj. ¶ †Et ex isto tex. pōt colligi. vna notabilis differentia inter matrimoniū carnale ⁊ sp̄ūale.Nā ad contrahendū matrimoniū sp̄ūale sufficit dare mādatum aliquibus in genere vt hic.sed in carnali matrimonio oportet qđ detꝭ spāle mādatū ad cōtrahendū cū certa persona[e] alr̄s mādatū nō est sufficiēs.vt est tex.not. in.l. gñali.ff.de ritu nup.⁊ est gl.no.in p̄dicto. c. fina. 16 quā tenebis semper mēti. ¶ †Alteriꝰ queritur nūquid vnus solus de capitulo possit re integra reuocare cōpromissum.Jnn.⁊ Cōpost. dicūt ꝙ sic.qꝛ sicut a principio pōt vnus solꝰ resistere ne fiat compromissum.vt.s̄. dixi ita vnus solus re integra debet posse cōpromissuz reuocare vt in l.vrānius.ff.de fideius. Cōtrarium tñ tenuit hic Gas.de cal.qꝛ ex quo cōpromissuz est factū p totū capitulū cū isti cōpromissarij sint quasi ꝓcuratores istiꝰ capituli ⁊ nō istius singularis tantū nō pōt ipse solus reuocare.Et hoc dictum plus placet mihi[f] qꝛ ex quo compromissum[g] semel tenuit opꝫ ꝙ maior pars cōcurrat in reuocatiōe. arg.in.c.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.⁊.l.qđ maior.ff. 17 ad muni. ¶ †Jtē queritꝭ quid si vnus ex compromissar ijs esset excōicatus nūquid vitiaretꝭ tota

Sebasti. Sapia.

g ¶ Cōpromissuz. Hec opi. vr̄ verior p regulā qđ solēnitas q̄ reqritꝭ in actus celebratiōe regritur etiā in eiꝰ resolutiōe:autꝭ.econtra si filij.⁊ ibi Bar. ad h̄ not.C.de repud.glo.in.l.tria p̄dia.vbi Paul. de ca.ff. de serui. rusti.predio.not. Bart.i.l.actor.in penul.co.ff.rē ra. hab.no. do. Jas. in.l.ꝙ iussit. col. iij.ff.de re iudic. ⁊ alibi sepe.

h ¶ Excōicatus. adde vt p Ro. consi.ccccvj. vbi ponit de rescripto impetrato a duobus quorum vnus erat excommunicatus.

zacharias.

¶ Adde qđ voluit Alex. consi. ccccvj.ad fi. ⁊ ad de eūdē Ro. sin. dccxviij.icip.nūquid rescriptuz. vbi cōcludit qđ si est impetratuz rescriptū sup re cōi ꝙ tunc valet ꝓ parte illiꝰ qui nō est excōicātus secꝰ si sup re cōi īdiuisibili:qꝛ tūc nō vꝫ. alleg. Jo. and.in.c.vtile. in sua nouel. d̄ reg. iur.tu adde eundem in.c.j. de rescrip.li.vj.⁊ Fel. in.c.venerabilez. co.ij.vsi.fallit.ij. de excep.

Anto. Francisc.

¶ Et adđ qđ in materia separabili et diuisibili nunq̄ vtile vitiatur p inutile: alr̄s secꝰ.vide Bar.⁊ doc.in.l.grece. §. illud.ff.de fide.et vide q̄ habentꝭ i c.massana.⁊ in. c. sacrosctā.d̄ elec. qñ inhabiles admittuntꝭ cū habilibus ad electionē an vitietur tota electio vl̄ actꝰ qui sit.

a ¶ Debito obsequio. Adde cal. cõsi. xxiiij. de statu regu.

b ¶ Unum. Adde eundem consilio xxxviij. ij. lib.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Etiã supiores. Facit tex. in l. de lator. ff. d iure fis. ⁊ in l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de nego. gestis. vbi gloss. dicit bal. in .l. fin. in fi. C. si quis aliquẽ test. ꝓhibue. ꝙ si quis ꝓcurat vtilitatẽ suã honesta causa nõ dr̃ alicui facere iniuriam.

d ¶ Particularia. Adde Frã. aret. consi. cxv.
Sebasti. Sapia.

e ¶ Consuetudo. Vide Bar. in repeti. l. ij. q. xxxvj. C. q̃ sit longa consue. do. Jaso. in l. oẽs populi. in. ij. lec. col. ix. ff. de iusti. ⁊ iure. Laurẽtiũ Calca. in ꝯsi. ij. colũ. xxiiij. vbi tradũt ꝙ consuetudo vni⁹ ciuitatis vel loci extenditur ad oppida ⁊ loca particularia illi subiecta dũmõ nõ habeãt ꝓpriã ꝯsuetudinẽ. vide etiã are. in cõsi. xliiij. in ꝓposita ꝯsultatione. ⁊ lati⁹ in cõsi. cxiiij. clarissime et excellẽtissime doc. Corne. pusi. in cõsil. cccxix. circa primũ. col. xj. volu. iij. vide etiã d. And. Sicu. in c. fi. col. xxxj. post d. Anto. s. de cõsuetu. ⁊ lati⁹ ibi ꝑillustrẽ p̃ceptorem meum dñm Rochũ Curtiũ char. xxvij. col. j. vsi. scđo amplia.
zacharias.

f ¶ Ad epm ⁊ capitulũ simul. vid per Car. in cle. j. q. xiiij. vt lite pẽdẽte. Et inquãtũ dicit ad capitulũ simul. dic tu hoc est iure speciali, vt per eundem Card. in cle. si de beneficio. de preben. in fi.

electio. cõcludũt cõiter doct. ꝙ aut est excõicat⁹ publice ⁊ nõ tenet electio ẽt aliorũ. arg. in. c. fi. de ꝓcu. ⁊ c. ad ꝓbãdũ. de re iudi. Si aũt esset occulte excõicat⁹ ⁊ tũc remanet maior pars in nõ excõicatis: puta q̄ erant duo cõpromissarij: ⁊ tunc etiã nõ tenet electio. arg. in l. pedius. ff. de arbitr. sec⁹ si maior pars remãsisset in alijs. ad qđ facit qđ no. in. c. illa. j. eo. ⁊ in. d. c. fi. de ꝓcu. Et hec not. q̄ pñt adduci ad alios actus explicandos ꝑ vniuersitatẽ vtrũ excõicatio vnius inficiat totũ qđ fit ab vniuersitate. ⁊ dicendum est vt. s. ⁊ pleni⁹ dixi in. d. c. illa. ⁊ in. d. c. fi. Abbas.

1 ☞ Electio canonicorũ de consuetudine potest pertinere ad solum capitulum. 2.
3 Lis potest esse inter epm ⁊ capitulũ absq̄ eo qđ capitulum habeat curatorem ad litem.
4 Libellus potest continere plures petitiones cõtra eundem reum.
5 Possessio antiquior habet p̃sumptionẽ pro se.
6 Consuetudo generalis an debeat extendi ad loca particularia.
Prescriptio requirit titulum.
7 Potestas conferendi prebẽdas non deuoluitur in superiorẽ propter negligentiam si ibi non est diuisus certus numerus prebendarum.
8 Collatio beneficiorum vel dignitatum ad quẽ spectat de iure communi.
9 Parochiani vtrũ p̃sumanẽ patroni si sunt i possessiõe p̃sentãdi ⁊ nõ reperiẽ alter patronus.
10 Consuetudo prefertur iuri communi etiam prouisione beneficiorum.
11 Iniuria nõ ꝯmittitur ab illo qui vtitur iure suo.
12 Habentes ꝑtãtẽ eligẽdi si intra tp̃s prefixũ non eligunt transmittunt potestatẽ eligendi in superiorem etiã si sunt discordantes in eligendo.

Cum ecclesia. † De cõsuetudine põt canonicorũ electio ad solũ capitulũ ꝑtinere. h. d. ⁊ solet quotidie allegari. Primo ponitur cõsultatio. Scđo rñsio ibi: mandam⁹. Casus lr̃alis. Eccl'ia vulterana canonicorũ obsequio lõgo tp̃e fuerat destituta. vnde vulteranus ep̃s quosdã canonicos elegit ⁊ instituit in eadẽ sꝫ canonici eos recipere nolebant dicẽtes ꝙ talis electio in eorũ fuerat p̃iudiciũ attẽtata. ꝓpter ꝙ ep̃s ꝯ canonicos illos lr̃as apostolicas ad florentinũ epm impetrauit corã quo petebat ep̃s vt canonicos ꝓhiberet ab iniuria quã faciebãt eidẽ super electiõe dictorũ canonicorũ; scđo petebat vt canonici ipm epm iure electiõis libere vti de cetero paterenẽ. florẽtin⁹ ep̃s lite super predictis articulis cõtest. ⁊ receptis ꝓbationib⁹ vtriusq̄ partis dubitauit qualiter sup p̃dictis deberet ꝓcedere cõsuluit dñm papã cãm instructã remittendo ad ipsum. Ipse respondet eidẽ vt sup primo articulo in quo petebat ep̃s vt canonicos ꝓhiberet ab iniuria quã faciebãt eidẽ sup electiõe p̃dictorũ canonicorũ absoluat canonicos vulteranos ab impetitione epi. Quia non videẽ iniuriã facere qui vtitur iure suo: cum per testes lõge melius sit ꝓbatũ ꝙ canonici alio iure sunt vsi q̃ ep̃s vulteran⁹. In scđo articu. quo idẽ ep̃s petebat vt paterenẽ epm vti libere de cetero iure electiõis absoluit silr̃ canonicos predictos cũ sit notoriũ ꝙ in tuscia gñalis cõsuetudo seruẽ vt canonici in cathedralib⁹ ecclesijs irrequisito ep̃o eligẽdi canonicos habeant ꝑtãtẽ. Ber.

¶ Not. ibi: debito obsequio ⁊c. iũcta gl. j. ꝙ lꝫ in ecclesia nõ sit statutus numerus canonicorũ nihilominus non põt illa eccl'ia defraudari debito obsequio canonicorũ. ⁊ dic ꝙ dr̃ defraudari habito respectu ad cõsuetudinẽ eccl'ie: vt si ꝯsueuerũt esse plurimi canonici: nũc autem sunt paucissimi. Et idẽ sen[s]it gl. in. c. ex parte astensis. de cõces. preben. in fi. vide quod ibi dixi. ⁊ in hoc tenemẽti istũ tex. etiã ꝑ ecclesijs regularib⁹ in quib⁹ regulariter nõ solet esse certus numerus canonicorũ: nã ex consuetudine antiqua põt deprehendi vtrum ecclesia fraudetur in debito obsequio[a] monachorũ. ⁊ adde qđ dixi in dicto ca. ex parte.

2 ¶ † Scđo no ibi eligit ⁊ instituit. ꝙ electio canonicorũ potest ꝑtinere ad vnũ[b] tm̃: puta ad epm. nã hoc obtinuisset ep̃s nisi canonici habuissent meliores probatiões. Probatur ergo per istũ tex. sic in auctũ. ꝙ sicut ex consuetudine põt electio canonicorũ pertinere ad solũ capl'm: ita põt ꝑtinere ad solũ epꝫ: vt hic. ⁊ facit. c. ea noscit. j. d his q̃ fi. a pla. Põt etiã ꝑtinere de iure speciali ad aliũ p̃latũ. vt in. c. fi. de instit. vbi donatio prebẽdarũ in eccl'ia patraceñ. ꝑtinebat ad quendam abbatẽ. Dixit tñ hic Host. ꝙ nõ ꝓprie dr̃ electio cũ ꝑtineat ad vnũ sꝫ poti⁹ canonicorũ creatio. Hoc dictũ puto ꝓcedere qñ nõ expectareẽ alteri⁹ cõfirmatio. nã põt receptio seu creatio ꝑtinere ad capl'ꝫ sine alia ꝯfirmatione superioris ⁊ ex sola receptiõe creaẽ ius canonie. facit. c. cũ in ecclesijs de preben. lib. vj. ⁊ qđ not. Inn. in. c. trãsmissam. s. eo. ti. vbi vide. Sed si expectaẽ alteri⁹ cõfirmatio: puta q̄ sic hꝫ ꝯsuetudo vel priuilegiũ tũc põt dici electio lꝫ ad vnũ ꝑtineat. Naꝫ ⁊ patronus dr̃ quodãmodo eligere. vt in. c. nobis. de iure pa. q̄ p̃mo eligit ⁊ postea p̃sentat. vñ ex quo expectaẽ cõfirmatio supioris dꝫ dici electio ⁊ non creatio. Sed dictũ Hosti. ꝓcedit quo ad istũ tex. in q̊ ep̃s p̃tẽdebat ꝑtãtẽ creãdi canonicos. ⁊ vide Inno. vbi. s.

3 ¶ † No. iij. ꝙ cã põt esse i iudicio inter epm ⁊ suũ capl'm absq̄ eo ꝙ capl'o deẽ curator ad litẽ. lꝫ gl. aliud senserit in. c. significauit. j. de ap. ⁊ vide qđ ibi dixi.

4 ¶ † Not. iiij. ꝙ libellus põt ꝯtinere plures petitiões ꝯ eũdẽ reũ. ꝯcordat. c. veniẽs de prescri. ⁊ c. querelã. s. e. cũ si. No. v. ꝙ vtẽs iure suo nõ dicitur alicui facere iniuriã lꝫ resistat volũtati etiã superioris.[c] Quia iniuria est qñ aliquid nõ iure fit in dedecus alteri⁹. vt in. l. j. ff. de iniur. sed ex quo q̄s pretendit habere ius nõ dicitur facere iniuriã. Ad idẽ bo. tex. i. l. factũ §. nõ videẽ. ff. de regu. iu. vbi dr̃ ꝙ nõ videẽ vim facere qui contẽdit in iudicio actione ordinaria. ⁊ in hoc no. istũ tex. iũcta gl. ij.

5 ¶ † No. ibi: anteq̃ ep̃s memoratus. ꝙ p̃sumẽdum est ꝓ eo qui ꝓbauit antiquiorẽ possessionẽ. ad qđ vide qđ no. Inno. in. c. sepe. de resti. spo. ⁊ qđ legiẽ ⁊ no. i. c. licet. d ꝓba. ⁊ ꝑ Bart. in. l. cum q̄rebaẽ. C. vñ vi.

6 ¶ † No. vlti. ibi: gñalis cõsuetudo. ꝙ cõsuetudo generalis ꝓuincie debet. extẽdi ad loca particularia ipsius prouincie. Dixit tamẽ hic Egidi. ꝙ nõ sufficeret gñalis cõsuetudo sine speciali consuetudine ꝑticulariũ locorũ. Host. tñ in cõtrariũ adducit. c. sup eo. j. de censi. ⁊ c. fi. de offi. arch. ⁊ ita trãseunt doc. Sed tu dic clarius ⁊ melius ꝙ generalis cõsuetudo non debet extendi cõtra ius cõmune ad loca particularia[d] in quib⁹ nõ est talis ꝯsuetudo.[e] Et idẽ puto vbi ꝯsuetudo generalis esset al's multũ onerosa: q̄ nõ debet extẽdi cũ preiudicio illorũ q fuerũt diligẽtes in nõ admittẽdo talẽ ꝯsuetudinẽ. vt not. voluit Innocẽ. in. c. fi. de offi. archidia. Pro hoc facit regula odia. de reg. iu. li. vj. ⁊ c. cũ contingat. de deci. ⁊ l. qđ vo cõtra rationem. ff. de leg. Et in his casibus põt ꝓcedere opi. Egi. Nã ista cõsuetudo ꝙ canonici eligãt canonicos irrequisito ep̃o est ꝯ ius: vt statim diceẽ super gl. ergo cõsuetudo gñalis prouincie nõ sufficit nisi adsit ẽt cõsuetudo sp̃alis loci. Et ad istũ tex. dic qđ capl'm hic nõ fundabat se solũ sup hac cõsuetudine generali sꝫ super alijs ꝓbatiõib⁹ quas induxit per quas ꝓbauit intentionẽ suã: vt ptꝫ in prima parte. c. in fi. Uñ cõsuetudo generalis solũ hic adminiculabatur intentioni capituli: ideo text. dicit maxime si sit notorium ⁊c. ¶ Idẽ eñi fuisset si nõ cõcurrisset cõsuetudo gñalis: ⁊ h̃ ꝓpter probatiões capituli. Sed vbi cõsuetudo nõ est cõtra ius: nec aliter onerosa tũc in dubijs particulariũ locorũ recurrendũ est ad cõsuetudinẽ generalẽ ꝓuincie. ⁊ hoc casu loquiẽ. d. ca. super eo. Et aduerte q̄ ꝓprie ista nõ erat cõsuetudo quatenus capitulũ vult acquirere iura ꝯ epm. sed potius est p̃scriptio. De cuius natura est detrahere vni ⁊ acq̄rere p̃scribẽti. Unde in tali cõsuetudine improprie dicta requirereẽ titulus sicut in p̃scriptiõe. De quo habes gl. singu. in. c. ij. de cõsue. li. vj. que sic debet intelligi ⁊ limitari. ⁊ vide ibi latius per Ioan. an. in nouella.

7 ¶ † In gl. j. ibi: q̄ non erãt distincte prebende: vult ergo gl. ⁊ bene ꝙ vbi nõ sunt distincte prebende seu cert⁹ numerus p̃bendarũ ⁊ canonicorũ ibi nõ sit deuolutio potestatis ad superiorẽ ex negligẽtia habẽtis ꝓuidere seu cõferre. Et hoc ꝓbaẽ in. c. ij. iuncto. c. ex parte. de ꝯces. prebẽ. nã deuolutio potestatis fit vbi beneficiũ vacat vt in. d. c. ij. Sed vbi nõ est certus numerus: nõ est dare vacationẽ. vt in. c. dilecto. de prebẽdis. Et id qđ tenet hic gl. sequiẽ apertius hic Innoc. dicens ꝙ vbi prebẽde nõ sunt distincte nõ põt ep̃s supplere negligẽtiã lꝫ possit cõpellere habẽtes ꝓuidere per cẽsurã ecclesiasticã. Sed Hosti. dicit ⁊ melius ꝙ licet deuolutio hic casu non fiat ipso iure: põt tamen ep̃s assignare terminũ canonicis intra quẽ debeãt ecclesie ꝓuidere de ministris: qđ si nõ fecerint poterit ep̃s lapso termino ꝓuidere. arg. opti. in c. irrefragabili. §. excessus. de offi. ordi. ⁊ c. quanto. ⁊ c. ad reprimẽdã. eod. titu. ⁊ c. significasti. de offi. dele. facit tex. ix. q. ij. cum scimus. Et hoc dictũ cõiter tenetur. ⁊ idem dixi in. d. c. ex parte astensis. ⁊ iste est optimus modus supplendi negligentiã inferioris etiam in alijs iuribus prescriptis cõtra epm. Videẽ enim data potestas inferiorib⁹ in q̃tum sunt soliciti in ea explicãda. ideo data negligentia modo p̃dicto põt ep̃s supplere: vt in iuribus prealle. ⁊ hoc no. ¶ In gl. ij. ibi: dico ꝙ de iure cõi simul ad epm ⁊ capl'm pertinet collatio bñficiorũ ⁊c. põdera verba gl. nã cũ in prin. formauerit q̃stionẽ de collatiõe prebẽdarũ duntaxat: nunc aũt videẽ generaliter cõcludere vt omnium beneficiorũ collatio pertineat de iure cõmuni ad epm ⁊ capitulum simul.[f]

Sed quatenus

Sed quatenꝰ loquitur generaliter male dicit. nec. c. nobis. quod allegat hic ꝓbat. imo ↄtrariū dicit cū dicat patronū debere p̄ntare instituendum ep̄o ⁊ nullam mentionē agi de cap̄lo. Itē ↄ gl. est tex. in. c. cū ex iniūcto. in fi. de here. vbi dr̄ ꝙ institutio ⁊ destitutio p̄sonarū pertinet ad ep̄m. Ad idē. c. nouit. ⁊. c. ꝗ̄to. de his q̄ fi. a p̄la. vbi in institutionibꝰ a collationibus solū mādatur inquiri cap̄li ↄsiliū. Sed forte gl. voluit itelligere de collatiōe p̄bēdarū ecclesie cathedralis sꝫ vsa fuit

8 vocabulo nimis generali. †Et qm̄ ꝑ hac materia semꝑ fit remissio ad istud cap̄ꝫ ꝓsequar latius eā vltra alios. Vn̄ gn̄aliter cū queritur ad quē de iure cōi pertinet ꝓuisio dignitatū ⁊ bn̄ficiorū dic ꝙ aut querit̄ de p̄laturis ecclesiarum collegiatarum: aut de beneficijs inferioribꝰ. ¶ Primo casu in ecclesijs cathedralibus olīꝫ ꝑtinebat ꝓuisio ad solū romanū pontificē: in inferioribus aūt ꝑtinebat ꝓuisio ad episcopū loci. sꝫ postea tractu tēporis fuit per papā data potestas cuilibet collegio eligēdi sibi p̄latuꝫ siue sit ecclesia cathedralis siue inferior. vt in c. j. ꝫ. eo. in. c. ne ꝑ defectu. ⁊. c. q̄r propter. j. e. ⁊. xvj. q. vij. ↄgregatio. Et de p̄dictis vide bo. glo. in. c. ꝗ̄ꝙ de elect. lib. vj. ⁊ per Io. an. in regula qd̄ alicui gratiose. de reg. iur. lib. vj. in mercu. presertim in solutione q̄stionis. Et potestas cōfirmandi electos fuit data superiori immediate. vn̄ electionē abbatis cōfirmabat ep̄s loci. xviij. qō. ij. in. c. j. Electionē vō ep̄i cōfirmabat metropolitanus. vt in. c. seq. ⁊ electionē metropolitani cōfirmabat patriarcha ꝓpriꝰ. vt in. c. antiqua. ꝺ preuile. Electionē v̄o patriarche cōfirmabat solꝰ papa q̄r nō ē dare aliū superio

a rē^a vt ibi. Scd̄o casu principali cū querit̄ de ꝓuisione aliorū bn̄ficiorū subdistingue ꝙ aut querit̄ de bn̄ficijs sitis in eccl̄ia cathedrali: aut de bn̄ficijs sitis in ecclesijs collegiatis inferioribꝰ: aut de bn̄ficijs sonātibus in nomē rectorie. ¶ Primo casu aut queritur de prebēdis ipsius ecclesie cathedralis: aut de dignitatibus ibidē sitis. Primo mēbro. s. circa prebēdas ecclesie cathedralis tres reperiunt̄ p̄ncipales opiniones. Vna hꝫ vt ꝑtineat collatio ad ep̄m cū cōsensu cap̄li. ⁊ hāc tenuit Cōpost. hic ꝑ qua. j. de his que fiūt a p̄la. c. ea noscitur. Scd̄aꝫ opinionem tenuit hic Hostiē. dicēs qd̄ ep̄s habet hoc facere cū ↄsilio tn̄ cap̄li. Pro hoc. c. nouit. ⁊. c. ꝗ̄to. de his q̄ fiūt a p̄la. Nisi oīa bona possiderent̄ simul ꝑ p̄latū ⁊ cap̄lm: q̄r tūc simul haberēt explicare. Vel nisi iteresset alicuꝰ specialr̄: q̄r tūc haberet ep̄s hoc facere cū ↄsensu illiꝰ per. c. ad hec. in fi. de offi. archi. Tertia opi. ponit̄ hic in gl. vt simul ꝑtineat ad ep̄m cap̄lm. ⁊ hec opinio differt a precedentibus: Aliud eñ est qd̄ simul habeāt cōferre: aliud qd̄ ep̄s cū cōsensu cap̄li. vt legitur ⁊ not. in. c. vnico. ne sede vacāte. lib. vj. Et hāc opinionem qd̄ simul ꝑtineat ad vtrūqꝫ: tenet gl. in. c. irrefragabili. de offi. ordi. ⁊ in. c. fi. de sup. neglig̃e. p̄lato. ⁊ in. §. j. xxj. dist. ⁊. c. dist. c. j. vsi. post secundā. secuti sunt hic Philip. Vincē. ⁊ Gof. Et ꝑ istis facit ƀm Io. an. i. c. qd̄ ↄbusdā. de fideiuſ. ⁊. c. q̄r nōnullis. §. verū. j. de magistris. ⁊ quodāmodo doct. ⁊ moder. trāseūt cōiter cū hac opi. dn̄i de Ro. tetigerūt decisi. clx. potiꝰ recitādo opinionē istā ꝗ̄ disponēdo. ¶ Ego dicerē sic: ꝙ aut cōstat p̄bēdas fuisse institutas de bonis cōmunibus eccl̄ie: aut de bonis alicuiꝰ priuate p̄sone q̄ illas instituit retinēdo sibi patronatū. aut dubitat̄ de quibus bonis fuerūt institute. Primo casu quādo ex bonis cōibus ecclesie placet mihi opi. istius glo. vt simul ad vtrūqꝫ ꝑtineat creatio: seu prebēdarū collatio: tum q̄r ex bonis cōibꝰ institute sunt: tum etiam q̄r interest omniū de eccl̄ia habere canonicos gratos. Vn̄ cū in hoc casu concurrant duo vincula: dicamus qd̄ simul habeāt prouidere per illā regulā generalē qd̄ oēs tāgit: ab oibus dꝫ approbari. vt in. d. c. ad hec. Sed in eo casu qn̄ prebēde habent patronū puto ꝙ patronus habeat ep̄o presentare. iuxta no. in. c. nobis. de iurepatr. Sꝫ ep̄s instituet cū cōsilio vel saltē cū consensu canonicorū: sed principaliter institutio pertinet ad ep̄m. arg. opti. in. c. nullus. xvj. qō. vij. ⁊ potius requirerē cōsiliū ꝗ̄ consensum. arg. c. nouit. ⁊. c. ꝗ̄to. de his q̄ fiūt a prela. ⁊ hoc casu ꝓcedat opi. Hosti. ¶ In tertio vero casu cum sumus in dubio tenerē adhuc istā gl. q̄r in dubio p̄bende presumuntur institute ex bonis cōibus ecclesie. vt in. §. fi. xij. q. j. Et ꝑ hoc membro ⁊ primo adde qd̄ no. Inn. in. c. dilecti. de maio. ⁊ obed. vbi no. dicit ꝙ dignitas ⁊ iura ecclesie possidētur pariter per ep̄m ⁊ cap̄lm. ar. in ca. cū clerici. j. de ver. sig. ¶ Idē qd̄. s̄. puto in ꝓuisione dignitatū ipsius

b eccl̄ie cathedralis eisdē rationibus.^b Licet doc. hic nihil dicāt circa prouisionē ipsarū dignitatū. In tertio mēbro: scꝫ circa prouisionem inferioris bn̄ficij ipsiꝰ eccl̄ie cathedralis: puto ꝙ solus ep̄s possit illa conferre etiā sine cōsensu vel consilio cap̄li: q̄r ista minora explicat ep̄s ex suo officio generali. Qd̄ videtur voluisse Innocē. in. d. c. nouit. seu in. c. quāto. eo. ti. de his que fiunt a p̄la. ⁊ facit qd̄ ipse Inno. not. in ca. fi. de maio. ⁊ obed. vbi dr̄ gn̄aliter ꝙ ista minora explicat rector cuiuscūqꝫ vniuersitatis ex suo officio sine ipsa vniuersitate. Quo ad secundū casum scꝫ cū queritur de ꝓuisione bn̄ficiorū seu prebendarum ecclesie collegiate inferioris. Io. calde. tenuit hic qd̄ p̄latus et cap̄lm illiꝰ eccl̄ie irrequisito ep̄o ꝓuidebūt sicut peragūt alia ipsius ecclesie negotia. Nec est tāta cōio inter ep̄m ⁊ ecclesiā inferiorē sibi subiectā: quāta inter ep̄m ⁊ ecclesiā suā cathedralē. vt in. c. requisisti. j. de testa. Merito aliud dicēdū in prebēdis eccl̄ie cathedralis ꝗ̄ in prebendis eccl̄ie inferioris. Prouideat ergo p̄latꝰ ⁊ capitulū illiꝰ ecclesie sicut aliorū bonorū habēt administrationē. ⁊ hec fuit opinio principaliter

c Hosti. in. c. ij. de insti.^c ¶ Dn̄i de Ro. in. d. deci. clx. fuerunt varij. nā quidā tenuerūt qd̄ presentatio pertinet ad prelatū ⁊ cap̄lm illius eccl̄ie inferioris: institutio v̄o ad ip̄m ep̄m loci. Sed collector decisionū tenet precedentē opinionē vt ꝑtineat ꝓuisio ad prelatū ⁊ cap̄lm illius ecclesie. ¶ Ioā. de ligna hic tenuit opinionē precedentē vt p̄sentatio ꝑtineat ad ecclesiā inferiorē ⁊ institutio ad ep̄m. ⁊ hāc secutus fuit Federi. de senis: cōsilio. ccxxxij. vbi plenius videas. Et mihi placet hec vltima opinio: q̄r iura generaliter dicūt qd̄ institutio beneficiorū pertinet ad ep̄m: et qd̄ habet prouidere de prebēdis ⁊ alijs beneficijs. Ad hoc bonus tex. in. c. nullus. xj. qō. vij. ⁊ in. d. c. cum ex iniuncto. Optime facit. xvj. q. v. in. c. j. vbi no. ꝓbat̄ qd̄ etiā si alienus ep̄s capellā construat in aliena diocesi reseruatur sibi dūtaxat presentatio sicut cuicunqꝫ patrono priuato. institutio vero ⁊ alia iura ep̄alia reseruant̄ ep̄o loci. Ergo p̄supposito qd̄ ex bonis eccl̄ie inferioris fuissent institute p̄bende: ex quo tamē sunt bona redacta ad spiritualia beneficia debet institutio ꝑtinere ad episcopū. Sed vbi p̄bēde nō essent annexe canonicatibꝰ: sed cōsisterēt in mera temporalitate tūc tenerem opinionē contrariā vt institutio canonicorū pertineret ad ep̄m ⁊ presentatio ad ecclesiam inferiorē. ¶ Tertio ⁊ vltimo casu cum queritur de beneficijs sonantibꝰ in nomē rectorie dico qd̄ de iure cōmuni collatio seu institutio pertinet ad solū ep̄m qui in maioribus beneficijs prouidebit cū consilio capituli sui: in minoribꝰ sine consilio. vt legitur ⁊ nota. in. d. c. quanto. Et si beneficia ista habent patronū fiet presentatio per eū ipsi ep̄o. vt in dicto. c. nobis. Aduerte tn̄ quia quandoqꝫ beneficium seu capella est fundata in ipsa ecclesia inferiori: ⁊ tunc puto qd̄ ratiōe fundi rector ipsius ecclesie habebit p̄sentare vna cum patrono. Nam ratione fundi acquiritur iuspatronatus vt in dicto. c. nobis. ⁊ plene per glo. xvj. q. vij. in. c. pie mentis. ⁊ vide quod not. gloss. lxxxij. dist. c. j. tetigi in. c. ad audientiam. el. j. de eccle. edifican. vbi vide. Si autem capella est edificata extra ecclesiam in parochia tamē alicuius ecclesie. Et tūc distingue quod aut ecclesia parochialis cōtribuit in dote ⁊ habet presentationē vna cum patrono. vt est tex. in dicto. c. ad audientiam. aut nihil tribuit ⁊ tunc non potest pretēdere etiam presentationem vt probatur a contrario in dicto. c. ad audientiam. sed hoc casu p̄sentatio pertinet ad patronū si superest. Si autem non constat de patrono dixerūt quidā quod presentatio pertinet ad parochianos. Sed tu tene ꝙ libera collatio pertinebat ad episcopum ⁊ idē dicendum de ipsa ecclesia parochiali si non constat habere patronum: ⁊ nota. voluit Innocen. in c. cum venerabilis. in fine. de exceptioni. Ioan. andre. in. c. vnico. de capel. monacho. libro sexto.

10 †An autem parochiani presumantur patroni si sunt in possessione presentandi ⁊ non constat de alio patrono. vide quod no. Ioan. andr. in dicta regula quod alicui gratiose. ⁊ facit ad materiam c. j. de religio. domibꝰ. Adde tamen ad predicta glo. singu. in. c. eam te. de eta. ⁊ qualita. que dicit quod si ecclesia parochialis edificat in fundo suo aliam ecclesiam poterit ibi ponere vicariuꝫ. Et prelatus maioris ecclesie erit prelatus vtriusqꝫ. Sed illam glo. intelligerem quando ecclesia parochialis edificauit sibi capellam vicinam quasi in adiutorium sui non autem vt esset beneficium per se stans. Nam tūc de necessitate habebit ibi presentare rectorem perpetuum: quod sentit ibi Innocē. sicut seruatur in quolibet rectore: predicta procedūt in institutione beneficiorum secularium. ¶ Quid autem in reformatione ecclesiarum regularium ad quem pertinet creatio. vide gloss. singu. in. c. finali. de regu. libro. vj. que dicit quod ad abbatem ⁊ conuentum simul. nisi aliud habeat consuetudo. Fundatur per. c. ea noscitur. de his que fiunt a prela. qui quidem tex. profecto non probat illam opin̄. nec aliquo iure probatur.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Aliū supiorē. Ad quē spectet ꝓuisio p̄bendarū sitarū i eccl̄ia collegiata et cathedrali. vide Gof. ⁊ Host. recitatos ꝑ Io. an. in. c. postulastis. j. ꝺ ↄces. p̄bē. vbi etiā bo. text. in ista materia pondera etiā ꝙ tex. i. c. pe. ne sede vacā. vr̄ ꝓbare ꝙ collatio p̄bēdarū eccl̄ie cathedralis ꝑtinet ad solū ep̄m: intelligēdo illū tex. ꝓut itelligūt ibi oēs doc. ⁊ latissime de hac materia vide. d. Io. ꝺ Selua. in trac. de bn̄ficio. in. ij. parte. q. xxij. vbi pulchre reassumit omnes casus.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Eisdē rōnibꝰ. Vide Dn̄icū in c. deliberatiōe in iiij. no. vbi Philip. frā. i. c. primo de offic. leg. li. vj. Old. i. cōsi. cxlvj. factum tale est.

Sebasti. Sapia.

c ¶ De insti. Pro hac opi. vr̄ bonꝰ tex. in. c. significatum est. ⁊ ibi not. Io. de imo. de p̄bē. vide Fel. in. c. cū venerabilis. i xj. ⁊. xij. colū. j. de excep. ⁊ Card. in cle. j. i vſ. abbate de sta. mona. vbi idē tꝫ ꝙ Hosti. vide Lap. alleg. vlti. ⁊ rotā in nouis sub tit. de cōces. p̄ben. decisio. iiij. inci. de collatiōe prebēdarū. ⁊ in antiquioribꝰ sub titu. de p̄ben. decisi. viij. incipi. queritur: ⁊ vtrobiqꝫ concluditur quod ad solū collegium pertinet.

Unde potius credo ꝙ ptineat ad abbatē per.c. nullam.xviij.qō.ij.z vide qd dixi latius in.d.c.ea noscitur. Quid aūt si essent mortui oēs de ecclesia collegiata dic ꝙ superior immediatus puidebit de plato.vt no. Cōpost.in ca.ne p defectu. j.eo.z sequit Fede.de señ.d.ɔsi.xxxiiij.facit ꝙ no. 10 glo.xviij.q.ij.c.j. † Hec oīa pcedūt nisi cōtrariū habeat cōsuetudo:q̄ in puisione beneficiorū prefertur iuri cōi:vt hic.z in.c.si.de instit.z in.d.c. ea 11 noscit.z in.c.abbate sane.de v.sig. ¶ In gloss. in ver.iniuriarū ibi:z si noceat alij.no.bñ hāc gl.iūcto tex.ꝙ non dr quis facere iniuriā vtendo iure suo[a] licet ex tali vsu alteri puta vicino noceat vl' consueta cōmoda auferat:ex quo nō facit aīo iniuriādi. Nā tūc posset cōueniri actiōe iniuriarū[b]. vt in.l.pe.ff.de iniurijs. Pone exēplū si habens partē dom⁹ inferiorē facit ignē pro vsu suo. Nā lz fumus ascēdēdo intret p fenestrā partis superioris:ita vt noceat dño illi⁹ partis superioris nō pōt pꝑter h̄ ꝫ eū agi ex quo nō facit aīo iniuriādi. Sec⁹ qñ disponeret circa rē vicini.de quo dicēdū vt no.psertim per bart.in.l.fluminū.ff. de dā.infect.z in.l.j.§.deniqz.ff.de aqua plu.arcē.vbi bo.tex. Et facit qd in simili no. Inn.in ca.si.de resti.spo.vbi dicit ꝙ cum emulatione z iniuria alterius nō licet noua castra facere nec vetera incastellare que non probantur prius fuisse habitata qd nota. ¶ In gl.antepenul.doc.cōiter referunt not.gl.ꝙ qñ duo probāt exercuisse eundē actū insolidum z probationes sunt equales:si act⁹ ille ptinebat ad vtrūqz debet p vtroqz sentētiari: vt illū actū exerceāt cōiter. Quia in dubio debet probatio interpretari vt cōueniat nature negotij de quo agitur.iiij.q.iij.testes.not. Inn.in.c. auditis.de prescrip.z vide qd dixi post glo.in.c. lz.de probatio. ¶ Sz circa hoc q̄rit presupposito ꝙ creatio canonicorū spectet ad epm z capitulum simul.qd si ipse cōsentiat in vnū z capl'm in aliū qs illorū sit preferendus. Jo.an.remittit ad not. in.c.postulastis.de cōces.pben.tu vero dic ꝙ neuter[c] est admittēd⁹ cū nemo cōsensum habeat epi z capituli:ad hoc em̄ vt teneat creatio seu receptio opz ꝙ cōcurrat cōsensus epi z capl'i seu maioris partis ipsi⁹.de quo vide tex.iūcta gl.in.c.vnico.ne sede vacan.li.vj.z qd dixi in.d. c. postula12 stis. † Et si nō cōueniunt intra tps p̄fixū ad puidēdū.de quo in ca.ij.de cōcess.prebē.fiet deuolutio ad superiorē per istorū negligētiā cū verum sit dicere eos nō puidisse tpe debito.vt in.d. c. ij. z.d.c.postulastis. ¶ In gl.pe.ibi agebat petitorio.sentit gl.z bene ꝙ in primo arti.libelli agebatur possessorio.s.retinende:ne capl'm impediret epm in possessione sua.z p hoc tacite petebat vt canonici p eū instituti deberēt admitti in ecclesia tanquā canonici.nā ad validitatē institutiōis facte sufficit ꝙ instituēs erat in possessiōe tpe institutionis.vt in.c.querelā.ꝫ.eo.z in.c.cum olim.de cau.pos.z pprieta. ¶ In.ij.arti.agebatur petitorio puta confessoria actiōe qr dicebat eps ꝙ de iure pertinebat ad eū ptās recipiēdi canonicos z sic petebat p eo pnuntiari:sed ex defectu pbationis z qr capl'm melius probauit de iure suo succubuit eps in vtroqz articulo. Abbas.

1 ☞ Cōpromittētes tenētur electionē factam a compromissarijs acceptare nisi ex iusta causa.

2 Compromissarij si nō omnes sed maior pars cōsentiat quicquid agunt valet.

3 Archiepiscopus habet potestatem confirmandi electionem suffraganei sui.

4 Testes singulares non probant.

5 Snīa lata in cā bñficiali nō trāsit in rē iudicatā nisi post decēdiū:qd nō est indistincte verum. 6.

Sententia lata super causa matrimoniali nunq̄ transit in rem iudicatam.

Sententia nutritiua peccati nunq̄ transit in rem iudicatam.

7 Calumnia non potest opponi accusanti:si pbat per vnum testem.8.

8 Testis vnus non facit semiplenam probationē nisi super facto principali.

9 Dispēsatio sup etate in dignitatib⁹ eccl'iastici ꝫ est reseruata pape lz alīq casu possit etiā eps.11.

10 Dispēsare ꝫ ɔstitutionē cōcilij solus papa pōt.

12 Testes minus idonei admittuntur qñ ex natura negotij non potest haberi alia probatio.

Testis nō iudicatur idoneus qñ ex suo dicto potest ascribi sibi laus vel vituperium.

Opponens aliquas solennitates defuisse in aliquo actu habet probare.

13 Nō pōt qs se obligare ad penā bñficij perdendi.

Popularis actio extinguitur vno agente:z nō recipitur procurator in tali actione.

Accusatus ab vno si fuit absolutus non potest vlterius accusari.

1 **Cum dilectus.** † Compromittētes tenent recipere electū a compromissarijs si sit dign⁹:nisi ꝫ formā cōpromissi eū appareat electū. Et tres sunt partes. In pⁱma ponit allegatio p electo. In secūda ibi:verū allegatio cōtra electū. In tertia ibi:nos ꝟo diffinitiōis ɔmissio. ¶ Casus l'ralis. Eccl'ia morineñ.destituta pastore archidiacon⁹ eiusdē eccl'ie electus extitit in pastorē:sup ista electione iā cōfirmata orta fuit postmodū cōtrouersia inter epm electū z ei⁹ sequaces:z quosdā alios canonicos eiusdē ecclesie.delata est q̄stio ad sedem apostolicā.ex parte electi fuit ppositū corā papa qd cū eccl'ia ipsa vacaret canonici eiusdem in tres canonicos morineñ.ptātē eligēdi epm cōtulerūt:pmittētes vt illū reciperēt in rectorē quē de gremio eccl'ie ducerēt eligēdum.qui examinatis volūtatib⁹ singulorū archidiaconū ipsi⁹ ecclesie elegerūt:metropolitan⁹ electionem examinans.z psonā electi z de etate ipsi⁹ veritatē inquirens pronūtiauit ipm in etate nō sustinere defectū z electionē ipsi⁹ cōfirmauit, vñ petebat iponi silentiū pti aduerse q̄ malitiose se opponebat: verū quidā. B. noie pposuit ex aduerso sub pena bñficij sui se obligās ꝙ p̄dictis trib⁹ sub hac forma fuit data eligēdi potestas:vt examinatis volūtatibus singulorū illū in quē oēs vel maior z sanior pars capituli de gremio eccl'ie consentiret eligere tenerent:sz ipsi electores potestatem sibi traditā nō seruātes dictū archidiaconū quē pauci de capl'o noiarūt eligere p̄sumpserūt. Uñ canonici morineñ.postmodū mirabantur qualiter archidiacon⁹ fuerat electus cū plures essent in eccl'ia digniores ceperunt etiā publice pfiteri ꝙ ipsum nullatenus noiarūt:z sic talē surreptionē dño pape retulerūt:petens dictus. B. dictū archidiaco.remoueri ab eccl'ia morineñ. Dñs papa vidēs ꝙ res ista erat perniciosa exēplo ita duxit puidēdū:vt ꝫdictores pstarēt iuramentū ꝙ malitiose nō proponāt hmōi qōnē z predicti tres electores iuramēto astringātur dicere veritatē:quot ex canonicis examinatiōis tēpore in dictū archidiaconū cōuenērūt:vt si tres vel duo illorū dixerint ꝙ maior pars consensit in dictum archidiaco.cōtradictorib⁹ silētiū imponat: cū illorū pbatio sufficiēs nō esset eo ꝙ essent in suis testimonijs singulares.si vero dixerūt ꝙ a paucioribus fuerit noiat⁹:tūc si fuerit sufficiēter pbatū ꝙ illū de gremio eccl'ie ʒm formā sibi datā eligere tenent in quē oēs vel maior pars capl'i cōsentirēt electio ipsi⁹ casset:alioqn qd de ipso archidiacono factū est ratū habeat: z cōtradictores cōpescant ab ipsi⁹ molestatiōe.z iudices p̄dictū. B. priuēt pbēda morineñ.eccl'ie:q se ad penā.si in pbatiōe deficeret obligauit: nō obstante ꝙ sup etatis defectu obiectū fuerat ꝫ epm cum idē. B. nō multū institerit z sup h̄ a metropolitano fuerit iudicatū:cui⁹ snīa i rē trāsit iudicatā a q̄ intra decēdiū nō fuerat appellatū. B. ¶ Not. j.ꝙ ptās eligēdi simpl'r i tres p capl'm pt ɔpromitti. Sz est dubiū nūqd hoc casu valeat electio facta a maiori parte:qdā dixerūt ꝙ non sed opz ꝙ oēs ɔueniāt ex quo cōpromissum fuit simpl'r factū ad instar pluriū pcuratorū datorū simpl'r nō insolidū.[d] Habēt em̄ isti oēs simul potestatē ita ꝙ non

a ¶ Jure suo.adde Roma.cō.j. vbi ponit an soci⁹ inuito socio possit in cōi solo fortilitium edificare.
☞ Sebasti. Sapia.

b ¶ Actione iniuriarū.vide Sali. in.l.altius.C. de serui.z aq̄. qui dicit qd lz vnicuiqz sit pmissum facere fenestrā in suo pariete nō tñ poterit facere vt videat vxorē vel filiā vicini:z ita ꝺ facto se rñdisse dicit Pau. ꝺ ca. in.l.cum eo.ff. de serui vrba. p̄dio. z aliqua pulchra ad ppositum ponit do. Jas. in repetit.l.quominus. in.v.col.ff.de flumi.z in.l.ex hoc iure.colū.ij.ff. de iusti.z iur. Et aliqua posui i repe. l.creditores.in secundo nota. C.de pigno. vbi ad limitationē regule ꝙ non videt facere iniuriam alicui qui vtitur iure suo.vt nō procedat qñ vtitur in odiū alicuius. allegaui tex. probātē in.l.bouē.§. si qs cū consiliū. ff.de edil.edic. et in.l.quia redhibito.vbi glo.no.ff. de alie.iudic.mu tan.cau.fac.

c ¶ Neuter. Adde ꝙ si ptās esset ipar ꝙ dignior z sic eps esset preferendus.vt vo lu.cal. consil.vij. de preben.

d ¶ Insolidū. ad de Cal.consil.vj. de elec.
¶ Addō ad principalē. q. docto. post Bart.in.l.inter partes.z in.d. l.duo ex trib⁹.ff. de re iudi.z vide in materia qd qñ sunt plures arbitri nō potest fieri actus corā vno tm̄:do.Alexā. in ɔsi.iij.in.iiij. col. ꝟ.z tāto forti⁹ in.j.volu.vbi ponit ētan vn⁹ arbiter possit ɔmittere vices suas ꝺ quo vltra p bal. in consi.cclxvj.in iij.lib.z per eundē Alex.in cōsi. xix.in.iiij.colū.in pnci.in.iiij. volu. Et cōsidera vnā differētiā iter arbitros z pcuratores. nā maior pars arbitrorū pōt alijs inuitis iudicare.d.l.duo ex trib⁹.ff. de re iudic.sed non est ita in pcuratoribus qr duo nolēte tertio nihil agūt vt colligit ex. d. c.si duo.z ex dictis Abb. hic q̄ autē sit rō differētie inter istos casus cogita. ae ne.de fal.
Anto.Francis.
¶ Ad istā materiā videnda sunt q̄ habent in.l.itē si vnus.§.itē si in tres.ff.ꝺ arbi.nā qñ sunt plures arbitri debēt omnes requiri al's non valeret snīa qr vnus qui erat absens si fuisset presens potuisset alios attrahere in suā sniam z nisi oēs sint requisiti nō videtur seruata forma mandati seu compromissi. Et vide q̄ hñr in.c. prudentiam.de offi. dele. leg.z in.c.cū plures.de offi. dele. lib.vj.

tia ꝙ non vʒ qcqd agunt nisi oēs cōsentiāt.ad hoc.l.pluribus.ff.de ꝓ-
cu.⁊.c.si duo.eo.ti.li.vj.Sed cōpo.cuius dictum vr̄ placere doc. tenet
a ꝯtrariū ꝙ vʒ electio facta a maiori parte cōpromissariorū[a] ad instar ar-
bitrorū:vt in.l.si in tres.ff.de ar.⁊ in.c.fi.j.de re.iu.Et hoc dictuʒ mihi
plʒ.nā sicut in iudicibꝰ vʒ ꝙ fit a maiori parte alijs p̄ntibus ⁊ ꝯdicēti
bus.vt in.d.c.fi.ita dʒ valere ꝙ fit a maiori parte istorū cōpromissario
rum.Et ex hoc dicto no.ꝙ cū aliqui eligunt simpl'r ad aliqḋ officium
exercendū tʒ qcqd facit maior pars minori parte p̄nte ⁊ ꝯdicēte qḋ te-
3 ne menti.¶ †No.ij.ꝙ metropolitanꝰ hʒ a iure ptātē examinandi ⁊ cō-
firmandi electionē suffraganei sui.ad idē.c.nihil.j.eo.¶No.iij.ꝙ po
testas eligēdi pōt ꝯferri in cōpromissarios:cū restrictione vt illū teneā
tur eligere in quē ꝯsenserint oēs de capl'o vel maior ps.Contra qḋ vr̄
obstare.c.cū terra.s̄.eo.nā sublata est libertas eligēdi qḋ esse nō dʒ vt
ibi:sed r̄nde ꝙ illud ꝓcedit in ipsis electoribꝰ qui habēt electionē iure
ꝓprio quorū libertas non dʒ ita restringi q: non ḋr electio vbi amittit̃
libertas eligendi:vt in.c.vbi periculum.§.ceterum.j.e.lib.vj.Istud ve-
b ro.c.ꝓcedit in ipsis cōpromissarijs quoꝝ ptās pōt restringi[b]:sunt enim
isti hoc casu quasi ministri ipsorū canonicorū eligētiū:⁊ not.hoc dictū
4 pro limitatione illius.c.cū terra.¶ † Itē no.ꝙ testes singulares nō ꝓ-
bant cōcor.c.cū cām.j.de test.⁊ quotidie solet ad hoc allegari iste tex.
qḋ tū limita ꝓut no.gl.sing.in.l.ob carmē.ff.de testi.⁊ p Ange.de peru.
in dispu.que incipit astēsis miles.⁊ facit qḋ no.gl.iij.q.ix.c.nihilominꝰ
5 ⁊.c.testes.⁊ per Inno.⁊ Io.an.in.c.qualr̄ ⁊ qñ.el.ij.de accu. † Item no.
c ⁊ tene menti semper tex.q: alibi nō ita bñ ꝓbat̃ ꝙ sn̄ia[c] lata in cā benefi
ciali trāsit in rem iudi.per lapsum decēdij respectu.s.ꝯdictoris:sed nō
in fauorē bn̄ficiati quominꝰ saltē iudex ex officio suo possit inquirere
de ti.legitimo:ad qḋ vide gl.no.⁊ qḋ ibi dixi in.c.j.de cōces.p̄bē.¶Sed
cōtra hoc vltimū opp.de.c.tenor.⁊.c.lator.⁊.c.ꝯsanguinei.j.de re iudi.
d vbi ptʒ ꝙ in cā matrimoniali sn̄ia nō trāsit in rē iudicatā:[d] ergo nec in
matrimonio sp̄uali cū ista iudicentur a pari:vt in.c.ij.de trāsla.epi.sol.
ꝯtrium vr̄ difficile.⁊ soluit Host.ꝙ ꝯ legē diuinā nō trāsit sn̄ia in rem
iudicatā vt in ꝯtrijs:sed ꝯ legē canonicā aliqñ papa statuit vt non tran
seat sicut cum fert̃ sn̄ia sup matrimonio in gradibus humana lege ꝓ-
hibitis vt i ꝯtrijs.aliqñ statuit vt trāseat:vt hic.nā pōt papa supra ius
disponere:vt in.c.proposuit.de cōces.prebē.⁊ cum hac solutiōe trāseūt
hic cōiter doc.Que quidē solutio mihi non videt̃ ꝑfecta:q: papa non
dʒ disponere diuersa sine cā.nā dispositio capituloꝝ pro ꝯtrijs allega-
torū est fundata super pctō:vt no.gl.in.d.c.lator.Unde vbicūqʒ immi
net pctm̄ in obseruatione sn̄ie iniuste nō trāsit sn̄ia in rem iudicataʒ vt
ibi no.Sed in casu nostro imminet pctm̄.s.ꝙ p surreptionis astutiam
qs detineret dignitatē ep̄alē.j.q.j.ordinationes.⁊ hic.Quare pōt dici
⁊ melius ꝙ sn̄ia trāsiuit hic in rē iudicatā in preiudiciū volētiuʒ ꝯdice-
re.q: p̄nt ipsi ꝯdictionē omittere sine peccato cū sponte veniāt ad ꝯdi-
cendum.Unde cum semel acqeuerint sn̄ie nō appellando nō p̄nt am-
plius ꝯdicere:vt in.c.qḋ ad ꝯsultationē.de re iu.Sed hec sn̄ia nō trāsit
in rē iudicatā in fauorē beneficiati:q: in eius persona iminet peccatuʒ
vn̄ superior pōt semꝑ ex officio suo inqrere.ad hoc qḋ not.Innoc.in.c.
ad aures.de rescri.⁊ optime facit text.in.c.cōstitutus.j.de ap.⁊ p gl.in
c.si forte.de elec.lib.vj.⁊ in.c.j.de ꝯces.p̄bē.⁊ ꝓbat̃ hoc ſm vnum intelle.
versi.nos vero.Sed in mr̄imonio carnali peccat coniunx obseruando
sn̄iam ꝯ legē diuinā vel canonicā.Un̄ nō potuit acqescere iniuste sn̄ie
merito auditur ēt post decēdiū vt non remaneat in peccato:qḋ intelli-
ge vt dixi in.c.iurauit.de ꝓba.Et reprobat iste tex.aperte opi.Inno.in
c.cū olim.de do.⁊ ꝯtu.⁊ in.c.cū bertoldus.de re iud.vbi dixit sn̄iam la-
tam in cā beneficiali nō trāsire in rē iudicatā:posset tn̄ saluare ſm di-
stinctionē p̄missam.Sed ꝯ p̄dicta ꝯ tex.scd̄o oppo.ex quo enim electio
fuerat solēniter cōfirmata p metropolitanū nō debuit ampliꝰ admit-
ti ꝯdictoris:q: illa ꝯfirmatio trāsiuit in rē iudicatā ex quo nō fuit ap-
pellatū pro hoc.c.si.de elec.li.vj.Preterea videt̃ in tex.quedā ꝯdictio
sicut em̄ papa noluit admittere oppositionē sup defectu etatis preten
dens cāʒ:q: sn̄ia trāsiuerat in rē iudicatā:pari rōne nō debuit admit-
tere oppositionē ꝙ electio fuerit celebrata ꝯ formā cōpromissi:ex quo
precesserat solēnis confirmatio que transiuerat in rē iudicatā cū ab ea
non fuisset appellatum.Sol.ꝯtrium vr̄ difficile ideo quidā soluēdo di
xerunt ꝙ hic fuit appellatum ab illa cōfirmatione:q̄ solutio non vide
tur vera:tū q: diuinat:tū q: si fuisset appellatū fuisset pars audita ēt
super defectu etatis.Et q̄ꝙ doc.intelligāt ꝙ sn̄ia lata sup defectu eta
tis fuerit interlocutoria:attamen ex quo illa sn̄ia parit preiudicium in
principali qōne appellādo a diffinitiua debuisset audiri sup illa inter
locutoria lʒ ab ea prius nō appellasset:vt in.c.si.de appel.lib.vj.Unde
alij sentiūt vt Inno.ꝙ hic papa ex officio suo istos ꝯdictores audiuit:
vel fuerunt auditi per viam denūtiationis.Sed tu dic melius ꝙ olim
anteq̄ꝙ emanaret.c.si.de elec.lib.vj.confirmatio electionis nō habebat
vim diffinitiue cū fieret extraiudicialiter nec etiā hodie habet semper
vim diffinitiue vt puta si ꝓcederet cōfirmator extraiudicialiter p̄mis-
so edicto ⁊ nemine ꝯdicente.iuxta no.in.c.si.⁊.c.auaritie.e.titu.libro.vj.
Merito pro confirmatione debuerūt audiri contradictores non tn̄ in
modū exceptiōis ad impediendū cōfirmationis effectum sed per viaʒ
denuntiationis vel accusationis:vt est tex.in.c.cōstitutis.j.de appel.⁊
in.c.post electionem.de conces.prebē.Sed super defectu etatis noluit
papa admittere ꝯdictorē in iudicio:q: metropo-
litanꝰ pronūtiauerat in iudicio electū nō pati de-
fectū etatis.Et sic sn̄ia transiuit in rem iudicatam
ex quo non fuit appellatū.Uel dic vt sentit Inn. c
ꝙ hic restabat cōsecratio respectu cuius impediē-
de poterāt fieri oppositiones ꝯ electum vt in.c.su-
per his de accu.Et de hac materia vide qḋ plene
ibi no.in.c.ꝙ sicut.s̄.e.⁊ qḋ dixi post Inno.in.c.cū
olim de causa pos.⁊ proprie.Hodie vero an con
tra electuʒ ꝯfirmatū premisso edicto dubitat̃.an
debeāt cōtradictores admitti saltē per viā denū
tiationis vel accusationis.de quo per Fed.in ꝯsi.
xxiij.Et cōclusio sua est ꝙ sic:si nihil pōt isti noui
ter venīēti imputari:puta q: illa crimina q̄ nunc
oponit erāt occultata tēpore edicti:vel opponēs
erat tunc extra diocesim.ad hoc facit.c.nulli infra
6 eod.libr.vj.⁊.c.fin.qui ma.accusa.pol.† Et ad ma
teriam vide Innoc.in.c.ad aures.de rescript.vbi
vult quod quantūcūqʒ sn̄ia transeat in rem iudi. d
in causa bn̄ficiali pōt tamē superior adiri cōtra
iniuste detinentem bn̄ficiū per viā denūtiatiōis:
⁊ pro illo dicto videt̃ hic tex.ſm vnū intellectū in
7 ver.nos vero.¶ †Tertio op.[e] ꝯ text.videtur em̄
e ꝙ iste canonicus non debuit priuari prebenda ex e
eo q: nō ꝓbauit.nā a pena calūnie excusat̃ accu-
sator probando per vnū testeʒ:vt not.doc.in.c.ij.
de cal.sed iste canonicus habuit plures testes sal
tem singulares ergo debuit releuari ab ista pena
presumpte calumnie.Solu.dicunt cōiter doct.ꝙ
cōtrariū ꝓcedit vt quis excusetur a pena iuris:se
cus quo ad penā specialeʒ ad quam quis se obli
gauit nisi hoc probaret.Et no.sing.hoc dictū.nā
videtur nō ꝓbasse ꝓbando minus perfecte.ar.in
c.ij.de transla.episc.⁊ verba obligationis debent
ꝓprie sumi.ar.in.l.amplius.ff.rem rat.ha.⁊ qḋ ibi
no.Bar.¶Sed cōtra hoc facit:q: hic non habe
bat iste canonicus aliquem testeʒ super hoc facto
principali:q: quilibet canonicus deponebat de se
ꝙ nō consenserant in archidiaconum.nemo aūt
dicebat ꝙ maior pars nō consensisset cum scruti-
8 nium fuerit factum in secreto.† Sed vnus testis[f]
f non facit semiplenam probationem nisi qñ depo
nit super facto principali.vt not.dicit Bart.post
glo.in.l.si.C.fa.her.ergo iste tex.nō probat limita-
tionem doc.So.Sustinendo eoruʒ dictū pōt dici
quod non soluʒ dictū vnius testis excusat a pena
g presumpte calumnie sed etiam coniecture:[g] vt est
tex.no.in.c.j.in si.j.eod.lib.vj.Un̄ saltem isti cano
nici singulariter deponentes faciebant cōiecturā f
probabilem ꝙ iste canonicus nō calūniose se op
ponebat:⁊ ideo a pena legali debuisset iste excusa
ri sed non fuit excusatus:q: agebatur de pena cō
uentionali:⁊ not.semper hoc dictum in practica.
9 †In gl.in ver.sustinere in etate.ibi nisi solꝰ papa.[h]
h concludit glo.in hac prima parte ꝙ solus papa
potest dispensare circa defectum etatis eum pro g
mouendo ad episcopatum.Et q̄ꝙ glo.nihil.alle
get mihi placet dictum glo.⁊ adduco ho.tex.j.eo. h
nihil.Item faciunt rationes quas glo.subijcit in
seq.q.in qua glos.examinat numqd episcopi pos-
sint dispensare vt patiens defectum in etate pos-
sit promoueri ad dignitates inferiores ⁊ ad eccle-
sias parochiales.In quas qḋ.ponit duas opini.
nam quidam tenuerunt ꝙ sic.⁊ hanc opin.secuti
sunt Inno.Philip.⁊ multi alij.Alia opi.quam
sequitur glo.habet contrarium:⁊ hanc contrariā
opi.tenet Io.and.hic.Et hodie pōt hec opi.de-
fensari ⁊ limitari per.c.vnicum.de eta.⁊ quali.lib.
vj.vbi datur facultas episcopo dispensandi cum
cōstituto.in.xx.anno.circa dignitates ⁊ persona-
tus non curatas.Ergo ante.xx.annū non potest
cum aliquo dispensare nec etiam post.xx.circa di
gnitates curatas seu bn̄ficia curata.Quia ex quo
illa cōstitutio permittit certo casu videtur i alijs

a ¶Cōpromissarioꝝ.Dic tu istā esse veritatē nisi tn̄ i cōpromisso aliḋ
fuisset dictum:ita no.Car.māda.in sepe alle.trac.suo.de elec.j.parte.c.
xlvj.⁊ ibi glo.in ver.ꝯdicat.idē in.ij.parte.c.lix.fo.ix.⁊ ibi glo.in versic.
omnes.⁊ in ver.concorditer.⁊ eo.c.fo.xv.in gl.ver.vnanimiter.

b ¶Restringi.Adde ꝙ non pōt eis dari restrictio vt eligāt illū quem
ipsi noiabant:vt
voluit Cald.con
sil.iij.
Sebast. Sapia.

c ¶Qḋ sn̄ia.vide
Gemi.in.c.ordi-
narij.§.si.in si.de
offi.ordi.in.vj.et
latissime per Fe.
in.c.lator.col.vj.
ver.decima autē
declaratio.j.de re
iudi.vbi resoluit
difficultateʒ sup
quā multū labo-
rat.d.abb.hic.et
ibi late qñ sn̄ia i
mr̄imonio carna
li trāseat in rē iu.

d ¶Reʒ indicatā.
Adde videnduʒ
Pau.de ca.cōsi.
cclxvj.i antiquis.
Anto.Francisc.

e ¶Tertio oppo.
Ad istud qḋ dici
tur in hac tertia
oppo.de testi.sin-
gularibus.adde
ꝙ testes singula-
res non ꝓbāt:vi-
de que habent̃ in
l.solam.C.de te-
stibus imo dixit
Bar.in.l.admo-
nendi.ff.de iu.qḋ
meliꝰ est habere
vnum bonū testē
solū:q: tunc pōt
deferri iuramen-
tum in supplemē
tum ꝓbatiōis vt
ibi:secus si essent
decē testes singu
lares:q: tunc nō
defert̃ de quo ēt
p doct.canōistas.
in.c.si.de iureiur.
Sebasti.Sapia.

f ¶Unus testis.
viḋ latissime per
do.Ias.in repe.l.
admonendi col.
lxvj.ff.de iureiu.
ver.venio ad q̄r-
tum casum.

g ¶Cōiecture.ad
de eundē ꝯsi.viij.

h ¶Solus papa.
adde Old.consi.
cccxxxv.
Zacharias.
¶Adde Spec.
in ti.de dispen.§.
nunc de epoꝝum.
in princi.no.in.c.
cum dilectis.s̄.e.
tit.⁊ in.c.cum in
cunctis.§.inferio
ra.s̄.e.arg.ad hoc
l.ij.C.de his qui
ve.eta.impe.

a ¶ Potest dispensare. Adde late Ro.consi.cccxxv.
b Sebasti.Sapia. ¶ Edite constitutionis. Vide Feli.in.c.j.col.xxvj. ver.fallit.xij.S.de consti.latissime per Marsilium bononien.in.l.j.col. ix.§.si.ff.de questio.Jas.in.l.nõ solum.§.morte.col.ij.ff.de ope.no.nun.
c ¶ Nõ idonei, adde Alex.qualr debeat hoc intelligi.cõsi.clxxvj.libr.ij. Anto. Francis.
¶ Utrũ testes qbus ex sua depositione põt resultare honor:laus: vel vituperiũ aut ignominia dicũt esse testes idonei vide que habent in.c.sup eo.el.ij.de testi.
Sebasti.Sapia.
d ¶ Sed admittũtur. Vide bar.in l.si qs ex argentarijs.§.an nec her.ff.de pact.vbi dicit ꝙ in probãdo furto admittit pbatio p coniecturas qñ est difficilis pbationis. vide Alex.in cons.liij.in cã vertente col.ij.in.j.vol.R.in consi.vij. visis. facit tex.in.l.non omnes. §.a barbaris.ff.de re mili.cuz allegatis p deciũ in cõsi.cxxxiij.viso processu. col.v.in fi.
e ¶ Formã. Adde Old.cõsi.cclix.
f ¶ Uno, agente. Add vt per Ro.cosi.clij.
g ¶ Quo ad oẽs. adde Pe.de ancha.cõsi.cccxj.
Sebasti.Sapia.
h ¶ Qui dubitat vide elegãtez tex. not.in.l.domiti9 labeo.ff.de testa. vide Bart.i.l.vt responsum.C.de transa.in.l.precibus.C.de impu. vbi dicit in.j.no. refert Fulg.dicẽtem per illuz tex. qd pvecti inepte arguẽtes debent increpari:non sic tyrones. Nũqd aũt lex debeat eẽ de indubitabili ꝛ qño procedat:vide Soci.in rubr.ff.de rebus dubi. Deciũ in.n.j.col. ix.de iud.in.j.lec. Bar.i.l.vbicũqz.in nota.ff de inter roga.act.ꝛ ibi legendo dixi.
i ¶ Dubitabilez. Adde qd voluit Ro.consil.cccix.

ponere regulã in ꝯtrariũ.ar.in.c.nonne.de psump. ꝛ in.c.dñs.xxxij.qõ.vij.ꝛ in.c.ij.de coniug.lepro.et hanc opinio.tenet glo.in.c.licet canon.j.eo.lib.vj. Item facit text.in.c.dilectus.j.de tempo.ord. vbi pa.et ꝙ eps nõ dispensat cõtra canonẽ nisi dispẽsatio reperiatur permissa de quo ibi per Inno.et dixi plenius in.c.at si clerici.in.§.de adulterijs.j.de iudi.et per Archi.in.d.c.licet canon. Sed ista dispẽsatio circa etatez nõ reperitur permissa nisi in casu predicto. ergo videtur oibus citra papã prohibita.
10 ¶ †No.tñ glo.in ratione sui nam ponit glo.hic regulã ꝙ eps nõ põt dispensare[a] ꝯ cõstitutionem consilij:ꝛ quotidie solet hec glo.allegari.ꝛ vide glos.in.c.dilectus.el.j.j.de pben. que tenet idem in legato pape. Vide etiam gl.in cle.j.j.eo.ti.que sentit ꝛ bene ꝙ regulariter nullus citra papã potest dispẽsare ꝯ cõstitutionẽ cõcilij et facit.c.significasti.S.eo.vbi papa solũ excipit autoritatem romani pontificis.adde ad idem.c.post translationem.j.de renun.vbi papa reddit se difficilẽ ad dispensandum contra consilium.et vide quod no.Pau.in.d.cle.j.Spec.in tit.de leg.subru.de dispen.§.consequenter.ver.ꝛ gñaliter dico per archi.lxvj.dist.in sum.vide tamẽ omnino do.de Rot.decisi.ccliiij.vbi dicunt quod ex magna causa necessitatis vel vtilitatis potest episcopus dispensare.ꝛ alleg.Joan.de lig.in.d.c.at.si clerici. Hoc dictum puto procedere quando oriretur aliqua causa vrgens de nouo ꝛ incognita verosimiliter per consilium tempore edite constitutionis.[b] ar.opt.in.l.si hominem.ff.mand. vbi ex tali causa nouiter orta potest pcurator generalis inhibere speciali ne exequatur mãdatuz sibi per dominũ iniunctum. Et per illaz.l.dicit not. Bald.in l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iure.qd ex causa magna potest eps etiam statuere contra canonez.qd intelligo de causa verosimiliter tunc non cogitata modo pdicto:ita ꝙ nõ sit vosimile ꝙ princeps admisisset dispensationem seu contrariam cõstitutionem si illaz causaz cogitasset:facit quod no. Archi.in loco preal.ꝛ vide ad hãc materiam qd plenissime dixi in.d.§.de adulte.
11 ¶ † Et per hoc potest solui alia questio:nũquid episcopus possit dispensare circa defectum etatis eum promouendo ad ordines.nam idem dicerẽ quod in questione precedenti per cle.generalem.de etate ꝛ qualita.ꝛ ꝙ ibi not. Nec ob.c.preterea.prealle.in gloss. pro contraria opi.quia illud loquitur in patiẽte defectũ in ordine sacro.nã talis defectus de facilli potest suppleri ꝛ hodie sm opinionem communem non est necessaria in illo casu dispensatio.de quo plene dixi in.c.dudum.S.eodem. ¶ In gloss. in ver.iuramẽto.ibi:vel dic ꝙ licet causa sit super re spirituali ꝛc.nota bene hanc secundam sol.gl. vult enim sing.quod cum agitur possessorio: puta ad restitutionem rei non potest dici causa spiritualis quia non agitur spiritualiter:licet agatur de re spirituali. Et facit hoc dictuz vt possit talis causa agitari coraz iudice seculari quod an sit verum vide quod dixi in.c.si.de iudic.ꝛ plenius in.c. literas de iur.cal. Sed quo ad principalem materiam huius gloss.cessat difficultas ipsius dupliciter. Primo quia iste tex.non loquitur de iuramẽto calumnie:sed de iuramento malitie. Secundo quod potest exigi quoties iudici videbitur: vt in c.secũdo.§.fi.e.titu.li.vj.
12 ¶ †In glos.in ver.si tres, ibi vnde melius videt:signa istam particulam gl. vsqz ad finem ex qua no.ꝛ tene menti quod vbi ex natura negotij non potest haberi alia probatio admittuntur in testes non idonei[c]. nam isti compromissarij non sunt iudicandi idonei cum ex isto facto possent reportare laudem ꝛ vituperiũ cederet enim ad eorum vituperium si eorũ electio retractaretur: ꝛ econtra ad laudem si approbaret.

Sed vbi ex dicto testis potest sibi ascribi laus vel vituperiũ non debet iudicari idoneus.iuxta no.in.c.inter dilectos.de excess.prela.ꝛ in.c.cum a nobis.j.de testi.vbi plene expediui hũc articulũ. Sed admittuntur[d] isti qr cũ in secreto fuerit factũ scrutiniũ non poterant alij preter eos in hac re phibere testimoniũ.facit quod in simili habet.in.l.cõsensu.C.de repu.ꝛ in.c.peruenit.el.ij.in fi.de rex.co.ꝛ idem quod ista glos.tenet Jo.an.in.c.fi.de test.lib.vj.super glo.ij. Et vide ad materiã huius gloss.qd no.Inno.in.c.ij.de arbi.ꝛ ibi etiam tetigi.et adde ad predicta dictum Bar.in.l.quidã relegatus.in fi.ff.de re.dub.vbi per istũ tex.dicit quod si plures officiales elegerunt titium in potestatem et tunc non constat de quo titio senserint qr plures reperiuntur eiusdem nominis ꝛ cognominis quod si saltem duo ex illis officialib9 deponãt de quo senserint standum est illorum testimonio.et idem dic in similibus questionibus.
13 ¶ †In glo.in ver.ostensum:in fin. Idem dic ꝙ hic constat de compromisso:ideo debebat presumi ꝙ erat liberum:si enim canonici dicũt ꝙ fuit restrictum debent hoc ipsi probare:qr opponenti incũbit onus pbandi.vj.q.vlt.accusator qd asseuerat.in.l.ei.ff.de proba. Et regulr qs habeat pbare qñ aliqd opponit ꝯ electũ vel electionis formã[e] vide p Joan.andr.in regula infamibus.de reg.iur.lib.vj.in mer.vbi cõcludit ꝙ regulariter onus probãdi incũbit opponẽti:vt videtur pbari in.c.j.j.eo.lib.vj.ꝛ hic.vide tamen quod dixi in.c.cum nobis.S.eodez.
14 ¶ †In gl.in ver.obligauit.ibi:spẽ eorũ premiorũ.dic ꝙ ibi obligauit spẽ quã habebat in premio seu in salario:sed hic obligauit ipsum premium.s.ipsum beneficium iam adeptuz. Preterea ista obligatio fuit facta cõsentiente superiore.alias enim vt dicunt doc.ꝛ bene:non potest quis se obligare ad penam beneficij perdendi.ar.in.c.quod in dubijs.ꝛ in ca. admonet.de renũ.ꝛ in.fi.glos.adde.c.j.in.§.adijcientes.j.e.lib.vj.
15 ¶ †In glo.pe.ibi ad hoc dicas.no.gl.vsqz ad fi.qr quotidie solet allegari ex qua habes quod sicut in criminibus ꝛ popularibus actiõibus consumitur actio vno agente[f] nisi in casibus hic exceptis:ita cum opponitur contra electum seu confirmatũ.ꝛ idem videtur cum agitur contra clericũ ciuiliter vt priuetur beneficio vt si vno agente fuit absolutus nõ admittatur de inceps alius volens idem factum refricare. Dic tamen quod pprie non est ista actio popularis sed quasi.nam in actionibus popularibus non admittitur pcurator:vt in.l.licet in popularibus.ff.d pcur. sed in ista actiõe de qua in tex.vel fiẽt admittitur:vt in.c.sup his d accusa.in fi.ꝛ de hoc per.Jo.an.in.c.dudum.el.ij.j.eo.ti.potest etiam dici ꝙ sententia lata super etate facit ius quo ad omnes[g] sicut lata super ingenuitate:vt.ff de sta.ho.l.ingenuum. sm Goff.ꝛ vide ad materiam Inno.in.c.causam.el.ij.j.qui fil.sint legi.ꝛ quod ibi dixi.

1 Electus connumeratur inter eligentes.5.6.
2 Habentes potestatem eligendi iure alieno nõ possunt in alio compromittere:secus si iure proprio.
3 Electus requiritur ꝙ sit confirmatus:licet aliquando non.
4 Habentes potestatem eligendi possunt vnum ex ipsis eligere.
5 Tutor non potest emere rẽ pupilli a seipso:licet illa res sit omnino venalis fallit tamen aliquo casu.
6 Electi ad distribuendũ inter pauperes christi possunt seipsos eligere.
7 Electio debet fieri a maiori ꝛ a minori parte capitulitals non valet.
8 Eligentes scienter indignum sunt priuati potestate eligendi.
9 Potestas eligendi deuoluitur in socios:licet numero pauciores.

1 Cum in iure. †Hoc.c.legit varijs modis:sed inherẽdo vbis lre.h.d.i sum. Si ex septẽ cõpromissarijs tres eligunt quartum ꝛ ille consentit et est idoneus confirmabitur electio:vel aliter sm intellectum intrinsecum. Si electio fit ex forma cõpromissi electus cõsentiẽdo electioni de se facte a media parte eligentium auget numerũ ꝛ electionem perficit.ꝛ est casus sing.sm istum intellectum. In prima ponitur decisum exordium notans querentem. In secunda.consultatio ex compromisso super duplici electione facta. In tertia cõsultatiõis responsio cuz duplici determinatio.secunda ibi:primus tue consultationis articulus.tertia ibi super quo. ¶ Casus literalis. Defuncto decano cuiusdam ecclesie capitulum eiusdem cõpromisit in.vij.canonicos eiusdem ecclesie sub hac forma vt illum quem ex se vel alijs de gremio ipsius ecclesie omnes ipsi.vij.vel maior pars eligerẽt capitulum ipsuz reciperet in decanum.tandez vnus ex illis.vij.elect9 fuit a tribus ipsorum:ꝛ alius qui non fuit de numero illorum.vij. a tribus alijs electus fuit in decanum:consultus papa quis illorum potior esset. respondet quod ille qui de numero.vij.a tribus illorum est electus secundum formam compromissi debet in decanum assumi dummodo electioni velit consentire. Ber. ¶ No.j.quod redarguendus est iurisperitus qui dubitat[h] de eo quod nil vel paruz dubitationis habet. Nam hic in antiqua litera sequebatur.ꝛ cum habeas copiã peritorum nõ possumus non mirari quod super quibusdam articulis qui aut nihil aut modicũ dubitationis habent nos consulere voluisti. Et facit contra eum qui ponit conclusiones non multum dubitabiles. Et ex hoc not. quod lex debet esse in dubio:ꝛ ideo debet semper in dubio interpretari vt decidat casum dubiũ:ex quo infertur quod si vna lex vel canon, potest habere duos intellectus vnum dubitabilem[i] ꝛ alium indubitabilem debemus illum capere qui decidit casum dubitabilem:vt in.l.j.in fi.ff.ad

muni.et

muni.z in.l.quod labeo.ff.ad car.Tamē quo ad istū tert.dic φ ista que stio est multū dubitabilis:adeo φ ſm Jo.an.indiget declaratiōe prin cipis:vt patebit ex infra dicendis.Sed admiratio pape pōt referri ad alios articulos qui decidunt.¶ Not.ij.φ articulus quīqꝫ ponitur pro parte consultationis:aliqñ habet aliam significationem:z vide glo.in c.ij.de testi.lib.vj.¶ Not.iij.φ pōt per compromissum prouideri:non solum dignitati episcopali:sed etiam inferiorib⁹ dignitatibus seu per sonalibus:z concordat.c.causam.s.eo.¶ †Et puto eadem ratione qđ habentes electionem φtūcunqꝫ iure proprio possunt in alios compro mittere:secus si iure alieno cum videatur tūc electa industria persone. ar.in.c.fi.de offi.dele.z in.c.is cui.eo.titu.lib.vj.¶ †Not.iiij.ex fin.ar.φ ex sola electione quis pōt cōsequi ius decanatus absqꝫ aliqua cōfirma tione.valet ergo consuetudo:vt saltē in istis minoribus elect⁹ cōsequa tur plenum ius ex sola electione:qđ videt tenere Bald.in auť.habita. C.ne fil.pro pat.regulariter tamen exigitur cōfirmatio etiam in officijs secularibus.de quo vide glo.not.in.l.priuatorum.C.de iur.om.iudi.et vide quod dixi.s.eo.in.c.cum ecclesia.et plenius in disputatione que in cipit gandulphus zc.¶ †In gloss.j.ibi:dicunt quidam.hec gloss.for mat.q.nūquid compromissarij possint vnum ex ses eligere si in compro misso nō fuit eis hec ptās expresse collata:z ponit circa hoc duas opi. Nam quidā tenuerūt φ nō.z hanc opi.sequitur gloss.hic:quā dicit p bari per.l.non licet.z.l.si in emptione.ff.de 3hen.emp.in quibus iurib⁹ patet φ tutor non pōt rem pupilli a seipso emere licet sit deputat⁹ ad distrahendum.Et idē tenuerunt Tan.z Joan.de deo.z Boa.s.eo.in causis.Sed 2iam opi.ᵃquā recitat hic glo.in prin.tenuit Joā.in.c.qui episcopatum.viij.q.j.Itē Host.Inn.Cōpo.z multi alij hic.z est qua si cōis opi.tenet etiam Accur.glo.iuris ciuilis in.l.plane.ff.qđ cuiusqꝫ vni.no.z Archi.in.d.c.qui epatum.z vr̄ hec opi.satis pbari per istum tex.z melius facit.c.cum in veteri.j.eod.¶ Itē ex 2ria opi.posset sequi fraus z absurditas ſm Host.nā inter cōpromissarios possent fraudu lenter poni illi de quibus vtilius posset eccl̄ie prouideri.Nec obstant iu ra alle.per glo.loquunť eñ qñ ptās dať vni:qꝛ etiā certo casu pōt eme re tutor rē pupilli si hoc facit palam z fraude cessanteᵇ vt.in.l.pupillus. ff.de auť.tu.Hic aūt loquimur cū ptās cōpetit plurib⁹:vñ non pōt di ci φ electus dicatur a se:sed potius vocať a deo z socijs.z facit qđ leg. z no.in simili.in.l.cū ipse.C.de 3hen.emp.Et hec faciāt optime in arg. φ plures deputati ad distribuenda certa bona ad pias causas pñt ii la distribuere in aliquez ex seipsisᶜ dūmodo alias egeat.Et circa hocᵈ vide quod plenius dixi in.c.j.z.ij.de coha.cler.z mulie.Itē facit φ si cer ti officiales deputanť ad eligendum aliquos officiales possunt aliquē ex seipsis eligere nisi forma ptātis eis tradita resistat:secus dic cū po testas esset eis tradita vt sequiť in glos.nam iste eligendo seipsū eisset tanφ ambitiosus repellendus.viij.q.j.in scripturis.etiā si iurasset eli gere idoneiorem.Quia vt dicit hic Inn.z bene.quisqꝫ debet in seipso cognoscere culpaz.v.di.ad eius.z de alio debet presumere bonum:vt in.c.fi.de presump.¶ In glo.fi.pro intellectu glo.oppo.contra tert.vi detur eñ φ ista electio facta a tribus ex septem compromissarijs nul lo mō valere debuerit:tū qꝛ forma cōpromissi expresse habebat vt de beret quis eligi ab omnibus vel a maiori parte:vt patet hic in tex.tum qꝛ hoc videtur de iure cōi:vt in.c.qꝛ ppter.z.c.ecclesia.j.eod.facit.c.fin. de re iudi.Sol.glo.metu 2rij dicit φ persona istius electi consentiēdo electioni de se facte auget numerum eligentium z sic ex septem habuit quatuor:z per 2ñs maiorem partē.Dixit tñ in fi.φ hodie non valet ta lis electio:qꝛ persona electi non debet computari in numero eligētium per.c.cumana.j.eo.z sic sentit gl.φ hodie istud.c.fit sublatum qđ est cō tra id qđ habetur.s.in proe.nam frustra fuisset hic positum si esset cor rectum per illud.c.cumana.Itē contra primum dictū glo.facit vt non debeat computari in numero:qꝛ aut iste consensit electioni fiende z tā φ ambitiosus est repellendus:aut electioni iam facte z cum nō esset fa cta a maiori parte nō poterat adhuc prestare cōsensuz cū nō dicať vo catus a deo ex quo electio nōdū est facta a maiori parte:vt i.d.c.eccl̄ia. z in.c.qualiter.s.eo.Sol.metu huius 2rij dixit hic Inno.φ iste consen sit electioni iam facte:qꝛ z si non habuit maiorē partē habuit tñ equa lem z saniorē:fuit enim pars sua sanior ex ordine cōpromissi.Naz fuit dictū vt possent eligere ex se vel ex alijs ex ordine eñ litereᵉ colligiť φ ista pars fuit sanior.arg.in.l.mandato.de preben.lib.vj.z in.l.quoties. ff.de vsufru.†Hec opi.Inno.est fundata super ea.opi.que hꝫ φ electio facta a saniori parte dr̄ esse facta a maiori:vt no.j.eod.scriptū.z.c.ec clesia.que quidē opi.cōiter damnať.Duo eñᶠ requiruntur copulatiue ad validitatē eorum que fiunt ab vniuersitate:vt fiāt.s.a maiori parte z saniori:vt in.d.c.qꝛ propter.z in.c.j.de his que fi.a maio.pa.ca.vbi ēt tetigi.Et ex his ptꝫ φ lec.Innoc.nō est vera z expressius sibi resistit.c. ecclesia.j.eo.Aliam lec.posuit hic Cōpo.dicens φ persona eleti com putať hic in numero eligētium ex forma compromissi:qꝛ fuit dictū vt ex se possent eligere.Unde licet alias cassante hac forma potuissent eli gere vnū ex se:electus tamen non haberet augere numerum.Hec lect. Compo.nō placet Joā.and.z bene:qꝛ non hꝫ in se rōnem sufficientem. nam licet fuisset dictum vt possent vnum eligere ex se:non tamē sequi tur quod tacite voluerint vt persona electi cōputareť in numero eligē tium.Cum ista stēt simul quod vnus eligatur ex se:z quod electio fiat

a maiori parte ipsorum:z non probat hoc esse φ ab hoc contingit abesse:vt in.c.ij.de transla.epi z in.l.neqꝫ natales.C.de pba.Procederet eñ con sideratio Compo.si fuisset cōpromissum in duos hoc adiecto vt possent vnū eligere ex se:nā tūc ta cite voluissent cōpromittentes φ vox electi cōpu taretur cum alr̄ non potuisset fieri electio a maio ri parte.Tertiā lec.seu quartā posuit hic Hosti. dicens quod vbi pcediť p viā cōpromissi vox ele cti auget numerum z consentiendo electioni sue perficit ipsaz electionē quo casu procedit iste tex. Aut pcediť p viam scrutinij z nō cōputať in nu mero:vt in.c.cumana.qđ gl.a adduxit in 2riū.Ra tio diuersitatis ſm eum est qꝛ cū pcediť p formaz cōpromissi non debet esse cōpromissarijs officiuz dānosum.Item qꝛ electus non dicaťa se sicut dicť in forma scrutinij.z cuz hac lec.Hosti.transeunt hic cōiter doc.sequentes.Sed considera qꝛ ratio. Host.est nimis breuis:sed p alia vba clariora lo quitur Jo.an.post euz.in.c.per nostras.j.de iure pa.z hic.Et dic φ vera ratio diuersitatis est quia compromissū nō arctat ad seruandā formā.c.qꝛ proter.j.eo.vt ibi patet.Uñ possunt z solent con promissarij eligere palā vt vnusquisqꝫ audiat vo ta aliorū vñ cū qs nō possit eligere qui sciat se ab alijs electum consentiendo electioni de se facte a pte equali non videť ambitiosus nec dici a se cū sit prius vocatus a deo z a socijs:merito 2sentiē do auget numerū cū sit vnus de habentibus ptā tem nec disposuit principalr̄ in seipsam sed poti⁹ dispositioni ab alijs facte 2sensit:nec est hoc am bitiosum sed meritoriū z officiū charitatis si bo no corde fit.ar.viij.q.j.qui epatū.Sꝫ qñ pceditur per formā scrutinij cum in secreto quisqꝫ consen tiat z sic ignoret an fuerit ab alijs electus nō pōt consentire in seipsum:qꝛ sic videreť ambitiosus a seipso dici:z ex hac ratione dico φ nō debemus precise distinguere inter formā cōpromissi et for mam scrutinij.Nā z cōpromissarij possent pcede re per scrutiniū priuatū quo casu nō posset elect⁹ cōsentire i seipsum:qꝛ diceret a se nisi ex post facto post publicationem velit recedere a 2sensu alij p stito z consentire electioni de se facte vt hic subij citur in hac glo.Sed idē esset in forma scrutinij vbi necessario nō esset seruāda forma.c.qꝛ ppter. Ideo possumus z melius distinguere sic:φ aut su mus in casu in quo est seruāda necessario forma. c.qꝛ ppter.vt puta in electione epi vel prelati re gularis p cuius mortē remanet ecclesia viduata: z tūc anφ vox electi cōputeť in numero eligentiū qꝛ a principio non pōt qs consentire in seipsum cum quis debeat cōsentire in secreto:nec ex post facto.s.post publicationē pōt accedere ad aliam electionē cū cōsensus de substātia debeat presta ri in ipso scrutinio:ita φ 2sensus postea superue niens nihil operatur:vt in.d.c.qꝛ propter.iuncto c.auditis eo.ti.Aut sum⁹ in casu in quo nō est ne cessario seruanda illa forma iuxta not.per glo.in c.sicut cum.z in.c.his cui.j.e.lib.vj.z tūc aut fit ele ctio cunctis audientibus aut p scrutinium priua tū.Primo casu pōt procedere dispō hui⁹.c.cum semper subsit eadē ratio cum non dicať a se nec sit ambitiosus ex quo videt se electū ab alijs.Pu to tñ φ ad hoc vt iste possit cōsentire electioni de se facte:oportet φ vox sua vna cū alijs qui eū ele gerunt constituat maiorem partē:secus si ad pa ritatē dūtaxat perdurit vota aliorū:vt sentit hic Phil.videreť enim ambitiosus si consentiret ele ctioni de se facte ex quo electio non reducitur ad maiorē partē vna cum consensu suo:sed si fuisset processum per formam scrutinij priuati non pos set iste cōsentire a principio in seipsum cum igno rat an alij in eum consenserint.credo tamē:vt.s. dixi:quod si iste electus ab equali parte consensis set in scrutinio priuato in alium qui non est ele ctus a maiori pte φ posset recedere facta publi catione ab alia nominatione z cōsentire electioni de se facte z consentiendo augere numerum:quia ex quo necessario nō est seruanda forma.c.qꝛ pro pter.potest augeri numerus p accessum sicut ser

Zacharias.

ᵃ ¶ Sed 2ria opi. Tu addē isti opi. adhesisse archi.i c.qđ epatū.hic p istū alle.iste in.c. consuluit.de iure pa.Ange.in.l.iā tū.§.i hac.ff.iud. sol.bar.in.l.qui ab oīb⁹.§.si titio z ibi alex.in apo. ad ipm.ff.de leg. j.z Paul.de ca. 2si.cxxxiij.alias secundū nouā im pressionē.consil. cxxxxj.in prin.

ᵇ ¶ Cessante.addē Ang.consil.xcv.

ᶜ ¶ Ex seipsis.ad de Pe.de anch. late consil.cclxxx.

¶ Adde qđ pñt etiam inter filios suos distinguere vt refert Jason post Pau.de ca. ibi in.l.si is qui.i ij.col.ver.itē per istū.ff.de vulg.et pup.in materia. vide oino Bar.z alios in apo.in.l. cū quidā.in prin. ff.de legat.ij.vbi multa ponunť in materia.Aleneas Falco.

Sebasti.Sapia.

ᵈ ¶ Et circa hoc vide do.Soci.in consi.xj.circa pre sentē.in.j.parte p totum.

ᵉ ¶ Enim lre.Fa cit qđ primo no minatus psumiť magis dilectus. l.publi.§.titia. z ibi Bar.z doc. Alex.in apost.ff. de cōdi.z demon. per Bar.in.l.qui duos.ff.de leg.j. per do.Frā.cur.i consi.lxxv.ver.sꝫ pmissis nō ob.in ij.col.vide p istū in.c.dilecta.i.iij. no.z in.c.sedes in iij.col.s.de rescri. Aleneas falco.

Sebasti.Sapia.

ᶠ ¶ Duo eñ.Ui de late per decū. post alios in.c.cū omnes.s.de con stitu.

uatur in electione pape iuxta not.in.c.licet.§.e.et
in electione imperatoris:vt not.i.c.j.proxi.et hoc
est quod voluit gl.hic ⁊ in sequenti.q.⁊ hec viden
tur fuisse de mēte Joā.an.in regula.in toto.de re.
iur.in merc.libro.vj.vbi dicit ꝙ si omnes canoni-
ci ecclesie cathedralis sunt mortui pter duos po-
a test vnus alium eligere[a] in epm ⁊ electus consen-
tiendo auget numerū vt hic:ita ꝙ electio non di-
citur facta ab vno sed a toto capitulo.nam ⁊ iura
dicunt quod electio potest esse concors.vt in.c.ꝙ
sit.xviij.q.ij.sed nō potest dici cōcors si electus cō
sentiret in alium ergo de mente iuris est quod ele
ctus consentiēdo electioni sue computet in nume
ro eligētium quod intellige modo predicto.et for
tius predicta procedunt quando compromissum
fieret in duos:nam vnus posset eligere aliū et ele
ctus consentire:vt voluit Hostiē.et bene.

a ¶ Eligere. Vide omnino que posui.§.eo.in.c.j.in nu.vj.in ver.ex se ipsis. Nene.falc.

6 ¶ †Et ēm predicta limitarē ⁊ distinguerem vnū
dictum Hostien.hic eo quod dicit qd in electiōe
papa potest habere locum id quod hic dicit qd
vox electi auget numerum eligentium intelligo
enim quando fit electio per scrutinium priuatum
vel quando facta publicatione recederet electus
a nominatione de alio facta in quā non ꝯueniat
maior pars ⁊ consentiret electioni sue.Qualiter
autem debeat iste electus cōsentire electioni sue
ad hoc vt augeat numerum eligentium.dicit hic
Philip.⁊ bene ꝙ nō debet dicere eligo vel coeli-
go meipsum ne principalr disponeret in seipsum
cōtra.c.si.de insti.sed debet sic dicere cōsentio ele
ctioni de me facte:⁊ si diceretur quomodo consen
tit electioni ex quo adhuc non est perfecta cū non
dum sit facta a maiori parte:sꝫ ab equali.Dic ꝙ
licet nondum sit facta a maiori parte:est tamē in
fieri:non est enim omnino fienda sed consentien-
do illico augetur numerus.sicut in simili not.in.c.
preterea.j.de appell.per Innocen.¶ An autem
possit iste electus semper consentire electioni de
se facte:dic ꝙ non.scdꝫ doc.debet enim consenti-
re intra tēpus a iure statutum ad electionem fien
dam vel in cōpromisso appositū.Nam cū electio
perficiatur suo consensu demū intercedēte:opor-
tet ꝙ cōsensus suus intercedat intra tps electioni
fiende prefixum.ar.in.l.bonorum.ff.rem.ra.ha.et
facit quod no.glo.in.c.ꝙ sit.de elec.li.vj.¶ Ulti-
b mo[b] pro declaratione dictorum et text.queritur
7 quid †si aliqui ex cōpromissarijs elegerūt scien-
ter indignū nūquid valeat electio facta ab alijs
de idoneo si non constituunt maiorē partem oīm.
Hec questio dependet ab alia.nunquid potestas
istorum cōpromissariorū qui elegerunt sciēter in
dignū deuoluatur ad alios cōpromissarios q nō
deliquerunt an redeat ad capitulū naꝫ si redit ad
capitulū non valet electio qꝛ nō est facta a maio-
ri parte.So.dicit hic Host.ꝙ talis electio nō va
leret in terminis huius.c.ꝑpter formā appositaꝫ
in cōpromisso.Nā fuit dictum ꝙ electio fieret ab
omnibus que a maiori parte:ista autem nō repe-
ritur facta a maiori pte ⁊ sic sentit ꝙ cessante tali
forma valeret electio facta a minori pte:ex quo
alij sunt priuati.Sed mihi nō placet hec conside
ratio Hos.nā ⁊ nihil fuit dictū in cōpromisso ta-
men tacite intelligit vt fiat ab omnibus vel saltē
a maiori parte:vt dixi in capitulo precedēti.Uñ
quēadmoduꝫ valeret electio facta a maiori par
te ex quo alij cōpromissarij sunt priuati:qꝛ elege
runt scienter indignū:ita debet valere cuꝫ fuit di-
ctū in cōpromisso vt fieret ab omnibus vel a ma-
iori pte.Nā alijs priuatis electio potest dici facta
ab omnibus:quia fuit facta ab illis in quos tota
potestas erat deuoluta.vt habetur in simili in.c.
cōgregatio.j.eo.Nam certum est ꝙ etiam cōpro-
missarij eligentes scienter indignum sunt priuati
potestate eligēdi:vt in.c.si cōpromissarius.j.eod.
tit.li.vi.Nec delictum maioris partis debet noce
re minori parti vt potestas redeat ad capitulum.
Nā illud.c.si cōpromissarius.loquitur qñ oēs cō-
promissarij elegerunt scienter idignū.tunc enim
potestas redit ad capitulum:secus si omnes coe-
ligunt ⁊ electio facta a minori reperitur facta de

Sebast. Sapia.
b ¶ Ultimo. Spe. in ti.de elec.vers. sed quid si oēs.

idoneo:⁊ predicta no.faciunt enim nedum ad electiones que fiunt ad
ecclesiastica officia sed etiam secularia.

1 VEnerabilem. †Elect9 in imperatorē a ma-
iori parte illorū ad quos spe-
ctat electio si fuerit idoneus per papā confirmabit. Sed vt
dicit Cal.⁊ bñ:melius ⁊ ꝓprius dicit approbabitur:qꝛ nec
in isto nec in alio iure pbat ꝙ electio imperatoris cōfirmet p papā sed
approbatur.Et ad hoc vide bo.tex.in cle.romani.de iureiurando.vbi
ponuntur formaliter verba quibus vtitur papa in examinatione ele-
ctionis imperatoris.Nam denuntiat ⁊ declarat electum esse idoneum
vt clarius ⁊ latius ibi habetur.Uel summa aliter istū.tex.⁊.pīguius sic.
Electio imperatoris spectat ad principes germanos:tres prelatos et
quatuor laicos:⁊ electio facta p eorū maiorem partem ceteris non cō
tēptis tꝫ ⁊ ad papā pertinet electū examinare approbare ⁊ inūgere cō-
secrare ⁊ coronare si est dignus vel reijcere si est indignus. Ut quia sa-
crilegus excōicatus tyrānus factus hereticus paganus periurus vel
ecclesie persecutor.Et electoribus nolentibus eligere papa supplet et
data paritate vocum eligentiū nec accedente maiori cōcordia pōt pa
pa gratificari cui vult.hoc dicit no.iste tex.diuidit.Nā in prima ponit
reprehensionē legati.In scda ibi:verū.captādo beniuolentiā ꝑncipū
ipsorum ius ⁊ potestateꝫ declarat.In.iij.ibi:obiectioni rñdet ei quod
obijciebatur cōtra legatū.In quarta ibi eos monet princeps vt adhe
reant Ottoni ⁊ recedant a Philipo:⁊ qd hoc facere debeant probat
quatuor rōnibus.In quinta ibi nobilitatē hic spāliter mādat duci in
suprascriptione noīato.Et vt habeas perfecte intellectū litere premit
te ꝙ dū olim ecclesia romana esset oppressa ab astulpho rege lōgobar
dorū papa requisiuit auxiliuꝫ ab impatore qui olim habitabat in gre
cia.Nam postꝙ ciuitas romana vbi erat imperium fuit tradita eccle
sie per Constātinum imperatorē imperator iuit ad habitandū in gre-
ciam ⁊ fecit edificari seu ampliari ciuitatē ꝯstātinopolitanā tunc nobi
lissimam.Et qñ ille imperator qui tunc regnabat in grecia noluit ec-
clesie ꝑstare auxilium:papa illū ꝑuauit ⁊ imperiū transtulit in germa
nos dādo potestatē septē principibus allemanie quorꝫ tres sunt ꝑlati:
ceteri vero laici:quos noīat gl.i.c.ad aplice.de re iud.li.vj.vt haberēt
eligere futurum imperatorē.Et hac ptāte ⁊ ordinatione stante vacan
te imperio electores diuiserunt se in duas parte.nā quidam conuene-
runt in Philippum ducē.Alij vero in Ottonē.legatus pape qui erat
tunc in illis partibus ex mādato ipsius pape in predicatiōibus ⁊ alijs
collationibus suis ⁊ etiam in suis literis denūtiauit personā Ottonis
idoneam

a ¶ Licet adde ꝙ
volui Ro. ring.
suis.fol.xiij. vbi
dicit ꝙ ille q equi
tat per longa iti-
nera potest licite
de mense may ca
pere herbaꝫ pro
equo.
Sebasti.Sapia.
b ¶ Nec licet. Ui-
de Bal. ⁊ Pau.
de ca.i.l. ꝑ agrū.
C.de ser.cuꝫ alle-
gatis ꝑ Felin.i.c.
oēs.j.dist.⁊ adde
qꝺ dicit Ang.in
l.ij.§.cuꝫ in eadē.
per illū text.ff.ad
l.rho.de iactu.ꝙ
armigeris danti
bus operā bello
licito permittitur
depredari victua
lia tpe necessita-
tis refert ⁊ multa
alia adducit do.
Fran.Cur.senior
in repe.l.admo-
nēdi.colum.lxix.
ff.de iureiur.vide
do.Jas.in.l.prin-
cipalib⁹.ff.si cer.
pet.Firma.i tra-
cta.de gabellis.i
ij.pte octaue pre-
sentis.qō.j.⁊.vij.
¶ Dignitatem.
Adde ꝙ alij no-
tarij non dicūtur
habere dignita-
tem vt voluit ol-
dra.consi.l.
d ¶ Citatiōis. ad
de Fran.are.con-
sil.clxiiij.
Sebastia.Sapi.
e ¶ Coronationē.
Uide Ange.in.l.
bn̄ a zenone.C.ꝺ
quadrie. pscript.
vbi dicit ꝙ impe
rator an̄ corona
tionem non dici-
tur imperator sꝫ
romanoꝝ rex.vi
de Feli.in.c.cau-
sa q̄.col.j.cū plu-
ribus sequētib⁹.
s.de rescript.vbi
ponit an appel-
latione epi ve-
niat electus.
f ¶ Cōsecrare.ad
de do.Car.consi.
penul.vbi ꝺ crea
tione impatoris.
Sebasti.Sapia.
g ¶ Sed gen⁹.not.
ꝙ illud dicit ge-
nerale ꝙ nullaꝫ
patitur exceptio
nem qꝺ facit ad
impugnandū dif
finitiones que nō
cōprehendūt om
nes casus.nā dif-
finitio debet esse
gn̄alis.l.j.§.dolū

idoneam ad imperium obtinendum ⁊ personam
Philippi declarauit indignam:⁊ suadebat om-
nibus quatenus recederent ab obedientia Phi-
lippi ⁊ adhererēt Ottoni principes ⁊ alij q adhe
rebāt Philippo querelarūt apud romanū pōti-
ficē dicentes ipm ppera pcessisse:qꝛ aut in illa ele
ctione vel approbatione gessit psonā electoris:et
tūc posuit falcē i messem alienā:vt pote qꝛ electio
nō pertinebat ad legatū sed ad ipsos pncipes.
aut gesserat psonā cognitoris.i.iudicis.⁊ cuꝫ pro-
cessissent altera partium absente.i.Philip.mini
me citata iniustitiā illi fecerat:papa vō hoc scri-
psit duci cuidā q iurauerat Philippo fidelitateꝫ
tanꝙ̄ imperatori. Primo captādo beniuolētiam
pncipiū dicēs ꝙ ad principes illos alemanie de
iure ⁊ antiqua ꝯsuetudine ptinet electio impera-
toꝝ:sed ipsi debēt recognoscere sicut recognoue-
rant ꝙ autoritas examinādi psonam electaꝫ spe
ctat ad papā q eū vngit ꝯsecrat ⁊ coronat. Scōo
rn̄det papa obiectioni q̄ fiebat ꝯ legatū dicēs ꝙ
nō pcesserat vt iudex neq̄ vt elector sed vt denun
tiator.nam denūtiauit propter crimina publica
ipsi⁹ Philippi ei⁹ psonā esse indignam ad impe
riū obtinendū:⁊ cū illius crimina essent notoria
non erat opus iudicialiter pcedere presertim cuꝫ
electores illi⁹ Philippi processissent alijs electo
ribus contemptis ⁊ non vocatis. Deniq̄ in ter-
tia parte pa.confirmādo pcessum legati declara-
uit illū Philippū ducē indignū:⁊ Ottonem ele-
ctum declarauit idoneū:⁊ ꝙ hoc facere posset p
bat iure ⁊ exemplo:vt pꝫ in litera. Quarto princi
paliter inserit papa aliam cām q̄ reddebat illum
Philip.indignum vel eius electionē non esse ad
mittēdā:qꝛ pater ⁊ frater immediate pfuerāt i pe-
perio. Un̄ si iste Phili.nunc obtinuisset imperiū
videret ꝙ nō ex electione:sed ex successione defer
2 retur imperiū. ¶ † Ultimo pa.monet istum princi
pes cui scribit vt omnino debeat recedere ab illo
Philip.nō obstāte iuramēto sibi prestito:qꝛ cum
fuit prestitū sibi tanꝙ̄ imperatori illo reprobato
ad imperium obtinendum non est hmōi iuramen
3 tum obseruandū. ¶ † No.j.ibi:in messem alienā.
ꝙ non licet legato.etiā de latere perturbare pri-
uilegiū alteri p romanum pontificē concessuꝫ.ad
hoc bo.gl.in.c.pro illorum.j.de prebē.q̄ vult hoc
procedere etiam si priuilegium sit clericis conces-
4 suꝫ. † Juxta literā vero collige ꝙ nō licet ponere
falcem in messem alienā:tempore tamē necessita-
a tis licet:[a] de quo dic vt in.c.discipulos.de ꝯse.di.
b v.nec licet[b] transire p agruꝫ alienū dn̄o inuito ni
si in quibusdaꝫ casibus a iure expressis:de quo vi
de glo.j.di.omnes leges.⁊ in.l.diuus.ff.de ser.ru.
pre.vbi dicit tex.ꝙ non licet venatoribus seu au-
cupibus transire p agrum alienū cā venandi seu
aucupādi. ¶ No.ij.ibi:derogauerat dignitati: ꝙ
eligere imperatorē est dignitas. Nā si notarius ip-
sius pncipis dicitur habere dignitatem:vt in.l.
vnica.C.de manda.prin.no.Barto.in.l.iij.ff.ad.l.
iul.repe. Fortius ipsi electores censendi sunt ha-
c bere quandam dignitatem:[c] est tn̄ dignitas sine
iurisditione.nam multis alijs modis potest capi
dignitas.de quibus vide bo.glo.in.c.qꝛ nonnulli
de cleri.non residen.⁊ p Bart.in.l.j.C.de dign.lib.
xij.⁊ vide quod ibi dixi in.c.de multa.de preben.
5 ¶ † Not.iij.ibi:absente altera partium ⁊c.ꝙ per-
perā procedit iudex etiā si sit legatus pape parte
non citata:vnde regulariter non valet processus.
iij.q.ix.caueant.⁊.c.oia.in.c.ij.de testib. Quinimo
etiā snīa ipsius pncipis est nulla ex defectu cita-
d tionis:[d] vt est glo.no.⁊ ibi per Bal.i.l.fi.C.de leg.
facit de.pastoralis.de re iud.⁊ gl.in.c.fi.de here.
lib.vj.vide tex.⁊ qꝺ ibi dixi in.c.j.de cā pos.⁊ ppr.
6 ¶ † No.iiij.in ver.verū.ibi recognoscimus vt de-
bemus.ar.op.ꝙ papa nō pōt sine cā puare electo-
res imperij vel ipsoꝝ ptāteꝫ aliquatenus impedi-
re:presertim qꝛ vt subijcit in tex.non solū de iure
sed etiā de antiqua ꝯsuetudine hec ptās eis com-
petit.per hoc vide bo.gl.in.c.ad apostolice.de re
iud.lib.vj. ¶ Item qꝛ papa nō debet sup istis tē-
poralib⁹ sine maxima cā se impedire:vt in.c.cām

qui fil.sint legi. Nec priuare potest laicos eoꝝ iu-
re sibi competēti.vt not. Innocē.in.c.inquisitioni.
j.de sentē.excōmu.⁊ priuilegium cōcessum de sui
natura perpetuum nō dꝫ reuocari:vt not. Inno.
in.c.noui.de iud. ¶ Item not.ibi: de iure et anti-
qua cōsuetudine ꝙ consuetudo potest cōcurrere
cum iure communi:et sic adycere maius robur.⁊
vinculum ad ipsum ius commune. concordat.c.
sopite.de censib. ¶ Item no.ibi:a grecis transtu-
lit ⁊c.magnam prerogatiuam potestatis aposto-
lice ad imperium:naꝫ papa potest ex causa maxi
ma transferre imperium de gente ad gentē. Item
potest examinare electum i imperatorē:approba
re personam vngere cōsecrare ⁊ coronare ac etiā
b reprobare si opus est vt hic. Potest etiam ex cau
sa superuenienti deponere iam coronatum. vt in
c.ad apostolice.prealleg. Ex quibus omnibus et
similibus que plene tetigi in.c. nouit.de iudi. po-
test colligi maioritas summi pontificatus ad im-
perium seculare ⁊ prosequere hanc materiam:vt
plene dixi.in.d.c.nouit. Item not.ibi: germanos.
quod theutonici dicuntur germani ꝙ exponens
gl.xxxiij.dist.c.j.dicit quod sunt veri germani id
est veri nobiles. Uel ꝺm Jo.and. hic dicunt a gi-
gno gignis propter fecunditatem in generando.
est enim patria multū generatiua. ¶ Not.ibi ele-
ctum in regem.quod primo quis eligitur in regē
postea in coronatione promouetur ad imperium.
e Ante ergo coronationem[e] proprie non solet appel
lari imperator ⁊ sentit hic Joan.and.ꝙ eligitur
in regem.s.alemanie. Jo.ca. dicit ꝙ melius dice-
retur romanorum.et ita loquitur text.in clemen.
romani.de iureiurando. Per electionem ergo di
citur rex romanorum:in coronatione appellatur
imperator. Simile in epō ⁊ archiepō qui ex sola
electione ⁊ etiam ꝯfirmatione nō assumūt seu non
consequuntur nomē epi seu archiepi sed ex conse
cratione ⁊ pallij traditione:vt in.c.nisi.de auto. et
vsu pal.⁊ vide glo.in cle.ij.de celeb.missa. ¶ Not.
ibi:vngimus ⁊ consecramus.ꝙ imperator conse-
cratur.⁊ ex hoc sumpserunt quidam argumentuꝫ
ꝙ imperator recipit ordinē.s.subdiaconatus qꝺ
reprobat glo.in.c.valentinianus.lxiij.dist.et com
muniter doc.hic. Unde improprie dicitur impe-
rator consecrari.proprie vero consecratur epūs et
imperator inungitur: ⁊ de vnctione impatoris:
⁊ eius effectu ⁊ aliorū reguꝫ:vide quod legi.⁊ no.
in.c.vnico infra de sac.vnc. Imperator etiaꝫ coro
natur triplici corona:ferrea argētea ⁊ aurea:⁊ a
quibus coronetur ⁊ significatū istorū metallorūꝫ:
i vide per glo.in cle.romani. prealleg. Et quate-
nus tex.hic dicit ꝙ ad papā spectat eum vngere:
f cōsecrare[f] coronare dicit hic Jo.an.post Hostiē.
ꝙ cardinalis Hostiēsis imperatorē vngit ex anti
qua consuetudine ex mādato pape:sed papa suis
manibus eū coronat corona aurea. ¶ No. in ver.
est eniꝫ regulariter ac generaliter.differētiā inter
hec nam regula patit instantiam seu exceptionem
g vt not.super rub.de re.iur.sed genus[g] comprehen-
dit sub se oēs spēs suas nec est dare sibi exceptio-
nem.mēs ergo lre est ꝙ cōiter ⁊ vniuersaliter ob-
seruatū est ⁊c.no.semper predicta ergo ad eū spe-
7 ctat examinatio. ¶ No.ibi sacrilegū vl excōmuni
catum ⁊c.⁊ plura crimina impediētia seu inhabi-
h litantia ad imperiū obtinendū[h] que vero crimina
deijciant imperatorē iam creatum.vide gl.not.xl.
di.si papa.in fi.que dicit ꝙ omne crimen sufficit si
de eo imperator est incorrigibilis. Sꝫ tu vide In
noc.in.c.ad aplice.vbi no.dicit ꝙ iperator ⁊ alij
reges non debēt puari nisi ex maximis causis seu
delictis. Quia cū nō possint deponi sine magnis
periculis detrahendū est rigori:arg.in.c. latores.
i j.de cle.excō.mi. Un̄ concludit ibi Inn.ꝙ ex[i] faci-
lioribus causis deponunt clerici q̄ isti principes.
vide tn̄ text.cū glo.in.c.alius.xv.q.vj.vbi colligit
ꝙ rex Francie fuit depositus p papā ex eo qꝛ erat
effeminatus.i.nimis sequebatur mulieres ꝺm gl.
8 ibi. ¶ † No t. in ver.obiectioni.ibi:denuntiatoris
officiū:qꝛ licet valeat argu.a sufficienti diuisione
seu partiuꝫ enumeratione:vt hic in princi.et in.c.

ff.de dolo.no.gl.
in.l.j.ff.ꝺ le.ergo
falsa si aliquē ca
sum non compre
hendit: ⁊ ad hoc
facit text.in.l.j.ff.
de re.cato. tamē
contra hāc diffe
rentiam inter re-
gulariter ⁊ gene-
raliter sentit glo.
i.c.pastoralis. in
prin. s. de rescri.
zacharias.
¶ Ad imperium
obtinendum. ad
de an si talia cri-
mina contra ele-
ctum imperato-
reꝫ opponantur
ei⁹ coronatio dif
ferat donec discu
tiatur et cōclude
cum Inn.hic qꝺ
sic quēadmoduꝫ
in electo i episco
pum eius conse-
cratio differtur p
c.super his.j.de
accusationib⁹.

Anto. Francis.
¶ Quod ex. Ex
qbus aūt causis
clerici deponun-
tur et ppter que
crimina habet in
c.at si clerici.in.§.
ꝺ adulterijs.j.de
iudi. ⁊ in.c.cū nō
ab hoīe.eo.tit. et
in.c. perpendim⁹
de sent.excō.et ex
quibus causis p-
lati remoueātur
a beneficijs ⁊ an
ex facilioib⁹ cau
sis remoueantur
prelati iferiores
q̄ episcopi:⁊ an
remoueant si effi
ciantur inutiles.
et an tūc debeant
vite necessaria p
cipere habet per
glo.summe.⁊ ibi
per Archi.vij.q.
j.⁊ habetur in.c.
tua de cle.egro.

Zacharias.
a ¶ Ad papā. Vide p hoc Innoc. in.c.cum.m.ō.de cōsti. Car. in cle. j.in fi. prin.de iureiurā. Bal. in.l. fi.co.ij.C.de quadrie.prescri. et in j.ti.de pa.ꝯstant. §.in ciuitate,
Sebasti.Sapia.
b ¶ Merito principes. Vide bal. in.l.fin.C.de legi. Inn.ī cle.ad apostolice.de re iud. vbi dicunt ꝙ imperator pōt dponi a papa ex iusta cā:immo populus pōt eum priuare imperio ſm bar. in.l.nō ambigit. ff.de leg.vide do. Joā igneū in disputatiōe an rex Frācie recognoscat imperatorē in vij.colū.ꝛ modum pcedēdi cōtra imperatorez. vide Laudēsem in trac.de princi. q.cxcvij.de volūtate.
Anto.Francisc.
c ¶ Progenitoruz. Aduertēdū est qꝛ peccata parentū.nūq̄ debēt īputari filijs.vt ī c.vndecūqz.ꝛ ī.c. nasci de adul.lvj. di.qđ est intelligēdum esse verū spāliter ꝛ quo ad animam vt in.§. his ita.xxiij.qō. iij.ꝛ ī.c.si habeo. ꝛ.ī.c.sicut satius xxxij.q.iiij.corporaliter autē qñqz puniuntur ex culpa parētū vt hic ꝛ in.l.quisqs. hic alle.est tñ verū ꝙ originale peccatum parētum filijs imputat qꝛ illud fuit ꝯmissuz in diuinam maiestatez de quo habet in.c.qd est ꝙ dr.ꝛ in.c.cum ita. de pe.di.iiij.ꝛ habetur in.c.maiores.đ baptismo. ꝛ in.c.si baptizata.de cōsec.disti. iiij.ꝛ ad materiā istā vide qđ ple. not.per doc. ī.l.j. C.ne fi.p pat.ꝛ p Arch.xxiiij.q.iij. in sum.Et illa autoritas de qua h ꝙ sepe solet filiꝰ ꝯ filis esse pri:procedit ꝙ parētes

si diligenti.de pscrip. Tamen tollitur hoc.ar.vbi oēs partes sufficienter numerate non sunt.nā isti principes hic arguebant ꝙ aut iste legatꝰ gessit psonā electoris:aut cognitoris.ꝛ vtroqz casu male processit:sed papa cōfutando hoc arg.adiecit ꝙ nec electoris nec cognitoris gessit personā sed denuntiatoris officium exercuit.ꝛ hoc vltimum membrum fuerat omissum ab alijs arguētibus. ꝛ de hoc vltimo modo arguēdi ꝛ multis alijs:vide per Bal.in.l.cōuenticulam.C.de episco.ꝛ cler. ¶ Not.ibi q̄uis plures ex illis ꝛc. ꝙ in electione imperatoris preualet quicquid fit a maiori parte electorum.non ergo requirit omnium consensus: nec due partes eoꝝ sicut in electiōe pape:sed sufficit maior pars sicut cōmuniter ꝯtingit in electiōibus alioꝝ platoꝝ:vt in.c.lz ī fi.s.e.Et hec faciunt in ar.ad.q.nunqd isti electores īperij exerceāt hāc potestatē vt singuli an vt collegium. Hostieñ.tenuit hic ꝙ vt singuli.sed multi tenuerunt oppositum idē sequit Jo.an.in addi.Specu.in tit.de rescript.presenta.§.vlti.ver.pe.Et ista ꝯtraria opi. plus mihi placet:qꝛ cū isti electores successerunt in locum populi romani qui vt vniuersitas eligebant sibi imperatorem debent isti censeri eodem iure cum illis vt surrogatum sapiat naturā eius in cuius locum surrogat:vt in.c.ecclesia.j.vt lite pendē. Preterea sufficit hic maior pars sicut contingit in actibꝰ collegij:vt in.l.quod maior.ff.ad muni.ꝛ in.c.j.de his que fiunt a maio.par.ca. Itē debent oēs hic cōuocari ꝛ simul actum expedire. Ideo dixi hic no.tex.ꝙ plus obest electioni ꝯtemptus vnius q̄ cōtradictio multorum. Quia contradictio minoris partis psentis nō impedit electionez maioris partis:sed vnius ꝯtēptus pōt facere totā electionē retractari:vt in.c.quod sicut.s. eo.ꝛ in.c.bone.j.eo. Omnia enī hec signa sunt collegij nā in spectantibus ad singulos pōt qlibet p se pstare ꝯsensum:vt in.l.p fundum.ff.de ser.rust. pdi. Sed tenēdo opi. Hosti.ꝙ isti eligūt tanq̄ singuli pbaret hic vna notabilis theorica bar.ꝛ mēti tenenda in.l.oēs populi.ff.de iu.ꝛ iur. Ubi dicit ꝙ vbicunqz maior pars pualet minori parti etiā in actibus ad singulos spectātibus debēt oēs ad quos actus ptinet simul cōuocari.arg.in.l.maiorem.ff.de pac.ꝛ.l.ꝛ fuū.eo.ti.Et vide i hoc qđ plenius dixi in.c.iij.de iure pat.vbi tetigi an patroni debeant simul ꝯuenire ad pñtatiōis actū. ¶ No. in ver.nos vtiqz reputamꝰ ꝛ noiamus regem.qđ papa non ꝯfirmat psonā istius electi in imperatorem sz solū declarat ꝛ noiat eum idoneū ꝛ regem: ꝛ sic videt ꝙ electio imperatoris nō indigeat confirmatione expressa.ꝛ facit text.in.d.cle.romani. put.s.induxi. ¶ Item not.ibi:post admonitionē ꝛ expectationē:text.quasi apertū ꝙ in electiōe imperatoris pñt electores variare recedendo ab eo in quē nō cōsensit maior pars ꝛ accedere ad noiationē alterius sicut obseruat in electione pape:vt not.in.c.licet.s.eod.ꝛ vide ꝙ plene dixi.s.c.priori. ¶ No.ibi:si principes admoniti ꝛc.ar.opt.qđ ad eligendū impatorē nō est tps a iure pfixū:vnde si negligunt eligere non deuoluit illico ptās ad papam sed debēt prius admoneri pfixo eis alio termino itra quē debeāt eligere. Quod si nō fecerit tūc deuoluit ptās ad papam vt hic not.pbat.Et vide bo.glo.in.d.c.ad apłice.ꝛ idez seruari dz vbicūqz tps nō est pfixuz sicut dixi respectu institutionis.s.c.pri.ꝛ ī.c.ij.de conces.preben. ¶ Et no.tex. ibi vel nō potuerūt:vel nō voluerunt:ꝙ lz electores imperij velint eligere:nō tñ pñt nihilominus post admonitionē ꝛ expectationē postq̄ ptās prouidēdi deuoluit ad papā[a] ne sedes apłica careat defensore sine sui culpa.Et tene mēti in hoc istuz tex.qꝛ non recordor de alio ꝯsimili:ꝛ facit optime in arg.ꝙ si patroni ecclesie non possunt ex aliquo impedimento eligere:ꝙ post lōgam expectationem pōt episcopus ecclesie puidere ne careat ecclesia rectore sine sui culpa.de quo vide qđ dixi in c.quoniam.ꝛ in.c.cum ppter de iurep. ¶ † Item not.ibi:aduocato ꝛ defensore.quod imperator est aduocatus ꝛ defensor ecclesie.tenet enim p posse

ecclesiā defendere ꝛ exaltare:vt in.d.clemē.romani.ꝛ.lxiij.dist.tibi domino.ꝛ.c.ego Ludouicus.et idem in alijs principibus:vide bon.text.quest.v. principes.ꝛ.c.regnū. Merito pncipes[b] pñt deponi si sine cā legitima denegarent impendere auxilium ecclesie oppresse presertim hoc procedit si tenemus opin.canonistarū cōem.ꝙ imperiū immediate pcedit a papa licet mediāte a deo.vt plene dixi.ī.d.c.nouit.ꝛ vide bo.glos. in cle.ad nostrum. de her.ꝛ tex.xxij.di.in.j.ꝛ.ij.ꝛ extraua.boni. vnam
10 sanctā. ¶ † Item no.ibi:sunt enī notoria impedimēta.ꝛc.iuncto tex.in prin.ibi:cū citata nō fuerit. tex.no.ꝙ in notorijs non est necesse citare partez ex quo factū est ita notoriū vt certū sit absenti nullā defensionem cōpetere posse.ꝛ cōcor.text.in ca. cū olim de re iud.ꝛ vide ꝙ ibi dixi ꝛ plenissime tetigi ī materia notorij in capitu.vestra.de cohab. cler.ꝛ mul.
11 ¶ † No.ibi.s.excōicatio:ꝙ excōicatio impedit pmotionem etiā ad secularez dignitatē. valet ergo electio facta de excōicato etiā ad secularem dignitatem.qđ tene mēti.facit ꝙ le.et not. in.c.ad probandum.de re iudi.ꝛ in.c.fi.de procu.
12 ¶ † Not.ibi:quam pgenitores eius ꝛc.ꝙ ad repellendum quē a dignitate adipiscenda etiam seculari considerat nedum delictū ppriuz sed pgenitorū. Unde psequutio ecclesie a progenitoribꝰ istius Philipi facta hic aggrauat ne iste promoueat.nā timētur in filio ꝛ liberis crimina paterna
c ꝛ progenitorū.[c] nā sepe[d] solet filiꝰ similis esse pri.
d hinc est quod filius punitur propter crimen lese maiestatis a patre commissum.nā efficit infamis et excludit ab omni successione parētis:ꝛ vita ex sola misericordia reseruatur.de quo dicendū etiā vt plenius habet in.l.qsqs.§.j.C.ad.l.iul.maie.ca nonizata.vj.qō.j.§.verū.in v.si qs cū militibus.et hec est vna ex causis q̄re filiꝰ spuriꝰ nō pōt ad ordines promoueri:vt no.gl.in ca.ij.de fil.psby.lib.
13 vj. ¶ † No.ꝛ tene menti tex.ibi:ad nostrū iudiciū ptinere.ꝙ vbicūqz dubitat an iuramētū sit licitū vel illicitū nō pōt princeps secularis cognoscere sz ad solū papā ptinet cognitio. Et videtur text. innuere ꝙ alij plati citra papā non pñt de hoc iudicare:sz ego allego not.ꝛ sing.dictū Spe.in ti de lig.§.nūc ostendendū.ver.xxiiij.vbi dicit ꝙ etiam eps pōt interptari iuramentū.alle.s.de epi.significante.ꝛ ad hūc tex.rñdet tripliciter. Primo qđ pcedit in negotio arduo ꝛ inter magnas psonas. Uel qñ vult dare licentiam ꝯueniēdi sine permutatione vel alia cōmutatione in meliꝰ. Quod est menti semper tenēdum p limitatiōe istiꝰ.c.nā hic doc.cōiter trāsiuerūt inherentes v̄bis lr̄e. Et pro isto dicto.Spe.allego no.Inno.in.c.debitores de iureiur.ꝛ qđ ibi dixi. ¶ No.ibi ceteris fiducia tolleret:ꝙ nō reprobat fiducia seu spes ad dignitatem obtinendam. In contrarium facit text.not.c. fin.§.quicūqz pmatū.xl.di.vbi dr ꝙ qui primatuz desiderat in terra reperiet ꝯfessionem in celis qui mo subijcit ꝙ ēt tractare de primatu est peccatū ꝛ vide ibi bo.gl. Sz dic ꝙ spes pmaria est dānata vt ibi:non aūt scdaria vt hic:de quo vide bo.glo.
14 in.c.quid proderit.lxj.di. ¶ † Itez licet indignum sit ad dignitatē aspirare tñ pōt licite qs laborare vt tollatur impedimentū ppter ꝙ posset impediri pmotio.ꝛ h casu loquit iste tex.nā peccat nolēs acceptare dignitatē si per aliū non potest ita bene ecclesie prouideri.de quo vide no.dictum.in.c.
15 si electio.j.eo.ti.lib.vj. ¶ † Not.prope fin.ibi:non nisi de domo ducis:quod dignitas que defertur per electionem non debet successiue deferri pluribus de eadē domo ne potius videatur dignitas delata ex successiōe q̄ ex electiōe. Ad hoc enim non aduertūt nōnulli improbi laici q sepenumero instant vt beneficium aliquod non exeat familiam eorum allegātes antiquitatē pro cā. Dicūt enim tādiu illud beneficium semper fuit collatuz alicui de domo eorū. Nam hec sola allegatio debet esse sufficiens ad impediendum collationem alicui de domo fiēdam. Nam si istud debet seruari de dignitatibus secularibus fortius in ecclesiasticis:vt infra de fil.presbyterorū.ad extirpādas.

debent bonis moribꝰ filios instruere:vt.c.presbyteros.xlvj.di.educatio enī filioruz est de iure naturali:vt in.c.ius naturale.j.di.ꝛ in.l. j.ꝛ in.l.manumissiones.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ iō dicit tex. in.c.ad eiꝰ v̄o.v. di.ꝙ ex praua cōsuetudine pcessit ꝙ alique matres tradūt filios alijs nutriendos filios enī suos parētes rōne diuini cultꝰ deserere non debent vt in.c.psbyteros.lxvij.di.tñ filij etiā sacerdotū non remouentur a sacerdotio si morū honestas eos commēdabiles fecit.vt in.c.j. lvij.dist.
Sebasti.Sapia.
d ¶ Nā sepe.vide gl.que meminit huius carminis. in.l.qđ si nolit.§. j.mancipia.ff.de edi.edic.de quo p And.sicu.i cōsil. xxxiiij.pclare.colū.xix.in.ij.vol.si tamē filij virtute sint pditi lz parētes fuerint improbi maion sūt laude digni q̄ q nascuntur ex parentibus probis ca. nūquā.vbi Card.Alex.not.lvj. di.que ad hoc dicit sing. And.sic. in consi.lvij.preclare colū.viij. in ij.vo.vide glo.in c.vnde cunqz.lvj. dist.q̄ refert illud Juue.malo pr tibi sit thersites: dū mō tu sis Eacide similis.ꝛ ad hoc facit tex.ī.l.legem anastasij.C. de naturali.libr.

¶ Itē not. ꝙ imperium non deferꝛ ex successione: sed electione: ⁊ olim idem obseruabaꝛ in regnis particularibus: vt no. in c. moyses. viij. q. j. sed hodie ex cōsuetudine deferunꝛ per successionē: vt leg. ⁊ no. in c. lꝫ. j. 16 de voto. ¶ † Quid aūt si deficit successio q2 non reperiꝛ aliquis de illa 17 domo regali vide quod dixi in c. licet. ex suscepto. de fo. cōpe. ¶ † Ultimo. no. ex fine litere. ꝙ duces ⁊ alij principes prestant imperatori iuramentum de fidelitate ⁊ obedientia. ¶ Et quod istud iuramētū pstitutū ratione dignitatis non ligat illo deposito ab illa dignitate. nam depositus censetur mortuus. xvj. q. j. §. ecce. Item dic in ipso deposito vt nō teneaꝛ ex his que gessit legitime ratione dignitatis: non enī obligationes sequunꝛ personam: vt i. l. post mortem. ff. qñ ex fac. tut. quemadmodum nec honores: vt hic. ¶ In glo. in ver. trāstulit ibi: ad Karolū magnum: quidā dicūt ꝙ iste Karolus fuit gallicus ⁊ non germanus. ⁊ iō dicunt ꝙ primo fuit imperiū trāslatū in francos postea in germanos. de quo vide tex. iuncta glo. lxiij. di. in c. ego Ludouicus. ¶ Alij dicunt ꝙ imo fuit iste germanus vel presupposito ꝙ fuerit francus tñ in psonam suam fuit trāslatū imperiū i germanos: vt sic post ipsius mortem imperium veniret in germanos. Illud aūt certum est ꝙ germanis fuit datum imperiū vt hic: ⁊ in c. in die de cōse. di. v. Dicūt tamen hic qdā noua inuestigatione nullo iure probari ꝙ ex sola natione germanorū debeat eligi imperator. Et ad istū tex. ⁊ cōsimiles rñdent ꝙ imperium fuit trāslatū in eos actiue: q2 fuit data principibus alemanie ptās eligendi imperatorē. Uñ non prohibeꝛ qn ipsi possint eligere de alia natione: licet ab olim non fuerit aliquis extra illam nationē electus. Et hanc opi. sensit hic. d. Car. Sed mihi hec opi. nō placet. q2 videꝛ ꝯfundi per istū tex. in eo ꝙ dicit imperiū fuit trāslatū ⁊ germanos in personam magnifici Karoli. Certūqꝫ est ꝙ īperiū fuit trāslatū in Karolum passiue ⁊ non actiue: q2 fuit ipse pmotus in imperatorem. non aūt fuit sibi data ptās eligēdi. Ergo passiue fuit etiā trāslatū imperium in germanos: al's text. non bñ diceret. nā dixisset ꝙ in psonas illoꝝ principū fuit translatū imperiū in germanos: ⁊ not. bñ hāc considerationē. Itē non fuisset imperiū translatū a grecis ẜm primā expositionē cū ẜm eā possent hodie eligi per electores: nec est indecēs vt de certa gēte seu genere personarū debeat eligi psidens. Nā hoc videmus qñqꝫ seruari in dignitatibus ecclesiasticis tā ex priuilegio ꝙ ex cōsuetudine: vt pbaꝛ 18 in c. cum dilectus. de cōsue. ⁊ c. abbate. de ver. sig. † Papa aūt hoc potuit facere ex magna cā tūc cōcurrente: cū possit facere qcqd deus potest. Alias xp̄s non fuisset diligens pr̄ familias si non dimisisset in terra aliquē loco sui qui expedientib9 causis posset oīa facere q ipse xp̄s. ⁊ hanc argumentationē facit Inno. si bñ recolo in c. ad ap'lice. preallég. seu in c. qd super his. de vo. ⁊ vide per eū i. c. q̄to. de iureiur. Hāc etiā regulā firmauit Hosti. in c. quāto. de trāsla. pla. vbi dr ꝙ cū dei et pape idē sit cōsistoriū. ar. in c. romana. de offi. or. lib. vj. oīa potest facere que ipse christus excepto peccato. Sed improprie excipit peccatum: q2 peccatum nō cadit sub potentia imo sub īpotentia. Unde dicim9 ꝙ deus peccare non pōt: nā peccatū potius procedit ex defectu q̄ ex īpotentia. facit qd leg. ⁊ no. xv. q. j. §. j. de pe. dist. ij. §. fina. Intellige tamen ꝙ papa omnia pōt claue discretionis non errante. vt no. Inn. in d. c. q̄to. vide tex. xxiij. q. j. in c. manet. Et precipue predicta sunt vera tenēdo cōem a opi. canonistarū. ꝙ imperator recognoscit imperium a papa[a] iuxta ea que dixi plenius in c. nouit. de iud. Et ꝙ hoc sit verum apertissime pꝫ ex eo ꝙ romani per vim ⁊ oppressionē acqsiuerunt imperiū. Unde qd dicitur. xxiij. q. j. §. j. ꝙ virtutibus acquisiuerunt imperium debet intelligi de virtutibus non theologicis sed politicis: vt ibi not. Preterea isti electores hāc potestatem habuerunt non a populo romano vel ab aliquo imperatore sed a papa: vt hic. Unde hodie pōt imperator suā potestatē legitimare ex autoritate ecclesie. nā de alijs imperatorib9 ante approbationem ecclesie poterat dubitari an cū bona conscientia tenerent imperiū. de quo vide qd no. Inn. i. c. qd super his. i fi. de voto. vbi excusat eos valde debiliter: sed tu vide meli9 p Bal. in l. cūctos popu b los. C. de sum. tri. vbi probat ꝙ imperium est a deo[b] permissiue approbatiue formaliter ⁊ effectiue. ⁊ dic vt ibi. ¶ In gl. in ver. germanos. ibi ipsi habent regimen romane ecclesie ⁊c. intellige gl. de illo regimine de quo habetur. lxiij. di. Adrianus. ⁊ c. seq. Nam imperatori olim prebēti auxilium ecclesie satis oppresse tribuit papa cū consensu cōcilij potestatem eligendi papā ⁊ alios pontifices. Sed illud priuilegiū postea 19 fuit reuocatū cum eo abuteretur: vt patet in §. verū. ea. di. ¶ † Ex quo no. ꝙ priuilegia concessa laicis super spūalibus possunt reuocari per papam: q2 in istis quisqꝫ tenetur obedire summo pontifici: vt not. Inn. in c. inquisitioni. de sen. excō. Si aūt priuilegiū esset tributum super tēporalibus an ⁊ qñ possit reuocari: dic vt plene dixi in c. nouit. de iudi. ⁊ an ex inuestitura laicorū facta vigore priuilegij cōsequatur inuestit9 ius spirituale: dic vt no. Inn. in c. quod sicut. s. e. ¶ In ea. glo. ibi: sicut ⁊ rex schacorum. no. glos. ꝙ apud grecos est nudum nomen imperij. sic ⁊ qlibet in domo sua potest dici imperator seu rex: vt in c. duo ista noia xxiij. q. iiij. Unde Io. an. refert hic fabulam de quodam rurali qui receptauit Richardum regem anglie incognitū: qui in aucupatione sua seu venatione instante discremine tēporis perdiderat exercitū suū: et cum nollet obedire rustico in lotione manuū vel ẜm aliquos cuꝫ rex vellet se preferre illi in mensa dedit illi alapam dicens ꝙ quilibet est rex in domo sua. Quasi dño domus sit obediēdū in domo sua precipiēti: fertur etiam ꝙ rex ad palatiū suū reduct9 fecit rusticū inuitari: vt sic ipsuꝫ nolentē obedire faceret verberari. sed rustic9 sapiens in oībus regi obediuit lauando manus et consimilia faciendo: ⁊ sic rex remāsit frustrat9 in tētiōe sua: ⁊ dr ꝙ multa bona illi ꝯtulit. In ead. gl. ibi est aūt imperator super oēs reges no. gloss. vsqꝫ ad fi. ex qua collige magnā imperatoris ptātem oēs enim potentie regū fluxerūt ab imperio tanq̄ riuuli a flumine: ⁊ de hoc vide plenius per Bal. i. c. j. qs dicaꝛ dux. coll. x. vide etiā gl. no. in c. adrianus. lxiij. di. que dicit ꝙ reges hispanie non recognoscunt imperatorē q2 de faucibus infidelium eruerunt illa regna. De rege Francie ⁊ istis consimilibus: vide quod dixi post gl. ⁊ Inno. in c. per venerabilem. qui fil. sint leg. ⁊ inquantum hec glos. subijcit ꝙ omnia sunt in ptāte imperatoris a intellige quo ad iurisdictionē: nō autē quo ad dominium. Quia dñium de iuregentiū est apud pri b uatas personas. i. d. l. iusgentium. ⁊ in l. ex hoc iure. ff. de iust. ⁊ iur. Nec potest imperator sine causa priuare quē dñio suo: vt not. Innoc. in c. que in ecclesiarum. de consti. ⁊ Bart. in l. fi. C. si contra ius vel vtili. publ. ⁊ Cy. in l. prescriptiōe. C. eo. titulo. ⁊ vide ad materiam quod notat Barto. in proe. ffoꝝ. ⁊ in l. j. in fin. de rei vend. ¶ In glo. in ver. c sacrilegum. ibi: nā ⁊ sacrilegi familia repellitur a sacramētis: intellige prout loquiꝛ qñ. s. ipsa familia est sacrilega: secus dicenduꝫ est in familia alicuius sacrilegi. Naꝫ dūmodo abstineat a sacrilegio non reperiꝛ iure cautum ꝙ debeat repelli a sacramentis ecclesie. nā c. miror. allegatū in glo. nō loquiꝛ de sacramētis sed de obligationib9 vt in odiū dñi ⁊ detestationē criminis non admittatur familia sacrilegi ad obligatiōes. ¶ In gl. in ver. fouere ibi. tunc demū. No. ex hac gl. vbi electores imperij discordāt i pari numero nec sit accessus: ita qd possit maior pars haberi pōt papa eligere vnum ex illis prout sibi libuerit. sicut contingit in patronis discordantibus dispari numero. in c. 20 quod autem. j. de iure pa. † Secundo sentit gloss. ꝙ si electores imperij oēs eligūt scienter indignū ptās prouidendi deuoluitur ad papā qd tamen hic aperte non pbaꝛ. Puto tamen dictū in se verum: q2 ex quo istā ptātē habuerūt a papa debet ad ipsum redire ptās si ea abutunꝛ. ar. in c. gratū. s. de postu. prela. ⁊ facit tex. hic in ar. in versi. nos vtiqꝫ. ¶ In glo. in ver. aduocato carebit. ibi: non pōt esse patronus. glo. loquiꝛ nimis obscure ⁊ rectius dixisset ẜm Inno. ⁊ Phi. ꝙ aduocat9 ecclesie nō est patron9: sed est quasi parēs seu ptector q. d. lꝫ iperator sit aduocat9 ecclesie: non tñ patronus: ⁊ dr aduocat9. i. defensor. iō tex. dicit aduocato ⁊ defensore carebit ⁊c. ¶ In gl. in v. lothari9. in fi. solue hoc ꝯtrariū: vt no. in c. de qbus. xx. di. vbi gl. dat tres solutiones ⁊ vide qd legi. ⁊ not. in c. in 21 causis. j. de re iud. † In glo. in v. publica. ibi: debet esse publica: nō referas gl. ad tex. q2 esset falsa nā electio facta de excōicato est nulla q̄tūcunqꝫ ille sit occulte excōicatus: vt in c. cū dilectus. de consue. ⁊ in c. cū inter. s. e. not. In. in d. c. cū dilectus. ⁊ Io. an. i. c. j. de rescr. li. vj. Et vide qd dixi plene in c. veritatis. d do. ⁊ ꝯtu. vbi tetigit nunqd valeant 22 gesta ab ipso excōicato tolerato. ¶ † In gl. in vs. postulauit. in fi. no. glo. que solet quotidie allegac ri ꝙ petēs absolutionē tacite fateꝛ[c] se excōicatū[d] d ⁊ idē videtur tenere Host. hic ⁊ in c. ij. j. de ordin. cog. Sed Inno. hic ⁊ in prealle. c. ij. tenet ꝯtrariū dicens ꝙ licet fateaꝛ se habere lesam cōscientiā nō tamen fateꝛ p hoc se excōicatū. Videꝛ tenere Archi. i. c. pia. de exce. lib. vj. ⁊ coll. hic. ⁊ facit qd nota. Io. an. in c. exhibita. de homi. ⁊ tenet Spec. in tit. de proba. §. videndum. ver. lꝫ nunqd. vbi ad istum tex. rñdet ꝙ hic denotaꝛ tp̄s in quo recognouit se excōicatū non autem denotatur causa. Quasi dicat ꝙ iste per nuntium recognouit se excōicatum eo tēpore quo petijt absolutionē p nuntiū. Bart. tamē. in l. decē. ff. de ver. obli. tenet opi. huius glo. Sed ꝯtrariam partem puto veriorem: qa solet peti

a ¶ A papa. adde eundē ꝯs. lxxxiiij.

b ¶ Est a deo. Adde late Old. ꝯsil. lxix. et melius in proposito. consil. clxxx. in. iij. colū. circa medium.

c ¶ Fateꝛ. Adde Ro. consi. cclxv. ¶ Adde Bart. in l. j. an si. princi. ff. de no. oper. nū. ⁊ ibi per Mod. quos vide etiam post Bart. in d. l. decē. ⁊ p istā opi. quā tenet hic iste reddiꝛ dubiuꝫ illud qd no. voluit Bal. in l. ij. C. de iur. ann. an. vbi dixit ꝙ p instr̄m legitimationis pbatur quē illegitime natuꝫ q2 dispensatio presupponit veritatem in ꝯtriū: qd reputat no. dignum ⁊ istud dictū sequitur Paul. de ca. in d. l. decem. vbi vide. Alen. d fal. Zacharias. ¶ Tu dic meli9 ꝙ qsp petitionē absolutionis nō videꝛ fateri se eē excōicatū sed bñ conscientiā suaꝫ lesam. itē no. bal. in sua mar. i ver. absolutio. vs. vij. ⁊ Spe. in tit. de pba. §. aij. versi. sed nunquid. Sebasti. Sapia.

d ¶ Se excōicatū. Vide Felin. in c. apostolice. in vlt. no. de excep. vide Cardi. in c. ppendimus. ad fin. de sen. exc. vbi dicit ꝙ pbata absolutione non inferꝛ excōicatio: q2 potuit fieri ad cautelam. vide Ro. in antiqs. de sen. excō. deci. ix.

a zacharias. ¶ Tenet absolutio. Adde Bal. et Alex. in l. post mortē. §. fi. de adop. ⁊ Rot. deci. cccc xxx. incip. si dicamus. inno.

b Anto. Fran. ¶ Reddebat: Ad istā materiā an qs possit venire ↄ iuramētū per eū prestitū absq₃ periurio nō expectata relaxatiōe superioris etiam materia. l. fi. C. de pac. etiam si iuramētū videat esse ↄ bonos mores videē ha benē in. c. debitores. ⁊ in. c. cū contigat. ⁊ in. c. quāto. de iureiu. et in c. q̄uis de pact. li. vj. ⁊ p Bal. ⁊ do. ⁊ legistas in. l. pactū qd dotali. C. de colla. ⁊ per Joan. de imo. in suo. j. ↄsil. vbi examinat materiā pacti de futura successiōe dq̄ l. d. l. fi. C. de pac. ⁊ mihi semp placuit ea opi. ꝙ ob reuerē tiā iuramēti pstiti ex quo etiā videt esse obligatio q̄sita deo non debeat quis ꝓpria autoritate non expectata declaratione superioris nec possit contra venire absque timore periurij, qꝛ cū simus in materia peccati et dubium sit an iuramentum obliget vel non obliget: an sit seruādū vel non seruanduȝ et an illi sine piurio possit ↄuenire sed sit expectanda superioris autoritas qꝛ in dubijs semp tutior pars est eligēda. vt i. c. iuuenis. de spō. et in. c. ad audiētiā. de homi. et in. l. q̄ties. ff. de reb. du. ⁊ in. l. ea. in. §. j. ff. de reg. iur. ⁊ in regula inspicimus de reg. iur. in. vj. ⁊ alibi dicit ꝙ ratione dubij melius est aliquid superfluum facere q̄ nihil facere: aut aliquid omittere: vt in. c. quiescamus. xlij. di. ⁊ in. c. corripiat. q. iij.

ad cautelā ⁊ bonarū mentiū est timere culpaȝ: vt in. c. ij. de obse. ieiu. ⁊ vide quod dixi i. c. ij. prealle.

23 ¶ † Et no. ex p̄dictis iūcto text. ꝙ p nuntiū potest qs absolui: quidā ↄtrā p id qd leg. ⁊ no. i. c. cuȝ. de sideres. ⁊. c. a nobis. de sen. exc. Abb. dicit ꝙ licet qs nō debeat absolui p nūtiū si tñ absoluit tenet absolutio[a] ⁊ not. hoc dictuȝ qꝛ satis plȝ. Et dic ꝙ iste tex. nō ꝓbat ꝙ iste fuerit absolutus p nuntium sed petebat absulutionem p nūtiū. An aūt p lraſ qs possit absolui: vide bonum tex. iuncta glo. ij. q. v. quāto.

24 ¶ † In glo. in ver. illicitū. ibi: sed illa lex loquitur in hereditaria ⁊c. ex his q̄ hic allegātur in glo. istud iuramentum reddebat[b] dubiū. nā quatenus erat de futura successione: qꝛ iurauerat obedire nepoti suo vt regi ⁊ imperatori futuro viuēte adhuc iperatore videbat iuramētū illicitū: vt in. l. fi. C. de pac. ⁊ no. istā glo. qꝛ illa lex nō facit mētionē de iuramēto: sed solū dicit pactū nō valere cōtra bonos mores: sed Bar. in. l. stipulatio hoc mō cōcepta. ff. de ver. ob. ⁊ aliqui doc. in. d. l. fin. tenent ⁊ bñ etiam iuramētuȝ nō valere: vt in regula non est obligatorium. de reg. iu. li. vj. Sed in ↄtrā faciebat ꝙ voluntas imperatoris viuentis intercesserat in hoc seu in obligatiōe: ⁊ pactū valet de futura successione cōsentiēte de cuius successiōe agitur[c] eo tamen perdurāte in cōsensu vsque ad mortem: vt dicit text. in. d. l. Sed ille consensus imperatoris nō videbat ↄ valere: qꝛ nō agebat hic de re sua cū imperiū deferat ex electione ⁊ non ex successione vt hic. Merito dicit hic papa ꝙ in tali dubio nō debuit iste dux venire ꝓpria autoritate ↄ illud iuramentū: sed debuit ↄsulere romanū pontificē: ⁊ sic intellige ⁊ limita gl. seq. i p̄nci. quāno, in eo qd facit tria mēbra ꝙ aut iuramētum est oīno licitū ⁊ tūc est obseruandū: vt. j. de iureiu. per totū. Aut est illicituȝ ⁊ hoc cōstat: ⁊ tūc ꝓpria autoritate pōt quis venire ↄ: vt. xxij. qō. iij. quasi per totū. Aut dubitat an sit licitū vel ne. ⁊ recurrendū est ad superiorem: vt hic. ⁊ ideȝ voluit hic Inno. qui tamē vltra dixit ꝙ si iuramētū potest seruari sine interitu salutis eterne: lȝ sit temerarium ⁊ perniciosum exemplo: debet tñ superior prius adiri ar. c. cū quidā. de iureiur. ⁊ hic. Si autem est temerarium nō autē exēplo perniciosum ⁊ tunc debet seruari. arg. c. debitores. de iureiurā. Et subijcit no. verbum ⁊ menti tenedum ꝙ nedum in temerarijs iuramētis: sed etiam in licitis et honestis pōt quis venire ↄ propria autoritate instāte necessitate si superior non pōt adiri. xj. q. iij. antecessor. Ita putat ipse imminente necessitate vel magna vtilitate spūali. Sed hoc vltimū nō placet Hostiē. qꝛ propter vtilitatē[d] nō est periuriū ↄmittendum. nō eñ debet admitti malū ꝓpter bonū qd inde sequitur vt in. c. non magna. j. ne cle. vel mo. Sed. d. Car. placet dictuȝ Inno. qꝛ magna vtilitas comparatur necessitati: vt no. Inn. in. c. cū oēs. de consti. ⁊ mihi placet hoc dictū qñ imminet talis vtilitas p qua superior ipsuȝ vero sitr si potuisset adiri absoluisset a iuramento. facit. l. tutor qui repertorium. ff. de adminst. tuto. xvij. que. iiij. nullus.

25 ¶ † In glo. fi. no. glo. iūcto text. ꝙ iurans obdire regi vel alteri principi intelligit eo remanente in principatu. vñ iuramentū non ligat eo priuato.

26 ¶ † Extra glo. queritur nunquid electus in imparatorē possit illico administrare anteq̄ coronet vt approbetur. Sol. olim erāt varie opi.[e] sed hodie receptū est ↄsuetudine vt statiȝ administraret. Et si plures sunt electi i discordia qlibet administrat sed validitas gestorū dependet[f] a futuro euentu de quo vide glo. in cle. romani. prealleg. que circa istaȝ materiam ponit plura notāda.

27 ¶ † Vltimo hic queritur nunquid possit contra coronandum excipi ad effectum differendi coronationem[g] donec exceptiones fuerint examinate. Innoc. sentit hic ꝙ sic. nam sicut pōt examinare electum añ coronationem: vt hic. ita debet admitti exceptio: cū coronatio sit quedam cōfirmatio quam etiam precedit manus impositio: qꝛ debet vngi ⁊ consecrari vt in litera: ergo debēt prius admitti exceptiones probabiles sicut contra epm consecrandum. vt in. c. super his. de accu. Et hec opi. placet mihi licet quidam dicant hoc iure nō probari. idē dic contra abbatem benedicendum: vt not. doct. hic. ⁊ probatur. j. de accu. in. c. meminimus.

1 ☞ Absentes sunt vocandi in electionibus fiendis ⁊ sunt vocandi per nuntium vel literas: ⁊ non sufficit sonus cāpane qñ sunt in prouincia. 3.

2 Maior pars intelligitur numero ⁊ autoritate: et ista copulatiue requiruntur.

4 Extensio de casu ad casum nō debet fieri nisi militet omnimoda ratio.

5 Consuetudo an ⁊ quādo valeat vt omni casu absentes vocentur vel non vocentur.

Coram. Absentes ad electiones de prouincia sunt vocandi ⁊ confirmatur electio maioris ⁊ sanioris partis. In prima ponit decisa narratio. In secunda prouisio ibi: si vero. Et pone casum qd celebratis duab⁹ electiōib⁹ in discordia papa commisit illas decidēdas: prout

c ¶ Agitur. Adde Pet. de ancha. consil. cccciiij.

d Sebasti. Sapia. ¶ Propter vtilitatē. An ⁊ qñ magna vtilitas equiparetur necessitati. vide per Feli. in. c. cum super. in princ. de teste. cog. ⁊ eundem in. c. cū accessissent colū. x. de constitu.

e ¶ Varie opi. Add videndū late Old. ↄsi. clxxx. vbi multa allega. p ⁊ ↄ.

f ¶ Dependet. Adde Old. consi. xxij.

g Zacharias. ¶ Coronationē add q̄ dixi. s. isto. c. i apo. iv. ad ipiū. n. vij. Anto. Fran. ¶ Ad istū passum an impator ante coronationē habeat plenitudinē ptātis impialis cum nō dicatur impator sed rex romanorum. vide Barto. in extrauagan. ad reprimē. in ver. reges. ⁊ glo. in. c. legimus. xciij. dist. ⁊ per Alber. de rosa. in. l. bñ a zenone. C. de quadri. prescrip. ⁊ vide gl. in. c. indēnitatibus. de elec. lib. vj. ⁊ habet p Joā. and. in addi. Spec. in ti. de rescrip. presenta. §. fi. in versi. item ꝙ obtentuȝ ⁊ an imperator ante coronationem suā recipiat aliquē sacrū ordinē ⁊ quē vide etiaȝ Bal. in rub. prima. C. ⁊ vide Joan. and. in. c. ij. de prebē. li. vj. vbi dicit ꝙ ex noīatione nullū recipit ordinē. de quo etiā p Spec. in tit. de lega. C. nunc ostēdēdū. ver. xxxix. ⁊ a quo processerit imperium. vide Bald. in. l. j. C. de summa trini. ⁊ Bart. in. l. j. ff. de requiren. reis allegat p. l. bene a zenone. ⁊ vide Bar. in dicta extrauagā. ad reprimendum. in princi. vbi videtur velle ꝙ processerit a deo ⁊ habet per Jacob. alua, conciuem meū in ti. quis dicat dux marchio vel comes. in prin. ⁊ in ti. de pace iura. fir. in vsi. feu. ⁊ hodie hoc videtur esse expeditum in extrauag. Bonifacij que incipit vnam sanctā. ⁊ habetur in. c. causam. el. ij qui fil. sint legi. ⁊ in. c. qm̄. x. dist. ⁊ vtrum oēs reges de iure subsint impio. vide gl. vij. qō. j. c. in apibus. que dixit ꝙ sic. ⁊ glos. in. ca. adrianus. lxiij. dist. que dicit regem Frācie ⁊ Hispanie subesse imperatori: ⁊ habetur per do. Cardi. in cle. romani. de iureiurā. in. x. opp. ⁊ pro imperatore est notabilis glo. cle. pastoralis. in verbo ⁊ illud. de re iudi. que dicit ꝙ imperator fundat intentionem suaȝ in toto orbe de iure cōi cū dicatur esse dominus totius orbis vt in. d. l. bñ a zenone. ⁊ i. l. deprecatio. ff. ad. l. rhodiam de iac. ⁊ habetur p glos. in. c. cōuenior. xxiij. q. viij. ⁊ p Bald. in d. l. j. C. d sum. tri. tamen ꝙ rex frācie non subsit imperatori videtur tex. in. c. per venerabilem. qui filij sint legi. et plura circa coronationeȝ imperatoris. ponit idē Alua. in prealle. c. j. qs dicat dux marc. vel comes. ⁊ add glo. in. c. ius. quiritum. j. dist. q̄ dixit ꝙ qui nō vult subesse imperio romano pdit ius succedendi: ⁊ alibi dixit text. in. l. ij. C. de cri. sacrile. quod disputare de eo quod facit imperator est sacrilegiuȝ. ⁊ vide tex. in autē. vt omnes obe. indi. prouinciarum. §. ⁊ hoc considerantes col. v. vbi dicitur quod imperator habet vniuersalem iurisdictionem ab ascendente vsq₃ ad descēdentem solem ⁊ ab vtroq₃ latere. s. meridiei ⁊ septētrionis ⁊ in omnib⁹ insulis que vsq₃ ad oceani recessus extenduntur vt in aut. vt ecclia romana in. §. quod igitur. ⁊ an sit dare aliquam ciuitatem liberā ab imperio. vide que habentur per Jaco. de are. ⁊ doct. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ in lege nō dubito. ⁊ in. l. hostes. ff. de capti. ⁊ dixit Cy. in lege donationes quas. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ Bart. in. l. quidam cōsulebant. ff. de re iudi. quod oēs qui recognoscunt superiorem dicuntur habere potestatem imperialem. ⁊ alibi dicitur quod regnum italicum ⁊ germanicum dicitur esse imperatoris proprie: vt in cap. fina. de probibi. feu. alien. per Fede. in. §. firmiter. ⁊ in titu. de pace tenen. in p̄n. ⁊ in tit. hic finitur lex deinde incipiunt consuetudines regni. Et adde ꝙ imperatori nihil imponi potest dummodo sit catholicus. vt not. Bar. in lege barbarius. in ver. ⁊ iuxta. ff. de offi. preto. ⁊ imperator potest nobilitare quem vult ⁊ conferre honorem cui vult ⁊ ei sic faciēti est obtēperandum: vt in lege sacrilegij. ⁊ ibi Baldus. not. C. de diuer. prescriptioni. ⁊ vtrum imperator possit reuocare donationem factam ecclesie no. gloss. in autenti. quomodo opor. epis. in princi. ⁊ no. in. l. nō. ambigitur. ff. de legi. ⁊ no. Hosti. in summa de immu. eccle. in. §. quantū. ⁊ no. in. c. ego Ludouicus. lxiij. dist. ⁊ not. Jo. an. in. d. cle. romani. Et vtrum imperator posset mihi auferre meum. habetur in. l. ij. in. §. si qs a principe. ff. ne qd in lo. publ. ⁊ in. l. fi. ff. de pig. act. ⁊ per. Cyn. in. l. rescripta. in iiij. quest. de preci. impe. offe. ⁊ p Bart. in. l. fin. C. si ↄtra ius vel vti. pub.

de iure

de iure fuerit.⁊ si cõtingeret de iure vtramq; cassari papa mãdauit electionez celebrari de nouo prout habetur in litera. ¶ No. primo ibi: tituli sancte prudentiane. qd presbyter cardinalis nũcupatur per titulũ suum. Quid de episcopo ⁊ diacono dixi plene in.c.ex gestis.de cler.nõ residẽ. 1 ¶ †No.ij.ibi ꝯuocatis. ꝙ vbi aliqui ex electorib⁹ sunt absentes nõ sufficit cõgregare capitulũ per sonũ cãpane: sed debẽt absentes cõuocari per nuntiũ aut literas. Alias electio videt eis cõtẽptis facta ⁊ ipsis prosequẽtibus cõtẽptũ venit irritãda. vt.j.c.proxi.⁊.s.eo.qd sicut. ⁊ in.c.cũ inter vniuersas. Si aũt oẽs essent presentes sufficit congregatio per sonũ campane si hoc est de more in illo loco sic ĩtellige.c.in causis.s.eo.vbi tetigi. ¶ †No.ibi: fratribus.qd oẽs clerici eiusdẽ collegij possunt dici fratres propter dilectionẽ ⁊ charitatẽ que magis dꝫ affluere inter eos ꝙ inter alios.de quo vide qd not.in.c.ad mensam.xj.q.iij.
2 ¶ †No.ibi: maiori ⁊ saniori[a] parti. ꝙ nõ sufficit aliquid esse gestũ a
a saniori parte vniuersitatis nisi etiã illa pars sit maior in numero. Requiruntur ergo duo copulatiue ad validitatẽ gestorũ. idem videt innuere
3 tex.in.c.qꝛ propter.j.eo.⁊ in.c.j.de his q̃ fiunt a ma.par.cap. ¶ †In gl. j.ex hac glo. habes tres intellectus ad literã. Primus est vt hic ponat regula circa vocationẽ absentium vt existentes in prouincia sint om̃es vocãdi: secus si extra prouinciã.⁊ ſm hũc intellectũ. hec decre. determinat ⁊ declarat.c.qꝛ ꝑpter.j.eo. Ubi dicit ꝙ oẽs sunt vocãdi ad electionem: qui cõmode vocari possunt.⁊ illi dicunt cõmode posse vocari qui degũt in eadẽ prouincia. Scõs intellectus est vt potius illud.c.qꝛ propter. determinet ⁊ restringat istud.c.ꝙ ecõtra vt sic sit sensus ꝙ existentes in prouincia sunt vocãdi scꝫ si cõmode vocari possunt. vt in.d.ca.qꝛ propter. Unde nõ est curandũ an aliq electores sint in prouincia vel extra. sed illud solũ dꝫ inspici an cõmode vocari possunt. Nã possibile est ꝙ qñq; quis est in alia prouincia: tñ vicinior erit ecclesie de cui⁹ electione agit ꝙ alius q erit absens in eadẽ prouincia forte multũ lõga ⁊ lata. Et potius dꝫ attendi mens legis ꝙ eius verba. vt in.c.intelligẽtia.⁊ in.c.propterea.de verb.signi.⁊ regula fi.de reg.iur.lib.vj. Terti⁹ intellectus quasi precedẽti cõformis. ꝙ de iure nõ dꝫ haberi cõsideratio ad ꝓuinciã: sed solũ vtrũ cõmode possint absentes vocari. Et ad istũ text. respon.gl. ꝙ loquit ſm specialẽ consuetudinẽ illius loci.⁊ sic valet consuetudo vt oẽs de ꝓuicia vocent: lꝫ de facili nõ possint oẽs commode vocari. Et ꝑ hoc vltimo intellectu optime facit tex.in.c.in genesi.j.e.in fi. vbi valebat cõsuetudo vt oẽs de regno Francie vocarent: cũ tñ illud sit amplissimũ regnũ. Hic sunt duo principalr examinãda. ꝑmo quid dicẽdum de iure cõi. scdo nunquid indifferẽter in hac vocatione valeat cõsuetudo. ¶ Circa primuz mihi placet scõs intellectus vt illi debeãt vocari qui cõmode vocari possint ꝑ illud.c.qꝛ ꝑpter. Nam hec opi. seu lec. est equa ⁊ ecclesie vtilis. nã posset prouincia esse multũ lõga ⁊ lata,
b ita ꝙ sine magno ecclesie incommodo nõ possent absentes expectari[b]
c Qñ aũt dicant ꝯmode posse vocari[c] dic ꝙ nõ põt dari certa regula: sꝫ bonus iudex arbitrabitur ſm pericula imminẽtia ⁊ discrimina viax. Nã forte si cito nõ fieret electio ĩmineret periculũ schismatis seu intrusionis vl' abusus laice potestatis vel qd simile vel propter guerras imminẽtes nõ põt fieri de facili vocatio. pro hoc.c.de causis.de of.deleg. ⁊.l.j.ff.de iur.delib. Et is ad quẽ spectat confirmatio electionis erit idoneus iudex sup hoc dubio: arg.in.c.fi.j.eo.ti.lib.vj.⁊ ad istum text.dic. qd pape fuit hoc visum ꝙ oẽs de prouincia possunt cõmode vocari ideo mandauit oẽs illos conuocandos. non eñ posuit hic papa regulam generalem nec debet extendi iste text. indifferenter ad alias ecclesias cum in alijs nõ concurrat eadem ratio: cum alie prouincie possint
4 esse latiores ⁊ breuiores. †Et ius nõ debet extendi de casu ad casuz nisi militet eadem ⁊ omnimoda ratio. vt in.c.translato.de constit. cum ibi no.⁊ in.l.non possunt.ff.de legi.⁊ istum puto verum intellectum huius capit. Per hoc cessat questio quam faciunt hic doc. querentes de qua prouincia intelligat iste tex.⁊ dicunt ꝙ de vsuali.id est ſm ꝙ vsu ⁊ cõmuniter appellant prouincie vt tuscia lombardia ⁊ similes. Non autẽ debet intelligi ſm qd habet.vj.q.iij.scitote. vbi dicit ꝙ illa est prouin
d cia[d] que hꝫ vnũ regẽ ⁊ vnũ metropolitanũ. nã multe hodie appellantur prouincie vsu que nõ habent episcopos. Sꝫ vt dixi ista difficultas cessat tenendo intellectũ ꝑmissum. nam hic papa retulit se ad istaz pro
5 uinciã certã nec dedit regulã quo ad alias prouincias. ¶ †Quo ad secundam questionẽ dixerunt quidam ꝙ consuetudo valeat ſm quã remoto loco absentes sunt vocãdi respectu distantie vocationis. Sꝫ nõ valet vt absentes nullo modo vocent: sed hoc dictum non placet hic Joan.and.arg.in.c.cum in ecclesijs.de preben.lib.vj. vbi tex. approbat consuetudinẽ vt absentes nullo modo vocent. Et ꝙꝙ ille text. non loquatur in electionibus prelatorũ: sed in collationibus prebendarum ⁊ canonicatuũ. Tamẽ eadẽ ratio est in electionibus prelatorũ nã de iure absentes debent vocari in receptionibus canonicorũ sicut in electionibus prelatorũ vt ibi. Sicut ergo valet cõsuetudo in illo casu: ita debet valere in casu nostro. Preterea videmus ꝙ cõsuetudo potest in totum deferre alicuius eligendi ⁊ priuare veros electores. vt in.c.cum dilectus.de consue.⁊ in.c.cum ecclesia sutrina.de causa pos.⁊ proprieta. ita ⁊ fortius debet esse potens ad restringendum ius eligendi competens respectu vocationis fiende. Et hanc partẽ tenet glo.in.d.c.cuz in ecclesijs quã no.⁊ fuit de mente huius gl. Facit in simili quod leg.⁊ no. in.c.iij.de cõsue.lib.vj. nã hec ꝯsuetudo potest esse ecclesie vtilis propter faciliorẽ expeditionem. sicut valet consuetudo cõtra ius cõmune vt episcopus nõ teneatur requirere canonicorum consiliũ vt in.d.cap.iij. Aut habet cõsuetudo vt absentes omnino vocentur ad electionẽ.⁊ puto illam valere dũmodo nimiũ non tendat ad damnum ecclesie. Nam si haberet vt etiã cum incõmoditate deberent absentes vocari nõ putarem illam consuetudinem valere: quia non valet consuetudo ecclesijs grauosa vel saltem est tollenda. vt in.c.j.de cõsuetu. Secus si haberet vt cum parua incõmoditate deberent vocari quo casu intelligerem istaz gl.⁊ tex.in dicto.c.in genesi.in fi. vt sic parua incõmoditas tolleret ratiõe cõsuetudinis propter auctoritatem ipsius consuetudinis. vt.s.de consuet.c.fi. Et hac etiã ratione puto valere consuetudinez vt in oĩbus actibus debeãt vocari absẽtes maxime in alienatione rei ecclesiastice. Naz de iure absentes non sunt vocandi in alienatione: vt est tex. sing.in aut.hoc ius porrectũ.C.de sacrosan.eccle. canonizata.xij.q.ij.in.§.hoc ius.⁊ ibi gl.q̃ hoc tenet. Et vide per gl.in.d.c.cum in ecclesijs.⁊ glo.in c.fi.j.de maio.⁊ obe.in verbo: presentiã.⁊ ad materiam vide quod dixi.c.cum omnes.de constitu.

1 Contemptus vnius facit qd cassetur electio ab oĩbus facta: nõ tamẽ est ipso iure nulla.4.8.
2 Egrotus licet nõ possit euadere: tamen nõ debet de ei⁹ dignitate vel bonis aliquid fieri anteꝙ actualiter moriatur ⁊ sepeliatur.11.12.
3 Absens causa studiorum debet vocari ad actus celebrandos a capitulo.
5 Electio alicuius cassata ꝑpter cõtemptuz potest iterum fieri de illomet ⁊ ab eisdem.9.
6 Cõtẽptus vnius plus operat ꝙ ꝯdictio pluriuz.
7 Citatio minus legitima non arctat citatum.14.
10 Absentes in quibus casibus sunt vocandi.
Cõciliũ dꝫ adunari cũ solẽnitate: al's nil ageret.
11 Actus fact⁹ an ruat si de honestate nõ erat fiẽd⁹.
13 Electio quesita per ambitionem an retractetur.

1 Bone memorie. †Cassatur electio partis maioris ꝯtẽpta minori parte etiã si est vnus solus. Nõ tamen ius eligendi deuoluitur ad minorẽ. h.d. ſm vnuz intellectum cõmunẽ. In prima ponitur decisa facti narratio. In secunda diffinitio ibi: cõstituto. in qua duo facit. Primo cassat electionem secundam exprimens quare: et ponit antipophoram. Secundo cassat primam ibi: electionem autem. ¶ Casus literalis. Episcopo cremoneñ. in extremis agente cum desperaretur de vita ipsius capitulum ipsius ecclesie citauit quendam canonicuz[c] suum in ciuitate regia in studio commorantem vt ad certum terminum veniret pro electione futuri pastoris: dicto canonico non veniente ad terminũ sibi datum ⁊ episcopo elapso termino viaz vniuerse carnis ingresso: antequam corpus ipsi⁹ traderetur sepulture absente predicto canonico capitulum contulit potestatem eligendi quibusdam canonicis ecclesie sue ⁊ post mortem episcopi ⁊ ante sepulturam ipsius ceperunt tractare de electione pastoris.⁊ quidam ex illis maior pars[d] conuenerunt in archipresbyterum ipsius ecclesie alij in archidiaconũ suum. eo vero sepulto minor pars cõsensit maiori: et sic dictus archipresbyter post sepulturam ab oĩbus est electus. cui electioni dicti archipresbyteri archidiacon⁹ ⁊ capitulũ consenserunt. post moduz vero superuenit dictus canonicus asserens se fuisse cõtemptum. propter quod electio non valebat: credens ad se potestatem deuolutam eligendi: predictum archidiaconum elegit. propter electiones dictus canonicus pro se et quibusdam alijs ad sedem apostolicaz accessit. papa vero de meritis istoruz cognito electionem archidiaconi celebratam post electionẽ archipresbyteri nõ cassatam cassauit: qꝛ non debuit ad secundaz procedere ante cassationẽ prioris in penam interdicens dicto canonico vocẽ cõtradictionis in primo consensu capitulo perdurã-

Zacharias.
a ¶ Maiori ⁊ saniori. Addõ ad hoc Ja.rebu.i.d.l.nominationum nu.iiij.⁊ in addi ⁊ ibi in quib⁹ reb⁹ maior pars sufficiat ⁊ qualiter capiat illa maior ps.C.de decurioni.libr.x. Anto.Francis.
¶ Que dicatur maior ps in qb⁹ casib⁹ ⁊ quõ cõsideraf maior ps an respectu numeri: an alio respectu. vide q̃ habent ꝑ Bar.⁊ docto.i.l.maiorẽ.ff.de pac.⁊ i.l.ꝙ maior.ff.ad muni.
b ¶ Expectari ad de Old.consi.ccl.ix.ij.libro.
Zacharias.
¶ Adde Alex. cõsil.ccxviij.in fi. lib.ij. Et dñ alle. in apostil. Oldr. cõsil.cclix.dic qd voluit dixisse cõsilio.cclviij.⁊ eundem cõsi.cliij. Federi.de sen.consi. lxxxviij.in fine.et his adde qd not. in apost.ad istuz in.c.cuz dilecti.in apost.in vsi. sine magno ꝑiudicio num.vj.s.eo.tit.
Sebast. Sapia.
c ¶ Uocari Uide firma. i tractatu de episco.li.j.i.iij. parte.qd.vij. vbi dicit qd absentes etiã extra prouinciaz sunt citandi si commode citari possunt.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Prouincia. vide Bart.in extrauagan.qui sint rebelles.in versi.lõbardie. Car.Flo. in cle.dudũ: ver. extra ciuitates. i j.qd.de sepul. vbi ponit vñ dicit ꝓuincia ⁊ quot modis dicat prouincia ponit Joan. de Imol.in.c.pe. col.vj.de testib⁹. vide remissiue ꝑ Feli.in.c.rodulphus.co.xiij. vsi ceterũ.s.d rescri

a Zacharias. ¶ Nõ est ipso iure nulla Adde Card. manda. in tract. suo de electio. in. j. parte. c. xxxij. ⁊ in glo. in ver. vitiosam. Fede. de se. consil. ccxxvij. ⁊ cõsi. cxiiij. Old. consi. lxx. ⁊ nouissime ꝑ Fely. in. c. cũ bertold⁹ col. iij. versi. limita. vt. j. de re iudi.

b ¶ Legitime. Adde quod Ro. consi. ccccx. dicit ꝙ illegitima citatio q̄ peruenit in notitiam citati ita arctat sicut legitima ꝑ cle. causam de electi.

↔ Sebast. Sapia.

c ¶ Nullũ ius. Ex his colligit̃ quomodo ꝓcedat ꝓdicta regl'a ꝙ paria sunt aliquid facere tp̃e habili vel inhabili. ⁊ cõferre intẽpus habile de quo vide etiam Bart. in. l. alia. §. eleganter. ff. solu. matri. vbi limitat nõ procedere qñ tẽpore q̊ sit actus requirit̃ illa qualitas aliã limitationẽ tradit. d. Jas. in. l. fin. col. iij. C. de pact. vide ad hanc regulam Alexã. in. l. gallus. §. instituens. ß. de libe. et posthu. ⁊ in. l. inter stipulantẽ. §. sacram. colum. ij. ff. de verbo. obli.

d ¶ Initiũ Adde qd̃ hec ratio nõ vr̃ bona gñaliter q꞉ valet citationis commissio facta ꝑ iudicem die feriata ꝑ die non feriata. vt late cõsuluit fed. ꝯs. ccxl iiij ꝫ aliter voluerit pau. de ca. ꝯsi. xxv. tamen quo ad dicta bona est quia considerauit initium respectu ptãtis capl'i ante mortem prelati ⁊ pro ꝓdictis facit quod voluit Cal. ꝯsi. j. de elec.

e ¶ Annullanda. Adde vt ꝑ Old. consi. lxv.

f ¶ Statuta. Considera ꝙ pro isto dicto facit illud quod singl'r voluit Joã. an. in. c. dispendia. de rescrip. in. vj. vbi dicit dispositionez penalem extendẽdã propter similitudinẽ rationis non tñ penã in eo insertã. de quo tñ cogita ꝑ ea q̃ ponit iste. ß. in proe. in nu. xv. vers. sed circunscripta. ⁊c. Aeneas falco.

rante ⁊ electionẽ archipresbyteri iustitia exigẽte cassauit tum quia corpore dicti episcopi nonduz tradito sepulture habuerũt de ipsa electione tractatum contra canonicas sanctiones. tum quia canonicus contemptus fuit licet vnus solus fuerit: quia in talibus plus nocet vnius contẽptus quaz multorũ contradictio in presenti. nec valet predicta citatio: quia cum mortem epi̅ preuenerit non potuit arctare citatũ. Ber. ¶ 2 † No. primo ꝙ licet desperetur de conualescẽtia prelati egrotãtis nõ tamen per hoc põt haberi tractatus seu ordinatio sup futuri pontificis electione. Debet enim expectari mors oĩno q꞉ ante mortẽ prelati nec ecclesia vacat nec ius eligẽdi seu ordinãdi cõpetit canonicis vt hic ⁊ in. c. obeũtibus. lxiij. dist. ¶ 3 † No. scd̃o ꝙ canonic⁹ etiã absens causa studioꝝ dꝫ citari seu moneri vt veniat ad electionẽ futuri põtificis dũmodo sit in loco vñ possit congrue vocari. iuxta ea que dixi. ß. pri. al's electio facta illo contempto venit irritanda eo ꝓsequẽte contemptuz. ¶ No. tertio ꝙ capl'm põt citare absentes canonicos ad electionẽ fiendam. An in capit. debeant esse due partes an sufficiat maior pars ad validitatẽ citationis ⁊ termini prefixionis. vide quod dixi in. c. cum nobis. ß. eo. ¶ No. quarto ibi: ac prosua ꝙ non solum electus potest prosequi in iudicio electionẽ suã ꝫ etiã electores cõcordat. c. cũ dilectus. ß. de ꝯsue. ⁊. c. ij. de in integ. resti. vide qd̃ no. 4 Inno. in. c. dilectus. ij. de preb. ¶ † Not. quinto ibi nõ cass. tã. ꝙ electio facta per capitulũ aliquibus ex canonicis cõtemptis seu non legitime vocatis non est ip̃o iure nulla[a] sed venit potius irritanda. Quod intellige quando in capit. saltem affuerũt due partes canonicorum vocandorum. Nam si non affuerunt due partes non valet quicquid fit vel in capitulo vel vniuersitate ex quo minor pars est contempta seu nõ legitime vocata. Ad hoc. l. nulli ⁊. l. plane. ⁊ qd̃ eis not. ff. qd̃ cuiusqꝫ vniuer. no. in. l. nominationũ. C. de decur. lib. x. ⁊ vide qd̃ dixi in cap. cũ nobis. ⁊. c. qd̃ sicut. ß. eod. Nam potentie capitulares seu vniuersitatis sunt a principio apud duas partes dũ vniuersitas est in ꝯgregãdo licet in diffiniendo valeat quicquid facit maior pars illarum duarũ partium. ⁊ ita intellige. l. qd̃ maior pars. ad municipa. ⁊. c. j. de his que fi. a maior. par. capit. ¶ 5 † No. sexto ibi: in primo consensu capitulo permanente. qd̃ eligentes aliquo canonico cõtempto non per hoc debent priuari potestate eligendi: imo cassata electione propter contemptum potest capitulum procedere ad aliã electionem ⁊ eundem quem prius elegerant de nouo assumere: quia cum electio non sit cassata propter delictum electi potest iterum eligi. vt in. c. super eo. ß. eodem. ¶ No. ibi: nondũ tradito sepulture quod saltẽ de honestate nõ debet fieri electio futuri prelati anteq̃ corpus sit traditum sepulture. an autem sit nulla ante sepulturam attentata dicam statim cum glo. ¶ 6 † Item not. ⁊ tene menti tex. in versi. cum plus. quod magis obstat contemptus vnius quam multorum contradictio in presenti ⁊ est ratio quia contemptus vnius dũtaxat prebet facultatem retractandi electionẽ vt hic est in. c. venerabilẽ. ß. eo. secus in ꝯtradictione aliquorum presentiũ: quia talis cõtradictio nõ obest vltra electionem maioris ⁊ sanioris partis. vt in. c. quia propter. j. eodẽ. ¶ 7 † No. vltimo ex si. quod citatio temeraria seu non legitime facta nõ arctat citatum ad comparendum. vnde paria sunt quez non fuisset citatũ aut minus legitime[b] fuisse citatum Sed contra hoc ⁊ contra tex. opponitur. naz paria sunt ꝙ aliquid fiat tempore habili vel tempore inhabili dummodo effectus conferatur ad tempus inhabile. vt in. c. de vxore. ⁊ qd̃ ibi not. j. de sepul. Sꝫ effectus istius citationis facte isto canonico absente fuit collat⁹ in tẽpus habile: ergo nõ debebat corruere ex eo quia fuerat facta prelato nõdũ mortuo. Sol. dupliciter. Primo nõ posset dici quod hec citatio ⁊ eius effectus fuerunt in tẽpore inhabili. Nam citatio fuit emissa nondum episcopo mortuo ⁊ prefixus terminus ad vigiliaz pentecostes: ⁊ sic ad tempus quo possibile erat istũ prelatum adhuc viuere. non enim citarunt vt cõpareret post mortẽ prelati. Uel scd̃o dico ⁊ melius ꝙ presupposito ꝙ etiã citassent vt compareret põst mortẽ prelati: ex quo tamẽ fuit facta in vita ꝓlati nõ habuit arctare citatũ vt cõpareret post mortẽ. Ratio q꞉ ois tractatus est inhibitus: vt hic. ⁊. lxxix. distinct. c. nullus. Unde prohibetur iste tractatus non solum habito respectu ad effectũ ipsius sed etiam ad ipsum initiũ cum nullũ ius[c] cõpetat capitulo in electione ante mortẽ prelati. Et pro hoc bo. tex. in simili. in. c. si. de sepul. lib. vj. vbi religiosus non potest sibi eligere sepulturã licet effectus istius electionis cõferatur post mortem ⁊ sic ad tempus in quo est exẽptus ab obedientia abbatis. Et hoc ideo quia etiã principiũ prohibetur q꞉ cum non habeat volũtatẽ. xij. q. j. nõ dicatis. nõ potuit illam exprimere cum viueret. Ad idem bo. tex. in. l. si minor. ff. de ꝟ. expor. Quinimo plus dicit hic Boa. ꝙ etiã si citatio fuisset facta post mortẽ prelati ex quo tamen fuit emissa ante mortem non valet qd̃ mihi satis placet[d]. Quia in citatiõe plurimũ cõsiderat̃ initiũ. illa enĩ est proprie citatio que emanat a iudice seu decretũ de citãdo. factũ vero nuntij est executio iuxta no. per Joan. mo. ⁊ Joã. andr. in. c. romana. §. cõtrahentes. de fo. competen. lib. vj. ⁊ tetigi in. c. fin. de ferijs. 8 ¶ † In gl. j. hec glo. intricate ꝓcedit ⁊ in effectu prosequitur duas questiones. Prima nunquid electio facta per capitulũ cõtemptis aliquibus sit nulla vel annullanda.[e] Et in hac questione licet primo alleget quod sit nulla tamẽ postea cõcludit veritatẽ quod nõ est nulla licet sit irritanda contemptis prosequẽtibus iniuriã suam: vt hic in. c. quod sicut. ß. eo. vbi melius probatur. 9 † Secunda questio est nunquid cassata electione propter contemptũ aliquorum debeant priuari isti contemptores potestate eligẽdi pro prima vice: vt sic ista potestas applicetur alijs contẽptis duntaxat. Et in hac questione gl. prius sentit quod sic. ⁊ pro hac parte facit iste tex. in eo quod papa reprehendit istuz canonicum quod prius debuit expectare iudicium pape q̃ procedere ad secundam electionẽ. Et sic innuitur ꝙ post sententiã pape potuisset sol⁹ eligere. sed gl. in versi. ⁊ quod dixit caute corrigit quod prius dixerat: ⁊ fuit illa aditio vsqꝫ ad fi. Quia cõcludit qd̃ ratione contemptus solũ debet in penam retractari ipsa electio: nõ autẽ debent electores priuari potestate eligendi. Quia cum ista pena priuationis non sit hoc casu a iure statuta nõ est imponenda per alium q̃ per eum qui habet plenitudinẽ potestatis scilicet per principẽ. ⁊ ita potest intelligi iste text. Et hec opi. cõmuniter tenetur per doct. ⁊ optime facit iste tex. in ver. in primo consensu ⁊c. Nec obst. si dicatur qd̃ si eligentes contra formã debẽt priuari potestate eligendi: vt in. c. quia propter. j. eo. ergo fortius eligẽtes aliquo contempto cum tunc delinquant contra proximũ. Preterea. c. quia propter. j. eo. dans formã electioni disponit: vt absentes vocentur. ergo electio facta absentibus non vocatis est attentata contra formã ⁊ per consequens deberent electores priuari pro prima vice potestate eligendi. vt in. d. c. q꞉ propter. Sol. licet eligentes contra formaz sint priuãdi. tñ nõ sequitur ꝙ eligentes aliquo contempto sint etiã priuãdi: q꞉ vt dicit Jo. and. ⁊ bene ⁊ satis fuit de mente gl. huius in addi. Cũ illa pena priuatiõis nõ sit statuta[f] in casu nostro nõ debet pena. c. q꞉ propter. ad istũ casuz extendi. q꞉ pene nõ sunt extẽdende. de peni. di. j. pene. Et vide bo. gl. in. c. si. de iure pa. satis ergo est ꝙ ratione contemptus in penã retractet̃ electio. ⁊ ista pena est in iure statuta ⁊ alia non sufficit ꝙ ista pena imponatur nam odia debent restringi ⁊ nõ ampliari. vt in regula odia. de regu. iur. lib. vj. ¶ Ad scd̃m ꝯrium dicẽdum ꝙ vocatio absentiũ nõ est de forma substantiali sed est de iustitia. Nã si esset de forma substãtiali electio facta aliquo cõtempto esset nulla: vt in. d. c. q꞉ ꝓpter. ⁊ tñ in casu nostro nõ est nulla vt hic. ⁊ in. c. qd̃ sicut. ß. e. ⁊ in. c. ecclesia. el. ij. j. eo. Et ad istũ tex. vltra ꝓcedentẽ rñsionẽ põt respõderi: vt sensit hic Abbas ꝙ potuisset iste ꝓcedere ad secũdã ꝓma cassata nõ tñ solus sed vna cũ alijs. ¶ Cõclude ergo vt habeas totã materiã gl. magne clarã tres casus. Qñqꝫ electio fit ꝑ maiorẽ partẽ de indigno scienter: ⁊ tunc electio est nulla ⁊ ptãs eligẽdi ipso facto deuoluit̃ ad minorẽ partẽ que nõ deliquit: vt in. c. bone. ß. e. ⁊ in. c. cõgregato. j. eo. cũ si. Qñqꝫ scd̃a electio facta per capitulũ est ꝯ formã substãtialẽ de qua in. c. q꞉ propter: ⁊ tũc electio est ipso iura nulla: ꝫ electores non priuati potestate eligẽdi sed debẽt ꝓuari ꝑ sententiã: ⁊ potestas applicat̃ alijs q nõ deliquerũt cõtra formã debet tñ expectari sentẽtia ꝓuationis de quo vide qd̃ no. Jnn. ⁊ Cal. in. d. c. q꞉ ꝓpter. vbi dicã Terti⁹ casus qñ electio fit per capl'm de idoneo ⁊ ꝟm formã sed aliqs de capitulo fuit contemptus seu non legitime vocatus. Et hoc casu electio tꝫ vnde põt ratificari post contemptũ. nã potest renuntiare facultati ꝓsequendo iniuriã sibi illatã. vt in. d. c. qd̃ sicut. Sed si vult ꝓsequi contemptũ retractabit̃ electio ꝑ sñiaz vt hic. ⁊ in. d. c. ecclesia. Qua cassata debent oẽs simul cõuenire ad electionẽ nouiter fiendã q꞉ vt ꝓdixi nõ hꝫ hoc casu locum pena ꝓuationis nisi papa ex plenitudine ptãtis vellet hanc penã infligere. vt. ß. dictũ est ⁊ ꝑ hoc habetur clare intellect⁹ isti⁹ tex. ⁊ glo. ¶ Sed quero nũquid in alijs actibus citra electionẽ habeat

locum

a ¶ Zacharias. ¶ Legitime ꝯgregata. Adde tu istaꝫ.q.esse formatā p Iac.rebuf.in.l.cū te.nu.ij.ꝛ in addi.ad ipsum.de decu.lib.x. Et qualiter congregetur vide ibidē.nu.iiij.ꝛ in addi. Ang.consi.lxv.ꝛ Ro.singula. dcclix.inci.an citatio facta collegio ꝛc.

Anto. Francisc. ¶ An ꝛ qñ absentes sint inquirēdi ꝛ qñ dicant legitime vocati ꝛ requisiti ad actum collegij vel vniuersitatis faciende vide no.gl.i.c.pñtiū.de test.ꝛ in.c.cū in ecclesijs.de pbē.li.vj.ꝛ per gl.i.c.cuꝫ oēs de ꝯstit.ꝛ no. in.c.ij.de no.ope.nū.ꝛ est bona gl. in.c.Quis.de of.or.li.vj.ꝛ no.in.c.j.ð his q̄ fi.a ma.par.capi.ꝛ vtruꝫ absentes sint vocādi qñ capl'm vl' collegium vult facere statuta vide no.gl.i.c.ij.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ꝛ p barto.i.l.oēs ppl'i.ff.de iusti.et iur.ꝛ no.doc.i.d.c.cū oēs.ꝛ adð q absētes citati ad electionē vt cōpareāt i certo termino nō debēt expectari p totā dilationē sed p modicū spatiū tpis: vt hr̄ p Inn.ꝛ host. in ca.cum nobis.eo.tit.de elec. Et adde qð absens dr̄ esse ille q nō est infra ꝯtinētia edificia vrbis vt in.l.absentē.ff.de vb.sig.ꝛ i.l.pñs ff.ð p cura.ꝛ q nō est in eadē ꝓuincia vt l.fi.C.de pscri.lō.tēp.ꝛ habet i.§.p scriptionū.ꝛ in.c.placuit.xvj.q.iij.ꝛ in.c.vbi periculum.in.§.j.ꝛ in.c.cām.de elec.li.vj.

b ¶ Retractari. ad de alex.ꝯs.j.iiij.li. ꝛ Sebasti. Sapia.

c ¶ Sepultura p̄lati. Vide bar.in l.post susceptā.ff.de excu.vbi vr̄ ð clarare hec nō p cedere qñ eps est tali morbo ꝯphēs vt fact⁹ sit prorsus inutilis nā tūc eo ēt viuēte possit fieri electio de altero q not. Inn.i c.lꝫ beli.de simo. vide Fir.in trac. de epo.lib.j.i prima pte qōnis.iij. vbi refert q venetī vidētes Frācīscū Foscari ducē tali senio cōfectū vt esset inutilis alium sibi ducē cu

locū ista psecutio cōtēptus vt retractetur act⁹ gestus p vniuersitatē ad petitionē cōtempti. Solut. credo q in oībus actib⁹ in quib⁹ absentes debent vocari si aliq cōtēnunt seu legitime nō vocant dꝫ actus retractari ad petitionē contēpti: ex quo nō legitime gest⁹ est.ar.hic.ꝛ in regula q̄ cōtra ius.de regu.iu.li.vj.facit qð not.Bar.in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ sensit gl.in.c.cum omnes.de consti.ꝛ 10 in.c.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca. † Et qui sunt actus in quibus absentes sunt vocādi.vide gl.in.c.ij.de testi.lib.vj.dixi plenius in.d.c.j.de his que fi.a ma.par.capi.ꝛ dic vt ibi. ¶ In actib⁹ vero in quibus absentes necessario nō sunt vocādi si vniuersitas a non fuit legitime cōgregata* puta q2 nō ad sonū cāpane vt moris est: sed ꝯuenerūt forte due ptes ꝛ processerūt aliquib⁹ de vniuersitate nō interessentibus nec vocatis. Tūc etiā puto q act⁹ deberet b retractari[b] ad petitionē cōtēptoꝝ.ar.in.c.in causis.§.eo.ꝛ in.l.fi.C.de pdi.decu.sine decre.nō alie.li.x.facit dicta regula q̄ contra ius. ¶ 11 † In glos.ij. in fi.no.singulariter istā gl.ꝛ nō tradas eam obliuioni q ad validitatē electionis necessario nō re c quirit q precedat sepultura plati.[c] vñ cadauere adhuc super terram manente pōt procedi ad electionē futuri pōtificis.in hoc tamē fuerūt diuersitates inter doc.nam Hostien.Vincē.ꝛ quidā alij tenuerunt cōtra istam gl.dicētes q illud qð dicit papa hic fuit statutū in fauorē mortui ꝛ propter honestatem.vnde non possunt canonici huic iuri renuntiare.sed Inn. Cōpo.Io.an.ꝛ cōiter docto. sequētes tenent opi.glo.lꝫ sit honestū vt expectet prius sepultura prelati: vt in.c.obeuntibus.lxiij. dist.ꝛ in.c.post q̄.l.di.vbi gl.dicit q a die mortis currit tēpus eligēdi.ꝛ dicit Io.and.q melius dixisset ab hora mortis quasi sentiat quod illa dies mortis nō excludit: imo debet cōputari tps triuꝫ mensiū ab illa hora mortis.qð bene no.vñ absurdū esset dicere q tps non incipiat currere statim ab hora mortis.ꝛ q capituluꝫ non possit eligere nisi post exequias prelati nā eps nō currit non valenti eligere: vt in.c.q2 diuersitatē.de ꝯces.prebē.ꝛ hec opinio mihi placet: pro qua adduco ho.text. in.c.iij.viij.q.j.in fi.vbi dicit q post obitū quiescētis clerici habēt potestatē eligendi.ꝛ ad.c.nullus. lxxix.di.dic q loquit de honestate.ꝛ eodeꝫ modo potest responderi ad istū tex.hic enim fuerunt due cause cassationis.vna.s.propter contemptum canonici ꝛ ista fuit potissima ꝛ finalis causa.alia q corpus nondum fuit sepulture traditum fuit impulsiua.nam honestū fuisset aliter facere: sed hoc solum nō sufficeret ad cassationem electionis. vi d de simile in vxore[d] mortuo viro carnali: nā honestum est vt nō nubat intra annū luctus: nō tamen hoc est necessariū.vt in.c.pe.ꝛ vlti.de secun.nupt. Et quādoqꝫ est vtile statim post mortem: puta si canonici timent impressionē principis: ꝛ p hoc potest concludi qð potius valebit collatio benficij facta rectore defuncto nōdū tradito sepulture cū isti rectores non dicant proprie contrahere matrimoniū spirituale.vt no.in.c.q2 propter.j.eod.ꝛ dixi in.c.clerici.j.de vita ꝛ honest.cleri.vnde non est tantū vinculū inter eos ꝛ ecclesias suas sicut inter episcopuꝫ ꝛ ecclesiam suam cathedralem.facit.l. requisisti.de testa.hec procedunt cū querit de tractatu electionis post mortē prelati ante sepulturā 12 fiendam. ¶ † Sed dubiū est nunquid possit fieri tractatus electionis ante mortē prelati eo forte in extremis agente.ꝛ in hoc contingit dubitari de pluribus. Primo nunquid licite possit haberi tractatus. Secundo presupposito q non: nunqd electio cōtingens postea ex tali tractatu sit nulla vel annullanda. Tertio nunquid canonici tractātes ꝛ presertim se obligantes ad electionem certe persone faciendam sint illo facto priuati potesta-

rauerūt qua propter p̄ dolore mortu⁹ est Frācīscus vt ipse refert ibi: etiā ponit qd si fctā est electio de vno cū esset fama q eps erat mortu⁹. Anto. Frācisc. ¶ Uxore. Ad istud.an vxor de necessitate itra annū luct⁹ ppt mortē mariti dēat abstinere ab alio mr̄imonio: dicas q absqꝫ dubio si nubat vꝫ mr̄imoniū: ppter autoritatē apl'i de qua in.c.pen.et fi.de secū.nupt.h alle.tñ nō euitat pēas legales maxime in pdēdo lucrū qð ipsa ꝯseq̄ret si nō nuberet intra annū luct⁹. Et q̄ cōsistūt i dāno alteri⁹ de qb⁹ habet i.l.hac edictali.ꝛ i.l.femine. C.de secū.nupt.et ibi p bal.ꝛ Sal. plene.ꝛ not. Canoniste in.d.c.fin. de secun.nupt.

e ¶ Sibi tutū. ad de Old.ꝯsil.xliij. adð qð ēt citat⁹ ad locū pestiferū non tenet cōparere vt cōsuluit do. pet.ꝛ phi.corne⁹ de pusio in consil. cxxxj.in.ij.col.vbi etiam.in.iiij.vol. Aeneas de falc. Anto. Francisc. ¶ Utrū qs citatus ad locum nō tutū arctet adveniendꝫ ex tali citatiōe: vltra ea q̄ habent in cle.pastoralis.in glo.in verbo notoriū: de re iu.vbi ꝯcludit qð talis citatio non arctat. vide not.in.c.ex pte.de appel. Et p spe.i tit.de cita.i.§.j.in ver.itē q citatio. ꝛ hr̄ p bar.in.l.recusare.in.§.filius ff.ad treb.et in.l. semp.ff.si quis in ius voca.non ie. Et vide Arch.v. q.ij.in.c.si primates.ꝛ gl.iij.q.viij. c.indicas.ꝛ Inn. in.c.pterea.de dila.vbi dr̄ q citatio aliter facta q̄ fieri debeat non arcat citatū. Et an citatus excusetur si in locuꝫ ad quē citat est pestilentia: hr̄ p glo.ꝛ doc.in.c.cuꝫ dilecti de do.ꝛ cōtu. ꝛ dicit bart.q sic in palle.§.filius.ꝛ in pall.l.semper. Et vide glo.in.c. cōis.xxiij.dis.ꝛ in c.quorūdam.lxxvij.dis.ꝛ no.ibi ēt p glo.in.c.ad supplicationē.de renun.ꝛ habetur in prealleg.c.ex parte.de appel.

te eligendi. Hec tria in effectu per multa vba tractat hic Inno.sed tu conclude breuiter post eū q tractatus deliberatorius seu diffinitorius est oīo illicitus ante mortē prelati nō solum quādo cōcluderent electores inter se de certa persona eligēda: sed etiam quando ordinarent aliqua spectantia ad electionem futurā vt puta si eligerent locū electionis fiende vt citarēt absentes: hec enim ordinatio ꝛ similis est probibita a iure vt hic in fi.ꝛ lxxix.distin.in.c.ij. Et idem dic secundum Innoc.ꝛ Host.de omni tractatu ambitioso: conuētionali actionali vel conditionali vel aliter inhonesto: sꝫ tractatus consultorius non est probibitus a iure: etiam si aliquis dicat q talis persona esset honesta ad istā prelaturā: ꝛ alijs persuaderet vt ipsam eligerent: nō tamē debent oīno deliberare.ꝛ secūe dum hoc potest intelligi.c.si transitus.lxxix.distin. vbi probat qð viuente etiā papa pōt haberi tractatus consultorius de substitutione summi pontificis.ꝛ vide specialiter in papa.ho.tex.in.c.in nomine domini.xxiij.di.ꝛ oīno qð dixi.in.c.licet.§.e. ¶ Ad secundum an electio facta post mortē prelati post tamen tractatū habitum in vita prelati sit nulla concludit Inno.qð non: q2 hoc non reperitur iure cautum sed debet annullari si fuit facta de illo pro quo precesserit tractat⁹ diffinitori⁹ vel si precessit ordinatio in vita prelati quia reperit facta contra iuris dispositionem: vt hic in.d.c.j. Et per hoc respōdetur ad tertium nō eñ sunt electores priuati ppter illū tractatū illicitum cū hoc non cauet iure.sed sunt puniendi: q2 egerūt rē illicitā quinimo si recessissent a priori tractatu seu a priorib⁹ obligationib⁹ ꝛ elegissent debite aliā psonā non esset talis electio retractanda: licet ipsi possent puniri ex eo qð elegerunt ꝯtra ius: vt in.c. 13 ij.de maio.ꝛ obe. ¶ † Quid aūt de electione fctā de eo q quesiuit eā p ambitionē seu seditionē vide in papa qð habet in.d.c.in noīe dñi.ꝛ qð dixi in d.c.lꝫ.in alio vō o talis electio saltē est retractanda propter vitium ambitionis precedentis vt in.c.in 14 scripturis.viij.q.j. ¶ † In glo.fi.ibi: etiā vt alleget ꝓuilegiū no.gl.ꝛ vide aliā glo.latiorē in.c.veniēs de accu.ꝛ.iij.q.ij.si eps.ꝛ intellige gloss.qñ notorie cōstat citationē esse temerariā: aut q2 citatio in se ꝯtinet aliquid iniustū: aut q2 notoriū est citationē alꝛs iniustā lꝫ in se nō contineat iniustitiam.ꝛ vide gloss.iuncto tex.in cle.pastoralis.in.§.pisana.de re iud.que dicit quod si quis citatur ad locū notoe rie non sibi tutum[e] non tenetur cōparere nec excusatorem mittere: ꝛ generaliter circa istā materiaꝫ vide per Inno.in.c.ij.de dila.vbi dixi.ꝛ per Ioā. an.in regula scienti in mercu. ¶ Extra gl.q̄ro qd intendat litera dū dicit in penā interdicentes eidem cōtradictionis vocem. Solut.dicunt aliq vt Vincen.qð non poterit iste canonicus opponere cōtra formā si capitulū in primo ꝯsensu voluerit perdurare.idest de nouo eligere illū archipresbyterū. Sed cōtra personā poterit obijcere.nā ꝛ cōpromittētes possunt opponere contra personam electam a compromissarijs.vt in.c.causam.§.eo. sed Inno.dicit q non poterit iste obijcere contra personam nec etiā cōtra formam: quia presumit malo zelo cōtradicere. Alij aliter. Sed opi.Inn. satis videtur conuenire litere: non tamen puto in hoc standum quia licet papa istud prouiderit in negotio istius electionis: non tamen videtur hoc extendendum ad alias actiones. ¶ Secundo cōtra hec ꝛ contra tex.oppo.videtur enim quod ex quo electio archipresbyteri fuit reprobata qð nō profit quod capitulum duret in primo consensu: oportet enim vt electio fiat seruata forma: vt in.c. quia propter.j.eo.ad cuius obseruātiam requiritur factum. Solut.standum est contrario vt non sufficiat primus consensus cū ille fuerit illicit⁹ ꝫm

doc.⁊ text.dz intelligi de primo consensu.s.in effe
ctu.dicuntur enim canonici perdurare in primo
consensu si de nouo iterum eligunt illum archi
presbyterum.

☞Abbas alicuius monasterij non debet quis
creari nisi primo fuerit monachus ⁊ professus.2.
Monachus nõ dz qs fieri vt postea creet abbas.
Clericus quis nõ debet fieri sub spe habendi be
neficia qz cõmittit simoniam saltem mentaliter:
licet p hoc nõ perderet beneficia:nisi ab initio pre
cesserit pactum de adipiscendo officium abbatis
vel beneficia.
Simoniaca collatio non tenet.
4 Monachi possunt habere dignitates seculares
curatas:sed non curatas.
5 Nulla:ista vniuersalis negatiua excludit omnes
actus quibus adheret.

Cum ad nostram.

Nõ†monachus in prelatũ regularem
eligi nõ põt. Primo ponit factũ.scdo
cassat ibi nos. ¶ Casus literalis. Quidã simul fa
ct⁹ fuit monachus ⁊ abbas qui tñ debuerat ante
esse monachus q̃ abbas puenit hoc ad notitiam
dñi pape.papa videns qd cõtra regulares tradi
tiões hoc fuerat attentatũ:electionẽ de ipso factã
cassauit:qz nemo dz monachari spẽ habens vel
promissionẽ q Abbas fiat. Ber. ¶ Not.j.ibi:ge
rebat modũ ⁊ practicã faciendi cõmemorationez
de aliquo intruso.nõ eñi debet nũcupari prelat⁹
alicuius loci ne videat iste pnuntiãs in eũ ꝯsenti
re.arg.c.ex ore.de his que fi.a ma.par.cap.sed dz
3 dicere qd gerit se pro tali prelato. ¶ †No. secun
do q clericus secularis nõ potest eligi in abbatez
opz eñi qd tpe electionis sit monachus.quinimo
nõ sufficit q sit monachus nisi sit instructus com
petenter in regula monachali: ideo nouiter pro
a fessus nõ põt eligi in abbatẽ.ᵃj.c.pri.⁊ in hoc vlti
3 mo plurimũ in diuersis partib⁹ excedit. ¶ †Not.
tertio ⁊ tene mẽti q nemo debet effici monachus
cum ea fiducia ⁊ spe.vt promoueatur in abbatez
nã videtur tunc monachari nõ pter deũ sed pro
pter honorem ex causa questus. Hec verba habẽ
tur.xvj.q.viij.per laicos.⁊ idez dic de clerico secu
lari.nã recipiẽs ordinem propter beneficia conse
quenda cõmittit simoniam saltem mentalem:qz
intendit seruire deo propter vtilitatẽ beneficiorũ
ad qd vide bo.glo.lxxiiij.di.c.cõsuluit. ¶ An an
tẽ adepti beneficia ⁊ dignitates hac ambitione p
cedẽte teneant in foro anime resignare illa benefi.
quasi iuste nõ adepta.dic q nõ:sed tenentur satis
facere deo p penitentiã:vt pbat.in.c.fi.j. de simo.
Cũ simonia mentalis nõ obliget quẽ ad resigna
tionẽ beneficiorũ:sed aliter deo satisfaciendũ p pe
nitentiaz.secus dic vbi precessisset pactũ:puta qz
b dixit nolo monachariᵇnisi promittas me eligere
in abbatem:vel facere priorem:vel nolo ordinari
nisi pmittas mihi cõferre tale beneficium:nã tunc
intercedit simonia expressa. Unde obligatur ad
renũciandũ.vt in.d.c.fin.⁊ qd ibi no.quinimo pos
set attentari qd talis collatio seu electio sit nulla.
qz collatio simoniace facta nõ tenet.ar.j.q.j.ordi
nationes.no.Innoc.in.c.cum vniuersorum.de re.
permu. Adde ad predicta gloss.in.c.quod inter
rogasti.xxvij.di.ꝗ dicit q si aliquis sit monach⁹
ad hoc vt possit fieri abbas nihilominus remanet
c monachus:lz ficta ⁊ nõ syncera fuerit eius inten
tio fuit eñi simulatio ob inhonestaz causam:ideo
nõ excusat. ¶ In glo.j.ibi:clericus seu secularis
potest eligi in abbatẽ:an autem possit postulari.
Jo.an.q sic:sz tz in cõtrariũ facit gl.j.c.proxi.sed
tu vide qd plene dixi in.c.cum monasterium.s.
eo.⁊ dic vt ibi:⁊ aliqd dicã in.c.seq. ¶ Inea.gloss.
4 ibi:⁊ ibi soluit cõtrariũ.dic vt ibi not. ¶ †In ea.
glo.ibi:eos eligũt ad sua officia:intellige de offi
cijs curatis.nã religiosi nõ possunt habere bene
ficia secularia nõ curata.vt in.c.super ⁊ quod ibi
no.de reg.Sed bñficia ⁊ dignitates curatas pñt
d habere:ᵈvt in.c.qd dei timorẽ.de stat.regu.⁊ vide
qd ibi plene dixi.⁊ hoc cõtingit propter exercitiũ

cure ⁊ officium predicandi.qd est valde priuilegiatũ.vt in.d.c.qd dei ti
morẽ.Et licet aliqui dicant hic qd defert in hoc religioni vt religiosi
possint assumi ad officia secularia ⁊ nõ ecõtra. Dic tamẽ meli⁹ vt pre
dixi qd istud nõ sit fauore religionis:sed qz clerici seculares non sunt ex
perti regulã monachalem nec de facili potest inexpertus experiri et in
instrui. Ideo non eligi in prelatũ regularẽ sed religiosus de facili põt
instrui in vita ⁊ moribus clericorum secularium:quia instructus in stri
ctiori de facili instruitur in laxiori ⁊ non econtra vt dixit Hostien.j.c.
5 proxi. ¶ †In glo.ij.no.bene istam glo.q secũdaria spes in beneficijs
cõsequendis non reprobatur in ordinando seu monachando quasi pn
cipaliter debeat quis duci vt seruiat deo.Et consimilẽ glo.habes in
c.quid proderit.lxj.dist.⁊ in.c.per laicos.xvj.q.vij.sed aliqui tenẽt opi.
vt sentit.Arch.in.d.c.per laicos ⁊ optime facit iste text.pro contraria
opi.ibi:nullam spem ⁊c.Unde pondera illã dictionem vniuersalẽ ne
e gatiuam.ᵉvidetur enim excludere omnem spem tam principalẽ q̃ se
cundariã.vt in.c.solite.de maio.⁊ obe.⁊.xix.dist.si romanorũ. Hostien.
hic primo.super tex.intellexit de spe prouemente ex pacto vel ex polli
citatione cui cõsensit iste monachãdus:seu ordinandus:⁊ pollicitatio
est promissio ab vno facta.pactũ vero est duorũ consensus.vt in.l.pa
ctum.ff.de polli.Sed post distinxit q aut vacat abbatia ⁊ tunc non est
licitum habere aliquã spem vt fiat abbas:secus si non vacat.nam tũc
potest habere spem vt non honoretur sed vt oneret id est vt possit pre
lature prodesse ⁊ alijs. Non autem desiderare ⁊ habere spem vt presit
alijs vt in.c.qui episcopatũ.viij.q.j.⁊ contra distinctionem glos.addu
cit Host.c.fi.de simo.Satis potest dici q nullam spem debet ordinan
dus seu monachandus habere vt alijs presit:⁊ sic propter honores se
culi vel propter diuitias. Ad hoc.c.fin.xl.dist.vbi bonus text.⁊ hic. Et
dum dicit nullam spem vt possit sibi prodesse ita quod sperat potius
propter bonum publicum:tunc talis spes non videtur damnata.vt in
d.c.qui episcopatum. Abbas.

1 ☞Abbas debet creari de suo ordine:vel de alieno si expediẽs erit.4.
2 Impubes non potest fieri monachus.
Patria potestas soluitur per ingressum religionis.
3 Electus ⁊ cassatus proter defectum temporalẽ potest defectu cessante
iterum eligi:secus si fuit cassatus propter crimen.
5 Legatus nõ potest cõmittere causam simpliciter:⁊ de plano:quia non
potest tollere substantialia iuris.
6 Excommunicatus obligatur monasterio ex professione sua.
7 Monachus quis non potest creari in illo monasterio in quo pro tunc
non est abbas.
Abbate mortuo:an potestas transeat in capitulum.

Officij.

In abbatẽ eligi nõ potest nisi instructus in
†regula monachali. Cõmunis diuisio.secũda
ibi nos autẽ. ¶ Casus literalis. Uacãte monasterio posito
in medio nationis peruerse monachi cum non possent sui
ordinis personam idoneã inuenire per quam posset monasterium gu
bernari in quẽdam nobilem ⁊ discretum oculos extenderunt per quẽ
poterant melius defensari ⁊ accesserunt ad patrẽ ipsius humiliter po
stulantes ab ipso vt filium suũ induceret quatenus habitũ susciperet
monachalẽ nullam spem dantes patri de ipsius promotione:⁊ pater
ad hoc filium suum induxit qui monachus factus statim in abbatez
electus cuius electio confirmata fuit per legatũ apostolice sedis.dubi
tauit legat⁹ successor illius q illã electionẽ cõfirmauit:an talis electio
valuerit cũ dictus Abbas parat⁹ sit purgare se qd ad hoc nulla fuit
ambitione inductus:petens a papa vtrũ dictus legatus electionẽ po
tuerit confirmare vel dispensare cum ipso.⁊ si electio ipsa sit cassanda
vtrũ iterũ possit eligi in abbatẽ. Respondet papa quod ex his que in
continenti sunt acta ostenditur quod talis eligi nõ potuit in abbatem.
⁊ ideo papa electionẽ illam decreuit irritam ⁊ inanem:quia prius vo
luit esse magister q̃ discipulus:sed postq̃ fuerit in regula competen
ter instructus:si necessitas ⁊ vtilitas postulauerint poterit in abbatez
assumi ne monasterium opprimatur incursibus malignorũ:prius ta
1 mẽ ab ipso purgatiõe recepta. Ber. ¶ †No.ibi:cũ nõ possent sui ordi
f nis q primo eligendus est abbas ex propria cõgregationeᶠin defectuz
autẽ potest eligi de alieno monasterio.ad qd vide text.expressum.c.q̃
sit.xviij.q.ij.possunt tamen monachi illi fauori renũtiare ⁊ sibi eligere
de alieno monasterio quẽadmodũ clerici seculares:de quib⁹ vide text.
2 iuncta glo.in.c.cũ inter canonicos.s.eo. ¶ †No.ij.q filius potest a pa
tre postulari vt efficiat monachus.dic tñ qd pater nõ potest filiũ pube
g rem inuitũᵍtradere monasterio.vt in.c.cum simus:⁊ quod ibi not.j.de
regu. ¶ Item filius potest inuito patre intrare monasteriũ ex quo pu
bes est nã per ingressum monasterij soluitur patria potestas vt not.gl.
in.c.j.xx.q.ij.⁊ in l.si ex causa.ff.de mino.⁊ ad materiã vide q no.Inno.
h in.c.ij.j.de reg. ¶ No.iij.q presumptioʰest cõtra ea que incõtinẽti fiũt
vnde statim post monachationem electus in prelatuz presumitur am
i bitiõe prelature inductus.⁊ ad hoc solet allegari iste tex.ⁱ ¶ Not.ꝯtra
momẽtaneos magistros nã debet qs esse prius discipul⁹.ad hoc.xvj.
q.j.in.c.si clericatus ⁊.c.sic viue.vbi tex.no. ¶ No.ibi:purgatorie rece
pta ⁊ tene mẽti.quod inductus ambitione prelature ⁊ ad monachatuz
vel clericatũ nõ potest de iure eligi ad aliquã prelaturã. Nã papa non
patitur

a ¶ In abbatẽ.ad
de q põt eligi ad
prioratũ manua
lẽ vt ꝯsuluit Fe.
ꝯsi.cclviij.⁊ dicit
ẽt esse arbitrariũ
q eligat in abba
tẽ.al.Jo.an.hic.
Sebasti.Sapia.

b ¶ Nolo mona
chari.vid Abb.
in.c.pe.in glo.fi.j.
d voto cũ allega
tis per do.Ial.i
autẽ.ingressi.co.
vij.C.de sac.san.
eccl.vide Bal.in
l.ab anastasio.C.
mãd.vbi dicit p
latũ cõmittere si
moniaz ẽt si post
promotionẽ do
nat promotori.
Sebast.Sapia.

c ¶ Remanet mo
nachus. facit q
dicit. Abb.in.c.i
nostra.col.ij.j.de
sepul.vbi dicit q
si quis blandis v
bis allicit aliquẽ
ad seruiẽdũ deo
est bonus dolus.

d ¶ Possunt ha
bere. Adde Fed.
consi.cxxix.

e ¶ Negatiuã.vi
de corneũ in ꝯsil.
lxx.in.ij.volu.in
pe.colũ.versic.et
illa. Aeneas fal.
Sebasti.Sapia.

f ¶ Congregatio
ne. Uide Abb.i
c.ne nimia.de re
ligi.domi.⁊ in.c.
cũ venerabilis.C.
de ꝯsue.⁊ no.in.c.
si abbatem.de ele
ctio.lib.s.

g ¶ Inuitũ. adde
Andr.sicu.consil.
lx.⁊ vide qd vo
luit Cal.ꝯs.i.qui
cleri. vel vouen.
Sebasti.Sapia.

h ¶ Presumptio
vide.Barto.in.l.
post ꝯtum.ff.de
dona.⁊ adde qd
ex facti precipita
tione dolus pre
sumit.§.sz aliud.
v.q.v.de quo per
And.sicu.in ꝯsil.
j.col.xl.versi.pre
terea.est aduertẽ
dum.in.s.vol.

i ¶ Iste ter. Adde
Fede.cõsi.cclviij.

a ¶ Predicare. Adde Old.consi.ccxxviij.ꝛ vide qđ voluit consi.lxv.vltra medium.

Anto.Francis. ¶ Et hanc materiã ꝙ predicare populo verbũ dei sit proprie officiũ cure. vide no.gl.in cle.vt pfessores. de regula.ꝛ qđ not. doc.in.c.qđ dei timorẽ.de sta.reg.ꝛ qđ no.p Host.ꝛ Jo.an. in.c.excommunicam⁹.in.§. qr vo.de heret.et an prelat⁹ teneat̃ pdicare habet̃ in c.inter cetera. de offi.ordi.ꝛ in.c.sit rector. cũ se.xliij. di.ꝛ q pñt pdicare.ꝛ q nõ vide bonã gl.xvj.q.j.adij cimus.ꝛ vide gl. sũme.xcij.di.ꝛ aduerte qr Jnn.i.c. excõicam⁹.in.§.si vo.de here.dicit quod magistri in theologia hñt a a iure liniam pdicãdi hñt tñ bz eũ necesse hr̃e licẽtiaz ab epo loci.ꝛ viđ late p.d.Card.in cle.dudũ.in.vj.q. de sepul.vbi late tractat q possint pdicare ꝛ q possit dare licentiã pdicãdi hr̃ in palle. 4 cle.dudũ.in.§.in ecclesijs.ꝛ ibi per Pau.de lea.ꝛ vide Jnn.in.d.c.excõicam⁹.§.si vo. vbi dicit qđ inferior epo nisi h habeat ex pulegio nõ põt dare licẽtiã.ꝛ qs possit dare licẽtiã pdicãdi in parochia aliena b hr̃ etiã i locis palle.ꝛ vide gl.in c.j.de reli.domi. li.vj.ꝛ adde ꝙ officiũ pdicandi est gñaliter oib⁹ laicis interdictũ vt i.c.cũ ex iniũcto.ꝛ in.c.sicut de hereti.ꝛ adđ ꝙ predicator ab oi vitio rũ incentiuo pstare se dz alienũ vt in.c.vj. die. xxxv. dist.ꝛ pdicatores sacris lr̃is semp debẽt insistere ne tũc q̃rãt addiscere q̃ alios ex officio debẽt docere 5 xxxvj.dis.i.c.ecce. imo pdicatores maxime debent cauere ignorantia q̃ cũctorũ erroꝝ est mater.xxviij.di.in.c.ignorãtia.ꝛ q̃ requirant̃ in pdicatore verbi dei ꝛ q̃s cõditiones dz habere hr̃ in.c.sit rector.xliij.di.ꝛ habet̃ in summa pisana.in vbo pdicator.in.§.pdicator dz habere.ꝛ adde ꝙ existẽs in peccato mortali pdicãs dr mortaliter peccare ẽm Tho.in.iiij.sent.dist.xix.et an liceat pdicatori accipere mercedẽ pro pdicatiõe.vide gl.lxxxvj.di. cũ multa.ꝛ vtrũ peccet recipiendo.hr̃.p Tho.in.q.de quo libet.q.ij.ar. xij.ꝛ in.iiij.q.xxv.ar.xij.ꝛ adde ꝙ pdicatio vbi dei plus pficit ad salutem: q̃ eucharistia.vt est gl.in.c.interrogo.j.q.j.ꝛ hr̃ in pal.c.inter cetera.de of.or.ꝛ an religiosis licitũ sit pdicare vide be.Th.ij.ij.q.clxxxvij. b ar.j. ¶ A solo papa. Sed quis facit expensas cũ postulat̃ ab vno monasterio ad aliud.vide Cal.ꝯsi.xiij.de sta.reg.ꝛ qs facit expensas cum paup de ordine mendicantium postulatur.vide Old.consi.xxvij.

Zacharias. ¶ Adde tñ qđ dixi in addi.ad istum in.c.bone.lo.j.in apo. in ver.stipendio.nu.xvj.s.de postu.prela.

patitur hic istũ assumi in abbatẽ nisi prius se purgauerit ꝙ ambitione plature nõ fuit induct⁹ ad monachatũ.ꝛ nescio alibi.ita ho.tex.facit.viij.q. j.in scripturis.vbi dr ꝙ fugiẽtibus ꝛ non desiderãtibus ꝯferende sunt dignitates. ¶ † Ultio nota. ꝛ tene menti ꝙ reprobata electione alicui⁹ ꝓpter impedimentũ seu defectũ tẽporalẽ põt illo defectu cessante iterũ eligi ad eandẽ prelaturam. facit qđ le.ꝛ no.in.c.cũ inter canonicos.s.eod.secus dic vbi reprobaret̃ electio ꝓpter crimẽ.vt in.c. super eo.s.e.ꝛ dic vt ibi. ¶ Jn glos.j.ibi ꝓpter officium pdicãdi.hoc ideo dicit glo.qr de iure cõi habẽtes curã aiarũ habẽt officiũ pdicãdi vt sunt epi ꝛ alij rectores eccl'iaꝝ curatarũ.ad hoc.c.cũ ex iniũcto. j.de here.ꝛ qđ no.in cle.j.de reg.Uñ fratres mendicãtes pñt hodie pdicare nõ de iure cõi sz ex priuilegio eis tributo.vt in cle.dudum.de sepul. Uñ alij religiosi q nõ sunt priuilegiati nõ pñt pdicare nisi haberent ecclesias curatas.xvj.q.j.monach⁹. ꝛ in.c.sunt nonnulli.ꝛ.c.doctos. Host.tamẽ addit aliam rõnem: qr facilius monachi possunt instrui in vita clericoꝝ q̃ clerici in vita monachoruz: vt dixi in.c.precedenti. Preterea dic ꝙ clericus secularis vr̃ monachari non ꝓpter deum: sz ꝓpter prelaturã ad quã est electus: quod nõ contingit in monacho qui iam clericus est: nec opz vt aliquis agat vt prelatus fiat. ¶ † Jn ea.gl.ibi: postulari in abbatem. aduerte qr glo.hic vr̃ velle ꝙ cleric⁹ secularis in abbatẽ non possit postulari: sed istud nõ prohibet̃ hic cũ tex.reprobat electionẽ nõ aũt postulationẽ: vñ sentit Jo.and.hic ꝛ clarius in.c. precedẽti.ꝙ clericus secularis possit postulari in abbatem: lz eligi nõ possit. Qđ etiam tenuit Jnnoc.in.d.c.cum monasteriũ.ꝛ dic vt ibi plene dixi. Dic tamen ꝙ talis postulatio nõ potest admitti p alium circa papã.ad hoc vide bonam glo.no.in cle.j.co.ti.vbi gl.vult ꝙ homo alterius pfessionis vel habitus nõ põt postulari in abbatẽ nisi a solo papa. b idem ergo dicendũ de clerico seculari.ꝙ etiam sentit Joan.and.in spec.in ti.de le.in.§.ꝯñr. in prin.licet Compo.hic sentiat ꝯtrium: dicens ꝙ legatus cardinalis in hoc põt dispensare cum nõ videatur istud de reseruatis pape.de quibus in.c. ꝙ translationem.de offic.lega. Et ad istum tex.respondet ꝙ nõ prohibet dispensationẽ: qr iste legatus non dispensauit sed electionem confirmauit. Sed primũ dictũ plus mihi plz.nam cõsultatio hec fuit facta non solum respectu cõfirmationis. sed etiam fuit quesitum nunquid poterit legatus dispensare. Et q̃q̃ papa ad istam questionẽ nõ rñdeat explicite: satis tñ rñdet tacite cum noluerit istam admitti nisi primo fuerit instructus in regula. Preterea dispensatio non videtur concessa nisi actibus expressis cum per eam vulnerẽtur iura. vt in.c.dilectus.de tempo.ordinan.ergo nec legatus potest dispensare hoc casu: cum non reperiat̃ concessum.ꝛ regulariter non põt inferior in aliquo immutare vel vulnerare constitutionem superioris in cle.ne romani.de elec. † facit etiam gloss. in.c.fi.de here.lib.vj.que dicit legatũ nõ posse cõ c mittere cãm simplr̃ ꝛ de plano c ꝛc.qr nõ potest tol d lere substantialia d iuris fortius ergo non dz posse tollere ista iura que prohibent non expertũ nec professum promoueri ad prelaturam regularem. ¶ Jn glo.fi.ibi per tres menses.alij aliter dicunt sed Joan.an.dicit ꝛ melius hoc esse arbitrarium. ꝛ pro hoc vide tex.iuncta glo.in.c.tum ex literis.j. de resti.in integ.super versi.instructus.nam facili⁹ instruitur vnus q̃ reliquus cum ingeniũ suppleat tempus. ¶ Sed iuxta glo.op.ꝯ tex.in eo quod in fi.dicit istum posse iteruz eligi postq̃ fuerit instructus ꝛ vrgẽs necessitas ꝛ euidẽs vtilitas monasterij postulauerit: vr̃ enim satis esse ꝙ sit instructus neq̧ dz requiri alia necessitas: sufficit eniz ꝙ monasterium vacet. Sed Jnno.supplet ad tex.maxime.q.d.ꝙ iste poterit eligi sicut quilibet alius de mõasterio ex quo instructus est in regula. Uel potest dici ẽm Host.ꝙ si est instructus ꝛ nõ bene adhuc expertus poterit erigi vrgente necessitate seu vtilitate monasterij. Nã cessantibus istis nõ dz eligi ex quo nõ est bñ adhuc expert⁹: lz sit instructus. Sed si tanto tpe stetit in monasterio ꝙ sit instructus ꝛ expertus hz locũ pmũ dictum. Et hec ꝯsideratio mihi plz.nã monasteriũ hoc nõ debebat vacare vltra tres menses.vt in.c.qr ꝓpter.j.eo vel saltem vltra sex ẽm iura antiqua. Uñ nõ erat presumptio ꝙ in tã breui tpe iste posset perfecte experiri regulã monachalẽ cũ a iure dẽtur ann⁹: vt in c.ad apostolicaz.de reg. Merito papa hic exigit necessitatem ꝛ euidẽtem vtilitatez monasterij ad hoc vt iste possit in eadem vacatiõe assumi in abbatem.ꝛ no.istũ tex.qr sm.est ẽm istũ intellectũ ꝙ cõpetenter instructus in regula lz nõ plene expertus: qr nõ stetit magno tẽpore in monasterio põt eligi in abbatẽ vrgẽte necessitate vel vtilitate monasterij.qđ bene tene menti. ¶ Sed quero nunqd laicus seu clericus secularis possit eligi in monachum. Jnno.ꝙ non sed debet postulari. Host.dicit melius ꝙ quicqd dicat Jnno.ꝙ clerici ꝛ laici quotidie intrant monasteria. Et hoc dictuz puto certissimũ psertiz qr ad esse monachi nõ reqrit̃ ꝙ 6 sit clericus.xvj.q.j.gñaliter. † imo etiã excõicatus e obligat̃ e monasterio ex professione sua: vt le.ꝛ no. 7 in.c.cũ illorũ.de sen.excõ. ¶ † Sed quero quomõ potuit effici iste monachus vacante monasterio f cum sine abbate non põt quis monachari f in aliquo monasterio.pro hoc.xviij.q.ij.nullam.ꝛ in.c. porrectum.de reg. Sol.dicit Jo.an.ꝙ põt intelligi tex.dupliciter. Primo ꝙ iste fuit effectus monachus alterius monasterij: ꝛ hoc casu cessat contrarium. Scđo põt intelligi ꝙ fuit effectus monachus istius monasterij vacãtis: ꝛ tunc ad contrarium responde quod ꝓcedit quãdo receptio monachi spectat ad solum abbatem quo casu vacãte monasterio potestas non transit in capitulum. Sed hic poterat spectare receptio ad abbatem ꝛ conuentuz simul quo casu potestas residet in monasterio vacãte: vt est hodie tex.not.in capi.finali

c Zacharias. ¶ Simplr̃ ꝛ de plano dic ꝙ nec etiam legatus a latere aut alius a papa vel pncipe inferior.no.plene Car.in cle.ij.q.xxxviij.ꝛ seq. de iudi.glos.in.c.fi.in ver.figura.de her.lib.vj.ꝛ zaba.in cle.sepe.q.xj.in prin.ꝛ in.§.q̃ oia.de ver.sig.ꝛ Pau.de ca.cõsi.xciiij. Lanfran.de c̃ria.in c.qm̃ ꝯ.in princ.et qđ ibi no.in apo. not.ad eũ nu.xiij. j.de prob.ꝛ hippo.de mar.sing. cij.incip.clausula summarie.

Anto.Francisc. ¶ Utrũ inferior principe etiam si sit legat⁹ de latere possit cõmittere cãm cũ cl'a vt cognoscat̃ summarie ꝛ sine strepitu et figura iudicij. vide dũ ẽp.d.car. in cle.ij.de iud.q. xxviij.ꝛ se.ꝛ per gl.in.c.fin.in vbo figura.de her.in vj.ꝛ p pau.de ca. in ꝯsl.suo.xciiij.i qb⁹ locis ꝯcludit̃ ꝙ non: qr tales clausule p inferiorẽ a pncipe apponi non pñt in rescripto.ꝛ hr̃ etiã p spe.in tit.de aduo.in.§.ꝯñr.i vs. studeãt ilup.cui⁹ tñ effectus sint tales clausule ple. habet̃ in cle.sepe de verbo.signi.et per Spe.in titul. de inquisiti.in.§. nunc tractemus. in v.quid igitur. ꝛ p Bar.in extrauã.ad repri.in v. sine figura.et habetur p Oldra.in cõsilio.cxv.ꝛ per Bal.in.l.iudices C.de iud.ꝛ p Jo. de imo.in.c.dilecti.de iudi.dicũt tamen domini de Ro.i decis.xxxv. ꝛ.cclxxxviij.qđ q̃uis causa committatur vt summarie procedat̃: tamen debẽt seruari termini substantiales: licet illi possunt abbreuiari quod est notandum.

d ¶ Tollere substantialia. Adde per eundem consi.lxvj.

e ¶ Excommunicans obligatur. Adde Cal.consi.xij.de regu.

Anto.Franc. ¶ Circa hoc an excõicatus obligetur religioni ꝛ possit monachari.vide Bal.in.l.qui sub pretextu.C.de sa.san.eccle.ꝛ vide Jnno.in.c.cum illorũ.de sent.excõ.ꝛ an possit ꝯhere matrimonium carnale.habet̃ in.c.significasti.de eo qui du.in mat.quã pol.per adul.ꝛ in.c.si vero.de sen.excom.vbi probatur ꝙ sic.ꝛ etiam alios cõtractus facere de quo per.d.Car.in.c.veritatis.de do.ꝛ cõtu.ꝛ.c.significasti.qui matr.ac.po.ꝛ in cle.j.de priui.ꝛ per Spe.in ti.de sponsa.in.§.j.ver.sed nunqd. ꝛ per glo.in.c.nullus.de conse.dist.iiij.ꝛ per Archi.xcv.dist.in.c.illud. ꝛ.xxviij.qõ.j.ꝛ in.c.nõ opz.ꝛ an possit facere eleemosynam vel soluere decimas an oblationes.habetur per Jnno.in.c.cum voluntate.de sen. excom.ꝛ no.in.c.ex transmissa.de decimis.

e ¶ Monachari. Adde quod vol.Cal.consi.xvj.

Sebast. Sapia.

a ¶ An aūt papa adde Ang.i.l.bñ a zenone.co.j.C.ð quadr. pscr.pau. de ca.i.l. cēturio. co.j.⁊ Alerā.co. vij.ff.de vulga.et 1 pup.vbi dicūt ꝙ in dubio pnceps 2 vtit iure cōi non absoluta ptāte. 5 vide ēt Fel.i.c.cū inter colū.iiij. de 7 excep.vbi aliqua ponit qd operet clausula de plenitudine ptātis: vide etiā Bal.in ti. de pa cōstan.col. xx.ver.nō obstat vbi dicit ꝙ populus romanus nū ꝙ fuit vsus pleni 10 tudie ptātis nec ī iure ciuili reperitur hec forma.et ideo dicit idem Bal.in.l.aňpe.in ij.not.C.q admi. qd factū superioris debet interptari vt nō sit vsus plenitudine ptātis qr ea nō dz vti nisi ex cā ⁊ hoc ēt dicit in papa gemi.in consi.xxxvj. col.fi.Cal.in 2ñ. 1 viij.ante fi.in ti.ð rescript.do.Francisc.cur.senior in 2ñ.xx.col.ij.cū se quētibus vbi plura de plenitudie ptātis ⁊ Aret.in 2ñ.clxv.col.x. circa scdm dubium.

b ¶ De plenitudine. Adde de hac 2 clausula p eundē a consi.lxij.⁊ibi dū subditur supplētes ⁊c.per Franc. are.2ñ.xv.Alex. consi.ij.j.libr. Anto. Francisc.

¶ Adde qd ista clausula ð plenitudine ptātis in 3 cludit defect⁹ so b lēnitatis nō autē defectus inhabilitatis vel alios defectus naturales vt p spe.in tit. de leg.§.nūc ostēdendum est.ver. ⁊ no.ꝙ si clausula ⁊ibi p Bal.in addi.⁊ habet p Alexan.in consi. lxiij.in.j.parte cō 4 siliorū.⁊ adde qd talis clausula nō fuit ī vsu ante cō cessum imperiuz Cesari ƀm Bal. in tit.de pace cō

de reg.lib.vj.itē poterat spectare exceptio ad solum conuentū ƀm eū. Et not. diligenter hoc dictū vt cōsuetudine possit induci ꝙ creatio monachorum spectet ad conuentū. Adduco in ar.c.vnicū. ne sede vacan.lib.vj.vbi creatio monachorū potest pertinere ad solum capitulū.ad idē.c.cum ecclesia vulterana.s.eo.

☞ Excōicatus minori excōicatione potest esse in numero eligentiū: nō tamē potest eligi. 4.6.8.
Papa q̄ casu dz vel pōt vti plenitudine ptātis.
Plenitudo ptātis in q̄ cōsistat ⁊ qd importet. 3.
Testis existens in peccato mortali an repellatur a testimonio.
Excōmunicati si interuenerūt in aliquo actu: an ille actus ruat vel saltem respectu habiliū remaneat firmus.
Inhabilitas vnius vtrum suppleat per inhabilitatem alterius. 10.
Illi qui non erant vocandi non possunt agere de contemptu si nō fuerunt vocati.
Excōicatio quomodo cognoscatur an sit maior vel minor.
Excōicationis appellatiōe in dubio venit maior.
Utile per inutile an ⁊ quando vitietur.

Ala quotidiana.

Electio alias canonica 2firmatur: lz qdā eligētiū essent minori excōicatiōe ligati.h.d. In pma ponit facti narratio. In scda ipsius cōfirmatio ibi.qr. ¶ Casus literalis. Quidā electus fuit in epm siue in aliū platū hac in electione interfuerūt qdā q p solā pticipationē inciderāt ī excōicationē minorē. dubitabat an ppter hoc electio vitiaret. consult⁹ papa rñdet ꝙ p certo inuenit electionē illā canonicā extitisse: ⁊ ideo eā cōfirmauit. Utrū tñ si qs defectus fuerit ppter hoc ꝙ illi excōicati minori excōicatione interfuerunt papa supplet de plenitudine ptātis. Berñ. ¶ Not.j.ꝙ electio nō dicit minus canonica ex eo ꝙ excōicati minori excōicatione fuerunt admissi ad eligendū. Ratio est qr minor excōicatio nō puat ptāte eligendi actiue sed passiue tñ. vt in.c.si celebrat.de cle.exc.mi.vbi satis probat.qd prius dixi. ¶ Scdo.no.ibi de plenitudine ptātis.quod papa hz plenitudinē ptātis: sed vocant alij plati in partē solicitudinis. vt in.c.ad honorē.j.de vsu pallij. Nam ptās ecclesie fundatur in papa tanꝙ in capite ⁊ alij prelati tanꝙ membra capitis mouentur ad nutum ipsius. de quo dicendū vt plene dico in.c.ex gestis.de cler.nō resi.in lec. 2 † An antē papa[a] debeat indifferenter vti plenitudine potestatis. vide qd not. dicit Inno.in.c.innotuit.s.eo. quod raro ⁊ ex cā dz papa vti plenitudine potestatis ⁊ intelligo de hac plenitudine q̄ est supra legem scriptā.qñ.s.vult disponere cōtra legē scriptā vtendo potētia absoluta q̄ cōsistit in plenitudine sue ptātis: ⁊ q̄ censet exempta a laqueo.l.scripte. vt in.c.significasti.s.eo.⁊ in.c.proposuit.de cōcess. preben.⁊ vide glo.in.c.vbi periculū.eo.tit.libr.vj. 3 ¶ † Not. vlterius ꝙ suppletio quā facit princeps de plenitudine[b] ptātis refertur qñqz ad defectum intrinsecū: sicut hic quo ad excōicationē eligentiū psupposito ꝙ illa excōicatio habuisset vitiare. Et per hoc limita qd no. Spec.in tit.de leg.§.nūc ostendendū.ver.xviij.ibi dicit ꝙ ista clausula supplentes de plenitudine ptātis ⁊c.refert solum ad defectū circa solennia intrinsecū.⁊idē Arch.in.c. cenomanēsem.lvj.di.de quo dixi in.c.j.de transac. Nā illud dictū Spec.⁊ Archi. pcedit vbi simpliciter apponit illa clausula. secus vbi hz determinationem ad defectū etiam intrinsecū: qr tunc supplet etiā respectu illius defect⁹: vt probat hic. debent ergo pōderari v̄ba clausule. 4 ¶ † No. ibi simplicis excōicationis. ꝙ excōicatio q̄ contrahitur ex pticipatio. cum excōicato dr simplex ⁊ alio vocabulo appellatur minor. Et forte dicit simplex respectu effectus: qr excōicatio maior duplicē hz effectum: qr priuat cōione hoim ⁊ participatione sacramentorū. Sed excōicatio minor solū priuat participatione sacramentorū: vnde habet simplicem effectū: vt probat in.c.si celebrat.pal.iūcto.c. 5 a nobis.j.de excep. † Sz 5 istū tex.op. participās cū excōicato peccat mortaliter saltem qñqz iuxta ea q̄ plene dixi: in.c.sacris.j.qd met.cau. Sz peccatū mortale repellit a testimonio. vt in.c.testimo. de testi.itē ab accusatione.vt in.c.j.de accus.dz repellere etiā ab electione psertim cū electio sit act⁹ spūalis.vt in.c.massana.j.eo.⁊ pdicta sunt tpalia sol. dicit Jo.an.ꝙ qdā sunt actus quorū exercitiū concernit alterius piudiciū: ⁊ tunc peccatū mortale repellit ab illis actibus: ⁊ in his pcedunt 5ria. Quidam sunt actus quorū nō est exercitium in alterius preiudiciū sed potius versat circa expletionem iure pprio: ⁊ tunc peccatū mortale nō repellit ab illis actibus. vt in casu nostro. Utrū autem c omne peccatū mortale repellat a testimonio[c] vel ab accusatiōe: dic vt dixi in.d.c.testimoniū.⁊ in.d. 6 c.j. † Dic etiā formalius ꝙ effectus excōicationis minoris nō opponit iuri eligendi actiue: sed iuri c eligendi passiue. qr vt pdixi excōicatio minor non repellit a cōione hoim nec a psecutione iuris proprij: sed solum a participatione sacramētorum. vt in.d.c.si celebrat. Sed is qui eligit non vtit sa d cramentis sibi phibitis cū nō verset sacramentū in electione: merito nō dz repelli ab electione. Sz eligi nō pōt: qr eligitur vt administret sacramenta diuina a quibus ipse remotus est ppter exōicationē: merito de eo nō pōt fieri electio. Et ex predictis cōcluditur ꝙ ista suppletio quā fecit papa nō fuit ex necessitate: sed ex abūdanti. tum satisfieret opponentibus: tum forte propter timorosas aliquorū cōscientias q credebāt electionē illā eē minus canonicā ex interuentu illorū excōicatoꝝ. pdicta pcedunt qñ admittunt ad eligendū excōi 7 cati minori excōicatione ligati. ¶ Sed dubium d magnum[d] est qd si admittant aliqui maiori excōicatione ligati nunquid inficiet tota electio ppter admissionē istorū: an debeat sustineri electio pro e pter eos qui fuerunt habiles[e] ⁊ hanc.q. multū prosequitur Inno.hic ⁊ alij post eum in aliquibus tñ ipse Inn. sentit 5riū eoꝝ q̄ dixi hic in.c.fi.j.de procura. quā materiā expedias prout ibi dixi. nā de hoc ibi est text.not.⁊ melius cadit ibi materia ꝙ hic. vbi etiā tetigi qd si admittunt aliqui inhabif les alia inhabilitate ꝙ excōicaonis: ⁊ vide etiam qd no. Jo.an.in regula qd alicui.in mercu.lib.vj. ad idē certū est ꝙ notorie excōicati nō debent admitti scienter p alios al's tota electio corruit vt in d.c.fi.⁊ facit tex.hic i ar.a 5rio litere. ¶ Sz dubiū est qd si excōicati nō possunt de capitulo repelli de iure vel de facto. dixerūt hic Inno.⁊ Compo. ꝙ possunt admitti pmissa ptestatione ꝙ non intendunt eis cōicare ius eligendi ⁊ poterit fieri ptestatio publice vel occulte si verisimile timetur. arg.in.c.j.qd met.cau.⁊ in.c.fi.de elec.libr.vj. si autē pñt de capitulo repelli: tunc oīno sunt repellendi alias electio habiliū est nulla in odiū eorū q sciē e ter admiserunt excōicatos. vt in.d.c.fi. Sed Hos. insurgit 5 primū membrū. dicit eñ ꝙ iste nō est casus in quo licita sit cōio cū excōicato cū nō computet in casibus cōtentis.xj.q.iij.qm multos. Jō dat ipse aliud remedium nō excōicatis: vt si non possunt expellere excōicatos recedant tūc a capitulo ⁊ congregēt alia vice excōmunicatis nō vo f catis nec admissis: nec poterūt agere de contemptu qr non erant vocandi ex quo erant excōicati: ⁊ vide qd not.in.c.cū dilectus.de consue.⁊ in.c.cuz inter.r.s.eo.ti.⁊ hec practica Hos. mihi placet qñ non curreret tps electorib⁹. sed vbi immineret finis termini prefixi ad eligendū: tunc propter necessitatē instantē poterit seruari practica Inno.et Cōp. qr nō dz qs ius suū negligere vt euitet pticipationē excōicatoꝝ ex quo sine dāno iuris sui nō potest eos euitare. ar.opti.in.c.si vo.⁊ qd ibi not. j.de sent.excom.⁊.xj.q.iij. antecessor: ⁊ in.d.c.qm. 8 ¶ † In glos.j.ibi 5ria de suspēsione iudicis. dic ꝙ nō est differentia inter suspensionē iuris ⁊ iudicis. nā si iudex excōicaret aliquē minori excōicatiōe: seu suspenderet a sacramētis tñ qd idē est: posset iste suspēsus seu excōicatus eligere. p ea q̄.s.dixi.

⁊idem

stan.in.§.libellarie.in.j.col. circa fi.⁊ adde etiā qd ista clausula supplentes oēs defectus de plenitudine ptātis operatur tñ circa defectus iuris positiui nec īducit absolutionez ab excōicatione vt per do. Car.in cle.ij. in.§.ceterū.in.iij. no.de re iu.⁊ habet p Alex.i 2ñ. lxxix.in.j. parte consi.

¶ Testimonio. Adde Fede.2sil. cxx.

Sebasti. Sapia.

¶ Sed dubium magnum. Uide Bal.in.l.j.C.si rector puin.vbi dicit ꝙ canonici excōicati ab episcopo si eligūt nō pdunt vocē ī scrutinio vide etiam Bal.in margarita sua in v̄bo excōicat⁹ vbi dicit qd excōicat⁹ non habeat ius eligēdi. allegat Inno. in.c.cū dilect⁹.s. de consue.⁊ vide firma.in tract.de epo.in.iij.pte.qd. xxxj.libr.j.vbi ēt tāgit an si fuerit facta electio vitietur p vnū excōicatū. Nūquid autez excōicatus possit cōferre beneficia late examinat.d. Jo.de syl.in tra. de bñficio.q.iiij. in.iij.parte principali vbi enumerat que possit facere excōicatus ⁊ que non.

¶ Habiles. adð Old.cōsil.clix.et ibi vide an sit differentia inter suspensionem iuris vel hominis.
Anto. Francisc.

¶ Circa h qñ admittuntur inhabiles cum habilib⁹ puta nō pfessi vel cōuersi cum pfessis an vitiet tota electio. vide q̄ plene habētur in.c.massana.⁊ ī c.sacrosancta. h eo.titul.de elect.

⁊ idem dicendū est in suspensione iuris seu canonis. nā si canon suspē deret aliquē simpl'r celebrando efficeret irregularis. vt in.c.j.in fi.de re iudi.lib.vj.⁊ in.c.cum medicinalis.de sen.excō.lib.vj.⁊ vide per Jo.an. in.d.c.j. differētia ergo cōsistit in hoc vtrū sit qs ligat' excōicatione maiori vel suspensione maiori an minori. nā primo casu siue sit ligat' a iure siue a iudice nō pōt nec eligi nec eligere: vt in.c.cū dilectus.de consue.⁊ qd ibi plene not. In scdo casu pōt eligere sed non eligi. vt in.d.c.si celebrat. ¶ †Qualiter aūt cognoscit excōicatio maior vel minor[a] seu suspensio. dic primo ꝙ debent inspici verba excōicatoris seu suspendētis. ⁊ si important effectū excōicationis seu suspēsionis dicitur excōicatio maior alias minor causa eñ cognoscit per effectum. in dubio eniz appellatione excōicationis vel suspensionis intelligitur de maiori. de quo dic vt not.in.c.pen.⁊ quod ibi not.de sen.excom. ¶ †In gloss.fin.in fi. dicit Joā.and.⁊ bene ꝙ istud ar.non colligitur hic: q2 nihil erat hic inutile: ⁊ dicit ꝙ regulariter nō vitiat vtile per inutile.[b] de hoc[c] tamen dic vt plene not.in regula vtile de reg.iur.lib.vj. vide qd dixi in hisque explicantur ab vniuersitate vel a singularibus an vitietur totum ex eo quia aliqui erant inhabiles. in.c.cum super.j.de offic.deleg.⁊ in.d.c.si. de procu.⁊ per ibi vtrobiq3 not. determinatur materia hic tractata p Innocen.

1 ☞ Merita cause si non possunt probari in curia: debent commiti in partibus.
2 Mores alicuius sunt inquirendi in loco vbi diu ille fuit versatus.
3 Electores nō possunt ius eligendi in alium cōpromittere: vel aliquem extraneū admittere: nisi omnes nemine discrepante consentiant.
Consensus mutuus importat neminem discrepare.
4 Canonici tantū faciunt capitulū ⁊ non alij existentes in ecclesia: l3 positi in aliqua dignitate.
5 Absentes possunt committere voces eorum in vnum solum.
6 Collegia plura si conueniunt ad aliquid faciendū: an computent voces per capita vel per collegia.
7 Electio ⁊ postulatio si simul concurrunt que prefertur. 14.
Maior pars duplo importat duas partes totius. 13.
8 Episcopus non transfert ad alium episcopatum: nisi primū episcopatum renuntiet.
9 Confessio nō pōt per dñm reuocari etiam incontinenti nisi probet de errore. ⁊ idem in confessione propria.
10 Instrumentū transumptum sine solennitate nō facit fidem.
11 Habens potestatē eligendi vna cū alijs pōt etiam non impeditus cōstituere procuratorem de consensu aliorum qui possunt obstare vt vnū ex ipsis faciat procuratorem.
12 Capitulū non succedit prelato in his que habet prelatus rōne cōsuetudinis vel iuris specialis.
15 Patriarcha est maior archiepiscopo.
16 Approbatus ad vnam dignitatem: an videat approbatus ad aliaz vbi requiritur eadem idoneitas.

1 Scriptum. †Habet materiā subtilē ⁊ difficilez. in tātū ꝙ gl.⁊ aliqui dixerūt extra eā hoc.c. continere potius quandam prouisionem ꝙ ius commune: iste tñ intellectus cōiter nō tenet: q2 ɓm eū hec decretalis esset hic superflua: contra id qd habet in proe.§.⁊ intelligēdo qd cōtineat ius cōe pōt sic summari inherendo verbis litere. ¶ Si postulatio cum electione concurrit ⁊ numerus postulantiū est duplo maior ⁊ postulatus est idoneus: postulatio admittit reiecta electione. Si vero indignus ⁊ hoc maior pars postulantium ignorauerit postulatio ⁊ electio reprobatur. Si vero sciebat ⁊ electus est idoneus confirmatur electio: ⁊ idem si numerus postulantiū non est duplo maior. h.d. vt dixi inherendo simpliciter v̄bis litere: sed debet terminari ⁊ distingui. vt.j. subijciā. ¶ Diuidit principaliter in quatuor partes. ¶ In prima ponit arengā seu exordiū decisum. ¶ In scda ibi: sane. narrat factum electionis ⁊ postulationis. ¶ In tertia ibi: verū q2 ponit ꝯmissionis cām. ¶ In quarta ibi: p apostolica scripta. cōmissionis formā. Et hec vltima pars subdiuidit. q2 prima ponit ꝓcessum quē faciet delegatus partibus inuitis. scda ibi. ⁊ si ptes ponit distinctionē quā faciet si ptes consentient q̄tuor casus declarando. ⁊ scds est ibi ꝙ si tertius ibi: si v̄o. q̄rtus ibi: nisi. ¶ Et pro intellectu litere incipe a p̄mo casu. In ecclia cōstātinopolitana tūc vacāte erāt. xxv. canonici oēs habētes vocē in electione q tractātes de substitutione futuri patriarche mutuo ꝯsensu cōuenerūt vt ad electionē faciendā admitterent. vij. ꝓpositi p se aut p eorū ꝓcuratores. Itē ꝙ admitterent duo ꝓcuratores p singulis p̄latis ecclesiarū conuentualiū: ita ꝙ qlibet p̄latus haberet vocē in electione ⁊ tūc tpis ecclie ꝯuētuales habebāt. xvj. p̄latos. Itē qd oibus ꝯputatis oēs erāt. xlviij. voces quarū. xvj. elegerūt plebanū sancti pauli de venetijs. vij. v̄o. ꝓpositi. ⁊ ix. canonici. xvj. p̄lati. ⁊ sic nūero. xxxij. postulauerunt archiepiscopū exadinē in patriarchā. vigore huius discordie ptes ꝯstituerūt se apud romanū pōtificē: ⁊ qm̄ i curia nō potuit fieri fides d̄ meritis electi ⁊ postulati nec de studijs seu zelo eligētiū ⁊ an ꝓpositi ⁊ prelati fuissent admissi de cōsensu oim̄ nec etiā plene de numero eligentiū ⁊ postulātiū: papa cōmisit hāc cām decidēdā cuidā notario suo. i. ꝓtonotario: cui p̄mo mādauit absolute vt de meritis ⁊ de idoneitate ipsi' electi ⁊ postulati diligenter inqreret venetijs vbi nati fuerunt ⁊ diutius ꝯuersati. de studijs aūt seu zelo ipsoꝝ eligētiū ⁊ postulātiū ⁊ gn̄aliter de omnib' q̄ possent illā cām instruere deberet fieri inq̄sitio apd ꝯstātinop. vbi celebrate fuerūt electio et postulatio. ⁊ ista fuit p̄ma ps ꝯmissiōis in qua nō cōtinebat decisio cause ita ꝙ etiā partib' inuitis cōmissarius iste habebat facere istā inquisitionez vt refert papa. Diffinitionē v̄o cause cōmisit papa. isti ꝓtonotario sub ꝯditione si partes ꝯsenserint. supple ɓm vnū intellectū. ꝙ iste ꝯmissari' diffiniret ita ꝙ partiū ꝯsensus hic requirebat respectu facultatis diffiniēdi. simile in.c. dudū.§.eo. vñ si ptes ꝯdixissent diffinitioni fiende hēbat dñs iste inq̄rere ⁊ cām remittere ad papā decidēdā. si autē ptes p̄starēt cōsensum: ⁊ iste diffiniret. papa dat isti ꝯmissario suo modū ⁊ formā decidēdi: in qua determinat quatuor casus ꝓut habet in tex. quos j. vna cū alijs reassumā. ¶ Not.j. ex prin. iūcta gl. deci. ꝙ q̄tuor patriarchales sedes designāt quatuor euāgelistas: ⁊ q̄re euāgeliste figurāt p aīalia vide ho.tex.in proe.cle. hoc eñ in antiqua cōpilatione sequebat in circuitu rōne sedis patriarchalis quatuor sedes esse debere. ¶ Not. ibi: plena oculis.[d] ꝙ prelati debēt esse oculis pleni' ⁊ dic oculis discretionis tā in tpalibus ꝙ in spūalibus. pro hoc. xxiij. di. in.c.q eps. Itē debēt habere sex al's per quas designant sex leges. s. naturalis: mosaica: ꝓphetica: euangelica: apostolica: ⁊ canonica. ¶ Tertio no. ꝙ eligētes ⁊ postulātes pñt electionis ⁊ postulationis cām ꝓsequi: ꝙ tūcū q3 electi et postulati nō postulēt. de quo vide qd not. Innoc. in.c.ij. de ꝯces. p̄bē. ¶ Not. iiij. in v̄. verū. ꝙ vbi de meritis cause nō pōt fieri in curia plena fides d3 cōmitti in ptibus. ¶ †No.v. ꝙ añ ꝯfirmationē electionis vel ad missionē postulationis d3 fieri inq̄sitio de meritis electi ⁊ ꝯfirmati ⁊ postulati ⁊ zelo ⁊ animo seu studijs eligentiū ⁊ postulātiū: ⁊ respectu electi ⁊ ꝯfirmati d3 fieri iq̄sitio vbi nati fuerūt ⁊ diutius versati. nā ibi melius habet morū notitia. facit. xix. q. ij. in.c. due.⁊.§. eod. postꝙ. respectu v̄o ipsoꝝ eligētiū ⁊ postulātiū fit inq̄sitio in loco vbi celebrate fuerūt electio ⁊ postulatio. ¶ †No. in v̄.⁊ si ptes ꝯsenserint. ibi: ibi de mutuo ꝯuenisse ꝯsensu ꝙ electores possunt cōi cōsensu[e] cōicare extraneis ius eligendi in electiōe que imminet fienda. nā queādmodū possunt totā ptātem in compromissarios transferre. vt in.c. cām.⁊ in.c. in causis.§.eo. cū si. ita ⁊ forti' debēt posse cōicare ptātē aliq̄bus vt vna cū eis coeligāt. dixit tñ hic Compo. not. verbū ꝙ ad hoc vt extraneis cōicet istud ius eligēdi op3 ꝙ oēs electores consentiant. vnde vno discrepante nō pōt aliquis admitti vt hēat vocē in capitulo: q2 interest cuiuslibet ne forinseci admittant cū ex hoc diminuat cuiusq3 ptās. pro hoc facit iste tex. in ver. mutuo consensu. ad idem facit.c. q2 ꝓpter.j.eo.⁊.§.eod.c. in causis. vbi leg. et no. ꝙ nec cōpromissum pōt fieri nisi oēs electores cōsentiant. vñ vno ꝯdicente impedit cōpromissuz q2 fit p̄iudiciū cuilibet singul'r ex trāslatione ptātis in compromissarios. ⁊ ex hoc collige ꝙ maior pars vniuersitatis nō potest aliqd statuere in p̄iudicium iuris singuloꝝ. dicit tñ Compo. ꝙ maior pars posset inuita minori parte aliquos admittere ad consulendū: l3 nō quo ad eligendū. arg. in.c. obeuntibus. lxiij. di. nā per hoc nō fit preiudicium alicui: imo iura cōsulūt vt adhibeant ꝯsiliarij: vt in.d.c. obeūtibus. ⁊ hoc bñ no. nā non solū ꝓcedit in actu electionis: sed etiā in alijs explicādis per quālibet vniuersitatem secularē vel ecclesiasticā. militat eñ semper ratio prealle. Ex hoc etiam infertur ꝙ in concilio gn̄ali possunt prelati de iure habētes vocē decisiuā admittere simplices clericos alias voces nō habentes. Sed vtrū possunt admitere aliquibus discrepantibus: distingue vt.§. dictū est: vñ puto ꝙ q̄libet natio p se posset aliquos admittere ad ꝯsulendū vel decidēdū ɓm distinctionē predictam. ⁊ qui sunt de iure habentes vocem decisiuam vel consultiuā in concilio generali dicam plenius in.c. graue.j.de preben. in lect.

Zacharias.
a ¶ Maior vel minor. Add de no. in ca. si celebrat. isto tit. et.c. ꝯstōnem. ⁊.c. statuimus. de sent. exc. libr. vj. p quo ho. glo. xj. q. iij. multos. et ea. causa. ⁊. q.c. excellentissimis.
b ¶ Inutile. istud brocardū examinat latissime bar. ⁊ doct. in.l.j.§. sed si mihi. ff.d v̄. ob. Aeneas falco. Anto. Francisc.
¶ Adde Bart. ad istud brocardum in.l. grece. in §. illud. ff. de fideiusso.
Sebast. Sapia.
c ¶ De hoc. vide Bar. in.l. si quando sponsus. ff. de do. inter vi.⁊ vxo. cum allegatis remissiue p Alexā. i.l. certi cōdictio. §. qm̄. ff. si cer. pet. vbi roma. iducit ad aliquas questiones. vide etiā Abb. in.c. cū tempore. j. de arbi.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Oculis pleni. de duplici oculo mētali ⁊ corporali vide glo. in.c. q̊rundam. de elect. li. vj. vide Arch. in ca. p humani. de homic. libr. vj.
Zacharias.
e ¶ Cōi consensu. Adde Mādā. i trac. de elec. pte. j. c. xliiij. ⁊ in glo. in v̄. habeat. vbi alleg. Host. in.c. q2 propter.§. vel saltem. j. eo. ⁊ Inno. in.c. innotuit. in fi. j. de arbitr. quib' adde gl. bar. bal. And. ⁊ Saly. in l. institutio talis. ff. de cōdi. instit.

a Zacharias. ¶ Voces cōstituentiū. Adde an tales ꝓcuratores diuersorum poterūt diuidere voces quas ex pluribꝰ habēt. dicit Host. ꝙ siue habeat in mandatis nominandi certos ⁊ ex pluribꝰ diuersos siue simpliciter sit datus poterit in diuersos noīe diuersorū ꝯsentire ſm Hos. in. c. mulieres. ī. de sen. excō. Sȝ ꝯtriuȝ qꝺ verius est tenēt Innoc. ⁊ Ber. Cōpo. ꝙ pbaꝛ p text. in. c. sicut. xl. distin. ⁊ in. l. neminem. ff. de lega. ij. Et ratio est ꝙ si i diuersos consentiret vota diuisa ita icerta viderēꝛ cū non appareat an ne plus in istū ꝙ i aliū declinaret q̄ opin. est hodie approbata p ca. si quis insto. §. porro. e. ti. li. vj. ⁊ i. d. §. porro. adde Archi. post text. gl. d. Pet. de ancha. ⁊ Phil. frā.

⁓ Sebasti. Sapia.

b ¶ Clerus totus. vide ange. ⁊ imo. in. l. liber. hō. §. titius. ff. de her. insti. vbi dicūt p illū text. ꝙ si rectori et vniuersitati scholariū daꝛ potestas eligēdi notariū tātaȝ voceȝ habet rector solꝰ ꝙtū tota vniuersitas. vide. d. abb. in. c. pastoralis. ȝ. de rescr. vbi aliq̄ dicit ad declaratione eoꝝ q̄ dicit hic ⁊ vide. d. Jas. in. l. fi. col. v. C. de impuber. ⁊ alijs subst. vbi allegat etiā q̄ hic dicunꝛ ⁊ eundē in. l. si testamēto. ff. de vulga. ⁊ pup.

Zacharias.

c ¶ Differentiam. Nunq̄d autē sub verbo electio cōprehendaꝛ postulatio. vide Fel. in c. i nostra. col. xx. in. xxxij. correlario circa fin. ȝ. de rescript.

Zacharias.

d ¶ Incontinenti b reuocari, per dominum. Tu adde istum articulū ⁊ totā forme materiā reuocationis confessionis esse p me examinataȝ in apostil. meis ad istuȝ. c. p inquisitionem. in ver. qꝺ not. in no. addi. nu. xij. ȝ. eo. titul.

⁓ Sebasti. Sapia.

e ¶ Errore confessionis. Vide not. p bar. i. l. nō solū. in pn. ff. de ꝓcur.

¶ Not. ꝙ in electione patriarche vꝉ epi ꝑpositi ⁊ alij prelati ecclīaꝝ cōuentualiū nō habētes vocē possunt admitti de gratia vt hic. ⁊ in eo iste text. ponit prepositos ⁊ ꝑlatos ecclesiarū cōuentualiū: vt distinctos: colligit ꝙ tex. iste loquiꝛ de prepositis nō habētibus collegiū sub se. alꝛs essent prelati ecclesiarū cōuentualiū nec diuersificarenꝛ a prelatis. vñ pōt iste tex. intelligi de ꝑpositis q solent esse in ecclesijs cathedralibꝰ habētibꝰ ibi simplicem dignitatē vel personatuȝ seu beneficium simplex prout ꝯsuetudo varia viget in diuersis eccle- 4 sijs. † Et ex hoc intellectu ⁊ ex tex. not. ꝙ ꝑpositi q alias nō sunt canonici nō habēt de iure vocē in capitulo soli eñ habentes ius canonie faciunt capitulum ⁊ vnū corpus cū episcopo: vt in. c. nouit. et ca. ꝙto. de his que fi. a ꝑlat. dixi. in. c. ij. de instit. nisi aliud habeat consuetudo: vt le. ⁊ not. in. c. cum 5 olim. de re iu. ¶ † No. ibi: ⁊ duo alij. ꝙ plures electores possunt cōstituere vnū vel duos procuratores qui habebunt tot voces quot sunt voces constituentium[a]: vñ pōt vnus ꝓcurator habere. x. voces vel plures si tot electorū sustinet vices. ⁊ idem dicendū in cōcilio gñali vel ꝓuinciali possunt eñ ex causa cōstitui procuratores pro absentibus: vt 6 dicam in. d. c. graue. ¶ † Not. ibi: totiq; tunc temporis ⁊c. ꝙ vbi diuersa corpora cōiūgūꝛ in vnuȝ ad aliquē actū explicandū nō vt diuerse vniuersitates sed vt faciant vnū corpus cōputanꝛ voces per capita ⁊ non ſm corpora: ⁊ in hoc tene menti istum tex. hic eñ ꝯueniebāt tria corpora. erat eñ capitulum per se. Item vniuersitas prelatorū ecclesiarū conuētualiū ⁊ prepositi. ⁊ tñ ad validitatem electionis non requiriꝛ maior pars corporū: sed consideraꝛ numerus singulorū: qꝺ non contingit ex alio nisi q2 nō cōueniunt vt diuersa corpora sed vt faciant in hoc actu vnū corpus simile cū conueniunt homines diuersorū officioruȝ vigore alicuius statuti ad aliquid explicandū. nam si cōueniunt in illo actu vt vnū corpus satis est habere maiorem partem singulorū: lȝ nō cōueniat maior pars ipsoꝝ corporū. secꝰ dic qñ diuersa corpora conuenirent ad aliquē actū explicandū tanq̄ corpora diuersa: non autē vt faciant tunc vnum corpus. nam ad validitatē actus nō sufficit tunc maior pars singulorū sed opȝ ꝙ conueniat maior pars ipsorū corporū vt si sunt tria corpora: non veniat saltem maior pars duoruȝ corporū. ⁊ pro hoc vide ho. text. iuncta glos. in. c. pastoralis. ȝ. rñ. de rescrip. ⁊ quod ibi dixi. ideo no. dicit hic Joā. and. ꝙ si electio spectaret ad certū prelatum pro tertia parte: ⁊ ad capitulum pro alia tertia parte ⁊ ad clerum ciuitatis pro alia tertia parte: nō sufficit ad validitatem electionis qꝺ electus habeat totum clerum ⁊ minorem partē capituli: licet ipsi sint plures numero ⁊ q2 in hoc exemplo non concurrit nisi vna vox. q2 clerus totus[b] nō habet nisi vnam vocem: capituluȝ vero aliā: sed non pōt dici capitulū vbi non est maior pars. vt in. c. j. de his que fi. a ma. par. capi. Item si prelatus ⁊ maior pars capituli eligerent vnum. ⁊ clerus cum reliqua parte capituli eligerent alium: valeret electio facta a ꝑlato ⁊ a maiori parte capituli: lȝ in numero ꝑsonaruȝ isti essent pauciores alijs: q2 vt predixi hic habetur respectus ad corpora ⁊ non ad capita personarū. idem dicenduȝ hodie in cōcilio gñali: nam proceditur per nationes: ⁊ sic per corpora: nō aūt per capita: opȝ eñ ad validitatē actus ꝙ concurrat maior pars nationuȝ: lȝ forte in maiori parte nationuȝ essent pauciores numero vt q2 forte alie nationes dissentiētes sunt plures in numero personarū. ⁊ hoc bñ no. Ex varijs autē circūstātijs poterit comprehendi an isti conueniant vt diuersa corpora aut vt faciētes vnuȝ corpus si eñ dantur voces in vnū non potest dici

7 nisi vt cōueniāt tanq̄ in vnū corpus. ¶ † No. ⁊ tene mēti semp istū tex. quo ad principaleȝ sui materiā ꝙ vbi cōcurrūt electio ⁊ postulatio in eadem ecclesia data idoneitate electi ⁊ postulati ꝑferꝛ postulatio si est facta a duplo maiori parte capli: alꝛs preferꝛ electio: lȝ nō sit fctā a maiori p capli. ⁊ diciꝛ facta a duplo maiori pte qñ est facta a duabꝰ ptibus capli. vt puta si ex. xxx. canonicis. xx. postulāt. ⁊. x. eligūt. vñ requiritur excessus vltra duas partes. ⁊ sic ista vba maior pars duplo alibi declaranꝛ vt importēt duas partes totiꝰ: vt habetur in simili. in. c. licet. ȝ. e. ⁊ in. c. indēnitatibꝰ. ī. e. li. vj. tenet Jo. an. in. c. si qñ. ī. eo. lib. vj. in nouel. ⁊ sentit Innoc. hic quare autē ꝑferaꝛ hec electio facta a minori parte capi. cōtra. c. q2 propter. ī. eo. dicā statim cum glo. ¶ Not. ibi postulationem admittas iuncto text. ibi: ⁊ electionē confirmes vnā diffe- c rentiā[c] inter electionē ⁊ postulationē. nam postulatio nō confirmatur sed admittiꝛ ⁊ hec admissio habet quasi vim electionis ⁊ confirmationis: sed electio cōfirmatur. diuersitatis ratio est q2 postulatio innititur gratie nec per eam initiaꝛ matrimoniū spirituale: sed est quedā precuȝ porrectio apud principem vt de postulato ꝓuideat. vt dixi in. c. j. ⁊ sup rubr. de post. prela. sed per electionē initiatur matrimoniuȝ spirituale. vt in. c. cū inter canonicos. ȝ. eo. ⁊ in. c. fi. de trāsla. epi. ⁊ acquiriꝛ ius electo. vt no. glo. in. c. quāto. lxiij. dist. nam electores consentiūt in electum tanq̄ in sponsum nō sic faciūt postulātes quia postulatio fit de eo qui de iure cōi propter aliqꝺ impedimentuȝ nō pōt ecclesie prefici. de quo vide qꝺ plene dixi in. c. fi. de post. prela. vbi plene dixi qui debeāt eligi ⁊ 8 qui debeant postulari. ¶ † No. ibi ipsum archiepiscopuȝ absoluat ⁊c. practicaȝ que hodie seruatur in curia romana in translatione episcoporū nam primo absouitur a vinculo ecclesie sue cui matrimonaliter est alligatꝰ. vij. q. j. sicut. ⁊ postea ꝑficiꝛ ecclesie ad quā trāffertur. simile habetur in. c. bone. el. ij. de post. ꝑla. ⁊ in. c. post. trāsl. de renū. ⁊ hec practica est de iure. vt no. Jo. an. in regula ꝙ alicui gratiose: in mercu. non eñ pōt de iure alteri ecclesie ꝑfici remanēte priori vinculo. q2 sicut coniugatus non pōt consentire in secundā vxorē nisi absoluatur a prima: ita nec eps cōsentire in secundā cōiugē spiritualem nisi absoluaꝛ a prima. p hoc. d. c. sicut. vij. q. j. ⁊. c. nisi cū pridē. de renū. dicerē tñ ꝙ alio non expresso trāsferēdo postea vnū epm ad aliū epatū: tacite videꝛ ipsum absoluere a priori vinculo: nisi aliud exprimat. arg. opti. in. l. illud. ff. de acqui. heredi. ⁊ in. c. cum renūtiatur. xxxij. q. j. tenet glo. quā no. in. c. relatio. xxj. qꝺ. j. alia que possent colligi ex aliqua parte. c. examinabo ple- 9 nius super glo. ideo plura hic non colligo. ¶ † In gl. j. ibi sine aliquo interuallo. no. sing. istam gl. iuncto tex. qꝺ cōfessio procuratoris nō po- d test incōtinenti reuocari p dñm[d] aliter de errore cōfessionis[e] nō edocto e idem dic de cōfessione propria: vt habes gl. no. ⁊ mēti tenēdam. in. c. fi. de iureiur. libr. vj. in vers. iusta. ⁊ in. c. apud. xxx. qꝺ. j. Ex interuallo. aut nō pōt reuocari cōfessio ꝓpria aut procuratoris nisi doceaꝛ de errore de quo dicendum vt in. c. fi. de cōfes. ⁊ sic alio modo posset intelligi ista 10 litera qꝺ fuit reuocata ex interuallo docto tamē de errore. ¶ † Sȝ op. extra glo. videtur enim quod sufficiebat instrumentū ad fundandā intentionem postulātium. habet enim parē vim cum testibꝰ. vt in. c. cum Jo. de fi. instru. ⁊ in. l. in exercendis. C. eo. tit. Solu. multiplex datur hic per docto. nam primo potest intelligi quod istud instrumentū non erat originale sed transsumptū sine debita solennitate: ⁊ sic non faciebat fidem vt in. c. j. de fi. instru. que solutio mihi nō placet per text. ibi publicum instrumentum vel secundo forte ex aliqua parte eligentium aliqꝺ canonicum obijciebatur contra illud vel tertio licet per instrumentuȝ constaret de numero postulantium nō tamē constabat an prepositi et prelati fuissent admissi ad eligendum mutuo consensu electi: nec per id de peritia electi ⁊ postulati nec de studijs eligentium: merito papa non obstante illo instrumento commisit causam prout habetur in text. ¶ In glo. in verb. consenserint. in fin. intellige istam glo. ſm ea que dicentur in glo. in verbo confirmes. nam gl. hic dixit ista verba sequēdo opi. suam quod ista decre. contineat quandā specialem prouisionem ⁊ 11 non ius cōmune sed tu dic vt dicetur in preallega. gl. ¶ Glo. in verb. per alios in fi. hec gl. sentit ꝙ isti tres erant impediti. ⁊ ideo potuerunt procuratores constituere. Gof. dicit quod not. ꝙ duplicē gratiam capitulū fecit istis extraneis. primo quia admiserunt eos ad eligendū. secundo vt possint per alios interesse. ⁊ idē sentit hic Innoc. dicēs quod sicut impeditus pōt de iure procura. constituere. vt in. c. q2 propter. ī. eo. ita non impeditus consentientibus electoribꝰ vt hic. ⁊ tene in hoc semper menti istum tex. iuncto dicto Inno. ⁊ Gof. qꝺ electores possunt facere gratiam vt non impeditus constituat procuratorem. facit quod in simili not. Joan. and. in regula quod alicui in mercu. vbi tenet qꝺ licet inuito collegio non possit quis constituere procuratorem nisi aliquem de ipso collegio tamē potest capitulum consentire: vt constituat extraneum. Quid autem vbi nō est seruāda forma. c. quia propter. vide qꝺ dixi post Jo. and. in. c. cōstitutus. ī. de app. ¶ In glo. in ver. duo. ibi singulariter pro quolibet. vult dicere qꝺ habebāt isti ꝓcuratores tot voces quot erāt prelati qui erant. xvj. ſm gl. ⁊ ideo dixit qꝺ erāt sexdecim quia ex quo electus habebat sexdecim canonicos electores: ⁊ postulātes habebāt. ix. canonicos. vij. prepositos ⁊ oēs prelatos nō poterant habere duas partes nisi prelati ad minus fuissent. xvj q2. vij. prepositi ⁊. ix. canonici constituunt. xvj. vnde ad faciendum. xxxij. voces requi-

12 runtur alie.xvj.ɀ hec cõputatio facit pro intra dicẽdis. ¶ †In glo.in ver.totqȝ tũc tẽporis in fi.no.bñ istã gl.quã sequunt̃ cõiter doct.ɀ maxime Host.q dixit ꝙ in his q̃ cõpetũt p̃latis rõne ꝯsuetudinis maxĩe cõtra ius inducte nõ succedit capl'm sede vacãte.secus in his que ꝯpetũt de iure cõi quo casu loquuntur ꝯria alleg.in glo.ɀ idẽ dic de his q̃ cõpetũt prelato alio iure spãli.nã nec in illis succedit capl'm:vt in.c.verũ de fo.cõpe.ɀ vide qꝺ ibi dixi ɀ tene mẽti in hoc istũ tex.iuncta glos.vt si aliquid gratiose ꝯcedit̃ prelato illud nõ trãseat in capitulũ sede vacã
13 te. ¶ †In glo.in ver.duplo maiorẽ.ibi:nisi due partes.no.gl.nã tacite exponit tex.in eo qꝺ facit mentionẽ de numero duplo maiori.nã ꝺr duplo maior qñ cõcurrũt p illa parte due partes vniuersitatis vt.s̃.dixi.ɀ de materia huius dic vt statim dicã in glo.seq.Et in fi.gloss.ɀ de hoc vide bo.tex.in.c.si qñ.j.eo.lib.vj. ¶ In gl.in ver.cõfirmes.hec gl.ꝯcludit in effectu qꝺ hec decre.in duobus nõ cõtineat ius sed quãdam ꝓuisionem pape specialẽ qui debebat sortiri effectũ ex cõsensu partiuȝ durarat. Primo in eo qꝺ electio hic facta nõ a minori parte capituli cõfirmatur qñ stipulatio non fuit facta a duabus partib⁹. Scꝺo in eo qꝺ hec postulatio videtur admitti de iure cõi.nam postulatio semper innititur gratie etiam si sit facta ab oĩbus vel a duabus partibus:vt leg.ɀ no.in.c.pe.de post.prela.ɀ hãc tenuit Guil.na.Sed ꝯ hunc intellectuȝ facit tex.s̃.in proemio.vbi dicitur ꝙ hec cõpilatio fuit facta resecatis oĩbus superfluis:lȝ nõ contineat ius cõe ɀ ꝙ cõsensus partiũ solũ adhibetur hic quo ad decisionẽ nõ quo ad modum decidendi.Et ad cõtraria quibus cauetur nõ valere electionẽ nisi fieret a maiori parte capituli:respõdet Inno.ꝙ illa regula nõ ꝓcedit qñ electio concurrit cuȝ postulatione:tunc em̃ seruari debet ꝙ hic dicitur ꝙ si postulatio nõ sit celebrata a duab⁹ partib⁹ debet cõfirmari electio facta a maiori parte q̃ tertia parte. Vel põt dici ɀ scꝺo ꝺm eũ ꝙ regula ista nõ fallat hic q꞉ iura ꝯtraria dũ dicũt de maiori ɀ saniori parte dictio:ɀ:ꝺȝ exponi pro.i.quasi sentiat sufficere ad validitatẽ electionis ꝙ fiat a saniori p te licet non a minori numero.hoc tñ vltimum cõiter nõ recipitur:quia cuȝ iura requirãt cõiter illa duo copulatiue esset impropriare ɀ extorquere literã:exponere ɀ pro.i.p hoc adduco tex.singu.in.c.ecclesia.el.j.j.eo.vbi intantum requiritur maior pars respectu numeri ꝙ nõ valet electio facta a maiori parte partiũ cõparatione minorũ sȝ debet fieri a maiori parte totius capituli.ad ideȝ.c.j.de his q̃ fi.a ma.par.capi.et l.qꝺ maior.ff.ad mu.doc.tñ sequuntur primum dictum Inn.vt hec decre.cõtineat ius hodie obseruãdũ in similib⁹ casib⁹.Et vt clare habeatur materia huius.c.videam⁹ prio illos quatuor casus q expresse dicũtur in tex.ɀ ꝯñr videbim⁹ magis dubitabiles per quorũ decisionẽ de-
14 clarabit̃ itrinsece materia hui⁹.c. ¶ †Prim⁹ casus ex decisis hic est quod si postulatio est facta a duabus partibus data idoneitate ꝑsone postulati ɀ seruata forma debita ꝺȝ admitti postulatio ɀ reijci electio facta a tertia vel minori parte.Et rõ huius casus est:q꞉ potẽtia capitularis seu vniuersitatis ꝯsistit in duabus partibus.vnde in tertia parte nõ est aliqua virt⁹ capitularis:vt in.l.nulli.ɀ.l.plane.ff.qꝺ cuiusqȝ vniuer.no.adeo qꝺ a principio vniuersitas põt ex duabus partibus constitui vt in iuribus prealleg.ɀ dixi plene in.c.cum nobis.s̃.eod.vnde licet
a postulatio[a] sit via extraordinaria ɀ electio ordinaria tñ ex quo virt⁹ capitularis insequit̃ illã viam extraordinariã illa est preferẽda.ɀ hoc sentit glo.precedẽs post prin.Nec ob.ꝙ postulatio innitatur gratie:q꞉ per istum tex.nõ tollit̃ in aliquo ius superioris.hic em̃ nõ ꝺr ꝙ supior nõ teneat̃ admittere postulationẽ.vnde poterit superior reijcere si non vult gratiã facere.ɀ sic tollitur cõtrariuȝ quod gl.hic formabat circa fi.vide tñ ad materiã bo.glo.in.c.cupientes.§.pe.j.eo.li.vj.que dicit qꝺ si postulatio fit ab oĩbus partib⁹ vel ad duab⁹:ɀ ex cã puta necessitate vel vtilitate ecclesie:tũc postulatio a gratia generali depẽdet.de qua in.c.sedes.de rescri.vnde dicitur iniuriã facere superior eũ nõ admittẽdo.si vero non est facta a dubus partibus vel non ex causa:tunc depẽdet a gratia speciali.ɀ dic ibi pleni⁹ no. ¶ Secũdus casus qui deciditur est ꝙ si postulantes nõ faciunt duplo maiorem numerum prefert̃ electio si est fctã de idoneo.ɀ sic innuit ꝙ electio fcã a minori parte capituli ex quo est facta a maiori tertia parte venit ꝯfirmãda.ɀ iste est casus difficilis ꝓpter regulas iuris resistẽtes de quib⁹.s̃.Sȝ dic ꝙ ratio decidẽdi de iure potuit esse qꝺ nõ datis duabus partibus postulantiũ nõ est ibi reperire potentiã capitularẽ:sed aliqd de virtute capitulari reperitur nunc in parte eligentiũ cum habeat aliquos de duab⁹ partibus.ɀ habito respectu q꞉ ꝓuidẽt ipsi ecclesie p viã ordinariã ɀ meliori modo quo fieri põt.s.cõsentiendo in electũ tãq̃ in spõsum alijs ꝑsistẽtibus in via extraordinaria:preferẽda est merito ipsa electio vt citius prouideat̃ eccl'ie viduate:quasi imputãdũ sit maiori pti capl'i q̃ elegit viam extraordinariã ɀ persistit in ea.tñ negari nõ põt qn decisio istius casus cõueniat cõibus regulis iuris:sed potuit emanasse rõnib⁹ predictis:ꝑsertim in fauorẽ ecclesie nediu remaneat sine pastore.ɀ hoc facit ad alia infra dicẽda. ¶ Terti⁹ casus qñ postulãtes faciunt duas ptes sed postulatus ignorãtibus postulãtib⁹ erat indign⁹.ɀ tunc ꝺȝ reprobari postulatio:q꞉ fctã de idigno:ɀ ẽt electio a tertia pte vel minori nõ ꝺȝ hoc casu ꝯfirmari:q꞉ cũ due ptes postulãtes.nõ sint ꝑuate tota ptãs capitularis nõ remãsit in eis vt in.d.l.nulli.ɀ.l.plane. ¶ Quart⁹ casus est qñ oẽs postulãtes aut maior ps postulauit sciẽter indignũ ɀ elect⁹ a tertia parte est idoneus ɀ tũc debet electio cõfirmari vt hic ɀ in fi.litere ɀ istius casus est difficile videre cãȝ quare ꝯfirmet̃ electio fctã a tertia parte vel minori:cũ vt.s̃.dixi ĩ tertia pte nõ est aliqua potẽtia capitularis. ¶ Glo.fi.quã multi nõ habent que est sup ṽbo cõfirmes.sentit ɀ bene iudicio meo ꝙ ideo cõfirmat̃ hoc casu electio q꞉ reperitur fctã a maiori pte illorũ q habebãt ius eligẽdi:vide Inn.hic.ɀ lȝ expresse nõ colligatur ex lr̃a cum tex.in hoc non reddat rõnem:colligit̃ tñ tacite ex cõputatione quam.s̃.feci.naȝ electores erãt xvj.ɀ postulãtes ad plus erãt.xxxij.maiori parte postulantiũ postulante scienter indignũ nõ potuerunt ignorãtes esse vltra.xv.q꞉ ad minus.xvij.postulauerũt sciẽter indignũ:al's ipsi fecissent maiorem parteȝ.ex.xxxij.reperit̃ ergo hoc casu electio facta a maiori pte oĩm q habebãt ius eligendi q꞉ postulantes sciẽter indignum sunt ꝑuati:vt in.c.j.s̃.de postu.p̃la.remãsit ḡ tota ptãs penes alios ex quib⁹ electores erant plures numero cũ essent xvj.vnde decisio hui⁹ casus cõuenit cõibus regulis iuris. ¶ Sed dubiũ est ɀ sit iste qntus casus vltra tex.maior ps duarũ postulãtiũ postulauit sciẽter indignũ:sed illi q postulauerũt ignorãter sunt plures numero q̃ eligentes:pone exẽplũ extra terminos lr̃e ꝙ ex.xij.q erant in capl'o duo elegerũt:x.postulauerũt indignũ ex qbus maior ps sciẽter postulauit ita ꝙ ignorãtes saltẽ erant quatuor q sunt numero plures q̃ duo q elegerũt:nũqd isto casu debeat ꝯfirmari electio ex q̃ postulatio fuit fctã a duab⁹ partib⁹ ɀ maior ps postulauit sciẽter indignũ.Inn.ꝺt ꝙ isto casu sunt reprobãde electio ɀ postulatio cum electio non sit facta a maiori pte ius habentiũ.vel ꝺm eũ põt dici qꝺ abiecta subtilitate stãdũ sit simpl'r verbis hui⁹ lr̃e.q.d.qꝺ sit electio cõfirmanda:cũ tex.hic simpl'r dicat electionẽ cõfirmandã cũ maior pars postulãtiũ postulauit sciẽter indignũ qꝺ tñ v̾r absurdũ ꝺm Cõpost.q꞉ sequeret̃ ꝺm istuȝ vltimũ intellectum qꝺ si ex.xl.postulãtib⁹ vn⁹ solus elegisset.ɀ.xxj.postulassent scienter indignũ ꝙ electio vni⁹ cõfirmaret̃ in preiudiciũ.xxj.q postulauerũt ignoranter indignuȝ.põt tñ dici ꝺm eũ ꝙ tunc ignorãtes faciunt electionẽ reijci cũ ꝯstituũt numerũ duplũ maiorẽ respectu eligentium ɀ ita recitando transiuit simpliciter Jo.an.Et do.an.v̾r velle nõ curãdũ ꝙ electores hoc casu sint pauciores nũero q꞉ ex quo maior pars postulantiũ peccauit ptãs em̃ accrescit oĩbus tam ignorãter postulantibus q̃ post eligẽtibus:ɀ sic electores sunt vltra tertiaȝ partẽ habito respectu ad ptãteȝ q̃ eis accreuit. Aduerte q꞉ hoc esset extẽdere ꝺm casuȝ ꝓdictũ vt electio sem p ꝑferat̃ qñ postulãtes nõ constituũt duas ptes ꝙ ẽt sensit compo.sed ꝑfecto nullo iure ꝓbat̃ hic.nã iste tex.fundauit se sup maiori pte sciẽter postulãtium indignũ habendo respectũ ad cõputationẽ supra factã q꞉ electores remanebant plures nũero respectu oĩm apud quos residet ptãs:ideo electio ꝺȝ cõfirmari p cões regulas iuris:que nolũt neqȝ electionẽ neqȝ alia vniuersitas negotia habere vim ɀ effectũ nisi explicẽtur a maiori parte. Nec obst.id qꝺ dcm̃ fuit in scꝺo casu:q꞉ cum ille sit exorbitãs a iure non ꝺȝ ad alios casus trahi:vbi saltẽ non est oĩmoda ɀ eadẽ rõ:q꞉ nõ ꝺȝ ius correctoriũ extendi:vt in.l.qꝺ vero.ꝯ.ff.de legi.ɀ p glos.in.c.j.de tẽp.ord.lib.vj.ꝓcedit em̃ casus scꝺs qñ a ꝑncipio postulatio nõ fuit facta a duab⁹ ptib⁹:sȝ qñ postulatio fit a principio a duab⁹ ptib⁹ lȝ iuris fictione illi q postulauerunt scienter indignuȝ non debeant ꝯputari in numero:tñ negari nõ põt quin in facto in pte postulantiũ ꝯcurrant due partes ideo nõ ꝺȝ admitti electio facta a tertia pte cũ habeat in oppositum ꝯdictionẽ duarũ partiũ saltẽ in facto.nã in multis casibus iuris cõsideratur numerus in solo facto consistens lȝ nõ sic quo ad iuris effectũ:vt probat̃ in cle.qꝺ circa.de elec.ɀ in.c.indẽnitatibus.§.ij.eo.tit.li.vj.merito aliud ꝺȝ esse in electiõe qñ reperit̃ facta a maiori tertia parte habito respectu ad oẽs de vniuersitate qui postulauerũt q̃ quando est facta a maiori tertia

+ Sebasti.Sapia.
a ¶ Lȝ postulatio. Et ad h̃ facit qꝺ remediũ extraordinariuȝ prefert̃ qñ ẽ potẽti⁹.not.bar.in.l.emili⁹.in prin.per illũ text.ff.de minori.facit tex.cum glo.in.c.ij.j.de in integ.resti.i.vj.cũ allegatis per mod.in.l.i ꝓuinciali.§.j.ff.ꝺ ope.no.nun.

✝ Seb asti.Sapia. ¶ Cõfirmari. Uide Bal.in margarita sua in vẽ. cõsuetudo.ver.pe.vbi tenet ꝙ electus non dꝫ confirmari si electioni nõ interfuerunt due ptes capl'i refert simpl'r ⁊ seqtur firmianus in trac.de epo in scõa parte scõe principalis.q.xiij.lib.iij.

b ✝ ¶ Seba.Sapia. ¶ Uel maiorẽ. Uide no.p do.Jas.in.l.ij.co.j.ff.d leg.j.vbi bene valet argumentũ affirmatiue si cõceditur quod ẽ maius ergo qđ ẽ minus nõ ecõuerso. facit tex.i.l.j.C.d cõsuli.lib.xij.vbi prior in patriciatu ⁊ posterior i cõsulatu preferẽ po ri in cõsulatu tantum quẽ inducũt mod. in.c.clerici j.de iudic.ad qđ. qđ licẽtiatus posterius ⁊ doctoratus prius pfertur licẽtiato prius ⁊ doctorato posterius.

✝ Sebasti.Sapia. a

c ¶ Pascere.facit tex.quẽ semp cordi habere debent prelati.in.c.pe.j. de reg.iur.qđ nõ potest esse pastoris excusatio si lupus oues cõedat ⁊ pastor nescit. Anto. Francisc.

d ¶ Ad istũ q̃ dicatur vidua. Dicas ꝙ vidua etiaꝫ dr̃ q̃ nũq̃ habuit virũ.vt no.bar.in.l. j.ad fi.C.qñ imperator iter pu.⁊ vidu.⁊ ẽt ea que habuit viruꝫ:sed est factũ diuortiũ inter eos:vt i.l.muliere.ff.de don.inter vi.⁊ vxo.⁊ no. in auẽ.quõ opor. episco.in.§.j.illđ autẽ qđ dr̃ qđ hꝫ cõem vsuꝫ loquẽdi illa pprie dr̃ vidua cuius vir est mortu⁹ p ea q̃ habẽtur in.c.vidua. xxxiij.dist.est ita demũ vtrũ si vir illã carnaliter cognouerit:alias secus hꝫ do.ab.no. j.c.ex tenore.in fi. de fo.cõpe.pprie aũt ⁊ stricte dr̃ vidua que virũ habuit:sed nõ hꝫ:et ideo statutum loquẽs de vidua intelligiẽ proprie d ista que virũ habuit ⁊ iam nõ hꝫ qa statuta debẽt itelligi in casu pprio ⁊ vero.vt in l.iij.in.§.hec v̄ba ff.de nego.gest.et in.l.j.§.si is q nauem.ff.de execu.

parte fictione iuris ⁊ non quo ad verũ numerum. ⁊ hãc partẽ sentit Jo.cal.hic dicẽs ⁊ bene iudicio meo ꝙ nũq̃ electio facta a maiori pte capl'i dꝫ cõfirmari:nisi qñ cõcurrit cũ postulatione q̃ a pncipio nõ fuit facta a duab⁹ partib⁹ nũero. ¶ Et ex hoc etiã inferẽ ad sextũ casuꝫ satis etiã dubitabilẽ pone ꝙ postulatio fuit facta a duab⁹ ptib⁹:minor ps postulauit sciẽter indignũ:maior v̄o ignorãter nũqd electio sit cõfirmãda.iste tex.vr̃ tacite a ꝯrio innuere ꝙ nõ:qr dicit electionẽ cõfirmandã qñ maior ps postulãtiũ postulauit sciẽter indignũ secus si minor pars postulauit sciẽter indignum.⁊ istud arg.a ꝯrio sensu optime põt ꝓcedere qñ maior pars ignorans facit duas ptes eligentiũ puta si ex.xij.habẽtib⁹ ius eligendi duo seu tres postularũt scienter:alij vero nume.vij.postularũt ignorãter.hoc casu nõ est equũ ꝙ ꝯfirmeẽ electio duorũ cũ remaneãt circa ignorãtes due partes respectu eligentiũ. ¶ Sed dubium est qđ si ignorantes non faciant duas ptes respectu eligentiũ nunquid debeat electio ꝯfirmari[a].dicit Jo.an.posse dici ꝙ sic per id qđ dr̃ in casu scđo.nã vbi postulatio fuit fctã etiã de idoneo a duab⁹ ptib⁹ pferẽ electio vt ibi.ergo poti⁹ pferẽda est hoc casu electio:cũ postulatio sit fctã de idigno nec repiaẽ fctã a duab⁹ partib⁹ cũ nõ debeãt ꝯputari in nũero illi q scienter postularunt. Uel põt dici ꝓm eũ stãdũ esse simpliciter verbis hui⁹ l'fe cũ nõ distinguat sꝫ simpl'r innuat ꝙ ex quo minor pars tñ deliquit nõ est electio cõfirmãda.⁊ ꝓ hoc facit ꝙ no.Jnn.⁊ Cõpo. qui dixerũt priuatos ꝯputãdos in illa electiõe ex quo priuationẽ incurrũt.q.d.satis eẽ ꝙ ista postulatio fuerit facta a duab⁹ ptib⁹.seu certe ista ꝯsideratio nõ est bona qr si isti ꝓuati ꝯputarenẽ in nũero ad effectũ repellẽdi electionẽ factã a tertia pte: eodẽ mõ ⁊ pari rõne deberẽt cõputari in nũero qñ maior pars postulauit scienter indignũ.⁊ tñ hoc est falsuꝫ:qr ꝓualet electio fctã a tertia pte ex quo maior ps postulauit sciẽter idignũ:vt est in tex.d. Ant.ꝓ diuersitatis rõne habuit vnã cõsiderationem satis debilem iudicio meo.dixit eñ qđ qñ minor pars duarũ partiũ postulauit sciẽter indignũ ptãs istoruꝫ accrescit alijs qui postulauerũt ignoranter.qr reperiẽ potẽtia capitularis:merito reijcitur ẽt electio qr reperiẽ solũ facta a tertia pte: sꝫ qñ deliqt maior pars postulãtiũ:tũc ptãs illorũ accrescit pariter oĩbus tã ignorãter postulãtib⁹ q̃ eligẽtib⁹ cũ nõ reperiaẽ potẽtia capitularis in alia pte tñ ex quo maior ps deliqt.vñ electio virtute ptãtis supuenientis ex delicto alior̃ repiẽ fctã a maiori tertia pte:⁊ hec est sua intentio lꝫ per verba magis obscure prolata:sꝫ vt dixi nõ plꝫ mihi hec ꝯsideratio qr eũ oẽs sunt in capl'o ⁊ eodẽ cõtextu eligũt seu postulãt non appet rõ quare ptãs delinquẽtiũ nõ accrescat oĩb⁹ simul in omni casu:ꝓsertim qñ prius saltẽ ꝓ momẽtũ fuit ꝓnũciata postulatio:nã illico ptãs accreuit alijs non delinquẽtibus iuxta no.in.c.ꝯgregato.j.eo.⁊ ideo dicas vt etiã sensit hic cal.ꝙ electio nunq̃ est ꝯfirmãda nisi sit facta a maiori pte oĩm q nõ deliqrũt.vñ si ignorantes q postularũt remanẽt plures nũero q̃ sint eligẽtes dꝫ reprobari electio ⁊ vꝫ postulatio licet ignorãtes nõ cõstituãt duas ptes. ¶ Nec obst.qđ hr̃ in scđo casu qr vt dixi cũ exorbitet a iure nõ dꝫ extẽdi:sꝫ solũ ꝓcedit qñ a principio ꝯputatis oĩb⁹ vocibus postulatio nõ fuit fctã a duab⁹ ptibus.⁊ tũc electio fctã a maiori tertia pte q̃ est v̄e maior tertia nõ solũ quo ad iuris effectũ sed etiã quo ad fctm̃ sit pferẽda in oĩbus alijs casibus in qb⁹ ꝯfirmãda electio fctã nisi a maiori pte capl'i seu habẽtiũ ius capitulãdi.dꝫ eñ restringi ius nouũ q̃tũ fieri põt vt minus corrigaẽ ꝯes iuris regl'as q̃ fieri possit.vt in regula odia.de reg.iur.li.vj.⁊ in.l.pcipim⁹.in fi.C.de ap.⁊ ex p̄dictis hr̃ clare itellect⁹

15 hulus.c.⁊ materie. ¶ †Jn gl.in v̄bo:presumptione.in fi.tene menti hãc gl.ꝙ approbat⁹ ad dignitatẽ epalẽ nõ ꝓ hec cẽseẽ approbat⁹ ad archiepalẽ

b vel maiorẽ[b]. Et sic habes ex glos.ꝙ maior idoneitas reqriẽ in archiepo vel pr̃iarcha q̃ in epo:ꝓ hꝫ qr isti habẽt ãpliorẽ iurisdictionẽ cũ archieps habeat sub se pl'es epos pr̃iarcha hꝫ sub se plures prouincias ⁊ sic plures epos ⁊ archiepos:eps aũt solũ pest diocesi ⁊ vbi maior imminet cura ibi maior idoneitas reqriẽ.ar.in.c.cũ in cũctis.in pn. ꝫ.eo.⁊ i.c.cũ sit ars artiũ.de eta.⁊ qua.⁊ ꝓ hac op.

16 glo.†vide qđ not.Jnn.in.c.cũ venerabilis.de except.vbi dicit ꝙ approbat⁹ ad aliqd intelligiẽ approbat⁹ ad illa vbi eadẽ reqriẽ idoneitas psonarũ sec⁹ vbi maior.ad idẽ vide qđ hr̃ in sil'i in.l.relegator̃.in fi.ff.de interd.⁊ releg.vel solue scđo ex gl.ꝓm doct.qr potuit iste eps effici indignus post ꝓmotionẽ ad epatũ.Ex quo not.ꝙ mouẽdus ad aliã dignitatẽ ꝯsimilẽ priori dꝫ examinari ꝓpter indignitatẽ q̃ potuit superuenire ex postfacto.nã vt dicit psal.Ex adipe ꝓcedit iniqtas.⁊ vide pulchrum tex.hieronymi ꝯ prelatos.qui affluunt diuitijs in.c.eccl'ie principes.xxxv.dist.vel tertio vbicunq adijcitur seu vnitur gradus cũ possit opponi exceptio debet fieri examinatio ꝓm doct.⁊ not. has solutiones qr faciunt ad multa.

1 ✝ Ecclesia non dꝫ vacare suo pastore vltra tres menses.⁊ non eligentes intra istud tempus pastorem puniuntur.j.

2 Uidua in statutis ⁊ alijs dispositionibus sumitur proprie pro illa que caret marito.

3 Cõis vsus loquẽdi hꝫ locũ in oĩb⁹ dispositiõib⁹.

4 Prouisio supioris de aliquo pastore in ecclesia hꝫ vim electionis ⁊ confirmationis.

5 Monach⁹ tenetur magis obedire abbati suo q̃ episcopo loci.

6 Prelatus nõ tenetur reqrere ꝯsensuꝫ capituli in eo qđ ipse habet iure deuolutionis.

7 Electores an dbeãt eligere platũ d gremio eccl'ie.

1 NE pro defectu. † Si illi ad q̃s spectat electio negligunt eligere prelatum cathedralis vel regularis eccl'ie intra tres mẽses primus superior eccl'iaꝫ ordinabit qđ si intra alios tres menses nõ fecerit canonice punietur.h.d.Et primo ponitur constitutionis causa. Secunda constitutio.ibi statuimus. Et hec litera quatuor facit.nã prio statuit tp̃s electioni scđo priuat negligẽtes ibi:intra q̃s.tertio ad superiorẽ deuoluit ibi:ac ipsa.quarto ponit supiorem si negligit:ibi v̄o. ¶ Casus l'ralis. Propter defectũ pastor.eccl'ia viduata tã in tpalibus q̃ in spũalibus frequẽter sustinet lesionẽ ⁊ ideo ꝯciliuꝫ volens ⁊ piculis aiarũ ⁊ ecclesiar̃ indẽnitatib⁹ ꝓuidere statuit:vt eccl'ia cathedralis vel regularis vltra tres menses nõ vacet:⁊ si intra tres mẽses iusto impedimẽto cessante electio celebrata nõ fuit electores eligẽdi ptãte careãt ea vice.⁊ ptãs eligẽdi ad proximũ supiorẽ trãsferaẽ.⁊ ille ad quẽ fuerit deuoluta ptãs intra alios tres menses cum cõsilio capl'i sui ⁊ aliorũ religiosorũ de persona idonea ipsius eccl'ie viduate:vel si ibi nõ reperiẽ idoneus d alia nõ differat ecclesiaꝫ ordinare si ⁊ ipse voluerit canonicã effugere vltionẽ. Ber. ¶ No.j. qđ prelat⁹ ecclesie cõparaẽ pastori demon aũt lupo rapaci.iste eñ conaẽ deuorare ⁊ inuadere gregem dñi:prelatus autem teneẽ pascere.s.[c] spũal'r

c iuxta illud euangelicũ,pasce oues meas.ꝫ.eo.c.significasti.⁊ de multis nominib⁹ demonis no.ꝫ.de sum.tri.c.j. ¶ No.ij.duo mala q̃ contingũt ex defectu pastoris:imminet periculũ aiabus:⁊ eccl'ie

2 circa facultates suas. ¶ †No.iij.ibi ecclesia vi-

d duata.qđ ecclesia carens pastore dr̃ vidua[d] ꝓ hoc c.ij.de transla.episcopi.Nã ⁊ mulier dicitur vidua

Item ea q̃ hꝫ virũ sibi inutilẽ vel absentẽ largo modo ⁊ improprie dr̃ vidua vt est notabil'r gl.in.l.fi.in v̄bo orbitates.C.ad.l.faui.de plagia. vbi ꝓ Bal.⁊ habeẽ ꝓ Alex.in.l.eleganter.in.§.q reprobos.ff.de pig.act. vbi in simili dicit ꝙ pr̃ dr̃ orbatus filijs qñ hꝫ filiũ inutilẽ. Et adde qđ stante statuto:ꝙ vxores bannitorũ expellantur de ciuitate mulier mortuo marito q̃ vidua remãsit põt reuerti ad ciuitatẽ nõ obstãte tali statuto ita nota. bart.in.l.titia.i.§. vsuras.ff.de leg. ij.⁊ bal.in.l.volũtas.in.ij.col.C.d fideicõ.⁊ idẽ bal. in.l.fi.in.ij.not.C. quib⁹ ad liberta. ꝓcla.nõ lꝫ.⁊ ideꝫ bal.in.l.cũ acutissimi.in.ij.colũ.in ver.not.illud statutum.de fideicõ. ⁊ illud ꝙ dictũ ẽ qđ ea q̃ hꝫ viruꝫ inutilẽ põt largo modo dici vidua tenuit etiã sal.in d.l.fi.C.de plagi. ⁊ idẽ tꝫ do.anto. de but.in hic all. c.ij.de transla.ꝓla.arguendo a simili ꝓ illũ text.qđ sicut ecclesia hñs prelatũ inutilem diciẽ esse vidua ta:ita mulier habens virum inutilem dr̃ esse vidua arguẽdo de mr̃imonio spirituali ad mr̃imoniũ carnale iuxta plene not.ꝓ eundeꝫ do. Anto.in.c.tue.d spon.⁊ qr hic fit mẽtio de cõi vsu loquẽdi q dꝫ attẽdi in statutis:dicas illud esse ver̃ qñ statutũ est dubiũ ꝓm bar.in.§. qđ tñ cassius.hic alle.⁊ in.l.oẽs populi.in.iij.q.vj.q. ꝓncipalis.ff.de lega.iij.ad qđ etiaꝫ vide bar.in.l.j.in prin.circa mediũ ff.de suis ⁊ legi.et in.l.si qs earũ de leg.iij.⁊ in rubri. ff.de no.ope.nũ.i ver.sꝫ circa vnũ. ⁊ in.l.j.in.§.potestatis.in v̄s.in statuto vero licet d'beamus.ff.de pecu.⁊ alibi dr̃ qđ cõis vsus loquẽdi ꝓualet cuilibꝫ constõni ita bar. in.l.talis scriptura.in.ij.colum.ff. de lega.j.adde tñ qđ cõis vs⁹ loqñdi nõ dr̃ ppria significatõ.hꝫ bar. in.l.cum de lanionis.in.§.asinam.

cuius maritus mortuus est:vt in.c.vidua.xxxiij.di.si aūt non hꝫ virum dr vacans ſm Jo.an.alle.glo.in.c.pe.xcij.di.Sed tu dic ⁊ meli⁹ qđ vacans capiꝛ p vidua ita exponit gl.in.l.qui cetu.ff.ad.l.iul.de vi pu.vnde mulier q̄ nūq̄ habuit maritū ex etymologia vocabuli pōt appellari vidua dr em̄ vidua q̄ſi ſine duiate ſicut vecors ſine corde.vt dicit tex. in.l.malū.in.§.viduā.ff.de ver.ſig.Sed ex cōi vſu loquēdi ſolū appellaꝛ vidua cuius maritus mortu⁹ eſt:ſic intellige.d.c.vidua.vn̄ ſi hodie in a aliq̊ ſtatuto fieret mētio de viduis[a] intelligerē de relictis mortuis maritis:quia cōis vſus loquēdi in oī diſpōne p̄ferꝛ ꝑprie ſignificatiōi vocabuli.vt in.l.librorū.§.qđ tn̄ caſſius.ff.de leg.iij.⁊ in.l.cū delantonis.in §.aſinā.ff.de fun.inſtru.no.Bar.in.l.oēs populi.ff.de iuſt.⁊ iu.⁊ viđ bo. gl.in.c.nōnulli.de reſcr.⁊ qđ ibi dixi ⁊ facit.c.ex literis.de ſpō. ¶ No.in b ver.ſtatuimus.⁊ tene ſemp mēti ꝙ trimeſtre tp̄s[b] ad eligendū ſeu prouidēdū ſolū hꝫ locū quo ad p̄latū eccl'ie cathedralꝫ vel regularꝫ in alijs vero p̄latis quarūcūq3 eccleſiarū vel dignitatū datur ſemeſtre:⁊ in eis. hꝫ locū.c.ij.j.de cōceſ.prebē.nā q2 magis eſt periculū in eccleſijs cathedralib⁹ ⁊ regularibus cū ipſarū eccleſiarū p̄lati ſint veri paſtores fuit neceſſe citi⁹ occurrere vacatiōi ⁊ deputare tp̄s ad ꝓuiſionē faciēdam. ¶ No.ibi:iuſto ipedimēto ceſſante.ꝙ tp̄s p̄fixū electiōi nō currit impeditis vn̄ ꝯcludūt doc.hic ⁊ bn̄ p iſtū tex.ꝙ nō eſt opus petere reſtitutionē in itegrū ſi ipedimentū durauit vltra tres mēſes.vn̄ reiecta diſtictione quorūdā cōiter teneꝛ ꝙ ſiue ipedimentū ꝓueniat a p̄ncipio ſiue poſt inchoatū trimeſtre ſemp impedit curſuꝫ tp̄is:⁊ p hoc facit.c.q2 diuerſitatē.j.de cōceſ.p̄b.vbi idē ꝓbaꝛ in tpe p̄fixo ad cōferēdū.Quid aūt in tpe ſtatuto patrono ad p̄ntandū nunqd currit ipſi patrono impedito 3 vel ignorāti.dic vt dixi in.c.ij.⁊.c.cū ꝓpter.de iurep. ¶ †No.ibi:deuoluatur ꝙ negligētes eligere intra trimeſtre p̄uanꝛ ipſo fctō ptāte eligēdi pro ea vice.vn̄ hic nō requiriꝛ aliqua ſn̄ia ſꝫ ex iuris diſpoſitiōe fit ipſo facto hec deuolutio.p hoc.c.q̄ q̄ eo.tit.li.vj.Et p hoc dixerūt hic doct.⁊ bn̄ ꝙ ſi elapſo trimeſtri electores eligūt ⁊ ſuperior ad quē facta eſt deuolutio ipſa electione nō caſſata aliū eligit nō vꝫ electio facta p electores ⁊ eſt nulla poſt deuolutionē poteſtatis ad ſuperiorē pro quo vꝛ tex.in.c.ſi.de ſup.ne.p̄la.⁊ facit.c.lꝫ.eo.ti.ſecus eēt ſi nō eſſent p̊uati ſed priuādi p ſn̄iam.valeret em̄ electio attētata an̄ ſn̄iam priuatiuā vt diceꝛ.j.c.pxi. ¶ No.ibi ad eū qui primo ⁊c.ꝙ in eccleſia ēt cathedrali fit deuolutio in caſu negligētie ptātis ꝓuidendi nō ad papā ſꝫ ad primū ſuperiorē.olim aūt fiebat deuolutio ad papā in eccl'ia cathedrali: vt in.c.cū dilect⁹.de cōceſ.p̄bē.hodie ſecus vt hic.qđ tn̄ reſtringiꝛ ad caſum negligentie.in alijs aūt caſib⁹ fit deuolutio ad papā:vt in.d.c.q̄ q̄ vbi bonus tex. ¶ No.ibi:vltra tres menſes.qđ tantū tp̄s habet ſuperior ad quē fit ptātis deuolutio quātū bn̄t electores.⁊ idē obſeruaꝛ in ſemeſtri prefixo in prouiſionib⁹ aliarū eccl'iarū:vt in.d.c.lꝫ.de ſup.ne. prela.nā ſurrogatus dꝫ cenſeri eodē iure cum alio in cuius locuꝫ ſurrogatur:hinc eſt ꝙ teneꝛ eligere de illa eccleſia ⁊ homines illius qualitatis ſicut tenebanꝛ eligere primi electores:vt ex tex.no.in clem.j.de ſup. neg.prela.⁊ facit tex.hic in verſi.de perſona idonea ipſius quidē eccl'ie ⁊c.vn̄ ſicut primi electores debent eligere prelatum de gremio ipſius eccleſie ſi ibidē reperiatur idoneus:vt in.c.nullus.lxj.diſ.⁊ in.c.q̄ ſit.xviij. q.ij.le.⁊ no.s̄.eo.cū inter canonicos.ita ſuperior ad queꝫ fit deuolutio: 4 vt hic. ¶ †No.vlt.ibi:canonice ordinare.ꝙ ſuperior ad quē fit deuolutio nō teneꝛ p̄ciſe eligere ſicut primi electores ſed pōt ꝓuidere eccl'ie de paſtore:⁊ ſic ꝓcedere p viā ꝓuiſionis.prouidendo em̄ eligit ⁊ cōfirmat: habet em̄ iſte ſuperior electionē iure deuolutio ⁊ cōfirmationē iure proprio:vn̄ ex quo in eū ſunt collate iſte poteſtates pōt eas explere vnico actu:nā prouiſio habet vim electionis ⁊ cōfirmationis:vn̄ no.Inno.in c.cū olim.de cā poſ.⁊ ꝓprie.ꝓbat autē p̄dicta iſte tex.in verbo:ordinare:qđ ſonat.i.ꝓuidere:vt in.c.j.de iurepa.Doc.tn̄ hic reuocāt in dubiū nunquid ita ſuperior teneaꝛ prius eligere iure deuoluto ſicut tenebantur electores ⁊ poſtmodū cōfirmare iure proprio.⁊ quidā tenuerūt qđ ſic p̄ſertim eo caſu quo electores tenebanꝛ electionē factā p̄ntare: patrono:vt in.c.cū terra.s̄.eo.vt aliqua honorificentia reſerueꝛ patrono in ipſa electione nō em̄ hec poſſent obſeruari ſi ſuperior ꝓcederet per viā prouiſiōis.⁊ hanc opi.tenuit hic Egi.⁊ Pe.s̄.eo.cū inter.ſꝫ Cōp. tenuit cōtrariū in.c.cū inter.prealle.⁊ idem Inno.⁊ Hoſt.Sed Joan. and.dixit hic primū dictum eſſe verius ſed ſcđm obſeruaꝛ.vel ſm euꝫ pōt dici ⁊ melius ꝙ optio daꝛ ſuperior per quē modū velit ꝓcedere cū iura faciant mentionē de vtraq3 via.⁊ optime facit.c.ſi poſtq̄.in fin.j. eo.lib.vj.⁊ in.c.ſi cōpromiſſarius.eo.ti.⁊ lib.⁊ videtur tex.hic in verbo ordinare.⁊ ita tranſeunt hic cōmuniter doct.tu vide qđ dixi in.c. cām. que.⁊ in.c.cum inter canonicos.s̄.eo.⁊ glo.in cle.ſi de beneficio.de preb. ⁊ per do.de ro.deci.cclv.Et poſſet in hoc congrue diſtingui qđ aut poteſtas eligendi ⁊ ꝯfirmandi ſpectat ad ſuperiorē:nō ꝓprio iure vt puta q2 poteſtatē eligendi hꝫ tanq̄ cōpromiſſarius:tunc primo eliget et tanq̄ ſuperior poſtea cōfirmabit:vt in.c.cū inter canonicos.s̄.eo.⁊ ibi per gloſ.⁊ in.c.vt circa.eo.tit.lib.vj.vbi glo.etiā tāgit.tex.tn̄ in.d.c.cauſam.videtur innuere qđ etiā poterit procedere per viā prouiſionis.de quo vide quod ibi dixi.Aut iſte poteſtates pertinent ad eum iure proprio licet altera competat iure deuoluto:⁊ tunc aut aliqd debebat obſeruari per electores.ante cōfirmationem electionis:⁊ debet prius eligere quia debet obſeruare id ad quod primi electores tenebantur vt in.d.cle.j.nō enim debet fieri hec deuolutio cū preiudicio tertij alias autē vbi ſimpliciter habebant eligere ſeruari poteſt opi.Joā.an.vt ſit in optiōe ſua. ¶ Quero pro declaratione tex.⁊ p̄dictorum in quibus eccleſijs habet locū diſpoſitio huius tex.Sol.colligendo dicta Inno.⁊ doct.hic dic ꝙ hꝫ locū in eccleſijs cathedralibus.i.reſpectu principalis prelati.ſ.ep̄i non aūt habet locum in alijs dignitatib⁹ ſeu in canonicatib⁹ ⁊ alijs bn̄ficiatis in ipis eccleſijs cathedralib⁹.in illis em̄ daꝛ ſemeſtre ad eligendū ſeu prouidendū:vt in.d.c.ij.de cōceſ.preben.⁊ quod ibi dixi.pro hoc facit iſte tex.in eo qđ dicit qđ intra tres menſes cathedralis eccleſia prelato nō vacet:⁊ ibi eccleſia viduata : nō em̄ dr eccl'ia vacare nec vidua niſi p mortē ep̄i.ipſe enim eſt ſponſus:nō autē alij habentes ibidem dignitates inferiores.vij.q.j.ſicut.⁊.c.ij.de tranſla. b ep̄i.⁊ hoc tene.lꝫ Hoſti.dixerit ꝙ de mēte habet locū etiā in dignitate inferiori q̄ eſt in eccleſia cathedrali poſt pontificalē ſi bona eccleſie ⁊ ep̄i ſunt diuiſa q2 ſolet eſſe liuor ⁊ inuidia inter ep̄m ⁊ capitulū vnde timendū ne illa dignitate vacante paſtor cōuertaꝛ in lupum.ij.q.vj.decreto.ad fin.hoc tn̄ dictū nō ſeruatur de facto vt dixit Jo.an.⁊ bene.⁊ dic qđ non cōgruit huic litere.vt.s̄.dixi.Dubium vero maius eſt quo ad eccleſiā regularē.nā hic dicit Inno.⁊ ſequuntur doc.ꝙ illa diciꝛ regularis quo ad iſtū tex.in qua ſunt clerici vel cōuerſi ſine proprio viuētes dūmodo ſit collegiata.qđ dictum ex toto mihi nō placet:cum iſtud.c.deuiet a iure antiquo.ſ.a.d.c.ij.de cōce.p̄bē.dꝫ ſtricte intelligi vt minus corrigat iuris antiquū q̄ fieri poſſit vt in.l.p̄cipim⁹.in ſi.C.de ap.ꝓprie aūt illa eccl'ia diciꝛ regularis que hꝫ regulā approbatā ita qđ ſaltē clerici ſeu conuerſi profiteanꝛ tria ſubſtātialia cuiuſlibet religionis.de quibus in.c.cū ad monaſterium.j.de ſtat.reg.al's autē ſi nō profitētur illa tria:licet aliquod illorum trium pmittant non dicuntur proprie habere regulā ſed potius quēdā modū viuendi:vt dicit glo.not.in cle.j.de reli.do.⁊ in cle.j.de ſen.excom.⁊ tene menti illas gloſ.⁊ vide qđ dixi ſuper rub.de reg.Preterea hoc probo ratione.in eccleſijs regularibus proprie ſumptis hꝫ prelat⁹ maiorē poteſtatē in ſubiectos q̄ habeat prelatus eccleſie ſeculari:naꝫ correctio regulariū pertinet primo loco ad prelatum:vt in.c.quanto. ⁊ qđ ibi not.de offi.ordi.ſed prelatus ſecularis regulariter non impedit ſe de criminibus clericorū: ſed poteſtas pertinet ad epiſcopū.de quo vide ꝙ plene dixi in repet.c.ſi quis cōtra clericum.de for. cōpet.⁊ aliquid in.c.cū contingat.in.lec.eo.tit.vnde mortuo prelato regulari diciꝛ eccleſia carere paſtore ⁊ vidua cū diſpoſitio ⁊ correctio ptinet ad illū prelatū ſecus in prelato eccl'ie non regularis. 5 †hinc dixit glo.in.c.q reſiſtit.xj.q.iij.ꝙ monachus teneꝛ magis obedire abbati ſuo quā epiſcopo loci.qđ intellige vt dixi in.d.ca.q̄to.⁊ habet locum iſte tex.in p̄latis principalib⁹ eccleſiarū regulariū quocunq3 nomine nūcupenꝛ.nam quedā monaſteria reguntur per abbates:quedam per priores: quedaꝫ vero per prepoſitos vel ſimiles.ad hoc.c. in ſingulis.j.de ſta.reg.Et dixit Cōp.tex.procedere ſiue electio ptineat ad collegiū ſiue de iure ſpeciali pertineat ad alium ſuperioreꝫ:puta abbatē vel aliū dū tamen tracteꝛ de prelato perpetuo : ſecus ſi eſſet prelatus quem abbas poneret ⁊ deponeret p ſuo libito.⁊ in hoc nō videtur ei tunc ꝯpetere ſemeſtre tēpus.facit cle.q2 regulares.de ſup. neg.pre.Item non habet locū iſte text.in prioratu ⁊ in alijs officijs que ſunt in monaſterio licet in illis ſuppleatur negligētia prelatis abbati p illud c.ij.de conceſ.prebē.⁊ vide tex.in.d.cle.quia regulares procedit enim iſte tex.in principali prelatura ipſius eccl'ie regularis.⁊ per hoc dico non ꝓcedere dctū Hoſtien.in eo qđ dicit iſtū tex.ex mente habere locum in oībus eccleſijs exēptis mortuo prelato qui eſt caput eccleſie.nā hoc eſt diuinare ⁊ ampliare terminos litere que ſolum prouidet in p̄latura eccl'ie cathedralis ⁊ regularꝫ.⁊ ita ſentit Jo.and.hic ⁊ optime facit ad cōcluſionē predictā

a Sebaſti.Sapia. ¶ De viduis.h ēt dicit do.Abb. i.c.ſane.in ſi.j.de fo.cōp.refert ⁊ ſequiꝛ Feli.in rub. huius libr.col.iij. Zacharias.

b ¶ Trimeſtre tēpus.adde de hoc ſ.qđ tēp⁹ electioni ď ep̄o vl' abbate faciendo daꝛ.⁊ qđ pro alijs bn̄ficijs per car.Mā da.in tit.de elect. c.aij.⁊ ibi in addi. in ver.triū mēſiū. in prima parte.

qđ no.per glos.in.c.seq.puto tamen qđ vbi de iure speciali prelat⁹ ecclesie collegiate lz secularis haberet iurisditionem generalē sicut abbas in monasterio qđ tunc talis ecclesia cōprehēderetur ex identitate rationis.qđ sentit glo.in.v.c.seq.¶ In gl.j.ibi nihil additur.dic ꝙ hec constitutio addit ad ius antiquū pumo respectu deuolutiōis fiēde ad superiorē.Item quo ad ecclesias regulares vt idem tempus sit prefixū ordinatiōi ecclīe regularis ꝛ cathedralis.¶ In glo.in ver.isto impedimēto ibi:sed si papa interdiceret electionē ꝛc.intellige qđ interdicat nō simpliciter quia tunc non curreret tēpus secus si simpliciter interdicit ne eligerent sine sua licentia quo casu currit temp⁹ nisi peterent licentiā eligendi:vt not.in.c.fi.j.eo.¶ In.e.glo.ibi:sed nunquid est hic necessaria protestatio.intellige in casu proxime dicto.ꝛ dic qđ si non pōt haberi superior dz fieri ꝑtestatio:vt in.c.pastoralis.de offic.ord.¶ In glo.in ver.ea vice.in fin.no.glos.que cōiter tenetur:ꝛ vide glo.que videt̄ huic concordare in.c.fi electio.j.eo.lib.vj.ꝛ vide qđ plenius dixi in.c.cum vintoñ.s.eo.quidā autē exponunt:ea vice.id est in tota illa vacatiōe.sed dictū glo.verius per illud.c.cum vinto.¶ In gl.in ver.cōsilio.in fi.tene menti glo.ꝛ nō tradas obliuioni nā ex ea potes capere vnā regulam ꝙ in spectātibus ad prelatū iure deuoluto nō tenet̄ de necessitate habere consensum aut consilium capl̄i sui:sz de honestate debet requirere consiliū ꝛ hāc partē sentit hic ēt Inn.ꝛ pro hoc facit iste tex.vbi in deuolutione ptātis nulla fit mentio de cōsilio capl̄i sz solū facit mētionē de supiore ad idē.c.q̃q̃.j.e.li.vj.vbi solū fit mentio de superiore.Nūqd autez isto superiore negligente prouidere intra tres mēses deuoluat̄ potestas ad capl̄m suū vel ad aliuz primū superiorē.dic ꝙ ad primū superiorē:qꝛ in his que cōpetunt prelato iure deuoluto fit deuolutio ad superiorē ꝛ nō ad capl̄m suū.vt ꝓbat̄ in c.licet.ꝛ.c.fi.de sup.neg.prela.dixi in.c.ij.de cōcess.preben.ꝛ in.c.cum in cunctis.s.eo.vñ intellige istū tex.qđ iste superior canonice punietur non solū in deuolutiōe ptātis per iura predicta:sed etiā arbitrio superioris:vt sentit hic Hosti.¶ † In glo.fi.ibi ꝓpter hoc casset̄ electio.vult ergo qđ licet metropolitan⁹ seu superior ad quē deuoluta est potestas teneat̄ eligere primo de gremio illius ecclesie:tñ si hoc non facit ꝓpter hoc non debet electio illi⁹ cassari.[a] Host.tz cōtrariū canonicis ꝯdicētibus:mouetur qꝛ iste tex deuoluit hanc ptātem cū hac limitatione vt prius eligat de gremio illi⁹ ecclesie si ibi reperitur idoneus.opi.tñ gl.seruat̄ ꝓm Jo.an.ꝛ dicit Cōp.papā ita sibi respōdisse.Mihi tñ inspecto mero iure placet opi.Hos.ꝛ adduco bon.text.in.c.nullus inuitis.lxj.dist.vbi dicit̄ ꝙ clerici seu canonici possunt talem prelatū renuere si non est de proprio gremio:qꝛ fit eis iniuria ex q̃ inter eos reperitur idoneus.Nec ob.si dicatur ꝙ capl̄m hoc idē dz facere:vt.s.dixi.ꝛ tamen valet electio si eligunt extra gremiū:vt in.c.cuz inter.s.eo.ergo idez dicēdū in superiore ad quē facta est deuolutio.dico enī aliud in capitulo q̃ in supiore:qꝛ capitulū potest renuntiare fauori canonicorū vt proprio qđ nō pōt superior.arg.c.si diligēti.de fo.comp.¶ Sed contra hoc ꝛ ꝯ tex.opp.videtur enī ꝙ de eadē ecclesia nō possit eligi aliquis in prelatū cū oēs deliquerunt in nō eligēdo intra tēpus prefixū.Sol.dicit Innoc.ꝙ forte aliqui erāt absentes.itē potuit esse ꝙ aliqui ex presentib⁹ noluerunt eligere propter metū vel aliā iustā cām et sic sentit ꝙ illi q fuerunt in mera negligentia tāq̃ delinquētes non possunt eligi.Sed ꝯtrium sentit hic Host.dicens ꝙ ēt cessantes eligere sine cā nō dicūtur delinquere cū solū cōtēnant ius ꝓpriū.vl̄ dic ꝙ presupposito ꝙ isti aliquaten⁹ deliquerint tñ sufficit pena hic statuta vt hic subijcit̄ in gl.nec oē delictū priuat ptāte eligendi passiue vt legitur ꝛ not.in.c.sicut.j.de iurein.ꝛ in.c.florentinuz.alias archidiaconum.lxxxv.dist. Abbas.

[8] ☞ Electio prelatorū dz fieri in formā hic datam que an sit de substantia:vide.1.

Sebasti.Sapia.

[a] ¶ Cassari.Vide do.Ant.in.c.pe.s.de rescr.ꝛ ꝑ hāc glo.vr̄ velle qđ si forēsis ipetrat bñficiū ꝛ ñ facit mētionē de loco sue originis gratia si est surreptitia.sz d.abb.ibi tz ꝯtrariū ꝛ ad gl.hāc respōdet ꝙ ꝓcedit i canonicis q sciēter eligendo forēsem vident̄ renūtiare eoꝝ fauori.Sz ista sol.nō est bona qꝛ gl.hec loquit̄ in metropolitano qui nō pōt renūtiare fauori canonicoꝝ.vnde aliter dicerem qđ hec gl.male dicit ꝛ reprobatur vt per Abb.hic. Zacharias.

[b] ¶ Tres.de capitulo.adde an possint eē plures vel pauciores et an pñt aliunde q̃ de collegio assumi vid Berth.de fir.in tractatu d epi̇sco.in.j.parte li.iij.qđ.j.istuz in.c.j.col.v.ver.tertiū ꝛc.ꝛ bal.col.vj.ꝑ glo.ibi sing.ꝛ Ludo.de ro.cōs.ccexxxij.col.ij.versi,quo ad tertium,

Quia propter. Per aliquā de trib⁹ formis h contētis.s.scrutinij cōpromissi ꝛ inspiratiōis ꝓcedi dz ad electionē in ecclesijs cathedralibus.aliter electio celebrata nō valet.ꝛ cōtra faciētes priuādi sunt ea vice ptāte eligendi.h.d.vsq̧ ad.§.illud.In quo interdicit ꝓcuratorem in electionis negotio cōstitui nisi concurrant ibi cōtēta.et hoc vsq̧ ad.§.electiones Ibi vero vsq̧ ad fi.precipit electiones solēniter publicari ꝛ clādestinas reprobari.hoc vult in effectu vsq̧ ad fi.ꝛ est decre.multū famosa ꝛ principalis in titulo:ꝛ diuidit̄ tota principaliter in duas partes.In prima ponit̄ cōstitutionis cā.In scđa cōstitutio ibi:statuimus.Et illa scđa pars subdiuiditur in tres partes vel qnq̧.Nā prīo ponit principal̄r statuta.scđa pars ibi:illud.tertia ibi electiones.Et iterū illa scđa:statuimus:subdiuidit̄ in qnq̧ partes.Nā pmo ponit formā scrutinij in electionibus celebrādis.scđo ꝯpromissi.tertio cessat electiōes al̄s factas.quarto excipit in qua exceptiōe includit formā diuine inspirationis.quinto eligētes ꝯ formas suprascriptas mandat priuari.scđa ibi:vel saltez.tertia ibi:aliter.quarta ibi:nisi qnta ibi:qui vero.Et qm̄ iste tex.in effectu ponit qnq̧.Nā primo ꝓsequit̄ formā scrutinij:vsq̧ ad ver.vel saltē.Scđo ponit ab inde vsq̧ ad ver.nisi formā cōpromissi.Tertio ponit vsq̧ ad ver.illud.exceptionē ꝛ diuinā inspirationē.Quarto vsq̧ ad ver.electiones ꝓcuratorē cōstituit.Quinto vsq̧ ad fi.reprobat electiōes clādestinas.Procedā ꝑ clariori itellectu expediēdo quālibet partē de ꝑ se.¶ † Casus literalis.Quidā malitiose ꝛ frauduleñter nitebant̄ diuersas formas electionū inuenire propter qđ multa ꝑicula ꝛ impedimenta prouenıebant ecclesijs viduatis ꝛ ideo ad hec pericula euitanda statuit conciliū tres formas electionis cathedraliū ꝛ regulariū ecclesiariū.Prīa forma est hec vt vocatis oībus q dñt ꝛ volūt ꝛ pñt cōmode interesse eligant̄ tres de capl̄o[b] fide digni q sigillatim ꝛ secrete vota omniū diligenter inquirāt ꝛ in scriptis redigant.quo facto incōtinenti anteq̃ ad alia diuertant vota illa publicent in pñtia capl̄i:ꝛ si plures sint electi fiat hinc ꝛ inde collatio numeri ad numerum:meriti ad meritū:ꝛ zeli ad zelū:ꝛ sic collatiōe habita nō obstāte appellatione alicui⁹ is eligit̄ in quē oēs vel maior ꝛ sanior ps capl̄i ꝯsentit.Scđa forma vt eligēdi ptās aliqb⁹ viris idoneis ꝯmittatur q vice oīm ꝓuideāt ecclīe viduate:aliter vō q̃ dictū est duob⁹ modis ꝑdictis electio facta nō valeat.¶ † Tertia forma est si q̄si ꝑ inspiratione diuinā cōiter ab oīb⁹ absq̧ vitio electio fuerit celebrata q vero contra ꝑdictas formas eligere attentauerint eligendi ea vice ptāte priuent̄.postmodū dicit ꝙ nullus in electionis negotio procuratorē cōstituat nisi sit absens de eo loco vñ debeat aduocari.ꝛ si iusto sit ipedimento detentus vt venire nō possit sup hoc si opus fuerit fidem faciat iuramēto:ꝛ tunc si voluerit ꝯmittat alicui de capl̄o vices suas.In fin.reprobat papa clandestinas electiones statuens ꝙ quā cito electio facta fuerit solenniter publicetur.Ber.¶ Et primo ex prima parte not.ibi:quas qdā.qđ ante istud.c.nō erat a iure ꝓducta aliqua forma substantialis eligendi.sed quisq̧ conabatur inuenire nouaz formā:vt colligitur ex principio litere.Et hc consideratio facit vt in electionibus in quibus necessario non sit seruāda forma huius.c.possit procedi absq̧ aliqua forma.In quibus autē electionibus sit necessario seruāda forma huius.c.dicā.j.post glo.j.¶ † No.scđo ibi pñtibus oībus.i.quoruz presentia seu a quibus dz electio celebrari.nā illis pñtibus qui debeat ꝛ volunt ꝛ possunt commode interesse.Et vtitur text.verbo debent vt excludat illos qui de iure nō debent interesse electioni:lz sint de collegio seu canonici ecclesie:vt sunt excōicati ꝛ suspensi.vt in.c.cū dilect⁹.de cōsue.ꝛ in.c.cū inter.ꝛ dixi.s.eo.illa.Item excludunt̄ qui nō sunt in sacris cōstituti:vt in cle.hi qui.de eta.ꝛ quali.Itez excludūtur impuberes et irregulares:vt in.c.ex eo.j.li.vj.ꝛ in.c.is qui.de senten.excom.eo.libr.et

cōsimiles

consimiles persone inhabiles ad eligendũ. Inclu
dunt̃ aũt tacite ꝑ hoc verbũ debent q de iure de/
bent interesse: vt sunt hñtes vocem de iure cõi vel
spãli. vt in. c. j. s. eo. ⁊ in. c. cũ ecclesia sutrina. j. de cã
pos. ⁊ proprie. Scdo requiritur ꝙ velint interesse.
4 ¶ † Ex quo v̄bo no. ꝙ illi q nolũt interesse nõ de/
bent compelli nisi intersit ecclesie. Nã pro interesse
ecclesie poterunt compelli. ꝙ satis mihi plʒ. facit
ꝙ leg. ⁊ no. in ca. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ¶ † Ex
5 hoc etiã v̄bo. no. hic doc. ꝙ nolentes interresse nõ
dñt cõputari in nume. duarũ partiũ: non ergo est
necesse ꝙ congregent̃ due partes ex quo aliqui fa
ciẽtes duas partes nolũt interesse. Et ꝑ hoc vide
bo. gl. in cle. qd circa. de elec. q̃ dicit ꝙ illi q vocati
nolunt interesse nõ debent in numero computari.
Qd ergo dr̃ ꝙ ab initio debẽt due partes vniuersi
tatis ꝯuenire. vt in. l. nulli. ⁊ i. l. plane. ff. qd cuiusq̄
vni. no debet intelligi saltẽ in electionis negotio
de duabus ꝑtibus illorũ qui volunt ⁊ debẽt ⁊ pos
sunt cõmode interesse: vt hic ⁊ facit qd plene dixi
in. c. cũ nobis. ⁊ in. c. i causis. s. eo. Tertio requiri/
tur ꝙ possint cõmode interesse: ⁊ hec cõmoditas
refertur ad vtilitatẽ ecclesie ⁊ nõ persone ẜm doct.
⁊ bene. Quasi si nõ possunt cõmode vocari pro/
pter nimiam distantiam potest electio sine illorũ
presentia fieri. ⁊ qñ nõ possint cõmode vocari: vi/
de que dixi in ca. corã. eod. ¶ No. iij. principaliter
ibi secrete ⁊ sigillatim casum in quo vota singulo
rum de vniuersitate debent exquiri in secreto ⁊ si/
gillatim. ergo regulariter nõ est necesse ꝙ in agen
dis ⁊ explicandis per vniuersitatẽ vota exquiran
tur in secreto: sed põt quilibet votũ suum dicere in
cõmuni aliȷs audiẽtibus. Licet sit vtile vt in secre
to exquirant̃ vt liberius vnusquisq̄ possit volun
tatem ⁊ iudicium suum exprimere: tñ si hoc nõ fit:
tenet actus cum speciale inducat̃ hic in electiõis
negotio: ergo regl'r nõ est necessario obseruandũ.
arg. in. c. presenti. de preb. libr. vj. ⁊ hoc tene menti.
6 ¶ † No. iiij. ibi in scriptis redacta[a] casum in quo
scriptura est de substãtia actus. vide plures alios
casus per glo. no. in. c. j. de censi. li. vj. Et collige ex
hoc per locum a spãli ꝙ regul'r in aliȷs q̃ fiunt ꝑ
vniuersitatem nõ est opus vt vota singulorum re/
7 digantur in scriptis. ¶ † Nota vt ibi: maior ⁊ sa/
nior pars. ꝙ nõ valet electio nisi fiat ꝑ maiorem
⁊ saniorẽ ꝑtẽ capl'i. nõ ergo sufficit sanioritas ni/
si etiã cõcurrat maioritas. Nã de natura istius co/
pulatiue: ⁊ est copulare vtrũq̄ extremorũ princi/
paliter: vt not. glo. in. c. querelam. de simo. ⁊ super
rub. de iur. ⁊ fac igno. ff. licet. Inno. ⁊ minus bene
sequẽdo opi. suam in. c. scriptum. s. eo. exposuerit
hic illam dictionẽ: ⁊ pro. i. quasi ẜm eũ sufficiat sa
nior pars: vt sic iuris fictiõe illa censeat̃ maior. sʒ
hoc est impropriare istã literã. Et vide qd pleni⁹
dicaʒ in. c. ecclesia. el. ij. j. eo. sentit Io. an. hic quod
ꝓmo dixi vt illa dictio: ⁊ stet ꝓprie. s. copulatiue.
c. j. de his q̃ fi. a ma. ꝑte ca. ⁊ qd ibi dixi. ¶ Circa
istam partem primam queritur primo in quibus
electionib⁹ habet locũ dispositio huius capituli
Sol. glos. j. instat ⁊ tandeʒ concludit in effectu qd
in electionibus epõrum ⁊ aliorũ prelatoꝝ ecclesia
rum collegiatarum que habent generalẽ iurisdi/
ctionem in ecclesiȷs collegiatis. Nam epi[b] sunt ꝓ/
pue sponsi ecclesiarũ: vij. q. j. sicut. ⁊ isti aliȷ prelati
ratione gñalis iurisdictionis quã habẽt in colle/
giatis ecclesiȷs pñt quodãmodo appellari spõsi:
ideo per mortẽ istorum prelatorũ remanent eccle/
sie viduate ⁊ sine pastore. Iste aũt tex. intendit ꝓ/
uidere solũ ecclesiȷs viduatis vt ibi ecclesie vidua
te: ergo infert̃ ꝙ in electiõib⁹ canonicoꝝ ⁊ in aliȷs
dignitatibus seu ꝑsonatibus ecclesie cathedralis
nõ hʒ locũ dispositio huius. c. q2 per illoꝝ morteʒ
non remanẽt ecclesie viduate: cũ nõ sint sponsi sed
prelati principalis. Et in hanc partem vident̃ cõi
ter inclinare doc. lʒ aliqui cõtra. de quorũ numero
fuit Hosti. qui dixit istũ tex. habere locũ in oĩbus
electionibus bñficiorũ spectantibus ad collegiũ.
Et ad tex. dũ facit mentionẽ de ecclesiȷs viduatis
supplet seu ministris destitutis. sed hoc destruit
istã l'ram ⁊ cõiter nõ tenet̃, nec est cõueniens ꝙ vbi
agitur de modico preiudicio seruet̃ tanta solẽni
tas presertim cum nõ deficiat superior q poterit
difficultatibus occurrẽtibus ꝓuidere. ar. in. c. vbi
periculum. in prin. eo. tit. lib. vj. ⁊ in. c. lʒ. in fi. s. eod.
Eodem modo reprobat̃ cõiter opi. Goffre. qui in
q̊dã suo opere dixit ꝙ hoc. c. nõ hʒ locũ i electio/
nibus abbatũ: q2 nõ sunt proprie pastores[c] ⁊ no/
men sonat potius in solicitudinẽ q̃ in honorẽ: nã
hoc est falsum vt dixit Io. and. ⁊ ptʒ in. c. officiȷ. s.
8 eo. vbi abbates dicunt̃ pastores. ¶ † Itẽ etiã ab/
d batissa dr̃ habere dignitatẽ[d] vt probat̃ in. c. indẽ/
nitatibus. §. verũ. j. eo. lib. vj. ⁊ facit in alio ille tex.
in eo quod voluit ponere spãlitatem in abbatissa
ex dispositione noua. In electione abbatũ seruan
da est forma huius. c. Preterea electiones aba/
tum equiparant̃ in multis electionib⁹ episcopo/
rũ vt in. c. cupiẽtes. post prin. j. eo. lib. vj. ⁊ plʒ mihi
hec opi. vt dicam⁹ cõcludendo ꝙ solũ in electiõi
bus illorũ prelatorũ ꝑ quorũ mortẽ ecclesia rema
net viduata ⁊ sine pastore habeat locũ dispositio
hu⁹. c. nec arbitror ꝙ in qualibet ecclesia collegia
ta habeat locum iste tex. Sed opʒ ꝙ prelatus ha
9 beat iurisdictionẽ gñalẽ. vt sensit gl. † prout habẽt
abbates q pñt cognoscere de causis criminalib⁹
⁊ ciuilib⁹. ⁊ pro hoc optime facit tex. in. c. pre. vbi
papa eqparat eccl'ias cathedrales ⁊ regulares: ⁊
illarũ prelatos appellat pastores ⁊ ꝑ illoꝝ mortẽ
dicit eccl'ias viduatas vnde ibi aperte colligit̃ ꝙ
in hac materia non dʒ istud verbũ viduata capi
stricte: q̃ꝙ̃ eñ ꝓprie solus eps dicat̃ spõsus ⁊ ma
ritus: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑ ipsius solius mortẽ dicat̃ proprie
viduata ecclesia. tñ hoc verbũ nõ capit̃ ita stricte
hic vt ptʒ in. c. precedenti. ⁊ cũ hec decre. sit fauora
bilis: vt colligit̃ ex ꝓn. c. cũ emanauerit. vt impe/
dimẽta ⁊ pericula eccl'iarũ tollerent̃ nõ dʒ multũ
stricte intelligi. Ad hoc ꝙ in simili dicit glo. not.
in. c. fi. ⁊ in. c. sciant cuncti. j. eo. lib. vj. In electioni/
bus ergo aliorũ beneficiatorum seu prelatorũ a
supradictis sufficiũt singulares cõsensus illoꝝ de
capl'o: dũmodo prestent̃ in cõi. i. collegial'r in ip/
so capi. nec est de necessitate seruãda aliqua istaꝝ
formarũ: sed elect⁹ simpl'r a maiori ⁊ saniori ꝑte
habebit ius. ad hoc vide bo. gl. quã tene menti in
c. sicut. j. eo. tit. ⁊ lib. ⁊ tene menti illas duas gloss.
¶ Quarto scdo principal'r nunqd forme hui⁹. c.
necessario sint seruande in postulatione cũ tex. so
lum faciat hic mentionem de elec. Sol. dic' ꝙ du/
plex est postulatio q̃dã minus solẽnis ꝑ cuius ad
missionẽ nõ cõsequitur postulatus ius ꝑlature sʒ
habilitatur vt possit eligi: ⁊ tunc non est seruanda
dispositio hui⁹. c. cũ debeat seruari postmodũ in
electione fienda: exemplũ cũ postulatur laicus vt
faciat se ꝓmoueri ad ordinẽ sacrũ vt possit eligi
vel postulatur monachus ab abbate: vt possit eli
gi. Quedam est postulatio solennis per cuius ad
missionẽ consequit̃ postulat⁹ plenũ ius: ita ꝙ ad/
missio facta ꝑ superiorẽ hʒ vim electionis ⁊ cõfir/
mationis: ⁊ tunc dʒ seruari forma hui⁹. c. q2 satis
talis dr̃ electus habito respectu ad futurũ: ⁊ pone
exemplũ in. c. scriptũ. j. eod. ⁊ in. c. bone. el. ij. s. eo. ⁊
vide qd dixi in. j. de postu. prela. ⁊ hanc opi. firma
uit Inn. in. c. causis. s. eo. ¶ Tertio queritur nun/
quid habeat locũ hoc in collatione: dic ꝙ non vt
no. gl. in. c. sicut cũ. j. e. lib. vj. vnde si ad plures spe/
ctat collatio pñt simul omnes ꝯferre nec est neces
se ꝙ fiat ꝑ vnũ noie oĩm vl' ꝙ fiat scrutiniũ secretũ
vt hic dr̃. sed sufficiunt singulares cõsensus: vt ibi
no. ⁊ facit. l. ꝑ fundũ. ff. de ser. rusti. ꝓdi. ¶ Quarto
querit̃ cũ hoc sit ꝓuisum de scrutatorib⁹ respectu
collegiȷ qs habebit scrutari vota istoꝝ scrutatoꝝ.
Sol. in hoc dant̃ diuerse practice: sed melior ⁊ cõ
munis est vt duo ex eis scrutent̃ tertium. ⁊ est vtile
ẜm Io. an. vt primo ipsi scrutent̃ seipsos nec reser
uant̃ in fi. q2 cũ aliorũ vota sint eis nota: posset ele
ctio depẽdere ab eoꝝ potestate: ⁊ est vtile vt capl'ʒ
hoc exprimat a ꝓncipio vt duo ex eis scrutent̃ ter
tiũ ante scrutiniũ aliorũ. Aliȷ dicũt ꝙ poterit da
ri quartus qui cũ tabellione scrutabit̃ illos tres ⁊
hec practica posset seruari: sʒ pria melior ⁊ cõior.
¶ Quinto querit̃ per quẽ debent vota singuloꝝ

Zacharias.
a ¶ In scriptis re/
dacta. Adde ꝙ i
electionibus scri
ptura est necessa
ria: vt iste sensit
omissaq̄ electio
nẽ ãnullat. ita ꝑ
Car. mãda. i tra.
suo de elec. sepi⁹
alleg. in. iij. ꝑte. c.
lxj. ⁊ ibi glo. in v̄.
secreto. idẽ. j. ꝑte.
c. xxij.
Anto. Francisc.
¶ Addo ꝙ i mul
tis casib⁹ scriptu
ra est necessaria
ad ꝓbationẽ de q
bus vtra glos. in
c. j. de censi. lib. vj.
hr̃ ꝑ spe. in tit. de
instru. edi. in. §. re/
stat. ⁊ not. ꝑ bald.
⁊ alios in. l. pactũ
ꝙ bona fide. C. de
pac. ⁊ in. l. ꝯhitur
ff. de pig. ⁊ no. gl.
⁊ doc. in. c. rursus
qui cler. vel vo. et
hr̃ ꝑ gl. in. c. si. xx.
q. j. ⁊ in. c. omnes.
xxvij. q. j. ⁊ an scri
ptura sit d̃ substã
tia grẽ concesse ꝑ
papam. vide per
Inno. in. c. pasto/
ralis. d̃ rescrip. q
dicit ꝙ nõ. ⁊ vide
archi. ⁊ Io. an. in a
proe. sexti. ⁊ vide
glo. in cle. duduʒ.
q̃ incipit hoc v̄r
expressum. de se/
pul. ⁊ an sit d̃ sub
stantia priuilegiȷ
hr̃ per glo. in. c. in
stitutionis. xxv. q.
ij. ⁊ an sit de sub/
stantia legis. vid̃
per Bald. ⁊ legi/
stas i. l. humanũ
C. de leg. ⁊ Fely.
in rubr. de const.
Et adde ꝙ ex q̃
inuenitur scriptu
ra presumit̃ sic fa
ctuʒ sicut scriptũ
est vt in. l. titia. in
§. pe. ff. de v̄. obl.
⁊ in. l. ex hac. ff. de
do. ⁊ in. l. ne in ar/
bitris. C. de arbi.
b et illi stat̃ donec
probet̃ ꝯtrium vt
no. glo. in. §. item
verborũ. instit. de
inuti. stip. ⁊ in. l. j.
C. de fi. instr. ⁊ iu/
re haste fi. lib. x. ⁊
hr̃ ꝑ gl. in aut. de
instru. caute. ⁊ fi.
i. §. si v̄o moriant̃
⁊ ꝑ gl. in. c. cum a
nobis. de testi. et
adde ꝙ mãdatũ
principis reqrit
scripturã. vt not.
voluit ang. in cõ
sil. suo. clxxxviij.

qd incipit mãda/
tum. ⁊ an in ꝯtu
ẽphyteotico scri
ptura sit de sub/
stãtia gl. dixit ꝙ
sic. in. l. j. C. de iu/
re emphit. ⁊ vide
tex. in aut. de non
alie. in. §. sʒ neq̄.
Sebasti. Sapia.
¶ Nam epi. vide
do. Abb. in. c. du
dum. ij. j. eo.
Sebast. Sapia.
c ¶ Pastores. Ui
de tñ Bart. in. l. si
qs ita. §. j. circa fi.
ff. de leg. ij. vbi di/
cit ꝙ solus ab/
bas dr̃ spõsus. itẽ
ꝙ abbas habeat
dignitatẽ. vide fe
li. ⁊ deci. in. c. ij. in
ij. no. j. de iud. vbi
dicũt ꝙ ꝓprie ab
bas habet digni
tatem ⁊ ibi deci.
d̃clarat i quo gra
du dignitatis sit
vide per eundem
in. c. q2 nos. in. iij.
no. j. de appella.
Zacharias.
d ¶ Abbatissa dr̃
hr̃e dignitatem.
legiste habẽt tex.
i. l. gñali. C. de sa.
san. ecc. vide Ge.
in. c. indẽnitatib⁹
ꝑ istuʒ alleg. in. ij.
no. ⁊ Feli. in. c. me
minimus. colũ. ij.
ver. vlterius q̃ro.
de accusa.
Anto. Francisc.
¶ Et quã iuris/
dictionẽ hẽat ab
batissa: et quali/
ter possit ea vti: ⁊
vtrũ possit excõi/
care vl' bñficia cõ
ferre vide ꝑ glo. ⁊
doct. in. c. dilecto.
de maio. ⁊ obe. et
in. c. de moniali/
bus. de sent. excõ.
⁊ in. c. dilecta. de
exce's. prel. ⁊ i. c. no
ua q̃dã. d̃ pe. ⁊ re
mis. vbi hr̃ ꝙ nõ
põt ꝓdicare nec
pñiam iniungere
pro peccatis. et
an habeat prela
tioneʒ ordinariã
habetur ꝑ sanctũ
Tho. in. iiij. sen.
q. xxv. arti. iij.

redigi in scriptis cum tex.loquat hic impersonalr vt patet ibi:in scriptis redacta. Solu.dicit gl.in ver.redacta ꝙ per ipsos scrutatores vel p aliquē tabellionē.⁊ tene menti in hoc gl.quaten⁹ dicit de tabellione:quia tex.de eo nullā mētionē facit nec qualis dēat esse ista scriptura.vnde dicit Jo.and. ꝙ nō refert an sit publica vel priuata cū tex.loquatur hic indistincte.⁊ credo ꝙ de mēte text.fuerit ꝙ istimet scrutatores p aliquē eorū dēat vota redigere in scriptis puatis.Nā in hoc officio eis delato credit eis lz multa mala possint facere sed non presumitur.ad hoc alleg.bo.text.in.c.cū dilectus.⁊ qđ ibi dixi.s.eo.facit qđ no.bar.in.l.qdā relegatus.ff.de reb.du.vid bo.gl.in.d.c.sicut cū.tn̄ cōiter
10 tenetur ꝙ notarius pōt adhiberi.†Sed dubiū est nūqd possit esse laicus:an vō debeat esse notari⁹ clericus.[a] Compo.tenet hic qđ pōt esse laicus cōtrariū tz Ho.Abb.Pe.⁊.d.Egi.ar.c.massana.j.eo.vbi reprobat electio.p iteruētū laicorū.sz p pma pte facit ɔ̄suetudo fm Jo.an.in.c.j.de pcu.li.vj.⁊ tz Spe.in ti.de instru.edi.in.§.restat.ver.quid ergo si tabellio.⁊ qdā alij sequētes.⁊ hanc opi.puto veriorē qz notarius scribēdo nullā autoritatē exercet:nec aliqd spūale ministrat:sed solū pbet nudū ministeriū seu officiū:quēadmodū procurator in re spūali qui nō repellit a procuratione ex eo qz laicus:vt in.d.c.j.Preterea spāle videtur in cā heresis vt clericus seu psona religiosa sit notarius.de quo dicendū.vt in.c.vt officiū.de here.lib.vj.ergo reglr clerici non debēt adhiberi vt exerceant notariatus officiū.⁊ vide qđ dixi in ca.sicut te.j.ne cleri.vel monac.vbi tetigi an ⁊ qn̄ clericus possit exercere tabellionatus officiū.⁊ an creatus notarius a laico possit cōficere instrumēta in spālib⁹.⁊ dic vt ibi.¶ Sexto hic querit p quē debeat fieri collatio ⁊ electio cū tex.hic impsonalr dicat: vt collatione habita eligatur ⁊c.So.dic ꝙ p illū cui capl'm hoc cōmiserit.⁊ est vtile fm doc.ꝙ capitulum a principio det ptātem istam istis scrutatorib⁹:vbi ɔ̄currūt plures electores:dz fieri collatio numeri ad numerū:meriti ad meritum ⁊ zeli ad zelū:vt sic appareat qs elector hēat maiorez numerū ⁊ qs est maioris meriti ⁊ quo zelo seu aio electores fuerunt moti ad eligendū.nā ex istis tribus apparebit clare qs hz maiorē ⁊ saniorē ptē. nam maioritas consistit respectu numeri:sanioritas vō respectu meriti ⁊ zeli.de his vide qđ plenius no.in.c.ecclesia el.ij.j.eo.⁊ adde bo.tex.in.c.si qn̄.j.eo.lib.vt ibi dr ꝙ qn̄ vna electio fit a duabus partibus cessat collatio meriti ⁊ zeli.dic vt ibi plenius legi.⁊ not.¶ Si vō vnus solus fuerit elect⁹ ēt dz fieri collatio nō numeri ad numerū cum cessat alia electio.sz fiet de numero merito ⁊ zelo.nā primo considerabitur vtrū habuerit numerū sufficientē:qz forte presentes non faciunt duas partes prout deberēt vel forte nō oēs habēt vocem.Itē fiet collatio d merito electi an sit idone⁹ ad illā dignitatem.Itē de zelo an bono aio an vō per preces illicitas in illū ɔ̄senserūt.electio aūt fiet p vnū noie totius capituli:⁊ p verba singularis numeri.
[b] vt probatur in.d.c.sicut cū.†⁊ vide de hoc ibi bo.gl.q̄ dicit sufficere vt sine mādato aliqs eligat nomine capl'i.qz capl'm tacendo vr hoc habere ratū cum tractet de actu cōcupiscibili vt ecclesie puideatur de pastore.Et tene menti illam gl.qz facit ad multa.cū sepe aliquis de vniuersitate sine mādato loquatur p tota vniuersitate pn̄te ⁊ nō ɔ̄tradicente.limita tn̄ fm ea q̄ scripsi in.c.scriptum.s.eo.vbi oīno vide.⁊ qđ no.Inno.in.c.j.de his q̄ fi.a ma.par.cap.Et per hoc pōt decidi.vij.q.qd debeāt scribere isti scrutatores ⁊ in qua forma.Sol. dic ꝙ debent scribere vota singulorū vt pbat in tex.ibi:vota cunctorū ⁊c.vnde pondera verbū:vota.ꝙ idem sonat ꝙ desideria cūctorū seu dispositiones aiorum.vnde scrutatores debent diligēter exquirere vt in tex.interrogando.s.in quez volunt consentire ⁊ quare cōsentiunt in illum nominatū per eos:⁊ quo zelo in illum consentiunt:⁊ interrogare etiā de meritis illius ⁊ qualitate psone.hoc sentiunt docto.hic ⁊ iudicio meo probat iste text.

dum dicit vota cūctorū diligēter exquirāt.vnde pōdera illud ver.vota.alias nō posset fieri plena collatio meriti ⁊ zeli prout hz fieri:vt in litera subijcitur.⁊.s.tetigi.⁊ dicit Joā.qđ potuerunt scrutatores singulos astringere per iuramentū.Alij vero dicunt ꝙ hoc non est necesse cū nō sit iure cautū:sed poterunt oēs adiurare sub aie periculo ⁊ per deum vt cōsentiant in illū quē putant meliorē ⁊ p quē melius ecclesie prouideat ad hoc adduco bo.tex.in.c.constitutis.in prin.el.ij.de app.quē text.no. Fiet aūt scriptura in effectu hac forma fm Joā.an.Talis adiurat⁹ ⁊ interrogatus ⁊c.consensit in talē.vel sic talis interrogatus ⁊c.respōdet ego nomino talē seu consentio in talē vel eligo talem:⁊ ꝙ possit hoc vltimū fieri adducitur.c.in genesi.j.eo.in ver.ne vel idez repeti ⁊c.quasi innuat ille tex.ꝙ singuli possunt dicere in scrutinio talem eligo.sz post ea facto scrutinio debet sequi cōis electio:qz vnus debet eligere noie omniū per vba singularis numeri.puta dicendo ego talis ex ɔ̄missiōe capituli eligo talem noie totius capl'i.mihi tn̄ placet prima vel scda forma vt in scrutinio quilibet dicat cōsentio vel nomino talē nō autē eligo.⁊ pro hoc tex.hic dum dicit:vota cunctorū ⁊c.⁊ ibi dum dicit eligatur in quē omnes vel maior pars cōsensit.nō tn̄ puto ꝙ vitiaret electio ex tertia practica:ex quo postea sequitur cōmunis ⁊ vnica electio.
12 ¶ Ulterius q̄ritur nunqd oia hic contenta vsqz ad versi.vel saltē sint de substātia.So.glo.in ver.maior ⁊ sanior.circa hunc articulū instat.⁊ doc.plenius ⁊ prosequere post Jo.an.cōcludendo ea q̄ sunt necessaria ⁊ de substātia.Primū eīn substātiale est vt electio fiat per cōgregatos in vnū nō eīn sufficerent consensus eligentiū singlr prestari:puta si qlibet cōsentiret in camera sua:sed opz ꝙ collegialiter ɔ̄sentiant.ad hoc.c.in genesi.j.eo.⁊ vide glo.in.c.j.de reb.eccle.non alie.lib.vj.nec istud est speciale in electione vt ibi sentit glo.sed regulare ⁊ gn̄ale in omnib⁹ explicandis per vniuersitatē:vt dixi in.c.cū oēs.s.de const.facit qđ notat gl.in.l.sicut.ff.quod cuiusqz vni.no.tn̄ per hoc intelligas ꝙ pn̄tia sit de substantia.nā contēptus aliquorum non inducit nullitatez electionis. vt in.c.qđ sicut.⁊.c.bone.s.eo.⁊ in.c.ecclesia.el.ij.j.eo.ergo pn̄tia seu vocatio absentiū nō est de forma substātiali sed de iustitia:qz retractabit electio nō vocatis psequētib⁹ ɔ̄tēptū.⁊ hoc etiā voluit pal.gl.intellige tn̄ ꝙ ad validitatē electionis requirant due ptes vocādorū alr̄ nō ɔ̄sistit ibi vniuersitas.⁊ valebit quicqd disponit maior pars:vt not.in.l.nulli.⁊.l.plane.ff.ꝙ cuiusqz vni.noie.facit qđ dixi in.c.cum nobis.⁊ in.c.
[b] in causis.s.eo.nec valeret[b] statutū epi ⁊ ca.inducens nullitatem pter defectū aliquorū nō vocatorū:vt no.Joā.an.in addi.eo.ti.in.j.col.qz nō pōt statutū immutare formā istius.c.ar.cle.ne romani.j.eo.ti.vnde nō pōt statutū infringere electionē validā:nec validare nullā ɔ̄ dispositionem huius tex.ꝙ bene no.⁊ facit satis qn̄.d.cle.ne romani.vbi ptz ꝙ cōstitutio inferioris nō pōt in aliquo imutare nec detrahere ɔ̄stōni superioris.⁊ facit ꝙ in sil'i no.Jo.an.in.c.si.de app.lib.vj.Scdm substātiale est vt scrutatores assumant per collegiū:nō eīn dn̄t se ingerere:redderētur eīn suspecti:vt in.l.que oia.ff.de pcu.⁊ pro hoc tex.hic in verb.assu
13 mantur.†Sed ego dubito vtrū istud sit substantiale nā si tres de capl'o cōgregato alijs vidētibus ⁊ tacentibus incipiunt scrutari vota aliorū ⁊ demū capl'o nō ɔ̄dicente seruatis oibus seruādis sequat cōis electio crederem talē electionē valere:qz cū agat de re meritoria ⁊ cōcupiscibili tacentes habent pro ɔ̄sentientibus.sicut in sil'i no.gl.in.d.c.sicut cū eo.ti.lib.vj.⁊ facit qđ no.Inn.in.d.c.in genesi.tutū tn̄ est seruare vt expsse assumātur per collegiū.⁊ pro hoc facit qđ dixi post doc.in.c.scriptū.s.eo.¶ Tertiū substātiale est vt assumant tres scrutatores nō plures vel pauciores.gl.tn̄ palle.dixit hunc trinariū numerū nō esse de substātia dūmodo sint tot inquisitores ꝙ fraus fieri nō possit.⁊ idez tenuerūt Uin.⁊ Tan.sz cōiter tenet oppositū.⁊ magis hoc vltimū cōuenit lr̄e in eo ꝙ specifice facit mentionem de tribus.pro hoc.l.si vnus.C.de testa. ¶ Quartū substātiale est ꝙ isti tres sint de collegio:sz gl.palle.tenuit hic nō esse de substātia.qđ etiā tenuerūt Uin.⁊ Tan.sed Hof.Inno.⁊ Host.tenēt primū ꝙ magis cōuenit lr̄e.⁊ intellexit Innoc.de collegio eligētiū nō de collegio ecclesie vacantis tm̄.nā infideli⁹ psequunt negotium electiōis illi ad quos spectat electio.⁊ hoc forte dicit ꝙ nonnūq̄ electio spectat ad aliud collegiū q̄ ecclesie vacantis rōne ɔ̄suetudinis vel priuilegij:vt in.c.abbate.j.de verb.sig.⁊ in.c.cum dilectus.de cōsue.cum si.¶ Quintū substātiale est vt vota singulorū exquirant in secreto.vt quisqz liberi⁹ possit dicere votū suū.p hoc tex.ibi in vbo secreto nam solū excludit alios de collegio nō autē alias psonas necessarias. hic dixit Inno.se credere ꝙ pn̄t aliqui testes adhiberi.qđ Host.dicit nō esse tutū:qz vba hui⁹ tex.nō patiunt.qđ etiā vr placere Jo.an.dicēti ꝙ sic fecit pluries obseruari vt quēadmodum testis deponit in secreto
14 ita ⁊ isti scrutandi.¶ †Sed aduerte:qz ⁊ testes pn̄t deponere ⁊ examinari in pn̄tia aliquorū testium vt possint conuinci de falso probaretur postea veritas in ɔ̄trarium ⁊ ipsi negarent se deposuisse vt reperitur scriptū.vn̄ est cautū vt in graui ⁊ pōderosa cā assumāt duo testes in examinatiōe cuiuslibet testis:⁊ ꝙ hoc fieri possit.alleg.tex.no.in.c.vt officiū.de here.lib.vj.senserunt Inno.⁊ Hostien.in.c.albericus.de test.⁊ vide quod dixi in.c.sicut.⁊ in.c.cū.cām.eo.tit.⁊ ad iura que dicunt testes examinandos sigillatim in secreto.vt in.c.venerabili.eo.ti.cū si.rn̄de ꝙ nō debent plures testes commisceri:quia vnus posset alterū instruere:sed non prohibent iura aliquos testes adhiberi in examinatiōe cuiuslibet

Sebasti.Sapia.
[a] ¶ Notarius clericus.vr dior opi.ꝙ notarius laic⁹ nō possit rogari de electiōe plati qz notarius laic⁹ nō pōt ɔ̄ficere instrumētū de re spūali ⁊ si cōficit nō vz instrm vt tz Ho.in.c.ɔ̄tingit.j.de arbi.Lanf.d orsa.itra.de arb.in.ij.parte.col.j.⁊ ita p multa ɔ̄cludit sic.in tract.de epo.q.xxx.i.j.parte libri tertij.vide Dec.in.c.dcerni m⁹.j.de iudicijs.vbi an notarius laicus.possit rogari de re spūali.

Sebasti.Sapia.
[b] ¶ Nec valeret.qd ⁊ qn̄ epi possint statuere cōtra canones late tangit fel.i.c.ꝙ sup his.j.de maio.⁊ obe.⁊ latissie illustris do.meus Regi⁹ senator Rochus curtius in repe.c.fin.col.xxxvj.vsic.primus igit.s.de consuet.

testis vt per se:imo mandant adhiberi in cā ponderosa sicut in cā heresis.vt in.d.c.vt officium.ita pōt dici ad tex.nostrū.⁊ in hoc no.illā glo. preal.nō tñ debent esse isti testes terribiles sicut scrutatores.vnde dicūt hic doc.⁊ bene ꝙ si aliqs ex scrutatorib⁹ eēt nimis potens ⁊ terribilis in singl'is scrutādis ꝙ pñt aliq opponere vt ille nō assumaꝶ ⁊ erit iusta

15 cā appellādi:qꝛ al's nō posset qlibꝫ votū suū libere exp̄mere. ¶ †Sextum substantiale est vt sigillatim fiat ista inqsitio nō eñ debent vocari bini vel trini:sed qlibet singl'r per se vt ptꝫ in v̄bo sigillatim:sicut obseruatur in testibus qui nō debēt plures cōmisceri in examinatiōe:al's nō

16 valeret depositio:vt no.in.d.c.venerabili.⁊ in.c.cū cām. ¶ †Septimū substātiale est vt vota oim exqranꝶ vt ptꝫ ibi:vota cunctorū ⁊c.vnde si vnus ex p̄ntibus scrutareꝶ vel aliqs ex ipsis scrutatorib⁹ omittereꝶ nō valeret electio.⁊ intellige vt dixi qñ cōtēniꝶ seu pretermittiꝶ aliquis ex vocatis.nā si aliqs nō vocareꝶ ad electionē cōtēptus illius nō reddit electionē nullā:qꝛ vocatio oim non est de forma substantiali.vt.§.dixi ¶ Octauū substantiale est vt vota exqsita redigant in scriptis publicis aut p̄uatis:vt.§.dixi:vt ptꝫ ibi in scriptis redacta. ¶ Nonū substātiale est vt postq̄ vota fuerint in scriptis redacta publicenꝶ in cōi.dicꝫ.in cap'lo. ¶ Decimū substantiale est vt ista publicatio votorū fiat mox postq̄ fuerint in scriptis redacta vt colligiꝶ ibi mox publicentur. aliqui tñ in hoc variāt:sed primū tutius ⁊ cōius. ¶ Undecimū substātiale est vt facta publicatione votorū fiat collatio numeri meriti ⁊ zeli.vt.§.dixi. ¶ Duodecimū substātiale vt fiat ista collatio mox post publicationē nullo actu extraneo intermisso.qđ voluit hic gl.lꝫ aliq ī hoc varient.sed tene qđ dixi in ar.in.l.cū antiqtas.C.de test. ¶ Tertiū decimū substātiale est vt facta collatione seqūaꝶ cōis electio.⁊ intellige ꝙ fiat per vnū noīe cap'li ⁊ per verba singularis numeri:vt in.d.c.si cum.⁊ in.c.cum ab vno.de re iudi.lib.vj. ¶ Quartūdecimū substātiale est vt ip̄a electio fiat statiꝫ post collationē nullo.s.actu extraneo itermedio:vt in.c.cū post petitam.j.eodē. ¶ Quintūdecimū substantiale est vt electio fiat de illo in quē maior ⁊ sanior pars capituli consensit vt hic. ¶ Sextūdecimum substantiale est ꝙ ista electio sit verbalis:vt in c.ecclesia ⁊ in.d.c.sicut eū.⁊ in.d.c.ab vno. ¶ Decimūseptimū substantiale est vt ipsa electio solenniter publicetur:non eñ debet esse clādestina:vt hic in fi.⁊ dꝫ publicari in cap'lo:⁊ etiā est tutū vt publiceꝶ populo pro hoc qđ leg.⁊ no.in.c.cū dilectus.§.eo. Decimūoctauū substātiale est vt serueꝶ ordo oim predictorū ⁊ successiue oia seruanꝶ per ordinē sicut.§.numeraui.nō eñ dꝫ fieri preposteratio noīe cap'li ⁊ postea votoꝝ inquisitio vel quid simile aliq volunt addere ꝙ prefixio diei ad electionem celebrandā sit de substantia.qđ tñ nō videꝶ verū sed potius est de iustitia:qꝛ vt dixi vocatio absentiū est de forma substātiali. ¶ Addūt etiā aliq vt scrutatores sint fidedigni:vt in l'ra ibi:fidedigni.lꝫ cōius tenetur hoc esse nō de substantia sed de iustitia fuit eñ dictū poti⁹ admonēdo q̄ qđ substātiale inducēdo:⁊ ista idoneitas presumiꝶ vt in.c.fi.de presum.⁊ qđ ibi not. Itē addunt aliqui ꝙ electio fiat in ecclesia de cui⁹ prelato fit electio.vt in.c.qđ sicut.§.eo.lꝫ hoc sit honestū ⁊ iustū non tñ locus est de substātia nisi aliud haberet ꝯsuetudo.arg.in.c.qua frōte.de app.⁊ tꝫ Host.hic. Additur ēt per aliquos ꝙ fiat electio postq̄ corpus p̄lati defuncti fuerit traditū sepulture.lꝫ tu dic vt pleni⁹ dixi.§.eo.bone.el.ij. Ex p̄dictis vides difficultatē huius forme scrutinij in q̄ multi ēt viri perfecti deficiunt ignorantes practicā.vt dicit glo.in.c.cū expe

17 diat.j.eo.li.vj. ¶ †In gl.in ver.mox.in fi.no.bene istā gl.qꝛ q̄tidie solet

a allegari pro significato istarum dictionuꝫ mox^a statim illico ⁊ similiū capiunꝶ eñ in iure diuersimode.nā qñqꝫ verificanꝶ in modico tempore qñqꝫ in minori. Sed est dubiū qual'r debeat capi regul'r.dic ꝙ vbi ius determinat seruāda est ipsa iuris dispositio in casib⁹ hic alleg.in gl.lꝫ vbi ius nō determinat:tunc iste dictiones ⁊ similes verificanꝶ in modico tp̄e s̄m ꝙ arbitrabitur bonus iudex habito respectu ad ipsi⁹ circūstantias.arg.in.l.j.ff.de verb.obl.⁊ vide tex.iuncta glo.in.c.significātib⁹ j.de appel.⁊ ad materiā.vide glo.in.c.si in qualibet.xx.qō.ij.in specu.in ti.de dispu.⁊ alle.§.post.hec.v̄.itē mox.adde dictū Barto.in.l.j.ff.iudi.sol.vbi no.dicit ꝙ si qđ dꝫ statim fieri intelligiꝶ q̄ summarie ⁊ sine ordinario processu fiat.argu.C.vnde vi.l.momētanie.iuncta.l.C.de vsu.rei indi. Abbas.

1 Procurator effectus dñs instantie an possit reuocari per dominū proprium.
2 Electores qui cōpromittunt ius eligi in alterū:debent omnes nemine discrepante consentire.6.
3 Pactū positū in cōpromisso vt eligatur vnus nō valet.
4 Compromissarij debent determinare illo loco vbi fuit factum compromissum.
5 Electores si maior pars eorū eligit sciēter indignū:an ptās eligēdi remaneat penes maiorē partē etiam ꝙ stet in vno.

Uel saltem. In hoc ver.no.primo ꝙ habentes ius eligēdi possunt eligere neduꝫ per se vt.§.in prima parte huius.c.sed etiā per alios quib⁹ possunt cōmittere vices suas.et hoc dupliciter. Aut ꝯstituendo eos nudos ministros ⁊ commissarios capituli. Aut conferendo seu donando eis illud ius pro illa vice:vt in.c.constitutus.de conces.preben.dixi in.c.in causis.§.eodē. Et in modo translationis est magna differentia saltem quo ad effectū reuocāndi ipso iure potestatē:de quorum reuocatiōe an ⁊ quando possit fieri distingue vt dixi in.d.capit. in causis.quod quidem cap.dixerunt quidaꝫ non habere locum in reuocatione scrutatorū seu eoꝝ qui debent alios scrutari ⁊ inqrere:dicentes ꝙ illorum potestas semper potest reuocari etiā re nō

1 integra ¶ †Alij vero contra si rēs non est integra.argum.in.c.ij.de procura.lib.vj.sed do.Ant. de but.placet plus primum dictum ⁊ etiā mihi:qꝛ non possunt isti scrutatores pretendere interesse:⁊ reddunt se suspectos volētes prosequi cōtra intētionem capituli.argu.in.l.que omnia.ff.de procura. Nec obst.ca.ij.preal.qꝛ loquitur in procuratore ad iudicia qui efficitur dñs instantie post lit.cōtesta.⁊ nihilomin⁹ nō pō resistere quin reuocetur

2 domino instante vt ibi not. ¶ †No.ij.ibi:qui vice omnium ꝙ ad validitateꝫ compromissi requiriꝶ ꝯsensus oim.vnde vnus solus potest impedire ne fiat compromissum super electione:qꝛ interest singulorū ne quis priueꝶ voce sua:qđ tenēt hic cōiter doc.⁊ idem no.in.c.scriptū.§.eo.vbi dixi.⁊ confirmat hoc glo.in ver.vice omnium.⁊ ibi aliqd dicetur. ¶ Circa istā formā cōpromissi primo q̄ro vtrum teneātur cōpromissarij seruare aliquā formam in electione per eos fienda.dic ꝙ non.vt hic colligitur in ver.vel saltēꝫ nam hec dictio importat istam formā compromissi esse subsidiariam. sensus enim litere est ꝙ aūt canonici eligāt p̄ viā scrutinij seruando formam supradictaꝫ.aut si nolunt se subijcere illi forme saltē conferant ptāteꝫ eligendi aliqbus viris idoneis.vnde fuit adinuenta ista via pro faciliori vt euiteꝶ forma scrutinij que tñ difficilis est:debet tamen electio fieri p̄ verba singularis numeri ⁊ per vnum vice omniū.de quo tñ dicendū:vt habeꝶ in.c.cū ab vno.de re.iu.lib.vj.⁊ in.c.sicut eū.j.eo.lib.vj.⁊ not.pro significato illius dictionis saltem:⁊ debet scribi per e:vñ ponit Jo.an.versus. Saltim saltando:lꝫ saltē diminuendo.cōiter tamē ista dictio solet p̄ferri corrupte:qꝛ profertur per.i.quando stat diminutiue ⁊ male. ¶ Secundo queritur nunqd ista potestas eligendi debet istis compromissarijs tribui absolute.dic ꝙ est in optione ipsorum cōpromittentiū nam possunt cōpromittere promittendo simpliciter illum recipere in prelatum quē isti elegerint:vt in.c.causam.§.eo.eodem possunt etiā restringere eis hanc potestatem vt teneātur scrutari secrete vota omnium:⁊ illum eligere in quē ꝯsenserit maior pars ⁊ sanior capituli.vt est ter.in.c.cum dilectus.§.eodem.de cuius reuocatione fuit dubitatū per istū tex.ideo emanauit nouissime.c.cum expediat.j.eo.lib.vj.⁊ ibi declarat formā illam nō esse correctam per dispositionem huius.c.⁊ sic posset per istam formam procedi pariter per viā scrutinij de qua in prima parte.c.⁊ hanc formā dicit gl. esse vtiliorem in.d.c.cum expediat non tamē intelligas ꝙ compromittentes possunt in aliquo tollere substantialia huius.c.vnde non valeret cōpromissum vt compromissarij eligerent illum in quē consentiret maior pars capituli partium comparatione minorū:quia requiritur de substātia maior ⁊ sanior pars totius capituli:vt est text.not.in

3 c.si cui.j.eo.li.vj. ¶ †Tertio principaliter quero vtrum valeat compromissum de eligendo certaꝫ personam.doct.cōiter ꝙ non.argu.in.l.qualem et

b in.l.item si vnus.ff.de arbit. ¶ Quarto quero^b in quo loco debeant eligere compromissarij.quidā dicunt ꝙ vbicunqꝫ eis fuerit libitum.facit.c.cū dilectus.§.eo.⁊ in.c.in causis. Alij vero dicūt ꝙ tenētur eligere in ipsa ecclesia vacante sicut tenentur canonici:vt in.c.qđ sicut.§.eodem.⁊.c.cum terra. non eñ potuit capitulum transferre maiorem po

4 testatem q̄ habeat.⁊ hoc est tutius s̄m Inn. †Hostien.vero dicit ꝙ si compromissum est factum in

a Zacharias. ¶ Istarum dictionū mox.adde in quot modis capiatur hec dictio mox in iure.no.in.l.j.ff.si cert.pet.gl.in.l.si pupilli.§.idē ait.ff. de neg.gest. Dy.⁊ Bart.⁊ ibi in addi.ad Dy.ff.sol.ma.⁊ gl.⁊ Bal.ī.l. gallus.§.ille casus.ff.de libe.⁊ posth.⁊ in.l.si quis heres institutus.ff.de acqui.here.⁊ in.l.j.§.qui presens.de verb.oblig. Anto. Francisc. ¶ Et quāto tp̄e verificeꝶ hec dictio ēt sileꝶ vide per bar.post glo. in.l.fruct⁹.in ver. mox.ff.sol.mat.⁊ vide opti.glo.xx. q.ij.in.c.j.⁊ adde ꝙ aliqñ accipiꝶ p̄ interuallo.x.dierū.vt in.l.ad perēptoriū.ff.de iudi. cū.l.seq.aliqñ pro spatio duoꝝ mēsium vt in.l.a diuo pio.in.§.j.ff.de re iud.aliqñ intelligitur ꝙ primū poterit:vt in.l.tutores.C.de admi.tut.aliqñ intelligitur.vsqꝫ ad annum.vt in.c.si in qlibet.xx.q.ij.⁊ in c.longinquitatē. xij.qō.ij.⁊ de materia istarum dictionum vide archi.i.c.venerabilibus.i.§.si vero de sen.excō.in.vj. ⁊ in.c.j.⁊.ij.de cōces.preben.⁊ in.c. abbatē.in princ. de re.iu.eo.lib.⁊ hꝶ etiā per gl.in l.si pupilli.in.§. idē ait.ff.de neg. gest.⁊ per gl.ij.in l.momentarie.C. vñ vi.aliqñ etiā intelligiꝶ intra triduū.vt in.l.⁊ post i.§.j.ff.de transa. ⁊ adde ꝙ qñ lex in actu dispositiuo loqtur p̄ v̄bū mox intelligiꝶ.i. ipso iure.vt not. bal.in.l.si qs maior.C.de transac. Sebasti.Sapia.

b ¶ Quarto quero Uide tñ ꝙ in dubio intelligamus de loco consuet. vt no.gl.in.l.si locus.ff.de ind.probat tex. Pau.de ca.no.in.l.pe.ff.de iust.⁊ iu.⁊ p̄baꝶ p̄ locū a cōsuetis de quo late p̄ Feli.c.cū.m.ferrariē sis.colū.ij.⁊.iij.§.de const.per Ja. in.l.vt liberis.C. de colla.

Sebast. Sapia.
a ¶ An electio .vi de do. Abb.in.c. si.j.de sortile.vbi ēt tz Inno .opin. Anto. Francisc.
b ¶ Non valeat. An p illa vba si valeat iducere a ctus nullitas ipo iure vid bo.ter.in cle. pastoralis.in vb.negatio.de re iu.vbi fit mētio d snia lata sine cau se cognitiõe q̃ il la nõ valeat ⁊ sit ipo iure nulla.tñ d.An.in.c.tñ ex li teris.de i inte.res. lz q̃ nõ sit ipso iu re nulla:sed veni at cassanda et p zñs p illa vba nõ inducat̃ nullitas ipo iur:sz reqrat̃ illi⁹ cassatio ⁊ an nullatio de q̃ hr̃ p bal.plene in.l.p latā.C.de sen.⁊ in ter l.om.iu. ⁊ vid ea q̃ habēt ⁊ no. in.l.j.⁊.ij.C.qñ p uo.nõ est ne.⁊ ad de qd illud dr eē nullũ q̃ funditus non vz lz.sit veri. falsuz aũt est qd nõ est:sz si eēt ali qd est vt not.in.l. si qs legatũ.ff.de fal.p.d. Ale.post Bar. Et adde q̃ illd qd est ipo iu re nullũ ⁊ fundit⁹ nõ pôt validari ẜm Bal i.l.si.i.§. necessitate.l.ii.co. C.de bo.que libe. ⁊ hr̃ per Inn.in.c. prudētiā.de offi. leg.⁊ vide p spec. in.ti.de ap.in.§.j. i versi.qd si vnus. Et add q̃ dictio nullatenus inficit actũ ipo iure vt ē singlaris gloss.in autent.si mulier. C.ad velle.⁊ ha betur p.d.card.in cle.sup lr̃is.de re scrip.⁊ eodez mõ dicēdũ est de di ctione nullomõ q̃ dr esse vniuersal negatiua p quaz excludit̃ ēt dispē satio supioris.vt est not.gl.i cle.hi q.de eta.⁊ q̃litat.

ecclesia videtur necessarium vt electio fiat in eccle sia qr de illo loco vbi fit compromissum videnẽ cõ promittentes sensisse:vt.l.si cum dies.§.si arbiter. ff.de arbi.fatetur tñ Hostien.nõ esse de substātia electionis.nisi aliud habeat consuetudo.⁊ dic tu vt dixi in.c.cum terra ⁊.c.qd sicut preal.⁊ no.dictũ Hosti.cũ quo cõiter transeunt hic do.⁊ facit iste ter.qr inter substantialia electionis nullã mentio nem facit de loco quasi locus nõ sit de substantia. iustũ ⁊ tñ vt fiat in ecclesia vacante:vt in.d.c.quid sicut. ¶ † Quinto querit̃ qd si ex tribus zpromis sarijs duo scienter eligunt indignũ tertius elegit idoneũ nunqd valeat electio vnius.doct.sunt va rij.quidam tenēt q̃ sic:qr ptās duorũ eligētiũ sciē ter indignum deuolnit̃ ad illũ vnum qui nõ deli quit.ar.j.eo.zgregato.alij tenent zrium qr cõpro mittendo in tres videntur voluisse vt non valeat electio vnius.tu de hoc vide quod dixi in.c.cũ in iure.S.eo.⁊ p ibi no.potes ampliare materiã isti⁹ forme cõpromissi. ¶ Sexto ⁊ vlti.hic q̃rit̃ an ele ctio[a] facta non seruatis formis p̄scriptis seu aliq̃ earum sit ipso iure nulla.nam ter.hoc nõ aperit sz solum dicit q̃ electio aliter facta nõ valeat.sol.di cunt Inno.⁊ Cõpo.q̃ ipso iure nõ vz.Hostiē.tz zrium.s.q̃ nõ requirat̃ snia.sz primũ dictũ Innoc. est verius ⁊ cõiter tenet̃ per doct.sequētes.⁊ videt̃ pbari in.d.c.sicut eũ.⁊ in.c.si cui.j.eo.lib.vj.⁊ facit c.ecclesia.el.ij.j.eo.in vbo:decernit inualidã. Ex bis no.q̃ per hec verba nõ valeat[b] inducit̃ nulli tas ipso facto. ¶ In glos.in ver.aliqbus viris.ibi dũmodo viri religiosi.i.bone conditionis.nõ em̄ est necesse vt sint religiosi.i.professi aliquã regulã approbatam.satis em̄ q̃ sint viri idonei:vt in ter. ibi viris idoneis.debēt tñ esse clerici ⁊ non laici vt in.c.contingit.j.de arbi. ¶ In fin.glo.ibi.l.item si vnus.⁊ facit.c.si cõpromissari⁹.j.eo.ti.lib.vj. † In glo.in ver.vice oīm ibi:qd mihi nõ videt̃.no.glo. q̃ ad zpromissuz faciendũ super electionis nego tio requiritur oīm consensus.⁊ idem tenent cõiter doc.hic.⁊.S.c.scriptum.⁊ idem puto in alijs nego tijs ecclesie expediendis vt compromissum non possit fieri a capitulo nisi omnes cõsentiant:qr cũ sit res voluntaria.l.si dictuz.ff.de euicti.opz q̃ oēs cõsentiant:vt no.in.c.cum oēs.de consti.⁊ p Joā. an.in regula qd oēs.de reg.iur.lib.vj.in mercu.et ⁊ facit qd dicã post Host.j.in.§.illd. Et hoc intel lige quãdo aliquis de collegio cõtradicit a p̄nci pio.si aũt facto cõpromisso per totũ collegiũ sup ueniret qui nõ erat vocandus non debet ad peti tionē istius retractari cõpromissum:vt in regula factum legitime.de reg iur.in.vj.⁊ sentiunt cõiter doc.hic ⁊ in.c.ecclesia. Hostiē.tñ hic ponit sing.li mitationē ad predicta dicens q̃ si tres sunt in col legio ⁊ duo volunt cõpromittere tertio zdicente standũ est iudicio duorum.tum quia duo faciunt duas partes collegij.ar.c.scriptũ.S.eo.⁊.c.licet.tũ qr necessitas nõ subiacet legi.in.c.q̃to.S.de zsuet. cũ nõ posset seruari scrutiniũ p̄pter paucitatem istorũ collegiatoꝝ.hoc dictũ satis equũ est:⁊ trãs eunt cõiter doc.cũ eo sed dubito an hoc sit verũ: cum ter.hic dicat:vice oīm ⁊c.nec due partes pñt preiudicare minori parti in iure suo.⁊ cuiuslibet interest habere prelatũ ẜm iudiciũ ai sui ob quam cãm ptās eligendi fuit data collegio:vt in.c.j.S.e. facit.viij.q.j.audacter.⁊ si diceres quã formã ser uabunt isti ex quo sunt ita pauci. Sol.pñt primo eligere per viam inspirationis:vt.j.in verb.nisi si autē oēs in vnum nõ cõueniunt poterunt eligere. Aut seruãdo formaz scrutinij eo mõ quo possunt puta capiendo vnũ scrutatorē cũ notario preser tim si tenetur opi.q̃ nõ sit de forma substãtiali:vt sint tres scrutatores qd tz gl.S.in.j.parte. Uel po terunt eligere more antiquo sine forma aliqua vt voluit Gof.in.c.j.S.eod.vbi dicit q̃ cũ pauci sunt in collegio nõ tenent̃ seruare aliquam formã.vñ possunt procedere sine forma scrutinij ⁊ compro missi. Host.tñ dicit ibi se cõsentire Gof.in forma scrutinij.sed dixit qd tenentur procedere per viam cõpromissi aut inspirationis.sz mihi plus placet dictum Gof.qr propter paucitatē non debent isti

compelli ad transferendũ ius suum in alios:qr si delius ipsi prosequerent̃ negotium propriũ ⁊ eccle sie eorũ. Item qr lex nõ ligat cum de facto seruari nõ pôt:vt.iiij.dist.erit autē lex.non ergo ligat eos forma scrutinij nec forma zpromissi qr illa est vo luntaria:vt.S.dixi.⁊ p̄sertim hoc p̄cedit qñ essent duo tñ in collegio vel vnus in qbus casibus dixe runt Inno.⁊ Cõp.q̃ si duo tñ sunt sufficit mutu⁹ consensus eorũ sine alia forma.qd etiã voluit Jo. and.in reg.in toto.in merc. Si vero est vnus pote rit coram testibus exprimere suũ zsensum ⁊ post ea eligere ⁊ electionē publicare:puto etiaz suffice re vt ab electione incipiat. nam eligēdo exprimit consensum suũ:qr in vno non est seruanda illa for ma vt prius prestet̃ cõsensus:⁊ postea sequat̃ ele ctio:vt no.in.d.reg.in toto. Abb.

1 ☞ Inspirati a deo dicunt̃ illi qui oēs nemine di screpante aliqd faciunt in bonum.2.3.

4 Alienatio rei ecclesiastice nõ seruata forma an sit nulla vel annullanda.

5 Electio facta ab illis q veniebant priuãdi:etiam cõtradicente illa parte ad quã potestas eligendi erat peruentura valet.

Alienatio bonorũ facta a deliquente in fraudez future snie non valet.

Penitentia non prodest delinquentibus in foro contentioso.

1 Nisi. † Ueniendo ad istũ ver.nisi in quo tan gitur tertia forma.s.inspirationis. No. primo q̃ ad hoc vt valeat electio[c] facta per inspi rationē requirunt̃ de substantia duo p̄mo q̃ sit fctã ab oibus:vno em̄ zdicēte nõ valeret ista electio: qr nõ vr̃ tunc facta inspirante deo.ar.viij.q.j.nec nouũ.q̃ tenent hic cõiter doc.⁊ bñ:scdo q̃ sit fctã absq̃ vitio simonie.vel alicuius tractatus. ¶ Sz contra hoc ⁊ cõtra ter.opp.videtur em̄ q̃ potius aggrauent̃ isti qñ eligunt per formã inspirationis q̃ quando per formã scrutinij.nam in forma scru tinij sufficit maior ⁊ sanior pars.vt.S.in.j.parte.c. hic requiritur cõsensus oīm. Sol.in hac forma in spirationis releuant̃ ab onere istius forme[d] scruti nij:nõ em̄ subijciunt̃ isti alicui forme sed solũ dat̃ pro forma vt fiat ab oibus absq̃ vitio:⁊ p hoc q̃ nõ reqrat̃ alia forma facit ter.hic in ver.nisi dum venit exceptiue ad p̄cedentia. ¶ † Itē qr vbi spũs dei ibi libertas:qr qui spũ dei agunt̃ non sunt sub lege.in.c.licet.de re.⁊.xix.q.ij.due sunt.qñ aũt oēs de collegio nemine discrepãte ⁊ sine aliquo vitio cõueniunt in vnũ vident̃ inspirati a deo. ¶ † Sz q̃ ro quare ter.hic dicit:quasi per inspirationē: q̃re posuit illã dictionē:q̃si. Sol.dicit Host.[e] q̃ tacite ibi includunt̃ due forme inspirationis.alia em̄ ele ctio fit p verã inspirationē q̃ fit autore deo nec in diget alia zfirmatione:vt fuit electio bti Nicolai Ambrosij:⁊ Seuerini de quibus.lxij.dist.in.§.his oibus.fit autē electio p quasi inspirationē qñ non constat q̃ autore deo sit facta:sed presumit̃ quã do oēs de collegio vno ore cõsentiunt in aliquē si ne aliquo tractatu precedenti.vnde dr tũc quasi p inspirationē.i.ad silitudinē vere inspirationis. et qd dixi q̃ nõ dz precedere tractatus:intellige ẜm Jo.and.de tractatu speciali.generalis aũt posset fieri:puta si vnus prediceret rogemus deum pro bono prelato.vel hortando alios ad electionem prelati.nõ autē debet fieri persuasio respectu certe persone.qr tunc electio fieret ad suggestionē alte rius. ¶ In glo.in ver.priuent̃ ibi:per sententiam non ipso iure.⁊ hoc teneas qr pena[f] hic ponitur p verba futuri temporis.quo casu semper requirit̃ sententia[g] de quo vide bo.glo.in regula in penis. de reg.iur.lib.vj.⁊.j.c.seq.⁊ plene dixi in.c.si diligē ti.de foro compe. Non ob.c.in cum in cunctis.S.e. de quo glo.opponit qr ibi loquitur cum peccat̃ eli gēdo.ideo pena imponit̃ ipso iure.hic vo cũ pec catur cõtra formã hic traditã:electio tñ fuit fctã de idoneo.vñ magis est pctm̃ materie q̃ forme† qd facit z not.p glo.xij.q.ij.in sum.⁊ in.c.sine exce ptione.q̃ dicit q̃ alienatio rei ecclie astice fctã in ca su nõ licito nõ seruata forma tenet:secus si in ca su licito non est seruata forma.sed tñ tene qd dixi post glo.in

Sebast. Sapia.
¶ Ut valeat ele ctio.vid.spe.in ti. de elec.C.si.⁊ i ad ditiõib⁹ vbi ēt di cit q̃ n̄ dr electio ispirata q̃ sit vno zdicēte nõ em̄ dr cõcordia canoni corũ qñ vnus di scordat vt p abb. in.c.nõ pôt.de re iu.no.Jo.d imo. i cle.ne romani.p illũ text.de elect.
¶ Isti⁹ forte.ad de ro.cõsi.cclxv.
¶ Dicit host.ad de old.gl.clv.vbi seq̃r dicta hos.h ⁊ ibi latius vide.

Sebasti. Sapia.
¶ Or penã.vide Ang.in auf.de li tigato.ad fi.⁊ frã. Cur.in sing.vij.⁊ Ja.in.l.ij.i.v.no. C.de iu.emphi.et in.l.cũ postea q̃.f ij.not.§.de pact.
¶ Snia add ang. zsi.cxxvj.Calde. zsi.x.de verb.ob.
¶ Add q̃ posui post istum in.c.li de vitãda.in.vij. no.S.eo. Aeneas falconius.

post gl. in ca. j. de in integ. rest. ¶ Extra glo. hic queritur ad quẽ deuoluit̃ hec potestas secuta sñia priuatiõis cũ tex. hic solũ dicat ꝙ potestate puent̃. so. Inn. Host. multũ instãt et inuolute. sed tu dic breuiter ꝙ aut peccauerũt oẽs in forma ⁊ tũc secuta sñia deuoluet̃ potestas ad primũ superiorẽ: nisi sic ecclesia cathedralis: q̃ tunc deuoluit̃ potestas ad solum papã: vt in. c. ꝙꝙ. j. e. lib. vj. aut aliqui tantũ elegerunt ɔtra formã: ⁊ tũc potestas deuoluitur ad eos qui nõ peccauerũt. arg. j. eo. c. cõgregato. ⁊ c. cũ vintoñ. s. eodẽ. ⁊ hoc tenuit glo. ⁊ bene in. d. c. ꝙꝙ. ¶ † Sz circa istã vltimã partẽ cadit questio difficilis pone ꝙ maior pars elegerit cõtra formã sed electo mortuo vel acceptare nolente vult illa maior pars pcedere ad nouã electionẽ minori parte que non deliquit cõtradicente ⁊ appellante ne fiat electio p eos: cũ ipsi sint priuandi per sñiam ⁊ potestas est deuoluẽda ad ipsam minorẽ partẽ. ¶ Querit̃ nũquid valebit electio maioris partis attẽta contradicente minori parte ⁊ appellante ob causam pdictã Inn. ⁊ Host. late psequuntur hanc questionẽ. nã qdã tenuerunt ꝙ electio ista nõ tz vel saltẽ est retractãda: q̃ videt̃ fctã in fraudẽ ⁊ piudiciũ minoris partis cui illud ius eligẽdi erat applicãdum. sicut nõ valet alienatio bonorũ facta p eũ qui deliquit in fraudẽ future sñie. vt in. l. post ɔtractum. ff. de do. vbi plene de materia. Inn. vero ⁊ Cõpo. tenẽt ꝙ electio valeat nec sit retractãda ex quo fuit facta ante sñiã priuati: nã dũmodo sit facta sine fraude. sz nõ est dubio hoc casu presumẽda fraus ſm eos qui vidẽtur voluisse puidere ecclesie vacãti. Host. aũt tenet primã partẽ ex quo pcessit appellatio minoris partis cuiꝰ itererat nec fieret electio. Jo. cal. disputauit hãc qõnẽ ⁊ tãdem secutꝰ fuit opi. Inn. ⁊ Cõpo. motus principaliter q̃ añ sñiam priuatiõis potestas eligẽdi erat penes istos. vñ potuerũt eligẽdo puenire hãc sñiam arg. in. c. si tibi absenti. de prebẽ. lib. vj. potuerunt autem isti qui peccauerunt puniri alia pena. ⁊ sic cessat ɔ̃riũ eorũ q dicebant in delictis nõ esse locũ penitẽtie in foro cõtẽtioso. ff. vi. bo. rapt. in. l. nihil prodest. ⁊ in. l. qui ea mẽte. ff. de fur. d. Ant. videtur inhibere opi. Host. q̃ cũ ius sit quesitũ minori parti ex delicto maioris partis ⁊ fuit appellatio interposita ex iusta causa per minorẽ partẽ. ergo aut est irrita aut venit irritãda: vt in. c. bone de app. Mihi autẽ placet opi. Inno. Compo. ⁊ Cal. moueor principaliter q̃ cũ qs venit priuandus potestate aut bñficio p sentẽtiã iuste possidet añꝙ puetur: [a] presertim cum possit ante sñiam cũ eo dispẽsari: vt no. dicit Inn. in. c. cũ nostris. de cõces. prebẽ. ergo ante puationẽ iuste possidebãt isti ius eligẽdi: ⁊ per ɔ̃ns iuste elegerunt: nec tenebant̃ ius eorũ omittere pp appellationẽ ⁊ ɔ̃dictionẽ minoris partis. q̃ non tenetur qs omittere ius suum ppter sñiam priuationis que possit fieri in futurũ. ius eñ non sine ministerio noluit istos esse incõtinẽti priuatos sed priuandos: ergo autoritate iuris possunt interim vti potestate sua: q̃ noluit ius eos ipo facto puari: pterea nego ꝙ aliqd ius añ sñiã sit q̃sitũ minori parti. nã post sñiã deuoluit̃ ad minorẽ partẽ ex quadã ɔ̃nã: q̃ ex quo minor pars non deliquit nõ dz puniri: ⁊ illi qui sunt priuati habeant̃ p mortuis. xvj. q. j. §. ecce. vnde totũ ius vniuersitatis residet in minori parti sicut si illi essent mortui. l. sicut. ff. qd cuiusqz vni. no. q̃ quidem rõ cessat ante sñiam priuatiuã. tñ q̃ nõ sunt ibi habendi p mortuis seu priuatis: tum q̃ pena priuationis nõ iponitur in fauorẽ minoris partis sed principaliter odio delinquentiũ lz in ɔsequẽtiã hoc ius istorũ accrescat nõ deliquẽtibus: ergo ante sentẽtiam nõ possunt isti impedire electionem aliorum quia adhuc ante sentẽtiam eorum nõ interest: ergo non debent audiri appellantes. ij. q. vj. nõ solent. ⁊ in. c. cum inter. R. s. eo. Abbas.

1 ☞ Procurator nõ potest internenire in casu electionis fiẽde nisi in casu necessitatis: vel nisi alij de capitulo hoc velint in alijs vero causis potest.

2 Procurator in casu in quo potest cõstitui: vt. s. proxi. est constituẽdus vnus de capitulo vel vniuersitate nisi illi de collegio hoc non current.

3 Procurator iurans dñm esse impeditũ: si postea appareat non esse verum gesta per eũ nõ retractant̃ nisi ex officio iudicis: ⁊ idem est si non iurauit.

Juramentum delatum a parte parti non admittit postea pbationem in contrarium.

4 Electores non possunt admittere pcuratorẽ absentis nõ iurantem legitimam absentiã: nisi omnes consentiant.

Appellatio iudicialis suspẽdit iurisditionem iudicis: sz appellatio extraiudicialis non parit istum effectum.

Illud. In isto. §. j. no. ꝙ in electionis negotio nõ pt quis regulr̃ pcuratorẽ constituere: nisi sit impeditus [b] in eo loco vñ nõ sit merito vocandus. in hoc tene mẽti semp istũ tex. a ɔ̃rio litere collige ⁊ tene mẽti ꝙ in alio negotio põt qs pcuratorẽ ɔstituere vt vice sua itersit vniuersitati lz ipse cõstituẽs possit esse p se. nã speciale statuit hic in electiõis negotio: ergo in alijs negotijs explicãdis p capitulũ seu vniuersitatẽ aliã: põt etiã nõ impeditꝰ pcuratorẽ cõstituere per illũ tex. qnimo dixerunt quidã in. c. cõstitutis. j. de ap. ꝙ vbi nõ est seruãda forma huius. c. q̃ ppter. etiã in negotio electiõis põt etiã nõ impeditus pcuratorẽ cõstituere per illũ tex. qui bene facit in arg. hic a cõtrario sensu sz tu vide qd ibi dixi. vbi conclusi ꝙ in electione sit speciale [c] vt nõ possit quis cõstituere pcuratorẽ nisi sit impeditus per hunc tex. hic dum simpliciter interdixit: nec retulit se ad casum in quo sit seruãda forma huiꝰ. c. videt̃ eñ electa in electiõis negotio industria persone. arg. bo. in. c. is cui. de offi. dele. li. vj. sed in alijs negotijs hz locũ quod. s. dixi. quod etiã tetigi in d. c. cõstitutis. ⁊ hoc nõ tradas obliuioni Unũ tñ scias ꝙ si alij de capitulo volũt admittere pcuratorẽ etiã non impediti ad electionẽ faciẽdam possunt nõ obstãte dispositione huius. c. q̃ lz tex. hic dicat interdicimus. istud tamẽ interdictũ emanauit in fauorẽ alioꝝ qd ptz ex eo q̃ illi de collegio possunt cõicare ius eligẽdi penitus extraneo. vt in. c. scriptũ. s. eo. ergo fortius possunt admittere pcuratores eorũ qui de collegio sunt. ⁊ hoc casu alijs cõsentiẽtibus põt intelligi. d. c. cõstitutis. ⁊ hoc fuit satis de mẽte doc. hic. ¶ Scdo no. ibi vni de collegio. ꝙ volẽs pcuratorẽ cõstituere nõ põt extraneum deputare: sed dz vices suas cõmittere alicui de collegio [d] vt hic. ⁊ in. c. penul. j. eo. li. vj. vbi tex. optime de isto procuratore. ⁊ hoc intellige nisi alij electores velint isti gratiam facere. nam eis volẽtibus põt constitui extraneus. ad hoc. d. c. scriptũ. ⁊ facit q̃ possent isti de nouo aliquos extraneos admittere ad eligẽdũ. d. c. scriptũ. ergo fortius procuratorẽ istius de collegio lz sit extraneus. ⁊ nõ admittere pcuratorẽ extraneũ fuit hoc sancitũ in fauorẽ collegij ne compellerentur secreta sua cõicare extraneo: ⁊ per hoc dico ꝙ istud nõ est speciale in electione. sz generaliter non põt aliquis cõstituere pcuratorem extraneũ in explicãdis in vniuersitate. qd sentit Jo. an. in regula qd alicui. de reg. iur. lib. vj. in mercu. licet quidã tenuerint oppositũ. in. d. c. constitutis. sed ibi firmauit primum. ⁊ tenebis hoc menti. ¶ † Sed quero quid si pcurator cũ speciali mãdato iurauit in animã dñi ꝙ tenebatur impedimẽto ⁊ sic tanꝙ pcurator fuit admissus. demum electione facta aliquis cuius interest qui forte perdit electionem ppter volũtatẽ illius vult pbare ꝙ ille cõstitutus non detinebatur iusto impedimẽto: ⁊ sic p ɔ̃ns nõ poterat pcuratorẽ cõstituere nũquid debeat admitti ad pbãdũ quidaz vt refert Inno. ꝙ nõ q̃ ex quo semel iurauit delato sibi iuramẽto nõ est amplius querẽdum de isto impedimẽto: vt in. l. v. §. dato. ff. de iureiur. nã oĩs controuersie finis est iuramentũ: vt dixit tex. in. c. ⁊ si christus. de iureiur. ⁊ hoc placet Inn. nisi aliud dicat̃ ſm eum in istis spiritualibꝰ ne quis p surreptiõis astutiã adipiscatur dignitatẽ: sz tũc ſm Host. admitteretur pbatio ex iudicis officio. ⁊ nõ ad instantiã partis et tene mẽti singulariter hec dicta ꝙ etiã in spiritualibus non admittit̃ pbatio in ɔ̃riũ post iuramentũ nisi ex iudicis officio. d. Ant. vr̃ tenere ꝙ ex quo offert̃ pbatio post iuramẽtũ põt admitti etiã ad instãtiã partis. per. l. admonẽdi. ff. de iureiur. sz pfecto errauit in hoc: q̃ solũ lex loquit̃ i iuramẽto necessario. s. cũ õfert̃ a iudice: tũc eñ debet retractari supueniẽte pbatione: q̃ reperitur lata sñia per pbationẽ nõ integram sine facto partis. sz qñ negotiũ est expeditũ parte deferente iuramẽtũ parti nõ admittit̃ postea pbatio in contrariũ [e] q̃ illa declaratio iuramẽti volũtaria hz vĩ trãsactiõis: et plene pbatiõis. vt in. d. c. ⁊ si xp̃s. ⁊ l. l. ij. ff. de iureiuran. ⁊ in d. §. dato. ⁊ habes gl. ordi. in. c. fi. j. de iureiu. tene ergo primũ dictũ cũ limitatiõe Host. p id qd in fi. ḿ not. gl. i. c. j. de conces. preb. ⁊ Inn. in. c. ad aures. s. de rescrip. Quid si pcurator fit admissus ad eligẽdũ sine iuramẽto nũqd postea possit is cuius interest pbare ꝙ dñs non erat impeditus. do. cõiter concludũt hic ꝙ nõ. videntur eñ illi de collegio in hoc renunciasse iuri eorũ admittẽdo illũ spõte sine delatione iuramenti. nam possunt etiã admittere: licet dñs non sit impeditus. vt. s. dixi. ¶ † Sed questio magis difficilis est. quid si maior pars capituli est contenta iuramento super probatione impedimenti. minor autem pars contradicit ⁊ vult pbare qd dñs nõ sit impeditus nũquid preualeat dispositio maioris partis vt nõ admittat̃ pbatio in ɔ̃riũ oblata per minorem partẽ. quidã dicũt vt refert Inn. ꝙ stãdũ est maiori parti: q̃ ad tollẽdam incredibilitatẽ capituli fuit prouisũ hic de iuramẽto. ergo satis est ꝙ maior pars capituli cõtẽtatur ista

a ¶ Anteꝙ priuet̃. Adde qd voluit Lap. alle. li. xviij. ⁊. cxxvj. circa fi. Zacharias.

b ¶ Nisi sit impeditꝰ. Adde ꝙ nõ sufficit esse impeditum. imo reqritur iustũ impedimentũ ⁊ ꝙ duret tpe electiõis fiende: ⁊ ꝙ de hoc pstet ipse cõstituẽs tabellioni mãdatum pcuratoriũ faciẽti corporale semper sacrosanctis euãgelijs insurãdum vt dixi in apo. ad istũ in c. bone. in ver. impeditꝰ. nu. ix. s. e.

c ¶ Sit speciale. Adde Fede ɔsil. ciij. cuius dicta sequit̃ Lap. alle. lxxviij.

Sebast. Sapia.

d ¶ De collegio. Ad hoc facit ꝙ qui surrogat aliquẽ i locũ suũ: dz surrogare talẽ q sit eiusdẽ qualitatis vt in doctore dicit Barto. in. l. j. C. de pñci. agẽ. i reb. li. xij. no. bal. pillũ tex. in. l. pabolani. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ ad hec q̃ dicit Abb. hic vide Phili. peru. in. c. constitutis. j. de appel. Firma. in tracta. de epo. in. iij. parte. lib. j. q. xiij.

e ¶ In cõtrarium. Adde videndũ quod pulchre voluit ro. consil. cij.

Zacharias.

a ¶ Ista publicatio. Adde p car. Anda. in trac. suo. de elec. pte. j. c. vj. ubi glo. in vgr. interiectos.

b ¶ Ipsam electionez. adde qd hoc vt dicedum veru nisi esset cosuetudo qd etiaz in electionibus non requiretibus formaz huius c. forma tm servaret qz tuc p pter cosuetudinem electio in talibus cladestina est nulla p ea q voluit Old. consi. clvj.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Clandestina. Uide bar. in. l. ij. C. de his q ex pu. rat. li. x. vbi dicit q dr claz fieri qd no sit servata cosuetudine vel cosueta solenitate. lz fiat cora testibus vide etia Bar. in l. j. C. d pd. curia. lib. xj. in. l. phibere. ff. q vi aut cla. in. l. clam posside re. ff. de acq. poss. in. l. in fraude. ff. de his quib. vt in dig.

d ¶ Per abusum. adde vt per old. cosi. ccviij. et 2si. j.

e ¶ Cotetiosi. ad de qd voluit old. consi. cl.

Zacharias.

f ¶ De cosuetudine. Ado quicqd dicat iste qd veritas est q ta ex cosuetudine q privilegio copetat laicis ius eligedi no. Arch. Do. et car. et alex. in. c. j. et in. c. adrianus. lo. ij. Feli. in. c. dilecto. p illu ter. et dixi. s. in aposti. ad istum. c. oli. i aposti. in ver. populus. s. eo. titul.

Sebasti. Sapia.

g ¶ No pot laicus. Uid do. Deciu in. c. decernimus. col. antepe. versi. qnto infert. j. de iudi. vbi etiam tz q d cosuetudine laicus no pot habere ius eligendi etia si habeat ius patronatus.

pbatione. dicit tn Inn. q si postea cora superiore pbaret cotrariu q revocaret suffragiu illius tm: non aut tota electio postea secuta etia si fuisset appellatu p minore: nisi tota electio pederet a suffragio illius. nd sm eu qz solu illud dz revocari qd fit post et cotra appellatione. c. cu nobis olim. s. e. sed electio no est facta otra appellatione: sed solu fuit suffragiu illius admissum: ideo satis est q illud suffragiu cassetur. Nec obsi dicat q qcqd fit post appellatione legitima dz retractari: vt in. c. vt debitus. j. d app. cu multis similibus. Ad hoc eni rndet singulariter Inn. et tene meti dictu suu. dicit enim illud pcedere in appellatione iudiciali. sec9 in extraiudiciali. et ide firmavit in. c. cum inter canonicos. s. eo. etia si fuisset oblata pbatio per appellantem. Ro diversitatis est qz appellatio iudicialis suspedit iurisditione iudicis: ex quo est legitima: vt in. c. si a iudice. et. c. no solu. de app. lib. vj. et in. c. pastoralis. §. preterea. et in. c. super questionu. in fi. de offi. deleg. merito quicqd facit postea iudex no tenet: cum sua iuriditio sit suspesa sed appellatio extraiudicialis no suspedit potestatem copetete parti quo minus possit vti iure suo: sz solu defendit appellatem ne aliquid fiat 3 appellationem. nec relevat oblatio pbationis: qz cu pars no sit iudex. no tenet pbatione admittere: solu ergo dz cassari qd fit otra appellatione et no post appellatione. Hostie. dr hic se no videre quin hec lectoria tota dicat facta 3 appellatione cu fuerit appellatum ne fieret electio admisso pcuratore non impediti. Nec ob. sm eu iudiciu maioris partis: qz cu iste actus recipiedi pcuratore no impedit sit voluntarius no hz locum. l. qd maior. ff. ad muni. imo vnus solus pot resistere oibus. vt not. in. c. cu oes. de costi. et tene singulariter menti hoc dictu. et. s. dixi latius. Io. an. concordado has opi. distinguit q aut tm superat de tpe eligedi q poterat. recipi pbatio minoris partis et fieri electio. et pcedit opi. Hosti. aut no super erat tm tps et minor pars eligit cu maiori parte ptestatione pmissa. et procedit opi. Inn. Mibi placet primu dictu distinctiois. naz lz iste ter. cotetet pbatione iurametali: no vt tn excludere pbatione per factu in cotrariu fiendu: vt est gl. in. ca. ij. de tep. ord. lib. vj. et soleo allegare duos ter. qui hoc pbat ipsos iungedo vz. continebatur. de despo. impu. et. c. pposuisti. de proba. et ibi tetigi. sicut aute no possunt oes de vniversitate vno solo resistete cotcare voce extraneo: vt in. c. scriptu. s. e. t. ibi dixi post Copo. ita no possunt hic admittere istu pcuratore no impediti: cum no habeat vocem nisi intersit personaliter illa interpositione. ergo pot vnus solus 3dicere et pbare contrariu. et per 2ns appellare si in 3riu fieret. vbi aut viget terminus electionis fiende no tenetur 3dicentes eligere cu maiori parte illo admisso nisi maior pars 2sentiret ptestatioi: qz alias faceret sibi preiudicium. ad hoc gl. no. in. c. cumana. j. eo. et quod ibi dicam. Abbas.

¹ Publicatio electionis qualiter fieri debeat.
² Electio clandestina an sit ipso iure nulla.
Electio clandestina an vitietur.

Electiones. † Not. q electio dz solenniter publicari. Qualiter autem fiat ista publicatio^a dicut Inn. et multi alij q publicabit clero et populo per aliquec: nec est vis qualiter fiat. et cu publicatio no sit d substatia satis est q electio no sit cladestina. Host. vero dicit q si publicatio no fit sed omittit causa nocedi electo, talis omissio no vitiat. arg. j. eo. publicato. alias sec9 vt hic. Io. an. plus plz opi. Inn. satis mihi videtur pbabilis opi. Hos. ar. in. c. nobis. et. c. sicut. j. de simo. vbi ptz q dans pecuniam in acquisitione spualis iuris in dānu et fraudē alterius no pot illi nocere. ita dicamus in omissione huius publicationis si fiat i fraudē electi. ¶ † Sz qro nuquid electio cladestina sit ipso iure nulla. So. dic q sic. qd tz glo. per istu text. in. c. vnico. j. vt eccle. bene. in verbo: occulta et facit iste text. in eo quod tales electiones reprobat. ergo reducitur nullitas ipso iure vt in regula que cotra ius. de regu. iur. lib. vj. et. x. dist. vides fili charissime. et in. l. no dubiu. C. de legi. secus. dic de publicatioe clandestina. illa eni tenet mero iure lz sit suspecta vt singulariter pbatur in. d. c. vnico. et dic vt ibi dixi. nam vt ibi tetigi credo posse attetari ide esse in electionibus in quibus necessario non est servanda forma huius. c. q quando fit dixi. s. in pria parte. c. na si cladestinitas no hz vitiare collationem que hz vim electionis et confirmationis fortius vitiare no dz ipsam electionem^b dūtaxat. hic autez vitiatur ex dispositione huius. c. quod solu pvidet cu agitur de electioe ecclesie viduate. Quando aute electio dicat clandestina.^c gl. si. psequit. sed clarius Copo. dicens illa esse clandestina de qua capitulum ordinauit q clandestina maneat et quod nihil de ipsa dicatur a canonicis. Abbas.

¹ Consentiens electioni de se facte per abusuz secularis potestatis efficitur ineligibilis in alia dignitate. et electio est nulla. 3. 5.
² Electus ad dignitatem ecclesiastica a laico: et eade obtines a superiore ecclesiastico adhuc iniuste illa tenet: et est ex cōicatus excōicatione minori. 7. 8.
Princeps scienter dispesans cu inhabili vt illu habilitare.
⁴ Laicus ex privilegio pot habere ius eligendi: secus ex consuetudine.
⁶ Electio facta per metum est ipso iure nulla. 5.
⁷ Excōicatus minori excommunicatione celebrado efficitur irregularis.

Quisquis. † Cōsentiēs electioni de se facte per abusuz potestatis secularis efficit ineligibilis ad dignitatē et electio est nulla: eligentes autē a beneficijs per trieniuim suspēduntur: et tunc sunt privati potestate eligēdi. h. d. et due sunt partes. In prima punit electū consentientem. In scda punit eligentes et electionem vitiat ibi qui vero. ¶ Casus literalis. Frequēter eligebātur multi per impressionem sive per abusum potestatis secularis et electi cōsentiebant q erat contra ecclesie libertatē: ne decetero talia fiāt statuit cōcilium q si aliquis electiōi de se facte cōsenserit cōtra canonicam libertatem ille careat commodo electiōis et fiat ineligibilis: et sine dispēsatione ad aliquā non possit eligi dignitatem. hec est pena illius qui cōsentit. Scdo imponit penā electoribus q qui electionē taliter celebrare presumpserint quam dicit papa irritā ipso iure ab officijs et beneficijs p trienium suspēdātur: et sunt tunc eligendi potestate pvati. ber. ¶ Not. primo et tene menti qd electio etiā facta p clericos p abusuz tn potestatis secularis est ipso iure nulla. qd aperte colligitur ex eo q ter. in verbo: qui vero dixit illā electionez esse irritā qn vero dicatur electio facta per abusum potestatis secularis satis dicā cum glo. j. ¶ No. scdo q recipiēs dignitatem per abusum^d potestatis secularis cōtrahit irregularitatē quo ad dignitates obtinendas. vnde nō pōt amplius sine dispēsatiōe pmoveri ad alienā dignitatē: fortius ergo hic dicēdum qn quis recipit dignitatez immediate a manibus laicor. et sic iste text. vt addere penā seu inhabilitatē ad ea que hnt. xvj. q. vij. l. c. si quis deinceps. ¶ † Et ex hoc et ex ter. apertissime potest inferri q si recipiēs dignitatē a manibus laicorū eā postea obtinet a superiore ecclesiastico sine dispensatione tacita vel expressa q iniuste eā obtinet cū ex illa receptiōe iniuste facta fuerit effectus inhabilis ad dignitatem obtinēdam. puto tamen q si princeps. s. papa. sciēter pvideat de illa dignitate in qua se intrusit q videatur tacite secum dispensare. arg. eorū que dixi in. c. diversis fallacijs. j. de cleri. cōiu. et facit quod not. Bal. in. l. barbarius. ff. de offi. preto. vbi cōcludit q si princeps scienter pmovet inhabilez cum eo tacite videtur dispēsare. et facit. l. quidam consulebāt ff. de re iudi. secus autē esset dicēdū in alio superiore circa papā qz ille nō censetur dispensare nisi saltē promiserit cause cognitionē super causa dispensandi. de quo vidē qd no. p Io. an. et alios in. c. fraternitati. j. de schis. ¶ Quero primo nunqd iste ter. habeat locū in electiōe cuiuslibet dignitatis. Hosti. q non sed solum procedit scdm eum cū quis per talem abusum eligitur ad dignitatem episcopalem. sed Inn. tenet hunc ter. habere locū in qualibet dignitate. et hec opi. communiter tenetur et mihi satis placet cū tert. hic loquat indistincte ¶ † Secundo queritur nunquid possit electus qui consensit huic electioni et contra formaz huius. ca. pmoveri in canonicuz vel ad alia minora beneficia. doc. q sic. qz ter. iste solum electuz inhabilitat quo ad dignitates dicit tamē hic Abb. q ad ecclesiam curatā nō poterit pmoveri: qz illa equiparat dignitati. j. e. c. dudū. hoc dictū mihi nō placet qz cū iste ter. sit penalis dz pprie et stricte intelligi. nō autem large et improprie. vt in. c. statutū. j. e. lib. vj. et in re. odia. de re. iur. li. vj. Certū est ecclesiā simpliciter curatā non esse pprie^e dignitatē cū nō habeat iurisdictionē fori cōtētiosi. ^e iuxta ea q dixi in. d. c. de multa. de pbē. † Tertio et vlti. querit nūquid indistincte habeat locū iste ter. doct. ponūt hic duas limitationes. nā primo excipiūt qn laici haberēt ex privilegio ius eligēdi. scdo qn hoc haberent ex 2suetudine. allegāt. c. adrianus. lxiij. dist. placet mihi hec limitatio: qz non dr abusus ex quo laici elegerūt ex privilegio vt in. c. adrianus. sz scda limitatio de consuetudine^f mihi non placet qz non potest laicus^g de consuetudine etiā maximi tpis de cuius initio nō est memoria acquirere ius eligēdi etiā. vt colligat cū canonicis. vt. j. e. c. massana. et per Io. an. in. c. ij. de prebē. li. vj. in nouel. vn ppue talis vsus pōt dici abusus: et h cōsuetudo est potius corrupetla

¶ Sentētia. Adde Lud.ro.cōsil.cccvij.si tñ diceretur oīno vel oībus modis fiat alienus nō requiritur snīa ꝓm eundē primo singulari. Anto. Fran. ¶ Adde ꝙ quando ista v̄ba oīno vel oībus modis apponūtur in aliquo actu habent significationē pcisaz.vt in.l.supra iter. ff.de aqua plu.arc.et exponūtur.i.ipso iure gl.est singularis ꝓm Bald. in.l.j.in.§.si pecu.niam.i ver.oīno. ff.depositi. ꝛ adde aliā gl.in cle.j.de vi.ꝛ bo.cle.i ver.oīno.ꝛ aliā in.c.ꝛ si xp̄s i ver.oīno.de iureiur. Et adde ꝙ he dictiōes excludūt omnem dispensationē vt est notabilis gl. in cle.vt hi qui ꝺ eta.ꝛ quali.in v̄s.oīb⁹ modis. Et addō etiā ꝙ si statutuz dicat iuramentuz esse oīno seruanduz excluditur facultas petēdi absolutionē ita not. voluit archidia.in.c.ij.de pact.in.vj.ꝛ hꝫ p Joā.de imo.i.c.cū cōtingat de iureiur.l.ij.chart.et de significatu istarū dictionū vide glos.j.in.c.dudū.de cōuer.coniu.et que hn̄r in.l.grece.l.§.illud.de fideius.et vide glo.in clem̄.j.de vi.et ho.cleri.ꝛ in.c.qꝛ sepe.ꝺ ele.libr.vj.ꝛ in.c.ne captande de cōces.p̄ben eo.li.ꝛ p Jo.and.in regula vtile p inutil.de reg.iur.lib.vj.ꝛ vide que habenꝫ in.l.si cuz exceptiōe.in.§.q̄ten⁹.ff.qd̄ me cā. Sebasti.Sapia.

5 corruptela.vt in ca.massana.in fi. ¶ In glo.j.ibi.vt laicus princeps vel potestas. Idē dic in laicis: priuatis si ipsi admittunꝫ ad colligendū vna cum clericis electio fit ip̄o iure nulla ꝛ irrita:vt in.d.c. massana.facit qd̄ no.gl.sequens. Inn.autē hic ponit tria exempla huius abusionis. Primo cū clerici requirunt laicos vt intersint electiōi. Scd̄o cū requirunt cōsensum principis secularis super certa p̄sona eligēda.ar.š.e.cum terra. †Tertio cū eligunt nimis alicuius secularis potentis.ꝛ not.singulariter hoc vltimū vꝫ em̄ ex hoc In.sentire qd̄ electio facta per impressionē seculariū sit ipso iure nulla ꝛ ꝯsentiēs tali electioni incidat i penā hic positā.cōtrariū tñ ipse sentit in ca.qd̄ sicut.š.e.vbi tenuit ꝙ electio facta per metuz non est ipso iure nulla.sed in hoc vltimo distingue vt plene dixi in c.lꝫ.š.e.

6 ¶ †In gl.ij.ibi:liberū debet esse arbitriū. no.hoc dictū iuncto eo qd̄ sequiꝫ in gl.ex quo collige qd̄ electio facta per metuz est ipso iure nulla: qꝛ lꝫ sit ibi cōsensus:nō est tñ liber.ꝛ idē no.gl.iij.š.e.bone.el.j.ꝛ facit tex.in.c.dilectissimi.viij.q.ij.ꝛ in ca.in noīe dn̄i.xxiij.dist.ꝛ melius in.c.vbi periculū.in.§.ceterū.j.e.tit.lib.vj.vbi dicit tex.ꝙ cessat electio vbi adimitur libertas eligēdi.limita vt dixi in.d.c.licet. ¶ Gl.in ver.ineligibilis fiat.ibi:ꝙ est futuri t̄pis.no.bene hanc theoricā gl.ꝙ vbi canon loquitur p v̄ba futuri t̄pis non inducit penā ipso facto:sed requiriꝫ snīa [a] ꝛ idem no.glo.in regula i penis.de reg.iur.li.vj.ꝛ illa est plenior ista. ꝛ vide quod dixi plenius in.c.si diligenti.de fo.cō. ꝛ no.inquantum dicit ꝙ per verba fiat alien⁹ ꝛc. non inducitur canon late snīe [b].secus dic de hoc v̄bo sit:vt no.gl.in.c.quicūqꝫ.de here.li.vj.dixi plenius in.c.ij.de foro cō pe.tñ quo ad tex.nostrum dicit gl.ꝛ bene ꝙ pena hic imponiꝫ ipso iure non ex ꝓprio significato huius verbi:fiat sed ex his que sequunꝫ in tex.multū tñ ob.c.preterea.de iure patro.vbi d̄r ꝙ recipiēs beneficiū a laico dꝫ cōione priuari:ergo non est priuatus ipso iure.gloss.non rn̄det:sed Inno.dicit illū tex.ꝓcedere cū quis recipit bn̄ficiū in ꝓprietatē.sec⁹ si recipit in titulū:nā tūc grauius punitur vt hic.ꝛ idē sentit glos.in.c.si quis deinceps.xvj.q.vij.sꝫ hec rn̄sio nō mihi plꝫ. habemus circa istam materiaz tria iura diuersa Primo.d.c.si quis deinceps.xvj.q.vij.vbi īterdicitur ingressus ecclesie recipientibus dignitatē a manibus laicorū donec resipuerint. Scd̄o habemus.d.c.preterea vbi disponiꝫ ꝙ taliter recipientes debent cōione priuari. Tertio habem⁹ istum tex.qui vꝫ inhabilitare istos ad dignitatē ꝯsequēdā.vnde si bene hec iura ponderentur:nullā ꝯrietatem ꝯtinent:sed vnū suppleꝫ per aliud.

7 ¶ †Et primo circa intellectū.c.si qs deinceps.xvj. sciēdū ꝙ Inn.hic sensit ꝙ recipiēs dignitatem laico est excōicatus minori excōicatiōe per illud.c. Et si ꝯ eū agereꝫ in iudicio deberet excōicari ꝛ deponi p c.ꝯtestōnes.ea.cā ꝛ.q.ille tñ tex.nō loquiꝫ de excōicatiōe minori expresse:sꝫ solū dicit interdicimus ex p̄te dei oīpotētis introitū eccl̄ie donec resipuerit.vn̄ posset dubitari nūqd celebrando anteq̄ dimittat dignitatē taliter acquisitā efficiaꝫ irregularis.ꝛ vꝫ p̄io ꝙ sic p.c.is cui.de sen.exc.li.vj.vbi d̄r ꝙ celebrās i eccl̄ia icurrit irregularitatē si sibi erat igressus eccl̄ie iterdict⁹ [c] ꝛ dicit ibi gl.illū text. ꝓcedere tā iterdicto hoīs q̄ iuris.sꝫ ꝓꝫ itellectuz Inno.ꝑmissum esset dicēdū ꝯtrū qꝛ excōicat⁹ minori celebrādo nō efficiꝫ irregularis:vt in.c.si celebrat.j.de cle.excō.mini. Sꝫ ego ꝯsidero ꝙ illud.c. ꝓprie nō loqꝫ de suspēsiōe neqꝫ de iterdicto lato a iure:sꝫ poti⁹ ē q̄dā suspēsio facta a deo approba

b ¶ Late snīe. Vide.d.Feli.in.c.rodulph⁹.col.xvij.v̄.fiat.š.de rescri.vbi refert et seqꝫ Calder.hic tenētē qd̄ v̄bū fiat qd̄ apponit papa in supplicatiōib⁹ capitur pro tunc.i.de presenti.

c ¶ Interdict⁹.adde Cal.cōsil.iij.de sen excō.

d ¶ Cōstitutio cōcilij.adde qd̄ Fede.cōsil.lxx.tenet ꝙ ep̄s dispensat cuz homicida occulto.ꝛ an episcopus dispenset cōtra concilia ꝛ qn̄ vide Ludo.Ro.consi.cccxxv. Anto.Francis.

¶ Circa hoc an ep̄s possit dispēsare ꝯ canones ꝯcilij generalis.vide Archid.in lꝫ canon.de elec.lib.vj.vbi tꝫ ꝙ non.vide ho.glos.in.c.dilectus de preben hoc tñ intellige verū nisi subesset iusta causa dispēsandi quia tūc possit dispēsare ꝓm Jo.de lig.i.c.at.si clerici.de iud.ꝛ ita tenent do.de Ro.in suis deci.cccccclxxxiij.ꝛ generaliter qui sint casus in quibus ep̄s possit dispēsare ꝛ in quibus non vide p Inn.ꝛ.d.Anto. in.c.dilectus de tēp.ord.ꝛ per Spe.in tit.de leg.in.§.nūc de episcopo. et de potestate episcopali circa dispensationem vide etiam not.gl.in.c.si episcopus.de pe ni.ꝛ remi.lib.vj.ꝛ vide etiā p Inn.ꝛ do.An.in prealleg.c.dilectus. zacharias.

ta ibi p illū canonē:vt vꝫ sentire Inn.in.d.c.si celebrat.i fi.j.co.vbi ponit notabilē theoricā dicens ꝙ cū qs suspēdiꝫ a canone donec respuerit vꝫ poti⁹ suspēsio dei q̄ canonis:sꝫ pōt dici ꝙ canonis per approbationē:ꝛ p hoc itellectu facit p̄alle.c. preterea.vbi nō induciꝫ pena suspēsiōis.ꝛ ex hoc inferꝫ ꝙ si talis celebret non efficereꝫ irregularis: qꝛ nō est suspēsus a canone inferēte penā:nec proprie interdiciꝫ sibi ingressus eccl̄ie a canone:lꝫ de hoc posset dubitari.ꝛ poti⁹ cōsulerē tali ꝙ abstineret a celebratiōe donec dimitteret dignitatē taliter acq̄sitā.c.v̄o.p̄terea disponit ꝙ talis debeat cōione p̄uari.ꝛ excōicari:vt i.d.c.ꝯstitutiones. qꝛ nec ꝯtrū text:nec per iura antiqua talis est excōicatus.iste vero tex.addit i habilitatē nouā vt sine dispēsatiōe nō possit ꝓmoueri ad aliquā dignitatē.†vnde cōiūgēdo oīa iura predicta possum⁹ dicere ꝙ consentiēs electioni facte p abusuz secularis potestatis seu recipiētis dignitatē a manibus laici est ip̄o facto suspēsus:saltē quo ad se cū sit in pctō. Itē dꝫ excōicari nisi dimittat dignitatē sic acq̄sitā:nec deinceps pōt sine dispēsatiōe ꝓmoueri ad aliquā dignitatē vt hic.ꝛ sic nulla est ꝯrietas inter iura p̄dicta. ¶ In ea.gl.ibi:ꝯsensisse vꝫ:hec rō glo.nō est bona.nā.c.nuper.sup quo glo.se fundat loquiꝫ q̄ ad potestatē absoluēdi ab excōicatione.vn̄ nō dꝫ trahi ad facultatē dispēsandi.pro hoc vide ho.glo.in.c.cupientes.in.§.ceterū.j.eo.li.vj.imo in facultate dispēsandi datur regula i oppositū scꝫ ꝙ vbi canō nō idulget dispēsationē vꝫ illā inferiori ꝓhibere:vt i.d.c.dilectus.j.de tēpo.ordi.dictū tñ gl.ꝙ ep̄i possint hoc casu dispēsare cōiter teneꝫ p doc.preter Phili.hic.ꝛ Bar.hixi.in.d.c.si qs deinceps.in addi.ad glo.hic do.Ant. variauit.primo distinxit inter dignitatē episcopalē ꝛ inferiores vt primo casu nō possit ep̄s dispensare:vt in prin.c.lꝫ in scd̄o sic:ꝛ in.§.q vero.postea tenuit indistincte ep̄m nō posse dispēsare:quia cū ista sit cōstitutio concilij [d] censeꝫ dispēsatio ꝓhibita:vt no.glo.in.c.cū dilectus.š.eo. Hoc dictū do. Anto.esset verū si tex.iste nō fecisset mētionem de dispensatione:sed ex quo dixit posse dispēsari:vꝫ indulsisse potestatē dispēsandi epis:quia al's frustra fecisset mētionē de dispēsatiōe cū nulli dubiū sit papā in hoc posse dispensare:ꝛ hanc theoricā expresse posuit Inno.in.d.c.dilectus. ꝛ credo illā sequi.d.Ant.in.c.at si clerici.in.§.de adulte.de iudi.vbi plenissime dixi de hac facultate dispensandi. ¶ In.gl.in v̄.suspēdanꝫ.in fi.sol.clarius.ꝯtrūz š.formatū.de.c.cū in cunctis ibi em̄ loquiꝫ in alio casu.s.vbi clerici eligāt sciēter indignū:tūc enim ipso facto sunt suspēsi a beneficijs p trienniū [e] hic vero loquitur cum eligerūt idoneū.sed p abusum secularis potestatis:ꝛ sic ꝯ ecclesiasticam libertatem.vnde canō hic voluit imponere penā ipso facto:aut qꝛ isti nō tm̄ deliquerūt:aut qꝛ hic imponitur duplex pena.nam suspēdētur isti non solum a beneficijs:sed ab officijs. Abbas

1 ☞ Cōfirmatio electi facta sine cause cognitione est ipso iure nulla.
2 Electus ꝛ cōfirmatus si reperitur indign⁹ adhuc potest cassari.
3 Dolus plus punitur q̄ negligentia.
Negligentia p̄lati est peccatū mortale.
4 Electi quo casu possunt ante cōfirmationē administrare in temporalibus ꝛ spiritualibus:ꝛ qd de postulastis.7.
5 Electus cōmissus examini vnius ab illo qui habebat examinare:ꝛ cōmissarius minus bene examinauit:an teneatur qui commisit examen.

e ¶ A beneficijs.p trieniū. Adde limitādo istud dictum esse verū in eligētib⁹ scienter indignuz in ep̄m qꝛ vltra id qd̄ p̄missum est suspēdunꝫ ab eo⁊ bn̄ficijs p trieniuz vt hic.sec⁹ aūt in eligētib⁹ inferiorē a p̄ncipe indignuz et sciēter.tūc eniꝫ licet sint ipso iure priuati nō tñ ab eoruꝫ bn̄ficijs suspēsi sunt ꝓꝫ Hostiē.in.c.cām q̄ in fi.ꝛ in.c.cū i cunctis.§.fi.isto titulo.ei hec pena restringitur ad beneficia que eligētes hn̄c in ecclesia quam taliter eligendo offenderēt.c.si cōpromissari⁹.§.restringitur.eo.titu.lib.vj. Anto.Francisc. ¶ Addō ꝙ eligētes lꝫ eligāt indignū vt homicidā illegitimum:vel al's irregularem nō propterea deuolvꝫ potestas ad superiorez:qꝛ nō est negligēs q eligit lꝫ malū:secus si elegerit oīno incapacē vl' si sciēter indignum eligit:qꝛ tunc nō propter negligētiā sed ꝓpter malitiā deuoluiꝫ potestas eligēdi ad sup̄iorē vt no.voluit Jo.and.in.c.cū vn̄is.de cōces.p̄bē.in p̄n.ꝛ hꝫ p do.de Ro.decisi.ccliij. Et adde ꝙ qn̄ qs eligit indignū i dubio p̄sumiꝫ sciēter facere qꝛ p̄sumiꝫ habere notitiā ei⁹ quē eligit.vt p Host.in.c.cū terra hoc eo.tit.ꝛ p Bar.in l.si patron⁹.ff.de cōfir.tut. Et adde quod electio facta a suspenso a beneficio non valet.vt nota.in.c.p inquisitionē hoc eo.titu.ꝛ in.c.si compromissarius.de ele.lib.vj.ꝛ p Inno.in.c.apostolice de excep.ꝛ per do.Card.in cle.vt hi qui.de eta.ꝛ quali.pe.ꝛ vlti.q.

✠Sebast, Sapia.
a ¶ Regimē aīa-rum. Vide tex. in c. precipue. xj. q. ōō. iij. vbi dicitur q̄ tot mortibus di-gni sunt plati q̄t perditiōis exem-pla in subditos trāsmittunt. vide Abb. in. c. lz heli in pn. j. de simo.
b ¶ Indignuz. ad de Old. ꝯsi. xviij. vbi ponit an ta-lis sententia sit in terlocutoria. ⁊ an requiratur ordo iudiciarius.
✠Sebasti, Sapia.
c ¶ Peccatuz. In tellige quādo est talis negligētia q̄ sit lata culpa. al's negligentia q̄ est solum leuis vl' le-uissima nō videt̄ inducere peccatū mortal e pbo per dictū Inno. in. c. sicut dignum. j. d homi. vbi dicit q̄ ille qui est in leui vel leuissima cul-pa nō tenetur in foro cōscientie cō probat. d. Deci⁹ in ca. j. in. ij. lectu. col. v. vsic. v. adō de constitu.
d ¶ Superiores. Adde qō voluit Ludo. ro. consil. cccxxxij.
e ¶ Ad abbates. Adde qō voluit Oldr. consi. xiiij. Zacharias.
¶ Addō Jo. an. Ant. de bu. ⁊ do. Car. in. c. cū inter monasteriū ⁊ ibi Feli. in pn. ⁊ istuz et in. c. cum inter. et q̄ posui i apo. ad euz post alios in ver. benedicit. nu. 4. s. eo. ti.

Dolus non presumitur nisi pbetur.
Dolus presumitur ex coniecturis.
6 Tacens in aliquo negotio vtrū postea possit contra illud negotium aliquē defectum obijcere.
8 Remoti qui dicantur: si in aliqua dispositione sit mentio de remotis.
9 Lex etiam correctoria extenditur vbi ratio legis correctorie militat.
Ratio si non potest nisi vna assignari in lege illa habetur pro expressa.
Lex correctoria ⁊ penalis extēdit̄ fauore ecclīar.
10 Papa electus nō potest cōfirmari: q2 non habet superiorem a quo cōfirmetur.
Imperator etiam ante confirmationem de cōsuetudine administrat.
Rector scholariū de consuetudine non requirit confirmationem.
Cōsuetudo pōt tribuere plenū ius electo circa cōfirmationem: quod recipit limitationem.
11 Gesta ab illo qui se gerebat p prelato: an teneāt si ille deijcitur a prelatura. 17.
Prelatus agens p iurib⁹ ecclesie an possit cōtra eū aliqd obijci puta defect⁹ tituli: vl' aliud crimē.
Prelatus verus anteq̄ accipiat possessionē: nō potest administrare.
Cōmunis error facit ius qn̄ interuenit etiā autoritas superioris per quā causatur cōis error.
12 Sētētia lata ab illo qui reputabatur iudex valet etiam si appareat q̄ non erat legitimus iudex.
13 Excōicatus si aliqua gerit an teneat.
14 Titulus non presumitur ex recenti possessione: sz ex longa sic.
Presumptio trāsfert onus pbādi in aduersariū.
Exceptio excōicatiōis est admittēda qn̄ obijcit̄: tamen onus pbandi eam incūbit opponenti.
15 Testis si fuit toleratus: tn̄ contra eum potest obijci exceptio criminis.
16 Compēsatio lucri ⁊ dāni an cōsideretur in eodez contractu vel diuersis ⁊ quomodo.

Nihil. Si prelatus per negligentiam cōfirmauit indignū electū ad regimē animarū perdit potestatem cōfirmādi primū successorem ⁊ a perceptione pprij beneficij suspēditur ⁊ pmotus deijcitur. si vero p malitiaz hoc fecit grauius punit̄. hoc primo. Electi immediate subiecti pape per se aut per personas instructas debēt adire papā ⁊ ab eo petere ꝯfirmationē. ⁊ si sunt electi in concordia ⁊ valde remoti: vez vltra italiā cōstituti interim administrāt: ita tn̄ q̄ nihil alienēt. bene dicuntur aūt cōsecrātur prout cōsueuerū. Diuiditur tota decretalis in duas partes. Primo ponitur constitutionis causa. In scōa ꝯstitutio ibi: irrefragabili. Cōstitutio vō hz tres partes. Prima puidet circa cōfirmationes eorū qui eligunt̄ ad curā animarū. scōa ibi epi: puidet circa confirmationē ⁊ priuilegiū exēptorū. ¶ Casus lr̄alis. Quidā minus idonei tam scia q̄ etate eligebant̄ ad regimē animarū pp̄ter qō ecclesijs multa pericula imminebāt: volēs cōciliū huic morbo cōgruā adhibere medelam: statuit q̄ cum aliqs fuerit ad regimē animarū electus: ille ad quē ptinet cōfirmatio diligēter examinet electionis pcessuz ⁊ personā electā. ⁊ si electio fuerit canonica et persona idonea electionē confirmet: ⁊ si cotrariū fecerit repellatur elect⁹ cōfirmator puniatur hoc modo: vt si cōstiterit qō per negligētiā pmouerit hominē insufficiētis sciētie vel in honeste vite vel illegitime etatis potestatē cōfirmādi successorem ipsius admittat ⁊ a pceptiōe proprij beneficij suspēdatur quousq̧ fuerit restitutus. si vō hoc p malitiam fecerit: graui⁹ puniatur. Scōo dicit qō epi tales ad sacros ordines pmoueant qui cōmissuz sibi officiū digne valeant exercere: si ⁊ ipsi canonicaz voluerint effugere vltionē. Tertio dicit qō q nullo mediāte pertinent ad romanū pōtificez ad ipm personaliter psentētur: aut nūtios suos trāsmittant idoneos per quos diligenter inquiratur de electionibus ⁊ electis: vt sic postmoduz confirmentur si nullū obstiterit impedimentuz. ita tn̄ q̄ si aliqui sunt valde remoti vltra italiaz ⁊ electi sunt in cōcordia dispēsatiue interim ministrent ne ecclesie ex mora damnuz incurrant: sed de rebus ecclesie non alienent munus vero benedictionis seu consecrationis recipiant sicut cōsueuerunt. Berū. ¶ Not. primo ⁊ tene mēti principiuz quod solet quotidie allegari quod nihil sic nocet ecclesie quā pmotio eorum qui indigni sunt ⁊ minus habiles ad regimen animar.[a] nam quod fit a prelatis facile trahitur a subditis in exemplū: vt in capitulo magne. j. de voto. sunt enim prelati oculi subditorū vnde eis existentibus idignis habet locum illud euangelicum. Si cecus cecum ducit ambo in foueam cadunt. ⁊ psal'. in hac materia inquit. Obscurētur oculi eorum ne videant ⁊c. ¶ Not. secundo ibi: ad regimen animaruz. q̄ prelati dicuntur regere animas vnde alibi appellant̄ reges. xij. q. j. duo sunt. ⁊ largo modo omnes habentes curam animarū possunt appellari prelati: vt hic in versi. prelati. ⁊ clarius hoc probat tex. j. de cle. ergo. in ca. tua. stricte tamen prelati dicuntur habētes forum vel iurisditionem fori cōtentiosi. de quo per Pau. de leaza. in cle. dudum. de sepul. dixi plene in cap. tua. de clerico egro. et in. c. cū ab ecclesiarum. j. de offic. ordi. ⁊ in cap. ij. de iudi. ¶ †Nota. tertio q̄ electiōis confirmatio non debet impendi sine inquisitione. seu cognitione dz eīm confirmator iquirere de electionis forma ⁊ meritis electi: ⁊ hodie cōfirmatio facta sine cause cognitione est ipso iure nulla. de quo dic vt legit̄ ⁊ no. in capitulo. fin. j. eo. lib. vj. ⁊ habes per glo. nunquid idem sit seruandum in admissione postulatiōis vel in collatiōe beneficij. ¶ †Quarto no. ibi: deijciendus est indigne promotus. quod etiam post cōfirmationē actam cum cause cognitione potest deponi ⁊ deijci cōfirmatus si cōstiterit ipsum esse indignum.[b] Confirmatio ergo non pcludit viam deijciendi indigne promotum etiam respectu dignitatis ante cōfirmationem. An autem hoc hodie habeat locum propter dispositionē. c. fin. prealleg. vide quod not. Fede. consi. xxiij. ⁊ cōsi. xcvij. quod dixi in cap. cum olim. de causa pos. ⁊ proprie. in. ca. cum olim. de dolo et contur. aliquid in. c. cum dilectus. s. eo. ⁊ aliquid. j. subijciam. ¶ Quinto no. penā confirmantis electionem factam de indigno. nam si per negligentiam ipsius hoc contingit. perdit potestatem confirmandi primum successorē ⁊ debet suspendi a perceptione proprij beneficij donec fuerit visum superiori. si vero hoc contingit per ipsius malitiaz debet grauius puniri ad arbitrium. s. superioris cū hoc casu pena nō determinetur hic. ¶ †Et ex hoc ⁊ ex text. not. quod ceteris paribus grauius punitur dolus quam negligentia. facit. c. super literis. de rescrip. Item collige qō nō omne delictum in prelato est depositione dignum nec omnis negligentia. vide tamen glo. in. ca. ea que. de offic. archidia. in ver. reatu. que dicit quod negligētia prelati est mortale peccatum,[c] ⁊ idem dicit in dissimulatiōe. ¶ Not. in. §. ceterum. quod exempti immediate pape subiecti tenentur petere confirmationem electionis a solo papa. dic tamē quod etiam legatus de late potest istorum exemptorum electiones cōfirmare: vt habes text. quem tenebis menti in cap. si abbatem. j. eo. lib. vj. procedit ergo iste tex. si legatus de latere non esset in partib⁹. Et ex tex. collige quod de iure communi abbates ⁊ episcopi nō tenentur petere confirmationem a papa: sed potestates electionis confirmande ptinet de iure ad eorum superiores[d] immediatos. nā papa hic solū reseruat sibi potestatem confirmādi electionē exemptoruz qui immediate subijciuntur pape. ⁊ de hoc vide quod no. gloss. in capi. quanq̄. j. eo. lib. vj. hodie vero papa reseruat sibi potestatem prouidendi de omnibus dignitatibus: ita quod potestas prouidendi hodie reseruatur pape. solet tamen ex gratia electos confirmare. ¶ †Nota. in versic. ita q̄ ⁊ tene menti quod electi possunt immediate administrare in spiritualibus ⁊ temporalib⁹ ante confirmationem habitam: duobus tamen cōcurrentibus. Primo q̄ electio eorum sit celebrata in concordia ⁊ dic in concordia scilicet nemine discrepante; vt no. in clemen. ne romani. j. eo. ⁊ in cap. cupientes. in. §. ad hec. in gl. super verbo concordem. eo. tit. lib. vj. Secundo requiritur q̄ electi sint valde remoti: vt puta vltra italiam constitati. ⁊ loquitur iste tex. in exemptis immediate pape subiectis. Quid autem in alijs habentibus superiorem alium immediatū: vt puta archiepiscopum vel patriarcham, dicam cum glos. fina. hodie vero non puto q̄ de rigore habeat locum iste. tex. quia ex quo papa reseruauit sibi potestatem prouidendi de dignitatibus per consequens abstulit electoribus potestatem eligendi vt in. c. si eo tempore. j. eo. lib. ⁊ per consequens electio non confert ius electo ergo cassat dispositio. c. que est fundamētum super cōcordi electione. nā de iure per electionē est initiatum matrimonium spirituale. vt in. c. cum inter. s. eo. ⁊ in. c. fin. de transla. epi. vnde per eam ius acquiritur electo et potestas administrandi in habitu: vt dicit glo. sing. in. c. quanto. lxiij. dist. ⁊ dixi. in. c. trāsmissam. s. e. ⁊ per cōfirmationem solum datur potestas administrandi in actu. vnde non mirum si iste tex. propter longam distantiam prebet electo potestatem administrandi cum per prius hec potestas competeret in habitu sed vbi electio nō tribueret hoc ius nō esset dicēdū quod hui⁹. c. priuilegiuz competat electo: nam vt dixi ex gratia hodie papa confirmat electos. ¶ No. vltimo ibi: munus bndictionis seu consecrationis. qō istud. c. habet locū etiam in electionibus abbatū et episcoporum. nam benedictio pertinet ad abbates.[e] de quo vide bo. glos. in. l. ij. de sta. regu. consecratio vero ad episcopū, vt in. c. quod sicut. s. eod. ⁊ in

c. vnico

c.vnico.de sac.vnc.vnde abbas bene dicitur:eps vero cõsecraƚ:⁊ me⁹ litere est qđ lʒ exēpti recipiãt confirmationē a solo papa:bñdictionem seu cõsecrationē recipiēt vel a papa vel ab alijs scđm qđ consueuerūt xxiij.q.j.pudenda.de iure aūt cessante cõsuetudine debēt recipere hãc benedictionē seu cõsecrationem a solo papa seu ei⁹ autoritate:qꝛ ipse est prelatus ⁊ diocesanus exēptorū.vt nõ.in.c.autoritate.de priui.li.vj. et ita hodie obseruatur in oībus qui recipiūt dignitatē ab epo papa.

5 ¶ †Primo pro declaratiõe litere quo quid si superior examinauit et confirmauit indignum per alium vt qꝛ alteri cõmisit examinationeʒ ⁊ confirmationem alicuius electi et iste commissarius ex negligētia aut a ex ignorantia vel p malitiaʒ cõfirmauit indignū.ᵃsol.dicit hic Inn.ꝙ si iste superior malitiose hanc potestatem nõ delegauit sed vera fide ꝙ non est ipse puniendus.facit.c.si quis.xxiiij.di.⁊.c.cū sm.j.de pbē. sec⁹ si malitiose hoc fecit:qꝛ dicebatur electus indignus quē ipse fauore p sone intendebat confirmare.sed nolens hoc facere per se cõmisit min⁹ idoneo vel corruptibili ptātē examinãdi ⁊ cõfirmandi.dicit tñ Hosti. ꝙ in dubio non presumitur dolus.sʒ qui illū allegat habet pbare.vt.l. quoties.§.qui dolo.ff.de proba.pbaƚ tñ ex cõiecturis .vt in ca.ij.de re-nun.li.vj.⁊ in.l.dolū.C.de dolo.dubito an hoc dictum sit verum.⁊ crederem dicēdū qđ nisi prelatus ex aliqua iusta cā alteri delegauerit te-neaƚ ipse ex culpa seu malitia cõmissarij sui:qꝛ ex facto.s.illoꝝ quorū b operis vtiturᵇtenetur:vt in.l.j.ff.de publi.per bal. in.l.ne qđ.ff.de incen rui.nau.⁊ vide glo.no.que hoc sensit in.c.ij.de tempo.or.lib.vj.sec⁹ au-c tem vbi ex probabili causa hoc delegasset. ¶ Scđo querƚᶜa quo poterit ipse suspensus indulgentiã promereri.docto.dicunt ⁊ bene ꝙ a superiori suo nã sicut superior eius cū suspēdit:ita põt suspēsionē tollere. ar.c.cum inferior.j.de maio.⁊ obe.⁊.xxj.dist.inferior.⁊ vide circa hoc ꝙ

6 dixi in.c.tam literis.j.de testi.⁊ glo.not.in cle.j.de here. ¶ †Tertio queritur quid si aliquis canonicus fuit presens in omnibus actibus cõfirmationis ⁊ tacuit.nūquid post confirmationeʒ possit obijcere ꝯtra ele-d ctum crīa vel defectus.ᵈ Hostiē.dicit ꝙ nõ:per.c.fi.j.qui ma.accu.pos. dicit tñ ꝙ per viam denuntiationis poterit audiri ne indignus remaneat in prelatura ⁊ p hoc vltimo vide Inn.in.c.ad aures.de rescrip.et ex hoc sentit Hostien.ꝙ is qui nõ fuit pñt tpe cõfirmationis põt obijcere cõtra electū ⁊ cõfirmatum.intellige si restat adhuc ꝯsecratio.vt in c.super his.j.de accu.alias regulariter non auditur p viam exceptiõis cū sit electus ꝯsecutus plenū ius.vt in.c.post electionē.j.de conces. prebē.⁊ in.c.cõstitutis.j.de appel.el.ij.sed poterit venire per viam denuntiationis vel accusatiõis.et in his casibus põt intelligi iste tex.⁊ hoc p cedit etiaʒ hodie iuxta no.p Fed.de señ.ꝯsi.prealle.⁊ vide qđ lati⁹ dixi in iuribus ad que.s.remisi. ¶ Quarto querƚ nūquid eo casu quo cõfirmatio electionis petitur in curia debeant citari illi quorum interest vel debeat poni edictū scđm qđ habeƚ.j.e.c.fi.lib.vj.Jo.and.cõcludit ⁊ bñ qđ aut est talis dignitas que cõprehendiƚ i casu.c.cupiētes.j.eo. lib. vj.et nõ est necessaria alia citatio vt ibi hƚ.idē si sum⁹ in casu.c.j.j.e.li. vj.alˢ aūt salua plenitudie potestatis sedis apostolice dʒ seruari ēt in curia dispositio huius.c.fi.sed intellige ,pprie.s. qñ papa pcedit p viã confirmationis pdicte hodie vo p viam reseruatiõis procedit ⁊ p viã puisionis:ideo nõ seruatur dispositio illius.c.fi.⁊ facit qđ no.in gl.fin.

7 ¶ †Quinto queritur an istud priuilegium.de quo in.fi.c.habeat locū in postulatis vt postulati in ꝯcordia si sunt valde remoti possint administrare ante admissionē postulationis doc.bñ cõcludūt ꝙ non qꝛ per postulationē nullum ius acquiritur postulato.innititur eñ spāli gfe:vt in.c.bõe.⁊ in.c.penu.de po.pla.⁊ hec faciūt ad id qđ.s.dixi vt hodie nõ habeat locū istud priuilegiū etiã in electiõe:cū p electionē nõ acqritur ius rõne predicta.Itē nõ hʒ locū istud priuilegiuʒ si legatus de latere esset in illis partibus cū possent ad illū pro cõfirmatione recurrere . vt in.d.c.si abbatē.ergo cessat rõ huius puilegij:⁊ p ꝯñs ipsum puilegiū. xvj.q.j.generaliter. ¶ In gl.in ver.etatis in fi.no.gl.in fi. ⁊ silr habuisti s.e.cum dilectus.et de hac materia dic vt ibi pleni⁹ dixi. ¶ In glo.in ver.potestatis ipso iure.no.glos.⁊ idem finaliter Innocen.dicit tamen quod hãc potestatem perdit cū superior declarauit ipm cõfirmasse indignū ex negligentia vel malitia.Et ex hoc iuncto tex.no.ꝙ p hoc vbū careat.inducitur canon late snie.idē vƚ probari.in.c.s.pri.qꝛ nõ vƚ ex ,pprio significato requirere factum hois idē no.gl.de vbo.subiaceat i c.vnico.de iniur.li.vj.i fi.⁊ vide qđ dixi i.c.clericis.j.ne cleri . vel mona. ¶ In gl.in verbo suspendatur.vbi varie pene statuuntur a canonib⁹. pncipiū huius gl.melius caderet in.§.epi.vbi dƚ ꝙ epi nõ debēt ad sacros ordines promouere indignos si volūt effugere canonicã vltionē. Nã si queratur que sit ista canonica vltio potes recurrere ad iura que hic ponuntur in prin.gl.Et instat latius hic Host.circa platos ordinãtes aut pmouētes indignos:sed qꝛ iura i hac materia loquentia satis clara sunt nõ puto hic instandū esset eñ potius laboriosuʒ ꝙ subtile et vide gl.in.c.is qui ecclesiasticis.hic allega.in glo.⁊ in fi.glo . Uel dic melius.vt no.in.d.c.graue.nã vbi sit suspensio a totali collatione beneficiorum.merito ibi requiritur monitio pcedēs.hic aūt in penã delicti priuaƚ potestate cõfirmãdi primū successorem:⁊ suspenditur a primo beneficio donec visum fuerit superiori. ¶ In gl.in v.vltra italiaʒ . ibi tñ ꝯsuetudini stetur vult ergo gl.stãdum esse cõsuetudini cū querƚ qui dicãtur valde remoti.Gof.dicit ꝙ imo stãdum est litere.q.dic.cum lra

a ~+Sebasti.Sapia. ¶ Indignum.adde ꝙ si aliquis promouit sciēte indignum ad sacros ordines.teneƚ ecclie quã lesit ad ite.esse . ita petr de ancha.in clemen.j.in vlt.no.de e ta.⁊ qualita.refert ⁊ sequƚ Feli.i.c si qñ col.iij.versi.de inferioribus.s.de rescrip.

b ¶ Operis vtitur.adde Alex.cõsi.j.iij.lib.Ro.consil.clij.

~+Sebasti.Sapia.

met declarat seipsaʒ dum subijcit videlicet vltra e italiã ᵉconstituti:nõ est a verbis lre recedēduʒ . vñ cõiter vltramõtani habēt hoc puilegiū. ⁊ hoc vƚ placere Hostien.qui intantum inheret litere qđ dixit qđ si curia romana esset apud Taurinū.s.in finibus Italie.qđ electi ecclesiarum vicinarum q essent extra Italiam gauderēt hoc priuilegio .sʒ certe multum resistit Hostiensis litera dum dicit ꝙ valde remoti gaudēt hoc priuilegio.vñ illa vba videlicet vltra ⁊c. fuerūt posita causa exēpli: q nõ hñt restringere dictū seu rõnē dicti. nam ratio huius priuilegij fuit ne ecclesie paterētur damnū in expectãda cõfirmatione electi ,ppter nimiã distãtiã locorū.vbi ergo cessat ista ratio:qꝛ ecclesia ad quã qs est elect⁹ est vicina curie dʒ cessare hoc priuilegiū.ad hoc tex.optimus in.l.cū pater. §.dulcissim⁹.ff.de leg.ij.vbi ptʒ ꝙ vba dispositionis sunt restringenda ad rõnē ipsius dispositiõis et nõ ecõtra.papa enim duʒ loquebatur hic:erat f romeᶠ⁊ sic habuit respectum ad magnam distantiam que cõiter contingit a roma vsqʒ ad partes vltramõtanas. ¶ Dubitaƚ etiaʒ hic qđ si curia existeret vltramõtes nunqđ italici gaudeãt hoc g priuilegioᵍ.⁊ tenet Hostiē.ꝙ sic:qꝛ curia existēte vltra mõtes italici respectu curie possent dici vltramontani:⁊ idē tenuerūt Gui.⁊ Gar.in.c.auaritie.j.eod.li.vj.dicit Jo.an.ꝙ hoc dictū sibi placeret si iste tex.priuilegiaret vltramõtanos.sed litera loquitur de constitutis vltra italiam : q verba nõ possunt adaptari cõgrue ad italos.cuʒ ipsi non sint vltra italiã:imo in italia.et per hoc deciditur illa questio.nunquid curia existēte vltra mõtes electi vltramontani gaudeant hoc priuilegio si sunt valđ remoti a curia romana. Cõpo.videƚ primo tenere ꝙ nõ:qꝛ cessant verba ⁊ causa cõstitutiõis.lxj.dist.in.§.his oībus.in cõtrariū allegauit.l.j.§.seruʒ.ff.de posthu.quasi sentiat quod ista causa fuit hic impulsiua:⁊ nõ finalis:ideo ea cessante nõ debet cessare cõstitutio.sed ex mente hostiē. Gas.Guil.fuit qđ isti nõ gaudeant.nam cum ipsi dicant italos hoc casu gaudere hoc puilegio tacite sentiūt ꝙ cã priuilegij finiaƚ in vltramõtanis.Joan.an.dicit se consuluisse cuidã electo vltramontano cui contigit iste casus ꝙ ante factuʒ nõ immisceret se administratiõi. qꝛ cū istud ius sit dispensatiuum et exorbitans:nõ debet extendi extra terminos litere:arg.i regula que a iure cõi exorbitãt.de re.iur.lib.vj.sed post factum dicit penam locum nõ hƚe si vltramontanus electus administrauit qꝛ pena debet stricte intelligi. vt in.c. statutum.j.eo.lib.vj.sed licet curia existat vltramontes nõ cessant ,ppter hoc vba huius text.nec etiam ratio:quia posset esse maior distantia inter curiam romanam ibidem existentem ⁊ electuʒ vltramontanū ꝙ contingeret curia existēte i italia quo ad oēs vltramõtanos . sepe eñ scđm eū vnū consulim⁹ ante factum:cuius cõtrarium consulimus post factum facit qđ no.in.c.verū de iureiur. et tene mēti hūc modū cõsulēdi cū dispõ penalis est dubia.simile no.in.c.j.j.de deci.lib.vj.dominus Ant.dicit ꝙ hec ratio Jo.an.sibi nõ placet.dictū tamen est verū in se nã ad intellectū dispositionis dʒ cõsiderari persona loquēs ad hoc.c.magne.j. de voto.sed papa tpe quo edidit istã cõstitutioneʒ erat rome vt innuunt verba text.in fin . ideo facit mentionem de cõstitutis vltra italiã:qꝛ isti cõiter distant a curia romana.⁊ ideo cõcludit hoc priuilegium habere locum in omnibus valde remotis

8 a curia romana.†Et qui dicãtur valde remoti recurrendum est ad arbitrium iudicis qui informabit motum animi sui scđm distãtiam que est a roma vsqʒ ad ptes vltramõtanas cū iste tex.hic appellet istos valde remotos.et rõne huius magne distãtie priuilegiauit electos.vt videtur hec ratio

c ¶ Scđo qritur. Uide not.p alex. ⁊ alios i.l.ij.ff.qđ quisqʒ iu. vbi ponūt an ⁊ qñ q accipit imperitū assessoreʒ teneatur.

d ¶ Uel defectus. adđ quod voluit Oldra.consil. cj.

~+Sebasti.Sapia.

e ¶ Ultra italiaʒ. vide Fel.in.c.postulasti.char. vlt. col.j.v.limita qnto vbi refert Oldra tenēteʒ ꝙ dispositio hui⁹.c.hʒ locū siue curia romana sit citra vƚ vltra mõtes.duʒ modo elect⁹ multū distet a curia ⁊ ,ppterea not.hūc tex.ad hoc ꝙ dispensatio extēdiƚ qñ est clausa i corpore iuris.

Zacharias.

¶ Erat Rome. adde p modū incidētis qđ papa nõ dʒ sine cã trãsferre sedē suã de romana ciuitate ita not.Inn.in.c. exposuit.j.đ dila. Jo.an.i.c.fundamēta.de ele.li.vj. iste in . c.ego. col. iij.v.ex hoc.de iureiuran.⁊ ibidem Feli.co.fi.v.i ter. ibi apostoloruʒ. Anto.Francisc.

f ¶ Uide ad h an papa possit mutare sedē de vrbe ad aliū locū:alb. de rosa.in.l.iij.C. de sum.tri.⁊ fi.ca. ⁊ gñaliter de potestate pape vide gl.i.c.sicut vnire. de exces.pla.⁊ i.c. ꝙ traslationē.de offi.lega.⁊ in cle. ij.in prin.de reli. domi.⁊ vide bal. in.l . si testm.et in auƚ.hoc iter liberos.C.de testa .et in.l.eã quã.C . de fideicõ.⁊ in ti. de pace constan.i.§. liberatio.in vsib⁹ feud.⁊ in pe.vsus feu.in.j.diui.in v. aliqua sʒ pauca.

g ¶ Hoc puilegio. Adđ qđ late voluit Oldra.explicans intellectum huius.c.consi.ix,

a ⁂Sebasti. Sapia. ¶ Intẽtiõi. ¶ Hec omnia ⁊ plura alia refert do. Franciscus Curtius senior in consi. ix. Ticinensi statuto colũ. viij. ⁊ ix.

b ⁂Sebast. Sapia. ¶ Imperatoris. Vide Salicet. in l. bene a zenone. co. j. ad quatuor se. C. de q̃dri. prescri. vbi late an iperator añ coronationẽ possit administrare. vide feli. in c. eã te. col. ij. s. de rescrip.

c ¶ Administrare Adde late Old. consi. clxxx. zacharias. ¶ Adde ꝙ ad h̃ vt dictum procedat tria concurrant op. scz quod sit in ꝯcordia electus immediate ecclesie capitulo subiecte. et quod sit extra italiã cõstitutus nisi forte curia eis montes resideret vt plene per Card. Mandag. ĩ tracta. suo de elec. j. parte. c. lvj. de hoc latius per Bertha. de fir. in suo tracta. de ep̃o. parte. iiij. in princi. lib. iij. q. iij. cum pluribus seq. Oldr. consil. cclvj. ⁊ cõsi. cxcj. Ro. cõsil. cccxxx. col. v. versi. qd vltimum. Spec. in ti. de rescrip. presenta. §. fin. versi. itez qd obtentũ. vbi etiaz quid in papa imperatore: ⁊ alijs multis et ibi Ioan. and. ad ipsum.

d ¶ Valet. Adde Oldr. cõsil. cxlvj.

e ¶ Prelatura. ad de qd voluit lap. alle. lxxxix. ⁊ lxxviij.

⁂Sebasti. Sapia.

f ¶ Sed si. Vide Alexã. in cõsilio. a cxx. ponderatis narratis. colũ. ij. in fi. in. v. volu. et Are. in l. quoties ff. de acqui. here.

optima ⁊ eaz originaliter tenuit Io. de fantusijs dicens ꝙ causa finalis huius priuilegij fuit lõga distãtia a curia romana. ⁊ qd illa verba tex. vide licet vltra italiam cõstituti. fuerunt posita causa exempli: ⁊ ea que dicuntur causa exempli nõ hñt restringere dispositionem et no. in cap. j. ne cle. vel mona. Et hãc opi. fuit olim secut⁹ domin⁹ meus do. Card. sed postea ab hac opi. recessit q̃ difficile esset determinare qui dicant̃ valde remoti. vñ dicit quod cũ iste text. sit correctorius non debeat extendi vltra terminos litere etiam per indẽnitatem rationis. vt no. gl. in c. idẽnitatibus. in. §. ceterum. j. e. li. vj. quod etiaz voluit bar. in aut̃. quas actiones. C. de sac. sanc. eccl. vnde cõcludit ipse ꝙ oẽs vltramõtani gaudẽt hoc priuilegio siue sint vicini siue ꝓpinqui. Et ꝙ illa verba tex. vltra italiã cõstituti: fuerũt oppposita nõ cã exẽpli: 13 tãq̃ dantia formã priuilegio. sed hoc dictuz mihi nõ placet est eñ potius imponere legẽ verbis q̃ rebus cõtra. c. cõmissa. j. e. li. vj. Itẽ ṡm hoc dictum nunq̃ haberet locum iste tex. ĩ italicis curia existẽte vltra mõtes: deficerent eñ verba. quod est ꝯtra mẽtem huius. c. qd nõ h3 priuilegiare ecclesias vltramontanas sed dei ecclesias in genere: vt p3 ibi propter necessitates ecclesiarum. vnde dicerẽ concludendo ꝙ vbicũq3 cõcurrit distantia locorum saltem tãta quãta est a romana ciuitate vsq3 ad terminos italie ⁊ exẽptio electoruz ꝙ semp hẽat locũ iste tex. vñ si curia est vltra montes: dicerẽ ꝙ italici et vltramõtani valde remoti gaudeãt h̃ priuilegio. Si v̊o curia est ĩ italia tũc italici nõ gaudent hoc priuilegio: q̃ non est italia tam magna prouĩcia vt existentes in italia dicantur valde remoti quo ad istud priuilegium obtinendũ vt text. hic clare innuit. 6 † Nec ob. si dicat̃ ꝙ istud ius tãq̃ correctiuũ non debeat extẽdi vltra terminos lr̃e. Ad hoc eñ rñdeo duobus modis primo ꝙ illud dictũ nõ habet locũ vbi rõ legis exprimit̃ in lege: q̃ tũc ad limites rõnis debet extẽdi ius quantũcũq3 correctiuũ. vt no. Bal. in aut̃. quas actiones. C. d̃ sacrosan. eccl. quinimo vbi cõcurrit omnimoda eadem ratio non ꝓprie fit ibi extẽsio: sed ex mẽte legis comprehenditur oĩs casus in quo cõcurrit illa ratio: vt dicit glo. sing. in ca. j. de tẽpo. ordi. lib. vj. ꝓbatur rõne. nam lex non cõsistit in verbis sed in sui. rõne. nam verba deseruiũt intentioni[a] ⁊ non econtra: vt in. c. secundo requiris. de app. ⁊ in c. intelligentia. de verb. signi. ⁊ in. l. nõ dubiũ. C. de legi. ⁊ in regula fi. ⁊ ibi per Dy. de regu. iuris lib. vj. vt notanter dixit Bald. in. l. maximum vitium. C. de libe. prete. ⁊ in. l. scire oportet. ff. de execu. tut. sic eñ se habet rõ legis ad v̊ba legis sicut anima ad corpus: vnde sicut anima dominatur corpori: ita ratio verbis. quinimo voluit idem Bal. in. d. l. maximum vitiuz. ⁊ post Cy. in. d. l. non dubiũ: qd etiã si ratio non sit expressa in lege ex quo non potest coniecturari nisi vnica ⁊ naturalis ratio ipsi⁹ legis: debet fieri extensio ad limites rõnis presumpte. hic autẽ in tex. nostro satis apparet de ratione huius priuilegij. emanauit enim ꝓpter magnã distantiam ne ecclesie patiantur interim detrimẽtum in spiritualibus ⁊ temporalibus. Secũdo p̃ncipaliter potest responderi qd cum istud ius priuilegiatiuum emanauerit in fauorem ecclesiarũ nõ debet restringi licet sit correctiuuz vel penale: sed extendi fauore ecclesiarum. vt dicit glo. no. in cap. sciant cuncti. j. eo. lib. vj. et Ioan. and. in capi. fin. j. eod. titu. ⁊ lib. Et per predicta dicerem ꝙ si electus non multum distaret a curia romana tamen propter viarum discrimina nõ posset ire nec mittere de proximo pro confirmatione obtinẽda qd haberet locum istud priuilegiuz: quia licet verba deficiant non deficit mens ⁊ ratio legis, naz eadẽ ratio est in non multũ remoto qui propter impedimentum non potest ire nec mittere ad curiam que est in loco valde remoto. ⁊ pro hoc facit in ar. ho. tex. in lege tutor qui repto. ff. de admini. tuto. ibi tutor administrat necessitate instante añ confectum inuentariũ ad. idem. xvij. q. iiij. in ca. nullus. et quod not. Pau. in clemẽ. j. de rebus eccle. non alie. ⁊ faciunt ad questionem quam tangam in gloss. sequẽ.

10 ¶ In glo. fi. ibi: ⁊ in romano pontifice: defertur enim sibi plenum ius ex sola electione: quia non habet superiorẽ a quo petatur electiõis cõfirmatio: vt in cap. licet in fi. s. eodem. Adde tertium casus in electiõe abbatisse: quod intellige prout habetur in ca. indemnitatibus. §. si vero. j. eodem libr. vj. Est ⁊ quartus casus in electione imperatoris[b]: nam saltem ex cõsuetudine hodie est introductum vt elect⁹ possit immediate administrare.[c] de quo vide glos. plenã et no. in cle. romani. de iureiurando. potest addi et quintus casus cum consuetudo tribuit ius plenum ex sola electione: ita quod non requiratur alia cõfirmatio: vt hodie est videre in electiõe rectoris scholarium: nõ enim recipit cõfirmationem ab aliquo. ⁊ quod valeat talis consuetudo: tenet Bal. in autẽ. habita. C. ne fi. pro pa. Regulariter electus ab vniuersitate etiã seculari debet confirmari a superiore: vt est glo. not. in. l. priuatorum. C. de iurisdi. om. iudi. et tenet Bald. in dicta autenti. habita. ¶ Dubito tamẽ an valeat consuetudo in dignitatibus habentibus curam animarũ p id quod legitur et not. in ca. cũ venerabilis. de consuetu. Posset tamẽ sic distingui: quod aut cõsuetudo tribuit plenum ius electo ex sola electione: ita ꝙ ipsa electio habet vim prouisionis seu electionis ⁊ confirmationis: et tunc valet[d] cõsuetudo. nam poterunt electores p̃scribere istud ius prouidendi. argumen. in. c. cum dilectus. s. de cõsue. Aut habet consuetudo vt electus administret ante cõfirmationẽ quam tamen teneatur a superiore petere. ⁊ tunc non valet talis cõsuetudo: quia põt esse damnosa ecclesijs: quia nõnunquam cõtingeret ꝙ indign⁹ administraret. ad hoc. cap. j. s. de consue. ⁊ facit. c. auaritie. j. eodem lib. ⁊ s. in cap. qualiter. ¶ In eadem gloss. ibi sed contra videtur: concludit ergo glo. istud ius non habere locum in electis qui recognoscunt alium superiorem p̃ter romanũ pontificem: et cum hac glo. transeunt hic cõmuniter doct. Sed credo per ea que dixit. s. in preceden. glos. posse sustẽtari contrarium: quia licet hoc capit. contineat priuilegium: est tamẽ redactum in corpus iuris nec fuit mẽs pape priuilegiare exemptos ratiõe exemptionis. sed propter necessitatem ⁊ vtilitatem ecclesiarũ considerans quod exempti nõnunq̃ sunt valde remoti a romana curia quod de facili nõ cõtingit in nonexemptis respectu superiorum suorum: sed vbi casus contingeret non video quare istud cap. meis. non debeat habere locum cũ sit fauorabile ipsis ecclesijs. vt. s. plenius dixi. ¶ In ea. glo. ibi sed contrarium verum est in hoc casu. nota bene hãc particulã glo. cum qua trãseunt communiter hic docto. Et ad contraria respn. ꝙ procedunt vbi electus nõ habuit vim potestatem administrandi a superiore nec autoritatem cõfirmationis: vel quando precessisset sentẽtia condemnationis vel inhibito superioris vel notoria suspẽsio. tunc enim non tenerent gesta. vt in cap. veritatis in fin. de do. et cõtuma. xxxiij. distinc. in cap. verum. 11 † Et vt habeas latius hanc materiam expediendo glo. Innocen. ⁊ Compost. diuido eam in duos articulos. Primus est nunquid gesta ab eo qui se gerebat pro prelato teneant vel sint reuocanda si postmodum deijciatur ab illa prelatura[e] secũdus articulus. nunquid contra eum qui gerit se pro prelato alicuius ecclesie agẽte pro iurib⁹ ipsius ecclesie possit obijci defectus tituli vel aliquod crimen ad effectum repellendi eum ab agẽdo. Primo procedam enumerando aliquos casus. Et primus casus sit quando gerebat se pro p̃lato tamen non erat in possessione: ⁊ tũc indubitatur non valẽt gesta. argumen. in cap. consultationibus ⁊ quod ibi not. de iurepatronat⁹ nec hoc casu cõmunis error sustinere gesta ex q̃ deficit possessio. Ad hoc quod legitur et nota. in. l. barbarius. ff. de officio preto. et in. c. cum dilectus. j. de religiosis domibus. ⁊ facit quod nota. Innocen. in capi. ij. de in integrum restitutione. ⁊ in capi. in literis. de restitutione spoliato. et facit gloss. hic in eo quod ponderat istum non fuisse in quasi possessiõe etiã si credatur verus prelatus nõ tenent gesta in dãnum ecclesie. vnde isti soluentes non liberãtur nisi cũ eo ꝯtraxissent: vt in. l. si vt bona. ff. de ꝯdi. indebi. ⁊ ibi per Bar. ⁊ Innoc. in. d. c. in literis. vnde si intrusus aliqd alienauit d3 id reuocari. vt ĩ. c. alienatiões. xij. qd. ij. vbi ho. tex. ⁊ ibi per glo. ⁊ Archid.[f] Sed si aliquem cõtractum fecisset de rebus ecclesie puta locanda: tunc pensionem sibi soluẽtes essent liberati: q̃ solũ erãt obligati rõne ꝯct⁹ initi cuz intruso. vt in. d. l. si v̊ba. ⁊ no. Inn. in. d. c. in literis secus si fuissent pensionarij ecclesie ex contractu prius inito cũ p̃decessore: q̃ tunc nõ liberarẽtur soluendo intruso: vt p bart. ⁊ Inno. in locis p̃alleg. nec cõmunis error iuuat ex quo deest autoritas supioris. nã. l. barbarius. p̃alle. fundat se super cõi errore ⁊ sup autoritate superioris. nã ille seruu⁹ q putabat̃ liber habuit offm̃ a superiore: ⁊ sic cõcurrebãt ibi duo. s. autoritas superioris ⁊ cõis error. secus aũt vbi adesset vnum tantum: vt tenuit hic Inn. ⁊ bene. ⁊ bal. ĩ repe. d. l. barbarius Pro hoc facit gl. que ponderat istum fuisse in quasi possessione p̃lationis de licentia pape: ⁊ qd p prelato habitus est. Nec ob. c. querela. eo. et c. consultationib⁹ prealle. in quib⁹ patet ꝙ sufficit sola possessio ad validitatem actus. nam illa iura loquuntur quando ius non resistit possessioni sicut in casu nostro. non enim potest quis administrare ex sola

possessione

a possessione[a] nisi habeat autoritatem superioris. vt in regula beneficiū.
b de re.iur.lib.vj.⁊.c.ex frequentibus.de insti. ¶ Tertius casus[b] cū quis se gerit pro prelato ⁊ habuit confirmationē a superiore: sed ex aliquo defectu nō tenuit confirmatio vel electio: ⁊ tunc gesta per istū nō debēt retractari ex quo alias legitime gesta sunt cū hic ꝯcurrat autoritas superioris ⁊ cōis error vñ sum⁹ in casu.l.barbarius.preal.⁊ facit tex.iij. q.vij.§.tria.ver.verū.⁊ in.l.si arbiter.C.de sen.⁊ interlo.om.iu.vbi lȝ sententia lata a delegato q putabat liber lȝ postea appareat eū fuisse seruum si ergo tenēt gesta a delegato ꝑpter cōeȝ errorē ⁊ autoritatē superioris multofortius debent tenere in ordinario in cuius officio versat maior vtilitas publica: ⁊ idem dicēdū in.q.huius gl. Nā ex quo iste electus habebat ptātē administrādi autoritate superioris vel hui⁹ iuris debēt tenere oia gesta alias legitime fctā: lȝ postea cassetur sua electio vel pronuncietur nulla. ⁊ intelligo qñ cōmunis error cōcurrebat: vt quia putabatur communiter eum esse legitime electū: qd etiā sentit ista glo. ¶ Quartus casus principalis cū is q gerebat se ꝑ plato fuit electus ⁊ cōfirmatus seu ꝓuisus per superiorē tñ postea aliquid gerit propter quod fuit priuat⁹ ipso facto prelatura: puta quia incidit in heresim.viij. distin.quo iure: ⁊ tūc si ista priuatio fuit occulta tenēt oia gesta. Et idē videtur quādo dubitatur de priuatiōe nam ex quo tolerabatur in officio debēt tenere oia acta interim gesta: vt in.c.nonne.viij.qō.iiij.et ibi p Archi. Sed si suspēsio vel priuatio esset notoria vel inhibitio superioris precessisset tunc nō tenerent gesta. vt in.c.veritatis.de dolo ⁊ côtu-
13 ma.⁊ in.§.verum.xxxij.disti. ¶ †Quid autem in gestis ab excōicato ꝑsertim in spiritualibus vide ꝙ plene dixi.in.d.ca.veritatis. ⁊ hec sufficiāt circa primum membrum. ¶ Quo ad scdm nunqd cōtra istū agē-
c tē possit obijci de defectu tituli[c] vel de aliquo crimine dic qd aut nō est in possessione prelature: ⁊ tūc potest opponi quod non habet titulum saltem legitimum: ⁊ sibi asserenti contrarium incūbit onus probandi: vt no.do.de Ro.decisi.iiij.⁊ hoc procedit tenēdo opi.illā ꝙ elect⁹ cōfirmat⁹ possit administrare: lȝ nō sit in possessione.de qua plene dixi in
14 ca.transmissam.s.e. †aut nō est in possessiōe prelature: ⁊ tūc si possessio est recens tenetur probare titulum: vt notatur per Jo.and.post.Inno. ⁊ Hostien.in.c.j.de conces.preben.li.vj.et per do.de Ro.deci.ꝑ alle.sic limita dictum Compo.⁊ doc.hic dum sentiunt ꝙ si cōtra platū remotū excipitur in curia de defectu tituli quod sufficiat probare possessionē nam dȝ intelligi quādo possessio nō est recēs. si vō possessio est antiqua tūc nō obstat exceptio defect⁹ tituli: quia ex quo superior suus eū lōgo tēpore in possessiōe sustinuit: presumit ꝙ habuerit titulū verū hec presumptio transfundit onus probandi in aduersariū vt in.c.vnico.vt eccle.benefi.⁊ per Jo.an.⁊ domi.de Ro.in locis preallega. Hoc verū nisi talis possessio patiatur ipsum super titulo.nam tūc est presumptio contra eum ideo potest sibi obijci in iudicio ꝙ non habet titulū. satis est tamen ꝓbare aliqualiter de titulo ad effectum agēdi: vt in.c.veniēs el.ij.j.de testi.⁊ tenent dñi de ro.in prealleg.decisio. in fi. Si autē opponeretur ꝙ nō hȝ titulum legitimum.nō tñ negat oino titulus et talis exceptio non debet admitti ꝑm Cōpost.hic. Quia omnia gesta tenent ex quo intercessit autoritas superioris et est in possessione prelature.vt s.dixi.nec debet admitti exceptio criminis: quia ex quo toleratur in platura valent oia gesta.vt in.d.c.nōne.⁊ ibi p archi.facit quod no.Inno. in.capit.inter dilectos.de exces.prela.exceptio vero excōmunicatiōis
d etiam si nō sit notoria dȝ admitti ꝑpter periculum cōmunionis[d] scdm Innoc.⁊ compost.quod satis plȝ.onus tñ ꝓbādi incūbit opponēti: vt
15 in.c.pia.de excep.lib.vj. ¶ †Nec ob.si dicatur ꝙ cōtra testē toleratum admittit exceptio criminis: vt i.c.super eo.⁊.c.testimonium.j.de te. Ad hoc eñ no.rñdet Inno.ꝙ aliud in teste licet testificari in se sit publicū officium: testis tñ non reddit testimonium ratione publici officij qd hȝ ideo in teste non operatur tollerantia. sed secus in prelato qui hȝ publi-
16 cum officium.⁊ ad predicta adde quod no.Spe.in ti.de ac.§.j. ¶ †Et in fi.gl.no.bene hanc vltimā qōnē glos.ex quo collige qd ex cōtractu gesto cum intruso nomine ecclesie potest eo remoto ver⁹ prelatus agere. ar.in.l.si vt proponis.C.de rei vēd.⁊ hoc firmauit bar.in.d.l.si vrbana. insi. ⁊ habes glo.similem in.c.j.j.de schismati. Hostiē.tñ voluit limitare glo.vt procedat in diuersis ꝯctibus initis per intrusum cū diuersis ꝑsonis: vt tunc teneant cōtractus initi in fauorez ecclesie secus in illis q afferunt dānū.nec debet fieri compensatio dāni ⁊ commodi ex quo diuerse sunt persone secus dic in diuersis contractibus initis cū eodē. quia tunc dȝ fieri cōpensatio. Sed Jo.and.tenet etiam in hoc casu cū gl. vt in diuersis cōtractibus nunꝙ fiat compensatio lȝ cū eadem ꝑsona sint gesta. secus in vno cōtractu cū eodē gesto: nam tūc nō potest ecclesia recipere partem in fauorez suū ⁊ reijcere pro parte alia: quia vnus ⁊ idē ꝯctus non dȝ claudicare: aut enim totus cassabitur. aut sustinebitur. ar. ho.in.l.qd si minor.⁊ in.l.etiam.ff.de mino.xxv.anno.⁊ facit.c.j.in fi.j.de in integ.resti. ⁊ hoc satis placet. Abbas

1 ☞ Expense que fiunt in negotio electionis debent restitui postea ab elect.3.5.7.
2 Capitulum non debet occupare bona prelature: prelato mortuo: ⁊ qs debet ea custodire: vide in nu.8.
4 Visitatio quā faciunt prelati dȝ fieri expensis subditoruȝ q visitantur.
6 Expense que fiunt in funeralibus prelatorum: aut fiant de bonis pre-

a ¶ Ex sola possessione. Adde Fede.de se.consi.lxi.
b ☙ Sebast. Sapia. ¶ Terti⁹ casus. Vide Jaco. de belloui.in dispu. sua incipit.cauet aliquo iure quā ponit post.l.ij.C.quō ⁊ qñ iudex. vbi querit si aliquo iure cauet ꝙ electio vel collatio dignitatis vel honoris vel officio debeat fieri cum certa solennitate ⁊ aliquis talē dignitatem vel officiū obtinuerit nō seruata ista solennitate: an existēs in illa dignitate multo tempore si gessit multa teneant. tandē concludit ꝙ nō quia deficit illa solennitas.

lature vel de patrimonio defuncti.

VT preterite. Expense necessarie quas facit capitulum ꝑ electione prelati: de bonis prelature debent fieri vel reddi. Primo ponit dictū quod secūdo determinat ibi: dūmodo. ¶ Casus literalis. Statuit papa i ca. isto vt expense necessarie que fiunt vacāte ecclia per capitulum pro negotio electionis de bonis episcopatus siue patriarchatus integraliter resti-
c tuātur dummodo canonici non occupent bona episcopatus post decessum prelati. Bernard.
1 ¶ †No.primo ꝙ capitulum non tenetur ex pro-
d prijs redditibus facere expensas pro electiōis negotio cum procurent vtilitatem prelature. et ad hoc quotidie solet allegari iste text.et vide alium text.bonum in.c.cupientes.in.§.penulti.j. eodem
e libr.vj. ¶ Secundo nota.ibi fiant vel reddātur. duas practicas in huiusmodi expēsis habēdas potest enim capitulū sede vacante capere de redditibus ipsius prelature tantum quod sufficiat pro expensis. hoc innuit textus ibi dum dicit fiant. Potest et secundo expendere capitulum de proprijs redditibus ⁊ postea repetere ex bonis prelature puta a prelato nouiter creato ⁊ hoc innuit text. in verbo reddatur.et vtrunqȝ modum sentiunt hic docto.⁊ clarius Archidia.in.c.finali
2 lxiij.distinct. ¶ †Tertio not.quod sede vacante non potest capituluȝ occupare bona prelature: ⁊ contra occupātes sunt hodie prodite pene de quibus in cap.quia sepe.j.eodem.li.vj.in.c. presenti. de offi.ordi.lib.vj.⁊ facit quod habetur in clemē. statutum.j.eodem. ¶ Vltimo no.hic docto.quod licet collegium eligentium possit cōstitui ex diuersis ecclesijs ad actum electionis: tamen solum capitulum ecclesie vacantis prosequetur negotium electionis iam facte. hoc videtur probari hic iuncto.c.scriptum.s.eodem.nam in electione patriarche constantinopolitani concurrunt ad eligendū clerici aliarum ecclesiarum: vt in dicto.c. scriptū et tamen solum capitulum constantinopolitane ecclesie prosequitur hoc negotium electionis.
¶ Aduerte quia hoc dictum simpliciter nō probatur ex istis iuribus.nam in.c.scriptum.illi clerici aliarum ecclesiarum fuerūt admissi ex gratia ad actum electionis vnde electione facta nō possunt aliquod ius pretendere cum sint functi gratia eis facta. argument.in.c.literas.de restitutio. spoliato. sed vbi ex consuetudine vel priuilegio forinseci haberent ius eligendi vna cum capitulū ecclesie vacantis: crederem quod etiam forinseci clerici possunt prosequi negotium electionis: quia ex quo habent ius eligendi interest eorum vt electio habeat effectum. ad hoc quod legitur ⁊
3 no.in.c.ij.de in inte.resti. ¶ †In gloss.j.ibi: vel alias gloss.non aperit an qualitercunque fiant expense in negotio electionis possint peti de bonis plature.
e [e] Nam debes scire quod quandoqȝ fiūt expense pro electione fienda: puta in vocandis canonicis absentibus vel pro tabelliōe qui solet vocari vt conficiat instrumentum super ipsa electione funda: vel in consulendo iurisperitos. Quandoqȝ fiunt pro electione facta promouenda: puta vt obtineatur confirmatio: vel vt electus consentiat electioni iam facte qui est absens a loco vbi facta est electio. Vincen. fuit hic in singulari opi. dicens ꝙ expense pro electiōe facta vel fiēda debent fieri ex bonis capituli quia capitulū in eligēdo exercet officiuȝ suum ⁊ vtilitatē suā ⁊ punitur si non eligit: vt in.c.ne pro defectu.s.eod. Sed expense fiende pro electione iaȝ facta promouenda debēt deduci de bonis prelature et in istis expensis intellexit istum textum. Sed compos. tenuit contrarium hic dicens ꝙ indistincte expēse debē-

c ¶ Tituli. Adde vt per fede.consilio.ciij.
d ¶ Cōmuniōis. Adde vt per Ludo. Romanū cōsi.ccclxxxvij.
e ¶ Prelature. ad de fede.cōsi.cxix. vbi ponit qualiter probent ⁊ ad materiam vide old. cōsil.xxvij.

fieri,de bonis prelature cum tert.hoc generaliter
dicat p electionis negotio &c.nec restringit se cir
4 ca electionē iam factam promouēdam.† Nec ob.
motiuū Uincē.qr sepe quis facit expēsis alterius
id ad qd tenet:vt patet in visitatione prelati.nam
visitat expēsis subditorū: vt in.c.cum ex officij.de
prescript.Idem patet in consecratione ecclesie:lz
etiam prelat⁹ teneatur ꝯsecrare ecclesias sibi sub
iectas nihilominus potest exigere procur.vt in.c.
cum sit romana.j.de simo.Uincē.tñ dicebat illos
casus esse speciales.Archid.in.d.cap.si.lxiij.di.
videtur sequi Compost.hic.& cum eo trāseūt hic
doc.scribentes.et mihi placet hoc dictum:quia of
ficium capituli in eligēdo nō debet sibi esse dāno
sum:vt in.c.cum expediat.j.eod.li.vj.Itē eligēdo
capitulum gerit negotium p̄lature.ergo debet re
petere expensas ab ipsa prelatura vt in.c.cum p
5 causa.j.de procu.†et per hoc soluitur alia q̄stio
nunquid iste expense pro negotio electionis fiēde
seu facte debeāt deduci de bonis prelature tātū:
an de de bonis omnium subditorū:vt sic quelibet
ecclesia subdita teneat contribuere. Hostien.hic
multum instat:& finaliter cōcludit q in hoc seruā
da est cōsuetudo que est optima legū interpres:
vt in.c.cum dilectus.de consue.& in.l.de quib⁹.ff.
de legi.& posset adduci iste tex.secūdū eū q debet
fieri electio de bonis omniū subditorū per illa v
ba de bonis patriarchatus fiant totaliter expone
do verbum totaliter.i.cōmuniter.Sed si non po
test apparere de consuetudine dixit illas fiēdas
de bonis prelature vacantis:qr ipsis principali
a ter interest nisi expense[a] essent graues multū.qr tūc
debent subditi cōtribuere:cum teneantur ad cha
ritatiuum subsidium:vt in ca.cū apostolus.j.de
cēsi.Sed mihi hec questio videtur indubia p istū
tex.in fi.cū dicit quod expense debēt reddi de bo
nis patriarchat⁹ dummodo canonici nō occupa
uerint decedentis patriarche bona.& sic loquitur
tert.de bonis patriarche tantum.Idem videtur
aperte velle tex.in.c.cupientes.in.§.pe.j.eo.lib.vj.
vbi tex.dicit q debent fieri de bonis prelature.Et
per illum tert.potest solui alia questio que fit hic:
Et subijcitur in glos.nunquid iste tex.habeat lo
cū in electionib⁹ aliorū prelatorū cū loquat solū
de electione patriarche.& dicēdum quod sic pba
tur per illum tert.& ibi in.§.ad hec.in.d.c.cupien
tes satis benefacit pro p̄dicta opi.Uinc.vt ex bo
nis prelature deducantur expense p electiōe iam
facta promouenda non autem pro fienda.& pro
fecto hoc posset satis de iure sustineri licet prece
dēs opi.cōtraria sit cōmunior:qr ius eligēdi pre
latū fuit cōcessum capitulo in priuilegiū.cū olim
ius prouidendi spectaret ad superiorē.iuxta no.p
glo.in.c.q̄ q̄.j.e.li.vj.Capitulum ergo volens vt
priuilegio sibi concesso non debet ab alio require
re expēsas:quia videtur potius eligere vtēs iure
6 suo q̄ gerendo negotium alterius.¶ †Et ex pre
dictis potest dubitari de alia questiōe nūquid ex
b pense[b] fiende in exequijs prelati mortui debeant fi
eri de bonis prelature presertim si defunctus ha
bebat patrimonium in quo habuit extraneum he
redem.& in hac questione nunquam reperi autori
c tatem alicui⁹ antiqui.Sz do.Car.[c] in hoc breuis
sime dixit se credere q sint fiende ex bonis prelatu
re quia procedunt a negotio electionis.vt in.c.bo
ne.s.eod.el.ij.merito videntur pertinere ad ipsū
negotiū electionis.Sed ego hūc articulū dispu
taui plene:& incipit disputatio sempronius:& qua
tandem conclusi quod expense concernentes sola
tium seu remedium anime defuncti debent fieri ex
bonis prelature quantūcūq3 prelatus habuerit
ppriū.arg.optimum.in.c.apostolice.j.de donati.
&.xij.q.ij.bone rei.in quib⁹ patet quod potest epi
scopus dare centesimam redituum ecclie sue alte
ri inferiori p suis sepulturis magnificādis ad idē
c.vbi periculum.j.eo.li.vj.vbi disponitur qd mor
tuo papa tenētur ecclesie inferiores celebrare exe
quias q̄ q̄ ecclesia vniuersalis sit absoluta ab ei⁹
lege post eius mortem:ar.in.c.pe.& vlti.de secun.
nup.Ita dicēdum in p̄lato particulari q̄ ad eccle
siam suam:vt sic sit eadē ratio de parte quo ad partē sicut de toto quo
ad totum vt in.l.que de tota.ff.de rei vendi.& in.c.pastoralis.in.§.item
cum totum.j.de offic.deleg.Quedam expense fiunt ad cōsolationē et
pompam viuorum vt magnus apparatus funerum in vestib⁹ & alijs
similibus:& ista non puto deducenda ex bonis prelature.argumentum
eorum que habentur.xij.q.ij.anime defunctorum.& prosequere vt plene
8 dixi in dicta disputatiōe.¶ †In eadem gl.ibi dummodo maior pars
capituli certet pro electa & obtineat &c.pondera bene glos.videtur enī
duo regrere ad hoc,vt iste expense possint repeti ex bōis p̄lature plu
ribus electis in discordia.primo quod maior pars capituli certet pro
electo:& q obtineat.Sed tu vide hic quod notat Innocē.& plenius p
gloss.in dicto.capi.cupientes.in fi.Et breuiter conclude q si electio est
facta in concordia saltem quod vnus tatum sit electus a maiori parte
capituli:nec opponitur aliquid a minori parte tunc indubitanter ha
bet locū iste tex.& quod supra dictū est.& ad hoc facit tex.in.d.c.cupiē
tes.in.§.ad hec.Si vero plures sunt electi in discordia:tunc nō debent
ex bonis prelature capi expēse:sed si maior pars capituli ꝓsequit vnā
partē & obtinet:repetit postmodum illas expensas.idem si nō obtinet
dūmō vtiliter negotiū illud fuerit ꝓsecutus.s.maior pars:vt in.l.sz an
vltro.ff.de neg.gest.minor autē pars non repetit expēsas nisi obtineat
qr habet p̄sumptionē contra se cum ꝓsequatur maiore parte resistēte:
& dic vt plenius not.in.d.ca.cupientes.in fi.vide etiam p Oldr.in cōsil.
xxxij.vbi ꝓsequitur de postulato religioso ordinis mēdicātiū nūquid
debeat habere expensas de bonis prelature cū non habeat ppriū.et
sentit q sic.idem videtur de mēte glos.preallega.in fi.¶ In glo.si.in fi.
aduerte qr finis huius glo.videtur cōtrariari principio.nam in fi.sen
tit q bona occupata debent sufficere p expēsis:& sic q nō teneātur ca
nonici illa restituere.In principio vero sentit q ꝑpter occupationē de
bent cadere a iure suo.Io.an.dicit qd occupata cōputant in expensis.
de accusa.c.pe.& sic sentit q si expense excedunt q poterūt canonici il
las repetere quatenus excedunt.sed per hoc non respondetur ad moti
uum glos.in princi.formatum.Cōcluderē sic q aut capitulum vacāte
sede capit aliqua bona pro expēsis fiēdis in negotio electiōis:& pcedit
tunc opi.Io.an.aut capit aliqua bona iniuste illa occupādo & habent
locum pene cōtēte in.c.qr sepe.j.eo.libr.vj.aut capitulū prelato creato
& inuito occupat bona particularia alias pertinentia ad p̄latū p̄textu
expensarum iam factarum.& habet tūc locum principiū gl.vt debeant
isti occupātes per vim cadere a credito:qr si creditor capit vt rez debi
toris dz cadere a credito & iure suo & scdm hāc distinctionē puto hūc
8 text.in fi.intelligēdum.¶ †Ultimo hic queritur quis debet custodire
bona prelature vacantis.Sol.dicit hic Hosti.qd custodia ptinet ad
d economum[d] si quem habet vel ad capitulum & in defectum ipsius ad
metropolitanum:pbat in.c.non licent alicui.xij.q.ij.& vide de hac ma
teria quod dixi.in.c.bone.d app.& aliquid per Imo.in.c.vnico.vt eccl.
benefi.Dicit autem inter cetera hic Hosti.qd custodia bonorū eccle
sie vacātis pōt ex consuetudine competere aliquibus clericis.nō autē
laicis.xij.q.ij.de laicis.qd hoc profecto non probat de consuetudine:&
cōtra dictum Host.facit iudicio meo text.in.c.generali.j.eo.li.vj.vbi
tex.generaliter loquit presertim in.fi.& approbat ꝯsuetudinē in faculta
te custodiendi bona ecclesie vacantis.nec distinguit inter clericos.& fa
cit quod not.glo.c.iudicatum.lxxxix.distin.q̄ dicit quod cura rusticorū
& bonorum ecclesie temporalium potest committi laico.ad idē vid qd
dixi in.c.edoceri.de rescrip.sed dictum hosti.posset procedere quando
laicus pretextu consuetudinis vendicaret sibi locū in administratiōe
temporalium & spiritualiū:tunc enim puto consuetudinez non valere:
ar.in.d.c.iudicatū.&.xij.q.ij.hec hui⁹ placiti:& facit.c.causam.de p̄scri.
& debet is qui succedit in hac custodia facere inuentarium de omnibus
bonis ecclesie vt in.c.charitatē.xij.q.ij.& bōa ecclesie vsurpās cōmittit
e sacrilegium & furtum.[e] & nedum furtum simplex sed etiam peculatus &
dicitur peculat⁹ furtum factū de re publica:quod grauiori pene subij
citur.& de his vide bonum tex.xxij.q.iiij.quid ergo.& facit.xij.ques.ij.in
c.qui abstulerit.

1 ☞ Forma quotiescunq3 nō est seruata actus est ipso iure nullus.
2 Consentiens electioni de eo fiende incidit in ambitionem.3.5.
4 Peccatum non est male intelligere legem vel canonem.

Cum post. Electio post collationem ex interual
lo celebrata non valet.hoc dicit:scdm
opin.magis communem.Primo narrat factū electionis.
quā secūdo cassat ibi:quia.¶ Casus literalis.archiepisco
pus Lugduneñ.postulauit licentiam cedendi & obtinuit.post renūtia
tionem ipsius canonici Lugduneñ.premisso scrutinio publicatione &
collatione secuta prepositum suum ꝯcorditer elegerūt in archiepisco
pum electio presentata fuit domino pape examinatio electionis ꝓces
su inuenit papa quod post publicationem ꝯsensuum & collationis tra
ctatum electio non fuit statim facta:sed aliquandiu protracta:& ꝯsen
sus electi prius fuit requisitus:q̄ electus:& ideo papa electionez cassa
uit exigente iustitia solummodo propter inordinatum processuz:quia
non fuit forma seruata.Ber.¶ Not.primo ibi ꝯcorditer.iuncto text.
ibi.collationis tractatum:quod licet electio sit facta in concordia:ni
hilominus fienda est collatio non numeri ad numerum ex quo vnicus
est elect⁹

Sebasti.Sapia.
a ¶ Nisi expense. Faciunt not.per Ab.in.c.cū pro causa.j.d procu.vbi tenet q expē sas factas p vtili tate capituli non solū extraneus sz quilibet de eccle sia potest repete re a caplo.vid ēt Abb.in.c.d mul ta.d prebē.in.vj.vbi ponit an p̄la tus potest retine re expensas quas fecit d ꝓprio pa trimonio.

Sebasti.Sapia.
b ¶ Nunqd expense. Hāc qōnē la te examinat pet.de vbal.de pusio in tractatu cano nice epalis et pa rochialis.in vlti cha.vbi incipit a papa & q̄rit d sin gulis:cuius expē sis debeant fune rari.

c ¶ Do.Cardina. Adde videndū eius cōsil.cxxvij.

d ¶ Ad economū. add quod voluit Lap.alle.lxxxj.

e ¶ Et furtū.adde ancha.late consi lio.clvij.

a ¶ Ipso iure: Adde illud pō voluit Bal.in pulchra.q.in.l.j.ff.de libe. ꝛ posth.vbi dixit ꝙ si in aliquo actu nō seruat̃ forma actus est nullus: ꝛ ibi sequit̃ late do. Alex.de quo etiā per do.Franc.cur.in cōsi.xlvj.in iiij.col.ꝛ latius in cōsi.xlix.in.vij.colū.ver.vbicūqꝫ enim ꝛc.vide per Feli.in.c.ad aures.in ver.nona cōclusio.de rescri.vide aliqd p Bar.in l.qui bonafide.§.qui alieno.in pe.colū.versi.sed qd si.ff.de dā.infec.ꝛ vide istum in.cu-mana.in.x.no.j̄ e.p forma vo tūc itelligit̃ aliqd eē itroductū:qñ lex vtra p̄cedit actū annullādo nō ser natatali solēnitate.ita elegāter dixit.d.Ang.de periglis de pusioin repe.l.nemo pōt l.iij.col.ff.de le.j.Aeneas falco. Anto.Francis. ¶ Circa hoc qō sic dicit̃ de forma addas qō forma nō seruata facit actū haberi p infecto vt p.d.Car. in cle.j.in.§.j.in.x.q.de re.eccle.non alie.p.c.vides.x.dist.ꝛ ppterea dicit ꝙ forma non seruata infringit alienationem rei ecclīastice.ꝛ eodē mō infringit alienationē rei ciuitatis.vt plene p Alex.cōsi.j.i.iiij.parte cōsi.ꝛ adde ꝙ forma data cēset a statuto p̄hibitiuo:lꝫ statutū vltra nō p̄cedat annullādo actū.vt dixit Bal.in.l.nō dubiū.in.ii.et antepe.col.C.de legi.ꝛ Salic.in.l.statutis.C.d sen.ex peri.reci.ꝛ idē Bal.in.l.certa.C.qñ p̄uo.nō est ne.tñ Bal.in.l.si qs decurio.C.de fal.p gl.ibi tꝫ ꝯtrium dicēs ꝙ gesta gebelini electi ad officiū valēt lꝫ statutū p̄hibeat eū esse i officio ꝛ vltra nō p̄cedat annullādo tñ Ale.in cōs.xxiiij.i.iiij.parte cōs.dicit ꝙ act⁹ nō valet qñ fit ꝯ p̄hibitionē statuti etiā si statutū nō annullat de quo etiaꝫ per Alex.cōs.xxxv.i iiij.parte.ꝛ in.l.j.ff.de libe.ꝛ postbu.ꝛ ideo dicebat Bal.in.l.cōparatiōes.in.ij.col.C.de fide instr.ꝙ forma tradita a lege i dubio est de substātia ita vt omissa vitiet actū.de quo etiā p Bal.in.l.j.C.vt in pos.leg.ꝛ in.l.siruto.C.in q.cau.in integ.rest.nō est neces.Et adde ꝙ forma dr̃ tradita a lege vel a statuto qñ requirit̃ aliqd fieri ante actū vel in ipo actu:qr eo nō fctō iuxta dispositionē legis actus est null⁹ ipso iure.vt in aut.hoc ius porrectū.C.de sac.san.eccle.ꝛ in.l.cū hi.§.si pretor.ff.de trāsac.ꝛ i.l.hac cōsultissima.in prin.C.de testa.ꝛ vide bo.gl.in.c.dudū.hoc eo.tit.ꝛ vide Pau.de ca.in cōsi.lxxj.id aūt qō pōt ex interuallo iteruenire ad actū nō dicit̃ requiri p forma.ita Bar.post gl.in.l.vniuersa.C.de p̄ci.impe.offe.ꝛ hr̃ p Ale.in.d.l.j.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ tenemēti ꝙ forma data a lege vl̃ statuto dꝫ seruari etiā a rustico:muliere ꝛ minore:fꝫ Bal.in.l.iuris.in.fi.C.qui admi.ab bo.possessio.pos.et dixit Spe.i ti.de aduo.in.§.v.i vs.cū autē.ꝙ si deficit forma in p̄uilegio res caret p̄uilegio:ꝛ eodem mō defectus forme arguit falsitatem literarū apostolicaꝝ.vt dixit idem Spe.in tit.de rescri.p̄sen.in §.iiij.in prin.ꝛ tene mēti qō dixit do.Car.in cle.j.i xxx.q.ō decl.vbi distiguit iter formam traditam a iure:ꝛ formā traditā ab homine vel a principe.de quo etiā p eundē Card.in.c.cū delicta.de rescri.et p do.Alexā.in.l.cū lex.ff.de fide.ꝛ tene mēti ꝙ forma dꝫ seruari ad vnguē ꝛ specifice ꝛ nō p eqpollēs.ꝛ iō qñ statutum vel lex reqrit trinā citationē non sufficit vna citatio perēptoria:fm Bal.in.l.cessante.in vlti.col.C.quo ꝛ qñ ind.ꝛ habet̃ p Bart.in.l.nemini.C.de aduo.diuer.iudi.Et denique tene menti ꝙ si forma est tradita simul cū potestate alicui nō habēti potestatem faciendi actū si forma nō seruet̃ act⁹ nō valet:tñ actus valet etiā non seruata forma:qñ forma est tradita al's habēti potestatē faciēdi.gl.est reputata sing.quā ibi not.do.Card.in princ.de iurepa.in.vij.q.

est electus Compostel.tamen dicit ꝙ posset defēdi electio licet non sit collatio zeli ꝛ meriti:ex q̄ cōcors est.primū tamen dictum videtur placere Jo.an.ꝛ vide quod dixi in.c.quia propter.s̄.eod. nam prima opi videtur de mente istorꝫ iuriū ¶ †Ro.ij.ibi:cassauim⁹.ꝙ electio attētata ꝯtra formā substantialē nō est ipso iure nulla:sed venit cassāda:qō tenuit Hosti.in.d.c.quia propter.s̄.eo.ꝛ p se adducebat istum tex.sed contrarium communiter tenetur:scꝫ ꝙ sit nulla ipso iure a:vt plenius dixi in.d.c.quia propter.ꝛ istuꝫ tex.exponit Joan.and.id est cassam ꝛ irritam nuntiamus. ¶ Tertio ꝛ vltio no.ꝙ nō sufficit ad validitatē electionis seruare omnia contenta in dicto.c.quia propter.nisi seruētur fm ordinē ibi traditū:non enim sufficit facere electionem nec requirere consensum eligēdi nisi hec fiant b tempore debito:qō dixi in.d.c.quia propter. ¶ Oppo.contra tex.videtur enim ꝙ electio nō debeat vitiari licet sit aliquantulum protracta post publicationem consensuum ꝛ collationis tractatū:quia.c.quia p̄pter. videtur requirere vt publicatio votorum debeat mox fieri postꝙ ipsa vota fuerūt in scriptis redacta:nō autem requirit:vt post collationis tractatuꝫ mox fiat electio.vnde est ex quo istud nō enumeratur inter ea que sunt de substātialibus ipsi⁹ forme non debet vitiare electionem.arg.in.l.p̄cipimus.in fi.C.de appel.

2 †Sol.propter hoc ꝯtrarium etiam per.c.publicato.j̄.eo.in fi.variat̃ plurimum intellectus huius.c.Nam Goffre.Inno. Abb.ꝛ Compostel.tenent ꝙ electio nō fuit hic retractata ex ista ꝓtractiōe:seu ex dilata electiōe post collationis tractatū:sed quia iste electus cōsensit electioni de eo fiende:dicunt etiam ꝙ sola requisitio cōsensus non vitiat electionem qr bene potest requiri consensus eligēdi vt pateat de ipsius voluntate ne diu ecclesia vacet si iste postmodum electus non velit consentire.vnde cōcludunt ꝙ causa finalis huius cassationis fuit quia iste prepositus ꝯsensit anteꝙ fuisset electus Sꝫ Phili. Hosti.Jo.an.tenent contrariū:dicentes ꝙ nisi electio fiat statim post publicationem cōsensuum ꝛ collatiōis tractatum nō valet:primo per istum tex.qui videtur hoc aperte velle.Item quia fm Philip.illa dictio mox posita in.c.quia propter.circa publicationē fiendam videtur postmodū repetita dum subijcitur de electione fiēda arg.in.l.titia.§.idem respond.ff.de ver.obli.nam ea que dicunt̃ in p̄fationibus vident̃ postmoduꝫ repetita:vt ibi.ꝛ facit.c.apostol⁹.xxxij.q.vij.Itē fm Host.si publicatio debet fieri mox:poti⁹ electio debet statim fieri post collationis tractatū: nā ex multitudine scrutatorū posset abesse causa differēdi publicationē:ꝛ tñ ius requirit ꝙ statiꝫ fiat publicatio:vt in.c.quia p̄pter.sed nulla pōt subeē legitima causa differēdi electionē post publicationē consensuū ꝛ collationē habitam:ergo de mente iuris fuit vt etiā ista electio deberet statim sequi.fatent̃ tamen Phili.ꝛ Hosti.ꝙ mora naturalis ꝛ compendiosa nō habebit vitiare electionem.argu.in.l.cuꝫ antiquitas.C.de test.idem si post publicationē habitam diceretur missa de spiritusancto ꝛ tractaret̃ cōcordia:dūmodo non diuertatur ante electionē ad extraneos act⁹ sicut hic ꝯtingit.Et pro hoc intellectu ꝙ ex dilata electione fuerit facta hec cassatio:ꝛ non ex cōsensu prestito per electum.adducit Jo.an.istum tex.in fi.in eo quod cassat illam electionē ex inordinato processu dūtaxat:ꝛ sic nullo modo tangit vitiū electi.nam si iste cōsensisset in electionē incidisset i vitiū electiōis:ꝛ sic electio fuisset cassata p̄pter vitium ipsius electi. ¶ Sed aduerte qr gl.videt̃ sentire tertium intellectū:dicit enim ꝙ propter duas causas fuit cassata hec electio.primo quia electio fuit protracta secūdo qr cōsensus istius p̄positi fuit requisitus ante electionē ꝛ prestitus: vñ cōcludit ꝙ vtrūqꝫ istorū reddit formā inutilē:ꝛ profecto iste intellectus glo.magis cōuenit litere ꝙ precedens intellectus doc.sed gl.nō defendit lec.suā cōtra motiua superius facta.maxime per Jo.an.in eo qō subtiliter ponderauit tex. qui in causa cassatiōis fundat se sup inordinato processu dūtaxat:ꝛ nō tangit ambitionē ꝛ vitiū electi:sed ego defendēdo hūc intellectū gl.quia mihi videtur verissimus:dico ꝙ quelibet illarū causarū est sufficiens ad nullitatē electionis inducendā:ꝛ ꝙ vtraqꝫ cōcurrit hic.nā respectu more contracte inter electionē ꝛ collationē:videt̃ tex. apertus hic.secundo potest allegari tex.in.d.c.qr propter.nam ibi requirit̃ vt mox fiat publicatio cōsensuū propter finem electionis cōsequēde:vt patet ibi:is collatiōe habita eligat̃ ꝛc.parū ergo prodesset illico publicare scrutiniū vel collationē facere nisi statim postea sequeret̃ communis electio.cū omnia illa sint ordinata ad finem electionis:ꝛ hunc articulū tenet etiam gl.ibi:licet nō induxerit tex.mō predicto.respectu vero consensus requisiti ꝛ prestiti vel requisiti tm̄ videt̃ tex. hic:nam papa in p̄ncipio ante cassationē expressit istas duas causas:ergo a verbis litere non est recedēdū:ex quo nō cōstat de mēte ꝯtraria.ff.de leg.iij.l.non aliter.ꝛ in.c.fi.de verbo.sig.

3 †Nec ob. motiuū Jo.an.quia cōsensus hic electus nō fuit requisitus anteꝙ vota eligētiū redigerent̃ i scriptis vl̃ publicarent̃:quo casu potuisset iste notari de vitio ambitiōis:qr cōsensisset anteꝙ electores in ipsum cōsensissent:sꝫ hic solū dicit̃ ꝙ consensus istius fuit requisitus anteꝙ esset electus: idest anteꝙ sequeret̃ ꝯmunis electio in singularibus cōsensibus p̄stitis in scrutinijs:prout debet fieri sicut dixi in.c.quia p̄pter.vnde nō potest notari vitiū ambitionis ex quo omnes electores in ipsum consenserant in scrutinio:ꝛ sic erat vocat⁹ a deo ꝛ a fratribus.vt in.c.cum in iure.ꝛ qō ibi dicitur.s̄.eo.solum ergo consentiēdo añ electioneꝫ communiter factam fuit peccatū in forma.c.quia propter.s̄.eo.nō aūt in forma naturali ipsius electionis:nam fm ius naturale ꝛ morem antiquuꝫ nō esset necesse vt sequat̃ cōmunis electio:sed ex solis sensib⁹ singulariter p̄stitis resultat electio sicut hodie resultat in oībus electiōibus in quibus nō est seruāda forma.c.quia propter.vt not. Inno.in.d.c.cum in iure.ꝛ gl.in.c.sicut cum.j̄.eod. lib.vj.ꝛ facit singulariter qō not.Inno.in.c.quod sicut de elec.vbi dicit ꝙ solus consensus eligētiū est forma naturalis electiōis:quare cōcludo ꝙ si cōsensus est p̄stitus in scrutinio peccat̃ in forma dūtaxat.c.quia propter.nō aūt notat̃ cōsentiens aliqua ambitione:sed potius videt̃ errare in iure positiuo:quia ius naturale ꝛ primeuū nō requirebatur alia electio.

4 †Et vt singulariter dicit Inn. in.c.per tuas.el.ij.de simo.nō est peccatum male intelligere canonē cū sit de iure positiuo.vñ iste electus errauit in illa forma.c.quia propter.q̄ est de iure positiuo:merito dicit hic papa in fine qō cassabat idē electionē ex inordinato processu dū-

b ⁓Sebasti. Sapia. ¶ Hec fiant.Dicitur autē tempus incompetēs quando id quod fieri debet non potest cum deliberatiōe fieri.vt declarat Innocē.in.c.cum in veteri.ad fi.in ver.non competenti.hoc titulo. facit.l.penul.C.de tempo.in integ.resti.peten.ꝛ.l.j.C.de tempo.appe. no.Bal.in marga.sua in versi.tempus.ver.sexto.

ſarat peccatū iſtius electi:qꝛ habito reſpectu ad vtrāq3 cāz ſuperiꝰ allegata pceſſus dūtaxat fuit inordinatꝰ:qꝛ nō ſm ordinē.c.quia ꝓpter.factꝰ: qꝛ ille ordo requirit vt ſtatī fiat electio poſt collationē:nō aūt priꝰ dʒ reqri ꝯſenſus eligēdi.hic ꝟo fuit delata electio ⁊ ꝯſenſus reqſitus anq̄ reqrerēt cōis electio.Et ex iſtis iuſtificat tota iſta lr̄a quā opʒ dānare in aliquo ſm lec.doct.Hec ob.c. publicato.ſ.e.ſuper quo fundat primꝰ intellectꝰ Gof.⁊ ſequaciū.nā ibi electores in fraudē electi ꝓtrahebāt electionē:merito ſupioꝛ ꝑ ōt ꝯpellere electores vt perueniāt ad electionē nō obſtāte mora ꝯcta poſt collationē habitā ⁊ electionē ſecutā:⁊ hoc ne ſupplātet electus ab electoribus. Hic aūt tex.procedit qn̄ electores ſine fraude electi ex ignorātia vl' negligētia ſeu aliq̄ malitia differūt electionē poſt collationē habitā.hec autē mora dʒ vitiare electionē.vt hic.⁊ hoc idē no.i.d. c.publicato.iō Pe.⁊ Abb.dāt hic ꝯſiliū q̄ ſi tu faues electiōi pcures vt electio nō fiat:ex q̄ non fuit ſubſecuta icōtinēti:ſʒ pcures vt ſupioꝛ cōpellat electores ad eligēdū.vt in.d.c.publicato. Si ꝟo ſtas ꝯ electionē pcures vt electio ſubſequat poſt morā:qꝛ erit nl'la:vt hic pʒ.¶ Qualr̄ aūt dēat ſe habere electꝰ qn̄ reqrit vt ꝯſentiat electiōi de ſe facte.vid bona gl.viij.q.j.i ſcripturis.⁊ meliꝰ p Inn.i.c.cū in iure.ſ.e.vbi dīt q̄ ſi cōſenſus reqrit an̄ electionē non dʒ iſte ꝯſentire:qꝛ poſtea caſſaret electio ꝓpter ambitionē:vt hic ſʒ vnū itellectū.ſʒ dʒ rn̄dere nolo q̄ me eligatis: ⁊ ita rogo.pōt ēt ſm vnū intellectū dicere.nō itēdo dei vocationi reſiſtere:⁊ ſic pōt indirecte dclarare volūtatē ſuā.nam vt dixit no.Inn.hic:⁊ etiā ſentit gl.qn̄q3 eſt vtile requirere volūtatē eligēdi an̄ electionē ne ſi ꝯtingeret electū poſtea renuere vilipēdat dignitas vt differat ꝓuiſio eccl'ie.Si āt reqrit ꝯſenſꝰ poſt electionē factā p̄t electꝰ rn̄dere nolēs volo:⁊ nolo volēs.Pōt aūt ſʒ eū ⁊ ē honeſtū nō ſtati ꝯſentire:ſed aliquātulū reſiſtere ne notet ambitiōe.nō tn̄ ipſe dānat ſi incōtinenti ipſe ꝯſentiat:ſi forte dubitat ne aliqs ꝑnitioſus ſe ingerat:vn̄ tūc pōt dicere charitas cogit me ad ꝯſentiēdū.arg.viij.q.j.ſciendū.⁊.c.qui epatū. ¶ Qualiter aūt dʒ rn̄dere poſtulatus.vide gl.i c.cupiētes.in.§.pe.ſ.e.li.vj.⁊ p hoc dʒ limitari finis huꝰ gl.ſi.dū dicit q̄ ſi eligēdus diſſentiat nō dʒ eligi.dʒ eñ intelligi qn̄ ꝯſtaret p̄ciſe q̄ nō vʒ epiſcopatū ſeu acceptare electionē ad aliā dignitatē:ſecꝰ aūt vbi p honeſtate diceret ſe nō velle cōſentire:qꝛ vt dicit Hoſti.fugiētes ⁊ inuiti dn̄t eligi:nō aūt ambiētes ⁊ ſe offerētes.vt in.c.i ſcripturis.viij.q.j.Nunqd aūt peccet electus nō ꝯſentiendo electiōi de ſe facte.diſtingue vt no.Io.an. in.c.ſi electio.ſ.eo.li.vj.in nouel.

1 Monachꝰ vnius monaſterij electꝰ abbas in alio monaſterio nō hʒ ampliꝰ vocē in p̄mo mōaſterio ēt ſi ex ꝯſenſu capl'i hoc ſibi reſeruauerit.3.

2 Actoꝛ tenetur exprimere cauſam ſue petitiōis. qn̄ petitio eſt contrarius.

3 Monachꝰ nō p̄t hr̄e locū i duplici monaſterio.

4 Titulū ſue poſſeſſiōis nemo cogit allegare niſi habeat preſumptionem contra ſe.

Onſtitutis.† Monachꝰ vniꝰ monaſterijs alterius factus abbas:in electiōe abbatis p̄oris monaſterij vocē habet etiā ſi tale ius ab abbate ⁊ monachis prioris monaſterij ibi fuit reſeruatū.p̄mo ponit petitionē actoris.ſcdo exp̄ſſionē cāe tertio ſnīam cōtra actores ꝓpter cām ineptā.Scda ibi:cū autē. tertia ibi:nos aūt.¶ Caſus literalis.Vacāte monaſterio Fiſcañ.electus fuit qdā in abbatē huic electiōi opponebāt ſe qdā abbates ꝓpter q̄ pcuratores ipſorū ⁊ ipſiꝰ electi ad dn̄ʒ papā habuere recurſū.pcuratores abbatū petebāt electionē illā caſſari dicētes abbates p̄dictos debere intereſſe electiōi Fiſcañ.abbatis ⁊ fuiſſe cōtēptos:ex pte aduerſa petitū fuit vt illi pcuratores exprimerēt quo iure deberēt electiōi Fiſcañ.mōaſterij intereſſe:⁊ iuſſi fuerūt exprimere ius:⁊ rn̄derūt q̄ cū olim aſſumpti fuerūt in abbates monaſterioꝝ ſuoꝝ ꝯceſſiʒ fuit eis ab abbate ⁊ couentu monaſterij Fiſcañ.vt haberēt vocē in capl'o eorūdē.papa rōnē illā friuolā reputās ſup hoc impoſuit ꝑpetuū ſilētiū abbatibꝰ ſupradictis.B.¶ † No.p̄moᵇ q̄ cū petitio actoris ē ꝯ iuris diſpoſitionē tenet exprimere cāʒ petēdi.nā p̄ma frōte libellꝰ vr̄ ineptus ⁊ p conſequēs reyciēdus.vt in.c.j.⁊ qd ibi.no.Vincē.de offi.vi. merito ad iuſtificationē libelli dʒ cā exprimi.⁊ ꝯcoꝛ.c.ad decimas.de reſti.ſpo.li.vj.⁊ facit qd no.Inn.i.c.ij.de dila.¶ Scdo no.q̄ monachꝰ electꝰ in abbatē alteriꝰ monaſterij nullā cōionē hʒ deinceps cū priori monaſterio:nec pōt etiā exp̄ſſe ſibi reſeruare ius ſeu locū in p̄mo monaſterio:⁊ hoc qꝛ eſſet ꝯ iuris diſpoſitionē ſm quā nemo pōt hr̄e locū i duplici monaſterio niſi forte vnū depēderet ab alio.de quo dic vt habet i.c.ſi.de reli.do.⁊ in.c.j.de pui.li.vj.Idē dic ſi monachꝰ pmoueret ad eccl'iā parochialē nō tanq̄ clauſtralis ſʒ tanq̄ clericꝰ ⁊ rectoꝛ ſecularis:nullā eniʒ cōionē retineret cū priori monaſterio:imo ſoluit a iure prioris monaſterij.xvj.q.j.nec p cuiuſlibet.nec tenetur talis habere ſociū ſui ordinis:qꝛ ex quo alienat monaſterio nō tenet abbas dare ſibi ſociū:vt no.gl.in cle.ne i agro.in.§.ad hec.de ſta.reg.¶ Quero p declaratiōe lr̄e quare iſtud ius habādi vocē in capl'o nō potuit ꝯcedi iſtis abbatibꝰ cū ib multis iuribꝰ videat pbari ꝯtrm̄.vt in.c.ſcriptū. ſ.e.vbi p̄poſitis oibꝰ p̄latis eccl'iarū ꝯuētualiū fuit ꝯceſſūʒ ius eligēdi i aliena eccl'ia.ad idē.c.cū eccl'ia ſatrina.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.vbi fuit retractata electio qꝛ p̄lati eccl'iarū ꝯuētualiū nō fuerūt vocati ad illā electionē:cū eſſent in poſſeſſiōe iuris eligēdi nā abſq3 eo q̄ iſti haberēt locū monachorū in ꝯori monaſteria poterāt habere ius eligēdi ex cōceſſiōe illoꝝ ad q̄s ſpectabat electio:vt i dictis iuribꝰ.nā penitꝰ extraneo pōt iſtud ius eligēdi cōcedi ab habētibꝰ ꝑtātē eligēdi.vt in d.c.ſcriptū.⁊ qd ibi dixi.⁊ p̄ſertim religioſis:vbi vr̄ q̄ hoc ius cōcedi poſſit arg.opti.in.c.obeuntibus.lxiij.di.Sol.iſtud.c. varijs modis intelligi p doc.in rōne decidēdi.Gof.eñ dicit qd cū iſtud monaſteriū eſſet exēptū ⁊ imediate pape ſubiectū:nō potuerūt iſti monaſterium huic ſeruituti ſubycere ſine licētia pape.p̄terea iſtis fuit ꝯceſſūʒ vt haberēt vocē in capitulo:nihilq3 fuit dictū vt haberēt ius eligēdi:vn̄ cū illa cōceſſio eſſet odioſa debebat reſtringi ⁊ nō extēdi ad facultatē eligēdi.ar.in reg.odia.de reg.iur.li.vj.Iſte intellectus nō plʒ Hoſt.qꝛ p hāc ſeruitutē nullū p̄iudiciū generabat pape:nō nō erat neceſſe vt haberet ipſiꝰ ꝯſenſus:poſſet adduci p hoc dicto qd no.Inn.i.c.cōquerēte de offi.oꝛdi.nec ſm eū hec ꝯceſſio erat odioſa imo fauoꝛabilis:cū ꝯſilia plurimoꝝ ſint reqrēda in electiōe.vt in.d.c.obeūtibꝰ.⁊ ibi nl'ta ꝯſilia n.i ſalus.Prouerb.xxiiij.c.hinc canō.qd a pluribꝰ qrit facilius inuenit.vt in.c.prudētiā.de offi.dele.Sʒ p̄ma ꝯſideratio Gof.pōt ſaluari vt ſtatim ſubyciā Cōpoſtel.ſentit aliū intellectū dicēs q̄ ſine cōſenſu dioceſani nō valuiſſet iſta cōceſſio.arg.xij.q.ij.abbatibꝰ.⁊.xvij. q.iiij.i vēditiōibꝰ.q̄ſi velit dicere q̄ quēadmodū alia bona immobilia vel mobilia p̄cioſa nō pn̄t alienari p monaſteriū ſine ꝯſenſu ſupioris vt in dictis iuribus pxi.all'.ita nec iſtud ius intereſſendi electioni ſeu capl'o.⁊ ex hac ꝯſideratione pōt ſaluari vt dixi dictū Gof.nā imponere ſeruitutē eccl'ie eſt quodāmō alienare iura ipſius eccleſie merito debuiſſet intercedere ꝯſenſus ſupioris:⁊ ſic pape ſi monaſteriū erat exēptū:vel epi ſi nō erat exēptū.vt legit ⁊ no.in.c.autoritate.de pui.li.vj. ⁊ in.c.nulla.xciij.di.Tertiā lec.ponit hic Hoſt.dicēs q̄ clerico ⁊ monacho vt monacho pōt ꝯcedi etiā vt habeat vocē eligēdi ita vt vox ſua valeat ſicut vox alteriꝰ de capl'o.vt in iuribꝰ in pn̄.all'.hic eñ non valuit ꝯceſſio qꝛ agebat vt iſti abbates remanerēt fratres ⁊ monachi p̄oris monaſterij:vn̄ cū hoc fieri nō poſſit.vt.ſ.dixi:nō poterāt p ꝯſequens habere vocē in capl'o prioris monaſterij:fatet tn̄ ipſe Hoſt. quoſdā dixiſſe q̄ lʒ clericis ſecularibꝰ poſſit iſtud ius dādi vocē ꝯcedi.vt in iuribꝰ p̄all'.nō tn̄ monachis vel clericis alteriꝰ pfeſſiōis.facit cle.j.ſ.e.ti.⁊ ex his poſſet colligi qrta lec.Quītā lec.ſentit hic Io.an. dicēs dictū Hoſti.poſſe pcedere qn̄ eccl'ia vacāte ius eligēdi p vno actu ſeu p electione immnēti cōcedit extraneis:q̄ caſu loquunt ꝯria: ſʒ iſtō ius in poſterū ꝯcedi nō pōt:q̄ſi velit dicere q̄ lʒ poſſit trāſferri ꝑtās eligēdi i prima electiōe dū eccl'ia vacat:nō tn̄ pōt ꝯcedi iſtō ius eccl'ia nō vacāte:p̄ſertiʒ qn̄ fieret ꝯceſſio ideterminata vt ſemp qn̄cūq3 ꝯtingeret eccl'iā vacare haberēt iſti ius eligēdi:⁊ ad hoc adducit dictū Cōpoſter.dicētis q̄ eccl'ia nō vacāte nō pōt alicui noīe ꝓprio ꝯcedi ius eligēdi:qꝛ aperit via pmiſſioni vacaturi bn̄ficij.ꝯ.c.ex tenoꝛe.ſ. de ꝯceſ.p̄bē.⁊.c.ꝯſtitutꝰ.eo.ti.ſʒ noīe collegij ſentit q̄ valeret ꝯceſſio. ar.i.c.ꝯſultatiōibꝰ.ſ.de dona.Hec lect.Io.an.puto q̄ dʒ intelligi ſm Cōpoſtel.⁊ Goffr.vt poſſit ꝯcedi:tn̄ cū licētia ſupioris ne ꝯtingat iura eccl'ie alienari.Et ex p̄dictis poſſumꝰ colligerē multas rōnes decidēdi ad iſtū tex.vt dicamꝰ p̄mo q̄ ꝯceſſio hic fctā nō valuit:qꝛ nō interuenit ꝯſenſus ſupioris.ſcdo qꝛ fuit fctā pſonis ⁊ non eccl'ie reſpectu vacaturi bn̄ficij:vel tertio qꝛ agebat vt iſti remanerēt cōfratres ⁊ monachi p̄oris monaſterij:qd eſſe nō p̄t.ſecꝰ aūt ſi monaſterio vacāte p illa vice daret abbatibꝰ alteriꝰ mōaſterij ꝑtās eligēdi.nā tūc valeret ꝯceſſio:qꝛ nō ꝯtingit hoc caſu alienatio nec aperit via ad vacaturū bn̄ficiū nec dat ius monachatus:ſʒ ſolū ꝯcedit p vtilitate eccleſie vt habeant plura iudicia in electiōis actu.vt in.d.c.ſcriptū.Et aduerte:qꝛ p̄dicta clare pcedunt quo ad excludēdos iſtos abbates actores in iure

Zacharias.

a ¶ De ſe fctē.ad de qd dʒ priꝰ vices ſuas diſcutere q ſcit ſe inſufficiētē ⁊ tāto onere iparē viderit dignitatē illā ad quā eligit penitꝰ nō acceptet.ſi ꝟo ſufficientē.cū metu iuxta cōſilium Gre.j.q.j.non eſt putāda in fine accedat.de quo plene per Car.pte.j. q.cxxxvij.⁊ in gl. in verſ.diſcutiat Sebaſti. Sapia.

b ¶ No.p̄mo. Cōtra hoc tn̄ facit q̄ ſemp dʒ libellus ſuſtētari ſi aliquo mō ſuſtētari p̄t not.Bal.i.l.ij. C.de formu.⁊ id do.Feli.in.c.examinata.col.vj.ꝟ. adde Ludo.ſ.de iud.limitat regulaʒ q̄ libellus ineptus eſt reijciendus:vt non procedat qn̄ aliquo mō ſaluari pōt.

Zacharias.

c ¶ Prioris mōaſterij adde tu p hoc Ludo Ro. ſing.ſuo.lxxij.incipien.an ſcholaris priuatus.vbi tenēdo iſtā opi.i ſi.alleg.gl.caſum eē i iſto.c.ſʒ Io. an.a quo licet iſte hic.⁊ Fel.in.c.cū M.ferra.col.ix.i ſi.deuiare videat ſeqrere tn̄ Ro. opi.quā Iaſon.⁊ Moder.in.l.cunctos pplos.col. j.vij C.d ſum.trinita.⁊ fide cath. vbi alle.meliorē ter.q̄ faciat ro. vt dicit ibi in.l.q ꝯmeatus.§.tyro ni.ff.de re mili.

in iure proprietatis: respectu cuius dñtarat cõcludãt he ratiões.doc. sed respectu possessionis nõ videtur hic ꝙ doc.aliquid boni senserint nam potest acquiri possessio alicuius rei vel iuris cui⁹ proprietas de iure haberi nõ potest: vt probatur in.l.ij.§.si vir.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.j.§.deijcitur.ff.de vi ⁊ vi arma.vbi patet ꝙ licet marit⁹ nõ possit rē donare vxori: ita ꝙ dominũ ex tali donatione nullo modo transit: tamen si res donata tradit̃ transit possessio in mulierē: quia possessio habet plurimũ facti.vt in.c.cum nostris.de cõces.pbē.adeo ꝙ si mulier spoliatur ab alio re sibi donata a marito potest agere interdicto vñ vi ad possessionē recuperãdã.vt probat̃ no.in.d.§.deijcitur.Facit opti.qđ no.glo.xiiij.q.j.in summa.seu in.§.j.in glo.mag.ergo p̃supposito ꝙ cõcessio istis abbatib⁹ facta nõ valuisset quo ad trãsferendũ ius eligẽdi respectu proprietatis: fuit tñ trãslata possessio ex quo post concessionẽ fuerũt isti admissi ad act⁹ capitulares: vt dicitur in gl.j.ergo rõne possessionis quam habebãt debuerũt vocari ad electionē: ⁊ si fuerint
a cõtempti debebãt posse agere vt electio ratiõe cõtẽpt⁹ retractaret̃ [a]. ad hoc.c.cũ ecclesia sutrina.prealleg.vbi solũ propter possessionē iuris eligẽdi fuit retractata electio facta cõtemptis illis q erãt in possessiõe.Et quãq̃ gl.j.hic nitatur rñdere ad illũ tex.ꝙ ibi allegabat̃ cõsuetudo nomine ecclesiarũ: hic allegabatur cõcessio facta noie pprio. tamen ex hoc nõ colligitur aperta ratio diuersitatis: nã saltē nomine proprio poterant habere possessionē cuȝ possessio sit quid facti: vt.s. dixi in muliere.ideo ad istum tex.responde aliter.⁊ primo põt dici ꝙ hic nõ agebatur possessorio: sed agebatur cõfessoria actiõe: scȝ respectu pprietatis: quia forte dicebãt isti abbates se habere ius itere ssendi capitulo: ⁊ ita petebant pronũtiari: ⁊ pro fundamento intentionis eorum adduxerunt causam ineptã: merito succubuerunt: ⁊ hunc forte intellectũ sentit gl.in fi.⁊ adduco pro hoc istũ tex.dum dicit in eo qđ isti fuerũt iussi exprimere quo iure deberẽt isti electioni interesse.⁊ sic põdera verbũ debere quod sapit ius pprietatis: potest ergo intelligi ꝙ isti fundabãt se super possessiõe petẽtes electionem cassari: vtpote factã eis exclusis qui erãt in possessione.Et tũc ad ꝯtriuȝ respõdeo dupliciter.primo ꝙ cũ isti essent in hac possessiõe mala fide, quia iure resistente p rationes.s.alleg.nõ tenebatur capitulũ ipsos vocare ad electionem: quia possessor malefidei nullum commodũ potest habere nec suffragiũ suũ debet cõputari in numero aliorũ.vt no.dixit Inn.j.eo.cumana.quod tene menti.Secundo quia põt intelligi ꝙ cũ ista possessio esset cõtra ius pprietatis: nõ debebat habere effectũ restitutorium saltē cõtra habẽtes ius proprietatis nisi colorare t per aliquã causaȝ probabilē.vt no.probat̃ in.c.ad decimas.prealleg.hic autē nõ solũ colorabat̃ possessio: imo fuit expressa causa cõtra ius: vnde quēadmodum non debent obtinere vt fiat eis restitutio possessionis: vt in d.c.ad decimas.ita non debẽt obtinere vt retractetur electio per alios facta vt not.pbatur hic iuncta glo.in prin.quod est valde no.Et ad.§.deijcitur superius alleg.dic ꝙ ibi mulier agebat interdicto cõtra tertiũ p quo nõ faciebat ius cõmune.hic autē agebatur contra capitulũ istius monasterij Fiscaneñ.pro quo facit ius cõmune cũ ad ipsum capitulũ dũtaxat spectet electio abbatis de iure cõmuni.vt in.c.j.s.eod.⁊ in.c.cum dilectus de consue.⁊ pro hac diuersitate vide bonã glo.in d.c.ad decimas.⁊ in.c.j.de rescrip.lib.vj.⁊ qđ plene dixi in.c.in literis.de resti.spolia.Non obst.c.cũ ecclesia sutrina.de cau.posses.⁊ proprie. nam vt ibi dixi possessio ibi erat colorata ex diuturnitate tẽporis: naȝ longo tẽpore fuerãt in possessiõe ⁊ p̃sumebant̃ possessores bonefidei. vt no.dicit Inno.in.c.ij.de in integ.rest.⁊ vide ad intellectũ illius.c.cũ ecclesia.quod ibi plenius dixi.⁊ p hoc habes hunc tex.plene declaratũ tã respectu iuris pprietatis q̃ possessionis.
4 ¶ †In gl.j.quia isti tẽpore petitionis fuerant ⁊c.Hec responsio non euacuat formaliter cõtrarium: quia licet nõ essent in possessiõe potuerũt esse tẽpore electionis: nam respectu illius statuti isti tunc agebant.Inno.vero respõdet formalius dicens ꝙ illa regula ꝙ quis non cogitur dicere tituluȝ sue possessiõis.fallit propter p̃sumptionē ꝯtriam.C.de proba.l.fine.⁊ in.c.vnico.vt eccle.benefi.Itē dic ꝙ ista possessio erat cõtra ius.vt.s.dixi. merito tenebãtur exprimere causam.vt in.d.c.ad decimas.⁊.c.distin. in.c.contra morem.⁊ in.c.j.de prescrip.lib.vj. Abbas.

1 ¶ Maior pars in electionibus cõsideratur respectu capituli: non autem respectu aliarum partium.⁊ nu.2.⁊.4.
3 Casus in quibus verba necessario requiruntur.
Uerba vbi de necessitate requiruntur non sufficit simplex factum.
5 Patroni possunt presentare aliquē: ⁊ valet presentatio licet nõ fuerit maior pars patronorum.
6 Collegium siue vniuersitas consistit in duabus partib⁹ vocandoruȝ ⁊ quod fit a maiori parte illarum duarum partium valet.

1 **Ecclesia vestra.** †Electio dȝ fieri Ꝟbo ⁊ de illo in quē cõsenserit maior pars capituli: ⁊ nõ respectu aliarũ partiũ: ⁊ est casus not. quotidie allegat̃.primo ponitur ppõsitio negotij.secũdo ipsius examinatio.ibi veruȝ.tertio sentẽtia.ibi: vnde.¶ Casus literalis.Ecclesia Rothomageñ.vacãte canonici ad ecclesiam cõgregati p̃misso scrutinio s̃m formã concilij.quidam consenserũt in Thomã: quidam in cãcellariũ: ⁊ quidã alij singulares in singulares personas eiusdem ecclesie cõsenserunt electiões iste delate sunt ad dominũ papam.auditis super his ⁊ alijs que in presentia pape ⁊ fratrũ suorũ sunt proposita: inuenit ꝙ illi qui consenserant in Thomam maiorem partem faciebant respectu aliorũ qui in alios consenserant: sed ad maiorem partem totius capituli nõ perueniebãt.preterea considerauit papa ꝙ post publicationē ⁊ collationē nulla subsecuta fuit electio sȝ deportatio ad sedē facta post appellationeȝ legitimã: sȝ talis deportatio pro electione haberi nõ debet: vnde quicquid factum fuit de thoma cassauit: idest cassum ⁊ irritũ nuntiauit petitione cãcellarij non admissa. Ber.
2 ¶ No.j.arg.optimũ ⁊ quasi exp̃ssuȝ †ꝙ ad validitatē electionis non sufficit quē habere maiorē partē capituli nisi habeat etiã ⁊ maiorē respectu numeri.nã vt vides examinatio fuit facta hic de saniori: ⁊ hoc quia nõ expediebat.nam si sufficisset sanioritas papa hoc examinasset ⁊ electioneȝ sanioris partis approbasset nec est verisimile ꝙ aliqua pars nõ esset sanior: aut respectu zeli ipsorũ eligẽtiũ aut respectu meriti electorum.⁊ per hanc consideratione puto hic esse tex.cõtra opi. Inno.in.c.scriptum.s.eodem.⁊ in.c.quia ppter. in quibus voluit sufficere saniorem partē.⁊ vide
3 quod dixi in.c.quia ppter.¶ †Secundo no.ꝙ in electione requiritur pro forma substantiali Ꝟbalis electio: vnde non sufficit factuȝ eligentiũ electionem tacite importans.simile in baptismo in quo requiruntur verba ad substantiam ipsius.vt in.c.j.de baptis.⁊ in petitione apostolorũ.vt in.c.ab eo.de appella.lib.vj.factum ergo non equipollet verbis vbi verba sunt de substãtia: vt hic.⁊ in dictis iuribus: al's non minus valet factũ ꝙ ver
b ba [b].vt in.c.dilecti.j.de app.xj.q.iij.in.c.existimãt quare puto ꝙ in electionibus in quibus nõ est seruãda forma.c.quia propter.s.eo.nõ sunt necessaria verba: dummodo constet de consensibus eligentiũ per ipsum factũ: sicut in matrimonio carnali.iuxta not.in.c.tue.⁊ in.cuȝ apud.j.de sponsa.
4 ¶ Sed quero †nunquid dispositio huius.c.habeat locuȝ in omnibus electionib⁹ vel in alijs negotijs explicandis per vniuersitatē: vt ad illorũ validitatē nõ sufficiat maior pars comparatiõe aliarũ partiũ: sed requiratur maior pars totius vniuersitatis seu capituli.Inno.videtur hic sentire ꝙ non.dicit enim opponendo de.l.maiore.ff. de verborum signi.ꝙ hic ideo non valuit gestuȝ ab ista parte: quia.c.quia propter.disponit vt electio fiat a maiori parte capituli: quasi sentiat qđ vbi non est seruanda forma illius capituli sufficit maior pars etiam respectu aliarum partium: sed profecto hoc dictum.Inn.non est verum per.c.j.j.de his que fiunt a maio.par.cap.vbi in omnib⁹ explicãdis per vniuersitatem datur p regula vt nõ valeãt gesta nisi fiant a maiori parte capituli ⁊ saniori: sed nõ potest dici maior pars capituli vbi non est maior omniuȝ qui intersunt capitulo. Nam maior pars respectu partium minorũ non potest dici maior pars capituli: quia capitulum constituitur ex omnib⁹ ibi presentibus.⁊ facit ꝙ not.in.c.scriptum.s.eodem.⁊ sentit gl.in.l.nulli.⁊ in.l.plane.ff.quod cuiusq; vni.not.facit.l.quod maior.ff.ad muni.⁊ apertius hoc sentit gl.fi.in.c.si cui.j.eo.lib.vj.vbi glo.sentit notabilē theoricã in casibus in quibus non est seruanda forma.c.quia propter.⁊ propter discordiam non potest haberi maior pars totius capituli: vt primo illi de capitulo seu vniuersitate faciant prouisionem seu statutum.vt valeat id quod fuerit factũ a maiori parte comparatione minorũ partiũ: valet enim prouisio talis: quia omnes vidētur postea cõsentire.⁊ ita est statutum in electione rectoris huius studij Senensis.quod quidē statutũ valet p predicta.cessante autem statuto nõ valeret electio rectoris nisi haberet maiorē partē totius vniuersitatis.p istũ tex.⁊ p p̃dicta.⁊ sic al's vidi Padue propter hunc defectũ electionem rectoris retractari.nam cum vniuersitas sit quoddã corpus fictum representatũ per singulos de vniuersitate:

Sebasti. Sapia.
a ¶ Retractaret̃. Ad hoc facit qđ no. Bar.in.l.ij.in fi.ff.de iuris.oim iudi.vbi dt ꝙ si ex forma statuti res imobilis nõ possit alienari in forẽseȝ si fundus forẽsis tradat̃ q̃uis ꝯtus sit inutilis vigore statuti tamē trãsfert possessio.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Qđ verba. Facit tex.in.l.restituta.in princi.⁊ qđ ibi doct.not.ff.ad trebel.facit.l.j.⁊ ij.ff de libe.⁊ posthumis.vbi Are.⁊.Alexan.

vt in.l.mortuo.ff.de fideiusso. non pōt dici istud corpus vniuersitatis aliqd fecisse nisi saltē maior pars totius corporis cōcludat:quia fictiōe iuris quod fit a maiori parte istius corporis attribuit toti corpori vt in.c.j.de his que fi.a maio.par.ca. ⁊ in.d.l.qd maior.⁊.l.aliud.§.refert.ff.de reg.iur. ⁊ facit qd no.gl.in.c.j.ne sede vac.lib.vj.que dicit q in spectātib⁹ ad epm ⁊ capitulū oportet ad validitatē actus q eps habeat secū maiorē ptē capituli:qr al's nō diceret capitulū secum concurrere.⁊ facit qd dixi in.c.postulatis.de cōces.prebē. 5 ⁊ per Fede.consi.j. ¶ †Sed cōtra tex.⁊ predicta opp.de.c.qm̄ de iurepa.vbi valet p̄sentatio fctā a maiori parte patronoꝝ licet nō ꝯcurrat maior pars omniū.Sol.dicūt doct.cōiter illd pcedere in patronis qui presentāt vt singuli ⁊ nō vt collegium:secus autē in spectātibus ad aliquos iure collegij:⁊ si ad collegiū spectat p̄sentatio:nō valeret p̄sentatio nisi fieret a maiori parte totius ca- 6 pituli.†Et no.sing.hoc dictū.habes enim ex his colligere duas cōclusiones seu regulas.Primā a q vbi actus [a] pertineat ad plures vt ad collegiū requirit ad validitatē ipsius dispositio maioris partis totius collegij:qd intelligo de maiori pte existentiū tūc in collegio:nam vt cōstituatur vniuersitas sufficit presentia duarū partiū vocādoꝝ ⁊ valet quod fit a maiori parte istorū.vt no.l.d.l. nulli.⁊.l.plane,dixi plenius in.c.cum nobis.s̄.eo. ⁊ in.c.cum omnes.de cōstit.Secūda regula q in spectātibus ad plures vt ad singulos in casibus in qbus valet dispositio maioris partis sufficiat maior cōparatione minoris partis.vt in dicto.c. quoniā.⁊ vide quod ibi dixi:⁊ fallit prima regula in electione puincialis de ordine minorū:nā valet electio facta a maiori parte partiū ꝯparatiōe minorū.vt i cle.exiui.§.demū.de ver.signifi.⁊ ibi tex.sing.Et per illū text.per locū a speciali pbat qd supra tenui.q etiā vbi nō est seruāda forma.c. quia ppter habet locū dispositio hui⁹.c.qd no. ⁊ ad.l.maiore.ff.de verb.signifi.p quā mouebat Inno.dicit Gof.⁊ Vin.q ibi dicitur maior ps respectu aduersarij q minori tēpore possederat: nō autē dicit maior pars totius anni.ita hic pōt quis dici elect⁹ a maiori parte nō respectu toti⁹ capituli:sed respectu minorū partium.sꝫ hoc nō sufficit in gerēdis p vniuersitatē.¶ In gl.in ver. post appellationē.in fin.hec glo.vt dicunt doc.⁊ bene destruit literā que hāc appellationē vocat legitimā:vnde ad.c.quia propter.per qd gl.mouetur respōdet q post publicationē scrutinij nō potest interponi appellatio ad impediēdā scꝫ electionem futurā:quia nō subest tunc causa iusta retractandi ellectionē cōsensus maioris ⁊ sanioris partis.nam istud est de requisitis.in.c.quia ppter ad idem.c.auditis.s̄.eo.ti.vel ex aliqua alia iusta causa potuit hic interponi appellatio.

†Sebasti.Sapia.

a ¶ Qd vbi actus vide Bar.i.l.oēs ppli.in.aij.co.X. scdo pncipaliter. ff.de iusti.⁊ iure.⁊ in.l.nulli.i.fi.ff.qd cuiusq vniuersi. vbi vult qd due ptes oīno debent esse p̄sentes.cui⁹ ꝯtrariū sentit Abb. hic dū dicit:sufficit maior ps existētiū in collegio q̄ opi.est verior: qr illi q nō veniūt faciūt q totū ius vniuersitatis remaneat in p̄sentibus.vt per Abb. in.c.cū nobis.s̄.e. ⁊ cōsuluit Ang. consil.cclxviij.nō est dubiū.de quo tñ p Deci.⁊ Feli.in.c.cū omnes. s̄.de consti.

b ¶ Expssa.Add quod voluit Federi.cōsil.cclviij.

1 Abbas non potest quis eligi nisi fecerit professionem ⁊ expressam.⁊ nu.2.

3 Monachus non professus nō potest eligi ad aliquod officium administrationis.

4 Abbas non potest quis eligi qui sit alterius professionis vel habitus.

Cum in magistrū.

¶ †Non professus in abbatē eligi nō potest.Primo recitat factū.Secūdo prouidet ibi:mandamus.¶ Casus literalis.In quibusdam eccl'ijs regularib⁹ eligebant quidā in abbates qui nondū erant professi ordinē regularē:hoc intelligēs papa scribit diocesano epo dicēs q in magistrū assumi nō debet qui nondū fuit discipulus neq debet p̄fici qui nō nouit subesse.vnde mādat vt quoscūq tales inuenerit qui professi nō fuerint ab huiusmodi remoueat abbatijs.Ber.¶ No.j.principiū ad quod solet allegari quotidie.iste tex.⁊ facit ꝯ magistros monētaneos.hinc alibi dicit tex.Hierony.longo tpe disce q̄ postmodū doceas.xvj.q.j.sic viue.⁊ i.c.si clericatus.⁊ alibi miserum est eum fieri magistrū q formā discipuli nō assumpsit,lxj.di.in,c.miserunt

¶ Secūdo no.ibi:nec sit p̄ficiēdus.arg.opti.⁊ quasi expressum qd nō solum per viam electionis:sed etiam per viā prouisionis non dñt nisi professi in abbates assumi:si ergo cōuētu negligente eligere ptās deuolueret ad superiorē immediatū.iuxta tex.in.c.ne pro defectu.s̄.e.nō poterit iste superior salua autoritate Romani pōtificis p̄ficere nō pfessum.ad idē facit cle.qr regulares.de sup.negli.p̄la.vbi no.colligitur q is ad quē fit deuolutio ex negligētia tenet eligere seu pmouere homines illius qualitatis cui⁹ erāt astricti primi electores.¶ No.vlterius q diocesano loci subsunt monasteria.vt in.c.monasteria.⁊.c.abbates.xviij.q.ij.sunt tñ exempta a lege diocesana.vt i.c.dilectus.de offi.or.vbi plene de hoc no.vñ verbū diocesano capit hic largo modo.cōprehendit enim iurisditionē epalē generaliter.vt no.in.c.auditis.de 2 p̄scri.¶ †Quero nūquid sufficiat tacita pfessio ad hoc qs possit pmoueri in abbatē:dic q olim sufficiebat.arg.hic:nā iste tex.solū reqrebat q p pfessionē quis efficeret primo monachus vel regularis canonicus.⁊ ad hoc sufficiebat indubitāter tacita pfessio.vt i.c.j.j.de re- b gu.li.vj.⁊ in cle.ij.eo.tit.hodie v̄o reqrit exp̄ssa [b] pfessio:al's nō valet electio.vt in.c.nullus.j.eo.ti.li.vj.An autē possit p̄fici tacite pfessus 3 per viam prouisionis.dic vt ibi no.per Io.an.¶ †Scdo querit quid in prioratibus ⁊ alijs administrationibus regularibus.Sol.dicebat Egid.q illis poterat prefici non pfessus:sed hodie falsum est istud: vñ ēt in illis cōsequēdis requirit exp̄ssa pfessio.in cle.ne i agro.§.pe. 4 de sta.reg.⁊ tene mēti illū tex.¶ Tertio querit † nunquid canonicus regularis possit eligi in abbatē:hec litera videt innuere q sic:sꝫ tu intellige in monasterio canonicorū:si autē esset monasteriū monachoꝝ non valeret electio:quia hodie puisum est vt homo alterius pfessiōis vel habitus non possit eligi in abbatē.vt in cle.j.eo.ti.⁊ tene mēti illū tex.sing.an autē possit postulari:⁊ a quo vide ibi gl.no.

1 Absentes an sint vocandi in electionibus fiendis.

2 Abbas ex aliquo iure habet ius eligendi epm vna cū alijs canonicis.

3 Electionis ius nō dicit prescriptū nisi probet q interuenerit pluries electioni facte de aliquo prelato ⁊ vocem dederit.

4 Consuetudo in dubio ⁊ in quo casu:an intelligatur de prescripta.

Libelli verba intelliguntur late in fauorem libellantis.

5 Protestatio veniens ad detrahendū iuri aduersarij:an noceat aduersario tacenti.

6 Tacens non presumit consentire in re onerosa ⁊ preiudiciali.

7 Petitoriū ⁊ possessoriū si simul ꝯcurrūt debet pnūtiari p petitorio.

8 Protestatio contraria facto an valeat.

Protestatio nō releuat protestantem in his que protestans tenet de iure facere.

9 Citatus ptestans corā iudice nolle cōsentire in eū tanq̄ in iudicē:dicens nō esse iudicē:nec per ea q̄ dicit vel faciat intendit recedere a sua protestatione:an talis protestatio teneat.

10 Venditio si fuerit facta ⁊ aliquis deceptus vltra dimidiā iusti precij nō valet etiam quod deceptio consistat in vno denario.

11 Iuris appellatione regulariter venit ius cōmune:licet aliqñ veniat ius speciale:venit etiam consuetudo.

12 Possessor male fidei anteq̄ declaretur esse male fidei omnes fructus debet recolligere.

13 Excommunicatus etiam occultus eligens facit q electio sit nulla.

Cumana.

Electio facta a nō maiori pte capituli ⁊ omissa collatione nō valet.Pria ps narrat factū.Scda ibi:cū.xviij.electiōes irritat.exprimēs causam quare electores punit.¶ Casus l'ralis.Eccl'ia Cumana vacāte die statuta ad celebrādā electionē canonici ⁊ tres abbates q vocē in electiōe habere dicunt ceperūt de electiōe tractare:capellani ⁊ clerici ciuitatis eiusdē dicebāt se interesse debere electioni ⁊ qd sine eis electio fieri non deberet.tandē ne p huiusmodi ꝯdictionē differret electio:capellani ⁊ clerici admissi fuerūt sub huiusmodi ptestatione q vxor eoꝝ qui non deberēt interesse de iure vel de ꝯsuetudine nō valeret:⁊ sic p̄misso scrutinio.vij.canonici ⁊ vn⁹ abbas.xj.capellani ⁊.ix.clerici in archipresbyterū eiusdē ecclesie ꝯuenerūt:⁊ publicato scrutinio a parte sua extitit electus:vtreq electiōes iste sunt ad sedē ap'licā delate.dñs papa auditis meritis vtriusq electiōis ⁊ alijs que ptes pponere curauerūt iuenit q.xviij.sunt canonici:⁊.xix.capellani.xx.clerici:⁊ tres abbates:sꝫ neutra electio puenit ad maiorē partē totius capituli:quia non fuerat pbatū q clerici admitti debuerūt: nec fuit probatum q capellani admissi fuissent vel per consuetudinē vel de iure:qr ⁊ si capellani interfuissent duabus electionibus epoꝝ ⁊ scrutatores dederūt volūtatē:nō tñ vota illoꝝ inquisita fuerūt vl' aliquos elegerūt:sꝫ dato q vota illoꝝ inquisita fuissent vel aliquos elegissent:⁊ p hoc tñ non fuit pbatū q illud eis cōpeteret de iure vel de cōsuetudine p̄scripta:⁊ ideo dñs papa electiones p̄dictas factas etiā cōtra formā cōcilij generalis:quia collatio in cōmuni fuit omissa que statim post publicationē scrutinij fieri debuisset:cassauit:⁊ electores hac vice eligēdi ptāte p̄uauit.Ber.¶ No.j.ibi:ad celebrādā electionē prefixa:q capitulū nō tenet expectare vltimā diē termini a iure prefixi ad eligendū:de quo dic vt,in.c.ne pro defectu.s̄.eo.sꝫ pōt prefigere certā diem ad electionē celebrandā p̄ueniēdo finē:non enim debet electores

✣Sebasti. Sapia.
a ¶ Ualet tñ. vide Car.in.c.fi.q.xix. s.de ƺsue.vbi ad hoc alle.tex.in.c. cũ iter vniuersa les.hoc tit.ꝛ ibi etiã.d.And.sicu. col.pe.vid Abb. in consi.xxxviij.i qõne.col.fi.in.ij. volu.
b ¶ Absentes.ad de.Old.ƺs.cclix.
c ¶ Capellani.ad de Roma.sing. suis.fo.xxiij.ꝛ cõ silio.ccclij.
Zacharias.
¶ Dic qd ē singu.i nu.dclix.qd incip.an simplex capellanꝰ.vbi allꝫ Innocē.in.c.ij.de insti.iducētē tex. sing.in.c.fi.de sta. mona.q loqꝫ de secularibꝰ habē tibꝰ capellas i ec clesia regulari ad seculares cleri cos hñtes capel las i ecclia cathe drali nisi tñ ex cõ suetudine admit terēt tales ad eli gēdũ cũ dictꝫ ca nonicis,vt no.i.c. cũ ecclesia.j.d cã pos.ꝛ pprie.et.s. no.i apostil.ad.c. j.isto tit.ꝛ gl.in.c. cũ in ecclesijs.de preben.li:vj.
d ¶ Fieri illatio adde late Ro.cõ sil.ccclxxj.
✣Sebasti. Sapia.
e ¶ Qd appellatio ne.vide Bal.i.c.j. j.de feu.cog.i vsi. feu.vbi dicit ꝙ cõ suetudo añꝙ sit pscripta nõ dr cõ suetudo sꝫ volũ tas iducēdi ƺsue tudinē vid ēt An ge.in.l.diuturna. ff.de legi.vbi re putãt hũc te.fin. ad hoc vid etiaꝫ Bal. in. l. binos. C.de aduo.diuer. iud.ꝛ nunqd etiã de iure ciuili ƺsue tudo debeat esse pscripta: tradit do.Jas.post bar. in.l.de qbꝰ.col.x. sed latiꝰ per pce ptorem meuꝫ.d. Rochũ curtiuꝫ in repeti.c.fi.col. xxxiij.ver.sm re quisitũ.s.de con suetudi.
f ¶ Prescripta. adde Fede.cons. xcij.

electores intãtũ se angustare. Et an sufficiat maior pars ad prefixionē huiꝰ termini.dic vt dixi in c.cũ nobis.s.eo. ¶ †No.ij.ibi:qui psentes.iũcta glo.ꝙ licet de iure vocãdi sũt absentes ad electionem si ƺmode vocari possunt.vt in.c.quia ppter s.eo.valet tñ[a] cõsuetudo vt absentes[b] nõ vocenꝫ sꝫ resideat ius eligēdi itegrũ penes psentes.ꝛ sic valet ƺsuetudo vt oĩno absentes nõ vocenꝫ.de q vide qd dixi in.c.corã.s.eodē. Posset tñ dici ꝙ iste tex.nõ probat hãc opi.gl.qm erãt nũc presentes sed forte absentes tpe pfixiõis termini reuocati:nã istud psentes nõ referꝫ ad verbũ ƺgregati:dictũ tñ in se est veruꝫ:vt dixi in.d.c.corã.tene mēti istã gl. ¶ †No.iij.ꝙ abbates possunt de iure speciali acqrere ius eligēdi epm loci vna cũ canonicis ecclesie cathedralis.ꝛ facit.c.scriptũ.s.e. ꝛ.c.fi.j.de insti. ¶ No.iiij.ꝙ licet ad electionē põtificis celebrãdã cõueniãt hoĩes diuersaꝝ eccliarum ꝛ diuersorũ collegiorũ tñ quo ad electionis actũ videnꝫ oẽs cõsentire vt vnũ collegiũ:vñ sufficit ꝙ electio fiat a maiori pte oĩm.ad idē tex.in c.scriptũ.s.eo.ꝛ dic vt ibi dixi. ¶ Quito no.ꝙ capellani[c] ecclesie cathedralis nõ habēt vocē in electione epi:nõ enim sunt de capitulo:nec per se faciunt capitulũ:sed sunt in ecclesia tãꝙ singulares ad hoc.c.penu.de cleri.nõ resi.vbi gl.dicit ꝙ etiã ad alios tractatus nõ debēt cõuocari cum canonicis.ad ideꝫ tex.c.cũ dilecta.j.de exces.prela.vbi singula.pbãtur ꝙ etiã per se nõ faciunt collegiũ. ¶ Sexto no.cautelaꝫ ꝛ practicã optimã cuꝫ dubitatur an aliqui debeant interesse electiõi ꝛ tps instat:ita ꝙ cõmode non põt recipi pbatio an de iure hoc eis cõpetat:debēt eñ admitti cũ ptestatione:vt eorũ voces valeãt si ꝛ inquãtũ appareat postmodũ eos debuisse interesse.cõ cor.j.eo.in genesi.nõ ergo nocet electioni als legitime qd non hñtes vocē fuerint admissi vna cũ alijs. ¶ †No. septimo ibi:ꝛ scrutatores dederint.ꝙ ad pbãdã quasi possessionē iuris eligēdi nõ sufficit pbare possessionē circa aliqua pmordia ꝛ preãbula ad electionē celebrãdã:sed oportet ꝙ pbeꝫ ꝙ vna cũ alijs elegerit platũ:qꝛ cũ ista cõpetãt de iure speciali nõ debet extēdi possessio i actu ad actũ ad hoc text.in.l.j.§.si quis.ff.de itine.actuqꝫ pua. ꝛ qd ibi nor.Bar.vñ ad pbãdã hic quasi possessionē eligēdi nõ sufficit pbare ꝙ isti cappellani i terfuerit duabꝰ electionibꝰ:ꝛ vna cũ alijs elegerint scrutatores volũtatũ nisi cuꝫ alijs elegerint prelatũ:cũ aliud sit iteresse electiõi ꝛ scrutatores eligere ꝛ aliud eligere prelatũ:vñ ex diuersis nõ debet fieri illatio[d]. vt in.c.ij.de trãsla.epi.ꝛ in.l. neqꝫ natales.C.d proba. Et põdera ꝙ nõ sufficit pbare ꝙ quis interfuerit electioni:nã potuit interesse ꝛ tñ nõ dare vocē. Nã qñqꝫ ex gratia conceditur sola ꝛ nuda interessentia qꝛ est modici preiudicij:vnde per hoc nõ debet iferri qd fuerit data potestas eligēdi seu dãdi vocē p hoc facit qd no. Inn.in.c.cũ ecclesia sutrina.j.de cau.pos.et proprie.ꝛ in.d.c.dilectꝰ. d cap. mona.facit.c.cum cõtingat de deci. Et in hoc tene mēti istũ tex.cũ p dictis. ¶ No.viij.ibi.vꝫ ipsi aliqs elegissent.arg. opti.ꝙ sub potestate scrutãdi vota alioꝝ nõ venit potestas eligēdi.vnde electi vt scrutēꝫ vota sunt functi officio eorũ post votoꝝ exqsitionē:electio ergo cõis dbet sequi postea ex dispositiõe capꝉi. de quo vide qd dixi in.c.quia ppter.s.eo. ¶ †No nono ibi:vel ex cõsuetudie iã pscripta.ꝙ appellatione[e] cõsuetudinis itelligiꝫ i dubio d pscripta[f]. vñ nõ sufficit pbare cõsuetudinē alicuiꝰ tpis qd nõ sufficit ad ƺsuetudinē legitime pscribendã.et dicit Jo.an.hoc alibi nõ ita bene pbari:ꝛ quotidie solet ad hoc allegari iste tex.pbaꝫ aũt hoc ex eo qd in ptestatiõe nõ fuit facta aliqua mētio de prescriptione:sed solũ fuit dictũ ꝙ vox illoꝝ qui nõ deberēt interesse de iure vel de ƺsuetudine nõ valeret:ꝛ papa in decisione cause dicit ꝙ licet isti capellani pbauerunt ꝙ interfuissent in duabꝰ electiõibꝰ:hoc tñ nõ sufficit:qꝛ per hoc nõ apparet de ƺsuetudine pscripta:ꝛ sic illud verbũ simpliciter prolatũ de cõsuetudine:intelligiꝫ de prescripta. Et hoc verum putat do. Ant.nisi hoc verbũ esset platũ in materia larga:puta in libello:quia tũc intelligiꝫ de cõsuetudine etiã nõ pscripta:adducit bonũ tex.in.c.querelã.s.eo.ꝛ dicit illud procedere qñ cõsuetudo etiã nõ pscripta fundat intētionē libellãtis:qꝛ in dubio debemꝰ verba libellãtis in eiꝰ fauorē late intelligere:vnde si dico in libello qd cõsueui eligere:sufficit pbare ꝙ aliqñ elegi licet nõ probē per tantũ tps qd sufficiat ad cõsuetudinē psctibēdã.pro hoc tex.in.l.si qs intētione ambigua.ff.de iud.ꝛ.c.cõstitutꝰ.iuncta glo. de relig.do.hinc est ꝙ in maleficijs dicimus ꝙ p duos actꝰ induciꝫ ƺsuetudo.p hoc.l.iij.C.de epis. audiē.secus aũt foret vbi ad fundandã intētionē libellãtis reqrereꝫ cõsuetudo pscripta:qꝛ tũc de illa itelligereꝫ.vid tñ ad materiã bonũ tex.cũ ibi no.in.c.cũ in ecclia sutrina.palle.ꝛ tene mēti promissum dictuꝫ. ¶ No.x.ꝙ collatio zeli numeri ꝛ meriti est de forma substãtiali electionis:vnde ea omissa nõ valet electio:vt hic.ꝛ dixi i.c.qꝛ ppter. s.eo vide tñ qd habetur in.c.si qñ.j.eo.tit.lib.vj. ¶ No.ꝛ tene mēti qd eligētes nõ seruata formã. c.qꝛ propter.s.e.sunt priuãdi ptãte eligēdi licet nulla electio sit facta a maiori parte totius capꝉi: vt optime hic pbatur:vñ licet electio non habeat effectũ:nihilominus est pena imponēda.ꝛ p hoc facit qꝛ defectus forme inducit nullitatē[g] electionis ipso facto.vt dixi i.d.c.qꝛ ppter. ꝛ nihilominus eligētes debēt puniri ex trãsgressiõe forme: vt ibi. ¶ Ultimo no.ibi:probãtes.ꝙ legētes ƺ formã nõ sunt ipo facto puati.potestate eligēdi: sed priuãdi p sniam.ad idē.c.quãꝙ.eo.ti.lib.vj.ꝛ dixi in.d.c.quia ppter. ¶ Pro clariori intellectu tex.ꝛ gl.oppo.cõtra tex.sic.videꝫ eñ ꝙ isti capellani debebãt oĩno in numero eligētiũ computari ex quo enim qd quis est in possessione eligēdi dꝫ ad electionē pure admitti.vt in.c.qrelã.s.eo.ꝛ in c.cõsultatiõibꝰ.de offi.deleg.ꝛ in.c.cũ ecclesia.de cau.pos.ꝛ pprie. Ex quibꝰ iuribꝰ aperte colligit valere collationē vel electionē eorũ q sunt in qsi possessione:licet non habeãt pprietatē illiꝰ iuris eligēdi vel ƺferēdi:ꝛ ratio pdictoꝝ est:qꝛ electio siue collatio est quasi qdã fructꝰ iuris eligēdi seu cõferēdi:fructꝰ aũt ptinēt ad possessorē.vt instit. de re.diui.§.si qs a nõ dño.ꝛ no.i.c.grauis.de restitu.spo.ꝛ per Inno.in.c. cũ ecclia sutrina.palle. ꝛ in.d.c.cõsultationibꝰ.tex.aũt innuit hic ƺtrium dicēs ꝙ psupposito ꝙ isti capellani elegissent:p hoc tñ nõ cõsistit ꝙ deberēt cõputari in numero eligētiũ.Sol.gl.iij.q est super versi.ptestatione. sentit istud ƺtrũ prope mediũ sui:ꝛ soluēdo dicit ꝙ istorũ vox valuisset rõne possessiõis nisi pcessisset protestatio.cui quidē ptestatiõi cõsenserũt clerici ꝛ capellani:als nõ fecisset eis piudiciũ in cõmodo possessiõis. ¶ †No.j.sing.ex ista so.gl. ꝙ vbicũqꝫ ptestatio venit ad detrahēdũ iuri aduersarij non nocet aduersario nisi ex psse protestationi cõsentiat. Cõtrariũ tñ huius gl.tenuit glo. in.c.j.xxvij.dist.dicēs ptestationē obesse aduersario tacēti.ꝛ per illã gl.cõsuluit hic abbas vt cum sit ptestatio ad detrahēdũ iuri alicuiꝰ ille de cuiꝰ preiudicio agiꝫ debet ptestari ƺtrium si nõ vult sibi piudiciũ generari. Inn.tñ Hosti.ꝛ Cõpostel. sequũtur dictũ huius gl.vt nõ sufficiat taciturnitas:sed requiraꝫ expssus ƺsensus.ꝛ sentit Jo.an. in.c.in genesi.j.eo.tit.ꝛ placet do.Anto.hic. Sed pro ƺtria opi.[h] vide tu glo.[i] no.q non solet allegari.l.si fideiussor.ff.qui satisda.cog.que dicit ꝙ si ego recipio fideiussorē hac protestatione pmissa ꝙ ipse nõ alleget in futurũ puilegiũ ꝙ fideiussor intercedēdo videꝫ tacite acquiescere ptestatiõi. ꝛ pro hac opi.facit:qꝛ ex quo aduersarius recipit factũ videꝫ recipere cuꝫ limitatione protestationis.arg.in.c.cũ oliꝫ.j.de cēsi.do.Car.distinxit hic:ꝙ aut ptestãs stat in meris finibus ptestationis:ꝛ tũc ptestatio nõ piudicat aduersario nisi cõsentiat.ꝛ hoc casu pcedat opi.cõtraria. Aut nõ stat in meris finibꝰ ptestatiõis:sed vltra pcedit dando vel pmittēdo aliqd:ꝛ tũc aduersariꝰ recipien d factũ ꝛ nõ resistēdo ptestatiõi videꝫ taci

g ¶ Nullitatē.vid que posui in.c.cũ post.i.ij.no.s.eo. Aeneas falco.
✣Sebasti. Sapia.
h ¶ Cõtraria opi. Hanc opi.tenuerũt plures relati p do.Alexã.in.l. nõ solũ.§.morte. co.xij.ff.de oper. noui.nun.ꝛ Ro. in cõs.cccxj.in casu proposito.vid Deciũ distinguētem in.c.cũ. M. ferrarieñ.col.vij. circa fi.s.de cõst. vide doc.in.l.pacta nouissima.C. de pact.
i ¶ Uide tu glos. Adde videnduꝫ quod per eandē gl.in proposito voluit Roma. consi.cccxj.

te acquiescere ptestatiõi:quia nõ potest recipere partem facti pro se ⁊ partez reijcere.vt in.d.c.cũ olim.⁊ in hoc casu intelligit istũ tex.Isti enim canonici non fuerunt simpliciter ptestati:sed admiserunt illos capellanos cũ protestatione:ideo ex quo capellani acceptauerũt vt interessent videꝛ acceptasse cum sua qualitate iuxta tenorẽ protestationis quantũcunqȝ expresse nõ consenserint protestationi.⁊ videtur hoc dictũ satis coloratũ. Ego tamen aliter dicerem:videlicet q aut protestantes cõcedũt id quod al's de iure competit aduersario:restringendo tamen illud per protestationem:⁊ tunc requirerem consensum expssũz aduersarij:quia in dubio ex quo al's ille actus cõpetebat de iure videtur q in dubio voluerit potius vti iure suo q̃ permissione aduersarij cum actus sibi competat libere iure suo proprio ⁊ ex pmissione aduersarij restringitur ius suuz:vnde in dubio non debet quis presumi velle cõtemnere ius proprium.vt in.l.cum de indebi.ff.de proba.⁊ in c.super hoc.de renum.facit quod not.gl.in.l.cum quid.ff.si cer.peta.ita dicendum in proposito cũ existens in possessiõe iuris eligendi habeat iure proprio facultatem dandi vocez;sed admittitur cum protestatiõe restringendi ⁊ ipse tacet:nõ est verisimile q acquiescat protestatiõi preiudicãti iuri suo:sed potius q intret capitulũ volẽdo cõtinuare possessionem suam.vbi autem quod permittitur per protestationẽ vel cõceditur seu donatur nõ cõpetebat alias aduersario de iure:tũc fateor qd acceptãdo factũ videtur in dubio acceptare cum qualitate protestationis:quia vnicuz est factum licet qualificatũ.ad hoc.c.pisanis.de restit.spo.⁊.d.c.cuz olim.⁊ ideo si prorsus ius nõ habens admitteretur ad electionẽ cum protestatiõe de qua in tex.valeret ptestãtio quãtũcunqȝ expresse nõ cõsentiat illi protestationi:quia videꝛ acceptasse factũ cuz sua qualitate:sicut dicimus in confessione qualificata qd non potest pro pte acceptari:⁊ pro parte reijci:vt plene dixi in.c.bone.el.ij.de postu.prela.nec tamẽ credas per predicta q consensus aduersarij tacitus vel expressus semper requiratur in protestatiõe:naz in his que dependent a mera voluntate protestãtis sufficit protestatio ipsius dũtaxat.vt in.l.nesennius.ff.de nego.gest.Exemplũ:si expensas facit quis cõsanguineo:potest enim protestari etiã in absentia cõsanguinei qd facit animo repetẽdi.vt i.d.l.nesennius.ita in premisso dicto cõtingit:nã si canonici admittunt prorsus extraneum:cum facere istam gratiam dependeat a mera volũtate eorum standum est ipsorum protestatiõi animorũ declaratiue:nec requiritur consensus alterius.Consensus autem aduersarij requiritur quando protestatio tendit ad detrahendum iuri suo seu quãdo factũ depẽdet a volũtate vtriusqȝ partis:quia nõ põt vnus alteri afferre iniquam conditionem nisi cõsentiat:quia id quod nostrũ est sine facto nostro a nobis tolli nõ potest.vt in.l.id quod nostrum.ff. de regu.iur.facit.c.ab eo.j.eo.li.vj.⁊.c.ad apostolicam.de reg.ita dicenduz in terminis istius.c.cũ enim ratione possessionis isti capellani deberent interesse non faceret eis preiudicium ptestatio canonicorũ nisi ipsi capellani consentirent.† Cõsensus autem nõ debet presumi ex taciturnitate[a] ex quo tractatur de re onerosa ⁊ preiudiciali[b].vt not.Inno.j.eo.in gene.⁊ dixi plene.in.c.nonne.de presum.Et videtur de predictis bon⁹ tex.ẜm cõmunem intellectum in.c.in genesi.j.eo.vbi aliqd dicetur.⁊ vide ad materiaz protestatiõis qd no.Io.an.post Io.mona.in reg.in generali.in mere,li.vj.⁊ per Bar.in.l.nõ solum.§.morte.ff.de noui.oper.nun.⁊ quod dixi in.c.cum.M.de constitu.⁊ predicta no.¶ Sed cõtra hoc ⁊ cõtra tex.oppo.aliter.videtur enim q etiam si capellani expresse consenserint protestationi:non tamen per hoc debuit eis generari aliquod preiudiciũ:qꝛ in protestatione fuit dictum q vox eorũ qui nõ deberent interesse de iure vel de cõsuetudine nõ valeret:sȝ ex quo erant in possessione debebant interesse:qꝛ

Marginal notes (left margin):

zacharias,

a ¶ Taciturnitate.Tu dic q protestatio in onerosis pñti ⁊ tacẽti fctã nõ tollit ius commune:aut inducit obligationem.glo.no.in.l.si.§.itẽ si predixerit.⁊ ibi Bart.ff.nau.cau.stabula.idẽ in.l.nõ soluz.§.morte.ff.de no.ope.nun Canoñ.⁊ Felin.in.c.cum M.ferra.col.xx.versi.sed hãc doctrinã.s.de cõsti.a ale.cõsi.lxxviij.incipiẽ.viso ⁊ diligẽter põderato ⁊ fi.vol.v.⁊ Ro.singu.suis.in nu.xxix.inci.si quis promisit.

✝ Sebasti.Sapia.

b ¶ Preiudiciali vide late que tradunt doct.in.l.q dotis.ff.sol.mat.late Feli.in.c.nõne.j.de presump.Feli.in.c.causam matrimonij.ver.tñ ista declaratio j.de offi.deleg.

ius disponit q ratione possessionis competat facultas dandi vocem:vt.s.plene dixi:ergo protestatio nõ resistebat.Sol.Ↄrium est satis difficile:neqȝ tactuz per doc.antiquos.sed do.Anto.varie soluit:⁊ inter cetera videtur inniti duabus sol.quarũ prima est hec:q isti capellani non probauerunt se esse in possessione eligendi:sed q solũ coelegerũt scrutatores:hec solu.non est bona:quia tex.subijcit q etiã si aliquos coelegissent per hoc tamen non constitit q eis de iure hoc cõpeteret vel ex Ↄsuetudine.Scda sol.sua ⁊ melior est q illud verbũ de iure positũ in protestatione.declaraꝛ per id qd subijcitur de cõsuetudine:nã fuerunt admissi si de iure vel consuetudine hoc eis competat:vñ sicut verbũ cõsuetudo refertur ad ius proprietatis:ita illud verbũ.de iure debet referri ad ius pprietatis:⁊ nõ ad possessionẽ iuris:⁊ hec so.satis potest tolerari:tamẽ puto qd ideo fuit facta hic ista stricta interpretatio qꝛ pro canonicis protestantibus faciebat ius commune cũ ad eos solos spectat potestas eligẽdi.vt in.c.j.s.eo.⁊ in.c.cũ dilectus de consue.ad capellanos aũt ⁊ clericos non poterat spectare nisi de iure speciali:vñ isti canonici tanq̃ huius iuris pprietarij volebãt cõflictare ⁊ certare cũ istis capellanis ⁊ clericis de iure eorũ † nam quemadmodum si in iudicio pro vno constat de pprietate ⁊ p alio de possessione pronũtiari debet in effectu in fauorem pprietarij:quia ius pprietatis tanq̃ fortius absorbet causam possessiõis:vt in.c.cuz dilectus.de cau.posses.⁊ pprie.⁊ in.c.cum ecclesia.eo.ti.ita nunc extra iudicium intẽdebãt isti canonici vigore protestationis q causa proprietatis absorberet causam possessionis:vt illi scȝ preualeãt qui de iure vel de Ↄsuetudine deberẽt iteresse:⁊ sic ex quo p canonicis Ↄstabat de iure pprietatis ⁊ p capellanis de iure possessiõis dũtaxat debuerũt pualere canonici.⁊ vide ad hanc sol.qd tacite sentit Io.an.super regula.in generali.in.ix.col.¶ † Tertio cõtra predicta ⁊ tex.oppo.videtur enĩ q saltẽ ex alio capite isti capellani ⁊ clerici debebant obtinere:qꝛ admittẽdo eos in.c.ad eligendũ vna cũ eis videntur per Ↄrium factũ recessisse a ptestatione:vt in.c.cũ.M.de consti.Sol.gl.tangit hoc contrariũ:sed non sol.simpliciter eniz dicit q hic valuit protestatio:vt ptz in fine litere.In no.hic dicit q protestatio hic fuit vestita iusta cã forte ne differretur electio in recipiẽdo pbationes vtrũ deberẽt interesse.Host.vo dicit q hic ⁊ ibi fuit iusta causa sȝ ibi recesserunt a ptestatione per cõtrariũ factũ:hic vero nõ:sȝ declarat quare potius recesserunt ibi a ptestatione p cõtrariũ factũ quam hic do.Card.dicit q hic non fuerũt ptestati q volebãt illos simpliciter admittere quo casu admittẽdo fecissent Ↄriũ factũ:sȝ protestati sunt q eorum vox nõ valeret qui non deberẽt interesse de iure vel cõsuetudine:vñ admittẽdo eos non fecerunt contra prestationem.Sed aduerte:qꝛ nec in.c.cum.M.ferrarieñ.fecerunt contra protestationẽ:vt ibi dixi ptestantes:nam ibi canonici qui receperũt illos in canonicos non venerunt directe contra protestationẽ:sed cõtra id qd cõsecutiue veniebat ad factũ.nã de iure est q si canonici aliqui recipiuntur vltra numerum debeat eis puideri ex superexcrescentibus redditibus:vñ illa ptestatio q expectarẽt vacationẽ prebendarũ nõ erat cõtraria facto subsequẽti:sȝ volebat tollere id qd veniebat consecutiue ad ipsum factũ receptionis:⁊ tamen p hoc nõ fuit recessum a ptestatiõe:qꝛ lȝ factum non sit cõtrariũ protestationi:tñ est cõtrariũ id qd venit consecutiue ad factũ:⁊ hoc sufficit ad tollendũ protestationẽ:vt sing.pbatur in.d c.cum.M.ita videꝛ q debuerit contingere hic.quia de iure est q ex quo quis dat vocem electioni:eius vox debeat cõputari in numero.vt in.c.scriptũ.s.eo.protestatio ergo facta nõ erat cõtraria facto hic subsecuto:scȝ admissiõis Ideo sol.aliter:⁊ sic qd in casu.c.cum.M.dato illo facto receptiõis protestatio non dependebat a facto ptestantiuz:sed a dispositione iuris cõmunis:cui nõ poterant ptestantes renuntiare:quia velint nolint ex quo recipiũt aliquos in canonicos tenẽtur eis puidere de redditibus superexcrescẽtib⁹:vt ibi colligiꝛ.q̃re recipiẽdo illos in canonicos obligarunt se per consequentiam ad prouidendum ẜm dispositionez iuris ⁊ sic recesserunt a ptestatione:qꝛ protastatio non iuuat qñ factum nõ depẽdet a potestate ptestantis.Uide exẽplũ materiale.si pater in casu quo tenetur alere filium ptestatur qd alit animo repetendi nõ valet ptestatio quia ex iuris necessitate tenetur illum alere.vt no.in.l.alimenta.C.de neg.gest.sed in casu ca.nostri istud factũ deductũ in protestatiõe vt vox prestaret suffragiũ vel ne:dependebat a mera volũtate canonicoꝝ ⁊ capellanoꝝ:merito ex quo partes acquieuerũt.ptestationi valuit ptestatio cõtra id qd veniebat consecutiue ad factũ.Sed tu dices quare isti capellani cõsenserunt ptestationi cum per eam preiudicaretur iuri possessionis.Sol.gl.ista in fi.dicit q inuiti hoc fecerũt cõpulsi ab aduersarijs qui negabãt illos ius habere.Hosti.dicit se nõ videre quomodo ad hoc poterant Ↄpelli:nam si confidebant de sua quasi possessiõe debebãt respõdere se nõ cõsentire ptestationi ⁊ nole renuntiare sue quasi possessioni:⁊ cõminari vt si pcederent sine ipsis prosequenꝛ spoliationẽ ⁊ cõtẽptum.Et hoc placet Ioã.an.magis q̃ dictum Boati.qui dixit q si isti noluissent admitti cum ista protestatione preiudicasset eis cum se fecissent alienas.vt in.c.cũ nobis.s.eo.sed tu tene primũ dictum:quia.c.cum nobis.loquitur quãdo simpliciter vocati nolunt venire ad electionem:sed isti non admittebanꝛ simpliciter;sed cũ protestatione iuri eorũ detrahenti.puto tamẽ ⁊ credo

hoc fuisse

a Cluniaceñ. Adde quod voluit Lapus al leg.xj.
zacharias. ¶ Ecclesijs inferioribus. Adde si impetrate sunt litere su
p ecclesia cōtra presbyterū ⁊ erratū est in noīe p̄sbyteri.cōstat tñ de ec
clesia vel ediuerso ⁊ est erratū in noīe eccl'ie an rescriptū sit nullū.et vi
de Feli.remissiue.in.c.significāte.col.ij.versi.declara quinqȝ modis.s.
de rescrip.
Anto.Francis.

b ¶ Adde circa h ꝙ hic dicit̄ de errore circa nomen bñficij impetrati vel eius q impetrat ꝙ talis error non vitiat impetrationem dūmodo cōstet per coniecturas aut alio mō ḋ ipsa eccl'ia ⁊ ḋ corpore ipsius impetrātis:vt habetur in.l.si in nomine.C.ḋ testa. et in.l.si quis in fundi vocabulo.ff.ḋ leg.j.⁊ in.l.i vēditionib⁹.de ḣen.emp.⁊ p Bal.i.l.si fortidianuȝ.C.de lega.⁊ in.l.nō ideo.C.de hered.insti.⁊ in.§.si qs i noīe insti.de leg.⁊ vide p Spec.in tit.de li.ɔte.in.§.xiiij.versi.quid si error.et in.§.xv.ver.qḋ si hoim.et habetur per Oldra.in ɔsi.cclvi.⁊ per do.de Rota deci.cxxix.vbi dicunt qḋ error nominis in scripto non vitiat:et habet̄ per Innoc.et Jo.and.⁊ Cal.⁊ Ant.de but.in.c.significante.de rescrip.⁊ p Host.i sum de rescrip.in §.que pñt.in.j.et ij.col.vbi plenissime loquit̄.⁊ per Spec.in tit.de rescrip.presenta.in §.ratione autem.in ver.quid de dubitante.⁊ ibi per Jo.and.in addi.Spec.
zacharias.

c ¶ Potest laicū habilitare.adde istū ⁊ post eū Feli.in.c.cām colū.iij.ver.dum dicit abbas p̄uilegiuȝ s.de rescrip.⁊ posui in apostil.ad istuȝ in.c.ecclesia sancte Marie.i versic.potestateȝ excōicandi.nu.5.s.de consti.
Sebasti.Sapia.

d ¶ Et consuetudo. Hoc dictum refert et sequitur do.Decius in.c.decernimus.colū.antepe.versi.quito infertur.j.de iudi.

e ¶ Per consuetudinem. Adde Old.cōs.clxvj.in fi.tenet ꝙ id ꝙ potest

fieri per priuilegiū posset fieri per consuetudinem.
Anto.Francis. ¶ Circa hoc an ea que possunt fieri per legem vel per statutum:aut consuetudinē possit fieri per pactum:vide vltra hic alleg.que habentur per Bart.et docto.in.l.non impossibile.ff.de pact.et in.l.ius publicum.eod.titu.et in.l.iurisgentiuȝ.§.si ob maleficiuȝ.ff.de pac.⁊ in.l.penul.de condi.ob turpem cām. Et adde ꝙ priuilegiuȝ operat̄ fortius q̄ operet̄ pactuȝ vt in.l.fina.C.de bo.lib.et ibi p Bal.in.iij.no.tñ priuilegium impetratum ɔtra pactuȝ nō tollit illḋ nisi ḋ ipso pacto fiat expressa mētio.c.ex multiplici.de deci.et vide glos.in.c.j.de pac.lib.vj.in ver.deroge tur.ipsum autem priuilegiū est potentius q̄ sit ipm ius commune:vt per Bart.in.l.verum.in.§.fina.ff.de mino.et habetur in.l.iurisperitos.in.§.qui priuilegio.et ibi per Bald.ff.de excu.tut. Et adde qḋ priuilegiuȝ derogās statuto intelligitur etiā de statuto futuro vt p Bar.in.l.si mihi et tibi.§.in legatis.ff.de lega.j.et habetur in.l.si seruu⁹.in prin.⁊ ibi per Flo.ff.de ser.vr.pre.⁊ quid operetur priuilegiuȝ ɔtinens illud idē quod ius ɔmune seu statutū.habet̄ per Barto.in.l.j.in prin.ff.ad leg.fal.⁊ i.l.si testō.in §.si mulieri.ff.de leg.iij.⁊ p Bald.in.l.sancimus.C.de iudi.⁊ per do.Alb.i.c.cū esses.in.iij.no.de testa.
Sebasti.Sapia.

f ¶ Vel statutū. Vide Bart.in.l.j.§.familie.ff.de publica. Et vide dominum prepositum in.c.que cōtra.viij.dist.⁊ i.c.consuetudinis.x.distinctio.Feli.in c.ecclesia scte ma rie colum.xxxij.de cōstitu.et in.c.ij.colū.penult.de proba.et in rubr.de prescrip.colū.vij.versi.fallit late Jaso.in.l.non impossibile.ff.de pact.Alexan.in consi.l.volumi.v.Franci.curtium in tracta.sequestrorum.qḋ.xxij.in fin.Abb.⁊ Maria.in.vj.no.in.c.si diligenti.j.de foro competen.

sunt surreptitie:alie vero sic.

2 Patronus laicus non habet ius eligendi prelatum in ecclesia neqȝ de iure neqȝ ex pacto:neqȝ et consuetudine.

Laicus nō potest habilitari ad ius spirituale tenendum nisi a papa.

Consuetudo etiam cuius temporis non extet memoria non potest reddere laicum capacem iuris spiritualis.5.9.

3 Quod non potest fieri per pactuȝ potest fieri per statutum.⁊ sic.

Argumentum de pacto ad statutum non valet negatiue.

4 Juspatronatus nō dicitur quid spirituale:sed annexum spiritualitati.

6 Electus debet presentari patrono vt consentiat vel vt possit opponere si habet iustā causam opponendi.

7 Electio alicuius prelati quare non debet fieri ad preces laicorum qui sint potentes.

8 Parochiani nullum habent ius in presentando vel eligendo nisi sint patroni.

Sacrosancta. Per cōpositionē factā cum prelato ⁊ capitulo nō potest ius eligendi competere laico etiā patrono in eccl'ia collegiata.hoc di.prima pars narrat iniustam compositionem. Quā secundo reuocat ibi:attendentes. Casus literalis. Quidā comes de valentia patronus monasterij sancti.Pancratij pertinentis ad monasterium Cluniaceñ.contendebat cum abbate cluniaceñ.qui de cōsensu capituli sui quandā fecit compositionem vt videlicet esset i arbitrio ipsi⁹ comitis recipere ad prioratum dicti monasterij vnū de doub⁹ melioribus toti⁹ ordinis cluniaceñ.quos abbas duxerit nominandos exceptis prioribus cluniaceñ.et de charitate abbas cluniaceñ.successor illius qui fecit compositioneȝ videns compositionē monasterio suo damnosam:accessit ad do.pa.ostendendo sibi cōpositionem in preiudicium sui monasterij factam papa considerans ꝙ ius eligendi non cadit in laicū collegiata ecclesia:⁊ ideo illud erat perniciosum exēplū ⁊ redundabat in dispēdium ecclesiastice libertatis statuit vt abbas cluniacē.dictuȝ prioratum possit libere ordinare nō obstāte cōpositione iuri contraria.denuntiādo postmodum ordinationē patrono vt suū p̄stet assensum.
¶ † No.j.ibi:ad cluniaceñ.ecclesiaȝ.iuncta suprascriptiōe i qua scribitur abbati cluniacē. ꝙ qñqȝ ecclesia nō cathedralis denominat̄ a loco sine expressione certi nois seu illius sancti sub cuius vocabulo eccl'ia est cōstructa:nā ista ecclesia cluniaceñ.[a] nō erat catedralis cum eidem presideret abbas vt ptȝ in suprascriptiōe:⁊ hoc videt̄ ɔ gl.no.in.c.quāuis.j.de prebē.in.vj.vbi gl.no.dicit ꝙ de stylo romane curie est ꝙ qñ facit mētionē ḋ ecclesia cathedrali ꝙ nō exprimat̄ in lr̄is nomē eccl'ie:secus qñ fit mentio de ecclesijs inferioribus[b]:al's litere essent surreptitie:qr cōtra stylū curie.vñ cōcludit ꝙ si mādat̄ p̄uidere alicui in ecclesia sancti Petri bonoñ.⁊ non reperit̄ ibi aliqua ecclesia sub isto vocabulo nisi sancti Petri nō vȝ gratia p̄pter expressionem illi⁹ nois sancti Petri cōtra stylū curie.arg.in.c.q̄ graui.j.de cri.fal.hic auteȝ in tex.ponderando vt predixi probat̄ cōtrariū:qr in literis apostolicis denominat̄ ecclesia nō cathedralis ab oppido vbi cōsistit:vnde puto illaȝ gl.limitandam per istum tex.vbi principalis in loco illo potest denominari a loco:nā ⁊ alias talis ecclesia appellatur matrix.vt in cle.j.⁊ ꝙ ibi not.de sentē.excō. Et si prelatus illius ecclesie habet episcopalē iurisdictionē in illo loco potest denominari prelatus illius loci absqȝ commemoratione illius sancti sub cuius vocabulo eccl'ia est edificata.⁊ ita intelligo istum text.in eo ꝙ scribit̄ abbati Cluniaceñ.nec fit mētio de nomine monasterij.vide ad idē bonum text.iuncta suprascriptiōe in c.j.de cōsang.et affi.vbi scribitur abbati.Cassiē.quia abbas habet iurisdictionem epalē in castro secus autē vbi non haberet iurisdictionē epaleȝ:quia tūc debet denominari a monasterio.⁊ sic pñt reduci ad cōcordiā iura que in hoc varie loquūtur ⁊ ideȝ intelligo de alijs prelatis inferioribus vt p̄posito ⁊ archidiacono:⁊ simi.vt si i aliq̄ oppido habēt ecclesiā principalē ⁊ maiorē cuȝ iurisditione epali i loco:vt denominent̄ a loco sicut hic fit de abbate.⁊ tene menti predicta:quia solet illa glo.sine aliqua limitatione allegari. Et in multis iurib⁹ reperies cōsimilem denominationē. ¶ Secūdo no.ibi:de cōsensu capituli sui.ꝙ ɔgregatio religiosorū pōt appellari capitulū:licet vulgariter appellet̄ conuentus ⁊ ideȝ not.p doc.in.c.capitulū sancte crucis.de rescrip.nā cōuētus et capitulum sunt synonyma.⁊ de etymologia ɔuēt⁹ et
2 cetus ⁊ simi.vide ho.tex.xv.di.in.c.j. ¶ † Not.ij.ꝙ nō solū de iure cōi patronus laicus non habet ius eligendi prelatū in ecclesia collegiata.vt in.c.nobis.j.de iurepa.imo nec habere pōt vigore cōpositionis inite cū p̄lato de ɔsensu capituli:vt hic probatur:⁊ puto ꝙ etiā eps nō posset hāc ɔpositionē sua autoritate validare:qr nullus prelatus
c citra papā pōt laicuȝ habilitare[c] ad ius spirituale tenendū vt legit̄ ⁊ not.in.c.ij.de iudi.⁊ in.c.bene quidē.xcvj.dist.et.xxxij.dist.in.§.verum.⁊ videt̄ de mēte glo.in.d.c.nobis.⁊ de hoc ibi per doc.⁊ vide qḋ ibi dixi:⁊ quemadmodū nō valet cōpositio ita nec consuetudo ɔ doc.⁊ bene per.c.massana.j.e.
d titu.⁊ ex hoc no.quidā ꝙ cōpositio ⁊ consuetudo[d] pari passu ambulāt:dic tu hoc procedere quo ad terminos huius.c.quia consuetudo nō potest reddere laicuȝ capacē iuris sp̄ualis:vt in.d.c.massana vbi aperte probatur. Et facit ꝙ not.Jo.an.in c.ij.de prebē.lib.vj.vbi dicit non sufficere tp̄s de
3 cuius initio etiā nō est memoria:quod no. † tñ dubium potest esse regulariter vtrū id qḋ non potest
e fieri per pactū non possit fieri per cōsuetudinē[e] vl'
f statutū[f]:de quo vide gl.que solet reputari singularis per legistas.C.de decre.decurio.sup rub.lib.x.q̄ videt̄ cōfirmare illā regulā p ea q̄ non pñt fieri per pactum nō pñt fieri per cōsuetudinem vel statutū:sed certe illa glo.nō est indistincte vera.et dic plenius ⁊ meli⁹:vt not.Bart.in.l.oēs.populi.iij.qḋ.tertie.qḋ.princip.ff.de iusti.⁊ iure.in repeti. Nam multa pñt fieri per statutū seu per consuetudinem que non possunt fieri per pactuȝ:nam per pactum non potest derogari iuri publico:scȝ per statutum et cōsuetudinē sic:in preiudicium illius iuris publici vbi viget statutū vel consuetudo cōtraria:vt est gloss.no.iuncto tex.in.l.neqȝ pignus.in.§.priuatorum.ff.de reg.iur.quod not. Idem est quando aliquid statuitur ex iuris subtilitate.puta vt non possit alteri stipulari:nam pactum contrarium non valeret.argu.in.l.nemo.ff.de lega.j.⁊ in.c.tua.de testa.sed statutum vel cōsuetudo hoc posset vt not.Bart.in.d.l.omnes populi.et est diuersitatis ratio.qua in statuto vel cōsuetudine cōcurrit consensus populi tacitus vel expressus:vt in.l.de quibus.ff.de legibus.sed in pacto cōcurrit consensus populi priuatus vt nota.per Bartol.

a ¶ Ius eligendi. Adde vt per Alex.consi.cvj.ij.lib.

b ¶ Annexum spirituali. Adde qd ideo dixit Ro.consi.ccclxix.q. in eo committitur simonia sicut in mere spiritualibus.

Anto.Franc. ¶ An in annexis spũalibus cõmittitur simonia videtur qd sic vt i.c.altare.j.q.iij.vbi habetur q vẽdere altare est simoniacũ quãuis nõ sit sacrũ sz potius annexũ spiritualib⁹ que in eo exercentur: q tñ dixit Archid.in.c.sanctorũ.x.qd.j. nõ seruari de cõsuetudine.de q̃ vide p Ro.in sing. suis q̃ habentur p alphabetũ i ver. obligatio.in ver. fructus. adde tñ qd ius patronat⁹ qd quidem nõ est spũale: sz spũali annexuz iuxta ea q̃ habentur in.c. decernimus. de iudi.tñ ipm ius p̃scribit per annos xl.vt p Alex. ɔsi. lviij.in.iiij.parte cõsiliorũ.de quo an possit p̃scribi p laicũ vide p .d. Card.in cle.ij.in prin.in.v.q.de iurepa.z an trãseat iure p̃ticulari vel vniuersali etiã in laicũ ple.hr in.c. ex literis.de iure pa. Et vtrum veniat in fideicõmisso habetur p Dy. z Bal.in.l.cũ vir C.d fideicõmis.z in.l.fi.in peñ.col. C.de edi.di.adri. tollẽ.vbi dicit qd nõ: ex eo qz lz non sit spũale: tamẽ ẽ spũali annexũ z sic de eo iudicandũ est tanq̃ de re spũali q̃uis em̃ cadat in laicuz illud est ex gr̃a cõcessum ipsi laico: vt ple.per domi. Abb. z alios in rub.de iurepa.et in p̃alleg.c.decernimus.de iudi.

Sebast. Sapia.

c ¶ Per p̃sentationẽ. Vid q̃ late tradunt Moder.in rubri.j.de iu.z in c.quanto eo.tit.z not.q lz do.Ab. hic dicat q p presentationem non iferatur aliquod matrimoniuz qd ̃m Cal.in consi. ix.in ti.de iurepa. per presentationẽ videntur contrahi sponsalia de futuro: z ideo presentatus dicitur acquirere ius ad rez vt per Abb.in.c.cum bertoldus.colum.j.j.de re iudi.z ita tenet Lapus alleg.viij.presentatus.ad fi.Car.in clemen.j. in prima oppo.de suppl.negli.prela.

d ¶ Ant.Francis. ¶ Cõpetere ex cõsuetudine. circa hoc an laic⁹ possit de cõsuetudine vel ex prescriptiõe hr̃e ius eligẽdi in ecclesia collegiata. Dicas laicus etiã de cõsuetudine non põt esse patronus neq̃z hr̃e ius eligẽdi in ecclesia collegiata: vt in.c.massana.de elec.z per Alex.i cõsi. lvij.inci.viso pũcto. in.iiij.parte ɔsiliorũ.laic⁹ em̃ non se intromittit d spiritualib⁹ vel illis annexis nisi de licẽtia pape: vt in.c.contingit de arbi.et in c.causam.de prescrip.z in.c.princeps.xxvj.q.v.et habetur.in.c.adrianus.lxiiij.disti. et per Gem.in.c.ij. de prebẽ.li.vj.nisi in casibus a iure expressis vt est singu.glo.in.c.fi. xxiij.qd.j.imo dixit Inno.in.c.cõstitutis.de elect. qd laicus possidens spiritualia semper presumitur esse in mala fi de qd etiam volu.Bald.in.l.super longi.in.iiij. colum.C.de prescrip.lõ.tempo.z id dixi ipse Bald. in.l.male agitur. C.de prescri.xxx. an.qd laicus possidẽs bona spiritualia cogitur ostẽdere tituluz.z vide do.Abb.in.c. qd aũt.i fi.z in.c. preterea de iure pa.z i.c.ex frequẽtibus.de insti. qd laicus nõ hz ius ɔferendi ecclesiã etiã de cõsuetudine nisi forsam ratione scãdali euitandi de cõsensu epi puta quando laicus eẽt potẽs et tyranus a cuius manu eripi non posset ecclesia: quia tũc de licẽtia epi posset illam conferre religioso: alias non. de quo etiam per doc.Abb.i.c.cura.z in.c.illud.de iurepa.z per Gemini.in.c.ij.de p̃ben.lib.vj.posset tamen laicus cõferre beneficia ex priuilegio pape vt in.c.adrianus z se.lxiij.di.

e ¶ Augerio. adde que posui i.d. c.querelam.

f ¶ Cessat hec ratio. Adde eundem Fede.cõsi.cclvij.

g ¶ Non potest. Adde videndum Alexan.consilio.lvj.ij.lib.

latius in.d.l.oẽs populi. ¶ Not.q non solum directum ius eligẽdi nõ cadit in laicum etiã patronum: sed nec etiã indirectum: vt hic. Nunquid autem in ecclesia nõ collegiata possit habere laicus ius aligendi[a]. doc.z bene dictũ q non: sed ratione patronatus cõpetit sibi sola presentatio rectoris: vt in.c.nobis.z.c.fi.j.de iurepa. Que autem sit diuersitatis ratio: dic qz per p̃sentationem nõ initiatur aliquod matrimoniũ spirituale inter p̃sentatum et ecclesiam ad quem presentatur. sed totum ius spirituale transfertur in presentatum ex institutione episcopi que debet sequi: †ideo dicim⁹ qd iuspatronatus nõ est spirituale: sed annexum spirituali[b] quia per presentationez[c] patroni peruenitur ad institutionez que est quid spirituale: vt plenius dixi in.c.quanto.de iudi.sed p electionez initiatur matrimoniũ spirituale: vt in.c.fi. de trãsla. epi.et in.c.cum inter canonicos.s.e.z per eam acquiritur ius spũale electo: vt dicit glo.no.in.c.quanto.lxiij.dist.que singulariter dicit q etiã acquiritur ius administrãdi in habitu: sed per cõfirmationẽ competit in actu vt dixi in.c.transmissam.s.eod. †laicus autem cum nõ sit capax iuris spiritualis vt in.c.causa.de p̃scrip.cũ si.non potest transferre ius qd ipse possidere non potest: sed iura fecerũt mentionẽ de ecclesia collegiata: qz in nõ collegiatis regulariter proceditur per electionem: vt no. in glo.in.c.quanq̃.j.eo.tit.lib.vj. Et ex predictis potes colligere rationem diuersitatis quare ecclesia concessit laico potestatẽ presentandi z non potestatẽ eligẽdi: noluit enim in hoc mero iure spirituali cum eis dispensare.z hanc rationem sensit Inno.s.e.qd sicut.z hec no. ¶ †Ultimo no. q in ecclesia collegiata electio iam facta debet p̃sentari patrono: vt pro honestate prebeat suuz assensuz. Et vt possit contradicere si habeat aliquã iustam causam cõtradicendi: si autem sine causa rationabili cõtradiceret talis cõtradictio non deberet obesse vt hic no.z videtur tex.s.eo.c.cuz terra. in fi.facit.c.qd sicut.eo.ti. ¶ In glo.i.ibi: z ideo nõ tenuit.non gl.que aperte tenet istam compositionem fuisse ipso iure nullam: quod tenet Hostiẽ. qui adducit in eo qd papa non retractat istam cõpositionẽ: sed dicit qd eo non obstante poterit abbas iste prouidere huic prioratui.z hanc opin.tene.licet Goffr.hic dixerit qd per in integ.rest.fuerit monasterio hic subuentũ. hec enim opi.videtur in alio contra tex.in eo qd dicit istam compositionem fuisse iuri cõtrariaz: ergo erat nulla ipo iure vt in.c.in nomine domini.j.de test.z in.c.que contra ius fiunt.de regu.iur.lib.vj.z.x.dist.vide.z in.l. non dubiũ.C.de legi.z erat iuri contraria propter rationes que subijciuntur in glo. †In quo autem erat dãnosa ecclesie: dicũt doc.q electus p comitẽ cogebatur ex quadã reuerentia suis voluntatib⁹ z desiderijs deseruire tam in alienando bona ecclesie q̃ in disponendo: ideo prohibetur ne ad p̃ces aliquoꝝ quis promoneatur ad dignitatẽ: vt in.c.illud.viij.q.ij.facit.xvj.q.ij.in.c.visis. ¶ In gloss.in ver.non cadit in laicũ.ibi: qui etiã nõ sunt patroni sed parochiani. ¶ †No.ex hac gl.q parochiani alias non patroni nõ habent ius eligendi: seu presentãdi rectorem in eorũ ecclesia: sed si ecclesia nõ habet patronum libera collatio pertinet ad epm. qd tenet Inn.in.c.cũ venerabilis.in fi.de except.et Jo.an.in.c.j.de capel.mo.lib.vj. An aũt hoc possit eis cõpetere[d] ex cõsuetudine vel ex prescriptione. dic vt plene dixi in.c.querelã.s.e.z in quadam dispu.que incipit augerio[e].z p Jo.and.in regula qd alicui gratiose.in mercu.z Arch.in.c.fraternitatem.lxxj.dist. ¶ In ea.gl.ibi: corrigitur illa decre.z pro hac solutiõe facit ̃m Jo.an.qz ista fuit posterior illa: cuz fuerit Greg.sed non placet hec solu. cum iste tex.dicat q hec cõpositio erat iuri contraria z q ius eligendi nõ cadit in laicum: nã hec decre.nõ inducit ius nouuz sed potius declarat antiquum: vt ptz ex v̂bis litere. † Extra alias sol.gl.dantur hic due sol.p doc.que tñ possunt colligi ex dictis glos.in.d.c.nobis dicebat em̃ Goff.q vi priuilegij in fundatione concessi potest istud ius eligẽdi cõpetere laico patrono: z in hoc casu intelligebat illam decre.nobis sed post fundationem non potest hoc sibi cõpetere etiam vigore cõpositionis vt hic.primum enim pmittitur vt laici inuitentur ad fundandas z dotandas ecclesias: sz postq̃z ecc̃lie sunt cõstructe z dotate cessat hec ratio[f]. Simile in impositione census nam tolerãtur si ab initio imponitur sz ex postfacto nouicensus impositio reprobatur: vt in.c.prohibemus.j. de censi.iuncto.c.preterea.el.ij.de iurepa.hanc so. glo.reprobat z bene.in.d.c.nobis.dicẽs q eps in hoc non potest[g] autorizare etiam tempore fundationis vt ius eligẽdi cõpetat laico etiaz patrono: quod puto verius per id quod.s.dixi. Phili.posuit hic aliam sol.dicens q ibi nõ dicitur q laicus possit eligere: sed q potest tractare de p̃sona eligẽda. Uel dic tu melius q ille tex.potest intelligi ex priuilegio pape vt ibi no.in glos.z dic plenius: vt ibi dixi. Extra gl.op.in eo.q papa hic mãdat isti abbati vt illũ prioratũ ordinet sicut alios sibi subiectos: nam ex quo iste prioratus erat conuentualis electio pertinebat ad ɔuentum: vt.in.c.j.s.eo. Solu.dicunt docto.cõtrariũ procedere de iure cõi: sed iste text.potest intelligi de iure speciali: quia consuetudine vel priuilegio potestas prouidendi pertinebat ad abbatem: que quidem consuetudo potest valere.argu.in.c.ij.j.de in integ.resti.vel dic qd posset intelligi ista litera vt iste ordinet per viam.s.electionis collegij z confirmationem suam.ad hoc text.iuncta glos.xviij.qd. ij.c.j. Ultimo hic queritur quare text.hic dicit qd patronus debet impartiri post factum honestum assensum. Sol.dicit Joan.an.qd ideo dicit honestũ: qz sine aliquo grauamine vel extortiõe alicuius temporalitatis debet consentire zc.

1 ¶ Priuilegium concessum a papa non potest per legatum de latere tolli.

2 Commissarius pape an possit esse simplex religiosus.

3 Iudex cui fuit commissa causa vt eam cognoscat cum cõsilio aliquorum: potest dictam causam alteri delegare z delegatus debet cognoscere cũ dicto consilio: z sic.

Delegatus debet cognoscere causaz sibi delegatam eo modo quo debebat cognoscere delegans.

4 Clausula cõscientiam tuã grauamus an importet q causa sit indelegabilis.

5 Tempus datum aliquibus ad aliquid faciendũ potest vnus accipere licet alij velint incontinenti videre.

Tempus cõpetens relinquitur arbitrio iudicis.

6 Cõsensus cõsanguineorũ si requiritur in aliquo actu ille act⁹ põt sine tali cõsensu celebrari in fauorem illorum qui habebant consensum p̃stare.

7 Cõsilium aliquorum si requiritur in aliquo actu: oportet quod interueniat ante actum.

8 Consilium si requiritur in aliquo actu: z consulẽtes nolunt vel differunt dare consiliũ potest act⁹ sine cõsilio expediri.nisi cõsulentes fuerint requisiti in extremitate temporis.nu.9.z.13.

9 Citatus qui tarde arripuit iter: non excusatur ex impedimento postea interueniente.

¶ Commissarius. Adde Fran.are.consi.lviij.vbi tenet q̄ papa scribens scienter religioso ꝛ sibi committens causam criminalem videt dispensare quod sententiam sanguinis dicat.
Anto.Francis. ¶ Dicas circa hoc an papa cōmittēdo cām criminalem videat dispēsare cū religioso cui ꝯmittit vt possit ferre sniaꝫ sanguinis qd sic: qa cōmittendo cām criminalē vr̄ oīa accessoria cōmittere iuxta ea que habent in.c.pter ea.de off.leg.ꝛ in l.ij.ff.de iuri.oīm iu.hꝫ enim papa plenitudinē ptātis vt per Alex. plene in ꝯsi.lxxvij.in.ij.pte ꝯs.ꝛ i ꝯs.ij..in.j. parte.ꝛ q̄ facere papa nō possit.vide gl.in c.lr̄as.ɔ rest.spo. ꝛ p Car.in cle.si roman⁹. in.iij.q. de prebē.ꝛ vid q̄ habent i.c.sniam sanguinis.ne pla. vi.suas.ꝛ i.c.i archiepātu.de rap.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Ad qōnē.vid bal.in.l.nulli.col. ij.ver.deinde no. C.de epis.ꝛ cler. Car.i cle.j.q.vj. de ꝯce.pb.Alex. in.l.more.colū.v. ff.de iur.om.iud. Angel.in aut.ad hec.C.de iudic. Imo.ꝛ Feli.in.c. si.de offi.deleg.

c ¶ Subdelegare. Addo q̄ idē esset si diceret committimus discretiōi tue ɔ q̄ plurimū confidim⁹ vt voluit. Ro.cōsi. ccccxx.
Sebasti. Sapia

d ¶ Cōpetēs. Facit.l.cōtinuus.§.cū ita.cū ibi not. ff.de ver.obli.

e ¶ Potest testari. Considera qd dn̄s Ab.vr̄ psupponere validitatē statuti qd mulier non possit testari sine cōsensu ppinquorū nam Paul.de ca.do. Alex.ꝛ alij tenēt q̄ tale statutū nō vꝫ i.l.ex facto in pn.ff.ɔ vul.ꝛ pu. sꝫ not.Jas.ibi in ij.col.ꝫ qd valet Aeneas de falc. i Anto.Francis.
¶ Circa hoc an valeat statutū qd mulier vel minor non possit testari sine ꝯsensu ppinquorū vel eorꝫ p̄sentia. alr̄s testm̄ sit nullū: qd tale statutū valeat in minore vr̄ tenere Bal.i.l.si.in vlt.col.in ꝟsi.ex q̄ro.C. de fideic.ꝛ sentit Bar.in.l.nō idcirco.C.de codi.sec⁹ tn̄ est in minore q̄ potest testari sine cōsensu requisito a statuto s̄m Bar.vbi.s.ꝛ vid per Alex.in cōsi.lv.in.j.pte.hoc tn̄ apud me satis dubiū est inquātum statutū reqrit ꝯsensum: qm̄ hoc nihil aliud est dicere nisi q̄ tale testamētum pēdeat ex arbitrio illorū propinquoruꝫ quorꝫ ꝯsensus requirit q̄ de iure fieri nō debet: qꝛ vltime volūtates nō possunt depēdere ex alieno arbitrio.l. illa institutio.ꝛ.l. captatorie.ff.de her.isti.ꝛ.l.captatorias.C.ɔ testa.mil.id aūt q̄ dicit de minore nō credo pcedere in eo masculo q̄ eēt maior.xiiij.āns. et in ea femina q̄ esset maior.xij.qꝛ isti quantū ad facultatē testādi dicunt eē maiores. l.qua etate.ff.de testa.ꝛ ideo sicut dicit q̄ statutum disponēs de maiore non vꝫ ita ēt credo esse dicendum in eo q̄ esset habilis ad testandūꝫ: qꝛ quātū ad testādū dicit esse maior. Et adde qd statutū disponēs qd testamēta debeant fieri cuꝫ certa solennitate debet intelligi de testamētis fiēdis nō de factis quāuis illa possint mutari viuo testatore: et possent ɔ nouo fieri cū solēnitate statuti ita no.voluit Paul.de ca.in.l. iubemus.C.de testa.sꝫ Ang.vr̄ tenere contrariū in aut.vt noue cōstitutiōes ꝛ aut.vt cū de appel.cog. in prin.in ver.aduerte pro ɔclaratiōe ē videre bar. i.l.oēs populi.in ij.q. ꝛ l.v.q.prin. in.xvij.colū.ff.de iust.ꝛ iu.ꝛ i.l.sancimus.ad fi.C.de sacrosan.ecc.ꝛ in l.illicitas.i prin. ff.de offic.prefi.ꝛ in.l.cū lex.in ver. sed nunquid.ff.ɔ legi.ꝛ per Bal.in l.comparatiōes in vlti.no.C.de fi. istr.ꝛ vide eūdeꝫ Pau.de ca.in cōsil.xcvj. incipi.in causa fortij.

10 Habens potestatem aliquid faciendi: si illd sibi committatur sub certa forma potest illū actū expedire ꝛ valebit: licet forma nō sit seruata: nisi in commissione fuerit processum ad vlteriora.

11 Consensus propinquorum si requiritur in cōtractu: nō requiritur si ꝯtrahitur cū ipsis propinqs.

12 Cōsilium aliquorum si requiritur in aliquo casu an in decisione casus sit omnino sequēdum ꝯsiliū ꝛ quid de consensu.ꝛ qd si fuit iudicatum s̄m malum consilium.

13 Cōsilium debet requiri ante scrutiniū ꝛ est vtile iterato reqrere scrutinio publicato anteq̄ sequatur communis electio.

Cum in veteri.

Si per papam mandatur absentib⁹ eligere q̄ eligāt cum consilio aliquorum alioquin cōsiliarij prouideant: eligentes debent consilium requirere in tractatu electionis ꝛ cōgruo tempore expectare respōsum alias electio nō tenet. Hoc dicit. Primo ponit electionis formam. Secūdo cause commissionem ꝛ decisam iudicum relationeꝫ ibi: relato ergo. Tertio cause diffinitionē ibi: cū autem. ¶ Casus literalis. Ecclesia bisuntina vacante mandauit papa capitulo bisuntino: vt intra.xl.dies post receptionem literarum personam idoneam sibi eligerent in pastorem cum cōsilio sancti Benigni ꝛ Moricinundi abbatum et fratris. G.de ordine predicatorum. alioquin dicti consiliarij puideant ecclesie bisuntine. recepto mandato die ad eligendum prefixo: canonici potestatem eligendi archiepiscopum sex ex canonicis suis contulerunt vsq̄ ad consumptionem cuiusdam candele duraturam: que extitit coraꝫ eis accēsa tandem electores ceperunt tractare de electione pastoris et conuenerunt in dictum abbatē sancti Benigni. et cum super hoc cōsilium sociorum ipsius requisissent vnus eorum respōdit qd habito inter se consilio responderent et cum illi differrent dare responsum ꝛ candela deficeret electores ipsi non expectato respōso ipsorum dictū abbatem in bisuntinum archiepiscopum elegerunt. processus huius electionis ad sedem apost. est delat⁹: sed quia de huiusmodi processu domino pape non constitit: archiepiscopo viennensi ꝛ abbati de firmitate iniunxit vt si constaret quod electores predicti super electione tractatum habuissent: ꝛ in tractatu electionis requisissent cōsilium predictorum electionem ipsius Abbatis si persona esset idonea ꝯfirmarent: et si in tractatu electionis non fuisset illorum consilium requisitum quamuis postea requisitum fuerit tempore non competenti: nec etiam fuit expectatuꝫ respōsum ipsorum: vel si idem abbas non esset idone⁹ quod de ipso factum erat cassarent. inquisitores ipsi secundum mandatum domini pape pcedentes suam inquisitioneꝫ domino pape remiserūt: papa super hoc scribit quibusdam dicens. cum autem fuerit compertum tempore competēti requisitum consilium de persona predicti abbatis: ꝛ quando fuit requisitum non fuit expectatuꝫ nisi modico tempore ꝛ nō debeat alij obesse quod electores in tantum se arctauerat electionem ipsius abbatis nō propter vitium persone sed propter vitium electionis cassauit. Her. ¶ † No.j.qd potestas eligendi potest restringi ad terminum breuiorem termino iuris ad petendum consilium forinsecoruꝫ de necessitate.ꝛ hoc puto posse fieri a solo papa quia in istis spiritualibus habet plenitudinem potestatis.s.c.significasti.et.j.de autor. et vsu pal.in.c.ad honorem. alius autem citra papam etiam si esset legatus de latere nō posset ita potestatem istam restringere: quia cum ius eligēdi competat collegio ex priuilegio pape: vt no.in c.quanq̄.j.eo.titu.lib.vj.non potest legatus ledere priuilegium per papam concessuꝫ: vt dicit gl. no.in.c.pro illorum.j.de preben.ad idem facit regula indultum.de regu.iur.lib.vj. ¶ Nota secundo.ibi: fratris. G.de ordie ꝛc.qd simplex religiosus potest esse commissarius[a] pape: quod videt contra.c.statutum.de rescrip.lib.vj.ꝛ cle.ij.eodeꝫ titu.sed dic illa iura procedere in cōmissione iudiciaria fienda ꝛ exercenda: secus si negotiuꝫ extra iudiciale cōmittitur: nam cum illa iura sint correctiua iuris antiqui non debent extēdi sed stricte intelligi: vt in.l.precipimus.in fi.C.de appel.ꝛ in regu.odia de regu.iur.lib.vj.ꝛ sic non videtur qd hodie iste text.in hoc corrigatur per illa iura: qd sentit hic domi. Cardi.ꝛ mihi satis placet per rationem predictam: et hoc tenebis semper menti. Uel si vis fugere aliqualiter contrariū: dic quod nondum emanauerant illa iura: vel qd istud processit ex certa scientia pape: facit quod no.in.c.nōnulli de rescri. ¶ No.iij.ꝛ tene menti quod si mādatur alicui vt certum quid faciat cum consilio aliquorum: nō videtur per hoc sibi adempta potestas illum actum delegandi. commissarius tamen tenetur requirere consilium sicut tenebatur prius mandatarius: vtrumq̄ probatur hic notabiliter. Ex hoc infertur qd si iudex ex forma statuti vel hominis tenetur ferre sententiā cum consilio sapientis potest nihilomin⁹ vices suas delegare alteri in sententiādo: ꝛ delegatus ab eo tenetur ferre sententiam cum consilio sapientis non enim per illam commissionem generaliter factaꝫ videtur mandās voluisse adimere potestateꝫ delegandi alias de iure competentem. † Et facit in hoc iste tex.ad questionem[b] in qua alias cōsului. quod licet papa in commissiōe cause apponat in fi.clausulam super quo tuam conscientiam oneramus: non per hoc videtur adimere potestatē subdelegandi: quia nō relinquit decisionem cause cōscientie istius: quo casu non posset subdelegare.[c] argu.in.c.is cui.de offi.deleg.lib.vj.sed cōmittitur decisio iuridica et oneratur consciētia istius: vnde non minus est oneratus in cōmittendo: qꝛ habet eligere virū puidum ꝛc. Et facit pro hoc quod legi.ꝛ no.in.c.fi.de offi.delega. ¶ Quarto no.ibi: vsq̄ ad consumptionem cuiusdam candele: quod potestas data cōpromissarijs ad eligendum potest arctari ad tp̄s breuissimū. ¶ † Quinto nota ibi: vno ex illis quod si i actu requiratur consilium plurium potest vnus solus petere tempus ad deliberandum: licet alij velint incōtinēti respondere. non enim possunt alij renuntiare tēpori introducto in fauorem omniū: nam vt dicit canō tempore egemus vt mature aliqd diffiniamus.l.distinctio.in.c.pondere. et hoc sentiunt etiam hic doct.ꝛ hoc dictum reputo notabile: vt licet vnius contradictio non obsit. vt infra dicam potest tamen impedire actum differendo responsum: dummodo non multum differat: nam vt dicit tex.in fi.debēt isti consiliarij competenti tempore dare responsum: Et quod dicatur tempus competēs[d]: dicunt doc.ꝛ bene. relinquēdum arbitrio boni iudicis qui hoc arbitrabitur secundum arduitatem negotij: non enim debet precipitāter aut morose respondere. argu.in.l.quod dicimus. ꝛ in.l.ratum.ff.de solu.facit.c.de causis.de offi.delega.l.ait pretor.ff.de iure delib. ¶ † No.vj.q̄ habentes actum exercere cum cōsilio aliquorū possunt illum actum disponere in psonam vnius ex consiliarijs.ꝛ facit iste text.qd si mulier non pōt testari[e] sine consilio consanguineorum q̄ pōt in illorum fauorem disponere testamentum.ꝛ ita dicendum in similibus. ¶ † Not.vij.qd vbi in actore requiritur ꝯsiliū aliquorū nō sufficit petere cōsilium post actum deliberatum: sed ipo tractatu

zacharias.
a ¶ Sed i ipo trac-
tatu act⁹. Add
p hoc Bal.in.ru
bri.C. de insti.co.
iiij.v.sz hic qro
eūdē in sua mar.
in.v.ꝯsiliū.v.j.ꝛ
Bar.i.l.j. col. an-
tepen.v.sz si sta-
tutū.C.q admit.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Cōsiliū postu
lari. Uide Mo-
der.in.l.si qs mi-
hi bona.§. iussuz
ff.de acqui. here.
Pau.de ca.alex.
in.l.si cuz dotē.§.
eo aūt.tpe.ff. sol.
mat. Alex.in.l.j.
§.fuit q̄situ.ff.ad
treb.Bar.in.c.fi.
de ma.ꝛ obe. vbi
tradunt hāc do-
ctri.qȯ qñ i actu
aliq̊ aliqd reqrit
si ñ iteruenit vi-
tiat act⁹ de q̊ etiā
p.d.Ja.i.l.vniuer
sa.co.fi.C. de p̄ci.
impe.offe.sz latis
sime p Feli.i.c.ex
parte co.j.cū seq.
s̄.de constitu.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Instātia. No-
ta tñ ꝙ si immine
ret piculū ꝯsiliū
reqsitū pōt omit
ti vt est casus fin.
in.c.fin.et ibi do.
Ab.no.ne.se. va-
cā.li.vj. dicit fin.
Car.i cle.j.in. vj.
q.ȯ sup. neg. p̄la.
vide Feli. in. d.c.
ex pte.co.iij.v.re
cipit p̄dicta ꝛ p
eo.qȯ dicit Abb.
hic adde tex.i.c.
ꝯsuluit.§.si quis
tu.j.de offic.dle.
d ¶ Prestare ad
de ꝙ voluerūt.d.
de rot.deci. cccxl
iiij.icip. canonici
hoc ti.in antiqs.
Zacharias.
e ¶ Aliquē ex his
Adde qȯ posuii
apost.ad istuz in
c. cum in iure. in
addi.que incipit
sed cōtrariū. nu.
4.s̄. de elec.
f ¶ Uni ex ppin-
quis. Adde An
ge.consi.cxliiij.
g ¶ Uideatur pa
ter. Adde Fede.
consi.cclix.
¶ Adde late.d.
Alex.in addi.ad
Bar.in.l.is q in
fi.ff.de ac.here.ꝛ
istū in.c.cum dile
ctus.in.j.no.s̄.de
ꝯsue.ꝛ ibi do.An

actus[a] dz cōsiliū postulari[b].nec sufficit petere de
bito tpe nisi cōgruo tpe expectetur rñsum.ꝛ facit
ad materiā epoꝝ qui tenentur negotia ecclie re-
gulariter pmouere cū cōsilio capituli:dz eñ con
silium requiri in actu ꝛ non post actū:nec tenētur
canonici p̄cipitare rñsum:sed pñt petere tp̄s cō-
gruum ad deliberandū.idē dicit in iudice qui ex
forma statuti tenet requirere cōsiliū sapiētis:nō
eñ satisfit statuto si pri⁹ scribit sentētiā ꝛ postea
petit cōsiliū:vel si nō vult expectare cōsultorē de
8 bito tpe. ¶ †No.viij.qȯ vbi requirit in actu ali-
quorum consiliū satis est illud requirere debito
tpe ꝛ expectare responsum tpe debito ꝛ cōpetē
ti. Si ergo consiliarij differūt plus debito rñdere
vel nolūt impendere consiliū pōt pcedi ad actuz
ipsoꝝ cōsilio nō expectato:vt hic no.pbat ꝛ te-
nent etiam hic doc.ꝛ Bart.in.l.j.§.si plures.ff.de
9 exer. ¶ †Ultimo.no.ibi nec debeat alijs imputa
ri:qȯ si is qui tenebat requirere cōsiliū arctauit
se ad extremitatē actus:non valet actus sine cōsi
lio gestus:licet propter extremitatē tpis nō po-
tuerit habere cōsiliū:nā sibi est imputāduz qua-
re intantū se arctauit in petitiōe cōsilij vt hic no.
probat.facit.l.ij.ff.si qs cau.ꝛ qȯ no.Inno.in.c.p.
ꝛ.g.de offi.deleg.ꝛ hoc est cōtra iudicē qui distu-
lit petere cōsiliū vsqꝫ ad fi.temporis quo labitur
c instantia[c].nam si pronūtiat sine cōsilio qȯ consul-
tor denegauit ppter breuitatē tpis non tenet sen
tentia.ꝛ facit etiā tex.fm doc.in.d.l.ij.in eo, quod
si citatus tarde arripuit iter nō excusat ab impe-
dimendo postea contingente. ¶ Opp.cōtra tex.
in fi.in eo qȯ papa hanc electionem dicit irritan
dam:nam videtur qȯ sit irrita ipso facto cū sit at
tentata contra formam mādati.vt in.c.cum dile
cta de rescrip.ꝛ in.c.venerabili.de offi.dele.cuz si.
Solu.metu cōtrarij Joā.an.exponit irritandam
i.irritam nuntiādā. ¶ Sed contra hoc ꝛ contra
tex.opp.videtur eniz quod nō sit irrita nec irritā
da per.c.dilectus.el.ij.j.de preb̄e.vbi valuit col-
latio facta per canonicos cōtra mādatum pape
nec fuit irrita collatio:ꝗꝗ canonici aliter fuerūt
puniti ex transgressione mādati: hoc cōtrariū
fuit visum difficile do.Car.ꝛ tandē soluēdo di-
xit qȯ illa electio fuit hic nulla: qꝛ papa ad vlte-
riora pcessit in cōmissione:naz dixit qȯ alioquin
10 isti cōsiliarij puiderēt de archiepo:†ꝛ sic nō ob.
qȯ glo.no.in cle.j.de iure pa.que singuriter dixit
ꝙ si mādat alias habēti potestatē vt aliquid fa-
ciat sub certa forma tenet act⁹ lz forma nō seruet
per illud.c.dilectus.ꝛ dicit hic qȯ istud dictuz.s̄.
relatū alibi nō ita bene probat. Sed ego adduco
tex.apertū in.c.si capitulo.de cōce.preben.lib.vj.
vbi dicit qȯ si mādat canonicis alias potestatez
habētibus vt cōferāt certū beneficiū dato execu
tore vt illis negligētibus exequatur:per solā li-
terarum presentationē afficiunt manus canoni-
coꝝ vt prouisio alteri facta nō valeat:nā ex quo
superior trāsfundit potestatem in executorez in
defectum illoꝝ quibus mādat:adimit illis po-
testatem in casu contumacie.ꝛ inobedientie.ꝛ ita
contingit punctualiter hic colligitur hic ex illo
ver.alioquin. Sed quero cuius expēsis debēt isti
consiliarij exercere cōmissionez eis factā.dicunt
doc.ꝛ bene ꝙ expēsis dignitatis cum instent cir-
ca illam ordinandaz.arg.in.c.vt preterite.s̄. eod.
Secūdo querit nūquid i electiōe cōpromissario
rum debeat requiri cōsilium istorum consiliario
rū. Inno.ꝛ Compo.ꝙ nō:satis enim est require
re in ipsa electione prelati fienda. Alij contra qꝛ
principalit trahit ad se accessoriū:vt i regula ac
cessorium.de regu.iur.lib.vj. Primum dictū cō-
muniter tenetur:ꝛ istud puto verius: qꝛ cū istud
mādatuz sit contrarius debet restringi:ꝛ sic ser-
uari in proprijs terminis:vt in regu.odia.d reg.
iur.lib.vj.ꝛ de hoc videt tex.hic:nam ꝛ tex.appa
ret qȯ in electione cōpromissarioꝝ nō fuit requi
sitū consilium:nec papa mandat de hoc inquiri.
¶ In glos.j.ibi:quia ipsum eligēdo illo consen-
tiēte.ꝛc. Nota bene hāc glos.vult enim qȯ de ne-
cessitate nō fuit requirere cōsilium istius quē in

tendebant eligere:tū quia consentiendo postea
d electioni satis videtur consiliū prestare[d]: tū vt
dicitur in glo.sequēti:qꝛ si iste cōsentiret ante ele
ctionē deberet electio cassari ppter vitium am-
bitionis.vt in.c.cū post petitā. s̄.eo. Jo.an.dicit
qȯ quāꝗ hec opi.sit probabilis:tutius tñ est vt
istius etiā requiratur ꝯsiliū:vt sic satisfaciat for-
me mandati.nam posset cōsulēdo talem contige
re qȯ ppter eius cōsilium diuerterent a propo
sito ꝛ aliū eligerēt p quē meli⁹ ecclie cōsuleret
nec tenent requirere cōsiliū in specie:satis est di-
cere in genere de quo vos cōsulitis ꝛc.si aūt cōsu
lerēt in specie de persona sua dz rñdere fz Gof.
iudicio alioꝝ hoc relinquo:sz hoc vltimū nō plz
Hosti.qꝛ notaretur ambitione:nam cū bona cō-
sciētia fm eum poterit dicere non eligatis me qꝛ
nō sum dignus:ꝛ si ipsum elegerint poterit cum
bona cōsciātia postmodū cōsentire:ꝛ hec opi.scz
vt cōsilium istius debeat requiri saltem in gene
re cōmuniter tenetur per docto. sequēs qȯ mihi
satis placet:qꝛ consiliū debet procedere electio
nē vt hic ptz in tex.ergo nō debet differri in tp̄s
electionis:qꝛ tpe non cōgruo peteret:vt i fi.lite
re.ꝛ per hoc tollitur notiuū prime.gl. Nec obst.
motiuum secunde gloss.quia ex forma mandati
non habeat iste consiliarius prestare consensum
sed cōsilium dūtaxat. Quid autē si papa mādas
set vt isti eligerēt cum consilio ꝛ consensu illoꝝ
nunquid posset eligere vnum ex illis. Host.dicit
ꝙ sic:qm̄ regula est vt ex trib⁹ electis valeat con
sensus duoꝝ:vnde satis est ꝙ duo prestēt cōsen
sum dūmodo terti⁹ nō cōtēnatur:vt ptz in arbi-
tris ꝛ iudicib⁹ simpliciter electis: in quibus va-
let sententia maioris partis:vt in.l.item si vnus.
in fi.ff.de arbi.ꝛ in.l.duo ex tribus.ff.de re iudi. et
in.c.fi.j.e. ¶ Nota singulariter hoc dictum quod
vbicunqꝫ eligūtur simpliciter plures ad ꝯsulē
dum vel consentienduz seu aliquod officiū etiā
extra iudiciū exercēdū:valet quicquid facit ma
ior pars dūmodo minor pars nō cōtēnatur. qȯ
est menti tenendum. Quid autē si fuisset dictum
ꝙ eligerēt cū cōsilio ꝛ concordi consensu illoꝝ
e triū: nunquid potuissent eligere aliquē ex his.[e]
Hostien.tenet ꝙ non qꝛ nō potest aliquis cōsen
tire in seipsum antequā eligat. Notaret enim de
ambitiōe:vt patz ex predictis:quod satis placet.
11 ¶ †Nota tamen primū dictum huius prime gl.
facit enim ad questionē.ex forma statuti mulier
non potest contrahere sine consensu duoꝝ pro
pinquorum:contingit ꝙ mulier vendit aliqua bo
f na vni ex propinquis[f] cum consensu alteri⁹ ppin
q:nūquid sit satisfactū statuto:videt ꝙ sic:qꝛ p-
pinquus emēdo a muliere videt cōsentire illi cō
tractui:nā satis est ꝙ consensus intercedat i ipso
contractu:ꝛ facit optime. l.pupillus .ff.de auto
tuto. Nec ob.cle.j.de re ecc.non alie.quia ꝯsensus
propinquoꝝ non exigit hic vt autoritas: sed vt
q̄dā solēnitas:vt dixi i.c.cū ꝯsuetudinis.al's cū di
lect⁹ de cōsue.facit etiā ꝙ si statū diceret filiū nō
posse litigare sine cōsensu patris ꝙ si pater ꝛ fili⁹
g simul litigant videatur pater[g] cōsentire:ꝛ ad p̄di
cta facit qȯ no.Bar.in.l.cum pater.§.libertis.ff.
de le.ij.ꝛ per Bal.in.l.fi.C.ad macedo.ꝛ in.l.si fi-
lius.de peti.here.ꝛ p Jo.and.in regula.qui tacet.
in mercu.vbi cōcludit ꝙ si statuto epi cauetur:vt
nulla locatio valeat facta de re eccle.sine cōsensu
h suo ꝙ si locatio fit epo tenet[h]:quia cōducēdo vi
detur consentire. Et no.p̄dicta qꝛ faciunt ad mul
ta:sed in casu nostro nō valeret hoc tacitū cōsiliū
rationibus predictis. ¶ In gl.in ver.in tractatu
ibi tractatus haberi dz ante electionez:dic quod
iste tractatus nō est de substātia electionis:sz so-
lum illa sunt de forma substantiali de quibus di
xi.in.c.quia propter.s̄.eo.ꝛ in casu huius.c.fuit ne
cesse prius tractare de persona eligēda saltem in
genere:qꝛ ratione forme mādati tenebant requi-
rere consilium istoꝝ ante electionē ꝛ anteꝗ ꝯsen
tirēt in electū aliquē:vt dicit in gl.pe.in fi.ꝛ ante
12 penul. ¶ †In ea.gl.ibi:nō imponitur necessitas
i cōsiliū ꝛc. No.bene[i] ꝛ tene menti glo.ex qua col-
lige quod

to.cor.late.in ad-
di.ad.istum qȯ.c.
credo qȯ velit al
legare iste dum
allegat dicta i.c.
cum consuetudi-
nis. vbi nil dicit.
Aeneas de falc.
h ¶ Tenet. Adde
eundem consi.xj.
Sebasti. Sapia.
i ¶ Nota bñ. Ad
declarationē hu
ius materie vide
Rapha. comē.i
cōsi.lv.duo habē
tes simul litiga-
rep.totū.vbi vult
ꝙ qñ ex cōiectu-
ris cōstat de vo-
luntate partium
semper est sequē
dū illud cōsiliū:
ꝛ maxime qñ po
nūtur iste dictio
nes de:ꝛ cōsilio.
vide etiā Paul.
de cast.i ꝯsi.xv.in
j.ꝛ.ij.col.fm anti
quā impressionē
vbi declarat sta-
tutum disponēs
ꝙ iudex teneatur
sequi cōsiliū. vid
etiam p Deci.c.
si p debilitate.in
vij.col.cū seq.de
offi.delec.vbi po
nunt si aliqd fiat
i specto ꝯsilio cū
quo aliquid fieri
debebat: an vale
at:vide etiā Ra
pha.comē.in ꝯsi.
cxliij.titi⁹ ꝛ sei⁹
ꝛ Ang.in ꝯsi. cc-
lxxj. p̄m⁹ pūct⁹.
Et nūquid ille q
dat cōsiliū dica-
tur iudex vel col
lega posuit Feli.
in.c.nō potest. ad
fi.de re iudi.

a ¶ Duorū agnatorū. Adde an tunc si non sunt agnati sed agnate vel bastardi an illarū vel illorū cōsilium sit requirendum. Ang.cōsi.ccxj. Anto.Francis. ¶ Quoad istam materiā de cōsensu z cōsi.l.adde qd differāt ꝯsensus z cōsiliū que habent in cle.exiui.in.§.rursus.z ibi per do.Car.de ver.sig.z in.c.cū in veteri.de ele.z in.c.cū olim.de arbi.z qn qs obliget ex cō silio. Dicas ꝙ regulariter nō obligatur vt in regula null⁹ ex ꝯsilio.de reg.iur.li.vj.z in.l.j.in fi.ff.manda.z in.l.cum.pr in.§.mandato.de leg.ij.z in.l.cōsil. cū gl.de reg.iur. et ple.tradit p canonistas in.c.j.de offi.deleg.z addō ꝙ cōsensus expssus pīudicat i tota cā:sed ꝯsensus tacitus pīudicat a solum i actu ex q̊ resultat vt est no. gl.in cle.sepe.de verb.sign.z vide Pau.de castr.in cōsil.suo.xxv. Et adde etiā ꝙ ꝯsensus iducit p solā presentiā ppinquorū.l.si seruus cōis.ff.de do.inter viruz z vxo.z habet p Bald.in l.si cōstante.in.§.pe.ff.sol.ma.z tene menti qd consensus dicit quatuor modis vt ē or.gl.i ℞.pari.pena.in.c.j.z ibi per Inno.in.j.col.de off.dele. Et adde etiā ꝙ cōsensus z autoritas differunt inter se de q̊ p Bart.in.l.si qs mihi bona.in.§.iussum.in.ij.colū. ff.de acqui.heredi.z per Bald.in l.fi.in.§.necessitate.in.vij.colū.C.de bo.q̄ libe.z vide per Inn.in.c.in versicu.tractatus.de reb.eccle.non alie.z vide p Jo.d imol.in.l.si cū dotē.l.§.si pr.l versi.z est differentia.ff.sol.mat. Et adde qd ꝯsensus patris requisitus p statutū in ꝯtractu filij obligat patrem consentiētē perinde ac si ꝓmisisset:vt p Bar.in.l.luci⁹.ff.de admi.tut. et in.l.si cū dotez.§.transgrediamur in.ij.colū.ff.sol.ma.z per eundem Bart.in.l.j.in.§.si is qui nauem.ff.de exerci. Et adde etiā qd qn cōsensus propinquorū.requirit p statutuz in cōtractu mulieris eo deficiente redditur ꝯtus nullus:vt p Bal.in l.fi.in.§.necessitate.in.j.col.prealle. Sec⁹ tn̄ esset si deficeret solēnitas requisita a statuto post ꝯtractū:qz tūc ꝯct⁹ tenet sz impedit executio vt no.voluit Bal.in rub.C.de rescin.vēdi.in versi.qn̄qz requirunt.z sz Bal.in.l.si qs mihi bona.in.§.si corā.z ibi p Ro.z Ale.in.vlt.ce.ff.de acq.here. Et tene menti ꝙ cōsensus ppinquorū requisitus p statutū in cōtractu mulieris vel minoris presumit interuenisse post.x.annos qz solēnitas intrinseca psumit ex diuturnitate tpis.ita Ang.sing.voluit in.l.qui i aliena.§.sz si adierit ff.de acqui.here.z ibi Bald.in.j.col.idem Bal.in lege secūda.C.de legi.her.z i.l.si si li⁹.i fi.C.d pe.here. Et adde ꝙ cōsensus ppinquorum requisitus p statutū in contractu pōt cuz cā iusta denegari als dz pstari.ita bar.in.l.si cū dotez.§.eo aūt tpe.z ibi p Jmol.in fi.ff.so.mat.z vide bal.in l.vidue.z in.l.in cōiūctione.C.de nup.z vide p Angelū.are.ple.i.§.ꝯns.instit.de suspec.tut.vbi alle.plures cōcor. Et adde ꝙ tales ppinqui pnt cogi ad consenciendū per superiorem z si non vellent cōsentire posset superior pro eisdare licētiā de quo per.d.Abb.in.c.null⁹.de iure pat.z in.c.qd dei de sta.mona.z adde qd talis ꝯsensus requisitus p statutum in actu.vl cōtractu pōt prestari etiā post cōtractū incontinēti sz Bar.z doc.in.d.l.si qs mihi bona.i.§.iussum.in.ij.col.z ibi pe.Ang.ff.de acqr.her.z per eūdez Bar.in.l.q hz.§.si pupillus.in.ij.colū.ff.de tute.

lige qd vbicūqz quis tenet aliqd facere cū cōsilio aliquorū:nō tenet sequi illorū ꝯsiliū:sz satis est petere ꝯsiliū debito.tpe z expectare rn̄suz:ꝙ videt pbari in.c.cū oliz.j.de arbi.nā cōciliū ex pprio significato nō obligat.ad h.iiij.dist.in.c.fi.§.hec z si legib⁹ secus est sm gl.pe.si tenet quis hre ꝯsiliū z consensum seu cōsensum tm̄:qz tunc opz seq illorū cōsensum.z in hoc no.illa gl. Et ex istis duabus gl.habes differentiā inter cōsiliū z ꝯsensuz:sed capiendo dicta Barto.in.l.j.§.si plures.ff.de exer.distingue lati⁹ qd aut tenet qs aliqd facere cum cōsilio aliquorū.aut cū cōsensu seu volūtate. Primo casu aut consiliū postulat ab eo q nō habet sanum intellectū:z capitur ꝯsiliū pro ꝯsensu:vt in.l.impuberib⁹.ff.de suspe.tut.vnde si caueret statuto vt pupillus actū faciat cum cōsilio duorū agnatorū[a]:capitur ibi consiliū pro cōsensu quia pupillus non habet discretū iudiciū.facit.c.venerabili.iuncta glo.j.de offi.dele.qn̄qz necessitas petendi cōsilium iniungitur als habēti sanum iudicium:z tūc aut ille cuius cōsiliū dz requiri est particeps illius officij:z tunc consiliū etiam capit p cōsensu.z de hoc est tex.iuncta gl.in verbo cū ꝯsilio.in.d.c.venerabili.debet eni prelatus tractare rem cū ꝯsilio coadiutoris sui intelligit eni de cōsensu:qz coadiutor est particeps officij.aut nō est particeps officij:z tunc satis est requirere ꝯsiliuz nec tenet[b] sequi.z hoc casu intellige istū tex.cū gl.z tex.in.d.c.cum olim.z voluit Bar.in.d.§.si plures.nec est differētia vtrū dicat cum cōsilio an de consilio.lz Cy.senserit cōtrariuz in.l.qd pauperibus.C.de epi.z cle.vbi dicit ꝙ si de consilio alicuius tenet qs facere actū tenet sequi ꝯsiliū.secus si fuit dictū cū cōsilio:sed primū ꝙ inter hec nō sit differentia tz Jo.and.in regula nullius ex cōsilio.in mercu.z vult Bar.in.d.§.si plures.z sm predicta limita illam gl. Scdo casu principali qn̄ requiritur aliquorū consensus seu voluntas distingue: qd aut ille cuius cōsensus requirit non pōt esse particeps officij z non est necesse seq illius assensum:ne per aliā viā eidem permittat qd vna via denegat vt in regula cū qd vna de reg.iur.li.vj.z in.l.oratio.ff.de spō.pro' hoc.l.quidam decedens §.papi.ff.de admi.tut. Exemplū olim mater non poterat esse tutrix.si pr disponebat in testamēto qd tutor nihil faceret sine cōsensu matris nō arctat tutor[c] seq cōsiliū matris:qz indirecte fuisset tutrix. Et per hoc no.dicit Bar.in.d.§.si plures.quod si testator disposuit in testō vt executor su⁹ nihil faceret sine ꝯsensu alicuius fratris minoris ꝙ nō tenet executor sequi ꝯsensum illius:qz directe nō pōt frater minor esse executor[d] testamenti.vt in cle.exiui.de verb.sig.secus dicit si dixisset cū ꝯsilio:qz cōsiliū nō arctat:vt.s.dixi in pcedēti membro. Aut iste cuius ꝯsensus requirit potest esse particeps officij.z tūc aut necessitas petēdi cōsensum iungit ab hoīe ei q hz ptātem a lege: z tūc cōsensus nō necessitat:qz nō potuit homo auferre potestatē liberā datā a lege:vt in.l.titiū z meuiū.in princi.ff.de admi.tut.facit.c.tua.j.de testa. Aut hec necessitas petēdi cōsensuz iniūgit a lege vel ab hoīe:z tunc debet iste sequi assensuz z voluntatē illorū.arg.x.q.ij.hoc ius porrectū.z per.gl.in.c.vnico.ne sede vacā.li.vj.z in hoc casu intellige gl.ante pe. 13 † Sed dubiū est quid si habens prestare cōsiliū vel cōsensum nō vult prestare istud cōsiliū vel ꝯsensum.dicit hic abbas in terminis litere qd si hic abbas nominaret personaz idoneā z isti non vellent consentire iusta causa nō allegata:poterūt canonici appellare[e] z eligere. z tene mēti hoc dictū:nā in multis locis est statutū ꝙ mulier nō possit contrahere etiā matrimoniū sine cōsensu duorū agnatorū agnati requisiti per mulierem nolunt consentire:sm istam opi. Abbatis poterit illa mulier appellare ad superiorē.quod videt sentire Bar.in.l.fi.d ap.reci. Sz an possit statim cōtrahere post appellationez an teneat expectare iudiciū supioris ad quē appellauit:puto distinguendū ꝙ aut in dilatiōe imminet periculū:z pcedit opi.Abb.aut nō imminet periculū:puta qz supior est psens vel qd simile: z tunc dz expectare superioris iudiciū:vt est de mente Bar.in.l.si cū dotē.§.eo autē tpe.ff.so.ma.z in.l.fi.§.necessitate.C.de ho.q̄ libe.z i.d.§.si plures.tn̄ quo ad questionē supra formatā:distingue sic lati⁹ post Bar.in.§.si plures.prealle.ꝙ aut est prestandū cōsiliū aut cōsensus. Primo casu aut est presens ille qui dz prestare ꝯsiliū:ita ꝙ pōt cogi z tunc cōpellit cōsulere quo assumit a iure vt quidā cōsultor. Et idem hoc casu si tenet prestare cōsensum:nam ex quo cōsensus nō requiritur tanꝙ in re propria:sz vocat vt quidā cōsultor.ex dispositiōe legis seu statuti:potest cogi ad ꝯsentiēdū:vt in.d.§.necessitate.z si non vellet cōsentire poterit iste dare licētiā vt no.in.d.§.eo autem tpe.z in locis prealle. Item potest dici ꝙ vbi cōsilium non necessitat satis est cōsiliū requirere.et si nō vult cōsulere pōt pcedere sine ꝯsilio:vt.s.dixi sz vbi ꝯsiliū capit p ꝯsensu serua ꝙ prime dixi. Si aūt is cuius assensus requiritur nō est presens:ita ꝙ cogi nō potest z tunc aut iste assumit inter viuos ex dispositiōe hoīs:aut in vltima voluntate. Primo casu cū assumit inter viuos ex dispositiōe hoīs nō potest procedi sine eius cōsensu:vt in.l.si quis arbitratu.ff.de ver.obl. Exēplū do tibi librū p eo pcio qd talis fuerit arbitratus: si ille nō arbitrat nō pōt procedi[f] ad pfectionem actus si vero assumitur in vltima volūtate:z iste nō vult aut nō potest consentire:tunc potest procedi sine illius consensu.de quo dicendum vt in.l.fi.C.cōmu.de leg. Quid autē si iste cuius ꝯsiliū requiritur dedit malum cōsilium[g] nunquid excusetur faciens actum cū malo cōsilio. Compost.hic ꝙ nō:quia consilium nō obligat.vt.s.dixi.z ideo sm eum si canonici elegissent sciēter indignū.cū cōsilio istorum incidissent in penā.c.cuz in cūctis.s.e.qd no. Et idem sentit Barto.in.d.§.si plures.vbi etiā dixit ꝙ si iudex tenet pronūtiare cū consilio sapiētis nō excusabitur si fuerit secutus malum consiliū:z quid si assumpsit consultatorē de assensu partiū nūquid possit cōueniri in syndicatu si fuerit secutus malū consiliū vel nunqd possit appellari a tali snīa.vide p Bart.in.l.si conuenerit.ff.de re iudi.z cui⁹[h] expēsis debeat peti cōsilium qn̄ iudex vult pronūtiare cū cōsilio sapientis.vide ꝙ no.Bar.in.l.si postulauit.ff.de adulterijs.z in fin.glo. Et si dicatur ad quid requiritur istud consilium si non tenetur illud sequi.dicendū quod posset illos trahere in suam sententiā.naz ibi salus vbi multa consilia.prouerb.xxiiij.z in.l.item si vnus.§.fin.ff.de arbit.z ad id qd.s.dixi.ꝙ vbi quis eligit ex dispositione legali ad cōsentiēdum in facto alieno qd cōpelli potest per superiorem si non vult consentire.optime facit text.z ꝙ ibi no.in.c.nullus infra de iure pa. Et per hoc habes bonam practicā si canonici nolūt consentire

b ¶ Nec tenet.adde Ang.ꝯsi.xcij.

c ¶ Non arctatur tutor. Adde bal.cōsil.cclxij.iiij.li.

d ¶ Executor.adde in terminis de quib⁹ hic Ange.consi.cclxxj.

e ¶ Appellare.adde eundem consil.lxv.

f ¶ Non pōt procedi. Adde limitandū vt p Ro.consi.ccccclj.

g ¶ Malum consilium. Adde Ange.consi.clxxxvj.

h Sebasti. Sapia. ¶ Et cuius. Vide ibi Alex.colū.pe.vbi sentit ꝙ iudex excuset vid Ang.i cōs.clxxxvj.visis.col.pe.vbi sentit idē refert.z seq t.d.Dec.i.c.si p debilitate.col.pe.s.de of.dele.vide Car.in cle.j.de eta.z quali.z in cle.in.xj.o p.de off.dele.Alex.in.l.maiorē.ff.de pac.

epō in casibus in quib⁹ reqrit eorū consensus.nā pñt cōpelli p superiorē vt.s.dictū est nisi allegēt cām rationabilē in ɔtrariū.¶ In gl.i.v.requisitū ibi:insulā:vbi tex.innuit quod non potest agi nisi transeat totum tp̄s prefixū.⁊ illi.l.concordat.c.cōmissa.j.eo.li.vj.Sed solue contrarietatē istoꝝ iuriū:prout no.gl.in.c.cōmissa.j.eo.li.vj.⁊ p legistas in.l.hoc iure.ff.de vb.obli.¶ In gl.in ver.expectatū.ibi:sed assensus non exigit:dic ꝙ nec exigit ɔsensus:sꝫ sufficit expectare rñsum.gl.hic in fi.⁊ clari⁹ in gl.in versi.tractatu.¶ In ea.glo.ibi.⁊ tunc nō astringunt ad aliquā formā.Intellige hāc particulā qñ fuit mandatū vt eligant cū cōsilio ⁊ assensu aliquorū:quo casu nō astringūtur canonici seruare aliquā de formis.c.qꝛ pꝑter.s.eo.nā si elegerēt per formā scrutiny debēt cōsentire in eū quē putāt meliorē.vi.y.q.j.licet.Sꝫ hic propter formam mādati tenent eligere illum in quē isti cōsentiūt:nec forma compromissi seruari pōt:qꝛ nō valet cōpromissum:vt eligāt quē illi volūt:vt i.l.qualē.ff.de arbi.nec pñt p inspirationem:qꝛ nō inducūtur spiritu dei:sed sunt coacti ex forma mādati.Consulunt tñ docto.vt capiāt vnā ex illis formis ⁊ seruēt illā meliori modo q̊ pñt:secus dic vbi arctant eligere cū ɔsilio aliquorū qꝛ tūc cū ɔsiliū necessitet eos ad certū eligendū vt.s.dixi.debēt fuare aliquā ex illis formis:vt voluit h̄ gl.in seq.particula ⁊ bñ:⁊ sequunt hic cōiter doc.lꝫ qdā ɔ.Et no.ex gl.ꝙ ɔsiliū oꝫ requiri ante scrutiniū.Nam fm Inn.⁊ bene derisoriū esset requirere post scrutiniū:⁊ est vtile requirere iterū post scrutiniū publicatum anteꝙ sequat cōis electio:⁊ bene vt dixi ista glo.

1 ¶ Procurator absentis hꝫ vocē i electionib⁹
2 Eps non potest aligi si est persona illiterata.
3 Maior pars si eligit indignū statim minor pars habet eligendi potestatem.
4 Gratia in dubio non est presumenda.
5 Verba rescripti in dubio sunt reducēda ad terminos iuris communis.
6 Minor pars si pretēdat ius deuolutiōis ex electiōe maioris partis facte sciēter de indigno an possit pcedere ad electionē ex primo scrutinio.

Congregato. Electus a maiori parte capituli si est idone⁹ confirmat alis cōfirmat electio facta a minori parte de digno.hoc dicit.Hec summatio est nimis generalis ideo fm intellectū intrinsecū ⁊ veriorez summo sic.Si maior pars capituli sciēter elegit indignū vꝫ electio de digno a minori parte etiaꝫ ex eodē scrutinio facta.h.d.notabiliter.Primo duplex electio ⁊ sup vtraqꝫ partiū allegationes.scda ibi:nos.diffinitionis ɔmissio.¶ Casus literalis.Ecclesia niuerñ.vacāte capitulum eiusdem die pfixa ad celebrādā electionē cōuenerūt pmisso scrutinio fm formā cōcily gñalis.xviy.cōputato quodā pcuratore cuiusdā absentis cōuenerūt in cātorem eiusdē ecclesie.xviy.vero in decanū ipsius ecclesie ɔsenserūt:illi q cantorē in scrutinio noīauerūt vidētes ꝙ essent numero plures ꝙ illi q in decanū cōuenerant ipsum cantorem in pastorē elegerūt:postmodū pars decani videns ꝙ aly plurimū deliquissent eligēdo personā sciētie ⁊ literarū expertem:pꝑter ꝙ illi erāt ipso iure eligēdi ptāte priuati fꝫ statuta laterañ.ɔcily.⁊ ad eos eligēdi ptās deuoluta.decanū pdictū in suū epm eligit ad sedem aposto.appellās:⁊ sic negotiū istud ad sedē apostol.est delatū.corā papa petebat pars decani electionē ipsi⁹ ɔfirmari reliqua infirmata cū facta esset de psona idigna.pars altera electionē cātoris a maiori parte capituli canonice facta reliqua infirmata cōfirmari.mandat pa.vt si dictus cantor in literatura defectum non patit ⁊ alis est idone⁹ ipsius electio cōfirmetur reliqua infirmata.alioquin cantoris electione irrita nūtiata decanū ipsum si alis idone⁹ est pficiat in pastorē ecclesie niuerñ.B.¶ † No.j.ibi cōputato pcuratore ⁊c.qd vox pcuratoris absentis.ꝫ cōputari i numero electoꝝ quēadmodum si ipse constituens per se dedisset vocē.nā qui per aliū facit per seipsum facere videtur vt in regula q per aliū de reg.iur.lib.vj.Et an ⁊ qñ sit licitū procuratorē cōstituere dixi in.c.quia pꝑter.s.eo.¶ No.ij.ibi:sua desideria.iūcto tex.ibi:sua vota.ꝙ i scrutinio priuato electores proprie nō eligūt sed potius nominant eligēdum vel consentiunt in euꝫ.an autem possit quisqꝫ dicere eligo vbi est seruanda forma.c.qꝛ propter.dic vt ibi dixi.mihi tamē placuit ibi.quod non.¶ No.iij.qd ex eodem scrutinio possunt sequi plures electiones:⁊ illa debet cōfirmari q̄ alys de iure pualet.¶ † Not.iiij.qd defectus scientie literalis reddit quē inligibilē ad dignitatem epalem.⁊ ad hoc.c.cum in cunctis[a].s.eod.¶ † Not.v.qd si maior pars eligit scienter indignū potest illico fieri electio a minori parte non expectata cassatiōe vel sentētia declaratoria nullitatis prime electionis.satis enim est ad validitatez secunde electionis probare post factā primā electionē ipso iure nullam potestatē fuisse ad minorē ptē deuolutam.⁊ facit pro hoc.c.bone.el.ij.s.eod.⁊ regula nō prestat impedimētum.de reg.iur.¶ Ultimo no.hic casum in quo valet electio facta a maiori parte capituli.Sꝫ cōtra hoc ⁊ cōtra tex.opp.de.c.eclesia.⁊.c.quia propter.s.eo.vbi requiritur maior pars toti⁹ capituli ad validitatē electiōis.Sol.propter hoc contrariū legitur istud.c.varys modis.Joā.de deo doc.antiqu⁹ dicit hoc.c.procedere de gratia:qꝛ de iure talis electio nō debebat cōfirmari licet electus a minori parte esset indignus:⁊ forte ipse mot⁹ fuit quia in decisione huius tex.papa non mandat inquiri vtrum maior pars elegerit scienter indignum sed solū mādat vt electus a minori parte preficiatur ecclesie:si ille cātor electus a maiori parte esset indignus preterea tex.in fi.mandat istum electum a minori parte prefici ecclesie:non autem mandat electionē eius confirmari:sicut disponit circa electum a maiori parte.⁊ sic cum papa hic non processit via ordinaria videtur quod gratiose mandat istum electū prefici ecclesie.hec lectu.cōmuniter nō recipitur a docto.nec mihi placet.tū quia i textu nullum verbum sapiēs gratiam apponitur.† tum quia in dubio intellectus iurium non sunt trahendi ad gratiaꝫ:vt no.Inno.in.c.ex pte.a.de test.⁊ maxime hodie hoc est dicendū quia de vēto seruiret iste tex.hic si cōtineret illā gratiam cum fuerit gratia momētanea ⁊ nō successiua.⁊ sic non debuisset in hoc volumine inseri vt habetur.s.in proemio.Secūdum intellectum sentit glo.fi.hic tacite intelligēdo qd maior pars fuerat priuata:quia elegerat sciēter indignū:vnde potestas integra eligēdi remansit penes alios quāuis numero pauciores:⁊ sic non potest dici ꝙ electio hic fuerit facta a minori parte capituli:imo a toto capitulo:cum fictione iuris in istis representetur totum capitulum ⁊ iste intellect⁹ videt adiuuari p.d.c.bone.⁊ quod ibi not.⁊ p hoc cessat contrarium.Innoc.ponit tertium intellectum dicēs qd vbi due electiones eodem cōtextu facte concurrūt quarū vna est facta a maiori parte de indigno:⁊ reliqua a minori parte de idoneo debet ɔfirmari electio facta de digno:etiā si maior pars elegerit indignū ignoranter.mouet:qꝛ ex quo eodē cōtextu.i.eodem scrutinio illico subsecute sunt minor pars eligēdo dignū est sanior ergo illa preferēda sec⁹ dt si electio fuisset facta de indigno ignorāter a duplo maiori parte:quia tūc non confirmaret electio facta de digno minori ꝙ tertia parte:diuersitatis ratio fm eū est quia capitulū est vbi sunt due partes:ideo ex quo iste due partes nō sunt priuate qꝛ nō elegerūt sciēter indignuꝫ non potest valere electio facta ab alia parte in qua non reperit aliqua vis capitularis:sed quando nō concurrunt due partes sed maior tantum tūc potestas capitularis est penes omnes:ideo si minor pars est sanior oꝫ preferri.Hosti.videt sequi istū intellectū Innoc.qd vbi electiones sunt facte eodem cōtextu debet ɔfirmari electio facta a minori parte si maior pars eligit indignū ignorāter.dicit tamē recedēdo a dicto Inno.⁊ in hoc casu qñ eodē cōtextu cōcurrūt due electiones debēt preualere electio facta etiā ab vno de idoneo si reliqui elegerūt indignū licet ignoranter.Sed contrariū ipse sentit in.c.scriptū.s.eo.nec iste intellect⁹ Inno.⁊ Hosti.aliquo iure pbat.Non obst.iste text.imo potius facit cōtra eos.quia isti canonici pauciores innitebant iuri deuolutiōis.dicebāt enim quod potestas eligēdi erat deuoluta ad eos quia illi plures elegerant indignū:⁊ allegabāt conciliū generale.scꝫ.c.cum in cunctis.s.eo.⁊ sic tacite dicebant quod scienter elegerūt indignum:qꝛ illud.c.sic loquitur in deuolutione potestatis:vnde commissio pape licet generalis debet intelligi fm allegationem precedētem.† qꝛ in dubio verba rescripti debent reduci ad terminos iuris cōmunis[b].vt in.c.causaꝫ que.de rescrip.preterea potest dici ꝙ ideo papa nō fecit mentionē an scienter elegissent indignum:qꝛ data indignitate scientie presumitur de facili scientia:quia iste defectus literature est quasi patens ad hoc qd leg.⁊ not.in.c.si forte.j.eo.tit.lib.vj.⁊ sic intellectus gloss.fi.s.recitatus videtur prestātior quē sequit Phi.boati.Egi.⁊ Joā.and.hic ⁊ dant isti pro regula ꝙ nunꝙ electio facta a minori parte debet cōfirmari nisi in casu.c.scriptū.s.e.scilꝫ.qñ ɔcurrit cuꝫ postulatione vt ibi dictum fuit:vel quādo maior pars esset priuata:qꝛ tunc ex quo potestas residet in minorem partem que censetur fictione iuris totum capitulum:vt hic ⁊ in.d.c.bone.⁊ in.c.gratum.s.de postula.prela.Et ex his infert Joā.an.quod si vna electio esset facta a maiori parte de indigno ignorāter:reliqua vero a minori parte

de digna

zacharias.
a ¶ Cū in cunctis. Adde quod not.i apostil.⁊ ad istū in alle.c.cū in cūctis.⁊ ibi an papa sup illiterato possit dispēsare vt promoueatur in episcopū,
Sebasti.Sapia.
b ¶ Iuris communis.Vide Moder.in.l.ex facto,in prin.ff.de vulga.⁊ pupilla.in.l.si quādo.C.de in ofli.testa.

de digno vtraqꝫ dꝫ retractari electio seu irrita nũtiari.ꝑma em̃ nõ vꝫ
qꝛ fctã de indigno:vt in.c.innotuit.s̃.eo scða non vꝫ qꝛ facta a minori
parte capl'i nec ptãs maioris ptis hoc casu est trãslata i minorẽ par-
tẽ ex q̃ maior pars elegit ignoranter indignũ:vt in.d.c.innotuit ꝛ hũc
intellectũ tene quẽ cõiter sequunt moderniores.Sꝫ circa hũc intelle-
ctuꝫ dubitat nũquid indistincte valeat electio minoris partis maiore
scienter eligẽte indignũ.Jo.an.sentit ꝙ nõ.sꝫ opꝫ ẛm eum ꝙ p̃cedat
electio facta de indigno:qꝛ añ electionẽ maioris partis ptãs nõ ẽ de
uoluta ad minorẽ partẽ:iõ caute fecerũt isti canonici pauciores pmi
serũt em̃ primo eligere maiorẽ ptẽ:ꝛ postmodũ innitẽtes iuri deuo-
luto ꝓcesserũt ad electionẽ:sec⁹ aũt foret si minor pars p pri⁹ ꝓcessit
ad electionẽ qꝛ cũ sit nulla:vt in.c.eccl'ia.s̃.e.nõ põt ꝯualescere electio
ne maioris partis subsequẽte de indigno sciẽter facta.ar.in regula.nõ
firmat.de reg.iur.li.vj.ꝛ melius in.c.auditis.s̃.e.Sed Cõpo.ꝛ Jnno.
in.d.c.dudũ.s̃.eo.senserũt cõtrariũ dicẽtes ꝙ ex quo pri⁹ oẽs ꝯsense-
rant in scrutinio nõ est vis q̃ p prius eligit.sed Compo.ꝛ inno.nõ vi-
derãt.c.perpetuo.ĩ.e.li.vĩ.vbi hr̃ ꝙ lꝫ in scrutinio qs cõsentiat in indi
gnum sciẽter:nõ tñ p hoc priuat ptãte eligẽdi nisi pseuerauerit in ea
volũtate donec fuerit subsecuta cõis electio:ꝙ ꝙ ergo maior ps ꝯsen
serit in scrutinio i indignũ:nõ tñ potuit minor pars valide eligere cũ
adhuc nõ esset ad eã deuoluta ptãs aliorũ q̃ nõ deuoluitur nisi per pa
ctũ electiõis:vt ẽ tex.fin.in.d.c.ppetuo.Et hec opi.vr̃ placere moder-
norib⁹:ꝛ mihi satis plꝫ:lꝫ Jo.de lig.nitat defendere illã opi.Jnno.ꝛ
Compo.dicẽs ꝙ electio sequẽs trahit ad scrutiniũ q̃si retro fingant
isti priuati a tpe scrutinij:quẽadmodũ hec vota minoris partis cõua-
lescunt ex electiõe maioris partis subsequẽti facta de indigno.Sꝫ vt
dixi hec opi.nõ plꝫ qꝛ electio nõ hꝫ partes successiuas:vñ incõtinẽti
aut tꝫ aut est nulla.vt in.d.c.auditis.sꝫ si electio minoris ptis precedit
illico.fuit nulla:vñ nõ potuit cõualescere ex priuatiõe maioris partis
subsequẽtis:nisi diceres ꝙ ea q̃ icõtinẽti fiũt vident inesse:vt.i.c.offi
cij.s̃.e.ꝛ in.l.lecta.ff.si cer.pet.Sꝫ hec allegatio nõ videt hr̃e locũ qñ
primus actus iã fuit pfect⁹.arg.opti.in.l.si tibi.ff.loca.ꝛ ꝙ ibi no.Nõ
obst.ꝙ dixi ꝙ vota ꝯualescũt ex actu subsequẽti:qꝛ scrutiniũ hꝫ ptes
successiuas:qꝛ electores ꝯsentiũt successiue ꝛ nõ simul:vñ in istis pri
mus actus cõualidat ex subsequẽtibus.ar.opti.in.l.p fundũ.ff.de ser.
rust.p̃di.vbi si multi habẽt fundũ ꝛ quilibet p se ꝯcedit seruitutẽ i fun
6 do prima cõcessio validat p posteriores.¶ †Sꝫ iuxta p̃dicta q̃rit nũ
qd minor ps p̃tendẽs ius deuolutiõis partis ex electiõe maioris par
tis facta sciẽter de indigno possit ꝓcedere ad electionẽ ex ꝑmo scruti
nio in q̃ sunt redacta vota oim de capl'o.An vo teneant facere nouũ
scrutiniũ ꝛ oĩa de nouo inchoare:qbusdã placuit qꝺ debeant de nouo
oĩa pagere:qꝛ in primo scrutinio cõsenserunt tanꝙ singulares de ca-
pitulo nũc aũt volũt eligere tanꝙ totũ capl'm rõne ptãtis ad id deuo
lute.sꝫ Cõpost.quẽ sequunt h̃ cõiter doct.circa hoc distingutt ꝙ aut
electio minoris partis sequit incõtinẽti aut ex interuallo.Si ex inter
uallo debet facere scrutiniũ de nouo.per c.cũ post petitam.s̃.e.sꝫ si il-
lico post ꝑmã electionẽ tũc nõ est op⁹ nouo scrutinio:ꝛ hoc dictũ mi
hi plꝫ:ꝛ iudicio meo vr̃ text.hic in ver.decanũ ipm.vbi aperte innuit
qꝺ ex primis votis in decanũ directis ꝓcesserũt isti ad electionẽ iure
deuoluto.Nõ ob.motiuũ tenentiũ cõtrariũ:qꝛ satis est ꝙ ex eodẽ scru
tinio sequatur vnica valida electio:vt in.d.c.qꝛ ꝓpter.¶ Ultimũ hic
querit de itellectu illi⁹ ver.aliogn.Sol.dicũt Um.ꝛ Egi.ꝙ refert so
lum ad defectũ sciẽtie de quo ꝑmiserat:nõ ad alias indignitates:al's
sequeret qꝺ qualitercũqꝫ esset indignus elect⁹ a maiori parte deberet
cõfirmari electio facta a minori pte qꝺ est falsum:qꝛ nõ sufficit ois in
dignitas electi ad priuationẽ eligẽtiũ.ꝛ facit hoc dictũ ꝓ opi.tenẽtiũ
qꝺ priuatio solũ habet locũ in dignitatib⁹ expressis in.d.c.cũ in cun-
ctis.s̃.e.de quo vide ꝙ ibi dixi nã istud.c.generaliter loquens dꝫ redu
ci ad terminos aliorum.iurium.¶ Jn gl.in ver.literatura ibi:sed etiã
secularium negotiorũ.no.bene gl.ꝛ facit.c.in canonibus.xvj.qꝺ.j.Et
que scientia dicatur sufficiẽs que eminens ꝛ que competens:vide qꝺ
dixi post Jnno.in.c.cum in cunctis.s̃.eo.

1 Beneficia plura curata nõ est licitum habere.5.7.9.12.14.23.26.
34.35.ꝛ.36.
2 Beneficium quo respectu dicatur curatum.
Exceptio intentionis dicitur illa q̃ nõ excludit ipsam actionẽ qꝛ ante
excipitur quam agatur.nu.29.
3 Popularis actio nõ recipit procuratorem ꝛ consumitur vno agẽte.
4 Electores habent etiam officium post electionem factam in ea defen
denda.
5 Jnfamia quotuplex est.
6 Procurator non preiudicat domino in confessione quam facit.
7 positionibus criminosis an quis teneatur respondere.
10 Litis contestatio fit per responsionem rei petitioni actoris:nisi reus
protestetur quod non intendit litem contestari.
11 Confessio facta in processu qui non est validus in eo qꝺ lis nõ est con-
testata:valet.
Contestatio litis an requiratur in spiritualibus.
13 Surreptio vitiat literas ad beneficia ipso iure:sed literas ad lites nõ
sed per sententiam.
15 Dispensatio est stricti iuris.
16 Papa dispẽsans vt quis possit plura beneficia
retinere:intelligitur si canonice retinet.
Preter:ista dictio an stet inclusiue vel exclusiue.
17 Renũtians liti ꝛ cause:vel liti ꝛ iuri:nõ venit ius
futurum ꝛ quid si simpliciter renuntiat liti.
Directe qui non potest aliquid facere nõ potest
etiam indirecte.
Prelatus qui nõ potest alienare bona ecclesie nõ
potest cedere liti que versatur illis bonis.
18 Fur quo casu excusetur dicendo credebam domi
num permissurum.
Fur nõ excusatur etiam si dñs diceret postea fuit
factum ex consensu meo nisi cõcurrãt alique veri
similes coniecture.
Jnuẽtor rei aliene quo casu põt euitare suspicio
nem furti.
19 Possidens beneficium minus canonice nõ dici-
tur proprie cõmittere furtum:sed in fructibus ve
re committit furtum.
Quodammodo:est dictio improprietatis.
20 gesta a prelato nõ vero an teneant tam respectu
fori temporalis ꝙ penitentialis.
21 Absolutio facta a non habente autoritatem:vꝫ
quia talis absens tolerabatur.
22 Casus vel cãe p̃terite nõ decidunt ẛm ius nouũ.
24 Criminosus vtrum possit eligi in prelatum.
Excõicatio minor nõ semper est pctm̃ mortale.
25 Litis cõtestatio nõ fit si reus confitet ante obla-
tionem libelli.
Sententia diffinitiua nõ potest ferri vbi nõ pre-
cessit litis contestatio.
Confessus vtruꝫ habeat quadrimestre tempus
ad soluendum.
27 Papa non potest alienare bona ecclesie sine ma
gna causa.
28 Omnis causa regulariter requirit plenum ordi-
nem iudiciarium.
30 Juramẽtum calumnie exigitur in spiritualibus.
31 Procurator si est vilis persona ꝛ dñs nõ potest
dominus compelli ad respondendum.
32 Confessio prelati quo casu noceat ecclesie.
33 Matrimonium spirituale contrahit inter eccle-
sias ꝛ prelatos.
35 Cõsuetudo vt beneficiatus pluribus beneficijs
possit disponere de fructibus ad libitũ sue volũ
tatis non valet.
37 Probationes dubie interpretantur contra illũ
qui producit.
Spiritualia non conceduntur sub annuo censu.
Uiolẽter istud aduerbiũ põt sumi actiue ꝛ passi-
ue:ꝛ inducitur ad questionem.
Accusatus de percussione cuꝫ sanguine absolui-
tur si testes probant percussionem sine sanguine.
38 Uerba rescripti in dubio sunt reducenda ad ter-
minos iuris communis.
Dispensatio facta ab episcopo sine causa ratio-
nabili non valet.
39 Respectũ si p̃ducit an requirat alius libellus.

1 Dudum. †Habẽs plures di-
gnitates vł plura be-
neficia curata sine dispensatiõe pape
intelligibilis est.h.d.quo ad titulũ nã
habet alia multa dicta incidenter que nõ faciunt
ad propositũ.Diuidit principaliter in tres par-
tes in prima ponuntur narrationes partium co-
raꝫ papa.Jn scða ibi:nos igit.cõmissio ꝛ proces
sus iudicũ.Jn tertia ibi:lꝫ autẽ.processus pape.
¶ Casus literalis.Uacãte rothomageñ.eccl'ia
canonici conuenerunt ad celebrandam electionẽ
fuit electus decanus ipsius ecclesie in pastorẽ cõ-
tra istam electionem se opponebãt.A.archidia
conus ipsius ecclesie:ꝛ quidam alij canonici.di-
cto archidiacono p se ꝛ parte sua ꝛ.G.archidia
cono procuratore eorum qui electionẽ celebraue
runt in presentia pape constitutis inter alia que
contra electum obiecta fuerũt proposuit archi.
predictus ꝙ idem electus post consiliũ generale
adeptus fuerat archidiaconatũ ambieñ.ꝛ ipsuꝫ
cum pluribus parochialibus ecclesijs quas ha-

a Zacharias. ¶ Exceptio intentionis. Adde quod exceptio intentiōis non est proprie exceptio: vnde stāte statuto ꝙ nulla exceptio admittatur potest tamen ista exceptio obijci.ita notat Bald.in.l.sancimus.colum.ij.C.de do.licet ipse ꝑm Alex.in.l.peremptorias.col.v.de ꝯd.ob causam videatur sentire contrarium.

Anto.Francis.

¶ Circa istaz exceptionē intētionis et facti an sit ꝓprie exceptio. Dicas qd poti⁹ dr defensio ꝙ exceptio.vt p Spe.in tit.de excep.in §.j.in ꝟ.defensionis.ꝛ in ver.fin.ꝛ vide Bal.i addi. Spec.in ti.de lit.ꝯte.in ver.p exceptionē.vbi dicit ꝙ exceptio intētionis ꝛ facti opponit̄ añ li.ꝯtes. adde tñ ꝙ nō potest opponi post trāsactionē ꝛ litē fimtā.vt in.l.nec.intētio.et ibi per Bal.C.de trāsac.ꝛ ibi dicit Bal.ꝙ talis exceptio opponit ei qui agit d̄ facto ꝛ de iure ꝛ vide glo.in.l.ij.ff.de exce.q̄ etiaz d̄t qd exceptio iuris dr illa q̄ opponit̄ actori habenti actionē.Et an stante statuto de quo.s.illa possit opponi. vide per Alexā.in.l.q se debere.de ꝯdi.ob causaz.ꝛ vide pau.de ca.in cōsi.cxlij.vbi ponit an exceptio d̄ matrimonio sit iuris vl̄ facti.de quo per Barto.in.l.quoties.C.de iudi.

b ¶ Positiōi criminose.Scias ꝙ vbi qs rñdet positionibus criminosis: tenet̄ rñdere p verbū est vel nō est.ita sin.barto.in.l.inter oēs.§.recte.in fi.ff.de fur.qd tñ dictuz Bar.vl̄ dubiū p ea q̄ ponit ipse in l.de etate.§.nihil in fine.ff.de inter.act.ꝛ ibi hoc reperio ponderatū p do.Ale.in addi.vbi multa bona ponit que respōsio admittatur in positionibus nō criminalib⁹ quez vide omnino.

Aeneas de falc.

zacharias. ¶ Adde istū i.c.cām.in.v.co.vbi ponit diuersas doc.opi.ꝛ tandē cōcludit vt hic.j.de test.ꝛ ibi etiā Feli.ver.in ea.gl.ibi psonas.adde insup Jaco.reb.in l.pses.nu.3.ꝛ ibi in addi.C.si ser.aut liber.li.x. Bar.Sozi.regula.cccc.xj.ꝛ Lanfran.de oria.in.c.qm̄ contra.ver.rñsio nes.nu.10.ver.decima regula.ꝛ ibi in addi.ad eum.j.de proba.

Anto.Francis. ¶ Quantum ad hoc de positiōe criminosa.q̄ dicatur positio criminosa.vide Bal.in.l.trāsactiōe.la.j.C.de trāsa.vbi dicit ꝙ vbicūq ꝯtinet crimē siue criminaliter siue ciuil'r semp dr criminosa.ꝛ an tali positiōi sit rñdendū.Bar.in.d.l.trāsactiōe.ꝛ Bal.ibi dicūt non esse rñdendū.sed Bar.in.l.q̊ties.in §.ptor.ff.de nora li.p illū tex.vl̄ tenere ꝯriuz.remittit tñ se ad no.in l.q̄ iurasse.in.§.si pr̄.ff.de iureiu.et in.l.si.in.iij.colū.ff.de hisquib⁹ vt indi.ꝛ in.l.nō.intelligit̄.in.§.tacite.ff.de iure fis.et vide eūdē Bar.in.l.marcellus.in §.j.in versic.si.est videndū.ff.reruz amo.vbi dicit nō esse respōdendū per ꝟbū: credo.qꝛ talis respōsio nō facit delictuz sed per verbum veritatis est respondenduz ꝛ facit delictū si positio sit de facto ꝓprio delinquētis.ꝛ ibi d̄t hoc esse verū quādo ex crimine quis lucraret̄ cū aliena iactura.Sed ipse Barto.in.l.ij.§.quod obseruari.in.vj.columna.C.de iuramē.casuz.dicit quod si per positionez detegitur aliquē detentatorez rei aliene etiam ad alium pertinentis: vel esse debitorem alterius: tūc debet positioni criminose respōderi: nisi per hoc tractaretur quod alias esset decisum si ꝟo p delictū declaratum in positione hoc nō detegeretur sed soluz persona repelleret̄ tūc nō debet responderi.vt no.doc.in.c.dudum.de elec.ꝛ per Angel.in.l.marcell⁹.in.§.primo.ff.rerum amo.ꝛ vide Innocē.in.c.cuz super in princip.de confes.vbi dicit ꝙ quādo crimen quod deducitur in positione est notoriuz ꝛ inducens infamiā: est illi respondendum.de quo etiam per Bal.in.d.§.quod obseruari.in vlti.colum.ꝛ in.l.j.C.de pe.iudi.qui male iudi.in.j.colū.ꝛ per Ang.in.l.qui petitorio.ff.de rei.ven.ꝛ per archi.in.c.ex penitētibus.l.distin.ꝛ per glo.ꝛ docto.in.c.ij.de confess.lib.j.ꝛ vide Specu.in titu.deposi.

tex.bo

buerat añ ipz ꝯciliū retinere p̄sumpsit: ꝛ dimisso illo archidiaconatu ecclesias ipsas retinuit.sz in cōcilio ipo dr vt qcunq receperit bñficiū habēs curā animarū annexū si prius tale bñficiū obtinebat ipso iure sit illo p̄uatus: ꝛ si illud retinere cōtēderit etiā alio spoliet̄: sz idē elect⁹ ꝯ p̄dictum ꝯciliū veniēs nota cupiditatis icurrit quā i alijs reprobare debuerat: ꝛ retinendo bñficia q̄ nō spectabāt ad ipm rem ꝯctauit alienā: ꝛ sic furtū ꝯmisit quodāmō vl̄ rapinā: p̄terea in sue salutis periculū multarū animarū dispēdiuz illas ecclias retinebat q̄ ad eū nullaten⁹ ptinebāt cū illis eēt ipso iure p̄uat⁹: ꝛ sic p ipz parochiani illoꝝ dānabiliter sūt decepti.Ex aduerso rñdit ꝓcurator alterius partis ꝙ si dict⁹ elect⁹ plura bñficia obtinebat p ꝯcessionē rothomageñ.archiepi excusauit eūdē dño pape.do.papa excusationē illā friuolā reputauit mādās qbusdaz vt si ꝯstaret ꝙ idē elect⁹ post receptū archidiaconatū p̄dictā curā animaꝝ habētē p̄fatas ecclias electionis tpe tenuisset nec ostēderet secū p sedē aplicā dispēsatū electionē cassarēt ipsi⁹ ꝛ ecclie de psona idonea ꝓuiderēt.Partib⁹ ergo in iudiciū p̄ntia cōstitutis ꝛ prestito iuramēto de veritate dicēda ꝛ factis positionib⁹ hincinde tādē idē decan⁹ elect⁹ ex qbusdam grauaminib⁹ ad sedē aplicā appellauit iudicēs nō obstāte appellatiōe cassauerūt electionē ꝛ eidē ecclie de cenomañ.epo ꝓuiderūt: postmodū ꝟo cā ad sedē aplicā ē delata papa examinato ꝓcessu iudicū p̄dictoꝝ lz positiōes ꝛ rñsiōes facte fuissent sup quibusdā articulis corā p̄dictis iudicib⁹ qꝛ tñ papa nō inuenit lit.cōte.fuisse qꝛ p positiōes ꝛ rñsiones nō fi litis cōtestatio sed per petitionē i iure ꝓpositā ꝛ rñsionē secutā ꝯtestatio litis fiat ꝓcessuz eoꝝ.s.iudicū denūtiauit irritū ꝛ inanē.Post oia ista dictus archidiacon⁹ ex causa p̄missa eādē electionē petijt irritari: electus p̄dictus rñdet ꝙ ei⁹ electio nō erat irritāda sz poti⁹ ꝯfirmāda.lite corā papa legitima ꝯtestata ꝛ p̄stito a ptib⁹ iuramento de ꝟitate dicēda elect⁹ ipe ꝯfessus fuit electiōis tpe bñficia tenuisse p̄dicta: sz excusabat se dicēdo ꝙ ñ credebat dictū archidiaconatū curā aiarū habere: sz ipe ꝯfessus fuit in iure ꝙ archi.ambiē.de cōsuetudine suspēdit excōicat ꝛ absoluit p̄sbyteros ꝛ pores ꝛ parochiales ecclias iterdicit visitat ꝛ inquirit ꝛ ꝓcurationes recipit: ꝛ ex h̄ ꝓbat̄ ꝙ curā hz aiarū annexā: ꝛ si ēt nō haberet psonat⁹ tñ extitit: ꝛ idē est iudiciū de psonatibus ꝛ bñficijs curā aiarū habentibus.Itē indulgētiā quā insup se hr̄e dicebat papa friuolā reputauit qꝛ ipetrata fuit veritate tacita ꝛ falsitate expressa: qua tacitā vel expsse: eā nullaten⁹ habuisset.ꝛ exp̄ssit qd p̄dictas ecclias canonice fuit assecut⁹ anteꝙ archidiaconatū habuisset: cū nullus possit duas parochiales ecclesias hr̄e nisi vna pēdeat ab altera vel vnā intitulatā ꝛ aliā cōmēdatā haberet.Sz cū ipse vtrāq intitulatā habuerit illas canonice haberi nō potuit.Itē dixit ꝙ redditus sui personatus erāt tenues ꝛ exiles suppressit qd plures parochiales ecclias cū plurib⁹ alijs bñficijs i diuersis ecclijs obtineret nō fuit intētio pape secū in tot bñficijs dispēsare nec de nouo sibi aliqd cōcedere.ad vltimū cū nō restaret nisi sniā pferenda renūtiauit iuri si ꝙ ei cōpetebat: ꝛ liti spōtanea volūtate.ꝛ papa ei⁹ renūtiationē admisit.Ber. ¶ Not.j.ibi archidiacon⁹ ꝛ qdā alij eiusdē ecclie ꝛc.ꝙ ꝯtra electionē factā a maiori pte pōt minor ps se opponere allegādo vitiū electi vel defectū circa formā electiōis: ꝛ regulariter q admittant̄ ad opponēdū cōtra electionē vel electum: dic vt plene no.in 2 c.sup bis.j.de acc. ¶ † Scdo no.ex eisdē ꝟbis qd etiā ipso nihil petēte pōt obijci ꝯ ipsi⁹ psonā vel electiōis formā vt hic.ꝛ in.c.j.j.eod.li.vj.Nec ob.si dicat̄ ꝙ exceptio est actionis exclusio vt in.l.ij.ff.de excep.ergo si nō agit̄ nō pt excipi.dicēdū est em̄ ꝙ lz electus nō petat: est tñ in intētiōe petēdi qꝛ intēdit petere cōfirmationē ꝛ cōsecrationē: vñ a erit ista exceptio intētionis[a] potius ꝙ actiōis in iudiciū deducte ex quo nulla deducta est actio: vt sentit hic Inno.ꝛ bene.Et circa hūc arti.an ꝛ qñ possit exceptio deduci in iudicium anteꝙ deducat̄ actio: vide qd dixi i.c.si qs ꝯtra.de fo.cōpe.in p̄nc.vbi hūc articulū plene declaraui ꝛ aliqd tetigi sup ru.de excep. ¶ No.iij.ꝙ archidiacon⁹ pōt esse ꝓcurator aliorū clericoꝝ saltē in cā eccliastica facit qd dixi in.c.in nostra.de ꝓcura.vbi vide.Et ex hoc ꝛ tex.no.ꝙ in cā q̄ mouet̄ cōtra electū seu electionis formā potest cōstitui ꝓcurator.ꝙ 3 clarius ꝓbat̄ in cle.non pōt.de ꝓcur. † Ex hoc infert̄ ꝑm Inno.ꝙ hec nō est ꝓprie actio popularis: cū in ea nō possit cōstitui procurator.vt in.l.lz in popularibus.ff.de ꝓcur.sed est quasi popularis ꝑm cū: tenet̄ em̄ ius populi ꝛ ecclesie.viij.qd.j.audacter.cōsumit̄ vno agente sicut ipa actio popularis: vt voluit gl.no.in.c.cū dilectus.s.eo.vñ 4 potest dici ꝙ hec actio sit anomala. ¶ † Quarto no.ꝙ electores non sunt functi officio eoꝝ per solū electiōis actū: imo possunt ipsi electionē psequi corā cōfirmatore ꝛ p ea assumere defensionē.cōcor.c.ij.de in integ.resti.ꝛ.c.cū dilectus de consue.ꝛ taz de electorib⁹ quam de collatorib⁹: vide per Inno.in.c.dilectus.ul.ij.j.de preben.ꝛ facit.c. 5 cupientes.j.eo.li.vj. ¶ † No.v.ꝙ detinens plura beneficia minus canonice incidit in multa vitia. ¶ Primo in trāsgressiōis notā.ꝛ tu dic notā.i.infamiā: vñ videt̄ infamis p hoc.vj.qd.j.infames.saltē infamia canonica.ꝛ q̄ sit ista infamia canonica ꝛ in quo differat a ciuili: vide qd dixi in.c.testimoniū.de testibus. ¶ Secundo incidit in cupiditatis vitiū ꝙ maximū est: vñ impedit quē promoueri ad dignitates.nam cupidus de facili deuiat a vero: vt in.c.virū.xlvij.dist.ꝛ in.c.j.in princ.illius di.vbi dr qd autoritate apostoli cupidi ꝓhibētur ꝓmoueri.vñ tullius.Pessima res est cupiditas: qꝛ egenos facit quos capit cū finē querēdi nō inueniat. ¶ Tertio cōmittit furtū: nec simplex furtū: imo cū sacrilegio.potest dici furtū peculatus.i.furtū de re publica.ꝙ est graui⁹.ꝛ talis comparat̄ inde: vt dicit tex.in.c.quid ergo.xxiij.q.iiij.facit.xij.q.ij.c.j. ¶ No.vj.qd intrusus in bñficio nō pōt absoluere ēt in foro penitentiali ꝙꝙ em̄ qlibet p̄sbyter in ordinatiōe sua recipiat ptātē ligādi ꝛ absoluēdi illā tñ ptātē recipit in habitu: nō autē in actu ex quo non habet subditos.ad hoc.c.ois vtriusq.d̄ pe.ꝛ re.ꝛ vide p Jo.an.in.c. 6 cū satis.de off.arch. ¶ † No.vij.in ꝟ.verū.ꝙ ꝯfessio facta per ꝓcuratorē eligētiū nō p̄iudicat electo.nā papa noluit hic stare in preiudiciū electi cōfessioni istius ꝓcuratoris eligētiū: vñ lz cōfiteret̄ pluralitatē beneficioꝝ electi nihilominus pa 7 pa mādauit de hoc inqrit. ¶ † No.viij.ꝙ etiaz in causa spūali admittit̄ vsus positionū ꝛ ꝙ pōt fieri positio sup pluralitate bñficioꝝ: ꝛ hoc qꝛ pluralitas nō semp ē crimē cūq̄ excusat̄ ex dispēsatiōe bñficioꝝ.Et circa hāc materiā positionū presertim cū q̄rit̄ an teneat̄ qs rñdere positioni b criminose[b] instat hoc Inn.sz tu vide ad materiā

in.§.vij.in vſ.xix. ⁊ ibi per Bal.in additio. ⁊ habeẜ per do.Cardi.in c.ij.de confeſ.⁊ in cle ſepe.i.§.quia. in prin.de verbo. ſigni.vbi dicit ꝙ poſitioni cõtinen ti crimẽ nõ teneẜ quis respondere ^a qñ eſt ſup occul tis:ſecus ſi ſuper manifeſtis:itẽ di cit ꝙ nõ eſt periu rus qui reſpõdet 8 poſitioni ꝯtinẽti periurium ſi ne gat ſe periurũ et 9 vide Bal.late in l.accuſationẽ. C. de accu.⁊ Joã.d̃ ſmo.in.d.c.dudũ. vbi dicit ꝙ ſicut quis nõ teneẜ re ſpõdere poſitiõi crioſe:ita nec illi per quam perue nitur ad illaȝ.Et an poſitioni con tinẽti publicã fa mã criminis de beat reſpõderi et an illa debeat ad mitti.vide Bart. in.d.§.qd obſer uari.l.vlti.co.vbi refert Inno.in.d. c.dudũ.tenere qd in ſpiritualib⁹ eſt reſpondendũ po ſitioni de ĩfamia: ſȝ in tẽporalib⁹ non ⁊ vide Bal. in addi. Spec.in ti.de poſi.in verſ. ſi libellãs vbi di 10 cit qd poſitio con ^b cepta per verba contumelioſa nõ eſt admittenda.⁊ qualiter alijs po ſitionibus ſit re ſpondendũ.vide plene per Bald. doc.in.d.§.quod obſeruari.⁊ per Specu.in titu.de poſi.in.§.iiij.v.et vj.⁊ in titu.de in ſtru.edit.in.§.v.i ver.quid ſi quis. 11 ⁊ an reſpectu par tis falſe poſſit po ſitio tota negari: ⁊ qualiter ſit re ſpondendũ vide per glo.⁊ doct.in c.j.⁊.ij.de confeſ. libr.vj.⁊ in.c.cum ſuper.de cõfeſ.in anti.

Sebaſti.Sapia.

^a ¶ Fori contentio ſi. Uide Inno.et Joã.and.in.c.de multa.ꝭ.de preb. vbi ẽt h̃ tenent qd cura fori ꝯtẽtioſi nõ dr̃ ꝓprie cura.

ter.bo.glo.in.c.j.⁊.ij.de cõfeſ.lib.vj.⁊ in.c.ij.de teſt. eo.li.aliqd in cle.ſepe.de ver.ſig.dixi ſatis in.c.pe. de iura.calum.⁊ de poſitione criminoſa an ſit rñ dendũ dixi plene in.c.ij.de cõfeſ.⁊ idõ nõ hic repli cabo. ¶ No.ix.ꝙ cura aĩarũ põt capi dupliciter. eſt eñ quedã cura fori penitẽtialis:⁊ hec ꝓprie dr̃ cura.ad hoc qd no.glo.in cle.dudũ.de ſepul.que no.dicit quẽ habere curã animarum qñ aſtringiẜ ad dandũ ſacr̃a ſub cura ſua poſitis ⁊ illi coguntẜ ab eo recipere.Quedã vero eſt cura fori cõtentio ſi^a que verſatur circa exercitiũ iuriſdictionis ſpiri tualis vt in excõicando interdicendo abſoluẽdo ⁊ ſimilia exercẽdo.⁊ hec non dr̃ ita ꝓprie cura ani marũ:tñ ſatis põt dici cura cuȝ iſta ſint medicina lia ipſis animabus:vt in.c.cũ medicinalis.de ſen. excõ.lib.vj. ¶ Et ex hoc ⁊ ex tex.not.ꝙ beneficiuȝ diciẜ curatũ ſiue habeat curaȝ fori penitentialis: ſiue fori cõtentioſi:vt ꝓbaẜ hic.⁊ in hoc tene mẽti iſtũ tex.qui ad hoc ſolet allegari. ¶ †Itẽ no.ibi:ꝑ ſedẽ apoſtolicã diſpenſatũ.qd nõ valet diſpenſa tio ſup pluralitate beneficiorum curatorũ vel di gnitatũ niſi fuerit facta per ſedẽ apoſtolicaȝ: ⁊ iu dicio meo iſte eſt melior tex.qui poſſint allegari.ꝭ. hac materia.nã.c.de ml̃ta.qd ſolet ad hoc allega ri lȝ faciat in arg.non tñ ita bene probat ſicut iſte tex.intelligit tñ Hoſti.hic de diſpenſatiõe q̃ fit ꝓ pter prerogatiuã perſone:ſed ſi fieret ꝓpter neceſ ſitatẽ vel vtilitatẽ eccleſie tenuit ꝙ nõ ſit adẽpta epĩs.Iſte tñ tex.multũ ſtringit contra opin. ſuã:et ita hodie tenet curia romana.nã tex.iſte loquiẜ in diſtincte cũ excludat diſpenſationẽ indiſtincte ni ſi oſtendatur facta per ſedẽ apoſtolicaȝ .op.tamẽ Hoſtiẽ.equior:vt minus corrigaẜ ius antiquũ qd ꝑmittebat epĩs diſpenſationẽ:vt habeẜ in.c.ſan ctorum.lxx.diſt.Uide tñ de hoc plenius dixi in.d. c.de multa.⁊ in hoc tene menti iſtũ tex. ¶ No.vlte rius arg.ꝙ iudex delegat⁹ datus in cauſa electio nis per conſequentiã vr̃ deputatus ad ꝓuidendũ ipſi eccleſie de ꝓlato in caſu caſſationis.nã iſti de legati caſſata electione prouiderunt eccleſie de ar chiepiſcopo:vt patet in ver.partibus.in verbo ꝓ uidiſtis.⁊ ita alias qdã aſſeſſor ꝯſuluit:ſed Abb. ⁊ doc.cõmuniter ſequẽtes:hoc dictũ reprehẽdũt. dicentes qd iſti habebãt poteſtatẽ prouidendi ex ſpeciali cõmiſſione eis facta vt patet in antiqua: ⁊ illa pars fuit deciſa ⁊ cõtinebaẜ ſub illa dictiõe ⁊ infra qd ſatis mihi placet. ¶ †Not.qualiter ſit lit.conteſt.nam per petitionem^b in iure ꝓpoſitam in iudicio ⁊ reſponſionẽ ad eã factam:⁊ idem ha beẜ in.c.vnico.ꝭ.de lit.cõteſt.⁊ ſolitus ſum allega re vtrãqȝ literã ad probanduȝ qd illa verba non ſunt neceſſaria:reſpondeo ad libellum animo litẽ conteſtandi.nã in dubio debet talis animus ꝓſu mi ex quo reſpondetur ad libellũ:niſi proteſtatio fiat in contrariam.vt not.Innoc.in.c.cum.M.de conſti.⁊ notabiliter ſenſit Jo.an.hic ſuper gloſ.in v̾bo in iure ꝓpoſitã ⁊ rñſionẽ.vbi glo.videẜ reqre re qd confiteaẜ animo conteſtandi litem.ſed vt.ſ. dixi animus preſumitur ex reſponſione vt voluit Jo.and.⁊ vide quod plenius dixi in.d.c.vnico.et pro hoc facit etymologia vocabuli que ponitur in fi.glo.preallega. ¶ Not.etiaȝ quod in ſpiritua libus totus proceſſus corruit omiſſa lit.conteſta. ꝗtuncunqȝ detur in iudicio partium preſentia. hodie autem in iſtis ſpiritualibus dic vt leg.et not.in cle.diſpendioſam.de iudi.confeſſio tamen nõ periret quia illa ad ſui validitatem non exigit telam iudicij:ſed ſatis eſt ꝙ habeat colorẽ ipſius iudicij.i.ꝙ fiat in iudicio:vt not.dicit Innoc.in.c. qualiter ⁊ qñ.el.ij.de accu.⁊ facit.c.j.de accu.li.vj. hinc eſt vbi ex aliquo defectu proceſſus nullus.re manet tamen confeſſio partiũ.vt ſingulariter vo luit Innocen.in.c.piſanis.de reſti.ſpol.⁊ facit ibi tex.Adidẽ tex.in cle.ꝯſtitutionẽ.in fi.eo.ti.de ele. Ita dicendũ quãdo ꝓceſſus corruit ex defectu nõ cõteſtate litis:vt cõfeſſio nihilominus remaneat. 12 ¶ †Not.ibi negare non poteſt quin perſonatus exiſtat qd archidiaconatus ſaltem eſt perſonat⁹ ſeu dignitas ꝗtuncunqȝ nõ habeat curã anima rũ in foro cõtentioſo vel penitentiali:⁊ hoc ꝓbat iſte tex.meli⁹ q̃ alius.Et facit etiã opoti.iſte tex. ꝙ archidiaconat⁹ nõ põt teneri canonice cũ alio bñficio curato lȝ nõ hẽat curã aĩarũ ꝓprie vel im proprie.qd puto indubitãter verũ vbicũqȝ reqre ^b ret reſidẽtiam ꝑ tex.c.ad hec.ꝭ.de prebẽ.⁊ vide qd ibi dixi.⁊ in.d.c.de multa:vbi tetigi qd ſi non req reret reſidẽtiã nõ hr̃et aliqd officiũ ſed nudũ no 13 men:vt archidia.ſeneñ.ſec⁹ dic vt ibi. ¶ †No.ibi inualidã reputauimus.ꝙ diſpenſatio ſurreptitia eſt ipſo iure nulla.facit.c.j.⁊.ij.de fi.ꝑſby.lib.vj.et in.l.j.ff.de nata.reſti.⁊ idẽ dicendum in oĩbus lr̃is gratioſis.ſecus in lr̃is impetratis ad lites:ille eñ nõ ſunt nulle ſed ꝑ exceptionẽ annullãde.⁊ de his vide qd dixi pro rõne diuerſitatis.in.c.ad audien 14 tiã.el.ij.de reſcrip. ¶ †No.duos caſus in quib⁹ licite qs poſſet tenere duas eccl̃ias curatas.Pri mus ſi vna dependet ab alia:puta ſi eſt alteri vni ta.cõcordat.c.j.ꝭ.ne ſe.vacã.Idẽ qñ eſſet vnita be neficio ſimplici:vt eſt tex.in.c.ſup eo.de ꝓbẽ.lib.vj. Scḋs caſus qñ vnã haberet qs cõmendatã:aliã in titulo ꝑt ergo eccl̃ia curata cõmẽdari etiã ha bẽti.aliã curatã in titulũ.Per quẽ aũt poſſit fieri hec cõmenda ⁊ ad quantũ tẽpus vide hodie tex. not.quẽ tene mẽti in.c.nemo.ꝭ.eod.lib.vj.⁊ ibi tra 15 ctaẜ plene materia cõmode. ¶ †Not.ibi cũ in tẽtionis nr̃e nõ fuerit.ar.opti.⁊ qñ expreſſum ꝙ ſi papa diſpenſat cũ aliquo vt poſſit plura bñficia curata ſimul retinere vel bñficia obtẽta licite deti nere.talis diſpenſatio nõ refertur ad plura bñfi cia:qꝛ nõ eſt de intentiõe pape vt hic hr̃ infr̃a:vñ ^c cũ diſpẽſatio ſit ſtricti iuris.vt in.c.qd dilectio.de cõſang.⁊ affi.preſertim in pluralitate bñficioꝝ.vt in.c.qꝛ in tantũ.de ꝓbẽ.⁊ in.c.quãuis.e.ti.li.vj. pu to qd iſta pluralitas verificeẜ in duobus bñficijs dũtaxat vt in regula pluralis locutio.d̃ reg.in.li. 16 vj:⁊ in.l.vbi numerus.ff.de teſti. ¶ †Not.^c prope ^c fin.ibi nec intentionis nr̃e fuerit aliqd de nouo cõ cedere arg.opti.⁊ quaſi expreſſum qd ſi papa diſ pẽſat cũ aliquo vt poſſit plura bñficia incõpatiſi bilia ſimul retinere:dȝ itelligi de bñficijs al̃s cano nice adeptis:ſolũ eñ operaẜ hec diſpẽſatio vt ei pluralitas non noceat nõ aũt cõceditur titul⁹ de nouo.vñ referẜ talis diſpẽſatio ad bñficia minus canonice adepta niſi aliter fieret expreſſio magis ſpãlis.ad hoc vide bo.tex.quẽ tene mẽti i.c.ſi gra tioſe.in fi.de reſcrip.lib.vj.Fit eñ in diſpenſatio ne iſta ſtrictiſſima interpretatio.vt.ſ.dixi per hoc refert hic Innoc.fuiſſe ꝓnuntiatũ ꝯ Argentinuȝ prepoſitũ cũ quo fuerat diſpenſatũ vt preter obtẽ ta poſſit recipere beneficiũ curatũ ⁊ licite retinere vt per hec v̾ba nõ intelligaẜ diſpẽſatio facta cir ca obtenta vt illa poſſint ſimul retineri ⁊ obtineri cũ ꝓpoſitura dȝ eñ illa dictio preter:itelligi vt ſtet excluſiue:qd dictũ bñ notabis. ¶ Et ex his iciden ^d ter tractat hic Innocen.an iſta^d dictio:preter ^e re ^e gulariter excludat vel includat:⁊ tandẽ vr̃ cõclu dere qd regulariter ſtet excluſiue qd dictũ not.ſed tu vide ꝑ Jo.de lig.in cle.ij.de penis ⁊ per Pau. in cle.j.de ſum.tri.⁊ fide ca.⁊ ꝑ Archi.in.c.ebron. xiij.q.ij.⁊ ꝑ Bar.in.l.j.ff.de pign.act.Et concluſio quaſi cõis q̃ mihi placet eſt hec:ꝙ vbi illa dictio ſequiẜ genus vel annectiẜ ei qd comprehendeba tur ſub ꝑmiſſis tũc ſtat excluſiue.Exemplũ do ti bi oĩa bona mea preter talem librum:vel lego ti bi libros meos ꝑter decretũ:nã ſi nõ excluderẜ a ꝑmiſſis fruſtra poneret cũ id cui annectiẜ cõpre hẽderet ſub ꝑmiſſis:⁊ v̾ba debẽt itelligi vt aliqd operẽtur.vt in.c.ſi papa.de priuile.lib.vj.⁊ in.l.ſi qñ.C.de inoff.teſta.Et ꝑ hac cõcluſiõe facit tex.in l.nam qd liqde.ff.de penu.lega.Si antẽ adijciẜ ei qd nõ cõprehendebaẜ ſub ꝑmiſſis tũc ſtat incluſi ue,nã ſi ſtaret excluſiue nihil operareẜ:ex quo id cui annectiẜ nõ cõprehendebaẜ ſub ꝑmiſſis.vt in l.j.iuncta glo.ff.de pig.ac.Exẽplum lego tibi oĩa animalia mea ꝑter decretũ.nã ſi hec dictio nũc nõ includeret fruſtra fuiſſet appoſita:cũ appellatio ne aĩaliũ nõ veniat decretũ.Sed qd dicẽdũ in du bio vbi non põt clare apparere an illud includa tur ſub premiſſis vel non.Puto qd in materia re ſtringibili vel odioſa debeat capi ſcḋȝ qd magis

Sebaſti.Sapia.

^b ¶ Per petitio neȝ.Uide Rotã deciſi.xij.ſi pars. in no.vbi dicit ꝙ litis ꝯteſtatio in duciẜ ꝑ verba ne go narrata ꝓut narranẜ ⁊ petita ꝓut petũtur fieri debere etiã ſi non ponãtur illa v̾ba aĩo litis ꝯteſtan. ⁊ dicit Inn. in.c. ꝭ.ce litis ꝯteſt. qd litis ꝯteſt. ꝓſumiẜ tur cõteſtata aĩo cõteſtãdi qñ v̾ba ſunt apta .Imo plus voluit Bal. ⁊ Alex.poſt bar. in.l.ſi debitor.ff. de peti.here.ꝙ li tis ꝯteſtatio etiã induciẜ per dubi tationem.

Sebaſti.Sapia.

^c ¶ Not.facit ad hec text. in ca.is cui.in fi.de ꝓben. li.vj.cũ ibi tradi tis ꝑ reſcribẽtes.

Sebaſti.Sapia.

^d ¶ An iſta.vide. Moder.i.l.actio ne.C.de trãſac.et aliqua per Feli.ĩ c.cãm col.ij.de re iud.

^e ¶ Preter.de iſta dictiõe vide bar. idẽ dicẽteȝ in ſua ſolẽni repet.l.ce ſar.in.ij.col.v̾.cir ca.ff.de publica. ⁊ vide eũdẽ ⁊ ibi moderniores.i.l. ſi eũ.§.q iniuria rũ.in.ij.col.v̾. his premiſſis.ff.ſi qs cau.vbi d̃ multis alijs dictionib⁹. Aeneas d̃ falco Zacharias.

Addõ ꝑ faciliori intellectu ꝙ quã do ꝓpoſitionem affirmatiuã ſeq tur.tũc eſt dictio ꝯcluſiua.ſi v̾o ne gatiuam tũc ſtat poſitiue ⁊ excluſi ue:⁊ ſic effectus ei⁹ eſt ponere qd precedẽs poſitio negabat.ita not. dy.i regula pcm̃ de reg.iur.lib.vj. exẽplũ ꝑmi.vt ſi dico.nec funduȝ ꝑter vſumfructũ lego ecce ꝙ ibi cõ cludit fundũ non legari ⁊c.ſcḋi vt lego tibi libros meos ꝑter Bar tolum.ibi negat Bart.poni cũ li

bris legatis.de h
p Bar.in.l.si eũ.
§.ſi.co.ij.ver. his
pmissis.ff.si quis
cau.Bal.in.c.j.§.
ſz res p quos fiat
inue.ꝛ Oldr.ↄſil.
xlix.i pn. Aduer
te tñ ꝙ in diſpen
sationibus nõ in
cludit ſz remonet
vitiũ obiectionis
vt no.bar.i.l.ſexa
§.vxori.ff.de an
nu.leg.ꝛ Bal.in
l.si ita legatuz.in
prin.ꝛ ibi doc.de
leg.j.et in.l.q ita.
de do.preleg.vbi
dicit dotẽ videri
legataz ſi legaꝛ
cẽtũ preter dotẽ.
de quo plenius p
Car.in clem.j.de a
ſum.tri.ꝛ in cle.j.
§.pe.de here.ꝛ in
cle.iij de penis.
Anto.Franciſc.
¶ Quõ ponaꝛ
dictio preter.vid
Bar.ꝛ doct.i.l.j.
ff.de pig.ac.et in
l.nã qd liquide.j
§.ſi.de pe.leg.ꝛ in
l.si tutor.in.§.ſi tu
tor.ꝛ ibi etiam p
Nic.de neapo.in
addi.ad Bar.de
tute.ꝛ rõ.diſtrac.
ꝛ vide Old.j ↄſi.
xlix.ꝛ Bal.i.c.j.in
§.ſz ꝛ res p quos
fiat inuesti.in vſi.
feu.ꝛ p Inn.in.c.
dudũ.el.ij.ð elec.
ꝛ vide etiaz Bal.
Bar.ꝛ Sali.in.l.
actione.C.de trãſ
actio.vbi fit con
clusio de qua hic
per apostil.
Sebasti.Sapia.
a ¶ Uolens ergo.
vide no.in.l.cau
ſas.C.de trãſac.ꝛ
Geor.nattã.i re
pet.cle.ſepe.i pe.
colũ.ꝫ.de ver.ſig.
vbi ponit qđ tri
pliciter capiꝛ ver
balis ꝛ ibi p eum.

cõueniat materie vt sic odia restringantur ꝛ fauo
res amplienꝛ:vt in regula odia.de reg.iur.lib.vj.
In materia vero indifferẽti teneo cũ Inn.vt ſiet
exceptiue:qꝛ hoc vꝛ importare ꝓpria ſignificatio
vocabula:ꝛ in hoc caſu ſtringo Inno.ꝛ hoc not.
¶ Not.pe.ibi cũ nõ reſtaret niſi ſentẽtia:ꝙ ceſſio
litis põt fieri etiã in fine cauſe:cũ oĩbus examina
17 tis nõ reſtat niſi ferre ſniam. ¶ †Ultimo no.in ſi.
vnã practicã cedẽti liti:qñ cedẽs intẽdit etiam re
nũtiare cauſe:ſeu iuri competenti:vt puta cedo li
ti cauſe:vel cedo liti ꝛ iuri mihi cõpetenti tpe ceſ
ſionis.vt in.l.poſtꝙ̃ liti.C.de pact. ſecus puto re
ſpectu iuris poſtea ſupuenientis de nouo.vt in.c.
cuz inter.P.ꝛ ꝙ ibi no.j.de renũ.facit ꝙ no. bar.
in.l.q rome.§.duo fratres.ff.de ver.oblig.ꝛ in pre
miſſa practica verbũ litis referꝛ ad inſtantiã iudi
cialez.qꝛ ꝓprie inſtantia iudicis dꝛ lis. Hic dicit
qđ per conteſtationẽ ꝓcurator efficiꝛ dñs litis.vt
in.c.j.ꝛ.ij.de ꝓcur.verbũ iuris ſeu cauſe referꝛ ad
ipſaz cãm ſeu ad ius cõpetẽs in cã vt hic. Quid
autẽ ſi ſimplr qs cederet liti.dic qđ in dubio vbũ
litis ſtat largo mõ ꝛ referꝛ ad inſtãtiam iudicialẽ
ꝛ ad cãm vt ꝓbaꝛ in.d.l.poſtꝙ̃ liti.et i.c.cũ pridẽ.
a de pact. Uolens ego renũtiare inſtãtie iudiciali
dũtaxat ſit cautus vt nõ vtaꝛ verbo litis p ſupra
dicta:ꝛ p.l.litis nomẽ.ff.de ver.ſigni.ſz dicat renũ
tio inſtantie vel renuntio iſti liti reſeruãdo. mihi
ius priſtinũ in cã.ꝛ an poſſit litigãs ſuper ſuo be
neficio cedere liti in manibus illius qui nõ poſſet
recipere renũtiationẽ bñficij.vide per do.de Ro.
deci.cc.xcvj.vbi cõcludũt ꝙ non.qđ tene menti ne
per vnã viã cõcedaꝛ qđ per aliã viã ꝓhibeꝛ:vt in
regula cũ qd vna via.de reg.iur.lib.vj.ꝛ in.l.ora
tio.ff.de ſpõ.Et per hoc dixi in.c.cũ pridẽ. de pac.
ꝙ plat⁹ nõ põt cedere liti mote ſup iurib⁹ eccl'ie
ſi eſt ſuper tali re quã ipſe ſolus alienare nõ poſſet
ne idirecte alienet qđ directe facere nõ põt ꝙ not.
¶ In glo.ij.in ſi.hodie aũt daꝛ ordo qualiter de
beat ꝓcedi.Nã primo qs eligiꝛ poſtea electio pre
ſentaꝛ electo vt aſſenſuz ꝓbeat:ꝛ electus eṗs poſt
cõſenſum teneꝛ petere cõfirmationẽ intra certum
tps:alias priuaꝛ ipo facto oĩ iure ſibi queſito p
electionẽ de quo dic vt hodie latius hꝛ in.c.ꝙ̃ ſit.
j.eo.lib.vj.ꝛ facit qđ nota.per Inn.in.c.dilectus.
el.ij.j.de ꝓben. ¶ In glo.iij.in ſi.q decre.eſt hodie
18 in ſexto prima in ordine huius ti. ¶ †In gl.in v.
furtũ.nota iſtã gl.ꝛ primo diffiniẽdo lati⁹ poſt gl.
qđ furtũ eſt ↄtractatio rei aliene fraudulosa inui
to dño animo lucrãdi.vt inſti.de ob.q ex deli.na.
§.furtũ.iuncto.§.placuit.ꝛ in.l.j.ff.de fur. Et qua
tenus gl.hic dicit ꝙ excuſaꝛ qs cõtractãs rẽ alie
nam ſi credebat dñm permiſſurũ:prout etiã dicit
tex.in.d.§.placuit.nõ intelligas hoc dictũ ſimpli
citer vt ſufficiat dicere credebãt dñm ↄſentire.nã
text.videꝛ in ↄtrium in.l.qui vas.in.§.vetare.ff.de
fur.vbi dꝛ qđ dñs in dubio preſumiꝛ vetare etiã ſi
videat rẽ ſuã ab alio capi. ꝛ taceat.dꝫbẽt eſſe ergo
cõiecture veriſimiles ad ꝓſumẽdũ tacitã volũtatez
dñi.vnde dicũt doct.hic ꝛ bene qđ ex cõiunctione
ꝓſonarũ qualitate facti ꝛ alijs circunſtantijs hoc
arbitrabiꝛ bon⁹ iudex vtrũ ſcꝫ ſic aſſerẽti ſit credẽ
dum:quinimo plus dico qđ etiam ſi ex poſt facto
dñs rei diceret qđ de ↄſenſu ſuo res fuit capta qđ
hoc ſolũ nõ ſufficit ad excuſandũ furẽ.alias poſ
ſet dñs ſemp eripere furem a manibus iudicis:qđ
non eſt dicendũ cũ ex delicto qđ cõmittiꝛ ↄ priua
tum acquiriꝛ ius agẽdi nedũ ipſi priuato ſed etiã
ꝛ rei publice.vt in.l.licitatio.§.ꝙ illicite.ff.de pub.
Et publice vtilitatis eſt vt crimina nõ remaneãt
impunita.vt in.c.vt fame.de ſent.excom.ꝛ in.l.ita
vulneratus.ff.ad.l.aquil.Opꝫ ergo ad hoc vt cre
datur etiã dño vt cõcurrãt alique veriſimiles cõ
iecture:ꝛ ita tandẽ cõcludit Bar.in.l.inter oẽs.in
§.recte.ff.de fur.Conſuliꝛ etiã reperiẽti rẽ alienã
ſi vult euitare ſupiſcionẽ furti qđ faciat ꝓconiza
ri ꝛ intimari rei inuentionẽ vt ꝓbaꝛ in.l.falſus. in
§.qui alienũ.ff.de fur.ꝛ not.gloſſ.in.c.qꝛ fruſtra.de
vſur.ꝛ ſi qd expẽdet iſte inuẽtor recuperat a dño.
vt ibi not.Quinimo dicit no.Hoſtiẽ.hoc nõ eſſe
iniquũ dicere vt aliqd detur inuẽtori:vt inducaꝛ

b potius ad manifeſtandũ ꝙ̃ celandũ.bar.optimum
in.l.iiij.in fin.ff.de condi.ob tur.cauſam. Et nota
hoc dictũ:iure tamẽ apte nõ ꝓbaꝛ. loquiꝛ enĩ ille
tex.qñ a principio qs cõuenit cũ dño vt aliqd ac
cipiat p indicãdo ſeruũ fugitiuũ:nã tũc valet cõ
uentio vt ibi:ſz hoc forte ideo qꝛ ſeruus fugitiu⁹
non erat apud iſtũ indicatorẽ.Sꝫ qñ res eſt apud
eũ differendo reſtitutionẽ cõtrectat rẽ alienã inui
to dño:ꝛ ſic eſt tũc cõmittere furtũ.No.ꝛ tene men
19 ti dictũ Hoſti.in practica. ¶ †Et in ſi.gloſſ.not.
ſi.huius qđ furtũ ꝓprie nõ cõmittiꝛ detinendo be
neficiũ minus canonice qꝛ furtũ non cõmittitur in
re imobili.vt in.§.qui aũt.alleg.in gloſſ.ꝛ ideo di
cit tex.furtũ quodãmõ ꝛc.ꝛ no.ex hoc iuncta gloſ.
c ꝙ dictio quodãmõ eſt improprietatiua:dic tñ hoc
dictũ ꝓcedere reſpectu corporis bñficij ꝛ iuriũ ad
illud pertinentium.ſed reſpectu fructuũ quos ꝑce
pit malefidei poſſeſſor cõmittitur vere furtum.vt
no.Bar.in.l.ſequiꝛ.§.fructus.ff.de vſuca.ꝛ Cy.i
l.ancille.C.de furt.Et ꝙ̃ ꝙ̃ aliq dixerunt hic:ꝙ ex
quo bñficiũ vacat nõ poteſt dici furtũ ↄmitti ad ſi
ſtar iacẽtis hereditatis:cuius bona ſi ſurripianꝛ
nõ cauſaꝛ actio furti cũ eo tpe nõ ſit dñs:qđ tñ mi
hi nõ placet qꝛ longa eſt differẽtia inter vnũ et re
liquũ caſum qꝛ bona bñficiorũ nũꝙ̃ vacãt:cũ xṗs
dicaꝛ eſſe dñs.vñ bña eccl'ie dicũtur pꝛimoniũ ie
ſu xṗi.vt in.c.cũ ex eo j.e.li.vj.ꝑterea ipm bñficiũ
dꝛ poſſidere ꝑticularia bona ipſius vt not.Inno.
in.c.l'ris.de reſti.ſpo.ꝛ vide ad pmiſſa qđ not.in.c.
cauſa carpẽs.j.de v.ſig.ꝛ facit tex.iũcta.glo.xxiij.
20 q.iiij.in.c.qd ergo. ¶ †In gloſ.in v.decepte.ibi:
credo ꝙ perirẽt ꝛc.ſigna iſtã particulã vſqꝫ ad fi
nẽ ꝛ nũꝙ̃ tradas obliuioni.nã ſepenumero practi
catur dictum glo.cũ multi teneant beneficia min⁹
canonice.Et põt dubitari nunquid valeãt geſta
p iſtũ plãtũ.ꝛ reſpectu fori ↄtẽtioſi ſeu tpaliũ dixi
plene in.c.nihil.ꝫ.eo.quo ad ſpiritualia reſpectu
fori penitẽtialis habes gl.fin.hic quã ſequunꝛ cõi
ter doc.Unde dicit Inno.ꝙ iſte aĩe nõ erãt dece
pte:qꝛ ex quo habebaꝛ p plato ꝛ tolerabaꝛ a ſu
periore vere abſoluebãꝛ ab illo.viij.q.iiij.nõne.et
ad tex.põt dici qđ anime decipiebanꝛ ꝙ̃tũ erat i c
iſto plato.Itẽ poſſet dici.qđ ex quo notoriũ erat
illũ nõ habere titulũ canonicũ in bñficio qđ vere
decipiebanꝛ aĩe:qꝛ non datur tũc tollerãtia.vt in
c.aplice.j.ð cle.excõi.mi.poſſet tñ circa dictũ glo.
dubitari qd ſi aliqs eſſet intruſus ita ꝙ nunꝙ̃ ha
buiſſet ſuperioris autoritatẽ:nunqd geſta p iſtuz
in foro contẽtioſo valeant dic ꝙ nõ vt plene dixi
in.d.c.nihil.ſed in foro aĩe poſſet dici ꝙ ſic ꝓpter
fidẽ ſcĩ ex quo ſubditi credebant illũ eſſe platum
ꝓſertim cũ non ſit pctm̃ male intelligere ius poſi
21 tiuũ.vt no.i.c.p tuas.j.de ſimo. †Et in hoc multũ
errãt mulieres ꝛ ruſtici adeũtes ſepe pſos nõ ha
bentes poteſtatẽ abſoluẽdi.põt enĩ dici ꝙ ſaluan
tur ꝓpter fidez ſacramẽti.Dixit Io.an.hic quo
ad terminos gl.tutũ eſſe ꝙ ſi ante mortẽ h ſcirẽt
iterũ cõfiteãtur.ar.eorum qđ legiꝛ ꝛ no.in.d.c.oĩs
ꝛ in.d.c.qđ aũt.de pe.ꝛ remiſ.hoc dictũ puto ve
rum in his qui nunꝙ̃ habuerũt inſtitutionẽ a ſu
periore:ſed in his q habuerũt ꝛ ex cã.ſuperueniẽ
ti fuerãt ipſo iure priuati ꝛ non obſtãte priuatiõe
iuris tolerabantur:nõ credo confeſſionẽ de neceſ
ſitate iterandã:qꝛ vt dicũt Inno.ꝛ Hoſti.rõne to
lerantie vere iſte abſoluit p.d.c.nõne. ¶ In gl.in
v.p cõceſſionẽ ibi:ideo nõ ꝓfuit huic cõceſſio.dic
clarius ꝛ meli⁹ ꝙ bñficia curata receperãt iſti an
te cõcilium gñale:vñ quo ad illa valebat diſpen
ſatio epĩ qꝛ nõdũ erat adempta epĩs poteſtas di
ſpenſandi.vt in.d.c.ſanctorũ.ſz poſt ↄcliũ gñale
de q in.d.c.de multa.recepit iſte archidiaconatũ
ꝛ ſic vacarũt priora bñficia per illud.c.de multa.
idõ nihil operaꝛ diſpẽſatio facta añ ↄciliũ.Alij ẽt
dicũt ꝙ iſta diſpẽſatio epĩ nõ valuit:qꝛ archidia
conatus ambieñ.nõ erat iſti ſubiect⁹:ꝛ vtraqꝫ ſo
lutio vera eſt i ſe. ¶ In gl.in v.electionis tẽpore.
Quero p intellectu huius gl.quare papa mãdat
caſſari electionẽ in euẽtum probationis dũtaxat
qđ iſte electionis tpe detinebat alia plura curata
nã videꝛ ex hoc tex.innuere qđ ſi prius añ electio
nem dimiſiſſet

Sebaſt. Sapia.
b ¶ Qꝛ celandum.
Hoc ꝓcedit ſi te
nem⁹ ꝙ non indi
care furem nõ ſit
pctm̃ put tꝫ An
gel.i.d.l.iiij.ff.de
cõdi.ob tur.cau.
vbi refert ꝙ bea
tus Franciſcus i
terrogatus an vi
diſſet homicidaz
tranſeuntẽ rñdit:
ponens manũ in
manica hac non
trãſiuiſſe:tñ con
trariũ vꝛ verius
ð iure canonico:
vt tradiꝛ in.c.qui
cũ fure.j.de fur.ꝛ
gl.in.c.qđ quidã.
§.ex his.in verb.
furti.j.q.j.Itez in
foro ↄſciẽtie vt tꝫ
glo.in.c.nemo.in
glo.ij.de ſimo.nã
ſi eſt peccatum er
go turpiter acci
pitur.ille eniz tur
piter accipit q te
neꝛ facere gratis
vt p gl.in.d.l.iiij.
quã ad hoc repu
tat ſingu.Bal.in
c.ſuper e.j.ð trãſ
actio.ſed hoc etiã
vult glo.in.c.j.de
benefi.fratris.in
vſib.feu.Cogita
tu diligentius.
Anto. Franciſc.
c ¶ De dictiõe q
dãmõ:q eſt nota
improprietatis.vi
de Bal.in.l.ſi ab
ducta.in.ij.col.C.
de fur.ꝛ Bart.i.l.
ſi vt certo.in.§.ſi
duob⁹ vehiculũ.
ff.cõmo.in.v.col.
ꝛ in.l.qđ ſi vir.in
ſi.ff.ſol.ma.ꝛ in.l.
cum is.ff.de ſol.
ꝛ vide Paul.de
ca.in cõſi.xlix.in
ci.viſo pũcto.ꝛ p
Bar.ꝛ Alex.in.l.
ſi is qui p empto.
ff.de vſuc.Et ad
de qđ ſi due note
improprietatis ſi
mul iunganꝛ itel
ligũꝛ improprijſſi
me ſm bal.in.d.l.
abducat.in ver.
ſcđo queriꝛ.p.l.ſi
tps.in.§.j.de vſu.

nem dimisisset ꝙ valuisset electio. Sol. dicit hic glo. ꝙ ideo tex. restrinxit se ad tps electionis q2 si prius dimisisset foret purgatū illud vitiū ⁊ sic nō deberet sibi iputari pristinū pctm̄ q̄si desierit esse qđ fuit ⁊ per penitētiam incipit esse nouus hō: vt dicit tex. not. in. c. ferrū. l. dist. Secus dicit gl. si medio tpe dimisisset illa bñficia: vt videt̄ gl. itelligere de tpe qđ est iter electionē ⁊ ꝯfirmationem: ⁊ in hac materia gl. multū itricate ꝓcedūt doc. ⁊ varie sunt opi. nā versat̄ hoc dubiū nō facile: an scʒ propter pctm̄ p̄cedēs ipediat̄ qs ꝓmoueri ad dignitatē. puto ꝙ in hoc versatur fundamētum decisionis huius tex. q2 añ istū tex. non habebamus iure cautū ꝙ detinēs min⁹ canonice plura bñficia curata non posset eligi. nec iste text. inducit ius de 22 nouo. † q2 casus p̄teritus nō debet decidi ꝑm ius nouū: vt legit̄ ⁊ no. in. c. fi. de consti. ⁊ p gl. in. c. licet canon. j. eo. lib. vj. Vñ tenet ꝙ illa detētio pluriū bñficiorū pōderabat̄ hic ad inferēdū electū fuisse tpe electiōis in graui crimine cōstitutū: et sic non est spāle in casu huius. c. Idē em̄ esset in alio graui crimine. vt ꝓbatur in. c. j. lxxxj. dist. ⁊ in. c. fin. xxj. 23 dist. † Hodie v̄o magis specifice ꝓuisum est in terminis huius litere per extrauagantē Jo. xxij. que incipit execreabilis. in. §. qui vero. est dispositū: ꝙ siqs habens bñficiū curatū vel dignitatem personatū vel officiū recipit scđm cōsimile ⁊ illico non dimiserit primū verbo ⁊ facto in manib⁹ ordinarij. qđ est priuatus vtroqꝫ ⁊ efficit̄ inhabilis ad sacros ordines. ⁊ ad quecunqꝫ eccl̄iastica beneficia. verba illius. §. refert̄ glo. in cle. si plures. de prebē. Vñ p illū tex. reputo istā cōcertationē glo. hodie sup̄fluā quo ad terminos l̄re: q2 non ꝓdest prima ex quo iam effect⁹ est inhabilis. nec credo aliuꝫ citra papā cū isto posse dispēsare. cū tex. ille simpl̄r reddat illū inhabilē ⁊ nullam mētionē faciat de dispēsatiōe. ad hoc. c. dilectus. de tēpo. ord. ⁊ qđ dixi in. c. quisquis. s. eo. Et per illum tex. dicti. §. dico esse sopitā q̄stionē Cōpost. hic in eo querebatur an ille qui detinuit iniuste plura beneficia possit eligi saltem ad inferiorem dignitateꝫ. Et quod quidā dicebāt ꝙ sic. q2 hoc solū cauetur de ep̄o in quo reqrit̄ maior ꝑfectio. sed ipse Cōpost. tenuit cōtrariū: sed vt dixi hodie in terminis l̄re iste redditur inhabilis ad quēcunqꝫ eccl̄iastica beneficia 24 † Sed questio gl. pōt ꝓcedere ⁊ esse vtilis quo ad alia crimina: nūquid. s. criminosus tpe electionis vel antea possit eligi in prelatū maxime epꝫ. Circa quā q̄stionē varie sunt opi. ita vt non appareat q̄ sit communior. ⁊ plurimū intricate ꝓcedunt hic doc. sed tu vide bo. glo. in. c. si. xxv. dist. ⁊ tex. no. ibi qui dicit ꝙ ꝓmouēdus dꝫ eē sine crimine nō solū tpe electiōis sꝫ ēt postq̄ fuerit effect⁹ christian⁹: quia non potest de medio eccl̄ie malū auferre qui in simile delictū corruit: vt ibi. ⁊ vid ibidē p archi. qui videtur innuere post antiquos doct. qđ rigor istius tex. sit hodie correctus per. c. fraternitatis. xxxiiij. dist. Ego tñ breuiter sic dicerem qđ aut tpe electiōis qs est in peccato veniali ⁊ nō repellit̄ ab electiōe vel ꝓmotiōe: q2 sic nemo posset ꝓmoueri cū nullus viuat sine pctō. vt dicit tex. in. c. j. lxxxj. dist. facit tex. xxv. dist. §. criminis. Aut est in pctō a mortali ⁊ ꝑseuerat i eo tpe electiōis:[a] et tūc puto electionem valere. Moueor q2 in tali peccato existēs nō dꝫ celebrare: est em̄ suspēsus quo ad se. vt in. c. quotidie. de cōsec. dist. ij. ⁊ legit̄ ⁊ not. in. c. fin. de coha. cle. ⁊ mulie. ergo nō pōt eligi in prelatū sicut dicim⁹ de excōicato minori excōicationē qui ꝓpter rōnē p̄dictā nō pōt eligi: vt est tex. i. c. si celebrat. de cler. excō. mini. ⁊ tñ excōicatio minor que vt plurimū contrahit̄ per participiū cū excōicato nō semp est mortale iuxta ea q̄ dixi in. c. sacris. qđ me. causa. ⁊ p predicta conclusione facit dictū. c. j. lxxj. distin. vbi habet̄ ꝑm apostolum ꝙ dꝫ esse sine crimine promouendus: ⁊ crimen appellat̄ ibi peccatuꝫ mortale cū priuet vita eterna. vt in. §. alias. ea demū. xxv. dist. ⁊ facit etiam gl. in. c. florentinū. al's incipit archidiaconū. lxxxv. dist. que dicit qđ iuramentuꝫ temerariū repellit quem a ꝓmotione si ille nō egit penitētiam: quā gl. tene menti. Aut ille non perseuerat tpe electionis in peccato mortali ⁊ tūc aut cōmisit delictū manifeste ⁊ notorie. d ⁊ nō valet electio nisi prius fuerit secū dispēsatū: q2 non pōt taliter delinquens exercere ordinē sine dispensatione. vt ꝓbat̄ in. c. fin. de tem. ordi. puto tñ qđ in hoc sufficit dispēsatio proprij ep̄i. ad hoc qđ not. Archid. in. d. c. si. ⁊ Jo. glossator in. c. si qs deinceps. xvj. q. vij. ⁊ glo. in. c. quisquis. s. eo. Aut peccatū nō fuit notoriū: ⁊ tunc aut est tale ꝙ impediat ordinis executionem etiā post peractā penitentiam vt homicidiū: simonia in ordine ⁊ simile. ⁊ tale delictum impedit electionē vel saltē dat cām cassandi. vt in. d. c. si. de tēpo. ord. ⁊ qđ legit̄ et not. in. c. ex tenore. eo. ti. ⁊ vide ad materiam quod not. Inno. in. d. c. si celebrat. Aut non est tale delictum: ⁊ tunc puto ꝙ nō impediat electionem post penitentiam. arg. in. d. c. florentinum. ⁊ in. d. c. si. de tempo. ordi. ⁊ facit. c. fidelior. l. distin. vbi patet ꝙ Petrus fuit ꝓmotus in summū pōtificem postq̄ negauit christū ⁊ hoc q2 egit penitētiā: vnde glos. ibi notabilis format q̄ōnem quis sit preferendus in ꝓmotione an his qui nunq̄ peccauit an ille qui peccauit ⁊ correctus est: cum christus nō elegerit sanctū Joannem qui nunq̄ deliquit: sed Petrū qui eū negauerat ⁊ correct⁹ fuit ⁊ dic vt ibi. Et si diceres ex quo Petrus notorie et grauiter deliquit quomodo potuit ꝓmoueri ad summū apostolatum cōtra ea que. s. dicta sunt solu. dic qđ de eius correctiōe ⁊ penitentia apertissime cōstitit et idē fieret hodie de alijs si apertissime cōstaret de eorū cōtritiōe: q2 oīs constitutio humana cessat cessante eius causa. lxj. dist. in. §. his oībus. sed nobis non est licitū iudicare de occultis. vt in. vnico. vt eccle. benefi vnde nō presumit̄ vera penitentia in alijs sicut in beato Petro. Item in eo cessabat omne scandalū propter claritatē vite ⁊ mira 25 culorum concurrentiā. ¶ † In gl. in ver. in iure ꝓpositā ⁊ r̄nsionē. ibi: dicas quod si libell⁹ ⁊c. signa istā ꝑticulā vsqꝫ ad finē: ⁊ quatenus gloss. dicit qđ per cōfessionē fit ꝯtestatio cū fit prius libelli obla b tio:[b] vide quod pleni⁹ dixi in. c. vnico. de litis cōtesta. Et quatenus glos. dicit qđ si reus ꝯfiteatur ante oblationē libelli non fit cōtestatio nec fertur tunc sn̄ia diffinitiua. ideo hoc dixit quia vbi nō p̄cessit petitio nō pōt dici contestatio vt hic in tex. c ⁊ vide bonū textum. ⁊ ei⁹ practicā in. l. si reus[c]. ff. de procu. nam si vis euitare sn̄iam diffinitiuā vade illico post citationē ⁊ offeras debitū: ⁊ dic vt plenius not. in. d. l. si reus. non autem pōt sn̄ia ferri: q2 sn̄ia diffinitiua nō valet lit. nō conte. j. vt lite non contest. in rubro ⁊ nigro. sed ꝑm gloss. confesso fit p̄ceptū vt soluat ad certū tp̄s sentit qm̄ ꝙ hoc casu non datur quadrimestre qđ regulariter datur condēnatis in actione ꝑsonali. vt in. qđ ad cōsultationē de iudic. ⁊ tenuit expresse ibi do. Cardi. et est glos. ordi. ⁊ in. l. si debitori. ff. de iudi. ⁊ instit. de ver. oblib. in. §. omnis. ⁊ vtrobiqꝫ dicit dandū hoc casu tp̄s decem dierum dūtaxat. Sed tu dic illas glo procedere ex consuetudine. nā de iure dꝫ dari quadrimestre. vt in. l. iul. ff. de cōfes. no. Bartol. in d. l. si debitori. Et circa hunc articulū vide qđ plenius dixi. in. d. c. qđ ad cōsultationē. ⁊ ad materiā huius glo. vide glo. in. l. vnica. C. de lit. conte. que videtur huic concordare. ⁊. ij. q. j. c. nos in quēq̄. et qđ not. doc. in. c. peruenit el. ij. de appel. ⁊ Innocē. in. c. ij. de in integ. restitu. vbi tractatur de viribus istius precepti an habeat vim diffinitiue circa appellationē ⁊ alia. ¶ In glo. in ver. per sedem apostolicā in fi. not. glo. ⁊ idē not. j. in gloss. magna. sed 26 dic vt pleni⁹ dixi in. c. de multa. j. de prebē. † ⁊ inter cetera dicit Hosti. hic no. verbū quod dispend satus[d] etiā per papā circa pluralitatē istorū beneficiorū sine causa licet sit tut⁹ quo ad ecclesiā militantem non tñ quo ad triūphantē. ⁊ sic nō vꝫ dispensatio quo ad deum. arg. j. q. vij. c. ⁊ si illa. ⁊ facit qđ no. glo. in. c. non est. j. de voto q̄q̄ Innocē. videat̄ aliud sentire in. c. cum ad monasterium. de sta. regu. sed primā opi. sentit Joan. an. post beatū To. in. d. c. de multa. vbi dixi. Et habeo hanc opin. pro indubitata quādo fieret dispensatio vt

Sebast. Sapia.
a ¶ Tpe electiōis. Et hāc opi. tenet Host. Jo. Tan. ⁊ d. Abb. in. c. cū iādudū. j. de prebē. de hoc articulo vid cumulata per. d. Fel. in. c. dilecte. i. ij. col. j. de excep.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Libelli oblatio. vide p Bart. i. l. si debitor. ff. de pet. here. i. l. si dominus. §. in pecunia. ff. đ le. j. i le. j. C. de li. cōte. vide Ange. in. §. illud quoqꝫ. in aut. de triē. ⁊ semis. ⁊ per Bart. i. l. iusiu. qđ ex cōuētione. §. j. ff. de iureiur.

c ¶ L. si reus. vide gl. ꝯriam in. c. cuꝫ olim. de rerū per mut. vide ibi Jo. de imo. ⁊ ibi dixi Andre. Barba. Zacharias.

¶ Adde Lāfrā. de oria. i rep. d. c. quoniā cōtra. in ver. r̄nsiones. nu. 5. de ver. pro⁹ est. ⁊ ibi in add. Cel si. ad eū. j. de probatio.

Anto. Francis.
d ¶ Qđ dispēsat⁹ Ad h̄ an dispēsatio sine cā facta sup ꝑlalitate bñficioruꝫ vl' circa alia ēt si sit facta p papā reddat dispēsatū tutū quo ad deū Dicas ꝙ sine dubio: nō qñ dispensatio est ꝯ ius diuinū vel ꝯ vniuersalē statū eccl̄ie p hic alleg. secus aūt si ꝯ ius positiuū tm̄: q2 in istis volūtas pape sufficit p cā vt p Spe. in ti. de lega. i. §. nūc breuiter. in. v̄. ⁊ nota. et p Inn. in. c. cū ad monasterium. de sta. mo. ⁊ vide archi. i. c. lꝫ canō. đ ele. li. vj. vbi multa ponit pulchre circa materiā dispēsatiōis. Et adde qđ si papa dispēsat cū aliquo sup pluribus dignitatib⁹ obtinēdis: nō vl' dispensare ꝙ ī neutra teneat̄ resideē: imo vl' velle ꝙ in vna illarū d̄beat ꝑsonal'r d̄seruire. vide spe. in. d. tit. de lega. i. §. vidēdū. in v̄si. qd si indulgetur. ⁊ vide do. Car. i cle. j. đ ꝑb. i. ix. q. ⁊ q̄ sint illa q̄ inducāt dispensationē circa pluralitatē vel in cōpatibilitatē bñficiorū. vide q bñr j. q. vij. i sum. et in c. ⁊ si illa. ⁊ i. c. de multa. ⁊ i. c. exposuisti. de p̄bē. Et adde ꝙ in dispēsatiōe ad incūpatibilia vl' sup etate: vel sup ordine vel sup residētia semp dꝫ opponi illa cl'a: ꝓuiso qđ animaꝝ cura ⁊c. ⁊ nisi apponatur sub itelligitur vt no. gl. i cle. j. j. de preben.

clericus ꝑpter vtilitatē priuatā obtineret plura bñficia quorū. alterū sibi sufficeret ad honestatē viuēdi. nā hoc casu non solum alterat humani iuris dispositio sed etiā christi patrimoniū iniuste

27 dispergit. † Cum ergo ipse papa nō posset sine cā alienare bona ecclesie sine graui pctō: vt no. Archidi. in. c. nō liceat. xij. q. ij. multo fortius non pōt alteri dare potestatē ipsum ꝑrimoniū male dispēdēdi: ⁊ ex hoc cōuincit motiuū Inno. cū non solū hic versetur ius humanū sed potius diuinū. Ubi aūt per dispensationē violaret ius humanū: tunc posset ꝓcedere cōtraria opi. arg. in. c. ꝓposuit. de cōces. preben. nā de iure positiuo tm̄ est ꝙ quis nō possit obtinere nisi vnū curatū ⁊ qđ nō possit per aliuz deseruire. tutius tm̄ est vt cessante causa qs abstineat a tali dispensatiōe obtinēda ne anime condēnent: cū nō possit quis pluribus officijs intēdere. vt in. c. qr nōnulli. ⁊. c. seq. de cle. nō residen.

28 ¶ † In glo. in verbo irritum. ibi nihil valet snīa. hoc dictū intellige in causis plenarijs. nā in summarijs nō est necessaria lit. conte. vt in cle. sepe. de verb. sig. ⁊ cape istā regulā ⁊ tene eā menti: qr ōis causa regulariter est plenaria: ⁊ sic reqrit plenū ordinē iudiciariū. ⁊ hanc regulā firmat glos.[a] in. l. iudices. C. de iudi. sequit Bart. in extrauagan. ad reprimendū. in verbo. de plano. ⁊ Io. de lig. in. d. cle. sepe. Sed ego allego tex. qui hoc satis bene ꝓbat in. c. qm̄ frequēter. in prin. j. vt lit. non contest. ⁊ facit etiā ibi rubrū. Fallit hec regula principaliter in duob⁹ casibus: primus vbicunq₃ snīa modicum preiudiciuz affert. vt in aut. nisi breuiores. C. de sen. ex pert. reci. ⁊. xj. q. j. in. c. si qs cū clerico. qui tert. sic dz intelligi. ⁊ in. l. iij. ff. ad exhib. ⁊. l. thesaurus. eo. ti. idem si affert magnū ꝑiudiciū dūmodo sit reparabile ꝑ aliud remediū citra appellationem. facit. c. veniēs. j. de testibus. ⁊ plenius prosequere hāc materiā. vt not. Bar. ⁊ Io. de lig. in locis preelleg.

29 ¶ † In gl. in ver. irritari. in fi. No. bene hanc gl. quo ad duo. primo in eo ꝙ dicit posse procedi ꝯ electū ad cassationē electionis per viā actionis ⁊ exceptionis. nā pōt quis per viā actionis petere electionem irritari ex defectu forme vł persone vt hic in verbo tandē. pōt etiā ꝓcedi per viā exceptionis cū. s. electus petit cōfirmationem vel cōsecrationē. vt in. c. sup his. j. de accusa. dicit etiā ꝙ pōt excipi lz non petatur cōfirmatio qr electus saltē habet vel habere debet intētionē petēdi confirmationē ⁊ tunc exceptio est intētiōis exclusio. vt no. dicit Inno. in. c. cū dilectus. s̄. eo. ⁊. s̄. tetigi. facit. c. primū. j. eo. li. vj. ¶ No. ij. ex fi. glos. ꝙ idem est effectus quocūq₃ mō ꝓcedat: ⁊ sic qđ in isto casu exceptio cōtra electū hz vim actionis. ⁊ cōcordat huic gl. in. c. sup eo. ij. eo. ⁊ vide qđ ibi dixi. nā ꝓbata exceptione ꝯ electū cassat electio. vt in. d. c. sup his. ⁊ sic hz effectū consecutiuū. ⁊ forte hoc ꝓcedi ꝑpter periculū animarum. regulariter aūt exceptio hz vim expulsiuam nō ꝯsecutiuam. vt in. c. ij. in fine. de ordi. cog. hinc dicit ꝙ exceptio est actiōis exclusio. vt in. l. ij. ff. de exceptio.

30 ¶ † In glo. in ver. de veritate dicenda. ibi ius nouum. dicit Hosti. qđ etiā iura antiqua hoc volūt s̄. eo. c. cū dilectus. ⁊ de despō. impu. attestationes in fi. sed hodie dic vt habet in. c. j. §. fi. de iura. cal. lib. vj. vbi patet ꝙ etiā in spūalibus pōt exigi ho-

31 die iuramētū calūnie. ¶ † In ea. glo. ibi: sed quo iure hoc faciāt nō vidi. Hostiē. dicit ꝙ videre potuit. c. in pertractādis. de iura. cal. ⁊. l. fi. C. de procura. ⁊. l. seruos. de testi. vbi ptz ꝙ cū ꝓcurator est vilis ⁊ dn̄s iustior potest dn̄s cōpelli vt ipse respōdeat. ⁊ facit hodie tex. in. c. presentiū. j. de test. lib. vj. vbi ꝓlat⁹ prestat in animā suā ⁊ illorum de capitulo hoc iuramētum de veritate dicenda. Syndicus autē ibi interrogatur sine iuramento: et vide ad materiā qđ dixi in. c. in ꝑtractādis. ꝓalleg.

32 ¶ † In ea. glo. ibi: nisi id fecissent de mandato capituli ⁊c. No. gl. qđ confessio solius prelati nō nocet ecclesie nisi haberet a capitulo mandatuz litigandi. Et pro hoc optime facit tex. quē gl. alleg. in. d. c. ꝑsentiū. ⁊ vide ibi bo. gloss. ⁊ tene illā menti ꝯ glos. in. c. de constantinopolitana. xxij. dist. ⁊ idē

Zacharias.

a ¶ Hāc regulaz firmat gl. Adde tu videre de hac regula. s. litis cōtestatio. in qbus causis de necessitate nō requirat. ⁊ qn̄ lite nō cōte. ad diffinitiuā sententiā ꝓcedi possit ⁊ testes recipi ꝑ Lāfrā. in repe. cle. sepe. col. viij. ver. capio glo. cū ij. seq. ⁊ i fi. ix. col. char. xxxj. de verbo. signi.

Sebast. Sapia.

b ¶ Eccl'ie sue. argu. qlibet cleric⁹ possit dici maritus eccl'ie sue. vid do. Abb. in. c. ne ꝑ defectu. ⁊ in. c. qr ꝑpter. s̄. eo.

no. glo. in. c. fi. de prescrip. vbi formaui punctualiter istam questionem ⁊ vide qđ ibi dixi: ⁊ intellige predicta qn̄ prelatus hz capitulū. Si em̄ est sol⁹ puta quia ecclesia nō est collegiata vel de facto nō habet canonicos vel monachos tunc confessio solius ꝓlati per viā ꝯtētiose iurisditionis emissa ꝑiudicat ecclesie. vt ꝓbat in. c. dilectus. de capel. mo. facit qđ no. glo. in. potuit. de loca. ⁊ in cle. vt hi qui. de eta. ⁊ quali. In quibus iuribus concludunt no. gl. tantam potestatē hz solus prelatus qn̄ est solus quātū hz prelatus cū suo capitulo. Ad idē facit qđ not. glo. in cle. j. de reb. eccle. nō alie. q̄ not. Secus dic in confessione emissa per viā voluntarie iurisditionis: vt qr sponte vadit ad iudiciū ⁊ cōfitet in ꝑiudiciū ecclesie. de quo per Bar. in. l. certū. ff. de cōfes. vbi vide. ¶ In gl. in v̄. de cōsuetudine suspēdit ibi de iure cōi. vł qđ hec ptineāt ad archidiaconū: ergo gl. male loquit: ⁊ in ꝯrium est tex. in. c. archidiacōis. j. de offi. archi. vbi ſm cōem intellectū probatur qđ archidiaconus nō pōt de iure excōicare: que aūt de iure cōi pertineāt ad archidiaconū: vide per Io. and. in. c. ad hec. in. §. in quadam. de offi. archi. vbi dicit ꝙ solū fundat intētionē suā sup illis duob⁹ cōtētis in. d. §. in alijs vero succūbet: nisi ꝓbet ius speciale. ⁊ tene menti hoc dictū. naz licet multa numerent. in ti. de offi. archi. illa tm̄ attribuunt ſm varias locorū consuetudines nā multa numerātur cōpetētia alijs dignitatibus de iure cōmuni. ¶ In glo. in v̄. intitulatā no. istam glos. sing. est em̄ menti cōmendāda. Et primo in eo qđ ponit multas significationes huius verbi: titulus: vide etiā qđ not. j. de offi. archipresby. in. c. fi. Et not. ex hac prima parte ꝙ habito respectu ad morem antiquū clerici possunt denominari ꝑ titulos ecclesiarū sicut cardinales. nā ille ecclesie eis assignate dantur in titulū alijs clericis inferiorib⁹: verūtamen ꝑpter ꝓrogatiuā dignitatis vel officij eorū fuit ab olim cōcessum vt ipsi cardinales haberēt iurisditionē epalem in titulis eorū. vt in. c. his qui. j. de ma. ⁊ obed. ⁊ ibi dixi ⁊ vide qualiter debeāt denominari cardinales in. c. ij. de cle. nō

33 resi. vbi plene tetigi in lec. ¶ † Scđo no. ex hac glo. ꝙ quilibet clericus

b pōt dici maritus ecclesie sue:[b] ⁊ sic ꝯhitur matrimoniū spirituale inter clericum ⁊ ecclesiā inferiorē. ⁊ pro hoc alle. bo. tex. in. c. sicut in vna. xxj. q. ij. Dic tm̄ ꝙ stricte sol⁹ eps̄ dicitur ꝯhere hoc matrimoniū cū eccl'ia. vt in. c. ij. de transla. epi. dixi post Ioā. andre. in. c. clerici. de vi. ⁊ ho. cle. Large vero dicuntur ꝯtrahere hoc matrimoniū abbates ⁊ alij prelati habentes generalem iurisditionē in loco. vt in. c. ne pro defectu. ⁊ in. c. quia ꝑpter. s̄. eo. ⁊ ibi per glos. Largissime vero quilibet clericus inferior dicitur hoc matrimoniū ꝯtrahere cū ecclesia sua. vt in. d. c. sicut in

34 vna. qđ sic debet intelligi. ¶ † Tertio no. ex hac glo. ꝙ de iure cōi etiā beneficia simplicia nō possunt accumlari in eadem persona. sed valet ꝯsuetudo in ꝯrium: ⁊ hodie inoleuit hec ꝯsuetudo quasi per totum orbem. ⁊ pro ea vide tex. iuncta glos. in. c. gratia. de rescrip. li. vj. et in cle.

35 gratia. eo. ti. per Innoc. in. c. cū iādudum. j. de ꝓben. ¶ † Ulterius not. ex hac gl. qđ epi possunt etiam dispensare circa pluralitatē beneficiorū simpliciū: sed tu limita hoc dictum prout dixi in. d. c. cū iādudum. et in c. literas. de ꝯces. prebē. ⁊ plenissime in repe. §. qui vero. in. c. extirpande

36 j. de preben. ¶ † In glo. pe. ibi sine peccato mortali. no. sing. istam glo. ꝙ peccat mortaliter tenēs plura beneficia etiā simplicia quorū alterū per se sibi sufficiat. Hanc glo. limitarē vt ꝓcedat qn̄ quis sibi lucriface ret fructus ita ꝙ ad vtilitatē priuatam ⁊ ad augēdū patrimoniū vult illos. nam ad istum effectum non puto hodie valere ꝯsuetudinē in contrarium quia ꝯsuetudo cōtra ius non valet nisi sit rationabilis: ⁊ in. c. fi. de consue. sed hec cōsuetudo est cōtra omnem rationem. vt in. c. ratio nulla. ⁊ qđ ibi no. j. de ꝓbē. ⁊ contra officiū pietatis. xvj. q. j. in. c. fi. ⁊. x. q. ij. in. c. episcopus. facit. c. quid ergo. xiiij. q. iiij. ⁊. j. qđ. ij. pastor. ⁊. c. clericos. vñ iura que vidētur innuere in hoc valere ꝯsuetudinem seu vt verius dicam glo. ⁊ doc. autoritates. intelligo quādo ꝯsuetudo disponit solū circa potentiā retinendi plura beneficia simplicia: secus si disponeret vt pro libito volūtatis possit iste beneficiatus de fructibus illorū disponere ⁊ tene menti hoc dictum. vt. s̄. dixi. ⁊ puto ꝙ nec dispēsatio pape valeret quo ad deū sine causa legitima facta quia sicut ipse papa nō potest sine peccato alienare bona ecclesie. sine legitima causa vt no. Arch. i. d. c. non liceat. xij. q. ij. ita nec alijs dare potestatē male dispen-

37 sandi. ar. c. nuper. j. de dona. inter vir. ⁊ de dote post diuor. resti. † Extra gl. q̄ro nunquid si ꝓbationes recepte ꝯ electū clare cōtra eum nō ꝯcludunt an debeat fieri pro eo an ꝯ iterpretatio. solu. dicit Inn. ꝙ pro eo. vnde si testes deponūt electum sub annuo censu cōcessisse beneficiū. debet intelligi qđ receperit pecuniam pro tēporalibus non autē pro spiritualibus. nā tēporalia possunt ꝯcedi sub annuo cēsu: sed spiritualia nō. j. ne prela. vi. suas. quasi per totum. dicta vero testium possunt verificari tam in spūalibus q̄ in temporalibus: ergo vt fiat benigna interpretatio debet intelligi in casu licito. Item si testes dicerēt electum irascibilem: debet intelligi zelo iustitie: ⁊ idem dicēdum in similibus. Et hoc dicit Inno. verū quādo procedit per viā exceptionis. secus scđm eum si per viam accusationis cum in ea immineat vtriq₃ parti supplicium. nam ⁊ accusator non probās puniretur pena taliōis: ⁊ ideo nō dz ita benigne fieri interpretatio ꝓ eo in ꝑiudiciū accusatoris. Itē in accusatione prosequit quis quandoq₃ iniuriā suam vel suorū ⁊ no. hāc mirabilem differentiā quā alibi nō legi. Sed do. Anton. dicit hoc dictum sibi non placere: quia ⁊ in via accusationis debent probationes

concludere

concludere necessario.vt in.c.in presenti a.z qd ibi no.de.pb. Ego alle.
a no.dictū Bart.in.l.ij.ff de duo.reis.vbi no.dicit φ si accusatur [a] qs qd
b cognouerit Bertā per violētiā z deinde fit articulus φ cognouit [b] Bertam violenter.z ita testes pbant φ ex hac pbatione nō pōt accusatus puniri:qz istud aduerbiū violenter hʒ duplicē significationem quēad modū oia noia verbalia que possunt intelligi actiue z passiue.vnde pmissa pbatio pōt intelligi qd iste cognouit Bertā violenter.i.qd ipse intulit violentiam Bertā.Potest scdo intelligi passiue.s.qd sibi fuit illata violētia vt cognosceret Bertam:z hoc casu non cōcludit ad esse ctū pene inferēde ſm titulū accusatiōis.Cū ergo pbatio nō ɔcludat itentū accusatoris:nō dʒ inde puniri accusatus.Ad idē alleg.l.y.in.l.ij.C.de pba.vbi dicit φ si accusaui titiū de pcussione cū sanguinis effusione demū probo percussionē sed testes nihil dicūt de sanguinis effusione:debet ſm eū absolui accusatus:qz non est pbata illa pcussio qualificata q̄ fuit deducta in accusatione:nā forte fuit ista alia pcussio sine effusione sanguinis.Hanc tñ questionē vide plenius examinataʒ per
c Bar.i.l.denūtiasse [c].§.qd tñ.ff.de adul.Tertio facit qd not.idē bar.i.l. nō solū.§.sed vt pbari.ff.de no.ope.nun.vbi no.dicit qd facilius dʒ excludi accusatio φ ciuilis actio.vnde ɔcludit qd si accusatore probāte intētionē suā reus per suā probationē illā obnubilat seu dubiam reddit dʒ ipse accusatus absolui vt crimina non presumant.z pone exemplū statuto cauet φ nobilis nō possit intrare palatiū dñorū sub certa pena nisi tpe cōcilij generalis:accusatur titius nobilis z probat quod de mense Maij intrauit palatiū dñorū:accusatus vero probat φ illo mēse fuit ɔgregatū cōciliū generale:z sic potuit esse qd intrauit palatiū die cōcilij:z sic pbatio accusatoris reddit dubia:z p ɔñs debet absolui accusatus.Secus autē dicit ipse in ciuilibus qz ex quo quis pbat intētionē suā debet obtinere:lʒ probatio rei habeat aliquantulum offuscare:satis eñi est φ eā nō cōfundit.z hoc vltimū videtur pbari in c.in presentia.prealleg.vbi dixi. Ergo videtur concludendum contra opi.Inno.φ in accusatione debet fieri benigna interpretatio:ex quo pbatio actoris est nimis gñalis:z in vno intellectu pōt vitiari delictū.et facit qd ipse Bar.no.in.l.si quis intētione.ff.de iudi.z qd dixi in.c.cū ad sedem.de resti.spo.tene tñ semper menti dictum Innocē.propter ipsius
d authoritatem.[d] ¶ †Scdo queritur:pone quod papa concessit epo vt
38 possit dispensare cum aliquibus clericis super pluralitate beneficiorum curatorum:nunquid possit eps indifferenter cum illis clericis dispensare Compost.dicit φ non,sed oportet ſm eum φ illi clerici sint nobiles vel literate persone:quia rescriptum generaliter cōcessum dʒ reduci ad terminos iuris cōmunis.vt in.c.causam que.de rescript.de iure.autem communi indifferenter non debet cum omnibus dispensari nisi cū predictis:vt in.d.c.de multa.in fin.de preben.refert ipse quosdam cōtrarium tenere:qz beneficium principis est latissime interpretādum.vt in.c.cum olim.de verb.signi.z in.l.beneficium.ff.de constitutio. princi.Ego puto qd virtute dicte gratie non possit eps dispensare nisi
e cum causa rationabile [e] hoc enim importat verbum dispensare.vt no. gl.j.q.vij.in.§.nisi rigor.hinc dicit Innocen.in.c.cum ad monasterium. de statu regal.qd in casibus in quibus epis permittitur dispensatio:facta sine rationabili causa est nulla vel saltem venit irritāda:z ipse eps puniendus.nam vbi non subest rationabilis causa non dicitur illa dispensatio sed dissipatio.vt not.in dicto.c.de multa z sic conclude quod qualiscunqʒ subsit causa dispensandi dūmodo sit sufficiēs poterit eps
9 virtute dicte idulgētie dispēsare.¶ †Ultimo hic qrītur nunqd petēs sibi prouideri de beneficio iuxta formam mandati apostolici teneatur libellum offerre si in iudicio litigat contra aduersarium.Innoc.notabiliter dt φ non:sed sufficit rescriptū offerre p libello quasi in rescripto contineatur tota intentio ipsius actoris.facit in argu.c.ij.de dila.dicit tñ vtile esse vt detur aliqualis petitio.z not.primum dictuʒ Inno.z ad materiam vide qd habetur in cle.dispendiosam de iudi.iuncta glo.cle. sepe.de verb.sig.per que iura pōt dici sufficere qd in actis faciat describi.ego talis peto mihi prouideri put in tali rescripto apostolico cōtinetur qd vobis produco. Abbas.

1 ¶ Indefinita an z quando eqpoleat vniuersali.
2 Capitulum nō pōt cognoscere inter maiorem partē ipsius qui litigat cum singulari persona ipsius z quod habeat iurisditionē in singulos. Ratio naturalis potest allegari vbi deficit lex.
4 Gesta a capitulo ad hoc vt valeāt oportet φ fiant collegialiter z ipo collegio.
Ciuitas ad hoc vt dicatur commisisse delictum oportet φ fecerit congregato consilio.7.
5 Canonici habent vocē in capitulo ex sola possessione canonicatus.licet aliter non appareat de proprietate.
Possessio canonicatus quomodo probabitur.
6 Consuetudo generalis attenditur z allegatur ad decisionem cause vertentis in loco particulari.
8 Patroni plures an debeāt oēs ɔsentire in presentando aliquē:vel sufficit maior pars.
9 Tacens quo casu habetur pro consentiente.
10 Contemptus non pōt allegari p alium φ per ipsum contemptum.
11 Contemptus si postea consentit an z quō augeat numerum.

a +Sebasti.Sapia.¶ Qd si accusatur.Illud dictum sequit z extolli Matesi.in not.ciij.not.φ si capitulum refert fe.in in.c.auditis.colum penul.de prescrip.sʒ reprobat do.Jas.in.l.nō hoc col.y.C.vnde legi.vide ibi per eum multa similia ad propositū do.Abb.hic de quibus etiā tradit per Moder.in.c.in presentia.j.de proba.

In genesi. Irrita est electio quam collatio nō precessit:vel que facta nō est a maiori parte capituli:vel q̄ nō fuit cōis.h.d. Et sunt due partes.prima ponit tres cassatiōis causas.secūda cassat ibi:nos.Prima causa vsqʒ ibi:nec plene.scda vsqʒ ibi nec etiā.z abide tertia. ¶ Casus literalis.Uacāte quadam ecclesia cathedrali:canonici statuta die ad celebrandam electionē cōuenerūt.quidā canonic⁹.G.nomine fuit admissus cū protestatione:quidam alius.H.nomine cum esset in regno Frācie nō fuit ad electionem vocatus z de cōsuetudine vocari debuit.pre
c misso scrutinio ſm formam generalis cōcily.quidam cōsenserūt in Gu.quidā vero in alios singulares:ita qd i ipso scrutinio plures noīati z electi fuerunt:publicato scrutinio illi qui in eundem Gu.in scrutinio singulariter consenserūt eundem Gui.singulariter elegerunt.Demū cā sup istis electionibus ad sedē apostolicā est delata:examinatis istis electionis papa super his ita pcessit dicit papa in cōcilio generali cauetur vt is collatione habita eligatur in quem oñes vel maior ps totius capituli ɔsenserit.sed in Gu.maior pars totius capituli non consensit φuis habuerit maiorē partem cōparatione minorum.nec fuit plene
d facta collatio numeri ad numerum quia in collatione tractatum nō extitit nec discussum vtrum predicti.G.z.H.vocē habuerunt in electione nec fuit facta collatio zeli ad zelum nec meriti ad meritum:preterea electio nō fuit cōiter celebrata:qz licet in dictum Gu.singuli singulariter in scrutinio cōsensissent:nō tñ publicato scrutinio debuit subsequi singularis electio:sed cōis ne idem repeti videret:vel tot essent electiōes quot eēnt numero electores qd esset absurdum:ne ex singularib⁹ consensibus electio appareret vniuersalis vel cōmunis:φuis quilibet singularis veritatem exprimat sue partis:z hoc pbaf per quoddam simile
e ex singularibus ppositionibus licet veris nō apparet vniuersalis ppositio nisi per signum exprimatur vniuersale.Preterea pdicti duo non oebebant sic excludi:quia Gu.erat in possessiōe canonicatus vel quasi legendo z cantando z intractatu electionū φuis fuerit cū ptestatione admissus:alius vero erat in tali loco de quo debuit vocari:cum de toto regno Frācie vocētur absentes de cōsuetudine ecclesie gallicane:his igif plenius examinatis dñs papa electionē premissam ſ for
f mā cōcily in pluribus attētatā decreuit irritaʒ z inanem.B.¶ No.j.ibi maior:φ ad validitatem electionis requiruntur ista duo copulatiue.non
f ergo [f] sufficit sanior pars nisi sit maior.vnde papa eo ipo φ perpēdit electionē istā nō fuisse factā a maiori parte respectu numeri voluit discutere de sanioritate:quia illa per se nō sufficisset.z cōcordat tex.in ecclesia.§.eo.qd est ʒ Innocen.in.c. scriptum.z in.c.qz propter.§.eod.nec sufficit maior pars sine sanioritate:vt probatur in ca.eccle
g sia.j.eo.z ibi de hoc aliquid dicetur.Consistit aūt maior pars in numero:sanior vere consistit in zelo:z zelus in tribus.s.idoneitate electi z eligētiū in autoritate:que considerat respectu ordinis:z in tēpore institutionis z in spirituali intentione.z hec probantur in.c.dudū.el.j.§.eo.z ſ.eo.c.ecclesia
i vbi de hoc.¶ †No.ij.ex isto tex.iuncto.c.quia propter.§.eo.qd indefinita oratio equipollet vniuer
g salī.[g] nam.c.qz propter.indefinite dicit φ is eligatur in quē consenserint omnes vel maior z sanior pars capituli.Iste vero text.referendo mentem illius constitutionis dicit quod requiritur maior pars totius capituli:z sic tantum est dicere indefinitate maior pars φtuʒ vniuesaliter maior pars totius capituli.et de hoc an et qñ indifinita equi

b ¶ Cognouit.circa istud dictū vide oino q̄ oppor tune dixit do.Jason in.l.non hoc. C.vñ legi.vbi per extensum si bñ recordor ponit istā materiā videvnū verbuʒ in simi.p do Alex.in cōsi. xj.in fi.in.ij.volu. Aeneas de falc.
¶ Denuntiasse. Aduerte qz istaʒ l.legit Bar.cū.l. q vxore.§.qd tamē.ff.de adulte. vbi multa bona ponit.z ibi vide vnā apost.nouaʒ que sūt multa bona dicit z allegat multas quotas. Aeneas Falco. Anto.Franc.
¶ Ad hoc facit qz in criminalib⁹ nō dʒ qs ɔdēnari ex qualibet pbatione sed requirūtur pbatiōes clarissime z luce meridiana clariores vt in.l.sciāt cūcti. z ibi plene per Bald.Sal.z do cto.C.de proba. Zacharias.
¶ Nisi cū cā rōnabili.ita no.Jo.de lig.in.c.at si cleri ci.de iudi.z adde q̄ posui.§.in apo. ad istū in.c.innocētiā in ver.cause. cognitionē.nu.8. §.eod.
+Sebasti.Sapia.
¶ Non ego vide Bal in.l.iij.i pn. ff.de testa.in.l.in albo.C.de decur. lib.x.cū alijs allega.p Feli.in.c.cū oēs.col.xiij.versi. decimotertio et vltimo §.de cōst. Zacharias.
¶ Indefinita eqpollet vl.Dic b nō esse verū in dicto testis.ita fin. not.Hippoli.de marsi.singul.suo clxxj.incip.audiuisti.als regula.ri cui adde istū in c.auditis.ce.iiij. ver.si vero.z ibi i apostil.meis.j.de pscrip ibi etiam Feli.colū.xiiij.v. gusa etiā quotidianum verbuʒ.

pollet vniuersali in iure: vide bo. glo. ꝛ tene menti in. c. vt circa. eo. ti. lib. vj. ¶ Not. iij. ibi: nec plene, ꝙ collatio numeri ꝛ zeli ꝛ meriti dꝫ esse plena: nō enī ſm Inno. sufficit perfunctoria collatio vel semiplena studiose facta. ¶ Qualiter aūt sit fiēda hec collatio. Inno. hic multū instat: sed conclude breuiter post eū qd aut nullū dubiū oritur publicato scrutinio: ꝛ sufficit collatio generalis: puta vt dicaꝛ tot numero consenserunt in sempronium tot in caium. Item eligētes sempronium sunt digniores respectu dignitatis et meriti ꝛ institutione: quia sunt antiquiores canonici. Item sempronius est magis idoneus respectu scientie ꝛ etatis ꝛ sic de singulis. Unde satis est facere istam collationē generalē ex qua appareat maiorē ꝛ saniorē partem ꝯsensisse in eligēdū. Et vide de hac collatione ꝙ no. Spec. eo. ti. §. j. si aūt aliquod dubiuꝫ oritur puta qꝛ dicitur aliquos esse suspensos vel excōicatos: ꝛ sic non debere in numero cōputari. vel qd aliqs erat absens: vnde erat vocandus vel qd simile: tunc debet fieri collatio magis stricta. Nā debet haberi tractatus ꝛ discussio sup dubio exorto: nō aūt necessario recipiunꝛ probationes per capitulū: nec est ferenda sententia: qꝛ capitulum non dꝫ esse iudex in causa propria. † Et not. 2 hoc verbū: ex quo habes qd si aliquod dubiū oritur inter maiorē partem capituli ꝛ aliquos singulariter de capitulo nō potest capitulū esse iudex. C. ne quis in sua causa ius sibi dicat. l. vnica. Nec puto valere constitutionē capituli in contrarium per. l. pe. ff. de arbi. vbi dicit quod etiā ex consensu aduersariȷ̄ non potest quis esse arbiter vel iudex in facto ꝓprio. Et hoc ꝓcedit etiā si capl'm haberet alꝛs iurisdictionē in singulos. sicut habet qñqꝫ ex consuetudine. vt in. c. irrefragabili. §. excessus. de offi. ordi. ꝓcedit etiā illa cōsuetudo quatenus capitulū iudicat singulos: non tñ in facto ꝓprio: ꝛ ita intellige Innoc. hic qui dubie loquiꝛ. vide etiā Inno. in. c. dū nobis. s. eo. vbi dixit capituluꝫ non habere iurisdictionem in singulos vt possit eos animaduertere si vocati nolūt ad capitulum venire: idē dixit in. c. j. de maio. ꝛ obe. respectu antiquioris canonici. qꝛ ex consuetudine habet potestatem congregandi capitulum. ꝛ hec no. qꝛ faciūt ad multa. Fiet ergo ista discussio per capitulum quo ad informandum animuꝫ capituli ꝛ vt subsequatur canonica electio non aūt vt sententia feratur per capitulum. vide in simili qd no. Inno. in. c. venerabili. j. de censi. ꝛ facit. c. cum persone. de priuile. lib. vj. ¶ Not. iiij. ex text. tria que sunt de substātiali forma electionis. Primum est qd electio fiat a maiori ꝛ saniori parte capituli. Secunduꝫ vt procedat plana collatio: ꝛ dicit hic Cōpost. ꝙ collatio solum exigitur in forma scrutinij: nō aūt in forma cōpromissi: licet sit vtile: vt etiā tunc fiat collatio per compromissarios: qd mihi satis placet: quia. c. quia propter. in forma scrutinij exigit collationem: ꝛ vide qd ibi dixi. Tertiū est vt subsequatur post publicationē scrutinij ꝛ collationē cōis electio: non enim sufficit singularis. i. qd quilibet dicat: eligo taleꝫ ꝛc. sed oportet qd sequatur cōis ꝛ vnica. ꝛ hodie habeꝛ forma in. c. sicut. j. eo. lib. vj. ꝛ. c. cū ab vno. de re iudic. eo. lib. vt puta qd vnus noīe capituli eligat p verba singularis numeri. vt in iuribus ꝑalle. ¶ No. ibi: ne vel idem repeti: qd iura detestanꝛ superfluitatem[a]. facit. c. sicut. de proba. non enim est vtēdū superfluis remedijs. vt dicit text. in. l. hec stipulatio. §. diuus. ff. vt leg. no. ca. ¶ Not. vj. ibi: tot essent electiones ꝛc. ꝙ ad multiplicationē cause sequitur multiplicatio effectus causati. ꝛ sensus litere est quod publicato scrutinio in quo singuli cōsenserunt: nō debet de nouo qlibet per se eligere: quia aut idē repeteretur aut sequeretur ꝙ tot essent electiones quot numero eligentes. Et ex hoc dicit Joā. an. qd posset sustineri si in scrutinio quilibet ex electoribus dicat eligo: per tert. ibi: ne vel idem repeti loquitur enim de electione singulariuꝫ: ergo vt dicatur repetitio oportet dicere vt in scrutinio dixerunt. Sed Hosti. aliter itelligit. dixit enim ꝙ si electio singularis diceretur noīatio ꝛ nō electio: sequeretur ꝙ idē repeteretꝛ: si vero dicatur ꝙ sit electio sequeretur absurdū qꝛ tot essent electiones ꝛc. quia quēadmodū prim⁹ faceret electionē ita ꝛ scđs ꝛc. Et iste intellectus plus mihi placet. vt dixi in. c. quia propter. s. eo. vnde laudo illā practicā: vt in scrutinio qs dicat eligo: sed debet postea subseq cōis electio. vt hic ꝛ in. d. c. quia propter. tamen si electores parum gnari. i. iuris inscij dicerent eligo: non per hoc puto scrutiniū vitiari per hoc dictum Jo. an. qd est mēti tenēdum: ꝛ qꝛ verba late debent intelligi vt res potius valeat ꝙ pereat. vt 3 in. c. abbate. de ver. sig. ¶ † No. vlterius qd ex terminis naturalibus vel dialecticis pōt inferri ad decisionem causarū sicut hic fecit papa: ꝓ hoc facit glo. no. j. dist. consuetudo. que dicit ꝙ deficiēte b lege pōt allegari ratio naturalis[b]: ꝛ ꝓ hoc facit l. scire. in. §. sufficit. ff. de excu. tu. ad idem. c. secūdo requiris in fi. de appel. Et mens lr̄e est qd sicut ex singularibus propositionibus licet veris non apparet propositio vniuersalis nisi exprimatur per signū vniuersale: exēplum si dico titi⁹ currit sempronius currit ꝛc. enumerando omnes homines mūdi ex his nō apparet qd oīs homo currat nisi hoc exprimatur per aliqd signū vniuersale. ꝛ ꝑondera: quia tert. dicit: nō apparet: non enī dicit nō sequitur: qꝛ bene sequereꝛ numerādo omnes homines mundi: ita in electione licet quilibet singulariter dicat eligo talē nisi subsequaꝛ electio cōis noīe capituli nō apparet electio capitularis ꝛ cōmunis: ꝛ ideo vt appareat cōis fuit statutū vt ꝑstitis singularib⁹ cōsensib⁹ in scrutinio subsequaꝛ cōis electio modo ꝑdicto. hoc tñ cōsistit magis in subtilitate ꝙ in veritate. Unde Inno. reddit aliā rōnem dicēs hoc fuisse statutū qꝛ si sufficerent singulares cōsensus: qlibet publicato scrutinio ꝓrumperet ad eligēdum vt redderet se gratū electo ꝛ sic sepe pretermittereꝛ collatio ꝛ eligereꝛ malus. Hosti. tñ reddit aliam rationē dicens quod cum spiritus sanct⁹ descēdit super cōgregatos in vnū: ꝛ cōitas pariat vnitatē singularitas vero diuisionē: debet esse electio potius cōis ꝙ singularis: cū c debeat fieri inuocata spiritus scti gratia. vt in. c. sacrosancta. s. eo. He rōnes sunt omnes persuasiue: vnde prima rō tex. plus mihi plꝫ. Et scias ſm Inno. ꝛ bene ꝙ hec electio cōis nō requiritur nisi vbi est seruanda forma. c. qꝛ propter. naꝫ in alijs sufficiunt singulares consensus per capitulum in c. prestiti. quod no. Et idem voluit gl. i. d. c. sicut. j. 4 eo. li. vj. ¶ † Et no. ex dicto Innocē. qd ad hoc vt valeat actus gerendus noīe capituli opꝫ ꝙ explicetur collegialiter ꝛ in ipso collegio. Ad ideꝫ gl. no. in. l. sicut. ff. qd cuiusqꝫ vniuersitatis nomine vel contra eam agatur. Not. ꝙ licet oēs hoīes huius ciuitatis etiā eleuato vexillo aliquē insultū fecerint seu rumorē: nō ꝑpter hoc dici potest qd ciuitas hoc fecit sed singuli de ciuitate. Ad hoc enim vt attribuatur ciuitati oportet qd prius in concilio legitime congregato hoc fuerit obtentum: qd not. ꝛ facit qd no. Cal. in. c. cū omnes de constitu. ꝛ Joā. an. in. c. j. de reb. ec. non alien. in nouella: licet aliud ꝛ male ibi senserit in 5 glo. sua. ¶ † Not. ibi: in canonicatus possessione. qd sola possessio canonicatus tribuit facultateꝫ dandi vocē in caplo: lꝫ aliter hoc appareat de ꝓprietate iuris canonicalis: vñ existēs in possessiōe canonicat⁹ dꝫ admitti ad tractatus capitulares tanꝙ canonicus: nec dꝫ excludi: lꝫ ab aliquibus negeꝛ ius ꝓprietatis. qꝛ nō dꝫ ex facto priuatorū sua possessione spoliari. facit. c. qrelā. s. eo. tit. ꝛ. c. cōsultationibus. de iure pa. Itē not. qualiter probetur possessio canonicatus. probatur aūt probādo exercitiū particulariū actuū cōpetentiū solis canonicis: vt no hic probaꝛ: ꝛ concor. tert. in. c. di- 6 lecto. j. de ꝑben. ¶ † Item no. in ver. secundus: qd cōsuetudo gñalis pt allegari ad decisionē cause vertētis i loco particulari[c]: ꝛ hoc intelligo qñ locus particularis nō habet specialē cōsuetudineꝫ nec ius cōe expresse disponit in illo casu. nam de iure cōi nō est expressuꝫ de quo loco debeāt vocari absentes vñ in hoc pōt recurri ad consuetudinem generalem

Anto. Francis. ¶ An ꝛ qñ indefinita eqpolleat vli. hꝛ in. l. j. et ibi p Bar. ꝛ doct. ff. de re. iu. ꝛ p bart. l. si plures. ff. de leg. iij. ꝛ in. l. si qs ita. ff. de te. tute. ꝛ in. l. si seruitus. in ꝑn. ff. de ser. vrb. ꝑdio. qd intellige verū si nō ē eadē rō i qlibet particulari cōtēto sub indefinita. vt est ordi. gl. in. l. si ita. in ꝑn. de lega. ij. ꝛ p Bar. ple. in. l. si pluribus. eo. ti. ꝛ hꝛ p gl. i. c. vt circa. de elec. li. vj. et vide gl. ꝛ ibi car. in cle. j. in. ij. q. vt lite pende. ꝛ vide Alex. in ꝯsil. xxv. l. iiij. pte ꝯsilioꝝ. ꝛ vid bar. i. l. oēs ppli. in. iij. q. vi. q. ꝑn. ff. de iusti. et iur. ꝛ ibi p Alex. in. xj. colū. vbi ponit an etiā in statutis hec regula hēat locū: ꝛ qd in statutis nō equipolleat. tꝫ Bal. i l. fin. §. in coputatione. C. de iure d libe. ꝛ hꝛ p Old. in cōs. clxxij et p Pau. de ca. i ꝯs. cxlviij. ꝛ p Bal. i l. ij. de li. ꝛ posth. ꝛ i. c. j. d pac. iura. fir. ꝛ p eūdē bal. in. l. fin. C. que res pig. obli. pos. vbi ponit an hec regula hēat locū i ꝯtu pignoris vꝛ hypothe. Et adde ꝙ idefinita eqpollet vli ex iterpretatione: nō ex ꝓpria significatione: ꝛ qñ eqtas id dictat: nō alꝛs vt p Bart. in. l. q edificiū. ff. de ser. vrb. ꝑdi. ꝛ p Ange. i. l. pe. C. de impube. ꝛ alijs substitut. nec hꝫ locū hec regula in materia odiosa. ſm a Bar. in. l. j. §. sꝫ et si icertū. ff. de vē. in pos. mit. vtrū aūt indefinita cōprehēdat futura. vide bar. i. l. si ita ff. de auro. ꝛ arg. leg. ꝛ i. l. fi. C. que res pig. obl. poss. ꝛ hꝛ p doc. i. c. fi. s. de rescrip. et in cle. fi. e. tit. Et adde ꝙ si indefinita nō potest referri nisi ad vnū equiparatur orationi singulari. vt in. l. ij. ꝛ ibi p Alex. ff. de lib. ꝛ posth. et intellige ꝙ indefinita equipollet vniuersali: collectiue nō distributiue. vt not. in. l. si pluribus. ff. de le. ij. Et adde etiā qd indefinita nō cōprehēdit eum de quo specialr est puisū. l. cū i testamēto. §. qui tres. ꝛ ibi per Bar. ff. de heredi. instit.

Sebasti. Sapia. ¶ Superfluitatem. vide Feli. in c. solite. de maio. ꝛ obedi. et in pe. Grego. circa. fi.

Sebasti. Sapia. ¶ Rō naturalis. Uide gl. in. c. ex eo. in v. rōnis. de elec. lib. vj. ꝛ dicit Andr. de iser. in pe. feudorū in vj. colū. qd rōnabile dictū ita dꝫ mouere iudicem sicut ipsa lex. vide ad declarationē do. Jas. in. l. illam. col. iij. de collatio.

Sebasti. Sapia. ¶ In loco particulari. vide Bar. q. xxvj. C. q sit longa cōsu. late per d. meū d. Rochū curtiū in repe. c. fi. col. lxxxviij. v. si. scđo amplia. s. de consuetudi.

nem generalē ꝑuincie.vt est ho.tex.h ad idē.c.sup eo.de cēsi. ¶ Ulti.no.ibi:de cōsilio fratruʒ:quod papa causas electionum prelatorū decidit cū cōsilio cardinalium.Un̄ hodie ex cōi ↄsuetudine dʒ ꝓuidere de prelaturis habito prius cōsilio cardinaliū:ᵃ ⁊ facit qđ no.Jo.mo.in.c.super eo.ĩ.de here.lib.vj. ¶ In gl.in ver.zeli.ibi maior pars cēseť que est iustior:hec gl.vř contra tex.vbi papa non solū ad zelū:sed etiam ad numerum hʒ respectuʒ cōcurrere eñi debēt illa duo copulatiue.s.maioritas respectu numeri:⁊ sanioritas respectu zeli.qđ tenuit Joā.and.s.eo.congregato:⁊ sequiť in.c.ecclesia.ĩ.eo.⁊ dixi in.c.quia ꝓpter.s.eo.⁊ vide quod dicā latius in.d.c.ecclesia. ¶ †In gloss.in ver.nec ex singularibus.ibi vel plures vel simul oẽs dic qđ imo dʒ ꝓnuntiari ꝑ vnū tm̄ ⁊ per verba singularis numeri:siue fuerit ꝓcessum ꝑ viam scrutinij siue per viā compromissi:vt hodie probať in.d.c.sicut.ĩ.eo.li.vj.⁊ in.c.cū ab vno.de re iu.eo.lib.Nec ob.l.per fundū de qua gl.in fi.opp.⁊ nō soluit:loquiť eñi in respectante ad plures sup qua pñt singuli disponere singulariter ⁊ diuisim:nec est necesse vt conueniāt in vnū.vt probať in.d.l.ꝑ fundum Textus autē iste procedit in competentibus pluribus vt vniuersis seu collegio.tunc enim non valet dispositio:nisi fiat collegialiter.rō diuersitatis est qꝛ si res spectat ad collegium:non potest dici ꝙ collegiuʒ disposuerit nisi fuerit congregat ⁊ collegialiter decreuerit:cū collegiū sit quoddam corpus fictū representatū ꝑ singulos in vnū cōgregatos.ad hoc.l.mortuo.ff.de fideius.et per gloss.in dicta.l.sicut.ff.quod cuiusqʒ vni.⁊ plenius per Barto.in.l.aut facta.§.fi.ff.de penis.⁊ tenet Inn.hic.⁊.s.dixi.ad vnum tm̄ notabile ⁊ singulare dictum aduerte qđ etiā in respectante ad plures vt ad singulares debent singuli in vnum conuenire qñ dispositio maioris partis preiudicat minori parti:hanc theoricam notabilem posuit Bart.in repe.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊ iu.Pro qua facit textus.in.l.⁊ suum heredem:alias incipit maiorē.ff.de pac.⁊ est hoc satis rationabile.qꝛ forte minor pars pñs posset adducere maiorē partem in suā sententiā.†⁊ per hoc dictum alias dixi contra theoricā doct.in.c.iij.de iurepa.qđ plures patroniᵇ alicuius ecclesie debēt in actu electiōis siē de de presentando conuenire in vnum:cuʒ maior pars preiudicet minori parti.vt in.d.ca.iij.⁊ vide qđ ibi dixi. ¶ †Sed quia.s.conclusi qđ per vnū nomine capituli seu maioris partis debet fieri electio queritur per quem deputabitur iste.Solu.dicit hic Inno.qđ ex consensu capituli expresso vel tacito:nā si quis eligeret nomine capituli capitulo ꝑsente ⁊ non cōtradicente videtur capitulū cōsentire:quia agitur hoc casu de re meritoria ⁊ cōcupiscibili.vt scʒ ecclesie prouideať de pastore.secus si agereť de re onerosa:vt est seruitus vel procuratoris officiū nā tūc tacens habeť pro ↄdicente.vt in.l.filiusfa.§.inuitū.ff.de procu.⁊ in.l.q vas §.vetare.ff.de fur.cū si. ¶ Et no.primo hāc theoricā Innoc.quia quotidie allegatur cū queriť an tacens debeat haberi pro consentiente vel ↄdicente.Sed ego plenius expediam hunc articulū in.c.nonne.de presum.⁊ dic vt ibi.Nūquid aūt capitulū possit aliquē deputare aliquibus reluctantibꝰ Jo.an.quod sic.qꝛ cum agitur de re necessaria stādum est iudicio maioris partis:nisi minor pars opponeret aliquod rōnabile vt in.c.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.glo.no.in.c.cuʒ oẽs.de cōsti.⁊ facit qđ dixi in.c.scriptum.s.e. ¶ †In gl.in ver.nec premissi ibi:sed ipse hoc supplet ex officio suo pondera bene gl.videť enim sentire vnum dictū ꝙ alibi nō memini legisse:qđ si aliquis fuit cōtemptus in electione lʒ ipse non prosequatur contemptū:potest tñ iudex qui hʒ electionē cōfirmare ex officio suo:allegare contemptū illius ⁊ sic electionē tanꝙ iniustā retractare.Sʒ aduerte qꝛ tex.videť velle qđ aduersarij referebant de hoc questioneʒ:vt patet in ver.de quibus.⁊ sic non vides qđ ex officio suo papa hic suppleret.Preterea dico quod nec aduersarij nec iudex ex officio suo possit allegare cōtemptū ex quo ille qui fuit cōtemptus tacet:qꝛ cū hoc casu agatur de fauore priuato.nō aūt publico non pōt iudex supplere ex officio suo vt not.in c.bone.de postu.ꝑla.⁊.ꝓbati.in.l.iiij.§.hoc auteʒ iudiciū.ff.de dā.infec.not.Inno.in.c.ad nostram.el.ij.de iureiurā.Quod aūt hoc cōcernat cōmodum priuatū ⁊ non publicū ꝓbo ex eo qꝛ ipse contemptus pōt ratificare electionē:vt in.c.qđ sicut.s.eo.qđ nō posset si versareť ibi vtilitas publica:quia nō potest quis renuntiare iuri introducto in fauorē publicum.vt in.c.si diligenti.de fo.comp.ad hoc facit glo.not.in.c.qđ sicut prealleg.que dicit ꝙ mortuo canonico contempto nō potest amplius allegari cōtemptus etiam per successorem in canonicatuᶜ.Item quemadmodū canonicus potest a principio non interesse electioni:vt in.c.qꝛ propter.⁊ in.c.cum dilectus.s.eod.ita potest ex postfacto contemptum non prosequi:⁊ si ipse nō curat nec iudex curare debet quare ego puto qđ solus contemptus potest allegare contemptū ad effectum vt retractetur electio vnde nec iudex nec alij de capitulo illo tacente poterunt contemptuʒ allegare.⁊ videtur hoc satis de mente docto.hic lʒ expresse non tāgant. ¶ †Ad istum text.sentiūt doc.duos intellectus primus quod hic aduersarij ⁊ papa poterant habere respectum ad cōtemptum istorum qꝛ eis computatis nō habebat electus maiorem patrem capituli.Ex hoc eñi resultābat nullitas electionis:vt in.c.ecclesia.ĩ.e.⁊ hic in principio.⁊ ex quo electio est nulla nō posset cōtemptus illam validare consentiendo.ar.c.auditis.s.eo.⁊ hec lec.videť placere Innoc.Egi ⁊ Jo.and.licet Host.nolit admittere cōtēptor debere computari in numero.sed habuerunt oẽs bonum sensum.nam dictum Hosti.debet intelligi ꝙ contempti nō debēt cōputari in numero.s.ad augendum numerum eligentium si postea cōsentiāt:qꝛ consensus debet prestari in scrutinio:⁊ ex illis debet resultare electio:vt in.c.qꝛ ꝓpter.⁊ dicā post gl.ĩ.eo.ecclesia.sed dictum Innocen.⁊ sequacium procedit ꝙ quo ad hoc vt cūsideretur an habuerit electus maiorē partem totius capituli debent cōtempti cōputari in numero eorū qui faciūt capitulum:nō aūt in numero illorum qui consenserunt in electum.⁊ tene perpetuo hoc dictum mēti quia seruiet tibi nō solū in actu electionis:sʒ in omnibus actibus collegialiter explicandis vt nō valeat quicquid faciet maior pars presentium si illa pars nō fuit maior pars habito respectu ad alios qui debebant vocari.Pone exemplū in vniuersitate sunt.xij.xj.se cōgregāt cōtempto duodecimo nō valebit quicquid fiet per sex:quia cōputato absente nō reperitur dispositio facta a maiori parte totius capituli.⁊ pro hoc facit quod not.glo.in cle.quod circa.ĩ.eo.titu. ¶ Secundus intellectus quod ideo papa habuit respectū hic ad contemptum illorū qꝛ nō interuenit plena collatio numeri ad numerū.nec eñi fuit plene discussuʒ vtrum ille canonicus qui fuit admissus cum protestatione deberet prestare suffragium:nec vtruʒ absens deberet in numero ↄputari.defectus aūt collationis vitiat electionē ipo facto:qꝛ est vnum de substātialibus forme.vt in.c.cumana.s.e.⁊ forma fuit introducta in fauorem publicū.vnde papa.nō propter ius priuatum cōtemptorū:sʒ propter trāsgressionem iuris publici fecit mentioneʒ de istis duobus canonicis cōtemptis.Et hūc intellectum sensit hic Hostiē.⁊ vterqʒ mihi plʒ. ¶ In gl.in verbo possessione ibi etiam si ius in veritate non haberet.no.hanc glo.⁊ eam intellige:vt not.Innoc.in.cap.in literis.de resti.spol.⁊ dixi in cap.cumana.s.eo.Et in fi.gloss.Innoc.dat aliam solu.ad.c.cumana.dicēs quod ibi fuit facta ꝓtestatio ꝙ vox illorum clericorum nō deberet valere nisi de iure deberent interesse:ideo possessoribus nō profuit ex quo nō ꝓbarūt se habere ius ꝓprietatis eligendi.hic autem fuit facta protestatio ꝙ vox istius nō deberet valere si de iure valere non deberet:sed ex quo erat in possessione debebat de iure valere per id quod.s.dixi.in glo.hec solu.nō

Zacharias.

a ¶ Habito prius consilio cardinaliū.aduerte qđ in arduis voluntarium a cardinalibus consilium capit nō aūt necessariū cū in negotijs ꝙtūcūqʒ grauibus a cardinalibus consiliū expetere nō cogať:vt plene per Fel.in rub.de consti.in princ.⁊ ver.ad id qđ not.Jo.an.in.c.sane.colū.ij. Antonius Fran.

¶ Circa hoc an papa teneatur requirere in arduis ⁊ magnis negotijs cōsiliū vel cōsensum cardinalium ⁊ vide glo.in.c.ad apostolice.de re iu.lib.vj.⁊ vide Archi.in.c.sunt quidam.xxv.q.j.vbi dicit ꝙ legē gñalem ꝯ vniuersali statu ecclesie non potest papa facere sine.d.cardinalibꝰ ⁊ de potestate quā hʒ papa ē pulchra gl.in cle.ad nostruʒ.in ver.ecclesie.de here.⁊ in.c.lector in ver.subdiaconus.xxxiiij.dist.⁊ habetur per Hostl.in.c.magne.de vo.vbi dicunt ꝙ Papa solus pōt oīa facere ꝓter ꝙ peccatū.qđ intellige qñ peccatuʒ insurgit ex cōtrauentiōe legis diuine:secꝰ si ex cōtrauentione legis positiue ſm Jo.an.in.d.c.magne ⁊ habeť per Inno.⁊ doc.in.c.sup his.de vo.⁊ in.c.licet.de fo.cōpet.vide tñ Arch.in c.redemptor.⁊ in c.ab oībus.xij.q.ij.vbi dicit qđ papa castra ⁊ res ecclesie pōt solꝰ infeudare sʒ nō magnas ciuitates sine consensu cardinaliū cū domi.cardi.sint capitulū vniuersalis ecclesie.⁊ refert hoc dictum Bald.in l.cuʒ multa.C.de bo.que lib.vbi dicit ꝙ oẽs ecclesie ⁊ oẽs clerici mūdi non possent auferre papatū pape.qđ tñ itellige reʒ exceptis illis casibus in quibꝰ papa posset deponi puta ꝓpter heresiʒ quo casu pōt deponi ꝑ cōciliū vt dictuʒ est s.in aposti.mag.vbi tractatū ē de cōcilio.Et adde ꝙ sicut ꝑ cardines regiť ostium ita ecclesia romana regitur consilijs cardinalium vt est glo.in.c.sacrosan.xxij.dist.in fi.⁊ vide gl.i.c.ij.de offic.archipresby.⁊ late per Archid.in.c.vbi periculū.de elec.lib.vj.

†Sebasti.Sapia.

b ¶ Plures patroni vide Feli.⁊ Deci.in ca.cum oẽs.s.de constit.vbi dicūt ꝙ regulariter in his que sūt cōia vt singulis non pōt disponere nisi oẽs consenserunt:sʒ fallit in casu.d.c.iij.vt ꝑ Imo.⁊ Car.in d.c.cum omnes.

Zacharias.

c ¶ Etiam ꝑ successorē in canonicatu.De hoc vide ꝑ glo.⁊ doc.in c.qđ sicut.s.eod.Imol.⁊ Domi.in.c.cupientes.§.si vo.colū.fi.⁊ ibi Phi.fran.eo.ti.lib.vj.imo.plꝰ vt hic in alleg.c.qđ sicut voluit qđ si tpe quo fuit emissum edictū de cōfirmatione fiēda ⁊ taceant nō possunt amplius cōtradicere.

a zacharias. ¶ Laicos capaces iuris spiritualis. Adde per Specu. in titulo de instru. edi. §. vij. ver. quid ergo. ⁊ doc. in. c. quia propter. s. eo.
Anto. Frã. ¶ Circa hoc an laicus possit esse capax aliquo casu iuris spũalis. Dicas quod laicus bene potest esse capax possessiõis p̃bẽde canonicalis. lz nõ iuris canonicalis. vt est glo. in. c. cũ. M. de cõstitu. et not. doct. in. c. pe. de magi. ⁊ in. c. ij. de insti. et habet in. c. cleric⁹. de vita ⁊ hone. cleri. et i. c. tua nos. de cleri. coniug. ⁊ q̃ sint illa spũalia a q̃bus laici debent abstinere. vide p glo. Hosti. ⁊ Jo. and. in. c. ecclesia sctẽ marie. de cõstitu. ⁊ vide glo. ⁊ Archid. in. c. fin. xxiij. q. j. ⁊ not. in c. q̃rto. de cõsue. ⁊ vide glo. in. c. j. de custo. eucha. ⁊ in c. peruenit. de cõsecra. disti. j. ⁊ an gñaliter sit laic⁹ habilis ad beneficia vide text. cum glo. in. l. cũ adeo. de rescrip. ⁊ in. c. ex lr̃is. de trãsac. ⁊ vide p Inno. in c. cum nostris. de cõces. p̃bẽ. ⁊ in. c. inter dilectos. de fide instru. et an laicus possit esse vicarius epi. vid̃ p Hosti. in. c. contingit. de arbi. et in. c. ij. de iudi. et i. c. ioãnes. de cle. ꝯiug. ⁊ in. c. sicut. de hereti. vbi cõcluditur ꝙ nõ. et not. in. c. j. de syndi. ⁊ vide ho. text. in. c. iudicatum. lxxix. distinct. et in. c. in nona. xvj. q. vij.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Corrũpit. sed in cõtrariũ facit tex. in. c. mala cõsuetudo. viij. dist. vide p solutione do. meũ Rochũ curtiũ in. c. fin. in vlti. no. s. de consuetudi.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Eccl'iasticã libertatẽ. Hec opinio nõ videtur vera ex his que no. d. Abbas in. c. j. s. de cõsue. vbi vult ꝙ valet consuetudo in preiudicium clericorum respectu bonorũ patrimonialiũ. facit quod not. Roma. in consi. cccxxv. quo ad primũ. itẽ facit ꝙ vbi agitur de exactione bonorũ tpaliũ: in dubio est iudicãdũ contra clericos vt eorũ auaritia reprimatur. fm Abb. in. c. j. per illũ tex. j. de deci. faciunt not. per abb. in. c. cum in officijs. j. de testa.

d zacharias. ¶ Sint excõicati. Adde tu videre de penis imponentium collectas clericis: doc. in. c. aduersus. ⁊ in. c. nõ minus. p istũ alleg. de immuni. eccle. ⁊ in cle. j. ⁊ ibi Car. eo. ti. ⁊ xxvj. q. vij. si qs principũ. vbi appellat talem sacrilegũ. ⁊ in. c. in legibus. xij. q. ij. ⁊. c. predia. imo consulens tenetur ad interesse ⁊ restitutionem. prealle. c. aduersus. ⁊ p Card. vbi. s. Aduerte tamen q̃ clericus. potest sponte sua prestare de licẽtia tamen pape ex causa. vt per Cardi. d. c. aduersus.
Anto. Francis. ¶ Utrum per laicos ⁊ seculares principes possint collectari bona clericorũ ⁊ ecclesiarũ vltra ea q̃ habent in. c. nõ min⁹. ⁊ in c. aduersus. hic alleg. vide Pau. de lea. in cle. j. de ccñ. ⁊ Guil. de mõte laudu. in cle. j. de vita ⁊ hone. cle. ⁊ conclusio est ꝙ nõ: ⁊ vide pulchrũ cõsil. Ang. ccix. q̃ inci. p decisiõe. Et an possessiões laicorũ veniẽtes ad ecclesiam debeant soluere collectas p laicis ⁊ ab ipsis laicis ĩpositas anteq̃ puenirẽt ad eccl'iaz. vide Jo. an. i. c. j. de immu. eccle. in. vj. ⁊ vide Bar. in. l. diui. C. de exactio. tribu. lib. xij. ⁊ in. l. ordine. ff. ad munici. ⁊ in. l. rescripto. in §. fi. ff. de mune. et hono. et eundem Bart. in cõsi. suo. xlvj. incip. si aliq̃ possessio. ⁊ i alio consi. incip. cõmune senarũ. ⁊ i alio inci. pũctus questionis. ⁊ vide p Bal. in. l. fin. C. sine cen. vel reliq. ⁊ vide q̃ habet in cle. j. de immu. ec. vbi d̃r ꝙ ĩponẽs tales collectas ẽ sacrileg⁹. ⁊ vide ho. text. in. c. si qs principũ. xvj. q̃. vij. ⁊ in. c. p̃dia. et in c. in legib⁹. xij. q. ij. ⁊ cõsulens vt imponatur tenet ad interesse et ad restitutionẽ: pōt tñ clericus si vult sponte soluere de licentia tñ pape: al's nõ. d̃ quo etiã habet per legist. in. l. placet. ⁊ in. l. oẽs. C. de sac. san. ecc. ⁊ per. Bal. in aut. itẽ nulla cõitas. c. de episc. et cler. ⁊ in ti. de pa. cõstã. in. c. nos romanor. in. iiij. co. ⁊ p Spe. in tit. de cle. coniuga. ⁊ ibi per Bal. in addi. post prin. in ver. ij. ⁊ habet Gene xlviij. c. ũ in libro Esdre. cap. vij. in ver. vobis quoq; notum sit. ⁊ vide oino. Bar. in. l. j. in. v. colum. C. de mulie. ⁊ in quo loco. lib. x. ⁊ p Bar. in. l. j. in. §. j. et ibi p Alexã. vbi multas cõcor. alleg. i addi. ff. de publi. vbi ponunt nunquid possint compelli ad soluendum dacia vectigalia ⁊ pedagia. ⁊ cõcluditur quod non. dicebat tamen Bar. C. de cursu publico. lib. xij. q̃ tempore guerre posset clericis imponi collecta cõtra quem est text. in. l. placet quẽ ibi nouissimi ponderant ibi dum dicit tex. extraordinarius subintellectũ. C. de sacrosan. eccle. de qua materia vide per Spec. in loco prealleg. de cleri. ꝯiuga. ⁊ ibi etiã per Jo. an. in additio. ⁊ vide Ro. in. l. si vero. in. §. de viro. in. xxiiij. char. ff. solu. mat. in quibus locis etiaz traditur an possint clerici ꝯpelli ad collectas soluendas pro bonis patrimonialibus. ⁊ in omni casu putarem tutius esse quod absq; licẽtia pape aut saltem epi non imponerẽtur nec exigerẽtur. ⁊ putarẽ q̃ illud q̃ dicit ꝙ tẽpore guerre possit imponi collecta si vellem⁹. illud tenere oportebit presupponere bellũ esse licitũ ⁊ iustum: ⁊ si considerare voluerimus pauca inueniemus bella iusta ⁊ licita. ⁊ iõ dixi ⁊ dico tutius esse abstinere ne incurram⁹ istas difficultates ⁊ facille possum⁹ incurrere penas ⁊ cẽsuras ecclesiasticas vt in supradictis colligi potest.

placet Jo. an. quia etiam existẽs in possessione canonicatus debet de iure interesse. ⁊ tñ illa ꝓtestatio nocet ei qui non hz nisi possessionẽ tm̃. vt in. d. c. cumana. Ideo Jo. an. dat aliã sol. dicens ꝙ ibi clerici consenserunt ꝓtestationi: ideo sibi preiudicauerũt respectu possessiõis. hic autẽ iste canonicus non consensit. ⁊ no. istã solu. ⁊ vide quod late dixi in. d. c. cumana. Abbas.

1 Papa non potest eligi a laicis etiam ꝙ cõsuetudo ita se habeat: sz laici bene possunt cũ clericis interuenire. 2.
2 Laicus non potest cognoscere causas spirituales nisi ex commissione pape.
3 Laici eligẽdo reddũt electionẽ ipso iure nullã. 5.
Excommunicati vel alias inhabiles eligẽdo an reddant electionẽ ipso iure nullam.
4 Cõsuetudo cuius tẽporis nõ extet memoria nõ posset reddere laicos capaces spũalium. 5.
6 Clerici nõ soluũt collectã etiã de bonis patrimonialibus: nec valeret cõsuetudo aliter disponẽs.

Massana. † Nõ vz electio põtificis p laicos ⁊ canonicos facta etiã si hoc habeat ꝯsuetudo: ⁊ quotidie solet allegari: ⁊ tria facit. Primo prohibet. Secũdo decretuz ponit. Tertio damnat contrariam ꝯsuetudinem. secunda: ibi: que si. tertia ibi: non obstante. ¶ Not. ibi: edicto perpetuo: q̃ edictũ q̃nq; ponitur pro statuto: q̃nq; vero pro citatione. vt in. c. de illicita. xxiiij. q̃. iij. ⁊ in. l. edictum. ⁊ in. l. ad peremptorium. ff. de iudi. reperitur etiam indictum. Et dicitur indictum collecta q̃ solet imponi per principem vel ꝯmunitatẽ. vt. C. de indi. in ru. ⁊ nig. li. x. Super indictuz vero est collecta extraordinaria. de quo dicendũ vt in. l. vnica. C. de superindi. ¶ † Not. ij. q̃ 2 canonici non possunt cõicare ius eligendi laicis. pro hoc. c. ij. j. de iudi. ⁊ q̃ ibi not. imo nec eps vt not. glo. in. c. nobis. j. de iurepa. nec aliquis alius citra papam potest laico cõmittere causas spirituales ⁊ dare etiam potestatẽ excõicandi. vt not. gloss. in. §. verum. xxxij. distin. ⁊ in. c. bone quidem. xcvj. ⁊ per hoc soluitur contrariuz quod formari posset de. c. adrianus. ⁊. c. in synodo. lxiij. distinct. vbi papa cum concilio dedit potestatem imperatori eligendi pontifices. quod tamen priuilegium postea fuit reuocatum. vt in. §. verum. ea. di. An autem ex hac concessione imperator seu alius laicus transferat ius spirituale ex sua electiõe. vide per Innocẽ. in. c. quod sicut. in fine. j. col. s. eodem. ¶ † Nota tertio quod admissio laicorum in ele- 3 ctione prelati reddit electionem ipso facto nullã. vt hic est casus notabilis et menti tenẽdus. quod intellige quando admittuntur ad coeligendum. secus si admitterentur propter aliquam vtilitatem ecclesie secũdum Compost. vt puta admittitur tabellio ad scribendum electionis processuz. Et nota hoc dictum de quo vide vt plenius dixi in. c. quia propter. s. eo. Uel vocantur laici vt defendant clericos electores cõtra schismaticos vel alios iniuste impedientes ipsos canonicos. lxiij. distin. c. vota principib⁹. Si autez admittũtur ad coeligendum excommunicati nunquid electio sit nulla. dic vt in. c. fi. de procu. ⁊ nota. s. eodẽ. c. illa. Quid autem in alijs inhabilibus nunquid ipsorum admissio vitiet electionem. dixi plene. i. d. c. fi. ⁊ vide quod no. Joan andre. in regula quod ali- 4 cui. in mercurialibus. ¶ † No. ex fine litere quod etiam consuetudo nõ potest reddere laicos capaces iuris spiritualis.[a] ⁊ dic hoc procedere etiam si esset tanti temporis de cuius initio non extaret memoria. vt not. Joan. andre. in. c. ij. de preben. libro. vj. dixi plene in. c. causam. de prescript. ¶ Ultimo not. quod praua consuetudo amittit nomẽ consuetudinis ⁊ appellatur corruptela. corrumpit[b] enim mores sub velamine consuetudinis. nã assumitur ab impijs vt priuilegium. viij. distinctione. mala. ⁊ quarta distinctio. deniq;. ⁊ pro hoc facit quia consuetudo vera est quoddã ius moribus introductum. vt. j. distinctio. consuetudo. sed ex prauis actibus nõ introducit ius cũ ius debeat esse honestum ⁊c. vt in. c. erit autem lex. quarta. distinctio. Quandoq; tamen improprie etiaz in malis inducitur consuetudo. non autẽ quod debeat trahi ad consequentiam: sed ex repetitis actibus videtur homo assuefactus ad malũ ⁊ deduxisse malum in consuetudinẽ. vt in capitulo ita nos. 5 xxv. questio. ij. ⁊. l. tertia. C. de episcop. audientia. † An autem electio indistincte sit nulla si laici intersunt electioni. vide quod dixi post Innocen. in ca. cumana. s. eodem. nam si laici per violentiam se ingerũt que caderet in constantem virum electio non redditur nulla: valet enim quatenus fit a clericis. ⁊ est vtile tunc vt per clericos fiat protestatio vt ibi dixi. nam electio redditur nulla ex admissione laicorum in odium admittentium nam al's de iure electio non debet valere quia fit nomine vniuersitatis. vniuersitas autem residet penes habiles. vt in capitu. congregato. s. eo. ⁊. c. fin. de procura. vbi valet electio habilium si excommunicati fuerunt admissi ignoranter: sed odium cessat quando per violentiam se ingerũt: ⁊ hec nota. ¶ In gloss. prima in fine. de hoc an ⁊ quando vtile vitietur per innutile. dic vt not. gloss. in regula vtile. libro. vj. Et ad materiam nostrã vide q̃ dixi in dicto. c. fin. de pcura. ⁊. c. cum super abbatia. 6 de offi. delegati. ¶ † In gloss. fi. ibi nulla tẽporis longinquitate defenditur. not. bene hoc dictum glos. quod consuetudo contra ecclesiasticam personam est imprescriptibilis. ⁊ facit ista glos. quod consuetudo non possit introduci vt clerici soluãt collectam etiam de bonis patrimonialib⁹ quia hoc est contra ecclesiasticam libertatem[c] vt in ca. non minus. ⁊. c. aduersus. de immu. ecclesia. Et an laici imponentes collectas sint excommunicati.[d] dic vt legi. ⁊ not. in capit. non minus. ⁊ vide quod ibi plene dico. ⁊ quod tetigi in. c. fin. de vi. ⁊ hone. cleri. vbi

clericorū: vbi est tex. apertus qđ etiam de patrimonialibus nō tenent clerici soluere gabellas fortius nec collectam. dic etiam q ista consuedo nō valebat quia nō poterat reddere laicos capaces iuris spiritualis. vt in. d. c. causam. de prescrip. Abbas.

1 Electio dz fieri a maiori & saniori parte capituli: & hz locū in omnibus dispositionibus capitularibus: vel vniuersitate seculari. 7. 11. 13.
2 Capitulum potest tempus sibi datum ad eligendum restringere: & an possit inuito aliquo de capitulo.
3 Cardinalis que beneficia perdat propterea quia effectus est cardinalis & que potest acquirere.
Episcopus per adeptionē episcopalis dignitatis perdit omnia beneficia que ante habebat.
4 Numerus maior habet presumptionem pro se.
5 Clausula in fine posita non respicit precedētia quando ex tali relatione sequeretur absurdum.
6 Correctio legum vt euitetur debet fieri stricta interpretatio.
8 Contumax in vno articulo cause debet tamen in alijs articulis eiusdem cause citari.
Citandus qui se absentauit ex malitia habetur pro citato.
9 Certus an & quando debeat certiorari.
10 Contemptus si postea consentit non auget numerum.
12 Animus non potest probari nisi per coniecturas.
14 Ad validitatē electionis an requirātur omnes de capitulo presentes.
15 Cardinalis an debeat eligi vel postulari in episcopum.
16 Abbas potest eligi in episcopum sine licentia superioris: licet nō possit deserere monastrium.
Monachus non potest acceptare episcopatum sine licentia abbatis.

1 **Ecclesia vestra.** † Nō sufficit ad cōfirmationem electionis qđ sit facta a maiori parte capituli nisi ēt illa pars sit sanior. vt ad idē sic. Nō sufficit ad validitatē electionis q sit a maiori parte capituli: sed requiritur qđ illa sit sanior. & est casus notabilis & semper menti tenēdus. Diuiditur. nā primo ponit duplex electio. Scđo allegatio p vno electorū ibi: tandē. Tertio p alio ibi: pars vero. Quarto diffinitio ibi: nos. ¶ Casus literalis. Uacāte ecclesia cathalñ. canonici cōuenientes in vnū: terminū statuerūt ad celebrādā electionē: absente Gu. canonico suo q voluit interesse cum eis adueniente termino Gu. predicto absente & eo nō vocato premisso scrutinio sm formaz concilij xiiij. ex canonicis elegerūt magistrū. B. cardinalē canonicū suuz. xvij. elegerūt. R. canonicū remēsem. postmodū superuenit dict9 Gu. q electioni dicti. R. ꝯsensit. pro istis duab9 electionib9 ꝓcuratores vtriusqz partis ad sedē aplicam accesserūt: ex parte dicti. R. pro electiōe ipsi9 allegabat qđ cū in quatuor excederet aliā Gu. pfato cōputato maior & sanior pars reputari debebat & vbi maior est numerus: zelus melior reputat. Ex aduerso rñdebat qđ predictus. R. in etate patiebat defectū nec erat sufficientis scientie ad ecclesiā supradictā. suus autē elect9 erat eminentis sciētie & etatis mature & electores ipsius precedebant alios meritis & autoritate: & iđ meliorē zelū eos ꝯstabat habere. Preterea dicebat q ꝯsens9 Gu. nihil adijcere poterat: qr nō fuerat in scrutinio pñtis: sz post electionē accessit. pars vero ipsius. R. dicebat Gu. predictū in electione fuisse cōtemptū. econtra pars cardinalis dicebat qđ ipse Gu. potius contempsit capitulū: qr cū ipso noluit interesse. Sz contra hoc dicebat pars ipsius. R. qđ ꝯcilium qđ electionem dicit nō valere qñ cōtra formā peccat nō debet referri ad ꝯtemptū nec ad alia que non sunt de forma. vnde qđ dicitur de concilio qđ aliter electio facta non valeat tñ respicit que cōtra formaz ꝯcilij attentant & nō alia que ibi continent: quale est illud qđ pñtibus omnibus qui volunt et possunt commode interesse electio sit fiēda. ne alia iura que super hoc statuta sunt vnico verbo tollant: nec est credendū: dñs papa auditis hinc & inde ꝓpositis q ex ꝯcilio laterneñ. in ordinationibus ecclesiarū maior & sanior pars capituli exigatur & in generali concilio caueat vt is in quē maior & sanior pars capituli cōsenserit eligat: electionē dicti R. non propter vitium persone: sed potius vitio electionis cū maior
2 & sanior pars capituli nō consenserit in eundē: cassauit. Ber. ¶ † Not. ſ. qđ capitulū potest etiam vno absente prefigere diē electioni celebrāde restringendo terminū iuris. nam de iure collegium habet tres menses ad eligendum. vt in. c. ne pro defectu. s. eo. capitulum autē potest restringere hunc terminū & alium breuiorez statuere vt hic. An autē hoc possit facere inuita minori parte. vide q dixi post doc. in. c. cū nobis. s.
3 eo. ¶ † Secundo no. ibi presbyterum cardinalem canonicum vestrū. qđ presbyter cardinalis potest esse canonicus ecclesie cathedralis. & in hoc tene menti istum tex. quia nescio alibi. & dixit hic Joā. an. qđ loquit tex. sm ꝯsuetudinem presbyterorum & diaconorum cardinaliū qui retinent priora beneficia. facit quod in simili no. in. c. miratus. xciij. di. qst sentiat qđ de nouo nō possit acquirere canonicatum. aperte tamē hoc non dicit. In hoc tamen dicerē sic. q aut promotus in cardinalē habebat prius beneficiū curatū vel aliā dignitatē inferiorem seu officium & vacat ipso facto qđ assumit in cardinalē. per. c. de multa. ſ. de pbē. nā cardinalatus est dignitas seu officiū maximum: ergo per adeptionem ipsius debēt vacare beneficia curata prius adepta vel dignitates seu personatus inferiores. Ad idem quod habetur in extrauaganti. execrabilis in. §. qui vero. Aut ha
a bebat bñficia minora: vt puta canonicatū: & illa nō vacant per adeptionē cardinalatus etiā si exigerēt residentiam: iuxta ea que dixi. in. c. si. de cle. nō residē. & in. d. c. de multa. & hoc intelligo de presbytero vel diacono cardinali. nā eps cardinalis ratione epatus perdit ipso pacto oīa priora bñficia sicut statuit in simplici epo. vt in. c. cū in cūctis in. §. cū vero. s. eo. Aut queritur nūquid ꝓmotus in cardinalē possit de nouo acquirere beneficia in titulū & puto qđ non si sunt curata. argu. in. d. c. de multa. & in. c. quia nōnulli. & in. c. relatum. & c. cum ad hoc. de cle. non resi. Idē si essent minora beneficia exigerēt tñ residentiā: qa non debent conferri beneficia ei qui residere nō pōt. vt in iuribus prime allegatis. sed beneficia minora residētiam nō requirentia poterit presbyter vel diaconus cardinalis acquirere mero iure inspecta generali consuetudine. de qua in. d. c. dudū. ij. s. eod. qr nil repugnat sicut habens dignitatem inferiorem poterit acquirere talia bñficia minora. vt no. in. c. j. de consuetu. li. vj. & in. c. gratia. de rescrip. eo. li. & c. officij. ſ. de testamen. vbi glo. sed eps cardinalis acqrere non potest sicut nec alius simplex eps nā si perdit priora beneficia. vt in. d. c. cū in cunctis. fortius nō potest de nouo acquirere quia turpius eijcitur q̄ non admittitur hospes. vt in. c. quēadmodum. de iureiur. hoc itellige nisi acquisitio admittat ex cā rationabili iuxta ea que dixi post doc. in. c. cum nostris. ſ. de cōces. prebē. & ibi hoc tex. facit qđ legitur & notat in. c. cū in ecclesijs. de prebē. li. vj. & hoc no
4 tabis. ¶ † No. tertio qđ maior pars numero presumitur sanior. presumitur enim in dubio pro numero. ar. c. prudētiā. ſ. de offi. deleg. & in. c. de qbus xx. di. concor. c. dudum. el. j. s. eo. hec tamē presumptio admittit ꝓbationē in contrarium. vt hic probatur. ¶ No. quarto. ibi ad ecclesiam supradictā qđ scientia requiritur in prelato sm qualitatē ecclesie. nō ergo in omnibus ecclesijs requiritur vniformis sciētia. nam si populus vni subiect9 est maximus requirit maior scientia: vel si ibi sunt heretici. facit. c. in causis. s. eo. & quod ibi no. & tene mēti ista duo iura. ad hoc. ¶ No. quinto ibi habito respectu ad personaz electi &c. quod zelus melior presumitur habito respectu ad idoneitatē electi: eligentes em̄ psumunt meliori zelo ducti. ¶ Not. sexto qđ nō omnia contenta in capitulo: quia propter. sunt de forma substantiali electionis. nā quedam sunt ibi de iustitia: quedā de forma substantiali. vnde qđ fiat electio vocatis oībus vocandis est de iustitia: nō autem de forma substantiali. & q̄
5 sunt de forma substātiali ibi dixi. † Et est hoc & ex tex. singulariter no. qđ clausula in fine posita non semper ꝯcernit oīa precedētia. nā in. c. quia ꝓpter. in fi. ponit illa clausula: videlicet electio aliter facta nō teneat: & tñ non cōcernit oīa precedētia: vt est hic tex. no. quia si cōcerneret oīa: sequeret multorū iurium correctio. Et ex hoc not. singulariter qđ clausula in fine posita nō debet referri ad omnia precedentia qñ ex tali relatione sequeretur ab
a surdum[a] vel aliud inconueniēs[b] seu iurium corre
b ctio. debet enim esse vniformis ratio omnib9 ꝑcedentibus ad hoc vt clausula sequēs referatur ad oīa. secus si potest reddi diuersitatis rō inter ꝑcedētia. Ad hoc vide q no. Bar. in. l. pretor. la. ij. §. eritqz. ff. vi bon. rap. & i. l. talis scriptura. ff. de leg. ſ. & qđ plene dixi in. c. secūdo requiris. de app. & tene in hoc semper menti tex. istū quia nescio sibi simi-
6 lē in toto corpore iuris canonici. ¶ † Itē ex hoc & ex tex. not. qđ pro euitanda iuriū correctione debet fieri stricta interpretatio. pro hoc q no. i. c. cū expediat. ſ. eo. lib. vj. & vide Bar. in extrauagā. ad repri. in verbo: nō obstātibus ꝑuilegijs. vbi ponit quedā verba pulchra in materia p euitāda iuriū correctiōe. ¶ Not. ibi: excogitatū est multis vigilijs. qđ sciētia exigit vigilias: repellit autem somnolentos. Hinc Tullius in ꝓlogo rhetorice. Statui quidē semper neminē sapiētie & eloquentie laudem sine maximo sudore ac labore cōsequi posse

a ¶ Sequeret absurdū. Doc. in. c. cū dilecti. ſ. de dona. & Car. in cle. ſ. §. q autem. d sta. mo. & an & qñ referat ad oīa ꝑcedētia clausula in fine posita vide q̄ posui in apostil. ad istum in. c. cāz q̄. in apost. in ver. clausula. i fi. post alios. nume. 5. s. de rescrip.
Anto. Francis.
¶ Circa hoc de clausula i fine posita an referat ad omnia precedētia vel ad q̄. Dicas qđ clausula generalis posita post cas9 specificatos restringitur ad illos solos casus & ad similes expressis de q̊ vide bar. in. l. si seru9 cōis la. j. ff. d stipu. seruo. & in. l. legatorum. in. §. fi. ff. de leg. ij. & in. l. titia. la. j. in. §. luci9. el. ij. & in. l. maritus. in. §. eū qui. in. ij. col. in prin. eo. tit. de leg. ij. & in. l. libertis q̊s. in pri. ff. de alimē. leg. & p Bal. i. l. pactuz i. xxij. q. C. d coll. & p. d. Alex. plene in consil. cxvij. in. j. parte cōsilio rū. & vide que habentur in. l. doli clausula. ff. de verbo. obli. & glo. i. c. cau. xxviij. q. j. & adde quod talis clausula refertur ad omnia quādo nō est rō restrictiua. qr tunc restringit ad limites rationis sm Bal. i l. j. in pn. C. d libe. preter. & vide per Spec. in tit. de arbi. in. §. fi. in versi. i forma. vbi dicit qđ nunq̄ refertur ad id qđ de iure fieri non potest
Sebast. Sapia.
b ¶ Incōueniens. Uide Abb. in. c. peñ. ſ. de iure patro. & qđ no. Old. in ꝯs. lij. factū est dñs Clemens.

a ⁓ Sebast. Sapia. ¶ In disponēdis. Hec opi. vꝛ ꝓcedere in actibus ecclesiasticis in quibus attenditꝛ sanior pars: secus est in actibus mere prophanis ⁊ nō ecclesiasticis in quibus attenditur solū maior pars vt per Fely. in. c. cū omnes. col. xiij. de consti. versi. modo ad intellectum. et ita procedit quod vsurpatur hodie in collegijs doctorum.

b ¶ Sic sanior. aduerte q: per totū mundū practicatur qꝺ voces dātur siue per fabas siue per lupinos: ⁊ ita plures vidi factū ꝑ amplissimum collegiū alme sapiētie noue perusine cui⁹ fui ⁊ sum alūn⁹. Et illud qꝺ dicit iste qꝺ nō vꝛ q̄ sit sanior pars. nō obstat q: vbi est maior nūerus ibi p̄sumiꝛ sanior ps. vt dꝛ. s. pri. in. iij. nota. cogita. tñ Aeneas ꝺ falco. Anto. Francisc.

¶ Quō sit dāda vox. Dicas in h̄ seruādā eē cōsuetudinē nisi aliter per. l. vel statutū sit dispositū: tñ ꝑ līas dari nō pōt vt in. c. si qs iusto. de elec. lib. vj. Et adꝺ qꝺ in electionibus vox dꝫ esse īdiuidua adeo ꝙ si vnus habet vocem suam ⁊ alterius: nō pōt dare vni vnā vocem ⁊ alteri alterā. vt ꝑ Bald. in. l. si plures. in prin. in vꝰ. item electio. C. de ꝯdi. inser. ⁊ plene per Alerā. in. l. si cōuenerit. in. §. si nuda. ff. de pign. ac. tñ quāto cautius daꝛ vt nō cōprehendaꝛ: tāto sanior dꝛ esse electio ⁊ liberior vt per Bal in trac. schis. in xij. col.

c ¶ Intimatio. cogita vtrū ista dicta faciāt ad qōnem de qua alio die fui interrogatus a quodā procuratore. Est statutū in ista ciuitate Perusij: ꝙ qñ est latū laudū dꝫ notificari parti i publica forma modo queriꝛ qd si pars est p̄sens qñ daꝛ laudū: an requiratur amplius illa notificatio in publica forma. Dubitauit. nā in simplici citatione clarū est qꝺ nō requiriꝛ qñ pars est p̄sens ꝫm cōem opinionē de qua per moder. in rubꝛ. C. de in ius vocā. tñ q: statutū reqrebat notificationē in publica forma ego dicebā qꝺ debet fieri alia notificatio licet pars fuerit presens: quia erat quedā solēnitas que videbatur non posse preteriri. argu. eoꝝ. que ponunt Bal. ⁊ doc. in. l. j. ff. de liber. ⁊ posthu. ⁊ pro ista opi. dictū fuit mihi cōsuluisse do. Jo. petruciū de mōte sperello de perusio ⁊ do. Pe. philippū corneū de perusio. licet pro contraria parte cōsultū fuerit per do. Benedi. caprā ⁊ do. Pet. de vbaldis de perusio. cogita cū quia est pulcher punctus. Aeneas fal.

7 ¶ †No. in ver. nos ergo. qꝺ nō solū in electione sꝫ etiā in alijs dispositionibus fiendis ꝑ capl'm non sufficit minor pars nisi illa sit sanior. Requiruntꝛ ergo ista duo copulatiue: nō ergo sufficit maioritas numeri sine sanioritate: vt est hic tert. not. quē ad hoc semꝑ tene mēti. Nūqd aūt sufficiat sanioritas sine maioritate respectu numeri. sunt opinio. ⁊ dic vt latius dicā cū gl. fi. An aūt p̄dicta habeāt locū in vniuersitate seculari vt maior pars nō ꝯsistat in solo numero: sed in dignitate ⁊ autoritate ⁊ merito ꝑsonarū. dic ꝙ sic. no. Bart. post glo. in. l. pōponius. alias incipit si vni. ff. de re indi. qꝺ tene menti. ⁊ addit ibi notabile verbū dicens predicta procedere in his que fiunt per plures vt collegiū. si aūt per plures tanꝙ singulares: tunc consideraꝛ numerus. ar. in. l. duo ex tribus. ⁊ in. l. inter pares. ff. de re iudi. facit qꝺ no. per glo. in. c. fi. de re iudi. ⁊ qꝺ no. Hosti. in. c. cum in veteri. s. eo. ⁊ qꝺ ibi dixi. ⁊ in. c. cū dilectus eo. titu. Et ex predictis inferꝛ ad vnū ad quod cōiter nō aduertiꝛ ꝙ in disponēdis[a] per vniuersitatē seu capl'm nō debēt dari voces ꝑ lupinos: q: tūc nō pōt apparere q̄ pars sit sanior[b] sed solū q̄ maior respectu numeri: ⁊ tñ maioritas sine sanioritate nihil valet vt hic. ⁊ in iurib⁹. s. alleg. ⁊ vt inquit Plinius in quadā epistola. non debent solum numerari persone sed ponderari sententie: nil eñ est ita inequale ꝙ vbi impar est prudētia sit par ius. q. d. sicut hoies differunt i prudētia: quia vt dicit Cicero. Multi hoies ⁊ pauci hoies: multi noie ⁊ pauci re. facit. xl. di. multi. ita debet eē differentia in autoritate vocū vt magis ponderet vox prudentis q̄ insipientis seu parū sapientis. ⁊ hec diligenter no. ¶ In gl. j. ibi: vel dic. hec particula vsq; ad fi. fuit addita a tpe Inno. ⁊ consimilem additionē. fecit in glo. seq. Et ex his duab⁹ gl. no. qꝺ lꝫ canonic⁹ vocat⁹ noluerit interesse prefixioni termini nō ꝓpter hoc vꝛ renūtiare iuri eligendi cū ista sint diuersa. vñ termin⁹ prefixus i capitulo debet sibi denuntiari ⁊ reqri vt cōpareat in termino ad eligendū. cōtrariā tñ opi. vt nō sit amplius requirendus: tenuerūt Vincent. ⁊ Philip. per ea que dicuntꝛ in istis duabus glo. in princ. sed Inno. Jo. an. ⁊ cōiter alij sequentes tenent priorē partē: 8 †pro qua optime facit ꝙ notat glo. in. c. eū qui. de dolo ⁊ cōtuma. lib. vj. q̄ concludit qꝺ licet qs fuit cōtumax in vno articulo cause: nihilominus dꝫ citari ad ea q̄ postea occurrunt ex quo citatio fuit specialis ad certū actum. ⁊ facit qꝺ not. Inno. in. c. cōsuluit. de offi. dele. Et vide qꝺ dixi in. c. fi de dilationibus. hanc tñ cōclusionē glos. limitant hic Inno. Jo. an. ⁊ cōiter alij. 9 † Ex quorum dictis sic distingue cū queritur an nō cōparēs in termino electionis celebrāde p̄fixo debeat, vocari qꝺ aut absens interfuit p̄fixioni termini et non dꝫ amplius vocari. Imputeꝛ enim sibi si nō comparet. nā videꝛ nolle interesse. ad hoc. c. cum dilectus ⁊. c. cū inter vniuersas. ⁊. c. in causis. s. eo. Aut non interfuit prefixioni termini. ⁊ tūc aut fuit vocatus ad terminū prefigēdum: aut nō. Primo casu aut sciuit prefixionē termini: ⁊ nō debet amplius vocari: quia ex quo est certus nō debet amplius certiorari. vt in regula eum qui certus. de reg. iur. lib. vj. et in. l. j. in fin. ff. de actio. empti. Aut ignorauit prefixionē termini ⁊ sic incidit in ignorātiā ex sua malitia puta quia absentauit se vt nō perueniret ad notitiā suā. ⁊ nō debet amplius requiri. q: haberi dꝫ pro citato vt in. c. quoniā. §. porro. j. vt lite non contestata. ⁊ facit qꝺ no. Inno. in. c. ad petitionem. de accusat. sec⁹ si ex alia malitia occultauit se nā ex quo nō fecit causa electionis debet reqri. arg. in. l. fulcinius. in. §. quid sit latitare. ff. ex quib. cau. in posses. eatur. Scꝺo casu principali qñ non fuit vocatus ad terminū prefigendum. dicunt cōiter qꝺ vocari debet ad electionē quantūcunq; sciuerit prefixionē termini. pro hoc facit ꝫm do. Anto. qꝺ ista intimatio[c] fit non solū ad habendā notitiam. sed requeritur a iure pro iustitia. allegat. c. quia propter. s. eo. qꝺ. c. nihil ad hoc facit. ⁊ credo quod hāc rationē posuit do. Ant. vt tolleret motiuum contrarium quod formari potuisset de cōi theorica Bart. in. l. emptor. C. de eui. ⁊ in. l. denuntiasse. ff. de adulte. ⁊ aliorū docto. in. c. fi. j. de empti. ⁊ ven. nam cōiter diciꝛ qꝺ vbi nuntiatio requiriꝛ solū ad scientiam facti habēdā nō est opus quod sciēti fiat nūtiatio. sed habet locum illa regula eū qui certus est: sed vbi intimatio requiritur ad aliū effectū q̄ simplicis sciētie: tunc dꝫ fieri etiā sciēti. Exemplū[d] in ea intimatione que debet fieri vēditori vt veniat ad defendēdum emptorē in lite sibi mota super re empta. nā illa requiritur vt non solū venditor sciat litē motā: sed vt veniat ad defendendū ipsum emptorē. ⁊ ideo etiā venditori scienti debet fieri intimatio ad hoc vt cōpetat regressus de euictione ꝯ emptorē. sed ego non video qn per opinionē. d. Ant violeꝛ hec theorica. nā intimatio termini fit canonicus absentibus solum vt habeant notitiā termini. c. q: propter. qꝺ ipse allegat potius probat contrarium cū ibi dicatur qꝺ electio debet fieri p̄sentibus omnibus qui volunt interesse. sed ex quo iste sciuit terminū ⁊ nō comparuit in eo videꝛ nolle interesse electioni. ⁊ videꝛ in hoc iuri suo renuntiare. qꝺ potest vt ibi not. Fateor tamē qꝺ ante electionem potuisset iste instare apud superiorē vt p̄fixio termini facta eo non vocato retractareꝛ. arg. in. c. qꝺ sicut. s. eo. ⁊ in. l. itē si vnus. in fi. ff. de arbi. ⁊ in. c. ij. eo. ti. li. vj. ⁊ sic istud vltimū dictū doc. mihi nō placet. ¶ In gl. in verbo sufficiētis. in fi. Et respōde ad hanc sol. put tñ deꝛ in precedēti gl. videlicet qꝺ isti defectus scientie ⁊ etatis obiecti cōtra illū canonicum electum nō fuerunt probati vt clare colligitur ex fine capituli vbi papa dicit se cassasse illā electionē nō vitio persone. 10 ¶ †In gl. in v̄bo adūcere. ibi nō credo ꝙ vox sua sit cōputanda. No. gl. vult eñ qꝺ cōtēptus in electione cōsentiendo postmodū nō auget ꝓpter hoc numerū eligentiū. ⁊ clarius hoc tenet gl. seq̄ēs quā signabis ⁊ tenebis mēti: q: quotidie allegaꝛ. Gof. tñ tenuit contrariū. per regulam ratihabitio. de reg. iur. lib. vj. quasi dicat qꝺ iste consensus nunc prestitus trahitur retro. ⁊ perinde haberi debet ac si prestit⁹ fuisset in scrutinio. Inno. Jo. an. ⁊ cōmuniter alij seqūētes sequuntur opi. gl. nam ꝫm opi. contrariam posset electio dependere ex consensibus post scrutiniū p̄stitis. cui⁹ ꝯtrarium innuit tex. in. c. quia propter. s. eo. vbi dicitur ꝙ publicato scrutinio is debet eligi in quē cōsenserunt oēs vel maior ⁊ sanior pars. oportet ergo ad validitatem electionis qꝺ electus habuerit in scrutinio maiorē ⁊ saniorem partem. vnde si nō habuerit tunc maiorē partem electio fuit ipso iure nulla. vt in. c. ecclesia. s. eo. ⁊ ex quo est nulla nō potest validare ex consensibus postea prestitis vt in. c. auditis. ⁊ qꝺ ibi dixi. s. eo. nec obstat motiuū. Goffr. q: capitulum non elegit nomine istius

Anco. Franc. ¶ An intimatio debeat fieri ei q fuit p̄ns actui intimādo. Dicas ꝙ si requiritur per. l. vel statutū quod intimatio fiat sub certa forma: ꝙ dꝫ in intimatiōe seruari illa forma de q̄ per do. Cardi. in cle. j. in princ. ⁊ in q. xxxj. de ap. vbi dicit qꝺ intimatio appellatiōis debet fieri ꝫm formam ibi traditā de quo etiā ꝑ eūꝫ in. d. cle. j. i. §. idē quoq;. ⁊ iꝺ ibi dicit qꝺ ītimari dꝫ delatio appellationis pariterq; ⁊ prefixio termini neq; sufficit intimari prefixionē termini nisi etiā ītimeꝛ delatio de quo etiā ꝑ eundē d. Car. i cle. cām. in. §. verū. de ele. scienti autē ⁊ ei q fuit p̄ns non credo necessario intimationē faciendā. ꝑ gl. ⁊ ibi etiā ꝑ. d. Car. in. xxij. q. ꝺ app. ⁊ ꝑ hoc facit illa regula ꝙ q certus est nō dꝫ amplius certiorari. vt i regula cū qui. ⁊ ibi plene ꝑ Dy. de reg. iur. li. vj. ⁊ not. i. l. j. ff. de act. empt. ⁊ ꝑ Bar. in. l. iij. i fi. ff. sol. mat. ⁊ iꝺ dici solet qꝺ ille qui cert⁹ est dolo nō caret. l. iij. ff. de libero homi. exhi. ⁊ hꝫ in. c. fi. beneficia. de p̄ben. li. vj.

⁓ Sebasti. Sapia. d ¶ Exēplū. Vide Bart. in. l. non solū. §. morte. in fin. ff. de ope. no. nun. Et hoc induxi als ꝯsulēdo ad qōnē pulchrā. ꝯductor exercitu veniente domū cōductam dereliqt: exercit⁹ fregit fenestras ⁊ alia intulit damna: qrebaꝛ an ad illō dānū dñs tenebaꝛ. de hoc est tex. in. l. itē q̄ritur. §. exercitu. ff. locati vbi diciꝛ qꝺ si cōductor potuit denuntiare dño ⁊ nō denūtiauit teneatur. sed cōductor dicebat nō esse opus denūtiatiōe q: tunc oēs aufugerunt. ⁊ ipse quoq; locator sciebat: fuit maxima cōtrouersia tandē res fuit decisa per transactionē: nunqd autē in preterito cōductor teneaꝛ ad pensionem pro eo tempore. vide quod in simili not. do. Jo. bapti. de sancto seuerino in repe. l. diē functo. q. xl. ff. de offi. assesso.

contempti.

contempti ergo nõ habet locum ratihabitio.vt in regula ratum quis. de reg.iur.in.vj.Preterea esto ꝙ elegissent etiam nomine cõtempti nõ tamẽ videt̃ quod hoc casu habeat locũ ratihabitio:qꝛ obstante publicatione scrutinij nõ põt fieri retractus.ad hoc qꝺ no.Bar.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsuca.Ad qd ergo valet cõsensus istius contempti superueniens.dic qꝺ quo ad hoc vt electio al's valida nõ cesset.nã deberet cassari eo prosequente cõtemptũ.vt in.c.qꝺ sicut.ſ.eo.Sed circa hoc cadit hic alia notabilis q̃stio.pone qꝺ ex eodẽ scrutinio facte sunt due electiones in discordia:vt cõtingit.dubitatur nunquid contẽptus possit vnã electionẽ approbare ꝛ alterã impugnare ratione contemptus.glo.hic in ver.ꝛ quia consensit.tacite sensit istam qõnẽ.ꝛ tenet qꝺ nõ quia ex quo cõsensit vni electioni nõ potest aliam reprobare:ꝛ hanc opi.tenui Boati.sed Jo.an.hic refert contrariũ fuisse Bononie disputando determinatũ per quendã dñm Stephanum.ꝛ adducebat multas autoritates diuine scripture ex idẽtitate rõnis ꝛ p̃sertiꝫ allegabat exemplũ de Jacob.ꝛ Esau.qui cum essent duo fratres gemini.vnus.ſ. Jacob fuit gratus.alter non.ꝛ hanc opi.sequitur dic do.Anto.dicens qꝺ cũ iste fuerit contẽptus a toto capitulo ꝛ a singularibꝰ de capitulo potest remittere iniuriam respectu aliquorũ qui fecerunt vnam electionem ꝛ respectu aliorum prosequi contemptũ.Sed do.meus.d.Car.dicit posse sustineri contrariam opi.quia ex quo iste electiones ꝓcesserũt ex eodẽ scrutinio in quo iste fuit contemptus nõ potest idem scrutiniũ ꝑ parte approbare ꝛ parte impugnare.argu.in.c.cum olim.ĩ.de censi.ꝛ ꝑfecto hec fuit bona ꝯsideratio q̃ꝙ defendẽdo aliã opi.posset dici qꝺ iste fuit cõtemptus nõ solũ in scrutinio sed in electione:ꝛ scrutiniũ ꝛ electio sunt ptes separate:vt dicã in.c.seq.vñ neutra pars debebat ꝓcedere ad electioneꝫ eo non vocato.ergo habet ius prosequendi ꝯ vtranqꝫ electionẽ que cũ sint diuerse potest vna approbari ꝛ alia ĩpugnari.Ad hoc adduco bo.tex.in ar.in.c.vt qs duas.ĩ.eo.li.vj.vbi electꝰ ex duabꝰ electionibus tenet̃ vnã approbare.Et pro hac opi.facit etiã ista litera.nã si pars que elegit illũ canonicũ remensem perpendisset ꝙ ille contẽptus nõ potuisset alterã impugnare nõ allegasset contemptum ꝯ illam electionẽ.Itẽ facit allegatio in ṽ.deniqꝫ.ſm vnũ intellectũ.¶In gl.in ṽ.deniqꝫ.aduerte glo.ista vult qꝺ in ṽ.deniqꝫ ponit̃ allegatio ꝑ magistro.B.card.ꝛ facit hec allegatio hoc mõ.qꝛ canonicꝰ electꝰ dicebat electionẽ cardinalis esse nullã ꝓpter cõtẽptũ istius canonici.ꝛ allegabat c.qꝛ ꝓpter.ſ.eo.Nec ob.ſm eũ qꝺ etiã in sua electione fuit contemptus quia illud vitiũ erat purgatũ rõne cõsensus postea prestiti.sed electionẽ cardinalis nõ approbauit.Sꝫ ꝑ isto magistro.B.cardinali rñdet̃ vt habet̃ in ver.deniqꝫ.ꝛ ver.precedenti.videlicet qꝺ iste nõ fuerat contẽptus:sed potius ipse cõtempserat capitulũ cum primo vocatus noluisset accedere.Itẽ p̃supposito qꝺ fuisset cõtemptus tñ sola ratio cõtẽptus nõ reddit electionẽ nullã per ea q̃ habent̃ in ṽsi.deniqꝫ.ꝛ iste intellectus est satis bonus in se.Alij vero dicunt ꝙ ibi ponit̃ allegatio ꝑ illo canonico remensi dicẽtes ꝑ cardinalis nõ curabat qꝺ sua electio ꝯfirmaret̃ vtraqꝫ pronuntiaret̃ nulla:dicendo:qꝺ ex quo altera pars fatebatur canonicũ illũ fuisse contẽptũ erat vtraqꝫ electio nulla.quia.c.qꝛ propter.dicit electionẽ nõ valere ꝯ formã illius.c.attentatã.sed ꝑ illo canonico allegabat̃ qꝺ cã cõtemptus nõ reddit electionẽ nullã:sꝫ dat cãm cassandi cõtẽpto ꝓsequẽte cõtẽptũ.sed cũ ille canonicꝰ ꝯsensisset electiõi illiꝰ remẽsis nõ debebat sua electio ꝓpter hoc retractari ꝛ iste intellectꝰ etiã in se est bonus.Alij etiã dicunt qꝺ illa sunt verba pape:ꝛ sic qꝺ ponunt ius qꝺ satis põt sustineri.tñ Host.dicit qꝺ ex versi.nos igit̃.qui postea sequit̃ apparet ꝙ illa non sunt verba pape sꝫ alterius

11 partiũ.quilibet tñ intellectus est in se verus.¶†In glo.si.no.bene istã gl.ꝛ dic latius quo ad primam partẽ qꝺ ad validitatẽ electionis ꝛ aliorũ gerendorũ ꝑ collegiũ debet cõsiderari nõ solũ maior pars respectu numeri sꝫ ẽt saniorita s[a] qꝛ dꝫ electio fieri ꝛ alia disponẽda ꝑ collegiuꝫ a maiori ꝛ saniori pte:vt hic in fin.dr.ꝛ in.c.j.de his q̃ fi.a ma.par.ca. Sanioritas aũt cõsistit in autoritate in zelo ꝛ merito.autoritas enim considerat̃ in dignitatibus eligentiũ ꝛ in ꝓnectiori etate ꝛ in antiqori institõne ꝛ in maioribus ordinibus:vt probat̃ hic iuncto.c.duduꝫ.el.j.et in.c.in genesi.ſ.eo.ꝓcellẽtes autẽ in predictis habẽt voces põderosas. zelus vero cõsistit in aĩo qua.ſ.intentione elegerunt an propter consanguinitatẽ ꝛ amicitiã:an ex corruptela seu precibus vel ex merito vite ipsius electi.vt ꝓbat̃ hic in tex.in verbo:habito p̃sertim.ꝛ cũ zelus cõ

12 sistit in aĩo oportet ꝓbari ꝑ coniecturas:†qꝛ aĩus aliter vere ꝓbari nõ põt:vt in.c.ij.de renũ.lib.vj.ꝛ in.l.dolũ.C.de dolo.cũ si.Dixit tñ Inn.in c.dudũ.ꝑalle.qꝺ nõ est multũ curandũ an meliori zelo aliqui elegerint dũmõ nõ fuerint ducti malo zelo.dicit etiã qꝺ sanioritas ista nõ solũ cõsistit in zelo sed etiã in facto ꝛ operatiõe.ipsa vero operatio meritũ ꝓprie cõcernit.nã pars q̃ eligit meliorẽ vr̃ sanior:ꝛ ipsos electos ꝯcernit in moribus ꝛ vita ꝛ alijs q̃ habent̃.in.c.cũ in cunctis.ſ.eo.põt etiam ꝯcernere ipsos eligẽtes vt honestiores dicant̃ maioris meriti:ꝛ sic eoꝝ voces ex hoc reddãt̃ pinguiores.ꝛ de istis vide plenius ꝑ Inn.in.d.c. dudũ.vbi inter cetera dicit qꝺ non põt de istis dari certa doctrina an ꝛ qñ preualeãt vel alterũ eorũ:sed hoc est relinquẽdũ iudicãtis arbitrio possunt eñi aliqua tractari ad iudicis animũ informandũ.q̃ verba no.

13 ¶†Sꝫ nunc subsequẽter q̃ritur.qd si numerus est ꝑ vna parte:autoritas vero ꝛ meritũ pro alia parte:vterqꝫ tñ electus est idoneus.dicit ista gl.in scꝺa parte qꝺ autoritas ꝛ meritũ preferũtur numero:ꝛ sic cõcludit qꝺ pars sanior lꝫ minor numero hꝫ ꝓualere:ꝛ ad hoc adducit istũ text.quasi a sentiat qꝺ electio cardinalis q̃ fuit hic facta a saniori parte ꝛ minori respectu numeri fuerit hic cõfirmata:cũ solũ fiat hic mentio de cassatione alterius electiõis q̃ fuit fctã a maiori pte.sufficit ergo sola sanioritas ad validitatẽ actuũ ſm gl.ꝛ hanc partẽ firmat hic Cõpo.dicẽs qꝺ papa sibi rñdit qꝺ electio cardinalis fuisset cõfirmata si voluisset ꝓpter e͂patum dimittere cardinalatũ.ꝛ credo qꝺ allegat papã.ſ.Inno.cõmẽtatorẽ qui tenuit istaꝫ opin.in.c.scriptũ.ſ.eo.ꝛ sensit in.c.qꝛ propter.exponendo illã copulatiuã:ꝛ pro.i.duꝫ tex.dicit ibi qꝺ lectio dꝫ fieri de eo in quẽ consenserit maior ꝛ sanior pars.ꝛ sic consensus.i.sanior pars.Et posset ad hoc allegari gl.in.l.vbi absunt.ff.de tuto.ꝛ cura.da.ab his.ꝛ in.d.l.pompo.ff.de re iudi.al's incipit si vni ꝛ qꝺ ibi not.Bar.vbi not.qꝺ maioritas cõsistit in numero vel dignitate.Sed pet.ꝛ Abb. Jo.an.Egi.ꝛ Host.tenent hic cõtrariam opi.dicentes qꝺ cum ista duo requirant̃ copulatiue nõ sufficit alterum.nã tota copulatiua reddit̃ falsa ex falsitate vnius partis.ꝛ nota.in.c.j.ꝛ in.c.inter ceteras.de rescrip.ꝛ ideo cõcludit Hostiẽ.qꝺ si ex eodẽ scrutinio fierẽt due electiões:vna a maiori parte respectu numeri:alia a saniori qꝺ neutra electio cõfirmabit̃:prima non:quia non est facta a saniori parte vt hic.nec scꝺa:quia nõ est facta a maiori parte.ad hoc.c.ecclesia.ꝛ in.c.in genesi.ſ.e. ꝛ cũ hac opi.transeunt hic cõiter moder.ꝛ hanc opi.fui secutus quia cũ nullibi cauet̃ cõtrarium et iura ĩ hac materia requirãt illa duo copulatiue non debet fieri impropriatio presertim qꝛ tex.iuris ciuilis cõiter fundat se super numero:vt patet in.l.qꝺ maior.ff.ad mun.ꝛ.l.noiationum.C.de decu.li.x.ꝛ in.l.nulli.ꝛ in.l.plane.ff.qꝺ cuiusqꝫ vni.Et facit qꝺ ipse Bart.no.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.et iur.ꝛ multũ facit.d.c.ecclesia vbi papa illã electionem retractauit:quia non fuit facta a maiori parte totius capituli:nec curauit discutere de sanioritate:quasi illa non suffecisset per se sine maioritate respectu numeri.Et idem dic vbi vna electio fieret a maiori parte de indigno ignoranter:alia a maiori parte de idoneo.nã vtraqꝫ debet cassari vt dixi post Jo.and.ſ.eo.cõgregato.Licet Inn.ꝛ Host.ibi contra.solum ergo valet electio facta a minori parte in casu.c.scriptũ.ſ.eod.ꝛ qñ ius maioris partis est deuolutũ ratione delicti ad minorem partẽ:vt in.d.c.cõgregato.Et quoniam quandoqꝫ sanioritas non multum excedit et numerus nõnũq̃ multũ excedit.Distingue in hac materia post Jo.an.sic.cũ queritur que electio ꝓualeat an facta a maiori parte respectu numeri:an a minori ꝛ saniori.qñqꝫ autem numerus in multum excedit:ꝛ tunc numerus prefertur autoritati ꝛ merito ac etiã zelo.tex.est hodie notabilis in.c.si qñ.ĩ.eo. li.vj.vbi dr̃ ꝙ si vna electio est facta a maiori pte duplo qꝺ nõ dꝫ admitti opposito ab alia parte que habebat extenuare vota duarũ partiũ respectu zeli meriti vel autoritatis.Aut numerus non b multum excedit:ꝛ tunc si autoritas ꝛ meritũ alterius partis non multũ excedit debet p̃ferri numerus:quia de illo modico excessu nõ est curandũ vt ex hoc numerus cõfundat̃.arg.in.c.ꝛ si questiones. de simo.ꝛ tene mẽti hoc dictũ Jo.an.quia nõ probatur aperto iure:ꝛ tñ quia equum:communiter approbatur.Aut meritũ ꝛ autoritas in multuꝫ excedunt:numerus autẽ excedit in modico vt ꝓdixi:ꝛ tunc electio maioris partis nõ dꝫ confirmari qꝛ illa pars nõ est sanior:vt probat̃ not.hic in fin. ¶Sed dubium est nunqd debeat confirmari electio sanioris partis.nã doc.diuiserunt se vt patet ex proxime dictis.sed opi.cõmunior ꝛ mihi verior videtur quod nulla debeat confirmari rationibus predictis.quia non est facta a maiori ꝛ saniori parte.si autem omnia sint hincinde paria dic qꝺ nulla electio cõfirmabitur:qꝛ nulla est facta a maiori ꝛ saniori parte.[b] vt dicit̃ hic in glo.ꝛ bene. Sꝫ in hoc vltimo casu cadit notabilis dubitatio

Anto. Francisc. ¶ Sanioritas. Circa hoc ꝺ maiori vel saniori ꝑte:dicas ꝙ maior pars nõ põt aliquid facere si minor ps est discretior ꝛ firmior ꝛ sanior vt in.c.quia propter.de ele.et ꝑ.Jo.de imo.in.l. pomponiꝰ al's si vni.ff.de re iu.ꝛ ꝑ do. Alex.in.l.qꝺ maior.ff. ad mu. ꝛ per do. Abba. in.c.j.de his que fi.a ma.par.cap. et aduerte qꝛ qñ collegiũ vel vniuersitas vellet facere contra statutũ prius conditũ ab ipso collegio vel vniuersitate: tũc maior ps nõ sufficeret ꝛ minor pars diceret̃ esse sanior.vt not.voluit Inn.in.c.humilis de maio.et obe.ꝛ habet̃ per Bal.in.l.fin.C.de auto.p̃stan.ꝛ eodem modo qñ minor pars haberet iustã cãm ꝯdicẽdi maiori:quia tũc illa diceret̃ eẽ sanior vt ꝑ gl.in c.cupientes.in.§. ij.de ele.libr.vj.et eodẽ modo in cũ tractu vniuersitatis vel collegij obligatorio:qꝛ tũc minor pars contradicẽs maiori diceret̃ eẽ sanior ꝛ maior.vt ꝑ glo. in.l.ij.C.q̃ sit lon. cõsue.ꝛ ad materiã vide Ang.in l.ij.in si.ff.de ver. bo.obl.ꝛ plene ꝑ Alexã.in.d.l.qꝺ maior.ad muni. ꝛ Sebast. Sapia.

¶ Saniori parte.Vide Hostiẽ. Cardi.ꝛ Joã.de ana.in.c.fina.ĩ.ꝺ sortile.ꝛ Archi. post aliquos antiquos ĩ summa. xxvj.q.ij.

a Zacharias. ¶ Si maior epo. Tu dic ꝙ qlibet cardinalis hꝫ maius officiū q̄ aliqs eps. dignitatē autem nō. no. Bar. in l. si quis. de app. gl. in c. q̄ q̄. ⁊ ibi Arch. ij. q. vij. Car. Zaba. in cle. ij. §. irritū. q. iij. eo. tit. istum. in. c. ij. de cle. nō resid. Et epo prefertur: vt in. d. c. q̄ q̄. ⁊ per Zaba. vbi. s. ⁊ per Alerā. in rub. ff. de iuri. om. iu. quibus adde q̄ dixi in addi. ad istū in. c. bone. lo. ij. in apost. i v. ita etiā Cardi. nu. 5. s. de postula. prelator. Anto. Francis.

¶ Ad hoc quod cardinalis dicaꝶ maior epo offic: et non dignitate vide. d. Abb. vltra hic alle. i. c. ecclesia vestra. la vl ti. in pen. vlt. col. de elec. ¶ Et adde ꝙ cardinales i suis parochijs tenent locū eporum et parochia cardinalis dicꝶ esse ius diocesis. de quo per Cardi. i cle. ij. in. §. irritum. de electi. in iij. q̄. vbi etiam dicit quod tituli cardinaliū equiparātur ecclesijs episcoporū ⁊ propter hoc dicit ꝙ cardinales sunt pferendi epis de q̄ etiam per Alex. plene in rub. ff. de iurisdic. om. iud. Sebasti. Sapia.

b ¶ Totum orbē. Vide Io. de lig. in. c. ij. de cleri. nō residēti. vbi dicit qd cardinales dicunꝶ esse pars corporis pape. ⁊ dixit Hos. in. c. antiqua. ꝫ. de priui. ꝙ sūt inuiscerati pape ⁊ ideo lꝫ epi teneātur iurare pape fidelitatem nō ita cardinales. Et nunquid cardinalatus sit maior dignitas quam episcopatus vide latissime per do. Andre. sicul. in tracta. de prestantia cardinalium. q. j. colū. vij. cum pluribꝰ sequētibꝰ. ⁊ cald. in consil. j. in ti. de transla. plat.

nunqd isti electores sint priuati iure eligēdi vel saltem priuandi cū pcesserint ad electiones quarū neutra a maiori parte ⁊c. Gl. singulariter hic cōcludit qd non quasi sentiat ꝙ id qd dicꝶ in. c. quia ppter. vt is eligatur in quē cōsensit maior ⁊ sanior pars nō est de forma substātiali sed est de iustitia. vñ electio facta a nō maiori parte est nulla nō ex trāsgressione forme sed ex defectu ptātis: quia in nulla parte reperiꝶ virtus capitularis. arg. in. d. l. qd maior. ⁊ in. d. c. j. dicit tñ glos. qd iterum possunt isti electores eligere: ⁊ si isti erūt iterū pares in vocibꝰ poterit superior facere gratiā cui vult. dicit Ioā. an. ⁊ bene qd istud pcedit in papa: nō autem in alio superiore: quia alius citra papā nō posset venire cōtra formā illius cōcilij generalis vbi requiriꝶ ad validatē electiōis maior ⁊ sanior pars. Et p hoc facit. c. si cui. ꝫ. eo. lib. vj. iuncta cle. ne romani. eo. ti. sed si potestas eligendi esset deuoluta ad superiorem: tūc posset gl. procedere. ⁊ intelligo qd fiat deuolutio per lapsum trimestre. nam cum trimestre deꝶ electoribus vt in. c. ne p defectu. s. e. si intra illud nō apparet aliquis electus a maiori ⁊ sanior parte ptās deuoluitur ad superiorē qui poterit puidere cui vult: vt in. d. c. ne pro defectu.

14 ¶ † Sed queriꝶ extra gl. nunqd ad validitatē electionis sit necesse vt oēs de capitulo sint presentes Sol. Inn. dixit ꝙ nō: requiritur tñ necessario sm eū ꝙ sint due partes presentes ⁊ scrutinātes: alias nā valet electio sm eum. pro hoc. l. nulli. ⁊. l. plane. ff. qd cuiusqꝫ vni. ⁊ in. d. l. noiationum. ⁊ quicquid fiet per maiorē partē istarum partiū duarū dicet factum a maiori parte vniuersitatis. Et no. hoc dictum ⁊ originaliter fuit glossatoris. i. d. l. nulli. ⁊. l. plane. ⁊ de hoc vide qd dixi in. c. cum nobis. s. eo. ⁊ in. c. cū oēs. de constit. dicit etiā In. ꝙ in numero istarū ptiū nō debēt cōputari nō vocādi vel vocati qui venire contēpserunt. qd no. ⁊ facit glo. in cle. qd circa. ꝫ. eo. Quot aūt debeāt esse p̄sentes necessario si multi vocati nolint interesse: vide qd dixi in. c. in causis. s. eo. Tractauit ēt hic Inn. ⁊ Host. de abbreuiatione termini iuris. ⁊ qd si in termino abbreuiato per caplꝫ in maior pars nō cōparet in termino nūquid possit minor procedere ⁊ quid si maior pars absens vult reuocare terminū p̄fixū inuita minori parte: sed de hac materia vide qd dixi post doc. in. d. c. cū nobis. vbi plenius traditur hec materia.

15 ¶ † Vltio hic queriꝶ an cardinalis possit eligi in epm: an vo debeat postulari. Host. hic tꝫ ꝙ eligi non potest sed debet postulari. moueꝶ qꝛ cardinalis imediate subest pape ⁊ hꝫ alas ligatas magis q̄ eps cū nō cōsueuerint cardinales exire curiā sine licētia pape. sed eps non potest eligi sed postulari vt in. c. si. de postu. pla. ergo nec cardinalis. p̄terea sꝫ eū cardinalis est maior epo in officio. facit ꝙ dixi in. c. ij. de cle. non resi. sed qs debet eligi ad maius officiū: nō aūt ad minus: vt in. c. legimꝰ. in si. xciij. dist. ergo nō pōt eligi ad epatum. ⁊ dicit hoc pbari. j. q. j. filiū. Ad istū tex. qui videtur probare ɔtiū respōdet ꝙ pōt itelligi ꝙ iste erat simplex tpe electionis. vel ꝙ spāle est hic propter ius fraternitatis. qꝛ erat canonicus istius ecclesie: vel tertio sm eū fuit electus in postulandū. ⁊ pfecto oēs iste solutiones diuināt. Abb. hic distinguit inter epm cardinalē ⁊ p̄sbyterū seu diaconū: vt eps cardinalis nō possit eligi rōne epatꝰ: secus autem in presbytero seu diacono: vt hic. et cū hac opi. vꝶ hic trāsire Io. and. Sꝫ do. Card. vꝶ velle ꝙ hec opi. poterat pcedere sm antiqua tpa sm que eps erat maior p̄sbytero cardinali: vt no gl. ij. q. vij. in. c. q̄ q̄. hodie vero secus cū qulibet cardinalis sit maior epo.

a ᵃ Hec differentia inter antiqua tpa ⁊ moderniora mihi non plꝫ: quia iure nō pbaꝶ ꝙ de iure nouo fuit cardinalatus supra epatum eleuatus. vñ ⁊ olim ⁊ hodie eps est maior respectu ordinis epalis. nō enim reperiꝶ ordo maior epatu. hinc est qd papa denoiando se ab ordine appellat se epꝫ: vt no. in pe. sexti. Et hoc respectu intellige gl. sing. in. d. c. q̄ q̄. que dixit ꝙ epatꝰ est maior cardinalatu: sed cardinalis est maior in officio. nam faciunt cardinales vnū corpus cū papa ⁊ iudicāt totū orbemᵇ: vt in. c. per venerabilē. q. fil. sint le. ⁊ de officio ⁊ ptāte ⁊ ordine vꝶ origine cardinaliū: vid. ꝙ plene dixi i c. ij. de cleric. nō resid. in lec. Et p̄supposito sine veritatis preiudicio qd esset simpliciter maior epo: nihilominꝰ tñ sequor dictū Abb. ꝙ p̄sbyter cardinalis vel diaconus possit eligi: ⁊ alia rō est in epo q̄ in pbr̄o cardinali. nā eps eligi nō pōt ad aliū epatum nō ea ratione qꝛ dꝫ eligi ad maiorē dignitatē: sed qꝛ cū sit matrimonialiter alligatꝰ eccl'ie sue. vij. q. j. sicut. ⁊ in. c. ij. ꝫ. de trāsla. pla. nō possunt canonici in illū cōsentire tanq̄ in sponsum nisi prius soluatur a priori vinculo. nā per electionē initiatur matrimoniū spirituale: vt in. c. licet. de trāsla. epi. ⁊ electo acqritur ius in epatu: vt not. gl. in. c. q̄to. lxiij. dist. sꝫ durāte priori vinculo matrimoniali nō pōt initiari scōm matrimoniū cū nō possit consentire sicut apparet in matrimonio carnali: ⁊ ista iudicanꝶ a pari: vt in. c. inter corporalia. de transla epi. Sed hec rō cessat in presbytero vel diacono cardinali: qꝛ cum isti nō habeant epatum. non sunt pprie ⁊ stricte sponsi eccl'iarū merito pōt in eis consentiri mr̄imonialiter. Nec ob. qd

16 hꝫ alas ligatas. nāq hec rō nō cōcludit. † nā ⁊ abbas nō potest deserere monasteriū sine licentia superioris vt in. c. cū venerabilis. de cōsue. ⁊ nihilominus pōt eligi in epm vt in. c. si abbate. ꝫ. eo. lib. vj. vñ qlibet p̄latus nō habēs epatū pōt eligi ex quo nō patiꝶ aliquē defectū. vt dixi in c. si. de postu. prela. vbi tetigi q sunt eligendi ⁊ qui postulandi. ad. c. filiū. qd pro se alleg. Host. dic ꝙ nō probat. solum eñ dicit ꝙ ordinatus p papā in ecclesia romana nō potest inde recedere sine licentia pape: nō enim phibet electionē. nā fateor ꝙ papa poterit denegare licentiam sicut pōt abbas si monachus eligiꝶ in epm: cū nō possit cōsentire sine licētia abbatis: vt in. c. si religiosus. ꝫ. eo. li. vj. Sꝫ pro Host. facit. c. bone. el. j. s. de postul. p̄la. vbi cardinalis fuit postulatus: sed ibi non negatur quin potuerit eligi ⁊ hoc iste tex. qui probat de electione. Itē potest intelligi iste tex. ꝙ fuit postulatus per electionē. ⁊ quicqd ibi dicat iste tex. optime probat istam partē. Abbas.

1 ☞ Electores non possunt variare publicato scrutinio. 4. 5. 7. 8.
2 Matrimoniū nō cōtrahitur nutu ⁊ non compelliꝶ quis cōtrahere matrimonium: nisi prius precesserint sponsalia.
3 Beneficium collatū absenti nullū ius querit ipsi absenti licet collator non possit amplius variare.
Electio facta de officiali absente: an possit retractari.
6 Argumentum a contrario sensu an ⁊ quando procedat.
Postulatio ⁊ electio nō procedunt a pari: nec arguiꝶ de vno ad aliud.
9 Forma non seruata in vna parte actus vitiat totum actum.

1 **Publicato.** ¶ † Breue est ⁊ p alia verba pōt sic summari. Publicato scrutinio non possunt electores variare sed cōpelli debēt ad collationē ⁊ electionē. h. d. Primo ponit dictū. Scdo rationē vel potius aliud dictū ibi: cū sit. Tertio aliud dictū ibi: ad qd. ¶ Casus literalis. Canonici pcedūt ad electionē sm formā scrutinij. in ipso scrutinio volunt variare ⁊ eligere aliū: querebaꝶ an possent. Rñdeꝶ ꝙ nō cū fieri debeat collatio ⁊ electio sit faciēda: ⁊ si hoc facere noluerint p superiorē cōpellanꝶ. Ber. ¶ No. primo istū tex. ⁊ tenebis mēti qꝛ est singularis in materia sua. ꝙ post publicationē scrutinij seu votorū redactorū in scrutinio nō est locus variationi. olim eñ anteq̄ emanaret hoc. c. varie erant opi. nā quidā dicebant qd poterāt electores variare vsqꝫ ad subscriptionē electionis. Quidā donec electus consentiret. id est vsqꝫ ad cōfirmationē. Alij qd vsqꝫ ad electionē. vt not. in. c. quāto. lxiij. dist. ⁊ p Host. in summa. eo. ti. §. vtrū mutari. nemo eñ tenebat qd hic dꝛ. Secūdo not. qd varietas reprobaꝶ p̄sertim post electionē. ¶ Tertio ⁊ vltimo. qd electores possunt cōpelli ad eligendū: ⁊ sic habes casū h̄ in quo valet electio facta p cōpulsionē. qd vꝶ cōtra. c. vbi periculū. in. §. ceterū. ꝫ. eo. lib. vj. vbi dꝛ qd cessat electio vbi adimiꝶ libertas eligēdi. sꝫ dic ꝙ propter principiū voluntariū in cōsentiendo in scrutinio nō vꝶ adimi

2 libertas per cōpulsionē. † Simile in matrimonio carnali qd cōtrahi nō potest intercedēte metu. vt in. c. cum locū. de sponsa. ⁊ tamē si precesserunt sponsalia de futuro cōpellitur quis ɔtrahere matrimoniū: ⁊ sic perficere illa sponsalia. vt in. c. reqsiuit ⁊ in. c. ex lr̄is. ꝫ. de sponsa. ita dicendum in hoc matrimonio spirituali. ¶ Sed oppo. cōtra tex. videꝶ enim qd ex sola publicatione scrutinij nō debeat esse p̄clusa via variādi cum necessaria sit subsequens electio verbalis vt in. c. quia ppter. et c. ecclesia. j. s. eod. p̄terea matrimoniū illud spirituale initiatur per electionē. vt in. c. licet. ꝫ. de trāslatio. episcopi. ergo ante electionē debet esse locus variationi. Sol. difficile est indagare verā rationē decidendi ad istū tex. ideo vt dixi nemo antiquorū tenebat qd hic dicitur. ¶ Glo. ij. hic reddit aliquas rationes soluēdo cōtrariū: ⁊ primo qd ideo nō possunt variare publicato scrutinio: quia res desinit esse integra. vt in. c. in causis. s. eo. ⁊ hec ratio est sufficiens sm Io. an. ⁊ bene: qꝛ eo ipso quod proceditur ad tractatum electionis res desinit esse integra. vt in. d. ca. in causis. ⁊ qd ibi no. Unde si ratio glo. esset vera: sequeretur ꝙ etiam ante publicationem scrutinij nō possint electores variare: cū verū sit

dicere rem

Zacharias.

a ¶ Quodamodo initiata. et a q̄ nō resilitur nisi de nullitate prie electionis sit cogniētū vt p Inno. i.c. cōsiderem⁹. s.eo. et in.c. cōstitutis. et ibi doc. j. de ap. et Bal. i sua marga. in ver. electio. ver. vij.

Sebast. Sapia.

b ¶ Absenti vide Alex. post Bar. in. l. diem functo. col. x. iuxta predicta. ff. de off. asses. vbi vult q̄ nisi in supremis dignitatibus tpalibus cōferat̄ dignitas p electionē. et hoc etiā vult Inno. in c. pter sterilitatē. co. xiij. de loca. sʒ cōtrariū sentit bar. in. l. j. §. diu⁹. col. v. ff. de va. et extra ord. cog. vbi dicit q̄ ptās et capitaneus cōsequūtur dignitatem a die electionis. vide p resolutiōe. d. Fel. i. c. eā te. col. v. vš. quinto restringitur. s. de rescri.

Zacharias.

c ¶ Anteq̄ cōsentiat. adde late de q. c. huius notabilis. s. qd sola electio conferat. et an absenti ius aliqd per illā acquirat̄ maxime añ sciaʒ et acceptatiōnē et an possint eligentes variare añ cōfirmationē. et qn̄ p Jac. rebuf. in. l. fi. quos. nu. i. et ibi remissi. in apost. ad ipm. C. de decu. li. x. eundē i. l. pcepit. nu. 7. et i apo. ibidē. C. de can. lar. ti. eo. lib.

Anto. Francis.

¶ Circa hoc qd ius tribuat̄ electo p electionē. Dicas q̄ electio non tribuit dignitatē nisi subseqt̄ in uestitura. l. ex eo tpe. et ibi Bart. ff. d test. mi. tn̄ Bar. in. l. priuatorū. C. de iur. om. iud. dicit electū habere iurisdictionē etiā si nō ingrediat̄ officiū. sed pōt dici q̄ hʒ iurisdictionē i habitu. et nō i actu et ita pōt sal uari Bar. a con-

dicite rem desijsse esse integrā ex quo vota electorum fuerunt redacta in scriptis: cuius cōtrarium innuit text. regrēs publicationē scrutinij vt pclusa sit via variandi. ¶ Secundo glos. reddit aliā rationē: qr non potest quis mutare cōsilium in alterius preiudicium: vt in. l. nemo. alle. in glo. et in regula mutare. de reg. iur. lib. vj. hec ratio est nimis generalis. nā militat etiā ante publicationē scrutinij: preterea cum ius non sit quesitum nominato quia absenti nihil querit̄: vt in. l. absenti. ff. de dona. non potest dici q̄ tractetur de suo preiudicio. ¶ Tertio dicit glos. q̄ ideo phibet̄ hec mutatio et variatio quia posset esse dānosa ecclesie: qr pro traheretur electio et mora est ecclesie periculosa: vt in. c. ne p defectu. s. eo. Hec ratio necessario nō ɔcludit: nā militat pariter añ publicationē scrutinij. Item canonici habēt trimestre ad eligendum vt in. d. c. ne p defectu. ergo illud tps debet cedere eis ad lucrū vt possint qualitercūq; tractare et differre per totū illud tps: ideo nō peccat quis differēdo vsq; ad illud tps ex quo vtitur legis autoritate. xxiij. q. iiij. qui peccat. facit regula indultum. de reg. iur. lib. vj. ¶ Quarto dicit glos. q̄ p hmōi publicationē scrutinij electio videt̄ quodāmodo initiata[a] sicut per citationē negotiū dicitur quasi ceptū: vt in. c. gratū. de offic. deleg. Sed cōtra hoc facit. d. c. licet. vbi dī q̄ per electionē initiat̄ istud matrimoniū: ergo non antea: sed gloss. in fi. rñdet q̄ neq; solū initiat̄ per electionē sed per publicationem scrutinij dicit̄ initiari: quia nequeunt electores variare. hec rñsio nihil valet: quia repetit primū. quare de hoc q̄rimus quare nō pn̄t variare electores post publicationē scrutinij ex quo matrimoniū spirituale non est vere initiatū. Jo. and. nititur hic multū in reddendo rationē decidendi: et cōiungendo dicta sua q̄ in duobus locis hic posuit: et cōcludit q̄ hoc nouū inducit hic hec cōstitutio et qd potuisset princeps de alio tpe statuere puta qd post scrutiniū nō possint variare: cōsistit tn̄ hoc in principis volūtate. q. d. hoc esse de arbitrarijs que explicant̄ solum ex sola principis voluntate. Potest tn̄ reddi ratio s̄m eū. nam matrimoniuʒ spirituale hʒ tres partes. pria est electio. scḋa confirmatio. tertia cōsecratio. vt in. d. c. licet. Prima autē pars. s. electio habet multas partes quo ad substātialia forme: sʒ quo ad cōsensum hʒ tres partes: vt est scrutinium et ipsius publicatio et electio subsequēs: vnde ex quo deuētū est ad medium seu ad duas partes ipsius prime partis: videlicet scrutinium: et ad ipsius publicationem nō debet esse loc⁹ variatiōi cū sit vere initiatū matrimoniū: vt in. c. cū inter canonicos. s. e. Ita postq̄ deuentū est ad istas partes electiōis quasi ex quo est explicata maior pars istius actus: debet esse preclusus locus variandi. Nec ob. q̄ multa precedāt scrutiniū seu publicationē. quia ea q̄ precedūt electionem nō sunt substātialia cōsensus licet sint substātialia forme. alias sequeret̄ absurdū q̄ consensus nōdum pstitus haberet substātialia forme ea vero que sequunt̄ scrutiniū sunt substantialia cōsensus: et sic respectu cōsensus solū habemus illos tres act⁹. s. scrutiniū publicationē et ipsius electionē. post scrutiniū non est preclusa via variādi: quia adhuc nō est deuentū ad mediū sed post publicationē secus qr habem⁹ duas partes electionis. preterea fuit equū hoc statuere post publicationē ad cōseruādam famā nominati. nā infamaret̄ nominatus si postq̄ vota sunt publicata liceret recedere a scrutinio: sed ante publicationē cessat ratio infamie. ex quo vota nōdum sunt notificata. hec sunt in effectu dicta Joā. an. satis pfecto persuasiua. Sed necessario nō cōcludunt pser tim in eo q̄ dicit q̄ hoc nouū inducit decre. Ex hoc enī vult q̄ hic statuatur ius nouū. qd mihi nō placet: quia nullū verbū ponit̄ in tex. sapiēs ius nouum. Fateor enim q̄ hec cōstitutio est noua: sed ratio. fuit antiqua: vnde dico qd hec est iuris antiqui declaratoria: pro hoc tex. q dicit variare nequeunt: nō enim statuit de nouo: sed potius declarat illud quod erat de mero iure nondum redacto in scri-

ptis: qr ius est quicquid rōne cōsistit. s. dist. ɔsuetudo. et reprobat hic Jo. an. rōnē quā reddit tex. dūʒ dicit qd nequeunt electores variare cū sit fiēda collatio et celebrāda electio. nā hec ratio s̄m eū nō cōcludit necessario: qr et ante publicationem militat hec rō cū post scrutiniū debeat sequi publicatio. Itē collatio et electio: vt in. d. c. qr pter do. Ant. nititur sustinere decisionē tex. p rōnem litere dicēs q̄ quēadmodū alie obligationes oriuntur ex consensu: vt in. l. cōsensu. ff. de act. et obl. ita et in electione obligatio orit̄ ex cōsensu eligentiū: vn̄ hec electio est valida et pfecta de iure naturali: licet p formā accidētaliter inducta fuerit instrutum vt debeat subsequi collatio et cōmunis electio: cū ergo inspecto iure naturali electio videat̄ iam perfecta ex votis in scriptis redactis et publicatis: non debet esse locus variationi quasi principiū finis necessitatiuū sit expletū. ideo litera dicit q̄ fiēda sit collatio et c. quasi iste finis necessario trahatur ad principiū. Et si dicatur quare reqritur publicatio cū iam consensus sint prestiti in scrutinio. Rn̄det q̄ ante publicationem nō censetur cōsensus capitularis. nā prius sigillatim qlibet per se cōsensit. Hec ratio do. Anto. vr̄ prima frōte vera. sed certe si diligēter consideretur de iure nō cōcludit: vn̄ inspecto mero iure naturali et singularibus consensibus pstitis in scrutinio inducit̄ electio: qr publicatio scrutinij et collatio cōmunis et electio subsequens sunt de iure positiuo inducte p. c. qr propter vnde nō est seruāda illa forma ex quo ex consensibus singularibus iducitur electio vt ibi dixi. et no. glo. in. c. sicut cū. eo. ti. lib. vj. ergo ex rōne sua nō liceret variare etiā ante publicationē scrutinij. Preterea dico qd nulla obligatio est orta noiato vel electo etiam post publicationē scrutinij anteq̄ electus cōsentiat electioni qr absenti nihil acquiritur vt in. d. l. absenti. et qd ibi no. Bar. †[3] et pbatur in. d. c. si tibi. absenti. de prebē. li. vj. vbi dr q̄ si beneficiū cōfertur absenti[b] nihil acquiritur absenti anteq̄ cōsentiat[c] licet cōferens nō possit variare: vt ibi dixi: et hoc ideo quia per collationeʒ est functus officio suo. et ista est vera ratio quare cōferēs non potest variare ex quo ius nō est quesitū prouiso. et hāc rationē ponit Bar. i. d. l. absenti. et dixi. in. c. j. de postu. pla. et p hoc dicit not. Barto. q̄ si ciuitas habens electionē potestatis iure pprio eligit aliquē absentē qd nihilominus etiā post electionē factā potest variare et alium eligere ex quo nōdum est psentata electio: et fuit hec questio olim disputata Bononie vt etiā hic refert Jo. an. secus dicit ibi Bar. quando aliqui ciues haberēt facultatem eligendi potestatē a cōitate: tūc enim postq̄ elegerunt etiā absentem nō possunt variare: quia licet absenti nō sit ius quesitū: tn̄ electores sunt functi per electionē officio suo. ar. in. c. in literis. de offi. dele. et optime probat̄ in. d. c. si tibi absenti. qd sic debet intelligi. Et ex istis ergo infero ad verā rationē decidendi huius tex. dico enim q̄ ideo publicato scrutinio nequeūt variare electores: quia sunt functi eorū officio: naʒ electio cōis que debet subsequi non est singulorū sed capituli: et requirit̄ solū pro forma vt appareat cōis electio: vt in. d. c. in genesi. publicatio añt requirit̄ de vnanimi consensu eligentiū. Per hoc dico q̄ iste tex. nō habet locū in his qui habent eligere iure pprio: vt sunt cōitates eligentes sibi ptātem: vt. s. dixi. et idē pōt attētari in quolibet collegio seculari: vt sunt ista collegia alicuius pfessionis. non enim ipsi eligunt ex officio eis commisso a iure. sed canonici eligunt ex officio eis delato a iure: vt in. c. q̄ q̄. j. eo. lib. vj.

4 Et † per hoc potest decidi questio quā hic format Jo. an. nunquid eligentes aliquem in canonicum possunt variare publicato scrutinio: et videt̄ concludere q̄ sic: quia iste tex. procedit vbi est seruanda forma. c. qr propter. vt colligitur ex litera dum facit mētionē de collatione et electione subsequenti: sed iudicio meo cōtrarium posset attentari per supradicta. nam per hunc actum scrutinij et publicationis functi sunt electores officio eorum cum necessario non debeat subsequi electio cōmunis.

trarietate.

¶ Et adḋ q̄ electio decani facta p captl'm cū cōsensu epi ad quē ptinet ɔfirmatio tribuit ius ad rem. et nō i re: vt volūt do. de ro. in deci. cccxciij. q̄ inci. cū ad captl'm. in no.

¶ Et adde q̄ electio ita demū acq̄rit ius electo si sit canonica. sed non exercitiū administratiōis nisi sequat̄ cōfirmatio: vt i cle. j. in. §. nos itaq;. et ibi p do. Cardi. in. xx. not. de iureiu.

¶ Et adḋ q̄ electio non q̄rit aliqd ius electo nisi post lr̄arū psentationē. de quo p gl. in. c. cū bertoldus. de re iudic. et p Jo. an. in. c. ij. de postu. pla. et hr̄ p Bart. i. l. sancim⁹ C. de cōsu. lib. xij. vbi dicit q̄ añ talem psentationē potest reuocare. l. absenti. et ibi p Bart. ff. de do. et habet̄ per Bald. in. l. ij. i. §. fi. C. cōia de le. et vide p do. Abb. in. c. nobis. de iurepat. et in. c. accedēs. de pbē. et vide Barto. in. l. sed reprobari. in pn̄. ff. de excu. tut. et tene mēti dictū Inn. in. c. ex parte de arbi. vbi notat. dicit q̄ electio nō tribuit electo dn̄ium in plātura nisi cōfirmet̄: sed tn̄ ius ad petendum ɔfirmationē et ad prosequēdū suam electionē.

5 Sed dubitatur de patronis ecclesiarum † nūquid possint variare publicato scrutinio si processerūt per viā scrutinij: ꝛ cōcludit Jo.an. hic qd̄ sic: quia patronorū non est proprie eligere sed presentare: ergo ante presentationē possunt variare tam clerici patroni ꝙ laici: ꝛ tene hoc dictū semp menti: sed post presentationē laici possunt variare clerici non: vt in.c.cum autem.j.de iurepatro. ꝛ placet mihi hec cōclusio: q2 non possunt dici functi officio eorū ante presentationē cum eorum officiū cōsistat in presentādo: vt in.c.fi.de iure pa. ꝛ per hoc habes apertū intellectū huius.c. ¶ In gl.fin.ibi: idē credo in postulatione: vult ista glo. ꝙ sicut electores nequeunt variare publicato scrutinio ita nec postulātes. ꝛ hanc opi. sequitur glo.in.c.pen. ꝛ vlt.s.de postu.prelat. ꝛ facit pro hoc.c.in causis.s.eo.ti. vbi patet ꝙ canonici cōpromittentes tenētur recipere postulatuz a cōpromissarijs nec possunt ab illa postulatione recedere licet nondū sit superiori presentata: ergo eodē modo nequeūt recedere a postulatione propria. nā id qd̄ fit per conpromissarios cēsetur factum a cōpromittentib9. argu.in.l.vnū ex familia.ff.de leg.ij. Contrariam opi. tenet glo.in.c.de cyracusane.xxviij.di. firmās qd̄ donec postulatio sit p̄sentata supiori possunt postulātes variare p.c.bone.in ver.nec obstabat.s.ti.proxi. ꝛ hanc opi. secutus est ibi Goff. ꝛ Inn. 6 in.c.fi.eo.ti. † Et post multa sequitur Jo.an. mouetur principaliter: quia arg. a contrario sensu non semper pcedit in iure: iuxta no.per glo.j.q.j.si qui a simoniacis. ꝛ in.c.ij.de fo.compe. tū scḋm eum hic a arg. a cōtrario sensu[a] semp est in iure validū ꝛ fortenisi repertatur in iure expressum ɔ̄riumquo casu procedunt cōtraria in iuribus prealleg. ad hoc c.cū apostolica.de his que fi.a prela. Uel scḋm euz vbicūqȝ verbū canonis vel legis ponitur causatiue semper valeat arg. a contrario sensu: intellige nisi contrariū in iure sit expressum: secus vbi ponitur narratiue vel modaliter: quia tunc non capit a cōtrario sensu: vnde in.d.c.bone.in v̄s.nec obstabat: probatur a ɔ̄trario sensu: ꝙ anteꝙ̄ sit postulatio presentata possunt postulantes recedere: nec reperitur in iure scḋm eū contrariū expressum ideo debemus stare illi tex. cū loquatur causatiue: non autē narratiue seu modaliter. Nec obst. iste tex. q2 nō loquit in postulatione vt ptz in tex. ꝛ ex titulo sub quo istud.c.est collocatū: nec debemus arguere ab identitate rationis quia nō est eadē ratio inter postulationē ꝛ electionē. nā p electionē initiat matrimoniū spirituale ꝛ ius acquiritur electo: vt no.in.c.quanto.lxiij.dist. sed per postulationē nullum ius acquiritur postulato: vt in.c.pe.s.tit.pri. Itē in postulatione nō est proprie cōsensus quia nō consentiunt in postulatū: sed deliberant postulare illū a superiore: ergo nō cadit in eo dissensus quia ibi nō est consensus vbi nō est dissensus. arg. in.c.ad dissoluendū.de despon.impu. Non obst.c. in causis.prealle. q2 vt ibi not.in glos.fi. illud contingit ratione cōpromissionis facte illis compromissarijs: quia promiserant recipere eligendū ab eis: ꝛ cū hac opin. transeunt cōiter hic. moder. hic ꝛ in.d.ver.nec obstabat. Et hec cōclusio videt mihi verissima per supradicta: ꝛ no. theoricam Joā. an.s.incidenter tactam an.s. ꝛ qn̄ valeat arg. a cōtrario sensu. Jo.cal. excipit hic alium casuz dicēs ꝙ vbi surgit absonus intellectus nō valet arg. a cōtrario sensu. pro hoc ꝙ legi. ꝛ not.in.c.quāto.j.de vsur. ꝛ.l.cum patrem.C.de condit.inser. ꝛ adde glos. quam ipsemet dicit singularē in cle.vna.de vsur.in ver.sane. Sz ad materiā huius arg. vide latius per Bal.in.l.conuenticula.C.de epis. ꝛ cle. ꝛ per Bar.in.l.omnes populi.ff.de insti. ꝛ iur. dico plenissime in.c.cū apostolica.p̄alleg. vbi melius in materia cadit: ideo dic vt ibi. ¶ In fi.gl.no. sentit enim bonam limitationē ad.c.quia propter. ꝛ c.cum post petitā.s.eo. vbi habetur ꝙ post publicatum scrutiniū debet sequi incontinēti collatio ꝛ postmodū electio: alias electio protracta non valet vt ibi habetur: illud eñ procedit vbicūqȝ protrahitur electio ex negligentia eligentium: vel ex ignauia quadā secus si eligentes defferant in fraudem electi: tunc eniz mora nō habet electionē vitiare. argu. hic nā non potest adiri superior vt cōpellat istos publicato scrutinio ad eligendū quin interponat mora: ꝛ hanc opi. seu limitationē ponit hic etiā Inn. sequunt etiā doct. in d.c.cum post petitā. Uel potest dici scḋm Inno. qd̄ ista cōpulsio debet fieri incōtinenti. Uel tertio scḋm Car. Aut cōpulsio sit incōtinēti: ꝛ poterit subsequi electio ex eodē scrutinio vel ex interuallo: ꝛ tūc fiet nouū scrutinium cū hic non dicat contrarium: ꝛ iura debent iuribus ɔcordari. Mihi non placet hec distinctio: q2 raro cōtingere potest vt electorib9 resistentibus fiat intercapedo.i. interuallū in adeundo superiorē q habebat citare electores ꝛ eoꝝ excusationē audire. ꝛ tū tex. hic indistincte dicit ꝙ est fienda collatio ꝛ electio celebranda ad qd̄ superiores cōpellantur: ꝛ sic vult qd̄ ex eodē scrutinio. Preterea ad qd fiet nouū scrutinium si nequeunt electores variare. Euitādus est enim circūitus vt in cle.auditor.de rescrip. ꝛ fugiendus est intellectus qui nullam vtilitatez 7 affert. arg.in.l.j.in fi.ff.ad mu. ¶ † Extra glo. quero pone qd̄ publicato scrutinio vota eligentiū reperiunt equalia: nunquid poterūt illi electores variare. Docto. hic qd̄ sic. nam non potest ex illo scrutinio ꝙ̄tumcunqȝ publicato sequi electio cum non ɔsenserit in aliquē maior pars. arg.in.c.quia propter. ꝛ in.c.ecclesia.ij.s.eo. ꝛ ibi glos.fi. ergo cessat ratio huius.c. Preterea nulla infamia irrogat nominato ex variatione: cū nemo habuerit maiorē partem capituli. Et ex hoc infertur scḋm doc. qd̄ publicato scrutinio pōt minor pars accedere ad maiorē partem: q2 b ex votis minoris partis nō potest sequi electio[b] ꝛ nullū ius est acquisitū 8 nominato. pro hoc facit not. gloss.in.c.cū in iure.s.eo. qd̄ not. ¶ † Ulterius quero pone qd̄ publicato scrutinio appareat nominatū esse ineligibilē nunqd possint electores variare scrutiniū de nouo faciēdo ꝛ aliū eligendo. Doct. qd̄ sic: quia cū electio de ineligibili facta nō teneat: vt in.c.cū in cunctis.s.eo. non debēt electores vexare se ꝛ ecclesiā supfluis expensis ꝛ interponere morā inutilez. pro hoc op. facit.c.perpetuo.j.eo.lib.vj. Idem dicunt qualitercūqȝ appareat electionē futurā esse nullā. secus si veniret cassanda: puta si scrutiniū fuit publicatū aliquo cōtempto: nam tunc debet sequi electio nec est locus variationi: q2 forte superior 9 dispensabit vel contēptus acquiescet electioni. ¶ † Sed dubiū est pone ꝙ publicato scrutinio legitime facto supuenit defectus in forma: puta q2 fuit omissa collatio vel cōis electio nunquid poterūt electores variare. Innocē. hic refert ɔ̄rias et diuersas opi. nā quidam dixerunt qd̄ poterunt variare: q2 scrutinij publicatio ꝛ electio faciunt vnū actū: ergo forma nō seruata in vno debet in totū cōcassari: ꝛ per ɔ̄ns cū scrutiniū vitiet dicūt posse variare. Alij tenēt ɔ̄riū dicētes ꝙ ex quo scrutinium semel validū fuit publicatū: licet ex defectu superueniēti debeat cassari. tū electores tenent de nouo eligere nominatū: nō obstante si dicatur ꝙ electores veniāt priuandi ex transgressione forme: vt in.c.propter.s.eo. q2 anteꝙ̄ puenit poterunt eligere vt ibi not. Et dicti Cōpo. ꝙ papa.s. Inno. in publico consistorio hanc opinionē defendebat: ꝛ tenuit Arch. in quadā sua dispu. ꝛ seqt Jo.de lig. hic ꝛ cōiter alij sequētes. Mouent q2 ex illis votis publicatis fuit orta obligatio saltē naturalis nominato: q̄ nō dz tolli ex trāsgressione forme accidētaliter inducte. Aduerte: hec opi. esset v̄a si fundamētū esset verū: sz ego nego ꝙ ex illis votis aliquod ius sit quesitum noīato. vt.s. dixi. nec dicunt isti functi officio eoꝝ ex quo actus annullat a iure ex trāsgressione forme. vt i.l.diē.ff.de arbi. dixi in.c.nosti.s.eo. ¶ Ultimo hic querit qs erit iste su c perior qui habebit cōpellere[c] electores. Joā.an. cōcludit ꝙ ille ad quē spectat confirmatio lz alias nō sit ordinari9 istorū eligentiū: q2 ex quo concedit cōfirmatio videnf concessa oīa preambula per que peruenit ad ipsam cōfirmationē. argu.in.c.preterea.de offi.dele. ꝛ in.l.ad rē mobilē. ꝛ.l.ad legatū.ff.de procura. Et notabis diligenter hoc: q2 facit ad multa: vt is ad quē spectat ɔfirmatio possit oīa preābula exercere etiā iurisdictionē exercēdo in alios nō subiectos. vide tū qd̄ dixi i.c.solicite.j.de resti.spoli. nā potest de hoc dicto dubitari: ꝛ facit optime in ɔ̄rium qd̄ not. gloss.in cle.j.de iurepa. tene menti dictū Jo.an. propter ei9 autoritatē: qui etiā voluit qd̄ in casu publicato scrutinio fieret deuolutio ad superiorē propter resistentiā seu negligentiā eligentium: qd̄ superior tenetur prouidere seu eligere nominatū istum in scrutinio sicut tenebant primi electores. arg.in cle.vnica.de sup.negli.prela. Sed ego dubito an hoc sit verum quia electores habent trimestre ad eligenduz. vt in.c.ne pro defectu.s.eo. ergo his negligētibus eligere deuoluit potestas integra ad superiorē. nec potest dicere electus esse ius sibi quesitum per supradicta. vt dicit tex.in.l.pen.C.ad sill. nihil actū esse credit qn̄ aliqd de substantialibus supererit ad agendū. vnde ex quo electio nō erat facta integra potestas fuit deuoluta ad superiorē. Abbas.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Cōtrario sensu. vide.d.Jas.in l.j.col.viij.versic. quarto fallit.ff.d offi.eius cui mā. est iurisd. ꝛ etiam in seq.fallen.

Sebast. Sapia.
b ¶ Sequi electio. vid Host.i sum. istius ti.§.vtrum mutari possint ꝛ Car.in.c.q2 propter.in prin..q.xliij.s.eo.

Zacharias.
c ¶ Cōpellere. adde de hoc Arch. do. ꝛ Car. Alex. in.c.fin.lxxv.dist. Do. ꝛ doc.in.c.sicut.s.eo.ti. bal.in c.ex lfis.s.de cōsti. ꝛ in.l.j.co.vlt. C.qn̄ nō pe.part. Idē in.l.manifestissimi.in princ. C.de fur. ꝛ ibi per eum quid si intra terminuz eis per eum prefixum eligerēt quod post lapsuz trimestre possit superior eligere: et quem teneatur eligere. vide Car.māda. in suo tracta. de elect.j.pte.c.xxxj. in glo.in ver.faciendа.

1 Electio simoniaca est nulla. ꝛ nō potest electus per simoniā etiam ignoranter amplius eligi pro illa vice.2.3.

4 Episcopus an possit dispensare super simonia.5.6.

Episcopus nō potest dispēsare nisi super his casibus qui a iure exprimuntur.

1 SI alicuius. ¶ † Cassata electiōe ppter simoniam etiā sine culpa electi nō dispensat episcopus ea vice cū cassato: secus si electus libere resignauit. hoc dicit secundum intellectum glos.ij.in fin. sed inherēdo

a Sebasti. Sapia. ¶ Illā prelaturā. vide Bal. in l. si quē. C. de epis. & cle. vbi no. ꝙ electio facta de ep̄o per simoniā nō valet. Nunqd aūt per ꝓces inducat simonia adeo ꝙ tūc electio nō valeat. vide tex. in c. moyses. viij. q. j. cum alle. per Firma. in trac. de epi. li. ij. in. j. parte. q. xiij.

b Zacharias. ¶ A iure expssis. Adde qd non pōt adhuc in casibus sibi a iure ꝑmissis dispensare ep̄s nisi cā cognita: vbi posui plene i apostil. ad istū in c. innotuit. in ṽ. cause cognitionem. nn. viij. s. eod. & Ro. decis. cxxix. incip. voluerunt dn̄i in no. & aliquid per Archi. in c. lz. canō. eod. tit. li. vj. & Jo. de lig. in c. at si clerici. j. de iud. Anto. Francisc.

¶ An valeat dispēsatio ep̄i ēt in casib⁹ a iure ꝑmissis sine cause cognitione dicas ꝙ nō. & vltra hic alle. vide Inn. in c. veniēs. de fil. presbyt. & habet per Bart. & doct. in l. barbarius. in x. col. ff. de offi. ꝓto.

¶ Et adde ꝙ dispēsatio ꝑmissa ep̄o i casib⁹ in iure expssis ab ip̄o solo fieri pōt sine capitulo: vt p gl. in c. cum ex eo. de elec. lib. vj. & qb⁹ casib⁹ ep̄s valeat dispēsare: vide p glos. in c. miror. l. dist. & per Spec. plene in ti. de dispēsa. in §. nūc de ep̄orū. & per do. Car. in cle. j. i. §. j. de reli. domi. Zacharias.

c ¶ A ptāte eorū. adde breuiter qd tp̄s currit īpedito si potuit obuiare īpedimēto vel aliud tollere: alias secus. l. qui bus diebus. & ibi doc. de cōdi. & demon. & Bal. in l. si. C. de adul. Anto. Francisc.

¶ Circa hoc de impedimēto. Dicas qd impeditus ex iusta causa est tutus exceptione aduersus petitionem pena. l. si cuz dies. §. si qs ex litigatorib⁹. et ibi p Bar. ff. de arbi. l. ij. §. j. & ibi etiam p Bar. & Aler. ff. si qs cau. nec taliter īpedit⁹ patitur condēnationem expensarum si iudex sciuit impedimentum. vt per Pau. de cast. in d. l. ij. si quis cau. & vide Inno. in c. pe. de dilat. quē etiam refert & sequit Barto. in d. l. ij. vbi dixit qd cautela est qd si quis notificet iudici impedimentum vt processus postea factus sit nullus.

¶ Et adde ꝙ impeditus etiā facto iudicis semp debet ꝓtestari iudici de impedimento: al's nō excusat vt per gl. in c. cupiētes. §. qd si per viginti. de elec. lib. vj. & per Bar. in l. j. §. dies. ff. qñ. ap. sit. & de impedimento in materia appellationis & ei⁹ ꝓsecutione plene hr̄ per doct. & nouissime per Phi li. fran. in c. ex ratione. i. vij col. de appel. & p Ro. et Aler. in l. de pupillo. in. §. si quis ipsi pretori. ff. de no. ope. nuntia.

¶ Et adde ꝙ impedimentū debet esse tale ꝙ nō potuerit per impeditū remoueri vt etiā hic dicit. & d hoc debet in scriptis protestari: & id dicebat bart. in l. preses. C. de ap. & in l. ij. §. qd dixim⁹. ꝑall. & ibi p Aler. & Paul. de cast. ꝙ ipedit⁹ vi fluminis excusatur si probet se iuisse ad flumen causa trāseūdi et nō potuisset trāsire cā inūdatiōis & ideo opz qd impeditus nedū alleget impedimentum: sed etiā probet ꝙ tētauit remouere ipedimētū: nec potuit remouere & insuper dz ꝓbare ꝙ ꝑfecisset id qd intendebat facere nisi fuisset impedit⁹ tex. ē no. ſm bart. in l. q cōmeatus. ff. de re mi. & vide Bar. i. d. §. qd dixim⁹. & in d. l. preses. & Bal. in l. in pecuniarijs. ff. de fer. & vide Aler. i cōsil. xlix. in ij. pte cōsiliorū. & gn̄aliter qd debeat ꝓbare dicēs se fuisse impeditū. vide p Specu. in ti. de act. & pet. in §. iiij. in ver. sz oportet. & in ver. sequen. Sebasti. Sapia.

d ¶ Quero qd. vide ad hec. gl. fin. in cle. j. in versi. inhibentes. de iure patro. de quo per Roma. in consi. cciij. quo ad primū. Abb. consil. lxxxj. quo ad primum. col. vj. cum multis traditis p Fely. in d. c. ex parte. colum. iij. ver. secunda limitatio. vide que addidi in c. cum in veteri. s. eo.

inherēdo ṽbis litere summa sic. Cassata electione prelati ꝓpter simoniā sine vitio electi cōmissaz nō dispensat ep̄s ea vice cū cassato super illa ꝓlatione. secus in simplici beneficio sup quo dispēsat si libere resignauit. h. d. & hz duo dicta. scd̄m ibi q̄uis. ¶ Casus lr̄alis. Aliqs est electus in ꝓlatū alicuius ecclesie per simoniam eo tamen ignorante nec ratum hn̄te: talis electio ꝓpterea reprobata est: querit vtrum ep̄s possit dispensare cū illo si iterū ad eandē prelaturā eligit. & rn̄det ꝙ episcopus cum illo illa vice dispensare nō pōt sz cū illo qui ignorāter simplex bn̄ficium est adept⁹ p simoniam post liberā resignationē pōt ep̄s dispensare Bern̄. ¶ † No. j. ꝙ electio simoniace facta etiam ignorāte electo est nulla: quia vitiose facta extitit. ad hoc. c. nobis. j. de simo. Et idez dic in collatione. j. q. j. quicunq;. ¶ † No ij. ꝙ ꝓmotus seu elect⁹ simoniace licet ignorāter nō potest ea vice obtinere illā prelaturam etiam si legitime sibi de nouo conferatur nam propter vitium ꝓcedens inhabilitatur ad illam prelaturā in tota illa vacatione vnde exponūt doc. tex. ibi illa vice. j. in ea vacatiōe qd placet. oportet enim ꝙ vitium simonie purget per intermediā personā. nam si posset in ea vacatione ad illā ꝓlaturam eligi vel promoueri videretur promotio vitiosa ex proximitate vitij: qr ea que incōtinēti fiunt videt inesse: vt in ca. offic ij. s. eo. & in l. lecta. ff. si cer. petat. ¶ † Et not. qd etiam ep̄s non potest in hoc casu dispensare licet. Host. hic dicat ꝙ euidenti vtilitate ecclesie poterit ep̄s dispensare. arg. in c. presentiū. j. q. v. Et q̃q̃ doct. cōiter transeant cū isto dicto: tñ videtur hoc dictū cōtra tex. cū indistincte tollat ep̄o facultatē dispēsandi: nec ob. c. presentiū. quia loquit in alio casu. vt dicit hic in glos. ij. & vide alias rōnes vehementiores quas facio in c. de simoniace. j. de simo. vbi plene examinaui materiam huius. c. naz simonia quādoq; cōmittitur in ordine: qñq; in prelatura: qñq; in simplici beneficio: & qñq; ignorante ordinato vel electo: quādoq; eo sciente vel pecuniam dante: & hec tria membra prosequit Cal. in c. post translationē. j. de renun. & ego plenius dixi in d. c. de simoniace. vbi etiam examino intellectū huius capituli: vnde dic vt ibi dixi. ¶ In gloss. ij. ibi: vel dic ꝙ diuersi sunt casus. hec tertia so. mihi placet quia ita punctualiter loquit tex. in d. c. presentiū. & q̃q̃ Host. hic aliter dixerit: vt. s. dixi mihi indistincte placet hec tertia solutio gloss. † Et in fine glos. pondera gloss. vult enim ꝙ etiā in prelatura potest ep̄s ea vice dispensare si electus libere resignauit prelaturā. Hostiē. dicit ꝙ hoc ꝓcedit suadente vtilitate ecclesie. arg. d. c. presentiū. alias autem requirit in prelatura intermedia persona: sed in simplici beneficio potest fieri dispēsatio post liberam resignationē vt hic in ver. q̃uis. Sed Boatinus dixit ꝙ tria reqrunt ad hoc vt possit dispēsare: primo ꝙ simonia fuerit cōmissa ignorāte electo nec ratū habente. secundo ꝙ beneficiū sit simplex. tertio ꝙ precessisset libera resignatio. et hec opin. mihi videt verior: quia iste text. in ver. q̃uis. venit aduersatiue ad precedentia: qr supra fuerat dictū de prelatura hic autē loquit de simplici beneficio & cōcedit dispēsationē concurrente libera resignatione: vnde non dz hoc extendi ad prelaturā qr materia dispēsatiōis est stricti iuris: & nunq̃ ep̄s dispensat nisi in casibus a iure expressis: vt in predicto. c. dilectus. & qd ibi no. de tēpo. ordi. sed iste casus quē ponit gloss. nullibi est expssus. † nec ob. c. quicūq;. j. q. v. vbi ep̄s dispēsat cū simoniaco in beneficio etiā scienter: qr non loquit ille text. de illo beneficio in quo fuit commissa simonia: sed de beneficio in ecclesia quam voluit habere per simoniam: vnde magna est differentia inter vnum casum & reliquum: & tene menti hoc dictuz: quia cōmuniter docto. & male transeunt cum dicto Host. non ponderando illum tex. & vide de materia qd latius dixi in d. c. de simoniace. Abbas.

1 Tempus currit impeditis si possunt impedimentum tollere.

2 Posse dicitur ille qui potest facere vt possit.

I s quibus. † Breue est & p alia verba sic pōt summari. Electoribus ipeditis currit tp̄s si possunt ipedimentū tollere. h. d. ¶ Casus literalis. Dum vacat ecclesia papa vel eius legatus interdicit canonicis vt absq; licētia eligere nō ꝓsumant: querebat vtrū tp̄s statutū a canone. s. triuz vel sex mensiū currat illis. Rn̄det ꝙ bn̄ currit: ex q̊ in mora sunt postulādi licentiā eligendi. Ber. ¶ No. ar. a cōtrario ꝙ electoribus simplr̄ impeditis nō currit tp̄s ad eligendū: & facit tex. ibi ex quo in mora fuerint: & idē dic in collatore: vt in c. qr diuersitatē. de cōces. prebē. Quid aūt in patronis est pulchra questio: sed vide qd dixi in c. qm̄. & in c. cum ꝓpter. de iurepat. ¶ Oppo. cōtra tex. nā isti nō poterāt eligere sine licētia. ergo erāt impediti eligere: & per ꝯñs nō dz eis currere tp̄s: vt in d. c. quia diuersitatē. & in l. j. §. fi. C. de an. excep. † Glo. ij. ꝓsequit hoc Innō. & in effectu soluit & bene ꝙ isti nō erant simpliciter impediti: imo remotio impedimēti depēdebat a potestate eorū qr poterāt petere licētiā a superiore: vnde ꝯtra eos succedit regula iuris q pōt facere vt possit iā dicit posse. vt in l. q potest. ff. de reg. iu. secus dic si isti simpliciter fuerit impediti. puta qr papa inhibuisset etiā ne eligerent. ¶ Sed q̄ro qr tex. iste loquit de termino iuris: quero: quid in termino hominis. pone exēplū: papa mādauit canonicis vt eligerent prelatū intra mēsem cū ꝯsilio cuiusdā epi: alias ipse ep̄s ꝓuideret: & demū ep̄s cuius ꝯsiliū debebat reqri occultauit se vel latēs impedimentū prebuit: ita ꝙ isti nō potuerūt habere cōsiliū intra mensem: nunqd tp̄s eis curret. Host. dicit ꝙ sic: quia istud tp̄s fuit statutū ab homine: ergo semp curret a die presentationis literarū vt in c. super eo. de appel. Aduerte qr hoc dictū Hosti. est verū si iste terminus esset hominis: quia omne tp̄s regulariter est continuū: vt dicit glos. no. ff. de di. & tēp. prescri. sup rub. & facit qd no. Jo. an. in d. c. sup eo. sz iste terminus. de quo. s. dixi succedit loco termini iuris. ad hoc qd not. Inno. in c. ex insinuatiōe. de ap. ergo dz cēseri eodē iure cū termino iuris: vt ibi not. Inno. & ꝑ ꝯñs nō currere impeditis sicut nec termin⁹ iuris. & hanc opi. tenuit hic do. Car. qui mihi satis plz. Sed aduerte qr puto ꝙ ex q̊ isti nō poterant hr̄e ꝯsiliū poterāt sine illo eligere. arg. in c. cū olim. de arb. & c. cū in veteri. s. eo. & qd ibi dixi. facit ꝙ no. Barto. in l. j. §. si plures. ff. de exer. & tex. no. in c. vnico. in fi. ne sede vac. lib. vj. vbi vr̄ expresse ꝓbari. vide tamen oīno qd dixi in ca. ex parte. s. de cōstit. Et hec sufficiant.

¶ Finis Prime partis Cōmētariorum seu Lecture Panormitani in primum Decretalium.

Ex fidissima castigatione Alexandri Losei Auiliani Jurisc. claris.

¶ Index quaternionum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z.
Omnes sunt quaterni.

PANORMITANI
Secunda super Primo Decret.

NICOLAI DE TVDESCHIS SICVLI, ABBATIS MONAcensis, Archiepiscopi Panormitani, Ecclesiæ Romanæ Cardinalis, Decretorumq́ Doctoris clarissimi, Commentariorum Secunda in primum Decretalium: unà cum Summarijs & annotationibus complurium doctissimorum Iureconsultorum: ea nunc denuo fide excusa ut mendæ, si quæ prius irrepserant, iam ferè nullæ sint.

LVGDVNI,
1546.

Rubrice huius voluminis.

¶ Finis Rubricarum huius voluminis.

Secunda pars commentariorum seu Lecture dñi Nicolai de Tudeschis: Abbatis monaceñ. archiepi Panormitani sac. sancte Romane ecclie Cardinalis: in Primum librū Decretaliū: cū scriptis Anto. de but. a titu. de transla. epi. vsqꝫ ad titu. de offi. dele. Et cū Apostillis ac Sūmariꝫ hactenus apponi solitis. Nunc postremo adiectis Apostillis Seba. Sapie Genuēsis: Iuris vtriusqꝫ ꝯsultissimi: iuri studētibꝰ multum profuturis. Demum recognita sunt omnia.

¶ De translatione episcopi. Rubrica.

¶ Uisum est in p̄cedētibꝰ de quibusdā modis ꝓuidēdi eccl'ijs: verū qꝛ interdū etiam ꝓuidet̄ p viā trāslatiōis: iō post titulos precedentes ponit istū. Uel pōt aliter ꝯtinuari. Quia superius dictū fuit de postulatiōe añ titulū de electiōe: verū qꝛ alligati alijs eccl'ijs postulādi sūt. s. de postul. p̄la. c. bone. ⁊ c. fi. ⁊ opꝫ tales trāsferri ad eccl'ias ad q̄s postulātur. ⁊ ideo post titulos p̄cedentes ponit istū. Et de hac materia habetur in decre. vij. q. j. p totū. ⁊ xxj. q. ij. per totū. Et no. qd dicit rub. epi vel electi. qꝛ ep̄s ꝓprie dicitur qui est cōsecratus. Unde ante cōsecrationem nō appellatur ep̄s: sed electus talis ecclesie.

1 ☞ Papa recipit ptātem immediate a deo: ⁊ materia canonum processit ex autoritatibus veteris ⁊ noui testamenti.

2 Exp̄ssio proprij nois in materia ꝯcernēte dignitatem facit dispositionem realē: ⁊ priuilegia concessa prelato acquiruntur dignitati.

3 Maiores cause sunt referende ad papam ⁊ que sunt maiores cause.

4 Electus in ep̄m licet ꝯfirmatus non dicitur ep̄s ante consecrationē: ⁊ idem in archiepiscopo.

5 Electus in archiepiscopum per cōfirmationem recipit ptātem episcopalia ministrandi.

6 Potestas pape a quo ⁊ potestas imperatoris.

7 Q̄n populus statuit contra legem imperialē.

8 Episcopus a ꝓpria sede expulsus nō pōt cedere suo ep̄atui ⁊ trāsire ad aliū sine autoritate pape.

9 An electus ⁊ ꝯfirmatus in archiep̄m ⁊ nōdum consecratus possit confirmare episcopos: beneficia conferre iurisditionalia exercere ⁊ de criminalibus cognoscere. 2.

10 An pōt ea que sunt ordinis ꝯmittere alteri habenti ptātem exercendi ea que sunt ordinis.

11 Archiepiscopo cedenti archiepiscopatui de licētia pape potest prouidere de episcopatu.

12 Electos in archiepiscopos papa ꝯfirmat durante suspensione patriarche.

13 Is cuius culpa facte sunt expense potest conueniri pro recuperatione earum.

a Cum ex illo. Patriarcha[a] q cōfirmatū i archiep̄m transfert ad sedem ep̄opalē: ab ep̄orūꝫ confirmatione suspēditur. h. d. Et diuidit̄ in q̄tuor ptes. In p̄ma ponit trāslationem episcoporum soli pape competere. In secunda narrat factum reprehensibile patriarche. In tertia rn̄det tacite questioni. In quarta penam imponit. secunda ibi, miramur. tertia ibi, licet. quarta ibi, ne igitur. ¶ Casus literalis. Antiochenus Patriarcha quēdam electū in Apameñ. archiep̄m cōfirmatum autoritate propria sine licētia. d. pape transtulit in tripolitanā ecclesiam. ꝑuenit hoc ad notitiā dñi pape: vnde scribit ipsi patriarche dicens ꝙ ex illo generali p̄uilegio qd dñs ꝯcessit beato Petro dum dixit. Tu es petrꝰ ⁊ sup hanc petrā ⁊c. ⁊ ꝑ eū ecclesie romane indultū postmodū instituta emanarūt cōtinentia maioris ecclesie causas ad sedē apostolicam conferendas. vnde translationes episcoporum ⁊ sediū mutatiōes ad sedem aposto. ꝑtinere noscunt̄: nec aliquid super his immutari dꝫ preter licentiam apostolice sedis. ⁊ iō multū miratur papa quare patriarcha dictū electum de maiori ecclesia trāstulit ad minorē ip̄m dearchiep̄are p̄sumēs: Quis enim nondū fuisset in archiep̄m cōsecratus: confirmatus tñ erat ⁊ archiepiscopalia ministrauerat quantum sibi licuerat sicut ipse asseruit domino pape se confirmasse alieñ. episcopum electum. ne ergo audacia perpetrandi sil'ia ceteris tribuatur suspendit ipsum a confirmatione episcoporum. Berñ. ¶ In tex. ibi, priuilegio supple. de quo habetur Mat. xvj. dum dicitur. Tu es petrus ⁊ sup hanc petram edificabo ecclesiam meam. Et quodcunqꝫ ligaueris super terram ligatum erit ⁊ in celis. Uel potest etiam dici qd loquitur de illo quod habetur Ioan. vlt. c. Petre pasce oues meas. Facit quod habet̄. s. de elec. signifi. ⁊ quod cōsueuit dici in. c. translato. s. de ꝯsti. ¶ Itē ibi, apamēñ. hec ecclesia apameñ. archiepiscopalis est: ſꝫ tripolitana episcopalis est. vt ptꝫ. j. ex litera. Item ibi, q̄tum ei licuit. quare hoc dicat pꝫ ex his que habent̄ in gl. peñ.

1 ¶ † No. j. ꝙ papa videt̄ recipere ptātē immediate a deo: facit qd habet̄. j. de iu. c. nouit. Et no. ēt qd ex tali ptāte ꝓcessit ptās condendi canones. Materia aūt canonum ꝓcessit ex autoritatibus veteris ⁊ noui testamēti. j. de accusa. quare. el. ij. ⁊ c. oporteat.

2 ¶ † No. qd in materia concernēte dignitatē exp̄ssio ꝓprij nois nō restrīgit dispositionē ad ꝑsonā: sed censet̄ realis esse dispositio. Et

a ¶ Patriarcha. Pro intelligētia huius tex. ⁊ in. c. j. j. de dila. ⁊ aliorū est sciēdū ꝙ patriarcha greca lingua interp̄tat̄ summꝰ patrū: qꝛ primū id est post ap̄licū locū tꝫ vt dicit tex. in. c. cleros. xxj. di. ⁊ p̄riarchatus est dignitas f̄m gl. in. c. omnis oppressus. ij. q. vj. ⁊ glo. in. c. duo. j. de offi. or. Sed an patriarcha ⁊ primas sint idē: ⁊ videt̄ qd sic. nā gl. i. c. vrbes. lxxx. di. ⁊ gl. in. d. c. duo. ⁊ xcix. di. i summa. ⁊. c. ꝓuincie. dicūt qd solum est dr̄ia verbalis non realis sicut inter pignus ⁊ hypothecā. vt i. l. res hypothece. §. inter pignꝰ. ff. de pigno. sed cū diuersitas noīm arguat diuersitatē effectꝰ. l. si ijdē codicilli. C. de codici. dic tu ꝙ proprie loquendo p̄riarche sunt q̄tuor ⁊ p̄ncipaliores. s. cōstantinopolitanus alexādrinꝰ ⁊ antiochenus: de quo i hoc ca. ⁊ hierosolymitanus de quibus omnibus i. c. antiqua. j. de priuile. et p̄di. c. cleros. circa princi. et hi quatuor solū possunt crucē portare ante se vbiqꝫ locoꝝ p̄ter quā in vrbe romana vbi ē papa vl' i p̄n̄tia legati sedis apostolice. vt no. i. c. j. j. vt lit. pēdē. ⁊. d. c. antiqua. ⁊ clem. archiepiscopo. de priuileg. ⁊ ibi docto. Primates vero ꝓprie sunt alij minores vt aglegiēsis grādensis. i. p̄riarcha venetꝰ scd̄m glo. in versi cu. sing. i. c. i illis. lxxx. dis. iūcta gl. i c. nulli archiepiscopi. xcix. dist. et toletanꝰ cantuariensis bituricensis. ⁊ similes de q̄bus gl. in. d. c. cleros. ⁊ hi vocātur ꝓprie primates. Improprie tamē plerunqꝫ vocantur p̄riarche vt dicit Spe. in tit. de dispensati. §. sunt quoqꝫ. circa p̄n. De p̄rogatiua aūt eorum ⁊ ptāte ⁊ qualiter puniunt ⁊ puniunt̄ peccantes ⁊ de pluribus pertinentibus ad huiusmodi patriarchas ⁊ primates post Spec. in. d. ti. ⁊ post Card. in cle. in plerisqꝫ. de elec. deo annuente dicemus in. d. c. duo. j. de offi. ord. vbi congruentius cadit Calistus amadeus.

Zacharias. ¶ Tu adde plene p Car. Ale. in. c. j. c. di. col. ij. in ver. secūda ꝯclusio. vbi que sit dr̄ia inter p̄riarcham ⁊ p̄matem: ⁊ quot sint patriarchales sedes ⁊ eoꝝ p̄rogatiuas vide per Bertha. de fir. in trac. de ep̄o. in p̄lu. ⁊ an p̄riarche constantinopolitanus antiochenus alexandrinus ⁊ hierosolymitanus debeant p̄cedere cardinales in sessiōe i cōsistorio pape: ⁊ qd i alijs minoribꝰ. vid p Fel. in rub. de maio. ⁊ obe. circa p̄n. Domi. in. c. q̄q̄. in. ij. q. vij. Et dū iste dixit esse inter p̄riarchā et primatē differētiā verbalē tm̄. Dic tu ⁊ melius esse inter eos dr̄iam et in dignitate ⁊ in officio vt p Spe. plenis. i ti. de iur. om. iu. §. j. versi. f̄m canones. Anto. Fran. de doctoribus. ¶ Circa istam materiam de patriarchis ⁊ primatibus dicas qd licet sit verū qd patriarcha ⁊ primas differāt in nomine: tñ idem sunt quo ad quedā vt no. in. c. duo simul. de offi. ord. ⁊ nihilominꝰ p̄riarcha est maioris dignitatis ⁊ iurisdictionis q̄ p̄mas. vt p Spe. in ti. de iur. om. iu. in ver. f̄m canones. imo largo modo quilibet p̄sidēs ⁊ quilibet ordinarius pōt dici primas. vt plene p And. sicu. in. c. sane. de fo. ꝯpe. ⁊ q̄ ptātem habeat patriarcha. vide Spec. in tit. de dispēsa. §. nūc breuiter. ⁊. §. sūt q̊qꝫ. ⁊ ibi p bal. in additio. in versi. quā potestatē habet. ⁊ que sint iura primatie ⁊ quō dꝫ formari libellus circa ea vide spe. in tit. de offi. ordi. ⁊ in ti. de maio. ⁊ obe. ⁊ de iurisditione p̄riarche in subditos suffraganeorum suorū no. in. c. pastoralis. de offic. ordin. ⁊ h̄r i summa pisa sub dictiōe patriarcha. in ꝟ. sed q̄ est iurisdic. ⁊ de priui. q̄ h̄nt quatuor sedes p̄riarchales vltra ea q̄ habent̄ in. c. antiqua. de priuil. vide q̄ habent̄ in. c. graue. de p̄ben. et in. c. renouātes. ⁊ in. c. ij. xxij. di. ⁊ vide do. Car. in cle. i plerisqꝫ. i. xvj. q. de ele. vbi dixit ꝙ q̄tuor sedes patriarchales de q̄bus hic fit mētio h̄nt p̄uilegia pa. ꝓquo facit qd voluit Spe. in ti. de leg. in. §. vj. in ꝟsi. xvj. vbi dixit qd patriarcha alexādrinus ⁊ Cōstantinopolitanꝰ p̄nt ep̄os deponere: sicut pōt ipse papa de q̊ etiā h̄r in c. ꝙ suspecti. iij. q. v. ⁊ in. c. mos antiquus. lxv. dist. ⁊ p gl. in. d. cle. i plerisqꝫ. de elec. ⁊ generaliter. de iurisdictiōe q̄tuor sediū p̄riarchaliū ⁊ de earū ptāte et dignitate. ⁊ vbi debeāt cōstitui. ⁊ qualiter, ⁊ per quem debeant puniri. vide in. c. multis. xvij. di. ⁊ in. c. j. ⁊. ij. xviij. dis. ⁊ in. c. ꝓpter. xix. di. ⁊ in. c. submittit̄. et in. c. in tantum. xxj. di. ⁊ in. c. nullus primas. ix. q. iij. ⁊. c. teugaldum. xj. q. iij. ⁊ in. c. dilectissimi. xij. q. j. ⁊ in. c. frater. ⁊ in. c. placuit. xvj. q. j. ¶ Et adde qd omnes patriarche possunt ante se ferre crucem vbiqꝫ p̄terq̄ in p̄sentia pape vel legati apostolici. de quo vide per. d. Car. in clem. ij. de elec. in. j. opp. ⁊ an debeat preferri presbytero Cardinali: habetur in c. constitutis. el. j. in suprascriptione. de appel. arguendo ab ordine litere iuxta materiam. c. auaritie. de p̄ben. in. vj. quid autem de patriarcha grandensi qui hodie est vnitus episcopatui venetiarum. Dicas quod post illam vnionem amplius nō appellat̄ patriarcha gaudensis. sed venetiarum. ⁊ de eo habetur. xxxij. dist. in. c. erubescant. ⁊ in. c. ex literis patriarche grandensis. de offi. deleg. ⁊ per gl. in. c. in illis. lxxx. dist. ⁊ habetur per gl. in. l. vxorem. in. §. legauerat. ff. de leg. iij. que facit mentionem de patriarcha grandensi qui nunc appellatur venetiarum. ⁊ qd ipse patriarcha possit ante se crucē deferri facere: vide que habentur p gl. in. c. j. vt lite pendente.

a ☙Sebast.Sapia.¶Potẽtius.Ratio assignari põt qꝛ subiecta materia foꝛtius operatur ꝙ ꝟboꝛũ ꝓpꝛietas cũ ꝭm subiectã materiã verba impꝛopꝛiẽtur.l.si olei.C.loca.l.insulã.ff.eo.qꝺ tñ intellige vt signãter declarat Bar.in.l.si qs ante.ff.de acq.pos.facit tex.in.c.j.ĩ.de despon.impub.vbi verbũ dꝫ:cũ verbo oĩno impꝛopꝛiãt rõne subiecte materie.

sic potẽtius[a] operatur natura subiecte materie ꝙ nois pꝛopꝛiũ[b] expꝛssio:facit qꝺ no.z leg.in.l.si cois seruus.ff.de stip.ser.ꝑ Bar.in.l.post moꝛtẽ.ff.qñ ex fac.tu.Et ꝑ ꝓdicta ptꝫ qꝺ ꝓuilegia cõcessa ꝓlato acqrunt dignitati:z priuilegiũ illi cõcessum cẽset esse cõcessum eccl'ie:facit qꝺ habet.ĩ.de test.requisisti.¶†No.ꝙ regl'r maioꝛes cause sunt referende ad papã,facit qꝺ habet.de ele.q̃uis.in vj.ĩ.de app.vt debit⁹.ad fi.¶No.q̃ dicant maioꝛes cause:qꝛ ille q̃ sunt sedi aplice reseruate.de qbus no.ꝑ gl.ĩ.de off.deleg.qꝺ trãslationẽ.z put dixi de offi.oꝛd.ꝙ sedẽ.¶No.ꝙ trãslatiões epoꝛũ z mutatiões sediũ numerant inter cãs maioꝛes.Et qꝺ dixi de mutatiõe sedis:itellige epalis.nã secus vr̃ de iferioꝛib⁹ per ea q̃ habent.ĩ.de excess.ꝓla.sicut vnire.ĩ.de eccle.edi.in.c.pe.¶†No.qꝺ ille q est in epm vel archiepm elect⁹ lꝫ sit cõfirmat⁹ nõ ꝺꝛ eps vel archieps añꝙ sit cõsecratus[c].sꝫ solũ appellat elect⁹.facit qꝺ no.gl.ĩ.de reli.do.in.c.j.z ita vr̃ hic itelligi in ver.miramur.¶Nõ ob.lr̃a dñ subiũxit epare archiepm zc.vbi videt innuere ꝯꝛiũ:qꝛ intelligo qꝺ appellat eũ archiepm inspecta animi destinatiõe.vel potes dicere ꝙ appellat eñ archiepm scꝫ futurũ:nõ aũt ꝙ tũc vere sit archieps añ cõsecrationẽ.¶No.ꝙ nõ dꝫ fieri trãsitus de minoꝛi ad maioꝛez absqꝫ debita foꝛma a iure permissa per id qꝺ habet in.c.ij.z iij.ĩ.de cle.nõ resi.¶†No.ꝙ per actũ cõfirmatiõis recipit electus in archiepm potestatẽ epalia ministrãdi.qꝺ qual'r sit itelligẽdũ patebit ex glo.pe.z qd etiã cõferat cõfirmatio:habet.s̃.de ele.transmissaz.Et no.ꝙ per cõfirmationẽ factã de electo in archiepm trãsfert potestas cõfirmãdi electos sibi suffraganeos.Itẽ no.penã trãsferẽtis z ꝯfirmãtis epm illegitime:qꝛ illegitime transfersit ad aliã eccl'iã:nã suspẽdit a ptãte cõfirmãdi:facit qꝺ habet in fi.c.¶No.qꝺ a pena[d] debet imponi delinquentib⁹ ad exẽplũ z terroꝛẽ alioꝛũ vt sic tollat audacia sil'ia ꝑpetrãdi.¶In gl.j.ibi.c.q̃uis.et qꝺ fuerit illud ꝓuilegiũ dixi suꝑ litera.¶†In ea glos.ibi:ab eodẽ pꝛincipio scꝫ sacerdotiũ z imperiũ.Et istud est verũ saltem eo respectu:qꝛ vt dicit Host.oĩs ptãs a dño deo ẽ.ad Ro.xiij.z xj.q.iij.qui resistit.z ꝑ id qꝺ habetur.xciij.disti.c.illud.z xxiij.q.j.quid culpat.z sil'iter etiã potestas pꝛincipis põt dici a deo:sed ptãs pape immediate pꝛocessit a deo vt sequit in gl.ptãs vero ꝓncipis immediate a ppl'o emanat[e] vt dixi glo.d.Ant.z no.hic dicit ꝙ multi cõiter tenẽt qꝺ papa hꝫ habitũ vtriusqꝫ ptãtis vcꝫ spiritualis z tempoꝛalis:z h̄ habuit a ꝺo.vt ptꝫ ex his q̃ no.i.c.nouit.ĩ.de iu.

Exercitiũ autez tpaliũ olim habuit imperatoꝛ a ppl'o romano:sꝫ hodie dicit habere a papa[f] qui hꝫ ipsum cõfirmare z appꝛobare.s̃.de elec.venerabilẽ.Et ꝓpter hoc dicit ipse ꝙ assignari põt rõ quare valet statutũ factũ ab inferioꝛe a ꝓncipe z nõ ab inferioꝛe a papa cõtra legẽ papalẽ.De pꝛima patet in.l.oẽs populi.ff.de iusti.z iu.De secũda ptꝫ.ĩ.c.fi.de offi.archipꝛesby.de maio.z ob.ꝙ suꝑ his.Nã ratio diuersitatis est ꝭm eũ:qꝛ in trãslatione potestatis facta in imperatoꝛẽ ꝑ populũ popul⁹ sibi retinuit potestatẽ legis ꝑticularis cõdende[g].vt.d.l.oẽs populi.sed ecclesiastici inferioꝛes a papa nõ:nõ eñ recipiunt ptãtẽ ab eis sꝫ a deo vt hic ptꝫ:ideo nõ possunt facere legẽ vel statutũ cõtra legẽ papalẽ.Sed certe dicit do.Ant.populũ in trãslatiõe potestatis quã fecit in imperatoꝛem[h] retinuisse sibi potestatẽ legis particularis cõdẽde:nõ bene reperit iure cautũ:imo poti⁹ videtur ꝙ trãslatio fuerit simpliciter facta per ea que habent in.l.j.§.cũ eñ.alle.in glos.z q̃ habẽt in.l.fi.C.de leg.z.l.nõ ãbigitur.ff.de leg.¶†Et si dicat qũo ergo populus statuit cõtra legẽ iperialem.põt dici ꝙ illud fecit ex permissione ꝓncipis qui ꝑmisit z appꝛobauit qꝺ quilibet popul⁹ in sua ciuitate statutũ faceret:vt ptꝫ in.d.l.oẽs populi.iũcto eo qꝺ habet in pꝛoemio ffoꝛũ.vbi apparet ꝙ appꝛobat illa q̃ cõtinẽt in volumine.ff.z per consequẽs illam.l.oẽs populi.z de materia aliquid in cle.ne romani.de elec.Papa autẽ nõ appꝛobauit statuta que fierẽt ꝯ legẽ papalẽ:sed poti⁹ repꝛobat vt patet ex his q̃ habent in.d.c.fi.de offic.archipꝛe.¶In gloss.ij.ibi:ad petrũ.i.successoꝛẽ petri:z sic ad papã.¶†In gl.ꝑtineãt.in fi.nũqd autẽ eps a pꝛopꝛia sede expulsus possit cedere suo epatui z trãsire ad aliuz si allegat sine autoꝛitate pape.Dic ꝙ nõ per ea q̃ habent in c.nisi cũ ꝓdẽ.ĩ.de renũ.vij.q.j.c.pastoꝛalis.¶In gl.penul.ibi.qꝺ illa non tenet.Hec solu.poterat ꝓcedere anteꝙ hec decretalis esset in cõpilatiõe appꝛobata.sed cũ hodie sit in ista compilatione appꝛobata illa sol.nullo modo ꝓcedit.¶In eadem glo.ibi.qꝛ per ambitiones.ibi dicit electũ in archiepm cõsecrãdũ esse per suos suffraganeos:z sic nõ multũ facit.¶Itez ibi.c.qm̃.de intellectu illius.c.dicetur in.c.pxi.z tangit ibi in versi.sed neqꝫ.in tex.¶Item ibi:quia diuersitatẽ:sed ibi loquitur qñ pꝛopter delictum episcopus est suspensus:quo casu recurrendũ est ad papaz:vt patet ex his que habentur in.c.j.de sup.negli.pꝛela.lib.vj.¶Item ibi:z illã decre.suffraganeis.Aduerte:[i] qꝛ illa decretalis videtur facere contra id

b ¶Quam nois ꝓpꝛij.Adde Feder.consi.lxviij.
☙Sebasti.Sapia.

c ¶Cõsecrat⁹.vide bal.in.l.si nõdũ.post ꝓncipiũ.C.de fur.vbi dicit qꝺ ciuitas interficiẽs electum nõ incidit in penã interficientis epm.de isto in.c.ita nos.xxv.q.ij.vide etiã Bar.in consi.xix.inci.qꝛ hic agitur.col.ij.Ana.in.c.meminim⁹.in fi.de accusa.late Fely.in c.eam te.col.j.s̃.de rescri.vbi ponit an imperatoꝛ dicat imperatoꝛ ante coꝛonatiõnẽ.z qꝺ papa añ coꝛonationẽ appellat seruus seruoꝛũ dei.z in hac materia ponit q̃tuoꝛ extẽsiões et qnqꝫ restrictiones

d ¶Qꝺ pena.Nã felicitas venie incẽtiuũ tribuit delinquẽdi z si ea q̃ male vsurpãtur omittim⁹ excess⁹ viã alijs apim⁹.
Zacharias.

e ¶A ppl'o emanat.vt not.glo.z Bal.in.c.j.col.fi.si inter do.z vas.in feu.z an possit populus ei reuocare iurisditionẽ quã in eum contulit:z a quo eã habuit.no.idem Bald.qꝺ sic in.l.sed repꝛobari.in pꝛin.ff.de excu.tut.Itẽ qꝺ possit eum deponere in alleg.c.j.z eundem Bal.z Guil.de cu.in.l.non ambigitur.z ibi no.in addi.ad ipsuz.ff.de legi.vbi tenet quod possit a populo deponi.Bar.tamen z Bald.sibi contrarius in.l.fi.C.de legi.tenuit oppositum.z Alex.in.l.j.§.j.ff.de requiren.reis.glo.in.c.alius.xv.q.vj.

f ¶A papa.Et hoc est tutius tenere:nam Bar.in.l.j.§.ꝓsides.ff.de requi.reis.refert ꝙ Dantes qui tenuit oppositũ in q̊dã suo libello fuit de heresi post moꝛtem condemnatus.z pꝛo cõmuni z salutari opi.vide pulchꝛam extrauag.incipientem vnam sanctã.z vide glo.plenam in cle.ad nostrum de here.§.iij.z que notãtur in.c.causam.el.ij.qui fil.sint legi.z cle.pastoꝛalis.de re iudi.z.c.ad apostolice.eo.ti.lib.vj.z.c.nouit.de iudi.Calistus amadeus.

g ¶L.condende.Adde an populus romanus hodie possit legem condere.Roma.consi.ccxxviij.

¶Adde etiã qꝺ hanc cõem cõclusionẽ sequunt z tenẽt Fed.in consi.xvij.z Alex.in cõsi.ccxlviij.z in cõsi.cccxxj.ici.viso themate mihi exhibito.in.ij.col.z in.l.j.ff.qꝺ quisqꝫ iur.z Panoꝛ.in.c.fin.de cõsue.in.vij.col.z.c.ꝙ clericis.de foꝛ.cõp.z Io.an.in.c.fi.de appel.in.vj.in nouell.z late per do.Ias.in.l.omnes populi.ff.de iust.z iur.in.ij.col.quã tñ limitta pꝛĩo nisi derogando z infringẽdo statuãt cõtra ius cõe ex causa euidẽti z necessaria que moueret etiã ipsum superioꝛẽ ad sic statuendum per tex.sing.z vnicum in.l.si hominez.ff.mãda.quẽ ad hoc z ad multa alleg.Bal.in.d.l.omnes populi.in.vj.col.z pꝛo notabili etiam amplectunt Pano.in.c.fi.in.vij.col.de consue.z in.c.dilecti.de app.z copiosius doc.do.Fel.in.c.j.de cõsti.in.xxviij.col.in ver.bene facit.l.si hominem.pꝛo quo addo gl.opti.z menti tenendã in.l.tale pactum.in fi.ff.de pac.quã ibi bald.z Ias.dicunt habere locũ nedum in legibus z statutis sꝫ etiaz in cõuentionibus z rescriptis vt h̄ habeat ꝓ dispositio qꝺ verisimiliter fuisset statutũ si de h̄ dispones fuisset iterrogat⁹:z cũ illa cõcurrũt z trãseũt multi doct.vide ibi z liga eã digito.¶Scꝺo limita nisi velit cõdere statuta in casibus in quib⁹ reperiret cõsuetudo ꝯ ius cõe.nã tũc statutũ pꝛopter concurrentiam z societatẽ cõsuetudinis validi⁹ roboꝛat dũ modo sit legitima vt voluit fed.in pꝛedicto cõsil.xvij.inci.qõ talis est rñdẽs ad qntum argumentũ z do.Alex.in dicto cõsil.ccxlviij.ver.ix.¶Tertio limita nisi velit statuere limitando z distinguẽdo ius cõe et ei seruiendo vel pꝛeter ius vt voluit etiã.d.Alex.per pꝛimã glo.no.in cle.hi qui.de eta.z quali.nã facili⁹ est limitare z distinguere iura ꝙ in totũ tollere:vt dicit Bar.in.l.si cõstante.in.ix.q.pꝛime partis.in pꝛin.ff.sol.mat.z ita foꝛtasse põt intelligi.c.fin.de consti.li.vj.z.c.si quis venerit.ĩ.de maio.z obe.Hanc tamen tertiã limitationẽ ego sublimitarem quod pꝛocedat in paruis negotijs non autẽ in maioꝛibus per notabiles gl.z appꝛobatas.vna est in d.c.si quis venerit.alia summa in.viij.distic.alia.in.c.poꝛro.lxiij.dist.Alias limitationes omitto.Aliam rationem vide per Abb.in.c.fi.de consue.in.vij.col.in ver.sed pulchꝛum est zc.et Lapum alleg.cj.incip.in ciuitate floꝛentina in.vj.col.versi.z quia equitas.Calistus amadeus.

h ☙Sebasti.Sapia.¶In imperatoꝛẽ.Nunquid populus possit reuocare iurisditionem ab imperatoꝛe.vide pulchꝛe per do.Andr.sicu.in c.licet ex suscepto.col.iiij.de fo.compe.

i ¶Aduerte.Ex his q̃ habẽtur hic z.c.trãsmissum.s̃.de ele.z ex gl.notabili.in cle.j.de fo.cõpe.in ver.epi.z ꝑ doc.hic nõ allegata.no.ꝙ in his que sunt iurisditiõis eãdẽ ptãtem hꝫ eps ꝯfirmatus quã hꝫ cõsecrat⁹ z ideo pone regulã qꝺ vbicũqꝫ a lege vel ab alio pꝛofert verbũ ẽps in materia iurisditionali verificat z hꝫ locũ dispositio in epo electo z cõfirmato nondũ cõsecrato:pꝛout voluit.d.Ant.z Io.de Imo.notãter suꝑ ꝓdicta gl.exceptis qbusdã casib⁹ de quib⁹ hic z.c.trãsmissam.sec⁹ autẽ in his q̃ sunt oꝛdinis.vt in.c.j.de reli.do.Quid autez de ꝓuisis ꝑ papã an sint.z debeãt vocari epi ante cõsecrationẽ z dic ꝙ nõ ꝭm notata in.c.nosti.s̃.de ele.z.c.tua.de his q̃ fi.a ꝓla.sine cõsen.capi.Quid de summo põtifice an ꝑ solam electionẽ acqrat papatũ z ꝺbeat appellari summ⁹ põtifex z videt qꝺ sic per tex.in.c.licet de vitãda.s̃.de ele.in

quod

contrariū vide plenā gl. super data sexti libri consuetudine approba- tā. ꝛ vide in. c. in noīe dñi. ꝛ ibi glo. ꝛ Archi. xxiij. dist. Quid de abba- tibus ꝛ abbatissis an post electionē ꝛ confirmationem ante tamen bñ dictionē debeāt appellari abbates ꝛ abbatisse. ꝛ dic ꝙ sic. vt in. c. j. de sup. neg. prela. ꝛ rationem diuersitatis vide per Panormitanū in. c. nemini. de accu. Quid de archiepō an post electionem cōfir- a mationem ꝛ con- secrationē añ tñ susceptionem pal lei vocari dꝫ ar- chiepōs ꝛ tex. in. c. nisi specialis. ĩ. de auto. ꝛ vsu pal. di cit ꝙ nō: sed pōt- bñ vocari metro- 9 politanus. vt l. c. suffraganeis. s. d̄ elec. hoc tñ credo procedere in his q̄ sunt ordinis, et in his q̄ sunt ma- gni ponderis: vt in. c. qd̄ sicut. s. d̄ ele. nō aūt in ma- teria iurisdictiona li. nam in his que sunt iurisditionis appellatione ar- chiepiscopi veni- ret metropolita- nus etiam antere ceptionem pallei etiam proprie lo- quendo per nota ta in. d. c. nisi spe- cialis. ꝛ. c. suffra- ganeis. ꝛ i gl. i. d. c. le. ĩ. de fo. comp. maxime per Jo. de Jmo. ibi vt. s. dixi. ad materiaꝫ autem confirma- tionis: vide in. c. postꝙ. ꝛ. c. nosti. ꝛ. c. qd̄ sicut. s. de ele. ꝛ. lxiij. di. quā 10 to. ꝛ vide que no- tantur in. l. priua torū. C. de iurisdi. om. iud. Que au- b tē requirantur in consecratione: vi- de in. c. nec epi. et c. si archieps. ĩ. de temp. ord. Et no. ꝙ quo ad vincu- lum matrimonij spiritualis cōsecra- tio nil addit de q̄ tamen dicvt in. c. proxi.

Zacharias.

¶ Adde an ele- ctus archieps añ receptionem pal- lei possit ante sede ferri facere crucē c si sit consecratus. ꝛ dic vt no. i. c. qd̄ sicut. s. sup eo. s. de ele. ꝙ non: nec etiā honores ꝛ di gnitates archi- epales exercere. vt no. iste. in. c. significasti. ꝛ ibi no. in apo. pall. ꝛ Feli. in. c. eam te. co. j. s. de rescri. ꝛ Ber. de fir. in tracta. de epi. parte. j. iij. partis. q. iij. Et est ra tio qꝛ deferre crucē concernit exercitiū ꝛ decorem ordinis archiepisco- palis: ꝛ non simpliciter iurisditionem. vt not. in. c. antiqua. ĩ. de priuil.

quod dicit gl. ꝙ elect⁹ in archiepm confirmatus nō pōt ea que sunt ordinis: ª lꝫ possit ea que sunt iurisditiōis. Nā videt̄ probari ibi ꝙ possit etiā ea que sunt ordinis. vt ibi patet. ꝛ sic videtur ꝙ per se etiā facere possit: ꝑ ea que habentur in regula qui per alium. de reg. iur. in. vj. vbi qui per alium facit ꝑ seipsum facere videtur. ꝛ propter hoc gl. laborat in dando solutionem dicte decretali suf- fraganeis. sꝫ vera solutio est quā ponit gl. in ver. ꝛ tu dicas. ¶ Jn ea. gl. ibi, habes in stātiā ad tol lēdum ar. vt le. ꝛ no. j. q. j. sicut vrgeri. ¶ † Jn ea. gl. in fi. Et ex predictis potes concludere si queri tur an electus in archiepm confirmatus ꝛ nōdū ꝯsecratus possit ꝯfirmare electos i epōs sibi sub- iectos ꝛ sic sibi suffraganeos. Et dicēdū est ꝙ sic qꝛ ex quo est confirmatus potest etiam sibi bene- ficiū conferre: vt patet ex his, que habentur. s. de ele. nosti. ꝛ. c. transmissa. ꝛ sic multo fortius debet posse confirmare electos. Si autem q̄ris an pos- sit iurisditionē exercere. ꝛ dicendum est qd̄ sic re- gulariter saluo nisi esset cā ardua que esset reser- uanda post ꝯsecrationē ꝛ pallei susceptionē. s. de ele. trāsmissam. ꝛ. c. qd̄ sicut. Unde dicebat Gof. ꝙ talis ꝯfirmatus non poterat cognoscere de cā criminali clerici vel epi nisi crimen venerit seu in- cidenter veniat ꝛ nō principalr̄: ꝛ qñ presentat̄ aliquis preficiēdus ecclesie vel eligitur in canoni cum ꝛ obijcitur crimen. vnde dicit cognosci non posse nisi ꝑ papam. Nec ob. quod habet̄. l. di. stu- deat. vbi dicit principaliter cognoscere: qꝛ ibi co- gnouit de mandato pape. Si aūt querit an pos- sit ea q̄ sunt ordinis seu ꝯsecratiōis: puta ꝯsecra- re ecclīas vel virgines vel ꝯsecrare epōs vel ꝯfer re ordines saltem sacros: ista non pōt ꝑ se ex quo nō est ꝯsecratus: imo nec potest etiā post cōsecra- tionem ante palleum receptum quod datur ar- chiepiscopis post consecrationem: vt dicetur. ĩ. ti. j. c. j. ꝛ etiam per totum ti. patet: lꝫ palleū non de tur epis sed archiepis. ꝛ sic lꝫ archiepi nō possint ea que sunt ordinis ante palleum receptum: ea tamen possunt episcopi postquam sunt ꝯsecrati. ¶ † Licet autem electus confirmatus ꝛ nōdum cōsecratus nō possit per se exercere illa que sunt ordinis: tñ bene pōt cōmittere alteri habenti po- testatē exercendi illa que sunt ordinis. Et ideo lꝫ non posset conferre ordinem ᵇ sacrum tñ poterit committere vni epō ꝙ clericum suum ipsius ele- cti confirmati ordinet ad sacros. ꝛ similiter licet ipse nō posset consecrare in epm suū suffraganeū seu electum in episcopum ꝛ confirmatum sibi suf fraganeum: tamē poterit dare potestatem aliis episcopis vt ipsum cōsecrent: ꝛ sic loquitur. c. suf- fraganeis. de ele. Et ratio est: qꝛ ipse non dat po- testatem illis quibus committit exercendi ea que sunt ordinis: quia illa habent ante mandatum ex suo officio: sed solum dat licentiā sine qua non debent in istum non subditum de quo sit māda- tū exercere ea que sunt ordinis. ꝛ isto casu nō cen setur per seipsum facere: imo potius illi qui faciūt censentur ex suo officio facere: licet intercedente licētia: que deficiebat respectu nō subditi. Sꝫ vbi qs committit alteri id quod nō habet ex suo offi cio: tūc ꝓcederet regu. c. qui facit per aliū. ᶜ de reg. iur. in. vj. Sed in casu ꝓcedenti non procedit pro pter id quod superius dixi. ꝛ quod dixi. s. de cau sa criminali epi vel clerici quā non potest expedi- re electus confirmatus: intellige quando est cau sa criminalis tendens ad deponēdum quem ab ordine: ꝺm ea que notan. in. c. transmissa. de elec.

vñ ante receptū palleū nihil pōt q̄ sunt honoris ꝛ dignitatis: qꝛ in eo inest plenitudo ptātis. vt. d. c. ꝙ sicut. ꝛ. c. j. c. dist. ꝛ. c. nisi. ĩ. de vsu pal. ꝛ ita tꝫ Car. in. d. c. j. col. ij. ver. scdā conclusio ante receptum ꝛc. 8 Sebasti. Sapia. ¶ Ordinis. Uide late Fel. in. d. c. eam te. col. iij. ꝟs. restringuntur quinqꝫ modis.

Sebasti. Sapia.

11 ¶ † Extra gl. tangit Joan. an. si archiepiscopus b de licētia pape cessit archiepiscopatui: an poterit postea promoueri seu sibi prouideri de episcopa- tu postea vacante. ꝛ videtur ꝙ non per istū text. Et hoc etiam tenēt aliq: qꝛ non videt̄ esse licitum descēdere de maiori ad minus. facit. xciij. dist. le- gi. ad finē. Jtem pro hoc facit ꝙ posset dari ma- teria ambitiōi. Nam habēs tenues reditus in ar chiepiscopatu posset interdum ꝓcurare vt possit habere epatū pīnguē. Cōtrariū tenet h Jo. an. post Host. dicēs, ꝙ talis q cessit archiepiscopatui poterit promoueri. Nec ob. si dicatur ꝙ videtur tunc descendere: quia potest dici hoc non esse ve- c rū attento tempore quo promouet̄ ꝺm qd̄ tēpus nullum habuit archiepiscopatum sed est simplex eps nullius. s. ecclesie. ĩ. de ordi. ab epo qui renun. episcopatui. c. j. Archiepiscopatus eñ dignitas est ꝛ non ordo: ꝛ sic quo ad ordinem nihil adijcit vltra ordinem epalem. vnde etiam papa se epm appellat: vt patet in proemio huius libri: ꝛ etiaꝫ in proemio. vj. vbi etiam de materia ꝛ pro predi- ctis etiā facit qꝛ in prouisione facienda tali de q̄ dictum est non attenditur dicens: sed prouisio. Unde interdū eidem prouidetur de ecclesia paro chiali. ĩ. ti. ij. c. ad supplicationem. de quo dicēdū est vt ibi habetur ergo fortius poterit prouideri de epatu. facit. vij. q. j. c. pastoralis. Nec ob. quod posset fieri in fraudem: qꝛ papa ad quem spectat solum admittere cessionem poterit super hoc ꝓui dere diligēter ꝛ inquirendo de cā cessionis. Pre- terea in dubio nō dꝫ ꝓsumi dolus. l. quoties. §. q 12 dolo. ff. de proba. ¶ † Ultimo tangit hic Jo. an. quis hꝫ cōfirmare electos in archiepōs durante suspensione patriarche de quo in litera dicit ꝙ re currendum erit ad papam ꝺm Uincē. ꝛ Egi. per ea que habent̄. ĩ. de cōces. preb. c. qꝛ diuersitatem. 13 ¶ † Et plus dicit qd̄ ꝓ expensis quas faciunt eū tes ad papā vltra illas quas fecisset eūdo ad pri- archam poterunt agere ꝯ istum patriarcham ex cuius culpa illas faciūt. Et hoc si habeat ꝓpriū ipse patriarcha: al's non per ea que habent̄ de iu ramen. calū. c. in pertractādis. ꝛ. xvj. q. vj. c. illud. ꝛ. c. dist. qm̄ quidam.

1 Episcopus solus pōt dare ordinem: sed non potest deponere.
2 Episcopi non possunt a metropolitanis deponi sine licentia pape.
3 Argumentum a minori validum est in iure.
4 Solus papa pōt dissoluere vinculum spūalis mr̄i monij inter electum ꝛ ecclesiam.
5 Factum a papa dicitur factum a deo.
6 Autoritas quos deus coniunxit homo nō sepa- ret quō intelligatur.
7 Cessio translatio ꝛ depositio epōrum sunt de re- seruatis sedi apostolice.
8 Confirmatus in epm quo ad vinculum spūalis mr̄imonij equiparatur consecrato.
9 Coniugium spūale ꝯhitur inter electum: ꝛ ꝑ eli- gentes inter ecclesiam.
10 Consecratio quo ad substātiam vinculi spūalis nihil addit.
11 Quid dicatur de substantia alicuius.
12 Ubi remanet eadem cā ꝛ substantia lꝫ aliqd̄ acci dens varietur non variatur dispositio.
13 De dictione, imo.
14 Jura sunt considerāda scdm sensum q cadit i in tellectu periti ꝛ subtiliter intuentis.
15 Dupliciter dicitur ecclesia viduata.
16 Paria sunt aliquid non esse ꝛ inutiliter esse.

¶ Conferre ordi- nem. Uide Joā. and. in. c. cū ex eo. colū. iij. de ele. in vj. ꝛ q̄ tradit ab- bas in. d. c. suffra- ganeis. de electi. vbi refert Tho- mā tenentem qd̄ eps nondum cō- secratus pōt dare indulgentias. ¶ Qui facit per aliū. si non est os ponere in celum videtur mihi qd̄ do. Ant. nō bene allegat regulā q ꝑ alium: ad ꝓpo- situm suū si sub- tiliter intuemur. nā predicta regu la hꝫ locū qñ tra- ctat̄ de effectu ex- plicati: vt ibi vo- luit Dy. ꝛ glo. in qōne autē de qua hic tractat̄ de po testate explicādi: iō melius fecisset allegare regulam pōt qs ꝑ aliū. ꝛ. c. sicut nō suo. xlvj. di. ꝛ. c. eps guber- natione. lxxxviij. di. ꝛ. c. eps. ne cle. vel mo. li. vj. cū si. ꝛ qd̄ i ꝓdictis lo- cis notatur. Sed postꝙ h fit men- tio de regula q ꝑ aliū facit an intel ligat̄ ꝟe ꝛ ꝓprie an ficte ꝛ iterꝑta tiue. panor. i. c. si- cut dignū. ĩ. d̄ ho mi. ꝛ. c. mlieres. ĩ. de sent. exc. vr̄ di- cere ꝙ ꝓcedat fi- cte ꝑ tex. i. c. vt fa me. e. ti. d̄ sen. exc. ꝛ. c. ij. de pugnā. i duel. ꝛ per multa alia iura ꝑ ipsum allegata in. d. ca. mlieres. Sꝫ vr̄ ꝯ riū ꝓbari per tex. rotūdū. in. l. certe. §. j. ff. d̄ pc. vbi dr̄ si ꝓcurator meus me mādāte vl'ra tū hn̄te precario rogauerit ego ꝓ- cario proprie hr̄e dicor. no. ꝟbū ꝓ- prie: qd̄ multū vr̄ restringere. ꝛ de il lo text. Panorm̄. nō facit aliq̄ mē tionē sꝫ bal. in. l. j. §. ne āt. C. de cad. tol. ꝛ Jas. isti. de acti. i ꝓn. in fine sue lecture dicūt illū tex. ad h ꝓpositū eē singlārē ꝛ vnicū i iure. tu āt tene distictio. bar. i. l. sꝫ si vni⁹. ff. de adul. ꝙ ꝓ cōi refert. d. Jas. post mltā examinatiōnē ꝓdicte q. i. l. si qs id qd̄. i pe. col. ff. de iur. om. iu. vbi potes videre. iō nō insisto.

17 In interpretatione verborum iuris debet attēdi communis vsus loquendi.
18 Licitum est allegare prouerbia.
19 Permissum sub ratione pene non intelligiť permissum sub ratione gratie.
20 Permissa de iure singulari non sunt extendēda ad alios actus.
21 In materia ꝓhibita omissum habeť ꝓ ꝓhibito.
22 Confirmatus arctatur ad petēdam consecrationem intra sex menses.
23 Pena nō faciētis se consecrare intra dictū tps.
24 Pena transferentium ep̄os sine licentia pape ꝛ illorum qui translationi consentiumt.
25 Ceteris partib⁹ plus peccat superior ꝙ̄ inferior.
26 Parcendum est sponte cōfitenti delictū ex ignorantia secus ex malitia.
27 Consecratus ad certā ecclesiā lꝫ nō valuerit consecratio illius eccl'ie tn̄ quo ad gn̄alē ecclesiā vꝫ.
28 Consensus nullus ex ipsius perseueratione pōt operari quo ad falsitatem dispensandi: licet non quo ad validitatem electionis.
29 In societate oim bonoꝝ ꝛ i legato trāsferť dn̄iū absqꝫ traditiōe: sec⁹ in legato rerū incorporaliū.
30 Dictio solus ep̄s ordinat non excludit clericos suos ꝛ pōt suspendere licet non possit deponere.
31 Spirituale matrimoniū an sit fortius ꝙ̄ carnale.
32 Vouens non est tutus quo ad deū si papa dispēsat de voto sine causa.
33 Elect⁹ ante cōfirmationē an pōt cedere iuri suo.
34 Quid addit consecratio circa vinculū matrimonij spiritualis.
35 Si testis vnus dicit aliquē fuisse per quinqꝫ menses alter per sex: quomodo saluentur.
36 Differentia inter priuilegiū ꝛ bn̄ficium.
37 In materia prohibitiua omissuꝫ censetur prohibitum in materia permissiua. qd non est prohibitum censetur permissum. ꝛ.
38 Quō cognoscať materia ꝑmissiua ꝛ ꝓhibitiua.
39 Post cōfirmationē efficiť indissolubile vinculū matrimonij spiritualis qd ante erat solubile.

Inter corporalia.

Electos in ep̄os ꝛ cōfirmatos sol⁹ papa trāsferre pōt. h. d. in summa. Et diuidiť in duas partes p̄ncipales. In p̄ma poniť exordium. In scd̄a facti narratio. ibi: sane. Et ibi dꝫ incipi casus in terminis. Prīa subdiuidiť in tres partes. Primo ꝓbat cōiugiū spirituale dissolui nisi ꝑ papā. Secūdo ꝓbat vinculū sp̄ualis cōiugij esse inter electū ꝛ cōfirmatū ꝛ eius eccl'iaꝫ lꝫ nō sit cōsecrat⁹. Tertio soluit cuiusdā canonis cōtrarietatē. scd̄a ibi: sicut aūt tertia ibi: sed neqꝫ. ¶ Casus lr̄alis. Abriceñ. eccl'ia subest rhotomageñ. archiep̄o. ꝛ ecclesia andegaueñ. subest turoñ. archiep̄o. Abriceñ. elect⁹ ꝛ cōfirmatus postulat⁹ fuit ad ecclesiā andegaueñ. q̄ subest turoñ. ip̄e turoñ. trāstulit abriceñ. electū ꝛ cōfirmatū ad ecclesiā andegaueñ. ꝛ ipsum in ep̄m cōsecrauit ꝛ rhotomag. absoluit illū ab eccl'ia abriceñ. hec oīa facta fuerūt sine licentia dn̄i pape. Papa hr̄ audiēs mādauit archiep̄o bituriceñ. vt si res tal'r se haberet suspēderet archiep̄os a ꝯfirmatione ꝛ consecratione ep̄orū: ꝛ ep̄m illū ab executione pōtificalis officij: qui archiep̄s veritatē inquirēs mādatū apostolicū adimpleuit: lꝫ iidē archiep̄i tanꝙ̄ maiores plus excesserint in premissis: ep̄s vero illorū errorē sequutus minus deliquerit. papa illorū intellecta spontanea cōfessione pepercit eisdē: q2 nō ex malitia sed ex simplicitate peccauerunt. ꝛ ep̄s ille qui minus peccauerat plus tn̄ fuit punit⁹: misericordiā postulauit ꝛ nō iudicium. papa intelligēs ꝙ munus cōsecrationis sit impēsum nec p̄oris ecclesie nec scd̄e ipsum fecerit ep̄m cū ad priaꝫ nō fuerat cōsecratus: ꝛ ad secūda priori vinculo ꝑdurāte nō potuit cōsecrari: absoluit eū a suspensiōe predicta ꝛ a vinculo quo tenebať p̄ori ecclesie dat ei papa licentiā trāseundi ad ecclesiā andegaueñ. capl'o in p̄ori consensu adhuc ꝑdurāte. hō est factū qd cōtingit. occasiōe hui⁹ negotij p̄mittunť p̄cedētia per que ꝓbať ꝙ archiep̄i p̄dicti nō potuerunt facere qd facere p̄sumpserūt. dicit ergo papa ꝙ inter corporalia ꝛ sp̄ualia illa est differētia: corporalia em̄ facilius destruunť ꝙ̄ cōstruanť. spiritualia facilius cōstruunť ꝙ̄ destruanť: q2 ep̄s solus honorem dare pōt solus, auferre nō pōt. Itē ep̄i a metropolitanis suis cōsecranť sed cōfirmari nō p̄nt nisi a papa. Itē scd̄o ꝙ archiep̄i nō potuerunt illi ep̄o dare licētiā trāseūdi ad aliā ecclesiā: hoc ideo: q2 sp̄uale vinculū digni⁹ est ꝙ̄ carnale: sꝫ dn̄s dissolutionē carnalis matrimonij suo tātū iudicio reseruauit dissoluendū qd est inter virū ꝛ vxorē: ergo multo fortius reseruauit dissolutionē sp̄ualis matrimonij qd est inter ep̄m ꝛ ecclesiā. ꝛ postea rn̄det tacite q̄ōni. Diceret aliqs dn̄o pape. Multi frequenter transferunť ep̄i de vna ecclesia ad aliā ꝛ deponunt ꝛ renunciant ꝛ ipse rn̄det: istud nō fit humano iudicio sꝫ pot⁹ ꝑtāte diuina ꝛ autoritate romani ponti. q est vicari⁹ Iesu christi: ꝛ iō illa tria soli sunt romano pontifici reseruata. Tertio ꝓbat ꝙ idē est in electo cōfirmato qd dictū est de ep̄o cōsecrato. Ep̄s cōsecrat⁹ sine licētia romani pōti. ecclesiā suā relinq̄re nō pōt sic ꝛ elect⁹ cōfirmatus: q2 post electionē ꝛ cōfirmationē inter personas eligentiū ꝛ electi sp̄uale coniugiū est contractū cui cōiugio ep̄alis dignitas nil addit: q2 aliqs pōt esse ep̄s ꝛ nulli⁹ ecclesie erit ep̄s. sicut contingit in illo qui renunciauit loco ꝛ nō dignitati. vn̄ cū idē sit vinculū ep̄i ad ecclesiā electi ꝛ maxime confirmati: idē iuris obtinet in vtroqꝫ: ergo sicut translatio episcoporum depositio et cessio: sic ꝛ electorū post cōfirmationē soli sunt romano pōtifici reseruata: quāuis vsqꝫ ad tempora ista quod cautum fuerat de ep̄is expressuꝫ nō fuerat de electis ꝑpter similitudinē vel potius idētitatē: ꝛ de similibus ideꝫ dꝫ esse iudiciū. Vltimo rn̄det tacite q̄ōni que pōt fieri per canonem vbi cauetur de electo vt si vltra sex mēses ecclesiā retinuerit viduatā nec ibi nec alibi donū cōsecrationis accipiat: imo cedat iudicio sui metropolitani: ꝑ qd decretū videbať ꝙ archiep̄i predicti bene fecissent. Rn̄det papa: nō ob. decretū illud ꝛ aliter intelligentibus ꝙ̄ diximus decretum suffragari nō pōt: q2 ecclesia nō intelligiť vidua quasi sponsum non habeat: sed q2 quedam sunt que nō possit facere quamdiu nondū sit cōsecratus. ꝛ quod sequitur in canone iudicio metropolitani cedat. illud fuit statutū ad penā. vn̄ non dꝫ trahi ad gratiā vt sicut deijciť ꝑpter suā negligētiā a metropolitano: ita posset ab eodē ad aliā ecclesiā trāsferri: ꝛ q2 illud cōcessit archiepiscopis, vnde quod dixit de cessione poterat dici de translatione si hoc fieri voluisset: q2 aliqū intelligitur ꝓhibitū qd nō est in iure expressum. Ber. ¶ In tex. ibi: ꝙ̄ construātur. patet exemplū in domo ꝛ libro qui facilius destruunť ꝙ̄ construanť. Item ibi: honorē dare: supple quia ep̄s solus potest conferre ordines etiam sacros ꝛ tamē solus auferre nō potest: vt habetur. xv. q. vij. c. felix. ꝛ c. si autē. ꝛ c. vlti. Itē ibi: condemnari idest deponi. naꝫ aliter bene possunt cōdēnari. j. de offi. ord. pastoralis. eo. ti. c. j. in. vi. Item ibi precipiēs. supple. Mathe. xij. Itē ibi: sicut ergo probat dissolutionē matrimonij spiritualis esse iter electū ꝛ cōfirmatū ꝛ ecclesiā ad quā est electus. licet nō cōsecratus. Et ꝑ hoc infert ꝙ trāsferre electū ꝛ ꝯfirmatum est romano soli pōti. reseruatū. ¶ In tex. ibi sed neqꝫ. hic respondet ad duo obiecta que poterant fieri ex canone. quoniaꝫ quidā: c. dist. Item ibi sane. hic facti narratio ex qua sumitur casus. Item ibi metropolitanum suum scꝫ archiep̄m Rothomageñ. sub cuius prouincia est eccl'ia abriceñ. episcopus ecclesie andegaueñ. ꝛ sub archiepiscopo Turoñ. ¶ No. ꝙ corporalia facilius dissoluūtur ꝙ̄ cōstruūtur. secus in spiritualibus quia econtra facilius construūtur ꝙ̄ destruantur. ¶ † No. ꝙ ep̄s solus nō pōt deponere ab ordine: [a] licet sol⁹ possit dare ordinem. facit quod habetur de penis. c. degradatio. li. vj. Et sic patet ꝙ hoc casu non procedit regula que habet ꝙ eius est soluere cuius est ligare. ¶ † No. ꝙ episcopi non possunt a metropolitano deponi sine licentia pape. de quo in. c. j. de iud. possunt tamen aliter cōdemnari. vt dixi super litera. ¶ † Not. ꝙ arg. a minori validū est in iure: de quo in. c. cū in⁹ cūctis. s. de ele. vnde si id qd est leuius cēsetur reseruatū pape fortius id qd grauis. ¶ † No. ꝙ solus papa pōt dissoluere vinculū spiritualis matrimonij qd ꝯhiť inter electū ꝛ cōfirmatū in ep̄m ꝛ ecclesiam suam. ¶ † No. ꝙ factū a vicario dei cēsetur factum esse ab ipso deo: ꝛ ꝙ gesta per ipsum vicarium [b] videntur esse gesta per ipsum dn̄m. ¶ † No. autoritatem aliam. Quos deus cōiunxit homo nō separet. ꝛ sic videť ꝙ m̄rimoniū carnale a solo deo dissoluať. Et si dicať soluiť etiā interdū per papā: vt ptꝫ ex his q̄ habenť. j. de diuor. ꝑ to. Rn̄deri pōt ꝙ censeť tūc dissolui a deo cū fiat ab ipso papa vt vicario dei. vt si dicať etiā interdū ꝑ sententiā inferiorū iudicū soluiť matrimonium carnale: vt patet ex his q̄ habenť. j. de iureiur. in. c. queādmodū. ꝛ. j. de fri. per to. ꝛ diuor. per to. dicit Inn. ꝙ tunc iudex nō dissoluit autoritate propria, sꝫ autoritate canonū qui capiūt autoritē a papa ꝛ sic a deo: cū ꝛ potestas condēdi canones a deo processerit. vt in. c. prece. vel posset dici ꝙ verū est dicere quos deus cōiunxit homo nō separet. nā licet intrinsece cōiuncti videanť: vt qn̄ aliqui ꝯxerunt in gradib⁹ ꝓhibitis. de quibus. j. de cōsan. c. nō dꝫ. Hosti. dicit tales bene separat homo seu iudex clericus ex cōstitutiōe ecclesie: q2 nō sunt vere tūc a deo cōiuncti propter impedimentum canonicum subsistens. ¶ † No. reseruata sedi apostolice: cessio translatio ꝛ depositio ep̄orum: ꝛ per quodlibet istorū dissoluitur vinculum matrimonij spiritualis. de multis alijs no. j. de offi. leg. qd translatione. in versi. sicut autē. ¶ † No. j. qd confirmatus in episcopum

Zacharias.

[a] ¶ Nō pōt deponere ab ordine. vide de hoc late ꝑ Spe. i tit. de accusa. §. ij. versi. itē terminū. ꝛ seq. latissime ꝑ bertha. de firm. in tra. de ep̄o. iiij. lib. viij. parte. Iac. bu. ꝛ bal. in aut. p̄sbyter. C. de epis. ꝛ cleri. bar. i. l. q cū vno. §. exautorat⁹. ff. de re mili. ꝛ ang. in trac. male. i gl. in ꝟ. caput a spatulis. in vlt. colū.

Sebasti. Sapia.

[b] ¶ Per ip̄m vicariū. vide tex. in. l. ossa. §. fi. ff. de relig. ꝛ sump. fu. ꝑ quē dixit bal. in c. j. de offi. dele. ꝙ q occidit ambasiatorē principis incidit in crimē lese maiestatis ac si principē occidisset. Itē ꝑ illū tex. dixit Bal. in c. ex lr̄is. de offic. dele. ꝙ qui impedit literas iudicis ne deferātur dꝫ iferre iniuriā ipsi iudici. vid ēt tex. in. c. p̄cipim⁹. xciij. dist. quē dixit vnicū ꝛ sing. Ro. i fin. dcxxxj. inci. Bar. in. l. filius. vide ēt tex. vbi Abb. uot. in c. sane. de offi. deleg. vbi Moder. ꝛ bar. in. l. filius. ff. de lega.

a ¶ De substantia:ad hec ⁊ q̄ sequunt̄ vide tex.in.c.j.iūcta gl.fi.j̄.de baptis.⁊ bonū tex.in.l.pacta conuenta.ff.de ꝯhen.emp.⁊ optimum tex.in l.j.ff.de adi.leg.Et dic ꝙ substantia est id quo pri:num res aliquid est. Natura est quo primū res talis est.Solennitas est quo p̄mum solēnis est.⁊ id quo p̄mū deducit̄ ad esse vel ad naturā esse.Substātia ergo ponit rē i q̇dditate. natura ponitrem in qualitate ⁊ differētia. Solennitas est quidā modus circa ipsa.ita dicit notāter bal. in.l.etiā.circa p̄ncip.C.ð excep. rei iu. De ordine aucte ⁊ quotuplex sit vide eundē Bal. in.l.ꝑlatam.C.ð senten.⁊ quando p̄dictorum omissio ⁊ defectus vitiet ⁊ quādo nō. vide l p̄dictis iuribus.⁊ Bart.in l.si is qui.ff.de testi.⁊ ibi Alexā.in additione.⁊ vide bal.i.l.si ꝑitas.C. de fideicōmiss. et i l.ad exactionē.C. de do.promis.⁊vi a de Feli.extendentem retia i.c.quoniam frequenter. in.iiij.⁊.v.co.j̄.vt lite non contest.⁊ vide.x.signa quādo aliqd ē de forma relata per eundem Feli.in.c.cum dilecta.in ver.de forme substātia. Calistus amadeus.

Anto.Francis.¶ Circa ea q̄ sunt de substātia vel de natura alicuius rei.Adde ꝙ pluribus modis qd ðr esse de natura rei.vt no.in.c. ius naturale.j.di.⁊ vide bo.gl.insti.de actio.in.§.condictiones.⁊ ea q̄ sunt de natura rei sunt immutabilia.vt in.§.s3 naturalia.insti.de iure natu.gē.⁊ ciuili.⁊ vide Bal.in.l.j.§.libertatibus.C.de cad tol.⁊ eundem Bald. tracta.schisma.in.xx.colū.vbi dixit ꝙ natura trānsformatur in qualitates.⁊ vide gl.in auť.de non eligen.secundo nuben.in.§.j.⁊ in auť.quibus modis natura.eff·ci.legi.in prin.q̄ dixerūt ꝙ natura quotidie properat nouas inuenire formas.¶ Et adde ꝙ potius est inspiciendum qð est de natura ꝙ illud qð est ex accidenti vt est gl.in.§.pauonū.insti. de rerū diuisio.⁊ in.l.j.in.§.bestias.ff.de postu.⁊ Bar.in.l.fi.ff. de offic. procōsu.⁊ leg.⁊ ꝑ Dy.⁊ Bar.in.l.iij.in.§.j.ff.de tute.⁊ ꝑ Bar.⁊ Alex. in.l.si quis posthumus.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ adde ꝙ cum in iure inueniuntur aliqua que debent interuenire in actu:illa intelliguntur esse de substātia siue de forma.vt no.Arch.in.c.quorundā.xxiij.dist.⁊ habet̄ in.c.ecclesia vr̄a.in.§.deniq3.⁊ in.c.q2 propter.de elec.⁊ ideo solemus dicere ꝙ omissio substantialium vitiat actum.l.cum hi.§.si p̄tor.ff.de trāsact.⁊ vide Ang.in ꝯsi.xxxv.vbi declarat an sit aliqua differentia iter substantialia ⁊ formalia:⁊ que vide bea.Tho.in primo sententiarum dist.xxiij.art.j.vbi dicit ꝙ substantia differt ab essentia ⁊ subsistētia rei. ⁊ vide eundē in dist.xxv.arti.j.⁊ in.j.sententiarū.dist.xxxvij. arti.j.⁊ in iiij.dist.v.arti.viij.vbi dicit ꝙ substantia dicit̄ multipliciter qð ibi late declarat ⁊ adde ꝙ in omnibus substantijs inuenitur esse operatio. vt per eundem Tho.in.ij.sententiarum.di.xxxiij.art.v.

b ¶ De similibus.amplia ꝙ arg.de similib⁹ ad similia nō solū h3 locū in ciuilibus vt hic.⁊.c.translato.de ꝯsti.⁊ in.c.inter ceteras. in fi. de rescri.⁊.c.dudū.el.ij.de elec.s3 h3 locū etiam in criminalibus maleficijs ⁊ eoꝝ penis:vt voluit Bal.in.l.si quis non dicam rapere.circa prin.C.ð episco.⁊ cle.⁊ notatur in.l.si quis id quod.ff.de iuris.om.iud.⁊ Inn.in c.qualiter ⁊ q̄n.el.ij.de accus.⁊.c.j.§.porro.⁊ sequē.que fuit prima cau. benefi.amit.quem Bald.ibi ad hoc ꝓpositum dixit esse tex.meliorem de iure.⁊ sequitur Fel.in.d.c.translato.in fi.viij.col.⁊ vide que habentur in.l.si quis seruo.C.de fur.⁊ glos.⁊ doct.in.§.item mista.institu. de actio.limita tn̄ hoc dictū.⁊ arg.ꝙ nunquam procedit quando induceret extensionē ꝯtra ius naturale.vt dixit Alex.in additio.ad Bart.in l.iura.ff.de legi.cum ibi allegatis.Quid sit similitudo:vide in.d.c. trāslato.⁊ quotuplex sit:vide Bal.data opera.in.iij.colum.C.qui accusa. non possunt. Et quod dicitur ꝙ vbi est eadem ratio eadem est iuris dispositio:vt hic ⁊ in.l.a titio.de verborum obligatio.ff.non dicitur similitudo:sed eadem lex secundum Bal.in dicta.l.data opera.licet contrariū voluerit in.d.l.si quis non dicam rapere.⁊.l.illud,C.de sacrosan. eccle.⁊ non requiritur ꝙ per omnia sint similia cū equiparamus. vt in l.inter stipulātem.§.sacram.ff.de verb.obli.⁊.l.fin.C.de colla . In contrarium tamen facit.c.sicut vrgeri.j.q.j.Adde quod valet arg.a simili etiam remoto vt dicit Abb.in proemio decreta.in.vij.colum.Calistus amadeus.Anto. Francis.

episcopum quo ad vinculū matrimonij spūalis: equiparat̄ ꝯsecrato i ep̄m.q2 sicut ep̄s ꝯsecratus nō p̄ot cedere aut trāsferri sine autoritate pape: sic nō p̄ot ꝯfirmatus electus.Et est rō q2 difficultas dissoluendi surgit a substātia vinculi matrimonialis qð vinculū dat̄ per solā ꝯfirmationem licet nō intercesserit ꝯsecratio.Et no.ꝙ vinculu3 mr̄imonij spiritualis cōtrahitur inter personas eligētiū ⁊ electi.facit qð habet̄.s̄. de elec.cū inter canonicos.j̄.vt lite nō ꝯtest.c.q̄m.§. si ꝑo.⁊ fit indissolubile in ipso actu cōfirmationis:vt hic colligitur.¶ 9 †No.ꝙ ꝯiugium spirituale dicit̄ ꝯtrahi inter ꝑsonas eligentium ⁊ electi:vnde ipsi eligentes sunt qui contrahunt ⁊ dicitur ꝯhi inter electū ⁊ eligētes q̄si ecclesiā rep̄sentātes:⁊ ꝑ hoc 10 etiā inter ep̄m ⁊ ecclesiā.vt.d.c.relatum.¶ †No. ꝙ ꝯsecratio quo ad substātiā vinculi spiritualis nihil addit:sed ex sola ꝯfirmatione est ꝑpetuum ipsum mr̄imoniū.p̄ot tn̄ dici ꝙ ꝯfirmatio ꝑ consecrationē ꝯsummat mr̄imoniū spūale ꝑ ea q̄ habentur.j̄.c.fi.sicut ꝯsummat̄ carnale per copulā: ⁊ l3 ꝯsecratio q̊ ad vinculū nihil addat tn̄ addit quo ad alia:vc3 quo ad p̄tātē exercendi ea q̄ sunt 11 ordinis ep̄alis.¶ †No.ꝙ illð ðr de substātia[a] alicuius:quo posito ⁊ illud etiā ponit̄. Illð aūt nō ðr esse de substātia alicui⁹ de cuius remotiōe nō remouet̄ s3 remanet.Et iō dignitas ep̄alis seu cōsecratio nō est de substātia matrimonij spūalis: q2 sine illo mr̄imonio non p̄ot esse dignitas ep̄alis:vt p3 in ep̄o qui renūtiauit ep̄atui ⁊ non ordini:⁊ sic in ep̄o nullateñ.⁊ silr̄ p̄ot esse mr̄imoniu3 spūale sine dignitate ep̄ali:vt p3 in electo ꝯfirmato ⁊ nō ꝯsecrato.Et ex predictis potes etiā no.ꝙ additio noua q̄ fit ex accidenti nō alterat subiectū ex q̊ nō ꝯfert ad materiā ⁊ substātiā ipsi⁹ sub 12 iecti.¶ †Not.ꝙ vbi remanet eadē cā ⁊ substātia l3 aliqð accidēs variet̄ non variat̄ dispositio.Et ad hoc etiā potes notare ꝙ vbi dat̄ ꝑticipiū cause specifice:ex hoc eñ nō d3 dari ꝑticipiū cāti iuris sup ipsa cā fūdati.Et per hec ēt habes ꝙ vbi dat̄ eadē rō ibi d3 eē eadē iuris dispō.Et ex h̄ etiā no.ꝙ l3 lex exp̄sse nō disponat id de q̊ q̄rit̄: tn̄ ex idētitate rōnis extēdi p̄ot:facit qð hr̄ in.l.n̄ pn̄t. ff.de le.⁊ ad h̄ sepe alle.h̄ dec.Et no.ēt illð vulgatū ꝙ de silib⁹[b] ad silia ꝓcedi p̄ot.⁊ ꝙ similiū idem d3 esse iudiciū.de q̊ etiā.s̄,de cōsti.trāslato.no. qð illud qð est simile alteri nō est idē cū illo ꝓprie loquēdo.[c] de quo.s̄. de rescri.c.capl̄3.⁊.l.ꝙ nerua.ff. depo.⁊ ex hoc etiā no.illud vulgatū ꝙ nullū simile[d] est idē.¶ †No.de dictione imo[e] q̄ ponit̄ corre 13 ctiue vel declaratiue f̄m subiectā materiā de q̊ in p̄ma cōstōne.C.§.qb⁹.⁊.l.stich⁹ imo pāphil.ff.de 14 ma.test.⁊.c.p̄dicator.xvj.q.j. ¶ †No.ꝙ iura sūt ꝯsideranda ⁊ intelligēda f̄m sensum q cadit i intellectu piti ⁊ subtilr̄ ītuētis.Et ex h̄ ēt no.ꝙ subtilitas ꝓ iueniēdo veꝝ itellectū.l.ꝯmēdat̄.facit.j̄. de feu.capellan⁹.l3 al's subtilitas ꝑniciosa repro 15 bet̄:vt i.c.dilecti.j̄.ð iu.ð q̄ ēt ibi tāgit̄.¶ †In ꝑ. s3 neq3.no.ꝙ eccl'ia p̄ot dici viduata duplr̄.Uno mō simplr̄ ⁊ oi respectu:⁊ tūc nullū supponit̄ vinculū inter eā ⁊ spōsum seu p̄latū. ¶ Scðo mō ðr quasi viduata quo ad qd:inspecto aliq̊ extrīseco

¶ In hac materia de argumēto a simili. dicas qð illud est valde debile argumētum q2 faciliter potest dari dissimilitudo quo casu cessat ⁊ corruit : ⁊ iō dicitur debile: vt not.Archid.in.c. relatum . xxxvij. dist.⁊ not . Guil. de cug.in.l.ð quibus.ff.de legib.et not.doc. in.c. fin. de consue. ⁊ bene facit text. in.§. si vero null⁹.in auť. de fi.instr. ⁊ vide Ioan. and.in. c. nullus. de temp. ord.libr.vj.⁊ in.c. inter ceteras. de rescri. ⁊ vide bar. in.l. qð nerua. ff. deposi.⁊.d. Ant. de But.in.c. tue. de sponsa.⁊ bi late loquit̄ de arbi. ð mr̄imonio carnali ad mr̄imoniū spūale ⁊ ecōtra.de quo in.c.inter corporalia.de trāsla.p̄la.⁊ ibi dicit ꝙ multe sunt differentie inter vnū ⁊ aliud: de hoc ar. ēt habet̄ in.l.nō tm̄.ff.de re iu.et hr̄ ꝑ tex.⁊ gl.in.c.sup quodā.de sta.re. ⁊ per Bal.plene in.l.ꝯuenticula.C.de epis.⁊ cle.⁊ quō qd dicat̄ esse simile alteri.vide gl.in.c.capl̄m de rescrip.in gl.j.⁊ ꝑ gl.in.c.nō p̄ot.de p̄ben.lib.vj.q̄ ponit an illa dicant̄ similia inter q̄ in aliquo est dissimilitudo.⁊ vide Bea.Tho.in.j.parte summe.q.iiij.arti.iij.⁊ in summa ꝯtra gentiles.lib.ij.q.xxix.vbi ponit de similitudine creature ad deū. ⁊ eūdē in.iiij.dist.xliiij.articu.v.vbi ponit de similitudine corporalium ⁊ spiritualium.⁊ an quādo vnus dicit aliquid esse simile ⁊ aliud dissimile cui incumbat onus probandi.habetur in.c.cum inter.de excep.⁊ per Archi.xx.q.ij.in.c.si quis.⁊ per Spe.in ti.de dispu.⁊ alle.§.post hoc. ⁊ an in maleficijs ⁊ penis licitum sit procedere de similibus ad similia. vide Bald.in.l.si quis non dicam rapere.C.de epis.⁊ cle.vbi dixit quod ad hoc vt in penis ⁊ maleficijs possit procedi de similib⁹ ad similia:est cōsiderandum quod illa tantum dicuntur similia in quibus reperit̄ per omnia eadem ratio:⁊ quomodo intelligatur statutum disponēs quod procedat̄ de similibus ad similia:vide eundem Bal.in.l.ij.C. de legi.⁊ eundem in.l.j.C.que sit long.consuet.vbi dixit quod illa dicuntur silia quorum qualitas est vna.

c ✠ Sebasti.Sapia.¶ Proprie loquēdo.Iste tex.in ver.idē penit⁹ potius probat ꝙ simile est idē.pro quo facit ꝙ illud dicitur idē vbi est eadem ratio vt dicit Bal.in.l.data opera.col.vij.C.qui accu.nō pos.simile etiam vbi est eadē ratio f̄m Bal.in.l.curatoris.C.de neg.gest.⁊ i.l. illud.col.ij.C.de sa.san.ec.Alex.in.l.gallus.§.⁊ quid si tantum.ff. de lib. ⁊ posthu.⁊ qð est ꝯtra cōmunem doctrinā. Hanc diffi.moui.ego solus in repeti.l.qð nerua.in primo notabili.ff.deposi.⁊ resolui.qð aut diuersi termini considerantur quo ad formam ⁊ effectum absolute ⁊ tunc si est eadem rō sunt similes ⁊ nō ijdē:q2 illud dicitur ꝓprie idem qð est ꝑ oia idem.vt no.in.l.qui liberis.in prin.ff.de vulg.⁊ pup.aut considerātur quo ad effectum tm̄.⁊ tunc si est eadem rō possunt dici ijdem hoc probat mihi tex.hic ibi idē penitus ⁊ ibi similitudinē vel idētitatē.qualiter sentiat ꝙ quo ad formam nullum simile sit idem:sed quo ad effectum sic:ibi latius hoc probaui.

d ¶ Nullum simile.adde tex.⁊ ibi Panor.in.c.innotuit.s̄.de elec.vbi et dicitur de dictione imo correctoria.⁊ no.qð aliud est similitudo aliud proportio.nam similitudo est vni⁹ ad vnū vel ad plura: proportio est comparatio plurium ad plura:vt dicit Archi.in.c.dominus.xciij.dist. Calistus amadeus.

e Zacharias.¶ De dictione imo.Adde qð no.in apostil.ad istum in.c. innotuit.nu.5.in apostil.in ver.dictio imo.s̄.de ele. vbi plene posui q̄n sit correctiua ⁊ quando electiua.

a ¶ Paria videntͣ fortificata per gl.in.l.fi.C.ad.l.flaui.de pla.vbi dicitͣ ꝛ notatͣ ꝙ paria sunt nõ habere filiũ vel habere inutilẽ:ꝛ paria sunt vxori nõ habere maritũ vel habere inutilẽ vt refert Jas.in.l.quoties .ff. qui satis.cog.vbi ponit multa similia quo ad hoc propositũ ꝛ tangit Alex.in.l. filij.§.vidua .ff.ad munici.Et adde tu vltra relata per Jas. vbi.s. quod paria sunt vel sic̃ta nõ eẽ vel eẽ ꝛ nõ appere: vt ẽ tex. in.l.in lege.ff.de ꝯhend.empt.ꝛ.l.duo sunt titij.ff.de testa.tut.Itẽ parificãtur nihil habere: vel non hr̃e qȯ sufficiat: vt ingt Arch.in c.priscis.lv.dist. per illum text.facit materia.l.elegãter.§.q repro bos.de pig.ac.ꝛ q.ĩ.dicẽtͣ sup gl. Calist⁹ amade⁹.

cuius respectu sponsus est inhabilis ꝛ sic inutilis quo ad exercitiũ matrimoniale: ꝛ hoc mõ põt dici ecc̃lia esse viduata q̃ hʒ electũ cõfirmatũ nõdũ cõsecratũ:qꝛ inutilis est ad exercitiũ illoꝛũ q̃ sunt
16 oꝛdinis vt hic ptʒ.s.de ele.trãsmissaʒ.¶ † No.ꝙ paria videntͣ [a] aliqd nõ esse vel esse ꝛ inutiliter eẽ. ad hoc sepe allegatͣ hec decre.facit qȯ habetur in l.quoties.ff.qui satisd.cog.ꝛ in.l.j.§.quibus.ff.qȯ
17 cuiusqꝫ vniuer.¶ † No.ꝙ in interpꝛetatione verboꝛum iuris debet attendi cõis vsus loquẽdi.nã verba debẽt intelligi pꝛolata nõ simpl'r pꝛout sonãt:ſʒ ſm cõem vsum loquẽdi.facit qȯ habetͣ.ĩ.
b de spõ.ex literis.[b] ꝛ.l.libꝛoꝛũ.§.qȯ tñ cassius.ff.de leg.iij.ꝛ.l.cum delanionis.§.asinam.ff.de fun.in
18 stru.¶ † No.ꝙ licitũ videtͣ esse allegare ꝓuerbia.
19 facit qȯ hr̃ in.c.ꝛ si iudeos.ĩ.de iud.¶ † Not.ꝙ ꝑmissum sub rõne pene non intelligitͣ permissuʒ sub ratione gratie.Et etiã no.qȯ permissio actus nõ extenditͣ ad casum oppositũ.facit qȯ habetur
c in.l.legata inutiliter.[c] ff.de lega.j.vbi inducta ad
20 vnũ effectũ nõ debẽt operari oppositũ.¶ † Not. qȯ de iure singulari permissa nõ sunt extendẽda
d ad alios actus maxime si nõ sunt paris ratiõis [d] ꝛ idẽ esset etiam si foꝛent.per id quod habetur.ĩ.
21 de pꝛiuile.sane.ꝛ.ff.de le.l.ius singulare.¶ † Not. qȯ in materia regulariter ꝛ communiter pꝛohibita omne illud qȯ nõ apparet esse cõcessum intelligitur pꝛohibitum:ꝛ sic sub regula pꝛohibitiua:ꝛ hoc casu etiã dicimus ꝙ omissum habetͣ pꝛo pꝛohibito:ꝛ pꝛocedit etiã illud gñale.Erubescimus cũ sine lege loquimur.l.illam.C.de colla.ꝛ id qȯ a lege non permittitur vel a decretis sanctoꝛũ pa
22 trũ nõ est ab hoĩe pꝛesumendũ.¶ † No.ꝙ confirmatus videtur arctari ad petendã cõsecrationeʒ

col.vj.ver.mihi.sed vide notabile dictũ Ol.ꝛ ibi posui in apo.ad ipsuʒ post alios.in apo.in ver.sui doctoris.s.de postu.pꝛel.quib⁹ adde Fel. in.c.j.col.fi.ver.quinto nota ꝙ iudex.s.de cõsti.Bal.in.l.filiuʒ quẽ habentem.C.fami.ercisc.de quo est bo.gl.in.c.cum beatissimus.xxiiij.q.j. Ant.Fran.¶ Circa istũ passum de cõsuetudine qñ ꝛ qual'r sit ꝓbãda.pꝛmo dicas ꝙ cõsuetudo est allegãda.vt in auf. gñaliter ꝛ ibi per Bal.in.iij.col.C. de epi.ꝛ cle.ꝛ per eundẽ in.l.venia. C.de in ius vo.ꝛ i.l.qcuqꝫ.C.ȯ ser. fug.ꝛ ple.p alex. in.l.si adulteriũ.§.idẽ pollioni.de adul.ꝛ i.l.de qb⁹. i fi.de legi.imo dixit Bal.i.d.auf. gñal'r.i.ij.co.ꝙ si consuetudo non fuit allegata i libello dʒ deduci ꝛ allegari in ꝓcessu qȯ ẽt voluit Alex.in.l.j.in.§.idẽ scribit.ff.depo.ꝛ ipa cõsuetudo alle.dʒ ꝓbari ſm Bar.i.d.l.de qb⁹.i fi.ff.de leg.ꝛ bal.in.l.j. in.j.col.C.q̃ sit lon.cõsue.ꝛ idẽ voluit Bar.in.l.oẽs ppl'i.in.vij.q.pn.in ver.circa scȯm.ff.de iust.ꝛ iur.nisi foꝛsan cõsuetudo allegata eẽt valde gñalis:qꝛ tũc sufficeret sola allegatio absqꝫ alia ꝓbatiõe ſm Bal.i.l. iij.in.j.col.in ꝟ.attẽde hic.C.de ser.fug.qȯ etiam voluit Alex.in.d.l.de quibus.circa fi.ꝛ ibi etiã dixit in.xv.col.ꝛ seq.ꝙ cõsuetudo põt ꝓbari per vnum testẽ qui sit valde expertus.ꝛ qualiter cõsuetudo ꝓbetͣ p testes vide p Alex.in cõsi.xlv.ꝛ in cõsi.clxxj.in scȯa pte ꝯsilioꝛũ vbi ẽt ponit:an possit ꝓbari p testes singulares.de quo etiã per eũ in.l.admonẽdi.ff.de iureiu.in.xvj.col.post Bal.in.d.l.de quib⁹.in.xxij.col. ¶ Et adde ẽt ꝙ cõsuetudo allegata an sit ꝟa vel nõ põt iudex se iformare a notoꝛio suo ſm Bar.in.l.lege iulia.in fi.ff.de test.¶ Et tene etiã mẽti ꝙ cõsuetudo etiã ꝓbatͣ per duos doc.eã referẽtes.ſm Bar in repe.l.de quibus.in.iiij.q.in.xvj.col.ff.de legi.imo põt ꝓbari p vnũ famosuʒ doctoꝛẽ asserentẽ ita esse cõsuetudinẽ vt notabil'r voluit Bal.in.c.cũ dilectus.in.ij.col.in ver.ſʒ nũquid põt.de cõsue.qȯ etiã voluit Pau.de ca. in cosi.suo.clix. qȯ tñ intellige verũ nisi consuetudo esset ꝯ̃ ius cõe:qꝛ tunc illa deberet plene ꝓbari ſm Bal.q ita declarat in.l.si is q.in.§.j. in antiqua lectura.ff.de pig.vbi dicit ꝙ lʒ etiã gl.dicat aliqd seruari de cõsuetudine.tñ dʒ ꝓbari illa cõsuetudo si est ꝯ̃ ius cõe.ꝛ ita etiaʒ tenet ipse Bal.in.l.ꝯsentaneũ.in.vj.col.in.v.op.C.qñ ꝛ qñ iud.de quo etiã p Jo.de imo.in.l.j.in.§.nũtiatio.in.v.col.in.ver.an aũt ꝓpter id qȯ dixi.ff.de nou.ope.nun.ꝛ p Alex.de imo.in.l.post dotem.in.xxiiij.col.ff. sol.ma.ꝛ hoc modo pñt cõcoꝛdari iste op.q̃ videntͣ ad inuicẽ ꝯ̃rie.Nec ob.qȯ dicebatͣ ꝙ consuetudo cũ sit facti:nõ sufficit illã ꝓbare per dictũ doctoꝛis qꝛ rñdetͣ ꝙ vsus ꝛ moꝛes ex qbus postmodũ descẽdit cõsuetudo bene sunt facti. Sed ipsa ꝯsuetudo inesse ꝓducta ꝛ insurgẽs ex vsu ꝛ moꝛibus est ius:pꝛout optime declarat Bar.in.d.l.de quibus.in.iij. col.in versi.oppono dicitur hic seruari.ff.de legi. ¶ Et quantuʒ ad id qȯ hic dicitͣ de pꝛouerbijs an ꝛ qñ possint allegari in decisionib⁹ causarum.viȯ Jo.an.in.c.ꝛ si iudeos.de iude.ꝛ no.doc.in.c.quẽadmodũ. de iureiur.ꝛ doc.legistas.in.l.solẽt.ff.de off.pꝛocõ.ꝛ in.l.si choꝛus.ff.de leg.iij.ꝛ vide per Alex.in.l.j.xiij.col.ff.si cer.pet.¶ Et ad illud qȯ etiã hic dicitur ꝙ iudex excusatͣ in syndicatu ꝛ ab expensis si hʒ sententiaʒ pꝛeceptoꝛis sui pꝛo se ꝛ iudicat ſm illã etiã si male iudicaret. Adde ꝙ habens opinionẽ doctoꝛis pꝛo se semper dicitur habere iustã causam litigãdi vt euitet expẽsas.per tex.in.l.qui solidum.in.§.etiã.ff.de le.ij.ꝛ hoc qꝛ doctoꝛ hʒ a iure autoꝛitatẽ interpꝛetãdi leges ꝛ iura.ꝛ eius opinio pꝛopter talẽ autoꝛitatẽ dicitͣ esse ꝓbabilis.vt no.in.c.j.de postu.pꝛela.ꝛ in.l.j.C.de pꝛofesso.qui in vꝛbe cõstãtino.li.x.ad quã materiã viȯ Spec.in tit.de pꝛoba.§.nũc vidẽdum.circa pꝛin.ꝛ vide gl.inst.de obli. que ex delic.nascũ.in pꝛin.ꝛ vide Jo.an.in.c.vt debitus.de app.vbi dixit ꝙ si qua opinio facit ꝓ appellante:lʒ succũbatͣ in causa:tñ excusatͣ ab expẽsis.ꝓ quo vide de oꝛdi.gl.in.d.§.ẽt.ff.de leg.tene tñ mẽti ꝙ qñ circa idẽ sunt diuerse opi.humanioꝛ ꝛ rationabilioꝛ ꝛ equioꝛ semꝑ est sequẽda vel cõsulẽdus est superioꝛ habens autoꝛitatẽ.l.condẽde.ꝓut est papa vel imperatoꝛ.pꝛout voluit Host.in.c.j.de cogn.spi.ꝛ Jo an. in.c.j.de cõst.sup glo.fin.est bñ verum ꝙ opinio magistri est discipulis recitãda ꝛ defendẽda p tex.in.c.omnes.de maio.ꝛ obed.ꝛ habetͣ in.c. cum beatissimus.xxxiiij.q.j.ꝛ vide gl.in.c.j.de deci.

b ¶ Ex literis adde Bar.in.l.labeo.ff.de sup.leg.vbi latius.ꝛ Ro.in cõsi.xxiij.inci.nescio qd dubitatiõis.ꝛ Pau.de ca.in cõsi.xlv.incip.viso pũcto.in.iij.col.ꝛ vide Felx.in pꝛoe.decr.vbi p.vj.col.multa ꝛ multa aurea dicta ꝓ cõi vsu loquẽdi in cumulũ restringit.Calist⁹ amadeus.

c ¶ Legata inutiliter.vbi no.ꝙ inducta ad diminutionẽ nõ debẽt operari augmẽtũ.idẽ no.in.l.cũ tali.§.fi.ff.de cõdi.ꝛ demõ.Sed ꝯ̃ in.l.deniqꝫ.§.interdũ.ff.de pe.leg.solue p bar.in.d.§.interdũ.ꝙ dispositio nõ poterat alias hr̃e locuʒ.ꝛ Joã.de imo.in.l.qȯ dꝛ.de ver.obli.in ix.co.ex quo no.limitationẽ ad hoc dictũ ꝛ regulã de qua hic ꝙ non ꝓcedit qñ dispositio nõ posset alias soꝛtiri effectũ.ꝛ ad regulã p̃dictã faciũt.l.qȯ fauoꝛe.C.de leg.ꝛ.l.nulla.eo.ti.ff.ꝛ.c.qȯ ob grãʒ.de reg.iu.in.vj.ꝛ q̃ ibi habentͣ.ꝛ vide do.Jas.in.l.si.in fi.ff.qȯ qsqꝫ iuris.Erubescim⁹.l.illam male allegari q̃si p oẽs ad hoc ꝓpositũ cũ nõ ꝓbet ad qȯ allegatͣ ſʒ.d. Jas.in.d.l.illã.ex rõne de qua ibi p eũ.Sed meli⁹ facit.§.considerem⁹. in auf.de trien.ꝛ semis.c.is qui.de sent.exc.in.vj.in fi.pꝛimi rũ.ꝛ.c.pe. ne sede vac.ꝛ.c.si euãgelica.lv.dist.ꝛ.c.coꝛ.epi.lxviij.di.ꝛ.c.ꝙ si doꝛmierit xxxj.q.j.ꝛ p Bal.in tremẽdo cõsi.suo schismatis.qȯ est incoꝛpoꝛatũ in pꝛin.tit.C.si qs ali.te.ꝓhi.in sua lectura.An aũt liceat allegare gl.vel autoꝛitates doc.qñ habemus legẽ.dic ꝙ nõ ſm Jas.allegantẽ.Archi. in.c.nolite.xj.q.iij.ꝛ male.nã ibi nihil dicit.Sed bñ aliquantulũ tãgit subtiliter aduertẽti in.c.nolite errare.xj.dist.ꝛ clarius gl.cõtra seipsam in.l.sed licet.ff.de off.p̃si.Et an liceat allegare ꝛ decidere ex naturali ratione deficiẽte le.Et an debeam⁹ allegare solũ vnã legẽ de plurib⁹ facientibus ad ꝓpositũ.Et an credatͣ gl.simplici qñ nõ reperitͣ lex vide latissime p p̃dictũ do.Ja.in p̃dicta.l.illã.ꝛ adde gl.in.c.tales.xxiij.dist, c.cum sit.de eta.ꝛ qua.¶ Sʒ vltra p ipsum ibi relata qd de doctoꝛib⁹ an credatͣ.s.doctoꝛi vni etiã excellenti attestanti de cõsuetdine ꝛ ꝓbet cõsuetudinẽ.vide plenissime per eundẽ do.Jas.q tãdẽ cõcludit ꝙ non cũ cõsuetudo sit facti.in.l.de quib⁹.in pe. col.ff.de legi.ꝛ idẽ est in his q̃ sunt iuris si nõ ꝓbet dictũ suũ per autẽticã scripturã.vt habetͣ in.d.l.illã.ꝛ maxime ꝓcederet cõclusio p̃dicta in cã in qua aduocaret:nã tunc sunt aduocati ceci ſm pħm ꝛ relicto sole cõscie quẽ hr̃e debẽt.vt dicit bal.i.l.hac lege.C.de sen.ex peri.reci.ꝛ.c.j.de sen.ꝛ re iu.li.vj.solẽt dicere cliẽtulis suis si hoc cõfitemini ꝑdetis cãm:ꝛ nõ dicũt si negabitis ꝑdetis animã:vt dicit gl.j.magna.circa fi.i.c.j.ȯ ꝯfes.li.vj.ꝛ iõ gl.no.lʒ ꝑua in.l.fi.circa pn.in ꝟbo moꝛantͣ.C.mãd.dicit ꝙ illi q circa diuitẽ moꝛantͣ oĩa mala nouerũt.in auf.de exhi.circa pꝛinc.ꝓ quo etiã facit illȯ facetũ dictũ dñi Mathesi.in sing.xcvj.ibi referẽtis ꝙ cũ esset q̃stio inter quosdã an asinus veniret appellatione bestie ꝓpter.l.j.§.bestias.ff. de postul.Quidã iudex dictus mõton⁹ q inter scholares solet deriderí credidit cuidã famoso aduocato dicenti ꝛ attestãti asinũ pꝛo bestia nõ haberi:ꝛ ad hoc ꝓ victoꝛia sua alleganti rubꝛicã q̃ nõ reperitͣ i rerũ natura.scʒ.C.de asinis ꝓ bestijs nõ appellãdis.dic tñ lati⁹ vt ibi:hoc pꝛesumpto volui referre ad ꝓpositũ:tñ nõ p̃termitto illud sing.dictũ de q̃ Pañ.i.c.j.de postu.pꝛla.ꝛ.d.Jas.in.l.gñaliter.ff.de in ius voc.in fi.qȯ si discipul⁹ ꝓbabil'r sequut⁹ opi.magr̃i sui i decisiõe alicui⁹ cause credẽdo male sñiaret ꝙ ȯberet absolui a syndicatu ab expẽsis.qȯ no.¶ An autẽ sit credẽdũ cardinalib⁹ ꝛ summo põtifici ẽt de illis q̃ vidit añ papatũ cũ nõ sit materia nr̃a sufficiat tibi recurrere ad eã q̃ habentͣ i.c.cũ a nobis.ĩ.de testi.ꝛ.c.sicut.de sen.exc.ꝛ qȯ dicit Lud.ro.in fin.cxxvj.q iterrogat⁹ de hoc a papa eugenio dũ ipse eẽt auditoꝛ rote post multã hesitationẽ repit duas gl.vna est in.c.ad apice.de re iud.li.vj.ꝛ alia i.c. j.de renũ.e.li.ꝛ vide coꝛs.in apo.ad abb.in.c.cũ a nobis .Cali.amade⁹. Zacharias.¶ Adde duʒ hic voluit dicere qȯ iudex q iudicat ſm opi. sui doctoꝛis liberatͣ a syndicatu q̃uis illa sit ꝯ̃ cõem opi.Et dic ꝙ istȯ est oꝛiginale dictũ Old.in.l.q̃situ.§.j.ff.de fun.instru.vt refert iste i.c.j.

d ✠ Sebasti.Sapia.¶ Paris rationis.An pꝛiuilegium concessum extendatur ad alias personas ꝙ quibus est cõcessum vide Bal.in.l.j.in pꝛin.C.de leg.in.l.non tantum.§.nõ omnia.de excu.tuto.Ang.in ꝯsi. cclxj.incip.quando dictum pꝛiuilegium.Car.in ꝯsi.cxxxij.incipi.puto in fi.Pe.de anch.in ꝯsi.cix.inci.pꝛima facie.Deciũ in ꝯsi.xlviij.in pnc.

intra

a intra sex mēses:ª qđ ąliter intelligat̃ recurre ad ea que no. per gl.i.c.si electio.de elec.in.vj.ꝛ facit qđ hr̃ i.c.ꝙ sit.eo.ti. ꝛ lib.ꝛ in dictis iurib⁹ etiā ptȝ a quo tp̄e currat dictū tēp⁹.

23 ¶†No.penā nō faciētis se cōsecrari intra dictū tp̄s qꝛ pōt compelli ad cedēdū iuri sibi acqsito.¶In ver.sane.no. ꝙ trāslatio attribuit̃ supiori bñficio ad qđ fit trāslatio:absolutio ꝓo vel cōcessio licētie attribuit̃ illi supiori bñficio a q̄

24 trāsfertur.¶†No.penam transferentium ep̄os sine licentia pape:ꝛ ēt illoꝝ q̄ trāslatiōi cōsentiūt ꝛ translatos cōfirmāt aut ꝯsecrāt:qꝛ suspēdunt̃ a pōtificali officio. ¶†No.

25 ꝙ ceteris parib⁹ pl⁹ peccat supioꝛ ꝙ inferioꝛ:ꝛ pl⁹ peccat inordinate ꝓmouēs aliquē ꝙ ꝓmotus:ꝛ mın⁹ peccat alio rum errores ꝓsequēs ꝙ inducēs alios ad ꝓsequendum.

26 ¶†No.parcēdū esse spōte ꝯfitēti delictū ꝛ veniā postulāti si peccauit ex erroꝛe vel simplicitate:sec⁹ si ex certa sciētia ꝛ malignitate:nam talis dicit̃ peccare ex malignitate:ſȝ ex simplicitate peccare dr̄ q peccat ex erroꝛe ꝛ si erroꝛ cadit in latā culpā q̄ cōtingit in erroꝛe iuris:facit qđ habet̃ in.l.iij.

27 §.si.ff.de li.cā.ꝛ qđ no.i.l.plagij.C.ad.l.fla.đ plag.¶†No. qđ vbi quis cōsecrat̃ vr̃ ꝙ ad certā ꝛ determinatā ecclesiā in q̄ nō fit spōsus cū ad illā nō fuerit cōsecratus nec ad aliquā in q̄ nō est spōsus:qꝛ ad illā nō pōt cōsecrari.ꝛ ꝓ hoc videt̃ ꝙ si qs ꝯsecrat̃ in ep̄m ad ecclesiā i qua nō est spōsus ꝛ sic nō canonice ꝓmotus ꝙ nō recipiat habitū cōsecrationis:ꝛ sic vr̃ ꝙ si postea ide remoueat̃ ꝛ sic nō erit ep̄s talis est eiusdē ptātis cuius est ep̄s nullateñ.qui renūciasset ep̄atui lȝ nō oꝛdini:ꝛ sic transit do. Ant.in not. Sed cōtrariū videtur tenere Hostiē.vt ipse etiam hic tāgit circa fi. ꝙ saltem tūc dr̄ ꝯsecratus ad ecclesiā vniuersalē ad quā quilibet consecratur cū vnica tm̄ sit vniuersalis ecclesia.vij.q.j. nouatian⁹.ꝛ.xxiiij.qō.j.c.loquit̃.ꝛ ꝓ hoc etiā facit quod habet̃ in simili in.c.nō solū.ꝛ.c.seq.de regu.in.vj. vbi interdū professus certā religionē si pꝛofiteatur illā intra annū non obligat̃ illi religiōi in specie ſȝ tm̄ obligat̃ i gñe vt cōtingit in ꝓfitēte religionē mendicātiū intra annum vt ibi patet. Dic ergo hic ꝙ lȝ fuerit ꝯsecrat⁹ ad certam ecclesiā ꝛ non valuerit cōsecratio illius ecclesie:vȝ tñ respectu ecclesie vniuersalis.ꝛ ideo fm̄ eum ꝛ Hosti.posset iste ep̄s si inuitaret̃ ab alio ep̄o expedire ea q̄ sunt oꝛdinis:qđ itellige verū an

28 teqū fuisset suspēs⁹ ab executiōe pōtificalis officij. ¶†No. ꝙ cōsensus null⁹ ex ipsi⁹ ꝑseuerātia operari pōt interdum quo ad facilitatē dispēsandi lȝ nō operet̃ quo ad validitatem electiōis de quo.s̄.ti.j.auditis.ꝛ.c.bone.¶In gl.j.ibi ꝙ cōstituat̃.nā requirit̃ ꝙ dñs tradat in peculium vt constituat res peculiaris ꝛ tñ solo animo reuocat̃ peculium.

29 ¶†In ea.gl.in fi.Itē est differētia inter coꝛpalia fm̄ Hosti.ꝑ ea que habētur in.l.iij.ff.ꝓ so.qꝛ vbi fit societas oīm bonoꝝ trāsit dñiū rerū coꝛpoꝛaliū sine traditiōe.vt ibi no. Itē ex legato rei coꝛpoꝛalis secuta aditione hereditatis trāsfert̃ dñiū.l.si tibi homo.§.cū seruus.ff.de leg.j.ꝛ tamen ex legato iuris incoꝛpoꝛalis puta actiōis cōpetentis cōtra debitoꝛē nō trāsit sine cessiōe.l.ex legato.C.de leg.qđ intellige respectu directi iuris.nā vtilis actio trāsit bñ sine cessione vt ibi ptȝ.¶In gl.in ver.spiritualia.in fi.vel dic ꝙ contrariū loquit̃ de interioꝛi destructiōe q̄ fit ꝑ petētez:hic aūt de exterioꝛi:q̄ fit deponēdo ab oꝛdine ꝛ sic a sacramentis. ¶In gl.in ver.destruant̃.aduerte qꝛ glos. dicit verum in se per.l.ꝙ all'.tñ non dixit de mēte huius tex.qui nō loquit̃ de mr̄imonio carnali vel de carnalibus:ſȝ de spūali vel spiritualib⁹.Et si dicas istud qđ dicit gl.facit saltē ꝯ regulam hic ꝓpositā dū dicit ꝙ carnalia facilius ꝯstruunt̃ ꝙ destruātur.Potes dicere ꝙ fallit in casu isto qñ ageret̃ de mr̄imonio coꝛpoꝛali seu carnali:ꝛ facit qđ dicā.j.gl. i ver.foꝛtius.

30 ¶†In gl.in ꝟ.sol⁹.in fi.Nec ob.qđ habet̃.xxiiij.di.c.ep̄s. vbi dicit ꝙ ep̄s nō sol⁹ oꝛdinat:ſȝ cū ꝯsilio sui capl'i.facit ꝙ habet̃.j.de pb̄e.cū fm̄. Quia rn̄det qđ hoc ꝟbū solus non

b excludit clericos suosᵇ:ſȝ alios ep̄os.facit qđ hr̄.xv.q.vij.§. solus.¶Itē qđ hic dr̄ ꝙ ep̄s sol⁹ nō pōt auferre honoꝛē.intelligo ꝯponēdo ab oꝛdine sacro.xv.q.vij.felix.ꝛ.c.si aūt. sed posset suspēdere.ab officio ꝛ suspēsionē reuocare.lȝ contra depositū ab oꝛdine nō possit dispēsare.ij.q.vj.ideo.ꝛ facit qđ habet̃.j.de cleri.non resi.ex tue. Potest etiā auferre honoꝛem deponēdo ab officio licet nō possit deponere ab oꝛdine.j.de his que fi.a p̄ela.nouit.Itēȝ qđ hic dicitur ꝙ metropolitan⁹ cōsecrat suffraganeos:intellige pꝛincipaliter adiunctis tñ sibi duobus episcopis.vt habet̃ in.c.nec

31 episcopi.j.de tēpo.oꝛdi.¶†In gl.in ver.foꝛtius.in.fi.duȝ dicit Host.ꝙ solu.gl.videt̃ literā violare.ideo dicit ꝙ pōt litera sustineri inquantū.dicit ꝙ spirituale matrimonium est foꝛtius ꝙ carnale:ex eo ꝙ spirituale matrimoniū adeo

cat ꝛ trahit ad se cōiuges interueniēte cōi consensu etiam post carnalem copulam.j.de ꝯuer.coniug.c.ꝯiugatus.vbi

a pȝ ꝙ coniunx etiam post carnalem copulam religionē intrādo potest trāsire ad mr̄imonium spirituale sed nō est sic ecōtra:qꝛ si aliqs transiuit ad religionem ꝛ sic ꝯtrit matrimonium spirituale non potest postea transire ad mr̄imoniū carnale.in cle.eos qui.de ꝯsangui.ꝛ affi.Itē interdum dissoluitur mr̄imoniū carnale altero solo volente per ꝯtractum matrimonij spiritualis vt si trāseat ad religionem ante copulā actualem.j.de cōuer.ꝯiug.ex publico. Item dissoluitur carnale mr̄imonium altero solo volēte in casu.c.j. de eo qui duxit in matri.quā pol.ꝑ adul. Itē in alio casu qñ vȝ alter infidelium venit ad fidem alio nolente venire. j.de diuoꝛ.gaudemus.Sed mr̄imoniū spirituale nō dissoluit̃ ex voluntate vnius tm̄:imo nec ex volūtate vȝ ingrediētis religionē ꝛ recipiētis.Itē etiam cēsetur matrimonium spirituale foꝛtius:qꝛ foꝛtius opat̃ in construēdo ꝛ difficilius in destruēdo ꝙ faciat carnale:qꝛ spirituale imprimit characterē quod nō facit carnale:facit qđ no.in rubri. j.de sacra.nō ite.ꝛ.c.j.ꝛ sic foꝛtioꝛem impꝛimit gratiā. Itē foꝛtius etiā copulat:qꝛ non solum coꝛpoꝛa sed etiam aīos ꝛ non solum duos sed plures:vt patet ex his que habentur hic in tex.ꝛ.s̄.de elec.c.cum inter canonicos.ꝛ.xij.q.j.ꝑcipimus.Itē carnale soluitur ꝑ moꝛtē:sed spirituale nō qꝛ remanet character impꝛessus in aīa etiā post moꝛtē:ꝛ sic q̄ ad dissolutionē videtur esse foꝛtius vinculum matrimonij spiritualis:facit quod habetur.xl.dist.ante oīa.Et iō ꝑpter p̄dicta fm̄ Host.potest litera stare hic pꝛopꝛie. ¶Potes dicere vt hic tāgit do.Ant.ꝙ si queritur an carnale matrimonium quo ad se facilius ꝯhatur ꝙ dissoluatur.dicendū est ꝙ sic vt etiam voluit gl.in ver. destruātur.idem est etiā dicēdū de matrimonio spirituali quo ad se:qꝛ facilius cōstruit̃ ꝙ destruatur.¶Si autem queritur an equiparatur ꝯctus matrimonij carnalis spirituali:potest dici ꝙ facili⁹ ꝯhitur matrimoniū carnale ꝙ spūale:qꝛ carnale ꝯiugium ꝯhitur solo consensu ꝛ in momento perficitur:sed in spirituali ꝯhendo multe solennitates requiruntur de quibus in.c.qꝛ propter.ꝛ in.c.in genesi.s̄.ti.pꝛoxi.Si aūt ꝯparare velis distractū vnius ad distractū alterius:tūc certo respectu est foꝛti⁹ in dissoluēdo carnale ꝙ spūale.Quia carnale dissoluit̃ autoꝛitate dei sed spirituale autoꝛitate pape.Sed certe vt dicit.d.Ant.possunt dici paria:qꝛ quod autoꝛitate pape fit autoꝛitate dei fit. Sed meli⁹ dici pōt ꝙ carnale post carnalē copulā nō pōt dissolui in vita ꝯiugū autoꝛitate pape ſȝ solū soluit̃ ꝑ moꝛtē.Sed spūale pōt dissolui in vita illud ꝯhentis autoꝛitate pape.vt hic ptȝ. Certo tñ alio respectu pōt dici ꝙ dissoluit̃ difficilius spirituale:qꝛ durat etiā post moꝛtē ꝑpter characteris impssionē qđ non ꝯtingit in carnali vt supius dixi. Itē ex eo qꝛ ꝑ ꝯctum matrimonij carnalis nō dissoluit̃ spūale:sed ecōtra sic in multis casibus de qbus dixi.s̄.Et ex p̄dictis vr̃ quod matrimoniū spūale nedū sit dignius sed etiā foꝛtius. sed aduerte qꝛ lr̄a hic dicit ꝙ matrimonium spūale sit foꝛtius ꝙ carnale. Et argumētat̃ hoc modo a minoꝛi:qꝛ cū carnalia facilius fm̄ regl'am seu regulariter destruātur ꝙ ꝯstruant̃ ꝛ dissolutio mr̄imonij carnalis sit reseruata deo:ꝛ ꝯsequēter pape eius vicario ꝑ autoꝛitatem illam quos deus coniunxit ꝛc. multo foꝛtius dȝ intelligi reseruata dissolutio matrimonij spiritualis deo.ꝛ sic pape eius vicario attenta regula p̄dicta:qꝛ regulariter facili⁹ dissoluunt̃ coꝛpoꝛalia ꝙ spūalia:ꝛ difficilius dissoluunt̃ spūalia ꝙ carnalia. Nō ob.si dicat̃ qđ carnale mr̄imonium non sequitur naturā ꝛ regulā coꝛpoꝛaliū rerū:qꝛ ip̄m mr̄imonium carnale facilius ꝯhitur ꝙ dissoluit̃ vt ptȝ in.l.cōsensu.C.de rep.ꝛ no.gl.hic in ver.destruant̃.ꝑ hoc non sequit̃ ꝙ nō ꝓcedat argumētatio p̄dicta de q̄ etiā.in litera:qꝛ lȝ ipsum mr̄imonium carnale exoꝛbitet a regula alioꝝ coꝛpoꝛaliū:tñ ex quo est res coꝛpalis ꝛ eius dissolutio reseruat̃ romano pontifici potius dȝ reseruari dissolutio mr̄imonij spūalis quod non exoꝛbitat imo sequit̃ naturā spūaliū q̄ facilius ꝯhunt̃ ꝛ difficilius etiam soluunt̃ regulariter ꝙ dissoluant̃ coꝛpalia. Nam foꝛtius dȝ opari actus qui procedit fm̄ sui naturam ꝛ fm̄ ius cōe: ꝙ actus qui operat̃ ꝯ naturam:ꝛ sic de iure speciali exoꝛbitando a iure communi.cum facilius tolli debeat ius spāle ꝙ ius commune.vt.§. qꝛ verosimile.in auꝑ.de nō ali. col.ij. ꝛ.l.eius militis.§.militia missus.ff.de test mil.ꝛ no.gl.in cle. causam.de elec.facit etiā quod habetur in capi.j.j. de oꝛdi.

32 ab epi.qui renun.episco. ¶†In glos.in ver b.diuina.in fine.ꝛ pꝛo hoc facit quod no.gl.in capitulo nō est.j.de voto. ibi no.quod si Papa dispēsat ꝯtra votum sine iusta causa

Zacharias.
a ¶Sex mēses. adde an possit talis termin⁹ ꝓrogari per car. in cle.statuimus. de statu mona. gemi.in.c. qm̄.c.dis.ꝛ spec.in ti.de dila.q i pnc. ver.sunt ꝛ alie.ꝛ Berth. de fir. in tract. de ep̄o.l.iij. in vi.parte. ꝛ aliter petat̃.vide per spec.in ti. de elec. §.j.ver.sacris.

Zacharias.
b ¶Clericos suos. Adde ꝑ hoc tex. expꝛessum in.c.ij. ꝛ ibi archi. ꝛ doc. de accu.lib.vj.vbi exponit̃ sol⁹ ep̄s id est ep̄s cū capitulo.not.bal.in.l. j.in.j.oppo. C. de ꝯtra ta.no.in fin. ꝑ glo.in.c.ij.in gl. in ꝟ. canonici. de off.oꝛd.lib.vj.vbi exponit canonici. i.capitulum ꝛ canonici.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Hac ꝯclusione. Uid ang.i.ꝯs. cclxxiij, incipien. ex themate. colū. pe.ver.nūc venio. vbi dicit ꝙ cōcordant testes quorū aliqd dicūt añ publicationem z alii qui post publicatione vt intelligamus añ publicatione finitā z post publicationez inchoatā. vide etiā oino Are.in.d.c. cū tu,de testi, z in d,l.qui ante calēdas.ff.de ꝟb.obl.

Sebastia.Sapia.
b ¶ Differentiaz. Uide ꝑ.d.Ias.in l.fi.ff.de cōsti.pn. Fel.z mod.i rub. s.de rescript.

Sebasti. Sapia.
c ¶ Regule. Uide gl.in.c.ij.de cōiu. lepro. que vult ꝙ in dubio stādū sit regule.z no.Ab.i c.salubriter.d vsu. vñ q hȝ regulā ꝓ se hȝ intentionez fundatā ita ꝙ allegāti ꝯriū incūbat onus ꝓbādi, vt not.Bar.i.l.ij. ff.si qs ius di,non obtem.l.quoties. ff.si qs cautio,vide curtiū seniorez in cōsi.x.in fi.z in consil.seq.col.j. Antonius Frāc.

d ¶ Maxime.add qd dictio maxie, aliqñ ē dictio implicatiua;vt i,l.q status,ff.de re mili.z significat idē titatē i casu ꝯrio, l.qd si minor.i.ꝟ. restitutio. z ibi ꝑ gl.ff.de mio.qñqȝ ēt ponit ꝓ tm:vt in.c.si qs eps dānat⁹,xj.q.iij.z vid glo.in.l.j.in versi, maxime.C, de nouo co.cōpo.aliqñ etiā ponitur pro valde,z no.in.l.j, in glos.pe.ff.solu, mat.z de natura huiusdictiōis habeẗ per Bar.melius ꝙ alibi.i extrauag. ad reprimen.in ꝟñ,maxime . z nota, in.c. auditis, de elect. vbi etiam dictum fuit.

non est qs tutus quo ad deū; facit etiā qd diceẗ sup.c.cum inter,j.tit.ij.z qd ibi per Inn. ¶ In gl.in ver.vicariū.vbi 33 diciẗ etiā vicari⁹ xpi sup ad ea que cōceduntẗ epis. ¶ † In glo.in ver.cōfirmat⁹.in fi.sed certe post cōfirmationē ante cōsecrationē,posset per exceptionē repelli:vt patet in.c.sup his,alẗ.in gl.vnde Host.dicebat ꝙ etiā ante cōfirmationē nō poterat electus cedere iuri suo sine autoritate sui supioris.ȝ vt hic ptȝ glos.ista tenet ꝯriū.z.j.glo.iij.ꝟ.post.z hec opi.videẗ verior ꝑ istū tex.a ꝯrio sensu.z ista opi.ꝯmuniter 34 teneẗ: de quo per gl.in.c.si electio.de ele.in.vj. ¶ † In gl.in ver.nil.addit.quasi velit gl.ꝙ quo ad substātiā z vinculū mrīmonij cōsecratio nil addit:ȝ quo ad ꝯsummationē bñ pōt dici addere:qꝛ dꝫ cōsummari i ipsa cōsecratiōe:z ꝑ illā acqrit ptātē exrecendi ea q̄ sunt ordinis epalis.facit qd dicetur in.d.c.lȝ.in gl.j.j.e. ¶ In gl.in ver.similitudinē.in fi. solue qd ibi nō erat oimoda similitudo vt in eis ptȝ.hic secus:z de materia.s.d cōsti.trāsla.z de preb.nō pōt.ad fi. ꝑ 35 Io.an.li.vj. ¶ † In gl.in ver.sex mēses.in fi.quō saluaẗ litera illa.potes dicere ꝙ duplr pōt saluari.Primo vt itelligaẗ hic post sex mēses.s.inchoatos.z qd diciẗ in canone:d quo hic fit mētio.s.in.c.j.c.di.ad fi.intelligaẗ de qnqȝ mēsibus cōpletis.facit qd not.in fili in.c.literas.de tēp.ord. z l.q añ caẗ.ff.de ꝟbo.ob.z.l.ij.ꝟ.fi.ff.si cer.pe.Et sic no.hanc a cōclusionē[a] ꝓ cōcordādis testibus:quorū vn⁹ dicit aliquē fuisse ꝓ qnque mēses alter per sex mēses:vt primus intelligatur sensisse de qnqȝ completis:alter de sex inchoatis: de quo ꝑ Bart.in.l.ij.ꝟ.fi.z facit etiā id qd cōsueuit dici i.c.cū tu.j.de testi.z qd ēt plene no.i.l.inter stipulātē.ꝟ.j.ff.de ꝟb. obli.Et ad ꝓdicta facit z ēt pōt adduci ꝑm Io.an.qꝛ dicimus xpm fuisse passuȝ dū esset.xxxij.an.z sex mēsiū z sic.xxxij.an.cū dimidio.z tñ sex mēses a tpe natiuitatis xpi q̄ est mēse decēbris nō currebāt vsqȝ ad tps passiōis cōplete qꝛ fuit de mēse martij:z sic erāt sex mēses cepti ȝ non cōpleti: vel pōt dici scdo ꝙ hic tex. voluit approbare opi.Bul.qui voluit dicere morā posse purgari.j.mēsez post dictos sex mēses:facit qd no.s.ti.j.cū i cūctis.ꝑ Io.an.i ꝟ.cū ꝟo. ¶ In gl.i.ꝟ.iutilē ibi:scidite.meli⁹ dixisset ꝟ. itē a mortuo.q ꝟsi. est sub.ꝟ.hoc idez:z facit etiā qd habetur.in.l.paulus.ff.de ꝟbo.signi.z.l.eleganter.ꝟ.qui reprobos.ff.de pigno.actio. 36 ¶ † In gl.in ver.iueniẗ.ibi:secus in beneficijs.no.diligenter gl.que in hoc ver.iūcto qd dixi.s.in ver.z in ꝓuilegijs. b videtur facere differētiā[b] inter priuilegiū z beneficiū: ꝓuilegiū est stricti iuris.secus in bñficio:z bene dicit gl. stricte sumpto vocabulo:qꝛ ꝓuilegiū diciẗ quasi priuans legem. iij.di.priuilegia.Et sic est cōtra ius cōmune:et ideo lati⁹ interꝓtatur beneficiū ꝙ priuilegiū:facit qd diceẗ in.c.fi.j.e. z quod ibi no.per Io.an.z in.c.olim tibi.de verb. sign.facit etiā qd notaẗ ꝑ legistas in.l.beneficiū.ff.de cōstitu.princi. ¶ In ea.gl.ibi.arg.ꝯtra.intellige tex.nō ad ꝓxime dicta: 37 qꝛ cū illo cōcordat id qd sequiẗ. ¶ † In ea.gl.in fi.intellige nisi qs veniret ꝯtra ꝓceptū superioris vel nisi qs faceret alij qd sibi fieri nō vellet.nā talia etiā nō erāt licita ꝑm primeuū ius naturale.j.dist.in princ. ¶ Aduerte quia potes aliter cōcludere in materia quā dixit glo.nā id de quo queritur est de materia regulariter in suo genere ꝑmissa: z sic sumus in his q̄ sunt de gñe permissoꝝ:z tūc ꝓcedit in tali materia ꝙ omne illud qd nō reperiẗ prohibituȝ intelligaẗ esse cōcessum ex quo sum⁹ in materia regulari z in suo genere permissa:facit qd habeẗ i.l.j.ff.de test.vbi regulariter quilibet pōt esse testis nisi reperiaẗ ꝓhibitus.z similiter quilibet pōt ꝓcurator esse nisi reperiatur ꝓhibitus.l.mutus.ꝟ. j.ff.de procur.z similiter pōt quis cōtrahere matrimonium nisi reperiatur ꝓhibit⁹.facit quod habetur.j.de spon.cum apud.vnde in ꝓdictis dicim⁹ ꝙ edictum est permissorium regulariter:z in suo gñe z est prohibitorium certarū personarū vel certorū casuuȝ.facit quod no.in.d.c.cū apud.z in d.l.mutus.ꝟ.j.Si aūt sumus in materia que regulariter in suo genere est prohibita.z sic est de genere prohibitorum:z tunc ꝓcedit qꝛ omnia intelliguntẗ ꝓhibita que nō reperiūtur ꝑmissa,z ita intelligaẗ iste tex.Nam alio non apparente c recurrēdū est ad regulā z standū est regule[c].l.omnis diffinitio.cū ibi no.ff.de reg.iur.z facit no.de reg.iur.in rub. lib.vj.Et ideo si sumus in materia regulariter prohibita, debet ꝓsumi prohibitū nisi appareat permissum: nam regularia sunt ꝑm naturā ipsi⁹ regule. ideo facilius ꝓsumiẗ aliquid esse poti⁹ sub regula que ꝓcedit ꝑm cōmunia accidentia ꝙ sub specialitate que ex accidenti z singulariter contingit cōtra naturā regule.facit quod habeẗ in.l.nā ad ea, ff.de legi.Si autē qraẗ quomodo cognoscetur an materia sit in suo gñe ꝓhibita vel permissa:dic qd hoc poterit col-

38 ligi ex eo qd tetigit gl.circa finē. ¶ † Queritur si cōstitutio seu lex loquitur permissiue presumereẗ z dicereẗ materia ꝑmissa.si autez loqtur negatiue diceretur materia ꝓhibita: vt patet ex iuribus hic alleg.circa fin.glo. Si autez esset casus in quo nō bene appareret an in tali materia lex loquatur ꝑmissiue aut ꝓhibitiue:tūc recurrēdū eēt ad ius ꝓmeuū naturale:qꝛ intelligeretur esse ꝑmissuȝ nisi veniret cōtra prohibitionē superioris vel nisi quis vellet alteri facere id quod sibi fieri nollet.Et prosequiẗ hic Ioan.an.de multiplici lege.videlȝ de lege nature z de lege iurisgentium z de lege mosaica.z d lege ciuili.z d lege canonica.z sic de qnqȝ legibus de qbus etiā tetigi in ca.j.de sum.tri.z fide catho. Et tangit q̄ essent licita z que ꝓhibita intelliguntẗ ꝑ ipsas leges nō est opus instare:qꝛ ꝑ ea que dicit non habes perfectam doctrinam:sed melior doctrina habetur ex his que dixi superius ad materiā.ij.q.v.consuluisti.z.l.necnō.ꝟ.qd eis.ff.ex qb.cau.ma. ¶ In glos.in ver.tanꝙ.in fi.z de materia habeẗ in.d.c.homo christianus.z.j.de iureiurā. cum quidā. ¶ In gl.penul.in.fi.solue qd ibi voluntas nō fuit contraria potestati:qꝛ poterat mutare in adijciendo conditionē institutioni:z presumiẗ mutasse ex quo nō adiecit licet a ꝓnci.dixisset talis heres esto ꝑm ꝯditiōes.j.scriptas: vñ licet postea nō adijciat conditionē erit heres:qꝛ presumitur ipsum mutasse voluntatē in adijciendo conditionē ex quo nō adiecit. ¶ In gl.pe.ibi:durant in suo sensu.pōt exponi quod dicantẗ durare:qꝛ non immutarūt voluntatem.z sic erit sensus:quod si durent in eodem cōsensu ex eo qꝛ nō mutarunt: haberet locum quod hic diciẗ:potest etiā intelligi scdm Hostiē.si adhuc durent in suo cōsensu.i.si de nouo consentiant in eo quod prius cōsenserunt z ꝑm istos intellectus loquitur de cōsensu canonicorū.Posset etiā intelligi de cōsensu ipsius electi.vt sit sensus qd si ipe electus perseueret in priori cōsensu:quia vellet esse andegaueñ.tūc procedit id quod dicitur hic vt sequiẗ in glo.z dicit Hosti. quod iste vltim⁹ intellectus videtur magis de mēte litere: qꝛ vult facere gratiā principaliter ipsi episcopo z nō canonicis. ¶ Ultimo pōt dicere quare illi archiepiscopi magis fuerūt puniti ꝙ in.c.j.potes dicere quod hi plus deliquerunt ꝙ illi:hic nedū fuit confirmatio z translatio sed cōsecratio.Preterea hi fuerūt plures z sic poterant maturius considerare.facit.j.de off.delega.prudētiā. ¶ Itē aduerte qꝛ circa intellectum tex.dū dicit priore cōsensu perdurante potest dici ꝙ tūc simpliciter loquaẗ. intelligiẗ indistincte: z sic copulatiue de consensu eligētium z etiaz ipsius electi: cum etiā vtriusqȝ cōsensus requiratur ad ꝑficiendū matri- 39 moniū spirituale.s.de elec.cū inter canonicos. ¶ † Item adde ꝙ matrimoniū spirituale cōtrahiẗ per cōsensum eligentiū z electi etiam ante cōfirmationem: z hoc voluit li- d tera in ver.sicut autē.duȝ dicit maxime:[d] cū cōfirmat⁹ fuerit:z sic posuit dictionē replicatiuā que replicat idē esse etiā si nō fuerit cōfirmatus quo ad cōtrahendū matrimonium spirituale:facit qd not.j.de fil.presby.ad abolēdā. ante tamen cōfirmationē nō diciẗ esse ratū seu indissolubile:ȝ dicitur indissolubile post cōfirmationē:vt patet.j.eo.in.c.fi. z ex eo quod dixi.s.in ver.cōfirmatus. super ver.post. vbi patet ꝙ demum post cōfirmationē nō potest dissolui sine licentia pape:facit qd no.glo.de elec.si electio.lib.vj.zc.

1 Licita est argumētatio d spūali mrīmonio ad carnale.
2 Reseruata deo sunt reseruata pape.
3 In pōderāda dispositione an sit realis vel personalis magis attendiẗ subiecta materia ꝙ expressio verborum.
4 Factum a papa censetur factum a deo.
5 Translatio z quelibet eius dispēsatio dȝ habere in se vtilitatem z necessitatem.
6 Factum ꝙ episcopus sit trāsmissus ad aliā ecclesiaz nō pōt esse non notorium.
7 In notorijs an possit ferri sentētia parte non citata.
8 Alligatus alteri ecclesie matrimonialiter non pōt licite eligi sed debet postulari z eligētes sunt priuādi seu suspēdendi potestate eligendi.
9 Non est recedendum ab antiquitate nisi ostendatur error expressus z nisi mutetur vel formetur ex se z antiquitas tribuit titulum.
10 Papa incidens in heresim potest corrigi:alś nō:z tūc pōt deponi per cōcilium generale.
11 Circunstantie notorij licet nō sint notorie non impediūt effectum notorij.
12 Eps dimittens primā ecclesiā sine licētia z trāsiens ad aliā sine licētia vtraqȝ ecclesia priuatur.2.
13 Transiens ad secundam an sit priuatus ipso iure.

Per sniam

14 Per sniam latam ꝯ aliquem nō statim ꝑditur dñium rei.
15 Alligatus alteri ecclesie ab alia postulatus cōcorditer non potest administrare etiam in ecclesia vltramontana.

Quanto. Eps qui ꝓpria autoritate de sua eccl'ia se trāsfert ad aliam carebit vtraqꝫ. h. d. ꝑmo narrat factum. secūdo aggrauat. tertio ponit. secūda ibi, nō attendēs. tertia ibi, ne autem. ¶ Casus lr̄alis. Eps hildeseneñ. a sede apl'ica indulgentiam obtinuit sub hac forma si ad maiorē dignitatē forsan vocaret eā sibi liceret assumere dummodo nihil ei obsisteret de canonicis institutis: ipse vero de hac i dulgentia confisus vocatus ad herbipoleñ. eccl'e. ad eā pro ꝑria temeritate transiuit non attendēs qd in euangelio di citur quos deus coniunxit homo non separet. potestatem trāsferēdi pōtifices ita sibi domin⁹ reseruauit ꝙ soli beato petro vicario suo ⁊ successoribus suis suo priuilegio ꝑbuit ⁊ ꝯcessit nō homo sed deus separet quos romanus pōtifex q vices dei gerit in terris autoritate diuina dissoluit. ne er go facti ꝑuersitas trāseat ꝑsumptorib⁹ in exēplū qd nō pōt nō esse notoriū ꝑcipit illi epo vt administrationē illi⁹ eccl'ie penitus delinquat. sed qꝛ canonici prorsus illicite vota sua cōtulerunt in ipm vt in eo puniant in quo peccauerūt ipos eligēdi potestate hac vice suspensos denuntiat: qꝛ vero hil deseneñ. ecclesiā improbe dereliquit: precepit ei papa ne ad ipsam vlterius reuertat ⁊ careat ꝓpria vt nec illis ꝑsideat quos ꝑ supbiam spreuit: nec illis quos ꝑ auaritiam cōcupi uit. Ber. ¶ In tex. ibi, in euāgelio Mat. xix. Ratio nō su
1 ꝑflue repetit hic ⁊ in. c. sequē. j. c. primo. ¶ † No. ꝙ licita vr̄ argumētatio de spūali matrimonio ad carnale. de quo per
2 Jo. an. in. c. tue. j. de spō. ¶ † No. ꝙ reseruata deo videntur
3 reseruata pape ei⁹ vicario. ¶ † No. ꝙ cōcessum sub noīe ꝓ prio in materia q est talis nature vt trāsire debeat ad succes sorē intelligit poti⁹ esse concessum dignitati ꝙ ꝑsone. Et ex hoc etiam nota ꝙ in pōderāda dispositione an cēsenda sit ꝑsonalis vel realis magis attēdi dꝫ natura materie ꝙ vbo
a rū expressio[a]. facit qd dictū est in. c. j. s. e. ⁊ qd no. ꝑ Bar. in l. pe. ff. de ser. leg. ⁊ l. si cōis seruus. ff. de stipu. seruo. ⁊ l. post mortē. ff. qñ ex fa. tu. facit qd no. j. de initi. c. cum venissent. ¶ No. argumētū ꝓ antiquitate venerāda ad idē qd habet
4 in. l. semp. ff. de iure imu. ¶ † Not. quod factum a papa ⁊ a vicario xp̄i cēset factū a deo cuius locum Papa tenet i ter
5 ris. ¶ † No. ꝙ trāslatio ⁊ quelibet eius dispensatio debent habere in se vtilitatē vel necessitatē: al's nō est dispēsatio vt ꝯsueuit dici in. c. de multa. j. de ꝑbē. facit qd no. j. q. vij. §. nisi
6 rigor. ¶ † No. ꝙ epi trāsmissi ad alterā ecclesiā factum nō pōt esse non notoriū ⁊ hoc ideo qꝛ talis transitus consueuit fieri multitudine ppl'i ꝯcurrēte: vt docet experiētia. Et ex h
b no. ꝙ factum actus trāseūtis trāsire pōt in notoriū.[b] lʒ Ja. bu. aliter dicat in auf. qui semel. C. quomodo ⁊ qñ iudex. pos set tñ dici ꝙ hic habebat causam manentem inquantum ꝑseuerabat in ipso trāsitu seu in ecclesia ad quam trāsiue
7 rat. ¶ † No. ꝙ in notorijs[c] vr posse ferri snia parte non ci
c tata:[d] quod intellige fm no. in. c. cum sit romana. ad fi. j. de
d app. ⁊ j. de iureiu. ad nostrā. el. iij. ⁊ ꝑ Jo. an. j. de verb. sig.
8 ex ꝑte. ¶ † Not. fm vnū intellectū ꝙ alligat⁹ alteri ecclesie mr̄imonialiter non potest licite eligi sed deberet postulari: vt plene legi. ⁊ no. s. de postu. ꝑ. c. fi. ¶ No. ꝙ eligētes sunt priuādi seu suspēdendi potestate eligendi. ¶ No. illud ver bū vulgatum ꝙ quis puniri dꝫ in eo in quo peccauit: facit qd habet. j. de temp. ord. literas. ¶ No. ꝙ dictum est i sum. ⁊ nota rōnem q ponitur hic circa fi. Ex qua nota superbiā
9 ⁊ auaritiā reprobatā. ¶ † In gl. in ver. antiquitas. in fi. ex antiquitate dicimus etiā tribui titulum. j. de verbo. sig. sup quibusdā. ⁊ l. hoc iure. §. duct⁹ aque. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. ⁊ c. j. de prescrip. in. vj. sed contra antiquitatem facit quod habet in. l. ij. §. post hos. ff. de origi. iur. vbi lib. Tuberōis pa rū fuerūt approbati qꝛ antiquo sermone fuit vsus: facit ēt quod habetur in. l. j. §. in vsufru. ff. ad legem fal. vbi Aristo a veterū opi. recessit. Potes dicere ꝙ hic tāgit Jo. an. ꝙ non est recedēdū ab antiquitate nisi ostēdatur error euidens: fa cit qd habet. xix. di. c. ita. vel nisi ex causa mutetur vel refor metur ꝑ se. quod habet. s. de cōsuet. cum consuetudinis. ⁊ l. vnica. s. de vsucap. trāsfor. In glo. in verb. vicem dei. ibi: ꝓ rōne voluntas. supple. in his que sunt iuris diuini ꝑ ea que
10 habent in. c. non est. j. de voto. ⁊. s. de cōsue. c. fina. ¶ † In gl. ibi: cur ita facis: nam nemo potest corrigere papam nisi
e incideret in heresim: nam[e] tunc potest deponi per concilium
11 gñale. xl. dist. c. si papa. ¶ † In gl. in vers. notorium. in fine aduerte tñ ꝙ sufficit notoriū esse factū cum licentia ⁊ actio seu cōfessio se habeant per accidens in qua grauabatur one re probandi: patet in. c. hic allega. tales etiam circunstātie habent se ex accidēti vnde nō impediunt effectum notorij vt notabiliter voluit Inn. in. c. tua. j. de coha. cler. ⁊ mulie. pro hoc facit etiā iste tex. cum gl. hic etiā videtur ꝙ nō ipe diatur ꝓcessus facti notorij. lʒ allegentur alique circunstā tie que nō sunt notorie: qd tene mēti. ¶ In gl. in ver. illici te. postulādo hildeseñ. epm. sed fecerunt illicite recipiendo sine licētia pape ⁊ fm hoc non elegerūt sed postulauerunt. posset etiā intelligi ꝓut sonat litera ꝙ illicite fecerunt eligē do: qꝛ alligatus alteri ecclesie non debet eligi sed postula ri. s. de postu. prela. c. fi. ¶ In gl. in ver. suspendim⁹. in fi. ⁊ plus videtur ꝙ deberet exponi. i. priuatos denuntiamus per ea que habent i. d. c. bone. el. j. Sed potes dicere ꝙ pos
12 sunt dici suspensi. ¶ † Extra gl. dicit Jo. an. post Inn. qd pena de qua hic ad fin. videlicet vt priuetur prima ecclesia ⁊ etiā secūda: ꝓcedit quando dimisit primam sine licentia: ⁊ similiter trāsiuit ad aliam sine licētia: nam al's priuādus esset solum illa in qua licentia nō obtinuit ne pena plus ex tendatur ꝙ delictum. ar. eoꝝ que habentur in. c. quesiuit. j.
13 de his q fi. a ma. par. cap. ¶ † Tāgit etiā hic Jo. an. an trā siens ad secundā ecclesia absqꝫ licentia sit priuatus ipso iu re dicit ꝙ nō: sed priuandus est per sententiā: ⁊ ideo rema net eps prioris ecclesie: ⁊ pores clerici adhuc obedire tenē tur anteꝙ priuet per sniam. facit qd habet. viij. q. iiij. non ne. Idē dicit vbi renuntiatio fit que nō tenet. j. de renun. quod in dubijs. ⁊ per hoc ptꝫ quod nō perdit ecclesiā ex so lo transitu: sed ex superioris ratihabitiōe. Et hoc pōt pro cedere in episcopatib⁹ quibus non pōt renuntiari absque licentia pape etiā religiōis fauore: sed in beneficijs curatis hodie seruari debet: quod habetur in. c. de multa. j. de pre ben. ⁊ c. eū. q. de ꝑbend. libro sexto. ¶ Dicit etiā hic Joan.
14 † qd per sententiā latam contra aliquē non statim perdit dominiuꝫ rei: per id quod habetur in titu. de offic. iudicis. §. fina. licet circa iura sententia statim suum consequatur effectum in seruorum. §. fina. ⁊ l. quod ad statum. de pen. ⁊ l. furti. in princi. cum ibi no. ff. de his qui not. infa. ⁊ l. nemo potest. ff. de fur. ⁊ de hac materia tangit Joā. an. post In
15 nocen. in. c. cū nostris. j. de ꝯcessio. preben. ¶ † Ultimo hic dicit Joan. an. post Hoa. quod cum alligatus alteri eccle sie nō possit ad aliaꝫ assumi nisi per postulationē quod nō poterit administrare etiam in ecclesia vltramōtana etiā si fuerit concorditer postulatus. Nec obst. sententia doc. in. c. nihil. s. de electio. qꝛ illa loquitur in electione nō aūt in po stulatione: quod tene menti pro limitatione ⁊ declaratio ne dicte decre. ⁊c.

1 Licitū est arguere de mr̄imonio carnali ad spirituale.
2 Quos deus coniunxit homo nō separet.
3 Matrimonium spirituale contrahitur inter electum ⁊ ec clesiam mediantibus eligentibus.
4 Matrimonium spirituale potest diuidi in tres partes.
5 Episcopus solus dꝫ deferre annulum: inferiores ꝑlati nō nisi ex priuilegio. ⁊.
6 Abbas exēptus non pōt transire nisi cū licētia pape: si nō est exemptus potest cū licentia sui superioris.
7 Indulgentia cōtra ius stricte intelligenda est. sed late in terpretatur ꝯ cōcedentem dignitatem.
8 Permisso transitu ad maiorem dignitatem non est per missus ad minorem.
9 De effectu istorum verborum dum tamen.
10 Matrimonium spirituale habet partes quatuor in se.
11 Matrimonium carnale per copulam: ⁊ spūale ꝑ cōsecra tionem recipiunt consummationem.
12 Quod maius est: aliquo respectu potest esse minus.
13 Ecclesiā parochialis potest conferri in titulum non sacer doti sed non in cōmendam.
14 Qño facilius dispensat in maiori dignitate ꝙ in minori.
15 Postulatus vigore indulgētie de qua in textu pōt assenti re postulatiōi cui nō poterat: alias poterit petere corā pro ximo superiore ⁊ approbata postulatiōe sine licentia pape potest transire ad aliam ecclesiam.
16 Episcopatus licet aliq habeant maiores redditus sunt ta men paris dignitatis.
17 Examinatio de qua fit mentio in litera fit extraiudicium sine citatione alicuius.
18 Episcopus cui data fuit indulgētia transeundi de vna ec clesia ad aliam debet postulari no eligi.
19 Indulgentia ad tollendū impedimentū fauorabile stricte intelligitur: secus ad tollendū impedimentū odiosum.
20 Per pactuꝫ tollitur ipso iure actio odiosa sed fauorabilis per exceptionem

a ¶ Uerborū exꝑs sio. Adde Fede. consi. clxxj.
b ¶ In notoriuꝫ. Adde Fran. are. consi. clxv. Sebasti. Sapia.
c ¶ In notorijs. Hoc tꝫ bal. i. l. exe cutorē. in antep. colū. C. de exe. rei iud. gl. bal. ⁊ salic. in. l. addictos. C. de appel. bal. in. l. raptores. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in. l. addi ctos. C. de epi. au dic. abb. in. c. j. j. de cā pos. ⁊ proprie. col. ij. faciūt no. ꝑ bar. i. l. absentē. in fi. ff. de pe. ⁊ tex. in c. cōsuluit. ⁊ c. ꝓ posuit. j. de appel.
d ¶ Nō citata. ad de late Fran. are. cōs. clxv. ꝓrie all'. Zacharias. ¶ Adde Bal. in addi. ad spec. i tit. de no. cri. vꝫ. in no torijs. eūdē in sua marga. in vꝫ. mo nitio. vꝫ sic. in. In noc. in. c. tua. in. j. col. in gl. in vꝫ. no toriū. de cohabi. cle. ⁊ mulie. Joā. an. i. c. ad nostraꝫ. el. iij. de iureiur. ⁊ i. c. cū sit romana. de appel. ⁊ Petr. de sūꝫ. i. l. ciues. e. ti. lʒ bal. sibi ꝯri⁹ ⁊ male tenuerit ꝯriū in. l. cū frem. col. fi. in ꝑm. vꝫ si. dubitari cōsueuit C. de his q. vt idi. Zacharias.
e ¶ Nisi incideret in heresim. adde archi. in. c. q ꝯ pa ce. xxiiij. q. j. ⁊ Fe li. i. c. cuꝫ qdā. col. ij. vꝫ. scda declara tio. de iureiur. et quot testib⁹ cōui ctus deponat dic post glos. fin. in. c. ꝑsul. ij. qō. iiij. qd duobus lʒ maior requiratur testiū numerus ad con dēnationē cardi nalis aut epi vt ꝑ d. glos.

21 Illegitimus habeť pꝛo legitimo in eo quod est dispensatū: in alijs remanet illegitimus.
22 An pꝛiuilegiū ⁊ beneficium extendantur.
23 Quot modis dicatur beneficium ambitiosum.

Licet. Solus papa trāsfert epōs ⁊ idulgētia eius super tali trāslatiōe cōcessa ad literā est seruāda ⁊ strictissime intelligēda.h.d. Et pmo ponit dictū. Scdo recitat factū. Tertio rñdet cuidā obiectiōi:scda ibi:hoc autē.tertia ibi:nec illa. ¶ Casus lr̄alis. Sicut vinculum mr̄imonij qd est inter virū ⁊ vxo.hō dissoluere neqt:de quo dr̄ i euangelio. quos deus cōiunxit hō non separet:sic vinculū illud qd est inter ipsum ⁊ ecclesiā sine illius autoꝛitate dissolui non dꝫ:q2 est vicariꝰ Jesu christi:hoc nō cōsiderauit hyldeseneñ.eps q ꝓpꝛia autoꝛitate ad herbipoleñ.ecclesiā trāsiuit:⁊ illa idulgentia quā sup hoc se habere ꝓponit nō excusat ꝑsumptionē ipsiꝰ in qua dr̄ ꝙ si ad maioꝛē dignitatē vocareť eā liceret sibi assumere dūmodo nihil obstaret de canonicis institutis. Et lꝫ videreť aliqbꝰ ꝙ si ad maioꝛē dignitatē vocareť liceret sibi assumere ⁊ parē: tñ sibi i hoc nō lꝫ cū i maioꝛi dignitate ꝓpter maioꝛē vtilitatē facilius soleat dispensari. Preterea postulatio sicut electio examinari debet diligenter qd quidē in ipsa indulgētiā reseruabať dū dixit dūmodo nihil obstat ꝺ canonicis īstitutis.vñ anteꝗ̄ postulatio per papā examinata fuisset nulla debuit rōne trāsire. Ber.

1 ¶ † Not.j.ꝙ licitū est arguere de matrimonio carnali ad
2 spirituale. ¶ † Nota etiā repeti hic illā autoꝛitatem quos deus cōiūxit ⁊c. Et sic videť ꝙ supflue hec autoꝛitas sepiꝰ repetať in hoc titulo. Sꝫ pōt dici ꝼm Boati.ꝙ diuersimode repetiť ⁊ iterať. Nā in pꝛimo.c.huius ti.ꝓbat papa ꝑ locū ab autoꝛitate.in scdo ꝓbat ꝑ locū a minoꝛi.in tertio pꝛobat per locū ab autoꝛitate:hic vero ꝓbat per locū a simili.
3 ¶ † No.ꝙ matrimoniū spūale ꝯhiť inter eligētes ⁊ electū .s̄.e.c.ij.⁊ de ele.cū inter canonicos.⁊.j̄.vt lit.nō cōte. qm̄.§. si autē.⁊ pōt dicere qd voluit. Inn.in.c.ij.s̄.e. ꝙ cōtrahiť inter eligētes ⁊ electū:⁊ mediātibꝰ ipsis eligētibꝰ inter ipm
4 electū ⁊ ecclesiā ꝯhiť. ¶ † No.mr̄imoniū spūale posse diuidi in tres partes:de quibus in lr̄a patet.⁊ pꝛimā partē videť recipere pncipiū vꝫ ꝑ cōsensus eligētiū ⁊ electi. Scdā3 partem recipit in cōfirmatiōe per quā ratificať. Tertiā recipit
5 in cōsecratiōe ꝑ q̄ cōsūmať.de quo tāgeť in gl.j. ¶ † Not. ꝙ matrimoniū spūale dr̄ ꝯhi inter epm ⁊ ecclesiā ⁊ nō inferioꝛē p̄latū.⁊ ꝓpter hoc de iure cōi solus eps deberet deferre annulū ⁊ posset. Sed alij inferioꝛes p̄lati nō deberēt deferre nisi hoc haberēt ex pꝛiuilegio.facit quod not.in.c.fiñ. secꝰ in inferioꝛibꝰ p̄latis ⁊ exēptis.vñ abbas etiā exēptus potest eligi.de elec.si abbatē.li.vj.cū ibi no.licet non possit trāsire sine licētia pape qñ est exēptꝰ.si aūt nō esset exeptus posset trāsire cū licētia sui superioꝛis.ꝑ ea q̄ habenť in.d.c.
6 si abbatē. ¶ † No.ꝙ temerarie diciť agere q cōtra iura ali
7 quid agit. ¶ † No.ꝙ indulgētia cōcessa ꝯ ius est stricte intelligenda ⁊ obseruāda ꝼm limites verboꝛum ipsius indulgētie. An aūt late intelligať quatenꝰ ageret ꝺ p̄iudicio cōcedētis.[a] variauit hic do.An. Nā in notabilibꝰ vr̄ velle ꝙ nō:sꝫ in materia voluit ꝯtrariū.⁊ istud vr̄ verius per ea q̄ no.
8 per Jo.an.j̄.de v̄b.sig.in.c.olim tibi. ¶ † No.ꝙ ex permissione trāsitꝰ ad maioꝛē dignitatē nō vr̄ permissum trāsire ad minoꝛē. Et rō est q2 cā cōcessiōis fundať super maioꝛitate vtilitatis:q2 maioꝛ reperiť vtilitas in maioꝛi dignitate q̄ in minoꝛi:secꝰ si permissio fundareť sup habilitate ꝑsone:q2 si aliqs habilitať ad maioꝛa:videť etiā habilitatꝰ ad minoꝛa.facit quod no.⁊ legi.in.c.j.de fil.p̄sbyter.in.vj.
9 ¶ † No.ꝙ argu.etiā a maioꝛi nō pꝛocedit in exoꝛbitantibus:[b] ⁊ ideo nō sequiť dispēsatū est in maioꝛi:ergo concessum vl' dispēsatū censeť in minoꝛi:facit qd habeť.j̄.de p̄bē.
10 cui de nō.lib.vj. ¶ † No.de effectu istoꝛū v̄boꝝ dū tñ ⁊c.q2 restringūt gratiā ⁊ dispēsationē generalē.⁊ ꝑ illā clausulā datur cognitio super eo qd subijciť ⁊ sic nō simpliciter sonat i monitionē:imo ⁊ tribuit cognitionē ⁊ examiationē: facit qd no.in cle.j.de off.deleg.⁊ quod no.per Inno.j̄.de pꝛesum.c.fi. ¶ Et ex p̄dictis no.ꝙ gratia cōditionalis nō operať ante purificationē cōditiōis ⁊ eius certificationeꝫ. facit qd habeť in.c.pꝛudētiā.j̄.de offi.deleg.⁊ qd not.in.l. in illa.⁊.l.hoc iure.ff.de v̄b.obl. ¶ In gl.j.ibi:q̄ ad substātiā matrimonij ⁊ vinculū:ipm matrimoniū nō diuidiť in partes nec mirū q2 tūc in mometo per cōsensuꝫ eligētiū:et electi p̄est cōsensus canonicoꝝ eligētiū statim matrimoniū spūale ꝑficiť.⁊ sic quodāmō eodē tꝑe recipit pncipiū mediū ⁊ finem quo ad esse ipsius matrimonij:sed quo ad solennitates que p̄cedunt ⁊ sequunť matrimoniū spūale videtur habere partes. Qualiter aūt hoc cōtingat nō declarat hec pꝛima sol.sed hoc declarabit gl.in seq.sol. q̄ ꝓpꝛie loquendo non videť alia solutio sꝫ potius declaratio huius pme. ¶ In ea.gl.ibi:variare nō pñt:⁊ sic pōt dici quodāmodo pꝛincipiatū esse mr̄imoniū spirituale ex quo p̄cedit quodāmodo pꝛincipiū necessitatis ad ipsum matrimonium spirituale sicut etiā cōtingit in matrimonio carnali qñ p̄cedūt spōsalia de futuro potest dici quodāmodo matrimonium
c carnale initiatū.[c] q2 ꝑ ipm deueniť postea ad matrimoniū carnale ⁊ necessitas etiā ad illud:facit qd habeť.j̄.de spon. c.ij.⁊.l.oꝛatio.ff.de spon. Et hoc modo cōsiderando cōsiderari pñt quatuoꝛ ꝑtes matrimonij spūalis vt patere pōt ex his q̄ sequunť in gl.nā pmo initiať per cōsensum eligētiū. Scdo perficiť per cōsensuꝫ electi. Tertio fit ratū ꝑ cōfirmationē. ¶ Quarto cōsūmať ꝑ ꝯsecrationē.tñ tex.hic nō posuit nisi tres partes ex eo q2 ꝓpꝛie loquēdo non pōt dici initiatū matrimoniū qd nōdū est in esse:⁊ qd nō est nō pōt dici habere ꝑtes.facit qd no.legiste in simili in.l.stipulationes nō diuidunť.ff.de ver.obli.⁊ iō hoc respectu lr̄a dicit qd initiať per cōsensum eligētiū ⁊ electi lꝫ esset verū sic dicere ꝙ etiā ꝑficiť. Et no.ꝙ cōsecratio ꝑ simile inducit cōsummationē in matrimonio spūali sicut copula carnalis inducit cōsummationē in matrimonio carnali. Nā sicut demuꝫ post copulā carnalē pōt sequi cōsecutio filioꝛū in matrimonio carnali:ita in mr̄imonio spūali demū post cōsecrationē
11 pōt clericos oꝛdinare. ¶ † Itē aduerte q2 matrimoniū carnale per actū cōsummatiōis ⁊ sic per actū copule carnalis fit ratū seu idissolubile:⁊ sicut per eūdē actū vꝫ per copulā carnalē recipit cōsummationē ita ēt fit ratū seu indissolubile. Secꝰ in mr̄imonio spūali:q2 per diuersuꝫ actū recipit cōsummationē ab actu per quē fit ratū seu indissolubile.nā ꝑ actū cōsecratiōis recipit cōsummationē sꝫ per actū cōfirmatiōis fit ratū seu indissolubile.q2 lꝫ aū cōfirmationē posset dissolui sine autoꝛitate pape:nō tñ post vt dictū fuit.s̄.eo. inter coꝛpoꝛalia:vt no.in.c.si electio.de.elec.li.vj. Et rō diuersitatis inter mr̄imoniū carnale ⁊ spūale est:qa in matrimonio carnali nō exigiť extrinseca appꝛobatio: sꝫ sufficit ꝙ ecclesia nō ꝯdicat nec habeat cām ꝯdicēdi. Secꝰ aūt est in mr̄imonio spūali:q2 opꝫ qd persona examieť ⁊ qd ēt videať an electio sit canonica ⁊ ꝙ ꝯsequēter appꝛobat ꝑsona ⁊ ēt ipa electio.⁊ istd fit ꝑ actū ꝯfirmatiōis.s̄.ꝺ ele.cū no
12 bis olim.⁊ i mr̄imōio spūali actꝰ per quē ratificať est diuersus ab actu ꝑ quē cōsummať:lꝫ secus sit i carnali. ¶ † In gl.ad parē.in fi.⁊ sic vult gl.ꝙ lꝫ aliqd etiā pꝛima facie videať esse maius tñ alio respectu dr̄ esse minus: videlicet qd minus est cōtra ius cōmune ⁊ minꝰ illud cedit.ideo faciliꝰ ꝯceditur q̄ illud qd pꝛima facie est minus sed maius ledit
13 ius cōe: nā illo respectu potest dici esse maius lꝫ pma facie in se videať esse minus. ¶ † Facit qd habeť in simili in ca. nemo deinceps.de ele.in.vj.vbi ptꝫ ꝙ lꝫ minus videať esse ecclesiā ꝑochialē dare in cōmēdā solū q̄ dare in titulū perpetuū:cū ꝯmēda nō valeat dari vltra sex mēses vt ibi ptꝫ. ⁊ sic videreť ꝙ cui p̄t cōferri ecclesia parochialis in tituluꝫ multofoꝛtius posset i cōmēdā:tñ ꝯtrium ibi statuiť:q2 ecclesia parochialis pōt conferri in titulū ⁊ nō sacerdoti.c. licet canon.⁊.c.cū ex eo.de elec.in.vj.⁊ de pꝛeben.si clericus.eo. li.⁊ tñ nō pōt dari in ꝯmēdā nisi existēti in sacerdotio: vt in.d.c.nemo. Et rō est q2 lꝫ pꝛima facie in se dare in cōmēdā videať minꝰ q̄ dare in titulū:tñ alio respectu pōt dici esse maius q2 magis est ꝯ ius ⁊ magis ledit ius cōe q̄ dare in ti.q2 ꝼm ius cōe dꝫ dari i titulū perpetuū nō tēpoꝛaneū. vij.q.j.pastoꝛalis.⁊ ad idē etiā facit qd habeť in cle.si vna. de re.eccle.non alie.vbi patet ꝙ tota ecclesia etiā vacante sede:⁊ sic si careat rectoꝛe p̄t vniri alteri ecclesie:⁊ alienari vt in.d.cle.si vna.⁊ tñ vnū p̄diuꝫ ecclesie nō posset alienari vacante sede:vt in.d.c. Ad idē etiā posset induci qd habeť in simili.de elec.si religiosus.lib.vj.iūcto.c.ij.ne cleri.vel mo
14 na.e.li. † Itē aduerte:q2 vr̄ ꝙ litera hic male dicat dū dicit ꝙ facilius dispēsať in maioꝛi dignitate q̄ in minoꝛi: nam imo faciliꝰ vr̄ dispensari in minoꝛi q̄ in maioꝛi: vnde faciliꝰ dispensať in oꝛdinibꝰ minoꝛibus q̄ in sacris.de fil.p̄sb. c.j.lib.vj.⁊ facilius dispēsať qs ad epatū:q̄ ad archiepatū vt not.per gl.s̄.de elec.scriptū.⁊ facit ad hoc.lvj.dist.c. cenomanē. Sꝫ potes dicere ꝙ ꝯtria procedunt quādo dareť impedimētū respectu persone defectꝰ foꝛte ꝓpter accidēs criminis vel alium defectū puta illegitimationis.nā tunc facilius dispensatur in minoꝛi dignitate vel oꝛdine quam in maioꝛi q2 in maioꝛi reqritur maioꝛ humilitas ꝑsone q̄ in minoꝛi:⁊ ideo facilius qs appꝛobatur ⁊ dispēsať ad minoꝛē q̄ ad maioꝛē:sꝫ hic loquitur qñ subest impedimentū

vicinculi

a ¶ Concedentis. Adde Alex.cōsi. cxc.ij.lib. Zacharias.
¶ Adde bal.i.l. humanitatꝫ.q.x. C.de ipub.⁊ alijs substi. Innocē.et Hostiē.in.c.lꝫ.de transac. Sebasti. Sapia.
b ¶ In exoꝛbitātibus. Uide do.in c.q̄uis.§.ij.de pꝛebē.in.vj.vbi dicit ꝙ i literis bñficialibus cessat argumentū a pari ⁊ a minoꝛi ad maiꝰ. vide Pet.de ancha.in consil.xvj. incip.dñs noster. ad fi.cū multis allegatis ꝑ Feli.in c.postulasti.colū.x.versic.circa tertiā qōnē de extensione.de rescr.vbi late qñ in dispēsatiōibꝰ fiat extēsio.
c ¶ Initiatū. Adde eundē cōsi.cvj. vbi dicit ꝙ executoꝛes dati ad matrimonium ꝯhendum,possunt spōsalia contrahere.

vinculi:q2 alligatus est ecclesie mr̄imonialiter subsistēte habilitate ꝑso ne ad vtrūq3 bn̄ficiū:iō tūc i dissoluēdo vīculo ꝑ trāsitū ad aliā dignitatē facili⁹ ꝯcedit dispēsatio in maiori ꝙ̄ i minori:vt sic poti⁹ ascēdat ꝙ̄ descēdat vel ad ꝑtē icedat:q2 magis iuri ꝯsentanea agūt:cū gradatim debeat fieri ascēsus de minori ad maius ⁊ non ecōtra.xciij.di.legimus.ad fi.vt.l.vt gradatim.ff.de mu.⁊ ho.⁊ q2 etiā in maiori dignitate maior cēset esse vtilitas.facit qđ habet̃.s̄.de postu.ꝑlat.c.bn̄.el.ij.

¶ In gl.fi.ibi:vel dic h̄ scđa melior est ꝙ̄ prima:q2 pria nō istruit nec
15 declarat itellectū.† In ea gl.in fi.⁊ sic vult gl.in effectu ꝙ̄ ista indulgētia opat̃ duo. Primo ꝙ possit ꝯsentire postulatiōi de se facte:vbi al's nō posset.nā l3 elect⁹ posset cōsentire electioni de se facte:nō tn̄ postulatus[a] posset ꝯsentire s3 tanꝙ̄ ābitios⁹ repelleret̃. Vn̄ dicit in.c.cupiētes.§.deniq3.de ele.li.vj.ꝙ postulat⁹ debet dicere si q̄rat̃ ei⁹ cōsens⁹. Ego nō cōsentio nec dissētio:s3 volūtati mei superioris me subijcio. Qui aūt sunt eligēdi ⁊ q postulādi plene h̄r in.c.fi.s̄.de post.ꝑel.⁊ tetigi i.c.ꝑce. Scđm opat̃ indulgētia ẜm gl.vc3 ꝙ post examinationē postulat⁹ si reperiat̃ postulatio canonica ⁊ ēt ꝑsona idonea poterit ad illā trāsire sine alia licētia. Nā l3 sit idone⁹ ad illā ad ꝙ̄ postulat̃ nō tn̄ trāsit sine lnīa:vt no.glo.i.c.scriptū.s̄.đ elec.⁊ iō bn̄ dixit:si ꝑsona repiat̃ idonea poterit tn̄ trāsire ad ip̄am maiorē dignitatē sine alia lnīa pape qđ al's nō potuisset:vt pt3 i.c.ꝑce. Itē opat̃ tertio ẜm gl.ꝙ postꝙ̄ cōsentiet postulationi de ipso facte ad maiorē poterit petere cōfirmationē ipsi⁹ ex quo p̄t cōsentire ipsi postulatiōi:vt dictū fuit.s̄.qđ al's nō posset vt habet̃ in p̄dicto.c.cupiētes.§.deniq3.đ ele.i.vj.host.tn̄ dicebat ꝙ vbicūq3 ꝓpter necessitatē vel vtilitatē ecclesie fiebat postulatio:q2 illa debebat cōfirmari ⁊ peti poterat eius cōfirmatio:ꝑ ea q̄ ip̄e no.in.c.cū monasteriū.s̄.de ele.s3 illa opi.cōiter n̄ tenet̃:q2 electio bn̄ p̄t cōfirmari vel infirmari.s3 postulatio regul'r n̄ cōfirmat̃ vel infirmat̃:s3 admittit̃ vel non admittit̃ ꝑ superiorē:vt cōsueuit dici.i.d.c.cū monasteriū.s3 vt dixi fallit in casu isto ꝟtute hui⁹ indulgētie ꝑ ꝙ̄ potuit cōsentire postulatiōi ⁊ successiue poterit illā cōfirmare. Itē quarto ⁊ vltimo opat̃ ꝙ vbi de iure cōi postulatio q̄ fit de alligato ecclesie matrimonialiter vt sunt epi ⁊ superiores:d3 examiari ꝑ papā q illā de iure cōi d3 admittere.facit qđ habet̃ in.c.fi.s̄.de postu.pre.⁊.s̄.in.c.j.ij.⁊.iij.sed in casu isto virtute indulgētie poterit examiari postulatio ꝑ ꝓximū supiorē ipsi⁹ postulati siue fuerit pr̄iarcha siue archiep̄s talis ꝓximus superior:⁊ istud voluit lr̄a hic dū impsonal'r dicit ꝑ eū examiata cui fuerat facienda ⁊c. Et sic pt3 ꝙ vigore huius indulgētie poterit postulatus quatuor q̄ al's non potuisset:q2 poterit assentire postulatiōi:intelligo etia3 ante examinationē ipsius postulationis sicut etiā cōsentire pōt electus etiam an̄ examinationē electiōis. Itē poterit petere hoc coram suo proximo ⁊ imediate supiore ⁊ successiue approbata postulatione poterit tūc sine licen
16 tia alia pape vel alteri⁹ trāsire ad ecclesiā ad quā fuit postulat⁹. ¶ † Et not.ꝙ l3 aliq ep̄at⁹ habeāt maiores reddit⁹ ꝙ̄ alij tn̄ cēset̃ esse paris dignitatis.xciij.di.c.legim⁹.⁊ sic vr̄ ꝙ demū ad maiorē dignitate3 dicat̃ transire qn̄ de ep̄ali trāsiret ad archiep̄alē:vt hic voluit ēt sentire Io.
17 and. ¶ † Et iuxta p̄dicta pōt esse dubiū qualis erit examinatio de qua fit mētio in lr̄a.dici pōt ẜm Io.and.ꝙ poterit esse extra iudiciū sicut ēt qn̄ mādat̃ alicui ꝙ alteri ꝓuideat si ē idone⁹. Nā nō necessitabit̃ talis executor citare aliquē ẜm Inn.in.c.fi.j.de p̄su3.⁊ tāgit ēt i.c.ꝓposuit.j.de cōces.p̄bē.⁊ ēt facit qđ ip̄e notauit i.c.j.s̄.de postu.ꝑla.⁊ in.c.cum inter canonicos.de ele.⁊ de materia ēt ꝑ gl.i.cle.j.de of.dele.⁊ ẜm p̄di
18 cta intelligo ēt qđ dixi i notabilib⁹. ¶ † Itē aduerte q2 ꝑ ea q̄ supius dicta sunt:⁊ q̄ habent̃ hic ēt i tex.ad fi.dū dicit postulat⁹ fuisset,videt̃ ꝙ ille ep̄s cui hec idulgētia fuit cōcessa debuit postulari ⁊ nō eligi. S3 in ꝯtriū facit,q2 vr̄ qđ imo potuerit eligi.nā ex quo data ē licētia trāseūdi nō obstāte vinculo mr̄imōiali vr̄ ex eo sublata difficultas trāseūdi:⁊ ꝑ ꝯn̄s ipedimētū qđ oberat posse eligi.facit qđ h̄r.s̄.đ ele.cū vintonie. Inn.t3 ꝑmā ꝑtē vc3 ꝙ i casu isto debuerit postulari ⁊ nō eligi ꝑ istum tex.⁊ sic vr̄ ꝙ l3 dispēset̃ cū aliquo inhabili q nō poterat eligi sed postulari ꝙ ꝑ talē dispēsationē nō habilitat̃ quo ad modu3 ꝓuidendi vt sic possit eligi s3 debebit postulari. Et istud ꝓcedit in casu isto ẜm eum ex eo q2 dispēsatio seu negligētia non tollit ex toto impedimentu3 a quo necessitat̃ via postulatiōis seu postulādi.nā l3 ꝑ indulgētiā det̃ licētia trāseundi:nō ꝑ hoc statim tollit̃ vinculū matrimoniale de quo surgit
19 impedimentū ad viā eligēdi.⁊ ideo postulari d3. ¶ † Itē est alia ratio scđm eū q2 istud impedimētū est fauorabile.q2 surgit a vinculo mr̄imonij sp̄ualis fauorabili ⁊ ꝑ ꝯn̄s dispositio tēdēs ad illud tollēdū censet̃ odiosa:⁊ ideo nō tollit ip̄m ipedimētū ipso iure.secus qn̄ ip̄m impedimētū esset odiosum vt est impedimētū illegitimitatis.facit qđ h̄r in.c.j.⁊.ij.de fil.p̄sby.in.vj.⁊.j.de fil.p̄sby.c.lr̄as.⁊.c.fi.ideo tunc dispēsatio censet̃ fauorabilis ex quo tēdit ad tollendū impedimētū odiosum.⁊ iō
20 istud potēti⁹ tollit ꝙ̄ tollat ipedimētū fauorabile. ¶ † Facit qđ habet̃ in.l.si tibi decem milia.§.q̄dā.ff.de pac.vbi s̄ pt3 qđ ꝑ pactū tollitur ipso iure actio descēdēs ex delicto tanꝙ̄ odiosa:sed alie actiones non tollūtur ꝑ pactū:s3 elidunt̃ ꝑ exceptionē ex ipso pacto.l.si vnus.§.pactus.ff.de pac. Itē eodē modo dispēsatio tendēs ad tollendū impedimentum odiosum potēti⁹ illud tollit vt sic inducat etiā facultatē eligendi:⁊ sic pōt itelligi qđ habet̃ in.d.c.cū vinto.ꝙ si tēdat ad tollēdū impedimētū fauorabile vt ꝯtingit in casu ꝓposito:⁊ ideo nō habilitat̃ ad viā eli

a Zacharias. ¶ Non tn̄ postulat⁹.ita no:Host.in.c.ij.in gl.in ver.circa postulationē.ad fi.s̄.de postu.ꝑla.⁊ in.c.fi.in p̄n.e.ti.vbi dat bonā rōnē diuersitatis.isti em̄ cū sint suis eccl'ijs mr̄imonial'r alligati ꝯsentire nō p̄nt. Adde tn̄ ꝙ nō cogit̃ dissentire s3 pōt dicere.postulatiōi de me facte nec ꝯsentio nec dissentio s3 volūtati dn̄i pape me submitto vt qđ sue sctitati sup h̄ ꝯducere videbit̃ faciat.de quo per Ber.de fir.in tra.de epis.in.j.parte lib2.ij.qō.xx.quia ẜm glo.quam ibi se.bar.Io.de pla.⁊ Ia.rebuf.in.l.j.C.de metro.beri.li.xj.nō ē mōstrū si vn⁹ ep̄s h3 duos ep̄at⁹ aut plures.

gendi.aliq tn̄ dicūt ꝙ etiā hic potuisset eligi ex q̄ habebat snīam trāseūdi.s3 Inn.dicit ꝙ tuti⁹ est ꝙ postulet̃ vl' ꝓpter dubiū opiniōis eligat̃ in postulādū vl' postulet̃ in eligēdum.sed certe ista forma hodie est reprobata in.c.j.de postu.ꝑla.in.vj.vbi cū sint opi.nō ꝓcedit hec forma si dicat̃ eligo ⁊ postulo ꝓut de iure meli⁹ fieri pōt:vt ibi habetur. Hosti.vero dicit hic ꝙ tutius est ꝙ oīa fiant ꝑ papam ⁊ ꝙ in isto casu nō consentiant sine pape licētia:q2 hui⁹ dubij papa est supior non autē iste postulatus:sed Inn.⁊ Io.an.resident qđ de iure poterit consentire sine licētia alia pape:⁊ qđ etiam examinationē poterit facere inferior a papa:vt superi⁹ dixi super glo.videtur etiam qđ in dubio sit inherēdum litere que facit mentionem de postulatiōe:⁊ sic videtur quod debeat postu
21 lari nō eligi in casu huius ca. ¶ † Item attende quaten⁹ dixi qđ dispēsatio sup illegitimitate tollit impedimētum intellige quo ad effectum eius sup quo est dispensatu3.[b] nam quo ad alia remanet illegitimus.[c] q2 per ipsam legitimationē tollitur impedimētum ⁊ sic per dispēsationē que non facit eū legitimū:l3 faciat eū haberi pro legitimo quo ad id sup quo fit dispensatio: vel plene not.per Ioan.an.in.c.per venerabilem.super gloss.ij.
22 qui fil.sint legiti. ¶ † Ultimo tractat hic Io.an.an priuilegium possit extendi.⁊ concludit quod aut loquimur in ꝓuilegio aut in beneficio. Primo casu q2 ꝓuilegium dicit̃ eo ꝙ priuat legē.⁊ sic est contra ius:d3 stricte intelligi ⁊ interpretari.et sic nō d3 extendi.facit qđ habetur.j.de priui.c.sane.⁊ de reg.iur.que a iure.li.vi.⁊ sufficit qđ aliqd operetur.facit quod dictum fuit cum glo.fi.⁊ qđ habet̃ in.l.j.ff.ad munici. Et hoc ꝓcedit vbi non agitur de interpretatiōe facienda contra concedentē.q2 tunc quo ad ipsum censet̃ habere naturam bn̄ficij:⁊ ideo respectu iuris ipsius concedētis late interpretat̃ si ex hoc alteri non fit p̄iudicium ꝙ̄ ipsi cōcedenti.facit qđ dictum fuit cū gl.fi.⁊ quod no.ꝑ Io.an.in.c.olim tibi.j.de ver.sig. Secūdo casu qn̄ loquit̃ in bn̄ficio cōcesso per p̄ncipē seu ꝑ papā.⁊ tūc aut est ambitiosu3 seu odiosum aut est fauorabile:ꝑmo casu stricte itelligit̃:q2 odia sunt restrīgēda.de reg.iur.odia.li.vj.ff.đ
23 li.⁊ posthu.l.cum quidā. † Dicit̃ aūt ambitiosum seu odiosum multipliciter.ꝑmo q2 forte est cōtra naturalē rōnem vel eqtatē:vel tangit periculū animarum.s̄.ti.j.c.dudū.el.ij.ad fi.vnde dispēsatio sup pluralitate bn̄ficiorum alicui cōcessa tanquā odiosa restringit̃.facit ēt qđ habet̃ i tex.isto. itē dicit̃ ambitiosum seu odiosum ratione qualitatis ꝑsone ꝓpter quam iuri cōi est odiosa vt cōtingit in illegitimo quia tales illegitimi exosi iuri sunt:iō fit stricta interꝑtatio.j.de fil.presbyte.ca.j.⁊.ij.in.vj.item tertio potest dici ambitiosum quādo contra ius alterius est impetratum.exēplum patet ex his q̄ habentur in.l.ex facto.ff.de vulg.⁊ pupil.vbi olim concedebat̃ indulgentia patri vt posset testari pro filio furioso vel mente capto.hodie vero de iure communi conceditur sibi potestas pro ipso testādi.vt.l.humanitatis.C.de impube.⁊ alijs substitu. Secundo casu quādo est fauorabile nec concernit incōmodū vel p̄iudicium alterius ꝙ̄ ipsi⁹ cōcedētis:⁊ tunc latissime[d] interpretatur.j.de donati.cum dilecti.⁊.l.bn̄ficium.ff.de constitu.princip.⁊.j.de verb.significa.olim tibi.quod dicit Hostien.procedere etiam si in aliquo derogat iuri:sed istud ẜm dom.Ant.ꝓcedit si deroget iuri communi concernenti ip̄m concedentem:alias stricte interpretaretur si concerneret preiudicium tertij:⁊ tunc transiret in naturam priuilegij.facit quod habetur in.c.j.s̄.de rescriptis.⁊ quod dixi late debere interpretari:intellige ꝙ̄tum verba patiuntur ⁊ non vltra ꝑ tex.

Zacharias.

b ¶ Super quo est dispēsatū. Adde plene de hoc per ang.in.§.filiū.in aut.qb.mo.nat.effi.sui.ꝑ illū text.ibi.vbi dicit ꝙ legitimat⁹ dicit̃ legitimus quo ad patrē tm̄.nō autē quo ad auum et alios ascēdentes.no.Alex.i.l.si qs posthumos.ff.de lib.⁊ posthu.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Illegitim⁹. Ex hoc appet ꝙ magna est dr̄ia inter legitimatione3 et dispensationē qđ decla.do.Alex.et Paul.de ca.in.l.pactū qđ dotali.C.de colla.ant.de bu.in.c.ꝑ venerabilē.colū.xiij.q fil.sint leg.d.Ias.in rub.ff.de li.⁊ posthu.in.l.gall⁹.§.et qd si tm̄.e.ti.Fel.i c.postulasti.col.x.ꝟs.limita secūdo.de rescri.

d ¶ Latissime. Adde ro.cōsil.xcviij.⁊ vide Old.cōsil.cclxviij.

Zacharias.

¶ Adđ plenissime dy.in regula i iudicij.circa mediū.de regul.iur. Ia.rebuf.in.l.in sacris.in fin.⁊ ibi in addi.ad ipsum C.de pri.sa.scri.li.xij.⁊ ro.ꝯsi.cxlvj.col.ij.ver.scđa responsio.

iſtū ꝛ per id qꝺ no.in.ꝺ.c.olim tibi. Et hāc diffe rentiā inter priuilegiū [a] ꝛ bñficiū etiā ſentit glo. magna.in.c.ſ.eo.ꝛ de materia etiā ꝑ legiſtas in l.bñficiū.ff de ꝯſti.pn.ꝛ ad idē ēt qꝺ dixi poſſe bñficiū eſſe ꝯ ius ꝛ tñ eſſe aliquā rōnē vel equitatez. bene facit qꝺ habeꝛ in.l.ꝓſpexit.ff.qui ꝛ a qui.et patet ꝙ interdū lex aliquid diſponit:ꝛ tamē habet in ſe contrariam equitatem.

¶ De autoꝛitate ꝛ vſu pallei. Rubꝛica.

☞ Quid eſt palleum.
Patronus archiepiſcopis ſubiectis habet concedere palleum.
Palleum ſcribendū per e ꝛ vnde dicatur.
Quomodo debet eſſe foꝛma pallei.
Quid deſignant cruces in palleo.

¶ Viſuz eſt tractatūqꝫ.ſ.ꝺ poſtulatiōe ꝛ electione ꝛ tranſlatione: verum qꝛ aſſumptis per hos modos ſeu altero eoꝛuz licitū eſt vti palleo ſi hec habeat dignitas ad quā qs aſſumitꝛ:iō reſtabat videre de autoꝛitate ꝛ vſu ipſius pallei:iō ponitꝛ hic iſta rubꝛica.de materia ꝛ in decretis,c.di.ꝑ totū.ꝛ.xxv.q.ij.i galliarū. ¶ † Sup hac rubꝛi.not. doc.qd ē palleū.dic ꝙ eſt iſigne oꝛnamētū archiepi vel epi de coꝛpoꝛe beati Petri aſſumptū:q̄re iſtud vltimū ſic dicatꝛ habes.ſ.ꝺ ele.ſignificaſti. vbi ꝑ gl.Iō aūt de epo feci mētionē:qꝛ lꝫ regulariter palleū cōpetat archiepis ꝛ ſuperioꝛibus: puta pꝛimatibus et patriarchis.facit quod habeꝛ in.c.cleros.xxi.di.tñ ex pꝛiuilegio ſpeciali pōt etiā competere palleū epo:vt patet in.c.cū in iuuētute.j.de pſum.ſꝫ de iure cōi ſibi nō cōpetit:ſeu archiepiſcopis ꝛ ſuperioꝛibꝰ.Qualis aūt ſit foꝛma huiꝰ pallei patebit ex ſequētibꝰ. ¶ Scꝺo tangit Io.an.† qs habeat cōcedere palleū.dic ꝙ quatuoꝛ patriarche de qbus.j.de pꝛiui. antiqua.habēt illud ꝯcedere archiepiſcopis ſibi ſubiectis. Alijs cōcedit papa:facit qꝺ habeꝛ.j.e.c.niſi.ꝛ.ſ.de ele. qꝺ ſicut.ad fi. ¶ † Tertio aduertēdū ēt ꝙ ſcribi debeat iſtud nomē palleū per e ꝛ nō ꝑ i:ꝛ ſic non debet dici palliū. Vñ ſm eū ꝓpꝛie palleū ē dignitatis:[b] ſꝫ palliū eſt honeſtatis quod etiā deferre poteſt laicus.j.de homi.ſuſcepimꝰ. Et vtrūqꝫ dicitꝛ a palin grece:latine ꝓ motu ꝛ cōcuſſione.nā plurimū moueꝛ palleū multoties cōcutitur miniſtrādo:ꝛ palliū etiā moueꝛ ſepius.vel dicitur palleū a palloꝛe ꝛ a palleo palles:qꝛ ꝑ ceteris habēs vſum pallei debet deū diligere.ieiunijs et vigilijs pꝛe ceteris inſiſtēdo ꝓpter q̄ qs pallidus effici cōſueuit. ¶ † Quarto tractat Io.an.de foꝛma pallei:ꝛ dicit ꝙ in eo ponunꝛ quatuoꝛ cruces nigre ſeu nigri coloꝛis:quarū pꝛima eſt ante pectꝰ, ſeu in pectoꝛe.ſcꝺa eſt ſuper bꝛachio ſiniſtro.tertia retro.quarta ſup bꝛachio dextro.† Et ſignificāt dicte cruces nigri coloꝛis moꝛtificationē vitioꝛum que dꝫ eſſe in palleato:ꝛ ſit vt apoſtolꝰ dicere poſſit mundus mihi crucifixus eſt ꝛ ego mundo. ad gal.vlt.c.alij dicūt ꝙ dicte quatuoꝛ cruces ſignificant quatuoꝛ affectiones carnales ſcꝫ gaudiū: doloꝛē:ſpē ꝛ timoꝛē. Pꝛima eñ q̄ eſt ante pectus ſignificat gaudiū. Scꝺa q̄ eſt a ſiniſtrꝭ ſignificat ſpez. Tertia q̄ eſt retro ſignificat doloꝛē. Quarta q̄ eſt a dextris ſignificat timoꝛez:ꝛ ideo oppoſito mō ponunꝛ vna ꝯ aliā. Verū qꝛ hmōi affectiones aliqñ nimis excedūt:et tūc ſunt potius afflictiones:ideo in pꝛimis crucibus tribus ponuntur tres acus ad pungēdū ꝛ pꝛemendū ſeu ad denotandū ꝙ repꝛimi debet affectus ne excedat.in quarta nō poniꝛ acus:qꝛ ꝑ illā ſignificaꝛ timoꝛ q poꝛtat ſecū ſociū aculei:ꝛ ſic habet ſuā picturā. Vel ſm alios pꝛima notat gaudiū q̄ ideo pꝛeponitur ante qꝛ debet incedere leta facie.in ſecunda ſignificatur doloꝛ etiā ex parte ſiniſtra.quia in ſiniſtris pēdet omne malū:vnde appellamus maluz ſiniſtrū.per tertiā q̄ eſt retro ſignificaꝛ timoꝛ: qꝛ illa nō videꝛ:ꝛ timemus que non videmus.ꝑ quartaz que eſt a parte dextera ſignificaꝛ ſpes: ꝛ illa ē ſine aculeo ſeu ſine acu ad denotādū qꝺ qs debet magis ſperare ꝙ timere. Vel ſm alios per ipſas cruces deſignātur quatuoꝛ virtutes cardinales que debēt eſſe in palleato.per pꝛimam que eſt ante pectꝰ ſignificatur iuſtitia vt ſit ſemꝑ eis pꝛe oculis.per ſecūdam foꝛtitudo contra aduerſa ideo poniꝛ a ſiniſtris.ꝑ tertiā q̄ ē retro deſignat pꝛudentiā ꝑ quā pꝛouideꝛ etiam cōtra ea q̄ non videtur.per quartam que eſt a dextris deſignaꝛ temperētia:ꝛ qꝛ iſta non excedit ſed alias temperat:ideo caret aculeo ſeu acu. Et ſic reſidet Ioā. and.ꝛ do.An. Sed ꝑ hoc nō clare habes foꝛmā iſtius pallei.ꝛ ideo potes dicere vt colligi pōt ſatis ex ſupꝛadictis quod eſt quedam albi ſeu pallidi coloꝛis rotunda ſeu circularis ſeu que claudiꝛ ad modum circuli:vel coloꝛia ex parte poſterioꝛi lꝫ coloꝛia extēdaꝛ circa collū ſed palleuz circa bꝛachia qꝺ habet quatuoꝛ cruces modo ſuperiꝰ deſcripto.ꝛ poniꝛ ſup planetaz ꝛ dꝫ eſſe taliter ſtricta talis ambitus que nō deſcendat in bꝛachijs.

1 ☞ Foꝛma data debet ſeruari.
2 Dictio intra denotat intrinſecitatē eius cui apponitur.
3 Appellatione eccleſie an veniat cathedralis tm̄.
4 Inſignia denotātia iuriſdictionem non poſſunt poꝛtari extra limites ſue pꝛouincie.
5 Archieps non poteſt vti palleo extra eccleſiam.
6 Pꝛoceſſiones debent fieri ab archiepiſcopis cuz indumentis archiepiſcopalibus.
7 Archiepiſcopꝰ poteſt vti palleo in eccleſia ſue ꝓuincie licet exempta.
8 Archiepiſcopus poteſt vti palleo in eccleſijs ſue pꝛouincie.
9 Appellatione dioceſis an cōpꝛehēdaꝛ ꝓuincia.

Cum ſuper. Intra † quamlibet eccleſiā ꝓuīcie ſue archieps palleo vti pōt:extra eccelſiā nō. h.ꝺ. In pma poniꝛ conſultatio. In ſcꝺa rñſio. ſcꝺa ibi: qꝺ ita. ¶ Caſus literalis. In traditiōe pallei hec foꝛma ſeruatur.tradimus tibi palleū vt vtaris eo intra eccleſiā tuā.queſitū fuit a papa q̄liter hoc verbuz intra eccleſiam tuam ſit intelligendum. Rñdet papa ꝙ ita dꝫ intelligi intra eccleſiā tuaz.i.intra quālibet eccleſiā tue ꝓuincie. Si vero in ꝓceſſiōe vel alio mō exiuerit eccleſiā tūc palleo vti nō pōt. Ber. ¶ In tex.ibi:ꝓceſſionaliter.i.in ꝓceſſionibus. ¶ Itez ibi:vel alio mō puta pꝛo cemiterijs cōſecrādis. ¶ † No.j.ꝙ foꝛma data in traditiōe rei eſt ſeruanda.facit qꝺ habeꝛ in.l.traditionibꝰ. C.de pac. ¶ † Item not.de dictione intra:[c] que no.intrinſecitatē [d] eius cui apponiꝛ:facit qꝺ habetur.ff.de flu.l.j.§.in publico. ¶ Item not. qꝺ † appellatione eccleſie interdum cōpꝛehēditur eccleſia cathedralis ꝛ nō ſolū ipſa eccleſia ſed etiaz eccleſie totiꝰ ciuitatis dioceſis ꝛ ēt eccleſie totius ꝓuincie.qñqꝫ tñ ſtrictiꝰ ſumiꝛ appellatio eccleſie vt tangiꝛ hic in gl.ij.ꝛ facit qꝺ habeꝛ in.c.ij.j.ne ꝑla.vi.ſu. ¶ Itē no.† ꝙ iſignia ꝑ q̄ denotaꝛ iuriſditio vel ꝑeminētia nō vꝛ poſſe poꝛtari ſeu deferri extra limites iuriſditionis:etiā in his que ſunt voluntarie iuriſditionis.de quo tangetur.j.e.ex tuarum. ¶ † Item no.ꝙ quādo archieps exit eccleſiā nō poſſit vti palleo etiā in diebꝰ alꝭ ſibi ꝑmiſſis:vt not.j.cum ſis.ꝛ etiam ꝓbaꝛ in tex.iſto. ¶ † Itē no.ꝙ ꝓceſſiones debēt fieri ab archiepo cū indumētis archiepalibus. ¶ In glo.ij.ibi:plenitudo.vꝪ ſm Io.an.ꝺnotat ꝛ ſignificat ꝙ vtēs palleo habeat alas ligatas qꝛ nō pōt trāſire ſine licētia pape.ſ.ti.j.per totū iā ſuper vtrunqꝫ bꝛachiū extēditur. ¶ In ea.glo.in fi.ſupple.ꝛ intra eccleſiam tm̄ vt hic:ꝛ opoꝛtet etiaz ꝙ talis eccleſia etiam ſit in ſua pꝛouincia:vt hic etiam diciꝛ. An † aūt poſſit vti palleo in eccleſia ſue ꝓuincie ſi illa eccleſia ſit exēpta.dic quod ſic vt hodie eſt expꝛſſum in cle.ij.de pꝛiuile.† An aūt in tota pꝛouincia poterit vti palleo intra eccleſiaz in diebus permiſſis:quidam dicunt qꝺ non:ſed ſolū in dioceſi ſua:tñ exponunt hic literā ibi dum dicit pꝛouincie.i.dioceſis:ſic alꝭ econtra dioceſis ponitur pꝛo pꝛouincia.ix.q.ij.epi.ſed Hoſtiē.dicit literam intelligendam

Anto. Franciſ. [a] ¶ Item priuilegium. Circa iſtud qꝺ vltimo hic tractaꝛ an ꝛ qñ bñficiū ꝛ ꝓuilegiū ſit late interp̄tandū vltra dicta Inn. in.c.cuz dilecti.de do.ꝛ ea q̄ habenꝛ in.l.beneficiū.hic alle.vide Bar.in l.ij.C.ꝺ bo.vac.li. x.ꝛ Bal.in.l.nec auus.C. de emā. liber.ꝛ Bar.in.l. ſi qñ.in ꝓnci.in.ij. oppo.C.de inoff. teſt.ꝛ eūdē Bar. in.l.ſepe in.ij.not. poſt gl.ꝛ i.ꝺ.l.bñficium.in.j.col.in ij.oppo.ꝛ in.l.ſed ſi hac.i.§.ſꝫ ſi ius. ꝛ ibi per glo.ff. de in ius voc.ꝛ in.l. ij.C. de iure auꝛ. annu.in qbus oībus locis diciꝛ ꝛ ꝯcludiꝛ ꝙ lꝫ beneficium aut pꝛiuilegium debeat late interpꝛetari ꝯtra ꝯcedētem tamē illud eſt verū ꝛ pꝛocedit qñ nō eſt ꝯ ius cōmune: qꝛ ſi ſit ꝯ ius cōe qꝛ eſt ſtricti iuris : non debet late interp̄tari etiā ꝯtra concedentez:ſꝫ vt minus ledat ius cōe ꝙ fieri poſſet. de quo etiā habeꝛ in ſti.de iu.na.gē. et ciui. in.§. vnde ſi cui.ꝛ ibi ꝑ Areti. ꝛ vide ꝑ Spec.in titu.de lega.in.§. nunc tractemus per totum.ꝛ in ti. de inſtru.edi. ꝛ in §.iiij.ꝛ plus dicebat Bal.in.l.nec auus.ꝛ Paul.de caſt.in.ꝺ.l. beneficiū.de ꝯſti.pꝛin.ꝛ in.l.auus neptis. ff.de pac.qꝺ dꝫ late interpꝛetari cōtra concedētem ſi in eo tractatur de iure concedentis alias non.
Zacharias.

[b] ¶ Palleuz eſt dignitatis . ita notat Car.i cle.j.q.ij. de pꝛiui.ꝛ Spe.in tit. de inſtru.edi. §.vj.verſ.quid de his.ꝛ dū vult dicendū eſſe palleuz differētie grā.ſ. a pallio qꝺ ꝓ pꝛemio.Bal.i.l.ij.C. de dona.ante nuptias.dicēs deſcē

diſſe a greco palin:ſed tu dic palleū dici hic ꝓpꝛie a palis.i. hūeris qm̄ eſt ſpalarum vel humeroꝝ oꝛnamentū ꝛ eſt loco ſuperhumeralis quo vtebatur ſummꝰ ſacerdos in lege veteri.exo. xxviij.ꝛ ſcribiꝛ ꝑ vnicū.l.cognoſcere qppe vocabuloꝝ iterp̄tationē potius ad humaniſtas pertinet ꝙ ad iuriſtas.

[c] ¶ Intra. Adde Ol[illegible]. conſi.lxxj.
Zacharias.
¶ Adde eundez ꝯſi.clx. Alex.cōſ. viij.volu.iiij. bar. in.l.i.in pꝛin.ff.de offi.pꝛefe.vꝛ.eundem poſt gl.i.l.ſi ſtatua.ff.de iniur. ꝛ cano.in.c.ſolite. j.de maio.ꝛ obe. Sebaſti. Sapia.

[d] ¶ Intrinſecitatē. Vide Alex.in ꝯſi.viij.in.iiij.vol. Bart.in.l.q ante calendas.ff.de ꝟ. obl.ꝛ in.l.j.§.ſi intra.ff.de ſuc.edi.

a ¶ Sacrilegij. Add ro. ɔsi. clxxxv. vbi ponit de quadā matre que cada
uer filij spoliauit an deberet priuari legitima. Ant. Franc. ¶ An spo-
lians cadauer cū alias sibi legitima deberet vel aliqd forsan esset sibi
relictū in testamēto talis defuncti cuius cadauer spoliauit debeat pri-
uari legitima vel relicto. dicas ꝙ sic: propterea qr vr̄ iniuriam inferre
ipsi defuncto. vt
p do. Nellum in
trac. bānitoꝝ i. ij.
pte vltimi tempo
ris i. iij. q. vbi di-
cit ꝙ furans vel
spolians cadauer
vl' pcutiēs tenet
pēa statuti loquē
tis de furāte pcu
tiēte vl' iniuriāte
ad qđ ēt vid bal.
in. l. sororē. i fi. C.
de his qb' vt in-
dig. z p Petr. de
anch. i cle. j. de pe
ni. z remi. dicit tñ
Pau. de casi. i ɔsi.
xxxv. incip. super
primo qsito. i vl.
col. ꝙ si quis spo-
liaret cadauer ho
minis a se occisi i
continenti nō te-
neret derobaria
ꝫ si ex interuallo
tūc teneret: qr vi
deret nouū deli
ctū cōmittere de
quo ple. per ang.
are. z p apostillā
tes sup eo i trac.
malefi. in glo. in
ver. z vestem cele
stinā abstulit. ad
de tñ ꝙ cadauer
sepultum ɔ̄ edi-
ctū ecclesie dz ex
humari: al's aūt
nō ſm bald. in. l.
pricipaliter. la. j.
C. de lib. cau. imo
si cadauer eēt se-
pultū in aliena se
pultura non pos
set exhūari sine
licētia epi. vt no.
Bal. in. l. ossa. ff.
de religio. z sum.
fun. z hr̄ p Bar.
cepo. veroneñ. in
tra. de serui. in ti.
de serui. vrb. pdi.
c. xxx. Nungd au
tem cadauer pos
set dari medicis
ad nothomiā fa
endā. Bart. no.
q. in. l. fi. ff. de ca-
dauer. puniē. z ni
hil decidit: tamē
cōiter practicat
ꝙ sic. Add tñ ꝙ
qñ ex forma sta-
tuti posset qs im
pune offendi: in-
telligeret si esset
viuus al's autez
mortuus nō pos
set offendi. de q̊
etiā p flor. in. l. bi
nas. in fi. ff. de ser.
vrb. pdi. z p albe-
ri. de rosa. in. iiij.
pte stat. q. xxj. in-

intelligendaz vt iacet. z sic extra suaz diocesim in
qualibet ecclesia sue prouincie poterit vti palleo.
Quid † autem si fiat de diocesi mētio in literis ad
lites: vel de ecclesia cathedrali an tunc cōprehen-
datur. dic vt. s. de rescrip. rodulphus. in literis ve
ro ad beneficia. dic vt in. c. accepim'. j. de eta. z q̄
li. cū ibi no. per glo. z in. c. pro illorum. j. de pben.
z eo. ti. q̄uis. lib. vj.

☞ Archieps debet cum palleo sepeliri.
1 Jura psonalia non possunt ad alios transferri.
2 Archiepm pōt archieps inuitare ad celebrādum
non tamen potest ei palleum cōmodare.
3 Clericus non potest sepeliri cum vestib' sui ordi-
nis nec laicus cum vestibus pretiosis.
4 Cōtra effodientes sepulturas est statuta pena sa-
crilegij.
5 Palleum pōt accomodari vt videatur.
6 Archieps translatus ad alium archiepatum dz
sepeliri cum ambobus palleis z palleū nō rema
net in ecclesia ad quam fuit promotus.
7

A D hoc. Archieps alteri archi
epo palleū cōmodare
non pōt. h. d. Et in prima ponit cōsul
tatio. in scda respōsio. scda ibi: inquisi
tioni. ¶ Casus literalis. quesitū fuit a papa vtrū
archieps possit alij archiepo palleum suum accō
modare. Respōdet ꝙ non. cum palleum psonaz
nō trāseat sed cū palleo suo quisq̄ dz sepeliri. B.
¶ † No. ꝙ palleum est quid personale z sequitur
personam vsq̄ ad mortem: z ideo debet cū pal
leo sepeliri. ¶ † Itez nota ꝙ iura personalia cō-
possunt ad alios transferri z per consequens nō-
modum. facit qđ habetur. l. qr tale. ff. solu. matr. z
j. de reg. iur. priuilegium. lib. vj. ¶ † Ult. no. quod
dictum est in summario. videbatur tamen in con
trarium qr archiepiscopus potest inuitare alium
archiepiscopum ad celebrandum in propria dio
cesi. vij. q. j. in. c. episcopi. z ideo videbatur ꝙ p quā
dam consequentiam posset etiam ei palleū accō-
modare. arg. j. de offi. deleg. prudentiā. Sed con-
trarium hic decidit per rationem litere. z qr etiaz
posset inuitat' sine palleo celebrare. j. e. c. fi. z ideo
non sequitur ꝙ licet posset inuitare ad celebran-
duz ꝙ per hoc posset palleū accōmodare. ¶ In
glo. j. ibi: cui est parochia. z de hoc dic vt dicetur
in. c. ex tuarum. hic alle. ¶ In ea. glo. j. in fi. z de
hac materia in regula priuilegium. j. de reg. iur.
lib vj. z p legistas. in. l. qr tale. ff. sol. mat. ¶ † In
glo. ij. in fin. nec debet etiam laicus inuolui vesti-
bus z ornamentis preciosis etiaz nō sacratis vt
patet in. d. §. funeris. posset etiā dici ad. c. nemo.
ꝙ prohibet tunc clericum sepeliri cum vestib' sui
ordinis: vt etiā seruat cōsuetudo vniuersalis ec-
clesie. Et sic qđ dixit gl. de vestimētis sacerdotali
bus hz ēt locū in alijs vestimētis clericorū inferio
rū a sacerdote. ¶ † Cōtra eos q effodiunt sepultu
ram cā derobandi vestes est statuta pena sacrile
gij[a] vt hr̄ in. l. pgit. C. de sepul. viol. z in aut. ibi. ēt
posita est statutū vt ante nouem dies a die mor-
tis defuncti nō debeat qs molestari ex psona de-
functi. ¶ † Extra gl. dicit hic Jo. an. ꝙ ibi q̄tuz
hic phibet palleū accomodari: dz intelligi: qñ ac
cōmodaret p vtēdo sed nō pro videndo. puta vt
sartor possit videre eū aliud faciēdo. ¶ † Tangit
etiā qr si archieps transfert ad aliū archiepatum
cum nouū palleū debeat habere pro ecclesia ad
quā transfertur. nec poterit vti priori: vt habes. s.
de post. bone. el. ij. ad fi. quid fiet tpe mortis. z di-
cit ꝙ debebit cum ambobus sepeliri z poterit pri
mo poni primum palleū: z secundo sup illd poni
secundū. Alij vero dixerunt ꝙ corp' vestiet vlti
mo palleo z primū ponit sup corpus vel sub capi
te ſm Inno. z hoc videt rationabilius Hostiē. z
qđ dictū est de duobus palleis: idē erit dicendū si

cip. si statuto cauet. imo dicit Sal. in. l. qui sepulchri. d sepul. viola. ꝙ si
quis derobaret bānitū etiā post mortē ante aditam hereditatē cōmit-
teret crimen expilate hereditatis: qđ est menti tenendum.
b Zacharias. ¶ Appellari archieps. adde istum in. c. suffraganeis. z in
c. significasti. s. de elec. etiam si esset ɔfirmatus vt ibi. z in. c. quod sicut.
§. sup eo. eo. titul.
Ber. de fir. in tra
cta. de epo in pri-
ma parte. iij. par-
tis. iij. q. z Feli. in
c. eam te. col. i. de
rescri. imo nō po-
test ante receptū
palleū que sunt
honoris z digni-
tatis. vt hic dici-
tur. qr i palleo in-
est plenitudo po-
testatis vt not. in
c. j. c. di. z ibi Car.
Alex. col. ij. versi.
scda ɔclūsio ante
receptū palleū zc.
z Bart. Brix. in
sua sum. in litera
crux. z car. Md.
in suo trac. de ele-
ctio. parte. j. in. c.
lvj. in gl. j.

archieps ad plures ecclesias fuisset translatus z
sic plura pallea habuisset. Et no. bene practicam
qr per eā videtur ꝙ primum palleū nō remaneat
in ecclesia ad quā archieps primo fuit pmotus:
sed debeat secum ipsum portare: licet illo non de-
beat vti amplius sed nouo dato sibi p ecclesia ad
quā est translatus. gl. tñ videtur sentire ɔ̄rium in
d. c. bone. el. ij. ad fi. qđ palleū primo datum rema
neat in prima ecclesia: sed doc. hoc nō dicunt. te-
ne vt patet ex superius dictis.

1 ☞ Ante traditionem pallei nō trāsfertur pleni-
tudo pontificalis officij.
2 Argumētum a noīe appellatiuo procedit: secus
a nomine proprio.
3 Que potest archieps confirmatus ante acceptio
nem pallei.
4 Quādo maleficiū plati possit z debeat palliari.
5 Simulatio approbatur.
7 Eps non debet appellari eps ante ɔsecrationē:
z idem in archiepo ante pallei receptionem.
8 An qs potest facere illud quod tendit in cōmo-
dum suum z nocet alteri. 6.

N Isi specialis. Per palle
um trans-
fertur plenitudo pontificalis officij z
nomē archiepale. h. d. Et pmo decise
narrat factū. Scdo illud aggrauat. Tertio ɔclu-
dit. scda ibi: sane. tertia ibi: tu ergo. ¶ Casus lra
lis. Troianus eps postulatus fuit ad panormi-
tanā ecclīā: legat' pape q erat in ptib' illis dedit
ei licētiā trāseūdi sine licētia pape: ille statim ap-
pellauit se archiepischopū anq̄ā palliū suscepis-
set i q̊ ɔfert plenitudo pōtificalis officij: z ipe car
dinalis factū suū taliter studebat palliare vt i cō
fusionē sedis aplice nō redūdaret. qr potius papa
illū elegit ɔfundere ꝙ vellet fedare sedis apostoli
ce dignitatē. B. ¶ In tex. ibi z itra. ibi forte de-
cidit: ꝙ papa dicebat ꝙ nisi fuisset dilectio quaz
habebat ad ipsum acriter puniuisset eum ex eo ꝙ
dederat licētiā qđ troianus eps postq̄ trāsiuerat
ad ecclesiam panormitanā. vt. j. sequit se appella
uit vt archiepm: nā hoc facere nō debuit. vel dic
ꝙ decidit id qđ hr̄ in. c. nisi. j. de of. leg. qđ est ps
1 huius. ¶ † No. j. añ traditionē pallei nō confert
p aliquē actū plenitudo pōtificalis officij: nec no
mē pōtificale seu archiepale. z sic ptz ꝙ añ pallei
b traditionē qs nō dz appellari archieps.[b] Et ex
hoc no. ꝙ nomē seqt post plenariū offm̄ z cōple-
2 mentū plenarie ptātis. ¶ † Et p hoc videt ꝙ a
noīe licitū sit arguere p effectu. qđ vr̄ pcedere i no
mine appellatiuo. facit qđ no. p legistas. in. l. ij. §.
appellata. ff. si cer. pe. z in. l. eū q. ff. de ver. sig. sec'
c in noīe pprio:[c] qr imponit ad bñplacitū. l. fi. §.
pe. ff. ad muni. z no. p Bar. sup rub. ff. solu. ma. z
facit qđ hr̄ i. l. ad recognoscēdos. C. de inge. ma-
3 nu. ¶ † Aduerte tñ ꝙ lz ante acceptionem pallei
quis nō cōsequat nomē archiepi nec plenitudi-
nem pontificalis officij. tamen per actum confir-
mationis recipit potestatez quo ad illa q̄ sunt iu
risditionis. s. de ele. trāsmissam. z dictū fuit. s. tit.
prece. c. j. qđ intellige saluo ꝙ in minoribus sicut
est conuocare ɔciliū pinciale. vt in. c. ꝙ sicut. §.
preterea. s. de elec. z etiaz patet in. d. c. trāsmissaz:
vbi excipiuntur maiora seu maiores cause. Po-
testas aūt in his que sunt ordinis demum habe
tur post receptionem pallei. d. c. qđ sicut. §. preter-
4 ea. z. c. di. in. c. j. z. s. ti. j. per totū. ¶ † Item not. ꝙ
maleficium prelati potest z debet licite palliari z
emendari ne transeat in exemplū populi vt scan
dalū euitet: intellige qđ iustū est palliare: dum ta
men nō mētiat[d] qr hoc non est licitū. c. xxij. q. ij. p e
totū palliare mentiendo dicendo quod potestas
uerat sup hoca sede apostolica data cū vere nō
fesset, sed poterit hoc modo palliare ſm Inn. qr

c Sebasti. Sapia.
¶ Noie pprio. vi
de Ab. in. c. j. col.
fi. j. de iu. z in pe.
gregoria. vbi Fe.
post alios. z bar.
in proe. ffoꝝ.
Anto. Fran.
d ¶ Dū tamen nō
mentiat. nungd
liceat mentiri ad
palliādū delictū
alteri'. Dicas ꝙ
ēt p corporali vi-
ta alterius seruā-
da nō lz mentiri.
c. ne qs. z. c. faciat
homo. z. c. oē ge-
nus. z. c. seq. xxij.
q. ij. vtruz vero li-
ceat vbis dupli-
cib' ocultare ve-
ritatē. gl. i. §. ꝫ cuz
his. in ver. dece-
pti. xxij. qō. iiij. vi
det dicere ꝙ non.
de quo tñ vide p
Hosti. in sum. de
peni. in. §. q inter
rogationes. ver.
quid si aliqs que
rit. z hr̄ per bea.
tho. ij. ij. q. cx. ar-
ticu. iij. z ibi etiam
ponit quādo mē-
daciū sit peccatuz
mortale vel non.
de q̊ vide p gl. i. c.
ne qs arbitret. xx-
ij. qō. ij. z p gl. i. c.
fi. j. q. vj. z vide ēt
p beatū Tho. i. iij.
sentē. dist. xxxviij.
artic. ij. z. iiij.

Sebasti. Sapia.
¶ Nō est licitum.
Uide pulchrū di-
ctū Aug. in. l. iiij.
§. fi. ff. de cōdic. ob

cau. z ibi et Jas. vbi refert q cum beatus Fraciscus esset perusij fuit interrogatus ab insequētibus homicidam an vidisset transeuntem. 5 rñdit. hac nō transiuit: ostēdēs manicā suā: transiue rat enim sed non 6 per manicam.

a ¶ Preferre. ad de qd voluit old. consi. xciij.

Zacharias.

b ¶ Dz appellari eps. Uide istū in a c. eā te. z ibi Feli. 7 plene col. v. ṽ. iiij. b restringitur. s. de rescript. posui in apos. ad istū in c. cū in cūctis. §. cuz ṽo. nu. j. in apo. i 8 ṽ. elect. s. de ele. secus tñ est in abbate z abbatissa. c vt no. i. c. j. de sup. neg. pla. z iste i. c. meminimus. z ibi feli. in pn. d accu. z qd in papa. vide eundē Feli. in d. c. eā te. ṽsi. scdo 1 restringit. posui i apos. ad istū. s. in 2 proe. greg. nu. ij. 3 z in. c. nosti. nu. iij. in ṽ. ante cōsecra 4 tionem. s. de elec. 5

Sebasti. Sapia. 6

c ¶ Ut noceat. vi de Sali. in. l. altius. 7 C. d serui. z aqua. vbi dicit q si qs 8 edificare vellet turrim vt videret moniales vel i do 9 mus vicini potest phiberi dato qd vnicuique liceat 10 edificare altius. ad qd multa zge 11 rit. d. Jas. in. l. ex hoc iure. co. ij. ff. d iust. z iu. z ibi ponit qd i dubio qs nō psumit facere ad emulationē vl iniuriā alterius z multa etiā ponit Jas. in repe. l. quominus. in not. ff. de flumi.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Dictio semp. vid d hac dictiōe ang. i auf. d here. z fal. i pn. i. ṽs. sep z bal. i. l. aduersus 1 in vltio not. C. de vsu. vbi dicit q ṽ 1 2 ficat in his q hūt in se tpis iteruallum. Spe. tn ti. de resti. in inte. §. iij. circa medium. 3

in suis sermonibus z excusationibus poterit vti verbis duplicibus, vt dicendo q qui eū reprehēdunt nō viderūt sua puilegia. z q bene esset supinus si spāliter reseruata pape sine spāli mandato presumeret in his per que non mentietur: sed palliabit quod fecit. z de istis verbis duplicibus quo ad aliam materiam etiam posuit Specu. in titu. de aduo. §. iam nūc. in princ. ¶ † Et ad predicta facit quia simulatio approbat. vt. j. q merus cau. in. c. j. z saluator noster etiā finxit discipulis se lōgius ire quando apparuit vt peregrinus post resurrectionē. ij. q. j. c. qd quidā. §. ex his. ¶ † Itē no. q vbi ex facto inferioris sequi pōt confusio ipsi superioris ad verecūdiā subiecti eius interuenit culpa que ledit suū honorē. ¶ Et ex hoc pōt notari illud vulgatū q prima charitas dz incipere a se: facit qd habetur. C. de serui. z aqua. l. preses. Pōt notari etiam q quis dz z licite pōt honorem suū alteri preferre. a facit. l. iulia. ff. si omis. causa testa. ¶ † In gl. j. similiter nec electus eps dz appellari episcopus b antequā sit zsecratus: vnde pmotus in archiepiscopū ante pallei receptionē licet sit cōsecratus in epm seu ad ordinem episcopalem nō appellabitur archiepiscopus sed appellabit electus z non episcopus: vt etiam no gl. j. de religi. do. in. c. j. ¶ † In gl. fi. in fi. solue vt no. in contrarium per gl. z. j. de reg. iur. locupletari. lib. vj. conclusio est q si quis faciat aliquid qd tendit ad cōmodum suū z facit illud pncipaliter vt noceat: c hoc non est licitū: z sic debent intelligi contraria. secus si hoc faceret principaliter pter cōmodū suum licet in consequentiam alius dānum patiatur: qz tunc hoc est licitum dummō alias iuridice fiat. hoc ptz. s. de elec. cum ecclesia vulterana. z. l. j. §. deniqz. ff. de aqua plu. arcen.

Solus papa vtitur palleo in missarum solennijs in omni loco.

Palleū significat plenitudinē pōtificalis officij.

Archiepiscopus vtitur palleo in sua ecclesia z in ecclesijs sue prouincie certis temporibus.

Dictio semper, denotat tps: dictio vbi, locum.

Quibus diebus de iure archieps vtitur palleo.

Scena quid: z habens vsumfructum vestis scenice non potest illa vti nisi in scena.

Ex priuilegio vel ex consuetudine potest habere quis ius portandi insignia extra prouinciam.

Palleum instanter est petendum z debet peti intra tres menses a die consecrationis de iure nisi fuerit impeditus.

Si nuntius missus pro palleo moriatur in via vel infideliter agit an sufficiat ad penam euitādam q nuntium semel misit.

Quid debet habere in mandatis nūtius missus pro palleo.

De cōsuetudine procurator capituli vel vnus canonicus petit palleum nomine electi.

Ad honorem. Romanus pontifex semp z vbiqz vtit palleo. alij vero tātummodo in suis ecclesijs z certis diebus tñ. h. d. Et duo sunt dicta que patent. scdm ibi: alij autem. ratio vtriusqz assignatur vt patet ex litera. ¶ Casus literalis. Quesitum fuit a papa quādo z vbi ipse palleo vtitur: z quādo z vbi alij archiepiscopi palleo vti debeant. Respondet q romanus pontifex solus intra missarum solennia semper vtitur z vbiqz: qz assumptus est in potestatis plenitudinē: alij vero nec semp nec vbiqz sed in ecclesia sua in qua acceperūt iurisdictionē certis diebus debent vti: qz vocati sunt in partē solicitudinis non in plenitudinem potestatis. Ber. ¶ † No. q solus papa semper vtitur palleo in missarū solennijs in omni loco in quo contingit eū celebrare. ¶ † Itē no. q palleum significat plenitudinem potestatis seu plenitudinem pontificalis officij: vt patet. s. c. pxi. Et sic no. q vnum z idem aliter significat in persona vnius: aliud in persona alterius. facit qd habetur. j. de sac. vnc. c. j. z de presump. c. illud. ¶ † Itez no. q archiepiscopi solū vtuntur palleo in ecclesia propria z in ecclesijs sue prouincie solummodo certis temporibus. Et que 4 sunt illa certa tempora seu illi dies: tangit hic glo. ¶ † Itez no. q dictio semper, denotat tps: dictio vbiqz, locū. z de ista dictione semper, habetur in. c. j. j. de resti. in integ. z. ff. solut. mat. l. j. in quibus patet q etiā quandoqz nō notat tēpus. ¶ In glo. j. ibi: de corpore beati petri: eti in altari consecrato in honorem sancti petri vt no. per glo. de ele. significasti. ¶ In eadem glo. ibi: tribus diebus. Hosti. dixit de quatuor. et dicit Joā. an. q ei plus videtur credendū qz fuit palleatus ex eo archiepiscopus licet postea fuit cardinalis. ¶ † In ea glo. in fi. no. bene ex glo. quibus diebus de iure potest vti archieps palleo. vnde in alijs diebus nō poterit nisi aliud habeat priuilegium ecclesie sue vel sibi commissum. ¶ In glo. ij. ibi cum cingulo. s. militari. ¶ In ea glo. ibi. l. j. s: secus etiam in archiepiscopo qui nō vtitur palleo nisi in sua prouincia: vt hic patet z i. c. pxi. Et que sit ratio diuersitatis ibi dicet. ¶ † In ea glo. ibi: in scena. dicitur scena locus obūbratus cortinis in quo fiebāt ludi ad placēdum populo vt tangit gl. in. l. ij. in fi. ff. de his qui no. infa. vel scdm Jo. an. scena erat locus ad modum domus cū pulpito vbi stabant recitantes comedias z tragedias ad placēdū populo: z forte certa veste vtebātur in tali loco ideo appellabatur vestis scenica. vnde ex qualitate vestis videtur quis habere vsumfructum illius vestis vt nō vtatur nisi in scena. ¶ † In ea. gl. in fi. Sol. q ibi dicebatur ex priuilegio vel cōsuetudine cōpetere ius portādi insignia extra prouinciā: hic autem dicitur q de iure cōmuni nō est licitū illū deferre extra prouinciam: z ideo nō ob. ¶ † Extra glo. dicit hic Jo. and. q palleum debet fortiter z cū magna instantia z frequēter postulari: vt. c. di. prisca. nisi de gratia aliud fiat: vt de postu. prela. bone. el. ij. z de electi. significasti. Item debet palliū peti intra tres menses a die consecrationis z si hic nō fiat carebit commissa dignitate. c. di. c. j. Et feretur hec sentētia contra ipsum per papam: qz iferior hoc nō posset. iij. q. vj. accusatus. Et hec vera nisi fuerit impeditus: qz tūc interdum etiā posset habere annus z vltra. vij. q. j. costitutū. z. lxxv. di. qm quidam. sed cessante impedimēto videtur qd elapsis tribus mēsibus a die consecrationis incurrat hanc penā. tenuerūt hoc Hug. z Jo. and. Nec obst. qd habetur de translati. epi. in. c. ij. in versic. sed neqz. vbi videtur quod elapsis quinqz mensibus hanc penā patiatur qs. Responde quod hic loquitur in archiepo cui minus tps datur pter maius periculum quod versat in dignitate archiepiscopali. arg. c. quiescamus. xlij. dist. Refert tamen Jo. an. quod alij dicūt quod nec etiam metropolitanus patietur hāc penam nisi demum elapsis quinqz mensibus. z hanc partē videtur tenere Host. dicens qd videt magis amicari litere: z subdit etiā q hz de rigore videatur procedere opi. Hug. z Jo. an. tñ de cōsuetudine nō seruat: z sic pōt dici q de cōsuetudine abijt. iiij. dist. §. leges. Dicit etiā q sufficit nūtiū mittere intra quatuor menses, nec est necesse q intra illos petat pallium vel se representet: qz scdm eū quidam sunt tā longinqui q nō posset nūtius in prima die zsecrationis cōstitutus intra illud tps ad sedē apostolicam venire: z de materia habet in. d. c. qm. c. dist. z de iure satis videt 9 probari opi. Hug. z Jo. an. lz vt dixi post host. nō seruet. ¶ † Quid autem si misit nūtiū intra tēpus z morit in via: vel alr infideliter agit an sufficiat ad penā vitādam quod semel intra tres menses nuntiū miserit: dicit q nō: imo ex qd scit ex illo tpe qui ad metropolitanū puenerit impedimētum mittere debebit qcito commode poterit: vel saltē intra alios mēses a tēpore notitie. facit qd habet. j. de elec. cupiētes. §. ad hec z. c. si electio. lib. vj. Et si interim impediatur secundus tenet mittere tertium eodē modo successiue. facit qd habet. in. l. ij. §. si mater cū. §. seq. ff. 10 ad tertul. ¶ † Quid aūt debeat habere in mādatis iste nunti qui mittit per archiepm pro palleo: ponit Jo. an. ponēdo. vj. vl. vij. que dz habere in mādatis: de quibus hic p eum. ¶ † Et que dixi. s. pcedūt de iure. Sed de consuetudine curie scdm Host. electus nō habet petere palleū post consecrationem: sed procurator capituli vel vnus canonicus nomine electi: ideo attenta tali consuetudine nō noceret ipsi electo si nō peteret palleum. de quo hic per Jo. z tangit etiam do Ant.

1 Archiepiscopus non potest vti palleo extra prouinciam.
2 Et non potest indui per consuetudinem.
3 Consuetudo generalis dicitur que seruatur in vna prouincia.
4 Priuilegio pōt cōcedi vt archiepiscopus vtatur palleo extra puinciā.
5 Priuilegium debet interpretari sine alterius preiudicio.
6 Quid sit rationale.
7 Infula potest vti archieps extra prouinciam celebrando missam.
8 Que sit ratio q procōsul vtitur insignijs extra prouinciam: z idem in legato pape: z archieps non.
9 Si archiepiscopus est translatus ad aliquam ecclesiam portat secum palleum sibi concessum pro prima ecclesia.
10 Quando requiritur indulgentia quando archiepiscopus celebrat vel ordinat extra prouinciam.
11 Episcopus potest ordinare clericos suos si clerici consentiant z si consentiat diocesanus loci.
12 Quis sit ille qui habet cōsentire vt archiepiscopus vtatur palleo extra prouinciam.
13 Priuilegium q archiepiscopus possit vti palleo extra prouinciam an transeat ad successores.

Et tuarum

Extuarum. Archieps extra suã prouinciam pallio vti nõ potest etiã si hoc habet cõsuetudo.h.d.in pma parte ponit petitio gratie cõtinẽs motiuũ petẽtis. Scdo ponitur petitionis limitata exauditio motiuũ reprobans.scda ibi:lz. ¶ Casus literalis. Archiepo cõpostellano in traditione pallij dictũ fuit:accipe pallium et vtaris eo intra ecclesiam tuã:ipse p negotijs ecclesie sue frequenter exibat prouinciam suã:vnde reputabat sibi ad verecundiã qd pallio non vteretur:cũ alij archiepi de hispania de cõsuetudine extra prouinciam suã pallio vterentur:quare petebat q extra prouinciã possit vti pallio.rñdit papa licet cõsuetudo illa dicenda sit potius corruptela tñ de spãli gratia cõcedit eidẽ vt si aliqua necessitate fuerit impeditus:vt ad ecclesiã sibi subiectã accedere nõ possit p cõsecrãdis suffraganeis suis vl' clericis ordinãdis et ad ecclesiã alienã necesse habeat declinare vtendi pallio habeat facultatẽ in iam dictis casibus dũmodo ille ad quẽ ecclesia pertinet id pmittat. Ber.

1 ¶ † No.q archieps nõ põt vti pallio:ꝛ sic insignijs preeminentiã notãtibus extra puinciã. 2 ¶ † No.qd per cõsuetudinẽ nõ põt induci vt archieps extra puinciã vtaẽ pallio etiã si sit cõsuetudo gñalis. 3 ¶ † No.qd dicit cõsuetudo gñalis q̃ seruatur in vna puincia.de quo i.c.cũ dilectus.š.de cõsuetudi. 4 ¶ † No.q priuilegiũ põt cõcedi vt imminẽte necessitate ordinationis vel cõsecratiõis archieps vtatur pallio extra prouinciam:ꝛ sic patet q d iure cõi nõ potest. Et ex hoc habes etiã qd plus potest interdum priuilegium q̃ cõsuetudo. ¶ Nota q priuilegiũ de vtendo pallio extra prouinciã intelligit si ille ad quem pertinet ecclesia in qua vult vti cõcedat hoc.qd qualiter intelligitur.ĩ.dicetur. 5 ¶ † Et ex hoc etiã no.q puilegiũ stricte intelligi et interpretari debet quatenus tãgit alterius preiudicium:[a] et ideo talia priuilegia[b] de quibus loquitur litera intelligunẽ cõcessa absq preiudicio alterius.facit qd dictum fuit in.c.fi.š.titu.j. 6 ¶ † In gl.ij.ibi:rationali.quid autẽ sit rationale dicũt doct.qd est ornamentũ pontificale vl' sacerdotale.de q̃ habebaẽ in veteri testamẽto. Exo.xxviij.c.nam erat pãnus quadrãgularis ad latitudinẽ palme habẽs.xij.lapides pciosos: infixos et in eo scripta erant hec verba:manifestatio est veritatis. Alij vero dicũt quod erat ornamẽtum rotundum positum i pectore vbi scriptũ erat:manifestatio veritatis.sed istud ornamentũ hodie non est in vsu. 7 ¶ † In ea.gloss.ibi:infula potest intelligi ad literã prout zona : vel poterit accipi infula p mitra.nam illa poterit vti vbiq etiã extra prouinciam celebrando missam.per ea que dicẽtur.ĩ.e.in.c. cum sis.et q̃ no.p gl.de priui.in cle.ij.in fin. Et est ratio diuersitatis quare his insignijs vtatur etiã extra prouinciã ꝛ nõ pallio:q2 p illa nõ designatur plenitudo officij sicut p pallium.facit qd habeẽ.š.eo.nisi. 8 ¶ † In gl.iij.in fi.forte voluit gl.qd aliud in procõsule qui vtitur insignijs etiam extra prouinciã sibi decretam.aliud in archiepiscopo:tamen aliter non assignauit rationẽ diuersitatis.[c] Bene dicebat Gof.qd illud cõtingit in proconsule ratione mittentis. nã mittitur a principe ꝛ habet iurisditionem voluntariam ꝛ illam exercet anteq̃ veniat ad prouinciã sibi decretam.l.j.ij.et.iij.ff.d offi.pcon. ꝛ simile cõtingit in legato pape:qa etiã exercet iurisditionẽ voluntariã:ꝛ vtitur etiã insignijs legatiõis extra prouinciã sibi decretam.ĩ.de offi.leg.c.pe.hic autẽ loquiẽ in archiepiscopo qui nõ mittitur per papam licet nõ confirmetur p eũ ideo vtitur insignijs solũ intra prouinciã suam. Host.vero dicebat quod in procõsule et similib⁹ si vtatur insignijs sue dignitatis nulli fit preiudiciũ.hic secus:quia illud insigniũ videtur significare id est q loc⁹ i quo talia insignia portãtur subiaceat iurisdictioni insigniti:facit quod dicit Inno. et sic residet Jo.an.ꝛ do. Anto.nec declarant quare per insigniũ magis alteri fiat preiudiciũ.sz potes dicere qd istud insigniũ datur vt.ĩ.certũ locũ ipsius insigniti vtatur.videtur per cosequens qd denotaret locũ alterius prouincie in quo vtereẽ esse illius subiectiõis:ꝛ sic quodammodo fieret alteri p̃iudiciũ ideo illo nõ potest vti de iure cõmuni extra prouinciã,vl' potes dicere qd istud cõtingit ex eo:q2 expresse sit limitata cõcessio vt intra prouinciam:seu ecclesias sue prouincie vtatur.et ideo merito non potest vti extra prouinciã quia excederet limites cõcessionis sibi facte quod esse nõ debet cũ limitata cõcessio limitatum debeat parere effectũ.ĩ. de offi.delega.c.p.et.g.et.š.de rescriptis.c.cum dilecta.et.l. i agris limitatis.ff.de acquirendo rerum domi.sed in procõsule non reperitur limitata concessio insigniorum:nam illis vtitur quo ad voluntariam iurisditionem extra prouinciã: 9 ¶ † In glo.in ver.consuetudo.in fi.no.bene glo.que videẽ velle quod pallium cõcessum pro prima ecclesia remaneat i illa si archiepiscopus trãsferaẽ ad aliã. ꝛ idẽ videẽ voluisse glo.in.c.bone.ad fi.el.ij.š.de postu.prela. Sed contrarium tenẽt doc.in.c.ij.š.eo.ꝛ ibi dixi.vnde dum gl.dicit quod nõ transferẽ quantũ ad vsum sz bene portabat illud secũ vt cũ illo sepeliretur fm formã quã dixi in dicto.c.ij. 10 ¶ † In gl. in ver.indulgemus.in fi.sentit gl.q vbi inuitatur eps vel archiepiscopus in aliena diocesi vl' prouincia quod de iure cõmuni possit preiudicare ꝛ celebrare diuina. Sed contrariũ videtur velle hec litera que videtur velle q requiratur puilegium pape.sed forte gl.hic voluit sentire opi. quorũdam q voluerũt qd qñ archieps inuitatur in aliena prouincia qd de iure cõi possit celebrare ꝛ vti pallio. ꝛ h̃ quãdo solũ vult celebrare.sed si vellet ordinare clericos suos vel consecrare suffraganeos suos: tunc non posset sine indulgẽtia vl' priuilegio pape:ꝛ ideo secũdum eos verbũ indulgemus: hic stabit pprie:ꝛ improprie quãdo solum vult celebrare:nam tũc sufficit qd accedat consensus illi⁹ ad quẽ spectabat ecclesia in qua celebrat:nam de iure cõmuni poterit tunc celebrare. et hoc respectu deberet exponi indulgemus : id est indultũ esse ostendimus.sed vbi in eclesia celebraret ordinando clericos vel cõsecrando suffraganeos tũc necessaria est indulgentia pape: q2 nõ sufficit tũc cõsensus illius ad quem spectat ecclesia in qua vult celebrare:et ideo tunc hoc respectu verbum indulgemus stabit proprie.ꝛ sic volunt isti qd nõ possit eps in aliena diocesi ordinare suos clericos de licentia vl' cõsensu diocesani loci.ꝛ istam opinionẽ tenet Jaco. de al.et Philip.ꝛ assignant rationem quia diocesanus loci nõ posset alios ordinare vel iudicare ex q̊ nõ sunt subditi.ix.q.ij.c. j.ꝛ.ij.ergo de illis nõ poterit dare licetiã episcopo illorũ vt illos ordinet in diocesi ipsius dantis licentiã. Sed certe ista opĩ.videtur esse cõtra text.inquantũ hec opinio vult qd sine priuilegio possit archiepiscop⁹ extra prouinciã vti pallio interueniẽte cõsensu illius ad quẽ spectat ecclesia i qua vult vti.nã violat literam et impropriat illam quo ad verbũ indulgem⁹:vt patet ex supradictis.item nõ videẽ vera inquãtum vult qd eps nõ possit ordinare clericos suos extra dio. loci.Nam imo videẽ qd de iure cõi hoc possit ex eo qd episcopus inuitatus in aliena diocesi potest de consensu epi siue dioce.inuitãtis dioce.ipsius: vt patet ex his que habenẽ ix.qõ.ij.c.j.et.c.non inuitati.vbi patet quod de permissu illius potest subditos ipsius permittẽtis ordinare et iudicare.et sic multo magis debet posse suos proprios clericos iudicare et ordinare in diocesi aliena de consensu ipsius diocesani cũ in casu precedenti interueniat duplex gratia:scilicet cõcessio respectu loci ꝛ cõcessio respectu personarũ que ordinantur que non sunt subdite ordinanti sed eo casu quo episcopus proprios clericos ordinat vel iudicat in diocesi aliena vel de consensu ipsius diocesani:tunc interuenit illa sola gratia seu concessio:ergo id debet posse fieri.ꝛ hoc etiam cõmuniter tenetur:vt patet ex his q̃ not.ĩ.de offi.lega. nouit. de offi.ordina.vt litigantes.lib.vj.et ideo quo ad hoc nõ requiritur licentia pape dummodo nõ vteretur pallio per iura preallegata. Et p predicta videẽ q si solummodo archiepiscopus velit celebrare cum pallio in aliena prouincia nõ poterit vti pallio sine licentia pape.et si interuenit cõsensus illius ad quem spectat ecclesia i qua velit celebrare:et istud etiã pcedit multo fortius si vellet celebrare ordinãdo clericos ꝛ cõsecrãdo suffraganeũ.nã talia nõ debet facere archiepiscop⁹ sine pallio.š.de electio.qd sicut.§.pterea. 11 ¶ † Episcopus tñ qui non esset archiepiscop⁹ posset ordinare suos in aliena diocesi etiã de iure cõmuni si interueniat cõsensus diocesani loci. Et ad predicta facit quod not.gloss.in cle.ij. de priuileg. Et quod dixi posse ordinari per epm vel iudicari clericos suos i diocesi aliena de cõsensu diocesani:intelligẽ si in hoc etiã cõsentiant ipsi clerici alias secus saluo casu cle. Quis.de foro compe.q̃ loquiẽ in epo expulso. Et per predicta patet qd ex quo ad hoc archieps in alia puincia posset vti pallio de quo in litera tria requiruntẽ videlicet puilegiũ. itẽ permissio eius ad quẽ spectat ecclesia in qua vult vti.itẽ tertio qd altera de causis hic expressis iteruenia t. vnde altero predictorũ deficiente nõ poterit vti pallio:quia verba priuilegij diligẽter sunt seruãda.vt.ĩ.de pui.porro. 12 ¶ † Quis autẽ sit ille qui habeat consentire vt possit vti pallio . dicũt illi q tenẽt q de iure cõi possit vti pallio celebrãdo si nõ ordinet clericos aut cõsecret suffraganeos:et sic solũmodo celebret missarum solennia interueniente cõsensu illius ad quẽ spectat ecclesia i qua celebrat.qd necessaria erit licẽtia nedũ diocesani loci:sed etiã archiepi illius prouincie: q2 illi archiepo proprie videtur preiudicari q habet vsum pallij in illa

Zacharias.

[a] ¶ Alterius p̃iudiciũ. Nõ eñ presumiẽ pñceps in tertij preiudicium priuilegiũ concessisse : vt notat iste plene in.c. Quis.i princip. et ibi in apost. meis post alios.š. de rescri. cũ concor. de quibus ibi. Etiã secũdũ imol. siue ex principis gratia siue a iure concedatur.vt p domi. imo.in.c.j.de prescript. Quis concessum esset motu pprio . vt per Joan.and.in.c.si motu proprio.de p̃bẽ.libr . vj.i nouel. de quo plene per Bal.in.c.j.§. si quis d mãso. in vij.col.in.fi. de cõtro.inuesti.in feu.

Sebasti. Sapia.

[b] ¶ Talia priuilegia. Uide Feli. in.c.cãm que. de test. Deci.i.c.que in ecclesiarũ. col. vij.in fi.et col.xij. de constit. et late mode.i.l. gallus. §.et quid si tñ.ff. de libe.et posthu. ꝛ hoc pcedit etiã si priuilegiũ fuerit cõcessum motu proprio secundũ Abb. in.c.j.in vj.col.de iudi.

Zacharias.

[c] ¶ Rõnẽ diuersitatis.vide de ratione per imo. in c.cum contingat. de eta. et quali.et Jo.an.in.c.abbates.de priui.libr. vj.i nouel.et barto.in tract.de insig.et armis.in.ij. col.versi. sed q̃ro.

prouincia vbi tñ haberet indulgētiā sufficeret licētia dio-cesani:q̄ sola alias nō sufficeret etiam si ipse diocesan⁹ esset palliatus saluo nisi esset exemptus:ꝛ hoc qꝛ palliū est signū prelationis:vt.s̄.c.pxi.Sed vt dixi ista opinio non est vera: quia de iure cōmuni nullo casu pōt vti pallio in aliena ꝓuin-cia: ideo semper requiritur indulgentia illi⁹ ad quem eccl'ia spectat iure metropolitano vel aliter quo ad vsuꝫ pallij.ar. eorum q̄ habenẽ in fi.c.nullus.de tēp.or.in.vj.Et sic nō suf ficeret licentia diocesani palliati:ꝛ forte etiā nō sufficeret ꝙ sit palliat⁹ nisi forte esset exēptus:quia alius etiā archiepi scopus potest ibi vti pallio:ꝛ sic vtriusq̄ ꝑiudicio agi vide-tur:ꝛ sic cōsequēter vtriusq̄ licentia reqrereẽ.arg.j̄.de reg. iuris.qꝺ oīs tāgit.lib.vj.Predicta aūt inducūẽ in arg.ad. q.predicatorū ꝛ minorū ꝙ lꝫ sit priuilegiuꝫ super cōfessioni bus audiēdis:reqriẽ tñ etiā licētia parochialis sacerdotis. sed dic vt habetur hodie in.c.dudū.de sepult.vbi determi-13 naẽ⁹ ꝫriū.ᵃ ¶ †Ultimo tractat hic Jo.an.an archiep̄s de a quo in litera ꝛ superscriptiōe possit hodie vti pallio scꝺm in dulgentiam hic positā ꝛ cōcludit inspiciēda verba priuile-gij:qꝛ si fuit reale:ꝛ sic cōcessum ecclesie ꝛ dignitati extende retur ad successorē nisi appareat reuocatū.Si vero fuerit ꝑ sonale:tūc nō posset hodie vti hoc priuilegio archiep̄s com postellanus per id qꝺ habeẽ de reg.iur.priuilegiū.in.vj.Si autem verba essent dubia recurrendū esset ad not.j̄.de offi. deleg.qm̄ abbas.qꝛ inspicienduꝫ esset an priuilegium con-cederetur persone an dignitati:vt ibi patet.ꝛ etiam no.per Jo.an.in.d.regula.priuilegiū.in mercu.

1 ☞Archiep̄s pōt vti pallio in oībus eccl'ijs sue prouincie.
2 Et vtitur quando celebrat missam in diebus solēnibus.
3 Qui debent consentire si archiep̄s vult celebrare cuꝫ pallio extra prouinciā.

Cum sis. In qualibet ecclesia sue proui-cie pōt archiep̄s vti pallio.h. d.In p̄ma decisa ꝯsultatio .In scꝺa respō. ibi vbicūq̄.¶ Casus l'ralis.Quesitū fuit qñ ꝛ qb⁹ locis archiep̄s pallio vti possit.Rñdet papa ꝙ vbicūq̄ fue rit archiepiscop⁹ itra prouinciam suam in celebrationibus missarū diebus solēnibus pallio vti pōt.Ber.¶ Et aduer te qꝛ forte aliqui interpretabāẽ per prouīcias: ecclesias in-telligi debere solū de chathedralib⁹:qꝺ remouet ista decre. dicens ꝙ in qualibet ecclesia prouincie ꝛ sic etiā si nō sit ca-thedralis quia poterit archiep̄s celebrans vti pallio in die bus permissis:ꝛ ex hoc poteris colligere casum in decreta.

1 ¶ †Not.p̄mo ꝙ archiep̄s pōt vti pallio in qualibet eccle-b sia sue prouincieᵇ etiā si nō sit cathedralis cū litera indistin cte loquaẽ:ꝛ sic idistincte debet itelligi.ar.j̄.de pri.qꝛ circa. 2 ¶ †No.qꝺ archiep̄s demū pōt vti pallio qñ celebrat mis sam et in diebus solēnibus de quibus dictū fuit ꝑ gl.s̄.eo. ad honorē.Et no.etiā quid significet palliū in archiep̄o:fa cit qꝺ habeẽ.s̄.eo.nisi.ꝛ prealleg .c.ad honorē.¶ In gl.j. ibi:sed ꝙ dicit ꝛc.ꝛ pro hac p̄ma sol.facit.qꝛ nō est absonū c ꝙ vniuersalis dispositio restrigaẽ rōne subiecte materieᶜ vt 3 legi.ꝛ no.in.l.j.C.de sa.san.eccle.¶ †In ea.glo.ibi:vl'dio. no.bene ꝙ videtur velle glo.ꝙ sufficiat licentia diocesani in cuius diocesi archiep̄s extra prouinciam virtute priuilegij vult celebrare ꝛ vti pallio.ꝛ sic videtur velle ꝙ nō requiraẽ demū licētia archiepi vt celebret de quo dixi in.c.pre.Nam videẽ per ea q̄ ibi dicta fuerūt ꝙ hec gl.nō procedat.Un-de potes cōcludere ꝙ si in aliqua eccl'ia parochiali alterius prouincie vellet celebrare si ipse sacerdos parochialis non contradicat:videẽ ꝙ quo ad eius preiudiciū possit facit qꝺ habetur in.l.diuus.ff.de serui.rust.pred.ꝛ qꝺ dicitur in.c.se. vnde ipso cōtradicēte nō posset ibi celebrare cū pallio:nam etiā nō sufficit licētia diocesani loci.Et hoc claru si diocesa-n⁹ talis nō sit palliat⁹ ex ꝓuilegio apostolico:qa non solū agitur de eius preiudicio sꝫ de preiudicio archiepiscopi: qa vsū pallij hꝫ in tota prouincia.ideo requireret licētia ipsi⁹ archiepiscopi in cuius prouincia ipse vult celebrare.ꝛ illa sufficiet si episcop⁹ nō est palliat⁹ ꝛ nō cōtradiceret ipse vl' sacerdos parochialis.sed si esset palliatus tūc videretur re-requiri licētia ipsius archiep̄i nec sufficeret licentia soli⁹ dio cesani absq̄ licentia archiepiscopi licet esset palliat⁹ ꝑ ea q̄ dixi.s̄.c.prox.saluo nisi ꝭm aliquos talis diocesan⁹ pallia-tus esset exemptus:quia tūc sufficeret licentia ipsius dioce-sani absq̄ licētia archiepiscopi.ꝛ istꝺ videtur sequi Inn.ꝛ idē Jo.an.vt tetigi etiā.s̄.c.proxi.Sed forte posset dici cō-trariū per ea q̄ habētur in cle.archiepiscopo.de priuile.vbi archiepiscopus potest vti pallio etiam in loco exempto sue prouincie:nisi restringas illud procedere quando talis lo-cus exemptus haberet prelatum.ꝛ hoc modo intelligendo

a ¶ Contrarium. Adde vt per Feder.consil.xcv.

Zacharias.

b ¶ In q̄libet ec-clesia sue ꝓuincie. et hoc verū in lo-cis nō exemptis: vt ꝑ card.in cle.ij. de priui.qꝛ in tali bus pōt etiā face re celebrari coraꝫ eo in pontificali-bus vt per eundē Car.ibi not.iij.in v̄.opposi.in locis vero exēptis sue prouincie pōt vti pallio ꝛ celebrare in pontificalibus per se nō aūt per alium: vt ibidem per Car.post glo, iij.q.viij.

Sebasti .Sapia.

c ¶ Subiecte mate rie. vide late per Bar.ꝛ alios in.l. j.§. nuntiatio .ff. de ope:.nou.nun, bal.in.l.j.ff.de te-sta.mili.in.l. fi.in prin .C.sine censu vel reli.in.l.fi.C.q legit.perso. An-gel.in.l.nō est no-uum .ff. de legi. vbi late per eum.

posset saluari opi.Inno.ꝛ Jo.and.

1 ☞Archiep̄s potest sine pallio celebrare in certis diebus.
2 Quando archiepiscop⁹ celebrat pro defunctis nō potest celebrare cum pallio nisi ex priuilegio.
3 Sandalia sunt calciamenta depicta vel aurea quib⁹ vtitur episcop⁹ quādo celebrat.
4 Archiep̄s extra suā ꝓuīciā an possit eclebrare in pōtificali bus cū licētia parochiani vl' diocesani vel sine.
5 Si archiep̄s vel ep̄s voluerit ordinare clericos suos extra ꝓuīciā de quorū licētia possunt ordinare.
6 Archiep̄s an vtatur pallio quādo celebrat pro defunctis.

Quia nos. Sine pallio ꝛ sandalijs pōt archiep̄s celebrare.h.d.ꝛ po nitur in prima decisa cōsultatio.in secūda respō sio.scꝺa ibi.inquisitiōi.¶ Casus l'ralis. Qui-dam archiep̄s quesiuit a papa vtrū tam in suā diocesi quā in alia possit celebrare absq̄ pallio ꝛ sandalijs. Respōdet papa qꝺ potest nō tñ semper in diocesi sua dꝫ celebrare cuꝫ pallio:sed certis dieb⁹ qui in priuilegio suo sunt expressi:et per hoc soluitur alia questio qua q̄siuit vtrū pro defunctis 1 debeat cū pallio celebrare.Ber.¶ †No.ꝙ archiep̄s potest sine pallio celebrare demū i certis dieb⁹ ꝛ sic nō omni t̄pe: 2 de quo.s̄.eo.ad honorē.¶ †No.ꝭm verū itellectū qꝺ non pōt archiep̄s vti pallio qñ celebrat pro defūctis nisi hoc cō 3 tineaẽ in priuilegijs ecclesie.¶ †Quid auteꝫ sint sandalia de quibus fit mētio hic in litera habetur in.c.nōnulli.§.cō-pagis.xciij.disti.nā vt dicit hic Pet.sunt calciamēta aurea 4 vel depicta quibus vtūtur ep̄i qñ celebrāt.¶ †In glo.j.in fi.no.bene gl.que in sui principio videẽ velle qꝺ de licentia diocesani possit archiep̄s celebrare in aliena diocesi:ꝛ qꝛ ali ter nō distinguitur videẽ velle quod possit celebrare etiā in pontificalibus:et maxime per id etiā qꝺ hic tangit in fi.Sꝫ Inno.aliter hic dicit qꝺ de licentia diocesani vel etiā paro chialis sacerdotis poterit episcop⁹ vel archiep̄s in alia dio cesi celebrare dūmodo celebret sine pōtificalib⁹:qꝛ illis ꝭm eum non possunt vti nisi sup hoc sint priuilegiati .alle .qꝺ habetur in glo.c.ad supplicationē.j̄.titu.j.Hosti.vero tenet contra glo.ꝛ dicit qꝺ etiā in pōtificalib⁹ pōterūt celebrare ꝛ predicare nisi specialiter prohibeātur:ꝛ sic debet seruari ex generali consuetudine ecclesie:qꝺ no.j̄.de here.excōica-mus.ꝛ in cle.archiep̄o.de priuile.idulgētias tamē dare nō possunt:qꝛ illas dare est iurisditiōis:ꝛ ideo nō possunt da ri nisi subditis.j̄.de pen.ꝛ rem.c.qꝺ aūt.ꝛ.ix.q.ij.c.j.et istud etiā videẽ tenere gl.in.d.cle.archiep̄o.de priui.de iure tamē cessante cōsuetudine videẽ verior opi. Inno.per id qꝺ ha betur in.c.ad supplicationē.j̄.tit.j.¶ Itē aduerte quia pre dicta vera in ep̄o qui nō vtiẽ pallio de iure cōi.ꝛ idē in ar-chiepiscopo si vult celebrare sine pallio.cū pallio autē non posset celebrare extra prouinciā absq̄ ꝓuilegio pape et licē tia ep̄i vel archiepi:per ea que dixi in.c.ꝑce.ꝛ in.c.ex tuarū. 5 ¶ †Itē hec vera qñ simpliciter voluerit celebrare missam: sed si vellet ordinare clericos suos in alia prouincia vel dio-cesi:qꝛ archiep̄s nō ꝺbet clericos ordinare sine pallio.s̄.de ele.qꝺ sicut.§.preterea.nō posset sine priuilegio apostolico ꝛ sine illi⁹ licētia ad quē eccl'ia ꝑtinet in qua vult celebrare ꝛ ordines cōferre:qꝺ intellige vt dictū fuit in.c.precedēti.ꝛ in predicto.c.ex tuarū.Sed si esset episcopus qui nō vtitur pallio tūc in aliena diocesi nō posset ordinare clericos sine licētia ipsi⁹ diocesani.ꝛ etiā tetigi in.d.c.ex tuaruꝫ.ꝛ voluit gl.i.d.c.archiep̄o.ꝛ sic licet archiep̄s i aliena diocesi posset celebrare in pōtificalib⁹ sine aliqua licētia dummodo non prohibeaẽ ex gn̄ali cōsuetudīe ecclesie: facit qꝺ habeẽ in si mili in.l.diuus.ff.de ser.rust.pre.tamē non poterit ordinare clericos etiā suos sine licētia diocesani: de quo etiā per glo. 6 in.d.clem.archiep̄o.¶ †In gloss.fi.melius facit ca.porro. quod ibi sequitur.Inn.vero dicebat quod quarta questio de qua hic soluitur ex eo quod nō potest archiepiscop⁹ vti pallio nisi in diebus solēnibus seu solēnitatib⁹ ergo nō po terit vti quādo celebrat pro defunctis:quia nō cēsetur esse solēnitas.Sed hosti.tenet intellectū glo.qꝛ hic in litera non fit mētio de solēnitatib⁹ sed solū de diebus.sed forte Inn. habuit respectū ad id qꝺ dixi in.c.precedenti.vbi fit mētio de dieb⁹ solēnib⁹.tene cum gl.quod nisi in ꝓuilegijs eccl'ie exprimaẽ nō poterit vti pallio.

¶ De renuntiatione. Rubrica.

¶ Quia ea que per postulationē electionē et translationē acquiruntur sepe per renuntiationem perduntur:ideo post precedentes ponit istam.de materia tractatur.vij.quest.j.ꝛ q.ij.xvij.q.ij.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Importunita 1
tem repellendaȝ.
vide bonū text.in 2
l.j.§.sexum.ff.de
postu.vbi ꝓpter 3
īportunitatē cal-
phurnie mulier 4
nō pōt postulare. 5
vide ēt bal.i.l.ab 6
anastasio.C.mā- 7
da.vbi ꝑ illū tex.
dicit ꝙ aduocati 8
nimiū solicite pre 9
sumuntur fouere
malam causaȝ: et
ideo presumunť
male sciētiari cō-
mēdat se.in.c.tua
nos.colum.j.de
homi.
Zacharias.
b ¶ Nō est licentiā
d⁹.no.bar.ꝛ post
eū Iaco.rebuf.in
l.j.C.de hono.nō
ꝯti.lib.x.ꝛ ibi am
pliat etiam si esset
vulneratus.ideȝ
no.Bal.in.l.j.C.
qui.nō ob.lon.tē
po pscri.et quali-
ter puniať dans
illi licentiā se ab-
sentandi tali tem 1
pore vel q hoc nō
possit.vide eosdē
Bar.ꝛ Rebuf.ꝛ
qꝺ no.in addi.ad 2
d.Rebu.in.l.per
hāc.C.de ero.mi-
li.anno.lib.xij.ali 3
quid per ro.sing.
suo.dcc.inci.dan 4
tes licentiam.
c ¶ Canonicalis.
Adde Ro.consi.
cccclxxij.
Sebastia. Sapi. 5
d ¶ Iuramentuȝ. a
Ui.no.in.l.fi.ff.q 6
satisda.cog.in ꝟ. b
fi.C.de nō nu.pe.
late ange.ar.in.§.
eque col.iij.instit. 7
de exceptio. Ias. 8
in.§.item si quis.
de actio. 9
e ¶ Renuntiatio-
nis.Adde que in
fra ponā vbi me-
lius cadit.
Zacharias.
f ¶ Qui fuerat in
uestit⁹.Tu adde
ꝙ si fiat inuestitu
ra de bñficio i cō-
spectu bñficijpost
illius collationeȝ
transfert plenam
possessionē.ita no.
Cōpo.et.Io.an.
in.c.transmissam.1
s.de elec.glo.in.c.
fi.s.de cōsue.iste 2
in.c.cū aliquib⁹.ꝛ
doct.in c.cū ber- 3
tholdus.de re iu-
di.Et aduerte ꝙ 4
loquiť hic de ver

q.ij.xvij.q.ij.ꝛ reperitur in sexto.ꝛ cle.
☞ Senectus et ignorantia sunt cause propter quas consueuit peti cessio.
Mutatio pallij cum tempore iuuentutis discriminis periculi seu belli videtur periculosa.
Regimen ecclesie nō est committendum incognito nec salua conscientia incognitus eligitur.
Maceratio corporis facit sublimationē spūs.
Importunitas repellenda est.
Miles nō est licentiandus durante bello.
Deuotio magis crescit in sene ꝙ̄ in iuuene ceteris paribus.
Dictio e,stat aliquando priuatiue.
Defectus scientie an ꝛ quando sit causa sufficiēs ad admittendam renuntiationem alicuius.

LIteras. Propter senectutem non datur licentia cedendi epō si sit necessarius vel vtilis ecclesie sue.h.d. In prima decisa supplicatio. In scda ipsius repulsio. In tertia cōclusio. secunda ibi.si tuā.tertia ibi: monemus. ¶ Casus literalis. Eps lodoñ.sepe petijt licentiā cedendi a domino papa:rescribit ei papa dicens ꝙ quāuis ipse considerans senectutem vel insufficientiam suam petijt renuntiandi licentiam: sciat ꝙ papa credit ꝙ tutius sit ei illam ecclesiaȝ sub vmbra sui nominis gubernari ꝙ̄ alicui noue persone in tanto discrimine cōmitti:qꝛ in ipso vigor deuotionis in corpore senescente nō deficit.monet ergo illū vt super hoc diebus istis nulla importunitate faciat se molestum:qꝛ indecens est prius militie soluere cingulum:quaȝ cedat victori aduersitas preliorum. Ber. ¶ In text.ibi:emeritū.i.nō meritum tenere ipsum episcopatū. Item ibi,relaxari.s.a vinculo ecclesie epālis. ¶ † No.primo duas causas ꝓpter quas consueuit peti cessio:videlicet ꝓpter defectū scientie:ꝛ etiā propter senectutē. An autem quelibet istarū causarū semper sit sufficiens patebit cū gl.j.ꝛ.ij. ¶ † No.ꝙ tpe iuuentutis discriminis seu periculi vel belli pallij mutatio vr̄ esse periculosa nisi euidenter alique circūstantie aliud suadeant. ¶ † No.Et ex hoc etiā not.ꝙ salua cōscientia nō eligitur vel ꝓmoueť persona incognita.facit.s.ꝺ postu.pla.bone.el.ij.ad fi. ¶ † No.ꝙ ad macerationē corporis sequitur sublimatio spūs:ꝛ sic vr̄ ꝙ ad sanitatē ꝛ robur corporis sequiť depressio spiritus.nā ad depressionem vnius ex ꝯrijs sequiť alterius sublimatio:facit qꝺ habeť.xxij.q.j.cū renuntiať.ꝛ.xxxij.dis.c.hospitiolū. ¶ † No.importunitatem repellendā.[a] facit qꝺ habeť in.l.i.C.de pe.bo.subl.lib.x. ¶ † Not.ꝙ miles nō est licentiādus[b] a militia tpe quo durat bellū:ꝛ tunc circa hoc non debet exaudiri eius petitio. Ex hoc potes no.ꝯtra vitium incōstātie ꝛ pusillanimitatis.facit quod etiā no.glo.hic. ¶ † No.ꝙ ceteris paribus magis crescit deuotio in sene ꝙ̄ in iuuene. ¶ † No.de dictione e,quia aliqñ stat priuatiue ratione subiecte materie:vt hic patet. ¶ † In gloss.i.ibi: prorsus ineptū seu inutilem:quero cū hic fuit sufficiens ꝛ iusta causa ad renuntiandum:videlicet defectus sciētie quare nō admisit papa renūtiationē istius. potes dicere ꝙ qñ defectus sciētie est magnus vt est videre exemplum in.c.vlti.j.de eta.ꝛ quali. tūc est iusta causa cedendi. Secus qñ nō est magnus defectus:quia tūc imperfectum scientie supplere potest perfectio charitatis:vt patet in.c.nisi.§.ꝑ defectu.hic allega.ꝛ tunc talis defectus nō est legitima causa cedendi:ꝛ maxime tempore periculoso:vt hic colligitur in glo.fi qꝛ nihil creditur esse actū dum aliud restat agendum. Et no.ex cōcordantijs requisitis positis in gloss.qꝺ non debet desisti ab inceptis sed perseuerari vsqȝ ad finem.
☞ Ius canonie ꝛ accessoria ad illud vt est stallus i choro ꝛ locus in caplo dicunť spūalia iura.
Stallus in choro, ꝛ locus in capitulo, censentur partes beneficij canonicalis.
Renuntiatio ꝛ iuramentum in dubio restringuntur ad ius competens tempore renuntiationis.
Potestas cōferendi particularia beneficia in ecclesia collegiata spectat ad collegium ecclesie.

5 Inuestitura beneficij videtur trāsferre quasi possessionem beneficij.
6 Qui patitur controuersiam iudicialem super beneficio non videtur ipsum pacifice possidere.
7 Pro controuersia iudiciali datur interdictum vti possidetis.
8 Volens venire contra iuramentū ex noua causa superueniente an audiatur.
9 Dispēsatio sine causa cōtra iuramentū an absoluat iurantem quo ad deum.
10 Faciens pacem cū aliquo ꝛ promittens nō offendere sub certa pena talis promissio restringitur ad casum offendendi ratione inimicitie presentis vel preterite.
11 Scholaris licentiatus si iurauit nō assumere gradum alibi ꝙ̄ in loco vbi fuit licentiatus potest sine metu periurij assumere gradum si de nouo faciat se examinare.
12 Renuntiatio facta de omni iure quod quis habet vel habere sperat super aliqua re an trahatur ad ius postea superueniens.
13 Renuntiatio cum iuramento facta de beneficio occasione iuris in posterū sibi querendi an indistincte preiudicet.

CVm inter. Renūtiatio cū abiuratione beneficij refertur soluȝ ad ius de presenti vel de preterito competens renuntianti:ꝛ ideo exceptione renuntiationis aut iuramenti nō repellitur agens ex iure post renuntiationē aut iuramentū quesito.h.d. Vel breuius. Qui abiurauit beneficium suum licite petit illud si de nouo eligatur.h.d.ꝺm intellectū gl. In prima parte narrat factum. In secunda dat iudices. secunda ibi:ideoqȝ. ¶ Casus literalis. Iste. P. gaufridi abiurauit beneficiū suum: postea obtinuit literas a dño Papa:ꝛ a maiori parte capituli fuit receptus.quidā canonici cōtradicebant eidē opponēdo sibi iuramentū:ꝛ ideo cōtra iuramentū nō erat recipiendus:cum super hoc fuisset questio diutius agitata:mādat quibusdā quatenus si predictum P.inuenerint de consensu maioris partis capituli fuisse de predicto beneficio autoritate apostolica inuestitum eum faciant ipsius beneficij pacifica possessione gaudere non obstante iuramento ꝙ de non recipiendo vlterius eodē beneficio ꝓponitur prestitisse ex quo cōsensus maioris partis ꝛ
1 sanioris partis capituli intercessit. Ber. ¶ † No. primo ꝙ ius canonie ꝛ etiā accessoria ad illud vt ius stalli in choro ꝛ loci in capitulo dñr spūalia iura.facit qꝺ not.s.de cōsti.c.cū M.ferrariensis.
2 ¶ † Et no.ꝙ stallus in choro ꝛ locus in capitulo
c censenť de partibus bñficij canonicalis.[c] Et per hoc videť ꝙ probata quasi possessione illorū vt argui ꝛ presumi debeat quasi possessio beneficij: qꝺ est notandū pro articulis faciēdis:facit qꝺ habe-
3 tur.s.de ele.c.cumana. ¶ † No.ꝙ iuramentū[d] et
d renūtiatio in dubio restringuntur ad ius subsistēs
e seu cōpetens ꝺm tēpus renuntiatiōis.[e] ꝛ iō nō excludunt quē a petitione respectu iuris post renuntiationē ꝛ iuramentū creati seu quesiti:ꝛ iō renuntians ꝛ iurans nō petere beneficiū non excluditur si postea acceptet ꝛ petat illud pretextu noui iuris quesiti post iuramentū ex dispositiōe capituli vel pape vel vtriusqȝ. Et not.ꝙ istud etiā procedit si in renuntiatione vel iuramēto apponitur aliqua dictio respiciens futurū tempus: puta si promittatur vel iureť de non petendo vlterius ex causa subsistente de presenti ꝺm tempus renuntiatiōis. facit qꝺ habetur in.l.quod seruius.ff.de condi.ob cām. plene notat Bar.in.l.qui rome.§.duo fres.
4 ff.de verb.obli. ¶ † Not.arg.pro opi.que habet ꝙ potestas ꝯferēdi particularia beneficia in ecclesia collegiata spectet ad collegiū ecclesie.de quo in.c.
5 cū ecclesia vulterana.s.de elec. ¶ † No.ꝙ ex inuestitura beneficij videtur transferri quasi possessio ipsius beneficij vt hic videtur colligi inquantum
f hic papa mandat illum qui fuerat inuestitus[f] ꝙ faciant gaudere quasi possessione ipsius beneficij. Et sic aperte innuit quod habeat quasi possessio-

bali inuestitura ꝛ.
ita ego intelligo
ꝙ̄ qñ fit realis in
uestitura trāsfera-
tur plena posses-
sio.ꝺm Bald.et
Guil.de cu.in.l.j.
C.de dona.
Antoni⁹ Frācis.
¶ An possessio
bñficij transferať
ꝑ solā inuestiturā
seu ꝑ collationem
bñficij i fine bñfi-
cij vid ple.ꝑ alex.
in.l.j.in añpe.col.
in pn.ff.de acqui
ren.pos.qꝺ ēt vo-
luit do.Abb.i.c.
authoritate.i vlt.
col.de insti.Et istꝺ
intellige verū qñ
nullus ali⁹ eēt in
possessione ipsius
bñficij:qꝛ tūc per
solā inuestituram
ꝛ collationē non
transferretur pos
sessio corporalis,
imo in institutio-
ne bñficij requiri-
tur corpalis pos-
sessio.vt in.c.cum
bertold⁹.ꝛ ibi gl.
in ver.instituitur
de reiudi.ꝛ habe-
tur.per gloss.in.c.
ex ore.in versi.ꝛ si
mandatū.de his
que fi.a ma.part.
ca.ꝛ i.c.ꝑ tuas.in
ꝟsi.possessionem.
de dona.ꝛ ita declarat et limitat
do.Abb.in.d.c.
authoritate.de in
sti.in vlti.colū.ar.
eorū que habenť
in.l.qꝺ meo.ff.de
acqui poss.Et ad
de qꝺ ius spūale
transferať in aliū
sola volūtate trāsferentis sine ali-
qua traditiōe: vt
in.c.si tibi absenti.de prebē.lib.vj.
et in.c.gratia.de
rescri.eo.lib.ꝛ habetur per Cōpo.
in.c.cū oēs.de cō-
sti.in alijs aūt nō
spiritualibus siue
corporalibus siue incorporalib⁹
requiriť traditio
aut aliquid qꝺ sit
loco traditionis.
vt in.l.traditio.ff.
de acqui.re.do.ꝛ
in.l.traditionib⁹.
C.de pac.ꝛ plene
per Bart.in.l.nō
quocūqȝ.in.§.qui
caiū.de lega.j.dū-
modo subsit ali-
qua cā.alꝭ non.
vt in locis preall.
ꝛ in.l.nūꝙ̄ nuda.
et ibi per bart.ff.

de acqui.re.do. Et tene mẽtí q traditio instrumentorũ operatur cessionem vtiliũ actionũ vt est casus sing.in.l.meuia.ff.de sol.ma.z qñ z quarum rerum debeat fieri traditio vel nõ: habetur per gl.z docto.in.l.j.ff. de ac.emp.z an in prelatum transeat possessio sine apprehẽsione corporali habeť etiã per Bar.in.l.cũ heredes.in prin.ff.de acq.pos.z per eundem in.l.j.§.fi. ad fi.z ibi per Pau. de ca.eo.ti. Et adde etiã q possessio transfert p aspectũ rei ꝯcurrẽte intentiõe volẽtis tradere. l.j.§. fi rẽ.z ibi ẽt p ale. post bar.z in.§.si iusserim.ff. de acgr.pos. qd dicunt esse verũ si principalis domin⁹ assignat: secus aũt si procurator vel nũtius aut executor. An autẽ possessio feudi p solã verbalẽ inuestiturã trãsferatur, dicas q nõ nisi pus vel tpe inuestiture feudatari⁹ possideret: z dñs sciebat ante tũc possidere, ita bal.ĩ.l.j.in rubr.C.de rẽ.pmu.et in prelu.feu.in.xj.col.et in c.j.in.j.co. in titu. qd sit iuesti. z habetur p Inno. in c.cũ.m. de consti. z p ang.in.l.qdã. ff.de rei ven.z vide.d.Abb.in.c.ij.in.iiij.col.de ꝯsue.

a ¶ Iudicialem. Adde qd voluit Cal.cõsi.j.de trãsla.prela.

b ¶ Remittere. adde Ro.ꝯsi.xx.vbi iuramentum põt mitti per partes.

c ¶ Prouidet.adde pro hoc facere qd voluit ro.ꝯsil. ccccl.x.vbi dicit q iurans nõ accipere arbitriũ in puniẽdo crimine nõ est periurus: si illud accipiat cum cõmissum est motu proprio.

Sebastia. Sapi.

d ¶ Ipsum iurantez. Vide ad hoc propositum mirabilem opinio.quã tenet Pau.de ca.in cõsi.ccxc.visa.s.scripta facti narratione.in scda pte fm nouissimã impressionẽ: vbi vult q quotiescũqz ius ciuile arctat ad iurandũ si quis iurauit nõ põt aliquo modo papa habilitare ab illo iuramento: z sic papa nõ pot est se intromittere in iuramento firmato super ius ciuile.

e ¶ Dispensare, adde Ro.cõsi.xij.vbi dicit q papa dispensat super iuramento.z illud interpretatur.

Zacharias. ¶ Tu adde in terminis qõ. quã format iste: scz vtrũ papa possit sup iuramẽto sine cã dispensare: z ꝯclude cũ isto q nõ vt per eundẽ Ro.ꝯsil.ccccxxv.incip.in re pñti.nec est aliter dispẽsatus tutus quo ad deũ: vt plene p Fel.in.c.ij.col.viij.ver.z est aduertendũ q predicta.j. de spõ.eundẽ in.c.cõstitutus.post istũ.col.x.ver.qualr autẽ.de ptãte.s. de cõsti.quib⁹ adde q posui in aposti.ad istũ.in.c.j. Que autẽ dicatur cã per quã possit dispensare: dic tu post Cardi.in cle.j.§.fi.xviij.q.de iureiu.

nem de quo an videlicet ex inuestitura transferatur possessio: consueuit dici in.c.transmissam.s.de elec.z facit quod not.j.de instit.autoritate.z.s.de consue.c.ij. ¶ † Ultimo no.q quis nõ videť pacifice possidere bñficiũ super quo patiť cõtrouersiã iudicialẽ[a] vt hic videť innui circa fi. iuncto prin. (6) ¶ † Et sic facit in ar.q pro controuersia iudiciali dari debeat interdictuz vti possidetis: de quo per bar.in.l.si prius.ff.de ope.no.nun.z p do.Ant.j. de rest.spo.i.c.audita. (7) ¶ † In gl.j.in fi.pn.hec gl. facta est timore ꝯtrij.c.si vero.de iureiur.z eo.ti.cũ cõtingat.d resti.spo.accepta.in qb⁹ ptz iuramẽtũ esse seruandũ z nõ debere audiri iurantẽ venientẽ ꝯtra suũ iuramentũ: sed gl.voluit soluere istud cõtrariũ q hic nõ veniebat ꝯ iuramentũ ex eo quia nõ repetebat bñficiũ ex cã subsistente fm tempus renuntiationis z iuramenti: sed volebat repetere ex cã nouiter superueniẽte post iuramentũ z renũtiationẽ: z sic ex iure nouiter postea quesito ad qd extẽdebatur iuramentũ qz simplr renũtiauerat beneficio z iurauerat nõ repetere q iuramentum in dubio restringiť ad cãm subsistentem fm tps renũtiationis z iuramẽti.facit qd hr in.l.si de certa. C.de transac.nõ aũt ad ius querendũ in futurum ex noua cã si forte iterũ eligereť: per id qd hr in.c. ad audientiã.j.qd me.cã.z.c.clericus.j.de iure. et facit qd no.per glo.z doc.in.d.l.si de certa.z iõ nõ hz obstare iuramentũ si vellet agere ex iure nouiter qsito: si istud fuerit qsitũ ex dispositione capli siue pape siue vtriusqz: qz vbi est eadẽ rõ z p cõsequẽs idẽ ius.ar.c.ij.j.de trãsac.z.s.d ꝯst.trãslato. (8) ¶ Nec ob.iste tex.q vr velle q ad h vt hic possit repetere beneficiũ duo debeant cõcurrere vcz q sit recept⁹ autoritate pape z de cõsensu maioris partis capli: z sic vr q reqrať ius qsitũ esse ab vtroqz z nõ sufficit ab altero tm qsitũ: qz potes dicere q istud fuit ex eo qz forte se astrinxit ad vtrũqz probandũ.arg.eoꝝ q habenť.j.de pba.lz cãm.als suffecisset pbare ius quesitũ ab altero eorũ: z sic a papa vel a caplo.vel forte põt dici q illud fuit ex eo: qz forma rescripti papalis quo mandať istum recipi in canonicum z assignari sibi beneficium.f. si ad illud cad eret cõsensus capli: facit qd hr in.c. si pro te.de rescrip.in.vj.col.vñ põt dici q iste Petrus renũtiauit omni iuri qd habebat ĩ bñficio.vl ad beneficiũ: z iurauit ipsis de caplo nõ repetere beneficiũ z demũ postea impetrauit a papa q reciperet in canonicũ si ad id accederet cõsensus capituli: vñ postea qz maior pars capli cõsensit z p ꝯñs p maiori pte repñtať.l.qñ maior.ff.ad muni. s.de ele.c.qz ppter.fuit recept⁹ z inuestit⁹ de bñficio: vtrũ qz minor pars ꝯdicebat z opponebat de iuramẽto: habuit iterato recursuz ad papã qui in eius fauorẽ dedit lras ad iudices de qb⁹ hic habetur i suprascriptiõe z mãdauit eis vt dz in lra. Et lec.gl.plana est. Inno.po alr dicebat q iste Pet. post renuntiationẽ z iuramentũ fuit a maiori pte capli elect⁹: z ꝯñter ab ipsis canonicis q potuerunt remittere[b] iuramentũ sibi pstitũ p dictũ Pe.

iur.si iuramentum fuerit illicitũ.alle. Inno.in.c.debitores.eo.tit. idem tenet Pau.de ca.cõsi.cxxvj.incipit.psupposito sine preiudicio. colũ.ij. vbi dicit q absolutio a iuramento peti nõ potest nisi qñ iuramentum esset extortũ dolo vel metu vel sup re illicita: puta super vsura p Inn. in.c.si vero.de iureiu. Si aũt fuerit licitũ absolutio sequi nõ põt vt per archi.Jo.and. et domi.in.c.qmus. de pac.li.vj.pau. de ca.d.ꝯsi. Alex. cõsi.xlij.incip.sup premisso.colũ.pe. vo.j.z cõsi.lj.incivisis.vol.iij. z ro. ꝯsi.ccccxxvij.inci. in casu pposito. Anto. Francis.

¶ An z qñ iuramẽtum possit remitti: z a quo.dicas q in dubio iuramentuz semper est obseruandum vbicunqz seruari potest sine interitu salutis eterne. c.dbitores.z.c.cũ cõtingat. de iure iur.tñ qñ iuramẽtum est prestitum parti z ad eius solam vtilitatẽ põt per partẽ remitti. vt no.i.c.ꝯstitut⁹ d rescri.z i.c.venerabilẽ.d elec.z i.c. j.de voto.z i.c.autori.xv.q.vj. z vi de gl. z archi. i.c. florentinũ.lxxxv. di.z hr p Spe.in titu.de lega.in.§. nũc ostendendũ. versi.xxiiij. z psi. hoc quoqz.z ĩ titu.de iureiu.circa fi.in versi. quid si is.z hr p Innoc. in.c.ad aures. qd me.cã.z p Jo.an. in.c.cũ qdã.de iureiur.z p.d.Ant. in.c.qnto.eo. titu. An aũt papa dispenset super tali iuramento pstito ipsi parti z ad ptis vtilitatez sine partis cõsensu.dicas qd in dubio maxime sine magna cã quam ipse habet declarare: vt in.c.ad audientiam.de cleri.non residen.z in capitulo.venerabilez.

ad eorũ vtilitatẽ et absoluere illum: facit qd leg.z no.in.c.i.j.de spon.ideo merito fuit auditus repetens bñficiũ nõ obstãte iuramẽto: et similiter dicit qd non obstabit iuramẽtum si postea ex mãdato pape reciperetur quasi iuramentũ nõ extendatur ad casum qñ papa puidet[c].ar.l.ex facto.ff.de vul. z pup.z certe illa.l.modicũ facit vt patere põt illã intuẽti. Et ꝯ hoc dictum facere vr qd habeť.s.de rescri.constitutus.vbi papa nõ vr velle in dubio tollere iuramentũ: vnde finaliter dicit hoc dictum debere intelligi qñ papa habuit notitiã iuramẽti et cã subsistente dispẽsauit ꝯ iuramẽtũ seu notitiã iuramẽti.in.d.c.cõstitutus. (9) ¶ † Uel etiã si non interuenisset iusta cã dispẽsandi ꝯ iuramẽtũ qd tunc nõ esset ei ꝯsulendũ qd veniret ꝯ iuramentum qd quo ad deũ ligasset ipm iurantẽ[d] z ligatũ teneret. facit qd no.in.c.nõ est.j.de voto.z sic vult Inno. qd cõtra iuramẽtũ nõ possit papa dispẽsare[e] causa nõ subsistẽte adeo q veniat ꝯ iuramentũ: qd tene mẽti.z idẽ voluit glo.in.d.c.nõ est.facit etiã qd no.vij.qõ.j.scias.q.vij.§.nisi rigor.et.§.necessitatis.cũ.§.seq.et.j.de iureiu.qto.et.xv.qõ.vj.c.autoritatem.z.lxxxv.di.c.florentinum. Et not.etiaz q istud vr etiã in materia bñficiali[f] vt hic patet iuncto dicto Inn. In alia materia vr esse magis clarũ q quo ad forũ cõsciẽtie nõ possit fieri dispensatio sine cã cõtra iuramẽtũ.de quo dixi in.d.c.quãto. Aduerte tñ qd vt dicit.d.an.in foro contẽtioso in dubia cã psumeť si appareat d dispensatiõe pape.ar.j.e.in pñtia.et.j.de re iu.c.sicut.z facit qd no.Cy.in simili in.l.fi.C.si ꝯ ius vel vti.pu. Et iõ in foro ꝯtẽtioso nõ posset argui de periurio dispẽsatus: lz aliter nõ appareat de causa dispensatiõis qd etiã tene mẽti: z per pdicta habes solutionẽ ad cõtrariũ Inno.sed Host.tenet intellectũ glos. Tu potes dicere vt etiam in effectu voluit sentire do. An.q so.glos.pcedit qñ iurauit simpliciter nõ repetere: sed qñ iurasset non repetere etiã occasione iuris querẽdi in futurũ tunc posset pcedere solu.et intellectus Inn. (10) ¶ † Et pdicta faciũt ad.q.si aliquis facit pacẽ alicui: z promisit eũ nõ offendere sub certa pena q talis pmissio referať z restringatur ad casum offẽndendi rõne inimicitie pñtis vel preterite[g] non autẽ si ex postfacto inimicitia insurgat ex noua cã.z hoc tenuit Bart.in.l.aut facta. §.cã.ff.de penis. (11) ¶ † Et facit iste text.ad.q.si scholaris licẽtiatus iurauerit nõ recipere conuentũ alibi q in loco vbi est examinatus possit de nouo facere se examinari in alio studio z pretextu noue licentie recipiat ibi doctoratũ q per hoc nõ sit periurus: qz ex noua causa assumit sibi doctoratũ qd est no.fm do.an. (12) ¶ † Faciunt autẽ predicta ad.q. si aliquis renũtiauit omni iuri qd habet vel habere sperat aut habere põt in tali re: an hec renũtiatio trahať ad ius postea de futuro[h] superueniẽs.[i] Nam videtur q non nisi ius superueniens super uenit ex cã vel spe superueniente tpe renuntiationis.facit quod habeť in.l.qd seruius.ff.de cõditi. ob cãm.et qd habeť in.l.j.z.ij.de sta.li.z quod no. de elec.z in.c.verũ.z in.c.quanto.z in.c.intellecto.de iureiu.qd intellige verũ nisi iuramẽtũ esset prestitũ solũ ob reuerentiã dei z ipsi deo: qz illd etiã papa nõ remittit vt in prealleg.iurib⁹.z habetur per do.Cardi. in cle.j.in.§.nos aũt.in.iiij.q.de iureiu.vbi plene examinat istum passum.

f ¶ Beneficiali.adde videndum qd voluerunt domini de Rot.decisio. j.de iureiuran.in nouis.

g ¶ Uel preterite. Adde Ro.consi.clxxxiij.

h ¶ De futuro. Adde Fran.are.cõsi.xvj. Ro.cõsi.xxij.z.clxxix.z.clxxx. Ange.consi.cxxij.

i Sebastia.Sapia ¶ Superueniẽs. Uide Bar.in.l.si vxor.§.diuus. ff.de adul in.l.post emancipationẽ.§.j.ff.de lib.leg.ibi: qui cum tutoribus.ff.de transac.Bal.in.l.spẽ.C.de dona.in.l.pactũ.in.iij.q.C.de col. Pet.de ancha.in cle.literas.de rescri.z in cõsi.ccv.incip.visis.in.ij.col.z Roma.in cõsi.cccciiij.diligenter inspectis.in vlti.col.z in consi.clxviij.

bar.in.l.

ctr. primum quo qritur circa pnci. 3 vbi ponit de filia renūtiāte hereditati paterne.nun quid possit succedere fratri q successit in hereditate paterna ⁊ fede ric.de se.in consil. ccxxii.incip.factū tale est duo fres. aler.in ḡsi.clxxviij.incipi.viso.et mature discusso. a col.iij.

a ¶Ligare. Adde rot.singularibus suis.fol.xv. cōtra gl.in.c. florētinū. alle. tex.in.l.fi.ff. ad muni. Zacharias.

¶Ado qđ est singu.in ordine.nume. ccccii. qđ incip.qđ si vnus iurat.cui adde istuz in.c.ex parte.⁊ qđ ibi no.in apost.in versicul. periurij. numer.ij.vbi alle. etiā istud singu.⁊ qđ posui ibi post alios in apostil. meis. §.de rescri. Anto.Francis.

b ¶Nō vr̄ impedire actū voti. vtrū infirmitas impediat votuz,dicas ꝙ in voto plus at tendit̄ intentio ꝙ verba.c.si cupis. xvi.q.i.c. qđ sup. de vo.⁊ iō si esset emissum in graui infirmitate q̄ excluderet animum ⁊ intentionem ac mentē vouentis: nō obligaret.al's secus: vt in.c.lz.⁊ in.c.sicut nobis.⁊ in.c. porrectū. de regula.⁊ ideo dicebat beat.Tho. ka se.qđ.lxxxviij. arti.j.qđ votū cōsistit in solo proposito volūtatis: vidi eundē in ea. q.arti.iij. ⁊ in.iiij. sen.distin.xxxviij. ar.ij.vbi ponit an qn̄ votū obligat ad sui obseruātiā ⁊ ipse in palle. q. xxxviij.ar. iiij. dicit qđ pueri ante annos discretionis nō obligātur ex voto:qꝛ nō dicuntur habere dispositionē mentis ⁊ discretionē voluntatis.⁊ ibi etiā ponit quid de seruo ⁊ religioso et de alijs subiectis

Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.maxime in.v. ⁊.vi.q.ff.de verb.obl. ¶†Ult.aduerte ꝙ inq̄tū dixi.s.qđ si aliqs iurat non repetere bn̄ficiū etiā occasiōe iuris querendi sibi in posterū ꝙ talis renunciatio hz sibi nocere per tale iuramētum nisi relaxet̄ per illū qui fuit prestitū vel per papā: an hoc simpl'r vel indistincte pcedat:⁊ cōcludit qđ tale iuramētū hz sibi nocere nisi necessitas aliud suaderet eccl'e vt qꝛ alius nō reperiretur idone^9^ nisi ipse.Cū tale iuramentū non ligaret in dicto casu:nec in dubio ad dictū casum trahet̄: ⁊ si expresse voluisset trahi cēseret̄ illicitū: ⁊ sic non obligatoriū:vt voluit gl.in.c.florentinū.lxxxv.dist. ⁊ ibi etiā per Arch.sup gl.vbi ↄcludit tale iuramētū ligare.^a^ qn̄ alias reperit̄ idoneus alias secus:eo tn̄ casu quo ligat sufficit ꝙ relaxet̄ p capitulū cui sit p̄stitū vel per papā:vt supra dixi post Inn.q etiā ↄtiā qđ formaui in p̄m. gl.soluebat alijs duob^9^ modis nō supra tactis. vez ꝙ b iuramētū nō p̄iudicabat qꝛ erat p̄stitū post spoliationē:secus si an̄ vt in ↄrijs. Sed certe vt ipse dicit iuramētū spōte p̄stitū etiā post spoliationē dz seruari per ea q̄ habētur in.c.venerabilē.de ele.Nec ob.c.solicite.de resti.spo.qꝛ illđ intelligit̄ quo ad possessoriū recuperādū:qꝛ tale iuramētum prestitū post spoliationē non videtur respicere possessorium sed solum petitorium vt ibi plene consueuit no.⁊ facit qđ dicetur.j.e.sup hoc. Unde etiā dabat aliā solutionē: qꝛ hoc iuramētū nō nocebat:qꝛ p̄stitū fuit corā iudice nō suo:facit qđ habet̄.j.e.admonet.ſz ista solu.etiā sibi nō plz:qꝛ tale iuramētū spōte p̄stitum obligaret donec fieret absolutio per ea q̄ habent̄ in predi.c.venerabilē. ideo tene mēti q̄ superi^9^ dixi cū gl.post Inn. intelligēdo dictū Inn.put superius dixi super gl.

1 Renuntians bn̄ficio suo nō potest illud repetere nec tacite nec expresse.8.

2 Uotū emissum in infirmitāte valet sicut alie dispositōes dūmodo infirmitas non sit tāta qđ excludat sanitatem mentis.

3 Per petitionē habitus monachalis an quis videatur tacite vouere de intrando religionem.6.

4 Bona cōcessa alicui ecclesie ab ingresso possunt repeti ipso recedente ab ecclesia.7.

5 Priuatus aliquo honore si restituat̄ an recipiat ipsum honorem.

9 Religiosus transiēs ad aliam religionem est penitus separatus a prima etiā intra tempus probationis in secunda.

10 Religiosus trāsiens ad aliā religionem an retineat aliquid de primo monasterio.

11 Restituens an censeatur de nouo dare.

Clericus verbaliter depositus pōt per solum episcopū restitui.secus si est actualiter degradatus: qꝛ tunc solus papa restituit.

Cetera vide.j.in isto.c.in lec.do.Anto.que ponitur infra proxi.

Ex trāsmissa. Qui renūciat beneficio suo tacite vel exp̄sse illud repetere nō pōt.h.d.In prima ponit̄ ptis querela.In scđa prouidet ibi:verū qm̄. ¶Casus literalis.P.rube^9^ clericus sancti Nicolai de ceparano infirmitate laborās apud monasteriū sancti saluatoris petijt sibi habitū monasterij indulgeri:tandem sanitate recuperata trāsiuit ad monasteriū predictum gratia complēdi votū suum: ⁊ aliquātulum mora facta in monasterio fecit sibi restitui illa que cōtulerat ecclesie sancti Nicolai:pomstodū nihilominus volebat vt restitueretur in ecclesia predicta volūtate mutata:sed Abbas de ceparano ⁊ clerici eū recipere nolebāt. vn̄ hoc significauit dn̄o pape idē Abbas:super hoc scribit papa ep̄o verulano dicēs qđ dicta ecclesia ab eo soluta est ex quo ea q̄ sibi ↄtulit ad petitionē eius sibi restituit. Mādat quatenus si ita res se hz predictum Abbatē ⁊ socios ei^9^ ad receptionē illius. P.nulla rōne compellat nec ↄpelli permittat:tn̄ rogare poterit illos vt illū de nouo recipiāt sed nō ex antiqua receptiōe.Ber. ¶In

tex.ibi indulgeri.nō tn̄ forte prout hic fuit habitus datus:sed postea duz accessit ad monasteriū recuperata sic sanitate. ¶Itē ibi ↄplēdum votum.i.desideriū vel ꝓpositū quia re,vera nullum votū fecerat:vt patebit in glo.ij. Itē ibi a ceparano.i.ab hominib^9^ de ceparano seu illius loci. ⁊ sic ponit̄ continens pro ↄtento.facit qđ habet̄ in.l.ciuitas.ff.si cer.pe.⁊ no.ꝙ ille q ad sui petitionē licētiat^9^ trāsit ad ecclesiam aliam vr̄ perdere

1 ius qđ habebat in prima eccl'ia. ¶†No.ꝙ ex q̄litate inhereti aliqn̄ certificatur p̄sona:vt colligit̄ hic dum dicit Pe.rubeus. facit qđ plene no. per Bar.in.l.demōstratio.§.qđ aūt.ff.de condi.⁊ demon. sicut etiā alibi certificat̄ ex singularitate nominis:vt voluit gl.in.l.hac cōsultissima.C.qui testa.face.pos.dum posuit exēplum de gallopresso qui fuit bidellus Azo.⁊ posset poni exemplū in

2 cerbaro bidello. ¶†No.qđ corporis infirmitas

b non vr̄ impedire actum voti^b^ vel professionis ⁊ sic videt̄ qđ valeat votū emissum in infirmitate: sicut etiā valet ali^9^ actus:dummodo infirmitas nō sit tāta ꝙ excludat sanitatē ⁊ discretionē men

3 tis:al's secus.j.de succes.ab intest.c.fi. ¶†No.qđ p petitionē habitus monachalis quis vr̄ tacite

c vouere de intrādo religionē:sed ↄ tene^c^ licet do. Ant.hic trāseat vr̄ hoc vez per ea q̄ tetigi in tex. ⁊ q̄ dicent̄ cum gl.ij.⁊ per hoc etiā nō vr̄ procedere aliud notabile qđ ipse hic colligit videlicet qđ notat qđ post votū simpl'r si qs ingrediat̄ monasteriū ⁊ morā ibi aliquā ↄhat nō vr̄ p̄fiteri nisi aliud intercedat.nā istud nō pbat̄ hic intelligēdo ꝙ nō itercessit votū simplex.Et etiā vr̄ ↄ no. per Host.in.c.rursus.j.q cle.vel vo.facit qđ dicā super gl.ij. ¶Not.ꝙ per receptionē collator̄ ecclesie secularis qs videt̄ renūtiare beneficio secu

4 culari cui bona ↄtulerat. ¶†Et ex hoc not.qđ sicut bona possūt accedere p̄sone in ingressu monasterij q̄ p̄nt postea repeti qn̄ ab eccl'ia recedit̄ fm no.plene.j.de cle.cōiu.c.qđ a te.sic et videt̄ ꝙ bona que clericus ecclesie seculari ↄtulit tp̄e quo in eccl'ia fuit bn̄ficiatus pōt repetere eo recedente ab ecclesia ⁊ trāseūte ad aliā:qđ est notandū^d^

d hz.d.Ant.qꝛ de facili alibi nō inuenitur. ¶No. qđ late sumpto vocabulo pōt dici matrimoniū esse inter bn̄ficiatū ⁊ ecclesiā in qua est beneficiatus ⁊ ab illo dissoluitur qn̄ renūtiat ipsi beneficio vt hic vr̄ colligi. ¶No.ꝙ ad capitulū ⁊ p̄latum vr̄ spectare collatio beneficiorum in ecclesia inferiori a cathedrali:de quo in.c.cum eccl'ia vultera

e na.de ele. ¶†No.ꝙ vba hortatiua^e^ nō inducūt necessitatē.de quo p legistas i.l.sepe.ff.de of.p̄si.

5 ¶No.ꝙ priuat^9^ ⁊ postea nouiter receptus non recuperat prima iura nec trahit̄ receptio retro vt reintegret̄ ad ius p̄stinū.facit qđ habet̄ in.l. ij.§.j.ff.de decu.vbi etiā patet ꝙ licet relegat^9^ ad tēpus q erat de numero decurionū post tempus nō recuperet primum locū.tamē secus est in simplici priuato ad tēpus vt hic patet. ¶In glo.j. in fi.dicit Jo.qđ in Apulia presbyteri seculares appellant̄ abbates:⁊ similiter in Hispania ⁊ Cathalonia.⁊ per ea q̄ dixi in gl.patet ꝙ non hz obstare ↄtrium:si dicatur qđ iste Pe. videbatur esse monachus ex quo dicebat se beneficiatum in ecclesia in qua erat abbas.⁊ sic videtur ꝙ nō possit repetere beneficium:quia monachus non potest habere proprium.xij.q.i.c.nolo.⁊.c. non dicatis. ⁊ facit qđ habetur.j.de sta.mo.cum ad monasterium.circa fi. ¶In gloss.in verb.votum ibi:sed emittere proponebat:⁊ sic fuit hic votum etiam simplex:al's debuisset cogi ad obseruādū votum vt in.c.⁊ si xp̄s.j.de iureiur.⁊ facit ꝙ habet̄ in.c. rursus.j.q cle.vel vo.⁊ ideo non debuisset recipi aliquo modo i ista ecclesia de ceparano que erat secularis etiam si spōte prelatus ⁊ clerici voluissent ↄsentire.Non ob.iste tex.quia debet exponi dum dicit votum.i.desiderium vel propositū:vt dixi in litera.nō autē stat proprie per id quod.§.

6 dixi. ¶† Et qꝛ etiā Host.in.c.insinuāte.⁊.c. rursus.qui clerici vel vo.videt̄ velle quod susceptio habitus nouitiorū facta post votum simpliciter

alteri vt de vxore ⁊ de filiofamilias vtrum tales obligentur ex voto.

c ¶Sed contra tene.adde Cal.ↄsil. v.de regu.

d ¶Qđ est notandum.Adde vidēdum Pau.de ca. ↄsil.cccvij.in primo impressis. et Ant.de butr.ↄsi. xxiiij. Sebasti. Sapia.

e ¶Hortatiua.vide tamē glo. in.c. j.in verbo hortamur.de testamē.⁊ in cle.j.de test.⁊ q̄ late tradunt̄ in.c. nam cōcupiscētiam.de constitu.

inducat professionem: ⁊ ideo non esset mirum si hoc casu nullo modo debet audiri cuꝫ isto habitu novitiorũ inducat̃ professio ante annũ. si autem post annũ inducatur: recurrendũ est ad ea q̃ habentur in.c.j.de regula.in.vj.⁊ in cle.eos qui. e.tit. Si aũt aliquis recipiat habitũ professorũ ⁊ q consueuit tm̃ dari professis tñ non aliter nõ facit professionem tunc recurro ad text.in.c. constitutionẽ.de regul.in.vj.vbi est expressum ꝙ per hoc ante triduum non obligatur religioni: sed si sciẽter per triduũ talem habitum detulit obligat̃ religioni in genere: ita ꝙ nõ potest amplius ad seculum redire: tñ nõ obligatur in specie illi religioni cuius est habitus: ⁊ ideo sufficiet ꝙ intret aliquã religionẽ approbatã. ¶ In glo.fin.ibi: iure poli. i.de equitate.⁊ qđ sequitur.j.đ iure fori expone.i. de iuris rigore: sequens sol. tendit quasi ad eundẽ
7 effectum. tertia sol. est in se bona. ¶ † Aduerte ꝙ posset induci ꝙ capl'm intelligit̃ cõferre sub conditione si ibi remaneat.arg.huius tex.ex quo tpe introitus in ecclesiã sibi cõtulit. facit qđ habetur in.c.qđ a te.š.alle.⁊ sic põt dici ꝙ quodammodo illa contulit accessorie ad personam: vt hic tãgit do. Anto. de quo etiam plenius per eũ in ꝑalleg. c.quod a te. Uel potest dici ꝭm Jo.an. ꝙ fuerunt collata causa mortis ⁊ locũ habeat penitẽtia: vt
8 l.mortis cã.ff.de dona.causa mortis. ¶ † Ultimo aduerte extra gloss. videtur obstare huic textui inquantum vult ꝙ iste Pet. nõ possit repetere beneficium. Nam videtur oppositũ ex quo non fuit professus: sed tm̃ fuit in probatione per ea que habẽtur in.c.beneficium.de regul.in.vj. Sed potest responderi ꝙ ibi loquitur quãdo non interuenit renunciatio expressa nec alius actus intercessit ex quo surgat volũtas renũtiandi. nam tunc nõ vacabit beneficium: ideo potuit ipsum repetere: et ideo hoc debuit intelligi ꝭm Hostiẽ. ꝙ hic expresse renunciauit beneficio. facit qđ not. glo.in.c.bene. Uel potes dicere vt hic voluit domi. Anto. ꝙ hic interuenerit actus ex quo surrexit tacita renũtiatio videlicet actus repetitionis bonorũ quem fecit ipse Pet. ⁊ ideo non potuit repetere: quod est no. pro limitatione.d.c. debet ergo esse cautus beneficiatꝰ intrãs religionem causa illam probãdi ne aliqđ signũ ostendat ex quo tacite videt̃ renũtiare suo beneficio. facit quod habetur in text.
9 ⁊ glo.in.d.c.beneficiũ. ¶ Et faciunt predicta ad q. illius qui trãsiuit de vna religione ad strictiorẽ an vocãdus sit ad electionẽ abbatis primi monasterij vacãtis intra tẽpus probationis. nam videtur ꝙ non: si cũ licentia transiuit. secus videretur si sine licẽtia: cũ intra annuũ possit reuerti.j.de regula.statuimꝰ. Sed cõtrariũ videtur in hoc casu dicẽdum per id qđ no.gl.in.d.c.beneficium. q2 ex
8 quo vult esse in probatione regule vr̃ consequẽter nolle interesse in electiõe: ⁊ ideo necessario non est vocãdus: per ea q̃ habentur in.c.q2 propter.đ elec. ⁊ etiã dicit glo.in clerico seculari qui erat canonicus transeunte ad religionẽ: vt si vacet intra annum probatiõis ecclesia in qua erat canonicꝰ nõ sit necesse eum vocari. de quo plene no. per gl.
10 in.d.c.beneficium. ¶ † Itẽ aduerte: q2 facit hec decre. ad.q. an monachus promotus ad abbatiã alterius beneficij si postea illi renũtiat an poterit postea repetere locũ in illo monasterio: nam facit ꝙ non: ⁊ etiã hoc tenuit Fede. in opere suo consi. xix. Et sic etiã tractat an remanebit monachꝰ secundi monasterij: ⁊ determinat ꝙ nõ: ⁊ sic erit solummodo sub ep̃o. Dicit tñ ꝙ si diceremus eũ remanere in scđo monasterio faceret nouã ꝓfessionem. ¶ An autẽ ⁊ qñ possit qs eligi in abbatẽ alterius monasterij recurrendũ est ad ea q̃ habẽtur
11 in cle.j.de ele. ¶ † Ultimo induscit̃ tex. iste ad.q. de clerico deposito a bñficio an possit eũ ep̃s instituere inuito patrono: nã vr̃ ꝙ non ꝑ istũ tex. cum videat̃ quodã mõ receptio noua. de quo dicendũ est: vt no. ꝑ gl. ⁊ do.in.c. Quis.de rescri.in.vj.in gl. pe. An aũt clericũ depositũ ab ordine possit ep̃s restituere. no.j.de cle.nõ resi.ex tue. vbi ꝑ Jo.an. sup gl. ⁊ dicẽdũ est ꝙ sic: si est tm̃ verbaliter đpositꝰ

Sebasti. Sapia.
a ¶ Regule. Uide no. per Innoc. in c.ne nimia.de religi.domi. vbi ponit an monachi q mittunt̃ per priorat' et per cellas debeãt vocari ad eligendũ abbatẽ.
b ¶ Autoritate episcopi. Adde ꝙ voluit Cal. consi. ij.đ renũ.⁊ ꝯsi.iij.
c ¶ Licentia petita. adde ro.cõsil. cccxli.
Zacharias.
¶ Adde qđ no. plene in apostil. ad istũ.in.c.cũ dilectus. in apostil. in ver. licentiam. nu.ij.š.de cõsuet. Iac. rebuf.in.l.si qs.la.j.⁊ in apos. post eum in prin. C.de decur.lib.x.
Sebastia. Sapi.
d ¶ Administrari. Uide tñ qđ not. Card. post glo.in cle.ij.đ preben. in cle.ij.de religio. et Alex. in cõsi.lxxj. nã in.iiij. pte concludit ꝙ hospitale constructũ sine autoritate episcopi non dicit̃ pius nec religiosus locꝰ nec gaudet ꝑuilegio piorũ locorũ: nõ gaudet ẽt bñficio restitutiõis in integrũ ꝭm Bal. i auf. hoc ius porrectũ.co.ij.C.đ sa. san.ec.in.l. orphanotrophos.i pn.i fi.C.de epis.⁊ cle.

secus si fuisset actualiter: ⁊ sic solẽniter degradatꝰ iuxta.c.degradatio. de pe.in.vj. quia tunc solus papa potest talem restituere. per id qđ habetur in.d.c.ex tue.ad fi.⁊.ij.q.vj.c.ideo huic.

1 Beneficio nõ potest qs renũtiare nisi in manu sui ꝑlati.3.4.8.14.
2 Collatio bñficiorũ in eccl'ia nõ patronata spectat ad ep̃m et capitulũ.
Licentia siue consilium sufficit quod petatur licet non obtineatur.
Religiosus transiens ad aliam regionem an debeat petere licentiam a superiore.7.10.
5 Consilium ponitur aliquando pro consensu.
6 Rectores hospitaliũ nõ pñt renũtiare administratiõi sine autori.ep̃i.
9 Clericus electus ad aliud beneficium non tenetur ad hanc electionẽ acceptandam requirere consensum sui prelati. vide.j.nu.13.
11 Beneficium primum an vacet statim qđ quis adeptus est secũdum.
12 Eligi vel postulari qui debeant.
13 Papa potest tollere ius tertij ⁊ compellere aliquem sine causa.
Cetera et.š.dicta vide.j.in lectu.do.Anto.in isto.c.

1 **ADmonet.** ¶ † Beneficiatus absq3 licẽtia sui ꝑlati beneficio renũtiare nõ potest.h.d. Et primo ponit prohibitionẽ. scđo cõtra faciẽtes puniri ꝑcipit. scđa ibi: ꝙ si quis. ¶ Casus literalis. Nullꝰ autoritate sua audeat intrare ecclesiam vl' eam dimittere sine autoritate sui su
2 perioris: ⁊ qui cõtrafecerit puniri debet. Ber. ¶ † No. primo ꝙ de iure cõi ius conferẽdi beneficia videt̃ spectare ad ep̃m: qđ est verũ in ecclesia nõ patronata vl' collegiata: de q̃ plene no.j.c.cũ ecclesia vulterana. de ele. Si autẽ esset beneficiũ in ecclesia cathedrali videretur qđ spectet ad ep̃m ⁊ capitulũ. similiter in alia inferiori collegiata videt̃ spectare ad ꝑlatũ ⁊ capitulũ. de quo plene in preal.c.cũ ecclesia. vbi autem beneficium est patronatũ ius ꝑsentãdi spectat ad patronũ: ⁊ ius instituen
3 di presentatum spectat ad ep̃m. de instit.c.j.⁊.ij.lib.vj. ¶ † Itẽ no. qđ absq3 autoritate illius ad quem spectat collatio quis non potest beneficium recipere. ¶ Itẽ no. ꝙ beneficiati nõ possunt dimittere bñficia
b vel illis renũtiare absq3 autoritate episcopi[b] ⁊ sic videt̃ ꝙ nõ sufficiat autoritas inferioris: qđ videtur intelligendum nisi ad inferiorẽ ꝑlatũ
4 spectaret collatio beneficij: vt tangit hic glo.ij. ¶ † Item no. qđ videt̃ sufficere ꝯsulere ep̃m ad hoc vt quis possit dimittere beneficium, quod videtur contra id qđ habetur in.c.qđ in dubijs.j.e. vbi patet quod nõ sufficit petere consilium in renuntiatione beneficij imo exigitur cõsensus: dic ꝙ hic accipi debet consilium pro consensu per illum tex. et facit qđ habetur in simili.j.de offi.dele.venerabili. qđ est intelligendũ nisi bñficiatus peteret licẽtiam licet nõ obtineret.j.de regula.licet secundũ Hosti. qđ est notandũ: q2 per hoc habes ampliationẽ ad dictã decret. licet. Nam sicut de latiori religiõe ad strictiorem potest transiri licẽtia
c petita[c] licet nõ obtenta: ita etiam poterit de ecclesia seculari trãsiri ad religionem licẽtia petita licet nõ obtenta: quod est notandum ꝭm do. Anto. Sed certe glos.ij.in ver. ad religionem: videtur velle ꝙ clericus secularis possit trãsire ad religionẽ etiã nulla licẽtia petita: quod ideo facit quia religiosus habet magis ligatam voluntatẽ q̃ clericus secularis. de ele.c.nullus.lib.vj.⁊ ideo videtur qđ facilius trãsire possit clericus secularis q̃ religiosus. Tutius tamẽ est ad opinionem vitandã
5 petere licẽtiam saltem in clerico seculari. ¶ † Et ex predictis etiam no. consilium capituli poni quasi pro consensu licet de proprio significato differant vt colligitur ex his que habentur in.c.cum olim.j.de arbi. ¶ In gloss.i.in fi. ⁊ hec potest dici canonica: de qua in litera: vl' potest intelligi qđ erit pena arbitraria ex quo de illa hic non exprimit̃. facit
6 quod habetur.j.de offi.dele.de causis. ¶ † An autem quod hic dicit̃ in beneficijs habeat locum in hospitalibus vt nõ possit quis accipere administrationẽ hospitalis sine autoritate episcopi vel illam acceptã dimittere: dic quod sic: q2 illa etiam sunt sub dispositiõe ep̃i.j.de relig.
d do.de xenodochijs. etiã si per laicos habet administrari.[d] xviij.q.ij.c. quidam. ⁊ facit quod habetur in cle.quia cõtingit.de reli.do. vbi etiã plene habes qui possunt esse rectores hospitalium. ¶ In gl.ij.ibi idẽ est in clericis ⁊c. ⁊ sic vult gloss. quod si collatio beneficij nõ spectat ad episcopum sed ad inferiorem prelatum non poterit dare licẽtiam cedẽdi: sed inferior prelatus ad quem spectabit ius cõferendi vel instituendi rectorem in ipso beneficio. Et ꝓ hoc facit text. iste dum dicit qđ ad ordinationẽ tuam ⁊c. Idem etiam no.gl.in.c.episcopus de loco alleg. hic in prin. Et no. etiam per gl.in cle.cum illusio.de renun. refert tamẽ ibi glo. opi. Inn. quã ponit in.c.qđ in dubijs. vbi dicetur quid sit tenẽ
7 dum. ¶ † No. etiã gl.in.d.c.episcopus de loco. an clericus nolens trãsire de minori ad maiorem possit cogi ab ep̃o suo. Nã videtur quod nõ: cum nemo cogatur crescere inuitus. lxxiiij.distin.in.c.gesta. de quo dicendum est: vt no.in.d.c.episcopus de loco. per gl. ⁊ Archid. facit etiã
8 quod habetur in.c.fi.š.de postu.prela.cũ ibi no. ¶ † Qualis autẽ exigatur consensus vt clericus possit dimittere ecclesiam: dic qđ si trãsit ad ecclesiam aliam eiusdẽ dioce. potest exire de tacito cõsensu ep̃i: quia sufficit quod ep̃s sciat ⁊ non contradicat. Si autẽ vult transire ad religionem extra diocesim exigitur expressus consensus ep̃i: vt no. gl.vij. q.j.placuit.el.i.⁊.xxij.q.ij.c.ij.⁊ hoc tenet hic Uincent. ⁊ Tan. ¶ In ea.gl.ibi poterit ecclesia illa ordinari ⁊c. Aduerte pro declaratiõe glo. q2 potest esse dubium an electus ad ecclesiam aliam possit electioni illi

consentire

cõsentire absq̃ licẽtia prelati prime eccl'ie. Secũdo an possit trãsire absq̃ licentia illius. Tertio an si transeat poterit collator prime ecclesie statim cõferre ⁊ qñ. ¶ † Circa p̃mũ cõclude ꝙ existens in p̃io beneficio põt eligi ad aliud ⁊ electiõi cõsentire etiã sine licentia prelati[a] quãdo est clericus secularis: q2 nõ reperit̃ prohibitũ sed potius concessũm. s̃. de elec. cũ inter canonicos. ⁊ i religioso si eligat̃ in prelatũ alterius monasterij recurrere debem⁹. ad. c. nullus. ⁊. c. si religio- 10 sus. de elec. in. vj. ¶ † Circa scd̃m ꝯclude ꝙ trãsire non põt sine licẽtia superioris al's reuocari posset: vt colligit̃ hic ex 11 tex. ⁊ gl. ⁊ maxime ex v̓. qd̓ si fecerint. ¶ † Circa tertiũ videtur ꝙ si bñficia sint cõpassibilia nõ possit primũ cõferre anteq̃ꝫ priuetur illo. facit qd̓ habet̃ in. c. pe. ⁊ fi. j̃. de cle. nõ resi. Si aũt essent bñficia icõpassibilia: q2 vtrũq̃ est curatũ tũc videt̃ qd̓ primũ vacat ip̃o iure ꝑ id qd̓ habet̃. j̃. d̓ prebẽ. de multa. §. j. s3 Inn. dicit hoc esse falsum nisi trãsiuerit de licẽtia superioris f̃m Inno. ꝙ est notãdũ. vel nisi superior habeat ratũ trãsitũ. Nec ob. c. de multa. q2 d3 itelligi qñ cleric⁹ trãsit de licẽtia superioris f̃m Inno. qd̓ est no. ꝓ intellectu d. c. nã nõ vacabat prima ecclesia sed illa possit priuari per id qd̓ habet̃ de cle. nõ resi. in. c. pe. in fi. Intellige ꝙ vbi trãsiuit sine licentia nõ vacabit prima ecclesia saluõ nisi exp̃sse ratificet̃ trãsitus vel tacite. Et intelligit̃ tacite ratificare si ĩtra tẽpus sex mẽsiũ vltra qd̓ beneficiũ nõ debet vacare: vt in. c. ij. j̃. de cõces. prebẽ. prelatus nõ reuocauerit ipsum nec ei mouerit questionẽ. ⁊ per predicta dicit Innocẽ. qd̓ si ad alios spectat electio vel p̃sentatio p̃ie ecclesie ⁊ ad aliũ datio licẽtie de cedẽdo qd̓ nõ poterit eligere nec presentare aliquẽ ad ipsam primã ecclesiã habẽs ius eligendi vel presentandi in p̃io beneficio nisi prius petat licentiã ab ipso vel

b alio superiore[b] ad quẽ spectãt dare licentiã transeũdi. Nam si det licẽtiã tũc videt̃ habere ratũ trãsitũ: ideo tũc cẽset̃ vacare: ⁊ per ꝯñs postea poterit fieri electio vel p̃uatio. si autẽ nõ petat̃ licẽtia ab ipso q̃ h3 dare licentiã trãseundi tũc q2 iterũ nõ vacat eccl'ia nõ poterit fieri electio vel priuatio saluo nisi iuxta fi. sex mẽsiũ intra quos nõ reuocauerit ip̃e superior clericũ q̃ trãsiuit sine ei⁹ licẽtia: q2 tũc tacite videtur habere ratũ trãsitũ ex q̊ tãto t̃pe tacuit ⁊ nõ ꝯtradixit: dicit tñ ꝙ si spectaret ad ip̃m q̃ haberet dare licẽtiã: tũc collatio bñficij demũ lapsis sex mẽsibus deuoluit̃ potestas cõferendi ad superiorẽ per id qd̓ habet̃. j̃. de prebẽ. de multa. §. ⁊ si vltra. dic etiã ꝙ tutius est qñ ad aliũ spectat dare licentiã trãseũdi ⁊ ad aliũ electio vel p̃sentatio bñficij qd̓ petat anteq̃ꝫ fiat electio: q2 ratificet̃ trãsitus per habẽtem dare licentiã. Et subdit etiã qd̓ si intra sex mẽses charitatiue monit⁹ cũ aliquibus interuallis vt debeat vel reuocare clericũ vel ratificare trãsitũ nõ voluerit rñdere qd̓ extunc postea ẽt ante finẽ sex mẽsiũ poterit fieri electio ꝑ id qd̓ hr̃ in. c. j. de sup. neg. p̃lat. q̃si aliter nõ ꝓuidẽdo videat̃ tacite ratificare trãsitũ. S3 iuxta predicta insurgit dubiũ qd̓ faciet scd̓s diocesanus vel p̃lat⁹ ad cui⁹ ecclesiã trãsiuit sine licẽtia alterius p̃lati in cuius diocesi tenebat primũ bñficiũ. dicit Inn. qd̓ diocesanus scd̓e ecclesie poterit ipsi clerico statuere terminũ intra quẽ obtineat licẽtiã a p̃io diocesano alioquin lapso dicto termino si nõ obtineat poterit illũ priuare eccl'ia. ⁊ de alia p̃sona ꝓuidere. ar. c. qm̃ frequẽter. §. si v̓o aliter. j̃. vt lit. nõ cõte. ⁊. j̃. de cle. nõ resi. q2 nonnulli. ⁊. c. relatũ. Et p̃dicta dicit Hosti. esse vera de iure. Dicit tñ qd̓ quotidie de facto tales sine licẽtia eligũt̃. scd̓o transferũtur. Ex quo sic trãslati ⁊ recepti sunt ad p̃laturã vel rectoriã cũ cura priora bñficiã q̃ habebãt similia ipso iure intelligũtur vacare: q̃ tñ plerunq̃ꝫ de facto retinent̃. Sed oib⁹ istis potest rñderi f̃m eũ ꝑ id qd̓ habet̃ in. c. cũ iãdudũ. j̃. de p̃bẽ. q2 multa ꝑ patiẽtiã tolerant̃ ⁊c. facit qd̓ no. in. d. c. de multa. ad h̓ etiã emanauit extrauagãs Io. xxij. q̃ incipit. execrabilis. ꝯ tenẽtes plura beneficia curata vel plures dignitates: ⁊ ibi etiã multas penas iponit talibus. ¶ In ea. gl. ibi: ad religionẽ. not. gl. eo qd̓ dixi ⁊ etiã h̓ sequit̃ Inno. Nec ob. si dicat̃ qd̓ potius debet hic trãsiri posse ad aliã dignitatẽ vbi versat̃ publica vtilitas s3 in transitu ad religionẽ versat̃ priuata vtilitas trãseũtis solũ: l3 sec⁹ in dignitate. facit qd̓ habet̃ in. l. barbarius. ff. de offi. p̃to. q2 põt rñderi ꝙ p̃sumptio ambitionis q̃ verisimiliter cadit circa dignitatẽ potius q̃ꝫ circa trãsitũ ad religionẽ tollit contrariũ: vt no. glo. in. c. literas. lxiij. distin. 12 facit qd̓ no. s̃. de postu. pre. bone. el. j. ¶ † In ea. gl. in fi. Et sic tenet gl. ꝙ prelatus vel clericus vnius ecclesie dũmodo sit idoneus potest eligi ad aliã ecclesiã nec est necesse quod postulet̃. Potest etiã electioni consentire: vt patet in. c. cum inter canonicos. alle. in gl. nõ poterit tamen transire ad ecclesiã sine licẽtia sui superioris. Et hec est cõis opi. quã etiã secutus fuit Vin. in nouo apparatu quẽ fecit super hac noua cõpilatione: l3 in antiqua cõpilatiõe teneret ꝯtrariũ: vt dixit gl. ⁊ cũ gl. cõcor. ẽt Io. in. §. sed aliud. lxj. dist. Aliq̃ tñ a voluerũt facere differẽtiã iter p̃latũ ⁊ curatũ ex vna p̃te: et alios clericos ex alia: vt p̃lati ⁊ curati q2 vinculati ⁊ alligati eccl'ie non p̃nt eligi. s3 debẽt postulari: sed alij bñ possunt eligi. S3 hec opi. vt dicit Io. an. expresse reprobatur per id qd̓ habet̃ in. c. si abbatẽ. de ele. in. vj. vbi abbas etiã exẽpt⁹ nõ posset trãsire ad aliã eccl'iam sine licẽtia pape. tñ potest eligi ⁊ nõ d3 ante postulari vt hic. ⁊ sic nõ v3 consequentia nõ põt trãsire sine licẽtia superioris: ergo est postulandus nõ eligẽdus: q2 illud nõ est verũ etiã si req̃ratur licentia pape vt ibi est expressum: ⁊ sic sp̃ale est in ep̃o ⁊ superiorib⁹ vt non possint eligi: sed postulari debeãt: quia sunt matrimonialiter alligati eccl'ie ⁊ nõ p̃nt dissolui a dicto vĩculo sine licẽtia pape: vt plene ꝯsueuit dici in. c. fi. s̃. de postu. prela. ⁊ sic pt3 ꝓp̃ie ⁊ stricte loquendo ꝙ solũ ep̃i ⁊ superiores p̃nt deferre annulũ, licet alij inferiores etiã ex p̃uilegio poterit. Et ꝑ p̃dicta etiã patet abbatẽ vl' aliũ p̃latũ non dici ꝓp̃ie esse matrimonialiter alligatũ sue eccl'ie: alias nõ posset eligi: s3 deberet postulari ⁊ precipue qñ nõ possit trãsire sine licẽtia pape vt q2 est exẽpt⁹ qd̓ est cõtra tex. in. d. c. si abbatẽ.

13 ¶ † Itẽ aduerte q2 vbi eligit̃ clericus ad aliã ecclesiã si ep̃s suus nolit sibi dari licentiã: poterit ep̃s cogi per suum superiorẽ ⁊ sic ꝑ archiep̃m suum ad dandũ licentiã. vt dixit gl. per id qd̓ habet̃ in. c. nullus alle. in gl. ⁊ facit qd̓ no. ⁊ le. b in. c. si religiosus. de ele. in. vj. ⁊ hoc intellige: vt dicit glo. per id qd̓ habet̃ in. c. nullus. ⁊. c. si religiosus. ¶ Quis autem sit superior q̃ habeat cõpellere ipsum eo casu quo compelli põt. Quidam dicũt ꝙ archiep̃s. vt. s̃. dixi. Alij vero dicũt qd̓ erit papa: q2 nemo alius inferior potest rẽ alterius dare vel iuri alterius preiudicare. facit qd̓ hr̃ in. c. dilectus. j̃. de offi. leg. ⁊. j̃. de reli. do. in. c. ꝯstitutus. Sed Ioã. an. dicit qd̓ aliud est q̃rere quis possit eũ cõpellere. nã primo casu vide- c tur dicendũ ꝙ ꝓcedit scd̓a opi. vt superior tũc intelligatur papa. Sed si requirit̃ q̃s sit superior quo ad cõpellendum: ꝓcedat prima opi. vz ꝙ sit archiep̃s cui ep̃s etiã subiectus est. ꝑ ea q̃ habent̃ in. d. c. nullus. qd̓ itellige qñ subest causa cõpellẽdi: si autẽ non subest: tunc etiã quo ad cõpellendum

c superior esset papa. q2 etiã nõ subsistente causa[c] cõpellendi solus papa poterit cõpellere. facit qd̓ no. per glo. in. c. si reli- 14 giosus, de ele. in. vj. ¶ † Ultimo dicit Io. an. qd̓ videt̃ posse fundari dispositionẽ huius decre. ꝑ ea que habent̃. j̃. de regu. c. bñficiũ. li. vj. Nã volens renũtiare bñficio ep̃o inuito poterit ingredi religionẽ ꝓbationis causa ⁊ de ipsius consensu poterit alteri cõcedi bñficiũ. vt hic patet. S3 dici põt quod si bñficiũ spectat ad collationẽ ep̃i nulla poterit fieri fraus q2 si cõferat ep̃s qui habet conferre nõ fraudat eũ: q2 ipse ep̃s videt̃ tacite prestare autoritatẽ tacite renũtiationi cõferẽdo alteri de illius cõsensu: sed si bñficiũ esset electiuũ: ⁊ ad aliũ spectaret electio vel presentatio ⁊ ad ep̃m ꝯfirmatio vel institutio: tũc bñ posset fieri fraus si sufficerẽt cõsentire habẽti eligere vel presentare: sed requireret̃ etiã ꝙ consentiat habẽti instituere vel cõfirmare ⁊ sic illi q̃ habet potestatẽ autoritatẽ prestandi renuntiationi: de quo per Io. an. in. c. ex ore. j̃. de his que fi. a maiori par. ca. ⁊ etiã tãgit in regula is q̃ tacet. de regu. iur. in mercu. dicit tamẽ quod tutius erat qd̓ expresse renũtiasset in manibus superioris habentis potestatem autorizandi renuntiationem.

1 Renuntiãs beneficio potest adducere testes qd̓ coacte renuntiauit. aliter vero nõ potest probare quod sponte renuntiauit. 2. 14. 23. 24. 28. 51.

3 Excipiens non tenet̃ dicere causam sue exceptionis. 16. 9. vbi iudice cogẽte tenetur exprimere causam vide etiam in d. nume. 16. 19.

Confessio sine causa ad obligandum non valet: secus ad liberandum.

4 Testis nõ arctatur ad iustificandũ factum a se relatũ dummodo ipsum referat cum causa scientie ⁊c.

5 Dictio re, aliquãdo stat abundanter: aliquãdo denotat instantiam quandam cum sollicitudine. 37.

6 Negatiua q̃ habet implicitã affirmatiuã est ꝓbabilis. 15.

7 Renuntiatio beneficij facta cũ iuramento vel sine obstat clerico illud repetenti.

8 Excipere videtur ille qui opponit factum ex quo causatur exceptio.

10 Iudex vbi ex officio suo vbicunq̃ꝫ potest supplere non arctatur ad supplendum nec potest appellari si non suppleat

11 Renuntiatio beneficij non presumitur sponte facta. 30.

12 Simonia cõmittit̃ siue detur pecunia siue promittatur vel

Zacharias.

¶ Sine licẽtia p̃lati. tu vide plene de hoc per Ioã. andr. in. c. j. vt lit. pen. in nouel. lib. vj. eũdẽ in. c. licet. in fi. de ꝓcu. eo. li.

¶ Vel alio superiore. Add̓ an sit petẽda licẽtia etiã a patrono. Cal. consil. vi. de renũ. do. de ro. decisi. vl'ti. de renũ.

Zacharias.

¶ Nõ subsistente causa. idem in imperatore: vt not. Ange. in. l. iij. §. si is pro quo. ff. qd̓ quisq̃ꝫ iur. S3 tu dic ꝙ in papa nõ est dubium. vt ꝑ do. Ant. de bu. in c. constitutus. de relig. do. Felin. in c. que in ecclesiaꝝ. col. xvij. v̓s. ꝑ istã declarationem. s̃. de cõsti. ⁊ Ro. ꝯs. cc xxvij. incipien. circa premissa. in prin. v̓o secus vt per Raph. ful. in l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pu. istd̓ exp̃sse in. c. ij. de reb. eccl'. non alie. ⁊ Feli. in alle. c. que in ecclesiarũ. col. x. versic. secundũ vero mẽbrum. ⁊ ista communis opi. vt ibi per eum.

alludtemporale.52.53.

13 Exceptio legitima infringit actionem si nõ repellatur per legitimam replicationem.

14 Testes si sint producti ab vtraqʒ parte attẽdet quis meli⁹ probauerit habito respectu ad dignitatẽ ⁊ opinionẽ ⁊ numerum testium.

17 Actio vel exceptio cõtra quãʒ est aliqua presumptio an sit per iudicem admittenda.

18 Versio in vtilitatem ecclesie nõ presumitur nisi probet.22.

20 Exceptio non verisimilis an sit admittenda.31.

21 Testes super articulis directo cõtrarijs non admittuntur post publicatas primas attestationes.

22 Libell⁹ nõ cõtinẽs certã ⁊ determinatã cãm.an admittat.

25 Testis an arctetur dicere causam facti relati per ipsum: et ab alio gesti.

26 Dominium quomodo probetur.

27 Testis non deponens de causa scientie non probat.

28 Articuli fiendi super cessatione doli vel metus debẽt fieri affirmatiue non negatiue sm formam hic traditam.
Testes qui habent probare aliquid fuisse spõte factũ ⁊ nõ coacte an teneantur ⁊ quam causam scientie reddere.26.
Presumptio eliditur per probationem.

29 Renuntiatio beneficij quomodo probabit ꝙ fuerit sponte facta.38.
Metus nõ presumitur interuenisse in actibus factis coraʒ iudice.
Metus quomodo probabitur non interuenisse vel interuenisse in aliquo actu.34.35.

31 Exceptio nõ verisimilis nõ est admittenda per iudicem sine cause expressione.30.32.36.

33 Testes ad probandum cõtraria si fuerint per partes adducti an possint simul examinari: vel qui prius.34.51.

34 Metus vel violentia si probentur non admituntur testes volentes probare voluntatem liberam.

37 Agenti possessorio nõ obstat exceptio spontanee renuntiationis.39.44.50.per discursum.

40 Interdicta omnia quasi sunt in rem scripta.
Interdictuʒ vnde vi: est mere personale adeo ꝙ nõ datur in successoreʒ in re vitiosa etiam scienter.

41 Renuntiatio beneficij facta in manib⁹ alterius ꝙ prelati sui preiudicat renuntianti sed non prelato.
Renuntiatio nõ facta in presentia partis tã in reali quaʒ in personali an preiudicat.39.in fi.49.

42 Renũtiatio qñ psumat facta qad ius reale vl psonale.50.

43 Metus vel violentia purgatur per solutionem postea spõtanee factam.

44 Possessio alicui⁹ rei an perdatur per renũtiationeʒ metu factam.46.

45 Venditor nõ potest per emptoreʒ ppria autoritate repelli a re empta licet emptio sit perfecta.

47 Agẽti possessorio recuperãde obstat exceptio notorie proprietatis.50.

48 Agenti possessorio recuperande nõ obstat exceptio quod donauit rem ipsam spolianti.49.

51 Beneficium quod fuerit spõte vel coacte renũtiatũ an admittatur huiusmodi probatio simul.

54 Exceptio litis finite p iusiurandum obstat siue iusiurandum fuerit iudiciale siue non.

55 Agẽti possessorio recuperande non obstat aliqua exceptio siue agat ɔ spoliãtẽ: siue cõtra illũ qui succedit in re vitiosa.

Zacharias.
a ¶ Ad liberãduʒ. dic tu hoc esse veruʒ si fiat ab eo q pot donare. alias nõ: vt per Bar, ⁊ Ja. rebuf. in. l. ad inferiorum. C, de apo, pu. li. x. An aũt et qñ cõfessio non causata valeat vide p math. singul. xiij, incipi, nota qd regula: plenius p Lãfrã. de oria, in. c. qm ɔ. §. confessiones. nu. lxxxi. et quod ibi not. remissiue in apostil. ad ipm in versi. expssa cã. de proba.

Super hoc. Hec decretalis cõsueuit reputari difficilis ppter multiplices intellect⁹. ⁊ etiã propter ea q scripsit Inn. ⁊ aliqliter cõfuse adeo qd multa ex dictis Inn. omiserũt Host. ⁊ Jo. an. dicẽtes ꝙ illa poti⁹ habebãt itellectũ obfuscare ꝙ declarare. do. An. hic nitit declarare dicta Inn. potes dicere ꝙ hec decre. hʒ duos principales intellect⁹. ¶ † 1 Unus est ꝙ hic in tex. fiat solum vna qõ veʒ an qs repetat bñficiũ ⁊ si obijciat sibi exceptio spõtanee abiurationis ⁊ renũtiationis facte cũ iuramẽto ⁊ actor replicet ꝙ coacte ⁊ nõ spõte renũtiauit. Querit tũc an admitti debeat pbatio rei sup spõtanea renũtiatione. ⁊ in effectu rñdet ꝙ testes vtriusqʒ debẽt recipi ⁊ ille obtinebit q meli⁹ pbabit habito respectu ad dignitatẽ ⁊ opinionẽ testiũ. ⁊ ista fuit opi. Tãcre. ⁊ etiã sentit h Inn. i quadã gl. ⁊ sm istã dʒ exponi dũ lrã dicit sine cause cognitiõe. i. añꝙ plenarie cognoscat de cã coactiõis ⁊ qd subijcit; ⁊ an actoris: dʒ exponi ⁊, p id est. facit qd no. in sili i. l. pe. C. vbi cã sta. Et sm istã lec. in ver. porro. tollit quãdã tacitã obiectionẽ. d q etiã tãgit hic gl. circa finẽ, sed certe iste intellectus vr lrãm violare: vt patet ex exceptiõib⁹ qs oportet fieri sequẽdo huc intellectũ de qb⁹. s. dixi. qd nõ vr ee de mẽte lre. ¶ Jõ ali⁹ fuit intellect⁹ pncipalis: vcʒ ꝙ h formant due qões. ⁊ ad vtrãqʒ rñdet. ⁊ scda qõ sit ibi: ⁊ an actoris: ⁊ iste itellect⁹ subdiuidit i tres aut i qtuor. Nã vn⁹ ẽ itellect⁹ quẽ seqt gl. j. ⁊ gl. magna. ⁊ iste itellect⁹ ẽ cõis. ⁊ ẽt eũ seqt Jo. an. ⁊ scdm istũ intellectũ. pma qõ est an exceptio spõtanee abiuratiõis sit admittẽda sine cause cognitiõe. s. assignãda vel exprimẽda in excep. Alius fuit intellect⁹ Host. ⁊ sm istũ variat pma qõ ab eo qd dixi pxime: nã sm eũ pma qõ est talis: an vcʒ exceptio abiuratiõis sit admittẽda. s. cũ effectu sine cause cognitiõe. s. qrẽda est a teste. i. sine interrogatiõe cause fiẽda a teste. Scda vero qõ nõ mutat. Terti⁹ fuit intellect⁹ quẽ tãgit hic do. An. vt pma qõ sit an exceptio abiuratiõs sit admittẽda sine cause cognitiõe. s. sũmaria pmissa añꝙ admittat. ⁊ si videat an sit verisimilis vl nõ. Scda vero qõ nõ mutat. Itẽ aduerte qr prim⁹ intellect⁹ inꝙtũ dixi ꝙ pma qõ est: an admittẽda sit exceptio spõtanee adiuratiõis sine expressione cause, subdiuidit. nã vna fuit gl. que voluit ꝙ ad qões hic positas rñdet eo mõ quo tãgitur in gl. in prin. gl. magne sm Inn. lʒ cõcordet titul⁹ qõnis cũ intellectu gl. qr sm gl. ad pmã qõneʒ rñdet ꝙ non est superuacuũ, sʒ necessariũ qd cã exprimat. Itẽ circa scdam qõneʒ sm intellectũ gl. vr ꝙ admitãt probationes vtriusqʒ si actor replicat ꝙ nõ spõte renũtiauit nõ admittat pbatio rei: ⁊ de isto intellectu ⁊ etiã Host. pleni⁹ tãget super fi. gl. ij. ¶ Sed sequamur pro mõ intellectũ gl. sm quã breuiter. h. d. ¶ † 2 Cõtra petẽtẽ bñficiũ admittit spõtanee adiuratiõis exceptio etiã nõ adiecta cã renũtiatiõis cõtra quã actor poterit replicare ꝙ nõ spõte renũciauit: ⁊ q meli⁹ pbabit obtinebit. h. d. Et sunt due partes. nã i pma ponit cõsultatio ⁊ duplex qõ. in scda rñsio. scda ibi: sic tue. scda pot subdiuidi. nã pmo ponit quãdã allegationẽ suasiuã vt cãm exprimat. scdo infert ad primã qõnẽ. tertio excipit in qua exceptiõe cõcludit rñsio ad scdã qõ. quarto soluit quoddã obstaculũ ꝙ poterit esse ɔ dictã exceptionẽ. scda ibi: ideoqʒ. tertia ibi: nisi. quarta ibi: porro. et aduerte qr vltra id qd dixi ante sũmariũ alio respectu etiã variat tripliciter intellect⁹ decre. Nã vn⁹ est intellect⁹ ꝙ hic itelligat ꝙ actũ fuit petitorio ad recuperãdũ bñficiũ. Alius est intellect⁹ ꝙ actũ fuit possessorio ⁊ nõ petitorio. Tertius intellect⁹ est ꝙ decre. pcedat siue actũ fuerit petitorio siue possessorio. scds etiã subdiuidit: qr aliq intelligũt ꝙ actũ fuerit possessorio recuperãde p interdictũ vñ vi. Alij ꝙ actũ fuerit conditiõe ex decre. sepe. j. de resti. spo. Alij ꝙ actũ fuerit cõditiõe ex canone. reitegrãda. iij. q. j. Alij dixerũt ꝙ pcedit decretalis siue iterdicto vnde vi. siue cõditiõe ex decre. sepe, siue ex cõditiõe ex canone reitegrãda fuerit actũ: ⁊ istos oẽs intellect⁹ tetigit hic Inn. gl. tñ tenet ⁊ psequit intellectũ ꝙ actũ fuerit petitorio. vt patet hic i gl. j. ⁊ gl. ij. ⁊ gl. magna. in psi. ad hoc. ¶ † 3 Potes etiã pmittere sm do. An. ꝙ lʒ agẽs debeat expmere cãm sue actiõis siue petitionis vt patet ex his q le. ⁊ no. i. l. j. ff. d edẽ. ⁊ l. edita. C. de edẽ. ⁊ c. ij. d libe. ob. saltẽ vbi petit vt ptʒ ex his q habẽt in dictis iurib⁹. et. l. fin. C. d an. exceptio. tñ regulariter excipiẽs nõ tenet expmere cãm sue exceptiõis: qr nuda volũtas videt sufficere ad dãdã ⁊ causandã exceptionẽ fauore liberatiõis. facit ꝙ habet i. l. tale pactũ. ff. de pa. i pn. ⁊ qd no. i. l. j. ad fi. ff. d inter. actio. ⁊ l. cũ de i debito. §. fi. ff. d pba. ⁊. j. d fi. istru. c. si cau. igb⁹ ptʒ ꝙ cõfessio emanãs ad obligãdũ sine cã nõ vʒ: sec⁹ si emanauit ad liberãdũ a vt no. i iurib⁹ palle. ¶ † 4 Potes etiã pmittere sm eũ ꝙ testis regularit nõ arctat ad iustificãdũ factũ a se relatũ seu sup q deponit. Nã sufficit ꝙ simplr recitet factũ put factũ est ab alio ⁊ iustificet assertionẽ suã circa tale factũ ex cã ex q talis icludat sciẽtia ipi⁹ testis p sensuʒ corporeũ: ⁊ sic vr ꝙ testis arctet ad assignãdũ cãm p quã ɔcludat se habere sciẽtiã facti p sensuʒ corporeũ sʒ nõ arctat regulariter ad assignãdũ cãm quare id ꝙ refert sit factũ etiã si de hoc iterroget. facit ꝙ habet. j. de re iud. c. sicut. an aũt hoc idistincte pcedat patebit ex. j. dicẽdis sup glo. j. ¶ Casus literalis. Quidã repetebat bñficiũ suũ: obiciebat ei excipiẽdo ꝙ nõ poterat ipm repetere: qr dũ quiete possidebat spõte abiurauerat illud. replicabat actor qd nõ spõte renuntiauit. Queritur cuius testes prius recipiendi sunt: vtrũ illius qui dicit quod spõte renuntiauit an illius qui dicit ꝙ nõ spõte renuntiauit. Respondet papa qd nõ est verisimile vt aliqs spõte renũtiet bñficio multis forte laborib⁹ acquisito sine magna causa: tñ testes illi⁹ qui dicit qd spõte renuntiauit sunt recipiendi: et iudex inquirere debet causam renuntiationis: et si inuenerit illã probabileʒ: eã admittat: ⁊ iponat actori silẽtiũ nisi ipse replicãdo pbauerit ꝙ

a ¶ Petentibus. Adde quod not. docto. in. rubri. solu. matri. vbi etiam exponitur petatur pro repetatur.

b Sebasti. sapia. ¶ Negatiua. An ⁊ qñ negatiua sit ꝓbabilis vel improbabilis vide pulchre per Are. et Moder. in. l. in illa. ff. de ver. obli. per Lanfrā. de oria. in rep. c. qm̄ cōtra. col. iij. et seq. de prob. vide etiam do. Ias. in repe. l. admonendi. in. ij. no. ff. de iureiurā. vbi refert Bal. tenentē. ꝙ etiaȝ admittatᷣ ꝓbatio super mere negatiua: si nihil fuerit oppositū a parte,

c ¶ Si nō interuenerit. adde ꝙ etiā obstat dato ꝙ renūciatio nō sit facta ī manibus superioris vt voluerunt do. de ro. co. ti. deci. ccclij. ī no.

d ¶ Causatur exceptio. adde Frāc. are. consil. xlviij. Anto. Frācisc⁹.

e ¶ Sine cause expressione. Circa hoc an causa sit ī libello exp̄mēda seu in exceptionibus. dicas ꝙ libellus sine cā nō cōcludit ⁊ reddit ꝓcessum nullū ſm glo. reputatā sin. ⁊ Bart. in. l. ij. i. §. circa. in fi. de doli excep. vbi etiaȝ ꝑ Alexā. ⁊ habetᷣ ꝑ Bal. ⁊ Alex. in. l. generalr. C. ꝺ nō nu. pec. vbi dicūt hoc esse verū si opponatᷣ ⁊ petatur exprimi a parte alˀs nō ſm Bar. in. l. j. ij. colū. ff. de edē. et an debeat exp̄mi ī quocūqȝ libello siue agatur actiōe personali siue reali vel mixta vid ꝑ Spe. in ti. de libel. concep. §. xv. ꝟ. item no. ⁊ ver. sed nunquid. et in titu. de actio. ⁊ peti. in. §. ij. ⁊ hr̄ per Bald. in. l. edita. i. iij. col. C. de. edē. ⁊ ple. ꝑ Lanfrā. oria. ī repe. c. qm̄ ꝯ falsaȝ. in ꝟ. cōfessiones. de pb. ⁊ per Ioā. an. ⁊ Inn. in. c. significātib⁹. de li. obla. ⁊ in. c. cū inter. de re iudi. ⁊ ꝑ Ange. ī auᷣ. de exhi. re. in. §. illud. in vlt. co. Et adde ꝙ cā que est ꝺducta in libello vel in exceptionibus semper dȝ ꝓbari. alˀs

uerit ꝙ spōte nō renūtiauit: ⁊ in fine rñdet quasi tacite questioni. diceret aliquis nō potest hoc esse cū illa negatiua sit ꝙ spōte nō renūciauit: ⁊ ipse rñdet ꝙ licet videatᷣ negatiua: tñ talis negatiua hȝ in se implicitā affirmatiuā. s. ꝙ coactus renunciauit: et ideo super illa assertione implicita probationes actoris sunt admittēde ⁊ snīa ꝓferēda pro eo qui meli⁹ ꝓbauit habito respectu ad opinionē ⁊ dignitatē testiū. B. ¶ Itez aduerte qr do. Ant. hic inchoat casuȝ hoc modo vcȝ ꝙ qdā actione qꝺ me. cā. vel vtili in rē repetebat bñficiū suū narrans qualiter ex collatiōe sibi facta habebat ius ī tali bñficio ⁊ illud possederat: ⁊ qualiter etiā hoc bñficiū fuerat sibi ꝑ metū ablatū. quapropter petebat sibi bñficiuȝ restitui: facit quod tāgit gl. magna in ver. ad hoc. ȝ melius vr̄ dicēdum prout hic voluit gl. ꝙ quis petebat bñficiū suū de quo dicebat se fuisse canonice institutū: et sic illud ad se spectare et pertinere ⁊ aduersarium indebite ⁊ iniuste tenere ⁊ occupare: ⁊ ideo petebat sibi illud restitui. aduersari⁹ vero excipiebat de spōtanea abiuratiōe: vt ptȝ ex gl. ¶ In text. ibi: sciscitaris. i. perquiris. s̄. de rescri. sciscitatus.

5 ¶ † Itē ibi: reposcentib⁹. i. petentibus. a et sic dictio re, abūdat: facit qꝺ habetᷣ ī rub. ⁊. l. j. ff. de do. prele. vl̄ potest ītelligi ꝙ notat quandā instātiā. ⁊ sit sensus: reposcentibus. i. cū instātia poscētib⁹ i. petētib⁹. Itē ibi: abiurationis. i. renūtiationis cū iuramēto. ¶ Itē ibi: cognitiōe. i. exp̄ssione ſm intellectū gl. ¶ Itē ibi: superuacū esse nō credimus. q. d. ꝙ nō est superuacū. ⁊ sic inutile: ȝ potius vtile. Et ex hoc innuitᷣ ꝙ si solū est vtile non est necessariū. facit qꝺ no. Arch. ⁊ Io. an. post eū in. c. j. de app. ī. vj. ¶ Itē ibi inquiri, supple a reo ſm intellectū glo. sed ſm intellectū Hosti. intelligitur. s. a teste. facit qꝺ ꝺr sup gl. j. ¶ Itē ibi. nec metu. s. illato a priuato. ⁊ ꝓ hoc differt ab eo qꝺ sequitᷣ de oppressione que fit ab existēte in officio vel dignitate. l. si per ipressionem. C. qꝺ me. cā. et no. etiā ꝙ cū illud qꝺ fit vi cōpulsiua dicatᷣ fieri per metū. l. j. ff. qꝺ me. cau. ista ꝟba nō vi nec metu, ī effectu ponuntᷣ pro eodē. facit qꝺ habetᷣ ī. d. l. j. ¶ Itē ibi: nō postponat: quasi velit ꝙ si reus excepit de spōtanea renunciatione ⁊ iudex reperiat illā ꝓbabilē: ⁊ per eā ipsuȝ reū absoluit a petitiōe actoris: saluo nisi actor replicauerit qꝺ coactus renūciauerit: nā tunc admittētᷣ testes vtriusqȝ ⁊ obtinebit qui meli⁹ ꝓbabit habito respectu ad dignitatē ⁊ opinionē testiū: vt. ȷ̄. innuitᷣ circa fi.

6 ¶ † Et si dicatᷣ ꝙ si actor replicet qꝺ nō spōte renūtiauerit: vr̄ qꝺ nō debeat audiri volēs id ꝓbare cū sit negatiua que per rerū naturā nō vr̄ posse probari. s̄. de elec. bone. el. j. ⁊. C. de proba. l. actor. Ad hoc rñdetᷣ in ꝟ. porro qui sequitᷣ: qr lȝ sit negatiua b hȝ ī se implicitā affirmatiuā. s. qꝺ renūciauit coact⁹ ideo admittitᷣ vt sequitᷣ. Itē ibi: inficietᷣ supple ⁊ in ꝯsequētiā asserat se coactum.

7 ¶ † No. primo qꝺ repetētib⁹ bñficiū obstat exceptio spōtanee abiurationis. i. renūtiationis facte cū iuramēto: ⁊ idē etiā vr̄ si nō interuenerit c iuramētū: per id qꝺ ꝺr in ꝟ. maxime si nō interuenerit.

8 ¶ † No. ſm intellectū glo. ꝙ vbi ꝓponitᷣ exceptio sufficit indifferenter proponere factū ex quo causatᷣ exceptio: d ex quo nō exprimitᷣ aliqua causa tendēs ad iustificationē ipsi⁹ facti.

9 ¶ † Et ex hoc etiā no. ꝙ licet actio seu petitio sine cause expressione e nō admittatᷣ saltē si petatᷣ: vt le. ⁊ no. in c. ij. ȷ̄. de libel. obla. ⁊. l. j. ff. de edē. tñ exceptio videtur admittēda etiā absqȝ cause exp̄ssione. Et no. qꝺ istud videtᷣ procedere etiā si proponatᷣ excep. nō verisimilis: qr nō vr̄ arctari proponēs ad exponēdā causam per quaȝ verisimilis reddatᷣ nec iudex etiā arctatᷣ ad faciēdū illaȝ exp̄mere. potest tamē iudex ex officio ꝓpter nō verisimilitudineȝ

succūberet actor vel reus si illā non ꝓbaret. ſm Bal. in. l. j. C. cōi diui. in j. col. ⁊ habetᷣ per Inno. in. c. ex parte abbatisse. de pui. adde tñ ꝙ si in libello appellationis sunt inserte plures cause sufficit vnā ꝓbare: vt in. c. significauit. de app. ⁊ per gl. ⁊ doc. in ꝟsi. grauaminib⁹. in. c. exhibita. de iudi. vel nisi appellās astrinxisset se ad oēs ꝓbādas. vel vna veniat qualificatiue ad alia ȝ vt. ī. c. licet cām. de ꝓba. ⁊ no. in. l. diuus. ff. ꝺ re iud. et per phili. frā. ī. c. significauit. ꝺ appel. ⁊ ꝑ Bar. in. l. ij. C. de fi. instru. ⁊ iure haste fis. li. x. ⁊ ideo semper bonū est ꝙ libellans vel excipiēs in libello ⁊ ī exceptionib⁹ apponat illam clausulā non me ꝓpterea astringens ⁊c. de q̄ materia hr̄ etiā in. d. l. edita. ⁊ per Lanfran. in. d. c. quoniam cōtra. in ꝟ. petitiones.

arctare ponentē ad causam exprimendā si sibi videatᷣ: lȝ ad petitionē partis nō cogatᷣ exp̄mere vt hic videtᷣ innui. Et ex predictis potest colligi practica vbi ꝓponitᷣ aliqua exceptio tantū modo verisimilis: qr si actor petit ꝙ exprimatᷣ causa lȝ re⁹ nō teneatᷣ ad instantiā actoris hoc facere tñ iudex ex officio suo poterit ipsum cogere si voluerit. Et ex hoc etiam potes notare casum in quo iudex ex officio potest supplere. de qua materia plene habetᷣ. s̄. de postu. prela. bone. el. j. et per Bar. in. l. iiij.

10 §. hoc autem. ff. de dā. infe. ¶ † Et ex predictis etiā potes notare regulam qꝺ vbi iudex ex officio potest supplere nō arctatᷣ ad supplendū nec appellari potest si nō suppleatᷣ f. facit qꝺ no. Ioan. an. in. c. pe. ȷ̄. de excep. ⁊ lȝ trāseat do. Ant. Aduerte tñ qr qñqȝ etiā arctatᷣ ad supplēdū qꝺ qñ sit no. ꝑ bar. in. d. §. hoc aūt. ⁊ facit etiā qꝺ habetᷣ in. c. cū nobis olim. ⁊ in. c. nihil. s̄. de elec. ⁊ in preall. c. bone. el. j.

11 ¶ † Not. ꝙ in dubio non pōt ꝑsumi ꝙ quis iactet vl̄ velit iactare id qꝺ est suum ꝓpriū: ⁊ maxime id qꝺ est quesitū multis laboribus ⁊ expēsis de quo dȝ viuere. facit qꝺ hr̄. ff. de ꝓba. l. cum de indebito ⁊ ideo renūciatio bñficij in dubio nō presumitᷣ voluntarie facta si nō appareat de aliqua causa ipȝ intrinsec⁹ impellēte. ¶ No. multa accidētia circa renūtiationē beneficij, que possunt illam inficere. s. violēta cōpulsio seu met⁹. Itē oppressio vel ꝓmissio aut datio alicui⁹ temporalis rei seu pecunie. g Et ex hoc etiā no. ꝙ sicut in cōstruendo iure spirituali datio pecunie hȝ illud inficere sic etiam vbi

12 agitᷣ de ipso destruendo. ¶ † No. ꝙ quo ad vitiū simonie inducendū paria sunt dare pecuniā vl̄ promittere vl̄ aliud temporale: facit qꝺ hr̄ in. l. j. ⁊. ij. ff. de calūniato.

13 ¶ † No. ꝙ exceptio legitima hȝ confringere actionē nisi actor iuuetᷣ ꝑ replicacionem: facit qꝺ habetur in. l. j. ⁊. ij. ff. de excep. l. si plures. ff. de fideius. Et ex hoc etiā no. quid sit replicatio: qr est exceptiōnis repulsio ⁊ actōris releuatio seu coadiuuatio. de quo. ȷ̄. de exce. c. a nobis. per Io. an.

14 ⁊ in. d. l. j. ⁊. ij. ff. de excep. ¶ † Not. ꝙ ꝯcurrētibus exceptione spōtanee renūciationis ⁊ replicatione non spontanee renunciationis admittuntur testes ex vtraqȝ parte: ⁊ quo ad finaleȝ effectum obtinendi attenditᷣ quis melius probabit habito respectu ad dignitatem ⁊ opinionem ⁊ numerū testium: et ibi qui melius probauerit obtinebit. ȷ̄. de

15 testi. ī nostra. ¶ † No. ꝙ licet negatiua nō sit probabilis per reȝ naturā: tñ secus est. si est negatiua h pregnans habens implicitā affirmatiuam h tanqȝ saltem tunc indirecte et mediate sit perceptibilis per sensum testis: de quo plene in. c. bone. el. j. super gloss. s̄. de elect. ⁊. l. actor. C. de proba. Et predicta notabilia procedunt scd̄m intellectū gl. quem sequitur gloss. prima. ⁊ etiam glo. magna. et similiter gloss. ij. ⁊. iij. ⁊. iiij. sed secundum intellectum Hostien. ⁊ similiter intellectum Innocen. de quibus tetigi in euidentialibus et tangam etiam super glo. j. aliqua ex supradictis not. non procederent, vt. ȷ̄. patebit. ⁊ not. etiam quod secundum intellectum gloss. decre. intelligitur quando actum fuit petitorio: vt patet ex glo. j. ⁊. ij. ⁊ etiam ex glo. magna. in versi. ad hoc. ¶ In glo. prima ibi: nulla resignationis causa assignata: supple in propositione ipsius exceptionis secundum intellectum glo. ¶ In eadem gloss. ibi: causam resignationis inquiri. supple ab ipso reo opponente exceptionē renunciationis. Ut sic exprimat causam ipsius renunciationis secundum intellectum Hostien. de quo tangetur infra debet intelligi quod inquireretur causa renunciationis a teste deponente super ipsa renunciatione. ¶ In eadem gloss. ibi: alias non tenetur, et hoc vult gloss. colligi ex eo: quia textus dicit non esse superuacuum: ⁊ sic non esse inutile requirere de causa resignationis, sed

Sebasti. Sapia.

f ¶ Suppleat. vide per Paulū de ca. ⁊ alios in. l. nō quicqd. ff. de iud. in. l. vbi pactū. C. de transa. late per Fel. ī. c. exceptionem. col. ij. ⁊. iij. de except. vbi ponit multa quādo iudex teneatᷣ facere etiā ea que posita sunt in suo arbitrio. aliquid etiā per Moder. in. l. j. ff. de iurisd. om. iudi.

g ¶ Pecunie. adꝺ ꝙ do. de Ro. deci. ccxxvj. dicunt ꝙ renunciatio simoniaca non tenet etiā in preiudiciū resignantis vide in antiquis.

h ¶ Implicitā affirmatiuā. Adde ea que posui. in. d. c. bone.

Zacharias.

¶ Tu vide Lanfran. de oria. in. c. quoniam contra. in princ. nu. iij. et ibi in apostil. ad ipm̄. de ꝓba. old. consi. iij. bar. sozi. consil. clxxiij. in. j. col. in me. ver. ex quibus. volu. ij.

potius vtile et per hoc a cōtrario innuerit ꝙ nō est necessariū:facit qd no.Jo.and.post Archi.in ver.prudēter.in.c.j.de app.lib.vj.¶In ead.gl. ibi.silentiū actori.z hoc qñ ipse actor nō replicauit.si aūt replicasset ꝙ spōte nō renūtiauit.tūc admitteret̃ ꝓbatio vtriusqꝫ:z si actor meliꝰ ꝓbauerit obtinebit vt sequit̃ in gl.iuncto eo qd tangit̃ in fi. z sic in effectu ferret̃ tūc snia ꝓ eo q melius ꝓbauerit habito respectu ad dignitatē z opinio
16 nem testiuꝫ.¶†In ea gl.in fi.aduerte qꝛ inquātum voluit ꝙ nō sit necesse exprimere causam renuntiationis qñ opponitur exceptio renūtiationis nō vr̃ ꝓcedere.Nā videt̃ ꝙ sicut actor tenet̃
a exprimere[a] causaꝫ sue actionis seu petitionis precipue qñ presumptio est cōtra ipsaꝫ actionē:z sic cōtra ipsum agentē:scd̃m ea que habent̃ in.c.cōstitutis.s̃.de elec.z.j̃.ď lib.obla.c.ij.z.l.j.ff.de edē. per legistas.ita z reus sue exceptionis.sed potes dicere ꝙ aliud sit in actione aliud sit in exceptione.et hoc sit fauore rei:qꝛ fauorabilior est ꝙ͂ actor.l.fauorabiliores.ff.ď reg.iur:z etiā fauore ipsiꝰ defēsiōis et liberationis seu exceptiōis: cū fauorabilior sit liberatio et defensio quā impugnatio z actio.l.arrianus.ff.de act.z ob.ꝯ quam presumit̃ dūmodo apte ꝓponat̃ z nō repellat̃ licet presumptio sit cōtra factū ex quo dat̃ ipsa actio vel exceptio saluo nisi iudex ex officio suo ꝓpter presūptionē velit a partibꝰ inquirere de causa nā tūc pōt vt habet̃ in.d.c.ꝯstitutis. z etiā hic.si tñ hoc facit pōt admittere ipsam actionē et exceptionē vt sic postea videat̃ ex ꝓsecutione iudicij an tollat̃ presumptio.z tūc obtineat actor:z ipse excipiēs al's succūbat.ꝓcedēs solutio plus vꝫ: qꝛ lꝫ ista regula possit ꝓcedere si pars nihil alleget seu nō petit exprimi cām:tñ vbi pars petit exprimi causaꝫ vr̃ remanere differētia inter actionē z exceptionē:qꝛ vbi petit exprimi cām actionis seu petitionis ꝑ partē aduersam debebit ad ipsiꝰ instantiā exprimi causa s̃m no.plene in.d.c.ij. de libel.obla.Sed vbi petit̃ ab excipiente per parteꝫ aduersam ꝙ exprimat cām sue exceptionis vr̃ ꝙ ad instātiā ipsiꝰ partis nō teneat̃ exprimere etiā si exceptio surgat ex facto non verisili vt hic ptꝫ s̃m itellectū gl.nā satis est ꝙ exceptio in sua forma seu ꝓpositiōe sit formalis et postea circa merita cause de ipsiꝰ iustitia disputabit̃: facit qd habet̃ in.c.i nostra.de ꝓcu.i ver.inutilē in gl. cū ibi no.vnde potes cōcludere:vt hic tāgit do.Anto.
17 ¶†Si querit̃ an actio vel exceptio ꝯtra quā presumitur admitti debeat per iudicem: qꝛ interdū actio vel exceptio est inepta ex sui propositione z
b tūc nō dꝫ admitti.[b] De actione probat̃ in.c.examinata.j̃.de iudi.et facit qd no.in.l.j.ff.de offi.as
c ses.z.l.j.§.j.ff.si mē.fal.mod.dix.De exceptione[c] videt̃ probari in.c.solicite.ď restit.spol. z probat̃ etiā per ea q̄ habētur in cle.cōstitutioneꝫ.de elec. z.l.j.§.labeo.cū ibi no.ꝑ Bar.ff.ď flu.z facit etiā qd ipse no.i.l.v.ff.de excep.Interdū ꝟo exceptio vel actio est apta quo ad sui ꝓpositionē:sꝫ cōtra factū actiōis vel exceptiōis ius resistit: z tūc aut resistit tm̄ ꝙ notorie apparet de iniustitia actionis vel exceptionis:z tūc quasi in cōsequētiaꝫ: z tūc reddit̃ actio vl' exceptio inepta:z ideo tūc nō
d admittet̃ nisi aliquo singulari iure iuuetur:[d] per ea que habētur i.d.c.cōstitutis.z.c.ad decimas. de resti.spo.in.vj.z que no.Inn.in.c.j.j̃.de offic. vica.z.j̃.de iudi.examinata.i quadā addi.z ď libel.obla.c.fi.facit etiā quod no.gl.in.l.vbi pactū C.de trans.Aut actioni vel exceptioni nō resistit ius cōmune taliter ꝙ notorie appareat de iiusticia cause:surgit tñ alia presumptio cōtra actionē vel exceptionē:z tūc libellus in actione dꝫ admitti nō obstāte dicta presumptiōe dūmodo al's sit
18 apta.¶†Facit qd no.Inn.i.c.dilecti.j̃.ď.libel. obl.vbi dicit ꝙ procedit libellꝰ si qs petat.iiij.ab ecclesia:qꝛ mutuauit eccl'e ipsa.iiij.lꝫ non alleget versionē in vtilitateꝫ ecclesie ꝙ͂uis nō presumat̃ versio:nisi probet̃:vt no.i.c.j.de depo.z auť.hoc ius porrectuꝫ.C.de sacrosanc.ecc.canonizata.x. q.ij.z sic sufficit ꝙ in processu iudicij circa merita probet̃ ipsa versio.De exceptione vero ꝙ͂ admitti debeat licet sit ꝓ̄sumptio ꝯ illā est casus hic s̃m intellectū.gl. Nec tenebit̃ excipiēs ad instātiam aduersarij exprimere causam: lꝫ iudex ex officio possit qñ suspicat̃ ꝯtra factū exceptionis cōpellere partem excipientē ad exprimendū causam per quā excludatur presumptio:z hoc ad refrenādā ꝓtelationē iudiciorū z calumnias seu malitias: lꝫ ipse ad hoc nō necessitetur:qꝛ sufficit ꝙ actio z exceptio sit talis qd si sit ꝟa deberet legitima reputari.Nā veritas postea seruabit̃ i ꝓferēdis cir
19 ca merita.¶†Et ad p̄dicta habes vnā practicā quā pōt tenere iudex qñ suspicat̃ ꝙ exceptio nō sit vera:qꝛ pōt ex officio arctare partē ad exprimēdū cām ꝑ quā iustificet̃ except. Alia practica colligit̃ ex his que habent̃ in.c.cū dilectus.s̃.de elec.Nā tūc qñ proponit̃ exceptio nō verisimilis vel qꝛ al's iudex hꝫ suspectā pōt arctare partē ad promittēdū certā penā in casu quo illa nō appareat vera.facit qd no.Cōpo.i.c.ꝙ sicut.s̃.de elec. Alia practica pōt colligi ex his que habent̃ in.c. pastoralis.j̃.de exce.qꝛ poterit iudex statuere terminū excipienti intra quē ipsam hꝫ probare:ꝑ ea q̄ habent̃ in.d.c.pastoralis.nō aūt dꝫ illā statim repellere ꝓpter presumtionē que sit cōtra illā qꝛ possibile est ꝙ pars iustificabit illam:z ideo si ipsam repelleret nō iustificabit̃ appellatio. Et hoc tñ forte vbi excipiēs obtulisset se statim probaturuꝫ.ꝑ ea q̄ habent̃.j̃.de ap.interposita.z per Inno.de ꝯces.prebē.post electionē.facit ꝙ habet̃ in
f c.j.§.semꝑ.ij.q.j.Alia etiā pōt colligi ex his q̄ habentur.j̃.de presum.qꝛ verisimile.z.l.nō est verisimile.ff.qd me.cau.qꝛ propter presumptioneꝫ ag
20 grauabit̃ excipiēs duriori onere ꝓbādi.¶†Itē aduerte qꝛ cōtra istū intellectū gl.facit qd habetur.j̃.de resti.spol.c.solicite.vbi vr̃ ꝙ quādo exceptio non est verisimilis non sit admitēda:sed potes dicere ꝙ hic loquit̃ qñ obycitur in petitorio iudicio in quo de maiori preiudicio agit̃.ibi quādo opponitur in iudicio possessorio in quo de minori ꝑiudicio agit̃ ꝙ licet qs succūbat in possessorio remanet sibi saluū ius in petitorio.l.naturaliter.§.nihil cōmune.ff.de acquir.pos.c.pastoralis. z.c.cū dilectꝰ.j̃.de cau.pos.z pro.de hoc tamē la
21 tius tāgā cū gl.magna. ¶†Itē etiā aduerte qꝛ contra istum intellectū facit inquātuꝫ in responsione q̄sti dicit̃ ꝙ testes vtriusqꝫ partis debeāt admitti suꝑ directo ꝯtrarijs articulis: vt in cle. testibꝰ.de testi.facit qd habetur.j̃.de proba.licet causam.sꝫ dic ꝙ hic loquit̃ quādo ante publicationem recipiuntur qꝛ tunc possunt recipi etiam super directo cōtrarijs. secus quādo testes essent
e publicati[e] qꝛ tūc nō admittentur alij super directo contrarijs illis articulis super quibus testes
f sunt publicati:[f] vt habetur super.d.cle.testibus.
22 et etiaꝫ no.in.c.fraternitatis.j̃.de testi.¶†Sed
g aduerte qꝛ inquātum dixi.s̃.ꝙ procedit libellꝰ[g] dūmodo al's de se sit aptus licet habeat aliquaꝫ presumptionē cōtra se et non alleget id propter quod tollatur ipsa presumptio sicut ꝯtingit quādo quis petit pecuniā mutuatā ecclesie z nō alleget pecuniam versaꝫ in vtilitatem ecclesie in ipo libello.Nam videtur ꝙ talis libellus non procedat:per ea que no.Bar.in.l.cū quid.ff.si cer.pe. vbi ꝯcludit notabiliter ꝙ si quis i libello fundat se ex facto ex se celebrato ꝙ nō ꝓcedit:licet ex illo facto surgat ꝓ̄sumptio certe cause obligatorie nisi illa alleget̃.per id qd habetur in.l.si adulteriuꝫ.§.idē pollioni.ff.de adult. z sic videt̃ ꝙ si talis libellus nō ꝓcedit qñ surgit ꝓ̄sumptio pro libellāte ex facto narrato nisi id qd presumitur alleget̃.multo fortius ꝙ nō admittat̃ libellꝰ qñ ꝓ̄sumptio est ꝯ libellātē nisi aliud alleget̃ per qd illa tollat̃:cuius tñ cōtrariū voluit Inn. in.c.dilecti.j̃.de libe.ob.z superius dixi. Sed potes rñdere ad dictū Bar. ꝙ loquit̃ qñ in libello deducitur factū qd s̃m suā naturā habet deducere certaꝫ z determinatā obligationē.vt patet in dicto exēplo vt qñ narrat̃ factū ecclesie.naꝫ in dicto casucum tale factū sui natura inducat certaꝫ obligationem

a ¶Tenet̃ exprimere.adde Alex. consi.cxxj.i.lib.

b ¶Non debet admitti. adde Ro. consil.lxix.

c ¶De exce. adde Oldra.cōsil. ccvj. Ange.consil.j.
Sebasti. Sapia.

d ¶Iuuetur.Uid tamē not.per Fe. in.c.cū ordinem. colū.j.de rescrip. ex quibus colligitur qñ ex inepta actiōe expressa in libello vitietur libellꝰ.de quo etiā aliquid ꝑ.d.Ias. in.l.edita.i no.C. de edē.in.l.vnū. ff.si cer.pet, Zacharias.

e ¶Secus quādo testes essēt publicati.limita tu singu.hoc dictū nisi ꝓducerent̃ testes cū instrumēto:qꝛ tunc etiā publicatis testibus ꝓpter cōcomitantiā instrumēti produci possunt.casus est sin.do.Anto.de but.in.c.series.de test.quem refert z sequit̃ Ro.singu. lxxx.incip.tu habes ꝙ post publicationeꝫ.Idē ro. in.l.ij.in ꝑnc.ff.de ꝟb.ob.z i rub.ff. de arbi.imo.z moder.in.d.c.series. Antoniꝰ Franc. ¶Circa hoc an post testiū publicationem possint ꝓduci alij testes saltē pariter cum instrumētis rōne concomitātie instrumentoꝝ.Dicas ꝙ publicatis attestationibus z illis inspectis qꝛ nō sufficeret sola publicatio nisi ēt dū essent ostensa parti et inspecta ꝑ cano.vt i.c.cū.i. z.a.de re iudi.tūc non pñt produci alij testes propter timoreꝫ subornationis.vt in.c.fraternitatis.de testi.instrumēta autem bene pñt produci qꝛ in eis non subest ista suspicio: z qñ istrumētum qd producit̃ cū testibꝰ tēderet ad coadiuuandū dicta testiū publicatorū z examinatorū:absqꝫ dubio ꝓcedit id qd dicitur hic per istū apostillantē. Sꝫ si instrumēta nō tēderent ad eundē effectū: sed ad diuersum z forte cūtrariuꝫ et subesset aliquis timor falsitatis non putarē posse produci testes etiā cum instrumentis:qꝛ testes et instrā ꝓcedunt a pari q̄ ad cause instructionē vt in.l.in exercendis.C.de fide instr.z i hoc multuꝫ dꝫ aduertere iudex ne per istā indirectā viam testes subornentur. de quo per doc. z moder. in ꝑalleg. c.fraternitatis.et etiam in.c.series. hic allegato.

f ¶Publicati.adde tñ ꝙ iudex absente illo ad cuiꝰ instantiā sunt interrogādi pōt testes interrogare publicatis attestationibꝰ vt voluit ro.ꝯs. cccclix. z vide dicta alex. cōsil.lxxxiiij.j.lib. Pe.de anch.ꝯsil. cclxxxiiij. Alexā. consil.ccx.ij.lib.
Sebasti. Sapia.

g ¶Procedit libellus. Uide ro. in cōsi.lxxvij.pater reuerēde.vbi ꝯcludit ꝙ sufficit allegatio tacita z idē sentit rota in nouissimis deci. iij.sub titulo ď li. obl.vide etiā do. Anto.ď but.z.d. Maria.in.c.ij.de libel.ob.et que late ponit do.Feli. in.c.cū ordinē.de rescri.z moder.in d.l.cum quid.ff.si certum peta.

gationē ⁊ determinatā eoipso qđ cōcludit ꝯdēnari ecclesiā intelligit tacite dixisse mutuū esse tale ex quo ecclesia debeat ꝯdēnari. facit ī ar. qđ habet in.l.ad rē mobilē.⁊.l.ad legatū.ff.de ꝑcu.ī.de of.dele.ꝑterea.⁊.c.ex literis.⁊ hoc voluit etiā Jnn.ꝑal.c.dilecti. Sed dictum Bart. qñ narrat factū qđ ſ₃ suā naturā nō ꝯcludit certā ⁊ determinatā causam obligatoriā:sed potiꝰ est vagū indiscretū ⁊ aptū ad plura vt contingit qñ aliqs recipit pecuniā ab aliquo ex eo q₃ dixit tolle istam pecuniā:⁊ ille accepit.Nā illa ṽba possunt verificari ex pluribꝰ causis. Possunt em̄ verificari ex causa donationis.Jtē ex cā depositi. Et cā mutui si ad numerū pecunia fuit tradita ꝑsumat a iure ꝙ tradita fuit cā mutui:q₃ in dubio nō presumit quis donare ⁊ iactare.l.cum de indebito.ff.de ꝓb.⁊ ideo tūc nō ꝓcedit libellus nisi ipse libellās alleget ꝙ ex cā mutui ille accepit dictā pecuniā:⁊ sic intelligat dictū Bar.q₃ vt dixi loquitur qñ factū qđ narrat sui natura non est determinatū ad ꝓducēdū certā obligationē ⁊ actionē.Et per ꝑdicta habes expeditum intellectū gl.positū in gl.i.hic q₃ iste intellectus vr̄ repugnare litere dū dicit sine cause cognitione:q₃ exponit.i.sine cause cognitionis expressiōe.Jtē aliqualr̄ vr̄ repugnare illi verbo euenerit:qđ vr̄ sonare inqsitionē.i.inuestigationē circa merita ⁊ nō circa ꝑparatoria ipsius

23 exceptiōis vel actionis.¶ † Jdeo alia fuit lectura Tan.vc₃ ꝙ hic tm̄ fuit vna qō.vt si aliqs repetat bñficiū suū ⁊ opponat exceptio spōtanee renūtatiōis[a] ⁊ replicet per actorē ꝙ imo nō spōte renuntiauit: an testes rei:an ṽo testes actoris erūt recipiēdi.Et scdm̄ istā dū litera dicit sine cāe cognitione:d₃ exponi.i.anteꝙ cognoscat plenarie de cā renuntiatiōis siue coactiōis.vt etiā tetigit hic Jnn.super illo verbo. et etiā dixi in euidētialibꝰ debere exponi dū dicit.⁊ an actoris.⁊ ꝓ id est. Sed certe ista violat literā vt p₃ ex ꝑdictis.⁊ ideo fuit lec.Host.qđ hic ponant due qōnes:s₃ ꝑma differt a lec.gl.q₃ aliter ponit illā.Nā dicit ꝙ prima qō est an testes q interrogant ⁊ admittunt sup spōtanea renuntiatiōe sint interrogādi super cā renuntiationis:⁊ huic.q.respondet Pa.dicēs ꝙ nō est supuacuū imo vtile ⁊ necessariū dictos testes interrogari sup causa:⁊ exceptio renuntiatiōis super qua deponunt habet ꝑsumptionē cōtra se:q₃ nō est verisimile ꝙ quis sponte renun-

24 tiauit bñficio multis laboribꝰ ac sumptibꝰ acquisito. ¶ † Scda questio est an admittant testes actoris sup nō spōtanea renuntiatiōe an vero rei sup spōtanea:⁊ rñdetur vt hic refert do.Ant.ꝙ ambo admittunt vt dictū est in simili in prima lec.Sed certe Joā.an.hic aliter refert dictū Host.vc₃ ꝙ debeāt admitti testes actoris ⁊ nō rei: q₃ actor fatet renuntiationē licet dicat illā nō spōtaneā.⁊ sic nō est expediens reo ꝙ ꝓbet renuntiationē cum satis probet per confessionē partis.ī. de ꝯfes.c.fi.⁊ sic nō est necesse ꝙ admittātur testes rei.saluo nisi ipse duplicādo allegaret ꝙ primo spōte renuntiauit:⁊ hoc vellet reprobare: q₃ tūc vterq₃ admitteretur:⁊ similiter vtriusq₃ testes ⁊ obtinebit qui melius ꝓbabit habito respectu ad dignitatē testium vt dicitur in fi. Et ex hac lec.Host.potes ꝯcludere practicā ſm do.Anto. per quam instruit iudex vt qñ h₃ examinare testes super exceptione ꝯtra quam est ꝑsumptio seu ꝯtra cuius factū ꝑsumitur.ꝙ debeat ipse examinator esse curiosus in ꝓsequēdo causas renūtiationis seu ipsius facti:ita ꝙ possent apparere cause ex quibus concludat exceptionē habere ꝑsumptionem cōtra se.vr̄ ꝙ nō sufficeret testes probare exceptionē₃ nisi tali modo ꝓbarēt per quē cōcluderet.qđ est no.ſm meum.An aūt h̄ dictū simpliciter sit verū patebit ex sequentibꝰ.¶ Et ex hac etiā lect. potes colligere duo.Primo ꝙ l₃ testis nō debeat examinari extra articulū nec deponere extra ipsum articulū:[b] vt patet ex his q habent ī c.de testibus.ī.de testi.Et ex eo etiā qđ not.in.l.momentanee.C.q leg. perso.⁊.l.si duo patroni.§.idem iul.ff.de iureiur.⁊.l.si qs libertatē. ad fi.ff.de peti.here.tñ illud videt fallere si iterroget de causa facti deducti in articulo qñ ipsum factū non est verisimile:l₃ cā facti nō sit in articulo expressa vt p₃ ex predictis.Et rō pōt esse q₃ tūc pōt dici ꝙ ī effectu nō dicitur deponere extra articulū deponēdo super causa cum illa tendit ad certificandū articulū vel ad iustificandū factū deductū in articulo:⁊ sic habes limitationē ad iura prealleg.q₃ procedunt qñ id qđ

25 est extra articulum nō ꝯcernit id qđ in articulo cōtinet.¶ † Jtē scdo habes ex hac lec.ꝙ l₃ testis nō arctetur regulariter ad dicēdum causa₃ facti relati ab alio gesti:[c] vt p₃.ī.de re iud.c.sicut.vbi testis ꝓductꝰ ad ꝓbandū sniam nō arctatur ad dicendū causa₃ sciētie:nā videtur fallere istud qñ ꝯtra factū super qđ testificat est ꝑsumptio si nō iustificet ex aliqua causa ipsius factū super quo deponitur ex quo tale factum nō est verisimile:⁊ suspectū tenet allegare causam aliquā ipsiꝰ facti qđ intellige vt patebit in sequētibꝰ.Et ꝯcludit hic do.Ant.aliqua ṽba.s. querit an testis arctet ad causa₃ exprimēdam:distinguit:q₃ aut nō interrogat de causa ⁊ nō arctat ad exprimendā causam aliquā:s₃ sufficit qđ respōdeat ⁊ simpliciter deponat dictū suū:q₃ non d₃ esse verbosus.facit qđ no.š.de rescrip.si qñ.⁊.ī.đ test.c.cū causa₃.Nā hoc ꝓcedit qñ testis deponit super eo qđ percipi potest imediate per sensum corporeū: secus si deponat sup eo qđ ꝑcipit iudicio rōnis:puta si deponit ꝙ titius sit dñs talis rei.[d]

26 ¶ † Nam dñium cōsistit in iure ⁊ nō in intellectu ⁊ nō percipit immediate per sensum corporeum:s₃ per iudicium rationis:puta si vidit ipsum titium illam rem emere ⁊ tāto tempore possedisse qđ prescripsit:⁊ ideo non ꝓbaret licet deponeret titiū esse dñm nisi etiā interrogatus assignaret causa₃ q₃ dicit ꝙ presens fuit qñ emit ⁊ vidit eū tāto tpe possidere postea cū ꝓuato titulo ⁊ bona fide ⁊ ꝙ ꝑscripsit.⁊ idē in similibꝰ de quibus per Jnn. in c.cum cām.⁊ qñ deponeret quē esse ebriosu₃ q₃ illud ꝑcipit iudicio intellectꝰ ⁊ ratiōis : vt tangit Jnn.in preal.c.Jdē etiā si dicat ꝙ titiꝰ est infamatꝰ apud bonos ⁊ graues:q₃ iudicat quē bonū ⁊ grauē vr̄ percipi ex iudicio rōnis ⁊ intellectus ⁊ iudicare nō spectat ad testē:⁊ ideo deberet exprimere illos apud quos est infamatus[e] ⁊ sic iudex de illis posset iudicare.facit qđ no.Jnn.in.c. cū oporteat.ī.de accu.Et ad ꝑdicta facit qđ no. ꝑ Bar.in.l.solā.C.de test.⁊.l.de mino.§. tormenta.ff.de questio.

27 ¶ † Qñq₃ ṽo testis interrogat de cā.⁊ tūc aut interrogat de causa sciētie: ⁊ tūc tenetur illā exprimere al's nō valet eius dictū:vt no.in.đ.c.cū causam.⁊.đ.c.si qñ.de rescr.Aut interrogat de causa facti sup quo deponit ⁊ tunc[a] aut factū ꝓut qualificate deducitur nō excluditur verisimiliter absq₃ aliqua causa extrinseca.⁊ tunc op₃ ꝙ aliquā cām exprimat : vt si deponat ꝙ titius renūtiauit bñficio.nam illud verisimiliter nō ꝯcludit nisi aliquā cām allegaret per quā fuerit inductus ad spōte renūtiandum.vt hic in tex.isto colligitur.Et sic vr̄ velle do.Ant.ꝙ si testis[b] hoc casu interrogatꝰ de causa ipsiꝰ facti nullam causam exprimat qđ nō ꝓbat.sed an hoc dictum indistincte procedat patebit ex sequētibꝰ. Qñq₃ vero deducit factum simplr̄: puta qñ talis renuntiauit nō addito spōte.tūc aut cōtra factum est ꝑsumptio vel suspicio si non appareat alia causa vt ꝯtingit in facto renūtiationis:⁊ tūc etiā pōt ⁊ d₃ iudex interrogare de circūstantijs: ⁊ sic de causis ipsius facti: ⁊ ꝑ ꝯñs testis debebit rñdere ꝑ istum.⁊ sic vr̄ velle do. Ant.ꝙ etiā hoc casu si testis interrogatꝰ de causa facti nō exprimat aliquā causam ꝙ non probet:qđ an procedat patet ex sequētibus.Si aūt factū non est suspectū nec ꝯtra illud presumit:tūc sufficit ꝙ reddat[c] causam sciētie licet nō reddat causam facti a se relati.ī.de re iu.sicut.⁊ hec dicit esse vtilia ⁊ no-

28 tabilia. ¶ † Sed aduerte q₃ ꝑdictis vr̄ obstare q₃ nō vr̄ ꝙ testis debeat interrogari super negatiua:vc₃ ꝙ nō vi vel metu renuntiauit cuius cōtrarium innuit litera ista.Sed ad hoc respondet Jo.an.ꝙ in practica articulus nō formabit negatiue[f] sed affirmatiue hoc modo.itē ꝙ spōte renūtiauit.⁊ interrogabit[d] testis super causa renūtiationis quare hoc fecerit.⁊ dicit hic Joā.an. si interrogati an vi vel metu renūtiauerit: ⁊ testes[e] respondeāt ꝙ nō:ꝓbāt.sed do. Ant. dicit hic ꝙ istud dictū nō videt contra dictum testis ex quo cām aliquā non exprimat. Sed do.Anto. soluit[f] dictum Jo.an.dicēs ꝙ pōt ꝓcedere qñ testis aliter non interrogatur de causa ipsius facti. nam dictum testis ꝓbabit illud qđ asserit.s.renuntiationem spōtaneā factam esse ⁊ ꝙ nō vi neq₃ metu.⁊ per talem ꝓbationem tolletur talis presumptio:q₃ presumptio succumbit probationi.l.siue possidetis.C.de ꝓb.⁊ sic licet sit presumptio contra allegātem ⁊ asserentem renuntiationē cū talis ꝑsumptio tolletur ꝑ probationem credendu₃ erit testem habuisse notitiā talis cause ex qua sciuerit id quod asserit ex quo aliter nō interrogatur.Et per ꝑdicta dicit do.Anto. ꝙ putat sufficere si testes interrogati qūo sciunt qđ sponte renuntiauit,dicunt quod sciunt ex eo quia nō sunt conscij alicuius cause propter quam potuerunt comprehendere quod ille sponte non renuntiauit:quia licet testes hec nesciuerūt:tamen potuit aliqua causa fuisse reuera propter quā non sponte renuntiauit:⁊ sic ex toto non concluditur presumptio per talem probationem talium testium sic negatiue deponētium:quia non videtur clare probare.facit quod nota.per gloss.š.de electi.

29 bone.el primo.⁊.c.cum dilectus.¶ † Que autē cause possunt dici sufficientes exprimende per testem tenendo ꝙ teneatur exprimere: dicit hic domi.Antoniꝰ ꝙ debet esse renuntiationis vt si te-

Zacharias.

[a] ¶ Renūtiatiōis. Addē istū.ī.c.nu.xxxiiij.⁊ qđ posui in apostil.ad ip̄m in apos.i ṽ.a solo arcano mentis.

Sebasti. Sapia.

[b] ¶ Articulū.faciunt no.ꝑ Bar. ⁊ alios.in.l.ij.co.ij. ff.si cer.pe. vbi đ ꝙ si testis declarare velit qūo intelligant ṽba articuli nō đr deponere extra articulū. ⁊ sic ñ vr̄ ēt extra articulū đclarare cām facti deducti in articulo.

Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Ab alio gesti. plenissime ⁊ ad saturitatem de hac materia qñ testis debeat assignare rōne₃ dicti sui tractat.đ. Feli.i.c.cū cām. de testibus.

[d] ¶ Talis rei. addē Ale.ꝯsil.cir.i.lib. ⁊.cxxvi.⁊.lj.iij.li.

[e] ¶ Est infamatꝰ. adde Alex.ꝯsi.v. j.lib.

[f] ¶ Negatiue.addē qūo testis possit ꝓbare negatiuā. Ale.ꝯsi.cxxxvi.ī.li.⁊ ꝯs.xxiiij.ij.lib. Ant.Franc.

¶ Circa ꝓbationē negatiue. Dicas qđ negatiua reglr̄ est iprobabilis.l.ij.⁊.l.ab ea ꝑte.ff.de ꝓb.⁊ ideo dicebat Host.i.c. bone.đ elec.⁊ bal. i.l.si qdē.C.de exce.ꝙ aduocati nō debēt ponere negatiuā vt rōuideant se ad illā ꝓbādam restringere. ꝑ.l.de etate.ff. de mino.vñ dicebat Jnn.i.c.veniēs.⁊ in.c.ex ꝑte.de ṽb. sig.qđ negatiua improbabilis nō facit rē dubiā.qđ ex

no.Bal.ꝛ doc.in
l.j.C.de ꝓcur.Est
tñ verũ ꝙ negati
ua coarctata lo-
co ꝛ tpe pt ꝓbari a
etiã per visuz per
Bart.in.l.j.C.de
cano.frumen.vr-
ro.lib.xj.ꝛ in.l. in
illa.ꝛ in.l.hoc iu-
re.ff.de ꝟ.ob.ꝛ in
l.j.C.de scdm ta-
bu.ꝛ per Ang.in
auſ.de here.ꝛ fal.
in.§.hinc nobis.
in fi.ꝛ Bart.in.l.
heredes palaz.in
prin.ff.de testa.ꝛ
per bal.plene.i.l.
actor.C.de ꝓba.
vbi dicit ꝙ testis
inductus ad ꝓbã
dum negatiuã co
arctatã ita demũ
ꝓbat si dicat te-
stis:fui pñs i tali
loco ꝛ vidi ꝙ nõ
potuisset fieri qn
vidissem. vt per
alex.i.l.j.i.vij.col.
ff.si cer.peta.et in
consil.suo.xlij.in
iiij.parte.ꝛ ꝑ glo.
i.l.j.ff.de iti.actu-
q̄ priuã.ꝛ adde
qđ testes inducti
ad ꝓbãdum nega
tiuã debẽt reddere
re rõnem dicti sui
al's nõ ꝓbãt:imo
sunt suspecti đ fal
so ẜm ang.ꝛ alex.
in.l.fi.in.§.doce-
re.ff.ne quis eum
qui.ꝛ ideo testis
deponẽs de nega
tiua non coarcta
ta dicit temerarie
asseuerare idẽ de
quo opponit.ꝛ di
cit esse in lata cul
pa:ꝛ si ꝯstaret de
loco posset puni-
ri de falso.vt per
Alex.post Pau.
de ca.in.l.j.in pri.
ff.qđ quisq; iur.ꝛ
de varijs modis
ꝓbãdi negatiuã:
vide plene ꝑ bar.
ꝛ bal.in.d.l.actor
C.de prob.ꝛ in.l.
pãtoni⁹.§.j.post
gl.ff.de acqr.her.
ꝛ per Lãfran.ori.
in repe.c.qm̃ con-
tra.de prob.ꝛ per
eũdẽ in.d.l.ab ea
parte.ff.eo.

a ¶ Metus.Adđ
qualiter ꝓbetur
metus Alex.ꝯsil.
xlvij.iiij.lib.
Zacharias.

¶ Adđ Bal.in
trac.schisma.quẽ
ponit in rub.C.si
quis ali.test.pro-
hi.col.xiij.eundẽ
in.§.item sacra.q.

stis dicat ꝙ audiuit ꝙ ideo renũtiauit q2 nõ sta-
bat bene sanus in loco ipsi⁹ beneficij.vel si dicat
qđ audiuit q2 in p̃sentia sai ꝛ aliorũ renuntiauit
corã pretore seu iudice in quo plene redditur iu-
stitia:ꝛ sic nõ est verisimile qđ interueniat met⁹ a
vel violẽtia.facit qđ hr̃ in.l.non est verisimile.ff.
qđ met.cau.ꝛ.j.de presump.c.q2 verisimile. Sed
aduerte q2 lz sic trãseat do.Ant.tñ videtur qđ si
testis dicat ꝙ talis spõte renũtiauit ꝛ interroga-
tus quõ scit:dicat qđ p̃sens fuit qñ renũtiauit et
nõ vidit aliquẽ metũ vel violentiã inferri ꝛ si nõ
est ꝯscius alicuius violẽtie vel metus videtur ꝙ
talis testis ꝓbet alio nõ apparẽte per ea que ha-
bẽtur in.l.fi.§.sane.C.de his qui ad eccl.ꝯfu.ꝛ.§.
si vero absunt.in auſ.de here.ꝛ fal.ꝛ hoc etiã vi-
deť tenere Jo.an.Et pro hoc etiã vr̃ qđ si testis
dicit ꝙ talis spõte renũtiauit ꝛ iterrogeť de cau
sa ipsi⁹ renũtiatiõis qđ si testis dicat nescio qua
de causa renũtiauit hoc tñ scio ꝛ presens fui qñ
simpliciter renũtiauit ꝛ nõ vidi aliquẽ metũ vel
violẽtiã inferri:ꝙ talis testis probet.nam proba
bilis est ignorãtia in ipsa cã facti cũ sit super ipso
facto alieno.per id quod habeť in.l.fi.ff.ꝓ suo.ꝛ
qđ no.in.c.ab excõicato.s.de rescrip.ꝛ ideo vr̃ ꝙ
nõ debebat arctari testis ad exprimẽdũ talẽ cau
sam quã ꝓbabiliter põt ignorare: sz sufficere dz
ꝙ deponat sup facto ꝛ assignet cãm scientie per
sensum corporeũ.ꝑ ea que habenť in.c.cũ cãm.j.
de testi.nec ob.iste tex.q2 lz hic dicat requirendã
esse cãz a teste:nõ tñ dicit ꝙ si nõ exprimat quod
testis nõ ꝓbat.lz sit vtile ꝛ nõ sit superuacuũ in-
quirere q2 poterit esse qđ testis habebit notitiaz
ipsi⁹ cause vt dixi etiã.hoc videť hic tenere Joã.
an.Preterea iste intellect⁹ videť destruere lr̃am
inq̃tũ ẜm ipm dz exponi litera dũ dicit sine cau-
se cognitiõe.i.sine cause a teste interrogatiõe:qđ
nõ vr̃ de mẽte litere.Itẽ et verbũ admittẽda nõ
cõgruit ad p̃ncipiũ admissiõis:sed ad finalem et
effectualẽ decisiõis.qđ vr̃ etiã de mente litere.vñ
ali⁹ fuit intellect⁹ Inn. vcz qđ proponãtur due
q.vt dicit gl.ꝛ ti.q.nõ mutantur ẜm Inn. aliter
30 rñderet ad.ij.qõ.¶ †Et ẜm istũ intellectũ breui-
ter.h.d.Exceptio spõtanee renuntiatiõis velut
b nõ verisimilis b nõ admittiť absq; cause assigna-
tiõe seu expressiõe per quam presumptio que est
ꝯtra illam nõ excludatur:ꝛ ea expressa admittiť
saluo nisi de nõ spõtanea renũtiatiõe per actorẽ
replicetur:quo casu admittũtur postea ꝓbatio-
nes relictis testibus rei excipiẽtis.h.d. ẜm istum
intellectũ.Et scdm hoc prima qõ est an exceptio
spõtanee renuntiatiõis dicatur formalis:ita qđ
sit admittenda sine cause expressiõe.Scđa est an
dato qđ sit formalis expressione cause an debeat
testes actoris admitti sup replicatiõe:an vero rei
super exceptiõe.Et ad primã rñdetur qđ non de
beant admitti nisi causa exprimať ꝓpter presum
ptionem nõ verisimilitudinis ipsi⁹ exceptionis:
sed in hoc differt ab intellectu gl.q2 lz ẜm gl. nõ
sit supuacuũ vel inutile ingrere de causa speciali
ab ipso reo excipiente:tñ non est necessariũ qđ ex
primať causa:alias nõ erit admittẽda ipsa exce-
ptio.Ad scđam ꝟo rñdeť ꝙ si actor nihil repe-
tat admittẽde sunt ꝓbatiões rei super spõtanea
renũtiatiõe,secus si replicet: q2 tũc admittentur
ꝓbatiões actoris ꝛ nõ rei:ꝛ si dicať actor fundat
intentionẽ super negatiua.i.qđ nõ renũtiauit. ꝛ
sic nõ debet admitti ad ꝓbãdũ.Rñdeť ꝙ nõ est
simplex negatiua:sed implicita habẽs in se inclu
sam affirmatiuã:vt tãgiť in lr̃a i ver.porro.facit
31 quod habetur in.l.ij.ff.de proba. ¶ †Secũdum
p̃dicta habes duo.Primo qđ vbi exceptio in fa
cto nõ est verisimilis non debet admitti per iudi
cem sine cause expressiõe.Secũdo qđ vbi reus ex
cipit de spõtanea renuntiatione ꝛ actor replicet
de nõ spõtanea quod admitti debent probatio-
nes actoris relictis ꝓbatiõibus rei excipientis.
¶ Sed aduerte q2 ꝯ primũ dictum facit q2 non
teneť exprimere causam sue petitiõis nisi a par-
te hoc petať ꝛ opponatur.l.fi.C.de anna.excep.
ꝛ sic videť qđ eodẽ modo debeat admitti exce-

ptio ꝛ multomagis sine cause expressiõe. Nec vi
detur ꝙ iudex debeat supplere de facto ꝑ ea que
habẽtur in.c.innotuit.ad fin.s.de elect.ꝛ.l.iiij.§.
hoc aũt.ff.de dã.infect.Sed potes dicere qđ hoc
debet intelligi ꝙ cõpellitur exprimere parte hoc
petẽte:ꝛ sic cessabũt ꝯria.Potes etiã dicere ꝙ sic
cessabit speciale:q2 hoc casu iudex suppleat ex of
c ficio ad refrenandum exceptiones friuolas c quã
do exceptio prima facie nõ est verisimilis . facit
quod not.in.c.bone.el.j.s.de postu.p̃la. ꝛ qđ ha
betur in.l.vna.C.vt que desunt aduoca. partiũ.
ꝛ scdm p̃dicta videť qđ teneatur ipse exprimere
causam ad instãtiam ipsius actoris vel iudicis
ꝓpter p̃sumptionem que est contra ipsum exci-
piẽtem:al's non audiatur.facit.c.constitutis.de
elec.ꝛ.c.ad decimas.de resti.spo.in.vj.qđ habeť
in.c.ordinarij.de offi.ord.eo.li.ꝛ in.c.ex insinua-
32 tiõe.j.de proc.ꝛ.j.de resti.spo.ex parte. ¶ †Sed
aduerte:q2 iste intellectus non placet hic.d.An
to.q2 ꝓpter solam presumptionem nõ est repel-
lenda exceptio ex quo talis est quod si esset vera
debet legitima reputari:licet iudex possit hoc ca
su ex officio suo si vellet arctare partem ad expri-
mẽdũ sed non debet arctari ad partis petitionez
vt dictum fuit scdm intellectum gl.Nam ex quo
est exceptio formalis licet aliqua sit presumptio
cõtra illã a principio debet admitti q2 tempore
admissionis disputãdum est de formalitatẽ exce
ptiõis ꝛ nõ de veritate:q2 illud esset reseruandũ
scdm merita cause quo tempore discutieť ꝟitas
exceptiõis:interim autẽ debet admitti : vt patet
ex his que habẽtur in.c.in nostra.in gloss.in ver.
inutilem.j.de ꝓcur.quod debet admitti exceptio
lz sit dubia ꝛ põt certo casu ꝯcludere ꝛ certo nõ:
licet ei⁹ declaratio debeat reseruari circa merita
vt ibi patet.Nec ob.iura allegatã per Inno.li-
cet do.Ant.non respondeat q2 põt dici quod lo
quũtur quãdo nõ tãta est presumptio ꝙ resultet
notoria iniustitia nisi ex aliqua singulari causa
iustificetur:secus quando tanta non est presum-
ptio.Et sic videť ꝙ in hac prima qõ.melior sit in
tellectus iste.Dicit tamen.d.Anto.aduertendũ
ꝙ iudex ad quem ex officio spectat refrenare ex-
d ceptiones d si magna sit presumptio calũnie po-
terit illam reijcere.facit quod not.in.l.satis.C.de
fal.dicit tamẽ ꝙ non debet moueri ex qualibet
leui presumptione ad reijciendum quãdo ipsa ex
ceptio de se alias est legitima.vt not . Inn.j.de
concef.p̃bẽ.post electionẽ. dicit etiam qđ quan-
do subest vehemẽs presumptio ꝯtra ipsum reum
excipientem poterit purgare illam presumptio-
nem dupliciter. Uno modo exprimẽdo causam
ꝓpter quam verisimiliter euitetur presumptio vt
colligitur ex hac decre. Alio modo offerendo se
paratum incontinenti probare.ꝑ illud quod ha
betur in.c.interposita.j.de appel.ꝛ quod no. In
33 no.in.d.c.post electionẽ. ¶ †Circa scdm dictum
inquantũ dixi qđ actore replicante non admitti
tur exceptio rei,videtur obstare quod habetur.j.
de resti.spol.accepta.Sed potest dici ẜm Inno.
ꝙ actor fundabat intẽtionem suam super spolia
tione ꝛ reus excipiebat de spõtanea renũtiatio-
ne ante spoliationem.vnde quia ista sunt ꝯpassi
bilia videtur qđ tunc admittantur probatiões
vtriusq;:quia non directe ꝯriantur exceptio ꝛ re
plicatio. Sed certe ista soluti.non videtur bona
quia etiam ibi videtur cõtrarietas:q2 si ante spo
liationem non videtur ꝙ postea debet dici spo-
liat⁹.facit quod dicetur infra. Ideo respõdet se
cundo qđ ꝯrium procedit quando nihil replica-
tur:secus quãdo replicatur quod vi ꝛ nõ spon-
te renũtiauit.ꝛ de intellectu.d.c.accepta.j. tãgeť
cum gl.magna.itẽ etiam videtur obstare q2 vbi
ꝯcurrũt exceptio ꝛ replicatio vr̃ ꝙ debeat admit
ti ꝓbatio vtriusq; ẜm Inn.in.c.a nobis.j.de ex
cep.ꝛ in.d.c.illud.j.de p̃scri.sed potest dici quod
illud est verum quando exceptio non habet pre-
sumptionem cõtra se.secus quando habet quia
tũc videtur ꝙ non admittať excipiẽs si actor re-
plicet.Uel potest dici ꝙ ꝯrium procedat quãdo
facta

iiij.de pace iura.
fir.i vsi.feu.ꝛ bar.
in.l.de pupillo.§.
si qs ipsi.de oper.
no.nun.
Anto. Francisc.

¶ Ad hoc de ꝓ-
batiõe metus ad
de ꝙ Bar.in.d.l.
de pupillo hic al-
leg.in.§.si qs ipsi.
dicit ꝙ probatur
eoipso qđ iudex
carcerauit appel-
lantẽ vl' aliã intu
lit iniuriã vel mi-
nas ꝯsiderata q̃li
tate personarum
ꝛ etiam ꝓbatur ex
inimicitia ꝛ alijs
indicijs preceden
tibus vt not.In-
noc.in.c.bone.de
elec.ꝛ no.docto.ꝛ
ibi per.d.Car.in
cle.pastoralis.de
re iudi.ꝛ in cle.j.đ
fo.compet.ꝛ ideo
dicebat Inno.in
c.accedens.de cõ
uer.ꝯiu.ꙍ nõ pre
sumitur metus in
vxore ꝯhẽte cum
viro nisi probenť
mine vel verbera
p̃cedẽtia: qđ etiã
voluit Bar.in.l.
ad inuidiã.C.qđ
me.cau.ꝛ in.l.j.in
§.q̄ onerande.ff.
quarũ rerũ actio
nõ datur.de quo
etiã vid plene per
Alex.in.l.si cum
dotẽ.in.§.eo autẽ
tpe.ff.sol.mat.
Zacharias.

b ¶ Uelut nõ veri-
similis.Uult iste
inferre ꝙ renun-
tiatio bñficij pre-
sumitur esse facta
metu.vt.s.eo.nu.
2.idem tenuit in
ꝓprijs terminis
Anto.corse.sing.
cclviij.inci.mille
testes.in fi.ꝑ quo
facit tex.in ar.ill.
cũ de indebito.ff.
de proba.

c ¶ Friuolas. Ad
de Alex.ꝯsil.lxv.
ꝛ.xli.ij.lib.
Sebasti. Sapia.

d ¶ Exceptiones.
vide not.in.l. vbi
pactũ.C.de trans
acti:ꝛ que no.per
Mod.in.l.j.ff.de
offic.assesso.ꝛ per
Alex.i.in.l.iiij.§.
hoc autẽ iudiciũ.
ff.de dam.infec.ꝛ
per Felin.in.c.ex-
ceptionẽ de exce-
ptio.col.iij.

Zacharias.
¶ Metus renuntiantis. Et hic est ꝙ pauci vel duo testes deponẽtes de vi vel metu preferuntur mille negãtibus vim vel metũ. ista est celebris theorica Inno. hic quẽ refert et sequitꝰ iste in.c. ij.ꝭ. qꝺ me.cau. et Anto.corse.sing. ccclviij.in ver. testes qꝺ incip. mille testes.ꝛc.
Anto. Francisc.
¶ Adde ꝙ metꝰ ꝛ violẽtia pbantꝰ p duos testes affirmatiue deponẽtes de metu vel violentia illata ꝛ illato: vt not. voluit Bal.in.l.nostrã.in fi.C.de testi.nã testibus affirmãtibus absq̃ dubio magis creditꝰ q̃ negãtibus. l.diez pferre.§.si plures.ꝛ ibi bart. ꝛ doc.ff.de arbi.ꝛ not.Bal.in.l.j.in v.qõ.C.de testa.ꝛ idẽ bal. i.l.actor. in.iij.col.ꝟ.itẽ ex dictis nicolai. C. ꝺ pba.ꝛ hanc dicit esse rõnẽ q2 affirmatiua credibilior est.ꝛ iõ magis creditur affirmantibꝰ etiã sine rõne: q̃ credatur negãtibꝰ.de quo per Spe.in tit.de pba.i.§.j.qꝺ etiã voluit bald.in.l.j. in prin.ꝛ Bal.ibi dez in ꝟ.vlterius not.ff.de ven.inspi.vbi dixit qꝺ magis credetꝰ vni affirmãti q̃ duobus negantibus. de quo etiam per Bal.in aut.oẽs. in ꝟſ.quid in dubio facti.C.communia de lega.et habetꝰ etiam per pau.de ca.in ꝯsil. liij.incip.in cã que vertitꝰ.ꝛ hꝛ etiã p Inn.in.c.qd per nouale.de ꝟ.sig. Et i.c.sup hoc.in j.co.de renuntia. ꝛ tene mẽti ꝙ metus ꝛ nimia reuerẽtia equiparantꝰ vt est glo.singu.ꝛ ibi per bart.in.l.j. in.§.q̃ onerande. ff.quarũ re. actio nõ da.ꝛ vide Inno.in.c.cãm matrimonij.de of.de

facta replicationis ꝛ exceptionis nõ sunt directe cõtraria sed sunt ꝯpassibilia: secus qñ sunt incompassibilia. Sed prima solu. placet do. Ant. vt tũc ꝑpter presumptionẽ admittatꝰ probatio super replicatione tanq̃ magis verisimili. Sed tu potes melius dicere ꝙ hic loquitꝰ vt debeat intelligi eo casu quo reus bene potest probare de iure suo actore probante suã replicationẽ. vt.j. declaratur. ¶ Itẽ videtꝰ obstare ꝙ cũ actor fundet intentionem super negatiua replicando de nõ spontanea renũtiatione qꝺ facilꝰ debeat repelli q̃ excipiens qui fundet intentionẽ suã super affirmatiua. Sed huic litera respondet in ver. porro. ꝙ licet replicatio sit negatiua tamẽ habet iplicitã affirmatiuaz.

34 ¶ † Inn. volẽs soluere contraria multũ notabiliter dicit ꝙ vbi cõcurrunt replicatio ꝛ exceptio: et sic se habet ꝙ pbata replicatione non est impossibilis pbatio exceptionis: tunc admitti debet probatio super replicatione ꝛ exceptiõe. Sed vbi probata replicatione non est possibilis probatio exceptiõis tunc admittitꝰ pbatio solius replicationis: q2 tũc pbata replicatione frustra laboratꝰ in pbãda exceptione. ꝛ hoc declarat in casu ꝑposito. Nã si actor pbat ꝙ nõ spõte et sic vi vel metu renũtiauit videtꝰ esse impossibilis probatio directa rei excipiẽtis ꝙ spõte renũtiauit pendet a solo arcano mẽtis renũtiantis[a] quia solus deus scit qui nihil ignorat. j. de iud.c.nouit. vnde dicitꝰ qꝺ vbi apparent signa extrinseca metꝰ ꝛ violẽtie nõ possit apparere de animo intrinseco ꝙ sponte renuntiet. et ideo nõ est admittendus tunc reus. arg. eorũ que habentꝰ. j. de offic. deleg. cũ contingat. ꝛ. s. de elec. bone. el. j. ꝛ. c. cũ dilectꝰ. facit etiaz qꝺ not. in simili j. de accu.c. cũ oporteat ꝛ per Inno. ꝛ in Spec. de pba. §. j. circa mediũ. ver. quid si testes. imo plus dicit Inno. quod periculosuz est hoc casu admittere testes ad probãdum de spontanea renuntiatione quãdo probatur nõ spontanea: et possant esse plures testes qui viderũt ipsum renuntiasse ꝛ non viderunt metum inferri ꝛ pauciores qui viderunt metum inferri. facit qꝺ habetur in. l. j. ff. quod me. cau. Et ponebat exemplum Boa. in scholari qui in studio renũtiat beneficio propter metũ qui suis attinentibus[b] infertur in patria: quẽ metuz testes tẽpore renũtiationis qui intersunt percipere non possunt.

35 ¶ † Et per hoc dicit etiaz Abbas determinatas. q. facti fuisse. Nã quedã puella[c] duz iret ad ecclesiã fuit rapta ꝛ inducta ad certã domũ: ꝺ mum rapiens vocatis testibus eam desponsauit. demũ puella restituta libertati dicit et vult dicere ꝙ nõ cõsensit sponte: sed propter violẽtias raptoris. nam ſm eum determinatuz fuit ꝙ non admittuntur testes qui inducuntꝰ ad probanduz ꝙ ipsa ꝯsensit sponte allegando forte: q2 viderũt ea ridere ꝛ similia facere: ꝙ nõ per hoc necessario concluditur ipsam spõte ꝯsensisse[d] q2 hoc depẽdet a mentis arcano, ꝛ si signa extrinseca violẽtie appareãt. ꝛ sic videtꝰ ꝙ vbicunq̃ appareãt signa extrinseca violẽtie nõ debet admitti quis ad pbãdũ spontaneam voluntatẽ: secus si indirecte vel per circunstantias: puta si reus vellet pbare ꝙ illi qui dicuntur metum intulisse in certo loco erant. facit. j. de testi. c. ex tenore. et idem si per alias circũstantias vellet pbare. puta si reus vult pbare qꝺ persona inferẽs metum vꝉ que dicitur intulisse est talis qꝺ non est verisimile ꝙ metũ intulerit ex eo q2 potentior[e] est persona illius qui dicitur passus vim q̃ illius qui dicitur intulisse: vel q2 ille q dicitur intulisse est persona valde religiosa: ꝛ sic non est verisimile ꝙ alicui vim intulerit. j. de oper. no. nun. c. ij. nã tunc istis casibus debebit admitti reus ad probandã spontaneã renũtiationẽ: ꝛ qui melius probabit obtinebit habito etiã respectu ad dignitatem ꝛ qualitatẽ testiũ: ꝛ sic intelligatꝰ iste tex. circa fi. ꝛ iste intellectus sic declaratus videtur in se bonus ꝛ valde no. tamẽ q2 iste intellectꝰ videtur aliqualiter literã violare cũ dicit sine cause cognitione quia debet exponi id est sine cause expressione.

36 ¶ † Do. Anto. posuit hic aliũ intellectũ qꝺ intelligatur litera prout iacet. ꝛ erit sensus. ꝙ si proponatur aliqua exceptio nõ verisimilis qꝺ iudex nõ dꝫ admittere eã nisi premissa quadã summaria cognitione: ꝛ indagatiõe super verisimilitudine exceptionis informãdo se summarie querẽdo a partibus seu ab ipso reo de cau. renũ. ꝛ alijs circũstantijs ex quibꝰ exceptio possit reddi verisimilis: quibus apparẽtibꝰ admittit exceptionez: alias repellet: ꝛ isto modo potest intelligi prima. q. Scꝺa autez nõ mutatꝰ. Nec obstat si dicatꝰ qꝺ vbi exceptio nõ est verisimilis nõ est admittẽda. de resti. spo. solicite. q2 illud ꝑcedit qñ exceptio non est verisimilis nec cõcludẽs ad id de quo queritꝰ. Vel scꝺs pot dici ꝙ ꝯtrariũ procedit qñ opponitꝰ exceptio non verisimilis in iudicio de facili expedibili et modicum preiudiciali vt est iudicium possessoriũ: q2 is in eo succũbatur remanet ius in petitorio: sed hoc intelligatꝰ qñ opponetur in iudicio plenario. Nec ob. etiã si dicatur qꝺ vbi exceptio non est verisimilis nihilominꝰ dꝫ admitti: sed excipiens grauatur duriori onere probãdi. j. de presumpt. q2 verisimile. ꝛ. l. fi. qꝺ me. cau. q2 põt dici qꝺ illa practica nõ tollit istã: q2 prius debebit iudex discutere de verisimilitudine per istũ text. scꝺo grauare eũ duriori onere pbandi: vel etiã erit in eiꝰ arbitrio an premittat istam summariã cognitionem an vero illa omissa admittat exceptionez: ꝛ circa merita cause discutiat de ipsa exceptione ꝛ eiꝰ qualitate: ꝛ grauet eũ etiã duriori onere pbandi.

37 ¶ † In gl. scꝺa in fine. melius facit qꝺ not. super rubri. ff. de dote preleg. vbi in simili ptꝫ ꝙ dictio pre, abũdat sicut hec dictio, re. Posset tñ dici ſm Inno. ꝙ re, denotat quandam instantiã et sit sensus repetẽtibus. i. cum instãtia petẽtibus. non autem intelligatur ꝙ repeteretꝰ beneficiũ possessorio recuperande: quia tunc videretur obstare. c. solicite. j. de rest. spo. vbi ptꝫ qꝺ cõtra agentẽ possessorio non admittitꝰ exceptio spontanee renũ. cuius cõtrarium hic innuitꝰ. ꝛ ideo vt euitetꝰ cõtrariũ. d. c. solicite. facta fuit hec glo. que exponit reposcentibus. i. petentibus. ꝛ sic vult ꝙ loquatꝰ quãdo agitꝰ petitorio ad beneficiũ recuperanduz: non autẽ possessorio recuperande.

38 ¶ † In glo. in ver. resignationis. ibi: q2 habebat plura bñficia. supple. ꝛ forte q̃ requirebant residẽtiam: ꝛ sic non poterat illa simul tenere. j. de cleri. non resi. c. pe. ꝛ fi. ꝛ ideo renũtiabat alteri istorum. vel forte renuntiauit ex eo q2 timebat ibi residere propter aeris intẽperiẽ. facit qꝺ habetꝰ. j. c. ad supplicationem. ꝛ. l. de etate. ff. ad treb. vel timebat ibi morari propter inimicitias quas ibi habebat. In ea. gl. ibi sponte renũtiauit. ꝛ facit qꝺ habetꝰ in. c. prope. j. eo. ¶ In ea. gl. quidã signãt ꝛc. Hec glos. intrat aliã pncipalẽ difficultatez decre. an vez hec decr. valeat ꝛ possit intelligi in agente possessorio recuperãde. an ꝟo debeat intelligi in agente petitorio. ¶ In ea. glo. ibi: non soluebant. Aduerte q2 vt patet ex sequentibꝰ glo. voluit ponere duos intellectus. Vnuz qꝺ hic intelligitur quãdo agebatꝰ possessorio recuperãde: aliuz qꝺ intelligitur quando fuit actũ petitorio ꝛ nõ possessorio ꝛ qꝺ agebatur violẽtia cõpulsiua que nõ inducit possessoriũ recuperãde: sed actione personalez qꝺ me. cau. vel vtilem in rem. non violentia expulsiua: q2 illa inducit possessorium recuperande, vt ptꝫ in tit. de re. ti. spo.

39 ¶ † Itẽ aduerte q2 ſm primum intellectum hic agebatur possessorio recuperãde. glo. facit differentiã an excipiatur de renũtiatione facta post spoliationem: et tunc non admittitur talis exceptio contra agentem possessorio recuperande: an vero excipiatur de renuntiatione facta ante spoliationem: ꝛ tũc talis exceptio admittitur. ꝛ sic intelligatur hic. sed. c. solicite. loquitur in casu precedenti. Que autez sit ratio diuersitatis gl. hic non bene declarat: sed glos. voluit illam sentire in se intellecta ꝛ maxime in verbo. sed spoliatus. ꝛ in. d. c. solicite. nam potest esse ratio diuersitatis: quia qñ post spoliationẽ quis renũtiat videtꝰ per talem renuntiationem renuntiare iuri proprietatis quod hꝫ in ipso beneficio nõ aũt possessorio q2 tũc non habebat cũ ille esset spoliatus anteq̃ renũtiaret. ꝛ ideo cuz in possessorio recuperande non debeat

le. ꝛ per Bar. in. l. interpositas. C. ꝺ transac. ꝛ in. l. metum. la. ff. quod met. cau.
¶ Suis attinẽtibus. Adde do. ꝺ Ro. deci. clxviij. in nouis. eo. tit. ꝛ ibi vide qui veniant hoc casu appellatiõe suorũ ꝛ quis metus requiratꝰ.
Anto. Francisc.
¶ Circa hoc qui veniãt appellatione suo. vide que no. in. l. si femina. C. ad turp. ꝛ in. c. de cetero. de testi. ꝛ in. c. cõstitutus. eo. ti. ꝛ in cle. causam. in. §. verũ. de cle. ꝛ no. in. c. quicunq̃. de sen. ex. cõ. li. vj. ꝛ vide qꝺ hꝛ in. c. fi. de verb. sig. eo. lib. vbi hꝛ qui dicãtꝰ esse sui cle. ici. et hꝛ in. l. cũ sue. ff. de le. z. iij. cuz se. et in. l. suos et i. l. si quis suos. eo. ti. ꝛ in. l. papillus. in. §. fin. ff. de ꝟb. sig. ꝛ vide bo. text. in. l. j. in prin. ff. de eo per quem fa. erit. vbi dicitꝰ ꝙ quilibet de familia potest dici suus et venit appellatione suorũ.
Sebasti. Sapia.
¶ Quedã puella Quomodo metꝰ vitiat matrimoniũ. vide Inn. in c. causam matrimonij. de offic. de le. Bart. in. l. fi. ff. si quis testa. phi. Bal. in. l. j. C. eo. ti. vbi dicũt ꝙ vitiat si metus precessit licet tpe matrimonij ꝯcti nõ accesserit. vide oldra. cõsil. xxxv. et ro. deci. ccclxxvij. incip. fuit dubitatũ in nouis. alex. in cõsil. xlv. in. iiij. vo. vbi dicũt hoc esse verũ si sit metus qui cadat in constantẽ viruz.
¶ Spõte consensisse. Adde qꝺ voluit Oldra. consi. xxxv.
¶ Potẽtior. adde late Ang. consilio. ccxv.

a ¶ Per renuntiationē. Adde old. cōsil. cccxvij. ⁊ ibi an snīa ⁊ renūtiatio pcedāt a pari.
Zacharias.

b ¶ In interdicto vñ vi. Tu dic qđ istud interdictuȝ vñ vi non cōpetit resignanti beneficiuȝ ex cā pmutationis: vt per rotam deci. lxv. incipi. permutādi. in no. nec cū bñficio cōcurrit. rota deci. cxix. incip. lȝ in no. et deci. cxliij. in no. doct. in. l. ij. C. de rescin. ven. imo nec daꝛ sup spūalibus q̄ non possidenꝛ: sed q̄si vt no. in. c. cōq̄st⁹ ꝑ. de fo. cōp. Car. in cle. j. in xj. oppo. vt lit. nō cōte. Anto. Francisc.

¶ Circa hoc. an interdictuȝ vñ vi cōpetat resignāti bñficiuȝ ex cā permutatiōis et gñaliter cui detur ⁊ q̄: quē: et qñ: et vsq3 quo cōpetat: ⁊ de forma libellādi et articulādi in tali iterdicto: vide p Spe. in tit. de res. spo. in. §. j. et. ij. et per Jo. an. in tit. de peti. et poss. in §. j. ꝟ. quid si. i addi. Spec. ⁊ per gl. ⁊ doct. vbi etiam per And. sic. in. c. significauerūt. de testi. ⁊ in. c. qꝛ. V. de iud. ⁊ in specie vtrū daꝛ p spūalibus. Dicas qđ non: vt hic dꝛ: qꝛ nō possidētur sed q̄si. Tū intellige verū de iterdicto vñ vi directo. vtile tū vel cōdictio ob cām bñ potest dari p ea q̄ habētur in. c. q̄relaȝ. et ibi p Car. de elec. Et adde ꝙ tale iterdictū vnde vi: non daꝛ p rebus mobilib⁹ nisi accederet rei immobili: vel alicui iuri icorporali vt plene per Inn. in. c. cum bone. de reli. do. ⁊ p Jo. d imo. in. c. examinata. d iudi. ⁊ per Alex. in. l. vēdicatio. ff. de rei vendi.

c ¶ Non in preiudiciuȝ. Adde do. de Ro. deci. suis

admitti exceptio cōcernēs ꝓprietatē etiam nō dꝫ admitti exceptio nō canonice institutiōis. ꝑ. de resti. spolia. in literis. ideo etiam nō admittitur hic exceptio renūtiationis que etiam videꝛ concernere proprietatē. nam ⁊ de ordine iuris est qđ prius expediaꝛ causa possessorij: vt. C. de interd. l. incerti. sed qñ opponitur exceptio renūtiationis facte ante spoliationē illa vꝛ cōcludere nedū ad petitorium: sed etiaȝ ad possessoriū: qꝛ si renuntiauit tpe quo habebat ꝓprietatē ⁊ possessionē renuntiādo beneficio videꝛ renuntiare ꝓprietati ⁊ possessioni l. si quis vi. §. differētia. ff. de acq. pos. ⁊ sic non pōt dici quod postea fuit spoliatus possessione qꝛ illā perdiderat per renūtiationē.[a] et ideo nimirum si talis exceptio admittiꝛ quādo diciꝛ qđ renuntiauit ante spoliationē. qđ cōcludit nedū petitoriuȝ: sed etiā possessoriū cōpetere. facit qđ nō. in. c. consultationibus. ꝑ. de offi. deleg. ¶ Sed aduerte: qꝛ cōtra istū intellectū facit: qꝛ vꝛ qđ etiā qñ quis renuntiat post spoliationē: talis exceptio concludiꝛ nedum ad petitoriū. sed etiā ad possessoriuȝ: qꝛ renuntiādo simpliciter bñficio videꝛ ipsum habere pro derelicto: ⁊ sic videtur ꝙ videaꝛ renūtiasse omni iuri qđ sibi cōpetebat i ipso beneficio: ⁊ p cōsequēs videꝛ ꝙ nedū intelligaꝛ renūtiasse dñio et ꝓprietati bñficij tūc: sed iuri agēdi interdicto vnde vi ad recuperandū possessioneȝ: ⁊ maxime cum interdictū videaꝛ esse scriptū in rē: per ea que not. in. d. c. veniens. do. Anto. refert se fuisse contrariū do. Pet. de perusio fratri do. Bal. dum repeteret in hac materia. ⁊ dicit ꝙ se inuoluit in ꝟbis et nō soluebat: sed ipse dicit solui posse ꝙ renuntiando ipsi beneficio post spoliationeȝ videtur renūtiare iuri personali quod habet pro recuperanda possessione per interdictuȝ vnde vi: qꝛ ius personale nō adheret rei nec sequitur reȝ. l. j. §. si heres. ff. ad trebel. Et ideo licet quis ꝑdat rem seu ius quod hꝫ i ipsa re nō sequiꝛ ꝙ debeant perdere ius ad ipsam rem. s. personalē: nā licet iuri reali possit renuntiari etiam in absentia partis: vt voluit Innoc. ꝑ. e. veniens. Et facit quod not. Bart. in. l. nō soluȝ. §. si liberationis. ff. de lib. leg. tamen secus est in iure personali quesito facto suo qđ non perdit simplici renūtiatione facta in absentia partis lȝ per pactū possit tolli. vt nota. per Barto. in. l. j. C. de pact.

40 ¶ † Sed aduerte qꝛ inq̄tū dixi. s̄. post do. Ant. ꝙ interdictū vnde vi: est in rem scriptū: hoc nō est verum ꝙ licet regulariter oīa interdicta ꝑsonalia sint in rē scripta. l. j. §. pe. ff. de inter. tamen hoc fallit in interdicto vnde vi:[b] qđ est mere personale et non in rem scriptū: ideo nō datur cōtra alium qui succedit in re vitiosa etiā sciēter: vt le. ⁊ no. in. l. cuȝ a te. ff. de vi ⁊ vi ar. et. ꝑ. de resti. spo. cum ad sedē. et ideo necessarium fuit remedium. c. sepe. de restitu. spo. qđ datur cōtra succedētem sciēter in vitiū: vt

41 ibi patet. ¶ † Itē etiam aduerte qꝛ quando renūtiatio fit in manibus eius ad quem spectat admittere renuntiationem: tunc clarū est ꝙ tenet renuntiatio. facit qđ habeꝛ. s̄. pxi. c. si aūt non fiat i manibus talis habētis admittere renūtiationē: tunc fm opi. glo. ⁊ cōem: de qua. ꝑ. eod. qđ in dubijs renuntiatio tenet quo ad renuntiantē: sed nō in preiudiciuȝ[c] superiorū si nolit istaȝ habere ratam. per id qđ habetur in. d. c. qđ in dubijs. ⁊. s̄. c. proxi. Et intellige ꝙ tenet quo ad ipsum renuntiantē quādo fit in absentia superioris quo ad ius reale competens in beneficio: qꝛ iuri reali potest renuntiari etiā in absentia partis: vt not. Inno. ꝑ. e. veniēs. ⁊ Bart. in. d. l. non solū. §. si liberationis verba. sed iuri personali nō potest renuntiari in absentia aduersarij. in presentia[d] videtur bene posse renuntiari qꝛ talis renuntiatio videtur tunc habere vim pacti secūdū no. in. d. l. j. C. de pac. ⁊ ideo sicut per pactū potest renūtiari iuri personali: ita etiā p renuntiationē factā in p̄sentia aduersarij.

42 ¶ † Iteȝ aduerte qꝛ ponderāda videtur verba renūtiationis: nā aut quis renūtiat iuri qđ habet in bñficio ⁊ tūc vꝛ renuntiare iuri reali. nō aūt dꝛ renuntiari personali per qđ non dꝛ habere ius in ipso beneficio sed ad ipsum beneficium: vt le. et not. in. c. si. de cōce. prebē. lib. vj. ⁊. c. ante pe. et pe. eo. tit. ⁊ li. secus si quis renuntiaret omni iuri qđ hꝫ in ipso beneficio: vel ad ipsum beneficiū: qꝛ tūc videꝛ renūtiare tā iuri reali ꝙ iuri personali: per ea que habentur in dictis iurib⁹: ⁊ que not. ꝑ. eo. veniēs. videꝛ tamē ꝙ renuntiatio iuris personalis nō valeat si fiat in absentia aduersarij per ea que superi⁹ dixi. Si autem quis renūtiauit simplr beneficio: tunc attēta sol. hui⁹ glo. ⁊ rōne quā. s̄. dixi. ⁊ quā sensit glo. inferius: ⁊ i. d. c. solicite. ⁊ etiā Inno. hic videꝛ qđ si fiat tali tēpore quo quis habeat ꝓprietatē et possessionē: ꝙ tunc videaꝛ renuntiatū tam proprietati ꝙ possessioni: sed vbi fit eo tēpore quo quis non hꝫ possessionē: tunc videaꝛ renuntiatū iuri ꝓprietatis nō aūt iuri personali: ⁊ expressa renuntiatio nō noceret si fieret in absentia aduersarij: per ea q̄ dixi. s̄.

43 ¶ † Itē aduerte: qꝛ inquātum dixi qđ vbi opponitur exceptio spōtanee renūtiationis si dicatur ꝙ sit facta post spoliationē qđ nō dꝫ admitti[e] videtur fortiter obstare qđ le. et no. in. l. ij. C. qđ me. cau. ⁊. l. pe. ff. de cōdi. ob tur. cau. vbi pꝫ ꝙ spōtanea solutio[f] facta post promissionem metu, ⁊ sic turpiter extortam: purgat vitium turpitudinis ⁊ ipsius metus: ⁊ ideo habet obstare ipsi faciēti talem spōtaneā solutionē: et si videꝛ qꝛ eodē modo si dicatur factā esse spontaneā renuntiationē post spoliationē violētā videꝛ qđ purgeꝛ vitiuȝ precedentis violētie. ⁊ sic videꝛ ꝙ habeat obstare renūtiatio ipsi renuntianti. Soluit hic Inno. qđ renūtiatio non est hic adeo proxima ⁊ vicina spoliationi sicut solutio ꝓmissioni. Nā solutio est executio ipsius ꝓmissionis cū tēdit ad eius implementum. Et ideo nimirum si per illam videtur approbari ipsa promissio ex quo volūtarie quis implet ipsaȝ promissionem soluendo. ideo tunc dicit purgari metum per talem solutionem ⁊ tollit vitium precedēs. Sed renūtiatio nihil hꝫ cōe cū ipsa spoliatione. nec potest dici qđ sit executio spoliatiōis. et tunc ꝓpter aliā causam posset fieri renūtiatio: vcȝ qꝛ retinebat beneficiū contra conscientiam: vel qꝛ vult ingredi religioneȝ: ⁊ ideo per talem renuntiationem non sit purgatum vitium p̄cedens spoliationis. facit etiam qđ habeꝛ in. l. iiij. C. quod met. cau. vbi etiā patet qđ receptio pretij spontanee facta per illum qui per metum fuit coactus vendere: non semper purgat metū preambulum in venditione adhibituȝ: qꝛ potest esse qđ receptio fit ad cautelam: vt sit magis cautuȝ ipsi coacto qui tūc non habet rem: non autem ex eo: qꝛ vellet approbare ipsam vēditioneȝ: vt notabiliter hic Inno.

44 voluit ⁊ declarat Barto. in dicta. l. iiij. ¶ † Iteȝ etiam aduerte inquātum dixi qđ si opponatur exceptio renuntiationis de renuntiatione facta ante spoliationē ꝙ debet admitti: quia tunc concludit ad possessionem ⁊ proprietatem. nam videtur ꝙ si actor replicet de non spontanea renūtiatione qđ tunc ipse actor audiatur per hunc text. Sed in contrarium facit quia videtur ꝙ etiam nihilominus reus debeat audiri licet actor replicet de non spontanea renuntiatione quia etiam dato ꝙ fuerit renuntiatio meticulosa ⁊ sic non spontanea: tamen voluit possessionem perdere ⁊ proprietatem: quia coacta voluntas: voluntas est. l. si mulier. §. si metu. ff. quod me. cau. ⁊ i. c. merito. xv. q. j. ⁊ sic siue fuerit spōtanea siue meticulosa videꝛ ꝙ reus excipiens de renuntiatione debeat audiri: cuȝ talis renuntiatio vtroq3 modo vel casu videtur cōcernere possessionem ⁊ proprietatem et sic debeat obstare agenti possessorio non obstante replicatione actoris. Solu. Inno. hic primo qđ reus nō potest allegare renuntiationem pro se vbi allegetur meticulosa: quia allegaret turpitudinem suaȝ quod nō debet admitti. l. si creditoribus. C. de ser. pig. da. ma. ⁊ facit quod no. ꝑ. de donatio. inter dilectos. Vel secundo potest dici fm Innocen. ꝙ si quis renuntiat per metum beneficio licet perdat ius ꝓprietatis ipsius beneficij sic tamen non perderet possessionem: quia fm eum non presumitur habere animū perdende possessionis. Unde dicit multū singulariter ꝙ renuntians per metum non perdet

hoc titulo.
Zacharias.

¶ Adde plenissime per Paulū, d ca. consil. ccxlij. in ci. viso tenore su prascripte bulle, Bar. i. l. j. ꝟsi. iteȝ p̄benda. C. de pe. bo. subla. lib. x. gl. in alle. c. ꝙ in dubijs. Innoc. in. c. ex insinuatiōe. ꝑ. de simo. Card. in cle. gre. viij. no. x. de rescrip. et in cle. j. q. ix. de renun.
Sebasti. Sapia.

d ¶ In presentia. In presentia pōt renūtiari si pars acceptauerit alias si nō constet d acceptatiōe nihil operatur ita vult Salice. in. l. iubemus. C. de li. cau. no. Fel. i. c. si cautio. col. vj. de fi. instru. Alex. in cōn. cxij. inci. viso. col. ij. in. iij. vol. et in consi. xx. incip. in causa appellationis. in. iij. vola.

e ¶ Non debet admitti. Adde do. de Ro. deci. suis hoc eo. ti. in antiq̄s vbi dicunt qđ licet nō valeat renuntiatio bñficij post spoliationē: qđ tamē valet renuntiatio petitionis restitutionis per actum ⁊ dicit Lap⁹. alleg. xxiij. ꝙ valet renuntiatio facta post spoliationē si añ spoliationē spoliat⁹ ꝓcuratorē constituerit ad renunciandum.
Sebasti. Sapia.

f ¶ Spōtanea solutio. Istud non procedit quando tēpore solutionis etiā durabat causa metus sicut tēpore ꝓmissionis vt terror tyranni vt no. Inno. in. c. causaȝ matrimonij. de offi. deleg. Ange. in. l. qui in aliena. §. fin. ff. de acqui. he. et Jas. post alios in. l. si ob turpē. ff. de cōditi. ob turp. cau. vbi late quādo ex actu seq̄ēti purgetur metus.

perdet possessionem, licet secus sit quando sponte renũtiat. l. si quis vi. §. differentia. ff. de acqui pos. Sed certe vt dicit hic do. Anto. ista scḋa solutio non videtur vera nec bene videtur ꝓbari iure sed potius videt̃ dicendum oppositũ ꝙ coacta volũtas: volũtas est: vt. s̄. dictum est. et sic videtur ꝙ sicut perdit possessionẽ sponte renuntiãs: ita per metum renuntians. Plus dicit hic dñs Anto. qḋ qñ renũtiatio nõ est sponta nea sed meticulosa: sc3 coacta qḋ potest dici ꝙ si fiat circa beneficiũ nõ tollit ius ad ipsum beneficiũ: q2 d3 esse libera volũtas in renũtiando ꝛ sic in tollẽdo ius beneficij: sicut etiã debet esse libera in cõferendo ipsu3 beneficiũ: et sic videt̃ qḋ si nõ sit libera s3 coacta qḋ ipso iure nõ teneat qḋ fit. alle. qḋ habet̃. i. c. abbas. j. qḋ me. cau. ꝛ sic videt̃ ſm eũ qḋ talis renũtiatio meticulosa beneficij nõ preiudicet in ꝓprietate sed in alijs rebus ꝓcedit qḋ dixi qḋ renuntians per metũ perdit possessionẽ sicut sponte renuntians. ¶ Sed aduerte q2 gl. dicit in sequenti solutione ꝙ per renuntiationẽ factã per metũ ꝛ etiã in beneficijs perditur ꝓprietas et possessio sicut etiã in alijs rebus: l3 ꝓ recuperatione beneficij cõpetat actio qḋ me. causa. ꝛ etiã vtilis actio in rẽ. vt contingit in alijs rebus. et istud etia3 tenent do. de Ro. in sua cõclu. ccclxxvj. ꝛ de hoc dixi in. c. ad aures. j. qḋ me. cã. ꝛ tene mẽti diligẽter hunc tex. cũ glos. seq. q2 illam ibi non allegaui.[a] ¶ † Item etiam aduerte q2 videtur etia3 qñ obijcitur

5 de renũtiatione ante spoliationẽ qḋ illa nõ deberet admitti: q2 l3 quis renũtiauerit si tñ tẽpore quo spoliat̃ reperiatur possidere videt̃ ꝙ non sit licitum ipsum spoliare per id qḋ habet̃ in. l. si ex stipulatione. ff. de ac qui. pos. vbi nõ l3 emptori expellere ꝓpria autoritate de possessione ven ditorẽ licet perfecta fuit venditio ꝛ pretiũ solutũ. Sed potes dicere pri mo illud qḋ dictũ est. s̄. debeat intelligi qñ per renuntiatiõem perdide rat possessionẽ ꝛ illã nõ habeat tẽpore spoliationis sed forte merã detẽ tionẽ. facit qḋ habet̃ in. l. j. §. deijcitur. ff. de vi ꝛ vi ar. Uel potest dici ꝙ etiã si possideret tẽpore spoliationis:[b] q2 tunc illa possessio erat incolo rata propter renuntiationẽ preambulã: ideo nõ est sufficiens ad recupe randũ: q2 d3 esse colorata: vt voluit gl. i. cle. cã. de causa poss. ꝛ facit etiã qḋ bene cõsueuit dici in. c. in literis. et. c. ex parte. j. de resti. spoli. ꝛ quod

6 etiam ibi no. per do. Anto. ¶ † Aduerte q2 gl. hic in ꝟ. ad hoc vt nul lum sit cõtrarium ita dicas. inquãtũ dicit ꝙ qñ per metũ est facta renũ tiatio a beneficio qḋ datur vtilis in rem ipsi renuntianti. sic videtur vel le ꝙ perdita sit possessio etiam nedum directũ ius beneficij per talem re nuntiationẽ cũ actio in rem nõ detur possessori. j. de iudi. examinata. et. l. vna. C. de alie. iudi. ꝛ sic videt̃ tex. cũ glo. cõtra opi. Inn. inquantũ di cit ꝙ per renuntiationẽ metue extortam nõ perdit̃ possessio. Item etiã vr̃ esse casus cõtra opi. do. Anto. qui voluit ꝙ renũtiatio beneficij facta per metũ sit ipso iure nulla sicut ꝛ matrimonium carnale per metũ con tractum ſm no. in. c. abbas. qḋ met. cau. et. j. de spon. cũ locũ. Nã videt̃ ꝙ imo tenet de mero iure. vt hic est tex. cũ gl. ſm intellectũ quem hic po nit glo. in ver. ad hoc. l3 cõpetat metum passo actio qḋ me. cau. ꝛ vtilis in rem. ꝛ istud etiã tenuerũt do. de Rota in sua cõclu. ccclxxvj. Et sic p3 ꝙ in hoc nõ equiparant̃ matrimoniũ spirituale ꝛ carnale: ꝛ de quibus dam alijs differentijs tãgitur per Jo. an. in. c. tue. j. de spon. Itẽ aduer te inquãtum dixi ꝙ renũtians beneficio nõ videt̃ renũtiare iuri ꝑsonali qḋ illi nõ coheret ſm pet. vt. l. j. §. si heres. cũ ibi no. ad trebel. vbi patet ꝙ actio personalis nõ sequit̃ rem sed personã. Nã vr̃ qḋ si expresse renũ tiaret etiã iuri personali et sic iuri agendi possessorio ꝙ isto casu bñ ad mittitur talis exceptio: q2 tũc cõcluderet ad ipsum possessoriũ etiã si sit possessorium recuperande: ꝛ hoc etiã tenuit hic Inno. ꝛ in glo. c. ex insi nuatione. j. de ꝓcu. in ver. canonicũ. ꝛ do. de Ro. in sua cõclusi. ccclxxxij. ꝛ qḋ dixi de renuntiatione intellige qñ fuerit facta aduersario presente per id qḋ. s̄. dixi. ꝛ qḋ no. in. l. j. C. de pac. secus videt̃ si ꝯ agentẽ possesso rio recuperande opponat̃ exceptio concludens ad ꝓprietate3 iuris tñ vt q2 excipiens diceret agentẽ priuatũ vel priuãdu3 beneficio propter simoniã vl̃ renuntiatũ esse proprietati: q2 tunc admitteret̃ hec exceptio velut nõ detrahens iudicio possessorio saluo nisi de illa ꝯstaret per con fessionem partis vel notorie: quo casu admitteretur exceptio ꝓut agit̃ ad ipsam rẽ siue beneficiũ licet nõ admittat̃ ꝓut ageret ad aliã dandã ꝛ fruct⁹ medij temporis. allegat Innocẽ. quod habetur in. l. idem est.

47 ꝛ. l. si plures. de vi ꝛ vi ar. s3 melius facit. l. j. §. si fundus. eo. tit. ¶ † Et ex hoc dicto Inno. habes duo. Primo qḋ licet non possit interdũ agi ad ipsam rem: poterit tamẽ ad aliam rem dandam ꝛ ad fructus medij tẽporis. pro quo bene facit. d. l. j. §. si fundus. Itẽ scḋo habes no. ex di cto Inno. ꝙ exceptio defectus[c] notorij proprietatis habet obstare agẽ ti etiã possessorio recuperande: ꝛ videtur velle Inn. hoc procedere etiã si notorium non cõcludat pro ipso opponente super proprietate s3 so lum super defectu iuris agentis: ꝛ etiam voluit Innocen. j. de fi. ꝑsby. constitutus.[d] Sed contrarium voluit gloss. in. c. ad decimas. de restitu. spol. lib2. vj. vbi videtur velle ꝙ ita demum contra agentem possessorio recuperande: admittat̃ exceptio notorij defectus iuris agentis: quan do notorium facit pro ipso opponẽte. Joan. and. tetigit de materia in addi. Spec. super rubri. de resti. spol. vbi videtur tenere dictum Inno. in. d. c. constitutus. ꝛ etiam hoc ponit do. Anto. ꝛ in. c. in literis. j. de re stitu. spol. concor. opi. Nam dicit ꝙ si querimus in beneficialibus tunc procedit opi. Inno. hic: ꝛ in. d. c. constitutus. quia sufficit qḋ conclud atur defectus notorij iuris proprietatis in agentem. ex eo quia benefi

cium nõ potest teneri sine canonico titu. j. de reg. iur. beneficium. libro. vj. Et ideo tunc cõcluditur agens etiam possessorio recuperãde propter talẽ exceptionem notorij defectus iuris agentis licet constet rerum ius non habere. Sed in alijs nõ be neficialibus non posset procedere opi. gloss. in. c. ad decimas. ex eo qḋ alia res potest possideri licet non habeatur titulus in illa. et ideo tunc non ad mittitur exceptio notorij defectus iuris agentis possessorio recuperande: nisi sit notorium ius pro prietatis reo competere. de quo plenius dici con sueuit in. d. c. in literis. et facit etiam ad predicta

48 qḋ no. Innoc. j. de diuor. c. porro. ¶ † Et per ꝑ dicta dicit etiam Innocẽ. ꝙ si contra agentẽ pos sessorio recuperande obijciatur exceptio ꝙ dona uit rem ipsi possessori quod non admittetur excep tio etiam dato ꝙ ante donauerit ꝙ fuit spolia tus[e] quis ad talem donationem non sequitur ne cessario perditio possessiõis: cum ex solo titulo nõ perdatur possessio nec transfertur dominium. l. traditionibus. C. de pac. ꝛ sic talis exceptio non detraheret iudicio possessorio. secus si excipiens diceret qḋ donauerat et tradiderat ante aliquam spoliationem: vel si allegaret ꝙ donauerat eccle sie per id quod habetur in. c. ij. s̄. de consuet. Sed certe istud vltimum nõ videtur verum: quia licet sine traditione transferatur dominium in ecclesiã non tamen possessio nisi interueniret aliquid lo co traditionis: ꝛ sic loquitur. d. c. ij. et facit qḋ no. in. d. l. fin. C. de sacrosan. eccle. ꝛ. l. cum duobus. §.

49 idem respondit. ff. pro socio. per gloss. ¶ † Itẽ in quantum dixi admitti exceptionẽ quod donaue rat et tradiderat ante spoliationem intelligitur ꝙ tempore spoliationis non possidebat. sed deti nebat: quia tunc non competeret sibi interdictu3 vnde vi. Unde secus videret̃ si possedisset ex quo ageretur de rebus non beneficialibus per ea que habentur in. l. si ex stipulatione. ff. de acquirẽ. pos. Inno. ꝛ do. Anto. simpliciter pertranseunt cum eo quod. s̄. dixi. Et per hoc habes expeditum pri

50 mum intellectum hic positũ in glo. ¶ † Sed ad uerte: quia iste intellectus non videtur congrue re illi. c. solicite. vbi litera non videtur se fundare ex eo: quia exceptio opposita concernat proprie tatem sed ex eo quia non est verisimile qḋ sponte renuntiauerit: sed ad hoc videtur voluisse eadem glo. ibi: ꝛ etiam Innocẽ. hic ꝙ ratio ibi posita in tex. nõ est perfecta: et alia ratio fuit que superius est tacta licet illa non assignetur in text. S3 certe iste intellectus videtur violare literam illam. ideo do. Anto. hic tangit alium intellectum: videlicet qḋ debeat ponderari modus opponendi. Nam si quis allegando renuntiationem alleget per hoc defectum proprietatis tunc non audiretur: et sic intelligatur ibi. Si autem allegat etiam defectũ iuris agẽdi possessorio: tunc bene audiretur. ꝛ sic intelligatur hic. ꝛ sic vult ista solutio quod renun tians beneficio videatur renuntiare iuri proprie tatis ꝛ etiam iuri agendi possessorio ꝛ sic iuri per sonali. Unde alius fuit intellectus quem hic teti git Innocent. videlicet qḋ ibi non admittitur ex ceptio renuntiationis ante restitutione3: quia ta lis exceptio non est verisimilis: vt ibi dicitur. Et si dicatur quomodo respondetur ad hunc tex. di cit quod ibi loquitur quando obijcitur exceptio renuntiationis contra agentem possessorio quod est iudicium de facili expedibile ꝛ priuilegiatum. facit quod habetur in. l. si quãdo. C. vnde vi. et. j. de restit. spolia. c. in literis. et. c. item cũ quis. Et est etiam modicum preiudiciale: cum succumbens in possessorio non perdat ius proprietatis. l. natu raliter. §. nihil cõmune. ff. de acqui. poss. ꝛ facit qḋ no. j. ḋ causa pos. ꝛ propri. c. pastoralis. et. c. cũ dile ctus. ꝛ. c. fin. ꝛ ideo nõ admittit̃ talis exceptio. ex

a ¶ Allegaui. Adde Cal. consi. j. de renun. ꝛ vide do. de Ro. in antiqs. vbi deci. hec alleg.

b ✠ Sebastia. Sapia. ¶ Tempore spoliatiõis. Uel forte dici potest qḋ ꝟba hoc important quando quis renũtiat ꝙ possit quis propria auto ritate capere possessionẽ. nã dicit̃ qḋ si qs in vẽditione dicat vendidit ꝛ tradidit: per illa ꝟba cẽsetur data autoritas intran di propria autori tate: vt no. Bar. per illum tex. in. l. ꝑdia. ff. de acqui. poss. no. ꝛ limitat Ro. et alij in. d. l. si ex stipulatione. ergo verisil̃r ꝟba renuntiatiõis im portabũt qḋ pos sit ꝓpria autori tate capi possess. ✠ Sebasti. Sapia.

c ¶ Exceptio defe ctus. Uide not. in l. ij. C. de edit. di. adri. tol. Pau. de ca. in. l. si de vi. ff. de ind. ꝛ Alex. in l. naturaliter. §. nihil cõmune. ff. de acqui. poss.

d ¶ Constitutus. Adde de hac ma teria vidẽdũ Ol dra. cõsil. j. ꝛ. ccix. ro. ꝯsi. ccccxxxiij. Lapu3 alle. xxiij. do. de Ro. decisi. dcxxv. de restitu. spol. in fi. ti. in an tiquis. vbi sequũ tur hoc dictũ In noc. ꝛ vide ꝑ eos dem ibidem deci. ccclxxj. incip. vbi aliqs tenuit duo bñficia. vide etiã qḋ voluerunt ijdẽ do. deci. cccxlviij. incip. si cõstat de nõ iure. cũ sequẽ. decisi. vide etiam per eosdem deci. cccxxxvij. incip. si agenti possesso rio in nouis. Fe de. cõsil. cclxxxiij. Bal. ꝯsi. cccccxv. iiij. lib.

e ¶ Spoliat⁹. adde qḋ voluit Alexã. ꝯsil. lxxviij. iij. lib. Zacharias.

¶ Adde plenius ꝑ per aliu3 hanc q. ꝛ totam mate riam spoliatiõis tactam per Old. ꝯsi. ccxxiiij. incip. iste sunt allegatio nes. ꝛ oĩno Alex. in. l. naturaliter. §. nihil cõe. de ac qui. pos.

tali iudicio que nō est verisimilis, maxime qñ allegatur post spoliatiōem factam esse renūtiationē: sed hoc intelligitur qñ agitur iudicio petitorio et sic plenario, et grauioris preiudicij: cuꝫ in eo agat̃ de ꝓprietate. ideo tūc dꝫ admitti exceptio spontanee renūtiationis: lꝫ non videat̃ verisimile: vt hic probatur. ¶ Et attende qꝺ hic dicit do. Ant. qꝺ ideo magis presumit̃ cōtra renuntiationē qñ dicitur facta post spoliationē ex eo qꝺ ꝫm eum spoliatus ex quo perdidit possessionem illaꝫ videtur facere quasi perdiderit spem recuperandi beneficium. Sed certe iudicio meo ista ratio non videt̃ multū bona: imo videtur concludere oppositū: sꝫ melior ratio videtur qꝛ ex quo semel fuit passus violētiam in spoliatione videtur ꝙ p̄sumat̃ etiā violentia lata postea in renuntiatione.[a] arg. regule semel malus. de reg. iur. in. vj. et. l. si cui. §. ijsdē. ff. de accusa. ¶ Sed aduerte qꝛ ista solutio nō videtur ꝓsequi intellectū qꝺ agatur hic possessorio: sed potius ponere aliū intellectum quo ad istam decre. An aūt procedat quo ad decre. solicite. aduerte qꝛ videt̃ posse cōcludi vt hic tāgit do. Ant. aliquo tamē addito ꝙ si agat̃ possessorio recuperāde, et opponit̃ exceptio renūtiationis spōtanee tunc si nihil replicatur videtur qꝺ admittat̃ talis exceptio ꝑ id qꝺ habet̃ hic ⁊ in. c. accepta. ĩ. de resti. spolia. Si autem replicatur ꝙ nō dꝫ audiri talis exceptio: qꝛ spoliat⁹ ante oīa est restituendus, l. si quis ad se fundū. C. ad legē iul. de vi. ⁊. ĩ. de resti. spo. in literis. ⁊. c. item cū quis. Et tunc si obijcitur exceptio qꝺ renuntiauit post spoliationē non audietur. Si autē simpliciter excipiat̃ de spontanea renūtiatione dꝫ iudex inquirere an dicat̃ illa facta post spoliationē ⁊ nō admittet̃. vt. d. c. solicite. Si aūt excipitur ꝙ spontanee renuntiauerit et replicatur qꝺ nō spontanee facta fuit renūtiatio: tūc etiā si allegatur ꝙ spoliatus renūtiauit et nō sponte: tunc in possessorio iudicio nō admittet̃ exceptio rei propter replicationē predictā si nō allegatur aliqua cā concludēs verisimiliter spōtaneā renuntiationē: nā tunc propter talē exceptionē repelleret̃. facit qꝺ hic Inno. voluit ꝫm intellectum quē tetigi super glos. Si aūt nō allegaret̃ aliqua causa verisimiliter cōcludens spontaneā renūtiationem ⁊ excludens turpitudinem metus: tūc dicit do. Anto. qꝺ tunc videt̃ ꝙ exceptio debeat admitti ⁊ sic vterqꝫ debeat probare: ⁊ qui melius ꝓbauerit obtineat per istū text. Fatet̃ tñ qꝺ Inn. videtur hic velle qꝺ vbi agitur possessorio eoipso qꝺ replicatur de nō spōtanea renuntiatione indistincte repellatur excipiēs: quia non videtur fieri graue preiudicium ex quo agitur possessorio. ⁊ sic intelligatur. c. solicite. secus si non replicet: qꝛ tunc admittetur excipiens: ⁊ sic intelligatur ꝙ habet̃ in. c. accepta. de resti. spo. ⁊ etiā tex. iste. ⁊ sic etiam videtur velle Inno. ꝙ qñ opponitur exceptio nō verisimilis si agat̃ iudicio possessorio: tūc si replicatur cōtra illā nō admittat̃ ꝑpter nō verisimilitudinē: secus si nō replicetur. Itē secus in iudicio plenario vt est iudiciū petitoriū. qꝛ tūc admittetur etiaꝫ si replicet excipiens. vt patet ex supradictis. Et per predicta etiam videt̃ ꝙ non sit differentia an obijciat quādo agitur possessorio: et sic nō agitur de magno preiudicio ex quo exceptio non est verisimilis ꝙ si replicet̃ nō debeat admitti. ⁊ iste est alius intellectus quē posuit Inno. hic ad. c. solicite. ¶ Sed aduerte qꝛ tex. in. d. c. solicite. nō dicit simpliciter repellendā exceptioneꝫ propter replicationē solam de non spontanea renūtiatione. Sed demū qñ replicat̃ ꝙ renuntiauit iam spoliatus quo casu minor videtur esse presumptio contra excipientē ꝙ non fuerit spontanea ⁊ ꝙ nō fuerit verisimilis. ⁊ istud etiā videt̃ tetigisse Inno. et sic videt̃ qꝺ debeat fieri differētia an obijciat̃ de renuntiatione post spoliationē factaꝫ. an vero de facta ante spoliationem. Inno. hic in hoc articulo variauit. Nam ĩ vna parte videtur tenuisse qꝺ non sit differētia inter predicta: sed quid tenendū sit patebit ex sequētibus. ¶ Item aduerte: quia videtur ꝙ quādo replicatur in iudicio etiaꝫ petitorio ⁊ sic plenario repellatur excipiens per ea que dixi post Inno. ꝫm intellectum ipsius super. j. gloss. Sed potes dicere: ꝙ si reus vellet directe probare spontaneam renuntiationē qꝺ actor de nō spōtanea nō admittatur etiā in iudicio petitorio per id qꝺ dixi post Inn. super glos. j. Sed vbi reus vellet indirecte, vel per circunstantias verisimiles: vel veresimiliter inferentes probare de spontanea renuntiatione: tūc in iudicio petitorio debet audiri per istū tex. ⁊ per ea que tetigi post Inno. super dicta glo. j. Si aūt velit ipse reus ꝓbare de spontanea renuntiatione indirecte vel per circustantias predictas in iudicio possessorio: tunc videtur qꝺ nō audiatur per ea que habent̃ in. d. c. solicite. ¶ † Tamē

51 vt hec materia clarius pateat videtur posse concludi qñ ꝯtra agentē ad beneficium opponitur exceptio spontanee renūtiationis: qꝛ aut nō fit aliqua replicatio: ⁊ tunc videtur qꝺ admittat̃ per istū text. ⁊ per ea que habentur in. c. accepta. ĩ. de resti. spol. Aut replicatur ꝙ nō spontanee fuit facta. et tunc aut reus vult directe probare ꝙ spōte renūtiauit ⁊ videtur ꝙ nō audiatur per istum text. ꝫm intellectū Inno. queꝫ dixi super prima glo. Aut vult ꝓbare ꝙ sponte fuit facta renuntiatio indirecte vel per circūstantias verisimiles: ⁊ tūc si agatur petitorio debebit admitti: ⁊ qui melius ꝓbabit obtinebit: vt hic est casus ꝫm intellectum glo. ⁊ etiam voluit Inno. ⁊ dixi super glo. j. Aut agitur iudicio possessorio: ⁊ tunc videtur ꝙ si simpliciter replicatur de non spontanea renūtiatione ꝙ non repellat excipientē: sed vterqꝫ admittat̃: et obtineat q melius ꝓbat per ea que habent̃ in text. isto: ⁊ in prealleg. c. accepta. Si aūt replicatur qꝺ non spontanee fuit facta: vt qꝛ nō verisimilis: qꝛ dicit̃ facta post spoliationē: ⁊ tunc si habita summaria cognitiōe de hoc appareat ꝙ post spoliationem dicatur facta: tunc expelletur excipiens qꝛ non videtur esse verisimilis: ⁊ per consequens non est admittēda: vt in d. c. solicite. et sic videtur ꝙ lꝫ etiam qñ dicitur facta ante spoliationem non est verisimilis ꝑpter rōnes hic in tex. positas: ꝙ multomagis ⁊ fortius non est verisimilis quando dicitur facta post spoliationem: et ideo tunc magis repellitur. Et quare magis presumatur contra illam declaraui superius: videlicet qa ex quo semel violentia est illata in spoliādo presumitur postea etiam illata circa renuntiationē[b] per regulam semel malus. de regu. iur. in. vj. Et ideo quia maior est presumptio cōtra excipientem in dicto casu, ideo potius tunc repellitur q̄ quando non cōstat ꝙ spoliatus renūtiauit sed potius ante: ⁊ sic potest intelligi. c. accepta. ¶ Et scōm predicta videtur qꝺ remaneat differētia an obijciat̃ de renuntiatione facta post spoliationē: an vero ante licet Inn. hic variauit de non spontanea: nisi velit probare indirecte vel per circunstantias verisimiles: tunc non admittit̃ in possessorio qꝺ est minoris preiudicij q̄ quando opponitur de renuntiatione facta post spoliationē: qa contra illam iura valde presumunt qꝺ non est verisimilis. ⁊ ideo voluit ꝙ admittatur: vt habetur in. d. c. solicite. ꝫm vnum intellectum superi⁹ tactū. Alium etiā intellectū tetigi cū solutione glo. sed precedens videtur magis litere conformari. d. c. solicite. Et per hoc sit expedita prima solu. hic tacta in glos. et primus intellectus inquantum intelligitur per hoc qꝺ actū fuerit possessorio. ⁊ per predicta etiam habes declarata dicta Inno. que hic posuit. Quia tñ iste intellectus hꝫ multas difficultates: vt patet ex supradictis, ideo glos. vt euitētur difficultates predicte dedit alium intellectum ad decre. in ver. ad hoc. vt nullum sit cōtrariū ita dicas: videlicet ꝙ ibi loquatur quādo agit̃ iudicio petitorio: ⁊ quādo interuenerit vis compulsiua: seu violentia que non pariat possessorium recuperāde: sed inducit actionem personalem. quod met. cau. ad rem recuperādam per metum traditam que actio est pretoria: qꝛ inducta a pretore: vt patet in. l. j. ff. quod me. cau. ⁊ etiā inducit vtilem actionem in rem. l. metum. §. sed ꝙ pretor. ff. quod me. cau. et ideo intelligas etiam qꝺ in isto casu fuit renuntiatum beneficio ⁊ traditum per violentiam compulsiuam: ⁊ quod petebat̃ actiōe in rem ipsuꝫ beneficium dicendo illud ad se spectare et sibi restituendum: et sic in effectu agebat̃ iudicio petitorio. ideo non mirum si admittatur excipiens de spontanea renuntiatione. Et sic replicetur qꝺ tūc admittitur vterqꝫ: ⁊ qui melius ꝓbauerit obtinebit: vt hic dicitur ꝫm intellectuꝫ quē tetigit etiam glo. sed in. c. solicite. loquitur quando interuenit violētia expulsiua que nullam habet voluntatem passi violentiam: ideo perdit solam possessionem non autem dominium vel proprietatem: secus contingit in violentia compulsiua: quia in illa interuenit voluntas licet coacta: ⁊ ideo tunc perdit nedum possessionem: sed etiam directam proprietatem. l. si mulier. ff. quod met. cau. vnde violentia expulsiua parit iudicium possessorium recuperande quod est priuilegiatum vt non debeat admitti exceptio aliqua concernens proprietatem ⁊ debeat terminari ante causam possessorij. ĩ. de restitu. spolia. in literis. et. c. item cum quis. et. C. de rei vendi. l. ordinarij. Et ideo nimirum si in dicto. c. solicite. repellitur exceptio renuntiationis que dicitur facta post spoliationem: quia illa videtur concernere proprietatem: vt patet ex his que tetigi superius circa alium intellectum: ideo non debet admitti: et hoc in effectu voluit gloss. in sequentibus. ¶ Aduerte tamen inquantum gloss. voluit in casu huius. c. admitti excipientem: ⁊ quādo replicauit de non spontanea renuntiatione dꝫ intelligi quādo indirecte vel per circunstantias similes vellet reus probare de spontanea renuntiatione per ea que dixi superius: ⁊ que dixi etiā super glos. secundū intellectū Inno. ¶ Et not.

bene ⁊

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ In renūtiatione. Hoc procedit qñ durat eadē cā metus ꝓut dictū fuit ⁊ not. d. alex. in. l. ij. C. qꝺ met. cau. et do. Ias. in l. si ob turpē. ff. de cōdi. ob tur. cau.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Circa renūtiationē. Facit text. no. in. c. accedens. de ꝯuersi. ꝯiuga. ⁊ qꝺ not. Bar. in l. si ob turpem. ff. de cōdi. ob turp. cau. vbi dicit in questiōe de facto dixisse qꝺ si maritus verberasset vxorē vt cōsentiret contractui: si postea ex interuallo cōsentit presumitur ꝙ ex metu fecerit propter primā violentiā: ⁊ dicit Cy. in. l. ij. ad fin. C. qꝺ met. cau. ꝙ si officialis semel intulit mihi metū: videtur apꝺ me durare ille metus ita ꝙ etiam actus q postea sequit̃ censet̃ meticulosus. de quo per Bal. i. l. nouissime. ff. qꝺ fal. tuto. auto.

bene ⁊ tene menti ꝙ gl. hec iuncta cū tex. aperte vult ꝙ si re nuntiaret beneficio per metum ꝙ de mero iure teneat renū tiatio[a] et nō sit ipso iure nulla licet. d. anto. hic voluerit con trariū. ⁊ adde hunc tex. cum gl. ad id quod dixi in. c. ad au res. ĩ. q̄ me. cau. ⁊ competit metū passo actio ꝙ met⁹ causa et etiā vtilis in rem: vt hic voluit gloss. et no. ꝙ ille intellect⁹ plane procedit intelligendo ꝙ hic actū fuerit vtili actione in rem simpliciter petēdo ecclesiam. et si intelligeretur quod actum fuisset actione q̄ me. cau. prout aliq volunt: dicere ꝙ tunc videt ꝙ nō est necessaria replicatio de nō spōtanea renuntiatione: q̄ ab ipso principio hoc allegasset cuius con trarium videt innuere litera: ⁊ ideo melior videt intellect⁹ q̄ actū fuerit actione in rem simpliciter petēdo ecclesiam nō aūt actione q̄ met. cau. nisi soluas ſm do. ant. ꝙ si actū fuerit q̄ me. cau. replicando nō deducebat defectū volūta tis ſm temp⁹ renūtiationis: q̄ illud ante deduxerat: sed ſm tēp⁹ traditionis. S; vt dixi planior est intellectus ꝙ actū fuerit actione in rem petēdo simpliciter beneficium: vt dicit glo. ¶ In gl. in ver. metu. in fi. sed dic ꝙ hic habuit forte re spectū ad ꝟba antiq edicti ꝑtoris vbi dicebat q̄ vi metusve causa gestum erit ratum nō habebo: sed de nouo edicto sim pliciter dicitur q̄ me. causa gestū erit et nō fit mentio de vi.

52 ¶ † In gl. in ver. pecunia ibi dari nō debet. no. diligēter gl. q̄ facit ꝯ opponētes sup bñficio ecclesiastico ⁊ dantes aliqd pro expēsis factis in acquisitione tituli illi q dicitur ius ha bere vt recedat a lite[b]. nā istud nō videt esse licitū vt voluit hic gl. ⁊ facit etiā q̄ habetur in. c. cū pridē. hic alle. si tamen ille cui lis mouet foueret iustitiā: tūc bene posset aliqd dare ad redimendum vexationē[c] ne inquietaret: vt in. c. dilectus. ĩ. de simo. ¶ In eadē gl. ibi: sed hoc est falsum. aduerte q̄ si reus excipiens alleget interuentū pecunie et dicat renun tiationem factā ꝑ pecuniā repellit tāq̄ allegās suā turpitu dinē. si dicatur pecuniā datā ab eo vel per aliū sua volunta te ⁊ ipso forte ignorante: q̄ tunc bñ audiret sicut replicans cōtra renuntiationē si allegaret interuentū pecunie nō audi retur. Similiter si ꝑ eū vel aliū de ejus voluntate fuisset da ta vel recepta. Si autē aliter vellet se fundare in iudicio po sessorio vel petitorio ipse excipiēs q̄ nō fundaret se sup vo luntaria renuntiatione sed ex eo q̄ allegaret ipsum agentē esse priuādū post simoniā: tunc ex quo etiā priuat ipso iure ad petitionē rei nō impediret restitutio: ⁊ sic nō audiet ta lis exceptio. l; iudex ex officio si vellet posset ipsum ꝑuare et consequenter nō restituere. per id q̄ leg. ⁊ no. ĩ. de procur. ex

53 insinuatione. ¶ † In gl. in ver. nec promissione. in fi. Aduer te q̄ in. c. sane, loquit de ꝓmissione facta de benigne tractā do renūtiantē; nō aūt loquit qñ ꝓpter promissionē pecunia rum fit renūtiatio: quo casu cēseret esse simōiaca sicut qñ re ciperet pecunia; cū paria videāt esse dare pecuniā vel ꝓmit tere vt fiat renūtiatio. l. j. ⁊. ij. ff. de cal. ¶ In gloss. fi. aduer te q̄ hec gl. ponit duplicē intellectum: vn⁹ ꝙ hic loquit de dignitate testiū producēdorū. alius ꝙ loquat de dignitate persone renuntiantis: ⁊ iste secundus ponit. ĩ. in gl. in ꝟ. aliꝗ intelligūt, ⁊ vterq intellectus est in se bon⁹. ¶ In ea. gloss. ibi: intelleximus, dic ꝙ si exceptio spontanee renuntiationis opponit ad ꝓcessū q̄ fieri pōt saltē ex quo est cū iuramen to: q̄ censet esse exceptio litis finite. facit q̄ habet in. c. j. de lit. cōtest. in. vj. ⁊ q̄ ibi dicet: ⁊ tūc debet sup illa pronūtiari tanq̄ sup emergēte cū respiciat processum. S; si opponatur ad merita cause q̄ etiā fieri pōt secūdū no. in. d. c. j. ⁊ ꝑ bar. i. l. j. C. de ordi. iudi. tūc sufficit ꝓnūtiari sup principali: sicut ⁊ qñ alia exceptio incidens ꝓponit respiciens merita cause. nam tacite videt super incidenti pronuntiari pronuntiādo super principali. vt habetur in. c. intelleximus, hic alle. ¶ In

54 ea. gl. ibi: cū negotiū per iuramentū sit finitū. ¶ † No. ex gl. ibi: ꝙ exceptio iurisiurandi est exceptio lit. finite nō solū qñ iuramētū est iudiciale ⁊ prestitū in forma iudicij:[d] sed etiam qñ est extraiudiciale ⁊ prestitū coram supiore nō in forma iudicij. q̄ est no. ſm do. ant. pro ampliatione, c. j. de lit, cōte sta. in. vj. ¶ In ead. gl. ibi in concilio Lugduñ. olim erat ex trauagans inter cōstitutiones Inno. iiij. sed hodie est. c. j. de lit. cōtest. in. vj. ¶ In ea. gl. ibi cōfitebat. idem videt si dice bat se negare. nam satis tunc videtur tacite confiteri per id quod habetur in. l. si duo, §. marcellus. ff. de iurejurā. et facit

55 quod no. in. c. dudum. el. ij. s. de elect. ¶ † Extra gl. vnū dubium tāgitur. videlicet an quādo agitur ꝑ spoliatū nō con tra spoliatorē sed cōtra tertium ad quē res violenter ablata peruenit cōditione ex decre. sepe. de resti. spoliat. seu ex cano ne reintegranda. iij. q. j. an hoc casu istud possessoriū iudi cum sit priuilegiatū[e] vt nō admittatur exceptio spontanee renuntiationis sicut nō admittit quādo agitur interdicto vnde vi contra spoliatorem. hic videtur esse casus ꝙ nō ſm vnū intellectū inq̄tū aliq intelligūt hanc decr. in hoc casu. s. qñ intentat ꝯdictio ex dicta decre. sepe. vel ex canone reinte granda. Sed cōtrarium tenuit Inno. in. c. ij. in ver. exceptio nis. ĩ. de ordi. cog. et illud cōiter tenet ⁊ sic videt ꝙ iste intel lectus nō ꝓcedat in hac decre. nisi saluaretur eo modo quo saluaui primū intellectū positum in gl. in ver. resignationis. Et per hec expedita est decretalis ista. Nicolaus Abbas.

¶ Incipit lectura excellentissimi vtriusq iuris interpretis do. an. de but. a ti. de trāsla. ꝑla. vsq ad titulū de offic. deleg. sup quib⁹ titulis do. Abb. demptis ꝓdictis huius scde par tis non scripsit: vel si scripsit reperire nemo potuit.

¶ De translatione prelatorum. Rubrica.

¶ Viso de quibusdā modis qb⁹ ꝓuidendū est ecclesijs: vi dendū est de translatione ꝑ quā etiā eis ꝓuidet interdū vel aliter. supra dictū est de postulatione: sed q̄ postulātur alijs ecclesijs allega. s. de post. ꝑlato. bone. et. c. vlti. quos oportet[a] transferri. ideo ⁊c. de materia. vij. q. j. ꝑ totū. xxj. q̄. ij. per to tum. ⁊ coaptatur rubrice de offic. leg. nisi. ⁊. c. seq.

1 ☞ Expressio nominis nō facit dispositionem personalem in materia dignitatem concernente.
Priuilegium concessum prelato acquiritur dignitati.
2 Cause maiores que dicantur ad hoc vt earum cognitio spe ctet ad sedem apostolicam.
3 Statuta laicorum cōtra leges imperatoris valent sed statu ta clericorum contra canones non valent.
4 Episcopus a propria sede expulsus si fuit ad aliā elect⁹ nō potest ad illam propria autoritate transire.
5 Archiepiscopus siue episcop⁹ ante cōsecrationē potest exer cere ea que sunt iurisditionis: sed nō ea que sunt ordinis: et ponitur quam iurisditionem habet.
Capl'm sede vacante h; ea q̄ sunt iurisditionis: nō tñ omnia
6 Episcopus electus licet nō possit consecrare potest tamen al teri episcopo hoc demandare.
Qui nō pōt per se nō pōt per aliū quō intelligat ista regula.
7 Archiepiscopus an possit ad episcopatū transferri: ⁊ sic de scendere ad minorem dignitatem: ⁊ idem in episcopo.

Cum ex illo. Patriarcha q cō firmatū in archi[b] episcopū trāsfert ad sedē episcopalē: ab epi scoporū cōfirmatione suspēditur. h. d. Sunt quatuor partes Prima probat trāslationē[c] episcoporū soli pape ꝯpetere. Secunda nar rat reprehēsibile factum patriarche. ibi: miramur. tertia ibi licet. respondet tacite questioni. quarta ibi. ne igitur penam imponit. ¶ Casus literalis. qdam electus ad ecclesiā apa[d] mensem, dum esset ad illam ecclesiam cōfirmat⁹ q̄ archiepa lis erat quēdam suum suffraganeū electū cōfirmauit: tādē vacāte ecclesia tripolitana q̄ erat ecclesia suffraganea ꝯepa lis sedes: dictus apamensis fuit electus ad dictā ecclesiā tri politanā; patriarcha aūt antiochen⁹ dedit licentiā trāseūdi pretēdens ꝙ hic ex quo nōdū erat cōsecrat⁹: sed ꝯfirmatus tantū ad primā sedē potuit trāsire absq licētia pape. hoc re latū fuit pape. papa attendens ꝙ h potestas ad eū tātū spe ctaret; primo vt ostēdat defectū eius q licentiam dedit, ꝓ bat ꝙ ad eū spectat potestas transferedi epm de loco ad lo cū. primo q̄ ipsius potestas ex deo fuit. secūdo ꝙ ab eius po testate descenderunt canonica instituta. tertio hec canonica instituta decernunt maiores causas ad papam spectari. ex hoc cōcludit temerariū aliquē se de hoc intromittentē infe riorē papa absq pape consensu. ad speciē descendens cōclu dit ꝙ nō modicū miratur ꝙ dict⁹ patriarcha dictum archi[e] episcopū apameñ. ⁊ electū transferre voluerit ostendēs etiā data potestate ex modo trāsferendi translationē illicitā: q̄ de paruo fecit maiorē ⁊ maiorē minorauit ⁊ episcopauit ar chiepm: imo poti⁹ dearchiepiscopauit. Non obstat excusa tio propter quā potuit forte moueri dict⁹ patriarcha ꝙ di ctus archieps nondū esset cōsecrat⁹: q̄ sufficit vt transferri nō possit ꝙ sit cōfirmat⁹ q̄ patet ex eo ꝙ episcopalia quā tum in eo fuerit exercuerat: eo ꝙ vt ex eius cōfessione cōsta bat epm valiēsem ꝯfirmauerat, ideo papa ne alijs audacia similia pertractandi daretur predictū patriarcham ab epi scoporū cōnfirmatione suspendit, Nota primo ꝙ papa re cipit potestatem immediate ex deo, ad hoc de iudi. nouit. q filij sint legitimi. causā. ¶ † No. secūdo ꝙ in materia digni

1 tatem concernente expressio proprij nominis non restringit dispositionem ad papam: sed realis censet et sic potentius

¶ Teneat renun tiatio. Adde q̄ idē tenent do. de Rot. deci. ccclxx. in. iiij. not. nisi sit facta ꝑ metū lai corū. ⁊ Cal. cōsi. j. de renun. ⁊ cōsi. j. q̄ me. cau.
Zacharias.
¶ Adde ꝙ renū tiās bñficio eccle siastico per metū etiā cū iuramēto non indiget noua collatione sed im petrata absolu tione a iuramēto petit restitui in in tegrū. Istud no. sing. iste l. c. si ꝟo. in prin. de iureiu.
¶ Recedat a lit. Adde q̄ voluit cal. ꝯsil. j. de simo.
¶ Vexationem. Adde q̄ voluit Old. cōsi. ccclxxx.
Sebasti. Sapia.
¶ Forma iudicij. Vide no. in. l. j. ff. de iureiu. ⁊ decla ra vt non sit exce ptio litis finite: q̄tum ad instan tiam sed quo ad probationes no. Barto. in. l. nam postea. §. sed si dā nētur. i fi, ff. de iu reiur. vide etiam q̄ no. Bart. in. l. ille a quo. §. si de testa, ff. ad trebel.
Zacharias.
¶ Sit priuilegia tū. Vide de hoc ꝑ Pau. de cast. cōsi. lū. incip. in cā que vertit. Io. and. in c. ex trāsmissa. de restit. spo. Spe. in ti. de peti. ⁊ pos. §. fi. ⁊ ibi casus qb⁹ sit spoliatus resti tuendus ⁊ casus qb⁹ nō, quos po nit ad nu. xxviij.

operatuꝛ.ꝑ hoc no.hic doc.ꝙ concessa p̄lato acquiruntur di gnitati:ꝛ pꝛiuilegium illi concessum ecclesie cēsetur concessum, opatur etiam natura subiecte materie plus ꝙ operetur nomi nis expꝛessio ad regulandum dispositionē.¶ No.iij.ꝙ poten tiaꝫ statuendi papa imediate recipit a deo sicut ꝛ potestatem

2 iurisditionalem.¶ †No.iiij.regulariter maioꝛes causas trās ferendas per ecclesiam ꝛ papam tractandas.ad hoc de elec. q̄uis.lib.vj.ꝛ de appel. vt debitus.ad fi.Et no.que dicantur

a maioꝛes causeᵃ qꝛ ille que sunt apostolice sedi reseruate ꝛ he dicuntur meri imperij:vt not.glo.de offi.leg.quod translatio nem.dixi.de offi oꝛdi.quod sedem.Et no.hic aliquas enume ratas inter maioꝛes causas.s.sediū mutationes ꝛ ep̄oꝛū trās lationes.¶ Uenio ad ver.miramur.hic no.quod electus dici tur ep̄s vel archiep̄s confirmatus anteꝙ sit consecratus.sup hoc vide.glo.de relig.do.c.j.appellatur tamen interim archi ep̄s.sed dic qꝛ archiep̄s est futurꝰ vcꝫ animi destinatione ſm Inno.¶ Nota.ij.ꝙ indecens est transitus a iure exoꝛbitans de maioꝛi ad minoꝛem dignitatem ꝛ sic etiā de minoꝛi ad ma ioꝛem absqꝫ debita foꝛma qꝛ notissima est causa scꝫ ambitio nis.j.de cleri.non resi.c.ij.¶ No.iiij.ꝙ per actum cōfirmatio nis recipit electus potestatem episcopalia ministrandi.Quid conferat confirmatio:habes.s.de elec.transmissam.Et no.ꝙ transfertur potestas confirmādi:ꝛ sic videtur ꝙ potestas cō firmandi sit iurisditionis.¶ Ex vltima parte no.duo pꝛimū ꝙ pena imponitur ad exemplum ꝛ terroꝛē alioꝛū.ſm penam transferentis ꝛ confirmantis ep̄m qui legitime transiuit:qꝛ suspēditur a potestate confirmandi.¶ Habemus hic qnqꝫ par.pꝛohibitioneꝫ:eius admiratione:dei factum:factum pa triarche:ꝛ penā appositā.¶ Oppo.circa pꝛimū ꝙ ex veteris ꝛ noui testamēti autoꝛitatibus ꝓcessit ius canonicū nō ex pri uilegio illo:pasce oues meas:vel quodcunqꝫ ligaueris ꝛc.j. de accusa.qualiter.el.ij.ꝛ.c.cuꝫ opoꝛteat.potestas edēdi cano nes ꝓcessit a deo vt in ꝯꝛio.materia autē canonum ꝓcessit ex pꝛiuilegio vt hic.¶ Scdo videẗ ꝙ hec potestas.s.ꝙ autoꝛita te p̄allegata ꝓcessit ꝛ imperium a populo.l.ij.ff.de oꝛi.iur.in stit.de iur.natu.§.sed ꝛ qd pꝛincipi.Sol.dicit glo.ex deo pote stas pape fuit vt hic:potestateꝫ autē imperij habuit ipse a po pulo.Hostiē.dicit ꝙ omnis potestas fuit ex deo vt ptꝫ ad ro. xiij.ex quo large potestas pꝛīcipis a deo est.Nos cōiter tene mus ꝙ habitū potestatis vtriusqꝫ habet papa ꝛ hoc habuit a deo.Exercitiū autē potestatis olim habuit a populo roma

3 no:hodie habet a papa.¶ †Et ꝓpterea assigno causaꝫ qua re valet statutum contra legē imperij a laicis:qꝛ in translatio

b ne potestatis in pꝛīcipē populus sibi retinuit potestatēᵇ legis particularis condende:vt.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iur.sꝫ ecclesiastici inferioꝛes recognoscunt potestatē statuendi a pa pa:qꝛ papa ab eis non recipit:sed a deo:ideo cōtra ipsum nō faciunt legē vel statutuꝫ.j.de ma.ꝛ obe.qd sup his.de quo de offi.archipꝛes.c.fin.¶ Tertio querit glo.de spectantibus ad papam ꝛ ponit versiculos.vide istam gl.in.c.qd trāslationeꝫ.

4 de offi.leg.de exces.p̄la.sicut vnire.xij.dist.c.ij.¶ †Quarto q̄ ro an ep̄s a ꝓpꝛia sede expulsus possit cedere ꝛ trāsire ad aliā si eligatur ꝓpꝛia autoꝛitate.dic ꝙ non.alleg.j.ti.ij.nisi cū pꝛi

5 dem ad hoc.vij.q.j.pastoꝛalis.¶ †Uenio ad secundam par tem oppo.pꝛimo ꝙ non potuerit hic archiep̄s confirmare eo cōfirmato qꝛ nōdum receperat pallium.nō habebat ergo q sunt pontificalis officij:ꝛ sic non poterat confirmare:sꝫ q̄ iu risditionis exercere.s.de elec.qd sicut.j.de aut.ꝛ vsu pal.nisi. Sol.gl.j.ꝙ archiep̄s electꝰ possit ꝯfirmare.facit decre.suffra ganeis.s.de elect.vbi archiep̄s nō ꝯsecratus dat licētiā alijs ꝯfirmandi.In ꝯꝛium sunt iura allegata.s.Sunt opi.quidaꝫ tenēt ꝙ non possit archiep̄s confirmare.ad hāc decre.rn̄dent ꝙ de facto fecit.ꝛ tales tenēt ꝙ hoc casu papa habebit facere. c.di.qm̄.j.de conces.p̄bē.qꝛ diuersitatē.Ad decre.suffraganeis respondēt vcꝫ ꝙ non tenetur illa opi.vel dicunt ꝙ si nō est in moꝛa pōt:si est in moꝛa non pōt.alij ꝙ hoc faciēt compꝛouin ciales epi.lxiiij.di.qꝛ ꝑ ambitiones cum si.gloss.eligit ꝙ possit archiep̄s confirmare.vn̄ ad ꝯꝛia rn̄det qd quedaꝫ sunt q̄ sunt ep̄alis potestatis oꝛdinē respicientia:ꝛ talia non pōt archiep̄s ante pallium vt in ꝯꝛio.Quedā sunt iurisditionis ꝛ talia pōt ex sola confirmatione vt hic ꝓbaẗ.qꝛ cap.vacāte sede pōt hoc confirmare qd est iurisditionis.foꝛtius ergo dꝫ posse archi ep̄s confirmatus.scdo qꝛ ex confirmatione consequiẗ pote statē conferēdi bn̄ficia.s.de ele.nosti.igitur eadeꝫ rōne pōt cō firmare.Hec glo.attingit plura:qn̄qꝫ dubitatur an archiep̄s confirmatus non consecratus possit se confirmare.ꝛ breuiter

c tenēdum est ꝙ sic:qꝛ pōt iurisditionalia exercereᶜ:qn̄qꝫ est du bium an possit consecrare.ꝛ tene ꝙ non potest ante palliū:vt j.c.qd sicut.qn̄qꝫ dubitaẗ an possit iurisditionē exercere:ꝛ dic ꝙ sic regulariter nisi cā sit de arduis:qꝛ illa reseruaretur post consecrationē ꝛ pallij traditionē.s.de elec.transmissam.ad fi. ꝛ de ele.quod sicut.dicunt doc.ꝛ fuit dictum Hoff.ꝙ confir matus de causa criminali cognoscere nō potest:nisi cuꝫ venit incidenter:vt qn̄ p̄sentatur canonicus vel p̄ficiendus ecclesie ꝛ obijcitur ei crimen.argu.xxiij.distl.illud.nec obst.l.dist.stu

6 deāt.qꝛ ibi cognoscit de mādato pape.¶ †Qn̄qꝫ dubitatur an possit mandare consecrari.ꝛ de hoc est dubium ꝙ possit: videẗ tex.s.de elec.suffraganeis.qd non possit.facit ratio.qꝛ nemo dat qd nō habet.j.q.vij.daibertum.c.qd autē.j.de iure pa.veritas est ꝙ pōt.Ad ꝯꝛium dic ꝙ quis nō pōt facere per se nō pōt alteri dare:quasi dare sit in alterū potestatem impꝛi mere ꝛ sic alteri nō habenti potestatē cōmittere nō potest:qꝛ nō pōt dare qd nō habet.sed qd nō habet in se potest ꝑ aliuꝫ operari habentē:qn̄ cōmittens non agit dare potestatem nec exercere valens causat potestatē vt a dante:sed a se habet ha bitū:licet aperturā exercitij nō habeat ꝛ expectet a cōmitten te:qn̄ enī est dare exercitiū pendet ex potestate dantis sicut est dare licentiā qd iurisditionis est:vt.d.c.suffraganeis,sic vide mus ꝙ ep̄s ꝯfirmatus tantū nō pōt oꝛdinare ergo nō potest cōmittere,non est bona illatio qꝛ instantiam habes in abbati

7 bus exēptis ꝛ sufficit dare instātiā.j.q.j.sicut vrgeri.¶ †Que ro archiep̄s ex causa cessit an poterit sibi de ep̄atu vacāte ꝓ uideri.quidā dicūt ꝙ nō:qꝛ nō lꝫ descendere.xciij.dist.legimꝰ. in fi.ad hoc hic.Itē qꝛ posset dari via ambitioni:vt habēs te nues redditus in archiep̄atu hoc faceret vt haberet ep̄atum pinguē.Concludit ꝙ poterit ꝓmoueri.nec ob.ꝙ dicaẗ descen dere:qꝛ hoc falsum attento tempoꝛe quo pꝛomouetur ſm qd ep̄s nullum habet ep̄atum.de oꝛ.ab ep̄o.c.j.Item qꝛ in pꝛoui sione talis non attendiẗ descensus sed ꝓuisio.vnde ꝓuidetur ei de ecclesia parochiali.j.ti.ij.ad supplicationem.de quo dic vt ibi.foꝛtius ergo de ep̄atu.vij.q.j.pastoꝛalis.non ob.ꝙ hoc posset in fraudē fieri:qꝛ papa ad quē solum spectat ꝓuidebit tn̄ qui allegat fraudem ꝓbat.¶ Uenio ad vlti.partē ꝛ quero quis confirmabit illo casu suspenso illo a potestate cōfirman di:dic ſm Uincen.ꝛ Egi.ꝙ confirmabit papa non capitulū. de conces.p̄bē.qꝛ diuersitatē:ꝛ qd ꝓ expensis agere possint cō tra istum cuius culpa faciunt expensas si habet ꝓpꝛium:al's non.j.de iura.calum.in ꝯtractandis.xvj.q.vj.illud.c.dist.quo niam quidam.

1 ☞ Episcopus electus ꝛ confirmatus potest ꝑ solum papam transferri.15.
2 Papa an possit matrimonium iam contractum dissoluere colligitur tacite hic.6.12.14.
3 Oꝛdines sacri possunt per solum episcopum conferri:non ta men tolli.4.
4 Cuius est ligare illius est soluere.nō semꝑ ista regula est vera.
5 Argumentum a minoꝛi validum est in iure.
6 Ep̄s vel archiep̄s non potest deponi ab inferioꝛe a papa.
7 Gesta ꝑ vicariū censenẗ gesta ꝑ illum cuius vicem gerit.
8 Oꝛdines sacri ꝯferunẗ ꝑ solum ep̄m:intellige remotis alijs ep̄is:non tamē remoto consensu sui capituli.
9 Ep̄s solus pōt suspendere ꝛ suspensum restituere:nō aūt de ponere vel contra depositionem dispensare.
10 Archiep̄s dꝫ consecrare adiunctis sibi duobus ep̄is.
11 Ep̄s potest puniri ab archiep̄o:non tamen deponi.
13 Spiritualia facilius cōtrahunẗ ꝙ dissoluanẗ.ista regula de q̄ in isto tex.an sit semper vera.
16 Ep̄s pōt esse quis nullatenēsis.j.sine aliqua administratione.
17 Dictio imo:itat coꝛrectiue aut declaratiue.
18 Argumentum de similibus ad similia valet quādo est omni moda similitudo al's non.
19 Cōmunis vsus loquēdi hꝫ locū in oibus dispositionibus. Pꝛouerbia possunt allegari in causis.
20 Pꝛohibita censentur omnia illa que non reperiunẗ concessa. in regula ꝓhibitoꝛia.21.ꝛ contra.
22 Pape non licet dicere:cur ita facis?

1 **Inter coꝛpoꝛalia.** ¶ †Electos i ep̄os ꝛ confir matos transferre pōt solus papa.h.d.Diuidebat Pet.hāc decret.in septē partes.tu diuide in duas. In pꝛima exoꝛdium.In secunda facit narratio.ibi.sane.ꝛ.j. ꝛ pꝛima subdiuiditur in tres.Pꝛima pꝛobat coniugium spi rituale dissolui nō posse nisi per papam.secunda ibi:sicut autē pꝛobat vinculum spiritualis coniugij esse inter electum ꝛ con firmatum lꝫ consecratus non sit ꝛ eius ecclesiam.tertia ibi sꝫ neqꝫ.soluit cuiusdā canonis cōtrarietatē.¶ Casus literalis. Uacante ecclesia andegauē.ad eam fuit postulatus quidam ep̄s abꝛiceñ.seu electus qui erat cōfirmatus sed nondū conse cratus.archiep̄s turoñ.transtulit dictum abꝛiceñ.electuꝫ ad ecclesiā andegaueñ.ꝛ eū confirmauit ꝛ cōsecrauit ſm foꝛmā consecrandi

Zacharias.

a ¶ Que dicantur maioꝛes cause.vi de Jo.and.in.c. ꝗrelam.s.de ele. glo.ꝛ eundē in.c. si.de iudi.li.vj.gl. Ang.ꝛ doct.in.l. sed ꝛ si susceperit. §.j.ff.eo.Bart.i.l. admonendi.col. pe.ver.sed est ad uertendum.ꝛ ibi doc.ff.de iureiu. Albe.de ros.in.l. in bonefidei.col. fi.C.eo.ti.ꝛ istum in.c.ꝛ si q̄ones.j. de simo.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Potestatem. Videẗ tn̄ qd po pulus trāstulerit oēm ptātem quā habebat ꝑ tex.in l.j.ff.de ꝯsti.pꝛin cip.no.Barto.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de legi.ꝯꝛium tamen tꝫ bar.in.l.nō am bigitur.ff.de legi.

Zacharias.

c ¶ Exercere.c.is cui.ꝛ ibi Archi. Pe.de anch.do. ꝛ Phili.Fran.de ele.lib.vj.ancha. in cle.archiep̄o. de pꝛiui.iste in.c. j.vt lite penden.ꝛ in.c.accedētibus. de pꝛiui.bar.bal. ꝛ ang.in.l.eo tpe. ff.de test.mil.old. ꝯsi.cxcj.ꝛ Ro.cō si.cccxxxv.col.v. ver.quo ad vlti mum.

consecrandi prius data licētia transeūdi eo absoluto a p̄ori
ecclesia ꝑ quendā archiepiscopū rhotomagē. qui habebat
ecclesiam abricē. subiectā: tādē hoc deuenit ad aures pape
propter que mādabat archiepiscopo bituricē. vt dictos ar-
chiepiscopos a consecratiōe ⁊ cōfirmatiōe episcopoꝝ suspē
deret ⁊ epm̄ ab executione pōtificalis officij. ꝑpter que di-
cti archiepiscopi ⁊ epi ītimauerūt apostolice sedi q̄liter cir-
ca hoc ex igorātia peccauerūt ⁊ quilibet ipsoꝝ misericor-
dia supplicauit excusantes se forte ꝑpter canonē qui dice-
bat ꝙ si eps intra sex mēses dimitteret ecclesiā viduatā ⁊c.
metropolitani posset cedere iudicio ex quo nō accepit mu-
nus consecrationis: per que apparebit ipsum nō ligatum ⁊
vltra hoc apparebit īferioris licentia ipm̄ posse cedere. Pa
pa hanc decre. scribens andegaue. ostēdit. Primo qualiter
ad ipsum solū spectat potestas epōs trāsferendi ⁊ absoluē
di. ⁊ viā spiritualia destruēdi: aut dissoluēdi: aut dādi licen
tiā edendi. Scōo ostendit hoc declarādo ꝑtinere non solū
ad cōsecratos: sed etiam ad confirmatos tm̄. Tertio osten-
dit canonē quēdam non obuiare predictis. Quarto appli-
cando ad hoc factū cōcludit delictū archiepōꝝ tā cōfirmā
tis ⁊ trāsferentis ꝙ etiā a vīculo priori absoluētis ⁊ ipsius
transiati fuisse dignū pena quā mādauerat īponi. Quinto
papa inclinatus ad misericordiā circa archiepōs propter
confessionem erroris ⁊ supplicatonē spōtaneā dedit veniā
⁊ remisit penā. Sexto quo ad epū q̄ trāsiuerat a pena ab-
soluit suspēsionis: ⁊ cōcessit eidē facultatē in ecclesia ad quā
2 transiuerat administrādi. ¶ † In p̄ma ꝑte ꝓcedit sic ⁊ vt
dixi ostēdens ꝙ ad eū spectat potestas epōs trāsferēdi ⁊ a
p̄ori ecclesia absoluēdi: ⁊ proponit ꝙ ista spiritualia diffici
lius dissoluūt ꝙ carnalia: sed deus solus dissoluit vinculū
matrimonij corporalis ⁊ carnalis. ergo papa solꝰ est ille q̄
dissoluere pōt vinculū spūale. p̄mū ponit pro noto: q2 nota
est differētia ꝙ spūalia facilius cōstruūt ⁊ difficilius dissol-
uunt. ⁊ carnalia ⁊ corporalia facilꝰ destruūtur ⁊ difficilꝰ
cōstruunt. minorē probat ab autoritate illa: quos deus cō
iunxit ⁊c. cōsequētiā aūt ꝓbat ꝙ solꝰ papa hoc possit: q2 lo
co dei papa est in terra ⁊ vicarius Jesu xp̄i. ⁊ sic seq̄t cōclu
sio per q̄ scōo īfert ꝙ hec ptās ad solū papā spectat nō solū
dispositiōe cōstitutiōis canonice. sed etiam ex institutione
diuina. ¶ Circa scōꝫ procedit sic: q2 dictū ē de reseruatio-
ne potestatis trāsferēdi ⁊ a p̄ori vinculo absoluēdi: nec ideo
cōcludit ꝑtinere ad electū cōfirmatū ex cause finalis idēti-
tate etiā īspecta cā īpedimēti absoluēdi vel transferendi pe-
nes vīculi matrimonialis substātiā: sed hoc vīculū daꝛ ī ele
cto cōfirmato: ergo idē est in ꝯfirmato qđ ī ꝯsecrato: ꝙ sub
stantia vinculi sit illa. hanc reseruationē īducens papa illđ
p̄supponit ꝓ noto. ꝙ autē deꝛ vinculū ī ꝯfirmato tm̄ ꝓbat
papa q2 ꝯiugiū spūale ad īstar carnalis ꝑficitur in solo con
sensu ⁊ consecratio nihil addit: nec penes ipaꝫ colligiꝛ vīcu
lū. ꝙ ꝯsecratio nihil addat ⁊ nō sit đ substātia. ptꝫ: q2 illđ ē
de substantia alicuius quo posito id poniꝛ ⁊ quo remoto
id remoueꝛ: sꝫ est possibile quē eē ꝯfirmatū ⁊ tm̄ nō esse mr̄i
monialiter allegatū: ergo ⁊c. vt in epō q renūtiauit oneri sꝫ
nō honori. Ex his cōcludit a silitudīe rōnis ⁊ cause specifi-
ce ꝑticipio lꝫ hoc nō sit cautū ꝙ est statutū de ptāte trāsfe-
rēdi ⁊ dādi licētiā cedēdi in epō extēdi ad electū ꝯfirmatū:
q2 eadē cā ē in specie vł saltē ī ḡnē rōne silitudinis. ergo ⁊c.
¶ Circa tertiū tollit canonē obuiantē p̄dictis circa duo di
cētē ꝙ si electꝰ distulerit vltra tres menses ꝯsecrari: ⁊ sic ec-
cliā retinuerit viduatā nō poterit ibi vł alibi ꝯsecrationem
accipere ⁊ metropolitani cedat iudicio. Pōdera circa duo
tex. p̄mo in eo qđ dicit epm̄ cōfirmatū dimittere ecclesiā vi
duatā cōsecrationē nō recipiēdo: ex quo euidenter apparet
ꝙ si est viduata ibi nō est mr̄imoniū: scōa ī eo ꝙ permittit
epm̄ iudicio cedere archiepi: ꝑ qđ apparet ꝙ archieps pōt
dare licētiā cedēdi: q2 prout canō ille p̄suponit ecclesiam vi
duatā qñ spōsus nō est cōsecratus ītelligēdꝰ est ꝙ ecclesia
est viduata ī respectu quo ad qđ nō ī substātia: hoc est que
nō hꝫ spōsuꝫ vtilē ⁊ effectualē quo ad munus ꝯsecrandi. sꝫ
per hoc vinculū: ⁊ ꝙ spōsꝰ sit nō negaꝛ in substātia sicut ex
vsu loquēdi ecclesia diciꝛ viduata q̄ hꝫ spōsuꝫ sꝫ īutilē quo
ad ea q̄ necessaria sunt ecclesie: ꝓut aūt dicit ipꝫ debere me-
tropolitani cedere iudicio statutū est in penā ⁊ spāliter pro
pter penā ꝓmissam. nō ergo hoc trahēdū est ad casuꝫ oppo
site rōnis: q2 nō ibi ex grā petiꝛ cessio. Itē nec ad casuꝫ eius
dem rōnis cū ex quo sumꝰ in exorbitantibus: vt in his que
cōiter inferioribus nō cōceduntꝛ sufficiat hoc non apparere
expressum. ⁊ si hoc voluisset expressisset: ⁊ quia in exorbitan
tibus esset ꝓhibitū cēseaꝛ qđ nō apparet expresse ꝓmissuꝫ.
Circa partē vltimā alia sunt clara: parciꝛ archiepis ꝑpter

tria ꝑpter spōtaneā cōfessionē: vt q2 errore ad fallēdū sunt
īducti. ⁊ q2 veniā postulauerūt. ⁊ q2 ex simplicitate peccaue
runt. Circa ꝑsonā electi sic se hꝫ q2 ex duplici cā mitigat pe
nā ex recognitiōe erroris: ⁊ q2 vt inferior minus peccauit ꝙ
superiores: ⁊ q2 miaꝫ petijt ⁊ nō iudiciū nō ex toto tm̄ amittit
factū ꝑ archiepōs ꝑper impossibilitatē iuris q2 ipsuꝫ non
fecerūt cōsecrando pontificem prioris ecclesie nec scōe. Ad
primā non. ex defectu intētionis: ⁊ ad scōam non ex defe-
ctu potestatis cū ad priorem ecclesiā adhuc duraret electꝰ
⁊ spōsus absoluit eū a pena suspēsionis ⁊ a vinculo p̄oris
eccelesie ⁊ ipsuꝫ administrare ꝑmisit priori cōsensu hactenꝰ
perdurāte. Hic est casꝰ lꝫ dño meo dño Ant. gaietano tūc
archidiacono bonoñ. nūc autē patriarcha aquilegeñ. dū
legerē hāc decr. nō placuerit me in hac decretali ponere ca-
suꝫ legā per partes. pono ergo p̄mā. ¶ No. ꝙ est differētia
īter corporalia ⁊ spūalia: q2 corporalia sunt facillima ī dis
soluēdo ⁊ difficilia in construēdo. incorporalia sunt facilia
3 in cōstruēdo ⁊ difficillima in destruēdo. ¶ † No. secūdo ꝙ
a solꝰ eps nō pōt đponere ab ordieᵃ lꝫ solꝰ posset dare ordi-
nē. ⁊ sic in talibꝰ nō ꝓcedit regula ꝙ eius est soluere cuius
est ligare: ꝙ eius est tollere cuius est inducere: ⁊ ꝙ eadē cau
4 sa tollūtur qua ⁊ inducūꝛ. ¶ † Tertio no. ꝙ epi possunt a
metropolitanis cōsecrari: ⁊ tm̄ nō possunt ab ipsis deponi.
5 ¶ † Quarto no. ꝙ arg. a minori ꝓcedit in iure. q2 si solꝰ pa
b pa pōt tollere qđ est leuiꝰ: fortiꝰ pōt tollere qđ est grauiꝰ.ᵇ
Et no. ꝙ solus papa pōt archiepꝫ vel epm̄ deponere ⁊ nō
īferior a papa: nec etiā pōt īferior qđ est plus ipꝫ cōdēnare.
Quinto no. ꝙ reseruatis leuioribꝰ ad potestatē pape reser
6 uata videꝛ grauiora. ¶ † Sexto no. qđ solus papa potest
7 dissoluere vīculū carnale ⁊ vīculū spūale. ¶ † No. vij. ꝙ fa-
ctū a papa vt vicario dei interpretaꝛ factū a solo deo. ⁊ qđ
gesta ꝑ vicariū videꝛ etiā gesta ꝑ dñū. ¶ No. tria apostoli
ce sedi reseruata: cessio: trāslatio: ⁊ đpositio epoꝝ: ⁊ ex quo-
libet istoꝝ dissoluiꝛ vinculū cōiugale. Poniꝛ hic p̄mo regu
la. scōo ꝓbatio partis ptātis regule. tertio cōclusio. quarto
declaratio. Videamꝰ in hac parte oēs partes. p̄ma regu.
est ista ꝙ dr̄ia est inter corporalia ⁊ spūalia: q2 spūalia faci-
lius cōstruūꝛ ꝙ destruētur. ⁊ corporalia facilius destruunꝛ
ꝙ cōstruāꝛ: hec est regula q̄ tēperat duo simul cōstructionē
carnaliū ⁊ destructionē ex parte vna ⁊ ꝯstructionē spūaliū
⁊ destructionē ex altera parte: ⁊ in vtroqꝫ ostēdit esse diffe-
rentiā. primo declaremus regulā ꝑ exēpla: exēplū ptꝫ ī cor
poralibꝰ: q2 facilꝰ corporalia reuocāꝛ ꝙ cōstruantꝛ: vt ptꝫ
in peculio. ff. de pecu. l. nō stati. ptꝫ exēplū in possessione: q2
possessio facilius amittiꝛ ꝙ recupereꝛ. q2 solo aīo amittitur
⁊ tm̄ ī construēdo exigiꝛ animꝰ ⁊ corpꝰ. ff. de acq pos. l. iij. §.
in admittēda. de hoc m̄ regula oīs res. ĵ. de re. iur. pꝫ exēplū
in libro q tāto labore cōstructꝰ de facili destruiꝛ: ⁊ duos li-
bros simul destruere posses: sꝫ nō sic de facili posses scribere
⁊ hoc nō explicauit papa vt notoriū. Exēpla aūt scōe par-
tis regłe patēt ex tex. q2 solꝰ eps dat honorē: ⁊ solꝰ non au-
fert. ⁊ solꝰ archiepiscopꝰ cōsecrat: ⁊ tamē solus nō deponit.
8 ¶ † Descēdo ad exēpla scōe partis regłe: ⁊ ꝯ vnū qđ dicit ᶜ
ꝙ solꝰ eps ordinat. opp. xxxiij. di. eps. vbi ptꝫ nō solus or-
dinat sꝫ de ꝯsensu sui capłi. ad hoc de p̄bē. cū scōꝫ. Solꝰ nō
c excludit clericos suos ᶜsed alios epōs. ad hoc. xv. q. vij. eps
9 el. ij. ¶ † Scōo opp. ꝙ solꝰ dānat clericū. ij. q. vj. iō. Solu. so
lus no pōt deponere: vt hic: sed solꝰ pōt suspēdere: vt ibi. po
test suspēsionē etiā reuocare: lꝫ nō possit cōtra depositionē
dispēsare vt ibi. pōt iudicare: vbi agiꝛ vt deponaꝛ a benefi-
10 cio de his q̄ fi. a p̄la. nouit. ¶ † Oppo. ꝙ metropolitanus
nō cōsecrat solꝰ. de tēp. or. nec epi. Sol. solꝰ ordinat p̄ncipa-
liter seu consecrat adiunctis tamē sibi duobus epis. vt ibi.
11 ¶ † Opp. ꝙ possit dānari eps a metropolitano. đ off. or. c.
pasto. eo. tit. romana. li. vj. Sol. dānari nō pōt deponēdo sꝫ
12 bene aliter puniēdo: vt ibi. ¶ † Oppon. quarto quod infe-
rior a deo vel a papa dissoluit carnale: vt quotidie videmꝰ
in sentētijs diuortij q̄ ferūꝛ inter cōiuges. de iureiur. quēad-
modū. de frig. ꝑ totū. So. ibi nō dissoluit autoritate ꝓpria
sꝫ autoritate canonū q capiūt autoritatē a deo: vt ptꝫ in. c.
p̄cedē. vel dic quos deꝰ cōiūxit hō nō separet. ⁊ hoc habet
veritatē: sꝫ quos deꝰ nō cōiungit lꝫ ipsi extrīsece ꝯiuncti vi-
deanꝛ: vt qñ ꝯxerūt in gradibus ꝓhibitis ⁊ quos coniun-
xisset deus nisi fuisset ecclesiastica ꝓhibitio hos tales sepa-
rat hō: q2 non sunt a deo cōiuncti. ¶ Circa istaꝫ regulā sic
exēplatā opp. cōtra eā ⁊ quo ad quālibet ꝑtē. scōo quo ad
cōparationē regularū. Ad p̄mā partē regule ꝙ facilꝰ cor-
poralia destruānt ꝙ spūalia nō est hesitatio. ideo oppon.
ꝙ facilius destruantꝛ corporalia ꝙ cōstruantꝛ. nam carnale
difficilꝰ soluitur seu dissoluitur ꝙ cōstruatur. C. de repu. l.

Zacharias.
a ¶ Nō pōt depo-
nere ab ordie. ad-
de de hoc ꝑ Ber-
tha. de fir. in trac.
de epo. iiij. li. ꝑte
viij. in fi. Spec. in
tit. de accus. §. ij.
versi. itē terminū.
⁊ in. §. iij. versi. ce-
terum. Dyn. in. c.
nō potest. ⁊ ibi in
apostil. ad ipm̄ ⁊
docto. ibi. de reg.
iur. et Joā. an. in
c. ij. in sua nouell.
de pe. lib. vj.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Grauiꝰ. vide
glo. ⁊ docto. in. c.
cū in cūctis. ŝ. de
ele. Ja. in. l. si qñ.
§. ḡnaliter. in fin.
C. de inoffi. testa.
et in. l. de quibus.
colū. iij. ff. de lega.
vbi dicit ꝙ arg. a
minori est fortius
ꝙ argumētum a
simili. vide etiam
Ja. in. l. que de le
gato. col. j. ff. de le
gat. j.
Zacharias.
c ¶ Non excludit
clericos. adde qđ
posui ī aposti. ad
istū in. c. inter cor-
poralia. nu. xxx. ī
ver. non excludit.
ŝ. de transla. epi.

consensu.glo.nō soluit:dicā ĩfra quomodo debeat ĩtelligi.

13 ¶ † Scđo quo ad scđam partē oppo.qđ facillime dissoluũ tur spũalia.de reg.iu.defleat.vbi faciliter ꝑ peccatũ effectꝰ spũalitatis tollit̃:⁊ tñ momēto nō inducit̃.Sol.si agit̃ de destructiōe spũaliũ quo ad virtutez ⁊ exercitiũ ꝟtutũ veritas est ꝙ facilius tollit̃ ⁊ forte facilius q̄ inducit̃.⁊ si agitur de destructione nō quo ad exercitiũ vel effectuz sed solum quātũ ad habitum:vt quo ad habitum sacrorũ ⁊ quo ad ordines:⁊ tūc facilius construũt̃ q̄ tollũt̃:vt in ꝯrio vel ĩteriori destructiōe facillime tollit̃:exteriori aũt destructio

14 ne difficillime. ¶ † Scđo op.ꝯ cōꝑationē h̃ factā:⁊ vr̃ qđ faciliꝰ dissoluat̃ cōiugiũ ꝯctũ spũale q̄ dissoluat̃ cōiugiuz ꝯctũ carnale:qđ pꝫ:quia carnale nō dissoluitur nisi ex potestate dei.spũale aũt dissoluit̃ ex potestate etiā pape:vt ꝑ totũ istũ tit.ꝑmũ pꝫ:q꞉ lꝫ papa separet cōiuges quo ad torũ:nō separat eos quo ad vinculi substantiā.Gloss.hic videt̃ fateri cōtrariũ ꝙ matrimoniũ carnale difficilius soluat̃ q̄ spũale. ¶ Ad tex.dũ dicit ꝙ spũale est fortius.respōdet glo.ꝑ.dignius sed nō fortiꝰ in dissoluēdo.nō placet solu.Hostiē.q꞉ destruit text.ideo dicit ꝙ spũale est fortius q̄ carnale vt dicit litera q꞉ spũale aduocat ad se cōiuges carnales cōmuni cōsensu ad carnalē copulā.ĩ.de conuersione cōiug.cōiugatus.nō sic econtra carnale aduocat ad se spũale.Itē q꞉ in casu carnale dissoluitur altero solo volente.de eo q duxit in mr̃imoniũ.c.j.Itē altero ex fidelibꝰ veniēte ad religionē.de diuor.gaudemꝰ.Itē q꞉ carnale semꝑ dissoluit̃ ꝑ mortē:spirituale non:q꞉ ibi est sponsus ecclesie triũphantis licet hic fuerit militātis.xl.distin.ante omnia. ¶ Hic sunt vidēda tria ꝑmũ an carnale quo ad se faciliꝰ cōtrahat̃ q̄ dissoluat̃ vel econtrario.scđo quid de spũali quo ad se.tertio quid de spirituali in respectu ad carnale. ¶ Ad primũ hec lr̃a videt̃ velle ꝙ carnale difficiliꝰ cōtrahatur q̄ dissoluatur.in contrarium est.C.de rep.l.cōsensu. vbi apparet ꝙ difficilior est solutio q̄ contractus.⁊ hec est veritas q꞉ facilius contrahit̃:q꞉ solo consensu:⁊ tñ difficilius dissoluit̃.per hoc pꝫ solutio prime oppositionis quaz glo.nō soluit.⁊ ad hanc decre.respon.ꝙ nō dicit hic ꝙ carnale facilius dissoluat̃ q̄ distrahat̃:sed dicit ꝙ attēto h̃ qđ est corporale faciliꝰ deberet dissolui ⁊ tñ non facilius dissoluitur:ergo arguitur qđ fortiꝰ est ĩ spirituali.venit ergo argumentum sic.corporalia sunt difficilia in cōtrahēdo ⁊ facilia in dissoluēdo.sed applicādo hoc ad matrimoniũ corporale:matrimoniũ contra naturā suam regularē corporalium est facile in cōtrahendo ⁊ difficile in dissoluendo:fortius ergo spiritualia debēt esse facilia in cōtrahēdo,⁊ difficilia ĩn dissoluēdo.consequēs procedit per regulā supra positam. ¶ Ad scđm de spũali quo ad se faciliꝰ ꝯhatur q̄ dissoluat̃. ¶ Ad tertiũ an mr̃imoniũ facilius contrahatur q̄ destruatur tam corporale q̄ spũale.dic aut comparas contractũ ad cōtractũ:aut distractũ ad distractũ:aut contractuz vnius ad distractũ alterius.Si comparas contractũ ad contractũ dicēdũ est qđ facilius contrahit̃ mr̃imoniuz carnale:q꞉ solo cōsensu cōiugũ:q̄ spũale in quo exiguntur multe solēnitates.de qbus.s̃.de ele.q꞉ propter.⁊.c.ĩ genesi. Si cōparas distractũ vnius ad distractũ alterius certo respectu est fortius ĩ dissoluēdo carnale q̄ spirituale: q꞉ carnale dissoluit̃ autoritate solius dei:spirituale autoritate pape:sed in hoc satis pōt dici qđ paria sunt quia alia non est autoritas pape q̄ dei certo respectu.fortius spũale:q꞉ quādoqꝫ spirituale nō dissoluit̃ ⁊ dissoluit̃ carnale:vt ꝑ mortē: ⁊ sic habent se vt excedētia ⁊ excessa.Si comparas contractum vnius ad distractum alterius:tūc qñqꝫ contractꝰ spiritualis est fortior distractu carnali: q꞉ carnale dissoluitur qñqꝫ ꝑ spũale ⁊ sine volũtate cōiugũ qñ nō ĩtercessit copula.de conuer.cōiu.ex publico.⁊ cũ volũtate cōiugũm quando intercessit copula.econtra contractꝰ carnalis non est fortior distractu spũali q꞉ nunq̄ spũale qđ est perfectum ⁊ solenne dissoluit̃ ꝑ carnale.lꝫ quādo non est solēne sic.vt pꝫ qui cle.vel vo.ꝑ totũ.Qñqꝫ cōparatur cōtractus ⁊ distractus spũalis simul in contractu ⁊ distractu carnali.et dicit hic Host.ꝙ fortius operat̃ spũale in cōstruendo ⁊ difficiliꝰ in dissoluēdo q̄ facit carnale:quia fortius character imprimit̃ ex charactere spũali q̄ ĩprimat̃ ex charactere carnali: q꞉ fortiorē ĩprimit gratiā ⁊ fortiora copulat nō soluꝫ corpora sed etiam animas:⁊ non solum duas sed plures.xij. q.j.precipimus.Itē q꞉ fortior ⁊ efficacior est sua generatio. Iteꝫ q꞉ fortius astringit q꞉ soluit̃ qñqꝫ spiritualis:vt dixi supra:⁊ sic est fortius spũale ⁊ digniꝰ.vnde quo ad dissolutionem cōparādo ambo simul non est dubiũ ꝙ carnale difficilius soluatur q̄ spũale: ⁊ facilius contrahit̃ carnale et difficilius spirituale.Sed dices.ratio ergo hic posita cōcluderet contra inducentē.Rñ.papa inducit arguēdo a maiori:⁊ sic si carnale difficiliter soluit̃ ⁊ autoritate dei.fortiꝰ spirituale debet autoritate dei:consequens procedit quia spiritualia sunt difficiliora in destruēdo q̄ sunt corporalia regulariter.si ergo applicata materia corporali ad hāc speciem vinculi matrimonij: vinculũ hoc pr̃ter naturā ꝓpter vinculũ efficit̃ difficillimũ in soluēdo quod est cōtra naturam corporaliũ:fortius hoc debet esse in spirituali vt materia spirituali applicata ad hanc speciez vinculi matrimonialis difficilius dissoluitur:q꞉ hec est natura spũalium ⁊ fortius operat̃ actus ſm naturam q̄ ꝯ naturā: vt pꝫ de ordi.ab edi.q renũtiauit.c.j. ¶ Uenio ad ver. sicut autē.vbi papa extendit dictũ in episcopo ad electum confirmatum.

15 ¶ † No.j.ꝙ cōsecratꝰ equipat̃ quo ad qđ cōfirmato:nā sicut cōsecratꝰ nō pōt cedere aut transferri absqꝫ autoritate pape:sic nō pōt cōfirmatꝰ.Et est cā q꞉ difficultas dissoluendi ⁊ cedēdi surgit a substātia vinculi:quod vinculũ datur ꝑ solā cōfirmationē.⁊ sic habes ꝙ vinculũ mr̃imoniale spirituale qđ cōtrahit̃ ĩter ꝑsonas eligentiũ ⁊ electi indissolubile sit in ipso actu cōfirmatiōis.vide tex.s̃.de elec.cum inter canonicos.⁊.ĩ.vt lit.nō cōte. qñ.§.si vero.Et aduerte q꞉ mr̃imoniũ dirigit̃ ad ꝑsonas eligentium ⁊ electi quasi ipsi sunt qui contrahunt.sed matrimoniũ est inter eum.et ecclĩā vt inter eum ⁊ eligētes:quasi ecclesiā representātes. ĩ.de testa.relatũ. ¶ No.ij.qđ cōsecratio quo ad substātiaz vinculi nihil addit sꝫ ex autoritatibus solis perfectum est mr̃imoniũ. ¶ No.iij.qđ id dicit̃ de substātia alicuius quo posito illud ponit̃:⁊ quo remoto illud remouet̃.⁊ illud nō dicitur de substātia alicuius ad cuius remotionem nō remouet̃ sed remanet[a].dignitas ergo ep̃alis non est de substantia mr̃imonij:⁊ sic consecratio non est de substātia matrimonij:q꞉ sine illo mr̃imonio pōt esse dignitas episcopa-

16 lis ⁊ mr̃imoniũ pōt esse sine ea. ¶ † Et not.quod dignitas episcopalis non cōsistit suꝑ sola administratione sꝫ consistit suꝑ ordine:vnde dicit̃ dignitas ep̃alis in ep̃o cōsecrato. lꝫ administrationē nō habēte. ¶ Et not.possibile dare ep̃z nullatenensem ⁊ possibile dare ep̃m mr̃imonio nō aliga tum:⁊ sic administratio ⁊ vinculuꝫ a dignitate separabilia sunt. ¶ Quarto no.ꝙ noua additio ex accidēti alterat sub-

17 iectum ex quo nō cōfert ad materiā subiecti. ¶ † No.quito de dictione imo[b] q̄ stat correctiue aut declaratiue.Et no. qđ vbi eadē remanet causa:lꝫ aliqđ accidēs variet̃ nō variatur dispositio. ⁊ ad ꝑticipiũ cause specifice dat̃ participiũ causati iuris suꝑ causa fundati. ¶ No.sexto conclusionem quā papa ĩtēdit qđ sicut ep̃s cōsecratꝰ nō trāsfert̃ nec cedit vel deponit̃ ab alio q̄ a papa ita electꝰ ⁊ ꝯfirmatꝰ. ¶ No. septimo qđ ad participium eiusdē rationis in genere necessario dat̃ participium iuris ab illa ratione regulari: et sic qđ dicit̃ eadem ratio idē ius.Et no.qualiter procedit illud vbi lex nō disponit nec nos.est verũ nisi rationis identitate ad casuz de quo agitur possit ius extēdi. ¶ No.ꝙ aliud est similitudo aliud est idētitas.⁊ qđ simile nō est idē.Et no. modũ procedēdi ĩ iure nostro de silibꝰ ad silia:q꞉ idē iudicium est qñ ex toto sile est.[c] Et no.ꝙ iura pōderant̃ ſm sensum q cadit in ĩtellectũ bene organizati ⁊ subtiliter intuentis. ¶ Opp.qđ matrimoniũ nō cōtrahat̃ inter eligētes et electũ:imo inter ecclĩā ⁊ electũ:vt dicit̃ de test.requisisti.qđ pꝫ q꞉ ecclĩa dicit̃ viduata:vt.s̃.de ele.ne pro defectu.⁊.c. ꝓpter.Sol.dicit hic Inn.qđ ꝯhit̃ inter eligentes ⁊ electuz id est ministerio eligentiũ inter ecclĩā seu populũ et electuz: vel satis dicit̃ ꝯhi cũ eligētibꝰ:q꞉ representant ecclesiam et sic intellige.c.cum inter canonicos.s̃.de elec.⁊.c.prea.qñ.§. si vero. ¶ Opp.qđ ante cōfirmationē sit mr̃imoniũ:vt pꝫ s̃.de elec.cũ inter canonicos.⁊ in.d.c.qñ.§.si vero.Sol. matrimoniũ ꝯhit̃ solo cōsensu eligētiũ ⁊ electi,vt ibi:ideo tex. quo ad hoc stat bene hic maxime:q꞉ idē etiā si nō sit confirmatio secuta quo ad cōcludendā substātiaz vinculi.vij.q.j. sicut. quo autē ad vinculi ĩdissolubilitatē quid iuris sit statim dicā.Dicit hec glo.quā sic expedio qđ est differētia an sit cōfirmatꝰ ⁊ nō pōt cedere absqꝫ pape licētia.⁊ hoc addit ipsa cōfirmatio:quātum aũt ad substātiā vinculi nihil addit,⁊ hec est cōis opi.lꝫ Hosti.tenuerit cōtrariũ ꝑ dictionem maxime.Rñdet̃ ꝙ illa implicat idē quo ad substātiā mr̃imonij cōcludendaꝫ non quo ad indissolubilitatem et hoc tenet glo.de ele.lib.vj.si electio.in glo. ¶ Opp.qđ cōsecratio aliqd addat.ĩ.e.licet.Sol.dicit glo.ad substantiaz vinculi nihil addit:sed bene illud cōfirmat.qđ declarabit̃ ibi:quia addit aliquā virtutē ⁊ exercitiũ potestatē q̄ nō aderat ante cōsecrationē:vt pꝫ de elec.trāsmissuꝫ.⁊.c.qđ sicut.

¶ Oppoij.ꝙ

Sebasti. Sapia.

a ¶ Sed remanet. Quid sit substantia.vide Bal.j.l. etiam.circa prin. C.de exe.rei iudi. Feli.in.c.cuꝫ dilecta.in ꝟsic.de forme substātia.d rescrip.Ang.in cōsil.xxv.vbi ponit q̄ sint substantialia ⁊ q̄ formalia. Ias.i.l.vniuersa. C.de ꝑcib.imper. offe.bal.in.l.actũ. ff.si certũ pet.

Zacharias.

b ¶ De dictione imo.Adđ Lud. ro.i.l.j.⁊ ibi Bal. col.viij.de re iud. eundē Lud.ĩ rubric.de arbit.col. xvij.⁊ que posui ĩ aposti.ad istum ĩ c.innotuit.nu.v.ĩ versi.dictio imo. vbi plene de elec. ⁊ aliqd in.c.inter corporalia.nũ. xiij.in versi.de dictione imo.s̃.de transl.epi.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Simile est.differunt in tribus identitas ⁊ silitudo.vcꝫ ꝙ illud dr̃ idem qđ est ꝑ oĩa idem.illud est sile qđ nō ē ꝑ oĩa idē. no.ĩ l.q liberis.ĩ princip.ff.de vul. ⁊ pu.scđo illđ dr̃ idē cuius substātia est vna:sile cuius q̄litas ē vna non substātia.ita dicit Cy.in.l.non qñ.ff.de leg.bal. in.t.j.C.q̄ sit lōg. cōsue.i.l. neqꝫ.ff. de legi.l.l.j. colũ. vij.C.de fur.tertio illud dr̃ idem vbi est eadē rō,simile vbi nō est similis,nō eadem, ita dicit Bal.i.l. data opa.col.vij. C.q accu.nō pos. ⁊ in.c.trāslato.de ꝯsti.has tres differētias ego solꝰ collegi ⁊ posui in repet.l.qđ nerua. ĩ.j.no.ff. depositi. ⁊ vnāquāqꝫ latissime examinaui.

8 ¶ Oppo. q non semp† procedat de similib⁹ ad filia. vt p3.xxviij.q.j. sic enim.xxvij.q.j.nuptiarū.Solu.qn omnimodo est similitudo pcedit al's non. ¶ Uenio ad tertiā ptē in versi.sed neq3.ista pars tollit obiecta duo. ¶ No.primo ad pncipalē intētū pape q ecclia pōt dici dupliciter viduata.vno mō simpliciter z omni respectu vt qn nullus supponit vinculū iter eā z sponsum.scdo modo quo ad qd: z tūc tot modis pōt dici vidua quot aliquo accidēti extrinsecus psiderato vir ei⁹ est inutilis z inhabilis q ad exercitia mrimonialia,z h mō ecclesia pōt dici vidua q h3 electū pfirmatū nōdū psecratū q2 deficit i exercitio illo2 q sunt ordinis. ¶ Scdo no.ex hoc q hec paria sunt quo ad
19 qd quē nō hre aliquid vel habere:sed inutiliter. ¶ † No.tertio q cōis vsus loquēdi in interpretatiōe verbo2ū iuris attendit q verba exaudiant z plata intelligant nō simpl'r sed fm cōem vsum loquēdi.z sic vba simpl'r prolata simpl'r debēt intelligi nisi natura materie ex cōi
a vsu loquēdi restringat.puerbia ergo allegare possumus.[a] extra de iu
b de.z si iudeos. ¶ No.fm pncipale ad intētū loquētis q pmissum[b] sub rōne pene:nō intelligit pmissum sub rōne gratie,z sic act⁹ pmissio nō extēdit ad casum oppositū rōnis. ¶ No.q iure singl'ari pmissa nō extēdunt nec extēdi debēt ad alios casus:maxime si nō sunt paris rōis
20 z idē etiā si forēt.ad hoc de pri.sane. ¶ † Et no.q in materia prohibita cōiter oē qd nō apparet pcessum cōcludit sub regula phibitū, z tūc oē omissum habet pro phibito.z procedit generale erubescimus absq3 lege loq.z qd a lege nō pmittit nō est ab hoie psumēdum,z qd decreto sctō2ū patrū nō est adinuentū nouis superstitionibus non est nouiter psumēdū. ¶ No.q materialiter dicit litera ex qua arguit qd arctat pfirmat⁹ ad petēdā psecrationē intra sex mēses vr q tps currat a tpe electiōis.Et no.penā:q2 si post tps nō assumat psecrationē ipe pōt pelli ad cedēdū.p qd apparet q si cedere pellit aliqd ius est quesitum. ¶ Opp.pmo q nō sunt sex menses sed sunt quinq3. vt pt3 in illo.c.qm.c.di.qd hic allegat.Sol.dicit gl.q prium est ve2 q2 text. in priū loquit de quinq3 mēsibus.vel dic q ille text. h3 respectum ad mēses put sunt cepti.ad hoc.j.de tēp.ord.lras.nā finis qnq3 mēsiū est pncipiū sex mēsiū.hoc not.p teste pcordādo:q2 si dicat q vltra qnq3 mēses factū est,z vltra sex menses.vt saluet piungēdo finē cū pncipio ad hoc.l.ij.§.appellata.ff.si cer.pe.sil'e q dr xpm passum dū esset.xxxij. an.z sex mēsiū:q2 sex mēses a tpe natiuitatis vsq3 ad parasceue poterāt esse cepti.sed nō ppleti vel voluit tex.hic determinare opin. Hug. q voluit posse purgari morā intra mēsem.ad hoc.s.e.ti.cū in cunctis.
21 ver.cū vo.z qd ibi no. ¶ † Opp.scdo dr q omne nō pcessum intelligitur phibitū:imo vr q omnia cēseant pcessa que nō apparēt phibita ff.de iudi.solemus.j.de cau.pos.cū ecclesia.xxx.q.questiōe.iij. illd.z.q. iiij.q spiritualem. ¶ Gl.dat duas theoricas.Prima est hic q in materia larga omne nō phibitū psumit pcessum:vt in iudicijs bonefidei in bnficijs.vt pt3.j.de ver.sig.cū olim.in absolutiōib⁹.de sen.excō.nuper.in materia stricta omne nō pmissum censet prohibitum,vt in cōtractib⁹ stricti iuris.ff.de ver.obl.l.quicqd astringēde.de arbi. cū dilectus.in puilegijs de deci.ad audiētiā. Alij dicunt qd aut pstitutio est pmulgata affirmatiue.z intelligunt oia pcessa nisi appareāt phibita.xxxj.q.j.deus masculū.si negatiue sunt plata oē phibitum censet qd nō apparet pmissum.xxiij.q.si nō l3.cū si.de hoc.xciij.distin.puenit el.ij.z.ij.q.v.psuluisti.dic q z olim z hodie in materia prohibita omne nō apparēs pcessu3 psumit phibitū.In materia pcessa oē quo ad sui regulā z gnalitatē presumit pmissum nisi appareat phibitū cā.q2 qd est sub regula est cōiter accidēs:qd pter regulā singul'r accidēs:z regularia psumūt,spālia aūt z singularia nō.Si aūt vis cognoscere an sit materia phibita vel pmissa psidera modū loquēdi,q2 si ius in materia loquit pmissiue psumit pmissa si negatiue psumit prohibita.Et si qris fm ius nature oia fuerūt pcessa duob⁹ exceptis. Primum q qs nō faceret alteri qd sibi nō vellet:vt in pncipio decre.Scdm q nō faceret p phibitionē superio2is:qd p3 i phibitiōe pomi. supueniēte iure gentiū destructū fuit illud phibito2iū z oia fuerunt pcessa dummodo de facto posset qs pceptū adimplere.j.dist.iusgētiū.saluis tn pactionibus z legato2 religiōe q nō licebat violare.vt ibi.z.ff.de pac.l.conuētionū.z.l.seq.Tertiū tps fuit legis mosaice in isto aliqua sunt phibita z aliqua pcepta Exod.xx.postea supuenit lex ciuilis in qua qdam phibita,z qdā pmissa.Quarto supuenit tps gratie quo declarata est lex vetus z patefacta est vitas quo tpe emanauit lex canonica p quā ciuilis intelligēda est.de cele.mil.cū marthe.in his q nō sunt phibita vel pcessa. ¶ Uenio ad v.sane. ¶ No.pmo q trāslatio attribuit supiori bnficij ad qd fit trāslatio:absolutio vel pcessio attribuit illi a q trāsfert seu a supiore bnficij a quo trāsfert z ad illū spectat dare licentiā trāseundi. ¶ No.scdo penā trāsferentiū epos quibus trāsferre nō pcetit:z etiā illo2 q trāslationē seu trāslatiōi psentiūt z trāslatos consecrāt vel pfirmant.q2 suspenduntur a potestate cōsecrandi vel pfirmandi.z pena trāslati est:q2 suspendit a pontificali officio. ¶ Not. tertio q ceteris parib⁹ plus peccat superior q inferior:z plus peccat inordinate pmouēs q promotus.z minus alio2 sequens errores q inducēs ad sequēdū. ¶ No.quarto q parcitur sponte confitenti z veniā postulāti z peccāti ex errore.Et not.qui dicantur peccare. ex malignitate dicunt peccare q peccant ex certa sciētia.ex simplicitate qui peccāt errore quantūcunq3 error ille cadat in latam culpā vt est iura ignorare. ¶ No.quinto q videtur de substātia psecrationis vt psecrandus ad aliquā psecret ecclesiā z certā z determinata3 z in qua sponsus sit consecratus.ergo ad ecclesiā in qua nō est sponsus l3 in alia sit sponsus cum i illa psecretur nō dicitur psecratus ad aliā in qua non est spōsus:q2 ad illā psecrari nō pōt. Et per hoc videt q psecratus in epm ad ecclesiā in qua est intrusus nō recipiat habitū psecratiōis adeo q postea inde remot⁹ nō remanet etiā eps vllius ecclesie. ¶ No.sexto q alligatus alteri ecclesie h3 duplex impedimentū si suspēdat.primum est impedimētum prioris vinculi.scdm impedimētum secunde suspēsionis.op3 ergo q super vtroq3 dispenset. ¶ No.septimo q pclusus nullus ex pseuerātia psensus rudi mō pōt opari qnq3 ad facilitatem dispēsandi nō quo ad validitate electionis.de quo.s.ti.j.bone. ¶ Opp.primo qd leuius debuerint puniri isti archiepi.vt.s.c. proxi. Sol. hic plures deliquerūt:q2 hic fuit trāslatio z consecratio.Itē q2 potuerūt maturi⁹ videre eo q plures fuerunt. ¶ Opp.q nō debuerit hic admitti electus:imo debuerit priuari.j.eo.l3.Sol.hic papa secu3 egit gratiose.de iure eni debebat vtroq3 priuari.z capl'm etiā debuit illa vice priuari pote[a]state eligendi nisi papa etiā cū eo dispēsasset vt.s. de elec.cū in cunctis. ¶ Op.q hic trāslatus non debuerit ad gubernationem ecclesie admitti.imo debuerit vtraq3 priuari.j.eo.l3.Sol.gl.q de iure hic priuādus erat vtraq3:z electores ptāte eligēdi vltra hoc z elect⁹:cū elegissent inhabilē: ita q totum qd hic fit fuit gra.ideo Hosti.hic dicit qd in alio fuit gratia:q2 psensus a pcipio fuit null⁹ siue fuerit electus siue postulatus eo qd non potuit ab alio postulari q a papa.de postul.pla.c. si.z sic psensus ille initialis matrimonij null⁹ fuit
22 nec esse potuit aliquis. ¶ † Sed h approbat papa cui nō l3 dicere cur ita facis.xix.di.i memoriā. vnde si intelligamus de perduratione in consensu quo ad canonicos.i.vt de nouo consentiant,z sic de eodem in gne.ad qd de post.pla.bone.vl'si intelligat si in priori cōsensu psistāt.vel si intelligat de psensu epi electi cui papa vult facere gratia3,vtrobiq3 totū qd fit gratia est. ¶ Quero an eps psecratus in terminis decre.possit dici consecrat⁹ ad aliquā ecclesiā specifice z si nō est psecratus an psecratus sit saltē in genere ita q sit eps z [b] possit expedire inuitatus illa que sunt ordinis.dicit hic Host.q specifice hic ad nullā fuit psecrat⁹ fuit tamen psecratus ad generalem ad quā quilibet psecratur cum vnica sit tm ecclesia. sic interdum professus certam religionem nō est obligatus illi religioni in specie sed obligatur in genere vt.j.de reg.non solum.lib.vj.z.c.seq.

1 Eps qui propria autoritate de sua ecclesia se transfert ad aliam carebit vtraq3.s.
2 Concessa sub nomine proprio transeunt in successorem quando materia est nature vt transeāt ad successorem.
3 Titulus presumitur ad antiquam possessionem.
4 Citatio non requiritur in noto2ijs.
6 Eps qui ppria autoritate se trāsfert ad aliā ecclesiam non est priuatus prima ipso iure.

1 **Quanto.** ¶ † Eps qui propria autoritate de sua ecclia se trāsfert ad aliam carebit vtraq3.h.d.cū se.Primo factū narrat Scdo aggrauat ibi, non attendens. Tertio punit ibi,ne autem.In ista decretali habemus duo principalia.primo factum z aggrauationē facti. secundo penam. ¶ Circa primū no.primo autoritatem illam quos deus coniunxit homo non separet:induci ad aliud.s.matrimoniū spūale:z sic licet argui de carnali ad spirituale z ecōuerso. super quo dic,vt de spon.cum apud. ¶ No.secūdo qd deo reseruata:videntur vicario suo reseruata.
2 ¶ † Not.q pcessum sub nomine proprio transit ad successorem:quādo materia est nature vt trāseat ad successorē:z sic in pōderanda dispositione

Zacharias.
¶ [a] Prouerbia ergo allegare possumus.vide plene p Jo.and.in alle.c. z si iudeos.Bar. Guil.de cu.i.l.solēt.ff.de offi.pcō. z leg.l.si chorus. z ibi Dy.de leg. iij.archid.in.c. ne tales.de pse.dist. v.z Alex.i.l.j.co. xiij.ff.si cer.pe. Ant.Francis. ¶ An puerbiū posset allegari in decisionibus causarum.vide qd dixi s.in.c.j.in apostma.vbi plene dictum fuit.

Sebasti. Sapia.
¶ [b] Qd pmissum. Adde qd etia3 l3 allegare vulgarē locutionē.no. archi.in.c.i.i.§.porro.i.iij.col.de sta. reg.in.vj. refert.z sequit d. Ias.i.l. j.colū.antepe.ff.si cer.pet.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Qd antiqtas. Ex antiqtate presumit solēnitas interuenisse vt not. in.l.q in aliena.in prin.ff.de acquir. here.adeo q emphiteota q lōgissimo tpe possedit rē tāq̄ emphiteoticā presumat habuisse debitis solēnitatib⁹ pcedētibus vcȝ cuȝ autoritate epi si est ēphiteosis ecclesiastica.z p Alex. in consil.lxxix.incipi.circa primum de quo querit.co lū.iij.in.j.volu.de quo tū vide alexā. in cōsi.xvij.incip. viso instro locationis.in.iiij.volu.vbi dicit qd ex antiquitate psumit solēnitas qn̄ nō poterat illa solennitas probari al's secus vid Feli.in.c.sicut.colū. xix.de re iudi.

Zacharias.

b ¶ Ab onere pbādi tituluȝ. Adde tu de hoc p Bar. in.l.foramē.ff.de ser.vrb.pd.Pau. de ca.in.l.j.§.fi.ff. de aqua quoti.et esti.Alex.in.l.seruitutes.la grāde. ff.de ser.vrb.bal. l.sicuti.col.ij.i gl. iiij.C.de prescrip. xxx.an.z pau.de ca.cōsi.v.in prin.

Zacharias.

c ¶ De matrimonio carnali ad spirituale.vide plene p Stum i.c.ij.z ibi an hoc sit indistincte verum.j. de transact.z vij. q.j.sicut et ibi archi.Cardi.in.cle. j.q.iij.ver.q etiaȝ. de concess.preben.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Ex psumptione.No.tamen qd nō omnis inobediens dicit contēnere z peccare ex temeritate. not. domi.i.c.de libellis.ad fi.xx.disti. late ponit Felin. in.c.ij.colū.iij.de maio.z obe.

Zacharias.

e ¶ Istorum verborum dūtamen. vide p Bart.in.l. si quis ita.de con di.z demon. et in l.vxorē.z ibi Dy. z qd no.in apost. ad ipm.ff.de leg. iij.vbi q facit cōditionē eundem Dy.in.l.qcō cubinā.eo.tit.plenissime p Bart.in.l.j. col.iiij.ff.de cōdi. et demon.

Antoni⁹ Fran.

¶ An hec dictio dūtamē faciat cōditionē vltra hic alleg.vide q no. Bar.z doc.in.l.si decē cuȝ petiero. z in.l.centesimis. et in.l.euȝ q ita.in §.q ita.ff.de vbo. obli.z quid de dictione dūmodo: dicas qd iportat modū:vt p Bar. et doc.in.l.quib⁹ diebus.in.§.fi.de cōdi.et demon.et de hmōi dictionibus:dumtamē:z dūmodo.an z qn̄ importent conditionem vel modū vide p Spe.in ti. de leg.i.§.pe.vsi. sed qd si indulgētia.z vide glos.in cle.cum et quem. de conces.pben.z aliam gl.in.c.nō pōt.de pben.lib. vj.que vident dicere q importāt cōditionē z necessarium est conditionatuȝ existere: q2 cditiōes sunt i specifica forma implēde.l.q heredi.z.l.meuius.ff. de condi.z demō.

an sit in rem vel personam plus attenditur natura materie q̄ attendatur verborum expressio. ad hoc.s.eo.c.j.et.ij.de offi.dle.qm̄ abbas. ¶ Et no. q potestas episcoporum transferendi spectat ad solum papam. ¶ Quarto no.ar.pro antiquitate veneranda. ¶ Quinto no.q factum a papa vt a vicario Jesu xpi atribuit factū a deo cuius locuȝ papa tenet in terris. ¶ Not.sexto q translatio et quelibet dispensatio debet in se habere vtilitatem aut necessitatem:al's non est dispēsatio sed est dissipatio. An electus ad aliam ecclesiā eoipso q alligatur alteri ecclesie possit administrare bona: dic q non fm Boa.q2 non pōt ad aliam assumi aliter q̄ per postulationem et assumptus per postulationem non pōt administrare etiā in ecclesia vltramontana:quia hec decre.nihil loqtur in ele. ¶ † Aliud non prosequunt hic doc.nisi de antiqtate super glos.quod antiquitas[a] multa potest.inter cetera dicunt quod antiquitas releuat ab onere probandi titulum[b] de quo de prescrip.c.j.lib.vj. ¶ Uenio ad secundā partē z hic ponitur primo pena eligentium scdo pena electi trāslati. ¶ Not. primo vnam causam pene imponende ne.s.facti peruersitas transeat presumptorib⁹ in exemplū. ¶ Not.scdo q epm transiuisse ad aliam ecclesiaȝ nō potest esse non notoriū:z patet q2 factū actus transeuntis potest esse notorium contra Butri. sed ipse diceret q habet causam manētē. ¶ † No. tertio qd in notorijs fert snia parte non citata.de quo de iureiurā.ad nostraȝ.el.ij.de appel.cum sit. de coha.cle.z mu.vestra.de elec.bone.de verb.sig. ex parte glo.de rescrip.ab excōicato. ¶ Not.quarto qd alligatus alteri matrimonio nō pōt licite eligi.z qd eligentes sunt priuandi potestate eligēdi.litera dicit qd suspendendi sunt.dicā cū glo. Et no.qd quis puniend⁹ est in quo peccauit. ¶ Circa hanc partē op.z videtur q translatio non legitimā non sit notoria:q2 possibile est q transiuerit cū licentia:z hoc cum licentia pōt esse occultū: q2 nō patēs oculis.de cler.excō.illd. Sol. qd trāsiuit nō pōt esse nisi notoriū:qd aūt cū vel sine licentia transiuerit potest esse non notorium: tamen sufficit factum esse no notoriū ex quo licētie datio habet se p accidēs in qua grauat onere probādi: vt ptȝ in.c.vestra.de coha.cle.z qd ibi plene no.tales eñ circūstātie habētes se ex accidēti nō impediunt effectū notoriū. ¶ Opp. q non sint suspendendi sed priuati ipso iure: vt ptȝ de elec.cū in cunctis. Sol.dic q hic nō peccauerūt eligēdo sed recipiendo absqȝ licentia pape: forte postulauerunt: vel dic suspendendos.i.suspensos esse zc.sed dices hoc non sufficit: q2 debent esse priuati: dic qd ista pena qd priuati sint est suspēsio:q2 ex toto nō sunt priuati s3 ad tps vt dixi.de elect.bone. ¶ † Uenio ad vltimā partem no.q derelinquēs ecclesiam et attentās aliam caret vtraqȝ q2 priuādus est vtraqȝ. prima propter supe.biā. scda propter auaritiam. Quero quādo habet locū pena vt priuetur.secunda habita.dic q hoc pcedit siue transiuerit absqȝ licentia eius cuius erat prima.de renū.admonet. vij.q.j.nō oportet.siue ex eo qd transiuit absqȝ licentia illius cuius est ecclesia ad quā trāsiuit quā sua autoritate non debet occupare.de prebē.eum qui.lib.vj.dic tamē quod si vnam dimisit cum licentia z aliam apprehendit sine licentia qd illa priuandus est tantuȝ in qua licentiam non obtinuit ne plus extendatur zc.de his que fiunt a maiori par.ca.quesiuit. ¶ † Quero an transiens ad secūdam absqȝ licentia sit priuandus seu priuat⁹ prima ipso iure: dic quod non est ipso iure sed priuādus est z sic remanet episcopus prioris ecclesie et priores clerici adhuc ei obedire tenent.item ibi renuntiatio nō tenet de renun.quod in dubys.naȝ etiam lata sententia res statim non perditur. vt instit.de offic.iudi.§.fin.licet circa iura statim sententia suum sequatur effectum.ff.de penis.l.in seruoruȝ.§.fi.per quod patet q nō perdit ecclesiam ex transitu sed superioris ratihabitiōe. dicit Joā. andr.e.qd in curatis sumus expediti per decreta. de multa.de pben.i episcopatib⁹ aūt i qbus nihil est statutum z quibus non potest renuntiari religionis fauore absqȝ licentia pape aliud est et procedunt dicta ad hoc quod no.de concessio.prebē. cum nostris.

1 Argumentū de matrimonio carnali ad spirituale valet.
2 Matrimoniū non pōt dissolui ab alio q̄ a deo.3.
4 Argumentum a maiori in exorbitantibus nō procedit.7.8.
5 Dictio duntamen,facit actum conditionalem.6.
8 Maius si concedatur an censeatur concessum minus vel equale.
9 Indulgentia an sit latissime interpretāda.
10 Priuilegium semper est intelligenduȝ vt aliquid addat iuri communi.9.
11 Priuilegium vel beneficiū an z quando patiatur interpretationem extensiuam.
12 Ambitio ex q[i]bus presumatur.
13 Eligi vel postulari quando quis debeat.
14 Examen quādo requiritur an aliquis sit idone⁹: non est citanda pars.

Licet. Solus papa transfert episcopos z indulgentia eius super tali translatione concessa ad literam seruanda z strictissime intelligenda est.h.d. Primo ponit dictū. Scdo ibi:hoc aūt recitat factū.tertio respōdet obiectiōi ibi:nec illa.

1 ¶ † Not.primo qd licitū est arguere de matrimonio carnali ad spirituale[c] z ecōtra.de quo de spō. cum apud.
2 ¶ † No.secundo qd carnale matrimoniū non pōt dissolui ab alio q̄ a deo. Et sic procedit quos deus cōiunxit homo nō separet. Et no. q illa verba sunt euāgelij quos deus cōiunxit zc. ¶ No.iij. qd matrimonium spirituale contrahit inter electū z ecclesiam:nō inter eligētes et electū. alibi dicitur qd inter eligētes z electū.s.de ele.cuȝ inter canonicos.z.j.vt lit.non conte.qm̄.§.finaliteȝ.qd intellige vt p Inno.dixi.s.e.inter corporalia.
3 ¶ † Not.quarto matrimonium posse intellectualiter considerari petitū z construi p partes.s. tres q2 partē participij recipit in consensu:partem ratificationis in confirmatione:partē cōsummationis in cōsecratiōe. Et no.q tale nō pōt absolui absqȝ autoritate apostolice sedis. Et not.qd tale vinculū nō est nisi iter epm z ecclesiā de quo.s.de postu.prela.c.fi.nō est ergo inter ecclesiā z inferiores prelatos. ¶ No.quinto quōmodo dicit quis delinquere ex temeritate qn̄ delinquit contra ius obedientie.dixi.s.de ele.cuȝ nobis.vel in.c.transmissam.z etiā tunc dicit delinquere ex psumptione.[d] ¶ No.sexto q indulgentia contra ius est stricte intelligēda. Et aduerte q2 hoc probat tex.hic etiā quaten⁹ agit de preiudicio cōcedentis.et hoc qn̄ conceditur per viā priuilegij.z sic no.q indulgentia vt stricti iuris ad limites verborum est restringenda. ¶ No.septimo q ex permissione trāsitus ad maiorē nō videt pmissum transire ad minorē:q2 causa cōcessionis fundat sup maiori vtilitate: q2 maior reperit vtilitas in maiore q̄ in minore. Secus qn̄ fundat sup habilitate psone:q2 si est habilis ad maiora ē habilis ad minora. ¶ Uel
4 possum⁹ colligere † q ar.etiam a maiori nō procedit i exorbitātibus vnde nō sequitur dispensatuȝ est in maiori:ergo concessum est in minori.ad hoc
5 de pbē.cui de nō sacer.i.vj. ¶ † No.octauo de effectu istoȝ verboȝ:dūtū[e].q2 reddunt gratiā conditionalem ad certitudinē vel indagationē eius qd sub illa oratione iungit.vnde cautū est dicere: dūtū nihil obuiet de canonicis istitutis.i.si nihil obuiet. Et no.q talis oratio seu gratia tāq̄ cōditionalis effectum non operat ante purificationem z certificationeȝ an aliqd obuiet seu in materia seu
6 in forma electionis z postulationis. ¶ † Not.nono q hec clausula, dūtū nihil obuiet zc.dat cause cognitionem super eo qd subiicitur vt principali clausule:z si hoc est priuilegium cognitio videtur reseruata ad personā cōcedētis pulegiū ad hoc j.de iudi.cū venissent.z sic hec clausula non sonat in monitionē tm̄:s3 tribuit etiā examinationeȝ.vide cle.primā de offi.dele,z qd no.in.c.fi.de psump.

¶ Hic habemus

¶ Hic habem⁹ tria. Primo habemus causam ex qua papa cōcludit temeritatē trāseuntis. Secūdo habemus transitū ⁊ factū temerariū. In tertia tollit excusationē allegatā. Uenio ad primā. Primo videt̄ qd̄ papa hic sit superfluus in isto titulo in hac autoritate q̄ꝛ idē repetit̄. Sol. Boa. dt ꝙ in pmo. c. papa probat ꝑ locū ab autoritate. In secūdo pbat ꝑ locū a minori. In tertio probat ꝑ locū ab antiquitate: hic ꝑ locū a simili. ¶ Scd̄o opp. cum gl. que est sup ꝟ. intantū hic dꝛ matrimoniū initiari: ⁊ deinde ꝯfirmari, ꝑ h̄ p̄supponitur matrimonium perfici ꝑ partes ⁊ sic habere ꝑtes diuiduas: hoc est falsum: q̄ꝛ vinculum mr̄imonij momēto ꝑficitur vel statim est vel nō est. ergo nō pōt capere finē p̄ncipij vel mediū in partes: q̄ꝛ hec capiunt tractū necessario. ꝙ momēto expediat̄ ptꝫ. xxvij. q. ij. c. ij. vbi pꝫ qd̄ est res indiuidua, ⁊ aut est vel nō est in momēto. Gloss. respondet qd̄ si pōderat̄ matrimoniū penes ipsam vinculi substantiā ⁊ mediū quo ad illa q̄ substātialiter ꝓducūt carnale nō expedit̄ per ꝑtes: imo momēto est vel nō est. Si consideratur quo ad accidētia extrinseca vel virtutes, ⁊ tūc pōt dici habere ꝑtes. substantialiter em̄ matrimoniū capit principium ⁊ finē a ꝯsensu, ⁊ sic cū ꝯsensus simul momento expediatur momēto etiā ꝑficit̄. ante em̄ q̄ sit ꝯsensus mutuus non est mr̄imonium: ⁊ statim cū est ꝯsensus mutuus est matrimonium: sed quo ad alias ꝑtes extrinsecas ⁊ virtutes constitutiuas potest esse in ꝑte ⁊ non esse in parte. nos possumus mr̄imonium spirituale ⁊ carnale ꝯsiderare respectu preambulorū necessitātiū ad finē matrimonij, ⁊ hoc respectu pōt dici initiatū nō vinculū substātiale sed aliqd̄ subordinatuꝫ in finē faciēdi vel ꝓducēdi vinculū, pōt exēplificari in electiōe ⁊ electiōis publicatiōe: q̄ꝛ statim ꝑfectū est p̄ambulū ꝑ respectū ad eligētes necessitās vinculū: sic pōt dici in carnali vinculo spōsaliorū: vt ptꝫ de spon. ꝑ totū. sic ergo post illud sequit̄ pars q̄ facit mr̄imonium. s. ꝯsensus pure electi ⁊ sicut in matrimonio carnali secuto ꝯsensu vtriusqꝫ est ꝑfectū ita in isto ꝑficit̄, ⁊ sic potest dici ꝑs media. in respectu ad principium extrinsecū p̄ambule ⁊ mediū necessitātis: lꝫ in respectu ad mediū mr̄imoniū nec media sit nec pars nec vltima, sed ista nō est diuisa. Si tertio ꝯsiderant̄ virtutes ꝯsecutiue ad vinculū sequunt̄ alie partes: q̄ꝛ si in matrimonio carnali sequit̄ copula ratificat̄ mr̄imoniū non q̄ aliqd̄ addat substātifice ad vinculū quasi illud intēsiue extendat̄ in substātia sed solū addit̄ q̄da qualitas ⁊ virtus extrinseca a substātia vinculi ꝑ quā vinculū magis roborat̄ q̊ ad difficultatē dissoluēdi, q̄ꝛ vbi poterat aliquo casu dissolui. vt in. c. ex publico. de ꝯuer. cōiug. altero ex ꝯhētibus ingrediēte religionē modo sic nō poterit, ⁊ in hac copula ratificat̄ ⁊ ꝯfirmat̄ vinculū, ⁊ sicut in carnali ratificatio ⁊ consummatio dat̄ eodē momēto sic in spūali quo ad ꝟtutē roboratiuā vinculi: quo ad difficultatē dissoluēdi dat̄ post cōsensum ꝑ ꝯfirmationē q̄ꝛ extūc vinculū est ab ecclesia ratū ⁊ efficit̄ pro tūc indissolubile autoritate inferioris a papa: ante ergo poterit dissolui volūtate electi ſm veram opi. de qua. s̄. e. inter corporalia. ⁊ no. de ele. si electio. lib. vj. consummatio aūt quo ad ꝟtutē ꝑtus filiorum est in ꝯsecratione: q̄ꝛ ꝯsecratus potest alios spūales filios facere ordinādo qd̄ ante nō poterat ⁊ sic ibi dat̄ consummatio. in hoc ergo videt̄ differre carnale a spirituali: q̄ꝛ ratificatio carnalis est simul cū ꝯsummatiōe. s. copule: sꝫ in spirituali diuerso actu cōcludit̄. ⁊ cā huius est, q̄ꝛ vniuersalis ecclesie in matrimonijs non exigit̄ extrinseca ⁊ exp̄ssa ꝓbatio: sufficit ecclesiam nō ꝯdicere ⁊ nō habere cām ꝯdicēdi. secus autē est in spirituali: q̄ꝛ opꝫ qd̄ ꝑsona examinet̄ ⁊ specialiter approbet̄ qd̄ fit in actu ꝯfirmatiōis ⁊ ꝓ tanto dant̄ actus de ꝑ se ad cōsummationē: ⁊ hec est veritas. de copula aūt an addat ad mr̄imoniū. dic qd̄ nihil addit, ⁊ de hoc habetur. xj. q. iij. qd̄ p̄decessor. ⁊ sic videmus vnū signū legale in indiuiduis, nā seruitus nō pōt ꝑ partes trāsferri: ⁊ tū ante eā possent dari ꝑtes ordinate in finē eam inducendi. ff. de ser. rusti. pre. l. ꝑ fundū. ⁊ ptꝫ ex no. in. l. est receptū. ff. com. predi. ⁊ hec sufficiāt de pma parte. In secunda parte vt facti recitatiua nihil dicit̄. ¶ Uenio ad tertiam ⁊ h̄ aduerte, ⁊ hic facit tria. pmo recitat indulgētiā. secūdo ipsam ostendit non proficere etiā supposito vno intellectu hic falso. tertio idem facit in supposito vero. ¶ Ad pmā: in illa ponit̄ solus tenor: nec ei aliqd̄ obuiat. ¶ Ad secundam dicit qd̄ licet videat̄ aliqbus quod possit trāsire ad maiorē ⁊c. ¶ Oppo. ꝙ hoc non possit nec debeat videri: q̄ꝛ si gratia est ꝯditionalis non videt̄ qd̄ hoc possit indulgētia operari donec fuerit ex inq̄sitiōe purificata. Gloss. fatetur ⁊ dicit qd̄ papa hic ex superabūdāti respōdet: ⁊ p̄supponēdo intellectum falsum nulli debet videri ꝙ etiam virtute illius indulgētie trāsire possit nisi prius sit purificata: purificata autem indulgentia istis bñ poterat videri qd̄ possit trāsire ad maiorem: ⁊ sic intelligit̄ hic. ¶ 7 † Scd̄o obuiat. dicit̄ hic qd̄ si indulgētia concedit̄ vt ad maiorē possit trāsire nō poterit trāsire ad parem ꝑ hoc: ⁊ submittit q̄ꝛ facilius dispensat̄ in maiori q̄ in minori. ꝯtra imo facilius in minori q̄ in maiori dispēsat̄. lvj. distin. cenomanēsem. de fil. p̄sby. c. j. lib. vj. vt no. s̄. de elec. scriptū. vbi ꝑ gl. Sol. qñqꝫ dat̄ impedimētū respectu defectus ꝑsone vt ꝓpter accidens criminis vel aliud ⁊ facili⁹ in minori dispēsat̄ q̄ in maiori q̄ꝛ in maiori req̄rit̄ maior habilitas ꝑsone q̄ in minori: ⁊ iō tūc approbat̄ qs facilius ad minorē q̄ ad maiorē. Qñqꝫ subest impedimētum vinculi ⁊ alligatiōis alteri vinculo supposita habilitate ꝑsone ad vtrūque ⁊ tūc si in dissoluēdo vinculo ꝓpter trāsitū facili⁹ concedit̄ in maiori vt ascēdat q̄ ad parem vt nō ascendat: sed gradualiter in pari gradu ambulet q̄ꝛ in primo potest dari causa. in secūdo nō. cum tanta sit vtilitas que vtilitas in casu isto tāta reperit̄ in vno q̄tum in alio. sed maior potest esse vtilitas in maiori ⁊ tales dispensationes exigūt causā: ⁊ sic loquit̄ hic ad hoc. s̄. de post. p̄la. bone. ij. c. pri. ¶ Ter 8 tio vr̄ qd̄ ex quo ꝯcessum † est ꝙ trāseat ad maiorē ꝯcessum vr̄ qd̄ possit trāsire ad parē: q̄ꝛ ꝯcessis maioribus concessa vident̄ minora. xvj. q. ij. visis. de dona. pastoralis. Gl. q̄ incipit sed nōne ꝯcesso. rn̄det qd̄ ꝯcessis maioribus vident̄ cōcessa minora: sed dū dicit̄ ꝯcedere trāsitū ad maius beneficium est maius q̄ ꝯcedere trāsitū ad minus: hoc est falsum qñ ꝯcessio fit ꝓpter vinculū: q̄ꝛ tales ꝯcessiones implentur ex cā ⁊c. ⁊ sine causa fieri nō possunt. Ad ꝓpositū ergo leuius est ꝯcedere ꝙ transeat ad maius, q̄ꝛ isti subest aliqua vti a litas q̄ ad parē vel minorē ecclesiā[a] q̄ꝛ ibi deficit vtilitas: ⁊ primū ꝯcedit̄ a iure. scd̄m aūt nō ꝑmittitur ita ꝙ illud qd̄ est maius ꝑmissum a iure est leuius ꝯcessibile q̄ id qd̄ est minus ꝓhibitū a iure: sic loquit̄ hec materia. vnde aliqñ aliqd̄ est maius qd̄ est leuius: videt̄ etiā aliquid esse leuius quod maius videt̄. ad hoc qd̄ no. in. d. c. pastoralis. ad hoc. d̄ ele. nemo deinceps. li. vj. vt eccl. benefi. c. vno. ⁊ quod no. in cle. vna. de reb. ec. non alie. de ele. si religiosus. lib. vj. coniuncta decre. ne cle. vel mo. c. ij. e. li. ad hoc cle. de her. nolētes. in pn. 9 ⁊ no. de ele. in cle. ne romani. §. irritū. i pma gl. ¶ † Ad tertiū hic oppo. cū gl. que est super verbo postulatio. ⁊ videtur ꝙ ꝑ hanc indulgentiā potuerit transire absqꝫ alia licētia. Primo q̄ꝛ verba indulgētie latissime interpretātur, ⁊ sic ꝙ aliquid operent̄. de ꝟb. sign. Abbate. hic nihil operantur ergo ⁊c. nā hoc de iure cōi facere potuisset a papa licentia petita: sed si nō habebit expectare licentiam pape non addet priuilegiū aliquid ad ius qd̄ est contra naturam priuilegij: q̄ꝛ p̄uilegiū est priuās legem. iij. distin. p̄uilegia. ff. ad munici. l. j. ff. de leg. j. l. si quādo. Glo. ad primū qd̄ dicit̄ indulgētias latissime interpretādas. respondet primo qd̄ hoc est verū q̄tum patit̄ natura verborū indulgētie vltra non, q̄ꝛ nō tū est tradenda latissime qd̄ rūpat̄. hic aūt papa sub limitauit ꝯcessionē: dūtamen; nihil obuiet ꝓpter qd̄ cum sit dubiū reseruauit sibi examinationē cōtra verba: ergo non ampliabit̄ vt transeat sine examinatione. ad hoc de p̄uile. si de terra. ⁊ patet de ꝯsue. cum dilectus. Uel scd̄o quedam sunt indulgētie que sunt beneficia que nō exorbitant a iure cōi: ⁊ talia latissime interpretantur: quedam exorbitantia a iure ⁊ talia nō intelligātur latissime, ⁊ de his loquitur hic. nam si ampliaret̄ hic derogaretur iuribus per que consueta examinatio postulationum ⁊ electionū subuerteretur: ⁊ hoc q̄ꝛ tales indulgētie eo qd̄ a iure exorbitāt p̄sumunt̄ am 10 bitiose obtēte. j. q. j. p̄ncipat⁹. ¶ † Ad scd̄m ꝙ priuilegiuꝫ[b] b debet aliquid operari ⁊ intelligi vt addat respondendū qd̄ hoc operabitur. nam duo erant impedimēta in trāsitu. Primum q̄ꝛ alligat⁹ pmo vinculo ꝑ qd̄ inhabilitabat̄ nec posset trāsire nec etiam poterat cōsentire. Aliud erat impedimentum q̄ꝛ non poterat ibi trāsire non examinatus. prima impedimēta tollūtur ex sola licentia: sed q̄ꝛ operatio illorū nō pōt dari ante examinationē ꝑ hoc non poterit dari exercitū illorū anteq̄ examinet̄: eo ergo examinato poterit ante examinationē etiā trāsire seu ꝯsentire sed postea non poterit trāsire anteq̄ sit examinat⁹, ⁊ sic loquit̄ hic. ⁊ h̄ operatur scriptura illius priuilegij. q̄ꝛ contra ius. ¶ Secundo hoc operat̄ tenor ꝟborum de cuius mente apparet papā voluisse sibi reseruare examinationē. extēdebat ergo iste priuilegiū in duob⁹. primo q̄ꝛ volebat transire ad parē, ⁊ erat ꝯcessum ad maiorē tātū qd̄ facilius concedit̄. scd̄o q̄ꝛ volebat trāsire nō examinatus. quod erat ꝯtra mentē reseruationis. ibi. dumtamen ⁊c. ⁊ contra intentū priuilegij quod

a ¶ Sebasti. Sapia. ¶ Minorē ecclesiam. Uide tex. in l. relegatorū. in fi. ff. de interdi. ⁊ relega. ⁊ no. ꝑ Feli. in materia dispēsationis. in. c. postulasti. s̄. de rescr. ⁊ per glos. in. c. cū in cūctis. s̄. de ele.

b ¶ Sebasti. Sapia. ¶ Qd̄ p̄uilegiū. Addꝰ ꝙ nihil operāt̄ contra ius cōmune. vt no. Gemi. in. c. si papa. d̄ priui. in. vj. Alex. in ꝯsil. xxxiij. inci. viso. in. j. vol. limita etiā vt nō ꝓcedat qñ ꝯfirmaret̄ antiquum priuilegium ſm Gemi. in. c. si gratiose. in j. col. de rescri. vid̄ Fel. in. c. solite. co. iij. de maio. ⁊ obedientia.

Zacharias.

a ¶ Debeat exten di. Tu vide de B Bal. ip.l.fi.C.de fruc. et lit. expen. Bar.i.l.iij.i pnci. vers.tertio limita. z ibi pulchre per Alex. q qseq iur. cano.i.c.ij.de mu. pet.Dy. z Phil. Frāc.in reg.in iu dicijs. de reg.iur. z ro.ɔsi.cxlvj.col. ij.ver.ij.respon.

Zacharias.

b ¶ Quatuor pa triarche. Dic qd maiores patriar che.s.Alexandri nus ɔstātinopoli tanus antioche nus z hierosoly mitanus habēt ex priuilegio q cōfe rant metropolita nis quibus psunt pallium.priusq z ipsi receperint vt not.in.c.antiqua. j.de priuile. z ibi maxime p Inno. minores vero pa triarche q nume rant in.j.apost.in c.j.§.de trasl.epi. non possunt hoc vt ibidē.z p Feli, in rubri.de ma.z obe.circa prin.

stricte interpretādū est. Dicit Goffre.quod vltra hoc ope rabitur ista indulgētia:q non postulatus alias nō habe bat ius petēdi ɔfirmationē.modo ex vi licentie poterit ex quo persona z postulatiōe ɔstabat qd non placet Hostiē. qui dicit q sine tali indulgētia hz ius petēdi cōfirmationē z absq ea cōfirmat qñ petit ppter vtilitatē ecclesie:vt ipe no.s.de ele.cū monasteriū. ¶ Scdo dicit Host.q operabi tur circa examinationē q vbi alias examinatio spectasset ad papā q papa habet admittere modo ex quo data est li cētia trāseundi poterit trāsire absq examinatiōe pape: et poterit patriarcha examinare ex vi licētie qd alias nō pos set nisi al's sit hic imediate subiectus pape:q tūc papa ha bet examinare:nec dicet tunc patriarcha iure suo examina

11 re:sed ex hac licētia generali pape. ¶ † Hic doc.tractāt seu

a querūt nunqd priuilegiū al's beneficium debeat extendi.[a] Dic qd aut loqmur in priuilegio z stricte interpretat dum modo aliqd operetur debet tamen intelligi qd aliqd ope ret:z sufficit q aliquid operet cōtra concedentē. Aut sapit naturā bñficij z late interpretatur si ex hoc alteri nō infer tur preiudicium q concedenti sic loquit hic. Aut loquitur in bñficio:z tunc aut est ambitiosum z stricte intelligitur.

12 ¶ † Et dicit ambitiosuz multiplr:quia qñq cōtra natu ralē rationē vel equitatē vel tangit periculū animarū: vt hic z.s.ti.j.dudū.ij.ad fin.qñq ambitiosum z odiosum est ratione psone.de fil.presby.literas.z.c.fi.vt q psona est p pter qualitatē cōiter iuri exosa.qñq rōne sui tenoris vt cō tra ius alterius impetratū.ff.de vulg.z pu.l.ex facto. Aut est fauorabile q nō ɔcernit incōmodū alterius:z tūc latis sime interpretat qd dicit hic Hostiē.etiā si in aliquo dero get iuri qd intelligo de iure cōi ɔcernēte cōcedētē:al's semp stricte interpretaret:quia transiret in naturā puilegij: hoc verū quatenus vba patiunt nō vltra vt hic.de hoc de vbo. sig.olim.ij.vbi bona gl.z hanc differētiā inter priuilegiū z be

13 neficiū posuit glo.s.eo.inter corporalia. ¶ † Oppo.hic in nuit q habēs indulgētiā debeat postulari imo vr q nō de beat postulari s eligi.ex quo em lata est snia transeūdi cō tra vinculū habet licētiā apertā z difficultas trāseūdi subla ta est.ergo debet posse eligi.ad hoc.s.de elec.cū vintonieñ. Sol,dicit hic Inn.expressum qd lz dispēsetur cū aliquo in habili ad electionē qd ex dispēsatiōe non habilitat ad mo dū puidendi vt possit eligi sed dz postulari vnde dicit in hac materia sic dicēdū q qñq dispēsatio ex toto nō tollit impedimentū a quo necessitatur via postulandi:exempluz vt in alligato alteri ecclesie:q lz det licētia p hoc nō tollit vinculū materiale:ex quo surgit difficultas z tūc postulari debet vt hic. Qñq tollit vinculū prima facie ex toto:z tūc cōsidera quale sit vinculū.aut est odiosum:z tūc q dispēsa tio est fauorabilis:ideo tollit ipm ex toto. exemplū ponit i illegitimitate z rōnem assignat:q facilius tollit odiū q tolli tur fauor:z nō remanēt alique reliquie.per qd dicit Inno. qd eligi pōt. Dat simile in pacto qd tollit ex toto obliga tionē z actionē descēdētē ex delicto q odiosa est.ff.de pac. l.si tibi.§.quedā.vnde nullis remanētibus vestigijs aut re liquijs valet qd agit z eligi pōt:vt i illegitimitate:illegiti mus ergo legitimatus pōt eligi. Qñq vinculū est fauorabi le:z tūc dispēsatio est odiosa:ideo restringenda:z tūc defe ctus ex toto nō tollit p dispēsationē q ad reliqas z vestigia prima:puta q fauor difficiliter cōfundit vt ptz in alijs a ctiōibus fundatis sup fauorabili cā q nō tollunt ipso iure s elidūtur ex pacto.ff.de pac.l.si vnus.§.pactus.z in ɔposi to:vt dare ɔ vīculū licētiā q est fauorabile:z tūc nō pōt eli gi s debet postulari z sic pōt etiā loq hic.p qd ɔcludit hic Inn.q necessaria est postulatio z fuit postulatus vt hic:z tutius est qd postulet lz fm eū posset tolerari qd eligat per mutuū cōsensum eligētiū z electi ppter licentiā potest con trahi matrimoniū. Dicit tñ tutius esse q eligat in postulā dū vel postulet in eligendū.satis credo qd hec forma pce deret ppter pbabile dubiū.p.c.j.de post.pla.seruata forma: vt ibi dicit Host.q tutius est q oīa p papā fiant z qd h nō cōsentiat sine cōsciētia pape:q huius dubij supior est papa nō ipse postulatus. Inn.aūt residet.z Io.dicit q poterit de iure cōsentire z qd examinare poterit iste iferior vt dixi.vt ptz ibi p eū examinatio faciēda:q sic ipsonaliter est locutus vt notet qd sibi nō est reseruata:sic de elec.ne p defectu.qd satis mihi placet:q licētia aperit viā ad vīculū vt aliqd o peret:z credo q hoc posset facere ante examinationē: z q examinatio exigit demū ante trāsitū vt etiā sentit gl.vl' cū licētia sit ɔditionata si idoneus sit melius credo q ante exa minet vt purificet ɔditio idulgētie:p qd apparet q tutior

14 est opi.Host. ¶ † Ultimo quero qualis erat hec examina tio.dic q erat extraiudicialis sicut z cum mādat alicui vt alteri puideat si est idoneus nō necessitat ad aliquos citan dos fm Inn.de quo vide de psum.c.fi.z in cle.j.de off.de leg.de ɔces.pbē.pposuit z vide de postu.pla.c.j.p Inn.de elec.cū inter canonicos.per eundem que no. Anto.

¶ De autoritate z vsu pallij. Rubrica.

1 ☞ Pallium quid sit:z a quo concedatur:z vnde dicat z que sit eius forma.

¶ Uisum est de postulatis electis z trāslatis: s q assum ptis p hos modos lz vti pallio si ecclesijs ad qs assumant dignitas pallij debeat:igit zc.de materia.d.c.p totū.xxv. q.ij.i.c.galliaz.ɔueniūt huic rub.de ele.significasti.z.c.suf fraganeis.z.c.q sicut. Itē archieps q renūtiauit deīde nō vtit pallio.de renū.ad supplicationē. Itē qñq papa se of fert missuz palliū qd tñ al's instāter peti dz.de postu.plat.

1 bone.el.ij.in fi. ¶ † Quid est palliū:palliū est insigne orna mētū archiepi vel epi de corpe beati Pet.sumptum de ele. significasti. De epo dr q aliqñ palliū sibi ɔpetit ex priuile gio.de psum.cū in iuuētute. ¶ Quis cōcedat pallium. dic

b q qtuor patriarche.[b] de priui.antiqua. Et scribit p.e.z non p i.nā est palleū dignitatis:z pallium honestatis qd etiam defert laicus.j.de homi.suscepimus.z vtrūq dicitur a pallis grece latine motu vel ɔcussiōe.nā plerūq palliū mouet:z palleū sepius.vñ minister multoties id ɔcutit ministrādo: vel dr palleū a pallore a palleo palles.debēt enim p ceteris deum diligere:ieiunijs ergo z vigilijs insistēdo pallidus esse solet. ¶ Quero de forma pallij.dic q in eo ponunt qtuor cruces nigri coloris ppter mortificationē vitioz q dz esse in palliato:vt cū apostolo dici possit: Mūdus mihi crucifi xus est,z ego mūdo.ad Gala.vj. Alij dicūt q dicte qtuor cruces qtuor affectiōes significāt,gaudium,dolorē,spē z ti morē. Prima añ pectus gaudiū significat.scda q a sinistris spē.tertia q retro dolorē.quarta q a dextris timorem.z ista sunt ɔria.z sic opposita ponūt.sed q qñq hmōi affectio nes excedūt z sunt potius afflictiōes.ideo in primis tribus crucibus ponunt tres acus ad pungēdū ne excedat. In qr ta nō ponit acus:q timor sociū aculeū secū portat,vl' p p mā gaudiū q iō pponit q homo semp dz incedere leta fa cie. In scda dolor,q in sinistris pandet oē malum. p ter tiā timor.q timemus que nō videmus.p quartā spes. ideo sine aculeo:q vt quis magis speret q timeat. Uel p ipsas designant quatuor virtutes cardinales.p primam añ pe ctus iustitia,vt semp sit pre oculis.p secunda fortitudo cō tra aduersa,ideo ponit a sinistris.p tertiā prudentia. ideo tertio ponitur.p quartam temperantia que caret aculeo: q nunq excedit sed alia temperat.

1 ☞ Dictio intra:quid notet.

2 Ecclesie appellatione an z quando veniat alia ecclesia vl tra cathedralem.

Cum super. Intra quālibet ecclīā puincie sue archieps pallio vti pōt:extra ecclīā nō.h. d. Cōsultatio z rñsio.secunda ibi, qd ita. ¶ No.pmo qd pactū z forma i traditiōe rei apposita seruāda est.l.traditiōibus. C.d

1 pac. ¶ † No.scdo de dictiōe intra que notat intrinsecitatē inter extrema.nec extrema actus cui iungit excedit. ¶ Not. tertio qd appellatiōe ecclesie aliquādo ɔprehendunt vni uersaliter ecclesie totius diocesis.de hoc.j.ne plat. vi. c. ij. vide de vbo.signi.cum clerici. ¶ Not.quarto qd insignia iurisditionalia vel ptātem significātia in his q exercentur p viā voluntarie iurisditionis non extenduntur extra limi tes diocesis. ¶ No.quinto q archieps pcessionaliter pōt exire aliquādo ecclesiam propriam:z tunc nō vtit pallio, Et no.q pcessiōes debēt fieri ab epis cū indumētis episco palibus vt hic habes. ¶ No.sexto q archieps regit puin

2 ciam. ¶ † Opp.q extra diocesim posset vti pallio.j. eo. ex tuarum. Sol.de iure non potest vt hic:ex priuilegio sic:vt ibi. ¶ Oppo,secundo quod appellatione ecclesie compre hendat sola ecclesia cathedralis.vt patet de verbo,sig. cū clerici. Sol.contrarium loquitur in materia stricta in qua potest alteri preiudicare.hic in materia larga in qua non potest alteri preiudicare. Per quod apparet quod si man daretur episcopo prouidere in ecclesia sua non posset i alia diocesi prouidere quod not. ¶ Quero quando quis pos sit vti pallio.dic quod in missa z certis tātum diebus.j.eo dem.ad honorē.qui continentur in priuilegio suo.j.eodē c.fi. ¶ Quid significet.gl,dicit q plenitudinē potestais.j. eo.nisi.

eo. nisi.dicit io.an.ꝙ audiuit ꝙ significat eum habere aias ligatas:ideo sup vtrūq͡ȝ brachiū extēdit:hoc nō ꝓbat aliq iure. ¶ Quero an pallio possit vti ī ecclīa etiā exēpta.doct. ꝙ sic.vt in conci.vieñ.de priui.archiepō.in cle.Quero an in tota ꝓuincia poterit vti:quidā ꝙ nō:sed exponūt ꝓuincia i.diocesis.hostiē.intelligit vt sonat.Aliqñ diocesis ponit ꝓ prouincia.ix.q.ij.epi.in literis ad lites dic:vt de rescrip. rodulphus.de bñficialibus dic:vt eo.ti.ꝙuis.li.vj.ī.de pre ben.ꝓ illorum. ¶ Quero an extra ecclesiam possit vti.aliq dicunt ꝙ nō:sed solum in ecclesia ⁊ sic intelligunt literā:vñ dicunt ꝙ si ingrediatur ecclesiam ꝓcessionaliter:vel pro ce miterijs consecrandis quod non debet vti pallio.

1 ☞ Iura ꝑsonalia nō tranferunt etiā ꝑ ꝯctū cōmodati.2.

AD hoc. Archieps alteri archiepō palliū cōmodare non pōt.h.d.sunt due partes.scda ibi:īqsitioni. ¶ No.j.ꝙ palliū est ꝑso nale ⁊ seqt ꝑsonā vsq͡ȝ ad morte velut vmbra:et cū pallio sepelit. ¶ †Not.scdo ꝙ iura ꝑsonalia nō pñt ad alios transferri etiā ꝑ ꝯctū cōmodati. ¶ Oppo.primo archieps pōt inuitare alienū archiepm ad celebrandū in pro pria diocesi:vt pȝ.vij.q.j.epi.igit videt ꝙ possit ei ꝯmodare pallium.Sol.hec fuit rō dubitādi vt sicut poterat mutare ita cōmodare palliū ⁊c.ar.ī.de off.dle.ꝑterea.sed ꝯtrariū est ve rū. ¶ Op.scdo ꝙ nō sepeliat cū vestib⁹.de cōse.di.j.nemo.ff. de reli.⁊ sump.fu.l.at si qs.§.funeris.sol.spāle est in vestib⁹ sacerdotalib⁹ ⁊ pallio vt hic.⁊.c.nemo.loquit de laico q.nō dȝ inuolui in vestib⁹ sacris secus si de clericis.idē est de ve stib⁹ cuiuslibet ordinis vt in talibus sepeliat cuius ordinis est:⁊ h̃ hȝ vniuersalis ꝯsuetudo:ꝯtrariū loqt de palla altaris. cōtra illos aūt q effodiūt tales cā derobandi est pena.C.de sepul.vio.l.pergit audacia.⁊ aut.ibi posita.intra nouē autē dies ab obitu numerādos nō debet qs molestari ex ꝑsona defuncti.vt i aut.ibi signata. ¶ Quero an possit ꝯmodare vt sartor videat ⁊ aliud faciat.dic ꝙ hic ꝓhibet cōmodatū ad vsum vtēdi nō vidēdi. ¶ Quero qd si archieps transfe rat ad aliū archiepatū an debebit sepeliri cuȝ duob⁹.no.di cunt ꝙ sic:nō poterit tñ vti priuilegio ad vsū scdi archiepa tus:ponet tñ palliū scdm desuper ⁊ aliud desubtus. alij di cunt corp⁹ vestiendū vltimo pallio tātū:primū vo ponetur supra corpus vel supra caput fm Inno.qd videt rōnabili⁹ host.⁊ qd dicitur de duobus idem de pluribus fm Io.and.

1 ☞ Mendacium in aliquo casu an sit permissum.
2 Archieps ante pallij traditionem non vocatur archieps.

NIsi specialis. Per pallium trāsfer tur plenitudo pōtifi calis officij ⁊ nomē archiepale.h.d.Prima deci se factū narrat.Scda ibi:sane.factum aggrauat. Tertia ꝯcludit ibi:tu ergo.Quarta cōmminat ibi: quoni.i. ¶ Not.j.ꝙ ante traditionē pallij nō ꝯfert ꝑ aliquē actum plenitudo pontificalis officij ⁊ nomē pōtificale:⁊ sic añ pal lij traditionē qs nō pōt appellari archieps ⁊ sic nō cōsequi tur plenariū effectū ⁊ cōplementū plenarie ꝑtātis ꝑ quod apparet ꝙ a noīe arguat effect⁹. ¶ No.ij.ꝙ malefactū ꝑla ti licite ab eo palliat ⁊ emēdat ne i ppl'i trāseat exēplū pro pter scādalū. ¶ No.tertio ꝙ vbi ex facto seqt aut cōfusio su perioris:aut verecūdia subiecti poti⁹ superior dȝ eligere ve recundiā subiecti cuius est culpa:ꝙ confusionē suam:et sic quis suū honorē cessante culpa debet ꝑferre verecūdie ⁊ cō fusioni inferioris sibi subiecti. ¶ Opp.qd ante traditionē pallij ꝑ ꝯfirmationē recipit ꝑtātē quo ad illa que sunt iuris ditionis.s.de elec.trāsmissā.⁊.s.d trāsla.ꝑla.c.j.saluo qd est in maiorib⁹ sicut est ꝯuocare conciliū.d. c.qd sicut.§.ꝑterea. ¶ Solu.fateor qd recipit potentiā in predictis:sed ꝑtās in his q̄ sunt ordinis cōfertur a tempore traditionis pallij vt

1 d.c.qd sicut.c.di.qm̄.⁊.s.titu.j.iter corporalia. ¶ †Op.scdo innuit hic licitū palliare qd male fecit ⁊ sic ꝑmittit mētiri ꝯ tra.ff.de tribu.illud.§.pe.xxij.q.ij.primum.Solu.mētiri nō

a licet[a] si pro veritate certum petat sed bñ icet fingere.[b] nam
b iesus finxit se longius ire.j.q.j.§.ex his.⁊ bona simulatio ap probat.qd me.cau.c.j.vnde nō licet palliare mentiēdo dicē do qd ꝑtās fuit sup hoc a sede ap l'ica data:sed fm host.in stabit sermonib⁹ et excusationib⁹ vtēdo verbis duplicib⁹ dicendo ꝙ q eum reprehendūt nō vidreant oia sua priuile gia.de qb⁹ verbis duplicibus in alia materia vide in specu.

2 de aduo.§.iā nunc.in prin. ¶ Glos.prima colligit qd archi eps añ pallij traditionē nō vocabit archieps.sed dicūt doc. qd vocabit elect⁹ vel postulatus ante consecrationē. post consecrationē vocabitur archieps,⁊ vide glo.de reli.do.c.j. ¶ Glo.ij.prosequitur generalia allegans concordātias. ¶ In si.opp.ꝙ nō possit mihi cō suli cū dāno alterius.xxij. q.ij.primū.xj.q.iij.si quis vero.Io.an.remittit ad ibi no.de reg.iur.locupletari.lib.vj.dic qd si quis facit aliquid princi a paliter vt alteri noceat hoc nō est licitum.alias sic dūmo do hoc iuridice faciat,ad hoc.s.de elec.cum ecclesia.

1 ☞ Dicto semper denotat tps: dictio vbiq͡ȝ,denotat locū.

AD honorem. Roman us pōtifex semper ⁊ vbiq͡ȝ vtit pallio:alij tātū in ecclesijs suis ⁊ certis tātu die b⁹.scda ibi:alij:et causaȝ diuersitatis reddit ibi quoniā. ¶ No.ꝙ papa solus vtit pallio in missarū solēni tatib⁹ ⁊ vbiq͡ȝ.Et no.cam q2 palliuȝ figurat plenitudinē pontificalis ꝑtātis iquātū est assumptus vbiq͡ȝ:et sic papa

1 est superior oib⁹.ad hoc.s tit.j.licet. ¶ †No.scdo.qd dictio
c semp [c] notat tēpus :vbiq͡ȝ locū.ad hoc.ff.solu.ma.l.j.et no. ꝙ archiepi pallio vtunt solū in ecclesia propria etiam in ec clesijs ꝓuincie sue ⁊ certis tēporib⁹ in anno.Et no.causam diuersitatis:q2 nō habet plenitudinē ꝑtātis:sȝ sunt voca ti in partē solicitudinis.vniuersalē ergo curā omniū habet papa. ¶ Oppo.qd palliū etiā significat plenitudinē ꝑtātis in inferiorib⁹.s.de elec.in genesi.Sol.dicūt doct . ꝙ in pa pa significat plenitudinē officij:et sic aliqd significat idē in vno:aliud in alio.de ꝓsum.illud.d sacra vnc.c.vno. ¶ Que ro secūdo qui sunt isti dies quibus cōfertur potestas infe rioribus in vtēdo pallio.glos.ponens formam traditiōis pallij eos enumerat.quā vide q2 clara. ¶ Quare aūt dicat b de corpore sancti Petri sumptū habes.s.d elec.significasti. prout dicit gl.ꝙ in tribus tēporibus.Hosti. dicit ꝙ in qua tuor.Et dicit Io.an . qd ipse plus ei credit quia id equius ⁊ q2 fuit palliat⁹.Ioā.an.dicit ꝙ in aliquib⁹ plus cōcedit. recurrēduȝ est ergo ad verba priuilegij .de priuileg.porro. ¶ Quero que exigant vt detur pallium.dic ꝙ exigitur qd fortiter ⁊ frequēter postulet.c.di.ꝑsca.nisi aliud fiat de gra tia.de postu.prela.bone.de elec.significasti. ¶ Quero quan do debet peti palliū .dic qd intra tres mēses a die consecra tiōis ⁊ si nō fecerit caret commissa sibi dignitate.c.di.qm̄ q daȝ.⁊ fert hec snia per papam:q2 inferior hoc non posset. iij.q.vj.accusat⁹.hec vera nisi fuerit impedit⁹: q2 tunc da ret sibi annus ⁊ plus.vij.qō.j.cōstitutum.lxxv.di. qm̄ qdā. c ¶ Quero per quē.dic ꝙ ꝑ se vel per nunciū sufficientē ⁊ q̄ tuor exigunt vt dicat sufficiens : exigit enim qd in procura torio fiat mentio de quatuor vniuersalib⁹ synodis.de qui bus.xv.di.sicut.C.de sum.tri.l.fi.⁊ cōstitutionū decretaliuȝ romanorū pōtificū.d sum.tri.c.j.⁊.ij.Scdm qd ꝓpria ma nu mittentis sit scriptuȝ.Tertiū qd habeat mādatuȝ hanc fidem iureiurādo firmandi.i.iurādi in animā mittentis ꝙ ita credit firmiter.Quartuȝ ꝙ ꝑtātem habeat petendi pal liū.c.di.qm̄ . Quintū forte ꝙ habeat mādatum iurandi in animā mittētis fidelitatē ⁊ obedientiaȝ romane ecclesie de elec.significasti.lxiij.di.tibi. de iureiu.ego.Sextū qd fortiter petatur.vt dictuȝ est.c.di.optatum .Septimū ꝙ intra tres menses petat ꝙ si factū nō fuerit deponat.c.di.qm̄.nisi for te nūtius transmissus infideliter egerit vel nimiū impedit⁹ fuerit.ar.ī.de pign.significante.q2 subueniendū est vt ibi.d re iud.cū Bertlod⁹. ¶ Nūquid autē omnino elapsis trib⁹ mensib⁹ patiat hanc penā.opi.sunt.Io.an.qd sic.nec ob. ꝙ dent quinq͡ȝ.s.d transla.prela.c.ij.q2 mai⁹ periculū ver titur in archiepali officio:ideo min⁹ tempus datur.argu. xlij.di.quiescamus.Alij dicūt ꝙ nec metropolitanus hāc penam patietur nisi elapsis quinq͡ȝ mensibus que lec.ma gis videtur amicari litere fm Host. fm quē licet etiam iste rigor sit scriptus nō seruatur:⁊ potest dici qd in desuetudi nē abijt.iiij.dist.§.leges.imo nec admittitur fm ꝯsuetudinē electus petens:sed debet petere ꝓcurator capituli vel vn⁹ canonic⁹ nomine electi:si ergo nulla est electi petitio ergo nulla mora,de anna.excep.l.fina.sufficit tamē mittere nun cium intra tres mēses:nec est necesse qd petat vl' se represen tet intra illos.Sunt enim quidam tantum longinqui in q bus non posset nuntius etiam prima die consecratiōis co stitutus intra illud tempus ad sedem apostolicam venire. Nunquid aūt si nuntium miserit intra illud tēpus et mori tur in via vel aliter infideliter agit an sufficiat ad penā vi tandam qd semel nuntium intra tres menses miserit:non. imo ex quo ad metropolitanum peruenit impedimentū q̄ cito potest commode debet vel intra tres menses a tempo re notitie mittere. ad hoc.ī.de elec.si electio.li.vj.et.c.cupiē tes.§.ad hec.⁊ quod ibi not.ī.eo.titu.et li.in glo. he ꝑsone. et si interim impediatur secundus mittere tenetur tertiū et quartum.⁊ sic in infinitum.ff.ad ter.l.ij.§.si mater.⁊.§.igit ⁊ ꝑ totā legē. ¶ Gl.ij.est clara ibi.scenica. docto. declarāt q̄ dicatur scenica vestis .dic vt ibi per eos. ¶ Oppo.de.ca.

Zacharias.
¶ Mētiri nō lȝ. Etiā ꝓ alteri⁹ sa lute.vt.xxij.qō.ij. ne qs.et ibi arch. gl.et Gemi. xiiij. di.qd ait.alex. de vin.in consil.ꝯ iu deos.qd icipit.in casu in quo reqsi tus.et spec. in tit. deposi .§.x.versi. qd si debes.et tit. de loca.§.vj.ver sicu.cij.
Antoni⁹ Frācis.
¶ De hoc an li ceat mentiri etiā ꝓ salute alterius vide q̄ dixi ple.s. in.c.nisi spālis.de auto.⁊ vsu pal.in vlti.apo.mea.
Sebasti . Sapia.
¶ Licet fingere. Uide.d.Ias.in.l. manifeste turpi tudinis. ff. de iu reiurā. vbi ponit in col.fin. qūo de beo iurare si quis secrete mihi mu tuauit pecuniā ⁊ secrete restitui ⁊ defert iuramentū an mutuauerit.
Zacharias.
¶ Dictio semp. dic tu qd dictio semp denotat cō tinuitatē tps . l. j.et ibi bar. col.v. in fi.vo.itē i qōne. ff.so ma. Ang.in aut.de her.et fal. in pnci.i.iij.col.vo. sup text.ibi semp. Antoni⁹ Frācis.
¶ Quō ista dic tio semp intelli gat si proferat in dispositiōe statu taria.vide ꝑ.bar.i l.si qs ita. de con di.⁊ demō.⁊ add qd vificat etiā in his q̄ hñt in se tē poris interuallū fm bal.i.l.aduer sus.in vsi.vlt.no. C.de vsu'.⁊ intel ligit semper.i.ho ris ⁊ tꝑibus con gruentibus . Et iō si testis dicit ꝙ ecclīa semp pos sedit decimas in telligit tꝑib⁹ cō petētib⁹ ⁊ ꝯgruis vt per spe.i ti.d te ste.§.postq̄.vsi.sȝ qd si ples.⁊ in ti.de resti.in inte. in.§. intra qd.ver .sȝ ꝯ ꝑmissas.et vide q̄ ple.habent.in.l.j. §.nūtiatio. vbi ꝑ gl. ⁊ Old. in ver. oibus. ff. de noui oper.nuntia.

Zacharias.
a ¶ Extra prouinciã. Uide tu ꝓ ſolutione hui⁹ opp. Cardi. in cle. j. in pꝛin. de pꝛiuile. et Spec. in tit. de inſtru. edi. §. vj. verſ. quid de his. Et vtrũ in locis exẽptis ſue diocesis celebꝛans poſſit vti pallio per eundem Card. vbi. s. q. vij.

a memoꝛia. vt lit. pen. Sol. Jo. and. ꝙ ibi de conſuetudine ⁊ pꝛiuilegio docebatur obtentum: vt liceret vti extra pꝛouinciam ſigno crucis.

1 ☞ Pꝛiuilegium ſemper intelligitur ne alteri pꝛeiudicet vi de hoc in pulchꝛo caſu. 3.

2 Poteſtas vel quicunqꝫ alius officialis an habeat poteſtatem in ſubditos ſi ſint extra prouinciam.

Ex tuarum. Archiep̃s extra ſuaꝫ pꝛouinciã pallio vti non põt etiam ſi hoc habet cõſuetudo. h. d. In pꝛĩa gratie petitio petentis motiuũ continens. In ſc̃da petitionis limitata exauditio motiuũ repꝛobans. ſc̃da ibi: licet. ¶ No. archiepiſcopũ nõ poſſe vti pallio vel inſignĳs pꝛeeminentiã notantibus extra pꝛouinciam ſuam. ¶ No. ſecundo qꝺ conſuetudo induci non põt vt archiep̃s extra pꝛouinciã pallio vtaꝛ nec generali nec ſpãli. ¶ Not. qꝺ pꝛiuilegio cõcedi poteſt vt imminente neceſſitate oꝛdinatiõis archiepiſcopus pallio vtaꝛ extra pꝛouinciam: nõ competit ergo hoc de iure: ⁊ ſic quãdoqꝫ plus poteſt pꝛiuilegiũ ꝙ cõſuetudo. ¶ No. ꝙ cõſuetudo dicitꝛ gñalis que ſeruatur in pꝛouincia vna. de quo. s. de conſue. cũ dilectus. ver. dictus

1 vero. ¶ † No. ꝙ pꝛiuilegiũ de vtẽdo pallio extra pꝛouinciã intelligitꝛ ſi is in cuius dioceſi vti vult hoc ꝯcedat: ⁊ ſic talia pꝛiuilegia intelliguntꝛ abſqꝫ alterius p̃iudicio. ¶ Quero an de iure cõi poſſit archiep̃s extra ꝓuinciã vti pallio: quidã dicunt qꝺ de iure cõi poteſt concedente illo in cuius dioceſi vti vult. ad hoc. j. c. pꝛoxi. ⁊ cõſuetudo tũc dicitꝛ coꝛruptela qñ vti vult inuito dioceſano. ⁊ hoc dicit Ja. data aũt neceſſitate in caſib⁹ dicit ꝙ quo ad actũ vtẽdo pallio in alia pꝛouincia dicit hoc poſſe etiã extra dictos caſus: dummodo habeat licentiã: ⁊ ad verbũ iam dictis caſibus ſubaudiũt maxime: ⁊ ad actũ oꝛdinãdi ⁊ cõſecrandi extra pꝛouinciã dicũt qꝺ ſtat ꝓpꝛie vt non poſſit niſi in ſubſidiũ oꝛdinare ſubiectos extra pꝛouinciaꝫ etiam illo concedente niſi in caſibus neceſſitatis. ſꝫ Jo. an. dicit hoc falſum vt. j. dice-

2 tur. ¶ † Inducũt quidã decreta. qꝺ ſi archiep̃s ad aliã pꝛouinciã vel archiep̃s ad aliã dioceſim trãſit de illius ꝑmiſſu põt iudicare inter clericos ſuos ſi ad ipſos venerint: ꝙ quidã negãt vt phil. hic dicẽs qꝺ cũ dioceſanus illos clericos oꝛdinare vel iudicare nõ poſſit vel illos ep̃os cõſecrare: ergo de illis licẽtiã ſibi dare nõ poterit: ⁊ ſic pꝛopꝛie ſtat verbũ indulgemus: ⁊ impꝛopꝛie quo ad vſum pallĳ. de quo. j. c. pꝛoxi. Cõtrariũ determinat Hoſtiẽ. qꝛ ſi pñt de permiſſu illius ꝓpꝛios illius ſubditos oꝛdinare ⁊ iudicare. ix. q. ij. c. j. ⁊. iij. ⁊. c. nõ inuitati. multo magis ſuos ꝓpꝛios: ibi enim fit duplex gratia perſonarũ ⁊ loci: hic vero loci tantũ. de quo de offi. leg. nouit. nec ibi reqritꝛ licentia pape: cũ tñ non vtatur pallio ꝑ iura p̃alle. per que patet falſum qꝺ eſt dictũ. s. pꝛi. inquãtũ dictũ eſt ꝙ de permiſſu nõ poſſit: ⁊ de ꝑmiſſu poſſit vti pallio: ſed non ꝓcedit dictum Hoſtiẽ. quia ſubditi extra locũ nõ ſunt illi ſubiecti: vñ nõ põt ampliari ptãs licentiã non habentis in ipſos ſubiectos: ſed ſecus in ſubditis ꝓpꝛĳs licẽtiatis: quia poteſt pꝛoꝛogare ſuperioꝛ ptãteꝫ in illos ſubiectos: nõ poterit ergo in alios ſubditos niſi expꝛeſſe cõſentiant. de quo in cle. ꝙuis. de foꝛo compet. ⁊ dixi

3 de offi. dele. p. ⁊. g. ¶ † Inducitur in arg. ad queſtionẽ pꝛedicatoꝛũ ⁊ minoꝛũ qꝺ licet ſint pꝛiuilegiati ſuper confeſſionibus audiendis: requiritꝛ tamẽ parochialis licẽtia de quo per glo. de pe. ⁊ re. oĩs. ⁊ hodie de hoc in cle. dudũ. de ſepul. ¶ Quero an dioceſanus in loco poſſit ꝑmittere actũ vtendi pallio in oꝛdinationib⁹ clericoꝛũ. Quidã dicunt qꝺ nõ vnde a dioceſano pꝛimo ꝑmittitur actus oꝛdinãdi: illo ꝑmiſſo a papa cõceditꝛ vſus pallĳ: ideo inferioꝛ papa nõ poteſt hunc vſum cõcedere: vel dic ſecundo ꝙ poteſt hoc cõcedere inferioꝛ de licentia ſui archiep̃i cui etiã p̃iudicatur. Et ſi dicatur quid operabitur ergo pꝛiuilegiũ ſi detur licentia a dioceſano: dic qꝺ operabitur vt illo ꝑmittente vti poſſit abſqꝫ licentia archiep̃i quã alias non poſſet cõcedere etiã ſi eſſet palliatus niſi eſſet exẽptus cũ ſit ſignum p̃lationis s. c. pꝛi. ſm Inno. dicit Jo. an. ꝙ etiam cum licentia archiep̃i nõ poſſet hoc ꝯcedere abſqꝫ licẽtia pape: vñ melius intelligas in hoc caſu quantũ ad vſuꝫ pallĳ ad metropolitanum recurrendũ ſm Hoſt. ⁊ expone is ad quẽ eccleſia ptinet iure metropolitico: vel al's quo ad vſuꝫ pallĳ: ⁊ facit de tẽp. oꝛd. nullus. lib. vj. ¶ Quero que exigantꝛ vt in alia ꝓuincia poſſit vti pallio. dic qꝺ tria. ſ. ꝓuilegiuꝫ: ꝑmiſſio eius ad quẽ: ⁊ ꝙ altera de his cauſis ſubſit: altero deficiẽte non vtetꝛ pallio. ¶ Quero an archiep̃s hodie huius loci poſſet vti h̃ pallio. Dic ĩſpiciẽda ꝟba ꝓuilegĳ: qꝛ ſi apparet fuiſſe reale ꝙ tẽdatꝛ ad ſucceſſoꝛes niſi appareat reuocatũ: ſi ꝑſo-

nale planũ eſt: ⁊ ĩ dubio verboꝛũ remittitꝛ ad papã. de offi. oꝛd. c. iij. §. ſi ꝟo. li. vj. ſi ꝟba nõ ſunt dubia recurrẽdũ eſt ad decre. qm̃ abbas. de of. dele. ⁊ vide qꝺ no. ꝺ reg. iu. ꝓuilegiũ. lib. vj. ¶ Ad gl. opp. ꝙ nõ ſolũ in eccleſia: ſꝫ etiã in tota ꝓuincia vtaꝛ pallio. vt. s. c. pꝛi. ſol. dic eccleſiã. i. totã ꝓuinciã.

a ¶ Oppo. qꝺ extra ꝓuinciãa vti poſſit pallio. xvj. di. §. ecce. Sol. rationali põt ⁊ ĩfula: vt ibi: ⁊. xx. diſt. cleros. ſed nõ pallio. j. e. cũ ſis. Dicũt doc. ꝙ rõnale eſt oꝛnamentum pontificale vel ſacerdotale. pãnus. ſ. quadrãgularis ad latitudinẽ palmi. ⁊ habẽs. xij. lapides fixos: ⁊ hec ꝟba inſcripta manifeſtatio eſt veritatis. de quo exodi. xxviij. ꝑ totũ. In margine aũt cuiuſdã decre. ſic erat ſcriptũ. rõnale eſt quoddã oꝛnamẽtũ rotũdũ ĩ pectoꝛe: vbi ſcriptũ erat manifeſtatio veritatis. ſm Gof. Infulã hic accipit ꝓ mitra. ⁊ eſt cauſa quare hic vtaꝛ: qꝛ in alĳs nõ deſignaꝛ plenitudo officĳ: ſicut ĩ pallio. remittũt. j. c. cũ ſis. ¶ Oppo. ꝙ vtaꝛ inſignĳs extra ꝓuinciã. ff. de offi. pꝛocon. l. j. ſol. iſtud cõtingit rõne mittentis. mittitur enim a pꝛincipe: vñ volũtariã iuriſditionẽ habet et exercet etiã anteꝙ perueniat ad pꝛouinciam ſibi decretã. ff. de offic. pꝛocon. l. ij. ſic legat⁹ pape. de offic. lega. excõicatis. ſm Gof. hic ⁊ in ſumma huius ti. in fi. dicit Hoſt. ꝙ in eo ⁊ in ſimilibus nulli fit p̃iudiciũ: hic ſecus: qꝛ hoc ſignum dat qꝺ locus in quo talia poꝛtantꝛ inſignia iuriſditioni ſubiaceãt inſigniti: vt in h̃ tex. no. Alie gl. ſunt clare.

Cum ſis. In qualibet eccl'ia ſue ꝓuĩcie põt archiep̃s vti pallio. h. d. Interpꝛetabantꝛ foꝛte aliq ꝑ eccleſias ꝓuincie intelligi cathedrales qꝺ remouet hec decre. dicẽs in quali bet eccleſia ꝓuincie ꝑmiſſis dieb⁹ archiep̃s celebꝛãs põt vti pallio. ¶ No. archiep̃m poſſe vti pallio ĩ qualibet eccleſia ſue ꝓuincie. ¶ No. ꝙ archiep̃s põt vti pallio ĩ actu celebꝛatiõis demũ dieb⁹ ſolẽnib⁹. Et no. qd ſignificat palliũ. ¶ Oppo. ꝙ non vtaꝛ vbiqꝫ pallio archiep̃s: vt patet. s. c. j. qꝛ non extra ꝓuinciã. ſol. reſtringe hãc vniuerſalẽ ad eccleſias ſue ꝓuincie: vel intellige qñ habet pꝛiuilegiũ de cõſenſu illius in cuius dioceſi vult vti pallio ſm gl. ⁊ ſic hoc gñale vbiqꝫ ad quatuoꝛ reſtringitur ad ꝓuinciã ad eccleſiã ad miſſarũ ſolẽnia ⁊ ad certos dies: ⁊ ſic videtur ꝙ ſi ſub pauiglione vel aliqua pꝛiuata domo extra eccleſiã ſc̃m. c. de conſe. di. j. concedimus. ꝙuis archiep̃s intra ſuã pꝛouinciã celebꝛet nõ poterit vti pallio. Inquãtũ gl. dicit ꝙ ex pꝛiuilegio poteſt vbiqꝫ inuitatus. Jo. Am. ſi eſt ĩuitatus nõ exigit ꝓuilegiũ: ⁊ ſic dicũt qꝺ verbũ indulgemus. s. ca. pꝛi. ponitꝛ ꝓpꝛie ⁊ impꝛopꝛie: ⁊ ſic de iure cõi archiep̃s inuitatus vtitꝛ pallio in miſſa extra pꝛouinciam vt hic: dũmodo dioceſanus hoc cõſentiat: pꝛopꝛie autẽ ponitꝛ quo ad oꝛdines vel cõſecrationes faciendas de ſubditis in aliena pꝛouincia: ſed ambo dicta ſunt falſa ſm Jo. and.

1 ☞ Epiſcopus an ⁊ qñ poſſit extra ſuã dioceſim celebꝛare.

Quia nos. Sine pallio ⁊ ſandalĳs poteſt ep̃s celebꝛare. h. d. No. archiep̃m poſſe ſine pallio celebꝛare indiſtincte extra ꝓuĩciã ſuã: cũ pallio aũt nõ: ⁊ idẽ qꝺ intra ꝓuinciã ſuã põt celebꝛare cũ pallio. ¶ No. cũ pallio etiã in ſua ꝓuincia celebꝛare nõ põt niſi certis dieb⁹: ⁊ ꝙ non põt ꝓ defunctis celebꝛare cũ pallio. ¶ Quero quid ſint ſandalia: dic ꝙ de hoc habetꝛ. xciij. di. §. cõpagis. Pe. dicit ſandalia ſunt calciamẽta purpurea vel depicta qbus vtũtur ep̃i.

1 ¶ † Opp. cũ gl. qꝺ nõ lꝫ celebꝛare in aliena dioceſi. vj. q. iij. ſcriptũ. cũ ſi. intellige qñ fuit ĩuitatus: ⁊ hoc qñ publice celebꝛat: pꝛiuatiꝫ aũt liceret etiã ſine licẽtia. de cle. peregri. tue. Hoſti. dicit ꝙ ſi vult celebꝛare publice aĩo oꝛdinãdi vel ep̃alia exercẽdi h̃ nõ põt abſqꝫ licẽtia. al's dicit qꝺ põt: põt etiã publice celebꝛare. Inno. dicit ꝙ de licẽtia dioceſani vl' etiã parochialis ſacerdotis celebꝛare poterũt dũmodo ſine põtificalib⁹ celebꝛẽt: qꝛ illis nõ pñt vti niſi ſuꝑ hoc ſint ꝓuilegiati. j. ti. j. ad ſupplicationẽ. Hoſti. dicit ꝙ in põtificalibus ⁊ ſine licẽtia poterũt celebꝛare ſicut obſeruat gñalis cõſuetudo ⁊ etiã p̃iudicare niſi ſpãliter ꝓhibeantꝛ: de q̊ de he. excõicam⁹. ⁊ ĩ cle. de ꝓui. c. ij. ĩ gl. põtificalib⁹. Indulgẽtias vero qꝛ iuriſditiõis ſunt nõ pñt niſi ſubditis dare. de pe. ⁊ re. c. iiij. ix. q. ij. c. j. puto hec vera ſine pallio: cum pallio nõ põt abſqꝫ ꝓuilegio vel licẽtia ep̃i vel archiep̃i. ¶ Quero qualr ſit ſoluta q̃rta qõ. dicit gl. ꝙ nõ põt cũ pallio celebꝛare niſi h̃ habeat ꝓuilegiũ. Inn. dicit ꝙ ſoluitꝛ qõ ſic: qꝛ cũ nõ poſſit vti pallio: niſi ĩ ſolẽnib⁹ nõ poterit qñ celebꝛat ꝓ defunctis cũ nõ ſit ſolẽnitas: dicit Hoſtiẽ. ꝙ de ſolẽnitatibus nõ ꝑmiſit ſꝫ dieb⁹: tenet ergo qꝺ gl. ⁊ fatetur ꝙ cõſuetudo nõ habet hũc caſum ĩ pꝛiuilegĳs expꝛimi inquãtũ allegat. c. ſi de terra. melius allegaret. c. ibi ſequẽs, quod incipit poꝛro.

✝ Sebastia. Sapi.
a ¶ Inconstantie. De inconstantia vide late p Ang. are.in.§. his igiꝉ generaliter.instit. de iusti. ꝛ iur.dy. in reg.mutare.de reg.iur.in.vj.
✝ Sebasti. Sapia.
b ¶ Quasi posses fio beneficij. vide Moder. in.l.j. in princ.vbi Alexā. ff.de acq.pos.vide etiaꝫ Bald.in.l.j. C.de re.pmu.vbi ponit de verbali inuestitura. ꝛ per Ang.in.l.quedā. de rei vendi.ꝛ per Abb.in.c. autori tate.col.fi.de inst.
Zacharias.
c ¶ Ad ius nouiꝉ creatū. Adde qđ iuramentum sup dispositiõe inter positū restringiꝉ nisi noua cā sup ueniat vt hic ꝛ p hūc text.dicit hic do.Ant.ꝛ alij qđ licētiatus q iura uit ex forma sta tuti nõ dꝫ accipe doctoratus insi gnia:alibi si ppꝉ supueniētē pesteꝫ ibi doctoraꝉ excu sabitur a piurio. p q̊ facit qđ sing. dicit Sali. in.l.fi. C.de pac.vbi ꝙ si filia fratribus vi uentibus iurauit patri qđ erit dote cōtēta nec ei suc cedet iuxta no.in c.q̄uis.j.de pact. ꝙ si postmodum dicti frēs moriāꝉ ꝙ nõ obstāte tali iuramento pote rit succedere : qa iste nouus casus intelligiꝉ except⁹ ar.l.iubemus.C. ad velleia.refert Ro.in.l.pactū qđ dotali.C. de coll. ꝛ in.l. q supstitis. ff.de acq.here.iste in ca. ex tenore.j. de fo .cõpe.ꝛ Ro. ɔsi.xxij.inci.ppo site.vbi si iuro de cetero bona em phiteotica nõ pe tere noua causa superueniente: vt qꝛ p supioreꝫ fuit de emphiteosi re nouat⁹ petere po tero.allꝉ.casuꝫ sin. hic ꝛ in. l. patro nus .ff. de bo.lib. Qđ tñ limitabis nisi talis renūtiās set iuri cōpeten

¶ De renuntiatione. Rubrica.

¶ Quia ea que postulatione ꝛ electione acqrun tur ꝛ trāslatiõe:sepe renūtiatiõe perduntur: ideo ꝛc. De materia rubr.vij.q.j.ꝛ.ij.xvij.q.ij.ꝛ.xxj.q. ij.repetiꝉ in.vj.ꝛ in cle. Ad materiam faciunt. de rescri.ad audientiā. el.ij.quod metus cau.abbas cum duobus.ꝛ.c.seq.de fer.c.fi.de app.qꝛ nos.de voto.per tuas.de simo.ex insinuatione.itē impe trari poteſt contra possessorem beneficij qui ei re nuntiauerat.de rescri.c.ij.item prelatus infirmus etiam incurabiliter renuntiare nõ cogitur.de cle ri.egro.c.ex parte.

☞ Dictio e:ponitur priuatiue.

Literas. Propter senectuteꝫ non datur licētia ce dendi epõ si sit necessarius vel vtil' ec clesie sue .in prima decise supplicatio. In secunda ibi:si tuam ipsius repulsio . In ter tia ibi monemus:conclusio. ¶ Not.primo duas causas legitimas cedendi:defectus scientie ꝛ sene ctuti . hec tamen vltima non est sufficiens sem per:ꝛ specialiter quando alias est vtilis ꝛ necessa rius ecclesie ꝛ adest periculum in mutatione per sone. ¶ No.ij.ꝙ tempore discriminis omnis mu tatio est periculosa. ¶ No.iij.ꝙ incognito nõ est committendum regimen ecclesie ꝛ sic salua con scientia non eligitur vel promoueꝉ incognita p sona.ɔcor.de postu.prel.bone.ad fi. ¶ No.quar to ꝙ ad macerationem corporis sequitur spirit⁹ sublimatio:ꝛ sic econtra sanitas ꝛ robur corpo ris anime est ɔrius:ꝛ ad depressionē vnius de cõ trarijs alterius sequitur sublimatio. ¶ No.quin to contra importunitatem. ¶ Ultimo no.literā allegandam in fin.cõtra vitium inconstantie[a] ꝛ pusillanimitatis. ¶ † Et nota.de dictione e:que stat priuatiue aliquando. ¶ No.sexto ꝙ ceteris parib⁹ magis crescit deuotio in sene q̄ in iuuene. ¶ Oppo.ꝙ senectus sit causa legitima dandi li centiam cedendi.j.e.nisi.§.alia vero. sol. dicit gl. ꝙ senectus que reddit quem penitus inhabilem ad regimen epale dat cām cedendi:non aūt queli bet alia non reddens penitur inhabilem:vt hic. ¶ Oppo.scđo ꝙ sufficientia sit legitima causa ce dendi.s.de elec.congregato.sol.defectus scientie est legitima causa cedendi nõ omni tēpore ꝛ ma xime tempore belli ꝛ periculoso vt hic erat.

☞ Renuntiatio siue iuramentum respiciēs ali quam rem:intelligitur ſm terminos in quibus tunc huiusmodi res reperitur.8.9.10.11.12.

Collatio beneficiorum in ecclesia collegiata spe ctat ad collegium ipsius ecclesie.

Inuestitura bñficij trāsfert q̄si possessionē ipsi⁹.

Pacifice possidere non dicitur quis beneficiū in quo patitur controuersiam iudicialem.

Interdictum vti possidetis competit pro cõtro uersia iudiciali.

Spoliatus potest intentare possessorium recupe rande licet renuntiauerit:secus petitorium.

Iuramentū etiam temerarium est obligatoriū.

Iuramentum,transactio,ꝛ rescriptum,nõ exten dūtur ad incogitata:ꝛ ad postea supuenientia .9.

Promissio de non offendendo nõ extēditur ad futuras inimicitias.

Renuntiatio iurium an extendatur ad futura?

Cum inter. P. Pꝫ diu os itel lectus ꝛ vtrunqꝫ comprehendam.h. dicit. Renuntiatio ꝛ abiuratio benefi cij refertur tantū ad ius presens vel de preterito competens renuntianti:ideo exceptione renun tiationis aut iuramenti non repellitur agens ex iure pōst renuntiationem aut iuramentum quesi to.hoc dicit. Prima pars narrat factum . Scđa dat iudicē ibi:ideoqꝫ. Adapta casum ꝙ ius fuit nouiter quesitū vel autoritate pape vel autorita te maioris partis capituli. ¶ No.ꝙ ius canonie ꝛ ad illud accidentia spiritualia sunt vt stallus ꝛ locus capituli:put sonat in iure spiritualia sunt. Et not.ꝙ stallus ꝛ locus chori censetur de parti bus iuris beneficij:ꝛ sic arguūt quandā possessio nē bñficij eo ꝙ illa possessa pbanꝉ:qđ no.p arti culātib⁹.ad hoc de ele.cumana eccl'ia. † ¶ No.ꝙ iuramētū ꝛ renūtiatio in dubio restringunꝉ ad ius ſm tps renūtiationis subsistēs:ideo nõ excl'u dunt que a petitione respectu iuris post renūtia tionē ꝛ iuramētū creati:ꝛ ideo renuntiās ꝛ iurās nõ repetere bñficiū nõ excludiꝉ si postea acceptet ꝛ petat illud ptextu receptiõis noue post iuramē tū autoritate capl'i aut autoritate pape facte. Et no.ꝙ hoc dictū est verū etiā si in renuntiatiõe vel iuramento submittiꝉ aliqua dictio tps futuꝝ re spiciēs vt de nõ repetēdo vlterius qꝛ intelligitur de nõ repetēdo vlterius ex cā đ pñti subsistēte:ꝙ no.si vis te ampliare viđ Bar.in.l.q rome.§.duo fratres.ff.de v.ob. ¶ † No.iiij.ar.p opi.qđ ptās ɔferendi pticularia bñficia in ecclesia collegiata spectat ad collegiū ecclesie. ¶ † No.qnto hic tex. aptū qđ ex inuestitura bñficij trāsferꝉ quasi pos sessio bñficij:[b] mandat enī qđ receptū faciat gau dere q̄si possessiõe bñficij:ꝛ sic ɔcludiꝉ qđ q̄si pos sessionem habet.vide de ɔsue.c.ij.ꝛ not.cõpo. de ele.transmissam. ¶ † No.vj.iuncto principio qđ illud bñficiū nõ đr qs pacifice possidere i quo hꝫ ɔtrouersiam iudicialē. Et est ar.qđ pro ɔtrouer sia iudiciali deꝉ interdictū vti possidetis: de quo dicā de resti.spo.audita. ¶ † Opp.prima glo.qđ repellaꝉ hic repetens bñficiū obstāte exceptiõe iu ramēti.de rest.spo.solicite.ꝛ.c.accepta.de iureiu. si vero. Prima sol.ſm doc.qđ hic renūtiat spolia tus iđ renūtiatio sibi nõ obuiat.de resti.spo. soli cite. ɔrium procedit qñ non spoliatus: non pla cet ħ doc.qꝛ tꝫ iuramētum pstitum a spoliato:dū tamē spōte iuret ſm Inn. Et.c.solicite. loquitur quo ad possessoriū:qꝛ renūtiatio a spoliato nõ ex cludit possessoriū,recuperāde,sed bene excluderet petitoriū.so.soluūt iterū doc.qđ hic iurauit coraꝫ non suo iudice ar.j.e.admonet.hoc non plꝫ In. ¶ † Quia ꝛ sibi iuramētū preiudicat.vj.q.iij.de niqꝫ.q̄ꝙ sit temerariū:dūmodo spōte iuret iura mentū est obligatoriū donec absoluatur,de iure iur.cū quidā.de elec.venerabilē. Glo.tangit ter tiam solutionem.ꝛ hec est vera qđ iuramētum ex cludit repetentē bñficium quatenus petit ex iure antiquo vel subsistēte ſm tps renūtiatiõis:quia ad cām illā restringiꝉ:sed si petat ex cā nouiter su pueniente non repelliꝉ. Et sic subdiuidiꝉ i duos. vn⁹ qđ hic agebat ex iure q̄sito autoritate capl'i scđs qđ ageret ex iure collato autoritate pape.q libet est bonus:ꝛ tertius qđ p vtraqꝫ veniret ex ceptio ɔ iuramētuꝫ qñ ex vi veteris iuris accipet hic aūt recipiebat ex vi noui iuris:vcꝫ ex vi rece ptiõis facte a maiori parte capl'i q̄ habuit ptātē ius nouiter creādi.j. qđ me.cau. ad audientiam. ¶ † Ad hoc qꝛ iuramētū non extendiꝉ ad nõ co gitata ꝛ q̄ tūc inesse nõ erāt.de iureiu.cleric⁹.dat simile in rescripto qđ nõ extendiꝉ ad creata post. de rescrip.c.fi.sicut etiā trāsactio non extenditur ad incogitata.C.de trāsac.l.si de certa. ad hoc ꝙ dicimus de exce.rei iud.vt nõ excludat nouā cāꝫ ff.de instito.l.habebat.j.de exce.aduersario.ff.de exce.rei iu.l.ꝛ an eadē . ¶ † Dato etiā ꝙ iurasset nõ repetere ex iure futuro a capitulo illđ iuramē tum pstitum capl'o ad vtilitatem puatā capituli intelligiꝉ nisi caplm illud remittat ꝛ consentiat ꝛ illud remittere pōt.de spon.preterea. de iureiu. c.j. ¶ † Scđs intellect⁹ qđ hic agebat ex iure no uo creato autoritate pape : ꝛ tūc ɔriū dupliciter soluitur. Primo qđ iuramētū non referꝉ ad ius nouiter creatum [c] autoritate pape:hoc non dicit Inno.de iure futuro:sed simpl'r loquiꝉ đ iuramē to prestito ſm qđ no.j.e.tñ dictū ipsius poteſt sic saluari:cum ɔriū ipsius tenuerit hic Hosti.quē sequiꝉ. Jo.an. Et hec sunt vera qñ iuramētū nõ respicit ius futuꝝ.al's si iurasset nõ repetere etiaꝫ ex iure nouo excluderetꝉ repetēs: nec mandatum pape excusaret si non esset facta mentio de iura mento:vel dato ꝙ esset facta mētio de iuramēto nisi subesset cā dispēsandi hic no esset tutus aduer sus iuramētū:qꝛ iuramētū non pōt tute a papa

ti ꝛ ɔpetituro. vt p palle.ro.ɔsi. su pra alleg.xxv.
Ant. Francis.
¶ Circa istū pas sum an renuntia tio iuris sui etiam iurata se extēdat ad ius futuꝝ. Di cas qđ nõ regul'r ꝛ iđ dicebat In no.in.c.cū venis set.de testi.qđ re nūtiatio iuriū in cā pncipali nõ ex tēdiꝉ ad cām ap pellatiõis ēt si sit simpl'r facta nisi exp̄sse ħ sit actum qđ etiā vol. Bal. in.l.j.C.đ fi. instr. ꝛ Bart.in aūt.q semel.i.iiij.colū.in v.qro vtrū denū tiatio.C.de pba. ɔhr p Spec.in ti. de renū.ꝛ ɔclu.in ver.hoc āt scias. ꝛ iđ dicebat bart. in. l. inꝉ decedēs. ff.de inoff.test.qđ renuntiatio nõ ex tendit ad ignora ta nisi expresse di catur qđ ēt ad in cognita đ beat ex tendi.qđ ēt voluit Ange.in.l.q iure militari.ff.de test. milit.ꝛ in. l. sicut certi.C.e.tit.ꝛ per Ale.in.l.q rome. in.§. duo fres. in xiij.char.de verb. ob. imo renuntia tio de futuro nisi aliđ dicaꝉ intelli giꝉ de iure de fu turo cõpetēte tñ ex cā de preterito ſm bart.in.l.post emācipationē in §.illđ.ff.đ lib.le. ꝛ ide bart.post glo. l.qđ seruus.in.ij. col.ff. de ɔdic. ob cau.ꝛ i.l. aurelio, in.§. cai⁹. in. viij. col.ff.de libe.le.et in.l.emptor. in.§. lucius.ff. de pact. ꝛ in.l.q cum tuto ribus.in ver.ex ħ dico.ff.de trāsact. in.l. si vxor. in. §. diuus.ff. de adul. quod etiā voluit Bald.in.l.post q̄ liti.in.iij.col. in.j. q.C.de pac.ꝛ in.l. pactum.in.xiij.q. C.de collat.et qđ renuntiatio iuriū non extendatur ad non cogitata: vide etiā p Pau lum de castro in consil.lxxv.incip. viso pūcto supra scripto.in penult.

col. ꝛ ad materiã. vide etiã ꝑ bar. in l. j. circa prin. ff. de curato. bo. dã. et Alex. in. l. sed et si qs. in. §. quesituz. ff. si qs cau. ꝛ tenementi vnũ qd dixit Bart. i. d. l. qd seruius ad finẽ. ff. de condi. ob cau. vbi etiã ꝑ Alexã. ple. vbi dixit qd renuntiatio iuris ꝙ quis habet vel habere posset in tali re intelligitur rebus sic stãtibus ꝛ de cã de ꝑsenti: nec extẽdit ad ius futurũ ꝛ vide etiã per Alex. in cõsil. xxxix. in. iiij. parte cõsiliorũ vbi etiaz ponit quod nũꝙ intelligitur renuntiatũ iuri de futuro etiã si renuntietur iuri reciproco nisi de tali iure de futuro fiat expressa mentio.

Zacharias.

a ¶ Ex noua causa. vide de hoc angel. in. l. diuus. ff. de pet. here. Ant. de petrucia ĩ repe. l. j. in. iiij. effectu. ꝑ ficu. quarto addu co. ff. de iureiurã. Innoc. in. c. j. quĩ ma. accu. pos. vbi si maritus ꝑmisit se semꝑ moraturum cũ vxore: intelligitur nisi nouus casus superueniat.

Zacharias.

b ¶ Primi monasterij. Tu dic qd no. vt in. c. cõstitutus. ẽm intellectũ quẽ seq. Joã. an. ibi. de elect. lib. vj. plene ꝑ Lud. ro. sing. lxxij. inci. an scholaris est priuat⁹: vide qd no. in addi. ĩ preallc. c. cũ dilectus. ver. prioris monasterij. nu. iij.

etiam remitti cã non subsistẽte: hec verba directe sonant in ꝯtrariũ eius qd no. tex. nec Jnn. de materia bñficiali facit hic mentionẽ ꝙꝙ doc. in materia bñficiali hoc dicunt: tñ vellẽ doceri de ratiõe diuersitatis quo ad purificãdũ cõsciẽtiã. Jn materia alia ꝙ bñficiali: de iureiur. venientes. quod no. ad hoc qd no. de voto nõ est. secus si cã subest q tutus esset. vij. q. j. scias. j. q. vij. §. nisi rigor. ꝛ. §. necessitatis. ꝛ. c. seq. Jn foro tamẽ cõtẽtioso in dubio cã ꝑsumeret. ar. j. eo. in pñtia. et. j. de re iudic. sicut de quo. lxxxv. di. florẽtinũ. xv. q. vj. c. autoritatẽ. xxij. q. iiij. si aliqd. de voto. non est. ꝛ vide de iureiu. quanto. ꝛ ẽm hunc intellectũ glos. põt intelligi decre. qd plures fuerũt litere. scilz tria paria literarũ. Primus renuntiauit in manibus capituli qd illusit ei. Scds impetrauit scdas ꝙ non obstãte renuntiatiõe deberẽt sibi bñficiũ assignare ꝙ ꝑ maiorẽ partẽ capl'i fuit factum cui minor ps se opponebat rõne abiuratiõis. iõ impetrauit has tertias lr̃as ẽm Hof. vel ẽm Host. impetrauit lr̃as ꝛ subiecerat se in manib⁹ capl'i renũtiando abiurãdo literas: maior ps capl'i eũ recepit ꝛ minor ꝯdixit. prima lec. ꝑsequit primũ intellectũ gl. scda scdm. ¶ † Ex his determinat qõ: aliquis fecit pacẽ alicui ꝛ ꝑmisit nõ offendere. ꝙ id referatur ad cãm offendẽdi de pñti vl' ꝑterito non si inimicitia surgit ex noua cã⁹ vide Bart. ff. de pe. l. aut facta. §. cã. ¶ † Infert scdo qd si aliqs renũtiauit omni iuri quod hz vel hr̃e põt vel sperat, an hec renũtiatio referat ad ius futurum tãtum. facit qd nõ nisi cã vel species cause subsit ex causa de pñti: facit qd dixit Bar. in. l. q rome. §. duo fratres. ff. de ver. obl. ad hoc gl. ff. de cõdi. ob cãm l. qd seru⁹. ꝛ. l. ij. ff. de sta. lib. ad hoc. C. de dona. l. spem. ¶ † Facit hoc ad qõnẽ. Jurauit scholaris licẽtiatus nõ recipere cõuentũ alibi ꝙ in loco vbi est examinatus: qd si de nouo faciat se examinari in alio studio ꝛ pretextu noue licẽtie recipiat doctoratũ qd per hoc nõ sit periurus: q assumit doctoratũ ex noua cã: qd bñ no. ¶ Sed obuiat tex. q videt velle ad hoc vt possit hic repetere qd duo cõcurrãt qd recept⁹ fuit autoritate pape ꝛ maioris ꝛ sanioris partis capl'i: q sufficere videtur alterum cũ ex quolibet cõpetat ius agẽdi ꝛ creetur de nouo. sol. dic ꝙ se astringit ad vtrunqz probãdum. vel forma secundi rescripti habebat vt reciperetur si ad id accesserit cõsensus capituli: vt de rescriptis. si pro te. lib. vj.

1 ☞ Renuntians rei seu tacite vel expresse illam amplius repetere non potest.

2 Infirmitas non facit aliquem actum nullũ dũmodo non excludat mentem actum facientis.

3 Vouere an quis presumatur per petitionem habitus monachalis. 5.

4 Priuatus ꝛ restitutus nõ recuperat prima iura: ꝛ restitutio non retrotrahitur.

6 Religiosus qui transiuit ad aliud monasterium an aliquid retineat de primo.

7 Monachus vnius monasterij promotus abbas ad aliud monasteriũ: si postea renũtiauit an possit repetere locum in primo monasterio.

8 Clericus depositus per epm ab ecclesia patronata an possit restitui inuito patrono.

Ex trãsmissa. ¶ † Qui renũtiat beneficio suo tacite vel expresse illud repetere nõ põt. h. d. Prima pars ponit partis q̃relã. Scda ꝓuidet ibi: verum qñ. Qui ad sui petitionem licentiatus transiuit ad aliã ecclesiã perdit ius quod habebat in prima. ¶ No. primo quod ex qualitate persone inherenti aliqñ ꝑsona certificatur vt Petrus rubeus. ¶ † Not. secundo quod corporis infirmitas nõ impedit actum professionis: ꝛ sic vz ꝓfessio facta in infirmitate ꝛ ois actus a mente regulatur dũmodo infirmitas nõ excludat mentem suam. de succes. ab intest. c. fin. ¶ † No. tertio ꝙ ꝑ petitionẽ habitus monachal' quis tacite videt vouere. Et no. qd post votũ simplex solo ingressu ꝛ mora aliqua monasterij quis nõ videt ꝓfiteri nisi aliud intercedat. ¶ Quarto not. qd ꝑ repetitionẽ collatorũ ecclesie seculari quis videt renũtiare bñficio seculari cui bona cõtulit. Et sic not. ꝙ sicut bona pñt accedere persone in ingressu monasterij que possunt postea repeti ex regressu: ita possunt bona accedere persone in ingressu ecclesie secularis que postea repeti possunt dũ ab ecclesia receditur. Et sic no. qd bona que clericus ecclesie cõtulit tpe in quo in ecclesia fuit bñficiatus quis potest repetere eo ecclesiam egrediente. qd no. q de facili non inuenies istum casum vide qd no. de cle. cõiu. qd a te. ¶ No. q̃nto ꝙ latissime dr matrimoniũ inter beneficiatũ ꝛ ecclesiam: in qua beneficiat⁹ est: vnde videtur ab ea dissolui eo qd illi renũtiat. ¶ No. sexto ar. qd ad prelatum ꝛ capitulũ spectat receptio ꝛ collatio beneficiorũ inferiorũ. vide de elect. cumana ecclesia. ¶ No. septimo quod verba hortãtia nõ necessitãt. ¶ † Et no. ꝙ priuatus ꝛ postea nouiter recept⁹ nõ recuperat prima iura nec receptio trahitur retro vt integretur ad ius pristinũ. Oppon. ꝙ ingressus post votum inducat ꝓfessionem: ꝛ sic hic non poterit retro cedere vnde obstat. j. de regula. cõsulti. Sol. dic ꝙ professio ideo nõ est: quia non precessit votũ sed solũ propositum de ingrediendo: q nõ emisit votum ꝙꝙ emittere proposuerit. sic dicit glo. vel ẽm doct. expone votuz id est desideriũ vel propositum. nam dicit Host. qui cle. vel vo. insinuãte. ꝛ. c. rursus. ꝙ post votũ susceptio etiã habitus nouitiorũ inducit ꝓfessionẽ: qd mihi durum videtur. ¶ † Scdo oppo. qd sit professus susceptione habitus: ꝛ sic non possit repetere primum ecclesiam etiam alia ratione vnde ob. j. de regula. super eo. Sol. dicit glo. ꝙ hoc procedit qñ suscipit habitũ ꝓbationis: ꝯtrarium potest ꝓcedere quãdo suscipit habitum professionis: q solus habitus nõ facit monachũ. de regu. porrectum. hoc intellige ẽm distinctionem. c. j. de reg. lib. vj. ꝛ cle. j. eo. titu. Sed tunc obuiat q vel dices hunc ꝓfessum: ꝛ alia ratione ꝙ hic expressa nõ potest repetere beneficium: nec etiam volentes ipsum recipere pñt. vel dices ipsum non ꝓfessum ꝛ poterit recipere beneficium ex quo nõ est ꝓfessus sed tantum probauit. de regula. beneficium. lib. vj. solut. ꝯtrarium loquit qñ nullus alius actus intercessit ex quo surgit volũtas renũtiãdi quo casu nõ ꝓfessus rediens repetit primũ beneficium. hic qñ alius actus intercessit ex quo surgit tacita renũtiatio. s. bonorum repetitio: qd not. q limitat illud. c. sit ergo cautus ꝓbans regulã ne aliquod signũ ostẽdat ex quo tacite renũtiet beneficio suo. ¶ Oppo. si hec ecclesia habebat abbatem non poterat quis in illa habere beneficium ꝓ quo possit agere petitorio vel possessorio: q monachus ꝓprium habere non põt ꝛ ꝯtrarium hic ostenditur. sol. dicit gl. ꝙ ecclesia erat secularis ꝛ est abbas nomen dignitatis. Dicunt doc. ꝙ in regno vocãtur abbates clerici seculares ꝛ ꝑsbyteri sic ꝛ cathalani ꝛ hispani. ¶ Oppo. ꝙ hec bona nõ debuerint restitui. q semel deo dedicata ꝛc. xu. q. ij. nulli. xvij. q. iiij. sunt qui opes. Dicit glo. ꝙ recuperat iure poli. id est ex quadã equitate: nõ iure fori. id est de iuris rigore. Vel secũdo de facto fit hec repetitio potius ꝙ de iure. Vel tertio ipsa contulit sub conditione si ibi perpetuo remaneret. Vel quarto ẽm doc. fuerũt collata causa mortis vñ potuit penitere. ff. de dona. cau. mor. l. mortis causa. Jo. an. tu dic ꝙ illa cõtulit accessorie ad personã. qd declara vt in. d. c. qd a te. ¶ † Faciũt predicta ad qõnem illius qui transiuit de vna religione ad strictiorẽ an vocandus sit ad electionẽ ꝑmi monasterij[b] vacantis intra tempus ꝓbationis. videtur ꝙ non: si cũ licentia transiuit: al's secus si sine licẽtia cũ oĩno intra annũ possit reuerti: de regu. statuimus. vide qd no. de regu. beneficiũ. lib. vj. Aduerte q questio in. c. bñficiũ. loquit de clerico seculari transeunte ad religionẽ ꝛ sic nõ cadit cũ ista. ¶ † Facit hec decre. ad qõnem. An monachus ꝓmotus ad abbatiam alterius monasterij si postea renuntiat an possit repetere locum primi monasterij. de quo per Fede. in opere suo: ꝛ ibi etiam habet an tenet facere professionem scdo monasterio ꝛ ibi determinat ꝙ non: ꝛ ibi etiã no. an debeat obtinere primũ locum post abbatẽ vel quem. ¶ † Ultima pars facit ad q̃stionẽ de deposito an possit eum eps restituere inuito patrono: q videtur ꝙ nõ cum hec habeatur ꝓ receptione noua: ꝛ vide ꝙ not. de rescri. ꝙuis. lib. vj. in gl. pe. ꝛ differentiam inter remotum ab ordine ꝛ relegatum vide in Spec. de accusa. §. ij. super ver. priuata. in addi. Specu.

¶ Jstud capitulum est summatum. s. in lectura do. Abbatis.

Admonet. Beneficiatus absqz licẽtia ꝑlati suum beneficiũ renũtiare nõ põt. h. d. primo ponit prohibitionẽ. scdo ipsius trãsgressionẽ puniri ꝑcipit. ibi: qd si qs. ¶ No. de iure cõi ꝙ ius instituendi ꝛ conferẽdi beneficia spectat ad epm: vide de ele. cum ecclesia. ¶ Scdo no. ꝙ absqz autoritate illius ad quẽ spectat collatio qs nõ põt bñficium recipere. ¶ Tertio no. bñficiatos absqz autoritate epi nõ posse bñficia dimittere vel illis renuntiare. ¶ No. ꝙ cõsilium aliqñ ponit ꝓ consensu vel autoritate. ¶ Opp. ꝙ nõ sufficiat petere cõsiliũ in renuntiatione beneficij: imo exigit cõsensus vt pz. j. e. qd in dubijs. Sol. expone hic cõsiliũ ꝓ consensu. nisi vellet religionẽ intrare: ꝛ tunc sufficit petere licentiam: licet nõ obtineat. j. de regu. licet ẽm Host. qd no. q ampliat dec. c. licet. vt sicut de latiori ad strictiorem potest trãsire licentia petita: ita possit ad religionem de ecclesia seculari sola licentia petita. ¶ Querit que sit hec vltio. dic qd vel excõicatur vel alia arbitrali pena: ex quo nõ exprimitur a iure. de offi. deleg. de causis. ¶ Quero quid in hospitalib⁹ an possit quis administrationẽ ingredi absqz autoritate episcopi vl' aliã dimittere:

dimitter::dt Ioã.an.hic qd non q2 z illa sunt sub disposi⸗tiõe epi:vt de reli.do.de xenodochys.etiã si p laicos admi⸗nistret.xviij.qõ.ij.quidam.de quo hodie in cle.q2 cõtingit.de relig.do. ¶ Qualis ergo exigit ↄsensus vt cleric⁹ possit dimittere ecclesiam dic q̃ si trãsiuit ad ecclesiã eiusdẽ dioce sis põt transire de tacito consensu epi:si extra dioce.exigit expressus ↄsensus epi:vt no. Io.vij.qõ.j.placuit.xxj.quest.ij.c.j.sm An.z Tan.hic de quo aliquid sup gl.ij. ¶ Altimo dt Ioan.an.q̃ dispositio isti⁹ decre.videt posse defraudari p dec.beneficiũ de regu.lib.vj.volens renũtiare benefi cio inuito epo ingredietur religionẽ pbationis cã z cũ protestatione.s.c.xxi.z de ipsius cõsensu poterit ↄcedi quo cõcesso religionẽ exibit: sed dicit q̃ vbi beneficiũ est collatiuũ nulla poterit fieri fraus quia consentiendo illi qui habet ↄferre nullũ fraudat: cũ ipse tacite prebeat autoritatẽ renũtiationi alteri cõferendo:s3 si bñficiũ esset electiuũ z ad aliũ spectaret ↄfirmatio q.ui haberet dare licentiã cedendi bene tũc posset fieri fraus: q2 nõ itercederet ↄsensus habẽtis instituere et ↄfir habentis dare licentiã cedendi:sed dicit q̃ tũc non sufficeret consensus eligere habentis nisi interueniat ↄsensus habẽtis cõferre vel instituere ad hoc vt in effectu sit priuatus bñficio super quo remittit Io.an.ad no.de his q̃ fiunt a ma.par.ca.ex ore.sup ver.ↄfirma:⁹. vbi limitat illã decre.vt.s.dixi in bñficio collatiuo nõ electiuo,pcedere nisi consentiat supior.ad quem spectat:z dicit q̃ tuti⁹ est quod expresse renũtiet z remittit ad regulã is qui tacet .de regu. iur.li.vj.i mercu. ¶ Gl.pma est clara opp.cũ scda q̃ absq3 autoritate epi quis possit cedere[a].lxiij.dist.c.j. gl:dicit q̃ si collatio spectat ad epm:eps põt dare licentiã cedẽdi: si nõ spectat ad dñm sed ad inferiorem prelatũ põt dare licentiã cedendi inferior ad quẽ spectat ius instituẽdi:ad hoc facit ver.ordinationẽ tuam:z idẽ no.in.c.eps de loco. hic alleg. dic vt ibi de hoc.Et ibi etiã no.an cleric⁹ volẽs transire de minori ad maiorẽ ab epo cogi possit:z dixi aliqd i.c.fi.s.de postu.prela.De pmo dubio vide qd no.j.eo.qd i dubijs et dicã ibi:z vide glo.in clemẽ.eo.ti.c.vno. ¶ Glo.querit qd si trãsiuerit vl'cesserit absq3 epi autoritate:an ex postfacto prelat⁹ vel eps possit habere ratã cessionẽ.gl.dicit q̃ sic.z illo superiore ratum habẽte põt illã is ad quẽ spectat ordinare a qua recessit vel cui cessit. ¶ Ad cuius declarationẽ aliqua sunt vidẽda. Primũ an elect⁹ ad alia vel assumpt⁹ possit illi ↄsentire absq3 licẽtia primi plati habẽtis institue⸗re. ¶ Scdo an possit transire absq3 licentia eiusdem. Tertio an si transeat possit collator pme statim ↄferre vel quã do. ¶ Ad primũ dicit Inno.qd eligi potest ad aliud bñficiũ existens in primo z illi cõsentire:q2 nõ reperit phibitũ sed poti⁹ cõcessum.de elec.cũ inter canoni.os. ¶ Ad scdm dicit q̃ se trãsferre non potest absq3 licentia supioris. alias reuocari poss:t luit⁹:vt hic z . s.no. ¶ Ad tertiũ videt qd saltem vbi bñficia sunt incõpassibilia primũ vacet ipso iure de preben.de multa.§.j.sed dicit Inno.q̃ hoc est falsum nisi transeat de licentia superioris:z.c.de multa.d3 intelligi quando trãsit de licentia superioris: alias nõ vacat pma licet illa priuari possit.de cle nõ resid.c.pe.z fi.nisi ratificet tacite vl' expresse.qd facere intelligit p lapsum sex mẽsiũ intra quod nõ d3 pl⁹ bñficiũ vacare:vt patet i.c.ij.de ↄces. pben. per hec dicit q̃ nõ poterit cõferre beneficiũ primum qd dimisit si ad aliũ spectet collatio illi⁹ electio vel pñtatio:et ad alium datio licentie de cedẽdo nisi primo ab alio ante vel post transire volens petierit licentiã de transeundo vel cedẽ do:debet ergo elector vel presentator primi beneficij añ requirere licentiã illi⁹ ad quẽ spectat datio licentie vt ratã habeat trãslationem qd est verum ante sex menses:si tamẽ nõ reuocauerit intra sex menses:ad finẽ sex mensium habebit ptãtem prim⁹ elector vel puator eligẽdi q̃si tãto tpe videat tacite translationẽ habere ratã : z si ad epm spectet puisio si nõ reuocauit intra sex menses ad superiorem deuoluetur potestas quasi videatur ab initio habuisse ratã ex quo tanto tẽpore nõ reuocauit.Inn.videt qd primũ nõ vacet nisi sit lapsum tps sex mẽsiũ:z sic videt q̃ circa finẽ mẽsium nõ poterit ↄferre.alle.hoc expssum.de prebẽ.de multa.§.et si vltra.z precedenti.p qd patet si eps est collator demu lapsis sex mensibus deuoluetur ptãs ad superiorem:s3 si alius est collator tutius est q̃ tunc petat q̃ ratificet habẽs dare licẽtiam.vt.s.dictũ est.hec vera nisi ter charitatiue monit⁹ cũ aliquibus interuallis non voluerit respondere vel ratificare q2 ex tũc intra sex mẽses poterit fieri electio.alle.de elec.c.fi. de sup.neg.prela.c.j. ¶ Sed quid faciet secũdus diocesan⁹ vel prelatus ad quem sine licentia trãsiuit alteri in cui⁹ diocesi primo beneficiũ tenebat.dicit Innoc.q̃ diocesanus se⸗

cũ de ecclesie poterit statuere terminũ intra quẽ a primo diocesano licẽtiã obtineat:alioqn erat scde ecclesie de alia psona puidendũ.ar.vt lit.nõ ↄte.qm frequẽter.§.si vero aliter. de cle.nõ resi.q2 nõnulli.z.c.relatum. Dicit Host.q̃ licet p dicta sint vera de iure:tales tñ quotidie sine licẽtia eligunt z trãsferũtur z electiõi cõsentiunt z accipunt:ex quo sic trãslati recepti sunt ad platurã vl' rectoriã cũ cura pora bñficia q̃ habebãt similiter ipso iure intelliguntur vacare:q̃ tñ plerũq3 d facto retinẽt,S3 omnib⁹ his põt nõ improbabiliter rñderi q̃ multa p patientiã tolerant zc.j.de prebẽ. cũ iãdudũ. isi.z addo qd no.de preb.de multa s3 Host. ¶ Oppo. q̃ possit qs trãsire ad aliã eccl'iã absq3 licẽtia.i.cedere beneficio.xix.q.ij.due sunt.solu.transire põt absq3 licentia ad religionẽ vt ibi:sicut posset ad strictiorẽ.[b]de reg.licet.s3 nõ potest trãsire ad aliã ecclesiam sm Hos.idẽ In .sup text .qd no.q2 ampliat illã.Nec ob.q̃ forti⁹ deberet posse trãsire ad aliã dignitate: q2 ibi publica vtilitas h puata.s.in trãsitu religionis. sed dicunt doct. quod presumptio ambitionis obiectionẽ tollit.vt no.lxiij.di,literas.ad hoc quod no.s.de postu.prela.bone.el.j.Inducit in ar.an prelat⁹ possit eligi ad platurã alterius ecclesie an debeat postulari.Gl.hic dt ar.q̃ nõ possit quinimo nec canonicus q2 nõ habet facultatem recedẽdi absq3 licẽtia epi:z hoc tenuit Uin. z fatet qd si superior nolit eũ licẽtiare q̃ compelletur per superiorẽ:ve iurepat.null⁹.Gl.ↄcludit q̃ eligi põt dũmodo al's sit idoneus z in eodem epatu vl'alio:tñ facienda est quedã postulatio nõ solẽnis ante vl'post vt trãsire possit:z si denegauerit postuletur p superiorẽ.ad h qd no.gl.de elec.si religiosus.li. vj.z hoc expediui plene s.de postu.pla.c.fi.recitat Ioã.an. quosdã velle facere differẽtiam inter curatum vel prelatum z alios clericos simpliciter beneficiatos vt pmi tanq̃ inuinculati non possint:secũdi sic.qd non placet Ioã.an.per decre.si abbatẽ.de ele.lib.vj.ex qua patet q̃ nõ valet cõsequẽtia hic nõ potest transire libere:ergo est postulandus et nõ eligẽdus:speciale ergo sit in episcopo vt dixi plene in dicto c.fi.Opinio.glo.tenuit Io.an.in.§.sed aliud.lxj.dist.Quis autẽ sit superior cõpellens dare licẽtiã.dic qd papa : qa nemo alius potest rem alterius alteri dare:vt not . de offi .le[a] ga.dilect⁹.de relig.do.cõstitut⁹. Abbas dicit qd aliud est licentiam dare aliud compellere:vt in decre.nullus.sed certe ex quo causa aliqua subest credo qd et superior proxim⁹ poterit compellere:si causa,solus papa.

¶ Istud.c.est summatum.s.in lect.Abb.in hoc capitulo.

Super hoc. Ista ↄsueuit difficilis decretalis reputari:z ei⁹ difficultas plus est in tex.q̃ in materia.z h3 multiplices intellectus:et h3 duas difficultates. Prima in quesito z responsione quot et que questiões forment[b] z quib⁹ rñdeat:z quõ. Scda est quo iure agens beneficiũ reposcebat:et sic erunt duo passus. Antequã descendã ad scdm cũ primum expediuero ponam necessaria ad euidentiã illius primi quod licet agens debeat cõcludere causam sue actionis vbi petitur:vt patet in.l.j.ff.de eden.et.l.edita. C.de eden.et dixi in.c.dilecti.j.de iu.tamen regulariter exceptio nõ exigit causã:qa sola nuda volũtas sufficit ad dandã exceptionẽ :et hoc operat fauor liberatiõis .ff.de pac. l.tale pactũ profiteor te nõ teneri.z no.i.l.j.in fi .ff.de inter. act.z no.in.l.cum de indebito.§.fin.ff.de pba.z scripsi.j.de fide instru.si cautio.ideo voluntas ad pactum actionis nõ sufficit nisi subsit causa discreta:volũtas autẽ nuda sufficit ad liberãdũ absq3 causa. ¶ Secũdo pmitto qd testis regulariter non arctat ad iustificandũ factũ a se relatũ:sed sufficit q̃ factũ recitet simpliciter prout est factũ ab alio:et iustificet assertionẽ suã circa factũ ab alio ex cã ex qua cõcludatur scientia eius z ↄcluditur vera assertio absq3 eo qd factũ vt ab eo assertum aliter iustificet vt ab eo gestũ:vt est casus de re iud.sicut.actatur ergo assignare causam per quam cõcludat se scire factum;sed nõ arctat assignare causam quare id qd refert fuerit factũ. ¶ His positis hec decre. recipit multiplicem intellectũ:sed sm intellectũ Ioan.an.et ↄmuuem hoc dicit decre.Cõtra petentem beneficiũ admittitur spontanee renuntiatiõis exceptio etiã ea nõ adiecta renũtiationi contra quem replicare poterit actor qd nõ spõtanee renuntiauit z qui melius probabit obtinebit.h.d.Consultatio et respõsio ibi:sic tue:et sm istam premittit in responsiõe quãdã allegationẽ sua sn:a:vt cã exprimat . scdo respõsionẽ infert ibi:ideoq3.tertio excipit in qua exceptione ↄcludit respõsio ad scda:ibi. nisi.quarto ↄ exceptionẽ quoddã obstaculum reijcit.i.soluit:ibi:porro.sm intellectum istũ duplex est titul⁹ qõnis .Prima q̃stio an causa in exceptione

+Sebasti. Sapia:
¶ Quis possit cedere.Uide Io. an.i.c.j.vt lit.pen. in.vj. in nouella. in.c.licet.de procu. eo.lib.Ro.consil. cccxlj.Cal.in ↄsi. ij.z.iij.z.vj. sub titulo.de renun.
Zacharias.
¶ Sicut posset ad strictiorẽ.licentia petita tñ quãuis nõ obtẽta: vt not. plene p Car. in cle.j.in.ij. opp. de reg. Quinimo si non fuerit petita vl' si dubitatur fuerit petita nec ne : cogetur redire vt no.idẽ Car. ibi post Imol. in alle.c.licet . et per Iac.rebuf. in.l.si qs.la.j.in prin. et ibi in addi.ad ip3 C.de decu.lib.x.

spõtanee renũtiatiõis sit exprimenda. Secũdus an si opponatur exceptio de spontanea renũtiatiõe ⁊ replicetur de nõ spontanea an admittant̃ testes actoris an rei vel vtriusq₃: et h̃ scđs depẽdet a p̃mo: q₂ si nõ esset admittẽda exceptio nõ esset dubiũ d̃ scđo an replicatio vl' exceptio foret admittenda. ¶ Casus ergo erit iste. Quidã actiõe q̃d met⁹ causa. vel in rẽ vtili repetebat bñficiũ suũ narrãs q̃liter ex collatione habebat ius in tali bñficio: qualiter illud bñficiũ possederat. qualiter h̃ bñficiũ sibi fuerat ablatũ metu: quapropter petebat beneficiũ sibi restitui: ꝯparuit reus possidẽs citatus ⁊ opposuit exceptionem spontanee renũtiatiõis qualiter agens nõ debeat audiri: eo q₂ exceptio spontanee renũtiatiõis seu abiuratiõis eũ excludebat cũ dictum beneficiũ abiurasset. hic dubitat̃ de duob⁹. Primo nũquid exceptio spontanee abiurationis debuerit sic simpl'r admitti p̱ iudicem ⁊ effectualiter aliqua cã nõ allegata ex qua cõcludat̃ verisimiliter hec exceptio ⁊ factũ exceptiõis. s. q̃d sponte renũtiauerit. Scđo ĩ casu ĩ q̃ d̃beat admitti an admittant̃ p̱bationes actoris vel rei super renũtiatione spõtanea vel nõ spontanea. papa cõsultus rñdet q̃ prima facie nõ videt̃ verisimile q̃ bñficiũ multis laborib⁹ ⁊ expẽsis acq̃sitũ q̃s faciliter sic p̱pria volũtate renũtiet nisi aliqua cã extrinsecus impellẽte ad hec inducat̃: ⁊ maxime qñ ĩtercessit iuramẽtũ q̃d semp̱ a malo p̱cedit: nec iuste p̃stat̃ nisi hoc cã impellẽte. Per hoc infert ad q̃sitũ q̃ licet nõ sit necessariũ. ẽ tñ vtile et sic nõ superuacuũ q̃ cã exprimat̃ ⁊ a iudice vt pars exprimat ingrat̃: ⁊ si aliquã cãm ĩuenerit p̱ quã verisimilit̃ ꝯcludat̃ q̃ nõ vi nec metu nec aliq̃ turpitudine vl' turpi p̱missiõe aut pecunie interuẽtu sit facta d₃ illã admittere: ⁊ h̃ casu ea p̱bata nihil replicat actor ⁊ cũ effectu admitti ⁊ p̱ eo p̱nũtiet. Aut replicat actor q̃d non sponte renũtiauit ⁊ tunc dicendũ est q̃ admittit̃ ad p̱bãdũ ipse actor q̃ nõ spõte renũtiauit: et re⁹ q̃ spõte: et habito respectu ad dignitatẽ testiũ et numerositatẽ habebit iudex iudicare p̱ eo q̃ plures et meliores h₃ testes. S₃ dices imo videt̃ q̃d nõ debeat admitti actor ad p̱bãdũ q̃ nõ spõte renũtiauit: q₂ negatiuã vr̃ ponere. at illi⁹ nulla est p̱batio. Rñdet papa hec negatiua h₃ ĩplicitã affirmationẽ ⁊ nõ est pura negatiua: cũ ista q̃ non spõte renũtiauit habeat ĩ se q̃ metu: ⁊ sic replicãdo affirmatiuã q̃d ꝯcludit̃ ĩ negatiua: nõ est ergo repellẽd⁹: q₂ p̱ terminos affirmatiuos ĩplicitos est sensibilis sensu corporeo testi indirecte ⁊ sic p̱bari põt. ¶ No. j. f̃m hunc intellectũ notabilia p̱cipalia. Scđo alia colligã accessoria ad tex. Primo habes q̃d repetẽti bñficiũ obstat exceptio spõtanee abiuratiõis. i. renũtiatiõis. Scđo q̃ vbi p̱ponit̃ exceptio sufficit p̱ponere ruditer factũ ex q̃ causat̃ exceptio absq₃ cã facti iustificatiua. ⁊ sic l₃ actio nõ admittat̃ absq₃ cã: exceptio tñ admittit̃ absq₃ cã. ¶ Not. etiã p̱ponentẽ exceptionẽ nõ verisimilẽ nõ arctari ad p̱ponẽdã cãm p̱ q̃ verisimilis reddatur nec iudex arctat̃ ad faciẽdam eã exprimi. Põt tñ iudex ex officio p̱pter nõ verisimilitudinẽ arctare p̱ponentẽ ad cãm exprimẽdã. s₃ ad petitionẽ p̱tis exp̃mere nõ arctat̃. Habes ergo pacticã hui⁹ q₂ vbi aliq̃ p̱ponit̃ exceptio nõ verisimilis si petat actor q̃ cã exprimat̃ iudex põt et bonũ est si faciat assumere officiũ suũ[a] ⁊ petere q̃ cã exp̃mat̃ ⁊ põt ex officio suo: de q̃ dixi. s̃. de postu. prela. bone. el. j. ⁊ habes regulã q̃ vbi iudex ex officio põt supplere ad supplẽdũ nõ arctat̃ nec appellari ꝯñr põt si nõ suppleat. ¶ No. scđo q̃ in dubio nõ p̃sumit̃ iactatio p̱priĩ: ⁊ maxime eius q̃d est q̃sitũ multis laborib⁹ ⁊ expẽsis ⁊ de quo viuere d₃: ⁊ sic bñficiĩ renũtiatio ĩ dubio nõ p̃sumit̃ volũtarie facta qñ aliqua causa extrinsec⁹ illã impleat. ¶ No. tertio multa accidẽtia circa renũtiationẽ bñficiĩ q̃ illã inficere p̃nt: vis. i. violentia met⁹ oppressio: p̱missio alicui⁹ t̃palis: datio pecunie ⁊ similia: et sic habes q̃d sicut in cõstruẽdo iure spũali datio pecunie ĩficit: sic ⁊ ĩ destruẽdo: seu destituẽdo. Itẽ q̃d ad vitiũ simonie inducendũ hec duo parificant̃ dare pecuniã vel promittere pecuniã vel aliud t̃pale. ¶ No. iiij. q̃ exceptio legitima et verisimilis facta cõstringit actionẽ: nisi replicatione actor iuuet̃. Et sic habes quid est replicatio: q₂ est exceptionis repulsio ⁊ actoris releuatio: de quo. de excep. a nobis. ¶ No. q̃ ꝯcurrentib⁹ exceptiõe spõtanee renũtiatiõis ⁊ replicatiõe nõ spõtanee ab vtraq₃ p̱te testes admittunt̃ ⁊ ĩ sine obtinendi attẽdit̃ et obtinet melius probãs habito respectu ad dignitatẽ numerũ testiũ ⁊ opinionẽ. ¶ Ultimo q̃d negatiua[b] p̃gnãs habẽs ĩplicitã affirmatiuã tãq̃ saltẽ indirecte ⁊ mediate palpabilis sensu tact⁹ est p̱babilis. d̃ q̃ s̃. de elec. c. bone. el. j. ¶ In gl. j. ibi. nulla cã resignatiõis assignata: s. ĩ p̱positiõe exceptionis f̃m vnũ intellectũ. Et ibi inquirat causam renũtiationis. i. petat a reo opponente exceptionẽ renũtiationis. Et ibi nõ renũtiauit quo casu si replicet admitteret̃ p̱batio vtriusq₃ ⁊ actoris de nõ spontanea ⁊ rei de spõtanea renũtiatiõe: ⁊ ĩ fine obtinebit qui meli⁹ p̱babit habito respectu ad dignitatẽ ⁊ numerositatẽ ⁊c. et sic rñdet vtriq₃ q̃õni. ¶ Anteq̃ descẽdã ad alias le. oppo. q̃ papa nõ sufficiẽter rñdeat q̃õnib⁹ hic p̱positis: q₂ hic formãt̃ due q̃ões vt apparet ex cõtextu litere ⁊ nõ apparet q̃ sit respõsũ nisi vni. Scđo q₂ nõ app̱et an clare sit rñsum. nã nõ declarat an iudex ex necessitate arctetur ad hãc exceptionẽ admittendã vl' nõ. vl' inq̃sitionẽ de cã faciendã. d̃t eñ q̃ nõ est superuacuũ ⁊c. Tertio vr̃ q̃ sit ꝯpellẽd⁹ ad exprimẽdã cãm exceptionis: sicut eñ agens vbi iuris p̃sumptio resistit arctatur ad exprimẽdã cãm agendi per quã iustificet actionẽ: vt p̱bat̃. s̃. de elec. cõstitutis. de resti. spo. ad decimas. li. vj. Ita videt̃ q̃ debeat arctari ad exprimendã cãm exceptiõis excipiẽs. Timore hui⁹ ꝯriĩ hec decre. multipliciter intelligitur f̃m gl. q̃ est sup̱ v̱. causam resignatiõis. vñ si plura bñficia tenebat: dic q̃ forte alterũ cui renuntiauit tenebat ꝯ cõscientiã vel forte ibi timebat residere p̱pter aeris intẽperiem vel p̱pter inimicos vl' inimicitias et in absentia nullos redditus habebat et tenebat̃ ad residendũ: et gl. ibi sine aliqua cã: prim⁹ intellect⁹ cõis q̃d hic fiãt due q̃ões. Prima an excipiens de spontanea renũtiatione arctetur ad exprimendam cãm ex qua verisimilis ꝯcludat̃ exceptio. ¶ Scđa an si opponat̃ exceptio ⁊ admittat̃ vbi d₃ admitti ⁊ replicet de nõ spontanea debeant admitti p̱bationes actoris an rei an vtriusq₃. Et p̱me rñdit q̃d nõ necessitatur iudex ad faciendũ exprimere. Ad scđam rñdet q̃d vtriusq₃ admittant̃ probationes et habito respectu ad dignitates: et numerũ testiũ obtinebit q̃ meli⁹ p̱babit. Anteq̃ vadam vltra. p̃mo dicto ob. q̃ cã sit exprimenda sicut in actiõe cui p̃sumptio repugnat: vt dixi. d. c. ꝯstitutis. potest respõderi q₂ aliud ĩ actiõe: ⁊ aliud ĩ exceptiõe: ⁊ actio habẽs p̃sumptionẽ cõtra se nõ admittit̃ nisi per cãm iustificet̃ singularẽ ex qua excludat̃ presumptio vt ibi s₃ bene admittitur exceptio cum sit fauor rei ⁊ defensionis:[c] vel dic q̃ ⁊ exceptio ⁊ actio ꝯ quam presumit̃: dũmodo aperte p̱ponantur nõ repelluntur ex presumptiõe cõtra factũ ex quo actio ⁊ exceptio ꝯcludit̃ nisi iudex ex officio suo p̱pter p̃sumptionẽ velit a partib⁹ inq̃rere de cã. ⁊ sic fecit ibi: ⁊ potest facere hic vt dicit decret. si tamen hoc non faciat potest vtrãq₃ admittere et postea ex p̱secutiõe iudiciĩ si tollet̃ p̃sumptio obtinebit actor vel excipiens. alias succumbet suis casib⁹. ¶ Cõclude ergo si queris an actio vel exceptio admittat̃ per iudicẽ contra quẽ presumit̃: dic qñq₃ actio vel exceptio est inepta sui propositione vel impertinẽs et planum quod nõ est admittenda. de actione est casus de iudi. examinata. et d̃ excep. d̃ resti. spo. solicite. ⁊ dicã. ĩ. Aut exceptio vl' actio est apta s₃ cõtra factum actionis et exceptionis resistit ius et tunc aut resistit ius ita q̃d notorie appareat actio vl' exceptio inepta ⁊ nõ admittitur exceptio nisi aliquo iure singulari iustificetur: ideo libellus reĩcit̃ sicut exceptio: sic potest intelligi. d. c. constitutis. de resti. spo. ad decimas. li. vj. simile q̃d no. Innocen. de offi. vica. c. j. ⁊ de iud. examinata. ĩ additiõe ⁊ de li. ob. c. fi. Quãdoq₃ exceptioni vel actioni nõ resistit ius ꝯmune: ita q̃d notorie appareat iniustitia: est tamẽ hominis vel iuris presumptio contra actionẽ et exceptionẽ et libellus in actione admittitur: dictũ est Inn. de libel. ob. c. ij. vbi procedit libellus: peto qñ mutuaui ecclesie: licet nõ alleget versionẽ in vtilitatem ecclesie ⁊ tamẽ versio nõ presumitur nisi probetur. de altero est casus hic: potest tamen iudex qñ suspicatur contra factum exceptiõis compellere partem ad exprimendam cãm per quam excludatur p̃sumptio ex officio ad refrenãdã p̱lixitatẽ iudiciorũ. ⁊ sic ẽ casus hic licet ad h̃ nõ arctetur: q₂ sufficit vt actio ⁊ exceptio sui forma p̱cedat q̃ sit talis: q̃d si sit vera d̃beat legitima reputari ⁊ postea veritas reseruabit̃ p̱bãda ad disputatiões et p̱batiões ⁊ merita cause. Habes igit̃ vnũ modũ ⁊ practicã quo possit iudex supplere qñ suspicat̃ q̃d exceptio nõ sit vera vel legitima: q₂ potest cogere partẽ ad exprimendã causam p̱ quã iustificetur. Aliam habuisti practicã. s̃. de elec. cũ dilecti. q̃ qñ exceptio proponitur nõ verisimilis quã habet iudex suspectam põt arctare partẽ ad promittendũ certã penã ĩ casu q̃ illa nõ apparet vera vl' legitima. ad hoc q̃d no. Cõpo. de elec. c. quod sicut. Aliam habes in ca. pastoralis. de excep. q₂ põt statuere terminũ intra quẽ ipsam p̱bet: nõ tamẽ ergo statim ipsam repellere põt p̱pter p̃sumptionem que sit cõtra naturam q₂ possibile q̃d iustificabit illam si tamẽ ipsam repelleret non iustificaret ex hoc tantũ appeltionẽ nisi in ꝯriũ ipse offerret se statim ipsam probaturũ: vt

patet

Sebasti. Sapia.
a ¶ Officiũ suum. Uide. d. Alex. in l. iiij. §. hoc aũt iudiciũ. ff. de dãno ĩ fec. Feli. in. c. exceptionem. ĩ. de excep. faciunt no. in c. cũ clamor. ĩ. de test. vbi iudex potest facere q̃d testis declarauit dictũ suũ obscurum et ibi late doc. an possit cogere testes ad reddendã causam sui dicti.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Negatiua. Uide pulchre p̱ barto. in. l. de etate. in. iij. q̃õ. princi. ff. de mino.

Sebasti. Sapia.
c ¶ Defensionis. An fauendũ sit poti⁹ reo q̃ actori. vide Bar. in. l. de die. in princ. ff. qui satis. cogã. d. Ias. in. l. non est nouum. C. de edẽdo.

patet hic ⁊.ij.q.j.c.j.§.semp.⁊ vide qđ dicit Inno.de cōces.prebē.post electionē. ¶ Cōtra secūdā rñsionē scđi q̄siti obuiat:qꝛ.nō videt̃ ꝙ testes debuerint admitti sup directo ꝯtͥs articulis.de proba.licet cām. ꝭ.de test.c.de testi.dic ꝙ ante publicationē pñt ⁊ sic loquit̃ hic:al's non nisi ꝭm qđ dixi. de test.cū clamoꝛ.⁊.c.ex tenoꝛe.⁊ qđ scripsi de test. fraternitatis.⁊ ex hoc seruat̃ itellectus iste quem posuit pꝛima glo.quam vide.hic intellectus aliqualiter repugnat litere ibi:sine cause cognitione:quia opoꝛtet ꝙ exponatur.i.sine cause expꝛessione. ¶ Item repugnāt in verbo inquiri: ⁊ illi verbo inuenerit:que sonāt ꝓpꝛie inq̄sitionē id est inuestigationem circa merita nō circa pꝛeparatoꝛia actionis vel exceptionis. Ideo dat̃ hic secundus intellectus qđ hic adhuc sint due q̄ones sed pꝛima tm̄ mutet̃.⁊ est questio an testes qui admittunt̃ super spontanea renuntiatione sint interrogandi sub causa renuntiationis. ⁊ huic papa rñdet ꝙ sic qꝛ nō est superuacuū imo vtile ⁊ necessariū. Et est ratio qꝛ hec exceptio habet pꝛesumptionē ꝯ se ꝓpter nō verisimilem vacationē: ⁊ maxime de eo qđ multis laboꝛibꝰ. ¶ Scđa est q̄stio an admittant̃ testes actoꝛis vel rei sup spōtanea renuntiatione:⁊ respōdetur ꝙ admittuntur ambo vt dixi in pꝛecedēti lect. Ecce ergo pꝛacticā per quaꝫ instruit̃ iudex qꝛ qñ testes examinant̃ super exceptione cōtra cuius factum pꝛesumit̃ dꝫ esse examinatoꝛ curiosus in perscrutādo causas renuntiationis: maxime qñ est suspitio ꝯ eam ⁊ multe pñt concurrere cause iniuste:ita qđ appareāt cause tales ex quibus concludat̃ exceptio verisimilis al's cum exceptio haberet pꝛesumptionem contra se nō sufficeret testes ꝓbare exceptiones nisi tali modo ꝓbarēt per queꝫ pꝛesumptio excludet̃.qđ est bene no. Ex quo habes ꝙ testes examinari

a possunt[a] extra articulū de facto tm̄ concludēte ad articulū certificandū vel factum deductū in articulo iustificandū: sic extra articulū nō dicit̃ deponere sic interroget de causa facti qñ factū nō est verisimile:lꝫ facti causa nō sit in articulo exp̄ssa:per qđ limitat̃ ⁊ declaratur.c.de testibꝰ. ꝭ.de testi.⁊ quod solet notari in.l.momētanee.C.qui legi.perso.⁊ in.l.si duo patroni.§.qui iurasse.ff de iureiur. ¶ Sed vt ostendā aliud notabile ex hoc intellectu videt hic intellectus ꝙ testis arctet̃ ad dicendum cām facti a se relati pꝛout ab alio gestū est ꝙ nō est verū: qꝛ hoc est contra tex.ꝭ.de re iudi.sicut.vbi testis pꝛobās sententiā nō arctatur ad dicēdū cām sciētie:dic qđ id est verū qñ contra factū non pꝛesumitur:sed pꝛo eo etiā nō subsistēte cā,hic qñ cōtra factū super quo testificat̃ pꝛesumitur si ex cā non iustificetur.naꝫ tunc subtilis debet esse iudex in indagādo causas facti qñ illud super quo deponit testis nō est verisimile.⁊ est suspectum ⁊ hoc ꝓpter duo.pꝛimo ꝓpter certificare ꝓbationē.scđo vt cōpꝛehēdat testeꝫ in falso vel vero:debet enim cuncta rimari.xxx.q. v.iudicātē.ff.de testi.l.iij.dic ergo duo verba si querit̃ an testis arctet̃ ad causam expꝛimēdā.dic aut non interrogat̃ ⁊ non arctat̃ ad aliquā cām ⁊ sufficit qđ ruditer dicat dictum:qꝛ non dꝫ esse verbosus.ad hoc qđ not.ij.q.j.in pꝛimis.⁊ de re iud.sicut.testi.cum cām.licet ibi Inno. cōtradicat ⁊ male:hic coīter dicūt doc.⁊ dānāt dictū Inno.in.c.cām. el.ij.de testi.in glo.mag.vbi dicit ꝙ cā aliqñ debet assignari: sed dic qđ ibi notabiliter limitat oīa pꝛedicta qñ id de quo deponit absq̄ subiūctione cause est capescibile solo iudicio rōnis ⁊ nō sensu coꝛpoꝛeo opoꝛtet ꝙ assignet causam etiā non interrogatus per quā scientiā concludat dictū:⁊ illud appꝛehēdat sensu coꝛpoꝛeo ⁊ palpabili.ideo si articu

b lus sit ꝙ talis est dñs nō pꝛobat testis si interrogatꝰ [b]est ne talis dñs respondeat qđ sic:quia non hoc qđ sit dñs:vt incoꝛpoꝛale non est sensu capescibile nisi iudicio rationis:debet ergo dicere.scio qđ est dñs:qꝛ vidi ex tali materia eū rem specificare vel pꝛesens fui qñ emit ⁊ tāto tempoꝛe possedit cum titulo ⁊ bona fide. Si dicat testis:scio quod talis est ebꝛiosus:hoc nō est capescibile immediate nisi ex discursu iudicij:ideo opoꝛtet aliam causā intrinsecā allegare per qđ illud appꝛehēdat aliquo sensu coꝛpoꝛeo. Idem dicit de accusa.cum opoꝛteat.si testis dicat scio ꝙ est īfamatꝰ apđ bonos ⁊ graues:qꝛ iudicare quē bonū ⁊ grauē est in iudicij rōnis discursu qđ est non officium testis sed iudicis. Opoꝛtet etiā si nō interroget̃ ꝙ illos expꝛimat vt iudex de illis iudicet ⁊ non testis. Qñq̄ interrogat̃ de causa:⁊ tūc aut de causa sciētie ⁊ compellit̃

c illā expꝛimere:[c] vt in.d.c.cām.aut interrogat̃ de causa facti ⁊ tunc aut factum pꝛout qualificate deducit̃ nō cōcludit̃ absq̄ alia cā extrinseca ⁊ opoꝛtet ꝙ cām dicat vt si deducat qđ spōte renūtiauit nō cōcluditur nisi aliqua cā alleget̃ per quā fuerit inductus ad sponte renuntiandū ⁊ est casus hic. Qñq̄ deducit factū simpl'r ⁊ tunc aut ꝯ factū p̄sumit̃ vel est suspectū sine cā:⁊ tūc pōt ⁊ dꝫ iudex de causis ⁊ circunstātijs interrogare ⁊ hꝫ testis rñdere vt hic. Si autē factū nō est suspectū nec contra illud p̄sumit̃ sufficit ꝙ reddat cām scientie:lꝫ nō reddat cāꝫ facti a se relati:vt de re iud.sicut.⁊ hec sunt vtilia ⁊ bona verba. Huic obuiat secūdo qꝛ videt̃ testē nō debere interrogari super pura negatiua ꝙ non vi vel metu ⁊c.dicit Io.an.ꝙ articulus in pꝛactica nō foꝛmat negatiue.i.ꝙ nō vi vel metu ⁊c.sed articulus foꝛmabitur affirmatiue simpl'r super affirmatiua. Itē qđ spōte renūtiauit ⁊ interrogabunt̃ testes sup cā renūtiationis quare hoc fecerūt.⁊ dicit Io.and.ꝙ si interrogati an vi vel metu fecerint rñdeant ꝙ nō qđ pꝛobabunt. Aduerte hoc qđ al's dixi mihi nō placere quasi esset p̄sumptio ꝯ dictū testis:sed dic qđ hoc verū qđ dicit Io.an.qꝛ ex quo al'r nō interrogat de cā dictū testis pꝛobat qđ asserit ⁊ per ꝓbationē tollit̃ p̄sumptio repugnās qꝛ pꝛesumptio succūbit pꝛobationi. Puto plus ꝙ si testes interrogati an spōte renuntiauerint si rñdeant ꝙ sic ꝙ ꝓbant:qꝛ lꝫ sit p̄sumptio:p̄sumptio tollit̃:ꝑ ꝓbationē ⁊ credit̃ testē habuisse talem cām ex qua qđ asserit sciuerit ex quo al'r non interrogat̃. Non puto tm̄ ꝙ sufficiat interrogari q̄ꝛo sciant si dicāt qđ nesciūt se cōscios alicuius cause ꝓpter quā ipsi potuerunt cōpelli qđ potuerit ille non sponte renuntiasse:qꝛ lꝫ nesciuerit potuit aliqua sciuisse vnde ex toto nō excluditur p̄sumptio:qꝛ clara nō est ꝓbatio testiū sic negatiue deponentium vt no.gl.ꝭ.de elec.bone.el.j.⁊.c.cū dilectꝰ Sꝫ diceres q̄ sunt cause efficientes tam expꝛimende per testes q̄ etiā per excipientē suis casibus:rñdeo opꝫ ꝙ sint tales ex quibꝰ tollat̃ p̄sumptio iactationis ita qđ concludatur verisimilis renuntiatio:dic ꝙ cā erit legitima si dicat testis audiui ꝙ in loco nō stabat bene sanus ⁊ multoties hoc dixit:vel si dixit qđ habebat plura bñficia ⁊ illa nō tenebat cū bona cōsciētia vel si aliqua alia alleget̃ circūstātia ex qua nō p̄sumat̃ vis vt qꝛ dicit spōte renūtiauit in mei pꝛesentia ⁊ coꝛā pꝛetoꝛe in vꝛbe plena.ff.qđ met.cau. nō est verisimile.ꝭ.de p̄sumpt.qꝛ verisimile hic intellectus saluat̃ sed aliqualiter cauillat literaꝫ:qꝛ

a opꝫ ꝙ tex.destruat̃.ibi sine cause cognitione.i.sine cause a teste interrogatiōe. Iteꝫ ibi admittenda: nō notaret pꝛincipium admissiōis ad discussionē vt soluat:sed admissio ad finē ⁊ effectū decisionis qđ non est de mente l'r̃e:⁊ hoc est de isto itellectu. ¶ Uenio ad tertiū itellectū q̄ est ꝙ tota hec decr. foꝛmat vnam q̄onem ⁊ illi rñdet.s.vtrū concurrē

b te exceptione spontanee renuntiationis ⁊ replicatione de nō spōtanea admittāt testes an actoꝛis an rei:⁊ hic rñdet̃ ꝙ aut reus excipit ⁊ actoꝛ non replicat ⁊ admittunt̃ soli testes rei si tm̄ ꝓbat ita qđ p̄sumptio nō spōtanee renuntiationis conuincatur ⁊ tūc admittendi sunt cū effectu.i.qꝛ ꝓ reo ꝓnuntiādū nisi actoꝛ replicet. Si aūt actoꝛ replicet de nō spontanea ꝓcedit qđ testes amboꝛū recipiāt̃ ⁊ stat̃ numero ⁊ dignitati vt dicit litera in fi.⁊ tollit litera obiectum qđ fieri posset super admittendis testibꝰ ipsius actoꝛis. Huic obuiat qđ non videt̃ necessaria replicatio si agebat̃ qđ met. cau.qꝛ eo qđ agebat deducebat nō spōtaneā volūtatē:dic ꝙ agebat vtili in reꝫ vt videbit.ꝭ.vł si agebat qđ met.cau.deducebat defectū volūtatis ꝭm tp̄s perdite possessionis nō ꝭm tp̄s renuntiationis. Quartus est intellectus Innocē.ꝭm queꝫ decre.hec dicit qđ exceptio spontanee renūtiationis vt non verisimilis non admittitur absq̄ cause assignatione ꝑ quā pꝛesumptio ꝯ cā excludat̃ ⁊ ea expꝛessa admittit̃ nisi de nō spōtanea ꝑ actoꝛē replicet̃.quo casu testes admittunt̃ actoꝛis reie

c ctis testibus rei excipientis.h.d.ꝭm istum.intellectū.quesitū erat duplex.pꝛimo an foꝛmalis dicatur spontanee renuntiationis exceptio absq̄ cause expꝛessione ita qđ sit admittēnda.scđo an dato qđ sit foꝛmalis vel nō:si facta est foꝛmalis ex cause exp̄ssiōe an debeant testes actoꝛis admitti sup replicatione:an rei super exceptione. Ad pꝛimuꝫ rñdet qđ non debēt admitti nisi cā expꝛimat̃ pꝛopter p̄sumptionē non verisimilitudinis exceptionis:⁊ in hoc deuiatur ab intellectu glo.qꝛ non est superuacuum qđ expꝛimat̃ imo vtile ⁊ necessariū. Ad secūdū rñdet q̄ expꝛessa cā per quā appareat exceptio verisimilis ⁊ foꝛmalis: aut actoꝛ nihil replicat ⁊ admittende sunt ꝓbationes rei sup spontanea renuntiatione:aut actoꝛ replicat ⁊ admittūtur pꝛobationes actoꝛis reiectis pꝛobationibus rei. Et si dicat̃ actoꝛ fundat ītentionē sup negatiua ꝙ non sponte:ergo nō debēt admitti:rñdet̃ ꝙ negatiua est implicita ⁊c.ꝑ pꝛima ꝑte habes hoc exp̄ssum ꝙ vbi exceptio in facto nō est verisimilis nō admittit̃ per iudicē absq̄ cause exp̄ssione:secūdo ꝙ vbi excipit reus de spontanea renuntiatione ⁊ actoꝛ replicat de nō spōtanea ꝙ actoꝛis admittūtur ꝓbationes reiectis ꝓbationibus excipiētis. Pꝛimo dicto obuiat qꝛ actoꝛ non tenetur causaꝫ expꝛimere nisi a parte petatur leg.fin.C.de anna. except.ita videtur quod admittat̃ exceptio ⁊ foꝛ⸗

Sebasti. Sapia.
a ¶ Examiari potest.vide mod.in l.si duo patroni. §.idē iul.ff.de iureiu.Fel.late in.c. ꝺ testibꝰ.ꝭ.de tes.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Interrogatꝰ. vide bar.in.l.j. in fi.ff.ꝓ suo.in.l.q testamēto.in fi.ff. de testa. pulchꝛe i trac.de test.col. ij.et.iij.vbi sunt q̄dā q̄ ꝑcipiūtur sensu coꝛꝑeo tm̄ cū magno discursu intellectus: et tūc etiā nō interrogatꝰ dꝫ reddere rōnē dicti sui. quedā sunt q̄ ꝑcipiuntur sine magno discursu intellectus ⁊ tūc nō tenet̃ assignare ꝺ quo late ꝑ Fel.in c.cū cām.ꝺ testi.

Sebasti Sapia.
c ¶ Expꝛimere.no. tm̄ ꝙ dicto suo testi sqđ iseruit cām:nō tenet̃ interrogatus cām expꝛimere ita dicit Bal.in.l.solā. co.iij.C.de test.⁊ subdit ꝙ si postq̄ annexuit cām interrogatus respondeat inepte vt puta dicat:qꝛ scio. pꝛimum dictū viciat̃:qđ dictū dicit esse mirabile.d.Ias.in l.fi.ff.de offi.pꝛocur.ces.vide etiā eūdē.d.Ias.in.l. cū hi.§.vult igit̃ ff.de transa.vbi cōcludit ꝙ si interrogatꝰ de causa scientie testis nō rñdeat dictū annullatur.

tius absqꝫ cause cognitione seu assignatione. Iteꝫ obuiat ꝙ iudex nō debet supplere ex officio. C. vt que desunt aduo. l. j. ⁊ no. de postu. prel. bone. el. j. pōt intelligi ꝙ cōpellit̃ exprimere ad petitionem partis: ⁊ oīa cessant. vel dic ꝙ est vnus ex casibus vbi supplet iudex ex officio. scꝫ refrenando exceptiones quas friuole videt opponi: ⁊ sic hoc casu suppleri poterit ⁊ subest causa supplēdi: qꝛ exceptio nō est verisimilis: ideo iudex habet ipsam ex officio repellere: ⁊ si pars etiā petat debet ipsaꝫ repellere ꝓpter presumptionē que est ꝯ̃ exceptionē: sicut ⁊ qñ cōtra actorem est presumptio nō admittit̃ absqꝫ cause expressione: vt patet. s̃. de elect. constitutis. facit de app. constitutus. de resti. spol. ad decinas. lib. vj. sic ⁊ in excipiente vbi possidebat ꝯ̃ ius. vt patet. j̃. de procur. ex insinuatione. ⁊ facit de offi. ord. c. ordinarij. lib. vj. sic ⁊ in fundante se super possessione liberi hominis. vt. j̃. de rest. spo. ex parte. ad. ⁊. c. ex conquestione. ad hoc in. c. j. ⁊ in. c. miramur. j̃. de seruis non ordi. Puto quod hic intellectus non sit bonus pro prima parte per not. s̃. in prima lect. qꝛ per solam presumptionem non est repellenda exceptio: ex quo talis est que si vera sit deberet legitima reputari licet iudex possit si vult ex officio arctare partem ad exprimēdum sed nō arctat̃ ad partis petitionem: quia exceptio est formalis licet habeat presumptionem nō veritatis non debet repelli a discussione: quia a principio tempore admissionis tantum est disputandum de formalitate exceptionis non de eius veritate: hoc enim postea reseruanduꝫ est vt discutiat̃ ad merita negotij. quo tp̃e discutit̃ veritas exceptionis: sic videmus ꝙ si ꝓponitur exceptio dubia que potest ⁊ non pōt concludere admittenda est ⁊ eius declaratio reseruanda ad merita. vt patet. j̃. de proc. in nostra. in versi. ⁊ inutilem. vbi glo. iudex tñ ex officio ad quē spectat exceptiones refrenare posset ipsaꝫ reijcere. Aduerte tamē qꝛ nō debet moueri qualibet presumptione ad reijciendū exceptionē qñ ipsa est apparēs legitima: vt dicit Inno. in. c. pasto. de conce. preb. alle. ij. q. j. ꝓmo semꝑ. imo dꝫ moueri causa legitima ⁊ presumptione legitima. Et qñ subest p̄sumptio vehemens pōt reus purgare istam presumptionem dupliciter. Uno modo s̄m practicam huius decre. offerēdo causam: ⁊ inferēdo per quā presumptio vitetur et eam iustificādo. Secūdo modo exceptionis vt legitimā probationem offerendo vel offerre paratum: vt notabiliter dicit Inn. d. c. post electionem. ¶ Ad secūdū huic obuiant multa: qꝛ videt̃ ꝙ exceptio spontanee renuntiationis debeat admitti ⁊ testes super ea: vt est casus. de resti. spo. accepta. dicit Inno. qꝺ qñqꝫ actor fundat intentionē super spoliatione ⁊ excipitur de spontanea renuntiatione ante sploiationem: ⁊ tunc quia hec sunt compassibilia ⁊ non contrariantur oīno admittuntur probationes vtriusqꝫ: qꝛ non directo contrariātur probationes. Aliud actore fundante ⁊ replicante super nō spontanea renuntiatione reo excipiente de spontanea: quia tunc directe contrariantur exceptio ⁊ replicatio: admittitur probatio super replicatiōe ⁊ non super exceptione. Respondet secundo quod contrariuꝫ procedit quando nihil replicatur ꝙ non vi renuntiauerit ⁊ non sponte: hic qñ replicatur. ¶ Secundo hic obuiat qꝛ vbi concurrunt exceptio ⁊ replicatio admitti debet probatio vtriusqꝫ simul: vt patet. j̃. de presum. illud. ⁊ no. de except. q nobis. Posset dici illud verum quando exceptio nō habet presumptionem contra se: sed vbi habet presumptionē cōtra se ex quo actor replicat non admittitur excipiens ⁊ hec vera. nam exceptio ⁊ replicatio ambe sunt preiudiciales: qꝛ exceptio p̄iudicat actori ⁊ replicatio exceptioni. per que apparet qꝺ de puncto iuris est procedendum super vtraqꝫ tamē si contra exceptionem est presumptio admittitur probatio super replicatione tanꝙ magis verisimili: vel illud quando facta replicationis ⁊ exceptionis non sunt directo contraria ita quod se saltem in facto compatiūtur: hic qñ omnino facta sunt incompassibilia: vel illud quando ex probatione exceptionis non absorbetur replicatio. primū verius. ¶ Tertio obuiat quia deberet esse contra: quia fundans intentionem super negatiua, vt facit actor replicās de non spontanea, facilius debet repelli ꝙ excipiens qui fundat intentionem suam per affirmatiua: huic respondet tex. Inn. autem hec oīa soluens dicit quod vbi concurrunt exceptio ⁊ replicatio: ⁊ sic se habent quod probata replicatione possibilis est probatio exceptionis: admitti debet probatio super exceptione ⁊ replicatiōe: si autē sic se habēt ꝙ nō est possibilis probatio exceptionis probata replicatione tunc admittit̃ probatio solius replicationis. ratio: qꝛ probata replicatione frustra est labor in probanda exceptione. declarat: qꝛ probato ꝙ vi renūtiaui ⁊ sic qꝺ non sponte: impossibilis est probatio directa ꝙ sponte renūtiaui: qꝛ hoc qꝺ sponte: dependet a solo arcano mentis mee ⁊ hoc est improbabile qꝛ solus deus scire pōt: animus ergo meus ꝙ sponte non pōt colligi per signa extrinseca stante signo extrinseco declarante ꝙ non sponte. reijcit̃ ergo excipiens per illam regulam ꝙ quis nō est admittēdus ad probandū qꝺ ꝓbatū non releuat: vt patet hic ⁊ patet in. c. cū cōtingat. de offi. dele. de elec. bone. ⁊. c. cū dilectus. simile qꝺ dicimus ꝙ vbi testes deponunt super infamia ⁊ vbi super non īfamia: qꝛ primū est probabile admittāt̃ testes ⁊ nō scd̄i. qꝛ illud nō est ꝓbabile: vt no. j̃. de accu. cū oporteat. qꝺ tñ dic vt ibi: vt no. Spe. in ti. de ꝓba. §. j. iuxta mediū. ver. itē secus. imo dicit ꝙ periculosum est etiam admittere testes ad ꝓbandum de spontanea renūtiatione qñ ꝓbat̃ nō spontanea: qꝛ possunt esse plures testes qui viderūt ipsum renūtiasse ⁊ non viderūt metū inferri: ⁊ pauciores qui viderūt metū inferri. ff. qꝺ me. cau. l. j. ponit Boa. exemplū in scholari qui in studio renūtiauit bñficio ꝓpter metū q̃ suis infert̃ in patria quē testes. tp̃e renuntiationis ꝯcipere non pñt. ¶ Per hec dicit abbas terminatā q̄onem facti: quedaꝫ puella dum iret ad ecclesiam fuit rapta ⁊ in domū inclusa. demū rapiens vocatis testibꝰ eaꝫ desponsauit. ea restituta libertati vult dicere ꝙ non cōsensit qꝛ rapta: non admittunt̃ illi ad ꝓbandū ꝙ ꝯsensit allegādo forte ꝙ risit ⁊ similia: quia ꝑ hoc concluderet̃ necessario ipsam consensisse cū hoc depēdeat a mentis arcano. ¶ Sed adhuc huic obuiat: qꝛ si concurrant probationes ⁊ ꝙ spontanee renuntiauit: licet possit probari directo ꝙ voluntarie: poterit tamen ꝓbari indirecte excipiens tollendo ꝓbationes actoris qui ꝓbat metum tali die illatum poterit reus ꝓbare metum inferentes tūc alibi fuisse. de testi. ex tenore. ⁊. c. series. Iteꝫ posset ꝓbare reus aliquas circūstantias per quas concluderetur actor volens: pone ꝙ ille probet metū illatuꝫ vult hic. s. reus probare ꝙ persona metuꝫ inferēs est talis ꝙ non est verisimile ꝙ metum intulerit: vt qꝛ potentior est eo is qui dicitur vim passus vel qꝛ debilis est persona que dr̄ vim intulisse: vel vult probare qꝺ actus est factus in tali loco qꝺ non est verisimile ꝙ metuꝫ intulerit certe deberet admitti. ad hoc. ff. qꝺ met. cau. non est verisimile. Item temperat Inno. hunc intellectum ꝙ inquantum dicit excipientem de spontanea renuntiatione actore replicante de non spōtanea nō admitti; hoc est verum nisi alleget aliquam circunstantiam vel aliquid aliud extrinsece deducat per quam sic possibilis ⁊ verisimilis reddatur sua ꝓbatio: vnde concludi potest hoc esse in arbitrio iudicis vt considerata qualitate ꝑsonarum ⁊ quātitate circūstantiarum que hinc ⁊ inde allegātur circa spontaneam renuntiationem vel non renuntiationē et qualitatem testium admittat vel repellat excipientem de spōtanea renupitatione actore alias replicante de nō spontanea: ⁊ sic dixit voluisse tex. in fi. s̄m omnes istos itellectus oportet qꝺ destruatur litera ibi: cause cognitione. i. cause exp̄ssione. ¶ Tu potes quinto colligere prout iacet litera: ⁊ erit sensus qꝺ si proponatur aliqua exceptio non verisimilis: iudex non admitteret eam nisi prelata quadaꝫ summaria cognitione ⁊ indagatione de verisimilitudine exceptionis super hoc se informādo summarie querendo a partibꝰ ⁊ ab alijs informatis de causa renūtiationis ⁊ modis ⁊ alijs circunstantijs ex quibus exceptio verisimilis reddi possit: quibus apparentibus exceptionē admittat alias repellat titulus questionis nō mutatur. Non ob. quod vbi exceptio nō est verisimilis non est admittenda. de rest. spo. solicite: qꝛ illud procedit quando exceptio non est verisimilis nec concludens vel quando opponitur in iudicio de facili expedibili vt in spoliatione modicum priuilegiata. i. modicuꝫ preiudiciali: hic quando plenarie. Non ob. ꝙ vbi exceptio nō est verisimilis: nihilominus debet admitti licet excipiens grauetur duriori onere probandi. j̃. de presump. quia verisimile. qꝛ potest dici ꝙ illa practica non tollit istam: per prius enim debebit iudex discurere de verisimilitudine: vt hic: ⁊ secundo grauare eum duriori onere ꝓbandi vt ibi. alias poterit omissa ista summaria cognitiōe eligere practicā illius cum talia concernant merita, vt dixi. s̄. ⁊ sic hoc erit in facultate iudicis: licet bene faciat hoc agendo vt euitentur pluralitates iudiciorum. ¶ Per p̄dicta expedita est gloss. que est super ver. resigātiōis: vsqꝫ ad ver. quidam assignāt contrariuꝫ. Hic est difficultas secūda. c. breuiter decre. videtur obuiare. solicite. j̃. de resti. spo. vbi exceptio spontanee renūtiationis nō obstat agenti possessorio ⁊ petenti bñficiuꝫ anteꝙ restituatur. Timore huius ꝯ̃rij glo. ponit duos intelle. tus: primus intellectus ꝙ hic agebat̃ possessorio: scd̄s itellectus ꝙ hic agebat̃ petitorio: ⁊ hic est duplex. quidam qꝺ agebat̃ ꝑsonali: alij ꝙ vtili in rē; ⁊ s̄m istā lec. glo. r̄ndet̃ ꝙ exceptio spontanee renūtiationis ante spoliationē admittit̃. vt hic excepeio spontanee abiurationis post spoliationē nō admittit̃: vt in ꝯ̃rio: ideo oīs exceptio ad possessoriū ꝯcludens ⁊ detrahēs intentioni semꝑ admittit̃: hic detrahit qꝛ si ante renūtiauit spōte ꝯstat ꝙ non potuit dici spoliatus: qꝛ ante priuatus erat possessiōe. ff. de acq. pos. l. si quis vi. §. dn̄a. sed aliquo spoliato possessione renuntiatio spontanea non tollit spoliationē p̄cedentē. exceptio ergo renuntiationis tūc concludit ad proprietateꝫ: ⁊ exceptio ꝓprietatis nō obstat agēti possessorio: qꝛ priuilegiatum ⁊ qꝛ ordine iuris vt prius terminetur possessionis questio. C. de rei ven. l. ordinarij. ista est cōmunis theorica gl. hic ⁊ in. c. solicite. ⁊ in. c. accepta. de resti. spo. Et si dicat̃ quare ergo admittit̃ hic ⁊ non ibi: dic qꝺ ideo qꝛ non fuit hic oppositū vel replicatū qꝺ spoliatus renuntiauerit: ibi sic tempore electionis: sic dicit apostillādo glo. ibi cessit non spoliatus: ⁊ est ratio s̄m vnum moduꝫ intelligēdi. d. c. solicite. qꝛ vbi opponit̃ renūtiatio post spoliationē possessions, renuntiatio non potest concludere nisi ad petitorium: qꝛ spoliatus cum non habeat possessionem non potest renuntiare possessioni quam non habet: ⁊ ꝯ̃r exceptio que non concludit ad possessorium: non admittitur ergo tanꝙ illi non detrahens; licet concludat ad petitorium. et hec vt nō detrahens iuri agendi possessorio nō obstat iuri agentis recuperande: vt j̃. de restitu. spolia. in literis. ⁊. c. ex conquestione. cum si. Sed vbi opponitur exceptio de renuntiatione ante spoliationem: tunc quia concludit ad possessorium admittitur: ⁊ renuntiās perdit proprietatē ⁊ possessionem. l. si quis vi. §. differentia. ff. de acq. pos. no. j̃. eo. veniens. merito non potest spoliari: qꝛ renuntiatione priuatus est. Nec ob. predictis

ꝙ etiã renũtiatio post spoliationẽ cõcludat ad possessoriũ q2
renũtiãdo vr̃ hr̃e ꝓ derelicto.z sic vr̃ qd velit ꝑdere omne ius
cõpetens ad rẽ recuperãdã:q2 renũtiãs rei ꝑditi ius reale ad
rẽ cõpetẽs nõ ꝑsonale ꝑsone coherẽs cui ẽt ſm alquos renũ-
tiare nõ põt qñ nõ est q̃sitũ facto vel pacto eius q renũtiauit
vt no.in.l.j.C.de pac. Ista opin.in antiquo sic stabat dñi do.
Pe.de perusio frater.d.Bald.in studio isto repetijt.Ego po
sui.ꝙ etiã de spoliatiõe post poterat opponi ꝯ agẽtẽ possesso
rio ꝓbandosic.Renũtians bñficio hz rem pro derelicto.ergo
omne ius ad rẽ cõpetẽs intẽdit ꝑdere sicut z dñiũ.hoc ptz in
c.veniens.j.e.z in.d.l.si qs vi.§.dñia.vr̃ ergo renũtiare inter-
dicto z sic iuri cõpetẽti.ergo dz audiri exceptio spontanee re-
nũtiationis post spoliationẽ.ipse se inuoluit verbis et nõ sol
uit.Legista negaret quod renũtiet iuri ꝑsonali:q2 hoc nõ est
adhesibile rei:vñ nõ sequitur rẽ actiue.nõ sequit etiã hoc ius
remotiue rẽ.ad hoc qd no.in. l.j.C.de pac.ꝑ Bar.z dixi i.d.c.
solicite.vñ staret interdictum lz canonista dubitaret:q2 pur si
vult perdere bñficiũ vult ꝑdere omne ius ad illud maxime cũ
hoc iussit in rẽ scriptũ ꝑ no.in.c.veniẽs.j.eo.vel tene qd dicũt
legiste.Uel dic qd de iure:rõ quare nõ admittitur ante resti-
tutionẽ est:q2 exceptio nõ est verisimilis:et illa nõ admittitur
cõtra agentẽ possessorio de facili expedibili maxime post spo
liationẽ:q2 ꝑsumit qd ad hoc veniat propter defectũ spei ha
bendi bñficiũ vel dic qd dz põderari modus opponendi si de
ducat renũtiationẽ allegando per hoc defectũ ꝓprietatis nõ
audit:si defectũ agẽdi etiã possessorio audiet.sic posset intelli
gi.d.c.accepta.¶ Per p̃dicta infert Inno.qd si cõtra agen
tem possessorio opponeret renũtiatio vel pactũ ꝙ cõcluderet
ad ius agẽdi possessorio qd bene posset z admitteretur tanq̃
detrahens intentioni agentis:q2 ista exceptio detrahit inten
tioni agẽtis possessorio z ꝯcludit ad possessionẽ.¶ Per hoc
infert scdo qd si ꝯ agẽtem possessorio ꝓ bñficio opponitur ex
ceptio ꝯcludẽs ad ꝓprietatẽ iuris tñ:vt q2 diceret eum priua
tum vel priuandũ ꝑ simoniã vel renũtiasse proprietati nõ ad
mitteret hec exceptio tãq̃ nõ detrahens possessorio nisi de
ea ꝯstaret ꝑ cõfessionẽ vel alias notorie quo casu admitteret
exceptio prout agitur ad rem lz nõ ꝓut agit ad alia damna z
fructus medij tẽporis vel alias causas.ff.vnde vi.ideoq3.z.l.
si plures.§.vlti.qd no.q2 ꝑ hoc multi dicunt qd exceptio noto
rij defectus ꝓprietatis obstat agenti possessorio recuperan-
de:lz non concludat intentũ pro opponẽte sup proprietate.z
no.j.de si.p̃sby.ꝯstitutus.cuius cõtrarium sensit glo.de resti
spolia.ad decimas .vide Ioan.and.de resti.spo.in addi.spe..
sup rubr.et tene qd dixi.de resti.spolia.in literis.etiam prout
hic dicit talem exceptionẽ nõ repellere agentẽ pro fructibus
z alia causa in antiqua sic stabat.¶ Nota dictũ Inno.quod
agẽti possessorio [a] obstat exceptio defectus ꝓprietatis notorie
q2 cõstat.ꝓut agit ad rem non ꝓut agit ad fructus et ceteras
causas . Aduerte quod adhuc sub iudice lis est . istud firmat
Inno.de diuor.porro.z hoc firmat Hostiẽ.in.c.ad vltimũ.d
cã pos.z ꝓprie.z hodie alios casus vide de resti.spol.ad deci-
mas.li.vj.Attẽde moder.doc.dicũt id verum qñ notoriũ ius
est pro agente vt ibi.secus si notoriũ esset defectus ꝓprietatis
ſm Io.an.Inno.sentit plus hic qd sufficit qd cõcludit defe-
ctũ iuris proprietatis in agente et idẽ dicit in.c.cõstitutus.de
si.p̃sby.ꝑ qd Io.an.reprobat glossam suam in.c.ad decimas
de resti.spolia.li.vj.et hoc ponit sub rub.de resti.spo.in addi.
spe.Dico qd in bñficiali procedit qd hic in alijs rebus proce
dit glo.Io.an.vt dixi:de resti.spo.in literis:q2 eo qd bñficium
nõ põt teneri sine titulo.sz sic alia res:q2 eo quod possidet in
alia re iuste possidet.Per p̃dicta dicit Inno.qd si cõtra agẽ-
tem possessorio excipio qd rem mihi donauit non admittitur
exceptio etiã dato qd añ donauerit q̃ fuerit spoliatus:q2 ad
donationem nõ sequitur necessario ꝑditio possessionis. C.de
pac.l.traditionibus.z sic nõ detrahit possessorio nisi excipiam
quod donauerit et tradiderit:vel si allegarem qd donauit ec-
clesie: vt in.c.ij.de cõsue. sed hoc vltimũ non est verũ vt ibi di
xi.[b] q2 lz sine traditione transferatur dñiũ in eccl'iam non pos
sessio.Non ob.p̃dictis qd spontanee renuntiationis exceptio
dz admitti etiã si sit facta post spoliationẽ:q2 subseq̃ns renũ-
tiatio purgat turpitudinem prime spoliationis sicut solutio
turpitudinem purgat precedentis violente promissionis vel
turpis:vt.l.ij.C.qd me.causa.et.l.si ob turpem.ff.de condi.ob
tur.cãm.q2 ſm Inn.nõ est sic proxima vicina renũtiatio spo
liationi sicut solutio ꝓmissioni :q2 renũtiationi non est execu
tio spolia.cũ posset fieri ꝓpter aliam cãm sed solutio debiti est
executio promissionis debiti.Ista opi.in antiquo sic stabat.
Obstat aliud predictis:q2 vr̃ qd spontanea renũtiatio subse
quens habeat obstare agenti possessorio.si qs enĩ metus fuit
status in spoliatione purgatur per volũtariam renũtiationez
ergo iam ꝯcluditur qd exceptio renũtiatiõis spõtanee hz cõ-
cludere ad possessoriũ z sic tollit facultatẽ agendi possessorio
etiã dato qd sequat spoliationẽ.C.qd me.cau.l.ij.ff.d ꝯdi.ob
tur.cau.l.penul.Canonista:ꝓmisi tibi metu postea ego solui
sponte: potero ego dicere solutũ ex turpi cã:dic quod non.q2
purgatus est metus.sic in proposito tu me spoliasti:si renũtio
purgabitur metus spoliati.dicit Inn.qd non:q2 alie pñt esse
cause renuntiationis preter metum.s.ꝓpter cõscientiã vel re-
ligionem. Itẽ nõ est ita ꝓxima cã et vicina renũtiatio z spo
liatio sicut ꝓmissio z datio:sic videmus ꝙ p̃tij receptio spon-
tanea nõ semꝑ purgat metũ venditiõis vt patet.C.qd met.cã.
l.si vi.vide qd vult Inn.spoliatio z renuntiatio non habent
se vt principale z cõsecutiuũ: q2 nulla p̃cedit dispositio ad cu
ius implementũ fiat renuntiatio.vñ non sequit huius spolia
tiõis approbatio: q2 renũtiatio nõ potest dici executio spolia
tiõis:q2 nihil hz secũ cõe.sed bene solutio venit vt cõsecutiuũ
et vt executio hz se ad promissionẽ meticulosam.ꝑ eã igit ap-
probat ipsa ꝓmissio:q2 ex quo voluntarie implet iam purga
tus est metus.ista solutio licet saluetur:tñ deuiat ꝙ hic appo-
natur renũtiatio post spoliationẽ.in antiquo sic stabat in li-
teris nouis ita sequebatur.scdm hoc ergo tenẽdo ꝙ hic age
retur possessorio remanemus qd.c.solicite.stat inquãtũ dicit
exceptionem renuntiationis non admitti dic ꝙ si opponitur
exceptio abiurationis z nil replicatur illa admittitur vt hic.
z in.c.accepta.si excipitur z replicatur de nõ spontanea renũ
tiatione z ꝙ spoliatus renuntiauit in possessorio exceptio nõ
admittit.vt in.d.c.solicite.si statim tñ replicat qd nõ sponta
nee renuntiauit hic si nõ allegat aliqua causa cõcludẽs spõ-
taneã renuntiationẽ excipiens repellit vt hic scdm intellectũ
Inno.si allegat aliqua cã excludens turpitudinẽ renũtiatio
nis exceptio admittitur et ꝓbat vterq3.sz si constat postea qd
spoliatus renuntiauit,adhuc ꝑdesset:dñ tñ constet ꝙ sponte
z sic perderet actor vt puto.Inno.tñ remanet qd in possesso
rio eo qd replicatur de nõ spõtanea renũtiatione indistincte
repellitur reus q2 nõ fit ei graue p̃iudiciũ per hãc decre.z per
decre.solicite.Et ad.c.accepta.rñdet qd nõ replicatur.ꝑ que
cõcludit in possessorio non est vis an opponatur de renũtia-
tiõe ante spoliationẽ vel postea:sz solũ an replicet de nõ spõ-
tanea an non:ex quo datur doctrina qd exceptio nõ verisimi
lis nisi replicet non repellitur propter non verisimilitudinez
in iudicio plenario z magni preiudicij.Nõ placet hoc q2.c.so
licite.non dicit repellendã exceptionẽ propter solam replica-
tionem de nõ spontanea : sed qñ replicat qd renũtiauit spo-
liatus:quo casu maior est presumptio cõtra excipientẽ vñ po
test dici qd id qd dixit Inno.in iudicio magni preiudicij ꝓce
debat.vt hic.qd intellige vt dixi ſm diuersas lectu.Cy.autez
dixit in iudicio modici preiudicij vt ꝓpter nõ verisimilitudi-
nem repellatur exceptio nõ ꝓcedit indistincte sed est arbitra
rium attento pondere presumptionis vt ibi replicatur de nõ
spontanea ꝓpter nõ verisimilitudines de quibus hic non re
pellat possessoriũ vt hic.vbi aũt replicat se nõ spõtanee renũ
tiasse.i.apparet qd spoliatus renũtiauit repellat vt in.c.soli-
cite.hic summarie ostenso.z potest dici ꝙ hec fuit intentio.gl.
hic.Alio modo potest intelligi hec glo.qd velit excep.sponta
nee renuntiationis non admitti post spoliationẽ quasi nõ ve
risimlie z admittat ante spoliationẽ q̃si verisimilis sit vt hic.
primo casu ꝓcedit ꝯtriũ.Inn.hic lz plurimũ vacillet finaliter
cõcludit ꝙ nõ placet sibi differẽtia an opponatur renũtiatio
facta ante spoliationem vel post:sed solum sit in hoc differen
tia an opposita exceptiõe renũtiationis actor replicet de nõ
spõtanea an nõ replicet:vt primo casu admittat exceptio vt
hic z in.d.c.accepta.scdo casu nõ admittat.Nec obst.hec de-
cre.ſm cõem intellectũ:vbi etiã actore replicãte vterq3 admit
titur et vterq3 ꝓbat q2 opz qd ista decre.restringat ad agentẽ
petitorio ſm intellectũ q sequit i glos.z decre.solicite.hz locũ
in possessorio.et ſm hoc erit doctrina qd opposita exceptione
nõ verisimili nisi replicet per actorẽ in iudicijs modici preiu-
dicij:et per que nõ tollit exceptio quãtũ ad ius agẽdi repellet
exceptio propter non verisimilitudinem.secus autem in iudi
cijs in quib9 agit de magno p̃iudicio:vt qñ agit petitorio.et
hoc probat hic ſm eũ tenendo intellectũ ꝙ data replicatione
vterq3 ad ꝓbandũ admittit.qd intelligẽdum est vt.s.in ter-
tio intellectu.et sic temperaret id qd dixi in vltimo intellectu.
Quicquid sit nõ placet dictũ Inn.ad.c.solicite.q2 ibi nõ suffi
cit replicari de nõ spõtanea renũtiatione,sed oportet ꝙ repli
cet qd spoliatus renuntiauit:q2 tũc maior est presumptio cõ
tra renũtiationẽ cũ spoliatus quasi perdidit spẽ bñficij.ꝓpter
perditionẽ possessiõis: vnde posset dici ꝙ replicatio nõ spon-
tanee renuntiationis propter non verisimilitudines solas de
quibus hic nõ repellit excipientẽ sed vterq3 admittit ad pro-

[a] Sebastia.Sapia. ¶ Agẽti posses-
sorio.Uide domi
nos de rot. in de-
cisi.cccxlviij. inci.
si constat de non
iure cum seq.ale-
xan.in.l.naturali
ter. §. nihil com-
mune.ff.de acqui
ren.poss.

[b] Sebasti. Sapia. ¶ Ut ibi dixi.vi-
de do.Alexã.in.l.
cum heredes..in
prin.co.j.ff.de ac-
qui.pos.vbi ꝑ illã
tex.dicit quod in
omnibus casib9
in quibus trans-
fertur.dominium
in ecclesiam non
tamẽ transfertur
possessio.

bandum:sꝫ replicatio non spontanee renũtiationis:qꝛ spoliat⁹ renũtiauit: ħ summarie ↄstito bñ repellit exceptionē in possessorio vt ibi.ꝛ tũc est min⁹ verisimilis. Doctrina ergo Jn.erit bona limitando eā vt exceptio non verisimilis ꝓpter replicationē ↄcludentē non verisimilē exceptionē in iudicijs q̄ sunt grauis p̄iudicij nõ reppellatᷣ imo admittēda est ꝛ discutiēda.ī his aũt q̄ sunt leuis p̄iudicij si replicetᷣ sit in arbitrio iudicãtis an admittat vł repellat fm pōdus nõ verisimilitudinis et presumptiõis ↄ̄ exceptionē vt ī terminis nostris:qꝛ maior est p̄sumptio ↄ̄ exceptionē qñ renũtiauit spoliatus q̄ qñ nõ cõstat qꝺ spoliatus renũtiauerit. ideo primo casu repellitur:vt ī.c.solicite. ꝛ scꝺo casu admittitᷣ:vt hic.ꝛ fm istũ intellectũ ꝑ quē tempera q̄ dixi.s̄.in vltimo intellectu.Nõ ob.ꝙ exceptio spõtanee renuntiatiõis de renũtiatiõe facta añ spoliationē debeat admitti:qꝛ meticulosa renũtiatio excludit possessionē cũ detᷣ volũtas ꝑdēdi possessionē lꝫ coacta.l.si qs vi.§.dñia.ff.de acq.pos.qꝛ tenēdo qꝺ tenui fatendũ est:sꝫ fm Jnn. q tenuit ↄ̄riũ ipse ꝺt hic vnum mirabile: ꝙ meticulosa renuntiatio:lꝫ excludat ꝓprietatē bñficij nõ excludit possessionē:qꝛ nõ p̄sumitᷣ hr̄e animũ ꝑdende possessiõis:qꝺ mihi nõ plꝫ ꝑ.§.d.l. ꝛ qꝺ ibi no.ꝛ plus credo ꝙ nõ spontanea renũtiatio nõ preiudicet nec in possessiõe nec in proprietate:qꝛ sicut in ↄferēdo bñficium requiritᷣ libera voluntas: ita in ꝑdēdo.de quo.ī.qꝺ met⁹ cã.abbas.in antiq̊ sic stabat.¶ Opponitᷣ ꝛ vr̄ ꝙ dato qꝺ replicet actor vbi renũtiatio precessit spoliationē nihilomin⁹ audiatᷣ.dato eñi ꝙ fuerit meticulosa renũtiatio tñ voluit ꝑdere possessionē.ergo ista exceptio obstat agēti possessorio:ꝛ sic dꝫ admitti.Soluit p̄mo qꝺ re⁹ nõ potest allegare istã renũtiationē ꝓ se vbi allegetᷣ meticulosa:qꝛ turpitudinē ↄtinet. Or aduerte scꝺo soluit dicens ꝙ si meticulose renũtiauit bñficio:lꝫ ꝑdat ius ꝓprietatis bñficij nõ ꝑdat possessionē,qꝛ nõ presumitᷣ hr̄e animũ ꝑdende possessionis:ꝛ ꝺt vnũ mirabile qꝺ nec spontanee renuntiatiõis ꝑdat possessionē.ff.de acq.pos.l.si qs vi.§.dñia. hoc locũ nõ hꝫ in nõ spontanea renũtiatione.Tu dic ꝙ nõ spontanea renũtiatio non tollit ius ad bñficium cũ debeat esse libera ita in tollēdo sicut in ↄferendo.ī.qꝺ met⁹ cã.abbas.Ex p̄cedētib⁹ surgit vna determinatio vni⁹ dubij: spoliat⁹ ego ↄtra Caiũ rem meam tenētem excipitur de renuntiatione spontanea an admittatᷣ hec exceptio vñ si ago ↄ̄ eũ petitorio nõ est dubiũ:si possessorio nõ possum agere interdicto: sꝫ vł ago cõdictione ex canone reintegrãda:vł ex decre.sepe.inde cadit ī dubiũ qꝺ examinat Jn.canonista.ī.c.cũ dilectus.de ordi.cog.ꝛ.c.sepe.Utrũ priuilegia spoliatiõis habeãt locũ ↄtra solum spoliantē an ↄtra alios.Jnno.qꝺ sic hic vr̄ tenere oppositũ : iam disputaui istũ pũctũ.p̄ma opi. est vera:vt ibi no.Jnno:Alius est intellect⁹ qꝺ hic nõ agebatur possessorio ꝛ hic duplex:quidã qꝺ agebatᷣ in rē vtili: alius qꝺ agebatᷣ personali qꝺ met⁹ cã.¶ Ad cui⁹ euidentiã est considerandũ qꝺ est dare quãdam vim expulsiuã et hec causat interdictum:[a] ꝛ ꝑ istã nõ ꝑditᷣ dominiũ sꝫ sola possessio.ꝛ hoc casu ꝓcedit ↄ̄riũ:qꝛ tunc nõ potest ꝓponi exceptio spõtanee renũtiatiõis tanq̄ sit p̄uilegiata:ꝛ qꝛ nõ ꝑdit dñiũ:ꝛ qꝛ de ordine iuris est ꝙ discutiatᷣ possessoriũ repulso petitorio.C.de rei ven.l.ordinarij.Quedã ē vis ↄpulsiua ꝛ hec ī renũtiatiõe iuris īteruenietis facit ꝑdere dñiuꝫ ꝛ pos.quia coacta voluntas:volũtas est.ff.qꝺ me.cau.l.si mulier.§.si metu.xv.q.j.merito.ꝛ hec est talis potentie qꝺ renũtiãti datᷣ actio petitoria qꝺ me.cã.vł datᷣ actio ī rē vtilis vel restitutoria.ꝛ tunc bñ põt opponi de spontanea renũtiatione qꝛ ista cõcludit ꝑditionē dñij ꝛ ꝓcedit ꝙ hic vt q meli⁹ ꝓbat,obtineat:qꝺ ꝺt verũ Jn.etiã dato ꝙ replicetᷣ de non spontanea renũtiatione:ꝛ qꝺ dixi.s̄.ꝙ nõ admittatur restringit ad possessorium:secus si agatᷣ petitorio. et ħ ideo qꝛ maius infertᷣ preiudiciũ ꝙ nũq̄ audiatᷣ: ꝛ secus in possessorio:qꝛ possessio est momētanea. Jn gl.pecunie.ibi. ꝓ expensis. No.istã gl.q̄ facit cõtra opponentes se bñficio vt recedat a lite obtinēs ius solutionis expensarũ factarũ ī acquisitione tituli bñficij.¶ Jbi:sed hoc falsum est,dic qꝺ si reus excipiens allegat interuentũ pecunie repellitᷣ tanq̄ allegans turpitudinem suã qñ allegat interuētũ pecunie ab eo vł sua voluntate.secus si a tertio data fuit.si vero replicans ↄtra renũtia.alle.eodē mõ repellitur . Si aũt aliter vult se ꝺfendere iudicio vbi agitᷣ possessorio:aut petitorio. si opponēs fundaret se suꝑ validitate renũtiatiõis nec alia allegaret obtineret agens si allegaret eũ priuandũ ꝓpter simoniã ex quo nõ est priuat⁹ ipso iure:adhuc ad petitionē rei nõ īpeditᷣ restitutio:vt hic lꝫ iudex ex officio posset ipm p̄uare ꝛ nõ restituere:qꝺ no.ī.ꝺ ꝓcur.ex isinuatiõe. ¶ Jn gl.fi.ibi: ꝑ iuramētũ.no.gl.qꝺ exceptio iurisiurã.ꝛ litis finite nõ solũ hꝫ locũ qñ iuramētũ est iudiciale et prestitũ ī forma iudicij,sꝫ etiã qñ ē extraiudiciale,ꝛ prestitũ coram superiore nõ in forma iudicij.Et no.ꝙ ampliat illud.c.primũ. Etiã dicatis ibi de lit.cõtest.hodie.li.vj.¶ Jn.fi.gl.no.gl. qꝺ illud qꝺ dicim⁹ ꝙ ↄ̄ cõfessum nõ est necessaria ↄtestatio litis vł aliqs ordinari⁹ ꝓcessus vt no.gl.ī.c.dudũ.el.ij.de elec.cũ cõcor.ē verũ nõ solũ qñ re⁹ simplr̄ ↄfitetᷣ ꝛ ↄ̄ petitũ excipit sed etiã qñ cõfitetᷣ ꝛ ↄ̄ petitũ nõ excipit.¶ Ultimo cũ gl.vltima vidēda sunt duo:q̄liter ꝓnũtietur in hac causa.qdã dicũt ꝓnũtiandũ suꝑ principali:alij dicũt ꝓnuntiandum super accidentali.s.an sponte vel nõ spõte renuntiasset. Uidete si exceptio spõtanee renũtiatiõis opponatᷣ ad ꝓcessum ꝓnũtiandũ ē suꝑ cã vt emergēti.ꝛ ꝺt gl.qꝺ põt qꝛ exceptio iurameti oppunitᷣ ad ꝓcessum.de lit.cõtest.c.j.lib. vj.Si opponatᷣ ad merita sufficit si ꝓnũtietᷣ suꝑ pricipali. Scꝺm dubiũ qño potuerit hic ꝓcedi ad diffinitiuã sñiam lite non ↄte.ptꝫ qꝛ sola exceptio renũtiationis fuit opposita ꝛ nõ fuit lis cõtest.põt dici p̄mo ꝙ exceptio spõtanee abiuratiõis impediat lit.ↄte.ar.in.d.c.j.de lit.ↄte.li.vj. vł hic reus ↄfitebatᷣ petitũ:ꝛ sic nõ erat necessario alia.li.conte.ꝛ op.excep.spõtanee abiuratiõis.Et ħ ꝺ lect.isti⁹.c.antoni⁹.

1 IN presentia. ¶ † Qui spõte renũtiauit electioni sue suꝑ ea amplius nõ auditᷣ.h.d. Jn prima ponit generalē causam confirmationis sñie. Jn scꝺa specialē ibi:qꝛ tñ.Jn tertia cõfirmationē ibi:nos ei.¶ Casus literalis. Dum inter quendã abbatē possidentē ecclesiã et monasteriũ:ꝛ quendã aliũ se abbatē pretendētē q̄stio verteretᷣ cã fuit delegata qbusdã iudicibus:ꝛ finaliter causa decisa fuit ꝛ sententiatũ ꝓ possidēte ꝛ impositũ silenntiũ agēti:tandē ab hac sñia fuit appellatũ ꝑ actorē:ꝛ causa fuit ↄmissa iudicibus dulmeñ.ꝛ cuidã alteri ↄiudici corã qb⁹ re⁹ ꝓbauit ꝑ ↄfessionē ꝛ etiã ꝑ q̄sdã lr̄as epi q̄liter actor renũtiauerat p̄dicte eccl'ie,nihil aliud fuit ꝓbatũ ꝑ ipm actorē vel reũ ꝛ sic deserta fuit appellatio.post ħ corã papa actor ꝓductis actis ꝛ sñia petijt ipsam nullã ꝓnũtiari ꝛ dictã abbatiã sibi assignari p̄tendēs nullitatem sñie ex eo ꝙ actis apparētib⁹ nulla ↄcludebatᷣ cã ex eis cũ ꝓbasset intētionē suã ꝓpter quã sibi silentium debuisset īponi: ergo ex actis apparebat iniustitia sñie.ꝛ sic nulla debebat decerni.papa ↄsiderãs ꝙ ex eo nõ iustificabitᷣ sñia qꝺ ex actis ꝓductis nõ appareat cã sñie:vł aliqd ꝓbatũ ꝑ qꝺ sñia dꝫ esse valida:cũ iudex nõ semper applicet mentē ad vnã spēm probatiõis: sꝫ ex allegationib⁹ ꝛ cõfessionib⁹ ꝛ alijs q̄ in eius p̄sentia ꝓponuntᷣ formet animi sui motũ.vñ ex eo ꝙ nõ appareat aliqd ꝓbatũ nõ includitᷣ iniustitia si illã assumat ꝓ nõ ꝓbatione sufficiente ꝛ dato ꝙ non appareãt probatiões de eo qꝺ sentiat potuit ex alijs moueri.acta nõ concludebãt necessariã apertã iniustitiam.ↄsiderãs etiã ꝙ in dubio ꝓ sñia presumitᷣ donec aliud ꝓbet ꝑ q̄ apparet ꝙ stãte sñia q̄ trãsiuit in rē iudicatã dato ꝙ nihil ꝓbetur stãdũ erat dicte sñie ↄsiderãs ꝙ superuacuo coram iudice appellationis fuerat ꝓbatũ ꝑ cõfessionē ꝛ literas qualiter dict⁹ actor renũtiauerat abbatie ei silētiũ imposuit papa ꝑpetuũ.h.d. ¶ † No.j. 2 qꝺ ad cõcludendam iniustitiam sñie non sufficit ostendere ex actis probationem cõtra quã sñia est lata:qꝛ non semꝑ iudex in sententiando applicat mentē ad vnã spēm ꝓbationis.et quãta fides probatiõi adhibetᷣ pendet ex iudicis arbitrio.ff ꝺ testib⁹.l.iij.qꝛ alia potuit subesse species ꝓbationis vł ↄfessiõis vł allegationis ad quã iudex animũ applicauit.ad

Sebasti. Sapia. ¶ Jnterdictum. que sit vis ↄpulsiua expulsiua ablatiua ꝛ inquietatiua vide pulchre per Jas. declarãtem in.l. si quando.col.j.C.vñ vi.

a ¶ Confessio non est probatio. Adde. alex. consi. xxxv. j. lib.
Zacharias. ¶ Adde istu in rub. de cofes. ꝛ ibi Ioā. an. Feli. ibidē. col.
pe. ver. vlterius scdo loco. Bal. in. c. j. §. vasalus. ꝛ in. c. ij. in fi. si de feu.
fue. cōtro. iter do. ꝛ agna. i feu. ro. in. l. admonēdi. in. vj. char. de iureiu.
hippo. de marsi. fin. ex. inci. cōis doc. opi. ꝛ qd ibi not. in apost. ad ipm

vbi concludit qd post lapsas oēs dilationes proba tionū poterit ni hilominus proba ri per aduersarij confessionē. alle. fin. dictuз Inn. in. c. vltra tertiā. de te sti. idē tз Iac. re buf. in. l. quinqз. nu. i. ꝛ in addi. in ver. nisi p aduer sarij confessionē. de apo. pu. lib. x. vbi tз ꝙ quis ꝯ pre sumptionē iuris ꝛ de iure non ad mittat probatio admittit tū pro batio p aduersa rij cōfessionē q vt ibi dicit non est p batio sed proba tionis releuatio. Anto. Francis. ¶ Circa h an cō fessio dicat eē pro batio. Dicas qd nō est ppie pba tio: sed releuatio ab onere pbādi: vt p Ioā. an. in. c. bone. d elec. ꝛ i ru bri. de proba. ꝛ p Pau. de ca. i ꝯsi. clxxiij. ꝛ hr p bal. i. c. j. §. sacrm. d cō sue. recti feu. et p alex. i. l. euз q. i fi. pnc. ff. de iureiur. ꝛ i. l. publica. i. §. j. ff. deposi. Dixit tū. d. ant. de butr. i. c. fi. de lib. ob. ꝙ confessio est filia p bationi que fit p instrm. Et dixit bal. in. l. fi. i. iij. qō. C. d edic. di. adri. tol. quod cōfessio equipollet instro et hз executionez paratam sicut in strm quod voluit bar. in. l. j. i. iij. no. C. d ꝯfes. dicit tū bal. in. l. si ex cau tiōe. in. x. q. C. de nō. nume. pec. qd ꝯfessio nō iducit obligationez: sed probationē obli gatiōis pter ꝙ in mutuo per chiro graphū et in do te fз eundē bal. in l. ġnaliter. in. j. q. eo tit. de non nu me. pecu.
✝ Sebasti. Sapia.
b ¶ Presumptio. Hoc tamen limi tat bal. in. l. sanci mus. C. de iudi. vt ꝯ

cauit. ad hoc de re iudi. sicut. ¶ No. ij. finem pba tionis: qꝛ eius finis est allicere aim iudicis: ꝛ eius mentem ad qd credēdum firmiter applicare. ꝛ sic iudex iudicat ex his que credit. ad hoc de re iudi. sicut. qꝛ in hoc cōcordat quo ad primum ꝛ scdm.
3 ¶ † No. iij. multiplicez spēm pbationis animum iudicis allicientem prout cōfessio. dicunt tū doc.
a ꝙ cōfessio proprie: nō est probatio [a] sed probatio nis releuatio. C. de probatio. sup rubri. de elec. bo ne. C. de proba. actor. ꝙ asseuerat: ꝛ p Ia. de are. ꝛ Cy. Itē testiū depositio ꝛ allegatio et sic ex alle gationibus inducit pbatio. qd est veruз qñ pars allegat principalis: si aduocatus idē: si pñte clien tulo ꝛ nō reuocāte. de appel. cū causam. de censi. cū olim. Itē positiōes. vñ si aliquid in positioni bus ponit ꝛ pars cōfiteat id habet loco proba
4 tionis. ¶ No. iiij. ꝙ pro iusticia snie presumitur.
b Et aduerte vñ sumit hec presumptio: qꝛ sumit ex autoritate iudiciali. ad h tex. de re iudi. sicut. vbi bonus tex. ¶ Et no. ꝙ hec psumptio. nō est iuris ꝛ de iure sed est iuris tm: qd ptз: qꝛ admittit legitimam pbationē in ꝯtrium. qd qualiter itelli gatur dicam. j. ꝛ vide quod not. gl. de prob. qm.
5 ¶ † No. v. qd literis testimonialibus prelatorū [c]
c credit etiā in his q sunt grauis piudicij: qd est ve rum quo ad aliqualem psumptionē codaiuuan tem. ꝛ fm doc. hic quo ad semiplenaз pbationē. bonus tex. s. de ele. cū inter. R. materia de pba
6 tio. post cessionem. ¶ † No. vj. qd vbi ex nouiter deductis fert snia in causa appellatiōis snia de beret ferri sup iure deducto principali: non autez dз esse ꝯfirmatoria vel infirmatoria. ad hoc de fi
7 de istr. cū Io. ¶ † Oppo. ꝙ si appareat ex actis causaз falsam ex qua iudex est mot snia redda
d tur nulla. [d] de re iudi. inter ceteras. de re iudi. cle. pastoralis. de appel. solicitudinez. not. de ap. per tuas. ꝛ. c. pastoralis. Sol. qñqз cause falsitas ē in facto non in iure. Qñqз apparet falsitas cause in facto ꝛ iure vel iure saltē. pmo casu si falsitas est notoria snia est nulla: vt in iurib preallegatis. ad h qd habet de sen. ex. romana. §. in vniuersi tatem. ꝛ eo titu. venerabilib. lib. vj. si falsitas nō est notoria: tūc snia est valida: qꝛ cōtra ius est liti gatoris. vt. j. de re iudi. cū inter. ꝛ fortius valet si subest cā lз non sit expressa. de re iudi. sicut. ꝛ ideз qñ est dubiuз an subsit causa qꝛ in dubio psumit
8 vt hic: ꝛ de re iudi. sicut. ¶ † Qñqз snia est lata ex falsa causa in iure ꝛ tūc si due cause sunt in sen tētia expresse quarū vna est vera: altera falsa in iure p hoc nō vitiat snia: qꝛ sustinet ex vera. ca sus no. q si sint leg. per tuas. ꝛ hoc tз Inn. hic vt res potius valeat ꝙ pereat. Si vna tm est expres sa ꝛ illa falsa ꝛ ex alia non pōt sustineri q patet ex actis snia est nulla. j. d re iu. c. j. ij. q. vj. c. ei qui. §. diffinitiua. cū si. Et h vera etiā si snia ferat cum dictiōe presertim vel maxime: ex eo qꝛ ex quo falsa est expressa ꝛ alia nō apparet qua sustineat snia: snia remanet nulla: qꝛ idē error presumitur in ta cita q adest in expressa. de rest. in integrum, tum ex literis. de pur. ca. c. cū dilect. Si causa vna fal sa est in snia expressa ꝛ alia iuuari pōt snia que pз ex actis. tūc si iudex simpliciter tulit sniam et ad illaз causaз se restrinxit nō valet snia ꝙꝙ al tero iure posset iuuari. ad hoc tex. et dicta doc. de cōcef. pben. ex parte. ꝛ. c. dilectus. Hec vera nisi snia feratur cū adiuncto maxime vel psertim vel alia adiecta dictione simili per quā pateat iudicē se non restringere ad illā cām. ꝛ sic semper pp ter hoc cōsuluit Butriga. sententiari ꝛ cōsuluit in. l. ij. §. ignominie. s. de his qui no. infa. quod no. ad hoc dictū Gra. xj. questione. iij. §. cum ergo. vide glossam in. l. si is ad quem. ff. de acq. here. ꝛ ibi ple ne per Bar. Qñqз allegat falsitas cause q non ex snia colligitur: sed ex snia ad acta [e] relata: ꝛ tūc

pcedat qñ iudex seruauit ordinem debitum in procedendo: aliter nō refert Riminaldus in. l. si pacto quo penam. col. ij. C. de pac.
c ¶ Prelatorum. Adde Old. consi. clxxiij.
Zacharias. ¶ Restrige tu hoc dictum. s. dūmō tales lre sint sigillate. vt per Inno. in. c. post cessionē. j. de proba. ꝛ ibi iste. no. plene. Bal. i. l.

si iudex se expresse refert ad acta: vt qꝛ dt per. a. ꝛ. b. est probatum: ꝛ tunc Inno. est sibi cōtrari. nam de re iudi. cuз bertoldus. tз sniam nullā. in c. qm contra falsam. de proba. tз contrariū. Pri mā tз Cyn. i. l. j. C. de erro. aduo. dixi de rescript. ab excōicato. Credo pnūc quod qñqз iudice se referēte ad acta et ex actis iuncta snia apparet posi tiua iniustitia snie. ꝛ dicit verum Inn. de re iudi. cum bertoldus. ꝛ in. l. j. C. de erro. aduoca. vt si di cat instrumenta mon dicere aliqd ꝛ viso istrumē to in actis descripto illud aperte dicat cōtrariū. Qñqз ex actis nō colligitur necessario iniustitia lз nō appareat iustitia. vt qa dicat per. a. ꝛ. b. nō est probatū: ꝛ visis attestationibus est probatū: vl si dicat qꝛ probatum est ꝛ nō apparet proba tū qd hic colligit iniustitia: qꝛ quāta fides pba tionis debet iudici arbitrariū ꝛ qꝛ potuit ex aliis moueri tunc snia nō erit nulla. Si autē iudex se nō refert ad acta tunc si ex actis apparet euidēs iniustitia: snia erit nulla. qñ iniustitia colligitur ex talibus probationibus que tergiuersatione ce lari nō pñt ꝛ quorum fides non est in arbitrio iu dicantis: vt si formet sniam ꝯ ꝯfessionem ꝛ snia est nulla. ad hoc qd no. Inn. de immuni. eccle. qꝛ plerīqз. ꝛ d frigi. fraternitatis. Nō plз istud qꝛ for te potest dici cōfessionē in cōstantem vel factā a non habēte potestatē confitendi. si autē colligit ex probationibus que tergiuersatione celari pñt ꝛ ꝯtra q multa pñt opponi: ꝛ quorū fides est in arbitrio iudicātis sentētia non est nulla: sed valet
9 vt si apparet probatuз ꝛ absoluit. † Idē ꝛ forti qñ ex actis nō colligitur iniustitia lз ex eis nō iu stificet: qꝛ est lata ꝯdemnatoria ꝛ ex actis nō ap paret sufficiens probatio: vt hic est casus. ¶ Se cundo op. ꝙ snia dз esse in cā appellatiōs cōfir matoria vl infirmatoria. C. de appel. eos. Sol. di cunt doc. ꝙ non est vis dūmō agēs ꝯsequat finē quē intendit. ꝛ forte i parte decisa cōfirmata fuit snia vt hic: vl h ex nouis pbationibus fert snia vt dixi in notabilibus. ¶ Opp. cū glo. ꝙ renūtia tio facta nō prosit ipsi p quo lata est snia: qꝛ nō sequit exclusus est aduersarius. ergo ipse agēs ꝛ petens eā dз obtinere. s. de rescrip. olim. Solu. di cit gl. qd cōstabat de electiōe ipsius: pro quo lata est snia: ꝛ intelligēdum est qd cōstabat aduersa riū renūtiasse añ electionē ipsius. R. als nō pro fuisset sibi reuocatio: vel pdesit sibi excludere ad uersariū qñ possidet: vt no. Inn. ꝛ Cōpo. d rescri.
10 capl'm. ꝛ. j. de re iudi. cū bertold. ¶ † Op. ꝙ nō
f victus fз victor arcet ad iustificādū [f] sniam in cā appellatiōis, in aut. de his q ingre. ad appellā. §. illud. vbi dr qd victores nō aliter potiantur sen tētīs ꝙ si eas recte latas mōstrauerint. Glo. cō cludit qd qñqз ꝯtenditur de iniustitia snie expres se nō rectitudine: ꝛ dicēs ipsam rite latam arctat ad illā ex actis iustificādam. de proba. qm ꝯ fal sam. Qñqз in cā appellatiōis cōtenditur de iusti tia vl iniustitia snie: ꝛ tunc dicit glos. ꝙ dicēs in iustā hз pbare si sit actor vel reus: qꝛ semp plu mitur p iustitia snie nisi ꝯtrariū probet, vt hic et C. d appel. l. hi q ad ciuilia. C. vt cause post pube. adsit tutor. l. vna. ff. si pen. appel. l. j. in pn. ꝛ doce re se dз iuste appellasse. j. de appel. cū in ecclesia. Nec ob. §. illud. qꝛ docere debēt iustas sentētias: sed docēt eo qd ꝯtrariū nō docetur. C. q mili. nō
11 pñt. l. sup seruis. li. xij. fm gl. ¶ † Hic sunt vidē da duo, prio ad euidentiā an p actis iudicis pre sumatur ꝛ qñ. Et primo qd de actis iudicialib ꝛ snia. Scdo qd de actis qsi iudicialib. ꝛ q p mo dū voluntarie iurisditionis exercētur vel alteri superioritatis vel ptātis. ¶ Ad primum in plu rib locis hoc tāgunt canoniste. s. d elect. bone. j. de offi. d leg. cū in iure. vbi Inn. plenissime. ꝛ de proba. qm ꝯtra fal. ꝛ ibi Cald. in dubiis. ꝛ de re

eā quā. col. iiij. C. de fidecō. ꝛ i sua marg. in ver. cre dulitas. versi. iiij. Spec. i ti. de pro ba. §. iij. versi. x. et seq. ꝛ Bertha. de fir. i trac. de episc. iiij. lib. in pn. Qd ēt restringēs i cō cernētib ci offm vt not. rota deci. xxj. inci. fuit du bitatū. in no. ꝛ de cisi. cccxlviij. ꝛ an tales lre fidenfa ciāt in curia secu lari. vide plene p bal. i. l. si q p calū niā. C. d epi. ꝛ cle.
✝ Sebasti. Sapia.
d ¶ Reddat nulla. Videt tū ꝙ falsa cā expressam snia nō habeat vitia re qꝛ in snia non requiritur expres sio cause vt notat in. l. ij. §. ignomi nie. ff. de his qui notan. infa. ergo non vitiat qꝛ vbi solēnitas aliq nō requirit in actu si adhibeat ꝛ iepte nō vitiat actuз. l. j. in pnci. C. de rei vxo. actio. glo. in §. multi. instit. de liberti. ppter hoc tū. d. Ias. in. l. edi ta. in notabilib. C. de eden. reprobat regulam pre dictaз: sed potes cōcordare ex his que dicit copiose Fell. in. c. cum or dinē. col. ij. ꝛ. ij. de rescrip.
e ¶ Ad acta. Adde Bald. cōsil. cxxij. j. lib. et vide alex. consil. lxxxv. j. li. ꝛ cōsi. cxxij. j. lib.
f ¶ Iustificandū. Adde vt p Fed. consi. ccij.

iudi.cū inter.de app.sepe.de re iudi.sicut.de sent.
excō.sacro.vbi ꝑ gl.⁊ de offi.or.ad reprimendā.ꝑ
Jo.ij.q.vj.hoc et placuit.xj.q.iij.cure.Concludē
do dicta oīm:dic si querit an lata sniā p̄sumat
ꝓ fundamēto ptātis nō tracto hic:sz dicā.j.de of
fic.dele.cū in iure.Si q̄rit an p̄sumat ꝓ legitimi-
tate ꝑsonarū in iudicio litigātiū adhuc tāgā ibi.
Si q̄rit an presumat ꝓ solēnitate snie vl' iniusti
tia.pmo videndū qd in sentētijs q̄ trāseunt in rē
iudicatā.scdo qd de sententijs que nō transeunt
in rē iudicatā.Dic si snia est appellatione suspē
sa[a] ita ꝙ appellatio pēdeat:⁊ sit legitima ꝓ neu-
tro p̄sumit sed is grauat onere ꝓbandi qui p̄-
mo grauabāt ⁊ videbis.j.vn̄ ille q grauabit one
re probādi i principali grauabitur in cā appella
tiōis.C.de app.hi q ad ciuilia.vbi gl.⁊ ꝑ doc.tex.
de resti.spo.cū ad sedē.Ratio q2 presumptio snie
surgit ex autoritate rei iudicate q̄ tollitur ꝑ actū
appellatiōis:vt hoc tex.hic.⁊ de re iudi.sicut.hoc
videt destrui ꝑ istū tex.q2 h erat snia appellatio-
ne suspensa fm glo.⁊ tn̄ p̄sumit ꝓ snia.sed potes
dicere ꝙ hic vterqz ⁊ appellans ⁊ appellat9 erat
actor sed appellās ideo grauatur:q2 nihil proba
uerat appellatus:sed text.reddit aliā rōnem.i.q2
pro snia presumitur.ideo opz dicere:vt hic dicit
Host.imo etiā Inn.ꝙ snia transiuerat in rē iudi
catam tēpore quo adit9 fuit papa ꝙ deserta erat
appellatio:al's nō posset respōderi huic text.sic i
tellige Inno.de elec.bone.el.j.de elec.cū in iure.
de proba.qm̄ ꝯtra falsum.Qn̄qz snia nō est ap-
pellatiōe suspensa:sed sup ea pēdet iudicium nul
litatis vel restitutionis.⁊ idē vt p̄sumat ꝓ ea fm
qd dicam.j.q2 durat autoritas tex.d re iud.sub-
orta9.ad hoc glo.qui fi.sint leg.ꝑ venerabilē.i ꝟ.
ꝑ sniam.⁊ hoc tz Gui.d suza.in.i.l.j.C.de iur.⁊
fac.igno.Si a snia nō est appellatū:vel si est ap-
pellatū nō legitime:vel est deserta appellatio:si
snia ē lata p̄sente pte[b] p̄sumit ꝓ iustitia ⁊ rectitu
dine ꝓcessus.sic ꝯcludit Inn.de off.dele.cū i iure.
ad hec.decre.de re iudi.sicut probatio bn̄ admit
ti vr̄ cōtra hāc p̄sumptionē vt h videt casus.ve-
ritas est qn̄ h est p̄sumptio iuris:⁊ de iure.q̄ nō
admittit ꝓbationē in ꝯriū quo ad iustitiam
nisi probatio sit notoria vt per cōfessionē.ita di-
cit Inn.de imuni.eccle.q2 pleriqz.probat etiam
si hoc parte nō opponēte corā competenti iudice
ꝓbet iniquitas:vt dicit Inno.de rescript.cū di-
lecta.de appel.ex rōne.de re iudi.cum bertoldus.
⁊ no.i cle.sicut.de appel.ad hoc qd not.Inno.
d frigi.fraternitatis.⁊ plene dixi i.d.c.cū dilecta.

12 ¶ † Quo aūt ad rectitudinē ꝓcessus ē p̄sumptio
iuris tm̄.vn̄ nō posset ꝓbari ꝙ nō esset rite lata.ad
hoc.l.iurisgentiū.§.qd fere.ff.de pac.⁊ ad h oēs
leges ⁊ iura q̄ dicūt de nullitate agi posse.An au
tem ex ꝓductiōe actoꝝ ꝯcludat inigtas.Inno.
videt sentire qd non.de ꝓba.qm̄ ꝯtra falsam.cō
trarium tz ibi Joā.an.⁊ Cal.⁊ doct.de resti.spo.
cū ad sedē.⁊ in.d.c.qm̄ ꝯtra.idem Bar.C.de ap-
pel.hi q ad ciuilia.ꝯtrariū sentire vr̄.de sentē.l.ꝓ
latā.Dic si alleget nullitas ex defectu rectitudi-
dinis ꝓcessus:vt q2 si dicat snia nulla ex defectu
litis ꝯtestate[c] vel alterius illa probabit ex ꝓdu-
ctione actoꝝ in quib9 nō apparet acta facta:sic
intelligo quod est dictum.Si allegatur iniustitia
illa nō probatur ex ꝓductione actorū:lz acta nō
probent iustitiam:q2 ex alijs potuit iudex moue
ri vt hic ⁊ de re iud.sicut.sic intelligo Inno.idē si
alleget iniusta vel nulla ex defectu cognitionis
cause ⁊ sic circa ꝯcernētia merita:q2 potuit iudex
cognoscere:si nō pateat ex actis.istud dicit Bar.
in.d.l.ꝓlatam.nisi forte ob breuitatē tēporis[d] in
necessario ꝯcluderetur defectus cognitionis cau
se.vt dicit per decre.cum ex literis.j.de in integ.
resti.Qn̄qz lata est snia absente parte.hic Cōpo.
dicit sequendo Inn.de elec.bone.qd ꝓ snia p̄su-
mitur qn̄ est lata cōtra absentem cōtumaciter:[e]
sec9 si sit lata ꝯtra absentē nō ꝯtumaciter vel nō
p̄sente ꝓcuratore.C.de iudi.l.properādū.ad hoc
c.qm̄ ꝯtra.⁊.§.aliud.⁊ hoc tz.Spe.in ti.de sen.ꝓ
la.§.qm̄.ver.antepe.cōtrariū tenuit Inn.de ꝓba

tio.qm̄ cōtra falsam.vt lata in absentē pro ea nō
presumeretur:⁊ idem dicit de off.dele.cū in iure.
Host.dicit hic quod si lata est ⁊ nil opponit pre
sumitur pro ea:si aliqd opponit intra biēniū:nō
p̄sumitur pro ea post bienniū sic:rō q2 biēniū est
limitatū ꝯtra sentētiā.remittit ad summā.de sen
ten.§.q̄liter ferri debeat.sub.§.is est ordo.sic dz
intelligi qd ponit Host.de re iudi.cū inter.vbi di
stinguit an snia sit lata de recenti an nō vt ipsi
ibi ponunt:⁊ fuerūt verba Cy.in.l.emancipatiōe.
C.de fide instru.⁊ Jac.de are.in.l.si qs filio exhe
redato.§.si.ff.de iniu.testa.⁊ hoc tz Bar.in auf.
si quis in aliquo documēto.C.de eden.⁊ in.l.j.C.
de rela.Jo.cal.in decre.qm̄ ꝯtra falsam.dicit qd
lz Cōpo.hic dicat qd opin.primā practicet curia
tn̄ de equitate putat opin.Compost.ꝓcedere qn̄
snia nō est lata d recēti lz opi.sua iure nō ꝓbetur.
Qd aūt si tp̄s lōgum vel recēs dicit qd posset di
ci de biennio:⁊ hoc dicit Hosti.hic.vl' dicit ꝙ vl-
tra.xx.annos ad instar exceptiōis falsi.de procu
ra.in nostra.d excep.cū venerabilis.vl' dic hoc iu
dicis arbitrio relinqui ex quo tp̄s nō est limitatū
ff.de iure delib.l.j.de off.dele.d causis dico quod
siue d recenti siue de longinquo sit lata sententia
casus est ꝙ ꝓ rectitudine ⁊ pro iustitia presumit.
de elec.bone.el.j.nam ibi fuit lata snia in absen-
tez ⁊ dubitabat de citatione qd est plus:⁊ p̄sumi
tur citatio,⁊ ꝓ iustitia eius:qd est bene no.⁊ etiā
in iudicijs summarijs.

13 ¶ † Hec oia procedunt
etiaz in sententijs latis ab arbitrio[f] vt pro eius
iustitia presumat.dicit hic Jo.an.in addi.Spec.
in tit.de arbi.§.seqtur.ꝟsic.item qd si cōpromissū
in.xij.col.⁊ fuit dictum Dy.in cōsilio qd incip.
Ptolemeus.qd dicit verū etiā pēdēte reductiōe
ad arbitriū boni viri:q2 illa non suspendit.Sed
de hoc dixi in.d.c.qm̄.⁊ ibi teneo contrarium nisi
esset arbiter q haberet iudicare ⁊ de iure ⁊ de fa-
cto ꝑ scripta ꝑ Bar.in auf.nisi breuiores.C.de
sen.lz Bar.tenet ꝯriū in.§.arbitrorū.l.societatē.
ff.ꝓ soc.⁊ sic ꝯsului ad instar sentētiarū cēsure qn̄
est appellatū.Ad secundū an presumat pro sentē
tijs q̄ non trāsierūt i rē iudicatā.dicit hic Inn.⁊ i
c.bone.⁊.d.c.qm̄ ꝯ.ꝙ si appellatū est nō presumi
tur:q2 lz appellatio nō suspendit:tollit effectū p̄-
sumptiuū snie:qd nō:si nō esset appellatū:p̄sumi
tur ꝓ iustitia ⁊ ꝓ solēnitate.ad h de senten.excō.
sacro.vide de offi.ordi.ad reprimendam:⁊ hec suf
ficiūt de pmo principali.

14 ¶ † Uenio ad scdm qd
de actibus q gerunt per modum volūtarie iuris-
dictionis vel alterius etiā extraiudicialis ptātis.
⁊ si q̄rat an presumat pro fundamēto ptātis.gl.
no.dicit ꝙ sic.ff.de ꝓba.l.ab ea parte.ad hoc qd
scribit Inn.de eo qui fur.ordi.rece.innotuit.di-
cam de hoc in.c.cū in iure.j.de offi.dele.vbi spāli
ter hoc cadit.[g] Si aūt q̄rat ꝓ iustitia ⁊ solennita
te gesti.[h] glo.qd nō presumat.de elec.qd sicut.Cō
po.sentit ꝯtra eo.tit.cū ecclesia.dic ꝙ si ius exigit
probationem solennitatis standum est iuri ⁊ nō
presumit.de sen.excom.c.j.li.vi.⁊.c.sacro.eo.titu.
Si non exigit probationem sed exigit scripturā
⁊ tūc si in ea enūciatur solēnitas illa presumit.di
cunt doc.de testi.albericus.Inno.de accu.super
his si solennitas nō est enūtiata pro ea nō presu-
mit:q2 acta ostendūt iniustitiā.sic intellige Inn.
de eo q fur.ordi.rece.c.fi.⁊ qd not.Cōpo.de elec.
qd sicut.⁊ qd ponit eo.tit.in genesi.cū hac tempe
rie intellige Jo.vij.q.i.presentiū.q dicit ꝙ ꝓ ge-
stis extra iudiciū nō presumit pro iudice:qd no.
Archi.ix.q.ij.Lugdun̄.vide aliquid per Inn.d
elec.transmissam.⁊ de dolo.cum olim.Si nō ap-
paret scriptura presumitur si nō negatur.vt di-
cit glos.in.c.qd si.Compost.de cōsuetu.cuz dile-
ctus.⁊ Hosti.s.si negatur nō presumit si ius nō
exigit scripturam.tunc si actus est de recenti solē
nitas nō presumitur si negatur.si nō negatur p̄-
sumitur,vt dicit glo.de elec.qd sicut.⁊ Compost.
de consue.cū dilectus.⁊ no.Host.s.si de antiqua:
presumit.sic dicūt doct.de testi.Albericus.talis
tn̄ presumptio faciliter tollitur ꝓbatione:vt di-
cit Inn.in.d.c.innotuit.q̄ no.de hoc vid aliqd
tactum

a ¶ Suspēsa. Adde Ro.consi.ccc-xxxiiij.

b ¶ Presente parte. Adde Ange. cōsi.ccxcviij.⁊ vide Alexan.consi. cxxij.et .cxxxv.ij. lib. Joā. de ana, consil.l.

c ¶ Litis contestate. Adde Alexā. consil.xlij.iiij.lib. ⁊.s.alle.consi.

d ¶ Breuitatē tēporis. Add Pe. de anchara. cōsi. clxxxviij.

e ¶ Cōtumaciter. Adde que tūc requirantur Ang. consi.viij.⁊ idem dicit Ange.consi.clxxxvij.ꝙ sententia lata cōtra absentem per dolum actoris pōt dici nulla.
Zacharias.

¶ Adde ꝙ quādo snia fert ꝯtra absentē presumit esse lata ex illi9 cō tumacia. ita notat Bal. in.l.j.in iij.not.C.de pe.et commo.rei vend. Bart. in.l.papi. §.meminisse.i. iij. not.ff.de inoff.testa. qd est verū nisi ꝯstet de ꝓbationibus:q2 tūc p̄sumit lata cā succūbentis.vt no.alexan.in alle.§.meminisse.gl. ⁊ bal. in.l.ij. C.de contra.iud.tute. idez alexā.in.l.si quis. §.si qs.ff.de adul. tutius tamen erit si iudex. qui fert sniam cōtra ꝯtumacē meminerit cōtumacie.vt no. idē Alexā.i.l.ij.§. senatus.ff.de iure fisci. ⁊ in.l.si finita.§.iulia.d dāno infecto.⁊ bal. in.l.pe.C.de consti.pecu.
Anto.Francis.

¶ Ad hoc. An condēnatus absens presumatur condemnatus ex cōtumacia vltra hic alleg. dicas ꝙ si constaret eū fuisse monitū haberetur pro confesso sicut p̄ns q2 absens monitus equiparatur presenti nisi eēt simpliciter cōtumax in nō veniendo, ita notare voluit Bal.in.l. generaliter.i.§.ijs de presentibus. in ver. deinde hic nota. C.de rebus cred. Adde tamen qd absens citat9 ad domum si nō est citatus personaliter: restituit ad appellandum vt no.voluit Bald. in.l.j.in fin. C.ex quib9 cau. maio. Et adde qd citatus personaliter se absentās post citationem et ille qui tenetur aliq̄ facere ⁊ abest sufficit ꝙ sit citatus ad domū. de quibus omnib9 vide per do. Abb.fin. i.c. si aduersari9. de eo.qui mit. in pos.cā rei seruā.
Zacharias.

f ¶ Arbitrio. vide ꝑ Cy.in.l.fi.et ibi bal.q.iij.C.de cō trahē.emp.Bar. in.l.si qs arbitratu.colum.iij. ver. quero quādo arbitrator.ff.de verbo.obliga.et in.l. diē.§.si quis litigatorum.in fi.ff. de arbi. Lanfrā. de ori. in tracta. de arbi.in.v. parte.q.x.⁊ Inno.in c.ex parte. paulo post prin. in glo. in ver. ꝑspexisti. eo.titu.⁊ plenissime per Alexan. in prealleg.l.si qs arbitratu.co. vij. versi.quesiuit hic Bar.cū infinitis concor. ibi ꝑ eū alleg.

g ¶ Cadit. Adde qd ibi ponam.

h ¶ Gesti. Adde Frā.are. consilio xxxvj.⁊.lxix.

Sebasti. Sapia.
¶ Onus ꝓbādi. et ad hoc facit ꝙ illi incūbit onus probādi tpˢ q hȝ intētionē fundare sup tpe vt ē gl. quā multū ꝯmēdat ibi Bal. ⁊ dicit esse sing. in. l. ij. C. de pe. here. de q̊ est glo. quā ibi Car. reputat sin. in clem. fi. i. gl. pe. de rescrip. ad qđ vide andreā siculū in repe. rubric. C. q admi. col. ij. ⁊ ibidem not. dom. Jason.
Zacharias.
¶ Traditiōe lr̄arū. ita not. bal. i. l. fi. C. qn̄ fis. vel pri. ⁊ i. l. j. C. de dolo. olno p alexā. post Bart. in. l. ij. ff. de pac. eūdē alex. i. l. iij. ff. de acq. poss. bal. ⁊ doc. i. l. meuia. ff. solu. matr. Jmo. post Bu. i c. eccl'ia romana. j. vt lit. nō ꝯte. qđ tn̄ est veruȝ in expressa traditione i simplici ꝓo secˢ vt p bal. in alle. l. meuia. ff. sol. ma. Anto. Frāc. s.
¶ Circa istū passū an traditio instrorū ⁊ lr̄arū habeat vim renūtiationis iuris cōtēti in lr̄is ⁊ instro rei ipsius. vide gl. bar. ⁊ alex. in. l. ab emptiōe. ff. đ pac. ⁊ bal. in. l. j. i fi. C. de dona. ⁊ alex. in l. iij. ff. de acquir. pos. vbi dicūt qđ traditio instrorū hȝ vim traditiōis rei: ⁊ vim cessiōis iuris. qđ etiā voluit bal. in. l. fi. C. qn̄ fis. vl' pua. ⁊ d. alex. post bart. i. l. ij. ff. de pac. d. anto. ⁊ Jo. de imo. i c. eccl'ia. li. ij. vt li. penden. dicūt ꝙ simplex traditio instrumētorum nō inducit donationem rei contente in instr̄is neqȝ cessionem iuris nisi eēt facta expressa donatio ipsorum instrorū et literarū. ⁊ non simplex traditio: qꝛ donādo expresse instr̄a vel lr̄as nō vr̄ donare illā chartā: sȝ vr̄ donare ⁊ cedere ius qđ in illis ꝯtinet̄ qđ etiā voluit Ale. in. d. l. iij. ff. de acquir. poss vbi dicit ita intelligēdum esse qđ voluit bal. i. l. meuia. ff. so. mat. hic alle. ⁊ dixit ēt But. in. d. ecclesia. ⁊ Alex. i. d. l. iij. ꝙ traditio instr̄i emptionis facta p emptorē vēditori vel traditio instr̄i cessiōis facta per cessionariū cedenti nō arguit rescissionem cōtractus qđ est menti tenenduȝ.

tactum per Jnn. de dolo. cum olim. An autē de alijs gestis p modū ꝯctus ꝓsumat̄: dicam de re iudi. sicut. ⁊ per Bartol. ff. de ver. ob. l. sciendum.

15 ¶ † Nunc restat vltimo descendere ad dubium gl. quis arctetur ad ꝓbandū in cā appellationis. vidistis qđ dicit. gl. opi. fuit iter legistas. Jo. cal. tangit i. d. c. qm̄. Cōpo. hic plenius. Bar. qui oīa colligit in. d. l. hi q ad ciuilia. C. de app. ⁊ i. l. j. ff. si pē. app. ⁊. C. vt cause post puber. adsit tutor. l. vnica. Dic si dubitatur quis habeat ꝓbare an sit appellatū: vel itra decē dies appellatū vel sint petiti apostoli: vel solēnia appellationis seruata fuisse: appellanti incūbit onus probādi.[a] de app. cor di. li. vj. ⁊. c. vt debitˢ. j. eo. qđ est verū si appellās ⁊ appellatus ꝓsequant̄: si autem appellatˢ tm̄ ⁊ velit p hoc cām ad curiā esse: opȝ qđ ꝓbet solēnia vt no. de elec. c. i. lib. vj. ⁊ no. de elec. clem̄. cā. Aut dubitabat̄ an sit sic sententiatū vel sic iterlocutū ⁊ appellans habeat hoc docere. Aut dubitabat̄ de iniustitia vel iustitia appellatiōis: ⁊ si vna tātū pars ꝓsequit̄ illa dȝ ꝓbare siue stet ꝓ snīa siue cōtra. in auf. de his qui ingre. ad app. §. illud. C. de appel. l. ampliorē. ⁊ appellatˢ ꝓsequens iustitiā si vtraqȝ pars ꝓsequit̄ tūc si q̄rit̄ de ꝓbatiōe euidēti p acta: qꝛ vnus dicit ꝓbatū: alter nō: ⁊ disputatur đ actis appellās dȝ ꝓbare qꝛ dȝ hr̄e copiā actorū promptam ex quo appellationē prosequit̄. per hoc petit apostolos ⁊ lr̄as dimissorias. C. de appel. l. qm̄ nōnulli. ⁊ ex his apparebit ꝓbatum vel nō ꝓbatū sicut ostēdit legatū esse vel nō esse productione testamēti: vt. l. fi. C. de iureiur. ad hec. j. đ lit. ꝯtest. c. j. p qđ apparet ꝙ tex. ille nō ꝓcedit qn̄ fuisset appellatū. Jn ꝯriū tn̄ multuȝ facit tex. đ re iudi. cū cā. dic vt ibi not.

16 ¶ † Sed certe hoc nō puto: qꝛ lȝ producant̄ acta ⁊ appareat qđ testes probāt: possibile est quod illis noluit fidem adhibere. dic primū veruȝ si disputet̄ super solo facto an tale instrumētuȝ fuerit productum vel nō: vel an testes sic dixerunt vel non: sed si disputet̄ sup defectu probationis ꝓbatū vel nō ꝓbatū nō poterit ex actis cōstare: qꝛ effectus ꝓbatiōis est in pectore primi iudicis ⁊ aīo qui semper nō allegatur ad probationes in iudicio factas: tȝ Bar. qꝛ hic cessat ꝓ̄sumptio snīe ꝓpter appellationē ideo nō attēdit̄ aliud extrinsecū nisi qđ apparet. Si agit̄ de ꝓba. meritorū cause p acta vel instrumēta: tūc is hȝ probare in cā appellationis qui i causa pncipali. C. đ appel. hi q. nec erit incōueniēs ꝙ iterum probet q p̄mo ꝓbauit: qꝛ erit facile ꝓducēdo instrumēta ⁊ acta que prius nō ꝓduxit: alias nouiter habebit probare. de testi. fraternitatis. C. de tempo. appella. p hanc. Sed p̄dicta vera qn̄ appellat̄ a diffinitiua: si ab iterlocutoria: tūc ad iustificandam cām appellatiōis semper tenet̄ probare appellās: qꝛ illa est de solennitate appellationis. de appella. vt debitˢ. ⁊. c. cordi. lib. vj. Nō ob. hec decre. qꝛ hic arctat̄ ad ꝓbandū appellationē: qꝛ ⁊ ipse actor erat: vt dicit glo. ⁊ sic vbi vterqȝ est actor vterqȝ ꝓbādi grauatur onere. vel hic non pendebat appellatio: vt hic dicit Hosti. nō obstat. C. de appella. l. hi qui ad ciuilia. qꝛ ibi de iure arctat̄ ad probādū appellās: qꝛ habebat ius cōmune cōtra se quo cauet̄ vt quilibet ad vniuersa teneatur.

1 ☞ Renūtians literis nō censetur renūtiare iuri per ipsas quesito. 2. 3.
2 Causa cessante nō cessat effectˢ iā in esse ꝓductˢ.
4 Jnstrumētorum traditio vel donatio vl' legatuȝ an inducat traditionē: donationem: vel legatuȝ rerum in eis contentarum.

Sane. ¶ † Qui renūtiat lr̄is nō renuntiat iuri iam p literarum executionē cōsecuto. h. d. in p̄ma recitat factum. Jn scđa mādatū. ibi: qꝛ vero. ¶ Casus literalis. Papa mādauit legato apostolice sedis vt. P. subdiaconū pictauien. ecclesie canonicum institui procuret qui mandatis Pape obtemperās ipsum instituit canonicū in eadē. Sed cuȝ canonici ipsuȝ sup ipso bn̄ficio molestarēt de cōsilio quorūdā canonicorū illius ecclesie misericordie capituli se subiecit eis literas suas reddens ipsum postea recipere nō curabāt. Unde mandat eis papa: cū ipse apud eos debuerit gratiā obtinere dispendiū noscit̄ sustinere, quatenus ipm̄. P. recipiant in canonicum ⁊ in fratrē eo non obstāte ꝙ eis literas suas reddidit. Ber.

2 ¶ † No. j. qđ renūtiatione literarū qs non excludit̄ a iure p literas q̄sito: ⁊ sic perēpta cā nō perimetur effectus iam in esse ꝓductus.

3 ¶ † No. ij. ꝙ traditiōe literarū[b] quis vr̄ renūtiare iuri pendēti ⁊ literis adherenti non aūt iuri iam p lr̄as executo. ⁊ ex literis nō pēdēti: ⁊ sic pȝ qđ lr̄a nō hr̄ loco tituli quādo p literas nō est ad institutionē deuētū. de quo. s. đ rescrip. p Cal. in. c. i nostra. ¶ No. literam ibi: in ver. vn̄. qꝛ allegabilis ꝯ ingratos in malū benefacientes remunerātes.

4 ¶ † Op. qđ traditiōe literaꝝ qs vr̄ renūtiare iuri ex lr̄is quesito. j. de pac. cū pridē. pȝ qꝛ tradito instro [c] emptionis mancipij mācipiū vr̄ donatum[d]. C. de dona. l. j. ⁊ legato chirographo actiōes i chirographo legate vident̄ ex chirographo ꝯpetētes. ff. de leg. iij. l. eum qui chirographuȝ. ⁊ q obligauit instr̄a agroꝝ de agris sensisse vr̄. C. q res pig. ob. pos. l. ij. ⁊ si restituit cautionem pignoris pignˢ remisisse vr̄. C. de remis. pig. l. creditricē. lȝ secus i restitutiōe pignoris. ff. de pac. l. iij. qꝛ in pignore est vtilitas q̄ nō est in traditione instr̄i. data hac renūtiatione sequitur ꝙ agere nō p̄ot beneficiatus: quia actor sine actiōe nō experit̄. vt. l. si pupillus. §. videamus. ff. de neg. gest. Glo. iij. signat contra primā. Sol. in. gl. ij. qđ perditur ius traditiōe literarū ⁊ si volūtarie fiat absqȝ fraude nō est remediū: si fiat cū fraude hȝ remediū actiōis de dolo. ⁊ sic fuit hic: qꝛ fraudulēto consilio capituli inductus fuit. dicit tn̄ gl. qđ nō arctat̄ ad probādum dolū quia ꝓ̄sumit̄ eo ꝙ ipse spe misericordie se subiecit ⁊ ipsi misericordiā nō fecerūt qđ no. Uel scđo dic qn̄qȝ tn̄ se misericordie[e] subiecit ⁊ literas nō tradidit: ⁊ per hunc actū non vr̄ iuri suo renūtiasse ⁊ auditur. j. eo veniens. qn̄qȝ se misericordie subiecit ⁊ literas tradidit vl' literas tn̄ tradidit: ⁊ tūc propter deceptionē saltē ⁊ re ipsa audit̄ officio iudicis. j. de pac. cū pridē. đ electio. c. cū inter. R. sic potest itelligi hic. Tertia sol. ponit̄ in vltima gl. in fi. Qn̄qȝ qs tradidit instr̄m iure pēdēte in lr̄is qꝛ nōdū est deuētū ad applicationē iuris ad psonā: ⁊ sic ad institutionē vel traditioneȝ iuris aut executionē: ⁊ tūc exclusiōe literarū excludit̄ ius pendens ex lr̄is: vt in cōtrario: ⁊ tunc sine actiōe agens repellitur. ff. de neg. gest. si pupilli. §. videamus. Qn̄qȝ iam est deuētuȝ ad specificationē iuris ita ꝙ ius ex literis nō pēdet: ⁊ tunc per traditionē literarū nō perditur ius ex institutiōe q̄situ separatū a literis non ab eis pēdens. vnde tenendum est ꝙ hic recipit̄ ex vi antiqui mādati nō ex vi noui. i. vi institutionis q̄site ex antiquo mādato. Alij quarto intelligūt ꝙ hic ius q̄ritur ex vi noui mādati occasionati đceptiōe: ⁊ sic cessat cōtrariū in gl. ij. ibi: restituo tibi pignus. ⁊ pro ratione vide gl. in. c. ecclesia. el. ij. j. vt lit. pen.

1 ☞ Renūtiatio beneficij facta in manibˢ laici nō tenet: tamen renūtiās est beneficio priuādus nisi fuisset metu facta. 2.
3 Renūtiatio bn̄ficij nō facta in manu superioris tȝ in preiudiciū renūtiātis sed nō superioris. 8.
4 Renūtiatio beneficij acquirendi quomodo fiat.
5 Renūtiatio beneficij an requirat cōsensum soliˢ prelati an etiā capituli.
6 Renuntiare an quis possit beneficio sine ꝯsensu presentātis vel eligentis.
7 Renūtiatio an possit fieri cum consensu capituli sede vacante.
9 Clericˢ an possit assumi ad aliā dignitatē sine licentia superioris: maxime si erat al's bn̄ficiatus.
10 Beneficiatus a laico quomodo punitur.

1 Quod i dubijs. ¶ † Renūtiatio beneficij facta in manibus laici non tenet: renuntiās tamen est beneficio spoliādus. h. dicit. ¶ Casus literalis. Quidā renuntiauit be-

Sebasti. Sapia.
¶ Tradito instro. Fortius tenuerūt Guil. de cug. Bar. ang. ⁊ Ful. in. l. ij. ff. de pact. ꝙ si reddat̄ instr̄m vni in quo erāt duo obligati: vr̄ remissa obligatio illi cui est traditū. ⁊ cessat obligatio aduersus alteruȝ. quod tn̄ reprobat do. Jas. in. d. l. ij. ⁊ ibi ponit regulā cuȝ fallentijs.
¶ Donatuȝ. adde Ro. consi. lvij. et vide quod voluit idē Ro. cōsi. cccclvj.
¶ Misericordie. Adde Alex. cōsi. lxxvj.
Zacharias.
¶ Adde Spec. in ti. de offi. or. §. iij. in fine.
Antoniˢ Frācis.
¶ Circa hoc qn̄ aliqd cōmittitur misericordie alicuius vel cōsciētie illud intelligitur cōmissum arbitrio boni viri. ita Bald. in. l. voluntatis. in. ij. colum. C. de fideicō mis. ⁊ idem Bal. in. l. j. in. j. colū. C. de rebus cre. ⁊ in l. fin. in vlti. col. C. de iure do. ipe. et p Alex. plene vltra alios i. l. si sic. in. ij. colū. ff. de lega. j. per nouissimos in. c. ne innitaris. ⁊ ibi plene dixi de consti.

neficio suo in manu laici z illō postea recipit ab ipso queritur an talis renūtiatio valeat. Rñ. pa. q̄ talis resignatio nulla est: tñ spoliari dz illo beneficio. Ber. ¶ No. q̄ laic⁹ nō pōt quē i bñficio instituere. ¶ No. ij. q̄ renuntiatio facta in mani-
a bus laici est ipso iure[a] nulla. talis tñ renuntiās i penam priuatus est ipso iure: adeo q̄ nō eget nisi
2 spoliatione possessionis. ¶ † Opp. q̄ renūtiās in manibus laici nō puniat nec priuet. qd̄ me. cā. ad audiētiā. Sol. ɔ̄riū pcedit in renūtiante metu qd̄ hic procedit qñ voluntarie renūtiauit fm. c. qd̄
3 intra. ¶ † Op. cū gl. qd̄ renūtiatio nō tz nisi fiat
b in manibus supioris[b]. vj. q. iij. deniq̄z. xviij. q. ij. abbas. gl. dicit q̄ renūtiatio tz in p̄iudiciū renuntiantis: sz quo ad p̄iudicium superioris vel ecclesie si nō vult hr̄e ratū nō tz renuntiatio: qz ecclesia vl' superior pōt illū repetere. gl. alle. iura. qz lz renūtiatio peccet in defectu autoritatis superioris tñ valet vi pacti. ff. d accep. l. an iutilis. Plura vult gl. prima qd̄ renūtiatio nō teneat i p̄iudi-
4 ciū superioris nisi superior habeat ratuz. ¶ † In glos. ibi: quātum ad superiorē. hoc tēperat verum Jo. an. in bñficijs acquisitis: secus aūt in acquirēdis. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. fm Goffre. Itē hoc verū qñ non hz bñficiū in ɔtrouersia: sz si sup illo pēdet ɔtrouersia pōt renuntiare absq̄z ɔsensu superioris. vt no. Jo. an. de appel. cōstitutis. el. j. z vide glo. de elec. z est tertia gl. in. c. si electio. de elec. lib. vj. ad qd̄ optime tex. j. de i integr. resti. c. ij. Cōtrariū tñ sentiūt dñi de Rota sua cōclusione. cccxj. sed primū placet qñ est pbabile dubium an habeat ius. scd̄m qñ est certū q̄ hz ius: lz litem patiat̄. Scd̄o sentit glo. renuntiationem
5 posse fieri de sola licētia superioris. ¶ † Nūquid aūt solus sufficiat ɔsensus epi: an exigatur q̄ habeat etiā secū cōsensum capituli maioris ecclesie. dt Inn. q̄ si magna est dignitas in ecclesia: vl' talis est persona de cuius renūtiatiōe magnū timet̄ periculum in ecclesia: vel magn⁹ honor detrahit̄ ecclesie: exigit̄ ɔsensus capituli maioris ecclesie. et hoc qz tūc est magum negotiū. alleg. de his que fi. a p̄la. quāto. fm Inno. compo. z Hosti. hoc verū qñ simpliciter renūtiat: sed si trāsit ad aliā dignitatem sufficit q̄ cōsentiat sol⁹ p̄latus: vt est casus de elec. si abbatē. al's. si religiosus. ij. rñ. li. vj. de quo ibi in verbo liberā. z. j. e. post translationem. gnimo zh̄ qñ renūtiat simpliciter: z est dignitas honorabilis: nō tñ reqrit̄ ɔsensus p̄lati z capli maioris ecclesie: sz ēt ɔsensus capituli eccl'ie cui cedit. xix. q. iij. statuim⁹. lviij. dist. si qs. j. de stat. mo-
6 na. monachi. ¶ † Nunqd aūt exigat̄ ɔsensus p̄sentātis vel eligentis. tene q̄ sic. vt no. infra. c. fi. vl' ɔferētis vbi ad aliū spectat institutio z destitutio: si autem est inferi⁹ bñficiū sufficit ɔsensus sui p̄lati absq̄z cōsensu ca. ¶ Sed est dubiū an inferior ab epo possit admittere cessionē. dt h Inno. q̄ nō: vñ in manib⁹ capituli vl' p̄positi qs cedere nō pōt: nec in manib⁹ p̄positi nisi prepósit⁹ habeat ptātē ɔfirmādi z instituēdi z destituēdi quo casu recipere eā posset. sicut i monachono. j. e. c. fi. ad quod glos. s̄. eo. admonet. tñ dicit pbabiliter dici posse renūtiationem demū fieri posse in manib⁹ illius q hz potestatē instituendi z destituendi. no. de offi. archi. ad hec. §. fin. h tenet Lap. sua allegatione. xx. z sic dz intelligi gl. s̄. e. admonet. Per hec aliqui dicūt q̄ aliqs simoniace pmot⁹ pōt renūtiare in manibus inferioris. de quo d simo. de regularib⁹. z. c. ex insinuatiōe. vide gl. j. e. nisi i vbo: sz dūtaxat: q dicit q̄ qñ ē ex toto simoniacus ita q̄ nullū habeat titulū pōt renūtiare in manibus cuiuscūq̄z. Per hec dicit Joā. an. qd̄ vbi canonici nō expectāt cōfirmationē pñt renūtiare in manibus capituli de quo de simo. ex insinuatione. Per hec dicūt dñi de Ro. sua conclusione. cccxc. qd̄ hz ptātē ɔferendi ex hoc non pōt admittere cessionē. qz p hoc nō sequit̄ q̄ habeat ptātē instituēdi z destituēdi: cum hec sint diuersa vt ptz ex no. de offi. archi. cū satis. Per hec dicūt q̄ eps habēs ex ɔsuetudine ptātē ɔferēdi in alia dioce. nō pōt cessionē admittere. tñ qz cōsuetudo est stricti iuris z tm̄ prescriptū quātum possessuz. dato ergo q̄ sit possessum ius ɔferēdi p hoc non est scriptū ius instituendi. vt de prescip. in. c. auditis. de offi. archi. c. fi. de capel. mona. c. dilectus. z de reli. domi. ca. cuz venerabil. ad hoc. de p̄bē. cū in illis. li. vj. z collatio z institutio ponūtur vt diuersa. ad hoc de ca. mo. ca. j. libr. vj. vbi ad abbates spectat puisior nō institutio vel destitutio. z iura q̄ dicunt q̄ ad illū ad quez spectat collatio spectat cessionis admissio pcedunt. qñ spectāt d iure cōi sec⁹ si aliq iure spāli: z sic intelligit Inn. z de her. cū ex iniuncta. de cap. mo. c. j. li. vj. de priui. cū z plātare. §. in ecclesijs. z hoc: qz ad illos spectat cōiter institutio z destitutio. Per hoc dicit Host. in sum. de of. dele. §. fi. ad fi. q̄ qs nō pōt pacisci de nō petēdo bñficiū absq̄z ɔsensu superioris. de consuetudine tñ vel priuilegio possent inferiores p̄lati ad quos etiā nō spectat ius instituēdi vel destituēdi admittere tales cessiones: vl' acquirere ius cedēdi. i talē cessionē: vt no. Jo. an.
7 de pbē. c. significatū. in verbo dimittere. ¶ † Nū
c qd aūt capl'm vacāte sede[c] succedat in ptātē hāc admittendi cessionē in bñficijs spectātib⁹ ad institutionē epi: determināt dñi de Ro. sua cōclusione. cccviij. q̄ possit: qz succedit i actu iurisditiōali. d maior. z obe. his q̄. z succedit i ptātē istituēdi et destituendi. ad hoc quod no. glo. in cle. j. de re. pmu. z de insti. c. j. lib. vj. vbi ēt cōcludūt q̄ facta renūtiatione corā ca. licet nihil dicat habēs ptātem instituēdi z alteri ɔferedi tacite vr̄ hr̄e ratā renūtiationē. de his q̄ fiunt a ma. par. ca. ex ore.
8 z ibi plenissime alleg. p zɔ̄. ¶ † In eadē gl. ibi. sz ipse nō pōt repetere. In quātū gl. dicit qd̄ renun-
d tiatio lz nō valeat quo ad p̄iudiciū superioris[d] valet tñ q̄ ad p̄iudiciū renuntiātis. Idem tenuit Goffre. h z. s̄. eo. admonet. Ant. Phi. z Egi. ad h de appel. cū appellationib⁹. li. vj. z facit qd̄ not. xlix. dist. c. vlti. z. vj. q. iij. deniq̄z. vr̄ ɔtra per id qd̄ dt nulla zc. hoc tz Guil. naso. ad hoc. j. c. fi. Uincen. tenuit q̄ renuntiatio sibi p̄iudicat. si tñ velit penitere re integra admittit̄. al's nō admittit̄. ff. d ces. bo. l. is q. Alij q̄ pōt renūtiare honori sz nō oneri abdicādo iurisditionem p̄lati. de fo. cōpe. si dilgenti. Host. dicit q̄ renūtiatio est nulla vt ptz hic: ideo nec quo ad eius p̄iudiciū vz: lz de iure p̄uetur. Credo q̄ in manib⁹ nō p̄lati: si tñ sit clericus sine aliquo valet renūtiatio q̄ ad p̄iudiciuz sui: q̄ ad p̄iudiciū superioris nō: vt hic dt glo. vbi in manibus laici nullo mō valet: sed priuat̄ a iure ne laici talia cōsuescāt: z h tenet. est tñ verū qd̄ beneficiū interdū vel interim nō vacat ita q̄ posset ɔferri nō expectata superioris licētia. nec etiā vt vacās posset ipetrari: sed interim est in pēdēti ad iudiciū superioris: vt no. s̄. eo. admonet. et sic determinat Jo. and. in. c. ignorātia. de re. iur. li. vj. z h tene. lz Inn. dixerit q̄ renūtiatio nō tenet ad p̄iudiciū renūtiātis quo ad pprietatez: licet teneat quo ad p̄iudiciū possessionis vt ipse. s̄. no. i c. pxi. qd̄ satis credo in quātū dixit de possessiōe: qz in illa non est qd spūalitatis vel vinculi indissolubilis: ideo illam pdere pōt q̄ ad possessionem absq̄z licētia p̄lati: qd̄ sec⁹ est in pprietate: qz illā nō pdet ipso iure: lz sibi petenti obstet exceptio vt in illis iurib⁹: z qz facilius perditur possessio q̄ pprietas: vt. l. si qs vi. §. dñia. ff. de acq. pos. opabit̄ ēt effectū interim renūtiatio q̄ ille interim pdet facultatē administrādi: vt dicit gl. no. de sta.
9 mona. qd̄ dei. in gl. ij. † Hec sunt vba vt exigat̄ licētia superioris siue loquat̄ d renūtiatiōe simplici siue expressa pter transitum ad aliā dignitatē vel bñficiū: vt est dictū. s̄. eo. admonet. de q̄ de p̄bē. d multa. d his q̄ fi. a ma. par. ca. c. ex ore. In trāsitu aūt ad religionē nō exigit̄ licētia. xix. q. ij. due sunt. no. s̄. e. admonet. z ē text. z gl. d sta. mo. quod dei. De tacita aūt renūtiatione q̄ surgit ex assumptiōe dignitatis icōpassibilis doc. de p̄bē. de multa. dicūt ēt ibi necessariā licētiā vl' reprobationē seu approbationē superioris. Cōtrariū sentit. gl. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. z h plene per Guil. in cle. grē. de rescrip. in vbo renūtiare, dic

a ¶ Ipso iure. add hic q̄ posuit i. c. super h. i lect. Abb.
Zacharias.

b ¶ In manibus superioris. Add q̄ ille superior dz esse talis q̄ inuitum posset destituere: vt no. Car. i cle. j. q. vij. eo. titu. p gl. quam ad hoc dicit sing. in cle. j. d re. permu. idē Card. in cle. ij. de pe. valebit tm̄ vt hic subditur in renuntiantis preiudiciū lz in manib⁹ alterius fiat. not. in alleg. cle. j. de renū. q. xj. z in c. quod i dubijs. post Inno. eo. ti. et in cle. grē. viij. no. de rescr. Barto. in. l. j. ver. item p̄benda. C. de pe. bo. subla. libro. x. Pau. de ca. cōsil. cccxiij. incip. viso tenore suprascripte bulle.

c ¶ Sede vacante. adde quod voluit Fede. consil. xxx. z. cxc.
Zacharias.

¶ Ego distinguerem ad obuiandam oppo. quā Abb. in. c. veruz. de foro competē. facit fm. d. Card. in clem. j. q. iiij. de sta. mona. s. si collatio illius beneficij quod vult cedi ptineat ad prelatū z capitulū q̄ possit admittere cessionē vt no. idē Car. i cle. statutū. q. v. de elec. sec⁹ si collatio ad episcopum tātū ptineat vt no. Jo. an. i. c. j. j. ne sede vacā. z Phil. i. c. bone memorie. d app. Rota tamen quē iste corrupte allegat indistincte tenet q̄ possit admittere. z dic quod est decisio. cccxj. ici. fuit dubitata. in nota.
Anto. Francis.

¶ Dicas circa h quando valet sedes episcopalis

q̄ capitulum succedit i iurisditionalibus vt in. c. j. ne se. vac. lib. vj. z in. c. j. de institu. eo. lib. z habetur per glos. in. c. his q̄. de maio. z obe. et in. c. cum olim. eo. tit. z per Specu. i tit. de instru. edit. in. §. nunc vero aliqua. ver. itē circa legitimos. quinimo succedit etiā in delegatiōe facta ipsi epo. vt p do. Car. i cle. j. in. §. ij. in. viij. qō. d hereti. q̄ dniq̄z cōclude z capituluz pōt oīa q̄ posset eps exercere si viueret: z iō absoluit eos q per epm viuentē fuerūt excōicati. c. j. de maio. z obe. li. vj. z in c. j. ne se. vac. lib. j. et pōt pcedere cōtra hereticū sicut posset eps. c. ad abolēdā. de here. z pōt alienū subditū epo ɔfirmare. c. cum olim. et ibi docto. nota. d maio. et obe. pōt etiā dare lr̄as dimissorias clerico recedēti. c. null⁹. de tēpo. ord. pōt etiā istituere p̄sentatū in bñficio. c. j. de ɔsti. lib. vj. Et adde q̄ lz capl'm hēat solū iurisditionē sede vacāte: tñ si ɔderet statutū dū vacat sedes tale statutuz ppetuo duraret. vt voluit pet. de anchara. i. c. j. ne s. vacā. libr. vj. z habet̄ p Alexā. in. l. fi. ff. d pen. z de hoc ēt q̄ vacā. sede capl'm succedat in iurisditionalib⁹: vide etiā p bar. i. l. vbi. absunt. ff. d tut. z cura. da. ab his.

¶ Superioris. Adde do. d Ro. deci. ccclij. in nouis.

vt no.in.d.c.ex ore.ꝛ ꝯsequenter tenet ꝙ non vacet primū nisi superior ratū habeat.ꝛ hoc tꝫ Inn.ſ.e.admonet. In renuntiatiōe autē q̄ fit p actū pmutationis:habes plene de reꝝ pmu.q̄sitū. ꝛ tenet qd solꝰ eps vt in cle.j.de re.pmu.Solus em̄ eps autorat pmutatiōi:ꝛ consequēter renūtiationi:ꝛ hoc qn̄ spectat collatio ad epꝫ.si ad alios ēt exigit ꝯsensus illoꝝ ad quos spectat collatio:vt ibi no.in tractatu pmutationum

10 Lapi de cast. ¶†Opp.cuꝫ alia gl.ꝙ alia pena[a] veniat īponēda suscipiēti bn̄ficiū de manu laici:vt pꝫ.ſ.de elec.qſqs.xvj.q.vj.si quis deinceps.So.dicit gl.ꝙ puat bn̄ficio vt hic:etiam vltra hoc est suspensus ꝛ ieligibilis.Nec ob.de iure patr.pterea.vbi vr̄ ꝙ sit excōicādus.glos. dat plures solutiones.Prīo inquātū decre.preterea.dicit eos excōicādos referat ad excōicationem maiorē.inquantum .c.si quis deinceps. dicit suspēsos intelligatur suspēsione minori q̄ priuat participio:et vltra hoc sunt excōicandi.Scd̄a sol.ꝙ.c.si qs deinceps.sit correctū qd dicit suspensus:cuꝫ suspendēdi demū sunt per iura noua.Ego non video qd iura noua aliquid inmutēt:qꝛ.c.qſqs.inquantū dicit suspendendos loquit de eligentibus.de ꝯsentiēte electiōi dicit ꝙ est ineligibilis absqꝫ dispensatione p hoc nō tollit penā suspēsionis.c.pterea.dicit ꝙ priuet communione.hoc nō corrigit suspēsionē:qꝛ ꝛ suspensus excōmunicari pōt ꝛ est excōicatio cū suspēsione cōpassibilis.dic ꝙ si pstiterit ab ecclesiastico misterio deponat.nec hoc etiā tollit suspēsionem:qꝛ suspensus deponi pōt ꝛ differunt talia.de cohabi.cleri.sicut.ꝛ.c.clericos.

1 ☞Periculum mortis vbi est:est optima causa faciendi aliquem actuꝫ alias prohibitum.2.

3 Mendicare non est licitum episcopis vel clericis:quia tendit in vituperium ordinis ecclesiastici.

Collatio bn̄ficiorū pōt ex puilegio spectare ad principes seculares.

4 Par in parem aliqn̄ habet imperium.7.

6 Eps an possit promoueri ad inferius beneficium si renuntiauit episcopatui.8.

9 Ad episcopatū an quis possit inuitus promoueri.

8 Archieps q cessit archiepatui an possit eligi aut postulari ad epatum.

10 Episcopus nullius episcopatus vel diocesis qd priuilegium habet.

AD supplicationē Papa cōcedit epo licētiā cedendi qui sine mortis piculo in ecclesia sua morari non pōt.primo ponit licentiam cedēdi ꝛ cām ꝛ cessionēꝫ.scd̄o quoddā mādatū ibi:ne vero:tertio moderat mādatū ibi:cui cōcessimus.¶Casus literalis. Archiepiscopus ragusinus petijt licētiaꝫ cedēdi a dn̄o papa qꝛ secure ibi non poterat cōmorari:ꝛ ipse obtēta licentia cessit.Archieps de consensu regis anglie ꝯcessit eidē quoddā bn̄ficiū in q̄dā ecclesia in epatu carleoli.Mandat archiepo ne in vituperiū ordinis clericalis mēdicare cogatur qd bn̄ficiū illud ad sustentationē cōseruet ipsiꝰ:ita vt sine vsu pallij in epatu illo officiū epale valeat exercere: eidem archiepo tanq̄ metropolitano obedientiā ꝛ reuerentiā impensurꝰ.Ber .¶†No.vnā

1 legitimā cām cedendi qn̄ eps nō pōt tute sine mortis periculo accedere

2 ad epatū.¶†Item no.practicā pbandi quē non posse in aliquo loco

b secure morari qn̄.ſ.ibidem timet periculum mortis.[b] ¶†Itē no.ꝙ nō

3 videt licitū epo vel clerico mendicare cū hec tēdāt in vituperiū ecclesiastici ordinis:de quo.ī.de voto.magne.de sta.mona.qd dei.p Io.an.in

4 nouella.¶†No.ar.regē[c] aliqn̄ ex puilegio posse hr̄e facultatē conferē

c di beneficia.lxiij.dist.adrianus.vel posse hr̄e aliqd participiū i collatiōe

5 beneficij.de quo de ele.qd sicut.¶†No.vltimo quod superior vel par sub pari vel inferiori recipiens bn̄ficiū submittit eius ptāti.Et sic not. qd ppter beneficium ꝛ officiū qd par recipit in puincia paris submitti

6 tur ptāti paris:ꝛ tunc par in parē hꝫ imperiū.¶†Opp.ꝙ iste nō potuit hr̄e beneficiū inferius epatu:qꝛ nō lꝫ descēdere.C.quemad. ciuilia munera vendicat.l.ij.lib.x. Glo.vlti.non soluit:sed dic qd ex cā potest fieri:vt hic ꝛ.lxv.dist.si quis.qd etiā tꝫ gl.in.l.ij.p.l.honor.§.gerendoꝝ. ff.de mu.ꝛ ho.Item hic non descendit:quia maioritas attenditur potius respectu ordinis vł dignitatis:quia iste non desinit hr̄e ius epale. vel ſm Host.cōtraria loquunt in iuribus realibus que sunt extra nos. secus in his q̄ sunt circa nos:sicut character q iprimit aie q nec desinit nec deletur.de transl.c.ij.ꝛ de sacra vnc.c.vno.¶Oppo.in eo qd papa interdicit isti vsū pallij quasi al's hr̄et.hoc em̄ est falsū qꝛ pallio nō pōt vti nisi in ecclesia in qua dat.de vsu pallij.c.ij de postula plato.bone.ij. So.dicit qd facit ad abundātē cautelā.ꝛ ꝯriū est verū ꝙ etiā alias non potuisset.Hanc decre. inducit glo.vij.q.j.hoc nequaq̄.qd eps descēdēs

7 ad monachatū possit fieri abbas.¶†Inducit etiam ad aliam q̄stionem que fuit de facto.patriarcha hierosolimitanus habebat ecclesiaꝫ in diocesi.Nichosien̄.archieps nichosien̄.volebat qd sibi obediret:sed ille resistebat pro nichosien̄.facit hec litera prout dicit Boati.sed dici potest.qd non facit qꝛ hic ragusinus desierat esse archieps: sed melius facit.ī.de priuile.cū capella.aliqs enim potest esse subiectus ꝛ non subiectus diuerso respectu:sicut potest esse prelatꝰ ꝛ canonicus diuerso re-

8 spectu,ī.de conces.preben.postulastis.¶†Ego induco decre.ad hanc questionē an papa possit absoluere epm non petentem:ꝛ qd non possit hic probat:quia ad supplicationē archiepi papa admisit renuntiationem:ꝛ sic etiā in.c.j.ſ.eo.tit.ꝛ.c.nisi.vbi fuit petita licentia cedendi.contrariū est verū:ꝛ pro hoc glo.in.c.per principalem.ix.q.iij per hoc etiaꝫ dico qd papa pōt trāsferre epm ad aliā ecclesiaꝫ: sed quo ad hoc vt fiat eps secūde ecclesie nō quia non potuit inuitus promoueri[d].lxxiiij.di.gesta.ꝛ c.vbi ista.ꝛ qd no.in regula.qd ob gratiaꝫ.lib.vj.

9 ¶†Nūqd archieps q cessit possit eligi ad episcopatū vel debeat postulari.dicunt q̄dam qd non potest eligi:qꝛ non licet descendere vt in iuribus alle.in gl.fi.ꝛ qꝛ esset dearchiepiscopare cōtra no. ſ.de trāsl.epis.c.j.sꝫ dic ſm Hosti.ꝙ pōt eligi nec isto casu dearchiepiscopat p electionē cū iaꝫ sit dearchiepiscopatus p renuntiationē.Similiter querit an eps nullius ecclesie possit in epm alteriꝰ ecclesie eligi:ꝛ dicit qd sic.nec ob.descensus:qꝛ illd verū qn̄ hꝫ archiepatū ppter qd archiepiscopus modice cure pōt eligi ad epatū maioris ppter ma

10 iorē vtilitatē:sed dic ꝙ dꝫ postulari.¶†Nūqd eps iste pōt ordines ꝯferre oibus vigore cōcessionis.dicūt doct.qd non:qꝛ lꝫ habeat ordines:non tn̄ hꝫ subiectos.Et si dicat q̄d operet puilegiuꝫ. dicit Io.an.qd posset ordinare in ecclesia exempta ab archiepo vel alienos clericos sibi commissos:vt sic priuilegiū aliq̄d operetur:poterit tn̄ solenniter celebrare ꝛ pdicare nisi phibeatur.vt.ſ. ti.j.c.fi.¶Queritur ad quātū tēpus iste debeat obedientiam.alicui vt glo.quousqꝫ cessabit psecutio.vij.q.j.pastoralis dic ſm Hosti.ꝙ perpetuo cum renuntiauerit archiepiscopatui in totum.

1 ☞Eps nō pōt deserere epatū ꝛ transire ad vitā solitariā vel eremiticam.

2 Humilitas ꝯtra obediētiam est potius peccatū.

3 Eps vel alius prelatus aut clericus quibus casibus habēt legitimā causam cedendi epatui aut alteri prelature:vide per totum.

4 Irregularitas nō priuat quē ipso iure bn̄ficio.6.

5 Eps an possit absqꝫ licētia superioris cedere episcopatui quando illum nō retinet cum bona conscientia.6.

Fur semper est in mora restituendi.

Renūtiare an possint beneficio sine licentia superioris oēs illi qui propter aliquod crimē patiunt aliquē defectum in titulo beneficij.

7 Crimina que impediūt executionē ordinis etiam post peractam penitentiam.

8 Consciētia fundata super leui peccato an sit attēdenda.

9 Eps infirmus an debeat cedere episcopatui an autem debeat sibi dari coadiutor.

10 Eps an teneatur cedere episcopatui propter defectum scientie.

Ignorantia an sit peccatuꝫ.

11 Eps si patiat persecutionē aut in bonis aut in personā an debeat fugere vel resistere ꝛ quomodo.

12 Scandalum semper est vitandum quando potest vitari sine periculo vite eterne:al's secus.13.

13 Ob scandaluꝫ vitandū an debeat omitti iusticia.

14 Illegitimꝰ est regularis ad ordies ꝛ dignitates.

15 Irregularitas an oriat ex peccatis occultis adeo quod requirat dispensationem.

16 Illegitimus promotus ad ordinē potest dispēsari:ꝛ dispensatio retrotrahitur.

17 Irregularitas q̄re ita dicat:ꝛ quotuplex sit.18. Et de quo iure sit introducta.19.

20 Filiorum illegitimorum species quot sint.

21 Episcopus non potest transire ad monachatum sine licentia superioris:sed alij prelati.

22 Laudare ꝛ seipsum cōmendare an ꝛ qn̄ sit licitū.

NIsi. Ponit et exponit sex casus propter qs epi possunt pētere cessiones:ꝛ i q̄bus papa ꝯsueuit concedere licētiam.Sunt quatuor principales ptes.Prīa reprobat has duas causas cedēdi.ſ. zelum melioris vite ꝛ humilitatē.Scd̄a ibi intueri:facit qd summando dixi.Tertia ibi:verum.reprobat alias causas cedendi vt ociū:laborem:inspirationē:ꝛ his similes pbans id autoritatibꝰ: ꝛ respondens ei quod posset opponi de martha. Quarto concludit ibi:monemꝰ.¶Uenio ad casum.Quidā arelaten̄.eps a papa petijt instanter licentiam cedendi episcopatui: principaliter pretendens qd vitā volebat eligere solitariā:ꝛ atten-

Sebasti .Sapia.

[a] ¶Qd alia pena. Quomodo quis possit duplici pena puniri .tradit in.l.senatꝰ.ff.d accusatio.late p Salic.i.l.q de crimie. C.eo.tit. late etiā p bal.fil.ꝛ paul. de ca.i.l.j.C.de sacrosan:eccle.

[b] ¶Mortis.Adde Old.ꝯsi.xliij. ꝛ idē vr̄ d piculo amissionis honoris p ea q̄ voluit ibidē old.ꝯs.xciij.

[c] ¶Regeꝫ. Adde Old.consi.ccix.ꝛ consi.j.

Zacharias.

¶Adde istū i.c. causam.i.j.colū.ꝛ ibi Felin.colū.iij. ver.dū dicit abb. de rescript.ꝛ Io. an.i addi. Spe.i titu.de leg.§.nūc tractemꝰ.versi.sꝫ nūquid.ꝛ qd no.. aposti.ad istū.i.c. ecclesia sctē Marie.nu.5.i ver.potestatē excōicandi.ſ.de rescrip.

[d] ¶Inuitꝰ pmoueri. Adde late Ro.cōsi.cccxliiij Cal.cōsi.j.d trās prela.

a ✠Sebasti.Sapia. ¶ Deserere. Vide tex.in.c.ante oia.xl.dist.dicētē nihil esse laboriosius ꝙ epi officiū.eps em̄ latine speculator dr̄ vt dicit tex.in.c.clericos.xxj.dist.⁊ dꝫ monere populū vt a vitijs se abstineat.c. sicut.vij.q.j.⁊ negligentiā ipsi⁹ reprehēdit tex.in.c.puenit.lxxxiiij.disti.

b ¶ De depositione. Adde Pet.de anch.consi.clviij.

Zacharias.

c ¶ Ipso iure be-
neficio.adde an-
to.corse.sing.ccc-
xlvij.in ver.sentē-
tia.quod incipit.
clericus homici-
da.⁊ alleg.c.cle-
ricis.ibi honore
priuetur ⁊ loco.ĩ.
ne cle.vel mo.cui
addō Imo.in al-
le.c.cum nostris.
xvij.colum.versi.
secundo etiā not.
istum.Io.ō ana.
⁊ Feli.in.c.inqui-
sitionis.in princ.
de accu.Ioā.de a
ana.in.c.ij.colū.
ij.ver.facit etiam
iste text.ĩ.de cler.
pug.in duel.⁊ in
c.fina.in.j.col.de
homi.⁊ Bald in
l.cū fratrem.col.
iiij.versi.circa in-
strumentum vnū
sciss.C.de his q
bus vt indigni.⁊
istam dixerūt esse
communem opi.
Io.ō ana.⁊ Fe-
li.in.d.c.inquisi-
tionis.dicentes
irregularitatem
aut homicidium
nō priuare quem
ipso iure bn̄ficio:
sed esse opus sen-
tentia depositio-
nis vel priuatio-
nis.

Anto.Francis.

¶ Circa h̄ an ir-
regularis sit ipso
iure priuatus be-
neficio:licet In-
nocen.in.c.cū no-
stris.de ꝯces.pre-
ben.⁊.in.c.si cele-
brat.de cle.excō.
minist.teneat qō
non.⁊ Compost.
in.c.capitulum.
de rescrip.⁊ in.c.
quod sicut.de ele.
tamen gl.⁊ Ar-
chi.in.c.studeat.
l.distinc.tenet qō
homicida sit ipso
iure priuatus of-
ficio et beneficio
de quo etiam vi-
de per Archid.in
c.pro humani.in
versi.diffidatus.
de homicid.libro
sexto.⁊ in ca.feli-
cis.in versi.infamis.de pe.eod.lib.⁊ vtrum hoc habeat locuꝫ in eo qui
occidit aliquem casualiter.vide per beatum Tho.secunda secunde.q.
lxiiij.arti.viij.vbi etiam ponit quid de percutiente mulierem pregnan-
tem ex qua percussione sequitur mors pueri existentis in vtero vtrum
talis efficiatur irregularis:⁊ vide plene in.c.inquisitionis.de accu.vbi
per Io.de ana.⁊ moder.

dere ad frugeꝫ melioris vite papa nō volēs dare
licentiam cedēdi dicit ꝙ quedam sunt cause legi-
time ⁊ vere:⁊ īter ceteras ponit duas causas ille-
gitimas apparentes.alias sex ponit qn̄qꝫ legiti-
mas quas exponit.vltimo concludēdo relinquit
postulantem cessionē cōscientie sue vt visis ⁊ pal-
patis causis p̄dictis si videat in se cām legitimā
cedat alioquin non per hoc renūtiet oneri episco-
pali protestās ꝙ si habeat alas quibus ad solitu-
dinem posset conuolare:illas tñ non hꝫ liberas sed
ligatas nexibus preceptorū ob quod absqꝫ licen-
tia nō hꝫ ⁊ absqꝫ apostolice sedis ꝑmissione vo-
1 latum. ¶ † No.j.duas causas īhabiles ad dādū
licentiam cedendi si hoc faciat propter frugeꝫ me-
lioris vite. ¶ Scdō no.quod principale officium
episcopi est officium predicandi verbum dei.⁊ qō
illo suscepto nō licet propter suasionem melioris
vite illō deserere.[a] ⁊ ꝑ hoc no.qō nō lꝫ epo vel cu-
rato deserere ecclesiam vt transeat ad solitudinē
⁊ ad vitā eremiticam.nec hoc etiā est a superiore
2 permittendū. ¶ † No.scdam cām cedēdi illegiti-
mam:si qs aspirat cedere sola cā humilitatis.Et
not.ꝙ nō lꝫ exercere humilitatē ꝯ.obedientiam:⁊
eo qō humilitas ꝯ obedientiā erigit̄ est superbia.
No sunt in hac ꝑte glo.nec alia dicta doc. ¶ Ve-
nio ad ver.ītueri.⁊ ibi ponitur prima causa cedē-
di. ¶ No.j.per ordinē sex causas cedendi que in-
3 fra exprimuntur. ¶ No.primā causam legitimā
ad cedendū.s.cōscientiā criminis ⁊ not.qualitatē
requisitā ad crimē:qꝛ exigitur qō sit tale quod im-
pediat ordinis executionē post peractam peniten-
tiam.Ex quo habes qō q̄dā sunt crimina q̄ impe-
diūt officij executionē post peractā penitētiā:q̄dā
q̄ non impediunt.Not.ij.ꝙ nemo sine crimine vi-
uit:⁊ ꝙ nō omne crimē est habile ad dādam licē-
tiam cedendi:nec oē crimē est habile ad depositio
nem sed illud tm̄ qō impedit ordinis executioneꝫ
post peractā pn̄iam:⁊ hic habes q̄ sunt delicta di
b gna ꝺpositiōe.[b] ⁊ no.pro his q̄ no.de iudi.at si cle
4 rici. ¶ † No.iij.hic.apertū tex.qō crimina irregu-
laritatem inducētia nō priuāt quem ipso iure be-
c neficio:[c] lꝫ inducāt ptātē priuādi:⁊ sic est hic cas⁹
pro glo.Inno.in addi.de conces.preben.cum no-
stris.⁊ ī.c.si celebrat.de cle.excōi.mi.iterū in addi.
5 ¶ † Venio ad glo.huius partis.opp.qō tales cri
minosi ⁊ irregulares.cedere pn̄t absqꝫ licētia pa-
pe:qꝛ ex quo nō habent titulum nō est necessaria
pape licentia in dissoluendo vinculū:⁊ tales non
habent titulū.j.q.j.ordinationes. ¶ Preterea ta
les quanto plus rem tenent:tanto plus peccant:
ergo ꝙ̄ citius pn̄t debent qō iniuste tenent resti-
tuere:nec expectanda est in hoc alterius licētia.ta
les em̄ vt fures semper sunt in mora.ff.de condic.
fur.l.in re furtiua.§.fi.xiiij.q.vj.si res aliena.gloss.
hic attingit duo.Primū an pro aliquo crimine
vel defectu beneficiatus maxime episcopatui pos
sit absqꝫ licentia superioris cedere.Secundo da-
to qō non possit vel possit,distingue:quia quedaꝫ
sunt crimina que inducunt irregularitatem ⁊ tol-
lunt facultatem petendi ⁊ dandi licentiā cedēdi:
vt sunt illa q̄ impediunt ordinis executionē post
peractam penitentiā que sunt illa que impediāt.
¶ Ad primum glo.ponit opi.p̄ma opi.est ꝙ nul
lus criminosus possit renūtiare absqꝫ licentia pa-
pe.ad hoc hic.ĩ.c.proxi.vj.q.iij.deniqꝫ.plus con-
cludēs hoc verū:etiam si sit tale crimen qō exclu-
dat titulum:vt est simoniacus ⁊ intrusus.qō tem

perat glo.verum nisi in articulo mortis vellent renuntiar e.alle.xvij.q.
iiij.si qs suadente.Ista opi.nō placet glo.qꝛ si ꝯtingat ꝓ motū nō hr̄e
titulū dꝫ posse cedere absqꝫ alterius autoritate.patet de p̄bē.ō multa
⁊ in extrauagan.execrabilis.Scda fuit opi.Io.⁊ Tan.qui dicunt qō
quidā sunt criminosi vel aliter inhabiles:ita qō titu.carēt:⁊ tales pn̄t
absqꝫ licentia cedere.dant exemplum in simoniaco ⁊ intruso.Quidaꝫ
sunt criminosi tali crimine qui tñ non priuant̄ nec inhabilitant̄ intātū
quod careant titulo:⁊ tales nō pn̄t cedere absqꝫ licentia pape.sic loqt̄
hic.tales em̄ titulo carentes ad cedēdum tenētur:ideo nulla est alia li-
centia necessaria qꝛ licentiati sunt a iure.j.q.j.si quis neqꝫ.hec opi.nō
placet glo.qꝛ simoniacus caret executiōe:tñ vt hic est casus arctat̄ qui
caret executione ad petēdā licentiam cedendi:ergo simoniacus arctat̄
ad petendā licētiā.Conclude mentem gl.Quidam sunt carētes titulo
vero ⁊ putatiuo vt qui nullum habent colorē tenēdi nec aliquē habēt
titulū:qō est qn̄ est declaratū per sn̄iam.de notorio:vel non apparet qō
sit ingressus autoritate superioris habētis instituere vt intrusus vel in-
trusi ⁊ tales pn̄t cedere absqꝫ licētia alicuius:qꝛ hic nō dissoluitur ali-
quod vinculū:sꝫ soli iniuste possessioni renūtiat̄ ⁊ hic casus est planus.
⁊ sic ꝓcedit vna opi.Quidā sunt carētes titulo quo ad rei veritatē:ha
bent tñ aliquē colorē tenendi:vt qꝛ delictum vel defectus est occult⁹.et
tales cedere non pn̄t absqꝫ licētia superioris:qꝛ ille putatiu⁹ titulus et
coloratus opinione cōi hꝫ instar veri:qꝛ iste putatiuus titulus in hoc
reputat̄ verus.de ele.auditis.⁊ qō no.ibi:vt sicut in vero exigitur supe
rioris licentia:ita ⁊ in putatiuo.Puto tñ qō hic posset in mortis arti-
culo si caret presentia superioris ad purgandā cōscientiā suā dimittere
beneficium absqꝫ superioris autoritate.⁊ sufficeret fm doct.hic qō di-
mitteret in manib⁹ superioris:vt penitentiarij.alle.de peni.c.fi.sic intel
lige hic Inn.q etiā ad dimittēdā possessionē facti exigit superioris licē
tiam.Quidā sunt habentes titulū ꝙ̄ꝙ̄ ꝓpter crimen possint p̄uari ip̄o
iure:cū nō sint priuati:sꝫ priuādi:⁊ tales cedere nō pn̄t absqꝫ licētia et
6 autoritate ap̄lice sedis vel alteri⁹ sup̄ioris vt h̄. ¶ † Ex his ifert̄ prio
qō irregulares essent q priuātur officij executiōe ꝑ hoc ip̄o iure nō sunt
priuati sed priuādi:nisi vbi a iure appareat ipsos esse priuatos ꝙ tales
nō pn̄t cedere absqꝫ licētia sup̄ioris vt hic.si tñ sunt priuati ꝑ sn̄iaꝫ nō
expectat̄ alia superioris licētia.Infert̄ scdō ꝙ priuati ip̄o iure bn̄ficijs
ꝓpter crimē si crimē est notoriū vel sn̄ia ꝺclaratū:qꝛ isti nō hn̄t titulum
nec colorē tenendi:ideo pn̄t cedere absqꝫ superioris autoritate.Si autē
crimē est occultū ⁊ alia lata nō est sn̄ia nō pn̄t absqꝫ licentia seu autori-
tate superioris cedere.Infert̄ tertio qd de intruso:qꝛ hic nō hꝫ colorē:
cedere pōt:⁊ dꝫ absqꝫ sup̄ioris autoritate.De simoiaco aūt si simoniā
ꝯmisit post ꝓmotionē:qꝛ hic nō est p̄uat⁹:sꝫ priuādus dꝫ expectare su-
ꝑioris licētiā.Si aūt cōmisit simoniā in ꝓmouēdo si ꝑ aliū est cōmissa
eo ignorāte hꝫ titulū vł saltē colorē:iō licētiā expectet:si ꝑ se occulta est
idē si publica ⁊ notoria qꝛ illa impedit titulū ⁊ colorē nō est necessaria
licētia:al's dꝫ superioris expectare licētiā.⁊ hoc ꝓpter duo.prio qꝛ iste
titul⁹ putatiu⁹ hr̄ pro vō.scdō qꝛ de facili cū talib⁹ bn̄ administrātib⁹
7 ⁊ occultis dispēsat papa.ar.ĩ.§.pxi.v.ꝑsone vero. ¶ † Venio ad secū-
dū.s.ad scdam partē gl.vbi q̄rit̄ q̄ sunt crimina q̄ impediūt ordinis exe
cutionē post peractā pn̄iam.gl.enumerat hic.⁊ doc.post gl. ¶ Aduer
te anꝙ̄ veniā ad gl.aliq dixerūt qō sola illa que numerāt̄.ĩ.de accu.in-
quisitionis.vt simonia:homicidium:⁊ ꝓcedit in simonia siue sit in ordi
ne siue in bn̄ficio de qbus hr̄.ĩ.de tēpo.ordi.ex tenore ⁊.c.fi.dic vt ibi.
Glo.hic enumerat plures casus.⁊ doct.⁊ hic cōiter hr̄ recursus.dicit
gl.primū crimē est simonia:hoc intellige siue sit in ordine siue in bn̄fi-
cio.de accu.inquisitionis.sꝫ dicit Io.an.qō simonia in ordine impedit
executionē ordinis post peractā pn̄iam:⁊ simonia in bn̄ficio bn̄ficij re-
tentionē.⁊ sic dꝫ intelligi de accu.inqsitiōis.Scdm est homicidiū.l.dist.
miror.de temp.or.c.fi.Tertiū oē delictū qō irrogat infamiā.iij.q.vij.in-
fames.§.porro.qꝛ lꝫ culpa tollat̄ ꝑ pn̄iam nō tñ tollit̄ ifamia.ij.q.iij.eu
phemiū.⁊ hinc colligit̄ ꝙ dicūt doc.verū qn̄ iprimit ifamiā naturalē vł
ciuilē:siue infligat ipso iure siue sit inflicta ꝑ sn̄iam. Quartū fm doc.cri
mē excōicati interdicti aut suspēsi se in ꝯtēptū clauiū faciētis ordinari.
de sen exc.cū illorū.§.si autē.vel celebrātis post illam.vj.q.iiij.si qs eps.
vel bn̄ficia cōferētis vel recipiētis a ꝯtēnēte vel interdictū pape violāte.
de excess.prela.tanta. Quinto falsarius literarum apostolice sedis.de
cri.fal.ad falsariorum.⁊ vide in Spec.tit.ij.§.iuxta.ver.sunt quoqꝫ.sub
ver.v.Vbert.ꝙ de isto ponit hic Inn.ibi post.Itē heretic⁹.i.crimē he-
resis.de pur.ca.nos inter.vel'ei sacramēta ministrās.ĩ.de here.excōica-
mus.Item sodomita.i.crimē sodomie.de exces.p̄la.clerici.Itē peccatū
in pn̄ia cōfessum reuelans.de pe.⁊ remiss.omnis. Item incorrigibilis ⁊
nimiū in ꝯtumacia ꝑseuerans.de do.⁊ ꝯtu.veritatis.Itē omne crimen
graue notoriū de facto vel iure.de tēp.ordi.c.fi. Itē vtēs officio assassi-
norū.i.illorū q cā pecuniarū vel ꝑsuasionū interficiunt hoīes aut eos re-
ceptans vel occultans.quāuis ex eo etiam mors nō sequat̄.de homi.ꝓ
humani.li.vj.Et hec crimina sunt q̄ dicunt̄ grauia:de qbus etiā post
peractam pn̄iam dispēsari nō consueuit fm Hosti.⁊ vide hos casus in
Spe.tit.ij.§.iuxta.versi.sunt quoqꝫ.Per hec ⁊ ꝑ istū text.dicit gloss.fal
sam opi.dicentium quod omne crimē causet irregularitatem.ad hec de
8 fur.c.fi. ¶ † Quid si existens in leui peccato ledit̄ cōscientia ꝙ non legi-
time teneat ꝓpter hoc beneficiū.dic qō superioris voluntati debet con-
scientiam

ſcientiā cōformare: ⁊ ſi pōt: bene. ſi nō ſequat̄ conſcientiā. ⁊ hec eſt ſufficiēs cauſa dādi licētiā cedendi. de ſimo. ꝑ tuas. el. ij. ſm Jo. and.

Alia vero. No. ſcdaꝫ legitimā cām cedēdi q̄ eſt debilitas corporis. ⁊ hec ſurgit ex duplici cā: aut ex ſenectute: aut ex infirmitate. opꝫ tn̄ ꝙ talis ſitꝙ reddat beneficiatū inhabilē ad executionē ⁊ adminiſtrationem beneficij. ¶ No. ij. ꝙ ad debilitatē corporis nō ſeq̄t debilitas cordis ⁊ itellect⁹ ⁊ ſpūs: ſꝫ poti⁹ augmētatio q̄ſi inuicē opponant̄. ¶ Opp. ꝙ †īfirmitas nō det legitimā cauſaꝫ cedēdi vel debilitas: ſꝫ dādus eſt coadiutor. de cle. egro. ex parte. Solu. doc. dicūt ꝙ debilitas que ex toto reddēs inhabilē ad tꝑalia vel debilitas dat legitimā cauſaꝫ cedēdi in volētē. iuit⁹ aūt ꝓpter hāc cedere non compellitur vt in cōtrario. ſic ergo ſi reddat inhabilē ad tēporalia dat legitimā cauſaꝫ cedēdi volenti: ſed non arctat inuitum.

Pro defectu. †No. hic ſcientiā neceſſariaꝫ in ep̄o[a] quo ad gubernationē tꝑaliū ⁊ ſpūaliū. ¶ Not. ij. differentiā eſſe inter v̄. neceſſe. ⁊ v̄. oportere. ¶ Not. iij. ꝙ cōpetēs ſciētia ſufficit in p̄lato: nec ꝓpter carentiā eminētis dat̄ legitima cauſa cedēdi. ¶ No. iiij. ꝙ ſciētia iflat ⁊ tollit bonū charitatis. ¶ Quero an ignorātia ſit peccatū: dicit Joā. an. ꝙ ſi ꝓuenit ex defectu[b] nō eſt peccatū ſed pena peccati. xv. q. j. §. j. ſi ex negligētia in quibuſdā eſt peccatū vt ī his qui negligūt ſcire vt ſciāt q̄ ad eorū officiū ſpectāt expedire. xxxviij. diſti. c. j. ⁊ ij. Alia aūt lꝫ qlibet teneat̄ credere ⁊ oꝑari ſm ꝯſcientiam. de ſum. trini. c. j. nō tenet̄ ſcire ſꝫ Inno. Quid ſi ignorat p̄ſul: ſꝫ de facili pōt addiſcere: dicit gl. ꝙ addiſcere pōt et nō dabit̄ licētia: ⁊ dicit ꝙ ad hoc tenet̄ q̄ꝙ ſit ſenex ad inſtar iuriſcōſulti ſi pedem ⁊c.

Propter aūt malitiaꝫ. ¶ No. vnam cām legitimā cedēdi qn̄ p̄ſul nō pōt dare doctrinā plebi ⁊ gregi ſibi ſubiectis: non tn̄ ꝑ q̄libet culpa: ſꝫ qn̄ ſunt incorrigibiles ſubiecti ⁊ ad grauia decidāt delicta ita qd̄ conuertantur in lupos. ¶ No. ij. ꝙ prelati eq̄parant̄ mercenarijs. ¶ No. in fi. tex. allegabilem ꝯ̄ nimium rigoroſos. ¶ No. Jo. an. qd̄ ꝓpter ſcholariū malitiā doctor dꝫ ceſſare a docemdo. dixit ꝓpter ſe ¶ †Quero an ꝑſecut⁹ preſul debeat fugere an ſe opponere: Dic ꝙ q̄dā eſt intriſeca ꝑſecutio q̄dā eſt extrinſeca. Intrinſeca aut boni in perſequendo ſunt ꝑmiſti cum malis. ⁊ boni deſerēdi nō ſunt ꝓpter malos. xxiij. q. iiij. tu bon⁹. vij. q. j. c. aduerſitas. §. h̄ ēt tūc. niſi ali⁹ magis ꝓficer̄ poſſet: tūc em̄ ſupior eū trāſferre poſſet: ⁊ ip̄e nō male faceret ſi nec peteret: q2 mai⁹ bonū p̄ferēdū eſt ⁊c. arg. vj. q. j. oues. xj. q. j. ſi qs. Aut oēs ſunt mali ⁊ eſt ſpes correctiōis ⁊ expectare dꝫ ⁊ non fugere. Si v̄o nulla eſt ſpes recedat ⁊ ꝑ hoc pōt petere licētiā cedēdi vt hic eſt caſus. vij. q. j. §. cū aūt. ⁊ c. ſi. intrinſecā aūt notat ꝑſecutionem qn̄ hoc ꝯtingit ꝓpter defectū ſubiectoꝝ: ⁊ tn̄ p̄latus odio nō habet̄. vij. q. j. §. hoc ēt. cū. §. cū autem. ſm Inno. ⁊ Hoſt. de quo per Tho. ij. ij. q. clxv. artic. v. Quedā eſt ꝑſecutio extriſeca q̄ ſit p̄lato ſiue in publico ſiue in ꝓuato: vel ꝓpter peccatū qd̄ ei vel clericis imponit̄. ⁊ hec eſt multiplex: qn̄qꝫ ſit ꝯ̄ p̄latū ⁊ populū ⁊ clerū: qn̄qꝫ ſit cōtra clerū: qn̄qꝫ ſit propter bona: qn̄qꝫ ꝯ̄ aliū inferiorē p̄latū. ſi ſit ꝯ̄ totā eccleſiam vt ꝯ̄ clerum ⁊ populū vt totā fidē dimittat vel ꝑſecutoribus per violētiā ſubijciant quia alias fuerūt liberi etiā ſi xp̄iani ſunt perſecutores dꝫ ſe opponere ep̄s ⁊ plebē non dereliquere, ſi ſpes eſt ꝙ ſe defendere poſſit. ff. de iuſti. ⁊ iu. l. j. in fi. et. l. ij. ⁊ iij. ⁊ q2 periculum eſſet ſi tot⁹ populus mariū ⁊ mulierū patriā deſereret vt vagaret̄ per mūduz. ſi nō eſt ſpes defenſiōis fugiēdū eſt vt mai⁹ maluꝫ euitet̄. ſicut cū filio dei fugit Joſeph in Egyptuz. Mat. ij. vel cōueniat cū fidelib⁹ ſiue etiam xp̄anis perſecutorib⁹: ſi aliter nō poſſunt euadere fugiant vt meli⁹ poſſunt dūmodo fidē ⁊ ritus ſuos non dimittāt: hoc em̄ ſepe legit̄ factū i veteri teſtamento ſed ꝑſecutione ceſſante poterūt ad libertatē ſuam redire. vij. q. j. ſciſcitaris. ⁊ c. p̄cedenti. xxiij. q. viij. c. ſi in mortē. §. ecce. ⁊ c. ſe. Qn̄qꝫ: vt dixi ſit ꝑſecutio ꝯ̄ ſolū p̄latū ⁊ tūc ſi pōt eſſe ꝑ aliū ſal⁹ ꝑplo ceder̄ pōt ſi vult ⁊ etiā ſi nō vult. ſm Innoc. ⁊ Hoſti. vbi em̄ imminet ꝑiculū deſtructionis eccleſie vl' aliud magnū periculū[c] in tꝑalib⁹ ⁊ ſpūalib⁹ ſcandalum poteſt cogitata tn̄ ꝙ bonū cambiū alterius prelature aſſignet̄. arg. j. §. pro graui. vt ſic publica vtilitas ⁊c. de poſt. p̄la. bone. de reg. licet. vij. q. j. ſcias. de re. permu. q̄ſitū. Hec ob. ꝙ infirmi ⁊ furioſi non remouent̄: quia ibi ſeruat̄ vtraqꝫ vtilitas ⁊ ꝓuata in eo ꝙ non remouet̄: ⁊ publica in eo qd̄ coadiutor datur. ¶ Qn̄qꝫ ꝑſecutio dirigit̄ ꝯ̄ clericū vel ꝑteꝫ cleri tm̄ an debeat ſe oponere ep̄s dicit hic Inno. ⁊ Hoſt. ⁊ idē ꝑ oia qd̄ dixi. ſ. qn̄ ſit ꝑſecutio cōtra clerū ⁊ populuꝫ q̄uis in clericis tanq̄ in ſapientibus min⁹ periculū timeat̄. vn̄ dic qd̄ ſi ꝑſequentes cōtentent̄ nō ꝑſequi populū ſi clericos eijciāt non debēt deſiſtere nec eos tradere: quia ꝑ hoc ꝑderentur ſacramēta etiā doctores fidei amitterent̄: vnde ēt nec clerici debēt volūtarie exire: ⁊ hoc ſi poſſent laici ⁊ vellent eos defendere: ſi nollent vel non poſſent defendere poſſent clerici recedere et tranquilitatē tꝑis expectare. vt. d. c. ſciſcitaris. debent tn̄ ducere ſecum quos poſſunt ne in tanto diſcrimine remaneāt cū alijs ſine ſacerdotib⁹ et ſacramentis ⁊ cōmēdandi forēt ſi inſpirati martyriū ſuſtinerēt. vij. q. j. §. cuꝫ v̄o. Qn̄qꝫ ſit ꝑſecutio vt bona vl' res ecleſie habeant̄. ⁊ tunc dicūt aliq ꝙ nō eſt violēter ꝯtēdēdū. de homici. ſuſcepimus. xxiij. q. viij. conuenior. i prin. vbi de hoc. ꝯ̄riū eſt verū vt no. de ſen. excō. dilecto. lib. vj. nā et ſine corporalib⁹ reb⁹ clerici diu viuere non poſſunt. j. q. ij. ſi quis obiecerit. dꝫ ergo p̄lat⁹ ⁊ pro his ſe opponere[d] exēplo bti Thome q ex hac cauſa martyriū ſuſtinuit de homici. ſicut dignū. Hec procedūt i maiorib⁹ p̄latis. in minorib⁹ aūt dicēdū eſt ꝙ q̄uis ad mortem queraꝫ vile eſſe ſtatim eum trāſferre[e] vel eius ceſſionem admittere: imo deberet potius ſuperior eccleſiam interdicere vel claudere eccl'ias vel religas extrahere de iurepa. c. j. ij. ⁊ iij. Itē excōicare et tandem ad brachium ſeculare recurrere. j. de cle. excō. min. c. ij. in fi. cū ꝯcor. qd̄ ſi nec ſic cōpeſci poſſet per ſe vt mai⁹ malū euitet̄ finaliter admittat ceſſioneꝫ. xiij. diſt. nerui. Qn̄qꝫ ſit ꝑſecutio cōtra ep̄m tm̄: et tali nō pōt mederi. ſine pape licentia: q2 in remotione ep̄i maius imminet periculū q̄ in remotione alterius prelati. xlij. diſti. qeſcam⁹. Prouideat̄ ergo ei ſi pōt fieri vel ꝑ locū tutū in quo moret̄: vel ꝑ ſocietatē armatoꝝ itati incedētiū: vl' ꝑ aliū modū: qd̄ ſi nullo mō pōt mederi ꝯſulat̄ papa q ſi ei videbitur ceſſionē admittat: vt hic ſm Hoſt. Anto.

Pro graui quoqꝫ. Not. quītā cauſam legitimā dādi licētiā cedēdi ep̄o: ꝑ graui. ſ. ſcandalo vitādo qn̄ aliter ſedari nō pōt. Et no. ꝙ p̄latus et qlibet pl⁹ appetere dꝫ eternā ſalutē q̄ commodū tꝑale: ⁊ ſic finis canonic⁹ eſt inſequi bonū eternū. ¶ †No. ſcandalū vitādū qn̄ pōt vitari abſqꝫ periculo vite eterne. vbi autē nō pōt vitari abſqꝫ periculo vite eterne poti⁹ eſt ſcādalū eligendum q̄ ſit omittendū bonum vite eterne. ¶ Oppo. qd̄ ꝓpter ſcādalū non debeat dimitti iuſtitia. j. de re. iur. qui ſcādalizauerit. Sol. dicit glo. ꝙ ſi ſcādalum[f] euitare poſſum⁹ ſine peccato ſcandalū vitādū eſt[g]: ſi nō pōt vitari abſqꝫ peccato: ⁊ tunc poti⁹ ſcādalum ꝑmitti dꝫ q̄ bonū vite dimitti: ſi eſt dubiuꝫ an peccatum incurrat̄ videt̄ vitādū poti⁹ q̄ ſcādalū. xx. diſt. c. fi. j. q. vlti. ⁊ ſi illa. xxiij. q. j. qd culpatur. vnde ex hoc infert̄ qd̄ quedā eſt veritas bone vite: ⁊ hec nunq̄ deſerenda eſt ꝓpter ſcādalū niſi multitudo ſit in cauſa: dūtamē non ſint incorrigibiles. xliij. diſt. comeſſationes. ⁊ ſunt incorrigibiles qn̄ volūt defendere malū qd̄ faciūt: non eſt parcendū multitudini etiā ꝓpter ſcandalum. de peni. diſt. vj. in fi. lxxxij. diſt. plurimos. cū ſimi. Idem qd̄ hic gloſſ. j. de tēpo. ordi. ſane. in. iij. glo. Cōtrarium not. gl. de reg. iu. q ſcandalizauerit. vbi dicit qd̄ bonū iuſtitie vel diſcipline nō dimittit̄ ꝓpter ſcandaluꝫ. Hoſti. tenet gloſſ. hanc quo ad virtutem iuſtitie. vnde di-

---

Zacharias.

a ¶ Epiſcopo Vide glo. ⁊ Dy. in. l. qui cū vno. in pri. ff. de re mili. Feli. i ca. ſi qn̄. colū. v. verſi. ꝯſidera tertio. ſ. d̄ reſcriptꝫ. archi. lxj. diſti. c. ſtatuim⁹. ⁊ vtrū papa cuꝫ tali illiterato diſpenſet: vide iſtū in rub. d̄ ſū. tri. c. fi. nu. 6. ⁊ quod ibi poſui in apoſtil. meis. in ver. ep̄i.

Sebaſti. Sapia.

b ¶ Ex defectu. vid̄ tn̄ qd̄ mirabiliter dixit gl. l. l. qui cū vno. i p̄n. i v̄. tēporarium. i fi. ff. d̄. re milit. ꝙ epiſcop⁹ īdigne ꝓmot⁹ deberet decapitari. quā glo. dicit ſtupēdā Fel. i. c. ſi qn̄ col. iiij. v̄. de iferiorib⁹. de reſcrip. ⁊ ibi tāgit quomodo ſcientia ⁊ lr̄atura in ep̄o requiratur.

c ¶ Magnū periculū. Adde Romanū ſingu. ſuis fol. xiij.

d ¶ Se opponere. Adde qd̄ hoc voluit Pe. de anch. ꝯſil. vij.

e Sebaſti. Sapia. ¶ Transferre. ad hec vid̄ qōnē quā ponit Card. Ale. in. c. teſtamētum vj. diſt. vbi querit an ſi quis vult cogere ſacerdotē vt miſſam celebret i pctō mortali debeat celebrare. et dicit ꝙ non etiā ſi eſſet ꝑiculū mortis. vid̄ ēt Abba. in. c. nō magno. j. ne cle. vel mo.

f ¶ Scādalū. Adde multa q̄ tolerātur ꝓpter ſcādalū euitādū. ꝑ Roma. ꝯſi. cccclxx. Antoni⁹ Frā. ¶ An et qn̄ ꝓpt̄ vitādū ſcandalū aliqd ſit faciēdū vel omittēdū: ea que habētur i. c. niſi. in. §. pro graui. de renū. ⁊ in. c. cū ex iniuncto. de no. oper. nū. ⁊ vid̄ bonā gloſ. in. c. cū qſqꝫ. xxiij. q. iiij. q̄ diſtiguit inter veritateꝫ diſcipline et iudicij: ⁊ d̄t qd̄ ꝑ ria q̄ ꝯcernūt veritateꝫ diſcipline ꝓpter ſcādalū omittūt̄ q̄ v̄o ꝯcernūt iudiciū nō. et vide ad materiaꝫ btm̄ Tho. ij. ij. q. xliij. arti. j. ⁊ ī. iiij. ſen. di. xxviij. arti. vj. vbi d̄clarat qd ſit ſcādalū ⁊ q̄tuplex ſit ⁊ an ſcādaluꝫ ſit pctm̄: et an ꝓpter ſcādalū ſit omittenda punitio pctōꝝ: ⁊ an ſit ceſſanduꝫ a ſacra doctrīa ꝑꝑ ſcādalū: ⁊ an correctio fr̄na ſit dimittenda. et an ēt ſit cōmittēdū pctm̄ veniale ꝑꝑ ſcādaluꝫ ⁊ vide q̄ habent̄ i c. ꝓuenit. xcv. diſt. vbi ponunt̄ mlt̄a q̄ ꝯcedūt̄ ꝓ omittendo ſcandalo q̄ al's n̄ ꝯcederēt̄. et vid̄ ēt Hoſ. i ſū. d̄ renū. in. §. pe. i v̄. ē aūt ſcandalū. vbi d̄clarat qd ſit ſcādalū: ⁊ vn̄ dicat̄: ⁊ an et qn̄ v̄itas ſit omittēda ꝑꝑ ſcādalū. vide no. per Jo. an. i. c. j. d̄ offi. d̄le. i. vj. i v̄. ſcādali. ⁊ in. c. cū teneamur. de ꝑbē. ⁊ i. c. ij. d̄ p̄ſcrip. ⁊ i. c. q ſcādalizauerit. d̄ reg. iu. ⁊ an aliqd̄ crimē remaneat īpunitū ꝑꝑ ſcādalū. ⁊ in qb⁹ caſib⁹ h̄r i. c. ij. d̄ tēp. or. ⁊ ad materiā vide q̄ habēt̄ i. c. nihil. d̄ p̄ſcp. ⁊ i. c. ad aures. d̄. tēp. or. ⁊ i. l. ſi qs filio. §. hi q̄z. ⁊ ſeq. ff. d̄ iu. ru. ⁊ irri. te. ⁊ i. l. ſi oleū. ff. de dolo. ⁊ i. l. eqſſimū. ff. d̄ vſuſfr. ⁊ adde qd̄ ꝑꝑ ſcādalū dimittit̄ ēt matrimoniū licitum vt i. c. ſuꝑ eo. d̄ co. ſpi. ⁊ add̄ qd̄ ꝓpt̄ ſcādaluꝫ incurrit qs irregl'aritateꝫ vbi al's nō icurreret. vt eſt gloſ. ij. q̄ mlt̄a iura all'. i. c. ex lr̄is. d̄ homici. ⁊ vide oīno beat. tho. i. iiij. ſentē. di. xxxviij. art. ix. vbi ponit an ⁊ qn̄ ꝑꝑ ſcādalum ſit vitādus aliqs cib⁹: ⁊ quis.

Sebaſti. Sapia.

g ¶ Vitādū eſt. vid̄ gl. §. aptū. iſti. de re. diui. q refert. dictū bulga. magis timeo ſcādalū q̄ futurū ꝑiculum.

cit ꝙ propter ſcādalū eſt ſimulāda vel differenda. xlv.diſt.licet.xj.q.iij.plerunqꝫ.et remittit ad ſummam.eo.tit.§.cum.ꝟſi.graue.Inno.dicit:ꝙ q̄dam eſt veritas iuſtitie iuris naturalis ⁊ euangelice:et hec nō eſt relinquēda ꝓpter ſcādalū vitādū: q̄dā eſt veritas iuſtitie iuris poſitiui:⁊ hec eſt relinquēda ꝓpter ſcādalū ex cauſa iuſta tēperādo relaxando etiā in certis caſibꝰ ꝯ̄riuꝫ ſtatuendo.vt no.j.de conceſ.p̄ben.ꝓpoſuit.de voto.c.j.de ſta.mona. cū ad monaſteriū.ad fi.nam ⁊ primā veritatē nō tollit conſuetudo.de conſuetu.c.fi.

Perſone vero.

Not.aliā cauſam legitimā cedendi ſcꝫ irregularitas que qn̄qꝫ eſt ex defectu ſacramēti:⁊ hec eſt duplex.qn̄ qs ꝯ̄hit cū vidua vl̄ quis habuit duas vxores. ¶Not.ꝙ ꝓprie bigamꝰ dr̄ qui 14 habuit duas vxores. ¶No.ij.ꝙ †illegitimꝰ eſt irregularis: quia nō pōt ad ordines vel dignitates promoueri. ¶Not.iij.ꝙ ꝓpter illegitimitatē latentē qs nō eſt deponēdus:nec dāda licētia cedendi:ſed cū eo eſt diſpēſandū. ¶No.qn̄ peccatū parētis punit̄ in filiū: ⁊ qn̄ nō:⁊ qn̄ eſt ſucceſſor vitij paterni:tūc delictū paternuꝫ iure diuino punit̄ in filiū al's nō. ¶No.iiij.ꝙ filius patri non ſuccedit in vitio iuris ꝑſonalis: qn̄qꝫ ſic. ¶No.vlti.multiplicem ſpeciem illegitimitatis prolis:qꝛ qdaꝫ ſunt noti:quidā manzeres:quidā naturales:⁊ quidam ſpurij. ¶Oppo.ꝙ tacere potuit ⁊ non exprimere irregularitatē natiuitatis:qꝛ ex ſe euidens eſt ipm̄ poſſe ſic tacere.Sol.non potuit de iure.i.non debuit.vn̄ dicit glo.ꝙ hoc debuit cōfiteri ſaltē in penitētia.de hoc an ex tali cōfeſſione deponi poſſit 15 no.j.de pen.c.ois.Jo.an. ¶Scd̄o op.ꝙ peccata latētia nō īducunt irregularitatē.xxxij.q.v.chiſtiana.Sol.dicit glo.ꝙ hec decre.eſt pro opi.ꝙ inducant.⁊ nō ſol.aliter.Goffr.tenuit qđ occultū peccatū de quo nō eſt acta penitētia inducat irregularitatē:al's nō.de tēp.ordi.c.fi.Hoſt.dicit ꝙ peccatum occultū nō inducit irregularitatē in q̄ requiratur p̄lati diſpenſatio: ſed irregularitas occulta bene reqrit diſpēſationē[a]:vt hic ⁊ .s̄.de elec.innotuit.⁊.c.penul.⁊ vlti.de hoc dictū eſt.s̄.que delicta inducāt irregularitatē.⁊ dicam de tēpo.ordi.c.fi. 16 ¶Quero †an talis illegitimus occultꝰ arctet̄ ad petendā diſpēſationem[b]: Dicit Inno.ꝙ ſic.ſuperior aūt diſpenſabit:ſi cauſa ſubſit ⁊ diſpenſabit etiā nō vocatis his ad quos ſpectat electio vel cōfirmati.Nec obſt.ꝙ talis prelatus non habuerit canonicū igreſſum ꝓpter defectū diſpēſatiōis ab initio.Itē nec tp̄e diſpenſatiōis:niſi det̄ conſenſus electorū ⁊ cōfirmatoꝝ ⁊ ꝯſecratoꝝ alioꝝ q̊rum intereſt.de offi.archi.ad hec.§.fi.Sol.dicunt Inno.⁊ Hoſt.ꝙ ꝑ diſpenſationē oīa reformant̄ nec habetur de quo cōquerant̄ hi quoꝝ intereſt:ex quo ſemel cōſenſerūt nō poſſunt amplius reſilire dum modo is qui pōt diſpenſare velit.argu.de elec.cū inter canonicos.⁊ vide qđ nota.de elect.dudum.lꝫ electio ſit habito reſpectu ad rigorē nulla: ꝓuiſio tū vel electio habito reſpectu ad facultatē diſpenſandi hꝫ aliqđ initium vel ſpem validitatis de iure ſpāli que cōfirmat̄ ſupuenīēte diſpēſatiōe.ad hoc quia nec etiā de iure naturali talis irregularitas facit electionē nullā vt dicit Innoc.de cleri.excō.mini.ſi celebrat,in addi.qđ no. ¶Quero an talis diſpenſatio ſup tali delicto.ſ.p̄dicto ſit debita.Dicit hic Hoſti.ꝙ ſic:ex q̊ ſubeſt cauſa et vtilitas:qꝛ bene ſe geſſit in adminiſtratione.ꝑ qđ dicit Hoſti.ꝙ ſi debita eſt vbi ſubeſt vtilitas fortius vbi ſubeſt neceſſitas.j.q.vij.§.niſi rigor.et ca.exigunt.et.c.tali.⁊.c.ſeq.vſqꝫ ad.§.ecce.vnde vbicūqꝫ ꝑſona.res vel cauſa vel locꝰ exigit:debita eſt diſpēſatio.⁊.xxix.di.c.⁊.l.diſt.dn̄o ſancto.d.c.cōſiderādum.adeo ꝙ peccat p̄latus nō diſpēſando.ij.q.v.quanto.in fi.ſubditꝰ tū illā petere non pōt:de quo in.d.c.exigunt.ad hoc qđ dr̄ in poſtulato.de elect.ſcriptū.de poſt.p̄la.c.ij.⁊ vide gl.de elec.lꝫ canō.et c.cum ex eo.lib.vj.ꝓhibita autē cenſet̄ diſpēſatio qn̄ ſine decoloratione eccleſie fieri nō poteſt: ⁊ vbi nō ſubeſt cauſa diſpēſando.j.q.vij.⁊ ſi illa.⁊.c.tali. Permiſſa aūt eſt in caſu.l.diſti.c.ſi qs preſbyter,

et vide de fi.p̄ſby.c.penul.⁊ vlt.de p̄ben.de multa. 17 ¶†Circa hanc irregularitatē querit hic Inno.de pluribꝰ.Primo quare dicat̄ ⁊ appelletur irregularitas: Rn̄det ꝙ non ſequūtur regulā alioꝝ in ordinādo:⁊ ſunt extra regulā alioꝝ:quia generaliter epiſcopi poſſunt cum omnibus diſpēſare vt ad ordines promoueantur ⁊ eos ꝓmouere.iſti ſunt extra regulā ꝓmotionis:quia in eis expectatur diſpēſatio pape: ⁊ hic ſtricto modo dr̄ irregularitas:alio modo magis large dicitur irregularitas: ⁊ irregularis qui non poteſt manere in ſuſceptis ordinibꝰ: nec ꝓmoueri ad maiores etiaꝫ poſt peractā penitētiam ſine diſpēſatione vel pape vel inferioris.de quibus no.j.de tēpor.ordi.dilectus. 18 ¶Quero ſecundo † quotuplex eſt irregularitas: Dic ꝙ duplex:q̄dam eſt ex defectu vt bigamia vel illegitimꝰ.⁊ vide alios.l.diſt.nō cōfidat.liiij.diſti.per totū. Scd̄o modo dr̄ irregularitas ex delicto vt homicidio: qn̄ p̄ter diſpēſationē pape promoueri non poteſt.vel etiā celebrare in ordine iam ſuſcepto.de qbꝰ dixi.de tēp.ord.dilectus. 19 ¶†Quero an irregularitas ſit a iure diuino vel poſitiuo: Dicit Inn.ꝙ quidam dubitāt de illa bigamia[c] q̄ nō ꝓuenit ex defectu ſacramenti:⁊ ſic ex iure diuino:vt ptꝫ ex dicto appoſtoli.oportet vniꝰ vxoris virum.xxvj.diſt.c.j.⁊.ij.ſꝫ dic ꝙ non ꝓuenit illa ex defectu ſacramēti. ſꝫ quia nō poſſet eſſe hortator viduitatis qui coniugia frequētauit.⁊ hoc ſatis dixit tex.xxvj.diſt.in fi.vel dic ꝙ dato ꝙ a iure diuino inducat̄ hec irregularitas a ſolo inducit̄ iure poſitiuo qđ a ſolo papa poſſit diſpenſari.xxvj.di.acutiꝰ.⁊ de biga.debitū.vbi dr̄ ꝙ a defectu ſacramenti ſurgat qꝛ non ſurgit: ſed eſt cauſa coadiuuans defectꝰ ſacramenti nō inducēs.Idē dicit de corpore vitiato ꝙ illa irregularitas eſt de iure poſitiuo.Idē dr̄ de q̄libet alia ſaltē quo ad h̄ vt ſoli pape reſeruetur.Concludēs ꝙ in veteri teſtamento non erāt irregularitates ꝑpetue:ſꝫ tp̄ales tm̄ vt ſi exibāt extra caſtra vel tāgebāt mortuū.Nec ob.ꝙ ſummus ſacerdos dꝫ habere virginē non repudiatā:nec tūc erat ꝓpter defectū ſacramēti:ſꝫ propter p̄dictas cauſas.ſic ⁊ ſuſpēſi celebrātes incurrunt irregularitatē qđ eſt verū in ſuſpēſo ab officio ſecus ſi a beneficio:qꝛ iure nō reperit̄.de his in Spec.tit.iij.§.iuxta ꝓpoſitionis.in princ.ꝟ.ſumit̄. 20 ¶Quero †q dicant̄ manzeres:⁊ de differentijs inter iſtas ſpēs illegitimitatis.Sol.dicit hic gloſ.ꝙ manzer eſt ꝓprie natꝰ de ſcorto.ſpuriꝰ de cōcubina.notꝰ de adulterio:ſic dr̄ nota febris q̄ affligit ſicut q̄rtana ⁊ tū nō eſt.ſic notꝰ dr̄ filiꝰ q videt̄ ⁊ tū nō eſt.naturalis dr̄ natꝰ d̄ ꝯcubina q̄ ī domo tenet̄ q̄ſi loco vxoris: ⁊ talis ſuccedit ī bonis p̄ris in duabꝰ vncijs ſi alij filij nō extēt nec cōiunx legitima.C.de na.lib.auk.licet.pater in bonis m̄ris ſuccedit cū filijs legitimis.C.ad orfi.in auk.ſi qua.§.fi.Iſid.ix.etymo.dicit ꝙ notꝰ eſt natꝰ ex nobili patre ⁊ ignobili m̄re.cuiꝰ ꝯ̄rium eſt ſpuriꝰ q̄ſi extra puritatē genitꝰ.Hoſti.dicit ꝙ māzer eſt natus de ſcorto qui aliter appellat̄ vulgo q̄ſitꝰ:i.cuiꝰ pater ignorat̄.Spuriꝰ ꝓprie natꝰ de adulterio vel alio coitu dānato.Spuriꝰ em̄ eſt qui patrē oſtendit ſꝫ talem quē nominare[d] nephas eſt.ff.de ſta.homi.l.vulgo.Notū aūt dicit natū de nō ingenua et non extra domū dictus a nota.i.infamia.Eſt ergo ſenſus lr̄e qđ cū notis ⁊ naturalibꝰ facilꝰ diſpēſabit̄ cū māzeris ⁊ ſpurijs nō qui fi.ſint leg. ꝑ venerabilem.ad fi.⁊ vide ꝑ Hoſt.in ſum.de fi.p̄ſby.§.j.ver.cōſueuit.vide in Spec.de diſpēſa.§.nūc de ep̄orū.ad fi.ꝟ.curia romana.An aūt tales ſuccedāt h̄ gl.dicit qđ nati ex dānato coitu nō ſuccedūt nec patri nec matri; ſed ſoli naturales q ſunt nati ex illa quā tenet in domo loco vxoris:ſecꝰ ſi ſunt nati ex concubina extra domum: ſuccedāt p̄ri ſm̄ portionem.s̄.poſitam.⁊ matri in toto.de quo dic vt.j.q fi.ſint leg.per venerabilem.vbi pleniſſime ſcripſi.

Uerum.

Hic improbat tres cās cedendi.ſcꝫ cauſaꝫ ocij laboris.hoc eſt qui vellet cedere propter labores vitādos: aut incurſus perſecutionū vel inſpirationis: conſiderando qđ vita contemplatiua melior ſit q̄ actiua.

¶No.

---

a ¶Diſpēſationē. Adde qđ voluit Fede.cōſi.clxviij.in fine. Zacharias.

b ¶Ad petendaꝫ diſpenſationem. Uide de hoc per Alex.cōſi.xlix.volu.iiij.Bal.in.l.ex libera.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ requirit̄ qđ in diſpēſatiōe exprimatur q̄litas ſpurietatis exp̄ſſe vel tacite.ita not.bal.i.l.eā quā.co.xiij.C.de fideicō.idē in.l.ſi qua illuſtris.C.ad orficia.Pau.de caſt.ꝯſi.cxliij.volumi.ij.et Spe.in tit.de ſen.§.vj.ver.ſi autem agitur.

c ¶Bigamia.adđ quod Pe.de an.ꝯſi.cxxiij.alleg.is btm̄ Tho.dicit ꝙ bigamia eſt de iure poſitiuo nō naturali;⁊ quod duplex eſt bigamia.vide ibi latius. Zacharias.
¶Dic tu qđ eſt triplex bigamia: vt per Spe.in tit.de diſpēſ.§.iuxta hoc.ꝟſ.cōtrahit. Anto.Franciſ.
¶Quot modis ꝯ̄hatur bigamia: habet̄ per gloſ.et doc.i.c.ſuper.eo.de biga.⁊ vide ꝑ Hoſti.in ſum.de biga.in.§.q̊t ſunt ſpēs bigamie.⁊ vide que habētur ⁊ no.i.c.quotquot.xxviij.q.j.⁊ibi per Archi.⁊ an cū bigamis poſſit diſpenſari vt ꝓmoueantur:habet̄ ꝑ gl.Inn.⁊ Hoſti.⁊ doc.poſt eos in c.ij.d̄ biga.vbi dicūt qđ ꝑ ep̄m nō pōt diſpenſari et in minoribꝰ ordinibꝰ:per papam aūt ſic etiā in maioribꝰ.et vide bonam gloſſ.in.c.lector.xxxiij.diſt.et aliā in.c.ſunt.quidam.xxv.q.j.⁊ vide Archi.i.c.j.de biga.lib.vj.et per btm̄ Tho.ī quarto diſt.xxvij.q.iij.arti.iij.et ſi bigamus ordinet̄ d̄ facto recipiat characterē.glo.⁊ Archid.in.c.j.⁊.ij.de biga.lib.vj.tenēt qđ ſic:qđ etiam tꝫ beatꝰ Tho.ī.iiij.preall.diſt.xxvij.q.vlt.tn̄ in ꝯ̄rium videt̄ tex.i.d.c.j.de biga.li.vj.⁊ vide que habent̄ in c.ſi quis viduā.l.diſti.⁊ an bigamꝰ ſit irregularis de iure poſitiuo ⁊ n̄ de iure naturali vide Archi.in.d.c.lector.xxxiiij.diſ.⁊ Jo.an.in.c.niſi cum pridē.in ver.irregularitatis.d̄ renū.vbi dicūt qđ eſt irregularis de iure poſitiuo:ōio d̄ iure naturali.⁊ vide bea.Tho.in iiij.ſen.diſ.xxxvij.q.ij.art.iij.q̄ idē dicit.⁊ addē qđ qs nō dꝫ reputari bigamꝰ niſi ī caſibꝰ ī iure exp̄ſſis:vt ꝑ Hoſt.ī ſum.de biga.circa fi.in ꝟ.ſecundo q̄rit.et an bigamus ſit infamis:vide gl.⁊ archi.vj.q.j.in.c.ij.⁊ adde ꝙ bigamus hodie eſt exutus oī ꝓuilegio clericali ⁊ efficit̄ de foro ſc'lari nō obſtāte q̄cūqꝫ ꝯſuetudine ī ꝯ̄riū.vt ī.c.i.de big.lib.vj. Sebaſti.Sapia.

d ¶Quē noīare. Quis ſit ſpuriꝰ: vide Bar.i.l.fi.ff.de his q.vt indi.⁊ no.ꝑ mod.i.l.ij.in p̄n.ff.de ꝟ.ob.vbi tractāt an ſiquis habeat ꝓuilegiū legitimandi ſpurios ⁊ īceſtuoſos poſſit legitimare euꝫ qui vtroqꝫ vitio laborat.

a ✠Sebasti.Sapia.¶ Possibile est. Probat optime tex.in.l.vbi autē. in prin.ff.de ver.ob.ꝛ dicit signāter Bal.in.l.ij.col.fi.ver.ꝯsidera etiā. C.de ꝓba.qꝺ si statutū dicat ꝙ pro insultu sine sanguine īponatꝰ pena decē: cum sanguine puniatꝰ maiori pena arbitrio iudicis:cum cicatrice puniatꝰ maiori pena :illa pena maior ꝛ maxima non poterit esse nisi pecuniaria :quia cōparatiuū non pōt excludere positiuū: ꝛ suplatiuum non pōt excludere q̄litatem vtriusqꝫ.ꝛ h̄ etiā vult bar.i.l.legata inutiliter.in p̄mis ꝟbis.ff.de legat.j.q̄nqꝫ tū ponitꝰ pro positiuo. vt no.gl.in.l.heres.ff.ꝺ neg.gest. in.l.vtiqꝫ.i gl.fi. ff.de dā.infe.ꝛ gl. in.c.consiliū.ꝺ celebra.missa.

Zacharias.

b ¶ Aliꝰ ꝙ̄ extraneus. Dic tu qꝺ ꝓprie ista dictio aliꝰ, referꝰ ad similia.no.bal.i.l. cōuēticulā.col.v. versi.itē est argu. a natura alternatiuoꝝ.C.ꝺ.epis.ꝛ cle.ꝛ in.l.si fugitiui.i vlt.colū. ꝟsi. quero hic ꝺꝛ.C.ꝺ ser.fugi.ꝛ not.in auꝰ.ex testamēto. ꝛ ibi.Guil.de cu. ꝛ doc.post gl.C. de colla .imo plꝰ dico ꝙ īpropriatꝰ si nō iportat eādeꝫ qualitatē vt dicit glo.ꝛ doc.in preal.auꝰ.ex testamēto.veluti dum dicitꝰ crucifixꝰ est Christꝰ ꝛ alij duo latrones .de quo vide tex.ꝛ ibi bal. in.l.j.C.ꝺ his q a nō dño. Card.in cle.j.§.vrban.de. reli.ꝛ venera. san vbi dicit qꝺ si papa appellet cardinales fratres ꝛ subdat ꝛ alios p̄latōs:qꝺ nō intelligitur appellare alios prelatos fratres.vide Specu.in tit.de sponsa.in prin.

Antoniꝰ Frā.¶ Circa significatū istaꝝ dictionū alius alia aliud:vide glo.in auꝰ.qui semel. in ver.aliud.C.quō ꝛ q̄n iu.ꝛ no.ꝑ Cy.auꝰ.ſꝫ curialē,C.de epis ꝛ cle.ꝛ ꝑ Jo.an.in add.Spec.in titu.de spons.circa princi.ꝛ per glo.in cle.j.de rescrip,ꝛ regulariter facit relationē eiusdem qualitatis ꝛ similitudinē notat.ꝛ ideo si statutū dicit qꝺ ꝓ aliq̄o delicto puniatꝰ qs pena amputatione pedis vel manꝰ vꝉalia:intelligitur de pena simili ꝛ ideo nō poterit iponi pena pecuniaria:quia non conuenit in eodem genere pene:neqꝫ poterit imponi pena amputationis capitis que est longe remota a pena expressa in statuto:sed punietꝰ pena amputationis alterius membri.pro quo est gl.l.si fugitiui.in versi. alia.C.de ser.fug.dicas tamen qꝺ alius alia aliud:est relatiuum diuersitatis :ꝛ refert aliud a nominatis ꝛ expressis.pro quo vltra tex.ꝛ glo. in.d.l.si fugitiui.vide tex.in.§.gallinarū.inst.de rerū diui.ꝛ qꝺ sit implicatiue eiusdē generis: vide no.ꝑ gl.ꝛ doc.in.l.iij.C.de ser.fugi,ꝛ i.c. sacris.de sepul.ꝛ vide bonū tex.in.l.quidā relegās.ff.de reb.dub.ꝛ viꝺ q̄ plene tractātur per gl.ꝛ Moder.in.c.sedes apostolica.de rescript.et idem dicas de dictione alter:que repetit eandē qualitatē.vt est tex.cuꝫ gl.in cle.si vna.de re.eccle.nō alie.ꝛ in auꝰ.vt defun.seu eo. fune.in p̄n, et in.l.super seruis. C.qui mili.non poss.libro.xij. ꝛ in.l.in cause.la.ij.ff. de mino.¶ Et adde etiā qꝺ ista dictio alius,denotat ꝯrietatē ab expꝯsis.vt in.c.qui se scit.ij.q.vj.ꝛin.c.quis nesciat.xj.dist.

c ¶ Se cōmendat. Adde illud Cice.in quadam oratione vbi ꝺꝛ Themistoclem illum summum Athenis virū cū interrogatꝰ esset cuiꝰ vocē libentissime audiret: respōdisse: eius cuiꝰ sue virtutes optime p̄dicarentur. facit et aliꝺ:turbaqꝫ doctorum Nasonē nouit.

Zacharias.

¶ Tu adde anꝫ quādo ꝛ qualiter sit licitū alicui se ꝯmēdare. ꝑ spec. in tit.de aduo.§. nūc de exordijs. versi.vt ait Seneca.ꝛ i ti.de dispu tat. ꝛ alle.§.satis clare.circa p̄ici. modꝰ aūt cōmendandi aliquem vꝉ seipsum ponitur per eundeꝫ Specula.in allꝰ.titu.ꝺ aduo.§.nūc.ver. cōmēdet ergo. et §.hic dicendū.ꝟ. cōmendet auteꝫ.

Anto.Francis.

¶ Circa h̄ quādo alicui liceat se vꝉ aliū cōmēdare siue laudare: dicas primo qꝺ que sunt manifesta n̄ indigēt aliqua cōmēdatione.l.j.ff. de l inte.resti.l.j. i fi.ff.de do.p̄le.et no.i.l. obseruare. i.§.antequā.ff.de offi.ꝓcō.ꝛ lega.ꝛ nota.in rubꝛ.C.ꝺ nouo codice ꝯponendo.et i.c.ecce. xxiij.q.iiij.et vide plene ꝑ Jo.and. in.c.nisi.in.§. fi.ꝺ renūti.vbi plures autoritates sacre scripture allegauit.ꝛ vide Joan. an.in.c.ij.ꝺ preb. libꝛ.vj. vbi ponit illa verba Hieronymi: q dicit laudet vnusquisqꝫ quod possidet.vide tamen bonum tex.in.c.obijciūtur. xxxij.q.iiij.vbi dicitur:quod non debet predicator delectari i laude ꝓpria sed debet delectari de fructu auditorū.ꝛ dicebat Vincē.in.c.cū sit. de eta.ꝛ qualita.quod quilibet hortulanꝰ laudat hortum suum.dicit tamen gl.per illum tex.in.c.saluator.j.q.iij.qꝺ illud qꝺ dicitꝰ causa cōmendandi habetur pro non dicto.ꝛ vide gloss.in.c.sunt plurimi.vj.q. j.ꝛ no.in.cap,sunt nonnulli etiā.xlvj.dist.ꝙ laudans aliquē de malo opere peccat mortaliter.ꝛ tene menti: qꝺ laudans aliquem siue ꝯmēdās aliquā rem cōtra veritatem:si ex hoc proximus decipiatꝰ prout ꝯmuniter solent facere mercatores laudantes merces suas tenentur de dolo.l.fin.ff.de dolo.l.ea que.ꝛ ibi plene nota.ff.de contrahen. emp.ꝛ tene ēt menti bonū tex.in.c,citius.ad hoc.de penitē.dist.ij.ꝙ dū laus virtutis q̄ritur perditur ipsa virtꝰ.ꝛ propterea dicebat sanctꝰ Thom. ij.ij.q.xcvj.art.j.ꝛ.ij.quod omnis laus est attribuēda deo et non hominibus tm̄.vide tex.in capi,nunquid.et in,c.nasci,lxj.dist.qui dicunt:qꝺ nemo potest acquirere laudem vel vituperiū de virtutibus vel vitijs parētum:sed de proprijs tm̄.ꝛ tene mēti tex.in.c.si qs vero.xj.q.iij.qꝺ illud qꝺ qs facit cā commēdādi dꝫ ita facere vt alteri non noceat: vt si exinde resultaret detractio ꝛ damnum alicuius.

¶ No.tex.cōtra ociosos.ꝛ no.duo principia peccatorū:ocium ꝛ voluptas.Scꝺo not.ꝙ propter ociū ꝛ vitā cōtēplatiuā non videtꝰ deserēda vita vtilis ꝛ fertilis ꝛ operatiua:ꝛ sic habes vnā causam illegitimā ad cedendū.¶ No.iij.ꝙ ꝓpter laboris angustias:ꝛ persecutiōis incursus non est dāda ep̄o licētia cedēdi:nec vxor vel sponsa propria relinquēda.¶ No.iiij.ꝙ inter ep̄m ꝛ eccl'iaꝫ est matrimoniū spirituale qꝺ ꝯhitur apud deū:ꝛ fide media inter deum ꝛ ep̄m recipientē ecclesiam cōtrahitꝰ matrimoniū cum ecclesia.¶ No.v.pro patientibꝰ persecutionē autoritatem allegabileꝫ. ¶ No. tertiā causam rationabilem inspiratiōis ad cedendū. Et no.ꝙ qui ducitꝰ spiritu dei nō est sub lege.¶ No.modū cognoscēdi si spiritꝰ est ex deo si que agit ex spirtiu agit nō cōtra obediētiā nec cōtra superioris determinationē.¶ No.tex. allegabilē cōtra nō habētes charitatē.¶ No.qꝺ prelatus debet ponere animā suam ꝓ salute animarū subiectorū.¶ No.ꝙ ꝓpter defectū aliquoꝝ subiectoꝝ totū gregē non debet presul relinq̄re. ¶ Nota ꝙ omnis labor etiā sine fructu vbi nō deficit ex ꝑte operātis:sed ex parte materie:non est absqꝫ mercede.¶ No.ex ꝟsi.nec putes.tex.allegabilē q̄ sit vtilior vita:ꝛ que aliā excedat:an cōtēplatiua an actiua:quia contēplatiua securior: actiua magis fructifera.¶ Not.ij. oīs comparatiuꝰ p̄supponit suū positiuū.¶ Not.iij.ꝙ possibile estᵃ quem vti vita mixta:partim actiua:ꝛ partim ꝯtēplatiua.¶ No.iiij.ꝙ faciliꝰ cōceditꝰ monacho vt ascēdat ad ep̄atuꝫ: ꝙ̄ ep̄o vt descendat ad 21 monachatū.† Et no.qꝺ dato ꝙ possit alius bn̄ficiatꝰ ꝛ inferior p̄latꝰ trāsire absqꝫ petitiōe licētie ad monachatū.vt fuit no. s̄.eo.admonet.nō tū pōt ep̄s.¶ Opp.ꝺꝛ hic ꝙ fide media de figē do manū apud extraneū ep̄s spōsaꝫ ecclesiā hꝫ. per qꝺ innuit ꝙ deꝰ est extraneꝰ a nobis.hoc falsum qꝛ imo noster pater:vnde extraneꝰ dici non potest.Sol.dicit gl.declarādo tex.qꝺ intellectꝰ litere est qꝺ sicut fideiussor intercedēs pro debitore dicitꝰ apud extraneū fidem spōdere:hoc est apud creditorē:ꝛ pro ꝺbitore:sic apud deū vt extraneū a ꝓmittēte ꝛ ecclesia ꝺꝛ qs ep̄s fidē eccl'ie spondere:ꝛ extraneꝰ ꝺꝛ deꝰ à creatura inquātum ipse creator est.alias dicit glo.fateor ꝙ extraneus nō est altero respectu: qꝛ pater ꝺꝛ cuiulbet xp̄iani: et quilibet xp̄ianꝰ est filius.¶ No.gl.de illa dictiōe alius.qꝛ idē est ꝛ ꝺꝛ aliꝰ ꝙ̄ extraneꝰ ᵇ qꝺ no.ꝓ his que dixi de rescrip.sedes.vꝉ scꝺo dicit glo.qꝺ qlibet xp̄ianꝰ licet filiꝰ:tū filius emancipatus est;qꝛ deus dedit ei liberū arbitriū faciēdi qcquid libet bonū vel malū;vnde sicut filius emācipatus pōt dici extraneꝰ respectu ad filiū in potestate qui nō habet liberū arbitriū: sed est subiectꝰ patrie potestati:ita ꝺꝛ extraneꝰ qlibet xp̄ianus ꝓpter arbi 22 trij libertatē. Oppo.ꝙ† nō licet se commēdare: et tū apostolꝰ se ꝯmendauit ibi dum dixit se plꝰ ceteris laborasse.xj.q.iij.si qs ꝟo.xviij.q.ij.quidā in p̄n.vbi de hoc.vj.q.j.imitare.xxiij.q.v.§.hic notādum. Jo.an hic alle.oēs autoritates sacre scripture ꝓ et ꝯtra:an liceat se cōmēdare:vel nō. Finaliter cōcludit ꝙ de virtutibꝰ q̄sibi insunt qs li c cite se cōmēdatᶜ ex charitate vt alios ad illas inducat:vel vt a detractoribꝰ se excuset.xviij.di.nō opꝫ. de cēsi.cū instātia.ꝟsi.qꝛ nos.ſꝫ laudare cā supbie vel elatiōis: vel ad alterius detractionē, h̄ nō lꝫ.vt i ꝯtrijs.¶ Quero an sit verū qꝺ nihil ꝓficiat bonū absqꝫ charitate.doc. dicūt ꝙ nō q̄ ad vitā eternā:ꝓdest tū ad minꝰ suppliciū subeū dū.xc.di.neqꝫ.ꝛ vide qꝺ no.j.q.j.c.viꝺ ꝙ̄tū. Ant.

Post translationē.

1 ¶ † Episcopus qui propter crimē renūtiauit episcopatui et ad religiōem trāsiuit, ad ep̄atum reassumi nō potest, secus si renūtiauit ꝓpter persecutionē: infirmitatē: defectū scientie: simoniā ipso ignorāte cōmissam vel alia simili causa. Sunt tres partes. Prima ponit postulationem ꝛ postulantium petitionē. Secūda ibi: verum. ponit canonem petitiōi et postulationi ꝯrium qđ interpretatur ponendo casus in quibus canon obstat: ꝛ in quibus non obstat. Tertia ibi: cum ergo. cōmittit postulationē certis casibus admittendā ꝛ certis repellendam. ¶ Casus. Dū qdā ep̄s Sarnatañ. obtēta licētia cedēdi iuisset ad monachatū ī monasterio sancti Fridiani lucaneñ. diocesis ꝯtingit ꝙ fauētina ecclesia vacante fuit postulat⁹ a quodā Joanne ꝯpromissario ī quē capitulū cōpromiserat đ eligēdo. p̄sentata fuit postulatio pape: papa cōsiderās quoddā ꝯciliū in quo disponebat ꝙ trāsiens ad monachatum de p̄sulatu causa penitentie non poterat rursus ad ep̄atū reassumi. p̄ma facie allegauit nō indifferēter tñ de iure talem admittēdā postulationem cum si adesset vitiū illius concilij nō erat de facili dispēsabile: cum papa de facili non cōsueuerat cōtra tam solēne conciliū dispēsare: cū sit vnū ex quatuor principalib⁹ venerandū sicut q̄tuor euāgelia: tñ quia illud cōciliū non semper ꝓcedit ꝛ in suo etiam intellectu est plurimū intelligibile. primo excludit tres casus in quibus nō hꝫ locū illud conciliū cū ī illis casibus nō ꝓportionet. Primo qñ p̄secutionis causa vel infirmitatis ad monasticam vitā trāsiuit. nam tunc recuperata sanitate poterit absqꝫ dubio reassumi ad ep̄alem dignitatē. Scđs qñ ꝓpter literature defectū de episcopatu descendit ad monachatū: q̄ casu electionis exercitio inuēta margarita sciētie iterato poterit ad ep̄atū ascēdere. Tertius casus qñ cupiditate parētū per simoniā est ꝓmotus ad ep̄atū ꝛ ꝓpter cōsciētiam hoc cōstito trāsiuit ad monachatū iterato: lꝫ nō ad eundē, ad aliū poterit assumi: nec aliqd đꝫ opponi ipsi ꝯcilio p̄dictis casib⁹ q꞉ diuerso casu loquūtur. Scđo p̄cipaliter ponit tres casus ex quib⁹ ꝯcludunt tres intellectus ad dictū ꝯciliū. Primus qñ cōuictus vł ꝯfessus de delicto ꝛ depositus ab ep̄ali dignitate trāsiuit ad monachatū ꝓpter penitentiā agēdā. Secūdus qñ ꝓpter graue crimē de quo retinēdo dignitatē non poterat fructuose agere penitētiā ideo vt ageret trāsiuit. Terti⁹ qñ crimen ꝯmisit graue ī quo iniuncta penitentia nō p̄ot illā agere retēto ep̄atu. Et no. ꝙ omne delictū graue impedit bñficij retētionē post peractā penitētiam. et est causa qa non p̄ot digne fieri habita penitentia retenta dignitate. Quart⁹ qñ eo trāseūte ad monachatū absqꝫ eo ꝙ eligat vł ꝓmoueatur vult a se reassumere non p̄ot: ideo cum pape nō ꝯstaret ob quā causam h̄ trāsiuerit ad monachatū mādauit electo rauēnati ꝙ si ex aliquo de casibus p̄missis sibi ꝯstat ꝙ autoritate pape illi det licētiā trāseundi dūmodo causa legitima trāseūdi subsit: maxime si cesserit loco ꝛ nō dignitati: q̄ casu papa poti⁹ q̄ si nō cesserit daret licētiā administrandi se cum dispensando: qa talis cessio tūc presumitur facta absqꝫ crimine. alias si non reperiatur in aliquo ex casib⁹ p̄missis ad reassmēdū transmisisse: sed ꝛ renūtiasse ꝛ transmisisse in casu prohibito cū nimiū durū foret ꝯtra tam solenne ꝯciliū dispensare mādat canonicis vt sibi de alio

2 idoneo ꝓuideant. ¶ No. ex suprascriptiōe † ꝙ electus trāslatus nō ꝯsecrat⁹ vel qui nondū habuit palliū non appellat sub nōie archiep̄i: sed vocat elect⁹ ad hoc. đ aut. ꝛ vsu pal. nisi. ꝛ vide gl. de re. do. c. j. Et no. Abb. ꝙ postulat⁹ in archiep̄m post admissam postulationē se vocat electū. nā intelligit ꝙ fuit postulat⁹: qđ patet. quia fuit trāslat⁹

3 vt patet ex prin. ibi: post trāslationē. ¶ † No. j. ꝙ capitulū in actu electionis fiēde potest in vnū tm̄ de canonicis cōpromittere ꝛ trāsferre solidā potestatem eligendi. concor. s̄. de elec. causam. ꝛ sic numer⁹ de quo in. c. q꞉

4 ꝓpter. quo ad cōpromissarios nō est de substantia. ¶ No. tñ † ꝙ in eligendo viam cōpromissi exigit ꝙ omnes vnanimiter ꝯsentiāt. vn⁹ er-

5 go repugnās posset impedire. ad hoc no. de elec. q꞉ ꝓpter. ¶ † No. ij. quia ad translationē potestatis eligēdi in cōpromissariū sequit potestas postulādi: vide de elec. in causis. tex. ꝛ gl. hic. sic in lata significatione postulatio cōprehendit appellatiōe electiōis. Et no. ꝙ cōpromissarius potest eligere de extra collegiū: ꝛ sic electio passiua est libera ī capitulo vł habēte ab eo potestatē. ad hoc de ꝯsue. cū dilect⁹. ¶ Not. iij.

a ꝙ ꝓcedit hec forma talē eligo postulando.[a] sed dic hodie. s. ꝙ nō tenet

6 vt de postu. p̄la. c. j. lib. vj. ¶ No. iiij. arg. ꝓ opi. ꝙ monach⁹ nō possit

b eligi[b] sed postulari, de quo no. fuit. s̄. de postu. p̄la. c. fi. sꝫ hic erat aliud vitiū. Et no. ꝙ qui nō valet trāsire ob defectū liberi ꝯsensus dꝫ postulari saltem postulatiōe nō solenni anteq̄ ei⁹ postulatio superiori p̄sentetur. debet ergo pri⁹ postulari nō solenniter. scđo solēniter de quo in d. c. fi. Et sic no. ꝙ vbi qs est alterius potestati subiectus et inhabilis ad eligēdū exigunt due postulationes. Una nō solēnis per quā petit ab eo qui eū habeat potestati subiectū. Alia solēnis per quā petit ab eo q cū vitio hꝫ potestatē dispensandi. de q̊ tñ dic vt in. c. fi. de postu. p̄la. Et no. hic ar. ꝙ p̄lat⁹ absqꝫ ꝯsensu capituli p̄ot dare licētiā clerico subiecto vel monacho trāseūdi ad ecclesiā si eligat. de quo dic vt in. c. si religiosus. de elec. lib. vj. in gl. ordi. Et no. ꝙ nō sufficit talē sñiam petere nisi obtineatur. ¶ No. practicā petēde postulatiōis q꞉ nō dꝫ dicere peto cōfirmari vel nō cōfirmari: sꝫ peto admitti vel nō admitti. vide

7 gl. de postu. p̄la. gratū. ¶ No. v. vñ sumit illa regula q̄ dicim⁹ † ꝙ ep̄s ꝯ ꝯciliū nō dispensat. de elec. cle. j. no. de fi. p̄sby. c. fi. de rescrip. dilect⁹. vbi gl. q꞉ etiā de facili cōtra cōciliū nō dispensat papa: vt hic: nā si de facili papa dispēsaret ꝯ cōciliū sequit ꝙ inferior dispensare nō p̄ot. ꝛ est causa q꞉ ꝯciliū maiori nitit autoritate q̄ decretū aliud simplex vñ seruat vt euāgeliū. ¶ No. vj. h̄ regulā aptā ꝙ vbi vitiū nō ē đ facili p

8 papā dispēsabile inhabilis nec eligit nec ei⁹ postulatio admittit. † Et

9 no. qđ ep̄s q trāsit ad monachatū nō p̄ot eligi sꝫ dꝫ postulari. ¶ † Nota. vij. q̄tuor casus ī qb⁹ de ep̄atu trāsiēs ad monachatū p̄ot ad ep̄atū reassumi. Prim⁹ qñ ꝓpter p̄secutionē ea cessante. Scđs qñ ꝓpter defectū infirmitatis ea cessante. Terti⁹ qñ ꝓpter defectū sciētie scietia superueniēte. Quart⁹ qñ ꝓpter simoniā eo ignorante cōmissam: quo casu lꝫ nō possit ad eūdē p̄ot ad aliū reassumi. Et no. ꝙ cessante causa cesset effect⁹. Et no. illđ qđ p exercitiū lectiōis qs inuenit sciētie margaritā. Et no. qđ trāsiēs de ep̄atu ad monachatū ob vitiū simonie parētū ad eūdē ep̄atū ampli⁹ nō p̄ot reassumi lꝫ sic ad aliū. ¶ Uenio ad versicu. q̄q̄. Hic no. ꝙ ꝯrietas nō cadit circa diuersa. Et no. ꝙ ad monachatū trāsiēs de ep̄atū a se ep̄atū nō reassumit: nec etiā reassumit si ab alio

10 postulet qñ ꝓpter crimē maxime publicū trāsiuit. ¶ † Not. qđ omne crimē notoriū causat irregularitatē vt saltē nō possit ad dignitatē ep̄a-

c lē assumi[c]. ¶ † No. ꝙ omne delictū publicū ꝛ notoriū etiā pacta p̄nia

11 impedit quē promoueri. ꝛ sic causat irregularitatē ꝛ impedit ordinis executionē ꝛ bñficij retētionē. Et no. causam: q꞉ nō p̄ot retēto bñficio dignā agere p̄niam. ¶ No. q꞉ postulatio nō est admittēda nisi ꝯ̄itate ꝛ vtilitate suadēte ꝛ sic debet subesse causa dispēsandi. ¶ No. ep̄m posse renūtiare ep̄atui dupliciter. Uno modo renūtiādo loco ꝛ ordini et dignitati: et tūc si trāsit ad monachatū p̄sumit ꝙ rōne delicti. Scđo modo renūtiādo loco tm̄: ꝛ tūc trāseūdo ad monachatū nō p̄sumit trāsire

12 rōne delicti. ¶ † No. tres casus ī decisiōe. Prim⁹ qñ ē cert⁹ ꝙ renūtiauit ex aliq̄ causa p quā p̄mittit reassumi: ꝛ tūc postulatio ē admitteda. Secūd⁹ casus qñ ꝯstat ꝙ renūtiauit ex aliq̄ causa p quā cert⁹ est ꝙ nō p̄mittit reassumi: ꝛ postulatio nō est admittēda. Terti⁹ qñ est dubiū: ꝛ isto casu si renuntiauit loco tm̄ p̄sumit trāsiuisse ex cā p̄missa: si renūtiauit loco ꝛ ordini p̄sumit trāsiuisse ex cā ꝓhabita vel saltē est dubiū: et tūc postulatio nō est admittēda. vt hic ī ꝟs. alioqn. ¶ Not. iij. ꝙ p̄ot ep̄s renūtiare loco ita ꝙ nō ordini ep̄ali: ꝛ sic administratio nō est ab ordine īdiuidua. ¶ No. ꝙ renūtiās loco ꝛ nō ordini p̄sumit nō ꝓpter delictū renuntiasse: q꞉ si ꝓpter delictum ita cōcluderet ad ordinē sicut ad locū. ¶ No. ꝙ facilius papa cum criminoso cedēte volūtarie dispēsat q̄ cū nō cedēte volūtarie. ad hoc de elec. si alicui⁹. ¶ Not. ꝙ papa de facto nō informat⁹ abstinere dꝫ a ꝓlatiōe sñie donec certificet. ad h̄ de lec. dudum. xj. q. iij. graue. isti. de act. §. curare. de p̄bē. de multa. de

13 re iud. cū bertold⁹. ¶ † No. vl. ꝙ postulās nō admittēdū et īhabilē ad postulandum expsso vitio qñ vitiū nō est de facili dispēsabile nō priuat postulādi p̄tāte vł eligēdi. ꝛ sic limita. c. j. s̄. de postu. p̄la. vł p ideo qa nō p̄uat ip̄o facto cōpromissarij eligētis indignum. de elec. si cōpromissari⁹. li. vj. ¶ Hic habem⁹ multa. petitionē postulatiōis ꝛ postulationē: ꝛ aliq̊s casus ī qb⁹ postulatio admittit nō obstāte cōcilio. tres casus in qbus obstat ꝛ mādatum. examinemus ista. expedio p̄mā partē gl. expedio q̄ signant ꝯria duo ad literā. ¶ Quero an translata potestate postulādi possit eligere ꝯpromissarius sicut ecōtra. Dicit gl. ꝙ sic: sed dic de hoc vt dicam de elec. in causis. vbi gl. ꝛ docto. remittūt: et maxime hoc procedit ꝙ trāsfert libera eligēdi potestas cum hoc ad

14 iūncto libera. ¶ † Quero quis dispēsat cū monacho inhabili qui assumitur ad dignitatē secularē? Dicit hic Stephanus ꝓuincialis: qđ si religiosus ad episcopatū vocet semp ad papam recurrit. lvj. distin. cenomanensem.

---

a ¶ Eligo postulādum. Adde Ro. consi. cccliij.

b ¶ Non possit eligi. Addđ tñ ꝙ indubie monachus p̄ot eligi ad regimen sui monasterij. vt. c. cum dilecta. s̄. de rescri. et c. cū dilect⁹. s̄. de consuetu. ꝛ. xviij. dist. quā sit cū fili. ad aliud ꝟo monasteriū an possit eligi vł postulari debeat: q̄uis sint varie opi. tenet tñ ꝙ p̄ot eligi. vt no. doc. i. c. p tuas. j. đ vo. ꝛ vo. re. Mādago. ī tra. suo đ ele. j. parte. c. liij. ꝛ ibi ī gl. ī. ꝟ. religiosi. ꝛ. c. seq. ī gl. ī ꝟ. allegat⁹. dixi aliqd ī apo. post istū in. c. bone. lo. ij. ī apost. ī ꝟ. postulat ī p̄n. s̄. đ post. p̄la.

c ¶ Assumi. adde vt per Oldra. cōsilio. ccj.

☞Sebasti. Sapia.
a ¶ Sz an cessante vide plenissime p Deci.in.c. cuz cessante.ð appel.aliquid per Jaso.in l.j.in vlti.no.ff.de offi.ei⁹ cui mādata est iuris. p Fel. in.c. que i ecclesiarum.col.xi.ver.secūda declaratio. de ɔstit. remissiue per Alex.in.l.j.in ij.col.ff.sol. matr. Zacharias.
b ¶ Statutū. Adde de h̄ p Dyn.ī reg.decet.in fi. de reg.iu. ꝛ breuiter dic qð ad hoc vt cessante cā cesset statutū vel ius cōmune:opz qð talis cā sit finalis. vt no.Cy.Bald. Ange.ꝛ Sal.ī.l. gñaliter.C.ð epi. ꝛ cle.Dy.ꝛ Bar. in.l.ij.§.fi.ꝛ ibi in aposti.ad Dy.ff. ð dona.Jo.and. ꝛ doc.i.c.ꝛ si christus. de iureiurā. Card.in.c.cū cessante.col.j.de appel.ꝛ Fel.in.c.cū nūtius.col.j.ver. no.j.ī.de testi. Anto. Francis.
¶ Circa istū passum de cessatiōe cause:dicas ꝙ cessante cā ipulsiua nunꝙ̄ cessat effect⁹.vt ī.l.j.§.sexū. ff.ð post.ꝛ habetur p glo.ꝛ Bar. ī.l.ij.ff.de do.ꝛ p glo.in.l.si militē. C.ð ɔdic.ob cau. ꝛ not.in.l.j. C.de nau.fen.ꝛ p Cy. in.l.gñaliter.C.ð episco.ꝛ cle.ꝛ per Spec.in tit.de dispu.ꝛ alle.§.post hec.ꝟsic. vt illud cōstitutū,ꝛ an in dubio causa p̄sumat finalis vl'impulsiua.vide per Cy.ꝛ Bal.in.d.l. gñal'r.vbi etiā p glo.ꝛ plene traditur de materia.c. cū cessante,de appella.ꝛi.c.qð pro necessitate.j.q.ij. ꝛ in.c.qð p remedio.j.q.vij.et an bene sunt plures sāe iductiue ali-

cenomanēsem.de elec.Innotuit.de eta.ꝛ q̄li.a multis.dictū est.s̄.de post.p̄la.c.fi.sed si vocet̄ ad abbatiā vl'dignitatē inferiorē ep̄atu poterit ep̄s dispēsare.de eta.ꝛ q̄li.tuā.lv.dist.p̄scis.nisi vbi papa sibi reseruat.ð sen.exc.nup.de q̄ de sta.mo.qð dei.Host.dicit seruari ɔ̄riū.ꝛ h̄ tz.s̄.e.admonet. dic vt ibi. ¶ Quero an cōpromissari⁹ possit petere post trāslationē admissionē postulationis vel etiā electiōis ɔfirmationē:dic ꝙ nō nisi aliud habeat in mādatis.vt ptz h̄.vbi ipsi de capl'o petierūt. ¶ Vlti.dicūt hic doc.ꝙ i ðcreto electiōis nō solū ðbet fieri mētio de vacatiōe.sz etiā de ei⁹ forma.ad h̄ ð ɔce.prebē.post electionē.de post.p̄la. bone.de elec.bone.el.ij.fm Hostiē.ꝛ facit.ī.c.fi.
15 ¶ †Op.j.ꝙ hic monachus potuerit eligi ꝛ non ðbuerit postulari:qꝛ de ex̄ eccl'iā pōt eligi.de elec. cū iter canonicos.de post.p̄la.c.fi.s̄.e.admonet. So.qdā dicūt ꝙ cā q̄re hic nō fuit elect⁹:sz postulatus fuit:qꝛ de aliena eccl'ia.hāc cām nō sequit̄ gl.ppter ɔ̄riū:ꝛ bñ qꝛ nō ē bona. ¶ Scða causa fuit q̄re nō potuit eligi lz postulari ðbuit.qꝛ ep̄s fuit ꝛ trāsiuit ad monachatū.hec opi.plz multis. Tācr.Phili.Host.Arch.i.§.deniqz.hicall'.Joā. mon.ꝛ Garsias de elec.cupiētes.§.deniqz.tenēt ꝙ nō dz postulari:sz posset eligi:qꝛ cessat causa ppter quā dz postulari cū nō sit alteri matrimonio alligat⁹.ad hec de voto.p tuas.p p̄ma facit ꝟsi.cū g.ibi.autoritate nr̄a ꝛc.Huic rñdet Hosti. qð alligat⁹ ē eccl'ie in genere cuius vīculi gñalis rōne p̄hibet̄ eligi ꝛ eadē rōne remanet astrict⁹ nexib⁹ pceptor̄.Jtē qꝛ papa p̄seq̄t̄ istā vt postulationē.He.tz ꝙ si renūtiat ep̄atui tm̄:ꝛ nō trāsit ad monachatū pōt eligi.ꝛ pcedat scða opi.ad h̄ qð no.s̄.e.ad supplicationē.Si trāsit ad monachatū tūc dz assumi p viā postulatiōis.ꝛ sic pcedat pria op.vt cognoscat̄ an obstet ɔciliū vl'nō.Dic aut ɔstat ad monachatū trāsiuisse ep̄z ppter crimē ꝛ nō pōt reassumi al'r quā p viā postulatiōis imo tūc postulatio non est admittēda nisi papa de specialissima gr̄a admitteret eā qꝛ non potest trāsire nisi ppter crimē qð iducat irregularitatē ꝛ ipediat ordinis executionē etiā post peractā penitētiā vñ remanet ihabilis dato qð egerit pniā sic loquit̄ hic.ad hoc.s̄.c.pxi.nisi ppter ɔsciētiaz ꝛ maxime si de eo ɔuict⁹ ꝛ cōfessus sit ðposit⁹ qꝛ ei⁹ delictū factū est notoriū ꝛ nō dispēsat nisi papa vt pmoueat̄.Qñqz assumit̄ i casib⁹ i qb⁹ pōt reassumi:ꝛ tūc añ istā ɔstitutionē ðbuit postulari ꝛ nō eligi:qꝛ pbabil'r poterat dubitari an foret eligēd⁹ vl'postulād⁹ cū nō esset adhuc h̄ a papa ðclaratū:ꝛ sic ppter dubiū postularet̄ vl'eligeret̄ ex forma illa alternatiua.ð q̄ de postu.p̄l.li.vj.c. j.i sili casu dubij:sz post dispositionē hui⁹ decreti ex q̊ declarat̄ ipz posse reassumi ahuc pōt eligi:ꝛ sic procedat opin.Joā.mona.nisi dicat̄ ꝙ ppter quādā istātiā repellat̄ a iure cōi:ꝛ pcedendū sit p viā postulatiōis.dic ꝙ aut renūtiauit ordini:et tūc p̄sumit̄ ppter crimē renūtiasse:vñ tūc dz postulari.aut renūtiauit loco tm̄ ꝛ tūc pōt eligi cū p̄sumat̄ ob aliā cāz quā criminis renūtiasse:vt pbat̄ i hoc.c.ꝟsi.cū ergo.ꝛ sic ɔcorda opi.i casu dubij qcqd dicat̄ hic.Qñqz sum⁹ i casu dubij aut sum⁹ i casib⁹ obuiātib⁹ cōcilio vl' pmissis:adhuc fz hec tpa debebat postulari ppter dubiū:an hodie dic idē tenēdo vl.opin.quā tenui pxio mēbro ver.nisi dicat̄.sz tenēdo p̄mā ðberet assumi p formā alternatiuā:við de postu.p̄l.c.j.li.vj. ¶ Tertia causa p aliq̊s assignat̄ ꝙ nō fuerit postulat⁹: qꝛ monach⁹ nō pōt eligi.h̄ opi.nō plz:qꝛ reprobata p decre.si religios⁹.de elect.lib.vj.ꝛ illud est
16 tenēdū.ꝛ eo.tit.null⁹. ¶ †Scðo op.qð nō possit ex sola licētia p̄lati cōsentire:sz exigat̄ cōsens⁹ capituli.nā nō pōt sol⁹ p̄lat⁹ res alienare absqz cōsensu capl'i:multomin⁹ psonas.xij.q.ij.sine exceptiōe.xix.q.iij.statuim⁹.xij.q.j.p̄cipim⁹.glo.fatet̄ ɔ̄riū si nollet illi cā nō subsistēte dare lniaz nō cōpeilūt̄.lxiij.dis.lr̄as.lxxi.dis.c.j.ꝛ.ij.Si ꝟo habet cām legitimā nō cōpellūt̄ dare p supiorē:de iure patro.null⁹.tene ꝙ hodie pōt sol⁹ p̄lat⁹ dare licētiā absqz cōsensu capl'i.de ele.c.si religiosus.li.vj.

Et ad rōnes gl.hic:rñdet gl.ibi:dic vt ibi.Quis aūt supior sit q dare ɔpellit̄.vide.s̄.eo admonet. doc.q dicūt ꝙ ē papa.ꝛ vide de h̄.lxxxv.di.archidiaconū. ¶ Op.iij.ꝙ vltra hoc exigat̄ ɔsens⁹ ep̄i lxxiij.di.lr̄as.lxxi.dist.c.j.ꝛ.ij.ꝛ.xvj.q.j.qvere.xix. q.ij.c.j.xxij.q.j.c.dic.si eligit̄ ad eccl'iā intra eādē diocesim sufficit lnla soli⁹ p̄lati.si ad aliā diocesim:ꝛ nō sit exēpt⁹ lz possit ɔsentire electiōi ð scia solius p̄lati:tamen nō pōt trāsire absqz lnia ep̄i: vt in ɔ̄riis.et si sit cleric⁹ pluriū ep̄orū ab oib⁹ requirēdus est fm Jnn.de testa.relatū.el.ij.de sentē. excō.cū illo.§.si ꝟo.ꝛ.c.officij.idē hic tenuit Stephan⁹ i sua dispu.qꝛ cū ep̄o ɔsiderāda sunt maiora.viij.q.j.c.j.de offi.arch.ad hec.ꝛ qꝛ trāsit⁹ tāgit ep̄m.Jtē qꝛ ɔsensus exigit̄ in alienatiōe rerum monasterij.xvij.q.iiij.i vēditionib⁹.xij.q.ij.abbatibus.ergo in alienatione psonarū.xij.q.j.p̄cepimus.et vide qð not.de sta.mona.ꝙ dei.vbi idē
17 ad lr̄am tenet. ¶ †Venio ad ꝟsi.si eniz.op.ꝙ cessante causa cessat effect⁹.xxxij.q.j.dixit dñs.xix. q.ij.due sunt.Cōcludit gl.si q̄ris an cessāte causa
a cessat ius dispēsatiuū.dic ꝙ sic.Sed an cessante[a]
b causa cesset ius cōe vl'statutū:[b]si causa est ipulsiua nō cessat.l.j.§.sexū.ff.ð postu.si finalis.si dictū est qð cesset cessante cā cessat.si nō est dictū gl.nō clare ðt.gl.iclinare videt̄ ꝙ nō cesset:ꝛ sic residet fm doc.qꝛ ppt̄ cessionē cause finalis nō cessat autoritas statuti a q̄ depēdet vinculū statuti donec statutū reuocet̄:nō est em̄ cause cessatio mod⁹ reuocādi statutū:sz ɔ̄ri⁹ ppl'i vsus vel legislatoris suffragiū p̄mū exp̄sse reuocās.ff.de legi.l.ð qb⁹.ð ɔsti.c.j.li.vj.Tu dic lati⁹ si q̄rit̄ an cessāte cā legis cesset lex.h̄ pōt dupl'r itelligi an cessante cā legis cesset lex.p̄mo.i.an ad casuz i q̊ causa legis nō se extēdit lex vel ei⁹ dispō se extēdat.ꝟum est ꝙ cessāte cā cesset lex.qꝛ ibi est separata:iō separatū dz esse ius legis.l.hec actio.ff.ð calū.cū si.hec ꝟa in finali:secus in ipulsiua.l.j.§.sexuz.ff.ð postu.Scðo pōt itelligi an cessante causa cessat lex i eo ꝙ p̄ncipal'r disponit:dic si causa est ipulsiua nō cessat
c dispositio[c] vt.l.j.§.sexum.si finalis ꝛ tūc si ius est dispēsatiuū ꝛ i fieri sic ꝙ ex dispēsatiōe nōdū ius est i pfecto esse:tūc cessāte cā cessāre dz dispositio ꝛ hoc est verū:qñ cessat specifica causa:si ius est i perfecto esse ꝛ cā est gñalis:ꝛ tūc cessante cā gñali nō cessat lex sz reuocari dz.de deci.suggestū.Si est ius cōe:ꝛ tūc aut est causa ppetua ꝛ nō ē qð.s. ꝙ iuris obseruātia est ppetua.exēplū.vt iugis ɔtinētia clericor̄ ꝛ dilapidationis suspicio.vt.xxxi. dist.sacerdotib⁹.ꝛ.iij.q.ij.qa ea.ꝛ.C.ð ma.iter.l.si tutor.aut ē tpalis cā:ꝛ tūc si exprimit̄ ius i ea ꝙ cesset cessat cessante cā.l.dist.vt ɔstitueret̄.ꝛ ð ɔst. cū.m.si nihil dispōit̄:ñ cessat vt.d.c.dixit dñs.all'. in gl.nisi iteruenjat necessitas legis.lv.dist.p̄scis. vel vtilitas.lxj.dist.neophytus.aut pietas.ix.q.ij lugduñ.aut cōsuetudo.iiij.di.§.leges.de q̊ aliqd i reg.decet.de re.iu.i.vj.ꝛ p̄dicta intellige qñ causa fundit⁹ cessat.vt no.Dy.i.d.reg.decet.de reg. iu.lib.vj.sz potius ex p̄mis duab⁹ reuocat̄ ꝙ̄ ces-
18 set. ¶ Sed q̄ro † q̄ dicat̄ finalis cā ꝛ q̄ ipulsiua: dic ꝙ illa finalis q̄ ex toto ꝛ funditus animū mouet disponētis:al's verisil'r nō facturū.sicut in sili qñ do aliqd alicui al's nō datur⁹ vt do.x.vt vadas Romā.Jmpulsiua q̄ ipellit statuētes q̄ cessante statuēs erat statutur⁹ sicut i sili qñ aliqd do alicui ēt alias datur⁹:vt si do.x.vt emas caligas. vl'pone exēplū p.§.sessum.an aūt i dubio cā itelligat̄ finalis:an ipulsiua:qdā dicūt ꝙ cā in dubio ē finalis qꝛ ppa significatio hui⁹ ꝟbi cā sapit finalē ꝛ ipulsiua dici vr̄ occasio.ð maio.ꝛ obe.solite.ꝛ io. lxj.dist.§.his oib⁹.hec theorica nō ē bona:ꝛ pcederet si ꝟbū cā pferat̄ a statuto vl'lege.sz qñ nos q̄rim⁹ si nō pfert̄ ꝟbū cā a lege:sz cām legis an sit finalis vel impulsiua:qꝛ ponit̄ p quia:vl'pro cū: vel aliter an sit finalis poti⁹ illa regulat̄ a natura materie:ideo Accur.in.l.ij.§.vlti.ff.de dona.tenuit:ꝙ causa in dubio p̄sumat̄ impulsiua:per.l. cuz tale.§.falsam.ff.de ɔdi.et demon.ꝛ p.l.titio. §.sz cū ante nuptias.ff.de ɔdi.et demon.Jo.mona.tetigit de here.accusat⁹.lib.vj.ꝛ dt ꝙ si causa

cui⁹ dispositionis vñ cessante ꝛ reliqs remanētibus cesset dispositio: hr̄ p glo.in.l.liberorū.de ver.signi. et per Bar.in.l.j. ff.sol.matr.ꝛ ī.l.si vētri.ff.ð priuile. cre.ꝛ in.l si qs ad exhibendū.ff.de excep.rei iud.ꝛ in ex̄uag.ad repri.i ver.ne ex eorū.et in.§.affinitatis. insti.de nup.vbi per Aret.ꝛ alios Moder.
¶ Et adde ꝙ̄ cā immediata magis debet attēdi ꝙ̄ causa remota. vt est gl.ī.l.si mulier.ff.rez amo.ꝛ est glo.q̄ multas cōcor.all'.in.c.de cetero.de homici. ðr tñ qð causa limitata limitatuz pducit effectū.c. qð sup his.de vo. c.ij.ð custo.euch. tex.ꝛ gl.in versi. restituat.i cle.j.de seq.pos.ꝛ fru.l.in agris.ff.ð acq.rerum domi.
☞Sebasti. Sapia.
c ¶ Dispositio.vide tñ tex.in.c.postulasti.de rescri. quē ponderat ibi do.Abb.in versi. de leui non scribimus ad hoc.ꝙ si cā rescripti deficit etiaz ipulsiua corruit etiam rescriptū beneficiale.ꝛ ibi Feli.sequitur co.iij.dicens:qð causa ipulsiua est qñ est lex cōdita odio alicui⁹.et ex hac reg.ꝙ ex causa ipulsiua non liceat arguere:al's dixi ꝙ nō est vera alia regula q̄ circūfert̄ ꝙ ex prefationib⁹ lz arguere qꝛ ex ipsis sumitur itētio finalis disponētis:vt pbat̄ in.l.fi.ff.de here.isti.i.l.j.vbi bar.no.ff.ad macedo.nā istud nō est ex natura p̄fatiōis:sed ex natura cause exp̄sse:si enim in p̄fatione exprimeret̄ causa impulsiua nō liceret arguere.et ad hoc allegaui doctrinam Bar.in extrauagā.ad reprimen.in ꝟ.nec ex eorum.

respicit vtilitatē tertij i dubio finalis presumit̃.ff. de leg.ij.l.si tibi ⁊ ei.si respicit vtilitatem illiꝰ ad quem dirigit̃ cōmodum dispositionis vel implemēti causa, i dubio ꝓsumit̃ finalis:⁊ si respicit vtilitatē piam.l.si qs ꝓ redēptione.C.de dona.si nō piam.in dubio ꝓsumit̃ impulsiua.ff.de cōdi.⁊ demon.l.titio.vñ si lego tibi cētum vt des Caio:illd quod des Caio est causa finalis legādi: q̄ꝛ ⁊ respicit vtilitatē tertij.Si lego mulieri centū ꝓ dote vel captiuis ꝓ redēptione captiuorū: illud qḋ ꝓ dote ⁊ ꝓ redēptione est causa finalis: si lego tibi x.vt emas caligas,illa presumit̃ impulsiua:vñ vꝫ legatū:ꝫ nō emas.hec vera in dispositiōibꝰ particularibꝰ.sed si sint statuta vel leges si qdē causa est fundamētū ad instituēdū:sed īpellit al's facturum,ꝓsumit̃ īpulsiua.ḋ rescri.sup lr̃is.ꝑ.§.sexum. mulieres ꝓhibent̃ a postulādo: q̄ꝛ officiū hoc est indecēs mulieribus. hec est causa finalis. q̄ꝛ q̄dā mulier calphurnia in aduocationibꝰ corrūpebat iudiciū:illa fuit causa īpellēs:vñ dato ꝙ ieniat̃ mulier honesta i q̄ cesset id qḋ erat i calphurnia: nihilominꝰ nō poterit officium postulādi assumere.⁊ ex hoc perpēdit̃ qñ sit causa finalis vel ipulsiua tp̄e lecture.ita dicit.dic hoc verū qñ factū est indifferens ad impressionē istiꝰ vel illiꝰ cāe.C.ḋ epi.⁊ cler.l.generalr̃.dicit qḋ si causa respicit vtilitatem tertij in dubio finalis ꝓsumit̃.ff.ḋ leg.ij.si tibi ⁊ ei.Si respicit vtilitatē illius q̄ dꝫ implere ꝓsumitur finalis si illa causa est pia.ff.ḋ iure do.l.si ego.C.de dona.l.si qs ꝓ redēptiōe.Si nō est pia. tūc i dubio dr̄,impulsiua per.l.titio.ꝑall.hec vera sunt in dispositionibꝰ paticularibꝰ q̄ sunt ad cōmodū alteriꝰ:ꝫ si sint statuta vl' leges si causa est funditꝰ inducēs ad statuēdū:finalis in dubio est si est impellens tm̄ ꝓsumit̃ ipulsiua.de hac. q.dic

19 vt ꝑ Bart.in.d.l.ij.§.fi.ff.de dona.¶ †Opp.ꝙ eo ꝙ ꝓmotꝰ tacuit inhabilitatē ex h̄ solo debeat deponi.⁊ sic nūq̄ꝫ possit reassumi.de cle.excō.mini.postulastis.l.dist,ex penitētibꝰ.Sol.ibi tacuit

20 īpedimē tm̄ ꝑpetuū:hic tp̄ale.¶ †Tolle opp.gl. sup gl.redire neq̄at.op.innuit h̄:simoniace ꝓmotū no posse redire ad ep̄atū:⁊ sic inuit nō posse cū simoniaco dispēsari.ꝯtra.j.q.v.ꝯcunq̄ꝫ.⁊.c.ꝓsentiū.de simo.de simoniace.⁊ ḋ elec.si alicuiꝰ. Sol. Uin.dixit qḋ simoniace ꝓmotꝰ non pōt de iure eligi vl' postulari,nec ad epatū reassumi:ꝫ bñ pōt postulari dispēsatiue.Scḋa ē opi.ꝙ aut simonia ē i ordine ⁊ nullꝰ cum eo pōt dispēsare.j.q.ergo.et c.qḋ qdā.imo plus dicūt ꝙ nec etiā papa posset: q̄ꝛ characterē hꝫ vitiosū cui renūtiari nō pōt:ideo nō purgat̃ vitiū illud.xiiij.q.vj.si res aliena.i gl. nō placet inquātū dicit de papa.q̄ꝛ ille bene pōt cū simoniaco in ordine dispēsare ꝫ nō posset inferior p̄latꝰ a papa.ad hoc.j̃.de simo,c.penul.Nec obst.ratio ꝑ quā ꝯcludit̃ ꝙ papa non possit: q̄a nō purgat̃ vitiū ⁊c.quia satis purgat̃ vitiū eo qḋ res deuenit ad dñm.ff.de vsuc.si fur.j.q.j.qḋ qdā ꝓ,si forte.Idē i violēto detētore.ff.ḋ.ꝑca.l.certe. §.ial'.Ideo cōcludit gl.aliq̄ addito ꝙ aut cōmissa est simonia in ordine sciēte ⁊ cū eo solꝰ papa pōt dispēsare.iferior aūt nō:etiā post ꝑactā pniaꝫ et hec vera qñ sciēter secus si ignorāter.j.q.v.ꝓsentiū.hoc vltimū pōderāt doctores qñ simonia est publica.si occulta dispensant inferiores.s.epi. vt no.ḋ simo.ḋ simoniace.dispēsat q̄s cū simoniacis i ordine vl' bñficio:qñ sciēter.tene qḋ no.gl.⁊ doc. sup ea.j̃.ḋ simo.ḋ simoniace.aut q̄s dispēsat cum promoto ꝑ simoniā eo ignorāte cōmissam ad inferiorē dignitatē ep̄ali vl' simplex bñficiū.tene qḋ

21 hr̃ ꝑ gl.⁊ docto.sup ea.de ele.si alicuiꝰ.¶ †Quis autē dispēsat cū eo qui ꝑ simoniā eo ignorāte cōmissaꝫ ꝓuatꝰ est:vt possit reassumi ad eādē dignitatē, tene ꝙ hic:q̄ꝛ solꝰ papa.ad qḋ no.de post,ꝓ. c.fi.sic apostilla in tp̄e lec.Aut ē simoniacꝰ in bñficio:⁊ tūc aut vult solū ad ordines ꝓmoueri vl' ad aliud bñficiū ⁊ pōt archiep̄s dispēsare.Aut intendit reassumi ad eādē dignitatē vl' bñficiū ⁊ tūc si simonia ē sciēter cōmissa nō pōt ab inferiori a papa dispensari:nec ḋ facili papa dispēsat vt ptꝫ hic.Aut fuit ꝯmissa simonia ignorāter ⁊ si bñficium ē simplex data libera resignatiōe ex dispēsatiōe ep̄i pōt ad illud bñficiū reassumi.de elec.si alicuiꝰ.⁊ dicit gl.ꝙ tūc ep̄s dispēsat ⁊ capl'm tm̄.si aūt beneficiū no est simplex:sed est dignitas inferior ep̄ali. ⁊ tūc dic ꝙ post liberā resignationē dispēsat ep̄s.ar.j.q.v.ꝓsentiū. vbi dispēsat ꝙ est plus cū simoniace ꝓmoto ad ordines ignorāter vt possit ad bñficiū vel dignitatē ꝓmoueri.ad h̄ decre.si alicuiꝰ.de elec.Si aūt de h̄ ꝯtēderit i iudicio ⁊ electio sua reꝓbata fuit ꝙ simoniace fuit adeptꝰ ⁊ eo ignorāte:⁊ tūc ep̄s illa vice ⁊ illa vacatiōe cū eo nō poterit dispēsare:ꝫ postea sic.s̄.de ele.si alicuiꝰ.in ꝑn.de hac materia.j̃.de simo.ḋ simoniace.⁊.j.q.iij.ex multis.ꝑ Guil.in Spe.tit.ij.§.nūc ostēdendū.ver. xxxiij.⁊ seq.s̄m Io.an.Si agit̃ de reassumēdo tm̄ ad ep̄alē dignitatē: tūc ꝓmoueri nō pōt:nec dꝫ absq̄ꝫ dispēsatiōe pape ⁊ solꝰ papa dispēsat

22 ꝫ nō de facili vt hic vides.¶ †Quid si aliq̄s de iferiori dignitate trāsiuit ad monachatū:an impediat̃ eligi ad locū quē dimisit: Quidā.s. Inn.⁊ Hosti.dicunt ꝙ nō:⁊ ꝯciliū de q̄ hic loquit̃ solū in dimittēte dignitatē ep̄iscopalē.Rō q̄ꝛ ep̄atꝰ nō dimittitur ꝓpter monachatū: ꝫ inferior dignitas sic:nec in illis sic req̄rit̃ causa dimissionis.j̃.de reg.licet.talis em̄ bñ assumit̃ in ep̄m nisi ei fuerit ꝓbatū crimē:quo casu nec ꝓpter ꝯciliū qḋ de tali nō loq̄t̃,sed ꝓpter crimē repellit̃.xxv.dist.ꝑmū. ⁊ ꝯcor.qḋ ibi no.Io.dic ergo si descēdit ad monachatū: q̄ꝛ ꝓpt̃ delictū depositꝰ ad agendum penitētiā nō poterit reassumi:q̄ꝛ eiꝰ crimen factū est notoriū igit̃ repellit̃.Idē si ꝓpt̃ crimē qḋ ipso iure trāsiuit: si aūt trāsiuit ꝓpt̃ crimē qḋ nō ifamat vl' al's exigat dispēsationē.ꝫ ꝓpt̃ aliā cām poterit reassumi.i dubio ē differētia iter ep̄atū ⁊ aliā inferiorē dignitatē:q̄ꝛ vbi trāsit ab ep̄atu est suspicio de crimine ⁊ nō pōt eligi. i iferioribꝰ nō est sic suspicio ḋ crimine:cū ob aliā cāꝫ possit transire ⁊ multiplicē q̄ delicti.¶ Quero qd si ep̄s trāsiuit ad monachatū postea petit̃ reassumi ad inferiorē dignitatē nō ad ep̄atū.dicit Ioā.vbi.s̄.ꝙ poterit:cū ꝯciliū solū ꝓhibeat ꝓmotionē ad ep̄atū i iferioribꝰ ꝑmittit. Alij ꝙ,ad inferiores etiā dignitates postulādus ē a papa.fatet̃ tm̄ ꝙ i istis faciliꝰ dispēsabit̃ q̄ i ep̄atibꝰ:tū q̄ꝛ id nō ē ꝯ̄ ꝯciliū: tū q̄ꝛ idignus maiori nō ꝓpterea idignꝰ minori.ff.ḋ iterdi. ⁊ rele.l.relegatoꝝ.§.fi.et l.seq.Tertij dicūt ꝙ ex q̄ ꝓhibet̃ a maiori ⁊ fortiꝰ a minori.de trāsac.c. fi.vij.q.j.mutationes.dicūt tm̄ ꝙ officiū sine dignitate poterit habere: qḋ est plꝰ ad onꝰ q̄ ad emolumētū.C.de infa.l.j.Host.non plꝫ hec rō: q̄ꝛ si vera esset posset eligi ad ep̄atū:q̄ꝛ magis est oneris quam honoris viij.q.j.q ep̄atum.ideo dicit ꝙ poterit hr̃e bñficiū sine dignitate.nō illa rōne ꝫ hac:q̄ꝛ potiꝰ est quoddā ministeriū nudū:qḋ faciliꝰ q̄ dignitas cōmittit̃:q̄ꝛ in maioribꝰ cautiꝰ est agendū.de elec.vbi ꝑiculum.li. vj.j.q.ij.ecce.xlij.dist.q̄escamꝰ.tene ꝙ hec decre.hꝫ locū i iferioribꝰ dignitatibꝰ si trāsiēs ab ep̄atu trāseat ad monachatū:⁊ etiā ad īferiorē dignitatē eligat̃.rō:q̄ꝛ causa cōcilij hꝫ locū:nā cū descēderit ad ep̄atū possibile est ꝙ causa ḋlicti:⁊ i talibꝰ opꝫ esse delictū tale ꝙ īpediat ordinis executionē etiā post peractā pniam:⁊ tale īpedit ꝓmonēdū ad quācūq̄ꝫ dignitatē etiā inferiorē.⁊ si dicat̃ i dubio cū plures cause alie possunt adesse qñ ꝓsumimꝰ cām delicti:dic ꝙ,illa nō ꝓsumit̃ plus q̄ alia ꝫ q̄ꝛ possibile est ipsam adesse:papa i hoc dubio est postulādꝰ.Puto tm̄ ꝙ eo postulato q̄tenꝰ īpedit ꝯciliū ꝓmonēdū ⁊ dispēsandū:cū expsse nō loquat̃ de inferioribꝰ dignitatibꝰ:nec mō sint ꝯ̄ ꝯciliū: qḋ dispēsatū erit:et valebit postulatio.Sꝫ cū a papa sit faciēda postulatio:nō

23 bñ patebit effectꝰ q̄siti:q̄ꝛ poterit facere q̄cq̄d libet.¶ †Quero an simoniacꝰ iteruētu parētū eo ignorāte possit dimittere ep̄atū absq̄ꝫ licētia pape:dic ꝙ statim eo q̄ sciuit dimittere dꝫ:al's ratificare videt̃:dꝫ tm̄ hr̃e licētiā pape:q̄ꝛ sine eiꝰ autoritate nō pōt.Dicit Hosti.ꝙ statim cū venit ad eiꝰ notitiā ḋ simonia vocare dꝫ ꝑsonas idoneas:⁊ corā eis exponere factū ⁊ ꝓtestet̃ ꝙ inuitꝰ ep̄atū tenet:cū sine pape licētia cedere nō possit:et coram illis faciat ꝓcuratorē quem i ꝓsentia illorū mittat ad curiā:⁊ sic et nō aliter putat illū tutū.all'.de appel.c.fi.s̄m Host, ⁊ h̄ tene:q̄ꝛ coloratū teneret:vt dixi i.d.c.ꝓcedē.⁊ viꝫ qḋ no,de simon. ex īsinuatiōe.¶ Quero q̄ sint illi ꝯsimiles casꝰ i q̄bꝰ cedēs ⁊ trāsiēs ad monachatū possit reassumi:dt io.an.si ꝓpter illegitimitatē cessit ⁊ postea est legitimatꝰ.ḋ q̄ de ele.innotuit.vel tūc patiebat̃ defectū etatis;

24 et nūc est factꝰ maior.¶ Uenio ad ꝑfi.q̄ꝙ.oppo.ꝙ †dato ꝙ q̄s nō fuerit cōuictꝰ vl' ꝯfessus de crimine ex q̄ trāsiuit ad monachatū ḋ ep̄atu nō possit reassumi ad ep̄atū:q̄ꝛ lnīa nō est dāda nisi sit tale crimē occultū qḋ impediat ordinis executionē post peractā pniam.s̄.eo.nisi.§. ꝓpter ꝯsciam.ergo illud quāq̄ occultū:vt inducens irregularitatē ex q̄ nō est dispēsatū impedit quē reassumi.dt Host.qḋ iste scḋs intellectꝰ canonis fuit bonꝰ:ꝫ nō sufficiēter dixit.Cōclude ergo ꝙ aut fuit data lnīa ep̄o ex leui delicto de facto qḋ inducit nec impedit ordinis executionē post peractā pniam:⁊ tale nō īpedit reassumptionē ad ep̄atum: vt hic nisi sit de delicto ꝯfessus ⁊ cōuictꝰ, Qñq̄ꝫ delictum est graue:vt ꝯstat ⁊ īpedit reassumptionē etiā si nō sit ꝯfessus vel ꝯuictꝰ, Qñq̄ꝫ dubiū est ꝓ graui vel leui ⁊ adhuc nō resurgit:q̄ꝛ nō est ꝓsumptio qḋ papa dederit lnīam nisi delictum fuerit graue ⁊ tale:qḋ īpediret ordinis executionē post peractā pniam:de quo.s̄.eo.nisi.§.ꝓpter,s̄m Inno.⁊ Host.⁊ sic dꝫ intelligi seq̄ns opi.quā nota q̄ vult expsse iuncto illo.§.ꝓpter.ꝙ ꝓ omni graui delicto q̄tūcūq̄ꝫ occulto q̄s impediat̃ assumere dignitatē:⁊ tale impediat ordinis executionē:etiā post ꝑactā pniam: ⁊ causa ē h̄.q̄ꝛ digne nō pōt penitere retēta dignitate q̄ illicite acq̄siuit

Quero

¶ Quero qs hꝫ ꝓbare an postulat⁹ vel pars eidē ꝙ nō trāsiuerit ī ca sib⁹ ꝓhibitis: an aduersa pars ꝙ transiuit. qdā dicūt ꝙ elect⁹ ꝓbabit: qꝛ p̄sumit̄ p̄ma facie ꝙ nō resignauerit sine cā. s̄. e. sup ꝟ. j̄. c. j. vij. q. j. hoc nequaq̄. Alij dicūt ꝙ nō dꝫ ꝓbare ꝙ aliq̄ de dictis causis resignauerit q̄ cōprehendūt̄ a cōcilio nisi sit p̄sumptio ꝯ ip̄m: puta qꝛ renūtiauit ordini: tūc em̄ tollet̄ p̄sumptio eo ꝙ aliq̄ ex dictis causis resignauerit: sed dic fm Inn. ꝛ Host. ꝙ lr̄a hec magis ꝯsonat p̄mo dicto: scꝫ in ver. ꝯstiterit. tūc ꝓ scd̄o dicto facit tex. ibi: tū em̄ eēt vehemētissime. ꝛ est causa qꝛ in dubio delictū nō p̄sumit̄ ex quo alia pōt dari ꝯiectura: ꝛ si renūtiauit loco tm̄ est p̄sumptio. vt dixit tex. ꝙ renūtiauerit ꝓpter aliud q̄ ꝓpter crimē. secus si renūtiauit loco ꝛ ordini: qꝛ tūc ē p̄sumptio ꝙ ꝓpter crimē: ꝛ ideo est vna apostilla q̄ dicit qd̄ hec p̄sumptio est iuris et de iure. allegat de sponsa. is qui. q̄ apostilla sup̄ gl. ordinaria fuit host. ¶ Quero qd si hic transiēs ad monachatū resignasset ordini ep̄ali. dic qd̄ adhuc pōt reassumi de lnia pape: qd̄ itellige fm distictionē. c. et tūc dicit gl. qd̄ tunc nō reconsecrabit̄: qꝛ characterē retinet cui nō potuit renūtiare: lꝫ renuntiādo ꝑdiderit executionē. j. q. j. qd̄ qdam. ver. si forte. xij. q. ij. nō licet. ad hoc quod no. de elec. ꝓuida. li. vj. ¶ † No. gl. ꝙ ep̄alis ordo iprimit characterē vl' saltē ānectit̄ ordini p̄sbyterali: vt super illo charactere fundet̄. ꝛ vide qd̄ no. in ꝓemio. vj. in gl. in nouella. ¶ In gl. ordini ibi. characterē retinuit. hoc verꝫ tenēdo opi. quā tenent canoniste ꝙ episcopalis ordo imprimit characterē de quo in salutatione. vj. in ꝟsi. ep̄s. Sed tenēdo opi. theologoꝝ de qua ibi sup gl. est magis dubiū. sꝫ dic qd̄ dignitas ep̄alis licet nō habeat characterē: tm̄ annectit̄ characteri p̄sbyterali eo qd̄ superaddit ꝛ pendet ab illo. ꝛ ampliat virtutem characteris presbyteralis ad reseruata ep̄o. vt pꝫ xciij. di. legim⁹. ꝛ no. s̄. d̄ ꝯsue. q̄to. ¶ † Quero an papa si vellet posset hoc casu cōtra cōciliū dispēsare. dicit gl. qd̄ sic: qꝛ contra illa ꝛ contra apl'm dispēsat dum tm̄ nihil statuat cōtra fidē. xxv. q. j. sunt qdā. ꝛ non cōtra articulos fidei. xv. di. sicut. fm gl. ꝛ sic dispēsat cōtra euangelium de numero testium[b]: lꝫ nō dispēset cōtra mētem fm Inn. vide qd̄ no. de cōces. prebē. proposuit. ꝛ de resti. spo. literas.

☞ Cedēs bonis pōt re integra reuocare cessionem ꝛ ipsum penitere. Episcopus qui petijt ꝛ obtinuit licentiā de cedēdo an possit re itegra ab ea recedere..

Quidam. Qui petijt licentiaꝫ cedēdi ex quo illā obtinuit cedere cōpellit̄. h. d. Prima recitat factum qd̄ scd̄o corrigit cām reddēs. Scd̄a ibi: sed cuꝫ. Casus literalis. Quidā impetrauit cedendi licentiam ꝛ ea obtenta cedere noluit. dicit papa qd̄ compellēdi sunt vt cedāt. Ber. ¶ No. j. licentiā cedendi petendam cū instantia. ¶ Scd̄o no. duplicē causam ipellētes quē ad cessionē: quia aut vtilitas ecclesie: aut saluas renūtiantis: quia forte nō tenet bn̄ficium cum bona cōsciētia. ¶ No. tertio hic duo principia retrahentia quem a bona operatione ꝛ ꝟtuosa. vel suasio amicoꝝ vel leuitas operātis ꝛ incōstātia. ¶ No. vlt. summarium. ¶ † Opp. cum gl. qd̄ nedum obtēta licētia quinimo etiā post obtentā licentiā ꝛ concessionē qs possit penitere. ff. de cessio. bono. is qui. vbi cedens re ītegra ante alienationē bonoꝝ potest penitere ꝛ recuperare bona. Sol. ibi in actu qui nō exigit presentiā superioris. hic in actu qui exigit p̄sentiā superioris: ideo illicitū est non cedere ne eludat̄ superior. dat simile in postulatiōe. s̄. de postu. p̄la. bone. el. ij. Uel scd̄o ibi. in renūtiatiōe ꝓprij in quo habet̄ dn̄ium: ideo facilius admittitur reuocatio qꝛ difficili⁹ abdicat̄ ꝓpriū: hic in renūtiatiōe bn̄ficij. ff. qui satisda. cog. l. si fideiussor. C. de re. credi. generaliter primo rn̄so. ¶ Oppo. ij. ex gl. qd̄ liceat cessionē reuocare etiam in non propria re. C. de repu. vel abst. hered. l. fi. Sol. illud ꝓcedit ī hereditate paterna q̄ filio in potestate est debita vt ꝓpria. ff. de lib. ꝛ posthu. l. in suis. sec⁹ in extraneo. eo. tit. l. iiij. in gl. ibi: illudat̄ pape. dic qd̄ fecit cessionē bonoꝝ que nō habet fieri corā superiore. Itē cessio bonoꝝ pro tanto reuocat̄ quia fit in eo in quo quis est dn̄s: sed nō sic in beneficio: quia renūtiās nō est dn̄s beneficij, sed ꝓcurator. j̄. de dona. c. ij. Item cessio bonoꝝ fit ꝓpter debita. et ex necessitate. de solu. odoardus. hic aūt loquit̄ in cessione volūtaria. ¶ Oppo. qd̄ † poti⁹ licētiā ipsaꝫ possit reuocare. vt patet. s̄. eo. nisi ad fi. Solu. aut vult reuocare cessionē. dic ꝙ qn̄qꝫ qs vult reuocare cessionē quā ꝯmisit nūcio āte ipaꝫ p̄sentationē supiori. ꝛ dicit Goffre. ꝛ Egi. qd̄ penitere pōt: nō ob. ꝙ de postulatiōe dicit̄ quia illa fit magis publice q̄ petitio licētie ad cedendū: vt qa ibi alicuius interesse potest hic nullius interest. Qn̄qꝫ quis dato nūtio ad petēdam licentiā ꝛ petijt ꝛ ante eā obtētā vult reuocare ꝛ adhuc pōt illaꝫ reuocare: ꝛ tenet reuocatio dūmō ꝑueniat ad superiorē. j̄. de ele. Qn̄qꝫ qs petit licētiā ꝛ ꝓcuratore reuocato vl' nūtio an̄ p̄sentationē postea fit p̄sentatio ꝛ superior ignorans dat licētiā. ꝛ hic est casus dubius fm doc. hic. qꝛ videt̄ ꝙ teneat licētia. ff. de ꝓcura. si ꝓcurator. ad hoc. j̄. de appel. si duob⁹. Alij distinguūt: aut est petita ꝑ nūtiū ꝛ nō valet: aut per ꝓcuratorē ꝛ valet. tene in hoc qd̄ dicit cle. cmu illuño. de renū. qd̄ valet ex quo nō fuit superior certificat⁹ vel ꝓcurator seu nūti⁹. Qn̄qꝫ iam facta presentatiōe pape ꝛ habito rn̄so a papa: ꝛ tūc attēde qualitatem responsi aut ꝑ cedentē cōscientie sue reliqt ꝛ pōt penitere: vt ī. c. nisi. s̄. eo. tit. Qn̄qꝫ alteri cōmittit qui loco sui cessionē recipiat si personam ecclesie illā nouerit expedire: ꝛ tūc non admittit̄ cessio nisi facta inqsitiōe de p̄dictis. Qn̄qꝫ rn̄dit papa ꝯsentiēdo cessiōi petite ꝛ tūc nō expectat̄ alia cessio: cū iam cesserit nec est ep̄s illi⁹ ecclesie: hoc ꝓcedit qn̄ simpliciter a papa petijt cessionē: si autē peteret solū licētiā cedēdi in manib⁹ illius cui papa duxerit cōmittēdū, locū hꝫ qd̄ hic dr̄ vt illa obtēta cedere cogat̄. Itē puto si tm̄ petat licentiā cedēdi ꝛ ꝑ ꝟ non cessit. sed petijt preambulū ad aperiendū viā cedēdi. Facit ad q̄ōnem si ad instātiam scholaris doctor ꝓmisit secū comedere si ille postea comedere non curet ꝯpellendus erit: vt hic. Et si alius inuitat aliquē ad comedēdū: disputauit Jo. de deo ꝙ debet mittere pro eo hora debita: ꝑ text. xxiij. q. iiij. displicet. fm Jo. de deo. Anto.

1 ☞ Processus factus corā vno ex duobus iudicibus nō valet.
2 Causa qn̄ est ī curia oportet ꝙ mittat̄ ꝓcurator īstruct⁹: al's ꝓcedet̄ ad diffinitiuā. nu. 3. ꝛ. 4. Ubi ponit̄ alius effectus qn̄ cā est in curia. n. 11. ꝛ. 12.
5 Subijciens se gratie misericordie aut voluntati alterius quid operet̄ ista submissio.
6 Renuntiatio facta absente parte an noceat q̄ ad perdendū dn̄ium vel possessionē: vel ius reale vel personale. ꝛ nu. 7.
8 Confessio facta absente parte an ꝛ quando preiudicet.
9 Renūtiatio facta liti an intelligat̄ tā de iure q̄sito q̄ querendo.
10 Causa qn̄ dicatur esse deuoluta in curiam.
13 Litere monitorie an acquirāt aliqd̄ ius parti.
14 Beneficiat⁹ cui fuit mādatū ꝓuideri de alio bn̄ficio incompatibili an debeat primuꝫ renuntiare: an autem primo statuendum conferri.
15 Terminus datus appellāti quos effect⁹ pariat.

Veniens. Non renuntiat iuri suo q gratie aduersarij se submittit. h. d. Prima pars ponit ipetrationē appellātis ꝛ ei⁹ cām scd̄a ipsi⁹ ꝓsecutionē, ꝛ auditoris dati sn̄iam. tertia ipsi⁹ sn̄ie cōfirmationē. scd̄a ibi: ad quē. tertia ibi: nos igit̄. ¶ Cas⁹ lr̄alis. Jo. subdiacon⁹ ipetrauit lr̄as ad quosdā iudices vt ei p̄bēdā vacātē in eccl'ia sancti Florētini ī cōsuetūdia assignarēt: et cū ipsi vellēt mādatū apl'icū adimplere qdā canonici illius ecclesie se opposuerūt dicēdo ꝙ ipse renuntiauerat iuri qd̄ sibi ex ipsis literis ꝯpetebat. sꝫ ip̄e subdiacon⁹ ꝟ negauit. canonici testes induxerunt ad hoc ꝓbādū ꝑ q̄s videbat̄ ꝓbatū ꝙ ip̄e gratie capituli se ꝯmisisset. duo iudices sentētiauerunt eūdē subdiaconū nō posse vti lr̄is supradictis ꝓ eo qd̄ gratie capituli se ꝯmisit: q̄re iuri suo renuntiare visus fuit a q̄ sn̄ia ipse appellauit sue appellatiōi vigiliā epiphanie terminū p̄figēs. ille accessit ad terminū sꝫ aduersari⁹ post terminuꝫ ꝑ duos mēses ꝛ ampli⁹ expectat⁹: tandē ꝯparuit nunti⁹ aduersarij cū lr̄is ad ꝯdicendū ꝛ ipetrādū tm̄ corā auditore dicto io. ꝯcesso. sꝫ cum sufficiens ad causā retractādā nō esset idē auditor sn̄laꝫ iudicum predictoruꝫ cassauit iustitia exigēte. Ber.

c ¶ No. j. de hoc ꝟbo assignare[c]: qd̄ refert̄ ad assignationē iuris ꝛ facti. Et nota ꝙ in impetratiōibus nō solū de vacatiōe. sꝫ etiā d̄ mō vacādi faciēda est mētio. ¶ No. ij. ꝙ executores ad bn̄ficia appellant̄ iudices eo qd̄ possūt assumere partes iudicis[d]. vt ī cle. j. de offi. deleg. de p̄sump. dudū. ꝛ qd̄ ibi no. ¶ No. iij. qd̄ canonici aliq de eccl'ia etiā absqꝫ mādato vident̄ posse opponere de defectu iuris agētis vt ī ecclesia recipiat̄: de quo de accu. sup his. ꝛ de testi. cū olim. ¶ No. iiij. qd̄ ꝑ submissionē gratie capituli qs nō videtur renūtiare iuri sibi ad beneficiū ꝯpeteti. ¶ † Not. v. nō valere ꝓcessuꝫ duoꝝ iudicū altero nō iteressēte. ¶ No. vj. qd̄ exceptio renūtiatiōis lr̄arū extraiudicialis tā q̄ litis finite ꝛ ad iudiciū ꝯcludēs vꝫ opponi ad ꝓcessum. ꝛ sic ampliat̄ qd̄ dr̄ ī. c. j. lit. ꝯte. li. vj. ꝛ si fiat pēdentib⁹ lr̄is pōt opponi ꝯ lr̄as. ¶ No. vij. appellātē ī appellatiōe posse sibi statuere terminū ad appellationē ꝯsequēdā. Et no. effectū statutiōis termini. qꝛ facit bn̄ficialib⁹ cām esse ī curia. † Et no. effectū talis termini qd̄ causa sit ī curia:

a ¶ Presumit̄. ad de qd̄ voluit Ro. consil. cccliiij.

b ¶ Numero testiū. Adde qd̄ Rom. sin. suis fo. xxiiij. dicit qd̄ papa nō pōt facere ꝙ stet̄ dicto vnius ꝯtra partē ꝑ tex. quem dicit singularē in c. iudicas. iij. q. ix. Anto. Frā. ¶ Circa istud an papa possit ad ꝑtis preiudiciū disponere ꝙ stet̄ dicto vni⁹ tm̄ absqꝫ dubio: salua semper decisiōe apostolica: teneo qd̄ nō: qꝛ lꝫ amplissima sit pape ꝑtās fm glos. in cle. ad nostrā. in ꝟ. ecclesie. de hereti. ꝛ l. c. lector. in ꝟ. subdiacon⁹. xxxiij. dist. ꝛ per Hosti. ꝛ doct. ī. c. magne. de vo. vbi ꝯcludit̄ ꝙ oīa pōt p̄ter q̄ peccatum. tn̄ cū l. diuina statutū sit ꝙ ī ore duoꝝ. vl' triū stet omne verbū. vt in. c. l omni negotio. de testi. ī. l. vbi numer⁹. ff. eo. in. c. cum esses. de testa. cū simi. si dicerem⁹ papā posse hoc statuere: ꝓmo dicerem⁹ qd̄ posset tollere ius diuinū. deide tolleret ius vni⁹ ꝛ alteri daret: qd̄ sine dubio facere non pōt sine causa: vt per glos. in. c. cōq̄stus. ix. q. iij. ꝛ per glo. in. c. j. xxij. di. ꝛ q̄uis posset tollere ius alterius cū cā. vt in. c. quia pleriqꝫ. d̄ immu. eccl'. ꝛ in. c. proposuit. de ꝯcess. p̄bē. ꝛ not. in. c. q̄ in ecclesiaꝝ. de cōst. tn̄ ī dubio non p̄sumit̄ cā nisi id faceret ex certa scientia fm ea q̄ habētur ī. l. q̄ties. C. de p̄ci. ip̄e. offe. ꝛ in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. publi.

c ¶ Assignare. ad de Roma. consil. cccclxxxij.

d ¶ Partes iudicis. Adde Abb. ꝯsi. xxxiiij. ij. lib.

a ¶ Instruct⁹. adde vt p do. ð rot. decis. iiij.

b ¶ Sententiare. adde Jo. de imo. ibi z do. ð ro. suis deci. deci. ccccxij. de rescrip.

c ¶ Bñficialibus. Adde do. de rot. deci. suis in tit. de litis contest.

Zacharias.

¶ Add gemi. archi. z phili. frā. in cle. j. de eo q mit. i pos. cā rei ser. z lā frā. de ōia. repet. cle. sepe. nu. iiij. et ibi in apo. ad eū. in ver. de plano. de ver. sig. z i cle. dispendiosam. et ibi Car. in. iij. op. de iudi.

d ¶ Nec interpretant̄. Adde alex. cōsil xx. z. xliij. iiij. libro.

Zacharias.

¶ Adde pleni⁹ eundē alex. i. l. inter stipulantē. §. j. ff. de verb. oblig. vbi dicit qð si ex vtroqꝫ intellectu cōclusiue resultaret dubiū tūc nō dꝫ fieri interpretatio dicti testis. idē no. i. l. si librarius. ff. de reg. iu. Jo. and. in. c. j. de pac. li. vj. z Spec. in tit. de teste. §. j. versi. itē ꝙ testes obscuri.

qꝛ z tūc nō sufficit mittere ꝓcuratorē ad ipetrādū z ɔ̄dicendū: sed oportet ꝙ mittat̄ instructus[a] ad causam tractanda. de quo dic vt i. c. j. de elect. li. vj. ¶ † Et no. ꝙ vbi causa ē i curia si nō ɔ̄pareat pars instructa ꝓceditur ad diffinitiuā sententiam tm̄ ɔ̄tra contumacem dummodo causa sit in tali statu qð ꝓcedi possit. Et not. ꝙ qs pōt sibi statuere terminū determinādo ꝑncipiū termini ad diem feriatam ad assignandum tempus nō quo procedit̄ sed ex quo ꝓcedi debet. de quo ð ferijs. c. fin. ¶ † No. effectum alium hui⁹ termini quia hꝫ vim citatiōis ꝑemptorie: adeo ꝙ expectat⁹ si non veniat potest ad sniam ꝓcedi absqꝫ alia citatione. ¶ Et no. ꝙ talis terminus habet vim citationis z monitiōis vt cōpareat qñcūqꝫ post illū terminū. hic est ꝙ si nō procedat iudex i termino sꝫ longo tpe vt duorū mensiū post terminū valet ꝓcessus. ¶ No. ꝙ ad accusandā cōtumaciā etiā quo ad vnu ꝓcessus ad diffinitiuā sniam nō sufficit vbi causa est in curia mittere procuratorē ad impetrādū z ɔ̄dicendū impetrationi si nō habet sufficiēs mādatū ad causam ꝓsequendā. ¶ Et no. ꝙ auditor ex cōmissiōe pōt q de causa cognoscit sententiare[b]: qð intellige si hoc specifice hꝫ in mādatis: de quo in cle. auditor. de rescrip. Hic habemus examinare duas snias. primā i causa ꝑncipali. secudā in causa appellationis z causas earum. Primo videt̄ ꝙ snia lata in causa pricipali debuerit valere z nō in causa appellatiōis z causas earū: quia ꝑma snia iusta fuit. nam eo ꝙ submisit se gratie renūtiauit iuri sibi cōpetēti ex literis. vt in fi. quia hic videt̄ repugnare prosecutiō i gratie: ergo tollit̄ ius: ð offi. del. gratū. z. c. relatū. ad hoc. s̄. eo. sane. Sol. glo. z doct. dicunt ꝙ multe sunt cause nullitatis prime snie. prima causa videt̄ ꝙ fuerit defect⁹ ɔ̄testatiōis lit. quia nō apparet ꝙ fuerit ɔ̄testata. sed gl. j. hic rñdet ꝙ hec causa nō fuit legitima: qꝛ apparet ex litera ꝙ lis fuerit ɔ̄testata: eo qa negatio fuerit facta opposita exceptiōe, z negatiōe fit res dubia. C. q. ad liber. ꝓcl. nō lꝫ. l. iij. z sic iducit̄ lit. ɔ̄te. qꝛ ꝑ rñsionem et negationē zc. ð lit. ɔ̄te. c. vno. nō placet hoc Hos. quia per negationē actoꝝ nō fit lit. cōte. sup petitiōe pricipali sꝫ bene sup exceptione. hec autem fuit negatio actorū: ideo nō fuit lis cōte. oportet ergo ꝙ negatio fiat per reū principalē in petitiōe per actorē vt fiat̄ lit. cōte. de hoc in prima glo. vel dic ꝙ ad validitatē prime snie nō exigit̄ li. cōtest. quia hic exceptio renuntiationis z rescriptū cum esset, in bñficialib⁹ in quib⁹ etiā taciturnitas perimit actionē z rescriptū: iuxta no. in. d. c. j. ð li. ɔ̄te. lib. vj. z no. fuit in. c. ɔ̄stitut⁹. z. c. sup l̄ris. de rescr. z sic iurisditionē si q̄ data erat: z sic poterat opponi ad ꝓcessum. ideo iudices pronūtiauerūt ipsum nō posse ampli⁹ vti literis z sic etiā ad finem ꝓcedendi. qð no. ad limitationē. c. j. de lit. cōtest. li. vj. Nūquid aūt hodie in beneficialib⁹[c] sit necessaria lit. cōte. colligit̄ in cle. dispēdiosam. de iudi. iūcta cle. sepe. de ver. sig. Secūda causa nullitatis snie fuit qꝛ per submissionem gratie primi iudices habuerūt hūc actū. s. submissionē gratie ꝓ renuntiatiōe z male. lꝫ eñ testes ꝓbarēt qð se submitterēt gratie per hoc nō ɔ̄cludebat̄ necessario renūtiatio. Nec ob. c. sane. z. c. gratū. quia in. c. gratū. ꝓsequit̄ causam corā iudice a q̄: vñ directo obuiat iuri q̄sito ex literis: qꝛ poterat se submittere gratie cedēdo z cōfitēdo ꝙ illi ius ꝓsequerēt̄ ipsi⁹ z nō ex toto ipsum annullarēt. Nec ob. c. sane. quia aduertendū qñqꝫ: qs renūtiat l̄ris vel iuri suo: z planum est ꝙ tūc excludit̄. vij. q. j. qꝛ periculosum. ff. de edi. edi. l. queritur. §. si vēditor. Qñqꝫ quis nō renuntiat l̄ris sed tradit literas: z tūc ꝼm aliquos ꝑdit ius sed reintegrat̄ ex eq̄tate ꝼm aliquos. etiā audit̄ de iure ꝼm diuersitatē intellectuū. s̄. e. sane. hec ꝟa qñ ius pēdet ex literis. si aūt ius nō pēdet ex literis sed iam est ex literis facta executio. z tūc quia ius nō pēdet ex l̄ris cū sit finitū officiū iudicis qð finit̄ eo qð ē executū. C. de fru. z li. expen. l. terminato. nō perdit renūtiationē literarū. z hūc intellectum ponit glo. in ver. reddens. in ca. sane. Et ad. c. sane. dic ꝙ si ius est iam purificatū ex l̄ris: vt quia iam est institutus per traditionem literarū illud nō ꝑdit quia nō coheret literis z sic potest iteligi illud. c. si pēdet a literis ꝑ traditionē literarū illud bñ perdit nisi aliter integret̄: vt ibi. ¶ † Qñqꝫ quis se submittit gratie: et hoc tātū per testes ꝓbatur z tūc ꝑ submissionē qs nō ꝑdit ius suū. hec fuit opi. Inno. z Host. qui ꝑ hoc reprobāt opi. glo. dicentes ꝙ quāꝙ ex alijs causis forte iuste fuerit reuocata snia tñ quo ad hāc causaꝫ de iuris rigore tenuit snia. z ideo dixerunt ꝙ iura allegata in ɔ̄triū loquūtur qñ quis renūtiat literis z iuri: quia submittere se gratie hꝫ quādā tacitā ꝓtestationem ꝙ gratiā expectat: vnde illa nō secuta primū ius recuperat. C. de trāsac. siue apud acta. quādo qs se submittit misericordie z idē. s̄. eo. sane. qñqꝫ se submittit voluntati alterius. z idē quia voluntas debet reduci ad arbitriū boni viri. ff. de oper. li. l. si libert⁹. z de iurem. quintanallis. Sed huic obstat ꝙ imo iusta fuerit snia: qa dato ꝙ testes minus dixissent testificādo ꝙ se submisit gratie subaudiri debēt dicta testiū ꝼm intentionē partiū ꝙ ꝑ hoc renuntiauit. sicut dicim⁹ ꝙ qñqꝫ ꝟba partis late iterp̄tētur. j. ð cau. pos. cū ecclesia. Sol. dicta partiū late interp̄tant̄: vt ibi z subaudiunt̄ si ðt se coheredē p̄sumit̄ iterrogatus. ff. de interro. ac. l. si sine. in instrumētis etiā plus solēnitatis p̄sumitur ꝙ̄ appareat in verbis. insti. de fideius. §. fi. ff. de ver. obl. sciēdum. dicta aūt testiū nō supplent̄ nec interpretant̄[d] vt sit ꝓbatū nisi ɔ̄ten⁹ ex eoꝝ verbis colligit̄. j. de test. cum clamor. de appel. dilecto. de ꝓbat. in p̄sentia. z facit qð habet̄ in. l. j. C. de vsu. ꝑtendit̄ alia causa q̄ ɔ̄cludit nullitatē ex defectu ptātis qa fuerūt tres iudices z duo tm̄ pronuntiauerūt. de off. dele. cū causa. sed pōt h̄ saluari ꝙ fuerūt dati cum clausula z ꝓcesserūt tertio trāslato z īpedito vl' nolēte interesse. ¶ In gl. duo iudices. in fi. z sic vsqꝫ huc tres causas q̄ ꝑtēdebāt ad retractationē snie. Prima ꝓpter defectū lit. cōtesta. de quo glo. j. Scðo ꝓpter defectū iniustitie quia assumpserāt actū submissionis gratie pro renūtiatiōe. de quo gl. ij. Tertia ꝓpter defectū potestatis iudicū. de qua dic vt in gl. Quartā addit Inno. hic ꝼm aliquos ꝙ hic se opponētes nō habebāt ius se opponēdi: cū ex renūtiatione nullū esset eis ius quesitum: qꝛ si fuit renūtiatio facta de capitulo vt singularib⁹ z testes quib⁹ p̄sentib⁹ nullū erat ius quesitū: nō poterāt ergo se opponere noīe capli qa nō habebāt mādatū de ꝓcu. c. j. nō noīe ꝓprio: quia nullū ius erat ex renuntiatione quesitum: sed hec causa non fuit legitima: qa lꝫ non possent se opponere vt ex iure eis q̄sito poterāt se opponere zc. sed hec cā non fuit legitima: quia hic non se opponebant immediate ex iure renuntiationis: sꝫ ꝓpter renūtiationē cassabāt defectum iuris in agēte. et sic sua intererat ꝙ ius nō habēs nō admitteret̄: sicut i filij ðꝛ possent se opponere ne per literas fallas intruderēt. vt. j. de cri. fal. sup eo. q̄ casu se possunt intantū opponere ꝙ etiā si capitulū mādaret ꝙ se nō opponerēt nō haberēt obedire quia se nō opponūt pro iure capituli: sꝫ se opponunt pro iure z interesse communi. fatetur tñ Inn. ꝙ si capitulū remitteret hoc ius ipsi: vt qa remitteret renūtiationē qð agere posset inuitis singularibus. ad qð facit. s̄. eo. cū inter. P. Sed hoc nō placet Host. qꝛ per hoc nō reuiuiscet ius extinctū nisi ad aliū actū ꝓcederet̄: cum per cōsensum partium z iudicis nō possit iurisditio extincta reuiuiscere. de offi. dele. significātib⁹. z maxime q̄ ad executores. vel dic ꝙ ꝼm Inn. poterūt se opponere etiā immediate ex renūtiatiōe quasi eis ius sit q̄situm. cōcludens regulā ꝙ renūtiatio qñqꝫ absente parte facta ꝓdest illi cui vtilis est dato ꝙ sit absens. all. de p̄scriptio. c. pe. C. de pac. l. postꝙ̄. z sit renūtiatio ꝼm eū nō solū exp̄sse sꝫ etiā tacite. vt in hoc c. ꝟs. duo iudices. z cōiter renūtiās habet̄ ꝓ derelicto. l. si qs vi. §. differētia. ff. de acq. pos. z. ff. ꝓ dereli. ꝑ totū. fatet tñ ꝙ ꝑ renūtiationē qs non amittit dñium rei quā tenet lꝫ amittat possessionē. vt. ff. de acq. pos. l. si qs vi. §. j. ɔ̄nimo plus ðt ꝙ si qs renūtiat iuri vl' seruituti quā hꝫ i aliq̄ re ēt absente dño statim res est libera. ¶ Propter q̄ vidēda sunt aliq̄: ꝑmo an renūtiatio absente ꝑte noceat q̄ ad ꝑdēdū dñium. scðo an noceat q̄ ad ꝑdendū ius aliqð reale vl' ꝑsonale tertio qd de ɔ̄fessiōe. q̄rto qd ð renūtiatiōe litis. ¶ Ad ꝑmū dic ꝙ aut renūtiās vl' hñs ꝓ derelicto itēdit ꝑdere z dñium z possessionē et perdit vtrūqꝫ. vt. l. si qs vi. §. dñia. ff. de acq pos. Aut intēdit ꝑdere neutrū et neutrum ꝑdit. Aut intēdit ꝑdere dñiū z nō possessionē z nō pōt: qꝛ ꝑ h̄ nō hꝫ ꝓ ðrelicto. Aut itēdit ꝑdere possessionē et nō dñiū z h̄ pōt. z i h̄ differt possessio a dñio. vt ibi. Aut intēdit ꝑdere dñiū z est dubiū de aīo circa possessionē. qdā ꝙ nō ꝑdit nec dñiū nec possessionē: qꝛ ex q̄ nō apparet ꝙ velit ꝑdere possessionē retinet vtrūqꝫ. Cōis opi. ē Ray. z bonū est ꝙ ꝑdat vtrūqꝫ qꝛ ex q̄ ɔ̄stat ð aīo ꝙ vult ꝑdere dñiū p̄sumit̄ ꝙ velit ꝑdere possessionē: vt ptꝫ in. l. illð. ff. de acq. here. ¶ † Nunqd aūt renūtiatio facta absente parte p̄iudicet in iure ꝑsonali vel reali. circa ius habes glos. Inn. hic Bar. in. l. nō solū. §. si liberatiōis. ff. de lib. le. sic dicit ꝙ aut agit̄ de preiudicio iuris realis: z hoc p̄iudicat absente ꝑte. vt. d. §. dñia. ff. ꝓ derelict. ꝑ totū. z hic In. aut agit̄ de p̄iudicio iuris ꝑsonalis. z gl. inr. ciuilis sunt ɔ̄trie. ð qb⁹ nō habes curare. Dic ꝙ aut fit i iudicio z p̄iudicat C. ð pac. l. postꝙ̄ liti. z h̄ iō qꝛ ibi est iudex q est loco ꝑtis. vt. l. si ob cām. C. ð euic. Si sit extraiudicialis dic ꝼm bar. aut ē p̄sens aliqs q recipiat noīe absentis z p̄iudicat renūtiatio. vt. l. rescriptū. §. j. ff. de pac. etiā dato ꝙ ille nō hēat ad h̄ mādatū dūmō postea ratificauerit. aut nō est recipiēs loco ꝑtis: z ðt ꝙ nō p̄iudicat. ff. ð pac. l. z heredi. §. nos aūt. qꝛ tale

ius non

ius non pōt q̃ri absenti ex ꝑsona d̃bitoris.hoc est verū iure quod est iā quesitū re ꝛ facto:quia talia iura nō possunt a nobis simplici renuntia tione abdicari:vt.l.qs ergo casus.ff.de pecu.ꝛ.l.ij.ff.ꝓ soc.l.fideiussor.ꝛ no.ibi.ff.de pac.Si autem esset ius q̃situm facto alterius vt i legato vł similibus:tunc bene credo ꝙ valeret renūtiatio ꝛ ꝑiudicaret:quia tale ius possum a me abdicare facto meo.C.de repu.heredi.l.si quis.ff.de leg.j.l.seruum filij.§.j.ꝛ cōpeteret exceptio doli quasi petēdo vt actionē nō habēs dolo petat.sic pōt intelligi gl.in.§.si liberatiōis:ꝛ ad hoc qd̃ scribit Bar.in.l.j.C.de pac.

8 ¶†Ad tertiū de confessione[a] dic ꝙ si con- a fessio fiat ad obligandū illa nō ꝓficit nisi ꝑsente parte vel altero pro eo recipiēte:vt no.in.l.j.C.de cōfes.ꝛ est tex.l.certū.§.si qs absente.ff.de cō fes.Idē etiā credo si fiat ad liberādū:quia quatenus est ꝓbatio planū: quatenus aūt est dispositio planū est ꝙ est aliq̃n:vt.l.tale pactum profi teor te nō teneri.ff.de pac.idem esset.de hoc dic vt habeť p Bar.in.d.l. non solū.§.si liberationis.ff.de li.leg.ꝛ not.in.c.fin.j̃.de succes.abintest.

9 ¶†Ad quartū an renūtians liti videať renūtiare iuri in iudicio dedu cendo vel deducto.dic aut renūtiat liti ante inceptū iudiciū ꝛ nō videť renūtiare iuri.casus est.s̃.de rescrip.ex tenore.ꝛ est casus.j̃.de prescript. nihil.hoc nihil ꝓbat nisi vt sequitur ꝛ maxime si resistat litigio cū causa vt euitet scandalum si iam esset in iudicio deducta:ꝛ tūc aut renūtiatio fit ex parte actoris:aut ex parte rei.si fit ex parte actoris aut renuntiat instātie aut consentit reus.ꝛ puto ꝙ perdať sola instantia.sic temperat Bar.in.d.l.postꝙ̃ liti.quia verba ista nō concludūt ad substātiaꝫ actio nis nec directe nec indirecte:cū possit ex quo pars consent,itrecedere ab instātia absqꝫ eo ꝙ perdat actionem.Aut renūtiat instātie ꝛ pars ꝯtra dicit nec acceptat renūtiationem qd̃ pōt per auť.qui semel.C.quō ꝛ q̃n iudex.et per.c.causam.j̃.de dolo ꝛ ꝯtu.Et tūc Bar.dicit ꝙ ꝑdiť istātia actiōis:qd̃ credo si ꝑsistat tm̄ in renūtiatione:si autem renūtiat liti dico b ꝙ ꝑdit[b] ꝛ instātiā ꝛ ꝑdit ius deductum in iudicio.ꝛ est causa:qꝛ ex quo vult ꝑdere arma pro lite ꝛ ꝓ tanto vult perdere instantiā actionis.ē tm̄ verū qd̃ dicit Bar.in.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.pos.ꝙ lꝫ ꝑdat ius actionis:nō tm̄ perdit instantiā ex qua actio perdiť ꝛ ꝓ tāto agere pōt lꝫ obstet exceptio.C.de transac.l.siue apud acta. Si aūt renūtiatio fuit ex parte rei tunc dicit ꝙ aut reo cōpetebat exceptio ꝛ ex isto dabiť replicatio.Aut reo nō cōpetebat exceptio ꝛ nihil dabiť.Aūt nō cōpe tebat actio actori.ꝛ tūc per hoc ꝙ renūtiet liti vel perdat litē non datur sibi remediū actionis:vt quia nō est hec materia apta ad producēdum actionē.vt.l.iurisgentiū.§.j.ff.de pac.ꝛ hec sufficiāt.¶Uenio ad sniam in causa appellatiōis ꝛ vř ꝙ male papa ꝓnuntiauerit sententiādo dif finitiue sup prima causa vł sniam illaꝫ cassando:quia debebat appella tum in termino nō cōparentē instructum in expēsis cōdēnare:vt de ap pella.Nicolao.Itē quia sufficit appellantē mittere ad impetrandūꝫ ꝛ

10 contradicendū:vt patet.j̃.de ap.interposita.¶†Hic sunt plura viden da.Primo an eo ꝙ appellatio est iterposita:cā dicať in curia vt ibi de c beat tractari.Scd̃o dato ꝙ sit in curia[c] qs sit effectus ꝙ ibi sit ꝛ an suf ficiat mittere ꝓcuratorē simpliciter ad impetrandū.Tertio an dato qd̃ sit in curia possit quādocūqꝫ ꝓcedi ad sniam diffinitiuā in cōtumacem. ¶Ad primū gl.dicit hic ꝙ quādoqꝫ appellať a snia interlocutoria:et tunc delatio siue iudicis siue etiā ꝑtis appellāte facit cām esse in curia: termini aūt statuitio nō.Q̃nqꝫ est appellatū a diffinitiua:et tūc sufficit quod statutus sit terminus per iudicē aut partē vt causa dicatur in cu ria ꝛ sic loquiť hic.ꝛ hoc nō placet doc.per ea q̃ no.in.c.interposita.§.j. j̃.de app.quo ad causas nō bn̄ficiales.q̃ aūt ad bn̄ficiales dicunt tenē dum qd̃ no.i.c.j.de elec.li.vj.Tu dic ꝙ q̃dā sunt cause q̃rū natura facit esse negotiū i curia ꝛ sic cā ē i curia eo ꝙ appellať vt qꝛ sunt d̃ maiorib⁹ de app.vt debit⁹.in fi.d̃ elec.ꝙ̃uis.li.vj.ꝛ in bn̄ficialib⁹ seruata forma. c.j.de rescri.li.vj.ꝛ.c.cām.de elec.i cle.ꝛ tūc nō expectať aliud accidens. qꝛ imediate cā est in curia vt hic.Quedā sunt cāe.q̃ ex accidenti sunt in curia:ꝛ in istis dic ꝙ si q̃riť de actu sup quo pendet appellatio sola de latio iudicis aut ꝑtis facit cāꝫ eē i curia vt de ap.sepe.el.j.nec exigiť ter mini statuitio.Si q̃riť de negotio principali sup quo pēdet appellatio sꝫ ea pēdente sup incidēti:ꝛ tunc vt sit in curia exigiť cōsensus appella ti nec sufficit delatio iudicis quo ad principale negotium.de ap.cordi. li.vj.Termini autē statuitio sola nullo casu facit cām esse in curia:qꝛ so lum ordinať in finē interpellandi partē:sꝫ bene operať ꝙ vbi ex altero signo vel cā est i curia non exigiť noua citatio:sed sufficit terminus iste statutus ꝛ cā pōt q̃ncunqꝫ in curia expediri post illum terminū q habe tur per citationē perēptoriā:vt hic est casus de ap.sepe.ꝛ hoc de primo. ꝙ autē terminus non habeat cāꝫ facere esse in curia:casus est de appel,

11 interposita.§.j.ꝛ hoc ibi tꝫ Io.an.¶†Ad scd̃m qs sit effectus qd̃ cā sit in curia vel nō:hoc declarat hec decre.qꝛ vbi est in curia nō reqriť alia citatio.ad hoc.j̃.d̃ ap.sepe.nec sufficit mittere ꝓcuratorē ad impetrādū vel ꝯdicendū:sed vbi nō est sic.dꝫ ergo primo casu mittere procuratorē

12 instructū ad id qd̃ iminet expediēdū.¶†Ad tertiū an causa existēte in curia possit ꝓcedi in absentē ad diffinitiuā.tex.videť ꝯtrari.text.hic qd̃ sic tex.in ꝯtriū de ap.rep̄hensibilis.ꝛ.c.nicolao.ꝓ primo.de ap.sepe.gl.di cit p̄mo ꝙ pōt ꝓcedi ad diffinitiuā sniam.Nec ob.de ap.nicolao.qꝛ ibi nō fuit petitum sꝫ solum fuit petita ꝯdēnatio i expēsis:vn̄ illud fuit nō ex defectu iuris sꝫ ex defectu petitiōis.scd̃o dicit glo.ꝙ ibi cā nō erat in tali statu ꝙ posset ad diffinitiuā ꝓcedi qꝛ nō erat lis contestata.ideo fit cōdēnatio in expēsis.¶Et dic ꝙ causa existēte a in curia aut nō est petitum ꝙ fiat condēnatio ad diffinitiuam ꝛ nō fit:sed fit ꝯdēnatio expēsarum: vt.d.c.nicolao.Si est petitū:aut nō fuit a princi pio terminus statut⁹:ꝛ oportet ꝙ statuať vel cite tur anteꝙ̃ posset ad diffinitiuam ꝓcedi.operabi tur ergo statuitio termini qd̃ non erat opus alte ra citatiōe vt pꝫ. de ap.sepe.Q̃nqꝫ cā est i curia ꝛ termin⁹ est statut⁹ ꝛ ꝑs petit vt ad diffinitiuā ꝓ cedať:ꝛ tūc aut ē cā in tali statu ꝙ pōt ꝓcedi vt qꝛ lis ꝯte.vel est cā in q̃ nō exigiť lis cōte.vt bn̄fi cialis:qd̃ dic hodie vt in cle.dispēdiosam.de iudi. ꝛ tūc pōt ꝓcedi ad diffinitiuā:vt hic.de ap.sepe.ꝛ de app.per tuas.Q̃nqꝫ cā nō est i statu qd̃ possit ad diffinitiuā ꝓcedi vt quia lis nō est cōte.ꝛ tūc ꝓcedit.c.nicolao.qꝛ ibi ꝓcedit ad condēnationeꝫ expensarum:tamē hoc hodie verū olim soluꝫ ad cōdēnationē indistincte.eo.titu.reprehensibilis.

13 ¶†Ultimo iduciť decre.ad.q.an ex lr̃is monito rijs aliqd̃ ius q̃rat.ꝛ facit decre.ꝙ sic:qꝛ si ꝑ renū tiationē ius tolliť sequiť ꝙ aliqd̃ suberat.Gl.di cit ꝙ si cōsidereť ius obligatoriū ꝑ qd̃ cōcludať obligatio ꝯ clericos ꝯ quos fit ipetratio ꝑ tales lr̃as nulli ius q̃rať.Si q̃riť an quo ad ipsaꝫ eccle siā aliqd̃ ius reale q̃rať dicit gl.ꝙ nō anꝙ̃ in illa recipiať.ꝛ bene dicit:qꝛ ꝑ renūtiationē bene q̃riť ius ad rem vel in re ſm modū receptionis:vt pa tet de ꝑben.si postꝙ̃.li.vj.Si queriť an aliqd̃ ius querať agēdi ꝛ iplorādi officio sup̄ioris vt coraꝫ superiori possit instari ꝓsequēdi gratia.dicit glo. ꝙ sic.ꝛ hoc est ius qd̃ potest renūtiare restituēdo literas ꝛ renuntiādo literis impetratis vel impe trādis.postea gl.ponit itellectū tactū.s̃.eo.sane. de hoc tactū est.s̃.de rescri.edoceri.ꝛ.c.lr̃is.ꝛ vid̃ de cōces.ꝑben.c.j.lib.vj.per Inn.in.c.si soli.ꝛ.c.si

14 caplo.eo.tit.li.vj.hic nō sunt alia.¶†Quero qd si mādať aliquē recipi in canonicū Bonon̄.cū sit paratus omnibus beneficijs renūtiare quid pre cedere debeat an renuntiatio vel collatio.Uinc. dicit ꝙ ꝑcedet renuntiatio si litere admittētur:ꝛ si postea resistať succurreť ei.de pac.cum prideꝫ. de rerum permu.cum vniuersoꝝ.ꝛ putat tūc agi potius ex officio implorato ꝙ̃ ex vi actiōis.vide in clemē.de rerū permut.c.vnico.Boa.instruxit trāsmittētes ꝓcuratores ad curiā vt dent tria di uersa mādata procuratori.vnum ad impetran dum ꝛ cōtradicēdū.aliud ad ꝓsequēdum articu lum appellationis:aliud ad prosequēdum nego

15 tium principale.Io.an.¶†Quero quid sit effe d ctus termini.dic ꝙ quādoqꝫ terminus[d] statuiť a parte:quādoqꝫ a iudice:ꝛ quādoqꝫ ad ꝓsequē dum quādoqꝫ ad iter arripiendū.Et si ad iter ar ripiendum sufficit arripere intra terminū.Si ad ꝓsequendū habes vnum effectum qꝛ vbi cā ē in curia habet vim citationis peremptorie.Item alius est effectus quia nō potest talis termin⁹ ꝑ appellatum preueniri in impetrādo quādo cau sa est in curia.qd̃ secus est in termino iuris scd̃m distinctionē.c.oblate.de appellatio.Anto.d̃ bu. vtriusqꝫ iuris doc.

1 ☞Ep̄s vel alius prelatus absoluens subbitos ab obedientia nō per hoc censeť renuntiare ꝑla ture.45.vbi ponitur ratio.6.

2 Renūtiatio facta in mortis articulo an valeat.

3 Renuntiatio facta per suasionē alterius fraudu lenter suadentis an valeat.

1 LEcte.¶†Si prelatus ab obe diētia subditos absoluit: d non propter hoc prelature renūtiat. Cōmunis diuisio.scd̃a ibi:nos autēꝫ. ¶Casus literalis.Quidam abbas adeo graui egritudine laborabat quod de ipsi⁹ vita despera batur ad cuiusdā emuli sui cōsilium quem emu lum nō credebat:absoluit monachos ab obediē tia sua ꝛ episcopuꝫ suum vocauit vt in manibus suis renuntiaret:non tm̄ renūtiauit.postmodum recuperata sanitate monachi reuerentiam ꝛ obe dientiam fecerūt eidem.dubitabat abbas an ex tali facto renūtiasse intelligatur abbatie.Rn̄det

2 papa ꝙ nō.Bernar.¶†No.ꝙ valet renūtiatio

a ¶De cōfessione. Adde Alex.ꝯsil. xxiiij.et.lxxvij.ij. libro.
Zacharias.

¶Add̃ Maria. sozi.cōsil.xx.inci. visis.versic.est ta men aduertēdū. circa fi.volumi.j. Bart.sozi.in suo tracta.fallen.reg. lxiij.ꝛ ibi fallen tias ad hanc reg. Feli.i.c.si cautio: col.v.versic.in gl.i ꝟbo:cām.de fide istr.Pau.de cast. cōsi.xxix.volu.j. Rapha.fulg.ꝯsi. cxcvij.col.ij.versic. sup eo.Ia.rebuf. in.l.inter chartu las.in princ.ꝛ ibi in apostil.celsi ad eum.C.d̃ ꝯue.fis. debi.lib.x.et ple nius ꝑ Lāfrā.de oria.in.c.q̃m ꝯ.§. cōfessiones.nūe. xxi.ꝛ ibi in apost. eiusdem celsi ad ipm i ꝟsi.absente parte.j̃.de ꝓba.
Sebasti.Sapia.

b ¶Qd̃ ꝑdit.Ad uerte tamē qd̃ in causis beneficiali bus renūtiās li ti intelligiť renū tiare soli instātie: qꝛ iuri beneficiali nō pōt renuntia ri nisi in manib⁹ sup̄ioris.c.admo net.hoc.e.ti.ꝛ ita concludūt dn̄i d̃ ro.d̃ci.ccci.sequiť Imo.hic ꝛ Alex. i.l.postꝙ̃ liti.C.d̃ pac.ꝛ idem dicit ꝓcedere in feudo do.Ias.ibidē.qꝛ feudo non pōt re nūtiari nisi in ma nib⁹ superioris. vt no.bal.i auť.i successione.ad fi. C.de su.ꝛ legi.ꝛ ē tex.i.c.j.de eo qui finē fecit agna.in vsibus feudorū.

c ¶In curia.Ad de domi.de Rot. decis.ccciij.eo.ti. de appel.
Sebasti.Sapia.

d ¶Quādoqꝫ ter minus.Adde qd̃ iudex potest sta tuere terminū in tra quē pars au diať ꝛ eo elapso i ponať ꝑpetuū si lentiū.vt i.l.diffa mari.C.de ige.et manu.et i.l.titia. ff.d̃ accu.no.bar. in.l.ij.col.ij.i p̄nc. C.de eden.

a Zacharias. ¶ In mortis articulo. Adde q̄ lȝ talis renuntiatio p̄su/ mat in fraudē expectātis vacationē p mortē factā tn̄ in preiudiciū renutiantis si conualescat. notat plene Alex. in. l. filie. ⁊ ibi materia de qua hic vbi ēt doc. ff. sol. mat. Gemi. ⁊ Philip. fran. in. c. ij. e. ti. libro. vj. Ant. frā. ¶ Circa de renūtiante būficio. Dicas q̄ statim q̄ qs renū/ tiat ordinari⁹ vel ali⁹ ad quē perti/ net, pōt ip̄m būfi ciū cōferre adeo q̄ ipsi renuntiāti pt auferri possessio beneficij absq̄ a/ liqua citatione re nūtiātis. ita not. voluit Inn. i. c. ac cepta. de re. spo. lȝ hoc videat̄ esse ꝯ̄ tex. in. c. lȝ eps. de p̄bē. lib. vj. tn̄ pōt dici q̄ ille text. nō loquat̄ in eo q re nūtiauit būficio accepta renuntia tione p̄ superiorem. Dicas tn̄ q̄ p re/ gulas cancellarie q̄ cōiter a qūcūq̄ pōtifice reformā/ tur decisū ē q̄ si qs i īfirmitate cō stitutus resigna/ uerit aliqd benefi ciū vel simpl'r vel ex cā p̄mutatiōis nisi superueniat p xx. dies post renū tiatiōnē factā d' būficiū vacare per obitum ⁊ nō p re nūtiationē. vtruȝ aūt renuntiās būfi ficio ex calore ira cūdie possit statis penitere. vid' Jo. an. i. c. ij. ꝟ. d' renū. lib. vj. q vr̄ tenere q̄ sic. ⁊ vide Ar/ chi. i. c. q̄ periculo sum. vij. q. j. ⁊ facit tex. l. diuortiū. de peni. di. j. Et ad/ de etiā q̄ renun/ tiatio būficij facta p dolū non tȝ vt est gl. in. c. sugge/ stum. vij. q. j.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Per actū. vide gl. allegatē ꝯ̄ coꝛ. in. l. nonnūq̄. ff. d' colla. bon. ⁊ dicit bal. i. l. fi. §. lȝ cū in scd'a. ad finē. C. de fur. ⁊ in. c. ne inita ris. col. vlt. de con stitu. q̄ doctori si c cōsuluit pro vna

facta in mortis articulo³ qn̄ non est spes de sa/ nitate. ⁊ sic defectus spei retinēdi būficiū nō an/ nullat renuntiationē a libera volūtate pēdētē. ¶ † No. scd'm argumētū p̄missionē renuntiatio nis nō tenere, factā ad cōsiliū ⁊ fraudē emuli: de quo qs ꝯfidit vt cogat̄ cedere. sed si illā factā p̄/ sentasset ⁊ obtinuisset licentiā non posset: vt in. c. precedēti. §. qdā. ⁊ sic aliud est supioꝛē vocare vt renūtiet. aliud in p̄ntia eius renūtiationem offer re. ⁊ sic, fm doc. sola vocatio in casu isto nō p̄iudi cat sicut nec sola vocatio in ius sine venia patro ni: vt. l. quis. ff. de in ius voc. vbi similiter est loc⁹ penitentie. ad ꝟ. ij. q. vj. si qs libellos. ⁊. ff. de di/ uoꝛ. l. penituit. ¶ No. ar. quod i manibus solius epi absq̄ consensu capituli possit fieri cessio etiā ab inferiori prelato ⁊ honorabili mēbro. de quo dic vt. ꝟ. e. admonet. ¶ No. q̄ sapiētis est muta/ re cōsiliū sibi p̄niciosum. ¶ † No. q̄ per actū^b ab/ solutionis ab obedientia prelatus nō vr̄ renun tiare p̄lature. etiā qd plus est si interuenerit vo/ catio supioꝛis vt cedat. ¶ † Not. arg. q̄ abbas ⁊ superioꝛ p̄latus possent absoluere ab obedientia vel iuramēto obediētie ei p̄stito: qd ver̄ nō puto ⁊ tenēt hic doc. per no. de sponsalib⁹. preterea. q2 hic est iuramentū ⁊ promissio per qd magis stu/ det placere deo. q̄ illi cui obedientia ⁊ iuramen/ tum prestat̄: ⁊ ideo absoluere nō pōt. qd no. Itē est alia rō. q2 durante p̄ncipali nō pōt renūtia/ re qs ei qd necessario dependet ab illo. ⁊ hoc fm doc. q dicūt q̄ ideo nō obfuit ista absolutio q2 ⁊ preses abdicādo a se iperiū nihil agit. ff. de offi. presi. l. legatus. sili' nec isto mō soluit patria po/ testas. l. abdicatio. C. de pa. po. Item. q2 renūtia/ tio debuit precedere absolutionē que tn̄ renūtia/ tio nō potuit fieri nisi in manib⁹ epi ⁊ debuit p̄/ cedere absolutionē: ergo ⁊c. ⁊ p hoc dicūt etiā q̄ nō erat necessaria noua p̄missio cū absolutio nō tenuit. lȝ forte hoc fuit factū ad cautelā d' facto. ¶ No. vltimo q̄ p actū renūtiatiōis alicui⁹ ces/ sionis cōsecutiue ad p̄ncipale qs p̄ncipali renun tiare nō vr̄. ¶ † Opp. q̄ hic vr̄ facto renūtiasse. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. sicut ipso facto deum negamus. xj. q. iij. existimāt. ipso facto mētimur. xxij. q. v. cauete. ipso facto appellamus. de ap. di lecti. ⁊ c. vt nr̄m. ēt facto salutās p̄latū ꝯsentit in illū. lxiij. di. Adrianus. sol. d' glo. vt dicūt pueri q aliter nesciūt r̄ndere q̄ ꝯ̄rium est ver̄: nō soluit aliter gl. Host. d' q̄ ꝯ̄ria p̄cedūt in his q̄ nō pen dent a iure vel iuris p̄tāte vel iudicis. ⁊ respiciūt preiudiciū renūtiātis tn̄ ⁊ nō alienū. fm Host. lȝ hic nō valerent expressa: ergo nec tacita nō inter cedēte ꝯsensu supioꝛis vt hic. de prebē. dilect. vel dic q̄ hic nō est tale fcm̄ ex q̄ cōcludat̄ voluntas renūtiādi: q2 ad exclusionem alicuius cōsecutiui nō sequit̄ exclusio principalis: saltem qn̄ volun/ tas declarat̄ circa p̄ncipale al'r excludēdū. et per hoc nō ob. ꝟ. eo. ex trāsmissa. ¶ Op. q̄ nō debue rit reuelare hic cui est facta cōfessio. de p̄nia. ois. sol. pōt intelligi fm glo. q̄ hic cōfessio facta fuit in p̄niam: ⁊ tunc dicit q̄ de ipsius volūtate^c re/

parte licitū est mutare ꝯsiliū si videat veritatē in ꝯ̄riū. dicit tn̄ Ang. in l. labeo. ad fi. ff. de serui. rusti. predio. q̄ cauendū est tanq̄ ab igne p̄pter malignitatem linguarum non in bonam partem sed potius in falli/ tatem trahentium si consulatur pro vna parte ⁊ varietur.

c ¶ De voluntate reuelauit. Adde quod voluit Lapus alle. xciij. Zacharias. ¶ Adde tu plenissime Joā. an. in. c. consanguinei. ꝟ. de re iudi. in. c. dilectus. de excess. prela. Spe. in ti. de pba. §. j. ver. vlti. querit. Ber. de fir. in tra. de episcopo. iiij. parte. li. vj. col. in prin.

Antonius frāc. ¶ Circa hoc an possit reuelari cōfessio ēt d' licētia cōfi tentis, p̄mo dic q̄ cōfessio absolute releuari nō d': imo iure antiquo re uelās cōfessionē deponit̄ ⁊ p̄petuo ignominiose p̄git peregrin⁹: vt i. c. sa cerdos añ. ois. d' pe. di. vj. hodie ēt p ea q̄ hñr. i. c. ois. d' pen. ⁊ remi. d' de poni: ⁊ ad agēdū p̄niā i arctū monasteriū detrudi. ⁊ d' pena reuelātis

cōfessionē vltra ea q̄ habent̄ i. d. c. ois. vide beatū Tho. in. iiij. di. xxj. q. iij. arti. j. ⁊. q. j. p totū. ⁊ xxij. q. lxx. arti. j. ⁊ dicit bea. Tho. in. d. di. xxj. in iiij. q̄ ēt si hēat lniam a cōfitēte reuelādi si ex tali reuelatiōe timet aliqd scandalū oꝛiri nō d' vti data lnia. ⁊ d' qd ille cui sic reuelat̄ ēt de lnia ꝯfitētis tenet̄ ip̄e celare nisi forte pctōꝛ velit q̄ absolute ille cui p̄mittit reuelari sciat ⁊ rō assignat̄: q2 cōfes/ sio p̄pter duo d' celari. s. p̄pter sa/ cramētū q2 q̄si de essentia sacri est ꝯfessionē celare ⁊ ꝟ tollit lnia confi tētis. scd'm p̄pter qd celat̄ ē ip̄m scā dalū qd inde pos/ set oꝛiri. ⁊ hoc nō tollit lnia ꝯfitētis. ⁊ vtrū supioꝛ qui/ scit pctā sui subdi ti per cōfessionem sacralem possit postmodum illa punire tanq̄ sibi nota: vide. b. tho. i. iiij. pal. di. xxj. q. iij. arti. j. qd nō in foro ꝯtētioso, sed būn in foro p̄niali sic: q2 non scit vt hō: lȝ scit vt de⁹. et ibi multa alia po nit ad istas mate/ riā reuelatiōis cō/ fessionū de quib⁹ oino est ibi viden dū ⁊ p repetētes maxime. d. Car. i d. c. ois. de peni. ⁊ remissio.

uelauit sicut ⁊ sibi nolēti testimoniū ꝯfessionis ⁊ recōciliatiōis. de testi. testimoniū. de simonia. ne/ mo. ¶ Opp. q̄ ex quo vocauit supioꝛē cōpellat̄. ꝟ. c. p̄xi. Dicit Host. q̄ ibi fuit petita licētia cedē di ⁊ obtēta. hic aūt nec petita lȝ vocatus fuisset superioꝛ. Itē ibi suberat cā vtilitatis ecclesie vel salutis p̄prie. hic cā seductionis ⁊ infirmitatis. Itē ibi p̄cessit deliberatio ⁊ instātia opportuna. hic secus. gl. j. est clara vide eā p te. Ibi de dolo. dic de hoc vt de reg. iur. nullus ex consil. libro. vj.

1 Insufficientia alicuius est causa legitima ip̄s remouendi ab officio.
2 Monachus an possit de licentia solius abbatis ad aliud monasterium transire.
3 Abbas non d' de facili dare licentiā monacho asserenti velle intrare strictius monasterium.
4 Renuntiatio siue cessio an possit fieri in manib⁹ legati.

Renūtiatio facta in manibus inferioris an pos sit ratificari per superiorem.

1 **Dilecti.** ¶ † Abbas exemptus absq̄ lnia pape renun tiare nō pōt. In p̄ma cōuentus peti/ tio. In scd'a ibi: cū igit̄. ip̄si⁹ repulsio ⁊ negotij cōmissio. ¶ Casus lral'. Quidā abbas ad romanā ecclesiā nullo medio p̄tinēs ⁊ sentiēs se sufficiētē renūtiauit in manibus monachoꝛū regimini abbatie sine lnia pape: ⁊ monachi aliū elegerūt. p̄uenit hoc ad papā. Cū ergo dictus ab bas sine lnia pape renūtiare nequerit abbatie: ip se tā renūtiationē q̄ electionē denūtiauit irritas ⁊ inanes: mādās qbusdā q̄ten⁹ abbatē faciāt re/ stitui loco suo q̄ restituto recipiāt vice pape renū tiationē ip̄si⁹. Ber. ¶ No. j. vnā cām legitimā ce dēdi dignitati p̄pter insufficiētiā. ¶ No. ij. q̄ nō d' cessio abbatis i manib⁹ subiectoꝝ: ex quo nō d fit in manib⁹ supioꝛis. ¶ No. iij. hic casuȝ p eo q̄ disputat Jo. an. in regula non firmat. de re. iur. li. vj. q̄ dato q̄ fm cōem opi. cessio teneat ad p̄iu diciū cedētis cōditionali'r nisi supioꝛ reprobet si velit ⁊ ita q̄ nō posset cessionē reuocare nō tn̄ lȝ supioꝛe ratū habere nolēte. lȝ qdā male dixerint an res sit integra vel nō: vt no. ꝟ. eo. qd i dubijs. ¶ No. q̄ abbatia est nomē oneris plus q̄ hono e ris. ¶ No. summariū. Et no. q̄ cedēs in manib⁹ inferioris supioꝛe volēte cedere ꝯpellit̄. ⁊ facit de cre. ista p pte q̄ non teneat cessio. qd p̄: q2 papa mādat qd iterato cedat. qd nō eēt si teneret ad p̄ iudiciū cedētis. lȝ dic qd supioꝛ pōt eligere qd lȝ an q̄ approbat cessionē: an qd iterato cogat ad
2 cedēdū qd ñ lȝ q̄ ad eū. ¶ † No. q̄ monach⁹ alte/ d rius mōasterij eligi pōt^d. de q̄ d' ele. null⁹. li. vj. eo. ti. c. le. j. ⁊ hic. ¶ Opp. qd hic fuit lnia cā cedēdi. s. p̄pt̄ insufficiētiā. xviij. q. ij. si qs abbas. gl. fatet̄ ⁊ d' qd lria est cā insufficiētie. sic ⁊ iudex a iudican do remouet̄ p̄pt̄ insufficiētiā vt hic. Itē p̄pt̄ ne/ gligētiā de off. custo. c. j. sic i magistro. C. de p̄fes. ⁊ medi. l. ij. li. x. No. būn hoc dcm̄ q2 doctoꝛ p̄pt̄ in e sufficiētiā pt reprobari^e vide. ff. d' mūe. ⁊ ho. l. vt gradati. §. reprobari. ¶ Opp. scd'o qd renūtiatio

¶ Eligi pt. adde qd no. in apo. ad istū in. c. post trās/ lationeȝ. nu. vj. in apo. meis in ꝟ. nō possit eligi. ꝟ. eod. titu. vbi plene di/ scutio hunc arti. ¶ Reprobari. ad de Old. ꝯsi. xviij. Zacharias. ¶ Adde Bar. ⁊ Rebu. i. l. grāma/ ticos. C. de profes so. ⁊ medi. libro. x. Feli. latissime. i. c. ex lris. col. iiij. ver. ⁊ adde. bar. ꝟ. d' cō sti. imo pōt dgra/ dari veluti miles ⁊ clericus: vt not. idē Bar. in. l. ij. §. ignominie cā. ff. de infa. ⁊ adde q̄ talis ita doctoꝛa/ tu priuat⁹ nō pōt

iterum doctorari. notat Bal. sing. in. l. ij. C. de libe. ⁊ eorum libe. Antonius Frāc. ¶ Ad hāc materiā an doctoꝛ approbat⁹ semel pos/ sit reprobari p̄pt̄ insufficiētiā: dicas p̄mo q̄ in p̄mouendis ad docto/ ratum requirit̄ trina examinatio fm Archi. in. c. de qbusdā. xxxvij. di. ⁊ q̄ requirant̄ vt qs possit effici doctoꝛ. vide per. d. Card. in p̄e. cle. post glo. in ꝟ. doctorib⁹. in pe. vj. Et adde ēt qd doctoꝛ qui legit p annos xx. in studio ꝯ̄nali d' esse illustris ⁊ ex tali lectura efficitur comes: vt est tex. in. l. j. C. de p̄fes. qui in vrbe cōstantin. li. xij. ⁊ hr̄ p Bar. in. l. Alex. C. de decurio. lib. x. Et an possint reprobari propter insufficientiā. Di cas quod docto. qui non sunt vtiles in legendo studentibus būn p̄nt reprobari. i. remoueri ab officio legēdi. ⁊ ita p̄cedūt q̄ habentur ⁊ not. in. l. grammaticos. C. de profess. ⁊ medi. hic alleg. in apostil. nō tn̄ pōt reprobari ita vt insignia doctoratus ei auferantur lȝ forsan propter

teneat

aliq̄uod grauissi- mum crimen pos- set exautorari: si cut dicim⁹ in cle- rico degradando qui propter atro citatē criminis et incorrigibilitatē degradat̄ fm̄ for mam.c.degrada- tio.de pe.in.vi.et tradit̄ curie secu- lari: vt in.c.cū nō ab homine.de iu- di.ꝛ in.c.perpēdi- mus.de sen.excō. de q̄ materia do- ctoris semel ap- probati an possit reprobari. vide ꝑ glo.in.c.cū scđm. de preben.ꝛ q̄ no. ꝑ Arch.in ꝑ̄alle. c.de q̄busdā.xxx- vij.dis.ꝛ vide no. ꝑ doc.in.c.de illis de despō.impub. Et adde ꝙ nemo debet assumi ad doctoratum nisi certo tp̄e studue- rit vt ꝑ Barto.in l.petitiones.et in l.iubemus.vbi de clarat q̄ sint pro- pria requisita. C. de aduo.diuerso. iudi.ꝛ q̄ sint insi- gnia doctoꝝ.vid̄ per gl.in cle.ij.de magist.in ꝟ.insi- gnis.Et adde qđ lꝫ doctor nō ha- beat necesse semꝑ vti insignibus do ctoralibus pōt tñ illis vti si vult ēt in p̄ntia ꝑ̄ncipis vt no.Bar.in.l.j. C.de bo.va.li.xi. imo qui gerit se ꝓ doct. ꝛ vtit̄ insi- gniis doctorū cuꝫ nō sit doctor tene tur pena falsi: l. eos in fine.ff.de fal.ꝛ vide ꝑ Bar. in.l.reddatur.C. de profes.ꝛ me.li. x. Et adde etiam qđ quis non pōt esse bonus doctor qui in tenera eta- te non cepit addi scere vt ē gl.in.l.j. C.de athle.lib.x. ꝛ que sint priuile- gia doctorum.vi de per Jo.and.in regula cum quid. de reg.iu.lib.vj.et in prealle.cle.ij.de magis.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Quo ad se. Ui de Alex.i.l.post- ꝙ liti.vbi etiaꝫ.d. Jas.C.de pactis. col.j.

a teneat.s̄.c.qđ i dubijs.so.dt glo.ꝙ quo ad se tꝫ renūtiatio nō q̄ ad ꝑ̄iudiciū supioris:ex q̄ nō est facta i manib⁹ supioris ꝛ dt gl.ꝙ ille supior pt cessionē admittere q pōt cōfirmare.xviij.q.ij.ab- bas.dcm̄ fuit.s̄.c.qđ i dubijs.ꝙ ad illū ad quem destitutio spectat ꝛ istitutio:ꝛ ꝑ h̄ subiūgit i fine qđ nō tenet̄ ex isto capite cedere q̄ renūtiauit sꝫ poti⁹ ꝓpt̄ isufficiētiā:q̄si inuat qđ poterat ꝯpelli ad cedēdū ꝓpt̄ insufficiētiā ꝑ istos delegatos.qđ aliq doc.hic negāt dicētes ꝙ i casu capli n̄ pt cō pelli ad cessionē iste abbas.tñ ipsius cessio pt ad- mitti si voluerit spōte renūtiare. Dicit Host.qđ ꝙꝙ vigore rescripti ꝑ qđ ꝯmittit̄ certū mōaste- riū nō possit.tñ de iure cōi poterit ꝯpelli ad cedē dū.pōt dici ꝙ iō i casu isto d̄beat dici ꝙ admitta tur a volēte nō ab iuito q̄ si voluisset papa istuꝫ ꝑ̄uare ꝑ cessionē nō h̄ēbat nisi cessionē iā ꝑ ipsuꝫ fcāꝫ approbare:cū tenuisset ad ꝑ̄iudiciū ipsi⁹:ꝛ si nō mādasset ipꝫ restitui:qđ tñ facit ꝛ sic ꝑ h̄ de- notat̄ qđ n̄ fuit itētio pape istū abbatē iuitū pri uare.An tñ isufficiētia scie repellat abbatē.dic ꝙ nō.vt dcm̄ fuit in.c.nisi.§.ꝓ defectu q̄ꝫ scie.s̄.e.

1 ¶ Op.qđ ali⁹ a papa det exēpto lniā cedēdi. de ele.si abbatē.li.vj.dic ꝙ ꝛ legatus dat vt ibi.

2 b ¶ † Quero an mōach⁹ d̄ lnia soli⁹ abbatis[b] pos sit ad aliđ mōasteriū trāsire.vr̄ ꝙ sic:d̄ regula.lꝫ. xix.q.iij.statuim⁹.q̄ soli abbati facit obediētiā. xx.q.j.n̄ dicatis.dic ꝙ si trāsit ad strictiorē pt de lnia abbatis. ꝯimo ea petita ꝛ n̄ obtēta. vt.d. c.lꝫ.si trāsit ad parē vl' minorē exigit̄ dispēsatio epi:d̄ regula.significatū.exigit̄ ēt vtroq̄ casu cō sensus ꝯuēt⁹ qđ tuti⁹ est fꝫ Inn.ar.lxiij.dic.c.ij. ꝯimo ꝛ ꝯsensus epi fꝫ aliq̄s.xvj.q.j.ꝯ vere.ꝓut dcm̄ est ꝯsensuꝫ epi regrēdū: dt Inn.h̄ eē verū q̄ ad ordines nō recipiēdos ab alieno epō nō ꝑ̄us fiat mōachus monasterij arctioris isti subiecti. ¶ No.ergo ꝙ vbi trāsit ad arctiorē sufficit lnia abbatis q̄n ad mōasteriū eiusdē diocesis.si diuer se exigit̄ ēt ꝯsens⁹ epi.si paris ꝛ in diuersa diocesi forti⁹.si pis ꝛ i eadē adhuc exigit̄ ꝯsens⁹ epi ad so lū trāsitū iustificādū.si iferioris gl.de ꝑ̄b.cū singu la.ꝙ exigit̄ lnia pape.h̄ gl.ꝓcedit q̄n tractat̄ de ꝯmittēda gubernatiōe mōacho diuersi mōaste- rij.ꝛ sic casus ē diuers⁹ a ꝯ̄trio.vñ dcm̄ Inn.satis pt ꝓcedere.Inn.dt h̄ ꝛ i.c.significatū.qđ sufficit ꝯsensus epi ꝛ idē Arch.d̄ ele.null⁹.li.vj.ꝛ vid̄ re mis.ad spe.i.d.c.significatū.ꝑ̄mā opi.puto verā q̄n sine cā vult trāsire:ꝛ scđaꝫ q̄n cū cā:q̄ casu suf ficiat epi dispēsatio.

3 ¶ † Quero an lniāꝫ idifferē ter d̄beat dare abbas trāseūdi ad arctiorē:dic ꝙ nō nisi sit certificat⁹ de religiōe ꝛ ꝙ illi velint euꝫ recipe ꝛ mōach⁹ alr̄ recedēs fugitiu⁹ est ꝛ aposta ta:cū n̄ sit i alicui⁹ obediētia nisi forsan sic daret̄ lnia qđ sub obediētia vadat ꝛ q̄rat locū arctiorē sꝫ nō ꝯsulte facit abbas nisi forte faciat vt peius euitet:q̄ de fcō recepit illicētiat⁹ nō data lnia fꝫ Jn:ꝛ vid̄ d̄ iure ei⁹.sicut.ꝛ.j. ¶ Quero de pbr̄o ab abbate p̄ntato tñ ꝑ epꝫ instituto i cui⁹ mani bus renūtiabit:dic i manib⁹ epi de cōsensu abba tis.de pbē.in laterañ.de of.archi.ad h̄.§.fi.ꝛ si re nūtiat i manib⁹ abbatis:q̄ ad epalia tm̄:ꝛ i ma- nibus epi q̄ ad spūalia nō vꝫ talis renūtiatio:cū hec sint ita iūcta,ꝙ vnū nō pt eē sine alio.j.q.iij. si q̄s obiecerit.Host.dt ꝙ ꝓpt̄ renūtiatiōnē i ma nib⁹ abbatis factā eps posset illū remouere.ad h̄ qđ no.s̄.e.ꝙ i dubijs.

4 ¶ † Quero an legat⁹ pote rit h̄ dare lniam cedēdi:dic ꝙ sic.d̄ ele.si abbate. li.vj.lꝫ Host.h̄ ꝯ̄ ꝛ male. Per hāc decretalē dter minauit olim Arch.ꝙ si abbas cessit nō in ma- nib⁹ supioris ꝛ supior postea cessionē ratā nō hꝫ: pt petere a mōachis vt obediētiā de nouo ꝓmit tāt ꝛ sic possessiōeꝫ recuꝑat quā ꝑdidisse videbat̄. ad idē.s̄.c.ꝑ̄xi.vj.q.iij.deniq̄ꝫ.in fi.xvij.qō.ij.c.j.

¶ De supplenda negligentia p̄latorū. Rubri.

¶ Uiso de modis q̄b⁹ p̄lati assumūt̄:q̄ sepe p̄la turis res ꝑfunctorie agūt̄.xl.di.añ oīa.ꝛ qđ ne- gligit̄ supplendū:qđ amittit̄ seu omittit̄ restau- randū.iō ꝛc.fm̄ Hos.vel q̄ vacat ecclesia nedū per cessionem sed etiam per nimiā remissionē.de trāsla.prela.inter corpalia.ver.sed neq̄ꝫ.ideo ꝛc. fm̄ Host.de materia.lxxxiiij.dist.ꝛ.lxxxvj.dist.ij. q.vij.negligere.ix.q.iij. cuꝫ scimus.ꝛ reperitur in sexto ꝛ clemen. Ant.de butrio.

1 Monitio ꝙtūcūq̄ꝫ exiudicial' dꝫ eē trina q̄n regrit̄ supior de conuincenda eius negligentia.

2 Benedictio quē effectū habeat i ꝑsonā abbatis.

STatuim⁹. Si dioce- sanus re- quisit⁹ bñdicere nolit cistercieñ. abbatē:ipe mōachos ꝓpos bñ dicere poterit.h.d. ¶ Casus lr̄a lis.Cistercieñ.aliq̄n remouēt ab bates a monasterijs suis vl' moriūt̄ ꝛ alios i lo- cū eorū substituūt.epi dio.nolunt bñdicere abba tes substitutos.statuit papa h̄ ꝙ si eōs tertio re- q̄sit⁹ eos bñdicere renuerit:lꝫ ipsis abbatib⁹ pro prios monachos bñdicere ꝛ alia exercere que ad eoꝝ offm̄ ꝑtinent donec epi illoꝝ bñdicāt. Ber. ¶ No. ꝙ lꝫ inferior parē nō possit citare q̄ cita- tio pēdet a supiore:tñ pōt regrere in his ad q̄ ex

1 offō tenet̄.ad h̄ gl.j.de off.dele.cū cā. ¶ † No.ca sum in q̄ monitio q̄tūcūq̄ꝫ extraiudicial' dꝫ esse

c trina[c] q̄n regrit̄ supior d̄ ꝯuincēda ei⁹ negligētia. Et no.ꝙ reqsitio de supiore pt fieri ꝑ inferiorē ꝛ subiectū:ꝛ sic nō exigi supioritatē.Et no.q̄lis dꝫ eē reqsitio inferioris d̄ supiore:q̄ dꝫ eē cū hūilita

2 te ꝛ d̄uota. ¶ † No.iij.ꝙ abbas añ bñdictiōem[d]

d nō recipit ꝑtātē spūalē ꝛ facultatē bñdicēdi mo- nachos q̄ꝫ opat̄ bñdictio i ꝑsona abbatis:ꝛ sic in bñdictiōe recipit ꝑtātē taliū. ¶ No.iiij.ꝙ ꝓpt̄ cōtumaciā epi i bñdicēdo subiectos recipit ꝑtātē ac si foret bñdict⁹.ꝛ sic ē ar.ꝙ ꝑꝑ ꝯtumaciā i ꝯfir mando epos recipit ꝑtātē exercēdi iurisdōnalia q̄ tribuūt i ꝯfirmādo d̄ q̄ tñ i.c.nihil.d̄ ele. ¶ No.

e ꝙ cessante cōtumacia[e] dispositū ꝓpt̄ cōtumaciā cessat:ꝛ sic ad limitēs ꝯtumacie mēsurat̄ pena cō tumacie.vide de ꝯsti.ex lr̄is. ¶ Op.ꝙ tales sub- stituti nihil p̄nt exercere ex q̄ nō sūt cōfirmati.de ele.trāsmissaꝫ.q̄ ēt ꝑtātē administrādi suscipiūt demū a cōfirmatiōis tp̄e.gl.fatet̄ ꝙ itelligit̄ dcr. q̄n fuerūt cōfirmati ꝛ qđ cōfirmabūt̄ ꝑ ordina- rios q̄ n̄ sūt exēpti ꝑ ius cōe.d̄ q̄ ꝑ̄ui.recipim⁹. su per ꝑ̄ma gl.Aliq̄ tñ casu abbas n̄ cōfirmat⁹ po- nit anathema.j.de simo.sicut tuis.qđ dic vt ibi. ¶ Op.scđo ꝙ abbas nō bñdict⁹ n̄ bñdicat mo- nachos:q̄ nemo dat ꝙ nō hꝫ.de iure ꝑ.qđ autē. de don.inter virū ꝛ vxo.nuꝑ.s̄.d̄ re.iu.nemo.gl. nō rñdet.so.abbatialē nō hꝫ:iō illā nō dat.bñdi ctionē mōachalē hꝫ ꝓpt̄ ordinē:iō illā dat.vl' dic qđ hoc faciūt ex ꝟtute iuris qđ eis nō bñdictis dat ꝑtātē alios bñdicēdi:ne ꝓpterea i spūalibus vel alijs eccl'ia patiat̄ detrimētū ꝓpt̄ negligētiā epoꝝ ꝛ similis dat̄ indulgētia.s̄.de ele.nihil.§. fi.Uñ dt h̄ Host.qđ ēt quelibet simplicē sacerdo tem papa posset i h̄ ꝑ̄uilegiare:q̄ bñdictio abba tis nō est ordinis:sꝫ est simplex.vide qđ no.i cle. attendētes.§.statuim⁹.de sta.mo.vbi vr̄ tenere gl.ꝙ sit iusta.ꝛ iō nō posset ꝑ abbatissaꝫ fieri:ptꝫ h̄ i cardinalib⁹ pbr̄is q̄ dato qđ.s̄.sacerdotaleꝫ ordinē nullā bñdictionē suscipiāt:vtūt̄ tñ epali- bus insignijs ꝛ minores ordines cōferūt ꝛ solēni ter bñdicūt. ¶ Op.tertio ꝙ nō debeāt posse bñ- dicere ꝛ opari q̄ sunt ordinis si bñdicti non sunt. sol.intēdit gl.qđ ea q̄ sunt ordinis non possit ab bas añ bñdictionē qđ nota:ꝛ hoc vult hec decr. q̄ ad hoc ē notāda nisi ius ob negligētiā nō cōfe rētis suppleat ꝑtātē:vt facit h̄ in odiū negligen- tiū ꝛ hoc ne eccl'ia i spūalib⁹ patiat̄ d̄fectū vl' de- trimētū fꝫ gl.qđ no.Aduerte tñ qđ vt dt Inn. hoc ꝑ̄uilegiū vt bñdicant̄ abbates i negligētiaꝫ epoꝝ ē ꝑ̄uilegiū solū cistercieñ.Gl.vr̄ sentire ꝯ̄triū in.c.cū cōtigat.j.d̄ eta.ꝛ q̄li. Jo.an.tñ tꝫ hoc di- ctū.ꝛ idē Hos.ꝛ pt eē rō fm̄ Abb.vt sicut sine so lēnitate destituūt̄ sic sine magna solēnitate mini strāt ꝛ sine solēnitate istallant̄.j.d̄ simo.ne dei.ꝛ vid̄ qđ no.s̄.d̄ ele.venerabilē.vbi examināt̄ mul ta de hac bñdictiōe. ¶ Quero q̄ sunt h̄ alia q̄ cō

f ferre p̄nt abbates nō bñdicti[f] in negligētiā non

b ¶ Solius abba- tis.Adde Ro.cō sil.cccxlj.

c ¶ Trina. Adde Ro. cōsil.xxxviij.

d ¶ Bñdictionem. Adde Old.cons. xiiij.et ibi late vi- de de benedictiōe abbatis.

Sebasti.Sapia.

e ¶ Cessante cōtu- macia. Qđ cessan te cōtumacia ces- set pena ꝓ tēpore futuro ꝓbat text. in.l.j.§.si frater.ff. de colla.bono.no. do. Jas.in.l.j.col. xiiij.in vlti.not.ff. de offi.ei⁹ cui mā- data est iurisdi.

Zacharias.

f ¶ Abbates non bñdicti.Tu vid̄ ꝑ Joan. an.in.c.at tēdētes. §.statui- mus. de stat.mo. vbi dicit qđ ēt añ bñdictionem pōt vti baculo pasto- rali annulo ꝛ mi- tra.idē tꝫ iste in.c. inter monasteriū. col.fi.ꝟ.q̄ro vlte- rius.j.d̄ re iudi.ꝑ Feli.in.c.eā te.cō. v.ꝟ.ñ.vlti.restrin- git̄.j.de rescri.di- xi aliq̄d in addit. ad istum in.c.sup his.§.cum ꝟo.nu. 4.ꝛ ibi i apostil.i ꝟ.ñ.elec.s̄.de elect. Antonius Frāc. ¶ Circa hoc an electus in abba- tem añ bñdictio- nē sibi collatā ha beat nomē abba- tis ꝛ possit vti mi tra et baculo pa- storali.vide q̄ ha- bent̄.i.c.inter mo nasteriū.de re iu- di.ꝛ ꝑ Guliel.de lango.in cle.ij.ff. de sta.reg.ꝛ vide text.in.c.j.de sup. neg.pre.ꝛ vide.d. Abb.post Hosti. in.d.c.iter mona- steriū.in vlti.col.ꝛ Inn.in.c. quāto. de offi. ordi.ꝛ an abbas nō benedi ctus possit ꝯferre ordinē psalmista tus.vide Inn.in c.j.d̄ sup.neg.p̄la. ꝛ not.in.c.vlti.de tēp.or.lib.vj.ꝛ cō- cludit̄ qđ non.Et an abbas ex sola electione habeat iurisditionem añ bñdictionē. vide no.i ꝑ̄alle.c.quan to.de offic.ordi.et

qualis benedictio detur abbati vide gl.in cle.attendentes.in.§.statuimus.de sta.reg.⁊ habetur per glo.⁊ doc.in.c.j.de sup.neg.pre.⁊ ꝑ Jo.an.in.c.meminimus.de accusa.⁊ in.c.noua quedā.de peni.⁊ remis.et in.c.tuam de eta.⁊ quali.⁊ in.c.cum contingat.eo.titu.

a ¶ Superioris.Adde qd Ro.cōsi.ccccxij.per cle.quamuis rigor.dr qd sufficit interpellatio vnico cōtextu multiplicata. Antonius Frāc. ¶ Ad h an sufficiat vnica interpellatio ad cōstituēdū quē in mora.dicas ꝙ nō solū requirit trina interpellatio: sed si creditor dicat simpliciť debitori egeo pecunia mihi debita,dr eū interpellare: vt vr̄ tex.in.l.etiā.et ibi Ber.no.ff.de leg.j.⁊ vide Bar.i.l.si qs mihi bona.in §.sed qd si mādauerit.ff.de acq.here. Et adde qd si promitto soluere x.hic ad pascha: a ⁊ deide i posterus ad petitionē dbitoris lapsus diei b paschalis iterpellat ⁊ constituit de c bitorē in mora:vt est not.glo.in.l.cū stipulatus sim mihi a proculo.ff.de ver.ob.⁊ habeť ꝑ bal.i.l.fi.i.§.pterea.C.de iure do. vbi dicit qd si statuto caueť ꝙ debitores non possint exigi intra annū qd curs⁹ talis āni interpellat ⁊ ꝯstituit debitorē in mora:de quo etiā habetur in.l.magnum.⁊ in.l. optimā.C.de ꝯhen.et cōmit.sti.⁊ i.c.posuit.de loca.⁊ an interpellatio debeat fieri in iudicio vel sufficiat extraiudicialis: habeť per Bar.in.l.si ex legati cā.ff.d ver.ob.⁊ in.l.cum postulassem.ff.de dā.infec.Et adde ꝙ administrator q interpellatur vt soluat debitū dz de debito certificari ꝑ ostensionē ꝓbationum ⁊ al's nō cōstituiť i mora.vt ꝑ Bar.in.l.si ex legati cā pal. leg.⁊ in.l.ꝙ te.ff.si cer.pet.⁊ vide ēt Bar.in.l.itē illa.ff.de cōsti.pecu.vbi ponit an sufficiat fieri interpellationē ad domū.Et adde ēt ꝙ si fiat interpellatio in termino statuto vr̄ recedi a penis statutis post terminum: vt est not.glo.in.l.emilius.ff.de mino.⁊ ibi per Bar.in gl.ma.⁊ an interpellatio semper sit necessaria vide not.i.l.debitores.C.de pigno.⁊ in.c.quidam iberus.ff.de serui.v2ba.pdi.⁊ quando qs dicať cōstitui in negligentia

date bñdictiōis.dicit glo.ꝙ cōferre pñt lectoratum in eoꝝ eccl'ia.de eta.⁊ q̄li.cū cōtingat.lxix.di.c.j.dū tñ pbr̄i sint cū illa impositio manuum nō sit nisi qdā benedictio.j.q.j.man⁹.hoc nō tz Hoff.dicit enī hāc ptātē q̄ trāsferť ꝓpter negligētiā nō intelligi de manu ordinaria:sed de manu bñdictoria ꝓfessorū.⁊ hoc statutū est in odiū epoꝝ negligētiū ⁊ fauore religionis,sicut ⁊ non baptizat⁹ baptizat.xxxij.di.c.pter.§.ad h. Idez Jnn.qr ꝯferre lectoratū ñ est officij sz ordis expecteť q̄ bñdictio.nō tñ h ptās a solo pēdet ordiario:sz ex ordine ⁊ bñdictiōe.Alij ꝙ bñdictio nihil facit ad collationē ordinis sz puilegiū gñale cōcessum abbatib⁹ bñdictis ꝙ possint ꝯferre lectoratū qd extēdiť ad cistercieñ.nō bñdictos dolo vl' negligētia epoꝝ vt possint illū ꝯferre ⁊ alia facere q ꝑtinēt ad offiñ:fateť aūt ꝙ psalmistatū qlibet sacerdos ꝯferre pōt. ¶ Quid si semel reqsitus eps denegāt expsse.dic ꝙ ampli⁹ nō est req rend⁹.de ele.cū inter vniuersas.de sen.excō.venerabilibus.li.vj.de ap.ab eo.li.vj.de loca.potuit.al's exigiť trina.vñ sicut trina monitiōe cōuincitur cōtumacia subditi:ita cōuinciť negligētia superioris[a] postꝙ pōt recurri ad superiorē.de offi.ordi.duo simul.de iurepa.nullus.⁊ ꝯsuluit qd de hui⁹ requisitiōe fiat instr̄m.de sen.excō.c.j.li.vj. ¶ Quero an aliū habeat effectū hec bñdictio[b]: dic ꝙ sic:qr surrogať loco cōfirmatiōis ⁊ tribuit curā administrādi[c] ita ꝙ abbas bñdict⁹ solū et nō cōfirmat⁹ pōt administrare: qr hec bñdictio succedit loco cōfirmatiōis:nec i tali fit examinatio:sed simpl'r bñdicitur.sicut ⁊ tutor filio emancipato datus a pr̄e sine examinatiōe ꝯfirmať.de test.tu.l.pr̄.§.j.⁊ hāc ptātē recipit in negligentiā epi nō bñdicētis ꝑ istā ꝗstōnē,⁊ idē si differat cōfirmare:qr eadē rōne pōt illa q̄ tribuunť in cōfirmatiōe cū eadē sit rō.de cōsti.trāslato.cū si.de ꝟ.sig.intelligētia.ad hoc de ele.nihil.⁊ hoc in fauorem religiōis q ampliādus est nō restringēdus.de reg.iur.odia.li.vj.Jnn.de ele.venerabilez.vr̄ velle qd examinationē reqrat:qr man⁹ īpositionē recipit vt ibi.de eta.⁊ q̄li.cū cōtingat.lxix.dis.qñ.de accu.meminimus.in qbus iurib⁹ pz ꝙ locus est exemptioni.per q̄ iura tz hic Vinc. Joā.etiam cū abbas benedicēdus est ab epo.ad hoc lxxiij.di.sanctissimo.sed abbas dicit hoc nō seruari.Item dt Jnn.ibi ꝙ benedictio lz tribuat plenitudinem pontificalis officij:nō tribuit ptātem administrādi q̄ ad tpalia:lz illa cōfirmatio p̄cedens sicut i archiepo vel epo ꝯfirmato illud opať: ⁊ ꝯsecratio vel palliū tribuit plenitudinez officij:de auto.⁊ vsu pallij.nisi. ¶ Et itellige qñ malitiose renuit.qd p̄sumiť eo ꝙ reqsitus renuit nullā cām p̄tēdēs.sz si iustā cām p̄tēdit abstineat vt vterqz suā iustitiā ꝓsequať.ad hoc de rescrip.si qñ.de ap.vt debit⁹.de his q̄ fi.a maio.par.ca.c.j.Si tñ eps ius suū probare non pōt priueť.de ele.c.j.li.vj.nec h decret.cām rōnabilem.excludit qcqd dicāt alij q̄ in oibus ꝯsiderāda est.de accu.cum dilecti. ¶ Quero q cōfirmet abbates.dic dato ꝙ nō sint exempti sunt per epos cōfirmādi in multis tamen locis dicit Host.qd pr̄es abbates illos confirmant.⁊ non videt quo iure id faciunt nisi super hoc habeant priuilegium.

1 Canonici regulares an veniant appellatione monachorum.

2 Patronus si nō p̄sentat intra terminū determinatum ius presentandi transit in superiorem.

3 Delictum in committendo ⁊ omittendo continetur appellatione excessus.

4 Monachi an possint presentare monachū ad ecclesiam subiectam monachis que consueuit regi per clericos seculares.

5 Patronus presentans scienter indignum priuatur potestate presentadi.

Sicut nobis. Regulares in suos vs⁹ cōuertere nō pñt eccl'ias in qbus obtinent iuspatronatus ⁊ si intra tps lateraū.cōcilij qñ vocāt nō pñtēt rectores ad eas supior ordinabit easdē.cōis diuisio.scda ibi:nolentes. ¶ Casus l'ralis.Quidā regulares hñt ecclesias ad eorū pñtationē ptinētes q̄s vsib⁹ proprijs appropriare nituť.nolūt ad eas cū vacāt aliquos pñtare:sz instituūt ibi vicarios occasiōe[b] cōcessiōis quorūdā epoꝝ ⁊ destituūt ꝓ sua volūtate ⁊ ita grauāt eos pēsionib⁹ qd nō pñt eis cōpetenter in pauptatē deseruire:nec epo in epalibus rñdere:nec hospitalitatē suare.significatuz fuit hoc dño pape ne antiqu⁹ status eccl'ie ꝑpť hoc subuertať.Mādat quaten⁹ nisi sint exēpte eccl'ie supradicte a iurisditione epi: excessus illos studeāt rōnabiliter emēdare.⁊ nisi intra tps i cōcilio lateraū.ꝯstitutū predicti monachi pñtauerint ei ꝑsonas ad vacantes eccl'ias:ex tunc liceat sibi appellatiōe remota in eis ordinare rectores: ita tñ ꝙ nullū patronis i posterū p̄iudiciū generet.Ber. ¶ † No.j.qd appellatiōe monachoruz nō ꝯprehēdunť canonici regulares lz equparenť multoties i iure vt hic:de postu.p̄la.c.ij. ¶ Not.qd monachi capellas in qb⁹ hñt iuspatronatus nō pñt ꝓpria autoritate ꝓprijs vsib⁹ deputare. ¶ No.iij.qd monachi i capellis subiectis q̄ ad iuspatronatus nō habēt ius instituendi:⁊ destituēdi nec eis ab epis cōcedi pōt vt ibi dent vicarios ad nutum reuocabiles. ¶ No.tria ad q̄ qlibet ecclesia teneť ad onera p̄sbyteri sustentandā ita qd sufficiēter alimēteť:ad onera epalia ⁊ ad hospitalitatē trāseūtiū.Et vt dicať ecclesia sufficiens opz qd talia sustētare possit:vñ mōachi nō pñt intiñ grauare ecclesias qd talia non possint supportare.Et no.quod rector eccl'ie non supior eccl'ia habēs iuspatronatus est illa q̄ grauari ꝑt pro epalib⁹ persoluēdis. ¶ No.ad epi curā pertinere vt ecclesie manuteneanť i statu antiquo in q̄ fuerūt institute ⁊ ordiāte. ¶ No.epz non posse supplere iurisdictionē in ecclesijs exemptis.ho[c] 2 die dic vt in cle.j.de sup.neg.prela. ¶ † Not.qd ꝑ negligentiā patroni clerici intra tēpus sex mēsiū in presentādo deuolunť ptās prouidēdi ad superiorē.⁊ sic tps statutū ad cōferēdū in lateranē.cōcilio hz locū i actu ⁊ ptāte presentādi qñ ptās ꝑtinet ad clericū.s.in clericis:in laicis aūt est quatuor mēsiū[d] de quo dic vt habeť in.c.j.de iurepa.li.vj. ¶ No.qd ex deuolutiōe ptātis p̄sentādi ad illū q hz ptātē cōferēdi non mutať mod⁹ ꝓuidēdi vt ibi per patronos ꝓuisio fiebat nūc toto isto actu ꝓuideať.de quo de elec.ne ꝓ defectu.vide cle.j.e.ti.⁊ qd ibi no.gl. ¶ No.qd deuoluta potestate ad superiorē ꝓpter negligentiā inferiorum vltra actū ⁊ exercitiū ꝓ illa vice ꝓuidēdi nullū inferť p̄iudiciū patronis habētib⁹ ius p̄sentādi. 3 ¶ † No.qd appellatiōe excessus cōprehēdiť delictū in cōmittēdo ⁊ omittēdo. ¶ Videť prio qd.

vide no.in.c.si clericus.in ver.negligentē.de prebē.li.vj.⁊ habetur per Archi.xvj.q.iij.in.c.placuit.⁊ per Jnn.in.c.nouit.de sent.excō.⁊ hr̄ ꝑ glo.in.c.ea que.de offi.archi.⁊ in.c.fi.de sup.neg.prela.li.vj.⁊ vide i no.in.c.licet canō.de elec.eo.li.⁊ per Joā.and.in.c.licet.de sup.neg.prela.in.vj.Et adde ꝙ si prelatus negligit facere id qd teneť vel etiam capitulum preterꝙ in collationibus beneficioruz dz moneri a superiore vt intra certum tps faciat:alias superior facere poterit.not.in.c.j.de sup.neg.p̄.⁊ vide glo.Joā.an.in.c.pe.de rescri.lib.vj.⁊ glo.i.c.si religiosus.de elec.eo.li.⁊ vide per eundem Jo.an.in.c.cū ecclesia vulterana.de elec.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Hec bñdictio. Quid sit benedictio declarat Archi.in. c. qñ.lxix.dist.ꝙ est qdā solēnitas orationū cū manuū impositione q̄ nullū cōfert ordinem nec characterē.et dicit idem Arch.in c.man⁹.j.q.j.ꝙ impositio manuum est quedā solēnis oratio vel benedictio q̄ bñdictoria.dr ⁊ est q̄si sacramētū:⁊ qd conferat bñdictio declarat Areti.in.c.meminimus.in.c.ij.vers.sed qrit de accusatio.vbi dicit qd i abbatissa nihil confert noui iuris sed in abbate ꝯfert potestatē cōferēdi ordines ⁊ benedicēdi.idez voluit Jmo.in.c.venerabilem. de electio.

c ¶ Administrandi.Adde Old.ꝯs.allegato.xiiij.

d ¶ Quatuor mēsiū.Adde qd si cōmuniter spectet ad clericū ⁊ laicū qd ꝓpter connexitate laici habent sex mēses vt dicit Fede.cōsil.lxviij. Antonius Frāc. ¶ Ad hoc quando ius patronatus ⁊ pñtandi ꝑmixtiz spectat ad clericū ⁊ laicū habeant ipsi ꝓni tps sex mensium: an quatuor.Dicas qd habēt sex mēses ratione adherentie clerici: qr magis dignū attrahit ad se minus dignū.vt in.c.aqua.de cōsecra.ecc.vel alta.⁊ no.in.l.precipimus.C.de appel.⁊ qd si isto casu cleric⁹ pñtat vnum laicus aliū:an ambo vel neuter vel alter ex his ⁊ qs ex eis presentatis debeat admitti.vide ꝑ Jo.an.in regula in re cōi.de regu.iur.lib.vj.in mercuria.⁊ vide no.per doc.in.c.quod autem.de iurepa.

possint

possint monachi in capellis instituere ꝛ destituere.xvj.q.ij.c.j.de p̄scr. cum olim.de p̄ui.q̄ñ.sol.ꝯ̄riū ꝓcedit in ecclesijs pleno iure subiectis qḋ hoc ꝓcedit in ecclesijs in qb⁹ hn̄t tm̄ iuspatronatus qꝛ ex illo hn̄t nudum ius p̄n̄tādi ꝛ de tp̄alibus rōnem petēdi.de p̄bē.in laterañ.de p̄ui. cum ꝛ plātare.§.in ecclesijs.vide.j.de offi.oꝛ.cū vos.de ap.bone.viḋ de p̄ben.de monachis.de reli.do.cū venerabilis.no.tñ hāc gl.q̄ boa est in hoc. ¶ Ar.ij.ꝙ in exemptis i talib⁹ suppleāt diocesani autoꝛitate pape vt cle.j.e.ti.so.fatēdū est hodie in hoc decre.correctā. ¶ Tertio q̄re nō tenuit cōcessio ep̄i.gl.dt qꝛ facta sine cōsensu capl'i sine q̄ nō pōt aliqd de fructibus vel iurib⁹ ep̄at⁹ donare.de don.pastoꝛalis. ¶ In gl.
a epalib⁹.dñ dt ibi:de cathedratico[a].ꝯ̄ hoc vr̄ facere qꝛ monasteria non sunt ep̄o lege diocesana subiecta.x.q.j.c.j.ꝛ.xvj.q.j.cū ꝓ vtilitate.sol. cōtrariū ꝓcedit in monasterijs hoc aūt in eoꝛū capellis tñ tenent ipsa monasteria ad ꝓcurādū nisi sint exēpta.j.de p̄scr.cū ex officij.in gl.pe.
4 in fi.de hoc dic vt de p̄ui.c.j.li.vj. ¶ † Quero an ad ecclesiā subiectam monachis q̄ cōsueuit ꝑ clericos seculares regi possint monachi monachū p̄n̄tare:dt do.Abb.ꝙ nō ꝑ hāc decre.qꝛ stat⁹ ecclesie imutari non dꝫ.qḋ credit Jo.an.verū i curatis vel si p̄n̄taret illū vt claustralē.ad h̄ cle.e.ti.qꝛ regulares.vbi de hac q̄ōne dꝛ ad curatū secularē p̄n̄t mōachi de iure ꝓmoueri.de sta.mona.cū ad monasteriū. ¶ † Ultio ꝑ hāc
5 decre.dt Host.ꝙ sicut eligēs sciēter indignū p̄uat ptāte eligendi:ita p̄ntans sciēter indignū ptāte p̄ntādi ēt dato ꝙ sint laici p̄mo vt puniātur in quo delinquūt.de trāsla.epi.c.j.scdo qꝛ nō refert an nullum vel min⁹ dignū eligāt.de trāsla.epi.c.ij.tertio ꝙ ius pinguius hn̄t patroni clerici q̄ꝫ laici ꝛ si p̄uant̄ ergo forti⁹ laici.ptꝫ in eo qḋ no.de iurep. q̄ñ.ꝛ.c.cum propter.dicit ꝙ aliqui sentiunt contrarium.dic ꝙ hoc est verum vt no.j.de offi.oꝛdi.cum vos. Anto.de butrio.

1 ☞ Capitulum potest conferre dignitates que sint supra capitulum: vt archidiaconatum.
2 Collatio fc̄a ꝑ iferiorē est nulla si ptās ꝯferēdi est deuoluta ad supiorē: Moꝛe purgatio non admittitur vbi est facta executio a iure.j.ꝛ infra c.fi.in.ij.nota.
3 Iudex potest supplere ex officio quando in iudicio sibi constat de iure tertij funditus exclusiuum intentionis agentis.
Iudex potest ex officio suplere in tangentibus publicam vtilitatem.
4 Tempus an currat a tempoꝛe notitie vel a tempoꝛe quo scire debuit.
6 Menses ex quot diebus constat ꝛ quando fit ipsoꝛum computatio.

Licet magister. Supplet superioꝛ iferioꝛis negligētiā in bn̄ficijs cōferendis si tp̄s latera.cōcilij lapsum sit:ꝛ collatio ꝑ inferioꝛez postea facta nō valet.h.d. Prima ps decise narrat factuꝫ. Scd̄a dat iudices sub certa forma ꝑ quā ius suū papa tuet̄. ¶ Casus lr̄alis.P.ꝛ.R.diuti⁹ litigauerūt corā papa sup archidiaconatu richimūdie:qꝛ dicebat̄ ꝙ collatio archidiaconatus intra tp̄s cōcilij facta nō fuerat:ne ergo papa suū ius negligere videat̄ mādat qbusdam quaten⁹ si cōstiterit archidiaconatū richimūdie vacasse ꝑ annū tp̄e semestri q̄ vel ad archiep̄m vel ad capitulū donatio ꝑtinebat cōputato non a tp̄e vacationis sed a notitia cū extūc ad papā fuerit illa dōatio deuoluta vtriqꝫ sup eo silentiū iponat̄. Ber. ¶ No.ꝙ papa nō dꝫ negligere ius suū:qꝛ fouet alteri⁹ iustitiā.ꝛ facit ꝓ aduocato:qui non dꝫ negligere ius suū ex quo alios iuuat in iure suo. ¶ Not.ꝙ per lapsum semestre de collatoꝛe in collatoꝛem deuoluit̄ ptās cōferēdi dignitates inferioꝛes vsqꝫ ad papā. Et no.ꝙ superioꝛ s̄m ius cōe demit̄ qñ vltro negligens exemptus est. ¶ No.hic ar.ꝙ potestas cōferendi dignita-
1 tes particulares in ecclesia vel spectat ad ep̄m vel ad capitulū. ¶ † Et no.hic tex.apertū ꝙ ad capitulū pōt spectare ptās cōferendi maioꝛem dignitatem q̄ sit i ecclesia etiā supra capitulū.nā regulariter archidiaconatus est maioꝛ dignitas q̄ sit in ecclesia.vide gl.de sup.neg.prela.si ep̄s.li.vj.in ver.debebit. ¶ No.ꝙ collatio est donatio.de q̄ de prebē.c. significatū. ¶ No.qḋ ptās ad deuoluēdā ptātē nō computat̄ a die va-
2 cationis sed notitie. ¶ † No.qḋ collatio facta ꝑ inferioꝛē ad supioꝛez
b deuoluta ptāte est nulla[b] ꝛ sic vbi est facta executio a iure[c] nō admitti
c tur purgatio moꝛe:qḋ no.ꝛ vide gl.de ele.c.fi.li.vj. ¶ Not.ꝙ vbi inter ꝑtes litigat̄ ꝛ appet de iure iudicis iudici preiudicat̄:ꝛ in illo supplere
3 pōt d facto. ¶ † No.ꝙ vbi ex deductis i iudicio cōstat de iure tertij fun
d ditus exclusiui intētiōis agētis lꝫ opponere de iure tertij:[d] ꝛ si ius ter-
e tij tangat publicā vtilitatē[e] vel ecclesie:pōt etiā p̄latus ecclesie ex offō supplere in iudicādo sup illo iure tertij etiā in eadē instantia et vtriqꝫ parti silentiū imponēdo. ¶ No.ꝙ duo semestria faciūt annū. ¶ Not. s̄m glo.scd̄am ꝙ oꝛdinata charitas incipit a seipsa. ¶ Op.ꝙ non currit tempus a tp̄e notitie:sed a tp̄e quo scire debuit.ff.quis oꝛdo in bono.pos.serue.l.fi.dic istā supplendā per illā.ꝛ vide gl.in cle.cū ei quē.de
4 conces.p̄ben. ¶ † Et dt Joā.an.ꝙ prelatus scire intelligit̄ quocunqꝫ modo ad ip̄m ꝑuenerit quocūqꝫ denūtiāte:vt in.§.petitā.in glo.alle.ꝛ xxij.q.v.hoc vr̄ in alio.sol.gl.dicit ꝙ a tp̄e notitie currit vt hic sic et ibi vt filiusfa.sciuit.ꝛ hoc sufficit s̄m doc. ¶ Opp.ꝙ hic moꝛa possit purgari.de preb.si tibi absenti.li.vj.patet.j.c.pxi.ꝛ ꝑ cōsequens electio dꝫ valere.sol.quidā hoc tenuerūt quoꝛū opi.euacuata est:nec ob.iura que dicunt moꝛam posse purgari.de quo de re.iu.in regula.semel.lib.vj.qꝛ loquunt̄ qñ no est executio facta a iure:nec ob.c.sequens qꝛ illud fuit tolerantia:vt dicit glo.sed in alio sic soluit̄.so.dt gl.ꝙ qdā tenuerūt electionē posse fieri ꝛ moꝛā in electioib⁹ posse purgari.de q de ele.c.fi.de cōces. p̄ben.c.nulla.sꝫ h̄ opi.hic corrigit̄ qḋ ptꝫ:qꝛ ele-
5 ctio facta post sex mēses est nulla. ¶ † Et est cā qꝛ vbi est fc̄a executio a iure nō admittit̄ purgatio moꝛe:vt no.i.l.si isulā.ff.de v̄.ob.ꝛ.l.q ob rē.
6 ff.d ꝯdi.ide.ꝛ vide gl.d ele.lꝫ canō.li.vj. ¶ † Quero q̄t dies hꝫ ann⁹ ꝛ mēsis.ꝛ vide qḋ no.de elec. q̄ꝫ sit.lib.vj. Hos.arguit ꝙ duodecimā ꝑtē āni hꝫ mēsis qꝛ duo semestria faciūt ānū.vt h̄ cui dant̄ duo mēses habebit sextā.cui tres q̄rtā:ꝛ sic de singul'.vez qꝛ ann⁹ hꝫ.ccclxv.dies.ꝛ sex hoꝛas tal' intricatio satis intricata vr̄ cū ꝑ ip̄az ad diuisionē nedū hoꝛarū sꝫ ēt momētoꝛū dberet ꝑueniri. Quare dicūt aliq mēses cōputandos vt sint.xxviij.diez:nā i oi p̄ria solēt recipi q̄tuoꝛ septimane ꝓ mēse:ꝛ ad talē ꝯsuetudinē recurrēdū. ff.de flu.l.j.d fun.istr.l.cū d laniōis.§.asinā.ꝛ septimana hꝫ septē dies:igit̄ mēsis.xxviij. facit.ff.d v̄.si. cū bissext⁹. In ꝯ̄riū qꝛ ꝓ duob⁹ mēsib⁹ dant̄.lxj. dies.ff.de re.iu.vbi lex.g ꝓ mēse dabūt.xxx.ꝛ dimidiū:imo vr̄ ꝙ dēt̄ ēt aliqñ.xxx.ꝛ vn⁹.C.d tēp. ap.l.ij.§.ꝙ si p̄mo.ꝛ.l.fi.§.sinaūt.ꝙ dēt̄.xxx.ꝓbatur.ff.de redhib.actio.l.si vēditoꝛ.ꝛ eo.ti.l.qḋ si nolit.§.si q3 ita.ꝛ.l.ediles.§.j.C.d iure dli.l.scim⁹. §.sinaūt.i auf.de her.ꝛ fal.§.fiat igit̄.i auf.vt cū de ap.co.§.ij.signata.C.de iudi.auf.iubem⁹.C.d adul.l.iure mariti.ff.d adul.l.si marit⁹.§.necnō.ꝛ in.l.miles.§.sexagita. In hac diuersitate qbusdā vr̄ ad calēdariū recurrēdū.ꝛ h̄ s̄uat̄ i dcā dcr. q̄ꝫ sit. Alij dicūt triginta dies cōputādos.qꝛ in hoc plura iura cōcoꝛdāt.ar.d testi.i nr̄a.ꝛ hoc tenuit Pet.d sen.exc.sac.allegat.xxiiij. q.iij.de illicita. Host.dt ꝙ vbi cōputatio i casib⁹ ē exp̄sse de iure determiata nō ē ab illa recedēdū.vbi ius nō determinat stabit̄ arbitrio boni iudicis q poti⁹ ampliabit q̄ꝫ arctet vbi cessat fraus.d do.ꝛ cōt. c.j.cōiter s̄uat̄ qḋ dꝛ d ele.q̄ꝫ sit.li.vj.i gl.vj.satis credo ꝙ si mēses cōputāt̄ a certo termio ꝙ recursus habeat̄ ad calēdariū vt si i p̄ncipio mensis h̄ occurrat fit cōputatio s̄ꝫ nūez diez mēsis occurrētis si i medio hēat̄ recursus seu respect⁹ ad mēsez i q̄ ichoat ꝛ seq̄ntē ꝛ fiat diuisio ꝓ rata:vbi āt ꝓmissio n̄ cōputat̄ a certo termio.vt qꝛ obligat̄
f qs ad aliqd agēdū ꝑ duos mēses:q̄ꝫ mēses[f] capiātur s̄m qḋ cōiter accidit nō s̄m qḋ singulariter: vt qꝛ cōiter sunt.de.xxx.capiātur pro.xxx.dieb⁹.

1 ☞ Collatio beneficij facta elapso semestri est nulla nisi cum ea misericoꝛditer agatur.
2 Ius conferendi transit gradatim in superioꝛes ipso iure si illi ad quos spectabat fuerunt negligentes.j.c.proxi.in.ij.nota.
3 Executoꝛ testamenti si nō exequit̄ intra tp̄s datum a testatoꝛe non potest vlterius exequi.
4 Legatus de latere tantum ꝛ non aliter legatus habet ius conferendi.

1 **Literas.** ¶ † Siis ad quē spectat bn̄ficij collatio ipso tp̄e semestri elapso cōferat nō vꝫ collatio nisi de mia tolerat̄. Cōis diuisio:scd̄a ibi discretiōi. ¶ Cas⁹ lr̄alis. In qbusdā ecc'ijs q̄dā bn̄ficia ꝛ dignitates tāto tp̄e vacauerūt ꝙ dōatio illoꝝ s̄ꝫ laterañ.ꝯciliū ad sedē ap'icā fuerat deuoluta:illi ad q̄s collatio ꝑtinebat intelligentes legatos ap'ice sedis ad ꝑtes illas accedere instituerūt in bn̄ficijs illis personas minus idoneas:legati inuenerūt illa bn̄ficia taliter collata: dubitauerūt an deberēt illos institu

a ¶ Cathedratico. Adde aliqd de solone cathedratici Ro.ꝯs.ccclxxvj.
b ¶ Est nulla. Adde Roma.consi.ccclxj.
c Zacharias. ¶ Executio a iure. Adḋ ꝙ nec ēt qñ ē facta executio ab hoie.de vtroqꝫ no.Bar.in.l.quāobrē.i p̄n.ff.de ꝯdi.ide.Dy.i.l.si s̄uū. §.de illo.ꝛ ibi no.i addi.ff.de v̄.ob.ꝛ.l.si qs.§.si plures.ff.iu.sol.plenissime per Alex.in.l.si isulā.char.pe.de v̄bo.ob. Pau.de cast. consi.xxxj.et Alex.de vin.in.c. potuit.iij.charta. no.vj.j.de loca.
d ¶ De iure tertij. Adde Ro.consi. cccxlvij.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Publicā vtilitatē.viḋ pulchꝛaꝫ doctri.bart.in.l.q cū herede.ff.de except.rei iud. Pet. de anch.in consi. ccxcviij. Alexā.in consi.cxxxvj.in.ij. vo. Bal.in.l.pemptoꝛias.col.vj.C. sen.rescin.nō pos.
f ¶ Mēses. Adde alex.ꝯsil.xlij.iij.li. Zacharias.
¶ Adde tu de h̄ ꝑ Car.manda. in tra.suo.de ele.i.j. ꝑte.c.xxxvij.in v̄. mēsem.ꝛ ibidez.c. iij.in gl.i v̄.tātis. Zaba.i cle.j.§.sane.d sta.mo.alex. cōsi.xlij.col.ij.v̄si. ꝛ sic videt̄.vol.iij. ꝛ Specu. in ti.de instru.edi.§. item mensis quot.ver. post indictionem. Antoni⁹ Franc.
¶ Quot diez dicat̄ eē mēsis hr̄ in l.cū bissextus.ff.d v̄.sig.ꝛ i auf.iubemus.C.de iudi.et vide gl.in.c.q̄ꝫ sit. de ele.li.vj.ꝛ vide no.i.l.sancim⁹.in §. sinaūt dubius. in gl.in v̄.sexagita.C.de iure deli. Et adde qḋ aliter cōputant̄ mēses apḋ nos:et aliter apud hebꝛeos.vt i.§.primū v̄o mēsem.lxxvj.dis.vbi hr̄ qḋ apud eos p̄mus mēsis anni est mensis apꝛilis ꝛ vide gl.in.c.celebꝛitatē.de ꝯsecra. di.iij. Et qñ incipiat mensis q dat̄ ad acceptādū beneficiū:ꝛ nisi sint plures expectantes qlibet debeat habere mēsem. vide Jo.an.i addi. Spe.in ti.de conces.p̄b.sup rub.ꝛ q̄liter ḡnaliter accipiat̄ mēsis hr̄ ꝑ gl.ꝛ Bar.in.l.ij.ff. de diuer.ꝛ tēp.p̄scri.ꝛ pleni⁹ ꝑ eū in.d.l.cū bissextus.ꝛ per Bald.in.l.si quis.ff.so.ma.ꝛ in.l.eos.in.§.sinaūt.C.de app.ꝛ per.d.Ant.in.c.q̄ꝫ sit. prealle.de elec.ꝛ per Moder.plenius q̄ꝫ alibi in.c.lꝫ.de sup.neg.prela.

tos remouere. mandat illis papa q̃tenus si bñfi cia ⁊ dignitates psonis idoneis sunt collata permittāt ꝺ illa patiētia pacifice possidere aliogn remoueātur ⁊ de psonis idoneis illa nō differāt ordinare. Ber. ¶ No. ex suprascriptiōe ꝙ legatus pōt dari monachꝰ a sede apostolica. Quid ꝺ delegato. vide ī cle. ⁊ si pncipalis. de rescri. ⁊ in. c. cū
2 olim. el. ij. de puile. ¶ † No. ꝙ deuoluit ptās cōferendi oībus collatoribꝰ negligētibus vsqꝫ ad papā. Et no. qꝺ ex tali deuolutiōe priuant ipo iure absqꝫ hoīs executione negligētes ptāte instituēdi seu cōferēdi. Et no. qꝺ instituere sumit ꝓ cōferre. ¶ No. tertio ꝙ vbi papa ex certa sciētia mādat aliquē patiēter tolerari talis patiētia habet ꝓ dispēsatiōe: de q̊ dixi de consanguinitate ⁊ affinitate. c. qꝺ super his. ¶ Op. ꝙ tales qbus est facta collatio iā deuoluta ptāte nō teneāt iuste cuius ꝯriū dicit litera. c. ꝭ. primo. Si em̄ collatio fuit nulla non potuit ex postfacto rata haberi: vt ī regula nō firmat li. vj. ꝭ. de ele. dudū. solu. dixit gl. ꝙ ex sola patiētia habuit hoc ius. nā talis īstitutio fuerat nulla. ⁊ ꝺt gl. ꝙ cōualescit ex nūc nō ex tūc a tpe collatiōis facte. Et dīt doctores ꝙ absqꝫ hac patiētia vel noua collatione nō poterāt talia sine pctō tenere vt h notat. ꝭ. ꝺ ele. qꝺ sicut. ⁊. c. ecclesia. el. ij. de renū. nisi. qꝺ de patiētia ꝺr, Host. itelligit de patiētia pape: q2 inferior lꝫ possit de nouo cōferre dūmō tps ipsiꝰ nō sit lapsum nō tn̄ posset ratificare. ꝺ elec. auditis. ad h
3 qꝺ no. ī. c. prudētiā. ꝺ off. dele. ¶ † Facit h ꝙ si ex cōstōne caueṫ ꝙ executor testi intra mēsez exeq̄t ⁊ si nō sit executꝰ ptās deuoluaṫ ad epz ꝙ execu-
a tor lapso mēse nō posset exeq[a]. ꝙ ē vez ⁊ si exeq̄t nō vz executio: ⁊ h vbi est executor. secꝰ si sit ꝺclarator volūtatis: vt est deputatꝰ ad eligēdos pauperes ⁊ nō est executor: sed declarator: vt scribit Bar. i. l. cū qdā. ff. de le. ij. Allegāt doc. decre. qꝺ ptās īstituēdi spectat ad īferiorē qn̄qꝫ. de q̊ ꝺ of. archi. cū satis. sꝫ h sumit ꝓ collatiōe iuris: dixi ꝺ
4 offi. dele. sup eo. de isti. cū venissent. ¶ † Scꝺo in eo ꝙ papa mādat istis legatis vt ꝯferat: cū enīz nō eēnt legati de latere nō habebāt ptātē ꝯferēdi bñficia. de offi. le. c. j. li. vj. sol. h fecerūt ex spāli mādato pape tā respectu patiētie q̄ respectu collationis: per hoc verbū autoritate nostra. ad h de rescrip. cū aliquibus. li. vj. Anto. de butr.

1 ☞ Potestas cōferēdi particularia bñficia de iure cōi spectat ad epm ⁊ capitulum cōiter ⁊ si ad alterum tantum illud est de consuetudine.

Dilecto. Is ad quē spectat pmo loco collatio beneficij lapso tpe laterañ. cōcilij in semestri cōferre nō potest. Pria pars decise narrat factū. Scꝺa ibi: q2 nobis. diffinit. Tertia sub cōditione ꝯfirmationē ꝯmittit. ibi: mādamꝰ. ¶ Casus lr̄alis. Uacāte salamātina eccl'ia: ꝺcanus cū quibusdā sequacibꝰ suis quendā. P. noīe in cātorē elegit appellās ne ꝯ suā electionē aliqd attēteṫ. archieps ad quē vt dicebaṫ electio cātoris fuerat deuoluta aliū. G. noīe in cantorē elegit: ppṫ hmōi electiōes: pcuratores vtriusqꝫ ptis ad romanā curiā accesserunt: q2 ꝯstitit pape ꝙ electio a decano ⁊ eiꝰ seq̄cibꝰ facta post lapsuz vj. mēsiū spatiū fuit celebrata intra qꝺ eps ⁊ capitulū cōiter eligere ꝺbuerūt: electionē ꝺ pdicto P. factā ꝺcernit irritā ⁊ inanē ⁊ appellationē a decano interpositā factum archiepi ad quē erat eligēdi autoritas deuoluta nō potuisse aliq̄tenꝰ impedire. vn̄ mādat q̃tenꝰ electionē ꝺ pdicto. P. debeat ꝯfirmare nisi ei aliꝺ canonicū obuiaret. Bern. ¶ † No. j. ar. ꝓ opi. ꝙ ptās ꝯferēdi pbendas ⁊ pticularia bñficia spectat ad platū ⁊ capi
b tulū[b] cōiter. ꝺ q̊ ꝺ ele. cū eccl'ia vulterana. ⁊ tāgiṫ hic in gl. j. ¶ No. ij. ꝙ ad supiorē ppṫ negligētiā deuoluta ptās īferior ipso iure puaṫ eligēdi potestate. adeo qꝺ ab eo gestū est: ē nullū. ⁊ sic i his in qbꝰ ipo iure fit executio a iure nō admittiṫ pur
c gatio more.[c] ¶ No. iij. ꝙ cōcurrētibꝰ duab[a] electiōibꝰ quarū vna est pmo facta ab his a qbꝰ ad supiorē ē ptās deuoluta ⁊ a supiore, scꝺa pualet

a ¶ Nō posset exeq. Adde quod voluit Cald. ꝯsi. j. de sup. neg. prela.
b ¶ Prelatū et capitulū. Adde Fede. cōsil. cccxxiiij.
c ¶ Purgatio more. Adde Ro. ꝯsi. ccccxxviij.
Antonius Frāc.
¶ An ⁊ qn̄ executio sit a lege impediatur more purgatio. vide Bar. in. l. iij. ff. de leg. j. ⁊ no. in. l. celsus. ⁊ ibi plene per doc. ff. de arbi. ⁊ ꝺ materia purgationis more: plene habetur in. l. et si post tres. ff. si qs cau. ⁊ in. l. si ex legati cā. ff. de ꝟ. ob. ⁊ in l. vinū. ff. si cer. pe. Et an ius purgādi moram transmittatur ad herede. vide text. et ibi per doct. in. l. diez proferre. in. ꝭ. j. ff. de arbi.
Zacharias.
d ¶ Cadit in vnuz. Adde ꝓ hac opi. Jmo. Hostien. et Ber. compo. in. c. cum nobis olim. ꝭ. de ele. Car. alexā. c. fi. de fo. compe. ⁊ Alex. consil. lxv.

prime. ¶ No. ꝙ app. interposita ad tuitionē electiōis nulla est ⁊ inualida nec inficit actū post appellationē factū. ¶ No. ꝓ opi. ꝙ deuoluta ptāte eligēdi illū ad quē spectat ꝯfirmatio nō mutaṫ modꝰ puidēdi.
d ¶ No. ꝙ ptās eligēdi cadit in vnū[d] de q̊ de postu. pl. gratū. ¶ † Op. ꝙ ad epm: ⁊ capl'm nō spectat ptās simul pferēdi. de ele. cū eccl'ia vulterana: q2 de iure spectat ptās cōferēdi particularia bñficia ad epm tm̄: qn̄qꝫ ad capl'm. de cōces. pbē. nulla. ⁊ pꝫ de ele. cū inter. R. so. ꝺt glo. qꝺ de iure cōi spectat ad epm capl'm cōiter: vt hic alle. de hoc multa iura q̄ ponunṫ in glo. j. q2 cōiter oīa eps ⁊ capl'm tractāt cōiter. de his q̄ fi. a pla. sine ꝯsen. ca. p totū. ergo ⁊ istꝺ. ꝺ ꝯsuetudine aūt vez ē ꝙ pōt qn̄qꝫ ad epm tm̄: qn̄qꝫ ad capl'm tm̄ spectare ptās. ⁊ qn̄ hoc iueniṫ ꝺt hoc eē de cōsuetudine. ⁊ hāc ꝯsuetudinē approbat. ꝺ. c. nulla. de ꝯces. pb. ad h ne se. va. c. vno. de reg. c. fi. li. vj. ¶ Ultimo Joan. an. inducit lr̄am ad duo. pmo p ꝟbū electionē: ⁊ p ꝟbū ꝯfirmationē. Et sic facit ꝓ opi. illorū: q dīt ꝙ deuoluta ptāte ad illū ad quē spectat cōfirmare modꝰ puidendi nō muteṫ: sed p partes vt prius puideaṫ. de quo de ele. ne ꝓ defectu. de ele. si postq̄. li. vj. de sup. ne. pla. c. j. scꝺo inducit Host. verbum electionem ad illam opi. contra Gof. qui dicit quod electio non cadebat in vnum. de quo de postu. prela. gratum. Anto. de butrio.

¶ De temporibus ordinationum. Rubrica.

¶ Uisum est de pmotione prelatorū. tractemus de ordinatione clericorū: ⁊ q2 certis tpibꝰ ⁊ cū scrutinio hn̄t fieri ideo ⁊c. De prima pte rubrice. lxxv. ⁊. lxxvij. di. p totum. de scꝺa a. xxv. dis. vsqꝫ ad. l. ⁊ ab. lxxxj. vsqꝫ ad. xcj. reperiṫ hec rub. in. vj. Jtē ad primā partem de electio. qꝺ sicut. ꝭ. j. facit de offi. archi. significasti. Ad scꝺam de ele. nihil. ꝭ. epi. nā puniuntur qui non dignos promouent ad sacros.

1 ☞ Uelū ꝯsecratiōis daṫ a solis epis ⁊ solis virginibꝰ ⁊ qbꝰ diebꝰ deṫ.
2 Ordines non possunt conferri in die natiuitatis domini.

Subdiaconos. Diebus dn̄icis vl' sabbato pentecostes sacri ordines ab alio q̄ a papa cōferri non pn̄t. h. d. Sunt tria dicta. scꝺm ibi: q̄uis. tertiū ibi: sabbato. ¶ Nota primo ꝙ sacri ordines ab alio q̄ a papa non possunt die dn̄ico ꝯferri. ¶ No. ij. ꝙ minores ordines possunt cōferri die dn̄ico a quocūqꝫ epo. ¶ No. iij. ꝙ virginū cōsecratio pōt fieri in die dn̄ico ⁊ nō altero die. ¶ No. iiij. ꝙ in sabbato pētecostes non pn̄t celebrari ordines sed cōferunṫ in sabbato septimane sequentis. ¶ Glo. j. opp. ꝙ ea q̄ a papa fiūt pn̄t ⁊ debēt ab inferioribꝰ fieri posse: q2 cōsuetudo romane ecclesie vbilibet est seruāda. xij. di. c. j. de re iud. in causis. cum si. gl. arguit plene ꝓ ⁊ ꝯ. dic ꝙ q̄dā pmittunṫ pape in priuilegiū: et vt sibi reseruata: hoc nō pōt inferior vt hic. q̄dā autē facit papa non ex iure singulari sꝫ cōi: ⁊ que docet alios seruare ⁊ talia pōt facere inferior: sic loquiṫ ꝯrium. vide no. de offi. leg. quod translationem. ¶ Scꝺo op. ꝙ in diebꝰ dn̄icis nō liceat velare. xx. q. j. deuotis. vbi nō nisi in die epiphanie. in albis paschalibꝰ ⁊ natalibus apostoloz, licet velare virgines. sol. supple istā p illā ⁊ illā per istam. ⁊ ibi Jo. ⁊ Uincē.
1 ¶ † Quero a qbus ⁊ qbꝰ daṫ velū cōsecratiōis. dic ꝙ daṫ a solis epis ⁊ solis virginibꝰ ⁊ solis solēnitatibꝰ vel diebus dn̄icis: nisi necessitas immineat: sicut baptismꝰ oī die tūc daṫ. xx. q. j. deuotis. ⁊ ꝺ ꝯsec. di. iiij. venerabilis. ⁊. c. baptizandus. velū aūt professionis nullꝰ dat viduis: vt in. ꝺ. c. deuotis. ⁊ vide qꝺ ibi no. nō ob. quod metus cā. c. j. q2 ibi imponere simulauit ꝺm Jnn. ⁊ Hosti. ⁊ vide qꝺ no. de reg. vidua. vbi ha
2 bes de hmōi velis. ¶ † Quarto an ordines possint cōferri in die natiuitatis dn̄i. dic ꝙ nō: lꝫ aliq errauerint sed ꝺ illo festo nō sic dubitaṫ. q2 nō semp imo valde raro occurrit festū illud ī dn̄ica vel vigilia ī sabbato. ¶ Quero quare in septimana sequēti post pētecostē possunt cōferri ordines. dicunt doc. quod tunc occurrunt. iiij. tempora. lxxvj. dis. de ieiunio. ⁊. ꝭ. non autem. Anto. de butrio.

1 ☞ Consuetudo aliquando tolerat ea que fiunt contra ius.
2 Ordinatus non congruo tempore licet recipiat characterem non tamen recipit ordinis executionem.
3 Ordinans extra tempora ordinandi priuatur potestate ordinandi.
4 Propter scandalum vitandum an sit omittenda iustitia.
5 Dedicationes ecclesiarum possunt fieri omni tempore.

Sane. Nō valeat cōsuetudo ꝙ ex̄ q̃tuor tpa ordines sacri cōferanṫ. h. d. Cōis diuisio. scꝺa ibi: significamus. ¶ Casus lr̄alis. Cōsuetudo erat in qbusdā ecclesijs scotie ⁊ vallie qꝺ in dedicatiōibus ecclesiarū vel altariū extra quatuor tpa clerici ad sacros ordines pmouebanṫ. Rn̄. pa. ꝙ illa consuetudo est ecclesiastice cōstitutioni inimica: ⁊ iō iprobāda. ⁊ si multitudo ⁊ antiqua cōsuetudo nō eēt: tales ordinati nō deberent in susceptis ordinibꝰ ministrare sed in roma. ecclesia sic ordinati deponerētur ⁊ ordinatores autoritate ordinādi priuarēṫ. Ber. ¶ No. primo extra quatuor tpa ēt die dedicatiōis eccl'ie vel altariū nō posse fieri pmotionem ad sacros ordines. ¶ Not. ij. ꝙ nō valet cōsuetudo nec disponere pōt circa romano pōtifici reseruata nec circa modū aut tps cōferendi
1 eccl'iastica sacramēta. ¶ † No. iij. ꝙ factū ꝯ ius toleraṫ quādoqꝫ ex cōsuetudine ⁊ ex multitudīe psonaz: ⁊ sic qn̄qꝫ i factis ꝯ ius ad īducēdā

dispensationem

dispēsationē ꝓficit ꝯsuetudo:de quo dixi de ꝯsan.ꝛ affi.qd
2 super his.¶†No.iiij.qd ordinatus nō cōgruo tp̄e:lꝫ reci-
piat characterē nō recipit ordinis executionem ꝛ deponē-
3 dus est.¶†No.v.qd ordinātes extra tp̄a ordinādi sūt pri
uādi autoritate ordinādi. ¶Oppo.ꝙ extra quatuor tp̄a
pn̄t fieri ordinationes:q2 in sabbato sctō ꝛ in sabbato me
diano q̄dragesime.j.c.pxi.Glo.fatet̄ ꝯtriū ꝛ dt hāc supplē
dani per illā.¶Op.scdo ꝙ alijs diebus possit fieri ꝓmo-
tio ad ordines.j.c.pxi.sol.ad minores pōt vt ibi:ad sacros
nō:vt hic fatet̄:q2 si sec⁹ fiat ordinat⁹ recipit characterem
4 j.eo.ꝯsultatiōi.¶†Opp.iij.ꝙ veritas[a] iustitie nō omittat̄
a ꝓpter scādalū ꝛ ꝓpter plurimoꝫ q sunt in cā.xxij.q.ij.c.pri
mū.xxxij.q.v.ita ne.so.dt gl.ꝙ quedā est veritas iustitie:et
hec omittit̄ ꝓpter plurimos q sunt in cā vt hic.ꝛ.j.de cle.
excō.mi.latores.nō parcitur tn̄ illis quos cōstat magis cā
fuisse delicti. ¶Quedā est veritas doctrine siue discipline
ꝛ hec non omittit̄ ꝓpter scandalū vel q2 plurimi sunt i cā.
¶Quedam est veritas bone vite:ꝛ hec nūquā omittit̄ ꝓ-
pter scandalum iustitie. veritas q̄ pertinet ad iudicē disci-
pline pertinet ad p̄latum bone vite:ꝛ ad quēlibet: vide gl.
5 j.in.§.ꝑ graui.hic alle. ¶†Quero quo tp̄e pn̄t fieri dedi-
catiōes ecclesiarū.dic qd i oī tp̄e.j.de cōse.ecc.vel alta.tua.
¶Oppo.qd non deponant̄.j.e.c.cum quidā.ꝛ.c.l̄ras.vbi
suspenduntur.sol.dicūt doc.qd hic dicit deponerent̄.i.pri-
uarentur.dic.i.suspenderentur vel suspensi tenerentur.

1 Ordines sacri quando,ꝛ quibus diebus conferātur.et
an omnes simul possint conferri.
2 Consuetudo de licitis facit illicita.

De eo aūt. Minores ordines cōferri possunt dieb⁹ festiuis.sacri vero cōferri debēt in quatuor tp̄ibus vel sabba to de passiōe.Cōis diuisio.scda ibi:taliter rn̄de-
mus.¶Casus l̄ralis.Quesitum fuit a papa an liceat ex-
tra ieiunia q̄tuor tp̄orū ꝓmouere aliquos in hostiarios et
alios minores aut etiā in subdiaconos. Rn̄d.pa.ꝙ licituꝫ
est ep̄is dn̄icis ꝛ alijs dieb⁹ festiuis vnū vel duos ꝓmouere
ad minores ordines:sꝫ ad subdiaconatū non lꝫ nisi in qua
tuor tp̄ibus in sabbato sancto vel in sabbato de passione
1 preterq̄ romano pontifici.Ber.¶†No.j.ꝙ minores ordi
nes pn̄t cōferri dieb⁹ dn̄icis ꝛ alijs dieb⁹ festiuis.¶No.ij.
ꝙ sacri ordines cōferri nō pn̄t nisi in quatuor tp̄ib⁹ ꝛ alijs
duob⁹ dieb⁹.i.in sabbato sctō ꝛ sabbato an̄ dn̄icā de pas-
sione.¶No.iij.ꝙ tp̄s nō est de substātia ordinis.ꝛ deter-
minatio tp̄is circa ordines est iducta a lege positiua:iō nō
astrīgit romanū pōtificē. ¶No.iiij. ꝙ soli ep̄i pn̄t miores
cōferre dieb⁹ dn̄icis:sꝫ de abbatib⁹ dic idē de eta.ꝛ q̄li.cum
cōtingat.Et no.ꝙ hodie ordo subdiaconat⁹ ē ordo sacer.
¶No.v.ꝙ dieb⁹ festiuis ꝛ dn̄icis ad ordines pōt ep̄s vnū
vel duos ad minores ꝓmouere:ꝑ qd vr̄ ꝙ plures n̄ posset.
¶Opp.ꝙ plures possint ꝓmoueri ad minores i dieb⁹ do
b minicis[b] vt aliq̄n seruat̄.sol.qdā dicūt vt gl.ꝙ poterit plu
res dūmō nō appareat gn̄alis ordinatio. Host.ꝯ inherēs
l̄re:q2 q̄situ est de aliquib⁹ rn̄det de duob⁹.ꝛ q2 isti sepius
iterant non cōgit necessitas sentire ꝯtriū. ¶Quero an oēs
minores pn̄t vna die cōferri.gl.arguit qd sic:q2 hic loquit̄
in plurali ꝛ indefinite de minoribus:ꝛ sic not.ꝙ oēs mino
res eadē die vni possint cōferri.xix.di.si romanorū.ad hoc
j.de eo qui fur.or.rece.cū.H.ꝛ hoc nisi ꝯsuetudo repugnet
2 q̄ scandalū generet.† q2 consue.de licitis facit illicita.j.de
cle.coniu.cum olim.de cog.spūali.sup eo. Idē3 Gof.in.d.
decre.cū.H.Io.lxxv.di.c.iij.ꝛ clarius.lxxvij.dis.c.qcunq3.
tenet cōtrariū eius qd dicit glo.s.ꝙ non possint cōferri nisi
hoc habeat cōsuetudo:aliqui moderni tenēt opi.gl.ꝑ hūc
tex.Host.dicit ꝙ primā tonsurā ꝛ quatuor minores simul
non lꝫ cōferre cū talis ordinatio nec ꝑ ius nec ꝑ cōsuetudi
nem approbet̄:ꝛ gn̄aliter talis collatio pluriuꝫ ordinū est
reprobata.j.eo.l̄ras.ꝛ.c.dilectus.nā vult ista opi. vna die
quē esse laicū ꝛ accolitū.Itē facit q2 d psalmista nō dr̄ h in
tex.¶Querit̄ qd dicat̄ istud sabbatū.dn̄t qdam sabbatū
mediane quadragesimalis hebdomade cū catat̄:Sitiētes.
qd intelligūt de sabbato de lazaro.Alij hoc meli⁹ pn̄t scire
clerici q̄ alij:vꝫ q̄ appellet̄ dn̄ica de passiōe cū hoc spectat
ad eorū officium. ¶Quero an liceat ordinare ad sacros
post diē sabbati in dn̄ica,etiā cōtinuato sabbato.dic ꝙ nō
pōt.lꝫ qdā ꝯ.dicet̄ in.c.l̄ras.Quero an oibus diebus festi-
uis possint minores cōferri.qdā ꝙ no sed solū diebus festi-
uis pn̄t virgines cōsecrari.de quibus.s.c.j.Alij latius in-
telligūt de omnibus festiuitātibus specificatis.in.c.fi.d fer.
dicit Host.qd cū pape sit interpretatio tutius est primum
dictum.de prima tonsura dicam post eum.j.eo.c.penulti.

1 Crimina depositione digna q̄ sunt ꝛ q̄ impediāt ꝓmo
tionē etiā peracta pn̄ia.2.3.4.vide in discursu de qualitate
criminū tā illorū q̄ sunt occulta aut maifesta aut notoria.
5 Tutor q cepit facere iuētaria ꝛ nō adhuc ꝑfecit pōt agere.

Ex literarū tuarū. al's. Ex tenore. Criminosus occultus moueri pōt ne ꝓmoueat̄ ad ordines sꝫ ꝓhiberi nō dꝫ.h.d.Cōis diuisio.scda
ibi:vex qm̄.Et ibi degradaret̄.i.dponeret̄:q̄ est v̄balis de
positio seu degradatio.Materia hui⁹ decr.fortis est ꝛ intri
cata more solito ꝑ canonistas ē tradita.ꝓ cui⁹ euidētia p̄-
mitto ꝙ i facultate ꝓmouēdi ad ordines possum⁹ ꝯsidera
re duplicē legē.legē.s.ꝯscie ꝛ legē iudicialē. Lex cōscie pōt
informari dupliciter:vno mō ex lege dei:puta retractis oc
cultis lege positiua.ꝛ s̄ꝫ istā legē nullū crimē peracta pn̄ia
impedit quē ꝓmoueri:q2 ex lege dei omnis malitia seu ma
cula pn̄ia delet̄:hec est cōclusio Inn.hic ꝛ in.c.nisi cū p̄dē.
§.ꝓpter cōscientiam.s̄.de renun.ꝛ ꝓpterea dicim⁹ qd oēs
irregularitates sunt a iure positiuo:vt hic dicit Inn.Po-
test scdo informari hec lex a lege positiua ꝛ s̄m hāc sancti
patres vidētes aliq̄n penitentias simulari:nec cōmēsurari
bene ad grauitatē peccati maxime postq̄ pn̄ie arbitrarie
esse ceperunt q̄ multum distant in grauamine pn̄ie a gra-
uamine peccati non reputātes peccata ex toto vt debent
penitentia purgari ex criminibus etiā q̄n̄q3 peracta pn̄ia
induxerunt impedimēta in lege hac promotionis q̄ q̄n̄q3
susceptorū ordinū executionē impediūt:q̄n̄q3 tn̄ suscipien
da impediūt.q̄ sunt patebit.j.Scda lex est ꝓmotiōis:q̄ lex
est iudicij ꝛ vna sicut alia a iure positiuo iformat̄ sed diffe-
rūt:q2 vna.s.lex cōscie quiescit i solo siue pulsandi ꝛ ipellē-
di cōsciētiā abstinēdo a ministerio ordinis tā in executione
suscepti q̄ in assecutiōe nouiter conferēdi:lex aūt iudicij se
hꝫ precise cōpellēdo.Itē prima.s.lex informat̄ sola notitia
priuata ꝑ quā p̄uata cōscientia certificat̄.scda aūt ꝓbatio
nibus extrinsecis.iste sunt ille due leges d qb⁹.xix.q.ij.due
sunt inquit leges:ꝛ lex ꝯsciētie est illa lex priuata de q̄ dice
bat apostolus.Video aliā legē repugnātē legi mētis mee
ꝛc.xxxij.q.v.si paul⁹.d qua.de regula.lꝫ.¶Scdo p̄ncipali
ter p̄mitto:q̄dā sunt delicta enormia q̄ voco enormia dpo
sitione digna aut degradatiōe:queq3 sunt dixi de iudi.at si
clerici.ꝛ illarū enumeraui aliq̄s.s̄.de renū.nisi cū p̄dē.§.ꝓ-
pter cōsciētiā.q̄dā mediocria.ꝛ ista oia fuut mortalia:q̄dā
minima: ꝛ h̄ sunt crimina leuia ꝛ venialia ꝛ h̄ patēt.xxv.
di.c.vnū.§.criminis. ¶Tertio p̄mitto ꝙ occultū pōt dici
dupl'r,vno mō ꝓut distinguunt̄ ꝯ ꝓbabile ꝛ s̄ꝫ hāc signifi
catione id dr̄ occultū ꝓut distinguit̄ ꝯ notoriuꝫ: ꝛ h̄ est qd
aliq sciūt vel de q̄ est fama vel rumor:tn̄ nō est notoriū:q2
pōt aliqua tergiuersatiōe celari. ¶Quarto p̄mitto qd q̄-
dam sunt delicta q̄ natura sui suspendūt ab executione di-
b recto.ꝛ h̄ sunt delicta in qb⁹ a iure apparet expressuꝫ vt su
spendāt de qb⁹ est dictū.q̄dā que suspendūt per accidens.ꝛ
ista sunt q̄ non sunt natura sui apta ad suspēsionē.q̄ tn̄ ꝓ-
pter notorietatē delicti ꝛ scādalū qd generet̄ in ppl'o suspē
dunt ex eq̄tate etiā dei:q2 abstinere dꝫ qs a scandalo ꝓxi-
mi ꝛ non māducare carnes ineternū:vt ptꝫ de renū.nisi.§.
ꝑ graui q̄q3 scādalo.ꝛ ꝙ hec sunt oia grauia delicta ꝛ etiā
mediocria. ptꝫ de coha.cleri.ꝛ mu.vr̄a.Nā illud est medio-
1 cre.vt ptꝫ de iudi.at si clerici.¶†Modo cōclusio erit ma
terie q̄ delicta sunt enormia ipso iure imprimētia suspēsio-
nem: ꝛ q2 ius de facto semꝑ est certū h̄ pena imprimit̄ a le-
ge ēt in delinquēte occulto ꝛ talia s̄m legē cōsciētie ipediūt
in susceptis etiā an̄ crimen ministrare ꝛ ad supiorē ascēde-
re.Et no.ꝙ aliqua iura vident̄ velle ꝙ hoc sit homicidiū
tm̄.j.c.si.Alia ꝙ homicidiū ꝛ simonia.j.de accu.inq̄sitiōis.
Inn.ibi concludit ꝙ sunt oia que inducūt suspēsionē ipso
iure:q2 nisi hic defect⁹ tollat̄ carēt executione:ꝛ talia si ex-
pectā: dispēsationē pape dicunt̄ causare irregularitatem
strictā: ꝛ si dispēsationē ep̄i latā:de qb⁹ de iudi.at si clerici.
Que aūt sunt ista.dico ꝙ oia q̄ specifice a iure appēt nume
rata vt supensionē inducāt nec credo ꝙ oia enumerata in
§.ꝓpter cōscientiā.sint ista:q2 multa ibi numerant̄ in qb⁹
vel ꝓpt̄ q̄ a iure nō appeat inducta suspēsio,q̄dā sunt deli
cta enormia q̄ voco degradatione aut suspēsione digna.ꝛ
talia non ipediunt in susceptis an̄ crimē ministrare si sunt
occulta ex q̄ nō suspendūt acta pn̄ia:sed inficiunt post cri-
men suscipiēda ꝛ suscepta tacito tāto crimine.q̄ autem sint
ista dico qd enumerata in.c.nisi cū pridē.§.ꝓpter malitiaꝫ.
ꝛ etiā oia illis maiora vel paria.nā s̄m legē cōscientie etiaꝫ
peracta pn̄ia hic male suscipit ordines:in susceptis ergo be
ne ministrat q male suscepit etiā peracta penitētia vitiose

Sebasti. Sapia.
a ¶Quod veritas. De multiplici veritate ponit etiaꝫ glo.in.c.qui scandalizauerit. j. de reg.iur.ꝛ de veritate iustitie ponit do. Abb.in.c.officij.de penitē.ꝛ remis.ꝛ multa de inuestigatione veritatis ponit Lucas de penna.in l.quoties.colū.iij. C.de naufr. li.xi.

b ¶Diebus dominicis. Adde qd voluit Old.cōsil.xiiij.

suscipit:ꝛ sic in illis etiā male ministrat:ꝛ nō salua cōsciētia.alia aūt crimina leuia ꝛ occulta nihil inficiunt.sꝫ delentur pnia.ꝛ idē de mediocribus:ꝛ hec sufficiāt quo ad legez cōscientie.¶ Quero ad legē iudicialē scōm epꝫ nihil fit de occulto:ideo quo ad eā oportet tractare de publicis scōm istā omne delictū graue vel mediocre ꝛ manifestū in susceptis impedit:ꝛ a suscipiēdo precise repellit.rō: qa dato ꝙ ēt in se non habeat natura delicti suspēsionē:tñ propter scandalum inducit vt est dictū. Aduertenduꝫ tñ est qꝺ de istis enormibus pōt tripliciter cōstare. Uno mō occulte sola cōscientia informata:vt dictum est.ſ. Scꝺo mō ꝓbatiōe vel cōfessione iudiciali ꝛ trāseūt in notoriū.ꝛ impediūt in susceptis ꝛ suscipiendis precise. Tertio mō potest cōstare in iusto iudicio:vt qñ occulte cōfitet̄ in examinatiōe promouēdi quod iudicium participat de iudiciali ꝛ penitentiali qꝛ dicit illi occultū nō tanꝙ deo:sed tanꝙ iudici ꝛ soli:nō in publico vel ad banchū:ꝛ tale repellit precise a ꝓmouendo: sed nō deijcit a suscepto.facit qꝺ ꝺt Hos.de eta.ꝛ qua.queris.ꝛ ponit in summa de scrutinio ad fi.casum ꝼm intellectum q mihi plus placet. Quidam clericus in foro pnie occulte est cōfessus illi qui dꝫ ꝓmouere delictū graue qꝺ commiserat ꝑ ꝙ si esset publicū esset deponēdus:nec ad supiorē posset ꝓmoueri. Dubitabat eps an per hoc debeat ipsum in susceptis vel ad suscipiēdos impedire.papa respōdet vt in litera. ¶ † Not.ꝙ omne delictū[a] depositione dignū si sit manifestū impedit ordinis executionē suscepti ꝛ noui assūptionē:ꝛ hoc casu etiā potest precise cōpellere ne ĩ susceptis ministret vel ad supiores ascēdat. ¶ No.j.ꝙ qdā sunt delicta degradationis penā merētia etiā añ incorrigibilitatē: de quibus de here.ad abolendā.de iud.cū nō ab homine. ¶ No.ij.ꝙ grauia delicta impediūt promotionē demū qñ sunt publica ꝛ notoria.[b] ¶ No.iij.ꝙ crimē degradatiōe dignū occultū nō impedit ordinis executionē iā suscepti post pactā pniam vel peracta ꝑte pnie:nec quo ad forū aīe nec iudiciale.ĩpedit tñ ꝓmotionē ad supiores ordines nō susceptos quo ad forū pnie:lꝫ si sit occultū oīno vbi ordines petat nō possit ꝓhiberi. Et ex hoc no.ꝙ forū pnie in occultis se nō hꝫ ꝑcise in ꝯstringēdo:sꝫ quēlibet relinquit sue cōscie. ¶ † Opp.ꝙ criosus ēt pacta pnia nō possit ꝓmoueri nec ĩ susceptis ordinibꝰ ministrare.xxv.di.primū.ꝛ.j.q.vij.si qs oēm.xlviij.di.qm̄.so.dicūt qdā ꝙ oē pctm̄ ꝛ delictū impedit quē vt promoueri nō possit. Huic obuiat decre.q pōderat ꝙ pctm̄ sit enorme:ꝛ h̄ est opi.nimis rigida:qꝛ si eēt verum nullus ꝓmoueret̄:ꝛ qꝛ ꝯ naturā eēt ꝙ pene aliqs sine pctō repiret̄.xxv.di.ſ.nūc aūt.vñ ꝙꝙ facilꝰ ĩpediat ꝓmouēdꝰ ꝙ ꝓmotꝰ deijciat̄.vt.xv.q.i.ſ.vl.tñ dicēdū ē cū gl.sꝫ Hug. ꝛ Tā.addas ꝛ Inn.s.ꝙ quatuor sunt ꝯsiderāda.ꝑmū.s.ꝙtitas cris vtrū sit enorme vel mediocre qꝛ circa h̄ ꝯsistit ꝙtitas cris.ꝼm q̄litas:vcꝫ an sit occultū vł manifestū.tertiū modꝰ publicatiōis:vcꝫ an sit publicū ꝑ opis euidētiā iudicis sniaꝫ vel spōtaneā ꝯfessionē ĩ iudicio factā.q̄rtū satisfactio pnie an egerit verā pniam vel simulatā:dic ergo scōm gl.ꝙ qñqꝫ crimē ē enorme ꝛ maīfestū ꝛ sic ꝙtitas ꝛ q̄litas cris simul cōcurrūt:ꝛ talis ĩpedit̄ vt ad supiores nō possit ascēdere ꝛ ĩ susceptis ministrare:ꝛ sic deponit̄,ꝛ h̄ ĩtelligo siue sit pacta pnia:aut ps pnie siue nō:qꝛ talia ĩpediūt ordinis executionē ēt post pactā pniaꝫ. Qñqꝫ crimē est enorme ꝛ occultum:ꝛ tūc ꝺt glo.ꝙ est monendus vt abstineat nō cōpellendꝰ qꝛ solū hꝫ deū vltorē:qꝛ latētia peccata vīdictā non hñt.xxxij.q.v.christiana.ꝛ pacta pnia poterit officio suo vti ꝛ ad maiores ascēdere:vt h̄ ꝛ ꝺ simo.c.ex tue.ita ꝺt glo.fallit ꝼm eū qñ crimē est homicidiū qꝛ ĩ illo ꝙtūcūqꝫ occulto exigit̄ dispēsatio.j̄.e.c.fi.qñqꝫ crimē est mediocre ꝛ occultum:ꝛ tūc pacta pnia vel ꝑte penitētie poterit ꝓmoueri ad supiores et in ĩferioribꝰ ministrare fortiꝰ ꝙ in alio casu.l.di.ꝺ his. Qñqꝫ crimē ē mediocre ꝛ manifestū.ꝛ tūc gl. ꝺt ꝙ dupliciter pōt eē manifestū,vno mō: qꝛ ꝯuictꝰ est vel cōfessus in iudicio timore ꝓbationū ꝛ ꝺt ꝙ deponēdꝰ est ꝑ qꝺ vr̄ ꝙ nō sit ꝓmouendꝰ saltē dispensatiōe epi.lxxxi.di.si qs clericꝰ.aut est manifestū opis euidētia vel spōtanea cōfessione:ꝛ tūc acta pnia poterit secū misericorditer dispēsari.ꝛ hoc qñ egit verā pniam ꝛ nō simulatā.l.di.vt nō ꝯstitueret̄. Aduerte ex gl.nihil habes clare.dic ꝙ aut habemꝰ respectū ad ius nature qꝺ cōsistit in lege ꝛ ĩ euāgelio: vt hr̄ in ꝑncipio decretoꝝ.ꝛ.ſ.de ꝯsue.c.fi.dic qꝺ qcqd dicat glo. qꝺ q̄dā sunt delicta enormia ꝛ manifesta.[c] ꝛ enormia voco oīa q inducūt irregularitatē:stricta ĩ q pōt solꝰ papa dispēsare:vel latā in q pñt soli epi.vel q inducūt suspēsionē q̊ ad se ꝛ q̊ ad alios.vel q ĩpediūt ordinis executionē post pactā pniam q̊ ad se ꝛ quo ad alia q enumeraui.ſ.de renun.

✠ Sebasti. Sapia.

a ¶ Oñe delictum. Uide not.in.c.at si clerici.ſ.ꝺ adulterijs.ꝛ in.c.cum nō ab homine.j̄.de iudi. vbi ponūtur que sunt crimina depositiōe digna.

Zacharias.

b ¶ Qñ sunt publica ꝛ notoria. Adde tu pro primo membro huiꝰ dicti Car.in cle.j.in v.no.de offi.ordi. dum dicit enormia tm̄ delicta impedire promotionem ac irregularitatez inducunt. Et dum dicit publica.tu dic ꝙ regulariter oē delictū est priuatū sed dicitur publicuꝫ vt qꝛ in deuꝫ aut sacra vel in magistratꝰ vel postremo in vniuersitatem committatur ita no. Bal.in rubri.C.q accu.non pos. Barto.in rubri.de popu.ac. ꝛ Pau.de ca.ꝛ alexā.in.l.cū seruus. ff.de cōdi.ob causam.ꝛ qualia impediant ordinationē ꝛ promotionez possuntqꝫ in stituto ꝓuiso vel electo obijci not. Inn.in.c.iter dilectos.j̄.de excep.

✠ Sebasti. Sapia.

c ¶ Et manifesta. Que dicātur malesicia notoria et q manifesta ꝛ que clādestina decla. Bal.in.l.cum fratrem.C.de his qbus vt indi.ꝛ no. docto.in.l.ciues. C.de appella.

nisi cū ꝑdē.in.ſ.ꝑpter consciam.de qbꝰ ēt.j̄.de iud.at si clerici. In istis tene qꝺ si delictū ē enorme ꝛ maīfestū impedit ordinis executionē ēt post pactā pniaꝫ ꝛ impedit ascēsū ad supiores ꝛ ꝑcise hꝫ inhiberi ꝛ subiecti pñt ꝛ debēt tales vitare:imo peccāt ñ vitādo.xxxij.di.c.ꝑter h̄.ꝛ no.j̄.de schismati.c.j.ꝺ he.c.fraternitatis. Si ē enorme ꝛ occultū ĩtelligēdo enorme vt est dcm̄.tūc adhuc ĩpedit ordinis executiōez post pactā pniā nisi dispēset̄ ꝛ dispēsari dꝫ:ꝛ sic ĩtellige tex. hic pacta ꝑte pnie ordine suscepto vtat̄ si cū eo dispēset̄ et dispēsari dꝫ ad supiores accedere nō dꝫ ꝛ ꝓhiberi dꝫ si delictū esset ꝓbabile ꝑcise si oīno occultū interminādū esset sibi iudiciū:lꝫ nō expsse ꝓhibēdꝰ esset:qꝛ eccl'ia nō iudicat ꝺ occultis,ꝛ ipse suscipiēdo peccaret nisi aliter esset dispensatuꝫ ꝑ q ptꝫ hāc decre.posse intelligi in enormibꝰ. Quedā sunt delicta mediocria q appello omnia mortalia.xxv.di.ſ.nūc autē.que tñ non inducunt irregularitatem nec suspēsionē q̊ ad alios.queqꝫ sint ptꝫ ex his q dixi.ſ.de renun.c.nisi.ſ. ꝑpter ꝯsciam. In istis si sint manifesti ꝑpt̄ scandalum nō natura delicti sunt suspensi q̊ ad se ꝛ nō pñt ministrare in susceptis nec ascēdere ad supiores nisi cū eis dispēset̄:subditi tñ nō debēt eos vitare donec tolerant̄ qꝛ q̊ ad eos non sunt suspēsi.ad qꝺ.c.fi.de coha.cle.ꝛ mu. Si aūt sunt occulti tūc in susceptis pñt libere ministrare acta pnia absqꝫ dispēsatiōe.a suscipiendis ex ꝯsilio sunt ꝓhibēdi vt h̄.tñ si nō vellet stare ꝓhibitioni nō peccāt:qꝛ nō hñt impedimentū ꝼm Inn.in istis mediocribꝰ an ꝛ qñ si sint publica debeāt epi dispēsare.gl.optime ꝺt attendēdū modū publicatiōis. dic vt in ea. Inquātū tex.hic reqrit ꝙ sit pacta ps pnie ad hoc vt possit celebrare. Inn.ꝺt qꝺ hoc est ex ꝯsilio ꝛ nō de necessitate.qꝛ sufficit qꝺ habuerit ꝯfessionē ꝛ contritionem cū ꝑposito pniam agēdi iniunctā ꝛ ꝼm illud ius nulla erit irregularitas:vñ sꝫ qꝺ suberit pctm̄:ita sꝫ illꝺ ius pōt ex lege cōscie ꝓhiberi a ꝓmotiōe,qꝛ sibi iudiciuꝫ māducat ꝛ bibit.de coha.cleri.ꝛ mul.c.fi.cū cōcor.sic ꝛ acta pnia sꝫ illud ius pōt licite promoueri ꝛ celebrare.l.di.pōderet.ꝛ.c.qd est. ꝛ.c.cū exaudiero.ꝛ.c.dño sctō. Aut habemus respectuꝫ ad ius positiuū: ꝛ tūc si delictuꝫ est de grauioribꝰ ꝛ est manifestū ꝑmū qꝺ ꝺt gl.verissimum est qꝺ tale impedit ꝓmotiōez ꝛ etiā ĩpedit executionē ꝑmoꝝ ordinū acta ꝛ nō acta pnia. ꝛ appello enorme crimē delictū inducens irregularitatem strictā:hoc est si sit delictū egēs dispensatiōe a papa.queqꝫ sint hr̄ de iud.at si clerici.ꝛ hec regula est verissima ꝛ infallibilis ꝛ qꝺ veꝝ credo siue delictū sui natura suspensionem ipso iure inducat siue nō:qꝛ saltem suspēsionē inducit ex accidēti notorietatis ꝑpt̄ scādalū. Aut delictū est ex grauioribus ꝛ est occultū ꝛ de grauioribꝰ intelligo si inducāt irregularitatē strictā a q dispensat solꝰ papa vel qꝺ imꝑmant suspensionē:queqꝫ sint numerāt̄.ſ.de renū.nisi.ſ.ꝑpt̄ malitiā.ꝛ qñ egēt in executiōe dispēsatiōe pape aut epi:ꝛ tunc gl.ꝺt ꝙ regl'r nō impedit ꝓmotionē seu ꝓmouēdū,sed excipit delictū homicidij. Hic dico qꝺ aut delictū ē oīno occultū ꝓut distinguit̄ ꝯ ꝓbabile ꝛ habemꝰ respectum ad legez ꝓmotiōis publicā:ꝛ nullꝰ ēt homicida esset expsse ꝓhibendus:qꝛ talia solꝰ deus iudicat. Si habemus respectū ad legē ꝓhibitiōis ꝯscie ꝓut est informata ex lege positiua.hic nō pōt ꝓmoueri nisi secū dispēset̄ ab illo q hꝫ ptātē dispēsandi. Aut oīno delictū est occultū ñ ꝓut distinguit̄ ꝯ ꝓbabile, sꝫ ꝓut distinguit̄ ꝯ notoriū vł maīfestū.ꝛ tūc si ex h̄ cōstat vel ꝯstare pt iudicial'r:nec ꝼm legē ꝓmotiōis h̄ poterit ꝓmoueri.nec ꝼm legē ꝯscie ex q̊ eget dispensatiōe,nec in susceptis ministrare. Et si dicat̄ q ergo erit dr̄ia inter homicidiū ꝛ alia delicta: Rñdeo qꝺ nulla dūmō inducāt irregularitatē strictā vel suspensionē:sꝫ in hoc est dr̄ia:qꝛ regulariter ēt enormia crimia dūmō sint occulta nō inducūt irregularitatē vł suspēsionē nec dispēsatiōe egēt excepto homicidio ꝼm aliq̊s:ꝛ certe alia sunt delicta vt not.in.ꝺ.c.fi.j̄.e. de accu.inqsitiōis.ꝛ de renū.nisi.ſ.ꝑpt̄ malitiā.sed gl.excipiūt homicidiū inqsitiōis cōiter ꝛ simoniā nō ꝑ h̄ sunt alia excludēda.maīfesta aūt cōiter egēt dispēsatiōe.ꝛ h̄ ꝑpt̄ scādalū ppl'i.de oblatiōe taliū.l.di.ꝺ his vo. Et si dicat̄ ēt scādalū remanet si fuerit dispēsatū:igit̄ ñ ꝺberet posse celebrare. Rñdet In.ꝙ ꝙtū ad catholicos ꝛ recte credētes scādalū sublatū ē:qꝛ tales credere debēt ꝛ credēt firmiter qꝺ ꝑlati habeāt ptātē dispēsandi ligādi ꝛ soluēdi.l.dis.pōderet̄.ꝛ c.vt ꝯstitueret̄.de hereticorū enī scādalo nō est curandū.xi. q.iij.inter.de voto magne.ſ.cū igit̄.ſ.de renun.nisi.ſ.pro graui. Sed dices ꝼm hec vbi nascitur hoc scandalū poterit celebrare, Rñdeo ꝼm eū nō est veꝝ:quia vix est ꝙ talia notoria sint quin vbiqꝫ sciātur ꝛ iura ad ea que communiter accidūt solent adaptari:ꝛ nec omnia possent diffiniri.ff.de leg.l.nam

leg.l.nam ad ea.v ñ idem dici posset si scandalum cesset qꝺ semel ortum est.q̃ñq3 de delicto graui iducēte suspensionē constat in iudicio misto qñ cōfessio fit corā iudice ꝓmouēte occulte:⁊ tūc in isto ꝓcedit iudex inhibēdo ne ꝓmoueat̃ sed nō ipedit ne in susceptis ministret:q2 ad hoc ñ agit̃.vt no.de eta.⁊ quali.q̃ris.⁊ ponit Hosti.in sum.de scrutinio. Quedā sunt delicta enormia nō inducētia suspēsionē.q̃q3 sint numerant̃ aliq̃ in.c.nisi cū pridem.⁊ dico oīa que sunt depositione vel degradatiōe digna:nō tñ causantia suspēsionē vel degradationē ⁊ occulta ⁊ in istis ꝓcedit decre.q2 quo ad suscepta añ crimē nō impedit̃ tñ q̊ ad suscipienda. ⁊ puto ꝙ q̊ ad suscepta post crimen q male suscepit:sed si oīno est occultū nō compellit̃ s3 monet̃.Quedā sunt d̾licta mediocria ⁊ manifesta:⁊ appello delictū mediocre.qꝺ inducit pctm̄ mortale:⁊ tūc quedā sunt delicta q̃ eo qꝺ sunt manifesta sunt ita clara ꝙ generāt scādalū i ppl'o si talis celebret.⁊ in isto si hr̄ respect⁹ ad legē dei qlibet eo qꝺ duret in pctō nō pōt celebrare:q2 iudiciū sibi mādu cat ⁊ bibit.xlix. di.c.si.⁊ sic si ē emēdat⁹ de pctō ⁊ deo placēs q̊ ad deu3 potest secure celebrare:⁊ absq3 altera dispēsatione.vt.l.di.pōderet.Si habes respectū ad legē positiuā sancti pr̄es succedentib⁹ tpibus experti simulatas pnīas addiderunt statuta ꝑ que restrinxerunt qꝺ eis l3.de biga.c.ij.ꝙ null⁹ criminosus de crimine conuict⁹ siue penituerit:siue nō:debeat ꝓmoueri ⁊ ꝓmotus d3 deijci ⁊ deiectus non restitui.l.dist. presoytex.⁊.c.ꝑuenit.⁊.c.si q post.⁊.c.vt cōstitueret̃.ꝑ hoc tñ non aufert̃ p̄latis ptās dispensandi cū ꝯe penitentib⁹: ⁊ maxime vbi non est scādalū.vt in.d.c.vt constitueret̃.et c.dño sancto.discret⁹ tñ d3 esse p̄lat⁹ in dispensando:vt attendat scādalū ⁊ ꝑuitatē pnīe ⁊ multa alia que deus ministrabit.cū cause em̄ cognitiōe ꝺādā est dispensatio.j.q.vij. dispensatores.⁊.c.exigāt.⁊ in multis capl'is.Cā aūt quare tales nō pñt ꝓmoueri est scandalū q2 si capti vel dep̄hensi sunt in aliq̊ mortali crimine ꝓpter scādalū qꝺ est in ppl'o repellunt̃.idē si sunt cōuicti vel ꝯfessi vel al's sit notorium. j̃.eo.quesitū.nisi dispenset̃ cū eo.ꝓ hoc facit qꝺ no. Inn.in c.cū nr̄is.j̃.de cōces.pb.Et hoc dcm̄ puto verū nisi crimen de sui natura.i.ex iuris dispositione inducat ꝑuationē bñficij ipso iure:que aūt sunt ista crimina no.in.c.qꝺ sicut.de ele.qꝺ tene mēti.A bñficio aūt nō d3 abstinere nisi sibi auferat̃.q2 tm̄ in cōstitutionib⁹ p̄dictis de offō dicit̃ ⁊ non de bñficio.xlj.di.disciplina.ꝑ sniam tñ ꝑuabit̃ bñficio.lxxxj. dist.si qs.⁊ cōcordāt iste cōstōnes iuri naturali vbi dicitur nihil cū scādalo facies.de ope.noui.nū.c.ij. Scandalizarētur em̄ cū viderēt deprehensos i crimine celebrare.j̃.c.xxi. xxv.dist.primum. Per que apparet cōcludendū ꝙ oē delictum q̃tūcunq3 mediocre ⁊ manifestum creat irregularitatem:q2 eget dispensatione saltē epi:⁊ ideo si est delictū tale impedit ꝓmouendū ⁊ ēt de iure positiuo ꝓhibet̃ talis i susceptis ministrare:q2 caret executiōe. Est tñ dr̄ia vt d̾t gl. an delictū sit notoriū confessione vel facti euidētia ex vna ꝑte:an q2 cōuictus vel cōfessus ꝓpt̃ timorē ꝓbatiōis ex altera q̊ ad facilitatē dispensandi:q2 primo casu de facili dispensat̃.scꝺo nō:s3 añ dispensationem q̊ ad legē ꝓmotiōis ⁊ ptātem celebrādi nulla est dr̄ia.Quedā sunt delicta leuia ⁊ notoria facti euidētia ñ tñ sunt ita clara qn habeāt aliq̃ excusationem ⁊ ex qb⁹ magnū scādalū oriri nō cōsueuit:vt in tenente plures ecclesias habentes curā aīaꝝ:⁊ tūc dicit Inn.satis posse dici ꝙ post pnīam licite celebrabit.arg.de ele.dudū.el.ij.vbi reqrit̃ ꝙ tm̄ tpe electionis habeat plures curas vt non valeat electio.Itē si fecit tumultū in ꝯcilio. v.q.iiij.in loco vel si fuerit excōicat⁹.iiij.q.i.c.j.vel ꝯtumax hec em̄ ⁊ sil'ia multoties excusationē hñt.Alij ꝙ q̃litercūq3 manifest⁹ sit excessus maxime si scādalū est postea nō celebrabit ēt acta pnīa vt hic:subdit tñ eius offm̄ audiēt q̃usq3 snialiter cōdemnetur.xxviij.di.cōsulendum.viij.q.vlti.nōne.⁊ sicut nō pōt celebrare:ita nec eligi:q2 ꝓpter celebrare eligit̃.de cle.exc.mi.si celebrat.⁊ hic de cōuicto exp̄ssu3 ē.s̃. de ele.suꝑ eo.de cōfes.cū suꝑ.sic ⁊ i dep̄hēso:vt nec ad ep̄atū ita nec ad al's dignitates possit eligi de ele.ꝑ inq̃sitionem. Qñq3 crimē est mediocre ⁊ est occultū:⁊ tūc regulariter nō inducit irregularitatē:iō facta pnīa vel ei⁹ ꝑte celebrabit. vt.j̃.c.xxi.de apo.c.ij.nec erit tūc necessaria dispensatio et sufficiet absolutio sacerdotis.vt d̾ in.d.c.ij.⁊.vj.qō.j.illi q. q̃uis meritoria sit hūilitas si voluerit abstinere:⁊ forte talis nō erit ēt monēd⁹ vt abstineat a ꝓmotiōe ordinū scꝺm Inn. ¶ † Op.ꝙ ēt occult⁹ pctōr possit ꝓhiberi a ꝓmotiōe vt.j̃.c.xxi.sol.secularis ñ pōt ꝓhiberi,vt h̄.regularis sic vt ibi:q2 nō h3 ꝓpriā volūtatē.xij.q.i.nolo.vl' vbi scādalū pōt inhiberi:vt ibi:vbi nō est scādalū non:vt hic.vel vbi quis

ratione dignitatis h3 ius ⁊ necessitatem petendi ordines nō ꝓhibet̃ vt hic si volūtarie petit sic vt ibi:q2 tūc p̄latus[a] eius q nouit secreta pōt ihibere vt ibi.Cōclude si qs occultus pctōr petat ꝓmoueri rōne tituli nō pōt ꝓhiberi.si non rōne tituli ⁊ est scādalū pōt ꝓhiberi.si nō est scādalū secularis nō pōt ꝓhiberi.regularis aūt a pnīario ꝓhiberi nō pōt a nō pnīario aūt.s.p̄lato non d3 prohiberi:si tñ prohibeatur de facto p̄lat⁹ nō posset ipsi p̄cise inhibere s3 tūc ep̄s nō compellit̃ ipm̄ ordinare. Consulit tñ hosti.ꝙ si habeat lesam ꝯsciētiā ꝙ alteri ꝯmittat.de offi.deleg.pastoralis.§.q2 ꝟo. ¶ Opp.ꝙ non debeat qs pro q̊cunq3 delicto degradari.de penis.c.ij.li.vj.de iudi.cū non ab hoīe. Sol.dic qꝺ hic loq̄t̃ de ꝟbali depositione.[a] ¶ † Alt.doc.inducūt decr. ad.q.de illo tutore q cepit facere inuētariū ⁊ non ꝑfecit qꝺ possit agere.de q̊ in Spe.de tutore.§.gñaliter.ꝟ.qd si cepit. ¶ Opp.vel hec decre.intelligit̃ de crimine graui vl' mediocri.primo casu si loquit̃ de graui.qꝺ vr̄ q2 imponit̃ pena degradationis non procedit:q2 d̾t finis ibi acta pnīa pōt in susceptis ministrare:vel de mediocri:⁊ tūc ex q̊ occultu3 est:non d3 prohiberi a promotione. Solu.pōt intelligi de graui non tñ inducēte irregularitatē vel suspēsionē ex quo est occultū:⁊ tale acta pnīa non ipedit in suscepto ministrare:ad suꝑiores tñ ordines non d3 ex ꝯsilio ꝓmoueri.et sic est monēd⁹ non tñ compellend⁹.posset etiā intelligi de delicto graui ⁊ inducēte irregularitatē vel suspēsionē qñ oīno est occultū:q2 monendus est:s3 non oīno compellend⁹:q2 relinquit̃ in tali sue consciētie:sed certe monendus ēt esset vt in susceptis non ministraret:nisi dicat̃ ꝙ acta pnīa dispensetur in occulto.Et sic ꝙ d̾t permitti intellige dispēsatiue:pōt etiā intelligi de mediocri occulto q2 acta pnīa pōt in suscepto: in non suscepto aūt,debet de consilio abstinere:ideo monendus est ⁊ non compellēdus:sed hoc vltimū non tenet Inno.quia dicit quod non est monendus.

1 ☞ Obedientia an ⁊ quando ⁊ in quibus est prestanda ꝑ subditos prelato vel aliter superiori.

2 Grauamen extraiudiciale nunq̃ transit in rem iudicata3

3 Ad euitandum scandalum non debet quis desistere ab. operatione boni.

4 Prepositi appellatione qui comprehendantur.

A Daures. Religiosus contra admonitionē p̄lati sui ordinari nō d3.Cōis diuisio.scꝺa ibi:tue. ¶ Casus lr̄alis. Quidā religiosi volūt ad ordines promoueri.prelati eoꝝ nolunt eos promouere:queritur qd iuris sit. Rñ.papa ꝙ tutius est eis ministrare in inferioribus ordinibus suis p̄latis obedientiā impendēdo q̃ cum scandalo suoꝝ prelatoꝝ ad ordines suꝑiores ꝓmoueri nec sunt, in hoc audiēdi:q2 pōt esse ꝙ p̄lati eoꝝ aliqua sua secreta nouerūt ꝓpter q̃ salua cōsciētia nequeāt ꝓmoueri,q2 nō i sublimitate graduū:sed in amplitudine charitatis acq̃rit̃ regnū dei.Ber. ¶ No.j.p̄latū regularē posse inhibere ꝓmotionē monachi ad ordines ēt p̄textu occulti delicti:⁊ sic occultū delictū q̃ñq3 impedit legē ꝓmotiōis ēt publicam.Et no.qꝺ hoc est veꝝ qñ eoꝝ ꝓmotio generat scādalū cetera sunt clara. ¶ † No.subiectū in dubijs teneri ad parēdū suꝑiori suo. ¶ Op.ꝙ nō semꝑ sit obediēdū prelatis ⁊ suꝑioribus.xij.q.ij.nō liceat.Sol.d̾t gl.q̃ñq3 aliqd disponit p̄lat⁹ sniando ⁊ parendū est snīe siue sit iusta vel iniusta dummō sit aliqua.de sen.excō.per tuas.si em̄ est nulla vt in casib⁹. d.c.per tuas.⁊ no.eo.titu.p̄nti lib.vj.non est parendum,in alijs diffinitiuis sentētijs aut interlocutorijs parendu3 est fm̄ Inn.dū tñ nō sint inualidi ex ordinis defectu vel non sit appellatū al's appellādū ē cā interposita si appellat̃ ab interlocutoria vt pt3 de appel.vt debitus.⁊.c.cordi. libr. vj.Q̃ñq3 aliqd precipit extraiudicialiter suꝑior:⁊ tunc aut est precisus:vt q2 schismatic⁹ hereticus vel rebellis.⁊ nō d3 subditus obedire.de offi.or.qꝺ sedē.de exces.prela.tāta.de ele.q2 diligentia.cū si.aut non est precisus:⁊ p̄cipit aliqua que non spectāt ad eius offm̄:⁊ adhuc non est parēdū.ff.de reg.iu.factū a iudice.vij.q.j.q2 frater. Q̃ñq3 aliqd precipit de his q̃ spectāt ad offm̄:⁊ tunc aut aperte p̄cipit illicitum vel qꝺ est malū[b] ⁊ parendū nō est:l3 iustū videat̃ p̄lato. de resti.spo.lr̄as.⁊ hoc casu posset ꝯdicere etiā absq3 aliq̃ appellatione ⁊ sufficeret ꝯdicere.lxxiiij.di.gesta. ¶ † Q2 tale grauamen extraiudiciale non trāsit in rem iudi.de quo de appel.romana.§.si vero.li.vj.fatetur tñ Inn.ꝙ in tali precepto extraiudiciali nō est necessaria cause expressio vel cognitio ex quo precipit illa q̃ spectant ad eius offm̄.vij.qō.j. q2 frater,refert etiā quosdā dicere ꝙ vbi prelat⁹ sine capl'o precipit aliqd qꝺ sine capl'o non d3 expediri:⁊ tunc licet se

Zacharias.

a ¶ De ꝟbali depositiōe.adde qꝺ ꝟbalis degradatio est qñ ob crimen alicui⁹ ꝓfertur in eu3 snīa depositionis.ita no. Spe.i tit.de ac.§. ij.ꝟ.⁊ nomē.Bertha.de fir.in trac. de epi.i vlti.parte viij.lib.et ꝓ qbus criminib⁹ debeat qs actualiter degradari et ꝓ qb⁹ ꝟbal'r. vide Ange.in trac.male.⁊ glo.in.ꝟ.caput a spatulis.Spec.in titu.de cōpe.iudi. adi.§.j. versicu. ij. Ant.de bu.⁊ doc. in.c.at si clerici.j̃. de iudi.⁊ plenissime ꝑ Bertha.de fir.vbi.s̃. vbi ponit mate. degradatiōis per ordinē.de qua habes bo.glo.in.c.ad reprimendū.j̃.d̾ off. ordi. Hec omitto ꝙ nō d3 quis degradari ꝓpter crimina quātūcūq3 enormia nisi concurrat incorrigibilitas vt no. Inn. in.c.cū nō ab homine.⁊ ibi doc.j̃. de iudi.excipiens crimē heresis falsificatiōis bullaꝝ apl'icarum conspiratiōis in ep̄m.et sortilegij:de qb⁹ ꝑ Archi.xxvj.q. vij.admoneant.⁊ per Ange.aret.et Spe.vbi proxi.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Est malū.vide Bar.i.l.ij.ff.d̾ noxali.vbi tenet qꝺ ille q metu suꝑioris ꝯmisit homicidiū excusatur ab homicidio:sed ꝯ rium t3.d. Ab.in c.sacris.de eo qꝺ me.cā.vide Bal. in.l.fuos.C.ad le. iuli.de vi public. vbi dicit ꝙ nō excusat̃ s3 pena mitigat̃,de q̊ etiā ꝑ Bal.in.c.j.§.iniuria.colū.iij.de pace iura.fir.ꝑ Ab. in.c.non magno. ne cleri. vel mōa. vbi dicit qꝺ excusat̃ qui fecit iussu superioris q pōt tollere illud malū.

curius ſit vti appellatione tamen ꝛ ſine appellatione tutus eſt ſubditus:vt in cōfirmationib⁹ inſtitutiōib⁹ ꝛ aliis. de his q̄ fiunt a p̄la.nouit.ꝛ.c.q̄to.vñ ſi p̄cipit eccl'ia ꝙ recipiat economatū vel vicedominatuꝫ vel ſimilia tutus eſt ſubditus ēt abſq; appellatiōe.ij.q.vj.noīationes.ꝛ h̄ veꝝ in his q̄ cōiter tāgūt ep̄m ꝛ capl'm.in his ꝟo q̄ habentur a capl'o ſeparata niſi ꝓtēdat iuſta cā obediēdū eſt.de reſcrip.edoceri.qñq; p̄latus precipit euidēter iuſtū ꝛ parēdū eſt niſi ſubditus haberet cōſciētiā qꝺ eſſet iniuſtū ꝛ illā nō poſſet deponere:q2 tūc potius quātūcūq; erroneā cōſcientiam dꝫ ſequi.de ſimo.per tuas.et lꝫ p̄latus poſſit eū punire ſubditus toleret patiēter ex quo nō poteſt conſcientiam deponere.de reſti.ſpo.lr̄as.de ſent.excō.inquiſitioni.qñq; precipit aliqꝺ dubiū:ꝛ adhuc in dubio parendū eſt.de materia vide p Hoſt.in ſum.de maio.ꝛ obe.§.ad qꝺ.in fi.ꝟſi.ad huius.ꝛ vide in decre.pꝛima.de his que fi.a maio.par.ca.per Inn.¶ Op.qꝺ ꝓ ſcādalo euitādo quis nō debeat vitare operationē boni.de re.iu.qui ſcandalizauerit. Sol. pꝛo vitādo ſcādalo aliqd qꝺ omitti pōt vel fieri ſine peccato omittēdū vel faciēdū eſt.ſed ꝓ vitādo ſcādalo qꝺ omitti non pōt abſq; pctō vel fieri:omitti vel fieri non dꝫ.glo. 4 due ſeq .literales ſunt.¶ †Quid cōpꝛehenditur hic appellatione pꝛopoſiti.dicit glo.rñdendo ꝛc.iō dicūt doc.ꝙ nomen generale eſt ꝛ compꝛehendunt oēs ſiue ſint abbates ſiue pꝛioꝛes ſiue miniſtri ſiue guardiani ſiue archipꝛeſbyteri vel cuiuſcūq; ꝓfeſſionis vel nois qui religionib⁹ p̄ſint.

1 ☞Archiepiſcopi ꝛ epiſcopi quomodo debeant conſecrari.ꝛ cum qua foꝛma.vide in notabilibus.3.vſq; ad fi.

2 Oꝛdinare:iſtud verbum ſumitur aliquando pꝛo conſecrare:ꝛ aliquando pꝛo eligere.

1 **SI archiepiſcop⁹.** †Metropolitanus ab omnibus ſuffraganeis ꝯſecrat̄.Suffraganeus ꝟo a tribus metropolitano iubente.h.d.cuꝫ.c.ſeq.¶ Caſus literalis.Qñ archiep̄s dꝫ ꝯſecrari oēs ſuffraganei cōueniāt ad ſedē metropolitanā vt ab oib⁹ ꝯſecret̄. Ep̄i ꝟo cōpꝛouinciales ſi neceſſe fuerit iuſſu archiep̄i a tribus ep̄is pñt cōſecrari aliis cōſentiētibus. Sed meli⁹ eſt ſi archiep̄s cū aliis pōtificē ꝯſecrauerit.B.¶ No.j.ꝙ ꝓpꝛiū cōſecrant ſuffraganei ſuū archiep̄m ꝛ ſic in cōſecratiōe oēs debēt intereſſe. ¶ Scꝺo no.ar.ꝓ opi.qꝺ ep̄atus vel archiepiſcopatus ſit oꝛdo ibi oꝛdinādus.ꝛ ibi oꝛdinet̄.de quo in data ſexti.Et aduerte ꝙ licet in actu electionis ſolū capitulū eccl'ie intereſſe debeat in actu ꝯſecratiōis oēs ep̄i:ad hoc qꝺ no.j.de iudi.nouit.¶ Tertio no.ꝙ de ſubſtātia cōſecrationis ꝛ foꝛma ſaltē exigunt̄ tres ep̄i.Et no.ꝙ in ꝯſecratiōe ſuffraganei neceſſario archiep̄s nō adeſt vt ꝯſecrās ſed vt iubēs vt cōſecratio fiat:ꝛ eius actus potius eſt iuriſditionalis q̄ oꝛdinis.¶ Quarto no.ꝙ ꝯſecratio ſuffraganei nō poteſt fieri abſq; ꝯſenſu cuiuſq; ſuffraganei ꝓuincie.¶ Quinto no.ꝙ lꝫ archiep̄s poſſit ſuffraganeū p aliū a cōſecrare[a] meli⁹ tñ eſt ꝙ p ſe ꝯſecret.¶ Sexto no.ꝙ aſſiſtētes actui cōſecratiōis oēs pariter in cōſecratione opantur. Pꝛio arguit̄ de foꝛma ꝛ pſonis archiep̄m cōſecrātib⁹.Secūdo de pſonis cōſecrātibus ſuffraganeos.Ad p̄mū opp. qꝺ nō oꝛdinēt archiep̄m ſuffraganei ſꝫ capl'm cathedralis eccleſie.vt.ſ̄.de ele.c.j.ſol.ſi ſumit̄ oꝛdinatio ꝓ cōſecratiōe hoc faciūt ſuffraganei:ſi ſumit̄ ꝓ electione hoc facit capitulum:niſi ſuffraganei de cōſuetudine haberēt ius in electione:ꝛ tūc vocādi eſſent.xciij.di.mirat⁹ valde ſum.ad hoc qꝺ 2 no.de trāſla.p̄la.bone.el.j. ¶ †No.glo.de illo ꝟ.oꝛdinare: qꝺ ſumit̄ qñq; ꝓ ꝯſecrare:qñq; ꝓ eligere.vide tex.de ꝯceſ. 3 p̄ben.c.ij.vide doc.de offi.dele.ſup eo.¶ †Opp.qꝺ nō exigat̄ ꝙ ab oib⁹ oꝛdinet̄:vt ptꝫ in fi.c.ꝛ videt̄ ēt qꝺ ſufficiat ꝙ in oꝛdinatione maioꝛ pars cōſentiat.vt de ele.q2 ꝓpter: ff.ad muni.l.qꝺ maioꝛ.ſolu.de foꝛma ꝯſecratiōis ꝛ ad ſubſtantiā eius ſufficiūt tres in ipſa cauſa al's cōſecratiōe faciēda.ꝛ vt ad eam poſſit haberi diſſenſus.ꝺt gl.ꝙ oīm ſuffraganeoꝛū exigit̄ cōſenſus:q2 ꝙ oēs tāgit ꝛc.de maio.ꝛ obe. humilis.ꝛ in.c.inter quatuoꝛ.ꝛ hoc ſi cōſentire velint.ſufficit eīm ſi ad hoc vocent̄ ꝛ ſi volūt cōſentire.bñ quidē:ſi volunt intereſſe poterit fieri p volētes intereſſe:ſi nolūt intereſſe:ſꝫ ꝯſentire oēs:ſtabit̄ maioꝛi pti ſꝫm gl.ad hoc.lxiiij.di. quia p ambitiones. Hec vera ſunt in actibus tāgentibus plures vt collegiū vel vniuerſitas:al's ſi act⁹ tāgeret cōmodū ꝓuatū ſufficeret vni⁹ ꝯdictio.de ꝯſti.cū oēs.Et hoc veꝝ de iure.tñ papa pōt ſi vult cōſecrare.vt no.lj.di.q in aliq̊.ꝛ dicit ibi Io.ꝙ in ꝓpꝛia ciuitate ꝯſecrādus eſt vt ibi.ꝛ.lxiij. diſt. metropolitano. Ad ſꝫm opp.ꝙ non ſit neceſſe qꝺ oēs cōſentiāt: q2 ſufficit ꝙ ſint vocati.lxiiij.di.cōpꝛouinciales.

Zacharias.

a ¶ Per alium ꝯſecrare.ita no.ſpec. in ti.de ꝓba.§.videndū.ꝟ.decimo per lr̄as.Bertha chi.de fir.in trac. de ep̄o.lib.iij.parte vlti. aliqd per Bald.in.c.ſi.qui feudum dare poſ. in vſibus feudo.ꝛ Andre.de iſer. in ti.quo tēpoꝛe miles.ibidem.

Sebaſti. Sapia.

b ¶ Qꝺ actus.vid Bar.i.l.titius.ff. de cōſti.pecu.vbi dicit ꝙ epl'a inducit obligationem inter abſentes et etiaꝫ inter pꝛeſentes ſi p̄ſens pñtidet lr̄as vel ſchedulā.de quo etiaꝫ per Pau.de caſt. ꝛ alios in.l.ſi fili⁹. ff.ad macedo.per Bal.ꝛ alios in.l. nō epiſtolis.C.de pꝛobatio.

Sol.dic ꝙ oꝛdinatio eſt facienda illis cōſentiētib⁹ ſi poteſt ꝛ ſufficit ꝙ cōſentiāt tacite vel expꝛeſſe:vt q2 nō ꝯdicāt.vel ſi ꝯdicant nihil rōnabile opponāt.ſufficit ēt qꝺ vocati nō veniant.Si tñ fieret ꝯſecratio contēpto minimo ep̄o ñ valeret quo ad hoc vt reciperet executionē:vt ꝺt Io.lxiij.diſ.c. j.vel ſaltē veniret caſſanda:vt dicā in.c.ſeq.¶ Oppo.ſcꝺo qꝺ abſq; autoꝛitate archiep̄i fieri pōt.lxiiij.diſ.q2 p ambitiones.ſol.ſi vult archiep̄s eius autoꝛitate hoc faciēdū eſt: ſi ñ vult:tūc ꝓpa autoꝛitate pñt facere ſꝫ In.ꝛ Io.c.di.c.j. dicit qꝺ hoc faciēt tūc autoꝛitate ꝓpꝛia vel cleri matricis eccleſie.Io.an.ꝺt qꝺ collegiū ꝓuinciale hoc facere poterit ꝛ tribus cōmittere autoꝛitate ſua.tres ꝟo ꝓuinciales hoc nō pñt ſine lnīa pape vel cleri matricis eccleſie vel collegij ꝓuincialiū ep̄oꝝ:ꝛ ſic vtraq; opi.eſt ꝟa.ꝛ ꝺt Hoſt.qꝺ hoc pꝛimo loco ſpectat ad ꝓuinciale collegiū quo negligēte ad capl'm metropolitane eccleſie.lxv.di.ſi foꝛte. ¶ Oppo.qꝺ electio ſuffraganei nō ſpectat ad archiep̄m ſꝫ ad caplꝫ ſue eccleſie:vt ptꝫ de elec.c.j.ſol.dic qꝺ q̄dā eſt electio pꝛimaria que pꝛincipiat actū ꝓmotiōis:hec ſpectat ad capl'm. Quedam electio ſcꝺaria q̄ fit poſt electionē qñ pñtat̄ ad cōfirmādū archiep̄o p quē electus examinat̄ ꝛ ſi dignus eſt admittit̄.ꝛ h̄ que ſumit̄ ꝓ quadā examinatiōe aut cōfirmatiōe ſpectat ad archiep̄ꝫ q talē hꝫ examinare. de ele.nihil. de hac loquit̄ hec decr.vel intelligi pōt ēt de p̄maria intelligendo vt dicit pꝛima glo.de ele. cōpetēte ex cōſuetudine.

1 ☞Conſecratio ep̄i ſiue archiepiſcopi qño ꝛ quibus interuenientibus fieri debeat:ꝛ quid habēt conſentire ſi nolūt pꝛeſtare conſenſum.vide per totum.

2 Oꝛdinatio alicuius in pꝛeſbyterum quomodo ꝛ cum qua ſolennitate fieri debeat.

3 Conſecrationi archiepiſcopi vel epiſcopi ſi aliquid opponatur ad quem erit recurrendum.

NEc epiſcopi. Summatū eſt.ſ̄.in c.xxi.¶ Caſus lr̄alis. Querebat̄ in iſto cōcilio vtrū ep̄i poſſent cōſecrare ſuffraganeum.Rñdet ꝙ ep̄i ſine p̄miſſu archiep̄i nō pꝛeſumāt ep̄m cōſecrare:nec archiep̄s aliqueꝫ cōſecrare pꝛeſumat ſine duobus vel tribus ep̄is.ita vt alij cōpꝛouinciales ep̄i p ſuas lr̄as conſentiant:ꝙ ſi inter illos diſcoꝛdia fuerit archiep̄s maioꝛi numero cōſentiat.Berñ. 1 ¶ †No.j.ꝙ ſuffraganeus nō pōt cōſecrari abſq; permiſſu metropolitani.¶ No.ij.ꝙ de ſubſtātia ꝯſecrationis ꝛ foꝛma exigunt̄ tres:ꝛ ſic archiep̄s abſq; duob⁹ vl' tribus ep̄is nō pōt cōſecrare ep̄ꝫ.ꝛ no.ꝙ ep̄i debēt eſſe ꝯpꝛouinciales. ¶ Tertio no.qꝺ lꝫ ad ſubſtātiā ꝯſecrationis exigant̄ tres anteq̄ tñ ad eam habeat̄ recurſus.i.aditus debēt oēs ſuf- b fraganei reqri ꝛ ꝯſentire.¶ No.iiij.ꝙ act⁹[b] qui ſolo perficitur conſenſu pōt per epiſtolā perfici.ad hoc.l.j.ff.de ꝯhen. emp.ꝛ no.ꝙ citatio ꝛ requiſitio ſeu admonitio pñt fieri p literas.¶ Quinto no.ꝙ in actibus depēdētibus a pluribus vt vniuerſitate ſtat̄ maioꝛitati numeri.¶ Opp.ꝙ nō ſufficit iuſſus eius:imo exigit̄ ei⁹ pñtia cui cōmiſerit vices ſuas.ff.de offi.oꝛ.qꝺ ſedē.gloſſ.fatet̄ qꝺ exigit̄ eius lnīa:et opoꝛtet qꝺ ipſe vel alter loco eius ſit p̄ſens.¶ Op.ſecūdo qꝺ ſine trib⁹ pōt archiep̄s ꝯſecrari:q2 ſufficit ꝙ ipſe cū duobus hoc agat.lxiiij.di.compꝛouinciales.Sol.qꝺ ꝺt qꝺ ipſe cū tribus:hoc non pōt intelligi ipſo cōputato in numero triū:nā cū hoc poſſet fieri iuſſu archiep̄i a tribus quare nō poterit fieri ab archiep̄o iūctis duob⁹:ideo additū fuit in litera vel duob⁹:qꝺ nō erat in antiqua compilatione.ꝛ ꝺt glo.ꝙ de ſubſtātia ꝯſecrationis eſt qꝺ ſint tres.al's nō eēt conſecratus ſi a paucioꝛib⁹ eſſet conſecrat⁹.lxvj.diſ.poꝛro. vbi ponit̄ foꝛma conſecrationis ab apoſtolo.An ꝟo quilibet iſtoꝛū oꝛdinet ꝛ an tenere librū ſupꝛa caput oꝛdinandi ſit de ſubſtātia oꝛdinatiōis.no.xxiij.di.ep̄s.qꝺ bñ no.ꝛ ibi tenet glo.qꝺ ꝺꝫ ab oibus oꝛdinatus non a q̄libet de p ſe. Et qꝺ tenere librū ſupꝛa caput nō ſit de ſubſtātia.vide qꝺ no.de ele.qꝺ ſicut.¶ Uenio ad aliqua q̄renda.p̄mo h̄ habemus de ſuffraganeis:qd ſi ꝯſecrat̄ archiep̄s.dic qꝺ hoc fieri dꝫ de p̄miſſu pꝛimatis.i.patriarche ſi hꝫ illū.lxv.di.§.ſi aūt.vbi de hoc.ꝛ.c.ſeq.vj.q.iij.ſi inter.¶ Quero qd ꝺ ep̄o ſubdito archiep̄o an ꝯſecret̄ abſq; ꝯſenſu p̄matis.dic qꝺ ſic:lꝫ ſit honeſtū illi⁹ cōſenſum reqri:vt.lxv.di.placet. Alij dicunt qꝺ de neceſſitate exigit̄:q2 factū arduū eſt magnuꝫ tangēs totā ꝓuinciā cui⁹ ipſe caput eſt:merito ergo reqrēdus ē aliter ꝯſecrat⁹ nō habebit executionē.vt ī.c.placuit. ꝛ huic plus aſſentit Inno.hoc ꝺt Hoſt.verū ſi pateat hoc fieri debere de cōſuetudine vel ꝓuilegio:al's ſecus.ix.q.iij. conqueſt⁹.de offi.oꝛd.duo ſimul.ꝛ.c.paſtoꝛalis. ¶ Quid ſi archiep̄s non vult ꝯſentire cōſecrationi ſuffraganei ſui nec iubere:

nec iubere: dic qd si habeat cām impediat eā: z si esset ꝓbabile dubium de iustitia cause staret dicto eius ꝯ ꝓuinciales epos nisi appellaret. sic intelligo no. lv. di. c. j. si aūt nō haberet cāz iustā: tūc suffraganei pñt requisita superioris lnīa si hz: al's satis puto ꝙ ipsi possent nisi de facili possent habere recursum ad papā: z sic pōt intelligi. lxiij. di. c. vlt. z qd ibi no. Jo. vbi doc. hic remittūt. ¶ Quero qd si ꝓuincia nō hz tres episcopos vel hz vnū solū. Sol. cōuocent vicinoꝝ auxilia. vij. q. i. pontifices. qꝛ de substātia cōsecratiōis h̄ est numer⁹. ¶ † Propter qd arguit Host. qd qñ eps aliquē ordinat in p̄sbyterū ad min⁹ duo p̄sbyteri sacerdotalib⁹ induti ei debēt astare: z sic itelligit. xxiij. di. p̄sbyteꝝ. dt tñ ꝙ cōsuetudo multaꝝ eccl'iarū hz ꝙ nec duo assistūt iduti: z qd oēs pñtes etiā nō induti manus imponāt: z sic p̄dictū. c. qd dt ꝙ oēs manus imponāt: intellige oēs qui pñtes sunt sed dz intelligi de indutis. sic dicit ꝙ de indutis in cōsecratiōe epi assistere hñt saltē duo vel tres induti cōsecrāti: sic duo vel tres induti p̄sbyteri debēt assistere epo ordinanti: al's impossibilis esset ibi lr̄a q̄ dt man⁹ suas iuxta manus epi qñ multi essent presbyteri pñtes: nō tñ reprobat Hostiē. quin ex quo duo induti assistāt epo z alij etiā nō induti manus imponāt: z remittit de sacra. nō ite. c. fi. ¶ Quid si aliqs ex suffraganeis sit ꝯtēptus in cōsecratiōe epi. dic ꝙ poterit agere de cōtēptu z obtinebit cassationē executionis: sicut in electione agitur vt cōsecret. de ele. qd sicut. z ēt grauior pena posset imponi f̄m Jnn. ¶ Quero qd si sententiauerit archieps f̄m volūtatē minoris partis: dt hic Jo. an. ꝙ tz snīa: qꝛ hic suffraganei nō sunt iudices sed cōsiliarij f̄m Jnn. sunt tñ cōsiliarij necessitatis ꝓpter qd vi-
2 tiabit factū eis ꝯtēptis. vt. s. dixi. ad hoc d elec. cū in veteri. ¶ † Quero qd si cōueniant suffraganei ad cōsecrādū electū i archiep̄m suū z aliqd
a rōnabile opponit quare nō sit cōsecrād⁹ quid fiet[a]. dic ꝙ recurrendū est ad papā vel ad aliū supiorē patriarchā vel primatē si illū habeant f̄m Jnn. al's Host. de off. ordi. qd sedē. de fo. cōpe. sane. z. c. cū sit. qꝛ cū recipit in cōfirmatione iurisditionē in suffraganeos. de elect. suffraganeis. z. c. transmissam. cognoscere de hoc nō poterūt vt inferiores. xxj. di. inferior. de maio. z obediē. cū inferior. recurrat ergo ad papā vel patriarcham de prebēdis. graue. Plus dt Abbas ꝙ si cōtra epm consecrandū de criminib⁹ obiectis cognoscat archieps cū. xij. epis z maior pars dicat cōdēnādū: z minor absoluēdū archieps nō poterit sentētiare. iij. q. vi. quamuis de transla. prela. c. ij. de quo de accu. super his.

1 ☞ Ordinarius z ordinatus extra tempora punitur.

2 Ordinatus extra quatuor tempora caret executione: nisi per papam dispensetur. 3. 4. 5.

1 **Cum quidam.** † Ordinans extra tpa debita punit z ordinatus sine dispensatione ordines nō exequit. h. d. Primo punit ordinātem. Scdo ordinatū. ¶ Casus lr̄alis. Quidam eps cōtulit sacros ordines extra quatuor tpa qd nō debuit: dr ꝙ puniri dz eps canonica disciplina scz vt priuet potestate conferendi ordines quos illicite cōtulit. z ordinatis interdicat executio ordinū susceptorum donec apud sedē apostolicā restitutiōis grām cōsequant. Ber. ¶ No. j. ordi-
2 nantē extra quatuor tpa puniendū. ¶ † Secūdo not. ordinatū carere debere executione donec secū dispēset. z sic ptz ꝙ tps nō est de substantia cōsecrationis lz sit de solēnitate. Et no. ꝙ deficientib⁹ solēnitatib⁹ requisitis ad ordinē q̄ sunt de bñ esse nō ipedit impressio characteris:
3 nec impedit executio ipso iure. ¶ † No. iij. ꝙ cū ordinato extra q̄tuor tpa solus papa dispensat ad integrandā executionē. Et ex h̄ habes vnum casum in quo epi nō dispēsant: qꝛ dispēsatio est pape reseruata. ¶ Opp. ꝙ ordinati extra quatuor tpa recipiūt ordines. s. eo. sane. j. eo. cōsultationi. Sol. nō recipiūt executionē vt hic: sed characterem vt
4 hic z ibi. ¶ † Quero an ipso iure careāt executiōe an sint executiōe priuandi. dicūt aliq ꝙ ipso iure. arg. j. c. literas. de quo dicet ibi. z in. c. pe. Jo. an. z Inno. intelligunt. i. per snīam ꝓpter verbum reddere debes.
5 ¶ † Quero an inferior a papa poterit cū isto dispēsare. tex. facit ꝙ nō. z gl. hic tz. doc. ꝯtra. vnde dicunt ꝙ licet ille nō possit dispensare q male ordinauit dispensabit tñ successor. metropolitanus aūt hic non dispensat: qꝛ hoc fecit ex delegatione pape. s. ꝙ suspendit: vel qꝛ tales nō sunt archiepo subiecti cū essent subditi suffraganeis. de offi. iud. or. pastoralis. Ordinari⁹ aūt nō pōt qꝛ fuit ille qui peccauit. sicut nō potest dispensare cū illis in bñficio quibus ignorātibus ipsi epo data est pecunia. j. q. v. presentium. licet alias eo casu sit permissa dispēsatio vt ibi: ideo papa dispensationem sibi reseruāt f̄m Abb.

1 ☞ Ritus quis dicatur.

2 Presbyter grecus qui licite retinet vxorem: si veniat inter latinos an cogatur dimittere vxorem.

Cum secundū. Greci a latinis z ecōtrario ordinari non dñt: si in ritu ordinandi sunt diuersi. h. d. ¶ Casus literalis. In partib⁹ calabrie epi latini in ordinib⁹ cōferēdis seruabāt institutiones grecorū ordines cōferendo extra quatuor tpa econuerso: z ita permixtim se ordinabāt adinuicē. Precepit papa hic ꝙ latini talē ritum
1 z cōmistionē decetero nō seruet in ordinibus cōferēdis. ¶ † Not. quid
b est proprie ritus[b]. qꝛ est quedā consuetudo in ordinādi modo vel alio actu exercēdo solennitatem prebēs: ita ꝙ vbi vsus disponit erga solēnitatem actus pōt ritus dici seu obseruātia. s. de ꝯsuet. c. fi. ¶ Secūdo not. ꝙ circa modū ordines conferendi potest operari cōsuetudo z ritus vbi sumus in loco in quo lex canonica circa ordines nō est recepta. ¶ Opp. ꝙ f̄m ritū grecorū latin⁹ possit ordinari. j. c. qd trāslationē. Sol. glo. dt ꝙ illud olim: hodie talis mos nō dz seruari: si tñ seruetur z toleret per papā standū est toleratiōi pape. vel dic greci ordinari pñt a latinis: dū tamen hoc fiat de lnīa suorum epoꝝ vt ibi z ecōtra: dū tamē ordinent latini scdm ritum latinorū z greci f̄m ritū grecorū vt ibi: vel ꝓhibent ordinari cōtra ritū etiā ordinādi vñ si ritus nō sunt diuersi nō ꝓhibet ordinatio. si sunt diuersi non pñt: qꝛ ꝯtingeret necessario fieri aut ꝯ ritū ordinati: aut
2 ꝯ ritū ordinātis z vtrūqz maluz est. ¶ † Quid si cōiugatus grecus presbyter se trāsferat cū vxore sua ad morandū inter latinos, nūquid erit sibi licitum vxorē retinere. dicit Jnn. qd si breuez moram faciat hic apud latinos hoc poterit tolerari: si vero longā, illud ꝓpter scandalū tolerandū nō esset: z nisi ꝓmittat continētiā sibi non dabit ecclesia latinorū. hoc vltimū nō approbat Hos. remittens ad decre. cū olim. de cle. cōiu. dicēs durum cōsentire vt ꝓpter scādalū matrimoniū licite ꝯctum a greco qui continētiā nō vouit. xxxj. di. nicena. debeat separari: cū grec⁹ matrimonio possit vti. de vi. z hone. cleri. c. vt clericorū. in fin. nisi forsan cū scādalo alleget z probet specialis consuetudo regionis. de cognatiōe spūali. super eo. Bar. brixi. q. domini. xxx. dt eum a ministrando prohiberi non debere. Anto. But.

1 ☞ Apostata non dicitur ille monachus q de vno monasterio transit in aliud: nec incurrit irregularitatem: intellige vt in nu. 3.

2 Monachi nigri hñt strictiorem regulā q̄ albi.

Ex parte. Si monach⁹ vni⁹ ordinis i scdo ordine ad quē trāsiuit recipit sacerdotiuz ad primum ordinē rediēs in eo libere ministrabit. Cōis diuisio. scda ibi: mandamus. ¶ Casus lr̄alis. Quidā monach⁹ cariloci trāstulit se ad nigros monachos z habitū illoruz assumēs in p̄sbyteꝝ est ꝓmot⁹. dubitabāt isti monachi vtrū in ordine sic suscepto debeat ministrare. Mādat eis papa q̄ten⁹ mōachū illū ꝑmittāt officiū sacerdotis exeq libere nisi aliud canonicuz
1 obstiterit. Ber. ¶ † No. j. ꝙ monachus trāsiens ad aliud monasteriū necessario nō cōcludit apostata: z ibi recipiēs ordinē nō incurrit irregularitatem nec ꝑ hoc est suspēsus ab executiōe officij.
2 ¶ † No. ij. ꝙ ceteris partibus regula nigrorū monachoꝝ vr̄ durior q̄ sit regula mōachoꝝ alboꝝ.
3 ¶ † Opp. ꝙ exiens monasteriū incurrit apostasiam: z si ibi ordinat vr̄ ꝙ incurrit irregularitatem. de apostatis. c. fi. Sol. pōt decr. dupliciter intelligi: vno mō qd monach⁹ hic transiuit illicite ad aliam religionē z ibi assumpsit ordinez: z f̄m istū intellectū obstat ꝯriū. Sed dic qd quidā sunt apostate stricte: vt q apostatāt ex toto relinquendo habitū z ad mūdū redeūt vel qui apostatant a fide: z tales ordinati incurrūt irregularitatē: et carēt executione vt in ꝯrio. Quidā sunt apostate late. i. retro redeuntes: z tales nō incurūt irregularitatē ibi ordines assumēdo f̄m gl. vel talez qn possint dispensare abbates: ita vr̄ velle gloss. vel f̄m doc. qñqz trāsitus est publicus z notori⁹ z trāsiens ibi ordinat⁹ incurrit irregularitatem: qñqz trāsitus est occultus z nō incurrit irregularitatē f̄m Jnn. z Abb. z si dicat ꝯ. qꝛ trāsit⁹ est public⁹ z nō pōt nō eē notori⁹. liiij. di. si fuus. de transla. p̄la. lz. Sol. ibi loquit in trāsitu epi q trāsiuit cū tuba. monachus aūt occulte: vt ptz ex no. ꝑ gl. liiij. di. si seru⁹ sciente. in ver. ꝑ triēniū. Alius intellectus est quem ponit gl. z illa dicit qd loqt qñ trāsiuit licite; vt lnīa petita: lz nō obtēta ad religionem nigrorū q̄ erat strictior: iō ex hoc non potest dici apostata: z sic non est irregularis: nec aliq̄ eget dispēsatiōe. ꝯriū ꝓcedit qñ trāsiuit illicite; z sic ibi ordinat⁹ non dz ministrare nisi dispē-

Zacharias.

a ¶ Quid fiet. Vide ꝑ Spe. in ti. de ingr̄. §. nunc tractem⁹. ꝓsi. in sum. Archi. vij. q. j. nihil.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Ritus. Vide ēt Abb. in. c. in aliqbus. de decimis. z q̄ differentia sit inter obseruātiaz cōsuetudinē stylū ritū mores vsum solitū z cōsuetum ponit illustris preceptor me⁹. d. rochus curti⁹ in ru. de ꝯsuetu. q. q̄rta.

Zacharias.
a ¶ Debent depo- ni. adde Arch. in c. qm̄ diuersarum. xxj. q. ij. q8 tn̄ limi ta vt per glos. ibi. Zacharias.
b ¶ Non incurrunt irregularitatem. 1 q2 erāt suspēsi ab hoie: secus po si a iure: q2 celebrātes 2 incurrissent irre- gularitatem. not. Inn. in c. sicut. in glo. ita in po. suspē 3 datis. j. de coha. cleri. z mu. Bal. i sua marga. in pos. suspēdatis. pos. ix. oino p Car. i cle. j. §. pe. de priui. Antonius Frāc.
¶ Adde q suspē sus a canone si ce lebrat non icurrit irregularitatem: sec9 aūt si sit suspē sus ab hoie. excōi cat9 tn̄ qualiter- cūq3 siue a cano- ne siue ab hoie ce lebrās efficit irre- gularis, vt notat Inno. in c. sicut. de coha. cle. z mu. z vide Inn. in c. pposuit. de cleri. excō. mini. tn̄ qn̄ 1 suspēsio est perpe- tua idē esset q de positio: z tūc cele- brādo efficeret ir- regularis: vt per Archidia. in c. ij. lxxxij. dis. z p Jo. an. i addi. Spe. in tit. de accu. in. §. ij. po. item qrit. z per Paul. de leaza. in cle. j. de re. ec. non alie. Et q sint cri- mina inducentia suspēsionem ipso iure. vide p glo. in c. nulli9. xxxij. dist. z hr̄ p glo. z doc. in c. accusat9. z in c. tanta. de simo. z vide gloss. in c. ex 2 tuap. z in c. inter. de pur. cano.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Et si latin9. qd fit in eo qui eligit a in papā vxorat9. vide do. abb. in c. licet de vitanda. col. ij. §. de elec. Zacharias. b
d ¶ Absq3 licentia pape. vide de hoc Car. in cle. j. §. ij. z iij. de reli. et vene. sau. z in clemen. j. §. presentatos. de excel. prela.

fetur: sic loquitur cōtrariū. Dic ergo quidā sunt apostate fidei vel ex toto religionē dimittentes: z tales ordinati in apostasia carēt executione et nō pn̄t ab alio q a papa dispensari. Quidā sunt apostate late qui illicite trāseūt de religiōe in re- ligionē: z tunc aut transeūt publice: ita q8 factū est publicū: z tūc cū talib9 dispensat abbas: aut est occultum z non requiritur dispensatio: aut transeunt licite z non egent dispensatione.

1 Clericus vni episcopo subiectus non potest per alium episcopum ordinari sine licentia: et si ordinatur interdicitur sibi executio.
2 Clerici ordinati ab alieno episcopo sine licentia: an sint ipso iure suspensi.
Suspensus ipso iure si celebrat incurrit irregula ritatem: secus si non est ipso iure suspensus.
3 Presbyter grecus ordinatus a latino an possit accipere vxorem.

Uod trāslatiōez.

Si grecus epō latino subiectus ordi- natur a greco sine latini licētia ei or- dinis executio interdicit. si cū lnia: tolerat. In prima ponit decisā consultatio. In scd'a r̄n̄sio. ibi: cōsultationi. q̄ distinguit z scd'm mēbrū pse- quit. ibi: si po. ¶ Casus lr̄alis. Quidā clerici gre ci existētes in diocesi latino ab epis grecis ex- tra quatuor tpa ordinant: postmodū a latinis epis celebrare phibent. qsitū fuit a papa qd de talibus sit agēdū. R̄n̄. papa q cū cleric9 grecus epō latino subiectus a greco pontifice ordinat interdicenda est ei executio ordinis sic suscepti tāq ab alio epō ordinato: nisi de mandato vel lnia sui epi illd fiat: s3 si d lnia sui epi id factū sit: licet culpandus sit: eps q clericos suos a greco epō facit ordinari q diu ab ecclesia talis mos to leratur impediri nō d3 executio ordinum taliter susceptorū. Ber. ¶ No. j. q diuersitas rit9 inter superiorē z inferiorē dūmodo sint sub vna fide nō ipedit subiectionē spūalē. ¶ † No. ij. q cleric9 1 epō subiectus ab altero epō absq3 sui epi licētia ordinatus: licet recipiat characterem nō recipit executionem: vel si recipit interdicenda est sibi. ¶ Tertio no. q grecus subiectus latino pōt de licētia latini ordinari fm ritū grecorū z ordina- tus recipit executionem. ¶ Quarto no. q circa ordines cōferēdos vna ps christianorū pōt in- ducere consuetudinē si hoc papa tolerat: z sic pa pa hoc non tolerante inducere illam nō potest. ¶ Opp. j. q decre. non faciat ad titulū: quia nō agitur hic de potestate ordinātiū sed de tēpore. So. dic q hic a greco fuit facta ordinatio extra quatuor tpa z sic facit ad tit. ¶ Op. q ordina- tio ista nō debeat fieri extra quatuor tpa: vt pz s. c. ij. z iij. Sol. dicit Phi. q hoc seruabant cleri ci orientales. z de iure fieri non debet: tamen ex eorū more hoc fiebat. Et valebat propter tolerā tiam pape. z dicit gl. q hodie mos iste nō tolera tur. s. eo. cū scd3. d Host. q decr. qm̄ in plerisq3. facit q mos hodie toleret z habet aliqual'r hoc 2 excusare plati autoritas fm Phi. ¶ † Opp. iij. q etiā ordinati ab aliis epis sint ipo iure suspēsi z nō suspēdēdi. vt pz. ix. q8. ij. c. j. z. ij. lxx. dist. c. j. ij. z. iij. j. d parochys. nullus. sol. dic q ordinatio eit irrita quo ad depositionē: q2 taliter ordinati a debēt deponi a nisi cū eis fuerit dispēsatū. ix. q. ij. nullum. z. vij. q. j. eps in diocesi. vel q2 nō habēt executionē quo ad se sicut d z d peccato occulto. de coha. cleri. z mu. c. si. sed q ad alios nō sunt su spensi. Et per hoc infert q celebrātes nō icurrūt b irregularitatē, b ad idem de offi. ord. significauit. pōt tn̄ eis interdici executio: vt hic quo ad oēs esset suspēsus. z sic si interdictus nō abstinet pōt excōicari. lxxj. di. c. iiij. z tūc celebrando incurrit irregularitatē nō prius licet celebrādo grauiter peccet. de cleri. excō. mini. si celebrat. ad b q2 eps talia ratificat z dispēsat. per q8 pz q nō incur- rit irregularitatē: al's papa solus dispensaret. de sen. excō. cū illorū. z. c. j. p hoc stylus curie. man- damus q cū eo ad tps suspēso dispēses. Et si q

ris in quo dispensat. dic vt nō deponatur nec aliter grauiter puniatur quod fieri posset de iure fm Hosti. licet dicat aliquos dicere cōtra. sed ipse nō iudicat aliquem irregularē nisi vbi appareat a iure expssū3. de sen. excō. in. vj. is qui. Jo. remittit ad nō. eo. ti. c. eos. q8 dicit ibi glos. q nō incurrat irregularitatē. ¶ Opp. iij. q nō tolerat hic grec9 ordina- tus. s. eo. cū scd'm. Sol. dic q tolerabat olim: hodie nō tolerat vt hic. z sic ibi loquit de ordinatis añ celestinū qui nō tolerauit hūc morē. vel licet permittio rituū reprobet vt ibi: tn̄ hodie posset fieri ordinatio a greco fm suū ritū nō reprobatū. ideo ordinatus grecus a greco tolera 3 tur: vt hic. nō ordinatus grecus a latino vel 3rio: vt ibi. ¶ † Quero an quo ad hoc vt possit vti matrimonio cōtracto grecus, dictū Inn. pce- dat super originali. dic q loquit de ordinato latino a greco: z sic etia3 ponit Jo. an. cū hic melius stat pter ea que subiūgunt: vel dic q in- telligitur de greco quo ad originē: latino tn̄ quo ad clericatum sit dif- ferentia an sit ordinat9 a greco vel a latino indifferenter possit vti. d Inn. q l3 quo ad ordines fiat dr̄ia an a latino an a greco: tn̄ quo ad vtendū matrimonio 3cto nō est differenita sed attendenda est cōsue- tudo ecclesie ad quā ordinat z in qua intitulatus est quā debet obser uare. viij. dist. que cōtra mores. z illius etia3 qui ordinari mādauit. Si vero ordinetur ad titulum certe ecclesie seruabit consuetudinē ordina c torum. de preben. cū secundū. quod nō placet Host. q2 z si latinus c cō- iugatus vxore sua inscia ordinatus fuit z etiam professus cogetur ad vxorem redire. de conuer. coniuga. c. sane. z. c. vxoratus. sed Inn. forte intelligit qñ est ordinatus ea sciente z patiente. Anto. de but.

1 Ordinatus a papa non pōt p inferiorez promoueri: z licet habeat multa priuilegia tamen non eximitur a potestate sui episcopi.
2 Ordinatus ab vno citra papam potest per alium promoueri.

Um in distribuendis.

Ordinatus a papa sine licētia pape ad supiores ordines nō pmouetur. ¶ Casus literalis. Si aliqs ordinatus fuerit in subdiaconū a dn̄o pa pa ab alio ad superiores ordines sine lnia pape ordinari nō d3. Ber. 1 ¶ † No. j. q ordinatus a papa nō pōt pmoueri ab inferiori absq3 licē d centia pape d. ¶ No. ij. q ceptū a supiore inferior perficere nō pōt. z q8 eadē d3 esse cā agēs finisq3 principii. ¶ No. iij. q cōcessa gratiose a pa pa nō trahunt in exēplū ab inferiorib9. ¶ Op. q subsit inferiori hic a papa ordinat9, de maio. z obe. c. p tuas. Preterea hic actus ordinatio nis plus h3 oneris q honoris z sic vr̄ q nō debeat auferre cōmodu3. dic q hec ordinatio l3 sit onus tn̄ in aliquibus est honor z cōmodu3. Primo em̄ est cōmodū: q2 nō pōt talis nisi plurib9 testibus 3uinci. ij. q. iiij. presul. z. c. nullā. Scd'o q2 nō pōt cogi ab eo recipere ordines. d 3se. dist. ij. c. si. poterit tn̄ fm Ām. pter necessitatē ecclesie cogi ab epō vt petat lniam a papa vt ordinet. Tertio q2 maior honor debet tali q aliis. de maio. z obe. p tuas. d tn̄ gl. q per hoc nō eximitur a potesta- te sui epi qn ab eo possit iudicari: vt in. d. decr. p tuas. q intellige i alio q in depositiōe ab ordine. vt in. d. decre. p tuas. nec ob. q qui non pōt ordinare nō pōt ordinare. ix. q. ij. nullus primas. q2 illd est regulariter verū: speciale hic, pter excellentiā superioris qui manū imposuit vel il lud nisi appareat permissum. vel q non pōt ordinare non pōt iudicare illo respectu quo nō pōt ordinare: sic nec iste pōt ordinare nec iudicare 2 respectu ordinis. ¶ † Opp. q ordinatus ab vno possit ab alio ordina ri. de temp. ordi. cū nullus. lib. vj. Sol. dic q8 aut loquimur in ordina- to a papa z pcedit dispositio capituli: z hoc pter excellentiam digni- tatis. Aut in inferiore z pōt: z ordinatus ab vno potest ab alio ordi- nari etiā illo irrequisito qui habet alias potestatem illum ordinandi.

1 Euidens intellectus alicuius legis vel statuti dicitur ille qui extra hitur per aliquē subtiliter intelligentē: licet non oēs scirent extrahere.
2 Dispositio penalis loquens de vero extenditur ad fictum.
3 Ordines sacri quibus diebus conferendi sint vsq3 ad finem.
4 De differentia inter fictionem z presumptionem.

Iteras.

Duo sacri ordines non pn̄t conferri eide3 vno die vel duobus cōtinuato ieiunio. pri mo narrat factum q8 secundo improbat: improbationis causam inferens. ibi: in quo quātū. tertio punit cōtrafacien tes. ibi: prefatū. ¶ Casus literalis. Quidā canonic9 Bonon. A. noie ecclesie romane subdiaconus elect9 fuit in epm Imol. eps Bonon. re cepto mādato pcedētis capl'i ipm ordinauit die sabbati in diaconum z die dn̄ico 3tinuato ieiunio in presbyterū. peruenit hoc ad notitiā dn̄i pape vnde mādauit inquiri veritatē super hoc p epm Mutin. z magi strum. H. subdiaconū suū: ipsi factū fm q8 dictū est significauerūt dn̄o pape: z ipse rūdet eis dicens q ipse recepit literas super in ordinata or dinatione Imolen. electi in qua ordinatione qtū ordinator z ordina tus deliquerint euidēter itelligit qui prudēter attēdit q8 pbat mō. Si em̄ nō licuit Bonon. epō vtrūq3 ordinē 3ferre illi eodē die: eadē ratio- ne nō licuit ei eodē ordinē cōferre vno die 3tinuato ieiunio cū ppt cō- tinuationē ieiunii fictiōe canonica siue mane diei dn̄ice trahat ad sab batum siue vespera sabbati ad diē dn̄icā referat illa duo ad eūdē die3 ptinere dicūt. Si em̄ dicat q mane diei dn̄ice ad vnū diē z vespera sab bati ad aliū diē referat: nō esset 3tinuatio ieiunii necessaria quia sabba to ante cenā z dn̄ica ante prandiū ieiunii intelliguntur. Ideoq3 papa

bonon.

bonorum.epm vt puniat in quo peccauit suspendit a collatiõe diaconij ꝛ pſbyterij: alterũ ꝟo ab executiõe sacerdotalis officij suspendit donec de ipis aliter duxerit disponẽdũ. Ber. ¶ No.ꝙ nõdum cõsecrat⁹ appellat elect⁹. ¶ No.ꝙ ordinatio ad sacros ordines pmittit die dñico post sabbatum ordinationis ꝯtinuato ieiunio.ꝛ sic ꝑpt cõtinuationẽ dies dñica fingit eadẽ dies cũ die sabbati. ¶ Not.ij.ꝙ ꝺꝛ euidẽs intellect⁹ qñ hr ex lege vel statuto per prudẽtẽ ꝛ subtiliter intelligẽtem lꝫ forte nõ oẽs talẽ scirent extrahere intellectũ ad hoc.de of.dele.sup qõnũ. ¶ †Not.iij.ꝙ dispõ penalis loquẽs de ꝟo extẽdit ad fictũ.ꝛ qꝺ nõ est licitũ fieri vna die vere nõ est licitũ fieri vna die q̃ fictiõe vna intelligit: lꝫ i ꝟitate sint duo dies. ¶ No.iiij.ꝙ ꝑpter cõtinuationẽ ieiunij ꝛ ies dñica cũ die sabbati ordinatiõis fingit vna dies. ¶ Quinto no.ꝙ qlibet fictio[b] hꝫ duo extrema ꝑncipij ꝛ finis: ꝛ qñq3 finis trahit ad ꝑncipiũ: qñq3 ꝑncipiũ ad finẽ. ¶ Sexto.ꝙ sicut in die vna ꝟe nõ ẽ licitũ ꝯferre ordines duos sacros: ita nec est licitũ ꝯferre in eadẽ die interptatiue. ¶ Septimo not.quẽ puniẽdũ in q̃ deliquit ꝛ qꝺ ꝯferẽs plures sacros in eadẽ die ꝟa vl' ficta suspẽdit a collatiõe ordinum qs cõtulit illa die. ¶ Itẽ vlti.no.ꝙ ordinat⁹ incõgruo die ẽ suspẽsus ab ordinis collati vltimi executiõe: ſm alios est suspendend⁹. ¶ Op.ꝙ possit eps ordines cõferre die dñica post sabbatũ ordinationis continuato ieiunio.vt ptꝫ.lxxv.dist.ꝙ a pribꝫ. Solu. diuersis psonis põt ordines cõferre vt ibi: lꝫ eidẽ cui cõtulit ordinẽ in sabbato nõ põt.ꝛ hoc est qꝺ hic rephẽdit ne ꝯtingat ꝙ eidẽ eadẽ die ꝟa vl' ficta reperiant ordines collati. ¶ Opp.ij.ꝙ nõ ficte sed ꝟe dies sabbati cũ mane dñica sit vna dies. Iuxta illud Geñ.i.vespe ꝛ mane dies vn⁹. Sol.ꝺt glo.ꝙ vere est vnus dies cõputãdo scđm vnã cõputationẽ.de q̃ dic vt de fer.c.ij. ¶ †Op. iij.ꝙ ordines cõferre debeãt die sabbati ꝛ nõ die dñica.vt.s.eo.de eo.ꝛ.c.ꝑcedẽ.lxxv.di.c.j. Solu. ꝺt glo.ꝙ aut loqmur de sacris ꝛ sunt opi.alique ꝙ die sabbati regulariter ordines sacri cõferendi sunt.sic loqmur de sacris: ꝛ h̃ est vex siue sit dies sabbati ꝟa vel ficta: vt est qñ vsq3 ad dñicã cõtinuat ieiuniũ: qꝛ tunc dñica trahit ad sabbatũ.ꝛ sic fingit vna dies. Hug.fuit in opi.ꝙ die dñica oẽs ordines ꝯferri debeãt ꝛ sic sacere: ꝛ nõ die sabbati. Itẽ ꝺt de baptismo.de cõsecra.di.iiij.venerabilis.ꝛ.c.seq.lxxv.di.qꝺ a pribus.ibi post dies sabbati eiusq3 noctis q̃ in prima sabbati lucescit in die exordia cõsecrãdi eligãtur.ꝛ ſm eũ non est necessaria cõtinuatio ieiunij: vt dies vna fingat sabbatũ ꝛ dñica.nã sicut ordo epalis potest conferri die dñica ꝛ seq.neq3 exigit cõtinuatio ieiunij neq3 fingitur dies sabbati trahi ad dñicam: ꝛ sic die dñica de mane possit fieri ordinatio absq3 continuatiõe ieiunij.ꝑ hac opi.inducit qꝛ sacramẽtũ ordinis ꝛ baptismi sumpsit efficaciã sicut alia sacramenta a resurrectiõe dñica q̃ fuit in die dñico. ergo eadẽ die ꝛ ebẽt cõferri ordines.pma opi.n.est verior vt hic ptꝫ.ꝛ.s.eo.c.ij.ꝛ.iij.saluo ꝙ in papa. s.eo.de eo.No.tñ m.ꝺ.c.qꝺ a patrib⁹.ꝙ si die dñica nõ cõtinuato ieiunio fieret ordinatio imprimeretur ordo ꝛ eius effectus. Nec ob.c.qꝺ a patrib⁹: qꝛ debet exponi post diẽ sabbati.i.post inceptum diem sabbati: lꝫ alij exponãt post finitũ.ad hoc in fine.ꝛ.qõ.iij.c.venio. Nec ob.ꝙ sacra sumpserint efficaciã qꝛ qꝺ sumpserint efficaciã nõ est necessarium huius ca ꝙ debeat die dñico conferri: als sequeret ꝙ quilibet ordo illa die ꝯferẽdus esset. Dic ꝙ qñq3 querit de tẽpore cõferendi ordinẽ epatus ꝛ cõfertur in die dñico.i.sit illius ordinis cõsecratio.lxxv.dist.c.j.ꝛ est ratio quare alij ordines cõferantur in die sabbati: ꝛ epatus in die dñico: qꝛ sicut vigilia seruit festo: ita promoti ad sacros epo. de cõsec.di.j.eps deo sacrificans.ꝛ.c.sequen.qñq3 queritur de tpe cõferendorũ minorũ: ꝛ tũc psũt cõferri diebus solemnibus ꝛ alijs dominicis.vt.ꝺ.c. ij.ꝛ.iij.s.eo.super glo.fi. ¶ Opp.quod hic puniatur in plus ꝙ deliquit: qꝛ nõ peccauit diaconatuꝫ conferendo: sed solũ presbyteratũ. Dicit glo.qꝺ fatendũ est qꝺ in plus punit ordinator ꝙ ordinatus qꝛ plus peccauit qꝛ maior.de transla.pla. inter corporalia. Dicꝫ imõ deliqt animi destinatione vñ dicere rite cõtulit diaconatũ est falsũ. sed dicere rite ꝯtulit diaconatũ si nõ ꝯtulisset pſbyteratũ est vex. ¶ Opp.ꝙ nõ ꝺꝫ differri ordinatio ad dñicã sequẽtẽ qꝺ ptꝫ qꝛ nec vltra nonã ꝺꝫ missa tardari.de ꝯse.di.j.solẽt. Sol.ex cã ꝑpt multitudinẽ ordinãdorũ hoc permittit: als nõ. Idẽ si ordinatorẽ vel ordinãdũ inuasit infirmitas alias tardari nõ debet. ¶ Op.ꝙ nõ sit suspẽsus sed suspendendus.s.eo.c.ij. Solu.ꝙtũ ad ordinatũ stat ꝑprie qꝛ suspensus est: quo ad ordinantem impropriẽ: qꝛ suspendend⁹.primũ ptꝫ.s.eo.cõsultatiõi. ¶ Quero an sabbato magno paschali possint fieri ordinatiões.gl.dicit qꝺ nõ: qꝛ neq3 missa cantatur.de cõse.di.iij.sabbato.qꝛ lꝫ nõ sit de substantia cõsecrationis.vt no.s.de ele. qꝺ sicut.tñ exigit. Finaliter glo.tꝫ ꝙ etiã illo die celebrent ordines: qꝛ ꝛ hodie missa ꝺr.ꝛ sic ẽ correctũ qꝺ dicit in illo.c.sabbato.ꝛ sic de facto seruatur qꝺ dicit Io.an.seruari etiã a papa. ¶ An quid aũt in nocte paschali possint ordines ꝯferri.dicit Inn.ꝙ sic: non in alijs noctibus: cũ non celebret missa. ¶ Quero q̃ est rõ: qꝺ in die sabbati permittit ordinatio.dicit glo.qꝺ sabbatum significat requiem: ꝛ ordinatus ad sacros transit ad requiẽ: ideo illo die tñ cõferunt: sed in minoribus nõ trãsit ad requiem cũ adhuc ad seculum possit redire: ꝺ alijs diebus minorum põt fieri collatio.ſm doc.ꝛ Host. ¶ Quero an die sabbati possit epo cõferri presbyterat⁹ ꝛ in die dñico cõsecratio nulla interueniente cõtinuatiõe ieiunij.oẽs tenent qꝺ sic qꝛ nõ repentur ꝑhibitũ: et certũ tps nõ est statutũ inter hunc ꝛ illũ ordinẽ. vt no.Io.an.in.ꝺ.c.qꝺ a pribus.imo plus dicit Hug.ꝙ põt die dñico de mane ordinari in presbyterij ꝛ eodẽ in tertijs in epm.sed ſm Innoc. hoc nõ fiet de eius cõsilio cũ ordinatio ꝛ cõsecratio debeat fieri cũ missa: ꝛ nullus hꝫ duas missas eadem die celebrare. Item fictio ista nõ trahitur ad illũ casum. ¶ † Quero quid est fictio: dic qꝺ illa que ordinat sup falso: presumptio aũt q̃ ordinatur super dubio. ¶ Quero qs debeat continuare ieiunium: dic quod ordinãs ꝛ ordinat⁹: ꝛ et ideo ordinãs in missa quã celebrat in sabbato sumat solũ corpus ꝛ sanguinẽ: ꝛ sic non assumet vinum perfusionis.de celebratione missa.ex pte.

1 ¶ Ordinans puerum ad ordines priuatur potestate conferendi ordines: non tamen ipso iure sed per sententiam.ꝛ.

3 Ordinatus in inhabili etate ad ordines sacros recipit ordines ꝛ eoꝝ executiõe ni a suspẽdat.6.

4 Episcopus promouens aliquem ad ordines q non habeat beneficium compellitur ipsi de bene ficio prouidere.

5 Suspensus a collatione alicuius ordinis potest conferre minores sed non maiores.

Vel nõ est cõpos.

1 c †Ordinãs puerũ.xiij.annorũ[c] in diaconum suspenditur a collatione ordinum ꝛ ordinatus ab ipsi⁹ executiõe vsq3 ad etatem legitimã. Primo narrat factũ ꝙ scđo puniri precipit ꝛ est versi ibi: discretioni. ¶ Casus literalis. Eps cõuentren.quendã puerũ. M.noie xiij.an.habentẽ inordinate ꝛ sine certo titulo in diaconũ ordinauit in ludibriũ ordinis clericalis. puer ille hec significauit dño pape ꝛ qꝺ nõ puidebat eidẽ: vñ mãdat quibusdã quatenus si res taliter se hꝫ predictũ epm suspendant a collatione ordinũ ꝛ cõpellãt eũdem: vt eidẽ. M. puideat in ecclesiastico beneficio cõpetenti: suspendẽtes eundem. M. ab executione ordinis diaconatus donec ad etatẽ legitim i puenerit in iniuriã ordinis. Ber. ¶ Not.ꝙ ex q̃litate facti cognoscit quãdo q3 ꝛ ex modo faciendi de qualitate faciẽtis.ꝛ in factis cõt a iura alterũ duorum arguit vel defectus intelligentie naturalis vel politiue

---

Zacharias.

a ¶ Extenditur ad fictũ. dic hoc esse verũ qñ in vtroq3 casu.s.ꝛ in ꝟo ꝛ in ficto est eadem rõ no.in.c.cũ dilect⁹. ꝛ.c.ad audiẽtiã. j.de electio. Ioã. an.in.c.fi.de sũe. li.vj. Bal.ꝛ Lud. in.l.gall⁹.§.ꝛ qd si tãtũ.ff.de liber.et posthu.ꝛ Alex.i l.emãcipata.C.q admit.itẽ h̃ hꝫ locũ in statutis.vt no.idẽ Alex.in.l. ꝗ si hac.§.pronũ. ff.de in ius voc.et in.l.iij.§.hec ꝟba. ff.de nego.gest.et bar.in.l.oẽs ppli.i vj.q.ꝑnc.ff.de iusti.ꝛ iure.

Antonius Frãc.

¶ An ꝛ qñ statutum cõprehendat casum fictũ.et qñ in eis fiat extẽsio ex silitudine ꝛ identitate rõnis. vide que habent in.l.j. in.§.si is q̃ nauez. ff.de exerci.ꝛ in.l. eum qui vectigal. ꝛ in.l.vt alphen⁹. ꝛ i.l.tigni.ff.ꝺ.ꝟ. sig.ꝛ maxime qñ statutũ eẽt odiosũ vl' correctoriũ.de q̃ h̃r in.l.ꝑcipim⁹. C.de ap.ꝛ i.l.sancimus.C.de test.ꝛ vide bo.tex.in.l.si furiosi.C.de nup. ꝛ q̃ habentur i.c. cum expediat.de elec.lib.vj.ꝛ q̃ no. in.l.non pñt.ff.de leg.ꝛ vide no.per glo.ꝛ Bar.in.l.si cõstante.in pn.ff. sol.mat.ꝛ i.l.si vero.in.§.de viro.ff. solu.mat.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Fictio. vide late tradita p Bar. in.l.si is qui ꝑ em ptore.ff.de vsuca pio.vbi tradit qñ requirat ꝙ extrema sint habilia ꝛ qñ non: ꝛ quotuplex sit fictio.

Zacharias.

c ¶ Ordinans puerum.xiij.annorũ. Adde tñ ꝙ talis ordinatio tꝫ etiaꝫ si eẽt vni⁹ diei dũ mõ sit masculus. ita no.Card.i cle. fi.de eta.ꝛ qli.ꝛ in cle.ij.§.j.de sepul. ꝛ Gemi.ꝛ archi.i c. solicitudo. iiij. distin.

Antonius Frãc.

¶ Circa hoc an annicul⁹ possit ordinari dummõ sit masculus dũ iste alle.ꝺ.car.in locis i qb⁹ h̃ alle.dicas ꝙ Car.ibi nullũ verbũ facit ꝺ h̃.ꝛ dũ alle.arc.i.c.solicitudo.lij.als.iij. di.dicas ꝙ ibi nõ ẽ.c.solicitudo. faciẽs ad hãc materiã est.lij.di.et tñ ẽt ibi archi.nihil dicit ad ꝑpositũ imo ꝛ Arch.in.c. solicitudo.lij.dist. ꝛ Car.i cle.h̃ allegatis dñt ꝙ puerõ minori stante ñ pt cõferri clericalis tõsura.sed i septẽnio et abinde supra sic.ꝑ q̃ vide text.cũ gl.i.c.fi.de tẽp.ordi.li.vj. Et adde ꝙ puer si est doli capax si ordinet etiã ad sacros recipit characterẽ ꝛ tenetur cõtinere.vt no.in.c.pueri.j.q.j.ꝛ in.c.cum sup.de ꝯcess.ꝑben. ꝛ.i.c.j.ꝺ cle.psal.ꝑmo.ꝛ h̃r i.c.i veteri.lxxvij.dist.ꝛ facit illꝺ qꝺ h̃r Ge. xxi.et tradit in.c. nobis eñ.xxj.qõ. ij.vbi ꝺr non mittas manũ i puerũ nec facias ei qcq̃ eo ꝙ timeat dñm dicit tñ.b.tho.ij. ij.qõ.clxxxix.arti. v.qꝺ pueri sũt ad religionẽ recipiẽdi: imo dicit ipse in ea parte summe.qõ.clxxxviij. arti.ix.ꝛ in.q.de quolibet.qõ.xj.et xiiij.qꝺ licitum est pueris psuadere religionem: imo sunt magis pfecti pueri si incipiũt ꝛ assuescũt aliquid facere i tenera etate: vt dixit glos.in l.j.C.de athletis. ꝛ in.l.j.C.de stud. li.vr.ro.lib.xj.

Antonius Franc.

a ¶ Prouidere. circa istud dicas qd epus ordinans nō dz clericos ordinare nisi eis puideat de alimoniis vnde viuere possint ne in opprobriū ordinis clericalis mēdicare cogant. vt in. c. nō liceat. de preben. est verū qd eccle. ro. nō cōsueuit cogere epm ad puidēdū ordinatis a se vel alimoniis vel de bñficio nisi p his qui sunt in sacris ɔstituti. vt dixit gl. in. d. c. nulli. ꝛ hr in. c. cū scdm aplm. e. tit. Adde tñ qd si ordinād⁹ hz sufficiens pr̄imoniū ex q viuere possit pōt epus illū ordinare ad titulum ipsi⁹ pr̄imonii: imo censet eū ordinare ad titulum sui pr̄imonii. vt in. c. epus. ꝛ in. c. cū fm palle. et hr per gl. in. c. si epus. de preben. li. vj. et an taliter ordinatus ad titulū pr̄imonii possit pr̄imonium suū vendere vel in eo heredes instituere hr plene p doct. in. c. 1 tuis. de pben. ꝛ an qs possit ordinari ad titulū quē hz ad rē ꝛ nō in re. hr in. c. plectis. xxv. dist. ꝛ p Jo. an. in d. c. si epus. de pbē. li. vj. Et adde etiā q si ordinato simpliciter epus prouideat de bñficio si illud bñficiū admittat aut illo priuet teneat epus de alio sibi puidere. gl. est in. c. pñtiū. vij. q. j. ꝛ in. c. inter cetera. de preben. ꝛ hoc sine dubio pcedit si scienter epus cōtulit beneficiū litigiosum vel sciat ipm bñficiū aliquo respectu cōferri e non posse: et ipse q acceptauit erat ignorans de hoc: alias sibi imputatur: vt in locis preallegg.

2 scietie. ¶ † No. scdo q ordinās clericū in etate inhabilē ad sacros dz puari collatiōe ordinū ꝛ nō est ipso iure puat⁹ seu suspēsus sed suspēdendus. vide in cle. gñalē. de etate ꝛ qli. ¶ † Tertio no. q inhabil' etate ordinat⁹ ad sacros recipit ordines ꝛ executionē nisi suspēdat: ꝛ sic nō est suspensus ipso iure s; suspēdēd⁹. ¶ † Quarto no. q pmouens aliquē ad sacros vbi nō hz bñficiū dz sibi de bñficio puidere[a] donec bñficiū eccl'iasticū sit cōsecut⁹ ēt si sit ab executione ordinis suspēsus. ¶ Quinto no. q suspēsus ab ordine nō est ihabilis ad bñficiū eccl'iasticū cōsequēdū. in ɔtrariū est. de cle. excō. mi. si celebrat. Gl. hic nihil ponūt boni. ¶ Op. qd nō debeat puniri in collatione oiū ordinū: qꝛ delinquit tñ in vno: vt ptz. s. eo. lr̄as. Sol. dt gl. q ideo hoc fit: qꝛ grauiter delinqt ordinādo subsistēte defectu etatis. ¶ Opp. q ppt factū alterius nō debuit iste suspēdi. C. de inoffi. testa. si qs in suo. de his q fi. a ma. par. ca. q fuit. Sol. lz cā impellens fuerit istū suspēdēdi delictū ordinātis: cā finalis fuit defect⁹ etatis ordinati. ¶ Quero q sūt illi canones ɔ quos h fuit ordinatus. gl. allegat eos q dicūt subdiaconū pmoueri nō debere añ. xx. annos. ꝛ diaconū añ. xxv. ¶ Quero an posset in tali tempore dispensari. dicūt doc. q sic. ꝛ ponunt de qlibet ordine. xxv. anni. sicut de psbytero dr. xxviij. di. c. fi. fm Hos. qui remittit. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. ¶ † Quero an suspensus a collatiōe certi ordis puta diaconat⁹ possit cōferre minorē ordinē. dt Jo. an. q sic. xxv. dist. qlis. de psum. nōne. de regu. iur. in penis. regula odia. de re. iur. li. vj. maiorē ṽo puta psbyteralē cōferre nō pōt: qꝛ q̄uis in ipso maiori no deliqrit fecit tñ se indignū delinquendo in minori. ff. de ser. expor. l. cui pacto. de ordi. ab epo. c. j. ¶ † Quero an h ordinat⁹ añ legitimā etatē sit ipo iure suspēsus vl' suspēdēd⁹. vñ dt glo. hic q est suspendend⁹ nō suspensus: ꝛ sic recipit ordinē q ad characterē ꝛ executionē. Quidā ꝛ hoc sequit Abb. tenent q est suspēsus ipso iure. Guil. ɔ per text. hic qꝛ dicit suspēdim⁹. nō dt suspensos nūtiam⁹. id no. lxxvij. dist. placuit. ꝛ plz Ray. in sum. de eta. ꝛ quali. ordi. §. pena eius. ꝛ vide gl. in cle. gñalem. de eta. ꝛ quali.

☞ Ordines plures vni eadē die conferri nō possunt etiam de consensu metropolitani.
2 Unanimiter dr id factū q nemine discrepante.
3 Obedientia nō est prestanda superiori mandati id super quo ipse potest dispensare.
4 Periurus punitur ab ecclesia: nec hz solū deum vltorem vt est de iure ciuili.
5 Episcopus an possit super omnibus dispensare que non reperiuntur expresse prohibita. 6.
6 Episcopus super quibus possit dispensare.
7 Statutum quod transiuit in contractum non potest reuocari nisi ex magna causa.
8 Confessus mitius punitur q conuictus.

1 **Dilectus.** † Eps eidem conferēs vna die pl'es sacros ordines etiā si de mādato metropolitani hoc fecerit ab ordinandi potestate suspendit. Primo punit rephensibilē ordinationē. Scdo punit ordinantē. ibi: cū ergo. ¶ Casus lr̄alis. Ecclesia Imolen. vacāte, canonici Imolen. Gu. eoꝝ canonicū in minorib⁹ ordinib⁹ cōstitutū i epz elegerūt. archieps casalen. metropolitan⁹ eoꝝ mādauit epo trecen. vt vno ꝛ eodē die ad tres sacros ordines eū pmoueret q nō ausu ppo s; d mādato archiepi nō distulit adimplere qd totū dictus Gu. dño pape reserauit: sup his dñs papa ingsiuit ṽitatē: ꝛ qꝛ ɔstitit ei epm trecēsem i plurib⁹ deliquisse: tū qꝛ ɔfessus fuit sine mādato archiepi hoc fecisse: tū qꝛ ꝛ si d mādato archiepi cōstaret obtēperare nō debuit in hac pte: cū hmōi dispēsatio illi a canone non sit pmissa: tū qꝛ sepius reatum periurii variauit prius iurādo q archieps illd pcceperat: ꝛ postea fuit in iure cōfessus q archieps illd nō mādauerat: ipm tādiu ab ordinādi ptāte suspēdit donec 2 suā meruerit obtinere gratiā. B. ¶ † Not. q illd dicitur vnanimiter[b] factū qd est ab oibus factū nemine discrepante[c]. ¶ Scdo no. qd i minorib⁹ cōstitut⁹ pōt eligi ad epalē dignitatē postulationis via nō electiōis. j. de eta. ꝛ qli. a multis. fz h tpa ꝛ hoc fz gl. j. ¶ Tertio no. qd electus i epm absq; archiepi mādato nō dz ordinari ēt ad ordi 3 nes sacros. ¶ † No. iiij. q i factis ɔ iura mādatū supioris dispēsare nō valētis delictū nō excusat. Et not. q supiori in his q sunt ɔ iura vbi supior dispensare no vz, nō est parēdū. Quinto not. regulā q inferior a papa nō dispensat nisi i casib⁹ a iure expssis: vl' nisi vbi dispēsatio apparet a iure pmissa: qd qdā intelligūt vt exigat qd simpliciter sit pmissa. Alii q exigat qd spāliter epo sit 4 pmissa. ¶ † Sexto no. q periuriū[d] punit eccl'ia[e]: nec de iure canonico solū deū hz vltorē. ꝛ de piurio stat ɔfessiōi ppe. Itē q negatiua pbat ɔfessione. ¶ No. vi. penā ordinātis aliquē ad sacros pluries eadē die[f] qꝛ suspendend⁹ est a collatione ordinū: nō aūt est suspensus. Opp. q nō potuerit eligi in minorib⁹. j. d eta. ꝛ quali. a multis. qꝛ erat defectuosus eo q nō erat cōstitut⁹ i sacris. Sol. elegerūt tpz postulādo: nā eligi ñ potuisset. sil'e. s. de renū. post trāsla. qd dic hodie: vt d postu. pla. c. j. li. vj. vbi talis electio reprobat: sic non 5 pcedit gl. ¶ † Scdo op. q epi pñt dispensare nisi eis appareret expresse phibitū. ar. j. de sen. excō. nup. Sol. gl. dt q qdā dicūt q epi nō pñt dispensare nisi eis appareret specifice pmissū. ad hoc. j. de fil. psbyt. c. fi. in q opi. fuerūt Lau. ꝛ Jo. qdam alii tenēt q poterit dispensare vbi nō apparet ei phibitū. per. d. c. nuper. de q de iudi. at si clerici. l. dist. miror. j. q. vij. §. nisi. Alii dicūt qd qdā sunt q tāgūt gñalē statū ecclesie: ꝛ in illis nō est licitū epo dispēsare: vt h. in criminib⁹ aūt lz dispensare eis nisi appareat expresse pbibitū. Alii extra dicūt aut vult eps dispensare sup faciendo ꝛ nō est licitū nisi ei appareat permissum vt hic: aut vult dispensare super fcō: ꝛ lz: nisi appareat phibitū: vt in ɔtrario. ad hoc. xxij. q. v. hoc vr̄. Tertio qñq; ius cōcedit simpl'r dispensare ꝛ epi dispēsant nisi expsse phibeat. de sen. exc. nuper. de cleri. exc. mi. postulastis. Qñq; canō nō cōcedit dispēsationē ꝛ nō pñt dispensare etiā si in canone inueniatur papā dispēsasse. de ɔsan. ꝛ af. q dilecto. xxx. q. iij. c. qdā. §. qd scripsi. qꝛ cū epi debeāt seruare canones nō deberēt ɔ facere nisi expsse ɔcedat. xxv. q. j. c. j. ij. iij. ꝛ iiij. fm Inn. Hic sunt duo vidēda. pmū qd est dispēsatio. fm in quib⁹ dispensant epi. ¶ Ad primū dispensatio est cōis iuris relaxatio facta cū cause cogitatione ab eo q ptātem hz di 6 spensandi. ¶ † Ad fm an ꝛ in qb⁹ pñt epi dispēsare ꝛ in tangentibus gñalē statū eccl'ie nō pñt nisi inqtū eis specifice reperiat permissū vt hic fm vnā solutiōem. Aut volūt dispensare i aliis: ꝛ tūc aut volūt dispensare super faciendo anteq fiat ꝛ nō pñt nisi appareat a iure cōcessum: vt h: aut volūt dispēsare sup facto: ꝛ tūc aut volūt dispēsare i delictis ex toto penā tollēdo. ꝛ i qb⁹ pñt dispensare ꝛ i qb⁹ nō: fuandū est q hr de iudi. at si clerici. §. j. qꝛ i grauiorib⁹ adulterio ꝛ supra nō dispensant nisi vbi appareat pmissum: in iferiorib⁹ dispēsant nisi appareat phibitū. Aut volūt dispensare i delictis infamiā abolēdo. i. tollēdo ꝛ nō pñt. de re iudi. cū te. aut penā mitigādo ꝛ seruādū qd hr de penis. lz. de cōsti. c. ij. ꝛ de accu. qliter. el. ij. per Inn. Aut volūt dispēsare ɔ ius coe vel constitutionis superioris ꝛ si constitutio[g] est concilii[h] nō pñt nisi appareat expsse pmissū. no. glo. de ele. cū dilect⁹. de fil. psby. c. fin. no. in cle. ne romani. d ele. rō ptz. s. ti. ij. post trāslationē. Aut nō est cōcilii: ꝛ tūc qdā sunt iura in qb⁹ dispensatio est phibita ꝛ nō pñt. qdā i qb⁹ simpl'r permissa ꝛ planū si simpl'r est permissa. qꝛ tūc pñt dispēsare nisi appareat expresse prohibitū epis. qdā in quib⁹ dispēsatio ñ est nec pmissa nec phibita: ita q iura qñq; loquūt simpl'r: ꝛ tūc nō dispēsāt nisi appareat iure pmissum. Aut volūt dispensare ɔ consuetudinē vel statutum a se editū: ꝛ tunc Inn. est. sibiipsi ɔtrius. hic dicit qd dispensare nō potest: qꝛ

Sebasti. Sapia.

b ¶ Unanimiter. Qd etiā vnanimiter factū dicatur qd sit aliqb⁹ ɔdicentib⁹ tenet do. Ant. p illū tex. in c. ad aures. j. qd me. cā. sed do. ab. dicit idē qd hic. et in. c. bone memorie. in. j. not. s. de postu. pla. ꝛ. i. c. cū ecclesia sutrina. vbi late do. An. sicul⁹. j. de. cā pos. ꝛ ppre. vide late Corsetū in repertorio ad Abba. in ver. vnanimiter.

c ¶ Nemine discrepante. Adde Roma. consil. cccc.xij.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Qd periurium. An ꝛ qñ piuriū puniat. vide bal. ꝛ Sali. in. l. ij. C. d rebus cre. Jas. in §. itē si quis postulante. col. xj. insti. de actio. late in. l. si duo. §. fi. ff. d iureiurād. Paul. de ca. in. l. j. co. iiij. C. de sum. tri. Ro. in sing. cccc.xix. inci. ego corā magnis dominis.

e ¶ Punit eccl'ia. Adde q laic⁹ pōt punire periurium ad penā pecuniariā. vt. dt Roma. consi. cccc.xij.

Zacharias.

f ¶ Eadē die. Dic vt p Archi. ꝛ Gemi. in. c. in sing. et seq. lxxvij. dist.

Sebasti. Sapia.

g ¶ Si constitutio. Uide Abb. in. c. cū dilectus. in. v. colū. s. de electio. Archi. in summa lxvj. di. Spe. in ti. de le. sub ru. de dispen. §. cōsequenter. ṽ. gñaliter dico. Rot. i decisio. ccliij.

h ¶ Est cōcilii. adde qd voluit R. cōsi. cccxxv. et ibi vide an dispenset cōtra statutū a se editum.

potest:q̄ ex quo legē facit ep̄s vel cōsuetudinē ex qua ius est alteri q̄sitū nō pōt illi ius illud tollere.ff.q̄d q̄sq3 iur.zc.z patere legē quā ipe tuleris.s̄.de cōsti.cū oēs.nec ēt añq̄ ius queratᷣ ex ea nō pōt ep̄s dispēsare ne aliq̄s i eā ꝑticularis incidat cū nō sit facta ꝓ speciali cōmodo alicuius:sed pro cōi.iiij.di.erit aūt.ꝯrīū ipse no.de sta.mo.cū ad monasteriū. ¶†Credo ꝙ si statutū ꝯcernit ꝯmodū ꝑuatū ꝙ trāsit i ꝯctū.vt quia fuit ꝓclamatū ꝙ veniētes causa habitandi ad talē villā habeāt immunitatē.x.annorū.z tale statutū nō pōt reuocare respectu illorū q̄ aduenerūt:q̄ respectu illorū trāsiuit in ꝯctū.vt no.in.l.fi.al's pen.ff.de decre.ab ordi.faci.nō pōt contra illaʒ dispensare:secus al's:puto tū q̄d si ex causa vellet ipse illā reuocare[a] pro cōi vtilitate z esset talis qui superiorem nō recognosceret q̄ posset ad alterius incōmodū statuere q̄d posset ꝯ illā dispēsare ad ꝑiudiciū iuris ꝑuati in subiectos per scripta ꝑ Inno.de iniurijs.in nostra. Alij hāc materiā dāt per casus speciales quos ponūt hic doc.enumerādo casus i q̄b⁹ dispēsant ep̄i[b] quos ponā statim expedita decretali.z sunt.xxij.in q̄b⁹ lʒ ep̄o dispēsare:z in q̄bus nō lʒ:qui simpl'r notantᷣ in Spe.de dispen.§.nūc de ep̄orū.inter quos aliquos ꝯcedit ecclesia quos negat Inn.z aliquos ꝯcedit Inn.quos negat ecclesia:ipsos ergo plene potes videre ꝑ ipsum.z per Io.an.in nouella quos enumerare z decidere esset nimis longuʒ.ideo pro nunc omitto cū tp̄s nō patiatᷣ. ¶Oppo.ꝙ decre.habeat ꝯdictionē:q̄ p̄mo dicit ꝙ ep̄s hoc facit de mādato archiep̄i:postea dicit ꝯrīū.dic ꝙ p̄mo hoc asserebat canonic⁹ ad sui excusationē:sʒ postea fuit repertum ꝯrīū ex cōfessione ep̄i. ¶Opp.ꝙ fuerit excusat⁹ hic ep̄s ex mādato superioris.lxiij.di.salonitane.dic vt ibi nō.z.lxxxvj.di.an putatis.de reg.iur. q̄d q̄s.lib.vj.dic in leuiorib⁹ z dubijs excusat mādatū superioris:i grauioribus z certis nō excusat. ¶Op.ꝙ debeat q̄s parere supiori.s̄.eo.ad aures.dic si est certū q̄d est iniustū nō est parēdū:si iustū parēdū est: si dubium[c] idē vt ibi not. ¶Oppo.ꝙ grauiori pena debeat puniri:q̄ ex quo periurus fuit debuit deponi.de iureiu.querelā.gl.fatetᷣ ꝙ hoc debuerit fieri:sed q̄ nō fuit actū ꝯ istū:iō ita leuis imponitᷣ pena.s̄.de elec.per inquisitionē. ¶†Uel q̄ confessus fuit papa misericorditer se egit cū eo.xv.q.j.c.j.z.c.si quis.tū hec pena solis talibus cōsueuit iponi.s̄.eo.literas.s̄m Hosti. ¶Ultimo per hūc tex.apparet ꝙ cōfessione probatur negatiua.ad hoc de confessis.c.j.lib.vj.z dixi de elect.bone.el.j.Casus autem in quibus ep̄s dispensat scripsi zc.

☞Ordinatus extra quatuor tempora recipit characterem.ʒ.non tū executionem ordinum:nisi fuerit cum eo per ep̄m dispensatum.z.
Baptismus etiam datus a pagano imprimit characterem.
Prima tonsura potest omnibus diebus conferri.

CONSULTATIONI. Ordinatus ad sacros extra tp̄a statuta ordinē recipit z post pn̄iam cum illo dispensat ep̄s.h.d. ¶Casus literalis. Aliqui sacros ordines extra tp̄a statuta receperūt. Rñ.papa ꝙ ipsis pro transgressione hm̄ōi contēptus pn̄ia est imponenda et postmodum sustineri poterūt in susceptis ordinib⁹ ministrare. Berñ.

¶†No.j.ꝙ ordinatus extra quatuor tp̄a recipit characterem z non executionē:z sic patet ꝙ de ordinis substātia nō est tp̄s ordinis ꝯferendi sed solū de bñ esse. Et no.ꝙ defect⁹ solēnitatis extrinsece nō impedit habitū actus sed solū exercitiū. ¶†Not.iij.ꝙ cū ordinato extra q̄tuor tp̄a quo ad executionē dispēsat ep̄s:z per hoc habes vnū casum in q̄ ep̄s dispensat. ¶†Oppo.ꝙ character ordinis nec ordo imprimatᷣ ex quo nō est ordo cōgruo tp̄e collatus:q̄ tp̄s vr̄ de substātia sicut i electione.de ele.q̄ ꝓpter.z.c.auditis.Sol.dicit glo.ꝙ tp̄s nō īpedit characterem:q̄ nō est de substātia sicut nec etas.s̄.eo.vel nō est compos. ¶†Sic z baptismus a quocūq3 conferatᷣ in forma ecclesie imprimitᷣ character siue a iudeo siue a pagano.q̄uis ab eo non debeat recipi.de sum.tri.c.j.ad fi.de cōse.dist.iiij.a quodā.dicit tū tex.hic z glo.ꝙ quia trāsgressor est canonis recipiēs extra quatuor tp̄a punitᷣ:q̄ priuatᷣ potestate ordinādi.s̄.eo.sane.nisi cū eo dispensetᷣ.dicūt tū hic doc.s.Hos. q̄d q̄ peccat mortaliter transgrediēdo mādatū est suspēsus.ideo de iuris ordine executio nō habetᷣ lʒ habeatᷣ character.ideo dicit sustinere poteris. Quis aūt possit dispensare vr̄ ꝙ ep̄s ex eo q̄d dicit ꝙ poteris sustinere. In ꝯrīū est.s̄.eo.cū q̄dā.ibi dū d̄t donec apud nos. In ꝯriuʒ videtᷣ:q̄ papa hic rñdet ad ꝯsultationē ꝑ q̄d vr̄ ꝙ ep̄s possit suo iure dispēsare:nō ex cōmissione facta a papa:sed dic q̄d cōsultatio fuit sup charactere:q̄d de dispēsatione addit papa:fuit additū absq3 q̄sito.gl. rñdet ꝙ ep̄s possit q̄ hic rñdetur ad cōsultationē: z in ꝯrijs papa sibi reseruauit ex certa sciētia ꝑter ius:vt alij magis terreantᷣ.d̄t hic Host. ꝙ aut est ordinat⁹ extra q̄tuor tp̄a ex iusta ignorātia z dispēsabit ep̄s: vt hic.z.j.ti.ij.c.ij.z potest allegari iusta ignorātia vt q̄ simplex fuerit qui nūtiauit in ecclesia quatuor tp̄a esse tempore quo non erāt z ep̄s non inquisiuit bene:vel q̄ s̄m diuersitatē locorū in diuersis tēporib⁹ quatuor temporum ieiunatur. Ad cognoscēda tū quatuor tempora de iure dantur versus. Uult crux lucia z cinis charismata dia: Ut det vota pia quarta sequens feria. Ex his sabbatis quatuor tp̄orū z sabbato medie quadragesime z sabbato sancto:z his tm̄ nō obstante cōtraria cōsuetudine sunt sacri ordines cōferēdi.s̄.c.j.z.iij.minores eisdē sabbatis vel diebus festiuis cōferuntᷣ. ¶† De prima tōsura dicit hic Host.ꝙ qualibet die cōferri pōt:quia canones de illa certū diem non exprimunt:z quia sic a generali consuetudine obseruatᷣ.j.de etate z qualita.cuʒ cōtingat.quandoq3 collati sunt ordines tēpore incōgruo scientibus z tūc si queritur de dispensatione ex necessitate vel vtilitate ecclesie hāc facit solus ep̄s.ad h.de elec.cū nobis.z.c.i causis.nisi sit delinquēs in hoc.de cle.cōiug.diuersis fallacijs.de don.iter virū z vxorē.z si necesse.vel nisi papa fecerit sententiā vel sibi retineat dispēsationē.s̄.ti.pxi.literas.in fi.aut dispositio seu dispēsatio fit ꝓpt merita electi.z tūc dico quod suo iure dispēsare non posset nisi sibi specialiter cōmitteretᷣ.s̄.e.cū q̄dā. s̄m Host.qui dicit hoc tenendū quicquid notauerit in summa.eo.ti.§.fi.ver.si prelatus. vbi d̄t ꝙ ex causa necessitatis z vtilitatis dispēsant.al's non. Non obst.s̄.eo.cum quidaʒ.quia ibi ille nō erat subiectus archiepiscopo immediate.

☞Sacerdotum appellatione an veniant clerici vel econtra.
Irregularitas inducitᷣ ex oī graui z notorio d̄licto quo ad alios:sed quo ad se ex omni pctō.4.
Irregularitas impedit susceptos ordines ministrare z prohibet a suscipiendis.
Homicida etiam peracta penitētia prohibetur in sacris administrare.5.
Irregularitas an z q̄ñ ꝓueniat tam ex peccatis magnis paruis occultis siue publicis:adeo ꝙ impediat susceptos ministrare:z ꝓhibeat suscipiēdos etiam peracta penitentia vsq3 ad finem.
Periurium an sit maius delictū q̄ȝ homicidiuʒ.
Notoriū d̄r omne id q̄d est in iudicio probatuʒ.

QUESITUM. Occultus criminosus ꝑter homicidā in susceptis post pn̄iam ꝑactā ministrat z ad supiores ascēdit:ante pn̄iam monetur vt etiam in susceptis non ministret.h.d.Cōis diuisio.secūda ibi:rñdemus. ¶Casus l'ralis. Sacerdotes z alij clerici cōmittunt q̄ñq3 adulteriū periurium homicidiū z falsum testimoniū. Queritᷣ an permitti debeant in susceptis ordinib⁹ ministrare. Rñdet papa q̄d si crimina predicta ordine iudiciario probata vel alias notoria nō fuerint nō debent ꝑdicti preter reos homicidij in susceptis vel suscipiēdis ordinib⁹ impediri post penitentiā ꝑactā:si vero non penituerint monēdi sunt sub obtestatione diuini iudicij vt in ꝑiculuʒ sue dānationis in susceptis ordinibus nō ministrent. Ber. ¶No.ꝙ ex criminibus q̄s ꝑdit bonum recte cōscientie. ¶†No.q̄d appellatiōe sacerdotū non cōprehenduntᷣ clerici.posset induci ꝯrium.[d] ¶Et no.q̄d appellatiōe clericorū in lata significatiōe comprehenduntur sacerdotes. ¶No.ij.hic tex.apertū ꝙ omne delictū i iudicio ꝓbatū d̄r notoriū. Et aduerte[e] q̄d hoc vult text. hic q̄ñ est ordine iudiciario ꝓbatū vbi summarie vr̄ hoc non sufficere.dixi in.c.vr̄a.de coha.cleri. ¶†No.iij.ꝙ omne delictū graue z notoriū inducit irregularitatē.z no.effectū irregularitatis q̄ impedit in susceptis ministrare:z ꝓhibet a suscipiendis. ¶†No.iiij.regulā ꝙ omne delictū q̄ñtūcunq3 graue occultū intellige prout distinguitᷣ cōtra notoriū:ꝓbabile tū post peractā pn̄iaʒ nō impedit ad ordines ascendere z in susceptis ministrare.z sic non causat irregularitatē:fallit in homicidio quod delictū quātūcūq3 occultum.i. non notoriū inducit irregularitatē:z impedit in suscipiēdis z susceptis ministrare etiā acta pn̄ia. ¶†No.v.ꝙ nullū pctm̄ etiā añ actā penitētiam dūmodo no causet irregularitatē non impedit precise a ministrando in susceptis vel a suscipiendis q̄ñ est occultū.quod intelligo etiā si sit probabile:sed bñ talia suspendūt quo ad se durāte peccato:nō quo ad alios:z hoc casu q̄ nulla est pena cōtentiosa:sed penitentialis habet se supior monēdo nō precise cōpellendo. ¶†Opp.primo pro declaratione decre.añq̄ȝ descendā ad glos.q̄ nō vr̄ q̄d in aliquo delicto etiā homicidij posset quis ꝓhiberi in susceptis vel in suscipiēdis.q̄ ecclesia nō iudicat de occultis.xxxij.dist.erubescāt. cū si.coiter doc.intelligūt decr.ꝙ loquatᷣ d̄ crimi-

[a] ¶Reuocare.adde Pet.de anch.cōsi.xxxvj.z Ro.consi.ccliij.

[b] ¶Dispēsant episcopi. Add q̄d Ro.in sing.suis.fol.xv.ponit aliū quē dicit proposuisse hic Inno.s.ꝙ si sit cōstitutuʒ ecclesie q̄d nullus recipiatᷣ i canonicū nisi sit nobilis quod nō poterit h casu dispensare cū ignobili etiam virtuoso.allega. Inn.in.c.fi.d̄ cle.non resi.
Zacharias.
¶Adde ꝙ istud est sing.in nume.cccclxxxvij.q̄d incip.heri fui interrogatus. et adde casus in q̄b⁹ ep̄s dispensat enumeratos ꝑ Innocē.in.c.dilectus.de cle.non resi.

[c] ¶Dubiū.Adde Ro.consi.lix.
Zacharias.

[d] ¶Posset induci ꝯrium. Dic q̄d est verū in fauorabilib⁹,nō autē in odiosis.vt not.in.c.fi.j.de coha.cle.z muli.z i.c.sane.de cleri.coniug.z Spe.i tit.de instr.edi.§.nunc aliq̄.char.xv.ṽsi.quid de propositis.
Sebasti. Sapia.

[e] ¶Aduerte. Facit q̄d acta faciūt rē notoriā.c.fi.de coha.cleri.z mu.not.Bar.in.l.gesta.C.de re iudi.cū allegatis ꝑ.d.Ias.in.l.ei⁹ qui in ꝓuinciā.colū.ij.in prin.ff.si cer.peta.

nibus occultis simpliciter prout crimen occultū distiguit̄ ꝯ̄ ꝓbabile: ꝛ f̄m intellectū istū decre. posuit duas regulas implicitam vnā ꝛ alterā explicitam. prima implicita est ꝙ oīs mediocris pctā tor notorius incurrit irregularitatē ꝛ etiaꝫ post peractam penitentiā impedit̄ in susceptis ꝛ ꝓhibetur a suscipiēdis. Scđa regula ꝙ oīs mediocris occult⁹ peccator nō incurrit irregularitatē: nec quo ad se suspēsus est qn possit celebrare: nec etiā cōsulēdo nō dꝫ ꝓhiberi ex quo egit pniam: ꝛ quo ad susceptos ꝛ suscipiēdos. Tertia regula q̄ sumitur exceptiue prout excipitur homicidiū[a] licet tex. faciat ꝑ modū casus tn̄ ex eo faciūt regulam ꝙ oīs grauis peccator occult⁹ incurrit irregularitatē ꝛ ēt post peractā pniaꝫ est suspensus. ideo si consulit an debeat celebrare vel ad suꝑiores ascēdere ꝓhiberi debet a cōsulēte non precise sed cōsulēdo: q2 suspēsus est quo ad se: ꝛ sic loq̄t̄ decre. Quarta regula est in mediocri pctō i quo persistit ꝛ occulto ꝛ adhuc nō pōt ꝓhiberi lꝫ debeat moneri ex quo peccatū est occultū. Ad qđ respōdent ꝙ fatēdū est ꝙ occult⁹ peccator nullo modo dꝫ ꝓhiberi si loqmur de ꝓhibitiōe contentiosa ꝛ p̄cisa: si đ penitētiali ꝛ monitiua dꝫ ꝓhiberi qn̄ perseuerat in peccato vel qn̄ nō perseuerat ꝛ est irregularis vt homicida. hic intellectus est in se verus: sed nō placet: q2 tex. videt̄ loqui đ precisa monitione ꝛ ꝓhibitione. iō intelligo tex. vt loquit̄ de precisa ꝛ itelligat̄ de delicto occulto prout distinguit̄ cōtra notoriū: qđ tn̄ est ꝓbabile ꝛ f̄m hoc decidit decr. ista: q2 qn̄qꝫ delictū est mediocre ꝛ occultū ꝓbabile tn̄ ꝛ post actā penitentiā ꝛ non dꝫ ꝓhiberi in susceptis nec in suscipiēdis: q2 tales nō sunt irregulares. vnde ex quo egerūt pniam nō sunt ꝓhibēdi. Qn̄qꝫ delictum est graue ꝛ occultū vt causans irregularitatē vel ipso iure inducēs suspēsionē: ꝛ tunc prohiberi dꝫ vt in homicidio de quo loquit̄ causa exēpli. vnde idem in alijs suspensionē vel irregularitatem inducētibus. Qn̄qꝫ delictū est mediocre ꝛ notoriū ꝛ hoc ēt post peractā penitentiā impedit q2 causat irregularitatē. Qn̄qꝫ est mediocre ꝛ occultum ꝛ nonduꝫ est acta pnia tn̄ est ꝓbabile: ꝛ adhuc dico qđ ꝓhiberi nō debet sed moneri: q2 ex quo delictum nō causat irregularitatē: licet hic sit in peccato ꝛ possit ꝓbari anteq̄ notoriū sit nō pōt hic ꝓhiberi a ministrādo: q2 hic ꝓpter peccatum suspēsus est tn̄ quo ad se: a suscipiēdis autē posset ꝓhiberi: ꝛ hoc nō negat decre. Cōcludēdo tn̄ oīa, dico ꝙ quedā sunt crimina enormia que q̄ ad ꝓpositū sunt delicta natura delicti causantia vel irregularitatē vel suspēsionē vt est delictū homicidij: ꝛ de hoc est certū penes oēs: vt hic. de alijs est dubium certe vt est crimen simonie. de accu. inquisitionis: ꝛ alia delicta que enumerant̄ per doc. in. c. nisi cū ꝓdem. §. ꝓpter conscientiā. đ. ꝛ renuntia. vel verius illa in quibus apparet a iure qđ inducūt suspensionem ipso iure. ꝛ in istis aut crimē est notoriū ꝛ duplici cā inducit irregularitatem natura delicti ꝛ occulte notorietatis. hec impediūt siue acta pnia siue nō: vt hic. et in susceptis ꝛ in suscipiendis: aut sunt occulta ꝓut occultū distinguit̄ contra notoriū: sunt tn̄ ꝓbabilia, ꝛ tunc idē siue sit facta penitētia siue nō: vt hic f̄m intellectum quem sequor. ꝛ possunt tales p̄cise ꝓhiberi. aut sunt oīno occulta: ꝛ tūc tales quo ad se etiā acta pnia sunt suspensi ꝛ sunt ꝓhibēdi in foro pnie consulendo: sed nō precise in foro cōtentioso. sed sue reliquendū cōscientie: vt hic f̄m aliū intellectū. Quedā sunt delicta enormia ꝛ causantia irregularitatē vel suspensionem ꝛ ista manifesta impediūt in susceptis ꝛ suscipiēdis. occulta in susceptis tantū nō impediūt: sed in suscipiēdis. sic. đ. eo. ex tenore. Quedā sunt delicta mediocria. ꝛ appello mediocria oīa mortalia de qb⁹ ī sum. đ peni. ꝛ remis. §. de peccatis. sub §. que aūt sunt peccata mortalia. xxv. dist. §. nūc aūt. que sui natura non causant irregularitateꝫ inter que est ꝑiuriū: adulteriū: ꝛ falsum testimonium: vt aperte patet hic. ꝛ dic qđ qn̄qꝫ hec mediocria sunt notoria iuris ꝛ facti. ꝛ talia propter notorietatē causant irregularitatē ex accidēti. et tales non pn̄t ꝓmoueri acta vel nō acta penitētia. vt hic. ꝛ est casus implicite nisi secū dispēset̄. Attendendū tn̄ est ꝙ in dispēsandi ꝑtāte distinguitur inter ista an sint de mediocribus minoribus ꝛ dispensant ep̄i nisi appareat ꝓhibitum acta pnia. de iudi. at si clerici. si sint de maiorib⁹ dispensat solus papa nisi vbi appareat ep̄is ꝑmissum. ꝛ hoc casu pōt ꝓcedere opinio alia de q̄ fit mentio hic in gl. que exigit in talibus dispensationem. Qn̄qꝫ hec delicta mediocria sunt occulta ꝓut distinguitur occultū cōtra notoriū. et sic sunt ꝓbabilia: ꝛ tūc aut isti volūt ꝓmoueri acta pnia ꝛ pn̄t vt hic est casus. aut volūt ꝓmoueri nondū acta pnia vt hic. dicunt quidā ꝙ talia faciunt hominem irregularem vt non possit in susceptis ministrare nec ad superiores ascēdere. Credo ꝙ quo ad se sunt irregulares q2 non pn̄t salua cōsciētia ministrare: nec ascendere. quo ad alios aūt vt possunt prohibere dico nisi hui⁹ delicti probatio recipiat̄: ita qđ trāseat in notoriū ꝙ non pn̄t etiā ꝓhiberi: sed bene debent moueri ꝛ sic dꝫ intelligi hec decre. in fine. ꝛ dic ꝙ aut ī susceptis ꝛ ante ꝓbationē receptis nō pot impediri sed dꝫ moneri: vt hic. aut in suscipiēdis, ꝛ dic qđ oblata ꝓbatione poterit impediri. arg. eoruꝫ que no. ꝑ Hosti. in. c. queris. de eta. ꝛ quali. et de coha. cleri. ꝛ mu. vestra. Ho. ꝙ vbi cōsciētia regulatur a iure diuino: ꝛ tūc peractio pnie semꝑ tribuit potestatē ministrādi in susceptis ꝛ ascedēdi ad superiores, secus si regulat̄ a iure positiuo: q2 seruāda sunt forte dicta supra. de h̄ not. fuit. đ. e. ex tenore. Qn̄qꝫ hec crimina sunt oīno occulta ꝛ si acta pnia: ide quod. đ. ꝛ fortius ea nō acta nō pn̄t prohiberi: sed tn̄ moneri. ꝛ sic ergo loquitur finis decre.

6 ¶ † Opp. secūdo ꝯ̄ vnum supra incidēter presuppositū ꝙ ꝑiuriū nō sit de mediocribus: q2 imo est maius delictū adulterio. xxij. q. v. ille. Sol. đt Host. hic qđ illud qđ dicitur de homicidio hic: hꝫ locum, ꝛ in alijs grauibus et sic periuriū sequit̄ homicidiū. hoc nō đt Hosti. sed remittit ad. c. illo. ꝛ ibi no. ꝙ homicida đr graui⁹ peccare. ꝛ sic no. verbū qđ hic ponit̄. arg. eoruꝫ q̄ not. de renū. nisi. §. propter cōscientiā. qđ infinite displicet. q2 cōtra hanc decre. dic ergo ꝙ quo ad effectū irregularitatis de quo agimus mai⁹ censetur homicidiū ꝛ magis horrēdū. Itē quōcūqꝫ sit sufficit ꝙ a iure nō reperiat̄ ꝙ ꝑiuriū inducat suspensionē. Quero an irregularis ordinat⁹ vbi eget dispēsatione characterē recipiat. doc. dicunt hic ꝙ sic: dūmodo in forma ecclesie ordinet̄ ꝙ v̄ba sacr̄a ꝯficiat. xix. dist. scđm. j. q. j. dn̄s. ꝛ. c. qđ qdā. ꝛ no. j. tit. j. c. ij. ¶ Quero scđo an in delictis mediocribus acta pnia absqꝫ dispēsatiōe posset qs ad superiores ascēdere ꝛ in susceptis ministrare hic. Alia videt̄ velle ꝙ nō nisi saltē ep̄s cum eis dispēset qđ pōt. vt de iudi. at si clerici. ꝛ dicit qđ valde necessaria est dispēsatio nō ꝓpt̄ depositionē vitādā: q2 occulta pctā vindictā nō habent. xxxij. q. v. christiana. lꝫ vt licite suū offm̄ exequat̄. quod aliter non possunt. xxxiij. distinc. habuisse.

a Zacharias. ¶ Prout excipitur homicidiū. Adde qđ homicidiū committens nō semꝑ est irregularis: vt in homicidio casuali. no. Bart. in l. illicitas. §. sicuti. ff. de of. p̄si. vbi đt tali nō obesse qn ad alios ordines cōscēdere possit. alleg. c. tua nos. de homi. De quo vide plenius ꝑ spe. in tit. de dispensa. §. iuxta. ver. facto aūt. ꝛ per Card. in cle. j. q. xij. de homici. vbi dicit irregularitatē non ꝯtrahi ex homicidio nisi ex ꝓposito imo nisi homo aiat⁹ occidat̄. vt not. doct. i. c. sicut ex lr̄a. j. de homi. glo. et docto. in. c. sicut. ꝛ in. c. moyses. xxxij. q̄. ij. ex qua soluit q̄. qđ ī causante facere abortiū ante. xl. dies. ꝛ qđ in occidente monstrum. Antonius Frāc. ¶ An homicida sit ihabilis ad ordines de iure diuino. vide notabilem glos. summe. xxj. dist. ꝛ an possit homicida ī susceptis ordinibus ministrare vel ad suꝑiores ascēdere: ꝛ si ordinet̄ an recipiat characterē habet̄ in. c. đ his. l. dist. ꝛ per Inn. in. c. j. đ schisma. ꝛ ꝑ Archi. i. c. dn̄s. j. q. j. ꝛ in. c. qđ quidam. ea. cau. ꝛ. q. Et adde qđ q̄uis clericus ꝯmittēs homicidiū casualiter possit in gradu suo ꝑmanere. vt in. c. hi q arbores. l. dist. tn̄ dicit text. in. c. eos. e. di. ꝙ per qnquēniū debeat abstinere a cōione. et alibi dixit tex. in. c. q in obsidione. l. di. qđ cleric⁹ in obsidiōe hōicidiū ꝑpetrās dꝫ ꝑ certū tp̄s abstinere ab altaris misterio. Et adde etiā ꝙ qui non ex ꝓposito sed etiaꝫ ad sui defensionē hominē iterfecit nō seruato moderamine inculpate tutele đr homicida ꝛ efficit̄ irregularis: vt per Jo. an. in addi. Spe. in. ti. de homi. suꝑ rubr. versicu. nos adijcimus. Dicit tn̄ Bal. in. c. j. de pa. tenē. ī vsi. feu. ꝙ iste nō tenebit̄ pena homicidij. de qua in. l. j. ff. ad le. cor. de sica. sed vt culpabilis punietur alia pena arbitrio iudicis. de quo vide Jo. an. in. c. significauit. de peni. ꝛ remis. vide bo. tex. ad h̄ in. l. si adulteriū cū incest. i. §. imperatores. ff. de adul. ꝛ ad id qđ hic dicitur de hoīe mōstruoso occiso: an sit homicida ꝛ irregularitatē incurrat. vide bal. ī. l. qđ đr. ff. de libe. ꝛ posthu. Et an mandans fieri homicidiū eo securo teneatur pena homicidij vel sit irregularis. Dicas ꝙ sic. vt per Sali. in. l. nō dubiū. C. đ legi. imo nō solū mādās: sed oēs illi quoꝝ cōsilio vel fraude vel proditione cōmittitur homicidium tenent̄ de homicidio ꝛ sunt irregulares. vt in c. ꝑiculose. de pe. dist. j. Et adde qđ licet interficiens partū nondū formatū non sit homicida neqꝫ sit irregularis ex quo anima non est infusa. vt in. c. qđ sit formatū. xxxij. q. ij. ꝛ hr̄ in. c. consuluistis. ij. q. iiij. ꝛ ꝑ magistrū sentē. in iiij. dis. xxxj. tn̄ qn̄ anima esset īfusa ꝛ partus esset formatus. diceretur homicida ꝛ incurreret irregularitatem q2 dedit occasionē homicidio: vt dixit gl. in. c. si quis. de homic. et in. c. studeat. et in c. de his. l. dist. eodem mō si cū herbis vel alijs medicinis medicus faceret fieri abortiuum qn̄ aīa est infusa ꝛ sciēter faceret teneret̄ vt homicida ꝛ efficeret̄ irregularis sed si aīa nō esset īfusa ꝛ medic⁹ faceret fieri abortum nō euitaret peccatuꝫ licet euitaret irregularitatē ꝛ penā homicidij: vt per glos. in. c. si aliqs. ꝛ in. c. si quis dignum. de homi. ꝛ per Inno. in. c. ex literis. eo. ti. ꝛ habet̄ in. l. diuus. ff. de extraor. crimi. in. l. cicero. ff. đ penis. ꝛ vide beatū Tho. ij. ij. q. lxiiij. arti. viij. vbi ponit de occidente aliquē casualiter ꝛ de ꝑcutiēte pregnantē si partus aīati mors sequatur. Et ibi ponit etiaꝫ de Lamech credente occidere bestiam ꝛ occidit hoieꝫ. Et adde vltimo qđ qa tenet̄ de homicidio et vt homicida efficeretur irregularis: si forsan occideret hoiem vulneratum vel infirmum: licet certum esset eū debere mori donec anima est in corpore. de quo vide tex: ꝛ ibi Floria. in. l. item mela. in. §. celsus. ff. ad. l. aquil.

Item operabitur

a ❧Sebasti.Sapia.¶Notorium.Uide que no.Bar.in.l.j.col.iij.ff.de ope.no.nunci.vbi ponit que faciāt rem notoriam.z ibi etiā per moder.

b ❧Sebasti.Sapia.¶Certa.Istud voluit etiam Bar.i.l.ij.§.p.nult. ff.de aqua plu.arcē.Ale.in ɔsi.clxvj.incip.animaduersis.in.v.col. bar. in.l.iij.ad fi.de adulter.Bal.in.l.filium.ff.de his qui sunt sui vl' alie.iur.

vehementem opinionem.

e ¶Simpliciter.Adde late noui.in.l.j.ff.de verb.obli.z vide.s.in apost. de summa trini.z fide catho.

Zacharias.¶Adde Alex.cōsi.vj.in.i.col.in prin.vol.ij.plenius ꝙ p aliū per Lanfrā.in repe.cle.sepe.nu.iij.in ver.simpliciter.z ibi in apost.

c ¶Credulitatis. adde qñ testis de credulitate ꝓbet. Aret.cōsi.cliiij.et an cū testis depo nit de idoneitate alicui⁹ ꝺbeat esse peritus in ea.vid per eundem.cōsi. l.in fine.

Zacharias.

¶ Adde tu ad materiā subiectā. s.qñ testis de credulitate probet Alex.in rubri.de iniur.z consil.cix. vol.Feli.in .c.inq sitiōis.§.quesiui sti.ꝺ accu.hippo. ꝺ marsi.sing.xiiij. incip.tu fac clerū esse.et sing.lxxiij. inci.diffuse. satis plene p Ber.lādri.i apost.ad istū l.c.firmiter.ij. col. in apostil.in vers. firmit.et vbi etiā i apost.meis.s .ꝺ sum.trin.z p lāfr. de ori.a.i.c.qm̄ ꝫ. §.cōfessiones.nu. 26.i apost.Celsi.i ꝟsi.firmiter.j.de ꝓba.Anto.Frā.

¶An et quādo credat testi deponēti de credulitate.vide que habētur in.l.testiuz facilitati.C.de test. cū testis ꝺbeat deponere de his q̄ sensu corporis ꝑcipit vt ibi.tñ in materia i qua testis deponeret de his q̄ ꝑcepit iudicio intellectus vl' experitia artis diceret certitudina rie deponere: vt plene trac.in.c.ꝓ posuisti.de ꝓba. imo dicit ille ꝓbabiliter credere qui credit ꝑitis in arte.vt i.l.semel.C. de re milit.lib.xij. z habetur p bar. in.l.in bonorū.ff. de bono.pos.et p eundez.in.l.j.ff.ꝺ ventre inspicie.z in.l.cum quidam.in.§.quod dicitur.ff.de acquir.here. Et adde quod per verbū credere dicitur dari certa responsio:vt est bo. text.in.c.j.z ibi no.de post.z maxime quando tale verbū profertur a iu reconsulto vel doctore cōsulente:vt est tex.in.l.plane.la picola.ff. de le. j.z ideo si consultor dicat in cōsilio ita credo.est perinde acsi diceret ita affirmo.bon.tex.in.l.si quis filio.z ibi Bal.no.in.§.irritū.ff.de inju.ru. z irri.testa.z si alio tempore consulendo crederet cōtrarium nō esset sine erubescētia vt dixit Bal.in.l.de tutela.C.de in integ.resti.mino.per tex.in.l.eos.C.de modo mul.

Itē opabit dispēsatio q: sup illo delicto amplius accusari non poterit.de fi.p̄sby.ex tua.ꝺ schisma. fraternitati.Nō obs.xxxiij.q.ij.admonere.xv.q.p̄sby.de pe.dist.iiij.diuina clemētia:q: verū est ꝙ dispensatio vel absolutio pnialis nō tollit penā cōtentiosam sed bñ tollit dispensatio iudicialis:vt.j. de iudi.at si clerici.§.j.hoc vltimū est verū sed primū nō plz:vt dicit gl.fi.q: delictū mediocre occultū habita pnia nulla eget dispēsatiōe vt dictū est s.z est hic casus ad lraz.z ad hoc vt hmōi dispēsatio operet quo ad penā contentiosam in delicto occulto habebit occult⁹ pctōr nō solū epo:s3 etiaz testib⁹ per quos ꝓbare possit ꝑdere crimē suum: de quo.l.di.ex penitētib⁹.Jo.an.¶†In gl.ibi:ꝑ ɔfessionē.z ibi:per testes:z sic oē iudicialiter ꝓbatū est notoriū[a].ad hoc qꝺ no.In.j.de fil.p̄sby.cōstitutus.Jo.an.ꝺ ver.sig.cū olim.imo oē ɔstās ex actis pōt esse notoriū.vt no.Inn.ꝺ ap.ex insinuatione.de accu.euidentia.cū sua glos.vide qꝺ no.de testi.per tuas.de cōsue.cū dilectus.¶In glos.pe. ibi:in occultis.s.irregularitatē vel suspēsionē quo ad se z alios inducētib⁹:in alijs aūt irregularitatē vel suspensionē nō inducētib⁹ nō est necessaria dispēsatio nec quo ad penā nec quo ad accusationē si delictū est occultū:vbi tñ inducūt suspēsionē ꝙtumcūqz delictū est occultū necessario habebit ɔfiteri non solū epo sed etiā testib⁹ p̄sentib⁹ vt possit probari dispēsatio.de quo.l.dist.ex penitentibus.

¶De scrutinio in ordine faciendo. Rubrica.

¶Dicto de ordinib⁹:et q: ordināndi examināndi sunt ideo ꝛc.z ē duplex scrutiniū.vnū qꝺ hr̄ añ ordinationē cuius forma hr̄.xxiij.dist.qñ eps.z hoc prout loquit de scrutinio añ ordinationē.de scꝺo qꝺ fit post ordinationē.de quo hic et.xxiij.distin. eps.z.seq.xxiiij.dis.p totū.lj.distin.qui in aliquo.

1 ☞Testimonium credulitatis admittitur in his in qb⁹ nō pōt haberi certa z determinata notitia.

2 Scire dicitur quis etiam illud quod scit per credulitatem aut presumptionem.

Testis dicens se scire quia credit:an probet.

3 Simpliciter dictum quando aliquid dicatur.

4 Loquens etiam veritatem contra conscientiam peccat mortaliter.

5 Stylus curie non est tradendus semper in exemplum quando aliquid dispensatiue operatur preter iuris regulas.

6 Dignus quis non presumitur ad aliquam dignitatem:nisi probetur.7.

7 Peccatum aliquid esse presumitur:quando agitur de preiudicio anime.

Presumere an quis debeat de se bonū vel malum

Bonus an quis presumatur in dubio.

8 Diues quis in dubio non presumitur:nisi semel diuitie fuerint probate.

Ex parte. Eps ordinatus interrogatus in scrutinio epi ordināndi respondere pōt illū dignū si eū nō nouit indignum.Et sunt due partes.in primo decisa ɔsultatio.in scꝺa rñsio.

ibi fraternitati.in qua primo ecclie romane morē inducit.scꝺo rñdet:responsum moderat z moderatum declarat.¶Casus literalis.Cuz aliquis eps dz ɔsecrari metropolitanus conuocat alios suffraganeos ad faciendā cōsecrationē:epi p̄sentant cōsecrandū archiepo dicētes.reuerēde pater postulat sancta mater ecclesia hūc electum in epz cōsecrari z ipse illos interrogat si sciunt illū esse dignum.Ipsi rñdent ꝙ sciunt z credūt illū esse dignum.Eps quidā in hmōi rñsione ne offenderet hoiem deū estimat offendisse qñqz p̄ter:qñqz cōtra cōsciētiā rñdendo.cum electi cōuersatio ē illi minus bñ cognita vel penit⁹ ignota,q̄siuit qualiter in hmōi interrogationib⁹ salua conscientia debeat rñdere.rñdet papa qꝺ cum nos aliquē ꝓmouem⁹ in diaconū vel pbr̄m:prior diaconoruz dicit postulat sctā mater ecclesia hūc diaconū ad onus pbr̄atus:vel hūc subdiaconū ad onus diaconatus assumi:z papa interrogat scis illuz esse dignū ad hoc onus:z ipse rñdet.scio z testificor illum esse dignū ad hoc onus q̄tū humana fragilitas nosse sinit.Uñ in tali rñsiōe nō credit aliquē peccare dūmō ɔ̄ cōscientiā nō loquat: q: nō simpliciter dicit illū esse dignū:sed q̄tū humana fragilitas ꝑmittit q: quē idignū nō nouit dignū debeat estimare.Hac ergo rñsione secure poterit vti nisi forte sibi constet ꝙ sit indignus. Si ꝟo sciat illū indignuz significet hoc metropolitano añq̄ veniat ad scrutiniū.Sz papa hanc interrogationē nō facit in cōsecratione epi:sed in ordinatiōe pbr̄i vel diaconi.ber.¶No.primo ꝙ añq̄ ꝓcedatur ad actū ordinatiōis dz p̄cedere q̄daz inq̄sitio summaria z extraiudicialis de q̄litate ordinandi cui⁹ forma est vt vnus de assistētib⁹.i.p̄ntās interroget de habilitate ꝓmouēdi z ip̄e rñdeat de cre

1 dulitate ordināndi.¶†Not.ij.qꝺ in his in qbus

b nō pōt haber i certa[b] z determinata notitia ad

c mittit testimoniū credulitatis[c].Et no.qꝺ testis deponēs ex certa sciētia idoneitatis:vel habilitatis alicui⁹ eoipso subit anceps periuriuz.ex eo q: nō pōt de hoc certa dari z determinata veritas.

2 ¶†Et no.ꝙ etiā illud dr quis scire qꝺ scit p cre

d dulitatē vel p̄sumptionē[d] qñ ei⁹ certa nō pōt dari veritas vel sciri:z tūc nō dr scire simplr: s3 scire ꝑut natura patit:z sic not.ꝙ qs astringit se ad opationes fm metas nature z vltra ad supnatu lia nō arctat.Et no.ꝙ nō vitiat dictū testis si dicat se scire id qꝺ capit tm̄ ex credulitate vel p̄sumptione si temperat illud mere ad metas nature.¶No.iij.ꝙ asserēs tacite vl' exp̄sse quē dignū nō peccauit si eū nō nouit idignum.z sic pz ꝙ qlibet

3 dign⁹ p̄sumēd⁹ ē nisi appareat idign⁹.¶†Not.

e iiij.qd dicat simplr[e] dictū z nō simplr dictū:q: illud dr simplr qꝺ absqz plica z limitatiōe asserit. illud aūt dr nō simplr dictū qꝺ asserit cū aliqua determinatiōe.qꝺ est notandum ꝑ statutis q̄ ad positiōes exigūt simplicē respōsionē:z q̄ reqrunt positiōes simplices esse ad hoc butriga.in.l.ij.C.

4 de iura.ca.¶†Not.v.ꝙ loquēs etiā veritatē ɔ̄ cōscientiā peccat mortaliter.¶Sexto no.cautelam z instructionē interrogati:q: aūt scit eū esse dignū z secure rñdet eū esse dignū.Aut sibi ɔstat

ad euz z qd operetur illa cl'a simpliciter in rescrip.de verb.signifi.Antonius Francis.

¶Circa significatū huius dictionis simpliciter.vide Bart.in.l.j.in prin.ff.de vulg.z pupil.z ibi etiam per Alexā.z per Bald.in.l.ij.C.ꝺ edil.acti.z i.l.manifestissimi.in.§.j. i.ij.no.C.de furt. z in.l.ea que.i.xi. q.C.de cōd.inde. vbi dicunt qꝺ exponit simpliciter i.pure vel sine distinctiōe vel nullo addito vl' sine aliqua adiectiōe. z quot modis accipiat hoc ꝟbum simplicit.viꝺ plenius quā p alios per Joā.de imo. i.l.j.§.si quis simpliciter hic alleg. vbi inter reliq̄ dicit qꝺ qñqz exponit.i.sine rigorosa subtilitate.vt i c.dilecti.ꝺ iudi et dicit facere ad.q. quādo causa cōmittitur alicui vt ꝓcedat simplicit q: iportat ꝑinde acsi diceret procedas sine rigorosa subtilitate relectz difficultatib⁹ ac duplicitatib⁹ ambiguitatibus obscuritatib⁹ z dolosis machinatiōnib⁹ de quo ēt p bar.i extrauagā. ad reprimē.i ver. summarie vbi dt qꝺ intelligit reiecta scrupulositate z rigorositate ordiarij iudicij qꝺ ēt voluit do. Ant.ꝺ but.in.d. c.dilecti.de iu.et adde qꝺ ēt itelligit simplr.i.non extra ꝓpositū.vt p Bal.in.l.fi.C. de do.ꝓmis.in.j.colū.qui dicit not.pro his qui habent respōdere positiōibus simpliciter.z vide etiā Bal.in.l.intestato.C.de suis z legit.vbi dicit ꝙ intelligit simplr.i.ad literā z sine aliqua di.z ex hoc infert an ille q ɔfitet factū z q̄litatē dicat simplr rñdere:vtputa si dico habuisse rē sed restituisse:vel titium vulnerasse vel occidisse sed ad mei defensionē vide Bal.in.l.ɔ̄ negantē.in.ij.col.C.ad.l.aquil.z vide Bar.in.l.de etate.in.§.nihil.ff.de inter.act.de quo vide plene per Alex.in.d.§.si qs simpliciter.z ad materiā etiā vide q̄ habent in cle.sepe.de verb.sig. Et adde ꝙ simpliciter dictū,generaliter est intelligendū.l.j.§.qꝺ aūt.ff.de alea.l.marcell⁹.in.§.qdā.ff. ad treb.l.ab hostib⁹.§.sed qꝺ simpliciter.ff. ex qui.cau.maio.ad qꝺ vide bo.gl.in.c.preterea.de offi.delega.in gl.

d ❧Sebasti.Sapia.¶Presumptionem.Uide pulchre per Alex.in.l.j. col.viij.ff.si cert.pet.vbi late prosequitur an in teste sufficiat qꝺ habeat

Sebasti. Sapia.
a ¶ Bonitatis naturalis. vid q no. Bar. in l. si pri⁹. ff. de oper. no. nū. vbi tāgit qn̄ p̄sumat ex primo statu rei s̄m naturā suā: vr̄ tn̄ aliqualiter his que dicit do. Ant. obstare tex. in c. oīs etas. xij. q. i.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Diuitiarū. qd presumatur quis diues nisi p̄bet, volūt omnes scri. in l. si vero. ꝟ. q p̄ rei qualitate. ff. q satisdare cogā. et ibi etiā not. quod nō presumit paupertas sed qui dicit diuitē vel pauperem debet probare. Aduerte tamen qd si qs efficiatur diues p̄sumit factus ex sua īdustria vt ē text. no. in l. si defunct⁹. C. arbi. tute.
Zacharias.
c ¶ Idoneitas p̄sumat. Adde tu qd regulr̄ qs p̄sumitur idone⁹ nisi q̄ ad facl'tates. Bar. in alleg. l. si vero. Ang. ī auc. de her. z fal. §. hic nobis. col. j. bal. ī rub. C. qui accus. non poss. z Spe. ī ti. de pro. §. j. versi. restat. z in ti. de actore. ꝟsi. s3 q̄lif. Anto. Francis.
¶ Tu add ad h̄ d idoneitate qd ī dubio q̄libet p̄sumit idone⁹ s̄m materiā in qua idoneitas regritur: nisi cōtrariū probet. l. nō oēs. §. a barbaris. ff. d re milita. z h̄r per spe. in ti. de prob. in. §. j. i ꝟ. restat. z adde qd qn̄ lex loquit simplr̄ d idoneitate seu qd aliquis sit idone⁹ intelligit ꝙ sit idoneus omnib⁹ modis z nō scd̄m qd vt ī c. tales. xxiij. di. z ī c. ex penitētibus. l. di. z ī c. cū in cunctis. z in c. nihil. z ī c. postq̄. de elec. z habetur ī c. cū teneamur. z in c. super iordinata. de prebē. et in c. is cui. de p̄b. lib. vj. z in c. fi. de presum. qd adeo.

eū esse indignū z nō d3 rn̄dere eū eē dignū, nec ēt eum aptē dicere indignū: d3 hec nūtiare ep̄o qui eū ordinauit vel archiep̄o cōsecrāti: z hec in ordinatione p̄bri vel diaconi. ¶ † Et no. ꝙ nō semp stylus curie ab iferiorib⁹ est in exemplū trahēd⁹ qn̄ stylus curie aliquid p̄ter regulas dispēsatiue operatur. ¶ † Op. ꝙ nō debeat rn̄dere se scire illū dignū z habilē ex quo ignorat habilitatē vel inhabilitatē s3 poti⁹ d3 rn̄dere qd ignorat. Sol. dicit glo. qn̄q3 aliqua verisimilia p̄cedūt indicia ex q̄bus d3 quē dignū p̄sumere: z tūc nō d3 rn̄dere se ignorare s3 ꝙ scit eū dignū eē. hec em̄ p̄cedūt indicia: q2 eo ꝙ vidit eū electū z p̄ntatū a bonis d3 eū habilē z dignū p̄sumere z de tali rn̄dere d3 qd audiuit ab aliis. xxij. q. v. hoc vr̄ secus si nihil p̄cedat p̄ambuli: q2 tūc nō p̄sumit dign⁹. ¶ † Secūdo vr̄ ꝙ in dubio debeat qs poti⁹ p̄sumi indignus q̄ dignus. C. de his q ve. cta. impe. l. ij. C. d prob. l. ex p̄sona. Itē scd̄o q2 in dubio p̄sumēdus est excōicatus. de sen. ex. cū desideres. §. scd̄e q̄oni. hinc est ꝙ forti⁹ p̄sumit fornicatio q̄ mr̄imoniū vt p3. xxx. q. v. aliter dicit gl. ꝙ vbi agit de aīe p̄iudicio p̄sumēdū est in deteriorē partē. de spōsa. iuuenis. Circa indicia p̄sumitur poti⁹ iustū z bonum q̄ p̄sumat aliud vt hic. z lxxxvj. dist. si qd. Dic ꝯcludēdo dicta doct. si querit q̄ ad se qd qs debeat p̄sumere de se qdq3 ei ꝯcludēdū vt presumat: z tunc dicēdū est ꝙ poti⁹ se nō idoneū z malum q̄ bonū p̄sumere d3: z maxime in his in q̄b⁹ est periculū z scādalū aliorum: z hoc ne periclitet aīa ipsi⁹ vel eius salus negligat: ad hoc. de cler. excom. mini. illud. z no. glo. de electi. cum in iure. Quādoq3 querit qualis qs ab alio debeat ī dubio presumi: tūc aut nihil petit ad qd eius regrat habilitas vel idoneitas: z in dubio d3 plus p̄sumi dignus q̄ indignus. Quādoq3 aliquid petit: et tunc aut querit de idoneitate naturali: z tunc aut nō apparet in p̄teritū vel in p̄sens de aliqua eius inhabilitate: z tūc respectu bonitatis naturalis[a] q̄libet debet p̄sumi bonus poti⁹ q̄ malus. hoc ideo quia naturaliter creat bonus z plenus virtutibus: z sic naturaliter homini presumitur virtutes inesse. nec ob. peccati destructio: quia cōtra illud dat sacramēti reparatio. de sum. trinit. firmiter. in quo cōfert gratia. de consecr. di. iiij. c. ij. ideo cū constet semel reparatus adhuc presumitur reparatus donec constet ꝯtrariū. C. de p̄batio. siue possidetis. ff. de mino. ait pretor. alias. l. z si fine. §. penul. Aut constat post baptismū ip̄m semel malū: z nō idoneū fuisse: z presumit semper non idone⁹ in illa specie donec ꝯtrariū probetur siue nō idoneitas surgat ex malitia aīe siue corporis defectu. de elec. cum inter. R. z patet in regula semel malus. de reg. iur. li. vj. Et hec vera siue queratur de p̄sonis puniēdis. C. de proba. l. fi. lxxxv. dist. si quid. siue querat de beneficiis acquirēdis et personis sublimādis: q2 de occultis hominum actibus in q̄bus ecclesie non eminet euidēs periculū p̄sumit bon⁹. anteq̄ tn̄ promoueat de hoc inquirēdū est: z si aliqua est presumptio ꝯtra promouendū vel orit aliquod dubiū inquirendū est z illud purgat per inquisitionē: de presump. literas. si nulla est sp̄al. s p̄sumptio semp iudex faciet gn̄alē inq̄sitionē. d elec. nihil. z fcta examinatione si nihil mali reperit semp p̄sumēdus est bon⁹ p̄ apparentiā cū posterius p̄sumit postea in p̄teritum. de spō. is qui. de ele. innotuit. Qn̄q3 querit de bonitate accidentis ad naturalem bonitatē que est annexa intrinsece bonitati: z tūc gl. dicit ꝙ hec nō p̄sumit: q2 h3 semp accidēs. z no. gl. de ele. si forte. z c. q̄ sit. li. vj. S3 huic obuiat hec dec. q2 z hic agit in ꝯsecrādo de bonitate nō naturali oīno: sed etiā accidētis ad naturā. z tn̄ p̄sumit hic bon⁹: p3 de ele. cū in cūctis. ad hoc. de p̄sum. c. fi. Dic ꝙ p̄dicta p̄cedūt qn̄ nullū apparet testimoniū bonitatis illius vel p̄sumptio. vbi aūt aliqua apparet p̄sumptio: vt q2 ad hoc per alios est p̄ntatus vel bonus ad hoc est electus vt bon⁹ z ꝯfirmatus: sicut in illo qui petit cōsecrari: z tunc presumitur accidētalis bonitas: z sic loquit hic. z hoc est qd vult dicere gl. j. Itē qn̄ p̄cedit aliq̄ examinatio ipsi⁹ z nihil mali apparet ꝯ eū: vt. d. c. fi.

8 ¶ † Qn̄q3 q̄rit de idoneitate extrinseca bonitatis extrinsece vt diuitiarū[b]: z tūc dic aut non apparet aliq̄n diuitias habuisse: z non p̄sumit: q2 q̄libet nascit nudus. Iob. j. xlvij. dist. sicut. z talis p̄sumit nisi p̄bet vestit⁹: z hoc q2 diuitie vt accidētales de facili absunt z adsunt vt in. §. si magistratus quē all'. gl. z in auc. vt oēs obe. iud. col. v. Ad p̄dicta regula. de re iu. semel malus. li. vj. aut semel ponunt diuitie z p̄sumuut. ¶ Ex his ꝯcordant due gl. iuris ciuilis ꝯrie. quarū vna est. in l. si vero. §. q p̄ rei qualitate. ff. q satisd. cog. q̄ tenet qd in dubio hec idoneitas p̄sumat[c]. alia ē in l. ij. ff. de p̄b. que tenet ꝯriū ꝙ nō p̄sumat z semp presumit donec ꝯriū p̄bet. ff. de priuileg. cre. l. si creditores. de hac mareria. de p̄sum. c. fi. z pleni⁹ ī regula semel malus. de reg. iur. li. vj. z qd scripsi. de elec. bone. z p̄ Cy. de p̄ba. l. actor. z ibi per But.
¶ Quid si habēs rn̄dere ī scrutinio denūtiat inhabilitatē promouēdi ad ordines secreto. archiep̄s nō vult ip̄m audire super denūtiata indignitate nisi publice proponat. dic s̄m Inn. ꝙ debet euitare scrutiniū si pōt z euitet sic qd p̄ eū crimen fratris nō publicet. vn̄ si eo p̄nte z tacēte publicaretur: dicat p̄dicta ꝟba: z si euitare nō pōt dicat hoc secure cū loquatur in persona ecclesie que suā indignitatem ignorat. ij. q. j. vnus. z q. vij. plerūq3. de offi. ordi. si sacerdos. z si per hoc nō informat cōscientiam suam satisfaciat ei s̄m Hostien.

¶ De ordinatis ab ep̄o qui episcopatui renuntiauit vel excommunicato.

¶ In tractatu ordinādorū qui precedit z sequit interponit hec rubricella de ordinatis ab ep̄o q ep̄atui renūtiauit: z incidēter ponit de ordinatis ab ep̄o. Quid de ipsis excōicatis ordinatis h̄r de sen. excō. cū illorū. De ordinatis a simoniaco. de simo. p̄ tuas. z al's criminoso. ix. q. j. in summa. et vide de schisma. c. j. De p̄ma p̄te nō h̄r in decre. s3 inducit. j. q. j. ventū. z q. vij. daibertū. De ordinatis ab his de q̄b⁹ dubitat an fuerit epi. xxviij. dist. De scd̄a. ix. q. j. per totū. z de schisma. c. j. z. ij.

1 Episcop⁹ qui renuntiauit episcopatui retinet ea que sunt ordinis. 2. 3. 6.
4 Ordo subdiaconatus est ordo sacer.
5 Usq3: ista dictio stat aliquādo inclusiue z aliquādo exclusiue.
7 Ignorantia crassa z supina que dicatur.
8 Episcopus in dubio renuntians ep̄atui an censeatur renuntiasse loco tantum an ordini z loco.

1 Requisiuit. ¶ † Ep̄s q renūtiauit loco tm̄ inuitat⁹ ordines cōferre pōt sicut prius renūtiauit ordini cum ordinato per eū ad minores vl' ignorāter ad sacros dispēsat su⁹ ep̄s: cū ordiato ꝟo sciēter ad sacros nō dispensat. In p̄ma ꝯsultatio. In scd̄a distinguēs rn̄sio. scd̄a ibi rn̄dem⁹. ¶ Casus lr̄alis. Archiep̄s toletan⁹ renūtiauit archiep̄atui: post illā renūtiationē quosdā clericos ordinauit: successor ipsius q̄siuit vtrū illi in ipsis ordinib⁹ debeāt remanere. Rn̄det papa distinguēdo vtrū ille renūtiauit loco tm̄: aut loco simul z dignitati. In primo casu cū loco tm̄ renūtiauit pōt ordines ꝯferre sicut an̄ inuitat⁹ ab ep̄o aliquo. In scd̄o casu si simul renūtiauit loco z dignitati distinguitur vtrū ꝯtulit sacros vel minores. Si eīn aliqs minores ordines a tali recipit z in illis poterit ministrare z ad maiores p̄moueri: q2 hmōi ordīes quādoq3 a nō ep̄is ꝯferunt. Si vero sciēter a tali sacros ordines qs recipit executionē officij nō habebit q2 eā non habebat. Si vero ignorāter, ep̄s cū tali poterit dispēsare nisi crassa z supina fuerit ignorātia. Ber. ¶ No. duo iura ꝯcurrere in ep̄o. primo ius dignitatis ep̄alis coherens p̄sone que habet per ꝯsecrationē. scd̄o administratiōis ius coherens loco cui presidet q̄ h̄r per confirmationem. s. de elec.

verum est quod si papa mādat alicui p̄uideri de beneficio etiā si non dicat si est idone⁹ semper subintelligitur illa clausula q̄uis nō sit expressa. vt hic in c. causam. de elect. et no. gl. in fi. in c. ex parte. de cōstit. et glo. ij. in c. is cui. de elec. li. vj. adde ꝙ licet qs sit idoneus ad regimen vnius eccl'ie: nō p̄pterea sequit qd sit idoneus ad regimē alteri⁹ que forsan h3 maiorē curā et q̄ indiget maiori z grauiori regimine vt in c. in causis. d elec. z vide bo. text. qs dicat idoneus. in l. si qs stipulatus. ff. de verb. sig. z dixit spec. in titu. de empt. z vēdi. in. §. j. ver. sin autē. ꝙ q p̄misit dare fideiussorē tenet dare idoneum: z hec idoneitas nō minus dicit ex fide quā ex facultate cōueniendi: vt est glo. in l. eū qui. in §. fi. ī ꝟ. idoneior. ff. de in diem adie. Et adde ꝙ debēt tria cōcurrere ad hoc vt qs dicatur idone⁹ fideiussor vel idone⁹ simpliciter videl3 facultas cōueniēdi diuitie z fidelitas. l. si vero. §. j. ff. q satisd. cogan. l. si ita stipulatus sim stichū aut pamphilum. ff. de ver. oblig. insti. d suspec. tuto. in. §. fi. z qs debet p̄bare an ille qui dicit idoneum. vel q dicit nō idoneū habetur per glo. in l. ij. ff. de proba. z in l. nō est necesse. eo. titu. z per glos. in l. si vero pro condēnato. ff. qui satisd. cog. z plene tra. in c. fi. de presum.

a ¶ Usqꝫ.adde de
hac dictione late
Oldra. conf.xlix.
Zacharias.
¶ Adde qꝫ ista
dictio vsqꝫ:si po-
nit sup nũero vel
personis.⁊ in du
bijs vbi ẽ fauor i
cludit:alias exclu
dit nisi ostẽdatur
mens proferẽtis
alia.ita no.bal.in
auť. hoc amplꝰ.
col.vi.vers.no.de
dictiõe vsqꝫ.C.de
fideicom.Bar.la
tissime i.l.prõnꝰ.
§.sempronio.ff.de
lega.iij. Bal.i.c.
j.§.si quis de mã-
so.col.vij .vsi.qro
ꝺ fluminibꝰ vtrũ
veniant.de ꝯtro.
inuesti.et i addit.
ad Spec.in ti. de
dila.in pric. ⁊ ibi
Spe.§.i.vs. sed po
ne.Alexan. post
bar.in preallega.
l.patronus.et ibi
cõcor.p eũ archi.
in.c.si gratiose.de
rescrip.lib.vj.glo.
et doct.in.c.statu
tũ.de prebẽ.eo.li.
Antoniꝰ Frãcis.
¶ De hac dictio
ne vsqꝫ an ⁊ qñ i
cludat vel exclu-
dat:vide etiã que
habenť per glo.⁊
doct.in.l.j.ff.de pi
gno.act .vbi etiã
ponunt de dictio
ne preter.⁊ vid p
bart.late in.l.prõ
nus.§.sempronio.
ff.de leg.iij.et per
Bal.in.l.a caliga
to.C.ꝺ nup.⁊ per
Bart.in.l.si oleũ.
l.§.merito.ff.ꝺ do
lo.⁊ in.l.quidã in
testamẽto.ff.de le
ga.ij.et vide etiaꝫ
Bart.in.l.memi-
nisse.in versicu.et
pro declaratione.
ff.de offic. procon
su.⁊ habeť p glo.
i.l.filiusfamilias.
in.§.j.i ver. vsqꝫ.
ff.de legat.j.⁊ per
glo.in.c.j.versicu.
vsqꝫ.de ordin. ab
episc.q renun.epi-
scopa.⁊ per gemi.
i.c.statutũ.de pre
ben.in.iiij.colum.
in versicu.inducit
etiam.li.vj.⁊ vid
per Alexã. in.l.j.
in.§.nuntiatio.in
xij.colum.i versi.
querit etiam Jo.
de imo.ff.de noui
oper.nunti.⁊ bal.
et Alexand. post
eum in.l.ex facto.

nem.ŝ.de ele.transmissam.Et not.ꝙ hec iura non
sunt inseparabiliter cõnexa vel indiuidua.vñ vni
potest renuntiare sine altero si inchoetur a loco.
2 ¶ † Et no.ꝙ ptãs in his q̃ sunt in habitu ordinis
residet in dignitate coherente psone:quo ad exer-
citium residet in loco cui preest et in quo admini-
strationem hꝫ.ex hoc concludiť ꝙ eps qui renun
tiauit administrationi:sed non dignitati põt illa
que sunt ordinis quo ad habitum:sed nõ quo ad
exercitiũ:q̃ caret obiectis in quibus:nisi sibi inte-
gretur per mutationẽ alterius qui habeat exer-
3 citium.¶ † No.ꝙ in ordine ⁊ in conferente ꝯside
rãtur tria.character ordinis:habitus ⁊ exercitiũ.
Primum quo ad ptãtem cõferẽdi residet in cha-
ractere consecrationis ⁊ dignitatis epãlis.Scðm
residet in habitu dignitatis epãlis prout coheret
psone.Tertium residet in administratione digni
tatis:ex hoc infertur qꝫ hñs oĩa hec tria cõferat
characterẽ ⁊ habitũ:sed nõ executionẽ.habẽs pri
mum solũ cõfert characterẽ.Et no.arg.ꝙ ex toto
renuntians dignitati epãli nõ ꝓpterea ipam quo
ad potentiã ordinãdi perdit quin ordinãdo cha-
racterẽ imprimat.⁊ fꝫ hoc hic aperte vř probari
ꝙ epãtus est ordo ⁊ hꝫ characterem:alias vt posi
tiuũ ex toto tolerať renuntiatione.¶ Not.qꝫ or-
dinati ab epo etiam dignitati renuntiãti recipiũt
characterẽ.Nunquid autẽ recipiunt executionẽ.
ptꝫ ꝙ non.An secũ saltẽ possit dispensari per infe
riorem a papa.Hec decre.cõcludit ꝙ aut est ordi-
natus ad minores ⁊ poterit siue scienter siue igno
ranter.Aut est ordinatus ad sacros:⁊ tunc si sciẽ
ter non poterit nisi a papa dispensari.si ignorãter
⁊ crassa sit ignorãtia.idẽ si probabilis per inferio-
rẽ a papa poterit dispẽsare.Et no.qꝫ crassa igno-
rantia equiparať scientie in his in quibus agiť de
defectu.Et no.ꝙ priuatus maiori ptãte potest id
qꝫ poterat ex minori ptãte.vide de ele.qꝫ sicut.et
4 qꝫ no.glos.de cõsue.cũ dilectus.¶ † Uidetur hec
a lra velle ꝙ vsqꝫ ad subdiaconatũ durãt ordines
minores ⁊ se extẽdant.⁊ sic ordo subdiaconatus
nõ sit sacer.hoc est falsuꝫ:q̃ imo sacer est.ĩ.de eta.
5 ⁊ quali.a multis.¶ † Sol.dicit gloss.ꝙ hec dictio
vsqꝫ:stat exclusiue:lꝫ aliqñ stet inclusiue.alle.ff.de
sena.l.vlti.§.senatoris.hic Jo.an.multa iura alle
gat pro ⁊ contra.de hac dictiõe vsqꝫ:an stet inclu
siue an exclusiue.dicit ꝙ qñqꝫ dictio solẽt ꝓferri a
canone vel lege:⁊ dic ꝙ includit prout plus ⁊ mi-
nus amicatur vel inimicať alijs iuribus vt intelle
ctus amicꝰ recipiať:alius respuať:vt ptꝫ hic.sem-
per tñ si de mente legis apparet illã sequamur. ff.
de extraor.cri.l.peñ.vers.sunt qdã.ibi:vsqꝫ ad pe-
nã capitis:vbi non apparet per sequentia vel ꝑce
dẽtia vel aliter ꝓcedit qꝫ est dictũ.Qñqꝫ proferť
ab hoĩe:⁊ si expresse vel tacite vel per coniecturas
vel aliter constat de mẽte loquẽtis ꝙ inclusiue vel
exclusiue ponať sic accipitur.de ver.sig.intelligen
tia.⁊.c.ꝓpterea.Si vero de voluntate nõ apparet
recipimus inclusionem vel exclusionem que fauo
rem habet vel ex cuius consequẽtia resultat odiuꝫ
per regulã odia.de reg.iu.lib.vj.ff.de dolo.l.j.qua
tenus fauor non infert alteri iniustũ.ĩ.ꝺ do.inter
vir.⁊ vxo.nuper.Alij dicũt ꝙ semper poniť inclu
siue nisi per correspondentiã alterius actus aliud
appareat:⁊ hec vera vbi nõ apponuntur ipsi. Si
opponiť dictio vsqꝫ tpi limitato et nullum est du
bium.Qñqꝫ adijciť et poniť tps limitãs.exẽpluꝫ
de rescri.si gratiose.⁊.c.si ꝓpter.de ele.cũ ex eo. lib.
vj.c.cũ dilecti.ꝺ do.⁊ ꝯt.dicit Jo.an.ꝙ vbi aliud
nõ apparet nõ esset absurdũ dicere qꝫ prolatũ ab
hoĩe recipiať contra ꝓferentẽ exclusiue vel inclu-
siue.de reg.iur.ꝯtra eũ.lib.vj.alias sit locus distin
b ctioni prius dicte.De dictione aᵇ dic vt de prebẽ.
statutũ.lib.vj.De absqꝫ:de ꝓcura.qui generaliter
lib.vj.vide Gui.de cu.ff.de offi.procon.⁊ leg.l.me
minisse.et Bart.in.l.patronus.§.sempronio.ff.de
6 le.iij.¶ † Uideť scðo cũ glo.in verba ignorãtia ꝓ-
bab.lis.qꝫ recipiẽs ordines ab epo q renuntiauit
non sit suspensus nec egeat dispensatiõe per iura
que dicũt qꝫ ignorantia ꝓbabilis excusat.ff.ꝺ iu.
⁊ fac.igno.l.error.⁊.l.regula.Solu.dicit glo.si cul

pa nõ precedat ignorantiã ꝓcedit ꝯtrium.hic pre
cessit culpa:q̃ facit se a non epo ordinari.vel secũ
do dicit glo.⁊ melius dic in his que causanť a de
fectu potestatis ignorãtia vł sciẽtia nihil operať
b qñ est singularis:q̃ nõ supplet defectũ ptãtis:iõ
qꝫ qs nõ hꝫ alteri dare nõ põt:⁊ carens executio
ne illã alteri tribuere nõ pot.j.q.vij.daibertũ.de
iurep.ꝙ aũt.Restat ergo ꝙ ignorãtia nõ dat sibi
excusationeꝫ.vbi aũt vitiũ surgit ex parte mali-
tie vel negligẽtie suscipiẽtis vel cũ quo non agiť
tũc probabilis ignorãtia excusat dolũ vel negli-
gentiã.sed nõ tribuit ꝙ tribui nõ põt a cã agẽte.
Unde ꝯcludẽdũ est ꝙ tales ordinati quãtũcũqꝫ
ꝓbabili ignorãtia egẽt dispensatione qcqd sense-
rit hic Inn.q conať respondere ad hãc decre.et
postea se correxit.ꝺ schism.c.i.nisi forte eẽt igno-
rantia cõis qꝫ cõiter reputeť pro non suspenso.
quo casu an in talibus spiritualibus opereť tole-
rãtia.dixi de iurepa.cõsultationibus. vbi plenissi
me hoc examino.dicit tñ Host.qꝫ hec dispẽsatio
7 de facili obtinebiť.¶ † Quero qñ dicať crassa ⁊
supina ignorãtia.dicit gl.qu.i.no.qñ aliqd factũ
est publice vel corã pplo.⁊ hoc non excusat.dicit
hic Uin.Gof.Hosti.⁊ Guil.ꝙ lꝫ eps publice re-
nũtiasset clericus postea ab eo ordinatꝰ potuisset
habere iustã ignorãtiã vt si extra ꝓuinciã tũc fuis
set.⁊ hoc ꝓbaret.sicut.C.de ꝯhen.stip.optimã.de
testi.ex tenore.ĩ.qui ma.accu.pos.cũ i tua. qꝫ no.
8 ¶ † Quid si renuntiauit simpliciter an in dubio
presumať renũtiasse loco tñ:an ordini ⁊ loco.dic
ꝙ loco tñ q̃ q renũtiet dignitati ꝑsumiť hoc fa-
cere ꝓpter crimẽ.de renũ.post trãslationẽ.igiť ne
ꝑsumať criminosus ꝙ esse nõ dꝫ.ŝ.tit.pri.c.j.ꝑsu
miť renũtiasse plus loco ꝙ̃ dignitati fm Phi.et
host.q remittit ad sum.eo.tit.§.sed qd si simplici
ter.Et qꝫ hic dr renũtiasse dignitati in.d.c.post
trãslationẽ.dr renũtiasse ordini.intelligiť autẽ p
hoc renũtiasse executioni ⁊ ptãti ordines cõferẽ-
di.¶ Quero an super executiõe ista ordinati ad
c sacros ordines ab eo q renuntiauit ordini dispẽ-
set eps.dic qꝫ nõ fm doc.hic:lꝫ secus sit in ordi-
nato ab epo alieno executionẽ habẽte qui nõ re-
nuntiauit.de quo.ŝ.de temp.or.ꝙ translationẽ.
¶ Ultimo p tex.fi.patet qualis debet esse dispẽ-
sator:quia discretus:q̃ alias dissipator dicitur.

1 ☞ Ordinatus ab excommunicato recipit cha-
racterem sed non executionem.ꝫ.
2 Ordinatus ab excõicato a quo dispensabitur.
4 Excõmunicatus an possit alium excõmunicare.
5 Sacerdos potest absoluere concubinam suam.

Cum clericis. Nõ sum
mať nec
1 diuiditur.¶ † No.j.ꝙ ordiatus ab ex
cõicato non recipit executionẽ:sed re
cipit habitũ ordinis:⁊ sic excõicatus nõ habilita
2 tur ad imprimendũ habitũ ordinis. ¶ Not.ij.qꝫ
cũ ordinato ab excõicato ignorãter dispẽsat eps
a ꝯtrio ꝙ cũ ordinato ab excõicato sciẽter dispen-
3 sat solꝰ papa.¶ † Opp.cũ gl.ꝙ ordinati ab excõ
catis nõ recipiãt ordinẽ.i.characterẽ.ix.qõ.j.c.j.
vbi diciť qꝫ nullo modo dicit cõsecratio q̃ est fa
cta ab excõicatis.Sol.dic.ꝙ est nulla quo ad exe
d cutionẽ:nõ quo ad habitũ:⁊ idẽ de collatione or
dinis facta ab heretico vt ea.q.ab excõicatis.Ho
stiẽ.remittit ad summã.de tẽpo.or.§.j.ver.hec igi
tur sit fides tua.⁊ de sacra.nõ ite.c.ij.¶ Opp.qꝫ
excõicatus cõferat executionẽ ⁊ effectũ sacramẽ-
torũ.vt in.c.si celebrat.de cle.excõ.mi.Sol.nõ cõ
fert executionem excõicatus maiori vt hic.secꝰ si
4 sit excõicatus minori vt ibi.¶ † Quero an excõi
c catᵃ ᶜpossit excõicare alterũ.vř qꝫ sic:q̃ põt ordi
nes ꝯferre qꝫ ẽ plꝰ:ergo fortiꝰ debet posse excõi-
care.ꝯtriũ est verũ:q̃ cũ sit extra ecclesiam aliũ ex-
tra ecclesiam ponere nõ põt.xxiiij.q.j.audiuimꝰ.
secus aũt est in ordine q̃ licet sit extra ecclesiã:ni
hilominus cõferre põt:q̃ characterem hꝫ a quo
pendet ptãs q̃ nõ deleť p excõicationẽ.vnde ordi
nem ꝯferre põt ex quo seruat formã eccl'e.intan
tum aũt est hoc verũ qꝫ dato qꝫ excõmunicatᵃ
d esset toleratus excõmunicãdo nõ excõicaretᵇ:vt

in versi.item que
ro.in.ij.colũ.ff.de
vulga.⁊ pup.
Sebasti. Sapia.
¶ Dictiõe a.De
dictiõe a vid Ge
mi.in.c.statutuꝫ.
colũ.iij.de pbẽ.in
vj.Bal.in.l.post
duos.C.ꝺ aduo.
diuer.iu.vbi dicit
ꝙ dictio a,stat ex
clusiue qñ poniť
sup terminis ex-
trinsecis.latiꝰ po
nit idẽ bal.i.l.a ca
ligato.C.ꝺ nupt.
Aret.i.l.si ex duo
bꝰ.ff.de duo.reis.
Alex. in.l.i.colũ.
iij.ff.si quis cauti.
Car.Alex.i.c.ali
ter.xxxj. disti.per
practi.papiẽsem i
forma capitulorꝫ
qñ testes ꝓducũ
tur ad eternã rei
memoriã in gl.in
vsi.vsqꝫ ad calẽ-
das.per Bar.i.l.
meminisse. i fi.pri
cip.ff.de offi.ꝓcõ
su.⁊ l.ga. Alexã.
ꝯsil.xlij.colum.ij.
in.iij.vol.Are.cõ
si.lxxi. inci.dilige
ter.colum.fi.
Sebasti. Sapia.
¶ Excõicatꝰ.Ui
de gl. in summa.
xxiiij.qõ.j.q tenet
qꝫ etiã excõicatꝰ
occultus nõ põt
aliuꝫ excõicare.et
ant.de but.i.c.ad
ꝓbañ.de re iud.⁊
in.c.sciscitatus.ꝺ
rescrip.vbi etiam
imo.sed ꝯtrium tꝫ
do.abb.i.c.ab ex-
cõicato. col.ij. de
rescrip.Lap.alle.
lxxxix.incip.duo
ꝑlati.⁊ Feli.in.d.
c.ad ꝓbandũ.co.
j.versi.limi.j.⁊ an
valeãt gesta p ex
cõicatuꝫ occultũ
tãgit etiã Feli.in
c.rodolphus.col.
xxxij.vsi.⁊ iuxta.
de rescrip.
¶ Excõmunica-
ret.Adde tamen
quod occulte ex-
cõmunicatus po
test aliũ excõica-
re:vt tenet Fede.
consi.cccxxxvij.
Antoniꝰ Frãcis.
¶ De ꝫ an excõi
catus etiã occul-
te possit alium ex
cõmunicare.vide
que ple. habẽtur
per glo. xxiiij.qõ.
in summa.⁊ i.c.j.
⁊ ibi per Arch.i.⁊
vide que no.in.c.
si.de or.ab epi.q

renū.episcopa.z vide Inn.in.c.si vero.de sentē.excō,vbi dicit qd excō municatus occultus donec toleratur pōt excōicare.z vide etiā no.per gl.in.c.qd quid.j.q.j.z qd no.in.c.cui est.xj.q.iij.z in quib⁹ actib⁹ exclu datur excōicatus vide que ple.no.in.c.decernim⁹.de sen.excō.lib.vj.et in.c.pia.de excep.e.lib.z vide que no.per Inn.z Mod.in.c.veritatis. de dolo z cōtu.et no.in.d.c.audiuimus.z dixi plene de iurepat.cōsultatiōib⁹.z est casus in quo tolerare nō operatur:qd est notādū.z in quo nō ꝓcedit materia.l. barbari⁹.ff.de offi.p̄to.℄Quero an idē eps qui cōtulit ordinē excōicatus possit dispēsare.dic qd nō ſm.P.ar.de cle.coniug.diuersis fallacijs:successor tñ delinquētis poterit dispēsare.Ant.tz qd etiā ipse qui est excōicatus z qui ꝯtulit postꝗ fuerit absolut⁹:z postꝗ penituerit poterit dispēsare sicut sacerdos poterit iniungere pniam de peccato eius mandato cōmisso.℄†Ad hoc quod no. Lau.qui dicit pbr̄m absoluere cōcubinā ꝓpriaz de peccato fornicatiōis cū se.z idē de adultera:vt no.iij.q.vij.§.fi.z idē ibi Hug.fatetur tñ qd honestius esset vt alteri cōmitteret ꝓpter maiorem erubescentiaz que est magna pars penitentie.de peni.dist.j.quem penitet facit quod not.xxx.q.j. omnes.xxxiij.q.ij.placuit.ſm Io.an.

que ple.habent per repetentes in c.itellexim⁹, ð iu. ℄Et qs dicatur publice excōmunicatus. vide gl. in cle.j.de sepul.z no.in.c.ad probādum.de re iudic. Et vtrum excommunicatus etiā si nō sit occult⁹ possit absoluere excōmunicatum.vide no.in.c.duobus. de sen.excō.z do. Card.in cle.de reli.do.i.viij.q. vbi vr̄ distiguere īter excōicatū maiori excōicatiōe vt iste nō possit absoluere:z excōicatū minori excōicatione:z iste possit.Et an excōicare z absoluere ꝓcedāt a pari z sint volūtarie vel cōtētiose iurisditionis .vide gl.in.c. ex pte.el.iij.ð verbo.sign.z qd not. glos.in cle. ꝙuis. de for.compet.in glo.iij.z habetur per glo.z p doct. in.c.nouit.de offi. lega.z i.c.cū desideres.ð sen.excō. z vide per.d.Cardi.in.c.cum ab ecclesiarū prela. de offi.ordi.

℄De etate et qualitate. Rubrica.

1 ☞Statur sententie late super etate a qua non fuit appellatum.

2 Etas habilis ad beneficia curata attendit tpe impetrationis:secus ad prebendas.

℄Dicto de ordinatis dicēdū est de preficiēdis: z qr in preficiēdis cōsiderat etas z qualitas z ordo zc.dicit Io.an.ꝙ aliqui habēt in rub.de eta. z q̄li.ordinādorū.dicit ꝙ illud ordinādorū no dz esse:qr dictū est in rubrica.de tēp.ordinationum. nam hic solum tractat de ordinādis rōne dignitatum z nō aliter.vel qr in preficiēdis requirunt que in ordinādis.iō zc.De materia rubrice quo ad primam partem.lxxvij.dist.n.z.lxxviij.dist.p totum.De secūda.xxxviij.dist.per totum.reperit in sexto.z cle.Prime parti coaptatur de elec.cuz in cūctis.vñ ꝯfirmator debet ingrere de eta.e.t.t. cū nobis.z i.c.nihil.℄†Et statur snīe late super etate[a] a qua nō fuit appellatū.eo.ti.cū dilect⁹.in fi.z pueri nō sunt idonei.de p̄bē.sup inordinata. Ad scdam partē facit de accus.oīpotēs. Ad oēs tres partes.de elec.dudū.De etate eius qui p delegationē cause preficit.de offi.dele.cū vicesimū. ℄†Itē quo ad bñficia curata pōderat etas tēporis quo impetrauit.de rescrip.si eo tpe.lib.vj.in p̄bē.nō sic.de p̄bē.ei cui.eo.lib.Ad totā rubricā facit de elec.lz canon.cū ex eo.z.c.cōmissa.lib.vj.ad primā z tertiā.eo.tit.nemo.ad primā.eo.ti.ex eo. in prin.ad tertiā.de preb.si pro clericis.de instit.c. ij.Itē de etate vicarij parochialis.in cle.vnica.ð offi.vica.De etate monachi prioris ꝯuentualis. de sta.mona.cle.ne in agro.§.ceterum.de etate inquisitoris.de here.c.pe.in cle.

1 ☞Beneficiatus si nō recipit ordines quos beneficia requirunt priuatur beneficijs.3.5.6.

2 Dignitates q̄ habēt annexū ordinē p̄sbyterat⁹.

4 Prelatura respectu quarum dignitatū dicitur.

Vt abbates. ℄†Per priuatione beneficij[b] arctant bñficiati ad ordines sumendos q̄s bñficia requirunt.h.d. Et sunt due ptes q̄ patēt.scda ibi.ꝙ si.℄†Not. j.tres dignitates de iure habentes annexū ordinem pbr̄atus abbatia z decanatus prepositura z archipresbyteratus.℄No.ij.ꝙ archidiaconatus de iure habet annexū ordinem diaconatus. ℄No.iij.qualiter compellantur ad ordines assumēdos a bñficijs annexos:qr arctant priuatiōe a bñficijs.℄No.iiij.quod de iure ordo ad validitatē ꝓmotiōis ad bñficiū nō exigit cōtēporanee cū ꝓmotiōe quātūcūqz illi sit annexus ordo : sed sufficit ꝙ faciat post ꝓmotionem se ꝓmoueri.de hoc.j.c.q̄ris.z.c.p̄terea.z de p̄b.si p clericis.li.vj. 5 ℄†Not.v.ꝙ nō assumēs ordinē annexū bñficio de iure etiā si ꝓpter defectū impotētie priuatur bñficio. ℄No.vltimo hic text.apertū ꝙ archidiaconatus est dignitas z est p̄latura.vide gl. z doct.de iudi.decernimus.℄†Et no.hic plures dignitates q̄ p̄lature dici pñt vt abbatia decanatus p̄positura archipresbyteratus z archidiaconatus.℄†Op. ꝙ nō debeat priuari dato ꝙ ꝓmoueri nō posset ꝓpter casum:vt patet de cle.egro.c.j.Sol.intellige qñ ꝓpter culpaz suā ad talē casuz deuenit:ꝯtrium qñ preter culpā.Itē si preter culpam vbi ante dignitatē adeptā ad hunc casum deuenit ſm Inn.z Hostiē. debebat eñi abstinere ab eo ad qd sciebat se inhabilē.℄Opp.qd abbates nō sunt clerici.xciij.dist.a subdiacono.z sic nō necessitant ad assumēdum pbr̄atum.Sol.olim cū nō essent clerici abbates vel monachi: imo perpetuo stabāt vt laici:de quo.j.e.dicā in.c.tuā.hodie autē sec⁹: qr bñdicuntur z minores ordines cōferunt.j.e.cū ꝯtingat.℄Opp.de superfluitate tex.per primū rñsum ad scdm vel ecōtrario.Solu.dic qd primum rñsum loquit qñ pōt z non vult:scdm qñ vult:sed nō potest: ℄Queritur quō faciat ad titulum.dic qd pōt facere respectu ordinis preficiendorū.i.eoꝝ qui prefecti sunt:vt.j.c.q̄ris.z respectu qualitatis preficiendorū:qr si talis est qui nō possit ordinari non preficit:imo prefectus remouetur.℄†Opp.qd dato qd non faciant se promoueri nō priuētur ex quo nō possunt.j.eo q̄ris.Sol.dicit Hosti.qd compelletur ad ordines:z si non possit priuabit ni alias sit valde vtilis ecclesie.hec not.qr extenditur illa decre.ad casum qñ ordo est annexus beneficio.

1 ☞Pueri dicuntur illi qui sunt intra decennium.

2 Laicus est incapax vniuersalis administrationis bonorum ecclesie.8.

3 Episcopus an possit dispensare super minori etate vt promoueātur ad beneficium simplex.5.vel aliud:puta dignitatem.9.10.11.

4 Collatio facta inhabili propter etatem an sit ipso iure nulla.5.6.9.

7 Archiepiscopus quibus casibus possit se intromittere circa subditos suffraganeorum.

9 Minor qui dispensatiue ob defectum etatis est promotus ad aliquaz dignitatem an habeat vocem in capitulo.12.13.

10 Dispensatio contra ius non est extendenda etiam ad connexa si non potest in principali concessio aliquid operari.12.13.

12 Dispensatus ad etatem an per omnia habeatur pro maiore.13.

Ex ratione. Ecclesia dispensatiue minori concessa nō p laicos sed per clericos est regenda vsqz ad ꝓmoti cōpetentē etatē.h.d.Duo facit.pmo ponit reprebēsibile factū epi.scdo illud corrigi mādat.ibi vnde qñ.que duo facit.primo ꝓuidet circa p̄terita. scdo circa futura cū pena z decreto.℄Casus literalis.Eps cōuētreñ.ꝯcessit ecclesias i archidiaconatu.R.cistreñ.pueris intra decenniū cōstitutis que nō per clericos sz per laicos disponunt.Mādat papa cantuarieñ.archiepo quatenus epm illū corrigat sup his z custodiā illarum ecclesiarū cōmittat personis idoneis donec pueri ad cōgruā etatē peruenerint laicis inde amotis z qd de cetero talia nō presumat.Idem p̄cipit papa in sequenti.c.Ber.℄†No.j.qd pueri appellatione cōprehēdunt existētes intra decenniū:qd not.bñ.de q̄ de delic.pue.c.j.℄Not.ij.qd minor decēnio est inhabilis etate ad obtinendū ecclesiā. ℄†No.iij.qd administratio vniuersalis bonorū ecclesie etiā nō in titulū non est cōmittendo laico. ℄Not.iiij.qd vbi ex dispensatiōe etatis inhabilibus eccl'ie cōcedūtur debent dari vicarij z administratores clerici z nō laici qui ecclesiam regant vsqz ad etatem legitimā promouendi.z vocāt tales vicarij tēporales.℄†No.v.argu.epos posse dispensare cū minoribus etate vt promoueant ad bñficiū simplex:pōt induci in ꝯtriū:qr papa hic tolerauit collationē z prohibet eis in futurum.℄†No.qd defectus etatis reddit nullā ipso iure collationē z promotionē beneficiati. ℄Opp.videt ꝙ ius instituēdi in ecclesijs spectat ad archidiaconū maxime si sit itra limites archidiaconatus. de preben.referēte.Solu.dicit glo.ij.spectat de consuetudine vt ibi no.de iure secus:vt hic.de quo de offi.archi.cuz satis.Dic qd quedā est institutio autorizabilis supra curaz:hanc facit solus eps nec ipsaz inferior eo acquirere pōt de ꝯsuetudine:vt no.in.d. c.cum satis.z de hoc de cap.mona.c.j.lib.vj.saluo nisi habeat titulum ab epo.de insti.cū venissent.Quedā est institutio que sumit p installatione ad transferēdam possessionē factā:z hāc hz archidiaconus de iure cōi.j.de offi.archi.ad hec.℄†Opp.cū glo.que est super verbo ecclesias.qd etiā pueris possunt eccl'ie cōferri.de preben.sup inordinata.ad hoc qr talib⁹ possunt ꝯferri ordines.lxxvij.di.in singulis.z sine titulo ordinari nō debēt.lxx.dist.c.j.ideo cōsequi pōt rōne ordinis z bñficij. Glo.dicit qd p̄lature nō pñt ꝯferri pueris[c] vt hic.z exponit ecclesias.i. prelaturas.sed bñ simplicia bñficia.℄No.de ꝟbo ecclesia:qr appellatione illius in lata significatione cōprehendit etiā prelatura non solū simplex bñficiū.Et nota hāc cōsequētiā:hic habilis est ad ordinē quencūqz:ergo habilis est ad beneficiū.℄†Et nota qd puer nō est habilis ad prelaturā:habilis est tñ ad simplex beneficiū z ad simplicē ecclesiā. Et no.ꝙ appellatiōe ecclesie in stricta significatiōe cōprehēditur simplex bñficiū.doc.remittunt hoc ad gl.de rescri.si eo tpe.li.vj.in glo.pe. ℄†Tertio vr̄ qd hic archieps nō se intromittat de subiectis suffraganeorū.de offi.ordi.c.pastoralis.cū si.Sol.hic archieps est legat⁹ in prouincia qui ex officio legatiōis se intromittere potest.de offic.leg.c.j.vel hic est de casib⁹ ad archiepm spectātibus qñ peccat in bñficijs cōferēdis.arg.de

a ℄Sup etate.ad de Pe.de ancha. consi.cxxx. Zacharias.

b ℄Per priuatione bñficij. Adde ꝙ hoc est verū sz opus est sentētia. nam ipso iure nō priuat.no. Inn. plene.i.c.accepta. de rest.spo.z bal. in sua marg.i ꝟs. renūtiās. ver.xij.

c ℄Pueris. adde vt per Fede.cōsi. cxxij.d.de ro.deci.cclxxvj.eo.titu, in anti.

dis.arg.de insti.c.ij.vel hic specialiter q̃rit̃ de correctiõe epi.ix.q.iij.cum simus.vel ꝓcedit hoc ex speciali delegatiõe vł mandato pape ſꝫ Inn. ꝛ Host.ꝛ sic soluit̃ quod opponit̃ ꝑ archiepm in dioceſi suffraganei ꝛc.
8 ¶ †Quarto opp.ꝙ laicus põt habere administrationẽ ꝛ ꝓcurationeꝫ rerum ecclesie.lxxxix.dist.iudicatum.xvj.q.vij.c.j.ꝛ.c.in noua.ꝛ.c.sequẽ
a ti.de procu.c.j.li.vj.Sol.dicit hic Inn.ꝙ laicus[a] nõ põt habere generalem administrationẽ rerum ecclesie ita ꝙ dicat̃ ecclesias regere nec deci
b mas recipere vł oblatiões[b].x.q.j.c.qꝛ sacerdotes.ꝛ duob⁹.c.seq.qꝺ no. Quia non põt laicus deputari ad aliqꝺ altare vł ecclesiã vt iure suo recipiat oblationes.posset bñ ibi esse minister nec sacra tangere.de conse. dist.j.c.in sancta.et.c.vestimẽta.de coha.cle.j.in fi.nec administrationẽ ecclesie tenere.xvj.q.vij.c.j.ꝛ.c.in noua.ꝛ seq.nec de ecclesiasticis aliqd disponere.de consti.ecclesia.adeo ꝙ nõ excusat autoritas .de decimis. q̃uis.ꝛ.c.prohibem⁹.nam etiã in proprio hospitio prohibent̃ laico talia cõmitti.lxxxix.dist.iudicatum.ſm Host.Unde concludendo gñalez administrationẽ ecclesie vt suꝑ clericos dominet̃ habere nõ põt:spãlez aũt administrationẽ aliquarũ reruꝫ pñt sub clerico habere:ꝛ etiã ipius gñalis administratoris clerici pñt esse vicariũ.de quo ꝑ Hosti.ne p̃lati vices suas.ver.sed vr̃.vbi concludit ꝙ laico nõ poterunt cõcedi fruct⁹ ecclesie ad firmũ vt in ꝓpria ꝑsona recolligat imo plus vr̃ qꝺ ex hoc incurrẽt excõicationẽ.x.q.j.qꝛ sacerdotes.ꝛ.c.seq.sed ponetur clericus ibi qui illos recolliget ꝛ dabit laico cõducenti.ar.de loca.vestra.de iudeis ex spãli.qꝛ dato qꝺ fructus ex re ꝓueniant spñali:nõ tñ sunt qd spñale: vñ vendi possunt dũmodo aliqd spñale in tali venditione nõ misceat̃. de rerũ permu.ad qões.¶ Per hoc infertur ꝙ si eccl'ia adeo debitis aggrauata est qꝺ nõ possit per alium q̃ per laicũ releuari:si est religiosorũ dꝫ cõmitti alicui religioso illius vel alterius domus:si ille deficiat clerico seculari.de reb.eccle.nõ alie.possessiones.Adde quod ibi not. deficientib⁹ religiosis admittetur secularis.argu.de re.do.inter quatuor. ne cle.vel mona.relatũ.Si nec secularis inuenit̃,putat Host.ꝙ ĩ tanta necessitate poterit ep̃s dispensare ꝙ ad tp̃s laico cõmittatur.arg.de loca.vestra.ꝛ qꝺ ibi no.ita tamẽ qꝺ nõ laicus sed clericus in nomine laici administret.ad h̃ de iudeis.ex speciali.alias si laicus oĩno vellet administrare ad papam esset recurrendum.ij.q.v.mẽnã.xcij.dis.§.verum.de decimis.tua.No.bñ ꝙ a papa põt committi administratio ecclesie laico.Si vero ecclesia sit seculariũ clericorũ.dicit Hosti.etiã ad religiosos haberi recursum.ad hoc de sta.mona.qꝺ dei.dicũt tñ qꝺ hoc nõ seruat̃ ꝛ male.imo in tali casu nõ solũ secularib⁹ irrequisito ep̃o sed etiã laicis nõ solũ fructus sed etiã administrationẽ ecclesie cõmittunt.ꝛ de prela-
9 tis ad quos spectat talia corrigere.de sup.ne.pre.c.ij.ſꝫ Ho. ¶ †Quero cũ glo.que incipit:idẽ dicit lex.pone ep̃s facit aliquẽ pupillũ vel puerũ archidiaconũ:an habebit vocẽ in capl'o sicut si esset legitime etatis. vr̃ qꝺ nõ:qꝛ minores decuriones facti lꝫ decurionũ sportulas recipiãt, nõ tñ interim suffragiũ ferre pñt.ff.de decu.spurij.§.minores. sicut nec minor factus miles dꝫ sapiẽtum iura tractare.C.de test.mili.l.fi.Attende sentit glo.qꝺ ep̃s possit dispensare cuꝫ minore vt assumat dignitatẽ archidiaconalem.Jo.an.dãnat hoc:qꝛ dispensatio est papalis.de eta.
c ꝛ quali.c.vno.li.vj.Quo ad canonicuꝫ[c] tene qꝺ habet̃ in.c.ex eo.de ele. lib.vj.ꝛ in cle.vt hi.de eta.ꝛ quali.in principali dicto cõiter tenẽt doct. nisi appareat de exp̃ssa volũtate principis.s̃.de elec.cũ nobis olim. ad fi.ad hoc.j.c.ij.dicit eñi ꝙ nõ est p̃sumendũ qꝺ talia papa ꝯcederet puero.si tñ concederet parendũ esset quo ad tp̃alia.xx .dist.ĩ memoriã.In spiritualib⁹ vero in q̃bus vertit̃ periculũ aĩe nõ obediẽdũ est.de quo de temp.or.ad aures.ad hoc.xxiiij.q.j.manet.xxij.dis.c.j.ꝛ.c.ij.lv. di.null⁹. ij.q.vij.quapropter.xj.nõ semꝑ.xxxv.q.ix.loci.Periculum autem vertitur aĩarum qñ se nescit regere vel ppl'm.j̃.c.pxi.excipit tñ necessitatem vel vtilitatẽ eccl'ie.vij.q.j.in fi.ſm Archi.ꝛ Hosti.et Arch.hoc ponit in
10 c.si eo tp̃e.de rescrip.in.vj.¶ †No.istam gl.ꝙ dispensatio pro cõsequẽdo bñficio respectu etatis habilitat beneficiatũ solum ad hoc qꝺ possit retinere bñficium non tñ ad alia cõsecutiua:qꝛ sufficit ꝙ primũ operet̃.
11 ¶ †Nunqd aũt ꝑ hoc habilitet̃ vt possit recipere fructus ꝛ quotidianas distributiones:dicit hec glos.ꝙ sic:que in hoc est notanda:qꝺ est verum nisi specialem habeat prohibitionem de per se ꝑceptio reddituum ideo si est statutũ in ecclesia qꝺ nõ in sacris vel minor etatẽ nõ ꝑcipiat quotidianas distributiones:nõ extendetur dispensatio ad talia nisi exp̃matur:qꝛ sufficit ꝙ dispensatio aliquid quantumcũqꝫ modicuꝫ operetur.ꝛ facit qꝺ no.Joã.an.de cle.nõ resi.tue.iuncto qꝺ no.de elect. cũ
12 ex eod.lib.vj.¶ †Ex his deciditur qꝺ tangit vltima gl.an posset hic ĩ etate dispensatus tanq̃ maior omnia facere:ꝛ arguit gl.quod sic.ff.de re iudica.l.quidam consulebat.tamen dicit glos.quod nõ est veruꝫ.j̃.c. proxi.C.de testamen.mili.l.fi.Nec obstat ꝙ hic veniam etatis videt̃ impetrasse:ergo quasi omnia possit.C.de his qui ve.eta.impe.l.eos.dic qꝺ nec omnia potest qui veniam etatis impetrat seu impetrauit: quia nõ potest alienare sine decreto nec habet administrationẽ nisi vsqꝫ ad eta
13 tem legitimã.vt.ꝺ.l.eos.No.bene gloss.qꝺ dispensatio super vitio non perinde habetur ac si non haberet illud vitiũ:licet tollatur impedimentum vitij quo ad validitatẽ eius qꝺ conceditur.ideo dispẽsatus super
d etate nõ habet̃ per omnia pro maiori[d].dispẽsatus super ordinibus recipiendis nõ habetur per omnia ac si esset ordinatus.puto considerãda verba dispensationis.si enim dicit tale beneficium assignamus non

a ☙Sebasti. Sapia.¶ Qꝺ laicus.Uide spec.in ti.de economo.§.j.ꝟ ĩ. iteꝫ ꝙ est laicus.ꝺ.abb.in.c.vnico.j̃.de syndico.col.j.versi.sed aduerte. ꝛ in.c.edoceri.co.penul.s̃.de rescri.ꝛ in.c.decernimus.j̃.de iud.vbi pulchre per Are.ꝛ posteriores vbi dicũt cõmunem esse opi.ꝙ laic⁹ nõ põt esse generalis administrator rerũ ecclesie.secus si est administrator rerũ temporalium.

obstante defectu etatis qꝛ ipsum per oĩa volum⁹ haberi pro maiori:tunc plenissime esset habilitatus ad etatẽ ꝛ sic dicetur habere proprie veniam etatis:vnde oĩa posset preterq̃ excepta in dispensatione:vt.ꝺ.l.eos.hec not.bene.¶ Ultimo dicit hic Inn.ꝙ ep̃s obligatur in mala administratione puerorꝫ quos instituit.arg.ff.de magi.cõue.l. ij.ff.de admi.tu.l.lucius.ꝛ de offi.archidia.ea q̃. sicut obligatur quando administrationem committit alteri nõ idoneo.quod no.quia omnes prelati hodie ꝛ episcopi valde grauantur.
1 ☞ Paruulorum appellatione comprehenduntur minores.xiiij.ann.2.
3 Minor.xiiij.annis an possit promoueri ad dignitates.
Minor.xiiij.an.nõ potest dispensari nisi a papa.
4 Ordines sacri an ꝛ quibus casibus liberẽt filios a patria potestate.

Indecorum.

Regimẽ ecclesie minori.xiiij.ãno.cõmitti nõ dꝫ.Prima ꝑs ponit exordiũ ꝛ causas mãdati.Scꝺo mandatũ.Tertia cõminationẽ irritationis ꝛ pene.scꝺa ibi:nolentes.tertia ibi:scituri.¶ Not.j.ꝙ ordinatũ regimẽ ĩcipit ꝛ cognoscit̃ a seipo:ꝙ qualiter se regit ita ꝛ alios verisimiliter regere sciet.
¶ No.ij.qꝺ ꝟbũ regere ꝓprie refert̃ ad alios:gubernare ad se.vñ gubernator respicit partẽ economicã.regere respicit politicam.¶ No.iij.duo que principaliter exigunt̃ in prelato ecclesie.discretio: ꝛ morũ honestas. ¶ Not.iiij.ꝙ paruulis regimẽ
1 eccl'ie cõmitti nõ dꝫ.¶ †No.ꝙ appellatiõe ꝑuulorum ꝯprehẽdunt̃ minores.xiiij.annis.ꝛ sic pꝫ qꝺ ad ecclesiã habilis vr̃ existens in.xiiij.an. Itẽ ad dignitatẽ ꝛ ꝑsonatũ intra illã etatẽ cõstitut⁹ nõ.
¶ †No.qꝺ appellatione paruuli cõprehenditur
2 minor.xiiij.annis. ¶ †Opp.ꝙ ad dignitates vł personatus nõ admittit̃ quis in.xiiij.sed.xxv.vt s̃.de ele.cũ in cũctis.§.inferiora.sol. quidã dicunt qꝺ hoc a ꝯrio ꝓbari vr̃.qꝺ in.xiiij.an.possit qs dignitatẽ assumere:sed falsum est per ꝯriũ nõ dꝫ sic sumi argumẽtũ:de quo arg.a ꝯrio vide de ele.publicato. Alij dicũt ꝙ de iure cõi nõ põt ꝓmoueri añ.xxv.sed dispẽsatiue:qꝛ põt ẽt dispẽsatione ep̃i post.xiiij.annũ dispẽsari ita qꝺ ibi terminat̃ etas ꝓmouẽdi de iure cõi.hic terminat̃ etas ꝓmouendi de iure spãli ſm Lau.Gof.Inno.ꝛ Host.Nõ ob.s̃.c.pxi.vbi dispensat cum decenni.qꝛ illud ꝑ istud corrigit̃:vel fit illud de spãli mandato pape ſm Host.ideo cõcludũt ꝙ ep̃s dispẽsat cũ pubere:cũ impubere nõ:qm̃ inter istos est magna differẽtia.qꝺ patet in testãdo:iurãdo et matrimoniũ ꝯhendo ꝯcludũt tñ tales dispẽsatiões debere fieri cũ causa nec ibi ꝛ hic ꝓhibet̃:qm̃ etiã causa subsistẽte añ annũ posset ep̃s dispensare.Sꝫ qcquid dicãt tene qꝺ habes eo.ti.c.vno.li.vj.lꝫ etiã post illam decre.Archi.hoc tenere voluerit:vt ibi no. Jo.an.ꝛ vide de iudi.c.si.in.vj.Glo.ibi tãgit qꝺ hic ponit Hostiẽ.de minori.xviij.annis an possit agere cãm spiritualẽ.istã materiã expediã i.c.preterea.j̃.e.ti.¶ Quero an regimẽ ecclesie etiã non curate possit ꝯmitti pueris.dicit hic Jo.an.ꝙ nõ ex quo nõ sunt in.xiiij.anno constituti.ꝛ remittit
3 de rescri.si eo tp̃e.lib.vj.in glo.pe. ¶ †Quero cuꝫ glo.que incipit.q eñi in p̃latũ.an ꝓmotus ad pre-
e laturã quo ad illã dicat̃ sub patria ptãte esse[e].dicit glo.ꝙ videt̃ ꝙ nõ:qꝛ in talibus p̃ris ptãs nõ curat̃.ff.ad trebel.nã qꝺ.ff.de adulter.si eueniat. C.de legi.tuto.l.vlti.insti.de excu.tuto.§.minores. ff.ad mace.l.filiũ habeo.ꝯriũ est de adop.ꝑ adoptioneꝫ.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.filiusfa. ff.de mu.ꝛ ho.l.ii.ꝺ iudic.cũ p̃tor.vbi nõ refert an sint in ptãte an nõ.ad hoc est de epis.ꝛ cle.aut̃.p̃sbyteros.insti.q.mo.ius patrie po.sol.§.si filiusfa.

temporalium.
b ¶ Oblatiões.adde vt per Ro.cõsil.cclxvj.
☙Sebasti. Sapia.
c ¶ Canonicũ.Qꝺ minor septennio possit esse canonicus tꝫ gl.ĩ.c.statutum.in vers.canonicis.de rescri.lib. vj.ꝛ ita cõiter teneri attestat̃ perusinus.ĩ.c.si eo tẽpore.de rescri.eo. lib.sed ꝯriũ tenet ibi Archi.ꝛ illud seruari ĩ curia refert Abb.ĩ.c.suꝑ inordinata.de p̃ben.ꝛ dicit Imo. in.ꝺ.c.si eo.ꝙ suꝑ hoc est reg . cãcellarie qꝺ quis nõ possit esse canonicus añ.xiiij. ãnũ.
d ¶ Pro maiori. adde vt ꝑ Pet.ꝺ ancha.cõs.ccccv. Zacharias.
e ¶ Sub patria potestate eẽ.tu dicꝙ dignitas spiritualis vł episcopalis abbãtialis ꝛ reliq̃ id genus liberãt quẽ a p̃ria potestate vt no.Bar. post Gui.de cu.ĩ aut̃.ep̃alis dignitas.C.de epis.et cleri. bal.ĩ.l.si maritus.C.de patr. pot.ꝛ bar.ĩ.l.p̃re. ff.de his qui sunt sui vł ali.iur. Itẽ etiã dignitas tẽporalis:vt consularis vel senatoria.no.Bal.ĩ.l.fi. §.necessitate.in.j. col.C.de bo.que lib.et in prealleg. aut̃.episcopa. canoniste.in.c.ꝑ venerabilẽ.j̃. qui filij sint legit.Sola tñ electio ad dignitatẽ non liberat no.Bal.ĩ.l.ex tp̃e.ff.de test. mi. ꝛ q casus liberẽt vide ꝑ spe. in ti.ꝺ actore.versi.quid si põt.Nec omitto quod ibi dixi liberatur qs a patria potestate.qꝺ hoc est verũ in fauorabilib⁹. secus vero in odiosis: vt no.Bar.in p̃alleg.l.patre.ꝛ in l.iij.eod.titu.

a Anto.Francis. ¶ Circa hoc an ordo sacer vel alia dignitas liberet quē a patria potestate. Dicas ꝙ de sacerdotio ꝛ de dignitate epali ꝛ aliis ꝺ quib⁹ hic nō vr esse dubiū per ea q̄ etiā vo. Bald.in.l.apud hostes.in vlti.col.C.de suis ꝛ legi.maxime in ꝯcernētibus fauorē vt hic etiā dꝛ ꝙ voluit Bar.in.l.sacrosancta.C.de epi.ꝛ cle.de p̄laturis aūt inferiorib⁹ ab epatu vr ꝙ nō soluat p eas patria ptās per tex. ī auf. p̄sbyteros. C.de episc.ꝛ cler. ꝛ vide Ang. are. late ꝺ materia disputantē.īstit.qb. modis ius prie po.sol.i.§. filiusf. quid autē de monachatu an liberet a patria ptāte. Dicas qꝺ sic vt vol. gl.ī.l.si ex cā.i.§.papinian⁹. ff.de inoffi. testa. ꝛ in.l.deo nobis. C.de episco.ꝛ cle. ꝛ habetur per gl. in.l.ꝛ fine.in.§.fi. ff.de mino.vbi ēt vide per Alexā. de imo.qui etiam ponit in.l.ex cā.i §.papinian⁹.post glo.ꝛ Barto.eo. titu.de mino.ꝛ vide per Spe. in ti. de acto.in ꝟsicu. qd si pr.ꝛ ꝺ statu mo.in ꝟsi.xij.vbi ponit an soluat p monachationē pris ꝛ an p monachationē filii.vide etiā per Specu.in tit.de tut.in c.iij.in ꝟ.sed queritur. et vide do. Card.tenentē qꝺ soluat in cle.eos. in.xi.q.de regl'a.ꝛ gnaliter qbus casibus soluat pria ptās vide in.l.seruis.C.ꝺ epi.ꝛ cle. ꝛ gl.ij.in.l.fi.C.ꝺ decu.li.x.ꝛ gl.i.in l.fi.C.ꝺ spectat.li. xi.ꝛ vide gl.i auf. cōstitutio que de dignitatib⁹.i ꝟsi. codicillo.col.vi.ꝛ per bart.i.l.pri.ff. de adul.ꝛ vid gl. fi.i.c.si in q̄libet. ii.q.ii.ꝛ instit.qb. mo.ius prie pot. sol.per totū ꝛ an si per dignitatem quis liberet a patria potestate finita dignitate reicidat in eā.vide gl. in ver.pstat.in.§. gnaliter.i.d. auf. cōstitutio que de dignita.ꝛ in quibus cōsistat pria ptās habet insti. ꝺ pria potestate. in.§.i.ꝛ ibi p glo. in versus autē.ꝛ qualiter pbetur

vbi dꝛ ꝙ lꝫ filiusfamilias adipiscatur honores remanet i pria ptāte.vñ p hoc vr qꝺ sacer ordo nō liberet[a] a patria ptāte:ꝛ hoc tenuit Lau. Alij dicūt ꝙ q̄libet ordo liberet a pria ptāte:qꝛ liberat ab ea que maior vt dñica.de epali pꝫ.liiij.distin. si seru⁹ sciētie.de sacerdotio.e.di.c. frequēs.ꝛ.c.ex antiqs.de diacono dꝛ ꝙ dādo vicariū liberat:vt .d.c.ex antiqs.ꝛ idē ꝺ subdiacono.ꝫ.de ser.nō ordi.miramur. Nō ob.qꝺ dictū est de dignitatibus secularib⁹ qꝛ nō sūt similes sacerdotio.ꝛ leuiores reputant dignitates ꝛ magis cōpassibiles cū patria ptāte.ꝺ ma.ꝛ obe.solite. Ad hoc qꝛ dignitas patriarchat⁹ soluit priā ptātē:vt in ꝯ residet gl. qꝺ q̄libet sacer ordo soluit patriā ptātē. Dic ꝙ ordo epalis soluit patriā ptātē:vt est expssum in.c. p venerabilē.q fi.sint legit. Ordo sacer nō soluit patriā ptātē ex toto.ꝛ pbat illa decre.qꝛ si epalis eximit vt ibi:ꝛ aū opꝫ epm esse pbrm:ergo pbratus nō eximit:sed bñ fatentur qꝺ effect⁹ qui sunt in patria ptāte nō pportionabiles vel congrui in clericū tollunt. Per hoc infert Inno.ꝛ Hosti. ꝙ quo ad patrimonialia ꝛ pfectitia remanet effectus patrie ptātis. De beneficialibus tenēdū est qꝺ habet de iudi.c.fi.li.vi. Quo ad aduētitia aūt peculia adhuc tollit effectus prie ptātis:de quo de test.qꝛ nos.ꝛ est casus in auf.presbyteros.C.ꝺ epi.ꝛ cle. Itē quo ad violētā manuū iniectionē. vt in.c.cū voluntate.de sent.excō.de quo dicēdū est vt ibi. Itē quo ad distractionē vꝫ qñ ppter famem patres possunt vendere filios.de quo.C. de patribus qui filios distra.l.ij.

1 ☞ Bñficiatus hñs duas eccl'ias incōpatibiles tenet alterā dimittere.4.nisi in casu.ꝫ.nu.3.9.10.
2 Executor ad eligendū:si elegerit indignū potest ordinarius loci talem electionem nō admittere.
5 Rescriptum debet facere mentionem de iure qꝺ prohibet huiusmodi rescriptum fieri.
6 Titulū lꝫ qs talis nō cogat ostēdere tñ fallit qñ quis habet presumptionem iuris contra se.
7 Papa rescribens pro inhabili ex certa sciētia videtur ipsum habilitare:ꝛ est talis recipiendus in fauorem:alias secus.
8 Beneficium primum an vacet ipso iure per adeptionem secundi.
11 Ecclesia vna quando dicitur ab alia depēdere.
12 Ecclesia maior si euincatur an censeantur euicte omnes ab ea dependentes ꝛ annexe.
13 Ecclesia maior si nō soluit iura epalia: an ab ea dependentes ecclesie possint pignorari.

Cum te. ¶ † Ad regimen nōꝺ institui idign⁹ sciētia morib⁹ vel etate:ꝛ qui hꝫ duas ecclesias alterā dimittere cogitur nisi causa subsit.scꝺa ibi:sꝫ etiā hñtes plures. ¶ Casus literalis. Prohibet papa ne aliquis istituat in ecclesiis ad curā aiarū aliqua occasiōe vel etiā obtentu literarū apostolice sedis qui sciētia moribus ꝛ etate cōsilij nō cōgruāt institutis. Secundo dicit ꝙ si aliqs habeat plures ecclesias quarū vna nō depēdet ex altera dimittat vnā quā voluerit nisi ita sint tenues in substātia qꝺ pprios prelatos nō psit cōgrue sustentare. Ber. ¶ Not. primo in pmouendū ad curā que pōderet vt dignus existat:qꝛ exigit qꝺ etate sit habilis morib⁹ ꝛ sciētia:ꝛ sic qualitates in genere que exiguntur in pmouēdū ad epatū regri vident ad alia bñficia. ¶ † Not.scꝺo qꝺ ordinari⁹ pōt se opponere ꝯ pcessum executoris indignū promouentis:nec quatenus de indigno prouidet ordinari⁹ arctat ad parendū mādato executoris.ꝛ vide de of.dele.si qñ.nec per hoc turbat iurisditionē ꝛ sic iniuste apte mādato delegati parendū nō est p ordinariū.quod intelligo qñ est euidenter indignus. ¶ † No.tertio duos casus in quibus pluralitas

patria potestas.vide gl.pe.ꝛ ibi per Dy.ꝛ Bar.in.l.titia.ff.sol.mat.et ad id qꝺ dictū est de ordine sacerdotali an liberet a patria potestate.ꝛ vide glo.in.c.cū voluntate.de sen.excom.ꝛ glo.pe.in.c.j.xxiij.q.v.

a ¶ Non liberet. Adde Bar.consi.incip.filiusfa.presbyter.

b ¶ Ex certa scientia. Adde vt per Old.consi.cccxxv.vsqꝫ ad.cccxxxij. ↝ Sebasti. Sapia.

permittit ecclesiarū:qñ vna ex altera pendet.vel vna p se insufficiēs est:ꝛ insufficiens dꝛ qñ pp̄riū 4 sacerdotē sufficiēter sustētare non pōt. ¶ † Not. quarto ſm hec iura habentē plura bñficia secūdi acceptione seu adeptione ipso iure nō priuari primo:sed data incōpassibilitate cogit ad alterū eli5 gendū ꝛ alterā dimittēdū. ¶ † Allegatur ꝙ vbi ius specifice hꝫ clausulam derogatoriā ad rescripta nō vꝫ rescriptum nō facta mentione de iure. 6 ¶ † No.ꝙ iudex ex officio pōt inquirere ꝯ plurales ꝛ cōpellere ad ostendēdū titulū.ad hoc de offi. 7 or.c.ordinarij.li.vj. ¶ † Opp.cū gl.j.qꝺ admittēdus sit inhabilis p quo papa rescribit: cū sacrilegij instar obtineat illum inhabilē reputare pro quo papa rescribit.xvij.q.iij.qꝺ autē.C.ꝺ cri.sacri.l.ij. Sol. ꝯtrium pcedit qñ papa ex certa scientia[b] p inhabili rescribit[c].hic aūt qñ inhabilitate tacita subreptitie bñficiū est obtentū. vide qꝺ 8 no.gl.de sentē.excōmu.cū pro causa. ¶ † Oppo. ꝙ bñficiū primū vacet ꝛ ꝙ optio nō sit dāda bñficiato.de prebē.ꝺ multa.gl.dicit qꝺ hec decreta. ſm illam est intelligēda:forte vult ꝙ illa loquat in bñficiis curatis personatibus ꝛ dignitatibus. hic in aliis. Vel pcedit hec qñ non cōstat q̄ pmo fuerit collata.vel hec fuit gratia.vel loquit de collatione ante ꝯciliū laterañ.vt no.in p̄dicta decre. 9 referēte.de prebē. ¶ † Opp.ꝙ possit alio casu habere plures eccl'ias quādo vnam.s.habet intitulatam ꝛ alterā cōmendatā.de elec.dudū.ij. Gl.fatetur:dic vt de electiōe nemo deinceps.li.vj. Credo qꝺ mens istorum iuriū sit vt possit his casib⁹ habere plures ecclesias ex dispensatione non de iure.ꝛ eo subest cā dispensādi ꝙ ecclesie aut sunt tenues aut vna depēdet ex altera.sꝫ isto casu forte posset de iure cōi dum tñ alteri seruiat p vicariū ꝛ vnā intitulatā habeat ꝛ alterā cōmēdatā[d]. 10 ¶ † Quero an in duob⁹ curatis posset induci annexio vel depēdētia per prescriptionē. Io.an.remittit ad.q.super regula que ꝯ.de reg.iur.lib.vj. 11 ¶ † Quero qñ vna ecclesia dicatur ab alia depēdere[e].glos.dicit exēplū de religio.domi.qꝛ monasteriū.vel qñ vna ecclesia subest alij ꝙꝙ subiecta pbrm teneat vt debet:p̄lat⁹ erit vtriusqꝫ. Tertio dicit glo.subiecta[f] vel dependētē:qñ vna ecclesia fundat in fundo eccl'ie parochialis illa depēdere ꝺ a prima:ꝛ vicariū ibi poterit cōstituere:ꝛ superior p̄lat⁹ erit p̄lat⁹ vtriusqꝫ:nō tñ p̄erit vtriqꝫ. Ex dispēsatione eñ poterit solus duas eccl'ias tenere ꝛ suffici. dispensatio epi:qꝺ itellige scꝺm determinationē.ꝯ.de electiōe.dudū.ꝫ.de preben.de multa. ¶ No.hic gl.ꝙ si eccl'ia in fundo proprie eccl'ie edificat ecclesiā potestas i ecclesia puidēdi spectat ad p̄latū ecclesie in cui⁹ fundo est edificata:ꝛ dꝛ eccl'ia pēdere ex prima ꝛ illi vt annexe p̄t per vicariū deseruiri.principalis tñ p̄latus erit ꝛ rector superioris eccl'ie:qꝺ notandū est valde p istis capellis ꝛ altarib⁹ que edificant in ecclesiis. Dicit tñ vin.ꝯ.de ele.dudū.qꝺ in tali eccl'ia si est vicina prouide poterit deseruire per capellanos suos.si autē est remota imponet ei cēsus ꝛ ponet in ea perpetuus vicarius.alle.de ecclesiis edifi.ad audiētiam. Aduerte nō dicit per quē: sed in hoc recurre ad ea que dixi de elec.cū ecclesia vulterana. 12 ¶ † Sed ad p̄missa querit an euicta maiori ecclesia depēdētes euincant:dicit ꝙ sic. qꝛ si arrogat aliqs oēs qui sunt in ptāte eius trāseūt.inst. de adop.§.illud.ff.de p̄ca.l.ꝙuis. in ꝯtrariū alleg.c. pastoralis.in pn.de offi.ord.dic ꝙ hoc dictū pcedit quo ad ius pprietatis.ꝯtrariū quo ad ius subiectionis iurisditiōis.ad qꝺ bñ facit.c.ij.de reli.do. 13 ¶ † Quid aūt si ecclesia[g] a qua alie depēdent nō soluat iura epalia:an depēdētes possint interdici vel ipsarū bona pignorari:facit ꝙ sic.ꝯ dictuꝫ pōt tolerari qñ depēdentes sunt de eadē iurisditione:alias

c ¶ Rescribit. Vide do. Abb.i.c.dilectus.ij.in.iij.co.ꝫ.ꝺ prebē.vbi vult qꝺ qñ papa cōcedit bñficiū alicui qui sit illegitime etatis censet dispēsare si cōcedit motu proprio et hoc idē dicit Fel. i.c.ad aures. col. iiij.ꝯ.de rescript.

d ¶ Cōmendataꝫ. Adde ꝙ late voluit Ro.cōsil.cc.

e ¶ Depēdere. adde Are.ꝯsi. lxxij. ↝ Sebasti. Sapia.

f ¶ Subiectā. Vide firmianū in repertorio suo i ꝟ. eccl'ia.col.j.vbi dicit se rñdisse plebano de Tolētino camerario epi firmi.qꝺ si capella p laicū edificatur in eccl'ia et p laicū dotat:ecclesia acqrit patronatū capelle ad p̄ntanduꝫ ppter solū in quo capella cōstruitur.aduerte tamē qꝺ ecclesia edificata in solo alieno nō cedit solo,sed soluꝫ cedit ecclesie not. glo.xij.q.ij.c. apostolicos.not. do. flor. in.l.qui domum.ff.ad.l.aq. ↝ Sebasti. Sapia.

g ¶ Si eccl'ia. An eccl'ia vnita teneatur ad onera ecclesie cui est vnita tradit Bart.i.l.j. de metropo.beri. lib.xj.et an gaudeat priuilegiis tradit gl.in.c.j.ne sede vacā. no.i.c. recolētes.ꝺ statu. monac.ꝛ an possit alienari i vtilitatem alterius ecclesie principaliter tradit Bal.in auf.hoc ius porrectum. C.de sacrosanc. eccle.

tione:al's forte dicēdū eſſet ſecus per.d.c.ij.de relig.do.quo ad hoc vt eps principalis eccleſie haberet ptātē interdicēdi hic de offi.dele.ſane. ad hoc q2 qđ dño debeṫ deduciṫ de peculio vicarioꝝ.ff.đ pecu.l.ſi ſeru⁹ meus.¶Quero an ſingule depēdētes eccleſie ſingulas debeāt dare ꝓcuratiōes.dic ꝙ ſic ſi ſufficiūt ⁊ habeāt ppl'm.q2 eps quodlibet mēbrū dioceſis reſpicit.de offi.or.irrefragabili.xj.q.j.đ pſona.nec obeſt ꝙ vna eccl'ia ſit ſubſtātialis.de reb.ecc.nō alie.c.j.qđ intellige in eccleſijs:ſecus ſi ſint gr̄e.de cēſi.c.fi.¶Quid ſi ꝯxit quis cum pbr̄o eccleſie ſubiecte an ante executionē debiti exigaṫ qđ debeṫ ſupiori eccl'ie:ſ.cenſus.dic ꝙ ſic ſicut dñs deducit prius ꝙ a ſeruo debeṫ.ff.de peculio.l.ſed ſi damnū.§.peculiū.⁊.§.preterea.⁊ hoc ſi cum pbr̄o ꝯctū fuit ignorāte vel ꝯdicente prelato maiori.ſed ſi illo ſciēte veniet eccleſia in cōtributū cū alijs creditoribus.ff.de tribu.l.j.⁊ vide Archi.de preben.cū ſing.libr.vj.Joā.an. in fi.glo.fi.dicit vt de elec.nemo deinceps.lib.vj.vbi vide Ant.de but.

1 ☞Clericus in minoribus tantum conſtitutus poteſt diſpenſatiue ad regimen parochialis eccleſie promoueri:dummodo intra breue tēpus poſſit in preſbyterum ordinari.2.

3 Ordines ſacri intra quod tempus poſſunt vel debent accipi.

4 Epiſcopus an ⁊ qñ poſſit diſpenſare ſuper minori etate ad beneficia.6.

5 Etas que requiratur ad queeunq; beneficia.

7 Eligi an poſſint nō conſtituti in ſacris ad beneficia ſonantia dignitatem que ſint ſine cura ⁊ que diſpenſatio requiratur.

1 PReterea. ¶†Js qui nōdum eſt in ſacris ſi alias eſt idoneus ad regimē ꝓchialis eccleſie diſpenſatiue pōt ꝓmoueri.h.d.Prima pars ponit rigorem.Scđa diſpēſationem.Tertia diſpenſatiōis determinationem.ſcđa ibi:diſpenſatiue.tertia ibi:dum tñ.¶Caſus literalis.dr in hac decretali:ꝙ nullus debet ad regimem animarū admitti niſi ad minus ſit ſubdiaconus tñ diſpenſatiue in minoribus ꝯſtituti poſſunt admitti dūmodo tales ſint qđ intra breue tp̄s poſſint in pbr̄os ordinari. Ber.¶No.primo ꝙ ad regimen parochialis eccl'ie de iure aſſumi nō pōt nō exiſtēs in ſacris:⁊ ſic habēs vnū bñficiū cui per pri⁹ anteꝗ̄ aſſumatur annexus eſt ordo ſacer.ſ.ꝓchialis eccl'ia.¶Not.ij.ꝙ ordo ſubdiaconatus nō eſt de minorib⁹ ſ3 de ſacris.j.de ſer.nō ord.miramur.j. 2 eo.a multis.¶†Not.iij.ꝙ in minoribus exiſtens diſpēſatiue pōt ad eccleſiam parochialē aſſumi dū ſit talis ꝙ intra breue tp̄s poſſit in preſbyterū ordinari:et ſic apparet ꝙ defectus etatis ꝓxime tñ ad ſacerdotiū nō impedit quē ad parochialē eccleſiā ꝓmoueri diſpēſatiue et talis 3 diſpēſatio pōt fieri per ep̄m.¶†Gl.j.querit qđ dicaṫ breue tp̄s:⁊ multas ꝯcordātias adducit ad breuitatē tp̄is.Cōcludit ꝙ breue tp̄s dr annus ⁊ dimidius q2 in anno ⁊ dimidio qs ꝓmoueri poſſet ad ſacros.allegat.iuri.hodie ſtatut⁹ eſt annus:vt.c.l3 canō.de elec.li.vj. Sed dicūt hic doc.ꝙ in vna quadrageſima quis poſſet ad oēs ſacros promoueri. nā in ea ſunt tres dies ſabbati ordinationū.Unde Hoſtiē.hic dicebat hoc ꝙ de tp̄e breui dr arbitrariū eſſe.hoc dcm̄ ꝓcedit in alio caſu ꝙ̄.c.l3 4 canon.⁊ bñ facit qđ ibi no.¶†Querit ſecūdo gl.an ep̄i poſſint diſpēſare cū minori etate ⁊ aliq dicunt ꝙ ſic.arg.huius.c.de hoc recitat glo.de elec.cū dilectus.ibi dicit ꝙ in etate nō diſpēſat.Jnn.al's Hoſt.dicit per ep̄os diſpēſari poſſe in etate ⁊ pſonatib⁹ ⁊ parochialib⁹ eccl'ijs ⁊ in defectu ordinū:⁊ in defectu ſciētie ⁊ in defectu morū cū corrigibili duz tñ eā ſubſit de defectu ordinis.dicit hic ꝓbari:q2 ex quo ius pmittit diſpēſari ⁊ papa nō reſeruat inferiori:hoc diceṫ eſſe cōceſſum:et hoc vr̄ placere Jo.an.in.c.l3 canon.de elec.li.vj.Circa etatē aūt duo ſunt vidēda. primo in qua etate quis poſſit bñficium ſuſcipere.ſcđo an cuz inhabili5 tate poſſit per ep̄m diſpenſari.¶†Ad primū dic ꝙ eſt dare dignitatē ep̄alem:⁊ hoc determinaṫ.de elec.cū in cūctis.q2 eſt etas.xxx.ann .et in ea ſolus papa diſpēſat vt ibi.Eſt dare etatē abbatie.Et ſimpliciter credo qđ illā requirat etatē vel ſaltē.xxv.⁊ hoc tene vt firmat Jo.an.in.c. indēnitatib⁹.de elec.lib.vj.⁊ in iſtis caſibus nō diſpēſat iferior a papa. facit.de eta.⁊ qua.c.j.li.vj.Eſt dare dignitatē abbatiſſe.⁊ de hac de ele. indēnitatib⁹.li.vj.⁊ cū iſta minori etiā ſolus papa diſpēſat vt.d.decre. vnica.Eſt dare dignitatē aliā inferiorē vel pſonatū habētem curā animarum anneꝗ̄:⁊ illius eſt etas.xxv.an.⁊ idē in eccl'ia parochiali.đ ele. cū in cūctis.§.inferiora.in etate minori nō diſpēſant inferiores ep̄is q2 inhabilitas eſt conſilij:vt no.glo.de ele.cū in cunctis.ad hoc de renūti. poſt tranſlationem.ad hoc de eta.⁊ quali.c.j.li.vj.Et ecōtrario eſt dare dignitatē vel perſonatū ſine cura.⁊ in hoc eſt dubiū que etas exigatur. dicit Jan.hic qđ nulla eſt certa etas determinata:vñ ad illas recte eligitur qui ſciat illā et poſſit regere:vel ſm eū ſufficit pubertas cū exinde ſuas facultates adminiſtrare poſſet et ceſſet tutoris officiū ⁊ poſſit eſſe ordinarius.ff.de iudi.cū p̄tor.et ſufficit ꝙ nō eſt ſtatutū ꝯtrium.ff.de ꝓba.l.ab ea.nō placet hoc Cōpoſt.nā ſi in ſecularib⁹ honoribus habentib⁹ adminiſtrationē exiguṫ ſaltē.xxv.anni ꝯpleti.ff.de mune.⁊ hon. l.ad rem.ff.de decu.l.ſpurij.§.minores.fortius in eccleſiaſticis honorib⁹ ⁊ dignitatibus requiritur illa etas niſi diſpenſetur:⁊ ſic poſſet intelligi opin.Jnno.Hodie de mente capituli.j.de eta.⁊ quali.c.j.li.vj.ē ꝙ etas ſit.xxv.nā illa decre.in.xliij.ann.permittit diſpēſare ep̄is.i minori autē 8 etate non poterit ep̄s diſpēſare.Eſt dare bñficia ſimplicia[a] que nō ſunt dignitates nec parochiales eccl'ie:⁊ tales nō exigunt ordinem ſacrū ex ſtatuto vel cōſuetudine:ſi eſt beneficiū habēs adminiſtrationē exigitur xiiij.annus.ſ.e.indecorū.⁊ t3 Jo.an.de reſcrip.ſi 6 eo tp̄e.libr.vj.in nouella.¶†Satis tñ puto qđ poſſit ep̄s in minori etate diſpēſare.q2 ſi hoc ē ꝓhibitū in dignitatib⁹ ꝑ.c.j.j.đ eta.⁊ qli.li.vj.ꝯceſſum vr̄ in alijs a ꝯtrio lr̄e illi⁹.c.maxime tenendo opi.antiquā Jnn.⁊ Hoſt.ꝙ i talib⁹ nō ꝓhibitis in etate poſſet diſpenſari.Si aūt bñficiū ſit canonia:opi.ſūt:aliq exigūt.xiiij.ann.aliq; min⁹:q2 dicunt ſufficere ſeptimū vt recitat gl.de reſcrip.ſi eo tp̄e.in.vj.Puto qđ in canonijs eccl'ie cathedralis ſit vera opi.Hoſt.maxime cū poſſint eſſe delegati pape:vt eo.tit.de reſcri.ſtatutū.§.j.li.vj.exigeṫ ſaltē etas.xiiij.an.ad hoc vide.c.ex eo.de ele.lib.vj.⁊ cle.vt hi qui.de eta.⁊ quali.Dic qñq; geſtio act⁹ h3 ordinē annexū:vel ſi nō h3 annexū requirit tñ diſcretionē in gerēte.itē vbi h3 ordinem annexū ⁊ vult ꝓmoueri reſpectu illius actus,reqriṫ etas ad ordinē reqſita:vt in cle.vt hi qui.j.rñ.de eta.⁊ quali.Si nō h3 ordinē annexū reqrit diſcretionē tūc etas diſcreta requiriṫ que eſt .xiiij.an.vt in.c. ex eo.de elec.lib.vj.Si vult ꝓmoueri reſpectū aliorū:dic ꝙ ſufficit etas.vij.an.ad qđ vide no.in.d. cle.vt hi qui.in gl.ordinaria.¶Jn canonijs aūt inferiorū eccleſiarū idē qđ in alijs ſimplicib⁹ non habentib⁹ adminiſtrationem:vt etas ſeptēnij ſit habilis:⁊ ſatis puto qđ cū minori ſeptēnio ꝓximo poterit tūc ep̄s diſpenſare. Si autem eccleſia h3 annexū ordinē vt poſſit ꝓmoueri exigitur qđ ſit i etate ad ordinē reqſita:alias defectuoſus videretur ſeu diceret.An aūt poſſet diſpenſari per b ep̄m[b]:puto ꝙ ſi ſit ꝓximus etati vt poſt modicū tp̄s poſſit ꝓmoueri:alias nō niſi magna cā ſubſiſtēte.ar.hui⁹ decre.Facit q2 ꝑmiſſum erat ſ3 opi. antiquā ep̄is in talib⁹ diſpēſare nec correctū reperitur:ergo poſſet ad hoc qđ no.Hoſt.in ſum.Nec ob.c.l3 canon.⁊ qđ ibi no.de ele.li.vj.q2 illud ꝓcedit qñ tp̄e ꝓmotiōis certa etas ⁊ determinata requiriṫ:ſecus vbi nō requiriṫ ꝙ̄ꝙ̄ habeat ordinē annexū in quo reqraṫ certa ⁊ determinata etas: tñ ꝯ hoc facit qđ no.Jo.an.in cle.generalem.de eta.⁊ quali.vbi dicit qđ in etate nō pōt ep̄s diſpēſare reſpectu ordinis.dic ꝙ reſpectu ordinis diſpēſare nō pōt:vt aū debitā etatē promoueaṫ:ſed ꝙ promoueaṫ ad bñficiū hn̄s ordinē annexū i quo reqraṫ certa etas:dicēdū qđ pōt diſpēſari ꝑ ep̄m dūmō hoc fiat ex cā iuſta ⁊ neceſſaria.ad h̄ facit bñ in arg.c.cū ex eo.de elec.lib.vj.iūcto.c.licet ca7 non.eo.tit.¶†Quero an nō conſtituti in ſacris poſſint eligi ad bñficia ſonātia dignitatē vel perc ſonatū ſine cura[c].Cōpo.de ele.dudū.⁊ Jnno.dicūt ꝙ ſic.Hoſti.aūt ꝯ.vide glo.eo.tit.c.j. lib.vj.in vlti.glo.⁊ ibi recitanṫ opi.final'r Jo.an.vr̄ reſidere in opi.ꝙ de iure cōi non pn̄t eligi ſed diſpenſatiue:⁊ vide in decre.dudū.⁊ de his q̄ ſi.a ma.par. capi.ex ore.Quero qualiter ⁊ qua via ꝓmouebitur ſit inhabilis ad talē dignitatē qñ eget diſpēſatiōe.Jnn.⁊ Egi.ꝙ aſſumeṫ ꝑ poſtulationē:et ſic eligi nō poterit:nā diſpēſant ep̄i cū conſtituto in minorib⁹ vt poſſit eligi ad pſonatū vel dignitatē:recitat alios dicētes ꝙ poterit eligi:vñ dicit ꝙ ep̄s poterit facere aliquē eligibilē per ſuā diſpēſationem.alij ꝯ:ſic reſidet Joā.an.credo ꝙ ſi debeat aſſumi de corpore vel collegio abſq; dubio debeat poſtulari:⁊ ſic materia poſtulationis nō ſolū locū habebit in p̄lationib⁹ ſ3 in inferioribus bñficijs.Ubi aūt de bñficio ꝓuideaṫ per viā electiōis ſi idē eſt collator ⁊ cōfirmator nō credo qđ materia poſtulatiōis tali accōmodeṫ.Si aūt vn⁹ eſt collator alter ꝯfirmator:adhuc dico ꝑ viā poſtulatiōis ꝓcedi.Hoc reincidit in dubiū illud an hodie de iure cōi patiēs defectū in ordinib⁹ poſſit ad eccleſiā parochialē aſſumi.de qua in.c.ſi ꝑ clericis pauperib⁹.de pbē.li.vj.⁊ ibi Joā.an.determinat ꝙ ſolū in caſu illi⁹.c.⁊.c.ij.de inſtitu.lib. vj.poſſit de iure cōi promoueri:al's diſpenſatiue debeat promoueri per iſtud ca.de quo dic vt ibi: Archi.tñ indiſtincte ibi tenet ꝯtrariū.dic vt ibi.

1 ☞Delicta occulta an inducant irregularitatē.

2 Teſtes reducuntur ad cōcordiam vt euitent falſum:nō vt probent hoc dicit cum apoſtil.

a ¶Simplicia.ad de Fede.conſilio cxxxij.

b ¶Per epiſcopū. Adde late Rom. conſil.cccxxv.

Zacharias.
c ¶Sine cura.adde tu late de hoc ꝑ Fede.de ſe.ꝯſil. cxxvij.inci.caſus talis eſt quedam eſt canonia ⁊c.

¶ Reducunt. ad de intelligēdū vt euitēt falsum nō vt pbēt: vt dicit Rom. ɔsil. ccciij. Zacharias.

¶ Adde tu eūdē ro. fin. cccclxxvj. inci. si testes aliq. nec omitto qd̄ si testes in cā discordent in dicto nō obest eorum testimonio tal' discordia. no. Bal. in. l. j. in. vj. col. C. d̄ testa. Spe. in tit. de teste. §. iā de interrogatorijs. v. hic est. Ant. de bu. in c. cū̄ pto. col. iij. j. de of. or. z fel. plene i c. cū tu. co. vj. v. ij. not. qd̄ modica ɔrietas. j. d̄ test. z de materia p istū tacita vide eūdez Fel. late distinguē tē vbi. s. co. iij. v. quinta ɔclusio. z col. iiij. versi. secūdo aduerte. Anto. Francis.

¶ Ad hoc de cōcordia testiū faciēda ad h̄ vt euitēt falsuz nō vt pbent. vide Bart. fin. loquēte. et ibi p Alex. z doc. i. l. ij. i. §. creditū. vbi Alexā. in. ij. colū. multas ɔcor. all'. ff. si cer. pe. z vide ēt bar. z ibi Jo. d̄ imo. z ēt alex. i v. extra gl. in. l. i insulā. i. §. fruct'. ff. so. ma. z vid̄ bar. i l. si finita. i. §. si añ hoc decretū. ff. de dā. infec. z hr̄ per ang. in. l. q sniaz. C. de pe. z p Jo. d̄ imo. in. l. inter pares. ff. de re iud. et istd̄ sine dubio intellige vez qd̄ sūt cōcordādi testes ad finē vt euitent falsum qñ sūt numero pares. al's aūt p̄ualet maior pars: vt p bar. et bal. l. d. §. creditū. i vlt. co. z i. l. gall'. in. §. ille casus. vbi z p alex. l. ix. col. ff. de lib. z posth. et vide p imo. i. c. co rā. z in. c. cū cōtingat. de off. dele. et hr̄ p flo. i. l. ob carmen. §. j. ff. d̄ testi. vbi ēt p gl. z per spe. i ti. d̄ dispu. et al'. i. §. nūc vidēdū in v. s3 si aduersari'. z vide. d. abb. in. c. in nr̄a. d̄ test.

1 3 Beneficiatus non faciens se pmoueri ad sacros ordines: an z qñ sit priuandus beneficijs. 6.

4 Criminosus añ vel post pmotionē ad bñficia an cogat illa relaxare. j. 8. ad tps vel perpetuo. 10.

7 Beneficia plura an sit licitum retinere.

8 Cōfessio facta siue in foro cōtentioso siue penitētiali siue mixto an preiudicet confitenti. 11.

9 Variatio an admittat si qs dixerit se nō posse ad ordines promoueri salua conscientia.

Ueris. Propter necessitatē vel vtilitatē ecclie cōpellunt clerici recipe ordines nō suis bñficijs annexos. h. d. Cōis diuisio. secūda ibi: cū igit. que duo facit. pmo ponit discordiā canonū. scdo distinguēdo cōcordat ibi: statuētes. z scdm mēbrū prosequit ibi: qd̄ si. ¶ Casus literalis. Clerici bñficijs ecclīasticis abūdātes moniti a platis suis vt ad maiores ordines pmouean tur: noluit pmoueri dicentes secreto se tale quid cōmisisse qd̄ eos salua ɔscientia ordinari nō sinit. querit quid de talib' sit agendū. Rñ. papa q in casu isto vident canones discordare. cū qdā dicūt eos nō cōpellēdos. alij vero ɔriū asseruerūt: hanc ɔrietatē volēs amputare statuit vt si clerici se indignos pp̄ter occulta sua pctā pceptiōe maiorū ordinū fatent iferiores. clerici de ecclīa pbabilis vite. z opiniōis preferant eisdē: z bñficia sibi auferant z alijs ɔcedant nisi forte q ordinari recusant in alijs seruitijs ecclesie fuerint vtiles. Si vero sola volūtate ordinari recusant z vtilitas ecclesie vel necessitas suaserit. si idonei fuerint compellēdi sunt ad maiores ordines recipiendos p amissionē locoz z bñficioz subtractionē. ber. ¶ † No ta pmo q aliqua sunt delicta vel defect' que quātūcūq3 occulta inducūt irregularitatē z repellūt quē a facultate pmouēdi. ¶ † No. scdo q ad papam spectat discordantes canones ad cōcordiā interpretādo reducere: sic z testes discordātes ad a ɔcordiā reducūt a: vt p3 in. c. cū tu. d̄ test. ¶ † No. aperte in v̄bo statuētes. z cū loquat i plurali qd̄ sint plura peccata que q̄ sint occulta impediūt quē a pmouēdo. ¶ † No. qual'r z qñ pcedatur ɔ bñficiatos vt se ad sacros faciāt pmoueri imminente necessitate ecclie: q2 aut sola voluntate resistūt absq3 aliquo impedimēto vel cā z ɔpelluntur data idoneitate p subtractionez bñficioruz z amissionē locorū aut resistūt nō nuda volūtate s3 cā subsistēte: q2 salua cōsciā nequeūt ordinari: tūc si al's sint valde vtiles ecclie nō priuat s3 alij eius loco ponunt. si nō sint ita vtiles bñficijs priuant z alijs ɔferunt qui valeāt ordinari. ¶ † Opp. q indistincte qui propter pecata occulta nō valeāt promoueri debeāt deponi: q2 vel añ pmotionē talia cōmiserūt z sunt deponēdi eo q2 tpe examinatiōis talia tacuerūt. xxxiij. dist. c. si. l. dist. ex penitētibus. lxxxj. dist. si q sine. cū si. Aut postea ɔmiserūt z adhuc sunt priuādi ex quo sua culpa se fecerūt indignos. ar. s. c. i. Sol. dicit gl. q v̄itas est q b sunt priuādi: tū si al's ecclesijs sint vtiles tolerabunt i ecclesia: z sic dispēsat cū eis maxime si sint pctā occulta. puto q si defect' foret talis q nō ipediret ordines susceptos s3 impediret suscipiēdos: qd̄ siue añ siue post ɔtingeret tale impedimētū ex q non est supior ordo annex' bñficio posset retinere bñficia nec expectādo seu expectato nec ex ɔtumacia in ordinādo priuarent dūmō alias ecclie forent vtiles. Si delictū occultū sit forte tale q cuiuscūq3 ordinis etiā suscepti ipediret executionē z tacuisset añ pmotionē nō video q bñficiū cū bona cōsciā tenere posset: nisi cū eo dispēsaret: nō tñ qñ oino foret occultū priuaret pp̄ter delictū: s3 nec pp̄ter ɔtumaciā in nō ordinādo nisi fm distinctionē hui'. c. Si aūt delictū illud q̄ occultū postea commisisset pp̄ter qd̄ ordinum caret executiōe: adhuc nec bñficiū cū bona ɔsciā retineret nisi cū eo dispēsēt. talia eīn bñficia saltez in vnū habēt ordinē annexū z ei' executionez: cum alijs clericis nō sint conferēda. Aut ɔ id publice cōfitet z esset deponēdus z priuādus: aut occulte pp̄ter ɔfessionē talē priuari nō pōt. Nūgd propter delictū illū nō assumēdo ordines posset p̄uari: 5 seruāda esset hec decre. ¶ † Opp. q nō remoueretur pp̄ter occulta pctā. s. d̄ tēp. or. ex tenore. Sol. dicit gl. si agit̄ de priuatiōe pp̄ter pctm̄ immediate: seruandū est qd̄ hr̄ in. c. ex tenore: q2 pp̄ter occultū pctm̄ nō impedit retētio bñficij z ptās i illo ministrādi vel ordine: fallit in homicidio s3 vnā opi. tu in hoc tene qd̄ dixi. Si agit de p̄uatione pp̄ter negligētiā in ordināndo seruādum est q 6 hic distinguit. ¶ † Op. q indistincte ad assumēdos ordines bñficiati ɔpellāt: al's priuent distributionib' z voce in cle. de eta. z qli. vt hi q. Sol. dicit hic Jo. an. si bñficia nō hñt annexos ordines seruādū est qd̄ hic pcedi etiā pōt ad al's penas z alio mō cōpellere ad ordies vt p subtractionē qtidianarū distributionū z vocis vt ibi hr̄. Si habēt ordies annexos tūc ɔpellunt fm diuersitatē bñficioz: vt p3 in. c. l3 canon. de ele. li. vj. z i. d. cle. Qz si est bñficiū curatū z parochiale p̄uat ipso iure lapso anno. si collegiatū z curatū p̄uari pōt: si canonicat' in ecclīa cathedrali priuat voce capli si nō h3 annexū ordinē: si h3 annexū ordinē p̄uat dimidia qtidiana z distributionū: al's p̄uat qtidianis distributiōib': z si eo monito ēt nō assumeret posset bñficio p̄uari: vbi dixi eos bñficio nō p̄uari necessitate vel vtilitate ecclie subsistēte possent p̄ua 7 ri fm formā z distinctionē decretalis. ¶ † Opp. innuit hic multitudinē bñficioz pmissaz. q2 dicit q bñficijs abūdēt zc. obuiat. de pbē. de multa. et c. sup ordiata. Quidā tex. iducūt p mltitudine q nō inducat pctm̄ qd̄ p3 q2 nō phibent hi pp̄ter hoc ordiari qz nō fieret si eēnt in mortali. Hosti. dicit q hic notat fctm̄ z nō ius: q2 nō qd̄ fctm̄ sed qd̄ fieri d3 zc. de ele. cū cām. vel fm eū pluralitas bñficioz respicit pluralitatē eccioz: sic de ca. mo. 8 c. j. li. vj. vel dispēsatū erat. ¶ † Opp. q nō possit p̄uari pp hāc ɔfessione ipedimēti cū fuerit occulta z pctōr occulte ɔfitēs nō d3 manifestari: vt p3 de offi. arc. c. ij. cū ɔcor. d̄ pe. z re. ois vtriusq3 sex'. so. dicūt qdā q si hec ɔfessio ē fcā in foro ɔtētioso p̄iudicat: z ex eo deponi pōt q2 notoriū iducit. ad hoc de tēp. ord. c. j. Si est fctā in foro aie z secrete dnt q si ipedimētū occultasset tpe pmotionis re moueret. xxxiij. dis. c. vlt. Si vo post ordinationē b icurrisset hoc ipedimētū si ex culpa sua remouere tur: al's nō. Tu dic z ē de mēte doc. hic q triplex est for': qdā ɔtētiosus: qdā mere pnialis: qdā mixtus. si fiat ɔfessio in pmo hoc p̄iudicat: vt scdm qtitatē delicti possit priuari: si in foro aie pniali nō d3 priuari pcisē, nec etiā d3 imponi pena p̄uationis: ne pctōr ex hac impositiōe manifestet: sed bene d3 eius ɔsciā informari q salua ɔsciā bñficiū nō pt retinere z suaderi vt cedat z sue postea ɔscie est relinquēdū. pp̄ter hoc tñ nō est priuād' s3 bñ posset priuari ex cōtēptu: q2 nō faceret se ordinari: q2 de hoc sibi cōstare pōt iudicial'r: q casu p̄uabit al's nō. put distinguit hec decre. q sic pōt intelligi. Si cōfessio fiat in foro mixto vt qñ examinat pmouend' z secreto ɔfiteat: sicut z in examinationib' ordinādorū: vel audita monitiōe platiɔfitet nō tāq sacerdoti: s3 tanq epo: q2 iudiciale repellit z inqtū pniale nō punit z remittit ad summā de scrutinio. §. fi. vbi dicit talē cōfessionē necessitatis in iudicio mixto habere effectuz z finē repellēdi nō effectū z finē puniēdi. alle. de or. co. cū dilect'. ff. de his q no. infa. l. luci'. z de exce. c. i. ¶ Quero an dicēs q pmoueri nō pōt salua ɔsciā repelli possit. dic q sic fm distinctionez decre. q2 nō debet ei statim credere: sequetur tñ ille 9 cōscientiā suā de simo. per tuas. ¶ † Nūgd autē si postea petit pmoueri vel ordinari admittatur remittit Hosti. ad sum. de elec. §. qs possit eligere. sub. §. qui nullo. iure. versi. quid si postea. vbi dicit q nō est audiendus. de frig. c. j. z c. laudabilē. dicit finaliter hoc relinquendum superiori vt si hoc oino est occultū relinquat ipsius cōscientie: si de hoc fama exiuit extra: q2 hoc aperuit alijs canonicis eū repellat. de tēp. ord. ad aures. de excessi. prelato. q sit graue. imo etiā posset hāc penā imponere. per not. hic. z in sum. huius tituli in loco primo

z tene mēti vnū q sin. dixit bal. in l. i. vi. q. C. de testi. q testes singulares nūq reducant ad ɔcordiā. s3 semp sūt repellendi. z add̄ ēt q testes reducūt ad ɔcordiā ad finem vt. s. qñ deponūt de actu reiterabilī al'r vt vol. bal. in. l. j. §. q accu. nō po. z i. j. ɔsti. C. in §. qb'. vbi d̄ qd̄ discordia testium d3 iuuari p distinctionē p quo vid̄ no. gl. i. c. q picu lose. d̄ pe. dis. j. z vide Bart. in. l. iter stipulātē. in. c. j. in. ij. col. z ibi Jmol. z alex. i. iiij. col. ff. de v. ob. Et adde ēt q testis varians in. d. suo nūq reducit ad ɔcordiā imo tenet d̄ falso vt in. l. q falso. vel varie. ff. de test. et ple. tra. i. l. eos. ff. de fal. z de hmōi materia ɔcordie testiū vide et per Alex. i. ɔsi. cxiiij. i scda pte. z in ɔsi. cxcix. z i ɔsil. p x. i iij. par. consi. z in ɔsi. xlij. i ea. iiij. p te. vbi oino vide. Zacharias.

¶ Priuandi per sniam. Nā q̄tum cūq3 sit criminos' aliqs ēt notorie tūc demū vacant sua bñficia cū lata ē snia z nō pri' notat plenissime bal. in. l. cū fratrē. col. si. j pn. v. circa instrumentū vnū scias. C. de his q. vt indi. no. plene l addi. ad istū. i. c. nisi. in apostil. in versi. ipso iure. s. de renuntia. Antoni' Frācis.

¶ An criminosus sit ipo iure priuatus vl' veniat priuād' vltra dicta l. c. nisi. de renū. q sint crimina idu cētia priuationez iure. vide q habētur i. c. accedēs. d̄ accu. z ibi p Jo. d̄ ana. vltra alios. z vide ēt p spe. i ti. de accu. i. §. j. i v. qliter aūt. Et ad de q oi criminoso dñs ē inimic' vt i. c. si ex bono. z in. §. sunt plures. de peni. distin. iiij.

a Zacharias. ¶ Ad irregularitatem causandā medico. adde plene per Gloss. in sum. de homi. in pn. vbi dicit qd medicus physic⁹ vl chirurgicus qui artē exercuit: licet infirmus moriatur in eius manibus inter medēdū, pōt tñ ad epatū vel sacros ordines ꝓmoueri: si i medēdo habuit cōsciētiam saluā. alle. hūc tex. ꝓ quo facit gl. in .l. ex maleficijs. ff. de ac. & obli. Flo. i. l. iiij. §. ꝑculus. ff. ad .l. aquil. spec. i titu. de dispē. §. iiij. vs. itē exercēs. arch. & Gemi. in .c. qui arborē. et in .c. de his. l. dist. et Car. in cle. j. qd .xv. de homi.

b Sebasti. Sapia. ¶ Doctor cōsulens. An consultor dās reprobum cōsiliū teneat de imperitia. querit bar. in .l. si. ff. de vari. & extraordi. cogni. & in .l. ex maleficijs in pnc. ff. de act. & obli. & no. determinat. idē facit Abb. in .c. pastoralis. §. qr vo. de offi. deleg. Ange. vo in .l. filiusfa. ff. de iudi. tenet qd nō teneat sed iudex. seqr ibidem Pau. de ca. sed vide multa circa hoc cōgesta p. d. Georgiū nattaz i repe. cle. sepe. §. que omia. colū. vij. et. viij. de vbo. signifi. Et d medico an teneatur vide Cardin. Alex. ā. in .c. j. lxxx iij. dist.

Antoni⁹ Frācis. ¶ Ad hoc quod medico hic dicit adde qp medicus exercens chirurgiā aut artem medicine physicam quis inter medēdū infirmus moriatur nō pōt ad sacros ꝓmoueri: vt not. i .c. ad aures. de tēp. ord. & in .c. super specula. ne cle. vl mo. & in .c. si qs a medicis. lv. di. vbi per gl. nisi forte p imperitiā aut per eius culpā infirmus moriatur: qr tunc nō euaderet irregularitatē: sz etiā teneret in cōsciētia ad restōnem salarij ꝓ medendo vt per Hostiē. i sum. de peni. in §. qb⁹. in vo. quid de officialibus. et vide tex. in .c. absit. l. distin. q dicit qp medic⁹ dans medicinaz ɔtriam dz hominem occidere & generalr an et qñ euentus mortalitatis infirmi imputet medico vltra ea que habentur in .c. ad aures preallē. vide in .c. tua. de homi. & in .c. si quis a medicis. lv. dist. Et ad de qd medicis imputatur multum imperitia: vt est tex. in .l. illicitas. §. ne potētiores. in fi. ff. de offi. psi. & qñ medicus dubitat an medicina debeat nocere infirmo non dz illam sibi dare. dz eñ potius infirmum relinquere i manu creatoris quam eius vitaz committere incertitudini medicine. .l. iij. §. pro culpa. ff. ad .l. aquil.

primo alle. hoc intelligo qñ hz fructus sufficiētes ad sustentationē ordinū sacroz: als dicendū esset secus fm istū text. ¶ Quero de quibus beneficiatis loquit: dic qd gñaliter loquit de clericis & sic nō solū rectores ecclesiarū parochialiū: sz & quoscunqz alios simpliciter beneficiatos ɔprehendit etiā si beneficiū esset .xx. solidoz. nā & tales tenent ad residentiā & seruitiū ecclesie. de cle. nō resi. conquerēte. & .c. pe. ¶ Quero i quo preferant alij clerici qui volūt ordinari istis negligētibus. dic qd in ordinis susceptione: & ɔsequēter in sede & beneficij perceptiōe. qd specialiter procedit in ecclesijs collegiatis. d ma. & obe. statuimus. vnde dicebat Jac. hic respicere debere cōsuetudinē quarūdam ecclesiarū vbi sunt clerici habentes maiores & minores pbēdas. & hi qui habēt maiores debēt habere ordines certos ad quos maiores ꝓmouent habentes minores fm sue receptionis ordinē: si ergo se dicūt indignos minores illis preferētur. ¶ Quero qñ dicat vtilitas vel necessitas ecclesie ordinādi: dic qp vtilitas est qñ ecclesia indiget ministris illoz ordinū: lz etiaz sint alij q possint ordinari: nō est ergo inter necessitatē & vtilitatē distinguendū: vt aliqui faciebāt. lxxxiij. distin. in sum.

10 ¶ † Quero qualis erit hec subtractio bñficioruz dic qd erit subtractio redditū ad tps quod apparet ex vbo ɔpellas. sic .j. de decimis. c. quis. als ex quo puati essent nō plus cogerent ad ordines fm Inn. q dicit hāc differētiā inter primuz casuz & scōm qr hic subtrahit beneficiū ad tps nō ppetuo: sed .d. pti. rñ. statim auferet perpetuo et alteri ɔferet nisi ex causa: vt .d. pri. sed Hosti. dicit et hoc scdo casu eos priuari p subtractionē bñficij si rebelles extiterint. magis eñ cōtemnit qui sua voluntate ordinari recusat qp is qui iustū impedimentū allegat. de quo remittit ad sum. eo. ti. §. ordo. ver. circa hoc querit. & ver. se. vbi ad literā ponit distinctionem Ray. quā recitat Jo. an. fuisse Guar. & ponit de elec. licet canō. li. vj. in vo. priua

11 tus. quam qr ibi scripta hic non recitor: † inquantum eēt necessariū pro intellectu huius. c. d. c. si renuit quis se ꝓmoueri vbi beneficiuz nō habet annexū ordinē. de quo hic specifice loqtur. Aut renuit impedimēto et perpetuo: aut renuit sola voluntate. istos duos casus hic ꝓsequitur tex. primo casu si iudicialiter cōfitet impedimētū notorium esse, posset deponi incōtinēti et immediate ex delicto. de accu. si cōstiterit. Si non cōfitet iudicialiter sed secreto seu penitentialiter vel mixtim ei vt epo secreto non vt iudici: qr vt sedēti ad bāchū: tūc ꝓcedit hec decre. dico qd ordo ꝓcedēdi ē vt si vtilem videat aliter eū non cogat nec priuet: si videt eū inutilē als eū cogat et puet statim bñficio nō ex vi delicti sz ex cōtumacia nō parendi: q salte iudicialiter habebit aspectū vere cōtumacie & ostendit istū ex ɔtumacia nō ex delicto priuari. hec vera si nō pōt aliter ecclesie necessitati ꝓuideri: si pōt per alios illos ordinet: et illos istis preferat i ordine dignitatis ordinis & ɔsecutiuorū ad ordinē. de quibus de ma. & obed. statuimus. Si oino deficit i clericis et necessitas subest als vtilitas ꝓuideat puādo. si resistit sola volūtate debet ipm primo priuare loco. Quia debebit auferre voces in capitulo vel quotidianas distributiōes vl aliter aggrauare: vt ptz hodie in cle. que declarat istū tex. de eta. & quali. vt hi qui. pōt etiam si in cōtumacia persistit scdo ad tps beneficioz reddit⁹ subtrahere. & si durat adhuc i cōtumacia poterit ipz priuare beneficio: vt dicunt hic doc. Dicit tñ Inno. hic recusantem ordinari non excōicāduz: ne sic excōicatus pro manifesta offensa ordinari non posset. sed de hoc non curat. Jo. an. remittit ad not. de preben. pro illorum. super glos. penult. fm Jo. and. Anto. de butrio.

1 Medicus qui aut ex negligentia aut imperitia non sanauit infirmū nō pōt sine dispensatiōe promoueri: secus si mors infirmi non potest aliquo modo medico imputari. 2.
2 Homicidiū casuale non inducit irregularitatem.
3 Doctor qui cōsulēdo per ignorātiam lesit tertiū tenetur in foro anime.
4 Doctor tam in legibus qp in medicina quas partes debeat habere. 6.
5 Conscientia licet scrupulosa est sequenda.
6 Medicus tenet infirmū pauperes gratis curare.
7 Medicus medicans qui ꝓ danda sanitate ptiuz recipit an euitet crimen simonie.
8 Medicus de publico salariatus potest a sano salarium accipere.

Ad aures. Euētus mortalitatis infirmi nō impedit ꝓmoueri eius medicū peritū solicitū & traditiones artis obseruātē. h. d. Cōis diuisio. scda ibi: tibi breuiter. ¶ Casus talis. Quidaz canonicus colonieñ: erat in physica eruditus: cū pluribus fm artē suā medicinā cuz diligentia tribuisset: pluribus in ɔtrium successit qr medicinis pceptis mortis piculuz incurrerūt. Iste volebat ꝓmoueri ad sacros ordines: cōsuluit dñz papā: papa sup hoc rñdet qp si sup pmissis ɔsciētia ipm remordet ad maiores ordines de suo ɔsilio nō ascēdat. ber. ¶ Not. physicū ex solo
1 artis exercitio nō inhabilitari ad ordines. † Not. scdo qp homicidiū negligentia vel imperitia ɔmis
2 sum causet irregularitatē. ¶ † No. tertio qp homicidiū alia rōne causatum nō attribuit ad irregu
a laritatē causandā medico[a] si fz traditiones artis adhibita diligētia quā potuit secutum est homicidium. & sic v⁹ qp casuale homicidium si nō pōt imputari culpa hoc agenti nō causat irregulari
3 tatē. ¶ † No. ar. qp in foro anime doctor ɔsulēs[b]
b & ignorantia vl imperitia nō sequens traditiōes artis tenet ꝓ eo qp alteꝫ cōsulēdo leserit. & hoc tz Cy. post Pe. in aut. hodie. C. de iud. qui volunta
4 rie assumpsit officiū. secus si necessitat⁹. ¶ † Not. q exigunt vt medic⁹ mederet iuste & nō incurrat periculū aie nec periculuz irregularitatis. primo exigit qd sit eruditus. scdo qp experiat fz traditiones artis medicine. tertio qd diligens sit in artis exercitio. sic exigit in cōsulente qp sit peritus: qp fz opi. cōes & nō sophisticas ɔsulat. qp i examinādo
5 factū sit solicitus & diligens & nō piger. ¶ † Ult. no. qp ɔscia qp qp erronea & scrupulosa sequēda ē si nō pōt cū iure iformari. vide de simo. p tuas. ij. & de sen. excō. inqsitiōi. ¶ Gl. oēs iustificāt tex. & querūt de rōnib⁹. Et not. vlt. gl. de ɔsilio an & qñ sequēdū sit: qr bona est. Que ɔcludit cōsiliū reue
6 rentie imitādū, consiliū pfectiōis nō. ¶ † Quero qñ debeat esse peritus et diligens medicus ne ipi imputet: dic qp prudēs dz esse ante factū: vt no. vbum eruditus. & in facto diligēs fm traditiones cōes & nō singulares det medicinas & expimēta nō q pter vel ɔ artē inueniunt. Itē & post factuz qr dz adhibere diligentiam. de quo in sum. e. ti. §.
7 ordo. vo. hec vident. ¶ † An medicus[c] teneat infir
c mū pauperē vel diuitez nolentē soluere vel volentem sumere medicinā gratis medicare. no. lxxxiij. dist. c. j. & ibi quo ad pauperē determinat qd tenet gratis curare: quo ad diuitē tenet curare sed nō gratis: qr post poterit repetere. Itez habetur ibi qd an quis redimere teneatur vitā alterius vide licet qñ videt aliquem velle interficere aliuz nisi det sibi pecuniam. vide in Spe. de salarijs. §. j. Et quomodo penam simonie euadat medicus qui pro danda sanitate pretium recipit. no. j. q one. j. qui studet. Et quomodo medicus a sano salariū recipit vbi nō liceret ab infirmo. vide de postu. c.
8 j. in glos. notandū qp vbi. ¶ † Not. qp qp medic⁹

Sebasti. Sapia. c ¶ An medicus. Uide beatū Thomā scda scde qō. lxxi. arti. j. vbi dicit qp medicus tenet curare pauperē qñ est i extrema necessitate: ita qp si non curaret moreretur alias nō tenet. refert & sequitur Feli. in c. j. d offi. iudi. vbi idem dicit in ad uocato. vide que not. Decius i .c. s. colū. xxvij. vsi. restringit prima limitatio. de ꝓbat. vbi pōnit an notari⁹ teneatur facere scripturas pauperibus gratis & not. etiā do. Jas. in §. omnes. in vo. tripli. colū. penult. insti. de actio. & oino vide Car. alex. in .c. nō satis. lxxxvj. disti. vbi per multa cōcludit qp qui pōt facere eleemosynā cōstituto in extrema necessitate et non facit peccat mortaliter. de quo et per Felin. in .c. j. colum. vlti. j. dist.

Contumacia potest puniri per alium iudicem de mandato iudicis primi.

Suspensus perseuerās in suspensione an sit ipso iure priuatus beneficio. 4.

Sententia limitata ad certum tēpus vel causa: an cesset finito tempore vel causa.

Suspensio ad quid afficiat suspensum.

Citatio dꝫ cōtinere personā citantē ⁊ personā que cōmittit: ⁊ personam ad cuius instantiā fit.

Cum bone. Qui stetit per annū in suspē-sione priuat̄ beneficio qđ prius habe-bat ⁊ qđ postea acqsiuit. Sūt due par-tes: ɔsultatio, ⁊ rñsio. scđa ibi: rñdemus. ¶ Casus l̄ralis. Clemēs papa vocauit q̄sdā clericos barañ. ad p̄sentiam suā vt satisfacerēt archidiacono suo quē grauiter leserant: qꝛ ipsi venire cōtēpserunt fe cit in eos suspēsionis sniam ꝓmulgari in qua triē nio permanētes quidā ex illis suspēsi alia bñficia ecclesiastica sunt adepti. Quesitū fuit a papa vtrū beneficia sic recepta licite retinere possint. et ipse rñdet ꝙ nō licet eis que habuerant vel postmodū sunt adepti aliquatenus retinere. Vñ mandauit archiep̄o barañ. vt eos pro tanta pertinacia et cō temptu apostolico bñficijs q̄ hñt nō differat spo-liare. Ber. ¶ † No. primo ꝙ in citatione dꝫ expri-mi p̄sona citās q̄ citat ⁊ ad cuius instātiā citat̄.[a] ¶ † No. scđo ꝙ cōtumax corā vno iudice pōt de ɔtumacia puniri ab alio mādato primi cui scđo delegat̄ ptās ex ɔtumacia puniendi. ¶ No. iij. pe nā ɔtumacie: qꝛ aliqñ imponit̄ pena suspēsionis. ¶ No. quarto ꝙ suspēsus priuat̄ potestate bñfi-cij suscipiēdi ⁊ inhabilis cēset̄ ad bñficiū ɔsequen dum. ¶ No. qnto ꝙ suspēsus eoipso nō est p̄uat⁹ bñficio: imo nec priuādus nisi saltē triennio dura-uerit in suspensione. post triēniū aūt priuādus est: ſm aliquos est priuatus: vñ infra mādat sola pos sessione priuari. ¶ No. sexto qñ quis dꝛ delinque re pertinaciter ⁊ ex contēptu: qñ lata in eū snia in delicto ex contumacia longo tp̄e perseuerat ex eo tunc cōtemnere dꝛ. ¶ No. bene ꝓ his que no. ī. de cleri. excō. mi. clerici. qꝛ excōicatus p̄seuerans dꝛ ex contēptu delinquere. ⁊ hoc potes exēplare in. c. si celebrat. ad fi. ī. de cle. excō. mi. ¶ † Opp. ꝙ suspen sus statim sit priuatus beneficio adeo ꝙ alteri cō-ferri pōt vt ptꝫ ex no. de ɔces. p̄ben. l̄ras. hic Inn. tractat de effectu suspensiōis quo ad vitā ei⁹. Cir ca quam videnda sunt duo. Primo an suspensio ꝑpetua intelligat̄ ⁊ iuris suspensio priuet. Scđo an sit tēpus vel certa cā limitata finito tp̄e vel si cā finiatur. Ad p̄mū ɔcludit ꝙ qñ quis a bñficio est suspēsus cū cause cognitione ⁊ diffinitiue ꝓnū tiando ⁊ perpetuo suspensus intelligit̄ vbi crimi-naliter est ꝓcessum per modū accusationis vel ci-uiliter ꝑ modū inquisitionis: ⁊ hoc casu dicit ꝙ bñ neficia suspēsi statim possunt conferri cū ꝑ sniam sit dānatus. vt no. de ɔces. p̄bē. literas. hoc dictum repetit Inno. de coha. cle. ⁊ mu. sicut. vbi ad l̄ram idē dicit ⁊ limitat ꝓcedere seu declarat in suspēsio-ne hoīs: secus dicit in suspēsiōe iuris. Host. ibi hoc dānat ⁊ bñ cōcludēs bñficia suspēsi nō posse ɔfer ri qꝛ nō vacāt vñ adhuc remanet p̄latus: ꝑ q̄ ptꝫ ꝙ dictū Inn. ibi remanet falsum: hec vera nisi in suspensione durauerit per triēniū: vt hic quo casu ſm aliquos est priuandus vt hic ſm alios priua-tus ipso iure de quo dicā. ī. Qñqꝫ qs est suspēsus suspensione hoīs ⁊ a iudice simpl̄r ⁊ non diffiniti ue: qꝛ ad hoc nō agit̄ sed interloquēdo siue nō cō-parentis cōtumaciā puniendo ⁊ nō intelligitur su spensus ꝑpetuo nisi hoc sit expressum. de consti. ex literis. vbi de hoc. Et tūc si est tp̄alis iudex dicūt quidā ꝙ suspēsus censet̄ ad tp̄s administratiōis suspēdētis ⁊ nō vltra. ff. de penis. l. fi. Inn. dicit ꝙ ꝑpetuo est suspēsus donec absoluat̄: vel dicit spe-ciale in ecclesiastica cēsura ⁊ ne rūpat̄ neruus ec-clesiastice discipline. xxiij. q. v. excōicatorū. de ɔsue. cū inter vos. nisi offensam expresserit de cuius na-tura sit ꝙ ad tp̄s intelligat̄ vt si excōicet̄ ꝓpter cō tumaciā vel alia cā q̄ lite pendēte cōtingit: qꝛ in-telligit̄ suspēsus donec satisfecerit de contumacia vel offensa. ij. q. v. p̄sbyter si a plebe. lxxxi. dist. si q sunt. Idē in statutis quorū autoritate qs suspen dit̄. s. de cōsti. ex l̄ris. ⁊ hoꝝ bñficia nō sunt cōferē da nisi prius snia p̄uentur. Idē dicit in excōicatio nis snia ad tp̄s qꝛ per excōicationes vel suspēsio-nes tp̄ales nō intelligūtur bñficijs p̄uati nisi pri⁹ per sniam priuētur. facit qđ dicā. ī. nisi perdurauerint in excōicatione aliquo tp̄e sup quo dic vt. ī. di cā ⁊ facit de iu. c. j. ¶ † Venio ad scđm an snia ad tp̄s vel ad certā cām limitata: finita cā vel tp̄e ces-set. Dic ꝙ quedā est suspensio iuris: ⁊ in hac dicit Inn. de coha. cle. sicut. ꝙ cessante cā cessat ipsa su-spensio: vñ si quis ꝓpter iacere in pctō suspēsus sit cessante pctō cessat suspensio quo ad hoc: vt alij ipsius possint offiñ audire. lxxxi. dist. si q sunt. ⁊ qđ ibi not. ꝙꝙ ip̄e sine dispensatione celebrare non possit. ex quo notū fuit crimen ei⁹. lxxxi. dist. mini-stri. et no. l. di. sacerdotes. hoc tꝫ Inn. in. d. c. sicut. Licet ɔriū sentire videat̄. de sen. excō. venerabili. sed veritas est ꝙ suspensio simplex iuris tollitur absqꝫ absolutione[b] vt ibi no. sed suspensio que sur git ex notorietate peccati adhuc durat ꝓpter scan daluꝫ. Quedā est suspēsio hoīs. ⁊ tūc Inno. facit differētiā inter suspensionē ad tp̄s ⁊ suspēsionē li mitatā ad implemētū certe cause pēdētis in facto suspēsi. Lati⁹ ɔcludēdo dic ꝙ qñqꝫ qs est excōica catus ad tp̄s vl̄ ad limites certe cause ⁊ nūq̄ cessā te tp̄e vel cā cessat excōicatio: qꝛ eget formali abso lutione. vt no. de ma. ɔct. c. ij. qꝛ excōicatio reqrit formalē absolutionē. ī. de sentē. excō. cū desideres. nisi ius aliud exprimeret. Qñqꝫ qs est suspensus[c] ad tp̄s ⁊ finito tp̄e statim cessat suspēsio ⁊ recupe-rat ea que ꝑdiderat. ff. de postul. l. puto. ⁊ vide qđ no. in. d. c. si qui. lxxxi. dist. Qñqꝫ quis est suspēsus ad limites certe cause pendēte implemēto ex facto suspensi: vt qꝛ est suspēsus donec satisfaciat: ⁊ tūc cessante cā ⁊ dato implemento nō cessat suspensio nisi aliter absoluatur. ij. q. v. p̄sbyter si a plebe. Ra tio diuersitatis est: qꝛ in suspensione ad tempus, alius nō expectatur finito tp̄e cū cursus temporis declaret. de cle. vena. c. j. Ubi autem suspensus est donec satisfaciat vel aliter ex se non pateret cessa-tio cause sententie: multe enim possunt dubitatio-nes occurrere an causa sit finita an plene satisfece

Zacharias. ¶ Instātiā citat̄. No. in. l. illud. ī. de p̄scri. xxx. ann. ⁊ Bal. in. l. si qñ. col. ij. ꝟ. venio ad materiam. C. de testi. adde tñ ꝙ talis forma per statutū vel stylum curie pōt immutari. ita no. Bal. in. l. j. col. ij. ꝟ si. modus autem citandi. C. quomodo ⁊ quando iudex.

Anto. Frācis. ¶ Que sit forma citatiōis ⁊ qđ debeat in se ɔtinere cita tio. ⁊ qñ ⁊ ꝑ queꝫ fieri debeat vide q̄ habent̄ in aut̄. qui semel. C. quō ⁊ qñ iud. vbi etiā habet̄ de citatiōe in qua nō exp̄mi-tur cā. qꝛ illa non arctat citatuꝫ. l. j. §. itē cū ex edicto. ff. q̄ sentē. sine ap. rescin. ⁊ habet̄ ꝑ glo. in. c. cū contu-macia. de here. li. vj. ⁊ vide bal. in. l. cōsentaneum. C. quō ⁊ qñ iu. ⁊ viđ glo. in. c. si ep̄s. iij. q. ij. ⁊ in. c. si p̄ma-tes. v. q. ij. et quō debeat citari vni uersitas siue capi tulū: vide gl. in. l. aliud. in. §. refert̄. ff. đ reg. iu. ⁊ in. c. si capl̄o. đ ɔces. p̄-bē. lib. vj. ⁊ viđ gl. ⁊ doct. in. c. bone. de elec. ⁊ Io. an. in ca. humilis. de maio. ⁊ ob. ⁊ bar. in. l. non oīs de re iudi. ⁊ qđ debeat continere citatio delegati. viđ In-no. notabl̄r. in. c. p̄terea. de dilatio. ⁊ plene ꝑ doc. i. c. cū in iure perit⁹. de offi. delega. Et adđ ꝙ citatio sem per intelligit̄ ɔli-ficata cuꝫ aduer-bio legitime. vt ē glo. reputata sin-gularis in. l. si mi-nor. ff. de bo. aut̄. iudi. pos. ⁊ vide q̄ ple. trac. in mate-ria per Lanfran. oria. in repe. c. qm̄ contra falsam. in versic. citationis. de ꝓbatio.

Zacharias. ¶ Absqꝫ absolu tione. pro hoc est gloss. in cle. j. ⁊ ibi Car. post eum. q. xxx. de decimis. vbi vr̄ hoc pone-re differentie loco inter suspensionē ⁊ excōicationē: qꝛ in ea opus est ab-solutione. in suspensione vero sufficit ꝙ iudex declaret esse satisfactum. vt no. p̄alleg. car. vbi. s. ⁊ in cle. j. de priui. Et inquantū petit. p̄xi. vtrū suspensio ad certū tp̄s finiat̄ ipso iure post tp̄s: ⁊ dic ꝙ finitur post tem pus: secus si sit suspensus donec satisfaciat vel peniteat qꝛ tunc nō fini tur nisi per sniam super declaratione vt p̄misi. ita not. Alexā. in. l. fi. ff. de pe. post Inn. hic. Et rō diuersitatis est: qꝛ suspensus a iudice donec peniteat vel satisfaciat videtur magis excōicatus a deo quā ab homi-ne. vt no. idem Inno. in. c. si celebrat. in gloss. sua magna. in ver. irregu laris. ī. de cle. excom. mini.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc an excōicatus vel suspensus ad tēpus fi-nito tēpore debeat de necessitate absolui. Dicas ꝙ absqꝫ dubio excō-municatus debet absolui, etiam finito tempore per illam gloss. in cle-men. j. de deci. quia sententia excommunicationis statim trahit secum executionem: et ideo dicimus ꝙ excōmunicatus non relaxatur neqꝫ suspenditur: quia statim ꝙ est lata trahit secum executionem. vt in. c. sacro. de sentent. excommuni. et est gloss. in. c. j. qđ me tus causa. in ver. interdicti. lib. vj. ⁊ not. in. c. pastora-lis. et in. c. sepe. de appel. ⁊ plene per Hostien. in. c. ve-niens. el. ij. de te-sti. ⁊ in. c. pisanis. de restitu. spolia. et per Innocen. in. c. vt priuilegia. de priuile. ⁊ vide etiam Inno. in. c. preterea. el. ij. de appel. vbi dicit ꝙ promittens solue re in certo termio sub pena excom-municatiōis si nō soluit, facta etiaꝫ sibi ꝓrogatiōe per creditoreꝫ de-bet absolui ab ex communicatione quia in termino nō soluit. Et ad-de ꝙ excommu-nicatus post ab-solutionem obtē-taꝫ recuperat om nia pristina iura: vt est glo. in cap. quia diligentia. de electio. et not. glossa in. c. maxi-muꝫ. j. q. vij. ⁊ no. in. c. testimoniuꝫ. de testib. et in. c. quamuis. de re-script. lib. vj. tene etiā menti ꝙ sen-tentia excommu-nicationis simpli citer lata non du rat vltra tempus proferentis: nisi successor eam con firmet. secus si per viam statuti lata sit. vt ī. c. a nobis. de sententia excō munica. vbi per gloss. magnā. cir-ca finē. ⁊ tene etiā menti gloss. que multa iura alle-gat in. c. presenti. de senten. excom-munic. in. vj. que dixit ꝙ excōmu-nicatio suspensio ⁊ interdictū pari-bus passibus ambulant. Adde tamen ꝙ excommunicatus sub condi-tione si tali die nonvenerit vel si tale quid non fecerit si interim mutat forum ⁊ nō venit vel nō facit tan nihilominus sit excōmunicatus. vide glo. in. c. romana. in. §. ante. de sen. excommunica. in. vj. ⁊ Io. an. in. c. j. de biga. eo. lib. ⁊ no. in. c. j. de sagitta. ⁊ in. c. j. de eo qui fur. or. rece. ⁊ de sententia excommunicationis que trahit secum executionē. vide etiam Bar. in. l. qui vltimo. ff. de pe.

Sebasti. Sapia. ¶ Suspensus. Uide Gemi. in. c. in primis. col. iij. ij. q. j. Feli. in. c. si quis. in prin. ī. de simo. ⁊ in. c. j. col. iij. vers. vbi vero ali quis est suspensus. ī. de iudi. vbi etiam do. Abb. notat.

rit vel

rit vel nō:qđ opʒ per iudicē terminari:ideo expectatur absolutio: et vi-
de de coha.cle.ficut.ꝛ de in.c.j.ꝛ qđ no.in cle.đ decimis.c.j.dicit Jo.an.
ꝙ.c.presbyter.ij.q.v.qđ allegat facit cōtra.nā ibi presbyter suspenditur
donec satisfaciat.ꝛ ibi declarat qđ facta satisfactione secure officiū suū
administret.ꝛ hoc tʒ Jnn.de coha.cle.ficut qui in h vr̄ sibi ꝯri⁹. Jdeo
dicit Jo.an.hoc mēbrū subdistinguēdū aut satisfactio est iudicialis: et
tūc qđ de ea dubiū esse nō pōt absolutus cēset satisfactiōe facta nec ex-
pectatur alia absolutio vt in.c.presbyter.Pone eñ qđ suspendat iudex
donec quis cōpareat corā eo vel libello vel positioni rñdeat certe data
cōparitione vel rñso libello cessat suspēsio.nisi cā ꝓpter quā est suspen-
sio egeret alia dispensatione:vel ex ea remaneat aliud impedimentū:vt
qꝛ pctm̄ est manifestū:vt dicit Jnnoc.in.d.c.ficut.Si aūt satisfactio ē ex
traiudicialis ꝓcedit qđ est dictū vt egeat absolutione:ꝛ tūc de ei⁹ satis-
factione vel plenitudine satisfactiōis pōt dubitari:dicit tñ Joan.and.
in cle.j.de deci.ꝙ sufficit declaratio iudicis super satisfactione sine alia
6 absolutiōe ꝙꝙ secus fit in excōicatis.¶ † Quero a qbus priuet suspen
sio.glo.dicit qđ a potestate eligēdi actiue ꝛ passiue:similiter a potestate
beneficia per collationē suscipiēdi.Qđ intellige qñ est suspensus ab oi-
bus secus si ab vno:qꝛ pōt tunc beneficiū suscipere rōne alterius ordi-
nis quē tʒ.s̄.de temp.or.vel non est cōpos.priuat etiam potestate cōfe-
rendi.de cōces.prebē.qꝛ diuersitatē.ꝛ not.s̄.de cōsue.cū dilectus.Dicit
etiā gl.ꝙ priuat interim potestate bñficia percipiēdi.i.redditus benefi-
ciorū.alle.de ap.c.pastoralis.qđ limitat hic Jo.an.qñ est in mora petē
di absolutionē al's secus.alle.de ele.c.fi.ū.q.v.sup cā.ſʒ Tanc.ꝛ Uincē.
a Tu dic quo ad hoc ꝙ si suspēsus est interim perdit reddit⁹ sicut excōi-
catus.ꝛ hoc voluit hic glo.alle.c.pastoralis. Jnnuit gl.ꝙ nō perdat iu
ra sua tpalia vl' spūalia nec possessionē ipsoꝝ:ꝑdit tñ interim fructus si
cut excōicatus.qđ no.qꝛ extēditur illa decr.pastoralis.ad suspēsum.Eo
aūt absoluto an recuperet fructus:si suspēsus iuste non recuperat.si in
iuste tūc si nō fuit in mora absolutionē petēdi illos recuperat absolut⁹.
Ubi aūt est depositus:redditus nō recuperat.vt dicit glos.in.d.c.super
cā.ꝛ vide in.d.c.pastoralis.qđ no.Host.tñ remittit ad sum.de sen.excō.
§.qs sit effectus.vbi dicit p̄dicta ꝓcedere in suspenso ab officio ꝛ benefi
cio vel a beneficio tm̄.in suspenso aūt ab officio tm̄:dicit qđ si suspensus
est ex magna cā:ꝛ idē de par.cañ.inter.d.c.sup cā.si ex leui cā:si diu per
sistat pōt fructib⁹ ꝑuari:qꝛ ꝛ beneficio vt hic:si diu nō stetit nō ē fructi
bus beneficioꝝ ꝑuādus.xvj.q.vij.inuētū.C.de execu.rei iu.stipendia.le
uem aūt cām vocat qñ fit ꝓpter scādalū pupilli vl' infamiā solā.ij.q.v.
presby.hec vera in fructib⁹ beneficioꝝ:in quotidianis aūt distributiōi
bus dicit statim suspēsum quōcūqꝫ ꝑuari:qꝛ ille dantur ꝓpter interesse
officio.de prebē.lʒ.ꝛ.c.cū scōm.¶ Ultimo se corrigit qđ snīa suspēsiōis
in officio nō extēdit ad beneficiū nisi exprimat de solutionib⁹.c.ij.in fi.
vel quādo infert ex cā impedimēti ꝑpetui.ar.de off.ord.dilectus.de pe-
ni.dist.j.pene.dic de hoc:vt in cle.fi.de penis.et dicā plene in.c.pastora-
lis.de ap.¶ Per predicta infert gl.seq.ꝙ suspēsi beneficia non possunt
retinere que acquisierūt durāte suspensione etiā si postea sint absoluti:
qꝛ tūc tpe obtenti beneficij inhabiles erāt ꝛ indigni:qꝛ in talibus ꝑnci-
pium considerādū est.de elec.dudū.per qđ dcit ar.ſm doc.de cle.excom.
mi.postulastis.ij.rñ.dicit etiā Tancre.qđ putat decr.cū illoꝝ.de sent.ex
cō.habere locū etiā i beneficijs rōne similitudinis ꝛ ꝯnexitatis quā glo.
etiā posuit Uin.Dicit tamē gl.etiā qđ tractātes spūalia interim puniē
di sunt ꝛ cū eis dispēsare nō possunt epi.alle.xj.q.iij.si qs eps.ꝛ de sent.
7 excō.cū illoꝝ.¶ † Glo.vlt.opp.ꝛ vr̄ ꝙ solo lapsu anni durās in suspen
sione debeat ꝑuari.xj.q.iij.rursus.Sol.ꝯrñ loquit in excōicato q et in
terim tractans spūalia deponi dʒ.Jdeʒ vr̄ in suspēso:vt hic.de sen.exc.
cū illoꝝ ſm gl.Jdē dicit Jnn.ꝛ Host.Unde dicūt ꝙꝙ hoc dictū possit
tolerari tamē nō est malū dicere.ꝙ hec decre.ponat ius distiguēdo hac
forma ꝙ quādoqꝫ snīa suspēsiōis fert ꝓpter ꝯtumaciā criminis vl' cau
se criminalis.ꝛ sufficit lapsus anni vt i.c.rursus.Quādoqꝫ fert ꝓpter
aliā cām ciuilē nō criminalē:ꝛ tūc reqrit lapsus triēnij vt in.d.c.nostro.
ꝛ sic.c.nostro.ꝛ.c.rursus.loquūtur i diuersis casib⁹.qđ not.qꝛ factū nar
rat inquātū dicit de triēnio.facit ad hoc de here.cū ꝯtumacia.li.vj.vñ
sic ſm eū mitigat rigor canonū dicentiū statim excōicatuʒ ꝓ crimine a
beneficio deponi:nisi statim doceat iniustitiā snīe.xj.q.iij.si qs presbyt.
Sed illud loquit in eo q postea celebrauit.i.post excōicationē vel suspē
sionē celebrauit:qꝛ efficit irregularis.vnde ſʒ hāc opi.anteꝙ ꝑuetur be
neficijs ex tpis cursu nō ꝑuatur ipso iure.Si tamē snīa ferat qua ꝑuet
post annū nō audit sup ꝑuatione sed sup crīe tm̄.Recitat alios dicere:
ꝛ in hoc residere vr̄ ꝙ stās in suspēsione vl' excōicatione ꝑ annū ipso iu
re est beneficijs ꝑuatus ꝛ vlterius sup ipsis nō audit.remittit ad no.đ
off.dele.quereti.de her.excōicamus.§.ij.de penis.c.fi.Nō ob.de cle.non
resi.ex tue.vbi non expectat nisi per sex menses.Jlla loquit in latitāte
docēs quātū debeat expectari ꝛ beneficio ꝑuari.hic in ꝯtumace p̄sente.
ꝛ excōicato docēs quātū debeat expectari.Jbi eñ ex contumacia spāli
nō residētis q respiciebat beneficiū:iō citius ꝑuat hic ꝓpter aliaʒ cām.
Dixerūt tñ qdā hic ꝙ plus punit suspensus ꝙ excōicat⁹:qꝛ suspensus
perdit q pri⁹ habuerat ꝛ q prius qsiuit:excōicatus aūt nō:nisi q medio
tpe qsiuit vt.c.postulastis.de cle.excō.mi.Et dicūt ꝙ h opat maior cō-
teptus.qđ Abb.ipugnat dicēs non ee drīa iter ista vtroqꝫ casu.Dicit
tamē hāc penā hr̄e locū demū qñ ꝓpter ꝯtumaciā cris vl' crialis cause
est suspēsus.ꝛ sic loqt.c.rursus.ꝛ.c.qcūqꝫ.alle.s̄.
xj.q.iij.Credo ꝙ si est suspēsus ꝛ citat⁹ vt veniat
ꝛ simplr vl' excōicat⁹ ꝙ nō sit ꝑuat⁹.lʒ ꝑuari pos
set existēte ꝓteruitate cōtumacie:vt h.iō dicit hic
Hosti.ꝙ h est dare vnū nouū modū puniēdi ꝯtu
maciā scʒ qđ qs al's ꝑuet bñficijs si h exigat pro
teruitas ꝯtumacis:ꝛ dicūt hūc modū puniēdi cō
tumaciā addedū ad illa q hñr.vt li.nō conte.tue.
Jtē poterit ēt vltra crescente ꝯtumacia inuocare
brachiū sclare:vt.i.đ iu.cū nō ab hoīe.Ul' pt dici
ꝙ qñqꝫ crimē ē tale ꝙ đ eo ipo ꝯstat đ sui natura
iducit ꝑuationē bñficioꝝ ipo iure:ꝛ tūc ꝓcedit di
spō.c.rursus.ꝛ.c.qcūqꝫ.Qñqꝫ nō ē tale imo lata
snīa ēt sup crīe reqrit snīa ꝑuatiōis bñficij:ꝛ tūc
serua hāc distictionē.Et ad p̄dicta bñ facit.c.cuʒ
ꝯtumacia.đ her.li.vj.ꝛ satis applaudet.c.rursus.
Dicit tñ qđ delegat⁹ nō hʒ hāc ptāteʒ ex virtute
cēsure eccl'iastice.de q đ ho.ꝓ humani.§.cū igit.li.
vj.Qñqꝫ est citat⁹ vt veniat ad se purgādū cū cō
minatiōe vt si nō ꝯparuerit sit ꝑuat⁹.ꝛ tūc puto
ꝙ eo qđ nō se purgat durās in excōicatiōe vel su-
spēsione sit priuat⁹ ipso iure:qꝛ ex tali cōtumacia
habetur ꝓ confesso.ꝛ sic intelligo.c.rursus.ꝛ.c.qs-
cūque.iij.q.iij.decernimus:al's nō.Anto.de but.

1 Lex noua corrigens recipit extensionē ad cō-
sequentia antique legis.

2 Crimen fornicationis est dignum depositione in
existente in sacris.

A Multis. Subdiacon⁹ in epʒ eligi pōt.h.d.Sunt tres partes.prima ponit qōnem.scđa allegat pro ꝛ ꝯ ibi:si qdē.tertia diffinit
vel soluit ibi:nos volētes.¶ Casus lralis.Dubi
tat a multis an subdiacon⁹ possit in epm eligi:ꝛ
a ꝑmo ostēdit papa qđ subdiacon⁹ nō possit i epm
eligi ꝑ decretū pape vrbani ꝑmi q decreuit ꝙ nul
lus i epʒ eligat nisi fuerit i sacris ordinib⁹ ꝯstitu
tus sacros appellās diaconatū ꝛ p̄sbyteratū refe
rēdo se ad statū ꝑmitiue eccl'ie i q subdiaconatus
sacer minime dicebat.postea oñdit ꝑ decretū Ur
bani scđi ꝙ hodie ordo subdiaconat⁹ iter sacros
ordines reputat:sacros appellās subdiaconatū
diaconatū ꝛ p̄sbyteratū.ꝛ h idē oñdit ꝑ alia plu
ra decreta dicēs vt subdiacon⁹ i epm eligi libere
possit sicut diacon⁹ vl' sacerdos.Ber.¶ No pri-
mo duo reqsita ad habilitatē ad eligēdū epm.pri
mo qđ sit i ordie sacro.scđo ꝙ sit religiose viuēs.
i.honeste ꝛ sic no.de vbo religios⁹:qđ pōt vificari
in qlibet hoeste viuēte:vid.s̄.đ ꝯsti.eccl'ia.¶ No.
scđo qđ ſm ꝑmitiuā eccl'iā nō erat nisi ordo diaco
nat⁹ ꝛ p̄sbyterat⁹ ordo sacer:hodie aūt sacer ē ef-
fect⁹ ordo subdiaconat⁹.¶ No.iij.h vnū casum
in q scđʒ ista tpa inhabilis eligebat ꝛ i q dispēsa-
bat inferior papa cū ihabilitate ꝓmouēdi ad sa-
cros ꝯ regulā.de q de postu.ꝑla.c.fi.de renū.post
trāslationē.Et no.ꝙ qlibet dispēsatio necessitatē
vl' vtilitatē exigit.¶ No.iiij.signū cognoscēdi sa
crū ordinē:puta qñ hʒ annexū votum castitatis.
Et no.ꝙ minores ordines nō impediūt ꝯctū mri
monij:sʒ sic sacer ordo:iō hʒ annexū votū castita
tis ꝛ nō minores ordies.Et no.ar.ꝓ opi.ꝙ sacer
ordo hēat annexū votū ex ꝓmissiōe nō solū ex cō
stōe eccl'ie.¶ Not.ar.ꝓ opi.ꝙ i đfectu ordinū di-
1 spēsent epi.¶ † No.ꝙ habilitat⁹ ad gradū ꝛ assu
mēs qlitatē grad⁹:habilitat⁹ cēset ad oīa grad⁹
qlitatis ꝯsecutiua:ꝛ sic lex noua corrigēs recipit
extēsionē ad ꝯsequentia antiq legis.ad hoc.l.j.§.
lex fal.ff.ad.l.fal.ad h de seruis nō ord.miramur.
2 ¶ † No.ꝙ crimē fornicatiōis ē depositiōe dignū
i existēte i sacris.ꝛ sic hic est casus đ eo qđ dixi.de
iu.at si clici.sʒ aliq gl.disputāt.dicā.i.d.c.at si cle-
rici.¶ Opp.ꝙ subdia.fuerit tpe ꝑmitiue eccl'ie.
xxj.di.§.j.in fi.Sol.fuit i eē ordo subdiaconat⁹ sʒ
nō fuit i ꝑmitiua eccl'ia sup h respectu ꝛ qlitate q
sacer.xxv.di.c.j.¶ Op.scđo ꝙ nō potuerit dispē
sare archiepi cū ihabili ad epatū.de ele.inotuit.
Sol.dicit gl.nō dispēsabat archieps cū inhabili
ex illegitimitate vel etate sʒ bñ dispēsabat cū iha
bili ex ordinis defectu:vt hic.Jtē dispensant.cū
inhabilibus ad iferiores dignitates.s̄.e. pterea.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Si suspēsus ē. Uide late Feli. i c.apostolice.colū. vj.de excepti. vbi late ponit materiā suspensionis. et nunquid suspēsus possit eligi. et an teneat ad horas canonicas. et si celebrat an sit irregularis ꝛ alia multa. aliqd etiā tradit idem Feli. in.c.sacro.colū.iij. de sen.excom.

Zacharias.
a ¶ In inferiorē a papa. Ut in alle. not. Car. in cle. ij. ꝛ in cle. iiij. de pb. et quid operatur illa clausula in re scri. apposita. no. idē Card. in cle. si romanus. eo. ti. ꝛ 1 Lud. pō. in sing. 2 suis. ī ꝟ. clausula ista motu ꝓprio. 3 Anto. Francisc.
¶ Adde hoc qꝺ dꝛ ꝺ clausula motus ꝓprij. primo adde ꝙ illꝺ cēseꝛ eē factū motu ꝓprio: qn̄ illud exprimiꝛ: alꝛs nō. vt i. c. si motu ꝓprio de p̄ben. lib. vi. et vide bo. gl. in cle. si roman⁹ pōtifex de p̄ben. ꝛ hꝛ ꝑ legistas in. l. iij. C. ꝺ leg. vbi etiā hꝛ ꝙ quo ad ꝟtutē legis mot⁹ ꝓprius nihil opaꝛ. adde tn̄ qꝺ mot⁹ ꝓpri⁹ etiā in collatione bn̄ficij facta ꝑ papā non tollit ius patronat⁹ laicoꝝ vt not. in prealle. cle. si roman⁹. de p̄bē. ꝛ i cle. ꝑ lr̄as. eo. ti. ꝛ tꝫ spe. i tit. de leg. i. §. vidēdū. in ꝟ. sed nūqd habēs. ꝛ tenēt do. ꝺ ro. deci. cx. i antiquis. ꝛ an motus ꝓpri⁹ cadat in inferiorē a papa. Vide no. in cle. fi. de of. or. ꝛ qꝺ no. gl. in. c. fi. de offi. leg. li. vj. ꝛ qꝺ no. doc. in. c. post electionē ꝑ illū tex. i pn̄. de ꝯces. p̄bē. ꝛ an motus ꝓprius cadat in legatū vid archi. in. c. fi. ꝺ of. 1 le. li. vj. ꝛ gl. in cle. a fi. de of. ordi. ꝛ an 2 concessio facta ꝑ 3 ꝑncipē motu ꝓprio b de castro vel de alia re censeaꝛ donatio. vide no. per glo. in. l. j. ꝛ. ij. C. de quadri. prescrip. ꝛ in. l. si qn̄. C. de bo. vac. li. x. ꝛ adde ꝙ lꝫ clausula motus ꝓprij tollat surreptionē nō tn̄ ampliat gratiā. vt hꝛ p̄al. cle. per lr̄as. de p̄bē. ꝛ in. c. si motu ꝓprio. de p̄bē. lib. vj. ꝛ in. c. si pluribus. e. ti. ꝛ lib. x vi de q̄ no. in. c. duobus. de rescri. e. li.

Docto. de postu. prela. c. fi. dicunt ꝙ postulādus ad ep̄atum semper postulādus est a papa. Sꝫ dic ꝙ nō dispensant ep̄i nisi reperiaꝛ hoc eis concessum: olim hoc reperiebaꝛ archiep̄is hoc casu ꝯcessum: hoc aūt hodie est correctū vnde non possunt ep̄i vel archiep̄i cū sic ꝓmouendo aliquo casu dispensare: ꝛ sic doctrina illa in. d. c. fi. remanet vera. ꝛ vide Guil. in Specu. de dispensa. §. nūc de ep̄orum. ver. sed nunquid legatus.

a Motus ꝓprius cadit in inferiorem a papa.
Iudex pōt ex officio supplere in tangentibus publicam vtilitatem.
Simonia an ꝛ qn̄ iducaꝛ ꝓpter p̄ces. vide plene.

Tuam. Irregularis ꝛ in minoribus cōstitutus dispensatiue pōt in abbatē institui. h. d. Prima pars ponit exordiū. Scd̄a mandatum ibi: mādamus. ¶ Casus literalis. Monasterio sancti Quirici vacante cardinalis quidā volens ipm̄ de ꝑsona idonea ordinare: ꝛ cū sup̄ hoc diligentiā adhibuisset nec posset personā ideneaꝫ inuenire per quaꝫ posset status monasterij in melius reformari tandē inuenit quendā monachuꝫ discretū ꝛ vtilē monasterio qui alꝛs de iure nō poterat eligi in abbatē ꝓ quo quidā laici apud cardinalem intercedebāt: ꝯsuluit papā quid sup̄ hoc esset agendū. papa ꝟo cōmendās diligētiā cardinali mandat eidē quatenus si nō pōt eidem monasterio de ꝑsona magis idonea ꝓuidere monachū illū quē sibi cōmendauit: per quē statū monasterij credit reformandū ibi preficiat in abbatem: nullū habēs respectū ad petitionē illicitā laicorū sed ex officio suo tm̄ ad hoc ꝓcedat ita tn̄ ꝙ ad sacros ordines nō ascēdat cū necessitate instāte possit in abbatē assumi in minoribus ordinibus cōstitutus: ꝛ laici ipsi nō sint ei aliqua cōsanguinitate vel affinitate cōiuncti vt ꝓpter hoc ꝯ ipsum aliq̄ suspicio possit oriri. ¶ No. p̄mo ꝙ preces ꝓ indigno nō inducūt simoniam nec iniuste presumunꝛ qn̄ fiūt ab extraneo ꝛ iudex ꝓmouēs p̄ncipalꝛ nō mouetur ad p̄ces sed ex suo officio. ¶ No. scd̄o ꝙ preces vitiāt ꝓmotionē alicuius qn̄ supior plus a precibus moueꝛ ꝗ̄ moueaꝛ ꝓpter vtilitatē eccl'ie. Et no. ꝙ vbi preces sunt cōsanguineoꝝ in ꝓmouendo presumūtur ꝓcessisse ex ambitione ꝓmouēdi: ideo vitiare videnꝛ ꝓmotionē. ¶ No. hic ꝙ ex cōsanguinitate ꝛ ꝓximitate aliquid presumiꝛ ad hoc de test. reqsisti. ꝺ coha. cle. c. pe. Io. an. ¶ No. quarto ꝙ de irregulari nō pōt ecclesie etiā regulari ꝓuideri nisi instāte necessitate ꝛ qn̄ valde vtilis est ꝛ opportunus ecclesie ꝛ tūc assumitur dispēsatiue. ¶ Not. qn̄to ꝙ in minoribus existēs de iure cōi nō pōt in abbatē assumi ꝛ sic sicut in ep̄atu ita ꝛ in abbatia opꝫ ꝓmouendū saltem esse in sacris. ¶ Not. sexto ꝙ p̄cedente petitione id qꝺ factū est cōsecutiue p̄sumiꝛ factū ad instātiā petētis ꝛ non ꝓprio motu. ¶ † No. septimo ꝙ ꝓpri⁹ motus cadit in inferiorē a papa a. vide de off. leg. c. ij. lib. vj. ¶ † No. octauo ꝙ pōt iudex in tāgentibus publicam vtilitatē ex officio supplere qꝺ no. ¶ † Opp. ꝙ p̄ces inducāt simoniā b et vitiēt ꝓmotionē. viij. q. i. in scripturis. Sol. dicit gl. ꝙ qn̄q꞉ p̄ces interponunꝛ a ꝓmouēdo: qn̄q꞉ ab alio. Si interponūtur a ꝓmouēdo. dic p̄mo ꝺm Hug. ꝙ siue ꝓ digno siue ꝓ idigno simoniā inducūt: qꝺ nō admittit gl. sed dicit ꝙ qn̄q꞉ interponūtur ꝓ indigno ꝛ simoniam inducūt. qn̄q꞉ interponunꝛ pro digno ꝛ nō inducūt simoniā: qꝛ tūc nō p̄sumitur ambitiosus sed potius ꝓpter necessitatē: qꝺ fateꝛ nisi preces porrigat ꝓ p̄latura. Si interponāꝛ ab alio: si ꝓ indigno est simonia: si ꝓ digno ꝛ sint spūales nō vitiant: si ꝓ digno ꝛ sunt carnales si non principalꝛ mouēt nō inducūt simoniā. In dubio si interponunꝛ a parente presumunꝛ carnales ꝛ illicite ꝛ vitiant nisi constet ꝓ digno. Si sunt interposite ab extraneo p̄sumunꝛ spūales ꝛ ꝓ digno potius ꝗ̄ ꝓ indigno: vt hic. Inn. dicit ꝙ qn̄q꞉ p̄ces interponūtur a se ꝛ p̄ces interponēs hꝫ respectū ad solū deū ꝛ ipsius obsequiū ꝛ nō potētias vel diuitias seculares. ꝛ per hoc nō intēdit in aliquo obligari ꝓmouēti: in hoc nō peccat nec simoniacus est dū tn̄ persona sit digna. viij. q. j. qui ep̄atū. hoc tenuit verū Ray. in sum. ꝛ Hug. qꝺ sequiꝛ Archi. j. q. j. ordinatiōes. ꝛ Hosti. in sum. de simo. §. qualꝛ. sub §. lingua. Qn̄q꞉ preces interponūtur ex necessitate ꝓ beneficio simplici ꝛ alꝛs indiget. si aūt ꝓ curato vel dignitate vel nō indiget preces sunt iniuste etiam ꝓ digno. de rescrip. ad aures. j. q. ij. clericos. xij. q. ij. ꝛ si illi q. vide Ray. in sum. de simo. §. qualiter cōmittaꝛ. Idē gl. in sum. de simo. §. in munere aūt. Qn̄q꞉ p̄ces c ꝓ se interponūtur. qn̄q꞉ interponit p̄ces ꝓ se ꝛ ꝓ digno respectū hn̄s ad vtilitatē eccl'ie ꝛ deū: intēdit tn̄ obligari ꝓpter hoc ꝓmouēti: qꝛ alꝛ forte nō pōt ipm̄ ꝓmouere ad cōferendū: ꝛ hic foret simoniacus. Qn̄ interponit p̄ces ꝓ se ꝛ est dignus ꝛ hoc si nō intendit ꝑ hoc obligari nō est simoniac⁹: iniuste tn̄ cēseꝛ facere ꝛ peccat qꝛ preces ꝛ cōsiliū est iniustū ꝛ turpe: vn̄ dicit ꝙ taliter ꝓmotus nō teneꝛ ad resignationē sed sufficit ꝙ alꝛ pn̄iam agat. de simo. c. fi. ꝛ hec sunt de mēte Inno. aliqualiter ampliata: ꝛ hec vera puto si ꝓ digno interponūtur etiā si subest alius equalꝛ dignus. Si aūt p̄ces interponit ꝓ se idigno: ꝛ i hoc videat magis dignū supplantari: puto ꝙ si est regularis in hoc peccet ꝛ in eo notatur ambitio: qꝛ pōt stare sine beneficio. Si aūt sit secularis si alꝛs sit cōpetenter beneficiatus idem. si non est beneficiatus vel nō competenter: tunc iure petere possit vt beneficietur ꝛ impetrare fortius preces porrigere ꝓpter qꝺ satis credo ꝙ peccant redditus abundātes impetrando cum videant idoneiorem se per hoc supplantari. credo tn̄ ꝙ tale peccatū penitentia deleatur. Qn̄q꞉ p̄ces interponuntur ab extraneo: vt. s̄. dixi. si preces nō legitimas fortius si fiant carnales: ꝛ serua in hoc distinctionē glo. q̄ bene ꝛ cōplete dicit. Vnū tamē aduerte. ꝓut etiam s̄. dixi ꝙ quādo interponūtur a se sine etiā quando interponuntur ab extraneo nō inducāt simoniam nisi intetponat eas aīo se obligādi ex precibus collatori: vel intēdēs se exonerare ab alio seruitio vel debito quo ei tenetur: tunc eīn diceretur simonia: tum qꝛ in talibus idē est remittere quod dare ēt si remittaꝛ obligatio naturalis tm̄ ex quo obligatus est ad tantundem ꝛ ad antidora. ff. de cal. l. ij. ꝛ. l. iij. in prin. ff. de peti. here. l. sed ꝛ si lege. §. cōsuluit. qꝛ ad hoc vt cōmittatur simonia opꝫ ꝙ munus interueniat. j. q. j. sunt nōnulli. de simo. querelam. tales aūt preces frequentius interponunꝛ ꝓ munere: sed nō ꝓ cōsilio lꝫ sepe iniusto ꝛ inhonesto: ꝛ ideo nō est simonia ꝗ̄uis peccatum sit: vnde nō tenetur ad resignationē: sed sufficit penitētia: de simo. c. fin. Item dicit ꝙ ꝺm opi. dicentiū ꝙ sit simonia quantū ad rogantem. j̄. de simo. tua. non tamen qꝛ rogatus beneficiū confert dū tamen nō habeat respectū ad illas preces iniustas: vt hic et de re iud. cū I. ꝛ A. Et tūc nec renūtiare teneꝛ taliter ꝓmotus nisi ꝓmotor expressisset ꝙ ꝓpter preces hoc faciebat etiā si pecunia data esset. ꝺ simo. c. fin. Ego credo ꝙ in oībus casibus in quibus gl. dicit simoniā ꝙ simonia nō sit si casus est certus qꝺ nō dederit animo obligandi. si est certū qꝺ animo obligandi sit simonia: si est dubiū si pro indigno preces cēsentur violente ꝛ presumo ꝙ animo obligandi ꝛ inducūt simoniā. Si fiant pro digno c tunc nō presumuntur violēte: sed ad exercitandū qꝺ facere dꝫ superior ꝛ nō inducūt simoniā: secus tene in datione etiā ꝓ indigno: ꝛ est causa: qꝛ tunc aliquid adest ꝓmouenti: sed preces perdit vbi preces interposuit: vt dicit. j. q. j. quibusdā. Si pro digno ad excludendum magis dignū illicite sunt et posset in dubio presumi ꝙ animo obligandi ꝛ sic inducerent simoniā vbi esset regularis vel alꝛs bn̄ficiatus: alꝛs nō qꝛ cōcurrerent in iure. Qn̄q꞉ sunt preces spūales ꝛ tales sunt licite: nō vitiāt nec peccatū inducūt inter quas cōputat Hosti. p̄ces patronoꝝ ad quos spectat potestas p̄sentādi. de ele. cū terra. ꝛ de iurepat. nobis. Oīa predicta ꝓcedūt qn̄ sciēte eo p̄ces iterposite sunt ab extraneo si eo ignorante ꝛ in eius odium ei non contradicat. de simo. nobis. ꝛ. c. sicut. Si aūt non in odium: sed in fauorem

vbi hꝛ ꝙ talis clā motus ꝓprij operatur prerogatiuam prelationis.
Zacharias.
b ¶ Inducāt simoniā. Adde Ia. rebuf. in. l. j. ꝛ ibi in apostil. ad ipsum C. de thesau. li. x. vbi alle. dictū Inno. hic ad ꝺ et q̄ p̄ces sint licite ad bn̄ficia acqrēda. vide ꝑ istū in. c. inquisitioneꝫ. nu. v. ꝛ ibi i apost. meis ad ipsum in ꝟ. an et qn̄. s̄. de elec. Anto. Francis.
¶ Circa hoc qꝺ dꝛ hic de p̄cibus dicas ꝙ p̄ces ambitionē inducūt: ꝛ iō regulꝛ prohibeꝛ. l. si postꝗ̄. C. de epi. ꝛ cle. l. arbitrorū. C. de arbi. ꝛ vide gloss. sum. viij. q. ij. dicas tn̄ ꝙ p̄ces iuste sunt exaudiende. l. atti licinus. ff. de seru. vr. p̄dio. c. veniā. xxxv. q. ix. Adde tn̄ ꝙ p̄ces importune inducunt simoniā. vt no. gl. i c. sciāt. ꝺ ele. li. vi. ꝛ hꝛ in. l. obseruādū. ff. de off. p̄si. et in. l. fi. ꝛ qꝺ ibi no. C. si qs aliquē testa. phi. ꝛ hꝛ in. c. cū essent. de simo. Et adde ēt ꝙ p̄ces īportune eq̄paranꝛ metui vt no. Inno. in. c. petitio. de iureiurā. vbi etiā ꝑ Bal. q̄ dicit hoc esse notandū ꝓ renūtiationibus q̄ fiunt ad īportunas p̄ces parentū de q̄ ꝑ gl. in. l. j. §. q̄ onerande. ff. quaꝝ re. act. nō da. ꝛ vide etiaꝫ q̄ dicta fuerunt in. c. ꝑ inquisitionem. de elect.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Qn̄q꞉ preces. Hoc tꝫ do. Abb. in. c. tua nos. j̄. de simo. vbi dicit ꝙ humiles preces emisse a digno pro bn̄ficio nō iducūt simoniā qꝺ est ꝑpetuo notādū ꝺꝫ euꝫ ad excusationē eoꝝ q̄ donant cardialib⁹ ꝛ alijs prelatis vt ꝑ eorum intercessionem ꝯsequantur beneficiuꝫ quia si oīno intēdū do

fauorem funditus inducunt: ꝓcedit qd. Si inducant collationem nõ nocent: vt dicit Host. in loco preall. Per predicta dicit Hosti. qd putat ꝙ si apparẽte digniori eps cõsanguineum ꝓmoueat nõ tñ ita dignuz: dũmo dignus existat ꝙ nõ peccat qñ cõsanguineus est egenus & ĩ simplici beneficio: qꝛ & talibus ꝓuidere tenet. lxxxvj. dist. non satis. Putat tñ ꝙ in istis casibus in quibus dixi preces illicitas vrgẽte necessitate & vtilitate ecclesie papa in epatibus & inferior ordinariꝰ inferiorib⁹ dispensare posset. Et subnectit ꝙ tãta posset esse necessitas circa epatum qd metropolitanus cũ cõsensu capituli posset epatus custodiã cõmittere idonee persone vsqꝫ ad beneplacitũ pape. de elec. nihil. §. pen. s̃. eo. a multis. de simo. sicut nobis. vide de sup. negli. prela. s̃. eps. lib. vj. et. c. se. De hac materia vide. i. q. j. ordinatiões. viij. q. ij. ĩ sum. viij. q. j. moyses. & j. q. j. quibusdam. Hosti. in sum. de simo. §. qualiter committatur. sub §. lingua. hec procedũt in dignitatibus spiritualibus & beneficijs. In tpalibus aũt ponũt qd iuris doc. de offi. preto. l. barbarius. dic qd si dignitas est ꝑuata cui nõ ẽ iurisdictio annexa: vt qd sit aduocat⁹: & licet palã nõ clã. ff. de pollici. l. j. §. j. ff. ꝺ mu. & ho. l. estimationẽ. si aũt hꝫ annexam iurisditionẽ olim sicut distinguebat & in eis vt in preal. iuribus: ſꝫ hodie nõ est licitũ illa precib⁹ petere etiã palã: qꝛ ꝑsumit lex ꝙ rempublicam grauaret in auf. vt iud. sine quoquo suffra. §. j. & §. cogitatio. colla. ij. & qd no. Bar. in. d. l. barbarius. vbi plenius dicit. Quãqꝫ petit officiũ publicũ per viaz iustitie: vt qꝛ aliquid pretẽdit ex quo debet: aut ꝑ modum virtutis: aut per modũ ambitionis: aut est dubiũ. Primo casu lꝫ petere. hoc dicit verũ qñ est debitũ per viã iustitie. sec⁹ si per viam grẽ: vt not. de postu. prela. c. bone. el. ij. & c. fi. & in hoc dãnatur Bart. q dicit qd per viã postulatiõis põt. Dic ꝙ Bar. nõ male loquit si per viã grẽ nõ iustitie: hec vera nisi qñ a iure vocetur vt ꝓsequat: de elec. cupiẽtes. lib. vj. & tũc bene admittit cũ ꝓuocatus veniat. Scdo casu cõcedi nõ impetrari consueuit. ff. de ori. iur. l. ij. in fi. Tertio casu qñ per ambitionem nõ cõcedit lꝫ vt temerarius repellatur[a]. l. j. ff. ad. l. iuli. de ambi. ĩ dubio dicit ibi quid iuris in spiritualibus & multa dicit falsa. Ideo in hoc sta canonistis. In dubio dicit in tpalibus qd presumit cõtra eũ qui iuere cunde petit tamẽ si ꝯcedatur licite retinet. vt. l. barbarius. hec vera nisi pecuniã cõsequat. vt. d. §. cogitatio. in auf. vt iud. sine quoquo suf. Hoc verũ quãdo hꝫ administrationẽ vel iurisditionem: si aũt est nulla illa dignitas põt dari pecunia ex quo alij non nocet. l. j. §. ſꝫ si qdẽ. ff. de polli. & hoc si publice fiat: secus si ꝑuatim qꝛ tũc presumit contra illũ. l. j. C. de famo. libel. Nõ insistamus in istis hodie: qꝛ tpale & spũale venalitati exposita sunt. Quid si nõ collatori: ſꝫ familiari collaterali dedit pecuniã vel ꝑces porrexit vt daret operã qd ꝓmoueat ad beneficiũ: dic fꝫ Inn. qd idem ac si datũ vel dictũ fuisset ꝓmotori vel beneficij collatori. j. q. v. presentiũ. Quid si qs adulatur alteri vt beneficiũ cõsequat. dicit Inn. qd vr̃ simoniacũ & põt mun⁹ dici ab obsequio. j. q. j. ordinatiões. & quatuor. c. seq. nõ tñ tenet ad beneficiũ renũtiãdum. de simo. c. fi. credo ꝙ si specifice adularet verbis tm̃ idez qd. s̃. in precibus. si adularet seruitio vel alio munere simonia expressa esset: si vtroqꝫ intẽderet. si solũ adulatur nõ idẽ. ¶ Oppo. cũ glo. ij. innuit qd hic nõ possit ad superiores ascẽdere. Cõtra si enĩ nõ erat simoniacus ex tali datione nulla cã suberat ꝓpter quã deberet impediri. s̃. de tẽp. ord. c. fi. Sol. dicit gl. qd alias erat irregularis. Sed tunc vltra si erat irregularis ꝓmoueri nõ poterat ad abbatiã: qꝛ opꝫ qd sit in ordine presbyteratus. s̃. c. j. Sol. dicit glo. ꝙ ex necessitate põt qs esse abbas & dispẽsatiue irregularis et in minoribus cõstitutus sicut & diaconus. l. di. accedens. & infamis qui curã monasterij gerere põt vt ibi. Non enĩ infamis a quibuslibet muneribus excluditur. C. de his qui nõ imple. stipẽ. l. j. lib. x. ad hoc qꝛ nomen abbatis pl⁹ est oneris ꝙ honoris. xviij. q. ij. hoc tantũ. Item abbas potest esse laic⁹ xcij. dist. a subdiacono. xvi. q. j. gñaliter. sed habito respectu ad ius cõe nõ. Dic qd olim poterat laicus esse abbas & ĩfamis habẽs maculas precedentes: sed hodie qꝛ opꝫ qd sit presbyter nõ nisi dispẽsatiue: & sic fuit hic. In eo aũt qd dicit glos. ꝙ potius est solicitudinis ꝙ honoris. dicũt doc. qꝛ melius staret & plus: qꝛ negari nõ põt quin sit honoris & dignitatis. de priui. vt apostolice. li. vi. qꝛ oẽ qd eminet & c. xiij. dis. nerũi. xl. di. ante oĩa. & vide ꝺ corpo. vi. exposuisti. ¶ No. gl. in duobus. primo in eo quod dicitur ꝙ ĩfamis põt esse abbas. scda ꝙ laicus poterit esse abbas et alle. text. qui hoc dicit. ¶ Quero an hic abbas irregularis sit benedicẽdus. vr̃ ꝙ nõ: qꝛ datur illa benedictio vt monachos suos benedicere possit. s̃. de sup. negli. prela. c. j. vt possit minores ordines conferre quos nõ cõfert nisi sacerdos. j̃. c. pxi. hic aũt nõ ordinat in sacerdotem: & ꝯtra nec bñdicit: nec cõfessiões audit nec absoluit. j̃. de peni. & re. oĩs. hꝫ ergo curã supra illa que sunt iurisditionis non que sunt ordinis: & sic non benedicẽdus. In ꝯtrariũ benedictio abbatialis nõ est ordinis. s̃. c. j. & abbas põt esse laicus. ad hoc qꝛ curia abbates nõ presbyteros bñdicit. ad hoc de re iudi. in causis. Sol. dicit Hosti. talẽ nõ benedicẽdũ per prius allegata. Nõ ob. j̃. c. pxi. vt ibi dicet. Non ob. ꝙ laic⁹ põt esse abbas qꝛ correctũ est: nã oportet esse clericũ nisi dispẽsetur: vt hic. de arbi. contingit. de in. c. ij. Non ob. ꝙ curia hoc facit: qꝛ hꝫ facit ex spãli ꝓrogatiua: ideo ab iferiorib⁹ nõ vsurpãdũ. de tẽp. or. c. j. & ij. ad hoc: qꝛ ex quo dꝫ esse presbyter. s̃. e. ti. c. j. & j̃. e. ti. c. j. spãlẽ dꝫ bñdictionẽ recipere. ꝓmo igit dꝫ ordinari. scdo benedici vt gradatiꝫ ascendat. xciij. dist. legimus. ff. de mune. & honori. l. vt gradatim. ¶ Quero qualis est hec benedictio: ordinaria nõ: qꝛ per ipsam nõ datur certus ordo nec imprimitur character. simplex non: qꝛ hꝫ annexã potestatẽ ꝯferendi ordines dũmodo presbyter sit. j̃. c. pxi. dicit Host. ꝙ est mixta. ad hoc vide gl. in cle. attẽdẽtes. ver. statuimus. de statu regu. inter simplicem & ordinariũ de vtroqꝫ participãs: sicut de iure emphi. dicitur. C. de iure emph. l. j. hꝫ tamen fm eum maiorez participationẽ cũ ordinaria: qꝛ manus impositionem epalem requirit que nõ fit abbatisse: qꝛ eius manus impositio simplex ẽ: vt patet in li. pontificali ad hoc quod not. j̃. c. proxi. ¶ Per hãc ꝺcre. dicit Jo. an. duo. Primo ꝙ vbi duo cõcurrũt eligẽdi: semper melior eligẽdus est ſꝫ ex postfacto sufficit qd electus nõ sit malus. de elec. cum inter canonicos. de off. custo. c. fi. Scdo qd ad hoc vt ꝓmouẽs excuset sufficit qd credat ꝓmouendũ ecclesie vtilem: et sic cõiter credat vt ei nõ imputet etiã si secus accidat. s̃. e. ad aures. Tertio ꝑ hãc decre. dicit Host. ꝙ ex ordinaria potestate nõ data alia legatiõe vel delegatione põt eps cũ inhabili ꝓmouendo ad abbatialem dignitatem dispẽsare dato qd nõ possit dispẽsare cũ vitio qñ cũ hoc hꝫ dignitatez remanẽte vitio & effectu vitij: vt hic: & remittit ad Spe. tit. ij. §. nũc de eporum. ver. lvj. & idem Boatinus.

1 ☞ Abbas an possit cõferre primam tonsuram suis.

3 Benedictio abbatialis non datur nisi dieb⁹ dominicis & festiuis.

4 Bñdictio abbatis nõ põt fieri añꝙ sit sacerdos.

Cum cõtingat. Abbas si est presbyter & est benedictus conferre põt ordinẽ clericalem. Cõmunis diuisio scda ibi: sup h. ¶ Cas⁹ literalis. Laici aliquãdo trãseũt ad monasteria & ibi a suis abbatibus tõsurãtur: quesitũ fuit a papa an clericalis ordo in tõsura hmõi cõferatur. et ipse rñdet qd cũ ĩ septima synodo sit statutum vt liceat abbatib⁹ in ꝓprio monasterio solũmodo lectores per manus ĩpositionẽ dũmodo & ĩpis abbatib⁹ ab epo manus ĩpositio facta nascat: & sacerdotes existãt ꝑ primã tonsurã in forma ecclesie datã clericalis ordo cõfert. Ber. ¶ No. ꝓmo ꝙ abbas ꝓprio monacho põt cõferre ordinẽ ꝺ primis lectoratũ. Et no. duo reqri: vnũ in ꝑsonã abbatis. s. qd sit ꝑsbyter fm ꝙ hic sit ꝓprius monachus abbatis cõsecrãtis. tertio reqritur qd abbas receperit manus impositionẽ benedictoriã. i. qd sit bñdictus. quarto qd cõferat lectoratũ fm formã ecclesie: & iõ nõ q̃libet abbatis tonsura est bñdictoria seu ordinatoria: ſꝫ illa q̃ aĩo & ordĩe fit bñdicẽdi. ¶ † Opp. ꝙ elect⁹ tm̃ in abbatẽ põt conferre ꝑmã tõsurã[b]. s̃. de sup. negli. ꝑla. c. j. Sol. dicit hic glo. fatẽdum hoc ꝓcedere qñ nõ est negligẽs. ꝯtrium ꝓcedit qñ negligẽs est eps in bñdicẽdo: ſꝫ dicũt doc. ꝙ hoc restringẽdũ est tm̃ ad cistercieñ. vt ibi no. fuit & ẽt fuit ibi dubitatuz an extẽderet ad manũ ordinatoriam. ¶ Opp. ꝙ abbates nõ habẽt manus impositionem: vt ptꝫ. xxiij. dist. subdiaconus. Solu. non habẽt man⁹ impositionẽ consecratoriã licet bñ ordinatoriã. vt hic. ¶ Quero an psalmistat⁹ sit ordo: vr̃ qd nõ qꝛ vbi agit de ceteris ordinib⁹ nõ agitur de isto. xciij. di. a subdiacono. lxxvij. di. illud. hoc tenuerũt qdã: in ꝯtrium est tex. qui dicit qd per primaz tõsuraz clericalis ordo cõfertur. et etiã presbytero lꝫ. xxiij. dist. psalmista. vbi de hoc in sum. Hug. ad hoc allegat doct. xxvij. q. j. si qs eps. vbi psalmista deponitur. pro hoc fꝫ Host. qꝛ per hoc recepit officium cantãdi ordinatus in ecclesia. xxiij. dist. psalmista. & vinculũ ꝓmouẽdi initiatur: & per hoc gaudet priuilegio canonis. si qs suadẽte. xvij. q. iiij. cui renũtiare non põt. de foro ꝯpe. si diligẽti. Itẽ ꝑ consecrationẽ confert ordo epalis. lxxvij. dist. c. j. ꝺ tẽp. ord. si archieps. & c. se. sic epalis est ordo cuius autoritate alia expediũtur que nec inferioribus cõmittũtur. de consecra. eccle. vel alta. aqua. & sic tacere debent qui negãt nouem ordines sicut sunt nouẽ hierarchie angelorũ de quo remittit ad summ. ĩ de or. ab episcopo

Sebasti. Sapia.

a ¶ Repellat. vide ad hoc do. Abb. in. c. extirpãde. §. qꝛ ꝟo. col. penult. de ꝑben. vbi dicit ꝙ lex iulia de ambitu nõ hꝫ locum ĩ curia romana. Et dicit idẽ abb. in. c. venerabilez. de electi. ꝙ ambitio ad dignitatez nõ reprobatur de quo ꝑ eundem in c. ad nostrã. eo. ti. dignitas tamen nõ est conferẽda ambiẽtib⁹ vt no. idem do. Abb. in c. cum iam dudũ. & in. c. cũ in tãtuz. in. j. no. de prebẽ. Zacharias.

b ¶ Primam tonsuram. Et alios hic enumeratos qd tamen restringes. s. ꝙ possit illos ordines conferre suis subdit[is] duntaxat. ita no. Archid. in. c. qm̃. lxix. disti. plene ꝑ Feli. in. c. eam te. co. v. ꝟ. quarto restringitur. s̃. ꝺ rescrip.

nare non principaliter causa auxilij: sed ꝙ secundario hoc sperẽt nõ est simonia. facit glos. in. c. quid proderit. lxj. dist. & ĩ. c. sunt nõnulli. j. q. j.

qui episcopatui renuntiauit. ¶ Quid de presbytero an conferre possit psalmistatum. glo. dicit ꝙ sic. hoc tenet Hug. Ray. ꝛ Goff. in summa de ordi. ab episcopo. Joan. ꝛ Inno. hic per dictum. c. psalmista. Nō ob. ꝙ nullus ordinari possit sine titulo. lxx. dist. c. j. ꝛ titulū nō pōt cōferre presbyter. xvj. q. vij. nullus oīno. q2 illud. c. est locale. vel loqtur de prebēdis habētibus curā animarū: vel nō dant de nouo vbi dare nō cōsueuerūt maxime vt habeat etiā non residens absqꝫ licentia epi: sed in beneficiū vt habeāt vnde viuere possint bñ dant vel dato ꝙ nō habeant beneficiū qđ dare possint dabunt psalmistatū ad titulū patrimonij. de preben. tuis. vel forte est al's paratus dare beneficiū fm Inn. vel loquitur de ordinādo ad sacros qui nō debet esse sine beneficio. Lau. xij. q. ij. nō liceat. Bertrā. ibi: ꝛ Host. in sum. de ordi. ab epo. videntur tenere ꝙ prealleg. c. nō loquat̃ de ordine sꝫ de ordinis executione ꝑ id qđ dicit offm̄: ꝛ per lr̄am istā a Drio Jo. an. dicit ꝙ pma opi. est vera si talis est presbyter qui supra laicū habeat epalē iurisditionē vel quasi. de priui. abbates. in fi. lib. vj. scđa 2 opi. sit vera qñ illā nō hꝫ. ¶ † Quero qđ si omittatur iste ordo: dic fm Inn. ꝙ nō reperit̃ q2 nullū speciale offm̄ per eū sicut per alios cōfert̃ ꝛ q2 recipiendo alios ordines vr̄ facere posse que ad hunc pertinēt. dicit tñ se nō credere ꝙ quidā dicūt hunc ordinē in desuetudinē abijsse: ꝛ vide de tēp. ord. ex parte. super. j. glo. Host. dicit ꝙ est repetendus: q2 aliorū est principiū. Itē si manus impositio ordine aliter rite collato ꝛ liquoris qualitas repetuntur multo forti9 hic ordo. de sacra. nō ite. c. j. ꝛ vlt. fm Host. ¶ Quero an ꝯuersus monasterij possit hunc ordinē conferre. Abbas dicit ꝙ sic. idem de his in quos hꝫ epalē iurisditionē vel quasi. nā his pōt conferre tōsurā. al's nō nisi habeat ex priuilegio pape. de priui. abbates. lib. vj. si autē alteri cōferat: valet fm Goa. ꝛ idem Archi. in. c. abbates. ¶ Quero an alios ordines a lectoratu conferat. dicit ꝙ sic vt alios duos minores: quia eadem est rō. de constitu. trāsla. Contrariū tenet hic Pet. et Bar. brixi. lxix. dist. c. j. ꝛ ꝓ ipsis facit verbū solum modo: qđ sequitur si determinet verbuꝫ lectores. Host. dicit ꝙ prius de facto seruat̃. Nec ob. illud verbū solūmodo: q2 determinat verbū in proprio monasterio qđ sequitur. ¶ Quero quo tpe licet abbatibus tales ordines conferre. de quatuor tēporibus planū est ꝙ possint: de diebus dñicis vr̄ ꝙ nō possint q2 solis epis hoc est concessum q2 de epis hoc specialiter exprimit̃. de tēpo. ord. c. j. ꝛ. iij. Host. ꝯ: q2 cū hoc in suo tm̄ monasterio his liceat nō preiudicabit̃ alteri ꝛ latior dꝫ fieri interpretatio. đ auto. ꝛ vsu pal. ex tuarū. Itē poti9 de dñicis q̄ de quatuor tēporib9 vr̄ sentiendū ne videātur generales ordinationes tenere. simile de cōse. dist. iij. ꝯuenit. ꝛ vide qđ no. de sup. neg. pla. c. j. de tēp. 3 ordi. c. iij. ¶ † Quero quo tpe possit dari benedictio abbatialis. Host. dicit ꝙ hoc declaratiōe egeret: ꝛ vr̄ ꝙ quolibet die sicut ꝯsecratio ecclesie. de cōsec. eccle. vel alta. c. ij. In cōtrariū q2 hec est maior q̄ ordinatoria exorcistatus. cū illa ex hac pendeat: vt hic. ꝛ. lxix. dist. qm̄. ꝛ tñ illa dari nō dꝫ nisi dñicis ꝛ festiuis. s̄. c. j. ꝛ. iij. ergo nec ista que pncipalis est. qui fi. sint legi. per venerabilē. ꝛ hoc tenēdum fm Host. lxxv. dist. ꝙ a partibus, ad hoc cle. de sta. mona. attendentes. §. statuimus. in gloss. ij.
4 ¶ † Quero an benedictio abbatis potest fieri anteq̄ sit sacerdos. dic ꝙ nō. arg. s̄. c. pxi. ꝛ sic intellige hoc. licet posset hic colligi contrarium.

a ¶ Reuerti. adde late ro. ꝯsi. cccxlj. et Lapum alleg. lxxv. ꝛ. cxxx. Zacharias. ¶ Et ratio est: q2 transiuisse ad aliā religionē non dicitur nisi facta ꝓfessione in ead. vt notat. plenissime Cardi. i cle. j. in. j. op. ꝛ ibi an requiratur licentia pape vl' sui supioris immediate. đ reg. ꝛ trāse. ad religio. c. licet. Zacharias.

b ¶ Cogit̃ reuerti. not. Abb. in. c. licet. j. de regu. Et dic idē esse si dubitatur an petierit licentiam: q2 etiā tunc cogitur redire. ita not. singul. Cardi. in cle. j. in ij. oppo. eo. titu.

1 ☞ Religiosus an ꝛ quādo possit transire ad strictiorem religionem.
2 Religiosus transiens ad strictiorem ordinem an possit postea ad primum reuerti.

INtelleximꝰ. Si canonicus regularis fact9 monachus iusta de causa ad canonicatum reuersus ibi prefigit̃ in prelatum licite pōt tenere prelaturam. h. d. Primo narrat factū ex quo. scđo dubium elicit. ibi: ne igitur. igitur tertio rñdet ibi: discretioni. ¶ Casus literalis. Quidam monachus sine licentia sui abbatis leuitatis causa trāsiuit ad monasteriū sancti Vincētij: ꝛ cū ibi in ordie illo aliquādiu permāsisset de cōsilio quorūdā redijt ad primū: ꝛ ibi suis meritis exigētibus electus fuit in abbatē: q2 in scđo monasterio morā fecerat dubitabat administrare in officio abbatie: cōsiderans qđ exigit̃ in canone ne quis canonicus regularis efficiat̃ monachus nisi forte, qđ absit, publice lapsus fuerit: ꝛ si factus fuerit ad canonicatus ordinē reuertatur vltimus in choro manēdo. ꝯsuluit papā sup hoc: mādat ei papa quatenus circa curā sibi cōmissam solicitudinē habeat diligentē sequētia bona ꝯtinuādo priorib9. Ber. ¶ No. pmo ꝙ nō dꝫ quis licite transire de canonico regulari ad monachatū. ¶ Not. scđo ꝙ illicite trāsiēs ad scđm monasterium pōt ad cor reuersus repetere primū monasterium. ¶ No. tertio ꝙ aliqñ pficere in prelatū stat pro eligere. ¶ No. quarto ꝙ rōne delicti lꝫ canonico regulari transire ad monachatū. ¶ No. qnto ꝙ si ius disposuit quē vltra in loco māsurū intelligitur lex nisi noua subsit causa ꝓpter quā ad aliū locum habeat transire. ¶ No. vj. ꝙ abbas in abbatia dicit̃ habere curā. ¶ Not. ꝙ in dubio transiens ad monasteriū vbi rōne delicti vel nō delicti transire potuit poti9 psumit̃ ꝙ nō rōne delicti: sed alia causa transiuerit leuitatis. vide. s̄. de renun. 1 post trāslationē. ꝛ de or. ab epo. c. j. ꝛ qđ ibi no. ¶ † Oppo. ꝙ qs possit transire ad strictiorē religionē. vt de reg. lꝫ. Sol. glo. ponit plures solutiōes quas sic cōclude. Qñqꝫ quis transit ad strictiorē ꝛ est in habitu ꝓbationis tm̄: ꝛ pōt ad primā reuerti.[a] Qñqꝫ ibidē ꝓfessus est: ꝛ tunc aut trāsiuit licentia nullo modo petita: ꝛ adhuc cogitur reuerti[b]. Aut trāsiuit licentia petita: ꝛ tūc si locus est latioris religionis reuerti compellitur: aut est strictioris: ꝛ tūc aut transiuit leuitatis causa. i. nō petita licētia. de quo etiā. s̄. in. d. c. mādamus. xix. q. iij. vbi dicit̃ ꝙ illud qđ dicitur in. c. sane. fuit dispensatio. idē Inno. hic. ꝯtrariū tñ not. Ber. in c. licet. de regu. Et ꝓpter hoc dicūt quidā ꝙ locus canonicatus erat arctioris regule q̄ monachatus. ꝛ per hoc ꝙ in dubio presumit̃, ꝛ reuerti cōpellit̃. h. d. in effectu gl. Et inter cetera no. vnū ꝙ grauior vr̄ regula canonicoꝝ regulariū q̄ monachoꝝ. Sꝫ obuiat q2 si trāsiuit ad leuiorē religionē iā apostata est ergo nō pōt ꝓmoueri. iij. q. iiij. beat9. So. lꝫ fuerit apostata nō ipedit̃ fm Inn. ei9 ꝓmotio post pniaꝫ. đ tē. or. c. vl. Vel dic ꝙ illicite transiuit ꝛ licite redijt: q2 nō inuenit religionē q̄ credebatur. vel lꝫ transiuit ad minorē nō fuit apostata: q2 semper fuit sub 2 obedientia: idem no. de tēp. ord. ex parte. qđ not. ¶ † Oppo. ꝙ nō possit reuerti ad canonicā in casu quo male trāsiuit: q2 si bene transiuit nō pōt illam repetere. ergo multominus si male, ne melioris conditionis sit delinquens q̄ nō delinquens. Sol. intellige ꝙ reuertitur ad canonicam si canonici ipsum repetāt: alias nō cogitur canonica ipsum recipere ex quo male trāsiuit: q2 eoipso ꝙ transiuit puniendus est. de trāsla. prela. licet. de renū. ex transmissa. ꝛ. c. ꝙ in dubijs. dicit Hostiē. ꝙ de mente canonis est ꝙ canonicus regularis nūq̄ possit fieri monachus excepto casu. j. de iurepa. ex literis. et hoc statuit Urbanus in fauoreꝫ sui ordinis. tamē istud dictū hodie nō videtur ꝓcedere per. c. sane. j. de reg. xxj. q. j. ꝛ. ij. per totum. Nō obst. xix. q. ij. due sunt. quod pōt intelligi quo ad hunc casum qñ de inspiratione fit fides forte per miraculū vel signum. de hereti. cum ex iniūcto. de renū. nisi. §. verū. Anto. de but.

1 ☞ Ordinatus si nō habet beneficium pōt ordinantem compellere ad prouidendum de beneficio ꝛ eius successorem. 3. 4.
2 Clausula consueta in literis apponi habetur pro apposita.
5 Successor nō obligat̃ ex facto predecessoris in delictis: secus in alijs.
6 Examinatus semel: an debeat iterum examinari.
7 Papa si mandat prouideri in aliqua ecclesiarū diocesis: an possit prouideri in ecclesia cathedrali.
8 Clausula prouideas in aliqua ecclesiarum talis diocesis an cōprehendat ecclesias ciuitatis.
9 Processus in beneficialibus quomodo fiat.
Litis contestatio an requiratur in beneficialibus.

AL Ecepimus. Ordinatus ad sacros sine titulo ab ordinatore iuste petit beneficiū nisi post ordinationem reddiderit se indignum. hoc dicit. Communis diuisio. secunda ibi: licet igitur. ¶ Casus literalis. Episcopus brachareñ. quosdam clericos promouit ad sacros sine certo titulo. clerici isti impetrauerunt literas super sua prouisione contra episcopum brachareñ. ad quosdam executores. episcopus quando citabatur ab eis exceptiones proponebat cōtra ipsos clericos: sed ipsi eas admittere nolebāt: vnde petijt super hoc prouideri. vnde papa rescribit ei dicens: licet in ordinationibus clericorum tam ipse quam antecessores ipsius eandem diligentiam debuerint adhibere vt minus idoneos non ordinarent. vnde secundum hoc contra illos exceptionem opponere non possunt nisi forte post promotionem reddiderint se indignos. Tamen papa ex abundanti quando scribit pro talibus facit apponi in literis suis si ordinatus pro quo scribit sit ecclesiastico beneficio non indignus. Unde liceet papa sine aliqua examinatione possit illum compellere ad prouisionem illorum quos ipse vel antecessores sui ad ordines receperunt: tamen non debet grauiter sustinere si illos faciat per alios examinari quos non credit sine examinatione ordinatos fuisse antequam ipsum compellat ad prouisionem

¶ Subintelligitur. Adde limitādū ꝙ hoc est verū nisi resultet falsa latinitas:q2 tunc propter.defectum false latinitatis rescriptum esset vitiosum:ita limitat Ro.consi.ccclxxvj.in vltimis verbis. Zacharias. ¶ Adde hic not.esse plenius examinatū per istum in.c.cuz m.ferrariensis.nu.5.z ibi in apostil.ad ipsum tam antiquis ꝙ̄ meis in apostil.in ẜ.sicut cōsueuit.s̄.de cōstitu. Antoni⁹ Frācis. ¶ An z qn̄ falsa latinitas etiam p 1 subauditum intellectū vitiet rescriptū:vide in.l.imperator.ff.de sta.homi.z p Bal. i l.eā quā.in.ij.col. C.de fideicō.z hr̄ per glos.z doc.in c.forus.ď ẜb.sig. Dicas tn̄ ꝙ talis falsa latinitas si 2 ue grāmatica vi a tiat rescriptū pa 3 pe si tale vitiū est euidēs.secus aūt si pōt saluari per figuras grāmatib ce vl' si vitium est dubium:vt plene tracta.i.c.ad audiētiā.de rescrip. z idē dicas si eēt leuis error s3 gl. z doc.in.c.ex pte. de fide istru.z an vitiet instrumentū testiū vel sniaz hr̄ per Bar.in.l. plautius.ff.ď au. z arg.leg.et p gl. Bal.z do.in.l.ij. C.de sen.ex pericu.reci.

✠ Sebasti. Sapia.

a ¶ Subintelligitur. Uid late per do.Jas.in.l.vt liberis.C.de collatio.z in.l.certi cōdictio.§.si nummos.ff.si cer.pet. late p Feli.i.c.cū m.ferrarien.colū. iij.cū seq.s̄.de cōstit.z And.siculū in.c.ꝙ translationem.col.v.cū seq. de offi.leg.

b ¶ Iterato examinari. Adde late Old.consil.xviij. Zacharias.

¶ Limito predi. nisi talis examinatio esset comissa cōsciētie alicuius quia tunc nō

sionem illorum. Mādat ergo eidē quatenus ꝓuideat illis ꝑ qbus literas suas recipit in forma cōi in maiori ecclesia vel in alijs dioceẜ.bracharen̄. et exceptiones quas ꝯ ipsos duxerit ꝓponēdas p̄cepit audiēdas. Ber. ¶ † No.pmo qđ ordinat⁹ ad sacros sine titulo acquirit sola ordinatione cōtra ordinatorē obligationē vt eū cōpellat ad ꝓuidendū ď beneficio. Et no.qđ ista obligatio nō solū cōpetit ꝯ ordinātem sed etiā ꝯ ecclesiā. ¶ Not.scđo ꝙ ordinatus teneẜ de habilitate promoti inquirere nec eū d3 si inhabilis iuenit̃ ordinare. ¶ Not. tertio ꝙ de rigore iuris ordinans indignū z inhabilē no pōt opponere cōtra eū de indignitate antiqua s3 de noua. De equitate tn̄ in petitionez beneficij admittit̃ etiā ad opponenduz de antiqua. ¶ † No.quarto qđ clausula in literis apponi consueta semꝑ subintelligit̃.ᵃ ad hoc.de rescrip.cām. z.c.ij.z.c.cū oporteat.de accu. ¶ † No.gnto ꝙ obligatio ad prouidēdū de beneficio sine titulo ordinata nō est personalis tm̄ cōtra ordināt̃ē sed etiaz cōtra successorē eius:q2 cōpetit ꝯ ecclesiā. ¶ Not. sexto qđ examinat⁹ potest iterato examinariᵇ qn̄ est suspicio de indignitate z maxime qn̄ aliqd petit. ¶ Nota septimo qđ forma iustitie appellatur forma cōis z qđ i beneficialibus forma iustitie nō solum cōpellit̃ prouidere in ecclesia ꝓpria eps sed etiā cōpellit̃ z pōt ꝓuidere in alia ecclesia sue diocesis. ¶ Opp.pmo innuit ꝙ ꝓbatus ad ordinē:ꝓbatus vr̄ ad beneficiū ꝯsequēdū.cōtra.xij. di.nos cōsuetudinē.z de elec.scriptū.glo.nō soluit:dic qđ approbatus in vno cōsecutiuo ad id z in minori de rigore vr̄ approbatus vt hic:sed in sepato vel i maiori nō:vt ibi. ¶ Opp.scđo qđ tex.ꝯdicat:q2 dicit qđ exceptio nō d3 admitti qn̄ ipse examinauit:z tn̄ postea admittit̃:vt pt3 in fi. Sol.dicit gl. qn̄ examinauit per se exceptio nō admittitur. qn̄ per aliū:vt per archi.bene admittit̃.ita dicit glos. hoc vr̄ p text.qui loquit̃ qn̄ fuit examinat⁹ abeo. Uel scđo dic ꝯcludendo qđ nō admittit̃ eps ordinās opponēs vt in pn̄. Sed dato qđ opponere nō possit nihilominus superior mandat ex officio inquiri z inquirens ex officio d3 supplere ne promoueat inhabilē z indignum:z sic glos.d3 hic intelligi.et bene dicit. Alij qđ auditur de iure sed bene de gratia admittit̃:vt h.z hoc tenuit Hostiē. hic qui dixit id qđ no.in.c.fuisse factū de gratia. Et si queris quare plus i hoc faueat̃ ordinanti ꝙ̄ ordinato.dic qđ plus imputat̃ clerico qui ď facto suo certus esse d3.de rescri.ab excōicato.z ex eo qđ nō pandit crimen suū:de corpo.vitia.exposuisti.eps aūt posset ignorantiā allegare.ff.ꝓ suo.l.fi. Scđo ꝙ papa nō d3 esse cōtentus examinatione epi.vn̄ potest et d3 ipsum examinare.ex quo ab epo petit beneficium ꝙ̄ꝙ eps taceret z negligeret de exce. exceptionem.ideo potest de eo quod facere potest sine clerici iniuria gratiā facere epo q2 nemini facit iniuriā qui vtitur iure suo.de elec.cum ecclesia. de quo eo.ti.in sum. Hec vera quando vult opponere cōtra beneficiādū de defectu ꝑsone.de qualitate ẜo et quātitate beneficij semper admittitur de prebē.cū scđ3. Hic tn̄ haues ꝙ oi casu quo eps

posset retractare,ita no. Rota deci.ccccxviij.inci.fuit dubitatū rc.i no. Anto.Frācis. ¶ Circa hoc an qui semel fuit examinatus possit iterum examinari. Dicas ꝙ semel electus ad curā animarū qui fuit examinatus si postea eligat̃ ad aliā curā pōt iterū examinari vt voluit glo.in.c. in genesi.de elec.z no.Inno.in.c.cū venerabilis.de excep.z Joā.an.in c.fi.de pur.cano.z Spe.in ti.de iurepa.super rub:z vide Innoc.in.c.cū in magistrū.de elect.imo is cui cōmittit̃ examinatio si male approbat punit̃ etiā si ꝯsciētie sue examinatio cōmittat̃.vt Joan.and.in.c nihil. de elec.z hr̄ in.c.scriptū.eo.ti.z in.c.cum secundū apostolum.de preben. Zacharias.

c ¶ Non obligat successorem. Dic hoc esse indistincte veruz in successore ecclesiastico vt not. Bal.in.l.quicūq3.col.ij.ver.scias tn̄.C. de bo.q lib.z in.c.j.col.j.ẜ.z adde qđ no.q suc.te.in vsi.feu.in successore ẜo ad dignitatē vel off.ciū seculare z i alio ꝙ̄ in ecclesiastico nō ꝓcedit indisticte de quo dic vt p Jac.rebu.in.l.ꝓuidēdū.nu.1.z ibi in apostil. celsi ad ip3.C.de decur.li.x.eūdē i.l.semel.nu.iij.z ibi ēt in ijsdem apostil. C.de apo.pub.eo.li.x.plenissime p Dy.in reg.is q in ius.z ibi i addi.iij. Anto.Francis. ¶ De culpa predecessoris an noceat successori. Dicas

ab opponēdo repellit̃:per hoc tn̄ non deficit officium iudicis:imo habebit potestatē inquirendi. de collu.c.ij.de ele.cū nobis.ij.q.vij.querenduz.ff. de postulā.quos ꝓhibet.j̄.de appel.cōstitutus.ff. 4 de adul.l.ij.§.si publico.ff.de pe.here.l.fi. ¶ † Nūquid aūt si vnus eps mādat alteri ꝙ ordinet an teneatur mandās prouidere. Innocē.dicit ꝙ nō: etiā si ordinās nō est sufficiens.alleg.ix.q.ij.epm. In ꝯtrarium alleg. Host.qđ videt̃ fecisse qui per alium facit.de sent.excō.mulieres.sed de hoc dic vt.j̄.de preb.si eps.lib.vj.q2 si mādat de certa per 5 sona tenet̃ sibi ꝓuidere:al's non. ¶ † Opp.qđ culpa predecessoris non noceat successori.de reb.eccl. nō alie.c.epi.de preca.c.ij. Solu. p̄cedessor in alie c nationibus non obligat successorēᶜ nec in delictis de exce.cuz venerabilis.sed ex facto predecessoris bene obligatur successor in his in qbus suus obligatur predecessor:nā si mēdicaret ordinatus cederet in opprobriū cleri.de quo remittit Hosti.s̄.de 6 renū.ad supplicationē. ¶ † Opp.cū glos.qđ semel d examinatusᵈ iterato nō examinetur.j̄.de offi.leg. licet. Sol.dicit glo.qđ examinatus iterato d3 examinari sup nouiter superuenientibus. Super antiquis aūt existētibus dic qđ quidā dicunt ꝙ examinatus iterato examinari d3 ne ꝓmoueat̃ indignus cōtra publicā vtilitatem:vnde negligentia prioris examinatoris non d3 facere qđ indign⁹ ꝓmoueatur z ad hoc tenet̃ superior.de ele.nihil est. dic qđ si nihil noui petit examinatus examinari non d3. Si aūt aliquid noui petit:iterato examinari d3 saltē de equitate:ne cōtingat beneficiū cōtra vtilitatē publicā et animarū periculū cōmitti indigno z inhabili. Dic cōcludēdū totū si queris an admittat̃ exceptio contra ordinatū vt repellatur a beneficio cōsequēdo:dic qđ si opponit̃ nou⁹ defectus z quilibet admittitur:z rō q2 non est qđ imputetur ordinanti. Si opponit̃ antiquus defectus z indignitas:aut defect⁹ qui opponit̃ est talis ꝓpter quē ꝙ̄ꝙ sit quo ad ordinē semel approbatus respectu certi beneficij:reddit tn̄ ipsum inhabilez quo ad beneficiū ad qđ promoueri petit: cum sit beneficiū requirens maiorez idoneitatē eo in quo semel est approbatus:z dicendū est ꝙ ipse idem qui semel approbauit pōt admitti.argu.eorum que not.gl.precedēs z iuriū ibi allegatoruz. Ad hoc faciunt no.hic p Host.qui dicit ꝙ vbi de qualitate beneficij opponit̃ quilibet est admittendus:q2 intelligēdū est eius dictū:vt.s̄. Si ẜo nō ē beneficiū requirēs maiorē idoneitatē tunc si q̄ris an ex officio ipsam admittat z inquirat inquirēs vl' aliuz promouēs vel ꝓmoueri mādās:dic ꝙ sic.ar. c.cū nobis olim.de elec.z.c.ij.de collu. Si queritur an ipse possit opponere: q ordinauit p aliū:et tūc aut mādauit ordinari certā personā:z ipse nō admittitur nisi vt.j̄.qn̄ per seip3 ordinauit. Aut mādauit de incerta ꝑsona z tūc bene admittit̃. ar.c. si eps.de prebē.li.vj.z qđ ibi no. Si ordinauit ipse z tūc si ad presentationē alterius q h3 examinare vt qn̄ ad archidiaconum spectat.de offi.archi.ad hec.z tūc potest excipere:vt hic z punitur Archi. xxiiij.di.qn̄. Quandoq3 ordinauit per se.s.alio nō

ꝙ absolute loquēdo siue simus in dignitatibus ecclesiasticis siue simus in alijs secularib⁹ culpa vni⁹ non debet alteri nocere qui nō potest remouere vel corrigere illā culpā q2 culpa faciētis aliqd nō ĩputat̃ ei qui nō pōt emēdare: sed tm̄ ei qui pōt emendare et negligit: vt est text.in.c.facietis.lxxxvj.dist. z ideo culpa subditoꝝ imputat̃ p̄latis negligentibus:vt in.c.inferiorum.ea.dist.in. lxxxvj.sed si precessor in dignitate aliqd fecit culpose z act⁹ sit cōsummat⁹:illa culpa respectu act⁹ ꝯsummati n̄ posset imputari successori:sed si esset actus reiterabilis bn̄ posset sibi nocere tanꝙ̄ esset in noua culpa et sic teneretur ex propria culpa si non emēdaret cū posset iuxta ea q̄ habentur in.c.sepe. de rest.spo.culpa enī caret qui etiā scit s3 nō pōt ꝓhibere vt in regula culpa caret.ff.de re.iur.tene tn̄ mēti ꝙ ille q vtitur opera maloꝝ d3 esse i culpa.vt est no.gloss.instit.de obli.que ex quasi delicto nascū.i.§. item si exercito.et eodez mō ille qui cōuersat̃ cū imperitis.ff.ad.l.aq. in.l.qua actione. in.§.fin.cū.l.seq. Et adde ꝙ in culpa ē qui facit qđ facere non debet z eodē modo qui omittit qđ facere d3.l.culpa.et.l.qui nō facit.ff.de reg.iur.z in regula sine culpa.z ibi plene per Jo.an.in mercu.de reg.iur.li.vj.z eodez modo qui facit loco et tpe incongruis.l.si putator.l.item si obstetrix.et in.l. qui foueas.ff.ad.l.aquil. Item est in culpa qui modum excedit.l.item queritur.idem iulianus.ff.locā.z.l.sed z si quecūq3.in.§.fi.ff.ad.l.aquil. z eodem modo qui ignorat id quod facere debet.l.idē iuris.in.§.fin.ff. ad legē aquil.l.si seruus cōmunis.ff.de fur.

d ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Semel examinatus. Nunquid autem examinatus z approbatus in licētia doctoratus possit in examine doctoratus reprobari.vide Abb.in.c.cum scđm apostolum.col.iiij.de preben.et an approbat⁹ in rectorē studij possit in examine reprobari.ponit do. Ab. in.c.cum venerabilis.in fin.de excep.

presentāte. ⁊ tunc dic si queris an successor admittere possit vel opponere. ⁊ dic ꝙ sic. Si autē videt̄ idem ⁊ dic ꝙ nō de iure ſm quosdā etiam si postea ad notitiā eius deuenit dūmodo id prius per examinationē scire potuerit. de clāde. despō. c. fi. Alij ꝙ semper de equitate admittitur ne indignus ꝓmoueatur. de rescrip. cū adeo. ⁊ isti diuinant. Hoc verū qn̄ opponitur crimen secus si irregularitatē vel illiteraturā precedentem vel sequentem examinationem opponant q2 nō admittit̄ sed cogitur prouidere. de tēpo. ordi. vel nō est: q2 talis de facili dispensationem obtinebit. de fil. presby. veniens. ⁊ c. ꝓposuit. Nō ob. si dicat̄ ꝙ delictū predecessoris nō noceat successori: ⁊ sic successor non dz obligari: q2 est speciale hoc casu vt successor obliget̄: sed dic ꝙ hec obligatio nō surgit ex delicto sed surgit ex eq̄tate qua inducit̄ qd̄ opprobriū est: qd̄ in opprobriū cleri mendicare cogatur clericus in sortem dn̄i assumptus.

7 ¶ † Quero an per illā formā qua mādatur ꝓuideri in aliqua ecclesiarū diocesis possit ꝓuideri in ecclesia cathedrali. gl. hic dicit ꝙ sic: vt hic: fatetur tn̄ ꝙ nō poterit ꝓuideri in aliqua prelatura: sed hoc videt̄ falsum in. c. ꝗuis. de prebē. lib. vj. Sol. cōtrariū loquit̄ in literis gratie. hic qn̄ mādatur in forma iustitie: q2 venit executiue ad obligationē que principal'r respicit ecclesiā cathedralē: ideo regulariter regulat̄ ſm naturā precedētis obligatiōis. Un̄ in gl. ibi: cathedrali. hoc verū qn̄ mādatur ꝓuideri in forma iustitie q2 mādatū intelligit̄ ſm formā prioris obligationis surgentis ex ordinatione que simpliciter se extendit ad ecclesiā ordinātis. de prebē. cū scd̄m. vbi autē mandat̄ ꝓuideri in forma gratie: dic vt de ꝓben. ꝗuis. lib. vj.

8 ¶ † Quero qd si dicat̄ ꝓuideas in aliqua ecclesiarū diocesis bononieñ. an poterit ꝓuidere in aliqua ecclesia ciuitatis. Glos. dicit ꝙ nō: q2 per clausulā illā nō cōprehendūtur ecclie ciuitatis. s̄. de rescrip. rodulphus. No. glo. que extēdit illud. c. ad beneficia. ⁊ vide doc. de offi. ordi. c. j. ⁊ glo. de re. permu. c. vno. lib. vj. Et per illā posset dici ꝙ glo. nostra ꝓcedit in literis grē: secus in literis iustitie, ⁊ sic debeat intelligi gl. nostra. ¶ Quero, quid est dicere promouere ad titulū. dicit Joā. and. i. ad nomē alicuius ecclesie vel beneficij. De hoc noie titulus de elec. dudū. ij. de offi. archipres. c. fi.

9 ¶ † Quero de modo ꝓcedēdi in bñficialibus dicit Inno. ꝙ ꝓcedit̄ summarie ⁊ nō exigit̄ litis cōtestatio[a] nec ꝙ libellus detur in scriptis s3 sufficit ꝙ impetrans dicat executori. Dn̄e supplico vt exequamini mandatū vobis iniūctū: ⁊ si nihil opponatur ꝓcedet ſm formam rescripti. de rescrip. si qn̄. ⁊ c. cū dilecta. de preb. pro illoꝝ. ⁊ idē si friuola exceptio opponat̄. de prebē. dilectus. iij. de conces. prebē. c. cū nostris. Si ꝟo aliqd opponat̄ rōnabile illud examinabit̄: ⁊ executio suspendetur. de rescrip. cōstitutus. de appel. dilectus. sed ⁊ super exceptione ꝓposita prius lis contestabit̄. de renū. veniens. ⁊ de hoc plene in sum. de excepti. §. qn̄. sub §. hec, de dilatorijs. ꝟ. penul. ⁊ vlt. ⁊ per Roffre. in libello ti. an plares prebēde. §. ⁊ primo videamus. ⁊ per Cōpo. s̄. de rescrip. mādatū. Jo. Host. i loco preallegato dicit ꝙ si agat̄ ex iure ante rescriptu3 dz lis cōtestari: q2 tūc iudex nō est merus executor sed pro iudice habet̄: ideo lis cōtestanda. alleg. de prebē. c. cū causam. dilecto. ⁊ c. cū iādudū. vbi fuit lis cōtestata. vbi autē in literis ius creat̄ ille executor appellat̄. vnde pōt ꝓcedere lite nō contesta. de rescrip. ad aures. ⁊ c. cōstitutus. ⁊ de ꝓbē. cū scd̄m. ⁊ d. c. dilectus. ⁊ c. ꝓ illorū. ⁊ c. vacāte. ⁊ de cōces. ꝓben. ꝓposuit, ⁊ multa alia in quib⁹ pt3 ꝙ in beneficialibus lis nō cōtestat̄. Unde ꝯcludit ꝙ cū non sit oino rescriptū cōtentiosum: tūc rescriptū dr̄ executorium qn̄ ius creatur in rescripto ⁊ hic assumit naturā executoris quod nō exigit̄ lit. ꝯtest. in hoc aūt assumit naturā cōtētiosi ꝙ legitime exceptiones oino sunt admittende. vt hic ⁊ in. c. veniēs. s̄. de renun. ⁊ de rescrip. cōstitutus. ⁊ de offi. deleg. ex pte. qd̄ non facit alius merus executor. ⁊ hoc pl3. Qd̄ est cōtra practicā executorū qui nullā volunt admittere exceptionē: ⁊ dicūt ꝙ ad hoc nō arctāt̄

a ¶ Litis cōtesta. Adde do. de Rota. deci. suis d̄ lit. contesta.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Ueritas est. vide que not. mod. in. c. clerici. j. de iudi. vbi disputant quis preferri debeat an doctor iuris canonici, an ciuilis, an ꝟo theologus: et quid de de medicis.

ad admittēdas eas: Nec ob. ꝙ tales nō debeāt admittere nisi notorias vt pt3 ex no. de rescrip. cum cōtingat. q2 ibi loquit̄ de alio executore: vt ibi dixi. ¶ Ultimo per literā ibi: nō credimus ⁊c. Dicit Host. ꝙ nō est verisimile ꝙ aliquis eps̄ violet canones. l3 qn̄q3 secus faciat. de tēpo. ord. vel nō est. ⁊ est arg. ꝓ iudice ꝓsumi. de quo de renū. in ꝓsentia. ⁊ ibi no. de hoc. Itē ꝙ oia presumātur solēniter acta. ff. de ꝓba. l. ab ea pte. in fi. qd̄ no. q2 dicit ꝙ in extraiudicialiter gestis per modū potestatis, presumitur super titulo. vide qd̄ no. de eo qui fur. or. rece. c. fi. per Inn. de accu. super his. ⁊ de dolo ⁊ cōtuma. cū dilectus. ⁊ de elec. innotuit.

1 ☞ Sacerdos incontinenti quod assumptus est ad ordinem sacerdotalem tenetur dicere officium.

Cum sit ars. Minus idone⁹ ad sacerdotiū promoueri vel ad regimē animarum assumi nō dz. h. d. In princ. ⁊ in fi. ponit cām statuti. Scd̄o ponit statutū ibi: stricte. tertio penā cōminat̄ ibi: qm̄. ¶ Casus literalis. Precepit papa vt epi diligēter instruant. ⁊ informēt illos quos ꝓmouēt ad sacerdotiū per se ⁊ per alios viros idoneos super diuinis officijs ⁊ ecclesiasticis sacramentis. qd̄ si de cetero rudes ⁊ ignaros ꝓmouerit ⁊ ordinatores ⁊ ordinati grauiter puniātur: qm̄ melius est paucos bonos quā multos malos habere ministros. Ber. ¶ Not. primo ꝙ est ars artiū regimē animarū. ¶ Not. scd̄o ꝙ epi debent esse diligentes per se vel alios vt informēt ꝓmouēdos ad ordines in sciētia ministrandoꝝ ordinū ⁊ diuinorū officiorū.

1 ¶ † No. tertio argumentū qd̄ eo qd̄ aliquis est sacerdos. i. in sacro ordine cōstitutus arctat̄ scire ⁊ cōsequēter dicere diuinū offm̄. ¶ No. quarto ꝙ ignorātia de facili comprehendit̄ seu deprehendit̄. s. examinatiōe. ¶ No. tex. ibi: sanctius. cōtra multitudinē ignorantiū sacerdotū: ⁊ est argumētū qd̄ meli⁹ est habere paucos intelligētes scholares quā multos ⁊ ignorantes. Itē no. ꝙ constito de ignorātia ⁊ indignitate ꝓmoti simul constat de delicto ꝓmouētis. ¶ Ultimo no. illā autoritatem. Si cecus. Oppo. ꝙ nō eps̄ sed archidiaconus h3 examinare: vt pt3 de offi. archi. ad hec. Sol. examinationē bene facit archidiaconus vt ibi: sed instructionē facit solus eps̄. Per hoc dicit Inno. ꝙ non excusat̄ eps̄ ab hac instructione l3 ibi archidiaconus examinauerit: ꝗꝗ posset dici ꝙ hec decre. ꝓcederet qn̄ in ecclesia nō est archidiaconus per que dicit ꝙ si examinatur quis de speciali mādato alterius ꝙ examinās ꝓuidere nō tenetur sed mādans secus si ex officio. de quo. s̄. c. primo. Melius vr̄ dicendū ꝙ hec distinctio nō h3 locū quo ad prouisionē ecclesie q̄ nunꝗ ꝓuidere dz nisi digno. S3 dato ꝙ sit indign⁹ ei ꝓuidendo nūquid est licitū ꝙ ſm distinctionē predictā puniatur ordinās. dic vt no. in dicta decre. ad hec. ⁊ in sum. de scru. §. qn̄. ꝟ. cū quelibet. vbi Hosti. vr̄ tenere ꝙ ꝓpter examinationē factam per archidiaconū nō excuset̄ eps̄ a pena ꝓmouentis indignū: q2 eps̄ si velit examinare pōt vel saltē examinationi interesse. ⁊ sic q2 sua interest: ideo punit̄ si indignū examinet. de elec. nihil. vnde dicit qd̄ vellet dicere tex. exꝓssu3 ꝓ illis q dicūt epm̄ excusari a papa. ¶ Quero de rōne quare est ars artiū regimen ecclesiarū. Glo. dicit ꝙ alie artes ordinant̄ in finē corporis. xij. q. j. precipim⁹. ista aūt ordinātur in finem anime. ¶ Scd̄o quero an ostensa indignitate ꝓmoti simul cōcludatur indignitas ⁊ delictū ꝓmouentis. Gloss. dicit ꝙ sic. lxxxj. distin. tantis daniel. ⁊ hoc q2 nō pōt ignorare prelatus vitā subditi. de re iudi. ꝗuis. hoc restringit gl. verū qn̄ examinat per se: secus si per alium. allegat de offi. archi. ad hec. Host. cōtra per illa que dixi. s̄. tex. dz eñ cōsiderare ꝑsonā cui cōmittit̄: si alias reputat̄ habilis, fidelis, ⁊ bon⁹: ita ꝙ epo aliqua nō possint imputari pro negligētia vel culpa in cōmittēdo excusat̄: pro hoc facit glo. in. c. ad hec. j. de off. archi. si nō pōt imputari ꝙ in dubio presumo nisi aliud pateat excuset̄. nā pōt esse qd̄ ꝯmittens nō fuerit in culpa. vt. l. denūtiasse. §. queritur. de adul. ⁊ pro tanto dicit per illā leges ꝙ snīa vel ꝓbatio facta cū ordinato nō parit plenū preiudiciū ordinanti siue per se siue ꝑ aliū ordinauerit ſm eū. ¶ Ultimo ꝓpter principiū decre. hic insistunt in laudationibus scientiarū. canoniste laudāt se hic. Dialectici etiā laudant suam dicentes ꝙ sine ea scientia alia perfecta haberi nō pōt. Grāmatici ꝙ illa est principium ⁊ fundamentū aliarū sciētiarum. Legiste dicūt ꝙ sctīssima est ciuilis scia que pretio nūmario ⁊c. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. j. §. est eñ quidā. veritas est[b] ꝙ supm̄a est scia lex diuina a qua nō excludit̄ canonica nec humana. De ciuili ꝓbat̄. C. de lō. tēp. ꝓscrip. l. fi. in aut̄. de cōsuli. ante fin. coll̄. iij. xvj. q. ij. c. fi. ⁊ in aut̄. vt nō luxurie. ꝯ naturā. j. rū. col. vi. ⁊ quatuor cōcilia approbat ⁊ sacras scripturas. in aut̄. de ecclesia. tit. §. j. coll̄. ix. ⁊ in aut̄. qūo oporteat epos. §. sancimus. coll̄. j. per que iura arguit Host. de mēte legis esse qd̄ de mortali pctō vel ꝑiculo aie vel ecclesiastico negotio ratione rei vel persone recurrendū est semper ad canonem ⁊ ecclesiasticū iudicē ad hoc vt in auten. vt cleri. apud ꝓ. epos. §. si vero ecclesiasticū. ⁊. C. de sum. trinita. l. fi. De canone planū est ꝙ lex est diuina: vt de iura. cal. c. j. per quē cōcludit has duas leges fore necessarias ad regimen ecclie dei. differūt tñ q2 ciuilis ꝑncipal'r tractat de tēporalib⁹. Theologia ꝑncipal'r de aīa. Canonica cōiter de vtroq3. ⁊ vna excedit aliā ex q̄litate subiecti remittit ad no. de sum. trin. c. j. §. hec sacra. ¶ Ultimo no. vltimā glo. contra verbosos. Anto. de but.

1 ☞ Episcopus priuatur propter omnimodum defectū scientie. 4. quid de alijs prelatis. vide numero. 5.

Zacharias.

¶ Ab epatu.ita no.Fel.in.c.si qñ. col.xi. vº.dum gl. hic dicit. s. de rescrip.

¶ Libros. adde ꝙ Oldrad.consi. lxxxiiij.concludit ꝙ expedit habere multos libros.

Zacharias.

¶ Adde qd hoc dicit prealle. Ol. ꝯsi.quo.s. de doctoribus quibus multos libros habere expedit secus aũt in scholarib⁹. idẽ no.Car.in cle. j.xviij.no. de magist.⁊ Joã.bapt. de caciali. in suo tracta.quem modum studendi denominauit.

Anto.Francis.

¶ Dicas circa hoc qd ⁊ doctoribus ⁊ scholarib⁹ multi sunt libri necessarij, quinimo dixit glos.in.l.nepos pculo.ff. de verb.sig. qd libri nõ sunt auferẽdi scholaribus sicut nec arma auferẽda sunt militi: et propterea in obligatiõe gñali oim bonorũ non venirẽt libri doctoris vel scholaris vt in. l. obligatione gñali.ff. de pign. imõ dicit Specu. in proe. opis sui i versic.ceterum.ꝙ libros faciendi et conscribendi nullus est finis.fatẽdũ tñ est qd maiori numero librorũ dz esse fulcitus doctor ꝙ scholaris: ⁊ ita dz intelligi qd dixit Old. in consil . hic alle. ⁊ do.Card.in cle. j.de magi. ⁊ vide Bar.in.l.librorũ in princ.ff.de leg. iij.qui dixit ꝙ appellatiõe librorũ legalium veniunt etiã summa azo. ⁊ Rofre . ⁊ dicit Bar.in.l.suppellctili.ff.de supel.lega.quod libri veniunt appellatiõe supellectilis. Dicas tamen qd alij sunt libri necessarij sacerdotibus ⁊ alij alijs;vt habetur in.c.qui episcopis.xxxviij.distinctione.

2 Ignorantia circa scientiam lrãlem psumitur ex eo qd pbat qd aliqs non habuit libros ⁊ ꝙ nũq intrauit scholas vel doctorem audiuit.

3 Eps si puat remanet habit⁹ officij ⁊ character.

6 Scholaris si anteq iret ad studium habuerit beneficiũ ⁊ postea reuertatur ignarus an possit illo beneficio priuari.

Feudum datum vasallo tãq idoneo: si postea inueniatur improbus non potest illo priuari.

Quãuis. Defect⁹ sciẽtie dijcit iam pmotũ.h.d.In prima ponit cãm snie.In scda tenorẽ snie.scda ibi,ipm. ¶ Casus literalis. Quidã electus fuit in epm calineñ. ⁊ ꝯsecratus postmodũ corã papa multa fuerũt pposita ꝯ ipz vt tãq indignus amoueret:ipse tñ fuit cõfessus corã papa ꝙ nũq audiuit grãmaticã, nec etiam legisset donatũ:⁊ qr p euidẽtiã facti cõstitit adeo de ipsi⁹ illiteratura ꝙ ꝯ deum esset tm in epo sustinere defectũ ipm remouit ab executiõe põtificalis officij ⁊ ab administratione ecclesie calineñ. Ber.¶ †No.j.ꝙ defect⁹ sciẽtie est legitima cã deponẽdi quẽ ab epatu.[a] ⁊ dat defectus scie qñ nescit grãmaticã.¶ †No.scdo ꝙ scia nõ apprehendit nisi doceat ab alio:vel legerit libros[b] ad sciẽtiã[c] pertinentes,⁊ sic est ꝯ illos q discere volunt sine doctore ⁊ sine libris.Et ex hoc collige practicam deponẽdi quẽ ignarũ scia:qr sufficit ꝙ testes dicãt ꝙ nunq legerit libros scie nec vnq intrauerit scholas vel doctorẽ audiuerit.¶ No.iij.h apte negatiuam trãsire in notoriũ ⁊ priuatiuã euidẽter ⁊ notorie ꝯstare posse negatiue seu puatiue scz insufficiẽtiã p lectionẽ librorum.¶ †No.iiij.ꝙ põt quis eps suspẽdi ab executiõe officij remanẽte habitu officij ⁊ charactere.¶ No.ꝙ suspensus ab executione officij vel bñficij nõ est priuat⁹ administratiõe bñficij nisi actualr puet.vide.s.e. cũ bone.⁊ est ꝯ opi.In.q dicit ppetuo suspẽsuz puatũ bñficio adeo ꝙ vacat,vt ibi dixi.¶ Not.v. ꝙ negatiua pbabit p ꝯfessionẽ. ¶ No.ꝙ qd dupli ci respectu põt esse notoriũ:p ꝯfessionẽ ⁊ euidẽtiã facti.⁊ sic notoriũ dispẽsatiõis ⁊ notoriũ pbationis pñt simul ꝯcurrere.¶ †Quero de illo q ignorat grãmaticã ex vsu tñ pfecte loquit si sit pmotus ad dignitatẽ epalẽ vel aliã an deponat. Jo. de deo.xij.q.vj.als.lj.qõ.xvj.tz ꝙ si als est vtilis nõ deponet.Et rñdet ad h ꝙ alia ꝯ istũ opponebant vt hic.ad hoc ꝙ sciẽs mentẽ iuris[d] nõ sciam tolerat.xxxviij.di.sedulo.Item qr legẽ seruãtes ⁊ nesciẽtes vbi sunt leges.xix.q.ij.due sunt.ad hoc ff.de leg.l.scire leges.⁊ de ꝯse.di.ij.pma quidem. Itẽ supplere pñt p alios.de of.ord.inter cetera.q etiã de defectu scie loquit.propter qd dicebat coadiutorẽ sibi dari posse.vij.q.j.nõ aũt.⁊.c.quia.de cle.egro.ex parte.Ad iura q possent in ꝯrm̃ adduci.xxv.di.§.nunc autem.viij.q.j.qualis.lxj.di. statuimus.respõdet ꝙ loquuntur in promouendis. ¶ †Quero qd de abbate q nescit grãmaticã an possit deponi.videt ꝙ sic.xlvij.di.de petro.arg.ꝯ xvj.q.j.placuit.lxxiiij.di.epoz.s.e.tuã.xxxviij.di. sedulo.dic ꝙ nõ deponetur si aliter sit peritus in regula ⁊ discretus p quã suũ officium est limitatum:qd nõ ꝯtingit in epo cui⁹ officiũ late patet. de offi. vic.c.fi.vñ maior est discretio in ipsi⁹ psona regrẽda fm doc.Idẽ Jo.de deo. ⁊ qr poterit addiscere in monasterio.de renũ.post trãslationẽ ⁊ si nõ poterit addiscere dabitur coadiutor ad h qr plus in his exigit industria quã literatura.ne cle.vel mo.c.multa.Itẽ olim abbates erant laici xciij.di.a subdiacono.sufficit ergo sibi ꝙ sit prudẽs ⁊ peruigil sup gregẽ suum.viij.q. ij.dilectissimi.⁊ vid qd dico de timo.per tuas.super.j.gl.propter insufficiẽtiã. ¶ †Quid de epo qui redeunti[e] de studio cui ꝯtemplatione sciẽtie quã sperabat in eo ⁊ in hoc ecclesie suffragari ei cõtulit pbendam an si postea repertũ sit illũ ignarum possit postea auferre pbendã.Bar.in qõne dñicali.[f] xx.ꝙ non põt auferre dũmõ sciat officiũ.allegat.xxxviij.di. qñ.⁊.c.que ipsis.⁊.c.seq.Inducit etiã materiã regule ꝙ semel.de reg.iur.li.vj.Joan.and.remittit ad Spe.sup rub.de pbẽ.ad fi.vbi tractauit similem qõnem ⁊ hanc.Quid de eo q cõtulit vasallo[c] feudũ credens qd esset prob⁹ vir ⁊ repertus est ꝙ nõ est pbus:⁊ ꝯcludit idẽ qr cã nõ expressa sed in mẽte ꝯcepta nõ regulat ꝯctum:⁊ sic non põt retractare ꝯctũ.C.de condit. ob cãm.l.si repetendi. ⁊.l.fi.C.de trãs. Ad hoc qr non lz alicui venire ꝯ factũ ppriũ ⁊c.ff.de ado.post mortẽ.vbi de hoc.⁊ qr ab initio examinare debuit.de elec.nihil.dicit tñ Hos.ꝙ extraordinario iudicio restitutiõis iuuari posset eccl'ia:qr vtit iure minoris ⁊ reipublice.C.de sa.san.ec.l.vlt.⁊ d in inte.rest.c.j.¶ Quero an grãmatica sit scia pietatis:dic ꝙ nõ,põt tñ ad vitã pficere si fuerit ad bonos vsus assumpta xxxvij.di.si qs artẽ nouerit grammaticã.fm Ja.

¶ De sacra vnctione. Rubrica.

¶ Quia ex ordinandis ⁊ pficiẽdis aliq inũgũt, viso de illis de sacra vnctiõe videamus. Hos. de hac materia.xcv.dist.per totum.de cõse.distin.v. in prin.de vnctiõe chrismatis.vide de consuetu. quãto.De episcopali.de off.ord.qd sedẽ.de consecratio.ecclesie vel alta.cum sis.De extrema vnctiõe.de ver.sig.quesiuit.⁊ in cle.j.de priuile. De vnctiõe imperatoris.in cle.romani.de iureiuran. in prin.⁊ ver.nos itaq.

1 Solennitas que requirit in aliquo facto reqrit etiam in additione vel suppletione que fit ad illud factum.

Testis repetitus debet iterato iurare.

2 Consecratio epi quõ fiat.vide.j.§.proxi.in prin.

3 Unctio est duplex ⁊ quis sit eius effectus.

4 Sacramẽtum matrimonij an imprimat gratiã.

5 Chrisma ⁊ confirmatio in fronte ꝯferuntur per solos episcopos.

6 Columba septem habet proprietates.

Cum venisset. Litteralẽ casum in sũma ponit gl.summarie.h.d.Eccl'ia grecoz i ordinatiõibus ⁊ ꝯsecrationib⁹ seruare debet vnctiones qs seruat ecclesia Romana.Eps aũt cũ ꝯsecrat:inũgit chrismate in capite ⁊ man.b⁹ ꝙ si fuerit ptermissum p tres epos est supplendum.h.d.Diuidit in duas. in pma instruit ecclesiam grecorum circa materiam vnctionis.secũdo rñdet ad qõnem principalẽ.scda ibi:lz Roma.in fi.Pma subdiuidit i tres pncipales,scda ibi,scire,tertia ibi:monem⁹.Legã p ptes ponẽdo casum ⁊ excipiẽdo dicta doc.⁊ gl. ¶ Casus est.Quidã eps grecus accedẽs ad aplicam sedẽ ꝯfessus fuit ꝙ ordinat⁹ fuerat ⁊ ꝯsecratus absq aliq vnctiõe:ppter que papa ꝯsiderãs ipm nõ rite ordinatũ eo ꝙ apud ecclesiã romanã põtifices absq vnctiõe ꝯsecrari nõ solẽt:mandauit hoc suppleri p epm albaneñ.assistẽtib⁹ duob⁹[g] epis.vt.s.caput ⁊ manus ei inungerẽt:hic est casus prime ptis.¶ Not.j.ꝙ in ꝯsecrationibus faciẽdis attendi dz in mõ ⁊ in forma consecrandi:⁊ in sitibus ꝯsuetudo ecclesie romane.¶ Scdo no. qd nõ valet ꝯsuetudo irrita ⁊ in forma ꝯsecrãdi ⁊ in sacralibus p quã detrahit forme ab eccl'ia istitute etiã si magna ps gẽtiũ aliã formã receperit. ¶ Tertio no.vnũ substãtiale in ꝯsecratione epi qr exigit vnctio capitis ⁊ manuũ. ¶ Quarto no.ꝙ de forma ꝯsecratiõis est ꝙ in ꝯsecrando põtifice adsint tres epi ⁊ vn⁹ pncipaliter ꝯsecret ⁊ alij assistant ꝯsecrãti.¶ †Quinto no.ꝙ illa que exigunt in pncipalr ꝯsecrãdo exigunt in eo ꝙ de eis supplẽdo.Facit ꝙ si data sit ptãs notario ex voluntate ꝯhẽtiũ vt possit aliqd addere ⁊ supplere ad instrm ꝙ illa solẽnitas exigat q exigit in principali instro.Et ꝙ si testis velit aliqd addere ad pmũ dictũ vel supplere in casu quo põt.de test.pter ea.ꝙ illa solẽnitas exigat iuramẽti q exigit in prio dicto.Et qd si aliqs vult addere vl supplere libellũ:ꝙ ad additionẽ debeat citari ps sicut ad libelli ꝯstructionẽ.[g] gl.sunt clare. ¶ In tex.ibi,⁊ j.Quero prio p litere declaratione quare subiu-

Sebasti. Sapia.

¶ Ad scientiam. Uide Car. in cle. ij.in princ.in.xvj. not.de magi. vbi dicit qd parũ valet scholarẽ absq libris. ⁊ refert versiculum illũ.Haurit aquam cribro qui discere vult sine libro.⁊ subijcit quod expedit scholarez paucis libris vacare vt cõmendet memorie ea q sũt opportuna.doctor autẽ eget multis libris.

Sebasti. Sapia.

¶ Mentẽ iuris. Uide Mod.in.l. certi iuris.C.d iudi.vbi ponunt qd illiteratus potest esse ptãs mõ habeat experiẽtiam causaz ⁊ ibi late qño debeat ferre sententias.

¶ Redeũdi. ad d alias. q. per Ro. cõsil.ccccxvij.vbi reprobat dicta io. and.loco hic allegata.

Sebasti. Sapia.

¶ Qõne dñicali. Uide similem qõnem quam ponit Bart.in.l. cũ qd. in fi.ff.si cer peta. vbi ponit de scholari cui cũ fuisset reuersus a studio abbas sancti petri dedit certum fundũ ad fruẽdũ cũ aũt iuit in palatiũ nesciuit qd diceret ⁊ detecta est ignorãtia sua vtrũ abbas possit repetere illum fundum.

Sebasti. Sapia.

¶ Ad libellũ constructionẽ. Uide tñ ꝯrium sentiẽtẽ Bal.i aut.hodie. C.de iur.calu.vbi dicit qd si testes aliquid addiderunt primo dicto nõ dz pars iterũ citari tñ illud procedit qñ declarauerit dictu suum secus si addiderunt: vt late per marsilium bono. in.l.j.§.si quis vltro.colũ.xj. ff. de qõ.o.vide tamen Bar. sentientem ꝯrium in.l.ab executore. colũ. pen. vers. quero qñ ne ita interpretatio ff.de appel.

a Zacharias. ¶ Unctionis illius. Tu vide per Cardi.in cle.q.ix.⁊.x.de extre.vnc.⁊ ibi per Laudu.⁊ Jo.and.in.c.veniens.de ꝑſ.non bap.

b ¶ Anto.Fran. ¶ Gratiā imprimat.an in sacramēto mrīmonij cōferat gratia,videas gl.in.c.qcqd.j.q.j.q̄ dixit ꝙ nō:⁊ ꝓpterea in eo licite interuenit pecunia:de quo vide per.d.Car.in rubr.de sponsali.⁊ vide gl.in.c.veniēs de ꝑſbyt.

nō bap,vbi tenet istā ꝑtē ꝙ nō cōferat grā.⁊ idē etiā vr̄ tenere gl.in.c. pe. qui ma. accu. poss. vide bonam glo.qd̄ nō ꝯferat grā spūſancti in mrīmonio in ca. honorant.xxxij. q.ij.tn̄ potest dici qd̄ in exercitio actus mrīmōialis q solum fieret ad explendā libidinē nō conferat graria:sed inquantū ipm mrīmonium est institutū ꝓpter filiorum ꝓcreatiōnē ⁊ in remediū cōcupiscētie.vt in c.his ita.xxij. qō.ij.⁊ attēto qd̄ fuit institutū in statu grē añ pctm̄:vt ꝑ bea.Thom.i iiij. dist.xxvj. ar.iiij.⁊ arti.viij. pōt dici ꝙ in eo conferat grā.de quo vltra gl.q̄ hic alle. que optima est i ꝓposito i.c.cuz i ecclīe corpore.de simo. vide ibi Joā.de ana.cōcordantē opi.in hoc an per matrimoniū cōferat aliq̄ grā ⁊ eo magis q2 mrīmonium est de iure naturali:vt dixit beat.Tho.in.iiij. di.xxvj.art.j.⁊ in sum.ꝯ gentiles.li. iiij.q.cxxij.⁊ vide bea.Tho.ij.ij.qō. cliij.ar.ij.⁊ in ꝑal. lib.ꝯ gētiles.qō. cxxvj.vbi dicit qd̄ act⁹ mrīmonij est actus meritori⁹. et in.q.cliij.art.ij. ⁊ in.iiij.di.cxxvj. ar.iiij.⁊ dist.xxxi. ar.iiij.v.⁊.vj.vbi etiā dicit ꝙ est sacramētū necessariū.⁊ vide eundē in.d.li.ꝯ gētiles. qō.lxxviij.tamen ꝙuis sit maximū sacrm̄ non est excellentius virginitate:⁊ vide beatum Tho.ij.ij.q. cliij.arti.iiij.tenetū mēti ꝙ licet vt dictū est mrīmoniū sit de iure naturali illud est veruz quo ad substantiā nō aūt q̄ ad formā:q2 respectu forme est de iure positiuo.vt est gl.i.l.jus ciuile.ff.de iust.⁊ iu.⁊ ꝙ mrīmoniū sit sacrm̄.vide gl.etiā in.c.veniēs.de transac.⁊ in.c.quāto.⁊ in.c.gaudemus.de diuor.⁊ ꝑ bea.tho.in.iiij.dist.xxvj.⁊ q̄ habeat bona in se matrimoniū.vide ꝑ beat.tho.in.iiij.dist.xxxj.art.j.ij.⁊.iij.

gat tm̄ caplm̄:sup.h.d.Hosti.ꝙ facit hoc ad declarandum ꝙ consuetudo grecorum erronea erat ⁊ vt facilius pareat monitioni.de qua.ī.⁊ ad vtilitatē multorum voluit tractatum vnctionis plenius explicare ſm Host.q per hoc arguit ꝙ magister non est culpādus sed comendandus si ad vtilitatē multorū multa loquit̄ ad qd̄.ſ.ti.j.cuz sit ars.⁊ est sīle de renū.nisi.de prebē.dilecto.vt eccle.benefi.c.vno.

2 ¶ † Secūdo q̄ro an indistincte oīa omissa suppleātur in ordinibus vel suppleri possint:dicit hic ꝙ q̄dā sunt substātialia q̄ si omittant̄ nihil agit̄ vt ponere librum sup ceruicē ꝯsecrādi.xxiij.dist.eps. ſm Gof.ad qd̄.lxxv.di.ꝙ die:sed ſm Tāc.cautum est ꝙ in illis nil temere asseram⁹. Itē numerus ꝯsecrātiū ad minus sint tres.lxv.di.si forte.de tēpo.or.si archieps.⁊.c.seq.⁊ hic. Itē ꝙ vnus eps totam bn̄dictionē ꝑficiat.xxiij.di.quorundā.de ꝯse.dist.ij.q2 xxiiij.q.j.loquit̄.⁊ talia si omittant̄ nihil agit̄:ideo suppletio nihil opat̄:q2 ordinatio fuit nulla. Quedaz sunt solēnia necessario.tps:etas:manus impositio.⁊ in talib⁹ aut dispensat̄ in executione vt in etate ⁊ tpe.de tēp.or.ꝯsultatiōi.vbi de hoc:aut supplent̄ vt hic.ī.ti.j.c.j.⁊.c.fi. Quedā dubia an sint solēnia vel nō ita ꝙ faciāt sacrm̄ nulluz:vt missa,ieiuniū:⁊ in quib⁹ canones magrī vñr al's discrepare ⁊ tenēdū qd̄ est certus.j.vt fiat iteratio.de bap.c.ij. de cle.ꝑ sal.ꝓmo.c.vno. Quedā que in cōsecratiōe exigunt̄ q̄ sunt leuia:vt tāgere vel nō tāgere ostiū vel cāpanā vel traditionē candelabri vel calicis:et nō reprobat̄ si ad cautelā ēt taliū fiat suppletio.v. dist.ad ei⁹ vero.ff.man.l.q mutuā.vñ dicit ꝙ cū h̄ potissime ꝑ canones statuant̄ ⁊ canoniste dubitāt miramur q̄ñ theologus audeat ista diffinire.de quo remittit ad summam.eo.ti.§.a quo ⁊ qualiter.

Scire. Hic incipit ponere tractatum consecratiōis. Et primo tractat de cōsecratiōe ⁊ vnctiōe epi vsq3 ad ver.vñ in veter.ibi incipit tractare de vnctiōe regis ponendo drīam inter vnctionē epi et vnctionez regis:⁊ q̄ significet diuersitas vnctionum. Tertio tractat de sacro baptismi.ibi: q2 ꝓ o xps.tractat de xpianorū vnctiōe vsq3 ad ꝓ.vngit̄ ꝑterea.ibi tractat de cōsecratione altaris.vsq3 ibi:monem⁹.ibi vltimo mādat tpalia a grecis seruari vsq3 ibi:l3 romanus.ibi tollit dubiū circa baculū pastoralē vsq3 i finē decre. ¶ Venio ad primā ⁊ i ea casus sit ꝑ diuisione. Querebat patriarcha primo quotuplex vnctio interueniat in actu cōsecratiōis epi. Scd̄o scire vellē qd est qlibet spēs vnctionis. Tertio scire vellē que materia exigat̄ in cōsecratione ⁊ qd illa materia significet spiritual'r ⁊ intellectual'r.quarto in q° loco eps ⁊ pontifex inūgant̄:⁊ qd mētal'r ⁊ itellectual'r significet talis vnctio ad talia loca.

3 Ad primū rñd.papa † qd̄ duplex est vnctio. quedam est materialis quedam intellectualis ⁊ inuisibilis ⁊ visibilis extrinseca et intrinseca. Unctio materialis corporalis visibilis ⁊ extrinseca est illa ꝑ quā vngit̄ corpus.scd̄a intellectualis q̄ ꝑ illā significat̄ est illa ꝑ quā aīa vngit̄ primam ꝓbat autoritate apl'i:scd̄am ꝓbat autoritate Joannis apl'i. Ad scd̄m qd est q̄libet spēs vnctionis in substantia.dic ꝙ exterior ⁊ visibilis est signū interioris inuisibilis sed interior est substātie sacrm̄:⁊ sic nō est signum ad significandū aliud:s3 est signū ad significādū seipm̄:⁊ est substātia sacrī q̄ tollit̄ penes aīe vnctionē:⁊ ex hoc surgat effect⁹ sacrī q2 vel agit' vel auget qd̄ designat sacramētū. Ad tertiū rñdet papa ꝙ materia vnctionis extrinsece est oleū bn̄dictū:et ex eo cū balsamo conficit̄ chrisma mystica rōne ⁊ est illud oleū catechuminorum.i.nouiter ad fidē instructoꝝ et infirmi vngunt̄. Ad incidenter inquisitū qd significat. Dicit papa ꝙ per oleū designat̄ nitor conscie.adducit de virginibus prudentib⁹ cū lāpadib⁹. ꝑ balsamū odor bone fame.adducit illud sicut balsamuz aromatizans ⁊c.⁊ hoc ꝑ oleū non solum lauare d3 corpus extrinsece:sed significat lauatū cor.⁊ ex hac mixta materia significat̄ in epō vnuz extrinsece:aliud intrinsece.primū ꝑ balsamū dr̄ habere odorē bone fame:et d3 etiam habere interi⁹ nitorē ꝯscientie ad significādū ꝙ interius d3 esse qlibet eps purus ꝯscia:⁊ exterius etiam d3 ſm puritatē ꝯscientie habere nitorē bone fame vt ꝑcaueat extrinsecus opari illa ex qb⁹ scandalum male fame surgat ꝯ eū:⁊ hoc ꝓbat autoritatibus. Ad quartuz in quo loco vngat̄ eps.dic ꝙ in capite ⁊ in manib⁹:⁊ caput ad signandū mentē:q2 per caput mens intelligit̄:allegat autoritatē euāgelij:per vnctionem manuū designant̄ opationes q̄ debent nitere ⁊ splēdere.vt operet̄ bonū ad oēs ⁊ pietatē ⁊c. Si q̄rit̄ quare caput vngit̄ chrismate:⁊ oleo manus vngūtur:dic ꝙ oleo vngunt̄ manus ad notādas operatiōes debere esse pias aduersus oēs:iō oleo pietatis vngit̄. Ungit̄ caput balsamo ad significandū charitatē:q2 liquor charitatis est:⁊ ꝑncipal'r d3 esse in dilectione dei ⁊ ꝓximi. itē scd̄a cā vngit̄ caput balsamo ⁊ man⁹ oleo vt ꝑ vnctionē capitis oñdat̄ autoritas ⁊ dignitas epalis.ꝑ man⁹ aūt ministeriū et onus:vt ꝑ primū ostendat̄ caput xpi:per scd̄m ostēdat̄ qual'r in manibus h3 ptātē bn̄dicēdi ⁊ cōsecrandi:qd̄ p3 ex orone q̄ dr̄ in aliq° cōsecrādo.hic est casus. Lego literam.oīa sunt in casu declarata.habes primo quotuplex est species vnctiōis.scd̄o hēs qd est in se q̄libet vnctio. tertio de quo liquore ⁊ materia fit vnctio i epō,⁊ qd ꝑ tales liquores dsignat̄. quarto habes vbi et i quo loco eps vngat:⁊ qd significet talis vnctio tā in liquoris diuersitate q̄ in loci sepatiōe. ¶ No.ꝙ rerum q̄dā sunt signa ⁊ corpalia ⁊ visibilia.q̄dā sunt inuisibilia ⁊ incorpalia:q̄ designant̄ ⁊ declarant̄ ꝑ corpalia ⁊ visibilia. ¶ Scd̄o habes ꝙ signū ⁊ significatū nō sunt idē ⁊ ꝙ substātia poti⁹ in significato quam in signāte adest. ¶ Tertio no.qd balsam⁹ ⁊ qd oleū significet. ¶ Quarto no.ꝙ eps d3 laborare erga duo.ad puritatē ꝯsciētie ꝑmo:scd̄o ad odorē bone fame corrñdentē puritati cōscientie vt ꝑ hoc trahat alios ad bn̄ opandum. ¶ Quinto no.ꝙ in sacra scriptura vbi fit mētio de capite hēs qd significet ⁊ qd vbi fit mētio de manib⁹.q2 caput mētē:man⁹ opatiōes significant extrinsecas. ¶ Ultimo no.hic aptissimū text.qd̄ eps in actu cōsecrationis recipit in illo q̄ sunt ordinis ptātē:de quo de elect.transmissam. ¶ Quero primo quid est visibilis vnctio:dicūt do.qd̄ nihil aliud est q̄ castitas ⁊ donū spūſancti aīe impssuz sicut character corpalis imprimit̄ corpori,et talis ipressio non pot fieri nisi in baptizato cū baptism⁹ sit ianua oīm sacramētoꝝ.d.e ꝑſbytero nō bapti.veniens.post characterē aūt indelebil'r aīe ipressum recipiunt̄ oīa sacra:ita qd̄ etiaz post degradationē remanet character.nam ſm Aug.in dānatis baptizatis q̄dā remanet ꝑ q̄ ab alijs discernunt̄.d diuor.quāto.de schis.c.j.de ior.ab epō.c.j.nā ⁊ si character corpori fuit impssus deleri nō pōt:imo q illud intēderet illud augeret:fortius illud in spūali ſm hostiē. Nungd autez corporalia sacra que dant̄ ab exteriori vnctione q̄ corpori fit pereant cū corpore.not.j.q.j.corpalia. ¶ Quero qd ꝯprehendat̄ hic appellatione ordinis:q2 dicit ꝙ cordi imprimit̄ inuisibilis:dic ꝙ aīa cōprehēdit̄ q̄ ſm diuersa sua officia diuersimode noīatur. nam dum sentit aīa,sensus appellat̄:dū rōnē agit rō appellat̄:dū qd cōmemorat mens dr̄:animus aūt dr̄ dum cogitat. ¶ Quero q2 hic agit̄.de extrema vnctione incidenter qs sit effectus vnctionis illius.[a] dic qd̄ institutum fuit ex dupli cā quo ad corpus sanandū ⁊ animā saluādā:q2 purgat venialia ⁊ si nihil inuenit purgādū ꝓdest ad maiorē constantiā.de conse.dist.v.c.j. ſm hug. ¶ Quero quo respectu inuisibilis vnctio sit signū ⁊ sit sacramentum.declarat hic Inn.primo q2 ingerit ꝓpter exteriorem vnctionem characterem in aīa.⁊ hoc respectu est signū ⁊ facit ꝑ hoc aliud venire in eius notitiaz ſm gratiā aīe infusam.hic eñ character impressus aīe est sacramentū q2 facit qd̄ significat.nā ꝓpter id qd̄ designat.s.grē infusionē ⁊ etiā ipsius gratie infusionis cā:vñ sequit̄ hic qd̄ si digne sumit̄ ⁊c.vide qd̄ not.de cele.mis.cū mart.⁊.ī.in ꝓxi.tit. ¶ Quero quare dr̄ sacramentum. Dicit Host.ꝙ ideo q2 mentem sacrat:sanctificat:purificat:⁊ vnit deo.de bap.debitū. Uel dic ꝙ dr̄ sacramentū q2 character est impressus anime gratiam cōferens:⁊ sic aliquid sacrū.

4 ¶ † Sed est dubiū non modicū an sacramentū mrīmonij gratiam imprimat.[b] Aliqui dicunt qd̄ nō:q2 in ea pecunia interuenit.de quo.lxxv.dist.§.j.⁊.c.j.⁊.c.qd̄ a patribus.⁊.c.seq.j.q.j.multe.⁊.c.multi.xxx.q.v.al'r.itez alia cā q2 etiā est inter infideles in quib⁹ gratia non imprimit̄.de diuor.quanto.⁊ ipsis nō ꝯfert̄ gratia.j.q.j.multe.⁊.c.ñ qs inquit. Hostien.refert hic theologos dicere ꝙ si fideles vacent orationib⁹ ⁊ ea intentiōe qua debent ꝯhant,⁊ alias se ad gratiā recipiendā habilitent:aliqua dat in sacramento matrimonij gratia.citius eñ dat deus prolem:carnis prurītum minus sentiunt. Prouerbiorū.ix.in fi.aque furtiue dulciores sunt ⁊ panis absconditus suauior.fortiores reddunt̄ ad fidē sibiinuicē seruandā:magis abundant in tpalib⁹ ⁊ diuitijs ⁊ ꝯsolati⁹ viuunt.ad qd̄ Thobie.vj.⁊.viij.ꝑ totū.et inter eos opus carnis absq3 pctō perficit̄. ꝑ qd̄ fatendū est in matrimonio aliquā gratiā cōferri ꝯ triplicem inordinationē:ꝯ cōcupiscentiā:q2 ꝯcupiscentia iclinat ad multas mulieres;

sed per

+ Seb. isti. Sapia.

a ¶ Onera matrimonij. An sit ma trimonium inter ueniēte pecunia. vide do. Abba. ꝛ Ioā. de ana. in. c. fi. j. de secun. nup. a Anto. Franc.

b ¶ In columba. Et de hmōi colūba q̄ apparuit in baptismo xp̄i vide as bea. Tho. in iij. parte summe. qō. xxxix. arti. vij. vbi dicit qḋ illa columba q̄ sic apparuit fuit verum aial. ꝛ idē in p̄mo sen. di. xvi. arti. iij. ꝛ. iiij. ꝛ addō quod spūssanct⁹ est nomen diuine persone ſm Tho. in. j. parte summe. qō. xxvj. arti. j. et in. j. sen. di. x. articu. iij. ꝛ vide eundem in sum. ꝯ gētiles. lib. iiij. qō. xvj. xvij. et xviij. vbi dicit qḋ spūssanctus simpliciter est de⁹: ꝓcessione autē est deus ꝛ homo. Et adde qḋ spūssanctus fuit principiū actiuū in conceptione xp̄i: vt p beat. Tho. in. iij. parte summe qō. xxxij. art. j. ꝛ in. iij. sen. di. iiij. arti. j. et tamen non potest dici pater xp̄i: et vide eūdem in eadē qō. arti. ij. et in iiij. sen. di. iiij. arti. ij. ꝛ in summa contra gentiles. lib. iiij. Et addō quod spūssanctus semp manet in iustis p gr̄am ꝛ virtutem. sed non semp per miraculoꝝ opatione. vt in. c. que rendū. ꝛ in. c. post discursus. de pe. di. ij. Et adde qḋ in virtute spūsscti ꝛ non meritis hominum remittuntur pctā. vt in. c. vt euidenter. j. q. j. ꝛ tene mēti. tex. in. c. si aūt ex corde. xxiiij. qō. j. qui dicit qḋ spūssanctus non habitat in cordibus super boꝝ. ꝛ vide tex. in cap. venit sacerdos. de consec. di. iiij. qui dicit ꝙ spiritussanct⁹ a principio descēdebat visibilr̄: postea in apl̄os descendit

sed p gratiam sacramēti soli vni vult coniungi ꝛ inde orit̄ bonū fidei. Scḋa q2 inclinat ad solā delectationē sed gr̄a sacri inclinat ad ꝓlē: inde orit̄ bonū ꝓlis. Tertia inordinatio ꝯcupiscentie quia post ipletionē fastidiū ꝯnat. ide luxuriosus querit aliā. Sꝫ in sacro dat gr̄a vt semp velit esse cū vna: ꝛ sic orit̄ bonū sacri. Nec ob. ꝙ ꝯhit̄ pecunia mediāte: q2 illḋ tolerat̄ ꝓpter onera m̄rimonij.ᵃ de vsuris. salubriter. c. q2 frustra. q2 potius ordinatur ad carnalitatē. s. post susceptionē ꝙ ad spūalitatē. Si aūt p b̄ndictiōe reciperet ꝓtiū esset simonia. de simo. cū ecclesie. ꝛ vide qḋ ibi no. nec est de esse m̄rimonij. Ad id qḋ d2 ꝙ infidelibus est cōe. Rn̄det̄ ꝙ illḋ nō est ex defectu sacri sed incapacitate eoꝝ: ac si existēs in pctō recipiat eucharistiā vel fictus cōditionaliter coactus recipiat baptismum: de materia vide Th. iiij. sniaꝝ. dist. xxvj. q. ij. artic. iij. ¶ Quero q2 l̄ra dicit ꝙ creat ꝛ auget qd agit ꝛ qd auget sacr̄m. dic q2 si digne ꝛ deuote sumat̄ creat gr̄am, puta castitatē in dissoluto ꝛ ꝯnr̄ salutē quā qs ꝯsequi ꝯsueuit per gr̄am vel auget ampliando. s. gr̄am veterem: vt si libenter eleemosynā dabat nūc libēti⁹. ꝛ ista digna assumptio est maxime in assumptiōe sacerdotalis ordinis digni⁹ ꝛ deuotius ꝙ alijs attēdenda. qḋ etiā rōne alioꝝ ꝯfert̄. j. q. j. c. si q. §. ecce cū. ad quod signādū in vnctiōe manuū sacerdotis cātat ecclīa inuocationem spūssancti. vel expōe agit in sacro baptismi: q2 dat gr̄am auget i alijs sacramentis: q2 gr̄aꝫ collatā in sacro baptismi augmētāt alia sacra. ¶ Quero q2 dicit l̄ra quod mistica rōne liquor vnctiōis fit de oleo ꝛ de balsamo mixtum: qd est hoc dicere mistica rōne. dicit hic Jo. an. ꝙ mistica idē est qḋ figuratiua. Ad qḋ declarandū ſm Host. est sciēdū ꝙ p quatuor sensus siue intellectus scriptura sacra exponit̄ p historicū p quez res gesta ad l̄ram recitat̄. xxvj. q. v. nec miꝝ. p allegoricū p quē alius ab alio sumit̄ intellectus: et d2 mistica siue interpretatiua locutio qn̄ fit ſmo mixtus. de ꝯse. dist. iiij. ꝓprie. p tropologicū. i. moralē p quē mores ornant̄: ꝛ d2 sermo ꝯuers⁹. xxvij. di. vmo. de peni. di. j. sup tribus. Itē p anagogicum ab ana qḋ est sursum p quē celestia ascēdimus. de quo de ꝯse. di. iiij. ecclesia. de peni. dist. ij. p̄ncipiū. hierusalē ſm historiā est ciuitas: ſm allegoriā designat sanctā ecclīam: ſm tropologiam quālibet fidelē aīam: ſm analogiā demōstrat curiā celestē ꝛ ecclesiā triūphātē. de ꝯ. lxxvj. dist. ieiunium. ſm Jo. an. ¶ Quero quid sit balsam⁹: dic ꝙ est liquor quidā qui emanat ꝺ quibusdā arboribus siue fructibus dum putantur ſm Host.

Unde i veteri.

In h. §. tractat ꝺ vnctiōe regum, ꝛ de differētijs in vnctiōe inter reges ꝛ pontifices. ¶ Casus. Quesiuit patriarcha a papa. B. P. vidi de vnctiōe pōtificū: vellē scire de vnctiōe regum ꝛ ꝯsecratiōe. Et q̄ro de quatuor. Primo an reges olim ꝛ hodie ꝯsecrent̄ ꝛ vngant̄. Scḋo an hodie vngant̄ reges vbi olim vngebāt̄. Tertio dato ꝙ nō in loco vngant̄ sicut pōtifices: que sit differētie cā qḋ alibi reges ꝛ alibi pontifices vngant̄. Papa ad primum rn̄det ꝙ in veteri testō reges cōsecrabant̄ ꝛ vngebant̄: vt pꝫ in libro regum in quo dn̄s p̄cipit Helie ꝛc. Ad scḋm rn̄det qḋ in regib⁹ post aduentū xp̄i mutata est vnctio regū. nam xp̄s stās sanctus p ꝯsortibus suis i regē fuit vnctus in capite: q2 ipse caput ecclīe q̄ est corpus eius. ꝛ ad hoc vt alij reges differāt a xp̄o postea vnctio regum trāslata est a capite ad brachium ꝛ iūngit̄ in brachio humero vel armo. Et si q̄ris quare in humero: q2 talib⁹ ꝓprie designat̄ p̄ncipatus. iuxta illud. Fact⁹ est principatus super humerū ei⁹. qḋ probat etiam autoritate veteris testamenti. Ad tertiū de dr̄ie cā inter pontifices q2 in capite vngunt̄: ꝛ reges in hūeris vel i armo. ꝛ q̄re diuerso liquore: q2 pōtifices chrismate ꝛ reges oleo. Rn̄det papa ad ostēdendū differentiā. i. pōtificis autoritatē ꝛ principis ptātem. h. d. ¶ No. ſm Host. ꝙ autoritas non pendet a ptāte sed ecōuerso ptās ab autoritate. ad qḋ de mai. et obe. solite. §. p̄terea. de reb. ec. nō alie. c. fi. ꝛ de prerogatiua ptātis ecclesiastice ad secularē aliqd no. hic vide qui fil. sint leg. per venerabilē. §. rōnib⁹.

Quia vero.

Hic tractat de xp̄ianoꝝ oīꝫ vnctiōe. ¶ Quesiuit hic p̄riarcha. B. P. scire vellē q̄re hodie oēs xp̄iani vngāt̄. Scḋo quoties vngant̄. Tertio in qb⁹ locis vngant̄. Quarto de causis. q̄re i illis locis plus ꝙ in alijs vngāt̄. Ad primū papa dt qḋ hodie oēs xp̄iani vngunt̄. ꝛ cā est: q2 qlibet xp̄ianus in sanguinē xp̄i est regnū xp̄i: iuxta dictū Petri. vos estis genus electū regale sacerdotium ꝛc. ad scḋm dic ꝙ quilibet xp̄ianus duabus vicibus an̄ baptismū vngit̄. Primo ante baptismū ꝛ vngunt̄ primo oleo b̄ndicto in pectore. scḋo iter scapulas post baptismū ēt bis ꝛ chrismate. primo in v̄tice ꝛ inde in fronte. ad quartum quare in illis locis vngant̄. dicit papa ꝙ in pectore vngūt̄ vt p scti spūs donū abijciāt errorē ꝛ ignorantiam ꝛ suscipiāt fideꝫ rectā: q2 iustus ex fide viuit. Inter scapulas vngunt̄ oleo an̄ baptismū. vt spūssancti gr̄a excutiat negligentiā ꝛ torporē vt bonā opationē exerceāt: q2 fides sine operibus mortua est. Itē altero respectu vngunt̄ in pectore vt p opis exercitiū sit fortitudo laboꝝ. In scapulis vt fides ᶜ p dilectionē operet̄. post baptismū aūt in vertice vngunt̄ chrismate vt sit paratus de fide omni petenti reddere rōnem q2 per caput mens intelligitur: ꝛ pars superioris mentis est ratio. inferioris sensualitatis: ꝛ sic per verticē que est supior pscapitis intelligit̄ rō q̄ supior est ps mentis. Fronte aūt vngit̄ vt ꝯfiteat̄ libere qḋ credit: q2 corde credit̄ ad iustitiā: ore aūt ꝯfessio fit ad salutē: memoria eius: q me cōfessus fuerit corā hoib⁹ ꝯfitebor ego eū ꝛc. sed in̄tat q̄rens. B. P. q̄re vngit̄ an̄ baptismū oleo: post baptismū aūt chrismate. dicit papa qḋ chrisma competit soli xp̄iano: quia christus dicit̄ a chrismate: vel potius a christo dicitūr chrisma non ſm nominis formā: sed ſm fidei rationem: ꝛ xp̄iani a christo dicuntur, tāquā vncti denominātur ab vnctione.

Per frontis.

Hic tractat ꝺ vnctione chrismat̄ post baptismū q̄ d2 ꝯfirmatio. ¶ Querit hic patriarcha q̄tuplici noie appellet̄ frōtis chrismatio: ꝛ q̄re sic appellet̄. scḋo a qb⁹ deb̄ hec chrismatio. tertio qd designat̄ p actū chrismatiōis seu sacr̄m. ad p̄mū papa rn̄det ꝙ appellat̄ frōtis chrismatio, appellat̄ ēt cōfirmatio: q2 spūssancti in baptismo ipsi dat̄ robur. ad scḋm papa rn̄det qḋ lꝫ cetera sacra dent̄ ab iferiorib⁹ vt a simplici sacerdote vl̄ pb̄ro chrisma dat̄ a solis pōtificib⁹. ꝛ cā: q2 solū apl̄is quoꝝ vices tenēt ep̄i: legit̄ datū spiritūsctū qḋ pꝫ ex actib⁹ apl̄oꝝ ꝛc. Ad tertiū rn̄det qḋ p cōfirmatione designat̄ aduēt⁹ spūssancti. h. d. ¶ † No. j. ꝙ chrismatio ꝛ cōfirmatio in frōte a solis ep̄is cōferunt̄. Et no. ꝙ h̄ habuit originē a ritu apostoloꝝ. ꝛ p hoc vides tex. declarātē tex. s. de consue. quāto. ¶ No. ij. qḋ ep̄i tenēt locū apl̄oꝝ: qḋ est verum simplr̄: tū certo respectu ſm doc. etiā locum apl̄orum tenent monachi. vt not. xij. q. j. vidētes. ¶ Quero q̄re spūssanctus in christum apparuit ᵇ in columba: ᵇꝛ in apl̄is in modū ignis. dic quod apparuit supra xp̄m in colūba vt ip̄m māsuetuꝫ ꝛ nunc p̄conem ostenderet. Uenit eīm, nos eligere per māsuetudinē. supra discipulos aūt in igne. q2 in eis ꝛ alijs cōsuetudinē peccati ꝛ rubiginem veniebat accēdere. Et in colūba septē ꝓprietates inueniūt̄ que attribuunt̄ septem donis spūssācti cōtra septem capitalia vitia. Caret felle ꝛ visum recuperat: ꝛ p hoc intellectus ꝯ luxuriā. Nullum ledit: ꝛ p hoc cōsiliū ꝯ auaritiā. Alienos pullos nutrit: ꝛ p hoc pietas ꝯ inuidiam. Gemitum hꝫ pro cātu. ꝛ p hoc timor ꝯ superbiam. Iuxta fluuiū morat̄: ꝛ p hoc scia ꝯ irām. Grano purovescitur: ꝛ p hoc sapiētia contra gulam. In petra nidificat: ꝛ p hoc fortitudo cōtra acidiam.

Ungitur p̄terea.

Q2 ista sunt clara. Not. ᶜ qḋ nō semp est sequēda antiquoꝝ opi.ᶜ vt patet

bis. primo quum dn̄s insufflauit in eos dicēs accipite spiritūsanctū ꝛc. dādo eis ptātem ligādi ꝛ absoluendi. vt h̄r in. d. c. si aūt ex corde. scḋo descēdit de celo i ipsos apl̄os i linguis igneis: vt habet̄ p gl. c. nouissime. ꝺ cōse. di. v. Et adde qḋ venit i apl̄os simul cōgregatos adde notādum vnitatē vt in. c. audium⁹. xxiiij. q. j. ꝛ no. per gl. in. c. cum ecclesia sutrina. de cā pos. ꝛ ꝓprie. in glo. j. Anto. Franc.

ᶜ ¶ Antiquorum opi. Circa hoc de antiquitate primo dicas id esse verum qḋ in dubio semp eīt p̄ferēda antiq̄tas p tex. in. l. sem per. ff. de iur. immuni. ꝛ in. l. cum qd. ff. si cer. pet. et vide tex. i. l. j. ff. de acq. re. do. q dicit qḋ ab antiquiore semp incipiēdum est. ꝛ vide text. in §. singuloꝝ. insti. de re. diui. ꝛ alibi dixit text. in. l. fin. §. sed q2. C. ꝺ iure deli. ꝛ in. l. vnica. in. §. ꝛ cū triplici. C. de cadu. tol. qḋ nō debemus esse contēptores antiq̄tatis. ꝛ vide tex. institu. de testa. in prin. ꝛ vide tex. in c. ridiculū. xij. dist. q dixit qḋ ātique leges debent obseruari: ꝛ in b̄nficialib⁹ antiquior ceteris parib⁹ in ordine est p̄ferendus. c. j. ꝛ. c. statuimus. de maior. et obe. ꝛ hinc est qḋ antiquiores canonici sunt alijs preferendi. c. fi. et ibi multas concordātias. i gl. fi. ꝺ cōsu. li. vj. ꝛ antiq̄or in gradu dꝫ in p̄motiōe p̄ferri. l. fin. ff. de offi. p̄fec. v2. et qn̄ dubitatur cui extremorū debeat applicari medius. Dicimus qḋ applicat̄ antiquori. c. q̄cūqꝫ. xvj. q. j. que aūt opinio sit magis sequenda an opinio antiquoꝝ doctorū: an vero

nouorū. dicas q̃ illa est tenēda q̃ meliorib⁹ ꝛ subtilioribus rōnibus fundat: vt est gl. in. l. g filiū. §. sabin⁹. ff. ad treb. ꝛ no. Bar. in. l. bona fides. ff. depoſi. ꝛ no. in. c. capellan⁹. de fer. ꝛ est glo. in. c. nemo. l. di. ꝛ in. c. cum marthe. de cele. miſ. in. §. q̃ſiuiſti. ꝛ in cle. j. de ſumma tri. ꝛ vide gl. in. c. ne innitaris. de conſt. in dubio aūt magis ſequēda est opi. ātiquoꝝ q̃ modernoꝝ: ꝛ habetur in. c. ſic viue. xvj. q. j. ꝛ quādo opi. ſunt variemedia eſt ſequenda. vt in. c. q̃reti. de offi. dele. ꝛ. l. adeo. §. cuꝫ qs. ff. de ac. re. do. ꝛ q̃n opi. eſſent multū dubie: tunc recurrendū eſſet ad papā vel imperatorē ſm ſubiectam materiā pro deciſionē: ꝛ tali deciſioni ſtandū eſt vt eſt bo. tex. in. c. 1 p venerabilē. qui fil. ſint leg. ꝛ in. c. 2 q̃ties. xxiij. q. 5. 3 j. ꝛ in. c. oēs. ꝛ. i. c. ad romanā. ij. q. vij. ꝛ in. c. multis. xvij. diſt. Et vide Hoſtien. in. c. j. de cog. ſpiri. ꝛ Joā. an. in. c. j. de cōſt. ſup glo. ij. q dicūt qd q̃n ſunt diuerſe opi. circa idem a egoꝛ ꝛ humanioꝛ eſt tenenda vl' eſt conſulendus papa: ꝛ q2 dictuꝫ eſt 1 ſupra qd illa opi. eſt eligenda ꝛ ſequēda q̃ meliori bus rōnibus eſt ſuffulta. Dicas qd lꝫ talē opi. eligens excuſaret a pena tpali: tamē ſi ↄ̃ conſcientiam illū obligaret ſibi ad gehēnam edificaret quia ↄ̃ cōſcientiam ageret. argumēto eoꝝ que not. in. c. j. de re iudi. lib. vj. b Zacharias.

ibi in ver. verū. in verbo antiq aliqui. Non obſt. de temp. ord. literas. de reſt. ſpo. l̃ras. q2 in dubio bene eſt antiqs deferēdū: ſed non vbi notori⁹ eſt eoꝝ erroꝛ. ad hoc. ff. ad. l. fal. j. §. ſi vſuſfructus. ix. di. neq3. ꝛ. c. noli. ꝛ. c. negare. ad qd not de transl. p̄la. quāto. ❡ No. q̃ de ſacramētis nō lꝫ aliud credere vel ſentire q̃ doceat ſancta mater eccl'ia: al's hereſis eſt. de here. ad abolendā. ❡ No. ex vltima parte mētē romani pontificis in priuilegiis ad q̄ñam nō trahi. de quo de tēp. ord. c. j. ❡ In gl. pe. ibi: cū alio: ſcꝫ beato Martino q fuit prim⁹ archiepiſcopus turoñ. ſm Hoſt. Imo. dicit qd fuit tertius: vt hic per Jo. and.

❡ De ſacramentis non iterandis. Rubrica.

Sacramētū quid ē ꝛ vnde dicat̃: ꝛ quot ſunt ſacramenta.
Character quid ſit.
Sacramentoꝛum proprietates que ſint ꝛ ad qd fuerunt inſtituta ſacramenta.

❡ Uiſo de ſacra vnctiōe, q2 ſunt q̄dā ſacra q̃ nō iterāt̃: ne p iterationē fiat iniuria ſacro prius collato. Qualr̄ aūt dr̄ iniuria fieri ſacro: vide glo. de apoſta. c. ij. de ↄ̃ſe. di. iiij. oſtēdit. iō ꝛc. vl' q2 i ſacramētis que iterāt̃ ſi vnctio fiat i eis iterat̃ vnctio al's nō. iō ꝛc. De materia. lxviij. di. c. p̄ſbyteri. §. q̃ ergo. cū ſeq. j. q. vij. ſaluberrimū. i fi. de ↄ̃ſ. di. iiij. q bis. ꝛ. c. ſeq. ❡ Circa rubricā q̃ro de octo. Primo qd ſit ſacramētū. Scdo vñ dicat̃. Tertio que ꝛ q̃t ſunt ſacra. Quarto q̃ ſunt iterabilia. ꝛ q̃ non. Quinto q̃ volūtaria ꝛ q̃ neceſſaria. Sexto q̃ñ inuicē ſe excedant. Septimo de ipſoꝝ ꝓprietatib⁹. Octauo ad qd fuerūt inſtituta. ❡ † Dic ad primum ſm Hoſt. in ſum. huius tit. §. j. diffinit ſm Greg. prout habet̃. j. q. j. multi. de ↄ̃ſe. di. ij. ſacrificiū. ꝛ. c. ſignū. Dic q̃ ſacramētum eſt character quidā: qui p eū qui ptātē habet corpori humano ſapienti iuxta ritū eccleſiaſticū viſibilr̄ aïevero inuiſibilr̄ a ſpūſancto imprimitur: qui ſi digne ſumit̃ agit vel auget abſq3 dubio. qd deſignat̃. s. tit. pri. c. vno. Abb. in decre. cū marthe. de celeb. miſſ. dicit q̃ ſacramētū eſt corporale ꝛ materiale elemētū foris ſenſibilr̄ ꝓpoſitū ꝛ ſilitudie repreſentans ꝛ inſtōne ſignificās: ꝛ ex ſanctificatiōe cōtinens inuiſibilē ꝛ ſpūalē gratiā. Cōtra pmū facit q̃ nō in omni ſacramēto ipimitur character: vt j. dicet̃. ❡ Quero ſcdo vnde dicatur, dic q̃ dr̄ a ſacris vl' ſecretis ꝓtutib⁹: vt. d. c. multi ſeculariū. j. q. j. vl' q̃ſi ſacrās mēte: vl' ſacre rei ſignū. ❡ Tertio q̃ro q̃t ſunt ſacramēta. b dic q̃ ſunt ſeptē deſignata p v̄ſ⁹. Abluo, firmo, cibo, piget, vxor, ordinat, vngit. Hec ſunt eccl'ie ſeptē ſacra vocata. Ex iſtis tria ſunt nō iterabilia: baptiſmus: cōfirmatio ꝛ ordo. Uerſ⁹. Fōs, ordo, chriſma: nā cetera ſunt iterāda. Ratio aūt quare iſta tria nō iterāt̃ eſt: q2 in his character imprimit̃. ❡ † Uideamus ergo qd ſit character. c ꝛ dicūt quidaꝫ q̃ eſt quedā paſſibilis qualitas animā illuminans ad vidēdū facilius qd ſit credēdū. ꝛ qd operandum ꝛ qd nō. Uel melius ſm Inno ꝛ Hoſt. eſt quedā

a ❡ Quid ſit ſacramentum. Tu dic vt p Bar. i auſ. ſacramenta puberū. C. ſi aduerſus 2 ven. et dic qd. iiij. c diffinitiones inueniuntur. prima eſt magiſtri ſnīarū: ſacramentū ait eſt ſacre rei ſignū. ſecūda beati Augu. de doc. chriſtiana ſacramentū eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma. ſcda eiuſdē Auguſtini dū ait ſacramētum illud eſſe qd ſub tegumēto rerū viſibilium ſcire eius ſaltem operatur. ꝛ iiij. Hugōis de ſancto victore in lib. de ſacra. Sacramētū ait eſt materiale elemētū extriſecus oculis ſuppoſitū ex inſtitutione ſignificās ex ſiltudine repreſentans ex ſanctitate aliquā inuiſibilē gratiā repreſentās. de quo habes per Archi. j. q. j. multi.

Anto. Fran. ❡ Quid ſit ſacramētū, vide tex. in. c. ſacrificium. de ↄ̃ſe. di. ij. ꝛ vid bea. Tho. in. j. pte ſum. q. lx. ar. iij. ꝛ arti. iiij. ꝛ in. iiij. di. j. arti. iij. vbi dicit q̃ ſacramētū eſt ſignū vni⁹ rei tātū ꝛ ſemp eſt aliqd ſenſibile: ꝛ quare deus cōſtituit ſacra cū ſolo v̄bo hoīes ſaluare poſſet. vide no. gl. in. c. iſtitutio. de ↄ̃ſe. di. ij. in glo. j. que dicit q̃ propter tria deus illa iſtituit q̃ poſſunt ibi videri. ꝛ quot ſint ſpecies ſacramentoꝛū vide Archi. in. c. j. ſuper glo. j. de ↄ̃ſe. diſt. j. Et adde qd oīa ſacramenta ſunt in crucis ſignaculo conferenda: vt in. c. nūquid. ꝛ ibi no. conſe. di. v. Et adde qd virtus ſacramentoꝛū eccleſie p malicia3 miniſtroꝝ nō violat̃ q2 q̃ ſancta ſunt coiquinari nō poſſunt vt i. c. ſacramēta. ꝛ in. c. nōne. j. q. j. Et q̃t ſint ſacra eccleſie: ꝛ q̃ ſint neceſſitatis ꝛ que volūtatis vide gl. in. c. veni. s de trāſlac. ꝛ q̃ fuit cā etiam illa inſtituendi. vide etiā gl. in. §. ſꝫ notandum. j. q. j. ꝛ gloſ. in. c. ad abolēdā. de here.

qualitas diſponēs ꝛ habilitās aïas ad ſuſcipiēdaꝫ maiorē gratiā: q̃ qualitas a qbuſdā dr̄ ſanctitas q2 p̄parat animā ad ſatiſfactionē. Jo. an. damaſce. dicit qd character eſt mētis cuſtodia eo q̃ inſeparabilr̄ cuſtodit mētē ꝛ ipſam p̄parat ꝛ habilitat ad gratiā p quā ipa aïa cuſtodit̃ ſm In. ꝛ Hoſt. de baptiſmo ſuper rub. ꝛ. ſ. c. fi. De charactere ordis dic q̃ eſt figura itellectualis indelebilis per quē ordinat⁹ a nō ordinato in die iudicij diſcernet̃. Alij qd eſt ſignum ſpūale indelebile ꝛ diſtinctū ꝛ ſpūalis ptās ad aliqd ſacrū. Dant ſimile theologi in bello. nā ibi eſt ſignū oibus cōe: ꝛ q2 militia ē vita hois ſup terrā. Job. vij. ſic ponit̃. de peni. diſt. ij. ſi eñ ingt. ſic quilibet x̄pianus lꝫ in hac militia cōe ſignū. ſ. baptiſmū q facit euꝫ habilē ad alia ſacramēta. Eſt aūt in eo ſignū diſtinctū: q2 p eū diſtinguit̃ ab infidelibus inhabilibus ad gratiā ꝛ reliqua ſacramēta. ſunt etiam in bello ali q plus parati ad reſiſtēdū ꝛ pugnādū ꝛ iſti habēt ſuū ſignū vl' vexillū: tale eſt ſignū repreſentatū p ↄ̃firmationē i frōte p quā reꝓbat̃ nō ſolū ad pugnādū ꝓ ſalute ꝓpria ↄ̃ cōcupiſcētias que remanēt poſt baptiſmū. de conſe. di. iiij. c. ij. ꝛ di. v. c. ij. ſed etiā ad conſtantem cōfeſſionē c nominis x̄pi ꝛ defenſionē fidei: vnde in p̄mitiua eccl'ia eligebant̃ aliqui ad publice manendū in loco perſecutionis alijs occulte manētib⁹: vt p3 in legēda ſancti Sebaſtiani. ſunt aliq q habent alios regere vt duces belli ꝛ illi ſolent hr̄e ſpāle vexillū: ꝛ tale eſt qd imprimit̃ in ordine p qd fit aliqs habilis ad alios regendos ꝛ ſacramenta miniſtranda. ❡ Quarto quero q̃ ſacramēta ſint neceſſaria ꝛ q̃ volūtaria. vide de trāſ. c. veniēs. in p̄ia glo. p q̃ dāt verſus. Ordo volūtatis ehor⁹ ꝛ dare gnq3 neceſſe. ſ. baptiſm⁹: confirmatio: penitentia: corpus x̄pi, ꝛ vltima vnctio. de quo tñ dicit̃ in. d. c. veniēs. per q̃ p3 q̃ ordo ꝛ mr̄imoniū ſunt volūtatis: reliqua neceſſitatis: qd eſt dicere volēs ordinari vel vxorari bñ poteſt eſſe in ſtatu ſalutis. ſed reliq quinq3 contemni non poſſunt. ❡ Quero q̃ñ iſta ſacramēta ſe inuicē excedant. no. de ↄ̃ſe. di. ij. nihil. xcv. di. ecce. dant̃ v̄ſus. maior in effectu baptiſmus corp⁹ in eſſe. Coniugiū ſigno maiori chriſma miniſtro. Sꝫ vltra ibi no. ꝛ per hoſt. hic in ſumma dic q̃ etiā ſacramētuꝫ ordinis dr̄ maius reſpectu regiminis: q2. ſ. p illud eccleſia regit̃. ꝛ habēt alia q̃ p illud ↄ̃ficiūt ꝛ ↄ̃ferunt̃. p̄nia ēñ dr̄ maius reſpectu reparatiōis: q2 ſola poſt baptiſmū habet reparare. Extrema vnctio reſpectu cōfirmatiōis: q2 digne ſumpta dat conſumptionē gr̄e. s. tit. j. in p̄in. xxv. di. qualis. 3 ❡ † Sexto q̃ ſunt ſacramētoꝝ ꝓprietates. dic qd baptiſm⁹ eſt itroeūtiū. xxxij. di. c. p̄ter hec. §. vex. Cōfirmatio dr̄ pugnātiū. de ↄ̃ſe. di. v. ſpūſanct⁹. corpus x̄pi dr̄ ↄ̃grediētiū. xxvj. q. vj. q recedūt. Penitētia dr̄ redeūtium q pugnauerūt. de pe. di. ij. Extrema vnctio recedētiū. xcv. di. §. ſꝫ iſtd. ꝛ. c. illd. mr̄imoniū vero ꝛ ordo ſunt volūtatis. vt eſt dictū. ꝛ p̄mū ſacramētū timētiū. xxxiij. q. v. q ſint. ſcōm ſacramētū alios regētiū. j. q. j. c. ſi q. §. ecce cū honoris. ❡ Ultimo q̃ro ad quid fuerūt inſtitu-

b ↝ Sebaſtia. Sapi. ❡ Sacramenta. Uide Car. in cle. j. §. nos. de iure luran. ꝛ i cle. j. in. ij. q. de puil. ꝛ quot ſunt neceſſaria ſacramenta ponit idem Cardin. in clemē. dudum. de ſepultu. Anto. Fran. ❡ Quid ſit character. vide per bea. Tho. in. iiij. di. iiij. q. j. artic. j. et in tertia parte ſumme. q. lxiij. artic. ij. ꝛ. iiij. ꝛ vide gloſ. in clemen. in pleriſq3. de elec. ꝛ vide bonū tex. in c. cum quidam. j. q5. j. qui dicit qd eſt ſignū impreſſum anime per receptionem ſacramenti. ꝛ quis imprimat taleꝫ characterem in anima deus vel eccleſia: aūt miniſter cōferēs. In. in. c. de bapti. tenet q̃ ſolus deus imprimat. beat⁹ Thomas in tertia parte ſumme q. lxiij. articu. iij. ꝛ in. iiij. diſtinc. iiij. queſtione. j. artic. iiij. dicit q̃ imprimit̃ a tota trinitate. Et adde qd in quolibet ordine imprimit̃ character. vt no. Archidia. in capit. j. xxj. diſti. ꝛ xxxij. diſtinc. in ſum. et in quibus ſacramentis imprimatur character. vide beatuꝫ Tho. in. d. q. lxiij. artic. j. et iiij. ꝛ in queſt. xxiij. articulo. ij. Et adde quod characterem imprimit etiam mali miniſtri. id eſt deus per eoꝝ miniſterium imprimit quāuis ipſi ſint mali: vt in. c. quomodo ex audiuit deus. de cōſecratio. diſtinct. iiij. quod ē veruꝫ: ſi tamē ſeruetur forma eccleſie. vt ibi. Et adde quod character cōfirmationis ꝛ baptiſmi nō ſunt ideꝫ. vt per beat. Thom. in. iiij. diſt. vij. q. ij. articu. j. Et tene menti qd charactere ſemel recepto non poteſt quis renuntiare. vt in. c. queris. ꝛ in. c. paruuli. de con. diſti. iiij. ꝛ no. in. c. maiores. §. item quia. de bap. ꝛ ideo dixit gl. in dicta cle. in pleriſq3. de elec. qd character impreſſus nunq̃ tollitur: ꝛ beat⁹ Thomas in. d. q. lxiij. arti. v. ꝛ in. iij. diſt. iiij. artic. ij. dicit quod character eſt indelebilis.

ta.dic ꝓpter tria ꝓpter humiliationẽ:vt dum homo rebus sensibilibus ⁊ inferioribus se subiicit reuerẽter ex hoc amplius apud deũ mereatur. xi.q.iii.qd ergo. Itẽ ꝓpter eruditionem.vt per id qđ foris in specie visibili cernit ad cognoscẽdũ inuisibilẽ sacramentorũ virtutem erudiatur: de ꝯse.di.iii.platum.ṡ.ti.proxi.c.vno.in prin. Item ꝓpter exercitationem vt vitet̃ ocium.de renũ.nisi cum pridem.§.verum.⁊ quod ibi no.

Pastoralis. In ordinato in subdiaconũ sine manuũ ipositiõe:in ꝯfirmato in frõte nõ chrismatis sed olei vnctiõe nõ fit iteratio sed supplebit̃ p̃termissum. Sunt due ptes scđa ibi, ad qđ.prima subdiuidit̃.scđa ibi,⁊ si. ❡ Casus literalis.qdã fuit ꝓmotus ad ordinẽ subdiacõnat⁹ sine manus impositiõe:quesitum fuit an ꝑmitti debeat ministrare in tali ordine. Itẽ quidã ꝑ errorẽ fuit vnctus oleo cuꝫ debeat perungi chrismate. Querit̃ vtrum sacramentũ cõfirmatiõis deberet in eo iterari. Ad hoc rñdet papa ꝙ in talibus nõ est aliqd iterãdũ sed supplendũ qđ incaute fuerat p̃termissum. Ber. ❡ No.i.ꝙ in ordinatiõe subdiaconi de solennitate exigit̃ manus impositio.scđo ꝙ in cõfirmatione in fronte interueniunt duo.s.oleum ⁊ liquor. ❡ Ultimo no.summariũ.no. differẽtiã fore inter suppletionẽ,⁊ totalẽ iterationẽ. ❡ Op. ꝙ nõ sufficienter rñdeat ad q̃sita ⁊ sic nos dimittat in obscuro ꝯ id.de consti.c.fi. So.dicit glo.ꝙ nõ videt̃ rñdere ad quesitũ an ordinat⁹ in subdiaconum absqꝫ manuũ impositiõe debeat impediri ne ministret.sed dicit gl. ꝙ anteq̃ ista suppleant̃ ministrare nõ debet.lii.di.solicitudõ.⁊ satis rñdet cũ dicit ista suppleri:q᷑ nihil đr actũ cũ aliqd supest ad agẽdũ. vii.q.i.illud. C.ad sille.l.pe.idẽ tenẽt Inn.⁊ Hosti.recitant tñ quosdam tenere ꝯ:q᷑ manus impositio nõ est de substãtia p̃cipue in subdiacono ad qđ facit qđ no.i.e.c.fi.post p̃n. Ad.c.solicitudo.rñ.ꝙ loquitur de promoto per saltũ q ordinis omissi nõ habet characterẽ:primũ est verius. ❡ Op.ꝙ subdiaconus nõ recipiat manus impositionẽ.xxiii.dist. subdiaconus. dic q̃dã est manus impositio ꝯsecratoria hec nõ dat̃ subdiacono vt h. lxix.di.qm̃.i.q.i.manus.vbi habet̃ de multiplici manus impositione.⁊ plenius Host.in sum.huius tit.§.⁊ qual'r. Dic s̃m doc.in minorib⁹ vt recipiãt.manum bñdictoriã ⁊ non ꝯsecratoriam. Uel scđo dic ad ꝯriũ s̃m Inn.ꝙ vera litera hic habet diaconatus ⁊ sic hic agit̃ de ordine diaconatus. Uel s̃m Hostien.illud.c.subdiaconus.ꝓcedit s̃m antiqua tpa s̃m q̃ nõ erat sacer.hic s̃m moderna.⁊ hoc no. Io.v.q.vi.q᷑ iuxta. Uñ si bñ inspicis hec decre,⁊.c.miramur.i.de ser.non or.sunt eiusdem autoris.ꝑ q̃ pꝫ ꝙ facte fuerunt postq̃ subdiaconatus ordo fuit sacer. Dicit tñ ꝙ illud.c.q᷑ iuxta.posset intelligi de diacono.ad ꝓximam lec. facit de cle.peregri.c.i.dicit tñ Host.ꝙ ꝯsuetudo romane curie approbat p̄mã expositionẽ q᷑ papa qñ subdiaconũ ordinat nõ imponit manum.⁊ q̃diu hoc seruauerit ⁊ nos seruare debem⁹:tñ imponere manũ nõ est malũ ad cautelã.ff.mã.l.q mutuã.de sen.excõ.venerabili. Ioan. ❡ Quero qd si manus p̃sbyteri q debent vngi oleo vngant̃ chrismate,dicit Host.ꝙ nõ iterabit̃ vnctio:q᷑ in chrismate est oleum.ṡ.ti.ꝓxi. vno,§.ad exhibẽdũ.⁊ q᷑ ꝓpe est eadẽ vsia.ff.de ꝯhen.emp.l.in vẽditiõib⁹. Peccaret tñ ep̃s q faceret hoc sciẽter ⁊ q reciperet,⁊ est sil'e ꝙ no.de extrema vnctione si fiat in chrismate.xcv.di.§.sed istud. ❡ Quero an qñ supplet̃ vnctio omissa vel manus ipositio sit aliqua oratio repetenda.dicit Host.ꝙ đr tunc qñ fit manus impositio oratio q̃ dici solet in vnctione etiã si prius dicta fuerat.s.signo te signo crucis ⁊ confirmo te chrismate salutis in noĩe p̃ris ⁊ filii ⁊ sp̃ũsancti. Alie vero oratiões et solẽnitates q̃ p̃cedunt ⁊ sequunt̃ non iterabunt̃ s̃m ipsum.qđ eñ dicit̃ nihil iterandũ habet locũ in actib⁹ diuersis:secus in his que inherent. Dicit etiã ꝙ si chrismãdus fuit inũctus oleo nõ sufficit eũ nũc inũgere balsamo:sꝫ chrismate dꝫ vngi.ad idẽ.ṡ.ti.ꝓx.c.vno.in p̃n. s̃m Io.an.

1 ☞ Schismatici an conficiant aliquo modo sacramenta.

A Nobis. Prohibet sepultos a schismaticis exhumari.vestimẽta in quibus celebrauerũt iteruꝫ benedici ⁊ altaria in qb⁹ celebrauerũt iterato ꝯsecrari. sunt due partes q̃rũ q̃libet subdiuidi,põt ĩ tres.scđa ibi,nos aũt. ❡ Casus literalis. Quedã corpora defunctoꝝ sepulta sũt a schismaticis tpe cuiusdã schismatici noĩe Ualdemarii.q̃rit̃ vtrũ debeãt exhumari. Itẽ qdã p̃sbyteri degradati celebrauerũt cũ indumẽtis sacerdotalibus sup altarib⁹:q̃rit̃ vtrũ altaria debeãt ꝯsecrari ⁊ benedici. Rñdet papa ꝙ corpora p̃dictoꝝ defunctoꝝ nõ sunt exhumãda:nec vestes bñdicẽde:nec altaria supradicta recõsecrãda. B. ❡ Notabilia patent ex summario. Unũ no,ꝙ ꝓpter delictũ schismatis põt p̃sbyter degradari:⁊ habes vnum casum quo degradatio imponit̃:qđ intelligo qñ

a icorrigibilis est[a]. ❡ No.ar.ꝙ degradat⁹ ꝯficere põt.de quo de cle.excomi.c.ii. ❡ Op.ꝙ exhumãdi sunt sepulti a schismaticis q᷑ eoipso ꝙ sepeliri ꝯsenserũt decesserũt in peccato:⁊ sic sunt exhumãdi.de sepul.sacris. Sol.exhumãdi sunt si consenserunt nõ si al's boni sunt. Dicit gl.quod a talibus nõ elegerũt sepeliri al's grauiter peccassent.lxxxviii.di.c.fi.xc.di,c.fi. Et dicit Host.ꝙ hoc no.vbũ dũtaxat:quasi excludat ꝙ nõ sũt

1 excõicati vel suspẽsi:sed al's catholici. ❡ †Quero qd si a schismaticis cõsecretur altare schisma indumẽtũ vel alia maiata,dicit Hosti.quod talia non carent effectu lꝫ executio ⁊ vsus eorũ desiit:dicit etiam qđ lꝫ circa hoc nec iura sint expressa nec speciales orationes reperiunt̃ ĩ põtificali:de mente tñ iuris est ꝙ sicut ordinatis a talib⁹ interdicit̃ executio donec cũ eis fuerit dispensatũ:de quo de ordinatis ab ep̃o.c.ii.sic iterdicendus esset vsus taliũ reꝝ donec fieret recõciliatio. de transac.c.ii.de conse.eccle.vel alta.aqua.⁊.c.cõsuluisti.⁊ dicit ꝙ faciende essent speciales orationes circa tales reconciliationes.dicit demum qđ ꝯrium est tenendum.⁊ est certum qđ eucharistia a talibus cõfecta nõ consecratur nec reconciliat̃ ⁊ statiꝫ habet effectũ. Idẽ in baptismo ⁊ chrismate.i.q.i.multi.ante fin. Sed qđ ibi dicit chrismate posset intelligi.i.chrismali ꝯfirmatione vt sic loq̃tur de sacramento nõ de chrismatis materia.dicit etiam addẽdum quod no.de schismaticis. c.i. de ꝯse.ec.vel alt.sacramẽti vel cemi.facta ꝑ publice excõicatum.vide qđ no.de cõse.ec.vel alt.consuluisti.⁊ ibi Io.an.concludit ꝙ dꝫ recõciliatio fieri:de quo dic vt ibi.

1 ☞ Additio vel suppletio qñ fit ad aliquẽ actuꝫ: debet fieri quando potest fieri ipse actus.

2 Ordinatio presbyteri cum qua solẽnitate fieri debet vel aliorum.

Presbyter. Si in ordinatione presbyteri vl' diacõi manus ipositio fuerit p̃termissa statutis tẽporib⁹ supplebitur. h.d.[a] ❡ Casus literalis. Dicit̃ in hoc.c.ꝙ qñ p̃sbyter ⁊ diacon⁹ ordinant̃ recipiũt tactuꝫ corporaliter ꝑ manus ipsorum ritu introducto ab apl'is.ꝙ si fuerit omissum statuto tpe ad hmõi ordines ꝯferendos debet caute suppleri qđ per errorẽ extitit pretermissum:nec đr propterea aliqd iterari. Suspensio manuũ tunc debet fieri cũ oratio super caput effundit̃ ordinãdi. Ber. ❡ No.i.ꝙ presbyter ⁊ diaconus in ordinatione recipiunt manus ipo

b sitionem. ❡ No.ii.ꝙ talis forma[b] est introducta

c ab apostolorum ritu. ❡ Not.tertio qd est ritus:[c] quia est quedam solẽnitas ⁊ forma specialiter in

1 actu sacramentali. ❡ †Quarto no.qđ suppletio omissa in ordine illo tpe facienda est quo ipsa ordinatio.⁊ sic suppletio solẽnitatis dꝫ fieri eo tempore quo substãtial'r actus põt exerceri. ❡ Opp. ꝙ nõ pariter imponatur manus p̃sbytero ⁊ diacono.xxiii.di.p̃sbyter cum ordinatur. Sol.dic ꝙ vtriqꝫ manus imponit̃:sed aliter diaconis ⁊ al'r presbyteris.presbyteris enim oẽs astãtes manus imponũt.xxiii.di.quorundã.xxiii.di. presbyteri. cũ ordinatur diaconus solus vero episcop⁹.xxiii. di.diaconus. Host.dicit in.c.nec ep̃i.ṡ.de tempo. ord.ꝙ qñ ep̃s ordinat presbyterum saltẽ duo p̃sbyteri sacerdotalibus induti dñt astare.xxiii.di. presbyter.licet consuetudo multarum eccl'iarum habeat qđ nec duo induti assistant. Itẽ đt quod multi seruãt qđ oẽs presentes manus imponunt ꝑ illud.c.sed ille dicit qđ illud ca. debet intelligi de indutis.al's impossibile videret̃ qđ dicit illa litera ꝙ presbyteri manus imponent iuxta man⁹ episcopi qñ multi essent presbyteri presentes: nõ tamen reprobat Host.qm̃ ex quo duo induti assistãt ep̃o:alii etiam nõ induti manus imponant. ❡ Quero an p̃sbyteri ⁊ diacõi qñ ordinãt̃ chrismatis liquore vngant̃:gl.dicit quod nõ:allegat xxiii.dist.p̃terea. Sed dicunt doc.ꝙ vngi debent olei liquore.ep̃i tñ vngunt̃ chrismate.ṡ.tit.ꝓx.c. vno.§.hoc vnguẽto. Pe. ❡ Quero qñ man⁹ iponatur p̃sbyteris.dicit glo.fi.qñ incipit ep̃s orationem ad bñdicendũ sacerdotẽ tũc presbyteri oẽs q tangunt caput debent eleuare manus ita ꝙ non tangãt caput ordinati. Dicit tñ gl.ꝙ facto melius videtur q̃ dici possit. Dicit Hosti.ꝙ qñcũqꝫ veniat sup hũc famulũ tuũ:vel emitte sp̃ũsctm. vel do ei dignitatẽ vel in talẽ ordinem dedicam⁹ vel his simile,semꝑ manũ imponãt in aliis vl' trahãt manus ad se vel sup caput teneãt in suspẽso.

2 ❡ †Quero qui actus interueniãt in ordinatiõe p̃sbyteri. Dic ꝙ multi:tenere manus sup caput: dare illi calicem,dare patenã, vngere illius manus:q̃libet act⁹ habet suã solẽnitatẽ. vno omisso nõ ꝓpterea iterabũt̃ alii.quidã tñ dicũt dationẽ calicis ⁊ patene nõ supplendã:q᷑ hec nõ sunt de

a Zacharias. ❡ Qñ incorrigibilis est. Adde ꝓ hoc Bal.in trac. schisma.quem ponit.C. si quis aliquẽ testa.prohi.⁊ Specu.in titu. de schismat. in prin. aliqd per Inn.in c.q᷑ diligentia.de elect. ⁊ ad hoc qđ iste dicit hic adde qđ not.in.c.ex literarum. nu.iiii. in ver.de verbali.ṡ. de tem.ord. Anto.Franc.

b ❡ Talis forma. Quid sit ritus. Dicas ꝙ est vsus disponẽs circa solennitatem actus gerẽdi.vt in.c.cuꝫ scđm.de tem.ord. ⁊ no.in.l.i.ff.de in offic.testa. ⁊ vide text.in.c. cũ olim. de cler.ꝯiug.⁊ vide Inno.in.c.qm̃ in plerisqꝫ.de off. or.⁊ archi.in.c.cõtra x̄pianos.đ heret.li.vi.⁊ i.c.neqꝫ viii.q.i. vbi đt qđ ritus est mos obseruãdus ex vsu ⁊ ꝯsuetudine introductus.⁊ ideo nõ sufficit aliqd fieri nisi rite fiat: vt in d.c.neqꝫ.iiii.q.i.⁊ đr ꝙ illud dicitur factum rite qđ fit cum solennitate necessaria.l.i iii.§. cõdemnatum.ff. de re iud.⁊ est bo. tex.in.c.veniens. de p̃sby.nõ bapt. Sebasti. Sapia.

c ❡ Ritus. Uide illustrem p̃ceptorẽ meũ d. Rochum curtium in repet. rubrice.ṡ.de consue.q.v.

a Anto.Fran.❡ Dictio cetera implicat.circa istam materiã de dictiõe ꝛ cetera qd significet qñ reperit abbreuiatẽ scripta in fine orationis. vide Bar.i.l.ea pte.ff.de ver.obl.ꝛ i.l.illa institutio.in.j.co.ff.de her.insti.ꝛ in.l.gallus.in.§.idẽ credendum.ff.de lib.ꝛ posth.in.j.col.ꝑ Ang. ꝛ Alex.in.l.qcqd astringẽde.ff.de.ver.ob.ꝛ ꝑ Alex.in.l.si duo.i.§.si qs iurauerit.de iure iur.ꝛ per Bal.i.l. hac cõsultissima. C.de testi.vbi dicit ꝙ ẽ dictio implicatiua ꝛ roboratiua que opat vt ꝓbet rogitus testiũ si notarius dicit pñtibus testibus ꝛ vocatis. qꝛ intelligit etiaꝫ rogatis.itẽ ẽ verbũ importãs oia q̃ sunt de natura ꝯctus ꝑm Bald. in.d.§.si qs iurauerit.ꝯple.ꝑ alex. in.l.argentarius. in prin.ff.de edẽ. ꝛ facit clausulas precedẽtis ꝯctus cẽseri repetitas in sequẽti ꝑ alex.in d.l. argentarius. in.§.si initium.de edẽ.ꝛ ꝑ Bar.i.l. si his q.l.j. col.ff. de test. ꝛ latissi. ꝑ Alex.vltra alios in.d.§.idẽ credendum.in.j.col. cuꝫ v.sequẽt.vbi alle. multas concord. De verbo autem cetera:ꝛ verbo ceterorũ:extense scripto. Dicas ꝙ cõprehendit oia ꝑꝫ bar.in.l.si tibi.in princi.ꝛ in.l.cum optio .ff. de opti. leg.qñqꝫ tñ ipro priat sicut est dictio alij ꝑm glos. in.c. deinde.xxv. di.ꝛ hꝫ ꝑ bar.i.l. nõ solũ.in.§.qrit. ff.de pcur.ꝛ vide Alexan.in cc nsi. xxiiij.in.ij.parte vbi etiã ponit an notarius q extra hit instrumẽtum de ꝓtocollo notarij mortui i q̃ est apposita dictio ꝛcetera abbreuiate possit addere clausulã precarij si illa nõ est apposita in ꝓtocollo. Sebasti .Sapia.

b ❡ Verbis autem matris.Contrarium tñ ꝓbat tex. sing.in.l.fi.§.vlt. ff.de ꝓba.vbi nõ statur dicto matris di centis esse spuriũ filiũ. facit tex .fin.i.l.miles. §.defuncto.ff.de adulte.vbi lꝫ appareat vxorem cõmisisse adulterium nõ tamẽ presumitur illegitimus filius qui natus est.

substantia:tamen tutius est suppleri ꝑm Inno. Pro primo dicto facit.xxiij.di.subdiacon⁹.vnde dicunt aliqui ꝙ ꝑ datiõe calicis plenã hoc est cũ patena ꝯfert ordinatio ꝛ ptãs ꝑncipalis quo ad principalẽ actũ cõfectiõis eucharistie ꝛꝑ impositionẽ man⁹ epi sub certa verboꝝ forma accipite ꝛc. Mat.xvj.confert potestas sacerdotalis quo ad actũ secũdariũ qui est absoluere ꝛ ligare. nã ꝛ has ptãtes dñs diuisiꝫ ꝯtulit aptis.nã ante passionẽ cõtulit primã,post resurrectionem scḋaꝫ scꝫ qñ insufflauit ꝛc.Jo.xx.per impositionem vero manuũ illoꝝ sacerdotũ designat quedaꝫ gratie plenitudo. Dicunt ergo isti qḋ si desit traditio calicis cũ certa forma ꝟboꝝ non imprimit character.nec est sacerdos qui ordinãd⁹ erat.Si vo fiat primũ sed desit ꝑm manuũ impositio quã faciũt alij sacerdotes:sacerdos est q̃o ad ptãtẽ cõficiendi:sed nõ potest absoluere vel ligare nisi facta suppletiõe si nõ sit facta manuũ impositio quã faciũt alij sacerdotes:licet hoc sit supplẽdũ. tamen primũ poterit ꝛ scḋm.❡ Quero si partẽ orationis dixit an supplebit totam. Dic ꝙ sic:ꝑꝫ Inn.in oratione.que est de substãtia vel de qua dubitat an sit de substantia vel solennitate:alie de quib⁹ certũ esset ꝙ nõ essent de substãcia vl' de solennitate ꝑm Host.nõ essent iterande:ꝛ si vnã manũ vnxerat non iterabit vnctionẽ in vncta sꝫ in alia tantũ:ꝛ vbi dicit oratio manũ in plurali dicet man⁹ in singulari.Itẽ ꝑm Host.si facta est vnctio ꝛ nõ dicta oratio supplebit oratio et non fiet vnctio:secus ecõtrario:qꝛ si dicta sit oratio et nõ facta vnctio in suppletiõis vnctione iterabitur oratio.Et põt esse ratio:qꝛ oratio videtur adherere vnctioni ꝛ nõ econtrario:vnctio nõ accedit orationi:qḋ videt ex rõnib⁹ apparere.Inno. cõtra dicit ꝙ vtraqꝫ est iterãda vnctio ꝛ oratio: sunt enĩ illi duo act⁹ non separati sed coniuncti. qũo enĩ diceret consecrare ꝛ benedicere dignare dñe man⁹ istas:si pistã vnctionẽ nulla fieret vnctio.s.tit.pxi.c.j. In baptismo euidẽti⁹ appet. qũo enĩ diceret baptizo te nisi immergeret etiaꝫ si prius immersisset.de baptismo.c.j.qḋ etiã eadem ratione placet Abb.❡ Quero an in manus impositiõe sufficiat manuũ extẽsio sine tactu. Dic qḋ non:vt patet in verbo:impositionẽ .licet aliqui cõtra per.l.iij.ff.de accqui.posse.ꝛ de consuet. c.ij.quod satis ꝓbat per hanc literam ꝑm Host. ibi,tactu.❡ † Quero de formis ordinandi.dicit Inn. ꝙ inuenit in epistola ad titum ꝙ apl'i manus imponebãt ordinãdis ꝛ orationes fũdebãt sup eos nec alia forma inuenit seruata.Vñ dicit Innoc.qḋ nisi fuissent alie forme postea statute sufficeret qḋ ordinator diceret ordinãdo sis presbyter vel diacon⁹ vel subdiacon⁹ .Hodie vero forme postea sunt per ecclesiam inuẽte ꝛ statute ꝛ de necessitate seruãde:adeo qḋ si eis omissis fuerit aliqs ordinat⁹ suppleri debẽt vt hic ꝛ.s.ca.j Si vero forme seruant qdã character imprimit⁹ anime id est figura quedam intellectualis indelebilis per quã ostẽdit talem ordinem fuisse collatum ꝛ ordinatus a nõ ordinato in die iudicij discernet.Potest aũt papa in talib⁹ formis constituere ꝛ constitutiones facere :non constitutiões deo contrarias: ꝛ aĩe ꝛ ad eas ptinentia sunt de iurisditiõe pape ꝛ sanctoꝝ patrũ. ad hoc.x.di.suscipitis.xcvj.di.cũ aa verũ.de maioꝛ.ꝛ obedi solite.Nec est mirũ si a cõstitutione ecclesie ĩprimit character militi indiuisibiliter.j.q.j.quod qdam. sicut ꝛ alijs stigma vl' nota in brachio vt ab alijs discernat.de sen.excom.si iudex.lib.vj. character vero militaris ĩprimit ita corpori qḋ nõ anime quod ex eo apparet quod mortuo milite in ipsi⁹ anima de illo charactere nil penit⁹ apparebit. Si ergo pnceps hoc iducit et hoc inducere potest ecclesia.xxx.q.iij.c.j.i monachatu nõ videt ꝙ imprimat character:nã papa de monacho potest facere non monachũ:nam ꝛ ordines constituit monachoꝝ:de quo de statu mona.cũ ad monasterium .ꝑm Host.ꝛ Inno.de quo dic vt ibi. ❡ Quero ꝑ quos supplẽda sunt ista. Dic quod per illos a quib⁹ sũt collata sicut hic dꝛ.de tempo.ordi .nec epi.s.tit.pxi.c.j.in prin.vnde dicit Inn.ꝙ si põt suppletio faciẽda est per eundẽ ordinatorẽ ꝑ vel aliũ qḋ obtinet in officijs etiaꝫ vespertinis. vij.q.j.nihil.ꝛ.c.illud.igit si effuso oleo sup man⁹ ordinãdi supuenerit infirmitas ita qḋ nõ potuit ordinator pferre verba nec ordinationẽ cõplere. alius vel idẽ ordinator alia vice superfundet oleũ: ꝛ a capite incipiat verba sanctificare domine ꝛc.qꝛ lꝫ actus diuisi nõ sint iterãdi: in actu tamẽ vno nõ perfecto incipietur a capite:vnde si in sacramẽto eucharistie quis deficiat in verbis illis: hoc est corpus meum: icipietur a capite a verbis illis:qui pridie ꝛc . Idem dicendum est in baptismo.si vero celebrato sacramento panis vel corporis deficeret nõ reiterãtur illa verba sed reincipiet a verbis per queconficitur sanguis scꝫ hic est sanguis.ꝑm Innocẽ.Et dicit addendũ qḋ not.de cle.per sal.promo. c.vno.ad fin.❡ Quero que cautela debeat seruari in supplendo. Dic qꝛ epo celebrante ordines erit in defectu patiens quasi suus minister: ꝛ qñ veniet eps ad verbum competẽs orationi.s.super hunc famulum tuum:vel simile impositis primo manib⁹ alijs ordinandis:vltimo illi manũ imponet ad qḋ velandũ dicere poterit apporta vas vel librum vt credant astantes ex mandato miuncto manũ ipositam:ꝛ secũdum Host.nõ erit itentiõis ordinãtis vl' ordinati ꝙ orõnes illũ cõtingant. Inn.cõtra qui dicit ꝙ qñ suppletur manus ipositio est de necessitate ꝙ dicatur oratio que conuent manus ipositioni cũ illa sit adherẽs: sed Host.dicit qḋ pauce vel nulle orationes faciũt mẽtionẽ de man⁹ impositione:vñ plus sibi placet quod non iteretur oratio vel caute in capella presentibus paucis secretarijs priuatam ordinationẽ faciãt. commendatur enĩ fictio ad cautelã dũmodo videtur mendacium.xlij. dist.in mandatis.xxij.q.ij.vtilem.ff.de noua.l.doli.in fi.de auto.ꝛ vsu pal.nisi.de accusa.qualiter ꝛ quando ꝛc.

❡ Explicit scriptũ dñi Antonij in de butrio vtriusqꝫ iuris doctoris super titulis primi decretalium super quibus nõ reperitur domi.Abbatis scriptum completum.

❡ Secũda pars dñi Antonij super primo decretaliũ feliciter icipit.

❡ De filijs presbyterorum. Rubrica.

❡ Vidimus de ordinãdis q ex varijs causis impediuntur inter quos est vitiũ ordinis.ideo ꝛc.de materia.lvj.dist.ꝑ totũ.ꝛ reperit in sexto.

1 ☞ Illegitimus nõ ordinetur ad ordines nisi ingrediatur religionem regularem.
2 Illegitimus est irregularis.
3 Illegitimi repellunt a dignitatibus ecclesiasticis seu a secularibus.6.
4 Illegitimus promotus per ignorantiam an recipiat characterem.
5 Mater est legitia testis quo ad legitimitatẽ vel illegitimitate filioꝝ.
6 Illegitimus factus monachus an possit esse abbas.

1 VT filij, ❡ † Illegitimus nõ ordinat nisi religios⁹ fiat:ꝛ tũcnõ ꝑficit.i.nõ habilitatur ad platurã.h.d.sunt due partes.scḋa.ibi:sꝫ neqꝫ. ❡ Not.j.qḋ filij pꝛbiteroꝝ ꝛ alij illegitimi sunt inhabiles ad ordines sacros ꝛ ad ordines alios.❡ † No.

2 ij.ꝙ ingressus religiõis siue monachoꝝ siue canonicorum regulariũ tollit irregularitatẽ ex defeetu natalium ❡ No.iij.ex

a hoc qḋ dictio ceteri,implicat.ᵃ ❡ No.iiij.ꝙ ingressus religiosus nõ habilitat quẽ ad prelationẽ qui inhabilis sit defectu natalii .❡ Not.v. qḋ dispẽsatio quo ad ordines etiã a iure inducta non habilitat quem ad prelationẽ.❡ No.vj.ꝙ ingressus religionis non liberat a potestate dñica nec impedit qnem ab assumptiõe ordinis.❡ † Opp.qḋ non

3 repellũtur a dignitatibus illegitimi.ff.de decu.l.ij.§.nullum .ꝛ.l.spurij.Sol.a secularibus dignitatib⁹ non repelluntur:sed bene repellun-

4 tur ab ecclesiasticis:vt hic.❡ † Quid si per ignorantiã tales sunt promoti. dic ꝙ excusat promoues.de ord.ab epis.c.ij.C.de testa.l.j.de off. pro.l.iij.ipse vero cecidit in cõspectu dei si veritatem nouit:lꝫ illud sit occultũ.de temp.ord.c.si.secus si ignorauit:vt qꝛ cõiugata admisit pꝛbyterum nec ei reuelauit excusat.ff.de in ius voc.l.qꝛ semper.❡ † Verbis

5 aũt matrisᵇin his est credẽdũ.de ꝓba.per tuas.de ꝓsump. afferte.ꝛ.c.

b literas.ꝛ quia in dubio tutius est abstinere.de temp.ord.ad aures .nõ tamẽ cogit credere ex quo nat⁹ ex nuptijs.C.de test.l.neqꝫ professio.ꝛ not. de peni.ꝛ remis.officij.cõsuluit tñ Host.qḋ seruet talis conscietiã suã ꝛ vadat ad papã pro dispensatione quã faciliter in hoc casu obtinebit.❡ Quid si nõ transitad religionem:sed ad locum vbi religiosa fiat conuersatio.dic qḋ idẽ:quia locus non sanctificat hominẽ.xl.dist. non loca.ꝑm Phi.credo qḋ hoc nõ seruaret cũ hoc exorbitet a cõi re-

6 gula.❡ † Quero an excludat a platiõe tã i eisdẽ ꝙ in alijs mõasterijs.

dic ꝙ

a dicit ꝙ sic^a immo nec in ecclia seculari.xvi.q.j.legi.dicit eñ Pet. ꝛ Abb.ꝙ simplici administratiõe de qua posset ad nutum remoueri:ꝓmoueri posset dūmõ curam non habeat: vt pꝫ j.c.ꝓposuit.ex quo eñ ꝓmouetˀ ad sacros administrationē nõ curatā habere poterit:ꝑ hoc qd dixi satis pꝫ quod si papa dispēsat in sacerdotio:ex hoc nõ posset cõsequi curā: nā ius cõe dispēsat cū religioso in sacris:ꝛ tñ per id nõ potest pfici cure.vide in Spe.ti.iij.§.nunc de epoꝝ.ante fi.ver. vtrū aūt.in fi.Ibi dicit qd si ep̄s dispensatiue tenendo qd posset ꝓmouere quē ad sacros teneṫ ei de beneficio ꝓuidere alleg.j.eo.veniens.ꝛ.c.ꝓposuit.ꝛ si assignauerit nõ pōt illi auferre.de cle.cõiuga.diuersis fallacijs.

1 ☞ Filius sacerdotis nõ potest promoueri ad ecclesiam in qua eius pater administrauit.vide per totū.ꝛ.j.c.pxi.ꝛ.c. conquerente.ꝛ.c.sequenti.

AD presentiā. Illegitimus fili⁹ sacerdotis q hoc tacito ꝑ rescriptū aplicū p̄rnam ecclesiā impetrauit remouetˀ ab illa.h.d.Prima narrat surreptitiā impetrationē ꝯ quā.scda dat iudicem.secunda ibi:ideoqꝫ. ¶ Casus literalis.R.p̄sbyter accessit ad dñꝫ papā tacito ꝙ esset fili⁹ sacerdotis:ipetrauit vt capellan⁹ existeret in ecclesia in q̄ p̄r eius ministrauit,significatū fuit hoc dño pape ꝙ cū esset in sacerdotio genit⁹:vitate tacita lr̄as ipetrauit.vñ mādat papa liconieñ.ep̄o q̄tenus si ꝯstiterit ei ꝙ dict⁹.R.p̄sbyter sit i sacerdotio genit⁹:ꝛ ꝙ p̄r ei⁹ i eadē ecclesia ministrauit remoueat illū ab illa ecclia nõ obstātib⁹ lr̄is p̄dictis.Ber.¶ †No.j.duo vitia ipedietia quē ad bñficiū ꝓmoueri.s.illegitimitas:ꝛ qñ pater ministrauit in ecclesia.

b Et pōdera qd in ecclesia in q̄ p̄r ministrauit indefinite^b ꝓhibetˀ fili⁹ ꝓmoueri ēt ad pticulare bñficium capellanarie. hoc tñ nõ dicit,apte iste tex.nec doc.ꝫ dñt hic.ꝛ no.ꝙ bñficia pticularia i ecclia aliqñ appellātˀ capellanarie. ¶ No. iij.ꝙ ad hoc vt repellatˀ qs a bñficio vñr ꝫ duo necessario ꝯcurrere.ꝙ sit i sacerdotio genit⁹:ꝛ ꝙ p̄r mīstrauit i ecclia. sꝫ sufficit alter.vt.j.dicā.¶ No.iiij.ꝙ bñficiat⁹ ꝑ lr̄as surreptitias ab ipsis repellitˀ:ꝛ sic apparet qd in bñficialib⁹ factū ꝑ lr̄as surreptitias retractatˀ qñcūqꝫ:ꝛ sic nõ trāsit in rē iud.¶ Op.ꝙ possit ministrare in ecclia p̄ris fili⁹ sacerdotis.j.e.ex trāmissa.Sol.imediate nõ pōt vt hic:mediate autē pōt q꞉ purgatū ē vitiū.¶ Quid si ex certa scia pa.mādasset eū recipi:dt gl.ꝙ tūc valeret: q꞉ dispēsasse videretˀ cū eo.

1 ☞ Clericus illegitime promotus an potest ꝑ ordinarium beneficio spoliari.

2 Illegitimus quib⁹ rõnibus non pōt ꝓmoueri ad ordies.

PRESENTIUM. Fili⁹ sacerdotis ecclesie p̄rne pesse nõ pōt. h.d.ꝛ sequēs.¶ Casus lr̄alis.Prohibet hic papa ne filij sacerdotū debeāt ministrare i ecclesijs p̄rnis vel eas aliqua occasiõe detinere:sꝫ inde penit⁹ amoueantˀ.Ber.¶ No.j.ꝙ in ecclia p̄rna i qua p̄r p̄fuit filius repellitˀ nõ solū a bñficio pncipali cui p̄r p̄fuit sed ēt qñ pncipaliter p̄fuit repelli vr̄ a quocūqꝫ particulari bñficio alio in ecclia.Et sic no.ꝙ factum p̄rnū nocet filio qñ inhabilitas nõ surgit ex culpa sꝫ ex defectu vel ꝓpter honestatem.

1 ¶ †No.ꝙ ex officio ordinari⁹ illegitime ꝓmotos pōt bñficio spoliare.cõcor.de off.or.c.ordinarij.li.vj.¶ Opp.ꝙ repellatˀ ꝛ ab alijs.j.e.c.vlt.Gl.fatetˀ q̄ est vera qñ esset illegitimus:sec⁹ si esset legitimus. ¶ Op.ꝙ aliquo casu admittatˀ filius in beneficio p̄rno.j.e.ex tua.Solu.pōt ex dispēsa

c tione aplice sedis nõ al's.¶ Op.ꝙ delictum patris^c nõ noceat filio. ff.de decur.l.gñaliter.§.spurios.ꝛ.l.spurij.§.peñ. C.de penis.sancimus.Sol.hoc est propter ordinum prerogatiuā qui dantˀ non solum ꝓpter recipientes sed etiā propter alios ꝛ ne per id infametˀ ecclesia.de obli.ad ratioci.c. j.ꝛ vide qd no.j.e.ti.c.ij.lib.vj.ꝛ per Host.in sum.eo.ti.§.q̄

2 est^e causa prohibitionis.¶ †Ibi dicit Hosti.qd triplex est causa ꝓhibendi illegitimū.pma excellentia ordinis q̄ turpibus ꝛ infamibus conferri non possunt.j.de exces.p̄lato. inter dilectos.Scda detestatio criminis p̄rni quod qñqꝫ detestatur in filios.C.ad.l.iul.maie.quisquis.j.q.iiij.§. itē

d peccato ciuium,versi.item paruulos.Tertia est^d timor paterne incontinentie.xxiiij.dist.quando generaliter. lvj. di. si gens.j.eo.literas.

1 ☞ Iudex potest ex officio supplere vbi tangitur publica vtilitas vel peccatum.

COnquerente. Casus literalis. ¶ Mortuo p̄sbytero ecclie sancte marie.M.clericus fuit p̄ntat⁹ ad eā a patrono.R.fili⁹ dicti p̄sbyteri impediebat ei⁹ institutionē vñ dictus.M.cõquestus fuit dño pape.Mādat papa si publicū est ꝛ notorium p̄rem dicti.R. habuisse ꝑsonatū in dicta ecclia:filius ei⁹ nullo mõ istituatˀ ibidē:ꝛ si institut⁹ est remoueatˀ.Ber. ¶ No.primo quem tenuisse ecclīam ēt inferiorem pōt esse publicū ꝛ notorium.

1 ¶ †No.ij.ꝙ i notorijs vbi tāgitˀ publica vtilitas ꝛ peccatum seu animarum periculū pōt iudex supplere ex officio. ¶ No.iij.ꝙ ecclia in qua pater principaliter titulo ecclesie p̄fuit filius nõ pōt aliqd etiā particulare bñficiū consequi vel illi in specie prefidere cui pater prefuit.¶ No.ꝙ ꝓmotio iniusta nõ trāsit in rē iudicatā quin qñqꝫ vitio cõperto possit amoueri.¶ Querit gl.qualiter possit esse notorium. ꝛ dicit glo.qd si ibi ministrauit nõ poterat non esse notoriū.alle.s.de trāsla.prela.lꝫ.¶ Not.gl.q̄ extēdit illud.c. loquēs de ep̄o ad ecclesiā parochialē:qd in monacho:vidisti s.de temp.ord.ex pte.vide doc.q idem dñt.de elec.dudum el.ij.dicunt tñ doc.qd dato ꝙ ibi administrauerit foret publicū:poterat esse occultum an p̄r fuerit.Obuiat decre.j.e. ꝓposuit.vbi pōt ꝓmoueri in ecclesia p̄rna.So.ibi dispensatiue pōt.hic de iuris rigore:vl' ibi fuit ꝑsona media: hic nõ.j.e.ex trāsmissa.Host.vel ibi illa ecclesia non fuit p̄rna.

1 ☞ Inhabilis censetur habilitatus si ep̄s eum scienter ꝓmouit.2.3.6.7.

4 Possessorium recuperande datur propter spoliationē iudicialem.9.10.11.

Possessoriū recuperāde datˀ ꝯ quēlibet in vitiū succedentē.

5 Filius sacerdotis quo casu pōt de iure retinere beneficium olim paternum.11.

Ordinatus ad ordines nullum bñficium habēs:pōt agere ꝯ ordinantem vt sibi de beneficio prouideatur.

8 Inhabilis censetur habilitatus si cū eo fuit per superiorēs scienter aliquid actum.

Dispensatio an in dubio presumatˀ ex eo ꝙ sciēter fuit cū inhabili aliquid actum.

9 D.spēsatio nõ p̄sumitˀ nisi exp̄matˀ vbū dispēso.sꝫ opi.ho.

10 Venire an quis possit cõtra factum suum.

12 Ignorantia an scientia in dubio presumatur.

13 Prelatura an possit dari ad tempus.

14 Clausula in pace dimittas:quid importat.

1 **VEniens.** ¶ † Ep̄s q sciēter ꝯtulit filio sacerdotis ecclesiam p̄rnam exinde eū remouere nõ pōt.h.d.Sunt due ptes. Prima ponit q̄relā.Scda ꝓuidet distinguēdo scdm mēbrū ibi,verū. ¶ Casus literalis. Ep̄s londoneñ. ordinauit.N.clericū in p̄sbyterū ad capellā scti Laur.quā ꝯcessit eidē.postmodū vo ipm spoliauit eadē ꝑ eo ꝙ pater ei⁹ in ecclia mīstrauit.Sacerdos ille significauit hoc dño pape.vñ mādat papa eidē ep̄o q̄ten⁹ si ꝯstitit ei qñ ecclesiā ei ꝯcessit ꝙ p̄r ei⁹ p̄sbyter in ipsa ecclia ministrasset: ipsam sibi restituat:ꝛ eū in pace dimittat amoto illo si quē instituit in ea.Sꝫ si hoc ignorauit ex quo eū ad ipsam ecclīā ordinauit eā sibi restituat:donec in alia ecclia sibi ꝓuideat:vñ honeste valeat sustētari.Ber.¶ No.j.ꝙ ad sacros ꝛ maxime p̄sbyteratū quis ꝓmoueri nõ debet absqꝫ titulo.d hoc habetˀ.de p̄b.cū scdm.¶ No.ij.ꝙ filius nõ potest ꝓmoueri

2 de iure in ecclesia in qua p̄r añ ministrauit.¶ †Not.iij.qd ꝯ male factū a se sciēter in quo etiā nutritˀ peccatū ꝛ qd est nullū qs nõ pōt venire vt hic ꝑm vnū intellectū tenēdo ꝙ

3 hic esset illegitimus.¶ †No.iiij.quod sciēter gerens factū ꝯtra ius ꝑ se dispēsabile quo ad se circa illud dispensare vr̄ nec ipse illud ꝓpria autoritate retractare possit.ꝛ sic conferēs bñficiū p̄rnū filio sciēter in quo pater ministrauit illum amouere nõ pōt:sec⁹ si ignorāter ꝛ sic ignorantia excludit

4 ꝯsensum.¶ †No.qnto ꝙ ꝑ spoliationē iniustā etiā iudicialem datˀ possessoriū^e recuperāde.Et no.ꝙ nõ solū datur cõtra spoliātem sed etiā ꝯtra quēlibet in vitium succedentē.

5 ¶ †No.sexto ꝙ ordinat⁹ ad sacros pōt agere vt sibi bñficium ꝯferatˀ,ꝛ vbi illius qd est collatū ex aliquo ipēdimento nõ tꝫ collatio:illud sibi ex dispēsatione est relaxādū donec al'r ꝓuideatˀ:sꝫ lꝫ fili⁹ nõ posset tenere sibi bñficiū gratiose ꝯcessum ꝑ viam gratie in quo pater ante ministrauit pōt tñ illud retinere qñ ꝑ viam iustitie etiā iustitia impellēte ex necessitate sibi collatū quousqꝫ aliter prouideatˀ ꝛ tūc tenet quādam iuris dispēsationē:qd est notādum: ꝛ de facili alibi nõ habes hoc.hoc tenet Io.and.in tex.ibi proui

6 deas.¶ †Pro declaratiõe materie hic plura obuiāt.Primo iniquum est qd eo ꝙ scienter quis contulit beneficium illegitimo adeo arctetˀ qd nõ possit qs illd retractare qd fecit:q꞉ ex quo factū est ꝯ ius ꝛ est nullum q꞉ ecclesia nõ pōt illegitimo ꝯferri paterna:nec posset nõ venire ꝯtra factū

Zacharias.

a ¶ Dic qd sic.ita no.Phi.fran.i.c. c.idēnitatib⁹.sup gl.in v.canonicā. ꝛ ibi arch.ꝛ pe.de anc.de ele.lib. vj. Car.i cle.attēdētes.i.xi.qō.de sta.mona.ꝛ Fel.in.c. meminim⁹.col.v. versi.q̄ro nūqd.j. de accu.

b ¶ Indefinite.adde vidēdum Cal. ꝯsi.j.eo.ti.

✠ Sebasti.Sapia.

c ¶ Delictum patris.Casus in quibus fili⁹ patitˀ ꝑ p̄re ponit gl. in.l. duo fratres.in v. fuisse.ff. de iurep. Imo.i.l. in isulā. ff.so.ma.Fel.in.c. vergētis.de herˀ.ꝛ ibi ponit an si fili⁹ hꝫ bñficiū perdat illd ꝑꝑ delictum patris.

Zacharias.

d ¶ Tertia est.adde tu istas tres rõnes quare illegitim⁹ ad sacros ordines ꝓmoueri ꝓhibeatˀ eē positas ꝑ gl.i.c.ij.e.tit.lib. vj.easdē pōit ber. d fir.i tra.d ep̄is. in.ij.parte.li.ij.

e ¶ Possessorium. Adde Rom̄.ꝯsil. cclxxx.

Zacharias.

¶ Adde an tali spoliato agenti possessorio recuperande obstet excē. dnij.vide alex.i.l. v.§.cato.col.iiij.ꝛ ibi bart.ff.de ver. ob.oino eūdē.i.l. naturaliter.§. nihil cõe.ff.d ac.pos.

ꝓprium.§.de ele.nosti.Scđo videt̃ iniquũ ꝙ si ignorauit teneat̃ ipm adhuc restituere donec ꝓuideatur.Tertio vr̃ iniquissimũ ꝙ ꝓ illo ꝓuato ali⁹ cui facta est collatio ea vacante amoueat̃ cũ qđ legitime ẽ factũ nõ debeat retractari:vt i regl'a factũ legitime.lib.vj.Glo.rñdet ⁊ hoc primo in ꝓn.ꝙ qs cõtra factũ suum nõ põt venire:q2 qđ benigne cõtulit nõ đbet fraudis .cõcilio reuocare.ff.de edil.edi.l.ad res donatas.⁊ ꝑ hoc nõ tollit̃ ꝯ2iũ.iõ glo.scđo dicit quod in hoc gratia est ⁊ cã grẽ fuit odiũ epi sciẽter talẽ eligẽtis. hoc tenuit Inn.simile de cle.cõiu.diuersis fallacijs.Scđa fuit op.⁊ sol.antiquoꝝ ꝙ hoc ideo nõ poterat retractare ꝙ fecit q2 videbat̃ dispẽsare sciẽter cõferendo:q2 non placet Phil.ꝑ.c.dilect⁹.§. eo.q2 nõ põt dispẽsare hoc casu vt ibi habet̃.ad intellectũ hui⁹ tria sunt vidẽda.Primũ an cum vitio hic assistẽti potuerit dispẽsare.Scđo dato ꝙ potuerit an ꝓmouẽdo dispenset.Tertio videbit̃ cã quare hic non potuerit collationẽ retractare.¶Ad primũ si hic erat fili⁹ sacerdotis:⁊ illegitim⁹ cõiter tenet̃ ꝙ nõ possit dispensare §.e.c.dilect⁹.⁊ tene qđ ibi no.quo ad bñficiũ simplex ⁊ ordines minores põt dispẽsare nõ quo ad sacros.vt in.c j.eod.tit.li.vj.Si aderat vitiũ solũ ꝙ ecclesiam paternã velit eo existente legitimo.de hoc dicet̃ in.d.c.dilect⁹.§.eod.⁊ forte põt dispẽsare cũ cã:⁊ tenet ibi Host.⁊ tenẽdo hũc itellectũ licet glo.aliũ sequat̃ vt patet in gl.j.q̃ dicit hũc etiã in alia nõ posse ministrare:⁊ sic supplẽdũ maxime.ꝑ qđ pz qđ intelligit de illegitimo.de ħ dicit vt in.c.j.e.ti.lib.vj.i.gl.sup verbo tale.⁊ dicaz.§.eo.dilect⁹.¶†Restat videre secundũ an omni casu ꝓmouens scienter[a] vel actũ scienter agens cõtra ius videat̃ dispẽsare:dic qđ aut ad validitatẽ actus exigit̃ dispẽsatio:aut exigit̃ absolutio aut exigit̃ sola simplex approbatio.Si exigit̃ dispẽsatio:dic qđ qñqz ignorãter facit ⁊ nõ videt̃ regul'r dispẽsare vt hic:fallit nisi esset error cõis:⁊ talis quẽ si sciuisset ꝓbabil'r dispẽsasset q2 talis ꝓmotio maxime in nõ subiecto legib⁹ habet̃ pro dispẽsatione quo ad validitatẽ gestoꝝ.vt.l.barbarius.ff.đ offi.ꝓto.vbi de hoc ꝑ Bar.ff.de re iud.qdã ꝯsulebãt.vbi ponit ħ ꝟba Inn.Qñqz nõ ꝓmouit sciẽter sz actũ aliũ gessit violẽter contra ius:[b]qñqz actus ille nõ sonat in actũ positiuũ:sed in pati ⁊ negatiuũ vt q2 ab inhabili audit missaz vel ꝓcurationem recipit.Et q2 in talib⁹ nõ exigit̃ iudicialis inq̄sitio vel examinatio:ꝙuis attẽdẽdũ sit a quo missa audiat̃ xliiij.dist.comessationes.⁊ dic ꝙ nõ vr̃ dispẽsare.Idem si post eius visitationẽ patiat̃ eũ esse i ecclesia:quia hoc nõ est aliq̃d agere.⁊ est cã q2 dato ꝙ aliq̃ casu agere affirmatiuũ inducat dispẽsationẽ nõ sic act⁹ sonãs in pati ⁊ negatiuũ:q2 talis act⁹ nõ est tãte ꝟtutis in exprimẽdo cõsensu ⁊ volũtate dispẽsandi quãte est actus affirmatiuus:vt dicit no.gl.de cõst.cũ accessissent.⁊ Inn.de rest.spo.c.olim.el.iij.in fi.gl.magne sue:vbi dicit qđ licet per actũ affirmatiuũ corã iudice a q̃ qs videat̃ ab appellatiõe recedere.de app.solicitudinẽ.de offi.dele.relatũ.nõ per actum sonãs in pati:qđ ꝑpetuo no.q2 ẽ valde notãdũ.Itẽ q2 in talib⁹ actib⁹ regl'r nõ intercedit cause cognitio.Quidã sunt actus positiui sonãtes i agere vt ꝓmouere vl' aliũ actũ affirmatiuũ facere:⁊ an tũc surgat extunc dispẽsatio:quidã ꝙ sic ex quo potest dispẽsare maxime si null⁹ ex dispẽsatiõe ledit̃.de bigami.sup eo.Alij dicũt ⁊ hoc veri⁹ ꝛm Inn.ꝙ qñqz sup cã dispẽsandi ꝓcessit aliqua etiã summaria cause cognitio:vt puta sup vtilitate vl' necessitate:⁊ ꝓmouẽdo vl' actũ faciẽdo dispensare videt̃.ff.de in ius vo.libert⁹.⁊.j.q.viij.nisi rigor.cũ c.seq.§.de tẽp.ord.ex tenore.nec est necessaria alia sñia.vl' decretũ in actu dispẽsatiõis:lz Host.⁊ male tenuerit qđ nõ fit dispensatio nisi exprimat̃ verbũ dispẽso:nec vocabunt̃ hi quoꝝ interest.j.q.vij.q̄m q̄cq̄d.qđ vltimũ no.ꝑpetuõ:q2 in actu dispẽsatiõis nõ exigit̃ vocatio partis.aliqui tamẽ dixerũt necessariã fore sñiam vel decretuz ⁊ vocãdi sunt hi quoꝝ iterest.⁊ hoc ꝛm Inn.idem in actu cõcessiõis priuilegij:vt no.de cõfir.vtil.vel inutil.cũ dilecta.Qñqz nõ precessit cause cognitio:[c]⁊ tũc nõ iducit̃ dispensatio in dubio.Hosti.dicit hoc qđ si dicit Io.an.falsissimũ.ꝙ quidã dixerunt:q2 hodie cõfirmatio ⁊ institutio requirũt cause cognitionez:vt patet de elec.c.si.li.vj.⁊ diligẽtẽ examinationem vt patet đ elec.nihil.q2 ex quo ordinat vl' cõfirmat videt̃ de cã inquisiuisse:⁊ ꝯñr dispẽsasse:q2 omnia presumuntur solẽniter acta.insti.de fideius.§.fi.⁊ q2 presumẽdũ est pro iudice de renũ.in ꝓñtia.Aduerte nõ sufficit cã ⁊ informatio super cã cõfirmãdi:ideo non sequit̃ ad confirmationẽ:q2 extrinsecũ quid est cã dispẽsandi ac cã cõfirmãdi iõ confirmatio nõ presumit cãm dispensandi.⁊ si nõ presumit cãm dispensandi,nõ presumit etiam dispensationẽ;⁊ hoc est veruz nisi aliter appareat de cã.Ad ꝓdicta facit qđ ꝛm naturã cause precedẽtis presumit̃ de postea secuto:vt no.ff.de suspe.tut.l.he enim.ff.de except.rei iud.l.ad exhibendũ.⁊ not.de elec.super eo.⁊ clarius tãgit̃ in regula in penis.per glo.de regu.iur.li.vj.Qñqz i actu exigit̃ absolutio.⁊ dicũt doc.hic qđ per actũ sciẽter factũ nõ inducit̃ absolutio:vñ dato ꝙ scienter quis excõicatum ordinet nõ videt̃ illum absoluere quia in absolutiõe excõicati exigit̃ certa forma.de sen.excõ.cum desideres.⁊ hoc verũ excepto papa vt est casus in.cle.si summus põtifex.de sen.excõ.i dubio aũt est verũ ꝙ ille cui talia facit vl' cui cõicat ꝓsumitur nõ excõicatus:⁊ sic etiã ꝓsumeret̃ in dubio nõ defectuosus:⁊ hoc notabil'r dicũt duo tex.§.de cle.excõ.illđ.⁊ de ꝓui.cũ olim.q ad hoc sunt boni tex.⁊ hoc teneas.†quicq̄d dicat hic Hostiẽ.q tenet quod nunꝙ̃ vr̃ dispẽsare nisi exprimat ꝟbũ dispẽso.Qñqz in actu exigitur sola approbatio:⁊ tũc dico qđ ex solo pati vl' agere vel scribere ex q̃ pateat cõsensus iducit̃ approbatio:vt pz de his q̃ fi.a maio.ꝑte ca:ex ore.ad hoc tex.in cle.attẽdentes.de sta.re.not.Inno.de off.ord.cũ ab ecclesiarũ.vbi si papa scribat collegio ꝙ eget approbatiõe vel admittat̃ eius syndic⁹ vr̃ collegiũ approbare:q̃ no.⁊ mẽti tene.vel dic ꝙ dato ꝙ nõ possit dispensare quo ad alios ꝓpter opi.q̃ erat an dispẽsare possit tñ iprimit̃ quidam color tenẽdi ꝯtra quẽ nõ põt venire ꝓmouẽs.¶†Ad tertiũ q̃ est ergo cã quare nõ põt venire ꝯ ꝓmotionẽ a se factã ⁊ si veniat qđ facit retractat̃ ⁊ restituit̃ ꝓmot⁹.Aduerte q2 hec decre.põt dupl'r intelligi.Primo qđ hic qui fuerat reuocat⁹ agebat petitorio in quo poterat tractari de virib⁹ collatiõis ⁊ remotionis.Et tũc si q̃ras que est cã dic ꝙ si intelligas in casu in quo nõ poterit dispẽsare,vt q2 erat illegitim⁹:opz ꝙ dicat̃ hãc fore gratiã.Si itelligas in casu quo põt dispẽsare:tũc dicas quod vel fecit scienter precedẽte cognitione super cã dispẽsandi ⁊ planũ:q2 censet̃ dispensare:vel fecit non precedẽte aliqua cognitiõe sup ea:quo casu lz non inducatur dispensatio quo ad alios:quo ad scienter tñ ꝓmouentẽ tenet ꝓmotio:⁊ iprimitur quidã color tenẽdi quo ad ꝓmouentez quẽ retractare nõ põt ipse:q2 valet quo ad eũ.⁊ hec sunt ꝟba Inn.notabilia.§.de cle.cõiug.diuersis fallacijs.qđ no.ꝑpetuo.vnde dato ꝙ cum illegitimo hic nõ potuerit dispẽsare ad ordĩes sacros ad qđ ꝓmouẽs potuit dispẽsare ad beneficium simplex.eo:ti.c.j.lib.vj.vel saltẽ ꝛm ista iura ꝓbabile erat dubiũ an possit dispensare:iõ ex tali collatiõe sciẽter facta iprimit̃ quidam color tenẽdi a quo sine ordine iuris repelli nõ debet.Et si dicat̃ hic nõ est aliquis color:quia ex quo est illegitim⁹ suspẽsus est ⁊ sic nõ potest suscipere beneficiũ.Rñdeo tenere põt in odium male ordinantis ne sit melioris cõditionis ⁊c.vt.§.de temp.ord.vl' nõ est cõpos.vel refert inter suspensum ex post facto et eum qui ex defectu nõ recipit executionẽ vt ꝓmo non conferat̃.secũdo sic ex debito iustitie:nõ per viam gratie.vt.§.dicam.¶†Posset hic examinari illa via brocardica:an qs possit venire cõtra ꝓprium factum.[d]de quo per legistas.i.l.post mortẽ.ff.de adop.ꝑ doc.de ele.nosti.⁊ de cle.cõiu.diuersis.lv.di.penitẽtes.põt scđo itelligi ꝙ hic agebat̃ possessorio:⁊ tũc non admittit̃ disputatio sup illo an fuerit legitime facta collatio vel nõ:⁊ an quo ad ꝓprietatẽ fuerit legitime remotus vel non:imo añ oĩa est restituendus.ij.q.j.notũ.de rest.spo.i literis ⁊ si dicas ꝯstat istũ esse filiũ sacerdotis:ergo nõ dz restitui nec in ꝓuatiõe seruari ordo iuris.de diuor.significasti.§.eo.q̃ñ.dic ꝙ imo seruãdus ordo erat ex quo ex dispẽsatiõe ꝯtẽdebat.§.de elect.dudũ.el.ij.iõ fuit illegitime priuat⁹.vñ vel intellige qđ priuatio fuit extraiudicialis:vl' si fuit iudicialis nõ fuit ex causã notoria:⁊ talia causant possessoriũ:secus si ex cã notoria:vel ꝓbata q2 priuatio iudicialis tũc nõ dat possessoriũ:vt not.de resti.spo.cũ venisset,⁊ ibi dixi plene.¶Ad scđm ꝯ2iũ qđ videtur iniquius qđ ꝓuisus ignoratur illegitim⁹ ad beneficium restituatur eo priuato.dicit gl.quod hic est gratia:⁊ sic fuit gratia i duobus.prio in eo ꝙ nõ potest remoueri dato qđ fuerit ꝓmotus illegitim⁹ sciẽter:secũdo in eo qđ ꝓmotus ignorãter nõ põt remoueri.⁊ primũ causat odium epi.secundum toleratio pape ⁊ est gratia ad tp̃a donec ꝓuidet̃ quod bñ no.hoc tenet Hosti.quia nunc apparet nõ fuisse capacez.De primo dic vt ꝓxime dixi.De hoc scđo dico qđ hoc inducit notãter hec decre.ꝙ isti beneficiũ assignet̃ non vigore prime collatiõis que fuit nulla sed ex alia obligatione:quia tenetur ad prouidendũ ordinato.vnde dico ꝙ iste erat legitimus dato qđ fili⁹ sacerdotis:⁊ posito ꝙ sibi ꝓuideat̃ de ecclesia de qua non põt ꝓuideri:q2 pater primo ministrauerat:poterit ex dispẽsatione iuris vti retẽtiõe beneficij male

collat:

---

a ¶Sciẽter.Adde ro.cõsi.ccxvj.late Old.consil.cccxxv.cum quatuor seq.

b ¶Contra ius.Adde Pe.de ancha.cõsi.cxlvj.

Sebasti Sapia.

c ¶Cause cognitio.Hec distinct.an ꝓcedat cause cognitio vel non ꝓcedit in inferiore a principe.Sz in ꝓncipe ẽt si nõ ꝓcedat cãe cognitio ꝓmouẽdo aliquẽ ihabilẽ cẽset̃ dispẽsare:vt concludit.d.abb.i.c.fraternitati.in.ij.col.§.đ schis.doc.i.l.qdã cõsulebãt.ff.de re iu.cũ alle.ꝑ Feli.i.c.ꝓterea.col.iij.đ test.co.⁊ i c.nõnulli.i pri.co.xvj.iiij.fallẽ.§.de rescri.⁊ rõẽ q2 in pricipe sufficit volũtas.vt no.In.i.c.cũ ad moãsterium de sta.mo.

Sebasti.Sapia.

d ¶Contra ꝓpriũ factũ.an qs possit venire ꝯ factũ suũ vid alex.⁊.d.Iasi.i.l.si dõatione.co.pe.C.đ co.remissiue ꝑ fe.i.c.ij.in.iij.colũ.§.de exc.alex.in consi.cxxxvij.co.pe.vo.ij.⁊ vnũ casum in quo qs põt venire ꝯ factũ suũ ponit pau.de ca.i.l.⁊ here.§.filia.col.ij.ff.de pac.aliuz ponit abb.in.c.intellecto.đ iureiur.de rege q alienauit in ꝓiudiciũ regni.põt cõuenire tũ cõ factũ suum ẽt si iurasset illud obseruare vt tenet car.in consil.cxxxvij.coll.iij.

collati cõtra ordinariũ donec de alio legitime ꝓuideat: vt
sic vtat hoc remedio cõtra collatorẽ: q2 male cõtulit: ꝛ q2
tenet de euictiõe sic cõferẽdo male. Itẽ si itelligis de illegi
timo adhuc dato ꝙ careat executione ex quo tñ promot⁹
est nõ dꝫ carere bñficio. Et qꝺ ꝺr qꝺ incapax est bñficij in-
tellige ꝑ viã gratie nisi dispẽset: sꝫ ꝑ viã iustitie nõ est inca
pax: q2 nec est equũ istũ in opprobriũ cleri mẽdicare: iõ po
sito qꝺ collatio nõ teneat in eo dispensat donec aliud po-
terit obtinere: ꝛ hoc videt de mẽte huius. c. ꝛ. c. vel nõ est cõ
pos. s. de eta. ꝛ quali. ꝛ. j. eo. c. proxi. ex quo dabit magna
limitatio ad id qꝺ ꝺr suspensum vel carẽtẽ executiõe inha
bilẽ ad bñficiũ. s. de cõsuet. cũ dilectus. de elec. per inquisi
tionẽ: q2 illud verũ ꝑ viã gratie: sꝫ nõ per viã iustitie qñ in
habilitas insurgit ex defectu: ꝛ maxime h̄ puto verũ si tpe
11 ordinatiõis ignorauit ꝓmot⁹. ¶ † Uenio ad tertiũ ꝯtra-
riũ vbi dicit qꝺ iniqssimũ videt qꝺ isto amoto ꝗ in verita
te ius nõ habebat alter surrogatus amoueat: cũ qꝺ legiti
me factũ est ꝛc. vt reg'la factũ legitime. li. vj. Ad hoc prio
rñdet qꝺ hic fiet amotio seruato ordine iuris ꝛ eo vocato
ꝗ est surrogat⁹ vt cõtradicat petitiõi restitutiõis: ꝛ eã si põt
defendat. iij. q. vj. hec quippe. ꝛ ad hoc qꝺ no. de priuil. cũ
olim. in gl. Uel scꝺo erat factũ notoriũ: scꝫ spoliatio ꝛ isti⁹
postmodũ institutio. iõ nõ erat necessarius ordo iuris. hoc
nõ placet Inn. vel tertio cũ peteret restitutio ꝛ institut⁹ sci
ret causam agi p̃iudicat sibi processus. ad hoc de re iud. cũ
sup. ꝛ. c. pe. de quo. de ꝓc. ex insinuatiõe. de trãsactio. dece-
tero. ꝛ no. de cõces. p̃bẽ. q2 diuersitatẽ. Host. dicit hoc totũ
fore gratiã sicut de alijs duobus dicit gl. vñ si teneas opi.
qꝺ tale sit vitiũ cũ quo potuit dispẽsare eṗs qꝺ declara. vt
dixi. s. ꝛ qꝺ ex certa sciẽtia cause cognitiõe p̃cedẽte institue
rit qꝺ nõ p̃sumit lꝫ cause cognitio cõis p̃sumat vt dixi. s.
planũ est qꝺ secũdus est illegitime institut⁹. ex quo prim⁹
est legitime institut⁹ ꝛ sic amouẽd⁹ ꝛ hic restituẽdus et in
pace dimittẽdus ꝛ hoc qñ eṗs sciuit: sec⁹ qñ ignorauit vt
dicit litera. Si teneas quod primus fuerit institut⁹ illo ca
su q̊ eṗs dispẽsare potuit: sꝫ nõ precessit cause cognitio: tũc
dic qꝺ cũ quo ad eũ ꝛ facultatẽ reuocãdi tenuerit pria cõ-
cessio ꝛ datus fuerit color tenẽdi illo colore nõ cessato ꝛ eo
ꝓpter hoc ptãte priuato reuocãdi: ꝛ cõsequẽter cõferendi:
nõ tenuit scꝺa collatio: ex quo tenuit q̊ ad eũ pria. iõ opꝫ
ꝙ pria retractet. ꝛ p̃mo restituat: ꝛ quo ad ꝓcessuꝫ ipsius
in pace dimittat. Si teneas qꝺ illo casu fuerit facta colla
tio q̊ ꝑ eũ dispẽsari nõ potuit dicit hic Inn. qꝺ filius sacer
dotis lꝫ nõ possit in effectu retinere: tñ capax est q̃diu pri-
uet. de renũ. nisi. §. ꝑsone. ꝓ tãto scꝺs fuit male institut⁹ ex
quo ante hoc nõ erat iudicialiter priuat⁹ iõ restituẽd⁹: sen
tit qꝺ illegitimitas bñficiati nõ vitiat ipso iure collationẽ
a se factam: credo qꝺ si fuerit filius sacerdotis non vitiat
ip̃o iure ꝛ sic põt intelligi dũmõ al's sit legitim⁹. Sꝫ si est il-
legitimus credo qꝺ nõ teneat ipso iure de iure positiuo: sed
sic de iure naturali: ꝛ q2 ex collatiõe ꝑ sciẽtẽ facta det qdã
color tenẽdi de iure naturali ꝛ positiuo cũ habeat titulum
saltẽ de iure cõi ab illo ꝗ põt ꝯferre: vi cui⁹ tituli iũcto iure
nature ꝛ sciẽtia cõferẽtis faciat vt hic scꝺa collatio alteri
facta nõ teneat prio non cassato illo colore tenẽdi. ad hoc
qꝺ no. Inn. de cle. excõ. si celebrat. i addi. vbi tꝫ qꝺ nulla ir
regularitas ipedit collationẽ ꝛ matrimonium spũale inter
bñficiatũ ꝛ eccl'iam de iure naturali. ꝛ ad hoc qꝺ no. de ele.
auditis. ꝛ de cõces. p̃bẽ. post electionẽ. de exces. p̃la. inter di-
lectos. ꝗ ergo passus est se substitui illo tenẽte colorate ide
amouet ꝛ ad primũ restituit: ꝛ quo ad cõferentẽ i pace dꝫ
dimitti: nõ tñ tollit qn alius a superiore possit ip̃m amoue
re: vl' dato ꝙ primus nullũ ius habuerit tñ fuit absqꝫ iure
spoliat⁹ vñ añ oĩa restituẽd⁹ est. neqꝫ põt opponere surro-
gatus de proprietate tituli superueniẽte post spoliationẽ.
Primo q2 exceptio ꝓprietatis nõ obstat agẽti possessorio.
Scꝺo q2 ipse ꝗ passus est se ititulari quãtũcũqꝫ ecclesia va-
cãte in bñficiũ amoti illegitime spoliati quasi in vitiũ suc-
cesserit nõ potuit hr̃e canonicũ ingressum ꝛ incidit i cõsti-
tionẽ. meminerint. C. vñ vi. ideo restituit prim⁹ ꝛ in odiũ
spoliãtis dꝫ in pace quo ad eũ dimitti: sꝫ nõ tollit qn supe
rior possit si de h̄ velit ingrere: ad hoc pal. c. inter dilectos.
¶ Quero cũ gl. scꝺa qual'r potuerit innotescere eũ filiũ sa-
cerdotis. dicit gl. si ei cõfessus est qñ eũ examinauit. xxij. q.
ij. hoc videt: q2 dicit gl. si sciebat quõ ꝛ ex quo eṗs sciebat
hic ordinatus nõ tenebat hoc ei dicere. ff. de act. ẽp. l. j. in
12 fi. de reg. iur. eũ ꝗ. li. vj. ¶ † Quero scꝺo qs ꝓbabit an ꝗ di-
a cit eṗꝫ sciuisse an ꝗ dicit ignorasse.[a] glo. dicit qꝺ ille ꝗ dicit
sciẽtiã ꝓbare dꝫ. ff. de ꝓba. l. verius. lxxxij. di. ꝓposuisti. sꝫ di
cit gl. qꝺ p̃sumptio est ꝯ eṗꝫ ꝗ eũ examinauit vl' examinari

fecit. xxiiij. di. qñ eṗs. q2 p̃sumit ꝙ nihil omiserit de contin
gẽtib⁹. xj. q. iij. absit. ꝛ sic dꝫ ꝓbare se ignorasse. dicit Ho. qꝺ
si vitiũ erat notoriũ sciuisse p̃sumit. s. c. px. si manifestũ. idẽ
si ipsum purgare nõ fecit in ꝓbatiõis defectũ. de pur. ca. ac
cedẽs. Si aũt erat manifestũ adhuc p̃sumit ꝯ ipꝫ vt ꝺr gl.
tñ ꝓbat ignorãtia eo ꝙ ꝓbabit diligẽter se inqsiuisse: ꝛ hoc
nõ inuenisse. de elec. innotuit. quo casu ꝓbabit sciẽtiã pro-
motus. nã nõ ascribit eṗo si nõ diuinauit occulta. vt i. c. j.
vt ec. bñfi. posset eñ adeo esse occultũ qꝺ de facili nõ possit
13 reperiri. vt no. s. c. j. quod no. ¶ † Querit gl. an filius p̃sby
teri cui ecclesia p̃rna est collata eo ordinato cui est restituẽ-
da eccl'ia donec ali⁹ surroget, interim sit prelatus. gl. dicit
ꝙ sic. ff. de bono. poss. l. ij. in ꝯrium est qꝺ ad tps nõ dat p̃la
tura. lv. di. p̃cepta. sicut nec hereditas dat ad tp̃s. ff. de he-
re. instit. l. hr̃ditas. sicut nec libertas. ff. de ma. testa. l. liber-
tas. Gl. vr̃ dicere qꝺ sit p̃lat⁹ ex tacita dispensatione pape
al's nõ esset p̃latus. ꝛ sic pꝫ ꝙ sol⁹ papa ad tp̃s bñficia cõ-
ferre põt. qꝺ bñ no. Uñ dicit Host. qꝺ cũ mãdato pape ha
beat eã nõ poterit sibi auferri ab inferiore ex'cã antiqua sꝫ
bñ poterit p̃uari delicto de nouo supueniente: q2 in illo nõ
cẽset papa dispẽsasse. de testi. cog. p̃terea. facit qꝺ not. j. de
offi. dele. sup eo. ꝛ de re iud. decetero. al's dicit cõmendata-
riũ posse ab illo qui cõmẽdauit reuocari. de quo. s. de elec. a
dudũ. ꝛ vide de elec. nemo deinceps. li. vj. Host. final'r ꝺt ꝙ
nõ erit p̃lat⁹ sed erit vt cõmendatarius eccl'ie nec interim
eccl'ia vacabit: interim tñ administrabit. de elec. cũ nobis. ꝛ
14 vide qꝺ no. in. d. c. nemo. de ele. li. vj. ¶ † Quero an ꝑ lr̃as
ad vnũ eṗm directas cũ hac clausula in pace dimittas do
nec aliqs fuerit bñficiũ legitĩe ꝯsecut⁹: intelligat secũ dispẽ
satũ vt possit in eccl'ia ꝓuidere. Inn. ponit ꝛ nõ soluit. Io.
an. dicit qꝺ sic: allegat qꝺ no. ꝗ fi. sint leg. ꝑ venerabilẽ. sup
verbo dispẽsatũ. ꝛ ver. sed si vn⁹. ꝭm Io. an. q2 eo qꝺ dicit
donec aliã fuerit assecut⁹ est ei⁹ intẽtio vt eã ꝯsequatur.

1 ☞ Iuspatronatus querit per traditionem fundi in quo habet edificari ecclesia.

2 Bñficium lꝫ sit indiuiduum quo ad titulum. 3. tñ eius fructus possunt inter duos diuidi. 6.

4 Patroni consensus non requirit in ꝓuisione superioris in qua p̃ncipaliter non ordinatur sed ex aliqua causa fit.

5 Testes dicẽtes talis dñs illius fundi: nõ reddunt suspecti si fuit ille dñs: q2 subintelligitur dictio quondam.

PRoposuit. Gratiã continet. In p̃-
ma cl'ici supplicatio. In
scꝺa gratiosa prouisio. secũda ibi, mandamus.
¶ Casus lr̃alis. R. cleric⁹ a p̃rono p̃ntat⁹ fuit
ad ecclesiã de Sabel. Eṗs diocesis noluit ei curã aĩaꝝ cõ-
mittere pro eo ꝙ esset filius sacerdotis. Iste sic repulsus ac
cessit ad papã dicẽs ꝙ esset in subdiaconũ ordinat⁹. Rescri
bit papa eṗo dicẽs ꝙ indignũ est vt careat bñficio eccl'ia-
stico ꝗ in subdiaconũ est ordinat⁹. Mandat papa q̃tenus
aliquẽ honestũ p̃sbyteꝝ cũ ꝯsensu illius clerici debeat inue
nire ꝗ eccl'ie ipsi deseruiat. ita ꝙ p̃fat⁹. R. habeat medieta-
tem oĩm bonoꝝ ipsi⁹ eccl'ie: qm sol⁹ p̃sbyter missaꝝ solẽnia
1 vel alia officia sine clerico nõ põt celebrare. B. ¶ † Not. j.
ꝙ traditione fundi in quo edificet eccl'ia q̃rit iuspatrona-
b tus.[b] ¶ Not. ij. effectũ instõnis autorizabilis: q2 bñficiato
tribuit cura aĩaꝝ. ¶ No. iij. qꝺ illegitim⁹ carẽs executione
ꝛ etiã irregularis ad sacros ordinat⁹ nõ dꝫ bñficio carere: ꝛ
ex quo iam ꝓmot⁹ est sibi est de bñficio ꝓuidendũ: ad hoc
s. c. px. de tẽp. ord. vel nõ est cõpos. ¶ No. iiij. qꝺ vicarius
ab eṗo est ꝯstituend⁹ in eccl'ia curata de ꝯsensu tñ p̃ncipa
lis rectoris. Et no. ꝙ sicut p̃ncipalis curat⁹ dꝫ esse p̃sbyter.
de ele. cũ in cũctis. ita dꝫ esse p̃sbyter p̃ncipalis vicarius ꝑ-
petuus. ad hoc cle. j. de off. vi. Et no. ꝙ tali dꝫ dari sufficiẽs
2 portio. ¶ † Et no. ꝙ lꝫ bñficiũ sit indiuiduũ quo ad titulũ.
de p̃b. tue. ꝛ. c. maiorib⁹. ꝛ. c. dilecto. ꝛ. c. vacãte fruct⁹ tñ red
dituũ ex cã p̃nt inter duos diuidi. ¶ No. v. ꝙ qlibet p̃sby-
ter tã in solẽnib⁹ missaꝝ q̃ in diuino officio eget adiutorio
cl'ici. dꝫ ꝗ bñficiũ ꝯstitui saltẽ ꝓ duob⁹ sufficiens. Et no. ꝙ
cleric⁹ dꝫ sustẽtari de redditibus rectoris. ꝛ vr̃ ꝙ de iure dꝫ
habere dimidios fruct⁹: lꝫ nõ ꝓbat necessario: q2 nõ erat h̄
ex toto cl'ic⁹. ¶ No. qꝺ lꝫ illegitime nat⁹ nõ de facili est di-
spẽsabilis añ ordinationẽ: si tñ iã sit ordinatus de facili di-
spẽsat in ordinis executiõe quã hꝫ in facultate beneficij re-
cipiẽdi. ¶ Op. qꝺ p̃sbyter ꝗ p̃ficit ecclesie debeat de ꝯsen-
su patroni institui ꝛ nõ sufficit ꝯsensus clerici. lxiij. di. p̃nci-
pali. Sol. ad intellectũ hui⁹. c. duo sunt vidẽda: vt vult gl.
Primo an hic filius sacerdotis sit principalis p̃lat⁹ an p̃-
sbyter. Scꝺo erit videre quõ potuit hic p̃ntari absqꝫ con-
sensu patroni. ¶ Ad p̃mũ vna fuit opi. Pe. hispani quod

Sebasti. Sapia.
¶ Ignorasse. qꝺ
in dubio p̃sumat
ignorãtia no. do.
Alex. in. l. admo-
nendi. in. iij. no. ff.
de iureiurã. ꝛ gl.
in. c. si diligenti. in
ver. bonafides. j.
de prescript. hoc
tñ non ꝓcedit in
eo ꝗ ex officio te-
net inuestigare. vt
not. d. Abb. in. c.
quosdã. in fi. de p̃
sumptio. vbi per
Feli. in ver. quin-
to est aduertẽdũ.
col. fin. ꝛ quõ pre-
sumatur scia vel
ignorãtia tradũt
canonici. i. c. ij. s.
de consti. vbi late
Feli. ꝛ Dec.
Zacharias.
¶ Querit iuspa
tronat⁹. Host. est
indistincte veruꝫ
in laicis vt ꝑ glo.
xvj. quest. vij. pie
mẽtis. ꝛ iste in. c.
ad audientiã. lo.
j. j. de eccl. edi. Et
an si ecclesia ꝯstru
atur siue ꝑ matri
ceꝫ ecclesiam aut
aliã quãuis vl' re
ctorem siue laicũ
an q̃ratur ius pa
tronat⁹ eccl'ie in
qua cõstructa est.
ꝛ dic ꝙ sic ꝓpter
solũ in q̊ ꝯstruat.
ita no. iste in alle.
c. ad audiẽtiã. el. j.
ꝓ quo ẽ gl. no. xvj.
q. ij. apostolicos.
quã ad hoc alleg.
Anto. Franc.
¶ Quõ queratur
iuspatronat⁹ vel
laico vel ecclesie
rõne soli vl' fundi
vel rõe edificatio-
nis aut alia rõne.
vide q̃ ple. scribũt
ꝑ. d. Abb. ꝛ doc. ꝛ
ibi ẽt ple. dixi in
rub. de iurepa.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Cōprehendaī. Vide text. in.l.in singulis.§.de lesgat.z scribētes in l.q liberis.§.hec verba,ff.de vulg.et pup.q text. videntur contrariari.et ibi doc.ponūt cōcordiā:z etiam ꝙ appell'ōe heredis veniant primi an vero cōprehēdantur oēs vsqȝ in infinitū late tradit Bar.z Jason in l.gallus.§.etiam si parente.ff.de liber.z posthu.

Zacharias.
b ¶ Heres in infinitū. Vide gloss. Bar.z do.in.l.ex facto.§.fina.ff.ad treb.bal.i.l.liberti.co.x.z.xv.C.de oper.liber. Jo.de imo.in.l.ex facto. la grande.vers.vlterius vltra ꝑdicta ff.de heredi. insti.plenis.p Alex.i.l. q̄dā.§.nihil.ff.de edē.z ↄsi.lxxxviij.vol.iiij.z cōsi.cvj.vol.j.

Anto.Franci.
¶ Qui veniant appellatiōe heredū an soli filij vel etiā extranei. vid Bald.z Pau.de cast.i.l. antiqtas.C.de vsuf.z bar.i l.j.C.de ↄdi.inser.z in.l.j.i.§. vbi autem.vers.ex hoc apparet.C.de cadu.tollē.idē Bal.in §.si clientulus.de alie.feu. et vide p Alex.in.l.quedā.j.§.nihil.ff.de edē. vbi dicunt qd appellatiōe heredum veniūt soli filij.in his q̄ fm naturā nō trāseūt nisi ad filios.l.pro herede.i.§.si quid tū. vbi etiā p bart.ff.de acq.here.z ita pcedūt que dicit Ale.in ↄsilijs hic alle.z vide Bar.in.l.vnica.C.si liber.imperi.socius sine herede deces.li.x.z vide bal.i.l.pe.C.de li.z eorū liber.vbi dicit qd nomē heredis intelligitur de filio.q2 fm cōem vsum loquēdi ita accipitur:de quo etiā hr̄ in.c.an pn̄tia.d

filius sacerdotis esset principalis p̄lat⁹.z sacerdos erat seruitor ecclesie qd ptȝ q2 de eius ↄsensu eligēdus est p̄sbyter. Huic obuiat q2 ex quo erat fili⁹ sacerdotis de iure nō poterat habere ecclesiā.sol.dicit gl. ꝙ hoc fuit ex dispēsatiōe pape:z puto qd hec dispensatio sit debita de iure:quia eo qd est ad sacros ordinat⁹ z ad ecclesiā p̄sentat⁹ nō est equū qd sit absqȝ būficio. Ideo dispensandū est secū nō solū in ordinis executiōe i quo est ſȝ etiā vt possit obtinere būficiū etiā cui maior est annexus ordo dūmodo illi deseruiat p aliū vl' forte habebit etiā de iure sine dispēsatiōe:z dato ꝙ nō possit habere beneficiū p viā grē habeat tn̄ p viā iustitie. Hāc opi.s.ꝙ fili⁹ sacerdotis sit principalis p̄latus:tenet Inn.z dicit ꝙ sacerdos erat tēporalis vicari⁹ supplens qd ille nō poterat:z fm hoc videt̄ h̄.casus qd absqȝ cōsensu patroni possit ep̄s p̄sentare aliquē in vicariū cā imminēte. ¶ Secūdus est intellect⁹ z opi. ꝙ h̄ subdiacon⁹ erat cleric⁹ z sacerdos erat p̄latus:equaliter tn̄ diuidētes redditus inter se.z h̄ opi.ptȝ ex litera in fi.ibi:sol⁹ presbyter: z ibi sine ministri suffragio zc.fm h̄ ad literā q̄ dicit hūc p̄sentari de cōsensu clerici:subaudi z patroni.nā al's p̄sentādus nō esset absqȝ cōsensu istius:z dicit Phi.hoc fuari in plurib⁹ ecclesijs in qb⁹ nullus habet p̄laturā sup aliū vbi plures sunt z vnus
3 tn̄ hȝ pncipal'r eccl'ie titulū. ¶ † Quia ecclesia non pōt esse pluriū.vij.q.j.i apib⁹.xiij.q.j.c.j.xxj.q.ij.sicut. Host.dicit qd hec fuit q̄dā papalis prouisio quā papa facere voluit qui nō solū eccl'ias sed etiā ep̄atus pōt diuidere z vnire.de exces.p̄la.sicut vnire.vn̄ isti duo insolidū habēt istam ecclesiā seruādo in suo ordine vt ptȝ ex litera:sacerdos circa sacerdotalia.de corpo.vitia.significauit.z clericus coadiuuādo in suo ordine.z forte nō expressit p̄sbyterū rectorē:ne forte i tumesceret cōtra clericū.xj.q.iij.illud.z assensum clerici requiri ne soci⁹ det̄ inuito.ff.p socio.l.actiōe.§.societas.z.l.qui admittit̄.lxvij.di.c.j.z per talē cōsensum presumit̄ minus. de discordia q̄ inducere solet cōio.z similiter forte nō fecit subdiacono ampliorē gratiā neqȝ vt pro se ecclesiam regeret z ad superiores ascēderet q2 forte latēs causa suberat q̄ nō pmittebat ipsum salua cōsciētia ꝓmoueri.vt.s.de eta.z quali.q̄ris.cōsensus vero patroni fm eū nō reqrit̄ q2 peccauit p̄sentādo indignū.z sic hac vice priuat⁹ est potestate eligendi seu presentandi.de sup.neg.p̄la.c.ij.z.c.fin.hoc tenet etiā hic Inn.sed dicit ꝙ bene facit superior restituere potestatē ad se deuolutam tali presentatione de indigno facta
4 laico:q2 nō sunt ita experti in negotijs eccl'iasticis. ¶ † Tu in hoc tene qd no.de offi.ordi.cū vos.per qd hoc dictū redditur falsum:ideo dic ꝙ nō exigit̄ consensus patroni q2 h̄ erat quedā ꝓuisio superioris in qua nō principaliter ordi-
5 nabat ecclesia:ſȝ ex cā dabat̄ vicari⁹:vt est dictū. ¶ † Op. qd hic p̄sentās nō esset dn̄s fundi ↄtra literā: ex quo ecclesia in fundo suo cōstructa erat perdiderat dominiū fundi. x.q.j.sic qdā.c.nouerint.Sol.dicit Phil.ꝙ dn̄s est quōdā: desijt enim esse dn̄s per constitutionē ecclesie:qd no.p testi-
6 bus. ¶ † Op.qd būficiū diuidi nō debeat.de prebē.tue.et c.maiorib⁹.Sol.dicit Hosti.ꝙ de gratia fuit hic:nā de iure ꝓhibitū est.z facit pro sententijs rusticorū.de parochijs.c.j.de offi.custo.c.j.puto ꝙ hic nō diuidat̄ būficiū quo ad titulū ſȝ solū quo ad redditus. ¶ Glo.inducit decre.in ar.ꝙ ecclesia dedicari nō debeat nisi tot redditus assignentur ꝙ duob⁹ sufficiāt:allegat cōcordātias. ¶ Vlt.inducit decre. Jo.an.pro equalitate beneficiorū quod vbi est clericus et presbyter in ecclesia tantū habeat clericus sicut presbyter. z remittit ad no.de maio.z obe.statuimus.z si clericus inuadat totū.vide quod no.glo.j.de preben.eum qui.lib.vj. vide quod no.de consti.cum omnes. Anto.de but.

1 ☞ Presentatio facta de inhabili pōt per ep̄m repelli.
2 Filius sacerdotis quo casu potest promoueri ad ecclesiam olim patris sui.5.
3 Successio hereditaria tam in secularibus q̄ i ecclesiasticis beneficijs est reprobata.
4 Heredis appellatione an veniant vsqȝ in infinitum.
6 Vitium defuncti an z in quem successorem transeat.
7 Beneficiuȝ vni ex cōsanguineis collatū:potest eo mortuo alteri consanguineo conferri.

Ex transmissa. Filius preesse pōt eccl'ie cui pater prefuit extraneo mediante. Primo ponit querelā. Scd̄o ꝓuidet z soluit obstaculum.secūda pars ibi:ideoqȝ. ¶ Casus literalis. Abbas de castris p̄sentauit V.archiepiscopo cantuariē.ad ecclesiā de.H.sed archiepiscopus eū recipere noluit eo quod pater eius in ipsa ecclesia ministrauit media interueniēte persona. Mādat papa ei dc̄ cantuarieñ.quatenus si est ita predictum.V.ad ecclesiam predictā admittat nō ideo minus obseruato apostolici rescripti decreto:qd in ecclesia dei successionem heredita-
1 riam detestat̄. Ho. ¶ † No.primo ꝙ presentatū inhabilē potest ep̄s cui facta est p̄sentatio repellere. ¶ No.ij.practicam admittēde p̄sentationis:q2 sufficit dicere talē p̄sentatū recipim⁹:qd no.p instrō dictādo.vide de iurepa.c.si.vbi
2 tex.z gl. ¶ † No.iij.qd intitulatiōe medie persone inter patrē defunctū z filiū purgat̄ vitiū inhabilitatis filij ad pro-
3 motionē eccl'ie paterne. ¶ † No.iiij.vnā causaȝ ꝓhibēdi ne fili⁹ in eccl'ia paterna ministret scilicet ne notet̄ successio hereditaria in eccl'ia dei.vnde reprobat̄ successio hereditaria in ecclesiasticis būficijs sicut in secularib⁹.s.de ele.venera-
4 bilem. ¶ † Op.innuit̄ ꝙ app.heredis imediatus cōprehen-
a dat.ᵃ contra.ff.de verb.sig.l.sciendū.C.de her.insti.l.vlt.Solu.dicit gl.ꝙ regl'r appellatio heredis cōprehēdit heredē in infinitū nō ꝓximū tm̄:vt in.d.l.sciendū.ↄtria sunt specialia.
b dic ꝙ appellatione heredis cōprehēdit̄ heres in infinitū:ᵇ sed hic ꝓhibet lex filiū vt heredē:vn̄ in ecclesia in infinitum nō admittet̄ vt heres:ſȝ ꝓhibet filiū post patrē institui ne exterius notet̄ successionis suspicio q̄ cessat si aliqs est me-
5 dius. ¶ † Op.scd̄o qd etiā altero dato medio nō possit promoueri filius sacerdotis:q2 est illegitim⁹:vt.j.c.si.Sol.intellige ꝙ h̄ ꝓmotus erat legitim⁹ z fm hoc cessat ↄ.Si itel-
6 ligis ꝙ erat illegitimus:dic qd est dispēsatio. ¶ † Op.ꝙ vitiū trāseat ad heredē.ij.q.j.in primis. Solu.q̄dā sunt vitia realia z h̄ trāseūt ad successorē:vt.l.vitia.C.de acqr.pos.de resti.spo.sepe.ff.de cōdi.fur.l.q furtū.z.l.fi.ff.depo.l.j.§.si rē. quedā ꝑsonalia:z h̄ nō trāseūt i singularē successorē:vt dolus z cōtumacia.ij.q.j.in primis.j.q.j.cito turpē.ff.de here. vel act.vē.l.vēditor. In vniuersalē vero trāseūt.ff.d diuer. z tēpo.p̄scri.l.an vitiū.z.l.cū heres. Dic ꝙ hec decre.nō negat vitiū nō trāsire.nec dicit vitiū trāsire:ſȝ bn̄ dicit ꝙ vitiū qd causaret̄ in ꝑsona filij ꝓpter intitulationē p̄cedētē dfuncti tollit̄ p mediā ꝑsonā extranei. ¶ Op.qd media ꝑsona nō tollat vitiū.ij.q.j.in primis.Sol.qn̄qȝ tollit ex toto:vt
7 hic.qn̄qȝ attenuat tm̄ vt ibi. ¶ † Quero an vitiū qd causatur ex isto titulo habeat locū in ascēdētib⁹ z collateralibus vt sicut qs fili⁹ nō pōt habere ecclesiā p̄ris:sic nec p̄r ecclesiam filij vel frater fratris.videt̄ qd sic:q2 in quolibet notaret̄ successio:ergo zc.ad h̄.viij.q.j.apostolica.ff.de inof.tes. l.nā z si parētib⁹.z.l.seq.z in aut.vt cū de app.cog.§.aliud quoqȝ.Ala.Vin.Phi.dicūt ↄ.z Jo.an.idē dicit in.c.apostolica.q2 pene zc.vt in regula in penis.de reg.iur.lib.vj.et q2 qd nō est sanctorū patrū zc.ij.q.v.cōsuluisti z de trāslat. inter.vt vides Jo.an.residet in hac opi. Hosti.tȝ primā et in ipsa recitādo residet Archi.in.d.c.apostolica. Puto verā opi. Jo.an.ꝙ ex quo nō apparet prohibitū admittant̄ q2 hic tit.exorbitās est.ad hoc.j.eo.c.ad extirpādas. Quero qd si ecclesie p̄ris z filij sunt vnite ꝓpter iparū tenuitatē an altero cedēte vel decedēte supstes in vtraqȝ ministrabit. Hosti.dicit quod sic.arg.litere:q2 tunc nō ex vi successionis sed ex vi vnionis administrabit:nisi in fraudē canonis esset facta vnio. Idem vincen.j.c.penulti.equum tamen esset vt in sua antiqua filius ministraret z in vnita per vicarium.z dicit quod clemens ad cautelam dispensauit scd̄m Vin.z Hosti. Anto.de but.

1 ☞ Filius sacerdotis potest preesse illi ecclesie in quam pater sine titulo ministrauit.4.5.vide.j.c.proxi.in.ij nota.
2 Libellus in possessorio non vitiatur si in eo aliquid de proprietate tangatur.
3 Possessorium recuperande eliditur per exceptionē defect⁹ proprietatis.intellige vt.j.nu.7.10.11.12.
5 Intitulatus qn̄ alius dicatur in aliquo beneficio.
6 Possessorium recuperande datur non solum ad rē principalem sed etiam ad fructus.
8 Solēnitas extrīseca p̄sumit̄ qn̄ de ea nō refricat̄ in dubiū.
9 Titulus presumitur ex antiqua possessione.
13 Spoliatus anteq̄ restituat̄ nō dȝ replicare de proprietate.

1 **Constitutus.** ¶ † Filius p̄esse pōt ecclesie i q̄ pr̄ sine titulo ministrauit.h.d.j.q̄stio.ij.ꝓuisio ibi:fraternitati. ¶ Casus literalis. Quidā cleric⁹.B.nomine quādā capellam canonice fuit adeptus vt dicebat:z eam pluribus annis possedit quiete. Tandē.R.miles ip̄m spoliauit eadē propter quod clericus apud ordinarium deposuit questionē:obiectū fuit ei qd pater eius in capella ministrauit eadē propter quod capellā non potuit rehabere: vn̄ ipse conquestus est domino pape dicens ꝙ pater eius nec persona nec vicari⁹ perpetuus fuit in ipsa capella:licet aliqn̄ stetit

aliqñ stetit ibi:sed nullũ ius habebat in ea. Mãdat papa episcopo vigorcẽ.quatenus si constiterit ei qd dictus clericus a predicta capella fuerit per potentiã laicalẽ electus ⁊ quod pater eius nõ fuerit persona vel ppetuus vicari⁹ in ipa lʒ qñqʒ ministrasset ibidẽ noĩe predicti. H. faciat eã sibi restitui cũ fructib⁹ perceptis. ℂ No.primo non vitiari libellũ in possessorio ꝙꝙ in eo aliquid de proprietate narretur:imo ⁊ aliquando prodest etiã antiquã allegare possessionem:vt hic ⁊. d.c.licet.

3 ℂ†No.scdo qd agenti possessorio recuperãde admitti videt̃ exceptio cõcludẽs defectũ ppietatis ex parte agentis possessorio lʒ nõ fundet intentũ possidentis:⁊ sic videt̃ ꝙ in beneficialibus exceptio includens defectũ tituli admittat̃ ⁊ repellat agentẽ recuperãde:⁊ sic videt̃ ꝙ ita lib⁹ absqʒ titulo nõ possit dari possessio que pariat p possessoriũ. de quo

4 de restitu.spo.in literis.⁊.c.ex parte. ℂ†No.tertio argumẽtũ qd solũ

5 ministrare in ecclesia nõ repellit filiũ in illa pñcipal̃r intitulari. ℂ†No. quarto limitationẽ totius tituli.⁊ qd dicit̃ patrẽ ministrasse in ecclesia repellere filiũ ne in illa valeat intitulari.est verum qñ in ea intitulatus fuit pater:ita qd ministrauit ratione tituli:secus si alias nõ intitulat⁹ ministrauit. Et not.qd intitulatus dicit̃ habẽs vicariã ppetuã.de quo de fide instru.c.H.ppetuus.per doc.vel etiã habẽs rectoriã:sec⁹ ergo si sit vicarius tpalis.⁊ sic est aptus casus ꝙ vicarius tẽporalis nõ dr intitulatus.

6 ℂ†No.vltimo ꝙ dat̃ possessoriũ nõ soliũ ad principale bñficiũ.sed etiã ad fructus. Et no.qd in ecclesia filij pater clericus potest vicarius constitui ⁊ illi soli põt administratio cõcedi. ℂ Uidet̃ ꝙ pbare debeat opponens patrẽ fuisse vicariũ ppetuũ ⁊ intitulatum:⁊ hec erat excipiẽtis intẽtio:⁊ tñ tex.dicit nisi pbauerit ꝙ nõ fuerit ⁊c. dic ꝙ pbabit agens possessorium nõ vero intitulatũ eo ꝙ non pbat̃. C.qui mili.

7 nõ pos.l.sup seruis.lib.xij.de his q̃ fiunt a prela.c.j. ℂ† Opp.primo ꝙ nõ repellat̃ agẽs hic possessorio etiã dato qd opponat qd pater ibidẽ vt intitulatus ministrauit:vt patet.q2 ageti possessorio nõ obstat exceptio ppietatis.vt de resti.spo.in literis. Sol.dicit gl.ꝙ hic agebat̃ possessorio ⁊ petitorio simul:ideo obstat exceptio ppietatis.arg.de ordi. cogni.cũ dilectus.⁊ qd no.de causa pos.⁊ ppieta.cũ dilectus ⁊.c.cũ ecclesia sutrina. Qd ageret petitorio apparet q2 narrat se legitime institutũ seu canonice:q̃ vba petitorio pportionant̃ ⁊ nõ soli possessorio: al's fm gl.si simpliciter petijsset se restitui fuisset restitutus sine cognitiõe tali.hoc nõ placet Host.p vba respõsionis:q2 mãdat inqri tñ an fuerit electus ⁊ nõ mãdat inqri an sit canonice institut⁹. ad hoc.q2 in fine mãdat restitui pceptos fructus.qd glo.etiã de pcipiẽdis intelligit qd ppriũ est possessorij.de resti.spo.grauis. ℂ Scda est lec.qd hic agebat̃ petitorio tñ ⁊ nõ possessorio.⁊ fm hoc qño huic adiudicabit̃ ecclesia ex quo nõ pbauit canonicã institutionẽ nec legitim⁹.dicit Innoc. qd loquit̃ de dispẽsatiõe.vel nõ referebat̃ de hoc.q.s.de canonica instõne:iõ eo qd possedit lõgissimo tpe psumit̃ ꝙ canonice sit institutus.alle.C.q mili.nõ pos.l.sup seruis.li.xij.de his q̃ fiunt a prela.ea noscitur.

8 ℂ†No.intellectũ huius.c.vt extrinseca solẽnitas psumat̃ qñ de ea nõ refricat̃ in dubiũ.i.nõ reuocat̃.vide Cõp.q idẽ dicit de consuetudine.

9 ℂ†No.dictũ hoc ꝙ etiã vbi principaliter agit̃ in iudicio cũ dilectus.

a ex possessiõe presumitur titulus[a] qñ est antiqua ⁊ de titulo nõ replica-

b tur[b] qstio.i.nõ vertit̃ in dubiũ per reũ sed opponit̃ alia exceptio:vid qd no.de psum.illud.⁊ vide qd dixi de resti.spol.sepe.⁊ qd Barto. scribit

10 ff.de cõdi.insti.quidã in suo. ℂ†Uel dic tertio ⁊ iste est planior intellectus qd h agebat̃ possessorio recuperãde ⁊ cõstabat notorie istũ fuisse filiũ sacerdotis.vel opponebat̃ exceptio vt notoria:lʒ de hac nõ cõstaret pape:q2 tantũmodo admittebat:quo casu exceptio notoria admittit̃ inquãtũ est legitima:inquãtum nõ repellit̃:vt si pater fuit ibi vicarius perpetu⁹ admittit̃:al's repellit̃.nã tali possessorio obstat exceptio de facto ppietatis notoria ⁊ etiã restitui nõ debet:q2 sine peccato ecclesiã tenere nõ posset.de diuor.significasti.qd dicit esse verũ siue sit notoriũ facti euidẽtia siue p cõfessionẽ siue p pbationẽ iudicialiter factã. Et põdera q2 sufficit exceptionẽ ɔcludere defectũ ppietatis lʒ nõ fundet intẽtũ cõueti cuius cõtrariũ no.gl.i.c.ad decimas.de rest.spo.in.vj. quapropter ista reuocat Jo.an.in addi.spe.in ti.de resti.spo. sup rub. Sʒ tu dic qd dictũ Inn.est verũ in bñficialibus.dictũ gl.est verũ i alijs iuribus vel rebus ⁊ est cã q2 in alijs iuribus eo qd possideo iuste possideo ꝙꝙ ex toto deficiã in ppietate. In bñficialibus nõ:q2 talia teneri nõ possunt sine canonica institutione:vt pʒ in prima regula iuris.

11 cũ ɔcor.suis in sexto. ℂ†Tertius intellectus est verus:qñ cõtra agẽtẽ possessorio ob.exceptio notoria defect⁹ ppietatis agẽtis:qd dicit verũ si cõstat dispositione iuris siue euidẽtia facti siue p confessionẽ siue per euidẽtẽ pbationẽ ꝙ esset illegitimus:vel qd pater ministrauit in ea intitulatus denegaret̃ ei restitutio:nisi contra talẽ notoriũ aliqd rõnabile opponeret̃ ⁊ pbaret eũ sine peccato ecclesiã nõ tenere.ad hoc de diuor. significasti.ff.quo.leg.l.j.§.redigunt̃.ff.de doli excep.l.dolo. In dubio nõ ob.exceptio anteꝙ restituat̃.⁊ vide de resti.spo.itẽ cũ quis.⁊.c.in li-

12 teris.⁊.c.ex parte.vide gl.in cle.j.de cau.po.in gl.fi. ℂ†No.istud dictũ in quo aperte Inn.cõcludit ꝙ exceptio notorij defect⁹ ppietatis obstat agẽti possessorio recuperande:qd est verũ etiã in notorijs nõ solum dispositionis sed cõfessionis probationis:ꝙꝙ Joã.an.in rub.de resti. spo.in addi.spe.reprobet gl.quã posuit in.c.ad decimas.de restitu.spo. lib.vj.vbi gl.dicit ꝙ ita demum exceptio notorij defectus repellit agẽtem:si excludat intentum agentis in proprietate ⁊ ɔcludat intentum excipiẽtis.⁊ hec sunt verba sua. Soluam illa in repetitione capi.in literis.de resti.spo. ℂ Tertia solutio est quod hic voluntarie obtulit se ad pbandum de proprietate ⁊ commissio sic facta fuit:ideo mos ei gerẽd⁹ est. de restit.spol.ca.j.⁊ forte ad hoc induxit eum papa ex quadã equitate tollẽdi circuitus:q2 eo casu etiam restitutus breui manu amoueret̃.ar.j̃.de ac.c.ad petitionẽ.⁊ forte cleric⁹ bene confidebat de iure

13 suo quod bene not. ℂ†Pon ũt aũt docto.duas practicas replicatiõis ab agente possessorio contra opponentẽ de proprietate.prima dicet nõ respõdebo nisi de possessione fuero restitutus sicut dicit Inno. Host.dicit ꝙ dicet nõ respõdebo de ppietate quousqʒ ⁊c.dicit Joan.an. qd vtraqʒ est bona. Aduerte tñ ꝙ non videtur se offerre pbare ppietatem licet illam narret in libello dũmodo ɔcludat ad solum possessorium q2 libellus cognoscitur penes modum cõcludendi non narrandi vt est casus.de foro cõp.ex pte. B. ℂ Not. vero gl.sequẽtes ⁊ illam maxime que dicit quod vicarius temporalis non habet titulum.

1 ℞ Filius sacerdotis an possit p epm dispensari vt teneat ecclesiam paternam.

2 Diuturnitas temporis probat causam in facili⁹ disponendo.3.

4 Gratia ɔcessa alicui p principem an expiret mor te principis si ille cui est facta ɔcessio cepit vti gra tia in vita concedentis.

Ex tua. Si is cui ɔcessum est a papa quod possit dispẽsare cum filijs sacerdotũ circa ecclesias paternas immediate tenẽdas cũ aliquo dispẽsauerit:ille per literas iustitie contra eũ post ea impetratas remoueri nõ poterit. hoc dicit. In pma ɔsultatio. In scda responsio ibi:super quo. ℂ Casus literalis.archi episcopus eboraceñ.obtinuit a domino papa indulgẽtiam vt possit dispensare cum filijs sacerdotũ vt remanere possint in ecclesijs quas patres eorũ nullo medio habuerunt dummodo essent bone vite ⁊ opinionis:vel longo tempore ecclesias tenuissent.dispensauit cũ aliquibus talium. post istam dispensationem qdam ad iudices impetrauerunt literas a papa vt si constaret predictos cum quibus fuerat dispensatum esse filios sacerdotum vel clericorum qui primo ante illos ecclesias tenuerunt:imponerent illis silentium:⁊ ecclesias illas illis impetrantibus assignent:tacita veritate de premissa dispensatione.archiepiscopus consuluit dominum papam vtrum per illas literas dispensatio sua debeat reuocari. Respõdet papa quod si per priores literas cum aliquibus dispensauit dispẽsatio nem illam non vult per posteriores lr̃as irritari. In fine prohibet papa clericos laicalis donationis intuitu in ecclesijs sine autoritate episcopi sui institui:⁊ institutos precipit remoueri. Bernar.

1 ℂ†No.primo argumen.pro ⁊ contra:quod episcopus potest dispẽsare cum filio sacerdotis vt teneat ecclesiam paternam:quod facit q2 hic simpliciter cõceditur dispensatio:ergo in episcopis pmissa.vt.s.de tempo.ordina.dilectus. In cõtrarium est:quia hec dispensatio a papa specifice pmittitur. ℂ Premitte ergo pro euidentia ca. qd aliquis ex impetrantibus impetrauit cõtra illos cum quibus dispensatum fuerat:alij ɔtra illos cum quibus dispensatum non fuerat. Item qd aliqui ex impetrãtibus ante impetrationem fuerunt instituti a diocesanis:aliqui per potentiam laicalem. Modo quo ad omnes papa respõdet. Item premitte quod secũdum vnum intellectũ isti impetrãtes erant rei quia molestabantur a filijs psbyterorum super ecclesijs eis collatis quas iam intrauerãt. Circa verbum quod ponitur in text.sil'tium stat proprie.⁊ verbum assignet: dʒ intelligi scilicet adiudicãdo scdm alium intellectũ intrauerant:⁊ tunc nõ stat pprie silẽtium ⁊c.⁊ tũc debet intelligi ꝙ eos remoueãt ⁊ alijs cõferant ⁊ sic assignent se ɔferendo. ℂ Not.secũdo qd prohibitio

pbat.⁊ vide eũdẽ Alex.in.l.qd dĩ.i vj.char.de ℞.ob. ⁊ ẽt in fideicõmissis appellatiõe heredũ nõ veniunt extranei ⁊ p bar.i l.gall⁹.in.§.etiaʒ. de lib.⁊ posth.⁊ p Bal.in.c.j.de natura suc.feu.⁊ vide p Pau.de ca. i ɔsi.clxxvj.⁊.cxxxvij.⁊.cxxxij.credo tñ ꝙ in h mul tũ sit cõsiderãda mẽs ipsius testatoris ex verbis in testõ platis an veniant primi heredes an etiam vlteriores in infinituʒ ⁊ maxime qñ est substitutũ monasterium vel pia cã in defectũ hr̃dum fm ea q̃ ple.traduntur in.d.c.i p sentia.⁊ per Bal. in.d.l.pro herede in.§.si qd tñ.ff.de acqui.here.

Zacharias.

a ℂ Presumit̃ titul⁹.ita no.Guil. de cu.in.l.si quis emptionis.⁊ ibi remissiue in addi. celsi.ad ipsum.C. de pscrip.xxx.an. Paul. de castro. cõsil.cccij.inci.in cã spectabiliũ virorũ.⁊ Alex.cõsil. cinij.vol.iiij.

Sebasti. Sapia.

b ℂ Non replicat̃. Uide glo.in.c.dilectio tua.in vbo offerre.xvj.qõ.iij. q dicit ꝙ si qs pbat cursum tẽporis reqsiti ad pscriptiones ⁊ allegat titulum. psumit̃ titulus ex cursu tẽporis:sed istd nõ est verũ indistincte. vt pʒ ex not. p Bart.in.l.cum de in rẽ vso.co.iij. ff.de vsu.p and. si culum in ɔsi.xlj.l. cip.illud afferam. col.xj.in.j.vo.⁊ iõ p resolutiõe.vide latissime p moder. Taurinenses in trac.pscriptio.in pma parte tertie partis principalis.q.x.

8 ¶ Morte ɔcedē-tis, Adde vidēdū qd voluit Fe-de consi.lxxix.
Zacharias.
¶ Tu dic qd ĩ p̄-alle.ɔsi. Fed.non multū facit ad rē nostrā. Sz tu dic melius post car, ĩ cle.fi.in.v.q.de re scrip. q̄ grā data de beneficio vaca turo expirat ,mor te ɔcedētis. Sec⁹ in grā de bñficio vacāte:nec omit-to q̄ grām expe-ctatiuā solus pa-pa pōt facere : et nō inferior:vt no, in.c.ij.ĩ.de cōcessi. p̄ben. Itē sol⁹ rex in bñficijs regali-bus dū tñ mō in-tra mēsez accepte tur.no.p̄alle. car. ĩ cle.j.de ɔces.p̄b, ⁊ Ludo.pont. in sing.in v̄. gratia, Antoni⁹ Franc.
¶ An grā ad be neficiū vacans vl' vacaturū expiret morte cōcedentis vide Io. an.in.c, cū ex eo.de ele.lib. vj.Et adde qd ex sola acceptatione bñficij nō iudica-tur ɔsumpta gra-tia expectatiua si aliter non probet collatio.vt p Io. an.in.c.cū in mul tis.de rescrip.libr, vj.⁊ p gl.ĩ.c.j.⁊ in c.ne captande.de cōces.p̄bē,e.lib. et 3 cōtra quē debeat agere ille qui ĩpe-trauit grāz ad p xime vacaturum si illd sit alteri col latū. vide p Ioā. an.in.c.dilect⁹.el. ij.de p̄bē.⁊ an ac- 4 ceptatio beneficij facta p habētem a grāz expectatiuā in absentia execu torum afficiat ma nus ordinariorū vl' alterius execu-toris hr̄ p Paul. de leaza.ĩ cle.j. de ɔces.p̄bē. ⁊ p Io. an.in addi.spe.in tit.de ɔcess. p̄ben. sup rub.⁊ tene mē ti q̄ grā papalis expirat si execu-tor dat⁹ in grā p nūtiat se non esse executorē et a tali snīa nō appellat, vt notabiliter vo luit Io.and.in.c. dilectus.de p̄ben.

ne filius succedat in ecclesia paterna intelligit' de immediata successione. ¶ † Not.iij.qd diuturni-tas tēporis qñq3 inducit cām in facilius dispen-sando. ¶ No.iiij.q̄ lr̄e impetrate sup eccl'ia de iu re cōi ab alio illegitime obtēta valēt nō facta mē tiōe de dispēsatione. ¶ Not.v.qd nō valēt litere speciales scđo ĩpetrate derogantes gñalibus per quas añ impetrationē scđarū est ad specificatio-nē deuētū:ad hoc.de rescr.pastoralis.§.j. Ad spe cificationē maxie qñ p̄me ɔferūt grām respectu ptātis cōferēdi p̄ncipal'r ⁊ in ɔsequentiā eis in q-bus puideri dz.ad qd de p̄b.ɔuis.lib.vj. ¶ No. vj.laicū nō posse habere autoritatē instituendi in ecclesijs.⁊ qd autoritate laicorū instituti ab eccle sijs sunt amouēdi q̄si illegitime teneāt. ¶ Opp. q̄ hic nō fuerit ɔsultatio sz fuerit dispensatio de qua fit mētio in primis literis:⁊ p cōsultationem ius cōe ostēdit':hec aūt fuit dispensatio:vt ptz ex eo qd.ĩ.e.dicit dispēsasti.gl.fatet' ɔriū:dicit Ioā. an.q̄ p hoc nō ptz q̄ lr̄e fuerunt dispensatiue.q⁊ potuit autoritate p̄pria dispēsare:sz ptz per illud v̄bū lr̄as p̄ores ⁊c.etiā p illā lr̄am. Et etiā est qd ex mēte gl.pz q̄ cū filijs p̄sbyterorū vt obtineant eccl'iam nō dispēsat nisi papa. Hos.q tenuit cōtra riū exponit per lr̄as p̄ores.i. post literas priores vel dicit qd est subaudiendū maxime.⁊ qd potest ep̄s suo iure dispēsare. Io.an.tenet p̄mā.nec obs. si dicat' q̄ necessarie fuerūt hic lr̄e pape quo ad p uinciales ⁊ non quo ad diocesanos.q⁊ non ptz ex lr̄a:q̄ quo ad puinciales dispensauerit.⁊ vide de hac opi.ĩ.eo.c.j,⁊ rñ.li.vj.⁊ dicā.ĩ.c.fi.⁊ hoc tenet. Dicit tñ Host.hic sup tex.necessitate vrgente.qd cū eo q nō est publice infamatus ep̄s dispensare possit.⁊ iura ɔria.s.c.pe.⁊ vlt.ĩ.e.loquunt' quādo prerogatiua meritorū ⁊ nō necessitas dispensatio nis reqrit.vel qñ est de hoc infamat⁹ ⁊ vilificat⁹ quo casu sine decoloratiōe ecclesie nō possit de fa cili dispēsari:cū solus princeps vel senatus remit tat infamiā.ĩ.de re iu.cū te.fatet' tñ q̄ curia tenet solū papā dispēsare.⁊ hec opi.p̄ferēda est in con-sulēdo:q̄q̄ alia sit verior de iure ⁊ fm opi.variat' intellect⁹.c. ¶ Gloss.seqüēs.in ver.⁊ ex hoc ptz. quā declara ibi.dū dicit retinere nō poterāt.s.filij sacerdotū.vñ dicit Io.an.q̄ principiū deberet eē gl.illud verbū:⁊ ex hoc:⁊ deberet esse super verbo silētiū:⁊ clarior esset gl. Sz dicit hic Io.an.qd ar. nō p̄cedit q⁊ p illud sequeret' quod nec etiā papa posset dispēsare.vñ de iure loquit' ⁊ dispēsatiōnez nō tollit,sz dic q̄ erant ab ep̄is ĩstituti:⁊ nō a pa pa. Gl.alie sunt clare. ¶ † Op.q̄ rōne solius tem poris nō debeat dispēsari:valde em̄ detestādū est q̄ cū nō bone vite dispenset' eo q̄ lōgo tp̄e tenuit de cōsue.c.fi.sol,dicūt hic Inno.⁊ Host.q̄ subau diendū est vel exponendū: vel pro ⁊. Vel dic qd qñq3 longinqtas tēporis est legitima causa dispē sandi nō quo ad merita subiecti sz quo ad liberta tē superioris ⁊ misericordiā in subiectū ostēdēdo. ¶ † Quero an cōcessa gñaliter ptāte dispēsandi cū filijs sacerdotū:si cōtingat dispēsasse q̄ ad vnū an quo ad alios expiret ptās morte cōcedētis[a] an per dispensatiōnē quo ad vnū sit p̄petua. Guil.ĩ Spe.de dispē.§.dicendū.ver.qd si is.dicit se obti-nuisse q̄ nō est p̄petua:dictū istud procedere pōt fm Io.an.q̄ p viā cōmissionis nō per viā grē fā cte dispēsare debēti emanauit litera p viā cōmis-sionis ⁊ maxie cū incertis vt sepe fit:quo casu pri mo cū gratia esset p̄fecta nō expiraret per mortez cōcedētis:vt clare ptz de p̄bē.si cui.li.vj.⁊ adhuc qñ per viā cōmissionis posset distingui an is cui facta est cōmissio fecerit actū cōmunē omni dispē satiōi ⁊ durat potestas:an solum specialē quo ad dispensationē iam factā ⁊ procedat dictū Guil. patent predicta ex his que.no.de offi.deleg.licet. ¶ Quid de his cū quibus non est dispensatum; dic q̄ a contrario patet quod p̄cedit contra eos fm formam rescripti:per hoc not. Hostiē.qd insti tutio q̄ ad episcopū pertinet potest autorizabilis appellari:de hoc de offi.arch.cū satis. ¶ Quero p intellectu casus qs hic erat actor:dic.qd vnus est intellectus qd hic agebāt isti impetrantes pos-sidentibus filijs presbyterorū:⁊ tunc expone silē-tium imponas.i.priues silentiū imponēdo ⁊ assi-gnes ⁊c. Alius quod isti qui impetrarūt iam erāt possessionē ingressi ⁊ dum filij presbyterorū age-rent cōtra eos excipiebant q̄ erant filij presbyte-rorum ⁊ impetrarūt isti literas contra eos filios presbyterorū ⁊ silentium eis imponeret':⁊ sibi ec-clesie assignarentur. Anto.

1 ☞ In notorijs nō requirit' discussio iudicij vel p batio testium.secus in manifestis.

Quoniam. Si manifestū est qd filius ĩ eccl'ia immediate successit patri sine aliqua te stiū receptione ab illa remouebitur.h. dicit. Prima recitat factū. secunda prouidet ibi: nolumus. ¶ Casus literalis. Mandat papa cā-tuarieñ.⁊ ei⁹ suffraganeo quaten⁹ si publicū fue-rit patres personatū in ecclesijs habuisse filios eo rum ab ecclesijs excludāt:nec ad alias vlterius as sumantur. Et si hoc publicū est nec causa in iudi cio deducatur nec testes admittantur. Bernar.
1 ¶ † Not.bonū tex.q̄ in manifestis non est neces-saria discussio iudicij vel probatio testiū:sed intel 2 lige manifestū pro notorio. ¶ † Gloss.oppo.qd in manifestis ordo sit necessarius.ij.q.deus omni b potens.de diuor.porro.⁊ de elec.bone.sol.hoc p-cedit quādo est notoriū:contraria procedūt quan do est manifestū:vel ex superabundanti aliquan do fit indagatio iudicij:de quo dic:vt.ĩ.de iureiu ran.ad nostrā.de coha.cle.⁊ mu.vestra. ¶ Quero qualiter possit esse notoriū.dicit hic Innocen, q̄ eo quod pater ministrauit in ecclesia est noto-riū q⁊ nō poterat non esse notoriū.de transl.p̄lat, licet. ¶ No.dictū qd extēdit illud.c.ad retentionē ecclesie inferioris qd loquit' de ecclesia episcopali, dicit tamē Host.q̄ dato qd administratio sit no toria paternitas tamē seu filiatio potest eē dubia q̄ vix aut nunq̄ probari potest.ĩ.eod.c. michael.
3 ¶ † Quero an aliqua indagatio iudicij reqratur in notorijs:dicūt docto.q̄ ex quo de notorio con b stat iudici[c] nō debet pars vexari in obligatiōe li- c belli[c] vel alio iudiciario ordine per iura que alle-gat gl,sec⁹ si de eo posset p̄babiliter dubitati. xj. q.iij.graue,⁊ arguit Host.quod quando ep̄s req rat a subdito quod ostēdat qualiter ecclesiam est adeptus nō est offerendus libellus.remittit de si mo.licet heli.§.j.Io.and.

1 ☞ Filius sacerdotis etiam legitimus repellitur ab ecclesia in qua pater imediate ministrauit etiā tanq̄ vicarius perpetuus.4. secus si non imme-diate.5.vide.ĩ.ca.proxi.
2 Filius sacerdotis quare prohibetur intitulari in c ecclesia paterna.
Archiep̄s habet iurisditionē in subditos suffra-ganei publice delinquentes.intellige vt.ĩ.nu.6.
7 Dispensatio non potest in nō subiectuz exerceri.
Beneficia consanguineorū an sit licitum alijs cō sanguineis habere.9.10.
Nepotes ex filio presbyteri an possint intitulari in ecclesia auita.
Filiorum appellatione non veniunt nepotes in materia odiosa.
11 Legitimatus per subsequens matrimoniū nō po test promoueri ad ep̄atum sine dispensatione,vi-de.ĩ.in.c.proxi.in.ij.nota.

Ad extirpandas.

1 ¶ † Filius etiam legitimus remouet' ab ecclesia in qua successit imediate pa tri vicario vel rectori.hoc dicit. Decisa consulta-tio ibi fraternitati ponitur respōsio. ¶ Casus li-teralis. Dicitur hic quod filij presbyterorum qui ecclesias tenēt in quibus patres eorū nulla perso na media ministrauerūnt tanquā persone vel vi-carij perpetui remoueantur ab illis, Bernard.
2 ¶ † No.primo causam propter quam prohibet' filius intitulari in ecclesia paterna.s,ne notet' suc cessio in beneficijs.ad hoc.s̄.in capit,ex trāsmissa.
3 ¶ † No.secūdo casum in quo archiep̄s in subdi-tos suffraganei hz iurisditionē quando clericus publice

⁊ tene etiā mentē q̄ clausula decre-ti apposita in lite ris grē spectatiue hz locum ita de-muz si impetrans vult illis vti. al's non vt notabilit' voluit Innoc.in c.j.de cōces.p̄ben. quē etiā ibi sequi-tur.d.Anto.⁊ an hñs grām si non acceptat bñficiū cōtētū in grā ĩtra tp̄s possit illd al-teri nō collatuz ēt post tp̄s accepta-re.vide gl.in cle.j. de cōces.p̄bē.⁊ gl. ⁊ Lap. in.c.si cle-ricus.de p̄b.li.vj. ⁊ Archi.in.c.du-dū.de p̄bē.eo. lib.
¶ Cōstat iudici. Adde vt p Are. consi.clxiiij.
Zacharias.
¶ Adde q̄ noto riū dz allegari sed nō probari.gl.est sing.in cle.appel-lāti ⁊ ibi Card.de appel, idē in cle.j. q.xxij. in fi.de fo. cōp.Io.an.⁊ do. in.c.ij.ɔ glo,ibi:et ibi plenissime Fe-li.ĩ.vt lite nō ɔte. Aduerte tñ q̄ dz p̄bari illud eē no-torium:vt gl. no. voluit in.c.ad no strā.ĩ.de ɔhē,em-ptio.⁊ vē.iste in.c. cōsuluit ,ĩ. de ap-pel.⁊ Spec.in tit. de p̄ba.§.iij.v̄sic, iiij.⁊ tit. de aboli. §.ij.in prin.
Sebasti. Sapia.
¶ Oblatione li-belli. Vide Fel.in c.cum ordinē.col. ix.versi,ad glo.in cle.appellāte. vbi late discutit an notoriū qd nō in-diget p̄batiōe in-digeat allegatio-ne:⁊ sentit q̄ non qñ est notoriū iu-dici. qd etiā sequi tur idē Feli. in.c. afferte mihi gla-diuz. col.iiij.v̄sic. Scđs casus.s̄.de p̄sump. de quo ēt tradit Aret.in.c. veniēs.col.v.d ac cusati.⁊ Moder. post Bar. in.l.eū qui.circa finē.ff.si certum pet,

a ¶ Perpetuo. ad de vt per Ant. de but. consi. xix. Antoni⁹ Franc. ¶ Circa hoc de notorio. dicas primo ꝙ illud dicit̃ esse notorium qđ oẽs ꝯtinue videre pñt ſꝫ Bal. in auſ. ꝙ locũ. ſn vl. q. C. đ colla. vl̃ ꝙ oẽs sui natura sciunt vel scire ꝑossimile est, vt ꝑ eũdẽ Bal. in. l. cum fratrem. C. ad ſille. et ꝑ Bart. in auſ. q ſemel. C. quõ ⁊ qñ iud. ⁊ quotuplex sit notoriũ plene tra. in. c. vr̃a. đ cohabi. cle. ⁊ mu. ⁊ per Bal. in rub. C. de ꝓba. in. j. col. ⁊ in l. ea qdẽ. in. vj. col. C. de ꝓba. ⁊ notoriũ nõ excusat ab onere ꝓponendi: ſꝫ ꝓbandi: ⁊ iõ dꝫ ꝓponi ⁊ allegari ꝓ quo vide vltra ħ allegata. Alex. in. l. fi. in prin. ff. si cer. peta. ⁊ in. l. eũ qui ita. ff. de ꝟbo. ob. Et adđ ꝙ notoriũ p̃sumit̃ eo ipso ꝙ decẽ testes vnũ dicunt. vt dixit Bal. l. đ. auſ. qđ locum. ⁊ istud qđ đ ꝛ qđ notoriũ dꝫ allegari: lꝫ nõ ꝓbari de necessitate: est verum nisi qñ notoriuꝫ esset locũ nõ esse tutuꝫ ad cõparendũ q̃a tũc etiam allegari nõ dꝫ. vt sing. voluit Inn. quẽ ibi sequunt̃. đ. Ant. ⁊ Imo. in. c. p̃terea. de dilat. ⁊ đo. abb. Imo. ⁊ phil. Fran. in. c. ex ꝑte. de ap. Quõ auteꝫ probat̃ ꝑ testes ⁊ per quot vide per spe. in ti. de noto. cri. in. §. iaꝫ ⁊ hoc notoriũ. ⁊ vide ẽt ꝑ. đ. Abb. in. c. tertio loco. de p̃sum. ⁊ ꝑ gl. ij. q. j. in. §. fi. Et adde qđ lꝫ vn⁹ testis faciat semiplenã ꝓbatione regulariter: tñ vn⁹ testis nõ probat semiplene notorium vel famaꝫ de quo etiã ꝑ Innocen. in. c. super his. de accuſ. ⁊ de hmõi notorio hr̃ ꝑ glo. in. l. emptorẽ. in p̃nc. ⁊ in. §. j.

4 publice ecclesiã tꝫ illicite. ¶ † Not. tertio ꝙ prohibet̃ filius intitulari in ecc̃lia in qua qua pr̃ fuit vicarius vel rector: ⁊ sic ptꝫ qđ vicarius ⁊ rector equiparant̃. quia ambo dicũtur intitulari: quod a intelligo de vicario ꝑpetuo.[a] ¶ † No. quarto qđ 5 prohibet̃ filius immediate succedere patri in ecclesia: mediante ergo alia ꝑsona poterit: quia illa purgat vitiũ. ¶ Not. quinto casum expressum ꝙ filij etiã legitimi repelluntur ab ecclesia in qua de ꝓximo patres administrarunt. ¶ Opponi. ꝙ 6 † non se intromittãt de subiectis suffraganeis archiepiscopi: vt de offi. ordi. pastoralis. Solu. dicit hoc propter negligentiam episcoporũ. vel q⁊ cantuarieñ. est legat⁹. de offi. leg. c. j. Hosti. autẽ dicit ꝙ in cõmuni vitio ꝓuincie archiep̃s est iudex. ad 7 idẽ ca. fi. de rescri. ad hoc de insti. c. iij. ¶ † Quero an cũ metropolitanus visitat prouinciam possit dispensare. dicit Uin. ꝙ põt id quod ordinarius ſm Uin. ad hoc de peni. ⁊ remiſ. nostro. de censi. c. fin. lib. vj. sed ista loquuntur in his que respiciũt forũ penitentialem. dispẽsationẽ ergo cum illegitimis vel his similẽ nõ putat ꝙ facere possit cum non sit permissum. ⁊ facit quod no. de temp. ord. cũ nullus. lib. vj. No. bñ ꝙ dispensatio nõ potest 8 in nõ subiectũ exerceri. ¶ † Quero qđ de nepotibus ⁊ alijs inferioribus an sit ꝓhibita facilitas antecessorũ recipere ecclesias. gloſſ. dicit idem qđ in filijs: quia in eis notat̃ successio. Idem no. viij. q. j. apostolica. Alex. s̃. e. c. ꝓxi. Cõmunis opi. habet idẽ: qđ tẽperat Innocẽ. verũ qñ nepos adest filio mortuo: secus si viueret pater ſm Inn. Ho. remittit ad sum. eo. titu. §. qui filij. ver. sed nũquid ⁊ seq. ibi Hostiẽ. tenet opin. Inn. an filius viuat ⁊ nõ excludit̃ nepos: q⁊ nõ notat̃ successio: an sit mortuus ⁊ nõ admittit̃ q⁊ in eo notatur successio. Jo. an. hic plenissime allegat an appellatiõe b filiorũ[c] cõprehendant̃ nepotes:[c] ⁊ concludit qđ c ex vera interpretatiõe nõ. sed sic ex interpretatione ficta: ꝑ qđ concludit ꝙ in odiosis ⁊ corrigibilibus ⁊ penalibus non cõprehendit̃ nisi aliter lex intẽdat. vide qđ no. ff. de testa. tute. l. quid si nepotes. ⁊ vide qđ no. ff. de ver. sig. liberorũ. ⁊ vide gl. c. j. de baptismo. in gl. pe. ꝑ q̄ residere videt̃ ꝙ ad nepotes non extendat̃ cũ de illis nõ fiat mentio. 9 ¶ † Quero qđ de collateralibus. glo. dicit ꝙ nõ habet locũ in collateralibus. arg. de offi. deleg. ex parte. Jo. an. allegat de arbitris. c. ij. de accu. acce 10 dens. ¶ † Quero qđ si fili⁹ succedit ĩ ecclesia patris dispensatiue vel de facto: nunqđ alter frater potuit in ecclesia institui. dicit Host. ĩ sum. in loco preall. ꝙ non: q⁊ nõ videt̃ de mente iuris: ꝙ tal' persona ĩtermedia purget vitiũ: imo potius videtur cõprobare qđ successio in ecclesia dei habeat locũ. s̃. de elec. venerabilẽ. §. vlti. ⁊. h. đ. verum vbi de facto habuit filius post patrẽ: sed si dispẽsatiue habuit fili⁹ tunc videt̃ qđ alter filius succedere possit. arg. eorũ q̄ dicta sunt: ⁊ no. in sum. eo. ti. 11 secũda vero ꝓhibitio est. ¶ † Quero quid si fili⁹ sit natus de damnato coitu postea pater ducit ĩ vxorem matrẽ: nunquid talis promoueri potest. dic qđ sic si tẽmpore coitus mulier erat talis quã potuerit habere in vxorẽ etiã si post natiuitatem alter parentũ alij nupserit quo mortuo naturaliter parentes sunt cõiuncti: q⁊ matrimoniũ subsequens legitimat prolẽ quo ad omnes actus legitimos. q filij sint legi. tanta. in auſ. quibus mo. na tu. effi. legi. circa prin. col. vj. Excipiunt quidã vt Ray. dignitatẽ ep̃alem ad quã nõ poterit absq; dispensatione ꝓmoueri. argu. de elec. innotuit. in antiqua. sed hodie nõ habemus. ad idẽ de elec. cũ in cunctis. cũ enim talis de legitimo matrimonio natus nõ fuerit q̃ꝙ consequenter matrimoniũ cõtractũ sit nõ videt̃ satisfactũ cõcilio qđ natiuitatem respicit ſꝫ dicit Gof. ꝙ si cõtrariũ dicat̃ nõ reputat iniquũ ne fauore matrimonij restringatur. ꝙ sequitur Hosti. qui fil. sint legi. ex tenore. q ma. accu. non poſ. videtur. ⁊ hoc tenet glo. in. đ. c. innotuit. ⁊ in. đ. c. per venerabilem.

1 ☞ Filius ep̃i legitimus põt ad ordines promoueri ⁊ in paterna ecclesia beneficium obtinere. ꝫ.

2 Ep̃s potest quis fieri licet habeat filios.

1 **Ad hec ex tua.** ¶ † Filius legitimus ep̃i põt ad ordines ꝓmoueri ⁊ ĩ pr̃na ecclesia beneficiuꝫ obtinere. hoc. đ. Cõis diuisio. secũda ibi, sciat. ¶ Casus literalis. Quesitũ fuit a papa vtrũ filij episcoporũ possint ad sacros ordines ꝓmoueri si alias digni sunt. Respõdet papa si de legitimo matrimonio sunt geniti ⁊ nihil aliud ĩpediat possunt ad sacros ordines licite ꝓmoueri ⁊ in eisdẽ ecclesijs in qb⁹ pa 2 tres possunt bñficia obtinere. Ber. ¶ † No. primo ꝙ habens filios põt ĩ ep̃m ꝓmoueri: ⁊ sic habitus filiorũ nõ repellit quem a dignitate ep̃ali. ¶ Scđo no. duo reqsita in promouẽdo ad ordines: sciẽtia ⁊ morũ honestas. ⁊ tertiũ qđ legitim⁹ sit: ⁊ sic illegitimitas causat irregularitatẽ ⁊ repellit queꝫ ab ordinib⁹. Et no. ar. ꝙ oportet qđ sint de legitimo mr̃imonio ꝓcreati: nõ videtur ergo sufficere ꝙ sint legitimati: qđ est falsum. vt ĩ. c. ꝑ 3 venerabilẽ. q filij sint legi. ¶ † No. limitationem ad totũ titulũ ꝙ in ecc̃lia cui pater preest vel prefuit vt ep̃s principaliter põt filius in aliquo particulari beneficio ꝓmoueri. ¶ Opp. ꝙ filius etiã legitimus nõ possit institui in ecclesia paterna, vt patet. ĩ. c. ad abolendã. glo. dicit qđ illa decre. habet duas lec. vna qđ maxime, ibi positum stet cõparatiue: ⁊ tũc ob. ꝙ ſm quosdã corrigitur. alia qđ stet ꝓ tñ: ⁊ nõ obstat. vel dic ꝙ illud verbum maxime implicat idem ĩ alijs illegitimis: q⁊ maxime spurij nõ succedũt, quasi dicat nec etiam alij illegitimi: sunt enim multe species illegitimoruꝫ: vt. s̃. de renun. nisi. ad fi. ¶ Op. scđo qđ nõ succedãt filij etiã legitimi in ecc̃lia paterna. vt in. đ. c. cũ decorem. ĩ. e. gl. prima dicit ꝙ loquit̃ de illegitimo. Item scđa ibi, sed dicit ꝙ filius legitim⁹ spãliter in beneficio pr̃no nõ potest prefici. in beneficio aũt alio sepato a paterno q̃ꝙ in eadẽ ecclesia bñ põt institui. Host. dicit ꝙ si ecclesia habeat ꝓbendas indistinctas filius põt in ecclesia institui etiã in ꝓbenda quã obtinuit pr̃ q⁊ non dicit̃ succedere pr̃i. de p̃reben. dilecto. vbi aũt bñficia sunt distincta: ꝯcludit Host. ꝙ ĩ eadẽ ecclesia in diuerso beneficio potest fili⁹ institui: dummodo sit legi d timus[d] in qua pr̃ fuit institutus nõ distincto an beneficium filij sit maius paterno vel econuerso: q⁊ nõ attendit̃ maioritas vel minoritas: sed attẽdit̃ diuersitas: vñ dicit qđ in ecclesia in qua pater fuit archidiaconus filius poterit esse ep̃s: sufficit enim qđ nõ sit idem vel penitus simile: vt ꝑsonatus ⁊ vicaria ꝑpetua. ff. de reg. iur. hereditas. ⁊. ff. de acqui. poſ. l. cum heredes. dummodo enim fili⁹ sit legitimus non est curãdum de maioritate vel minoritate beneficij, sed solum de identitate. de qua no. in. đ. c. ad abolendam ⁊c.

1 ☞ Filiatio quõ ⁊ ex quib⁹ ꝯiecturis probatur.

Michael. Filius non põt esse vicarius in ecc̃lia ĩ qua pr̃ fuit ꝓximus rector. In prima facti narratio. In scđa cause commissio ibi fraternitati. ¶ Casus lr̃alis. Michael p̃sbyter ꝓposuit coram papa ꝙ ecclesiã sancti Jo. canonice fuit adeptus, sed. M. filius Antonij p̃sbyteri q ꝓximo ante habuit ꝑsonatũ ipsius ecclesie ad se vicariã ipsi⁹ ecclesie asserit ꝑtinere. Mãdat papa q̃tenus si constiterit filium fuisse Antonij qui ꝓximo habuit ꝑsonatũ illius ecclesie: sup vicaria ipsi⁹ ei ꝑpetuũ silentiũ imponatur. Berñ. ¶ Not. p̃mo ꝙ filius nõ põt habere beneficium e in titulũ[e] vicarie ꝑpetue q⁊ pater habuit in titulũ rectorie ꝑsonatus. Et sic no. hic casum quod vicari⁹ ꝑpetuus hꝫ titulum. ⁊ sic filius in eodẽ vel ĩ simili penitus beneficio nõ potest intitulari loco pr̃is vel in titulo loco illius surrogato. ¶ No. vt repellat̃ filius ab ecclesia pr̃na opꝫ ꝙ probet̃ patrẽ ꝓximo ibi ministrasse. nõ sufficit ergo simpliciter ꝓbare pr̃em ministrasse. ¶ Oppo. ꝙ patris possit filius ecclesiã tenere. s̃. e. ex tua. sol. ex dispẽsatiõe põt vt ibi, de iure nõ vt ħ. etiã dato ꝙ fuisset toleratus, talis eñ tolerãtia ius possessori nõ

⁊ ibi per Bart. ff. de ac. emp. Et adde ꝙ lꝫ notorium nõ ĩt de necessitate ꝓbãdũ: tamen dꝫ ꝓbari illđ esse notoriũ vt ẽ notabilis gloſ. in. c. ad nostrã. de empt. ⁊ ven. ⁊ est tex. quẽ ibi põderat and. sica. in. c. ꝯsuluit. de appel. ⁊ vide ꝑ Spec. in tit. de noto. cri. in. §. j. in ꝟ. sed qualiter. ⁊ vide q̄ habent̃ in. l. si ꝟo. in. §. j. ⁊ ĩ. §. q pro rei qualitate. ff. q satiſ. cog.

b ¶ Filiorum. Adde Ro. cõsi. cccclxxxiij. ⁊. cxxix. et xxv. Alex. cõñ. v. iij. l. b. ⁊ conñ. ix. ⁊ lxj. j. lib. Zacharias.

¶ Adde eũdem Alex. ꝯsi. j. ⁊ cõsi. cxxxviij. vo. j: ⁊ cõsil. iiij. ⁊ ꝯsil. lxxxiiij. vol. iiij. Oldr. consi. xciiij. Lud. pont. con. l. cxix. vbi dicunt idẽ qđ iste ⁊ Pau. de ca. cõsi. clxix. ⁊ seq. ſꝫ melius per p̃alle. Alexã. in. l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius voc. Sebasti. Sapia.

c ¶ Nepotes. vide Bal. ⁊ alios in. l. ij. C. de in ius vo. vbi vult ꝙ stante statuto ꝙ stãtib⁹ filijs filie femine nõ succedãt hꝫ locũ stantibus nepotib⁹ sequit̃ alex. ĩ. in. l. qui se patris. col. pe. C. vñ libe. Alex. in cõsi. xxj. in. j. vol. mathe. no. xlviij. abbas in proe. Gre. in. j. gl. col. iij.

d ¶ Sit legitimus. Adde Cal. cõsi. j. hoc eodem tit.

e ¶ Titulum. Adde Anto. de but. consi. xix.

a ☞Sebasti.Sapia.¶ Quero.quomodo probet̃ filiatio:late ponit Feli.post alios in.c.ꝑ tuas.col.iij.de ꝓba. Alex. in cōsil.lj.in.ij.col.lib.j.et consi.lxxiiij.per totum.lib.ij.⁊ consi.xxv.col.penul.lib.iiij.

b ¶ Filius Antonij.Adde qualr ꝓbet̃ filiatio.Ale.cōsi.xxv.⁊.lj.iiij.li. Zacharias.¶ Adde eundē ꝯsi.lvj.in.ij.col.in.j.parte.⁊ cōsi.lxxiiij.per totū in.ij.parte.et ꝯsi.xxv.i.j.col.volu.iiij. Et ibi que ꝓbatio sufficiat: ⁊ an sola fama.Feli. remissiue in ca. ꝑ tuas.col.ij.in.j. nota.in fi.j.de ꝓba.⁊ Lanfran.de ori.in.c.qm̃ cōtra. §.testium depositiones.nu.c.iiij.et ibi in apost. Celsi in ver.filiatio.eodem titu.
Anto.Francis.

¶ De mō ꝓbandi filiationē.vide Bar.in.l.j.⁊ ibi ꝑ Alex.in.§.per cōtrarium.ff. de lib. agno. vbi dicunt ꝙ probat̃ ꝓbādo ꝙ qs fuit ab aliquo tent⁹ tractatus ⁊ nominatus vt filius: ⁊ habet̃ ꝑ Bal.in.l.nō nudis.C.d̃ proba.et vide bal.in .c.decedēti.in.v.colū.q feud.dare poss.in vsi feud.vbi dicit ꝙ probat̃ per cōiecturas:⁊ vid̃ plene ꝑ Lanfrā.ori. post Innoc.in.c. qm̃ cōtra. de ꝓba.in versi.testes. vbi dicit qd̃ non potest ꝓbari nisi p̃sumptiue: vt in l.j.⁊ ibi per Bar. ⁊ Bal.C. quorū bonorū.vbi dicūt ꝙ sufficit probare quē esse natum in domo ex viro ⁊ vxore sciētibus vicinis.de quo ēt ꝑ Bar.in.l.si vicinis.C. de nup.⁊ l. l.titia.ff. sol.mat. ⁊ ꝑ Pau.de ca.in ꝯsi.clxxv.inci. super primo dubio. addas tñ qd̃ quo ad matrē ꝟe ꝓbari pōt filiatio per obstetrices q̄ puerū nascētem ex tali muliere recollegerunt, vt est no. gl.in.l.j.ff. de probat, ⁊ de materia ista vide etiā per Bar.⁊ alios i.l.si lium diffinimus. ff.de his qui sunt sui vel alie.iur, et per Innocen.do, Anto,⁊ docto.in cap.michael.de fil.presby,⁊ ꝑ Bald.in.l.neq3 natales.C.de ꝓbat.⁊ in Specu.de noto.cri.in.§.viij.in princip.⁊ in titu.de maiori. ⁊ obediē.in ver.eodē modo.⁊ in titu.de testa.in.§.ij.⁊ in titu.de conuersi.infidel. in §.porro.⁊ in titu.qui fil.sint legit.in princip.

parat sed iniquitatē ostēdit.de prescri.nihil.secus de tolerātia approbationis.de cog.spir.super eo. ¶ Quero qd̃ sit ecōuerso an fili⁹ possit hr̃e ꝑsona tū bñficij in quo añ fuit pr̃ vicari⁹ ꝑpetuus.dic ꝙ nō qꝛ hec ꝯuertunt̃ ſ3 doc. 1 ¶ †Quero[a] qualr ꝓbabit̃ fili⁹ Antonij:[b]dic qd̃ si natus fuit ex illa quā publice tenebat in domo ꝓ cōcubina.presumitur eṁ filius illius sicut presumit̃ filius qui natus est ex illa q̄ tenet̃ in matrimonio: qꝛ filius est quē nuptie demōstrant.ff.de in ius vocā.l.qꝛ semper.vñ p̃sumptione dicimus talē filiū quē filium cohabitatio ostendit.Probabit̃ scd̃o filius:eo ꝙ est in quasi possessione filiatiōis.quod satis puto qꝛ incidēter filiatio deducit̃ in iudiciū.Itē ꝓbabitur tertio eo ꝙ iste habebat illū i patrē ⁊ cōiter eius fili⁹ reputabat̃ ⁊ noiabat̃.de ꝓba.per tuas. Itē qñq3 ꝓbat̃ filius ex dilectione:vt ptz.j.de p̄sum.afferte.Nō ob.ꝙ noiatio non ꝓbet quē filiū C.de testa.l.neq3 ꝓfectio.C.de ꝓb.l.nō nudis.qꝛ dicit gl.ꝙ ꝓbat̃ p̄sumptiue:ſ3 nō sic quin admittat̃ ꝓbatio in ꝯ̃riū.¶ Io.an.remittit.q fil.sint legiti.trāsmisse.dic ꝙ sola noiatio nō ꝓbat quē filium nisi a pr̃e noietur in actu tm̃ filio ꝓportionabili.puta instituit heredē in legitima:quia al's institutio bñ cōcludit in alijs qd̃ not.qꝛ tunc cōstituit̃ in quasi possessiōe filiationis:vt.l.ij.ff.de libe.agno.§.j.⁊ ibi Bar.quo casu p̄sumptiue ꝓbatur fili⁹:ſ3 noiatio cum tractatu ⁊ nolatione cōi bene ꝓbat ipsum filium . Que dicta sunt de filio ꝓbando procedūt in probando quē patrē:⁊ assignat Ioā.an.causam qꝛ ista correlatiua sunt: et hoc est verū.nō sunt hic alia:materiam expediui in dicto.c.transmisse.qui fil.sint legit.

1 ☞Illegitimus pōt qs esse ⁊ natus ex vxore legitima.⁊.de veritate:vide.j.nu.4.
3 Illegitimus per solum papam dispensatur.
5 Peccatum patris an ⁊ quando noceat filio.
6 Dispēsatus ad ordines suscipiēdos an cēseat̃ dispensatus ad ordines sacros vel ad prelaturam.
7 Dispensatio an aliquo casu tale interpretet̃.

Literas. Illegitimus genit⁹ etiā de vxore sine dispēsatiōe ad ordines vel bñficia promoueri nō p̄t.h.d.Supplicatio ⁊ supplicatiōis admissio.ibi: verū l3. ¶ Casus literalis.Quidā vir ⁊ vxor cōi cōsensu ꝓmiserunt castitatē se seruaturos qua ꝓmissa instante eccl'ia vir ꝓmot⁹ fuit postmodū vsq3 ad sacerdotiū.tandē in sacerdotio cōstitutus accessum habuit ad vxorem ⁊ ex ea filium genuit.H.nomine.iste.H.desiderauit a pueritia ministrare dño ⁊ in officio clericali.dicit papa l3 a filijs paterna incōtinētia sit ꝓpellenda: tamen si dignus est permittit eū ad sacerdotiū ordinari:al's permittit eum in clericū ordinari ⁊ ad ecclesiasticum beneficiū promoueri:vt inde valeat sustentari.Ber. 1 ¶ †No.j.h esse posse simul quem esse genitum ex vxore legitima ⁊ illegitimū esse. ¶ Not.secundo ꝙ illegitimitas in prole non causat̃ a sola substantia vinculi matrimonialis ſ3 ab executiōe vinculi matrimonialis:iō data substantia vinculi ⁊ executiōe prohibita seu cessante cessat legitimitas in ꝓle. Secus si tantū executio esset suspensa:qꝛ ꝓles est illegitima saltem quo ad ordines.de clan.despō.cū inhibitio. 2 ¶ Ex hoc infertur† ꝙ natus de presbytero ⁊ eius olim vxore legitima est illegitimus [c] ⁊ inhabilis ad sacros ordines:quia dato quod non deficiat vīculi matrimonialis substātia deficit tamen matrimonij executio cui obuiat votū solenne. ¶ Not.tertio quod ordo appellatur officiū.

c ¶ Illegitimus.Adde qd̃ ro.sin.suis.dicit ꝙ filij p̄sbyterorū sunt serui illius ecclesie in qua pater est bñficiat⁹,ꝑ tex.sing.xv.q.viij.c.cū multis. Zacharias.¶ Adde quod est sin.in ordine.nu.cccccxxij.quod incipit dic qd̃ filij sacerdotis.Cui potes addere sing.ꝙ seq.qd̃ inci.maritus et vxor.vbi dicit qd̃ filius post votū cōtinentie natus sit seruus illi⁹ religionis quam pater est ingressus q̄uis ex sua vxore illū sustulerit. alleg.gl.sing.in.c. minister.lxxxj.distin.cuius opi.tenuit ante eū Hostie.in sum.eo. tit. §.qs possit.ꝟsi.qd si sacerdos. l3 contrarium tenuerit Ray.lxxxj. dis.in sum.ꝟs.sed pone.
Anto.Francis.

¶ Circa h de filio sacerdotis clerici vel religiosi. dicas ꝙ filius sacerdotis nō dicit̃ esse ille q est nat⁹ ante sacerdotium vel monachatū vel clericatū pr̃is vt est gl.i.l. imperialis.in.§. his illud.C.de nup.sed solū d̃r ille q ē natus post ordines susceptos . vel ingressum religionis. ⁊ an tales sic nati dicant̃ eē serui monasterij vel ecclesie. vid̃ ꝑ spe. i tit.de sta.mona. in ꝟsic.lix. ibi per Bal.in addi.⁊ vide.d. car.in cle.j.i ix.qō.de deci. vbi t3 ꝙ sunt serui ecclesie vel monasterij . ⁊ ibi dicit qd̃ equiparant̃ oblatis.⁊ vide text.i.c. cum multi .xv .q. vlti. q dicit ꝙ filij sacerdotis rectoris eccl'ie dicūtur esse pars ecclesie. Dicit tñ Bal.i.l. si.C.de nupt. ⁊ in l.qui in ꝓuinciā.i §.diuus . de ritu nupt. ꝙ filius sacerdotis pōt legitimari ꝑ papā. vl' habētē ab eo potestatē ad qd̃ vid̃ cōsi. Paul.de ca. ccxxiij.⁊ de materia filiorū presbyterorum ⁊ religiosorum. vide.xxiij. q.ij. per totam.q. ⁊.liiij.dist.
☞Sebasti. Sapia.

¶ No.quarto vnā causam propter quam illegitimus ab ordinib⁹ repellit̃ scilicet timore paterne incōtinentie que in filiū punit̃:⁊ sic aliqñ ecclesia obuiat ⁊ punit filiū ꝓpter peccatum parentis vitandū in filium.ad hoc.j.q.iij.§. item peccato ciuiū.al's.§.itē paruulos. 3 ¶ †No.quito ꝙ cū illegitimo solus papa dispēsat. ¶ No.sexto arg.ꝙ dispensatio in ordine non extēditur ad consecutiuū bñficij nisi hoc exprimat̃ al's illa verba ⁊ ad ecclesiasticum beneficium superflua forent sed si declaratiue intelligant̃ probant ꝯ̃rium. 4 ¶ †Obuiant duo qꝛ videt̃ impossibile ꝙ de legitima vxore p̄sbyter generet filiū:qꝛ vel erāt vxor ante ⁊ matrimoniū nō potuit separari:qꝛ quos deus coniunxit ⁊c.de secū.nup.c.j.⁊.ij.vel non erat vxor ante sacerdotiū ⁊ non potest effici vxor legitima.xxxj. dist.ante triennium.s̃.de eta.⁊ quali.accepimus. Sol.intellige ꝙ ante fuerat ei⁹ vxor ⁊ postea factus est sacerdos vxore volēte ⁊ castitatē promittente:vñ postea priuati fuerunt propter votū executiōe matrimonij.⁊ per hoc ꝓles nascitur illegitima:qꝛ contra votū solenne castitatis in vtroq3 cōiuge:ideo de iure non potuit promoueri.et propter hoc dicit Ioā.qd̃ plus peccat cognoscēs talem vxorē q̄ si cognosceret solutam:quia cognoscit cōtra votū vtriusq3:ita no.Lau.lxxxj.di.ministri.⁊ per hoc filij sunt illegitimi ſm Innocē.⁊ Goffre.in sum.huius tituli.§. quid si sacerdos.et Hosti.de conuer.coniu.dudum.Ray.in summa huius ti.dicit quod tales filij non sunt illegitimi duplici ratiōe:fauore prolis ⁊ vt culpa parentū filio de matrimonio nato nō noceat.arg.xxvij.q. ij.multorū.sed obuiat hic text.sed dic ſm Rayn. qd̃ hic non est dispensatio,sed iuris permissio: vl' dic quod est dispensatio propter identitatē rationis q̄ est in illegitimo scilicet vitiū paterne incōtinentie.vnde ita est prohibitus sicut illegitimus: sed in nulla parte sue decretalis dicit ipsum illegitimum. Ioan.and.videtur adherere summando prime opi.Quod sit illegitimus tenet Arch.in.c. ij.eodē titu.libro.vj.in versi.patitur.⁊ hoc est verius.per hoc apparet qd dicendum an postea succedat defuncto.credo qd̃ in veritate sit legitimus quia interdictū non illegitimat prolem: vt patet de matrimonio contracto per totū . sufficit ergo ad legitimandum ꝓlem substantia vinculi matrimonij.⁊ hoc placet qꝛ fauorabilius. 5 ¶ † Opponit̃ quod paterna incontinentia non debeat filijs nocere.lvj.distinc.nascitur.solut.non nocet quo ad vitā eternam:sed bene quo ad defectum creandū quo ad promotionem legis secundum glo.Dehonestantur enim filij ex incōtinētia parentū scd̃m docto.sicut dehonestatur maritus ex vxoris incōtinentia.xxxiij.distinctio.si cuius. et dehonestant̃ de coitu ancille.l.distinctio. si quis viduā. 6 ¶ †Quero an ex dispensatione vt nō obstante illegitimitate quis possit ad clericatū assumi intelligatur quis dispensatus vt possit ad sacros ordines ascēdere an restringat̃ ad minores. [d] glo.arguit quod ad minores restringatur quia permissio in genere mediocritatem respicit .ff. de auro ⁊ argento lega.l.qui lancem.cum si.In contrarium quia beneficium latissime interpretandum ⁊c.ff.de cōstitu.princip.l.fina.s̃. de transla. prela.c.fin.dicit gloss.quod tutius est intelligere quod ad minores tantū restringatur quia sic papa sensisse videt̃:ergo ⁊c.de rescrip . super literis. Phil.per prima iura:⁊ qꝛ appellatiōe clerici etiā sacerdos continet̃.xxj.dist.cleros.xj.q.j.de persona.tenet ꝙ promoueri poterit ad sacros p̄terquā

d ¶ Gloss. arguit. De hac gl.meminit Feli.in cap.postulasti.col.xj.ver.circa tertiam questionem.s̃.de rescri.⁊ ibi late tradit an in dispensationibus sit licita extensio:⁊ ponit regulam quod non cum septem limitationibus.

ad episcopatū. Pro quo facit qꝛ si dicas restringēdū etiam eadē rōne restringeret ad primā tōsurā. Host. dicit talē gratiā restringendā dūmodo aliqd operet. Opp. ꝙ restringat ad minores. tenet cōiter doc. Tā. Lan. Gof. Jnn. ꝛ Host. ſ; remittit ad sum. eo. ti. §. qs possit. ver. qd si dispēset cū aliquo. ꝛ seq. ad h. ſ. c. j. li. vj. xl. dist. sicut. Archi. eo. titu. c. j. li. vj. tenet opi. gl. nisi dicat cū adiectō omnes ordines: vt ibi in verbo oēs ordines. Dic qd aut est ad ordines minores iam pmotus tpe cōcessionis dispēsationis ꝛ cōcessio extenditur ad sacros: aut nō est pmotus ad aliquos gradus ordinis: ꝛ tūc dispēsatio pōt stricte intelligi ꝛ nō cōprehēdit nisi psalmistatū: pōt stricte intelligi ꝛ cōprehēdit maiores: pōt late intelligi ꝛ cōprehēdit sacros: pōt latissime intelligi ꝛ cōprehēdit episcopatū. Credo ꝙ nō strictissime sumitur: qꝛ aliqd habet bñficij: maxime qñ plures occurrunt actus ad quos par est cā: vt sunt oēs minores: qꝛ vnū non est maius altero: ſ; vnū ꝑ prius, aliud per posterius: vnde stricte intelligit vt minores cōprehēdat: ꝛ hoc tenet Host. in summa in loco preallē. ꝛ Spe. ti. iij. §. vlti. in prin. ꝛ in fi. vbi idē tenet ad iura allegat. s. dicit ꝙ loquunt in beneficijs q̄ conceduntur absq; alterius preiudicio ꝛ non contra ius. ꝛ vide qd no. in. d. c. fi. de trāsla. prela. ꝛ qd not. de ver. signi. olim sup vlt. dispensatus tñ ad diaconatum videtur dispēsatus ad subdiaconatū: ſ; non ad presbyteratū. quia minus in maiori includit: alˀs ad separata nō extēdit dispēsatio. vñ dispēsatus ad psalmistatū nō posset maiores ordines assumere. vide ibi Joā. and. in addi. ꝛ vide qd no. in. c. per venerabilē. q filij sint legi. ꝛ ibi no. in ver. quid si degradatus. tractat an degradatˀ restitutˀ ad ordinē intelligat ad bñficiū restitutˀ. ꝛ tenet ꝙ nō. Tractat etiā ꝛ Specu. in loco prealle. ver. quid si dispensatū est cū tali: an sit dispensatus ad oēs ordines ꝛ qd ad omnia beneficia possit promoueri: an possit pmoueri ad platurā vel dignitatē. ꝛ tenet ꝙ nō. ad hoc. de pbē. c. fi. Dicit eñ Spe. in loco prealle. ver. qd si dispēsatū est cū aliquo. ꝙ si posset pmoueri ad ordines sacros nō ppterea intelligit dispensatum cum eo vt possit bñficiū curatū obtinere: ꝛ sic tempus illud conferre non poterit ꝙ ꝙ simplex possit: ꝛ sic dispensatio facta quo ad ordines no intelligit facta quo ad beneficia. ¶ † Et cōcludit ibi regulā Spec. ꝙ bñficia que non preiudicāt alijs etiā dispēsationes q̄ modicū preiudicāt extēdunt: ꝛ late interpretant: sed non placet Joā. and. qꝛ quicqd dicat text. est ꝙ dispēsationes iste sunt strictissime intelligēde: de filijs presby. c. j. lib. vj. ꝛ ibi Jo. mona. facit regulā ꝙ est intelligēda dispēsatio strictissime dūmodo aliqd quantūcunq; modicum operet. ad hoc de consanguini. ꝛ affi. quod dilectio. ¶ Quero an sup dignitate pmouēdi ad ordines vel in dignitate sit facienda inquisitio. dicit hic Hosti. dato ꝙ quilibet presumatur dignus. de scru. c. j. putat tamē qd h casu per illū cui committit querendū de dignitate vel indignitate pmouēdi sit facienda inqsitio de moribus in loco cōuersationis sue. de ele. postꝗ. Nō ob. predi. decre. j. cū si. ga loquit cum alˀs non habet sinistra suspicio: sed hic merito de paterna incontinentia dubitat in filiū: vnde merito inquirit ꝛ si p eā nihil inuenit sinistrū fiat dispēsatio. ¶ Quero an hic pmoueat ex pmissione iuris: an ex dispensatiōe. quidā dicut ꝙ dispensatiue pmittit: alij de iure communi. Hos. dicit ꝙ quo ad sacros est dispēsatio: quo ad minores[a] vero nihil indulget papa: cū pmoueri posset ex dispēsatiōe epi. Jdeo exponit pmittimus. i. pmissum esse ostendimus. dicit Jo. an. ꝙ legi debet plane ꝛ nō sequitur si eps id facere pōt: ergo est dispēsatio. vñ permittit epo de iure: sed qd eps facit nō est ius sed dispēsatio. ꝛ sic pmissio ꝙ eps dispēset est ius. ſ; ꝙ eps promoueri permittat est dispensatio fm Joā. an. ¶ Quero an poterit promoueri ad dignitatē per hanc concessionē. dicit Jo. an. ꝙ non: sed ad simplex beneficium eo ꝙ restringitur hic indulgentia secundū Jo. andr.

Filius sacerdotis non debet beneficiari in ecclesia patris vide per totum. ꝛ. ſ. c. proxi.

Cum decorem. ¶ † Jllegitimˀ in ecclesia paterna pbēdari nō dꝫ. Dictū ponit ꝛ causam reddit ibi: cum indecorū. ¶ Casus literalis. Filij canonicorum matrimonio nō legitimo nati nō debent canonici fieri vel prebēdas habere in ecclesijs in qbus patres eorum sunt instituti: qꝛ impudicum est vt non legitimus filiˀ impudico patri in altaris officio ministret. Ber. ¶ Not. pmo seruādū decorē domˀ dei ꝛ sic ecclesie ꝛ cauendū ab inhonestis in qbˀ ecclesia perdit odorē bone fame. ¶ Not. secundo filiū presbyteri etiā legitimū nō posse in bñficio intitulari in ecclesia: qd est idē vel penitus simile cū patrono. ideo si pater fuit canonicus filiˀ canonicus esse nonpotest. ¶ No. tertio qd in beneficio in quo filius habeat ministrare pri in ecclia nō debet filius intitulari nō legitimus etiā ex dispēsatiōe. ¶ Opp. ꝙ filius possit intitulari in ecclesia paterna. s. eodem. ad hec. sol. ɔtrarium procedit i legitimo. ¶ Contra opp. gl. ꝙ etiam legitimus non possit intitulari in ecclesia pñna. vt. ſ. c. proxi. sol. dicit gl. ꝙ illud est verū ꝛ illi ē stādū fm lec. ꝙ dictio maxime stet ppie. ¶ Sꝫ huic obuiat. s. c. ad hec. dicit ꝙ ibi erat legitimus. hic aut illegitimˀ. Credo ꝙ siue sit legitimˀ[b] siue nō: non possit habere pbēdam ꝑ hāc decre. eo viuo nec etiam mortuo: imo credo ꝙ eo viuo nō pōt: ꝛ etiā colligit diuersum bñficiū nō posse habere dūñ habeat pri cū aliquo ministrare ꝑ hāc decre. ɔtrium tñ est. s. e. ad hec. ibi pmt, vel pfuerūt. pmū tene. ¶ Quero in quo est dedecus ꝙ filius[c] ministret pri. dic qd dicēt eū videntes: Ecce bastardˀ ministrat patri: ꝛ per hoc infamabit ecclesia. de oblig. ad ra. c. vno. forte ppter hoc intrātes ecclesiā retraherent. de coha. cleri. vestra. itē periculum est patri ppter peccati memoriā ne pungat ꝛ ledatur memoria in conscientia. xv. q. j. mulier. fm Host.

Maxime, ista dictio quomodo sumatur. ꝛ.

Jllegitimus an ꝛ quo casu possit ꝑ epm dispensari ad bñficia. 4. vide. ſ. in. c. nimis. in prin. ꝛ in ver. quero.

Suspēsus a bñficijs ſ; nō possit eligi potest tñ postulari.

Ad abolendam. Si illegitimus maxime spuriˀ instituat in ecclia in qua est institutus pr, institutio nō valet ꝛ instituens a suis bñficijs suspēdit. hoc dicit. Primo ponit inhibitionis causam impulsiuā. Scdo inhibet. Tertio decernit. Quarto ɔfacientes puniri mādat. partes patent. ¶ Casus literalis. Jn plerisq; ecclesijs inoleuit qdā corruptela qd filij canonicorū fiebāt canonici in ecclesijs secularibus in quibus patres eorū erāt instituti canonici: pcipit ɔcilium qd filij canonicorū maxime spurij nō fiāt canonici in ecclesijs secularibus in quibˀ patres eorū sunt instituti: si ɔ factū fuerit nō valet institutio eorū. Et qui tales canonicare psumpserit a bñficijs suis suspēdat. Ber. ¶ No. pmo ꝙ filij canonicorū nō possunt canonicari in ecclia in qua canonici pres fuerūt, ꝛ sic phibitio tituli eiˀ extendit ad idē beneficium vel penitus simile. ¶ No. scdo ꝙ in regularibˀ ecclesijs nō phibet filius ministrare in ecclia paterna. ¶ No. tertio ꝙ viuente patre in ecclesia in qua pater est institutus filiˀ institui nō potest nec in simili nec in dissimili bñficio. No. quarto penā tales canonicare psumentium. ¶ Opp. qd possunt filij intitulari in ecclesia paterna dūmō non in bñficio paterno si sint legitimi. vt. s. e. ad hec. Solu. dupliciter intelligitur. ¶ † Uno modo ꝙ maxime stet p tm: ꝛ est litere sensus ꝙ filij poterūt legitimi maximeˀ. i. tm legitimi pñt pmoueri. ꝛ ɔcordat. ꝛ no. de dictione maxime q̄ stat p tm. ꝛ hanc lec. tetigit glo. j. p hac lec. facit fm qd dicit gl. ij. qꝛ hic papa mādat puniri pmouētes vt suspēdant a bñficijs suis. p qd vr ꝙ loquat de pmouentibus spurios. qꝛ cū illis epi dispensare nō possunt. p legitimis aūt nō ita punirēt. Lectura hec destruit lrām exponēdo maxime p tm: ꝛ a ppria significatiōe vbi nō est recedēdū nisi vni res alˀr salua esse nō pōt. ff. de lega. iij. l. nō alˀr. de decimis. ad audiētiā. de trāsla. pla. inter corporalia. ꝛ in re dubia meliˀ est seruire vbis edicti. ff. de exer. l. j. §. si is q nauē. Jtē si nō intelligeret de alijs legitimis nihil adderet h decre. nisi qꝛ penā iponit ordinatoribus. ideo gl. ponit scdam lec. ꝙ dictio maxime stet ppie. ꝛ h subdiuidit in duas. Prima lec. est ꝙ sensus ɔriˀ implicet vt extendat ad legitimos. ꝛ fm h nec legitimi nec illegitimi poterūt canonicari in ecclesia pñna: ſ; fm hoc ob. decr. ad h gl. dicit ꝙ illa est correcta: hec nō bona: qꝛ iurium correctio est euitanda. de elec. cum expediat. lib. vj. Jdeo gl. in scda glo. ponit aliam lec. ꝙ hic sensus ɔriˀ excludit alios illegitimos vt sic maxime spurij excludant, qsi implicet idē in alijs filijs nō spurijs illegitimis tñ: vt sūt naturales. Gof. in sum. huiˀ ti. dicit ꝙ in ecclia pñna non pōt hre canoniā ſ; bñficiū sic: fm eū dic si filiˀ illegitimˀ est vt spuriˀ vel alius illegitimˀ vel etiā natus cōtra votū nō pōt in aliquo bñficio nec pñne ecclesie nec alterius pmoueri nisi dispeset: vt h et s. e. lras. ꝛ dispēsandum nō est vt obtineat bñficiū in ecclia pñna viuēte pre in quo pater sit minister. s. c. cū decorem. ꝛ hoc verū si habuerit pater in titulū ꝛ filius velit in vicariatū siue ecōtra. s. c. michael. Si alˀs ē legitimˀ in spāli bñficio in quo pater intitulatˀ fuit intitulari nō pōt in illa ecclesia siue sit pncipalis platura ecclesie siue alid bñficiū pticulare

¶ Ad minores. adde vt ꝑ old. ɔs. ccxv. cuius dicta suppresso autore refert Jo. and. in addi. ad spe. in ti. de fil. presby.

¶ Sit legitimus. Adde videndū Cald. consi. j. hoc eo. tit.

† Sebasti. Sapia. ¶ Qd filius. Ad hoc facit ꝙ filius sacerdotis natus ante sacerdotium pōt vocari filius sacerdotis vt tradit Feli. in. c. inter ceteras. in pnc. s. de rescri. ꝛ ibi ponit an filius regis natˀ ante regnū adeptū dicat primogenitˀ regis.

† Sebasti. Sapia. ¶ Maxime. De hac dictione maxime tradit in. l. illud. ff. ad. l. aquil. ꝑ moder. in. l. q se patris. C. vñ liberi. in. §. itē seruiana. in glos. in ver. maxime. instit. de actioni.

a ¶ Maxime. Ad de Franci. Areti. consi.l. Antonius Frác. ¶ Uide etiã que ibi addita fuerũt per me.

b ¶ Bene no. adde Ro. cõsil. cccxxv.

c ¶ Corporis. Ad de qd voluit h p ro. ꝯsil. ccccxcviij. ⁊ lꝫ legat⁹ ex causa nõ possit ꝯ ius statuere põt tñ ex cã illi derogare: vt dicit idem ro. consil. cccxxxv. et ccccxxxviij. Antonius Frác.

¶ In hoc qd dr de legato φ lꝫ nõ possit tollere legẽ tamẽ põt illi ex cã derogare. Adde φ legatus nõ põt derogare statuto ꝯcilij gñalis vt p Spe. in tit. de leg. in. §. viij. in vs. qd si papa. ⁊ vid tex. j. c. dilecto. de preben. Et an ⁊ quãdo possit dispẽsare: vide p Spe. in tit. de leg. in. §. ix. vbi ple. ponit materia dispensationis. ⁊ eo. tit. in. §. iiij. v. ⁊. vj. Et an legat⁹ habẽs autoritatẽ cõferẽdi bñficia qualitercũqꝫ vacãtia possit conferre beneficia reseruata vel ꝯuoluta: dicas φ deuoluta põt cõferre: sed reseruata nõ potest: vt p d. de rot. dci. cxxij. incipi. legatus in no. ⁊ vide per do. Car. in cle. ij. i. iij. q. de offi. ordi. ⁊ in cle. pe. i. v. q. de pbẽ. ⁊ an ⁊ qñ legatus possit dispensare ꝯ cõstitutionẽ superioris. vide. d. Car. post gl. in cle. ij. de rescri.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Ultimo. Uide q tradit Bart. in l. nõ solũ. §. si mãdato. ff. de iniur. vbi tradit an mandãs dicat facere d quo p Fel. in. c. mulieres. de sent. excõ. p Ang. are. vbi late Ant. ariminẽsis in tract. de malefi. in vers. sempronium mãdatorum.

nisi vitiũ sit purgatũ. s. eo. ad extirpãdas. vel nisi pr in prio nõ habuit titulũ lꝫ aliter tẽporaliter tenuerit. s. e. ꝯstitut⁹. In diuerso aũt beneficio si tale est ĩ quo fili⁹ habeat patri ministrare patre viuẽte nõ põt in illo bñficio intitulari in eccl'ia in qua intitulat vel rector est pater. s. e. cũ decorẽ. c. psentiũ. ⁊ c. conquerẽte. ⁊ hoc fm vnũ intellectũ. Si nõ hꝫ patri ministrare vt qr mortu⁹ est vl' qr beneficiũ non est in ministerio subiectũ tũc si bñficiũ est idẽ lꝫ mutet mod⁹ promouẽdi vt qr vn⁹ vicari⁹ ppetu⁹ alter est intitulat⁹ adhuc nõ põt: vt in. c. ad extirpãdas. Si bñficia penit⁹ sunt similia vt canonicat⁹ ⁊ canonicat⁹ nõ licet intitulari: vt i. c. ex trãsmissa. s. e. Et h est casus. Si bñficia sunt dissimilia tũc lꝫ: vt in. c. ad hec. ⁊ h mihi vr de mente horum iuriũ. Ex quibus ptꝫ φ phibitio huius tituli fundat super triplici rõne. Pria ne notet successio. s. eo. ex transmissa. Scda ne notet quedã quasi possessio: vt hic. tertia ne cõtingat ecclesiã scãdalizari qr patri impudico filius ministret. s. eo. cũ decorẽ. ¶ Ultimo no. gl. in duob⁹. prio in eo qd dicit φ nõ ita punit pmouẽs legitimũ filiũ sacerdotis sicut pmouẽs illegitimũ. ⁊ assignat cãm: qr non põt cũ illegitimo dispẽsare p qd gl. sentire vr qd possit cũ filijs sacerdotũ legitimis dispensare. de hoc dicet. j. c. fi. ¶ † No. scdo de hac dictiõe: maxime[a] q fm propriã significationẽ implicat idẽ in sensu ꝯrio. ad hoc de elec. auditis. j. de postu. c. vlt. vt lite nõ cõtest. qm̃. §. porro. de dila. c. j. de testi. cũ oliꝫ. vide de h in fi. vlt. gl. de apel. in. c. fi. ad h. vt eccl'iastica bñficia. c. vno. de spõ. spõsam. de diuor. illa de tor. c. ij. in fi. ff. de don. iter vi. ⁊ vxo. l. si qs p vxore. Qñqꝫ ponit p tm̃ vt hic ⁊. xviij. dist. puenit. xj. q. iij. si qs ẽps dãnat. xvj. q. iij. c. j. de renun. post translationem. ad fi. de fo. cõpe. cũ cõtingat. de eo q dux. ĩ matri. c. j. Dic si dictio maxime iungit v̈bis sapiẽtibus finalẽ cãm vel rationẽ: tunc abundat ⁊ ponitur pro tantũ: vt in secundis iuribus. Si vero annectit verbis sapiẽtibus causam impulsiuam ⁊ cõstat vel saltẽ est dubiũ: tunc denotat idem in casu conuerso vt in iuribus pdictis. C. vñ liberi. l. qui se patris. ¶ † Gl. inducit in arg. decre. φ ẽpi nõ possunt dispẽsare cũ illegitimis vt in simplici bñficio pmoueant qr hec dcernit nõ valere: ⁊ qr imponit pena ordinatorib⁹ taliũ personarũ. ad hoc. j. c. fi. glo. concludit φ si ẽpi cũ illegitimis velint dispẽsare in ecclesijs paternis nõ possunt etiã in simplici beneficio vt hic. si volũt dispẽsare ĩ alijs ecclesijs a paternis ĩ simplici beneficio: dicit gl. φ poterunt, qr cõcilium prohibet in paternis dispẽsationẽ: ergo in alijs ꝯcedit. ¶ Nota istã gl. in vno φ eo qd canõ penã imponit ordinario circa factũ illi censet phibere dispensationẽ, qd bene no.[b] p his q no. in. c. dilectus. de temp. ord. materia que hic tangit de potestate dispensandi explicabitur. j. c. fi. ¶ † Unũ tñ aduerte φ hic dicit Hosti. φ etiã dato φ dispẽsare possent ẽpi nõ possunt cũ illegitimis vt preficiant patrib⁹ viuẽtib⁹ in ecclesijs. In alijs autẽ in quib⁹ nõ psunt sed prefuerũt patres qr sunt mortui bñ dispẽsatiuc possunt filij etiã illegitime pmoueri: legitimis aũt in eccl'ia paterna vt preficiãtur nõ est phibitũ fm Host. quod intellige nisi prout dictũ. s. ¶ † Quid si canonici taliter suspensum a bñficijs assumerẽt in ẽpm vel dignitatẽ an punient vt sint puati ptãte eligendi ⁊ suspensi essent a bñficijs. Inno. dicit φ sic. de elect. cũ in cũctis. qd dicit Host. verũ si id facerẽt p viã electiõis: secus si per viã postulatiõis. qd dicit Inn. de dignitate nõ est verũ de inferiore ab ẽpali. de elec. si cõpromissari⁹. §. huiusmodi lib. vj. fm Jo. and. quod bene nota. Anto.

1 Filius sacerdotis non põt immediate promoueri ad ecclesiam paternã nisi ex dispensatione solius pape. nec legatus posset. ⁊ intellige vt in nu. 3.
3 Legat⁹ de latere hꝫ magnã ptãtẽ ⁊ est pars corporis pape.
4 Legat⁹ de latere nõ potest cõtra canonẽ ꝯcilij dispensare.
5 Papa an dicatur precipere illud qd precipit ejus legatus.

Dilectus. † Alius φ papa nõ dispẽsat vt filius in ecclesia paterna immediate succedat. In prima facti narratio. In scda ibi: quo circa: cause cõmissio fm Joã. and. ¶ Casus literalis. Uergilius presbyter habebat quandã ecclesiã curã animarũ habẽtẽ quã nullo medio habuit pater ejus. Preposit⁹ sancte marie ipsum monuit vt ecclesiã suã dimitteret. ipse vero dicebat φ remẽsis archiẽps ap'ice sedis legatus cũ eo dispẽsauerat: ⁊ id eã dimittere nolebat. pposit⁹ significauit hoc dño pape: papa mãdat quatenus nõ obstãte aliqua dispẽsatiõe q a sede aposto. nõ manauit: statuat φ canonicũ fuerit ⁊ appellatiõe remota ipsuꝫ ab ecclesia remouẽdo. Berñ. ¶ No. hic vnã practicã procedẽdi cõtra notorie illegitime tenẽtem ecclesiã vt moneat vt resignet. ¶ No. scdo qd vitiũ p qd fili⁹ phibet succedere in ecclesia paterna purgat p mediũ successorẽ. ¶ † No. tertio legatũ nõ posse dispẽsare vt fili⁹ ĩmediate in titulũ acquirere possit ecclesiã paternã. ¶ No. qd solus papa sup tali vitio dispẽsat. ¶ No. casuꝫ in quo appellatio remouet. ¶ † Op. qd legat⁹ dispẽset qr exercet reseruata pape. de offi. leg. qd trãslationẽ. sol. illud de cõsuetudine ĩtroductũ est ex speciali ꝯsuetudine sedis apo. ⁊ ex certa sciẽtia vt ille casus trãseat ppter periculũ. Uel scdo legat⁹ nõ põt reseruata in priuilegiũ qñ est natus in puincia sua id talis nõ posset talẽ dispẽsationẽ facere: legat⁹ aũt de latere põt hãc dispẽsationẽ facere. qr isti missi nõ habẽt ita largã ptãtem. qd aũt de latere habeãt maiorẽ ptãtẽ ptꝫ qr partes sunt corporis[c] pape: vt ptꝫ de offi. leg. volẽtes. ad hoc optime. xciij. dist. c. j. glo. dicit φ nulli pñt dispẽsare sicut nec pñt ꝯ cõciliũ lateranense dispẽsare. j. de pbẽ. dilectus. ¶ † No. gl. φ nõ potest episcopus ⁊ etiã legat⁹ de latere cõtra cõciliũ ⁊ canonẽ cõcilij dispẽsare. vide gl. de elec. cũ dilectus. Host. videt qd si dispẽsatio fiat ex causa: qr ppter vtilitatẽ ecclesie φ etiã hoc pmittat ẽpo. de q. s. e. ex tua. dic vt dicã. j. c. pxi. ¶ Opp. φ nõ debuerit monere vt resignaret ppositus: qr nõ põt nisi in manibus ẽpi. de renũ. admonet. ⁊. c. qd in dubijs. sol. dic qd forte ppositus cũ capitulo erat exẽptus. vel poterat hoc ex speciali mãdato pape vel ordinarij. alle. de pbẽ. in lateran̄. Uel dic φ monebat vt resignaret in manibus diocesani: quia forte prepositus patronus erat ad quẽ talia spectare vident. xvj. q. vij. filijs. de q de sup. neg. pla. c. lr̃as. ¶ † Ultimo[d] pondera text. qr illud non dicit a papa manasse qd manauit ab ipsius legato: qd est verũ ex generali mandato. secus si speciali: vt est glo. s. de rescri. literis. quod no.

1 Constitutio declaratoria trahitur ad preterita.
2 Illegitime natus qñ dispensetur per ẽpm siue per papam ad beneficia. vide hic plenissime.
3 Surreptio non causatur ex eo qr fuerit tacitum id qd mouisset magis principem ad rescribendum.
4 Ratio quare episcopus dispensat in criminibus ⁊ non super defectu.

Nimis. Illegitimus absqꝫ dispensatione pape ad dignitatẽ vel psonatũ promoueri nõ põt. Primo ponit abusum puincie. Scdo circa pterita corrigi iubet: ⁊ in futurũ prohibet ibi: quo circa. ¶ Casus literalis. In puincia turon̄. filij sacerdotũ ⁊ alij illegitime nati pmouebant ad dignitates ⁊ ad psonatus ⁊ ad alia bñficia curã animarũ habẽtia sine dispẽsatiõe apost. se. Uñ mãdat papa archiẽpo turon̄. quaten⁹ pdictos oẽs remoueat a dignitatib⁹ psonatibus ⁊ hmõi bñficijs curã animarũ habentibus ⁊ illas personis idoneis cõferre faciat p illos ad quos collatio ipsoꝝ digno scit ptinere: pcipiẽs ne decetero illud attẽtare presumant. Ber. ¶ No. qd illegitimi ad dignitates vel psonat⁹ pmoueri nõ possunt absqꝫ dispẽsatione apostolice sedis: a cõtrario quod in alijs nõ curatis nec dignitatibus nec psonatibus promoueant ex dispensatiõe inferioris. ¶ No. scdo argu. qd dignitas ⁊ psonatus dicant curati. ¶ † Not. tertio qd ꝯstitutio declaratoria trahit ad preterita. ¶ Not. arg. qd pena indigni cõferentis nõ habet locũ in hoc cõferẽte ⁊ sic pena. c. cũ in cũctis. de elec. nõ videt ad h extẽdi. lꝫ dic vt ibi. ¶ † Quero an cũ illegitime natis dispẽsent ẽpi vt pmoueant ad bñficiũ simplex. Rñdet gl. φ planũ est qd ad bñficia curata vel dignitates nõ dispẽsant: vt h. s. c. ex tua s. c. pxi. ⁊ c. ad abolẽdã. In bñficio aũt simplici gl. arguit pro ⁊ contra. Et videt primo qd dispẽsare possint vt ad sacros sine bñficio: ⁊ vt ad simplex beneficiũ promoueri possint: qr eo qd phibet ad dignitates pmittere videt ad alia bñficia: qr qui de vno prohibet ⁊c. xxv. disti. qualis. Scdo qr nõ inuenit hoc episcopis phibitum ergo eis concessum intelligit. j. de re. pmu. ad q stiones. Nõ obstat. s. c. pxi. ⁊ c. ad abolendã. de seruis non ordi. consuluit. qr in illis nõ cõmune ius statuitur id est ponit per hoc dispẽsatio nõ prohibetur. Non obst. φ solus papa dispensat: vt in. c. literas. ibi papa dispẽsat: qr ab eo fuit petitũ. p hoc nõ phibet inferioribus ne dispẽsent: vñ remanet gl. quod in talibus dispenset. Idẽ Jo. lvj. distin. in summa. Goffr. in sum. huius tit. §. circa filios, hodie determinatũ est φ in minoribus ordinibus cũ illegitimis dispensat episcopus in maioribus nõ. In beneficio curato nõ dispensat in bñficio nõ curato super quo alias dispẽsare nõ posset nõ dispẽsat ex quo aliud subest indispẽsabile: si aliud nõ subest dispensat in simplici. non in dignitate vel beneficio curato. Cõcludendo dic qd aut in beneficio concurrit vitium quia fuit paternũ, ⁊ cum

hoc persona

hoc persona est illegitima.⁊ ꝯcordant omnes ꝙ solus papa dispēset: vt in.c.p̄cedēti.facit tex.de fi.p̄sby.c.j.li.vj.⁊ ibi glo.in ✠.tale. Aut solū adest vitiū successiōis vitāde cessante illegitimtate.⁊ opi.sunt. Cōmunis opi.habet: ꝙ non dispēset episcopus:ſ3 solus papa.arg.s̄.c.dilectꝰ. Et hic Host.distinxit:an cum causa intelligo ꝯcernēte vtilitatē ecclesie velit dispēsare episcopꝰ:⁊ potest:an sine causa:⁊ nō potest:vt no.ī.d.c.dilectꝰ. Idem tenuit Ray.in sum.sub hac rub.⁊ sentit Arch.eo.tit.c.j.li.vj.in verb.dispēsari.hic dicit:ꝙ si vitiū est notū:ita ꝙ ex hoc diffamatur ecclesia:poterit solus papa dispensare.si ꝑ h̄ nō diffamet̄ ecclesia no.ad hoc de re iudi.cum te.⁊ recitat gl.de fi.p̄sby.c.j.li.vj.⁊ recitat Hostien.in sum.huius ti.in quo clare non firmat. Satis equū puto ꝙ si subsistat causa cōcernēs vtilitatē ecclesie,possit dispensare.arg.s̄.c.veniens. alias ꝓcedat opi.ꝙ solꝰ papa dispēsat. Qn̄qꝫ adest solū vitiū illegitimitatꝫ tūc l3 oli essent opi.dic ꝙ aut vult dispēsare ad ordines:aut ad bn̄ficiū:si ad ordines minores potest:si ad sacros nō:si ad bn̄ficia aut ad episcopatū:⁊ solus papa dispēsat.de elec.innotuit.⁊ no.de postu.p̄la.c.fi.de elec.cum dilectus. Unde dicit Host.ī sum.huiꝰ tit.§.sed notandū.ad fi.ꝙ ad hec beneficia:que summa propter excellentiā appellat non dispēsat nisi papa aut vult dispēsare ad curatū⁊ non pōt:vt in.c.j.eo.titu.li.vj.aut vult dispēsare ad dignitatē vel personatū nō curatū:⁊ a ꝯtrario hic.⁊ in.c.preall'.ī.de fi.p̄sby. videt̄ ꝙ possit:qa excludit̄ solum curatum. Archi.de filijs presby. c.j.li.vj.I.✠.beneficium habens curam animarum.⁊ cōcludit ibi qđ episcopus nō dispēsabit:quia dispēsatio est odiosa:ideo sub potestate dispēsandi in bn̄ficio non comprehendit̄ dignitas vel personatꝰ.arg. eorum que not.gl.de preb.cū olim.in gl.fi.⁊ dicit hoc tenendū. Quandoqꝫ vult dispēsare ad beneficiū cui ex cōsuetudine vel statuto est anexꝰ ordo sacer.et dicit Archi.eo.tit.c.j.li.vj.quia ex quo est inhabilis ad ordines sacros ⁊ in connexo dispēsat solus papa:dispensabit solus etiam in beneficio cui annexꝰ est sacer ordo.allegat de pur.cano.accedēs. Quādoqꝫ vult dispēsare vt sit canonicꝰ, in ecclesia cathedrali et non potest.ī.c.q̄uis.qr ecclesia cum cura accedere valet prebēde ecclesie cathedralis.de preben.extirpāde.§.qui vero.⁊.c.exposuisti.⁊ de preben.super eo.li.vj.vn̄ prebenda est dignior q̄ cura:cum non possit in cura ergo nec in prebēda. Cōtrariū videt̄ sentire ibi:archi.quando nō habet ecclesiā curatā annexam propter generalitatem verborum:vt in.d.c.j.vbi permittit̄ dispēsare in beneficio nō habēte curam animarū ad hoc qr nō videtur expresse prohibitū:ergo est permissum.l.distinct.in summa.c.miror.ad hoc qđ not. Hostiē.in summa eo.titu.§.fi.iuxta fi.versi.circa hoc notādum.vbi canonias ⁊ alia beneficia curam animarū nō habentia appellat infima. Ubi aūt actu prebende esset annexum beneficiū curatū an dispēsare possit:⁊ inclinat qđ sic:quia talis nō dicit̄ curata.de preben.super eo.li.vj. Io.an.in gl.tenet cōtrarium:qr satis saltem in ꝯsequentiam dispensatur vt teneat curā.⁊ hoc tenet ibi gl.per tex.c.j.q̄si hoc sit de beneficijs sine cura in quibꝰ dispēsare nō pōt. Predicta omnia limitat Ioan.quod episcopus in curatis nō dispensat nisi causa subsit summe necessaria.j.q.vij.§.nisi.⁊.c.tali.⁊ de seruis nō ordi.de famulis.⁊ qa necessitas nō habet legē.de cōse.dist.j.sicut.ad hoc qđ not.archi.de elec.in.vj.c.l3 canon.recitat qđ alij ꝯrium tenēt qđ sibi vr̄ durū. Host.illud recitat ⁊ tenet.s̄.c.ex tua. S3 đt ꝙ curia seruat cōtrariū ⁊ hoc sequendū.sed de iure primū est verius ꝓm eum. Teneas ꝙ seruat̄ curia de iure esse. Host.in summa huius tit.§.sed notandum.distinguebat inter dispēsationē voluntariam rationabilē ⁊ necessariam.de voluntaria oīno dicit ꝙ solus papa illam facere pōt:insti.đ iure naturali.§.ſ3 ⁊ qđ principi.ad hoc.de cōces.prebē.cū nostris. Quedā est rationabilis ⁊ nō necessaria ꝓpter prerogatiuā meritorū:⁊ đt ꝙ hāc solus priceps in summis ⁊ duplicibꝰ exercet.que sint duplicia appellat bn̄ficia habentia curā.quedā est dispensatio necessaria:⁊ hāc đt qđ ep̄s facit. In oibus đt ꝙ papa volūtarie dispēsando peccat ꝓm eum in loco p̄allega.⁊ ibi plenissime declarat qn̄ beneficiū dicat̄ curatū. Quādoqꝫ

a cū illegitimo etate[a] vult dispēsare in simplici qđ ꝓm Hosti.appellat̄ infimū vt qđ habet curam nō est dignitas vel personatꝰ nec canonia cathedralis ecclesie.licet Hostien.ibi includat etiā canoniā quācūqꝫ sub infimo:qđ est verū vt est dictū supra.et dicit qđ poterit dispēsare nisi aliud subsit impedimētū circa beneficiū in quo nō possit dispēsare qđ đclara:vt per glo.in.d.c.j.eo.titu.lib.vj. ¶ Predicta vident̄ limitari ex dicto Hostien.hic qui dicit ꝙ papa de facili non dispensat cū genitis ex religioso vel adulterino coitu vel incestuoso coitu nisi trāseant ad religionem.arg.ī.tit.j.cōsuluit. per qđ vident̄ predicta ꝓcedere quando episcopꝰ vult dispēsare cū illegitimo.allegat ad hoc. s̄.c.ad abolendam.gl.tenet contrariū.c.j.eo.titu.in glo.ij.⁊ credo illud veriꝰ. nec forte ꝯrium voluit Hostiē.vt referat̄ dictum suū ad casus in quibus papa dispēsat nō sic de facili cū vno sicut cū reliq̄: vt.s̄.de renū.c.nisi.ad

3 fi. ¶ † Quero quid si papa dispēsauit cū genito ex ꝯiugato ⁊ soluta:cōiugatꝰ erat comes baro vel magnus princeps:de quo in literis non fit expressa mētio:quidā qđ valet dispēsatio:quia ⁊ si illud expressisset facilꝰ

b habuisset.[b] Alij ꝯ cū adulteriū sit maiꝰ peccatū ī ꝓncipe.l.di.homo, ideo difficilis impetrasset ⁊ tales dispensationes sunt odiose.ī.c.ij.lib.vj.qđ fatetur Hosti.quando ex soluto ⁊ nobili coniugata. C.ad orfi.auf.si qua illustris.⁊ in alijs ꝯcludit qđ valeat:qa nec stylus curie habet ꝙ nomina vel circūstantie parētum exprimātur sed sufficit generalis mētio ⁊ stylus ⁊c.de crimi.falsi.q̄ graui.maxime ne frustrent̄ ⁊ decipiantur tales gr̄as obtinētes.de do.ꝑ vr̄as.et remit-

4 tit ad summā.e.tit.§.fi. ¶ † Quare aūt ep̄s dispensat i criminibꝰ.đ iudi.at si clerici.⁊ nō sup defectu no.ī.eo.ti.c.j.li.vj.⁊ no.in spe.tit.iij.§.nunc de ep̄orum.ver.sed cum episcopus.al's ver.sed nūqd cū clerico.qr delictū deletur penitētia: sed nō deletur vitium illegitimitatis. Antonius.

¶ De seruis non ordinandis. Rubrica.

¶ Uiso de impedimēto originis:videndū est de impedimento conditionis persone. Materia habetur.liiij.distin.per totum: ad hoc.xij.q.ij.liberti vsqꝫ ad.c.aurum.

1 ☞ Diuinare et futura precauere an ⁊ quando quis teneatur.

Instruēdi. Seruꝰ ante plenam manumissionē ordinari non đ3.h.d.primo ponit dictū.scđo eius approbationē.tertio ex eo dat instructionē.scđa ibi: reuera.tertia ibi:⁊ ideo. ¶ Not.primo:qđ clericus antequā sit factus liber nō pōt ad ordines ꝓmoueri. ¶ No.ij.ꝙ ingenuitas ⁊ libertas dicunt̄ quedam dignitates. No.finē tex. ¶ Op.qđ seruus nō possit effici ingenuus per manumissionē. Nam libertinus efficit̄.⁊ ille ingenuꝰ dicit̄ qui liber nascit̄. instit.de ingenuis.ī prin.gl.fatet̄ qđ stat impropríe: ⁊ debet exponi igenuitatis.i. libertatis plene. sed exigitur ingenuus:qa oportet quod gaudeat plena libertate:ita ꝙ nullo retineat̄ obsequio.alias ad clericatū promoueri nō debet.liiij.di.quicūqꝫ. Nā libertinus est qui ex iusta seruitute manumissus est.insti.đ liberti.in prin. Unde tu canonista debes scire qđ tres sunt status hominū,id est tria sunt genera hominum:qa qdam sunt ingenui ⁊ sunt illi qui sunt ī plena libertate et fuerunt nati in libertate. quidam sunt liberti et sunt illi qui fuerūt serui ⁊ postea sunt manumissi:quidā sunt

1 serui ⁊ sunt illi ⁊c. ¶ † Glo.vlt.prosequitur generale precauēda futura:an inspiciatur qđ euenire potest.allegat pro:postea in fi.oppo.ff. ad.l. aq.l.si putator.sol.dic nō teneri diuinare vt in secūdis iuribus alle.in glo.sed tamen nobis imputatur si nō occurrimus.i. nō fecimꝰ diligentiā quā potuimus:sic intelligit̄ litera ⁊ iura ⁊c.vt in primis:ad hoc de homicidio.⁊ literis.⁊.c.ioannes.⁊.c.fi.⁊ Hostien.addit qđ no.xij.q.j.habebat.vide Bar.ff.de verbo.obli.inter stipulātem.§.sacram. ¶ Oppo.non videt̄ curandū de origine vl' nobilitate.đ prebē.venerabilis.de insti.ad decorē.sol. de originie alia non seruili nō curatur vt ibi. sic đ seruili curat̄: vt hic:de nobilitate sanguinis etiā non curat̄ sed sic de nobilitate conuersationis.đ cleri.pereg.per totū.de iudi.cū deputati. ¶ Quero in quo erit vituperiū. dic in hoc ꝙ clericus in seruitutē remittit̄.liiij.distin.frequēs.⁊.c. ex antiquis.est enim vituperium qđ tāgit totū collegiū clericale cui renuntiari non potest.ī.de foro competen.si diligenti.⁊c.

1 ☞ Seruus promotꝰ ad ordines sacros sine domini licentia:an ⁊ qn̄ sit sibi restituendus.

2 Seruꝰ si proclamauerit ad libertatē coram quo iudice litigabitur.

3 Seruꝰ si proclamauerit ad libertatem an dominus perdat eius possessionem.

De seruorū. Seruus sine licentia domini ordinatus deponitur ⁊ domino restituit̄.h.d. Et duo facit cōciliū.primo ponit statutū.scđo contra factū irritat.secunda ibi.⁊ si. ¶ Casus literalis. Statuit conciliū toletanum vt nullꝰ episcoporum decetero promoueat seruos ad ordines nec etiā ad minores: nisi prius libertatem a dominis fuerint cōsecuti.⁊ si aliquis seruus fugiat dominum ⁊ fraudulenter

Zacharias.

a ¶ Cū illegitimo etate.adde an papa dispensans cū minore septēnio vl' decēnio ꝙ possit esse canonicus in ecclesia cathedrali videatur dispensatꝰ vt possit esse delegatꝰ tāq̄ canonicꝰ ecclesie cathedralis.⁊ cōclude negatiue cū Feli.in.c.postulasti.✠si.ad idem qđ dicit glo.s̄.de rescriptis.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Facilius habuisset. De istis olbꝰ meminit do.Feli.in.c.postulasti.colum.iiij.ver.fuit etiam ad hec proposita.s̄.đ rescrip.refert tamē Alex. tenētē contrariū:⁊ ꝯsuluisse ꝙ nō valuit legitimatio in q̄ non fuit narratū qđ pr̄ erat in sacris.de quo per Imo.in.c.nisi cum pridem.col.xxv.s̄.đ renuntia.

ad gradus ecclesiasticos ꝓmotus fuerit deponatꝛ ⁊ dñs eius eũ recipiat. B. ¶ Not.j.seruos non ordinandos ad sacros anteq̃ sint tradita liberta ti. ¶ Not.ij.seruũ dolo vel calliditate preter dñi cõscientiam ordinatũ debere deponi et dño resti tui. ¶ Op.ꝙ nõ restituatꝛ dño seruus ordinat⁹ ad sacros:sed ordinãs debeat dare seruũ loco ei⁹ et ille remaneat clericus.liiij.dist.ex antiquis. gl. iij.prosequitꝛ plura membra que prosequor p casus.Primus qñ seruus ordinatꝛ sciẽte ⁊ ꝯdicẽte dño.⁊ dic ꝙ seruus remaneat ⁊ restituitꝛ dño.qđ omnes fatentꝛ qñ non est sacerdos fact⁹. Ubi sacerdos est fact⁹ sunt opi.Aliqui ꝙ restituitꝛ dño: aliqui cõtradicũt vt Jo.⁊ Tancre.⁊ Jnn.vnde ẜm cõem opi.tenẽdo:ꝙ tũc p̃sbyter nõ restituatꝛ dño:ꝫ aliter p epm ordinãtem dño ꝓuideatꝛ ex q̊ ad presbyteratũ est ꝓmot⁹. ¶ Scđs casus qñ sciente ⁊ nõ ꝯdicẽte dño est ordinat⁹.glo.đt ꝙ statim liber est.liiij.dist.si seruus sciẽte.⁊ dicũt doct. verum indistincte ad quẽcũqꝫ ordinẽ ꝓmot⁹ sit siue ad minores siue ad sacros ẜm Goffre.ꝫ Pe. cõtra:⁊ male. ¶ Tertius casus ẽ qñ ordinat⁹ est dño ignorãte ⁊ epo aut p̃sentatore sciente.gl.đt qđ ille efficitꝛ liber:⁊ eps ⁊ p̃sentator tenentꝛ dño dare duos seruos eque bonos.liiij dist.si seru⁹ absente.Si nõ habent vnde soluãt restituitꝛ dño:vt statim distinguitꝛ.⁊ hoc de dispẽsatione ecclesie cũ de iure deponi đberet.q꜄ sui fecit furtũ. ¶ Quartus casus qñ dño ignorante ⁊ epo ⁊ p̃sentatore: seruo sciẽte:si est ordiat⁹ ad minores deponitꝛ ⁊ remanet seruus.liiij.di.nulli.⁊.c.ex antiqs.⁊.c.frequẽs.Si ẽ ordinat⁹ ad diaconatũ dabit vicariũ p se.si nõ habet reddetꝛ ipse.liiij.di.ex antiquis. ⁊ eodẽ gaudeat ꝑuilegio subdiacon⁹.j.eo miramur ad ħ ar.de eta.⁊ qua.a multis.Si ordinat⁹ est ad sacerdotiũ statim est liber.ꝫ in amissione peculij multatꝛ.vt.c.ex antiqs preal.si non habet peculium seruit dño in diuinis officijs.liiij.distin.c.frequẽs.ẜm glo.q̃ hoc dicit:si habes in glo.Si vero dño ignorãte ⁊ epo ⁊ p̃sentatore.Alij ⁊ male post ꝓbũ:⁊ p̃sentatore habẽt sciẽte.⁊ ẜm Gof. habet locum in quocũqꝫ ordine sit promotus. Sed đt Host.ꝙ non inuenitꝛ hoc iure cautuꝫ: quia canõ hic allegat⁹ loquitꝛ in ꝓmoto ad sacros.Uñ ẜm eum hec vel alia vel maior vel arbitraria erit pena.de offi.dele.de causis.de trãsact.c.fi.⁊ ẜm eũ pmo dabitꝛ actio cõtra ordinatorẽ.scđo ꝯtra p̃sentantẽ arguẽdo ex ordine illi⁹.c.si seru⁹.et est simile đ p̃ben.cũ scđm.vno tñ soluẽte ceteri liberantꝛ. ff.de eo per quẽ fa.est.l.j.§.si plures.Et que dicta sunt locũ habent ẜm eum si intra annũ reperitꝛ seruus qui annus cõputatꝛ a tẽpore ordinatiõis ꝫ verius est ẜm eum qđ dixit Lau.annũ cõputari a tpe sciẽtie.de sup.neg.pla.licet.⁊ sic intelligitꝛ liiij.dist.si seruus sciẽte. Qñ ergo seruus omnib⁹ ignorantib⁹ ad clericatũ trãsiuit vel dubitatꝛ: ⁊ tunc procedit.c.ex antiqs.qđ ponit di.quã ponit vlt.gl.i vltimo mẽbro:qđ hoc casu loquatꝛ patet in tex.ibi:ignorãtia vel volũtate:quia tũc agitꝛ đ pena nõ ipsoꝝ ꝓmouentium p̃sentatoris aut ordinatoris sed de pena serui et hoc determinat illud.c.ꝯcordãdo cum isto:aut hic est ꝓmotus ad minores ⁊ debet reddi iste:vt voluit text.in.đ.c. ex antiquis.aut est ꝓmot⁹ ad sacros vsqꝫ ad p̃sbyteratũ.Si ad p̃sbyteratũ,tũc sola peculij amissiõe mulctetꝛ:qđ dicũt doc.q̊ ad vsum.et bene: qa peculiũ est dñi ⁊ ipse solũ habet administratiõeꝫ. Aut est ordinat⁹ ad ordinẽ:⁊ hodie ideꝫ ad subdiaconatũ.vt in.đ.c.miramur.⁊ tunc đꝫ dare vicariũ ⁊ si nõ hꝫ ipse reddatꝛ.ħ ꝓcedũt qñ facilitate seru⁹ fecit se ordinari.si ꝟo malitiose ⁊ calliditate đꝫ dño restitui etiã si ad sacros fuit ꝓmot⁹: vt hic est casus. liiij.di.de seruorum.⁊ declarat ille text.vt qa corruptis testib⁹ vl' ꝯductis ad hos grad⁹ est ꝓmot⁹.Jn casu aũt q̊ dño restituitꝛ dicũt doc.ħ ꝙ dñs nõ põt eũ vẽdere.de q̊.j.q.j.qui studet.Jtẽ eo casu dicũt ꝙ si dñs nõ põt illi ꝓuidere:ꝙ eps tenebitꝛ illi prouidere:ẜm Hosti.alſ.đ renũ.c.ad supplicationẽ.Dicũt tñ Jnn.⁊ Hosti. qđ nõ licebit dño.i clericũ repetitũ man⁹ inijcere. xvij.q.iiij.si qs.nec poterit talis ad sacros ꝓmot⁹ matrimoniũ ꝯhere. de ꝯuer.ꝯiu.qdã.lxxxiiij.di.cũ i p̃terito.Jo.liiij.di.c.fi.itẽ nõ iudicabitꝛ a dño sed ab epo.xcvj.di.si iperator.i a lijs aũt ꝑuilegio nõ gaudebit. đ cle.ꝯiu.iõanes.⁊.c.seq.idẽ dicendũ est i originarijs ⁊ ascriptitijs ⁊ oib⁹ q ꝯditiõe seruili vl' al's obligati sunt.liiij.di.frequẽs.⁊.c.gñalis.⁊.c.si qs.⁊ in libertis in qb⁹ patron⁹ aliqđ seruitium sibi retinuit.ea.di.q cũ.ꝫ.⁊ in obligatis publicis functionib⁹.j.ti.proxi.c.vno.⁊ ẜm ħ nõ omnis nec i omnib⁹ seruus ordinat⁹ restituitur domino ⁊ multomin⁹ ꝓfessus.Est eñ i multis casib⁹ videre ꝙ quis priuatꝛ iure suo sine culpa:sed non sine causa:de quo de reg.iur.sine culpa.li.vj.iustius tñ esset ẜm Host.dicere ꝙ tales priuarẽtꝛ ⁊ dñis suis restituerentꝛ: ita ꝙ nec remanerent de foro ecclesie,nec ab eo defenderentꝛ:ad hoc.c.j.j.ti.pxi. ⁊ c.null⁹.j.eo.de iu.cũ nõ ab hoie.de ver.signi.nouim⁹.vñ dicit canon ꝙ ex quo talis de gradu deciderit eius ꝯditiõis sit cui⁹ fuerit ante gradũ liiij.disti.nulli.⁊.c.seq.⁊.c.ex antiqs.⁊.c.seq.salua tñ supiori distinctiõe. Nec obst.ꝯꝛa ẜm eum q̃ loquuntꝛ i liberis ⁊ libere ordinatis: seru⁹ aũt liberũ ꝯsensum nõ habet. ⁊ ideo i p̃iudiciũ dñi exp̃ssum etiã votũ emittere nõ põt.vt in ṗn.c.j.j.de sen.excõ.relatũ.excepto mr̃imonio.j.de ꝯiu.seruo.c.j.⁊ đ sacra.bap.j.de.iude.c.fi.⁊ alijs sine qbus salus anime nõ habetꝛ que corporib⁹ preferẽda est.xvj.q.j.p̃cipim⁹.C.de sacrosan. eccle.sancim⁹.ẜm Hostiẽ. ¶ Ultim⁹ casus est qñ monach⁹ efficitꝛ.⁊ đt gl.ꝙ vsqꝫ ad triẽniũ tm̃ põt dñs seruũ repetere.vltra ꝟo remanet monachus ⁊ liber.liiij.dist.si seru⁹ sciẽte.Ad repetẽdũ ꝟo clericũ secularẽ vbi repeti potest datꝛ annus ẜm doc.Ratio q꜄ monachi latent clerici

2 patent:⁊ si nimis distaret daretꝛ etiã ꝓlixius tp̃s.xvij.q.ij.si qs icognitus.ẜm doc. ¶ †Quero qd si seru⁹ a dño fugerit ⁊ ꝯtẽditꝛ de eius libertate vl' seruitute corã q̊ q̃stio agitãda sit.Gl.tãgit aliq̃ mẽbra. Qñqꝫ seruus ipe est actor ⁊ ꝓclamat i libertatẽ:⁊ q̃stio est agitanda corã iudice dñi.C.vbi cau.sta.l.iiij.ħ mẽbrũ ꝓcedit absqꝫ dubio. Qñqꝫ agitꝛ ꝯ seruũ qui petitꝛ in seruitutẽ:⁊ tũc aut cõstat ꝙ fugit a dño:aut ꝯstat ꝙ nõ fugit:sed est in possessiõe libertatis:aut est dubiũ: quia de ħ partes iter se ꝯtẽdũt:an fugerit vl' nõ. ṗmo casu qñ ꝯstat ꝙ fugit a dño si dñs eũ bona fide possidebat: planũ est qđ hec possessio iiusta nõ ꝓficit ipsi ⁊ sic causa est agitãda corã ṗmo iudice ⁊ ad illũ ẽ remittẽda.C.vbi cau.sta.l.j.Si dñs aũt erat in possessione mala fide:quia violẽter eũ detinebat:⁊ tũc qdã dicũt qđ fugiendo nõ licite ꝑuat dñm possessiõe:vnde i possessiõe seruitutis reducitꝛ:⁊ sic causa videtꝛ tractãda corã ṗmo iudice.C.de ꝓba.l.vis ei⁹.Alij dicũt qđ si fugit qñ violẽter detinebatꝛ nõ videtꝛ dolose esse in possessiõe libertatis:⁊ causa agitãda erit corã iudice ipsi⁹ vbi est seruus qui est i possessiõe libertatis:dic ꝙ si aliqs liber homo vt seruus detineat nõ acqritꝛ iusta possessio i eũ:ideo si aufugiat iste est in possessiõe libertatis:quia spãle est ꝙ nõ acqrat qs ius seruitutis vl' possessionẽ seruitutis vl' alterius iuris i libero hoie si dolo malo ceperat possessionem iuris.ff.de probat.l.si qs.Jn talib⁹ eñ nõ acqritꝛ possessio sine titulo:vt patet.j.de resti.spo.ex parte.⁊ qđ ibi no.Qñqꝫ seru⁹ est apprehẽsus violẽter ⁊ ꝯtinue detẽt⁹ violẽter:⁊ tũc acqritꝛ possessio in eũ:ideo si postea aufugiat sequẽs possessio est iniusta nisi icõtinenti aufugerit:⁊ sic causa est tractãda corã iudice dñi prio tenẽtis: ⁊ est causa:q꜄ i seruo sicut i alijs reb⁹ põt haberi possessio absqꝫ titulo ⁊ bona fide.⁊ scđa violẽtia purgat primã:⁊ sic attẽditꝛ ṗm⁹ iudex: qđ intellige nisi icõtinenti aufugerit:vt.l.iij.§.eũ igitꝛ.ff.de vi ⁊ vi arma.⁊ no.i.c.cũ olim.đ resti.spo.hec ꝓcedũt absqꝫ dubio vbi agitꝛ possessorio: ꝫ si ageretꝛ petitorio puto idẽ.Si aũt ẽ dubiũ an dñs ṗmo violẽter app̃hẽderit vl' nõ:tũc đt hic Jnn.ꝙ summarie ṗmo disputabitꝛ.⁊ ẜm qđ iudex reperiet iudicabit vt si seruũ reperiet aufugisse: dñm bona fide possedisse:tũc cognoscet pri⁹ iudex:si inuenerit ꝙ aufugerit:⁊ ille prio violẽter detinuerit ⁊ ħ aufugerit incõtinẽti:ꝙ tũc tractabitꝛ cã corã iudice serui ⁊ in loco vbi est seruus.Scđo casu qñ constat ꝙ nõ aufugit, ꝫ ẽ i possessiõe libertatis causa ẽ tractãda corã iudice vbi est ipse seru⁹. C.vbi cau.sta.l.iij.Si est dubiũ an aufugerit vel nõ:quia inter partes de hoc contenditur:⁊ hoc ante oĩa debet discuti summarie ad vidẽndũ qs ẽ iudex:⁊ postea ẜm euentũ iudicabitꝛ.Si appareat ꝙ aufugerit iudex dñi al's iudex ipsi⁹ serui cognoscet si est in possessiõe iuste libertatis.Ex his ꝯcluditꝛ ꝙ sicut ista possessio libertatis releuat respectu iurisditiõis ⁊ iniusta nõ.sic đt ħ Jn.ꝙ iiusta possessio nõ releuat ab onere ꝓbandi. iusta sic.C.de ꝓba.l.vis eius.⁊.ff. đ li.cau.l.liberis.Jdeo dic ꝙ qñqꝫ ꝯtra seruũ aufugiẽteꝫ agitꝛ petitorio:⁊ oportet discuti de ṗma possessione dñi,an iusta fuerit vel nõ fuerit quo ad hoc vt cognoscatꝛ an seru⁹ sit in iusta possessione libertatis vel seruitutis cum aliter nõ possit cõstare cui onus incũberet ꝓbãdi.Sꝫ nõ placet hoc Jnn.qñ cõtẽditꝛ de seruitutis possessione alicui⁹ serui qui nõ negatꝛ seru⁹:vt q꜄ est seru⁹ alteri⁹:tũc eñ semꝑ vltima possessio ẽ iusta,ꝫ ṗma fuerit violẽta qa potuit haberi absqꝫ titulo ⁊ bona fide:vbi aũt est ꝯtẽtio seruitutis et libertatis:tũc si ṗmo violẽter tenebatꝛ scđo aufugit: iusta est vltima possessio ⁊ releuatꝛ ab onere ꝓbãdi: q꜄ nõ potuit liberi homis possessio haberi violẽter:⁊ nõ bona fide:ideo si đ ħ disputaretꝛ oportet pri⁹ discuti đ possessiõe violẽta dñi vt videretꝛ ad quẽ spectet onus ꝓbãdi. Qñqꝫ inter eos ꝯtenditꝛ de possessorio:tũc enim quidã dicũt ꝙ nõ admissa exceptione violẽtie restituitꝛ res:vt no.de postu.pla.bone.ij.Sed certe hec ꝓcedunt in seruo:in libero hoie idẽ qđ.s.Tu vᵒ dic ꝙ nõ facta

differentia

differentia inter liberū z seruū in casu istoꝙ si agit̃ de fine iurisditiōis tenēdū e.t qd.s.est dictū:si de fine ꝓbādi,si agit̃ possessorio distinguē-dū est inter liberum z seruū:si est liber oportet qd discutiat̃ de iustitia possessionis,domini:si ꝓ seruo nō:q2 ṗmo casu possessio nō habet̃ sine titulo.scd̃o sic.Igit̃ ad cōcludendā possessionē primo oportet discuti de titulo.Si agitur petitorio vtroqȝ casu oportet ꝙ discutiat̃ de iusti tia possessionis domini:q2 si vtraqȝ z domini z serui sit iusta:licet pro-sit quo ad possessoriū:z quo ad iurisditionē in possessorio nō ꝓdest vbi agit̃ de petitorio cū presumptiōe nature iuuet̃ dicēs se liberū:et forte

3 nec tūc ꝓcederet quo ad iurisditionē primā.¶†Sȝ ad declarationē predictoꝝ querit hic Io.an.post Inn.qñ amittat possessionem serui seruo ꝓclamāte ad libertatē:dic qñqȝ seruus se gerit pro liberto z bo-na fide mot⁹ iustis vel etiam iniustis rationib⁹ dūmodo nō fraude vł calliditate se gerat ꝓ libero z acquirat possessionē libertatis z iustā.ff. de libe.cau.l.liberis.in fi.z.l.igit̃.in.§.potest.Quod qdā intelligunt si per decenniū steterit in libertate.ar.ff.de acq.pos.l.possideri.§.si seru⁹.

a Sȝ certe ṡm hoc in p̄scriptione libertatis forent necessarij.xx.a cum ta men cōstet sufficere decēnium.ff.qui z a quibus.l.si.cū.§.aristo.ideo nō placet.Quādoqȝ existit in libertate mala fide:z tūc si ē certū ꝙ dñs de siJt habere animū possidēdi perdit possessionē sicut z aliarū rerū.ff.de acq.pos.l.si qs vi.§.differētia.z dño petēti nō restituit̃ possessio serui si mala fide sit in possessione libertatis:z talis possessio nō releuat seruū ab onere probādi quia iniusta per prealleg.¶Quandoqȝ est in posses tione libertatis:z certū est ꝙ dñs nō desijt habere animū possidēdi vt q2 dominus nō omisit custodiā serui:z tūc etiam si centū annis fuerit in possessione libertatis dñs eum possedit:q2 ipse suijpsius non pōt in teruertere possessionē ex quo ab alio possidetur.alias absurdū sequere tur:q2 si seruus meus.x.vel.xx.annis se defenderet in arce ꝙ amitterē possessionem eius.Qñqȝ dñs nesciebat vbi esset z sic omisit custodiam eius:si seruus habebat animū reuertēdi retinet possessionē.ff.de acqui. pos.l.si rem.si non haberet animū reuertēdi perdit possessionem:q2 cū est mala fide in possessione libertatis restituitur possessio domino z nō releuat ab onere ꝓbādi: vt.d.l.liberis.§.fi.z.l.igit̃.§.pōt.z ad iudicem domini remittit̃ per p̄dicta:cū prius tamē cōstabit qd sit in possessione mala fide vt est dictū.Si dubitat̃ an desierit habere animū possidēdi vel nō:et tūc si seruus in possessione libertatis fuerit decēnio p̄sumitur habere animū desinēdi possidere:si minori tempore sec⁹.ff.de acq.pos. l.possideri.§.si seru⁹.dic vt ibi plene p Bar.Hec aūt q̄stio an sit seru⁹ in possessione libertatis:an nō.an sit fugitiuus,vel nō.z an bone fidei vel male,debet queri anteq̄ de ꝓprietate decernat̃:vt.d.l.liberis.i fi.et d.l.igitur.§.pōt.z querit̃ hoc sub iudice serui ratione dubietatis simile de appel.si duobus.ff.de iudi.l.si quis.de rescript.super literis.Et dicit Ioā.mo.ꝙ ista multū valent q2 similia fere querent̃.qñ p̄latus dt ali quē suū clericū vel abbas monachū:vel dñs dicit aliquē seruū libertū vel ascriptitiū vel originariū vł officialē.ꝺ similib⁹ enim.zc.ff.de leg.l. nō possunt.ṡm Inn.z vide qd no.ī.de app.dilect⁹.¶Quero quan-do minor possit dare libertatem.dic inter viuos pōt.in.xx.anno.C.qui ma.nō pos.l.si minor.In vltima volūtate manumittere potest q testa ri pōt.in aut̃.sed hodie ibi signata.z in aut̃.vt spō.largi.§.j.Que autē sit ratio quare seruus cōsecrat⁹ domino restituat̃ z nō alia res dic qd ratio reddit̃.de reli.do.c.ad hec.ne sit i potestate serui se dño priuare.

1 ☞Appellatione famulorum comprehenduntur serui.
2 Appellatione ecclesie continetur prelatus.

De famulis. Seru⁹ ab ecclesia manumissus or-dinari pōt z quod acqrit post eius obitū erit ecclesie manumittētis quā si accusat vł cōtra eam testificat̃ libertate p̄uat̃ z ordine.h.d.z tria sunt dicta.scd̃a ibi quicqd.tertia ibi.qbus zc.¶Casus literalis.Statuit cōciliū Tole tanum qd ecclesia possit ꝯstituere p̄sbyteros z diaconos p parochias de seruis suis:ita tñ ꝙ primo accipiant libertatē z quicqd postmodum acquisiuerint vel eis datū fuerit ad extraneas p̄sonas nō trāsmittāt: sed omnia post obitū suū ad ius ecclesie a qua manumissi sunt debeant pertinere:quibus accusandi vł testificandi aduersus ecclesiam omnis adit⁹ precludat̃ sicut z ceteris libertis ad qd si aspirauerint z libertatē amittāt z honorē ordinis quē nō dignitate nature,sȝ tēporis necessita te meruerūt.Ber.¶Not.primo ꝙ ecclesie serui anteq̄ recipiāt liberta

1 tem non possunt ordinari.¶†No.ꝙ appellatiōe famuloꝝ cōtinētur serui.¶No.ꝙ seruitus etiā inducta de iure gentiū inhabilitat quē ad ordines.¶No.ꝙ de statu alicui⁹ dicit̃ agi qñ agit̃ de eius libertate:z sic faciēs cōtra libertatē ciuitatis dicit̃ facere cōtra statū:qd nota pro-pter statuta Italie.Not.ꝙ seruitus dicit̃ hominē afficere respectu na-ture.¶No.ꝙ ordo dicit̃ honor z grad⁹ honoris.¶No.ꝙ facili⁹ per ditur quesitū ex dispēsatiōe z de iure speciali necessitate instāte q̄ que-situ de iure naturali.¶Not.collegiū accusari posse.simile de simo.dile ctus.¶No.ꝙ eccl'ia i totū succedit liberto a se manumisso z ordinato adeo,ꝙ nō licet ei aliū testari vel disponere q̄ ecclesiam.¶No.ꝙ liber ti ecclesie repellunt̃ ab accusando z testificādo cōtra ecclesiā.¶No.pe nam liberti ordinati ab ecclesia testificātis contra ecclesiā vel illā accu santis.¶Opp.ꝙ possit libert⁹ alios instituere:vt patet.xij.q.iij.c.j.et ij.Secundo obstat institu.de succes.liberto.§.sed nostra.vbi in sola cer ta parte succedit patronus.Ad primū dicit gl.ꝙ hec decre.loquit̃ de libertis ecclesie hac ꝯditione

b manumissis:ꝯtrariū loquit̃ de igenuis.Ad scd̃m ꝯtrium gl.dat plures sol.ṗma ꝙ hec decre.loqua tur de reb⁹ intuitu ecclesie acqsitis:illa de alijs re bus zc.scd̃a qd illa loquit̃ de libertis p̄uati h̄ de libertis ecclesie.tertia qd hic loquit̃ de libertis ec clesie hac ꝯditiōe manumissis vt bona sint eccle-sie.quarta qd loquitur de libertis simpł'r:z de ser uis libertis factis absqȝ aliqua cōditione.allegat ī.eo.eo libēti⁹.qnta ꝙ ibi habebat cōsanguineos hic nō.Host.tenet ꝙ sit speciale i eccl'ia fauore re ligionis.de reli.z sump.fu.l.sunt p̄sone.Vel sexto dic qd ꝯtrium procedit in seruis tm̄ libertati dona tis.hic de seruis gradu eccl'iastico honoratis.Cō clude si queritur an liberto succedat patron⁹ an alij:in liberto priuati serua.§.sȝ nostra.in liberto eccl'ie si bona sunt q̄sita contēplatione eccl'ie spe-ctant ad ecclesiā.Si bona sunt q̄sita contēplatio ne p̄sone liberti z si hac cōditione fuit manumis sus vt quesita spectarēt ad ecclesiā q̄runt̃ eccl'ie: si simpł'r fuit manumissus z nulli extēt cōsangui-nei vel aliqd disponit si subsunt filij absqȝ dubio ṡm Inn.illi excludūt eccl'iam q2 parētes filijs the saurizant.xvj.q.j.p̄dicator.liberis deficiētibus di cit Inn.ꝙ ecclesia patrona succedit:maxime hoc puto qñ sunt gradu eccl'iastico honorati.Hostiē. dicit qd putat hoc casu opi.que habet esse specia le in manumisso ab eccl'ijs esse verā:ita tamē qd si sint filij ꝺ peculio fiāt q̄tuor partes:prout dr.ī. de succes.abintest.c.ij.z remittit ad no.in summa huius.ti.§.qualiter seru⁹ pōt.ṽsi.licet.¶Oppo. qd nō p̄nt accusare illos ꝺ eccl'ia liberti.xij.q.ij.c. ep̄s.§.qui manumittit̃.sol.dicit glo.ꝙ ecclesiā.i.

2 prelatū accusare nō possunt.¶†No.ꝙ appella-

b tione eccl'ie ꝯprehendit̃ prelat⁹b:sȝ bene possunt accusare singulares de ecclesia:ꝯtra ecclesiā autē testificari nō possunt:q2 illa est eius patrona nisi

c edicti venia[c] impetrata.C.de in ius vocā.l.ij.al's ad seruitutem redigunt̃:vt hic dicit.Non poterit etiā accusare vel testificari in capitulū:vt capitu-lum ecclesie ṡm Phi.z bene.¶Opp.ꝙ si ecclesia aliqd iuris retineat in seruū non debet ordinari. liiij.dist.quicūqȝ.Solu.dicit Goffre.qd ordinari non debet seru⁹ priuati:vt ibi.sed sic seru⁹ eccl'ie: q2 eccl'ia potest aliqd ius retinere in seruuȝ manu-missuȝ p reuocationē in seruitutē ob ingratitudi neȝ z ius successiōis.¶Quero quas parochias poterit ecclesia talib⁹ cōferre:dic qd poterit eccle sia talib⁹ ꝯferre parochias sibi subiectas.Idem de alijs vbi posset esse tāta necessitas.vij.q.j.noua tian⁹.z.c.solas.de ele.cū nobis olim.z.c.i causis. ṡm Host.¶Quero an tales liberti poterūt inter viuos donare alijs.dicūt doc.qd sic ṡm Inn.qd credo nisi sit manumissus hac cōditiōe vt omnia reseruet.¶Quero an liberti volentes possint te stificari pro ecclesia:dic qd nō.C.de questio.l.pri-dem.ff.de testib.l.lege iuli.Nō ob.iiij.q.iij.§.item in criminali.ver.itē liberti.q2 illa obtinet in alioꝝ libertis ṡm Hosti.¶Quero qñ possit patronus seruū manumissum reuocare in seruitutē:dic qd ꝓpter iniuriā etiā leuē:vt hic z.xij.q.ij.octaua.C. de lib.z eo.libe.l.si manumiss⁹.nisi remisisset p̄ro-natū:ꝓpter obsequiū aūt impositū nō p̄stitū nō: vt.C.de libe.cau.l.solo.nisi sit nimis necessarium. q2 denegat alimēta.z ꝓsequit̃ hic de causis reuo candi in seruitutē q̄ ptinet ad legistā.De libertis eccl'ie hoc teneas ꝙ non reuocant̃ in seruitutē lai coꝝ patronoꝝ:q2 nō debēt ordinari nisi directe z sine obsequio manumissi.liiij.di.qcūqȝ.z faciliter promoti sunt:put.s.dixi.c.ij.ad hoc.xij.q.ij.dia coni.Est aliud speciale in libertis ecclesie:q2 filij eoruȝ astricti sunt ecclesie vt sem p sint liberti.xij. q.ij.de libertis.qd sec⁹ est in libertis priuatoꝝ.C.

a ☙Sebasti.Sapia.¶Necessarij.xx.Qd ad p̄scribēdā libertatē requira-tur.xx.anni tenet gl.Bal.z Sal.in.l.ij.C.de prescri.lon.tēp.q p liber. nisi sit curialis:q2 ab illo officio nullo tp̄e se pōt eximere.l.p̄scriptiōe.C. de prescri.lon.tēp.no.Io.de platea in.l.si quis decurio.iij.C.de decu. lib.xij.z declarāt Moder.Tauri.in tract.p̄scrip.in.ij.parte iiij.partis p̄ncipalis.qō vij.

Zacharias.

¶Comprehēdit̃ prelat⁹.z ecōtra: vt no.Car.i cle.j. q.x.de ele.z Spe. in ti.de instr.edi. §.nūc ṽo aliq̄ ṽs. sed qd erit.z ibi idē esse i ministro z custode fratrū minorū omniūqȝ alio hūte admi-nistrationē cū of-ficio ꝑpetuo.Est eñi p̄latus i eccle-sia z ediuerso ec-clesia in p̄lato:vt no.idē Spe.in ti. de lib.ꝯcep.§.iaȝ nūc videndū.ṽsi. si vero prelatus i Anton.Francis.

¶Circa hoc qd h̄ dr de p̄lato:di cas ꝙ appellatio ne p̄lati i exēptis venit etiā papa:ī nō exēptis venit ep̄s:vt p gl.i cle. j.z ibi p.d.Car.in xxxiiij.q.ꝺ re eccl. nō alie.nō tñ ve-nit simplex rector ecclesie:vt p car.i cle.ij.q.ix.ꝺ sepul. z in ea.cle.in.§.fi. z vide car.i cle.j. ꝺ ꝯsan.z affi.z in cle.j.de exces.p̄la. vbi dt ꝙ veniunt ep̄i.z oēs alij.qui p̄sunt.Et add ꝙ p̄lat⁹ dr marit⁹ ec clesie:vt p Spec.i tit de acto.in ṽs. itē ꝯ p̄latū.z seq. Adde tñ qd p̄la-tus nō excusat̃ ab ignorātia iuris i vt p Inn.in.c.cō stitut⁹.in.j.col.ꝺ appel.z habet̃ in cle.j.ꝺ eta.z q̄li.z in.c.cū in cūctis. de elect.

☙Sebasti.Sapia.

c ¶Edicti venia. Vid tñ Alex.i.l. generał'r.ff.de in ius voc.col.ij.vbi vult agere ꝯ pa-triā non tenet̃ pe tere veniā:z ita vr̃ dicēdū in p̄sbyte-ro qñ vult agere ꝯ ecclesiā:nūquid aūt sacerdos pa-rochialis possit vocari in ius ve-nia nō petita:tra dit ibidem Alex. z Iason.

de lібe.ꝛ eo.lib.l.j.ꝛ.ij.niſi inquantum ad hoc ꝙ ꝓpter ſuam ingratitudinē filij libertoꝝ viuentibus parentib⁹ redigunt in ſeruitutem ꝛ fit talis reuocatio propoſita accuſatione ꝛ judicis officio. ſm Inno.non habetis hic alia.

Nullus. Dñs in ſeruo quē manumittit pōt ſpirituales operas retinere.h.d.nō diuidit ꝛc. ¶ Caſus literalis. Si aliqs ſeruo ſuo donauerit libertatē: ꝛ eum fecerit in pſbyterū oꝛdinari:ꝛ ille poſtea in ſupbiā elat⁹ dño ſuo noluerit hoꝛas canonicas celebꝛare accuſet apud epm ſuū ꝛ degradet. B. ¶ No.j.ꝙ pōt domin⁹ opas ſpūales imponere tpe manumiſſiōis ad oꝛdines. ¶ Not.ij.caſum in q̄ imponi videt pena degradationis. ¶ Tertio no. ꝙ ſi ſeru⁹ operas impoſitas ſpūales nō pſtiterit dño pōt in ſeruitutem reuocari. ¶ No qs ꝓpꝛie dicat in ſuperbiā elatus. ¶ Opp.ꝙ domin⁹ retineat opas i ſeruo ad oꝛdinandū manumiſſo.liiij.diſt.quicūqȝ.Sol.ſpūales poteſt:vt hic:nō tempoꝛales:vt ibi:ꝛ dicit ꝙ ſpirituales poteſt:ſm doc.dūmodo retineat icōtinēti poſt manumiſſionē.ff.d ope.li. vt iuriſiurādi.ff. d li.cau.l.vlti.§.i eū. In ſeruitute aūt facta dominus nō obligat.C.an ſer.ex fa.ſuo.p totū.ſȝ In. ꝛ Hoſtiē.vnde dicit qd talis ꝯditio pōt apponi in oꝛdinatiōe ſicut in beneficij cōceſſione.de pbē. ſignificatū qa in traditione rei ſue ꝛc. ff. de pact. l.in traditionib⁹.ꝛ pſertim hoc verū ſi fiat de autoꝛitate epi ſm Philip.ſȝ quidā dicat conſenſum foꝛte neceſſariū: qd nō placet. ¶ Op.ij.qd nō ſit hic accuſatoꝛ:ſȝ ciuilis actoꝛ cuȝ pena veniat ad cōmodū partis:vt no.de accu.qualr.Sol.dic qd agit ciuiliter ꝛ exponit accuſat⁹:id eſt acto ciuiliter ꝯtra eum. Et ſi teneas ꝙ criminaliter accuſet dicit gl.qd inſcribet ad extraoꝛdinariā penā:qa hec eſt impꝛopoꝛtionabilis i accuſante:ad hec.d accu.ſup his.qd bene no. Tamē dicūt doc.hic ꝙ dato qd agat ciuilr deponet:qa alſ ſnīa nō poſſet executiōi mādari. ꝛ eſt ſimile in denuntiatiōe ſimoniaci p quā deponit: quia penitentiā aliter agere nō pōt.de accu.inqſitionis:ſȝ tūc deponit a dignitate ſed nō degradat ab oꝛdine:in ſeruo ſecus ſm Inno.ꝛ Tācre.tene mēti iſtū caſum:qꝛ non habes alibi:qd ꝓpter accuſationē ciuilem i ponat pena degradationis etiā i nō coꝛrigibilē: ſigna bene. ¶ Opp.iij.ꝙ per hoc nō redigat in ſeruitutem.liiij.diſt.frequēs.ꝛ.c.ex antiqs.vbi videtur ꝙ ſacerdos remanet liber. Quidā dicūt ꝙ hec coꝛrigit per illā:qd eſt falſum:qa iurium coꝛrectio ꝛc.vt in decre.cū expediat.de elec.i.vj. vl ꝯriū ꝯtinet ius cōe:hoc ſpāle eſt i odiū illoꝝ q ꝓmoti ſunt vt ſeruiāt in diuinis officijs.argu.j.eo. eo libētius. Tertia opi. Melendi qd hic dñs deduxit in pactū vt poſſit reuocare in ſeruitutē ſi nō celebꝛaret diuina in ſeruitute impoſita ſeu in manumiſſione. B.dicit ꝙ loquit hic de ſeruo plati: cōtra d ſeruo priuati. Hug.dt qd hoc.c.nō tenet. Glo.dicit qd opi. Melē.ſibi videt vera.ꝛ dt glo. qd adeſt argumētū ꝙ ſi ſeru⁹ ignoꝛāte domino oꝛdinet ſibi reddi debet vt ſeruiat i diuinis.liiij. diſt.frequēs.multo foꝛtius vbi ſi eo pacto manumittit vt ſeruiat:quia i eo ſi nō faciat tūc notat maioꝛ ꝯtumacia:vnde ꝓpter cōtumaciā ꝛ fidē ruptaȝ ꝛ pactū reddit dño: ꝛ nullo clericali puilegio gaudebit q̄ ad dominū:dic ſi ſeru⁹ eſt manumiſſus ꝛ impoſita ſunt ſeruitia ſpūalia ꝛ h pacto qa ſi nō faceret redigatur in ſeruitutē ꝓcedit hoc vbi eſſet ſeru⁹ etiā priuati:foꝛtius ſeru⁹ eſt manumiſſus:hoc poſito vt ſeruiat in diuinis nō tñ appoſitum eſt pactū de reuocando in ſeruitutē:adhuc ſm Jo.ꝓcedit h.c. Si aūt impoſite nō ſunt opere ſpūales:ſȝ ſimplicit manumiſſus. opi.ſunt Joā.qd tūc nō reuocabit in ſeruitutē. Gof.tenet qd abſqȝ alia impoſitiōe hoc ſeruitiū dbet domino.alſ degradabit:ſȝ in ſeruitutē nō rediget: de hoc.liiij.diſt.c.ij.ꝛ reſidet Jo.an.ꝛ ſic loquit indiſtincte h litera:capitula aūt ꝯria ꝓcedūt quādo vult reuocare ex altera ingratitudine nō pmiſſa. ¶ Oppo.iiij.qd ex pacto nō ſȝ operas etiā ſpirituales retinere.j.q.ij.quā pio.Solu.libertas qd ſpirituale dꝛ: ideo hec cōditio pōt apponi q̄ ſpiritualis eſt.de re.pmu.ad qſtiōes.Sȝ veritas eſt ꝙ non eſt libertas qd ſpirituale: qd patet qa vendi pōt q̄ nō poſſet ſi eſſet quid ſpirituale. Ideo dic ꝙ non dabit libertas ſub i la ꝯditiōe vel mō: ſed ſimpliciter de ſe libertas ꝛ mod⁹ de ſe imponebat. vl erat. hic debitū iuris:ideo licitū fuit i pactū deduci.de reſcri.ad audiētiam ꝛ in.c.ſignificaſti.d elec. ¶ Quero quas operas pōt qs manumittēdo retinere:[a] dic qd quedam ſunt ſpūales ꝛ has pōt retinere:quedā ſunt tēpoꝛales:ꝛ haꝝ quedā ſunt fabꝛiles:quedā carpētarie.ꝛ alie artificiales vt arare:fodere:has nō pōt domin⁹ i ſeruū manumiſſum ad oꝛdinē retinere.quedā ſunt obſeqales.ꝛ aliq ſunt i nō faciēdo:vt nō vocare in ius ſine venia.s.c.pxi.ꝛ qdā in faciēdo vt in aſſurgēdo.pmas retinet.ſecūdas nō:niſi ſint ſpūales:ꝛ has pōt in oꝛdinatiōe manumiſſionis imponere poſtea nō:quia rei ſacre nō ꝯſtituit ſeruit⁹.ff.cōmunia pdio.l.caueri.no. ¶ Quero an hic pſbyter degradat⁹ ſit i ſeruitute:dt hic Jo.an.ꝙ in antiqua ibi:degradet:ꝛ ſequebat:ꝛ ſeruus fiebat dñi ſui ꝙ ſtudioſe remotū fuit: qꝛ abſurdū erat ꝙ pſbyter i ſeruitutem redigeret:ſm Gof.Hoſt.et qd videt ſupflua vltima gl. Ant.

Conſuluit. Spurij vel ſerui oꝛdinari non debēt. h.d.Et nō diuidit. ¶ No.j.ſummariū. ¶ Oppo.qd talia in ꝯgregatiōe nō ꝓferat papa.vt.s.d ſcru.c.j. Sol.ſȝ papa nō vtat ſcrutinio: vtit tamē his vbis ꝛ ſimilib⁹ in conſecratiōib⁹.de qb⁹ ptȝ in pontificali ſiue oꝛdinario epiſcopali: vt hic patet ſabbato in veſperis dum ſcrutat metropolitan⁹ cōſecrādū:inter alia dicit bigamos aut carnales:aut de ſeruili cōditione ad ſacrū oꝛdinē nō ꝓmoueas quoꝝ vboꝝ mentē hic ponit. Et no. duo hic Hoſti. pmo qd liber pōtificalis eſt autēticus.ex q̄ hic allegat. ſic de arboꝛe ſolet ꝓbari p canonē.xxxv. q.v. ad ſedē.ꝛ.xv. diſt. canones.ꝛ.c.ſancta.xxxviij.diſti.que ipſis.debet autem illū libꝛū habere pſbyter vt ſciat exhibere ſacramēta que ſpectāt ad ipm:ꝛ vt eps libꝛo nō careat cū declinat ad parochiā. ¶ Scdo no.qd ſufficit habere vboꝝ mēte ꝛ ii verba foꝛmaliter nō habeātur.j.q.j.marchion.ꝛ h in cle.ne romani de elec.poſt que. ¶ Gloſ.j.declarat qd eſt ſpurius. [b] vide gl.de renū.niſi.§.perſone.ꝛ vide qd no.q ſi.ſint legi.venerabilem.

☞ Oꝛdo clericalis an ſit dignitas.

Ex libenius. Manumiſſ⁹ ab eccleſia vt fiat cleric⁹ ꝛ ppetuo illi ſeruiat i diuinis ad aliā eccleſiā ſe trāſferre nō pot.ſec⁹ ſi pure fuit manumiſſus vt ſeruiat.hoc.d.Sunt due partes.ſcda ibi:i quo. ¶ Caſus literalis. Aliqs filiū ſuum obtulit ipſi eccl'ie a qua libertatem ipſe fuerat ꝯſecut⁹ vt ipſa eccleſia domino deſeruiret in oꝛdine clericali:querit vtrū poſt aliqd tps poſſit eccl'iam illā dimittere ꝛ ad aliā ſe trāſferre;papa h diſtiguit. Utrū eo tpe fuerit manumiſſus ꝛ oblat⁹ oꝛdini clericali:vt in ea dum vixerit debeat deſeruire diuinis officijs.ꝛ tūc ad aliam eccleſiā ſe trāſferre non poſſit vl vtrū abſolute fuerūt manumiſſi.ꝛ tūc poſſit licite ad aliā trāſferri. B. ¶ No.j.qd ſeruos eccl'ie poſſunt parētes pſentare ad oꝛdines d ꝯſenſu eccleſie patrone vl cōniuentia:dūtamē ea ꝯditione tradant vt eccleſie patrone deſeruiat i diuinis. ¶ No.ij.ꝙ pōt dari libertas ſub cōditione vt ſeruiat qs in diuinis vl vt clericet. ¶ No.ꝙ ſi paria ſunt tradere ſub tenoꝛe iſto vl ſub ꝯditiōe iſta aut ſub modo iſto. ¶ No.iij.ꝙ ſeru⁹ manumittit vt ad oꝛdines ꝓmoueat aut eſt actū vt in eadē eccleſia debeat ſeruire ꝛ nō pōt ad aliā trāſire.aut nihil eſt actū ꝛ trāſire poteſt. ¶ Op.j.ꝙ tradi non pōt libertas ſub ꝯditione vt ſeruiat eccleſie vl oꝛdinem ſuſcipiat:vt patet.j.q.ij.quā pio. Pꝛima ſol.ſub cōditione nō pōt tradi tempoꝛale ꝓ ſpirituali:vt ibi:ſed ſic ſub modo. ¶ Not.gl.q̄ eſt falſa ꝯtra tex. vt in cle.benefi.c.vno. Scda ſol.conditio vl mod⁹ q ſonet i conditionē nō pōt apponi: ꝯditio aūt vl modus qui ſonet in monitionem ſic.vt ptȝ s.de elec.ſignificaſti.ff.de tute.l.muto.§.ſub conditiōe. Ul tertio ſicut ſpōſalia poſſunt ꝯhi ſub ꝯditiōe vt fidē chꝛiſtianā recipiāt.xxviij.q.j. nō opoꝛtet.vl vt vitā coꝛrigāt.d ſpōſa.inter opera.ita poteſt qs manumiti vt oꝛdinē recipiat:vt h. Ul qrto libertas ē qd ſpuāle qd pōt venire in cōmutatione cū alio ſpirituali. Dic ergo ꝙ hec ꝯditio vl mod⁹ vt detur ſpūali ꝓ ſpūali nō eſt illicitū:vt hic eſt caſus:ſi aūt det tpale vt ſubiectum ſub quo dȝ creari ſpūale vt in vi modi remoueat qualitas ex quā ſubiectū habilitatur ad ſpūale hoc eſt licitū ſicut dare libertatē vt ibi creetur oꝛdo : qꝛ h meſſe videt. Itē vt dicit Inn.nec plus p viā retētionis ꝙ per viam collationis ſub pacto vel modo factū eſt: ad h j.de reli.dom.ꝯſtitut⁹. ¶ Quero ꝓ intellectu litere i ſcdo mēbꝛo diſtinctiōis qñ dicat ꝙ abſolute tradit⁹ libertati ꝛ oblat⁹ .Sol.vno modo intelligit abſolute i.abſqȝ pacto vt eccleſie ſeruiat:ꝛ tūc ſtat ꝓpꝛie cōniuētia:ſȝ hic non cōgruet mēbꝛum qſtioni:quia querit demū qñ fuit tradit⁹ ſub pacto vt ſeruiat eccleſie. Scdo modo intelligit vt fiat differētia an manumittat vt ppetuo ſeruiat eccleſie ꝛ ꝓcedit pma pars: an abſolute:id eſt tēpoꝛaliter vel ſimpliciter:ꝛ procedit ſecunda pars ꝛ eſt argumētū ꝙ indefinita equipollet vniuerſali. ¶ Scdo p decre.arguunt doc.† ꝙ clericalis oꝛdo eſt dignitas:qa militia ē:ad idē.j.tit.ij. ꝛ.iij. Sic ꝛ aduocat⁹ nobilitat officiū ſuū.C.d aduo.diuer.iud.l.aduocati.ſȝ hic miles iperatoꝛis:id eſt Chꝛiſti.xl.diſt.ante omnia. ¶ Quid eſt dicere conniuētia; dicūt doc.qſi diſſimulatio:id eſt quaſi quidā tacitus

---

Zacharias.

[a] ¶ Retinere. Tu vide plene bal.de hac qſtiōe in.l.ſi non ſoꝛtē.§.libertus.et ibi Alexā. declarantē poſt Bar.ꝛ Bal.ff.de cōdi.inde. eūdem in.l.liberti.j.et.ij. ꝛ.vj.eo.C.de ope. lib. ꝛ Spec.in ti. de ſer.nō oꝛd. v. generaliter.

Sebaſti. Sapia.

[b] ¶ Spuri⁹. Quid ſit ſpurius:declarat Bart.i.l.ſi.ff. d his quib.vt idi. ꝛ doc.i.l.ij.in pn. ff.de ver.obli. Et nota ꝙ ſpuri⁹ eſt īfamis:ſm Azo. in ſum.tit.C.qui. ex cau. infa.irro. no. Bal.i.l.bona fides.C.de re.cre. de quo p Lafrā. de oꝛia. in repeti. l.admonēdi.col. xxi.ff.de iureiu.ꝛ lati⁹ ibidem per do.Fran. curtiū in.ij.ꝛ.iij.col.

citus cōsensus vt videant ꝛ sciāt ꝛ nō ꝯdicāt.liiij.di.si seru⁹ hic ponitur ꝓ cōsensu quod videẗ ꝓbare tex.ibi:assequētes.

Miramur. Ius qđ est de seruo facto diacono etiam de subdiacono dꝫ intelligi.h.d.pꝛio decise narrat factū.secūdo diffinit ꝛ soluit:secūda ibi:de sudiaconali. ¶ Casus literalis. Aliqñ serui ordinanẗ sine licentia dñoꝝ suoꝝ q̄situm fuit a papa qualiter isti sic ordinati debeāt in seruitutē vel nō reuocari.papa miraẗ de hac q̄stione cū certus sit modus qūo debeāt vel nō debeāt in seruitutē reuocari.verūtamen de ordine subdiaconali cum nulla de eo fit mētio in decretis diciẗ ꝙ ille ordo eodē priuilegio gaudet cū diacōali: quia lꝫ olim nō reputareẗ sacer in primitiua ecclesia tñ a tpe Gregorij ꝛ Urbani et ꝫ tpa moderna reputaẗ sacer. Ber.

a ¶ No.j.ꝙ ordo subdiaconatus hodie fact⁹ est sacer: [a] ideo extēsiuā a se recipit extensionē oim iurium de gradu sacro loquentiū. ꝛ sic cōtract⁹ trāslatus ad q̄litatē certi grad⁹ recipit extensionē oim iurium de gradu loquētiuꝫ.ꝛ sic habes vnā reg.hic in materia extēsionis:facit quod no.gl.in.c.cuꝫ in cūctis.de elect.ad hec.ꝺ eta.ꝛ quali.a multis.ꝛ.l.j.§.iij.ff. ad le.fal.et.j.cōtineẗ ꝙ seruus ignorante dño fact⁹ subdiaconus:licꝫ vellet se redimere ad instar diaconi tñ dño fuerat restitutus.ꝛ ꝭ est de quo papa miraẗ. ¶ Opp.cū gl.ꝙ fiat mētio in canonib⁹ antiqs de subdiacono.liiij.di.ex antiqs. vel reliqua vero officia. Sol.de subdiacono nō fit mentio inter dispositiones cōcernētes ordinē diaconalē ꝛ sacros:sꝫ bene inter dispositiones cōcernētes minores ordines:ideo cōi iure inferioꝝ ordinū olim cēsebaẗ ordo subdiacōalis.ꝛ alle multa iura.lx.di.nullus in epatu.ꝛ in.c.pcedē.in quib⁹ ad episcopatū ꝓmoueri ꝓhibenẗ omnes post diacōatus ordinem:ꝛ sic existētes in ordine subdiaconat⁹ cēsebanẗ de iure minoꝝ ordinū:ideo olim subdiaconus si ꝓmotus fuit dño ignorāte reuocabaẗ in seruitutē:hodie seruaẗ in eo illud ius quod seruaẗ in existēte in sacris ordinibus:inter cetera dicit glo.qđ dꝫ dare vicariū ꝓse.quid aūt si nō habeat.no.in.c.ex antiqs.liiij.di. Et nunqd in hoc fiat simōia:ꝛ ibi ðt ꝙ nō:qꝛ hic nō fuit trāsactū sup ordine:sed sup seruitio vel libertate seu seruo qđ lꝫ:vt.xxxvj.q.j.de rapto.nec magis cōmittiẗ simonia quā si qs emeret ecclīā.no.in.c.gñalis.liiij.di. Uñ hodie ēt q̄ ad.c.de eta.ꝛ q̄li.a multis.gaudet ꝑuilegio ordinis sacri. Idē dicēdū per.c.presul.ij.q.v.ꝛ idē ðꝛ de man⁹ impositione.ꝭ.de sacra.nō ite.c.j.per Host.qui dicit mirandum si qs dicat oppositū. ¶ Alti.doct.dicūt istos duos ordines exceptis specifice ꝓhibitis in olb⁹ adequari in onere ꝛ ꝑuilegio.de onere patet:quia vterqꝫ teneẗ ad horas.de cele.miss c.j.vbi de hoc:vterqꝫ ꝯtinere teneẗ.de cle.cōiu.c.j.ꝛ.ij.ꝛ a postulando salario abstinere.de post.c.j.patet ex no.de eta.et q̄l.idecoꝝ.ex eo ꝙ vterqꝫ eligiẗ.ꝺ eta.ꝛ q̄l.a mltis.jꝛ redimitur:vt hic ꝭm Host.q ꝑ hoc no.ꝙ man⁹impositionē recipiat subdiacon⁹.ꝛ de hoc vide qđ no.de sacra.nō ite.c.j.sup.gl.ij.

Dilectus. Natus ex patre seruo ꝛ libera matre liber est:ꝛ licite promouetur.h.d. Sunt due partes. Prima ponit q̄relā Secūda sup ea dat iudicē. Secūda ibi:quo circa. ¶ Casus literalis. Ioānes miles ipediebat guil. diaconuꝫ ne ordinareẗ in ꝑsbyterū ea occasione qꝛ dicebat patrē ipsi⁹ diaconi hominē suū esse:quāuis mater ipsi⁹ libera esset.vnde ille diacon⁹ hoc ꝓposuit corā papa:vñ mādat epo Neapolitano quatenus si ꝑdicta vera sunt militē ipsum cōpescat ab huiusmodi impedimēto. B. ¶ Not.ꝙ nat⁹ ex seruo ꝛ libera liber est:qꝛ sequiẗ cōditionē matris ꝛ nō patris:ideo pōt ad ordines ꝓmoueri. ¶ Op.vel dices ꝙ hic est fili⁹ nat⁹ de legitimo mr̄imonio:ꝛ debet sequi cōditionē patris.xxxij.q.iiij.liberi.vel dices ꝙ est nat⁹ de illegitimo mr̄imonio:ꝛ tūc dato ꝙ sequaẗ cōditionē matris nō debet posse ꝓmoueri ex eo qꝛ illegitim⁹ est.de fi.presby.per totū. Solu. dicit gl.ꝙ ꝭ erat nat⁹ de legitimo mr̄imonio:tñ sequiẗ ꝯditionē matris. C.de rei vēdi.l.partū.C.de lib.cau.l.placuit.capitulū aūt cōtrariū loquiẗ ꝭm Longobardā ꝯsuetudinē q̄ adhuc seruaẗ in multis regionib⁹ vt partus semꝑ sequaẗ deteriorē cōditionē qñ est nat⁹ ex legitimo mr̄imonio:sed leges rationi cōtradicūt vel.c.illud liberi.potest reduci ad leges ꝑdictas vt qđ ibi dicit:deteriorē partē sequiẗ.i.debiliorem:ꝛ sic feminā: nam sexus femineus debilioꝛ est:ꝛ sic liber est.ideo iste cū sit liber natus de libera matre potest ꝓmoueri nō obstāte militis ꝯdictione:ꝛ quo ad libertatē de iure filius sequiẗ matrē[b] liberā:imo sufficit eum in momēto fuisse in libero ventre.vt liber nascaẗ.ff.de sta.homi.l.ꝛ seruoꝝ.§.ingenui.i honorib⁹ vero ꝛ munerib⁹ ꝛ mācipijs part⁹ sequiẗ patrē[c].C.de decu. li.x.l.eos.ꝛ.l.exēplo.ff.de sta.ho.l.libertas. sic intelligiẗ.l.cū legitime.ff.de sta.homi.ꝛ ꝓcedit hoc intantū qđ sufficit illū cōceptū de decurione quātū ad hoc vt pr̄is cōditionē sequatur quāuis añ ipsi⁹ natiuitatē pr̄desijt eē decurio.ff.de decu. l.ij.§.j.sequiẗ aūt cōditionē pr̄is a senatu remoti in his q̄ ibi dicunẗ alias ꝛ regulariter sequiẗ matrē.fallit in duob⁹ casibus i nato ex seruo reipub.ꝛ libera muliere.C.de ser.reipub. l.ij. Item in filio clerici ꝛ libera muliere.xv.q.vlti.cuꝫ multe. vel illud capitulū est tolerandū vbi saracene fiūt chꝛistiāe:et remanēt serue:de talib⁹ nati sunt serui. Fallit vbi ꝯtra est cōsuetudo.de cōiu.ser.c.pe. ¶ Quid de ascriptitio an possit ordinari:videẗ qđ sic.etiā ꝑter dñi volūtatē retento iure ascriptitiat⁹.liiij.di.si seru⁹ sciēte.sꝫ illud est correctū:vt ibi no.vt patet.liiij.di.c.quicunqꝫ.ꝛ.c.admittuntur.ꝛ.ꝭ.c.j. Io.and.

¶ De obligatis ad ratiocinia ordinādis vel non. Rubrica.

¶ Uiso de obnoxijs cōditione seruili:de obligatis ad ratiocinia videam⁹.ꝭm Gof.ꝛ ꝭm euꝫ ratiocinia rōnes sunt ꝛ rationū redditiōes quib⁹ est qs obligat⁹ ex administratione reipublice. Materia habetur.lj.dist.per totum. Anto.

1 ☞ Ordinari non debent ad ordines sacros administratores bonoꝝ alterius nisi administratione deposita ꝛ rōne red dita.ꝛ nu.2.ꝛ.3.vbi ſit notabilis distinctio.ꝛ.n.7.9.ꝛ.10.vbi audiuntur volentes dare fideiussores.

4 Laicus conuentus corā suo iudice seculari:si postea efficiaẗ cleric⁹ an questio sit terminanda corā seculari:an corā ecclesiastico iudice:vbi plenissime.

5 Exceptio declinatoria potest opponi post lit.contest.quādo est nouiter orta.

6 Religiosorum appellatione an veniant isti milites gaudentes:ꝛ isti de tertio ordine sancti Francisci.

8 Obligatus ad aliquid faciendum si ingrediatur religionez quomodo succurretur creditori.

Debitor siue alteri obligatus volens intrare religionem an sit per illos de religione recipiendus.

1 **Magnus.** † Obligat⁹ rōcinijs ꝺposito onere ꝛ reddita rōne ordinari pōt:ꝛ prius non. h.d. et sunt tres partes.q̄stio:ꝛ q̄stionis rñsio:ꝛ rñsiōis approbatio.secūda ibi:grat⁹.tertia ibi:vniuersi. ¶ Casus lr̄alis.eps Aug.q̄siuit in concilio vrū prouisores:ꝛ tutores pupilloꝝ:ꝛc:seu curatores:debeāt ordinari. Grat⁹ eps rñdit ꝙ post officia sua deposita ꝛ reddita rōne sui officij possunt ordinari:dūmodo alias digni inuēti fuerīt.sꝫ nō antequā liberati sint ab officijs suis: qꝛ ecclīa ifamaẗ cū postea ꝯueniunẗ sup officijs oēs dixerūt recte rñdit:ꝛ sicut snia tua:ita ꝛ snia nr̄a. ber. ¶ No.triplicem speciē administrationis repellentē quē ab ordinationis actu qñ qs est ꝓcu.ꝛc. ¶ No.ij.ꝙ fraudulēter se gerēs in administratiōe est ihabilis ad ordinē tāꝙ infamat⁹. ¶ No.iij. ordo est honor ꝛc. ¶ No.qđ omnis ille ihabilis est ad ordines cui⁹ ordinatione ecclīa infamaẗ. ¶ No.ꝙ gestū ab vniuersitate debet esse vniuersale:nō aūt singulare.de elect.i genesi. ¶ No.ꝙ administrator generalis bonoꝝ alteri⁹ nō potest ordinari nisi deposito officio ꝛ reddita administratione.

2 ¶ † No.causam ꝓpter quam tales repelluntẗ ab ordiatione ne ex hoc ifameẗ ecclesia qđ ordinet ꝑsonas cū dāno.ꝛ detrimēto alioꝝ.et no.practicā edēde legis.ad hoc.c.osi⁹.de elec. ¶ Opp.ꝙ executores non possunt ꝓmoueri.lj.dist. aliquātos. Solu.dicit gl.ꝙ intelligendo literā de executoribus iudicioꝝ restringi dꝫ ad executores qui seua precepta exercent:nam illi ꝓmoueri non possunt. Pōt hoc scđo intelligi de executorib⁹ testamētoꝝ:de qb⁹.de testa.in.c.ioannes.ꝭm Hosti.sed cum executor talis clericus esse posset:vt ibi nō videtur ꝙ habeat necesse officium dimittere:ꝭm ea que ibi no.

3 ¶ † Opp.ꝙ possit ꝓmoueri administrator bonoꝝ alterius. lxxxvj.di.peruenit. Sol. dicit gl.hic:qñqꝫ quis est obligat⁹ ad ratiocinia alicuius priuate ꝑsone:ꝛ durat in officio ꝛ nō potest ꝓmoueri eo existente in officio.xxj.q.iij.c.j.ꝛ.ij.ꝛ ne cle. vel mona.c.j.ꝛ.ij.si sit administrator miserabilis persone vel ecclesiastice pōt ꝓmoueri:vt.d.c.ꝑuenit. Hec dicūt vera doc. siue sit in officio volūtarie siue ex necessitate:quia ꝑpetuo ad gerendā administrationē est astrict⁹:nam ab ordinib⁹ tunc perpetuo repellitur.liij.di.legem.liiij.di.quicunqꝫ.qñqꝫ administrationē deposuit:ꝛ tūc aut administratio est publica et nō pōt ꝓmoueri ante redditā administrationē.C.de epi. ꝛ cleri.officiales.si administratio fuit priuata:ꝛ tunc aut in ipsa ꝓmotione sibi q̄stio moueẗ:et tūc si cōueniẗ de dolo vel perfidia:ꝛ nō potest ante racionē redditam ꝓmoueri.lxxxj. dist.tantis.xxiij.dist.illud.ꝛ.C.de ꝓcu.l.reum.ꝭ casu potest

Zacharias.

a ¶ Fact⁹ est sacer. No. Car.in cle.si.de eta.ꝛ q̄li.ꝛ obligat ad cōtinētiā. tanꝙ sacerdotiū etiaꝫ si temerarie fuerit alicui itra pubertatez collatum:vt no.glo.et idem Car.in all'. cle.si.ꝛ gl.j.q.j.c. pueri.

b ¶ Sequiẗ mr̄em adde qđ Roma. consi.cxciiij.dicit ꝙ natus ex patre seruo ꝛ mr̄e libera ðꝛ spuri⁹:et an filij sequanẗ cōditionem patris vel matris.vide per eūdem.ꝯsi.cccly. Zacharias.

¶ Adde Iac.rebuf.post bar.in.l.nati.C.de decur.lib.x.plen⁹ in.l.filios.ꝛ ibi in addi. Celsi ad eū.C.de muni.ꝛ or.eo.lib. Sebasti. Sapia.

c ¶ Sequiẗ patreꝫ. Sic ſetiaꝫ quo ad nobilitatē sequiẗ patrē:vt ꝑ Bal.in.l.fi.i fi.C.ꝺ ser.fugi. Pe.de anc.in cōsil.cccix.inci. visis diligēter in reb⁹.ꝛ hoc intm̄ ꝓcedit ꝙ non valet statutū vel cōsuetudo dispone re cōtrarium:vt no.Bar.in.l.exēplo.C.de decu.li.x.de cuius veritate.vide Fel.ꝛ Deci.in.c.nouit.i.vj.no.j.de iudic.ꝛ ꝑ Andre.sicu.post Abb.in.c.raynutius.in.j.not.j.de testamen.

intelligi hoc.c.taxari tamen debet intra quantū tēpus causa decidat̄ .de clāde.despō.cū inhibitio.§. qui fi.sint legi.lator.Et est causa fm doc.quia si de dolo vel pfidia dānaret̄ esset infamis.ff.de his qui no.infa.l.furti.§.penulti.⁊ hoc faciet in dubio:scʒ statuet terminū:al's si cōstet de debito vel presumit̄ ex qualitate psone illā repellit.Qñqʒ cōuenit̄ de culpa tm̄ ⁊ pmoueri pōt nō obstāte creditoris reclamatione.idē.Host.⁊ Inno.in hoc ɔ̄dicere vident̄ gl.§.pri.⁊ dicit glo.ꝙ tunc lis suo marte habebit currere sicut prius ⁊ etiā sub eodē iudice.ff.de iu.om.iud.l.cū quedam puella.de for.cōpe.proposuisti.Si autem nulla q̄stio moueret̄ vel mota est nō obstāte obligatione pmouebit̄ nisi manifestū sit ipm de dolo teneri:tunc eñ eps potest illū ex officio repellere,sicut quēlibet criminosuʒ.vj.q.j.infames:dicit Host.⁊ Ale.⁊ Guil.naxo. reputātes distinctionē hāc fore prolixā dixerūt obligatū ratiocinijs nō fore pmouendū.per.l.officiales.C.de epi.⁊ cler.lj.dist.per totū ⁊ hoc.c.non distinguit. ff.de offi.psi.l.iij.ff.de publi.l.de ptio.Host.dicit salua pace illorum talē ⁊ tam solēnē distinctionē vnico verbo non tollendam.de elec.ecclesia.ij.versi.deniqʒ.¶No.glo.que dicit qd dato qd clericus efficiat̄ de foro eccl'ie mota q̄stiōe:q̄stio dʒ suo m'te corā prio iudice finiri:⁊ sic nō pdest mutatio fori.

4 ¶†Facit ad qōnē de laico cōuēto corā iudice seculari qui postea factꝰ est clericus[a] an posset dānari a iudice seculari. Ioā.and.recitat hic opi.Goffre. de rescrip.eā te.per illam decre.dicit qd statꝰ mutatio nō liberat aliquē ab eo ad qd prius tenebat̄.ff.iudi.solu.l.si reus.de iurisdi. om.iud.cum q̄dā.vj.q.j.c.iij.xxxiij.q.ij.admonere.lj. dist. designata.⁊.c.preterea.liiij.dist.ex antiqs.⁊.c.frequēs.⁊.c.si seruꝰ.de diuor.gaudemus.ad ɔ̄riū.xxj.q.ij.si qs iā trāslatꝰ.xviij.q.j.c.vno.xvj.q.j.ne p cuiuslibet.l.di.ferrū.xxvj.di.deīde allegat alia īfinita idē probantia Ala.⁊ Goffr.in sum.huꝰ tit.⁊ Uin. idē qd corā primo iudice cōueniri pōt:⁊ plus dicit Uin.qd laicus etiā exequat̄ sn̄iam per.l. si quis posteaꝙ. ff.de iu.§.de fo.cōpe.pposuisti.⁊ ibi hoc tenet Host.p illā decre.Idē Barth.brixiē.in q̄stione venereali aliqs litigabat: ad hoc ff.de excu.tut.l.ij.in pri.⁊.l.tutor petitꝰ.Scd'a opi.fuit Io. de deo vbi dicit hoc verū in ciuili:in criminali secꝰ.xj.q.j.de psona.cū simi.Tertia fuit opi.ꝙ nō possit iudex pcedere siue causa sit ciuilis siue criminalis.ff.de arbi.l.nō distinguemus.§.sacerdotio.ff.de re mili.l.qui cum vno.§.reus.vbi videtur expssum.ff.de accu.l.hos accusare.§.hoc bñficio.ad idē.ff.de va.mune.l.ptor.§.j.ibi:vel si qui sacerdotiū.Item quia res lite pēdēte venit ad casum a quo nō potuit īchoari:ad hoc reg.factum.cum cōcor.li.vj.ff.de suspe.tut.l.post finitā.ff.de lib.agno.l.iij.§.j.⁊ vide qd no.ff.de leg.j.l.nemo potest circa mediū.ij.glo.Itē si fugiēs ad ecclesiā habet immunitatē.de imu.eccle.inter.fortiꝰ ⁊ clericꝰ.

5 ¶†Itē declinatoria nouiter orta bñ opponit̄ post litē cōtestatā.de offi.dele.illinu ite.ad hoc.xiiij.q.vj.cōpimus.vbi res alterata vl' cōsecratā nō restituit̄ priori dño.⁊ p hac parte bis fuit fm Ioā.an.hic in disputatiōibꝰ determinatū.⁊ placet Archi.xj.q.j.c.j.pter ordinē impssuʒ pcipue vbi agit̄ de pena corporali.Ad ɔ̄ria dic qd in eis nō mutat̄ forus sed addit̄ forus foro.arg.lxj.dis.c.j.ff.de sena.l.senatores.hic āt nō solū mutat̄ forus :sed mutat̄ ēt status psone.xij.q.j.duo sunt. Quarti dicūt ꝙ si mala fide efficit̄ clericꝰ nō eximit̄ a iurisditione priori:si bona fide efficit̄ eximit̄.ff.de adul.l.si maritus.§.j.vbi q abest bona fide causa reipublice nō potest accusari sʒ in fraudē sic:ad hoc.ff.ex quib.cau.ma.l.v.⁊.l.hos accusare §.si.ff.de accu.Idem tenet Dy.ff.de excu.tu.l.idē vlpianꝰ.⁊ dicit ꝙ in dubio presumitur fraus[b] si iā erat accusatus vel in crimine deprehēsus.ar.ff.de bo.eo.q sibi mor.cōscuie.l.fi.ff.de re mili.l.fi.quod dicit verum Dy.in iā cōuento.in ɔ̄ueniendo autem post maleficiū cōmissum factuʒ clericū dicit iudiciū corā ecclesiastico iudice inchoandū:ad hoc.l.j.ff.de pe.vbi videt̄ indistincte debere attendi tēpꝰ delicti cōmissi:dicit ꝙ ibi loquit̄ q̄ pena debet imponi quādo de hoc tractat̄:hic quādo tractat̄ coraʒ quo iudice debeat cōuenire:lʒ quidā in hoc distinguant delictū publicū a priuato:sibi videt̄ debere inspici qd est dictū nulla habita distinctiōe:ad hoc qd no.ff.si ex noxa.cau.aga.l.pen.ff.de statulib.l.statuliberi a ceteris.¶Quīta ē opi.Guil.ī spe.de reo in prin.qui dicit:in causa ciuili attendit̄ primus iudex:ī criminali autē finiet̄ causa coraʒ primo iudice: ⁊ fiet executio corā secūdo:scʒ per ecclesiasticū.arg.de cle.postulasti.de fo.cōpe.de rap.c.j.¶Butri.in.l.penul.ff.si ex noxa. cau.aga. ponit suā theoricā:quia dicit considerādū ꝙ qñqʒ dubitatur an alteratio qualitatis vel status alteret qualitatē fori: qñqʒ q̄rit̄ an alteret quātitatē pene.Quo ad primū dic qd si preuētus est cōtesta.lit.vel sententia:⁊ dicit ꝙ nō prodest mutatio quominꝰ pnūtiet iudex vel exequat̄.ff.de iurisdit. om.iudi.l.cū quedā puella.ff.de accu.l.hi tamen.in fi.Ideʒ videt̄ si citatione p.c.pposuisti.de for. cōpe.si nō est taliter preuentꝰ:aut mutat in fraudē ⁊ nō pdest mutatio.vt.l.fin. ff.de bo.eo.q mor.sibi ɔ̄scie.ff.de re mili.l.fi.aut sine fraude ⁊ potest:aut est dubiū an in fraudē vel nō:⁊ tūc si est postulatꝰ de crīe vel dephēsus ⁊ psumit̄ in fraudē:⁊ sic nō pdest:vt in.d.l.fi.de bo.eo.q mor.sibi ɔ̄scie.al's psumit̄ bona fide mutare.⁊ sic pdest vt dictis legibꝰ.Fallit in milite armate militie vt nō ɔ̄sideretur puentꝰ: sed solū ān mutet fraude vel nō:vt primo casu nō prosit:secūdo sic.ff.de re mili.l.qui cum vno.§.reus.⁊.l.fi.fm eum.per qd dicit ideʒ posse dici de clerico qui est miles celestis.ar.l.q sub ptextū.C.de. sacrosan.ecclē.Sed dicit ꝙ nō reperiat̄ hoc cautū ꝙ clerici manebūt sub regula puatoꝝ.Scd'o casu quādo agitur an mutatione status mutet̄ pene qualitas dicit qd qñqʒ contingit mutatio in melius:qñqʒ in deteriꝰ.Si cōtigit mutatio in melius:tūc aut mutatio est accidētalis status ⁊ attēditur tēpus sentētie in priuatis ⁊ publicis.in auf.vt iudi.sine quoquo suffra.§.oportebit igit̄ aut est mutatio naturalis vel quasi:in publicis ɔ̄sideret̄ tēpus delicti ī priuatis tēpus sentētie:vt.l.j.ff.de penis.Si cōtingat mutatio in deterius vt q: post delictū cōmissum clericus degradat̄ an attendatur tēpus delicti:an tēpus status tunc supuenientis. ⁊ dic ꝙ est dare degradationē verbalē q̄ sumit̄ pro depositione.⁊ in hoc bñ dicit.all'.l.iubemꝰ.§.sane. C. de sacrosan. eccle.q̄dā est realis q̄ est exautoratio de quo in.l.ij.§. ignominie.ff.de his qui no.infa.ff.de re mili.l.qui cū vno.§.exautoratꝰ.C.de epis.⁊ clerici.auf.clericꝰ.de qualibet habet̄ de prima.de iudi.cū non ab homine.de verb.sig. nouimus.de secūda.de penis.de gradatio:lib. vj. Sic in simili est deductio peculij realis ⁊ verbalis:vt.ff.de pec.l.si noxali.§.est āt qōnis.⁊ sic resolutio ɔ̄ctꝰ q̄dā est vbalis vt re integra:q̄dā actualis qñ ē deuentū ad traditionē.l.j.⁊.ij.C.qñ li. ab.ēp. rece.realis est fortior ꝙ verbalis:patet ex no.ī.d.c.cū nō ab homine.⁊ in.d.c.degradatio.de pe.lib.vj.Uñ dic qd qñqʒ status est mutatꝰ sola verbali depositiōe et quicquid dicat Butr.in isto qui male dicit in parte:tene ꝙ depositꝰ nō pdet priuilegiū clericale:vt no.de iudi.cū non ab homine.de cle.excō.mini.c.clerici.de sen.excō.ɔ̄tingit.⁊.c. perpendimꝰ. igit̄ nō mutat̄ in eum qualitas pene. Qñqʒ interuenit degradatio realis:dic ꝙ quedā est degradatio que fit ad ppationē iurisditiōis:quedā que fit vt terminus pene:quedā que fit ad preparationē pene.Si fit vt terminꝰ pene:ptʒ qd nō alterat:vt.l.ij.§.ignominie.s.alle.⁊.l.qui cū vno. §.exautoratus.Si fit ad pparationē pene adhuc mutatio qualitatis mutat qualitatē pene de v.signi.nouimus.de iudi.cū nō ab homine.Si preparatio fiat iurisditionis vt etiaʒ dicit ipse reali vel verbali:prout est necessaria:⁊ q̄ sit necessaria dicit ipse sciūt Canoniste.bene dicit doctor iste qui alter Inno.est in legibus.nam in ppparatorijs dicit ipse vtimur quatenꝰ necessaria sunt ad decisoria:vt.l.si defensor.§.illd. ⁊.l.j.ff.de interro.ac.Si v'bali sufficit si illā faciat:al's faciet realem:dic qd verbalis non sufficit sed realis exigit̄:vt no. de iudi.cū nō ab homine:patet de ver.sign.nouimus.⁊ hec adhuc alterat penaʒ.vt.d.c.nouimus.rogare tñ dʒ ecclesia pro eo vt nō alteret̄ vel vt mitius secū agatur. Illā auteʒ quā facit quis vt terminū pene iudex ecclesiasticꝰ facere dʒ in clerico ⁊ cū cause cognitione.Illā que fit vt pparatio pene vel iurisditiōis ⁊ eam facit iudex ecclesiasticus pendente cause cognitione.Et hic ponit duplicē intellectualē practicā:vna ꝙ iudex diffinitiue pnūtiet: ⁊ in eadē sn̄ia penam limitet ⁊ totū expediat iudex ecclesiasticus:sʒ executionē faciat iudex secularis.Hec practica nō pcedit qñ sit alteratio in penā sanguinis:q2 illā non pfert ecclesiasticus. ne cleri. vel mona.sn̄aʒ.Potest secūdo fieri aliter quia iudex cognito de causa degradabit eū non per sn̄iam diffinitiuā sed interloquendo:⁊ postea secularis immutabit penā diffinitiue ne ɔ̄tingat ꝙ due sn̄ie in cā eadē criminali ferant̄:cōtra id. ff.nau.caupo.stabu.licet.Tu dic ꝙ etiaʒ diffinitiue poterit degradare:⁊ hic habebit potestatē iudex secularis ex eodē pcessu exequi penā:⁊ sic ibi vocabit̄ vt purꝰ executor.Poterit etiam si volet formare nouū pcessum contra eū ⁊ tūc penā imponet fm forū suum.Nec obuiabit qd due sn̄ie ferant̄ super eadē causa quia potest hoc fieri super diuerso pcessu ex quo sententie ambe nō imponūt diuersas penas sʒ vna pparat personam ad penaʒ:⁊ alia illā imponet:⁊ hoc placet.⁊ facit qd no.Bar.ff.de custo.reo.l.diuꝰ. ⁊ casus est in auf.de sanc.episco.§.si vero crimen.⁊ ponit Guil.in.d.l. magistratibus

a ¶Clericus.adde late Oldr.ɔ̄si.iiij. cuius dicta refert Io.an. hoc eo.ti. in addi.ad Spec. Zacharias. ¶[illegible] plenissime p Iac.rebu. in.l. si diuina domus. ⁊ ibi remissiue in apost. Celsi ad illus.nu.[illegible].C.de exact.tri.lib.x. alex. Ias.⁊ Soder.in l.cum quedā puella.[illegible] de iuris.om. [illegible] de rosa. [illegible] q.[illegible] m.c.qd clericis.[illegible] de fo.cō pet.remissiue per Fel.[illegible] col. vii.[illegible] de cōsti. Fede.de se.[illegible] inci. nō est [illegible] tum.Cepo.ɔ̄s.xi. col.iij.versi.itē de delicto.⁊ plenissime in deci. Tholosa.q.xcviij.⁊ ibi in apost. maxime in apostil.Celsi, Sebasti. Sapia.

b ¶ Presumitur fraus . Ad hoc bñ facit quod no. Bart.i.l.fulciniꝰ. §.sed is qui fraudatiōis. ff. qui.ex cau. in posses.eat. vbi dicit ꝙ pbat̄ dolꝰ ī alienāte ex eo qd aduersariꝰ dixit ei cras libellum tibi dabo: p quo facit tex.in.l. finaūt. vbi Aug. no.ff. de rei vēdi. queʒ ad hoc dicit fin.do. Andre.sicu.in ɔ̄si.xj.incip. scripsit bellissime. col.xiiij. volumi.j.

magistratibus.ff.de iuris.om.iud.Guil.de cu.in.d.l.penul.dicit:ꝙ aut cōstat ꝙ vt euitaret iurisditionē vel plenā assumpsit tōsurā ⁊ nō ꝓdest. aut est dubiū:⁊ tūc si est īfamat⁹ vl'suspect⁹ de delicto vel ꝑuēt⁹ et puniet p secularem.l.qui cū vno.§.re⁹.⁊.l.fi.ff.de re mili.C.de rela.l.j. Debet tamen primo degradari.in auc.clericus.C.de episc.⁊ cleri.in auc.de san.epis.§.sancimus.Si non est infamatus vel preuētus vel suspectus tunc nō punit̄ nisi ab ecclesiastico:vt.l.nō distinguem⁹.§.sacerdotio.ff. de arbi.Nō ob.l.j.ff.de pe.quia si fit mutatio accidentalis nō attendit̄ tempus delicti sed sentētie:vt hic.facit in auc.vt iu.fine quoquo suffra. l.interdicimus.§.pe.colum.ij.Si mutatio est naturalis ⁊ hāc dicamus naturalem adhuc attenditur tp̄s sententie:quia hoc contingit propter defectū iurisditionis vt illi imponat̄ non ꝓpter defectum obligationis cum ecclesiastic⁹ debeat punire ex quo nō est preuētus et penā secularē non possit imponere:nec secularis hoc possit:fm eū ⁊ bene cōcludēdo a Joā.an.⁊ mihi videt̄ dicēdū ꝙ qñqȝ querit̄ an mutatione status [a] de laico in clericū mutet̄ iurisditio: qñqȝ an mutet̄ executio vel exequendi potestas:aut an mutet̄ qualitas pene seu exequēdi modus.Si q̄rit̄ an mutetur iurisditio:⁊ tūc tene qd̄ aut est preuenta iurisditio ⁊ ꝑsona seu executio:quia iā captus est ⁊ efficit̄ ibi clericus ⁊ nō ꝓficit mutatio:et quia ordo vel ꝓfessio etiā nō inueniūt istum liberū:credo tñ ꝙ degradari debet.Item ex quo nimium lederet̄ iustitia:de quo remittit ad simi. no.fm Joan.an.de cle.excō.mini.c.clerici.Aut nō est ꝑuēta ꝑsona seu executio:quia non capta sed sola causa vel iurisditio:vt quia est citat⁹, vel lis est ꝯtra eum contest.⁊ tunc dicit ꝙ nō impedit̄ iurisditio quo ad processum ⁊ causam finiendā:⁊ sic iste remanet iudex cause: lȝ qñqȝ nō persone:sicut habet̄ i simili.de fo.cōpe.sane.Qñqȝ querit̄ an mutet̄ executio:⁊ tūc aut ꝑsona aut causa seu executio est preuenta:quia iā est in carceribus posit⁹ ⁊ nō ꝓficit etiam quo ad executionē:⁊ etiam quo ad exequēdi modū mutatio fori seu executio:fm Jo.and.per p̄dicta.Aut non est preuēta ꝑsona seu executio:sed solum causa:vt quia citatus vel lis ꝯtest.⁊ tunc quedā est executio p̄paratoria ⁊ districtiua ꝑsone vt ponere ad carceres post clericatū vel alias distringere ꝑsonam ne fugiat: ⁊ ab hac eximit̄ fm Jo.an.q̄dā est districtio realis ⁊ hāc adhuc facere posset secularis nec ꝓdesset mutatio.q̄dam executio est decisiua:⁊ hanc sicut alias si est personalis facere nō pōt:si realis sic:⁊ multo forti⁹.Hec procedūt si nō est preuētus sed solū si est suspect⁹ vel īfamatus de delicto:lȝ quo ad realē executionē non tollatur iurisditio iudicis secularis vel qñ faceret in fraudē:tollit̄ tamē quo ad ꝑsonalē.Ex his patet quid de tertio casu an mutet̄ qualitas pene vbi ꝑsonaliter est preuēt⁹ nō vbi respectu cause vl'suspicione vel infamia semp alterabit̄ qualitas pene: ⁊ hoc ꝓpter defectū iurisditionis:vt dicit Guil.¶Bar.in.l.j.ff.de pe. placēt ista ꝙ fieri nō potest nisi degradet̄ sed dicit ꝙ ex quo preuēta est iurisditio: vel iste infamat⁹ de delicto:vel suspect⁹:vel trāsit i fraudem qd̄ degradari debet a iudice ecclesiastico.all'.l.qui cū vno.§.re⁹.ff.de re mili.⁊ auc.clericus.C.de epi.⁊ cleri.Et ideo dicit quia clerici nonvolūt degradari multoties ꝯtingit ꝑsonales penas imponi eis nō degradatis.Tene Jo.an.quicqd dicāt leges ille:certi enim sūt casus i quibus ipsis degradationis pena imponit̄:inter quos hic non numerat̄:ideo nec degradandus:nec etiā a iudice seculari puniēdus:patet in.d.c.nouimus.de ver.sig.⁊ de iudi.cum non ab hoīe.⁊ de hereti.ad abolēdam. ideo male ⁊ pessime faciūt eis nō degradatis penam imponētes.Hec procedunt quādo alterat̄ status in melius.qd si in deteri⁹:tene qd̄ dicit But.s.Que dicta sunt ꝓcedūt in monacho saluo ꝙ in eo defensio spectat ad mōasteriū:nā lȝ per characterē plus habebat ordo q̄ ꝓfessio: vt no.de cōuer.cōiu.placet.⁊ no.de sacra.nō iterā.c.si.fit tamē eo respectu ꝙ ꝓfessus mūdo mortu⁹ est ⁊ plura ꝓmittit:vt no.de voto.c.vno.in iij.glo.lib.vj.ad hoc de peni.dist.j.§.his autoritatib⁹.xxxiij.q.ij.admonere:adhuc forti⁹ procederent dicta.§.quo ad districtionem personalē in monacho q̄ in clerico:⁊ precipue in minorib⁹.de ele.c.cū ex eo.li.vj.

6 ¶†Hoc putat Bar.verum in his qui ex toto efficiunt̄ religiosi:ita qd̄ professi sunt:sed in istis qui mutāt habitum qui efficiunt̄ beguardi seu milites gaudētes:posito ꝙ habeāt priuilegium ꝙ sint exēpti a curia seculari:talis habit⁹ mutatio sibi non ꝓdest:quia illa regula non ꝓdest: nec facit eum religiosum:nec clericū:sed dat sibi quendā modū viuēdi: nā retinet propriū ⁊ liberos ⁊ vxores: vnde in istis habēt locū iura que dicunt ꝙ ꝓpter mutationē fori:seu ꝓpter priuilegiū superueniens a sui procuratione nō excusant̄.vt.d.l.si quis post.de iud.ita fuit obseruatū fm Bar.de perusio.sed dicit ꝙ illis insigniis debēt exautorari:vt.l.qui cum vno.§.fi.ff.de re mil.Aduerte ista nō est modica q̄stio an tales dicantur religiose ꝑsone [b] ita ꝙ gaudeāt priuilegiis:⁊ determinat Fede. de se.qd̄ nō:in ꝯsi.cxlv.vide de hoc i Spe. de sta.mona.§.qualiter.versicu.xxxvj.queritur.⁊ vide in sum.de regu.per Host.§.j.ver.qd de rusticis.Credo ꝙ isti sint religiose persone:⁊ ꝙ priuilegio gaudeāt clericali. Pe.no.de sent.excō.non dubium.⁊ quia vouent aliquid de substantialibus:vnde solēnizant votū saltē obedientiā promittēdo et ex quocūqȝ ex substantialib⁹ votū solēnizatur:vt apparet ex his que habent̄.qui cle.vel vo.c.ij.⁊.c.insinuāte.⁊ ibi dixi.Dum tñ istō annectat̄ ad aliquā regulā de approbatis.ideo fratres de tertio ordine annectunt̄ ad regulam beati Francisci:⁊ sic gaudēt priuilegio.Idē de fratrib⁹ militie ac gaudētibus:q⁊ ꝓmittunt obedientiā quo ad regulam beati Dñici vel Augustini ⁊ illi ordini in habitu i aliquib⁹ ꝓportionant̄:ad hoc qd̄ no.de ꝑuil.c.vt priuilegia.ex q̄ tales vbi habitū mutāt dicunt̄ eccl'iastice persōe: vt ibi no.per gl.⁊ vide glo.iij.de sent.excō. cum ex eo.in cle.⁊ ibi per alios scribētes.⁊ vide gl. in cle. cum de quibusdā.de reli.do.in gl.in ver.obedientiam.⁊ do.qui cle.vel vo.c.cōsuluit.⁊ per glo.not.

7 Guil.in cle.per literas.de p̄ben.¶†Quero qd si ꝓhibēte creditore fuerit hic vniuersalis administrator promot⁹.gl.dicit qd̄ nō puniet̄ per hoc:sȝ bona sua reddent̄ ei insolutū:que si nō sufficiant episcop⁹ ei tenet̄ q abstulit occasionē negotiandi. lxxxviij.di.fornicari.⁊ expone infamatur.i.ꝑuenitur:alias puniret̄.Et per hanc gl.dānatur dictū Uin.qui dixit sibi placere qd̄ obligati ex administratione possunt fieri clerici qñ nihil habēt:q⁊ sic conueniri non possunt:qd̄ nō placet:q⁊ saltem ex hoc auferet̄ sibi potestas negotiādi ⁊ q̄rēdi de nouo per qd̄ lex p̄sumit eū efficit soluendo.C.arbi.tu.

8 l.si defunctus.¶Per hoc patet qd dicēdum † si sit talis negotiator effect⁹ monachus.⁊ dic ꝙ ip̄m monasteriū cōueniet̄ vel cedet qd̄ habet ex monacho:sed credo qd̄ tenebit̄ sicut ecclesia secularis si habeat vnū:⁊ si fecit hoc cōmunicato cōsilio arg. eius qd̄ no.glo.de ordi.cog.cum dilectus.de simo. Per hoc faciunt hec ad qōnē de monacho qui iurauit scribere librū vel se ad aliud seruitiū obligauit:an possit religionem ingredi:de quo not.lj.di. preterea.Hug.tenet qd̄ sic.ecclesia etiā licētiā dare tenet̄: q⁊ instinctu spūssancti hoc facit.xiij.q.v. dixit dominus.de quo not.de voto scripture. de ꝯuer.ꝯiu.ex publico.⁊.c.fi.xix.q.ij.due.j.qō.iij.c.fi. xxxiij.q.ij.admonere. Aliis ibi videtur qd̄ possit monasteriū intrare:⁊ ꝙ monasteriū nō teneat̄ nisi in eo qd̄ ad eum ꝑuenerit nisi forte monasteriū ex successione aliqd plus acq̄siuerit.xix.q.iij.si qua vel scriptura alioꝝ libroꝝ.Tertia fuit opi.Jo.ꝙ si tale est seruitiū qd̄ possit adimplere absqȝ omissione diuini officij il:d poterit exequi al's ꝓcedūt que dicta sunt.all'.xcj.di.clericus.dicit ꝯcludēdo Inn.qñqȝ iste vult ingredi religionē in fraudem eoꝝ quib⁹ est obligatus:vt vel fugiat expēsas vel laborē ⁊ nō debet admitti.Qñqȝ ingredi vult religionē ductus bono spiritu qd̄ in dubio p̄sumor ⁊ duct⁹ spiritusācto ⁊ pōt.xix.q.ij.due.de reg.lȝ. tñ de bonis eius que habet vel que obuenerunt ei b post ingressum satisfiat eis quibus obligat⁹ erat. xix.q.iij.si qua.C.de epis.⁊ cleri.deo nobis.§.j.vel etiā si scit scribere vel aliqd̄ opus honestū facere salua regula:⁊ officio nō neglecto satisfiet de illo. cj.dist.clericus.deductis tñ fm aliquos expensis suis ne sit monasterio onerosus. ar.xj.q.vj.de lapsis:sed illud loquitur in misso in monasteriū ad agendū penitentiā:nam alij dicūt nō deducēdas expēsas:quia qui altari ⁊c.de p̄ben.cū secūdū.fm Inno.⁊ has opi.etiā tangit Arch.lj.di.preterea. predicta omnia ꝯfirmat Host.⁊ hic vltimā partē tenet qd̄ debet alimētari de bonis monasterij:⁊ ꝙ non deducant̄ expēse:latius aūt hoc prosequit̄ in sum.e.tit.§.penul.vbi dicit ꝙ tutius est ꝙ anteq̄ ingrediat̄ impleat qd̄ ꝓmisit ⁊ ꝯsuluit.tex.de spō. commissum.xxij.q.iiij.§.fin.⁊ vbi ingressus esset si posset explere hoc per substitutū:vbi non esset electa industria ꝑsone vel ꝯtētaret̄ is cui obligatus esset sufficeret qd̄ per substitutū seruitiū expleret ⁊ sic p aliū ⁊ teneret̄ fm Goffre.⁊ plene per Guil.in Spe.de sta.mona.§.j.versi.xxix.⁊ ibi hoc recitat: ⁊ nihil plus addit:vbi dicit idem de doctore qui se obligauit ad legēdū:⁊ de potestate qui se iuramēto obligat ad regēdū ⁊ similib⁹.⁊ de istis ⁊ de obligatis causa pignoris:⁊ de filiis vsurarioꝝ:⁊ de eo qui iurauit ad tempus soluere.vide p Hos. in loco preall'.

9 ¶†Quero an clerici qui generalē gesserunt administrationē ꝓhibeant̄ ad alias eligi dignitates.Dic qd̄ nō:quia hic ꝓhibet tm̄ laicos effici clericos.Ratio quia hoc secūdo casu hi quorū negotia gerunt̄ grauant̄ ex mutatione fori non in primo.Nec obst.xxj.q.iij.c.j.⁊.ij.quia ibi non prohibet quin possent eligi q̄diu tolerantur et vide ne cleri.vel mona.sed nec.de deci.dilecti.

Sebasti.Sapia.
a ¶Mutatiōe status.de hac qōne vide Fel.⁊ alios i c.ꝓposuisti.de fo. cōpe.Old.in ꝯsi. liij.inci.qd̄ laic⁹. Ang.⁊ alios.l.l. sig̃s postea q̄.ff.d iudic.Arch.l.c.i. xj.q.j.⁊ ad proposituū vide ale.⁊.d. Jaso.in.l.q autē. in pn.ff.si q̄s cau. Fel.in.c.causam. ij.col.de testi.vbi tractant.an laic⁹ effectus clericus motu superioris possit conueniri a iudice sc'lari: ⁊ lȝ d.Jas.i.d.l.q aūt teneat ꝙ sic. tñ eius fundamēto respōdet Feli.in d.c.causam.

Sebasti.Sapia.
b ¶Religiose ꝑsone.vide.d. Abb. in cōsil.cv.inci.ꝓ euidētia. cū multis all'.per Feli.in c.eccl'a scte Marie.co.j.s.de ꝯsti. Ang.in ꝯs.cxcvj. ⁊ Per.de anc.i.c. ea que.de reg.iu. lib.vj.Calde.ꝯsil. xcj.⁊ late Mari. sozi.in.c.j.col.iiij. versi.nona decla. ratio.de fo.cōpe.

10 ¶ † Quid si ē parat⁹ dare idoneos fideiussores p administratis: dic qd̄ sufficit. ff. de mune. ꝛ hono. l. rescripto. §. debitores. fm̄ Uin. per qu. l. l. et C. de epis. ꝛ cleric. l. quisqs. em̄ sis. ꝺt Hosti. obligatū ex causa mutui vel simili ab ordinando nō repelli. ¶ Quero an tales inhabiles ꝺbeāt ad ordines postulari. an debeāt eligi. qdā qd̄ postulari debēt p verbū postulasti. ad hoc. lxj. dist. osius. ꝫ. de postu. pla. c. fi. Inn. dicit postulari a iudice sub quo ꝺbeo reddere rationē. C. de epis. ꝛ cleri. l. officiales. ꝛ vocatis his quoꝝ negotia gesserūt ꝛ qui ex pmotione illoꝝ ledi possunt. ff. de adop. l. nā ita diuus. ff. de offi. archi. adhec. §. fi. imo ꝛ sufficit habere solū ꝯsensum illius cui obligati sunt. liiij. dist. quicūqꝫ. ꝛ. c. si quis. per quam decre. ꝺt Hostiē. in fi. ꝙ non refert an deꝰ vni potestas vt vice omniū eligat: an is qui primā vocē habet dicat eligo: ꝛ alij respōdeant placet. ad idē de elect. c. osius. de quo. de ele. qa pꝑter. ꝛ. c. in genesi. imo sufficit ꝙ taceāt: vt ibi dictum fuit. ꝛ de elect. sicut cum. lib. vj. fm̄ Ioā. an. ¶ Quero q admittātur ad opponendū ne tales in clericos assumanꝰ. dic fm̄ Inn. ꝙ qlibet de ecclesia qñ sunt administratores pupilloꝝ: ꝛ etiā minoꝝ absentiuꝫ: si sunt administratores p̄sentiū nō admittenꝰ alij preter ipsos quoꝝ administratores sunt nisi intra tp̄s. j. de elec. statuimus. lib. vj. non cadit hic aliud.

¶ De corpore vitiatis. Rubrica.

¶ Uiso de impedimēto obligationis ad ratiocinia: de impedimēto corporis videam⁹ ꝛc. Materia habeꝰ. lv. di. per totum. ꝛ. xlix. per totum.

☞ Crimina enormia impediūt executionē ordinis etiā peracta penitētia nisi fuerit dispensatū.

Irregularitatē an et qñ quis incurrat p homicidium vel vulnera alteri illata.

Membri ꝺformitas an et qñ impediat aliquem promoueri.

De presbytero.

Presbyter q in duello digiti partē amisit ex dispēsatione sui epi pōt i suo ordine ministrare. h. d. Ponit factū ꝺ' q' scd̄o rñdet illud ag grauās. ibi: rñdem⁹. ¶ Casus literalis. Quia p̄sbyter obtulit cuidā aduersario suo duellū ꝛ oblatū ab eo suscepit: presbyter i illo duello digiti ptē amisit: q̄rebaꝰ vtrū possit celebrare i ordie sacerdotis. rñdet papa ꝙ si ipse nō amisit tm̄ ꝺ digito qn bñ possit sine scādalo celebrare: vñ post peractā penitentiam satis poterit cū eo misericorditer dispēsari vt i ordine suo ministret. Ber. ¶ No. j. qd sit vitiū corporis impediēs quem a pmotiōe qñ scꝫ est tale qd̄ scandalum generat in solēniter celebrādo, vl' in actu solēniter celebrādi. ¶ No. ij. qd̄ cleric⁹ offerēs vel subsequēs vel suscipiēs duellū grauiter peccat. ꝛ ad hoc. de cle. pu. i duel. p totū. ¶ Not. iij. hic casum aptū † ꝙ grauis excessus etiā quātucūqꝫ post peractā penitētiā ipedit quē in ordinis executione nisi secū dispenseꝰ. Et not. ꝙ ep̄s qñqꝫ cum delinquente: fm̄ Inn. grauiꝰ dispēsare pōt. de q. de iudi. at si clerici. §. j. ¶ No. ꝙ duellū spōte oblatū ꝛ susceptū illicitū est. ¶ Not. qd̄ existēs i peccato est inhabilis ad promouēdū ꝛ in susceptis ministrandū. Item intellige verum qd̄ statim dixi: scꝫ qd̄ ep̄s potest dispēsare cū grauiter delinquēte fm̄ Inn. vbi apparet de iure expressum ꝛ ꝯcessaꝫ: al's nō posset dispēsare: de quo de iu. at si clerici. § j. ¶ † Opp. ꝙ duelli suscipiēs ad sacros⁹ promoueri nō possit. li. di. si qs post ꝯceptū. Sol. dicit glos. ꝙ qñqꝫ quis suscipit duellū animo se defendēdi ꝛ nō occidēdi: nec actualiter occidit nec mutilauit: ꝛ talis non repelliꝰ ab ordine: vt hic. Qñqꝫ quis militiam suscepit ꝛ ad necādū hoies fideles: ꝛ talis a sacris dꝫ repelli: vt ibi. Sol. hec potest esse bona qd̄ nō ex pposito aliter euadere nō valēs assumpsit duellū. vñ ꝺt Host. qd̄ si quis se defendēdo vl' sociū, gladiū sumpserit dūmodo homicidiū vel membri truncatio nō interuenerit tutus est: qcqd dicaꝰ per decre. dilecto. de sen. excō. in. vj. vbi ꝺ hoc. imo ꝛ tūc pbabiliter videꝰ posse homicidiū perpetrari ex quo se defendēdo facit. de homici. c. ij. de quo dic, vt in cle. si furiosus. ꝺ homici. ꝛ de homi. significasti. qd̄ itellige qñ hoc facit ad defensiōem persone cū moderamine inculpate tutele: ꝛ aliter nō pōt homicidium euitare. xv. q. j. per totū. Uel secūdo si habetur respectus ad ius assumēs duellū peccat. qd̄ intellige. vt. ꝫ. idē de assumentibus militiā voluntarie sunt inhabiles ad ordines: qꝛ grauiter delinquunt: ꝛ maxime si delictū est notoriū. Sed si habetur respectus ad ius singulare ꝛ dispēsatiuū ꝛ dispensatiue possunt pmoueri: vt hic. ꝛ hoc patet ex illo ꝟbo misericorditer. ꝛ hoc verum dūmodo membri truncatio vel mors secuta nō sit: quo casu nec de iure nec dispēsatiue ab inferiori a papa potest promoueri. Concludo qñqꝫ qs assumpsit bellū ieuitabile et ex necessitate defensionis persone: ꝛ qcquid sequaꝰ hic nō est irregularis et potest pmoueri. Quandoqꝫ quis assumpsit bellum voluntarium ꝛ euitabile vel assumpsit militiā ꝛ ex sola assumptione ꝛ exercitio maxime si iam clericus est grauiter delingt. et ideo ab ordine repellitur: b ꝛ si clericus est erit deponēdus: ꝛ nō potest ordines assumere. ¶ Nunquid aūt inferior papa possit in hoc dispēsare: dic ꝙ aut ex bello secuta mors est vel mēbri debilitatio et talis ab ordine repelliꝰ al's dispensatiue admittiꝰ. vt hic. ¶ Oppo. ij. † qd̄ hic non possit pmoueri ad ordines ex quo assumpsit bellum ꝛ in eo vulneratus est: vt. j. ꝺ cle. ergo presbyterū. Sol. quādoqꝫ ex duello in clericū est secuta debilitatio vel deformitas scandalosa: vel que ipsum impedit i executione ꝛ ipedit promoueri: vt hic. Quādoqꝫ secuta est debilitas deformans vel impediēs in executiōe officij: et tunc non impediꝰ: vt hic. vel illud pcedit de iure cōmuni: hoc ex dispēsatione fm̄ Tancre. ꝛ quelibet bona. Dic ergo qd̄ si secuta est debilitatio: ꝛ deformitas pmoueri nō potest: dispēsatiōe autē inferioris a papa si non est secuta deformitas de iure cōmuni pmoueri nō potest sic de iure dispensatiuo: scꝫ episcopi. ¶ Quero quis ꝺclarabit an sit scandalū vel nō ex vulnere manus vel alia corporis debilitatione: dicit hic Ioā. an. ꝙ ꝭ declarabit ep̄s. arg. c. pxi. fm̄ Inno. qd̄ bene no. est.

1 ☞ Deformitas corporis promouēdi an sit scādalosa relinquitur arbitrio pmouentis. vide. ꝫ. c. proxi. in fine.

2 Consilium aliquorū quando est petēdū l aliqua re an sit etiam sequendum.

3 Clausula prout tibi videbitur: vel ad velle tuum et similes important arbitrium iustum.

Cum de tua.

Habens in oculo maculam que nō inducit magnam deformitatē etiam ad episcopatum poterit pmoueri. h. d. Primo ponit duos object⁹ cōtra electum. Secūdo ibi: vnde circa vtrūqꝫ prouidet. et de secundo ibi: de macula. ¶ Casus literalis. Quidam fuit electus in episcopum: opponebaꝰ sibi quod habebat maculam in oculo: ꝛ quod non erat legitimus: mandat papa ꝙ dispensetur cum eo in vtroqꝫ. Ber. ¶ No. primo ꝙ inhabilis etiā natiuitatis vitio quādoqꝫ eligitur: ꝛ tunc admittitur electio de multa dispensatione: idest ex magna gratia. ꝛ vide text. de elec. quia diligentia. et vide de eta quali. accepimus. Et hic tex. eit certus. qui declarat omnes: admittitur enim de inhabili postulatio de gratia: sed ꝺ inhabili electio admittitur de singularissima gratia seu multa et magna gratia: vt hic not. ¶ † Nota secundo q̄ dicatur macula inducens scādalum vel deformitatem scandalosam relinquitur abitrio iudicis ꝛ promouentis vl' eius cui promotio committitur. ¶ Oppo. ꝙ ad episcopatū non possit pmoueri natus ex canonico: vt in. c. cū in cunctis. de elec. Sl. fateꝰ quando est natus ex cōcubinatu: ideo dicit ꝙ ex multa dispensatione. ¶ Oppo. ij. ex secunda gloss. ꝙ non exigatur dispēsatio in macula: ꝛ tñ

Sebasti. Sapia.

a ¶ Ad sacros. an duellū sit licitū. videꝰ ꝙ sic qñ fit autoritate superioris: vt p glo. in. §. per ꝯtrium. insti. de here. q̄ ab inte. defe. sentit pet. de anc. in consi. cclxxiij. incip. iure stricto. vbi vult ꝙ excusatur q occidit aliquē in ꝯcertatione. sentit idē bartholo. veroneñ. i cōsi. xxx. ici. ragatū scholariū. col. ij. Ang. in dispu. sua ici. duo nobiles gallici. de quo late per Ias. in. l. iam hoc iure. col. iiij. ff. de iust. ꝛ iu. per Pari. de puteo i tracta. de re mili. li. j. col. viij. ꝛ li. viij. col. xxi. per Signo. ꝺ homo. in ꝯs. xcvi. incip. q̄stio disputāda. per And. sicu. in cōsil ante pe. inci. illud in medium. col. xvi. in. i. vol. Zacharias.

b ¶ Ab ordine repelliꝰ. Tu. adde qd̄ no. plene i apostil. ad istū. i. c. q̄sitū. nu. 5. ver. put excipiꝰ. ꝫ. de tēp. ord. ꝛ idē est i mutilatiōe mēbri. de quo p istuꝫ in. c. q̄ i ecclesiarū. xi. col. ver. isidelui. ꝫ. de cōsti. Et quia nō videꝰ facere differētiā inter homicidiū ꝛ mutilationeꝫ mēbri. tu dic ꝙ ad hoc qd̄ hōꝛ habeat locū i mutilatiōe mēbri requiriꝰ ꝙ sit verū pricipale mēbruꝫ vt digit⁹ ꝛc. id genus: vt no. Car. i cle. j. q. xij. de homi. ꝛ i cle. j. q. xvij. ꝛ in cle. fi. ꝺ corp. a vitia. Necomitto qd̄ irregl'aritas. nō ꝯhiꝰ ex homicidio qualicūqꝫ p tuitiōe bonoꝝ. idē Cardi. in all'. cle. j. qō. xxiiij. de homici. ꝛ qō. xxviij. et ibi glo.

Antoni⁹. Fran.

¶ Ex quib⁹ causis ꝯhaꝰ irregularitas. vide per spec. i ti. de dispē. i. §. iiij. ꝛ ibi p bal. i addi. ꝛ p Inno. i. c. nisi cū pridē. de renun. ꝛ dixit bal. i. addi. Spec. in tit. de accu. i ꝟ. rigor. ꝙ irregularitas reqrit actū ꝯpletū: ꝛ ideo nō est irregularis qui percutit ꝛ nō occidit. ꝛ vide Car. in cle. j. in. xxxj. q. de homici. ꝛ habeꝰ i c. sicut. ꝺ homi. et i. c. qd̄ ꝟo. ꝛ i. c. qd̄ moyses. xxxij qō. ij. Et adde qd̄ irregularitas non ꝯhiꝰ si qs casualiter occidit aliuꝫ: de quo p bart. i. l. illicitas. in. §. sicuti. ff. de of. p̄si. vbi dicit ꝙ nō nocet qn possit ad alios ordines ascendere p. c. nos tua. de homi. vbi etiā habeꝰ ꝙ irregularitas ꝯhiꝰ p imperiū siue iuramentum ꝺ occidēdo: ꝺ quib⁹ etiā vide per Spe. in ti. de dispē. in. §. iuxta. in versi. facto aūt. Et adꝺ qd̄ voluit do. Car. in cle. i. in xij. q. ꝺ homi. ꝛ tenementi ꝙ irregularitas non ꝯhiꝰ nisi in casib⁹ i iure exp̄ssis: vt ē casus singu. fm̄ do. Anto. in. c. his q. de sen. excō. in. vj. vt per eū Imo. ꝛ Feli. in. c. dilect⁹. de appel. Et adꝺ etiā ꝙ irregularitas nō incurriꝰ p clericos qui intersunt legi ꝯdēde p quā mors iferaꝰ: vt no. volunt bar. in auꝰ. habita. i. j. not. C. ne fi. p pa. de quo habeꝰ. i. c. sniam sanguinis et in. c. clericis. ne cle. vl' mona. ꝛ. i. c. ex lit. ꝺ exces. p̄la. ꝛ in. c. cōquestus. de fo. ꝯpe. Et adde ꝙ irregularitas nō ꝯhiꝰ si insultat⁹ se ꝺfendēs opposuit gladiū ꝛ nō vibrauit ꝛ occidit: vel mutilauit. de quo p glo. in cle. j. ꝺ homici. ꝛ ibi p do. Cardi. in. xxiiij. q.

la:z tñ in fine dicit hoc fuisse de maxima dispensatione:nam ex q̃ nõ est macula que generet scandalū non exigit dispensatio. Solu.potest dici qd id qd dt lr̃a ĩ fine respiciat qd precessit de illegitimitate. Ul' dic ꝙ hec macula p̃ma facie erat dubia:ideo potuisset statim repelli.xlix. distin.c.j.quo casu ex dispensatiõe admittit si alteri ꝯmittit z poterit dici maxima:ideo q: hoc vitium est patens sed magna erat.s̃.q: vitiū erat latens. ¶ Quero an sine horū ꝯsilio.s.suffraganeorū possit archiep̃s aliqd decidere.gl.dt qd non:q: delegati censent.arg.l.di.studeat. ad hoc.de elec.cū in veteri ꝭm Be. ¶ †Not.gl.in duob⁹. Prio ꝙ vbi mãdat aliqd fieri cum cõsilio vident dari delegati cõsultores: sz h̃ nõ puto verū ꝑ no.de offi.dele.si pro debilitate. ¶ Scdo no.ꝙ vbi exigit cõsiliū[a] a participe officij nõ sufficit peti ꝯsiliū nisi petens sequat.vide Inn.in.c.venerabili.de offi.deleg. de hoc l.l.quidam.§.papinian⁹.ff. de admi.tu.z in.l.j.§.si plures.ff.de exercito. ideo tenet qd isti nõ sint delegati:nec arctant ad sequendū eoꝝ ꝯsiliū ꝭm Hosti.qd apparet in litera ibi:qd exinde sibi non dixit de suffraganeis. Ad.c.studeat.respõdet qd ibi vt iudices adiuncti erant z in casu quo cert⁹ eꝯorum numerus exigit.xv.q.vij.felix. ¶ Quero an poterunt isti decernere: ꝓut voluerint.qñqz dicit gl.qd nõ:sed decernere habent qd eis videbit iustū dūmõ id iustū sit.allegat glo.s̃.de elec. cãm q̃.ff.de ope.lib.l.si libert⁹. ¶ †No.gl.iũcto tex. qd importẽt hec verba facias: ꝓut tibi videbit: q: intelligit devidere iusto.qd no.ꝑ arbitrijs:dixi de cõsti.c.j.z.c.ne innitaris.[b] vide glo. Quid de hoc verbo,facias ad velle vel ꝭm volũtatem tuã.de ꝟbo.sig.abbate.z vide Bar.in extrauagãti ad reprimendū in ꝟbo,videbit.z in cle.si.de ꝟbo.sig.in ver.placuerit.z vide.l.qdã. ff.de leg.ij.z.l.fideicommissa.§.si sic.ff.de leg.iij.z vide in.l.filius. ff.de dona.z.l.j.ff.de testa.mili. ¶ Querit gl.qd si hz vnū oculū maiorẽ altero an remouebit.gl.dt ꝙ nõ.ff.de edi.edic.l.qclauū.§.j. Idẽ si hz ambos eminentes:vt ibi. Idẽ si sex digitos hz in vna manu.eo.tit.idẽ offilius. Qd est verū si nõ incõmodat vsus manus ꝑpter eos.d.l.idẽ offilius.ff.e.l.si homini.§.j. In lingua aũt si patit defectū.et ꝑ h̃ nõ ꝑfecte loquit repellit:al's non.ff.e.si cui lingua. Quod tñ dt gl.d oculo dic hoc arbitrio iudicis relinquendū:q: posset esse tanta eminentia qd impediret: de q̊.j.c.fi.vbi etiam declarãdo tz qd no. Joã.lv.dist.si qs in infirmitate. Dicit hic Host.quicquid dicant leges quas hic allegat que cõsiderant solū impedimentū vsus mẽbri nõ defectum vl' augmẽtum.nos ꝯsideramus diminutionem deformitatem z scandalū:nam lex vetus tales repellebat q̃ exponit.xlix dist.c.j.ꝭm Joã.an.z h̃ tenet licet Jaco.de al.diceret qd si macula sine subtili inspectione se offerret visui facit irregularitatem.alias non zc.

1 ☞ Castratus a seipso repellitur a promotione:secus si nat⁹ est eunuchus.z intellige.vt.j.nu.5.et.7.
2 Eunuchi appellatione veniunt tam castrati a natiuitate q̃ nõ a natiuitate.
4 Judicium aliquando sumitur pro discretione animi:quod est no.pro compromittentibus.
6 Castratus presbyter vel alius ex volũtate non debet seruare virilia vt dicunt vulgares.
8 Testis maior factus an possit testificari de illis q̃ vidit in minori etate constitutus.

Ex parte.

Sect⁹ in cunabulis licite promouetur.h.d. Primo ponitur monachi petitio.secūdo rñsio arguendo primo a prohibitis.scdo a permissis ibi sane. ¶ Casus literalis. Quidã monach⁹ Bartholomeus noie in cunabulis sectus fuit:postmodū fuit ordinat⁹ in diaconū:q̃ritur an possit vlteri⁹ ad maiores promoueri. Rñdet papa: quod nicenum concilium prohibet illos ad ordines ꝓmoueri:z si ꝓmoti sunt debent eijci q seipsos absciderunt vel affectauerunt vt ab alijs abscinderent dum sani erant:qui i cunabulis secti sunt bñ pñt promoueri:qa cum iudicium animi non habeant affectare nõ pñt vt ab alijs abscindant:z in canonibus apostolorum legit qd si per insidias eunuchus fact⁹ sit vel ita natus vel in ꝑsecutione amputata sunt ei virilia si al's dignus potest fieri ep̃s. Ber. ¶ †No.j.ꝙ castrat⁹ repellit a promotione qñ a seipso abscindi fecit vel voluntarie ꝓcurauit vt ab alio abscinderet. ¶ No.ij.ꝙ affectio non cadit in infantem. Et not.qd exercitiū animi non dat in priuetū animi habitu. z ꝙ qualitas sine subiecto z exercitium sine habitu esse non põt. ¶ †Not.iij.ꝙ castratus natus vl' ꝑ insidias fact⁹ nõ impedit a lege ꝓmotionis. ¶ †No.iiij. q cõprehẽdunt appellatione eunuchi:q: natus vel expost facto castratus.z sic latū est vocabulū ad oĩa talia. ¶ No.ꝙ monach⁹ ĩ monachatu assumit dignitatẽ z dei dr miles:sicut z cleric⁹.s̃.tit.ij.eo.libenti⁹ ¶ †No. ꝙ iudicium qñqz sumit ꝓ discretiõe animi qd nota ꝑ ꝓmittẽtib⁹ stare iudicio vt stare debeãt eo actu q̃ iudiciū est iuris rectitudine regulatū. ¶ †Opp.ꝙ volũtarie se abscindẽs nõ repellit a lege ꝓmotionis.j. c.ex parte.Sol.qdã est abscissus inuolũtari⁹:hic nõ repellit. Quidã est abscissus z volũtarius.z hoc aut facit sine cã z repellit.aut cū cã.s.vt sanitatẽ manuteneat z euitet vitiū lepre vel aliū morbū z nõ repellit. Ratio aũt q̃re repellunt tales abscindẽtes est:q: q̃si sui homicide reputãtur z dei ꝯditiõi inimici.lv.di.si qs absciderit.z q: p̃sumit qd oẽ turpe[c] malū in se faceret q per se abscissus est.ff.de edi.edic.l.cū aũt.§.excipitur.z ꝓsequit gñalia. Dic qd qñqz qs volũtarie in seipso zelo tñ dei vel seruitio deputato se debilitauit:z tunc ita demū est irregularis si in mẽbro hoc fecit quãtūcūqz sit vile mẽbrū.xxxiij. dist.maritū. Idem si in ꝑte membri q̃ deformitatẽ generaret vt eū inhabilẽ reddat ad exercitiū officij. j. eo.thomas. Qñqz nõ zelo dei:sz idignatiõe hoc fecit:z tũc opi.sunt. Aliq qd ex quo exigunt que in ꝑcedẽti casu dicta sunt vt sit irregularis. Alij qd si in se inijciũt manus volũtarie: sẽt irregulares etiã si nihil amiserunt:vel aliqd quãtūcunqz modicū vt si sibi dentẽ extrahit. A ĩ hãc opi. faciũt iura gl.z rõnes. Prima q: sui homicida. Secūda q: nimis crudelis presumit. Tertia q: alienū inuadit cū sui dñs non sit: q: solus eunuchus deo plz q volũtarius est.xxxiij.q.v.tũc saluabit. Quarta q: vr̃ deū redarguere qd pl⁹ in eo creauerit ꝙ fuit necesse.xxxv.di.ab exordio. Dic ꝭm Inno.z Hostiẽ.ꝙ aut in seuiendo membrū debilitauit vel partẽ membri scandalū generãtẽ vel inhabilem ad officiū reddentẽ et absqz dubio hoc causat irregularitatẽ. Aut se debilitauit membro aliquo occulto nõ generãte scandalū vel parte mẽbri nec reddẽte eū inhabilẽ ad executionem officij:z tũc si de hoc est infamat⁹ vel hoc non est occultū:sed notorium:z repellit:si de hoc nõ est infamatus z est occultū:z nõ repellit ꝭm Host.alleg. de temp.or.c.fi. ¶ Op.ꝙ amputans digitū nõ repellit a sacerdotio:vt ĩ ꝓlogo Marci.lv.di. si qs absciderit. Solu.illud in marco nõ est trahendū ad cõsequẽtiam qui hoc fecit vt esset indignus sacerdotio. ¶ †Quero an castratus ꝑter volũtatẽ debeat reseruare virilia vt vulgares dicũt. Joã. an.dicit qd nõ.z sic no.in.c.eunuchus alle.in.gl. ¶ †Quero an sit dr̃ia inter castratum ex postfacto vl' natū caste:dic qd est dr̃ia:q: in vocabulo a legib⁹ castrat⁹ ex postfacto appellat spado: q̃si spata virili amputat⁹. Castratus[d] autẽ vocat sic natus quasi caste nat⁹. z primus põt posthumū heredẽ sibi istituere nõ scdus.ff.de libe. z posthu. l.vj.§.j.ff.de ver.sig.l.spadonū. Clericalis autẽ militia nõ repellit nec spadonem nec castratū: imo optat.host.z ego.z dicit Joã.an.cum ep̃o qd oẽs essent castrati. ꝙꝙ carẽs vno testiculo repellat a militia alias militare põt.ff.de re mili.l.q cū vno. ¶ †Inducit decre.an q̃ vid̃ qs in minori etate factus maior[e] possit testificari:dicit Jo.and.qd si tũc vidit cū erat doli capax vz eius testimonium ꝭm Lau.z no.xxxvij.di.relatū.nisi esset tale factū in quo requireret etas pfecta ꝭm Accursi. q hoc no.ff.d testa.l.iij.§.lege iulia.ff.d test.l.ad testiū.§. j.de hoc in Spe.de teste.§.j.ver. sz nunqd pubes factus. ¶ Ultimo per hãc decre.dicit Jo.an.ꝙ sicut clericus ita monachus dicitur deo militare. s̃.tit.ij.eo.libentius. Anto.

1 ☞ Jurisditio ordinaria et delegata an possint simul concurrere.
2 Corpore vitiatus quo casu dispensatur per papã z quo casu per episcopum.

Significauit.

Sacerdos q sine cã virilia sibi fecit abscindi credẽs inde mereri:de dispẽsatione sui episcopi suum[d] officium preter altaris ministerium poterit exercere.h.d. In prima factum. In scda cõditionale mãdatum.scda ibi:quo circa. ¶ Casus literalis. Quidã presbyter credens se obsequium prestare deo fecit sibi virilia amputari:dr qd si dignus est potest cū eo dispẽsari vt in officio sacerdotis preter officiū misse ministret. Ber. ¶ No.j. castratū i.sectum a se zelo dei esse irregularẽ:sed ꝓmoueri posse solius ep̃i dispẽsatione. ¶ †Et no. hic aperte quod potestas delegata et ordinaria ad actuz expediendum simul habitu cõcurrere possunt:sz[e] non videtur exercitio:de hoc per Innocẽ.de prescrip.cū ex offici.[f] ¶ Nota quod sacerdotale officiū principaliter cõsistit erga altaris ministerium. Et not.quem posse suspendi respectu partis alicuius et specie officij et ordinis respectu alterius speciei z ordinis eo in ordine remanẽte:z quo ad

[Marginal notes:]

Sebasti. Sapia. [a] ¶ Cõsiliū. Uide Bart. z alios l.l. si ꝯuenerit.ff. d re iudi. Romanū in cõsi.ccxxviij. inci. ꝓ plena discussione in vltio dubio. Angel. clxxxviij. incip. sz nũc videndū.z ꝯsi.xcij. inci. sup primo. col. ij. Pau. de ca. i ꝯsi. lxxxvj.inci.vr̃ dicendum ꝭm antiquã impressionẽ. Zacharias.

[b] ¶ C.ne innitaris. Adde qd posui in apo.ad istū post alios in alle. c.ne innitaris. in princi.vbi habes apostillam multū necessariam ad intellectū horū. cui adde Feli. plene hãc clausulam et alias id gen⁹ tractantẽ in alleg. c. j.ver.z si dicat cõmittimus voluntati tue.col.xx. s̃. de consti. Antoni⁹ Frãcis. ¶ Et vide qd dixi post istū in.c.ne inuitaris. h̃ alle.et vid plene ꝑ alex. in.l.si sic.ff.de le.j. z in.l.j.de le.ij.

Sebasti. Sapia. [c] ¶ Omne turpe. Facit text.in.l.liber homo. ff.ad legem aquil'.vbi dicit quod nemo membrorum suorum videtur dñs concor.tex.in.c.si nõ licet.xxiij.q.v.

Sebasti. Sapia. [d] ¶ Castratus. Uide gl.j.i.§.sz illud. insti.de ad optio. z Soc. z alios in l.j.colū. ij.ff.solu. mat. vbi notant qd resultet ex eo qd qs sit castrat⁹ a natura an vero sit castrat⁹ ex accidenti.

[e] ¶ Factus maior. Adde Ro.consi. clvij.raph.comẽ. consi.xcj.

[f] ¶ Cum ex officij. Adde vt per Ro. consi.cccclvj.

a Zacharias. ¶ Censet idoneus. facit qd no. Bal. sup rub. C. q accu. nō pos. bar. i. l. si ꝓo. §. q ꝑ rei. ff. q satis. cog. ⁊ spe. in ti. de pba. §. j. ver. restat.

b Zacharias. ¶ Dicit offm̄. Feli. in. c. q̄ in ecclesiarum. co. xxvij. ver. fallit. v. seu declarat ibi: hic est. adde tu qd est ēt dignitas. not. iste. c. decernim⁹. j. de iudi. Felin. i. c. pastoralis. co. iiij. versi. vtrū ergo abbatia. j. de offi. dele. bo. text. i. c. aplice. ꝺ puile. li. vj. text. i cle. etsi principalis. et ibi Car. q. j. de rescri. ⁊ Feli. in. c. memini⁹. col. ij. ꝟ. vlteri⁹ q̄ro. j. de accu. et ibi firmiter tʒ ꝙ abbas dʒ ꝑferri oib⁹ p̄latis post epm̄; qd fuit originale dictum bal. i alle. c. pastoralis. i gl. i ver. superiores. quē ibi sequunt moder. et Feli. col. iiij. ꝟ. i gl. i ꝟ. supiores. lʒ Gemini. i. c. quāuis. el. j. de prebē. li. vj. teneat ꝯtrariū. Ego tñ ꝑ cōcor. doct. dicerem qd opi. Gemi. ꝓcedat in actib⁹ processionalib⁹ et in ecclesia i qua ille p̄lat⁹ hʒ dignitatē si ita dictet cōsuetudo. al's sec⁹: in alijs vero semp ꝓcedat abbas. et ita vr̄ tacite sensisse Feli. loco ꝑxi. alle. vtrū āt habeat abbatissa dignitatē, tene etiā qd sic ꝑ text. in. c. īdēnitatib⁹. et ibi Gemi. in. ij. no. §. vtrū. ꝺ ele. li. vj. vide i palle. c. memini⁹. ver. vlteri⁹ q̄ro. col. iij. de accu. legisse hūt bo. text. in. l. gñali. C. de sacrosan. eccl. Anto. Francis. ¶ Circa hoc an abbas vel abbatissa dicant esse i dignitate. p̄io ꝺ abbate vide Inno. in. c. ꝺ multa. de p̄bē. in vlti. col. vbi dicit in gl. in ver. ꝑsonatus. qd abbas nō d̄r eē in dignitate: de q̊ ēt ꝑ Jo. mona. in. c. indēnitatib⁹. eo. ti. li. vj. ⁊ in. c. inq̄sitiōis. de hereti. e. li. ⁊ vide q̄ habētur in. c. antiq̄. de puile. ⁊ ꝑ Fel. in rubri. de malo. et obe. i illa difficultate vbi agitur ꝺ p̄latione monachorum ⁊ canonicorum regularium. De abbatissa antem vide beatuʒ Tho. in. iiij. di. xxv. arti. iij. vbi dicit quod abbatissa non dicitur habere prelationem ordinariam: et an abbtissa contineatur ratione abbatis vide pulchrum cōsil. roffre. comē. nume. 121.

aliam ꝑtē executionē retinente. ¶ Op. cū gl. fi. qd deponi ꝺbeat hic se castrās. lv. di. si qs absciderit. Sol. deponi dʒ vt ibi de iure nisi dispenset dispensatiue: vt hic: qꝛ nō lʒ alicui seuire in corpus suum cum nemo sit dñs membrorū suorū. ff. ad. l. aq. l. liber homo. ¶ † Per quē aūt posset dispensari. dicit glo. ꝙ q̊ ad offm̄ misse solus papa dispēsat: quo ad alia dispēsant iferiores: vt hic: ⁊ hoc plʒ Host. Alij dicūt qd qꝛ ꝑpter deū se abscidit: lʒ stulte ep̄s poterit dispensare. Sed ꝺm Inno. vr̄ ꝙ siue instet operi licito siue illicito irregularis est: qꝛ corpore vitiat⁹ est: sʒ ad hoc ꝓdest pia intētio vt facili⁹ dispenset: sʒ ꝑ papā nō ꝑ epm̄. l. di. nō cōfidat: qd plʒ Guil. naso. vt dixi. s̄. c. j. in fi. Inn. dicit. de re iud. cū eterni. li. vj. qd ecclesia romana seruat qd solus papa dispēsat cum corpore vitiato ⁊ ꝺm hoc dicit autoritate nr̄a sub. ⁊ ꝑ ꝯñs tua: et ideo tibi cōmissa: qꝛ ēt tua d̄r: qꝛ nec alij ꝯmittere potes. ꝺ offi. dele. c. fi. ꝺm Host. q i h̄ remittit ad sum. j. e. ti. qd bñ no. qꝛ in ꝑtāte dispēsandi ꝯcessa vr̄ electa idustria ꝑsone. ¶ Quero cū glo. iij. qꝛ alie l̄rales sunt circa q̄ alia ꝯsistat offm̄ p̄sbyteri. gl. dicit. circa actū baptizādi pniam dandi et filia. de qb⁹. xvj. q. j. adūcimus. de ꝯse. di. iiij. ꝯstat. ꝺm glo. ⁊ vide qd not. l. di. qui sub gradu. j. q. j. ꝙ quidam. §. ex his verbis. similia aūt sunt q̄ presbyter pōt in extremis vngere aquā bñdicere et mortuos sepelire. ¶ Quero an tāq̄ diacon⁹ vl' subdiacon⁹ poterit accedere ad altare: dic ꝙ sic. ar. j. ti. j. c. j. ꝺ ꝯse. di. ij. trib⁹. ꝺm Host.

☞ Clausula liberam habens facultatem: non habilitat inhabilem.

2 Ad ordines q̄libet p̄sumit idone⁹ nisi ꝓbet ꝯtrariū.

Ex parte. Sacerdos q ex iusta cā sibi facit abscindi virilia pōt vt prius officium sacerdotale exercere. h. d. In prima querela p̄sbyteri. In scd̄a ꝓuisio ibi: qm̄. ¶ Casus literalis. Quidā p̄sbyter sentiēs ꝑiculū lepre sibi imminere fecit sibi prescindi virilia: q̄rit an possit in offō suo ministrare. Rūdet papa q̄ten⁹ si est ita ⁊ al's idoneus est exequēdi offm̄ suū liberā habeat ꝑtātem. Ber. ¶ No. j. ꝙ incisio viriliū ꝓficit ad curā morbi lepre. et sic vr̄ qd lepra ꝓcedit ex instinctu luxurie. ¶ Not. ꝙ non solū in infirmitatib⁹ animi minus malū est eligēdū. xiij. di. ꝑ totū: sed etiam corporis. 1 ¶ † No. ꝙ ꝑ h̊ verbum liberā habeas facultatē: nō habilitat al's ad actū inhabilis: sʒ suppletur inhabilitas ⁊ posset induci in ꝯtrium. 2 ¶ † Nota in materia irregularitatis regulā ꝓcedere affirmatiue. quilibet ad ordines censet idone⁹ a nisi in iure reperiat ꝓhibit⁹. ¶ Op. ꝙ abscissus nō possit ꝓmoueri. lv. dist. si qs absciderit. c. q parte. cū si. Sol. dicit glo. qd abscissus ex indignatione repellitur. Abscissus aūt iusta cā ad vitandū morbū lepre hic nō impedit: vt hic. Itē ꝓhibet q obtētu religionis se eunuchauerit: eo qd eunuchos voluntarios diligit deus non ex necessitate. xxxiij. qō. v. tunc saluabit. lv. di. si qs pro egritudine. Item est rō: qꝛ non est aliqs dñs membroꝝ suoꝝ. ff. ad legē aquil. l. liber homo. Contra hoc glo. op. de. l. sʒ et si dānū. §. si ipse. ff. de pecu. vbi d̄r qd naturaliter seruis lʒ in corpus suū seuire. ⁊ propter hoc dānum hic de peculio serui non deducit. Sol. dicit Hosti. qd illud est verū de iure naturali primeuo cōi oibus animantibus. insti. de iure na. in prin. q̄ ratione carent nec iniuriā facere pūt. ff. si qua. pau. feci. di. l. j. §. j. Uel dic ꝙ lʒ quo ad hoc vt dñs nō deducat de peculio: tñ al's nō lʒ: imo venit puniēdus: vt. l. omne. §. qui se. ff. de re mili. ⁊ hoc ibi no. gloss.

1 ☞ Mutilatio membri enormis impedit quem promoueri ad ordines. vide in discursu.

2 Iniuria enormis dicitur ois iniuria habens in se membri mutilationē.

Exposuisti. Mutilatus manu si fuerit promotus in abbatē ab abbatia deponitur. h. d. Cōis diuisio. scd̄a ibi: nos igit. ¶ Casus literalis. Quidam promotus fuit in abbatē, q carebat altera manu. cōsult⁹ papa rñdet qd cū ipse pro tāto defectu nō possit ad sacros ꝓmoueri ⁊ ipe hoc tacuerit in sua ꝓmotiōe ab offō abbatie dʒ ꝑpetuo remoueri. Ber. 1 ¶ † Not. j. ꝙ q̄libet enormis defect⁹ ⁊ mutilationis mēbri ipedit quē 2 ꝓmoueri ad ordines. ¶ † Scd̄o no. ꝙ enormis d̄r ꝺfectus ⁊ vuln⁹ enorme ⁊ ꝯñr iniuria q̄ hʒ in se mēbri mutilationem. ¶ Not. iij. qd ihabilis ad ordies ꝓmoueri nō pōt ad abbatiā de iure cōi. ⁊ hoc qꝛ dʒ esse sacerdos: vt dicit gl. et sic inhabilis i vnū cōnexoꝝ est inhabilis ad reliquū. ¶ No. iiij. ꝙ promotio et ꝓuisio surreptitia surreptione cōperta et veritate retractat tāq̄ nulla quasi nō transeat in rē iudicatā. ¶ No. ꝙ ꝓmouendus in abbatē dʒ exprimere suas inhabilitates tpe ꝓmotionis. ¶ No. ꝙ mutilatio mēbri man⁹ nō vr̄ quē repellere a minorib⁹. ¶ Nota ꝙ in minorib⁹ existens pōt ꝓmoueri in abbatē. ¶ Ult. no. qd abbatia d̄r offm̄. b ¶ Opp. qd de digito impedit⁹ repellat: de cle. egro. p̄sbyterum. Solu. ꝓmoueri impedit manu debilitat⁹: vt hic. idē si debilitatus alio membro ꝑ qd ipediat exercitiū officij vt digito i casu in q̊ impedit. Si aūt est digit⁹ quo nō ipedit: est secus: qd si careret dente: dic qd nō impedit. ff. de edil. edic. l. cui dēs. Idē dicit Host. ꝺ ꝑte linguē dūmodo nō impediret organū vel loquela. nā balb⁹ ⁊ blesus est q tarde loquit. ff. e. l. idē offilius. §. si. ad hoc qd no. s̄. c. ij. dicit ēt qd religiosuʒ ꝓmoueret de grā dūmō log posset. lxxvij. di. c. fi. ⁊ pe. ¶ Opp. scd̄o qd pro quocūqʒ defectu non repellat qs ab ordinibus. s̄. ca. j. Sol. repellit ꝑ enormi. sed non pro leui: vt ibi dicit gl. ij. ¶ Opp. qd hic nō debeat ab abbatia remoueri. s̄. de eta. et q̄li. tuam. xvj. qō. j. legi. l. dist. accedēs. Sol. dicit Joā. ꝙ potius remouet ꝑpter scandalū q̄ propter irregularitatē: hoc nō plʒ glo. ideo dicit ꝙ si q̄rit an possit qs promoueri ad solicitudinem abbatie: non qd sit abbas: sed quidā factor aut administrator syndic⁹ vl' cellerarius: ad hoc bene pōt irregularis promoueri. ¶ Nota bene si q̄rit an possit ad abbatiā promoueri de rigore non: maxime vbi tacuit defectū irregularitatis. ⁊ idem esset etiā si non tacuisset: qꝛ dʒ esse p̄sbyter. de dispēsatiōe aūt potest: sic loquit. c. tuā. qd autē abbas debeat esse nō irregularis: ꝑtʒ. de ele. nec pro defectu: vbi equiparant eccl'ie cathedrales ⁊ regulares. et sic vr̄ qd sit nomen honoris nihilominus oneris ⁊ laboris. alleg. dictū Gregorij. ⁊ vid in. d. c. tuā. in glo. et Gui. in cle. j. de rescrip. Glo. non rñdet ad. c. legi. dic qd non loquit de abbate sed de monacho inquantū dicit ꝙ in illo non requirit ꝑsone integritas. Inn. vr̄ ꝙ abbas propter solā irregularitatem non remoueat. Sed cā ꝑpter quam remouet est taciturnitas defectus q̄ peccatū est propter qd non hʒ executionē ordinis sic suscepti. de renū. nisi. §. persone. Dicit aūt ꝙ ꝓmouendus dʒ ꝯfiteri crimina. de qbus ꝯfessus est aut cōuictus aut deprehēsus vel q̄ alias sunt notoria. l. dist. si ille. ad alia nō tenet: sed securius est si ille confitet et dispenset vt vlterius non accuset. xxiiij. di. c. fi. Dicit ēt Host. ꝙ tenet illa ꝓdere q̄ post pniam impediūt ordinis executionē q̄ notant ꝺm eū in predicta decre. nisi. §. ꝑpter ꝯscientiā. vel ad cōtraria dic qd hec abbatia requirebat ordinem: cōtraria non ꝺm Inno. Host. ⁊ Jo. an. ¶ Opp. qd impossibile fuerit hunc ꝓmoueri absqʒ manus surreptione: bñ em̄ secus fuisset si in benedictiōe manuū ep̄s promouens de defectu inhabilitatis nō ꝑpendit. Sol. dic qd promouit eū non ordinando sed cōfirmado. s̄. de eta. ⁊ quali. tuam. ꝺm Ho. vel ꝺm Abb. forte per foramē cappe traxit vnam manū: ⁊ eandem iterum traxit reuolutam: ⁊ sic decepit epm̄: tñ infra patet quod ipse nōdum erat in sacris ꝺm Hosti. qui consuluit epo ꝙ diligenter videat ⁊ palpet singula mēbra ordinandi: memor prouerbiorum. xxvj. diligenter attende vultū pecoris tui. ad hoc. xlij. dist. quiescamus. j. q. j. c. si qui. §. ecce cū honoris. de purga. ca. cōstitutus. ⁊ qꝛ quidā habēt pedes lignorū cōsuluit ꝙ illos faciat discalciari: per que etiam caueat ep̄s cui talia committat. xxiiij. dist. quando. ¶ Quero quare hic non dispensat sicut. s̄. de eta. et quali. tuam. Sol. quia erat indignus cum nulla necessitas et nulla promouendi fraus ꝺm Hostien. ideo ibi dipensatur hic non.

1 ☞ Corpore vitiatus an ⁊ quādo impediatur promoueri ad ordines.

Thomas. Carens vngula pollicis dūmodo sit fortis in pollice ad sacerdotiū licite promouetur. hoc dicit. Primo ponit monachi casum. Secūdo cōditionale mandatū ibi: quo circa. ¶ Casus literalis. Thomas monachus dum esset in annis puerilibus constitutus quedā barra ferrea casu fortuito cecidit super pollicem dextre manus ipsius ita quod vngulam auulsit ab eo: dubitabatur vtrū possit ad sacerdotium promoueri. Respondet papa qd si potens est in ipso pollice ad frangēdum eucharistiam ⁊ aliud canonicum non obstat ꝑpter talem deformitatem non debet impediri quominus debeat ad sacerdotiū promoueri. Ber. ¶ Nota primo summariū. No. ex hoc qd defectus in aliquo membro non impedit quē promouendū qm̄ nō generat scādalum nec reddit eum impotentē ad exercitium officij sacerdotalis. ¶ Opp. impediri debeat ad promouedum. j. ꝺ cleri. egro. presbyterum. Solu.

pro modica

pro modica deformitate nō impeditur vt hic ꝑ magna sic: vt ibi. Unū si totū digitū vel pollicē ꝑdidisset nō posset ꝓmoueri. ¶ † Pro cui⁹ doctrina latiori dicit glo. attēdendū qd quidā sunt corpore vitiati spōte: quidā casu. si sponte nulla cā intercedente legitima: z ordinādus repellit: z iam ordinat⁹ deijcit. lv. dis. q parte. z. c. si qs a medicis. xxxiij. di. maritū. ꝑm glo. Dicunt doc. hoc verū qñ totū membrū amisit. Idē si partē z deformitatē generet vel scādalū vel ipedit eū ad exercitiū officij: idē si est notoriū qd se abscidit: al's autē dicūt qd ꝓmoueri posset. Ad ꝑdicta alle. lv. dist. qui partē. qñqz dicit gl. iusta cā intercedēte: z nō prohibet ab ordine: vt si fecit timore lepre vel aliter nisi generet deformitatē: qz tūc in oi casu repellit. lv. dist. lator. z ca. si euāgelica. Idē si reddat eū ipotētē ad exercitiū officij. ¶ Scdo casu pricipali qñ est corpore vitiat⁹ casu: z tūc dicit gl. aut i magnis mēbris z repellit z reijcit si deformitatē generet. lv. di. si euāgelica. Inter magna mēbra[a] enumerāt doc. oculū pedem nasum manū. Si alterū ex his amisit: vñ dicebat Guil. q̄druplicitur sumi vitiū corporis. Aut ex defectu membri: aut īhabilitate: aut diminutione: aut augmēto: hec vera qz vt tales deijciunt indistincte ab altaris ministerio: nisi forte in religioso dispēset in pede ligneo: qz latet. In bñficio ꝓo deijcit si hoc tacuit fraudulēter. s̄. c. pxi. posset tñ cū tali etiam ꝑ epm dispensari qd haberet vel prebendā vel ꝑsonatū vel ecclesiā vl' abbatiā: de hoc. de eta. z quali. tuā. z si sit ꝑsbyter possent sibi cōcedi spectātia ad officiū sacerdotis preter altaris ministeriū. s̄. c. significauit. z quo ad illud necesse est alterū surrogari: sic intelligit. l. distin. si euangelica. ꝑm Tan. de quo. lv. dis. in sum. Qñqz debilitatio est in paruis mēbris z nō ipedit si deformitas modica sit z sine culpa sua: vt hic. Si aūt culpa sua in talem modicam deformitatem incidit de misericordia toleratur. s̄. c. j. ¶ Quero quare dicitur pollex: dic quod digitus est grossus sic dictus qz inter ceteros pollet virtutibus z potestate ꝑm Ioan. and. Anto.

¶ De bigamis. Rubrica.

1 ☞ Bigamus quare non pōt ꝓmoueri ad sacros ordines.

¶ Quia inter ceteras irregularitates bigamia nō modica reputat iō zc. ¶ † Quero q̄re bigam⁹ nō ꝓmouet: dic ꝙ q̄tuor cāe assignant q̄ notā. xxvj. di. in sum. Pria ꝑpter defectū sacramenti. j̄. e. debitū. Scda ꝑpter ꝑrogatiuā ordinū. xxvj. di. vna. Tertia qz ꝑsumit incōtinens qui vna mortua transiuit ad aliā. lxxxij. dist. ꝓposuisti. Quarta qz nō hz frōtem hortari castitatē z viduitatē qui cōiugia frequentauit: vel qui cū vidua ꝯxit. xxvj. dist. vna. Materia hr̄. xxvj. dist. xxxiiij. dis. §. qd ergo. vsqz ad fi. dist. z. lxxxij. dist. quisquis. z xxviij. q. vlti. per totū. z repetitur in. vj. Ant. de but.

VT bigami. Nō summat. ¶ Casus literalis. Bigami penitētes z mariti repudiatarū ad sacerdotiū promoueri nō possunt. Ber. ¶ Not. hic. iiij. qualitates in homine repellētes quem ab ordine. Bigamia est duplex vel qñ qs habuit duas vxores: vel recipit vxorem repudiatā. i. separatā propter diuortiū. l. dist. si quis viduā. qd non procedit hodie. de diuor. gaudemus. ꝑm vnum intellectuz. vel separatā propter sanguinitatē: vel ꝑpter aliā cām iustā z iam cognitā: item penitentes. ¶ No. ꝙ stricte dr bigam⁹ qui habuit duas vxores. ¶ Opp. ꝑm hoc nulli poterūt ꝓmoueri: qz quilibet penitēs est. Sol. dic qd penitentes repellunt publice. lv. dist. ꝑ totū. Et qñ z que solēnitates exigantur vt dicatur publica penitētia. vide. l. distin. in capite. vid glo. que assignat ratiōnē quare bigamus repellitur ab ordine: dic vt dixi. s̄. super rubri. Anto. de but.

1 ☞ Bigamus ordinat⁹ nō recipit ordinū executionē. nu. 5.
2 Ordinatus contra mandatum apostoli recipit characterē z habitum ordinis. nu. 5.
3 Bigamus est irregularis de iure diuino. nu. 6.
4 Papa nō multum de facili dispēsat contra legem apostoli vel concilij: citra papam vero nullus dispensat.
6 Bigamus an possit dispensari per papam.
7 Casus in quibus papa dispensare nō potest. vide remissiue.
8 Bigamus quibus modis qs dicatur: z quare ita dicatur.
9 Episcopus depositus per solum papam dispensatur.
10 Dispēsatio vbi nō est reseruata qñ videat ꝯcessa iferiorib⁹.

SUper eo. Cū bigamo q ordinat⁹ est ad sacros nō dispensat z ordinator ꝑuabit ꝑtāte ordinandi nisi cū eo fuerit dispensatū. h. d. Prio recitat ꝯsultationē. Scdo dat r̄nsio ibi: r̄ndem⁹. ¶ Casus literalis. Quidā bigami ꝓmoti fuerūnt ad sacros ordines q̄rebat an deberēt in suis ordinibus ministrare. R̄n. papa qd ordinatores ipsorum sunt ꝑtāte ordinādi priuandi. Et ordinati ad sacros ordines nō debēt in ipsis ordinibus remanere: qz cōtra apostolū cū bigamis dispensare nō lz: tñ cū ordinatoribus dispensari potest: vt ꝑtāte ordinandi nō priuentur. Ber. ¶ No. j. penā ordinātis bigamū z ordinati bigami hic expressam.

1 ¶ † Et ex hoc no. qd bigamus ordinat⁹ nō recipit ordinū executionē.[b] Et no: qd carēs ordinis executione est habilis ad recipiēdā ordinis depositionē z sic capax ē depositiōis. ꝑ qd vr̄ qd depositio ab ordine aliqd operet in suspenso ab executione: qz tollit ipsam executionē. ¶ † No. ij. qd ordinatus ēt ꝯ mādatū apostoli recipit characterē z habitū ordinis. ¶ † No. iij. ꝙ irregularitas bigamie vr̄ de iure diuino: qz hz ortū a ritu apostoloꝝ. ¶ † No. iiij. ꝙ iferiores a papa nō pñt cōtra legē apl'i dispēsare: qz nec cōtra legē ꝯcilij: cuz nec papa de facili dispēset. de renū. post trāslationē. ¶ No. v. hec cōuertibilia nō pōt qs facere ꝯ legē vel dispensare: z faciēs cōtra: ergo punit: sic z ecōuerso. vbi qs faciēdo ꝯ ius punit ibidē dispēsare ñ pōt. ¶ No. vj. qd ꝑmittit ꝑtās dispēsandi cū ordināte bigamū z nō cū ordinato imo ꝓhibet: z ꝑ hoc ptz ꝙ cū bigamo ordinato nō dispēsat eps sic cū ordinatore: de q̊. j̄. ¶ † Obuiat vnū decretali: qz vr̄ dispēsare posse vt bigam⁹ fiat subdiacon⁹. xxxiiij. di. lector. z ibi ꝑz qd nō solū pape hoc lz: sz ēt inferiorib⁹. gl. hic attigit tria. Primū an bigam⁹ ordinat⁹ characterē recipiat. Scdm an dato qd recipiat vl' nō qs cū bigamo dispēset. ꝑmo qd de epis. scdo qd de papa. Ad primū hic attingit gl. iiij. i fi. dicit qd ordinat⁹ bigam⁹ recipit characterē in quocūqz ordine ordinet. l. di. ꝯcūqz. z. c. penitētes hoc tz glo. Gof. hic: z Host. in sum. huius ti. §. fi. vbi reprehēdit Nico. furiosuz qui dicit qd bigam⁹ nō plus recipiebat ordinē q̄ asinus nō tñ gaudet ꝑuilegio clericali vt. e. ti. c. j. li. vj. Ad scdm an eps dispēset. dic qd aut vult dispēsare in minorib⁹. z hoc vr̄ ei cōcessuz ꝑ d. c. quicunqz. l. dist. qd ꝑm glo. intelligit de minorib⁹ z hoc tāgit gl. in fundo gl. z tz Host. ꝑ. d. c. ꝯcūqz. z ꝑ. c. cognoscamus. xxxiiij. dist. z in hoc differt a seruo q nec ad minores ꝓmouet. de ser. nō ordinā. c. j. z. ij. Sed hoc nō plz Ioā. an. in bigamo ꝑ decre. vnicā. j̄. e. ti. li. vj. vbi idē tz Frā. vercel. aut vult dispēsare ad subdiaconatū vl' ad sacros z sup hoc sunt opi. Pria qd in subdiaconatu liceat nedū pape: sz etiā epis dispēsare: vt in. d. c. lector. ad hoc qz ꝓhibitio apostoli soluz respiciebat diaconatū z ꝑsbyteratū. Scda fuit opi. quā subdit gl. z fuit Roger. vt dicam⁹ qd olim ꝑm statutū primitiue ecclesie poterāt epi in subdiaconatu cū bigamo dispēsare: qz subdiaconatus nō erat ordo sacer. hodie autē nō possit qz sacer ē. de eta. z q̄li. a multis. s̄. de ser. nō or. miramur. Tertia fuit opi. quā ponit glo. in ꝟ. qdā. z hic dicunt qd epi pñt dispēsare cū bigamis in maioribus ordinibus z ꝓbant b qz epi dispēsant in criminosis. de iud. at si clerici. §. j. q parit sunt sicut bigami z ab apostolo ꝓhibiti. xxv. di. §. nūc autē. ergo z eadem rōne cū bigamo. Nō ob. qd nō dispēsat eps ꝯ apl'm: qz apl'us nō ꝓhibuit dispensari: lz ꝓhibuerit ordinari ꝑm Gof. Itē dat instātia: qz apl's prohibuit ordinari ꝑcussorē z relinquētē: z tñ dispēsat ab epo cū eo vt dicit glo. Quarta fuit opi. Hug. qd nō pñt epi dispensare ꝑ. c. nup. z c. a nobis. j̄. e. ti. z hoc dixit siue sit bigamus siue viduarum marit⁹. alle. l. di. ñ ꝯfidat. alle. d. c. nup. z. d. c. a nobis. ¶ Nō ob. qd eps dispēset cū criminoso: qz dicit gl. per multa verba facilius ꝑmittit dispēsatio cū criminoso: qz vitiū pnia deletur: z incipit esse qs qd nō fuit: secus in defectu bigamie: qz nec baptismo nec pnia delet: ꝓhibet eñ ꝑpter defectum sacramēti diuisi qui defectus nō pōt baptismo vel q̄licunqz pnia integrari: ergo non pōt per epm dispensari. hec opi. est ꝓa ꝑ. c. j. e. titu. lib. vj. siue velit dispēsare in minorib⁹ siue in

6 sacris. ¶ † Ad tertiū nunquid cū bigamo dispensat papa. Hug. voluit tenere qd nō quia vitiuz tollere in bigamo nō pendet a ꝑtāte pape: surgit eñ a defectu diuisi sacramenti quē integrare nō pōt papa: ergo nec dispensare. Ad hoc qz cū deus cetera possit non potest virginē post ruinaz reintegrare. xxij. q. v. c. si paulus. C. de rap. vir. l. j. Ad hoc qz non pōt dispensare cum monacho vt propriū habeat vel continentiam abijciat. de statu mona. cum ad monasteriū. in fi. Sed dic vt ibi: qz pōt maxia cā subsistēte. Gl. in hoc tenet ꝙ ꝑtās pape ex hoc minui nō videt: z ꝙ poterit papa dispēsare cū bigamo. hoc tz Hostiē. z fortificatur opi. Si diceretur qd irregularitas nō esset annexa bigamie de iure naturali sed solū de positiuo: z qd quē nō esse bigamū non sit de essentia ordinis ptz: qz verū ordinē recipit: vt dicit gloss. qd nō esset verū si illud esset de ipsius essentia. circa autem illa

Sebasti. Sapia.
¶ Magna membra. Uide Bal. in rub. C. de indi. liber. vbi dicit qd homo hz septem maiora mēbra in quibus tamē nō enumerat oculuz nasum nec manū idez tñ Bal. in. l. data opera. colū. añpe. ponit oculū pro membro z nasum z aures. bar. aūt in. l. nō sunt liberi. ff. d statu homi. vult qd digit⁹ nō sit mēbrū. z infert ad statutū: q̊ cauet qd amputanti aliqd mēbrū amputet idē mēbrū: si eñ aliquis alicui amputauerit digitū non dz sibi digit⁹ amputari: sed de istorū veritate vide Ange. aret. in tracta. maleficiorū. in ꝟ. membrū. cū his q̄ ibi addit Augusti. ariminensis.
Zacharias.
¶ Ordinū executionem. Adde tamē qd recipit characterez. nota ro. deci. cccclij. incip. quoddā i no. Specu. in tit. de biga. i libel: bertha. d fir. in tracta. d episcopo. in prin. j. ꝑtis. archi. xxxiiij. dist. c. rector. z. lxxxiiij. dis. q̄sqs. z Cardi. in cle. ij. i. j. oppo. de etate z quali.

que sunt iuris positiui multū potest papa: de quo q fil. sint legi. ꝑ venerabilē. sup gl. ij. de ꝯces. ꝑben. ꝓposuit. hoc cōfirmat qđ tꝫ Inn. de renū. nisi cū. §. ꝑsone vero irregularitas: quia oīs irregularitas fit a iure positiuo. ⁊ qđ ipse scribit in addi. de cler. excō. mi. si celebrat. nō ob. qđ hoc sit ꝯ apostolū qꝛ apostolus ꝓhibuit ordinari: sed nō prohibuit dispensari. Itē apostolus Paulus non fuit tant⁹ sicut Petrus in administratione: cū Petrus ī hoc fuit maior: ergo in hoc vicarius ei⁹ maior apostolo: quia illi Petro vt vicarius successit: ideo cōstitutiōe Pauli nō astringit̄. xx. dist. §. j. itē ⁊ si teneret̄ ꝙ sit pa. tñ adhuc nō cōstringeret. de ele. inotuit. ⁊ sic ⁊ apostol⁹ ꝓhibuit ordinari ꝑcussorē: ⁊ tñ papa dispēsat: đ quo de homi. sicut. đ cle. ꝑcus. c. pe. et vlti. ꝭm Hosti. de quo ꝑ euꝫ hic in sum. hui⁹ tit. in fi. et idem Iaco. Tā. Inn. ⁊ Abb. et est cōis opi. đ hoc in. c. lector. hic alleg. ¶ † Oēs autē casus in qb⁹ papa dispēsare nō pōt. vide in Spe. de le. in trac. dispēsatiōis. §. nūc breuiter. ¶ † Quero de qb⁹ bigamis loquit̄: rñdeo ꝙ de bigamis veris vel interpretatiuis. vñ bigam⁹ đꝛ q castitatē ꝓmissaꝫ violat. xxvij. q. j. quotquot. sꝫ dicūt do. ꝙ talis est dispēsabilis: vt. ī. đ cle. cōiug. c. sane. el. ij. ⁊. ī. c. pe. Scđo đꝛ q ꝯtraxit cuꝫ vidua vel corrupta. xxxiij. di. maritū. ī. c. đbitū. ⁊. c. a nobis. dicūt do. ꝙ vltra cōtractū exigit̄ qđ cognouerit. ⁊ ꝓcedit qđ dicit gl. et si ignorauerit ipsaꝫ corruptā ⁊ eā credebat virginē. xxxij. dist. nemo ad sacrū. Tertio q sciēter cognouit vxorē adulterē. xxxiiij. dist. si cui⁹. et laici dicūt doc. qđ etiā idem est si. ignorāter ꝭꝫ Hu. Lau. Ray. ī sum. hui⁹ ti. §. itē pone. abb. ⁊ Pe. qđ credit Io. an. esse verū cū hic nō agat̄ de vitio ordinādi quo casu requirit̄ scientia: sꝫ de effectu sacr̄i: qđ etiam ignorās pati pōt: vñ dicit Hosti. qđ ꝭm Ouidiū. Casta sit quā nemo rogauit: nō est sine ꝑiculo ꝓmouere cōiugatū. remittit ad sum. eo. tit. §. j. ⁊. ij. istoꝝ ꝭm gl. qdā sunt bigami interꝑtatiue quātū ad legē ꝓmotiōis qdā ꝓpter sacramēti defectū vt mariti viduarū ⁊ corruptarū ⁊ q cognouit vxorē adulterā. Aliqui nō ꝓpter defectū sacr̄i sꝫ ꝓpter intētionē cū opere secuto: vt in. c. nuꝑ. et. c. a nobis. Itē ille vere đꝛ bigam⁹ q̄ diuersis tꝑib⁹ successiue habuit duas vxores. xxvj. dist. đinde. Vñ ꝓprie bigam⁹ q̄si bine vxoris marit⁹ sic monogam⁹ q habuit vnā tm̄. xxvj. dis. vnius. sic đꝛ trigamus ⁊ octogam⁹. xxxj. qō. j. aperiāt. ¶ Venio ad. q. doctorū et op. qđ facilius debuerit dispēsare cuꝫ ordinato ꝙ̄ cū ordinatore: vt ptꝫ. s̄. de trāsla. ꝑla. c. ij. Sol. ī ordinatore fuit sola culpa: ī ordinato aūt irregularitas ⁊ culpa: iō difficili⁹ dispēsat̄. cōtrariū ꝓcedit qđ in ordinatore fuit culpa ⁊ nō in ordinato. ¶ † Quero ꝑ quē poterit dispensari cū ordinatore: dic ꝙ poterit dispēsari ꝑ papā si est notoriū ꝭm Host. q dat hoc ꝓ regula qđ ī oī casu quo meret̄ ep̄s đpositionē solus papa pōt dispensare ad quem solū spectat depositio. iij. q. vj. quāuis ⁊. c. multū. et. c. dudū. cū ei⁹ regulariter sit soluere cui⁹ est ligare. đ ma. et obe cū inferior. de trāsla. ꝑla. c. ij. §. j. ⁊ sic nō ob. qđ đꝛ papā hic non reseruasse. de sentē. excō. nuper. ad hoc. de tēp. or. dilectus. et. c. lr̄as. ¶ † No. ergo limitationē ad id qđ đꝛ vbi reseruata nō est dispensatio sed cōcessa, videt̄ inferioribus ꝯcessa: qꝛ istud est verum nisi dispenset̄ vbi pena sit pape reseruata: quia tūc intelligitur reseruata dispensatio.

☞ Cessante cā efficiēte nō cessat effect⁹ iam impressus. n. 2.

De bigamis.

Bigam⁹ vxore viuēte vl' mortua nō ordinat̄ h. d. ¶ Casus literalis. de ꝑsbyteris bigamis et viduarū maritis idē iuris est quo ad ꝓmotionē: qꝛ ꝯtra sniaꝫ apl'i ordīari nō debēt. Ber. ¶ † No. ꝙ cessante cā efficiēte nō cessat effect⁹ a iam impssus. ¶ No. ij. ꝙ bigami vel viduarū mariti ī ꝑsbyteros ordinati carēt executione, nec ad officiū debēt admitti. ¶ No. ꝙ bigamus proprie đꝛ q duas habuit vxores. ¶ Op. ꝑmo qđ hec sunt incōpassibilia quē esse ꝑsbyterū ⁊ bigamū cū bigam⁹ ordinari nō debeat: vt ptꝫ. s̄. duob⁹. c. primis. Solu. intellige qđ ꝑsbyteri erāt de facto: posset etiā intelligi de ꝑsbyteris qui postea cōtrahēdo bigamiā incurrūt. ī. c. proxi. tu dic qđ si ordinēt̄ bigami recipiūt ordines ⁊ carēt executiōe. ¶ † No. tex. qđ cessante causa efficiente defectū, nō tollitur defetus impressus. Glo. est clara. Anto.

☞ Verba que de sui natura pñt intelligi de iure ⁊ de facto ītelligūt̄ ꝭm qđ magis ꝓportionāt̄ aut iuri aut fctō. 2.
3 Veritas an ⁊ quando preferatur opinioni: vel econuerso.
4 Bigamia an inducatur ex secūdo matrimonio đ facto cōtracto ⁊ inualido.
5 An aliud sit esse talem vel haberi pro tali. vide. ī. eodeꝫ. c. fi. in. iij. nota.

Nuper. Qui mortua vxore promot⁹ ad sacros cū scđa ꝯtraxit ⁊ eā cognouit bigamie penā incurrit lꝫ bigam⁹ non sit. Et ꝑmo ad casū ꝓpositū allegat ꝓ vna ꝑte. scđo ꝓ ꝯtra. tertia soluit. scđa ibi: licet. tertia ibi: nos aūt. ¶ Casus literalis. A papa q̄sitū fuit. Nūqđ in sacris cōstitut⁹ si ꝯtrerit matrimoniū cū muliere scđa post mortē prime bigamus diceret̄: et an posset ad ordines promoueri seu in susceptis ministrare: ⁊ an cū eo posset dispensari: papa alle. pro ⁊ cōtra. ⁊ ꝑmo vr̄ qđ inducat̄ bigamia: ptꝫ qđ ille đꝛ bigam⁹ q matrimoniū ꝯtraxit cū scđa et eam cognouit: qñ aūt ius ad actū exigit matrimoniū plus ponderat factū et animi destinationē in matrimonio cōtrahēdo ꝙ̄ ponderat iuris effectū: ergo solus cōtractus matrimonij de facto causabit bigamiā. qđ autē ius ponderet in penis factuꝫ apparet: qꝛ lex punit aliquē infamia si duas duxerit vxores: ⁊ tñ est impossibile qđ duas de iure ⁊ effectu ducat vxores: scđo hoc apparet ex canone q dixit qđ si ꝑsbyter nuptijs nō ꝑmissis se imisceat qđ suspensus est ⁊ tñ apparet ibi nuptias ad factū referri. Contract⁹ ergo nuptiarū de facto inducit bigamiā. in cōtrariū est: qꝛ vbi lex ponderat aliqđ esse ad penā dꝫ attēdi id qđ est in veritate: nō qđ in opi. ⁊ in veritate autē non est matrimonium: ergo reiecto qđ est in opi. nō erit hic bigamia. Scđo si esset verū ꝙ cōtrahens de facto esset bigamus iam seqret̄ ꝙ qui cū nulla ꝯtraxit bigam⁹ esset ꝯñs apparet: qꝛ paria sunt aliqđ nō esse vel nullum esse: ⁊ sic seqret̄ qđ bigamus esset q ꝯtraxit cū duab⁹ pria viuente cū cōstat cū scđa nullū subesse matrimoniū: papa allegationibus ꝓpositis rñdet vt ī lr̄a. ¶ † Nota. j. ꝙ v̄ba q̄ sui natura pñt ītelligi de iure et de facto: si ꝓportionāt̄ in materia in q̄ nō pōt ꝓportionari intellectus iuris intelligunt̄ de facto tm̄: nam qđ quis habeat duas vxores vel ꝑsbyter nuptias ꝯtrahat nō pōt intelligi de iure: ad hoc vide qđ plenissime scripsi in decre. qđ circa. de elec. in cle. sed hoc probat̄ ꝙ vbi in materia proportionabili intellectui iuris et facti proferunt̄: intelligunt̄ de iure: nā hic nō est vere bigam⁹ qñ cōtraxit de facto. ¶ Not. ij. qđ regulariter veritas ꝑfert̄ opinioni. ¶ No. iij. ꝙ ꝑ ꝯtractum scđi matrimonij a ꝑ{s}btero de facto nō inducit̄ vera irregularitas: sed qđ equipollēs irregularitati ꝓpter intentionē cū opere subsecuto: et sic habes ꝙ effect⁹ ad actū facti deduct⁹ equipollet effectui quo ad effectū causandū: lꝫ vere nō sit pro facto effectualiter: et effectus vocat̄: lꝫ non fuerit secutus effect⁹ qñ deficit effect⁹ ex defectu iuris. ¶ † Op. ꝑmo ꝙ plus cōsideret̄ effectus in matrimonio ꝙ̄ factū. ī. de cle. nō resi. relatū. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. hec cōditio. de spon. ca. fi. Sol. dicit gl. ꝙ aliqñ ꝯsiderat̄ factū aliqñ ius et iuris effect⁹ ꝭm diuersitatē subiecte materie. Io. an. remittit ad no. in regula nō prestat. de reg. iu. li. vj. in. n. q. disputata: dic de hoc: vt ꝑ Cy. et Iac. bu. ī. l. ea qdem. C. si mācipiū ita fuerit alienatum. ⁊ ibi ꝑ But ī. l. ea lege. de cō. ob. cām. plenissime oīa collegi ⁊ posui in cle. qđ circa. de elec. Ad ꝓpositū dic ꝙ qñqꝫ ꝭm naturā subiecte materie v̄ba nō pñt ītelligi đ iure sed tñ de facto: ⁊ de facto intelligūt̄. ff. đ his q no. infa. l. qđ ergo. §. ij. ad hoc. xxvij. di. ꝑsbyteris. ⁊ sic intelligūt̄ prie allegationes hic posite. Qñqꝫ. verba ꝓlata pñt intelligi de iure ⁊ de facto: ⁊ tūc aut sum⁹ in materia ī qua attēto fine disponēdi eundem finē hꝫ factum: prout sonat in facto quē hꝫ in iuris effectu attēdūt̄ verba etiaꝫ prout sonant in facto: b vt in cle. qđ circa. de elec. aut nō hꝫ eundē finē: ⁊ tūc regulariter verba intelligunt̄. ꝓut sonat in iure. fallit nisi a iure appareat dispositū factū equipollere iuris effectum: vt hic et de cōces. ꝑbē. cū nr̄is. plenissime dixi in. đ. cle. qđ circa. ¶ † Op. probat̄ hic veritatē succūbere opinioni cōi. ꝯ est cōtra text. viij. dist. veritate. C. pl⁹ va. qđ agit̄. per totū. cū si. sol. regulariter veritas prefert̄ opiniōi aliqñ c casualiter stat̄ opinioni vel in fauorē ꝯtrahentiū: et odiū recipientiū. ff. ad mace. l. ij. vel in fauorem prolis. qui si. sint leg. cum inter. vel testamentorū. C. de testa. l. j. vel sniarum. iij. q. vij. §. tria. dic qđ qñqꝫ opi. est cōmunis: et non singularis et illa ꝑfertur veritati aliqñ. iij. q. viij. §. tria. ⁊. l. barbarius. de offic. preto. ⁊. l. ij. ff. ad macedo. l. j. C. de testa. cum si. quādoqꝫ opi. est particularis: ⁊ tunc si nō cōstat de veritate preualet opi. quādiu veritas latet. de re iudi. lator. et. c. cōsanguinei. de exce. cum venerabilis. Quādoqꝫ cōstat de veritate: ⁊ tunc quedā sunt q̄ ab animo solo regulant̄ nec veritati sed opinioni nitunt̄: ī his plus opi. ꝙ̄ veritas attendit̄. quedā ab aīo nō regulant̄ sed nitunt̄ veritati facti: et tunc aut idem sequit̄ effect⁹ ex facto opinato ꝙ ex vero: ⁊ tūc opi. equipollet veritati: vt hic: si nō est idem effect⁹ preualet veritas opinioni. ista via generalis est ⁊ nō multum attendēda. ¶ Oppo. de cle. coniu. sane. vbi non

Sebasti. Sapia.
a ¶ Cessat effectus. Vide bar. in. l. titia. §. imperator. colū. iiij. versi. pone ꝙ filiū. ff. de le. ga. ij. ⁊ Bal. in. l. si pro ea. in. viij. quest. C. manda. vbi declarat ista procedere quando effectus est cōsummatus de iure cōmuni: secus si de iure extraordinario sequitur Deci⁹ in. c. cum cessante. colū. j. ī. de appellatio.

Sebasti. Sapia.
b ¶ In facto. Nota tñ ꝙ in testib⁹ verba que pñt referri ad ius et ad factum capiūtur prout sonant in factū vt est gloss. sing. in. l. stipl'atio ista. §. hoc quoqꝫ. ff. de verbo. obli. no. Bart. in. l. de etate. col. ij. circa fi. ff. de minori. et idem est in interrogatorijs q̄ fiūt testib⁹: prout not. bar. in. l. j. colū. iij. ff. si cer. peta. vbi pulchre ꝑ Areti. et Moder.

Zacharias.
c ¶ Veritas ꝑfertur opinioni aliquando. Tu dic ꝙ in delictis prefert̄ opi. not. bal. j. l. si qs seruo. colum. j. C. de furt. Bart. ⁊ Alex. ī. l. diuus. de sica. et Io. an. in reg. cuꝫ quis in mercu. li. vj. item in excōicationibus. nota Bart. in. l. barbarius in. xj. colū. v̄. a sed qđ de senten. spiritualibus. ff. de offi. ꝑto. et archi. in. c. sententia. xj. qō. iij. itē. in spiritualibus. Car. ī cle. ij. §. j. qō. v. de peni. et remis. vbi cōcludit qđ indulgentijs non gaudet qui offert credēs indulgētias esse offerentibus: licet etiaꝫ sit communis.

vbi nõ ĩcurrit irregularitatẽ ꝯhẽs ĩ sacerdotio. Sol. si post
mortuã primã vxorẽ ꝯhat ꝛ cognoscat: ꝓcedit qđ h. Si ꝯ-
hat in sacerdotio cũ virgine q̃ nõ ꝯxerit cũ prima vel nõ co
gnouerit p̃mã vł nõ cognouerit scđam: hic nõ est bigam⁹
nec vt bigamus repellit᷑: dicit tñ gl. qđ in p̄rio casu punit᷑
ꝓpt᷑ affectũ cũ ope subsecuto nõ ꝓpt᷑ sacr̄i defectũ: qꝛ ĩ isto
4 nõ est sacr̄i defect⁹. vid' đ h ĩ. d. c. sane. ⸿† Quid si alio ĩpe
dimẽto nõ tꝫ scđm matrimoniũ. an hic erit bigamia: dicũt
doc. ꝙ sic siue nõ teneat ꝓpt᷑ cõsanguinitatẽ siue ꝓpt᷑ affi-
nitatẽ siue ꝓpt᷑ votũ vł q̃cũqꝫ alia cã. Si de iure ꝯctũ iduce
ret bigamiã ꝯctũ de facto copula secuta ĩducit penã biga
mie: lꝫ Archi. notauerit. xxxiiij. di. cognoscam⁹. ꝛ hic ꝛ. e. ti.
c. vno. li. vj. ꝙ si habẽs vxorẽ legitimã illa mortua ꝯhat cũ
scđa si nõ tꝫ mr̄imoniũ ꝛ ĩpe h ignorabat nõ incurrit penã
bigamie dicẽs qđ iste de q̃ hic loquit᷑ fuit ĩ culpa. Jo. an. tꝫ
qđ dictũ est, ꝛ satis ẽ ꝙ habuit effectũ ꝯiugij ꝛ h effect⁹ at
tẽdit᷑ sic ergo publica honestas inducit᷑ ex matrimonio ꝙ
nõ tꝫ de facto dũmõ teneat ex ꝯsensu: de despõ. ipu. c. vno.
li. vj. sic ꝛ ex matrimonio de facto cũ ꝯsensu inducit᷑ effect⁹
bigamie sꝫ nõ ꝟa bigamia: dictũ aũt Archi. ꝓcederet si bi
gamia diceret᷑ peccatũ ꝛ ꝯstat oppositũ: imo qđ pl⁹ ẽ ꝯhit᷑
5 ex actu meritorio. ĩ. de spon. iter opa. ⸿† Ultio not. lr̄am
a ibi tañ:[a] qꝛ aliud ẽ esse bigamũ aliud hr̄i tañ bigam⁹:[b] et
b sic aliud quẽ esse ciuẽ aliud quẽ hr̄i ꝓ ciue: ꝛ ꝟitas ẽ ꝙ ĩ a-
ctib⁹ iuris cui⁹ veritatẽ exprimere pẽdet a ptãte iuris si ius
disponit aliquẽ haberi ꝓ tali ĩ ꝟitate efficit᷑ talis: sꝫ ĩ actib⁹
in qb⁹ a iuris ptãte nõ pendet aliquem esse talẽ: si disponit
hr̄i ꝓ tali nõ erit ꝟe sꝫ ficte: vt h: vide bar. in. l. si marit⁹. §. j.
ff. de adulterijs. ꝛ l. l. si is q ꝓ emptore. ff. đ vsuc. ⸿ Jtẽ no.
qđ sicut in dilectis affect⁹ habet᷑ ꝓ facto qñ nõ stat ꝑ faciẽ
tem dũmodo veniat ad actũ de proximo: ita ꝛ ĩ. d. affectu:
ad hoc. de despon. impub. c. j. lib. vj. Anto. de but.

1 ☞ Bigamus nõ est qui contraxit cũ virgine vidua. nu. 3.
2 Bigamus an dicat᷑ ille q duxit vxorẽ pri⁹ a se corruptã.

3 **DEbitum.** † Qui ꝯxit cũ virgine: lꝫ pri
us ab alijs fuit desponsata
bigam⁹ nõ censet᷑. Et primo ponit rõnes. Ulti
mo rñdet ibi: vnđ is. ⸿ Casus literalis. Quidã
meteñ. eps papã ꝯsuluit an si qs duxerit vxorẽ alteri⁹ post
mortem mariti añq̃ cũ p̃mo carnalẽ habuerit copulã ꝛ po
stea eã cognouerit bigam⁹ censeat᷑: ꝛ vr̄ ꝙ sic: qꝛ negari nõ
põt hũc cũ duabus cõtraxisse. Papa rñdet decidẽs opposi
tũ qđ hic nõ est bigam⁹: qđ ꝓbat sic: bigamie defect⁹ ĩpri
mit᷑ ex defectu sacr̄i vnitatis qđ diuisum ad plures nõ põt
significare vnitatẽ ꝛ vnionẽ inter christũ ꝛ eccłiã. Jllud em̃
ꝯhere qđ põt significare vnitatẽ int᷑ christũ ꝛ ecclesiã illud
nõ causat bigamiã: illud autẽ qđ nõ põt inducit bigamiã.
Ad ꝓpositũ duo p̃nt in sacr̄o matrimonij considerari. pri
mo animus, scđo ꝯiunctio corporis aut diuisio: vñ ĩ matri
monio hec duo adsunt cõiunctio animoꝝ ꝛ ei⁹ oppositũ
diuisio animorũ ꝛ ꝯiunctio corporũ. Primũ significat cha
ritatẽ q̃ est iter christũ ꝛ animã iustã: vñ đt ap̄lus. Qui ad
heret deo vn⁹ ẽ spũs cũ eo: ꝯiunctio corporũ denotat ꝯfor
mitatẽ q̃ ẽ iter christũ ꝛ ecclesiã ĩ carne quã assumpsit ĩ vte
ro virginali: iuxta illud Jo. ꝛ ꝟbũ caro factũ est. Scđo pre
mittẽdũ est ex h ꝙ significatũ sacr̄i mr̄imonij nõ surgit ex
cõiũctiõe animorũ tm̃. sꝫ ex ꝯiũctiõe aiorũ ꝛ corporũ simul:
qꝛ sola ꝯiunctio aioꝝ nõ põt significare ꝯiugiũ ꝯctũ inter
ecclesiã ꝛ christũ cũ illđ fuerit ꝑfectũ ex causis: nõ soli⁹ ani
mi. hoc est charitatis assumptiõe: sꝫ ex assumptiõe carnis ĩ
vtero virginali: ad qđ ꝓbãdũ adducit illud ꝓtoplasti: nũc
os ex ossibus ꝛc. Jn quo põdera ꝙ đt os ex ossib⁹ caro de
carne. ꝛ erũt duo ĩ carne vna nõ dixit ĩ spũ vel ꝯsensu vno.
postea subiũxit ap̄ls. Hoc aũt dico magnũ sacr̄m ĩ chri-
sto et ecclesia. ĩ. dico qđ ex hoc significat᷑ magnũ sacr̄m vni
onis. s. ꝛ ꝯiugij Christi ꝛ eccłie. Si ergo p̃ncipaliter ꝯmistio
carnis ĩ ꝑfectiõe sacramẽti põderat᷑ apparet ꝙ diuisio car
nis ẽ illa q̃ defectuosũ facit sacr̄m ꝛ nõ sola diuisio animi.
Cõcludit᷑ ergo p̃mo assumptũ ꝙ si qs ꝯxit cũ duabus: ꝛ p̃
ma nõ erat ꝑ p̃mũ virũ cognita: lꝫ vterqꝫ diuisit animũ ad
plures. qꝛ tñ nõ diuisit corpus ad plures ꝛ carnẽ: hic adest
integritas significata ꝑ sacramẽtũ ꝛ adest sacr̄m nõ defe-
ctuosum: ꝛ sic hic bigamus nõ censetur: nõ impedit᷑ ergo
ad sacerdotiũ ꝓmoueri. ⸿ No. j. duo reqsita ad matrimo
niũ. s. cõiunctio animoꝝ ꝛ ꝯmistio corporũ. Attende h req
rũtur ad ꝑfectionẽ sacramẽti sꝫ ad perfectionẽ matrimonij
nõ: qꝛ solo ꝑficit᷑ ꝯsensu. de spõ. tue. ꝛ qđ ibi no. ⸿ No. ij. qđ
significẽt ꝑtes mr̄imonij: qꝛ ĩ ꝑtẽ ꝯmistiõis animoꝝ signifi
cat vnionẽ charitatꝫ int᷑ christũ ꝛ fidelẽ aiam: ꝑ ĩũctionẽ cor
porũ significat vnionẽ carnis int᷑ christũ ꝛ ecclesiã. ⸿ Ter
tio no. qđ sacr̄m matrimonij significat sacr̄m iter christũ ꝛ
ecclesiã: qꝛ ꝑ vnionẽ animoꝝ significat vnionẽ charitatis ĩ
ter christũ ꝛ ecclesiã: ꝑ iunctionẽ corpoꝝ significat ĩcarna
tionẽ in qua ꝯctũ est mr̄imoniũ iter christuꝫ ꝛ ecclesiã ꝑ car
nis vnionẽ: vñ h sacr̄m mr̄imonij poti⁹ ex significato đr
sacr̄m q̃ ex se tm̃. et ex hoc apparet q̃ diuisio diuidat sacra-
mẽtũ: qꝛ diuisio aloꝝ nõ: qꝛ illa nõ ꝑficit: sꝫ diuisio corpoꝝ
sic illa opposita ꝯiũctio ꝑficit: ex q̊ no. ꝙ defect⁹ nõ reqsiti
a nõ vitiãt actũ. ⸿ Ultimo no. autoritates positas ĩ tex. ꝛ
no. ꝙ hoc p̃ncipalr̄ đcretalis itẽdit: ꝛ h est qđ habes ĩ sum
mario. ⸿ Op. p̄rio sup gl. sacr̄m. si significatũ sacr̄i đficiẽs
vitiat sequeret᷑ qđ virgo ꝛ q nũq̃ vxorẽ accepit nõ poterit
ordinari: qꝛ ĩ eo đficit significatũ sacr̄i. so. đt gl. ꝙ qñqꝫ qs
ꝯxit vnicũ mr̄imoniũ ꝛ fidẽ seruauit vni: ita ꝙ nec fidẽ nec
carnẽ diuisit ĩ plr̄es ꝛ planũ ꝙ h poterit ordinari. qñqꝫ nul
lũ ꝯxit mr̄imoniũ ꝛ tũc ĩ isto nõ est mr̄imoniũ: tñ nõ est di
uisus ĩ plr̄es: ꝛ sic ex habitu põt ꝓportionari sacr̄ꝫ mr̄imonij
ꝛ hic põt ordinari: qꝛ iura nõ exigũt qđ habat sacr̄m ad si
gnificãdũ sacr̄m inter xp̄m ꝛ ecclesiã: sꝫ requirit᷑ ꝙ nõ ha-
beat defectũ: qꝛ pei⁹ est hr̄e cũ defectu q̃ nullo mõ hr̄e. Uñ
verba ap̄li q̃ dicũt opꝫ vni⁹ vxoris esse virũ: intelligũt᷑ per
abnegationẽ qđ nõ pluriũ: ꝑ h nõ cõcludit᷑ qđ necessario
debeat esse vni⁹: imo q nũq̃ habuit vxorẽ melius ꝓmouet᷑
qꝛ nũq̃ ab vnitate recessit: sꝫ ĩ vnitate remãsit: vñ dicit Jn-
no. significatio sacr̄i nõ est ĩ eo qui nõ habuit vxorẽ: sꝫ nõ re
quirit᷑ sacr̄m sꝫ ꝓhibet᷑ defect⁹ q defect⁹ nõ est in eo q non
ꝯxit fm̃ Jnn. vñ simile nõ requirit᷑ in eligẽdo qđ sit religio
sus sꝫ ex quo fuit requirit᷑ qđ nõ sit apostata: facit. xxvj. dist.
acutius. vbi no. Qñqꝫ habuit sacramẽtũ sꝫ defectiue qꝛ se
diuisit quo ad carnẽ ĩ plures. ꝛ tũc nõ põt ordinari: vt hic.
Ad qđ declarãdũ dicit gl. ĩ p̃ncipio qđ triplex sacr̄m desi-
c gnat᷑ ĩ mr̄imonio carnali copula cõsumato. [c] Prim est vnio
fidelis aie ad deũ ꝑ dilectionẽ ꝛ charitatẽ ꝛ de h fit hic mẽ
tio. ibi quoꝝ alteꝝ ꝛc. Scđm est vnio hũane nature ad deũ
q̃ facta est ĩ vtero virginali ꝑ ĩcarnationẽ ꝟbi dei: ꝛ hec đsi
gnat᷑: ꝑ cõmistionẽ carnalẽ viri ꝛ vxoris ꝛ đ hoc etiã fit hic
mẽtio: ꝛ ꝑ hoc fm̃ doc. apparet quare debeat esse vxor vir
go: qꝛ christus ad hãc vnionẽ faciẽdã sibi matrẽ virginẽ ele
git merito ergo vxor ordinãdi dꝫ esse virgo: nõ tñ ĩtelligas:
vt dicit gl. qđ ipse act⁹ corporalis designet hoc sacr̄m sꝫ ꝓ-
pter ipsuꝫ actũ corporalẽ sacr̄m designat᷑. Tertiũ sacr̄m est
vnitatis eccłie ꝛ vnitatis iter christũ ꝛ hoc designat᷑ ꝑ vni
cũ cõiugatũ q vnicũ tm̃ mr̄imoniũ seruauit: sꝫ vbi aliud ma
trimoniũ ꝯhit: h tertiũ sacr̄m nõ hꝫ locũ: qꝛ recedit ab illa
vnitate q̃ primo significabit᷑ per vnicũ matrimoniũ cuꝫ di-
uidit carnẽ suã in plures: vñ illã vnitatẽ cõmode significa-
re nõ põt: christus em̃ significat vnitatem ex oĩbus gentib⁹
collectã ꝛ subditã: vt ĩ. d. c. acutius. sꝫ ex quo ecclesia se chri
sto cõiũxit ꝛ ab eo nũq̃ discessit: ergo bigam⁹ talẽ vnitatẽ
significare nõ põt. ꝛ sic ꝓmoueri nõ põt ꝓpter defectũ isti⁹
tertij sacramẽti. De isto tertio dicit gl. ꝙ nõ habet᷑ hic mẽ-
tio nisi forte ꝑ illa verba: neqꝫ illa vnici: neqꝫ ille vnius: ad
hoc meli⁹. ĩ. ibi: neqꝫ illa neqꝫ ipse carnẽ suã diuisit ĩ plures
vel ibi: hoc aũt dico magnũ sacr̄m. ⸿ Quero ĩ quo cõsistit
significatio hui⁹ sacramẽti. ꝛ dicũt qdã ꝙ in ipsa cõiũctiõe
qđ est falsuꝫ qꝛ sic mortua vxore desinit cõiugiũ ꝛ sic nulla
b esset significatio. Jtẽ fm̃ doc. quoties renouaret᷑ actus coi-
tus toties rediret sacr̄m: lꝫ quidã dicũt qđ prim⁹ actus tm̃
designet sacr̄m: vnde dicit gl. ꝙ ĩ eo q vnicũ mr̄imoniũ ser-
uauit est significatio hui⁹ tertij sacramenti eo facto clerico.
Hostiẽ. aũt dicit de hac materia recurrendũ ad no. titu. in
sum. §. q̃re. ꝛ ad arborẽ. ꝛ ad. xvj. cellulas ibi positas quã di
cit hic legi posse. Dicit autẽ qđ mr̄imonioꝝ et nuptiaruꝫ
ali p̃nt dici mere et pure corporales: alie mere spũales: alie
miste. Corporales sunt oĩbus cões q̃ nõ ꝓhibent᷑. de spon.
cum apud q̃ sunt tante virtutis qđ aquã. ĩ. delectationem
corporalẽ mutãt in vinũ. ĩ. opus. bonum ꝛ qñqꝫ meritoriũ
qđ significatũ fuit ꝑ illud Jo. ij. nuptie facte sunt ꝛc. ibi: mi
raculo ibi facto: qđ etiã ratiõe extẽsionis p̃cedit alia sacr̄a
de diuor. gaudem⁹. de quo de frigi. c. fi. Spũales ꝟo mere
ꝛ pure alique excellẽtes: alique cões: alique spirituales siue
priuilegiate. Excellẽtes q̃ fuerũt inter christũ ꝛ ecclesiam: de
qb⁹ Grego. ĩ homili. Mat. xxij. Simile est regnũ celoꝝ regi
ꝛc. dicit aperti⁹ atqꝫ securius dici põt qđ in hoc pater filio
nuptias regi fecit: quo ei ꝑ incarnatõis mysteriũ sanctam
c ecclesiã sociauit: de quib⁹. Apoca. xxj. in prin. Uidi ciuita-
tem sanctam hierusalẽ ꝛ dixi: Ueni ꝛ ostendã tibi spõsam
et vxorẽ agni. Exo. xxv. Exultem⁹ et gaudeam⁹ ꝛ demus
gloriam ei: qꝛ veniũt nuptie agni: ꝛ dicũt᷑ iste excellentes:
qꝛ nullus inuenit᷑ q sic fidem seruauerit ecclesie vt christus:

a Antoni⁹ Fran. ⸿ Tanq̃. Circa h de dictiõe tañ dicas ꝙ regulr̄ ẽ nota ĩproprietatis ꝛ denotat fictionẽ quãdã: vt ꝑ bar. in. l. oẽs populi ĩ. vj. q. p̃nc in ver. not. dictionẽ tañ. ff. de iusti et iu. ꝛ ꝑ bal. ĩ. l. apđ antiqs. ĩ ꝟs. circa hoc dic. C. de fur. ꝛ hr̄ ꝑ Bar. ĩ. l. si pr̄. ĩ. §. fi. de adop. ꝛ ꝑ bal. pleni⁹ ĩ. l. j. ĩ. col. C. de here. isti ꝛ ĩ. l. meminimus. ĩ ver. no: dictionẽ tañ. C. de legi. per. ꝛ ꝑ bar. ĩ. l. j. in vl. coff. de off. ei⁹ cui est mãda. iuris. ꝛ vid' gl. ĩ. c. solite ĩ ꝟ. añ. de maio. ꝛ obe. et ꝛ ꝑ bal. ĩ auf. ex cã ĩ. vj. opp. C. de li. p̄te. ꝛ hr̄ ꝑ alex. in l. pecuniã. ff. si certũ peta. ꝛ ꝑ eũdẽ ĩ col. xxix. ĩ. iiij. ꝑte ꝯsi. đr em̃ ẽẽ poti⁹ dictio similitudinis ꝛ similitudinem denotãs potius q̃ veritatem vt in. c. qm̃. vt lite nõ ꝯte. ꝛ hr̄ ꝑ do Cat. ĩ cle. j. in fi. đ vsu. verũtñ est qđ qm̃ a iure profert᷑ denotat qñqꝫ expressionẽ veritatis: vt in. c. nimis in princ. de excess. prela.

† Sebasti. Sapia.

b ⸿ Tanq̃ bigamus. Uide Pet. de ancha. in. c. cũ ecclesia. de p̃bẽ. in vj. vbi dicit aliud est esse canonicuꝫ vel hr̄i ꝓ canonico. ꝛ no. ẽt Bald. in p̄ria cõst. ffoꝝ. in fi. prin. vbi dat cautelam ad h vt effectus ciuis habeat priuilegium verorum ciuium: de quo late ꝑ corsetum in singularibus suis in verbo habeatur.

† Sebasti. Sapia.

c ⸿ Cõsum mato. vide do. Abba. in. c. ij. ĩ. de cleri. cõiuga. ꝛ late per Alberic. de rosa.

ī dictionario suo in ver. bigamus. in ibi late prosequiturquomodo contrahatur bigamia.z adde.d. Abb.in.c.si vir. ꝟ.ꝺ adul.vbi vult ꝙ cōtrahat bigamia si quisducat adulteram etiam ignoranter.

z qꝛ nemo sibi ꝯparari pōt.Cōes ille dicunt̄ q̄ ꝯhunt̄ i cōibus sacr̄is ecclesie z nemini denegant̄:sicut baptism⁹:q̊ ad nō batizatos z pnia q̊ ad baptizatos.xxxij.dist.§.verū.de sum.trini.c.j.Spūales z priuilegiate sunt q̄ ꝯhunt̄ in ordinatiōe vel cōsecratiōe ad q̄s nō nisi idonei admittunt̄.j.q.j.§.ecce cū honoris.Miste vero dicunt̄ q̄ sunt inter humanā naturā z christū dei filiū.Singulares ꝺ quib⁹ Grego.i dicta homil.Tūc deus pater de filio nuptias fecit qñ christū i vtero virginis humane nature coniunxit.Dicunt̄ autē miste:qꝛ partim corporales:et partim spūales.Corporales dñr p carnis assūptionē:spūales p diuine nature vnionē ad qꝺ pertinet qꝺ ħ ꝺr:ꝟbū caro zc.z.š.ꝺ sum.tri.c.j.qꝺ ītelligas nō ꝯfusiōe substātie ſ3 vnitate psone.Dñr etiā spūales:qꝛ sine virili semine z sine aliqua corruptiōe xp̄m ꝯcepit virgo ꝺ spūsanto:ad ħ etiā.ꝺ sum.tri.c.j.Et dicunt̄ singulares p illud beati Bernar.Tria opa fecit oīpotēs illa manifestans in assumptiōe:nostre carnis ita mirabilia z mirabiliter singularia vt taliter nec facta nec faciēda sint ampli⁹ sup terrā.Cōiūcti sunt qppe adinuicē de⁹ z hō:mr̄ et virgo:fides z cor humanū:his nuptijs medijs iteruenientib⁹ ꝯcte sunt spūales excellētes:de qb⁹ est dictū ħ ambobus medijs z passiōe gloriosa secuta cōsummatū est irreuocabile sacramētū:qꝺ ī morte ꝯsummat̄ ꝭm apostolū z ꝭm leg.de ħ ꝺ cele.mis.cū marthe.§.ceterū.z ex his etiā sequūt̄ alie spūales:de qbus dictū est.His tribus nuptiarū generibus adaptari pñt tria gña ceaturarum z hoīm vitarū sciētiarū z cōscientiarū.de qb⁹.š.de sum.tri.z fi.catho.c.j.ꝟsi.vnū vniuersoꝝ.z etiā ī pure corporalib⁹ addita fuerūt alia duo gña designata:ad qꝺ ptinet ꝟbū apl'i in tex.Itē ī formatiōe vtriusq3 ē reperire actū corporalē q̊ ad corpora formata:et spūalē quo ad aīas.i.z ꝯiūctionē aīorū quo ad corpora z ipsam formationē respectu diuine man⁹ ibi potēter operātis:ad idē.lvj.di.nasci.ptz etiā euidēter ꝙ ī p̊mis nuptijs corporalib⁹ vetus Adā pr̄ nr̄ reperit̄ vnus vni⁹: z Eua vna vnici:sic z nouus Adā.i.christ⁹ in excellētib⁹ nuptijs reperit̄ vn⁹ vnius z mr̄ nr̄a ecclesia vna vnici:nec in aliq̊ p̄dictoꝝ q̊ ad nuptias ptinet:est reperire aliqd corruptiōis vl' diuisiōis:vt ꝺt Host.z sic est declaratū q̄re propter defectū sacr̄i phibet̄ bigam⁹ ordinari.S3 p̄dictis obuiat qꝛ si solus anim⁹ in plures diuidit̄ dato qꝺ nō corp⁹ nō vr̄ qꝺ hic adsit vnitas sacr̄i cū hoc respectu ppositi nō fuerit vna vni⁹:ſ3 vna pluriū.Itē hoc sacr̄m nō pōt notare vnitatē fidei inter xp̄m z fidelē aīam.Sol.ꝺt Hostiē.qꝺ vt nō diuidatur sacr̄m sufficit qꝺ nō sit vna vni⁹.i.qꝺ fuerit huius ppositi qꝺ nō voluerit carnē suā diuidere in plures z hui⁹ ppositi fuisse censet̄ qñ actu nō diuisit ī plures: nā si cū p̊rio añq̄ cognosceret̄ fuit animi solū carnē illi participādi:et eo mortuo ea nō cognita cū scꝺo fuit animi z ppositi nō diuidēdi carnē in aliū: apparet ꝙ ad participationē carnis solū ad vnū se ꝺterminauit:z sic non diuisum sacr̄m.Si āt trāseat ad scꝺa vota:tūc secuta copula apparet qꝺ nō se ī carne ꝺterminauerūt ad vnū:z sic nō pñt dici vn⁹ vni⁹:z ideo nō ē vnitas sacr̄i:z sic causat̄ ꝺfect⁹ sacr̄i: z ꝯñr bigamia.¶ Op.ꝙ nō ꝺbeat qs ꝺrelinq̄re pr̄em z matrem ppt̄ vxorē qꝛ ħ ē ꝯ.p̄ceptū.Dilige pr̄em zc.Solu.itellige autoritatē ꝙ ꝺrelinq̄t pr̄em z mr̄em.i.thoꝝ pr̄is z mr̄is z adherebit vxoris thoro q̄ꝙ ꝺ facto faciāt oppositū:ꝭm Jo.an.¶ Quero cū gl.q̄re ad iducēdū bigamie vitiū pl⁹ pōderat̄ icōtinētia respectū ad mulierē q̄ ad virū:nā si mulier fuit cognita z marit⁹ eā ducat:vir bigam⁹ efficit̄ et tñ si vir añ vl' post ꝯcubinā tenuisset z cognouisset bigam⁹ nō esset.xxxiiij.dis.fraternitatis.Sol.ꝺt Hugo qꝺ vir significat ecclesiā q̄ ī pte recessit a christo adulterādo z recedēdo a fide.z si ī pte virgo fuerit iā nō est.z ideo nō deest significatio sacr̄i ī viro:quāuis non sit virgo.vxor ꝟo significat christū q nūq̄ ecclesiā dimisit:qm̄ ipse ē fons viu⁹ cui non cōicat alien⁹.ꝺ regularib⁹.l3.ī fi.de peni.dist.j.§.itē vt christus ait.Cōtra hāc opi.est ad eph.v.Uiri diligite vxores vestras sicut z christ⁹ dilexit eccl'iā:vñ dici nō pōt ꝙ christ⁹ designet vxorē:vl' eꝯ vxor christū.Silr̄ dicūt ꝙ vir significat christū q p̊rio copulauit sibi synagogā.scꝺo copulauit sibi ecclesiā de gentib⁹.i.militantē in q̄ sunt boni z mali:iō nō nocet si vir nō fuerit virgo: vxor ꝟo significat ecclesiā triūphātem in q̄ nō est macula vel ruga q̄ semp virgo permansit saltē mente:vñ apostolus.Despondi vos vni viro zc.xxvij.q.j.nuptiarū.ideo exigit̄ qꝺ vxor nō diuiserit carne suā inter plures:qꝺ si fecerit ꝺest significatio tertij sacr̄i vnitatis.z ita istud tertiū sacr̄m exigit tā ex pte viri q̄ ex pte vxoris:vñ christ⁹ vni⁹ vxoris vir significat vnitatē ex oīb⁹ gētib⁹ vni viro.i.christo subditis.xxvj.disti.acuti⁹

↪Sebasti.Sapia.
a ¶ Uxor p̄sumatur.Uide Bald. in.c.ego enim.in ij.colum.ꝟ.de iureiurā.vbi ponit quomodo probari debeat aliquā fuisse tractatā vt vxorem.z no.qꝺ l3 cōmunis opinio vel fama nō probet concludēter matrimoniu3 tñ rejicit onus pbādi in eum qui negat matrimoniū.vt no.Bartol.in.l.si vxor.§.ſ3 si ea.ff.de adulterijs.cum allegatis per Feli.in.c. illud.ꝟ.de p̄sum. vbi late traditur qūo probetur matrimonium.

ꝭm alios Tan.Phil.Gof.z Jn.qꝺ qdā ipugnāt:qꝛ sicut vna fides fuit antiquorū z modernorū.de sum.tri.z fi.catho.sup rubri.sic vna ecclesia:si ergo ecclesia z vna fides z sponsa ergo nō dz synagoga vt ꝯcubina distingui ab ecclesia q̄ ē spōsa:illi em̄ q tpe synagoge seruiebāt deo ptinebāt ad vnitatē eccl'ie:ergo synagoga nō dz dici ꝯcubina.Ideo tertij dicūt qꝺ actus ꝯtrahendi matrimoniū nō cadit sup seipsum ſ3 sup aliū vnde si mulier esset ordinis susceptiua: recipiendo corruptum efficeretur bigama: sed quia vir est ordinis susceptibilis ex corruptiōe vxoris ab alio bigam⁹ 2 efficit̄ z nō ex sua.¶† Quid de eo q duxit vxorē p̊mo corruptā a se.Sol.ꝺt gl.vlti.qꝛ consideramus plus cām diuidēdi carnē ī plures q̄ factū ipsum diuisiōis absq3 cā matrimonij impellēte.Cōcludit̄ qꝺ is q duxit vxorē a se primo corruptā nō est bigam⁹:qꝛ ratio z cā nō inuenit̄ ī eo:qꝛ nō diuisit carnem suā in plures.Alij qꝺ est bigam⁹ qꝛ marit⁹ est corrupte:ad hoc.xxv.dist.q̄lis.vbi de ħ.et.xxxij.dist.nemo.hāc opi.tenuit Hug.z Host.de cle.coniug.sane.vbi per plures rationes hoc pbat qꝺ nō pl3 gl.alias eadē ratione ħ:de quo loquit̄ text.nō posset pmoueri:qꝛ fuit marit⁹ vidue ideo.c.q̄lis:intelligit̄ qñ ab alio est corrupta et similia sic intelligunt̄ alle.in glo.ad hoc.ꝟ.qui fi.sint legi.tāta.qꝛ matrimoniū hoc retrotrahit̄:vt ibi:ad ħ.ꝺ cle.cōiu.c.vno 3 li.vj.vbi plenissime ꝺr:de ħ dic vt ibi. ¶† Quero qūo sit possibile qꝺ qs vxorem ab alio non cognitam duxerit in vxorem.Dic quia mortuus est primus vl' religionem ingressus.de cōuer.cōiu.verū.z.c.ex publico.vl' frigiditate fuit matrimoniū separatū:z ꝺt Jo.an.ꝙ magister sniarū in sponsa de futuro nō cognita bene fatebatur hoc sed in sponsa de presenti tenebat contrariū.iiij.sententiarū.xxvij. dist.ī fin.qꝺ falsum est:vt hic patet ꝭm Jo.an.An.de but.

1 ☞ Bigamus nō est habens plures concubinas.

2 Irregularitas non incurritur per clericum si teneat plures concubinas.

3 Clericus concubinarius est suspensus quo ad alios si est notorius vnde peccant audientes ab eo diuina.

4 Matrimonium non presumitur nisi probetur.

5 Fornicatores an possint pmoueri ad ordines: et p quos possit dispensari.

1 **Quia circa.** ¶† Qui plures habuit ꝯcubinas ex eo bigam⁹ nō est.h.d.Cōsultatio z rñsio.scꝺa ibi:ad qꝺ ps ꝯtius de puilegijs:qꝛ circa.¶ Casus literalis.Presbyteri habēt plures ꝯcubinas:q̄rit̄ vtrū bigami sunt censendi.Rñdet papa qꝺ ppter hoc nō incurrūt irregularitatē bigamie vñ cū talib⁹ tāq̄ cū fornicarijs poterit ep̄s 2 dispēsare vt suū officiū exequant̄.Ber.¶† No.ꝙ p̄sbyter ex fornicatiōe nō incurrit irregularitatē etiā tenēdo duas 3 cōcubinas.¶† Not.tj.qꝺ cōcubinarijs est suspensus indirecta suspensione:z hoc est aperte determinatum:de q̊ dubitant doc.ī.c.si celebrat.de cle.excō.mi.an sit suspēsus:nā caret executione:z ideo audientes diuina ab eo peccāt mortaliter: qꝺ intellige de notorio: al's suspensus esset solum q̊ ad se.de coha.cle.z mu.c.fi. ¶ Op.ꝙ bigam⁹ sit.š.eo.c. sup eo.et.c.nup.Sol.ibi loquit̄ in eo q matrimoniū ꝯxit:z sic peccauit in sacro.hic in eo q nō ꝯtraxit:z sic surgit mirabile ꝙ plus h3 luxuria q̄ castitas:ꝯ.l.ī auꝭ.de resti.et ea q̄ 4 pa.in fin.co.iiij.Dic qꝺ rō apparet.ex.c.pꝛi.¶† Opp.qꝺ a vxor presumat̄ a eo qꝺ t3 eā vicinis scientib⁹.C.de nup.l.si vicinis.Solu.intellige illā.l.qñ alia apparebant indicia ꝺ cōiugio al's nūq̄ est matrimoniū presumendū.xxx.q.v.aliter.no.ꝺ filijs p̄sbyterorū.michael.z ꝺ p̄sum.illud.¶ Op. qꝺ bigam⁹ cēseat̄:vt no.gl.š.c.sup eo.xxv.dist.p̊mū.xxvij. qō.j.quotquot.So.dic ꝙ vere nō sunt bigami ſ3 sic īterpre 5 tati.¶† Op.qꝺ possint pmoueri isti fornicatores et ī susceptis ministrare post peractā pniam.de tempo.ordi.c.fi. Sol.ꝺt Hosti.qꝺ occult⁹ pōt qꝛ irregularitas canonica ī occulte p solā pniam tollit̄:hic ꝺ publico famoso seu notorio:ad ħ qꝺ no.de cle.cōiu.sane.Et p hoc ꝺt Host.ꝙ notori⁹ cauere dz ne sic celebret suspensus:p no.de cle.excō.mi. c.fi.de coha.cle.vestra.q̄si sentiat qꝺ per hoc incurrat irregularitatē:occultū ergo p pniam delet̄:notoriū p pniam et dispēsationē.¶ Quero quare hic appellat̄ simplex fornicatio:dicūt doc.qꝺ in laico et cōstituto in minoribus est simplex:qꝛ nō violat̄ votū vl' cōiugiū spūale.in diacono z subdiacono duplex.de p̄sbytero non facit mētionē.Ideo Host.ꝺt ꝙ triplex ī eo dici dz:ex grad⁹ maioritate.xl.dist. homo christian⁹.z austeritate pnie talib⁹ iponēde.lxxxj. di.c.ij.vñ dicebat abbas ꝙ l3 forte ꝯiugat⁹ plus peccaret extra coitū vxorꝫ q̄ cleric⁹ ī miorib⁹.ꝺ q̊ ꝺ vi.z ho.cle.vt cle

ricorum

ricorū.in ꝯstituto in sacris non creditˀ qꝺ no. ¶ Quero qs poterit dispēsare cū isto.s.simplici fornicatore:dic ꝙ legatus : qꝺ apparet hic cū legato scribatˀ:poterit etiā dispēsare ep̄s vt exequatˀ ordines ꝛ ad superiores ascēdat quo casu etiā sic ꝓmotus poterit in ep̄m ꝓmoueri. Itē ꝛ archiep̄s dispensare poterit in diocesi sua:vt hic.de iud.at si clerici.§.de adulterijs.Sꝫ vt dicit Host.ex quo delictū est notoriū ꝛ crimē depositione dignū:qd oberit pape si ipsum deponere voluerit metropolitani dispensatio.Dicit ergo Host.ꝙ non putat ꝙ archiep̄s in h̄ sit iudex:de quo remittit de elec.cum in cunctis.ad fin. Credo ꝙ archiep̄s poterit in diocesi : sed non in ꝓuincia.No.tñ ꝙ dato ꝙ cum ꝓmoto ad ep̄atū solus papa dispēsat in vitio cōtemporaneo ꝓmotioni:tñ si ep̄s qñ cū eo dispensauit vbi pōt ipso existente i minorib⁹ anteꝙ̄ ꝓmoueatˀ vel eligatˀ:hec dispensatio ꝓficiet vt postea ꝓmoueri posset : qꝺ not.qꝛ limitat quod habetur in.c.fi.de postu.p̄la.ꝛ ꝺ renun.post trāslationē.et vide de eta.ꝛ quali.accepimus. Anto.de but.

1 ☞ Subdiaconatus est ordo sacer ꝛ impedit ꝛ dirimit matrimoniū.
2 Uerba q̄ p̄nt intelligi de iure ꝛ de facto intelligunt in dubio de iure.

A Nobis. Subdiaconus q cū cū vidua ꝯxit ꝛ eā cognouit bigamie penā incurrit: lꝫ bigam⁹ nō sit.h.d. ¶ Casus literalis.Quidā subdiacon⁹ quādā viduā de facto duxit in vxorē: qꝛ de iure nō potuit.Queritur vtrū bigamus reputetˀ quo ad legē ꝓmotionis.Rñdet papa ꝙ in veritate non est bigamus nec maritus vidue cū inter ipsos non fuerit matrimoniuꝫ verū nec cū eo tanꝙ̄ cū marito vidue poterit dispensari nō propter sacramenti defectū:sꝫ ꝑpter affectū intentionis cū opere subsecuto.Ber. ¶ †No.j.ꝙ subdiaconatus ordo vt sacer hꝫ annexū votū castitatis[a] et īpedit ꝛ dirimit matrimoniū ꝯctū.ꝛ sic solenne est votū. ¶ No.ij.ꝙ cleric⁹ ex simplici fornicatiōe nō incurrit irregularitatem. ¶ †Not.iij.ꝙ cū nō proportionantˀ verba prout sonant:in iuris intellectu nō ꝓportionantˀ.Et verbum qꝺ potest intelligi de facto ꝛ de iure,in dubio in viridi significato ꝛ valido ꝺ iure ꝓlatū censetˀ:lꝫ qñqꝫ interpretari v̄ba ēt de facto intelligantˀ:sꝫ illud nō est ꝼm ꝓpriam significationē:sꝫ ꝼm extensiuā legis.qꝺ no.ꝑpter statuta. ¶ No.ꝙ vbi aliq̊ respectu,ius disponit aliquē hr̄i ꝓ tali vl' taꝙ̄ talis vere nō efficitˀ talis.ꝛ maxime qñ illū esse talē plus dependet ab actu nature ꝙ̄ a iuris dispositione.dixi.s̄.c.nup. ¶ N .iiij.ꝙ sicut in delictis ꝛ pena delictoꝝ affect⁹ hr̄ ꝓ fcō qñ deficit ꝑpter iuris īpossibilitatē:ita i ꝺ fectu creādo affect⁹ qñqꝫ hr̄ ꝓ facto:qꝺ no. ¶ Opp.ꝙ ex solo ducere nō sit īterpretat⁹ bigam⁹.s̄.c.debitū.sol.intellige ꝙ duxit ꝛ cognouit ꝼm docto. ¶ Op.ꝙ possit dispensari:qꝛ cū quolibet irregulari dispensat papa:vt nota.de renū.nisi.§.ꝑpter ꝯscientiā.sol.dicūt h̄ doct. ꝙ dispēsari poterit ꝑ papā:sꝫ nō ꝑ īferiorē:ꝛ sic recitāt de facto cū monacho dispēsatū. ¶ No.ꝙ ꝑ h̄ sentiūt monachū ingressu religiōis nō ꝑdere irregularitatē bigamie q̄ surgit ex facto suo:sꝫ posses ītelligere ꝙ bigamiā ꝯxit post īgressum.ꝛ sic nō obuiat:sꝫ satis credo ꝙ nō tollatˀ i p̄sbytero qꝛ surgit a delicto.vt dixi ꝺ filijs p̄sby.c.j. ¶ Quid si matrimoniū tenuisset:vt qa fuisset hic i minorib⁹ ꝯstitutus.Sol.dic ꝙ oi priuilegio esset execut⁹ clericali.lxxxiiij.di.qsqs.Dicit tñ Host. ꝙ per illū gñalem sermonē nō putat sublatum ꝑuilegiū canonis.si qs suadente.qꝛ in dubio qs dꝫ putare se excōmunicatū : ꝛ qꝛ pape est h̄ iterpretari.dꝛ.j̄.eo.c.vno.li.vj.tñ qꝛ hic nō tenuit matrimoniū dūmō sit corrigibilis oē ꝑuilegiū retinebit.lxxxj.di.studeat. ¶ Sl.q̄rit de rōne ꝛ est satis clara: dic vt in ea.ꝛ qꝺ glo.dicit ꝙ non pōt per ep̄m dispensari:dic verū in officio.i b̄ñficio non.xxviij.di.p̄sbyterū.Sꝫ cōtra qꝛ talis cū oib⁹ bonis suis dꝫ tradi curie seruiturus.in autˀ.de san.epi.§.si vero pri⁹.sed illud non prohibet dispensationem.ꝼm Uin.ꝛ Ioan.an. Ant.de but.

¶ De clericis peregrinis. Rubrica.

¶ Quia inter eos q ab ordinib⁹ ꝓhibētˀ:arcentˀ ꝛ ꝑegrini ideo ꝛc.ꝼm Gof.Materia hr̄.lxxj.lxxij.ꝛ.lxxiij.di.ꝑ totū.ꝛ.xcviij.dist.ꝑ totū.et.ix.q.ij.cōgruit rubrice.de cle.nō resi.fraternitati.Qui dicantˀ peregrini,ꝛ quare nō admittantˀ indistincte:ꝛ q̄ sit dr̄ia inter hūc ti.ꝛ tit.de ꝑegrinantibus.remittit Host.ad sum.eo.ti.ideo dic vt per eum in summa.

1 ☞ Sigillum alicuius an ꝛ quando faciat fidem.nu.2.
3 Clericus peregrinus quomodo probabitur ordinatus.
4 Suspensus non est ille qui non est declaratus suspensus : sed tantum mandatur teneri pro suspenso.
Criminosus celebrando an incurrat irregularitatem.
5 Solennitas presumitur in actu emanato a viro magne discretionis. vide.j̄.eo.c.te nobis.in prima oppo.
6 An p̄sumatˀ ꝓ actis extiudicialr̄ gestis vl' ꝑ viā volūtarie iurisditiōis.

T Ua nos. Ultramarini ꝛ alij valde remoti ordinationē suā ꝓbare debēt per quinqꝫ ep̄orum sigilla.h.d.Sunt due ꝑtes:consultatio ꝛ rñsio,scd̄a ibi tue igitˀ. ¶ Cas⁹ literalis.Clerici qñqꝫ se trāsferūt ad remotas partes ꝛ dicūt se ordinatos nec ostendūt literas eorū a qbus se ordinatos dicunt.queritˀ quid de talibus sit agendū.Rñdet papa quod tutius est in hmōi statuta patrū sequi ꝙ̄ nouū aliqd statuatˀ:de transmarinis statutum est vt ad min⁹ quinqꝫ episcoporū testimonio suꝑ or-

a Zacharias. ¶ Habet annexum votū castitatis.Adde quod posui in apost.ad istū in.c.miramur.in apost. in ver.hodie factus est sacer.s̄.de ser.nō or.Adde qꝺ papa pōt dispēsare cū ꝯstituto i sacris vt ꝯhat matrimoniū.no.ple.Fel.in.c.si qñ.col.iiij.ver.ꝛ ēt ex isto ar.sequitˀ.de rescrip.vnū nō omito qꝺ est singu.multū qꝺ si papa cū aliq̊ subdiacono

dinatione muniātˀ qꝺ de alijs incognitis similiter est seruādum:ita vt aliquanto tp̄e in suspēso habeantˀ in quo de ipsoꝝ actibus instruantˀ illi cū qbus morantˀ:ꝛ inquirendū est etiā de alijs inferioribus ordinib⁹:qꝛ posset esse qꝺ aliquē p̄termisissent.his cōsideratis,poterūt admitti ad diuina si alias digni īuenti fuerint.Ber. ¶ No.pro
b vulgari dicto qꝺ via antiqua[b] dimittēda nō est propter nouam. ¶ Et no.qꝺ determinare volēs questionem in determinatione reducere se debet ad regulas antiquas:ꝛ postea ex his descendere ad nouas:ꝛ si nouas non inuenit in casu determinando resideat in antiquis. ¶ Nota secundo qui dicantˀ remoti vel de remotis partibus:quia dicūtˀ vltramarini.vide.iij.q.iij.inducie.§.spaciū.de dila.c.j.de elec.nihil.de tempo.ord.c.j.libr.vj. ¶ No.tertio qꝺ vt admittatˀ ordinād⁹ extrane⁹ oportet de sua ordinatiōe facere fideꝫ ad minus per quinqꝫ episcoporū sigilla.ꝛ hoc habet locū in vltramarino ꝛ quolibet remoto vel etiaꝫ incognito.Et no.practicam procedēdi cū eo qui anteꝙ̄ ad ordinis executionem aliquo tempore debet prohiberi ꝛ in suspēsione haberi vt plenius instruatur diocesanus de actibus ordinandi.Secundo dꝫ inquiri de ordinibus inferiorib⁹ quos dicit percepisse ne per saltū promoueatˀ:ꝛ omnibus peractis poterunt si digni reperiātˀ ad alios ordines promoueri.Uel aliter. ¶ Nota.ꝙ extraneus ꝛ incognitus non est statim ꝛ cito promouendus:sed eius vita aliquandiu est exammāda etiā facta fide de ordinibus anteriorib⁹. ¶ Op.qꝺ non exigantur tot sigilla:quia sufficit vnum.de proba.post cessioneꝫ.vel qꝺ ꝓbetˀ per duos testes.j̄.c.tue.Solu.loquitˀ decre.quando de sigillo non constat:al's contraria procedūt.Dicit Io.
c an.qꝺ sufficit vnū sigillum ad probationē[c].ꝛ hoc est verū quando sigilluꝫ est ordinatoris :sed si sit simpliciter testimoniale nō sufficit vnū quantumcunqꝫ notum.Dic ergo aut sigillum est notuꝫ et ordinatoris:ꝛ sufficit vnicum tantum qꝺ credo si est assertorium : secus si enūtiatiuū simpliciter.ꝛ vide quod no.in.d.c.post cessionem.ꝛ de verbo significa.abbate.Quādoqꝫ ē testimoniale ꝛ vni tantū notū etiam nō sufficit.Quādoqꝫ est testimoniale ꝛ incognitū.ꝛ tūc Io.an dicit qꝺ etiā mille non sufficerēt:vt no.xcvij.dist.c.nobilissimus.licet Hu.dixerit qñqꝫ ignota sigilla sufficere:quia citius falsatur sigillum vnius ꝙ̄ pluriū:dat simile qꝺ licet aliquādo sufficiāt duo testes.qñqꝫ exiguntˀ.v.vel plures ne quid falsitatis machinetˀ.C.de fideicōmis.l.fi.j̄.de test.licet vniuersis.in fi.Sꝫ hec ratio nō placet Host.qꝛ non sic de facili corrūpuntˀ.v.testes sicut duo.sed qui sculpendo fallat vnuꝫ sigillū de facili posset falsare centū.j̄.de dolo.cum olim. Falsitas enim sigilloꝝ plurium depēdet a falsante vno:falsitas autem corruptionis testium dependet a testibus qui plures sunt:ideo non est sic facile corrumpere multos testes sicut vnum solum.Prouer.xxix.Multiplicatiōe impiorum multiplicabuntur scelera.ad hoc.de elec.osius.Unde dicit Host.quod hic dicitˀ exigi ꝛ sufficere.v.episcoporū sigilla intelligit cum vno teste vel saltem vni⁹ ex sigillis notitia vel probabilibus cōiecturis vel ꝼm Inn.sufficit quod de sigillis vel ecclesijs aliq̄ habeatˀ notitia saltem ꝑ famaꝫ.Hic enim de quinqꝫ fuit dictum:quia facilius vnius ipsorū notitia poterit haberi.talis enim forte vnum notum habebit q quatuor nō cognoscet:ad hoc decr.ꝓxima ibi:ꝑ idonea ꝛc.ꝛ vide de hoc.j̄. ¶ Op.qꝺ admittantˀ

intuitu alicuius nobilissime domine dispensauit ꝙ possit vxorē capere ꝙ illā cogitˀ accipere.no.Lud.ro.singu.ccccc.icip.an subdiaconus.dicit ēt casum in terminis.in.l.matrimonij.ff.de ritu nup.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Uia antiqua. Ad hoc facit qꝺ sin.[illegible]xit Bart.in l.i.in p̄n.ff.de his q deie.vel effude.qꝺ lꝫ dñs q stratam secura tenere promisent teneatˀ ad emendationē spoliatiōis facte:tñ nō tenetˀ qñ qs fuit spoliatus eundo ꝑ viaꝫ nouā et omittendo antiquam.qꝺ dictum exclamat Feli.in.c.postulasti.colū.iij.de fo.cōpe.ꝛ in.c.olim.colum.iij.de exceptio.et ex hoc videtˀ posse dici qꝺ lꝫ defendens opinio.preceptoris ꝛ eam sequens nō teneatur i syndicatu etiam quod communis sit in contrariū: vt no.Abb.in.c.j.colū.vj.de postu.prela.ꝛ Feli.in.c.j.colum.si.de constit.tamen hoc cum procederet quādo ille preceptor fuisset solitus tenere nouas ꝛ inusitatas opiniōes omissis communibus.et hoc sentit Bald.in.l.fi.col.ij.C.de pena iudicis qui male iudicauit.

Sebasti. Sapia

c ¶ Unū sigillum ad probationeꝫ. Uide de hoc per Inno.in.c.j.j̄.de fide instru.Philip.in.c.significauit.de app.Barto.in.l.si procuratorem absentem.colū.j.versiculo ad secundum oppositum.ff.de ꝓcura.pleniss.per Spec.in titu.eod.§.iij.versicu.item quod non sunt sigilla.ꝛ.§.iiij.iteꝫ notat ꝛ versicu.si autem.ꝛ seq.in titul.de proba.§.iij.versicu.decimo per literas.

Zacharias.

a ¶ Inn. ꝙ sic no. archi. in c. qm̄ diuersarū. xxi. q. ij. qḋ ē verū nisi i locis remotis vt h: qꝛ tūc requirunt sigilla gnqꝫ psūlumvt ple. h. Sed in locis nō remotis dico h̄ ꝓcedere: imo ēt pt ꝓbari ordinat⁹ p lr̄as testes ꝛ indicia. c. iter q̄tuor. ꝛ. c. seq. 2 ꝛ ibi bo. glo. j. eo. lxxi. dist. c. fi. ꝛ ibi he. et addo ꝙ p scripturas tm̄: vt not. abb. in. c. bone. el. j. s. de elec. p c. legū. ij. q. j. ꝛ gl. ij. q. vj. in summa. 3

Zacharias.

b ¶ Offerēti. vide hic not. p Lāfrā. de ordi. in. c. qm̄ ꝯ falsaꝫ. §. testiū de positiōes. versi. sꝫ nunc q̄ro. cū. ij. se. ꝛ ibi remis. i apo. celsi. j. de ꝓba. Anto. Franc.

¶ Ad h̄ an offerēs se spōte iurare reddat se suspectū. Dicas ꝙ nō dꝫ qs spōte iurare sed ad delationem alterius: al's redderet suspectus iurās. l. ait ꝓtor. i pn. ꝛ ibi p alex. ff. de iureiu. l. si legatarius. ff. de do. qḋ itellige vex̄ nisi fauore mr̄imonij, qꝛ tūc admittit ēt spōte iurās vt in. §. ex lr̄is. et ibi doc. not. de in inte. resti. itē h̄ verū nisi qn̄ lex mādat iurari: vt voluit bal. no. i. l. ad monendi. ff. de iureiur. vbi dicit ꝙ si statutum dispo nit ꝙ stetur iuramēto dānū passi non dꝫ expectari ꝙ ps vel iudex d̄ferat. qḋ dictuꝫ ēt seq̄r alex. i. d. l. ait ꝓtor. ꝛ hr̄ p ro. in l. nō erit. i. §. sꝫ neqꝫ. ff. de iureiu. et p Alex. in. l. nam postea. i. §. j. e. ti. ꝛ ibi etiā ponit an iuramen. voluntariū vl' iudiciale hēat locū i crialibus: ꝛ an habeat executionē patā: de q̄ videt ēt p alexan. i. l. sꝫ ꝛ si possessori. in. §. fi. ꝛ in. l. ij. post Bar. eo. 4 ti. de iureiur.

absqꝫ aliquibus sigillis vel alia ꝓbatiōe. j. e. tue. Sol. predicta ꝓcedūt in clericis q admitti desiderant tanq̄ clerici et in ecclesijs recipi postulāt: ceterū si tāq̄ viatores velint admitti vt secreto celebrēt admittēdi sūt vt ibi cū ꝯcordātijs. ¶ Oppo. ꝙ nō debeat cū eis dispensari sꝫ debeāt de iure recipi: ex quo eīn sunt ordinati ꝛ nullū h̄it ipedimētū etiam faciūt fidē de ordinatione: nulla cā subest quare exigat dispēsatio cū hic non exigatur iuris relaxatio. Sol. dicit gl. ꝙ secū dꝫ dispensari. i. de benignitate recipi: vel sꝫ Inno. hoc est dictū: qꝛ si clericus ignotus et lr̄e ignote nō est i ne dispensatione epi admittēdus. j. c. fi. vl' dic cuꝫ eo dispēsari si in aliquo egeret dispēsatione. de or. ab epi. c. j. ꝛ. ij ¶ † Oppo. ꝙ talib⁹ lr̄is nō credat ignotis: imo exigat sigillorū collatio vel alia legitima probatio. in auc. de instru. cau. §. ij. coll. vj. ꝛ §. fi. instru. c. ij. dic hoc procedere in his in quib⁹ alteri nullū vel modicū infert ꝑiudiciū: al's non sufficeret hec ꝓbatio. ¶ No. qḋ aliqn̄ producūt hec sigilla ad faciendū fidē de clericatu qn̄ iter duos disputat de bn̄ficio qḋ nō adhibetur fides talib⁹ sigillis quo ad hoc. ¶ † Quero an p p̄latos testificātes de ordinatiōes possit probari ordinatio. dicit Innocē. quod sic a etiā si nō sint ordinatores vt hic: qa nō dicit eos ordinatores: ad hoc. j. eo. c. inter quatuor. ꝛ non solū p' sigilla epi: sꝫ ēt p alia argumenta ꝯstare pōt ordinibus vt possint licite ꝓmoueri ꝛ celebrare. Recitat alios dicere ꝙ quo ad ordines vt recipiant ad celebrādū in ordine suo solus eps suus pōt dare cōmendatitias. ar. lxxij. di. c. fi. ꝛ idē vt possint ab alio epo ordinari. Tu dic qcqd isti dicant qḋ quo ad vtrūqꝫ effectum sufficiūt alior̄ epor̄ lr̄e testimoniales: sufficit etiā vt possint ab alio epo ordinari ꝙ ei det beneficiū: vt in. d. decre. cū null⁹. de temp. ordi. li. vj. Nō ob. lxxi. ꝛ. lxxij. dist. p totū: qꝛ loqunt qn̄ clericus a iure p'mi epi eximebat i totū. vt qꝛ tale erat bn̄ficiū fm̄ qḋ cū p'rio teneri nō poterat. Fuit eīn itētio antiquor̄ canonū qḋ cleric⁹ sine volūtate epi sibi nō auferat i totum. Sed ex q̄ nō aufert eū in totū secūdus a primo sed dat ei prebēda cū poterat ordinare fm̄ Inn. ad idē de pben. cū iam dudum. dicit tn̄ qḋ curialius esset ꝙ secundus sine licentia p'mi ordinatoris illū nō ordinaret. argu. C. de pig. l. ij. ꝛ ēt Hostie. qḋ p hoc innuit In. aliquē posse habere plures titulos ꝛ plures prebēdas cum ecclesia parochiali: qḋ dicit de rigore iuris non procedere. lxx. di. sanctor̄. ꝛ no. de ele. dudū. el. ij. de preben. de multa. et dicit trāsferri nō posse clericum beneficiatū de vna dio. ad aliā nisi a ꝓprio epo dimittat: vt ptꝫ de renū. ad monet. sed et si dimissus sit anteq̄ ꝓmoueat ad aliū ordinē vl' bn̄ficiū probandi sunt mores eius vt sequitur. dic si vult ab alio epo ordinari absqꝫ submissiōe fori sine titulo nō potest absqꝫ literis epi: si cū titulo et incompassibili sic nisi hoc facit ficte ꝛ simulate: vt not. de temp. or. cū null⁹. li. vj. ¶ Quero qꝛ dicit lr̄a hic ꝙ habeant in suspensione. an hec sit ꝓpria suspensio. dic qḋ non: sꝫ habētur i ꝓbatione quo ad alios vt hr̄ de coha. cle. et mu. c. fi. non eīn sunt suspēsi ab hoie vl' a iure. imo celebrare possent fiessent in loco apto. plebes aūt sunt suspēse audire illor̄ offm̄. j. c. tue. talis ergo celebrans non incurrit irregularitatē: vn̄ ꝛ cū eo dispēsat eps. j. eo. c. fi. sed si suspensus esset a iure vl' hoie dispensaret solus papa de re iudi. c. j. li. vj. xj. q. iij. si qs eps. ꝛ idē dr̄ de deprehenso in publico crimine: q lꝫ celebrare non debeat: si tn̄ celebrat non precedente dispensatione cū illo dispensare pōt eps cū nō sit prohibitū: imo dicūt quidā c. si qs eps. solum loqui in suspēso ab hoie: de quo de cle. excō. mi. fi celebrat. ¶ No. ꝙ suspēsus suspēsione indirecta ad obiecta dirigit non est irregularis celebrādo: ad hoc quod no. in. c. si celebrat. p qḋ quidā dicere voluerūt idē i notorio fornicatore: de quo dic vt ibi. Alio aūt anno sic delarauī qḋ suspensio non directa nec quo ad se: nec q̄ ad alios inducit irregularitatem. ¶ † Dubitat hic Inno. an ille interim sit suspensus qui man

datur teneri in suspenso. dicit qḋ nō: sed tenet in suspenso vt examinet eius mores ꝛ vita: interim tn̄ ab eius officio abstinere dꝫ: ꝛ sic suspēsa est plebs audire eius officiū. j. eo. tue. Per que dicit etiā publice celebrātem interim nō icurrere irregularitatem ad qḋ est qꝛ eps in eo dispēsat vt. j. eod. c. fi. ꝛ si esset irregularis sol⁹ papa dispēsaret. de re iud. c. j. lib. vj. xj. q. iij. si qs eps. Et idē dicit de suspenso in publico crimine qui lꝫ celebrare nō dꝫ si tn̄ celebrat non precedente dispensatione nō est irregularis: qḋ intellige qn̄ tale nō est qḋ inducat irregularitatem. de quibus. de renū. nisi. §. ꝓpter cōscientiam: qꝛ lꝫ propter delicti notorietatē suspendatur quo ad se: vt dixi. s. de tēp. or. c. ex tenore. ꝛ. c. fin. post Inno. tn̄ non est suspensus quo ad alios. et sic no. tres casus. Primusqꝫ qn̄ est suspensus quo ad se ꝛ quo ad alios: ꝛ hic celebrās incurrit irregularitatem. Secūdus qn̄ est suspensus quo ad alios: et non quo ad se. et hic celebrās non incurrit irregularitatem: ꝛ ad hanc spēm aliqui volunt adaptare notoriā fornicationē qḋ est falsum. s. tit. proxi. qꝛ. xxxij. dist. §. ꝓter hec. alias est ca. de quo per Cald. de cle. excō. mi. si celebrat. vnde applicandus est ad primā speciem. Tertius casus est quando qs est suspensus quo ad se ꝛ non quo ad alios ꝛ est quilibet notorie delinquens: qꝛ propter notoriam irregularitatē celebrare nō potest a subditis tn̄ vitari nō dꝫ vt hic. ꝛ talis celebrans non incurrit irregularita- 5 tē: lꝫ grauiter peccet: vt dicit Inn. ¶ † Quero an sufficiat literas ostendere ordinū superior̄ nō ostendendo literas ordinū inferior̄: dic ar. est hic ꝙ non: nisi forte qui ordinauit ad sacerdotium sit tāte discretionis qḋ non sit presumendū illū ordinasse in presbyterū nisi sibi de inferioribus ordinibus cōstitisset: qꝛ tūc omnia presumunt solēniter acta. xcvij. disti. nobilissimus. de procur. in nostra. insti. de fideiusso. in. §. fin. 6 fm̄ Inn. Hostien. ¶ † No. hic an pro his que extraiudicialiter fiunt per modū potestatis presumat ꝛ vide qḋ solennitas presumat itrinseca qn̄ cōsecutiue vt grad⁹ ordinatim se habeāt ad id qḋ vltimo est dispositū. ꝛ vide Inn. de accu. super his. ꝛ de eo. q fur. or. recepit. innotuit. de do. ꝛ cōtu. cū olim. de materia ista vis qḋ scripsi. de ele. cum dilect⁹. vtrū ꝓ gestis iudicialiter ꝓsumat. vide qḋ no. in. c. bone. de ele. ꝛ in. c. in p̄ntia. de renū. ¶ An pro his q̄ gerunt p viā voluntarie iurisditionis ꝓsumat in dubio dic qḋ sic: vt ptꝫ in. l. ab ea pte. ff. de ꝓba. de eo q fur. or. re. c. fi. idē in his q̄ aguntur officio iudicis. ita no. Host. sup gl. de offic. dele. cū in iure. ¶ Quid si esset qō an gauderet priuilegio clericali an de inferioribus quereret ordinibus: dic qḋ non fm̄ Io. an.

1 a Clericus ordinatus probatur ex literis ordinatoris. nume. 3. 4. vbi ponuntur alij modi probationis. vide. j. cap. proxi.

2 Testi sponte se offerenti minuitur de fide.

Inter quatuor. Clericus peregrinus qui se iurat ordinatum nisi aliter probetur in illo ordine non suscipit nec ad superiores promouebit. Cōmunis diuisio. scd'a ibi: inquisitioni. ¶ Casus literalis. Clerici aliqn̄ transferūt se ad ptes cōstantinopolitanas: accedunt ad patriarcham sine literis suor̄ ordinarior̄: tn̄ offerunt iuramentum ꝙ sunt in certis ordinibus ꝛ petūt ad superiores ꝓmoueri: querit qd iuris sit. Rn̄det papa nisi primo cōstiterit patriarche p idonea argumenta de ipsor̄ ordinatione canonice non dꝫ illos recipere in illis ordinibus: nec ad superiores promouere anteq̄ eorꝫ conuer-1 satio fuerit approbata. Ber. ¶ † No. j. arg. ꝙ de ordinatiōe creditur li-2 teris ordinatoris. vide de proba. post cessionem. ¶ † No. ij. ꝙ nō adhib betur fides sponte se iuramēto offerentib⁹. ad hoc de resti. in integ. ex literis. vbi spontanea oblatio quandoqꝫ detrahit ꝓbationi. ¶ No. iij. summarium. ¶ No. iiij. ꝙ ad hoc vt qs ad superiores ꝓmoueat sufficit de preceptis per argum ēta probare. ꝛ sic argumēta hoc casu obtinent instar plene ꝓbationis. ¶ Oppo. ꝙ tales absqꝫ literis ꝛ alijs probationib⁹ clerici suscipere debeant: ꝛ epi. vij. q. j. episcopi. Sol. vt hospites suscipere debent non vt clericos ad promouendū ꝛ celebrādum.

3 ¶ † Quero que sint sufficientia indicia vel idonea argumenta. dicit gl. ꝙ sigilla episcopor̄. s. c. pxi. Item sigillum epi ordinātis si notuꝫ sit lxxi. disti. extraneo. C. de episc. ꝛ cle. si qua per calumniam. sed si perdidit instrumentū probet amissionem ꝛ tenorē ipsius. ꝛ ꝙ sine vitio fuerit. de priuilegijs. cū olim. vel per testes. s. c. pxi. Unde dicunt hic doc. ꝙ cū nō queratur hic patrimonium alterius ꝛ in spiritualib⁹ sufficiat credere. de cōse. dist. ij. vt quid. de presbytero non baptizato. c. ij. ꝛ al's sit bōe fame ꝛ vite: ꝛ habeat. v. episcopor̄ lꝫ ignota sigilla si q̄ notitia habeatur p famam vel alio modo vel de epis vel de terris ipsor̄: lꝫ insufficiens sit ꝓbatio: tn̄ hoc casu credit Inno. eos admitti posse ad 4 hoc qꝫno. j. de testi. lꝫ. in fi. ¶ † Quid enim si quis ordinat⁹ fuit iam sunt. lx. anni nec extan testes vel instrumēta ordinationis sue: constat tamē illos inter quos ꝯuersatus est hoc sufficit. ff. ad macedo. l. iij. j. e. de presby. non bap. c. ij. ꝛ iij. dicet ergo. idoneū arg. non ex multitudie sigillorum penitus ignotor̄ sed certis ꝛ sufficientib⁹ indicijs vel presumptionibus fm̄ Hosti. ꝛ dixi. s. cap. pxi. nec placet sibi ꝙ hic loquatur de ꝓbatione testium vel instrumentor̄ cū alia sit probatio argumentor̄ ad quā deuenitur in defectu prime: dicit aūt ꝙ licet vna species huius probationis nō sit alia. tn̄ sunt idē in substantia. ꝛ fantasticat hic equiparando tales probationes trinitati: quo d ob reuerentiā trinitatis omitto. Anto. de but.

Tue.

Te. Peregrinus de cuius ordinatione nō constat non permittitur celebrare in publico sed sic in occulto. Communis diuisio: secunda ibi: respondemus. ¶ Casus literalis. Clerici aliquādo accedant ad partes hierosolymitanas sine cōmendatitijs literis suorū epōrum: quesiuit patriarcha a dño papa an debeat illos permittere celebrare diuina. Rñdet papa qđ nisi constiterit ei siue p literas siue per testes de canonica ordinatione ipsorum qui ignoti sunt non permittat illos plebibus celebrare. Bernar. ¶ Nota primo q non debet admitti cleric⁹ peregrinus ad celebrandū publice nisi faciat fidem de ordinatione: admittitur tamen ad occultas ex deuotione celebrationes. ¶ Oppo. s. c. proxi. Solu. per testes potest probari ꝛ per alia argumenta vt ibi. ¶ Opp. de principio ad fi. solut. ad occultā admittitur q: soli sibi preiudicatur. ad publicam non: q: populo preiudicaret. ¶ Quid si clericus est peregrinus est tñ famosus: ꝛ hʒ multos socios secum an debeat admitti. Solu. litera dicit q de penitus ignoto: ad excludēdū aliqualiter notum: vt si habet famam psone diuulgatā ꝛ per qualitatē ꝛ quātitatem socioꝝ posset eps animu sui motum aliter informare: adde quod no. s. c. proxi. ꝛc. Anto. de but.

1 ☞ Prelatorum appellatione etiā cōprehendantur inferiores epo.
2 Literis creditur in preiudicium scribentis.
Falsum non presumitur committi a magno viro.
3 Clerici extranei nō possunt institui ab alieno episcopo etiā si de hoc sit consuetudo. 4.
5 Electio siue postulatio an possit fieri de illis q sint de aliena puincia.

Ex nobis. Inferiores plati sine diocesanorū cōsensu i ecclesijs suis peregrinos nō possunt instituere: Et est cōis diuisio. scđa pars est ibi: attendentes. ¶ Casus lrālis. Quidā plati ecclesiarum de iurisditione regni eoꝝ sine cōsentia ipsius epi clericos de alienis epatib⁹ instituebāt in ecclesijs sibi cōmissis. Quesiuit eps a dño papa qđ iuris eēt de illis clericis. Rñdet papa q eis nō licet cū sit ꝯtrā honestatē ꝛ contra cōstitutiones sanctoꝝ patrū: ꝛ ideo pōt illos inde remouere. nisi ex dispensatione eos duxerit dimittēdos. Ber. ¶ † Et no. q appellatiōe platorum ꝯprehendunt etiā inferiores epō. vide gl. de elect. cu in cūctis. sup ꝟbo: archidiaconatū. de offi. or. c. ordinarij. li. vj. in gl. ij. ¶ No. ij. qđ clericus alterius diocesis nō pōt ab inferiori plato institui. a ꝯtrario q aliquo casu inferiores plati habent in ecclesijs suis ius instituēdi. ¶ † Oppo. q nō debuerit papa credere solis lrīs epi scribētis: q: nec voci vnius credit de testibus. lʒ ex quadā sol. creditur lrīs alicuius ad preiudicium scribētis.ᵃ iij. q. ōne. ij. si testes. versi. nullus. de quo. j. de testi. in omni. ꝛ expone ergo vidicimus quo ad scribētes nō quo ad alios. vl' hoc dicit q: nō presumit q tantus prelatus scribat falsumᵇ. arg. vt ecclesiastica benefi cia. c. vno. vel expone. i. accepimus vel audiuimus. j. de fide instr. c. ij. ꝛ iij. ¶ Scđo opp. q nec cum consentia epi liceat instituere nisi habeat lras dimissorias epi sui. lxxi. ꝛ lxxij. dist. per totū. Sol. fatendū est ꝯtrariū fm Inno. ꝛ Hosti. ꝛ hic dicit hic supplēdū. ¶ Tertio. op. q ad celebrādum saltē tales possit eps admittere. ar. s. c. proxi. Solut. si sunt ignoti nec ad celebrādum nec ad aliud eos dʒ admittere si illos plene nosceret nō per lras q: solis epis reseruata est hec cognitio, posset illos admittere ad celebrādum fm Inno. ¶ † Op. iiij. q nec indigenas possint instituere sine epo. j. tit. j. cū satis. Sol. subaudi maxime fm Hostiē. q: nec indigenas istituere pñt. qđ dic vt ibi. ¶ † Quero an ꝯsuetudine posset induci: vt absq; episcopo inferiores prelati extraneos instituerēt. dicit Hosti. q non: q: nō posset esse rōnabilis ibi: nulla rōne: ꝛ sic esset imprescriptibilis. est eñ irrationabile q quis se subtrahat a iurisditiōe sui episcopi vel vsurpet q̄ sunt epalis autoritatis. vt xciij. disti. nulla. de exces. prela. accedētibus. de hoc de prescri. cū ex officij. de offi. archid. c. fin. fm Hosti. ¶ Quero de irrationabilitate huius institutionis vnde descendat: dic q descēdit ex hoc q: potius ꝓprij q̄ alieni sunt instituēdi. lxxi. ꝛ lxxij. di. per totū. tum q: institutio autorizabilis ad minorem epo ptinere nō pōt. xvj. q. vij. nullus. de hoc. j. ti. j. cū satis: tum q: contrariū est honestati vt sequitur. ¶ Quid si habeat cleric⁹ alienigena licentiā sui prioris prelati: an sit necessaria licētia epi i cuius loco instituitur: dic qđ sic. ad eū enim spectat q: crederet al. qñ quis lrās sufficere que nō sufficiūt: sed ꝛ alia impedimēta possent occurrere. vnde in talibus adhibēda est diocesani prouidētia. ꝺ sen. excom. c. ij. Itē nec ad celebrādū populo pōt admitti per eos: sicut nec ipsi dant dimissorias sed eps fm Innoc. ¶ Sʒ nunqđ hec dispensatio sit necessaria in his qui sunt electi aliquo cōtempto vel post appellationē. dicit hic Inno. ꝛ Hostien. q nō: q: ꝑpius propter cōtemptū possit cassari. de quo. s. de elec. qđ sicut. ¶ † Gloss. inducit vltimo decret. ad duo dubia. sup quibus sunt opi. primū q: opin. est an de aliena puincia possit eligi vel debeat postulari. de quo ꝺ postula. prela. c. si. de renun. admonet. quidā tenēt q nō possit eligi. ꝛ p eis facit hec decre. q: in alieno epatu dispēsatiue pmouetur vt hic: ergo non eligitur: ꝛ hoc confirmat dictū Inn. hic qui dicit q quantumcūq; clericus alienigena prelati sui habeat licentiam non tñ licet eū i alia diocesi instituere nisi episcopus diocesanus eū approbet ꝛ dispēset qđ hic dicit expressum. ꝛ lxxi. dist. hortamur. nec tñ in hoc posset dispēsare eps quod sine lrīs dimissorijs maneat i ecclesia. Tu tene q pōt eligi nec exigitur solēnis postulatio: sed bene non solēnis per quam pateat q habeat in trāsitu licētia sui diocesani. ꝛ ꝓpter hoc exigūtur litere dimissorie ꝛ q cognit⁹ sit: nam si incognit⁹ nō admittit absq; deliberatione ꝛ inuestigatiōe epi nec hec est dispēsatio sed poti⁹ examinatio. et si admittat absq; ei⁹ examinatiōe vel approbatiōe nō est rite pmot⁹. ꝛ hec est cā ꝓpter quā hic exigit dispēsatio ꝓpter q̄ apparet q nō dʒ postulari. nā necessitas dispensatiōis ad personā ad ius electionis habilitādam bene facit quē ineligibilem: sed necessitas dispēsationis q̄ nō ad personā habitandā sed ea pmota absq; debita solennitate requiritur ad promotionē validandā. nō facit quē ineligibilem. ¶ Nunquid aūt abbas ꝛ monachi clericū extraneum possint in ecclesijs suis instituere dimissorias habentē si ecclesia etiam cū populo est exēpta in qua vult instituere. ꝛ tūc dato q p institutione no debeat recurri ad episcopū: tamen dicit Innocent. quod dato q sit plene exēpta ꝛ ad eos ex priuilegio spectet istitutio ad diocesanū recurrendū est vt nō prestet assensū sed vt cognoscat de literis dimissorijs ꝛ postq̄ ꝓnuntiauit eū plene dimissum poterunt eum instituere: alias si hunc ordinem non seruauit poterit episcopus in taliter institutum animaduertere cū delinquat in sua diocesi celebrando nisi obstet priuilegiū qđ videndum est ꝛ seruandum. de priuileg. porro. que dicta sunt vera in ecclesijs habētibus populū exemptum. Si vero populus nō esset exemptus: necessari⁹ esset assensus diocesani: quē si maliciose pstare negligit recurritur ad superiorem. de iurepatro. nullus. Si autem capelle sint exēpte ꝛ non habent populum placet Inn. q possint instituere extraneum habentē dimissorias. etiā sine licentia episcopi. nec ob. quod dictū est de delicto: q: iste non delinquit. vel illud i nō exemptis. ꝛ dicit Innocē. hic q iste non recipiet executionem institutionis. nisi cū eo dispensetur. vel melius scđm eū est dispensatio necessaria quia ignotus vt dixi. s. c. j. ¶ Not. quod dicit hic Inno. primo q dicitur delinquentē in loco exempto non puniri: est verum qñ psona est exempta vbi delinquit secus si extranea: q: loc⁹ est de diocesi ꝛ extraneus ibi delinquēs no est exēptus. ¶ Itē not. qñ abbates possint in ecclesijs sibi subiectis habere ius instituendi vel non. de quo. xvj. qō. ij. in summa. ꝛ c. visis. ꝛ vide qđ no. de pben. de monachis. de priui. cū ꝛ plātare. §. in ecclesijs. ꝛ c. pastoralis. ꝛ de do. pastoralis. ꝛ de censi. cū venerabilis. Scđo inducit gloss. decret. ad illud: an si cōcurrant electio de gremio ꝛ de alienigena preualeat electio de gremio: quia videtur quod sic per hanc decreta. cū vni de iure communi prouideatur: alteri de iure singula. de quo de elec. cū inter canonicos.

¶ a Zacharias. ¶ Ad piudicium scribētis. no. Bar. in. l. publia. ꝟ sin. not. ij. §. deposi. ꝛ ibi ēt Baldus i. l. cū taberna. §. idem q̄sijt. de pig. Alex. plenissi. ad quem in hac materia recurras in auf. ꝛ si ꝯctus. in ij. lect. col. ij. in fi. ꝟ. vt igit liqueat ista materia. C. ꝺ fi. instru. ꝛ Spec. in tit. de instru. edi. §. nūc dicēdum restat. ꝟsic. priuatorum autem.

b Sebasti. Sapia. ¶ Scribat falsū. Vide glo. in. l. titio fundus. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. que vult q bono viro sit credendum: et hoc etiam voluit glo. in. c. expedit. in verbo scđū. xij. q. ij. pbat tex. optimus in. c. ij. j. de oper. nouo nunciatia. que dicit ing. Andre. sicul. in. c. causam. ij. de iudi. ꝛ ad hoꝝ exornationē vide con ge. la. p. d. iafa. l. admonēdi. char. xvij. colū. ij. ff. de iureiurā. ꝛ in. l. iubemus. C. de iud. late p Mariā. bo nom. i. l. j. §. ad q̄stionem. ff. de questioni. ꝛ multa vltra eos cumulaui in. l. qđ. nerua. in secundo nota. ff. deposi.

¶ De officio archidiaconi. Rubrica.

¶ Explicito tractatu ordinandorū de dignitatū officijs videam⁹: q: archidiacon⁹ post episcopū maior est: ideo ꝛc. fm Goffre. materia habet xxv. distinc. perlectis. lxxiiij. distinct. honoratus. xciiij. dist. c. fi. Anto. de but.

1 ☞ Archidiacon⁹ est prim⁹ post epm: ꝛ est de iure eius vicarius. ꝛ qđ sit eius officium: vide. j. ca. proximo. ꝛ in processu vide. j. c. ad hec.
2 Appellatione vrbis: qñq; sola cōprehendit ciuitas, ꝛ appellatione parochie diocesis.

Ut archidiaconus. Dicit hoc. c. ꝛ sequēs q̄ ad officiū archidiaconi ptinere noscantur q: tota cadit sub vno cōstructu, ideo cōmode diuidi non pot. ¶ † Nota primo quod in ecclesia de iure archidiaconus est primus post episcopum ꝛ de iure cōmuni eius est vicarius id est vices eius gerens quia in multis gerit vices episcopi in his que spectant ad episcopum. ꝛ sic potestatem quā habet, habet sub episcopo, et eius nomine exercet. ¶ Nota secundo quod dignitas archidiaco

a Zacharias. ¶ Archidiaconi. Infero ꝙ archidiaconꝰ hꝫ dignitatem de quo tñ est dubiū: sed tene ꝙ habeat. no. Car. i cle. j. ⁊ ibi bo. tex. d p̄bē. Anto. Frācis. ¶ Ad hoc qd dr de archidiacono. Adde ꝙ archidiaconus ꝑpter curā fori cōtētiosi quē exercet dr esse maior archipresbytero cū archipresbyter exerceat curā fori penitētialis. c. officiū. de offi. archipresby. ⁊ vide Do.

Cardi. in cle. j. in princ. in. vij. q. de p̄bē. ⁊ vide tex. in c. ꝑlectis. xxv. dis. Et adde ꝙ archidiaconus pōt cognoscere d causa matrimoniali ex cōsuetudine vt ꝑ Inn. i. c. literas. in princ. de restit. spol. ⁊ an habeat iurisditionem ordinariā vide per Spe. in ti. de offi. ordi. in p̄n. in ꝟ. ⁊ hac rōne. ⁊ in tit. de iuris. om. iudi. in ver. sed casu. et per archi. in. d. c. perlectis.

b ¶ Uisitet. Adde qd voluerunt do. de Ro. deci. suis. hoc. e. ti. i antiqs. Zacharias.

¶ Adde Gemi. ⁊ Philip. fran. in c. j. eo. titu. lib. vj. Zacharias.

c ¶ Archidiaconi. Uid ꝑ Spec. eo. tit. in prin. ⁊ in ti. de rescrip. presenta. §. rōne forme. i forma conquesti sunt nobis. ⁊ car. plene in colū. j. q. xiiij. de offic. ordi. Zacharias.

d ¶ Deponatꝰ. vel remoueatꝰ. Tu vide de hoc ꝑ Ioā. an. ⁊ Hostiē. in. c. j. de offi. custo. qd dic ꝑcedere i monito negligente. alias nō vt ꝑ car. in cle. j. in prin. de celebra. missa.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Pro custodia. Hāc opi. dixi esse dubitabilē. l. l. qd nerua. in materia late culpe. ff. depositi. ⁊ dixi ꝙ contra eā vr̄ tex. hic: iūcta glo. in ꝟbo reati. q̄ vult ꝙ negligētia in p̄lato est pctm̄ mortale: qd si est verum sequitur ꝙ p̄latus nō teneṫ de leuissima: q̄ ille qui est i leuissima culpa non est in peccato mortali vt sentit Inn. in. c. sicut dignum. de homicidum vult ꝙ ille qui est in leui vel leuissima culpa nō tenetur in foro cōscientie. Dixi tamē ꝙ forte dici potest ꝙ aut prelatus cōueniṫ in iudicio ⁊ tunc teneṫ etiam de leuissima. Aut nō conuenitur ⁊ tunc nō tenetur quo ad deū. ⁊ similē distin. facit decius in. c. j. in secūda lectura. colū. v. de consti. vbi vult ꝙ quādoqꝫ quis cōuentus tenetur resarcire damnum non autem quo ad deum. Cogita tamen diligentius.

ni[a] saltē dicitur late habere curam respectu partis que tangit clerū totiꝰ diocesis. ¶ † No. in. qd appellatione vrbis qñqꝫ sola comprehēdiṫ ciuitas, ⁊ appellatiōe parochie diocesis. ¶ Et no. circa ea que habēt curam de clero: q̄ de honore de cōseruatione cleri ⁊ de edificiis ecclesiaꝝ seu reparationibus, de doctrina ecclesiastici officij: ⁊ in talibꝰ delinquētes debet ep̄o notificare al's de hoc rationē redditurus. Ite hꝫ ius visitandi de triēnio in trienniū impedito ep̄o de parochia in parochiā vt vicariꝰ ep̄i. ⁊ de iure pōt q̄ correctione indigent vt vicariꝰ ep̄i corrigere ⁊ emēdare: ⁊ ex hoc patet ꝙ licet in vicario hoīs nō veniat correctio delictorū tñ in vicario iuris. ¶ Oppo. ꝙ aliqua officia hic enumerata spectant ad thesaurariū ⁊ primiceriū. xxv. dist. ꝑlectis. Sol: aliq̄ ex his in consequentiā ⁊ sub archidiacono ꝑtinent ad archidiaconū principaliter: q̄ in cunctis est preordinator: vel dic ꝙ illud est locale fm̄ Uincen. vel hec referūṫ ad diuersas consuetudines. vñ dicit hic Hosti. qd illa capitula que alteri dignitati hoc tribuūt: vel intelligēda sunt i ecclesiis in quibus nō est dignitas archidiaconalis. vel loquuntur fm̄ diuersas ꝯsuetudines cessantibꝰ cōsuetudinibꝰ ꝑ potestate archidiaconi recurrendum est de iure ad. c. ad hec. ⁊. c. vt nr̄m. j. e. fm̄ Inn. prima placet Gof. vt in iurisditione primicerij non excludaṫ iurisditio archidiaconi sicut nec in iurisditione archidiaconi excludiṫ iurisditio ep̄i. de q̄ de offi. ordi. pastoralis. ⁊. c. cum ab ecclesiarū prelatis. de cōsue. tñ in aliquibus ecclesijs est maior archidiaconꝰ in aliquibus maior est archipresbyter. ¶ Opp. ꝙ ep̄s debeat visitare ipse. x. q. i. ep̄z. Sol. ep̄s dꝫ visitare singulis annis parochiā nisi dimittat propter grauamē ecclesiarū ⁊ tunc mittat archidiaconū: idem si alias ire nō pōt vt hic. Inn. dicit ꝙ ep̄s vbi nō pōt visitare debet mittere alium quē elegerit. si hoc habeatur de consuetudine vel vbi nō est archidiaconꝰ quē destinet. x. q. j. ep̄m. ⁊. c. decernimꝰ. al's mittere debet archidiaconū fm̄ Inn. dicit Host. ꝙ ep̄o licet mittere quē vult. ⁊ nihilominꝰ visitabit archidiaconꝰ si de cōsuetudine hoc habeat q̄ vna visitatio non impedit aliā. de q̄. j. eo. c. mādamus. ¶ Oppo. iij. cū eadē gl. ibi in ver. itē cōtra. j. eo. mādamꝰ. ꝙ archidiaconꝰ singulis annis visitet[b] ⁊ pluries si expedit. j. eo. mandamus. Solu. dicit glo. ꝙ ꝯrium loquiṫ in visitatione proprie parochie. sed hic loquitur qñ vult visitare vniuersam parochiā. dicebat Philip. ꝙ de necessitate iuris tenetur de triennio in triennium potest tamen singulis annis si vult vt hic. ¶ Quarto opp. ꝙ nō corrigat archidiaconꝰ. j. c. ad hec. Solu. minora corrigit: maiora ad ep̄m refert vt ibi. ¶ Quero q̄ spectāt ad officiū vicarij a iure dati. dic audit causas subditoꝝ ep̄o ꝑ querelaꝫ ⁊ absoluit excōmunicatos ab ipso. de offi. or. cū ab ecclesiarū. quod non posset archiepiscopꝰ in subditos suffraganeorū. ix. q. iij. nullus. licet tñ sint vicarij: tñ cum certa dignitate ponunṫ: vt patet per hunc titulum. ideo nō possunt ad nutū ep̄i reuocari nec ipsorum officiū pōt ep̄s exercere de quo in. d. c. cum ab ecclesiaꝝ. de quo. j. c. si. ⁊ dicuntur archidiaconus et similes. ideo vicarij: q̄ omnia que exercent ad ep̄os pertinent instituendo dignitates nisi aliqua tūc excipiant. quod credit Innocen. posse sicut custodias ecclesiarū. de institu. cū venissent. vt ecclesiastica beneficia: c. j. j. eo, ad hec. ⁊ etiā institutiones earū excipere poterunt. si tñ sunt dotantes presentatio eorum ad illos pertinet fm̄ Inno.

Officium. Dicit idem qd prima nec poniṫ literalis casus nisi qd ponit quedā spectātia ad officiū archidiaconi. ¶ No. ꝙ duo reperiuntur in archidiacono. s. officiū vt hic: iurisditio vt in ꝑcedēti. c. ¶ No. hic que spectant ad officiū archidiaconi rōne ordinis. primo legere euāgeliū vel alij delegare. ⁊ sic ea que sunt ordinis alteri habenti potestatē sunt delegabilia. scdo q̄ iubet leuitas induere ad officium ep̄i. tertio instruit qualiter ad missam procedāt. quarto est ordinator offi. cij totius in ecclesia determinando lectiones ⁊ responsoria. ⁊ eos ante debet auscultare. Et no. hec que sunt de natura officij. quinto ordinat acolitos ⁊ qs portat cādelabra ⁊ qs thuribulū ⁊ generaliter omnia officia ecclesie ordinat. ¶ Opp. ꝙ officiū auscultādi spectat ad magistrum scholariū. Sol. dicit hic gl. ꝙ hoc est de cōsuetudine: q̄ vt plurimū officium ⁊ potestas archidiaconi est ex cōsuetudine. j. c. ad hec. ⁊. c. si. vel loquitur qñ ep̄s est p̄sens ⁊ mādat per archidiaconū expediri. vel hec principaliter spectant ad archidiaconū in cōsequētiā ad aliū. Et per hoc non obstat ꝙ multa ex his spectant ad officiū primicerij. j. de offi. primicerij. c. j. ¶ Quero q̄ spectāt ad iurisditionē archidiaconi.[c] dicit Hosti. quod illa que habetur. j. c. si. xxv. di. perlectis. q̄ ibi enumeranṫ sunt hec. Primo audit iurgia, q̄stiōes ⁊ causas. j. c. ad hec. Scdo instituit. lxiij. disti. si in plebibus. de quo. j. c. cū satis. Tertio penas infligit. j. de penis. lꝫ. Quarto priuat bñficijs. de preben. referēte. Quinto a subiectis percipit obsequia. de exces. prela. ad hec. Sexto perpetuā vicarie curā: ⁊ per cōsequēs iurisditionē ordinariā habet. s. c. j. Septimo corrigit visitāt ꝑcurationes, recipit suspēdit excōicat interdicit. j. c. mādamꝰ. de elect. dudū. j. c. si. qd dic vt ibi. Quedā aūt sunt que archidiaconus nō videṫ posse q̄ nō instituit. xvj. q. vij. nullus. j. eod. cū satis. ⁊. c. sequen. scdo q̄ vicarius est: ep̄o ꝓhibēte nihil poterit. de quo. s. c. j. facit. ff. de iudi. l. iudiciū. tertio quia de maioribus se non intromittit nisi referendo. j. c. ad hec. per qd pꝫ qd est pedaneus. i. paruus aut nudus iudex vel delegatus. de pedan. iud. l. ij. ⁊ si. fm̄ Goff. de quo. j. c. si. ¶ Quero an debeat quēlibet auscultare. dic qd auscultabit incognitū nō probatū. probatū aūt nō auscultabit. q̄ notoria nō sunt examināda. de si. presby. qñ. vel auscultabit prima vice ⁊ nō plus. Anto. de but.

1 ☞ Negligentia est delictum in prelato.
2 Leuissima culpa imputatur custodi recipiente pretium de custodia.
3 Cōmittens custodiā alicui teneṫ de fraude ⁊ offensa illius cui cōmisit.

Ea que. Custodia vasorū ecclesie spectat ad archidiaconū. h. d. ¶ Casus lr̄alis. Archidiaconus Salonitanꝰ hꝫ custodiam vasorū ⁊ aliorū ornamētoꝝ ecclesie: archiep̄s Salonitanꝰ significauit dño pape ꝙ archidiaconus negligens erat circa p̄dicta custodiēda. Sup hoc scribit papa archiep̄o dicēs ꝙ distincte inqret ab ipso de vasis ecclesie que illic collecta sunt qualiter custodianṫ. Et si aliqd ex negligētia vel fraude ipsius perierit in hoc punieṫ ⁊ tenebiṫ ad restitutionē ipsorū cū ipse ex officio suo ad hoc teneaṫ. Ber. ¶ No. ꝙ ad archidiaconū spectat custodia vasorū eccl'ie pre alijs. ¶ † No. ꝙ in prelato negligētia est reatꝰ ⁊ delictū. hoc no. Inno. de elec. querelam. ⁊ ad hoc de sta. mona. cū ad monasteriū. Et no. ꝙ de ipsis teneṫ ⁊ si ipsiꝰ dolo vel negligenta: aut etiā alterius ipse cōueniri poterit. ¶ Opp. ꝙ spectet vasorum custodia ad custodē. xij. q. ij. apostolicos. glo. dicit ꝙ attēdenda est consuetudo: dic ꝙ ad ipsum principaliter spectat: ⁊ ad alios sub eo de quorū negligētia vel dolo teneṫ. sic etiā dici pōt de sacrista ad quē hoc ꝑtinere videtur. de officio sacriste. c. j. vñ dicit Inn. ꝙ de repositis in ecclesia cathedrali siue eccl'ie istiꝰ, siue aliarū inferiorū: vt q̄ forte ꝑpter fortitudinez sacristie ibi vasa sua reposuerunt archidiaconi tenentur etiā si sacristā habeat ecclesia vel thesaurariū. Itē ⁊ si in ecclesia cathedrali nō reponanṫ nec sint vasa cathedralis ecclesie sed inferioris tenebiṫ archidiaconus: q̄ ad ipsius officiū spectat vt diligentē curā habeat sup oēs inferiores p̄latos ecclesiarū qualiter custodiāt. al's si reperiaṫ negligens obligaṫ. fm̄ Inn. nisi ipsum excusaret consuetudo cōtraria fm̄ Hosti. ¶ Quero cū alia glo. de qua culpa teneṫ: ⁊ quorū iste archidiaconus: dicit gl. ꝙ teneṫ de lata ⁊ leui ad instar tutoꝝ ⁊ curatorū pupilli. C. de periculo tut. ⁊ cu. l. si res pupillares. ⁊ etiā de negligētia vt hic p̄: cum etiā ꝑpter negligentiā remoueaṫ. j. de offi. custo. c. j. cū similibus: sic ⁊ iudex ꝑpter negligentiā remoueṫ. C. de offi. p̄fe. orien. l. si quos. cū similibus. qd pōt intelligi qñ est crassa. j. q. j. qcquid fm̄ gl. ¶ No. istam caudam gl. que optime declarat ⁊ restringit qñ prelatus propter negligētiā deponaṫ vel remoueaṫ.[d] ¶ † Post glo. dicūt docto. ꝙ vt aliqd addat verbū qd dicit ꝙ de negligentia teneṫ ad id qd dixit de leui culpa: vr̄ ꝙ etiā de leuissima teneaṫ prelatus: nec mirū fꝫ Inn. q̄ qui pretiuz recipit pro custodia[e] teneṫ de leuissima: sed prelatus habens hoc officiū plusq̄ pretiū recipit: cū sit plus habere dignitatē q̄ pretium: vel fm̄ hoc intelligiṫ qñ hec cerimonialia nō erāt deposita sed pignori obligata vel alio modo accepta ab ecclesia vel ep̄o ⁊ apud archidiaconū cōmēdata. per hoc dicit Inno. de elec. querelā. qd crimē est in prelato negligētia. ¶ No. bñ istam glo. q̄ declarat melius q̄ alia qñ prelatus de

culpa ⁊ de

culpa ⁊ de qua teneatur. ⁊ vide Inno. de iu. cum ꝺputati. ⁊ quādo propter eā valeat deponi. Alie gl. sunt literales.

3 ¶ † Per predicta ⁊ tex. dicūt doctores ꝙ cauere debet archidia. cui ꝯmittat custodiā: q² tenetur de fraude ⁊ offensa illius cui ꝯmittit: vt hic patet. de statu regularium. cum ad monasteriū. §. penul. ad idem. ff. de custo. reo. l. fin. vt lite nō conte. c. j. cum similibus.

1 ☞ Intrusus possessor quis dicatur.
2 Archidiaconus an dicatur habere curam in ecclesia.

CUm satis. Archidiaconus sine mādato episcopi non cōmittit curam animarū. h. d. In prima ponit causaꝫ decisam ⁊ expressam. Secūda mādatū ibi: mandamus. ¶ Casus literalis. Archidiaconus elien. sine licentia sui episcopi cōmittebat curā animarū dicens hoc ex cōsuetudine sibi licere. Episcopus conquestus est ꝺ hoc dño pape. Respondet papa ꝙ obtentu alicuius ꝯsuetudinis nō dꝫ archidiaconus facere contra institutiones sanctorū patrū vnde ꝑcipit eidem ꝙ nulli cōmittat curā animaruꝫ sine licentia ⁊ mandato sui epi. Ber. ¶ No. absurditates vitandas. ¶ Scdo no. ꝙ obtētu ꝯsuetudinis reseruata ī priuilegium ordinis epalis inferior prelatus[a] acquirere nō pōt: ⁊ alia sunt inquisibilia cōsuetudine. idē de reseruatis ī priuilegiū supreme potestatis. Inno. ꝺ elec. bone. el. ij ¶ No. iij. ꝙ institutio autorizabilis supra curā ꝯsuetudine per archidia. vel inferiorē prelatū ab epo queri non pōt. vide de ꝑui. accedētibus. ⁊ qꝺ dicā. j. c. fi. ⁊ de insti. cū venissent. Not. ꝙ de mandato epi pōt supra curā instituere si ad hoc habeat speciale mādatū ⁊ sic cōsuetudine non q̄sibile ē delegabile. ¶ Opp. quod instituat archidia. j. c. ad hec. ⁊ c. vt nostrū. Solu. quedam est institutio autorizabilis supra curā idest traditio cure: ⁊ hoc de iure spectat ad solum epm nec ipsaꝫ q̄rit inferior cōsuetudine. de fil. ꝑsby. tua. de here. cū ex iuncto. in fi. de offi. dele. super eo. de exces. ꝑla. c. iij. Archi. autē vel inferior etiā ꝯsuetudine illā non querit vt hic. qꝺ dicūt doc. in. c. fi. j. eo verū sola cōsuetudine. sed sic epi concessiōe id est ex priuilegio cū consuetudine. ⁊ sic intelligunt de insti. cū venissent. Effectus aūt huius est q² ante ipsam nec repsentans nec is cui collata est habet potestatē curā administrādi vel ecclesiā. de prebē. cū iā dudū. ⁊ c. in lateranen. ꝙ si fecerit talis remoueri poterit nisi dispēsauerit. s̄. tit. j. c. fi. Ratio aūt ꝑdictorū quare non possit īferior: q² sine autoritate epi nullus potest intrare vel derelinquere ecclesiam. de renū. admonet. nec dꝫ se quis talibus intromittere: sꝫ vocatus ⁊c. de ele. q̄liter. ⁊ qlibet ꝑ ostiū intrare dꝫ. j. q. j. ordinatiões. vij. q. j. nō furē. ⁊ c. deniqꝫ. ⁊ ingerere se dicit̃ q absqꝫ diocesani autoritate intrat. de off. or. qm̄. et eps vicarius est xpi. xxxiij. q. v. mulier. ideo si quis ꝑ aliū intrat spreto ostio qui xps est. i. epo qui eius est vicarius beneficiū ecclesiasticū vsurpat. de iurepat. relatum. viij. q. j. q vos. ⁊ c. seq. ⁊ in. c. i scripturis. Et hec est rō q̄re dicta institutio ꝑscribi nō pōt.

1 ¶ † No. hāc caudā q² ꝑ hoc colliges quis dicat̃ intrus[b] ⁊ incoloratus possessor. vide de accu. veniēs. de cōces. ꝑbē. cū nr̄is. ⁊ c. lr̄as. Quedā est institutio q̄ sumit̃ pro collatiōe iuris. i. tituli bn̄ficij: ⁊ nō ꝓ collatione cure vel traditiōe iuris administrandi curā. ⁊ hāc potest archidiaconus habere de cōsuetudine[c]. de insti. cū venissent. de exces. ꝑla. c. ij. de prebē. referēte. Per qꝺ dicit hic Inn. ꝙ inferior epo nō hꝫ ꝺ iure potestatē conferendi ecclesiā vel ꝑbendā nisi hoc faciat de priuilegio vel ꝯsuetudine. ⁊ tūc faciat tāꝙ vicarius. de offi. dele. super. e. de insti. cū venissent. s̄. c. j. ꝯm Inn. ⁊ cōcessio ꝓ institutione ponit̃ de offi. deleg. dilectus. ⁊ hoc in nō curata ecclesia: ꝓcedit etiā in curata: sꝫ anteꝙ vtat̃ corporaliter ⁊ actualiter cure administratione opꝫ ꝙ i curata accedat ꝓ licentia ad epꝫ: vt supra curā instituat̃ vt dictū ē: de hoc remittit de priuilegijs. volētes. li. vj. Quedā est institutio q̄ sumit̃ pro trāslatiōe nude possessionis. i. iure tituli totali iure iam translato. i. pro iuestitura: ⁊ hec spectat ad archidiaconū de iure cōi. ⁊ hec sequitur autorizabilē tāꝙ illius executoriam. de re iudi. cū bertoldus. in ꝑn. ⁊ de cōsensu epi et de hac. j. ad hec. ⁊ c. vt nostrū.

2 ¶ † Quero cuꝫ gl. nunquid archidiaconus dicat̃ habere ante oīa curā, vide gl. de ele. cuꝫ in cunctis. Primo videt̃ ꝙ non pōt de iure cōi excōicare. j. c. pri. In ꝯtrariū ꝙ habeat faciūt de eo q fur. ord. recepit. c. j. cū ꝯcor. s̄. c. j. Glo. recitat opi. Prima fuit Hugo. Tāc. ⁊ Vin. ⁊ dicit qꝺ archidiaconus de iure cōi nō hꝫ curā nisi specialiter sibi ab epo cōmittat̃ ideo alteri nō cōmittit vt hic. ⁊ d. c. nullus. vnde iura que dicūt ꝙ hꝫ: ītelligūt qꝺ habet de cōsuetudine ⁊ nō de iure vl' ex delegatione. Secūda opinio qꝺ hꝫ curā animarū eo ꝙ per epm instituitur vel ꝑ collegiū eligitur ⁊ per epm cōfirmat̃, generalē cure administrationē cū iurisditione suscipit. ad hoc. j. eo. ad hec. de preben. referente. Dicit glo. ꝙ quedā sunt que ad archidiaconū spectāt de iure cōi ⁊ hec numerant̃. j. c. ad hec. ⁊ c. vt nostrū. oīa alia de cōsuetudine pn̄t. per qꝺ cōcludit glo. qꝺ de cōsuetudine pōt hr̄e curā ⁊ potestatē ad curam instituendi dū tn̄ consuetudo sit ꝑscripta vt hic: sed de hoc dic vt dixi sup tex. ꝑ qꝺ dicit qꝺ iura que diuersimode loquunt̃ de archidiacono quo ad potestatē excōicandi ⁊ potestatē curaꝫ exercendi referunt̃ ad diuersas ꝯsuetudines: resi det ergo gl. qꝺ nō possit ea q̄ sunt cure. Dicit Host. ꝙ cura animaꝝ cōmitti nō pōt etiā de ꝯsuetudine vt dixi sup tex. ⁊ dicit ibi gl. nō ꝑscripte. q² dictū gl. est ꝯ tex. intelligēdo de īstitutiōe autorizabili quo ad verba ⁊ mentē. quo ad verba q² dicit cōsuetudine: qꝺ hꝫ notare prescriptā ⁊ cōpletā de elect. cumana. Itē dicit obtētu alicuius cōsuetudinis non debes: qꝺ idē est ac si diceret obtētu nullius cōsuetudinis non debes: ⁊ sic oēm cōsuetudinē excludit ꝑscriptā vel nō ꝑscriptā pacificā vel non. ¶ Circa primū principale dubiū gl. dicit Inn. qꝺ cura in iure sumit̃ multipliciter qn̄qꝫ stricte: et dr̄ potestas ligādi ⁊ soluēdi in foro pn̄iali: ⁊ hoc nō est in prelato qui nō est sacerdos. xxj. di. in nouo. de peni. ⁊ remis. c. omnis. ⁊ hāc nō pōt dare nisi sacerdos vel eius autoritate[a] speciali vel gn̄ali fungēs: vt hic ⁊. xvj. q. vij. nullus. ⁊ de offic. dele. sup eo. xxv. dist. perlectis. ⁊ tūc nō dr̄ ipsi dare: sed illi quorū autoritate dat̃. ff. de admi. tuto. ita aūt. §. gessisse.[b] Quis dici possit ꝯm eū ꝙ archidiaconus ⁊ electi confirmati ⁊ alij qui possunt ecclesias dare possint committere officium potestatis quo ad alios in quo mō deputāt q̄uis nō sunt sacerdotes possunt dare ecclesias non tn̄ curā animarum. sed nūc illi quibus dāt ecclesias cū in ordinē receperint: q² sunt vel efficiūtur sacerdotes simul cū ordine recipiūt absoluēdi ⁊ ligādi potestatem licet in hos subditos in quos modo archidiaconus vel alius ꝑlatus potestatē haberet anteꝙ per ipm in ecclesia instituerent̃ que curā hꝫ: vn̄ nō dat eis potestatē sed effectū huius potestatis quā habitu habebāt lꝫ nō effectū vel exercitio recipiāt ⁊ ꝓmouēs ꝑlatus eis cōcedit. xvj. q. j. §. ecce in ꝟ. j. q. j. §. ex his itaqꝫ ꝟbis. Scdo mō large dr̄ cura ptās eijciēdi ⁊ recipiēdi in ecclesia ⁊ corrigēdi ⁊ puniendi excessus. xxj. dist. §. j. ⁊ sub hac cura est excōicare: corrigere: visitare ⁊c. talia q̄ sunt ad correctionē morum. ⁊ hāc pn̄t hr̄e archidiaco. ⁊ inferiores ꝑlati. s̄. e. c. j. de elect. dudū. el. ij. ⁊ vide qꝺ dixi de offi. or. cōquerēte. de qua ītelligē etiā decre. de multa. j. de prebē. Ecclesiā aūt vel prebēdā cōferre nō pōt alius prelatus ꝑter epm. xvj. q. vij. nullus. nisi hoc faciat de cōsuetudine vel ꝑuilegio. ⁊ tūc facit tanꝙ vicarius. j. de offi. dele. sup eo. de īsti. cū venissent. ⁊. s̄. c. j. Host. dicit se nō intelligere hāc distinctionē. nō em̄ ptās soluendi ⁊ ligādi in foro penitētiali cura dici pōt etiā ꝯm ius: q² nullo iure cauet̃ nec ꝯm naturalē rōnē. imo oīno aliud est cura aliud est ptās: multi em̄ habēt hāc ptātē qui nō habēt curā sicut sacerdotes nō curati. ⁊ ecōtra hn̄t aliqui curā ⁊ nō ꝑdictā potestatē sicut instituti ⁊ cōfirmati nō pbr̄i. de etate ⁊ qua. ꝑterea. de elec. trāsmissam. ꝑdicta em̄ ptās est ordinis ⁊ nō iurisditiōis. vn̄ nec cura dr̄ sꝫ ptās clauiū in ordine sacerdotali quā nec sacerdos pōt cōcedere: sꝫ tm̄ eps vt probāt iura ꝑ Inno. allega. ad idē de cōsecra. ecc. vel alta. aq̄. vnde dicit ꝙ hec cura. s. iurisditionis suscipit̃ in actu ꝯfirmatiōis q̄ cura iurisditiōis est: ⁊ qn̄ ordinant̃ datur ptās quā nō habebāt ligādi ⁊ soluēdi aias q̄ sibi cōmittunt̃ cuꝫ cura: q̄uis alij sacerdoti aū ordinē ꝯmittere possit vt illas ī foro penitētiali absolueret: q² cōmittere iurisditionis est. de elec. suffraganeis. de peni. ⁊ remis. oīs. ⁊ remittit ad summā illius ti. ⁊ vide ad ꝑdictoꝝ intellectū decre. Io. xxij. q² quorūdā. dicit tn̄ nō sacerdotē ab excōicatione absoluere non posse cū absolutio sit mista ꝑtim pn̄ialis: ⁊ partim iudicialis fori. ꝺ quo remittit Io. an. de sen. exc. a nobis. ⁊ ibi tenet cōtrariū. ⁊ vide in. c. nuꝑ. eo. tit. vide qꝺ not. de offi. lega. c. pe. Videte q² si cōsideremus curā respectu habitus sacerdos[c] eo ꝙ sacerdos hꝫ eā: lꝫ nō habeat ppl'm. vn̄ dictū fuit accipite spm̄ sanctū ⁊ quoꝝ remiseritis pctā ⁊c. sꝫ nō hꝫ exercitiū cure. sacerdos aūt hn̄s ppl'm hꝫ habitū ⁊ exercitiū cure: sꝫ nō sacerdos hn̄s ppl'm hꝫ obiecta in quibus curā exerceat: nō tn̄ hꝫ habitū i se nec exercitiū sed inde gregē supendēdi habētē curā ita ꝙ ꝟba Inn. pn̄t saluari. Anto. de but.

1 ☞ Archidiaconus an possit excommunicare.

ARchidiaconus. Breue est ⁊ īsūma. h. d. Archidiaconus de iure cōi nō pōt excōicare. ¶ Casus lr̄alis. Archidiaconi de iure cōi non pn̄t in

a ¶ Inferior prelatus. adꝺ late cal. de. ꝯsi. ij. ꝺ ꝑscrip. ⁊ vide ꝯsi. j. eo. ti.

b ¶ Intrusus. adde do. de ro. deci. suis. i tit. de restit. spoli.
Zacharias.

¶ Adde Host. ⁊ doc. i. c. cū dilectus. j. de purga. cano. Inno. in. c. nihil. s̄. de elec. ⁊ Spe. e. tit. §. j. ꝟsi. cōtra intrusum. ⁊ ibi q̄liter format̃ ꝯtra eum libellus.
Antonius Frācis.

¶ Circa ꝟ qs dicat̃ itrusus. dicas ꝙ qlibet qui iniuste detinet beneficiū dr̄ intrusus q² beneficiū nō pōt sine legitimo titulo teneri et talis tenetur ad restitutionē oīm fructuū: vt in. c. cū dilectus. de purga. cano. nec dꝫ talis intrusus tolerari in possessione ꝯm Bal. in. l. pe. C. ꝺ pigno. actio. et q̄ qs facit nō valet. vt i. c. oē qꝺ. xxv. q. j. ⁊ ꝑ Inn. in. c. nihil. de ele. et de modo formādi libellū ꝯ intrusuꝫ. vid ꝑ Spe. in tit. ꝺ elec. §. j. ꝟsic. cōtra intrusum. ⁊ in ti. de eta. ⁊ qualit. in prin.

c ¶ De consuetudine. Adde do. ꝺ Ro. deci. suis. de ꝑscrip. in antiqs.

aliquos ſniam ꝓmulgare niſi de lnia ⁊ autoꝛitate ſuoꝛum epoꝝ.Ber.¶ Not.j.ꝙ archidiaconis de iure non cōpetit
a ptās excōicandi[a] niſi de epi cōſenſu:ſ3 de hoc dic vt no.gl.
1 s̄.de elec.cū in cūctis.¶ Opp.qđ archidiaconꝰ poſſit excōi care.j̄.de offi.oꝛ.cū ab eccleſiaꝝ.Sol.dicit gl.de iure nō pōt
b vt hic:de ꝯſuetudine[b] ſic vt ibi.Recitat tñ aliqs dicere ꝙ ſi archidiaconus eligitur ab vniuerſitate ꝙ h3 iuriſditionem in ſubditos ⁊ pōt excōicare per.d.c.cū ab eccleſiaꝝ.xciij.diſ. legimus.ſ3 dicit gl.qđ ſibi placet ꝙ pꝛimitꝰ eſt dictū : et qđ dꝛ.s̄.c.pxi.Inno.dicit hic oꝛdinariū eſſe ꝙ archidiaconus ⁊ oēs p̄lati iuriſditionē habētes ab epis ex collatiōe vel cō firmatione officioꝝ vel dignitatū ad quas aſſumunť ſunt iudices oꝛdinarij ⁊ poſſunt excōicare.iij.q.j.nemo.de offic. oꝛdina.cū ab eccleſiaꝝ.vbi de hoc.niſi ſint mulieres.de ma io.⁊ obe.dilecta.de peni.⁊ remiſ.noua.⁊ qđ ibi dꝛ.dicit qđ ꝓcedit qñ hoc h3 ꝯ̄ria ꝯſuetudo que iuriſditionē tribuit et tollit.de foꝛo cōpe.cū cōtingat.vel dic qđ non videť pape: ſ3 nō eſt ita.ſic no.de ſen.excō.ꝑ tuas.ꝺ elec.cū nobis.vel nō excōicat cū ſolēnitate.de qua.xj.q.iij.debēt.de quo ꝑ gl.s̄. de elec.cū in cūctis.§.inferioꝛa.in gl.j.q̄ hoc tenet.vel ſumi tur hic excōicatio ꝓ depoſitiōe q̄ pꝛiuat de collegio ⁊ cōio ne collegij.p̄lati vero q habēt iuriſditionē ab alijs collegijs vel alijs ꝙ̄ epis excōicare nō poſſunt l3 al's habeāt iuriſdi tionē:qꝛ poteſtatē excōmunicādi cōcedere nō pōt niſi eps. xxiiij.q.iij.coꝛripiant.⁊ ideo qđ nō h3 alijs cōferre nō pōt. j.q.vij.daibertū.niſi collegiū eligeret autoꝛitate epi vel ab eo cōfirmareť vt eſt dictū.remittit etiā de offi.oꝛdi.quāto. Hoſt.aūt remittit ad ſummā.de ſen.excō.§.quis poſſit ex communicare.ſub.§.nedum autem ⁊c.
1 ☞ Dictio ſepius notat iterationem.

MAndamus. Archidiaconꝰ ſemel i āno:niſi neceſſitas exi gat plus viſitat ſuā ꝓuinciam.i.parochiā.h.d. In pmo dictū a quo excipit ibi:niſi. ¶ Caſus literalis.Semel in anno tñ debet archidiaconus viſitare
1 niſi neceſſitas exigat qđ pluries viſitet.Ber.¶ †No.qđ di
c ctū eſt in ſummario.⁊ not.qđ dictio ſepius[c] notat iteratio nem.Et no.qđ ius viſitandi cadit in inferioꝛi pꝛelato epo. ¶ Not.ꝙ oꝛdinaria viſitatio eſt quod ſemel fiat in anno. ¶ Opp.ꝙ nō poſſet viſitare:qꝛ hoc eſt de officio cure ⁊ ar chidiaconꝰ nō h3 curā.s̄.c.pxi.Sol.ꝓcedat hoc de ꝯſuetu dine nō de iure.dic vt dixi in.c.cū ſatis.¶ Secūdo opp.qđ p̄ter aliquā neceſſitatē poſſit ſaltem bis in anno viſitare.de cēſi.cū venerabilis.Solu.ꝙ ibi dꝛ ꝙ bis pōt:d3 intelligi de neceſſitate ſubſiſtēte.aut ergo aliq̄ cā nō ſubeſt ⁊ ſemel pōt: aut ſubeſt neceſſitas:⁊ ſi eſt eccl'ia quā viſitauit pluries ⁊ pōt:⁊ pluries ꝓcurationē exigit.Si eſt neceſſitas factoꝛum epi:tūc d3 ꝓpꝛijs ſumptibꝰ pꝛocurari.C.de ſtatuis ⁊ ima.l. fi.de quo.j̄.de cēſi.cū venerabilis.vel ꝼm alios dic ꝙ illud qđ dꝛ ꝙ vt pluries viſitet.in.c.cū venerabilis.loquiť de cō ſuetudine vel ex cōuentione.hic de iure ⁊ vide.x.qō.j.epm. imo plus dicūt doct.hic ꝙ ſi nō ſit multū neceſſaria archi diaconalis viſitatio pōt differri per trienniū ⁊ tūc pōt fieri per archidiaconū.s̄.c.j.⁊ ſemel in anno d3 fieri pꝛouincia le cōciliū cuiꝰ ſtatuta ſunt in ſynodo epali publicāda.xviij. di.qm̄.⁊.c.fi.j̄.de accu.ſicut nec ꝑ hoc tolliť quin archieps ſingulis annis poſſit viſitare ꝓuinciā:qđ dic vt de cenſi.c. fi.li.vj.¶ Quid ergo faciet ſimplex pbr̄ cū viſitet legatus archieps ⁊ eps archidiaconꝰ ⁊ archipbr̄:⁊ iſti duo vltimi ſaltem de ꝯſuetudine.de cēſi.cū apl's.certe ſi oi anno ſemel declinēt ad eccleſiā coſumeť eccl'ia. cōtra in.x.q.iij.iter cete ra.dicit Hoſt.ꝙ ſupplebit viſitās ſuis ſumptibus.C.de ſta tuis.l.fi.eſt eñ de verbis ⁊ mēte iuris ꝙ eccleſia vltra poſſe nō graueť.de cenſi.cum apl's.⁊.c.ſopite.nec etiā debet ibi moꝛari eps niſi per diē ꝼm modū quē habes.x.q.j.placuit. ⁊.x.q.iij.inter cetera.de quo in ſumma.eod.ti.§.qđ ſit eius officium.ver.dies.⁊ ſeq.⁊ dices vt.j̄.titu.j.c.fi.Jo.and.
1 ☞ Ardua que dicantur.
2 Archidiaconus inſtituit in quolibet beneficio ſi collatio ſpectet ad epiſcopum.

AD hec. Dicit pꝛimo qđ ſit officiū archi diaconi:in quo ꝑ eum releuetur eps.Scđo dicit decanos rurales ꝑ epm ⁊ archi diaconū eligēdos ⁊ amouēdos ſi illoꝝ vices cō muniter gerāt:ſcđa ibi ſubſequēter.⁊ q̄libet ſubdiuidiť in cōſultationē ⁊ reſponſionē.¶ Caſus l'ralis. Queſitū fuit a papa qđ ꝑtinet ad officiū archidiaconi:⁊ in qbus ꝑ ipm cura epi releueť.Rñ.papa ꝼm ſtatutū Iſidoꝛi.Imperat ſubdiaconis ⁊ leuitis:ſolicitudo parochialiū eccleſiarum ⁊ oꝛdinatio earundē pertinet ad epm ⁊ audire d3 iurgia ſin

Zacharias.
a ¶ Ptās excōicā di.Adde qđ not. in apoſtilla poſt Abb.in.c. qꝛ pp. §.inferioꝛa.nu.4. in verſi. archidia cona.⁊ ibi eūdē ⁊ alios.s̄.de elec.et Spe.in tit.de cō petē.iudi.adi.ver. vj.cōe criminis.⁊ quod dicitur.j̄.ꝑ xi.apoſtil.
Sebaſti. Sapia.
b ¶ De cōſuetudi ne. Et ad h̄ facit qđ no.gl.in.c.ne mo.ij.qō.j.q̄ vult ꝙ ſimplex ſacer dos ex ꝯſuetudie poſſet excōmuni care quā ſeqť do. meꝰ excellētiſſimꝰ rochus curtiꝰ i.c. fi.col.xvj.circa fi. de cōſuetudi.
Sebaſti. Sapia.
c ¶ Dictio ſepiꝰ. Adde ꝙ hec di ctio ſepius verifi cať in bino actu: vt ꝓbať in.l.ma riti.§.q queſtum. ff.ꝺ adul.⁊ in.l.fi. iūcta gloſ.C.ſi ſe pius in integ.re ſtit.de quo multa ꝑ Beoꝛ.nattā in repe.clemen.ſepe. in pnci.colū.ij.de verbo.ſigni.

gulorū.archipꝛeſbyteri rurales qui decani vocātur ſubia cere debēt eidē.Itē ꝼm ꝯſtitutionē romani oꝛdinis:maioꝛ poſt epm reperiť.Itē in epiſtola beati Clemētis pape ocu lus epi noiatur ⁊ loco ipſiꝰ per epatū coꝛrigat coꝛrigēda: ⁊ emendanda emēdet:niſi adeo ardua fuerint negotia ꝙ abſq3 maioꝛis ſui pñtia terminari nō poſſint.Itē iquadā ꝯſtitutione Inn.cōtineť qđ ad ipm ꝑtinet inſtitutio coꝛpo ralis tā in bñficijs ꝙ̄ in dignitatibus.Examinatio clerico rū qui ad oꝛdines ꝓmoueňť ad ipm pertinet ⁊ ipſe eos d3 diſpēſare.Queſitū fuit inſuꝑ a dño papa:vtrū decani ru rales q pꝛo'tꝑe inſtituūtur debeāt ad mādatū epi vel archi diaconi vel etiā vtriuſq3 inſtitui:vel etiā deſtitui ſi fuerint amouēdi.ad hoc rñdet papa.qđ oēs tāgit ab oibus appꝛo bari d3:⁊ ipſi decani vtriuſq3 cōe officiū exercēt ⁊ ideo cōi ter eligēdus eſt vel amouēdus.Ber.¶ No.hic q̄ ſpectant ad officiū archidiaconi.⁊ no.qđ pncipaliter ꝯſiſtit circa re leuādū epm in ꝑ ſe gerēdis ⁊ aliqua h3 eo qđ archidiaco nus.Et not.hic plura.Pꝛimo qꝛ iperat leuitis ⁊ ſubdiaco nis.Scđo gñaliter habet ſolicitudinē parochiarū.Tertio oꝛdinatio earū ad ipm ſpectat.Quarto audit iurgia ſingu loꝝ.Quinto h3 ſubiectos archip̄ſbyteros qui decani nun cupanť a pluribꝰ.Et no.qđ appellatiōe decani aliqñ com pꝛehendiť archipbr̄ ꝼm hec ſtatuta Iſidoꝛi.Sexto obti net pꝛimū pꝛe alijs locū poſt epm.Septimo eſt eiꝰ vicariꝰ: qđ no.Octauo h3 curā in eccleſijs ⁊ clericis:⁊ ſic no.qđ ar chidiaconꝰ h3 curā largo mō.de quo.s̄.cū ſatis.cū loco epi ꝓſpicere h3 vt coꝛrigat ꝑ parochiā coꝛrigenda ⁊ emendet. Nono ꝙ coꝛrectionē h3 leuē nō in grauibus inquirēdo ꝼm doc.nō vniuerſaliter viſitādo:ſed tñ loca ⁊ ꝑſonas de qbꝰ eſt infamia.dicit Hoſti.ꝙ viſitabit de triēnio in trienniū:⁊ qñ eps nō pōt.s̄.eo.c.j.Decimo ad eū ſpectat viſitatio q̄ ſu mitur pꝛo trāſlatione poſſeſſionis coꝛpoꝛalis.qđ not.⁊ nō ſolū in beneficijs ſed in dignitatibus. Undecimo ad eum ſpectat examinatio clericoꝝ ad ſacros pꝛomouēdoꝝ. Itē examinatio ꝓmouēdoꝝ ad bñficia qui pꝛio examinantur ab ipſis ſcđo epo pñtāt.Et not.ꝙ aliud eſt coꝛrigere ⁊ aliđ emēdare aliud addere ⁊ detrahere.Facit ar.ſi data eſt pote ſtas emēdādi ſtatuta:an poſſit ſtatutariꝰ in totū ipſa tolle re.dꝛ ꝙ nō.h.d.vſq3 ad ver.ſubſequēter. Declaremus hec per oꝛdinē.¶ Quero dicit ꝙ imperat:que imperat leuitis: dic ꝙ imperat qño ſua officia expleāt ⁊ hoc ſpectat ad offiñ. ¶ Quero qꝛ dicit qđ h3 ſolicitudinē parochiarū : in quo: dic ꝙ habet i eos q per parochiā moꝛanť.s̄.e.c.j.qđ ſpectat ad iuriſditionē ꝼm Hoſt.¶ Quero cū glo.qꝛ dicit ꝙ audit iurgia:que iurgia audit:dic ꝙ qōnes.⁊ per hoc arguit glo. ꝙ h3 archidiaconꝰ iuriſditionē.lxiij.di.ſi in plebibꝰ.j̄.de pe nis.l3.Et dicit Jo.ꝙ h3 iuriſditionē oꝛdinariā de iure cōi qđ verū eſt in oibus q̄ cōtineňť in hoc.⁊.j̄.c.vt noſtrū.et ꝑ ꝯñs coꝛrectionē.Cognoſcūt tñ tm̄ de modicis cauſis ꝑ hoc ꝙ dicit iurgia:qꝛ talis iuriſditio ſine coꝛrectiōe nulla eſt.s̄. eo.c.j.in alijs q̄ nō numeranť ſtabiť cōſuetudini pꝛeſcripte ꝼm glo.¶ Quero quia l'ra dicit ꝙ audit iurgia an poterit cauſas diffinire:quidā ꝙ nō cū ſit ſolū eis cōceſſum audire ꝙ intelligunt de clericis parochialibꝰ tm̄.Alij quos ſequiť Inno.ſupplent diffinire.ff.de iudi.l.de qua re.et hoc intel ligūt de parochialibus ⁊ ciuitatenſibus.arg.s̄.c.j. Hoſtiē. hic refert diuerſas ꝯſuetudines.Certū eſt q đ de iure ſaltem audit ⁊ ſatis credo qđ leuia decidat vt dixit gl.niſi ꝯſuetu do oppoſitū habeat.⁊ intellige de iurgijs ciuilibꝰ : vel vbi de crimine ciuiliter agiť de iurgijs.i.humilia ⁊ minima.nā magna refert,vt.j̄.ꝼm Hoſt.ꝑ qđ no.Abb.appellatiōe iur
1 gij minoꝛes cauſas ꝯpꝛehēdi.¶ †Quero qual'r coꝛrigat: dic ꝙ v̄bis monitoꝛijs ⁊ p̄ceptoꝛijs:ſ3 penā nō Iponit abſq3 epo.j̄.titu.j.c.ij.de offi.cuſto.c.j.Si quis tñ dicat ꝙ modi cā penā iponere poſſit:vel ad modicū tps ſuſpēdāt:foꝛſan nō errabit ꝼm Inn.qđ itelligit Hoſt.qñ ſacerdos eſt vel ēt de mādato epi nec cōfeſſiōes audire nec pniam imponere pōt de quo.s̄.c.cū ſatis.¶ Quero que dicanť ardua q̄ nō poſſit archidiaconꝰ ſolus.dic vt depoſitio clericoꝝ.vt no. de elec.ſuffraganeꝰ.etiā ſi ſint in minoꝛibus.xv.q.vij. eps. ſed etiā ſi agať de ſuſpēſione perpetua vel multū diuturna cū nec eps ſine capl'o talē ferat.de exceſ.p̄la.c.j.itē eccleſia rū vnio ⁊ diuiſio.de exceſ.p̄la.ſicut vnire.s̄.ti.j.c.fi.de eo q fur.oꝛ.ſuſce.c.ij.itē diſpēſatio.¶ No.ꝙ regul'r in inferioꝛi bus p̄latis eſt ꝓhibita diſpēſatio niſi vbi appareat cōceſſa qđ no.Itē eccleſiaſtice rei alienatio.xij.q.ij.in fi.de quo de tranſac.ſtatuimꝰ.⁊ gñaliter oia inter ardua reputanť que nō expediūtur per epm ſine capl'o.ꝺ his q̄ fi.a pꝛela.nouit. ⁊.c.quāto.Iuriſditio monaſterij niſi ſit ꝯſuetudo ꝯ̄ria.j̄.c. fi.Cauſaꝝ matrimonialiū auditio.ꝺ ꝯſan.⁊ affi.c.j.Nō ob.

de rest.spo.lr̃as.vt ibi no.q2 hoc faciūt rōne priuilegij vl' cō suetudinis.de his que sunt publice penitētie.i.nō pōt iiungere publicas penitētias lr̃e indulgētiarū.de exces.prela.accedētib⁹. Itē datio dimissorie.j.c.pri. Itē cause criminales graues de qb⁹ de ꝓcu.q̄relā. Itē q̄ sunt ep̄alis ordinis.vt.d.c.accedētib⁹.de ꝯsue.q̄to.de elec.qd sicut.§.p̄terea. ſ3 Host. ¶ Quero quas causas leues audiet[a].dicit ꝙ ꝯparari potest defensori ciuitatis q audit causas vsq3 ad.ccc.aureos.⁊ minores criminales.i maiorib⁹ etiā pōt reu3 capere ⁊ ad ep̄m mittere ⁊ modicā mulcta3 indicere ⁊ clericis sibi subiectis in adoptionib⁹ testamētorū ⁊ donationū isinuationibus ac manumissionib⁹ quas nō noīe eccl'ie ſ3 ꝓprio faciūt.j.de rebus.ecc.nō alie.epi autoritatē p̄stare.i auē.de defen.ciui.§.⁊ iudicare.vsq3 ad fi. Nō tū pōt i eū ꝯpromitti vt ratione delicti vel ꝯctus aliqui ꝯueniātur corā eo cū nō habeat territoriū.j.de fo.cōpe.cū cōtingat.vide quod no.j.c.fi. Que autē dicta sunt de archidiacono intelligēda sunt de oībus prelatis ecclesiasticis iferiorib⁹ iurisditionē habētibus de cōsuetudine vel de iure ſ3 quosdā. Sed nō placet Inno.cū dignitates ecclesiastice nō sunt ordinate ſm iura ciuilia:ſ3 ſm cōstitutiōes eccl'iasticas ⁊ ſm illas d3 iurisditionē exercere.de iudi.dilecti.de do.⁊ cōtu.c.j. Satis credo ꝙ leuia que sint reliquant̄ arbitrio iudicātis ⁊ ꝙ ex legib⁹ informet arbitriū:qn̄ nō inuenit canones nō est absonū in his q̄ nō obuiāt canonib⁹.de no.ope.nū.c.j. ¶ Quero an oīa q̄ hic cōprehēdunt̄ spectēt ad archidiaconū de iure cōi an de ꝯsuetudine.dicit Jo.an.ꝙ oīa q̄ ponunt̄ a ṽsi.i quadā vero.vsq3 ad ver.seq.cōpetūt de iure cōi:adeo ꝙ i ipsis illo iure fundat intētionē nec h3 aliq̄d ꝓbare:i alijs op3 qd ꝓbet ꝯsuetudinē.vid qd no.j.c.fi. ¶ †2 Quero an archidiaconus instituat in aliquo beneficio:⁊ an in quolibet beneficio.dic ꝙ sic:si collatio spectet ad ep̄m.in alijs autē que spectāt ad aliū quo ad collationē nō:vel ad cōfirmationē ſm Inn. Hosti.remittit.s.c.cū satis.⁊ Archidia.nō placet gl. Inn. q2 tex.hic ⁊.j.c.j.gn̄aliter loquūt̄.adducūt quod no.j.de offi.deleg.sup e.⁊ qd ibi no.sup gl.iij. ¶ Op.d2 hic ꝙ examinari debeāt ordinādi ⁊ promouēdi ꝑ archidiaconū.hoc videt̄ spectare ad sacerdotes.xxiiij.distin.qn̄.sol.ibi qn̄ ep̄s eligit vel qn̄ deficit archidiacon⁹ vt in multis ecclesijs Host.dicit qd archidiacon⁹ hoc faciet nisi ex causa hoc sibi interdicat̄:poterit etiā ep̄s alios adiūgere ⁊ iterū examinare.vt.j.dicit glo. ¶ Querit eadē gl.ibi:videt̄ ergo:q̄d si ep̄s ꝓmouet indignū qs puniet̄:videt̄ ꝙ archidiacon⁹ vt hic q examinat ⁊ rep̄sentat.liij.di.si seru⁹.ſ3 dicit ꝙ nō est verū:q2 ep̄s tenetur de facto illius q examinat sicut exercitor nauis de facto magistri.ff.de exerci.l.j.§.magistrū.nisi forte examinator talis fuisset qd nō sit verisil'e ip̄m mētiri.arg.j.de pigno.significāte.dicit ergo Inno.et Hostiē.ꝙ si cōis opinio est de bonitate ep̄i excusabitur archidiacon⁹. ¶ Querit gl.ibi:secūdū hoc:q̄d si talis ordinat̄ sine titulo qs ꝓuidebit.dic ꝙ si ep̄s ignorabit ꝓuidebit p̄sentator:si ille nō sit soluēdo habebit regressu3 ꝯ ep̄m.⁊ hoc q2 adhuc reseruatum est ep̄o ius examinādi.arg.de eta.⁊ quali.accepimus.⁊ in subsidiū ne ille ordinat⁹ in opprobrū cleri mendicet.de renū.ad supplicationē. Nā examinat⁹ examinat̄ in his p̄cipue in qbus vertit̄ periculū aīe.vn̄ debebat ep̄s prius videre qs ⁊ ad quē titulū p̄sentaret̄. ¶ In fin.gl.dic hec vera qn̄ nullū dedit titulū. Si aūt archidiaconus ascribi fecit aliquē ad titulū patrimonij ipsi⁹ ordinādi ⁊ apparet illi nō habere patrimoniū vel habere min⁹ sufficiens.si archidiacon⁹ hoc fecit sciēter aget primo ꝯ eū qui fuit in dolo.secūdo ꝯ ep̄m qui fuit in culpa:q2 dolus prepōderat culpe.ff.ad legē aq.l.itē si obstetrix. Nec obst.exceptio d dolo ordinati:q2 illa cessat ne mēdicet in opprobriū cleri.⁊ vide qd no.de adul.intelleximꝰ. Hosti.dicit ꝙ imputabit̄ illi qui mentitus est et queret sibi victū.xcj.di.clericus.⁊ per hoc subrahet̄ multis materia q mentiendo fecerunt se ordinari.de diuor.q̄to.nec d3 alicui mēdaciū suū ꝓdesse.illi vero q se faciūt ꝓmoueri ad titulū paupertatis sue sequēt̄ illam.de exces.p̄la.nimis.de his vero qui ordinantur ad titulu3 patrimonij christi videt̄ aliqb⁹ ꝙ ep̄s hoc admittēs obliget:q2 quicq̄d h3 est hereditas ⁊ patrimoniū christi.d prebē.cū scd3.sed ipse dicit idē seruādū qd de alijs de quib⁹ premisit q2 licet verba sint diuersa mens est eadē.de ṽbo.signi.intelligentia.ſm Hostien.

Subsequēter. No.regulā ꝙ ab oīb⁹ cum oēs tāgit approbari d3. Et[1] no.tex.ꝙ decani rurales consensu archidiaconi debent institui ⁊ destitui ꝑ ep̄m.⁊ ē.rō:q2 archidiaconus h3 curā parochie.s.c.j.⁊ decan⁹ in h' supplet vices vtriusq3.[2] ¶ Quero qui sunt isti decani:[b] dic qd pōt intelligi ſm cōsuetudinē Frācie ſm quā instituunt̄ ꝑ ep̄m ⁊ archidiaconū tales decani ad exequēda ei⁹ officia q̄dā eis cōia:nec instituuntur[a] in aliq̄ eccl'ia sed quasi ministrales ⁊ officiales vtriusq3.et ꝓ maiori pte instituunt̄ ad tp̄s.vn̄ dicit tex.ꝓ tpe.i.ad tp̄s ⁊ idē si instituerēt̄ in eccl'ia dūmō gerāt vices vtriusq3.vbi ergo nō est talis ꝯsuetudo hoc nō vēdicat sibi locū ſ3 Inno. ¶ Quero q̄d si nō pn̄t ꝯcordare.⁊ dic qd nihil agit̄.vn̄ vn⁹ sine alio nihil posset agere.ad hoc de offi.d.cle.cām.nisi cōsuetudo h̄ret ꝯtrariū ꝓ quib⁹ facit hec lr̃a. Alij dicunt nominatū ab ep̄o obtinere:cū ipsi⁹ autoritas sit principalis ⁊ autoritas archidiaconi vicaria.si tū videt archidiacon⁹ indignū institui vel sibi dānosum poterit appellare.vel corā superiore cōtēdere.de offi.dele.sup eo.⁊ hoc salua ꝯsuetudine ꝯtria ſm Inn.⁊ hoc veri⁹ puto:nā in dubio necesse h3 archidiaconus obedire.de exces.p̄la.ad aures.ſm Hostiē. ¶ Quero an archidia.posset ip̄m instituere.dicit Host.hic pōderādā literā q2 q̄situ fuit de institutiōe ⁊ destitutione ⁊ rn̄det̄ de elec.⁊ amotiōe ne videat̄ aliq̄d detrahere autorizabili institutiōi q̄ spectat ad ep̄m.q̄si dicat si de institutione illa queris illa spectat ad ep̄m.de renū.admonet.s.c.cū satis.vbi de hoc. Institutio ṽo q̄ loco collatiōis h̄r cōiter fieri d3.⁊ no.hic ꝙ sicut elect⁹ a minore nō d3 administrare sine ꝯsensu ep̄i,si remotus ab illa nō v3 administrationē deferre sine licentia ep̄i.vt sic in illo gn̄e instōnis illius sit destituere cui⁹ est istituere vt dicta decre.admonet.qd no.q2 inferior nō pōt supra curā aliquē instituere vel destituere nec videt̄ hoc prescribere,⁊ ad hoc optime de capel.mona.c.j.lib.vj. Arguit etiā Host.ad hanc literā ꝙ ep̄s q priuauit eū bn̄ficio cui⁹ collatio vel pn̄tatio spectat ad alium nō possit restituere sine illi⁹ cōsensu.ad hoc de eccle.edifi.c.ij.dicit ꝯtrariū notasse de renūtia.nisi.§.persone.vide qd not.glo.de rescrip.q̄uis.lib.vj.ſm Joan.and.

Significasti. Archidiacon⁹ nō dat cōmēdatitias ad ordines.sunt tria dicta q̄ patēt. ¶ Casus literalis. Archidiaconus sine licētia ep̄i sui ⁊ autoritate lr̃as suas ꝓmouēdis nō cōcedat:⁊ ordinādi ꝑ lr̃as archidiaconi ꝓmoueri nō debēt:si fecerint ep̄s interdicat eis executionē ordinū taliter susceptorū. Ber. ¶ No.ꝙ solius ep̄i est dare ꝯmēdatitias ad ordines.⁊ no.ꝙ talibus literis sc3 ab archidiacono cōcessis:non pōt quis ad ordines assumi. ¶ Scđo no.arg.ꝓ ⁊ cōtra ꝙ ordinatus ab alio ep̄o caret ordinū executione ⁊ est priuandus.characterem tū recipit. ¶ Op.cū secūda glo.qd det archidiaconus cōmēdatitias ad ordines.s.c.pri.ṽsi.in quadā.ad fi.vbi pn̄tat ad ordinēs. Sol.bn̄ pn̄tat ad ordines suo ep̄o:sed nō pn̄tat alteri ep̄o.hec dicit ṽa gl.qn̄ est ep̄s pn̄s:al's dicit qd si ē absens extra parochiā suā ⁊ necessitas vel vtilitas ordinandoru3 immineat pōt illos pn̄tare ep̄is ad ordinē q2 absente ep̄o supplet vices illi⁹.arg.s.e.ad hec.sic ⁊ archipbr̄.j.ti.j.c.j.vel vocāte eccl'ia.de maio.⁊ obedi.cū olim.ꝙ dicit glo.verū qd posset impedito ep̄o viuēte si h3 de ꝯsuetudine al's non nisi haberet speciale mādatū. ¶ No.bn̄ gl.q2 capl'm vacāte sede succedit.caput tū capl'i d3 vt vicari⁹ expedire illa q̄ iminebāt ꝑ prelatū expedieda.⁊ sic officiū archidiaco.in vicariatu nō expirat morte ep̄i.qd no. ¶ Scđo not.ꝙ cōmēdatitias nō dat etiā absente ep̄o nisi ad hoc habeat sp̄ale mādatū. Idē no.Jo.ix.q.ij.ep̄m. Dicit Host.ꝙ generalis vicari⁹ cui aliqs ex specialib⁹ casib⁹ cōmissus esset cum clausula gn̄ali hec posset.de ꝓcu.qui ad agēdū.lib.vj.⁊ de offi.vica.c.ij.lib.vj.in vlti.glo. Dicit tū ꝙ in presentia ep̄i qui sic generaliter cōmisit nō d3 hoc sine ipsius cōscientia expedire.ar.j.de offi.leg.volentes.de offi.or.romana.in fi.li.vj.de materia gl.dic:vt de tēpo.ord.null⁹.li.vj. ¶ Glo.j.tāgit rōnes ⁊ iustificat tex. Inter cetera querit an talis ordinatio erit rata.⁊ dicit ꝙ nō.⁊ dicit qd ali⁹ ep̄s nō d3 ordinare:qd si faciet talis ordinatio nō est rata quo ad suū ep̄3.ix.q.ij.c.j.⁊ interdicēda est talib⁹ executio ordinis sic suscepti.de offi.leg.qd trāslationē. Ep̄s tū pōt cū talibus dispensare ⁊ recipere eos in illis ordinib⁹.ix.q.ij.lugdun. Nunquid aūt ipso iure sit suspensus.quidam ꝙ sic.⁊ hoc sentit gloss. Host.aūt dicit ꝙ dato ꝙ anteq̄ ab ep̄o recipiatur celebret per hoc nō incurrit irregularitatē nisi post interdictū ne celebret.de quo.s.de tēpo.ord.quod trāslationē.⁊ eo.tit.c.ij.lib.vj.⁊ dic vt ibi notatur.

1 ☞ Semiplena probatio non admittitur contra plene ꝓbantem.

2 Possessio alicuius dignitatis probatur per exercitium alicuius actus spectantis ad illam dignitatem.

Sebasti. Sapia. [a] ¶ Causas leues audiet.quid possint defensores ciuitatū ⁊ iferiores magistratus late tradit̄ per Bart. ⁊ alios in.l.imperium.in materia simplicis iurisditionis.ff.de iurisdi.om.iudi.

Zacharias. [b] ¶ Qui sunt isti d cani. Uide Federic.de señ.cōsi.l.c.rot.deci.ccccl viij.incip.fuit dubitatū.in no.⁊ ibi qd non h̄nt dignitatē archi.in.c.perlectis.xxv.disti.⁊ an censeant̄ vicarij foranei:notat Cardi.hic.

Anto. Francis. [b] ¶ Decani.dicas ꝙ decan⁹ dicit̄ q p̄est decē clericis vt ꝑ Archi.i.c.cū capite.l.distinc.⁊ al's etiā d2 archipresbyter:vt per gl.in.c.perlectis.xxv.dis.in.c.j. Et adde ꝙ decanat⁹ est dignitas si sit in ciuitate:q2 habet iurisditionem ⁊ primū locum in choro ⁊ capl'o.secus si sit i rure q2 decani rurales cēsent̄ vicarij foranei neq3 dicūtur h̄re dignitatē:vt in deci.hic ꝑ istu3 alle.⁊ vide per.d.Car.in.c.ad hec.de offi.archi.

Sebasti. Sapia. [b] ¶ Decani.in.C.est titul.de decanis.⁊ glos.in rub.eiusdē titu.lib.xij.declarat ꝙ dicebat̄ decan⁹ q p̄erat dece3 militib⁹ vn̄ in eccl'ia ille dicitur decan⁹ qui p̄est decē ſm Archid.in.d.c.in capite.et ꝙ decanatus sit offiīū ꝓbat̄ in.c.j.ne p̄lati vices suas.et in.c.ex pte.j.d cle.nō resi.⁊ nunquid d can⁹ h̄eat dignitatē.vide Rotā i nouis decisio.iiij.incip.itē fuit dubitatū sub titu.de elec.⁊ in tit.de cōcess.preben.decisi.xvj.incip.ite3 fuit dubitatum.

Zacharias.
a ¶ Semiplene p-
bare. Vid Lafr.
de ozig.i.l.admo-
nēdi.col.j.vo.no.i
tex.z ibi bene. va
dū in apostil.ad
ipm.z col.xij.vsi.
i eadē gl.semiple-
ne.ff.de iureiurā.
Zacharias.
b ¶ Spectare.ad-
de Lāfrāc.de ozi.
in.c.qm̄ ꝯ.§.testiū
depōnes.ver.ter-
tio venit.z ibi re-
mis.in apostil.cel
si.j.de pba. eūdē
in rub.de cā pos-
ses. z pzopzie.col.
viij.ver.statu.cuz
pluribus seq.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Naturā adiun
cti.Vide que la-
te pōit Feli. post
alios i.c. sedes.ā.
de rescrip.z q̄ po-
nit Barto.z late
Mod.in.l.j.§.nū
tiatio .ff.de ope-
ris no.nū.z bart.
in.l. q̄situ.§.si qs
fundū.ff.de fun
do instru.

VT nostrum. Archidiaconus examinat z pñtat ordinādos z ponit p̄latos in sede. ¶ Casus lr̄alis. De iure cōi ad archidiaconū ptinet pñtare ordinandos epo: z illos examinare: ponere abbates z abbatissas in sede. Ber. ¶ No. tria q̄ spectāt ad archidiaconū de iure cōi pñtare epo ordinādos: illos etiā examinare: z ponere abbates in sede. z sic pz q̄ institutio q̄ sumit ꝑ translatiōe possessionis facti spectat ad archidiaconū. vide. s̄. c. ad hec. z. s̄. e. cū satis. ¶ 1 Not. q̄ scd̄o vbi intentio alteri⁹ partis est fundata de iure: dicēs oppositū aggrauat onere probādi: nec sufficit semiplene[a] ꝑbare nisi plene probet̄, qd̄ bñ no. ¶ Et no. q̄ abbates z abbatisse inuestiunt̄ possessiōe p positionē in sede. z sic habes practicā istallādi z vnū signū ad trāsferendā possessionē. vide de cōsue. c. ij. ¶ 2 Notat Jo. an. patēter ex hac decre. q̄ volēti ꝑbare q̄ si possessionē alicui⁹ dignitatis vel officij: nō sufficit ꝑbare exercitiū actuū qui de iure cōi nō spectāt ad dignitatē vel officiū sed etiā dz probare illos actus ad dignitatē spectare[b]. z sic dicit se obtinuisse in archidiaconatu boñ. Probato eñ qd̄ talis tali tpe dabat examinationes publicas vel priuatas non est ꝑbata quasi possessio archidiaconat⁹ nisi ꝑbet̄ qd̄ ad officiū archidiaconi hoc spectat. sed si ille actus de iure cōi spectaret ad illā dignitatē vel ad aliud officiū satis est ꝑbare exercitiū illius actus vt institutio ad epm̄, inuestitura ad archidia. z sic de singulis. Fortassis eñ cancellarius Mediolaneñ. habebat de ꝯsuetudine vel priuilegio facere q̄ hic cōtinent̄: sz q2 illd̄ nō fuit ꝑbatū z de iure illa ad illd̄ officiū nō spectāt: ideo succubuit. ad qd̄ de re iud. c. ū bertoldus. vide bonū tex. s̄. de elec. cumana. z. c. in genesi. z optimū. j. de p̄bē. dilecto, z. c. nisi. ¶ Quid si sine autoritate p̄cedēte epi qs est positus in sede. dicit Jo. an. q̄ dz itrusus. al. leg. de p̄ben. cū iam dudū. ¶ Gl. sunt clare, Vltimā signat cōtrariū z remittit z bene ibi dixit. Anto. de but.

1 ☞ Causa si cōmittatur cognoscēda non presumet̄ cōmissa decidenda: nisi specialiter dicatur.
2 Expressio aliquarū rerū cum clausula generali an cōprehēdat maiores res expressis.
3 Libellus in quo petūtur debita alicui dignitati an icludat debita tam de iure communi q̄ speciali.
4 Libellus in istis vniuersalibus quomodo concipiatur.
5 Familia episcopi an gaudeat priuilegio episcopi.
6 Consuetudo alicuius loci quomodo probetur. 8.
7 Archidiaconus in quibus est vicarius episcopi de iure.
9 Cōsuetudo vnius loci an z qñ extēdat̄ ad alia loca: z que requiruntur in tali extensione z circa q̄ fiat. vide hic plene in materia extensionis consuetudinis circa spiritualia.

Dilecto. Archidiaconi in mōasterio suo intra limites archidiaconat⁹ iurisditionē nō habent nisi inquātū generalis vel specialis ꝯsuetudo hoc tribuit. h. d. In prima generalis cause commissio. In scd̄a ibi: coram. actoris petio. In tertia ibi: ideoq3. secunda determinata commissio. ¶ Casus literalis. Archidiacono Senoneñ. ꝑtēdēte se q̄dā iura habere in monasterio abbatis z ꝯuētus sancti Petri senoñ. s. ꝑcuratiōe: z quedā alia iura a sede apostolica obtinuit causam delegari abbati sancti Crispini z q̄busdā alijs quib⁹ mandatū fuit vt causam audirēt z debito fine terminarēt: corā qb⁹ archidiacon⁹ dedit libellū in quo narratis quibusdā iurib⁹ z subiecta clausula gñali vt oīa que al's solebat archidiacon⁹ habere vel poterat rationabiliter habere. Scd̄o petijt q̄ decetero nō facerent aliquos de senoneñ. baliuia. i. curia vel districtu eo pretermisso corā officiali senoneñ. archiepi cōueniri: asserēs illos prius sub se debere cōueniri q̄ corā officiali p̄dicto exceptis causis familie epi z hominū dicti archiepi. iura aūt ista ꝑtendebat ex duplici capite. Primo de iure cōi: q2 monasteriū erat edificatū in limitibus territorij. Scd̄o de cōsuetudine tā speciali q̄ gñali: qñocunq3 fuerit vel ꝑpter negligētiā primoꝝ iudicū vel ꝑpter iniustitiā forte appellationis illa causa fuit ad sedē apostolicā delata: iterato papa cām comisit iudicibus in suprascriptiōe cōtentis: z mādauit quatenus se informarēt p maiores ecclesie senoneñ. canonicos qui debēt huius rei habere notitiā pleniorem: z si cōstat de pacifica z obtenta cōsuetudine aliquā iurisditionē in monasterijs vel abbatijs eū hre vel particulari monasterio illi adiudicet illa iura archidiacono z super alijs vel toto si nihil probet silentiū iponet perpetuū. h. d. Hec decret. attingit in effectu tria. primo hic habemus supplicationem z cōmissionē primam. secūdo petitionē archidiaconi. tertio mandatum decisiuū. ptes istas expediam notādo z legēdo per partes. ¶ Not. 1. q̄ vz rescriptū aliquibus iuribus specificatis et subiecta clausula gñali. Et no. q̄ qñq3 clausula gñalis apponit̄ indeterminate absq3 adiūcto. qñq3 apponit̄ determinatio vt eis quedā alia rōne archidiaconi: z tunc clausula[c] illa gñalis restringit̄ ad naturā adiuncti[c] determinātis vñ intelligunt̄ cōprehēdi in illa q̄ sunt de qualitate et gñe adiūcti. ¶ No. ij. arg. p cōclusiōe libelli peto mihi iustitiā exhiberi q̄ mihi denegat̄: z hoc optime de or. cog. cum dilect⁹. ¶ 1 No. tertio arg. q̄ appellatione cōmissiōis cause nō ꝯprehendit decisio nisi exprimat̄. de quo de offi. dele. super qōnem. §. 1. Bar. ff. de re iud. l. a diuo pio. in princ. et dixi in clemen. auditor. de rescrip. super hac parte gl. nihil scribūt. ¶ 2 Scd̄o opp. d. c. in rescriptis enumerata specifice fuit ꝑcuratio z subiecta clausula gñali actum fuit sup iure corrigēdi excessus qd̄ grauī⁹ est. z sic vr̄ q̄ sub cl'a gñali sequēte specierū enumeratione cōprehēdant̄ maiora exp̄ssis ꝯ illd̄ de rescri. sedes. Dicit Inn. q̄ forte nō fuit exceptū et maiora cōprehēdunt̄ in clausula rerū lz iurisditio elidibilis sit exceptiōe. vt do. in. d. c. sedes. de rescrip. z no. eo. ti. rodulphus. Hec diuinat z nō est verisimilis. Vel scd̄o in rescrip. maiora fuerūt expressa q̄ hic propter breuitatē non fuerūt enumerata. hec adhuc diuinat. Vel tertio dic q̄ vbi maiora, exp̄ssis nullā habēt cōnexitatē z cōitatē cū expressis nō includunt̄ in clausula gñali vt ibi. si aūt habēt aliquam cōnexitatē icludunt̄: nā hic erat expressa ꝑcuratio q̄ annexa est visitationi. de p̄scri. cū ex officij. z visitationi annexa est iurisditio z peccatorū examinatio z correctio: nec alterū est maius altero. Vel quarto z aduerte ad istā. qñq3 clausula gñalis post enumerationē specierū simpl'r ꝑfert̄ absq3 adiuncto: z maiora nō cōprehēdunt̄ expressis vt ibi. Aut ꝑfert̄ cū adiūcto determināte genus: z tūc clausula potius recipit determinationē āpliatiue vel restrictiue ab adiuncto q̄ ab enumeratione specierū p̄cedēte: vt pz de rescript. rodulph⁹. vt hic est casus. Hic eñ expressit ꝑcurationem: z clausule gñali z quibusdā alijs adiecit ad eū spectantibus rōne archidiaconi: iō maiora spectātia ad ius archidiaconi cōprehēdunt̄ vt hic. per qd̄ dicit q̄ si aliqs conquereret̄ sup domo z quibusdā alijs rebus ad talē hereditatem spectantib⁹ q̄ si in hereditate essent castra aut ciuitates qd̄ vi hui⁹ rescrip. agi posset. ad hoc de restitu. spol. cū ad sedem. Cōcludo ergo ista: si querat̄ an enumeratis speciebus in rescriptis subiecta clausula gñali cōprehendātur maiora expressis: dic q̄ si illa maiora sint cōnexa quoquomō exp̄ssis includunt̄: si separata z clausula ꝑfert̄ cū adiūcto includūtur: si in determinatiōe adiūcti possint ꝯcludi. Si aūt ꝑfert̄ sine adiūcto includūt̄ habitu: sz iurisditio est elidibilis p exceptionē. ideo si opponit̄ repellit̄ agēs: al's valet iudicium vt hic. ¶ 3 Tertio vr̄ q̄ in rescripto vel libello super iurib⁹ ad archidiaconū spectātibus nō cōprehendant̄ debita de iure spāli aut cōsuetudine. vt pz. j. de offi. or. conquerēte. z qd̄ ibi no. per gl. Cōcludendo dicit hic Inn. q̄ sub isto: peto debita rōne archidiaconat⁹: nō solū cōprehēdunt̄ debita de iure cōi: sz etiā debita de ꝯsuetudine vel priuilegio: vt pz. j. de p̄scri. auditis. Aduerte p hoc nō est clar⁹ libellus. Dic q̄ qñq3 libell⁹ vel rescri. emanat sup materia apta referri pariter ad debitum de iure cōi. z de iure speciali. z annectit̄ in dubio ad debita de iure cōi: sic intelligit ꝯtium: qñ annectitur ad materiā aptā vt in pluribus cōprehēdere debita de iure speciali: sz aliq̄ possit cōprehēdere de iure cōi: vt pz in officio archidiaconi: q̄ ptās vt in pluribus regulatur poti⁹ a iure spāli z ꝯsuetudinario q̄ a iure cōi non comprehēdit debita de iure spāli. z sic loquit̄ hic: maxime qñ petitio vel rescriptū emanat sup iure debito facta aliq̄ specificatione debiti de iure spāli. Cōclude duo vba si q̄rit̄ an in petitiōe iuris debiti includant̄ debita de iure spāli. dic qd̄ aut hec petitio vl' rescri. dat̄ p̄cedēte singularū aliquoꝝ specifica enumeratione: z tūc si pticularia enumerata sint de iure spāli includūt̄ etiā debita de iure spāli vt hic: sz de iure cōi nō includunt̄ debita de iure spāli sed cōi tm̄. Si aliqua enumerātur de iure cōi: aliqua de iure spāli: z adhuc cōprehēdunt̄ z hoc q2 talia debēt regulari fm qualitatē specieꝝ enumeratarū. de ꝑcura. qui ad agendū. lib. vj. z in cle. non pōt. eo. ti. z. d. c. sedes. z hoc maxime veꝝ q2 specifice enumerata sunt cōnexa cōprehendendis vt hic. qñq3 petitio simpliciter emanat absq3 aliqua enumeratiōe. z tunc aut libellās vel rescrip. dās dat libellū in materia in qua nō possunt cōprehēdi debita de iure cōi: vel si sunt apta cōprehēdi vt plurimū tñ materia aptat̄ ad debita de iure speciali: z tūc cōprehēdunt̄ debita de iure spāli vt ē casus hic. Qñq3 dat̄

libellus

a Zacharias. ¶ Sub vno iure totali. vide Angel. areti. post gl. in. §. alie. in prin. isti. de act. plenissi. persepe alle. Lanfran. de ozia. in. c. quoniam cōtra. in ver. petitiones. nu. 6. ⁊. 7. ⁊ ibi in apostil. Celsi ad ipsum. in ver. iure dominij. ī. de probati. istum in. c. ij. colum. iiij. ver. nota primo. ⁊ ibi etiā Feli. col. vij. versi. ij. aggreditur. ī. de libel. oblatio.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Et integrali. Uide q̄ late tradunt scribētes. i. l. j. in pn. ff. de edendo. vbi ponunt q̄ modo formeť libellus in generalib⁹ vniuersalib⁹ et particularibus ⁊ q̄ dicātur generalia particlaria et vniuersalia. aliqua etiam ponit Alex. post Bart. in. l. edita. colū. ij. C. de edendo.

c ¶ In cōfessoria. Adde Alex. ꝯsil. cxxxv. ij. lib.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Et affirmatiua. De hoc latissime tradit Jas. post Joan. fab. et Ange. areti. in. §. eque. instituta. de actioni.

e ¶ Sec⁹ sit ī clericis. Adde ꝙ hec rō nō vř cōcludere per ea q̄ voluit Abb. ꝯsi. xxv.

f ¶ Priuilegio episcopi. Adde ꝙ voluit Oldra. consilio. cxciij.

Zacharias.

¶ Adde Guil. de cu. in. l. iij. et ibi in apostil. Celsi. remissi. C. de epis. et cle. Card. ī cle. j. ꝺ reliq. et vene. san. qꝺ est verū eo viuēte. vt not. idem car. in cle. j. xij. no. de exces. pla. Ab. in. c. null⁹. de foro cōpe. ꝑ tex. ⁊ gl. in alle. l. ij. ⁊ ibi bart. Quid aūt veniat appellatiōe familie no. doct. in. l. j. §. familie. ff. de vi ⁊ vi arma. ⁊ pau. de cast. ꝯsi. vij.

Antoni⁹ Frācis.

¶ Qui veniāt appellatiōe familie vide. i. l. si familia de iuris. om. iud. ⁊ in. l. fi. vbi ple. no. C. de vb. sig. ⁊ vide. l. fina. de fun. instr. ⁊ in. l. grege. ff. de leg. j. ⁊ adde ꝙ filij habitātes cū prē dicunť esse de familia patris alij aūt nō: nō capiendo familiā ꝓ agnatiōe: de quo per Pe. de anch. ⁊ Jo. de ana. i. c.

libellus vel rescrip. super materia pariter proportionabili ad debita de iure cōi et ad debita de iure spāli: ⁊ tūc aut debitū de iure spāli qꝺ agiť icludi est succedaneū loco debitū ꝺ iure cōi: et includitur. de reli. do. cōstitutus. cū gl. ⁊ dictis gl. Qñqꝫ debitū de iure spāli non est succedaneū loco debiti de iure cōi: ius tñ prout est debitū ē de iure cōi: ⁊ tñ hꝫ determiuationē ꝺ iure spāli vt in quarta mortuariorū. ꝺ sepultu. certificari. ⁊ Jnn. variat in. c. certificari. tenet quod includunť potius attēta materia originaliter debiti quā determinatiōe in. c. cōquerente. de offi. or. tenet cōtrariū. dic ꝯcordādo quod qñqꝫ agit icludere debita de iure cōi: cum determinatiōe iuris cōis ⁊ includiť. ⁊ sic itellige quod no. in. c. certificari. Aut agit includere debita de iure cōi cū determinatiōe de iure spāli ⁊ nō includiť: sic intellige Jnn. de off. or. ꝯquerēte. Qñqꝫ id qꝺ agiť includi ex toto ē debitū de iure speciali. ⁊ inuenio cōtrariū. Jnno. in. c. ꝯquerēte. de offi. or. tꝫ ꝙ non includať: ⁊ hoc vult gl. ibi. cōtrariuꝫ sentit in. c. auditis. ꝺ prescrip. in denarijs sancti Petri. Dico sic qꝺ qñqꝫ debitū de iure speciali venit accessorie ad debitū de iure cōi ⁊ includiť. vt in. d. c. auditis. aut est separatū ⁊ nō omnino accessoriū: ⁊ nō includiť nisi addať vbū latuꝫ vt est verbū pertinētie: qꝛ tūc cōprehenduntť etiā debita de iure spāli propter vim gñalitatis vbi. vt dicit Jnno. ī. de resti. spolia. cū ad sedē. vbi de hoc dixi. ⁊ in. d. c. cōquerēte. ⁊ in. d. c. cōstitutus. ⁊ hec sufficiāt de dicēdis erga primaꝫ partē. ¶ Uenio ad secūdū partem. s. ad petitionē. ¶ No. j. qꝺ libellus vt ꝯcludat dꝫ habere cām ex qua petito cōcludať. et no. ꝙ ꝓcedit lꝫ cā ex toto nō ꝯcludat dummodo in conclusione iuuetur ⁊ probatione. ¶ Not. ij. ꝙ matrix ecclesia rōne edificij ī limitibus suis inferioris ecclesie. i. capelle nō vendicat sibi ius iurisditionale aut correctionis: et sic sup talibus non fundat intentionē seu intentū ꝺ iure cōi. Super quibus aūt matrix ecclesia fūdat, habes optimum textū. ī. de eccle. edifi. ad audientiā. ¶ Quid iuris vēdicet sibi ecclesia superior in capella sibi subiecta. habeť de maio. ⁊ obe. his que. Que iura ecclesia cathedralis in subiectas. ꝺ off. ordi. cōquerente. ⁊ qꝺ ius in monasterijs et capellis subiectis monasterijs. vide de off. or. dilectus. Que iura vēdicēt sibi monasteria in capellis subiectis vide de priuile. cuꝫ ⁊ plantare. §. in ecclesijs. de priuileg. pastoralis. de cēsi. cū venerabilis. dixi plene de prebē. ꝺ monachis. xvj. qō. ij. in summa.

4 ¶ † No. iij. practicā libelli super istis vniuersalib⁹ comprehensis sub vno iure totali [a] ⁊ ītegrali [b]. illa in libello specificentur ⁊ postea vt pertinētia ad illud ius totale petātur. Et not. ꝙ in libello petita debent specificari et declarari iquātum possunt. Et nota que comprehēdunť sub iurisditiōe. s. necessitas cōparendi: necessitas mādatis ⁊ ꝑceptis obediēdi qñ mādata sunt honesta. ergo sup inhonestis nō artātur: ad hec qꝺ scribitur de temp. or. ad aures. Et no. ꝙ enumeratis speciebus ꝓcedit libellus in talibus vniuersalib⁹ subiecta clausula generali de quo per Jnno. ⁊ gl. de offic. ordi. conquerente. de resti. spo. cum ad sedē. potissime de libel. oblat. c. j. ¶ Nota. iiij. ꝙ procedit libell⁹ vt excipiať ius particulare defendēdi cōuenti nō ē necessarium: sufficit enim vt libellus ꝯcludat quod in ipso excludať ius agendi cōpetēs actori absqꝫ qꝺ in ipso excludať ius excipiēdi quod reo posset cōpetere: vt no. Jnn. de libel. obla. c. j. ¶ No. v. ꝙ ius iurisditionale contra monachos non est prescriptibile siue acquisibile: quatenus obuiat regule ⁊ substātialibus regule: nec monachus ex hoc arctatur ad aliquam obedientiā vel iurisditionē per quā aliquid detrahať substātialib⁹ voti qꝺ emisit: qꝛ illa semꝑ a quocūqꝫ iure q̄sito intelligū

quanto. de censi. ⁊ adde ꝙ si capimus familiā ꝓ agnatiōe veniunt oēs de familia ordine successiuo ꝓximiores tñ ⁊ gradatim ꝺm Bar. ⁊ Bal. per illū tex. C. de vb. sig. ⁊ hř ꝑ Alex. in. l. ꝓnūtiatio. ff. fami. her. veniūt eñ agnati: ⁊ nō cognati licet sint exequati ⁊ quo ad successionē itestati. de quo vide Bar. post glo. in. l. cū ita. in. §. fi. de leg. ij. ⁊ capiēdo familiā

tur excepta. ¶ No. vj. ꝙ iurisditio est in parte q̄sibilis quo ad certas personas agentes: quatenus actionē dirigunt cōtra incertas personas est diuidua: ⁊ quo ad aliquas ꝑtes ⁊ quo ad aliq̄s non.

c ¶ Et not. hic ꝙ in ꝯfessoria [c] procedit libell⁹ per

d verba negatiua ⁊ affirmatiua [d] duntamē agens asserat sibi ius esse ⁊ ad alterū illud neget cōpetere. ⁊ nō tñ in libello excipere ius ꝑtis cōtra quaꝫ agitur ne ꝑpter partē indebite annexā totum negetur. ¶ Examinemus libellū: hic libellus habet duas partes. Prima est sup iure qꝺ affirmat sibi deberi ⁊ in isto premittiť cā libelli. Secundo petitio. Tertio declaratio ⁊ exceptio. Scꝺa ps libelli est sup iure negatiuo. primo poniť petitio. scꝺo exceptio. Uideam⁹ ista ad primā partē libelli. Circa secūdā partē petitionis videť ꝙ sententia nō cōgruit huic petitioni. ꝯtra id de simo. lꝫ heli. qꝛ sup hac parte nihil ꝓnuntiat. Sol. hic iō non pronūtiatur pro archidiacono: sed bñ ꝯtra euꝫ in est ꝙ in ceteris absolui mādat: hoc ideo qꝛ petitio ei⁹ erat iniusta: nā causas subiectorū ꝑlatorū qui subiecti sunt episcopo ipsis inuitis pōt audire eps: vt ꝑtꝫ ex no. de offi. ord. cū ab ecclesiarū. ⁊ c. quāto. ⁊ disputāt gl. ⁊ doc. eo. ti. pastoralis. imo dicūt quidā sed hoc nō placet Jnn. ꝙ eos posset a iurisditione reuocare. ff. de iudi. l. iudiciū soluiť. Itē pendebat eius petitionis iniustitia ex altero capite qꝛ priuati. s. laici possunt cōuenire in iudicē non suū. ff. de iudi. l. j. ⁊ no. de offi. deleg. p. ⁊. g. ⁊ sufficit ꝙ nō excipiať vt. d. l. j. lꝫ secus sit ī cleri-

e cis. [e] de fo. cōpe. significasti. Item fuit iniusta ex altero capite: qꝛ sic paulatim iurisditio epī eneruareť. ¶ Nūquid autē superior posset illos reuocare. dic ꝙ quidam sunt inferiores sub superioribus. ⁊ in illis superiores vt maiores habēt specifice potestatē: ⁊ possunt illos reuocare. C. de iud. cū spāli. C. de fabricē. l. si qs. li. xj. qñqꝫ inferior subest superiori tanꝙ vicari⁹. ⁊ idē. vnde cū archidiaconi ⁊ archipresbyteri nisi aliud habeāt de ꝯsuetudine sint vicarij epōrū. ꝺ. eo. c. ij. ī. ti. j. poterunt reuocare. Quidā sunt habētes iurisditionē particularē in loco alijs superioribus habētib⁹ vniuersalem nō distributiuā. ⁊ tales non possunt in loco ab alijs superiorib⁹ prohiberi. vt sunt epī sub archiepīs ⁊ legatis qui sunt capita prouinciarū. ad hoc in auť. de defen. ciui. §. interim. poterunt tñ legati adiri per querelā. vt de offic. lega. c. j. dic vt

5 ibi. ¶ † Scꝺo per hanc decret. dicunt docto. qꝺ

f familia epī gaudet ꝑuilegio epī [f] vt hic. C. ꝺ epīs ⁊ cleri. l. j. xij. q. ij. ecclesia ⁊ seruos. xvj. q. j. filr. ꝺ penis. romana. li. vj. in auť. de sanc. epis. §. sportularum. ¶ Opp. cū glo. j. ꝙ absqꝫ altera probatiōe cōsuetudinis recte libellasset hic assignando causam: qꝛ ecclesia erat sita in territorio suo. vt patet xvj. q. vij. oēs basilice. xviij. q. ij. monasteria. Sol. dicit gl. archidiacon⁹ credebat ex hoc intentionē suā fundatā sed errabat ideo oportuit ꝙ ꝓbaret consuetudinē: ⁊ ad iura ꝯtria rñdetur ꝙ loquuntur in epō. ¶ In fi. gl. dicit glo. videre velle ꝙ eo

g qꝺ quis est in limitibus [g] territorij alteri⁹ qꝺ fundet sup iurisditione superior ecclesia intentionē de iure cōi. xvj. q. j. alia. vbi Jo. hoc vř tenere. dicit tñ ꝙ in ꝯtrium facit. xviij. q. ij. peruenit. ⁊. c. dudum. de capel. mona. dilectus. Ideo Jo. an. post Jnn. de capel. mo. dilectus. per hanc decret. dicit ꝙ matrix ecclesia rōne edificij ecclesie in territorio nullum sibi vendicat nisi ius speciale aliud inducat. alle. de maio. ⁊ obe. his que. de iure autem instituendi an ad illā pertineat. dicit Joā. an. ꝙ vř qꝺ sic per illud. c. his q̄. sed dicit ꝙ illud pōt procedere in bñficijs cardinaliū qui habēt pinguius ius ꝙ habeāt plebani al's institutio ⁊ destitutio spectat ad epm. de off. or. cōquerēte. xvj. q. c. j. ad hoc optime de eccle. edic. c. ad audiētiā. ⁊ vide qꝺ

non rōne sanguinis: sed alio modo veniūt tantuꝫ seruiētes. in. l. ediles. in. §. familie. ff. de edil. edic. Et adde qꝺ si familia possidet vi ꝺr dñs vel prīfamilias possidere. l. si mulieri. ⁊ ibi per Bart. ff. qb⁹ mo. vsufruct. amit. ⁊ adde qꝺ familia gaudet ꝑuilegijs prīsfamilias ēt si sit quis ī seruitio cleri. gl. est not. in l. ij. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ vide Car. ī cle. j. in prin. in. xij. no. ꝺ exces. prela. vbi dicit qꝺ oēs seruiētes dicunť esse de familia. Et adde ꝙ si factuꝫ est legatū vł hereditas relicta familie alicuius extranei admittuntur oēs simul nō aūt ꝓximiores: secus aūt qñ relictū fieret a cōiuncto. de quo vide Bart. q optimā rationem all'. in. l. si cognati. in fin. ff. de reb⁹ dub. ⁊ tene menti ꝙ familia nō conseruatur sine iudicijs. l. j. §. lꝫ ⁊ si seruus. de ventre in spi. ⁊ vide And. si cu. ple. in quodaꝫ ꝯs. suo. qꝺ ici. spectabilis ⁊ generosus miles. i. ij. col. qꝺ est inter cōsil. Alexā. post cōsil. xlvj. in. iiij. parte ꝯsi. ⁊ an ⁊ qñ dñs teneatur de facto ⁊ delicto familie. vide ple. per Spe. in ti. de fur. in vs. alia quoqꝫ. ⁊ ī ti. de iniur. in v. ante pe. ⁊ habeť ī ti. ff. si fami. fur. fec. dica. ⁊ ī. l. si familia. ff. de iuris. om. iudi. ⁊ adde ꝙ familia viri et vxoris est vna ⁊ eadē no. Spec. in tit. q fil. sint legi. vsi. ꝙ si viro.

g ¶ Limitib⁹. adde ꝙ Oldr. cons. lxxxiij. in fin. dicit ꝙ limes diocesis ē iprescriptibilis ⁊ limes territorij prescriptibilis.

a ¶ Iura ꝑochialia.addẽ qđ voluit Old.ↄſil.cclxviij.
b ¶ Abbate.adde Ro.cõſi.ccclxxv.
Sebaſti. Sapia.
c ¶ Illi teſtes.vide text.cũ ibi not. in.c.q̃to cuꝫ ſeq. ĩ.de p̃ſump.ꝛ i.c. cũ dilectus.ij.ĩ.đ purga.cano.
d ¶ Informati.ad de alleg.conſiliuꝫ xxiiij.ij.lib.
Sebaſti. Sapia.
e ¶ Cõſuetudine. Hoc tñ fallit qñ eẽt ↄſuetudo notoꝛia vt ꝑ Bar.i l.ij.q.xxv.C.q̃ ſit longa cõſuetu.et Bal.i.l.j.C.vt q̃ deſunt aduo.vbi Alexã.cõꝓbat col.j.Cardi.floꝛẽ. in.c.fi.q.xxxvj.s̃. de ↄſuetu.Feli.in c.cum oꝛdinẽ.col. viij.s̃.de reſcript.
Sebaſti. Sapia.
f ¶ Extendibilis. Uide Bar.i.l.ij. q.xxxvj.C.que ſit long.coſue.Iaſ. in.l.oẽs ppli.i.ij. lectu.colum.ix.ff. de iuſtitia ꝛ iure. Laurẽ.calcaneñ. in ↄſi.ij.col.xxiiij. Coꝛneũ in conſil. cccxix.incip.circa primum.col.xj.in iij.volumi.Areti. in ↄſi.xliiij.incip. in ꝓpoſita cõſultatione.in quib⁹ locis cõcludit qđ cõſuetudo vnius ciuitatis vel loci extẽditur ad alia loca particularia ſubiecta.
g ¶ Cõſuetudinis. Adde Old,ↄſil. cclxviij.in fi.
h ¶ Nõ querũtur. Adde videnduꝫ Abba.ↄſ.xxvj.ij. lib.ꝛ vide qđ voluit Oldr.conſil, clxxij.ꝛ,ccxliij.et cclxiiij.

ſcripſi.de elec.c.j.ꝛ plenius eo.ti.cũ eccleſia vulterana.tene primũ per hãc decr. Cõcludit ergo qđ propter ſitũ in territoꝛio ſolus ep̃s fundat intẽtionem de iure cõi ꝓpter ſitum in parochia.ſi queris an fundet intẽtionẽ de iure cõi quo ad iuriſditionem ꝛ poteſtatẽ inſtituẽdi ꝛ deſtituẽdi:dic ꝙ nõ ꝛ hoc ne in eadẽ dioceſi videãt duo capita quaſi monſtrũ.Si quo ad poteſtatẽ preſentandi:dic ꝙ nõ niſi aliud cõferat per qđ querat ius p̃ntãdi.l. ius p̃ronatus.ĩ.de eccle.edi.ad audiẽtiã.Si quo ad poteſtatẽ percipiẽdi iura parochialia[a] vt decimas ꝛ alia:tũ fundat intentionẽ de his que fiũt a prela.paſtoꝛalis.de decimis.cũ in tua.de off.oꝛ. cũ ab eccleſiaꝝ.Si querit đ dño tẽpoꝛali:an fundat in territoꝛio intentionẽ de iure cõi eo ꝙ dñs. dicit hic Hoſt.ꝙ nõ.etiã ſi ſit comes vel princeps alius excepto ĩperatoꝛe ꝛ in ipſo operatur hic excellẽtia dignitatis imperialis que ſupꝛa oẽs eſt. in auſ.q̃uo opoꝛtet ep̃os.in p̃n.ff.ad legẽ rho.de iactu.l.depꝛecatio.vij.q.j.in apibus. Non obſtat viij.diſt.quo iure.vbi in plurali loquit de ĩperatoꝛibus:q2 illud plurale loquitur de regibus romanoꝝ ꝛ licet nõ ſit niſi vn⁹ habuit reſpectũ ad futuros.Uel loquitur in plurali:q2 q̃ñq3 fuerũt plures.C.đ defen.ciui.l.j.ꝛ.iiij.No aũt quare hoc non cõpetit comitibus ſicut ep̃is reſpondet ꝙ fines ep̃atuũ ſtabiles ſunt nec mutãtur nec p̃ſcribunt.de parochijs.ſup eo.mũdana vero dñia ꝓpter potẽtiam vſurpantur ꝛ mutantur.de voto. qđ ſup his.ideo iudices eccleſiaſtici ſup limitatione ep̃atuũ non recurrũt ad laicoꝝ diuiſiones.vt in.c.j.de reli.do.Nõ obſtat quod no.Io.an.poſt Inn.đ iureiur.nimis.vbi dicit ꝙ dñs terre eo qđ dñs quo ad iuriſditionalia fundat intentionem de iure cõi:q2 hoc verũ ſi conſtat de dñio eius ab imperatoꝛe ↄceſſo:al's non. ¶ Per hãc decre.dicit gl.ꝙ coꝛrectio monachoꝝ primo loco ſpectat ad abbatẽ[b].ad hoc de offic.oꝛdi.q̃to.vbi de hoc. Dicũt tñ doc.ſi monachi nolint parere abbatibus cõpellũtur per ep̃ꝫ.ne cleri.vel mo.relatũ.de ſen.excõm.monachi.Si agatur in foꝛma iudicij: de cõſuetudine põt etiã ſpectare ad abbatẽ:q2 cõſuetudo etiã priuata dat iuriſditiõeꝫ.de fo.cõp.cũ cõtingat.foꝛti⁹ abbati.ix.q.iij.conqueſt⁹.Si talem nõ h3 cõſuetudinem ad ep̃m recurrit.de hoc de offi.oꝛdi.c.quãto. ¶ Uenio ad vltimã parteꝫ videlicet ad ſcđꝫ mãdatũ.ꝛ hic primo inſtruit ſup teſtib⁹ recipendis.ſecũdo quo iudicet non apparente cõſuetudine.tertio q̃uo iudicet illa exiſtẽte. ¶ Not.j.ꝙ illi teſtes[c] in cã ſunt admittẽdi q veriſimiliter de negotio ſunt infoꝛmati.[d] Et no.ꝙ qui ſunt in eccleſia poſſunt habere notitiã pleni⁹ q̃ ſunt de eccleſia. ¶ Scđo no.ꝙ cõfratres eiuſdẽ eccleſie admittuntur ad teſtificãdũ pro p̃ſidente in aliqua particulari dignitate eccleſie.ꝑ qđ colligunt doc.ꝙ aliquis põt in teſtẽ admitti qui non admittit in iudicẽ.de offi.dele.cauſam.vbi i hoc. ¶ No.iij.ꝙ ad hoc vt qs p̃ſcribat iura ↄ̃ aliquã eccleſiã exigit pacifica ꝛ quieta poſſeſſio ꝛ hoc ſi eſt nullo mõ interrupta. ¶ † No.iiij.ꝙ ad ↄcludẽdã cõſuetudinẽ vel ius aliquod cõſuetudinarium in loco ſufficere videt ꝓbatio vniuerſalis cõſuetudis in eodẽ loco vel locis conſimilibus.ad hoc optime.ĩ.de cauſa poſ.cũ eccleſia ſutrina.ꝛ opoꝛtet ꝙ ꝑticularia in quibus concludit per omnia ſint paria expꝛeſſis.ſufficit ergo allegari cõſuetudinẽ in ſpeciali loco ꝛ ꝓbari eam vniuerſaliter in alijs.ꝛ ſic ſicut ex pati in tempoꝛe preſumitur titulus allegat⁹,de cenſi.peruenit.ita ex pati i loco preſumitur titulus vel cõſuetudo in loco particulari, ¶ No.v.ꝙ inferioꝛ prelatus ep̃o intra limites parochie ſue ꝓpꝛiã iuriſditionẽ nõ h3 coꝛrectionẽ aut viſitationẽ:nec cõſequenter procurationẽ ratione viſitationis debitam niſi aliud pateat de cõſuetudine.ad hoc.de capell.mona.c,ij. ¶ No.ꝙ fundãs intentionẽ ſup conſuetudine[e] illã probat. ¶ No.practicã ſentẽtie ſuper iure vniuerſali q2 pot eſſe quo ad diuerſos articulos partim abſolutoꝛia ꝛ partim cõdẽnatoꝛia prout partes oſtendũt de iuſtitia:ad hoc de teſta,raynaldus ꝛ raynutius.Et no.practicã aſolutoꝛie ꝛ condẽnatoꝛie ſuper iſtis iuribus realibus aut ꝑſonalibus in confeſſoꝛia vel negatoꝛia. ¶ Not. ꝙ quaſi poſſeſſio vel iuriſditionis exercitium in aliquibus particularibus ſub iure vniuerſali cum intentione querendi totũ quo ad alia iura nõ extẽditur in exoꝛbitãtibus a iure cõmuni. ¶ Op.ad iſtã partẽ ꝛ vr̃ ꝙ hec ꝓbatio nõ debeat reſtringi ad canonicos tm̃:q2 ius ac edictum de teſtibus permiſſoꝛiũ eſt ꝛ ꝓbatio nõ eſt anguſtãda.de renũ.in preſentia.ff.de teſt.l.j.Sol.dicit hic Io.an.ꝙ hec fuit quedã ꝓuiſio facta ex officio pape vel de cõſenſu partiũ vel cõſenſu ſolius abbatis que eſt ſeruãda ex quo foꝛma data eſt:al's fieri non deberet.arg.c.quoniã.vt lit. nõ cõteſt.§.j. ¶ † Opp.ij.ꝙ archidiacono ſpectet iuriſditio de iure:vt patet.s̃.c.j.ꝛ quaſi per totũ.Sol.an archidiacon⁹ h3 iuriſditionem de iure an de cõſuetudine:opi.ſunt que tangunt.s̃.c.j.ad quarum opi.declarationẽ dicit Hoſt.ꝙ quedã ſunt ep̃alis oꝛdinis vt cõſecrare:dedicare:recõciliare:chꝛiſmare:cõfirmare:ꝛ ſimilia.de quibus habetur de ele. quod ſicut.§.preterea.ꝛ hec nõ põt minoꝛ ep̃o etiã obtẽtu conſuetudinis.lxviij.di.q̃uis.ꝛ eſt caſus.s̃.de cõſuetu.quanto.l3 aliqua de iure de his exerceãt:quatenus a iure concedit vt in abbatibus pt3.s̃.de eta.ꝛ quali.cũ cõtingat.de conſuetudine appꝛobata ꝑ papã vt patet in preſbyteris cardinalib⁹.de ſup.negli.p̃la.c.j.vel de pape ꝓuiſione.xcv.diſ. peruenit.de quo in.d.c.quanto.Licet inferioꝛi a minoꝛi hoc non poſſit cõmitti.de cõſe.eccle.vel alta.aqua.Quedam ſunt ep̃alis autoꝛitatis: ſicut audire cauſas matrimoniales.non dicit ſententias dare.vt euitet qđ hr̃ de elec.tranſmiſſam.q2 talia dantur a cõfirmatis tantũ:indulgentias cõcedere:ꝛ quo ad exercitia eccleſiaſtica bñficij adminiſtrationẽ inſtituere ꝛ ſimilia de quibus.s̃.c.ad hec.Et ſi que alia reperiuntur: que epiſcopus ad tẽpus cõmittere poſſit.vt not.s̃.c.ſignificaſti.ꝛ talia põt ad tp̃s cõmittere in perpetuũ nõ:nec a ſubdito poſſunt acquiri niſi ſpeciali priuilegio pape vel cõceſſione ep̃i cũ p̃ſcriptione ſecuta.ſic loquitur de exceſ.p̃la.accedẽtibus.de iurepatron.cura.de reli.do.conſtitut⁹. vel ex ſententia arbitri vel alia cõuentione p̃ſcriptione firmata.de preſcrip.cũ olim.ꝛ.c.veniens.Sic poſſet intelligi etiã de inſtitutione autorizabili.de inſtitu.cũ veniſſent.al's conſuetudo nõ prodeſſet.per not.s̃. c.cum ſatis.Quedaꝫ ſunt ſimplicis iuriſditionis:vt viſitare:coꝛrigere: coercere modica coercione:cauſas minoꝛes audire ꝛ terminare.ꝛ quedã alia que in ſequẽtibus colligi poſſunt.ꝛ in his archidiaconus quo ad parochiales eccleſias ꝛ minoꝛes titulos de iure cõi eſt vicarius ep̃i. s̃.c.ad hec.ꝛ in iuribus ꝓxime allegatis.maioꝛẽ tamen coercionẽ exercere nõ debet inconſulto ep̃o niſi in talib⁹ plus acquirat.de elec.dudũ. de exceſ.prela.ad hec.Nec iſta vicaria extẽditur ad maioꝛes titulos vt abbatie ꝛ cõuentualis eccleſie niſi per cõſuetudinẽ hoc acquirat:vt hic. de offi.archid.c.fi.de maio.ꝛ obe.cum inferioꝛ.Caueat ergo ep̃s ne hac vicaria permittat vti archidia.tãto tẽpoꝛe ꝙ cõſuetudinis preſcriptio ſit cõpleta.de elec.cumana.de cau.poſ.cum eccleſia.interim autem per ep̃m ꝛ in his qñ vult cũ ſit eius vicarius prohibere poteſt.vt dixi.s̃.et no.ĩ.c.fi.Quedam vero ſunt certi officij ſicut ſunt inſtallare abbates ꝛ alios.ꝛ aliqua de iure cõi ſpectãt ad archid.s̃.eo.ad hec.§.in quadam. de ceteris remittit ad ſummã. ¶ Circa hanc partem Innocen.ponit vnã mirabilẽ glo.in qua tractat de extenſione cõſuetudinis.de materia extenſiõis quaſi poſſeſſiõis habes pleniſſime in.c.dilectus.de capel. mona.de quo plene dixi in.c.in literis.de reſtit.ſpoli.in tractatu incoꝛpoꝛaliũ. ¶ † Op.igit ꝙ cõſuetudo hec in oibus eccleſijs nõ extẽdatur ad particulares eccleſias.nã ſi vna eccleſia fuit diligẽs in nõ permittẽdo vſum talis cõſuetudinis nõ d3 factum alioꝝ ei nocere vt patet in regula.res inter alios acta.de re iudi.c.pe.Preterea ſi archiep̃s archidiacono oĩa hec iura cõceſſiſſet in oibus alijs monaſterijs ꝛ nõ in vno hec cõceſſio ad iſtud vnũ in quo cõceſſa nõ eſt nõ extẽditur.ergo nec pari ratione ipſa cõſuetudo.maxime cuꝫ cõceſſio ſit fauoꝛabilis ꝛ late interpꝛetãda cõtra cõcedentem.đ dona.cũ dilecti.de cõſuetudine.cũ dilectus. ¶ Hic Inn.declarare hoc volẽs an ꝛ qñ cõſuetudo vniuerſalis extendatur ad particularia ponit gloſſ.ſuo moꝛe inepte compoſitam quã tibi reducã ad aptiſſimam ꝛ intellectualem cõpoſitionẽ:ita ꝙ non difficilis ſed clariſſima videbit materia ꝛ expediã eam per aliquos articulos. ¶ † Primus erit an hec cõſuetudo vniuerſalis in ſe ſit extẽdibilis.[f] ita ꝙ extendat ad alia loca.Secũdo ad que iura.Tertio circa que fiat extẽſio.Quarto que requirant ex parte extendentis.Quinto que exigantur ex parte eius cui preiudicat.id eſt patientis extenſionẽ. ¶ Ad primũ aliqui tenẽt ꝙ no habet locũ extẽſio nec cõſuetudinis[g] nec preſcriptionis:q2 ipſa odioſa eſt vt cauſat ad limites vſus:ergo ad illos reſtringit.Cõtra iſtos eſt hec decre.ꝛ decre.cũ eccleſia vulterana. de elec.ideo tene ꝙ aliquo caſu põt extendi. ¶ Ad ſecũdũ ad que iura poſſunt extẽdi.dic ꝙ quedã ſunt iura impreſcriptibilia vt eſt ius viſitationis.de p̃ſcri.cũ ex officij.de cẽſi.cũ venerabilis.ꝛ in his planũ eſt qđ cõſuetudinis nõ cadit extẽſio.ꝛ eſt hoc dictũ Hoſti.qđ talia nõ poſſunt queri:vel ſi querãtur nõ querũtur[h] abſq3 iuſto ꝛ ſpecifico titulo.de preſcrip.ſi diligẽti.ꝛ hec acquiſita eſt alia q̃ ep̃alis:ꝛ ſic vt in conſuetudine queſita poſſet cõſuetudine obũbꝛari.ep̃alis autem non eſt de cõſuedine obumbꝛabilis:q2 de iure cõi competit.Quedã ſunt iura iuri contraria vel eccleſijs oneroſa.ꝛ talia non extenduntur:vt patet de cõſue. c.j.de deci.tua.xij.diſtinctio.omnia.xj.diſtinct.catholica.ꝛ ideo in penſionibus

ſionibus ꝛ procurationibus hec cōſuetudo non eſt extendēda: qꝛ tali-
bus obuiat ius. ꝛ hoc verū qñ agitur de extēſione vnius rei ad aliā. Si
vero tractetur de extēſione eiuſdem rei ad eandem tunc bene fit hec ex
tenſio. ff. cōia predi. l. venditor. §. ſi conſtat. de decimis. cū in tua. de cēſi.
ſopite. cū ſuis concor. nunq̄ enim conſuetudo vel priuilegia ſic extendē
ſa ſunt aut reſtringenda: quia diuerſo iure cenſent̄: per hoc dicit quod ſi
a certam penſionem. x. ſolidorum[a] vel certam penſionem numeri i omni-
bus alijs monaſterijs, de conſuetudine acquiſiuit nō poterit hoc exige-
re a monaſterio ſancti Petri quia talis conſuetudo eſt oneroſa. de con
ſue. c. j. qđ intelligit Hoſtiē. vbi alius q̄ eps vellet hoc acqrere. quia de
iure cōi omnia ei ſubeſſe vident̄. ꝛ ſic nō ſunt talia odioſa. x. q. j. regēda.
xvj. q. j. precipimus. ꝛ c. eccleſiaſticarū. xj. diſt. per hoc dicit Hoſti. qđ vbi
eps petit a ſubdito aliquid noui vel inſolitū a iure tamē nō omnino im
probatū a iure puta cenſum vel charitatiuū ſubſidiū vel ſimilia ex quo
probat ꝙ illud habet ꝛ percipit in alijs conuicinijs cōuincitur is a quo
petit niſi illud probet ꝛ idē per iura allegata in vltima glo. quedā ſunt
iura nō a iure cōmuni exorbitātia ſꝫ preter ius: vt qꝛ ius talibus nō re-
ſiſtit: nec data a iure reperiuntur: ꝛ adhuc in talibus habet locum extē
ſio. de cēſi. ſuper eo. de cōſue. cū olim. xij. diſtin. diuturni. ꝛ c. oia. ꝛ c. ſeq.
Quedā ſunt iura a iure cōi cōceſſa q̄ri: ꝛ in quib⁹ querere laudabile eſt
ꝛ rōnabile: ꝛ que conceſſibilia ſunt a iure non reprobant̄. ſicut eſt i hoc
qđ archidiaconus in monaſterio iuriſditionē habet qđ eps debet de fa
cili concedere vt ſuum facilius faciat onus. ſ. ti. j. c. fi. ꝛ que a iure nō re-
probantur. ꝛ talis ſeruāda eſt ꝛ extendēda vt hic ꝛ de ele. cum eccleſia.
xj. diſt. in his. xij. di. cōſuetudo. viij. di. que ꝯ. de cenſi. ſopite. per hoc dicit
ꝙ i his que ſunt iuriſditionis vel ei annexa habet locum extenſio: dum
modo maior pars populi vtatur. ff. de iuſtitia ꝛ iure. l. pen. ¶ Uenio ad
tertiū. ſ. circa que fiat extenſio. dic ꝙ aut iura ſunt ſimilis nature ꝛ ꝑ oia
paria ꝛ fit extenſio de iure ad ius, vnde ſi vtatur iure quod competit de
iure communi illi ſimilia ꝛ paria. nam ſi epiſcopus vel archidiaconus
in aliquo loco de quo non cōſtat ꝙ ſit alterius iuriſditiōis aliqua iura
epiſcopalia exercuit omnia alia ibi exercebit. de relig. do. c. j. ꝛ hoc maxi
me obtinet in iuribus archidiaconalibus ꝛ conſimilibus que per cōſue
tudinem acquiruntur ſꝫ Inno. aut intenditur extēſio de vno iure ad
b aliud diuerſe nature[b] ꝛ non habet locum. ideo ſi decan⁹ in monaſterijs
acquiſiuerit iuriſdictionē epiſcopalē per hoc nō poterit exercere aliud
c ius quod non ſit eiuſdem ſpeciei. Similiter fit extēſio de loco ad locū[c]
vt quod eſt in vno loco ſeruetur in alio ꝛ tunc cum extēſione de loco ad
locū oportet quod loca ſint paria. ꝛ ideo ſi decanus in monaſterio ſan
cti Petri iuriſditionē acquiſiuerit ex priuilegio vel cōſuetudine ꝛ nō in
alijs licet poſtea in alijs monaſterijs archidiacon⁹ acquiſiuiſſet hoc nō
extēderetur ad monaſteriū ſancti Pe. hoc patet quia dicit in huiuſmo-
di abbatijs id eſt in abbatijs ſimilibus ꝛ in quibus nō ē aliqua quo ad
hoc diſſimilitudo ꝙ hic nō erat ex q̄ priuilegio vel iure ſpeciali ad aliū
hec iuriſditio pertinebat. Per hoc dicit quod ſi abbas exercuiſſet hanc
iuriſditionem nomine epi quod ad illum nō extenderetur archidiaco-
natus vſus. ſecus ſi exercuiſſet vt abbas: quia illa nō contradicit archi-
diaconali, cum alia ſit abbatialis: ꝛ alia ſit iuriſditio archidiaconalis.
Per hoc dicit ꝙ quo ad eos per quos fit extenſio exigit̄ quod nō ſint
vſi appoſita conſuetudine. ꝛ ſufficit etiam ſi certum ſit quod i his locis
ad que extendit̄ non ſit quis vſus hac cōſuetudine ad hoc qꝛ eccleſie de
nouo edificate coguntur ad hanc cōſuetudinē ſeruandā in quib⁹ certū
eſt ꝙ quis cōſuetudine non eſt vſus. de cenſi. eccleſijs. ſicut eſt in officijs
eccleſiaſticis vnū modū ſeruant. xij. diſt. c. penult. ꝛ fi. vnā menſam cōē
habere. de cēſi. ex parte. prerogatiuā eiuſdē dignitatis ſeruare. de cōſue.
cū olim. ſi aūt alij haberent contrariam conſuetudinē nō fieret extēſio.
de conſue. c. fi. de preſcrip. auditis. xij. diſ. illud. breuiter idē ſi alius hec
iura in hoc monaſterio exercuiſſet. de preſcri. cū ex officij. idem ſi ꝓ illa
d aliā habeat: puta vna eccleſia ieiunat diē ſabbati: altera diē mercurij[d]
xij. diſt. illa. ¶ Ad quartū. ſ. que requirantur ex parte extēdentis cōſue-
tudinem. dic quod ſit vſus iſta cōſuetudine in omnibus locis vel ſaltē
maiori parte locorū: ſi agitur de extēſione quo ad loca. idē de perſonis
e quia in maiori parte perſonarū[e] ſit vſus hoc iure. ff. de iuſti. ꝛ iu. l. pe. et
fiet extenſio etiam ad loca eiuſdē prouincie nō ſolū dioce. ad hoc. ff. ad
munici. l. quod maior. ff. de teſti. l. teſtium. §. fi. ¶ Ad quintum. ſ. ex pte
eius cui preiudicatur ꝛ cōtra quē extenditur cōſuetudo. dicit qđ exigit̄
patientia: vt ſi agit̄ de acquiſitione iuriū epiſcopaliū exigitur patientia
epi. ꝛ imputet ſibi eps qui vidit archidiaconū exercētē ꝛ nō cōtradicit.
de ꝯſue. c. ij. ff. de legi. l. de quibus. Et hoc intellige qñ nec eps vl' abbas
ibi iuriſditionē exercet aliquo mō. alias ex hoc ꝑiudicaret̄ qꝛ interrūpe
retur preſcriptio: qꝛ tunc apparet quod eps non intendit hāc iuriſditio
nem concedere archidiacono. Ex quadā enim tacita cōceſſione epi ſur-
git hec extenſio ꝑ que patet ꝙ ſi epo ignorante hec iura exercuit nihil
f acquiſiuit[f]. de cōſue. c. j. C. de ſerui. l. j. ꝛ. ij. nec obſt. ſi ſciuit ꝙ hanc iuriſ-
ditionem tantā in vno monaſterio exerceret per cōſequēs tacite videt̄
conſentire ꝙ habeat in alijs. rñdeo nō: qꝛ hoc caſu videret̄ archidiaco-
nus magis fulciri preſcriptione q̄ conſuetudine. aliud qñ in plurib⁹ qꝛ
tunc magis cōſuetudine q̄ ꝑſcriptione vr̄ fulciri. conſuetudo ſe habet
ad ius vt cōe ꝛ vniuerſale: ꝑſcriptio ad particulare priuatū. preſcriptio
autē qꝛ odioſa eſt reſtringēda. de preſcri. vigilanti. cōſuetudo tanquam
fauorabilis nō eſt reſtringēda: ſꝫ dilatāda. Facit
a quia titulus in conſuetudine non exigit̄. no. de ꝑ-
ſcrip. cū olim. ad fi. vñ ꝛ ſi ꝑſcriptio ad noua mo-
naſteria non extendat̄: conſuetudo tñ extendit̄. b
de cenſi. eccleſijs. ꝛ c. ſuper eo. de cōſuetu. cū olim.
alij tñ nō faciunt differētiam inter conſuetudinē
et preſcriptionē. Et faciūt hec ad qōnem legiſta- c
rū de nobili q nunq̄ collectauit ſubditos cū mos
patrie habeat ꝙ in tribus caſibus poſſet ille col-
lectare: militādo: filias maritādo: ꝛ mare trāſfre
tādo. quorū vnū ſibi imminet: quam vid ꝑ Cyn. d
C. que ſit lon. cōſue. l. ij. ꝛ ibi diſtingnit inter ꝯſue
tudinē ꝛ preſcriptionem. ad hoc. xvj. q. ij. cognoui
mus. vbi legitur ꝙ etiam noui redditus iure vete
ri cenſent̄. ¶ Predictis que dicta ſunt circa extē
ſionem nō obſtāt ꝯtria ſignata. primo qꝛ res inter
alios acta ꝛc. qꝛ hoc eſt ne vna ꝛ eadē res diuerſo
iure cenſeatur. xvj. q. ij. cognouim⁹. Idē quia agi
tur de modico aut nullo ꝑiudicio: qꝛ ſi archidia
conus exercet: eps tñ per ſe ꝛ eundem archidiaco e
num vel aliū exercebit. ſ. e. c. i. nō obſtat qđ ſi eps
cōcedat in pluribus nō extendit̄ ad nō cōceſſum
quia cōceſſio hꝫ in non expreſſis tacitā exceptio f
nē. de preſumptionibus. nōne. nō ſic i cōſuetudi-
ne que ē apta recipere extēſionē. ¶ Quero quid
ſi archidiaconus qui per cōſuetudinē acquiſiuit
viſitationē poſtea amittat eā per conſuetudinē:
an eps qui ꝑ centū annos ſtetit qđ nō viſitauit g
poſſit viſitare. dic ꝙ ſic. de preſcrip. cū ex officij. de
cēſi. cū venerabilis. ꝛ c. venerabili. ꝑ quod appa-
ret ꝙ male dicūt q dicūt ꝙ epalis iuriſditio ꝑ ſo-
lam patiētiam epi preſcribitur. ¶ Quero planū
eſt qđ hic archidiaconus nō habet correctionem
vel viſitationē in monaſterijs: quid de ꝑoratib⁹.
dic quod idem ſi ſint cōuentuales: vl' ad hoc per
epm inſtituti vt ibi ſit cōuētus. de cōſue. cum dile
ctus. de ſtatu mona. c. ij. in alijs ſecus cū nec gau
deāt priuilegio monaſteriorū. x. q. i. c. j. In capel-
lis etiā monaſteriorum nō exemptis percipit ar-
chidiaconus iura ſua non obſtāte priuilegio epi-
ſcopi. de exceſ. prela. c. ij. ¶ Quid ſi monaſterium
habeat populū videt̄ ꝙ abbas rōne viſitatiōis
populi ꝛ archidiaconus debeāt procurare. de pri
uilegijs. ex ore. §. fi. x. q. i. alias vero ibi ſacerdos ꝑ
ſe diſtringit monachos ad ſoluēdas decimas ſed
per ſuperiorem ipſos facit coerceri ſꝫ Hoſt. adhe
reas primo dicto Io. an.

¶ De officio archipreſbyteri. Rubrica.

¶ Quia poſt archidia. archipreſbyter facit gra-
dū: iō ꝛc. de materia. xxv. di. ꝑlectis. Ant. de but.
1 ¶ Aſſidue exponit̄. i. horis ꝛ tēporib⁹ cōgruis.
2 Dictio collecta quid denotet.

Ut archipreſbyter. Hec ꝑma tria cap'la nō ſum-
mant̄ nec diuidunt̄ ꝓpter multi
plicitatē dictorū. tñ ꝑncipaliter
intēdūt ꝙ archipreſbyter ciuita
tēſis eſt ſub archidia. ꝛ principaliter preeſt ꝑſby-
teris ꝛ principalibus officijs. ¶ Litera capitulo
rū hui⁹ tituli: ꝛ ſequētiū vſq; ad titulū de officio
vicarij. ſatis exhibet cuilibet etiam modicū itelli-
gēti. ideo aliter nō ſummatur. Ber. ¶ Not. ꝑmo
qđ archipreſbyter de iure eſt ſub archidiacono. ꝛ
ſic archidiacon⁹ ē principalis dignitas poſt epm
in eccleſia: ꝛ no. quod tenet̄ ꝑceptis archid. obe-
dire ſicut preceptis epi: qđ intelligit Inno. de cō
ſuetudine. ꝛ in his que ſpectāt ad officium archi
diaconi de iure vel cōſuetudine. ¶ No. ſecūdo ꝙ
eius officiū eſt principaliter habere curam ſuper
ꝑſbyteros. ꝛ ſic dignitas archipſbyteralis vr̄ cu
rata. ſcđo ad eius officium ſpectat pricipaliter in
locū epi miſſam dicere loco epi. ꝛ ſic in diuino offi
cio reſpectu miſſe eſt vicarius epi. Et no. dignita
tem requirētē reſidētiā. ¶ Opp. qđ archipreſby
ter non debeat ſubeſſe archidiacono cū ſit maior
in ordine. de maior. ꝛ obe. ſtatuim⁹. ꝛ c. j. ſol. dicit
g gl. j. archidiacon⁹ preeſt quo ad dignitatē[g] ſꝫ nō

a ¶ x. ſolidorū adde Ro. idē tenentē conſ. ccclxviij.
b ¶ Diuerſe nature. adde Ro. loco prime allegato.
c ¶ De loco ad locum. adde Franciſ. are. conſi. cxv. Sebaſti. Sapia.
d ¶ Diē mercurij. An cōſuetudo extēdatur latiſſime explicat illuſtris preceptor me⁹ in repe. c. fi. col. xlvj. ver. prima eſt concluſio per ſeptem col. ſ. de conſuet.
e ¶ Perſonarum. Adde Ro. conſi. alle. ccclxviij.
f ¶ Nihil acqſiuit. Adde limitandū vt per Old. conſi. lxxij.
Zacharias.
g ¶ Preeſt quo ad dignitatem. Propter curā fori contentioſi quā exercet: cū archipſbyter exerceat curā fori penitentialis vt no. in. c. officiū. ſ. e. ita no. Car. in cle. j. in prin. vij. q. de preben. ꝛ arch. ꝛ Gemi. xxv. diſt. perlectis. Anto. Franci.
¶ De archipreſbytero et archidiacono qs ipſorū ſit maior. dicas qđ archipreſbyter hꝫ curā in eccleſia cathedrali ꝛ exercet curā fori pnīalis. vt i cle. j. et ibi ꝑ do. Car. de preb. in. ij. q. et vide gloſ. in. c. cleros. xxj. diſt. ꝛ vid do. Car. in clemē. dudum. in. §. ſi vero. de ſepul. nullā tñ hꝫ iuriſdi. et ꝓpterea dr̄ eſſe minor archidi. ꝛ propter iuriſditionē quā hꝫ ꝛ curā fori contētioſi quā exercet archipreſbyter tamē poteſt miniſtrare ſacramenta vt per glo. et Car. i cle. j. i. xx. q. de priuileg. ꝛ in c. j. de offic. archipreſby. ꝛ generaliter de materia iuris archipſbyteralium et de archipreſbyteri preſidentia. vide per Spe. in ti. de offi. archipreſbyt. per totum.

✚Sebasti. Sapia.
a ¶Quero. vid ge
minia.in ꝓe.sexti
colū.viij.ꝛ i.c.fre-
quens.liiij.distin.
et in.c. frequens.
de rest.spo.lib.vj.
ꝛ in.c.ij.xxij.dist.
ꝛ ꝙ vba genera-
lia restringantur
ad habilitatē tra
dit in.l.j.C.de sa. 1
sanc. eccle.in.l.vt
gradati.ff.d mu.
ꝛ hono.i.l.oēs.C.
sine cē.vel reli.in
l.j.§.nuntiatio.ff.
de ope.no.nun.
b ¶Assidue.adde 2
Ro. consi. cclxiij. a
Anto. Franc.
¶De significa-
to hui⁹ dictionis
assidue,vide pul-
cherrimū tex.in.l. b
meuia.ff.d manu.
testa.ꝛ vide gl. in
c.de qbusdā.xxx-
vij.di.ꝛ in.c. si qs
vult.xxxvi.dist.q̄
exponit assidue.i.
indesinēter horis
statutis. ad qd ēt
vid gl.in.c. q̄uis.
in ver.ꝯtinuatis.
de offi.ordi. li.vj.
ꝛ vid.d.Anto.s̄.
in proe. greg.vbi
multa dicit ad ꝓ-
positū de signifi-
cato huius verbi
ꝛ vide bo.gl.in.c.
nunq̄.de ꝯse.dis.
v.que tū loquit
de verbo nunq̄.ꝛ
expōit.i. horis cō
stitutis.ꝛ vid tex.
ꝛ gl.in.l.j.i.§.quo
tidiana.ff.d aqua
quo.ꝛ esti. ꝛ adde
glo.in.c. diaconi.
xciij.dist.in ꝟ. assi
due . que dicit ꝙ
ille d assidue fa-
cere q iterato fa-
cit.Et adde no.ī
l.j.in.§.itē nuntia
tio.ff.de oper.no.
nū. vbi dicitur ꝙ
verbū oibus die-
bus:ibi positū in
telligit dieb⁹ ha-
bilib⁹ ꝛ horis con
gruis.
c ¶Dies dnic⁹.ad
de Fede.ꝯsi.xliiij.
et.cclvj.
d. ¶Non infamat. c
Adde vt per Jo.
de ana. consi.xxj.
Sacharias.
¶Adde mathe.
singu.lxxxiiij.inci
pien.no. practicā
quotidianā; vbi
dicit ꝙ si quis of
ferat iudici totā
penā vel pecuniā
ad quā posset pro
delicto sentētiari

preest quo ad ordinē ꝛ ordinis ministerium. Dat
simile de angelis:qd dic vt in gl.dicebat Hos.ꝙ si
archidiaconus est presbyter qd esse potest nec per
hoc amittit archidiaconatū.de quo de renun. ad
supplicationē.tunc archipresbyter cedit ei cum sit
par in in ordine ꝛ maior in administratione.dicit
tū ꝙ ecclesiarū cōsuetudines sunt seruande:vñ di
cit ꝙ habēt se isti vt excedentes ꝛ excessi:qr in aliq
bus archidiaconus reueretur archipresbyterum,
in aliquib⁹ econtra archipresbyter archidiaconū.
dat simile in patre carnali qui est fili⁹ spūalis filij
carnalis.¶†Quero quid est dicere collectā.glos.
dicit.i.missam.alr.iura que sic dicūt : sed ſm doct.
ideo sic dicit ꝙ ad ipsam hoies colligunt. vel dic
collectam.i.orationē:quia de missa dixerat.s̄.ꝛ vi
de de hoc vbo.iij.q.j.c.ij.vel intelligat de missa fe
riali vel matutinali: quia in illa multe orationes
dicunt ꝛ multa capitula ſm Gof.cum tū in mis
sa cōiter nō dicat nisi vna.¶†Quero a qūo intel
ligitur illud:assidue stare.solu. dic assidue.i. horis
competentibus.xxxvj.distin.c.fin. xxxvij. dist. de
quibusdam.de conse.dist.v.nunq̄.de frig.c.vlt.§.
fi.omnia enim suis debēt conuenire temporibus.
xxiij.q.iiij.si ecclesia.in fi.no.pro testibus qui dicūt
assidue b possedit.vel stetit vel habitauit.vid Dy.
in.l.j.ff.sol.ma.¶Quero de qua missa loquit.dic
de missa solenni que dicitur in ecclesia in festiuita-
tib⁹ solēnibus quibus debet episcopus nisi ex cau
sa impediatur interesse in cathedrali ecclesia.de cō
secra.distin.iij.episcopus.xvj.q.j.ꝛ temporis qua-
litas.in fi.Hostien.

Ministerium.

Nō summa
tur ibi.Car-
dinaliū.i.principaliū. ¶No. officium
archipresbyteri quia est supra ꝓncipa
les presbyteros ꝛ principaliter habet curam offi-
cij erga eos in solenni agendo officio.¶Et no.ꝙ
distributio officij hebdomadarij dz capere princi-
pium a die dñico.¶Not.ij.ꝙ officium debet dici
horis canonicis indeclinabiliter.i.in puncto hore
nō ergo licite dicit qui alio tpe dicit:ꝛ als digne ꝛ
sancte nō dicit vt dz.per qd patet ꝙ cā non subsi-
stēte videt peccare sacerdos qui debitis horis nō
dicit officiū.¶No.quarto ꝙ archipresbyter defi
ciente epo preordinat vt vicarius oia que ad offi
cium spetant principaliū sacerdotum.¶Et not.
hic multa que sunt de ministerio sacerdotū: bene-
dictio fontium.inungere infirmuz.et no.ꝙ debet
vngi oleo ꝛ nō chrismate ꝛ penitētes recōciliare.
ꝛ sic vr ꝙ in tota dioceſi archipresbyter hz curam
vt possit ministrare sacra de cōsilio epi tū.¶Itē
no.ꝙ quilibet presbyter diocesis est sub cura archi
presbyteri:vnde nō pōt alteri confiteri eo incon-
sulto nec ab alio pñiam recipere.Et no.ꝙ ad eius
offm spectat dicere solennē missam aut alteri com
mittere:ꝛ per hoc apparet ꝙ expositio gloss.in.c.
precedenti.de collecta est melior alijs.¶No.ꝙ vi
carius pōt dare vicarium:qd procedit in volunta
ria iurisdictione nisi sint dati a principe.de offi.de-
leg.sup questionū.de quo.j.c.pxi.¶Glos. querit
qui dicant cardinales:ꝛ quare sic dicantur.gl.hic
declarat ꝛ est clara.vñ per hoc arguit Host.ꝙ si-
cut inter cardinales nullus est qui saltē nō sit dia
conus ita nullus deberet esse canonicus q nō esset
saltem in sacris.de eta.ꝛ quali.queris. ad hoc fa-
cit qd no.de conse.dist.j.eps deo sacrificans.ꝛ.c.iu
bemus.vide hodie cle.j.de eta.ꝛ quali.¶Quero
qñ incipit dies dñicus c quo ad offm.gl.declarat.
¶Quero quid est dictū indeclinabiliter seruiāt.
glo.declarat.¶Quero an inconsulto epo poterit
glo.dicit ꝙ nō a contrario ꝛ dicit qd loquitur de
solenni penitente qui crimē publice ꝯmisit qd vni-
uersam cōmoueret vrbē: in quo etiam cā necessita
tis si eps cōmode haberi nō possit:poterit archi-
presbyter ꝛ quilibet alius sacerdos reconciliare ꝛ
ꝛ etiā laicus.de conse.dist.iiij.sanctū.hoc non pla
cet Hosti.qr lz laico qs possit cōfiteri:ipse tū absol
uere nō pōt:nec reconciliare.vt no.glo.de off..or.
pastoralis.§.i.Jo.ꝛ Hug.intellexit de vlti.anno
septēnij quinquēnij vel decēnij assignati ad solen

nem penitentiā:nā annis intermedijs poterit fie-
ri reconciliatio epo incōsulto:sed dicit Host. ꝙ illi
intellectui ꝯdicit.c.in capite.l.di.ꝛ consuetudo ap
probata remittit ad summā.eo.ti.versi.v.¶Sed
an tales penitētes sunt infames.dicit ꝙ sic: vnde
nec ordinari possunt.l.dist.penitentes.vj.q.j. infa
mes.de biga.c.j.sed hoc nō accidit rōne pnie: sed
rōne criminis publici per sniaz:als si crimen sit oc
cultū ꝛ pnia sit occulta nō infamat sed reuocat ꝛ
emēdat.l.dist.ferrū.de testi.c.fi.de sum.tri.c.j. infa
matur ergo:tum qr publice verberat qñ nudus
incedit:tum qr crimen suū per sententiā pnie pu-
blicatur.iij.q.vij.c.infames.§.porro.als si snia nō
d procedit sol⁹ ictus fustiū nō infamat d.ad id.ff.de
penis.l.in seruorū.in fi.per quod dicit patenter er
rare eos qui iudicant infames eos q sumūt pniaz
publicā ex deuotione.virtutis eīn deuotio nō dz
improbari.ff.de postul.l.j.§.bestias.als damnari
debuisset,Dauid se humilians.ij.Reg.vj. ꝛ Joā.
baptista.Marci.j.ꝛ.iij. Anto.de but.
1, ☞Peregrini ꝛ a foris venientes q̄diu morā tra
hunt in ciuitate sunt sub cura epi loci:ꝛ si alibi eli
gant sepulturam quarta debetur episcopo.

Officium.

Declarat quid sit
offm archipresby-
teri ciuitatēsis.¶No.q̄ spectāt ad offi
cium archipſbyteri qr vicarius est epi
circa offm inchoandū ꝛ dare dz bñdictiones pſby
terales.¶No.ꝙ offm misse est delegabile:ꝛ sic vi-
carius dat vicariū in his que sunt volūtarie iuris-
ditionis.Et no.ꝙ custodia sacriste ad eum princi-
paliter spectat.¶No.ꝙ eius offm principale est
ꝙ nō deficiāt ifirmis sacra eucharistie. ¶Et no.
ꝙ sacramentū pnie est necessitatis ꝛ ꝙ sacrm cor-
poris xpi appellat ꝯfirmatiōis.¶Et no. ꝙ etiaz
laici pñt ꝛ debent cōicare in corpore ꝛ sanguine.
1 ¶†No.ꝙ peregrini ꝛ a foris veniētes q̄diu mo-
ram trahunt in ciuitate,sunt sub cura epi loci ꝛ ar
chipresbyteri.facit ergo quod ibi debēt sepeliri : et
si alibi eligāt ꝙ q̄rta debeat epo: de quo p Pau.
in cle.dudū.de sepul.ꝛ vide Jo.an.in.c.j.lib.vj.de
sepul.¶Nō.duplicē actū in actu baptismi.nā pri
mo ꝓcedit catechismus in quo fit christianus: se-
cūdo baptismus.¶Quero in quo debeat ꝓuide
re sacerdotibus ne moriant absq3 pnia.dic ꝙ pōt
dupliciter intelligi.Uno mō ꝙ loquat de ꝓuisio-
ne quo ad ipsos sacerdotes: ꝛ probat ꝙ archipres
byter sacerdotū est curatus: ꝛ ab eo debent assu-
mere penitentiā.Alio mō ꝙ loquatur de ꝓuisio-
ne quo ad alios ne moriant propter defectū sacer
dotū nō assumpta pnia:ꝛ tūc dz ꝯmittere alijs sa-
cerdotib⁹ qñ per se nō sufficit.ad hoc.s̄. eo.c.j. ad
fi.Per qd dicit Hosti. ꝙ ille qui curā hz vbi non
sufficit ad sacerdotalia exequenda alijs cōmittat:
qd est verū vbi necessitas imminet.ff.de offi. eius
cui man.est iuri.l.j.ꝛ vide de peni. ꝛ remis.oīs.sup
glo.executionē.ꝛ vide Jo.an.in nouella.de ele.cū
ex eo.li.vj.ꝛ gl.de ꝓuil.c.j.lib.vj.¶Quero de qui
bus bñdictionibus loquat lra.gl.j.declarat ꝛ bñ
in epo:nullus minor epo bñdicit.xxj.dist. deniq3.
et remittit Host.ad sum.e.ti.§.fi.ver.vj.¶Oppo.
ꝙ eucharistia nō seruetur.de conse.distin.ij. trib⁹.
Solu.non reseruatur nisi in casu.s.ad opus infir-
morum.ad hoc.de sen.excom.permittimus.de cu
sto eucha.c.j.¶Ultima gl.dicit ꝙ quilibet de ci-
uitate ꝛ dioceſi pōt sacramenta recipere in maiori
ecclesia.nec ob.d peni.di.vj.placuit.ꝛ de parochi.
nullus.quia lz eps non debeat recipere parochia-
num alterius epi : pōt tū recipere parochianum
suum.lz sit etiam alterius parochie particularis:
quia per hoc nō eximitur a parochia sua ſm glos.
ꝛ per hoc concludit glo.ꝙ quilibet pōt recurrere
ad archipresbyterum maioris ecclesie ſm glossaz.
Inn.ꝛ Abb.videntur hoc restringere ad graui-
ter peccantes.l.dist.penitentes.ꝛ in.c.in capite. et
xxvj.vj.c.fi.Si intellexerunt de casibus epo reser-
uatis:nō placet hoc Hostiē.qui dicit ꝙ sine spāli
cōmissione epi archipſbyter nō absoluet in illis:
qd credit verū Jo.and.de peni.si eps. lib.vj.Lo-
quit ergo de alijs ꝛ ꝓcedit in oibus ex quo dicit
Hostiē.ꝙ

de quo vertitur cā
cōtra eum.ꝙ eui-
tat infamiā quā
ex sententia eēt in
cursurus.Et vtrū
per sniaz ꝯ absen
tem citatuz tū la-
tam incurrat in-
famia.ꝛ vtrū po-
terit contra illam
sniam obtinere re
sti.in inte. vide eū
dē mat. sing. lxij.
inci.no. ꝙ si reus
post lit. contesta.
Anto.Fran.
¶Circa hoc an
soluēs penā ante
sententiam lataz
si crimē est tale ꝓ
quo irroget infa-
mia euitet ipsam
infamiā. dicas ꝙ
talis sol.ante sen-
tentiā pōt fieri nō
tamē cogit came
rarius cōis illā re
cipere si non vult
ita Bart.in.l.itē.
in.§.q paratus. i
fi.ff.qb.mod.pig.
vel hyp.sol.ꝛ vid
bar.in.l.si re⁹ pa-
rat⁹.in fi.ff. de ꝓ-
cu.ꝛ tene mēti ꝙ
etiā si snia esset la
ta cōtra cōtuma-
ces eo casu q̊ for-
san ex forma sta-
tuti snia posset fer
ri ꝯ ꝯtumacē:illa
snia nō irrogaret
infamiā . pulchre
voluit bar.in ꝯsi.
suo quod inci. ser
Joānes notari⁹.
de quo ēt vide eū-
dē bar. in.l. ictus
fustiū.ff. de his q
no.infa.ꝛ in.l. in-
famē.ff.de pub.iu
di.ꝛ tene mēti vnū
qd dixit bal.i ad-
di.spe.in ti.de sen
tē.in.iiij.col.i ver-
sicu.an cōdēnati.
vbi dicit ꝙ ille q
est cōdēnatus in
publico arengo si
crimen est famo-
sum semp d infa
mis.Sed añ con
dēnationē nō est
infamis.ꝛ iō cau-
tela est qd soluat
ante ꝯdēnationē
ad euitandā hu-
iusmodi infamiā.

Zacharias.

a ¶ Cōprehēditur cathedralis. not. Car. in cle. j. §. j. ꝺ priui. ꝛ in c. j. ꝛ. c. ex trāsmis. de pre- scri. sumit tñ q̄nq3 ꝑ baptismali. vt no. idem Card. in 2 cle. ij. §. irritus. q̄ꝺ. iij. de elec. ꝛ zabarel. in allegat. capi. ex transmissa. Anto. Franc.

¶ Que dicat̄ eē matrix ecclesia. vi de gl. in. c. venerabili. de ꝟb. sig. et in cle. j. de sen. exc. et q̄ꝺ hic dicit̄ de ecclesia baptismali vt illa possit dici ecclesia matrix. dicas id esse verū: q2 sicut mr̄ gñat: ita ꝛ ecclia baptismalis regenerat. c. j. ꝛ. c. ex trāsmissa. de ꝑscri. no. l. c. ꝑterea. el. ij. ꝺ trāsactio. ꝛ quod etiā si cathedralis possit dici matrix. vid̄ que habetur in. c. vlt. de offi. arch. ꝛ in. c. ex parte. el. ij. in fi. de rescri. ꝛ in cle. j. in versi. qb᷒. de priuileg. ꝛ que iura possit ecclia matrix in ecclesijs sibi subiectis vendicare. vide i. c. ad audiētiam. el. j. de eccle. edific. ꝛ vide no. ꝑ Jn. ꝛ Host. in. c. ꝯstitutus. de reli. do. ꝛ per glo. in. c. fi. de offi. archipres. ꝛ ꝑ Jnn. in. c. corā dilecto. de offic. dele. in. c. dilect᷒. de capel. mona. ꝛ habetur per gloss. in. c. plures. xvj. q. j.

b ¶ Q̄ꝺ non. adde que scripsit Old. consilio. cccxvij. Anto. Franc.

c ¶ An legat᷒ possit. vtz legat᷒ possit facere statuta cōtra ius cōe. vid̄ Hosti. ꝛ doc. in. c. 2 j. de offi. archipresby. ꝛ in. c. fi. de of. leg. vbi dicitur ꝙ non. ꝛ vide no. in c. fin. de app. li. vj. ꝛ in. c. ex parte. de verb. sig. ꝛ in. c. j. de loca. ꝛ in. c. fir. de spon. et in. c. f. de confir. vti. vel inuti. ꝛ vide gl. et q̄ ibi no. ꝑ dom. ꝛ alios l. c. j. de offi. leg. li. vi. ꝛ vide in no. in. c. venis. ꝺ

Host. ꝙ quilibet h3 tres anime presidētes: papā episcopū ꝛ archipresbyterum: qui epi est vicari᷒ ꝛ curat᷒. de peni. ꝛ remis. omnis. Jdeo nō potest conqueri p̄sbyter curatus si sacramēta ministrātur ab epo ī parochia sua vel ab alio de eius mādato. vide quod no. in. d. c. omnes.

☞ Appellatione matricis ecclesie cōtinetur cathedralis non plebanalis.

Legatus an ꝛ q̄ñ possit statuere contra ius cōe.

Vt singule. Archipr̄sbyter ruralis p̄sbyterorum ꝛ laicorum plebanatus curam gerit ꝯ decretum tñ epi nihil ordinare pōt. h. d. ꝛ nō diuidit̄. ¶ No. ꝙ in q̄libet plebe d3 esse archipresbyter ꝛ q̄ꝺ q̄libet pleban᷒ est archipresbyter. h3 ergo presbyteratus ordinē annexū de eta. ꝛ quali. c. j. ¶ No. ij. q̄ꝺ quilibet plebanus habet curā. ¶ Not. iij. q̄ꝺ q̄libet plebania debet habere sub se titulos particulares ꝛ p̄sbyteros. ꝛ no. ꝙ tituli subiecti plebano ꝛ p̄sbyteri tituloꝝ sub sua cura plebani adeo ꝙ ab alijs nō possunt recipere ecclesiastica sacramēta illo incōsulto. Sic est ar. q̄ꝺ capellani in ecclesijs collegiatis inferioribus: omnes debeant recipere cōfessionē ꝛ penitentiā a presbytero prelato ꝛ nō ab alijs capellanis vel canonicis: quia ipse illorum curā habere dicit̄. idē de familiaribus omnibus i ecclesijs seruiētib᷒. ¶ No. iiij. ꝙ nō decet epm quasi sufficiat dimittere ecclesiā sine rectore. Et no. ar. ꝙ inferiorem ecclesiā nō potest proprie mēse vnire. ad hoc cle. si vna. de re. eccle. nō alie. ¶ No. v. ꝙ appellatione matricis ecclesie cōprehendit̄ cathedralis non plebanalis. ¶ No. vj. q̄ꝺ cōtra decretu᷒ epi factū est nō valet. ꝛ sic effectus decreti habet locū etiā in decreto minoris papa. de quo etiā de ꝑbē. dilecto. ꝛ vide ꝺ resti. in integ. c. ij. ꝛ vide q̄ꝺ no. de matri. cōtract. cōtra interdictū ecclesie. c. fi. ¶ Septimo q̄ꝺ pōt eps circa cōmissa inferiori ꝑlato et epi vicario in aliquib᷒ illi inhibere ꝑtātē: ꝛ si facit illud cōtra decretū non valet. ¶ Si. pe. op. ꝙ nō ita vt epi habeant: q2 liberiorē habēt epi. glo. fatetur ꝙ non notat omnimodam similitudinē. Scd̄o obuiat q̄ꝺ imo aliqua indicēt archip̄sbyteri nec semper referant. de offi. q2. cū ab ecclesiarū. dic minima decidit grauiora refert. ad hoc de cōsangui. ꝛ affi. ex lr̄is. ¶ Opp. ꝙ possit eps beneficiū ad mēsam vnire ꝛ fruct᷒ retinere: vt eccle. bñ. c. vno. sol. dignitatem retinere non pōt vt hic. ad tps tamen ex causa de cōsensu capituli sui potest retinere fructus vt ibi. dic de hoc vt ibi. ad q̄ꝺ de inst. cū ad nostrā. ¶ Opp. ꝙ aliter sumat̄ matrix ecclesia: q2 pro illa que capellā h3 sub se. de ec. edi. c. iij. So. fatendū ꝙ sic sumitur: ꝛ q̄nq3 ꝑ ecclesia cathedrali. vide q̄ꝺ no. in cle. de sen. excō. c. j. i verbo matricē. ¶ Quero an si archipresbyter vocet vl̄ plebanus clericum in titu. sibi subiecto ad residentiā. et si non veniat possit illum priuare beneficio. dicit Jo. an. ꝙ Jo. cardinalis determinauit per hanc decr. q̄ꝺ non[b]. q2 cum agit̄ in figura iudicij solus eps ē iudex clerici. xi. q̄ꝺ. j. de persona, vbi de hoc. de here. cum ex iniuncto. i fi. ꝛ hoc verum nisi ad ipsum speciali iure spectet destitutio. ꝛ vide quod not. de cle. nō resi. relatum. ꝛ. c. qualiter. de elec. licet canon. lib. vi. super gl. pe. ꝛ quoꝺ dixi de fo. comp. cum cōtingat. ¶ † Quero an legatus possit[c] facere statutū cōtra ius cōe. Hosti. dicit ꝙ nō per istum tex. ꝛ q2 inferior ꝛc. de ma. et obe. cu3 inferior. Dic quod aut volūt statuere cō tra reseruata pape ꝛ nō possunt. de offi. le. ꝙ trāslatione. aut contra concilia solennia ꝛ idē. vñ statuere nō posset q̄ꝺ minor. xxx. ann. eligi posset in epm vel q̄ꝺ qs habere posset plures curas: et his similia. vel alio mō ius cōe in totum tollere. Aut vult tollere constitutiones cōes in totū ꝛ non potest. Aut vult declarare: ꝛ potest. Aut vult addere illas inuādo. aut aliquas penas apponēdo[d], ꝛ potest. idem etiam potest alias inuādo: vel addēdo ad penā antiquam. Jdeo possunt statuere ꝙ quis non habeat vocem in capitulo nisi sit in sacris. de eta. ꝛ qualita. q̄ris. xcvj. di. satis euidēter. hoc enim nō est ep̄ales ꝯstitutiones euertere sed eis deseruire ꝛ illas supplere quod est admittendū[e]. de no. ope. nun. c. j. de priui. c. j. possunt et ad correctiones moꝝ, non subuertendo sed supplendo ius: statuta facere ꝑceptoria ꝓhibitoria atq3 penalia: quia siue plectēdo ꝛc. xxiij. q̄ꝺ. v. prodest. f̄m Host. ꝛ vide de offic. leg. c. fi. ꝛ vide plenissime de appell. c. fi. lib. vj. Anto. de but.

¶ De officio primicerij. Rubrica.

¶ Uiso de offō archip̄sbyteri: sed q2 in choro primicerius est primus: iō ponit de eo. ꝛ est p̄m᷒ in choro vel cātu absente archipresbytero. Anto.

Vt primicerius. Ponit illa que spectant ad officiū primicerij. h. d. ꝛ non diuidit̄. ¶ Not. q̄ꝺ primiceri᷒. i. cātor est sub archidiacono: ꝛ ei᷒ cura principalr̄ est vt presit in docēdo diaconis et alijs ī ecclesiastico ordine positis. ꝛ doceat lectores ad nocturna officia. ꝛ no. q̄ꝺ debet esse absq3 negligētia in suo officio. ¶ Ultimo Hosti. hic colligit necessaria cuilibet studioso: vt addiscat. Primo q̄ꝺ singula diligenter consideret ibi: de singulis. Secūdo q̄ꝺ de probabili dubio se non reddat certū sed peritiores cōsulat. C. de inge. ꝛ ma. l. si autē. ꝛ hoc ibi: studium habeat. Tertio q̄ꝺ sit capacis sensus ibi: capacē sensum. Quarto q̄ꝺ totus versetur circa studiū. ibi: absq3 vlla negligētia. Quito ꝙ nō dedignetur[f] instrui ab eo cui magisterij officiū est ꝺ iniūctū vt h. ꝛ. xxiij. q. iij. si habes. ¶ Op. ꝙ hoc officium spectat ad archidiaconum. s̄. de offi. archidi. officiū. so. hoc ꝛ illud est verū f̄m diuersitatem cōsuetudinis. vel hic primicerius habet̄ sub archidiacono ad mandatū archidiaconi vt vicarius eius. ex quo p3 ꝙ ei qui subest epo alius etiā ordinarius pōt alteri mādare vices suas. ¶ No. ꝙ vicarius eius dat vicarium saltē ad certū articulū. vel f̄m Host. f̄m ordinē rubricarū deficiente epo facit archidiaconus. deficiēte archidiacono faciet archipresbyter. deficiente archip̄sbytero faciet primiceri᷒. ꝛ sic de singulis. ad hoc facit q̄ꝺ dictū ē. s̄. Quero an primicerius habeat iurisditionē ordinariā. vr̄ ꝙ sic ex ver. curā. ꝛ ex ꝟ. ꝑ aiab᷒. ꝛ ex ꝟbo: discipline et custodie. ꝑ hoc tñ nō excludit̄ iurisditio archidiaconi f̄m Jn. No. q̄ signi ficent iurisditionē vnde tenet̄ deo reddere rōnes: si non mouerit vel instruxerit subditos vel si nō punierit delinquētes: vel saltē epo non denūtiauerit. s̄. ti. j. c. j. ꝛ si. habēt eñ ordinariā in his que sibi sunt cōmissa. de offi. or. cum ab ecclesiarū. sc3 Jnno. q̄ꝺ dicit Hosti. verō ꝺ ꝯsuetudine: de iure enim scripto nō inuenit ꝙ hēat coertionem: imo cōsistit offm̄ suū circa disciplinā. i. doctrinā vt ꝑtendit ꝛ circa officia: quare de negligētia obligatur. vt hic ꝛ de offi. archi. ea que. Ant.

¶ De officio sacriste. Rubrica.

¶ Uiso de officio primicerij: vidēdum est de officio sacriste. i. thesaurarij. De materia habet. xxv. distin. perlectis in fi.

Vt sciat. No. q̄ꝺ sacrista subiectus ē archidiacono: ꝛ ad eius cura3 sub archidiacono spectat custodia ꝛ cura vasorū ecclesie ꝛ vestimētorum ꝛ thesauri ecclie ꝛ que ad luminaria spectāt ꝛ ptinent siue in cera siue in oleo. Oppo. ꝙ hoc spectat ad officium archi. custodia vasorū. ff. de offic. archidia. ea que. sol. pertinet ad istu3 sub archidiacono. vel ibi loquit̄ de collectis et luminaribus. i. ornamētis tātum. hic de vasis vestimētis ꝛ thesauro. Quero de quibus luminaribus: dic ꝙ loquit̄ de luminaribus lampadum: vt differat ab eo q̄ꝺ dicit ꝺ cera. ¶ Oppo. q̄ꝺ hoc spectat ad offm̄ custodis. ꝟ. ti. ꝛ. c. pri. solu. ptinet. ad vnum ꝛ reliquū f3 diuersitatē consuetudinū.

iureiurā. vbi dixit quod legatus nō potest facere statutū ne a sua sn̄ia appellet̄ neq3 cōmittere cās appellatione remota. ꝛ vide etiā no. glos. in. c. fi. de here. li. vj. que dixit q̄ꝺ legatus nō pōt facere statuta ꝯ ius cōe. de quo etiā i cle. sepe. de verb. signi. et an legatus possit tolleṙ statuta inferiorū vid̄ ꝑ Jo. an. in. c. si a sede. ꝺ prebē. lib. vj. ꝛ per Fed. de se. i suo trac. permu. i xxiij. q. et an legatus possit ꝯcedere indulgētias et quot dierū h̄t per Jnn. i. c. ꝙ trāslationē. ꝺ offi. lega. ꝛ vide bo. gl. in. c. q̄ꝺ aūt. de peni. et remis.

✠ Sebasti. Sapia.

¶ Penas apponēdo. Hoc voluit gl. i cle. ne roma. de elec. circa principi. in verbo tollit. ꝛ ibi firmat Car. flor. in. j. q. ꝛ idem vult glos. in cle. ij. de eta. et q̄li. cum multis allegatis per Fel. in. c. q̄ꝺ sit per his. de ma. et obe. vbi multa ad propositum.

¶ Admittendu3. adꝺ Ro. ꝯs. ccccxx v. ꝛ. ccccxxviij.

✠ Sebasti. Sapia.

¶ Nō dedignet̄. Facit text. in. §. fi. in autē. ꝺ mo. nec debet maior dedignari addiscere a minore. l. si seruū. §. seq̄t. ff. de ꝟb. oblig. vbi Ang. not. q̄ꝺ antiquior doctor debet se subscribere consilio minoris ꝺ quibus multa ꝑ Andr. si culu3 in repet. rubrice. C. qui admi. colum. xj.

a Anto. Fran. ¶ Quid significat cãpana. Circa hãc materiã de campana: dicas ꝙ cãpana nõ pot publice hãberi nisi cum licẽtia epõrũ vt in c. patẽtibus. de priui. ⁊ vide Bar. in. l. ij. in ꝟ. nõ dꝫ cõuocari. C. de decu. li. x. vbi dicit ꝙ campana est pulsanda ꝓ conuocatione cõcilij ⁊ in actibus vniuersitatis. de quo per gl. ⁊ doc. in. c. pñtiũ. ð testi. in. vj. ⁊ habetur ꝑ Bal. ⁊ Pau. ð ca. i. l. j. de ꝓcu. ⁊ i l. rescriptum ff. de pact. Et adde ꝙ tpe interdicti nõ debẽt cãpane pulsari nisi ad ꝑdicationẽ cũ tpe interdicti possit ꝑdicari: vt in. c. qð in te. de peni. ⁊ remis. ⁊ ꝑ do. Card. plene in cle. ij. i pn. i. vj. no. ⁊ in. vj. qõ. de sent. excõ. ⁊ quot signa faciat cãpana vide ꝑ bal. in rub. C. de edic. di. adri. tol. ⁊ ꝑ Joã. an, Jnn. ⁊ Hosti. i. c. j. de offi. custo. ⁊ vide etiã ꝑ Jo. an. in. c. i causis. ð elec. ⁊ in. c. Joan. de homi. ⁊ de statuto disponẽte ꝙ delinquẽs post sonũ tertie campane soluat duplicatam penã an possit habere effectũ quãdo campana nõ pulsat. puta i parasceue. vł si cãpana esset fracta. vide Bar. i. l. j. in §. hoc aũt senatus. ff. ad sił. ⁊ i. l. aut facta. i. §. tp̃s. ff. ð pe. ⁊ vide Bal. in l. sꝫ ⁊ si susceperit. ff. de iud. ⁊ q̃ not. in. l. titius. in. §. lucius. ff. ð li. ⁊ posthu. ⁊ quot significentur per sonum cãpane vide ꝑ gl. no. in. c. si capitulo. de ꝯces. prebẽ. li. vj. ⁊ de materia cãpane ⁊ eius pulsatione. við Spe. in tit. de elec. in. §. j. in versi. his igit ⁊ ver. cõsequẽter. Anto. Fran.

b ¶ De medio tenendo. An ⁊ qñ mediũ sit tenẽdũ vide q̃ habent in l. ij. in. §. sꝫ ⁊ si qs. ⁊ ibi Bal. i. v. col. C. cõ. de le. ⁊ vide gl. in. l. nesennius. ff. de neg. ge. ⁊ gl. in. l. solẽt. in. §. fi. ð offi. ꝓcon. ⁊ le. ⁊ q̃ habentur in. §. cũ ex aliena. insti. de rerũ diui. ⁊ i. l. antiq. si ps her. pe. ⁊ in aut. de cõsuli. in. §. j. ⁊ ht per Spe. in tit. de aduo. §. v. in ver. cum aũt. Sebastia. Sapia.

c ¶ Repellenda. Vide q̃ tradũtur per Mod. in. l. j. ff. de offi asseſſo. ⁊ in. l. j. §. j. ff. si mensor fal. modum dixerit. in. l. edita in no. C. de edendo.

De relicto aũt pro his luminaribus nõ detrahit q̃rta. de testa. c. fi. põt etiã dici fm Host. ꝙ sacrista queret oleũ ⁊ ipsum tradet custodi/qui i lud custodiet ⁊ expendet fm Joan. and. Anto. de but.

¶ De officio custodis. Rubrica.

¶ Viso de officio sacriste: quia officium custodis quasi est minister sacriste: iõ de eo ponit. De materia habetur. xxv. dist. perlectis.

1 ☞ Officium negligens deponitur ab officio.

2 Campana in quibus actibus est necessaria ⁊ ad quid fuit inuenta.

Custos. Ponit ea q̃ spectãt ad officium custodis. h. d. Et non diuiditur. ¶ No. officium custodis: quia illa que custodiẽda cõmittunt pertinẽt ad eius officium. ⁊ est sub archidiacono ⁊ significabit horas cũ tintinnabulis iubente archidiacono: ⁊ pallia ⁊ lintheamina altaris ⁊ cuncta vtensilia dabuntur ei. habebit solicitudinem in accendendo lampades ⁊ laternas ⁊ extinguendo ne supra modũ lucendo ⁊c. ¶ No. de discretione que est mater virtutũ. Et no. ꝙ exigit etiã discretio in quolibet etiã quãtũcunqꝫ minimo officio. ¶ No. ꝙ archid. nõ punit negligentiã subiectorum in offõ sed epo denũtiat. ¶ † Et no. ꝙ ꝓpter negligentiã qs ab officio deponit. qð no. ¶ Op. ꝙ custodia ad archi. spectet. de offi. archi. ea q̃. so. sub sacrista ⁊ archidiacono spectat ad eũ. q̃ aũt dignitas alteri ꝑferat cõsiderãda est lex municipij: deinde tp̃s ordinationis. ff. de albo scribẽ. l. ij. ⁊ no. de ma. ⁊ ob. c. j. ¶ Oppo. ꝙ non repellat qs vel deponat ꝑ viã denũtiationis. de accu. inqsitionis. sol. per denũ. nõ deponit nisi criminaliter conueniat vel per inquisitionẽ: de simo. lꝫ heli. vñ dicit Host. ꝙ ad denuntiationẽ inquiret eps ⁊ deponet. ⁊ vide de iud. c. nouit. Dicit Gof. ꝙ licet ꝑ denuntiationẽ agat ad correctionẽ. tñ qꝛ ineptus erat ad administrationẽ seu ad administrandũ. et sic petebat ab administratione remoueri: qꝛ aliter cogi nõ poterat fm Gof. Vel dic ꝙ ex quo est incorrigibilis ⁊ indomitus absqꝫ accusatiõe potest remoueri: qꝛ notorium est ipsius crimen. xvij. dist. nec licuit. xj. q. j. si quis sacerdotũ. ij. q. vij. quapropter. lxxxj. dis. maximianus. de iureiu. querelã. fm Jnno. qui dicit ꝙ priusq̃ deponat ⁊ alius substituatur dꝫ a bñficio suspẽdi. de eta. ⁊ q̃li. q̃ris. ⁊ similia. Jdẽ ⁊ si nõ portet coronã, ep̃s eñ nõ statiꝫ credet archi. si denũciatus inficietur: sed ex integro cognoscet. ff. de cu. reo. l. diuus. tñ sine inscriptiõe audietur archid. sicut officialis. iiij. q. iiij. c nullus. §. aliqñ fm Vin. ¶ Quero an in deijciẽdo exigat cõsensus archi. dic ꝙ sic: qꝛ cõiter vtriusqꝫ gerit officiũ. de off. arch. ad hec. §. fi. ⁊ si dissentiũt recurratur ad archiep̃m. de tẽp. or. nec ep̃i. de iurep. nullus. ¶ † Quero qd significat cãpana. dic ꝙ est signũ qñqꝫ ꝯgregãdi capłꝫ: de ele. in causis. qñqꝫ signũ exeũdi ad bellũ. qñqꝫ est signũ horarum vt hic. qñqꝫ est signũ actionis gratiarũ vt qñ post victoriaꝫ sonãt cãpanã. Jtẽ ⁊ de laudabili ꝯsuetudine ꝙ sonet de sero ꝓ salutatiõe virginis. qñqꝫ ꝓ subtractiõe alicuius ab hac vita. Aliqñ excõicationis: aliqñ gaudij ⁊ honoris alicuius ꝑsone. ꝓcessionaliter occurrẽdo. qñqꝫ ignẽ extinguẽdi. qñqꝫ lectum intrãdi qñqꝫ ad parlamentũ populi cõuocandi. qñqꝫ ad Corpus xp̃i honorandũ. ¶ Dicit autẽ cãpana a campania vbi prius vsus eius fuit inuctus.

b ¶ De medio tenẽdo[b] alleg. gl. multa iura. ⁊ dicũt doc. ꝙ qñqꝫ initiũ: qñqꝫ mediũ: qñqꝫ extremũ inspicimus fm diuersitatẽ subiecte materie de qua nõ est curandũ. Et no. vlt. Host. ꝙ malus minister est ꝯtrarius laudi dei. e conuerso bonus illam promouet ⁊ exaltat fm Hostien.

Custos. Nota hic differentiã inter eleemosynas: decimas, ⁊ oblationes: ⁊ qð ꝯprehendunt in redditu eccłie. ¶ Et no. ꝙ inter oẽs equalr fratres ⁊ sic clericos ⁊ alios tales sunt de iure cõi diuidende. ¶ No. ij. duo peruertẽtia iudiciũ. inuidia ⁊ zelus. ⁊ no. contra inuidiã. Et no. ꝙ tres colũne ecclesie sunt archidiaconus, archipresbyter, ⁊ custos. Et not. ꝙ principalis distributor de iure cõi est in ecclesia ep̃s. post ep̃m archidiaconus. post archidiaconũ custos. ⁊ ꝑ hoc dicit gl. hic ꝙ ꝑ eũ custos dꝫ cõstitui. Et no. ꝙ ꝓnomẽ demõstratiuũ is qñqꝫ respicit ꝯñtia. ¶ No. ꝙ melior ⁊ sanctior est eligẽdus custos. ¶ Op. ꝙ sufficiat eligere dignũ: lꝫ nõ eligat meliorẽ. vnde ob. l. cũ pr. §. rogo. ff. ð leg. ij. Dic melior, sanctior, ⁊ iustior est eligẽdus: tñ si alius eligat: licet non sit melior sufficit qꝛ cõueniens scientia ⁊c. de renũ. nisi cum pridem. §. pro defectu. de ele. cũ nobis. ¶ Opp. ꝙ colũne sunt ep̃i. de accu. qualiter. Sol. hi ⁊ illi diuerso respectu possunt dici columne. Quid est dicere alma. dic sancta ⁊ pulchra virgo ⁊ nutriens ab alo alis. alit eñ verbo ⁊ exemplo.

¶ De officio vicarij. Rubrica.

¶ Viso de his qui seruiũt ecclesie nomine ꝓprio. videamus de his qui seruiunt noie alieno. Goffre. Et cõiter in isto titulo tractat de vicario q seruit in diuinis excepto. c. pe. vbi tractat de vicario iurisdiditionis. ⁊ de hoc secundo. in. vj. de primo rubrica in cle. De materia. xvj. q. vij. in nouo. xciij. dist. c. fi. xciiij. distin. c. j. Anto. de but.

1 ☞ Beneficium censetur habitum pro derelicto per desertionem longo tempore factam.

2 Libellus cõtinens notoriã iniustitiam põt repelli tanq̃ ineptus. 3. 4.

Ad audientiam. Vicarius si bñficiuꝫ curatum postea fuit adeptus vicaria priuabit. prima narrat factũ. scða ꝓ[..]det ibi: qꝛ igit. ¶ Casus lrãlis. quidã presbyter. V. noie molestabat monachos de ramessia petẽdo ab eis vicariã ecclesie de burnel. a qua recesserat. xx. annis elapsis: ⁊ in diuersis ecclesijs ꝑsonatus postea fuerat adeptus. cõquesti sunt monachi dño pape. Rñdet papa non esse canonicũ vt qui habet curã animarũ in diuersis ecclesijs vicarius fiat in alienis: vñ mandat papa quatenus si est ita p̃sbyter ꝯpellatur desistere a petitione vicarie ꝑdicte. Ber. ¶ † No. primo ar. ꝙ per desertionẽ eccłie lõgo tpe quis videt eã habere ꝓ derelicto. vide de hoc de cle. nõ resi. c. fin. posset induci contrariũ. ¶ No. ij. ꝙ ꝑ acceptationẽ ꝑsonatus vacat vicaria ꝑpetua quã ꝑmo habebat. ⁊ sic extẽdit decre. de multa etiã ad vicariã. ¶ No. iij. ꝙ regulariter ꝑsonatus hꝫ annexã curã. ¶ No. iiij. ꝙ in notorijs ꝓcedit libellus qñ inchoat ab executione vt cõpellat quis ab impetitione desistere. ¶ † No. ꝙ vbi est notoriũ attenta natura materie libelluꝫ notorium cõtinere iniustitiã: lꝫ nõ pateat ex serie libelli: sed extrinsecus a libello: libellus ⁊ petitio reijci põt tanq̃ inepta. de iudi. examinata. ꝑ Jnno. ⁊ hic. ⁊ ponit de libel. obla. c. fi. ¶ Oppo. ꝙ nõ priuetur longa q̃tũcunqꝫ absentia nisi priuet aliter vt patet de cler. nõ resi. ex tue. So. dic si steterit ꝑ modicũ vel magnũ nõ est vis: qꝛ nõ priuat nisi moneat vt. d. c. ex tue. de cle. nõ resid. ¶ † Op. ꝙ nõ debuerit huic silentiũ iponi absqꝫ iudicio. ij. q. j. per totũ. Sol. dicit notabiliter hic Jnno. ꝙ libellus reijcit: ⁊ agens ab agẽdo: nõ solũ qñ ex serie libelli continet ineptitudinem: sꝫ etiã qñ als est notoriũ petitionẽ fore iniustã: hic eñ in libello nõ dicebat se habere plures ꝑsonatus. tñ ex quo als est notoriũ qð nõ põt esse occultũ. de trãsla. prela. quãto. repellet fm Jnn. ⁊ Abb. ⁊ hoc maxime locũ hꝫ in bñficijs in quibus iudex etiã tacente aduersario inquiret ex offi. de elec. cũ nobis olim. ¶ † No. hoc dictũ qð repetit Jnno. de iudi. examinata. in additione parua. ⁊ est hic arg. ꝙ ex quo constat ꝙ aliquis litigantiũ super aliquo beneficio nõ hꝫ ius in beneficio potest vtriqꝫ ex officio silẽtiũ imponi etiã si als libellus sit inepte formatus. ad idẽ de si. p̃sby. c. ij. ⁊ iij. ⁊ c. qm̃. de rescri. inter ceteras. ð pac. cũ cle. fm Host. de offi. dele. cũ cõtingat. de re iudi. cũ bertoldus. Quãuis ergo regulariter nullus inuitus agere compellat, tamẽ ab antiqua ⁊ iniusta petitione desistere cõpellit ex postfacto si fuerit ab initio repellẽda[c]. de iudi. examinata. vbi de hoc. ⁊ sic vt lites restringant. de rescri. nõnulli. ¶ Glos. satis est clara. inter cetera dicit ꝙ clericus dicitur intitulatus in perpetua vicaria. per qð doct. dicunt ꝙ ad titulũ ꝑpetue vicarie qs potest ordinari. s̃. de rescrip. postulasti. ⁊ hoc no. hic antiqui. Ad hoc ð si. presby. constitutus. Gof. videt tenere cõtrariũ: qð dicit Host. fore vitiũ scriptoris, ad hoc, de si. instr. c. G. ꝑpetuus. ¶ Nunqd aũt vicarius ꝑpetuus possit aliud assumere: ⁊ si assumat an vacet primũ. vide cle. e. tit. que de ecclesijs. ⁊ ibi determinat idem iuris esse in ꝑpetuis vicarijs qð in alijs beneficijs curatis. Anto. de but.

1 ☞ Beneficia plura non potest quis habere propter impossibilitatem vtrobiqꝫ seruiendi.

2 Dictio preter stat inclusiue.

Prouideas. Plures vicarias hr̄e quis non pōt.h.d.primo ponit dictum.secū do ipsiꝰ ratione ibi:qꝛ. ¶ Casus literalis. Precipit papa ꝙ nullus habeat plures vicarias:qꝛ vicarij tenent̄ deseruire ecclesijs ⁊ psonis ecclesiarū. Et ideo alienū ē ab ordine iuris vt aliquis habeat vicariā pter vnā. Ber. ¶ No. prio qd etiā vicariarū pluralitas est inhibita sicut pluralitas beneficiorū in titulū. ¶ †Scdo no.ar.qd pluralitas beneficiorū est inhibita:⁊ no.hic vnaz causam inhibite pluralitatis.s.ppter impossibilitatē deseruiēdi ⁊ residēdi i vtraqꝫ.⁊ sic no.ꝙ etiā vicaria de iure reqrit residētiā.⁊ tenēt doc.ꝙ etiā quātumcūqꝫ beneficiuz paruū etiā valoris.ex.soli. de cle.nō resi.cōquerente. ¶ †No.ꝙ dictio preter stat inclusiueª. Op.ꝙ vicaria etiā vnica sit prohibita:qꝛ qlibet p se deseruire ecclesie tenet̄.j.de cle. non resi.qꝛ nōnulli.⁊.c.seq. Sol. vicariū habere regulariter est phibitū nisi in casibus de quibus in d.c.extirpāde.§.q ꝯo.s.cū parochialis ecclesia est annexa dignitati vel pbēde in ecclesia cathedrali. Itē fz doc.⁊ Vinc.hz locū vbi quis hz plures ecclesias ex dispēsatione vel in casibus in qbꝰ licitū est habere plures ecclesias,cū persona ibi continuā residentiā facere nō teneat̄.de eta.⁊ quali. eā te.de elec.cū inter. Hosti.in decre.extirpāde.de prebē. ¶ No.xij.casus in qbꝰ hz locū datio vicarij ⁊ ibi habet̄ ⁊ eos recitat hic in sum. Quero an exigat̄ qd vicariꝰ sit sacerdos.gl.ꝙ sic:vel fz doc. hoc intellige qñ būficio est annexum sacerdotiū. qd dic vt in cle.e.ti.que de ecclesijs.ij.respōso. Et dz eē canonice institutꝰ cū certa portiōe. ¶ Op. qd qs possit hr̄e vltra vnā.d.c.ꝯuenit.j.de censi. sol.ꝯtrū loquit̄ i tēporali.de quo tñ dic vt habet̄ in.c.nemo deinceps.de elec.lib.vj. Anto.

☞ Successor in beneficio tenet̄ stare vicario perpetuo per predecessorem instituto.

Vicarius perpetuus an possit institui in ecclesia patronata sine consensu patroni.

Vicarius perpetuus an possit institui sine licētia episcopi.

Ad hec. Perpetuꝰ vicarius p episcopuz institutus p rectorē remoueri vł portione sua fraudari nō potest.primo ponit duplex dictuz.scdo excipit licet improprie ibi:nisi. ¶ Casꝰ lr̄alis. prelatus ecclesie d autoritate ⁊ assensu' epi instituit vicariū in ecclesia sua ⁊ eidem constituit portionez certā.decessit prelatus iste:alter substitutus est illi. Queritur vtrū possit vicariū illū remouere vel portionem illam sibi assignatā diminuere. Rñdet papa qd neutrū facere pōt:nisi aliquid cōmittat ppter qd per iudicē sit in vicaria vel beneficio condēnādus. Ber. ¶ No.primo ꝙ vicarius in ecclesia institui nō pōt sine autoritate diocesani:⁊ sic quis in ecclesia curata non pōt dare vicarium ad exercendū officium cure absqꝫ autoritate diocesani.sic institutio autorizabilis etiā respectu vicarie perpetue non spectat ad iferiorē epo.vid.s.de offi.archi.cū satis. ¶ †No.scdo qd rector ecclesie vicariū institutū a predecessore sine autoritate epi remouere non pōt:⁊ sic licet successor nō teneat̄ stare colono.ne prela.vi.suas.c.querelaz.tenet̄ stare vicario perpetuo p predecessorē de autoritate epi cōstituto:sicut ⁊ stare itegritati portiōis sibi assignate. ¶ No.ꝙ institutionē autorizabilez facit inferior epo de autoritate episcopi. Et collige hic practicam dictandi instrumētuz de vicariatu.ad hoc de re iudi.cum Bertoldus. ¶ †Op.ꝙ patroni exigatur ꝯsensus.xvj.qō.vij. decernimus. Sol.intellige ꝙ exigat̄ ꝯsensus etiā patroni:quia in ecclesia nō potest dari perpetuꝰ titulus absqꝫ cōsensu patroni. Dicit gl.ꝙ h' non credit ꝙ exigatur patroni consensus cū demū vacante ecclesia habeat ius presentandi:sed ecclesia non dicit̄ vacare institutiōe ppetui vicarij.⁊ hoc videtur hic innui in fi.gl. ¶ Ala.⁊ Innoc.dicūt qd si nō interuenit cōsensus patroni prouisio nō durat post mortez persone.remittit de fil.presby. propofuit.⁊ hoc tenet gl.de iurepa.postulasti.in vlti.gl.tenet Tan.⁊ Goffre.⁊ residet in hoc Jo. and. Consensus aūt episcopi requiritur ad ppetuādā vicariam.alias mortuo prelato expiraret. quia nō esset cuius officio fūgeret̄.⁊ est simile de transac.veniens.c.decetero.fm Gof.⁊ ex hoc sequitur ꝙ non pōt minui eius portio:nec sine causa moueri fz Host.plus dicit Inn.ꝙ ad hoc vt possit istum perpetuare in titulum necessarius est cōsensus capituli.maxime vbi prebēde ⁊ canonie p capitulum solum vel epm ⁊ capitulū cōferuntur. de his que fi.a prel.ea noscitur.⁊ quod dicitur de his que fi.a prela.cū apostolica.speciale est fz eū: officialē vero sine capitulo cōstituit ⁊ destituit vt dicam.j.c.sua. ¶ Quero an vicarius perpetuus dicatur ecclesiā habere intitulatā.dicit gl.qd nō. habet tamē ius vicarie ita ꝙ expelli nō potest:ac si haberet titulū sine iusta cā.⁊ tunc per iudicē nō per prelatū ipsius ecclesie:solus enim est prelatus intitulatꝰ.ad hoc.de preb.cū nō ignores. ¶ No. glo.aperte tenentē quod vicarius perpetuus proprie non est intitulatusᵇ sed dicit̄ habere quasi ecclesiam vt cōmendatam.vide de filijs presby.cōstitutꝰ.⁊.s.c.prouideas. Quare nō potest minui pensio pro vicario perpetuo:dic qꝛ perpetua ē.j. de cēsi.prohibemus.nec ob.ibi:qꝛ nō est hec pēsio sed beneficiū perpetuo constitutū. ¶ †Venio ad quesita doc.qro an sine autoritate episcopi possit rector cōstituere vicariū:dic ꝙ non quādo agitur de vicaria de nouo constituenda.⁊ per cōsequēs de certa portione reddituū assignāda.de preben. nisi essent.⁊.c.extirpāde.⁊ quia institutio spectat ad episcopū.de offic.archi. cum satis.fz Hostien. ¶ Quero vicarius tēporalis est:mortuus est prelatus an ipse vicarius a successore totiꝰ tpis salariuz petere pōt.videtur ꝙ sic.ff.loca.q operas.C. de condi.ob cau.l.pecuniam.in ꝯtrariū.ff.loca.l. ex cōducto.§.cū quidā.ff.de cōdi.cau.da.l.si pecuniā. Dic ꝙ totius tpis salariū petet ex quo p euz non statᶜ nisi in residuo operas locasset.ff.d offic. asse.l.diē functo.ff.loca.l.sed addes.§.cū quidam. tenetur eñ successor ad debita pdecessoris.de sol. c.j. Hoc dictū credo verū interueniēte autoritate epi vel vtilitate ecclesie.al's forte dicendū ē secus per no.i.c.fi.ne prela.vi.suas dicit tñ Innoc.hoc esse verū si res intuitu ecclesie acquisite remālerūt successori:al's petat ab heredibꝰ.⁊ add quod no. de loc.ppter. ¶ Quero an eps absqꝫ consensu representantis:dato ꝙ viuat ex causa possit hūc vicariū remouere.videt̄ ꝙ nō vt in regula.j.d regu. iur.ad hoc.de offi.archi.ad hec.§.fi.contrariū est verū.al's eps inferiorem haberet ꝯiudicē,⁊ collegā ⁊ essent in vno corpore duo capita quasi mōstrum cōtra id de offi.ordi.qm̄.putat tñ qd persona debet citari vt ipsam defēdat si velit.⁊ sic itelligitur dicta decre.ad hec.i fi.⁊ sic per vtrūqꝫ cōiter amouetur persona citata ⁊ certificata a iudice:i.epo solo causam examināte ⁊ iudicāte.⁊ eodē modo intelligitur quod ibi dicitur de archidiacono requirendo fm Hostien.

1 Clericorum appellatione veniunt omnes in ordinibus sacris constituti.

2 Vicarius an possit dare vicarium.

Clericos. Vicarius vł prelatꝰ vicariū sibi substituere nō potest. ¶ Casus literalis. Prelati ecclesiarū in quibus habēt curam animarū vel aliā dignitatē in propria persona debēt deseruire ecclesie ⁊ nō debēt substituere sibi vicarios in vicarijs ecclesiarū quas ecclesias sunt adepti.aliter pōt cōponi iste casus. aliquis adeptꝰ est vicariā i aliqua eccl'ia.vicariꝰ iste non pōt aliū vicariū substituere in vicaria sua. Bern. ¶ Not.primo ꝙ vicariꝰ nō dat vicarios tpales vel ppetuos.no.pro absurdo vitādo. ¶ †No.hic aperte appellatiōe clericorū cōprehedi etiā psbyterū ⁊ quēlibet in sacris ordinibꝰ constitutū.vide gl.s.de fil.presby.lr̄as. ¶ Op.lr̄a dicit ꝙ vicariꝰ nō dat vicariū,innuit p hoc ꝙ platꝰ det vicariaz qd est falsuz.de prebē.extirpāde.§.qui vero.Sol.

Zacharias.

ª ¶ Dictio preter: stat inclusiue.dic hoc esse veruz si sequat̄ ppositionē affirmatiuā: secꝰ si negatiuā qꝛ tūc excludit.ergo effectus illiꝰ est ponere quod precedēs positio negabat. no.bal.⁊ do.i.l.si ita legatū.i princ.⁊ ibi Dy.i apost. celsi ad eum.ff.de le.j.bart.in.l.seio.§.vxori.ff.de annu.leg.⁊ i.l.nā ꝙ liqde.ff.de penu leg.⁊ Oldr.cōsil. xlix.⁊ Bal.in.c.i.§.si ⁊ res.p quos fiat inuesti.in vsi.feu.in dispēsationibus vere nō includit sz remouet vitiū obiectionis. ita not.Inn.in.c.dudū.el.ij.s.d electio.Bar.in pal leg.§.vxori.⁊ bal.in.s.alle.l.si ita legatum.de lega.j. Anto.Franc.

¶ Qño ponatur hec dictio preter, vide bart.in.l.j.ff.de pig.act.⁊ i.l.si tutor.m.§.fi.ff.de penu leg.⁊ in.l.si tutor.i.§.si tutor.vbi etiaz p Nico.de nea po.i addi.ad Bart.de tute.⁊ rati.distra.⁊ vid bal.in.l.si cuz ita.de do.ple.vbi dixit dotē videri legatam si legātur centum vxori pter dotē.⁊ an stet exclusiue vel positiue.vide plene p do.Car.i cle.j.de sum.tri.⁊ in cle.j.in.§.pe.de here.et in cle.iij.in pn.de pe.⁊ vide Bar.in l.si eum.m.§.fi.iij.col.ff.si quis cau.vbi etiā ponit de dictione preterꝙ.⁊ vide Bart.bal.⁊ Alex.in.l.actione.C.de transa.

Zacharias.

ᵇ ¶ Non est pprie intitulatꝰ. Adde gl.sing.in cle.j.in vers.sacerdotiuz.⁊ ibi Car.e.ti.quitz de directo ꝯtrū.concor.vt per eūdē Car.in cle.dudum.§.verum.q.xxij.de seq. Abb.in.c.g.ppetuꝰ.in pri.⁊ ibi Fel.etiā in pri.j.de fide instru. Anto.Frā.

¶ De vicario perpetuo an ⁊ qñ dicat̄ habere curaz vide gl.in.c.super eo.d pben.lib.vj.⁊ vide do.Car.in cle.j.in.ix.q.de of.vic.vbi etiā ponit an vicaria perpetua cōprehendat̄ sub noīe officij et an vicariꝰ ppetuꝰ possit aliū substituere. vide Car.i ea.cle.i qō.xj. Et adde ꝙ vicariꝰ ppetuꝰ subiacet dispositioni de rectore curato vt p cardi.in cle.j.xxxv.q.de offi.vic.et add ētsꝙ vicarius perpetuꝰ pōt eligi ēt q est in minoribꝰ. vide Car.in cle.j.in pe.questione.

Sebasti. Sapia.

ᶜ ¶ Per eū nō stat. Per istaz rōnem dicit in simili Roma.in cōsi.lxxxv.inci.euidēterꝙ.si iudex extra formā statuti nō possit pcipere salariū nisi post snīam.si p eū non stat quominꝰ ferat dz tamen pcipere salariū acsi tulisset.in contrariuz tamē videt̄ facere tex.i l.legatū.C.de condi.inser.sed vide dist.ꝙ ponit bar.in.l.j.C.de insti.et substi.et,dixi late in.d.l.diē functo.ff.de offic.assesso.

dupliciter intelligit. Primo q2 litera sonet vt clericus.i.platus nō det vicariū z ordina lrāz vt gl. z tūc ob.ꝯrium. ¶ † Scđs intellectus est qđ intelligit in vicario: z est sensus ꝙ vicarius nō det vicariū: z tūc ordina literā vt glo. Sed obst. ꝯrium dic ꝙ cōtrarius sensus intelligit bm sensum iuris vt det vicariū in casib⁹ nō regulariter: vt cū plati ex dispensatione nō pmouent nec absunt vel cōsuetudo excusat nō residentē. de appel. puenit. de cle. nō re. c. pe. no. Lau. z Inn. s. eo. c. ij. exēplū. de ele. cū ex eo. li. vj. de regu. bñficiū. eo. li. Et intellige vt ꝯstituat de autoritate epi. đ cle. pereg. c. fi. ad hoc in cle. eo. tit. c. j. in gl. Et qlibet pōt ipm habere. vt suppleat defectū ipsius rectoris. vij. q. j. illud. z. c. nihil. h tñ casu qñ ppter defectū nō excusat plat⁹ a residentia. z sic nō obst. de prebē. extirpāde. §. qui vero. nec minuit imo augetur cultus diuinus qui semp fieri dz. de ꝯsti. ex parte. §. j. z. c. cū M. ferra. §. fi. Sed ob. pdictis q2 vr ꝙ vicarius possit dare vicariū sicut pōt delegat⁹ subdelegatū. de re iud. cū bertholdus. sed dicit ꝙ ibi factū narrat. vel ibi dat ad certū nudū articulum sicut hic possit: dummodo nō ex toto ꝯmittat vices. Non ob. qđ đr de pcu. qui ad negotia z lites ꝯstituit pcuratorem. de procu. c. j. li. vj. z qđ ibi no. q2 id verū q2 efficitur pcurator dñs lit. ꝯtest. sed nō sic dñs efficit rector sed pcurans. z q2 in illo nō vr electa industria: in isto sic. de offi. archipresby. c. iij. ff. de solu. inter artifices. maxime ppter certū ministeriū z mandatū. Itē pōt dici speciale vt vicarius vicariū nō cōstituat ppter infinitatē vitandā. arg. de rescrip. cū in multis. lib. vj. xj. q. iij. qm. Licet autē i iure vicari⁹ sibi alium substituere nō possit. ff. de peri. z cōmo. rei ven. l. necessario. §. vl. de iure do. si vsufructus. dicit tñ Hostiē. ꝙ ad tps per modicū z ex magna cā z nō nimis frequenter poterit alium relinquere loco sui sicut fit tota die. arg. ff. de offi. eius cui mā. est iu. l. j. §. j. de ap. peruenit. ij. z vide Jo. an. in nouel. de elec. lib. vj. cū ex eo. quādo nō habēt mādatū subsituendi si sunt infirmi vel impediti delegant causas tunc pendentes. Anto. de but.

☞ Litere obtente preter stylum curie presumuntur surreptitie.

Surreptio vitiat gratiam ipso iure. 3.

Vicarij iurisditio an cesset mortuo illo qui fecit ipsum vicarium.

Vicarius pape quam iurisditionem habeat.

Tua nobis. Vicarius pape in vrbe iurisditionē nō hz extra vrbē sic. h. d. Ponit dictum z ipsius rationē ibi: qm quā fortificat ibi: presertim. ex quibus infert ibi: mādamus. z ibi: vicarij literas. i. cōcessas a vicario alteri vel. i. pape vicario. ¶ Casus lrālis. clerici cuiusdā plebis epi vulterani iurauerūt sibi eligere platum ad volūtatē laicorū z sic elegerūt sibi prelatū z electionē suā epo presentarūt. Eps cassauit illam electionē z excōicauit laicos illos qui clericos cōpulerant z ipsos etiā clericos p isto z alijs excessib⁹ excōicauit z impetrauit lrās ad archiepm Pisanū z suos cōiudices vt eos tanꝗ excōicatos faceret euitari vsqz ad debitā satisfactionē. post hoc pars aduersa lrās impetrauit ab epo portuneñ. vicario dñi pape ad epm lucanū z suos cōiudices q autoritate illarū literarū laicos absoluerūt: excōicātes epm vulteranū. eps vulteranus significauit hoc totum dño pape. prius tñ ex abundāti appellauit lz snia illa nō teneret. super hoc scribit papa iudicibus dicēs lrās vicarij per surreptionē obtētas: q2 iurisditio vicarij quem romanus pontifex reliquit in vrbe nō extēdit extra vrbē nisi spāliter sit ei cōcessum: precipue cū ipse morat in sua puincia spāli: vz inter capuanā puinciā z pisanā: vñ mādat papa qcqd virtute illarū lrārū factū est denūciet irritū z inane. Ber. ¶ † No. j. ꝙ lre obtente pter stylū curie psumunt surreptitie aut false[a] z no. ꝙ vbi in lris aliqd de speciali mādato cōcedit in dubio hoc ꝯcessum nō intelligit. z sic nō psumit spālis ptās nisi pbet z dato ꝙ pbet qñ est cōtra cōsuetudinem surreptitia presumit simile qđ dicimus in delegato ꝙ nō credit eius verbo de his q preter ius z spāliter cōmittunt preter cōem regulam nisi aliter doceat. de sen. excō. ad eminentiā. z no. de offi. le. qđ translationē. ¶ † No. ij. istuz text. ꝙ vbi surreptio trahit originem a causa funditus annullante illam vitiat ipso iure. ad hoc tex. z gl. de rescrip. c. j. lib. vj. simile qđ no. de elec. auditis. z dixi eo. ti. cōsiderauimus. ¶ No. ꝙ inter capuam et prouinciā pisanā est diocesis papalis vel puincia pape. ¶ Oppo. ꝙ eius iurisditio extra vrbē se extendat vsqz ad cētesimū miliare. ff. de offi. pfec. vrb. l. j. §. in initio. dicit gl. ꝙ in vrbe z intra centesimū miliare. ¶ † Opp. ꝙ gestū per literas surreptitias nō sit nullū. s. de rescri. ad audientiā. glos. dicit ꝙ iurisditio limitat ad vrbē z nō censet concessa extra vrbē z dato ꝙ lre appareāt psumunt surreptitie z nulla confert iurisditio extra vrbem. Dic ꝙ si est surreptio circa impressionē potestatis vbi pcedit via limitata vltra limites nō presumitur concessa. z sic surgit vitiū a causa funditus annullāte z vitiat ipso iure vt hic. vel hoc expone per surreptionē. i. per falsitatē. vel intellige de literis a vicario obtentis super iustitia vel aliter ꝗ vltra limites sue potestatis extensas ꝗꝗ surreptitie sint nulle. z sic defectus surgit a causa fundit⁹ annullante. Primus ergo intellectus est qđ loquat de literis ptātis vicarij. Scđs ꝙ intelligat de literis a vicario ꝯcessis: z hic est melior. ¶ Quero an vicarius habeat ordinariā iurisditionē. Hostien. z Inno. dicūt ꝙ sic per literam ibi. qm iurisditio. qđ patet: q2 concernit vniuersitatez territorij. ad hoc simile qđ dicit gl. xxv. dis. perlectis. in gl. magna. q2 appellatione iurisditionis in dubio intelligit ordinaria. z vide gl. eo. ti. c. ij. in gl. ij. lib. vj. Host. remittit ad sum. eo. tit. ¶ † Nūquid autē mortuo epo vel eo qui dedit vicarium cesset iurisditio vicarij. Host. de offi. deleg. qm abbas. dicit ꝙ sic. al. leg. ne se. vac. illa. z. c. fi. z sic dicit de consuetudine seruari: ꝗuis capitula plerūqz tales confirment vel remoueant pro eis. de maiorita. z obedi. cum olim. ff. de iudi. l. iudiciū. de hoc de here. ad abolēdā. in prin. ¶ Quero an eps possit sibi cōstituere officialē absqz consensu capituli. dic ꝙ sic z remouere: vt no. Host. in summa. eo. tit. §. in quib⁹. vsi. sed nunquid. z hoc etiā approbat cōsuetudo in talibus seruanda. de his que fi. a prela. ea noscitur. ¶ † Circa officium vicarij pape de quo alibi non habetur in iure. ¶ Quero primo an excōicatus p manuum iniectionem in subditos vel aliunde venientes possit absoluere. de facto sepe videmus ꝙ absoluit. qđ putat Jo. and. ex speciali cōmissione fieri: al's nō putat ꝙ possit saltē aliūde veniētes: z idē videt dicendū de subditis si diceret illū habere vicariā illi⁹ ptātis quā hz papa in vrbe: vt prīarcha vel eps vrbis: non ꝙ hz vt eps vrbis. tunc eñ nō absoluet vt etiam subditos nisi in casibus in quibus absoluēt etiā alij z eius vicarij. de sent. excom. a nobis peruenit. z. c. ꝗuis. de cetero. ea noscit. mulieres. z. c. qd de his. ¶ Quero. ij. an confe rat beneficia in vrbe spectantia ad collationē pape vl' iferioris vt posset papa. z vt. s. dixi nō nisi ad hoc haberet speciale mandatū. in. c. fin. libr. vj. ¶ Quero an ordinare posset vel cōmendatitias ad ordines dare. tenendū est qđ habetur de tēpo. ordi. cū nullus. ¶ Quero an dioce. vrbis includatur in iurisditione ei⁹. dic ꝙ nō vt hic. z. ff. de offi. prefec. vrb. l. vlti. vnde nō venit dioce. appellatione vrbis[b] vbi aliud nō exprimit nec continentia edificia[c] z suburbia. de sent. excō. si ciuitas. lib. vj. et in hoc oportet cōmissionis formam attendi. ad hoc qđ dicit tex. z. j. de priui. porro. Itē cū in vrbe sint tituli cardinalium qui quo ad suos subditos habent ius epale. vt no. j. de maio. z obe. his que. queritur an iste vicarius posset cognoscere de causis subiectorū titulis cardinalium. videtur ꝙ sic: quia hic excludit iurisditio solū extra vrbem ergo intra illam hz quā papa cum sit idē vtriusqz auditoriū. c. ij. de consue. li. vj. de appel. romana. eo. li. ad hoc q2 legatus pape aditur per querelā: vt ptz de offi. lega. c. j. Item q2 hoc pōt vicarius epi quo ad subiectos

Zacharias.

[a] ¶ Surreptitie aut false. adde Pañ. in. c. ex pte. nu. 4. z quod ibi dixi in apost. in versi. secundā iussionē. s. de rescrip. dixi ēt post alios. i addi. ad eūdē. s. in pe. grego. nu. 1. i apostil. in ver. stylus. quibus adde hippo. đ marsi. sing. cxviij. inci. stylus curie. Anto. Frā. ¶ Ad hoc quod đr đ stylo addas ꝙ stylus curie dz seruari vt in. l. obseruandū. ff. de iudi. z per Bar. i. l. iurisperitos. z ibi p Nic. de neapo. in addi. ff. đ excu. tuto. z qñ non est seruatus styl⁹ curie suspicio est de falsitate literarū: z in. c. ex literis. đ re iudi. z in. c. quā graui. de cri. falsi. et in. c. p tuas. de sen. excō. z vtrobiqz vide per dom. Abb. z per eundē in. c. lz. de cri. falsi. vbi dicit ꝙ styl⁹ curie roma. inspicit quo ad dictādi modū quo ad scribēdi formā: q̊ ad tractus literarū et ēt quo ad q̄litatē charte. z ad materiā vide per Spec. in tit. de rescri. pñtati. i a. rōne forme quoqz. vbi ēt dicit ꝙ stylus cācellarie do. pape fundat i iure cōi z dz seruari sicut ius cōmune.

Anto. Fran.

[b] ¶ Nō venit diocesis appellatiōe vrbis. circa h an appellatiōe vrbis veniat diocesis. pmo dicas ꝙ appellatiōe vrbis venit ciuitas romana per excellētiā. insti. de iure na. §. ius autem. nisi adderet verbum sacra: q2 tūc intelligeret de ciuitate hierosolymitana vt no. voluit bal. in. l. j. C. de nauti. feno. z qđ venit i dubio ciuitas rome habet etiam i cle. ij. z ibi p do. Car. de iudi. z in cle. in prin. de iureiurā. z habet in ca. felicis. vbi per doc. in. §. fi. de pe. lib. vj. Et adde ꝙ appella. vrbis venit comitat⁹ vt p Bar. in. l. j. §. cuz vrbē. in. iij. not. ff. de offi. prefe. vrb. z veniūt ēt suburbia i. l. vrbis. i pn. z ibi p bar. z doc. ff. de ver. sig. z qd de castris z villis habet per Bart. in. l. sed z reprobari. in. §. fi. in. ij. col. z ibi per Nico. de ma. in addi. ff. de excu. tu. z per eundem Bar. in. l. nā ꝙ liquide. in. §. fi. ff. de pe. leg. z per Bart. in. l. ij. ff. de verb. sig. z vide p Jo. an. in. c. significauit. de peni. et remis. z ꝙ appellatiōe vrbis veniat diocesis. vide bo. tex. z ibi no. in. l. j. C. de pui. vrb. cōstantinopo. lib. x. Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Edificia. vide Card. in cle. ne romani. §. sane. i. vij. z. viij. qō. de elect. vbi ꝯcludit qđ ciuitas et diocesis sunt vocabula distincta z ad saturitatē vide p Fel. i. c. rodulphus. in prima ꝯclusione. s in. iij. S. de rescri.

a Zacharias. ¶ Teneat reuocatio. vide Jo.an.in.c.sug.⁊ doc.in.c.j.s.e. Archi.in.c.in galliarum.xxv.q.ij.Guil.de cu.g.in.l.i.gs.§.fi.ff.de pro-cu.⁊ spe.in ti.de leg.§.finitur.⁊.§.in summa.

b Zacharias. ¶ Ordinē presbyteralem. Adde q: sunt cōnexa:vt hic 82. Et vtrū dispensatus super sacerdotio videatur dispēsatus ad beneficiū curatū obtinēdū remitto me ad fe-li.in.c.at si clerici. §.de adul.colum. x.versicu.⁊ ꝙ dis-pēsatio.j.de iud. Anto.Fran.

¶ De hoc an dispēsatus ad ordinem sacerdotalez videatur dispēsatus ad beneficiū. Dicas primo qꝺ a dispēsatiōes tāꝙ odiose sunt stricti iuris ⁊ potiꝰ sunt restringende quā ampliande maxi-me qñ fit dispen-satio ad petitionē alterius ⁊ ad pri-uatā vtilitatē vt in.c.ꝙ dilectio.de consang.⁊ affi.et i.c.j.⁊.ij.de fil.p̄sby.li.vj.secus aūt si fie-et motu pro-prio ⁊ ad publicā vtilitatem.vt sin-gulariter voluit do.ant.et moder.2 in.§.cum in cun-ctis.i.§.cū vero.ꝺ ele.lʒ de hoc dubi-ta.rit do.Card. in.c.quia circa.de consangui.⁊ affi-ni.et ad propriaʒ materiā an si dis-pensatur cum ali-quo vt possit pro-moueri ad oēs or-dines vigore talis dispēsationis pos-sit promoueri ad tale beneficiū etiā quātūcunqʒ sim-plex.vide not.per Jo.an.in.c.olim. de verbo.signi.et habetur per gl.fi. in.c.fin.de trāsla. prela.⁊ not.in.c. fina.de preben.⁊ vide per Spec.in tit.de leg.in.§.fi. circa prin.⁊ in fi. vbi tenet quod i dubio nō censea-tur dispensatꝰ ad beneficia.⁊ ibi ēt dicit qꝺ si dispen-satur cum illegiti-mo ad omnes or-dines ⁊ ad omnia beneficia nō pote-rit vigore huius dispensationis promoueri ad dignitatem.⁊ an si dispensatur cū illegi-timo vt possit promoueri ad ordines simpliciter vigore huius dispēsa-tionis possit promoueri ad sacros.cōmunis opinio ē quod nō:vt not. glo.⁊ docto.in.c.literas.de fil.presby.⁊ est bon.glo.in.c.fin.xxxiij.qō.ij. ⁊ alia est.xxxv.questio.ij.in.c.si autem.⁊ vide etiā gl.in.c.lector.xxxiiii. distinc.⁊ habetur per Hostien.in summa.de filijs presbytero.in.§.quis possit.in versi.quid si dispēsetur.⁊ per Archidi.in.c.j.de filijs presbyte. libro.vj.⁊ de materia dispensationis habetur plene in.§.de adulter.hic

ad subiectos epō.ꝺ offi.or.pastoralis.ergo ⁊ vica-rius pape fortius.⁊ hoc tenendū vꝫ etiā dato ꝙ teneat ꝙ vicarius non habeat papalē lʒ epalem iurisditionē in vrbe:vl' patriarchalē q̄ lʒ legatus possit ꝗequiparatur procōsuli in vrbe.de.off.le-ga.c.ij.lib.vj.de elec.si abbatē.eo.li.nō poterit hic vicariꝰ nisi immediatos vrgere.q: vt dixi nō dʒ minus posse vicarius pape ꝙ eps alius vel eiꝰ vi carius. ¶ Quero si vicarius sit ad tēpus cōstitu-tus ⁊ iuramentū prestitit:vl' sub pena de nō reuo-cādo ante tēpus an si paꝰ reuocat̄ teneat reuoca tioꝰ ⁊ dato ꝙ teneat an sint piurii an inciderit i penā.dic ꝙ si sine cā reuocat licet aliqꝰ videat̄ ꝙ sint periuri ⁊ incidant in penā tenet tñ reuoca-tio si faciat cū causa:vt q: male gerūt officiū ven-dēdo iustitiam vel similia faciēdo nō sunt periuri ꝓpter tacitā conditionē subintellectā.de iureiur. quēadmodū.nec cadūt in penā.per no.ꝺ p̄b.dile-cta.⁊ qꝺ.de teste iurato sup regula.qꝺ semel.de-re.iur.lib.vj. Per hāc decre.dicit Hostiē.ꝙ papa pōt ⁊ quilibet alius iurisditionēʒ quā ꝯmittit re-stringere ad certū locū ⁊ ad certū tps.ad hoc.j.ꝺ offi.deleg.de causis.⁊ vtrobiqʒ pōt restringi ⁊ re-uocari ptās per cōcedētēʒ.vnde dicit padue cōsu-luisse vicariū ꝑ capitulū datū ad tps vacāte sede ante tps reuocari posse ad hoc qꝺ no.s.in.iij.gl. ff.de iudi.l.iudiciū.⁊ de precarijs.c.fi.

☞ Fructus beneficij in quo nō est facta residen-tia per proprium clericū quomodo distribuētur. Plures vicarias quis habere non potest.

Ex parte. Per subtractionē ꝓuentuū ⁊ vicariarūʒ cōpellunt̄ vicarij ordinarij in ecclesijs deseruire.h.d. Jn pria facti decisa nar ratio. Jn secunda ibi:mandamus mandatum. ¶ Casus literalis. Perpetui vicarij tenētur face re residentiā i ecclesijs in quibꝰ obtinēt vicarias ⁊ cū habeāt curā animarū debēt esse in ordine sa cerdotis:qꝺ si facere noluerint cōpelli debent per subtractionē prouentuū ipsarū ecclesiarum. ber. ¶ No.primo quod perpetui vicarij tenent̄ sicut alij intitulati ad residentiā ⁊ facere se ad ordines beneficio annexos ordinari:⁊ no.qualiter cōpel-lat̄. ¶ No.scd̄o ꝙ quodlibet beneficiū curatū hʒ annexū ordinem p̄sbyteralem[b] de iure. ¶ No.iij. perpetuū vicariū curatum esse sicut ⁊ intitulatū. ad hoc de preben.super eo.li.vj.ideo hodie decre. de multa.de prebē.⁊ decre.lʒ canō.de ele.li.vj.ita hʒ locū in ꝑpetuis vicarijs curatis sicut i rectori bus. ¶ † Quero qd fiat de istis beneficijs subtra tractis vel fructibus beneficiorū ꝓpter nō residē tiā:dic ꝙ eps eos nō imbursabit:sed alteri q̄ idēʒ officiū faciet assignabit vel alias in vtilitatē eccle sie cōuertet.de cle.nō resi.c.pe.⁊ hoc est ꝯtra mul tos iudices ne dicā epos qui alienū delictū vl' ne gligētiā reputant suā predā.de quo.j.de offi.or. irrefragabili.ad fi.fʒ Hostien. ¶ Quero a qua pena incipiet de quibus hic.dic qꝺ ē arbitrariū episcopi:tñ putat quod honestius sit quod prici-piet a leuiori. ¶ Quero cū glo.quis dicatur vica rius.dic ꝙ ille qui a rectore de ꝯsensu episcopi est institutus ⁊ certā debet recipere p̄bēdam.i.por-tionem.s.c.ad hec. ¶ † Quero an possit quis ha bere plures vicarias.dic ꝙ nō:quia habet curaʒ animarum tanꝙ vicarius ⁊ remittit ad casus in

allega.per istum vbi deo dante dicetur.

c ¶ Antonius Franc. ¶ A qua pena incipiet. Quādo diuerse pene sunt a iure pro al.quo facto statute.a qua sit incipiendū vl' an h.sit in optio-ne iudicis vide per glos.in.c.quoniam.xxi.qō.ij.que dicit ꝙ iudex eligit quam velit imponere per.c.quoniam.in.§.fi.j.vt lit.nō cōtesta.vbi ha-betur ꝙ cōtra cō-tumace iudex pōt. vel ꝯcedere remis-sionem vel excom municare.de quo etiaʒ vide per spe cu.in tit.de contu ma.in.§.tertio.in versicu.ceteruʒ.et per eundem in ti-tu.de accusa.in.§. j.in versi.j.vbi di cit qꝺ si pena le-gis ē diuersa a pe na statuti ꝓ eodē fctō iposita semꝑ iudex eligit quaʒ velit:⁊ i dubio de-bet eligere mino-rē vt i regula odia ⁊ in regula in pe-nis.ꝺ regu.iuris. li.vj.⁊ vide Spe-cu.in tit.de arbi. i.§.viij.in versicu-lo sed circa.vbi di xit quod pena cō-promissi qñ sūt di-uerse pene appon te ⁊ eodemꝰmodo in cōtractu semꝑ dʒ reduci ad mi-norē penaʒ quod etiam voluit Ale xan.i.l.si de meis. in principio.ff.de arbit. puto tamē posse dici quod iu dex in imponēdo penaʒ semper de beat ꝯsiderare q̄-litatē ⁊ magnitu dinem delicti.⁊ se cundum qualita-tem delicti penaʒ iponere: q: pene debēt commensu rari ad dlicta: vt in.l.respiciēdum. ff.de pen.et plene trac.i.c.at si cleri-ci.in pricipio.vbi plene ꝺ materia. j.de iudi.

gbus possit quis dare vicariū.de prebē. extirpan de.§.qui vero.Glo.fi.signat vnū ꝯtrariū.⁊ debet primo recitari.⁊ est clara. Jn fi.dic de hoc plene. de elect.licet in glo.penul.lib.vj.

¶ Secūde partis dñi Antonij de but.super primo decre.finis cum casibus Bernardi glossatoris.

d ¶ De officioꝰ ⁊ potesta.iudi.dele. Rubri.

1 ☞ Judex delegatus quis sit.

¶ Supra visum est in precedentibus rubricis de his q̄ vices alienas gerunt in diuinis officijs ⁊ in iurisditiōe voluntaria:merito restat videre ꝺ his qui vices alienas gerūt i iudicijs ⁊ in iurisditiōe cōtentiosa vt sunt delegati. ¶ † Sʒ quero pro de claratione totius ti.quis dicat̄ delegatus. Solu. multipliciter diffinit̄.quidā dicūt vt Gof.ꝙ dele gatus est is cui a papa vel ab alio ordinario seu pricipis delegato causa decidēda ⁊ cognoscēda cōmittit̄. Uel fʒ Hosti.delegatꝰ est cui ꝯmittitur causa decidenda seu exequēda vices alterius rep̄. sentās:ꝓpriū iñ iurisditiōe nihil hñs.vt.j.eo.c.sa ne.ij.⁊ in.l.j.ff.de offi.eius cui man.est iurisdi. Ul' fm̄ Spe.eo.tit.in p̄n.delegatus est qui ex ꝯmissio ne alterius alicuius cause iudicialem cognitionē consequitur.et quelibet diffinitio tolerari potest. ¶ Ulti.hic querit̄ quia in rub.fit mētio de offic. ⁊ potestate iud.dele.que differētia sit inter officiū ⁊ potestatē. Sol.dic ꝙ sepe ista ponunt̄ equoce. ⁊ vide qꝺ not.gl.super rub.ff.de iurisdi.om.iudi. tñ quo ad materiā nostrā dicit Jo.an.qꝺ officiū respicit id qꝺ delegat̄.potestas vero concernit id quod pōt per delegationē delegatus exercere.nā sepe querimus qd possit facere delegatus ex dele gatione sibi facta. Abbas.

1 ☞ Delegatus papē non solum habet iurisditio nem in partes sʒ etiam in illos qui eius iurisditio nem impediunt.6.

2 Clausula petēs sibi ius et iustitiā fieri qd importet.

3 Metus iustus an ⁊ qñ causetur ex minis aliorū.

4 Autoritates sacre scripture possint allegari ad de cisionem causarum.

5 Cōsentiens an ⁊ qñ debet puniri tanꝙ faciens. Qui pōt obuiare delicto ⁊ nō obuiat an peccet.

6 Delegatus an habeat iurisditionēʒ in personas quomodocunqʒ delinquentes in causis corā eo vertentibus.

Quia questitum. ⁊ 1 Delegatus pape potestateʒ habet non soluʒ in partes:sʒ etiā in alios qui suam iurisditionem impediunt. Communis diuisio. Secunda ibi:sic tibi. ¶ Casus literalis. Quidaʒ d impetrauerūt literas contra aduersarios suos:⁊ cum ipsis eos facerent ad iudiciū euocari:potesta tes et alij potentes minis ⁊ terroribus cōpellunt querētes silere:et sic mandatum dñi pape eludit̄. querebat̄ quid iudex facere debeat. Rñdet papa ꝙ sicut agētes et consentientes pari pena puniri debēt:sic eodē modo tam illi qui trahuntur i cau sam quā principales fautores eorū si iustitiā im-2 pediūt per cen.eccl.sunt coercendi. Ber. ¶ † No. e ibi precipimus alicui iustitiam exhiberi[e] pro gene tur habere officium vide dominum Abbatem.in.c.vno delegatorū.j. eodem.

+Sebasti. Sapia. d ¶ De officio.qui dicant̄ habere of ficium.vide omni no dominuʒ Ab ba.i.c.post cessio-nem.i.principio. vbi Feli.j.de pro batio.latiꝰ ꝑ Cor setuʒ in suo reper torio.verbo offi-cium nūquid au-tem arbiter dica-

e ¶ Justitiam exhiberi. Adde Franc.are.consi.xvij.⁊ Alexā.in multis suis cōsilijs recurrendo ad tabulam.

Zacharias. ¶ Adde qꝺ ista clausula i libello apposita operatur qꝺ possit sētētia ferri ex inepto libello si ꝯstet de intētione libellātis.⁊ qꝺ ꝯpetat actio licet inepte ꝓponat̄ no.Ite in.c.cū dilectus.col.xxij.in ver ex predictis infero ad aliud.j.de ordi.cog.Lanfrā.de oria.in.c.quoniā.

contra.§.cõfessiones. ꝛ ibi in addi.celsi.ĩ.de proba.quibus adde Alex. consi.xxi.volu.j.ꝛ Pau.de cast.consi.clxiij.

Anto. Fran. ¶ Et ad materiã istius clausule ꝛ vt opereṫ effectum.de quo iste dicit:vide no.per doc.i.l.edita.C.de edẽ.ꝛ per Ro.in sing.suis in versi.clausula petens ꝛc.ꝛ per Bar.in extrauag.ad reprimẽ.in ver. e figura.in.iij.co. ꝛ ꝑ Pau.de cast. in.consi.clxiij.operaṫ etiã hec clausula vt videaṫ ẽt cõclusum sup ꝑ possessione ꝗliscũqꝫ fit cõclusio specialis facta ꝛ ẽt operatur quod agẽs 3 si i libello narrat petitorium ꝛ possessorium ꝛ ꝯcludit possessoriũ potest i petitorio adducere ꝓbatiões: vt ꝑ Jo.cal.ꝛ do. Ant.in.c.ij.de ordi.cog.ꝛ vide alexan.de imo.in cõsil.cxxi.in.i.parte cõsi.ꝛ cõsi.cxlvi.in iiij. parte. et vide Pau.de cast.in.l. 4 fi.ff.de insti.ꝛ iur. vbi dicit qꝺ hec clausula operaṫ ꝙ etiam sñia iniqua valeat ꝙ ẽt videtur esse ꝺ mẽte Bal.ibidem.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Cuꝫ queritur. Vide Pe.ꝺ anc. in cõsi.cccxix.ꝛ in cõsi.clviij.inci.rõnesque superius. vbi dicit ꝙ inspiciṫ nocendi potẽtia sicut nocendi actus.refert ꝛ sequtur Marsi. bono in.in.l.questiões. col.iiij.ff.de q̃stio. et nunquid mine inducant iustum 5 metum ꝛ que requirãtur tradit late do.And. siculus in.cõsi.lx.inci. sapienter. scribit.in primo volumi. et alex.in cõsi.xlvij. incipien. in causa in.iiij.volum.ꝛ in consi.vlt.in.iij.volumi.Are.in cõsi. xiiij.incip.viso. in ix.colum.versicu. venio nũc ad tertium.

b ¶ Limitari. adꝺ Pau.de cast.consi.clxxvii,in.i.impressis.Pe.de ancha.cõsi.ccc.Ange.cõsi,ccxv.alex. consi.cxliiij.ij.lib. ꝛ consi.xvj.iij.lib.

rali conclusione rescripti.ꝛ hodie cõiter apponiṫ hec clausula in fine libelli.ꝛ est valde vtilis. nam potest cõprehendere omnẽ actionẽ. vnde semper cõsulendum est actori vt in fine libelli dicat ꝛ circa predicta peto mihi iustitiaꝫ exhiberi.de quo in c.ij.ĩ.de or.cog.vbi plene dico. ¶ No.ij.ibi:minis aut terroribus.ꝙ differentia est inter minas,ꝛ terrores.nam mine consistunt in verbis: terrores in atrocitate facti: sepe tñ capiũtur ꝓmiscue. ¶ † Et no.ex hoc tex.ꝙ mine ꝛ terrores potentium inducunt iustũ metum.dic tamen aduertendũ fore ad qualitates personaruꝫ minantiũ vel terrentium. Nam si solent seuire post minas inducunt iustum metũ.al's mine nõ excusarent.Ad hoc quod leg. ꝛ no.maxime ꝑ Bar.in.l. ad inuidiã.ꝛ.l. metũ.C. qꝺ me.cã.ꝛ vide per Inno.in.c.cãm matrimonij. ĩ.e.qꝺ est no.cũ queriṫ[a] nunqd mine vel terrores mariti vel prelati inducãt iustũ metũ in vxore vel subdito.dꝫ enĩ distingui modo ꝓdicto. ꝛ sic debet limitari[b] qꝺ le. ꝛ no.in.l.j.§. que onerãde.ff. qua. re.ac.nõ da. ¶ No.tertio ꝙ cõsentientes ad delictũ regulariter debent puniri sicut ipsi facientes. de quo dic plenius.vt.ĩ.dicetur cũ glo. ¶ † Item no.iiij.ibi scripture testimonio.qꝺ sacra scriptura potest allegari in decisionibus causarũ ꝛ in modo puniẽdi.facit.c.certificari.ĩ.de sepul.cũ simi.quod intellige nisi scriptura contradicat canonibus qꝛ in decisionib⁹ causarũ potius standum est canonibus q̃ dictis sanctorũ[c].xx.dist.in prin.ꝛ.c.seq.ꝛ ibi per gl. ¶ Ultimo no. ꝙ iudex delegatus põt iurisditionẽ suã exercere non solum cõtra partes sed etiam cõtra quoscũqꝫ suam iurisditionem turbantes ꝛ de hoc.ĩ.plenius. ¶ In glo.ibi:iactura cause affici debẽt.aduerte.potest enim istud dictũ gl.dupliciter intelligi.Primo vt isti qui inducũt istos turbantes debeãt affici ꝛ puniri in perditione cause ꝛ iste intellectus nõ multum placet:quoniam iura alleg.[d] in gl.loquunṫ qñ quis aduocat patrocinium potentiũ in alienationis actu.vt qꝛ reus alienat rem in potentiores.Scꝺo põt gl. intelligi[e] vt adducat illa iura in simili ꝛ vt quemadmodũ ibi puniuntur illi qui aduocãt auxilium potentiorũ:ita ꝛ isti qui inducunt potentes vt faciãt silẽre actorẽ:equiparantur tamẽ in genere nõ in q̃titate pene.ꝛ iste intellect⁹ est melior. ¶ † In glo.ij no.bene istã gl.vsqꝫ ad fi.quia quotidie allegatur dũ queritur nũquid cõsentiens debet puniri tanq̃ faciens.ꝛ ponit glossa quatuor membra. ¶ Primum est qñ quis cõsentit negligẽdo. pone exemplum ꝑm doc.scio ꝙ vis delinquere ꝛ possum te subtrahere a peccato:sed propter negligentiam omitto. ¶ Uel pone aliud exemplũ: quia possuꝫ obuiare delicto:puta qꝛ video ꝙ aliqs vult te offendere ꝛ possum obuiare ꝛ nõ obuio.nã ꝑm gl.si negligẽter ago debeo puniri mitius q̃ ipe faciẽs. Aduerte quia in hoc sunt opi.de iure ciuili videṫ ꝙ regulariter nõ teneaṫ quis obuiare delicto nisi delinquẽs sibi sit subiect⁹ vt seruus filius vel subditus.vel nisi delictũ sit cõmittendũ in personam illius cui ego sum subiectus:ita videṫ velle glo.in l.culpa caret.ff.de reg.iur.ꝛ Bar.in.l.vtrum.ff.de pari. nã fili⁹ teneṫ si nõ reuelat patri ꝙ alius velit eum offendere.vt in.l.ij.ff.eo.ꝛ idem dic in alijs subditis:vt no.in iuribus preall'.ꝛ plene per Dy. in regula nõ est sine culpa.de reg.iur.lib.vj. Tex. tamẽ multũ stringit in ꝯtrariũ.insti, de publi.iud. §.alia.vbi puniṫ cõscius:lꝫ esset extraneus.ꝛ q̃q̃ Bar.nitatur rñdere in.d.l.vtrũ tamẽ ipsemet dubitat de sua rñsione.

c ¶ Quam dictis, sanctorum.Add Ro,sing,suis.fo.xix.

d ¶ Jura allegata. Põdera quia tex.in.l.j.C.ne li.po.nõ loquitur de ꝓcurante patrocinium in alienatione cause.And. Barba.

e ¶ Intelligi.Certe iste nõ est intellectus huius gl. que reuera vult qꝺ perdat causam:sed tex.nõ dicit hoc.Dicit enĩ ꝙ coerceri debeat. vnde succedit regula ꝙ nunq̃ quis priuatur iure suo nisi exprimaṫ a.l.vt est glo.in.c.fi.de inrepa.ergo nõ bene loquitur.est tñ sing.gl.ꝑ extensione huius tex.ꝛ habet rationem in se.arg.illius.l.j.And.Barba.

f ¶ Desinit obuiare. Adde Ro.consi.xxvij.

g Sebasti.Sapia. ¶ Cõsiliũ.Uide do.Barth.vero.in ꝯsilio.xxvij.in ij.col.ꝛ ad materiã qs dicaṫ ordinator, tractator, ꝛ mandator. viꝺ Ang.in ꝯsi.xxvj. Bar.in cõsi. clxi. incip. in questione qua queritur.

Sed de iure canoñ.cõiter teneṫ dictũ glo.ꝛ facit.c.sicut dignũ.in.§.illi etiã de homi.vbi dicitur ꝙ non caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obuiare[f] ꝛ xxiij.q.iij.quasi per totũ.An aũt incurrat excõicationẽ qui põt iuuare clericũ ne verberetur ꝛ omittit.dic vt no.in.c.quante.de sen.excõ.Illud tamẽ verũ est qꝺ etiã de iure ciuili quis põt iuuare aliuꝫ ne offendaṫ ꝛ capere malefactorẽ.l.si quis in seruitute.ff.de fur.ꝛ qꝺ ibi no.ꝛ in.l.nullus.C.de iude. ꝛ Inno.in.c.vt fame.ꝛ in.c.si vero.de sen. excom. ¶ Scꝺm mẽbrũ gl.est qñ quis consentit prebendo cõsiliũ[g].glo.tenet ꝙ dꝫ puniri sed nõ tanq̃ faciens.Host.aliter distinguit.Aut enim is cui consuliṫ:erat al's facturus[h] ꝛ minus punitur ꝯsulẽs: aut nõ erat al's facturus ꝛ tũc qꝛ est par delictum cũ faciente dꝫ tũc puniri consulens sicut faciens. ad hoc.c.sicut dignum.§.qui vero.de homi.ꝛ in.l. qui seruo.ff.de fur.facit.l.in furti.§.ope.ff. eod.ꝛ.l. nõ solũ.§.si mãdato.ff.de iniur.ꝛ vide qꝺ de materia no.Dy.in regula nullus ex consilio. de regu. iur.lib.vj. ¶ Tertiũ mẽbrũ glo.est cũ quis consentit cooperãdo[i]:ꝛ in hoc dicit gl.ꝙ est par delictũ: ꝛ similis dꝫ esse pena.Sed tu aduerte ꝙ aut quis cooperatur ꝑncipaliter:ꝛ tunc nõ est dubiũ:qꝛ est principalis in delicto. aut cooperatur prestando opem delinquẽti:puta qꝛ cõmodauit sibi ensem vt faceret certũ delictũ vel venit sociando eum ne ab alijs impediretur exercere delictũ vel qd simile ita ꝙ ipse nõ apposuit manũ in delicto sed ꝑstitit opem delinquẽti:ꝛ iste est casus multũ dubitabilis:nec doc.nostri hic tractant:sed legiste ponunt varias opi.de quib⁹ per Bar.in.l.is qui opẽ.ff.ꝺ fur.ꝛ in.§.ope.preal.ꝛ in.d.§.si mãdato.vbi plene ꝛ exquisite soluit materiã tã in auxiliante q̃ opeꝫ ferente seu mãdate.ꝛ videṫ ibi ad ꝓpositũ ipse ponere regulã ꝙ prestans opẽ debet regulariter puniri vt faciẽs per iura superius all'.Et aduerte ad vnũ dictũ valde notabile ꝙ vbi qs puniṫ ex eo qꝛ prestitit opẽ:habebiṫ respect⁹ in pena imponẽda ad qualitatẽ que est in operãte delictũ[k] ꝛ non ad qualitatẽ que est in opẽ ferẽte seu mãdante.Exemplum.titius prestitit opẽ filio interficienti patrem dꝫ iste titius puniri queadmodũ puniretur si interfecisset patrẽ suum vnde tenetur pena legis pompeie de paricidijs.vnde magis punitur nunc iste prestando opẽ filio q̃ si occidisset manibus suis: quia si ipse occidisset teneret tanq̃ extraneus:sed prestando opem filio punitur ea pena qua debet puniri filius:qꝛ consensit illi delicto paricidij. hoc probatur aperte.in.d.l.vtrum.ꝛ ibi per Barto.et idem no.in.d.l.is qui opem.Et per hoc dicenduꝫ est ꝙ si ex statuto magis punitur nobilis q̃ popularis ꝙ si popularis prestat opeꝫ nobili debet puniri pena qua punitur nobilis:ꝛ nõ pena qua punitur popularis.ꝛ de materia plenius doꝺm.vt no. in dictis iuribus. Et dic ꝙ etiã si quis mutuauit pecuniam ad delictũ aliquod cõmittendũ debet puniri tanq̃ prestãs opem ad delictũ. ꝛ punietur vt ipse delinquens si scienter facit.tex.est no.in.l.si sciente.ff.de paricidijs, ꝛ facit ꝙ si statutuꝫ ꝑunit prestantem alicui opẽ ꝙ comprehendat istum qui mutuauit pecuniã. ¶ Quartũ membrum glo.est in consensu autoritatis ꝛ defensionis[l]:ꝛ dicit glo. ꝙ iste plus punitur q̃ faciens.ꝛ est rõ.nam is qui prestat autoritatẽ seu defendit errorẽ alterius nõ solũ ipse peccat ꝛ errat:sed cõfirmat alterius errorem ꝛ prestat alijs materiã delinquendi.Hostien.

h ¶ Aliasfactur⁹. adde bar.cõsi.lx. ꝛ Alexã.cõsi.ciij.

i ¶ Cooperando. adde Ro. consil. alle.ꝛ vide qꝺ voluit Pau.de cast. consi.cxcij.in pria impressione.

Anto Franc.

¶ Circa hoc de auxiliatore an et qñ teneaṫ vt ꝑncipalis. vide ẽt.d. Car.in cle.j.ꝺ immu.ec.ꝛ in.c.quãte.de sent.excõ. et vide ꝑ alex. i cõsi. xxxv.in.ii.pte:vbi dicit ꝙ auxiliator ad spernendũ preceptum iudicis tenetur pena qua teneṫ ꝑncipalis. ꝛ vide Jo. an. in addi.spec in ti. de treug.ꝛ pa.i fi.in addi. que inci. cũ vertiṫ casus.ꝛ.ĩ.i versi.vi.vbi dicit ꝙ auxiliator tenetur ꝺ pace rupta sicut ipe principalis.ad qꝺ etiã vide Alex.in.l. is q opẽ.de fur.et adde quod auxiliator ad homicidium diciṫ homicida ꝛ pariter teneṫ:vt i.l.nihil interest.ff.de sicã. ꝛ habeṫ ꝑ Bald.ꝛ Sali.i.l.vnica.C. de rap.ꝟgi.ꝛ per Flo.i.l.si quis fumo.ff.ad legẽ aq. ꝛ itellige vex nisi ꝑ statutũ imponereṫ pena cõmittẽti delictũ vel homicidiũ:qꝛ nõ habent locũ in auxiliatore.ꝺ quo viꝺ plene ꝑ Alexã.in ꝯsi.cxl.i.ij. pte ꝛ i alle.l.is qui opeꝫ. de fur.ꝛ an ille q ꝯsuluit delictũ fieri dicaṫ auxilium ꝑstare.viꝺ bar.in l.i furti.vbi ꝛ per alex.ff.de fur.ꝛ ꝑ Sal.in.l.j.in.j.col.C.de ser.fu.ꝛ vide plene ꝑ ang. are. in trac.male.ꝛ in apoit.ad eũ ibi in glo.in versi.andream auxiliatorem.

k ¶ In operante delictũ. Adde Ang.are.in tracta.ma.ꝛ ibi in apostil. in gloss.ex nobilibus.

l ¶ Defensiõis.adde qꝺ voluit Old.ꝯsi.lxv.vbi ꝺ fautorib⁹ schismatici

diu:

dicit dictum gl. ꝓcedere in heresi ꝛ in maioribus criminibus: alias in ciuilibus vel minoribus criminibus est par pena. vt in text. hic. nã isti erãt fautores ꝑncipales. ꝛ tñ dicit tex. ꝙ pari pena cũ agẽtib⁹ puniẽdi sunt. ꝛ hoc dictũ cõiter tenet̃ ꝛ hoc no. ¶ † In gl. fi. ibi impedit ipsam iurisditionẽ: vult ergo glo. vt qualitercũqꝫ impediat̃ iurisditio de legata possit ipse delegat⁹ iurisditionẽ suã exercere ꝯ turbatores. Inno. hic. ꝛ in. c. dilectus. ĩ. de pe. latius attigit hanc materiam: multum tamen variat in dictis suis ꝛ in effectu primo tangit cum tertius delinquit in ꝑsonã delegati. scḋo casu cũ delinquit in ꝑsonã pris. tertio cum delinqt in ꝑsonã eoꝝ qui necessario debent interuenire in iudicio vt sunt aduocati testes ꝛ ꝓcuratores. quarto cũ qs delinqt in officio suo corã delegato, vt si aduocat⁹ delinqt in aduocatiõe ꝛ notari⁹ in officio suo corã delegato: ꝛ sic de si. nunqd possit delegatus aiaduerte re ꝯ istos: ꝛ quã penam põt imponere. ꝛ qd si delictũ nõ est manifestũ sed occultũ ꝛ longũ esset plene discutere quelibet articulũ: sed ꝑ istam diuisionẽ habes quasi declaratas gl. Inn. ¶ Cõclusiue tñ sic põt di ci ꝙ si tertius delinqt in ꝑsonã iudicis delegati nõ põt iudex delegat⁹ illũ punire nisi ꝑ hoc contingat suã iurisditionẽ impediri. sic ꝯcor. Inno. hic ꝛ in. d. c. dilect⁹. nã hic tꝫ ꝙ põt suã iniuriã vlcisci[a] per. c. si quis erga. ij. q. vij. sed in. c. dilectus. tꝫ oppositũ. sed cõcor. vt. s. c. si qs erga. loquit̃ in ordinario. de quo plene dixi in. c. cũ venissent. de iudi. ꝑ Inno. in. c. ex ꝑte. ĩ. de ver. sig. Sed eo casu quo põt delegat⁹ punire non intelligas ꝙ possit imponere penã ordinariã sed extraordinariam: qꝛ ipse nõ est deputatus sup illa iniuria. Si delinquit̃ ꝯ partes vel al's ꝑsonas necessarias in iudicio: ꝯclude qđ si impedit̃ sua iurisditio põt se impedire alias secus. ꝛ ad limites impedimẽti põt se impedire ꝛ nõ aliter. Cõtra officiales delinquẽtes corã se tꝫ Inn. in. d. c. dilectus. ꝙ nõ põt ipse ꝓcedere nisi impediret̃ sua iurisditio: sed dꝫ eos facere puniri per ordinariũ. Quã ꝑtãtem põt exercere delegatus ꝯtra istos impediẽtes. dic ꝙ põt exercere censurã eccl'iasticam etiã si hoc non sit expressum in rescripto vt hic Inn. dicit ꝙ potest eos mulctare: [b] qꝛ oĩa videnť esse cõmissa sine quibus iurisditio exerceri nõ põt. qđ no. ꝛ idẽ no. ĩ. eo. de causis. Ad vltimũ conclude ꝙ aut delictũ turbatoris ẽ notoriũ: ꝛ indubie põt ꝓcedere vt hic: aut nõ est notoriũ sed sunt aliq cõiecture ꝯ turbatorem ꝛ põt ꝓcedere ꝛ compellit̃ ad prestandũ cautionem[c] de non impediendo. ar. in. c. lr̃as. in fi. de resti. spo. Aut est occultũ ꝛ sunt opi. Inn. tꝫ ꝙ põt ꝓcedere summarie inquirendo. ꝯtrium tꝫ Spe. in ti. de deleg. §. sequit̃. ṽsi. item ad eius officium dictũ Inn. satis plꝫ. nec ob. ver. manifeste positũ in tex. qꝛ põt referri ad ṽbum cognoueris: vt sit sensus quod non dꝫ iudex exercere districtionẽ eccl'iasticam nisi manifeste cognouerit illos impedire iurisditionẽ suam: nõ tamen negat quin possit summarie inquirere vtrum impediãt. ad qđ vide bo. glo. in simili in. c. j. ĩ. eo. lib. vj.

1 Rescripta diuersa sub eadem data ꝯcessa: faciunt iudicem supersedere donec consulat scribentem.

2 Beneficiũ duob⁹ eadem die datũ nec apparet de prioritate alicuius, facit qđ super eo supersedeatur conferens.

Sane si a nobis. Varie legit̃ sed cõiter sic summat̃. Cum diuerse litere sub eadẽ data ꝛ forma ꝯtria impetrant̃ ꝛ ꝑntant̃ a diuersis ad eosdem iudices: supersedet̃ vtrisqꝫ donec papa cõsulat̃. h. d. ꝛ non diuidit̃. ¶ Casus lr̃alis. Aliquis impetrauit lr̃as super aliqua cã ꝯtra aduersariũ suũ ad aliquos iudices: in alia forma dubitabãt iudices qd facere deberent sup his. Rñ. papa ꝙ iudices super sedere debẽt executiõi vtrarũqꝫ lr̃arum donec romanũ pontificẽ ꝯsulãt: ne ꝑ varietate lr̃arum cã valeat retardari. Ber. ¶ † No. j. vnam regulã ex tex. ꝙ vbicũqꝫ nõ põt ꝯstare iudicib⁹ de ꝑualiditate lr̃arum impetratarum oppositarũ debent isti supersedere ꝛ cõsulere papam. Et facit iste tex. ad illã q̃stionem cum idem bñficiũ confert̃ duob⁹ sub eadem data nec apparet cuius supplicatio prius fuerit signata. dꝫ in hoc consuli papa qui vtriqꝫ fecit gratiam ꝛ ẽm eius responsum est ꝓcedendum. ad hoc quod no. Ioan. and. in. c. si a sede. de preben. lib. vj. ¶ No. ibi executiõi supsedeãt qđ iudices delegati largo mõ possunt dici executores: nam exequunt̃ procedendo ius partium. facit. c. si qs contra clericũ. de foro com. ¶ In gl. j. in fi. Ex hac gl. colliguntur due lec. ad istum tex. Prima vt intelligatur quãdo diuerse litere in eadem causa impetrãtur ad eosdem iudices: ꝛ tunc propter identitatem iudicum neutre ꝑualeant sed delegans est consulẽdus. hec lec. non procedit si potest constare de prioritate date: qꝛ secunde sunt surreptitie nõ facientes mentionẽ de priorib⁹. vt in. c. ceterum. de rescript. nec potest excusari surreptio ꝑpter identitatẽ iudicum. Scḋa lect. vt intelligat̃ quod delegatus debet supersedere executioni secundarum literarum que lect. ꝯdicit text. vt patet in ver. vtrarũqꝫ. ¶ † Tertia lect. vera et magis communis est vt intelligatur quando litere diuerse impetrantur ad eosdem iudices ꝛ eãdem habent datam: sed forma est diuersa ita qđ non constat de prioritate. nam tunc iste casus non est decidibilis per delegatos. ꝛ sic cessat. c. pastoralis. de rescrip. sed debet consuli ipse delegans. ꝛ hanc lect. sentit glo. in. c. ex tenore. s. de rescriptis. vbi melius glossauit istum text. ꝙ hic ꝛ sequuntur hic docto. communiter. Et profecto hec lec. est vera in se sed iudicio meo non multum cõsonat huic litere per illa verba tex. non facta mẽtione priorum lr̃arum ꝛc. que verba clare innuũt ꝙ hic constabat de prioritate literarum. ꝛ sic nõ erat eadem data in vtrisqꝫ: nisi diceres ꝙ ista fuit allegatio partis seu iudicis consulẽtis. Sed non multũ hec respõsio mihi satisfacit. Et eodem mõ potest respõderi ad duas alias lect. quas hic ponit Hosti. n. ĩ dicit textus posse intelligi quando ad aduersos iudices litere diuerse impetrantur: sed habent eandem datam ꝛ formam contrariã: vel etiam eandem formam: nam propter diuersitatem iudicum iudices mutuo se impediunt vt dixi. iste lec. sunt vere in se: sed non congruunt tex. ratione predicta. Datur etiam alia lec. per doct. vt intelligatur quando litere impetrantur super diuersis causis ad diuersos iudices. est tamen cõnexitas inter illas causas vt qꝛ actor impetrauit super hereditate ꝯtra reum: reus impetrauit ad alios iudices super legitimitate: vel vn⁹ impetrauit in petitorio: alius in possessorio. vnde ne continentia cause diuidatur corãm diuersis iudicib⁹ debent iudices supersedere ꝛ consulere papam. ꝛ no. hanc lec. ꝛ generaliter potest dici qđ vbicũqꝫ surgit ꝓbabile dubium super ꝑualiditate lr̃arum non decidibile ꝑ delegatos ꝛ arbitros: hꝫ locum iste tex. nam promptũ est iura iuribus concordare vt in. c. cum expediat. de elec. lib. vi.

a ¶ Vlcisci. Adde Alex. consi. xxxvi. ij. lib.

b ¶ Mulctare. Adde late ang. consi. viij. ꝛ Alex. consi. alle. Zacharias. ¶ Adde eũ. ĩẽ ale. in. l. i. ff. si qs ius di. nõ ob. vbi ponit istũ casum ad regulã quã facit qđ delegat⁹ nõ possit mulctare. ꝛ ibi al's fallentias: tu vide de hoc Bar. in. l. j. ꝛ in. l. ij. §. his. ff. de iudi.

Ant. Francis.

¶ An delegat⁹ possit mulctare ꝛ ꝑ quos magistratus possit imponi mulcta. vide per spe. in tit. de sent. in. §. ij. in versi. sed nunqd. ꝛ seq. Et adď ꝙ ille no pñt imponi ꝑ defensores ciuitatis neqꝫ per magistratus municipales: vt ꝑ Paul. de ca. ra. pha. ful. ꝛ ale. i. l. i. ff. si qs ius di. non obtem. nisi forsã sint leues mulcte q̃ iponunt̃ ne al's iurisditio delegata vel ordinaria sit elusoria. iuxta ea q̃ hñr in. l. ij. ff. de iu. om. iu. ꝛ in c. ꝑterea. de of. de leg. ꝛ de materia vide ple. per Spe. in ti. de ꝯtuma. in §. nunc dicam⁹. ꝛ ibi ꝑ Io. an. in ad di. ꝛ i ti. ď iureiur. in ṽs. u. ṽo ꝓprio. ꝛ ꝑ Bar. in. l. j. ff. si qs ius di. si ob. ꝛ i. l. j. de mõ mul. vbi ple. tradit materia multe.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Cautionẽ. Cõsideranda est an d. ab. voluerit qđ in isto casu sufficiat simplex ꝓmissio. vr̃ enĩ ꝙ sic: qꝛ vtit̃ ṽbo cautiõe q̃ iportat simplicẽ ꝓmissionẽ. l. sãcim⁹. C. de ṽb. sig. gl. in. c. ꝙ ꝙ inver. idonee. de vsu. lib. vi. tñ ꝯtriũ sentit dñ allegat text. in d. c. lr̃as. vbi text. reqrit sufficiẽte securitatem. ꝛ sufficiẽs securitas itelligit̃ datis fideiussorib⁹ vel pignorib⁹. c. j. i fi. cũ glo. ĩ. de sequestr. pos. ꝛ fruct. traditur i d. l. sancim⁹. ꝛ i. l. j. ff. q satis. cogan.

Sebasti. Sapia.

1 ¶ Delegatus principis põt alteri subdelegare: ꝛ põt subdelegatum compellere ad acceptandũ qñ ex necessitate subdelegat.

2 Delegatus ꝑncipis non potest cuicunqꝫ causas subdelegare: sed tantum quibusdam personis de quibus hic remissiue.

3 Causa potest delegari vel subdelegari reseruato consilio delegantis in decidendo causam. 6. 7.

4 Delegatus principis quas causas nõ possit subdelegare.

Industria ꝑsone qñ est electa facit qđ causa non possit subdelegari.

5 Clausula vt liberũ sit: importat vt qs non teneatur requirere consensum alterius.

7 Snĩa lata nõ requisito cõsilio sapiẽtis est ipso iure nulla: stãte statuto qđ iudex debeat ferre sniãꝫ ad consilium sapientis.

8 Consilium sapientis nõ est sequendũ in sentẽtiãdo si nõ videt̃ iustum iudici: etiã stãte statuto vel commissione ꝙ iudex debeat ferre sniam ẽm consilium sapientis.

d Si pro debilitate.[b] Delegatus pape impeditus subdelegare potest causam que sine ipso commode terminari potest. primo ponit dictum. secũdo ipsius determinationem ibi: ita quod. tertio generalem exceptionem ibi: nisi. ¶ Casus literalis. Aliquis est delegatus a papa sup aliqua causa: iudex impedit⁹ nõ poterat in causa procedere: querebatur vtrum possit alij committere vices suas. Rñ. papa quod si ꝑ debilitate vł alia iusta causa impeditus fuerit bene potest vices suas cõmittere personis idoneis ꝛ discretis: ita tamen si causa esset dubia iudicem ipsum consulat. ꝛ si forte causa esset ita grauis qđ sine ipsius ꝑñtia terminari non posset: tũc nõ cõmittat. ber. ¶ † No. primo qđ delegatus principis potest cãm sibi cõmissam alteri subdelegare necessitate vel alia incommoditate instante: idem tamen dic cessante qualꝫ necessitate qꝛ delegatus principis hoc habet ex priuilegio[e] vt alteri subdelegare possit: sed inspicitur necessitas quo ad hoc vt subdelegatus compellere ad acceptandum: hec leg. ꝛ no. in. c. pastoralis. ĩ. e. ꝛ ita limita istũ tex. ¶ † No. ij. qđ nõ est in optione delegati cõmittere causam qbuscũqꝫ: sed ad hoc dꝫ eligere ꝑsonas discretas

¶ Si pro debilitate. Vide Felin. pulchre inducentem hũc tex. in. c. nõ põt. ĩ. de re. iu.

e ¶ Ex priuilegio adde do. de rota. dci. cclviij. si auditor. ꝛ. cclxviij. si eps. B. e. ti. i nouis

⁊ idoneas. Que dicātur in hoc ꝑsone idonee. dic vt hr̄ in.c.statutū. de rescr.lib.vj.⁊ in.§.tria.iij.q. vij.⁊ qd̄ le.⁊ no.i.c.sciscitat⁹.de rescrip. ¶ † Tertio no.⁊ tene mēti iudicē posse causaꝫ subdelegare reseruato sibi cōsilio.i.hoc expresso vt cōmissarius in ꝓcedēdo seu decidendo petat consiliū ab ipso delegante. ¶ † Ulti.no.ꝙ graues cause nō pn̄t subdelegari ꝑ delegatū apostolicū.⁊ dicuntur graues cū est electa industria ꝑsone. vt[a] ī .c. fi.ꝭ.e.⁊ dic vt ibi.⁊ in.c.is cui.eo.tit.li.vj. Uel fm̄ doc.cū cā est mr̄imonialis.nā curia nō cōsueuit de facili alijs q̄ ep̄is causas matrimoniales committere. Et no.hoc dictū ꝙ ep̄s delegat⁹ ad causam matrimonialē nō pōt ep̄o causaꝫ subdelegare.⁊ vide qd̄ no.ꝭ.eo.causam mr̄imonij. ¶ † In gl.j.ibi etiā ꝑtib⁹ īuitis.⁊ ꝓ hoc facit iste tex.dū dicit liberū esse causaꝫ subdelegare .nā de significato huius verbi liberū[b]:est vt nō teneat̄ requirere alteri⁹ cōsensuꝫ.vt le.⁊ no.in.c.de multa.de prebē.⁊ i.c.lꝫ ep̄s.e.tit.li.vj.⁊ tene in hoc mēti gl. iuncto tex.⁊ vide qd̄ dicā.ꝭ.e.sup qōnū. Et in fi. gl.intellige hoc vt dixi.s̄.in.j.not.ab. ¶ † In gl. ij.in fi.not.bn̄ istā glo.⁊ tene eā mēti.nam aperte sentit ꝙ si delegat⁹ alicuius cōmittit vices suas reseruato sibi cōsilio:ꝙ iste desinit esse iudex ⁊ cōsilium suū est requirendū vt cōsiliū boni viri.⁊ ꝓbo hoc dictum rōne:nā dare consiliū nō est iurisditionis q2 nullā potestatē exercet dando cōsiliū. ergo per reseruationē ꝯsilij nō reseruat sibi aliqd iurisditionis.⁊ per consequens desinit esse iudex. vt in.c.si delegatus.ꝭ.e.lib.vj. Et hāc gl.ponderauit do.Ant.qui sup tex.assumpsit disputationem nunqd in dubio reseruando consilium videatur sibi reseruasse vt iudex: cōcludit tn̄ ꝙ nō. ¶ † Sed extra glo.q̄ro.de qōne notabili et quotidiana nunqd iudex possit cōmittere causaꝫ ⁊ reseruare consiliū suū vel tertij: vtputa vt subdelegatus teneatur in sn̄ia ferenda exquirere cōsiliū suū vel consiliū tertij. Innoc.cōcludit ꝙ sic:[c] ⁊ certe vr̄ tex.hic. Dicit tn̄ Inn.ꝙ si iudex iste cōmissarius procedit ꝯsilio non requisito nō tenet sn̄ia quia nō seruauit formam mādati:vt in.c.cū dilecta.de rescri.⁊ in.c.venerabili.ꝭ.e. Et hāc sententiam vbi ex forma statuti est requirendum cōsiliū no.tenuit Bart.in.l.j.§.si plures.ff.de exerci.vbi dicit ꝙ si statuto cauetur[d] ꝙ iudex[e] debeat ferre sn̄iam ad cōsilium sapientis non tenet sn̄ia si iudex processit non requisito cōsilio q2 cum iudex recipiat iurisditionē ex statuto ciuitatis nō debet tenere sn̄ia si non seruat formā sibi īpositā per statutū.⁊ hoc no.q2 facit ad multa.vide qd̄ in simili no.in cle.j.de iurep. Nunquid autē commissarius teneat̄ sequi[f] consilium dicit Innocē. ꝙ nō: nam satis est requirere et debito tempore expectare rn̄sum:vt in.c.cum olim.de arbi.⁊ in.c. cum in veteri.de electi.⁊ hoc idē voluit bar.in.d. §.si plures. Nunqd aūt tempore quo requirit̄ cōsiliū possit delegatus subdelegans istū cōmissarium reuocare,seu sibi inhibere ne ferat sentētiā: dicit Inn.ꝙ sic. Joā.an.dicit hoc ꝓcedere si sibi reseruauit cōsilium tanq̄ iudex. Sed hoc casu qn̄ reseruauit tanq̄ iudex,dicit do.Anto.ꝙ tenetur sequi cōsilium istius iudicis.q2 tunc est particeps in officio.nā regula est ꝙ vbi consiliū est requirendum ab eo qui est particeps in officio:tunc tenetur seq consiliū:vt no.ponit bar.in.d.§.si plures.⁊ facit quod leg.⁊ not. in.l.titium meuium. ff.de admini.tuto. ¶ † Sed īstat alia qō magis dubia nunquid possit fieri commissio vt teneatur cōmissarius ferre sententiaꝫ prout talis sapiens dictauerit.[g] Inn.concludit ꝙ nō:q2 isto casu haberet iste sequi arbitriū alterius in sententiando quod est ꝯ.l.iteꝫ si vnus. §.idem pōponius .ff.de arbi.vbi tex.notabilis dicit ꝙ nō potest compromitti in arbitrū vt ferat sn̄iam fm̄ ꝙ alteri visuꝫ fuerit .Hostiē.tenet oppositū ⁊ dicit aliud in arbitro aliud in iudice q2 arbiter hꝫ potestatē magis latā. pōt enim pronuntiare eque ⁊ inique:et statur sn̄ie sue metu pene:vt in.l.dieꝫ proferre.§. stari.ff.de arbi.⁊.ꝭ.de arbi.c.dilecti .Sꝫ iudex,dꝫ pronūtiare fm̄ iura:vt in aut.iusiur.quod p̄statur ab his. Item subdelegans pōt formare sn̄iaꝫ et eam cōmittere alteri ꝓnūtiandam vt.s̄.de rescri. c.cū dilecta.cum infinitis similibus.ergo eodem modo pōt ipse formandam alteri reseruare dum modo ille nō sit laicus ⁊ causa nō sit sp̄ualis. Et no.bn̄ hoc ꝟbū.ar.c.decernim⁹.de iud .nec ob.si dicat̄ qd̄ ꝯ ꝯscientiā ꝓpriā iudex pronuntiaret. q2 fm̄ eum dꝫ iste cōformare conscientiam suam fm̄ cōsilium periti:⁊ si non pōt dꝫ instare vt exoneret̄ a cōmissione:⁊ si non pōt dꝫ ferre sententiaꝫ fm̄ qd̄ sibi videt̄:⁊ no.hoc dictū. Multi moderni tenuerunt cum Inno.q2 iudex dꝫ iudicare fm̄ iura ⁊ conscientiā suam:vt in.c.cuꝫ eterni.de re iud.lib.vj.⁊ ray.tenuit istā ꝑtē.sed Bar.tenet aliam sn̄iam in.d.§.si plures.⁊ satis potest teneri opi.Hosti.cum ipsemet dicit ꝙ cōtra cōscientiaꝫ nō tenetur iudicare. Et no.ꝙ vbi tenetur qs pronuntiare fm̄ consilium alterius non tenetur pronuntiare fm̄ illud nisi consilium sit iustū:[h] q2 hoc importat verbū consiliū vt in.d.l.titiū.no.Bart. in.d.§.si plures. Et si dicitur vt debeat pronūtiare.fm̄ ꝙ alius dictauerit non tenetur sequi si cōscientia sua sibi repugnat. ¶ Sed dubitatur nūquid possit ferre sn̄iam ꝯriam. Host.sentit qd̄ sic. in contrarium facit q2 nō habet in hoc potestatē maxime quando statutū de hoc disponit.⁊ facit quod no.Bar.in.d.§.si plures .de equitate pōt teneri dictū Hosti.sed de rigore videtur cōtrariū.

1 ☞ Jurisditio vsqꝫ ad certum tempus data finito tempore expirat:nisi fuerit prorogata:intellige vt.ꝭ.nu.9.
2 Jurisditio delegata potest ꝑ partes prorogari.
3 Delegat⁹ pōt per partem contumacem punire.
4 Pena vbicunqꝫ est imposita a statuto iudex nō debet recedere ab illa alias ponitur in arbitrio iudicis.11.
5 Tempus datū ad causam expediendam an incipiat currere a die presentationis literarum.
6 Dilationes iuris possunt abbreuiari quādo causa est commissa decidi intra breuem terminum.
Terminus quando est datus ad aliquid faciēdū tam parti q̄ iudici si in termino nil fit an expediret ille actus.
7 Prorogatio debet fieri durante primo termino non autem finito.
8 Ordo iudiciarius potest remitti in totum cōuentione partium:⁊ tunc pronuntiatio facta per iudicem valebit in vim pacti:in parte vero nō pōt remitti.
9 Sententia nulla ex ꝯsensu partium accepta valet in vim pacti.
10 Instantia tam iuris q̄ statuti si est perempta an valeant acta postea facta.
12 Mulcta an possit imponi per iudicem delegatuꝫ vel subdelegatum.
Mulcta quid est ⁊ quando imponatur.
13 Delegatus principis est de maioribus iudicib⁹.
14 Pene plures si recipiantur posite pro eodem delicto:que pena erit eligenda.
Pena statuti an ⁊ qn̄ tollat penam iuris cōis.
15 Condēnatus siue punitus per vnum iudiceꝫ an possit per alium condemnari aut puniri.
16 Pena a iure vel statuto imposita an possit minui vel augeri vel in totum ab ea recedi taꝫ per iudicem ordinarium quam delegatum.
17 Pena quando non reperitur in vno iure:recurrendum est ad aliud.

De causis.

Si causa ꝯmittit̄ decidenda intra certam diem nisi partes prorogēt per lapsum diei expirat iurisditio.h.d.primo.vbi certa pena per ius statuta nō est :delegatus imponit arbitrariam.⁊ secunda ibi:illis etiā.

¶ Casus lr̄alis. Aliqua cā cōmissa fuit decidēda intra certū tēpus puta intra duos menses .querebatur vtrū iudex termino sibi p̄fixo elapso posset vlterius de causa illa se intromittere si intra tp̄s prefixuꝫ nō fuerit terminata.rn̄det papa qd̄ nisi dies ab ap̄lico prefixus de cōi cōsensu partiuꝫ.ꝭ. tp̄s stattū

---

a ¶ Industria ꝑsone:add̄ ro.consi. cccij. Zacharias.

¶ Adde spec.in tit.d̄ sala.§.fi.ꝟsi. pe. Bal.in.l.j.§. ne aūt .C.de cad. tol.cum simi. Fallit tn̄ in ambasiatore qui pōt filiū subrogare. nota Jaco.rebuf. post bar.i.l. nullus q. ⁊ ibi in addit.celsi ad ip̄m.C.d̄ decu.li.x. Itē in absente cā necessaria casus est sing. ⁊ ibi bo.gl.in .l.j. C.de iu.om.iu.de quo limita ⁊ an i distincte ꝓcedat vide ꝑ tho. ferrarium in tract.suo cautelarū. caute. xxi.incip. multoties per statuta. Anto.Francis.

¶ Qn̄ est electa industria persone absqꝫ dubio non potest ille subdelegare vel subrogare.bo.tex.in.c.fin. de off.le.lib.vi.et not.Bal.in.l.j.in §.ne aūt.C.de ca.tol.et facit text.in l.stipulatio.in.§. siue aūt . de oper, no.nun.et in.l.in vsucapione.§.accessio ff. de diuer. et tēp.p̄scri . et vltra limitationem hic positā ꝑ istuꝫ dicas ꝙ fallit in casu .l. de pollicitationibus.ff. de polli. Et adde ēt ꝙ ille q iurauit p̄dicare legere scribere ⁊ similia nō pōt ista alteri cōmittere vt ple.per bal.i.d.§. ne aūt. vbi etiam dicit ꝙ si est aliqs deputat⁹ pro notario actoꝝ nō pōt ali⁹ ei⁹ loco subrogari etiā de partiuꝫ voluntate. ad qd̄ vi.tex.in.l.repetita.C.de episco.et cleri. Et adde qd̄ seruitiū p̄standuꝫ principi vel dn̄o feudi nō pōt prestari ꝑ substitutū ꝑncipe inuito vel dn̄o.vt in.l. si qs. C.de murileg.lib. x.et no.bal.i.c.j.§. j.mutus.in ti. ep̄ꝫ vel abbatē.in vsi. feud. Et adde ꝙ īdustria persone p̄sumit̄ electa ex magnitudine dignitatis ꝑsone et pōderositate rei ꝑ.l.1.ff.de offi.pref. ꝑto.⁊ habet̄ i ep̄la inter claras. in fi.C.d̄ sum. tri. ⁊ fi.cath.⁊ habet̄ ꝑ alexā.in.l.j.i. ij. col.ff.de offi .eius cui mā.est iur .vbi dicit ꝙ talis non subdelegat etiā d̄ ꝑtiū cōsensu . qd̄ est notandum.

☞ Sebasti. Sapia.

b ¶ Uerbi liberū. Uide moder.i.l.i. C.de sacros.eccle. alex.in cōsil.lxx. inci.viso in.ij.dubio.in.j.volu.vbi dicit qd̄ verbū liberum restringit̄ fm̄ subiectaꝫ materiā:⁊ not .etiaꝫ alex.i cōsi.xv.inci. viso in.ij.volu.

c ¶ Quod sic. Add de Ange. consil. ccxxj.in princi.

d ¶ Statuto cauetur . Adde pulchre pau. de cast. cōsi.lxxxvij.in primo impress.

☞ Sebasti . Sapia.

e ¶ Qd̄ iudex. Uide fal.i.ꝯsi.cxl. p̄suppositis duob⁹ statutis.alex.i cōsil.lix.inci.viso titulo col.ij.in . iiij. vol.⁊ in cōsi.cxlv. viso ꝓcessu.col .fi. i.v.vo. Jo.d̄ ana. in ꝯsil.xv.inci.circa testiū.in.ij .dubio.⁊ ro.i cōsi.ccxxviij.inci .ꝓ plena. Raph.cuma. in consil.lv.incip. duo habentes.

f ¶ Teneat̄ sequi. adde pau. de cast. loco ꝓxime alleg.

g ¶ Dictauerit. Adde ange .cōsi. alle.cclxxj. alexā. cōsil.cclxxxv .ij.li.

h ¶ Sit iustū . Add de an.cōsil. clxxxvj.⁊.clxxxviij.

a ¶ Expirat iurisditio. Adde que infra ponam.
b Zacharias. ¶ De tpe in tps. Adde ꝙ hoc est verꝫ si terminus apponat fauore ptium. ita limitat ⁊ restringit Bal.in.l.si q ex consensu.in col.iiij.ver.scda species ꝓrogationis.C.de epi.au.idē in.l.j.q.iij. C. de iu.om.iu.⁊ Inn.hic.col.j.in gl.sua.in ver.consensus.

quem vide.
Zacharias. ¶ Adde qd in apo.ad istū i.c.j.nu.vj.⁊ in ꝟ.multare.s̄.e. Anto.Fran. ¶ Circa hāc potētiā mulctādi. Dicas qd regulr̄ null⁹ iudex pōt iponere mulctā nisi habeat merū iperiū vt voluit no.ang. in.l.nemo carcerē.C.de exac.tri.li.x.in rep. Et an iudex ecclesiasticus possit mulctare. no.Jo.an.⁊ doc. in.c.1.de dol.⁊ cō tu.⁊ hr̄ ꝑ Arc.in c.certū.xj.q.iij.⁊ qd de iudic.dele. siue a principe siue ab inferiore.vide etiā q̄ habent in.c.j.⁊ i.c.de causis.de offi.dele.et Arch.in.c.illud. xcv.distin.⁊ quid de ordinario vid in.c.ꝫ.de pe.i.c.sepe.de ap.⁊ in.c.j. de homi.li.vj.⁊ d materia mulctaꝝ vide spe.i ti.de cōtuma.in.§.nūc dicam⁹.circa p̄n. et ibi etiā ꝑ Jo.an.i addi.⁊ ꝑ eūdē io. in addi.spe.i ti.d iureiur.in ꝟ.si ꝟo possessor.⁊ add ꝙ ipositio mulcte vltra quā iudex possit ē ipso iure nulla.casus est i.l.certa rōe.C.qñ ꝓuo. nō est nece.an aūt saltē valeāt vsqꝫ ad illā q̄titatē in qua iudex potuit mulctare vid bar. ɔcludentē qd nō. i.l.rei iudicate.C. de re iud.⁊ i.l.fi.⁊ ibi etiā ꝑ bal. ff.d iu.om.iu. Et add qd minores iudices nō imponent mlctā nisi ad defēsionē sue iurisditiōis:vt plene tra. in.l.j.ff.si qs ius di.nō ob.vbi ponunt multi modi mulctādi.⁊ vide ang.in.l.j.in p̄nc. ff.si qs in ius voc. nō ier it. Et adde ꝙ mulcta nō ifamat.vt in.l.j.C.d mō mulc.⁊ ibi dt gl.qd mulcta ē pena extraordinaria.⁊ an delegat⁹ possit mulctare: dictū est.s̄.in hoc eo.c.⁊ ibi ēt vide apost. ibi positas per me.

c ¶ Dolo alterius. Adde ro cōs.clxxvj.⁊ vide qd idem voluit ɔsi.ccxx.vltra medium.
d ¶ Durante termino.add ꝙ hoc nō est simplr̄ verꝫ ꝑ ea q̄ voluit bal. in.l.i.ad fin.C.de tēpo.ap.⁊ sequit ro.cōsil.ccccxliij. ad fi.
Zacharias.
¶ Tu tene indistincte cum isto ⁊ ad adducta i ap. rñde vt per Lanfran.in.c.qm̄ ɔ.in §.dilationes.ꝟsi. finalr̄ vnū omitto.j̄.de ꝓbat.pro quo est bo.text.in l.sed ⁊ si manēte. ff.de preca.
e ¶ Ordine iudiciario.add Fran. are.cōsil.cix.alex. consil.xxxj.ij.lib. nota tñ ꝙ si in cā summaria ptes a principio conueniunt vt ꝓcedat ordinarie qd non pñt deinde redire ad summariaꝫ cognitionē:secus tñ si a seipo iudex inciperet i cā summaria procedere ordinarie: q₂ consensu partiū pōt redire ad summariā per gloss.in.d. cle.sepe.⁊ sequitur Ro.consi.cxxxiij.
f ¶ Snīa post terminū.add per eūdem.consil.xvj. pau.de ca.ɔsi.cccxvj.Ro.ɔsi.ccccxvj.Alexā.consi. ccxxxvij.ij.lib.
¶ An possit ferri snīa post terminum vid.j̄.eod.c. Andre. Barba. ⁊ Sebasti. Sapia.
g ¶ Nūqd delegatus. Vid Ale.in rubr.ff.de offi.ei⁹ cui man.est iuris. colū.iij.vbi plura de his que pōt facere delegat⁹. de hoc etiam tradūt plura nouissimi i l.j.ff.si qs ius dic. non obtē.⁊ in.l.ij. ff.si quis i ius vo. non ierit.
h ¶ Mulctare.ad de ang.cōsil.viij. alexā.consi.xxxv. Oldr.cōsilio.xv.

tps statutū in lr̄is fuit ꝓrogatū eo trāsacto mādatū aplicum expirauit. Scdo querebat. Ecce iudex delegatus citat ptes vt veniant ad p̄sentiā suā.nolunt venire vel stare iudicio suo queritr̄ qualiter puniri debeant.rñdet papa si tale negotium fuerit ꝙ certa pena in canonibus exprimatur illā imponat.alioqꝫ puniat eos ſm arbitrium suū ɔsiderata qualitate delicti ⁊ etiā cause. Ber. ¶ No.ex p̄mo dicto qd causa pōt cōmitti decidēda inter certum terminum. 1 ¶ † Scdo not.ꝙ vbi termin⁹ statuitr̄ iudici ⁊ iurisditiōi lapso termio expirat iurisditio[a] de quo pleni⁹ ꝑ Bar.i.l. ꝓperādū.C.de iudi. 2 ¶ † No.iij.⁊ tene menti semper ꝙ corā delegato pōt fieri ꝓrogatio de tpe in tps.[b] vñ lꝫ causa sit sibi cōmissa decidenda intra certū terminū ptes pñt cōi consensu illum terminum ꝓrogare quasi ad vtilitatem ptiū papa p̄fixit terminū. 3 ¶ † No.ex.ij.pte.c.ꝙ delegatus ex simplici cōmissiōe recipit iurisditionē ⁊ hꝫ ptātē partes contumaces puniēdi. Et ex hoc ⁊ ex tex. habes hic quasi expressum ꝙ iudex delegatus pōt imponere mulctā.de quo.j̄.lati⁹. 4 ¶ † Item no.qd vbi certa pena a iure statuta est nō dꝫ iudex ab ea recedere vbi ꝟo nō est statuta tunc est imponēda ad arbitriū iudicantis.⁊ quotidie ad hoc allegatr̄ iste tex.ꝙ in non determinatis a iure recurrēdū est ad arbitriū iudicis.⁊ nō solū hoc ꝓcedit in impositiōe pene: sed etiā in alijs a iure nō determinatis vt in.l.j.ff.de iure delib.⁊ i.c. fi. de trās. 5 ¶ † In glo.j.ibi: postq̄ litere iudicibus p̄ntantr̄.vult ergo gl.qd terminus prefixus iudici currat a die p̄ntatiōis lr̄arū. hoc intellige ſm ꝙ no.in.c.sup eo.d ap. ¶ Procedit em̄ qñ terminus est statutus ꝑ numerꝫ dierū seu mēsium vel annorū.secus si ad certū diē vel terminū vt puta vsqꝫ ad festū pache.nam tūc semꝑ terminus currit:q₂ post illum terminū expirat iurisditio vt h̄. 6 ¶ † Et in fi.gl.no.bene gl.ꝙ vbi causa committitur decidenda intra breuē terminū pōt iudex ⁊ dꝫ abbreuiare dilationem iuris. ⁊ ita ꝓagere vt intra terminū p̄fixum causam possit decidere. et sic habes vnā cāꝫ legitimā abbreuiādi dilatiōes iuris. Tu in hoc distingue.vt no.Innoc.in.d.c. super eo.vbi etiam dixi. Nec ob.motiuū gl.in eo. qd alle.l.petēde.nā ſm Inn.qñqꝫ terminus statuitur pti,⁊ tūc si deficit per aliam ptem non dꝫ sibi obesse.qñqꝫ termin⁹ p̄figitur iudici ⁊ tūc hꝫ locū qd hic d₂.nā ⁊ si causa nō pōt expediri itra terminū nihilomin⁹ expirat iurisditio:quia non irrogatr̄ p̄iudiciū ptib⁹:sed causa redit ad superiorē.⁊ dicit hic Inn.qd etiā si dolo alteri⁹[c] partis causa nō possit decidi ītra terminum:nihilomin⁹ expirat iurisditio nisi terminus prorogetur cōi consensu ptiū vt hic. 7 ¶ † Et aduerte qd ista ꝓrogatio dꝫ fieri durāte termino.[d] nam post finitum terminū nō pōt dici ꝓrogatio cū iurisditio sit finita:q₂ qd nō est ꝓrogari nō pōt.ar.c.ad dissoluēdū.de despō.impu.⁊ ꝓ hoc bo.text.in.l. sed ⁊ si manēte.ff.de p̄car.facit.l.bonoꝝ.ff.rē ra.ha. ¶ In gl.in verbo ptium.in fi.no.tria que sunt de substātia ordinis iudiciarij:vt libelli oblatio, litis ɔte.⁊ ꝙ snīa feratr̄ in scriptis.⁊ idē no.gl.in c.j.de lib.obli.hanc materiam plenissime expediui in.c.j.⁊ dic vt ibi. 8 ¶ † Et vide bo.gl.in.c.fi.de re iudi.li.vj.que dicit qd ptes pñt ex toto remittere ordinē iudicioꝝ:sꝫ nō pñt facere vt iudex in pte seruet ordinē ⁊ in pte nō.vult dicere qd partes pñt ɔuenire vt iudex ꝓcedat sine oī ordie iudiciario:sed hoc dictū suū nō habebit vim snīe sꝫ cuiusdā pacti:nā sicut ex postfacto pñt partes approbare snīam nullā ⁊ habebit vim pacti. vt le.⁊ no.i.l.ij.C.cōia vtriusqꝫ iud.⁊ no.in.c.significasti.j̄.de fo.ɔpe.ita a p̄ncipio pñt ɔuenire vt iudex procedat sine ordine iudiciario:[e] sed si vellēt

partes vt dictū iudicis habeat vim snīe.tūc non pñt remittere ordinē substātialē a iure inductū: vt in.c.vnico.de lit.ɔte.⁊ in.l.ꝓperādū.C. de iudi.⁊ in cle.sepe.⁊ qd ibi no.in fi.d ꝟ.sig. 9 ¶ † In gl.in ꝟbo.ꝓrogetr̄.in fi.Sed quero qd si nō fiat ꝓrogatio nūquid ex toto expiret iurisditio post lapsum termini.tex.hic vr̄ ꝙ sic.sꝫ tu itellige tex. qñ termin⁹ est p̄fixus iudici ⁊ iurisditiōi.nā tunc per lapsum termini expirat iurisditio ⁊ ptās deuoluitr̄ ad superiorem.secus dic vbi terminus p̄figeretr̄ iudici tm̄.nam tūc ꝑ lapsum termini non expirat iurisditio:sed iudex venit puniendus:vt in.l.j.C.vt oēs cau.tam ci.q̄ cri.no.bar.in.d.l.ꝓperādū.qd tñ limita vt dicit gl.no.in cle.j. de iurepa. 10 ¶ † Dubiū est qd si terminus prefigitur instātie nunquid post lapsum termini valeat snīa. ⁊ respectu instātie iuris cōis nō est dubiū vt no.i l.ꝓperādū p̄alle.rō est q₂ perempta instantia pereunt oīa acta litis:vt no.in.c.cum cām.de testi.⁊ in.l.cum lite mortua.ff.iud.sol. vñ snīa reperitr̄ lata sine li.ɔtest.⁊ sine petitiōe ⁊ silib⁹. Sed dubiū notabile est cū statutū municipale apponit certū terminum intra quē debeat terminari nunquid post lapsum terminum valeat snīa lata sup eadē instātia.⁊ d₂ hac.q.ple.no.ꝑ Jo.an.in addi.spe. in ti.de dlegato.§.restat.ver.qd si in statuto. Et ibi post multa ɔcludit ꝙ aut statutum apponit penā iudici nō decidēti cām itra terminū.⁊ tunc valebit snīa post terminū[f] dūmō ꝓferatr̄ itra terminū iuris.q₂ non vr̄ recessum a dispōne iuris. facit.qd etiā no.in.l.nō dubiū.C.de legi. Aut statutū nō apponit penā ⁊ in dubio p̄figēdo terminū ad decisionē cause vr̄ p̄figere ipsi instātie. ⁊ h̄ maxime tenēdū est in odiuꝫ litium qd satis mihi plꝫ.nā sicut in simili dicimus ꝙ terminus ab homine p̄fixus succedit loco termini iuris.vt nota. Inno.in.c.ex rōne.de ap.ita terminus p̄fixus a statuto succedit loco termini iuris. de quo. i.d.l. 11 ꝓperādū.⁊ hoc notabis. ¶ † In gl.in verbo certa.ibi,dꝫ mitti in possessionē. Aduerte q₂ hoc vr̄ ɔ tex.qui p̄supponit ꝙ qñqꝫ non est a lege p̄fixa pena ɔ ɔtumacē. Inno.dicit qd tex.ꝓcedit in citatis ɔtumacib⁹:sed in ɔtumacib⁹ cōdēnatis bene reperitr̄ pena p̄fixa a iure.alij aliter dicāt. Ego dicerē ꝙ remediū missiōis nō est ꝓprie pena: sed poti⁹ cōcernit interesse ptis:nec excōicatio est ꝓprie pena:sed est medicina.vt in.c.j.de sen. excō. li.vi.vnde si subsequēti die vellet excōicatus vel passus missionē satisfacere de expēsis nullam penam sustineret.vñ dico qd respectu pene infligēde ꝓpter cōtēptū iudicis nō reperitr̄ prouisio regulariter a lege facta:⁊ id iudex pōt arbitrio suo penā cōtumaci infligere.vt in.l.j.ff.si quis ius dicē.nō obtē.⁊ in.l.ij.ff.si qs in ius vo.facit.j̄.c.ꝓx. 12 in ver.dānare. ¶ † Et hec faciunt ad questioneꝫ nunquid delegatus[g] possit mulctare[h] partes: ⁊ scias qd mulcta est spēs snīe iudicialis consistēs in pecunia ⁊ imponitr̄ extraordinarie ad ɔtumaciā coercendam.de quo per Specu.in tit. de sen. ꝓla.§.j.post prin.leg.⁊ no.i.l.si qua.ff.de ver.sig. Inn.hic ⁊ in.c.j.s̄.e.⁊ Host.in.c.ꝓxi.⁊ in.d.c.j.⁊ gl.ordi.in.c.pastoralis.j̄.eo.in gl.pe.tenēt quod sic. Contrarium sentit Accur.in.l.ij.C.de spor.⁊ in.l.eos.C.de mō mul.⁊ Host.i sum.in ti. de sen. sub rubrica de mulcta.§.sꝫ qs possit.sꝫ ipse Hos. correxit se sup.c.j. Et ɔclusio cōis est ꝙ delegat⁹ pape in dubio pōt mulctare:⁊ vr̄ ꝓbari hic ⁊.j̄.c. ꝓxi.⁊ in.c.j.s̄.e. Et lꝫ Host.dixerit ꝙ nō poterit imponere tātā mulctā sicut ordinari⁹. arg. in.d. l.ij.⁊ in.l.eos.tñ.d.Ant.sentit hic oppositum et 13 forte melius. ¶ † Quia delegatus p̄ncipis est de maiorib⁹ iudicib⁹ vt no.spe.in ti.de iur.om.iud. §.j.ver.sunt ⁊ alij. Si ꝟo est delegatus inferioris Inn.in.c.p̄calle.vult ꝙ idē.vñ dicit qd etiā sub

Sebaſti. Sapia.
a ¶ Prouiſio legis. Uide mod. poſt alex.in.l.j.§. hoc aũt edictũ.ff. de ope.no.nun.⁊ Barto .veroñ.i cõſi.xiiij.incip.ꝑ declaratiõe.ang. in trac.maleficiorũ in ꝟ.⁊ caput a ſpatulis.cũ his q̄ tradit ibi augu. arimině.Alberi. ð roſ. in.j.ꝑte ſtatutoꝛũ.q.viij.coꝛ. peruſi.in cõſi.cxiiij.incipi. licet .j. aſpectu.in.j.vo.

b ¶ Tollat antiq̄. adde Jo.and.in addi.ſpec.de pe. teme.liti. Oldra. cõſi.xciij.Ro.cõſi.cxcv.

c ¶ Seculare. Adde qð voluit Ro. conſi.ccclxxv. et Franc.are,conſi. lviij.

d ¶ Ex cā diminuere. Adde ro.ꝯſi. ccccxxxix.

Sebaſti. Sapia.
e ¶ Municipali. Uide Are.cõſil. cxxx.alias.cxxxj. incip.ſpũs ſancti grã.⁊ ful.in ꝯſil. cxxiiij.inci.ꝑſupp oſitis ſtatutis.

f ¶ Efficitur infamis. Adde Ro. ſing.ſuis.fol.xiij.

g ¶ Explicare. adde q̄ ſcripſit Ro, conſil.xciiij.

h ¶ Teſtes coram. Adde Pe. de ancha.conſi.cxcj.

i ¶ Odium ipſoꝝ. Adde Bar. cõſilio.lx.

Sebaſti .Sapia.
k ¶ Dolus bonꝰ. Jdez voluit do. Abb.in.c.in noſtra.i.j.col.de ſepult.vbi dicit qð dolus bonus eſt

delegatꝰ delegati põt mulctare.pro eo ſatis bñ facit.c.ex lr̃is.j.eo.ſed põt dici ꝙ non põt iponere tantã mulctã ſicut iſti maioꝛes iudices ſed arbitrabit̃ q̄titatez ſm qualitatẽ cauſe.Et ſcias ꝙ vſq3 ad ſex ſolidos.ſ.aureos dꝛ mulcta modica. vñ ĩtra illã ſummã pñt illi iudices minoꝛes arbitrari.de quo in.d.l.ij.⁊.l.eos.An aũt oꝛdiariꝰ eccleſiaſticꝰ poſſit etiã mulctare:credo ꝙ ſic ar.i.c. dilectꝰ.de offi.oꝛd.⁊ ibi per Jo.an.⁊ in.c. ſtatuimus.xvj.q.j.tenet Hoſt.⁊ ibi per Jo an.in.c.j.de homi.lib.vj.Sic ⁊ penã pecuniariaꝫ pro delicto imponere põt:qð tamen limita vt plene dixi in.c. licet de penis.ſ3 vt ceſſet auaricie ſuſpicio conſulit vt cõuertat pecuniã in piam cãm.Et in fi.gloſſ. tene menti gl.cũ querit̃ quã penã dꝫ iudex imponere ſi plures reperiunt̃ in iure edite.et idem qð glo.tenet Jnn.d.Ant.dicit ꝙ ſi oẽs pene pñt cõcurrere oẽs ſunt infligẽde.per.l.j.C.de ſepul.vio. Si aũt nõ pñt ꝯcurrere vl' lex loquit̃ alternatiue

14 procedat diſti.glo.ſm eũ. ¶ † Aduerte latius. aut eñ plures pene imponunt̃ ꝑ eodem delicto ex dipoſitione eiuſdẽ legis vel ſtatuti.⁊ hꝫ locum dictũ.d.An.nec credo ꝙ glo.aliter ĩtellexerit.nã ſepe vna lex ĩ odiũ delicti apponit plures penas qꝛ ſingule nõ videñt ſufficere.vt eſt text.in.c. felicis.de pe.li.vj.xvj.q.j.ſtatuimus.⁊ in.c.ad falſarioꝛum de falſ.cũ multis ſimili. Qñq3 pro eodez delicto reperiunt̃ varie pene in diuerſis legibus ſeu ſtatutis.⁊ iſte eſt caſus dubitabilis.⁊ credo qð in hoc caſu glo.fuerit locuta.Et ad hoc diſcutiẽdum opoꝛtet ꝑmo q̄rere nunq̄d ꝑuiſio legis[a] noue ſeu ſtatuti tollat antiquã[b] legẽ iponentẽ aliã penã q̄ noua.⁊ l3 in hoc ſint opi.tñ opi.cõis ⁊ vera vr̃ ꝙ nõ tollat ſed concurrat cum antiqua.ita ꝙ in opinione acuſatoꝛis eſt vtrũ velit accuſare ſm legẽ antiquã an ſm legẽ nouã.⁊ hoc videt̃ ꝑ bari.in.l.quoties.ff.de act.⁊ ob.tenet Bar.in.l.j. ff.vi bo.rap. Jo.an.in.d.c.felicis.in nouella.Et hoc facit ad q̄õnem quotidianã.Pone ſtatutuꝫ ciuitatis imponit penã.c.floꝛenoꝛũ pro homicidio nunquid videat̃ receſſum a pena iuris cõis.⁊ dic ꝙ nõ:ſed in optiõe accuſatoꝛis modo predicto niſi ex coniecturis appareat ꝙ ſtatutũ voluerit diſcedere a diſpõne legis vt puta ſi reperiat̃ ſtatutũ quo cauet̃ ꝙ vbi deficit pena ĩ ſtatutis recurrat̃ ad ſimilia ⁊ deficiẽte ſimili recurrat̃ ad ius cõe.nã per hec verba clare ptꝫ ꝙ ſtatutũ voluerit ex toto recedere a dipoſitione iuris cõis:vel determinat certã penã.ita notãter dicit Bar.in.l.j. preallc. ¶ Aliud dubiũ eſt nunquid punitus ſm vnã legẽ poſſit accuſari vt puniat̃ ſm aliã legem cõclude ꝙ aut vtraq3 lex tẽdit ad vindictã ⁊ intẽtando remediũ vnius ceſſat remediũ alterius vt in.l.pretoꝛ edixit.§.j.ff.de iniur.aut leges concernunt cõmodũ priuatũ ⁊ tũc põt intentari ꝑuiſio ſcðe legis.quatenus excedit penã pꝛime legis:vt

15 in.l.j.prealle.⁊ qð ibi no. ¶ † Et per hoc põt decidi q̄õ nunquid laicus punitus per iudicẽ eccleſiaſticum poſſit puniri per iudicẽ ſecularẽ[c] de eodem delicto ſm diſpoſitionẽ iuris ciuilis. de qua vide tex.no.in.d.c.felicis.⁊ qð ibi no. Jo.an.ĩ nouella.

16 ¶ † Jn glo.pe.no.ſingulariter iſtã gl.ꝙ delegatus etiã pꝛincipis nõ põt diſpẽſare in appoſitione pene:ſed etiã dꝫ ſemper apponere penaꝫ a iure ſtatutã.ſecus dicit glo.in oꝛdinario:ſed certe nõ vr̃ hoc verũ indiſtincte in oꝛdinario.nã.c.at ſi clerici.alle.in.glo.loquit̃ in ep̃o ⁊ in caſibus ſibi permiſſis a iure.vñ in caſibus non cõceſſis a iure oꝛdinario:nõ põt diſpenſare:ſed citra diſpẽſationẽ poteſt oꝛdinariꝰ ex cauſa diminuere[d] vel augere penã a iure ſtatutã etiã ſi ſit prefixa ſtatuto municipali.[e] vt in.l.quid ergo.§.pena grauioꝛ.ff.de his qui no.infa.⁊ ibi per Bar.vide etiã bo.gl.ij. q.iij.c.euphemiũ.§.notãdũ.Unde dicit hic Hoſt. nota.verbũ:ꝙ iudex efficit̃ infamis[f] ſi ſine cã apponit mitioꝛem vel grauioꝛem penam q̄ ſit in iure ſtatuta:alle.l.ſeruos.C.de vi pu.vl' priua.⁊ idẽ per oĩa dicit ĩ delegato:quod no.Sed do. Ant. ſequitur indiſtincte iſtam gl.vt delegatus nullo mõ poſſit in pena diſpẽſare. Ego credo ſaluãdo dictũ Ho.⁊ etiaꝫ.d.Ant.ꝙ per viam diſpenſationis non poſſit diminuere penã ſed exequẽdo ius quo cauetur ꝙ ex cauſa poſſit aggrauari ⁊ diminui pena.vt in.d.§.pena grauioꝛ.⁊ in.l.⁊ ſi ſeuerioꝛ.C.e.⁊ i.l.aut facta.in fi.ff.de penis.ꝙ poterit aggrauare ⁊ diminuere:nam ſicut poterat ip̄e delegãs ita ⁊ delegatus ex quo gratiam non facit ſed ius exe-

17 quitur.⁊ ſic etiam põt ſuſtineri iſta glo. ¶ † Ultimo ſcias ꝙ tunc pena non videtur expreſſa qñ nõ eſt cauta in canonibus nec in legibus nec in ſtatutis municipalibus neq3 iure conſuetudinario ſm Hoſtiẽ.⁊ ſic no.ꝙ vbi deficit pena canonis debemꝰ recurrere ad penam legis ciuilis ſeu ad penã cõſuetudinariã dũmodo nõ cõtradicat menti canonũ: mõ ſnĩa eſſet iniuſta ſi pena excederet cõſuetudinem loci vt no.glo.in d.§.pena grauioꝛ.⁊ hoc puto verũ niſi ex cauſa.nam ſicut ex cauſa poteſt recedi a pena legis:ita ⁊ a pena cõſuetudinaria.pro hoc bo.gloſ.in l.hodie.ff.de penis.

1 ☞ Delegatus poteſt citare cõtumacem punire ⁊ ſingula ad cauſaꝫ ſpectantia facere.3.4.
2 Seueritas ſiue animaduerſio eccleſiaſtica non includit ſnĩas cenſure. Cenſura eccleſiaſtica compꝛehendit ſnĩas excommunicationis interdicti ⁊ ſuſpenſionis.
4 Delegatus an poſſit officiales infideles punire et teſtes delinquentes coram eo.
5 Religioſi ſi inducant aliquem ad ingrediendum monaſterium vt lucrentur bona valet pꝛofeſſio:ſed bona non acquiruntur monaſterio. Pꝛofeſſio religionis doloſe facta tenet quia cenſetur bonus dolus.
6 Connexoꝛuꝫ an ſit eadem diſpoſitio.

1 **P**Reterea. ¶ † Per ſimplicem commiſſionez cauſe põt delegatus citare contumacẽ punire,⁊ reliqua facere que ſpectant ad cauſaꝫ:⁊ quotidie allegatur iſte tex. Ponit cauſam ipſius,rñſionẽ et rñſiõis rationẽ. ſcða ibi:hoc tibi.tertia ibi:qꝛ. ¶ Caſus literalis.alicui delegato cauſa cõmiſſa fuit ſimpliciter ſub hac foꝛma:cauſam que vertitur inter tales tibi cõmittimus terminandaꝫ:quod iuſtũ fuerit exequaris. Judex iſte qꝛ in reſcripto nõ continebat̃ ꝙ poſſit punire cõtumacem vel ꝙ poſſit citare partes: queſiuit vtrũ poſſit contumacem cogere vt veniat: aut poſſit eũ punire ſi nõ veniat. Rñdet papa ꝙ poſtq̄ cauſa iudici eſt cõmiſſa l3 ſimpliciter bene põt cõpellere vt veniat ⁊ punire contumacez eccl'iaſtica ſeueritate q̄uis in lr̃is nihil de hoc cõtineat̃:aut ſi ꝑtes mandatum nõ habent ad iudicẽ accedant:qꝛ ex quo cauſa ſibi committitur ſuꝑ oĩbus que ad cauſam ꝑtinent plenariã recipit ꝑtãtẽ. Ber. ¶ No. j.ꝙ delegatus põt partẽ cõtumacẽ punire:l3 hoc non caueatur in commiſſiõe: vñ virtute cõmiſſionis ſimpl'r facte hꝫ ꝑtãtem exercendi ſeueri-

2 tatẽ eccleſiaſticã. ¶ † No.ij. ibi: ſeueritate eccleſiaſtica iũcta gl.ꝙ appellatione ſeueritatis eccl'iaſtice non venit ſolum ſnĩa cenſure ſed etiã facultas puniẽdi modo extraoꝛdinario vt indicere mulctam.nam cũ in ꝑncipio fuiſſet facta conſultatio:nũquid poſſit cõdẽnare contumacez Reſpõdet ꝙ põt cõpellere partes ⁊ ſeueritate eccleſiaſtica coercere qð tenet hic etiã Hoſt.⁊ Jo.an.Et ſic verbũ ſeueritas eccleſiaſtica eſt magis latũ q̄ verbum cẽſura eccl'iaſtica: nam appellatione cenſure eccl'iaſtice ſolum venit ſententia excõmunicatiõis interdicti ⁊ ſuſpenſionis: vt in.c.querẽti.j.de verbo.ſigni.⁊ idẽ dic de verbo aĩaduerſione canonica vt ſit latũ ſicut ꝟbũ ſeueritas eccl'iaſtica.vt no. Jnn.c.j.de ho.li.

3 vj. ¶ † Tertio no.ex his ⁊ ex text.ꝙ delegatus põt mulctare ⁊ aliã penam extraoꝛdinariã etiã iponere. ¶ Ult.no.ꝙ vno cõmiſſo oĩa videntur cõmiſſa ſine q̄bus illud explicari[g] nõ valet.cõcoꝛd.j.e.c. pꝛudentiã. ⁊ ad hoc quotidie allegãt̃ iſta.c.cõcoꝛd.l.ad rem mobilẽ. ⁊.l.ad legatũ.

4 ff.de procu.⁊.l.cui iuriſditio.de iur.om.iud. ¶ † Et no.tex.ibi plenariam ꝑtãtẽ.⁊ dic plenariam.i.liberã ⁊ abſolutã.⁊ per hoc verbũ dicit Bal.ꝙ delegatus põt ꝟtute delegationis eligere ſibi nũtiũ ⁊ conſtituere ſibi officiales ⁊ punire nuntiuꝫ ſi facit falſam ambaſiatam ſeu relationem. Jtem teſtes coram[h] eo delinquẽtes:⁊ in.d.l.nullum.C.de teſti.Sed aduerte qꝛ ꝯtrium tenet Jnno.in.c.dilectꝰ.j.de pe.vbi dicit qð ſi officiales delinquũt in officio dꝫ delegatus eos facere puniri per oꝛdinariũ:ſed cõcoꝛdando dic ꝙ ſi impedit̃ iudicis iuriſditio procedit dictum Bal.per.c.j.ſ.e.alias procedit dictũ Jnn. ¶ Jn gl.ij.in fi.ego credo pꝛout.ſ.dixi in notabilibꝰ ꝙ poterit cõtumacẽ coercere etiã iſligendo penã extraoꝛdinariã:puta mulctã per hoc verbum dãnare poſitum hic.⁊ facit qð dixi.ſ.c.pꝛox.⁊ ſatis ſenſit Hoſt.ſup tex. ¶ Jn gl. fi.ibi.que depoſitis.vbi dicit tex.ꝙ que depoſitis accedunt:nõ ſunt depoſita vt ſi homo veſtitꝰ deponatur veſtis non cenſetur depoſita.Et ibi alia nõ tãgunt.ꝯtriũ de hoc brocardo dic vt not. in regula acceſſo-

5 rium.lib.vj. ¶ † Et ad.c.cõſtituit.dic ꝙ ibi ponitur caſus ſingularis ⁊ multum notabilis.dicitur enim ibi ꝙ ſi religioſi dolo inducunt aliquem iuuenem ad religionem vt lucretur bona ſua:ſi ille ſic inductus facit pꝛofeſſionem tenet pꝛofeſſio ſed bona non veniunt ad monaſterium.⁊ hoc in odium ipſoꝛum[i] quia non propter deum:ſed propter bona tempoꝛalia induxerunt illum ad monaſteriũ ſiue religionẽ. Quare autem tenet pꝛofeſſio ex quo fuit doloſe facta:dic quod ille eſt dolꝰ bonus[k] cum ſit inuitatus ad ſeruitium dei ⁊ talis dolus non habet viciare actum. vt no.in.c.cũ dilectꝰ.j.quod me.cauſa.facit.l.j.ff.de dolo ¶ Jn ea gloſſ.ibi.§.regula.vbi teſtatoꝛ legauit libertatem ſeruo ⁊ eum

conſtituit

qñ quis blãdis verbis allicit aliquẽ ad seruiendũ deo. ⁊ subijcit ꝙ dolus bonus est improprie dolus: alia exẽpla de dolo bono ponit and. siculus. c. j. col. j. de cõmo. fel. in. c. accedẽs. ij. col. ij. vt lit. non cõtest. ias. in. l. si mora. col. j. versi. iij. pondera. ff. sol. matr. ⁊ feli. in. c. afferte mihi. col. j. de presumptio.

a ¶ Cõnexa. Adde q̃ dicant cõnexa Fran. are. consi. xxix.

Zacharias.

¶ Adde bal. i. l. cũ necessitatẽ. i fi. C. de fideicõ. ⁊ ꝓdictis isti⁹ tu vide Car. in cle. j. q. xvj. de sup. ne. prela. eundẽ in cle. si. in. j. oppo. de eta. ⁊ quali. Archi. in c. si quis. xvij. qõ. iiij. vbi cemiteriũ dr violatũ si ecclesia violatr̃. vid plene per Alex. cõsi. xcvj. vol. ij.

Anto. Fran.

¶ Qd dicatr̃ esse ꝯnexũ vel dependẽs. vide Alex. in cõsi. cxcvj. in. ij. parte. ⁊ adde ꝙ causa cõnexitatis venit in iudicio illd qd alias nõ veniret. l. eum actũ. et ibi per Bar. in. ij. no. ff. de nego. ge. ⁊ ideo dicim⁹ qd ꝯnexorũ idem est iudiciũ. l. cũ necessitatẽ. in fi. ⁊ ibi ꝑ bal. C. de fideicõ. c. eã te. de eta. ⁊ q̃li. ⁊ hr̃ in. c. trãslato. s̃. de cõsti. vbi vnũ cõnexoꝝ trahit ad se alterꝝ. et vide Arch. in. c. si qs. el. iij. xvij. qõe iiij. ⁊ vide Spe. in ti. de sent. excõ. in §. ij. in ꝟ. sed pone vbi dicit ꝙ cõnexitas facit illd fieri qd alias nõ fieret. ⁊ vid tex. in. c. nolite. xj. q. iij. ⁊ in c. ꝙ magnũ. xxiij. q. iij. ⁊ vide gl. fi. que loquitr̃ de cõnexis in. c. preterea. de offi. delega. Et an violata ecclia intelligatur etiã violatum cemiteriũ ⁊ ecõtra vide etiã ea q̃ habentur. in. c. j. de cõse. ec. vel al. lib. vj. ⁊ an cemiteriũ gaudeat eadẽ immunitate q̃ ecclesia. hr̃ in. c. si ius antiquitus. ⁊ i. c. quisqs. ⁊ in. c. sequẽ. xvij. q. iiij. ⁊ vide gl. in. c. consuluisti. de conse. ec. vel al. ⁊ q̃ habetr̃ in. c. decet. de imu. ec. li. vj. ⁊ vid Arch. xiij. q. j. c. j. ⁊ qd sit cemiteriũ ⁊ vñ dicatr̃. vid Jo. an. in. c. j. de ꝯse. ec. vel alta. ⁊ an in cemiterio ecclie possunt fieri nũdine ⁊ edificia laicoꝝ vltra ea que habentr̃ in. d. c. decet. vide gl. in. c. necessaria. ⁊ i. c. nulla. xv. q. j. vbi ꝯcluditr̃ qd nõ. Et an cemiteriũ possit vẽdi rõne terre ex necessitate. vid be. tho. in iiij. di. xxv. q. iij. arti. ij. ⁊ art. xv. ⁊ vide Jn. in. c. abolẽde. de sepul. vbi dt ꝙ cemiteriũ nõ põt cedere oratorio vel hospitali sine licẽtia pape. ⁊ ibi etiã dicit ꝙ nõ est necesse ꝙ cemiteriũ sit ꝓpe ecclĩam sicuti dicit esse in frãcia: ꝓpter fetorẽ cadauerũ. ⁊ subdit etiã ꝙ plures ecclie possunt habere ius sepeliendi in eodẽ cemiterio. ⁊ adde ꝙ est necesse ꝙ ad hoc vt corpa possint sepeliri in cemiterio quod illud benedicatur ꝑ epm. vt i c. nemo. de ꝯsecr. di. j. ⁊ vid gl. i clẽ. eos. ⁊ ibi ꝑ d. car. i. iiij. q. de sepul. et habetur i aut. de mona. in. §. illud.

6 constituit heredem demum ademit libertatem. ⁊ dicitur ibidẽ ꝙ ꝓpter hoc non est adempta hereditas imo nec libertas: q2 non põt esse hr̃s sine libertate. vt in. l. qdam. C. de neces. ser. ¶ † Et in fi. gl. dic ꝙ cum sunt separabilia ⁊ non est ea. rõ in vtroqꝫ connexoꝝ non possunt dici connexa:[a] nã in. c. j. ĩ. de eo q dux. in ma. vn⁹ decepit alium q2 sciens se habere coniugem duxit aliã hui⁹ rei nesciam in vxorem. ⁊ dic vt ibi plenius. no. ⁊ vid qd no. lxxxj. di. si quis sacerdotum.

1 ☞ Delegatus ꝑncipis põt cãm subdelegare siue sit solus siue habeat collegas.

2 Uoces dãdas in collegio qñ quis habet noĩe ꝓprio ⁊ consocij non põt illas diuidere: vcꝫ dãdo ipsas pro ⁊ contra.

Judex qui cognoscit cãm tãꝗ ipse ⁊ tanꝗ fungens persona alterius nõ põt in illa cã diuersas sententias ferre.

3 Judices plures si sint dati in cã oẽs habẽt iurisditionem insolidum sed exercitium pro parte.

Octauius.

Breue ẽ ⁊ ꝑ alia ꝟba põt sic summari. Si causa pluribus etiam simpliciter est cõmissa qlibet delegare põt. nõ diuiditur. ¶ Casus literalis. Causa commissa fuit sub hac forma: cãm que inter tales vertitur vobis cõmittimus terminãdã faciẽtes qd decet ⁊c. nulla alia clã adiecta que aliquando adijcitur. s. ꝙ si nõ poteritis ambo ⁊c. querebatur siue dubitabatr̃ quid si alter non possit interesse vtrũ possit cõmittere vices suas. rñdet papa: si duob⁹ cõmittitr̃ licet in literis non apponatur si ambo interesse nõ poteritis alter nihilomin⁹ exequatur. vnde potest alter committere vices suas siue cõiudici suo siue alij. Ber. ¶ † Not. j. qd delegatus ꝑncipis potest vices suas cõmittere non solum cum insolidũ est iudex. vt. s̃. eo. si pro debilitate. sed etiam si habet collegam licet ipse collega velit per se ꝓcedere ergo potest alter eorum subdelegare vices suas. ¶ † Secundo no. ibi, suo ꝯiudici. qd potest vices suas subdelegare college et sic procedit collega noĩe ꝓprio. i. tanꝗ delegat⁹ ⁊ nomine sui college tãꝗ subdelegatus. ⁊ sic potest diuersa autoritate vnus ⁊ idem in eadem cã ꝓcedere. Nunquid autem iste poterit ferre diuersas sententias: vnam tanꝗ delegatus reliquam tãꝗ subdelegat⁹: videtur primo qd sic. q2 ex quo sustinet vices plurium debet cẽseri iure plurimorum. vt in. c. cum olim. de re iud. Sed si plures ꝓcedũt in causa possunt ferre diuersas sñias: vt in c. fi. de re iudi. ergo ⁊c. Contrariũ tenet hic Uincen. per. c. pe. §. j. de ele. lib. vj. vbi tex. sing. dicit ꝙ habẽs vocem nomine proprio ⁊ noĩe cõcanonici nõ potest illas voces diuidere[b] in diuersas. nã eadem cõscientia qua putat aliquid iustum nomine ꝓprio debet censere iustum nomine consocij seu subdelegãtis: ⁊ hoc dictum plꝫ ⁊ est valde notabile extendens dictum. c. pe. ⁊ idem dicẽdũ in similibus casibus: ⁊ tenebis etiam hoc menti. ¶ † Jn gl. ibi, ꝗtum ad potestatem committẽdi: sed operatur quo ad effectum: vt alter solus possit ꝓcedere reliquo nolente vel nequeunte interesse. vel dic quod ratio dubitandi fuit: q2 ex quo erant deputati duo, simpliciter videbatr̃ qd vnus non posset ꝓcedere sine reliquo; quia licet habeant iurisditionem insolidum exercitium tamen habẽt ꝓ parte vt in. c. causam matrimonij.

⁊ no. in. c. prudentiam. ĩ. e. sed ratio decidendi in oppositum fuit: q2 non videtr̃ procedere solus ex quo procedit cũ subdelegato alterius vel habẽs subdelegationem college. Abbas.

1 ☞ Delegatus pape in cã sibi cõmissa est maior oibus citra papam ⁊ in causa illa dꝫ honorari tanꝗ papa. 5.

Delegatus põt mandare ordinario loci vt suã sñiam exequatur: lꝫ possit ipse etiã suam sententiam exequi. 2. 3. 6. ⁊ hoc ꝓcedit in delegato principis: quid de delegato inferioris: vide in nu. 4. remissiue.

2 Jurisditio certo tꝑe termiata expirat finito tꝑe lꝫ cã fuerit cepta sec⁹ si termin⁹ est ꝑfixus iudici.

Jnstantia finita an pereant acta postea facta.

7 Delegatus si subdelegat cãm: an remaneat priuata ꝑsona adeo ꝙ nõ possit reassumere iurisditionẽ ẽt volẽte subdeleg. vide. ĩ. e. in. c. in literis.

8 Delegatus pape an possit pro executiõe sue sententie inuocare brachium seculare.

9 Delegatus pape an possit manu militari sñiaꝫ suam exequi.

10 Delegatus pape non põt habere officiales armatos pro executiõe sue sentẽtie.

Eps si nõ habet temporalem iurisditionem nõ potest habere officiales armatos.

Significasti.

Delegat⁹ pape exeqt̃ suam sñiam quam exequi non vult aut non põt is cui eam ꝯmiserat exequẽdam. Primo ponitur decisa ꝯsultatio. Secũdo responsio ibi, consultationi. ¶ Casus literalis. Dubitabat iudex iste an delegatus possit sententiam executioni mãdare si ordinarius ad mãdatum suum eã exequi nollet aut non posset: rñdet papa cõsultus. Si iudex ordinarius ad mandatum delegati a papa non vult aut non potest alijs resistẽtibus sñiam a delegato latam executioni mandare delegatus nihilominus sententiam ab eo latam põt executioni mandare ⁊ punire resistẽtes. Ber. ¶ † Not. j. qd delegatus pa- 1 pe[c] põt mandare ordinario loci vt suam sententiam exequatr̃: nã quo ad cãm sibi commissaꝫ est maior omnibus post papam. vt in. c. studuisti. ĩ. ti. j. representat eñ ꝑsonam pape: ⁊ quo ad illam cãm debet honorari vt papa. xciij. di. c. fi. ⁊. ĩ. eo. 2 sane. ¶ † No. ij. ibi: ⁊ autoritate sibi cõmissa. ꝙ ex simplici cause delatione recipit delegatus nedũ ꝑtãtem cognoscendi ⁊ decidendi: sed etiam sentẽtiam exequendi. Et facit tex. ad questionem quã ponunt doc. s̃. e. de causis. vbi concludunt ꝙ si terminus fuit prefixus diffinitioni cause potest delegatus cãm decidens intra terminum exequi sñiam post terminum: qd etiam tꝫ Host. in. c. consuluit. ĩ. e. ⁊ facit iste tex. iuncto. c. q̃rẽti. ĩ. e. nã vt ibi ptꝫ potest delegatus ferre sñiam i vltimo die termini. ⁊ tñ a iure habet annum ad executionẽ sententie. vt in. d. c. querenti. secus si termin⁹ fuisset prefixus iurisditioni: q2 tunc post terminum non põt se impedire ꝟm Jo. an. in. d. c. de causis: 3 quod no. ¶ † Jtem no. iij. ꝙ delegatus principis habet ea q̃ sunt meri imperij: vnde potest sentẽtiam suam executioni demãdare[d] ⁊ eã alteri etiã 4 ꝯmittere. vt hic ⁊. ĩ. e. in lr̃is. ¶ † An aũt delegatus inferior hoc possit. Jnn. tꝫ ꝙ nõ. vt in. l. a diuo, pio. ff. de re iud. vbi hoc etiã sentit. Bart. sed ego plenissime dixi in. c. si quis contra clericum.

b ¶ Diuidere. adde ro. singu. suis. fol. ij.

Zacharias.

¶ Adde ꝙ ẽ sin. nume. xxvj. ꝙ incip. scholaris cui est commissa vox. adde Ant. corse. sing. ccclxxxv. in versi. vox. incipi. habens vocẽ. ca. mãda. i tracta. de elect. j. parte. c. xv. in gl. in ꝟ. ꝓcedere. ⁊ his adde qd no. i apo. ad istũ i c. de electionibus, s̃. de elec.

Anto Fran.

¶ Circa istũ passum an quis possit gerere vicem duoꝝ. vide i. c. ex literis. de proba. vbi ꝑ gl. alle. plures ꝯcor. ⁊ in. c. singula. lxxxix. dis. ⁊ in. c. fin. de insti. et habetur in. c. cũ iter. de offi. deleg. Et add ꝙ põt qs in eadẽ ecclia duplicẽ vocem habere. vnam rõne dignitatis ⁊ aliam ratiõe canonicatus ⁊ illas in eundem ꝯferre dꝫ q2 qua rõne ⁊ ꝯscientia vnũ eligit ⁊ ei vnam vocem cõfert eadem ꝯsciẽtia dꝫ etiam aliã ꝯferre. c. cũ olim. de re iud. c. in tm̃. de ꝓbẽ. c. constitutis. de elec. ⁊ habetur in. c. j. de priui. lib. vj. ⁊ an et qñ vnus possit committere alteri vocẽ suã. vide q̃ habẽtur in. c. si quis iusto. de elec. libr. vj. ⁊ que habentr̃ in. c. cũ ab vno. de re iu. e. libr. ⁊ vide Bar. in. l. si vni ex pluribꝰ. ff. de re iud. in versi. iij. quero. ⁊ habetr̃ in. l. j. ff. de off. ꝯsul. ⁊ vide Spe. in ti. de sen. in. §. sequitr̃ in ver. quid si sint duo iudices.

c ☞ Sebasti. Sapia. ¶ Delegatus pape. Uide q̃ tradunt ꝑ Abb. et alios in. c. decetero. in. j. no. ĩ. de re iud. ⁊ ꝑ Bar. ⁊ alios in. l. a diuo pio in prin. ff. de re iud. vbi late per Alex.

d ¶ Demandare. Adde Alex. in. d. l. a diuo pio. ⁊ abbatẽ ꝯsi. lxxxvij.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Nūqd delegatus. Vide car.flore.i le.j.in .x, col. de offi.deleg.vbi dicit qd delegat⁹ prius dz ordinariū regrere ꝛ si nō sufficit inuocat brachiū sclare.de q.ēt per Paul.de ca.i.l .episcopali, col.fi.C.d epico, aud.ꝛ in ꝯsi.xxx.ix.ici.visis actis, colū.pen.ſm antiquā impſſionē.
b ¶ Brachij secularis. Adde fed. ꝯsi.clxiij.ꝛ ꝯferet ad supradicta. d quo per old.ꝯsil. lxxxix . ꝛ .cccxix. bal.ꝯsi.cclx.inci. delegatus apostolicus.iiij.lib.
c ¶ Officiales.an eps possit habere officiales armatos.ꝯtrarium tenuit bal.in .l.naꝫ saltem .§ .ait em̄. ff.de.offi.prefect. vigi.And.barb.
d ¶ Notoriā iniustitiā. Adde eūdē ꝯsil.vlt.ij.li.oldr. ꝯsil.cvj. vbi dicit ꝙ nomen nō habet sententie.
Sebasti .Sapia.
e ¶ Violenter resistere. Vid ꝑ pau. de ca.ꝛ ias.in.l.vt vim .col.iiij.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ ibi latius per claudiuꝫ aqueū. in rep.Feder.d senis in ꝯs. clxiij.inci.super inuocatione in fin. Ang.in ꝯsi.clxxvij.inci.in facto. Alex.in ꝯsi.xvij. incip.requisit⁹ in ci.in.cā . col.iij.in primo vo.
f ¶ Resisti.ꝙ non possit violēter iudici resisti.vide q̄ remisi ad .l .q in. C.de app.And. barba.
g ¶ Violenter resisti.adde alex.ꝯsi. cxliiij.ij.li.ꝛ oldr. consi.lxxix.

5 de foro competē.ꝛ dic vt ibi. ¶ † Ultimo not.ꝙ resistētes iudici delegato possunt ab eo puniri cuiuscunqꝫ cōditionis ꝛ dignitatis sint : ꝛ est ratio qꝛ representat ꝑsonā pape cui totus orbis subest ix.qō.iij.cūcta per mundū.secus dic in delegato alterius:ille em̄ nō potest animaduertere nisi in subditos delegātis vel in delinquētes in territo
6 rio ipsius delegantis.vt no.s.c.j. ¶ † Sed.quero nūquid delegatus principis possit principaliter per se suam sententiā exequi:videtur prīo ꝙ non qꝛ tex.iste vr̄ dare sibi ptātē in defectū ordinarij nolentis vl' nequeuntis sententiam exequi.Sed cōtrariū est verū. Primo per istum text.dū dicit autoritate sibi cōmissa.ꝛ nc si ex primeua ptāte hoc pōt.ad idē.c.in lr̄is.ꝛ.c.querēti.ꝛ.c. ex literis. j.e.ꝛ hoc cōmuniter tenetur ꝛ tenēt legiste in.d.l. a diuo pio .ꝛ ad istum tex.dic ꝙ factū narrat.naꝫ vt plurimum contingit ꝙ delegatus mādat ordinario executionē:qꝛ ipse non habet officiales. ¶ In glo.j.in fi.sed per hoc glo.nō respōdet ad iura.s.allegata in cōtrariū. Docto.dicūt ꝙ illa loquuntur de delegato inferioris a principe.iste vero tex.procedit in delegato principis. Vel dic ꝙ rō dubitandi fuit qꝛ ex quo commiserat alteri executionem sententie videbatur functus offcio suo.vt.j.e.in.c.in literis:ꝛ sic videbatur ꝙ nō poterat amplius se impedire. Ratio vero decidendi in contrarium elicitur ex gloss.d.c. in literis.que dicit ꝙ ex sola cōmissione nō censetur funct⁹ officio suo sed oportet ꝙ interueniat actualis executio:qꝛ verba sunt intelligenda cū effectu:vt in .c. relatum.de cleri.nō residē .Sed certe hec sol. est cōtra illum tex.vt ibi dicet. Hostiē. dicit ꝙ forte hic reseruauerat sibi aliqd coertiōis:ꝛ sic remanserat iudex.vt in.c.delegatus.j.e.lib.vj. Vel speciale est ne principis mandatum eludatur:quod nisi subsequatur executio cōmissionis possit ipse delegatus reassumere iurisditionem.d. An.dicit ꝙ res hic erat integra:ideo potuit delegatus reuocare cōmissionem ꝛ reassumere iurisditionem
7 vt in.c.q̄uis.j.eo.titu.lib.vj . ¶ † Cōclude hanc materiam sic.qd delegatus committit executionem alicui tanq̄ suo ministro:nō autem faciendo eum suum subdelegatum:et tunc per hāc cōmissionem nō desinit esse iudex quemadmodum si cōmitteret alicui nuntio vt daret possessionem. ad hoc.l.ad executorē.C.d execu.rei iudic.ꝛ.j.e. ex literis. et in hoc casu ꝓprie intelligi potest iste tex.nam nō fecit iste ordinarium suum subdelegatum.sed sibi commisit executionem tāq̄ ministro implorando officium suum:ideo nō desinit esse iudex. Aut cōmittit delegatus executionem alicui faciendo eum subdelegatum ꝛ nihil sibi retinendo.ꝛ tunc re integra potest reuocare.d.c.q̄uis.sed re nō integra qꝛ ille incepit vti licet adhuc executionem nō perfecerit:ꝛ tunc nō potest ampli⁹ iste se intromittere qꝛ functus est officio suo ꝛ iste est proprius casus iudicio meo.c.in literis.j.eo. Et hoc puto procedere etiam si cōmissarius nō potest vel nollet executionem perficere qꝛ ex quo efficaciter transiuit in eū iurisditio: iste subdelegat⁹ remansit priuata persona vnde nō potest amplius reassumere iurisditionem etiam volente subdelegato.et arg.in.c. significantib⁹.
8 j.eo.ꝛ.c.super q̄stionuꝫ.§.porro .e.tit ¶ † Extra
a gloss.quero nunquid delegatus[a] pape possit pro executione sue iurisditionis inuocare auxiliū bra
b chij secularis:[b] puta petere a potestate familiam suam vt per eam sententia sua mandetur executioni;vel forte faciat aliqueꝫ capi prout requirit sua iurisditio. Inn.tenet hic ꝙ sic.ꝛ idem Hosti. s.eo.c.j.quia delegatus recipit potestateꝫ sup oībus sine quibus causa expediri non pōt.s.eod. preterea.in fi. Itē eps hoc pōt:vt in.c.j.de offic. ordi.xxiij.qō.v.administratores.et.c. principes. ergo ꝛ delegatus hoc facere potest cū sit maior quolibet ordinario. vt.s.dixi . In cōtrarium tamen facit stylus curie:naꝫ papa quādoqꝫ exprimit in rescripto suo vt delegat⁹ possit inuocare auxilium brachij secularis si hoc opus erit.ergo vbi nō exprimit̄ hoc nō pōt.dicit hic abbas curiā romanā hoc tenere. hoc idē tꝫ Archi.in.c.vt officiū.de here.li.vj.ꝑ illū text.vbi papa specialit̄er indulget inquisitoribus heretice prauitatis vt possint inuocare brachium seculare.ergo secus in alijs.Spec.e.tit.§.sequitur.versicu. sed nūquid.refert vtrāqꝫ opi.ꝛ inclinat in priorem.nec obest ſm eum ꝙ aliquando hoc exponatur in rescriptis.qꝛ fit expressio non vt det̄ potestas de nouo:sed quia solet plus timeri:quod spāliter iniungit̄ ꝛc. vt in.c.si aduersus.de here. Itē ſm Io.and.non est absurdum exp̄mere clausulas que insunt iuxta no.in.c. mandatum.s.de rescrip.vnde sequitur ipse primā opinionē nisi aliud teneat curia. Tenendo tū opi.secūdam dat remediū vt delegatus cōpellat ordinariū vt inuocet auxilium brachij secularis.prima tū opi.etiam cōiter tenetur a modernis ꝛ mihi satis placet salteꝫ vt euitetur iste circuitus.arg.in cle.auditor.de rescrip. Item qꝛ non apparet rō quare delegatus qui representat personā pape non pōt inuocare auxilium brachij secularis in pertinenti
9 bus ad officiū suū sicut pōt quilibet ordinarius. ¶ † Ex his infert̄ ad aliā questionē:nunqd delegatus pape pōt manu militari sn̄iam suam exequi. Vin.dicit qd sic.adducit.l.si quis missus..ff.ne vis fiat ei.ꝛ.c.qꝛ frater.vij.q.j. Inn.vero dicit ꝙ potest exequi dādo etiā verā possessionē dūmodo nemo resistat.sed nō pōt indicere bellū ꝯ resistentē:qꝛ hoc est solius ꝑncipis.xxiij.q.ij.c. j.ꝛ.ij.nec etiā mouēdo arma sed dꝫ tunc in defensiōe recurrere ad auxiliū ordinarij seu brachij secularis: ꝛ hoc
10 dictū cōiter tenet̄. ¶ † Ex quo habes notare qd delegatus pape non pōt habere officiales armatos.ꝓ hoc facit cle.ij.de here.vbi hoc idulgetur spāliter inquisitorib⁹ heretice prauitatis qui habent delegatū: iuxta not.in.c.per hoc.de hereti.li.vj.ergo secus in alijs delegatis. Ex his infero adqōnem de qua alias interrogatus a quodā epo:nunqd
c liceat epo habere officiales[c] armatos pro executiōe iusticie:dixi qd nō nisi haberet temporalem iurisditionē in loco:hoc ꝓbo primo per iura que dicūt epm in executione iustitie debere implorare auxiliuꝫ brachij secularis:vt in.c.administratores.ꝛ.c.principes.prealle.itē alibi cauetur ꝙ sicut pro spiritualibus debent principes recurrere ad ecclesiā:ita prelati debent recurrere ad principes seculares:vt in.c.cū ad verū ꝛ.c. si imperator.xcvj.dist.nec promiscuis actibus sunt eorū officia perturbanda:vt in.l.cōsulta diualia .C.de testa.item ecclesie fuit interdicta executio gladij tꝑalis dicente dn̄o. Petre: cōuerte gladiū tuum in vaginā: vt legitur in euangelio. Et vide in hoc quod plene dixi in.c.nouit.de iudi.item arma clericorum:sunt orationes et lachryme:vt dicit Hiero.alias Ambrosius in.c.conuenior.xxiij.q.viij.ꝛ p̄dicta notabis.

1 ☞ Sententia notorie iniusta est nulla.
2 Officiali iniuste exequenti an ꝛ quādo licitum sit resistere impune siue pars grauata appellet siue non.
Transactio ꝛ amicabilis compositio an differant.
3 Iudex an possit cogere partes ad transigendum.

Si quando. Si ordinarius scit eum nō canonice institutum quē delegatus pape mandat in possessionē induci:nō resistet violenter sed precibus instabit vt differat donec cōsulatur papa. Primo ponit̄ q̄stio. Scdo solutio ibi:ordinarius . ¶ Casus literalis . Aliqs clericus impetrauit literas ad aliquē delegatū cōtra prelatū ecclesie super ipsa ecclesia.prelatus corā iudice tractus est in causam:tandē per cōpositioneꝫ vel alio mō cleric⁹ ille ecclesiā obtinuit corā illo iudice. Et certū est qd clericus nec canonicā instōnē nec possessionē in ipsa eccl'ia habuit corporalē.delegatus mādat alicui vt clericū mittat in possessionē ipsi⁹ ecclesie:q̄rit̄ vtrum eps debeat resistere mādato huius delegati.rn̄det papa ꝙ ordinarius nō dꝫ violēter resistere delegato:sꝫ dꝫ apud ipsuꝫ instare vt differat illū mittere in possessionem donec pape sup hoc nego
1 tio veritas īnotescat. B. ¶ † No.j.ibi:certū sit arg.bonū ꝙ sn̄ia notorie iniusta tenet ex quo error in ea nō est expressus.ꝛ ad hoc inducebat istā literā do. Bal.sed certe hoc aperte non ꝓbat̄:qꝛ poterat esse certū ipi ordinario non tū erat notoriū vt voluit hic Host. Itē ex quo ꝓcedebat vt delegat⁹ nō poterat ordinari⁹ tanq̄ iferior violenter resiste
d re sibi:ꝛ ꝙ sn̄ia sit nulla ꝓpter notoriā iniustitiā[d] tenet Inn.in.c.fraternitatis.de frigi.ꝛ in.c.cū bertoldus.de re iud.facit tex.in.c.inter ce
2 teras.eo.ti.ꝛ dixi ibi. ¶ † No.ij. ꝙ delegato pape etiā iniuste ꝓcedēti
e non dꝫ ordinarius loci violēter resistere[e] sed ꝯ hoc ꝛ ꝯ tex.opp.de.l.ꝓhibitū.C.de iure fis.lib.x.vbi etiā videt̄ ꝓbari oppositū.Solu.dicit hic Inn.ꝙ aut iudex ꝓcedit iniste in casu nō sibi cōmisso:ꝛ pōt sibi violēter resisti:vt in ꝯrio. Aut ꝓcedit iiuste in cā sibi cōmissa:ꝛ tūc etiā nō
f pōt violēter sibi resisti[f] nisi pri⁹ appellet̄:sed post appellationē pōt sibi resisti cū sit suspēsa sua iurisditio:ad hoc.c.dilectis.j.de appel.qd vbū est valde notādū.Sed in ꝯrium allego aliud dictū notabile Inn.in.c. dilecto .j.de sen.excō.li.vj.vbi dicit qd si iudex iiuriat̄ alicui iuris ordi
g ne nō seruato pōt sibi violēter resisti.[g] facit.l.nec magistratib⁹ .ff.de iniur.ꝛ.d.c.dilecto. Itē adde glo.no.j.e.ex lr̄is.que dicit qd iudici volēti sn̄iam nullā mādare executioni impune pōt violenter resisti.quā glos. singulariter notabis. Itē adde dictū Cy.in.l.ab executione.C.quorū appe.nō reci.vbi i hac materia ponit notabilē distictionē dicēs qd aut pōt per remediū appellatiōis releuari grauamen qd iudex iiuste infligit ꝛ nō dꝫ sibi violēter resisti sed appellari:qꝛ ad hoc est inuētū appellationis

lationis remediū:aut grauamē est irreuocabile ⁊ tūc pōt sibi violēter resisti. Sed ꝯcordando hec dicta distingue sic ꝙ aut iudex iniuriatur extra iudiciū animose tāꝗ pars. ⁊ pōt sibi violenter resisti sicut cuilibet alteri:⁊ hoc casu ꝓcedit dictū Inn.in.d.c.dilecto.aut ꝓcedit iudicialiter.⁊ tūc si grauamē infligēdū non est reuocabile per appellationē pōt sibi violenter resisti:vñ dicerem ꝙ si iudex mandat iniuste aliquē suspēdi vel torqueri pōt sibi violēter resisti. quimmo potest quilibet[a] adiuuare istū qui patitur violentiam.arg.l.si quis in seruitute.ff. de fur.⁊.xxiij.q.iij.per totum.Sic pōt intelligi ⁊ moderari dictū bart. in.d.l.ꝓhibitū.aut grauamē est reuocabile per appellationē:⁊ tunc si grauamē est notorie iniustū.credo qđ pōt sibi resisti:ita ꝓcedit glo.in d.c.ex lr̄is.aut nō est notorium:⁊ tūc dꝫ appellari.Sed notabis semper dictū Inn.hic dum dicit ꝙ post appellationē potest sibi violēter resisti.Cy.tñ sentit oppositū ⁊ dictū suum videt̄ equius.pōt tamē distingui ꝙ aut certū est appellationē tenere:⁊ ꝓcedat dictū Inno. qꝛ ꝑ appellationē ille remāsit iudex saltē quo ad exercitiū:aut dubitatur de validitate appellatiōis:⁊ ꝓcedit dictū Cy.⁊ p̄dicta bñ notabis qꝛ habes multa dicta in diuersis locis dispersa simul collecta.Et per p̄dicta potest prima fronte moderari etiā dictum Inn.hic in eo qđ dicit qđ solum pōt resistere iudici ille qui possidet rem vel ius in quo sit iniusta executio:alius aūt nō pōt resistere ꝺm eū:ita etiā si pretendat aliqđ ius in illa re Nec obst.iste tex.ꝺm eum:qꝛ hic non petebat̄ ius instituendi possessum ꝑ epm̄:sed fiebat executio in p̄benda ecclesie vel in ecclesia inferiori.in ꝯ̄triū tñ facit qđ.s̄.dixi post Bar.in.d.l.prohibitū.vbi vult qđ opp̄ssus a iudice iniuste pōt impune clamare subsidiū ⁊ quilibet pōt impune sibi auxiliari:sed pōt saluari dictū Inno. hoc modo ꝙ si oppressus inuocat auxiliū qlibet etiam non possidens nec p̄tendēs aliud interesse pōt sibi succurrere ⁊ sic ꝓcedat dictū bar.sed si ille qui possidet non resistit nec clamet auxilium nō pōt alius resistere iudici. ⁊ sic ꝓcedat dictū Inn.hic qđ no. ¶ †[3] In gl.j.in fi.not.ex glo. ꝙ largo sumpto vocabulo amicabilis compositio pōt appellari transactio[b] sed stricto sumpto vocabulo differūt.qđ facit ad statuta faciētia mētionē de trāsactione:vt cū sint stricti iuris nō cōprehēdant amicabilē cōpositionē.Uel dic ꝺm Gof.ꝙ transactio sumitur hic proprie nec ob.ꝯ̄trium:qꝛ non disputat̄ hic p̄ncipaliter de viribus transactionis sed vtrum violēter possit resisti delegato:⁊ facit lr̄a in arg.ꝙ delegatus pōt mādare executiōi trāsactionē corā eo factā:qđ fatebatur Uin.sed Abb.Inno.⁊ cōiter doc.tenent ꝯ̄trium ⁊ verius quia iudex delegatus est deputatus ad iustitiā faciēdam:ergo sua iurisditio non extēditur ad transactionē[c] que fit de pacto ⁊ partium consensu:quod no.Nec ob.iste tex.qꝛ delegatꝰ hic nō dicebat se velle exequi trāsactionem sed ꝓcedere autoritate delegata:alias bñ potuisset sibi resisti qꝛ processisset i sibi non commissis.

1 Delegatus principis pōt per se suam sn̄iam mandare executioni.
2 Iudex dꝛ fūctꝰ officio suo postꝗ tulit sn̄iaꝫ ⁊ ipaꝫ mādauit executiōi.
3 Iudex siue ordinarius siue delegatus an dicat̄ functus officio suo si validam siue nullam sn̄iam tulerit.
4 Sn̄ia sub qua condittione lata valeat.
5 Limitatio ad.c.pastoralis.de offi.ord.⁊ ad.c.venerabilibus.de sen.ex communi.lib.vj.

In literis. Post diffinitiuā executiōi mandatā expirat delegati iurisditio.i p̄ma ponit̄ decisa consultatio.in scd̄a rn̄sio ibi:cōsultationi.⁊ quotidie allegatur. ¶ Casus literalis. Iudex delegatus tulit sn̄iam super aliqua causa sibi cōmissa.Querebat̄ vsqꝫ ad quod tempus iste delegatꝰ iuste se interponere pōt vt stet̄ sn̄ie sue:respon.papa ꝙ ex quo per se vel per alium mandauit sn̄iam executioni expirat iurisditio sua:qa semel officio suo functꝰ est.Ber. ¶ Not.j.qđ delegatꝰ ad certā causam dicit̄ iudex.ad hoc.c.forus.j.de ꝟbo.sig.vbi ponitur etymologia huius verbi iudex. ¶ †[1] No.ij.ibi:per se ver ꝑ alium.tex. expressum qđ delegatus principis pōt principaliter ꝑ se suaꝫ sentētiā mandare executioni:vnde nō tenetur prius requirere ordinariuꝫ. vt dixi.s̄.eo.c.significasti.itē pōt alium deputare ad actū executionis:licet nō sit ordinariꝰ.vt h̄ ⁊.j.e.ex literis. ¶ No.ibi:autoritas ⁊ iurisditio:ꝙ ista verba qñqꝫ capiunt̄ vt synonima.Et ꝙ legatꝰ dꝛ habere autoritatē ⁊ iurisditionē:pro hoc.l.ij.de iurisd.om.iu. ¶ †[2] Ultimo not.ꝙ ꝑ sn̄iam non dꝛ iudex omnino functus officio suo[d] sed demuꝫ post executionē factā:dꝛ tamē certo respectu fūctꝰ vt nō possit se amplius impedire de cognitione cause vt in.l.iudex posteaꝗ.⁊ in.l.cū q̄rebat̄.ff.de re iudi. ¶ In glo.j.ibi.cū effectu scꝫ:vult ergo gl.ꝙ delegatus mandando alteri executionē nō est functus officio suo nisi sit paritū suo mādato:⁊ hoc dixit ꝑ.c.significasti.s̄.eo.vbi delegatus reassumpsit iurisditionem ordinario nolente vel nequeunte exequi:sed certe hoc est ꝯ̄ istū tex.vbi ponuntur duo casus diuersi in quibꝰ delegatus dꝛ functus officio.Primꝰ si sn̄iam mandauit executioni ꝑ se vel per aliū.Secūdus si mandari executiōi precepit:vt ergo secūdus casus differat a p̄mo debet intelligi qñ adhuc sn̄ia nō erat executa. Et ꝗꝗ circa h̄ multa scribant̄:tu tñ dic vt clare dixi i.d.c.significasti.nam pōt iste tex.intelligi qñ mandauit alteri executionē delegando sibi vices suas in totū cū iurisditio sit translata in subdelegatū.j.

[a] ¶ Quilibet. Adde alex.ꝯsi.p̄xi.alleg.⁊ ibi de infra dictis ⁊ ꝑ.Pe.de anch.vnum verbum consi.cclxxxviij.

[b] Sebasti.Sapia. ¶ Trāsactio.Que differētia sit inter trāsactionē ⁊ amicabilē cōpositionē ⁊ qño amicabilis ꝯpositio potest esse gratis ⁊ quando sit licita in beneficialibus vide omnino Abb.in.c.nisi.j.de preben.

eo.sup questionum.§.porro.An aūt sit functus officio suo irreuocabiliter:distingue ꝙ aut res ē integra ⁊ pōt reuocare ꝯmissionem alteri factā. secꝰ si nō est integra vt qꝛ subdelegatꝰ incepit vti iurisditione.vt.in.c.ꝗuis.j.e.lib.vj. ¶ In gl.ij. in fi.finit̄ iurisditio delegati ⁊ aliis modis:de qbus per Spe.eod.ti.§.restat videre.per totum ⁊ dic vt ibi. ¶ †[3] Extra gl.q̄ro hic tex.loquit̄ de delegato:sꝫ q̄ro qd in ordinario[e] an dicat̄ functus officio ꝑ sn̄iam:⁊ etiā quo ad delegatum q̄ri pōt nunqd dicatur functus officio suo etiam si sn̄ia nō tenuit.[f] Inn.quo ad vtrūqꝫ dubium format hāc sn̄iam.aut eñ sn̄ia tenuit aut fuit nulla.Primo casu nec ordinarius nec delegatꝰ potest mutare suam sn̄iam sed quilibet dꝛ functus officio suo quo ad cognitionē cause.vt in.d.l.iudex. ⁊ i l.cū q̄rebatur.ff.de re iudi.⁊.C.sen.rescin.nō pos. ꝑ totū.nam si non fuit appellatum sn̄ia trāsiuit in rem iudicatā ⁊ fecit ius inter ꝑtes.vt in.c.cuꝫ inter.de re iud.⁊ in.l.res iudicata.ff.de regu.iur. aut fuit appellatū ⁊ ꝑtās cognoscēdi ⁊ retractādi spectat ad sup̄iorē.vt in.c.dilectꝰ.ij.de rescrip. ⁊ in.c.vt debitꝰ.de ap. ¶ †[4] Etiā in tm̄ hoc ē verꝫ ꝙ iudex nō possit suā sn̄iam retractare si tenuit. qđ notāter dixit bar.in.d.l.iudex.iudicē nō posse ferre sub ꝯditiōe resolutiua[g] qđ singulariter notabis.Iura ergo q̄ dicunt valere sn̄iam latam sub ꝯditiōe:debēt intelligi de ꝯditione suspensiua vel cōditione relata ad tp̄s presens vel preteritum que nō hꝫ suspendere vel resoluere vt in.l. cum ad presens.ff.si cer.pe.ij.q.vj.biduum.⁊ in.l. j.§.biduum.ff.qñ appellā.sit.Si ꝟo sententia est nulla ⁊ tunc dicit Inno.ꝙ delegatus non pōt se aliter intromittere:qꝛ siue bñ siue male functus est officio suo:ad hoc bo.tex.cū glo.in.l.si vt ꝓponis.C.qño ⁊ qñ iu.⁊ idē tenēt ibi cōiter legiste:et Dy.in regula ꝙ semel placuit.li.vj.Ego putarē hoc ꝓcedere nisi sn̄ia sit nulla ex defectu forme mādati.non enim dꝛ iudex ꝓnuntiasse si non seruauit formā mādati[h].ꝓ hoc induco bo.tex.in.l. qd tñ.ff.de arbi.vbi arbiter iterū ꝓnuntiat si nō seruauit formam ꝯpromissi. In ordinario dicit Inn.ꝙ pōt iterū ꝓnuntiare per.l.si p̄ses.C. qño ⁊ qñ iudex.d.Ant.dicit ꝙ in hoc vltimo mēbro legiste al'r dicunt ꝙ aut sn̄ia est nulla ex turpitudine iudicātis:⁊ tunc nō ipse sed supiorꝫ dꝫ sn̄iaꝫ reformare per.l.absentem.C.de accu.aut sn̄ia aliter est nulla.⁊ tūc pōt ipse iudex iterum pronuntiare.vt in.d.l.si p̄ses. Sed tu aduerte qꝛ non est verū qđ legiste hoc cōiter dicāt:sed hec fuit opin. Cy.post quēdam aliū doc.antiquū.vt no.ipse in d.l.si vt ꝓponis.Alij vero aliter dixerunt: nam Ia.de are.voluit indistincte vt super cā nullitatis deberet audiri supior.Item Bar.in.d.l.si vt ꝓponis.tenuit qđ pōt adiri supior ⁊ etiā iudex q tulit sn̄iam.per.l.iiij.C.de accu. Sed ipse Bart. plenius ⁊ melius examinauit hūc articulum in l.si exp̄ssim.in pe.col.ff.de app.vbi facit hanc distinctionem.ꝙ aut qs petit ab eodē iudice iterū ꝓnuntiari in causa ⁊ deducit nullitatē incidenter.⁊ hoc pōt indifferēter:imo nō pōt isto modo adiri superior:qꝛ ad superiorem non deuoluitur causa nisi per appellationem vel aliud remediuꝫ equiualens:puta per viam nullitatis.[i] sed in casu nr̄o non deducitur nullitas principaliter sed incidēter:⁊ pro hoc facit tex.in.c.venerabilibus. post p̄n.de senten.excom.li.vj.⁊ pro hoc.d.l.iiij. ¶ †[5] Aut deducit̄ nullitas principaliter,vt puta qꝛ peto sn̄iam ꝓnuntiari nullam ⁊ reformari: et tunc est in optiōe mea quem iudicem velim adire.nam possum adire eū qui sn̄iam tulit vt in iuribus p̄alle.⁊ in.l.j.ff.que sentētie sine ap. rescin. ⁊ iudicē superiorē.vt in.d.l.absentē.⁊ poterit superior nedum ꝓnuntiare sn̄iam nullam:sed etiā

[c] ¶ Ad trāsactionē.not. ꝙ delegatus non pōt exeq transactionē corā eo factā. pe.d an. ibi tꝫ opini.Uin. vid que remisi ad eum.And. barb.

[d] ¶ Functus offō suo. Adde Cep. ꝯsil.lxvij. ⁊ Old. ꝯsil.infra allega. abb.ꝯsil. lxxxviij. Ro.ꝯsi.cccl. Sebasti. Sapia.

[e] ¶ Quid in ordinario.Uide Rotā decisi.xvj.de re iud.in nouis. vbi dicit ꝙ auditores rote non possunt reuocare suas sententias diffinitiuas de qua materia tradit alex. in cōsil.lxxj.incip.videretur.colū.ij. in v.vol.fulg.in ꝯsi. clxvj.inci. in questione.col.fi.Car. xxix.incip. iudex. calde.in ti.de appella.ꝯsil.ix.fulg. in ꝯsil. xiij.incipi. circa p̄mum.i.iij. col.ꝟsi.superest.

[f] ¶ Non tenuit.ad. de old. ꝯsil.ccxv. vbi de hoc.

[g] ¶ Resolutiua.ad de paul.d ca.ꝯsil. xv.i prio imp̄ssis. fulg.ꝯsi.cxlvj.

[h] ¶ Mandati.ad. de Oldr.ꝯsi. alle. cclxxv.

[i] ¶ Nullitatis.ad. de ang.ꝯsil. cclix. rapha.comē.ꝯsil. xliiij. Ange. ꝯsil. ccxvj. Ro.consil. cclxxxj. Anto.Fran.

¶ De ista materia nullitatis. vide q̄ posuit Bar. i.l.si expressim.ff. de app.vbi ponit an sn̄ia lata i causa appellationis super iniquitate prime sn̄ie q̄ erat ip̄o iure nulla habeat ipsam p̄mā sn̄iam cōfirmare. vide glo.in.l.j. C. qñ prouo.non est ne.que vr̄ velle ꝙ sn̄ia nulla per cōfirmationē cōualescat:cuiꝰ ꝯ̄trium volunt glo.in.d.l. si exp̄ssim.,de quo vide Innoc.c.ij.

de confir.vtili vel inuti.Et an iudex nullitatis possit reformare sniam in melius vide etiā Ang.in cōsi.suo.xxxv.Et an illud quod est nullū ratihabitione cōfirmetur.vide gl.in.l.ij.C.si aduer.do.ꝛ an etiam confirmetur iuramento vide gl.j.in.l.ij.C.si aduer.vendi.ꝛ gloss.in auten. sacramenta puberum.eo.tit.ꝛ vide gl.ij.ꝛ no.per.doc.in.c. cum contingat.de iureiur. et quot sint modi q bus opponit nullitas cōtra sentētiā. vide no.per Jo.and.in.c.j.de re iud ꝛ per bar. in.d.l.si exp̄ssim. ꝛ per spe.in tit.de pꝛola.senté .in.§. iuxta.ꝛ vide bo. glos.in cle.j.de re iudic.

a ¶ Modici pꝛeiudicij. Adde ꝙ ēt interponit cōtra ecclesiā indefensam ꝛ pupilliū:vt voluit Ro.cons. cccclüj.j.alleg. Zacharias.

¶ Adde pꝛo pꝛimo dicto istius ꝑ Bal.in.l.iij.C.de ꝓcu.ꝛ in.l.meminerint.C.vnd vi. Spe.in ti.de pꝛimo ꝛ scdo decre. in pꝛin.ꝛ ibi Jo.an.i āpo.ad ip̄m versi.sed nūquid.

b ¶ Ann⁹. Adde late alex.in.l.si finita.§. iulianus. ff.de dam .infec. Sebasti. Sapia.

c ¶ Amici absentis. Uide card.in cle.j.in.vij.qō.de iudi abb.ꝛ alios in.d.c.causam.de dolo ꝛ cōtuma. Saly.in.l.iij.C.d ꝓcura.alex.in.l.si finita .§.iul.colū. xxvj.ff.de dā.infe.vbi dicit communem opin.esse cōtra abba .hic.

d ¶ Necessarium. adde ꝙ bal.cōsil. cclv.tꝫ ꝙ sunt citandi. Sebasti .Sapia.

e ¶ Interlocutoria. Qd ꝟm decretum sit snia interlocutoꝛia voluit gl.in.l.pñti in ꝟbo vsqꝫ ad modū in fi .C.de his q ad eccle.confugi. Dy.ꝛ bar.in.l.si finita .§.si forte. ff.de dam.ifec.hꝫ tñ vim diffinitiue ꝛ ꝑ feli.in rub. j.de re iud col.xj.

f ¶ Reuocare decretum. adde eū deꝫ cōsi. lxxxij .ij. ll.ro.altius exoꝛdientem cōsilio. cccclüij.

reformare sicut contigit in remedio appellationis:qd ē singulariter no.ꝛ queadmodū appellatio deuoluit causam ad superiorē vt possit etiam sententiā reformare.vt in.c.raynald⁹.ꝛ in.c.raynutius:de testa.ita causa nullitatis.facit qd not. Inn.in.c.cum contingat.j.eo.ꝛ non tradas hoc dictū obliuioni.nam sigulariter limitat.c. pastoꝛalis.de offi.oꝛdi ꝛ dictum .c.venerabilibus.in q bus dꝛ ꝙ citra appellationem non pōt archiep̄s se impedire de causis subditoꝛum sui suffraganei. nam dꝫ supplere vel per aliud remedium equipollens,puta si aditur per viam nullitatis:ꝛ tenebis hoc menti:qꝛ nō memini tactum per canonistas.

1 ☞ Possessoꝛium recuperande competit pꝛobata possessione ꝛ spoliatione.

2 Missio ex pꝛimo decreto fit ɔ̃tra quēlibet absentem etiam ex iusta causa:qꝛ est modici pꝛeiudicij.

3 Secundum decretum potest interponi etiam nō expectato anno a tempoꝛe pꝛimi.

4 Amici absentis an sint requirēdi anteꝙ̄ fiat missio in possessionem.

5 Sententia in possessoꝛio recuperādē an sit interlocutoꝛia vel diffinitiua.

6 Absens ex iusta causa si cōparet post annum a tempoꝛe missionis debet audiri licet missus sit effectus verus dominus.

7 Missio in possessionem ex pꝛimo decreto potest reuocari seruato tamen iuris oꝛdine vt lit.contesta.ꝛ similibus.

Secundum decretum conceditur absqꝫ alia litis contestatione.

Secundum decretum reuocatur quando iudex videt quod causa pꝛopter quā fuit interpositum erat nulla.

8 Sententia contra absentem cōtumaciter an possit fieri.

9 In quolibet possessoꝛio seruand⁹ est iuris oꝛdo.

Possessionis cōmodum quas vtilitates afferat.

Possidens releuatur ab onere pꝛobandi dominium.

Testes an examinentur ante litem cōtestatā in causa possessoꝛij.

Consultationib⁹.

Reo absente non per cōtumaciā delegat⁹ dat⁹ etiā ad diē nō restituet actorem,licet ꝓbare velit possessionē ꝛ deiectionē.h.d. Cōis diuisio.scda ibi:super quo. ¶ Casus literalis. Aliqs fuit spoliatus sua ecclesia seu alia possessione sine iudicio ecclesie absqꝫ rationabili causa:accessit ad papam ꝛ conquestus fuit ꝙ taliter fuit spoliatus ꝛ obtinuit literas ad iudices sub hac foꝛma vt intra certum tempus restituatur sibi possessio si constiterit iudicibus eū taliter spoliatum fuisse:ille qui ipsum spoliauit absens erat anteꝙ̄ aliqua mentio fieret de literis illis causa peregrinationis vel causa studioꝛum vel alia cōsimili causa: nec intra tempus in literis cōpꝛehēsum potuit se iudici pꝛesentare.querebatur vtrū possessio illi debeat restitui cum paratus sit suam possessionē ꝛ spoliationē ꝓbare. R̄ ndet papa qd nec pōt nec dꝫ habere restitutionē ꝗuis paratus sit pꝛobare coꝛam delegatis possessionem ꝛ deiectionem:veruntamē si ille qui possidet lite contestata se cōtumaciter absentasset nō dꝫ ei possessio ablata restitui nisi ꝓbauerit se possedisse ꝛ spoliatum fuisse. Ber. ¶ No.ꝙ licet iudici nō possit liquere de causa intra tempus sibi pꝛefixum per delegātem:non tamē ꝓpter hoc dꝫ omittere solēnitates substantiales iuris. ¶ † No.ij.ꝙ ad obtinēdam restitutionem dꝫ quis duo pꝛobare.s.possessionem ꝛ deiectionē:ꝛ ad hoc quotidie allegatur iste tex. ¶ Tertio no.ꝙ ɔ̃ absentem nō dꝫ procedi.etiam cum agit possessoꝛio hoc tamen declara

vt latius dicam.j.cum glo.fi.In glo.j.intentio gl.est. qd etiam si post notitiam literarum vel post citationem reus iste absentasset se non pōt ꝓcedi ad sentētiā restitutionis lite nō conte.per ea que dicunt.j.in.gl. seq.ꝛ in glo.fi.Et ad istū text. in eo qd innuit contrariū supple maxi-

2 me.de hoc dic lati⁹ vt dicit in glos.seq.ꝛ fi. ¶ † In gl.ij.ꝛ no,plura ex ista glo. pꝛimo ꝙ cōtra absentē etiā ex iusta causa fit missio in possessionem ex pꝛimo decreto si non defendatur.est enī quid sibi imputet quare nō dimisit ꝓcuratoꝛē. Itē ista dimissio est modici pꝛeiudicij.[a] vnde fit etiam cōtra absentē causa reipublice.tex.est no.in.l.ignoꝛare.allega.

3 in gl. ¶ † Scdo no.ex gl.ibi:boni viri arbitratu:ꝙ ꝟm decretū in personali actione interponitur arbitrio boni viri.i.iudicis : et sic non est necesse vt expectetur annus[b] a tēpoꝛe pꝛimi:pꝛout tenuit Inn.in.c.dilecto.j.de verbo.sign.ꝛ idē qd ista glo.iuris ciuilis in.l.cum ꝓponas .C. de bo.auc.iud.pos.et optime facit text.in.l.si finita.§.nō autē statim.ff.

4 de dā.infec. ¶ † Tertio no.ꝙ amici absentis[c] sunt regrēdi anteꝙ̄ fiat missio in possessionē.ꝛ idē no.gl.in.c.causam.j.de do.ꝛ contu. multi tñ legiste dixerunt hoc nō esse necessariū[d] nec alicubi pꝛobari : sed iura de hac requisitione amicoꝛū facienda loquunt de causis particularib⁹ vt in eis patet.de quo per Cy.in.l.siꝟt pꝛoponis.C.qñ ꝛ qñ iu.per Bar.

5 in.l.apud iul.ff.ex qui.cau.dixi plene in.d.c.causam . ¶ † Quarto no. ibi quasi diffinitiue:qd in possessoꝛio recuperande snia dꝛ quasi diffinitiua.ꝛ tene mēti istā gl.alibi dixit ꝙ est diffinitiua :vt in.c.cū ad sedem. de resti.spo.alibi innuit tex.ꝙ sit interlocutoꝛia in.c.cum venissent . de insti.sed dic vt plene dixi in.c.fi.de iu.vbi etiā de hoc ꝑ glo. ¶ Quinto no.ꝛ tene menti qd in causa possessionis dꝫ seruari iuris oꝛdo sicut

6 in causa ꝓpꝛietatis:ꝛ de hoc dic vt lati⁹ dicā in gl.fi. ¶ † Ultimo no. qd si absens ex iusta causa cōparet post annū dꝫ restitui in integrū nō obstāte qd actoꝛ sit effectus verus possessoꝛ per lapsū anni.ad hoc.d. c.dilecto. ¶ Itē aduerte in eo qd gloss.dicit aliud esse bona alicuius possideri:ꝛ aliud in possessionem mitti : ꝛ aliud restituere possessionem sunt enim ista tria inse diuersa .nā vbi missio fit ex pꝛimo decreto maxime in ꝑsonali missus in possessionem nō efficitur possessoꝛ sed custos: vnde dꝛ esse in possessione:sed nō possidere:vt in.l.is cui.ff.vt in poss. lega.cū vero fit missio ex scdo decreto tunc missus efficitur verus possessoꝛ.ꝛ ita intellige glo.in scdo decreto.ꝛ per secundū decretum qñqꝫ iudex decernit vt bona possideātur per actoꝛem.qñqꝫ etiam vt illa bona vendantur.quandoqꝫ dat in solutum creditoꝛi pꝛout sibi videt de quo per Inn.in.c.dilecto.de ver.sign. ꝛ plenissime de materia hui⁹ gl. per Barto.in.l.si finita.§. iulian⁹.ff.de dam.infecto.dixi in.c.quoniā. §.in alijs.et.§.fin.vt lit.nō contesta Quis autem dicatur latitare.dicit Inn.in.d.c.dilecto.ꝙ latitare dicit qui vocationi iudicis nō obedit: intellige in fraudē aduersarij.vt in.l.fulcinius.§.quid sit latitare.ff.ex

7 quibus causis in possess.eat. ¶ † Restitutio vero possessionis fit cum pꝛetendens se violenter spoliatum petit restitutionem:vnde vult possessionem tanꝙ̄ verus possessoꝛ:ad traditionem vero ipsius debet pꝛocedi lite conte.seruato oꝛdine iuris .Et si diceres quare ex secundo decreto potest dari vera possessio ꝛ bona vendi lite nō contest.vt in.d.l. cum pꝛoponas.ꝛ in.d.c.quoniam in fi.et restitutio possessionis nō pōt fieri lit.non contest.cum hic cōcurrat fauoꝛ spoliati.solu.in hoc vltimo casu requiritur diffinitiua sentētia quia pꝛincipaliter queritur de spoliatione.Et regula iuris est qd lite nō conte.nō debet pꝛocedi ad sententiam diffinitiuam vt in ti.vt lit.non.conte.per totū. sed in pꝛecedēti casu cum interponitur ꝟm decre.nō fertur sententia diffinitiua:vnd non pꝛonuntiatur pꝛincipaliter super debito sed in odiū cōtumacis iudex per interlocutoꝛiam suam dat possessionem vel in solutū bona contumacis:et quod sit interlocutoꝛia[e] notanter voluit Inn.in.c.dilecto.ꝛ Joan.an.hic ꝛ ideo isti dixerunt ꝙ si iudex videt se deceptum qꝛ causa pꝛopter quam fuit ꝟm decretum interpositum nō fuit vera ipsemet iudex pōt reuocare decretum[f] qd nō pōt si snia esset diffinitiua vt dixi in.c.pꝛece.Et an sit verū indisticte ꝙ in causa restitutiōis debeat seruari iuris oꝛdo.dicam latius super glo.fi.ꝛ per hoc habes hanc glo.

8 declaratam. ¶ † In gl.fin.pꝛo intellectu glo.opp. tex.iste in fin.īnuit ꝙ si iste qui dicebatur spoliasse fuit cōtumax:potuissent testes recipi et snia ferri.Cōtra quod opp.de.c.ij.ꝛ quasi per totū.j.vt lit.nō cōte.vbi habetur ꝙ lite non conte.non debēt testes recipi etiā ɔ̃tra contumacē: sed dꝫ pꝛocedi ad missionē ex pꝛimo decreto vel ad excōicationē pꝛout habetur in.c.qm̄.§.in alijs.eo ti.Solu.gloss.metu contrarij ponit tres intellectus ad fi.c. ¶ Pꝛimus vt intelligatur qñ reus fuit absens post lit.contest.ꝛ sic mutat casum.ꝛ licet ista sit quedā impꝛopꝛiatio ad tex. quia dictio nisi:cum sit exceptiua debet intelligi vt loquatur in pꝛecedenti casu:quia exceptio debet esse de regula:vt no.super rub.de regu. iur.lib.vi.tamen vt iura iuribus cōcoꝛdētur hec impꝛopꝛiatio admittenda est:vt sic exceptio fiat nō specialiter ad pꝛecedentia: sed in genere vt sit sensus ꝙ contra absentem nō debet pꝛocedi ad sentētiam nisi per contumaciam se absentauerit.s.post lit.contest.Secundus intellectus vt finis intelligatur de missione in possessionem ex pꝛimo decre.ꝛ multi hoc tenuerūt:sed mihi nō placet qꝛ etiā in pꝛimo casu ista missio est fienda:vt no.in.glo.ij. ¶ Tertius intellect⁹ vt ꝓcedat tex.ꝟm opi. Hug.ꝛ quoꝛūdā antiquoꝛū qui olim tenuerūt posse ꝓcedi cōtra cōtumacē lit.nō cōte.sed hodie veritas est in ɔ̃riū:vt hʳ clare.j.vt lit. non cōtest.per totum

a ¶Seruari ordo iuris.adde Ro.cõsil.ccxix.vide in.l.si quãdo.in ver. mox.que dicit contrarium.Andre.Barba.

b ¶Delegãtis.Sed põdera.l.sed ⁊ si hac.§.fi.ff.de in ius voc.vbi ꝓba tur cõtra. vide.d.Pe.in.c.grandi.de sup.neg.prela.in.vj.⁊ vide Abb. in.c.cum olim.j.eo.Andre.Barba.

lis ꝓuocat in se nedũ irã ⁊ vindictã pn̄cipis sꝫ ipsiꝰ dei.vt not. voluit Bal.in.l.j.i.vj.col.in ꝟ.v.oppono.C.de ser.fu.⁊ ꝓpterea dicebat Cy. in.l.i.C.de natura.li.quẽ seq̄t bal.in aut.habita.in.iij.co.i ꝟ.iij.no.C. ne fili.ꝓ pa.ꝙ rebellibꝰ nõ dꝫ ius reddi.Et add ꝙ rebellis põt vbiqꝫ locoꝝ ꝯueniri ꝓ d ebitis ꝯctis añ rebellionẽ i ꝓprio domicilio: vt no. doc.in.l.ij.in.§.legatis.ff. de iudi. Et adde ꝙ rebellium arma ⁊ insignia sunt delẽda vbicunqꝫ ꝑ ciuitatẽ repiunt.l. eorũ q.ff.de pe. ⁊ vide Ro.in fin.suis. q̃ habẽtur ꝑ alphabetũ i ꝟ.rebellis. ⁊ in ꝟ.arma.⁊ tene mẽti ꝙ qs cogitur indicare rebellẽ sub pena relegationis.l. methrodoꝝ.ff.de pe. Et adde ꝙ rebelles pn̄cipis ꝑdũt non solũ ꝓuilegia sꝫ etiam ꝯsuetudines ꝓuilegiatas. vt no.voluit bal. in tit.de pa.ꝯstãt. i.§.nos romanorũ in.iij.colũ.in ꝟ. ⁊ no.hic exp̄ssuꝫ. imo rebellium cõsuetudines ⁊ statuta non valẽt vt not.bal.in.l.ij.C. quẽad. testa. ap. circa med. Et an vbi fit mentio de rebellibꝰ itelligatur tã de p̄ntibus q̃ d futuris. vide ang.i cõsi.suo.ccxiij. ꝙ inci. thema.⁊ tene menti ꝙ dixit Bal.i.l. nihil.C. d manu. vin ꝙ semel cõdẽnatus pro rebelle non põt amplius condemnari pro rebelle.

c ¶Vicerector. adde Ro.singu. suis.fo.x. Zacharias. ¶Add ꝙ Guil. de cu.in.l.⁊ q2 in vlt.col.quẽ ibi sequit̃ Alexã.ff. de iuris.om.iudic.vr̃ distinguere i substituto a suo superiore immediato. ⁊ tũc ꝙ ñ gaudeat ꝓuilegio illius cuius vices gerit. secꝰ si a superiore sui superioris. ita no.Bar.⁊ ale.i.l. filiꝰ.⁊ i.l.vicariꝰ. ff.de leg.⁊ in.l.j. §.hi qbꝰ.de le.iij. Et dñ hic allega. ro.sing.suis. fo.x. debuit allegasse fol.xij. ⁊ est sing. nu.cccclxij.ꝙ inci. bar.in.l. filiꝰ. vbi alleg.casum limitantẽ in.c.ꝑcipimus. xciij. distin. Anto.Francis. ¶Circa hoc an ille q gerit vices alteriꝰ debeat honorari sicut is cuius vices gerit.vide glo.in.c.cũ voluntate.de sen.ex cõ.q̃ dicit ꝙ sic et glo.etiã relatã ad text.in.c.cũ olim. el.ij.de offi. dele.⁊ vide text.i.c.fi.xciij.di.⁊ in.c.accusatio.ij.q.vij.⁊ in c.felicis . de pe.li. vj.⁊ vide tex.i.c.i nouo.xxj. disti. ⁊ vide text.in.l.j. in §.hi qbꝰ.ff.de le. iij.q dicit ꝙ idẽ ẽ effectus vicegerẽtis ⁊ eius cuiꝰ vice aliqd geretur. ⁊ vide Bar.in.l.j. de tu.⁊ cu.da.ab his.vbi examinat an vices gerens possit oia facere q̃ potest suus principalis.Et an vices gerẽs obliget pn̄cipalẽ ꝓ quo gerit vices ꝓ gestis pro se:vide gl.insti.de attilia.tu.in ver.postliminij.in fi.

d ¶Rebellis.Adde quis dicatur rebellis.Pau.de ca.consi.xxxiiij. Anto.Francis.¶Circa hoc qui dicantur rebellis.Dicas ꝙ ille dr̃ rebellis qui est inobediẽs principi habenti iustũ pn̄cipatũ circa cõcernẽtia ꝓsperitatẽ status aut persone principis.vt per Bar.in extraua.ad reprimẽ.⁊ in extraua.qm̃ nuꝑ.in ꝟ.rebellis. ⁊ in ꝟ. tenore p̄ntiũ.vbi ẽt põit qd differat rebellꝭ a ꝑduellꝭ: ⁊ crimẽ rebelliõis a crĩe ꝑduellionis. ⁊ vide gl.in ꝟ.rebellibꝰ.in.c.ea q̃.de sta.mona.⁊ q̃ dr̃a sit inter rebellẽ ⁊ inobedientẽ simpl'r.vide q̃ no.in.l.iter q̃tuor.d maio.⁊ obe.Et adde ꝙ q nõ vult obedire officiali pn̄cipis ꝓpter ipm̃ pn̄cipẽ põt dici rebellis secus si nõ vult obedire ꝓpter ipm officialẽ:vt no.voluit Bar.in.l. hostes.ff.de capti.vbi dixi ꝙ nõ vult obedire officiali pape vl' impatoris vel ecclesie vel recognoscẽtis dñm ab eis dr̃ eẽ rebellis pape vel imperatoris nõ tñ illiꝰ q pn̄cipatũ ab illis recognoscit.Et adde ꝙ rebel-

9 cõte.ꝑ totũ.¶†Ideo extra gl.alij dederũt quartum intellectũ vt cũ agit̃ possessorio p̄nt testes recipi.li.nõ cõte.ꝯ ꝯtumacẽ.ad ꝙ optime facit ista litera.Et h̃ q2 talꝭ ꝗ dr̃ momẽtanea.C.si d mo. pol.l.vna.⁊ vr̃ agi d modico ꝑiudicio.⁊ hãc opi. tꝫ Guil.vt refert h̃ pe.⁊ ple.no.in.l.j.ff.de resti.in inte.⁊ q̃q̃ doc.nr̃i aperte nõ reprobẽt hunc intellectũ:tñ tex.est i ꝯriũ i.c.ij.ꝓal.ꝺm cõem itellectũ. Itẽ videt̃ tex.iũcta gl.in.l.fi.C.si ꝑ vim vel alio mõ.⁊ plene examinat Bar.in.l.naturalr̃.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.vbi no.cõcludit ꝙ i omni posses-
a sorio dꝫ seruari ordo iurisᵃ:⁊ sic fieri lit.cõte.siue sit possessorium retinẽde.insti.de interd.§. hodie. siue sit possessoriũ adipiscẽde:vt in.l.fi.iũcta glos. ff.quorũ lega.siue sit recuperãde:vt in.d.l.fi.idem ꝺm euꝫ in alijs interdictis exhibitorijs.vt in.l.locũ.§.si tabule.iũcta glo.de tab.exhi.⁊ vide latius per Bar.in loco.ꝓalle.nec est verũ ꝙ ꝙ possessoria sit modici ꝑiudicij:q2 magnũ est cõmodũ possessionis q2 actore nõ ꝓbante reus absoluit̃:vt in c.fi.de iureiurã.Itẽ difficile est ꝓbare dñiũ:⁊ propter dfectũ ꝓbationũ qs sepe ꝑdit ius suũ.⁊ ideo magnũ est ꝯmodũ possessionis q2 releuat ab onere ꝓbãdi dñiũ:vt i.c.sepe.j.de restit.spo.⁊ tene mẽti ꝑdictã cõclusionẽ. Alij vt Hosti. ponunt qntã lec.vt iste tex.ponat casuꝫ specialẽ.qñ concurrũt cõtumacia delictũ violẽtie ⁊ fauor spoliati:⁊ dicit Joã.an.ꝙ si voluerimꝰ tenere hãc lec.debemus addere quartuꝫ.s.qñ iurisditio fuerit concessa ad certũ terminũ vt hic:quasi velit dicere ꝙ si volumus recedere ꝑ istũ tex.a regula iuris debemꝰ dicere ꝙ oia q̃ hic ponũtur necessario debent concurrere.hec lec.mihi nõ plꝫ:q2 ꝺm eã papa hic induxisset ius nouũ:ꝙ nõ est dicendũ cũ rñdeat ad ꝯsulationẽ:vt ptꝫ in p̄n.⁊ sic ꝯ no.i.c. ꝯsultatiõi. de tẽp.or.⁊ i.c.ex tua.de fil.p̄sby.Alij aliter legũt sed nõ expedit instare.vñ tene p̄mũ intellectũ gl. ⁊ cõclusionẽ suprascriptaꝫ quã post Bar.posui.

1 ☞ Delegatus pape in cã sibi cõmissa est maior quocunqꝫ ordinario:licet extra illam causam sit minor.3.8.
2 Delegatus fungitur vicibus delegãtis:⁊ habet iurisditionem ab eo.
3 Vicerector est honorandus sicut rector.
4 Rebelles ⁊ contumaces an differant.
5 Omnis contumacia est excõicatione digna.
6 Interdici potest tota diocesis ob delictũ siue cõtumaciam episcopi.7.
8 Papa põt ligari ⁊ solui a simplici sacerdote in actu confessionis.
9 Papa tenetur confitere peccata sua vni sacerdoti quem ipse elegerit.

Sane quia. ¶†Delegatꝰ pape in cã sibi ꝯmissa iurisdictionẽ hꝫ suꝑ ordinariũ ⁊ quẽcũqꝫ maiorẽ.h.d.In p̄ma ponit̃ decisa cõsultatio.in scda rñsio.ibi:tue.que tria facit vt ptꝫ i litera. ¶Casus literalis.Aliqs clericus vel laicꝰ cãm habebat cũ epõ.cã illa ꝯmissa fuit alicui iudici delegato ꝯ epꝫ q cũ delegato nõ subest al's q̃rit̃ q̃l'r delegatꝰ punire debeat ad aliqd faciẽdũ vl' dãdũ cũ rebellis fuerit ipsi delegato.rñdet papa ꝙ iudex delegatus ab ipso vices ipsiꝰ gerit.⁊ iõ maior ⁊ suꝑior est illis quoꝝ cãm suscipit terminãdã:vñ si eps vel alia ꝑsona q̃ nõ sit de iurisditiõe ordinaria iudicis delegati in eã que sibi a sede apostolica delegat̃ rebellis ⁊ ꝯtumax fuerit iudex delegatꝰ põt ipm epm interdicere vel suspẽdere:ita ꝙ ꝺm q̃litatẽ negotij temperate ꝓcedẽs epõ interdicat ingressum eccl'ie vl' sacerdotale officiũ vel terrã ipsius epi interdicto
2 supponat.Ber.¶†No.j.ꝙ delegatꝰ gerit vices delegãtis ⁊ dꝫ honorari tãq̃ rep̄sentans ꝑsonã delegãtis.i hoc.c.fi.xciij.disti.⁊.l.fi.ff.de off.eius cui mã.Ex quo ifert̃ ꝙ delegatꝰ nõ hꝫ iurisditionẽ iure ꝓprio:sꝫ iure delegãtis.ideo dixerũt qdã ꝙ delegatꝰ nõ hꝫ iurisditionẽ sed iurisditiõis exercitiũ:ꝙ tñ reprobat gl.in.l.ait p̄tor.ff. de re iudi.⁊ pro hoc tex.in.c.in l'r'is.s.eo.vbi expresse dr̃ ꝯriũ.⁊ ad idẽ.j.e.ex literis.⁊ facit iste tex. pro cõi stylo delegatoꝝ q cũ scribũt ꝑtibus dicunt ⁊ mãdatis nr̃is:imo verius apostolicis firmiter parere ⁊c. quasi mãdatum delegati sit ipsiꝰ delegan-
b tisᵇ q2 illiꝰ vices gerit.⁊ facit iste text. ꝙ vicere-
c ctorᶜ scholariũ sit honorãdꝰ vt rector:q2 gerit vices rectoris:de quo in.l.filius.⁊ in.l.vicariꝰ.ff.de le.¶No.ibi:suꝑior est ⁊ maior:ꝙ rõne iurisditiõis etiã delegate qs dr̃ superior ⁊ maior illis in
3 quos iurisditionẽ habet.¶†Iteꝫ no.ꝙ diuerso respectu qs põt esse superior ⁊ inferior ⁊ minor ⁊ maior.nã si cã delegat̃ ꝑ papam p̄posito senensi ꝯ epꝫ senẽsem p̄positus est maior epõ quo ad illã cãm,ẽ aũt minor in ceteris cũ sit subditꝰ epõ.⁊ sic no.casum in quo iferior põt habere iurisditionẽ in suũ suꝑiorem ⁊ in eũ aiaduertere scꝫ cum ge-
4 rit vices sui superioris. ¶†Not.ibi:rebellis aut ꝯtumax:ꝙ differẽtia est inter rebellẽ ⁊ ꝯtumacẽ.
d Et no.pro significato huius verbi rebellis:ᵈ nõ em̃ solũ dr̃ qs rebellis cum dño suo naturali resistit:sed etiã cũ iudici nõ vult ꝑere vel suã iurisditionem impedit:ꝯtumax vero nõ vult cõparere ad citationẽ iudicis.Et no.hoc ꝓ statutis faciẽtibus mẽtioneꝫ de rebellibus.⁊ contumacibus.
5 ¶†Itẽ no.ibi:ꝺm qualitatẽ facti:ꝙ pena cõtumacie est mẽsurãda ꝓ qualitate negotij ⁊ personarũ.dixit tamẽ alibi gl.singularis ꝙ oĩs contumacia est excõicatione digna ⁊ tanto maior est quãto ex minori resurgit:q2 videt̃ magis contẽnere superiorẽ:vt not.in.c.duo sunt.⁊.c.si impator.xcvj.dist.ꝙ tene mẽti.¶Itẽ no.ꝙ interdictum potest restringi ad certũ actũ:vnde potest clerico interdici sacerdotale officiũ vel exercitiũ
6 alterꝰ ordinis.¶†Vltio no.ꝙ ꝓpter delictũ ⁊ cõtumaciã epi põt interdici tota terra pertinens
e ad iurisdictionẽ suamᵉ ꝙ tene menti.¶†Sꝫ est
7 dubiũ no.nunqd indistincte ciuitas cui p̄est eps e

Sebasti. Sapia.

d ¶Rebellis. vid aliũ significatũ ꝑ epm alexandrinũ in.c.fi.xxxviij. di. vide Ang.in.l.ij. §.fin.ff.de iudi. et Bal.in.l.si ꝟo.§. qui ergo.de testamen.mili. Zacharias.

e ¶Ad iurisditionem suam. Add posse etiã ferri in ppl'm ꝓ delicto dñi eorũ secularis not.Car.ꝑ tex.ibi in cle.j.§.terra.q.iiij.de pe.Et qd si sunt duo dñi quorũ vnꝰ tñ deliqt. dic ꝙ tũc nõ põt ferri nisi terra sit diuisa vt ibidem per eum.q. penul. Antoniꝰ Frãci.¶Circa h̃ an ex delicto dñi possit ciuitas vel castrũ subijci interdicto vide q̃ ple.tra.in.c.nõ est.de spõsa.vbi cõcluditur ꝙ sic.⁊ an ⁊ qñ ex alieno delicto qs puniat̃.vide per Arch.in.c.j.de iiu. li.vj.⁊ q̃ no.j.q.iiij.i sum.⁊ ple.xxj.q.iij.per totũ.⁊ que habent̃ i.l.sancimus.C.de pe.⁊ ple.no.per Bal.in.l.emancipatũ.§.sed si pater.ff. de sena.⁊ per bar.in.l.eum q.ff.de interdic.⁊ rele.⁊ habet̃ per glo.Cyn.⁊ Sal.in.l.ij.C.de lib.⁊ eoꝝ li.⁊ ple.ꝑ Albe.de ro.in rub.C.ne fil.ꝓ pa. ⁊ gñal'r de materia interdicti vid q̃ habent̃ i.c.ꝑmittimꝰ.de sen.excõ. ⁊ in.c.cũ in ꝑtibꝰ.de ꝟb.sig.⁊ in.c.si snĩa.⁊.in.c.alma mater.de senten. excõ.li.vj.⁊ ple.ꝑ Jo.cal.in suo trac.de eccle.interdic.Et adde ꝙ qui dat cãm interdicto ciuitatis vel castri tenet̃ ad interesse oibꝰ q ex eo interdicto ledunt̃.vt ꝑ gl.in.c.si canonici.⁊ ibi ẽt ꝑ Arch.d off.or.li.vj.

seu diocesis sua possit subijci interdicto ꝓpter factū epi. Tācre. ꝑ istā literā tꝫ ꝙ sic: nā negari non pōt qn' ciuitas ptineat ad iurisditionē epi in spiritualibꝰ. Idē vult archi. in. c. si snia. de sen. excō. li. vj. adducēs illū tex. ⁊ dicit ꝙ Hosti. hic accedit ad opi. Tanc. sꝫ Vinc. intellexit istū tex. de terra pertinēte ad mēsam epi dicēs ꝙ nisi sic pertineat nō dꝫ ex facto epi subijci īterdicto. ⁊ pro hac opi. q̄ mihi placet posset induci iste tex. ibi: terra illiꝰ: nā ciuitas nō est epi: lꝫ ibi habeat iurisditionē spiritualē sꝫ dicit̄ dñi tp̄alis. ad hoc bon. text. in. c. j. de postu. pre. iūcta gl. facit etiā ℣bū: specialr̄ positū ī fi. tex. qd̄ innuit vt tex. intelligat̄ de terra specialiter pertinēte ad iurisditionē epi. in qua eps hꝫ iurisdictionē tp̄alē. nā ꝓpter delictū dñi terre pōt terra subijci interdicto: vt. j. de spon. c. nō est. ⁊ vide qd̄ no. j. q. iiij. in sum. ⁊. xxiiij. qō. iij. ī sum. vbi bona gl. ⁊ hec no. ¶ † In gl. ij. in. fi. not. sin.

8 istā glos. ex qua habes casum in quo papa pōt ligari a simplici sacerdote cū. s. illi se subijcit in confessiōis actuᵃ. ⁊ idē no. gl. in. c. nemo. ix. q. iij. ⁊ colligit illud ar. gl. ex tex. hoc mō. nam queadmodū delegatus est maior epo: q̄ representat personā pape delegantis: ⁊ ratione huius delegationis pōt epm ligare: vt in tex. ita ⁊ sacerdos cui papa ꝯfitetur cū gerat vices dei ⁊ papa ꝓ tūc sit ꝑsona priuata sacerdos dr̄ maior ⁊ vice dei pōt illū ligare. ꝓ hoc. c. si sacerdos. de of. or. ⁊ tex. ī. l. ē receptū. ff. de iurisditio. om. iudic. vbi tex. dicit ꝙ si maior

9 iudex subijcit se minori pōt ab illo iudicari. † Et no. ex istis glo. ar. ꝙ papa tenetur ꝯfiteri peccata sua vni sacerdoti quē ipse elegerit: vnde electio ꝑtinet ad eū: quia non reperitur eo maior. Et idēꝫ tenet Host. in sum. in ti. de pe. ⁊ re. §. cui cōfitēdū. ver. cui papa. ⁊ ꝙ teneatur cōfiteri tenet etiā Io. an. in. c. significasti. de fo. cōpe. ⁊ ibi plenius dico. ¶ In gl. in ver. temperate. in fi. Sol. vt ibi no. in glos. specialiter. ⁊ pro pleniori dicto huius glo. ⁊ limitatione ad istum tex. vide. c. ij. j. eo. tit. lib. vj.

1 ☞ Successio in beneficijs an habeat locum.

2 Beneficium quod potest vacare per renuntiationem pōt cōferri certe persone: ⁊ ratio est q̄ cessat votum captande mortis.

3 Data in literis ad beneficia attenditur si secūde non faciunt mentionem de primis.

Obliuio cadit etiam in papam.

4 Renuntiatio beneficij non debet nec potest fieri hoc pacto vt conferatur certe persone.

Simonia an cōmittat̄ ꝑ illū q renūtiat bn̄ficio cū animo: lꝫ tacito vt illud conferat̄ certe ꝑsone.

Simoniam mentalēꝫ committit canonicus qui principaliter vadit ad officium propter distributiones quotidianas.

5 Multa sunt ꝓhibita q̄ simoniaca: ⁊ multa sunt simoniaca quia prohibita.

Simonia cadit in beneficijs nō de iure diuino sꝫ ex prohibitione ecclesiastica.

6 Genus qd̄ nō potest verificari nisi in vna specie: erit potius species q̄ genus.

Species an derogat generi. 7.

8 Litere ad beneficia dicuntur priuilegium. i. beneficium principis.

Ex parte. Si primus impetrauit primā dignitatē in ecclesia vacaturā. scd̄s ipetrauit certam dignitatē ipsius ecclesie cum vacaret ⁊ ista postea vacat: pmo nō scd̄o debet̄. est nota. decisio. ponit̄ partis cōquestio. scd̄o ꝓuisio ibi: qm̄. ¶ Casus literalis. Quidam clericus. N. nomine impetrauit literas ad epm cōuentrēsem vt archidiaconatū quē in ecclesia ipsiꝰ primo vacare ꝯtingeret assignaret eidē. literis istis presentatis quidā alius. N. noīe literas al's ad Eboracēn. archiepm ipetrauit sub hac forma vt si auunculus eius archidiaconatū quem habebat in ecclesia cōuētrē. oīno dimittere vellet ipm assignaret eidēꝫ nulla de prioribus literis habita mētione. Eps cōuētrē. hoc intellecto significauit negotium domino pape per eundē. N. super negotio isto scribit papa archiepo ⁊ epo predicto dicens qd̄ si memor fuisset ꝓ predicto. N. scripsisse ꝓ aduersario suo nullas literas direxisset. vnde mandat eidem quatenꝰ prefato. N. archidiaconatum ipsius ecclesie si vacat assignet nō obstātibus literis posterius impetratis. Ber. ¶ No. j. ꝙ pōt dari gratia ad archidiaconatū pmo vacaturū. ¶ Scd̄o not. ꝙ in eadē ecclesia possunt esse plures archidiaco

1 natus vt hic erant. ⁊ idē no. in. c. qm̄ abbas. in glo. j. eo. tit. ¶ † Tertio not. ꝙ in collateralibꝰ admittit̄ successio in beneficijs. nā vt vides hic nepos potest habere beneficiū sui auunculi non rōne successionis sed rōne renūtiationis. idē habet̄ in. c. accedens. j. de accu. ⁊ in. c. ij. de arbi. Quid aūt in ascēdētibꝰ ⁊ descēdētibꝰ. dicvt habet̄ in. c. ad extirpādas.

2 de fi. presby. ¶ † Not. iiij. practicā bonā impetrādi beneficiū vacaturū per renuntiationem etiam certe persone. possum ego impetrare gratiam ꝙ si titius vult renuntiare beneficio suo quod mihi sic renūtiatū

3 conferat̄. ⁊ no. ꝙ hoc admittit̄ etiā inter cōsanguineos. ¶ † Itē no. ꝙ

b in literis ad bn̄ficia stamus dateᵇ vnde secunde presumuntur surreptitie nō facientes mentionem de prioribus. Et no. ibi: si memores fuisse

4 mus qd̄ papā qñqꝫ fallit obliuio. xxiij. di. ꝑterea. ¶ † In. gl. j. iūge hic gl. ij. ⁊ no. ex vtraqꝫ gl. iūcto tex. ꝙ volēs licite renūtiare beneficio suo

c non debet deducere in pactū vt cōferat̄ certe ꝑsoneᶜ sꝫ dꝫ pure ⁊ spōte renuntiare in manibus superioris. si aūt apponeretur pactum nō valeret renūtiatio nec collatio alteri facta de quo vide qd̄ no. glo. j. q. j. ordinatiōes. ⁊ in. c. cū vniuersoꝝ. de rerū ꝑmu. Si aūt nō apponit̄ pactū tñ renuntiās animo gerit vt cōferat̄ certe ꝑsone: ⁊ al's nō renūtiasset nunquid cōmittatur simonia. Gl. hic instat ⁊ vr̄ sing. cōcludere ꝙ nō ⁊ clarius hoc tenet gl. in. d. c. ordinationes. dicit tñ ꝙ peccat iste qui ex affectu carnalitatis inducitur ad renūtiādū. Itē dic ꝙ vt ibi cōmittit̄ mentalis simonia non tenet̄ qs renūtiare sic adepta seu habita. sed tenetur deo satisfacere per penitentiā solam. tex. est singu. in. c. vlti. j. de simo. ⁊ eadē qō est de canonico q vadit ad officiū principaliter ꝓpter distributiōes quotidianas: nā cōmittit simoniā mētalē: vt no. gl. in. c.

5 vnico. de cle. nō resi. li. vj. ¶ † Et no. gl. in eo qd̄ distinguit inter ꝓhibita q̄ simoniaca: ⁊ inter simoniaca q̄ ꝓhibita. ⁊ similē gl. habes ī. c. cū pridē. de pac. ⁊. j. q. iij. saluator. ⁊ no. gl. sin. in eo qd̄ sentit ꝙ ī bn̄ficijs cadit simonia nō de iure diuino: sed ex ꝓhibitione ecclesie. In cōtrarium tñ facit multū. j. q. iij. ex multis. ⁊ ple. materiā examinaui in repe. §. qui vero. in. c. extirpāde. de p̄bē. ⁊ vide. c. dist. c. nouit. vbi tex. loquit̄ de pa

6 pa. ¶ † In glo. fi. ibi: sed hic veritate inspecta speciales sunt. signa gl. ⁊ tene eam menti ex qua habes etiā notare ꝙ dispositio nō dicitur gene

d ralis sed specialis:ᵈ licet cōprehendat plura loca seu plura subiecta dūmodo veniat purificanda in vna re tm̄: licet eñ hic mādaret̄ ꝓuisio de primo archidiaconatu vacaturo: tñ gratia veniebat purificāda ī vno archidiaconatu ⁊ nō ī pluribus: ⁊ ideo veritate inspecta hec gratia est potius specialis q̄ generalis: tūc eñ dispositio dicitur generalis cū ℣ificatur in toto genere ⁊ cōprehendat in se quālibet speciē cōtentā sub genere: vt puta si lego vni oēs seruos meos: ⁊ alteri lego certum seruū: tunc species derogat generi. l. vxorē. ff. de leg. iij. plene no. in. l. quesitū. in fi. ff. de fun. instru. sed vbi vtraqꝫ dispositio soluꝫ venit verificāda in certa specie licet altera sit magis generalis quo ad verba nō habet locū illa regula species derogat generi. ad hoc text. no. in. l. si domino. ff. de leg. j. ⁊. l. si heres. ff. de opti. lega. vbi dicitur ꝙ si vni fuit legatus certus seruus quem elegerit: poterit ille eligere illum seruum q fuit alteri specialiter legatus: ⁊ per cōcursum faciunt sibi partes. nam secundum legatum veniebat purificandum solum in vno seruo: ideo nō pōt dici legatū generis: quod clarius attingit Bar. ⁊ plenius. in. d. l. quesituꝫ. ⁊ alibi. s. in. d. l. si domino per hāc rationē notāter dixit ꝙ si papa scribat pro beneficiādo in tota diocesi: ⁊ pro secundo in certa ecclesia ipsiꝰ diocesis si vacat beneficiū in illa ecclesia prefert̄ primus ⁊ nō secūdus

e quia vtraqꝫ gratia est specialis per predicta. ⁊ est tex. apertissimus ᵉ hꝫ: cuius intellectum clare habes vltra alios per predicta. ⁊ hunc intellectum glo. tenuerunt Inno. ⁊ Hostien. hic sed Iaco. de oblongia. vt refert Ioan. and. hic ponebat aliā lecturam intelligendo quod vtraqꝫ gratia erat hic priuilegium. vnde non sumus hic in materia rescriptorum: sed in materia priuilegiorum: quasi velit dicere ꝙ secundū priuilegium speciale nō derogat primo generali: licet secus sit in rescriptis:

7 vt in. c. j. de rescrip. ¶ † No. duo ex hac lectura primo ipsuꝫ principale dictuꝫ ꝙ in priuilegijs species non derogat generi precedenti: de quo

8 plenius dixi in. c. cum ordinem. ⁊ in. c. j. de rescrip. ⁊ dic vt ibi. ¶ † Secundo no. ex hac lectura ꝙ gratia ad beneficia cōsequenda potest dici priuilegium: ⁊ sortitur potius naturā priuilegij q̄ simplicis rescripti. quod intellige capiendo priuilegia pro beneficio principis: iuxta not. in capi. olim. de verbo. significa per Ioan. an. ⁊ per Bartol. in. l. fina. ff. de consti. prin. prima tamen lec. notabilior est. Et in fin. gl. dic quod imo statur date literis impetratis ad beneficia: vt in. c. eū cui. de prebē. lib. vj. ⁊ in. c. tibi. de rescrip. eo. lib.

1 ☞ Delegatus cui sub certa forma vel simpliciter fuit certa causa cōmissa debet admittere legitimas exceptiones parti competentes.

2 Exceptiones minus legitimas non tenetur admittere iudex siue sit ordinarius siue delegatus.

3 Iudex debet procedere ꝫm equitatem iure informatam: non autem debet spreta forma iuris equitatem amplecti.

Princeps

✝ Sebasti. Sapia.

a ¶ Confessionis actu. Vide q̄ late tradit do. Feli. in c. j. in. iiij. fallē. de cōstitutio. vbi plene d̄ potestate pape. ⁊ per Deci. in c. ecclesia sancte marie. col. ix. e. tit.

b ¶ Date. Adde Oldr. cōsi. dxviij. Zacharias.

c ¶ Certe persone. adde istum post glos. mag. in ℣. ex consensu in. c. cuꝫ inter. x. ⁊ quod ibi posui in apostill. ad ipm. s. de elec. ⁊ Card. in cle. j. ⁊ ibi bonū text. j. de rerum permuta.

✝ Sebasti. Sapia.

d ¶ Specialis. Vide text. vbi Alex. ⁊ Aret. in. l. j. ⁊. ij. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ quod no. Aret. per illum text. in l. ij. §. creditum. ff. si cert. peta. ⁊ que notantur in. l. j. §. nūtiatio. ff. d ope. no. nun.

✝ Sebasti. Sapia.

e ¶ Tex. apertissimus. Ita etiam hūc tex. ponderauit. d. Abb. in. c. pastoralis. §. qm̄. s. de rescrip.

4 Princeps potest tollere omnes exceptiones per suũ rescriptuz: tamen non presumitur hoc velle facere. 5.
5 Exceptiones sublate per rescriptum principis: an cõphendant oẽs exceptiones tam dilatorias ꝙ̃ peremptorias.
6 Exceptiones si per statutũ non possunt opponi cõtra instrumentũ publicum poterit opponi illa ꝙ non sit publicum. idem si cõtra sententiã secus si statutum tollat defensiones.
Statutum tollẽs exceptiones non tollit officium iudicis.
7 Rescriptũ siue priuilegiuz concessum contra cõem stylum: ⁊ contra cõsuetudinem principis presumitur falsum.

Ex parte. Ubi contraria volũtas pape nõ apparet delegatus iuris formã seruare dz ⁊ rõnabiles exceptiones admittere. vel aĩr ⁊ sic. Si simpliciter rescribitur delegato certa forma expressa dz nihilominus exceptiones rõnabiles admittere ꝙ̃ꝙ̃ ð eis nihil dicatur in rescripto. Diuiditur. nã primo ponitur decisa q̃stio. scðo solutio ibi: qõm. tertio ibi: nisi. quarto quedam ꝓtestatio ibi: ꝙ nec. ¶ Casus literalis. Dñs papa cõmisit causam sub certa forma: querebat̃ vtrum iudex ille ita seq debeat formã sibi datam ꝙ exceptiones legitimas nõ admittat. rñdet papa ꝙ delegatus seq debeat formã sibi datã: tñ exceptiões rõnabiles admittere debet: ⁊ scðm eqtatẽ in causa procedere nisi exprimat̃ in literis ꝙ nulle debẽt exceptiones admitti qð non credit nec ipsum nec antecessores ipsius expressisse. Verũ. ¶ † No. i. qð expressio certe forme in rescripto, nõ arctat precise delegatũ vt nihil audeat p̃ter cõtenta in forma: imo si rõnabiliter excipit̃ ꝯtra actorẽ tenet̃ exceptionẽ admittere. Ex quo infert̃ qð papa delegãdo causam simpl'r nõ intendit tollere exceptiones rõnabiles parti competentes: dz ergo delegatus procedere ad instar ordinarij. ¶ † Not. ij. ex hoc ⁊ ex text. ꝙ exceptiones minꝰ rõnabiles [a] nõ dz iudex etiã delegatus admittere: vnde iudici data est facultas discernendi inter exceptiones ⁊ cõprimẽdi vel repellendi minus rõnabiles. ad hoc vide qð etiã no. Inno. in. c. post electionẽ in fi. de cõces. preben. vbi notãter dicit qð lz exceptio sit legitima in se: tñ si iudex vehementer presumit eam opponi causa dilatãdi iudicium ⁊ eã nõ esse verã põt ⁊ dz eã nõ admittere [b] nec dz curare ð appellatione partis: qꝛ appellatio nõ iustificat̃ nisi probetur veritas exceptionis: vt in. c. inter posita. de appel. ¶ † No. iij. ibi: iuris eqtatẽ: ꝙ iudex dz ꝓcedere ꝭm eqtatem [c] iure tñ informatã: qð ergo dꝫ iudicẽ habere eqtatẽ pro oculis: vt in. c. fi. de trãsac. ⁊ l. placuit. C. de iudi. ⁊ i. l. qð si ephesi. ff. de eo quod cer. lo. dz intelligi de eqtate iure informata [d] vt hic: qꝛ iudex non dz esse clementior lege. vt in aut̃. de iud. §. oportet. qð est cõtra illos qui dicũt se amplecti equitatẽ spreta iuris forma. illa eñ nõ põt dici eqtas sz iniquitas: qꝛ deuiat ab eo qð iustũ ⁊ equũ est cũ lex sit fundata sup ratione ⁊ equitate. j. dist. cõsuetudo. ⁊. d. l. placuit. ⁊ in. c. erit autẽ lex. iiij. dist. ¶ † Itẽ not. ꝙ princeps põt in rescripto tollere oẽs exceptiones: nõ tñ presumitur hoc velle facere vt hic in fi. ⁊ in. l. quoties. C. ð prec. imper. offe. ⁊. j. latiꝰ subijciã. ¶ † In gl. ij. in fi. no. istã gl. sing. qꝛ facit ad multa. ⁊ primo si princeps in rescripto vel statuto dicit nullã exceptionem in aliquo facto debere admmitti: vt intelligat̃ de exceptione minꝰ rõnabili: [e] nõ aũt [f] de legitimis ⁊ rationabilibus. ⁊ pro dicto glo. facit qꝛ non est verisimile ꝙ princeps per ꝟba generalia velit tollere iuris obseruantiam maxime cum tanto preiudicio priuati. arg. in. l. si quando. C. de moff. testa. ⁊ in. c. ecclesia. de elec. nisi in aliquo exceptio specialiter tollatur: nam tũc non debet admitti si sit in se rõnabilis. idẽ dicit Io. an. in hoc vltimo si exprimuntur alique specialiter exceptiones consimiles ⁊ subijcitur clausula generalis. nã tunc oẽs exceptiones consimiles expressis videnť sublate. vt in cap. qui ad agendum. de procu. li. vj. ⁊ qð no. in. §. quesitũ. alle. in gl. Sed Guil. na. resistit primo dicto gl. dicẽs qð ex quo simpliciter ⁊ generaliter tollunť exceptiões, dz etiã intelligi de legitimis ⁊ de rõnabilibus: qꝛ qui totuz dicit nihil excludit. xix. dist. si romanoꝝ. Host. capit mediã viã vt ꝑ illã gñalitatẽ intelligant̃ remote exceptiões moratorie seu dilatorie nõ aũt perẽptorie q̃ sunt maioris preiudicij ⁊ quas pnceps de facili nõ tollit. d. l. quoties. d. Ant. dicit ꝙ si impator solũ tolleret dilatorias [g] valet rescriptũ. d. l. quoties. sed si vult extendere rescriptũ ad peremptorias non valet rescriptum nisi aliter appareat de intentione mandantis. per. d. l. quoties. ⁊ qꝛ ꝟba sunt generalia debet super hoc cõsuli princeps. ar. c. sane. el. j. ð. eo. Ego latius dicerẽ sic ꝙ aut princeps remouet exceptiões oẽs in casu in quo remouere nõ põt: vt qꝛ generaliter intelligendo excluderent̃ defensiones que sunt de iure gentiũ: ⁊ tunc in dubio verba generalia debent intelligi de exceptionibus minus rationabilibus: vt sic scriptũ recipiat interpretationem scðm potestatem mandãtis. ad hoc cle. pastoralis. de re iudi. ⁊. c. a nobis. j. de sen. excom. facit. c. ij. de constit. lib. vj. ⁊ in hoc casu potest saluari ista glos. aut sumus in casu in quo princeps potest tollere exceptiones: vt qꝛ sunt de iure positiuo inducte: vt exceptio prescriptiõis rei iudicate ⁊ similes: ⁊ tũc puto qð verba generalia debent generaliter intelligi. per. l. j. ff. quod vi aut clam. ⁊ per istũ text. qui aperte hoc probat nõ cauillando literam. In hoc tamen aduertẽdũ est post Bar. in. d. l. j. §. ⁊ parui: qð aut rescriptũ ⁊ statutũ in tollendo exceptionem fundat se super aliqua qualitate: ⁊ tũc admittũtur omnes exceptiones detrahentes illi qualitati super qua dispositio fundatur,

6 ¶ † Exẽplum: dicit statutum ꝙ nulla exceptio admittat̃ ꝯtra instrumẽtum publicũ, certe possunt opponere oẽm exceptionem ꝑ quam infero instrm̃ non esse publicum qꝛ tunc rõ dispositionis cessat: ⁊ ideo alibi dixit glo. fi. in cle. vnica. de seq. pos. ⁊ fru. ꝙ si per statutum tollit̃ omnis exceptio nullitatis contra sñiam: possum nihilominus opponere ꝙ sñia fuit lata a iudice non suo. nam per hoc infero ꝙ nõ est sñia: vt in. c. at si clerici. de iudi. Item hoc probatur in. d. l. j. iuncta gl. ff. qð vi aut clam. Insuper scias ꝙ si statutũ simpliciter tollit exceptiones põt nihilominus [a] reus implorare officium iudicis [b] si hz aliquam exceptionem rõnabilem contra personam actoris. qꝛ officium iudicis supplet vbi subest eqtas naturalis: qꝛ ꝓpter rigorem tollitur parti facultas excipiẽdi. vt in. l. plane. ff. de pet. here. ⁊ notãter voluit Bar. in. d. l. j. hoc verum nisi statutuz dicat qð nulla defensio [i] admittat̃: qꝛ verbum defensio est magis latũ ꝙ̃ verbum exceptio: ⁊ hoc casu nõ est aliquod remediũ nisi vt pars soluat: sed postea poterit repetere ex quo habebat exceptionẽ legitimã qua vetante statuto non poterit vti. arg. in. c. debitores. de iureiuran. ⁊ voluit Bar. in. d. l. j. quod est valde notandum. ⁊ ꝓdictis in aliquibꝰ accedit Io. an. in addi. Spec. in ti: de sen. §. vt autem. post prin. predicta ꝓcedunt etiam vbi statutum seu lex tollit exceptiones. qꝛ tũc constat de voluntate statuẽtis per predicta.
7 ¶ † Sed vbi pnceps i rescripto suo tolleret: dic ꝙ prima fronte rescriptum presumit̃ falsum: qꝛ ꝯ voluntatem principis vt patet hic in fi. c. ⁊ in l. quoties. ꝑalleg. vnde alibi dixit gloss. not. qð si priuilegium conceditur ꝯ communem stylum priuilegiorum ⁊ ꝯ consuetudinem principis presumitur falsum. vnde debet expectari secunda iussio pncipis. ad hoc vide bonum tex. iuncta glo. fi. in. c. cãm que. el. ij. j. de testibus. ⁊ facit tex. in. c. quod super. de fide instr. ¶ In gl. fi. in fin. in illa lege precipitur vt vnusquisqꝫ sequatur originem patris nec vlla pro more prouincie referri finat̃ exceptio. Uinc. soluit. vt. ð. in glo. qꝛ ibi non habebat locum excusatio: ⁊ sic non tollit ibi ius rationabilem exceptionem.

1 Delegatio facta dignitati non expresso noĩe proprio transit in successorem. 8. nec requirit̃ noua presentatio rescripti siue commissionis. 3. etiã re integra. 4. 7.
2 Iudex potest prefigere terminũ partibus absqꝫ alia citatione.
3 Monitio iudicis habet vim trine citationis.
4 Dignitas non variatur per mutationem personе.
5 Iudices plures si sunt dati cum cl'a si nõ oẽs ⁊c. potest vnꝰ sine alio facere: secꝰ si nõ est apposita qꝛ non potest etiam mortuo collega.
6 Clausula ꝙ si non oẽs: quid importet. 5.
7 Intellectꝰ ad. l. annua. §. j. ff. de annu. leg. ibi ꝟsi. vnde aduertẽ.
8 Dispositio an cẽseat̃ realis eo qð est facta ex ꝓ̃so nomine dignitatis tantum: vel an censeatur personalis ex eo quia est facta expresso nomine proprio: vel expresso tam nomine dignitatis ꝙ̃ nomine proprio. 16.
9 Delegatus cui est commissa cã sub nomie digni tatis: si remota illa dignitate transeat ad aliam an ipse cog noscat causaz vel successor: ⁊ idẽ si talis delegatus moriatur. 10. 14.
11 Uicarius epĩ habet ordinariam ⁊ non delegatã iurisditionem.
12 Delegatio facta alicui expresso duplici nomine appellatiuo ⁊ nomine proprio an sit realis an ꝑsonalis.
Cappellania non est capax delegationis.
13 Delegatio si est facta alicui sub duplici noĩe dignitatis ⁊ illo mortuo duo succedunt ad illas dignitates: illi duo succedent etiam in causa.
15 Promittens dare scachũmatum cum pedona: an satisfaciet si dabit cum pedona facta regina.

[a] ¶ Minus rõnabiles. Adde abb. cõs. xxxiiij. Pe. de anch. consil. cc.
[b] ¶ Admittere. facit simile qð voluit Bart. in. l. lucius. ff. de his qui no. infa. and. bar. Sebasti. Sapia.
[c] ¶ Equitatẽ. Uide pulchre ꝑ are. in. l. si seruũ. §. sequitur. in. iij. no. ff. de verb. ob. ⁊ no. qð qñ rigor est in spẽ equitas in genere preferť rigori. l. j. ff. de vsucap. l. naturaliter. cum seq. ff. ð ꝯdi inde.
[d] ¶ Eqtate informata. adde quid possit facere iudex qui debet cognoscere de equitate. Roma. cons. cxlix.
[e] ¶ Minus rõnabili. Uide qð dixit Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iust. ⁊ iure. qñ statutũ tollit appellationẽ. vide eundẽ in l. j. §. ⁊ parui. qð vi aut clam. ⁊ in. l. j. §. iterdum. a qbꝰ ap. nõ lz. við doc. in. c. lz. de elect. c. itẽ cuz qs. de rest. spo. And. Barb.
[f] ¶ Nõ aũt de legitimis. adð ro. ꝯsi. xlj. ⁊. xlvj. alex. ꝯs. xcv. ⁊. cxviij. j. lib.
[g] ¶ Dilatorias. adde Alex. ꝯsi. xcix. iiij. lib.
[h] ¶ Offiñ iudicis. Adde ro. ꝯsi. xc.
[i] ¶ Defensio. adde ꝙ Cepo. ꝯsi. lxiiij. dt qð statutũ denegãs audiẽtiam vel defensionem nõ tollit appellationẽ ab actu iudiciario.

Quoniã. ¶†Delegatio[a] facta dignitati non
expꝛesso nomine persone trãsit in suc-
cessoꝛẽ.pꝛima pars narrat factũ.scđa
illud appꝛobat ibi:nos.⁊ pone casum literalẽ:vt
in gl.j.est famosum.c.⁊ multũ allegat̃.¶Casus
literalis ponitur hic ꝑ Berñ.in glo.j.¶No.j.qꝺ
iudex potest pꝛefigere teminuꝫ partibus ad agẽ-
dum absqꝫ eo ꝙ citet per nuntium: quinimo foꝛ
tioꝛ est ipsa requisitio facta per iudicem qa moni
tio a iudice facta hꝫ vim trine citatiõis:[b]vt ẽ tex.
nota.ꝛm cõem intellectũ ĩ.l.ij.C.qñ ⁊ qñ iudex.
quẽ intellectũ sequit̃ glo.no.in.c.consuluit.ĩ.eo.
in ver.post terminũ:⁊ idẽ glo.in.d.l.ij. ¶†Not.
scđo ibi:poꝛrecto:qꝺ vbi moꝛit̃ delegatus cui fa
cta fuerat cõmissio expꝛsso nomine dignitatis dꝫ
rescriptum de nouo ꝑsentari successoꝛi.argu.in.l.
mutari.⁊ ꝙ ibi no.ff.ꝺ ꝓcu.hoc tñ nõ puto neces
sarium qꝛ substitut⁹ iudici ꝑmoꝛtuo ꝑ oĩa cense-
tur eodẽ iure cũ defuncto [c] ⁊ dꝫ cãm assumere in
terminis suis:vt in.l.moꝛtuo.ff.de iud.⁊ in.l.ꝓpe
randũ.C.eo.nam dignitas nõ variat̃ per muta-
tionẽ ꝑsone vt in.c.si gratiose.de rescript.libꝛ.vj.
¶No.ꝙ delegatio qñqꝫ fit expꝛesso noĩe ꝓpꝛio
qñqꝫ expꝛsso noĩe appellatiuo vt est nomẽ digni-
tatis ⁊ est nomen ꝓpꝛium quantũ ad ꝓpositum
nr̃m id qꝺ cõpꝛhẽdit vnũ coꝛp⁹ seu vnum ens:vt
Petrus.nomẽ vero appellatiuũ ꝯpꝛehẽdit in se
plura:⁊ habet se qñqꝫ vt gen⁹ vel species ad cõ-
pꝛehẽsa:vt aĩal,homo,ep̃s,equ⁹,abbas. ¶†Itẽ
no.[d]ꝙ si delegatio fit alicui sub noĩe.appellatiuo
tali q hꝫ successoꝛẽ delegatio trãsit ad successoꝛẽ[e]
etiã re integra:secus si fiat expꝛesso nomine pꝛo-
pꝛio tm̃:qꝛ vt prediꝫi nomẽ pꝛopꝛiũ denotat so-
lum vnũ coꝛpus:ideo illo extincto extinguitur
iurisditio.¶Item no.ꝙ dispositio qñqꝫ est rea-
lis qñqꝫ est ꝑsonalis:⁊ dꝛ realis qñ est cõtẽplata
dignitas persone que transit in successoꝛem:⁊ in
dubio videtur ꝯtẽplata si dispositio est fundata
sup.noĩe dignitatis:qñqꝫ ẽ ꝑsonalis.s.qñ est fun
data super persona ⁊ in dubio vr̃ fundata super
persona si est ꝯcepta sub noĩe ꝓpꝛio ⁊ ad h̃ quo-
tidie allegat̃ iste tex.Itẽ no.qꝺ substitutus in di
gnitate videtur substitut⁹ in omnib⁹ appẽdicijs
⁊ accessoꝛijs ad dignitatẽ.¶†In glo.j.in fi.Ex
hac glo.habes duos modos intelligẽdi text.⁊ se
cũdus modus cõgruit litere in qua solum dicit̃
ꝙ abbas leicestrie citauit:vñ intellige ꝙ citauit
moꝛtuo collega suo qꝺ potuit facere ꝟtute clau-
sule illius qꝺ si nõ oẽs.de q̊ in.c.sciscitat⁹.supꝛa
de rescri.Si aũt nõ fuisset apposita illa clausula
nõ põt vn⁹ sine altero ꝓcedere,etiã si reliquus sit
moꝛtu⁹.in.c.vna delegatoꝝ.ĩ.e.Põt ⁊ tertio in-
telligi ꝙ lꝫ causa fuerit cõmissa duob⁹:põt tamẽ
vnus solus interloqui de ꝯparendo etiã collega
superstite. vt gloss.voluit not. in.l. pomponius
al's incipit si vni.ff.de re iud.ꝯtñ tñ tꝫ ibi Bar.⁊
verius ꝓ quo facit tex.in.c.pꝛudẽtiaꝫ.⁊ in.c.cãm.
ĩ.eo.nã nullum actum iurisditionalem põt alter
sine altero[f] exercere ex quo sunt delegati simplici
ter dati:vt in iuribus pꝛealleg.⁊ hoc satis tacite
voluit ista gl.cũ seq.ĩ eo qꝺ ad validitatẽ citatio
nis põderat qꝺ illa clausula si nõ oẽs fuerat ap-
posita ⁊ hoc bñ no.¶†Et no.ex isto intellectu ⁊
gl.seq.singularẽ intellectũ illi⁹ clausule ꝙ si non
oẽs vt durãte impedimẽto possit alter solus pꝛo
cedere cũ collega sicut fecit iste abbas qui admi-
sit substitutũ college:[g]sec⁹ dic in clausula hodie
vsitata vt:vn⁹ vel alter ⁊c.de qua dic vt le.⁊ not.
in.c.cũ plures.ĩ.eod.lib.vj.¶In glos.iij.diuide
hãc gl.in quatuoꝛ partes.in pꝛima foꝛmat vnã
questionem.deinde foꝛmat duas oppositiones,
postmodũ aliam questioneꝫ.scđa ibi sed videtur
idẽ.tertia ibi:sed videtur qꝺ etiam.quarta ibi:sed
pone.¶†Redeo ad pꝛimã ⁊ quero declarando
glo.que est ratio qꝺ delegatio facta expꝛesso no-
mine appellatiuo seu dignitatis trãsit in successo
rẽ [h] etiã re integra:sec⁹ est in delegatiõe facta ex-
pꝛesso nomine ꝓpꝛio.nã illa expirat per moꝛtem
delegati nec transit ad successoꝛem seu heredem
vt in.c.vno delegatoꝝ.ĩ.eo.Sol.dicit glo.in pꝛi
ma parte in effectu ꝙ cum expꝛimitur nomen di
gnitatis cõmissio videtur facta in dignitate que
non moꝛitur nec alteratur ex mutatione pꝛesidẽ
tiũ.xij.q.ij.liberti.⁊ in.c.si gratiose.de rescri.li. vj.
sed quando fuit expꝛessum nomẽ ꝓpꝛium tũc de
legatio est facta persone que quideꝫ est coꝛrupti-
bilis:vnde ꝑsona moꝛtua extinguitur iurisditio
tanꝙ accessoꝛia ad personã:vt in regula accesso-
rium.in.vj.⁊ hoc est qꝺ voluit dicere glo.dum di
cit qꝺ indiuidua quotidie pereũt.nã sumitur hic
indiuiduũ ꝓ coꝛpoꝛe animato ⁊ terrestri:⁊ dicit̃
indiuiduũ quia stãte vita non potest diuidi.nã si
homo diuideretur in duas ꝑtes desineret esse ho
mo:quia homo cõponitur ex anima ⁊ coꝛpoꝛe:
vt in.c.in quadã.de cele.miss.nõ aũt intelligas de
animab⁹ aut de ãgelis.nã anime sunt indiuidue
⁊ tamen non coꝛrumpunt̃. ¶Contra hoc opp.
capiẽdo secũdam partẽ gl.⁊ videt̃ ꝙ idem sit di-
cendum vbi expꝛimitur nomen appellatiuũ tm̃:
nam quãdo fit cõmissio alicui existenti in digni-
tate semꝑ dignitas restringitur per demõstratio
nem aliquam.vt si dicatur cõmitto causam epi-
scopo seneñ.nã illud ꝟbũ senensi,restringit illud
appellatiuũ ep̃o:ita ꝙ non possit intelligi nisi de
vno ep̃o:qꝛ vnus est ep̃s senẽsis ⁊ non plures.er
go perinde est ac si fuisset expꝛessum nomẽ ꝓpꝛiũ
tm̃.nã ob hoc nomẽ appellatiuũ differt a ꝓpꝛio:
nã ꝓpꝛiũ nomẽ est illud quod cõuenit vni soli ⁊
cõpꝛehendit vnuꝫ coꝛpus tm̃.nomen vero appel
latiuum cõuenit pluribus ⁊ ꝯpꝛhẽdit plura ⁊ hꝫ
se qñqꝫ vt gen⁹ qñqꝫ vt species ad compꝛehẽsa
vt si dico animal cõpꝛehẽdit in se oẽs spẽs simul
vt hominẽ equũ bouẽ ⁊ similes.vel si dico homo
cõpꝛehẽdit in se omnia indiuidua simul:vt titiũ
sempꝛoniũ ⁊c.ita ad ꝓpositũ si dico ep̃s ꝯpꝛehẽ-
dit simul non magis istũ ꝙ altũ ep̃m.cõuenit eñ
plurib⁹ nec ex significato suo restringitur ad cer
tam personam.ergo qñ ꝓfertur nomẽ appellati
uum seu nomen dignitatis qꝺ idẽ est cũ illa restri
ctiõe vr̃ ꝙ habeat instar nominis ꝓpꝛij ex quo
solũ cõuenit vni.Solu.dicit glo.in effectu ꝙ ꝓfe
rat̃ nomẽ appellatiuum cũ illa restrictione.nõ ta
men est nomẽ ꝓpꝛiũ sed est appellatiuum singu-
lare sicut phenix vult dicere quod nõ desinit esse
appellatiuuꝫ ꝓpter restrictionem:sed est singula
re:qꝛ cõpꝛehẽdit eodeꝫ tꝑe vnũ dũtaxat ⁊ ꝓpter
hoc appellatur singulare quasi singulariter desi
gnatum sed est appellatiuũ qꝛ licet eodẽ tꝑe non
cõpꝛehendat nisi vnũ pꝛopter restrictionẽ: tamẽ
successiue compꝛehendit plures:qꝛ si dico senẽsis
ep̃s non minus cõpꝛehẽdit successoꝛem ꝙ pꝛesen
tem: ⁊ ideo est appellatiuum:sed si dico Petrus
Ioan.⁊ eodeꝫ tꝑe ⁊ successiue nõ cõpꝛehendit ni
si vnũ coꝛpus certum ⁊ determinatũ.vnde si mo
ritur ⁊ vocetur alius eodem nomine nõ tñ est il
le Pet.Ioã.sed ep̃s senensis semper est idem: si-
cut idem est popul⁹: lꝫ indiuidua quotidie mu-
tentur:vt in.l.pꝛoponebatur.ff.de iudic.⁊ ex hoc
habes solutum hoc cõtrarium.Non ob.si dicas
paria esse vt aliquid expꝛimatur nominatim:vel
per circunlocutionem:vt in.l.nominatim.ff.de li
ber.et posthu.⁊ no.in.c.in lateraneñ.de pꝛebend.
nam dico ꝙ quo ad certificãdum personam illa
equipollent:sed quo etiam ad significatũ disposi
tionis:quandoqꝫ differunt:quia nomina appel-
latiua faciunt dispositionem realem sed pꝛopꝛia
personalem,vt hic ⁊ not.in.l.⁊ quia.ff.de iurisdi.
om.iudic.⁊ in.l.cẽtesimis.ff.de verbo.obliga.⁊ in
c.si gratiose.de rescri.lib.vj.¶Sed contra pꝛedi
cta ⁊ contra tex.oppo.secundo capiendo tertiaꝫ
partem glos.⁊ pꝛimo de.l.filie.§.titia.ff.de condi
tio.⁊ demõstrationi. vbi dicit tex.[i] ꝙ testatoꝛ le
gauit agatheam ancillam:deinde superuiuens
eam vẽdidit ⁊ emit aliam cui imposuit idem no-
men ⁊ dicit̃ ibi qꝺ moꝛtuo testatoꝛe illa agathea
postea empta debeat̃ legatario.ecce ergo quod
dispositio cõcepta nomine pꝛopꝛio non est ꝑso-
nalis sed transit in aliam eiusdem nominis. Ad
idem secundo adducitur.l.placet.cum.l. sequẽ.ff.
de liber.

↪Sebasti. Sapia. 1
a ¶Delegatio. a
Nũqd delegatio
facta abbati trãs-
eat in successoꝛem
qui solũ est cõmẽ-
datari⁹ ꝑpetuus 2
vide late ꝑ And.
siculum in ꝯsil.ij.
inci.sapiẽter ⁊ ꝑ-
clare.in.ij.volum̃, b
vbi dicit qꝺ est q̃
stio noua.vide ẽt
ad hanc materiã 3
qõnem quã refert
Fran.Cremen.in
singu.viij.inci.qꝺ
si maritus.

b ¶Trine citatio-
nis.adde Alexã. c
consil.ciij.
Zacharias.
¶Adde Feli.c.
ꝯsuluit.col.vj.ꝟs.
iij.not.ĩ.e.tit.ant.
de but.⁊ Inn.in
c.cãm.ꝺ.de rescri.
Lafrã.de oꝛia.in
c.qm̃.ꝯ.§.citatio-
nes.nu.viij.⁊ ibi 4
in apo.celsi ad eũ d
in ꝟ.ꝯmittant̃ se e
ꝓcessurũ.ĩ.de pꝛo
bat.⁊ Mat.ma-
thesi.sing.viij.in-
ci.not.ꝙ est dr̃a.

c ¶Cuꝫ defuncto.
Adꝺ qꝺ aliter tꝫ
ro.cõsil.c.⁊ ibi di-
cit qꝺ dato qꝺ iu
dex successoꝛ recte
iudicaret non va
leret sñia nisi ex-
hibita foꝛẽt acta
coꝛam pꝛedecesso 5
re.vide ibi iura q̃
alleg.

↪Sebasti. Sapia.
d ¶Itẽ no.Istud
no.ꝓcedit in suc-
cessoꝛe q successit
in omnib⁹ q̃ ꝯpe
tebãt ꝑdecessoꝛi si
ue illi cõpeterent
de iure cõi siue cõ
peterent de iure
speciali. secus in
successoꝛe qui solũ
succedit in his q̃
cõpetebãt ꝑdeces f
soꝛi de iure cõi nõ
de iure spãli.vt est
cap. vt declar.d.
Feli.in.c.cũ olim. 6
in.j.q.quã foꝛmat
ibi do.Abb.ĩ.de
maio.⁊ obedi.

e ¶Ad successoꝛẽ. g
Adde q̃.ĩ.ponã.

f ¶Alter sine alte
ro. Adde do.de
ro.dec.suis.ꝺ ap.
Zacharias.
¶Adde Lu.ro.
sing.suo.xiij.inci. 7
si cã cõmittit̃ tri-
bus iudicib⁹.cui
adde Feli.in.c.cõ h
stitutus.col.pen.
circa fi.ꝟ.ẽ tm̃ ca-
sus.ꝺ.de rescrip.⁊
Fede de se.ꝯsi.cc-
liij.incip.pꝛim o
queritur.

↪Sebasti. Sapia.
g ¶College. quid
autem si college
pꝛocesserunt nolẽ
te tertio pꝛocede-
re cum eis an eo
postea volẽte ꝓ-
cedere debeat ad
mitti vide Ioan.
an.in reg.muta-
re.de reg.iur.alex.
in.l.stichum qui
meus erit.in.ij.co
lum.ff.de leg.j.

h ¶In successoꝛẽ.
Adde ꝙ etiã trã-
sit lꝫ successoꝛ nõ
sit ꝯsecrat⁹ ⁊ tunc
non sit ep̃s:vt di-
cũt do.de ro.deci.
suis in nouis.hoc
eo.tit.⁊ vide abb.
cõs.lxxxv. Bald.
cõsi.ccccxvij.inci.
ego puto.vbi di-
cit qꝺ hec dcre.hꝫ
locũ in papa q vt
plurimum igno-
rat noia pꝛopꝛia
⁊ hꝫ respectuꝫ ad
dignitatẽ.de quo
vide Io.de ana.
cõsi.xix.do.Car.
consi.xlix.

↪Sebasti. Sapia.
i ¶Dicit tex.Ui-
de ad declaratio-
nem illius text.
Roma.in auten.
similiter.in.xxvij.
speciali.vltime vo
lũtatis.C.ad leg.
falci.⁊ faciũt que
ponit do. Paul⁹
Picus in repeti.
§.titia.questi.xx-
viij.ff.de leg.ij.

de libe.ꝛ posthu.vbi testator instituit posthumū heredem ꝛ postmodū duxit aliā vxorē ex qua reliquit posthumum, dr̄ ibi ꝙ ille dꝫ esse heres.ꝛ sic ostēdit dispositio ad aliū qui nō erat posthum⁹ tpe testamēti.ad idē facit tertio.l.ānua.§.j.ff.de ānu.leg.vbi testator legauit sacerdoti hierophilatori ꝯcludit ibi legatū deberi etiā successori.ꝛ si fuerit expssum nomē ꝓpriū vt hierophilato: nihilominus trāsit dispositio in successorē.ergo eodē modo debemus dicere hic:ꝗ si cā cōmittit alicui ꝑlato etiā expsso noie ꝓprio qꝺ dispositio dꝫ trāsire in successorē.cui⁹ ꝯrariū dicit hic in tex.Sol.gl.multū breuiter se expedit de his cōtrarijs dicēdo qꝺ testator ibi illud voluit.ꝛ fuit glo.doc.antiq.sꝫ nō aperit glos.qūo colligit mēs ista testatoris ꝯ dispositionē iuris: vnde dic speciali⁹ maxime post Calde.ꝙ i.§.titiā.venit agathea postea empta:qꝛ testator dixit lego ancillā agatheā q̄ mea erit tpe mortis.vñ propter verba sequentia apparet qꝺ testator non intellexit de pn̄ti agathea sed de agathea que postea sua esset tpe mortis.¶ Uñ aduerte vltra bal.ꝙ relatiuū q̄,de sui natura restringit precedētia.vt in.l.stichus.ff.de leg.j.ꝛ.l.cūctos populos.C.de sumā.tri.ꝛ fide catho.ꝛ in.l.oēs populi.ff.de iust.ꝛ iure.ꝛ vtrobiqꝫ ꝑ Bar.vñ secus si testator simplr̄ dixisset lego agatheā ācillā meā.arg.in.l.si ita.ff.de au.ꝛ arg.leg.ꝛ qꝺ no.in.c.qꝛ circa.de ꝑuile.Ad.l.placet.dic ꝙ poti⁹ facit ꝓ ꝙ̄ ꝯtra:qꝛ posthumus est nomē appellatiuum:ꝛ indifferēter comprehendit omnem posthumū dūmodo sit isti⁹ testatoris.nā ibi testator nō restringit se ad tēp⁹ testamēti.Ad.l.annua.§.j.dic qꝺ multiplex ēst intellect⁹ illi⁹.l.nā primo pōt intelligi ꝙ ꝟbū hierophilato,nō sit nomē ꝓprium sed nomen est appellatiuū templi vel officij:vñ hierophilato grece idem est latine qꝺ sacer custos ꝛ sic cōmuniter intelligitur illa lex.ꝛ sic intellecta cōcordat cū isto.c.itē scꝺo ꝑsupponēdo ꝙ illud verbuꝫ sit nomē propriū:tamē ꝓpter verba ibi sequētia apparuit de voluntate testatoris qꝺ volebat solui etiā successori.nā ibi testator relinqt legatū annuū sacerdoti qui in illo templo erit: que ꝟba sunt extensiua ad futurū tp̄s.vt no.in.c.significauit.ꝺ test.ꝑ Inn.ꝑ hec habes soluta omnia ꝯria.ꝛ habes gl.declaratam vsqꝫ ad vltimā partē quā nūc ꝓsequor qꝛ attingit materiā separatā a ꝑdictis.¶ Sꝫ aggrediendo tunc materiā ꝑdictā q̄ est multū captiosa ꝛ difficilis:ꝛ facit nedū ad materiā huius ti.sed etiā ad alias dispositiones cū queritur an dispositio sit realis an personalis sic an extinguat cū persona an transeat in successorē.nam etiā priuilegiū ꝑsonale extinguit cū persona:vt in regula priuilegiū.de reg.iur.l.vj.reale ꝟo trāsit in successorē. vt in c.cū venissent.de insti.Ideo q̄ro gn̄aliter nunquid dispositio cēsenda sit semꝑ personalis ex eo quia expressum est nomē appellatiuū seu dignitatis.ꝛ qꝺ idē sit multa scribunt hic per doc.ꝛ per Ioā.an.latius in regula priuilegiū.preall e.ꝛ ꝑ Bar.in.ꝺ.l.ꝛ qꝛ.ff.de iuris.om.iud.succincte tn̄ ibi

b trāsit.ꝛ facit qꝺ ipse no.in.ꝺ.l.cētesimis.¶ † Sed cōclude sic clare breuiter ꝛ ꝯclusiue ꝙ ad ꝯiecturandā qualitatem dispositionis debemus ꝑncipalr̄ attēdere nō ad noīa propria seu appellatiua sed ad alia ꝟba cōtēta in dispositiōe.

a Itē ad materiā subiectā[a] ꝛ si ꝟba vel materia subiecta[b] in-

b nuūt ꝙ dispositio dꝫ esse ꝑsonalis sic erit cēsenda nō obstāte qꝺ sit expressum nomē appellatiuū.Exēpluꝫ in ꝟbis vt si papa ꝯmisit cām ep̄o senēn expsso noie dignitatis tm̄ sꝫ dixi qꝺ cōmissionē sibi faciebat ꝓpter trāsactā in eo vitā ꝛ acumē sciētie sue.nā ex his ꝟbis clare cōstat qꝺ nō habuit respectū ad dignitatē sed ad ꝑsonā.nā ꝟba deseruiūt intētiōi ꝛ nō intētio ꝟbis.ad hoc.c.mādata.de ꝑsum.ꝛ in.c.ij.seq̄ris.in fi.de app.ꝛ satis voluit Io.an.in.ꝺ.regula ꝑuilegiū.ꝛ Inn.ſ.e.c.si.exēplū i materia subiecta:fuit excōicat⁹ ep̄s seneñ.expresso noie dignitatis tm̄:certe excōicatio non trāsit in successorē qꝛ excōicatio nō fert nisi tm̄ ꝓpter cōtumaciā seu delictū qñqꝫ.iuxta no.in.c.xp̄i.xj.q.iij.ergo non dꝫ extēdi ad successorē q nō reperit ꝯtumax aut delinquēs vñ ex materia subiecta ꝯprehēdim⁹ ꝙ disponēs habuit respectū ad ꝑsonā ꝛ ad dignitatē.ꝓ hoc vide tex.cuꝫ gl.q est no.i.c.aduersus.de immu.ecc.ꝛ ideo si excōicat vicari⁹ ep̄i nō trāsit in successorē.vt not.in.c.j.de of.vica.li.vj.Ad idē vide bo.gl.in.c.ij.in ver.mortuo.ꝛ in ꝟ.expresserit.de test.li.vj.que dicit ꝙ si amic⁹ ꝛ familiaris alicui⁹ abbatis fecit eū executorē testamenti sui expresso nomine dignitatis tātuꝫ illud officiū nō trāsit in successorē,qꝛ illa officia solēt cōiter iniungi amicis.ꝛ iō ex quo cōstat de amicitia ꝛ familiaritate debem⁹ ꝑsumere ꝙ dispositio fuerit ꝑsonalis:ꝛ hāc conclusionē not.qꝛ facit ad multa.ad quā allego tex.apertuꝫ in.c.requisisti.de testa.in.c.pontifices.xij.q.iij.vbi dicit ꝙ si relictum sit ep̄o vel alteri ꝑlato a cōiuncto vr̄ factū contē-

c platiōe ꝑsone[c] ꝛ non contēplatione ecclesie lꝫ sit expressum nomē dignitatis:sec⁹ si fieret ab extraneo.Ad idem.c.dilecti.iuncta gl.de foro cōpe.vbi ꝓbat ꝙ si in causa ecclesiastica dat rescriptū expsso noie ꝓprio ꝯ ꝑlatum qꝺ intelligit rescriptum datū ꝯ dignitatē rōne materie subiecte.Si aūt ex ꝟbis vel ex materia nō pōt sumi cōiectura de qualitate dispositionis qꝛ materia ꝛ ꝟba sunt ꝓportionabilia ꝑsone ꝛ dignitati.Exēplū in delegatiōe cause vel in ꝑuilegio.nā iste solēt ꝯcedi ꝑsone nō dignitati:vt ꝑ totum istū titulum ꝛ tunc distingue,aut est expssum nomē ꝓpriū tm̄:ꝛ dispositio est ꝑsonalis:aut appellatiuū tm̄:ꝛ dispositio ē realis:vt ꝓbat hic i tex.ibi sub expssis noib⁹ locoꝝ ꝛ nō ꝑsonarum ꝛ expone locoꝝ.i.dignitatū q̄ locis ꝑsunt.Ad idē.c.si gratiose.de rescri.lib.vj.vbi etiā tex.notabiliter idem ꝓbat respectu mādatoꝝ:vt si mādator disponit sub noie ꝓprio vl̄ eqpollēti:tūc dispositio nō trāsit i successorē.secus eīn si sub noie dignitatis:vt si papa diceret sedes ap̄lica committit tibi hanc cām ꝛc.ꝑ hoc soluit ꝯrium qꝺ formari potest de c.lꝫ.ſ.eo.lꝫ Host.aliter soluat ꝛ minus bene.idem qꝺ.ſ.tenet Bar.in.l.ꝛ qꝛ.ꝑal.aut est expressum nomē ꝓprium et appellatiuū simul:vt qꝛ dicit Karolo ēt ep̄o seneñ.ꝛ tūc est dubiū vtrū actus debeat attribui ꝑsone an dignitati.ꝛ q̄dā dicūt ꝙ dignitati:qꝛ ipsius qualitas est potētior ꝛ firmior.Alij dixerūt ꝙ si ꝑcedit nomē ꝓprium dispositio est ꝑsonalis:secus si nomē dignitatis.ꝛ hāc opi.tenet gl. in.l.cū ita.§.j.ff.de cō.di.ꝛ dem ꝯ.ꝛ Pe.ꝛ Bar.in.ꝺ.l.ꝛ quia.sed Guil.distiguit vtrū disponēs habeat familiaritatē ꝑsone seu notitiā:ꝛ ꝑcedat ōmissa distinctio.aut nō hꝫ notitiam ꝑsone,ꝛ tūc vr̄ cōsiderasse dignitatē:ꝛ sic pōt saluari ꝑcedēs opi.Hec opin.q̄ satis plꝫ vr̄ probari ex duab⁹ legibus simul iunctis.ff.de stipu.seruo.l.si cōis seruus.al's incipit si seruus cōis.vbi tex.sing.in hac materia facit differentiam cū cōis seru⁹ stipulat dn̄is suis vtrū ꝑcedat nomen appellatiuū an nomē ꝓpriū dñoꝝ.alia.l.est.ff.de re.du.q habebat.vbi tex.vult ꝙ si exprimēs nomē ꝓpriū ꝛ nomē appellatiuū alicui⁹ errauit in noie ꝓprio aut appellatiuo: i dubio si nō hꝫ notitiā ꝑsone vr̄ ꝯsiderasse nomē appellatiuuꝫ ꝛ ꝙ ꝑinde ē ac si nomē ꝓpriū nō fuisset adiectū.Hec op.plꝫ do.Ant.ħ sꝫ ego alle.Bar.q hanc opi.expresse tenet in.ꝺ.l.si cōis seruus.ꝛ dat ibi aliā no.limitationē dicēs.ꝙ si ꝯm alteꝝ dispō esset inutilis debemus in dubio dicere illud no-

d mē fuisse cōtēplatū ꝯm qꝺ dispō tenet.[d] ꝑ hoc.c.abbate.de verb.sig.ꝛ.l.quoties.ff.de ꝟb.ob.ꝛ ꝑ hoc dico ꝙ si commissio fuit facta expsso noie dignitatis ꝛ erratum fuit in noie ꝓprio nō est curādū de illo errore ex quo disponēs non habebat notitiā illi⁹ ꝑsone.secus si habuisset notitiā.ꝑ.ꝺ.l.q habebat.ad ꝑdictā distinctionem facit qꝺ legit ꝛ no.in.c.mandata ꝑalle.Ex ꝑdictis vr̄ mihi difficile sustineri posse gl.in.c.statutū.§.j.de rescri.in.vj.in ver.canonicis.quā ibi sequitur Archi.ꝛ Io.an.in nouella.lꝫ quidam ꝯ.dicit eīn illa glo.ꝙ si delegatus post datam lr̄arum desinit esse ca-

e nonic⁹ qꝺ poterit cognoscere de cā:[e] qꝺ satis est ꝙ tpe cōmissionis erat capax.nā per predictam distinctionem videret aliter dicēdum ꝙ si nomē appellatiuum precedet vel ꝑcederet ꝓpriū:ꝛ papa nō haberet notitiā ꝑsone, ꝙ tunc cū dispō sit realis nō dꝫ iste posse cognoscere si desinit esse canonic⁹.ꝓ hoc facit qꝺ no.hic Inno.ꝛ sequunt cōiter doc.dicētes ꝙ vbi ꝯmissio facta ē loco ꝛ nō ꝑsone:si ꝑsona tūc existēs i dignitate trāsit ad aliā dignitatē ñ cognoscet ipe sꝫ successor.¶ † Et ꝯm hec incideret alia notabilis inuestigatio nūqd succedēs in canonicatu debeat cognoscere de cā mortuo canonico cui facta fuit delegatio.ꝛ iste due dubitatiōes nō ꝺclarāt ꝑ doc.nec ħ nec ibi.Si aūt velles saluare illā gl.pōt dici ꝙ postq̄ ꝯmissio fit canonico vr̄ semꝑ ꝑsonalis:qꝛ canonic⁹ determinat ꝑ expssionē nois ꝓprij nā nihil valeret cōmissio si diceret ꝯmitto canonico seneñ.qꝛ est incerta.ꝛ ideo opus est vt exprimat nomē persone dicēdo cōmitto Pe.canonico ꝛc.ꝛ sic vr̄ qꝺ nomē ꝓpriū sit hoc casu ꝑpotēti⁹ maxime qꝛ canonic⁹ non hꝫ successorem in onere ꝛ honore:sed capitulum sibi succedit.vt no.glo.ꝛ Inn.in.c.ꝙ sicut.de ele.ꝛ ē tex.i.c.relatū.de testa.secus aūt in alijs hn̄tibus dignitatem seu ꝑsonatū.nā isti habēt successorē in onere ꝛ honore.in.c.pastoralis.§.j.de offi.ordi.et fingit successor eadē ꝑsona cū ꝑdecessore.vt no.Inn.i.c.ꝙ sicut.ꝑalle.ꝛ hoc tenēdo frustra q̄rit vtrum transeat in successorē:qꝛ est ꝑsonalis:ꝛ extinguit cū ꝑsona ꝛ eā seqtur:vt in regula ꝑuilegiū.de reg.iur.in.vj.Sꝫ tenēdo qꝺ commissio sit realis ē dubiū vtrū mortuo canonico succedat in delegatiōe successor delegati.ꝺ.Ant.nō firmat hic pedes.

a ¶ Subiectaꝫ.ad de Fede.ꝯs.lxviij.vbi tenet ꝙ priuilegium cōmissum massañ.ep̄o quod nulli possit ꝓuideri de beneficio existenti in eius diocesi sine licentia ipsi⁹ episcopi sit ꝑsonale.ꝛ vid Pe.de anch.cōsi.cccxxviij.icip.discurrit hec materia.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Subiecta.Uide Pau.de cast.ꝛ do.soci.i.l.qui habebat.ff.ꝺ re.dub.vbi est text.no.ad propositum.

c ¶ Cōtēplatione persone.adde qꝺ voluit Ro.cōsil,cccccxj.

d ¶ Dispō tꝫ.adꝺ Pe.de an.ꝯs.xx.alle.vbi dt ꝙ ꝯcessio fctā.B.commi.est realis attentis concurrētib⁹.in dicta conces.

e ¶ Cognoscere de cā.adꝺ ꝙ pau.de ca.ꝯñ.ccxix.in.j.impssis ꝯsuluit ꝙ stante statuto q̄ cause debeāt committi iudicib⁹ curie vel collegij:et cū sit cōmissa iudici curie vel collegij ꝙ lꝫ desinat esse iudex ꝙ̄ tū de cā cognoscet.per ꝺ.glo.quā sequit idē Ab.ꝯsil.xcij.Fed.ꝯs.xxxv.do.de R.decisi.suis.de rescri.i antiq.

sed dicit q̄ si ecclesia nō habet hic numerum certū:tunc in dubio etiam nō succedit successor qr p mortē extinguit canonicat⁹:vt i.c.dilecto.de p̄bē.sȝ si ecclesia habet numerū certū tūc dicit q̄ decisio pendet ab alio vtrū canonicus habeat successorē:ꝛ sic simpl'r trāsit.Sed ego.s̄.dixi post Inno.qr pprie n̄ hȝ successorē lȝ alteri cōferat canonicat⁹:tn̄ si commissio esset facta canonicatui ex quo canonicat⁹ ille cōfert alteri nō apparet ratio quare ille nō d̄beat cognoscere.Et ex his reddit vtraqȝ opin.dubia ꝛ substentabilis.ꝛ esset tutū tenere opin.vt cōmissio sit facta psone ꝛ cessabunt oēs ābiguitates.ꝛ saluabis illā gl.cui⁹ dictū origialiter est

10 Spe.i tit.de dele.§.fi.ver.qd si causa. ¶ † Itē circa p̄dicta multū dubitat si cōmissio fuit facta vicario epi.vtrū si pendēte cā desinat esse vicari⁹ possit ipse cognoscere vel cognitio trāseat in successorem.gl.ij.in cle.ꝛ si p̄ncipalis.de rescri. nimis succicte logt dicēs q̄ si fuit exp̄ssū nomē ppriū pōt ipse cognoscere:al's secus:ꝛ nihil dicit vtrū successor possit cognoscere nec etiā aperit si sit exp̄ssū nomē ppriū ꝛ nomē appellatiuū simul tn̄ vr̄ log qn̄ vtrūqȝ fuit expressum:sȝ si etiā papa non habebat notitiā persone vr̄ illa gl.destrui p theoricā p̄dictā.Quidā tn̄ Simō tenuit q̄ successor nō p̄t cognoscere.Itē Petr⁹ ꝛ bal.i.d.l. ꝛ qr.ꝛ i.l.q̄ p̄ncipi.ff.de leg.ij.sȝ mouētur noua cōsideratiōe.dn̄t em̄ qd̄ vicari⁹ nō hȝ dignitatem noīe pprio:qr iurisditio sua est episcopi.ꝛ facit idē cōsistoriū cū ep̄o.vt in.c.ij.de cōsue.li.vj.hinc est q̄ ep̄o excōicato,vel mortuo cessat potestas vicarij. Itē ep̄s pōt reuocare vicariū [a] ad libitū.ad hoc bona gl.i cle.fi.de pcur.i cle.ij.ꝛ de rescri.no.Io.an.i.c.pe.de of.vic.vide tex. in.c.j.e.ti.li.vj.hoc pbat per sil'e.nā si aliqd relinquit p̄ncipi legatum trāsit in successorem:sed si relinquitur auguste seu imperatrici nō transit ad imperatricē futurā:vt pbat in.l.si auguste.de leg.ij.ꝛ.l.q̄ principi.b̄ ideo qr p̄nceps habet dignitatē noīe pprio.augusta coruscat ex radijs imperatoris:ꝛ nihil hȝ ex noīe pprio.do.Ant.nō firmat hic pedes sed reperio Pau.de elea.in.d.cle.ꝛ si p̄ncipalis:exp̄sse tenētem cōtrarium.videlicet q̄ successor in vicariatu succedit in cognitiōe cause delegate.hāc opi.tenet hic lȝ nō allegat Pau.dn̄s meus do.Card.dicēs q̄ differētia est maxima inter augustā ꝛ vicariū:qr augusta participat d̄ dignitate mariti passiue:qr nihil agit sȝ honorat ex p̄sona mariti:sȝ vicari⁹ participat ex iurisdictiōe epi actiue.nā hȝ iurisditionē quam exercet.

11 † Et cōiter tenet q̄ habeat ordinariā.ꝛ p hoc alle.gl.in.c.cōflectis.xxv.dist.ꝛ in.c.lȝ.de offi.vica.li.vj.tenet hoc Inn.in.c.sua.eo.ti.ergo nō est omnimodo dignitas aliena vt iura tractāt de offi.vica.vn̄ puto q̄ idem dicendū est de vicario qd̄ dixi.s̄.de habētibus alias dignitates:lȝ pprie ꝛ stricte vicari⁹ epi potius dicatur habere quandā p̄rogatiuā q̄ dignitatē cū illa nō sit oīno ppria:vn̄ in dubio credo q̄ papa cōsiderauit tribunal ipi⁹ vicarij.de rigore tn̄ ꝛ subtilitate pōt sustētari p̄cedēs opi. q̄ mortuo vicario nō remanet officiū vacās seu dignitas: qa nō est dignitas per se stans sȝ eoipso q̄ ep̄s cōstituit vicariū dat sibi iurisditio de nouo.ergo de nouo delegatio tanq̄ accessoria ad illā dignitatē q̄ iam est extincta videt ad superiorē translata. ¶ Dubitat qd in cōmissione facta legato.nā legatus hȝ ordinariā:vt in.c.ij.de of.lega.li.vj. vide in Specu.de offi.leg.i.§.supest.v̄.pone.q̄ ibi tenet q̄ ipse legatus possit cognoscere lȝ desinat esse legatus:que opi.pfecto nō est vera nisi fuisset exp̄ssum nomē pprium: sȝ si fuisset expressum solū nomē dignitatis est dubium nūquid trāsit ad successorē.vide qd̄ no.doc.in.c.nouit.de offi. leg.ꝛ tȝ dn̄s Ant.hic q̄ nō trāsit in successorē:qd̄ mihi placet:qa legat⁹ nō hȝ pprie successorē.qr extinguit dignitas eo mortuo cum nunq̄ sit dare vacationē hui⁹ dignitatis sȝ semp de nouo creat.Ex his pot iferri ad decisionē similiū q̄stionū.

12 ¶ † Dubitat etiā circa materiā qd si esset expressum duplex nomē appellatiui quorū vnū cōcernit p̄sonā aliud dignitatē:vt si dicat Petro preposito ꝛ capellano nostro.[b] nā capellania pape [c] dat p̄sone:nunquid isto mortuo q erat capellanus ꝛ prepositus succedat in delegatione substitut⁹ in p̄positura tantū.Abbas hic dicit q̄ nō. do.Anto.dicit hoc verū nisi ille succederet in p̄positura ꝛ capellania.Ego credo q̄ satis sit q̄ i p̄positura ille succedat qr vbi exprimunt duo noīa appellatiua quoꝝ vnū nō est capax delegationis pape:alterū vero sic.nō possumus dicere q̄ delegatio sit facta habito respectu ad illā qualitatem que non erat susceptibilis vni⁹ delegatiōis:sed perinde debet haberi ac si nō esset expressa.ꝛ pbatur in.l.j.§.cōmunis.de stip.seruo.vbi tex.no.dicit qd̄ si seruus cōmunis stipulatur duobus dn̄is quoꝝ vnus est incapax rei stipulate totū acquiritur domino capaci:ꝛ ita in simili quest̄ione aperte videt tenere Ioā.an.in regula rationi.de regu. iur.lib.vj.in mercu.in solutiōe p̄me q̄onis quod bene not. quia facit ad multa.Capellania vero,nō est capax delegatiōis:qr oportet qd̄ sit aut canonic⁹ aut habēs dignitatē

13 vel p̄sonatū:vt in.d.c.statutum. ¶ † Et ex hoc infertur ad aliā q̄stionē no. Quid si duo appellatiua [d] essent expressa quorum quolibet est capax delegationis vt puta scribitur alicui p̄posito ꝛ etiā archidiacono.habebat em̄ ex dispēsatione vel ex vniōe illas duas dignitates:nūqd si isto mortuo ille dignitates cōferant diuersis personis vtrum ambo vel nemo succedat in tali delegatione.Et de hac q̄stiōe vide plene in regula rationi.p̄alleg.Io.and.vbi.s̄.reprobando absolutionem cuiusdā qui hanc questionem disputauit.cōcludit q̄ vterqȝ succedit in delegatione:que sol.mihi placet:qr argu.huius text.commissio fuit facta vtriqȝ dignitati sed iste persone representāt illas dignitates ꝛc.

14 ¶ † Item adde aliam questionē nota. Quid si causa fuit commissa episcopo senensi ꝛ postmodū pendente questione ep̄s senēns est elect⁹ i archiep̄m seneñ.sicut cōtingit his dieb⁹ florētie:nūqd possit archiep̄s cognoscere ex quo delegatio fuit facta ep̄o.vide plene p Io.and.in addit.spec. in eo.tit.§.restat.v̄.qd si cā.vbi cōcludit qd̄ sic.qr adiectio ꝛ augmētatio dignitatis nō mutat substātiā p̄sone nec honorem pristinū,vt in.l.pe.ff.de sena.Itē qr pmotus in archiep̄m nō desinit esse ep̄s.nā ꝛ papa appellat se ep̄m:vt no.

15 in pe.vj. ¶ † Et inducit hoc ad.q.quotidianā q̄ accidit sepe inter lusores ad scachos:vtrū pmittēs dare schachūmatū [e] cū pedona:si cū pedona facta regina videat satisfecisse: videtur qd̄ sic:quia adiectio dignitatis nō mutat statum pristinū:vt.s̄.dixi.In cōtrariū tn̄ facit qr artificiū cōfundit officium.vnde si lego seruo expresso nomine officij si ille est effectus artificialis extinguit legatū qr de officio trāsiuit i artificiū qd̄ est prepotētius.de quo est tex.no.in.l.legatis seruis.§.si ex officio.ff.de leg.iij.ꝛ ibi p Bar.qui tn̄ nō firmat pedes.tetigit etiā dubitādo Cy.in.l.ij.de suspe.tu. Sed tu vide plenius p Io.an.in.addi.[f] Spe.in loco prime alleg. ꝛ ibi dicit fuisse bononie disputādo cōclusum:qd̄ aut qs pmisit dare scachū cū certa pedona:ꝛ tūc non est curandum q̄ sit effecta regina qr cōstat de corpore:ꝛ dignitas aucta nō mutat statutū p̄orē.ad h̄.d.l.pe.d̄ sena.ad h̄.l.falsa.demōstratio.§.j.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ facit.l.i vēditiōib⁹.ff.de contrahē.em.aut pmisit simpl'r dare cū pedona ꝛ non pōt dare cū ea q̄ est effecta regina.p h̄ bo.tex.i.d.§.si ex officio.

16 ꝛ hoc no. ¶ † Itē circa predicta dubitat nūqd iste tex.habeat locū cū alicui cōmittit aliqd̄ ministerium sine iurisditione vtrū transeat in successorē sicut trāsit hec iurisditio. Doct.hoc nō tāgūt aperte.sed Bar.in.d.l.ꝛ qr.ppe fi.dixit q̄ nō:lȝ sit expressum nomē dignitatis.alle.solū Inn. in.c.fi.j.eo.Et ad istū tex.respōdet qd̄ procedit cū delegat iurisditio.Sed aduerte qr Bart.errauit qr nō est verū qd̄ Innoc.ita loquat:sed logt cū distinctiōe.dicit em̄ qd̄ aut committit tale ministerium qd̄ d̄ facili vel cōiter exercetur per cōstitutos in illa dignitate:ꝛ tūc trāsit in successorē.Exemplū si mādaret ep̄o vt citaret priores hui⁹ ciuitatis ad curiā:nā tūc nō apparet rō quare illd̄ mādatū nō dȝ transire in successorē.Aut tale negotiū qd̄ de facili nō expedit p oēs lȝ habeāt illā dignitatē:sȝ reqrit excellētiā p̄sone vel in scīa vel in cōsciētia:vt mādat alicui ep̄o multū docto,vt debeat certis gētibus predicare.isto mortuo nō trāsit hoc officium in successorem:quia videtur papā habuisse respectū ad excellētiā p̄sone.qd̄ dictū bene no.Ego nō video bonā rōnem diuersitatis inter nudū ministeriū ꝛ actū iurisditionis.nā ꝛ idē posset cōtingere in actu iurisditionis. Pone em̄ q̄ causa multū ardua ꝛ maximarū p̄sonarum sit cōmissa alicui prelato habēti sciētiā eminētē.nā certe p̄dicta consideratio Inn.vēdicat sibi locū etiā in isto casu:ꝛ forte ob hoc Hostiē.tenet ibi indistincte qd̄ transit in successorē ex quo fuit expressum nomen dignitatis:qa quilibet cōstitutus in dignitate p̄dicta p̄sumit homo precipuus. Ex coniecturis tn̄ pōt saluari ista opi.Hostien.ꝛ vide hic per Io. andr.qui recitat opin.quorundam antiquorum q in simili.q.cōcesserūt totū oppositū. ¶ In ea.gl.in fi. Hostien.dicit quod hec questio non pōt accidere in ecclesia Parisieñ. vel Carnoteñ.qa lȝ ibi sint plures archidia.vnus solus tenet nomē archid. ecclesie maioris.Sȝ p̄supposito q̄ detur equiuocatio:tūc dicit recurrendū ad papā:vt ipse declaret de quo senserit.argu.in.c.ij.s̄.eod.ꝛ hec opin.videtur communiter placere omnib⁹ doct.ꝛ mihi satis placet:qr nō debemus stare p̄sentationi qr a p̄ncipio posset qs sub fraude

impetrare

---

a ¶ Reuocare vicarium.Adde qd̄ voluit Cald.cōsil.ij.de offic.vica. Anto.Francis. ¶ Ad hoc an vicarius epi possit etiam reuocari si iurasset ep̄s non reuocare.vid̄ Io.an.i.c.sua nobis.de of.vica.vbi dixit q̄ cōstitut⁹ in vicariū ad tp̄s et iurās an̄ tp̄s illud non reuocare nihilomin⁹ pōt illū reuocare sine pena plurij maxie qn̄ subest iusta cā reuocādi:ꝛ ibi dicit idē esse in vicario instituto a capitulo sede vacāte,vt possit illum reuocare etiam,si fuerit interpositū iuramentum in illius cōstitutione.

b ¶ Nostro.adde qd̄ vol.bal.alleg. cōsil.ccccxvij.j.lib. et vide Lapū ad hāc.q.ꝛ seq.alleg. lxxviij.

Sebasti.Sapia.

c ¶ Capellania pape.Vide Abb.in cōsil.xciij.incip.in questione q̄ vertitur in.ij.volumi. Io.an.in regula ratione.col.iij.de reg.iur.in.vj.

Sebasti.Sapia.

d ¶ Duo appellatiua.vide Alexā. in.l.qui liberis.§. hec verba.col.penul.ff.de vulga.ꝛ pupil.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Schacūmatū. Vide Alberi.de rosa.in.l.clā possidere in p̄nc.ff.de acquir.pos.ꝛ aliā quest.de lud.scachorum ponit.d. Iaso,in.§.illud. instit.de rer.diui. in addit.ad dominum Christo, porcum.

f ¶ Io.an.i.addi. Adde q̄ illa fuerunt dicta originaliter Oldradi consi.cclxxxviij.ꝛ cclxxvj.

a ¶ Multū allegabilis. vide istū tex. alle. p. d. Ant. i. c. vt debit⁹. de ap. z in. c. cām q. de p̄scri. bar. i. l. j. §. interdū. ff. a quib⁹ ap. nō lz. And. barba.
b ¶ Stricte interpretari. Adde Alex. consi. cxc. ij. lib.
c ¶ Clausula appellatione remota. Adde lap. alle. liiij. z. lxxj. z. lxxxiiij. Zacharias. ¶ Tu dic q̄ ista clausula tollit appellationē a diffinitiua non aūt ab interlocutoria vt not. plene bart. z. doc. in. l. fi. in. iiij. col. i fi. ꝟ. z scdm hoc si opponas. C. de sentē. itē derogat iuri. Aduertas tñ q̄ operatur q̄ ps possit appellare sed agit q̄ iudex nō debeat talē appellationem admittere. not. Bal. in addi. ad Spe. in tit. de ap. ꝟ clausula appellatione remota. Adde tñ q̄ cū tali clausula ñ pōt legatus d̄ latere nec alius quiuis minor papa z p̄ncipe committere. not. idē Spe. i tit. de lega. §. nunc ostēdēdum. versi. xiiij. not. iste in. c. dilectus. j. de pre. ben. z Alex. cōsil. cvij. volu. iiij. Anton. Franci.
¶ De effectu istius clausule appellatione remota. z que appellationes per eā remoueanť. vide p gl. i c. pastoralis. z ibi p doc. j. de app. z vide Bal. i. l. necessariū. de ori. iuris vbi dicit q̄ talis cl'a pōt apponi in statuto sicut z cl'a reductione remota. z hec cl'a trahitur etiā ad cām recōuētionis vt pulchre not. d. Abb. i. c. ij. d̄ mu. pe. z dū dr̄ hic qd̄ hec cl'a nō p̄t apponi in rescriptis ab inferiore a papa vl'a principe. Dicas hoc veruz quo ad snias diffinitiuas: secus q̄ ad interlocutorias. vt no. gl. bar. z doc. in. l. fi. in. j. col. circa fi. in ꝟ. z scdz hoc si opponas. C. d̄ sen. z intellige. q̄ hec cl'a non pōt apponi nisi a papa vl' p̄ncipe vt dictum est ad effectum derogēt iuri. sed quo ad effectū vt deseruiat iuri pōt apponi a q̄cunq̄ ordinario vt not.

1 impetrare sub nomie equoco: vt si ipetrauit Pe. canonic⁹ sene ñ. z duo sunt ibi canonici hoc nomine nūcupati: z sic esset cōtra. c. fi. s̄. de rescri. itē nō debem⁹ stare sorti: q2 sors posset cadere super eum de quo in veritate papa nō sensit: iurisditio autem non datur a sorte sed a papa.

☞ Presentatio an sit ius vel gratia.

2 Priuilegiū dz stricte intelligi qñ vertiť in preiudicium tertij alias secus.

3 Iudex delegatus habet potestatem etiā cognoscendi in tertios cōparentes pro iure suo.

Tertius rōne sui interesse potest appellare.

4 Clausula appellatione remota non operatur circa tertios pro suo iure comparentes.

5 Cōmissio facta delegato vt ecclesiā ordinet quid importet: vide per totum.

6 Appellans malitiose non est audiendus.

7 Statutum tollens exceptionē debet intelligi' nisi pars vellet incontinenti probare.

SUper eo.

Si questionez de iure presentandi papa delegat cū clausula appellatiōe remota z sub ea forma vt delegat⁹ ad p̄sentationē ei⁹ ad quē viderit ptinere ordinet ecclesiā p hoc non hz instituere sz pnūtiare: z is ad quē pertinet instituet, z si iuri suo detrahiť licite appellat. z est cas⁹ difficilis z nota. z multū allegabilis.[a] Cōis diui. io. scda ibi: hoc tuū. ¶ Casus literalis. Questio vertiť iter aliquos sup p̄ntatione rectoris in aliqua ecclesia: committitur cā sup hoc alicui sub hac forma. mādam⁹ vt si cōstiterit ius de quo agiť ad alterutrā partē ptinere ad p̄sentationē illi⁹ iudex ordinet ecclesiā appellatiōe remota. primo queriť vtrū liceat iudici delegato ignorāte epo archi. vel archipresbytero ad quē ptinet institutio p̄sentatū sibi clericū in possessionē ecclesie mittere. z si aliquis illorum ad quem ptinet institutio appellauerit vtrum eorum appellationibus deferēdū sit. Papa cōsult⁹ rñdet qd̄ lz qōnē cōmittat de p̄ntatione appellatione remota: non tñ est ei⁹ intētiōis facere p̄iudiciū diocesano epo, archidiacono vel archipresbytero: vñ clericus instituēdus p̄ntari dz illi ad quē de iure pertinet instō. z si c̄ factū fuerit eoruz appellatio valebit: q2 appellatio solū p̄hibita est illis inter quos cā ꝟtiť z nō p̄dictis. Ber. ¶ † No. p̄mo ibi ius de quo agiť. q̄ p̄ntatio q̄ fit per patronū est ius: alibi tñ dr̄ q̄ est gratia: vt i. c. iij. j. de iurepa. Quidā dixerūt q̄ inspecta p̄ma instōne iurispatronat⁹ fuit gratia: sz hodie est ius. sed credo melius posse dici q̄ semp fuit merū ius annexū spiritualibus: vt no. in. c. quāto. j. de iudi. z ibi dixi sz hoc ius cōpetit patronis d̄ gratia. z sic loqť. d. c. iij. z vide de hoc qd̄, no. Inn. in. c. cū inter. z. c. qd̄ sicut. de elec. ¶ † Scdo no. q̄ ꝟba p̄lata inter aliquos quorū causa c̄mittiť per p̄ncipē debēt stricte intelligi: vt ita euitetur p̄iudiciū tertij: vñ nō debēt verba capere illū intellectū quē possunt capere ex lato verboꝝ significato. z hoc ideo q2 p̄nceps nō presumitur velle p̄iudicare iuri tertij: de quo nō facit mentionem. z ad hoc allegatur quotidie iste tex. z satis c̄cor. l. ij. §. si qs a p̄ncipe. ff. ne quid in loco pub. z facit iste tex. ad no. p Innoc. in. c. cū dilecti. de dona. vbi dicit q̄ quaten⁹ p̄uilegium p̄ncipis preiudicat iuri tertij debet stricte interpretari[b] vt min⁹ preiudicet tertio q̄ fieri possit. facit. c. pastoralis. j. d̄ p̄uilegijs. ¶ Tertio nota q̄ iudex deputatus inter patronos disceptantes super iurepatronatus non percipit potestatem conferendi illud beneficium ad presentationem illius qui declarabitur patron⁹ ecclesie si in delegatiōe fuit dictū vt ad presentationē illi⁹ ordinet ecclesiā. ¶ † Quarto not. q̄ delegatus recipit potestatem cognoscēdi nedum inter partes:

voluit Bal. in addi. Spe. in ti. de ap. in ver. cl'a appellatione remota. z ibi etiā d̄t q̄ hec cl'a non obstat tertio c̄parēti p suo interesse. z vid̄ bal. in. l. j. in p̄n. ff. de inoff. test. z Alex. in cōsi. lxxvi. in. iiij. p̄te cōsi. vbi d̄t qd̄ si hec cl'a ponať in statuto intelligiť de oī appellatiōe siue ab iterlocutoria siue a diffinitiua. z vide Bar. in. l. fi. p̄alle. C. de sen. in. ij. co. vbi d̄t q̄ h̄ cl'a non comp̄hendit recusationē iudicis nec tollit iniqtatē snie.

sed etiā inter tertios c̄parētes p eorum interesse z potest talis tertius sic cōparens appellare a delegato si iuri suo detrahiť per illū. ¶ † Item nota qd̄ clausula appellatione remota[c] operatur vires suas respectu ptium non autē respectu tertij comparētis p suo interesse. z ad hoc quotidie allegat istum tex.[d] z facit qd̄ si statutū remouet appellationē respectu instrumēti cōfessionati qd̄ nō censeatur appellatio remota respectu tertij comparētis p suo interesse[e]. Et ratio huius esse pōt q2 princeps in dubio non intēdit preiudicare iuri alicuius ex quo de eo nō facit mētionez. ¶ Et no. hic tex. apertum qd̄ inter partes remotio appellatiōis operatur plures effectus. nā vides hic qd̄ papa distinguit inter partes z tertium. z dicit Abba. hic colligi q̄ remotio appellationis facit qd̄ snia possit mādari executioni nō obstante appellatione ptis. ad idē. c. pastoralis. §. p̄terea. j. eo. et plene no. de materia. j. de appella. c. pastoralis. ¶ † In gl. ij. op. cōtra tex. vr̄ em̄ qd̄ iste delegat⁹ virtute commissionis sibi facte poterat conferre seu instituere ad p̄ntationem illius quē declarauit esse patronum. hoc em̄ importāt verba cōmissionis. fuit em̄ sibi iniunctum qd̄ si c̄stiterit ius p̄sentādi ad alterutram ptium ptinere quod tunc ad presentationem illius dz ordinare ecclesiaz de persona etiā idonea: certū em̄ est qd̄ illa verba ordinare ecclesiam sunt multum lata: z nō possunt verificari in instōne seu collatione p̄pter illa verba p̄cedentia de p̄sona idonea zc. al's em̄ illa verba nihil operātur si ordinatio faciēda est p alium contra. c. si papa. de priuile. lib. vj. z. l. si qñ. C. d̄ in offi. test. Solu. dicit gl. i ver. ordinet. qd̄ illa verba debent exponi[f] ordinet ecclesiā. i. p̄nūtiet eā ordinādā: sed certe ista expositio impropriat literam z frustra hoc fuit. s̄. additū. nā eoipso qd̄ p̄nūtiat iuspatronatus ad alterū pertinere satis p̄nunciat ecclesiā ordinandam ad p̄ntationem illius: et ideo dic melius vt illa verba aliquid operentur z minus q̄ possit p̄iudiceť tertio qd̄ iste vltra pronūtiationem super iurepatronatus dz instare super ordinatiōe ecclesie quātū pōt sine preiudicio alterius. vñ poterit mandare habēti institutionē vt ordinet ecclesiā ad p̄ntationem illius: z si non vult ordinare potestas deuoluiť ad eū. ar. j. e. prudentiā. fm Host. z bene, z ex hoc habes vnū effectum illorū verborū. ¶ Scds effectus colligiť ex fi. gl. qd̄ si habens instōnē cōsensit delegato vt instituat valebit instō: quia cessat p̄iudicium tertij. ¶ Tertius effectus fm Inn. z alios q̄ si habēs instōnē nō c̄dicit etiā valebit instō istius delegati. Quidā moderni in hoc tenēt c̄riū[g] dicentes q̄ nisi expresse ille consentiat nō pōt delegatus instituere cū sibi mādatur cause cognitio z non instō. primū dictū plus plz: q2 vt dixi hic nō mandatur simpliciter cause cognitio: sed etiam vt de p̄sona idonea ordinet ecclesiā: vnde si habēs instōnē nō c̄dicit vr̄ consentire z renūtiare in hoc iuri suo, et p hoc facit iste tex. in eo qd̄ dicit q̄ iste dz appellare si iuri suo infertur p̄iudicium. ¶ Quartus effectus: q2 si ius instituēdi ptinet ad papam vtputa ex deuolutiōe: poterit delegatus instituere q2 cessat hoc casu p̄iudicium tertij: z ꝟba debēt intelligi late in p̄iudicium mādantis. vt in. c. cū dilectus. de cōsue. Io. de lig. in hoc tz c̄rium[h] cum isti non sit mandatū vt instituat. nec ob. cle. si de bñficio. de p̄ben. quia loquitur in alio casu fm eū: sed primū dictū plus mihi plz: qd̄ vr̄ tenere Ioā. an. cuz hic mādetur ordinatio ecclesie: z cesset in hoc casu p̄iudicium tertij qd̄ fuit causa restringendi: illa verba debent capi in p̄prio casu. ¶ Quintus effectus scdm alios vt recitat Pet. est, q2 poterit iste declarare per quē debeat fieri institutio. Aliqui in hoc contradicunt. vt do. Ant. q2 delegato

Sebasti. Sapia.
d ¶ Istū text. vide Ale. in c̄si. cxxiij. inci. scripsit eccl'ia stes in. iiij. vo. z vide ad qd istū text. adducit alex. vt refert Fel. i. c. pe. i fi. j. d̄ iudic. z ad qd adducit Imo. i. c. j. de c̄sti. vt refert ibi Fe. in vl. char.
e ¶ Pro suo interesse. add̄ qd̄ voluit Ale. cōs. lxxx. vbi d̄t qd̄ stāte statuto qd̄ instr̄a habeant executionē pa tam dz intelligi q̄ ad eos iter quos est c̄fectū instr̄m nō quo ad tertiū.
f ¶ Debēt exponi. sil's expositio fm Host. in. l. furti. §. mādati. ff. de his q notā. infa. z i. l. ij. de admi. tu. z in l. idebiti. §. si post. ff. de cōdic. inde. l. circa. §. si qs. ff. de p̄ba. c. si in plebibus. lxiij. dist. Andre. Barba.
g ¶ Tene c̄riū. sed forte ob. q̄ voluit Bart. i fi. i. l. sepe. ff. de re iu. z Inn. in. c. cū in genesi. d̄ ele. z qd̄ voluit io. an. i. c. Io. d̄ test. z qd̄ no. in. l. q̄ dotis. ff. so. ma. sz dictū Inn. h̄ vr̄ verū p istū tex. in ꝟ. reclamāte. And. Barba.
h ¶ Tenet c̄rium. z sequitur hic do. Car. ipsum Io. d̄ lig. Io. de imo. sequitur dictū Inno. hic.

a ¶ Ordinationē no: ꝙ si papa cōmittit causam vt hic dicitur de plenitudine potestatis poterit delegatus instituere ꝛ in possessionem mittere. ita etiam hic sequitur Bal. Andre. Barba.

Anto. francis. ¶ Qñ papa cōmittit cām de plenitudine potestatis vr̄ includere oēs defectus solēnitatis nō autem defect⁹ inhabilitatis vel alios naturales defect⁹ vt per spe. in tit. de leg. in. §. nūc ostēden. in. ṽ. ꝛ no. ꝙ si cl'a. ꝛ ibi Bal. in addi. per Alex. in cōsi. lxiij. in. j. pte. Et adde ꝙ illa clausula de plenitudine potestatis ñ erat ī vsu ante ꝯcessum imperium Cesari. vt p Bal. ī ti. de pa. cōstā. in. §. libellarie. in. j. co. m fi. in ṽ. de cl'a suppletiua in vsi. feu. ꝛ de hac cl'a hr̄ in. §. sʒ qd principi placuit. instit. de iure natura. gen. ꝛ ci. vbi p Are. ꝛ alios scribētes post eū. Et add ꝙ plenitudo ptātis nō dʒ exerceri etiam p pncipē ī p̄iudiciū subditorū. vt no. voluit Bald. il. j. §. cū aūt. ī. iij. no. C. de cad. tol.

b ¶ Illius cle. adde ꝙ do. de Rot. deci. suis. de re iudi. ꝯclu. lxxxvj. incip. si auditor. dicūt qd auditor q ꝓuidit de bñficio iuxta cle. pōt condēnare q ad fructus perceptos a tpe mote litis tanquā illi sint accessorij.

c ¶ Audire. no. ꝙ si iudex presumit malitiā ꝯ opponētē ad īpediēdā executionē snīe nō dʒ eū audire d appellatiōe ēt ī cā sūmaria: ita h dicit d. Car. seqr̄ Jo. d imol. ꝛ limita nisi eā iustificaret: vt qa icōtinēti vellet ꝓbare. l. is a quo. ff. vt in pos. lega. Andre. Barba. Anto. Francis.

¶ Circa hoc qd dicit de oblatiōe ꝓbationis incōtinēti ꝙ tollat p p̄sumptionē fraudis aut calūnie. Dicas hoc sine dubio procedere quia oblatio liberat furem ꝛ violentum possessorem ab interitu rei. l. subtracto. ꝛ ibi p bal. C. de fur. imō oblatio etiam verbalis tollit pene cōmissionē: vt per gl. ꝛ doc. in. l. si cū dies. in. §. fin.

non fuit cōmissa causa inter tertios: sed solū inter patronos sʒ credo primū dictū posse sustētari eo casu quo esset contētio de instōne. nā cū mādatr̄ isti vt ordinet ecclesiā de psona idonea oīa videntur sibi mandata sine qbus ecclesia ordinari non potest i. c. preterea. ꝛ in. c. j. s̄. e. cū si. ¶ Sed circa 6 hoc q̄ro qd si papa nō cōmittit causā inter ꝯtēdētes: sʒ ex plenitudine ptātis mandat titio vt prouideat alicui de bñficio: ꝛ ordinet ecclesiā de ministris: nūquid iste mandatarius poterit p se instituere ꝛ ī possessionē mittere. an ṽo debeat mādare aliis ad quos qdē ius ꝓuidēdi ptinet vt ipsi faciāt. Quidā dixerūt vt refert Jnn. ihērētes ṽbis hui⁹ litere ꝙ dʒ aliis iniungere vt hec faciāt ꝛ defectū poterit ipse explicare. Cōtrarium sentit Jnno. ꝛ melius. s. ꝙ iste mandatarius pōt p se ꝓuidere ꝛ instituere ꝛ reliq̄ facere q̄ ad ꝓuisionē ptinēt ꝛ eccl'ie ordiationē.[a] Et h vr̄ ꝓbari i. c. si capl'o. d cōces. pbē. li. vj. facit qd no. in. c. abbatē. de rescri. nā iste vr̄ executor datus ad ꝓuidēdū: ꝛ sic nō hʒ regrere ordinariū. ꝛ ad istū tex. dt ꝙ papa hic pncipal'r cōmisit causam inter cōtendētes nec cogebat dare executorē seu preiudicare tertio. inspiciēda tñ verba cōmissionis fm Hostiē. arg. de priuileg. porro. ¶ Sed ꝯ predicta ꝯ text. oppo. de cle. auditor. de rescri. vbi tex. dicit ꝙ si auditor deputatus a papa ꝓnuntiat bñficiū alicui debitū pōt ipse postea ꝯferre. Jdē ergo dicēdū h tāto forti⁹ q2 fuit expresse iniunctum delegato vt ordinaret ecclesiā de psona idonea: q̄ ṽba nō fuerūt ibi apposita Sol. triplex. Prima pōt colligi ex glo. ij. illius. c. vt procedat ille tex. qñ auditor fuit dat⁹ in curia romana: secus si extra curiā vt hic. Scda so. colligit ibi ex gl. penul. ꝙ tex. ille ꝓcedat qñ delegat⁹ ꝓnuntiat beneficiū alicui debitū ex iure q̄sito a papa vel suo legato vl' delegato ita ꝙ ī collatione que fit postea per auditorem nō fit alicui p̄iudiciū nisi ipsi mandatori ad quē spectat collatio hic ṽo loqr̄ qñ ius est aliūde q̄sitū ꝛ p̄iudiciū fieret tertio ad quē spectat instō. Paul. de elea. in. d. cle. auditor. dicit ꝙ collatio hic nō erat executio isti⁹ ꝓnūtiatiōis: imo multū remota ab ista ꝓnuntiatiōe: cū hic non esset cōtentio an beneficiū esset alicui debitū sʒ cōtēdebar̄ solū de iure p̄sentādi: vñ executio ꝓnūtiatiōis erat adiudicare hic iuspatronatus: sʒ vbi collatio est executio vel saltē prima ad ꝓnūtiationē cū declarar̄ bñficiū alicui debitū ideo illi pōt cōferri. ꝛ hanc sol. tʒ hic do. Ant. de Pau. nō faciat mētionē. Sʒ cōtra hāc so. facit si fuerūt apposita illa ṽba ordinet ecclesiā ꝛc. nō pōt delegatus instituere ꝯ proprium significatū ṽboꝝ ne fiat preiudiciū tertio habēti instōnē. ergo fortius in casu cle. auditor. nō dʒ fieri preiudiciū habenti collationē vbi nō fuerūt apposita illa ṽba lata: nec ē verū qd collatio ibi sit executio. tū q2 in collatiōe ius creat̄ de nouo: sed executio est meri facti. vt in. l. executorē. C. de execu. rei iudi. tū q2 ibi reddit aliā rōnē quare auditor pōt ꝯferre. i. vt euitet̄ circuitus. si aūt esset mera executio posset delegat⁹ hoc facere etiam vbi cessaret circuitus: vt in. c. in literis. s̄. e. Et ideo satis posset teneri p istū tex. vt illa cle. restringat̄ qñ ad papā delegātem ptinebat collatio. secus si ad tertiū, argu. hic ꝛ hoc no. ad intellectū illius cle.[b] ¶ Jn glo. in ver. archidiacon⁹. ibi: cōmittere curā animarū. ꝛ colligit̄ hic ar. ex tex. intelligēdo ꝙ ista ecclesia erat curata. nā in text. p̄supponit̄ qd ius instituēdi poterat ptinere ad archidiaconuʒ vel archipresbyterū: ergo poterat cōmittere curā animarum: qd dicit gl. ꝓcedere vel ex ꝯcessiōe speciali aut cōsuetudine: q2 de iure cōi ius instituēdi

ff. de arbi. ꝛ in. l. fi. C. de nau. fe. ꝛ in. l. acceptā. vbi p Bal. in. iij. op. C. de vsu. ꝛ hr̄ in. c. cupiētes. §. si vero. de ele. lib. vj. qd intellige verū qñ pena erat cōuētionalis: secus aūt si erat legalis. q2 tūc vt euitet̄ pene cōmissio nō sufficit oblatio nisi etiā cōsignatio interueniat vt in. l. ij. C. de iure emp. ꝛ in. c. potuit. de loc. ꝛ per Barto. in. l. si reus paratus. in fi. ff. de procur. vbi etiam per Alexand.

pertinet ad epm: vt in. c. null⁹ oīno. xvj. q. vij. Et no. glo. ꝙ instō autorizabilis quo ad curā aiarū d pōt prescribi per inferiorē epo: qd an sit verū: dic vt plene no. in. c. cū satis. alle. in gl. ꝛ in. c. cum venerabilis. de reli. do. posset tñ iste text. intelligi de instōne corporali que pertinet de iure ad arch. vt 6 in. c. vt nostrū. de of. arch. ¶ † Jn gl. ī ṽ. tenebit. in fi. no. singul'r fi. gl. ex quo habes no. ꝙ si iudex p̄sumit malitiā ꝯ tertiū volētē impedire ꝓ īteresse c suo executionē snīe non dʒ eū audire[c] nec curare de appellatione. ad hoc facit qd not. Jn. i. c. post electionē in fi. de conces. pben. ꝛ inducit Bal. istā glo. iuncto text. ꝙ etiā a summaria cognitiōe pōt quis repelli vbi presumit̄ qs calūniari. facit. l. fi. C. de ord. cog. ꝛ. c. veniēs. el. ij. de testi. qd dicit mē ti tenendū. ꝛ colligit̄ h ꝙ instō est quasi executio illius pronūtiatiōis que tñ dʒ differri per appellationē tertij nisi ꝯ eū sit presumptio de malitia vt hic in glo. ꝛ puto hoc dictum gl. ꝛ Bal. ꝓcedere vbi opponens offert se ꝓbaturum incōtinenti q2 per talem oblationē purgat̄ presumptio malitie: vide ad hoc glo. in. c. suscitata. j. de in integ. rest. in ver. exec. snīe. ꝛ bene facit. c. literas. de rest. 7 spol. ꝛ. l. j. §. fine. iūcta gl. ff. de tab. exhi. ¶ † Per que potest dici ꝙ vbicunqʒ statutum tollit exceptionē in aliquo casu: debet intelligi[d] nisi pars velit incōtinenti probare[e] quod est bene no. ꝛ facit quod no. Bal. in. d. l. opera. C. qui accus. non pos. ꝛ Old. consil. xlv. Abbas.

1 ☞ Cause matrimoniales non solent committi de stylo curie nisi solis episcopis.
2 Confessio mulieris facta precedētibus flagellis est nulla.
Met⁹ minor attēdit̄ ī mulieribus q̄ ī masculis.
3 Judices plures si datur in aliqua causa nō pōt vnus sine alio sentētiare etiā interlocutorie. 7. 8. vbi ponitur limitatio.
Sententie appellatione venit etiam interlocutoria vbi non surgit absurditas.
4 Confessio facta in processu inualido valet:
5 Metus nō presumit̄ ī muliere ex p̄sentia mariti.
Mīne maritorū an īducāt iustū metū vxoribus.
6 Concessus alicuius si requirit̄ in aliquo actu: ille actus sine huiusmodi cōsensu factus an teneat.

f **Causam.**[f] Si causa simpl'r ē delegata duob⁹ alteri⁹ snīa nō tenet. Cōis diuisio. scda ibi: discretioni. ¶ Casus l'ralis. Quedam causa matrimonialis vertebat̄ inter. J. mulierem ꝛ. B. virum illius. illa fuit cōmissa duob⁹ epis corā quibus mulier illa petijt restitui sibi virum suum qui spoliauerat ipsam: qui cum de spoliatione cōstituisset eisdē mandauerūt viro vt eā restitueret: vir adeo cruciatib⁹ ꝛ flagellis ipsaʒ afflixit ꝙ inuita ꝛ coacta cōfessa fuit parētelam esse inter ipsam ꝛ virū suū: ꝓpter quod alter de predictis epis tulit snīam diuortij inter ipsos. sup hoc delata fuit qō ad papam vnde mandat qbusdā ꝙ si inuenerint ꝙ dictus. B. vxorem suam dimiserit ad iudicium alterius iudicis predictorū monitione premissa cōpellant eundem vt ipsam recipiat: ꝛ maritali affectu pertractet: q2 cum cā duobus cōmittitur snīa vni⁹ nō tenet. si vero aliqui apparuerint postq̄ ab ipso recepta fuerit qui velint ꝛ possint ipsoꝝ matrimoniū accusare cām audiant ꝛ sine canonico decernant eādem. Berñ. 1 ¶ † No. ibi epis. nā facit iste tex. ꝓ stylo curie vt g causa mr̄imonialis cōmittat̄ solis epis.[g] ꝛ ꝙ hoc sit de stylo curie: vide spec. in ti. de rescri. presentatiōe. m. §. rōne forme. ṽ. nūc igit̄ ad instructionē. sed in ꝯtrariū facit. c. ꝓposuisti. j. de ꝓba. ꝛ in multis causa matrimoniali cognoscere: ita no. Jnno. in. ca. literas. in princ. in glo. in verb. matrimonialis. j. de restit. spol.

¶ Intelligi. bene facit qd no. bart. in. l. j. in pnci. ff. de oper. no. nun. vbi dicit ꝙ pōt opponi exceptio ex euidentia facti. facit qd no. Bart. in. l. ex predijs. C. de euic. Andr. barb. Zacharias.

¶ Tu adde melius ꝛ ī terminis. d. Anto. cor. sin. xcij. in ṽ. exceptio. qd inci. si statutū tollat exceptionē ꝓ quo allega. bo. text. in. c. literas. j. de resti. spo. bo. gl. in. l. j. §. hoc interdictū. in. ṽ. sʒ ꝛ si falsum. ff. de tabu. exhib. quā ad hoc alle. iste in. c. suscitata. sup glo. in verb. execu. vbi dicit se solitū illā alle. in cōsilijs ad statuta excludentia oēs exceptiones contra snīam vel alium actum. Sebasti. Sapia.

e ¶ Incōtinēti ꝓbare. hoc idem tʒ d. Abb. in. d. c. suscitata. de in inte. resti. ꝛ ī ꝯsil. lxiiij. sed vide Alex. reprobantē in cōsi. xciij. incip. clarissime dñe vicarie. in. iiij. volu. ꝛ do. Jas. in. l. nā postea. in prin. ff. de iureiur. tamen opi. Abb. tenet Feli. ꝛ. d. Deci. in. c. ex parte. ij. s̄. eo. vbi plura in. vij. fallētia. Sebasti. Sapia.

f ¶ Causam. Extende hunc text. vt per Abb. in. c. olim ex literis. in vlti. colum. in. vj. solutione. s̄. de rescriptis.

g ¶ Solis episcopis. Adde Ro. consil. cccix. nisi aliter se habeat consuetudo. Zacharias.

¶ Etiam ex consuetudine potest archidiacon⁹ de

locis reperies qđ talis causa fuit cõmissa nõ epis: de hoc tñ nõ est curandũ: qꝛ stãdũ est in hoc stylo curie. ¶ † No. ij. iuncta glo. j. qđ cõfessio facta per mulierē precedentibus crutiatibus ⁊ flagellis nõ tenet: ⁊ sic cruciatꝰ ⁊ flagella incutiũt mulieri iustum timorē. ⁊ idē videt̃ in masculo: vt no. in. c. cũ dilectꝰ. ꝙ met. cã. ⁊ in. l. ij. ff. eo. minoꝛ tñ metꝰ [a] excusat mulierē ꝙ̃ masculũ: vt dicit glo. quã tenebis mēti in. c. cũ locũ de spon. ¶ Item not. qđ plures delegati [b] simplr̃ dati nõ habēt exercitium iurisdictionis insolidũ: vñ vnus sine altero procedere non põt. ¶ † Et aduerte qꝛ cũ tex. hic dicat qđ sentētia vnius non tenet: põt colligi ⁊ inferri qđ alter delegatoꝛũ [c] nec diffinitiuã nec interlocutoꝛiam sniam sine alio proferre põt. ꝑ ĩ appellatione snie vbi nõ surgit absurditas intelligit̃ tam de diffinitiua ꝙ̃ de interlocutoꝛia [d] vt est gl. multũ not. quã tenebis menti in cle. j. de re iudi. in ver. snias. secus vbi insurgeret absurditas. de quo vide glo. quã sic intellige in. c. cũ olim. de testibus. ⁊ facit iste text. sic intellectus cõtra gl. in. l. pompo. al's incipit: si vni ex pluribus. ff. de re iud. q̃ dicit ꝙ alter iudicum põt pronuntiare de cõparēdo. Bar. tñ ibi ꝯ: ⁊ sic sentit qđ prius dixi ⁊ tetigi post gl. s̃. eo q̃ñ abbas. ⁊ lꝫ iste tex. loquat̃ de diffinitiua tñ papa in ratione sui nõ restringit se ad diffinitiuã: sed loquitur de sententia in genere. ¶ No. ibi maritali affectione. quod ecclesia põt cõpellere maritũ nõ solũ vt vxorē recipiat temere dimissam: sed etiã vt eã maritali affectione [e] pertractet. cõcoꝛ. c. ex parte. de spon. ⁊. c. illud. de presump. cũ simi. ¶ Cõtra tex. oppon. ⁊ vr̃ qđ ista confessio mulieris debuit valere lꝫ snia fuerit nulla per. c. si. de resti spolia. † Et per not. dictũ Inno. vbi dicit ꝙ lꝫ processus sit nullus: cõfessio tamen in iudicio valet [f]. Sol. primo potest dici qđ confessio hic etiam nõ valuit: qꝛ fuit extoꝛta a muliere per coꝛpoꝛis cruciatum vt in tex. ⁊ glo. j. scđo qđ cõfessio mulieris nõ preiudicat matrimonio: vt in. c. super eo. de eo qui cogno. consang. vxo. ⁊ solu. etiã ponit̃ in glo. j. ⁊ per hoc satisfactum est ꝯrio. ¶ † Sed dubitatur quid si mulier fuit cõfessa sine coꝛpoꝛis cruciatu. Solut. dicunt quidam vt refert Inno. ꝙ si tanta erat potētia mariti qđ mulierem verberibꝰ affecisset si negasset in presentia iudicis qđ tunc ille solus metus habet excusare mulierem sed hoc nõ placet Inn. quia scđm hoc nunꝙ̃ valeret confessio vxoꝛis in fauoꝛē mariti cũ semper sit talis potentia mariti in mulierem. ⁊ ideo not. dicit Innoc. qđ nõ presumit̃ metus in muliere: sed opꝫ si vult infringere cõtractũ seu confessionē ꝙ ꝓbet metũ sibi fuisse illatũ ꝑ maritũ vel ꝑ verbera illata. ⁊ no. hoc dictũ ⁊ intellige q̃ñ al's confessio de se valebat. ⁊ aliqui habent in lec. Inn. vbi dixit verbera: habent verba. ⁊ si vis saluare intellige de verbis minatoꝛijs. ⁊ ꝼm hunc intellectum mine mariti habēt excusare vxorē si ꝯrit: vel aliquid in ꝑiudiciũ suũ fuit ꝯfessa. sola tñ reuerētia [g] mariti [h] nõ sufficit ad excusandũ mulierē vt apte voluit Inn. hic qđ no. ⁊ idem Bar. in. l. maritũ. ⁊. l. ad inuidiã. C. qđ me. cã. ⁊ vide ꝑ eũ in. l. j. §. q̃ onerande. ff. qua. re. ac. non da. nec etiã puto qđ sole mine nõ sufficiant sed debet considerari cõsuetudo mariti ⁊ qualitas ipsius mulieris. nã sunt multi hoies q̄ multa minant̃ ⁊ parũ faciũt, istoꝛũ mine [i] nõ inducũt iustum metũ: secus si nõ solet minari quin postea facta sequantur: ⁊ ita sume practicam cum vis probare ꝙ propter metũ iudicis vel minas non appellasti. de hoc ꝑ Bar. in. l. de pupillo. §. si qs ipsi ꝓtoꝛi. ff. de no. o pe. nun. ⁊ in. d. l. ad inuidiã. ⁊ vide qđ dixi in c. cũ virũ. de regu. Et ex his põt solui. q. quotidiana. mulier fuit protestata in absentia se cõsensurã alienationi rei sibi hypothecate ꝓpter metũ ⁊ reuerentiã mariti nunqđ illa protestatio prius facta sit sufficiēs ad rescissionē ꝯtractꝰ. ⁊ tenuit Ray. ꝙ sic [k] sed cõtrariũ ego puto verũ ꝑ predicta ⁊ per. l. metũ. prealle. vbi ptꝫ ꝙ ex sola ꝓtestatiõe nõ probat̃ metus: sed opꝫ ꝙ ꝓbet̃ mõ ꝑdicto. ⁊ ꝑ hoc habes declaratã gl. j. ¶ † In gl. ij. in fi. no. hãc theoricam gloss. quod vbi de necessitate requiritur alicuius presentia ad certum actũ nõ valet qđ agitur in ipsius absentia: secus si de honestate tñ debeat esse presens. Hosti. quo ad primũ dicit ꝙ si in fauo [l] rem reipublice vel ex forma mandati debeat quis esse pñs nõ valet qđ agitur in ipsius absentia nec ipse potest actũ ratificare vt hic. secus si ob priuatam vtilitatem: qꝛ valet actus lꝫ cõtemptus possit prosequi contemptum suũ vt in. c. qđ sicut. de elec. vbi canonicus contemptus in electione põt ratificare electionē factã in ipsius absentia. ⁊ per hoc ⁊ ꝑ dictũ. c. qđ sicut. no. hic do. Ant. ꝙ actus extraiudicialis in preiudicium tertij absentis tenet: licet ille posset prosequi contemptũ: hoc ego nõ admitterem indistincte. nã. c. qđ sicut. loquit̃ in casu particulari. s. cũ ad minus due partes capli actum gerunt absente tertia parte: nã tunc actus tenet. Ratio qꝛ due partes vniuersitatis representant totã [m] vniuersitatem: vt in. l. nulli. ⁊ in. l. plane. ff. qđ cuiusqꝫ vni. vñ actus ibi gestus est ab habente potestatem. secus eñ videt̃ vbi ptãs non esset penes exercentē actũ sine alicuius pñtia: nã tunc putarem actum nõ valere sine illius pñtia: facit qđ nota. in c. si annũ. de iudi. lib. vj. ⁊ in. l. cũ nõ solũ. C. de bon. q̃ lib. in hoc tñ nõ põt dari certa doctrina: sed ꝼm varietatē causaꝝ procedendũ est: tene tñ ꝑdicta qꝛ ad multa infra dicenda conferunt. ¶ † In glo. in ver. vnius. in fine vltra limitationem quã dedi super text. querit̃ qđ in delegatis ad vniuersitatem causarũ: nunqđ valeat snia vnius: doc. hic dicunt. Sed aduerte isti delegati simul processerũt in cã ⁊ non vꝫ snia vnius. ꝙ procedit etiã si essent ordinarij qꝛ cã dꝫ habere finē corã illis iudicibus corã quibus est cepta: vt in. l. vnica. ff. de offi. consu. no. glo. Bar. in. d. l. põponius. Sed dubiũ ē nũqđ a principio possint illi delegati ad vniuersitatē causarũ separatim ꝓcedere. gl. ⁊ Bar. in. d. l. pomponiꝰ. al's incipit si vni: tenēt ꝙ sic: vt in hoc equiparent̃ ordinarijs. [l] Itē videmus qđ plures executoꝛes simpliciter dati habēt potestatem insolidũ: ⁊ hoc qꝛ sunt deputati ad vniuersitatē negotioꝛum. vt in. l. j. §. si plures. ff. de exercito. sed secus est in procuratoꝛibꝰ deputatis ad cãs particulares: vt in. l. pluribus. ff. de procurato. ⁊ in. c. si duo. eo. titu. nec audiui vnꝙ̃ illud dictum reprobari ⁊ q̃ñqꝫ fui secutꝰ: sꝫ credo illud non ꝓcedere sed ꝯrium esse verum. ad hoc al. tex. sing. iũcta glo. in ver. sepatim. in. c. vt officium. de here. lib. vj. arguēdo per locũ a spãli: nã inquisitoꝛes heretice prauitatis deputati ĩ aliqua ꝓuicia vel ciuitate vel castro dicunt̃ delegati ad vniuersitatem causarum: vt no. Io. an. in. c. per hoc. e. ti. li. vj. ⁊ tñ in eis spãle est fauoꝛe fidei vt possint procedere separatim: ergo regulariter debēt simul conuenire sicut delegati ad certã cãm. vt hic. qđ bene no. ⁊ iura alle. per glo. ⁊ Bar. nõ restringunt. qꝛ loquunt̃ in alia materia ⁊ hoc no. Ex quo infero qđ si eṗs constituit plures officiales in aliqua parte diocesis nisi dederit potestatē insolidũ non põt separatim procedere. nã habent isti iurisdictionē delegatã ad vniuersitatē causarũ vt est gl. no. in. c. romana. de ap. lib. vj. ⁊ in. c. ꝑsenti. de offi. oꝛ. eo. lib. ⁊ vide qđ not. in clemen. ⁊ si principalis. de rescript. ¶ † Uide etiã aliã not. limitationē ad istum text. quã ponit Inno. in. c. raynaldus. in prin. de testa. vbi dicit qđ si vnus ex tribus [m] vel pluribus iudicibus dicit opi. suam in presentia cõiudicum: nec potuit illos trahere ad suam opi. sed recessit ⁊ noluit esse pñs in snia ferenda: pñt alij iudices sniare perinde ac si esset pñs ⁊ cõtradiceret quo casu vꝫ snia plurium: vt in. c. si. de re iud. ⁊ in. l. duo ex tribus. ff. eo. ⁊ sic cessat hoc casu ratio. l. item si vnus. in fi. ff. de ar. ꝯrium tenet Bar. in. d. l. duo. ⁊ illud dictum puto verius: qꝛ pñtia omnium exigit̃ qui habent iurisditionis exercitiũ pro parte: vnde reperit̃ nunc snia lata a non habētibus ptãtem insolidũ. ad idē ego alle. tex. in. c. cũ ab vno. de re iudi. lib. vj. vbi dꝛ qđ vnus ex pluribus debet sniam ferre alijs mandãtibus al's nõ tꝫ snia sed ille tertius nõ mãdauit nec sniam dixit: ergo non tenuit ista a collegis lata. Adde ⁊ tertiam limitationē. si eñ sunt tres vel plures iudices: ⁊ vnus iurat qđ sibi non potest liquere de causa possunt alij sententiare: vt est text.

ll

a ¶ Minoꝛ tñ metus. Adde Cal. cõsi. ij. de his que vi metusve.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Plures delegati. Uide are. in ꝯsi. xxvj. Pau. de ca. in. l. cũ ꝓtoꝛ. in prin. ff. de iud.

c ¶ Delegatorum. adde ꝙ voluerũt do. đ Rot. decisi. suis in antiquis. de apel. vbi posuũt de appellãte a tribus delegatis quoꝝ vnus detulit, ⁊ alij tacuerunt.

d ¶ Quã de interlocutoꝛia. Adde Ange. cõsi. cxiiij. vide. c. sup eod. le. ij. de ap. glos. in. l. j. §. biduum. ff. q̃ñ ap. sit. dixi in rubri. de re iudicat.
Andre. barba.
Sebasti. Sapia.

e ¶ Maritali affectione. vide quod pulchꝛe ponit Pau. de ca. ⁊ moder. i. l. iustitia. §. iuris ꝑcepta. ff. de iusti. ⁊ iure. vbi dicit ꝙ si maritꝰ teneat aliquam mulierē in domo cuꝫ qua sit aliq̃ suspitio foꝛnicationis põt vxoꝛ facere ꝙ iudex faciat maritum eijcere illam mulierem.

f ¶ Ualet. vide bar. in. l. fin. si quis aliquem testa. ꝓhi. vbi alleg. dictum Inno. hic. Andr. barba.

g ¶ Sola tñ reuerentia. Adde videndum Pau. de cast. consi. lxxviij. in primo impssis.
Sebasti. Sapia.

h ¶ Reuerētia mariti. Uide Alexã. in ꝯsi. xvj. inci. põderatis. colũ. pen. in. iij. vol. ⁊ in ꝯsi. clvj. incip. viso instrumēto. col. pen. in. ij. vol. ⁊ andre. sicu. in ꝯsi. vj. col. ij. in. j. vo. Abb. in cõsi. iij. in. vj. q. in ij. volu.

i ¶ Mine. Adde latissie ⁊ pulchꝛe Ange. consi. ccv. vbi ēt de muliere.

k ¶ Raynerius qđ sic. adde Cal. ꝯsil. j. de his q̃ vi. vbi de muliere profes sa cũ ꝓtestatione.

l ¶ Oꝛdinarijs. Et vide glos. no. in. c. cũ causam. de ap. q̃ dicit ꝙ est quasi oꝛdinarius delegatꝰ ad vniuersitatē causarum. ergo ⁊c. vide ang. in. l. iudex postꝙ̃. ff. de re iudic. vbi equiparat eum oꝛdinario.
Andre. Barba.
Anto. Franc.

m ¶ Qđ si vnus ex tribꝰ. circa hoc q̃ñ sunt plures iudices quoꝛũ cuilibet non est attributa iurisditio insolidum an vno discedente vel nolente iudicare: possint alij iudicare. credo opi. istius esse veram ex defectu potestatis. qꝛ cõmittēs cãꝫ cõmittere vt nõ vnꝰ ex eis aut aliq̃ tñ iudicarent, sꝫ vt oẽs qꝛ sanius est iudiciũ ⁊ magis integrũ qđ a pluribꝰ fert̃ vt plene tradit etiã Spe. in ti. de aduoc. §. iij. in ꝟ. habito. ⁊ se. vbi etiam dicit ꝙ plures pl'a sciũt ⁊ qꝛ facilius inuenitur qđ a pluribus q̃ritur. ⁊ iđ dicit ꝙ melius est esse plures ꝙ̃ vnum: ⁊ alibi dicit idē Spec. in ti. de dispu. ⁊ alle. in. §. iij. in versi. studeat. qđ plures rõnes ⁊ plura iura ⁊ pluriũ opi. faciũt aliquē obtinere. q̃ñ eñ cõmittens vel compromittens vult vni vel aliquibus ex nominatis dare ptãtem insolidũ bñ hoc scit dicere vt plene tra. in. c. prudentiaim. hic alle. per istum.

a ¶ Illuz remouen-ri. Adde Alexã. consi. xl. ij. lib.

b ¶ Illũ recusare. põdera quia iste tex. non loquit͛ in his q̃ stant vt col legiũ. Itẽ pondera q꞉ Archi. stat hic vt iudex q nõ adhibebit fidem: testi suspecto, facit qd̃ dixit Ioã. de lig. in c. ex literis de consti. ⁊ ibi dixi. Itẽ iste tex. loquit͛ in iudice: nõ in teste. Itẽ q꞉ inhabilitas testis supplet͛ per habilitatem aliorũ. l. si qs. §. sed ⁊ si oẽs. ff. de edẽ. ergo nõ bñ dicit. d. Abb. Andre. Barba. Ant. Franc. ¶ Ad hanc materiam an scholaris doctorandus habẽs vnũ ex doctoribus collegij suspectũ possit illũ recusare: credo opi. d. abb. hic eẽ verã: imo dico qd̃ doctorãdus põt approbari p solũ cancellariũ studij qñ collegiũ dolo versaret͛ ꝯ scholarem: ⁊ cancellari⁹ ipse haberet peritiã: nisi ex forma statuti requirere-tur certus numerus doctoꝝ in approbando scholarẽ vt pulchre declarat bal. in auf. habita. C. ne fi. p pa. ⁊ q̃ requirant͛ in scholare vt debeat approbari a doctoribus vide p. d. Car. in cle. ij. in. ij. q. de magi. ⁊ an doctorãdi potestas competat epõ ex priuilegio vel de iure cõi. hr̃ p gl. in ea. cle. ij. de magi. ⁊ vide do. Abb. post Car. in c. verum. de foro cõpe. ⁊ hr̃ p Host. in summa de magi. in §. j.

c ¶ Recusandi. ad de qñ habet cãm consimilem. Are. consi. lv.

Zacharias.

¶ Tu adde al's cũ illis. xij. causas qb⁹ põt iudex recusari per Phi. Frã. in tit. de ap. e postremo. col. pe. ponit Specu. sed

sing. in. d. l. si vni. fm intellectũ quẽ sequit͛ ibi gl. ⁊ Bar. ⁊ Immo. in. d. c. raynaldus. Et de pluribus ordinarijs ⁊ de istis delegatis qualiter habeãt iurisditionem: dicã. j. c. prudentiam. ¶ In gl. fi. ibi facta vero restitutione. vult ergo gl. ⁊ bene ꝙ mulier petebat restitutionẽ mariti: ideo non admittũtur accusatores matrimonij ante restitutionẽ. Sz contra hoc facit: nam petens restitutionez habet spoliationem ⁊ possessionem probare vt. s. eo. ti. c. consultationibus. in fi. sed hic maritus nõ abiecit vxorẽ: sed eã dimisit ad sñiam iudicis. Sol. dicunt doc. ꝙ hec sñia fuit nulla q꞉ ab vno lata. ⁊ sic volunt ꝙ spoliatus ꝑtextu sñie nulle põt petere restitutionẽ ⁊ verum dicũt vt in. c. cũ cã. j. e. ⁊ dic ꝙ eo ipso ꝙ giunx sine legitima causa nõ vult redire ad suum cõiugalẽ vr̃ eũ spoliare: vñ põt agere possessorio. ad hoc vide bonã gl. in. c. literas. de restit. spo. ⁊ in. c. significasti. de diuor. ⁊ in. c. intelleximus. de adul. ⁊ no. bene has tres glo. ⁊ idem Inn. in. c. veniens. de regu.

☞ Iudex potest allegari suspectus etiaz si habeat plures collegas.

Scholaris subiturus examẽ doctorũ põt vnuz ex ipsis suspectũ allegare si habeat causam suspiciõis Cause legitime ad accusandã suspitionẽ iudicis. Arbiter vel arbitrator potest quis esse i causa familiaris sui.

Quiam que

Delegat⁹ q est dñs impetrantis recusari potest. Cõis diuisio. secunda ibi: verũ. ¶ Casus literalis. Inter. R. ⁊. F. de ardẽna q̃stio vertebat͛ sup natiuitate matris. dicit. R. cã super hoc cõmissa fuit episcopo dunelm. vitonensi. ⁊ londonensi. ad petitionem ipsius R. sed q꞉ dictus londonensis eps dñs erat dicti. R. ꝑfatus. F. habebat eum suspectũ. vñ papa ad petitionẽ ipsius amouit ipm ⁊ loco ipsius surrogauit abbatẽ herfordẽsem. Ber. ¶ † Not. primo ꝙ licite põt recusari iudex vt suspectus ex causa probabili nõ solũ qñ ipse solus est iudex. l. pretor. ff. de iurisd. om. iudi. ⁊ in. c. si qs contra. de foro compe. sed etiã cũ habet alios collegas. ⁊ facit iste tex. p no. in. c. j. de iudi. ꝙ si in vniuersitate iudicũ habeo aliquem suspectum possum petere illũ remoueri a non obstãte ꝙ alij põt ferre sñiam iustã. ¶ † Et facit ad qd̃ nem nũquid si scholaris qui debet intrare examẽ habet aliquem ex doctoribus suspectum ex legitima causa possit illum recusare b. ⁊ credo ꝙ sic quia solum doc. sunt ibi vt testes. ⁊ no. Bar. in proe. ff. veteris. dixi plene in. c. ꝓposuisti. de proba. testes autẽ debent esse sine omni suspicione: vt no. in. c. in literis de test. ¶ Scdo no. ibi: dñs est ⁊c. ꝙ habẽs aliquẽ in familiã suã põt dici ei⁹ dñs. ¶ † In gl. f. in fi. Ex gl. habes sex causas legitimas recusandi c iudicem. vide. xij. quas ponit Ioan. an. in. c. legitima. de ap. li. vj. ⁊ per Spec. eo. tit. §. superest. p totum. adducunt hic doc. aliã causam cum iudex successisset in totum vel in partẽ litigatori: nã tũc non põt esse iudex q꞉ iudicaret in facto proprio: vt in. l. iulianus. §. ij. ff. de re. ⁊ qd̃ hic dicit hz locum etiã in ordinario vt in. l. qui iurisditiõi preest. ff. de iuri. om. iud. vbi dr̃ qd̃ is qui preest iurisditiõi nec sibi nec suis ius dicere potest. facit. l. senatus. ff. de offi. presi. plene dixi in. c. cum cõtingat. de fo. cõpe. ¶ † Nunquid autem põt esse arbiter siue arbitrator. b Doc. ꝙ sic q꞉ ẽt in facto ꝓprio qs põt esse arbitrator vt. l. si libertus. ff. de op. liber. ⁊ in. c. qnta vallis. de iureiu. ista tñ ratio nõ procederet in arbitro: q꞉ quis non põt esse arbiter in facto ꝓprio etiã parte consentiente vt in. l. penul. ff. de arbit. sed dic quod alio respectu potest esse arbiter in causa familiaris: q꞉ interuenit cõsensus partium. nam põt partes nõ recusare iudicẽ. ad hoc capl'o insinuãte j. eo. vbi patet ꝙ etiã dñs potest esse iudex in causa familiaris si non fuit exceptum. ¶ Ultimo scias qd̃ Io. an. hic dicit ꝙ glo. nõ caute loquitur dum in prin. dicit hic esse argu. qd̃ iudex põt recusari si est dñs impetrantis c nam scdm eum est hic expressum: ⁊ sic non debet dici. argu. simile not. in. c. j. de pac. ⁊ ex hoc no. formosum modum inducẽdi iura

vt vbi casus nõ est clarus indicatur text. in argumen. sed vbi tex. est expressus debet simpliciter allegari text. posset tamen secundum eum dici ꝙ hic nõ fuit recusatus iudex sed alter fuit surrogatus: sed dic melius qd̃ imo tex. probat de suspitiõe ⁊ per consequens de recusatione, vt pz ibi: habebat suspectum ⁊c.

1 ☞ Appellari quo casu non possit ad papaz omisso medio.

2 Delegatus potest subdelegare vni vel pluribus.

3 Unus ex delegatis an possit causam pluribus sub delegare.

4 Iudex subdelegatus an possit cognoscere an sua sit iurisditio.

f

Um te cõsulente.

e Si delegat⁹ pape cõmittit causam nõ in totum: ⁊ a subdelegato appellat͛ ad papam per hoc non impeditur processus delegati pape. Uel clarius ⁊ sic. A subdelegato delegati pape. q̃ subdelegauit non in totum: non ad papã sed ad ipm subdelegatũ appellari debet: ⁊ nõ diuiditur. ¶ † No. primo vnũ casum satis singu. in quo nõ potest ad papam appellari omisso medio g regulariter contra. vt in. c. ad romanaz. ij. q. vj. Et ratio huius specialitatis est: q꞉ delegatus qui sub delegauit nõ in totũ: representat personam pape quo ad illam causam. vt in. c. sane. s. eo. ⁊ ideo ex quo papa voluit istum tenere locum quo ad illam causam temeraria est appellatio dum interponitur ad ipsum papã qui iam habet͛ papa in persona delegati. ⁊ idem casus ponit͛. j. eo. c. sup q̃nuz. §. porro. ¶ Secũdo no. ꝙ delegatus subdelegans facit mediũ gradũ vnde non dz appellari omisso isto medio vt hic. Hoc fallit si istud medium esset inutile vt puta si subdelegatus esset excõicatus vl' aliter impeditus: nam tũc potest appellari ad papam vt est tex. in. c. si is cui. j. eo. lib. vj. Item fallit si negatur iurisditio subdelegãtis vt q꞉ dr̃ papaz fuisse mortuũ re integra. vt est text. in. c. si a subdelegato. j. eo. lib. vj. ¶ † Tertio no. ibi: vni vel pluribus: qd̃ vnus delegatus potest causam subdelegare vni vel pluribus. cõcor. j. eo. pastoralis. j. rñ. ⁊ ea dẽ ratione dicũt docto. ꝙ plures delegati possunt causam subdelegare plurib⁹ ꝙ ipsi sunt. ¶ † Sed est dubium satis ꝓbabile: nunqd vnus ex plurib⁹ delegatis possit causam subdelegare pluribus sicut potest vnus solus: vt hic. Inn. colligit hic arg. ꝙ sic. refert alios tenere cõtrariũ propter absurditatem que posset sequi si isti plures subdelegati discordarent. Host. dicit ꝙ ista consideratione decet ⁊ expedit vt vni cõmittat. sed propter rationem. c. prudentiam. ver. illa quippe. j. eod. dicit quod potest delegare pluribus. nec ob. si dissentiãt quia ꝓuisum est p. c. si. de re iud. sed Ioã. an. dicit ꝙ illud c. nõ prouidet in isto casu. ⁊ bene dicit q꞉ loquitur qñ plures iudices delegati discordant in sñia: sed nos loquimur qñ plures subdelegati vni⁹ delegati discordant cũ procedant cũ collega subdelegantis vt puta vnus ex duobus delegatis subdelegauit vices suas duobus: isti ꝓcedũt cũ collega subdelegantis ⁊ discordant adinuicẽ quo casu non est ꝓuisum qualiter sit prouidendũ. ⁊ ideo dicit Io. an. vtile esse prouidere vt nõ possit vnus cõmittere pluribus nisi insolidũ: vt in simili dicitur in. c. pe. de ele. li. vj. ego credo qd̃ cõmissio optime fieri põt pluribus per vnũ: vt hic ⁊. s. eo. quis. ⁊ ꝙ omnes subdelegati ab vno tenent locũ vni⁹: ita qd̃ nil valet nisi maior pars cõueniat in vnã sñiam. ad hoc alleg. tex. cũ gl. in. c. pastoralis. in pñ. s. de rescrip. vbi bo. text. facit cle. fi. de iur. pa. ⁊ no. Io. an. in simili in. c. scriptum. de elec. ¶ In ea. glo. ibi: ⁊ non laicis. hodie est prouisum in. c. statutũ. in. §. in nullo. de rescrip. lib. vj. vbi dicit͛ qd̃ illis psonis dz cõmittere delegatus pape quibus cõmittit ipse papa: ⁊ que sunt ille persone habetur ibi in princip. Extra glo. dubitatur quid si subdelegans reseruauit sibi executionem sententie ⁊ non sententiam nunquid habeat locum iste text. Doct. ꝙ sic. ⁊ hoc dic est text. in. c. si delegatus. j. eo. li. vj. vñ quecũqz articulum

non tot in titu. de positi. §. pe. in ver. quid si ponens. ⁊ Lanf. i. c. qm̃ ꝯ. §. recusationes. nu. j. in ver. precedentis aduocationis. ⁊ ibi in apost. celsi ad ipsum. j. d ꝓ batio.

¶ Arbitrator. Adde Old. cõsil. cvj. ⁊ qd̃ vo. ro. cõ si. lxviij.

¶ Dñs impetrãtis. Adde qd̃ voluit ro. ꝯsi. j. alle. Sebasti. Sapia.

¶ Cũ te cõsulẽte. Uide tres intellectus quos ad istũ tex. ponit. d. abb. in. c. sup q̃nũ. in prin. j. eo.

¶ Omisso medio. Adde quod do. de rot. decisio. suis in tit. de app. relictis per dom. Ber. tenent qd̃ si delegatus subdelegeret causam dominec causam duxerit ad se reuocandam ⁊ subdelegatus deferat appellationi qd̃ oĩs potestas trãsfundit͛ in papam.

Zacharias.

¶ Add̃ tu de materia pñtis. q. per istũ tacte hic istũ Imol. ⁊ Ant. de bu. in. cũ bertoldus. ⁊ ibi Fel. colũ. v. in pnc. ⁊. j. de re iudi. eundem in c. sup q̃nũ. §. porro. ꝟ. appellari non põt. j. eod. titu. Bart. soci. in suo tract. fallẽ. reg. u. xiiij.

articulū iurisditionalē sibi reseruauerit semper remanet iudex [a] ꝛ dꝫ ad eū appellari a subdelegato suo nisi qñ negaret iurisditio sua: vt est tex. in. d. c. si a subdelegato. ¶ † Sed hoc casu est dubium nū quid subdelegatus possit cognoscere an sua sit iurisditio ex quo negatur iurisditio subdelegantis. ꝛ de hoc in Spe. eo. titu. §. excipi potest. vbi ponit opi. cōtrarias. sed tene qꝺ pōt ꝑ tex. illiꝰ. c. si a subdelegato. in ver. admittere. ꝛ ibi hoc sentit Jo. an. nec obstat iste tex. in eo qꝺ nō potest appellari ad subdelegantem: qꝛ illud est ne appellās videatur sibiipsi cōtra ius: quia ex quo negat eum habere iurisditionē non debet ad eū apellari: sed quando coram subdelegato proponit defectū iurisditionis non reperiꝛ in aliqua contradictione: qꝛ iudiciuꝫ redditꝛ in inuitū. l. inter stipulantē. §. si stichū. ff. de verb. obli. ꝛ in. c. intelleximus. de iu. ꝛ hoc not. pro intellectu huius. c.

☞ Jurisditio tā ordinaria ꝙ̄ delegata ꝑpetuatur ꝑ litis ꝯtestationē ꝛ ꝑ citationē in delegatis. 2. 4.
Delegatio expirat morte delegantis re integra: vide in discursu maxime. nu. 7. etiam ꝙ delegatus ignoret mortem delegantis. 10.
Mandatū factū nō expirat re integra morte mādantis qñ est factum sub noīe dignitatis mandātis. 9. vbi aliter limitatur: vide in nu. 10. vbi ponitur quid si ignoretur mors mandantis.
Jurisditio in dubio presumitur cōcessa ordinaria non delegata.
Citatio est principium ꝛ fundamentum iurisditionis contentiose.
Appellari non pōt de vicario gñali epī ad epm qꝛ faciunt idē cōsistorium: sed bñ de vicario speciali.

Relatum. ¶ † Per li. cōtest. perpetuatur iurisditio. vel sic. Morte delegantis non expirat iurisditio delegati corā quo lis erat conte. ꝛ non diuiditur. ¶ No. primo [b] ꝙ sicut mādatū extraiudiciale expirat re integra per morteꝫ mādatoris [c] vt in. l. mandatū. C. man. ꝛ in. §. recte. insti. eo. ꝛ no. in cle. si. de procu. ita finiꝛ mandatū [d] iurisditionale re integra. differūt tñ in alio. s. respectu perpetuationis: qꝛ primo casu negociū dicitur esse integrū ante lit. cōtest. ita ꝙ expirat mandatū procuratoris si non fuit lis cōtest. vt no. in. d. cle. ꝛ Bar. in. l. ꝛ qꝛ. ff. de iuris. om. iudi. † Sed ad perpetuationē iurisditionis delegate nō reqriꝛ lit. cont. sed saltē sufficit citatio: vt. ī. c. pxi. ꝛ. ī. latius dicā. ¶ † Scꝺo no. qꝺ delegans certā cām vr̄ in dubio delegasse nomine persone ꝛ non nomine dignitatis. hinc est quod expirat mandatū re integra per mortē mandatoris. secus si delegasset nomine dignitatis: vt in. c. si gratiose. de rescrip. lib. vj. ꝛ not. in. l. centesimis. ff. de verb. obli. ꝛ sic limita oīa iura que dicunt morte mandatoris finiri mādatū. ꝛ in ꝓcuratore dic vt habeꝛ in. d. cle. fi. ¶ † In glo. ex hac gl. colliguntꝛ due opi. dū queriꝛ per quē actuꝫ perpetuetur iurisditio delegati cōtra tacitam reuocationem que surgit ex morte cōstituētis. Primo quod ꝭm leges requiritur lit. contest. ꝛ ita procedit iste tex. sed ꝭm canones sufficit citatio. vt. ī. c. pxi. hec lec. nullibi probaꝛ aperte per ius ciuile: imo tex. vr̄ in contrariū in. l. ꝛ qꝛ. ff. de iuris. om. iud. vbi tex. solū reqrit ꝙ delegatꝰ inceperit vti iurisditiōe. Item Mar. antiquus glossator iuris ciuilis tenuit opi. vt sufficiat citatio. Azo tñ tenuit primū dictum ꝛ ad hoc inducit in qōne facti istū tex. sed fertur ꝙ contra eā fuit allegatū. c. seq. vbi expresse diciꝛ ꝙ sufficit citatio. ꝛ sic remansit confusus. Secunda lec. est. vt scꝺm vtrūqꝫ ius sufficiat citatio: ꝛ hāc lec. sensit gl. dum in istam opi. alle. d. l. ꝛ qꝛ. hāc opi. sequiꝛ gl. in. l. ꝛ qꝛ. ꝛ clariꝰ ibi bar. Tertia opi. extra gl. qꝺ in delegatione principis nō reqriꝛ exercitiū alicuius actus sed ꝑ solā cōmissionē est ꝑpetuata iurisditio. ꝛ tenētes hāc opi. fundant se ex illa. l. ꝛ qꝛ. in ver. principaliter. lꝫ illa lec. cōiter non teneꝛ: nā est contra istū tex. ꝛ. c. sequēs. ꝛ ad illā. l. rñdeꝛ q̄ loquitur in iurisditiōe ordinaria. ꝛ de hac materia vide latius in. c. lꝫ. ī. eo. sed quantū pertinet ad intellectū huius. c. cōclude sic ꝙ aut queriꝛ de iurisditione ordinaria: ꝛ illa non expirat ꝑ mortem cōcedentis etiam re integra. vt no. Host. ī. eo. qñ abbas. est tex. ꝭm cōeꝫ intellectum in. d. l. ꝛ qꝛ. [k] ¶ Et est ratio: qꝛ ꝑ concessionē ordinarie iurisditionis fit gratia ipsi cōcedēti cum per hoc habeat dignitatem. vt not. in cle. ij. de rescrip. gratia vero cōcessa nō expirat lꝫ moriaꝛ cōcedens re integra. vt in. c. si cui. de preben. lib. vj. ꝛ ad validitatē ꝛ ad efficaciam priuilegij sufficit ꝙ ꝑueniat ad notitiaꝫ priuilegiati. vt in. c. j. de cōces. prebē. li. vj. ꝛ in. l. absenti. ff. de dona. [l] Item iurisditio ordinaria radicaꝛ [e] in personā illius cui concediꝛ: vnde immediate per cōcessionē inheret ossibus istiꝰ ꝛ ideo ꝑ mortem concedentis non expirat: qꝛ id qꝺ nostrum est sine facto nostro a nobis euelli non potest: vt in. l. [m] id quod nostrū. ff. de reg. iur. 5 ¶ † Quomodo vero cognoscatur qꝺ sit commissa iurisditio ordinaria an vero delegata: dic quod si princeps vel lex seu consuetudo tribuit simpliciter iurisditionē super vnā prouinciā seu suꝑ vnā ciuitatē vel castrum seu cōcedit iurisditionē simpliciter [f] super vniuersitate causarum vr̄ concedere ordinariā nisi exprimat [g] ✱ vbū delegamus [h]. vel facias autoritate nostra [i] ꝛc. nam tunc facit eum delegatum [k]. ad hoc vide bo. tex. cum glo. in. c. j. de cle. egro. lib. vj. ꝛ in. c. cum aliquibus. de rescri. eo. lib. hanc cōclusionem firmat Host. ī. eo. qñ. ꝛ Bar. in. d. l. ꝛ quia. vide Inn. in c. cum ab ecclesiarū. de offi. ord. ꝛ scias ꝙ non quilibet potest dare ordinariā sed solum princeps vel lex vel consuetudo vel vniuersitas dum eligit rectorem: vt no. in iuribus preal. aut queritur de iurisditione delegata ꝛ de perpetuatione ipsius [n] reperiuntur multe opi. vt predixi: inter quas est opi. Host. in. d. c. lꝫ. qui multum in hoc laxauit habenas. dicēdo qualitercūqꝫ delegatus incipit vti iurisditione ante mortē delegātis perpetuata est iurisditio: moueꝛ per illud. c. lꝫ. vnde si elegit sibi notarium vel nuncium fit perpetuatio ꝭm eum. vide etiam glo. [l] in. c. si a subdelegato. ī. eo. lib. vj. que tenuit ꝙ si delegatus. subdelegat ante mortē primi delegātis perpetuaꝛ eius iurisdictio [m] ꝛ subdelegā [o] do vsus est iurisditione. mihi placet illa opi. vt necessario requiratur citatio per tex. ī. c. proxi. ꝛ per c. fi. de offi. lega. cui impossibile est respondere nisi improprietur litera. facit. c. proposuisti. de foro cōpe. ꝛ. l. si quis postea. de iudic. probatur ratiōe nā in hac perpetuatione requiritur quod delegatus ceperit vti iurisditione. vnde cum perpetuatio ista fiat respectu partiuꝫ oportet quod interueniat aliquis actus cū parte. 6 ¶ † Sed citatio est principiū ꝛ fundamentum iurisditionis contentiose. insti. de pena te. litigā. §. fi. ꝛ. c. qñ. de probationi. ergo necessario requiriꝛ ꝙ procedat citatio. Item secūdo multa iura specifice requirunt citationem: no. ī. c. proxi. ꝛ. c. fi. preal. de offi. leg. ergo alia iura que dicunt generaliter qꝺ iudex incepit vti debēt intelligi ꝛ suppleri per citationis actum. item ꝛ tertio. c. proxi. requirit ꝙ negotiū dꝫ esse ceptū ante mortē delegātis: sed nō pōt dici ceptū nisi sit deuentum ad aliquē actū qui sit de substātialibus negotij. vt probaꝛ in. c. in causis. cū ibi no. de elec. ꝛ in cle. fi. de procu. ego etiā necessario reqriꝛ citatio: qꝛ vt dixi ipsa est primus ꝛ substātificus actus ordinis iudiciarij. ꝛ hanc opi. tenet Cald. in. d. c. lꝫ [n] ꝛ Archi. ij. q. vj. c. nō ita. si queris de ratiōe quare delegata iurisditio extinguiꝛ morte cōcedētis re integra. rñde per actū subdelegationis nō trāsferꝛ efficaciter iurisditio in delegatū. hinc est ꝙ re integra ille qui subdelegauit in totū pōt commissionem reuocare vt in. c. ꝙ̄uis. e. ti. lib. vj. vñ cū iurisditio re integra sit effectualiter penes delegantem: ꝛ per mortem ipsius extinguaꝛ iurisditio sua per ꝯñs extinguiꝛ potestas delegata: qꝛ extincto iure autoris extinguiꝛ ius successoris. arg. in. l. lex vectigali. ff. de pigno. Sed per exercitium iurisditionis ante mortē delegantis iurisditio radicaꝛ in personam delegati. ita ꝙ efficaciter trāsiuit in eū: ideo morte ipsius 7 non extinguitur iurisditio. ¶ † Sed circa predicta dubitatur qd in iurisditione delegata [o] ad vniuersitatem causarum nunqd iurisditio expiret morte

a ¶ Remanet iudex. Adde Abb. consi. lxxxvij.
✠ Sebasti. Sapia.
b ¶ No. primo. Vide Ro. in cōsi. in l. ij. §. sed si qs. ff. de dona. Alex. in l. fundi. ven ditor. colū. ij. ꝛ. iij. ff. de acq. pos. ias. post Alexan. in. l. eius ff. si cer. pe. Bald. in cōsi. clxx. incip. ad euidentiam in prima parte. Cor. in cōsi. lxxxvj. circa primū. col. fi. in primo vo. ꝛ So. ī ꝯsi. lxxxvij. in presenti. in. iiij. parte.
c ¶ Morte mādatoris. adde Cal. cōsi. iiij. hoc eo. tit. ꝛ vide qñ nō finiatur ꝑ Ro. cōsi. cij.
d ¶ Finitur mādatū. Et limita nisi respectu sedis apostolice papa delegasset quia mortuo papa non expirat. c. ad abolēdam. §. fin. de here. ꝭm Bal. in. d. l. ꝛ qꝛ. vide Ang. qui singu. limitat in. d. l. ꝛ quia. Andre. barba. Zacharias.
¶ Adde Alexā. plene ꝛ Ful. in. l. more. colū. iij. ff. de iuris. om. iu. Pet. de anc. ꝛ Gemi. in. c. fi. e. tit. lib. vj. bal. Rap. ꝛ Alexā. in alle. l. ꝛ qꝛ. ꝛ Spec. in tit. de iurisdi. om. iudi. §. vj. ver. item mortuo. ꝛ seq.
e ¶ Radicaꝛ. limita nisi esset accessoria vt in vicario epī qui lꝫ habeat ordinariā tñ mortuo epō expirat. gl. i cle. j. de of. vi. And. barba.
f ¶ Simplr. adde qꝺ voluit roma. consi. lix.
✠ Sebasti. Sapia.
g ¶ Exprimat. vide Moder. in. l. ꝛ si pretor. ff. de off. eius cui māda. est iurisdi. ꝛ Feli. in c. fi. ī. eo.
h ¶ Delegamus. Adde Ang. consi. ccxiiij.
i ¶ Autoritate nostra. adde ro. cōsi. ccxxxv. ꝛ melius cclxxxv. vbi ponit intellectū. c. quia frustra. vbi illa verba ꝛ tamen dicit ꝙ habet locum in ordinario.
k ¶ Delegatū. Vide qꝺ pulchre dicit Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fa. ꝛ Bal. in dic. l. ꝛ qꝛ. Andr. barba.
l ¶ Etiam glo. certe text. ibi probat contra illam glo. vide ibi domi. Andr. barba.
m ¶ Jurisditio. no. ꝙ subdelegando qs vtitur iurisditiōe ꝯ no. in. c. pastoralis. de rescri. vbi habens habitum iurisditionis ꝛ nō vsum subdelegat. ergo subdelegare nō est iurisditiōis. vide ang. ī. d. l. ꝛ quia. vide do. Abb. in. c. seq. contra gl. d. c. si a subdelegato. Andr. barba.
n ¶ Dicto. c. licet. Bart. in. d. l. ꝛ qꝛ. dicit qꝺ. c. lꝫ. cām. probat veritatē. vide ibi Ange. qui dicit ꝙ de consuetudine ita seruaꝛ qꝺ reqriꝛ citatio. Andr. barba.
✠ Sebasti. Sapia.
o ¶ Jurisditiōe delegata. vide q̄ no. Mo. in. l. more. ff. de iuris. om. iudi. vbi ponunt quid plus habeat delegatus ad vniuersitateꝫ causarum ꝙ̄ delegatꝰ ad singularem causam de quo etiam late tradit Soc. in repe. l. j. ff. quis ꝛ a quo appel.

a ¶ Dicta. l. et q. Bal. et Jnum in d. l. et q. vide q re misi ad Bart. i. l. fundi. ff. de acqre. poss. vbi d hoc. Andre. Barba.

b ¶ Nuntius exeq. Adde bal. consi. lxi. et vide nouis. i l. fundi. ff. de acq. poss.

c ¶ Cosilium sempronij. Adde qd Ro. consi. cxic. di cit q madatu no finit morte man datis fauore pie cause etiam re in tegra. Anto. Franc.

d ¶ Ad perpetuadã p quos actus perpetuet iurisdi ctio et an de neces sitate ad illius ppe tuationem regra tur li. cotest. vide q h plene scripsi, vbi tenui q iuris ditio ppetuat p quecuq actus et citeriorem a cita tione q non pot exerceri absq iu risditione puta p electionem nota rij et hoc per istuz tex. et p tex. in. l. et q. ff. de iur. olum iudi. ibi. duz dicit tex. geri cepit et c. q vt dixit Bart. in. d. l. et q. et ibi plene p Alex. i. x. col. p sola citatio ne iurisditio per petuat. de quo et p bal. et in. l. fi. C. de pscrip. xxx. an no. et p Alex. in. l. j. ff. de iurisdi. om. iud. et in. l. si quis postea. ff. de iud. et p gl. in cle. j. de iud. an aut perpe tuet pactu nullu vide Bald. in. l. si pr. C. ne de statu def. in. et coclusio est q no ppetuat et ideo pot reuo cari p delegante: vt est gl. in. c. cum plures. hoc eo. ti. qd e veru tacite. s. per mortez ipsius delegatis no aut expresse per gl. in c. venerabili. hoc eo. ti. quam rom. dixit singularem in suis singu. per alphabetu. i. ver. iurisditio.

concedetis. no recolo de presenti vidisse: sed credo q expiret. adduco tex. p locu a spali in. c. ne aliqui. de here. lib. vi. vbi d q officiu inquisitoru heretice prauitatis non expirat etia re integra per mortem constituetis fauore fidei. ergo cessante fauore fidei expiraret talis iurisditio et tu inquisitores in certa prouincia habet subdelegatu ad vniuersitate cau sarum vt no. Jo. an. in c. per hoc. eo. tit. lib. vi. Et quaq iurisditio delegata ad vniuersitate causaru in multis equiparetur iurisditioi ordinarie: iuxta no. per gl. et Bar. in. l. fi vni. ff. de re iudi. tu in oibus non conueniunt maxime vbi subest diuersa ratio na ratio extinguendi iurisditionem delegata quo ad particulare causam militat in iurisditione dele gata ad vniuersitatem causaru quia iurisditio re manet penes delegante et noie pprio iste nihil hz vt in. c. sane. s. eo. et in. l. j. ff. de offi. eius cui man. est 8 iuris. ¶ † Hinc est q de foraneo vicario appellat ad epm q ille hz delegata lz ad vniuersitate cau sarum: secus in vicario generali epi qui est ordina rius: et facit ide consistoriu cu epo: vt no. in cle. et si principalis. de rescri. et in. c. romana. de app. lib. vj. 9 et in. c. ij. de consuetu. eo. lib. ¶ † Item limito no. omnia predicta q expirat madatu per morte ma datoris qn per datione madati datur noua pote stas ad actu ita q in exercitio actus madatarius gerit vicem mandatoris. secus aut in precepto qd fit als habeti potestate. nam cu no dat noua po testas sed potius excitetur antiqua vt in. c. lz. et in c. pen. de offi. ordi. cessat ro supra dicta extinguedi madatu. vn recipies pceptu tenet illud adimplere no obstante morte precipietis. de hoc est tex. iuncta glo. in aut. vt nulli iudicu. s. et hoc vero iubemus. sentit Hosti. in. c. qm abbas. s. eo. et tenet Bart. in a d. l. et q. a Et per hoc dixi q si iudex mandauit nu tio vt mitteret aliquem in possessione lz iudex moria b tur re integra tenet nihilominus nutius exeq b ma datu qd no. Ex quo infert q etia si preceptu fiat als habenti potestatem siue iussum precipietis ni hilominus ex quo non fit noua delegatio tenetur recipiens preceptum exequi. pro hoc allego bonuz tex. in. c. eam te. de rescrip. vide etiam per Spe. qui firmauit hanc op. ti. j. s. restat. ver. ite mortuo man datore. vbi plus dicit q si mandat aliquibus vt eli gant cum consilio sempronij licet moriatur preci piens tenentur nihilominus isti mandatarij in ele c ctionis actu requirere consilium sempronij c: et per hoc habes declaratum et multipliciter limitatum intellectum huius capituli.

1 ☞ Jurisditio delegata ppetuat per citationem. vide in nu. 3. vbi ponit per que citatio requiratur.
2 Statuta et alie dispositiones sunt reducede ad co cordiam etiam per subauditos intellectus.
4 Citatio per edictum debet fieri vbicunq nescitur quis sit citandus.
5 Jurisditio delegata no perpetuat per simplicem subdelegationem.
6 Appellans censet renutiasse appellationi si litiga re no desinit cora iudice a quo in illa causa: et intel lige appellatione interposite secus interponende: vide in nu. 7. duas no. limitationes.
8 Fundare nemo se pot super actu que improbauit
9 Dictio quasi est diminutiua.
10 Jurisditio delegati re integra finitur per mortem delegantis nec valet processus postea agitatus lz delegatus ignorauerit mortem delegantis.
11 Communis error an faciat ius.
Prelatus qui coiter reputatur si no est: gesta per ipsum non tenet.

1 G Ratum. ¶ † Si delegatus ci tauit ante morte de legatis perpetuata est iurisditio. hoc p no. Et appellationi renutiat qui cora iudice a quo appellauit litem prosequit. hoc secun do. Cois diuisio. secunda ibi: nos. et quelibet pars subdiuidit i duas: vt ptz ex tex. ¶ Casus literalis Causa queda comissa fuit iudici delegato ipse sta tim citauit partes. lis vero cotesta. fuit post morte delegantis. querebat vtrum possit postea in causa pcedere delegatus. Secudo ponitur alia questio.

Ecce aliqs appellauit a iudice: postmodum petijt e terminum ad producendos testes et attestationes receptas petijt postmodum publicari. queritur an huic appellationi renuntiasse intelligatur. Ad pri ma qonem rn. papa q citatione facta negotiu est quasi ceptu. et pcipue si delegatus no sit certus de f obitu delegantis: vn legitime pot in ca procedere. Jn secunda qone rndet q si vera sunt premissa ap pellatioi renutiasse videt. Ber. ¶ No. primo tex. g d expressum q ad perpetuada d iurisditione delega tam ante morte delegatis non requirit necessario lit. cotest. et sic istud. c. corrigit precedens sm Tan. et Goff. vel dic melius qd potius interpretatur: vt sic per istu tex. suppleat ad caplm precedes maxi me. nam si ille tex. ex toto esset correctus no fuisset positus in ista copilatione vt. s. in proe. huius co 2 pilationis. ¶ † Et ex hoc dic q si in eo volumine statutoru reperiunt duo statuta fere Jria dz euita e ri correctio e quatum pot et reduci ad cocordia per subauditione. pro hoc tex. in. l. sciedu. ff. qui satisd. cog. iuncta aut. offerat. C. de lit. conte. et qd ibi no. et vide pulchre per Bar. in extrauagan. ad repri 3 men. in ver. no obstatibus. ¶ † Scdo no. ibi: pposi to citationis edicto. na p istu tex. pbo vltra alias opi. q habet q ad ppetuanda iurisditione no req ritur q citatio perueniat ad partes. satis enim est q emanauerit a iudice: ita tenet gloss. not. in cle. ij. vt f lit. pen. f et ad hoc ego adduco istu tex. in verbo p posito edicto. na alias fiebat citationes p edictu: q scribebat edictu in albo pretoris: nec aliud req rit iste tex. hodie vero prohibetur regulariter cita tio per edictu. dz enim specifice fieri per nuntium seu literas de quo vide plene qd not. in cle. j. de iudic. 4 ¶ † Anu tn no. dictu Jnn. tenebis meti qd vbi cunq nescit qs sit citadus adhuc hodie hz locum g citatio p edictu g pro hoc. c. si q ma. accusare pnt. et in. c. significauit. et in. c. albericus. de testi. ¶ Not. iij. ex ratione litere. ibi: negotium sit quasi ceptum q ad hoc vt perpetuetur iurisditio delegati debet negotium comissum esse ad minus quasi ceptum. 5 ¶ † Et no. q dicit negotiu. per hoc infert qd per subdelegatione no ppetuat iurisditio. q per hoc non est negotiu comissum ceptu nec quasi: lz aliud h dixerit glo. h in. c. si a subdelegato. de offic. delega. lib. vj. sed primu plus placet: nec ob. qd subdelega do vtatur iurisditione: q vtitur non delegata sed ordinaria: et probat aperte in. c. pastoralis. in prin. j. eo. vbi dicitur quod iurisditio dandi iudicem a delegato a principe est a lege concessa: vnde pon dera illud verbum a lege: na lex dat ordinaria. vt dixi in. c. precedenti. ite psupposito lz non concesso q vteretur delegata: tn satis est qd non fuit visus circa negotiu comissum: nam debet negotiu esse ce 6 ptu: vt hic. et adde ista ad no. s. c. proxi. ¶ † Item no. q appellans renutiat appellationi si postea li i tigat coram iudice i a quo: q per actu contrarium subsequente renutiatur actui pcedeti vt in. c. solli tudine: de app. et xxxv. q. j. cu renutiat. et hoc intel lige in appellatione interposita non aut pcedit in distincte in interponenda. vnde si grauatus itra te pus sibi prefixum ad appellandu litigat cora iudi ce non per hoc renutiat facultati appellandi. quia pot interim deliberare: ita sentit Jnnoce. in. c. soli citudine. de app. sed tu limita vt ibi. et vide p Jo. an. in. c. si. de app. lib. vj. et bo. tex. cuz ibi no. in. l. ad solutione. C. de re iudi. ¶ Sed quero tex. iste lo quitur qn appellans petijt inducias. item postmo dum renutiauit productioi et allegationi. et petijt attestationes soleniter publicari: quid si alterum tantum fecisset: q solu petijt inducias vel solu pe tijt attestationes publicari. Sol. dicit Jnn. quod ide nam per hoc apparet qd voluit redire ad prio rem iudice. dicit Hostie. qualitercunq appellans egit cora iudice priori. et hoc tene q semper subest 7 ratio predicta. ¶ † Hec limita nisi actus q postea geritur coram iudice a quo veniat ad augmentan dum desiderium appellantis: ideo dixit glo. nota. in. c. si a iudice. de ap. li. vj. qd si appellans compa ruit coram iudice a quo: et petijt etia reuocari gra uamen: et ad probandu grauame producit testes: non

e ¶ Euitari corre ctio. Uide Bart. in. l. j. s. deniq. ff. quod vi aut clam. Andr. barba.

f ¶ Ut lit. pe. Ad de Roma. consil. cccixx.

g ¶ Per edictum. Adde Paul. de cast. consil. clij. in primo impressis. Sebasti. Sapia.

g ¶ Per edictum. Quado fiat cita tio per edictu: vid Alex. in cosi. ciij. incip. perspectis. in. v. vo. et in cosi. v. incip. in ca. col. j. in. ij. vol. Andr. sicu. in cosi. xviij. col. iij. in. j. volu. et pulchre per Ri minaldu Ferra rien. in. l. si pacto quo penam. co. ij in si. C. de pactis

h ¶ Dixerit gloss. Uide contra illa gl. tex. cu sua glo. in ca. pastoralis. de rescrip. Andr. barba.

i ¶ Coram iudice. Adde do. de ro. deci. cccclxxiij. in ci. si ille qui a sen tentia in nouis. de ap. vbi dicunt q producens iu ra sua cora iudice vt non pcedat ad executionem sen tentie q no vr re nutiare appella tioi: secus si aliqd peteret q no pos set nisi per iudice expediri.

non per hoc videt appellationi renuntiasse:qꝛ nihil directe egit contra appellationē suam:qꝛ per appellationē instat vt reuocet grauamē.ꝛ ad hunc effectum postea in titit corā iudice a quo. Adde aliā solēnem limitationē post eā q colligit ex.c.cū venissent.de eo q mit.in pos.in glā vbo obtulit.ꝛ no.illam gl.que singulariter dicit ꝙ si act⁹ gestus post appellationē corā iudice a quo non fuit approbatus in iudicio ꝙ tūc per illū actū non vr̄ renuntiasse appellationi.† Quia non potuit iudex vl̄ pars se fundare super eo qꝺ impugnauit[a]:vt in regula ex eo.de reg.iu.lib.vj.ꝛ in.c.cum olim.de censibus.optim:facit tex.in.c.mulieri.de iureiuran. ¶ In gl.j.ibi:legitimas exceptio nes.dic.s.declinatorias:vt in.c. pastoralis.de excep.ꝛ.c.inter monasterium.de re iudica.ꝛ in.l.fi.C.de excep.ꝛ dic clarius ꝙ glo.ꝓprie ꝛ stricte negotiū dr̄ ceptū ꝑ lit.contesta.ꝛ tūc partes ingrediunt principale negotiū.prius eñ pōt disputari de legitimitate personarū:ꝛ per exceptiones declinatorias posset differri negotiū principale:vt in.d.c.pastoralis.ꝑ citationē aūt negotiū nō est ꝓprie ceptū quo ad effectū supra dictū.ideo tex.dicit ꝙ est quasi ceptum:nam quo ad ꝑpetuandā iurisditionē pōt dici ceptū:qꝛ iudex cepit vti iurisditiōe.¶ † Et no.ex hoc ꝛ ex tex.ꝙ dictio quasi[b] diminuit ex ꝓprio significato significatū eius ad qꝺ adijcit.ꝛ vide glo.de hac dictione quasi in c.parochianos.de deci.ꝛ bo.tex.cū gl.in.l.in facto.ff.de cōdi.ꝛ demon. qñqꝫ tñ est expressiua veritatis:ꝛ tūc ponit imꝓprie:vt no.gl.in.c. put. de do.ꝛ contu. Et in eo ꝙ gl.qrit annectit an ceptus re integra trāseat in heredem actiue ꝛ passiue.aliquid dicit hic Hosti.ꝛ minus pfecte.sed tu dic vt plene dixi in.c.significauit.de rescri.¶ In glo.ij.in fi.no.glo.ꝛ clarius hoc tenet in.c.cū venisset.j.de testi.¶ † Et cōclusio sit ista:ꝙ ꝑ mortē delegātis re integra expirat iurisditio delegati nec valet ꝓcessus postea agitatus[c] lꝫ delegat⁹ ignorauerit mortem delegantis:qꝛ ignorantia nō pōt tribuere iurisditionē nō habēti:vt in.l.priuatorū.C.de iuris.om.iu.c.significasti.de foro cōpe. Itē iura loquunt indistincte: ergo non debemus facere differētiā inter ignorantiā ꝛ sciētiā.xix.di. si romanorum.c.solite.de maio.ꝛ obe.ꝛ per hāc rōnē hoc tenuit Bar.in.l.ꝛ qꝛ. ff.de iuris.om.iud.ꝛ refert Inn.tenuisse contrariū in.d.c.lꝫ.sed primum dictū sequunt cōiter doc.hic:ꝛ in.d.c.cū venisset.nō ob.cōtrariū glos.d. l.eius qui in prouincia.ff.si cer.peta.qꝛ fatendum est ꝙ mandatū procuratoris reuocat re integra ꝑ mortē cōstituētis:vt in.l.mādatū.C.man.cle.ꝛ.si.de pcu.ꝛ in.§.recte.insti.mā. sed ne ꝓcurator ignorās damno afficiat habeat actionē mandati vt recuperet expēsas ꝛ seruet indenis ab omni interesse.vt.l.si mandassent.ff.man. Itē mādatū ꝓcuratorium est bone fidei.iurisditio vero delegata est stricti iuris:ideo fm Inn.largior interꝑtatio fit in illa ꝙ in ista.¶ † Posset instari vltra doc.de.l.barbarius.ff.de offi.preto.vbi apparet ꝙ cōis error litigantiū facit sententiā valere.ad idē.iij.q.vij.§.tria.ver.verūtamē. Sol.si tenetur opi. Innoce. in.c.cū dilecta.de rescrip.ꝙ illa.l.nō habet locū in delegato:cessat cōtrarium.sed si teneremus contrariū qꝺ est veri⁹ vt ibi dixi.dic quod ibi nō interuenit solum error cōis:sed emanauit officiū ab habente potestatē ꝛ durauit iurisditio ipsius committentis.vt no. Inno.in.c.nihil.de ele. Sed in casu nostro extincta iurisditione remansit solus error q nō pōt tribuere iurisditionē. Et ideo si quis emit rem a prelato intruso q nullū habuit titulū a superiore lꝫ cōiter putaret prelatus nō tñ iste cōis error facit contractum valere:vt in.c.alienationes:ꝛ ibi per Archi.xij.q.ij.ꝛ per Inn. in.d.c.nihil.de elect.

1 ¶ Clausula ꝙ si omnes ꝛc.operatur ꝙ tunc vnus pōt sine alio: qñ certum est ꝙ alter est impeditus:al's secus.vide in nu.2.

3 Clausula omnes aut duo ꝛc.denotat ꝙ alij possunt cognoscere licet nō constet de impedimento consortum.

Clausula si oēs nequeritis interesse tu frater epe ꝓcedes.quid importet

4 Opinio in quam concurrunt plures doctores est tenenda:nisi probabilibus rationibus cōuinci possit.

5 Forma certa procedēdi vbi dat ꝓcessus corruit non solū qñ est attētatum contra formam.sed etiā citra vel preter formam.

Citatus ab vno ex delegatis non constito de impedimento alterius an teneatur comparere.16.17.

7 Iudices plures vel habētes aliquā potestatem an possint illā exercere oēs insolidū vel debeant in simul conuenire.vide plenissime ꝛ melius ꝙ alibi:ꝛ loquitur tam de ordinarijs ꝙ delegatis.

8 Collegiū consistit in duabus partibus omnium:nisi sit statutus cert⁹ numerus vt intersit.

9 Scholaris sufficit ꝙ approbetur a septem doctoribus.

10 Maior pars dr̄ ꝛ consideratur non solū respectu numeri sed dignitatis

11 Iudiciū ceptū coram vno ex ordinarijs parē iurisditionē habentibus non potest coram alio finiri nisi dato imperio primi.

12 Heredes vnius domini habentis iurisditionē an ipsi habebunt insolidum an debeant simul conuenire.

13 Iurisditio que competebat vni soli an sit indiuidua respecta plurium successorum.

14 Tutores ꝛ curatores vel eorū actores vnius populi vel administrationis an possit vnus vel debeat oēs insimul administrare vel aliquē actū expedire.vide etiam de pluribus procuratoribus.

15 Executores testamentarij si sint plures dati an vno nolente interesse vl̄ mortuo possit alter exequi.

16 Citatio nulla ꝛ temeraria non arctat citatum.

18 Citatio prima facie iniusta non arctat citatū nisi iudex iustificauerit citationem.

19 Sententia nulla an possit ratificari.

Ratificatio an ꝛ qñ retrotrahatur ad actū nullū.

20 Aliqui ex delegatis non possunt soli in causa procedere etiam parte volente.

21 Nuntijs an ꝛ quando detur fides.

22 Impedimentū si allegeť lꝫ nō sit:ꝛ fuerit ꝓnuntiatū impedimentū esse:pronuntiatio vꝫ.

23 Delegatus qui habet proficisci extra suum domicilium an habeat expensas.

24 Sententia lata non visis videndis nō valet: licet postea appareat ꝙ illa que erant videnda non faciant ad rumbum.

1 Prudentiam. ¶ † Si causa delegatur trib⁹ cū clausula:quod si nō oēs duo vestrum ꝛc.nisi prius appareat de impotentia tertij duo procedere non pñt ꝛ si ꝓcedunt nihil agunt.h.d.vsqꝫ ad.§.adijcimus. Et diuiditur istud principium nā format duas qōnes. secundo simul illas soluit ponēdo rationē decidendi.ꝛ scďa ibi:ibi hoc casu.¶ Casus literalis. In prima parte ponit talis qō. Ecce cā committitur tribus iudicibus cum tali clausula ꝙ si omnes inter esse nequiuerint duo nihilominus in cā ꝓcedant: duo illorum tñ citāt reum.querit vtrum ille teneatur venire.post istā questionem statim facit aliam questionem:iudices citant reum in termino constituto cōparuit corā duobus tertio absente nec se excusante nec cōmittēte vices. Querit vtrū duo presentes possint in causa procedere ꝛ eam per finiam diffinire. Ad primam questionem nō respōdet papa directe:sed respondendo ad secundā intelligit prima soluta.dicit papa quod cū aliquis nō ostēderit legitime se cū alijs interesse non posse vel als constare canonice non poterit.alij in cause cognitione procedere non debent:qꝺ si fecerint non valebit qꝛ integrū est iudiciū:qꝺ plurimoꝝ sententijs confirmatur. Et papa libētius causam committit duobus ꝙ vni:ꝛ tribus ꝙ duobus:ꝛ qui cōtra facerent formā rescripti non seruarent.per hoc intelligitur prima questio soluta:qꝛ si tres citant partes ꝛ duo illoꝝ tertio absente ꝓcedere non pñt:ergo ꝛ si duo tñ citant reus ad citationē eoꝝ venire nō tenetur. Ber. ¶ No.ex principio ibi:supplicas informari.ꝙ intellectus hominis:dicitur informari ex responsione iuris: vnde sicut anima informat corpus.vt in cle.j.de sum.tri.cum glo.ita sciētia informat intellectū.vnde videt ꝙ intellectus hominis sine sciētia pōt dici sine forma quasi sit quedā materia inutilis. Hinc merito dicit Cice.in li. offi. quod multi sunt homines ꝛ pauci sunt hommes: multi sunt homines nomine ꝛ pauci re ad denotādum ꝙ prorsus ignari non merētur dici homines sed potius imagines hominū[d].sicut in simili dicit tex.ꝙ multi sunt sacerdotes ꝛ pauci sunt sacerdotes:multi nōie sed pauci effectu:vt.xl.dist.multi. ꝛ ex his verbis scholaris dꝫ sumere formosum modum consulēdi doctorē petēdo.s.informari de dubijs in iure consistentibus.¶ † Nota.ij. effectum istius clausule:si omnes nequiuerint interesse ꝛc. importat eñ hunc esse.tñ vt reliqui possint ꝓcedere tertio nequeunte interesse.tñ anteꝙ constet de impedimento tertij non pñt[e] insolidū reliqui procedere ꝛ sic exercitium iurisditionis nō est penes plures delegatos insolidū:sed ita est apud oēs vt nō sit penes singulos.de quo infra latius ¶ † Alium effectum habet clausula oēs aut duo vestrum aut vnus ꝓcedat:nā vbi apponit hec clausula que hodie est multum in vsu romane curie quilibet potest ꝓcedere licet non cōstet de impedimēto cōsortum. de hac clausula dic vt plene habet ꝛ no.in.c.cum plures.j.eo.lib.vj. Quādoqꝫ apponitur clausula denotans prerogatiuā:vt cū dicitur si oēs nequiueritis interesse tu frater episcope procedes: nam alij sine isto ꝓcedere non possunt:sed iste sine alijs sic dato impedimento.de quo in.c.coram.j.eo.tit.

4 ¶ † No.iij.ibi:integrū sit iudiciū ꝛc. presumendū

a ¶ Impugnauit. Adde Ro.consi. clxvij.ꝛ.lix. vbi dicit quod cōfessio impugnata ꝑ iudicē nō opitulat.

b ¶ Dictio quasi. adde Ol.consi.clv. Anto.Franc. ¶ De hac dictione quasi.dicas ꝙ si apponat in statutis nō denotat improprietatē: sꝫ ꝓprietatē: vt sin. voluit bart.in.l.si in rixa.in vlti.col. in prin.ff.de sica. ꝛ in.l.si diuortio. in.§.si fundū.in.j. oppo.post dy.ff. sol.ma.aliqñ etiā denotat ꝓprieta. tem ꝛ veritatē vt no.in.l.j.de trāsa. ꝛ in.l.luci⁹ titius. in fin.ff.de admi. tut.ꝛ vid Bal.in l in suis.ff.de lib. ꝛ posth.vbi dicit ꝙ dictio qsi:ꝛ dictio queadmodū. est no.improprietatis ꝛ diminutionis ꝛ alle.l.si cum dotem.in.§.fi. hic alle.ꝛ.l.si qs.ff.de condi. ꝛ demon. Sebasti. Sapia.

c ¶ Postea agitatus. Vide late ꝑ Alex.in.l. ei⁹ q in prouincia.ff.si cert. pe.vbi etiā Pau. de ca. ꝛ moder.ꝛ late per moder.in l.more.ff.de iuris. di.om.iud.

d ¶ Imagines hominum. Adde ꝙ dicit Laerti⁹ de quodā pho cū vidisset hoiem indoctū sedētē sup lapidē: dixit lapis super lapidem.

e ¶ Non possunt. Adde ꝙ hoc fallit in beneficialibus:qꝛ si in vero duo nō velint vel nō possint lꝫ non cōstet tertius ꝓcedere pōt.fm Ro. sing.suis ꝑ tex.in ca.veritatis. viij. dis.ꝛ ꝑ dictū Inno.in.c. dilectus. de app.ꝛ ita dicit tene:e do. de rot. deci.cccclix. est in nouis.clxvj. taci. si duo ex tribus. hoc eo.tit.

eſſe pro pluralitate doctorum ꝛ iudicū.vñ ſnīa vel opi.videtur firmior ꝛ verior qñ plurimorū iudicio eſt confirmata.nam facilius inuenitur quod a pluribus ſapientibus queritur vt in.c.de quibus.xx.di.Hinc Salomon in ꝓuerbijs ſuis. Diſſipantur cogitationes vbi non eſt conſilium:ꝛ ibi ſalus vbi multa conſilia.Et ex hoc infertur qualiter ſit iudicandū qñ dubiū eſt poſitū in conflictu opinionū debemus enī illā opi.amplecti in quā plures do.inclināt.[a] hoc verū niſi illa opi.poſſit cōuinci ꝓbabilibus rōnibus vt dixi poſt Jo.an.in.c.j.de conſti.ꝛ dic vt ibi:ꝛ faciūt p̄dicta ꝙ magis ſit p̄ſumēdum pro cōſilio[b] alicuius collegij doc.ꝙ pro conſilijs particularibus. 5 ¶†No.ibi citra formam ꝛc. ꝛ tene menti ꝙ vbi daꝛ certa forma procedendi ꝓceſſus corruit nō ſolū ſi aliquid attentatur directe contra formā.ſed etiā qꝛ verū eſt dicere iſtū exceſſiſſe fines mādati.ꝛ ſic not.ꝙ vbi daꝛ certa forma paria ſunt agere ꝯtra vel citra[c]:vide bo.gl.cū tex.in.c.ſi cui.de ele.lib.vj.vbi quaſi idē ꝓbatur.nam ibi preter ꝛ citra equiparantur.ꝛ intellige qđ dixi citra formā qñ ad actum eſt data certa forma.ſed vbi nō daꝛ certa forma eſt differentia.vtrū agaꝛ cōtra vel preter vel citra.nā vide inſtantiā ep̄s nō pōt ſtatuere contra ius:ꝛ tñ pōt ſtatuere preter vł citra ius:vt no.in cle.ne romani.de elec.vbi bo.gl.plenius per Jo.an.in.c.fi.de offi.archi. ¶In gl.ij.pro clariori intellectu huius gloſ.diuide eam in quatuor partes principales.in prima opp.contra tex.in eo ꝙ papa videtur hic fuiſſe diminutus in nō reſpondēdo ad primā qōnem ſed ſolū ad ſecundam.hinc ſumpta occaſione gl.examinat quid iuris de prima queſtione vtrū citatus a duobus ex tribus iudicibus teneaꝛ cōparere. ꝛ procedit hoc ordine.nam primo allegat pro parte negatiua:ſecundo pro parte affirmatiua.tertio ſoluit ſequendo partē negatiuam.Et rñdet ad op.ꝙ papa nō fuit diminutus.qꝛ ex reſponſione ad ſcđam infert ad deciſionem primi . ꝛ ſic iſta pars prima poſſet ſubdiuidi in plures partes.in ſecunda parte principali gl.querit:pone duo ex tribus datis cū clauſula citant partem ꝛ eſt dubium nūquid ſi tertius ſe excuſauit an in hoc dubio teneatur pars cōparere ad citationē duorum.in tertia parte gl.querit quid ſi duo proceſſerunt ſine tertio ante purificationem clauſule nūquid tertius debet habere proceſſum ratū ꝛ ſic ex iſta ratihabitione ꝓceſſus conualeſcat.In quarta parte gl.querit nunquid partes poſſint cōſentire vt duo poſſint procedere ſine tertio ante purificationem clē.ꝛ ſcđa pars principalis ibi:ſꝫ ſi tu ponas.tertia ibi.ſed pone:quarta ibi:itē quid ſi partes conſentiant . 6 ¶†Redeo ad primū in quo Jo.an.poſt glo.concludit in effectu quod citatus a duobus ex quo clauſulam nō conſtat eſſe purificatā nō teneꝛ cōparere.ꝛ circa hoc ponit notabilē differentiā inter poteſtatē ordinariorum ꝛ delegatorum.dicens ꝙ plures ordinarij habent iuriſdictionem ꝛ exercitium inſolidum ita qđ vno abſente alius pōt procedere.ſecus in delegatis ꝛ in arbitris qꝛ licet iſti habeant iuriſditionem inſolidum cum iuriſdictio ſit tanꝗ res incorporalis ꝛ indiuiſibilis non poſſit cōſiſtere pro parte : tamen exercitium iuriſditionis non competit iſtis inſolidum ꝛ apud oēs ſimul.¶Primo ꝓſequar qđ in ordinarijs.ſcđo qđ in delegatis. ꝛ generaliter qꝛ articulus eſt pulcher ꝛ articulus non bene explicatur a canoniſtis hic vel alibi: aſſumo aliqua no.hic per doc.ꝛ plura annectam hic. ꝛ ex dictis Bar.per doc.omiſſa ꝛ vide de materia per Bart.in.l.j.§.ſi plures.ff.de exerci.ꝛ in.l.ſi vni.ff.de re iud.aliquid in.l.inter tutores.ff.de admi.tuto.ꝛ vide bo.gl.in.c.vt officium.in verſi.ſeparatim de here.lib.vj.ꝛ in.c.ij.de arbi.eo.lib. ꝛ iunge illas ſimul qꝛ melius explicant iſtū paſſuꝫ ꝙ facit iſta gloſ. 7 ¶†Et dic generaliter cū queriꝛ nunqđ plures habentes aliquā poteſtatē poſſint illam exercere inſolidum an vero debeāt oēs conuenire. Et dic aut hec poteſtas[d] competit pluribus vt collegio:vt puta qꝛ collegium hꝫ iuriſditionem vt capitulum vel priores huius ciuitatis:et tunc iuriſditio non eſt apud ſingulos nec exercitiū:ſed apud corpus collegij fictum ꝛ repreſentatum per ſingulos ſimul collectū:vt in.c.irrefragabili.§.exceſſus. ꝛ qđ ibi not.de offi.ordi.ꝛ.xij.q.ij.qui manumittitur. 8 ¶†Uñ ad validitatē actus oportet qđ ſaltem due partes collegij ſint preſentes.l. nulli. ꝛ. l. plane.ff.qđ cuiuſcꝫ vniuer.no.ꝛ in.l iij.C.de decre.decu.lib.x.ꝛ valet quicquid facit maior pars iſtarum duarum partium.vt in.c.j.de his que fi.a maiori.par.ca.ꝛ.l.quod maior.ff.ad muni.ꝛ vide bo.glo.ꝛ tene menti in dicto.c.ij.de arbit.libr.vj. ꝛ eſt bo.glo.iuris ciuilis.l.vbi abſunt.ff.de tuto.ꝛ curato.da.ab his.ꝛ hoc verū niſi pluralitas vel numerus ſit de ſubſtantia:qꝛ tūc nō ſufficiunt due partes ſed requiritur numerus requiſitus a lege. Exemplum in numero epiſcoporum requiſitorum ad depoſitionem epiſcopi vel alterius clerici. de quo xv.q.vij.ſi autē.ꝛ.c.felix. 9 ¶†Item exemplum ſꝫ verū intellectum in.vij.doc.requiſitis ad probationem ſcholaris.nā cōmuniter tenetur qđ ſint quot velint doc.de collegio.reqritur ad minus qđ ſcholaris approbetur a.vij.vt no.gloſ.in.l. magiſtros. ꝛ facit tex.in.l.fi.C.de ꝓfeſ.ꝛ medi.lib.x.ꝛ no.Jo.and.in c.j.de cele.miſſ.ſentit gloſſ.in genere in.d.c.ij.ꝛ hoc caſu quando iuriſditio competit pluribus vt collegio:eſt dubium qualiter ſumatur maior pars ſolum an reſpectu numeri an ſecundum aliā conſiderationem.Gl.multum not.in.d. l. vbi abſunt. 10 †Dicit qđ non cōſideratur hoc caſu maior pars ſolū reſpectu numeri ſed etiā reſpectu dignitatis ꝛ probitatis.ꝛ ſeqtur Bar.in.d.l.ſi vni.quaſi velit dicere qđ ſi minor pars colegij eſt dignior dignitate ſeu meritis:tunc facit maiorē.quod nō tradas obliuioni[e].Sed ego dubito an hoc dictuꝫ ſit verum ꝛ puto ꝙ iſta duo requirantuꝛ copulatiue quod ſit maior pars reſpectu numeri ꝛ etiam dignior reſpectu meriti. vnde iura noſtra aperte dicunt illud eſſe validum qđ fit a maiori ꝛ ſaniori parte:ꝛ ſic copulatiue requiruntur illa duo . Pro hoc.c.qꝛ ꝓpter.de ele.ꝛ in.c.eccleſia.j.ꝛ.ij.eo.titu.ꝛ hoc crederem verius.aut poteſtas competit pluribus vt ſingulis ꝛ tūc quoddam eſt officium publicum autoritate et vtilitate: quoddam eſt publicū autoritate ſed vtilitate priuatum:.quoddam officium priuatū vtrinqꝫ tam.ſ.reſpectu autoritatis quam vtilitatis.Primo caſu quedā eſt poteſtas

a Zacharias.¶In quā plures doc.inclināt.dūmodo ſint numero ꝛ autoritate ſuperabūdantes.ita no.Bal.in.l.j.ff.de offi.queſto.ꝛ in.l.j.ff.de ſena.Ange.in.l.ſi idē.§.fi.ff.de iu.om iudi.ꝛ Alex.conſi.vij.ꝛ cōſi.xviij.volu.iiij.qđ tñ limita vt per Lanfran.in.c.quoniam contra.§.teſtes.ꝟ.quero nunquid in cauſa:ꝛ ibi in apoſtil.benedi.va.ꝛ celſi.ad ipſuꝫ.j.de fide inſtrumē.Et quid ſi non appareat que ſit communior dic qđ ſuperior eſt conſulēdus.ita not. ma. mathe.in tracta. ſuo op.ꝛ in prealleg.l.j.de offi.qſt. ꝛ Pau.de ca.ꝯſi. lxxxviij.

Sebaſti. Sapia.

b ¶Pro conſilio. adde tex.i.c.nouimus.de verb.ſig. ibi ꝛ quorundam ſit opinio.ꝛ in.l.j. ff.de offi.qſto.Feli.in.c.j.in vl.charta ꝛ in.c.ne innitaris.de cōſtitu.ſi tñ p aliquē adduciꝛ melior rō tunc diciꝛ cōis opi.c.ſ. in ꝟ.rationabili. de his que fiūt a ma.par. capi.c. ſi teſtes circa ꝓmū. in ꝟ.multitudinē iiij. q .iij. vide deci.in conſi xxiij.in vlti.col.verſi.non ob.ſidicaꝛ.ꝛ Jaſ. in.l.vt vim. colū. pe.ff. de iuſt.ꝛ iu.

Zacharias.

c ¶Contra vel citra.ita no. bal.in l.cōparatiões.colū.ij.C.de fi.inſtr. ꝛ i.l.ſi tutor.C.in quib.cau. reſti.in integ. non eſt ne. ſꝫ aduerte qꝛ hoc nō eſt indiſtincte verū in for.tradita a iure:qꝛ ſi non ſeruetꝛ in abſolutione ab excōicatione forma iuris valebit tñ abſolutio vt not.Cardi. poſt gl.in cle.j.§. j.qō. vj.de ſeque. poſ. ꝛ in cle. j .qō. xxx . oppo. iij. de deci.ſecꝰ ſi ab homine.de ꝗ tu dic vt per Bald.in.l. nō pūt.ff.de leg.ꝛ Alex.conſi. xxiij, volu.iiij.

Anto.Franc.

¶Circa iſtas dictiones:citra contra ꝛ preter.primo dicas ꝙ dictio citra:cū copula precedēti denotat cōtinuitatem tēporis:vt per Bar.in.l.celſus.in pe.col.circa fi.ff.de vſuca.ꝛ per Bal.in.l.iudicia.C.de rei vend.ꝛ per Inn.in.c.inter dilectos.in.j.col.de fi.inſtru.ꝛ p do.Abb.in.c.j.l.iiij.col.vbi ēt p do.Ant.ꝛ Imo.de proba.ꝛ per Lanfran.in.c.qm̄ cōtra.in verb.teſtes.de proba.quādoqꝫ etiā poniꝛ pro cōtra.vt per Bal.in.l.falſus.i.iiij.col.in.iij.op. C.de fur.De dictione autē contra quid importet habeꝛ in.l.contra iuris.in pri.ff.de pac.ꝛ per Cy.ꝛ doc.in.l.a caligato.C.de nup.ꝛ vide no.gl.i.l. duobus.in.§.fi.ff.de iurciu.Et adde quod qñqꝫ ponitur ꝓ extra.ꝛ qñqꝫ poniꝛ ꝓ citra vt in.c.in xp̄o patre.de conſe.di.ij.ꝛ in.c.ſciendū.viij.q.j.ꝛ.in c.operatur.iij.q.iij.De dictione aūt preter:qñ ponaꝛ:hꝫ per Barto.in l.j.ff.de pig.ac.ꝛ in.l.nā qđ liquide.in.§.fi.de pe.le.ꝛ p Bar.in.l.ſi tutor in.§.ſi tutor.de tut.ꝛ rō.diſt.p bal.in.c.j.in.§.ſed ꝛ res.per quos fi.inue.in vſi.feud.ꝛ per Old.in cōſi.xlix.ꝛ vide Inn.in.c.dudum. el.ij.de elec.vbi dicit ꝙ in diſpenſatiōibus nō includit ſed remouet vitiū obiectiōis. ꝛ vide Bart. in.l. ſeio.in.§.vxori.de annu.le. vbi dicit ꝙ eſt dictio excluſiua qđ etiam voluit bal.in.l. ſi ita legatū.in ꝓn. ff.đ leg.j.ꝛ in.l.ſi cum ita de do .preleg. vbi dicit qđ ſi leganꝛ.c.ꝓter dotē. ꝙ etiā dos videꝛ eſſe legata.ꝛ vide ple.per do.Card. in cle.j.đ ſum. tri. ꝛ i cle.j.in.§.pe.de her.ꝛ in cle. iij. in prin.de pe.vbi dicit qđ qñ ſequitur ꝓpoſitionē affirmatiuā includit. ſed qñ negatiuaꝫ ſtat poſitiue ꝛ excluſiue de quo ēt habeꝛ p Dy.l regula peccatū. de reg.iur.li.vj. ꝛ vide etiā bart.i.l . ſi cū.in.§.fi.i.ij.colū. ff. ſi quis cauti. ꝛ p bar.bal.ꝛ Sal. in.l.actione.C.de tranſac. Et dū dr qđ abſolutio ab excō icatione non ſeruat a forma iuris vꝫ.addas.tex. in.c.quomō.xj.q. iij.ꝛ i.c. euidēter. j.q.j.ꝛ vide glō:in ver.inhibētes. in cle.j.de iurepat.ꝛ vide Joan. and. in.c.piſanis. đ reſtit.ſpon. vbi etiā per do. Abba.in iij.colum . vbi dicunt qđ ſi per reſcriptum eſt data forma in abſolutione ab excommunicatione ſi illa ſeruetur abſolutio eſt nulla.de quo etiā vide per Phil.franc.in. c. qua fronte. de appella.ꝛ per domi. Cardi . in clemē. j.in queſtio . xxx. de deci.

Sebaſti. Sapia.

d ¶Et dic aut hec poteſtas. Vide Bartolum ꝛ late Alexandrum in.l.ſi vni.ff.de re iudicata.Salic.in.l.cum magiſtratus.C.quando prouocare non eſt neceſſe.Alexan.in.l.reſcriptum. in princi.ff,de pac.Feli.in.c.auditis.de preſcrip.Abba.in conſil.lvij.incip. attingam.col.iiij.in.j.volu.

e ¶Quod non tradas obliuioni.Adde Ange.conſi,clxvij.

Zacharias.Adde Jacobum reb.in.l.nominationum.nume.iiij.ꝛ in apoſtil.Celſi ad ipſum vbi remi.tractat.C.de decu.lib.x.Cardin . manda.in tractatu ſuo de elec.parte prima.c.xxij.in glo.in verbo.ꝛ ſanior. ꝛ quod poſui in apoſtillis ad iſtum in.c.eccleſia.lo.ij.in apoſtil.in verſicu. ſed ꝛ ſanioritas.nu.xj.ē.eo.ti.

ordinaria exemplũ in pluribus iudicibꝰ ordinarijs.quedã est potestas delegata vt in pluribus delegatis.nam officiũ ipsorũ est publicũ autoritate ⁊ vtilitate quia fuit inductũ autoritate publica ⁊ ad vtilitatem publicaꝫ. primo casu cũ potestas est ordinaria:aut sunt plures ordinarij ad diuersa officia:⁊ tũc quilibet habet iurisditionẽ ⁊ exercitiũ insolidum:qꝛ quilibet habet pro se ⁊ sine cõsocio ⁊ hoc nõ hꝫ dubiuꝫ:exẽplũ in diuersis prelatis q̄ presunt in ecclesia dei:nã ep̄s exercet iurisditionẽ ꝑ se archiep̄s etiã ꝑ se ⁊ idem in patriarcha ⁊ alijs p̄latis vt in.c.cũ ab ecclesiarũ.⁊.c.duo simul de offi.ordi.cũ si. Aut plures sunt deputati ad vnũ officiuꝫ exemplũ si papa deputaret duos legatos in eadẽ ꝓuincia: vel ep̄s constitueret sibi duos vicarios in eodem loco nõ distinguendo eorũ officia:⁊ in hoc cõsistit dubiũ nostrũ. Gl. hic voluit ꝙ vnus põt exercere demũ alio ĩpedito. Host. tꝫ ꝙ oẽs simul debẽt conuenire nisi lex vel cõsuetudo vel princeps.qui dedit ei iurisditionẽ dedisset insolidũ sed gl. ibi in d.c.vt officiũ.⁊ i.d.c.ij.de arbi.li.vj.simpl'r tenet ꝙ quilibet ordinarius procedere põt separatim:lꝫ non det ĩpedimẽtũ
[a] alterius.⁊ ista opi.verior est ⁊ cõior[a] ⁊ eam tenet gl.in.d.l.si vni.idẽ Bar.in.§.si plures:⁊ in.l.vnica.ff.de offi.cõ.⁊ ibi videt tex.ad idẽ.l.imperator.ff.ad muni.⁊ hanc opi.sequor.

[11] ¶ †Et salua istã gl.in parte.nã si cã fuit cepta corã vno ex ordinarijs non põt corã alio promoueri ⁊ finiri nisi det ĩpedimentum primi:vt est tex.no.in.d.l.si vni.⁊ ex hoc dicit ibi Bar.ꝙ si ep̄s hꝫ duos vicarios quilibet separatiꝫ põt ꝓcedere:sed ex quo causa est inchoata corã vno nõ põt alter se impedire nisi primus sit ĩpeditus qd bene no.hec ꝓcedũt qñ iurisditio ordinaria fuit a p̄ncipio penes plures qñ eñ habuit originẽ penes vnũ:sed deriuauit in plures.i.venit.

[12] †Exemplũ in pluribus heredibus alicuius dñi habẽtis iurisditionẽ dubiũ est nunquid isti plures heredes cũ successerint loco vniꝰ possint separatim exercere iurisditionẽ an debeãt simul conuenire.do.Ant.hic refert Guil.de cu.in.l.si vni.tenere ꝙ nõ debẽt separatim procedere.arg.in.l.ij.ff.de ver.obl.sed credo ꝙ nõ recte referat:qꝛ reperio Bar.ꝑ eãdem.l.tenere contrariũ.l.si vni.⁊ ꝑ alia iura similia[b]: ⁊ istd
[b] credo verius:qꝛ negari nõ põt qd isti oẽs nõ sint ordinarij ⁊ quod habeant iurisditionem vt singuli.vnde sicut primꝰ poterat solus exercere iurisditionẽ ita ⁊ isti plures heredes dicit tñ no.ꝙ vbi tractaret de cõmodo vel incõmodo sociorũ non potest vnus solus exercere iurisditionẽ sine alijs.vñ non posset vnus relaxare multã seu cõdẽnationẽ:qꝛ tẽdit ad incomodũ aliorũ vt in.l.hr̄des mei.§.peto.⁊ qd ibi no.ff.ad treb.qd est bene not.Et alibi in.d.l.inter tutores.posuit notabile dictũ qd si isti plures filij seu heredes diuidũt
[c] sibi iurisditionẽ potius est diuersa administratio[c] ꝙ iurisdictio:quia iurisditio nõ põt diuidi nec valet diuisio in p̄iudicium superioris.Ex quo infert qd si vnus ex istis delinq̄ret in administratione alteri tributa nõ põt ab alio puniri: qꝛ sunt pares in iurisditiõe vt dixi:⁊ iurisditio est penes quẽlibet in toto territorio:par autem in parem non habet impe
[d] rium[d]:vt in.c.innotuit de elec.⁊.l.ille a quo.§.tẽpestiuũ.ff.

[13] ad treb.⁊ in.l.nã magistratus.ff.de arbi. ¶ †Aduerte tñ
[e] diligenter qꝛ Bar.loq̄t qñ iurisditio illa erat feudalis[e]:nã tunc certũ est quod est indiuisibilis:qꝛ feudũ nõ debet diuidi.vt in.l.imperialem.§.preterea.de ꝓhi.feu.alie. facit.c.lꝫ ⁊ qd ibi no.de voto.Si aũt iurisditio nõ esset feudalis: tũc credo aliter dicendũ:ꝙ aut cõpetit iurisditio i diuersis locis puta in pluribus castris neq̄ sonat in nomẽ dignitatis qꝛ nõ comitatꝰ nec ducatus:⁊ tũc satis puto ꝙ plures hr̄des possunt sibi diuidere illa loca etiã quo ad territorium ⁊ iurisditionem sicut potuisset inter eos diuidere ille defunctus.Si vero esset dignitas nõ potest diuidi ⁊ primogenitꝰ debet succedere:de quo i.c.lꝫ alleg.si vero iurisditio nõ esset feudalis nec sonaret in nomen dignitatis nec cõpeteret in vno loco tantũ:puta in vna ciuitate vel in opido tũc satis puto quod isti nõ possunt diuidere iurisditionẽ quo ad territorium ne in eodem loco videãt duo dñi quasi mõstrum contra.c.qm̄ in plerisq̄.j.de offi.ordi.itẽ qꝛ hoc tenderet in
[f] publicum preiudicium illius loci[f]:⁊ sic nõ videt posse fieri. arg.l.fi.C.si cõtra ius vel vti.pub.⁊ hec no.qꝛ nõ habes alibi ita collecta.Si vero potestas est delegata ⁊ tũc aut plures sunt delegati ad vniuersitatẽ causarũ.⁊ gl.⁊ bar.tenuerũt in.d.l.si vni.ꝙ possint sepatim ꝓcedere sicut ordinarij. hoc tñ nõ ita firmauit Bar.in.d.§.si plures.sed locutꝰ est sub dubio forte.tu vide in hoc quod dixi.s̄.e.cãꝫ. vbi tenui oppositum.Aut sunt delegati ad vnã vel ad plures cãs: ⁊ tunc si simpliciter sine aliqua clausula nõ pñt sepatim ꝓcedere ⁊ si ꝓcedunt non valet processus vt in.ca.causam.s̄.eo.titu.⁊ hic ⁊.c.vno delegatorũ.j.eo.tenet Bart.in.d.§.si plures.⁊ in.d.l.si vni.⁊ ratio ponit hic in gl.nã plures delegati dati ab vno suꝑ eodẽ articulo representant ꝑsonã vniꝰ c.pastoralis.de rescrip.vnde vnica iurisditio rep̄sentat delegantem apud oẽs:merito cũ sint loco vniꝰ ⁊ vnica sit iurisditio nõ possunt separatim procedere.Unũ tñ non omitto ꝙ siue sint ordinarij siue delegati ad vniuersitatem causarũ etiam tenendo opi.ꝙ possint separatim procedere si cã est inchoata corã omnibus nõ debet finiri nisi ꝑ oẽs nisi aliter detur impedimentũ de hoc est tex.ƒm intellectũ gl.quẽ seq̄t Bar.in.d.l.si vni.quod no.nam sicut qñ causa cepta ꝑ vnũ alius nõ põt se impedire:ita ⁊ qñ causa est cepta ꝑ oẽs si nõ sunt dati delegati cũ clausula ꝙ si oẽs.vt in tex.nostro dic

[14] vt.j.latius subijciam in.q.iij. ¶ †Uenio ad scõm mẽbruꝫ principale dinstinctionis qñ officiũ cõpetens pl'ibꝰ est auto
[g] ritate publicũ[g] ⁊ vtilitate p̄uatũ.exemplũ in pluribꝰ tuto
[h] ribꝰ[h] ⁊ curatoribꝰ.habent eñ isti officiũ autoritate publicũ sed cõcernit vtilitatẽ priuatam.⁊ subdistingue nã quedam est ptãs ordinaria ⁊ principalis vt est ipsorũ tutorũ ⁊ curatoruꝫ:quedã est potestas accessoria ⁊ quasi delegata: vt in actoribus datis a tutore.Primo casu potestas cõpetit ĩsolidũ.vnde quilibet tutor ⁊ curator põt administrare offiñ. vt.l.fi.C.de auto.prestã.nisi sit talis actus per quẽ finiatur tutela qꝛ tunc debẽt omnes cõuenire vt ẽ tex.no.i.d.l.fi.⁊ ꝑ hoc infert ꝙ ordinarij vel delegati ad vniuersitatẽ causarũ non possunt separatim exercere aliquẽ actũ per quẽ finiat eorũ iurisditio qd no.Secũdo casu potestas nõ cõpetit insolidũ quemadmodũ.s̄.dixi in delegatis.⁊ hoc firmat Bar. in.d.§.si plures.Tertium membrũ principale qñ officiũ est autoritate ⁊ vtilitate priuatũ subdistingue:qd aut sunt isti deputati alicui vniuersali negotiatiõi:vt sunt plures exerci
[i] tores seu institores:⁊ habent isti potestatem insolidum[i] nisi aliud sit dictum in cõmissione:vt est tex.no.in.d.§.si plures. Aut sunt deputati ad certa seu ad particularia negotia ⁊ tũc nõ habẽt potestatẽ insolidũ nisi sit dictum: exemplũ in pluribus procuratoribus ab eodẽ datis.vt.l.pluribꝰ.ff.de procura.⁊ in.c.si duo.eo.ti.lib.vj.Fallit si deputantur i causa spirituali.de quo dicendũ vt in.c.si duo.⁊ in.c.penul.de elec.li.vj.Fallit scdo scdm Bar.in.d.§.si plures.in pluribꝰ executoribus in testamento datis alleg.c.fi.de testa.li.vj.lꝫ nõ recte excipit illum casum:qꝛ plures executores nõ habẽt simpliciter potestatẽ insolidũ:sed vno absente vel nolẽte interesse duo possunt ꝓcedere. ⁊ hoc casu loquit tex.i.d.c.fi. vnde si alter esset presens ⁊ vellet interesse nõ pñt aliq̄ ꝓce

[15] dere sine eo. ¶ †Quinimo est pulchrũ dubiũ q̄d si sint duo
[k] executores an vno nolente interesse vel mortuo[k] posset alter solus exequi:de quo vide ꝑ Fed.cõsi.lxvij.Dy.in.c.Joan. de testa.predicta ꝓcedũt qñ isti habẽtes offiñ priuatũ assumunt extra iudiciũ ⁊ assumunt a pluribus ad iudicãdũ:vt sunt arbitri nã nõ põt vnus sine alio ꝓcedere vt in.l.pediꝰ. ⁊.l.itẽ si vnus.ff.de arbi.sed de iure canonico tene quod habetur in.c.ij.de arbi.li.vj.⁊ ꝑ hoc habes satis plene ⁊ clare an potestas pluribus cõpetens censeat delegata insoliduꝫ

[16] aut pro parte. ¶ †Et ex his infero ad principalem.q.huiꝰ gl.nunq̄d citatus a duobus ex tribus delegatis teneat cõparere si constat ꝙ tertiꝰ se nõ excusauit.⁊ dico ꝙ nõ:qꝛ vt supra cõclusi delegati habent pro parte potestatẽ nec possunt separatim procedere.citatio vero est actꝰ iurisditiona
[l] lis:ergo citatio duorũ est nulla ⁊ temeraria[l] que non habet arctare citatũ:vt in.c.bone el.ij.de elec.⁊ qd no.in.c.si ep̄s. iij.q.ij.⁊ in.c.veniẽs.de accu.⁊ in.l.non videt latitare.ff.de iud.⁊ hoc satis probat hic maxime iũcta gl.in ver.citra formã.⁊ hanc opi.tenẽt cõmuniter doc.hic.⁊ Bar.i.d.l.si vni.

[17] ¶ †Uenio nũc ad scõm principalẽ.q.gl.quid si duo ex tribus delegatis citant partẽ ⁊ ignorãt vtrũ tertius se excusauit.nũq̄d pars teneat comparere.gl.cõcludit qd sic.ex quo non est certus qd citatio sit temeraria qꝛ in dubio tenet q̄s comparere:vt in.l.si quis ex aliena.ff.de iudi.Sed tu distingue melius post doc.qd aut isti duo exprimũt aliquã cãm probabilem puta qꝛ dicunt qd tertius se excusauit:⁊ tũc tenetur comparere.qꝛ ex hac assertione factum reddit dubiũ arg.l.iij.C.q̄bus ad lib.procla.nõ lꝫ.⁊ hoc casu procedit.l. si quis ex aliena.Aut duo simpliciter citant ⁊ non tenetur cõparere:qꝛ primo aspectu citatio est iiusta nec tenet pars diuinare.⁊ si diceremus cõtrarium sequeretur absurduꝫ qd ad citationẽ cuiuscũq̄ priuati teneretur quis comparere.

[18] cum possibile sit eũ habere iurisditionẽ delegatã. ¶ †Et ideo no.dicit.Innocen.in.c.ij.de do.⁊ contu.quod vbi citatio prima facie est iniusta non tenetur citatus cõparere nisi iudex citationẽ iustificauerit ⁊ non põt puniri vt cõtumax

[a] ¶ Uerior est ⁊ cõmunior.adde are.cõsi.xxvj.Ro.cõsi.ccxliij.
Sebasti. Sapia.

[b] ¶ Jura silia.vid Bar.idẽ tenẽtem in cõs.clxxxix.inci.primo q̄rit vtruꝫ iurisditio.colũ.iij.⁊ Bar.Soci.i cõs.cclxxij.inci.nõ ꝓsequendo ordinẽ in p̄ma parte.

[c] ¶ Administratio. Adde bar.consi.xciij.

[d] ¶ Nõ hꝫ ĩperiuꝫ. Adde qd do.de rota deci.incip.si duo barones.de iud.in antiq̄s.dicunt ꝙ ille qui deliquit amisit ĩperium:ideo ab alio puniri potest.
Sebasti. Sapia.

[e] ¶ Feudalis. An iurisditio feudalis possit diuidi. vide Fel.in.c.q̄.in eccl'iarũ.char.pe.ver.hãc decisi.de cõsti.videẽt alex. in cõsil.lx.inci.visis dubitatiõibꝰ. in.iij.volu.⁊ dñm Frã.cur.in consi.lxviij.lci.do.Jo.⁊ barth.soci.in cõsi.clxv.⁊ consil. cclxxviij.in.j.ꝑte.
Sebasti. Sapia.

[f] ¶ Loci. Uid alexan.in cõsi.xxv.incip.attentis.colũ.pe.in.v.vo.⁊ Soci.in consi.clxv.in prima parte tenẽtes cũ Abb.hic.
Sebasti. Sapia.

[g] ¶ Publicũ. Uide Ange.in cõsi.lvj.incip.q̄.reformatio.⁊ Aret.in cõsi.lxvj.incip.viso.col.iiij.q̄ tenent idem quod hic.

[h] ¶ Tutoribus.adde vt ꝑ Are.cõsi.alleg.xxvj.

[i] ¶ Insolidũ.add vt ꝑ anc.cõsil.cccxxxiij.⁊.ccccj.

[k] ¶ Uel mortuo. Adde Bal.cõsil.ccclix.iiij.libr.

[l] ¶ Temeraria. Adde do.de rot.deci.cx.inci.si citat ab vno ex tribus.in nouis.

licet iusta cā subsit ex quo nō fuit exꝑssa. ⁊ hoc sufficit quo 19 ad secundā. q. ¶ † Quo ad tertiā. q. ꝯcludit gl. ꝙ tertiꝰ absens nō pōt ratificare ꝓcessum duorū q2 cū ipsorū snīa sit nulla nō pōt rata haberi q2 qđ nullū est ratificari nō pōt. vt i. l. qđ in initio. ff. de reg. iur. In hoc articulo Inn. ꝓcessit multū cōfuse ⁊ intricate nimis subtilizādo vltra ꝙ expediret: sꝫ vt habeas rē clarā cōclude sic: ꝙ aut sentētia est lata penitus ab alieno iudice ⁊ tūc nō pōt haberi rata ꝑ iudicē propriū q2 lꝫ nō possim habere ratū qđ meo noīe gestuꝫ nō est vt in regula ratū. de reg. iur. lib. vj. tñ nō omne qđ est gestum nomine meo possum ratū habere[a] ꝯm Inn. ⁊ bene vñ in hoc dat ipse theoricā notabilē ꝙ vbicūqꝫ actꝰ est nullꝰ ex defectu solēnitatis cuius suppletio nō dependet a potestate mea: imo si egomet exercuissem actū sine solēnitate actus nō valeret: nō possum tūc habere ratū id qđ fuit gestū noīe meo: q2 actus est nullus ex facto nō dependēti a potestate mea. sentētia enī lata a iudice nō suo corruit ex defectu solēnitatis substātialis cuiꝰ suppletio nō depēdet a potestate mea cū ego subijciar dispositiōi iuris. secꝰ aūt si suppletio solēitatis depēderet a potestate volētis ratificare. exemplum in papa. nam ipse pōt ratificare snīam nullam. ⁊ ita procedit. iij. q. vj. hec quippe. Ex hoc dicit Inno. ꝙ sententiam excōicationis latam in subditum per alienū iudicem nō possum ratificare: q2 excōicatio a prin. fuit nulla: vñ nō pōt stare in pendēti q2 natura excōicationis est vt statī liget vel sit nulla. vñ tꝑe ratificationis nō reperit aliquid qđ possit ratificari ⁊ hec dicta sunt verissima ⁊ notabilia. ⁊ vide qđ no. Io. an. in regula ratū. in mercu. ⁊ ꝑ glo. ix. q. ij. c. j. aliqđ no. in. l. j. C. q pro sua iuris. ⁊ in. l. ij. C. cōmunia vtriusqꝫ iudi. Et ꝗꝗ Inno. videat postmodū recedere a p̄dictis tñ intelligendo vt supradicta restrigant ad alienū iudicē prorsus non fuit aliquo modo recessum. aut sententia fuit lata iudice nō prorsus alieno vt puta duobꝰ delegatis tertio absente ⁊ nō excusato[b] ⁊ tunc Inno. in effectu videtur velle qđ sentētia duoꝝ tenet nisi fuerit exceptū ⁊ appellatū mouetur principa[li]ter: q2 iurisditio est indiuidua apud quēlibet istorū delegatorū. ⁊ ꝑ cōsequēs cōpetit exercitiū nisi elidatur ꝑ exceptionē. ⁊ ideo si pars nō excepit tenet ꝓcessus maxime q2 partes litigando corā duobꝰ vident iurisditionē eorū ꝓrogare nec fit prorogatio de persona ad personā sed de casu ad casum. q2 duo habēt iurisditionē tertio excusato. Nec ob. ꝯm eū si dicat qđ ꝓcessus est cōtra formā rescripti q2 duplex est forma: quedā cōcernit vtilitatē priuatā q̄dā publicā: ⁊ huic partes renūtiare nō possunt. ⁊ ita intelligit. c. cū dilecta. de rescrip. qñqꝫ forma cōcernit vtilitatē priuatā ipsarū partiū. ⁊ tūc partes possunt expresse ⁊ tacite huic forme renuntiare: ita intelligit istū tex. ⁊ istud dictū sic intellectū est in se verissimū ⁊ notādū: ⁊ probat. j. eo. titu. c. fi. sed nō cōuenit huic litere: vt. j. dicam. plus etiā dicit Inno. qđ si partes errant in facto: q2 credunt duos posse procedere nihilominus per istum consensum erroneū prorogatur iurisditio: q2 vt dixi nō est vera prorogatio de ꝑsona ad ꝑsonam. Itē refert idē esse si corā vno [c] ex tribus fuisset litigatū. hec dicta Inn. nullo modo placēt nec doc. vident cōiter approbare. ⁊ iudicio meo hic est tex. de directo contra eū. nā hic presupponit ꝙ partes cōparuerūt corā duobꝰ nec presupponit exceptio ⁊ nihilominꝰ papa cōcludit qđ processus duorū est nullus ex defectu forme ⁊ potestatis: nec est verū qđ ista forma concernat vtilitateꝫ partium q2 fuisset remissa partibus non excipientibus cuius contrariū hic dicitur. Item fauor publicus est ⁊ non priuatus vt iudiciū exerceat per plures vt sit magis firmuꝫ ⁊ incorruptibile. nā partibus sepe nociua est pluralitas doctorum seu iudicum propter expensas ⁊ xenia: ⁊ ideo cōsideratur potiꝰ vtilitas pblica. nec est verū ꝙ iurisditio sit tota penes quēlibet: q2 ex hoc sequeret ꝙ tot essent iurisditiones separate quot sunt ꝑsone iudicū quod est falsum cū oēs delegati representent personā vnius vt. s̄. dixi vnde eadem iurisditio que est penes vnum est penes alium. Itē saltē negari non pōt ꝙ exercitium nō cōpetat insolidū sed est oīno interdictū singulis etiā si nō excipiatur per partē. tex. est hic 20 ⁊. s̄. eo. causam. ¶ † Et ex his infero ad vltimā questionē gl. simpliciter approbando opi. suam ꝙ partes nō possunt cōsentire etiam expresse vt duo procedant sine tertio rōnibus predictis. ⁊ per hoc habes hāc gl. clarissime declaratā 21 ⁊ suppletam. ¶ † In gl. in verbo certum nuntium. ibi approbate fidei: vult ergo quod iste nūtiꝰ debet esse ꝓbate fidei itē destinatus cū literis vt in fi. glo. sed ex hoc resultat q̄dam contrarietas: nā si portat literas nō oportet quod sit probate fidei; q2 vtitur nudo ministerio nec agitur hic de magno preiudicio. Inn. tamen requirit qđ sit bone fidei ⁊ opi. ⁊ fame. sed Host. dicit etiā ꝙ pōt esse infamis dūmodo sit canonice destinatus. allegat. c. sciscitatus. de rescri. item dicit Goff. ꝙ nuntio creditur sine literis[d]. nam si ꝓpter ea semper haberet portare literas nō esset necesse vt nūtiꝰ esset. ⁊ dicit Vin. ꝙ etiā credit isti nūtio sine iuramēto. Ego credo quod illud ꝟbū certū: tollat oēs istas difficultates oportet ergo vt sibi credatur vt sit nūtius idubitatꝰ puta iuratus vel ita fidelis ⁊ notꝰ vt merito de eo nō sit dubitādū. ⁊ in eo quod gl. in seq. q. dicit quod fides impedimenti debet fieri coram alijs coniudicibus bene loquitur quia ex quo iurisditio est recasura in personas iudicum ipsi sunt iudices sup impedimento. ⁊ ad hoc bo. tex. in. c. si contra vnū. e. tit. 22 lib. vj. ¶ † Et si male ꝓnūtiant: puta q2 dicūt impedimentum tertij vbi nō subest. tenēt doc. ꝙ valet snīa quia hoc faciunt autoritate legis: ⁊ bene dicunt per ea que dixi i. c. su- 23 per literis. de rescri. ¶ † In gl. in verbo: non ostenderit no. gl. in eo quia vult ꝙ delegatus qui debet ꝓficisci extra domicilium suum poterit a principio petere expensas a ꝑtibꝰ hoc dictū non placet Host. quia sic indirecte posset negligere mandatū pape. Item cum expense adhuc nō sunt certe nō pōt eas petere: debet ergo primo ire ⁊ postea expensas petere. Ego credo dictum gl. posse ꝓcedere quando iudex esset ita impotens vt nō posset suis expēsis itinerare. Et ad contrariū glo. dic aliter quod forte iste ignorauit diem statutaꝫ a iudicibus. ⁊ de modo requirendi cōiudicē: vide bo. 24 gl. j. eo. cū causa. ¶ † In gl. in ver. canonice cōstare. in fin. Item pōt probari per testes qđ erat seruus vel infamis vel excōicatus vel alia impotētia detētus. ⁊ de multiplici impotentia dixi in. c. sciscitatus. ꝑalleg. Sed hic cadit notabilis questio q̄ pōt adduci ad multas. q. cōsimiles. pone ꝙ tertius in veritate fuit impeditus sed non cōstabat duobus de impedimēto tꝑe ꝓcessus nunqđ valebit snīa si postea ꝓbari potest verū impedimentū. Inn. hic loquitur alternatiue. primo dicit qđ non valebat ꝓcessus ex quo isti ignorabāt se habere potestatē insolidum: sed pōt dici contrarium secundum q2 ex quo suberat impedimētum purificata fuit ipso iure ipsa conditio. Et eodem modo loquitur Innoc. in simili. q. in. c. cum ex officij. de prescri. sed Hosti. videt hic simpliciter tenere qđ nisi prius constet de impedimēto non dꝫ valere ꝓcessus: ⁊ hoc videt innuere ista litera. ⁊ hanc op. tenent hic moderniores. tenet etiā Bar. in similibus terminis. l. multum. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ in. l. ij. ff. de iudi. ⁊ in. l. si finita. §. iulianus. ff. de dā. infec. ⁊. l. hec autē. ff. ex q. cau. in poss. ea. In oībus enim istis locis dat notabilem theoricā quod vbi quis ignorat fundamentum potestatis sue non tenet sententia[e]. ⁊ idem dic in alijs actibus. q̄ sentētia mihi placet. ⁊ facit ad hoc. l. qui in aliena ⁊ si is ad quē. ff. de acq. here. ⁊ ad idem. c. ex parte asteñ. ⁊ quod ibi dixi de cōces. p̄bēda. induco casum qui iudicio meo hoc satis ꝓbat in. c. cū super abbatia. j. eo. ti. Ratio huius cōclusionis est q2 nihil valet explicari sine volūtate ⁊ potestate. vnde ignorata potentia non pōt volūtas ex toto applicari ad ꝑtātem: vt in iuribus ꝑalle. ⁊ hoc tene lꝫ aliter distinxerit Io. an in regula eū qui certus. de reg. iur. in mercu. ⁊ tene mēti hāc theoricā que tñ potest aliquatenus restringi per. d. l. ij. de iud.

1 ☞ Clausula si nō oēs poteritis. includit noluntatem. ⁊. 4.
2 Nolens non dicitur non posse.
3 Princeps non presumitur multum velle alteri p̄iudicare nisi expresserit.
5 Delegatꝰ p̄t p̄cise cogi a delegāte supiore ad acceptādū. 6.

1 f **Adijcimus.** ¶ † Clausula si nō oēs poteritis sub impotētia icludit nolūtatē [f] quo ad purificandam iurisditionē cōiudicū. primo decidit vnū casum. secūdo aliū cōsimilē ibidem quoqꝫ: ⁊ hoc dicit vsqꝫ ad. §. sexta. ¶ Casus literalis. Hic dicit quod vbi in cōmissione apponitur ꝙ si oēs interesse nequerint duo nihilominus exequant: si aliqs illorū cū possit noluerit interesse alij nihilominus ꝓcedere possunt: ꝙuis ille sit de hoc arguendus ꝙ mādatū apostolicū exeq cōtēnit: ⁊ idē dicendū est ꝑ oīa qñ scribit duobꝰ cū illa clausula qđ si ābo ⁊c. Ber. No. ꝙ cōtēnēs exequi delegationē a papa sibi factā est grauissime arguendus. nūquid aūt possit puniri pena exteriori dicā. j. cum glo. ¶ † Primo pro declaratione text. oppo. 2 nam nolēs interesse cum possit non dicitur non posse. vt in c. sciscitatus. in fi. de rescrip. Sed papa dedit iurisditionem duobus sub conditione. s. data impotētia tertij ergo videtur quod vbi datur sola nolūtas non est adimpleta conditio: ⁊ per consequens non est purificata cōiudicum iurisditio: q2 deficiēte conditione deficit conditionalis dispositio

vt. j.

☞ Sebasti. Sapia.
a ¶ Ratū habere. vide bal. ⁊ Ang. a relatos ꝑ Feli. in c. ea q̄ in vlt. colū. j. de re iud.

☞ Sebasti. Sapia.
b ¶ Non excusato Vide late Pau. de ca. in. l. j. i repe. C. de iuri. om. iu.

☞ Sebasti. Sapia.
c ¶ Corā vno. Vide Fulg. in consi. clxvij. visa copia instrumēti. vbi tꝫ ꝙ si tribꝰ vel duobus est commissa cū simplr̄ nō pōt fieri ꝓrogatio in vnum tantum.
Zacharias.

d ¶ Sine literis. adde de hoc plene ꝑ Ja. rebuf. in. l. ꝓhibitū. in princ. ⁊ ibi in apost. celsi. vbi tractat diffuse hec. q. ⁊ quid in nuntio principis. C. de iure fisc. li. x.

e ¶ Non tenet sententia. Adde Ro. ꝯs. cccclxvj. ⁊. s̄. limitau: vt hoc nō procedat in beneficialibus.

e ¶ Nō tenet snīa. do. pe. de ancha. aliter vr̄ loqui in c. sciscitatus. de rescrip. ibi dixi.
And. barba.

☞ Sebasti. Sapia.
f ¶ Nolūtatē. Vide ad materiam Feli. in. c. sciscitatus. co. pe. versi. sꝫ do. Jo. and. s̄. de rescrip. vbi querit an de noluntate tertij sufficiat cōstare per vnam requisitionem.

vt.j.de condi.ap.c.per tuas. Sol. hec fuit ratio dubitandi.nã videbatᷣ ꝙ nullo modo possent duo ꝓcedere ex quo tertius nolebat interesse cuꝫ posset. Item faciebat quia papa posset apponere duas clausulas separatas in quarũ vna denotat impotentiã:in alia voluntatẽ:vt in.c.sciscitatus preallegato.vbi dr ꝙ si papa in cõmissione dixerit si ambo nequiueritis aut nolueritis interesse alius procedat.tunc em̃ purificatᷣ ptãs consocij alio nequeunte aut nolente interesse.solu.possumus dicere ꝙ quo ad voluntatem altero nolente interesse non est purificata conditio.⁊ ideo si non vult cũ possit est grauissime arguẽdus vt hic.sꝫ quo ad cõsocios satis est purificata cõditio:qꝛ si tertius non vult precise interesse: veruꝫ est dicere ꝙ oẽs simul non possint interesse.nã si tu nõ vis mecũ interesse in scholis verũ est dicere ꝙ ego non possum tecũ interesse.⁊ sic quo ad collectionẽ oĩm purificatᷣ illa clausula impotẽtie ⁊ ita intelligo.ista clausula vero denotãs voluntatẽ solet apponi nõ quo ad purificationem iurisditionis coniudicum:sed quo ad excusandum istum qui nõ vult interesse. ¶ † In glo.in verbo:cũ possit:no.ex glo.ꝙ nõ tenetᷣ quis exequi delegationẽ sibi iniunctã per papã cũ graui dãno rerum suarũ.Et lꝫ hic gl.simpliciter dicat absqꝫ periculo.doc.⁊ bene intelligunt de periculo graui:qꝛ raro vel nunqꝫ contingit ꝙ sine aliquali dãno reruꝫ suarũ quis possit distrahi a negotijs suis:ad hoc.l.sed si quis.ff.quemad.test.aperi.Et licet tex.loquatᷣ hic cuꝫ causa fuit cõmissa sub clausula impotẽtie:tñ ego idẽ puto cũ cã fuit cõmissa simpliciter:qꝛ nõ est verisimile ꝙ papa velit arctare delegatũ ad executionem mãdati cũ graui periculo rei familiaris.ar. in.c.sup eo.ꝰ.eo.⁊ in.c.apostolice.de do.sed si appareret de ꝑcisa intẽtione pape:tunc parendũ est sibi lꝫ mandatum videatur graue.arg.c.in.memoria.xix.di. ¶ † In gl.in verbo:noluerit.in fi.vult ergo glo.ꝙ subintelligatᷣ sub clausula volũtatis clausula impotẽtie qđ nõ est verũ:qꝛ ista diuersa:vt ꝓbatᷣ.in.d.c.sciscitatꝰ.sꝫ.gl.hic dixit ꝙ nõ videbatᷣ fieri posse alias saluare decisionẽ huius.§.forte timore cõtrariorũ que.ꝰ.feci.sed tu dic vt.ꝰ.dixi. ¶ † In glo.in verbo:arguendus.ibi:sciscitatus: aduerte qꝛ ille tex.non ꝓbat ꝙ iste sic est puniendus:sed solũ dicit ꝙ iste nõ excusatur si põt interesse ⁊ non vult.Et forte ob hoc.glos.in fi.recedit ab ista opinio.⁊ tenet ꝙ satis est euꝫ argui ⁊ reprehẽdi cũ cõsocius possit ꝓcedere.quasi dicat ꝙ vbi impediretur ex toto processus cause iste qui nõ vult exequi est puniendus.⁊ hoc dictũ satis placet.nam eo casu quo coĩnociꝰ potest ꝓcedere non agitur de magno preiudicio nec est precisa resistẽtia mandati apostolici et qđ hic dr in papa idem dic in ordinario:nã ordinarius põt compellere subditũ suum ad acceptandũ delegationẽ suã vt in.c.pastoralis.in prin.j.e.⁊.in.c.pastoralis.j.de off.ord.j.rñ.⁊ i.l.vnica. C.qui pro sua iurisditio. ¶ † Ultimo no.⁊ tene mẽti q̃stionẽ q̃ sequitur in glo.nunquid nolẽs exequi mãdatũ apostolicũ possit puniri vel redargui per iudicẽ ordinariũ vel cõiudicẽ.Et cõcludit gl.ꝙ a cõiudice nõ est dubium:qꝛ par in parẽ ⁊c.Et no.ꝙ nõ põt qs etiã reprehendere cõiudicem nedũ eum punire:sed in ordinario loci est magis dubiũ.Jo.an.in.c. fi.de rescri.tenuit qđ glo.hic sed Host.in sum.eo.titu.§.quod sit eius officium.ver.per quẽ dicit ꝙ ratione peccati poterit puniri per ordinarium. loquitur tñ alternatiue.dicerẽ sic ꝙ aut q̃ritur nunquid ordinarius possit cõpellere delegatũ ad exequẽdum ⁊ dicẽdum est ꝙ non:qꝛ nõ spectat ad eius officiũ sed pape.Aut queritur nunquid possit eũ punire rõne peccati:qꝛ cõtempsit exequi mandatũ superioris ⁊ põt dici ꝙ sic:qꝛ hoc casu non punit eum vt delegatũ sed vt perseuerantẽ in crimine ⁊ cessat maioritas de qua in glo.ex quo noluit acceptare delegationẽ.⁊ vide ad materiam quod dixi in.c.fi.de rescrip.

☞ Exceptio excõmunicationis repellit actorem a limine iudicij tam coram ordinario q̃ delegato:quid autem a reductione ad arbitrium boni viri:vide in apostillis.
Exceptio excõicationis dꝫ ꝓbari p excipientẽ intra octo dies.
Exceptio excommunicatiõis si fuit apposita corã delegato quid habet facere delegatus.
Delegatus pape an possit absoluere incidenter excommunicatum corã eo litigantem.
Differentia inter nolle ⁊ non velle.
Exceptio opposita ⁊ nondũ ꝓbata an habeat supersedere processum.
Exceptiones dilatorie dum opponũtur non debet lis super eis cõtestari iurari de calumnia ⁊ libellus offerri.
Iuramentum calumnie sufficit tantum semel prestari in causa.
Rescriptũ impetratũ sup cã iam inchoata est surreptitium nisi in eo fiat mentio de processu coram alio iudice inchoato.
Rescriptum impetratũ ab excõicato est nullũ ipso iure:adeo ꝙ non conualidetur sequuta absolutione.
Nullum quod est conualidatur ex tractu temporis.
Excõicatus an quis presumatur pe denuntiationem publice factã vel quia ista est publica fama.

Sexta. Supra visum est de his que opponuntur in ꝑsonaꝫ iudicis:nunc subijcit de his que opponũtur in ꝑsonã actoris.⁊ hoc dicit vsqꝫ ad.§.si vero.Si reus coram delegato obiecit excõmunicationem actori quam non probat intra tempus debitum auditᷣ actor:si vero probat delegatus absoluet actorem si excommunicatꝰ est propter causam sibi commissam.si propter aliam nec est de casibus reseruatis pape ad excõicatoreꝫ suum illuꝫ remittet q si non vult eũ absoluere delegatus pape eũ absoluet.h.d.Primo ponit principalem questionem quam soluit:ibi hanc dubitationem.Scđo ponit qõnem incidenteꝫ ibi: si vero. ¶ Casus literalis.Petrus impetrauit causam cõmitti contra Martinũ iudicibꝰ super aliqua questione.pendente ista questione Martinꝰ fecit citare Petrum predictũ pro alia causa coraꝫ ordinario vel coraꝫ delegato:quia petrus iuri nõ parebat fuit excõicatus ab ordinario vel delegato dum esset excõmunicatus cepit conuenire Martinũ corã suis iudicibus dlegatis.Martinus reꝰ obijcit petro actori ꝙ in iudicio stare nõ potest cũ sit excõmunicatus.queritur si reus nõ velit statiꝫ ipsum probare excõmunicatuꝫ.aut nõ possit vtrũ actor audiri debeat donec reus probauerit ipsum excõicatum.Ad hoc respondet papa ꝙ si reus statim vel intra terminuꝫ competẽtem nõ ꝓbauerit qđ obijcit actor postmodũ audiatᷣ.vtrũ tñ si cõstiterit vel per cõfessionem actoris vel alio legitimo modo actorem excõicatum:extunc.ab ipsis iudicibus delegatis scđm formã ecclesie debet absolui: tamen si ab ordinario vel delegato propter aliam iustam causam fuerit excõicatus ad suum excõicatorẽ debet remitti absoluendus.⁊ si ille malitiose ipsum nõ absoluerit iudex delegatus ipsum absoluat.dummodo nõ sit taleꝰ genꝰ excõmunicatiõis cuius absolutio sedi apostolice reseruatᷣ.quare ex quo principale sibi committitur ⁊ accessorium cõmissuꝫ intelligitᷣ. ex solutione predicte questionis oritur alia que est talis.Iste actor excõmunicatꝰ absolutus est prestito iuramento ꝙ stabit mandato ecclesie.queritur coram quibus debeat stare iuri de causa illa pro qua fuit excõicatus an coraꝫ suo excõicatore:an corã istis delegatis.respondetᷣ qđ corã suis excõicatoribus debet iuri parere ꝓ causa illa pro qua fuit ab eis excõicatꝰ nisi causa illa specialiter fuerit dlegata.sed si excõmunicatores in causa illa malitiose procedere distulerint tũc delegati isti in cã illa per recõuẽtionẽ procedere poterunt ⁊ suã iurisditionẽ in cã illa tanq̃ accessoriam exercebunt.Ber. ¶ Not.j.modũ ⁊ practicã obijciẽdi excoicationeꝫ cõtra actorem vt repellatur a iudicio. ¶ † No.ij.ꝙ actor excõicatus[a] põt repelli a iudicio non solũ cũ agit coram ordinario sed etiaꝫ coram delegato.[b] ¶ † No.iij.ꝙ intra terminũ ꝯpetentẽ vel statim debet probari excõicatio opposita a tori.⁊ hodie est tempus statutuꝫ ⁊ determinatũ in.c.pia.de excep.lib.vj.nam debet ꝓbari intra octo dies.[c] de quo hic in.glos. ¶ † Item no.practicam procedendi per delegatum cum agens coram eo probatᷣ excõicatus.⁊ dic latius q̃ colligatur ex litera ꝙ aut probatur excõicatus ante impetrationem rescripti ⁊ debet delegatus pronũtiare se non iudicem qꝛ nõ valet rescriptuꝫ impetratũ ab excõicato nisi in causa appellationis[d] ⁊ absolutionis.d quo dic:vt habetur in.c.j.de rescrip.lib.vj.⁊ hoc casu nõ procedit iste tex.aut probatᷣ excõmunicatꝰ post impetrationeꝫ rescripti ⁊ hꝫ locum iste text. quo casu dꝫ delegatus hoc ordin ꝓcedere. nam si fuit excõicatus ꝑpter cãm sibi commissaꝫ tunc ipse absoluet[e] seruato tñ iuris ordine.⁊ ita intelligo.§. certũ.in ver.a iudicibꝰ delegatis.aut fuit excõicatus ꝑpter aliam causam:⁊ aut est talis excõmunicatio cuius absolutio reseruatur pape:⁊ nõ potest delegatus absoluere sed debet eũ remittere ad papam vt in ver.dummodo:aut nõ est reseruata absolutio pape:⁊ debet eum remittere ad suuꝫ excõicatorẽ siue sit ordinarius vel delegatus:⁊ si ille absoluere vult bene quidem.si vero nõ vult absoluere eum aut allegat iustam causaꝫ.puta qꝛ ille fuit excommunicatus ꝓ manifesta offensa seu contumacia ⁊ hoc ꝓbat:⁊ non tenetur eum absoluere nisi ille pmo satisfaciat vt in.c.ex parte.el.j.d verb sig.in.c.venerabilibus.§.secus.de senten.excõ.lib. vj.Si vero allegat aliã causam ꝓbabilẽ nõ notoriam non dꝫ euꝫ absoluere nisi prestita cautione vt d.c.ex.parte.Si vero malitiose non vult euꝫ absoluere põt ipse delegatus euꝫ absoluere.⁊ constabit de malitia excõmunicatoris si.j.tp̃s sibi statutuꝫ a delegato non absoluit nec allegauit iustã causaꝫ.

[a] Sebasti. Sapia. ¶ Actor excõicatus.Uide ad hãc materiã multa p Feli.in.c.fi.j.d excep.vbi ponit an excõicatio repellat a iudicio seculari.

[b] ¶ Corã dlegato. Adde an petẽti reductionẽ ad arbitrium boni viri obstet exceptio excõicatiõis cal.cõsil.j.de arbi. Zacharias.

[c] ¶ Intra octo dies.adde an ꝓbetᷣ p denũtiationẽ vide p car.i cle.j.q.e.de excep.q dicit ꝓbari.rota tñ dci. cclvj.ici.lꝫ.Innocen.dcci.cccc.inci. si qs petit distinguere vr̃ qđ si opponatᷣ in viꝫ dilatorie qđ ꝓbet.secꝰ si in vim perẽptorie. Sebasti. Sapia.

¶ Intra octo dies. Multa circa istos octo dies ponit Jo.de ligna.i tractatu d cẽsura eccle. col.lx. vide ꝙ ad ꝓpositũ no. in.l.sꝫ ⁊ si p p̃torẽ. §.si ferie.ff.ex quibꝰ cau.maio.refert p Feli.i.c.fi.i fi.j.de exceptio.

[d] ¶ Causa appellatiõis.Adde vl'ab ignorate se excõicatũ:qꝛ talis bñficiũ ⁊ literas aplicas impetrare potest vt tenẽt dñi d Rota dec.[illegible] i antiquis.in.ti.de rescrip.

[e] ¶ Absoluet.Adde an post annum possit absoluere: Cald.consi.iij.hoc eo.titu.

a ¶ Pape. Adde ro.consi. cccliiij.z an pniarius pape possit absoluere hoc casu .vid cal. consil.xij.z an excōicat⁹ a sacro cō cilio possit a papa absolui absqz cōsensu cōcilij.vide Ro. cōsil .alle.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Nō pōt .sequitur.d.Jas.in. l.ij. ff.de iurisdit.om. iudi.
c ¶ Litē cōtestari. Adde do .d Ro. deci. suis. de lit. contesta.
d ¶ Surreptitium. adde Pet.de ancha.cōsil.xv.Ro. consi.cccxxx.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Rescriptū. Uide ad hoc mltas ampliationes et limitationes per Feli.in.c.sup literis.col.vij. versic. sexta regl'a.de rescript. z aduerte qd do.Abba.hic vult qd illd quod dr qd qñ non fuit expssum illud qsi papa sciuisset nō ita de facili cōcessisset nō solū pcedit i rescriptis ad beneficia vt in.d. c.ex tenore sz etiā in rescriptis ad lites.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Excōicatus. Uide Rotā in ti. de exceptio. dec. viij.in nouis. vbi facit differentiaz an exceptio opponatr in vim dilatorie z tūc pbatur p denūtiationē aut opponitr i vim peremptorie z tūc secus z ꝙ facilius pcedit in pbando excōmunicationē in vim dilatorie ꝙ in vim peremptorie vide Ro.i ꝯsil. cccxlix. inci.dum querit. huic tamē distin. aliquātulum ob. tex.hic in ver. legitimo pbauerit. z text in.d.c.pia.i ꝟsi. apertissimis, documentis.
g ¶ Per famam. Adde ꝙ ro.cōsi. ccclxxxvij.dicit ꝙ fama est sufficiēs vt quis euitetur. tanꝙ excōicatus, Zacharias.
¶ Adde qd nec

4 in contrariū. ¶ † Ex predictis z ex tex.no. quod delegatus pape etiam ratione accessorij ad cām sibi cōmissam non pōt absoluere ab excōicatione cuius absolutio reseruatr pape[a]: z pōt esse rō qz in certis casib⁹ absolutio reseruatr pape in signū specialis priuilegij.ista vero q̄ reseruantr hoc mō non trāseūt in aliū nisi ex speciali priuilegio: vt in.c .qd translationē.de offi.le.z sic no.casum i quo vno cō misso nō trāseūt dia sine qb⁹ pricipaliter cōmissuz expediri non pōt[b].z hec rōne predicta. Et ex his z ex tex.p locū a speciali arg.a quocūqz citra papā sit lata excōicatio pōt delegatus pape incidenter absoluere. ¶ Itē no.ꝙ rōne accessorij delegatus
5 impedit se de cā sibi non cōmissa. ¶ † Ultimo no. ibi:non velit.de significato hui⁹ ꝟbi nō:fm Inn. z Uin. differentia est inter nolle z nō velle.nā ꝟbū nolo denotat pcisam resistētiā z ꝯtēptū.verbū aūt non volo denotat simplicē resistētiā quasi velit facere sed non modo ille qui nō vult.qñqz tñ ista sumuntr pmiscue.de quo etiā p gl.in.l.j.ff.de tribu.z
6 l.qui se pris.C.vñ liberi. ¶ † In gl. in ver.donec. in fin.dic meli⁹ ꝙ rō dubitādi potuit esse:qz iste nolebat aut non poterat pbare excōicationē incōtinenti:sed forte petebat dilationē longiorē:vñ erat presumptio qd opponebat malitiose cā differendi processum sup pncipali.z ideo dubitatr vtrū ad pcludendā viā malitijs potuisset procedi sup pricipali z sup exceptione excōicationis sed in decisiōe puidetr contra istā fraudē vt nō differatr pcessus su p principali:sed exceptio excōicatiōis dz pbari in cōtinēti intra terminū cōpetētē.z hodie est puisuz vt intra octo dies pbetur:vt.s.dixi.z subijcitur in
7 gl.seq. ¶ † In glo.in verbo:ex confessione. in fin. no.singulariter istā gloss.ad quā quotidie recurritr z remittitr. Et in effectu glo.tāgit tria:z concludit ꝙ in exceptionib⁹ dilatorijs dz lis contestari z iurari de calumnia atqz libellus offerri.dicit.tñ qd si ista omittuntr nō pter hoc corruit pcessus quia iura annullantia pcessum in defectū illarum solennitatū non loquuntr in pcessu sup exceptionib⁹ dilatorijs. Host.aūt distinguit.dicit eñ ꝙ super exceptionib⁹ que pponūtr añ lit.cōte.dz fieri cōte.lit. sed super exceptionib⁹ q̄ pponuntr post lit. cōtest. non est necesse litē cōtesta.qz sufficit prima cōtestatio.fatetr tñ qd non seruabitr ita stricte ordo iuris super exceptionib⁹ dilatorijs sicut sup pcessu principali. Dicit etiā nullibi caueri ꝙ super exceptione dilatoria debeat iurari de calūnia Cōis opi.videtur indistincte vt sup exceptionibus nō sit necesse litē cōtestari[c]:nec libelluz offerre.nec de calumnia iurare.hanc opi.tenuerūt Jo.de lig.Bal.z cōiter moderniores sequentes:z idē Spec.in titu.de lit. cōtest.in.§.pe.in pn.z in ver.sed nūquid. z hec opi. mihi plz z pbatr rōne.lit.conte.fit p petitionē in iure ppositā z rñsionē ad eā secutam vt in.c.vnico. de lit.cōtest.sed ille qui excipit nihil petit vt in.c.ij. de ordi.cog.nec vz argu.glo.ꝙ cōfitēdo vel negādo se excōicatū fit conte.lit.qz hoc non est verū qm̄ p cōfessionē factā ante libelli oblationē nō inducitur lit.conte.vt no.gl.in.c.dudū.el.ij.s. de elec.z in l.j.C.de confes. Itē iuramētū calūnie dz pstari in exordio litis.i.in ipsa lit.contest. z potius prestatr post lit.cōtest.ꝙ ante:vt ptz.j.ex ordine titulorū. nā pmo tractatr de lit.contest.z postea de iuramē-
8 to cal. ¶ † Itē iuramētū semel tm̄ pstatr in cā.vt no.j.de iura.calū.c.j.ergo sup exceptionib⁹ dilatorijs non est pstandū iuramētum calūnie.fateor tñ ꝙ pōt exigi iuramentū malitie p.c.ij.§. si .de iura. cal.li.vj. Idē dico de libello.nā libellus nō prestatr nisi super cā principali.quinimo dico ꝙ exceptiōes non tenetr qs dare in scriptis:sed satis est ꝙ scribātur in actis vt not. Host.in.c.qm̄.de pba. lz gl.aliter hic dixerit. Fallit tñ in exceptione recusationis pposita cōtra iudicē:qz illa dz dari in scriptis nō tñ per modū libelli.vt.l.apertissimi.z.l.cum specialis.C.de iud.z vide qd not. Spe.in tit. de excep.§.
9 viso.in ver.sed nunquid. ¶ † In gl.in verbo. aliā iustam causam.ibi:de processu ordinarij.no.glo.z tene eam menti ꝙ impetrans rescriptū sup causa iam inchoata coraz ordinario dz facere mentionē

de processu ordinarij al's rescriptum est surrepti-
d tium.[d] Similē glo.habes in.c.vt debitus.j.de appella.z pbatr hoc dictū a simili:nam sicut non valet rescriptum sup cā iam inchoata coram alio delegato nisi d pcessu corā illo habito fiat mētio.vt i c.inter monasterium.de re iu.ita pari ratiōe annullatur rescriptum si nō facit mētionem de pcessu inchoato corā ordinario.nā si papa sciuisset non ita
e de facili dedisset rescriptū.[e] ar.i.l.vbi acceptū .ff.de
10 iu.z in.c.ex tenore.de rescri. ¶ † Et in fi.gl.nō bene dicit:qz rescriptū impetra.ab excōmunicato regulariter est ipso iure nullum nec conualescit secuta absolutiōe de quo dic vt habes l.c.j.de rescript. lib.vj. Et ad.c.pia.alle.i gl.respōde ꝙ loquitur de processu habito coram ordinario.z pro ratione diuersitatis vide gl.in.d.c.j.z istum tex.itellige quādo rescriptū fuit impetratuz ante excōmunicationem.vel si vis intelligere ꝙ postea dic qd fuit ipetratum in casu concesso vel seruatis seruādis. de quo in.d.c.j. ¶ In gl.in verbo ad excōmunicatorem.in fi.gl.communiter sequuntr docto .hic.qdā tamen tenuerunt cōtrarium per.c. venerabilibus. in.§.vbi autem.de sentē.excō.lib.vj.vbi.dr ꝙ absolutio tenet lz iniuste sit facta. Itē mouētur:qz iste remissiones fiūt de vrbanitate. vnde tenet absolutio eis non factis.vt in ca.cuz ab ecclesiarum. z.c. ad reprimendam.de offic.ordi.sed prima opi.plus mihi placet.nā iura allegata pro contraria opi.loquuntur in eo qui hz iurisditionē sup absolutione sed delegatus iste non habet aliquam ptātem sup causa sibi non cōmissa:nisi quādo aliter causa sibi commissa expediri non pōt vt hic z.s.e.c.j. Sz ex quo excōicator erat paratus absoluere istum actorem:ergo non poterat iste delegatus absoluere ex defectu potestatis. ¶ In glo.in verbo explorati
11 in fi.dic melius vt dixi.s. ¶ † Extra glo.quero nūquid per denuntiationē publice factam quis pro
f betur excōmunicatus.[f] z dicitr primo ꝙ nō:qz ille qui denuntiat nihil de nouo agit.l.heredes palā. ff.de testa.z possibile est ꝙ nulla excommunicatio precessit saltem que tenuerit:ergo denuntiatio necessario non probat excommunicationē. nā z quādoqz denūtiatur ille excōicatus qui in veritate excōicatus non est.exemplū in.c.licet.de sen.excōmu. li.vj.probatio autem debet concludere necessario: vt in.c.in presentia.de proba.z non probat hoc esse quod ad hoc contingit abesse.vt in ca.ij.de transla.episcopi.z in.l.neqz natales.C.de pbatio. Ad idē optime facit.c.pia.de excep.lib.vj. vbi dicitr qd excommunicatio debet probari apertissimis documentis seu lucidis probationibus.ob ista forte cōtraria gl.dubitauerunt de ista q.in.c.licet preallega.in.d.c.pia. Host. tenet hic ꝙ probatio denuntiationis sufficit ex quo publice fuit facta.arg .c.j. postu.pla. Credo quod vbi agitur de modico preiudicio:vt in casu nostro sufficiat hec pbatio:quia presumitur pro his que notorie acta sunt z pro iudice exercente officium suū.vt in.c.in presentia.de renū.z in.c.ad audientiaz.de prescrip.z optime facit.d.c.licet.sed vbi ageretr de graui preiudicio forte hec denuntiatio nō sufficeret:qz necessario nō cōcludit excōicationez:vt predixi.z regulariter ꝟba enuntiatiua non probant maxime plata in absentia partis.facit quod no.glo.in.l.optimā.C.de cōtrahen.z cōmit.stip.z.c.si papa.de priuileg.lib.vj. z in.c.illud.de presum. Nunquid autem sufficiat p
g bare per famam:[g] videtur ꝙ sic per.c.cum desideres.in.§.ij.de senten.excom.vbi tex.not.dicit quod si per famam constat aliquē esse excōicatum cogitr ille aut se purgare:aut petere absolutionem saltez ad cautelā:ita infamatus de crimine pōt p suspēsionem cōpelli ad se purgādū.vt. ij .q. v.si qs presbyter.z in.c.inter.de purga.ca. Solu. Egi.mouet hic istam.q.z finaliter cōcludit ꝙ ista probatio fame non sufficit.nā cū nō habeat vim nisi vnius testis:vt no.iiij.q.iij.c.si testes.§.itē sepe. sequeretr ꝙ vnus testis sufficeret ad probandum excōicationē qd non est verū vt not.in.d.c.pia.z in.d.c.ij. Abb. hic dixit ponderandum modum opponendi.naz si dixit dico istuz nō audiendū nisi prius se purget cum sit

etiaz pbatr p lras qbus fuit denuntiatus excōicat⁹ no.gl.z pe.de ancha.i.c.pia. de excep.li.vj.phil .frāc. in.c.dilectus.i .ij. no.de app. iste in c.pasto.§.verum. de ap.z Ro.deci. cclvj.inci.lz.i not. Antoni⁹ Frācis.
¶ Circa hoc qd dr ꝙ fama est sufficiens vt qs euitetr tanꝙ excōicatus. Dicas h forsan eē verū qñ fama eēt vehemens z haberet originē a iusta suspicione non aūt alias sicut in simili dicimus ꝙ testes ēt viles admittūtur ꝯ multū diffamatū vt p Inn.in.c. cū. J. z A.de re iudi.z p Alex.de imo.in.l.fin .ff.de qō.z p Sal.l.l.ea quidē.in vlti.col. C.de accu.z q̄ dicatur fama vehemēs relinquitr arbitrio iudicis vt p Bar.in ꝯsi.suo inci.dño paci de burgo.z p Sali.i l.fi.C.de qsti.z p hoc facit qz fama ēt non vera est iusta cā credendi.l. fi.z ibi Bar.ff.de acq.here.z i.l.cuz qdam.in.§.qd dr eo.tit.p hoc etiaz facit qz fama probat in his q̄ sunt parui piudicij fz Bald.in.l.de minore.in.§.tormenta.ff.de qō.vbi ēt per Alexan.z per Bal.in.l.vbi ad huc.in.viij.colū. C.de iure do.z iō in proposito cum videatur eē paruum preiudiciuz qd aliquis euitetr vt excōmunicat⁹: ideo debebit euitari eo maxime qz fama inducit manifestum fm Specu.in titu.de inquisi.z in.§.j.in fi.de quo tamen vltimo hr p glos. in.c. scelus .ij. q.j. que videtr ꝯtra p c.super eo. de consan.z affi.

↪ Sebasti. Sapia.

a ℭ Specu⁹. de hoc dicto Spec. vide no. p Pau. de ca. ₇ no. in. l. vbi pactū. C. de trāsac. ₇ p Fel. latius in. c. exceptionē. colū. ij. ₇. iij. ſ. de excep.

b ℭ Integre satisfacere. adde vidē a dum Old. consil. xciij. ₇ an si papa mādat q aliquis absoluatur dummodo satisfaciat quid pcedere debeat an absolutio vel satisfactio. vide Cal. consi. j. de sen. excō.

c ℭ Tene menti. Adde q Ro. ꝯsi. cccxxx. ₇ꝫ q delegat⁹ in cā possessoriȷ. non possit cognoscere de petitorio: sed petitorium sit ꝯñs possessorij ₇ dicit esse casum in hac decre scias autē ibi inc identer aliqd venit qꝛ tūc in incidentibus delegat⁹ pōt cognoscere. ibi ēt p multa ꝯcludit q habens mandatum ad admissionem postulatiōis absolutionis a vinculo prioris ecclesie non potest ad actum translationis prosilire.

Anto. Francis.

ℭ Circa hoc an delegatus in iudicio possessorio cognoscat de petitorio tāquaꝫ de cōsequēti. Dicas q lꝫ habuerint se vt diuersa. vt. l. naturaliter. in. §. nihil cōe. ff. de acqui pos. tñ qꝛ possessorium absorbetur a iudicio petitorio videreť posse dici q qui est iudex in possessorio it etiā iudex i petitorio: tamen qꝛ delegatio est stricti iuris vt in ca. p. et. g hoc. eo. tit. pt dici esse verū q iste tenet qd tū limito nisi in rescpto diceret q tas facit sibi iuriā in tali re ad ipsm ptinēte: qꝛ tur in rescripto venēt ₇ petitoriū possessoriū. vt p Inno. in. c. epi de reb. eccle.

cuꝫ sit infamatus de excōicatione: ₇ tunc nō dbet audiri per. d. c. cū desideres. quasi innuat secus esse si simpliciter opponeret de excōicatione ₇ postea probaret solā famā. Ego puto q pmū dictū abb. non sufficiat quo ad hoc vt iudex necessario teneať actorē repellere. ratio qꝛ indictio purgationis pendet a ptāte ₇ officio iudicis ₇ non cōpetit super hˀ actio ipsi parti. vt. ſ. de pur. cano. quasi per totuꝫ. pars aūt nō pōt cōqueri vel appellare si iudex ex officio suo nō vult indicere purgationem. vt not. Specu.[a] in titu. de offi. iudi. §. impedit. in princip. ₇ cōiter doc. in. c. pastoralis. de excep. fateor tamē q iudex ex officio suo poterit illum repellere. sed non ad petitionē partis excipientis: quia pars tenetur probare cōicationē modo legitimo ₇ apertis documentis: vt hic. ₇ in. d. c. pia.

☞ Excōiciatus qñ absoluitur debet prestare iuramentum de parendo mandatis ecclesie.

Delegatus cognoscit non solum de eo qd venit accessorie ad causam sed etiam de eo quod venit accessorie ad accessorium. 4.

3 Reus in vna causa ₇ coram vno iudice non potest conuenire actorem in alia causa ₇ coram alio iudice: nisi prima sit finita. fallit vt hic.

5 Excōicatus ab homine non potest absolui nisi ab illo vel ab eius superiore.

Si vero. Absolut⁹ a delegato sup causa pro qua fuerat excōmūicatus coram excōicatore parebit seu respōdebit sup illa causa nisi sit alteri delegata ₇ si excōicator maliciose distulerit delegatus qui absoluit cognoscet primo poniť. qō. scdo. solutio. ibi: in quo Et continuať iste. §. ad precedētē hoc ordine nā supra fuit dictū q si excōicator nō vult absoluere actorē ad reqsitionē delegati q ipse delegat⁹ poterit absoluere ne impediať cognitio cause sibi cōmisse. sꝫ qꝛ excōicatus absoluitur pstita cautione de parendo iuri in illa causa pro qua fuit excōicatus dubitabatur. corā quo iudice iste deberet parere iuri ₇ rñdere in illa causa ex quo iste delegatus istuꝫ excōicatuꝫ 1 absoluit. ₇ rñdeť vt in lr̄a patet. ℭ † Ro. ibi: mandato ecclesie. q absoluiť excōicat⁹ pstito iuramēto de stādo mādato ecclesie sup eo p quo fuit excōicatus ₇ prestať hoc iuramētū qñ fuit excōicatus p dubia offensa vel cōtumacia. si autē p notorio nō absoluiť cū iuramēto sed dꝫ pri⁹ integre satisface b re[b] vt in. c. ex parte. de ver. sig. ₇ in. c. venerabilib⁹. in. §. secus. de sen. excommu. lib. vj. vnde i priori casu intelligas istum casum. qñqꝫ tñ excōicat⁹ iurat q parebit mandatis iudicis. vt in. c. j. qd me. causa. qñqꝫ parebit iuri. vt in. c. ex parte. prealle. idem tamen est effectus horū iuramētorū. nā solū obligat ad parendū mādatis licitis ₇ honestis sibi fiēdis a iudice competēti: vt sentit Hosti. hic ₇ in gl. 2 in. c. ex tenore. de sen. excō. ℭ † Iteꝫ no. quem posse cognoscere nō solum de eo quod venit accessorie ad causam principaliter sibi cōmissam sed etiaꝫ de eo qd venit accessorie ad accessoriū cause sibi cōmisse: nam hic delegatus pōt absolutionē impendere: qꝛ venit accessorie ad causaꝫ sibi cōmissam. Iteꝫ pōt postea cognoscere de causa pro qua fuit excōicat⁹ qꝛ venit accessorie ad absolutionē quaꝫ incidenter c facit: ₇ tene hoc mēti[c]. et ex hoc ₇ ex tex. no. casum in quo delegatus cognoscit de causa prorsus separata a causa sibi commissa: qñ scilꝫ venit accessorie 3 saltē ad accessoriū cause sue. ℭ † In gloss. in verbo distulerint. videť velle glo. q hodie nō pcedat qd diciť per. c. dispēdia. §. reus quoqꝫ. de rescrip. li. vj. vbi dicitur q re⁹ in vna causa nō pōt pendēte illo iudicio trahere actorē corā alio iudice etiam super alia causa: cuius ꝯriuꝫ hic innuiť. nā iste actor fuerat excōicatus in alia causa in qua erat re⁹. ₇ videť hic tex. velle q pōt psequi cām corā iudice per eū impetrato: ₇ in alia causa pro qua fuit excōicatus tenetur rñdere vt reus: ₇ sic actor ₇ reus litigabāt eodē tpe corā diuersis iudicib⁹. qd est ꝯtra illū. §. reus quoqꝫ. Solu. multa hic inuoluuntur: sed dic clare q in multis casib⁹ pōt saluari etiā hodie iste text. nam primo pōt intelligi q iste fuit excōicat⁹ in causa quā habebat non cū isto qui est nunc re⁹ sed cum tertio: ₇ sic cessat prorsus cōtrarium: naꝫ pendēte causa inter me ₇ titiū mihi repugnat quo minus possim trahere semproniū coram alio iudice. secundo pōt intelligi q iste fuit excōicat⁹ ad instantiā istius q nunc est reus: ₇ in alia causa erat actor ₇ tūc limitat cōtrariū: sed rñde q forte fm Hostiē. prima causa erat finita: sed qꝛ nō parebat executioni fuit excōicat⁹: vnde rescriptū fuit impetratū finito primo iudicio licet nonduꝫ executioni mandato. et no. ex hoc intellectu bonam limitationem. ad illum. §. reus quoqꝫ. tertio pōt intelligi q iste. §. loquiť qñ causa pēdebat corā delegato sec⁹ si corā ordinario. Hec tñ solu. ex toto nō satisfacit per auť. ₇ cōsequēter. alleg. in glo. ₇ ideo tene precedentes solutiones. ℭ In gl. fi. ibi: prorogari ad istū tertium nō posset. Aduerte qꝛ glo. multum restringit tex. vult enim q iste delegat⁹ possit cognoscere de causa pro qua causa actor al's fuit excommunicatus si excōicator est negligens in procedēdo dummodo illa causa tāgat istū reū qui nūc vocatur corā delegato secus autē si tāgit tertiū. qꝛ in d tertiū nullā hꝫ delegat⁹ iurisditionē. ₇ hanc opin. tenuerunt Vin. Phi. ₇ Ymol. sed Hostie. Pet. et 4 Abb. tenuerunt ꝯriuꝫ. ℭ † Quid enim fm hōs si excōicator indignatus: quia delegat⁹ absoluit nō vult se intromittere amplius in causa illa. durum est dicere q delegat⁹ qui absoluit nō possit cognoscere. Joan. andr. cōcor. ₇ satis bene iudicio meo q quatenus causa tangit articuluꝫ satisfactionis pōt delegatus cognoscere ₇ nō ampli⁹. pone exēplum in alia causa fuit actor excōicatus ppter cōtumaciam poterit nunc iste delegatus cognoscere de illa contumacia: qꝛ pprie venit accessorie ad solutionē factaꝫ p delegatū: sed de residuo cause cognoscere non potest: quia est prorsus separata ab articulo excōicationis. Si aūt tota causa cōtingeret ipsum articulū satisfactionis. vtputa fuit excōmunicatus qꝛ noluit soluere iuxta pceptū seu sententiā nullam: tūc enim poterit delegat⁹ cognoscere de tota causa: scilicet an snīa seu preceptū fuerit 5 nulluꝫ. ℭ † Ultra gloss. quero: pone q coram epō actor probatur excōicatus ab alio epō: nunqd iste eps cause poterit absoluere eum ab illa excōmunicatione si excōicator requisitus nō vult istū absoluere. videtur q sic: sicut delegatus absoluit: vt hic contrarium cōiter tenent doct. ₇ bene: quia delegatus hoc facit tanq gerens vices pape: sed eps fungitur potestate sua dūtaxat ₇ ex propria potestate non potest absoluere ab excōicatione lata ab alio iudice quia non est sibi subditus: naꝫ regula est q excōicationem latam ab hoīe nemo potest remitd tere nisi ille qui excōicauit vel superior[d]. vt in. c. pastoralis. §. preterea. de offi. ordi. habeat ergo recursuꝫ iste actor ad superiorē sui excōicatoris. argu. in. c. nullus. de iurepatro. ₇ idem dic in cōsimilib⁹ terminis. quod no.

1 ☞ Clausula q si non oēs ₇c. non excludit quin fiat requisitio collige si vult interesse: al's processus est nullus ipso irrequisito factus.

Iudices plures dati non possunt vnus sine alio procedere.

2 Delegatio cause potest fieri inferiori q sint partes litigantes.

3 Citatus ab vno ex iudicibus datis non tenetur cō parere.

Citatio nō requiritur qñ pars est in presentia.

4 Possessorium recuperande competit spoliato a iudice non iudicialiter procedente.

Iudex non iudicialiter procedens presumitur persona priuata. 5.

Iudici iniuste aliqd faciēti potest impune resisti.

6 Titulus an excuset quem a restōne fructuū tā perceptorū q illorū qui percipi potuissent.

Unus ex iudicibus datis si reqrať vt intersit ₇ nō cōparet in termino: psumiť nō posse vel nolle interesse: ₇ ideo tota iurisditio consolidať in collegam.

7 Collegiū non hꝫ aliquā iurisditionē in singularem de collegio nisi aliud habeat consuetudo.

8 Citatio siue requisitio vna vel plures quādo reqratur. vide hic pulchre.

nō alie. ₇ p Arch. in. c. si quisq. xj. q. j. qd etiam voluit Bal. in. l. penl. in. pe. colū. in ver. qd si a nō cōpe. iudi. Et hoc intelligo verū qd possessoriū nō ꝯprehēdiť in rescripto de petitorio vl' ecōtra: nisi actor et reus sint eiusdem fori: qꝛ tūc commissio simplex trahit ad vtrūqꝫ: vt p Spe. in titu. de rescrip. psenta. c. vlt. ver. item faciat. circa medium.

d ℭ Uel superior. Adde Ro. consi. allega. ccclxxxvj.

Zacharias.

ℭ Aut successor excōicantis. not. Archi. et Pe. de anchar. in. c. ij. de sen. excō. lib. vj. in vi. not. ₇ in. c. nup eo. ti. cū cōcor. ibi per eos alle. Qd tū limito nisi in mortis articlo nū posset haberi copia excōicantis: qꝛ posset per aliū absolui. no. iste in c. postoralis. §. preterea. j. col. ₇ Car. in cle. j. §. j. q. iiij. ₇ seq. de reb. eccle. non alie.

Cum cauſa. ¶ † Si cauſa ſimpl'r delegatur trib⁹ duo ſine ſubdelegatione tertij procedere nō poſſunt ꝙ ſi fecerit ab eis poterit appellari. Idē ſi ſunt dati cū clauſula qꝺ ſi oēs. non enim valet proceſſus duorum tertio incōſulto. h.d. cōpꝛehendendo vtrūqꝫ intellectū. nā alii qui intelligunt qꝺ hic fuit cōmiſſa cā trib⁹ ſimpl'r. alij vero dicunt ꝙ fuit cōmiſſa cuꝫ illa clauſula qꝺ ſi non oēs ſed idem in caſu huius. c. reſultat effect⁹ qꝛ ex quo tertius ſe non excuſauerat nec cōſtiterat de impedimēto illius nō poterāt duo procedere licet cauſa fuiſſet commiſſa cum illa clauſula. vt. ſ. c. proxi. in pꝛinc. Diuidit̄ hec decre. i duas partes: nā pꝛimo recitat factū ſup quo ꝛ ꝓ quo fuerat appellatū. ſcꝺo committit appellationis cām. ibi: fraternitati. ¶ Caſus literalis. Inter archiepōs mōtis regalis ꝛ roſſeneñ. vtebat̄ q̄ſtio ſup ꝗbuſdā decimis. cā ſup his fuit cōmiſſa archiepō capuano ꝛ panoꝛmitano ꝛ epō regino duo iudices. ſ. archiepi citauerunt archiepm montis regalis ad certū terminum ipſe cōparuit in termino coꝛam archiepis duobus: tertio ſcꝫ regino abſente. In quoꝛum pꝛeſentia ꝓpoſuit excipiēdo ꝙ ꝓ duab⁹ cauſis eoꝛuꝫ ipſe nō debebat ſtare iudicio qꝛ cū cā trib⁹ cōmiſſa fuiſſet: ꝛ ipſe a duob⁹ tm̄ fuerit ad iudiciū euocat⁹ tertio nec committente vices ſuas nec ſe excuſante corā duobus rn̄dere non dꝫ. Itē añ ipſoꝝ citationē ꝛ notitiā lr̄arū ꝓ cā illa nūtium ſuuꝫ ad ſe. apo. deſtinauerat allegādo ſup hoc quādā decre. Ale. ſed archiepi has exceptiones admittere noluerūt pronūciātes vt corā eis rn̄deret: propter hoc ad ſe. apo. appellauit. Iudices illi nō obſtante appellatione illius aduerſarium induxerunt in poſſeſſionē illarum decimarū. Mādat papa quibuſdā quatenus ſi cōſtiterit dictos archiepōs exceptiōes pꝛedictas nullaten⁹ admiſiſſe decimas ipſas qb⁹ archiepſ mōtis regalis aſſerit ſe ſpoliatū poſtꝗ̄ nunci⁹ ſuus ad ſe. apo. acceſſerat faciāt ei reſtitui cum fructibus inde ꝑceptis nō obſtāte eo ꝙ per dictos archiepōs ſiue per laicalē potētiā factū fuit. Poſtea vero audiant ſi ꝗd fuerit q̄ōnis. B. ¶ Not. j. qꝺ i iſta cā cōcurrebāt. v. archiepi quoꝝ duo erant litigantes tres vero erāt iudices delegati. ꝛ facit iſte tex. ꝙ nō ſit de ſubſtantia vt quelibet ꝓuincia habeat ſolū vnū archiepm. nā iſti archiepi erant vicini nec multū diſtabant inter ſe. ꝛ ideo lꝫ de iure oꝛdinario in qualibet prouincia vnus duntaxat archieps debeat pꝛeeſſe vt in. c. ſcitote. vj. q. iij. hoc tm̄ non ſemper obſeruat̄ qꝛ papa ad petitionē pꝛincipum hūc iuris oꝛdinē ſepe tranſgredit̄: vñ i ſicilia ſunt tres archiepi quoꝝ hic duo enumerant̄ panoꝛmitanus: ꝛ montis regalis. ¶ † No. ij. ex hoc ꝛ ex tex. honeſtū foꝛe vt delegatio cauſe nō fiat iudicibus habentibus dignitatē inferioꝛem ipſis partibus, nā hic qꝛ cā vertebat̄ iter archiepōs fuit cōmiſſa archiepis duntaxat nō tm̄ hoc eſt neceſſariū vt patet hic in ſupraſcriptione. vbi cauſa fuit poſtmodū cōmiſſa epō regineñ. ꝛ cuidā alteri epō. vñ ſatis eſt ꝙ delegatus habeat dignitateꝫ vel perſonatuꝫ vel canonicatū ecclie cathedralis vt in. c. ſtatutum. de reſcrip. li. vj. nec debent partes dedignari. licet ſint ſuperioꝛes in dignitate qꝛ delegat⁹ repꝛeſentat ꝑſonā delegātis quo ad cām ſibi cōmiſſam. ſ. e. ſane. el. ij. vbi ꝓbat̄ ꝙ ēt ſubdito poteſt cōmitti cā alicuius pꝛelati vt ibi iam dixi. ¶ † No. iij. ꝙ citatus per duos ex trib⁹ delegātis nō arctatur ad reſpondendū. dixit tm̄ Inn. ꝙ ſi in cōparatione ſunt congregati oēs tres tenentur reſpondere lꝫ duo citauerint. ꝛ no. hoc dictū. Sed Hoſti. tenet ꝯ̄rium qꝛ citatio fuit temeraria. vt. ſ. c. proxi. i pꝛin. Pōt dici concoꝛdādo ꝙ aut queritur nūquid vigoꝛe pꝛime citationis teneat̄ reſpondere. ꝛ dicēdum eſt ꝙ non qꝛ fuit nulla: ꝛ ſic procedat dictum Hoſt. aut queritur nunquid poſſit compelli ad reſpondendum ex noua requiſitione ꝛ admonitione oīm iudicū. ꝛ dicendū eſt ꝙ ſic: ſi aliud non obſtat nam requiſitio iudicum habet viꝫ citationis: vt. l. ij. C. quomodo ꝛ quando iudex. ꝛ not. glo. j. eod. c. cōſuluit. Item citatio fit vt pars ſit pꝛeſens: ſed ex quo datur pꝛeſentia nō requirit̄ neceſſario citatio vt no. dicit Io. an. in. c. fin. de elec. lib. vj. ꝛ vide qꝺ dico in. c. j. de iudi. ¶ † Item no. ibi: ſiue per laicalem potētiā ſiue per eoſdē iudices ꝛc. ꝛ tene menti qꝺ factum iudicis non rite procedētis equiparat̄ facto pꝛiuati. vnde ſicut poteſt peti reſtitutio ꝛ agi poſſeſſoꝛio contra ſpoliationē factā ꝑ pꝛiuatū: ita etiam cōtra ſpoliationē factā autoꝛitate iudicum rite non procedētiū.[a] vnde poſſet iudici hoc caſu de facto reſiſti ſicut ꝛ pꝛiuato de quo vide qꝺ dixi. ſ. e. c. ſi qñ. ꝛ facit qꝺ le. ꝛ no. in. c. cōquerēte. de reſti. ſpo. ſecus ſi in iudice nō deficiebat ptās ꝛ ꝓceſſit iudicialiter: nā tūc licet iniuſte aliquem deiecerit a poſſeſſione ſua nō tm̄ pōt cōtra eum agi poſſeſſoꝛio: ſic intelligo gl. no. in. c. pꝛeſentiū. vij. q. j. ꝛ tenebis mēti illā glo. ¶ † Ultimo hic notabis ꝙ autoꝛitas iudicis iniuſte ꝓcedentis nō excuſat a reſtitutiōe fructuū perceptoꝝ.[b] vnde ſi iudex iniuſte tradidit meam poſſeſſionem alteri poſſum illam recuperare cū fructibus perceptis nec excuſat autoritas iudicis vt ille facit fructus ſuos vt hic ꝛ adde ad no. Barto. in. l. quod iuſſit. ff. de re iudi. ꝛ melius in. l. iuſte poſſidet.[c] ff. de acqui. poſ. Sꝫ dubium eſt quid in fructibus percipiendis. id eſt qui potuiſſent percipi vel ab iſto nouo poſſeſſoꝛe: vel ab antiquo ſi ſtetiſſet in poſſeſſiōe. Gloſſ. fi. hic not. dicit ꝙ etiam de illis eſt habēda ratio ex quo iudex iniuſte ꝓceſſit. In cōtrariū tm̄ facit qꝛ titulus excuſat etiā malefidei poſſeſſoꝛem a fructibus ꝑcipiendis vt in. l. ſi fundū. C. de rei vēd. Sol. ſuſtinēdo gl. dic vt ſentiūt Hoſt. ꝛ Io. an. ꝙ iſte titulus habebat̄ pro nō titulo: qꝛ deficiebat hic autoꝛitas iudicialis: qꝛ duo ex tribus non habebāt inſolidū iuriſditionē. vnde vbicūqꝫ titulus eſt ꝯ̄ iuris diſpoſitioneꝫ ille habebat̄ pro non titulo ꝛ nō excuſat a fructib⁹ percipiēdis.[d] ad hoc vide bo. gl. xij. q. ij non liceat pape. ꝛ. l. quemadmodū C. de agri. ꝛ cenſi. li. xj. facit regula que contra ius. de re. iu. li. vj. ¶ † In gl. j. ibi. ſed ponamus quod tres ſunt iudices. no. iſtā particulā. gl. vſqꝫ ad fi. ex qua habes bonā limitationē ad theoꝛicā quā obſeruare debent plures officiales cū habēt poteſtatē procedendi dato impedimento vel voluntate alicuius eoꝝ. nā nō poſſunt citare qꝛ citatio pꝛeſupponit iuriſdictionē ꝛ in ſuperioꝛē citantem: ſed debent eum requirere ꝛ rogare vt certo termino interſit ad procedendum cum eis ꝛ ſi in termino nō venit pꝛeſumitur qꝺ aut nolit aut nō poſſit intereſſe: ita ꝙ hec pꝛeſumptio eſt ſufficiens ad conualidādum poteſtatem alioꝛum. ſimile no. Inn. in. c. cū nobis. de ele. vbi no. dicit ꝙ canonici nō poſſunt citare canonicum: ſed ſolū poſſunt eum monere requirere ꝛ rogare vt certa hoꝛa interſit caplo: ꝛ ſi nō compareat nō poteſt a canonicis puniri. † Qꝛ canonici nō habēt iuriſditionem ſupra canonicū etiā collegialiter niſi aliud habeat cōſuetudo. ꝛ ſic itellige qꝺ le. ꝛ no. in. c. irrefragabili. §. exceſſus. de offi. oꝛdi. ꝛ vide ad idem qꝺ no. Inno. in. c. ij. de no. ope. nuntiat. ꝛ in. c. j. de ma. ꝛ obe. vbi Inn. idem tenet in antiquioꝛi canonico: qꝛ lꝫ ille de iure habeat cōuocare capitulum non tm̄ poteſt punire canonicos non venientes. ¶ † No. ij ex hac gl. qꝺ iſte requiſitiones que fiunt de pari in parē debent eſſe trine ſicut citationes iudiciales[e] xxiij. q. iij. de illicita. In contrariū tm̄ facit glo. not. in. c. ſi epſ. xviij. diſt. que gl. no. dicit ꝙ ad actū extraiudicialē ſufficit vna requiſitio ꝛ ad hoc quotidie allegatur illa glo. do. Anto. in. c. eccleſia. de cōſtitu. volens ſaluare iſtam gl. dicit quod procedit in actu quaſi iudiciali: nā iſta requiſitio fit vt poſtmodum iudicialiter procedatur. Sed certe hoc dictum mihi non ſatiſfacit: ꝛ vide in contrarium pꝛopꝛie in terminis noſtris tex. in clemen. j. de here. iuncta gl. in verbo requiſierint: nā ibi par requirit parem vt procedat iudicialiter: ꝛ tamen ſufficit vnica requiſitio quia non poteſt dici actus iudicialis. Item etiā in iudicio qꝺ plus eſt vbi citatur quis vt compareat ſi velit ita quod neceſſitatur ad cōparendum ſufficit vnica requiſitio. ad hoc tex. cum glo. fin. in. l. ea. C. ſi mancipium ita alie. fuerit. ꝛ in auſ. ſi omnes. C. ſi vt ſe ab here. abſt. facit. c. fi. j. de clā. deſpon. ꝛ in. c. ſi qui ma. accu. poſſ. ¶ Conclude ergo quod aut requiſitio fit ad conuincendum negligentiam paris vel inferioꝛis extra iudicium. ꝛ tunc ſufficit vnica requiſitio. vt. d. c. ſi epiſcopus. ꝛ clementi. j. pꝛealleg. item in iudicio quando quis citatur vt compareat ſi ſua putauerit intereſſe: qꝛ cum tunc non neceſſitetur ad comparendum ſufficit vna citatio. quod etiam ſentit Bald. in. l. fina. C. de iure deli. qꝺ no. aut requiſitio fit ad conuincendum negligentiam ſuperioꝛis in aliquo actu ꝛ tunc requiritur trina citatio[f] ſic poteſt intelligi tex. in. c. j. de ſupplē. negli. pꝛela. ¶ In glo. iij. ibi: ex certa ſcientia. gloſſ. hic habuit reſpectum ad id quod dixi ſupra in pꝛima glo. ſcilicet ꝙ proceſſus iſtoꝛum iudicū non debet tolerari ex ignoꝛantia eoꝛuꝫ quia ipſe bene ſciebāt quod tres fuerunt deputati in cauſa: ꝛ ſic duo procedere non poterant. ¶ In gl. in verbo admiſiſſe. in fi. ad iſtud. c. dicunt docto. quod procedit quando cauſa appellationis eſt notoꝛie vera: nam notoꝛie hic conſtabat qꝺ tres fuerunt deputati iudices. vnde regulariter dicitur quod excipiens ꝛ appellans debet pꝛobare exceptionem eſſe veram niſi obtulerit ſe incontinenti pꝛobaturū ꝛ fuerit admiſſus vt in. c. interpoſita. de appella. ꝛ ſic vt ibi plene nota.

1 ☞ Clauſula ꝙ ſi ambo ꝛc. operatur etiam ſi vnus ex delegatis ſit recuſatus. 6.

Proceſſus factus coꝛam iudice recuſato eſt nullus.

2 Tertius comparens pro ſuo intereſſe poteſt iudicem recuſare ſi hēt legitimam cauſam recuſandi.

3 Iudex ex quibus cauſis poſſit recuſari.

Inimica

Sebaſti. Sapia.
[a] ¶ Non procedētiū. Cōtra hec videt̄ facere tex. i. l. ſi. §. fin. ff. qꝺ met. ca. vbi ſi iudex fecit effectū iuſtitie iuris oꝛdine non ſeruato nō retractat̄ tale ſcm̄ nec ſolutuꝫ repetitur ſed rn̄. vt ꝑ Ang. in. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iud. vbi etiā per Alex. late.

Sebaſti. Sapia.
[b] ¶ Fructuū perceptoꝛum. Uide Bal. idē tenentē in. l. ij. col. penul. C. de ſerui. ꝛ aq. Ro. in cōſi. ccccliiij. inci. in re pꝛeſente. col. penult. Abb. in cōſi. xliij. inci. ex oībus. co. fin. i. iij. dubio. fel. in. c. ꝺ charta. col. ij. j. de pꝛeſcrip.

[c] ¶ Iuſte poſſidet. Adde Pe. de ancha. ꝯſil. cxxxij. ꝛ dicit Ro. ꝯſi. ccc. qꝺ adminiſtrans vigoꝛe poſtulationis nulle autoꝛitate iudicis non euitat penas canonicas.

[d] ¶ Percipiēdis. Adde Ro. conſi. ccccliij. vbi tenet ꝙ ꝯuentus a pupillo tenetur ad fructus qui percipi potuerunt dato qꝺ conuentus haberet tituluꝫ ꝑ glo. ſing. in. l. patri. verſic. item ex diuerſo ſup verſi. cuꝫ fructib⁹. ff. de minoꝛi.

Sebaſti. Sapia.
[e] ¶ Iudiciales. vide Alexā. in. l. de pupillo. §. ſi pꝛetoꝛi. colū. ij. ff. de ope. no. nū. Alex. in conſi. lxxix. incip. ſtantibus his in. iiij. vol. cū allegatis per Feli. late in. c. ex literis. ſ. de conſtitutio.

[f] ¶ Trina citatio. Adde qꝺ Ro. dicit qꝺ poteſt fieri vno contextu cumulatiue ita eius conſi. cccxxxvij.

Inimicus quomodo probetur.
Capitulum quando litigat cum prelato non requiritur quod habeat curatorem.
Producens instrumentum censet tacite confiteri omnia in eo contenta.
Utile vitiatur per inutile in indiuiduis.13.
Exceptiones proposite cēsentur refutate si iudex od vlteriora procedat
Appellari potest ab exceptionibus non admissis.
Unus ex iudicibus delegatis quo casu potest sine collega cognoscere.
Actus factus per habilē ⁊ inhabilē simul an sustentet per illū habilem
Si non valet quod ago:an valeat vt valere potest.

Cum super. ¶ † Si duo sunt dlegati cū clausula ꝙ si ambo ⁊c. vno recusato alter sol⁹ procedere potest nec tenet processus si cum recusato procedat prima pars decise narrat factū:secunda diffinit ibi quamuis ¶ Casus literalis ponitur per Ber.in.gl.j. ¶ In glo.j.ibi:pars. R.q per capitulum dicebat intrusus Aduerte qꝛ de isto.R.nō fit aliqua mē tio in tex.⁊ hoc:qꝛ causa fuit principaliter mota contra cōuentum ꝑ abbatem qui fuerat expulsus sed iste fuit substitut⁹ per monachos loco expulsi vnde gerebat se pro abbate illius monasterij:⁊ dū tractaretur cōtra conuentū iste.R.cōparuit pro interesse suo et recusauit epm alterum ex coniudicibus delegatis ex tribus causis de quib⁹ in gloss. ¶ † Ex h tex gloss.no.j.⁊ tene menti.qꝛ nescio alibi ꝙ tertius[a] comparens pro suo interesse potest recusare iudicē si habet causam legitimā eum recusandi:nā ex quo admittit ꝓ interesse suo.vt in.c.veniens.ij.de testi.⁊.c.cum super.de re iudi.ergo debent audiri omnes defensiones sue.ar.c.cum inter.de exceptio.⁊ non tradas hoc obliuioni.⁊ hoc etiā sequit hic do.Anto.⁊ do.Card. ¶ † Tertio no.tres causas legitimas recusandi iudicem. ¶ Prima.si pars recusans habet causam cum iudice tanꝙ cū priuato ⁊ no.bene hoc dictum.nam ex materia litigij solent causari inimicitie.⁊ ad quod.le.⁊ not.in.c.ex literis.⁊.c.item cum quis.de resti.spoli.⁊ no.ꝙ hoc procedit etiam si causa sit inter iudicem vt priuatum ⁊ dignitatē recusātis.vnde recusans potest in causa propria dicere iudicē suspectum qꝛ habet causam cū dignitate sua sicut contingebat hic nā iste.R.proprio iure suo cōparebat ⁊ tamen recusabat epm qui habebat causam cū monasterio suo.qd bene not. ¶ Scda causa recusationis cum iudex noluit exercere cū parte actum humanitatis et pacis qui solet exerceri cum alijs qui sunt in pari gradu cum parte recusante.nam iste eps fuit recusatus qꝛ noluit admittere ad osculū pacis istū.R.pretensum abbatē. ¶ † Ex hoc no.qd eps etiā prelatos inferiores debet admittere ad osculum pacis ꝛm consuetudinē loci.Et ex hoc no.vnūmodum presumendi inimicitiam.si ergo in ecclesia quando datur pax non vult vnus admittere aliū ad osculū pacis ꝛm cōsuetudinem ille presumitur inimicus. ¶ Tertia causa cū iudex minatus fuit parti qd sibi noceret si posset.Et sic no.ꝙ mine iudicis[b] probant iustam causam eum recusandi.Adde quartū casum no.extra glo.si quis scʒ non vult alium salutare[c] vide ad hoc gl.in c.cum adrianus.lxiij.dist.⁊ de plurimis alijs causis recusandi iudicē vide in locis ad quos remisi in.c.causam.el.ij.ꝯ.eo. ¶ † Nūc venio ad notabilia.Et primo no.ꝙ cum questio vertitur inter prelatū ⁊ capitulum non est necesse vt detur curator capitulo suo sed ipsum capitulū ꝑ se vel per alium potest esse in iudicio ⁊ tene menti ad hoc istū tex.quia nemo ad hoc eum allegauit.facit ad ea que dixi in.c.edoceri.de rescri. ¶ † Secundo no.ꝙ clausula si ambo non poterint interesse ⁊c.verificatur etiā dato impedimēto recusationis:vnde si alter legitime recusatur verū est dicere ꝙ ambo nequeunt interesse simul.No.iij.ibi: per consequentiam confessus ⁊c.quod quis dicitur cōfiteri tacite omnia que requirūtur ad actum quem qs exercet ⁊ omnia consecutiua ⁊ accessoria ad actū.vnde confessio fit non solū ore sed etiam ipso facto.ad hoc.c.null⁹.ꝯ.de ꝑsumptio.⁊ in.c.existimant.xj.q.iij. ¶ Et facit iste tex.pro dicto Inno.in.c.cum olim.de censi.⁊.c.cū venerabilis.de excep.ꝙ producens instrumētum videt tacite cōfiteri oīa contenta in instrumento.[d] ¶ Itē no.qd habilis associando sibi inhabilē ad actū ad quē eum habilitare nō pot nihil agit ⁊ hoc saltē procedit in iudicialibus.vt hic. ¶ Itē no.qd ad validitatē act⁹ volūtas ⁊ ptās debent simul concurrere.[e] vbi aute sibi aduersant nihil potest validū explicari.⁊ ad hoc quotidie allegat iste tex. ¶ † Itē no.ꝙ in indiuiduis inutile vitiat[f] vtile. ¶ Ultimo no.illā regulā que quotidie allegatur.ꝙ si facio actū quē facere nō possum nō valet etiam eo mō quo possum:qꝛ qd volui nō potui ⁊ qd potui nolui[g] ⁊ est ista regula contra aliā regulā que habet si nō valet quod ago vt ago valeat vt valere potest vt in.c.vnico.de despon.impu.lib.vj.⁊ in.l.si tam angusti.ff.de serui. ¶ † In glo.iij.in fi.⁊ ex hoc intellectu gl.nōt.ꝙ si iudex proposita exceptiōe ꝓcedit ad vlteriora videt interloqui cōtra exceptionē[h] propositā ita ꝙ ex hoc solo potest quis appellare:qꝛ perinde est ac si expresse iudex fuisset interlocutus contra exceptionē.⁊ dicit Abb.hoc esse expressum.idē le.⁊ not.in.c.ex parte.M.el.ij.de ap.sequitur Bal.in.l.a procedente.C.de dila.Host.tamē dicit hic ꝙ nō est curandum:qꝛ in integra nō reperiebatur ꝙ isti fuerunt interlocuti:satis enim est ꝙ hic inuenitur.sʒ vtrūqʒ dictū saluari pōt. ¶ † In gl.fi.ꝑ declaranda materia huius gl.⁊ totius tex.capio cōtrarium formatum in fi.glo.tanꝙ magis vrgēs i materia.Et opponit cōtra tex.de.l.j.§.j.ff.quod cū fal.tu.vbi dicitur ꝙ si verus tutor prestitit autoritatem pupillo vna cū falso tutore valet act⁹ ex persona veri tutoris nec inficitur actus ꝑpter admistionē inhabilis ⁊ falsi tutoris:cuius cōtrariū dicit in tex.nam Abb.⁊ episcopus erāt deputati cū clausula ꝙ si ambo ⁊c.[a] ⁊ epo legitime recusato extitit cōditio clausule ⁊ sic iurisditio in totum fuit cōsolidata in ꝑsonā abbatis:ergo ex persona sua debuit tenere sententia non obstante quod processerat cum episcopo recusato.solu.ex gloss.ista colliguntur due solutiones quas declarando ⁊ ampliando subijciam.prima[b] solu.qd in contrario quilibet tutor habet solidam potestatem ita ꝙ quilibet ꝑ se potuisset interponere autoritatem:ideo verus tutor procedendo cū falso non processit tanquā habens potestatē pro parte:sed tanquam habens solidam potestatē merito[c] procedit regula:vtile per inutile non vitiatur in regula vtile.lib.vj.Sed i casu nostro de natura delegationis est:vt delegati nō habeant potestatem insolidum sed pro parte vt plene fuit dictum ꝯ.c.prudentiam.ideo abbas procedendo cum episcopo tanꝙ cum collega videtur voluisse procedere tanquā habens potestatem pro parte ⁊ non in totum.sententia enim cum sit res indiuisibilis non potest valere pro parte.⁊ hec sol.ita declarata est[d] satis optima.Sed vt non desint dicta scribentiū transeo ad solutionē secundam gl.que dicit ꝙ i cōtrarijs verus tutor sciebat se solū esse tutorē ⁊ sic habuit voluntatē interponēdi autoritatem i totū.Abbas vero hic credebat epm habere potestatē hec solu.licet vera sit in se diuinat tamen ad illam l.j.Sed ex hac solutione potest singulariter limitari iste tex.ꝙ si verus iudex delegatus scit se habere in totum potestatem:sed ad maiorem cautelā vult procedere cuʒ alio ꝙ tunc tenet sentētia ex ꝑsona ipsius lʒ postea reperiat aliū fuisse incompetentē ⁊ ad hoc dictū quia nemo apērit.ex quo potest sumi not.⁊ singularis theorica.cuʒ dubitatur an alter[e] ex delegatis habeat potestatem:vt indubitat⁹ delegatus protestetur ꝙ intendit procedere solus in ꝙtum solus habeat potestatē:alias aūt cū colega nam ex hoc cessat ratio cōtrarietatis inter volūtatē ⁊ potestatē.de qua in litera.et cessante ratione cessat dispositio.l.cū pater.§.dulcissimis.de le.ij.⁊ c.cum cessante.de app.l.adigere.§.ꝙuis.ff.de iure pa.Itē ex precedēti so.gl.infero aliā notabilē limi[f]tationem ad istum tex.vt nō procedat in plurib⁹ ordinarijs si verus ordinarius procedit cum falso:qꝛ ordinarij habēt ptātē insolidum vt.l.vnica.ff.de[g] offi.consu.⁊ dixi.ꝯ.c.prudentiā.⁊ sic quilibet videt procedere tanꝙ habens solidam potestatē.Tertia sol.extra.glo.ponit per Hosti.dicens ꝙ hic fuit er[h]ror iuris.sed in.l.j.fuit error facti ideo ignorantia[i] excusat ibi:sed nō hic:vt in regula ignorantia facti de reg.iur.in.vj.⁊ in.l.regula.ff.de iu.⁊ fac.ign.Et ꝙꝙ hec sol.non impugnetur per doct.mihi tamen non placet qꝛ aperte iste tex.ex rōne sui innuit contrariū.nō enim hic ponderatur ignorātia pro[i]babilis sed voluntas abbatis cōtradicebat ptāti ipsius.de ergo qualiscunqʒ ignorantia ex q iste non habebat voluntatem nisi procedēdi pro parte [k] semper habet locū ratio litere.⁊ pro hoc allego[k] l.qui in aliena.⁊.l.si is ad quem.ff.de acqui.here.vbi error in facto cōtradicēs voluntati inficit actū qui geritur ita vt non valeat eo modo quo valere pōt:vnde si quis putat se filiumfamilias cum sit sui iuris ⁊ adijt hereditatem iussu patris nō acquirit patri cum nō sit in sui ptāte:nec sibi qꝛ noluit:⁊ ple[k]nius de hoc in dictis.ll.Quartā sol.posuerunt quidam:vt hic refert Jo.an.super text.dicentes ꝙ ordinarius bene potest sibi associare non iudicē sed delegatus nō vt hic. ¶ † Quintā sol.ponit Jaco.doct.antiquus dicens ꝙ sentētia abbatis hic corruit non quia associauit sibi inhabilē:sed quia nō detulit appellationi legitime iterposite a suo collega.Et pōdera tex.ibi:anteqʒ appellaret ab eo ⁊c.hec solu.lʒ sit vera in se non tñ congruit rationi q subijcitur in tex.que fundat super cōtrarietate volūtatis ⁊ ptātis:nec placet Hostien.ꝙ ordinarius vel delegatus possit sibi associare incompetentem sed assessorem seu cōsultorem sic:vt in.c.statutū.§

Sebasti. Sapia
¶ Tertius. Ad hoc istum tex.dicit esse sing.perusi.in.c.cum speciali.in prin.in.ij.qō ꝯ.de appel.
¶ Mine iudicis.Adde Pau.de cast.ꝯsi.cccxij.in secūda impres.

Sebasti. Sapia.
¶ Salutare.Vide no.per Abba.⁊ alios in.c.repellāt.ꝯ.de accusa.⁊ per Abb.in.c.ad hec.ꝯ.de appella.vbi dicit hoc ꝓcedere qñ quis erat solitus salutare.
¶ Contēta in instrumēto.Adde tamen qd ficte cōfitens adulteriū non ꝯfitetur matrimonium vt tenet Petr⁹ de anchara.cōsil.cccix ⁊ de producente instrumentū.ad de Roma.consilio.lxxi.

Sebasti. Sapia.
¶ Concurrere. An ista duo sufficiāt an vero requiratur aliud tertium.vide ꝑ Alexā.in ꝯsil.lij.inci.circa hanc dubitationē.i.iiij.vol.
¶ Uitiat vtile. Adde Roma.cōsi.xlvi.
¶ Potui nolui. Adde late Rom.consilio cccxlvj.
¶ Contra exceptionē.Adde intelligendū si per iudicē est cognitum vt dicit Ro.consi.ccccxu.
¶ Sed non hic.pondera istū tex.dū dicit in cōsciētia se non posse mandatū apostolicū adimplere.⁊ sic fuit ignorātia iuris.iō ista volūtas erat ab ignorantia causata.
¶ Allego.Alij soluunt ꝙ est speciale fauore pupilli:sed certe ibi hoc non ponderat.sed.d.Anto.sequit illam solu.qd ex quo a principio quilibet poterat administrare solus et autoritatem interponere.iō ibi facilius sustentat etiam si

fuerit erratum in iure vel etiam semel autoritatē prestiterit. Hic etiā ab ipso initio non potuit quilibet solus ꝓcedere. ideo non sic facilius sustē tatur actus hic vnde dicit. d. Ant. recte considerandā distinctionē sciē tie ꝛ ignoꝛantie qđ in casu. d. l. valuit actus qꝛ quilibet tutoꝛ potest per se ab ipso initio actū autoꝛizare. vñ censet ibi quilibet habere intētionē ꝓstādi autoritatē ꝑ se: siue separatim siue cū alio actus autoꝛitatis geratur. Et hāc so. voluit Jac. de bel. ꝛ Dy. vt refert Bal. in. d. §. j. vbi dicit qđ ibi erat solida ptās i vnoquoqꝫ si omnes essent veri tutoꝛes. ꝛ per ꝯsis in vno vero tutoꝛe cōsistit solida autoꝛitas. l. decretū. §. j. de admi. tu. Nō ob. iste tex. qꝛ loquitur in pluribus iudicibus delegatis quoꝝ quilibet nō hꝫ ꝑ se insolidū exercitiū iurisditionis secus in tutoꝛib⁹ quoꝝ quilibet habet meram administrationem. preterea dicit: hic erat erroꝛ in proceden te: sed ibi erat erroꝛ in vero tutoꝛe. ꝛ inducit ad q̄stionem. Fuit cōmissum in tres cū clausula dantes eisdem arbitris ꝛ duob⁹ ex eis plenam autoꝛitatē, vtrum altero nō acceptāte possint duo iudicare. ꝛ est arg. quod sic ex quo in duob⁹ resi debat sola ptās: ad hoc facit. l. pedius. in fi. ff. de arbi. And. Barba. Anto. Francisc.

b ¶ Ratione habiliū licet ihabiles. an ꝛ qñ in actu. gerēdo ꝑ vniuersitatē seu collegiū interueniūt habiles cū inhabilib⁹ siue scienter: siue ignoꝛāter admittant vitiet actus vid q̄ ple. habent in. c. sacrosancta. ꝛ in. c. massana. supra. de elec. ✠ Sebasti. Sapia.

b ¶ Vel sciēter. vide Ro. in ꝯsi. lvj. inci. i re pñti. in. v. dubio. Maria. Soci. i ꝯs. xxxvij. inci. circa predictam consultationē. Jas. in. l. j. §. si stipulanti. ff. de ver. ob. Oldr. in cōsi. cclxxxvj. incip. in electionis negocio. in. iij. dubio.

c ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Si non valet. hoc nō videt verum per tex. in. l. j. §. si quis ita. ff. de ver. obli. in. l. j. §. cū qui. ff. de constit. pecu. in. l. an inutilis. ff. de accept. vbi si partes faciūt stipulationē ꝛ defectus sit in foꝛma non valet vt pactum ꝛ idem est in acceptilatione.

assessoꝛem. de rescrip. lib. vj. Dicit tamē ꝙ si associat sibi iudicem incompetentē ex ignoꝛātia facti tenet qđ agit. ar. in. c. ad ꝓbandū. de re iudi. ꝛ in. l. barbarius. ff. de offi. pre. in. d. l. j. sec⁹ si iuris ignoꝛantia vt hic. ꝛ no. hec dicta. sunt eñ multum notanda in practica propter autoꝛitatē Hostiē. Sed ego tenerem id qđ. s. dixi post glo. vt sit differētia inter ignoꝛantiam facti ꝛ iuris. In hoc tamen potest sic distingui: qđ aut loquimur in factis vniuersitatis: ꝛ tenet tunc actus ratione habiliū licet inhabiles[a] fuerint admissi ignoꝛanter vel scienter.[b] ꝛ ideo si canonici nō cōstituti in sacris admittūtur ad capitulū contra cle. vt hi qui. de eta. ꝛ qua. valebit tñ actus rōne habiliū qđ tenet Joā. an. in regula. qđ alicui. in mercu. ꝛ vr̄ probari in. c. fin. de ꝓcura. nam ibi in odiū admittentium scienter excōicatos inualidat actus certo casu de quo dic vt ibi vnde si ignoꝛāter admittit canonicus excōmunicatus in capitulo valet actus ratione habiliū. vt no. in. c. illa. de ele. ꝛ hoc ideo quia actus non capit vim a singulis sed a collegio: collegiū vero consistit penes habiles dūtaxat: sed si aliquis actus expeditur per singulos vt per iudices arbitros tutores ꝛ similes tunc distingue. vt. s. quod si potestas competit insolidum: non vitiatur actus per admissionem inhabilis. vt. d. l. j. sed si nō competit insolidum: tunc propter contraditionem voluntatis ꝛ ptātis hꝫ locū qđ hic dꝛ. ꝛ supra declaraui: ꝛ habes vltra alios clarissime declaratū intellectum huius. c. ¶ † Opp. scđo capiendo principium huius glo. fin. iste tex. ponit pro regula in rōne sui qđ vbi volūtas non ꝯcurrit precise cū potestate act⁹ nō valet lꝫ posset valere alio modo ꝙ fuerit explicatus. ꝛ reddit rōnē. qꝛ qđ noluit potuit: ꝛ qđ voluit adimplere nequiuit. i. propter ꝯrietatem inter voluntate ꝛ ptātem. vnde non debet actus valere vt potest qꝛ deficit voluntas. vbi vero non valuit qꝛ ibi deficiebat ptās: ꝛ idē probatur. in. l. multū. C. si quis alteri vel sibi. ¶ Sed contra hoc opp. de alia regula iuris isti precise contraria: nam si non valet qđ ago vt ago: debet valere vt potest. tex. est nota. in. c. vnico. de despon. impu. lib. vj. vbi dꝛ qđ si duo inhabiles ad contrahendum matrimonium ex defectu etatis habiles tñ ad cōtrahendum spōsalia de futuro intendentes contrahere matrimonium per verba de presenti ꝓferūt verba apta ad cōtrahendū matrimoniū nō valet matrimoniū ex defectu etatis sed valet vt spōsalia de futuro: vt sic illa operent id qđ possunt lꝫ non ſm intentionē cōtrahentium. ad idem bo. text. in. l. si tā angust. ff. de serui. vbi dꝛ ꝙ si ostenso loco angusto constituo tibi seruitutem vie ꝛ locus nō sufficit vt sit via sꝫ potius vt sit iter valet cōstitutio eo modo quo valere potest scꝫ vt sit seruitus itineris ꝛ nō vie. nā differentia est stricte sumendo inter viam ꝛ iter vt in. l. j. ff. de serui. rust. predi. Solu. pro cōcoꝛdantia istarum regularum do. Ant. hec simpliciter distinxit ꝙ aut peccatur in materia ꝛ habet locum hec vltima regula si non valet qđ ago vt ago ꝛc. Aut est peccatum in foꝛma ꝛ actus coꝛruit in totū. qꝛ foꝛma dat esse rei. vt in. l. an inutilis. ff. de acce. ꝛ. c. qꝛ propter. de elect. ꝛ. c. cum dilecta. de rescri. Aut peccatur in causa efficienti. i. in persona facientis: ꝛ tunc valet eo modo quo valere potest. vt no. in. l. quacūqꝫ rōne. ff. de procu. Aut peccatur in causa efficienti ꝛ materia simul ꝛ habet locum qđ hic dꝛ nec aliter declarat. Sed aduerte tu qꝛ licet ipse nō alleget hec verba sunt Bar. in. l. j. §. si quis ita. ff. de ver. obli. vbi hec verba posuit sub vno mēbꝛo tm̄. s. qñ agit de obligatione dissoluenda. ꝑ ñ Bar. latius ibi examinando hunc articulū sic distinguit cū queritur an si nō valet qđ ago ꝛc. qđ aut cōstat de animo exercētis actū qđ velit actū valere omni modo quo valere pōt: tunc habet locum illa regula vñ testatoꝛes solent frequentare illam clausulam: si nō valet iure testamēti valeat iure cuiuslibet vltime voluntatis vt. l. fina. C. de codicil. Aut nō constat de animo: ꝛ tūc si inter illud qđ agitur ꝛ agi potest solū est differentia in cōmodo seu vtilitate: tunc etiam habet locum illa regula. vt i d. l. si tam angusti. Aut est differentia in modo constituendi: ꝛ tunc aut actus dependet a voluntate vnius aut a voluntate plurium. Primo casu quo ad dispositionem totalem non valet actus. alleg. l. non codicillū C. de testa. sed quo ad dispositionē partis valet actus eo modo quo valere potest. vt. l. verbis ciuilibus. ꝛ quod ibi no. ff. de vul. ꝛ pupi. facit qđ dixi in. c. raynaldus. ꝛ in. c. raynutius. de testa. Secundo casu cū dependet a voluntate plurium: aut agitur de obligatione contrahenda: ꝛ nō habet locum illa regula sed act⁹ irritat in totū. alle. l. j. ff. de verb. oblig. ¶ Sed contra hoc membꝛum iudicio meo tex. est apertus in cōtrariū in. d. c. vnico de despon. impu. nam ibi agitur de obligatione contrahenda ꝛ actus dependet a potestate plurium simul contrahentium. ꝛ tamē valet actus eo modo quo valere pōt vt. s. dixi. Aut agit de obligatione dissoluenda ꝛ tunc distinguit. vt. s. quod aut est peccatū in materia seu in causa efficienti ꝛ habet locum illa regula: secus si in foꝛma. vt. d. l. an inutilis. ꝛ. d. l. quacunqꝫ. Joan. cal. ponit hic breuia verba dicens qđ si per cōiecturas potest apparere ꝙ quis voluit actum valere omni modo quo potest: procedit tunc illa regula: si non valet qđ ago vt ago ꝛc. Aut per coniecturas constat quod solum volebat actū valere vt gerebat: ꝛ si non potest valere illo modo in totum coꝛruit. vt in iuribus alle. in contrarium. Si sumus in dubio presumendū esset qđ voluit actū valere omni modo quo potest: quia fienda est interpretatio vt res poti⁹ valeat. vt in. c. abbate. de verbo. signifi. ꝛ in. l. quoties. ff. de verbo. oblig. hoc verū nisi interuenerit defectus per quem vitiatur act⁹. vt hic. Hoc vltimum est minus generale ꝛ quasi sine ratione qꝛ saltem deberet valere eo modo quo potest per predictam regulam. Et ideo dic ad istū tex. quod hic ex coniecturis apparebat ꝙ abbas nō intendebat procedere nisi pro parte sua. ꝛ sic omnino voluntas erat contraria potestati. vt in tex. vt. s. dixi. ꝛ iunge simul dicta Bart. ꝛ dic. Cald. videtur ꝙ vbicūqꝫ peccaretur siue in foꝛma siue in materia ꝙ ex quo pōt actus valere aliquo modo nec constat de contraria intentione semper locum habet illa regula si non valet[c] qđ ago vt ago ꝛc. ꝛ hec bñ not. ¶ † Ultimo restat respondere ad quedam cōtraria alleg. in medio glos. in quibus vtile ꝑ inutile non vitiatur. Sed dic breuiter ꝙ procedunt in actibus separabilibus. secus vbi vtile nō potest separari ab inutili. de quo vide gl. I regula vtile. li. vj. cetera vide hic per Inno. s. quis possit cognoscere de exceptione opposita contra iudicem. ꝛ que exceptio possit opponi tetigi plene in. c. super literis. ꝛ. c. sciscitatus. de rescrip. vide tex. cum gl. in. c. si contra vnum. j. e. lib. vj. vbi tangitur coꝛam quo sit proponenda ꝛ probāda exceptio recusationis proposita contra delegatum.

1 ¶ Trina citatio an requiratur ad testes recipiēdos ad depositiōes publicandas: ꝛ ad sententiam proferendam. 11.
2 Judicem fauoꝛabilem habere in istis arbitrarijs multum prodest.
3 Delegatus potest ferre sententiam vltima die termini sibi prefixi. 13. vbi ponitur quid in oꝛdinario.
4 Citatio noua non requiritur quando iudex scienter proꝛogat hoꝛam in citatione prefixam. 8. 15.
5 Citatus ad certā diē debet cōparere hoꝛa solita ad ius reddendū. 10.
6 Actus de nocte celebꝛatus tribuitur sequenti vel precedenti diei ſcđm quod fit aut vel post mediam noctem.
7 Citans siue citari faciens si non compareat: ꝛ citat⁹ cōpareat quomodo punietur.
8 Contumax dicitur etiam ille qui venit ꝛ non stetit.
9 Contumacia an possit remitti per iudicem in preiudicium partis.
11 Citatio vna vel plures in quibus actibus requiratur.
12 Monitio iudicis facta in presentia partis habet vim trine citationis.
14 Citatus an debeat expectare citantem vsqꝫ ad noctem.
Citatio iniusta ꝛ temeraria non arctat citatum.

Consuluit. Si iurisditio delegati expirat i termino perēptoꝛio partib⁹ assignato post congruam hoꝛam termini iudex non expectabit contumacē si vero non expirat poterit expectare si vult in diē alteram: ꝛ iterum citare si vult. Communis diuisio. secunda ibi: nos autem. que subdiuiditur. nam primo distinguit ꝛ distinctionem prosequitur. secunda ibi: ne vero. determinat congruam hoꝛam iudicij. tertia ibi: poꝛro. instruit iudicem. ¶ Casus literalis. Judex peremptoꝛie citat partes ad testes recipiendos vel ad publicandas attestationes eoꝛum vel sententiam proferendā. Sed pars altera cōtumaciter se absentat in termino cōstituto. queritur an saltē circa vltimam partem diei iudex in negocio sibi commisso procedere debeat vel expectare in sequentem diem. Item si expectauerit queritur vtrum cōtumax sit citand⁹ qꝛ nō fuit processū in termino cōstituto. Papa super hac q̄stione distinguit vtrū iurisditio

delegati

delegati duret post terminũ peremptorium an expiret in illo: si duret in diẽ sequentẽ equitate suadẽte dz expectare nec cõtumax amplius est citã dus nisi iudex ei gratiã facere voluerit. si vero expirat in termino dato tunc si partes hoc sciuerint z nõ p̃sentauerint se coraz iudice ea hora q̃ possit cõgrue perficere qd incũbit: extunc ꝓcedat ad faciendũ id ꝑpter qd terminũ assignauit ne instantia iudicij euanescat. Iudiciũ vero in tenebris exerceri nõ dz: qz qui male agit odit lucẽ. lz eñ ſm leges more romano dies incipiat in medietate noctis z in medio sequentis noctis desinat. vnde quicquid ĩb duab' dimidiatis noctib' agiẽ perinde habeat ac si fieret in die: tñ papa illã horã ↄgruam intelligit ex qua possit ante noctis tenebras perficere qd incũbit. in fi. dicit qd discret' iudex nõ debet in assignando perẽptorio iurisditionẽ suaz taliter coarctare nisi ma gna necessitas id exposcat. Ber.

1 ¶ †No. primo ar. ꝙ ad sententiam ꝓferendaz ad testes recipiẽdos z ad depositiones publicandas dz ꝓcedere trina citatio vel vna perẽptoria. Respectu sentẽtie hoc ꝓcedit sed nõ respectu aliorũ actuũ. vt. ĩ. dicã lati'. vñ tex. hic in ver. peremptorie nõ ponit iuris ministerium sed narrat factũ nisi saltẽ quo ad snlaz per. ĩ. dicenda. ¶ No. scdo. tex. no. z sing. ꝙ iudici datur ptãs parcẽdi cõtũaci z expectandi eum in diẽ sequentem: nec pars aduersa potest iudici contra

2 dicere qz vtitur potestate sibi a lege tradita. ¶ †Et no. ex hoc z ex text.

a ꝙ multum prodest habere iudicem fauorabilem[a] saltem in istis arbitrarijs. z ideo male faciũt procuratores aduocati et partes que de facili exasperant iudicem cõtra se. Nam vt ait Quintilianus Naturale est vt iudices his quos libẽter audiunt facilius credãt qd no. z ideo ĩ principio dicẽdi debet quis niti cõciliare sibi z reddere beneuoluz animũ iudicis audiẽtis vt libentius eũ audiat z facilius credat. vt habeẽ in rhetorica

3 Ciceronis zc. ¶ †Not. iij. ꝙ iudex delegatus potest sniam ferre vltima die termini sibi p̃fixi: qd alibi ita bñ nõ ꝓbaẽ. quid in ordinario. ĩ. dicaz

4 cuz gl. ¶ †Itẽ no. casum sing. in quo iudex põt procedere alia hora seu die quã sit prefixum in citatione. nã si expectat cõtumacẽ in diem sequẽtem non teneẽ eum amplius citare. licet bar. simpl'r voluerit cõtrarium in. l. fi. ff. quod vi aut clam. et si vis illud dictum saluare qd est notabile. dic ꝙ procedit qñ iudex preuenit horã seu diez statutuz in citatione. vel processit alia die absqz eo ꝙ faceret gratiam in prorogatione termini: vt hic dr. Pone exemplũ die statuta iudex nõ sedit ꝑpter aliquod impedimentũ nõ dz alia die procedere sine noua citatione: qz partes nõ p̃nt di

5 uinare. z de hoc aliquid. ĩ. ¶ †Itẽ no. z tene mẽti ꝙ vbi quis citatur vt cõpareat certa die: nec hora determinaẽ. debet citatus cõparere tali hora qua cõgrue possit iudex incipere z finire actũ incũbentẽ: z nescio alibi ita bonuz tex. vt sic ſz qualitatẽ actu svideaẽ tacite hora diei prefixa z ideo alibi dixit Inn. ꝙ si canonic' citaẽ ad electionẽ faciendã certo die dz cõparere de mane: qz electio solet fieri illa hora ꝑpter missam sancti spũs q̃ de cõsuetudine solet precedere: vt no. in. c. cũ nobis. de elec. Citat' ergo ad actum iudicialẽ dz cõparere qñcũqz vult ĩ die statuto dũmodo cõpareat ante noctis tenebras vt iudex possit perficere actuz in luce. Et ex illo dicto Inno. credo posse dici ꝙ si iudex est solitus iudicare certa hora diei citatus simpl'r ad diem dz cõparere hora qua iudex solet iudicare. debet eñ in iudicio attendi cõsuetudo loquẽtis al's loci vt. l. qd si nolit. §. qz assidua. ff. de edil. edic. facit. l. qui semisses. ff. de vsu. z. c. ex literis. de cõstit. z. l. pen. ff. de iusti. z iure. ¶ Itẽ not. ꝙ iudicium ecclesiasticum non dz exerceri in nocte sed inchoari z finiri ante noctis tenebras.

6 Quid autẽ si cõtra fiat: dicam cũ gloss. in ver. tenebras. ¶ †No. ibi: qualibet parte lucis zc. qd vbi dies artificialis nõ est de substantia actus id qd agiẽ in nocte põt dici actuz in die: qz dies naturalis consistit in. xxiiij. horis. vnde etiã in nocte dr dies. z sic capiẽ in gensi, vbi pluries dr. et factum est vespere z mane dies primus vel secundus zc. nam dies naturalis more romano incipit a media nocte z desinit in media nocte diei sequentis. vt hic z in. l. more romano. ff. de fer. et per hoc dicit hic Io. and. qd si contractus fit citra dimidiã noctem debet attribuere notarius cõ

b tractum diei precedenti.[b] Si vero expletur vltra dimidiam noctis tunc attribuiẽ diei sequenti. vnde si hoc sero in secunda hora noctis fieret cõtractus potest notarius dicere actuz ĩ tali loco. x. die martij. si vero post dimidiam noctis debet dicere. xj. die martij. z ita in similibus quod no.

c ¶ Item no. ibi in duabus[c] dimidiatis noctibus zc. qd medium dicitur totum id quod cõsistit inter duo extrema. ¶ Ulti. not instructionez pape vt iudex nõ arctet se ad procedenduz in vltima die sue iurisditionis, ne propter impedimentun forte superueniens euanescat sua iurisditio si

7 ne effectu. ¶ †In gloss. ij. ibi: circunductũ: expone. i. sublatum text. tamẽ alle. in gl. loquitur quando is ad cuius instantiã emanauerat citatio nõ cõparuit: nã tunc circunduciẽ. i. tollitur edictũ citationis: sed iste tex. itelligi debet ſm Inn. qñ citatus erat absens: sed in hoc Inn. non persistit z bene: qz tex. loquitur idistincte sit reus vel actor absens: vt patet ibi: z earum altera zc. Nunquid aũt parte nõ comparente circũducaẽ edictũ

d ipso iure. dic ꝙ non: sed p̃ns pars hz duplex remedium[d] cõtra absentez contumaciter. primo vt faciat circũduci terminũ z se absolui ab illa cita

e tione. non eñ debet propria autoritate recedere[e] nã cũ iudex possit expectare cõtumacẽ in sequẽtem diẽ delusoria videretur ista potestas si pars posset recedere ꝑpria autoritate: cũ iudex nõ posset procedere cõtra absentẽ nõ contumaciter. vt in. c. querelã. de ꝓcura. Sentit tamen Inn. qd si p̃ns recedit nõ incurrit penã ſz nõ recuper abit expensas aduersus absentẽ cõtumacẽ. quinimo ſm euz si absens postea veniret z doceret de legitimo impedimẽto posset a petere expensas ab eo q ꝑpria autoritate recessit. quod no. qnimo puto etiaz ꝙ si iudex dicat se velle expectare absentẽ in alterã diem ꝙ p̃ns nõ potest recedere: qz ex quo a iure cõcediẽ iudici vt possit illuz terminum prorogare videẽ termin' durare vsqz ad temp' prorogationis fiende. ar. in. l. sed

8 z si manẽte. ff. de p̃ca. ¶ †Et ideo dico si pars re

f cessit põt tanq̃ cõtumax puniri:[f] qz paria sunt nõ venire: z venire z ante tẽpus recedere: vt in. c. certũ xj. q. iij. itez de vento seruiret iste text. si pars p̃sens posset recedere. et pro hoc aduertendum est qz iudex no teneẽ iterũ citare: ex quo inferẽ quod p̃ma citatio durat ad diem prorogatam: sed vbi iudex nõ prorogauit terminum satis potest ꝓcedere qd ſ. dixi. secunduz remedium presentis est vt faciat se absolui ab instantia iudicij. ad hoc. l. properandũ. C. de iud. z. iij. q. iij. c. fi. §. qd fieri. z differentia est nõ modica inter scdm z primum remediũ. naz vt absoluaẽ a termino nõ requiritur alia citatio: nec pereunt alia acta litis sed solũ tolliẽ ille terminus prefixus: sed vbi absoluitur ab instantia requiritur citatio. dz eñ absens iteruz citari. z dicit Innoc. in. c. ad petitionẽ. de accusa. ꝙ in hoc requiriẽ

g trina citatio[g] qz agiẽ de notorio z magno preiudicio partis absentis cũ per hoc pereant oĩa acta litis: vt. d. l. ꝑperandũ. vñ oportebit de nouo ĩcipere causam: nõ tamẽ pereũt alia acta cause: vt sunt attestationes cõfessiones z similia. vt no. Inn. in c. causam. de test. z Bar. ĩ. l. cũ lite mortua. ff. iudi. so. no. gl. ĩ cle. sepe. de ver. sig. z põt peti hic absolutio ab instantia nõ solũ post lit cõte. vt. d. l. ꝑperandum. sed etiã ante. vt in auẽ. q semel. C. quõ z quã do iudex. z tenet hic Inn. Nunquid aũt pereat iu

h risditio delegati, dicunt doct. ꝙ nõ:[h] qz illa non est de processu nec iudex est functus officio suo vt ĩ. c. in literis. ſ. e. et dicit hic Inn. ꝙ etiã in prima absentia põt quis petere absolui se ab instantia iudi

9 cij qd no. ¶ †In gl. ver. nisi gratiaz. ibi. c. vlti. vbi dr ꝙ vna pars ↄtumcũqz z qualitercũqz r̃dita sit autoritate sic dz audiri vt alteri preiudiciũ nõ inferatur: z sic vr̃ ꝙ nõ dz iudex parcere contumaci in preiudiciũ alterius partis. sed r̃nde ꝙ hic nõ agiẽ de magno p̃iudicio: quia in mora modici tpis nõ est periculum. l. si debitori. ff. de iud. itẽ satis seruatur equalitas cũ postea poterit alteri cõsimilẽ gratiã facere. z facit illud. c. vltimũ ꝓ opi. q̃ sequiẽ in gl. vt lz iudex possit parcere cõtumaci quo ad hoc vt nõ expleat actũ in absentia sua: nõ tñ põt parcere quominus cõdẽnet eũ ĩ expensis parti p̃senti. qd est bñ no. Host. tñ z Io. an. aperte nõ aperiũt in hoc iudiciũ eorũ sed solũ dicit host. ꝙ iudex põt parcere cõtumaci etiã respectu mulcte. l. vnica. ff. si quis ius di. nõ obtẽ. itez qz licet iudici differre ius partis nõ tñ auferre. vt. l. quoties. C. de p̃ci. impe. offe. vr̃ tñ per hoc verbũ sentire ꝙ nõ possit parcere cum p̃iudicio partis: qz esset auferre parti iusrecuperandi expẽsas. d. Ant. tz vt possit parcere etiã quo ad expẽsas. sicut eñ põt ex equitate in alteruz diẽ terminũ prorogare: ita z in sumptib' parcere. preterea ĩ iudic ũs admitriẽ qñqz more purgatio vt in. l. z si post tres. ff. si qs cau. mihi placet dictũ glo. quod sequitur Inno. licet Io. an z do. Ato. non faciant mentionem de dicto Inn. Moueor qz indulgentia cõcessa debet stricte intelligi: quatenus tangit interesse alterius. vnde satis est quod aliquid operetur. vt. l. secũda. §. si qs a principe. ff. ne quid in loco pub. z. c. super eo. ſ. eod. facit quod no. Inno. in. c. cum dilecti. de dona. z Barto. ĩ. l. fin. ff. de consti. princip. et hoc dictum credo qd ser

i uareẽ in practica[i]. ¶ †In ea. gl. ibi. l. qui hoc an

10 no. zc. vbi dicitur quod si quis ꝓmisit soluere hoc

k anno non est in mora ante lapsum totius anni[k]: ergo citatus ad totum diem non est ĩ mora ante lapsum totius diei. glo. non soluit imo inepte se continuat. hostien. dicit ꝙ illud in absolutione extra iudiciali istud in iudiciali propter iudicium contẽptum. sed hoc non est soluere formaliter cõtrariũ Und. d. Anto. soluit z melius q̃ in cõtrario fuit

Sebasti. Sapia.

a ¶ Fauorabilem. Ex hoc Ang. ĩ. l. cum idẽ. col. fi. ff. de pet. herc. colligit cautelã vt qs accuseẽ corã iudice fauorabili. de quo aliquid per Fulgo. z Mod. in. l. j. ff. de iurid. om iudi. per Deci. in. c. cu. m. ferarieñ. cir. finẽ. ſ. de constitutio.

b ¶ Diei p̃cedẽti. Adde Fede. consi. xliiij.

Sebasti. Sapia.

c ¶ In duabus. vide cumulata per And. siculũ in. c. licet vndiqz. colũ. ij. ĩ. eo.

d ¶ Duplex remediũ. Adde qd voluerũt. d. de Ro. deci. cccxlv. inci. licet impetrãs. in nouis. de do. et contu.

e ¶ Recedere. adde ꝙ pulchre vo. pe. de anc. ↄsi. xcvi. et dicunt. d. de rot. ꝙ licẽtiat' in iuste per iudicem potest tanq̃ cõtumax excõicari. vide in anti. de dolo z contu.

f ¶ Cõtumax puniri. vide bart. ĩ. l. z post edictuz. ff. de iu. vbi all'. Inno. hic And bar.

g ¶ Trina citatio. Adde do. de rot. deci. lxix. ĩ nouis. de do. z contu.

h ¶ Qd non. Adde cep. cõsi. lxviij. Ro. consi. cccv.

i ¶ In practica. Adde ꝙ bal. ↄsi. cccxxviij. iij. li. dicit ꝙ iudex nõ potest expectare citantẽ sed bene citatum.

Zacharias.

k ¶ Totius anni. Uide de hac. q. p spec. ĩ tit. de app. §. v. ꝟ. sed nũquid dies. et melius in ti. de do. z contu. §. v. ꝟ. sed quare. vbi format hanc q. in terminis et concludit vt hic.

a ¶Nō sufficit.ad de Roma.consil. ccccxcvj.
b ¶ Pria citatione. vide q̄ dixi in cle.j.de excep. Andre. Barba.
c ¶Notabis.adđ eūdem ɔsi.lxvj.
¶ Ultia die.ad de eundem consi. lxxiiij.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Ualet pcess⁹. Uide Alexan. z Jas.in.l. non minorē.C. de trāsacti.vbi plura ad propositum.
Sebasti. Sapia.
f ¶Unam diem. Contrariuz tenet Bal. hic z in.l. j. C.qñō zquan.iudex.z in. l.cū non ex eo die.C .quando puo. nō est necess.sed opi. Abb. firmat Alex.in.l. si finita.§. iul.col. xxiiij.vers.inq̄tū. Bald.z dicit ita cōiter teneri.
g ¶ Affect⁹. Adđ Ro.consi.lviij.
h ¶ Possit recusari.viđ Bal. i. l. parētes. z i.l.etiā C.de test. vbi all. Jnn.hic vide eūdē Bal.in.l.j.C. si qua pdi. ptāte. Andr.Barb.
Sebasti. Sapia.
i ¶In causa ecclesie.Uide an ɔsanguineus admittatur pro cōsanguineo.d.alex.in consi.v.in.v.col. in .j. volo.z in ɔsi.xiij. eo.volu.z in cōsi. clxxxij.colū.ix.in ij.vol.late Fel.in c.de testibus.j. đ test. per Lanfrā. de ori.in.c.q̄ñ cōtra.in ver.testiuz. co.xvij.j.de pba.
k ¶ Ecclesie sue. Adde Old.cōsil. clvj.z dicit cal.cō si.xj.de iud.quod in cā epālis mēse pōt esse iudex de consensu aduersarij alīs pōt vt suspectus recusari.

statutus terminus ad solutionē faciendā in fauorē debitorū.ideo tot⁹ termin⁹ sibi cedit:sʒ hic fuit prefixa dies ad diē exercitij declarāduʒ. Uel dic clarius ꝙ citat⁹ vt cōpareat hora ɔgrua certa die intelligit vt cōpareat hora congrua qua possit ille act⁹ expediri vnde tacite inest hora in assignatiōe diei vnde si non comparet in illa hora est in contumacia. ¶In glo.in verbo terminū peremptoriū. 11 no.duo ex ista gl. ¶†Primo ꝙ nō valet sentētia lata in absentia partis nisi precesserit trina citatio aut vna peremptoria simplex:ergo citatio nō sufficit.[a] z vide bo.gl.iuncto tex.in cle.sepe. de verbo. sig.in verbo peremptorie.vbi gl.hoc tʒ.z pbat ibi tex.per locū a speciali:nam si speciale est vt non requirat perēptoria in causis summarijs. vt est ibi bo.tex.regulr ergo i causis plenarijs citatio dʒ esse peremptoria.Et aduerte qz tex.in prin.facit mētionem de trib⁹ actib⁹ iudicialib⁹.z glo.hic solum respectu sententie dixit ꝙ requiratur peremptoria quasi tacite sentiat qđ in alijs sufficiat simplex citatio:qđ clarius hic tenet Egi.z post eū Jo.an.dicens qđ peremptoriū non requirit nisi in prima citatione[b] que fit in ingressu litis.vt in.l.cōtumacia. ff.de re iud.z.xxiiij.q.iij.de illicita.Item ad sentētiam audiendam.vt in.c.cū olim.de test.z in .§.itē cum ex edicto.alle.in glo.in alijs sufficit simplex z vna citatio.pro hoc bo.tex.in.c.ij.de testi.vbi ad testes recipiendos sufficit vna citatio.ad ideʒ.l. fi.ff. de fe.vbi patet quod omnis dilatio probatoria intelligit perēptoria:qz non dat scđa nisi ex cā.Idē notauit Bar.i.l.si filia.§.iulianus.ff.de dā. infec. vbi dicit ꝙ ōis dilatio siue sit pbatoria siue expectatoria intelligit peremptoria nisi in snia vel i ingressu litis.Idem sentit Spe.in tit.de dila.§.vidēdum.in prin.Sed vide dictū Jnn.in.c. ad petitionē.de accu.vbi notabiliter attingit hunc articuluʒ dicens ꝙ ista solēnitas citationis requiritur ad sententiam proferendā.Itē cū iudex vult dare verā possessionem.z no.hoc dictū qđ non est alibi:sentit eñ ꝙ si iudex interponit scđm decretū vel a principio post.lit.contest.vult dare verā possessionem.vt in casu.c.put.de do.z cōtu.z.l.ɔsentaneū.C.qūoz qñ iud.dʒ citare partem trina vice vel perēptorie. glo.tñ z Bar.in.d.§.iulianus.hoc expresse non dicunt in scđo decreto sed ad interpositioneʒ primi sic.Et vr̄ velle Jnno.qđ vbicunqʒ iudex est pcessurus ad ea que sunt magni preiudicij dʒ semper pmittere trinā citatiōnē vel peremptoriam qđ bene notabis.[c] dicit etiam in ingressu litis non requirit ista solēnitas citationū:sed intellige qñ iudex non intēdit procedere ad ea que sunt grauis preiudicij alīs secus:vñ nō potest interponere primū decretū nec excōicare cōtumacem nisi precedat trina citatio vt.c.sacro.de sen.excō.no.in.d. § .iulianus.dixi plene in.c.qm̄.§.in alijs.vt lit.non conte.dicit etiaʒ qđ si pars citata prima vice respōdet se nolle venire ꝙ nō tenet eū ampli⁹ citare iudex:lʒ act⁹ de sui natura requirat trinā citationē.Et idē dicūt.d.de Ro.decisi.cccxxix.vide qđ dico in.c. cuʒ parati.de appel.vbi hoc limito per tex.iuncta glo.in.c.venerabilibus.in.§.secus.de sent.excō.li.vj. ¶†Scđo 12 not.principaliter ex gl.quod requisitio iudicis facta in presentia partis habet vim trine citatiōis.z idem no.gl.in.l.ij.hic alle.z probat ibi fm vnuʒ intellectū. ¶†In glo.in verbo ex tūc.in fi.gl.aperte 13 non soluit.cōtrariū dicit Jo.and.ꝙ procedūt illa iura in ordinario cui⁹ successor iam venit z tūc nō iudicent vltima die[d] sue iurisditiōis. erubescit eñ in abdicatione dignitatis.ar.ff.de condi.z demō. l.publius.dic tamen qđ si ferat sententiā vel aliuʒ actum exerceat tenet actus:quia nō deficit sibi potestas ex quo durat tempus suum:vnde est honestum sed non est necessarium.ita notanter dicit gl. in.c.z si christus.de iureiu.in ver.seruanduʒ. Et vide quod no.in.l.meminisse.ff.de offic. procon.si autem nondum venit successor posset iudicare ex honestate.vt.d.l.meminisse. Ad istuʒ tex.dic quod loquitur in delegato in cuius persona cessat ratio predicta:quia non habet successorem:z tene mēti illas duas glo. ¶†In glo.in ver.tenebras,ibi: 14

credo ꝙ valeat pcessus.[e] Jnn.tenet contrarium sed Host.z Joā. an.secuntur gloss.dicit tamen Host.ꝙ pars citata poterit dicere qđ est tempus quiescendi z petere licentiam z si non auditur poterit appellare: z latius hoc prosequitur Joā.and.in addi.Specu.in ti.de prola.sen.§.iusta.ver.itē est nulla ratiōe temporis.vbi distinguit quod aut pars cōparuit z appellauit z non tenet sentētia qz habuit iustā causam appellandi:vt hic.Aut excepit z nō appellauit nec recessit z tenet sententia lʒ iudex male fecerit:aut pars excepit z recessit z etiam non tenet sentētia:qz est lata contra absentē non ɔtumaciter z optime loquitur.naʒ qñ pars est presens videt renūtiare iuri suo.ar.in.l.j.ff.de fer.puto etiaʒ qđ pars citata vt cōpareat de nocte nō teneat venire ad se excusandū:qz citatio notorie est iniusta z temeraria:ideo non arctat citatū.Ad hoc vide tex. cum gloss.in cle.pastoralis.§.pisana.de iudi. z .c. bone.el.ij.de elect.per Jnno.in.c.ij.de dila.facit text.in.l. non videtur latitare.ff.de iudi.z hec 15 nota. ¶†Ultimo extra gloss.queritur nunquid iudex posset expectare cōtumacem vltra vnum diem. Bald.dicit qđ sic:nec fm eum tenetur citare contumacē:qz quanto magis perseuerat in contumacia tanto magis crescit ipsa contumacia:nec purgatur nisi compareat.facit.c.coraʒ. de restitu.in integ.z.c.cū dilecti.de do.z contu.Et istum text.dum dicit in diem alteram zc.exponit id est in diē aliā.sed in contrariuʒ est tex.in prin.ibi in diem subsequentem.Item ex quo distulit vltra diē[f] videtur sublatus terminus z hec opi.plus mihi placet:z pro hoc facit.l.si .§.fi. z quod ibi not.ff.quod vi aut clam.z hunc articulum plenissime expediui in.d.c.cum dilecti.z dic vt ibi.

1 Delegatus pōt remoueri ex noua cā etiā post litē cōtestatā. 10.
2 Uicarius potest allegari suspectus ratione suspicionis que est in psona illius cuius vices gerit.3.
Cause quedam iudices recusandi.3.4.6.10.
5 Familiaris non potest aliquem conuenire coram suo patrono: quia est suspectus.
7 Frater potest esse testis in causa fratris.
8 Exceptio dilatoria licet nō proponatur nisi ante lit.cōtest.tamē si oriatur post litem contest.potest tunc opponi.vel si post lit.cōtesta.veniat ad notitiam.
9 Litis contestatio vbi nō requirit tunc primus actus qui solet fieri post lit.contest.operatur effectus litis contestationis.

1 INsinuante. ¶†Ex noua causa remouet delegat⁹ etiā post litē cōtesta. z alius surrogat.In pma ponit actoris gratiosa petitio. In scđa sub duplici ɔditiōe ipsi⁹ exauditio.scđa ibi:quo circa. ¶Casus literalis. R.rector eccl'ie sancti Saldati habebat questionē cū quodam alio.T.nomine rectore alterius eccl'ie super iure parochali: causa fuit commissa episcopo vigoreñ.z officiali ei⁹:z cuidā alteri ad petitionem rectoris sancti Saldati sub hac forma:ꝙ si non oēs:tu frater episcope cū altero illorum procedas.iudices processerunt in causa lite cōtestata:tractu temporis ante diffinitiuā sententiā dictus episcopus prefatum.R.in suuʒ familiarem admisit:vnde cū tam episcopus q̄ officialis ipsius quos dictus.R.impetrauerat z postmodū familiaris eorū esset effectus ab aduersa parte possunt merito recusari:causam ipsaʒ alijs iudicibus petijt committi.Quibus mādat papa quatenus super his veritatem inquirant z si ita inuenerint pcedant in causa iuxta cōtinentiā priorum literarū nisi pars aduersa corā primis iudicibus litigare consenserit postq̄ dictus.R.familiaris ipsorum factus fuit:aliquin partes ad examē priorū iudicū reuertant.Ber. ¶No.primo ꝙ eadē causa potest simul committi epō z vicario suo:z sic potest vicarius esse collega 2 ipsius epi in causa rei specialr delegata. ¶†Scđo no.z tene mēti.ꝙ ex persona epi potest recusari ipsius vicarius:vñ si eps est certa rōne suspectus possum recusare vicariū suum.Et hoc puto pcedere nedū qñ causa vtriqʒ delegat vt hic:sed etiā quādo vicari⁹ procedit vt vicarius: z multo fortius puto hoc casu recusationē pcedere:qz vicarius presumit g magis affectus[g] z magis obediens ipsi epo in iurisditione epali sibi per epm delagata q̄ in iurisditione delegata vtriqʒ eorū per superiorē:qđ vltimū est bene notā.licet nemo tāgat.z iste tex.posset aliquatenus cauillari in eo qđ dicit iste.R.erat familiaris eorū:tamen vt patet in prin. c.iste erat principaliter familiaris epi:sʒ ex persona epi erat per ɔsequēs familiaris etiam vicarij.Et pro hoc dicto bene facit tex.in ar.in.c.acce3 dens el.ij.vt lit.nō contest. ¶†Not.ibi:poterat suspectus haberi:qđ ex persona rectoris seu prelati potest recusari iudex datus in causa ecclesie:quod alibi non ita bene probatur.hic enim erat contentio super iure parochiali:z sic causa erat ecclesie:tamen recusatur iudex: qz erat dñs rectoris ecclesie.z facit hoc ad questionem nunquid cōsanguineus preh lati possit recusari[h] vt suspectus in causa ecclesie.[i] certum eñ est ꝙ in cā i propria ipsi⁹ prelati pōt cōsanguine⁹ vt suspect⁹ recusari vt in.c.postre4 mo.j.de app. ¶†Sed dubiū est quid si consanguine⁹ est datus iudex in cā ecclesie.Spe.z Egi.vt no.in.d.c.postremo.dixerunt ꝙ nō poterat recusari:qz cā est ecclesie z non plati.z p hoc facit.nā plat⁹ ipse pōt esse k iudex in causa ecclesie sue.[k] vt.ij.q.vij.si quis erga.vide text. cum glo.in c.j.de pe.lib.vj.z in.c.cum venissent.j.de iud.ergo forti⁹ consanguineus prelati potest esse iudex cū maiorem affectionē presumat habere ipse platus erga causam ecclesie sue q̄ ipse cōsanguineus ipsius plati.vt i.c.ij. de pe.His

de pe. His nō obstantibꝰ Jo. an. dicit hic esse casuz cōtra illā opi. Egi. ⁊ Specu. licet cauillando literā posset sustentari illa opi. dicendo qđ hic non fuerūt isti iudices recusati sed papa surrogauit alios: ⁊ qđ dicit̃ de suspicione est allegatio partis. Sz hoc nō placet Jo. and. ⁊ bene: qꝛ vt ptz in fi. litere papa voluit istā surrogationē valere eo casu quo nō esset locus recusationi vnde mādat ꝙ si aduersarius ꝯsensit in istos iudices postq̃ ille. R. fuit receptus in familiarē qđ tūc debeat causa remitti ad priores iudices. ⁊ hoc dictū mihi plz. ⁊ satis bñ facit. d. c. accedens. ⁊ ꝑ hūc tex. sic intellectū dico ꝙ lz ꝑlatus possit esse iudex in causa ecclesie: hoc verū nisi recuset̃ vt suspectus: qꝛ si cōsanguineus ꝑlati potest recusari fortius ipe. qđ tenet Cy. in. l. vni. a. C. ne qs in sua cau. dixi plene in d. c. cū venissent. Posset tñ iste tex. cauillari dicēdo ꝙ iste. R. prosequebatur cām ecclesie: ideo ex hoc reputat̃ suspectus iudex ex ꝑsona sua: secus vbi ipse nō ꝓsequeret̃ per se sed tota ecclesia dedisset vnū ꝓcuratorē. arg. bo. in. c. insuper. de test. sed primū dictum plus plz: qꝛ ex modica affectione potest iudex recusari. nā verisimile videt̃ ꝙ magis sit affectꝰ prelatus ad ecclesiā suam q̃ ad cōsanguineū forte in quarto gradu sibi

5 attinentē. arg. in. c. ij. de penis. hec no. ¶ Facit etiā iste tex. ꝙ eps possit recusari in sua iurisditiōe ordinaria ī causa suoꝝ familiariū. vt sic familiaris epi nō possit cōuenire extraneū corā epo etiā cessante recusatione qđ puto verissimū. arg. hic ⁊ in. l. qui iurisditioni preest. ff. de iuris. om. iudi. vbi videt̃ expressum. dicit̃ em̄ ibi qui iurisditioni ꝑest: nec sibi nec suis ius dicere potest. ⁊ vide glo. ⁊ ibi plene dixi in. c. cū cōtingat. de foro cōpe.

6 ¶ † In gl. j. ibi: tota familia recusat̃ propter dñm no. bene glo. qđ si dñs est mihi suspectus possum vt suspectam totam familiam recusa

a reᵃ: dicit tamen Inn. qđ. l. vnica. alleg. in glo. nō probat hoc dictum sed ponit casum cōuersuz scz qđ si iudex est suspectꝰ dño redditur suspectꝰ toti familie. ⁊ forte fm̄ eū ille casus nō debet extēdi sed solum habere locum in illo casu ibi expꝛsso qui loquitur quando iudex cōpellit aliquem ad ꝯhendū matrimoniū. mihi tñ placet dictū glo. pro quo facit in arg. d. c. accedens. el. ij. vt lit. nō contest. vbi recusatur suffraganeus in causa metropolitani. item facit. c. repellant̃. j. de accu. preterea sicut possuz recusare iudicem qui est amicus coniudicis aduersarij mei. de quo in. c. accedens. prealleg. el. ij. ⁊ dic vt ibi. ita videtur qđ possum recusare iudicē qui est inimicus dñi mei ne in odium domini velit vlcisci in familiaz. ⁊ placet mihi vt casus illius. l. vnice extendat̃ ad casus cōsimiles. Et no. gl. in eo quod postea dicit ꝙ modica familiaritas nō nocet. plus dicit Host. qđ familiaritas potestatiua nocet: non autem extranea. i. eorū q non sunt in potestate alꝰs quilibet posset de facili recusari cum quilibet teneatur proximo ad familiaritatē ⁊ mutuā affectionē. nā natura inter oēs homines cognitionē cōstituit. Sunt enim oēs hoies sibiinuicē cognati. vt. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iure.

7 ¶ † Et in fi. glo. no. glo. ꝙ frater pōt

b esse testis pro fratreᵇ. de quo dic vt no iiij. q. v. in. c. j. ⁊ in summa. vt dico plene in. c. literas. de presump. Item no. ꝙ minor causa repellit iudicez

c q̃ testemᶜ. ⁊ idem no. gl. in. c. cuz. R. j. eo.

8 ¶ † In glo. in ver. postmodū. no. glo. que quotidie allegatur iuncto tex. limitat enim iura dicentia ꝙ dilatoria debet proponi ante lit. contest. vt in. c. inter monasteriū. de re iudi. ⁊. l. fi. C. de excep. illud enim procedit nisi exceptio dilatoria oriatur post lit. cōtest. vt hic: qꝛ nō est quid mihi iputet̃ quare nō ꝓposui ante. Et idem probatur in. l. ij. C. de consor. eiusdem lit. ⁊ facit tex. in. c. pastoralis. de excep. idē dic quando non oritur de nouo sed non peruenit ad

d notitiamᵈ meā nisi post lit. contest. vt est gl. no. iij. q. vj. c. si quis. §. exceptio. ⁊ in. c. statutū. §. cum autē. de rescrip. lib. vj. in ver. recuset. ⁊ colligit̃ hoc ex tex. isto: qꝛ presupponit ꝙ aduersarius istius. R. potuisset recusare istū epm post lit. ꝯtest. ex quo recepit illum. R. in familiarem post lit.

9 cōtest. ¶ † Et no. bene ex tex. in ver. quo circa. qđ eo casu quo exceptio oritur post lit. contesta. si quis facit actum qui solet fieri post lit. cōtest. videtur exclusus a facultate proponēdi dilatoriam. ⁊ vide glo. no. ⁊ singularem in. c. j de elec. lib. vj. que dicit ꝙ in casibus in quibus nō fit cō

e testatio litis: per primū actū qui solet post lit. contest.ᵉ fieri precluditur via oibus dilatoriꝭ ꝓponendis qđ no. ⁊ satis bene ad hoc facit iste tex.

10 ¶ † In glo. in ver. cōsenserit. ibi: recusari ꝑpter nouā causam. not. bñ glo. ꝙ is qui īpetrauit iudicē potest illum recusare ex noua causa q̃ reddit iudicē sibi suspectū: vt puta si iudex cōtraxit post impetrationē affinitatem vel magnā amicitiā cū aduersario. nā nouis morbis noua cōuenit antidota preparari vt in. c. ceterū. de iura. calū. sed ex causa precedenti nō possum reprobare quē semel approbaui. iiij. q. iij. item si quis testibus. ⁊ in. c. horrendus. xxxij. q. v. vide per Inn. in. c. cū venerabilis. de excep. facit. c. nulli de elec. lib. vj.

1 ☞ Delegatus pape potest vsq3 ad annū integrū suam sententiam exequi. 7. qui annus erit continuus. 3.
2 Delegatus dicitur habere iurisditionem.
3 Tempus in dubio presumitur continuum ⁊ non vtile.
Annus in iure sumitur ex. ccclxv. diebus.
4 Condemnatus ad mortem statim debet tradi vltimo supplicio nō expectatis decem diebus datis ad appellandū: ⁊ hoc de consuetudine: licet: secus sit de iure.
5 Confessus in ciuilibus nunq̃ condemnatur: sed in criminalibus sic.
6 Delegatus an habeat iurisditionem super nouiter attentatis.
7 Jurisditio delegata durat tanto tpe quāto durat actio ante sniaz: nisi contrario rescripto sit sublata.
8 Delegatus inferioris an possit suam sententiam a exequi.

f 1 **Querenti.** ᶠ¶ † Delegatꝰ pape vsq3 ad annum integrū potest suam sniam exeq: ⁊ est casus singularis. Diuidit̃. naz in ꝓposita. q. ꝑmo ponit̃ pria opi. vsq3 ibi: alij. scđo vsq3 ibi: nos tñ. vbi ponit solutionē interserendo quartā opi. ibi: nō solū. ¶ Casus literalis. Judex delegatus a papa tulit sniaz diffinitiuā. Et qꝛ cōdēnatus nō parebat snie ipsum excōicauit. Querebat̃ vsq3 ad qđ tēpus iudex possit ipsum excōicatū parere volentē absoluere. quidā dicebant ꝙ cum functus sit officio suo vlterius non pōt ipm absoluere. Alij dicebant ꝙ iurisditio illius durat quousq3 paretur snie vt semꝑ possit ipsum absoluere volentem parere. Papa nec primam nec secūdā sniam sequit̃: statuit ꝙ iudex delegatus ab ipso nō solū vsq3 ad quatuor mēses q dant̃ cōdēnatis ad soluendū debitū: sed etiaz vsq3 ad annū iurisditionē suaz poterit exercere sicut seruatur in illo q añ litē ꝯtest. ꝯtumax inuenit̃. Ber. ¶ No. prio ꝙ in discussiōe alicuꝰ articuli dz cōsultꝰ vel ꝑitꝰ recitare opi. si q̃ sunt ⁊ materia: ⁊ postmodū ponere iudiciū suū cōfutādo aliorū opi. quas nō sequitur: nā ex recitatiōe opinionū ⁊ motiuorum magis lucescit veritas. nā si hoc facit papa q hz ptātez ius de nouo ꝯdēdi vt hic. ⁊ de resti. spolia. c. literas. ⁊ in. c. sup literis. de rescrip. ⁊ in. c. capellanus. de ferijs. fortius hoc debent facere inferiores quorū opinioni non statur nisi sit probabilis.

2 vt no. in. c. j. de postu. ꝑla. ¶ † Not. ibi: iurisditio. ⁊ b ibi: iurisditiōe. ꝙ delegatꝰ dicit̃ habere iurisditionem. quod est cōtra no. in. l. ait pretor. ff. de re iud. ¶ Item no. ꝙ delegatus pricipis pōt per se suā sniam mandare executiōi. vide qđ dixi in. c. signi c ficasti. s. eo. Et no. ꝙ hz itegrū annū ad executionē faciendā. post annū vero licet snia nō sit execu

3 tioni mādata expirat iurisditio. ¶ † An aūt iste annus sit vtilis an ꝯtinuus. dicūt doc. ꝙ est cōtinuus vnde currit omni tpe. ꝓ hoc facit: qꝛ oē tpa

g dz intelligi continuūᵍ nisi reperiat̃ ꝯtrium. vt not. super rub. ff. de diuer. ⁊ tēp. ꝑscri. ⁊ in cle. vnica. de in integ. resti. ⁊ sic currit diebus feriatis etiā dato impedimēto: ⁊ habebit iste annus. ccclxv. dies sicut hz qlibet annus: nec curandū ꝙ tunc ꝯtigat bissextus. nam cape pro regula ꝙ vbi a iure dat̃ annus intelligit̃ de. ccclxv. diebus cōtinuis vt est

4 bo. tex. in. l. iiij. §. stichus. ff. de sta. l b. ¶ † In gl. in ℣. quadrimestre. ibi: stati mandanda est executioni. no. gl. in eo qđ dicit statim. ⁊ sic videt̃ velle d qđ in criminibus immediate potest snia mādari executiōi nō expectato lapsu. x. dierum. qui dant̃ ad appellandū: ⁊ hoc quidaz legiste tenuerūt: sed e alij ꝯtra. qđ sequit̃ Bar. in. l. qui vltio supplicio. ff. de pe. ⁊ illa opi. mihi placet. ꝯria opi. seruat̃ de

5 facto. ¶ † Et in fi. glo. aduerte: glo. facit differentiā inter confessionē factam in ciuili ⁊ in criminali: qꝛ in ciuili cōfessus habet̃ pro cōdēnato ita qđ non est necesse ꝙ feratur snia: ⁊ illud saltē absolutū est vt si cōfessio sit ante porrectionē libelli nō sequit̃ snia nec potest ferri qꝛ nō hz fundamentum lit. cōtest. j. vt lit. nō cōtest. per totū. Sed hoc casu nō dat̃ condēnato in personali quadrimestre: sed f tēpus decē dierū. Ad hoc tex. iuncta gl. in. l. si debitori. ff. de iudi. ⁊ in. §. ois. insti. de ℣. obli. ⁊ dixit Bal. ꝙ ex causa posset dari maiꝰ tps q̃. x. dierū: qđ est notandū: ⁊ satis mihi placet. arg. in. d. l. si debitori. vbi dicit̃ ꝙ tps est arbitrariū. ⁊ vide ad materiā bo. gl. in. c. dudū. el. ij. de elec. ij. q. j. nos in quēq̃. ⁊ in. l. j. C. de ꝯfes. ¶ Quid aūt si cōfessio sit g facta post porrectionē libelli. dixerūt quidā qđ est ferenda snia. de quo ꝑ gl. ⁊ Bar. in. l. j. ff. de cōfes. ⁊. d. c. dudū. de elec. Sed satis posset teneri cōtrariū: qꝛ iura indistincte dicūt ꝙ cōfessus in iure habet̃ pro cōdemnato: vt in. d. l. j. ff. ⁊. C. de cōfes. sed in causa criminali semper requirit̃ sentētia: vt in. l. si confessus. ff. de custo. reo. ⁊ habes glo. hic nisi delictū esset notoriū: quia tunc nō requiriter snia

¶ Recusare. Et pondera qꝛ hic vr̃ tex. ꝯ Bal. in. l. ex. C. de test. vbi alle. Inno. hic qđ honesti famuli pñt testificari ꝓ dño: vt sūt famuli epi: qꝛ ħ erat famulꝰ epi: ⁊ tñ glo. colligit ꝙ nō pōt testificari. ergo pondera etiā qꝛ est tex. ꝯ istā glo. q vult ꝙ ꝑpter dñm tota familia est suspecta: qꝛ in. l. i. C. si q̃ ꝑdi. po. dñs est suspectꝰ ⁊ nō vicariꝰ eius qđ est ꝯ istuz tex. pōdera bene. Itez pondera qꝛ iste. R. fuit cā suspicionis. iō vr̃ qꝛ non possit se illa adiuuare. l. j. §. cū quis. ff. de qō. l. cū tabulis. §. j. ff. de his qbus vt idig. l. miles. §. fin. ff. de adul. And. barb.

¶ ꝑ ro fratre. ad de Roma. consil. cccclxxvj.

Sebasti. Sapia.

¶ Quā testē. vid oino. d. Abb. i. c. dilecto. in vlt. no. de testibꝰ. extēde hanc gl. vt ꝑ do. Ant. in. c. j. xviij. col. de iudi. vbi ꝑ illā glo. dicit ꝙ sicut dilatoria nouiter supueniens post lit. ꝯtest. pōt opponi ita etiam nouiter superuenies post pactuz de litigando.

¶ Notitiaz. adde Alex. cōsil. xxxiij. iiij. lib.

¶ Post litē cōtestatā. Adde qđ ꝑ illū ꝑmū actū fit ficte litis cōtestatio q̃ hz instātiā ⁊ interrūpit̃ prescriptio sicut vera: vt dicit Rom. consi. clxxiij.

Sebasti. Sapia.

¶ Quereti. adde ad hunc tex. pulchrū dictū qđ refert Fe. ⁊ dicit hic esse addēduz in. c. ad reprimēdā. de offi. ordi.

¶ Cōtinuū. adđ Bal. ꝯsil. ccccx iij lib. iij.

saltem cum solennitate. ad hoc tex. no. cum gl. in l. ictus fustiū. ff. de his qui no. infa. ¶ † In gl. pe. ibi: sed pone. no. hāc ꝑticulā glo. vsqꝫ ad fin. Io. and. dicit satis eque posse distingui: ꝙ aut victus paruit sententie ꝛ victor aliquo tempore possedit pacifice: ꝛ tūc non potest vlterius delegatus se impedire: ꝛ sic ꝓcedat. s. eodē. in literis. Aut victusᵃ non paruit executioni: vel si paruit illico impediuit ꝛ turbauit victorem ꝛ tunc posset iurisditionem exercere: quia nō videtur executꝰ ex quo incōtinenti executio fuit turbata. arg. de pe. dist. i. diuortium. ꝛ in. c. i. de iudi. ꝛ intellige hanc distinctionem Io. an. cū limitatione glo. scꝫ vt nō assumat cognitionē super nouiter attentatis: qꝛ non habet iurisditionem nisi circa executionē. Posset tñ dici ꝙ quatenus turbatio concernit articuluꝫ executionis pōt ordinarius se impedire etiā assumendo cognitionem sicut potuisset a principio. quidam tamen indistincte tenēt opi. glo. vt vsqꝫ ad annuꝫ semper possit delegatus se interponere ad conseruandā executionē sententie: quod etiaꝫ satis posset admitti qñ turbatio fit ex antiq̄ causa duntaxat. ¶ † In glos. fi. in fi. conclude materiam sic. ꝙ aut iudex delegatus nondum protulit sententiā diffinitiuā ꝛ iurisditio sua durat nec clauditur anno etiā si nunq̄ inchoasset ꝓcessum: quia rescripta delegatoria sunt perpetua. durant enim tanto tempore quāto durat actio super qua cōceduntur nisi emanaret rescriptum contrariuꝫ vt in. l. falso. C. de diuer. rescrip. ꝛ dixi in. c. si autē. de rescrip. Aut tulit sententiā diffinitiuā: si nō est executioni mādata durat iurisditio sua per annū integrum sibi a lege cōcessum pro executione sententie vt hic. Aut fuit executus sñiaꝫ intra annū ꝛ si molestatur victor in possessiōe sua intra annū habet locum quod. s. dixi in precedenti gl. Et ex his infert ꝙ si post diffinitiuā iudex excōmunicauit vel etiam antea ꝛ postea ꝓtulit sñiam diffinitiuam nō potest ab ea absoluere post annūᵇ: sed recurrendū est ad delegantē. ꝛ in eo qđ glo. alleg. c. rursus. ꝛ c. quicūqꝫ. dic ꝙ illa iura nō loquūtur in materia nostra. ꝛ illorum intellectum plene tetigi in. c. i. de iudi. ꝛ dic vt ibi. ¶ Extra glo. quero iste tex. loqtur quādo iudex excōmunicauit post sententiam. quid si non excōmunicasset nunquid haberet locum decisio istius tex. Bo. de hoc dubitauit. nam quidam dixerunt ꝙ nō: licet Io. an. precise tenet ꝙ habet locum iste tex. quia papa in responsione vtitur verbo statuimus: nec restringit se ad factū propositū. ꝛ in hoc. c. papa simpliciter dicit ꝙ delegatus habet annum ad exequendam sententiā. dic idem esse si fuisset vsus verbo respōdemus. ex quo papa nō restringit se ad factū propositum. Conclude ergo ꝙ siue post sñiam aliqd exercuerit siue nō semper habet annuꝫ a tempore sententie. ¶ † Secūdo queritur nunquid habeat locū iste text. in delegato ordinarij vel in subdelegato delegati. Ad primū dicunt doc. ꝙ nō habet locuꝫ in delegato ordinarij inferioris a papa: sed pro executione sententie recurrendū est ad ipsius ordinarium. vt no. in. l. a diuo pio. ff. de re iud. hoc dictum doc. puto procedere tenēdo ꝙ delegatus inferioris a principe non possit sententiam suam exequi prout multi tenuerūt. ꝛ secutus fuit Bar. in. l. a diuo pio. hunc articulū plene examinaui in c. si quis contra clericum. de foro compe. ꝛ dic vt ibi. ꝛ tenendo opi. ꝙ possit exequi credo ꝙ habeat annumᶜ. argu. huius litere. Quo ad secunduꝫ dicunt docto. ꝙ aut delegatus pape subdelegauit reseruato sibi aliquo articulo: ꝛ tunc recurrenduꝫ est ad ipsum subdelegantem: aut cōmisit in totū ꝛ dicunt quidam ꝙ iste subdelegatus habet quadrimestre: hoc iure non probatur nec videtur placere Io. an. vnde puto ꝙ si tenemus opinionē illam ꝙ delegatus inferioris a principe non possit exequi tunc questio non habet dubium: sed si tenemus ꝙ possit exequi: tunc satis puto ꝙ habeat annum. argu. hic. an vero possit exequi. dixi in. d. c. si quis contra.

Delegatus pape potest qñcunqꝫ coniunctim vel diuisim causam subdelegare. 14.

2 Declarare vel exponere non est aliquid de nouo dicere.

3 Delegatus pape non pōt subdelegare cām appel. re. licet sibi fuerit facta delegatio appel. remota.

Clausula appel. remota non potest poni per inferiorem a papa etiam per legatum de latere.

4 Delegatus inferioris potest subdelegare aliquem articulum saltem nō iurisditionalem. 5. 9.

5 Executor siue deputatus ad nudum ministeriuꝫ an possit tanq̄ suspectus recusari. vide. i. §. proxi. in. iij. no.

6 Litis contestatio an proprie fiat coram arbitro.

7 Euidenter dicitur constare id quando elicitur ex verisimilibus coniecturis.

Extensio non dicitur id quod deprehenditur ex tacita ꝛ coniecturata mente alicuius. quod est no. pro statutis.

8 Interpres an dicatur corrigere.

10 Executor quis proprie dicatur.

11 Appellari an possit a mero executore.

12 Iudex suspectus dꝫ recusari: qui si non amiserit recusationē tūc pōt ab eo appellari. vide. i. §. fi. in pe. no.

13 Lis dicitur ꝓprie post lit. contest. ea vero que precedunt litis cōtestationem sunt potius quedam preparamenta.

15 Iudex appellationum non pōt de iure ciuili causas subdelegare: secus de iure canonico.

16 Iudex ordinarius an possit causam subdelegare reseruata sibi sñia.

Super questionum.

¶ † Delegatꝰ pape pōt principiuꝫ medium ꝛ finē cause cōiunctim ꝛ diuisim subdelegare. h. d. vsqꝫ ad. §. verū. ꝛ legaꝫ per partes ad faciliorem intellectū. Diuidit ista pars. nā primo ponit tenorem constitutionum que cōtrarie videbant vsqꝫ ad. §. intentionis. ꝛ ibi declarat intentionē suam vsqꝫ ad. §. verum. ¶ Casus huius decretalis colligitur ex vltimo. §. eius ergo ꝛc. hoc modo. Quidaꝫ impetrauit causam cōmitti a domino papa cuidam iudici delegato: delegatus iste reseruata sibi diffinitiua sententia commisit audientiam cause quibusdā reo absente ꝛ ignorante. Isti subdelegati citauerunt reū: ipse no comparuit coram eis quia ipsi erāt dati sine consensu ipsius: appellauit ad sedem apostolicā occasione cuiusdam decretalis Innocen. in qua dicitur delegatus licet causam sibi commissam appella. remo. non possit alij cōmittere sine prouocationis obstaculo: tamē si delegatus pape vel alius iudex quicunqꝫ ad aliqueꝫ certum articulum aliquem deputauerit auditorem ab illo non poterit appellari dummodo de partium detur assensu: Colligebatur a contrario sensu ergo si non sit datus de partium assensu potest appellari: vnde appellauit iste: quia illi nō erant dati de ipsius assensu cuius tenor ponitur in. §. nos autem vsqꝫ ad. §. intentionis. Ex parte aduersa dicebatur qđ talis appellatio non valebat per decretalem Alexandri in qua dicitur quod si delegatus a papa committit alicui audientiā cause sibi commisse vel testium examinationem sibi diffinitiua sententia reseruata ꝛ ab illo appellari contingat delegatus pretextu huius appellationis causam indefinitam relinquere non teneret: cuius tenor ponitur in prin. c. versic. qđ si super. vsqꝫ ad. §. nos autem. Iste decretales videbantur contrarie. dubitatio istius contrarietatis delata est ad cantuarieñ. archiepiscopū. vnde ipse super hoc duas questiones fecit domino pape: prima est vtrum per decretalem derogatū sit decretali Alexādri. secunda fuit vtrū appellationi illius qui appellauerat occasione cōstitutionis Inn. sit deferendū. super his duobꝰ articulis respondet papa. Et primo ad primū dicens qđ per constitutionem Inno. non derogatur constitutioni Alexā. imo in constitutione Inno. supplentur que in decretali Alexandri fuerant pretermissa. Et subijcit statim tenoreꝫ illius vsqꝫ ad. §. nos autem. Et ibi ponit verba constitutionis Innoc. dicens ꝙ licet is cui causa committitur appel. re. non possit eam alij sine prouocationis obstaculo delegare tamē si aliquem articulum deputauerit alicui audiendum ab illo non poterit appellari: dummodo de partium detur vel recipiatur assensu si delegatus ipse cōmittit exordiū litis ad finem cause vel totum negotium ab illo tanq̄ a iudice poterit prouocari. Postea vero in. §. intentionis. declarat Innocen. que habētur in constitutione illa licet is cui. dicens qđ delegatus ab ipso potest committere principium ꝛ finem ꝛ medium cause sibi cōmisse cōiunctim ꝛ diuisim ſm qđ visuꝫ ei fuerit expedire vt iudicialis autoritas liberius valeat expediri non obstante qđ dicitur in lege scilicet quod iudex debet cognoscere per seipsuꝫ in principio ꝛ in medio ꝛ in fine: quia ipse delegatus anteq̄ ferat sententiam videre debet omnia q̄ acta sunt diligēter ꝛ hoc vsqꝫ ad. §. verum. B. ¶ † No. ibi: exponitur ꝛ ibi pretermissa supplent. qđ ille qui exponitᵈ seu declarat nō dicitur supplere vel corrigere seu derogare qꝛ exponēs seu declarās nihil de nouoᵉ facit. ad hoc l. heredes palam. ff. de testa. ¶ Item no. ex eisdem verbis ꝛ tenc menti qđ differentia est inter exponere ꝛ supplere vel derogare seu corrigere: nam exponens nil debet supplere sed solum declarare: supplens vero non debet corrigere seu derogare sed solum addere circa non prouisum: corrigere vero est emendare priusfacta. vide bo. gl. in clemen. statutum. de

Sebasti. Sapia.

a ¶ Aut victus. vide Imo. Roma. ꝛ Alexā. in simili in. l. permisceri. ff. de acquirē. posses.

b ¶ Post annum. Adde Cald. cōsil. iij. hoc eo. titu. Zacharias.

c ¶ Credo qđ habeat annum. no. Bar. in alleg. l. a diuo pio. de re iudi. per. l. i. qui pro sua iuris. eundem in. l. ii. C. de iudi. Alex. diuo in rub. de offi. eius. et in l. ij. col. iij. ff. de iurisd. om. iud. Dum autē dicit nō posse delegatum inferioris a papa exequi sententiam limita nisi in casu imminentis periculi. ita sing. bal. in. l. i. col. i. ff. de offi. eiꝰ cui man. est iurisd. vbi dicit ꝙ si delegatus tulerit sñiam cōtra famosum latronē quem nō stati punire esset periculosum ꝙ posset euꝫ facere suspēdere.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Que exponit. Hanc regulam limita vt pulchre per Feli. in. c. ij. in vlti. col. de excep.

e ¶ Nihil de nouo. Adde qđ voluit Ro. consi. xlv.

✤Sebasti. Sapia.
a ¶ Confitēti. Inducit̃ p do. And. b fica.hic.ad hoc ꝙ articuli pñt declarari post terminũ datũ ad faciendũ articulos. Adde Arch.in summa. xiij.q.ij. Jo.an.in addi. Spec.in tit. de teste.§.nunc videndũ.in ver.hec etiã.no.do. Ant. i.c.pastoralis.de excep. Bald.in.l. tres denuntiationes. C.quõ ꝛ qñ iud.limita vt non possint declarari qñ articuli essent adeo gñales etiaꝫ parti ꝙ nullo mõ cõcluderēt.ita late cõsuluit Oldr. in ꝯsil.clxvij.inci. ante oĩa.facit qꝺ no. Bal.in.l.edita.colum.iij.C.de eden.vbi dicit qꝺ post litē cõtestatã nõ licet taliter interpretari libellũ ꝙ transeat in aliquē. ꝛ ibi dat plura exempla.
b ¶ Corrigere. ad de qꝺ voluit Ro. consi.cxvj.

Zacharias.
¶ Adde tu plenius per Lanfrã. de oria.i.c.qm cõtra.in prin. nu. 8. ꝛ ibi in apost. Bened.vadi.j̃.de.pba. Alex.ꝯsi. lxxi. col.j.vol.iij.ꝛ bar. soci.cõsi.clviij.inci.visis.℣.ñ postpones.vol.ij.
c ¶ Solã personã. No. ꝙ ille cui cõmittit̃ causa appellatione remota non potest aliũ subdelegare appellatione remota.vide Sali.in.l. fi.C.de sen.ꝛ iterlocu.om.iudi.vbi dicit ꝙ Car. non põt decidere appellatione remota:nec etiã legat᷑ de latere.l.nec qcꝙ.§.j.ff.de offi.pcon.nisi ex priuilegio speciali q̃ casu non põt aliũ subdelegare appellatione remota: qꝛ potius videtur cõcessuꝫ ex idustria. vis Bal.in.l.j.ff. de offi.prefe.preto.do. Abbas. in.c.j.de rescript. And.Barba. Anto.Francis.

tutum.de elec.ꝛ faciunt hec ad multa.nã permittitur confitenti[a] vt possit suã confessionem exponere.nõ enim debet illam corrigere[b] seu supplere: vt in.c.cum dilecti.j̃.de accusa. ¶ Item no.ex eisdem verbis quod vnũ ius debet suppleri ꝛ exponi per aliud ius.nã omnia nõ possunt.eo.c.contineri.Et per hoc arguit Host.contra eos qui sunt prompti ad iurium correctionem.nam euitanda est quantũ fieri potest iuriũ correctio: vt vbi iura videntur contraria debet studiosus reducere ad concordiaꝫ exponendo seu supplendo per ea que dicũtur in aliĩs iuribus. Ad hoc facit quod no. ponit Bar.in extrauaganti ad reprimendum.in versi.non obstantibus.ꝛ facit.l.sed ꝛ posteriores. cum seq.ꝛ qꝺ ibi no.per Bart.ff.de leg. ¶ †Not. ibi:sine prouocatiõis obstaculo:quod delegatus etiã principis nõ potest subdelegare causam appel.re.Ex quo infert̃ quod ista clausula respicit solã personã[c] cui annectit̃.ꝛ dic ꝙ nemo citra principem potest causam appella. re. committere.ad hoc facit.l.j.§.fin.ff.a qui.appel.non licet.facit.c. veniens.j̃.de iureiur.ꝛ ratio est:quia nullus citra papã potest tollere iuris dispositioneꝫ[d]:maxime fundataꝫ super iure naturali.appellatio enim est quedam defensio.vt in.c.suggestum.j̃.de appel. ꝛ est hoc remediũ a iure inductuꝫ pro defensione aduersus iniquitateꝫ sñie:ideo inferior a principe nõ habet hanc facultatē:vnde dic ꝙ etiam legatus de latere non posset remouere appellationē: pro hoc qꝺ no.gl.in.c.fi.de here.lib.vj.facit clem. ne romani.de elec.ꝛ regula indultũ.lib.vj.itē tollere appellationē est quodãmodo tollere ius alterius quod solus princeps potest.iuxta no.in.c.cõstitutus.de relig.do.ꝛ vide ad hanc materiam qꝺ plene dixi in.c.pastoralis.de app. ¶ †No. ibi.delegatus a nobis vel iudex quicunqꝫ.arg.optimũ ꝛ quasi expressum ꝙ delegat᷑ inferior a principe potest committere aliquem articulum saltem nõ iurisditionalē cause sibi commisse.de quo. j̃. lati᷑ dicam. ¶ †No.ibi:dummodo de partium ꝛc.iuncto ver.verum.j̃.eo.ꝙ deputatus ad nudũ ministeriuꝫ potest recusari vt suspectus.ꝛ sic videt̃ hic tex.de quo facit magnũ festum do. Ant. ꝙ mer᷑ executor potest recusari vt suspectus. in ꝯtrium tñ videt̃ tex.in.c.nouit.de appel.ꝛ ibi plene dixi.iste tamen tex.nõ loquit̃ in mero ꝛ proprio executore sed in deputato ad articulũ merũ sine iurisditiõe qui potest occulte grauare partem merito potest recusari vt suspectus:vt puta si cõmittitur alicui nuda examinatio testiũ:nam in scribēdo ꝛ caute seu callide interrogando potest ledere partē vel si deputatur ad arbitrãdũ expensas que potuerũt fieri circa refectionē alicui᷑ domus vel qd simile. nã licet isti nõ habeãt iurisditionē possunt tamen occulte ledere[e] partē.ꝛ sic intellige istum tex.queꝫ no.sed si deputaret̃ merus ꝛ propri᷑ executor ad exequēdũ iam discussa ꝛ decisa per superioreꝫ tũc p̃textu suspiciõis nõ posset iste recusari: ꝛ sic proprie loquit̃.c.nouit[f].quia iste nõ põt ledere partē quin notorie constet:vt puta si deputat̃ ad denũtiandũ aliquē esse excõicandũ vel ad citandũ vel quid simile vt dixi plenissime in.d.c.nouit.ꝛ vide qꝺ no.Jo.an.in.d.c.pastoralis. ¶ †Item not.in ver.qꝺ si.ꝙ lit.ꝯtest.proprie nõ fit nisi corã iudice nec proprie sñia fertur nisi per iudicem:ꝛ sic ista requirunt iurisditionē iudicialē.Ex quo infertur ꝙ coram arbitro ꝓprie non fit litis cõtest.qꝛ nõ est iudex nec ꝓprie ab arbitro fertur sñia.ad hoc qꝺ no.in.l.j.C.de arbi. ¶ †No.in ver.intentiõis.ibi: liquide ꝛc.ꝛ tene menti ꝙ intentio scribentiũ potest liquide deprehēdi ex tenore scripture. facit.l. licet.ff.de lega.j.vbi dicitur quod potest dici euidens qꝺ ex coniecturis elicitur:ꝛ hoc multum facit ad interpretationem statutorum vt non dicat̃ extensio id quod deprehenditur ex tacita ꝛ cõiecturata mente statuentis. de quo per Bart. in.l. omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ per Jo.an.in regula pro possessore.in merculiali. ¶ Item no.qꝺ potest quis delegare principiũ ꝛ medium cause ꝛ solum sibi reseruare sententiã. ꝛ sic potest quis ex

actis plene instrui:de meritis cause licet causa nõ fuerit agitata corã eo debet tamē prius vniuersa que acta sunt inuestigare:quod facit pro iurisperito qui assumit̃ ad consulendũ que sint partes iudicis in certa causa:nam dꝫ vniuersa acta diligēter inuestigare. ¶ In glo.j.ibi:que.j̃.sequit̃.dic melius ꝙ hic non ponit̃ illa cõstitutio sed tantuꝫ eius tenor vt dicit Inn.ꝛ bene.nam si cõstitutio Inno.nõ precessisset istaꝫ decre.nõ potuisset oriri dubiuꝫ.de quo hic.ꝛ vt clare intelligas tex.dicas ꝙ primo p̃cessit cõstitutio Alexãdri. de qua in.c. cum te.s̃.eo.vbi in effectu dicebat̃ ꝙ si delegatus pape subdelegat cognitionē ipsi᷑ cause sñia sibi reseruata si cõtingat appellari a tali subdelegato nõ per hoc talis delegatus causaꝫ indefinitã reliquere debeat quasi inueret ꝙ a subdelegato delegati pape nõ potest appellari ꝯm vnũ intellectũ. postmodũ emanauit quedã ꝯstitutio Inno.quã olim habebamus sed hodie non habemus:ꝛ hoc quia tenor ipsius in effectu fuit hic positus q incipit a verbo nos aũt statuimus.vsqꝫ ad ver.intētionis.ꝛ illud verbũ statuimus est preteriti tpis:ꝛ refert illud qꝺ statuerat in sua constitutione ꝛ p illam constitutionē videbatur quibusdã ꝙ cõstitutio Alexãdri esset correcta: quia in cõstitutiõe Inno.innuebat̃ ꝙ si delegatus subdelegasset articulũ iurisditionalē ab eo tanꝙ a iudice poterat prouocari:si vero subdelegasset nudum ministerium tunc non poterat appellari nisi modum excederet dũmodo fuisset deputatus de partiũ con[d]sensu:ꝛ sic innuebatur ꝙ certis casibus poterat appellari a subdelegato etiã deputato ad nudũ ministeriũ.ꝛ sup hac ꝯrietate fuit hic adit᷑ Inn.[e] papa q i effectu respõdet vt habet̃ in princ.litere ꝛ in ver.intētionis.ꝙ per suã cõstitutionē nõ derogat̃ cõstitutioni Alex.sed exponit̃ vel supplet̃[f] p suã cõstitutionē.ꝛ dic ꝙ.c. cum te.potest.habere plures intellectus. Primus ꝙ loquitur qñ appellatur ad papã omisso subdelegãte qui reseruauerat sibi iurisditionē.nã talis appellatio est friuola:quia fuit omissuꝫ mediũ. vnde illa decre.nõ ꝓhibet appellari a subdelegato:sed solũ disponit ꝙ nõ valet appellatio si appellatur ad primũ delegantē.Sꝫ cõstitutio Inn.dꝫ intelligi de appellatiõe legitime interposita.vt declarat̃.j̃.in.§.seq.[g] Secũdus intellectus,vt procedat illud. c.qñ committunt̃ subdelegato media cause.i.articulus nõ iurisditionalis ꝛ tũc ab eo nõ potest appellari vt ibi.sed cõstitutio Inn.supplet nisi modũ excedat vel nisi recusetur vt suspectus ꝛ nolit recusationē admittere:nã tunc põt appellari.ꝛ ꝯm hunc intellectũ clare patet ꝙ cõstitutio. Inn.in nullo derogat constitutioni Alexã.sed exponit ꝛ supplet ad illã addēdo. Tertius intellectus est qñ fuit appellatũ a subdelegato ad papam:ꝛ sic omisso medio delegat᷑ hoc nõ obstãte dꝫ partib᷑ iustitiã ministrare:qꝛ dꝫ cognoscere de tali appellatione:quia lꝫ talis appellatio nõ valeat ad effectũ vt cognoscat papa:valet tñ vt cognoscat delegat᷑ ad quē debeat appellari vt est tex.i.l.j.§.si quis in appellatione.ff.de appella.ꝛ iste esset valde singularis
8 intellect᷑. ¶ †In gl.in ver.derogat̃.i fi.vult ergo glo.opponere de.l.j.§.qui operas.ff.ad tertul.vbi tert.innuit ꝙ ille qui interpretatur corrigit,cuius contrariũ innuit hic tex.Glos.non soluit.doc.dig cunt ꝙ in lata significatione interpretãs[g] dicitur corrigere vt in contrario:secus in stricta significatione vt hic.ꝛ vide gl.in.l.j.ff.de orig.iur. ꝛ in cle. statutũ.de elec.in ver.declaram᷑.ꝛ dic clarius qꝺ interpretatio est duplex.q̃dã cõsistit in interpretatione linguarũ sicut interpretamur eucharistiam id est bonã gratiã:ab eu qꝺ est bonum ꝛc.quedã cõsistit in obscuritate sensus seu dubietate ꝟborũ vt quãdo quis interpretat̃ verba dubia alicuius cõstitutionis.ꝛ de ista dicimus ꝙ est eius interpretari cuius est condere vt in.c.inter alia.de senten. excõmu.vnde ꝓprie ille qui interpretatur nõ corrigit sꝫ declarat rem obscuram: ꝛ hoc stricto mõ licet largo modo dicitur corrigere seu emendare: quia saltem emendat quo ad corticē verborũ po

¶ Circa hoc an legatus de latere possit committere causam cũ clausula appellatione remota et eodem modo delegatus cui est commissa causa cũ tali clausula. Dicas ꝙ nõ qꝛ inferior a principe nõ p̃t cõmittere cũ ista clausula:vt voluit etiaꝫ Bar.ꝛ doc.i.l.fi. in.j.col.C.de sent. ꝛ iterlo.om.iudi. ꝛ habet̃ per glos. in.c.super qõnuꝫ. s̃.eo.tit.ꝛ ibi vide apost.l.quã feci.ꝛ in.c.qꝺ ad consultationē.de offi.le. ꝛ vide p Spec.in tit.de leg.§.nunc ostendendũ.ver. xiiij.ꝛ per Alexã. in ꝯsi.cxvij.in.iiij. parte cõsiliorum.
¶ Iuris dispositionē. Adde eundē consi.lxij.
¶ Occulte ledere. Adde Pet.de ancha.ꝯsi.cclxiiij.
¶ Nouit. p intellectu.d.c. nouit.ꝛ hui᷑ vide Archi. ij.q.vj.c.sunt quorum. Bal.in.l.ab executore.C.quorum app.nõ reci. Andr.Barba.
✤Sebasti. Sapia.
¶ Interpretãs. De ista materia quot modis sumatur interpretatio:ꝛ an dicat̃ corrigens interp̃tari. vide Bar.in.l.ab executione.ff.de appel. ꝛ in.l.oẽs ppl̃i.in.ij.q.principali.ff.de iustit.ꝛ iure.

nendo verba magis clara.sed quo ad sensum nō corrigit:⁊ sic intelligat̄.l.heredes palaꝫ.ff.de test. ⁊ scias ꝙ dr̄ia est iter iterpretationē deriuationeꝫ ⁊ etymologiā ⁊ diffinitionem. de quibus vide ꝑ Pau.in proe.cle. ¶ In glo.in ꝟ.cōmittit.ibi:lit. ꝯte. Aduerte,q₂ obscure loquit̄ gl.sensus suus;est iste:ꝙ cōstitutio Alexandri q̄ prohibebat appellationē a subdelegato dꝫ itelligi qn̄ fuit cōmissio facta post lit.ꝯte.i.qn̄ ꝯmisit media cause.i.articulum non iurisditionalē:puta nudā examinationē testium.secus si cōmisisset principium vel finem.⁊ sic glo.sentit ꝺm intellectū quē.s̄.dedi ad illud.c. cū te.⁊ declara istā glo:vt ibi dixi. ¶ In gl.in ꝟ. interposita.ibi:ad papā.s.aduerte gloss. hic sentit ꝺm intellectū ad illud.c.cū te.vt appellatio nō valeat a subdelegato interposita qn̄.s.fuit interposita ad papā q₂ debuit appellari ad ipsum subdelegantem nō in totū ⁊ vterqꝫ intellectus est bonus vt.s̄.dixi. ¶ †In glo.in verb.qcūqꝫ.ibi:ergo si ordinarius. Aduerte nā gl.vr̄ velle restringere tex. ad ordinariū q̄si inuat qꝺ delegatus inferioris a principe non possit alteri subdelegare etiam certum articulū.sed Host.⁊ cōiter doc.seq. tenent cōtrariū.q₂ tex.hic loquit̄ generaliter.dicit em̄ delegatus a nobis vel iudex quicunqꝫ ⁊c.⁊ sic ꝑ illud verbū qcūqꝫ aperte innuit ꝙ quilibet iudex etiaꝫ si sit delegatus inferioris a principe potest subdelegare articulū non iurisditionalem.articulum vero iurisditionaleꝫ subdelegare nō potest.[a] ad hoc iste tex.in versi.quod si.vbi dum loquit̄ de articulo iurisditionali fecit solū mentioneꝫ de delegato pape.Bar.tn̄ in.l.⁊ q₂.ff.de iurisd.om.iud.aperte tenuit qꝺ possit subdelegare certū articulum[b] cause:q₂ sicut delegatus ad vniuersitatē causarū potest subdelegare vnam cām vt no.in.c.cū cām.de appel.ita ⁊ delegatus ad certam cām pōt subdelegare vnū articulū.pro hoc.l.j.ff.qs ⁊ a quo ap.in §.j.⁊ dicitur expressum hoc in cle.j.de off.deleg.⁊ per hoc reprobat Cy.in.l.a iudice.C.de iud.Sed certe quatenus Barto.sentit de articulo iurisditionali expresse loquimur;contra.c.cum causam.ꝑ alleg.nec ob.cle.j. quia loquit̄ in delegato pape. nec ob.aliud arg.quia delegatus ad vniuersitatē causarū censet̄ quasi ordinarius:vt no.gl.in.d.c. cū causam.sed delegatus ad vnā causaꝫ est mere delegatus.Item si posset cōmittere vnū articulū sic posset cōmittere aliuꝫ ⁊ parum sibi reseruare:⁊ sic circūueniret mādatū superioris.ad idem quod non possit nisi sit articulus non iurisditionalis:vide Inn.hic qui hoc tenuit aperte in.c.cum bertoldus.de re iudi.Idē sentit gl.in auc.vt defun. seu fune.eorum.§.pe.⁊ ad.l.j.dic ꝙ hꝫ plures intellectus:vt ibi no.⁊ quidā illam intelligūt in delegato ad vniuersitatē causarū[c] qꝺ etiā sentit glo.in.c. dilecti.de ap.vel loquit̄ ꝺm Bar.ibi in vicario alicuius ptātis:q₂ si subdelegat cām non dꝫ appellari ad eū vel ad ptātē:sed ad superioreꝫ ptātis. iste intellectus mihi nō plꝫ nec puto dictū in se veruꝫ q₂ si vicarius alicuius delegat cām dꝫ appellari vel ad ipsum delegātē vel ialtē ad ipsum q dedit vicariū:q₂ regulariter dꝫ semꝑ appellari ad delegantē ex quo apud eū remansit fundamentum iurisditionis.vt in.d.c.dilecti.iuncta gl.vide glos.in c.si qs cōtra clericū.de fo.ꝯpe.predicta limita nisi expresse inferior delegando dederit ptātē subdelegandi:vt est glo.no.in.c.is cui.de offi.dele. lib.vj. sequit̄ Bar.in.d.l.⁊ q₂. ¶ Ex p̄dictis decidit̄ nū qd delegatus inferioris possit cōmittere receptionem testiū. Abb.⁊ doc.cōiter post euꝫ distingunt ꝙ aut vult ꝯmittere hunc articulū cū iurisditione ⁊ nō potest per predicta. Aut sine iurisditione puta q₂ ipse iudex prius approbauit ꝑsonas ipsorum testiū examinauit interrogatoria ⁊ capitula: ⁊ tunc pōt cōmittere:q₂ hꝫ solum exequi nudum ministeriū:vn̄ ista nuda receptio si fieret die feriata teneret.ad qꝺ vide glo.not.in cle.vnica.de offi. deleg.vn̄ hec nuda receptio solet cōmitti notario de quo vide qꝺ no.in.c.qm̄.j.de proba.⁊ vide qꝺ dixi in.c.cū causam.de testi. ¶ †In gl.in ver.ꝙ executorem.No.primo ex ista gl.qs dicat̄ ꝓprie executor.⁊ facit ad statuta q̄ intelligant̄ ꝺm ꝓpriā significationē.vnde executor ꝓprie dr̄ qui hꝫ exequi factū discussum ⁊ decisum per superiorem vt facit nūtius cū exequit̄ sn̄iaꝫ iudicis.Improprie vero dicit̄ executor qui hꝫ examinare aliquem articulū sine iurisditiōe. nā iste nō pure exequit̄:sed agit ⁊ examinat.⁊ ideo tex.§.porro. j.eo.dicit ꝙ iste melius dicit̄ auditor ꝙ̄ cognitor vel executor.⁊ ponit gl. exemplū de eo cui cōmittit̄ vtrū testis sit admittēdus:sed exemplū non est bonum:q₂ iste hꝫ interloqui:vnde pone exemplū in nuda receptiōe testiū:vt.s̄. dixi.vel qn̄ hꝫ calculare rationē inter partes. ¶ No.ij.ꝙ iste auditor hꝫ iurisditionem respectu exequēdi sibi iniunctū nō aūt in examinatiōe negocij. ⁊ no.in hoc istā gl.singulariter ⁊ satis videtur ꝓbari in.c.ex literis.hic alle. ¶ †Ultimo no.ex fi.gl.ꝙ in appellatione interponenda hodie nō est differentia inter auditorem ⁊ iudicē nam si grauat potest appellari. alias secus:vt hic ⁊ in.c.vt debitus.j.de appel. in hoc doc.multum instāt:sed conclude breuiter veritatem quo ad iustificandā appellationē non est differentia:q₂ semper debet iustificari ratiōe grauaminis.sed in modo iustificādi est differentia etiam hodie:nā iudex procedit ex suo officio vel arbitrio vnde ab eo possum appellare pretēdēdo primo grauamē per eū mihi inflictū.sed ab auditore non possum appellare si exequitur sibi iniunctū licet me grauet:q₂ nō est ipse qui grauat me sed ille qui cōmisit.est enim ipse tāꝙ̄ pica ⁊ organū cōmittētis:⁊ ideo si sentio grauamen debeo appellare a cōmittēte ⁊ non a cōmissario. itē est differentia quia oblatio probationis iustificat appellationem coram iudice:vt in.c.interposita.de appel.secus coram auditore: quia cū auditor procedat extraiudicialiter nō tenetur recipere probationes grauaminis:[d] vt plene dixi in.c.interposita.⁊ sic etiam hodie posset saluari differentia q̄ hic ponitur inter iudicem ⁊ auditorē. ¶ †In gl.in ver. dummodo.ibi. supple.hoc dicit gl.metu cōtrarij quod posset formari.nam appellatio fundatur super grauamine:vt in.d.c.vt debitus.sed licet quis sit mihi suspectus nō ꝓpter hoc me grauat:ergo nō possum appellare a iudice suspecto cuius contrarium innuit ista litera.sol.dicit gl.intellige qꝺ iste suspectus potest recusari non autē ab eo potest appellari.hoc tamē impropriat literā:ideo dic qꝺ prius debet preponi recusatio ⁊ si non vult eam admittere potest tūc ab eo appellari:q₂ tunc grauauit in non admittendo:vt probatur.j.in.§.fi.in fi.tex. ¶ †In glo.in ver.litis exordiū ibi:proprie vero.no.bene istā gl.ꝙ in lit.cōte.dūtaxat dr̄ ꝓprie lis exordiri seu inchoari.[e] quod no.propter statuta ⁊ alias dispositiones facientes mētionē de exordio litis.⁊ pro hoc facit.c.ex parte.el.ij.de ver.si.vbi lis dicit̄ mota per litis contest.nam ea que procedūt sunt potius ordinamēta ad litem inchoandam. ¶ In gl.in ver.cause finem:quasi dicat secus si cōmitteret nudam prolationem sn̄ie:q₂ tunc proferens non est iudex sed nudus minister iudicis.exemplū cum eṗs sn̄iam per se cōpositā recitat per notarium.vt in.c.fi.de re iudi.lib.vj. ¶ †In glo.in ver.diuisim.idē tenet Inn.vt.s.possit cōmittere diuersis personis diuisim diuersis tamē temporibus.nō em̄ debet eodē tēpore vni cōmittere principiū ⁊ alteri medium vel finem q₂ posset surgere intricatio.⁊ esset cōtra mentem huius litere in verbo liberius.⁊ cōtra mentem.c.fin. de rescrip.⁊.c. dispendia eodem tit.lib.vj.potest ergo committere principium vni quo expedito poterit eidem vel alteri committere aliū articulum:quo expedito poterit committere finem.⁊ ita cōmuniter transeunt doc.Sed ego non video quare nō possit committere ita diuisim a principio ita vt ꝓcedat non simul sed suis temporibus puta si vni cōmitto exordiuꝫ litis alteri media cause:reliquo sn̄iam ferendam.[f] nam hoc casu si procedūt diuersis temporibus non repugnāt iura superius alle. ¶ In gl.in verbo alij delegare.vult ergo gl.ista ꝙ nullus citra principē potest delegare causam criminalē.tu dic ⁊ plenius vt dicā in.c.quod sedeꝫ.j.de offi. or. ¶ †Scd̄o ponit gl.differentiā inter ius canonicū ⁊ ciuile:vt de iure ciuili nō possit iudex appellatiōis delegare causam: secus de iure canonico.⁊ hic Host.dicit ꝙ iure canonico hoc non probat̄:licet cōsuetudo sit in oppositum.sed hoc dictum Hostiē.vt dicit Jo.an.⁊ bene est ꝯtra c.vt litigantes.de offi.or.li.vj.⁊.j.eo.c.pastoralis.vbi archiepiscopus sub delegat causam appellationis:⁊ ideo tene dictū gl. ¶ †In glo.in ver. in principio.in fi.vult ergo gl.hic ponere vnam differentiaꝫ inter leges ⁊ canones vt secūdū.ll.iudex non possit committere principium cause ⁊ medium ⁊ reseruare sibi sn̄iam:secus secūdū canones vt hic.Sed aduerte quia dictum gl.procedit secundum vnum intellectum qui colligitur autentice ad hec.C.de iudi.⁊ vide sentire ibi gl.sed vltramon.vt recitat ibi Cy.⁊ sequitur Bar.dant alium intellectū ⁊ meliorem vt intelligatur quādo iudex vult cōmittere suo cōsiliario seu assessori. hoc em̄ non potest facere.⁊ est ratio quia cōsiliarius seu assessor nō habet iurisditionem sed tantū cōsulere iudici:vt in.l.j.⁊ qꝺ ibi no.ff.de offi.assess. ⁊ ideo nō potest assessor ferre sn̄iaꝫ nec exercere aliquē articulū iurisditionaleꝫ. ideo dicimus ꝙ laicus possit esse assessor iudicis ecclesiastici.vt no.Inno. in.c.ij.de iudi.vbi plene hunc articulū examinaui.nō ergo prohibet illa auc.quominus ordinarius possit cōmittere alicui principium cause tāquam iudici delegato:et sic intelligendo nulla erit differentia in hoc inter canones ⁊ leges:⁊ hoc tene menti.

1 ☞ Citatio est iurisditionis.
2 Iudex electus de cōsensu partiū nō potest nisi ex noua causa recusari.
3 Sentētia nulla ex taciturnitate nō censet̄ approbata:secus si est aliqua licet lata

Zacharias.

a ¶ Subdelegare nō pōt.adde presupposita ista opi.ꝓ vera:cuius tn̄ ꝯriū tenuit bar.i.l.more.de iuris.om.iu. Bald.in.l.a iudice.C.de iud.⁊ rotā deci.cl.iiij.inci. itē ꝙ delegatus.in antiqs.cuius tn̄ ꝯrium est veritas. vt hic ⁊ ple.ꝑ docto.i.c.cū bertoldus.de re iudi.et Cardi.in cle.j.de offi.deleg.Fallit tn̄ in delegato ꝓconsulis vel legati de latere vt no. scriben. maxime modern.in.c.ij.de offi.leg.li.vj. Itē i delegato ad vniuersitate in causarū.no.spe.i ti.d̄ lit.ꝯcep.§.fi.ver.si.⁊ si sit ei data ptās ad hoc vt no.bar. vbi.s̄.⁊ iste in allega.c.cū bertoldus.

b ¶ Certū articulū. Adde Cepo. consi.lxviij.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Uniuersitatem causarū.Hunc intellec.ū reprobat Alexā.in.l.j.ff.de dā.infec.vide moder.in.l.j.§.fi.⁊ in l.fi.ff.de offi. eius cui man.est iuris.

d ¶ Grauaminis. adde do.de ro.decis.suis.de rescrip.
Sebasti. Sapia.

e ¶ Seu inchoari. Uide moder.in.l. cās.C.de transac. vbi ponūt qn̄ dicat̄ lis mota.⁊ facit.l.aptissimi.in ver.anteꝙ̄ lis inchoetur.C.de iu.
Sebasti. Sapia.

f ¶ Sententiā ferendam.pro ista opi. facit qꝺ in simili dicit Bal.in.l.siue pars.C.de dila.⁊ qꝺ dicit gl.in c.constitutioneꝫ. de sent.excō.li.vj.

licet data preter vel citra formam iuris.
4 Forma certa vbi datur paria sunt aliquid facere cōtra: preter: vel citra formam.
5 Assessor alicuius delegati an debeat eligi de consensu partium.

Uerum. Cōtinuat iste.§.ad precedētia.Nā supra dixit papa ꝙ per suam cōstitutionem nō intendebat derogare
constitutioni Alexandri:qꝛ principalis intētio sua fuit prout habet in
ver.intētionis.Sed qꝛ posset dubitari an z qñ posset appellari a sub de
legato subijcit istū.§.z.h.d.in summa vsqꝫ ad.§.porro.A subdelegato
cū iurisditiōe appellari pōt secus si sine iurisditione.nisi modū excedat:
tunc enim potest recusari nisi datus sit de partiū cōsensu.℄ Casus lite
ralis.Dicit in precedēti.§.ꝙ iudex delegatus potest cōmittere princi
pium mediū z finē z coniunctim z diuisim:sed nō dixerat qd possit ap
pellari.vnde in isto.§.dicit si totā causam cōmittit alicui vel principiū z
finē ab eo tāꝗ a iudice licite prouocat.Cū aūt mediū cause cōmittit ab
ipso tanꝗ a iudice appellari non pōt nisi mādati fines excedat vl' me
rito sit suspectus: z ideo bene statuit in constitutione sua licet is cui zc.
ꝙ si talis auditor detur de partiuꝫ volūtate nō valeat postea recusari.
Ber.℄ No.j.ꝙ a iudice pōt appellari:nō aūt ab auditore nisi moduꝫ
excedat.z dr auditoris cui ꝯmittunt media cause sine iurisditiōe.iudex
vero dr is cui cōmittit articulꝰ iurisditionalis:puta vel tota cā vl' pnci
piū vel finis.z hūc tex.vt plene.s.dixi in gl.sup ꝟ.ꝙ executorē.℄ Not.
ij.ex hoc z ex tex.quod media cause expediri pūt sine iurisditione nō tñ
intelligo semper qꝛ in prefixione termini z citatiōe ac interlocutionibus
requiritur iurisditio:vt in.l.a pcedēte.C.de dila.z qd ibi no. facit quod
1 no.gl in.c.cū causa.s.e.z.c.prudentiā.† Ubi patet qd citatio est iurisdi
tionis:vnde intellige tex.de articulis cause z de nuda receptiōe testiuꝫ
vel de calculo rationis z similibꝰ.℄ Itē no.hic expressum tex.ꝙ depu
tatus ad nudū ministeriū potest vt suspectꝰ recusari.qd declara vt ple
2 ne dixi.s.eo.c.in prin.sup tex.℄ † Item no.ꝙ deputatus de partiū cō
sensu non potest recusari:quod intellige nisi ex noua causa vt.s.e.c.in
3 sinuāte.℄ † Op.ꝯ.tex.nā videt ꝙ ab auditore nō sit necessaria appel
latio:quia si modum excessit processus est nullus qꝛ cōtra formam mā
dati:vt in.c.cum dilecta.de rescrip.Sol.dicit Abb.ꝯrium procedere qñ
contra formam procederet:secus si vltra.nam tūc dꝫ appellari ne pars
4 videat tacite prorogare potestatē illius:vt.j.e.c.cuꝫ olim.℄ † No. hoc
dictū qꝛ nescio alibi qd ptās nō habētis iurisditioneꝫ potest prorogari
de re ad rem etiam per tacitū consensum:sed dubito an dictū sit verū:te
ne tamē semper mēti:qꝛ doc.non reprobant aperte:non tamē placet mi
hi illa differētia an contra formā vel vltra sit pcessum:qꝛ vbi datur cer
a ta forma paria sunt procedere ꝯ formā vel preter seu vltra[a] vt in.c.pru
dentiā.s.e.z ibi dixi:z ideo solū esset fienda differentia vtrū forma ꝯcer
nat vtilitatē publicā vel priuatā partiū.nā primo casu non pōt remitti
per consensum partiū.scdo sic:vt in.c.fi.j.eo.z no.dixit Inn.in.d.c.pru
dentiā.z ideo tunc necessaria est appellatio ne partes tacēdo videant re
nūtiare forme date per iudicē in earum fauorē.z notabis hoc semper:z
hꝫ locū etiā in nudo ministerio vt hic secundū vnū intellectū.Itē dic ꝙ
appellatio pōt esse vtilis etiā si actus esset nullus vt saltē euitet graua
mē facti.nā a sñia nulla pōt appellari:vt in.c.dilecto.de app.z no.in.l.
si expressum.ff.de app.℄ In gl in ver.statuimus.ibi:sed cōsulendo di
xit. hoc dicit gl.quia de necessitate nō tenet iudex in cōmissiōe habere
cōsensum partiū licet partibꝰ sit ius saluum recusandi subdelegatū seu
auditorem:vt probat.j.§.quē vero.℄ Et ex hac glo.z tex.no.ꝙ verbū
statuo quandoqꝫ importat ꝯsiliū z nō preceptū.z hoc qñ materia non
5 est necessaria vt hic.℄ † In gl.in ꝟ.recipiat assensu.ibi. de ꝯsensu par
tium est eligēdus.sentit hic gl.qd assessor debet eligi de ꝯsensu partiū si
partes cōuenire volūt:sed hoc non probat hic lꝫ gl.alleget argumentū
nisi consultiue:vñ potius probat cōtrariū.nam si delegatus potest de
putare auditorē sine ꝯsensu partium:vt.s.dixi.z probat.j.eo.§.quē ve
ro.fortius potest sibi eligere assessorē cum officium assessoris principali
ter versetur in cōsulendo iudici in his que sunt iuris:vt.l.j.z qd ibi not.
ff.de asses.Et hanc partē tꝫ hic Inn.dicens iudicem posse eligere quem
vult maxime cum ex facto eius teneatur.z no.hoc verbū.pro hoc.l.j.et
l.nullus iudicū.z quod no.in eis.C.de assess.z ad predicta vide tex.in.c.
statutum.§.assessorem.de rescrip.lib.vj.vbi etiam habetur de salario cō
stituendo pro assessore.z quod no.Spe.in tit.de salarijs.§.fi.

1 Delegatus pape si delegat totam causam non remanet iudex.secꝰ si delegat partem.vide.j.§.proxi.nu.3.
2 Delegatus an possit dare potestatem subdelegandi.
3 Delegatus pape potest subdelegare reseruata sibi executione.
A subdelegato an appellet ad delegantē.4.5.vide.j.§.si vero ad finē.

Porro. Continuat ad precedētia.Supra visum est an z qñ a subdelegato possit appellari: nunc subijcit ad ques sit
appellandū.z hoc dicit in summa.A subdelegato nō in totū appella
tur ad subdelegantē nō aūt ad primum delegantē.secus si in totū.h.d.
vsqꝫ ad.§.quē vero.℄ Casus literalis.Dictū est in.§.verū.ꝙ qñ iudex
cōmittit totā causam vel principiū vel finē ipsiꝰ ab ipso potest appella
ri.cū ꝟo cōmittit mediū appellari nō potest nisi mādati fines excedat.
in.§.isto ostendit ad quem sit appellandum.z primo qñ cōmittit totā
causam debet appellari ad papā z non ad delegatū:qꝛ cōmittēdo to
tam causaꝫ desinit esse iudex.si vero aliqd sibi de
iurisditione reseruat tunc ad delegatum,z nō ad
delegātem dꝫ appellari:qꝛ tunc remanet iudex.si
vero cōmittit mediū cause alicui:puta testiū exa
minationē vel aliū articulū z ab illo appellat ad
papam pro eo quod mandati fines excedit vel sit
suspectus delegatus nō obstante tali appellatiōe
vt parcat laboribus partium z expensis cām in
definitā secundū decretalē Alexādri relinqre nō
tenet:z sic intelligitur decretalis Alexandri quā
do cōmittit mediū cause:z sic apparet qd Inn.
suppleuit de principio fine z toto negocio. Ber.
1 ℄ † No.j.delegatus pape potest in totū iurisdi[a]
tionem sibi commissam alteri subdelegare:potest
etiā pro parte.sed primo casu nō remanet iudex:
secūdo sic.℄ No.ij.quod cui committitur articu
lus medius.i.articulus nō iurisditiōalis proprie
nō potest dici cognitor nec executor sed auditor:
quia habet potius audire partes ꝙ in eas iurisdi
tionē exercere vel cause cognitionē inter eas assu
2 mere.℄ † In glos.in ver.transfert.ibi:quia illam
non habet ex cōmissione sed a lege zc.hec ratio re
ferenda est ad primum dictum glo.z non ad secū
dum.nam gl.in prin.dixit duo.Primo ꝙ lꝫ dele
gatus pape posset in totū alteri causam subdele
gare:non tamen potest dare potestatē subdelega
to subdelegādi:quia licet ipse potuisset subdelega
re:hoc tñ nō habet ex cōmissione a lege:vt.j.c.pa
storalis.quasi velit dicere ꝙ ista facultas fuit tri
buta psone ipsius delegati nō autē transit acces
b sorie vi delegationis[b].z not. hoc dictum per hoc
enim posset limitari gl.no.in.c.is cui.j.eodē. titu.
lib.vj.que dicit qd delegatus inferioris pt subde
legare si hoc fuit sibi indultuꝫ a delegante.debet
enim intelligi quando delegatus erat ordinariꝰ
secꝰ si delegatꝰ.z ratio diuersitatis est qꝛ delegā
tus non habet iurisditionē vltra sibi commissam
sed ordinarius habet potestatem vniuersalem vn
de virtute huius iurisditiōis potest dare potesta
tem subdelegandi.℄ In eadem gl.ibi: cuꝫ tenea
tur exequi mandatū.ad hoc contrarium glos.nō
rñdet.sed dic qd delegatus principis nō dicitur
transgredi mandatum superioris:cū lex sibi cōce
dat vt possit subdelegare. cessat enim peccatū ex
quo est legis pmissio.xxiij.q.iiij.qui peccat. z in.l.
3 gracchus.C.de adul.℄ † In ea.glo.ibi:sed nūqd
delegatus:hec particula glos.vsqꝫ ad fi.est hodie
expedita in.c.si delegatus.j.eo.lib.vj vbi decidi
tur quod potest delegādo reseruare sibi executio
nem z virtute huius reseruationis debet ad eum
appellari a subdelegato.Nec obst.dictum glo.qd
executor non habet iurisditionem quia illud pce
dit quādo alicui per iudicē cōmittitur nuda exe
cutio:sed ipe iudex qui habet exequi bene habet
iurisditionem in executionis actu:vt probatur in
c.querenti.s.eod.z in.l.a diuo pio.in.§.si super re
4 bus.ff.de re iud.℄ † In glo.in versi.non ad cuꝫ.
Aduerte quia ista glo.adducit duas leges q̄ nō
solum videntur cōtrariari huic litere sed etiam si
bijpsis adinuicē.nā.l.j.C.qui pro sua iuris.simpli
citer dicit ꝙ si delegatꝰ subdelegat appellanduꝫ
est ad ipsum delegatū subdelegantē z non ad pri
mum delegantem.z.l.j.§.fi.ff.quis z a quo. vide
tur innuere totum oppositū.simpliciter enim di
cit qd quādo appellatur a subdelegato delegati
non appellat ad ipsum subdelegantē sꝫ ad ipsuꝫ
primū.Gl.ista dat duas solutiōes. prima vt ille
leges reducant ad distinctionē huius.§. z est bo
na respōsio.nam per hanc reductioneꝫ etiam ipse
leges reducunt inter se ad concordiam vt prima
lex procedat quādo delegatus cōmisit nō in totū:
sed quia ille leges nō distinguunt an in totum vel
in partē fuerit facta cōmissio.ideo glo.nō confisa
de hac solutione dicit alternatiue tamen ꝙ aliud
secūdū leges.Sed per hanc responsionē nō redu
cunt ille.ll.ad concordiam inter se.z legiste vario
modo dicunt.Bart.inter cetera ibi dicit qd pri
ma.l.loquitur in delegato principis.secūda in de
legato inferioris:vt sic magis deferatur primo ꝙ
scdo. Sed contra hoc dictuꝫ est text.hic loquitur

Zacharias.
[a] ℄ Uel preter seu vltra.no.Car.distinguēdo tñ in forma tradita a iure vel ab hoīe.in cle.j.q.xxx.d deci.In no.i.c.cū dilecta.s.de rescri.z alex.in.l.cū lex.ff.de fideiu.Sed ego limitarē procedere hoc dictum si forma sit tradita cuꝫ ptāte alicui nō habēti ptātē ꝙ tūc pcedat dictū istius secꝰ si tradita est forma habēti ptā tē faciēdi sine forma.gl.est sing. in cle.j.secundū car. ibi:in pri.z.q. vij. de iurepa.

Anto. Francis.
℄ Circa dictionē vltra. Dicas qd regulr stat inclusiue vt si legat vinū vltra dolia seu vasa videt et legata vasa: vt no.bar.i l.cū ita.i vlti.q. ff. de do.pre. p quo est tex.i.l. si vltra. C.de fideicō.z vid text.i.c.raynutiꝰ. in ver.vltra dotē. de testa.z vide gl. in cle.j. in ꝟ. furē. de vsu.z vide bal. in.c.j.i.§.j.i.j. col. de duo.fra. de nouo bñfi.fiues.i vsi. feu.z hr per bar.i l.celsus. in vlt.co. ff. de vsuca. z per pau.de cas.in ꝯsi. cxj.inci. sup pmo. quesito. vbi dicit ꝙ ē dictio repetitiua z vid.d.Car. in cle.ij. de magi. vbi dicit ꝙ dictio vltra excludit maiorem summā nō minorē z vide etiā p Inno.z.d.abb. in.c.litere. in vlti. col.de dila.

Sebasti. Papia.
[b] ℄ Delegationis. De veritate huiꝰ articuli vide alex. z Ias.i.l.a iudice. C.de iudi. vide et d.Abb.in.§.si vero.in gl.in ver.nec potest.eod.

a Sebasti. Sapia. ¶ Principis. Vide Alexādrū in.l.j.ff.de dā. infe. vbi facit regulā φ nō est idē de iure ciuili quod de iure canonico: postea tenet quod est idem ꝛ dicit φ ista est communis opi.

b Sbasti. Sapia. ¶ Ad papā. Vide olo.d. Abb.in.c.cū bertoldus.i vlt.co.de re iudi. vbi et Fel. circa fi. vid etiā aliā limitationē ad hūc tex. quā ponit gloss. ꝛ doc.in.§.si vero.j. ꝛ e.per illum tex. Zacharias.

c ¶ Recusari non pōt. Ex cā tū sic etiā d iure canon. vt no. olene. c. cū olim.j.eo.ꝛ gl.i.c. ad hec.ā.d rescri. qd ego amplio et si esset datus proprio motu s̄m.d. philip.frā.i.c.postremo.q.vij. Sap. Antonius Frās.

¶ Tu adde circa hoc quādo iudex est dat' motu proprio.qꝛ ista clausula mot' pprij si tollit defectū persone ꝛ ita delegatus cū hac clausula poterit illegitima cā recusari vt est no.glo.in cle.si Ro.in ver. quāto cunqꝫ.de prebē.ꝛ vide Jo.an.ꝛcal. in cle.cū dilectus. de iurepa. et vide Car.in cle. ij.de ꝑ ben.qui dicit φ lꝫ talis clausula tollat subreptionē. tamē nō ampliat gratiam nec ledit ius tertij nec inducit dispensationē alicuius inhabilitatis: vt per.d.de Ro.in deci. cxiiij. ꝛi decisio.ccccxlv. inci.mot' ppri'. in antiqs.de cui' clausule materia vid que ple.habē tur i.c.si motu proprio.de rescript.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Determinationē. Faciūt no.per Bar.i.l. sodales. ff.de colle.illi. ꝛ in l.j.§.si quis in appellatiōe. ff.d ap. ꝛ multa cumulata per Mod. in.l. imperiuꝫ.ff.de iurisdi.om.iudi.vbi tradunt an ꝛ quādo magis dignū trahat ad se min' dignum.

a enim in delegato principis: ꝛ ideo tene primā solutionē qꝛ promptuꝫ est iura iuribus cōcordare: nec de facili debemus inducere diuersitateꝫ inter leges ꝛ canones ꝫ vnū ius debet iuuari ꝛ suppleri p aliud.x.di.si in adiutoriū.facit tex.ā.e.in pri. nā ꝛ rō necessario cōclu les militat p decisiōe huius tex.nā si cōmisit in totū nō remāsit apud eum iurisdictio cū iurisdictio delegata nō sit radicata in persona delegati sed delegātis: vt in.c.sane.ā.eo. vnde cum desiit esse iudex nō debet ad eū appellari(secus) si cōmisit nō in totum qꝛ tūc iurisdictio remansit penes eū.ꝛ p parte est deriuata in psonaꝫ delegati. ¶ † In gl.i.v.si cā.ibi:aliꝫ ꝫ dicūt.ꝛ hāc opi tꝫ Host.vt tūc.s.sit appellandū ad delegatuꝫ qn sibi fuit cōmissa cā appellatione remota ꝛ ipse subdelegauit non in totū vt tūc non possit appellari ad papā virtute clausule.ꝛ videt prīa frōte probabilis opi.sed ꝫtrā opi.quā ponit hic glo. tenet Jo and.ꝛ cōiter doc.se.vt nō obstante φ illa causa sit sibi simpliciter cōmissa nihilomin' sit ad euꝫ appellandum hoc videtur probari.in.c.si delegatus.j.e.li.vj.vbi nihil dicit de ista clausula ꝛ ponitur distictio de qua hic.ad idē.c.cū te.ā.e. tenēdo hanc lect.q eit cōis:habes casuꝫ in quo nō pōt appellari ad papā omisso medio.ꝛ rō huius decisionis est qꝛ delegatus in hac cā representat psonaꝫ pape vn cū appellans habeat iudiciū pape para tū in psonā delegati frustra appellat ad ipsuꝫ papā.qꝛ aut appellat ad euꝫ vt alteri subdeleget ꝛ i vanū laborat cū habeat hic delegatū.aut vt papa eidē cōmittat:ꝛ tunc magis frustra cū ex prīa cōmissiōe hoc possit. Et ex his infero φ a subdelegato delegati alteri' φ pape pōt appellari ad papā b omisso medio: qꝛ cessat ratio predicta cū non habeat hic iudiciū pape.ꝛ pro hoc secūdo intellectu facit iste tex.in ver.vt parcatur laboribus ꝛ expensis ꝛc.vnde nō fundat se super virtute clausule sed super laboribus partium ꝛ expensis.

1 Delegatus pape ꝛ eius subdelegatus nō potest recusari sine legitima causa.licet sec' sit de iure ciuili.

2 Recusatio iudicis coram quo est probanda.3.

Quem vero. Cōtinuatur poti' ad §.verū φ ad.§. precedentē:nam ibi fuit dictū φ ad hoc vt nō possit recusari subdelegat' seu auditor deputādus est cuꝫ partium cōsensu. Sed ne crederet aliquis φ de necessitate esset requirēdus partiū cōsensus: subijcit hic papa istū.§.ꝛ hoc dicit i summa. Auditor datus sine partiū cōsensu recusari potest vt suspect' nō tamē sine cā. ¶ Casus literalis. In prox.§.v. p eo φ mādati fines excedat vel merito sit suspectus.ꝛ alio.§.verū.dixit nisi mādati fines excedat vel merito sit suspect'.vnde ne valeat recusari, prouide statuimus:vt de partium detur vel recipiat assensu.per hoc videbat quod simplr possit recusari nisi datus esset de cōsensu partiū neutra partium poterit recusare nisi corā delegato iustā recusationis cām ostendat. Ber. ¶ † No.j.φ nō solū delegat' pape sine causa legitima recusari nō potest: c vt in.c.suspiciōis.j.eo.sed etiā subdelegatus delegati pape.qd clari' probat.j.eo.in.§.eius.ergo.idē procedit nō solum cū cōmittitur articulus iurisdictionalis:sed etiā si cōmittitur nudum ministerium ꝛ in hoc no.vnā differentiam inter ius canonicum ꝛ ciuile.nam de iure ciuili recusatur delegatus etiā principis licet nō pbetur recusationis causa:sed satis est vt recusatio' nō appareat calūniosa.iuxta ea que habent ꝛ notātur in.l.apertissimi.ꝛ.l.cū spālis.C.de iudi.secus autē est de iure canonico qd semp exigit vt probet legitima recusatiōis cā:vt hic ꝛ in.d.§.eius.ꝛ in.d.c. suspiciōis.

2 cum si. ¶ † Item no.hic tex.apertū φ supra pluries fuit collectū qd etiā simplex auditor pōt recusari vt suspectus. Corā quo vero debeat proponi ꝛ probari illa recusatio ꝫ auditorem seu subdelegatū.dicit Host.φ pponenda est coram auditore seu subdelegato ꝛ probādo corā delegato subdelegāte: ꝛ iste est casus in quo recusatio nō probat coram arbitris sed corā ipso delegāte. Itē est si recusat delegatus ordinarij vel vicarius epi vt probatio suspicionis debeat fieri corā ipso ordinario ꝛ epo ꝛ ista pbantur in.c.si ꝫ

3 vnū.j.eo.li.vj. ¶ † Sed dubiū est qd si delegatus subdelegauit in totū ꝛ ille subdelegatus recusat nunqd probabit corā delegato. dubium facit qꝛ ex quo subdelegauit in totū non remāsit apud euꝫ iurisdictio:ꝛ sic vr φ debeant assumi arbitri:vt in.d.c.suspicionis. Inno. sentit oppositum:qꝛ ex quo delegatus non incepit exercere iurisdictionē nō vr efficaciter in eum iurisdictio transmissa:vñ cū adhuc re integra possit reuocari p delegatū:vt in.c.quāuis.j.eo.li.vj.merito dicunt φ debet pbari corāꝫ isto delegato.ꝛ pro hoc facit qꝛ remoto subdelegato iurisdictio redit ad ipsum delegatum ergo ad eū spectat cognitio.arg.d.c.si ꝫ vnū. Sed quero qꝛ iste tex.solum loquit in deputatiōe auditoris. Quid si deputatur delegatus ad actū iurisdictionalem nunquid possit subdelegare sine cōsensu partium.dic φ sic eadē ratione.p hoc facit qd not.in.c.si qs contra clericū.de fo.cōpe.naꝫ cum delegatus habeat a lege vt possit subdelegare nō tenet in exercendo ius suum habere cōsensum partium qꝛ nemini facit iniuriam q vtitur iure suo:vt in.c.cū ecclesia. de ele.ꝛ p hoc qd not.j.in.§.seq. ¶ In gloss in verbo si non possunt: ꝛ idē dico in ordinario volente delegare per.l.vnicam.C.qui pro sua iurisd.ꝛ p.c.vt litigantes.de offi.ordi.lib.vj.

1 Delegatus non pōt subdelegare appellatione remota lꝫ ipse fuerit delegatus cum dicta clausula.
2 Subdelegatus a delegato principis non censetur delegatus pncipis et ideo non potest iterum subdelegare.
3 Surrogatū nō sapit aliqn naturaꝫ illius in locum cuius surrogatur.3.
4 Un' ex duob' delegatis a papa si fuerit subdelegat' a suo collega erit in eadē cā delegatus ꝛ subdelegatus:ꝛ resultabit effectus de quo hic.
5 Jurisdictio ordinaria ꝛ delegata si simul ꝫcurrant censetur dignior de legata ad effectum.de quo hic.8.
6 Delegatus principis non potest dare potestatē suo subdelegato subdelegandi.
7 Jura habentia plures intellectus debent intelligi s̄m intellectum magis dubitabilem.

1 **Si vero.** ¶ † Si vnus ex duob' delegatis principis cū clausula appellatiōe remota subdelegat alteri acceptā tū nō potest acceptans subdelegare nec appellatione remota procedere quod tū ante acceptationē poterat.ꝛ si ab isto fuerit appellandum appellabit ad papā et si fuerit subdelegatus ꝛ nō in totū.h.d.s̄m intellectū veriorē. Et cōtinuat iste.§.ad.§.porro. Nā ibi ꝓsecut' fuit autor qn appellat ab vno delegato hic qn fuerūt duo delegati ꝛ vnus committit alteri vices suas. ¶ Casus literalis. Dictū est.ā.in.§.nos autē.qd delegatus a papa cui cā cōmissa est ap.remota pōt cōmittere alti vices suas ꝛ pōt cognoscere appellatione remota. In.§.isto ostendit φ illud non est gñaliter verū hoc mō.duo sunt a principe delegati appellatione remota vnus committit alteri vices suas:iste qui recipit iurisdictionē a cōsocio suo delegatus est a papa appellatione remota:nō tū pōt aliꝫ cōmittere vices suas nec ꝓcedere appellatione remota φuis dicatur in literis φ alter in cā ꝓcedat sine reliquo appellatiōe remota si nō pūt ambo pariter interesse:ꝛ redditur ratio.qꝛ φ pōt ex iurisditiōe sibi a principe delegata:non pōt cum iurisditione a cōdelegato commissa.vñ in,hoc casu:si appellet ab isto ad papā est appellandum nō ad delegatuꝫ propter ratiōem superius assignatam:vt.§.porro.qꝛ totam iurisditionem

2 consocius sibi cōmisit. Ber. ¶ † No.j.bonā limitationem ad iura dicētia φ delegatus inferioris a principe non pōt subdelegare:vt in.c.cum causam.j.de appel.ꝛ in.l.a iudice.C.de iudi.procedūt eñ illa iura et in subdelegato delegati principis:qꝛ non trāsiuit in cōmissione priuilegiū qd hꝫ a lege vt subdelegare possit:ꝛ sic delegatus principis amittit in commissione priuilegiū:ꝛ sic vr illud priuilegium personale φ psonam sequitur ꝛ extinguit cū psona vt in regula priuilegiū.li.vj. Item procedunt iura illa et in eo q est p pte delegatus principis ꝛ pro pte delegatus inferioris vñ rōne partis delegate ab inferiore nō pōt subdelegare totam causam.qd est bene no. Et ex hoc ꝛ ex tex.no.qd delegatus subdelegando in totū non facit subdelegatum censeri delegatuꝫ principis alias iste posset subdelegare.ꝛ sic habes hic casum qd surrogatus in locum alterius non per oia censet iure surrogantis.vñ vt vides subdelegatus delegati principis nō hꝫ priuilegium subdelegandi quemadmo

3 dum hꝫ ipse principis delegatus vt in.c.proxi.in prin. ¶ † Itē no. qd delegatus principis non potest subdelegare cum clausula appellatione remota lꝫ ipse fuerit delegatus cū dicta clausula.vr eñ φ illud fuerit priuilegium psonale.princeps eniꝫ cōfisus est de psona sui delegati φ non aliter iudicaret φ ipse ideo forte apposuit illam clausulam appellatione remota.ideo hoc priuilegium non,est trāsmissibile in subdelega

4 tum.facit qd habetur,in simili in.l.vnica.C.de sen.pfec.pre. ¶ † Ulti mo.no.ꝛ tene menti φ compositum ex diuersis speciebus nō habēs per

d se certam naturam seu determinationem: d qñqꝫ recipit naturā vnius: qñqꝫ alterius ex speciebus ex qbus componit.nā vt hic vides in persoꝫ nam istius

nam istius college concurrunt iurisditiones diuerse speciei. s. iurisditio delegata et subdelegata. et hoc casu proposito censet quandoque ex toto iurisditio subdelegata vt quo ad actum procedendi appellatione remota: et quo ad facultatem subdelegandi. quandoque censet tota delegata ab ipso principe vel respectu appellationis interponende. nam appellatur ab isto ad principem omisso subdelegante ac si tota iurisditio esset delegata ab ipso principe: non autem potest subdelegare nec appellatione remota procedere: ac si tota iurisditio esset subdelegata. ¶ †Et hoc facit ad multa. et videtur optime concordare. c. per hoc. de hereti. lib. vi. vbi dicit quod si episcopus iure ordinario procedit cum inquisitore heretice prauitatis qui est delegatus debet in discordia eorum adiri papa ac si tota iurisditio esset a principe delegata: ita quod iurisditio partium ordinaria trahitur ibi ad naturam delegate quia delegata dignior propter reuerentiam delegantis. Et ex illo tex. et isto infero quod si contingit appellari ab episcopo et inquisitore simul procedentibus non est appellandum ad metropolitanum episcopi sed potius ad ipsum papam. Sed quomodo variatur hec iurisditio in isto tex. quia vt dixi quandoque censetur tota delegata quandoque subdelegata. Sol. dicit Host. quod quatenus preiudicat honori et iuri ipsius delegati censetur tota subdelegata: quia ex acceptatione college inficitur tota iurisditio sua: sed respectu iuris superioris quod versatur in appellatione interponenda debet totam censeri delegata ne ex facto delegati preiudicetur iuri ipsius superioris. vel dic et aliter quod assumit hic totum compositum naturam alterius speciei secundum quod iuri minus derogatur. nam si appellaretur ad subdelegantem resultaret magna absurditas quia subdelegans cognosceret de facto sui college: cum tamen par in parem non habet imperium: vt in. c. innotuit. s. de elec. et appellatio debet interponi ad maiorem non autem ad parem: vt in. c. ii. de consue. li. vi. sed quod ad papam appelletur nullum absurdum oritur: respectu vero facultatis subdelegandi censetur tota subdelegata: quia si diceremus contrarium sequeretur absurdum quod subdelegata iurisditio posset subdelegari. nulla autem absurditas sequitur si delegatus non vtitur suo priuilegio in actu subdelegandi. et idem dic respectu clausule: appellatione remota. ¶ In glo. in ver. vices suas. ibi totum commisisse videtur. no. bene gl. et idem tenet Inn. et pro hoc facit quia indefinita equipollet vniuersali: vt in. c. vt circa. de elec. li. vi. et in. l. si. ff. de vi. tri. et oleo le. et in. c. quia circa. de pri. ¶ In gl. in ver. nec potest. in fi. dicit Inn. quod hec gl. est contra tex. ideo delenda forte. nam hic in tex. dicitur clausula ista perdit virtutem si delegatus subdelegat alteri vices suas nec videtur quod etiam hodie aliquid operetur. et dic quod operatur virtutem suam respectu cuiuslibet appellationis que a iure non approbatur: vt in. c. pastoralis. de ap. et dic vt ibi plene dixi. ¶ In glo. in ver. nec causam. ibi: sed illa non tenet: dic melius quod ibi delegatus inferioris subdelegauit articulum non iurisditionalem quod potest: vt dixi. s. in prima parte huius. c. ¶ In ea glo. ibi. c. quod in dubiis. responde ad hoc contrarium per id quod dixi post vltimum notabile. nam quandoque maius dignum trahit ad se minus dignum quandoque econtra secundum quod minus iuri preiudicatur: et in hoc tene menti istum tex. ¶ In eadem glo. ibi: de pig. ex literis. dicit Ioan. and. quod ista iura contraria loquuntur de honore annexo rei: ideo transit cum ipsa re. sed de honore seu priuilegio personali dicendum est: vt no. in regula priuilegium. de regu. iur. lib. vi. Et ex his verbis sentit Io. an. et bene quod potestas subdelegandi est priuilegium personale. quod videtur probari. i. c. proximo. in prin. ¶ †Et facit hoc optime ad id quod. s. dixi in. §. porro. vt delegatus principis non possit suo subdelegato dare potestatem subdelegandi quia priuilegium personale extinguitur cum persona et personam sequitur: vt in dicta regula priuilegium. et sic non placet contraria opi. quam ipse sentit in. c. is cui. i. eo. titu. lib. vi. vbi hoc plene videas. ¶ In gl. in ver. si non possunt. ibi: patet ex isto. §. sed certe hoc non patet expresse: nam hic non dicitur quod iste qui delegauit fuit impeditus. sed facit tex. i. c. ii. in eo quod dicit quod ex sola iurisdictione a principe sibi delegata potuisset iste procedere quasi clausula impedimenti fuerit purificata: et sic intelligendo procedit opinio glo. ¶ In eadem glo. ibi: sed queritur vtrum delegatus: hec particula vsque ad ver. sed pone: hodie est expedita per. c. quamuis. i. eo. li. vi. vbi approbatur opinio huius glos. et dic vt ibi. ¶ In eadem gl. ibi: sed pone. hec glo. vsque ad finem videtur decisa in tex. secundum vnum intellectum qui videtur satis recipiendus intelligendo scilicet quod alter subdelegauit non in totum. nam si subdelegasset in totum indubie erat appellandum ad papam. per. §. porro. s. eo. ¶ †Et iura habentia plures intellectus debent intelligi secundum intellectum dubitabilem: vt in. l. i. ad fi. ff. ad municipa. et in. l. quod labeo. de carbo. edic. facit. c. cum in iure. s. e. et pro hoc intellectu videtur hodie hic tex. in. c. si duo. de offi. dele. in. vi. quando delegatus commisit extraneo vices suas. eadem tamen ratio est et fortior quando commisit college quia fortius esset permittenda appellatio ab extraneo quam a collega. hec videtur communis opinio doct. licet quidam contra. Aduerte tamen in eo quod gl. incidenter dicit quod a metropolitano appellatur ad concilium prouinciale cui preest ipse metropolitanus: vt in. c. sicut. i. de accu. dicit enim Host. quod hoc dictum nullo iure probatur. nam. c. multis. alleg. in gl. hoc non probat. licet enim concilium prouinciale summarie cognoscat de crimine metropolitani non tamen vt ipse teneatur sed vt referat superiori: vt probatur in. c. graue, ver. metropolitani. i. de preben. et notabis bene hoc dictum quod satis mihi placet. nam appellatio singulariter est interponenda ad superiorem: sed concilium prouinciale non est supra metropolitanum cum ipse sit caput illius concilii. Et in eo quod glo. etiam dicit quod ab ordine decurionum i. eorum qui preponebantur regimini ciuitatis appellabatur ad presidem vide casum consimilem in. c. a col a latione. de ap. li. vi. sed non faciunt ista ad casum nostrum. ¶ †In gl. in ver. ad primum. ibi: quia in totum commisit: aduerte quia gl. non videtur recordata de eo quod dixerat in glo. magna. nam ibi voluit et melius quod propter illam mixturam iurisditionis delegate et subdelegate debet appellari ad primum subdelegantem licet subdelegauit pro parte. et ideo tene quod ibi dixi. et per intellectum facit tex. in ver. licet aliquibus. Et ad text. hic in fi. dum dicit propter rationem superius allegatam dic secundum Io. an. quod habuit respectum ad rationem assignatam in isto. §. per casum conuersum. nam quemadmodum censetur subdelegata tota quo ad impediendam subdelegationem: ita censetur tota delegata quo ad appellationem interponendam ad superiorem per rationem superius allegatam. et hoc tenet: licet aliud senserit glo. sequens.

1 Delegatus pape potest subdelegare partem cause irrequisitis partibus.

2 Subdelegatus delegati pape non potest recusari sine legitima causa.

3 Subdelegatus si recusetur an iurisditio reuertatur ad delegantem.

4 Attentata post appellationem legitimam ab interlocutoria sunt ipso iure nulla.

Eius ergo. Iste. §. seu versic. decidit questionem principaliter propositam et hoc intendit. Si delegatus pape subdelegat non in totum pars a subdelegato non poterit appellare ex eo quod datus sit sine suo consensu. potest tamen recusari ostendendo causam iustam coram delegatore et tunc delegatus diffiniet. a quo etiam si noluit recusationem admittere licite appellatur ad papam. h. d. vsque ad fi. et sic deciditur tres casus. secundus ibi: quia etiam. tertius ibi: quod si. ¶ Casus literalis. Hic respondet secunde questioni ex his que dicta sunt concludit papa dicens quod appellatio illius qui appellauit ad papam occasione constitutionis Inn. pro eo quod subdelegati isti dati non fuerant de consensu illius non valuit nec debuit impedire quominus procedent auditores nisi primo coram ipso delegato iustam causam recusationis ostenderent si et tanquam suspecti fuissent merito recusati. delegatus pape nihilominus debuit in causa procedere ac eam terminare: sed si delegatus iustam causam recusationis nollet admittere allegatam contra subdelegatus licet compellebat illum audire coram suspectis a tali grauamine licite potuit appellare. et quicquid factum est post illam appellationem debet in irritum reuocari. hanc conclusionem sumit ex tribus. §. proximis. ex. §. porro. i prin. vbi dicit si appelletur ab eo cui medium cause. ex. §. si vero. vbi idem dicit a contrario sensu si non commisisset vices in totum appellandum esset ad delegatum. Et ex. §. que vero. vbi dicit si delegatus &c. Ber. ¶ †No. i. quod delegatus pape potest causam subdelegare etiam pro parte partium consensu minime requisito. ad idem. s. e. §. quem vero. ¶ †No. ii. quod etiam subdelegatus delegati non potest recusari nisi prebeatur iusta recusationis causa: de qua dixi in. d. §. quem vero. ¶ †Not. iii. quod recusato subdelegato iurisditio redit ad ipsum delegatum subdelegantem: quod in dubio procedit quando subdelegauit non in totum, prout hic contingit. Quid si subdelegasset in totum: puto distinguendum quod si re integra recusetur iurisditio redit a subdelegato ad subdelegantem: secus si recusetur ex causa superueniente postquam incepit vti iurisditione. ad hoc adduco bo. tex. in. c. quamuis. i. eo. lib. vi. ¶ Item not. practicam appellandi a iudice suspecto. nam primo debet proponi recusationis causa et si non admittitur potest interponi appellatio: quia tunc iudex grauat in non admittendo legitimam recusationem. ¶ †Vltimo no. et tene menti quod attentatum post appellationem ab interlocutoria est ipso iure irritum et inane. et hoc si appellatio fuit legitima ratio est quia per appellationem legitimam suspenditur iurisditio iudicis: vt in. c. si a iudice. de ap. lib. vi. et secundum ista intellige. c. non solum. e. tit. lib. vi. vbi dicitur quod attentata post appellationem ab interlocutoria pendent ex futuro euentu. nam dicitur pendere quo ad nos qui ignoramus an appellatio fue-

¶ Dignior. adde quod idem si causa committitur clerico simul et laico appellatur ad superiorem clerici. vt dicit Alex. consi. lio. lxxvi. Anto. Francis.

¶ Circa hoc quod appelletur ad superiores clerici. facit quia magis dignum attrahit ad se minus dignum: vt in. c. aque. de conse. eccle. vel altare. pro quo vide pulchram decisi. Bar. in. l. precipimus. §. eodem obseruando. C. de ap. vbi dicit quod si clericus et laicus sunt obligati eadem obligatione: quod causa etiam respectu laici debet agitari coram iudice ecclesiastico propter adiunctionem clerici qui est magis dignus laico. Zacharias.

¶ Potestatem subdelegandi. ita no. alex. in rub. ff. de offic. eius. et in. l. more. et seq. col. iii. ff. de iuris. om. iud. Ioan. an. i. c. is cui. i nouel. de offi. dele. li. vi. et spec. e. tit. §. ii. versi. sed nunquid subdelegatus.

¶ Ad presidem. Adde quod idem dicit ro. consi. ccccxxi. quod potest appellari a sententia pape ad concilium in casu ibi posito. s. cum papa profert sententiam ad relationem alicuius. Anto. Francis.

¶ An appelletur a papa ad concilium. Dicas quod in causis iurisditionalibus potest ad concilium appellari. vt in. c. constitutum. xvi. q. i. et in. c. pe. xxviii. q. ii. potest etiam concilium adiri per viam querele: vt est tex. in. c. generalis. in fin. liiii. di. Et adde etiam quod concilium punit et iudicat de factis archiepi. vt per gl. in ca. multis. xvi. dist. et habetur in. c. nunc autem. xxi. di. et in ca. salonitane. lxiii. di. et vide etiam per glo. in. c. si ius. ii. quod. vii. vide tamen text. in c. sicut excellentiam. xxiii. q. iii. vbi videtur probari quod a concilio licet appellare ad sedem apostolicam.

+Sebasti. Sapia.

a ¶Bartol. in. l. j. Extēde hũc text. vt per. d. abb. in. c. pastoralis. §. qñ. de rescrip.

b ¶In dignitate. pōdera bñ qr dēferẽ dignitati z ꝑsone z eqparãt dignitas z persona vide qđ alibi scripsi đ elegātia personę. And. barb.

+Sebastia. Sapia.

c ¶Qđ nobiles. vide tñ bal. in. c. cuz qđā. j. de iureiur. vbi dicit ꝙ proditor ēt nobilis furca suspēdit z ita seruatur in francia fm eũ. vide ēt bald. in. c. j. §. si qs ꝓ temerario. de pace iur. firmand. vbi vult ꝙ in trãsgrediēte mandatũ superioris non sit dr̃ia an sit nobilis vel plebeius. facit tex. i. l. desertorez. §. in bello. ff. de re milita.

d ¶Decapitari. adde. late Cepol. cōsi. xl. z dicit bal. cōsi. l. ccclxiij. in. li. ꝙ pena furcaruz maior est q̄ capitis pena.

Zacharias,

e ¶Adde qđ secus de consuetudine Frācie obseruat: suspendunt em̃ ēt nobiles delinquētes: vt no. Bart. i l. desertorem. ff. de re milit. ꝓ quo et ditio istr⁹ hic vide Iac. rebuf. i. l. quilibet et ibi in additio. Celsi ad ipm. C. de decur. lib. x. q̃ lex facit ꝓ dicto huius hic. Antonius Frāci.

¶Circa hoc qđ hic dr de pena furcarũ. Prio dicas ꝙ pena dz mitigari doctori vel ꝯstituto in dignitate: vt in. l. moschis. in fi. ff. đ pe. z minor dz iponi libero q̄ seruo. l. statu liber. de questio. l. j. et ibi not. Barto. ff. de pe. z dz etiam magis mitigari femine q̄ masculo etiam i crimine lese maiestatis, vt in. l. qsqs. in versi. ad feminas. et ibi per Barto. z Sal. C. ad l. iuli. maiest. et

rit legitima: sed ꝙ ad ius. statim aut sunt nulla aut valent: qr qđ est certũ nature: est certũ legi. l. si pr̃. ff. de so. vñ declarata rationabilitate appellationis attentata declarantur nulla z reuocant ꝑ viã attentati. vt ibi no. ¶Ultimo scias ꝙ glo. in isto. §. dicit qđ hic papa respondet scđo articulo questionũ. nam vt hic dicit Io. and. z bñ duo fuerunt principales articuli: primus de solutione cōtrarietatis illarũ duarũ cōstitutionũ scz Alexã. z Inn. z iste articulus supra fuit decisus in ver. intentionis. scđs articulus fuit super solutione questiōis ex facto emergentis. z iste fuit trimenbris vt apparet hic in litera. iste text. satis declarat ex ꝑcedentibus: ideo dicit hic glo. ꝙ hic papa rñdet a toto in quãtitate: qr supra decidit vniuersaliter materiã an z qñ possit appellari a subdelegato z ad quē esset appellandum. hic vero decidit casuz particularem: ita ꝙ ex solutione totius infert ad casum particularem.

1 Delegat⁹ pape ꝑt subdelegatũ cogere ad acceptãdã subdelegationē ētꝯstitutũ i dignitate. 4.

2 Delegatus principis dicitur ois ille qui nō recognoscit superiorem.

3 Delegatus principis censet ordinarius.

5 Nobiles mitius puniũtur q̄ plebei in penis inferendis in persona.

Delegatus pape potest subdelegare etiam cã non subsistente.

6 Malitiose qđ actũ non ꝑsumit nisi probetur.

7 Delegat⁹ pape qñ dicat subdelegare malitiose.

8 Aduocatus nō cogit aduocare nisi in foro suo.

9 Coertio maior dicitur qñ tormētatur persona. minor vero cōsistit in rebus.

Partis appellatiōe venit dimidia nisi fuerit adiecta dictio aliqua.

10 Delegatus pape pōt subdelegare cuicũqz vult prout poterat ipse papa.

1 **Pastoralis.** ¶† Delegat⁹ pape nisi malitiose se exoneret subdelegatum ꝯpellit ad suscipiendam subdelegationem: in coactiōe tñ deferet sue dignitati z ꝑsone. h. d. vsqz ad. §. itē cũ totũ. ¶Casus literalis. Aliquis est delegatus a pricipe ipse cōmisit alicui vices suas ille non vult suscipere subdelegationē. q̄siuit eps Helñ. vtrũ possit illũ ꝯpellere. rñdet papa a lege cōcessum est delegato a principe ꝙ ipse possit cãm cōmittere aliĳ dũmodo malitiose hoc non faciat: z ideo pōt cōpellere illũ vt suscipiat: qr talis iurisditio nulla videret si coertionē aliquam nō haberet tñ iudex dz diligenter videre vt si ꝑsonis superioribus ex cã negotiũ duxerit cōmittēdum in compulsiōe dignitati deferat z ꝑsone. B. ¶No. j. ꝙ đlegato a ꝑncipe dat priuilegiũ a lege vt possit vices suas alteri subdelegare. secus aũt in delegato inferioris a principe: vt. c. cũ cãm. j. de app. 2 z. l. a iudice. C. de iudi. ¶† Et intellige hic ꝑncipem quemlibet nō recognoscentē superiorem saltez in tēporalibus vt est papa z imperator z aliĳ reges q non recognoscunt hodie superiorē in temporalibus ad hoc. c. ꝑ venerabilē. z qđ ibi no. qui fil. sint legi. z ꝑ Bar. in. l. j.[a] ff. a qui. ap. nō lz. z in l. hostes. ff. de capti. z in. l. infamē. ff. de publi. iud. ¶Not. iĳ. ibi: iurisditio. ꝙ delegare est iurisditione vti. exercet enim iurisditionem ille qui causam subdelegat. concor. l. iĳ. ff. de iuris. om. iud. facit. l. vnica. C. qui pro sua iuris. not. gloss. in. c. si subde- 3 legato. j. eo. lib. vj. ¶† Itē no. ibi z a lege. ꝙ hec iurisditio subdelegandi nō est delegata sed ordinaria nam iurisditio que datur a lege est ordinaria: vt in. l. z qr. ff. de iuris. om. iudi. no. Inno. in. c. cum ab ecclesiarum. de off. or. z Host. s̄. eo. qm̄ abbas. Et ꝑ hoc infero qđ per actũ subdelegatiōis nō est perpetuata iurisditio delegata circa mortem delegantis: z ꝑ hũc actũ non exercuit iurisditionem sibi subdelegatã nec negotiũ desinit esse integrũ. ad hoc est tex. in. c. si a subdelegato. licet glo. ibi aliud senserit z vide qđ dixi in. c. gratum. s̄. eod. ¶Item no. ꝙ iurisditio regulariter hz in se aliquã coertionem parũ em̃ aut nihil valet habitus iurisditionis sine exercitio. vide tñ qđ legit 4 z no. in. c. cum cōtingat. de fo. cōpe. ¶† Itē not. ibi si personis superioribus: qđ delegat⁹ pape potest cuilibet q̃liscũqz dignitate ꝑdito vices suas cōmittere z eũ renuētē ad acceptãdũ compellere: est em̃ maior oibus i cã sibi cōmissa. ad hoc. s̄. eo. 5 sane. ¶† Item not. qđ in coactionibus inferendis persone dz mitius agi cũ existētibus in digni- b tate.[b] vide bo. tex. cũ glo. xxiĳ. q. j. qui cōtra ecclie c pacē. hinc ē qđ notabiles[c] z honestiores ciues nō dehonestant in vltimo supplicio inferēdo quēadmodum z plebei. vnde solēt isti fures suspēdi: aliĳ d vero decapitari.[d] de quo vide per bar. z alios in l. capitaliũ. ff. de penis. z facit qđ ipse no. in. l. j. ff. e. 6 ¶† In glo. j. in fi. hec gl. aperte non aperit intentionē suã z videt requirere vt subsit cã ad hoc vt delegatus possit subdelegare. Sed concludo post Inn. z melius ꝙ aut vult cōmittere subsistēte iusta cã z nō hz dubiũ: vt in. c. si pro debilitate. s̄. e. aut nulla subest cã iusta: z tũc aut nō facit i fraudē alicui⁹ sz nō vult se implicare litigĳs: z potest subdelegare ac etiam ꝯpellere ad subdelegationē acceptandã: habet em̃ simpliciter a legē vt subdelegare possit: vt in. l. vnica. C. qui pro sua iurisdi. z j. eo. c. si. item facit iste tex. in princi. Aut malitiose. vult subdelegare z tũc valet subdelegatio sz nō pōt cōpellere renitentē. z hoc solũ voluit tex. hic. vnde illud aduerbium malitiose. nō qualificat factum cōmissiōis sed actũ ꝯpulsionis. z sensus est qđ si malitiose vult subdelegare: nō potest cōpellere renitētē ad acceptandũ. potest ergo subdelegare: licet non possit cōpellere. dicũt tamen qđ tenet excōicatio lata cōtra renitētē licet renitens ꝑtendat malitiã nisi prius appellauerit: qr sñia est iniusta cōtra ius partis nec error est expressus. An autē sit presumēda malitia in subdelegatiōis actu. Communis ꝯclusio est qđ non ꝑ id qđ habetur in fi. glo. oportet ergo qđ malitia probetur ex coniecturis. ad hoc. c. ij. de renun. lib. vj. z. l. dolũ. C. de 7 dolo. ¶† Ulterius querit qñ dicat facere malitiose. Pet. z Abb. dixerũt qñ vult cōmittere sine cã: aliĳ qñ vult cōmittere minus perito. hec nō approbant a doc. nec vident iuri cōsentanea. nã nō potest dici malitia si sine causa extrinseca qs vult subdelegare: z ideo requiritur ꝙ faciat in fraudē: puta vt placeat vni parti cũ lesiōe alterius qr forte vult amico suo subdelegare. caueat tñ a pena. c. cũ eterni. de re iudi. lib. vj. idem si faceret vt ipse non incurreret odiũ partis z vt ponat subdelegatum in illo periculo vl' quid simile. ¶In gl. i ver. cōpellere renitentē. in fi. dic formali⁹ qđ delegat⁹ pōt cōpellere oēs quos potuisset cōpellere ipse delegãs nã gerit vices delegãtis z respectu delegati pape nullus cleric⁹ dici pōt alterius fori: qr oēs subsunt pape: vt in. c. cũcta per mundũ. ix. q. iĳ. sz ordinarius delegando nō pōt compellere: nisi hominē sue iurisditionis: vt in. l. vnica. C. qui pro sua 8 iurisdi. ¶† Excipit gl. casum ab vtroqz dicto i aduocato q non cogitur alibi q̄ in suo foro suscipere iudiciũ. Hosti. dicit hoc ꝓcedere si hz salariũ a publico vel si est obligatus tot personis qđ nō pōt suscipere delegationē quominus veniat cōtra promissionē. sz certe teneri pōt prima opi. indistincte nã ꝑmia q̃ recipiũt hodie aduocati a partib⁹ succedũt loco salarĳ qđ olim dabat eis a publico: vt l. aduocati. siue. l. fori. C. de aduo. diuer. iudi. vñ i fauorē publicũ emanauit. l. sancimus. alle. in glo. ne aduocat⁹ subtraherẽ illi foro vbi excercet ad- 9 uocationis offm̃. ¶† In glo. in ver. coertionē ibi maiorē cōtinet animaduersionē. z est sensus ꝙ duplex est coertio: q̃dã maior: q̃dã minor. Sz si simplr ꝟbũ coertio ꝓferat referẽ ad maiorē animaduersionē. z dicit Bal. q̄ maior coertio pōt dici cũ infert persone vt tormētũ carcer z quid simile. minor est cum vis infert rebus vt mulctare aliquē vl' quid simile. Aduerte tñ iste tex. non dicit ꝙ iurisditio semꝑ habeat coertionē sz qđ modici effect⁹ eēt sine aliq̃ coertiōe. vñ pōdera illđ ꝟbum aliqua nã sz Host. z bñ verificat in q̃libet coertione quãtumcũqz exigua. ꝑ hoc vide bo. gl. in cle. vnica.[e] de for.

ad id qđ hic dr de pena furcaruz. Dicas illa potest iponi famoso latroni etiã pro vno furto enormi: vt in l. capitaliũ. in. §. famosos z ibi ꝑ bar. ff. de pen. z vide Cy. in auf. sed nouo iure. C. de ser. fugi. vbi dicit qđ ꝓ vno furto enormi etiam de iure cōmuni potest quis suspēdi etiã si non sit famosus latro quod etiã voluit Bal. in. c. j. §. iniuria. in. ĳ. co. de pa. iure. fir. in vsi. feu. Et quis dicat famosus latro l. vide bar. in. d. §. famosos. vbi dicit qđ ille dicit famosus latro qui commisit tria furta. z adde ꝙ talis pena furcarũ que est ignominiosa pōt imponi pirate: sacrilego transfuge reuelãti consilia principis: autori tumultus z seditionis seruo regis aliquē occidenti: ꝑncipi adoranti falsos deos de quibus oibus vide ꝑ bal. in ꝑall. §. iniuria. Et vide Ro. in ꝯs. cccclxix. vbi dicit qđ pena furcarũ iposita ꝑ statutũ ꝓ prio furto pōt ꝑ iudicem mitigari.

Zacharias.

e ¶Bo. gloss. in cle. vnica. de foro. cōp. Adde ꝙ illã glo. que est in ver. aut earum parte dixit ibi Car. z aliĳ scriben. singu. ad hoc qđ hic dicit. z quã pro sing. ēt ad hoc ꝓpositũ alle. Anto. corse. sin. cxiĳ. i ver. ꝑs qđ incip. lz appellatiōe ꝑtis. Anto. Frācíscus.

¶Ad hoc ꝙ hic dicit de ꝑte. Dicas ꝙ appellatiōe partis in dubio venit dimidia. l. etiã. ff. de vsufru. l. de eta. §. q interrogatus. ff. de iter. act. l. nomē. i. §. portio.

nis.ff.de v͛b.sig.et vide gl.in.l.si i rez aliqs.z ibi p Ange.ff.de rei vẽdi.et vide gloss.in.l.plane in.§.fin.ff.de legat.j.z hãbet per Bart.l.ij.C.qñ et qui.q̃r.pars deb. libr.x.z vide do. Cardi.in.cle.ij in §.ij.de eta.z qual. z per Spe.in ti.de lib.ↄces.l.§.iuxta. versi.j.est tñ verũ q̃ si adijciat v͛bũ aliq̃,itelligit̃ ẽt de minori pte dimidia: vt hic p istum z videt̃ gl.in cle.j. i pnc.de fo.comp. in versic. aut earũ parte. z ibi p do. Cardi.l.ix.q.z habet̃ p Alex.i con. lvj.in.ij.pte ↄsil.et idẽ voluit Bald. i c.j.i.§.cũ aũt .de controuer.inue.et idẽ Bal.in.c.j.in pn.de feu.alie.in vsi.feud.vbi dicit h̃ pcedere ẽt i materia statuti vel cõsuetudinis. tñ Bal.in.l.si.vel cũ in vtero.C.de test. mili.in fi.vr̃ dicere ↄriũ intelligendo tex.in.l.si vnq̃. de vera dona.dñ dicit ptẽ aliquam z q̃uis ibi sit,verbuz aliqua tamez exponit:id est dimidia. aliqñ etiaz significat totum. vt habet̃ p glos.z Bart.in.l.vxori.i princ.ff.de leg.iij. z in.l.si plures.ff. de dã.infe.z vide per Alexã.in.l.ij. C.de hered. insti. Sebasti .Sapia.

a ¶De fo.compe. Circa illaz glo.vide pulchre p do. Iaso.in.l.j.C.de pac.vbi postq̃ adduxit ↄco.i ↄ̃riũ adducit̃ nouiter text.vt ibi p eũ:et illam glo.reputat sing.Card.Alex. in.c.j.de allie.feu i ix.q.z Gemini.i c.ij.de deci.lib.vj.

b ¶Delegat. Adde alex. cõsi. lxxv.

c ¶Dictionis itẽ. Adde Paulũ de cast.consi.clx. Ant.Francis. ¶Quõ ponat̃ dictio itẽ:an sit implicatiua vl' repetitiua:vide q̃ no.i l. cũ q̃rit̃ .in .§.idẽ labeo.z in .l.in re-

8 de fo.cõpe.[a] in ver.aut earũ aliqua parte.q̃ noie partis itelligit̃ de dimidia.vt in.c.ij.de deci.li.vj. Sed si adijcit v͛bũ:aliq̃:tũc verificat̃ in qualibet particula nã q̃libet minima pars põt dici aliqua 10 pars toti⁹.qđ no. ¶†In gl.in versi.supioribus in fi.z hodie delegat⁹ pape non põt subdelegare nisi illis personis quib⁹ papa delegat:[b] de qb⁹ in c.statutũ.in princi.de rescrip .lib.vj.z habet̃ in.§. in nullo.eo.ti. An aũt delegat⁹ indistincte possit subdelegare personis superiorib⁹ :puta epis:archiepis. Post.dicit:q̃ de mẽte tex. apparet q̃ nõ sed oportet q̃ subsit necessitas per tex.ibi :exigente necessitate zc.dic tñ qđ cõis z celebris opi.habet contrarium:z ita practicatur.

1 ☞Delegatus principis potest nõ solũ totã causam cõmittere: s͡ʒ partẽ:puta citationem vl' similia.
2 Item;ista dictio est continuatiua z geminatiua precedentium.
3 Citatio cõmittẽda per delegatum principis potest fieri per quemcunq͡ʒ sibi placuerit.
4 Delegat⁹ pape potest compellere omnes officiales necessarios in causa expedienda,
5 Delegatus inferioris potest alteri committere actum non iurisditionalem.z si voluerit acceptare potest ipsum punire.
Citare non est iurisditionis.
9 Arbitri non dicuntur habere iurisditionem.
1 Argumentum de toto ad partem validum est.

Item cũ totum.

†Delegatus pape sicut potest committere totam causam ita potest citationem.z punire contemnẽtem acceptare. ¶Casus literalis. Querebat̃ vtrũ delegat⁹ possit cõmittere alicui vt citet partes.rñdet papa cum totũ negotiuz committere possit:vt dictũ est.§.citatiõis officiũ potest cõmittere z punire cõtẽptorẽ. Ber.
2 ¶†Not.significationẽ huius dictiõis itẽ[b].qñq͡ʒ eñ est cõtinuatiua z geminatiua p̃cedẽtiũ:vt hic.
3 ¶Itẽ no.q̃ citãs d͛z habere officiũ. ¶†Itẽ no. ibi:cuilibet.qđ delegat⁹ principis nõ tenet̃ citare per nuntios publicos ordinatorũ:sed tenet ibi eligere nuntiũ z cõmittere cui vult hãc citationem.
4 ¶†No.ibi:punire ↄtẽptorẽ.zc. arg.op.s͡ʒ Inn. q̃ delegatus põt mulctare cõtemnentẽ sibi parere z per hũc text.infero q̃ delegat⁹ põt cõpellere omnes officiales necessarios i causa expediẽda.[d]
5 facit.c.preterea.in fi.§.e. ¶Sed z quero†quid in delegato inferioris a principe nunqd possit committere citatiõis actũ? Doc.cõiter dicunt q̃ sic: qđ placet:q͛ citatio quatenus exercet̃ per nuntiũ nõ est iurisditionis sed est nudum ministeriũ.articulũ eñ non iurisditionalẽ põt q̃libet iudex committere.vt.§.c.pxi.in ver.nos aũt.z ibi dixi. pro hoc facit q͛ arbiter nõ habet iurisditionẽ z tamẽ põt citare p epistolã z p nuntiũ.vt.l.diẽ pferre. z in.l.sed interppellat̃.ff.de arb. An posset punire nolẽtẽ acceptare? dicunt doct.q̃ sic : al's nullius momẽti esset hec potestas.z facit.c.ex literis.j.eo. ¶Ulti.querit̃ q̃ fuit rõ dubitandi hic dicit Abbas q̃ ante citationẽ nõ erat perpetuata iusditio delegata:ideo videbat̃ q̃ non posset cõpellere ad officiũ citationis acceptandũ:sed ratio decidendi in ↄ̃riũ fuit q͛ ppetuatio nõ requirit̃ quo ad facultatẽ exercendi iurisditionẽ:al's nunq̃ posset incipere iurisditionẽ.ad idẽ.c.pastoralis.§.fin. de rescrip. vbi ãte pmutationẽ põt fieri subdelegatio.
6 ¶In glo.in ver.citationis. No.gl.q̃†in iure valeat argumẽtũ de toto in quantitate: seu de toto ad partẽ.z quotidie allegat̃ ad hoc iste tex. qđ idẽ iuris est in toto qđ est in pte. ad hoc.l.que de tota.ff.de rei vendi.z hoc intellige si eadẽ est ratio in parte q̃ est in toto:al's nõ valeat.arg. ad h̃ all'.bo.gl.iũcto tex.in cle.ij.de re.ecc.non alie. zc.

1 ☞Clausula appellatione remota nõ refragatur quin papa possit admittere appellationẽ.z nu. 3. cui debet patere qđ primo cõmisit causam appellatione remota.z nu.4,
2 Clausula appellatione remota non habet impedire executionẽ sententie nisi superior ex certa scientia admiserit appellationem.
4 Certa scientia principis presumitur de omnibus in supplicatione contentis.
5 Supplicatio d͡ʒ facere mẽtionẽ de omni clausula que posset mouere principem ad nõ rescribendũ.
6 Sententia a qua fuit appellatum an mandetur excutioni per primum vel secundum iudicem.
7 Remissio in criminalibus ad locum delicti habet locum maxime quo ad executionem.
8 Iudex appellationis cõfirmans sentẽtiam debet appellantem in expensis cõdẽnare z istã cõdẽnationem potest vterq͡ʒ iudex exequi.

Preterea.

1 †Si papa sciẽter cõmittit appellationẽ interpositã a suo delegato dato cũ clausula appellatiõe remota iurisditio primi delegati est interim suspensa quo ad executionẽ.h.d.s͡ʒ.verũ itellectũ. Et scđa pars ibi nos aũt. ¶Casus literalis.in.§.isto ponit̃ talis qđ. Causa cõmissa est alicui appellatiõe remota iudex tulit sñiaz diffinitiuã appellatũ fuit ab illa causa appellationis cõmissa est primi iudices mãdauerũt alicui vt sñiam ab ipsis latã mãdaret executiõi.iudex appellatiõis mãdauit prioribus iudicibus q̃tenus nec p se nec p aliã sñiã illã mãdẽt executiõi:q̃rit̃ qd iuris? Rñdet papa qđ cũ ex certa sciẽtia appellationis cãz cõmittit alijs cognoscendã appellationẽ illã recipiat z reuocet priorũ iurisditionẽ vt interim illoz executio suspẽdat̃ quousq͡ʒ de causa appellatiõis pleni⁹ cognoscat̃. B.
2 ¶†No.j.vnũ effectũ remotiõis appellatiõis in rescripto : nam tollit effectum appellationis vt nõ habeat ipedire executionẽ sñie nec devoluere cãm ad superiorem nisi a tpe q̃ supior ex certa sciẽtia admisit appellationẽ.z tene h̃ mẽti:q͛ quotidie solet ad hoc allegari.
3 No.ij.q̃† per cõmissionẽ scđo factã ex certa sciẽtia reuocat̃ iurisditio prioris iudicis.z facit hec litera in arg.qđ appellatio extiguit pnuntiatũ.vt.l.j.§.ad turpi. Sed in ↄ̃riũ facit tex.ibi vt suspẽdat̃. Et qđ nõ extinguit̃ s͡ʒ suspẽdit̃ nec ẽt suspẽdit̃ quo ad oẽs ef-
4 fect⁹ ,vide p ea q̃ dixi in.c.si.de seq̃st. ¶†In glo. fin ver.ex certa sciẽtia.in fi.dictũ gl. procedit cũ cã fuit cõmissa simpliciter:s͡ʒ vbi prius fuit cõmissa appellatione remota nõ valet cõmissio cãe appellatiõis nisi fiat mẽtio de illa clausula q͛ si papa sciuisset nõ ita de facilli admisisset appellationẽ. vñ d͛z admittere ex certa sñia qñ papa fuit certificat⁹ de oib⁹ q̃ potuissent eñ mouere ad cõcessionẽ de negãdã.z ita ↄiunge in effectu dicta doc.h̃ nã de q̃libet notabili clausula apposita i primis l͛ris que põt esse impedimẽtũ secũdarũ d͡ʒ fieri mentio in scđis:al's nõ d͛z cõcedere ex certa sciẽtia[e] s͡ʒ per ignorãtiã z surreptionẽ.vt no.in.c.cũ dilecta.z.c. cetez de rescri.z.c.inter.de re iudi. ¶S͡ʒ ↄ̃ hoc z ↄ̃ tex.op.si papa admisit app.ex certa sciẽtia ad[f] qd est opus q̃ postea merita appellationũ discutiantur prout papa mãdat in fine litere.itẽ quare papa nõ pronũtiauit ex quo ex certa sciẽtia papa admisit appellationẽ:cũ de qua re qs cognouit d͛ ea iudicare debeat:vt i.c.cũ sup.de cã pos.z ppri. Sol. Inn.multũ instat:s͡ʒ ↄclude breuiter qđ illa v͛ba ex certa sciẽtia nõ referũt̃ ad merita cãe appel.s͡ʒ ad ignorãtiã q̃ posset allegari in cõmissiõis actu vt puta q͛ papa fuit pri⁹ iformat⁹ de cõmissiõe priori:z q̃ fuit facta cõmissio app.re.z q̃ sñia fuit lata zc.si autẽ illa verba referunt̃ ad ista mili-
5 taret ↄ̃riũ. ¶†Et de hac cl'a ex certa sciẽtia.viđ q̃ dixi in.c.ad hec.d͛ rescr.nec credo q̃ ista v͛ba ex certa scia ponãt̃ in cõmissiõe.s͡ʒ satis ẽ q̃ p expssa in l͛ris cõmissionis appareat q̃ papa ex certa scia fe-
6 cit. ¶†In gl.fi.no.hãc gl.ad quã quotidie sit remissio cũ q̃rit̃ ad quẽ ptineat executio sñie si fuit appellatũ vtrũ ad primũ vl' ad scđm.[f] z q̃q̃ glo. multũ vacillet postremo tñ t͡ʒ vt exequat̃ scđs z pm⁹:q͛ actio i factũ dat̃ ex sñia cõfirmãte.z idẽ t͡ʒ gl.i.c. corã.j.e.s͡ʒ ↄ̃riũ sensit.i.c.cũ i ecclia.de app. S͡ʒ p dicto hui⁹ gl.ẽ q̃ sñia vr̃ ipsi⁹ iudicis appellatiõis ex q̃ eã cõfirmauit q͛ oĩa nr̃a facim⁹ zc. vt.i.c.si aplice.de.pbẽ.li.vj.z in.l.j.C.d͛ vet.iu.enu. De hac materia viđ p Io.an.in addi.Spe.l ti.d͛ exe.sen.§.nũc dicẽdũ.i v͛.s͡ʒ pone.z ibi etiã p Spe.

petẽdis .ff. de leg. iij.vbi dicit̃ qđ est repetitiua. z vide Bal.in.l.fin.C.de indi.vi. tol. z in.l. itẽ veniũt.in pnc i. ff.de peti. hered. z Bart.in.l.ij. ff.de his q sunt sui vel ali.iu.z vide pau. de ca.in ↄsil. lxxij. incip. viso puncto suprascripto.z vide etiã Bart.in.l. seie.in.§.caio.ff.de fun instru .vbi dicit qđ stat repetitiue:z implicat id q̃ est dispositũ in precedentibus.

d ¶Cã expedienda Adde Fede. cõsi. clxiij. Sebastia.Sapia.

e ¶Certa scientia. Uide ad hoc bonũ text.in.l.fin.C. de p̃ci.ipe. offer. z nunquid sufficiat certa sciẽtia de eo cui derogãdũ est late tradit Feli.in c.cũ inter colũ.j.de exce .vbi cõcludit qđ qñ ex narratis apparet papam vel principẽ habere notitiam ex certa sciẽtia intelligitur derogare: etiã q̃ non apponatur clausula ex certa sciẽtia. de quo etiã p eundẽ Feli.in.c. nõnulli.col.xiiij.in iiij.fallentia. §.de rescrip.per.d. Deciũ in.c.venerabiles.in.j.no.j.de cõfirma.vti.vel. inutil.vt per Mod.in. l.qdam cõsulebãt. ff.de re iudicata.

f ¶Scđm. Adde ange.consi.lxx.

in versi.seq.per Bart.post alios in.l.tale pactũ.§.qui ꝓuocauit.ff.de pac.ꝛ plenius in.l.a diuo pio.ff.de re iud.ꝛ p Hosti.ꝛ p Inn.hic.Et vt clare habeas materiã aduertendũ est qᵭ q̃tuor sunt casus quorum tres sunt clari.ꝛ quartus est dubitabilis. Primus casus qñ vtraqꝫ sñia fuit absolutoria nã tunc frustra queriť de executiõe q: secũ affert executionẽ iuxta no.in.c.cum nostris.de cõces.prebẽ. Secũdus cũ prima fuit cõdẽnatoria ꝛ scᵭa absolutoria: ꝛ tũc cũ secũda preualeat ex quo ab ea nõ fuit appellatũ frustra etiã q̃riť de executiõe. Tertius casus fuit qñ prima fuit absolutoria ꝛ secũda fuit ꝯdẽnatoria: tũc indubie secũdus exequiť ꝛ nõ prim⁹ cũ ista sit sñia secũdi ꝛ non primi. Quartus casus dubitabilis qñ vtraqꝫ fuit condẽnatoria: ꝛ tunc aduerte aut iudex scᵭs fuit motus ex nouis rationib⁹ ꝛ nõ ex primis: ꝛ tũc ipse habet exequi quia sñia presupponit effectũ: q: agitatur corã eo. vnde sñia ista nõ est primi sed secũdi iudicis: ergo ad scᵭm ꝛ non ad primũ pertinet executio. facit.c. cũ Joannes.de fi.instru. Aut nihil noui fuit actũ ꝛ tũc aut ꝯfirmať prima sñia ex negligẽtia appellãtis nõ ꝓsequẽtis in tpe ꝛ executio ptinet ad primum. ita tenẽt doc.in.d.§.qui prouocauit.ꝛ in.d.l.a diuo pio.ꝛ ꝓ hoc facit tex.ĩ.de appel.ꝑsonas.ꝛ.c.cũ sit. aut prima fuit cõfirmata ex transactiõe partiũ quia post appellationem recessit appellãs per transactionẽ ab appellatione: ita q̄ ex ꝯsensu suo prima sñia cõfirmať.ꝛ tũc sunt opi.inter legistas. Quidã tenuerunt q̄ secũdus debet exequi.ꝛ pro hoc videť tex.in.d.§.qui ꝓuocauit. Alij tenuerũt q̄ primus. sed Bar.in.d.l.a diuo pio.tenet qᵭ vterqꝫ poterit exequi: nã primus poterit quia sñia est sua. secũdus etiã potest q̄ ex quo fuit ad eũ appellatũ: ꝛ ꝑpter factũ partiũ liquet sibi de meritis cause põt eã mãdare executioni.ꝛ satis posset hoc admitti. ¶ Quandoqꝫ sñia confirmať per expressam sñiam^a ipsius iudicis ad quẽ.ꝛ gl.s.hic tenet q̄ secũdus exequiť.^b idẽ videnť velle legiste in iuribus preall.ꝛ pro hoc bene facit auť. si quis litigãtiũ.C.de episco.audi.vbi plene de hac materia p Cy.post alios.ꝛ Jo.an.in addi.preall. dicit equũ esse vt primus exequať ꝛ nõ secũdus: quia ex quo appellatio fuit illa que suspẽdit iurisditionem primi iudicis: ꝛ nũc apparet eã esse iniustã debet causa redire ad priorẽ iudicẽ. 7 ¶ †Et maxime hoc tenendũ ẜm eum in causa criminali in qua habet locuꝫ remissio.^c iuxta not.in cle. pastoralis.de re iudica.ꝛ auť.vt nul.iu.in.§. si vero quis cõprehensorum. nõ enĩ est equũ vt puniať qs vbi nõ deliquit. finge enĩ qᵭ iudex ad quẽ est remot⁹ a loco delicti. nam si iudex ad quẽ exequereť posset violare iura que volunt remissionẽ fiedã ad locum delicti. vt in c.j.de rapt.ꝛ in iurib⁹ preall.ꝛ hec est bona cõsideratio Host.hic ꝛ tacite videť de mente. Inno.qui distinxit. et hec distinctio mihi satis placet: q: aut iudex ad quem aliquid addidit vel detraxit a priori sñia ꝛ ipse habet exequi: quia sñia sic reformata est sua ꝛ non primi iudicis. aut nihil est additũ nec detractũ: ꝛ tũc primus exequiť ꝛ nõ secũdus. pro hoc mẽbro qᵭ est magis dubitabile ego adduco bonũ tex.cũ glo.in.d.c.cum in ecclesia vbi videť iudicio meo hoc ꝓbari. ad idẽ.ij.q.j.in fi. nã si iudex ad quẽ perpẽdet male appellatũ et bene iudicatũ sola declaratio ad eũ ꝑtinet: vnde eoipso q̄ pronũtiat male appellatũ functus est officio suo: vt ibi. ergo causa dꝫ redire ad priorẽ iudicẽ. ꝛ ꝓ hoc facit quia appellatio suspendit primã sñiam nõ aũt extinguit. vt in.c.veniẽtes.de iureiu. ergo si appellatio pronuntiať min⁹ legitima prima sñia reassumit vires suas: ꝛ est executiõi mãdãda.ꝛ pro hoc facit iste tex.in ver.vt interim executio sñie suspendatur ꝛc. Si tñ primus iudex nõ repereireť tũc nõ esset absurdũ dicere q̄ secundus possit exequi hoc 8 procedit in appellatione a diffinitiua. ¶ †Quid aũt in appellatione ab interlocutoria si iudex appellatiõis ꝓnũtiauit male appellatũ ꝛ cõdẽnauit appellãtẽ in expẽsis vt facere debet. vt in.c.vt debitus.de app. quis habet exnũc exequi an primus an secũdus? Spe.in ver.seq.tenet qᵭ prim⁹.ꝛ Jo. calde.hic qᵭ videť ꝓbari in.c.vt debit⁹. Circa qᵭ tñ posset instari q: ista cõdẽnatio expensarum est secundi nõ primi: ergo ipse põt exequi cũ executio veniat accessorie ad sñiam. et ad.c.vt debitus. vbi diciť qᵭ debet remittere appellãtẽ ꝛ cõdẽnare eũ in expẽsis põt dici q̄ debet eũ ꝯdẽnare effectualiter: scꝫ mandãdo sñiaꝫ executioni. dicit tñ Cald. qᵭ vbi primus nõ posset exeq forte q: post appellationem ab interlocutoria ꝓcessit ĩ causa ꝛ tulit sñiam diffinitiuã q̄ secũdus debet exequi ne cõdẽnatio remaneat sine effectu: ꝛ sic dicit se obtinuisse in questione facti. Et p hec habes plene hũc articulũ examinatũ quẽ bene no. quia quotidianus est. Et ad auť. si qs litigãtiũ.ꝑall. q: videť multũ facere pro precedẽti mẽbro vt secundus iudex exequať diffinitiuã. dic q̄ loquiť qñ prim⁹ iudex est ĩpotens ad exequendũ. nã loquiť qñ eṗs ex ꝓrogatione pronũtiauit inter laicos. Et dic vt colligiť ex.l.precedenti super qua signatur illa auť. Abb.

1 ☞ Delegatus põt precipere ordinario vt exequatur suam: id est delegati sententiam quam exequi debet: licet sciat iniustam.ꝛ nu.4.

2 Obediendum an sit superiori siue iuste siue iniuste.ꝛ numero.4.

3 Executorum quot sint species taꝫ ad beneficia q̃ ad alias res ꝛ qualem iurisditionem habeant tales executores.

4 Sententia esto qᵭ sit iniusta est mandanda executioni si ab ea non fuit appellatũ.ꝛ nu. 2. Q: tunc transit in rem iudicatam.ꝛ nu.5.

5 Iudex qui male tulit sententiaꝫ: siue ab ea fuerit appellatum: siue non adhuc tenetur in syndicatũ ad interesse partis.

6 Arbiter siue arbitrator tenetur ad interesse parti quam dolo vel lata culpa in laudo grauauit.

7 Doctor qui dedit malum consilium ex imperitia an teneatur parti lese.

8 Iudex an debeat iudicare ẜm allegata ꝛ acta si repugnat conscientia sua. vide plenissime.

1 **Quia vero.** †Ordinarius ad mãdatuꝫ delegati exequiť sententiam etiã si sciat eã iniustã. Secũda ibi: attẽdẽtes. ¶ Casus lr̃alis. Delegat⁹ a papa tulit sñiaꝫ diffinitiuã a qua nõ est appellatũ: mandat iudici ordinario vt sñiam illã exequať: ordinari⁹ scit sententiã illã iniustã q̃riť vtruꝫ debeat illã executioni mãdare vel nõ? Rñdet papa q̄ per talẽ demãdationẽ nõ cognitio sed tñ executio demandať ꝛ ordinari⁹ teneť obsequi delegato. vnde teneť sñiam illã executioni mãdare: etiã si sciat illã iniustã: nisi apud illũ efficere possit vt ab illo mandato ipsum absoluat. Ber. ¶ Not.j. q̄ delegat⁹ pape põt mãdare ordinario loci vt sñiam suã exequať. ad idem ĩ.eo.c.si qñ.ꝛ.c.significasti. ¶ No.ibi: non cognitio sed executio. qᵭ is cui mandať nuda executio sententie nõ põt assumere cognitionem sup virib⁹ sñie de q.ĩ.lati⁹. 2 ¶ †Itẽ no. q̄ qs dꝫ parere mãdato superioris: lꝫ sciat illud iniustum^d hoc tñ non est absolute verum. nã si est ꝯtra deũ ꝛ bonos mores non debet qs parere superiori sed potius deo qui mãdat oppositũ. vt.xi.q.iij.qui resistit.ꝛ.c. iulianus.ꝛ.c.si dñs. de quo per Inn.in.c. ad aures. de tẽpo.ordi.ꝛ istũ tex.intellige qñ sñia erat iniusta: tamen als tenebat q: erat contra ius litigatoris: vel quia trãsierat in rem iudicatam: quia non fuerat ab ea appellatũ. vnde hec sñia est solũ iniusta ex parte pronuntiantis sed ex iuris dispositiõe tenet.^e ꝛ est executioni mãdãda vt sit litiũ finis.ꝛ de hoc gloss. magistra hic. ꝛ vide qᵭ dixi in.d.c.si quãdo. An autẽ hoc habeat locum in causa criminali vbi sñia est corporis aflictiua: vt si mandatarius sciat sñiam iniustã teneať illã exequi?^f Inno. dicit q̄ nõ cõsuleret q̄ talẽ sñiam qs mãdaret executiõi.ꝛ no. hoc dictũ pro quo facit q̄ tacitus consensus partis nõ habuit purgare vitium sñie quia nemo est dñs mẽbroꝝ suoꝝ.l.liber homo.ff.ad legẽ aq.ꝛ in.c.cõtingit.ij.ĩ.de sentẽ excom. hinc est q̄ condẽnato inuito põt tertius appellare: vt i.l.non tantũ.ff.de appel.ꝛ.ij.q.vj.in summa.ꝛ est optima limitatio ad istũ tex.ꝛ facit qᵭ.ĩ.dicã cum glo.seq.

¶ In glo.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Expssaꝫ sñiaꝫ. Vide Bar.i.l.ꝓcipim⁹.§.officijs.C.de app.i.l.eos.eod.titu.l. si quis priore.ff.ad treb. Alex.in ꝯsi.iij.in v.vo.bar.ꝛ Moder.i.l.j.col.pe.ff.de re iud. ꝛ lati⁹ p Alex.in.l.a diuo pio.in prin.eo.ti.

b ¶ Scᵭs exequiť. Adde q̄ Roma. ꝯsi.cccl xix. dicit: q̄ idẽ est ĩ sñia arbitri: vt ex scᵭa agať nõ ex ꝑma.

c ¶ Remissio. Ad de vidẽdũ. Oldr. consi.cxxiiij. Zacharias.

¶ Adde q̄ h̄ est verũ ď iure cõi: vt no.plene. Ang.i auť. vt nul. in.§. si vero qs ꝯpᵉhẽsoꝝ scrib.in auť.q̃ ꝓuicia.C.vbi de crimi.agi oport. Bal.i.l.cũ archimedorã.co.pe.in glo.mag. in fi.✻. vnde dico.C.vt i pos.leg. qui tñ in addi.Spe.i ti.de accu.vẽ.qd si offensus. dicit se nescire legẽ dicentẽ q̄ in criminalib⁹ ďbeat fieri remissio: hodie tñ ď cõsuetudine non fit remissio: nisi inter subditos eidẽ imperio. ita p Bal. in.l.ij.col.ij.✻.sed nũqd.C.ď ser.fu. Car.i cle.pastoralis.de re iudi. idẽ in cle.ij.§.deniqꝫ. q.ix.eo.ti. Bal.in c.j.de contro.feu. apᵭ pares.ꝛ istũ in.c.fi.col.xij in fi. ĩ.de fo.cõpe. vbi addit non valere talẽ cõsuetudinẽ p quã nõ dꝫ fieri remissio si delinquẽs nõ est ĩ loco domicilij vel delicti. nec omitto nõ petitam remissionẽ ñ fieri. no.bal. in addi. Spe.tit. de cõpe.iudi.adi. versi.iudex originis. item fit expẽsis petitis. no. idẽ bal.in.c.j.§.si iudex.vers. sed q̃ro. de pa.tenen. Anto.Francis.

¶ Circa hãc materiã remissionis faciẽde ĩ criminalibus: ꝛ an hodie de consuetudine fiat: vide etiã no. per Bal. i.l.ij. C. manda.ꝛ q̃ no.in c.j.ĩ.de rap.ꝛ vid do.Abb.ĩ.c.fi.in xj.col.de fo.cõpe. Et adᵭ q̄ qñ dꝫ fieri hec remissio ꝛ reus est capt⁹ nõ dꝫ fieri nisi precedente summaria cognitione an deliq̃rit. vide Bal. in addi.Spe. i ti. de cõpe.iudi.adi. ĩ ver.malefactor. ꝛ p Car. in cle.ij. i.§.deniqꝫ.i fi. de re iudi. Et adde q̄ remissio nõ hꝫ locũ ĩ cã criminali ciuiliter mota: q: illa equiparať ciuili. per.c.tue.ď ꝓcu.ꝛ habeť per do.Card.in.d.§. deniqꝫ.in.xij.qõ. Sebasti. Sapia.

d ¶ Iniustuꝫ. An sñia iniq̃ mereať executioneꝫ: vide Inno.in.c.q: pleriqꝫ.l.j.col. de immuni.eccl. vbi dicit q̄ non in foro ꝯsciẽtie. vide bal. in auť. ad hec. in versi. item dubitať.C.de vsu.gl.ꝛ scribẽtes.ĩ.c. iter monasteriuꝫ.ĩ.de re iud. Lanfranc. de ordi.in.c. qm̃ ꝯ falsam. colũ.xiij. de proba.ꝛ Modern.in.l.pe.ff.de iusti.ꝛ iure.

e ¶ Dispositione tenet. Sed qd si esset notorie iniusta. vide.c.inter ceteras. de re iudi. Andre. Barba.

f ¶ Illam exequi. Adde Ang.ꝯsil. cccviij. vbi dicit q̄ iudex qui cognoscit q̄ iniuste cõdẽnauit aliquem debet pricipi rescribere.

¶ In gloss. z si sciat. Diuide hanc gloss. in tres partes. Nā in prima tacite opponit z in solutiōe examinat qs dicat merus executor: z qs mist⁹. z quas exceptiōes pōt z debēt admittere isti executores. In scda pte principaliter querit an ab executore possit appellari. In tertia opponit ꝯ text. q: iniusto precepto nō est obediēdū. Et scda pars incip. ibi: z no. Tertia pars incip. ibi: itē not. De prima parte gl. vide qđ no. Bar. in. l. a diuo pio. de re iudi. z satis plene per Host. z alios doc. hic.

3 ¶ Et no. bn̄ hanc gl. in hoc ꝙ dicit † ꝙ executor datus ad prouidendū de beneficio dr mistus nō merus. dr aūt mistus quia habet misturā iurisdictionis pōt em̄ assumere partes iudicis si vult: de quo vide per glo. in cle. vnica. eo. ti. dixi plene post Inn. in. c. fi. de p̄sump z ideo de isto executore ad beneficia. dic vt ibi. z sic distingue materiā huius glo. post doc. p̄mittēdo ꝙ iudex pōt dici executor inquātū ꝑcedit exequēdo iustitiā z ius partis. vt in. c. si quis cōtra. de fo. cōpe. sed ꝑprie z stricte distinguit ab executore: quia iudex daf principaliter vt cognoscat inter partes sed secūdario habet exequi. executor vero daf principaliter sup executione: lz qnq: secūdario possit agnitionē assumere z partes iudicis. His premissis dic post Hosti. maxime ꝙ alius est iudex: z ali⁹ executor. executor ve o ali⁹ est mistus: alius cōseruatori⁹: alius referēdarius: alius denuntiator seu executor simplex z nudus. qdā est executor merus z purus alicuius snie. z sub istis terminis applicabo dicta legistarū z alioꝝ doc. ¶ De primo scz iudice dicēdum est qđ regulariter tenef admittere exceptiones probabiles. vt in. c. ex parte. s. eo. el. ij. dicit tñ no. Inn. in. c. post electionē. in fi. de cōces. p̄ben. qđ si iudex vehemēter suspicaf exceptionē oppositā in fraudē causa dilatandi iudiciū: lz exceptio in se

a sit ꝑbabilis pōt tñ eā nō admittere[a] si p̄sumit eaz falsam: nec dz de appellatiōe curare: qr si est falsa appellatio non pōt iustificari. vt in. c. interposita. de appel. z dic latius vt no. Inno. in. d. c. post electionē. ¶ De secūdo: scz ð executore misto dic ꝙ

6 pōt dici mistus qñ iudex tulit sniam sz nō cognouit de executione sed mandauit eā alicui: z de isto ꝑprie ītelligit. l. z si nō cognitio. C. si ꝯ ius vl' vtil. pub. canonizata. xxv. q. ij. z iste executor pōt ad-

b mittere[b] omnes exceptiōes cōcernētes ipam exe-

c cutionē[c] z sup eis ꝑnuntiare. exemplū corā eo cui fuit cōmissa executio opponit exceptio compensationis: vel ꝙ nō debet vltra ꝙ̄ facere possit cōpelli: puta quia est miles vel qd simile. z pro hoc bonus tex. z ibi Bar. in. l. pe. ff. de confes. succedit em̄ iste quo ad executionē loco primi iudicis: ideo dz admittere oēs exceptiones cōcernētes ipsam executionē. ad hoc. d. l. a diuo pio. §. si sup reb⁹. cū seq. z ibi p Bart. exceptiōes vero cocernentes merita cause inferētes sniam nullam debet admittere: qr z prim⁹ admisisset nō tñ debet sup eis pronuntiare: ne irritet sniam superioris: sed debet cognosce-

d re ad effectū supersedēdi z remittēdi[d] causam ad superiorē. z iste est ꝑprie casus ca. decetero. j. de re iudi. z in. l. si p̄tor. §. marcell⁹. ff. de iudi. z. l. penul. ff. de cōfes. in primo dicto. An aūt indifferēter exceptio nullitatis impediat executionem snie: vide Inno. in. c. cū in iure. j. eo. pleni⁹ per Jo. de lig. in cle. j. de re iud. ¶ De tertio: scz executore cōserua-

e torio.[e] dic vt plene hodie habef in. c. ij. z fi. j. e. lib. vj. vbi tractaf quā potestatē habēt isti cōseruatores. ¶ De quarto: scz executore referēdario. dic ꝙ ꝙ debet admittere exceptiones non tñ assumēdo cognitionē sed vt referat superiori: z iste poti⁹ dr auditor. z pōt recusari vt suspect⁹ fm Hosti. z de isto dixi. s. eo. super qōnum. z dic vt ibi. ¶ De quinto: scz denūtiatore seu executore puro z mūdo dato ad aliquē pignorandum vel suspēdendū: dicit

f Hostiē. qđ nullā exceptionē dz admittere.[f] ¶ Et idē dic de sexto z vltimo: nā purus z merus executor dr qñ iudex plene cognouit de causa z de executione fienda z purū factū ipsius executiōis alteri cōmisit. z de isto loquif tex. i. l. executorē. z. l. si vt proponis. C. de execu. rei iud. z ibi bonā glo. z ad

g hec mēbra debes reducere istam gl. Aduerte tñ[g] in eo ꝙ glo. vult facere differētiā inter executorez sniarum deputatū specialiter ab hoie z executorē deputatū forte ab aliquo vel prouisione superioris: nā in quibusdā locis deputatur certus officialis super executionibus sniarum. de primo dic vt s. dixi. De secundo videtur ꝙ possit pronuntiare super oibus exceptionib⁹ etiā concernētibus nullitatem snie quia succedit loco primi iudicis: nec est illo inferior z videtur idem vbi executio peteretur coraz pari iudice seu corā surrogato: vide per Specu. in tit. de execu. sentē. §. ij. versi. quid si mandetur. z per Inno. j. eo. cū in iure. z sic distinguit Bar. in. d. l. a diuo pio. z p hoc habes primā partem glo. declaratā z suppletā.

4 ¶ † Et in fi. gl. no. ex hac glo. duo. primo ꝙ si snia vel iudicis p̄ceptū est ipso iure nullū non tenef quis suo mādato pa-

h rere:[h] nam non potest in illo actu dici iudex. ar. in. c. for⁹. j. de verb. signi. imo iudici volēti exeq pōt resisti. vt dici glo. no. in. c. pxi. z dixi in. c. si quādo.

5 s. eo. ¶ † No. ij. quod omissio appellationis non purgat vitium snie quominus pars possit habere

i regressum[i] cōtra iudicē. idē secundum glos. si pars fecit ꝙ̄tum potuit: puta bis appellauit z semper

k reportauit contrariam sniam.[k] z idem no. Innocen. in. c. sepe. j. de appella. z in. c. sacro. de sentē. excommu. quod est bene no. Ex quo inferf ꝙ nō appellans vere snie non consentit. nam si vere cōsentiret non posset habere regressum cōtra iudicem. item tolleretur obligatio naturalis que tamē per sniam non tollitur. vt no. in. l. iulianus. ff. de conditio. indebi. quod ergo dicitur in. c. quod ad cōsultationē. j. de re iudi. quod non appellans videf consentire dic qđ procedit in cōsensu interpretato z non vero: z presumitur ille cōsensus ad effectuz vt illa snia transeat in rem iudicatam. Nec obstat parti agēti contra iudicem exceptio rei iudicate. quia ad aliud agitur nunc ꝙ̄ tūc: quia primo agebatur super re principali nunc vero contra iudicē ad interesse: z sic cessat exceptio rei iudicate. vt in l. cum querif. cum duabus seq. ff. de excep. rei iud.

6 z no. in. c. aduersario. de excep. ¶ † Sed q̄ro nunquid p̄dicta procedant cōtra arbitrū qui male iudicauit? Dic qđ sic: qr arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū. l. j. ff. de arbi. z hoc firmat Bart. in l. fi. ff. de va. z extraordi. cog. vbi notanter querit

l quid in laudo[l] arbitratorū nunquid possit haberi regressus cōtra arbitratores seu amicabiles cōpositores si vltra debitū aggrauarunt partes. z concludit ꝙ cum arbitrator equiparef proxenete: qr est quidam mediator inter partes nō tenef nisi de dolo z lata culpa sicut ipse proxeneta. vt legitur z not. in. l. j. ff. de proxe. naz arbitrator nō proprie est arbiter nec quasi iudex. vt. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. vbi bonus tex. multum singularis z notabilis. z per hoc dictuz no. singulariter ꝙ si arbitrator fuit in dolo vel in lata culpa potest cōueniri per partez lesam ad interesse: z dicif esse in lata culpa qñ deuiauit ab eo qđ cōiter omnes fe-

7 cissent. vt in. l. late culpe. ff. de ver. sign. ¶ † Quid aūt in cōsiliarijs seu iurisperitis qui per imprudē-

m tiam[m] vel perperā vel per errorē dant malum consiliū in preiudiciū alterius partis: nunquid cōueniri possint ad interesse. vide in Spe. in tit. de req.

8 cōsi. §. j. ver. cōsiliarij. ¶ † In gl. in ver. tenef. in fi. no. hāc gl. q̄ solet allegari quotidie. z videf gl. sentire colligendo argu. ꝯ Hug. ꝙ iudex dz iudicare fm allegata lz habeat consciētiā in ꝯtrariū. z colligif hic arg. ex tex. in eo qđ papa hic mādat ordinario vt exequaf sniam delegati etiam si sciat eam iniustam. si ergo papa consuluit satis inferf qđ cessat peccatū. z hanc opi. gl. tenet z prosequif per plura verba in. c. j. de offi. ordi. in ver. canones. z no. illam glos. qr est plenior qualibet alia in hac mate-

n ria. Host. hic dicit ꝙ si iudex[n] habet conscientiaz firmā z indubitatā: quia clare constat sibi de contrario eius qđ probatū est ꝙ non debet tūc deponere cōscientiā: nec cōtra eū pronūtiare: sed dz instare vt exoneref ab officio iudicādi: qđ si efficere non pōt dz appellare ad superiorē. iuxta no. in. c.

---

a ¶ Nō admittere. Adde alex. consi. xxxiij. Abb. cōsi. xxxiij.

b ¶ Admittere. vide Bal. i. l. j. C. q accu. nō pos. Jo. and. in tit. de leg. §. nūc videndū. in add. mag. glos. in c. sup eo. s. e. z ibi do. Car. de remis. ad. l. ij. C. ð falsis. Andre. Barba.

c ¶ Ipsam executionē. Adde Roma. ꝯsil. cccxxxvj. vbi dicit ꝙ ñ exequif nisi ꝯstet sibi de solēnitate snie.

d ¶ Remittendi. Adde ꝙ Roma. cōsi. lj. dicit: ꝙ qñ snia ē notorie nulla nō hz necesse remittere.

e ¶ Cōseruatorio. Adde do. de rot. deci. suis. de rescr. Anch. cōsi. cxxxj.

f ¶ Dz admittere. Adde Anch. cōsi. ccxxv.

g ¶ Aduerte tñ. vide Bar. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. vbi tenet cōtra istā gloss. vide hic Jo. de imol. sed i d. l. a diuo pio. tenui contra Bart. Andre. Barba.

h ¶ Mandato parere. Uide ꝙ not. Bart. in. l. j. ff. de ope. no. nū. z glo. in. l. j. §. hoc iter dictū. in ver. imperfecta. ff. ð tab. exhi. z Bal. in. l. ex predijs. C. ð euictio. Andre. Barba.

i ¶ Habere regressum. Uide p hoc gl. in. l. j. ff. ð app. z ꝙ voluit glo. in l. j. ff. qđ qsq: iur. que vult qñ ex cā omisit appellare vide bal. in. c. j. §. iudices. de pa. iu. firmā. vbi loquif qñ expsse renūtiauit iuri appellandi vide eūdē l. l. fi. §. finaūt. C. de tēpo. appel. z in. l. fi. C. de pe. iud. et in l. j. ff. ꝙ qsq: iud. z in. l. obseruare. §. proficisci. de offic. procō. z ang. in. l. fili⁹. ff. de iud. z in l. iiij. §. fi. ff. de dā. infe. z in. l. mancipia. C. de ser. fugi. z in. l. j. ff. de app. z l. l. fi. §. illud. C. de tēpo. app. z in ꝯsi. lxxxvj. Bart. in. l. fi. ff. de va. z extraor. co. vbi q̄rit qd in laudo arbitratoris. vide ibi p eū. Salic. in. l. fi. §. finaūt. C. de tēpo. appel. vide hic Bal. z alios in. c. sepe. de appel. Andre. Barba. Sebasti. Sapia.

k ¶ Contrariā sententiā. vide Abb. in rubr. de appel. cum ibi cumulatis per Feli. Sebasti. Sapia.

l ¶ Quid i laudo. Uide text. ad hoc ponderatū p scribentes ibi: et late ibi p Jason. in. l. penul. C. de pact. Sebasti. Sapia.

m ¶ Per imprudētiā. Uid do. Jas. l. l. j. C. de ser. fug. Sebasti. Sapia.

n ¶ Si iudex. Adde ꝙ p̄nceps pōt iudicare fm suam cōscientiā: vt not. Bart. in. l. j. C. vt q̄ desint aduo. z tradit late Feli. i c. in causis. j. de re iudicata.

a ¶ Cum eterni. Jo.cald.al'.cum hoc tu põdera qr dicit ẜm consciẽtiã ⁊ iustitiam. Anto.Francis. ¶ Circa istud qñ iudex hz cõsciẽtiã lesam dz supsedere ⁊ non iudicare dz tñ curare si potest illã cõsciẽtiã dponere. iuxta ea q̃ plene tractant p docto. vltimate p do. Feli. i.c.ne innitaris. de consti. qm̃ q̃ conscientiã lederet edificat ad gehẽnã caueat tñ ne falsaz cõsciẽtiã habeat. vt in.c.p tuas de simo. ⁊ in.c.lr̃as.de rest.spo. ⁊ in.§.ex his.xxxviij.q.j.q̃ eñ cõsciẽtiã ledit saluari nõ põt. vt j.d.c.lr̃as. ⁊ i.c.fi. de pscri. ⁊ i.c.tua: de simo. ⁊ ppterea dicebat Bal. in.c.cũ cãm.de testi. q̧ ɔscientia est bon⁹ vir. qd etiaz voluit Alex. in.l. si ptio.§.fi. in fi.ff. loc. ⁊ bene caueat iudex qr cõsciẽtia subtilis licet excuset a dolo non excusat tñ a damno pecuniario. ita notã. voluit Bal. in l.fi.in.ij.col.in pri. C.de fi.instru. ⁊ iõ dicebat. Inn.i.c.fi.de pscri. q̧ conscientia titubans nõ inducit malaz fidẽ in pscriptionibus. dicit tñ Inno.in hoc.c.in.iij.col.in ver.itez nõ q̧ cõsciẽtiã excusat iudicẽ qui nõ admittit appellationẽ. dz tñ vt dixi curare deponere talẽ cõsciẽtiã alias dz supersedere ad iudicanduz si non põt illã deponere vt plene tractat in preall'.c.ne innitaris. Zacharias.

b ¶ Superioribus. Imo punitur p platũ inferiorẽ vt inquisitor heresis a papa deputat⁹ potest amoueri ⁊ amot⁹ per prelatũ puniri. ita not. Cardi. in cle.ij.§. notariũ.p text. ibi de hereti.

si quãdo.s̃.eo.sed si cõsciẽtia iudicis nõ est idubitata: tũc debet eam deponere si põt: sed si nõ põt debet ɔ̃ eã iudicare etiã si ɔsciẽtia sit erronea: per c.per tuas.el.ij.j.de simo. ⁊ c.lr̃as.de resti.spo.sed Jo.and.in hoc qñ nil dicit remittẽdo ad no.p eũ in addi. Spe.intit.de alleg. ⁊ dispu.§.vlti.ante fi. sup ver.licet añt. ⁊ ibi recitatis varijs opi. ⁊ motiuis magistrorũ etiã theologorũ quos dicit disputãdo vidisse tenere ɔ̃rium. ⁊ q̧ põt qs habere triplicẽ scientiã. vnã vt deus: exemplum in sacerdote qui aliqd habuit in cõfessiõe. vt i.c.si sacerdos. de offi.ordi. scdam vt iudex: vt qr cõstat sibi ex actis publicis. tertiã vt priuatus. Si ergo iudex hz cõsciẽtiã ɔtra acta publica non debet pcedere ẜm illam: qr non habet illã conscientiam vt iudex: sz vt priuatus ⁊ ipse habet iudicare vt iudex: sz in ista perplexitate dicit iudicẽ debere laborare ad inqrendũ veritatẽ quã si habere nõ põt debet instare vt alleuiet ab onere iudicãdi si nõ põt dz informare cõscientiã suã per distinctionẽ: de qua.s̃.c.j. qd lz vt priuatus sciat cõtrariũ: tñ qr ibi est tanq̃ iudex nõ debet curare de illa cõsciẽtia quã hz vt priuatus: sed si nõ põt aliquo modo cõscientiã suaz sic informare: vt puta qr iudex vehementer credit incurrere peccatũ si pronũtiat ɔ̃ cõscientiã: tũc nõ debet pnũtiare sz supsedere ⁊ patienter pati penã si superior eum puniret quia iudicare nõ vult. ad hoc.d.c.lr̃as. ⁊ c.inqsitiõi.de sent.excõ. dicit tñ qd nõ dz ppter ɔsciẽtiã pnũtiare ɔtra acta publica nec etiã abstinere ab officio iudiciali: qr tenẽdo cõtrariũ ɔfunderet totũ ius positiuũ: pro hac opi. Jo.an. vide qd no. beat us Tho.ij.ij.q.lxxvij.articu.ij. vbi inter cetera tenet q̧ iudicare ad iudicẽ ptinet tanq̃ ad habentẽ potestatẽ de publico. et ideo nõ debet iudicare nisi sit informatus p pbationes publicas: vt per istrumẽta testes ⁊ similia. Jo.cald. hic aliter distinguit: dicẽs qd aut iudex habuit conscientiã per argumẽta leuia ⁊ tunc dz illam deponere ⁊ iudicare ẜm acta. adde.c.inqsitioni.j.de sen.excõ. sed si nõ põt illã deponere nullo modo dz iudicare ɔtra cõsciẽtiã. vt.d.c.p tuas. cũ simi. aut hz conscientiã indubitatã: ⁊ tunc nullo modo ẜm eum dz deponere cõscientiã. sz i hoc distinguit q̧ aut hz ɔscientiã cõtra reũ aut p reo. Primo casu nõ debet aliquo modo reũ cõdẽnare ẜm ɔscientiã sed eũ absoluere scdm acta qr nõ hz iudicare ẜm cõsciẽtiã quã habuit vt priuatus. ⁊ absoluẽdo euz ab accusatione nõ facit contra conscientiam qr nõ pronũtiat eũ innocentẽ. exẽplum. accusat Titius de homicidio testes nõ probãt sz iudex vt priuatus scit q̧ homicidiũ commisit. nõ eñ vt dixi debet eũ condẽnare nec eũ pronũtiare innocentẽ cõtra cõsciẽtiã sed eũ absoluere modo predicto. ⁊ pro hoc mẽbro optime facit.c.si sacerdos.preall'. Scdo casu qñ habet conscientiã p reo vt qr probat cõmisisse homicidiũ ⁊ iudex scit qd nõ cõmisit dicit q̧ iudex nõ põt eum cõdemnare nec causam delegare nec remittere ad superiorẽ si vehemẽter suspicat q̧ ex hac remissione iste damnaret sed dz supsedere: nisi credat qd supior eum dãnabit quo casu dz eũ absoluere. Nec ob. si dicatur q̧ nõ dz eũ absoluere ẜm ɔscientiã suã: qr proprie cũ absoluit qr nõ põt informari vt iudex: naz scia iudicialis inest homini tanq̃ i subiecto. vnde ex quo habet certã scientiã vt homo nõ põt recipere contrariã scientiã vt iudex. q.d. qd in eodem subiecto nõ pñt cõcurrere ɔ̃rarie sciẽtie: ⁊ sic sciẽtia iudicialis nõ põt applicari ad animũ iudicis ⁊ sic potius absoluit ex defectu pbationis. ⁊ dicit q̧ aliter dicẽtes nõ ɔsiderauerũt pdicta. do. meus do. Card. in sum. tenuit q̧ lz iudex habeat sciẽtiã ɔ̃riã vt priuat⁹ nihilominus dz semper iudicare ẜm acta: ⁊ si nõ iudicat peccat in eo qd non obedit superiori: necessitatur eñ ex officio publico. nõ obst. iura que dicũt q̧ agẽs cõtra ɔsciẽtiã peccat. pcedunt eñ in priuato qr non dz priuatus agere cõtra conscientiã: secus in hoĩe habẽte officiũ publicũ qui ẜm acta publica iudicare dz ⁊ nõ curare de cõsciẽtia quã habet vt priuatus. hãc opi. tenuit glo.in.d.c.j.de offi.ordi. ⁊ glo. ⁊ Bart.in.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.presi. ⁊ multũ facit ibi tex. Mihi plus placet opi. Calde. preter vltimum membrum: nã credo q̧ nunq̃ iudex dz iudicare cõtra cõscientiã. pro hoc tex.in.c.cũ eterni.[a] de re iud.lib.vj. ⁊ in cle.j.§.verũ.de heret. vbi in actu iudicandi tex. põderat ɔscientiã priuataz iudicis. Nec ob. qd dr iudicẽ peccare nõ iudicãdo qr illud verum qñ negligit: secus si ex iusta causa differt. Nec placet rñsio do. Cardi. nam nõ min⁹ obligat priuat⁹ obedire supiori q̧ iudex obedire legib⁹ publicis ⁊ supiori. sed priuat⁹ nõ tenet obedire superiori cõtra cõscientiaz suam. vt.d.c.literas: ergo nec iudex iudicãdo. Sed vltimũ membruz Cald. nõ placet vt pdixi vt possit iudex absoluere reum cõtra acta: quia hoc esset cõfundere totũ ius positiuũ ⁊ dare iudici materiã calũniandi nã nõ dz credi iudici si dicat se habere cõsciẽtiã alicuius facti in preiudicium alterius. vt.vj.q.ij.si tantũ. ⁊ in.c.placuit. ⁊ in.c.quoniã cõtra.de pba. Non ob. precedenti mẽbro.l.illicitas.§.veritas. vbi dr q̧ veritas rerũ erroribus gestarũ nõ vitiat: ideo iudex non debet iudicare ẜm qd probatũ est: qr vt dicit Cald. ⁊ bene: ille tex. debet intelligi de veris pbatiõibus: vt ibi colligit ex illa dictione illatiua: ⁊ ideo ⁊c. q̃ infert ex illo verbo veritas. sed nõs loquimur qñ iudex scit q̧ veritas est in contrariũ. Ad istũ text. rñdetur q̧ snĩa hic tenebat ⁊ trãsiuerat in rem iudicatam: vt dicitur in glo. ⁊ iura volunt q̧ talis snĩa mandetur executioni vt sit finis litium.

1 ☞ Delegatus pape potest in casu singulari cõmittere causam appellatione remota ⁊ nu.3.
2 Delegatus pape licet sit maior quocũqz in causa sibi commissa: tamẽ tenetur superiori suo citra causam illam obedire.
4 Animus ⁊ ea que consistunt in animo probantur ex coniecturis.
5 Clausula appellatione remota nõ excludit quĩ aliqñ possit appellari. Renuntians appellationi nullam appellationem potest interponere.

1 **Cum autem.** †Delegatus qui impedit die statuta pcedere partẽ hoc pcurantẽ puniet. ⁊ q̃tũ ad diem illam causam cõmittet appellatione remota: nisi partes negotiuz prorogẽt. ⁊ scda pars ibi: nos. ¶ Casus literalis. Iudex delegatus statuit terminũ partib⁹ in quo deberent psentare se corã ipso ad pcedẽdũ in causa: pars altera pcurauit iudicez ipm reuocari a rege vel archiepo in termino illo vt negotiũ prorogeť: papa volens obuiare malitijs peruersorũ statuit vt si constiterit hoc pcuratũ fuisse malitiose ab aliqua partiũ iudex illã puniat debita pena: ⁊ ne aliquis lucrum de malitia sua reportet iudex committat negotiũ persone neutri parti suspecte q̃tuz ad diẽ illũ quatenus in negotio ipo pcedat appellatione remota nisi partes ɔsenserint terminũ progari. Ber. ¶ † No.j. q̧ lz delegatus pape sit maior omnib⁹ quo ad causaz sibi cõmissam in alijs tñ remanet subiectus suis superiorib⁹.[b] vnde etiã durãte causa teneť obedire alijs suis superiorib⁹. ¶ No.ij. iudicẽ delegatũ posse animaduertere in partẽ calũniose agentẽ: ⁊ põt partẽ mulctare ẜm glo. not. hic de quo dic vt dixi in.d.c.de causis.s̃.eo. ¶ † Itẽ no. casum in quo subdelegat⁹ pcedit appellatione remota: ⁊ ratio specialitatis ponit in glo.fi. ¶ Opp. ɔ̃ tex. ⁊ videť q̧ etiaz nõ data ista malitia possit iudex causam subdelegare: vt s̃.eo.in prin. Sol. doc. fatent ɔ̃riũ ⁊ bene: sed iste tex. puidet de nouo vt data malitia partis possit iudex cõmittere appellatiõe remota. ¶ Sz 4 quero † quõ cõstabit iudici de malitia partis? Dicũt doc. q̧ per cõiecturas: qr cũ malitia consistat in animo de facili clare probari non põt. ad hoc.c.ij.de renũ.lib.vj. ⁊ l.dolũ.C.de dolo. ¶ In glo.in ver.a rege. ibi: cõmittere vices suas. Videť gl. hic tacite cõsentire q̧ causa fuit hic cõmissa pluribus cum clausula q̧ si non oẽs. sed istud est diuinare. qd aũt iuris de ista qõne quã ponit glo. diceť in.c.corã.j.e. ¶ In ea gl. ibi: cũ vtriqz possit obedire. No. gl. ⁊ dic vt plenius no.in.c.cũ parati.j.de app.
5 ¶ † In gl.fi. ibi: sed hodie locũ hoc nõ habet. Glo. hoc dicit inherẽdo opi. sue q̧ hodie clausula appellatione remota nihil opereť. sed non bene dicit: qr vbi apponitur hec clausula nulla appellatio admittitur nisi expsse a iure approbeť. vt in.c.pastoralis.j.de appella. ⁊ ibi plenius de hoc no. ⁊ inter cetera ponit hic Hosti. no. dictũ dicẽs q̧ magis operat renuntiatio appellationis facta per partes q̃ remotio appellationis que sit in rescripto principis: qr qñ partes renuntiauerũt nulla appellatio debet admitti. vt in.l.fin.C.de tempo.app. sed qñ princeps remouit in rescripto suo admittitur appellatio in multis casibus qui sz expresse approbantur iure. de quibus not.in.d.c.pastoralis. quod notabis.

1 ☞ Subdelegatus põt punire impedientẽ suã iurisditionẽ. vide in fi.
2 Officiali iniuste exequẽti potest resisti etiam per tertium. ⁊ nu.5.
3 Supplicatio porrecta principi dz facere mẽtionẽ non solũ expressam: sz expressissimã de omni clausula q̃ posset mouere pncipẽ ad rescribendũ.
4 Executor merus an possit punire impedientem eius officium.

1 **Ex literis.** †Subdelegatus a delegato pape iurisditionẽ habẽte põt coercere ipediẽtem h.d. cõprehẽdendo vtrũqz intellectũ sunt due ptes. in prima parte decisa facti narratio in scda cause cõmissio. ibi: mãdamus. q̃ distinguit ⁊ membrũ psequit ibi: si vo. ¶ Casus literalis ponit per Ber. in glo.j. ¶ No.j. q̧ vbi mãdat executio snĩe videť etiã accessorie dari iurisditio: q̧ tñ intellige vt dixi.s̃.c.pxi.§.qr vero. ¶ Not.ij. qd commissa iurisditione vr̃ trãslata potestas coercẽdi. ⁊ no. illa vba tex. q̧ iurisditio sine coercione vr̃ delusoria. vide q̧ no.in.c.cũ cõtingat.de fo.cõpe. ¶ Not.iij. q̧ interdictũ põt ferri in psonã. ¶ Itẽ no. q̧ iiuria fit

iudici si

iudici si eius lre nō pmittant legi. ⁊ potest ex hoc agi cōtra iniuriantes ad satisfactionē iniurie. facit. l. si quis id quod. ff. de iurisd. omnium iudi.

2 ¶ † Item no. in ver. denūtietis. iūcta glo. ꝙ exequēti sniam nullā[a] pōt violēter resisti etiā per tertium.[b] ⁊ aperte pbat hec lra si ferens snīa; nō habebat iurisditionē. ¶ Ulti. no. ꝙ nedū delegat[9] pape sed etiā subdelegatus ad certū articulū habet iurisditionem ⁊ coertionē circa articulū sibi cōmissum. ⁊ de hoc. j. ¶ † In gl. in ver. expressa; fecerit mētionē. ibi tacito de alijs literis. Dic ꝙ si sufficit facere mētionē de alijs lris: s; debet fieri mētio spālis. vt pbat in. c. ij. j. de do. ⁊ ɔtu. vñ de q̄libet clausula notabili apposita in priorib[9] lris d; fieri mētio in scdis. vt no. in. c. cū dilecta. ⁊ in. c. ceterū. de rescrip. ⁊ in summa de omnib[9] est fiēda mentio q̄ possent mouere animū principis ad scdas lras denegandas. vt in c. postulasti. de rescrip. ⁊ ideo dixit Inno. no. verbū ꝙ nō solū expssa sed etiā expssissima de priorib[9] est fiēda mētio. facit. j. eo. significātib[9]. ⁊ est ratio fm eū. q: reuocatio priorū iudicū est odiosa ⁊ contra ius. Hec ratio nō placet Host. q: reuocare priores lras nō est violare ius. vt in. l. iudiciū soluit. ff. de iudi. facit. l. obseruādū. ff. eo. sed ratio est fm eum. quia q̄dā iniuria irrogat priorib[9] iudicib[9] si sine licētia cā reuocat. l. iij. ff. de arbi. facit. c. vt debit[9]. j. de appel. Et tractat hic Inno. vtrū de appellatione sit fiēda mētio in literis: ⁊ videt ɔcludere ꝙ nō, sed ɔtriū tenuit in c. dilecti. de maio. ⁊ obe. sequit hic Host. ꝙ sit fiēda mentio videt tex. in c. bone. de ɔfir. vti. ⁊ in. c. ex parte. de rescrip.

4 ¶ † In gl. in ver. subdelegatus. ibi: ⁊ etiā merus executor. No. sing. gl. ꝙ merus executor ⁊ sic deputatus ad nudū ministeriū recipit iurisditionē ⁊ potestatē coercendi saltem circa executionis actū. ⁊ idē voluit glo. in. c. sup q̄stionū. in ver. quē executorē. s. eo. idē sentit. Hostiē. hic sed ɔtrium sensit[c] Jo. an. sup tex. in ver. quā potuerūt ⁊c. nā ibi ponderat tex. q videt innuere ꝙ isti delegati expsse mandauerūt isti patriarche iurisditionē ⁊ nō cōmiserūt simpliciter nudū ministeriū: vnde intelligit ꝙ delegati commiserant isti vices suas in actu denūtiationis al's nō potuisset patriarcha exercere iurisditionem cum fuisset deputatus ad nudū ministeriū. s. vt denūtiaret illos canonicos nō esse excōicatos ad hoc bonus tex. in. c. si. j. e. in fi. ⁊ ibi clarius hoc tenēt Jo. an. ⁊ Host. sup gl. penul. concludētes ꝙ nisi apponātur aliq̄ vba p que detur iurisditio puta ɔdictores[d] cōpescēdo ⁊c. vel vices nostras cōmittim[9] i tali actu ⁊c. nō pōt deputat[9] ad nudū ministeriū exercere iurisditionē etiā contra impedientes. per. d. c. fi. Ant. tū ibi distinguit[e] vtrū delegat[9] sit presens vel absens vt in primo casu nō possit ed recurrat ad delegātē: in scdo sic. vtraq; opi. videt satis probabilis. Aduerte tū aut mādat nuda executio facti plene prius cogniti: ⁊ nullā iurisditionē pōt exercere executor. vt l. l. executorē. ⁊ in. l. si vt proponis. C. de execu. rei iud. ⁊ dixi. s. c. pri. aut mandat sibi nō pura executio sed aliq̄d nudū ministeriū: ⁊ tūc habet locu; q̄d. s. dictū est. ⁊ de subtilitate iuris videt verior opi. Jo. an. s; distinctio Ant. habet eq̄tatē. ⁊ no. pdicta quia quotidiana: cū sepe auditores q excōicauerūt in curia, mandāt in partibus excōicatū publicari. Ex pdictis habes nunq̄d cōmissarius possit exercere iurisditionē contra impedientē. ⁊ adde q̄d no. in. c. super questionum. s. eo. gl. ibi: delegatus ab epo. hec glo. vsq; ad fi. istat vtrū delegatus inferioris a pricipe possit iurisditionē exercere circa executionis actū vel etiā aliter ptes coercere: ⁊ hoc incidit in aliud dubium nunquid in delegatū inferioris a principe trāseat ea q̄ sunt meri vel misti imperij. hec materia plene expeditur in. c. si qs cōtra. de fo. cōpe. vbi plenissime dixi.

5 ¶ † In glo. penul. ibi violenter resisti pōt ei. No. gl. sing. ⁊ pl[9] pbat iste tex. ꝙ etiam tertius pōt resistere iudici in fauorē partis. nā archidiaconus castellanus erat tertius in q̄one ista: nā q̄libet pōt adiuuare proximū suum oppressum. ad hoc. l. si qs in seruitute. ff. de fur. ⁊ tenet Bar. in. l. phibitū. all. in gl. ⁊ vide circa hoc q̄d plene dixi. in. c. si q̄n. s. e. ¶ In glo. fi. ibi: non est iudex ordinari[9]. colligit hic arg. ex tex. ꝙ si patriarcha esset ibi iudex ordinarius valuisset snīa interdicti lata in archidiaconū castellanū etiā si nō habuisset iurisditionē delegatā. Sed glos. rñdet ⁊ bñ ꝙ psupposito ꝙ haberet ibi iurisditionem ordinariā nō tñ pcedit argumētatio glo. q: ipse intendebat pcedere autoritate delegata ⁊ nō ordinaria. ⁊ hoc no. bene glo. ꝙ si ordinarius credit se delegatum ⁊ pcedit autoritate delegata nō tenet pcessus si postmodū nō apparet ꝙ nō erat delegatus: l; potuisset pcedere vt ordinarius.[f] ⁊ hoc ex defectu volūtatis. p hoc. c. ex parte astensis. ⁊ de cōces. pben. ⁊ vide plene p Inn. in. c. cum ex officij. de pscrip. ¶ Extra glo. oppo. cōtra tex. et videt ꝙ ista sententia omnino debeat tenere etiā si iurisditio primo; iudicum fuisset reuocata quia ante psentationē secundarū literarū ⁊ exceptionem earū vigore factā tenet pcessus priorū iudicu;. vt in. c. audita. de resti. spo. ⁊ dixi in. c. ceterū. de rescri. Sol. Inno, multum instat. ⁊ primo refert quosdā tenere ꝙ hic pcessit exceptio. alij vero dicūt ꝙ etiā citra exceptionē ⁊ etiā data ignorātia nō valet pcessus ɔtra tertios data reuocatione prio; literarū. vñ dicūt ꝙ si primi ⁊ secūdi iudices pcedūt ad ɔrios pcessus validitas pcessus contra tertios pendet ex validitate reuocationis: per istū tex. qui bene facit. sec[9] dicūt contra partē q: pars nō comparēs nec excipiēs corā priorib[9] iudicibus pōt excōicari. ⁊ tene menti hanc differentiā inter partē ⁊ tertium[g] ⁊ hoc ideo fm istos quia tertij non sunt de iurisditione iudicū: ideo non tenent obedire nisi in veritate sint iudices: de quo satis dubito: quia ex literis de iustitia principaliter confertur iurisditio circa partes: secundario circa tertios turba-

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Snīam nullā. Adde glo. in cle. si. de seq. posses. ⁊ fru. plene per Alex. in. l. de pupillo. §. qui opus. de ope. no. nū. sed infinita congerit ad propositū do. Claudius aqueñ. in. l. vt vim. in. j. ⁊. ij. lect. in glo. j. ff. de iust. ⁊ iu. vbi facit plures casus an liceat resistere magistratui. ⁊ concludit ꝙ q̄n cōstat de nullitate snīe nō potest quis resistere iudici exequēti: nisi talis nullitas resultaret ex defectu iurisditiōis: ⁊ ita i istis terminis loquit glo. hic ⁊ ita d; itelligi fm eu;. Zacharias.

b tores[b] vt in. c. j. s. eo. vñ si datur iurisditio in principali: scilicet circa partem: ergo ⁊ in accessorio circa tertium. de hoc tamen vide quod plene dixi in d. c. ceterum. tene menti istum text. fm illam lect. propter executores ad beneficia qui sepe circa idē beneficium faciunt diuersos ⁊ contrarios processus contra canonicos vel ordinarios loci ⁊c.

¶ Per tertium. Adde hāc materiā p latos fines ppagatā, fuisse p Ja. rebuf. i. l. pcepit. nu. 2. ⁊ ibi remissiue in apostil. Celsi ad eū. C. de cano. largi. titu. li bro. x.

¶ Cōtrarium sensit. S; tu pōdera tex. du; dicit ex q̄ coercionem recepit pbat dictum gl. Andr. barba.

1 Iurisditio delegata expirat re integra morte b mandantis.
Clausula quod si non omnes duo ⁊c. verificatur in vno alterius vices gerente.

2 Clausula vos vel alter vestrum ⁊c. verificatur in vno tantum.

3 Uoces dande in collegio vel capitulo possunt alteri committi.

4 Iurisditio delegata nō perpetuatur nisi per actū iurisditionalem.
Delegatus non dicitur perpetuare iurisditione; c per solam subdelegationem.

5 Iurisditio perpetuatur per solam citationem.
Iurisditio delegata ad diuersas causas an perpetuetur per citationem ad vnam causam. ⁊ nume ro. 6.

6 Iurisditio delegata an extinguatur morte vel de- d positione delegati: an vero transeat in successorē.
Commissio facta alicui sub nomine proprio ⁊ dignitatis censetur personalis.

8 Iurisditio delegata an suspendatur per excōmunicationem delegantis.
Mandatum extinguitur morte naturali mandātis non ciuili.
Iurisditio vicarij suspendetur si episcopus excō- e municatur.

9 Procurator an repellatur si eius dominus excōmunicetur.

¶ Contradictores. Adde q̄d Roma. ɔsi. cccclxxxij. dicit: ꝙ dat iurisditionem ɔ illos q se de facto opponunt non autē de iure.

¶ Distiguit. Facit in simili ꝙ habet in. c. q̄d super his. de fi. instr. q̄n est papa presens an credat legato. Andre. barba.

¶ Ut ordinari[9]. Adde Rom. ɔsi. ccccxvj. s. all.

1 Licet vndiq; † Iurisditio delegati re integra morte mandātis expirat. f Al' sic. Clausula q̄d si nō oēs duo ⁊c. purificat in vno vices alterius habente etiā duobus impeditis. Communis diuisio. secunda ibi: Inquisitioni. ¶ Casus literalis. Causa commissa g est tribus iudicibus a domino papa sub hac forma: q̄d si non omnes ⁊c. vnus commisit cuidam de socijs suis vices suas ⁊ tandem mortu[9] est socius suus tanq̄ suspectus fuit recusatus. queritur an iste superstes nomine suo ⁊ defuncti possit negotium diffinire. respondetur q̄d si iudex iste non cepit vti iurisditione sibi a socio delegata eo viuente iurisditio expirauit post mortem mandatoris re integra. si vero ante mortem illius cepit vti iurisditiōe sibi commissa vices suas ⁊ illius poterit

2 implere. Ber. ¶ † Not. j. effectū illi[9] clausule ꝙ si non omnes poterunt: duo vestrum ⁊c. oportet eni necessario ꝙ duo remaneant iudices vere vel ficte. secus est in illa clausula vos vel alter vestrum ⁊c. quia tūc vnus solus pcedere posset. vt in. c. cū plures. j. eodem. lib. vj. ¶ Not. ij. ꝙ etiā vbi apponit hec clausula duo vestrum procedant ⁊c. pōt vnus h college cōmittere vices suas ⁊ ille repsentat vices

3 duorū. † Ex quo infert Host. ꝙ si quis in electionis actu est procurator plurium habet tot voces i quot sunt illi quorum pcurator existit. [i] de quo in c. scriptu;. s. de elec. ¶ No. ij. significatum huius verbi collega: nam denotat habentes par officiū: vnde habentes vnū ⁊ idem officiū dicunt college. vt in. l. collegarū. ff. de ver. sig. ¶ Item no. ꝙ mā-

✠ Sebasti. Sapia. ¶ Et tertiū. Hāc differentia; tenet do. Ant. Imo. et Abb. in. c. ceterū. de rescri. ⁊ ibi Feli. dicit hanc esse cōem s; ɔtrium ponit. d. Abb. hic: tamē hāc opi. firmat ipse Abb. in c. audita de resti. spolia. ⁊ ita hāc eē communem attestatur Feli. sibi cōtrarius in. c. cum dilecta. colū. j. de rescriptis.

¶ Turbatores. Adde q̄d Fede. consil. clxiij. dicit ꝙ delegās potest excōicare cōmunicantem cum excōmunicato a se. ⁊ dicit eē notabile. allegat Host. ibi vide.

i ¶ Zacharias. ¶ Existit. Ita no. idē Host. in. c. quia propter. §. illd. s. de elec. cardi. Mādago. in trac. de elec. parte. j. c. xiiij. in gloss. j. ⁊ seq. vbi quid in casu huic opposito: sc; si vnus canonicus legitime absens constituit plures procuratores insolidū: de quo vide per Bal. in all. c. quia propter. in fi. ⁊ manda. remis. vbi. s.

¶Sol.cōtraria. Nā illud ꝓceditq̄ ad cōueniendū illū q ꝯtinebatᷣ sub clausula gn̄ali:secus si fuisset exp̄ssus i rescripto: q2 tūc ꝑ mortē talis litigatoris ēt re integra non expiraret rescriptū:vt iā dixi ibi.in ea.glo. ibi.l.neratius. ibi eñ.ꝓbari vr̄ ꝙ mādatū morte mandātis nō expirat: dicas q̄ ibi res ñ erat integra q2 lȝ pr̄ q ꝓfessus fuerat filiū susceptu rū munus publicum ad q̄ fuerat elect⁹ ille fili⁹ q decesserat añq̄ ipe filius illud munus susciperet: tñ non erat res itegra q2 ꝑ talē ꝓfessionē factā ꝑ patrē iā fuerat obligatus pr̄ ipe: si contingeret postea filiuȝ acceptare ꝛ obligari reipubli.in ea.ibi. l.cum quasi.dicit hic do.Car.q̄ in casu illo res non erat integra:quia decretū fuerat interpositū.ꝛ ista so. est ꝯ illū.ꝛ tex.qui loquitᷣ qñ decretū fuit iterpositū iā mortuo illo q fuerat rogatus in testamento manumittere seruum:ꝛ decessit post aditā hereditatē añ prestitā libertatē. nā si ex eo cui⁹ nō habebatᷣ p̄sentia decreuit iudex eū eē absentem ex iusta cā ꝛ libertatē cōpetere:q2 cēsetᷣ absens ex iusta cā ꝓpter mortē. facit. c.si delegat⁹.j.eo. li.vj.cōpetit libertas ꝛ heres ei⁹ cēsetᷣ patronus.ꝛ sic sn̄ia lata pro mortuo ꝓsit heredi.l. peñ.ff.q̄ sentē.sine appel.re. Aliq tñ dicūt ibi eē spāle vt sn̄ia lata ꝑ mortuo ꝓsit heredi in quādā ꝯsequētiā fauore libertatis de q̄ vide ꝑ Bar. in.d.l. neratius.ꝛ l.d.l.penul. q̄ sen. si.app.resci. dixit tñ Ang.in.d.l.cū quasi.ibi esse tex. sing.i iure, q̄ decretū ꝓlatū cō tra

datum iurisditionale expirat per mortem mādatoris re integra:idem est regulariter in mādato non iurisditionali.vt.l. mandatū.C.manda. ꝛ in cle.si.de ꝓcu.ꝛ in.§.recte.insti.māda. ¶Ulti.pōdera tex.ibi: vti ceperit taliter demādata ꝛc.†q̄ ad hoc vt iurisditio ꝑpetuetᷣ citra mortē mandatoris oportet ꝙ mandatarius inceperit vti iurisditione delegata.Et ex hoc ꝛ ex tex.apte infero ꝯ host.hic.ꝛ glo.in.c.si a subdelegato.j.eo.lib.vj.q tenuerūt ꝙ ꝑ actū subdelegationis perpetuatur iurisditio:moti ex eo quia subdelegare est iurisditione vti:vt in.l.iij.ff.de iurisdi.olm iu.sed errauerūt iudicio meo:q2 lȝ sit iurisditio nō tñ illa ē delegata ſȝ ordinaria:est eñ cōcessa a lege vt aperte dicit tex.in.c.pastoralis.in prin.s̄.eo.ꝛ ibi dixi.vnde teneo cū glo.in hoc ꝙ ad perpetuandā iurisditionē nō sufficit actus citra citationē.ꝛ hanc opi. tenuerunt.Cald.ꝛ Archid.ij.q.vj.non ita. ꝛ in.c. quāuis.j.eo.li.vj.Jo.mona.in.c.vt aiarū. de consti.eo.lib.ꝛ oēs fere Mod.sequētes:lȝ Host.tenuerit contrariū per istū tex.qui generaliter dicit: vti ceperit.vnde ſm eū si delegatus vocauit tabellionē ꝛ testes ꝛ publicauit cōmissionem sibi factam tanq̄ delegatus aio perpetuādi iurisditionē perpetuata est ſm eū:sed hoc nō placet q2 hoc verbū gn̄ale vti ceperit:dȝ declarari ſm alia iura q̄ specifice requirunt citationē.vt in.c.si.de offi.lega. ꝛ in c.gratū.s̄.eo.ꝛ dic vt plenius dixi.ꝛ ꝑ hoc est declarata prima glo. ¶In glos.ij.diuide hanc glo. in quinq̄ partes.In prima parte glo. prosequitᷣ aliquos casus in quib⁹ tacite vel expresse reuocatur mādatū re integra.ꝛ q̄tenus tāgit de reuocatiōe fienda de morte litigatorū dic vt plene dixi i c.significauit.de rescrip.vbi sol.cōtraria gl.hic.ꝛ prosequitᷣ hec glo.mistim tam de reuocatiōe mādati iurisditionalis q̄ de non iurisditionali: vide q̄ leg.ꝛ no.in cle.si.de ꝓcu.ꝛ.l.mandatū.C.mād. ¶†In scd̄a parte q̄ icipit.ibi:ſȝ pone q̄ plures. glo.q̄rit qd si plures cause cōmittantᷣ vni ꝛ citatio sit in vna nūquid perpetuetᷣ iurisditio quo ad oēs causas.ꝛ alleg.pro ꝛ ꝯtra.ꝛ finaliter cōcludit ꝙ nō:sed distīgue latius post Gof.ꝙ aut citatio emanauit super oībus causis.ꝛ fit ꝑpetuatio quo ad oēs.s̄.eo.gratū.aut citatio emanauit sup vna causa tm̄ ꝛ hȝ connexitatē cū aliis causis ꝛ fit perpetuatio quo ad oēs.arg.i.l.si. C.de duo. re.alle. in glo.ꝛ in.c. trāslato.s̄.de consti.ꝛ i.l.in hoc iudicio.ff.fami.her.aut erant cause separate:ꝛ ꝑpetuatio fit solū respectu illi⁹ in qua emanauit citatio. arg.in.c.inq̄sitioni.j.de appel.ꝛ in.l.etiā.ff.de minori.nam de separatis non fit illatio vt in.c. ij.de trāsia.ꝑla.ꝛ.l.papinianus exuli.ff.de mino.ꝛ vide ad ꝑdicta bonā glo.in.c.ne aliqui.de heret.lib.vj. ¶†In tertia parte q̄ inci.ibi:sed quid si moriatᷣ. gl.q̄rit qd si citatio sit facta ante declarationē rerū:vt puta quia res comprehenduntᷣ in rescripto suo sub clausula generali:gl.videtᷣ velle q̄ nō fit ꝑpetuatio nisi respectu rei exp̄sse sup qua emanauit citatio.dic meli⁹ ſm Host.ꝙ aut citatio emanauit sup declaratiōe rerū fiēda ꝛ fit perpetuatio quo ad oēs causas:q2 citatio ꝯcernit oēs causas: aut citatio fuit restricta ad certā causam ꝛ tūc distingue vt.s̄.dixi in precedenti particula.¶†In quarta parte que inci.ibi itē qd si delegās.gl.q̄rit qd si delegās deponitᷣ re integra: nō aūt moritur nūquid expirat mādatū:ꝛ cōcludit glo.q̄ sic.distīgue post Host.ꝙ aut cōmissio fuit facta exp̄sso noie proprio.ꝛ tūc procedit dictū gl. nā in dubio papa velle videtᷣ ꝙ cōmissio sit personalis licet sit etiā expressum nomē appellatiuū. vñ hodie papa cōiter ꝑmittit nomē propriū ꝛ subiūgit nomē appellatiuū:dr̄ eñ Martin⁹ ep̄s ꝛc.vñ cōmissio censetᷣ ꝑsonalis ꝛ expirat re integra sicut ꝑ mortē:nā deposit⁹ eq̄paratᷣ mortuo quo ad dignitatē.xvj. q.j.§.ecce.ꝛ idē dic si delegat⁹ trāsferretᷣ ad aliā dignitatē.aut dlegatio fuit facta sub noīe dignitatis ꝛ durat lȝ moriatᷣ ꝑsona que p̄sidebat i dignitate quia dignitas nō moritᷣ vt i.c.si gratiose. de rescrip.lib.vj.facit q̄ no.per legistas in.l.centesimis.ff.de ver.obli.¶†In quinta parte ibi:qd si excōicatᷣ.gloss.prosequitᷣ qd si delegans excōicetᷣ nūq̄d delegat⁹ possit ꝓcedere durāte excōicatiōe. ꝛ videtᷣ concludere ꝙ sic:ꝛ bene:q2 excōicatio pōt eq̄parari morti ciuili.iura vero q̄ dicūt q̄ morte mādatoris expirat mādatū debēt itelligi de morte naturali, vt in.§.si donator.allᷣ.in glo. In ꝯtrariū glo.allᷣ.c.romana.de offi.vica.i.vj.vbi tex.dicit ꝙ excōicato ep̄o suspenditᷣ iurisditio vicarij.ergo excōicato delegāte dȝ esse suspensa iurisditio delegata:q2 delegat⁹ nihil ꝓprij hȝ sed iurisditio est delegātis vt in.c.sane.s̄.e.ꝛ in.l.j.ff.de offi.ei⁹ cui mā. est iurisdi.Inno.tenet hic indistincte ꝙ siue delegatio fuerit facta in totū siue in partē nō expirat nec suspēditur iurisditio subdelegati seu delegati ꝑ excōicationē delegantis nisi mādatū esset nudū ministeriū.d.l.j.in fi.ꝛ.j.c.fi.Hostiē.distinguit q̄ aut delegat⁹ subdelegauit in totuȝ.ꝛ ꝓcedit opi. Inn.aut subdelegauit pro parte ꝛ suspēditᷣ iurisditio:q2 nō dȝ is admitti cuius autor repelleretᷣ. j.de testi.licet ex quadā.ꝛ q2 quasi idem est consistoriuȝ delegantis ꝛ delegati.Jo.an.videtᷣ accedere ad opi.Inno.possent tñ ista hic ita eque distingui:q̄ aut delegās fuit excōicat⁹ re itegra ꝛ suspēditᷣ iurisditio delegati.arg.i.c.q̄uis.j.eodeȝ. lib.vj.aut res desit esse integra. ꝛ tunc indistincte procedit opi.Inn.pro qua videtᷣ tex.in.c.si is cui. j.eo.lib.vj.vbi dr̄ ꝙ si subdelegās est excōicat⁹ nō dȝ appellari ad eū a subdelegato:sed ad primuȝ delegātē.ꝛ sic innuit q̄ subdelegatio fuit facta ꝑ parte:alᷣs nullo modo potuisset ad euȝ appellari: vt.c.sup q̄onum.§.porro.s̄.e.nec est verū q̄ dicit Hosti.idē esse delegātis ꝛ delegati cōsistoriū.nam dicit Jo.an.ꝛ bene si hoc esset veruȝ nunq̄ posset appellari ad delegātē vt in.c.s̄.de cōsue.li.vj.Itē ꝑ mortē delegātis expiraret iurisditio delegati ēt re non integra sicut contingit in vicario ep̄i.vt in d.c.romana.ꝛ tene hoc mēti. ¶†Extra glo.q̄ro nunq̄d dȝ repelli procurator ꝓpter superuenientē excōicationē in ꝑsonā dñi ꝛ loquor de ꝓcuratore ad agendū.Host.tenet ꝙ sic:etiam si ꝓcurator sit cōtestatus liteȝ anteq̄ excōicaretur: q2 licet ꝑ lit. conte.efficiatᷣ dñs instantie:non tñ efficitur dñs litis nam causa est dñi:cū ad eū spectet cōmoduȝ vel incōmodū.vt in.c.biduum.versic. palam.ij.q. vj.ꝛ no.bene hanc.q.secus dicit Host. si procurator fuisset datus in rem suam . in hoc vltimo do. Ang.distinguit ꝛ bene ꝙ aut ꝓcurator datus in rem suam intentat vtilē actionē sibi cōpetentem: ꝛ procedit dictum Host. quia cum excōicatio sit personalis non concernit factū procuratoris pro mouentis actionem sibi competentem.aut procurator intentat directam nomine dñi:ꝛ tūc pōt repelli.ad hoc vide bonam glo.ꝛ q̄ super ea no.in c.vnico.de iurepatrona.lib.vj.ꝛ q̄ no. Bar.in.l. apud celsum.ff.de do.excep.

defunctū trāsit in heredeȝ fauore libertatis ꝛ sunt duo spālia ꝙ sn̄ia valeat ꝯ.defunctū ꝛ ꝙ trāseat in heredē:q non habuit vires ꝯ ipm defunctuȝ:vide q̄ dixi in.c.significauit.de rescrip.
Andre . Barba.
✠ Sebasti. Sapia.
¶Glos.q̄rit. De hac q̄one vide late ꝑ Feli.in.c.pastoralis.§.fi. s̄.de rescriptis.
✠ Sebasti. Sapia.
¶Delegās. Qd qs non possit esse iudex qñ ē excōicat⁹:tate tradunt scribētes in. c. ad ꝓbandū.de re iudi.Bal.in.c.cōtigit.col.ix.de do.ꝛ ꝯtu. q̄ ēt ꝓcedit in arbitro vt per Bar.in.l.cū pr̄.§. hereditatem.ff.de leg. ij. ꝛ idē in arbitratore vt per Alex.l.l.ex facto. §.si qs rogat⁹. ff. ad treb.ꝑ Jas.in l. si qs arbitratu. col.xvj.ꝟ.sexto q̄rit. Bar.ff.de ꝟb. sig.q̄ oīa ꝓcedūt i publice excōicato secus in eo qui est occulte excōicat⁹ vt tradit i.d.c.ad ꝓbandū q̄ tñ singulariter limitatᷣ qñ partes sciunt: vt refert Feli. i.c. rodulphus.colū. añpe.s̄. de rescri.

1 Delegatio cause nō presumatᷣ nisi probetur.
2 Bonus an quis presumatur.
Facta non presumuntur nisi probentur.
3 Delegatus in causa sibi commissa est maior ordinario.
Ordinarius ita demum tenetᷣ obedire delegato si delegatus ostendit suum mandatum.
Excōicatio iniusta nō ligat excommunicatum.
4 Mandatū nō tenetᷣ quis ostendere nisi petatur.
Ab executore non appellatur.
5 Allegans malitiose falsitatem rescripti principis quomodo puniatur.
6 Mandatum delegationis qualiter probetur.
Instrumēti tenor scriptus apud acta ita demuȝ probat.s.instrumentū esse talis tenoris si fuit scriptus voluntate partium:alias secus.
Notarius non pōt facere fidem de eo de quo non est rogatus:sed de productiōe coraȝ eo facta sic.
7 Incompetentia iudicis nō potest opponi post litem contestatam.
Incompetentia iudicis an possit opponi per contumacem vel absentem postea comparentem.
8 Sententia presumitur in dubio lata a iudice cōpetenti.intellige tamen prout.j.proxi.
Legatus pape habet ordinariam iurisditioneȝ.

Notario

9 Notario asserēti in actis talē esse ꝓcuratorē talis ñ adhibet̃ fides nisi ꝺ mādato ipe fuerit rogat⁹.
Uerba enūtiatiua posita i aliq̃ istrō q̃ sint de substātia act⁹ qui gerit̃ an ꝓbent̃ per ipsum instr̄m.
Procurator ex quibus presumatur habere cōsensum domini ad agendum.
10 Procurator de cui⁹ mandato dubitatur potest cogi ad promittendum de rato.
11 Excōicatus nō p̄sumit̃ absolutus nisi ꝓbet l̄ras absolutionis quas debet ad cautelam seruare.

Cum in iure. a† Non credit̃ qs delegatus nisi delegationē probet. Uel adidem sic. Nō tenet̃ quis parere mādatis asserentis se delegatū nisi mandatū ꝓbet. Cōmunis diuisio. secūda ibi: sup quo. ¶ Casus literalis. Aliquis delegatus mādat alicui: autoritate qua fungor tibi iniungo vt Titium denunties excōicatum. iste cum hoc mādatur dubitat de iurisditione illius: nec super hoc fidē facit eidē. q̃rit̃ an teneat̃ exequi mandatū illius? r̄ndetur qꝺ nisi de mādato apostolico fiat fides non tenet̃ exequi qꝺ mandat̃. Ber. ¶ 2 † No. ex princ. iuncta decisa ꝙ cōsultatio debet esse de re dubia: al's cōsult⁹ est dign⁹ reprehensiōe: maxime si creditur iurisperitus. vnde papa reprehendit istū ep̄m qui dubitabat de iure nō dubitabili. potuit enim moueri ad dubitādū: quia quilibet presumitur bonus. vt in c. vnico. de scruti. ꝛ in. c. fi. de presum. Sed hec ratio parum cōcludit: q2 ea que accidētaliter proueniūt: ꝛ nō insunt homini a natura nō presumunt̃ nisi probent̃. vt in. c. si forte. de elec. lib. vj. item cū agit̃ de preiudicio alteri⁹ nō sufficit presumptio: sed debet fieri plena ꝓbatio. ad hoc. c. cū a nobis. de testi. ꝛ qꝺ no. in gl. in. c. sicut. de sent. excōi. ꝛ ex hoc ꝛ ex tex. no. ꝙ facta non presumunt̃. ad hoc. l. quecūq3. ff. de publ. ꝛ no. in. l. sciendū. ff. de ꝟb. ob. ꝛ per Innoc. c. innotuit. de eo qui fur. ordi. recep. ¶ No. iij. practicā precipiēdi cū quis vtit̃ alteri⁹ potestate: nā iniūgit autoritate qua fungit̃: ꝛ sic delegat⁹ pape p̄cipit autoritate apostolica: ꝛ facit ꝓ stylo hodierno: nā delegatus in suis l̄ris īter cetera dicit n̄ris seu veri⁹ apostolicis parere mandatis ꝛc. Et no. ibi: iniungo. ꝙ iudex loquit̃ de se in singulari. b l3 hodie ƒm Io. and. ex fastigio loquatur iudex in plurali. de quo vide qꝺ leg. ꝛ no. in. c. cū ab vno. de re iudi. li. vj. ¶ Itē no. qꝺ ordinari⁹ nō tenet̃ exequi factū delegati: nec al'r sibi parere nisi fiat fides de mādato. ¶ 3 † Itē no. vlt. ꝙ delegatus pōt p̄cipere ordinario vt exequat̃ factū suū: nā gerit vices pape quo ad illā causam ꝛ est maior quolibet ordinario. vt in. c. studuisti. de offi. leg. ¶ Sed q̃ro quid si delegatus nō vult facere fidē ordinario de mandato suo: sed eū parere nolentē excōicat. Dicūt doc. ꝛ bene ꝙ excōicatio non tenet: q2 delegatus non habet iurisditionem super ordinariū nisi qñ esset sibi rebellis: sed petēdo fidē de mādato facit qꝺ sibi a iure permittit̃: ergo non pōt dici rebellis: ꝛ sic non tenet excōicatio ex defectu iurisditionis: facit qꝺ in simili dixi in. c. cū cōtingat. de rescrip. ¶ 4 Secūdo q̃ro † quid si ordinarius nō curat certificari de mandato nūquid possit exequi? Doct. ꝙ sic: ex quo p̄sumit de mādato. nam hic tex. nō dicit ꝙ non pōt exequi: sed nō cogit̃: ꝛ si pars appellaret ab ordinario nō tenet̃ admittere appellationē: q2 cū ipe sit nudus executor appellatio debet interponi a delegato q iniunxit mandatum vt no. fuit. s̄. eo. c. super questionum. ¶ 5 Quero tertio † quid si ordinari⁹ malitiose dicat se dubitare de mādato allegādo maxime falsitatē rescripti: iuxta id qꝺ habet̃ i. c. sup e. de cri. fal. Sol. ꝺt Hos. ꝙ q̃tuor remedia hoc casu cōpetūt. primū vt delegatus exequat̃ per se qꝺ potest. vt in. c. in l̄ris. s̄. eodē. scꝺm vt puniat ip̄m ordinariū si constat ꝙ malitiose opponit. tertium quia punit̃ quo ad deum. quartū quia poterit cōdēnari in. xxx. lib. auri si malitiose opponit: annullando rescriptū p̄ricipis. l. ij. in fi. C. de leg. ¶ In glo. in ver. iniungo. Not. bene istam glos. quia est multū no. maxime respectu theorice quam tradit in fi. ꝛ multū allegari solet ista gl. in iudicijs: ꝛ vide ad materiā qꝺ no. Inno. ī. de eo qui fur. ordi. rece. in. c. innotuit. ꝛ vt habeas ꝯclusiue istā materiam prosequere ꝑ tria mēbra. primū est cū queritur qualiter vere probet̃ mandatu3 delegatiōis. scꝺm qualiter presumit̃ iurisditio delegata vel ordinaria. tertiū qd in legitimitate aliaru3 personarū in iudicio intercedentiū vt ꝓcuratorū: tutorū: ꝛ simi. ¶ 6 Quo ad primū dic † ꝙ primo pōt ꝓbari mandatū ꝑ originale. c ꝛ hodie clari⁹. ī. de fide. instru. quasi per totū. scꝺm per exemplū solēniter sumptū ex originali. ꝛ que solēnitas d3 adhiberi. dic vt legit̃ ꝛ no. in. c. penul. ꝛ vlti. de fide instru. ꝛ in. c. significauit. ꝛ. c. albericus. de testib. idez est si partib⁹ cōsentiētib⁹ vel p̄sentib⁹ ꝛ nō ꝯdicētib⁹ d originale fuit exemplatū in actis: d ƒm Hosti. hic nam in preiudiciū ipsarū partiū acta faciunt fidē de tenore originalis: qꝺ satis placet. arg. bonū in l. j. C. de rela. ꝛ ꝑ illū tex. dicit ibi Bar. ꝙ si partes in iudicio p̄ntes nō cōtradicunt his q̃ p̄nt tēdere in earū preiudiciū vident̃ cōsentire. sec⁹ dic vbi solus notarius exēplauit instrumēta originalia reducendo tenorē ad acta. nā vt no. dicit hic Inn. cū ꝓducunt̃ instrumēta: sola ꝓductio est de actis ꝛ nō tenor. q. d. si notari⁹ scripsit in actis ꝙ pars ꝓduxit tale instrumētū credit̃ notario sup produ e ctione. e vt in. c. qm̄ cōtra. de ꝓba. s3 nō creditur super tenore instrumētorū nisi probet̃ tenor ꝑ originalia vel alijs modis p̄dictis. nā notari⁹ nō est rogat⁹ de cōtētis in instrumētis ꝓductis. ꝛ ideo sup tenore illorū nō pōt facere fidē: qnimo nō sufficeret iudicis autoritas nisi pars aduersa fuisset citata vl' presens: vt predixi. ad hoc qꝺ no. Inn. in. d. c. significauit. ꝛ. c. alberic⁹. ꝺ testi. ꝛ ibi dixi plene. ꝛ per Io. an. in addi. Spe. in ti. de rescri. p̄sen. §. j. post prin. ꝛ hoc no. ¶ 7 † Uenio ad scꝺm in quo distinguo post Inno. ꝙ aut sn̄ia fuit lata ꝑ delegatū p̄sentib⁹ ꝑtib⁹ ꝛ nō appellātib⁹: ꝛ p̄sumit̃ ꝙ iudex habuerit iurisditionē: idē est si pars qñq3 cōparuit ante lit. cōte. nā post lit. cōte. nō pōt allegare defectū mādati. vt in. c. iter mōasteriū. de re iu. nā presumendū est ꝙ ex quo pars cōparuit ꝛ nō opposuit de defectu iurisditionis ꝙ iudex habuerit iurisditionē. f si vero sn̄ia fuerit lata ꝯ absente3 in casu in quo ferri potuit: ꝛ pars absens nūq̄ paruit delegato: ꝛ tūc semꝑ pōt opponere defectu3 iurisditiōis ꝛ on⁹ ꝓbādi ꝯtrū incūbit aduersario: sed in p̄cedēti mēbro on⁹ incūbit opponēti. Quidam tñ tenēt ꝯtrū vt refert Inn. sed p̄dicta distinctio est satis equa ꝛ ad eā reducas dictū isti⁹ glo. Dubiū remanet qd si pars fuit absens cōtumaciter nūqd si postmodū opposuit teneat̃ ꝓbare defectū mādati: an autē onus incūbat aduersario. Inno. in. d. c. innotuit. sentit ꝙ cōtumax eqparet̃ p̄senti. aliud sentit hic: ꝛ plus placet ꝙ ex quo fuit semꝑ abs̄ns l3 ꝯtumaciter: q2 opponēdo trāsferat on⁹ ꝓbādi in aduersariū. rō q̄ me mouet est q2 negādo iurisditionē negat ꝑ ꝯn̄s cōtumacia3: q2 si nō erat iudex non tenebat̃ corā eo cōparere. facit l. nō vr̄ latitare. ff. de iudi. Itē cessat p̄sumptio iurisditionis qñ pars fuit semꝑ absens: q2 factū nō p̄sumit̃: nec subest tacit⁹ cōsensus g partiū. hec ꝓcedūt respectu iurisditionis delegate: s3 respectu ordinarie dicit glo. ꝙ ꝓ ea p̄sumit̃. ¶ 8 † Et iō dicūt doc. qꝺ si sn̄ia fuit lata a legato: satis est probare ꝙ ille reputabat̃ legat⁹: nā legat⁹ pape h3 ordinariā iurisditionē. vt in. c. ij. de offi. le. lib. vj. intellige gl. qñ ꝓbat̃ ꝙ ꝑsona habebat̃ ꝓ cōstituta in tali dignitate. ar. l. barbari⁹. ff. de offi. preto. ꝛ ꝑ Inn. in. c. veniēs. de ꝟb. sig. lib. vj. itē op3 ꝙ illud sup q̊ fuit sn̄iatū specter ad illā dignitatē ꝺ iure cōi: al's aūt si allegaret̃ ꝯsuetudo vel p̄uilegiū iurisditionē tribuēs oporteret qꝺ ꝓbaret̃ sicut. s̄. dixi i delegato: q2 ista nō presumunt̃ vt no. in. c. j. de offi. lega. lib. vj. ꝛ ideo si delegat⁹ processit sup eo ꝙ sibi nō cōpetit ex cōi stylo delegatiōis nō presumeret̃ iurisditio: q2 in illo non est ordinarius de iure cōi. ¶ 9 Uenio ad tertiū ꝛ vltimū † in quo dicit Inno. qꝺ si negat̃ quem fuisse ꝓcuratorē vel tutorē absentis ꝙ tūc nō stat̃ sententie nisi pars que obti-

---

Sebasti. Sapia.
¶ Cum in iure. Hūc tex. d. Bartho. de beleuc. i. c. qꝺ super his. ca. xvj. de fi. instru. intelligit ꝙ non h3 locu3 in cardinali dicēti causam sibi cōmissam. s3 vide a Feli. probantē in c. ad aures. versi. viij. de rescrip. ꝛ b̃ sentit Old. in ꝯsi. cexj. vbi ꝓbat qꝺ in materia stricta etiam cardinales cōprehēdunt̃: de quo ēt ꝑ Feli. hic.
¶ In singulari. Not. ꝙ iudex loquitur de se in singulari. tu dicas etiā qꝺ papa de se loquendo loquit̃ in singulari. c. filius. de test. ꝛ etiā imperator loquit̃ i singulari. l. ij. C. de ap. l. minorib⁹. C. de his q. vt indi. l. ij. C. de do. inter vi. ꝛ vx. l. j. ff. de testa. milit. vide. l. j. C. qūo. ꝛ qñ iu. l. in testamēto. C. ꝺ testa. mili. l. ea q̃. ꝛ. l. castitati. C. de adult. l. j. ꝛ. ij. C. ad l. iul. maie. l. fi. C. ꝺ edē. l. j. C. de off. q̃sto. vide tex. l. l. j. C. de vetera. li. xij. vbi pōt dici imperatori tu. l. j. C. q ad li. ꝑue. nō pos. l. fi. C. de pac. c. cū ab vno. de re iud. li. vj. ꝛ. c. quosdā. de p̄sum. ꝛ. l. fi. C. vt nulli. lib. xij. c. j. de ꝓba. c. nihil. de p̄scrip. facit. c. ij. in ꝟs. dico. de homi. hodie tñ vtimur plurali. vt in. c. cū ab vno. de re iud. ƒm do. Car.
Andre. Barba.
Anto. Francis.
¶ Circa hoc si in l̄ris pape vel imperatoris in eorū noīe apponeretur nūerus singl'aris nō carerent hmōi l̄re vitio ꝛ suspitiōe falsitatis. iuxta nota. in. c. ad falsariorū3. de cri. fal. l3 eñ numer⁹ pl'aris non possit verificari i vno tātū. vt in. l. vbi nūerus. ff. de test. ꝛ ꝑ Pau. de ca. i cōsi. xiiij. ꝛ in ꝯsi. cij. et in cōsi. cexxxiiij. ꝛ in. l. fi. ff. ad treb.

ꝛ per Spe. l'ate. et ibi ꝑ Io. an. i addi. i. §. j. in. ti. de teste. l ꝟ. i q̃rta qōe. Tñ ꝓpter cōsuetudinē ꝛ stylū curie q̄ se hn̄t ꝙ papa qñ ꝺ se loquit̃ semꝑ loq̃t̃ in nūero pl'ali. si in l̄ris repiret̃ nūer⁹ singularis non carerēt suspicione falsitatis. Et adꝺ ēt ꝙ adiectiuum singularis nūeri positū post duo substantiua refert̃ ad oīa vt puta si dico lego vineas et fundū plenū fructibus. itelligunt̃ ēt legati fruct⁹ vinee vt per Bart. post Dy. in. l. cu3 filio. in fi. col. ff. de legi. j. ꝛ in. l. extat. qꝺ me. cau. ꝛ vide Bal. in. l. j. l fi. C. de legiti. here.
¶ Originale. adde Roma. consil. cccxxxvi.
Zacharias.
¶ Adꝺ plenissi. ꝑ Feli. in ca. fi. in pri. ī. de fi. istru. et ꝑ Lāfrā. de ordia. in. c. qm̄ ꝯ. §. istrumentorū ꝓductiones. nu. 7. 8. 9. et ibi per discursum an ꝛ qñ requirat̃ originale ꝛ qñ stetur illius exēplo.
Sebasti. Sapia.
¶ In actis. Uide Rotā in tit. de fid. instru. deci. j. Bal. i. l. nostrā. in iiij. colū. C. de test. Rom̄. in. l. sciēdū. ff. de ver. obl. bal. ꝛ Ange. in aut. si quis i aliquo. C. de eden.
¶ Super productiōe. Adde Ancha. consi. xlj.
¶ Iurisditionē. Adde Ang. ꝯsil. cclxxxvij. et vide Lap. alle. xliiij.
¶ Tacit⁹ cōsensus. Adde Rom̄. consi. xlviij.

nuerit probet procuratorẽ habuisse mandatũ nisi dñs fuisset presens qñ sñia fuit lata contra ꝓcuratorẽ ⁊ nõ cõtradixit.idem si probatur dñm sciuisse illum se gerere pro procuratore suo ⁊ non cõtradixit.No.hoc dictũ ⁊ idẽ tenet Innoc. in.c.ex parte decani.de rescri.⁊ vide qđ ibi dixi nec sufficit ſm eũ ꝙ notarius dicat in instrumẽto sñie qđ ille erat procurator:q2 non credit notario de his q̃ incidẽter narrat in instrumento ex quo nõ fuerat rogatus de ꝓcuratiõe illius.⁊ ideo nõ põt facere fidem maxime in preiudiciũ tertij[a].nec ob.l.opti.C.de ꝯhen.⁊ cõmit.stipu. vbi dr ꝙ enũtiata in aliquo instrumento que sunt de substãtia act⁹ qui gerit,probant per ipsuz instrumentũ. vnde si dr Titius seruus Semproniȷ fuit stipulatus ⁊c. probat Titius seruus suus quo ad validitatẽ stipulationis:vt ibi.procedit enim illa l.ſm Inno. ⁊ bene:in his que enuntiant in preiudiciũ partiũ presentiũ:sed respectu absentium illa verba nõ faciunt fidem:vnde dñs absens põt dicere ꝙ nũq̄ dedit mandatum illi procuratori.qđ bene no.idẽ sentit Bar.in.l.licet.C.de procu.vbi dicit qđ etiã si iudex pronuntiauerit illũ esse procuratorem nõ per hoc sñia preiudicat dño absenti:q2 res inter alios acta ⁊c. Ad idẽ qđ ipse no.in.l.j. C.eo.⁊ qđ no.in.c.j.de ꝓcu.¶ Et ideo cautũ est †qđ cũ dubitatur de mandato vel de reuocatione mãdati exigat cautio de ratihabitione ab ipso ꝓcuratore,vt nota.in.d.l.j.⁊ per hoc remanet expedita tota glo.¶ †Et no.bene glo.in fi. ꝙ semel excõicatus semper presumit excõicatus nisi probet absolutus.⁊ ideo necessariũ est seruare literas absolutionis.[b]⁊ idẽ not.in.c.proposuit.alleg.in glo.⁊ vide ad predicta tex.cum gloss.in.c.ex insinuatione. de procura.⁊ dic idẽ de tutore.⁊ simi.qđ dixi in ꝓcuratore.nisi in casu de quo in.l.j.ff.quod cuz fal. tuto.scilicet quando iudex approbauit tutorem.

1 ☞Excommunicatio lata post appellationem legitimam est nulla.⁊ nu.12.
2 Sacrilegus etiam qui sit laicus potest conueniri coram ecclesiastico iudice.
3 Delegatus non cognoscit vltra cõprehensa in rescripto.vide in fine.intellige vt.j.num.7.respectu rei conuenti potest.⁊ nu.11.
Jurisditio delegata potest prorogari tacito consensu partium de re ad rẽ:vel de tempore ad tempus sed de loco ad locũ requiritur expressus consensus.⁊ nu.9.⁊.10.
Delegatus ad cognoscendum in vna dioceſi nõ potest cognoscere extra illam:nisi ex cõsensu partium expresso.
Cõtradictio vel protestatio nullitatis nõ habet impedire iudicium nisi sequatur appellatio.
4 Mandatum procuratoris non extenditur vltra comprehensa in eo.
Procurator cõstitut⁹ ad exigẽdũ ⁊ ad fidẽ faciẽdã de receptis: nõ censet cõstitut⁹ ad cõfitẽdũ se recepisse:⁊ nõ ꝑiudicat dño nisi cõstet de recepto.
5 Procurator constitutus ad mutuũ recipiendum non censetur cõstitutus ad confitendum de mutuo recepto:nisi constet ex alio q̃ ex confessione.
Procurator ad vendendum an possit transferre dominium habita fide de pretio.
6 Procurator cõstitutus ad vendendũ an preiudicet domino si confiteretur se habuisse pretium.
7 Rescripta extenduntur ad accessoria illorum que exprimuntur in rescripto.
Rescripta extenduntur ad omnia ad que extẽdi possunt ex lato significatu verborum.
8 Procurator an possit transgredi fines mandati presente ⁊ non contradicente domino.
10 Procurator an possit iurisditionem prorogare.
11 Reconuentio habet locũ coram iudice delegato.
13 Appellatio ab interlocutoria annullat omnia gesta post eam.

Cum olim abbas.

¶ Per procuratorẽ nõ habentẽ mandatum de re ad rem iurisditio prorogari non potest.h.d.quo ad titu.vel sic scđm literaz.

†Excõmunicatio lata post appellationẽ legitimã est nulla. Et diuidit in duas partes principales.Secũda ibi:q2 ꝟo.⁊prima potest multipliciter subdiuidi.vt patet in tex.¶ Casus literalis. Comes Altisiodo. quoddã stagnũ:⁊ molẽdinũ:⁊ domũ:volebat cõstruere in preiudiciũ ⁊ grauamẽ monachoꝝ Uergiliaceñ.monachi causam sup hoc episcopo ⁊ thesaurario Niuerneñ.obtinuere cõmitti.lit.cõtest.super petitionib⁹ monachoꝝ receptis vtriusq3 partis ⁊ testib⁹ publicatis:⁊ cuz sup ill s fuisset a partib⁹ disputatũ:comes proposuit ꝙ de dãnis in nemorib⁹ ⁊ rebus alijs datis super quib⁹ testes deposuerãt cognoscere nõ debeãt iudices cũ de his in rescripto nulla mentio haberet.iudices interlocuti fuerunt qđ super dãnis datis a comite ad eos iurisditio ꝑtinebat quo audito comes statim ad sedẽ apostolicã appellauit:sed iudices nõ obstante appellatione vocauerũt ipsum:⁊ q2 non venit nec misit excõmunicauerunt eundẽ:⁊ per literas suas negotiũ dño pape intimauerunt. Super hoc respõdet quibusdã iudicibus dicẽs:ꝙ super damnis datis ante lit.cõtesta.cognitio ad dictos iudices non pertinebat:cũ de dãnis datis in rescripto nulla mẽtio haberet:nec procurator potuit super his ad iudices prorogare iurisditionẽ:cũ ad illa solũmodo ꝯstitutus intelligatur q̃ in rescripto continentur:⁊ q̃cito comes intellexit super damnis fuisse depositũ statim cõtradixit:vnde papa pronuntiauit iudices illos perperam processisse ⁊ sepe dictũ comitẽ qui ꝓpter hoc appellauit
2 excõmunicationis sententia non fuisse ligatũ.B. ¶ †Not.j.laicũ posse cõueniri coraz iudice ecclesiastico si delinquit in bonis ecclesie vel aliter in eis damnũ intulit q strictе põt dici malefactor:et largo modo sacrile
c gus.[c]vt in.c.cum sit generale.de for.cõpe.¶ No.ij.ꝙ appellans ab interlocutoria iterũ citat si appellatio sua pretendit minus legitima.hoc tamen non est necessariũ:l3 ad cautelaz fieri possit.de quo dic vt habet
3 in.c.eum qui.de do.⁊ contu.li.vj.¶ †No.iij.ꝙ iurisditio delegata non extendit vltra cõprehensa in rescripto.⁊ si iudex ꝓcedit super alijs rebus cautela est vt cõtradicat ⁊ appellet.hoc intellige vt no.fuit in. c.j. š.eo.si aũt nõ appellaret valeret iudicium super alijs rebus inchoatũ: vt hic est tex.satis no.Ex quo infero ad duo dicta multũ no.primuz ꝙ iurisditio delegata potest de re ad rem cõsensu partiũ prorogari quemadmodũ prorogari põt de tẽpore ad tẽpus.vt in.c.de causis. š.e.secus est in prorogatione q̃ fit de persona ad personã.vt patet in.c.P.⁊.G. j e.⁊ dic vt ibi plenius de hac materia no.ſm dictũ magis nota.est qđ ad prorogãdũ iurisditionẽ etiam delegati sufficit tacitus cõsensus par
d tium.[d]⁊ hoc iudicio meo melius probat hec litera q̃ quelibet alia.nec ad hoc solet induci.sed profecto hoc bene probat:maxime in eo ꝙ ponderat ꝙ iste comes protinus contradixit quasi secus si tacuisset.⁊ l3 alij qui tenuerũt alibi consensum expssum requiri:primũ tamẽ verius est. ⁊ sentit Inno.hic clarius.⁊ in.c.ad petitionẽ.j.de accu. sequitur Bar.in l.j.in fi.ff.de iudi.⁊ facit.l.j.C.de iurisdi.oĩm iud. ⁊ per hoc puto Ang.
e de peru.non bene dixisse[e]in.l.fi.ff.de iurisdi.om.iud.in eo qđ dixit cõsensum expressum requiri in prorogando iurisditiõe delegata. ⁊ all'.pro se tex.in.c.statutum.in.§.in nullo.de rescrip. li.vj.qui videtur bene facere. sed loquit in prorogatione que fit de loco ad locũ. dicit enim ꝙ delegatus deputatus in certa dioceſi non põt cognoscere extra illam nisi ad id accedat expssus consensus partiũ.vnde arguẽdo per locuz a speciali ille tex.ꝓbaret opp.sed forte ipse voluit inducere tex.a paritate ratiõis: sed certe non debet induci cuz illud videatur ius nouum. ⁊ regulariter
f consensus expssus ⁊ tacitus equiparant.[f]vt no.in.c.dilecti.de foro com
4 pe.facit.c.si rector.xliij.dist.⁊ hec bene no.¶ No. vlterius† qđ mandatum procuratoriũ nõ extendit vltra comprehensa in eo:⁊ põdera ꝟbũ solũmodo:positũ in tex.⁊ hanc literã induco ad questionem.Quidam constituit procuratorẽ ad petendum ⁊ exigendum quod sibi debetur a quacũq3 persona ⁊ ad fidem ⁊ ad liberationẽ fiendam de receptis.iste procurator confessus fuit se recepisse ducenta que debebant domino a quodã debitore ⁊ liberauit illuz ab obligatione qua tenebat domino. Dubitatũ fuit in qõne facti:nunquid ille debitor esset liberatus:⁊ videtur ꝙ non:q2 procurator non fuit cõstitutus ad confitendũ nec simpliciter ad liberãdum:sed ad fidem faciendaz de receptis.vnde ex quo non apparet ꝙ receperit non potuit illum liberare.In cõtrarium allegabatur.nã confessio probat solutionẽ.vt in.l.pecunie.C.de sol.⁊ in.c. si cautio.de fide instru.cum ibi no.⁊ in.l.cuz de indebito.ff.de probat. ergo potest iste debitor se tueri cõtra creditorẽ producẽdo confessionem ad probationẽ solutionis.hanc questionem ponit Fed.cõsi.liij.⁊ videt
g multum dubitare:nec aperte firmat pedes.[g] Sed ego puto qđ ille nõ sit liberatus.ad ꝙ optime facit iste tex.in eo qđ dicit ꝙ ꝓcurator itelligitur solũmodo ad illa cõstitutus q̃ in cõmissionis literis inueniuntur expressa:sed in procuratorio dicebatur vt fidẽ faceret de receptis.ergo ex quo non apparet expresse de receptione nõ poterit facere fidem: nec confessio probat contra dominum:q2 nõ fuit constitutus ad confitendum.¶ Et pro hoc adduco ꝙ no.Bar.in.l.ij.§.in mutui antẽ datiõe.
5 ff.si cer.pe.in fi.vbi no.dicit †ꝙ si cõstituo ꝓcuratorẽ ad mutuũ recipiẽdum nõ nocet mihi cõfessio procuratoris de mutuo recepto:ex quo nõ apparet ꝙ pecunia fuit sibi numerata:q2 procurator fuit cõstitut⁹ ad recipiendũ mutuũ naturale qđ ꝯhitur vera interuẽtiõe rei:sed cõfessio
h probat solũmodo mutuũ ciuile.quod est bene not.[h]⁊ pro hoc facit illa litera inducẽdo modo predicto.vide qđ etiaz in fi.no.Bar.in.l. a diuo pio.§.sed

a ¶ Preiudicium tertij Adde limitandũ vt per Ancha.cõsi.xl.š. all'.
b ¶ Literas absolutiõis. Adde vt per Roma.cõsil. cccl xxxvij.
c ¶ Sacrileg⁹.adde Pe.de ancha. consi.xiiij.
☞ Sebasti. Sapia.
d ¶ Cõsensus partium. In ꝯtrã tñ facit tex.i.l.j.ff.de iudi.cum ibi not. ⁊ qđ no.Cardi.in cõsi.lxxiij. Ange. in.l.q̃ro.ff.de sol. sed opi. Abb.hic põt saluari in ꝓrogatiõe de re ad rez in qua sufficit tacite ꝯsensus:vt hic dixi late in.d. l.j.ff.de iudic.
e ¶ Nõ bñ dixisse. No.ꝙ male intellexit Ange. ideo vide ibi omnino. Andre.Barba.
f ¶ Equiparant. Adde de hoc videndũ Card.ꝯsil. lxxi.incip. omnis a me charitatis.
☞ Sebasti. Sapia.
g ¶ Firmat pedes. Uid do. Ant.de but.idẽ tenentem i.c.si cautio. de fi. instru.Ange.in.l. nõ abstulit. C.de noua.Imo. i.l.si debitorẽ. ff.de noua.i.l. a diuo pio. §.sed si emptor.ff. de re iudi. Romã. l.l.ꝑdia.ff.de acq. pos.⁊ in cõsi.cclij. inci. q̃rit nũquid dñi auinionẽses. i.ij.dub.⁊ Imo.⁊ Fel.in.d.c.si cautio.Pau.de cast. in ꝯsi.vlti.ſm antiquã ipressionez.
h ¶ Qđ est bñ no. Adde late Pau. de cast.cõsi.vlt.in primo impressis.

a ¶Tranferre dominium. Adde Alex.consi.lxxxj.iij.lib.
b ¶Confitetur. Adde Pet.de ancha.cõs.l.xviij.
c Zacharias. ¶Qd nõ sufficit. Tu adde p opi. Bar.tex.sin.sm Guil. de cu.:.l.i.§.igit̃ pposito.vꝫ.s; si ad locandũ.ff.de exer.quẽ singularizat in.l.cuicũqꝫ.§.no tñ.z ibi diffuse de hoc in addi.Celsi ad ipm.ff.d istit. vbi dicit qd cõstitut' ad vendẽdũ nõ põt recipe preciũ.quẽ refert z sequit Rom.sing. xxiij.inci.qd hñs mãdatũ ad vẽdẽdũ zc.Sed tu vid eũdẽ ro.q ita indistincte no loqtur sing.dcxxv.inci'. cõstituo pcuratorẽ meũ:vbi videt̃ idẽ sentire cũ isto in fi.huius nume. Antonius Frãc.
¶De hoc an habens mãdatũ ad vendendũ cẽseat̃ habere mandatũ ad recipiẽdũ preciũ vltra alle. hic p istũ. Dicas qd p hoc facit q2 ex quo hꝫ mandatũ simplr ad vendẽdũ dꝫ formaliter mãdatuꝫ seruare z nõ vltra.facere q̃ sibi sit mandatum.c.cũ dilecta. de rescrip.l.diligẽter.ff.mãd.z ideo dicim' qd mãdatarius ad emendũ reꝫ aliquã certo p̃cio si plus expẽdit non repetit a mãdãte.l.q aliena.§.libertos. et ibi glos.ff.de neg.ge.z vide pulchꝝ ꝯsi.do. Paul.ad ppositũ.nu. 155. imo si plus expendit q̃ habeat in mandatis nõ potest agere nec conueniri:vt p glo.in l.p̃terea.in.§.fi.et l.seq.ff.man. Dicas tñ q̃ ille q hꝫ mãdatũ ad emendũ emens simpliciter vr̃ emere pro mandãte z cogit̃ ad tradendum rẽ emptã ipsi mãdãti.l.q in aliena.§. si is qui.z ibi per bar.Ang.z doct. ff.de acq.here.
d ¶Extendũt̃. ad de Ro.q est sibi ꝯtri' ꝯsl.cccxx.q tꝫ quod rescripta delegatoria sunt strictissimi iuris. in ꝯs.ccclxiij.dicit qd late sunt interpretanda. Antonius Frãc.
¶Circa. h de interptatiõe rescriptorum dicas qd rescripta sunt latissime interpretanda ꝯ p̃ncipem ꝯcedentem.ita Bar. in.l.bñficiũ.in.i.col.ff.de ꝯst.prin.z tenet Bald.in.l.iiij.C.de emã.li.vt Inn.no.in.c.cãm q.circa p̃n.de rescri.z ita põt intelligi qd dixit Ro. in loco hic alle.qñ dixit est latissime interpretãdũ.al's aũt rescriptũ dꝫ interp̃tari sm ius cõe vt in.l.ex facto.in p̃n.vbi p Ioã.de imo.z dñm Alex.in.iiij.co.de vul.z pup.z vide Io.an.i.c.cũ olim. de vꝫ.sig.z in.c.cũ dilecta.de rescrip. imo in dubio nũq̃ intelligit̃ cõcessum cũ preiudicio iuris tertij.l.ij.§.si quis a p̃ncipe.z i §.merito.ff.ne qd in loco publi.imo semp subĩtelligit̃ i eo cl'a illa saluo iure tertij z salua iustitia.ita bal.in l.j.C.d ꝯsti.p̃n.z i l.in monumẽta.C.d lega.z no.bar.i.l. dotal'.ff.de testa. m'.z io dicim' qd nũq̃ est interp̃tãdũ vt extẽdat̃ vltra psonas in eo dscriptas ita bar. in.l.j.i.§.fi.i.q.ff.a q.app. nõ l;.imo nec extẽdit̃ ad heredes ei' ꝯ quem fuit ĩpetratum:vt no.d. Anto.in.c. q2.v.de iud.z no. doc.in.c.j.de resc. z tene menti q̃ rescriptũ nõ põt interp̃tari sine ptis citatiõe.vt p spec. in tit.de rescri.p̃n. in.§.ix.vꝫ. item qd ad rescripum.z vide pau.de cast.in ꝯsi.lv. ici.q2 exceptiões.z hoc sco mõ põt intelligi qd voluit Ro.ẽt in loco h all'.dum dixit qd rescripta sunt stricte interpretanda.
Sebast. Sapia.
e ¶Legato significato. Quaꝫ interpretationem recipiat rescriptũ vid d. Ias.in.l.beneficium.ff.de consti. prin. Feli.in rub. s.de rescrip.
f ¶Procuratorem gñalem. adde qd Ro. cõs.all'.xlvij. tenet qd reqritur spãlemandatum.

pio.§.sed si emptor.ff.de re iud.vbi ponit qõnem notabilẽ:quã originaliter ponit Cy.i.l.inciuile. C.de rei vẽ.nũqd pcurator constitutus ad vẽdẽdum possit transferre dñiuꝫ habita fide de p̃cio. Et sic cõclusio est q̃ pcurator ecclesie vel minoris vel fisci nõ põt trãsferre dñiũ[a] p.l.si pcurator. iuncta gl.ff.de iure fis.ad idẽ ibi Bar.Si vꝫ oẽ pcurator alterius aut est gñalis z põt.l.cuicunqꝫ. §.si ei.ff.de isti.aut est pcurator spãlis:z tũc aut cõstitutus vt vẽderet p certo p̃cio:z tũc non põt hr̃e fidẽ de precio:q2 excederet formã mandati. aut fuit cõstitut' simplr:z aut ob certã cãm q̃ nõ fuit secuta:z nõ põt habere fideꝫ de precio.vt puta ꝯstituit pcuratorẽ ad vendendã certã rẽ vt satisfaceret creditorib'.si vꝫo non fuit expressa certa cã tunc põt habere fidem de precio. ¶†Sed dubiũ est qd si pcurator cõstitutus ad vendẽdũ confitet̃[b] sẽ habuisse preciũ.Bar.ibi vr̃ sentire q̃ non sufficit[c]:q2 aliud est recipere preciũ z aliud ꝯfiteri.sed ꝯtrium sentit in.d.l.si procurator.z vr̃ tex.no.in.l.ij.§.fi.C.de quadri.prescri. vbi dr̃ q3 si pcurator fisci cõfitet̃ se recepisse p̃ciũ ex re vẽdita ꝯfessio pbat solutionẽ ẽt ꝯ fiscũ.z eodẽ mõ vr̃ dicendum in procuratore ecclesie.Sꝫ cõcordãdo posset dici qd si fuit cõstitutus vt vẽderet p certo p̃cio vel ob certã cãm z tũc procedat p̃mũ dictũ:a it fuit ꝯstitut' simplr z pcedit sm. ¶†Sꝫ q̃ro qd dicendũ est in rescripto delegatiõis nunqd indistincte iurisditio restringat̃ ad expressa i rescripto.Sol.ꝯclude post Inn.qd quiqꝫ aliqua specifice exp̃munt̃ i rescripto z ad illa pculdubio extendit̃ iurisditio. Item z accessoria expressis vñ si qs dixerit in rescripto se esse spoliatum poterit agere possessorio z petere estimationẽ dãnorũ q̃ sustinuit i ista spoliatione: q2 ista sunt accessoria ad interdictũ.l.j.§.q aũt vi deiect'.ff.de vi z vi ar.z arg.in.c.grauis.de rest.spo.Iteꝫ si fecit mentionẽ de ꝯctu potest petere interesse.l.ij.z.iiij. C.de actio.emp.Item si dixit dãnum sibi fuisse illatum in reb' poterit agere ad estimationẽ dãni.Item de possessione z proprietate.z idẽ dicẽdum vbi vꝫba sunt generalia vt extendat̃ ad ea q̃ pñt sub illis vꝫbis cõprehendi. Et ideo dt Inno.z bene qd si quis dixit in rescripto qd potius iniuriat̃ sibi super tali fũdo:poterit iste impetrator agere de fundo rei vẽdicatiõe.Item possessorio.Item poterit petere fructus pceptos ante li. contest. agendo ꝯdictione sine cã:q2 omnia ista possunt comprehendi sub illis verbis gñalibus. pro hoc adducit Inno.l.solemus.z.l.si qs intẽtione ambigua.ff.de iud.z.c.cuꝫ ecclesia sutrina. de cau.poss.z proprie. Et aduerte diligenter q2 illa iura loquunt̃ in iudicijs.z Inn.vr̃ extẽdere ad rescripta que ĩpetrantur ad iudicia. Ex quo infertur q̃ rescripta extenduntur[d] ad omnia ad que extendi possunt ex lato significato[e] verboꝝ. ad quod vide qd no.Inno.in.c.epi.de re.eccl.nõ alie.vbi dixi.z no.predicta q2 cõiter hodie a curia roma.litere de iustitia emanant sub predicta forma:q2 narrat̃ qd talis iniuriat̃ sibi super tali re vel sub certa q̃titate pecunie.habes ẽm p predicta qd ꝯprehendit̃ sub illis verbis gñalibus.
8 ¶†In glo.in ver.ptinus ꝯdixit.ibi:nisi statim ꝯdicat.no.singulariter istã glo. q̃ dñs sciens pcuratorẽ excedere fines mãdati z nõ ꝯdicens vr̃ cõsentire.Host.tꝫ ꝯtrium quo ad casum huius.c. dicens q̃ iudicium erat nullũ:ideo taciturnitas dñi nõ hꝫ nocere.alleg.l.lꝫ.ff.de iud.que iudicio meo nõ multum facit q2 non loquit̃ qñ dñs sciebat.Io.an.approbat dcm Host.qñ taliter dficit iurisditio sec' si no deficiebat i totũ vt deficiebat hic circa res nõ expressas in rescripto.sed si pcurator excedit fines mandati corã delegato vl' ordinario q alias est iudex in illa cã tunc procedat glo.sm eum vt dñs sciens z nõ cõtradicens sibi preiudicet.z no.bñ hoc vltimũ.Sed idẽ puto circa p̃mũ si iurisditio est prorogabilis p dñm.nam tacendo vr̃ prorogare iurisditionẽ z consentire vt pcurator agat.de quo iudicio meo vr̃ text.h nõ cauillãdo l'ram:alias frustra hic papa põderasset qd iste comes statim cũ sciuit ꝯdixit.z p h facit qd no.Inn.hic z in.c.ex pte decani.s.de rescri.vbi dixit qd si scio aliquẽ se gerere p pcuratore meo z nõ ꝯdico videor cõsentire.z facit tex. institu.per quas pso.age.pos.post p̃nc.z vide qd plenius dixi in.d.c.ex pte decani.z hec.gl.potest optime adduci ad cõcordiã illius dicti Inn.nã ea rõ que est i toto quo ad totum dꝫ esse in parte quo ad partẽ.l.que de tota.ff.de rei.vẽ.z.c.pastoralis.§.item cũ totum.s.eo.vñ sicut dñs vr̃ consentire quando procurator excedit fines mãdatiuta z quando ex toto nõ habet mandatum et ecõtra.z hoc teneo.lꝫ do.Anto.videat̃ hic velle cõtra gl.allegando dicta Bart.in.l.quo eñ ff.rẽ ra.hab.sed melius posset allegari qd no.id bar. in.l.sepe.ff.de re iu.sed vide qd dixi in.d.c.ex pte.
9 ¶†In ea.glo.ibi:eis preiudicat.no.glo.q̃ a forma rescripti põt recedi etiam per tacitum cõsensum partium:qd intelligitur si forma ꝯcernebat fauorẽ partiũ vt no. Inn.in.c.prudentiam.s.eo. facit.c.fi.j.eo.secus dic si cõcernebat fauorẽ publicũ.sic intellige.c.cũ dilecta.s.de rescri.z.c.venerabili.j.eo.
10 ¶†In ea.glo.ibi:de tpe ad tp̃s.no. gl.in eo qd tenet procuratorem gñalem[f] posse prorogare iurisditionẽ de tempore ad temp' q2 põt prorogare mandatuꝫ ad ea que sunt vicina mandato.Et no.etiã hoc vltimum qd intellige vt no.c.in causis.s.de ele.z hãc gl.quo ad p̃ncipale dictũ tenet Philip.An.z Pet.sed Goffr. contra:nisi procurator habeat gñale mandatuꝫ cũ libera:qd vr̃ placere Inn.s.e.c.de causis.z satis mihi placet ar.huius tex.dixit tñ Host.qd si dominus scit z non contradicit sibi preiudicat. Et no.hoc q2 facit pro his que dixi.s.in p̃nc.gl.
11 ¶†Et in fi.glo.rõnem diuersitatis inter impetratorem z reum glo.non ponit sed rõ potest esse q2 in potestate impetratoris fuit exprimere plures res in rescripto:ideo sibi imputandum si nõ expressit:sed reo nõ est qd imputetur,cũ ipse non impetrauit rescriptũ:ideo põt reconuenire actorem sup reb' nõ exp̃ssis:q2 durum esset q̃ posset molestari z ꝯ molestatorem nõ posset insurgere.
12 ¶†In gl.fi.ibi q2 nõ habebat iurisditionẽ sup damnis.no.gl.in eo qd sentit q̃ excõicatio lata a delegato occasiõe rei nõ cõprehẽse in rescripto nõ tenet.de quo tamen dic vt plenius no.in.c.fi. de prebẽ.nã hoc dictũ nõ pbat̃ vt dicit Inno.z bñ q2 appellatio fuit facta cã nullitatis istius sñie.sed forte gl.voluit ponere cãꝫ mediatã z nõ
13 ĩmediatã nl'litatis. ¶†Et no.ex h z ex tex.q̃ gesta post appellationẽ ab iterlocutoria sũt ipso iure nulla:q2 si appellatio fuit legitima suspendit iurisditionem iudicis.vt in.c.si a iudice.de app. lib.vi.z vide bo.tex.huic concordem in cap.sup questionum.s.eo.in fi.

1 Vicerector si fuerit iniuriatus censetur iniuriatus ille cuius vices sustinet quod intelligo si fuerit iniuriatus respectu officij.
2 Aperiens l'ras alijs destinatas qũo punitur.
3 Publicatas attestationes non potest pars aduersa infringere si ante publicationem inscio iudice ipsas perlegit.
4 Librum rõnum si aliquis nisus est vitiare:non potest postea ipsum reprobare.
5 Procurator vel aduocatus ostendens aduersario iura partis punitur vt falsarius.
6 Delegatus principis etiam proprio motu dat', potest ex iusta causa recusari.

CUm olim. Qui acta cause relatiõs iudicum delegatorũ sigilla violando aperuit nõ auditur postmodũ ꝯ illa. Prima ps decise ponit factũ ꝑncipale. Scđa ibi vez: narrat culpã istius .b. tertia ibi: q postmodũ ponit ipsius cõfessionẽ ⁊ executionẽ. quarta ibi: sane: excusationis reprobationẽ. qnta ibi: sed vt culpe punitionẽ. ¶ Casus lr̃alis. Magr̃. S. Archidi. ⁊ .B. ꝑposit⁹ adinuicẽ ꝑmutauerũt dignitates suas: occasiõe huius ꝑmutatiõis orta fuit qõ inter ipsos. cã sup h̃ fuit ꝯmissa qbusdã iudicibus: tãdẽ cũ ꝓcessissent in cã ad sedẽ apo. trãsmiserũt acta ipsi⁹ cause ꝑ dcm̃ .B. q nõ erubuit apire lr̃as iudicũ q̃s dño pape dbuit fidelr̃ pñtare: ipẽ ꝯo in pñtia pape se excusabat dicẽs ꝙ iudices ꝑ perã ꝓcesserãt ꝯ ip̃m vñ timẽs ne lr̃as portaret Urie scripta illoꝝ apuit ⁊ qđ suspicat⁹ fuerat adinuenit. Sup hoc dt papa ꝙ̃ iste. B. ꝯsiderasset: qd sibi melius expediret vel nõ recepisset scripta suspecta vel ea recepta sibi fidelr̃ pñtasset ⁊ ostẽdisset corã ipso cãm suspicionis. Preterea nõ cõquerebat̃ de iudice quẽ papa ei cõcessit: ſʒ de illo quẽ ipse duxerat eligendũ ⁊ iudex cõquerebatur de ipso. Uñ pa. ꝯbis illi⁹ noluit fidẽ adhibere ſʒ vt puniat̃ in quo peccauerat. papa ꝯ acta iudicis q̃ violauerat ip̃m noluit exaudire ne de dolo suo cõmodũ reportaret. Berñ. ¶ † No. j. ibi: imo verius delegãti, ꝙ inferẽs iniuriã delegato vr̃ inferre delegãti cuius vices gerit. dʒ eñ delegatus honorari ob reuerẽtiã delegãtis[b]. facit iste tex. ꝙ nõ exhibẽs reuerentiã vicerectori vr̃ iniuriã impendere rectori cuius vices gerit. ⁊ no. hãc lr̃am pro stylo hodierno quo cõiter vtũtur delegati in eorũ mãdatis. ¶ Scđo no. ꝙ iudices delegati referentes ꝓcessum ad superiorem pñt referre sub sigillis eorum vt sic euitetur suspicio falsitatis. ¶ † No. iij. cõtra aperientes literas alijs destinatas: peccãt eñ ⁊ possent puniri ꝑ superiorẽ ſʒ nõ sunt ꝑ h̃ excõicati vt qdã vulgares false opinantur. nã hic vt vides iste qui violauit lr̃as iudicis nõ incidit in excõicationẽ sed aliter fuit punit⁹. Et no. ꝙ etiã si qs presumat aliqd in lr̃is cõtineri ꝯ se nõ ꝑ hoc dʒ illas lr̃as apire sed aut nõ recipere aut receptas fidelr̃ pñtare. An aũt apiẽs temere possit puniri pena falsi dicam. j. sup glo. ¶ No. ibi: melius notauisset ⁊c. ꝙ qs dʒ diligenter notare ea q̃ expediunt: ⁊ sumit̃ hoc ꝯbũ notare: ꝑ notabili quo quotidie vtimur. ⁊ notare ẽ diligenter cõsiderare. ad hoc. ij. q. iij. §. notandũ. ¶ Itẽ no. ꝙ nõ de facili credit̃ illi q deprehẽdit̃ in aliquo culpabilis. nã ꝑsumptio bonitatis q̃ inheret a natura tollit̃ ⁊ obfuscat̃ ꝓpter accidẽs nature ꝯriũ. ad hoc regula semel malus. ⁊ qđ ibi no. li. vj. ¶ † No. ibi: in quo peccauerit: qđ iudex inquãtũ põt dʒ delinquentẽ punire in eo in quo deliqt. ⁊ facit hec lr̃a ꝙ si ps perlegit clã attestationes inscio iudice nõ debeat ampli⁹ audiri ꝯ illas. Idẽ si aliqđ instrm̃ vel librũ rõnũ nisus est vitiare: vñ nõ dʒ recipi ꝓbatio si vult postmodũ illã scripturã reprobare vt sic puniat̃ in eo i quo deliquit. qđ tene mẽti. ⁊ facit. c. cõstitut⁹. j. de tes. ¶ In gloss. in ver. sigilla. ibi: tanquã falsarius. ¶ † No. glo. in eo qđ sentit ꝙ aperiẽs lr̃as alterius[b] põt puniri tanꝙ̃ falsarius. sed Inn. vr̃ aliter sentire. dt eñ Inn. ꝙ iste minus peccauerit ꝙ si falsasset sigillum vel si rasurã aliquã fecerit in instr̃o: ⁊ sic loquit̃. c. olim. alleg. in glo. quasi sentiat ꝙ ille q violat seu corrũpit sigillũ vt legat literas nõ tm̃ peccat sicut ille q falsat sigillũ. i. apponit sigillũ adulterinũ. ⁊ ob h̃ notanter dixit h̃ Pe. qđ iste nõ dʒ puniri pena falsi ſʒ arbitraria. ar. c. de causis. s̃. eo. Tene menti hoc dcm̃ ⁊ cũ eo transeũt cõiter doc. sed reperio Bar. specifice attigisse de eo q aperuit lr̃as priuatas alterius nũqd incidit in penã falsi: ⁊ distinguit qđ aut aperuit lr̃as ostendẽdo eas aduersario mittẽti: ⁊ potest puniri vt falsari⁹. ar. bo. in. l. j. §. is q deposita. ff. de fal. vbi dr̃ ꝙ is qui deposita instr̃a, ostendit aduersario icidit i crimẽ falsi. ¶ † Et no. hoc contra ꝓcuratores et aduocatos qui plerunqʒ iura ptis oñdũt aduersario. nã pñt puniri pena falsi vt ibi no. Aut aperit qs lr̃as nõ tñ ostendit aduersario ⁊ tunc nõ punit pena falsi de quo vr̃ tex. hic. nã papa dixit qđ voluit ip̃m punire i eo in q̃ deliquit nec puniuit eũ pena falsi. ergo non incidit in crimẽ falsi. ⁊ tene mẽti ad hoc istũ text. sic intellectũ. ad idẽ. l. q testm̃. ff. de fal. nã spãle est in eo q apuit testm̃ clausum vt puniat̃ pena falsi vt ibi ergo aliđ dicẽdũ in eo q apuit al's lr̃as maxime priuatas: vñ dʒ iste puniri pena extraordinaria. vt. ff. de cri. stel. ꝑ totũ. ¶ † In glos. in ꝯsi. ꝓprio motu. in fi. cõclude qđ delegat⁹ principis quãtũcunqʒ ꝓprio motu datus põt ex legitima cã recusari qr princeps in dubio nõ vr̃ velle cãm ꝯmittere suspecto. vt in. c. cũ inter. j. de excep. ⁊ ꝑ hoc. c. postremo. j. de ap. ⁊ l. aptissimi. C. de iudi. nõ ob. c. nouit. de ap. qr loquit in nudo executore: ⁊ dic vt ibi. nec ob. l. alle. in gl. qr loquit̃ i ꝑfecto ꝑtorio a cuius sñia nõ appellat̃ ex priuilegio sibi cõcesso ꝑ imperatorẽ: tñ põt supplicari vt in auten. que supplicatio. C. de preci. impe. offe. ⁊c.

1 ☞ Delegatus nõ tenet̃ admittere collegã subdelegati si in rescripto est clausula ꝙ si ãbo. ⁊c. 3. Delegatus non tenetur admittere sibi collegaʒ impetratum per literas surreptitias.
2 Procurator de cuius mãdato dubitatur debet cauere de rato ⁊ auditur. vide. j. nu. 7. 9. etiã si sit procurator in spiritualibus. 12.
4 Clausula si ambo non poteritis. ⁊c. intelligitur de impedimento personali.
Impotẽtia non includit voluntatem.
5 Procurator ad agendũ an admittat̃ sine mandato cum cautione rati intellige. vt. j. numero. 7.
Coniuncta ꝑsona tã cõiũctione naturali ꝙ̃ spũali an admittat̃ ad agendum sine mandato.
6 Amicus an admittat̃ ad agendum pro amico sine mandato prestita cautione rati.
Clericus an agat pro ecclesia sine mandato.
8 Solutio non potest fieri coniuncta persone.
9 Mandatum an ⁊ qñ quis presumatur habere ad hoc vt admittatur cum cautione de rato.
Dubia dicitur res per negationem partis.
10 Litere credentie nõ probant aliquẽ esse assumptum ad aliquod officium.
11 Mãdatũ factũ in longinqs partib⁹ in quo dicitur qđ Aemili⁹ facit Aeneã procuratorẽ neget̃ istum esse illũ Aeneam: facit presumere pro eo.
13 Supplicatio in qua petit̃ reuocatio primi iudicis vel petitur coniunctus ad ip̃m dʒ facere mẽtionem de processu inchoato coraʒ ipso alias saperet surreptionem.
14 Delegat⁹ an ⁊ qñ possit subdelegar̃: siue sit vn⁹ aut plures: siue dati simul siue diuisiʒ. viđ plene.

1 **COram.** ¶ † Habet duos itellect⁹ principales. scđm primũ hoc intẽdit. Delegat⁹ subdelegatum college ipediti nõ tenet̃ admittere si in rescripto est clausula ꝙ si ãbo ⁊c. vel aliter ſm aliũ intellectũ. Delegat⁹ nõ tenet̃ admittere collegã sibi adiũctũ ꝑ lr̃as surreptitias nec ipsi⁹ subdelegatũ. Et sunt qnqʒ partes. In priꝗ petitio ⁊ allegatio appellati. In scđa ibi: nũti⁹. petitio ⁊ rñsio appellãtis. In tertia ibi: sed eꝯ. replicatio appellati. In quarta ibi: idẽ igit̃ ꝓnuntiatio auditoris. In qnta ibi: nos ergo. ꝓnũtiatiõis ꝯfirmatio. ¶ Casus lr̃alis. Archipsbyter de pastino cepit edificare i parochia scte Marie de porta rauẽnate ecclĩã ad honoreʒ scte Agathe post ap. a rectore scte Marie interpositaʒ sed ipse nihilomin⁹ ecclesiã cõstruxit. vñ rector sancte Marie impetrauit super hoc cãm ꝯmitti abbati sancti Stephani ⁊ priori sancti Ioãnis in mõte: vl' scti Uictoris. q postmodũ tulerũt sñiaʒ ꝓ ecclesia sancte Marie: sed capellanus sancte Agathe sñiam illa noluit obſuare. vñ sup eadẽ cã sup ꝯfirmatione sñie litere impetrate fuerunt ad epʒ Ferrarieñ. ad petitionẽ ecclie scte Marie: cumqʒ sup cã ista li. contest. ⁊ testibus receptis ꝑ annũ ⁊ amplius disceptatuʒ fuisset: ps ecclesie

sancte Agathe

Sebasti. Sapia.
a ¶ Delegantis. Uide q̃ late ad h̃ ꝓpositũ congerit. d. Deci⁹ i. c. sane. s̃. hoc ti. ⁊ tangit Feli. h̃ al's late dixi in rub. ff. đ offi. ei⁹ cui mãd. est iurisdi. ⁊ vide text. i l. ossa. §. fi. ff. de religi. ⁊ sump. fune. ꝑ quẽ dixit Bal. i. c. j. s̃. de offi. đle. qđ ille qui occidit ambasiatorẽ pñcipis icidit in crimen lese maiestatis ac si pñcipem occidisset. ꝑ illum tex. dixit idẽ bal. i c. ex lr̃is. s̃. eo. ꝙ q impedit lr̃as iudicis ne deferant̃ dr̃ inferre iniuriã iudici.
b ¶ Literas alterius. Adde Ro. consi. ccclxv.
Zacharias.
¶ Adde Bart. i l. q testm̃. ff. de fal. cũ ꝯcor. ibi ꝑ Alexã. qđ limito si nihil erat i illis scriptũ. vt no. Bald. in. l. si bine. ff. đ in iu. test. ⁊ eũdẽ hic. Ex q̃ infero lr̃as non dici aptas si sint đsigillate: nisi fuerit etiã lecte vt no. Bar. in. l. si qs i graui. §. si qs tabulas. ⁊ ꝑ illaʒ text. ff. ad sille. qđ tu dicas nihilominꝰ talẽ latorẽ i currere penã falsi si lr̃as aduersario scribentis ostenderit legendas vt voluit restringere Bart. in alleg. l. q testm̃. ⁊ põt a con. cccxxij. i. ij. dub. o sed et illũ q aliq dedit lr̃as ꝙ cui misse erant: lʒ non sit aduersarius. ita no. Bal. h̃. ⁊ Al. de imo. post gl. et Bar. in. l. titio. in pñ. ff. ad munici. Antonius Frãc. ¶ Circa hoc de aperiẽte lr̃as alienas ꝑuatas vel q lacerat vl' cõburit dicas ꝙ tenet̃ q̃si falsarius pena extraordinaria: vt hic ꝑ d. Abb. qđ ẽt voluit Bal. in c. olim. de rescri. ⁊ eodem mõ q lr̃as mihi scriptas nõ dedit ſʒ alteri eas dedit vel manifestauit quod vol. Bal. i ru. C. de fi. istr. ⁊ Bar. in. l. q testm̃. ff. de fal. qđ intellige vez qñ i lr̃is erat aliquid scriptũ: secus si nihil erat scriptũ: vt ẽt voluit Bal. in l. si bine. ff. đ iiust. test. ⁊ vide Bart. in. l. paul⁹. ff. đ falsis. vbi ponit an ille qui sigillũ vel bullã amouit de lr̃is alienis teneatur pena falsi. et vide eũdeʒ Bart. in. l. iij. i. §. si qs tabulas. ff. ad sille. hic alle. vbi dicit qđ nõ dr̃ aperuisse lr̃as q illas nõ legit. nõ eñ dicũt̃ aperte lr̃e si sola ligatura sit dissoluta vt ibi plene ꝑ eũ. Et adde qđ lr̃is ꝑuate ꝑsone nõ credit̃ i facto alieno lʒ in facto ꝓprio bñ credat̃. vt in. l. rõnes. ⁊ in. l. instr̃a domestica. C. de ꝓba. ⁊ ꝑ spe. in ti. de instr. edi. in. §. iij. in versicu. item non sunt.

sancte Agathe de his oībus mentione nō habita fecit adiungi epō Ferrarieñ. magistrū. L. bonoñ. epm sub hac forma qđ si ambo interesse nō possent: tu frater epē in cā ꝓcedas. magister .L. cōmisit aliḡ vices suas sed eps ipm admittere noluit sed solus in cā ꝓcedēs sniam a primis iudicibus latā cōfirmauit: ⁊ cū dictus capellanꝰ sententiā cōtēneret obseruare ptes ad se. ap. habuere recursum. Sꝫ qꝛ nūciꝰ sctē Agathe nō habebat lr̃as de rato cauit ꝑ fideiussores ꝙ dñs ratū haberet. nūcius ꝓ sancte Marie corā auditore vtriqꝫ parti cōcesso oīa predicta ꝓposuit: sniam Ferrarieñ. epi petēs cōfirmari. ꝑs sctē Agathe ꝓposuit ex aduerso qđ cū dictus magister vices suas aliḡ cōmisisset eps eius subdelegatū admittere noluit: sed post appellationē solus in cā processit vñ petebat sniam epi infirmari: rñsum fuit ecōtra: qꝛ solꝰ eps ꝓcedere potuit qꝛ i lr̃is scđis cōtinebat̃ ꝙ si ambo interesse nō possent: eps solus ꝓcederet q̃ clausula vt allegabat̃ locū nō hꝫ vbi ꝑ se vel ꝑ aliū interesse nō posset qꝛ id raro cōtigeret: sed si nō pōt ꝑsonal'r interesse his ⁊ aliḡs intellectis cardinalis sniāꝫ ferrarieñ. epi ꝯfirmauit parti alteri ꝑpetuū silentiū impones. ⁊ d. papa sniam autoritate apostolica ꝯfirmauit. Ber.

2 ¶ †No. j. ꝙ clericꝰ cōparēs noīe alterius si non ꝓbat plene de mādato tenet̃ cauere de rato cum fideiussoribꝰ. secus est cū clericꝰ cōparet noīe suo. nā tūc est priuilegiatꝰ ⁊ sufficit p̃stare cautionē sub obligatiōe bonoꝝ suoꝝ: vt in aut̃. đ san. epi. §. si quis aūt ꝓ pecuniaria. ⁊ in aut̃. gñaliter. C. đ epi. ⁊ cle. i. ta tñ cautio nō ē de ratihabitiōe sꝫ de ꝓsequēdo negotiū vsqꝫ ad finē: ꝓut hr̃ in. d. aut̃. generaliter. ¶ Scđo no. ꝙ lr̃e ꝓcuratorie qñqꝫ appellant̃ lr̃e de ratihabitiōe. ⁊ hoc qꝛ in eis solet apponi clausula ꝙ dñs ꝓmittit habere ratū ⁊c. de q̃ vide gl. in. c. cōtingit. de trāsa. ¶ Tertio no. ꝙ capella nō dꝫ edificari intra parochiā alterius ecclie. ⁊ si de facto edificat̃ dꝫ demoliri. de q̃ dic vt in. c. j. de no. op. nū. ⁊ vide qđ dixi in. c. ad audiētiā. de ecc. edi.[a] ¶ †Not. iiij. ꝙ cā delegatur

3 qñqꝫ duobꝰ cū clausula p̃electiua: vt puta si ambo nō poteritis interesse tu frater epē procedas. vñ eps i hoc est p̃electꝰ: qꝛ dato impedimēto potest ꝓcedere sine alio sꝫ non sic ecō. ⁊ solet apponi hec clausula qñ alter ex delegatis est epōs. qñqꝫ

4 tñ hoc fallit vt in. c. cū sup. đ. eo. ¶ †Itē no. ⁊ tene mēti ꝙ clausula si ambo nō poteritis ⁊c. dꝫ intelligi de ipotētia ꝑsonalib.[b] vñ purificat̃ clausula si impeditus est delegatꝰ ꝑ se lꝫ nō sit impeditus ꝑ aliū: pōt ergo hoc casu facere quis ꝑ se qđ nō pōt facere ꝑ aliū. ¶ No. ibi. raro vel nūq̃ qđ dispositio dꝫ intelligi vt de facili possit cōtingere: nō aūt vt raro vel nūq̃. ⁊ hoc facit ad multa: vt sic in dubio verba intelligant̃ in casu ꝯtigibili. nam leges debent adaptari ad ea q̃ sepe accidūt. l. nā ad ea. ff. de leg. ¶ Ultimo no. qđ sententia appellatiōis simpliciter cōfirmatur. ⁊ sic habes practicā ꝓnuntiandi qñ nihil actū est de nouo ⁊ snia reperitur legitime lata. ꝓ hoc. ij. q. vj. i fi. ⁊ l. eos. C. de app.

5 ¶ †Pro declaratione glo. j. op. ꝯ prin. c. in eo quod iste clericus sctē Agathe fuit admissus sine mādato. nā ad agendū ꝓ alio nemo admittendus est ēt si cauere velit de rato. vt in. l. nemo alieno noīe. ff. de reg. iur. ⁊ in. c. j. et quod ibi no. de ꝓcu. Sol. glo. in prin. soluit duobus modis. prio ꝙ iste fuit admissus tanq̃ cōiūcta persona: qꝛ erat beneficiatus in illa ecclia et canonicus plebis de postmo cui subest illa capella sctē Agathe. vñ sicut admittit̃ cōiūcta persona cū cautiōe de rato ad agēdū pro cōiuncto. vt in. c. nōnulli. in fi. ⁊ qđ ibi no. ⁊ in. c. ex ꝑte đcani. de rescri. ⁊ in. l. sed ⁊ he. ff. de ꝓcu. ita admittit̃ clericus volēs agere ꝓ ecclesia in qua est beneficiatus lꝫ nō sit rector.[c] Et pro hac sol. gl. pōt adduci tex. in. c. ij. de penis. ⁊ hāc solutionē tenebis mēti: extendit eñ iura superius alleg. qꝛ loquunt̃ in coniūctis ratione sanguinis vt extendantur ad coniunctos ciuili seu spūali coniunctione.[d]

6 ¶ †Et facit hec gl. ꝓ notabili dicto Cy. i. l. exigendi. C. de ꝓcu. vbi dicit ꝙ amicus admittit̃ ꝓ amico ad agendū sine mādato p̃stita cautiōe qđ absens habebit ratum. alle. l. nemo dubitat. §. j. ff. de here. insti. vbi tex. innuit ꝙ is q diligit̃ fraterna dilectiōe pōt appellari frater. ⁊ facit text. i l. verꝫ. in pn̄. ff. ꝓ sol. vbi đr qđ societas est q̃si q̃dā fraternitas. ⁊ illud dictū Cy. retulit Bar. i. l. nō solū. §. q alieno. ff. de ꝓcu. ⁊ transit simpliciter cū eo. Sed hoc dictum mihi non plꝫ[e] nec vr̃ placere Io. an. in. c. nōnulli. de rescrip. nec. d. Ant. i. d. c. ex ꝑte decani. Nā vt dixi iura q̃ dicūt coniūctuꝫ admittendū ꝓ cōiūcto loquunt̃ ꝓ cōiūctis rōne sanguinis vel affinitatis. vñ nō debēt extēdi ad aliā cōiunctionē. ⁊ vr̃ ꝓ hoc tex. in. l. tutori. C. de neg. ge. vbi innuit̃ ꝙ amicus nō potest agere ꝓ amico sine mādato. Itē facit ista lr̃a vbi pōderatur qđ iste clericꝰ habebat instr̃a cause nec oriebatur ꝓbabile dubiū an habuisset mādatū: vt. ĩ. dicā. vt sine istis instr̃is vel alia p̃sumptiōe nō fuisset admissus. ad idē. c. cū. R. ĩ. eo. vbi canonicus p̃sumit̃ amicus cōcanonici: ⁊ tñ nō admittit̃ ad agēdū pro cōcanonico: vt voluit gl. in. c. cū. M. de cōsti. Itē spāle est in qbusdā casibus vt possit clericꝰ agere ꝓ ecclia sine mādato de qbꝰ in. c. cū olim. de testi. ⁊ in. c. si qs p̃sbyteroꝝ. de re. ec. non alie. ergo regulariter non admittit̃ sine mādato.

7 ¶ †Et forte gl. de hac solutiōe nō cōfisa trāsiuit ad scđam solutionē vt dicamꝰ qꝛ ideo iste clericꝰ fuit admissus qꝛ dubitabat̃ de mādato. nā regula ē qđ vbi dubitat̃ an aliqs sit ꝓcurator admittitur cū cautiōe de ratihabitiōe. vt. i. l. j. C. đ ꝓcu. ⁊ hec sol. est bona. Et ꝓ declaratiōe scias qđ aut certū est quē nō habere mādatum ⁊ nō admittit̃ ad agēdū ꝓ alio q̃tūcūqꝫ velit cauere. fallit i cōiūcta ꝑsona q̃ admittit̃ dūmō cā nō reqrat spāle mandatū.[f] ⁊ sic limita gl. ꝓ hoc tex. i. l. patri. ff. de mino. ⁊ iō si cā est spūalis nō admittit̃ ꝓ coniuncta: qꝛ vr̃ reqrere spāle mādatū: qđ tꝫ Spe. in ti. de ꝯiūcta ꝑsona. ꝑ do. de ro. deci. cxxxvj. tñ si dubitat̃ an habeat spāle mādatū admittit̃ cū cautiōe. vt est text. no. i. l. qđ si de speciali. ff. de mino.

8 ¶ †Itē scias qđ cōiūcte ꝑsone nō pōt solui[g] debitū lꝫ admittat̃ vt fiat cōdēnatio: ⁊ vt soluat̃ ei q pōt recipere. vt est gl. no. in. l. ꝓ ꝓcuratori. ff. de sol. ⁊ ibi ꝑ Bar. facit tex. in. l. qui hoīeꝫ. §. si gener. ff. eo. Aut certū ē eū habere mādatū ⁊ admittit̃ sine cautiōe: vt in. d. c. j. aut dubitat̃ ⁊ hꝫ locū qđ. đ. dixi. ⁊ de hoc vide bo. gl. in. d. §. q alieno. ⁊ in. d. l. j.

9 ¶ †Sed notabile dubiū ē qñ đr dubitari đ mādato. nā gl. iuris ciuilis i. d. l. j. quā multi etiā moderniores legiste secuti sunt: đr qđ si qs asserit se ꝓcuratorē ⁊ aduersarius negat: ꝑ negationē orit̃ dubiū de mādato. vt in. l. iij. C. qbꝰ ad lib. ꝓcla. nō li. Quidā tenuerūt oppositū ⁊ sentiunt maxime cōiter legiste hic q vident̃ velle qđ oportet ꝙ subsit aliqua p̃sumptio de mādato sicut erat hic: qꝛ iste clericus hēbat instr̃a facientia ad cāꝫ. nā ex hoc oriebat̃ p̃sumptio ꝓbabilis de mādato. ad hoc gl. no. in. l. fi. C. de pac. cōuē. taꝫ sup dot. ⁊ no. Cy. ⁊ Bal. in. l. si q̃. C. đ epi. ⁊ cle. et hāc opi. puto veriorē.[h] Tenētes tñ ꝯriū mouebātur: qꝛ transactio non pōt fieri nisi de re dubia. vt in. l. j. de trāsa. ⁊ tñ sufficit sola negatio aduersarij: vt res dicat̃ dubia. vt in. d. l. iij. ⁊ in. l. post rē iudicatā. de trāsa. Itē inter duo mala minꝰ malū est eligēdū. xiij. di. mala. Malū aūt est si est procurator ⁊ nō admittit̃: ⁊ malū est si nō est ꝓcurator ⁊ admittit̃: sed minus malū est hoc vltīo casu qꝛ ꝓuisum est reo ꝑ cautionē sufficiētem. Sꝫ hec motiua mihi nō placēt. Nā qñ aliqd a reo petitur nō est aliq̃ p̃sumptio ꝙ reꝰ teneat̃. ideo per negationē suā res efficit̃ dubia: sed cū qs se đr ꝓcuratorē est p̃sumptio cōtra eū: qꝛ facta nō p̃sumunt̃. vt in. c. cū in iure. đ. e. ⁊ in. l. vnica. C. đ mā. pn̄. ⁊ in. l. ꝓhibitū. C. de iure fis. lib. x.

10 ¶ †Nec dꝫ credi alicui assumēti sibi offm̄ ēt si habeat literas credentie[i] vt notāter đr Bar. in. l. luciꝰ. ff. đ fideiuss. negatio vero aduersarij cū veniat ad impugnādū assertionē istius q asserit se ꝓcuratorē nō dꝫ facere p̃sumptionē ad aliquem graduꝫ ꝓba-

a ¶ Ecclesiis edi. Adde que ibi po[illegible].

Sebasti. Sapia.

b ¶ Impotētia ꝑsonali. Cōtra istđ ob. quod tenent dñi de rota deci. iiij. sub tit. de offi. dele. in nouis. vt no. Fel. in. c. scisci tatꝰ. in vl. co. đ rescrip.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Non sit rector. Pōdera hāc glo. velle ꝙ etiā in beneficialibꝰ admittit̃ cōiunctꝰ ꝓ cōiūcto sine mādato cū cautione rati. ⁊ ita ad hoc eā pōderat. d. Abb. in. c. cum pridem. de pac. sup glos. j. sed reprobat.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Spirituali cōiūctione. Uide de hac opi. multa ꝑ Felin. in. c. cū. M. ferrarieñ. de cōstitu. ⁊ in. c. nonnulli. §. j. de rescript.

e ¶ Mihi non placet. Adde qđ no. Ro. sin. suis. fol. xxiij. inci. Cy. in. l. exigendi.

Zacharias.

¶ Adde qđ mēdose alleg. ⁊ hoc ⁊ se. sin. debuit eñ ꝫ allegasse fol. xxij. singu. in nu. 650. quē articulum si vis videre examinatū pleniss. vide Alex. in. l. non solū. §. q alieno. ff. đ ꝓcu. i apost. mag ad bart. vbi neutri parti adheret. de q ēt ꝑ Fel. in. c. cū. M. ferrarieñ. co. vij. in pn̄. cum ij. p̃ce. ⁊ ibi istū late nu. 12. ⁊ ibi in apo. meis. in ꝟsi. di cā. đ. de constit.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Speciale mandatū. vide do. abba. i. c. nōnulli. §. j. de rescri. ⁊ Ias. i l. exigēdi. C. de ꝓcu. vbi ꝯ hec duo adducit vide late not. ꝑ. d. Ias. i. l. j. C. de procur. vbi duo tāgit q̃ tāgūtur ꝑ Abba. hic.

g ¶ Non pōt solui. adde limitationē ro. sin. suis. f. xviij.

h ¶ Veriorē. adde tu de ħ dicēdū vt ꝑ ro. ꝯsi. cccclxvj.

i ¶ Literas credentie. Adde ro. cōsi. cccxxxvj.

a ¶ Pro eo. Vide Ang. in l. si ꝓcuratorē absentē. ff. de proc. ⁊ Lanfrā. in repe. c. qm̄ contra. de proba. in materia executionis instrumentorum. in .iij. col. ver. si tamen portaret. Aeneas falco.
Antonius Frāc. ¶ Circa hoc qd̄ dt. de literis credentialibus an importent saltē mādā. generale vide Bal. in l. fi. in pn̄. C. qd̄ cū eo. vbi tz ꝙ sic. sed Bart. in l. si pupilli. i. §. itē si ꝓcurator. ff. de neg. ge. dt eas nō multū releuare. de q̄ etiā vide Bar. i l. lucius. ⁊ ibi per Alex. ff. de fideiusso. ⁊ ꝑ bal. i. l. i. C. de ꝯsti. prin. ⁊ i. a. l. ꝯcūq3. in. §. j. ff. de insti. vbi dt qd̄ ex talibus lr̄is datur actio contra scribētē. ⁊ vide Bal. in rub. C. de ꝯstit. pe. in pe. colū. vbi dicit qd̄ clausula apposita in istis literis credentialibus: dabitis illi plenā fidē ⁊c. dz intelligi stricte et nō late. et ibi multa ponit de istis literis credētialibꝰ. vbi omnino vide.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Primo iudici. Vide de hoc puncto pulchre ꝑ Fe li. in c. ceterum. in iij. ⁊ iiij. col. versic. extēsio scd̄a. s̄. de rescrip.
Zacharias.
c ¶ Potest recusare locum. No. Feli. in c. cū ordinē. in pn̄. s̄ de rescr. ⁊ in. c. olī. j. d exce. plene ꝑ Old. cōsi. xliij. ⁊ Lanfran. i c. qm̄ ꝯ. nu. 5. ⁊ ibi in apostil. Bn̄di. va. ad ipsū. j. de proba.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Ciuitatē suā. Vide rotā decis. cccxv. inci. lz guerre. Ang. in l. cum res. in pn̄. ff. de le. j. ⁊ ꝑ Imo. ibidē. Ang. i dispu. sua incip. bononiensis. in. v. q. Salice. in. l. eos. C. de accusatio.
e ¶ Pro socio. Ad de Ange. consilio cclxxxvj.

tionis ꝯ negantē: qꝛ ordinata ad certum finem nō debēt parere ꝯriū effectū. vt in. c. maiores. de bapti. ⁊ in. l. qd̄ fauore. C. de leg. Nec ob. ſm motum qꝛ imputandū est ei q nō cōparet legitie nec dz vni ꝯsuli cū iactura alterius. xiiij. q. v. deniq3. Et vr̄ ꝯ hāc opi. tex. in. c. j. de ꝓcu. ⁊ hoc in eo qd̄ ponderat ꝙ iste habeat instrumēta cause. ⁊ ideo cōcluderē ꝙ vbi de mādato ex ꝯiecturis orit ꝓbabilis p̄sumptio nō dz admitti ꝗtūcunq3 velit
11 cauere. ¶ † Et vnū no. ꝙ ponit Bal. in. d. l. si q̄. in fi. dicēs ꝙ si quis affert mādatū ad partes remotas, in quo dr qd̄ sempronius cōstituit titiū ꝓcuratorē ꝙ si negef istū esse illū titiū p̄sumēdū
a est ꝓ eoᵃ ex quo instr̄m penes se est. ⁊ ꝓ hoc bn̄ fa
12 cit gl. in. c. nōnulli. s̄. de rescri. ¶ † In ea. glo. ibi: estimabit inꝗtū lesa sit ecclesia. no. gl. iūcto text. singulariter. ꝙ ēt i cā spūali admittit qs ad agēdum cū cautione si dubitat de mādato lz cautio non sit oīno sufficiens: qꝛ causam spiritualē nō pōt qs estimare: sed ꝓuidet eo modo quo potest s. vt satisfaciat inquātū eccl'ia lesa est in eo qd̄ absens nō hz ratū iudiciū. Et dt hic Host. qd̄ ꝑ no. hic ⁊ in. c. per tuas. de arb. seruat in curia romana qd̄ admittit qs cū cautione penali ad quā se astringit volēs agere cū fideiussoribus nisi itra certū tp̄s dn̄s absens ꝑ lr̄as patentes factū ratificet: ⁊ est bona ꝓuisio vt sic a principio taxet qd̄ solui dz si dn̄s nō ratificabit intra certum tp̄s. ¶ In ea. gl. ibi: ēt si ille diceret se velle ꝓbare mādatū. gl. allegādo hoc dt: vt ptz ex notatis i cap. j. de ꝓcu. ⁊ in. d. §. q alieno. nā si vult ꝓbare man
13 datū nō cogit cauere. ¶ † In ea. gl. in fi. not. bn̄ gl. iūcto tex. ꝙ queadmodū in reuocatiōe cōmissionis dz fieri mentio de ꝓcessu inchoato coram primo iudice. vt in. c. inter. de re iud. ita cū datur
b adiūctꝰ primo iudiciᵇ. al's litere sunt surreptitie. ¶ In gl. in verb. admittere noluit. in fi. declara
14 istā gl. ꝓut dicet in se. gl. ¶ † In gl. ver. qd̄ non intelligit. in fi. hec gl. ꝓcedit aliquātulū itricate. sed colligēdo qd boni dicit ⁊ hec cōia dicta doc. distingue post Io. cald. sic: cū querit an ⁊ qn̄ delegatus possit subdelegare qd̄ aut vnꝰ est delegatus aut plures. Si vnꝰ pōt subdelegare semper quātūcūq3 sit impeditus dūmō nō sit impedimētum iuris: vt qꝛ alias est inhabilis. vt in. c. si pro debilitate. ⁊ c. pastoralis. s̄. e. Si aūt sunt plures: ⁊ tūc aut aliquis est impeditꝰ impedimēto iuris ⁊ non pōt subdelegare: vt puta si est seruus vel furiosus vel qd sil'e. vt in. c. sciscitatus. de rescrip. Aut impedit impedimēto facti: ⁊ tūc aut a pn̄cipio fuerūt dati plures: aut vnus a principio ⁊ alter fuit postmodū adiunctus. scd̄o casu aut fuit datus adiunctꝰ per lr̄as surreptitias ⁊ non pōt subdelegare: vt hic ſm vnum intellectū: qꝛ nec ꝑ se cognoscere potest. Aut fuit adiunctꝰ per lr̄as validas ⁊ tūc idē ac si fuisset deputatus a pn̄cipio ⁊ tunc dicendū est sicut dicā in seq. mēbro qn̄ a pn̄cipio deputati sunt plures q̄ casu dic qd̄ aut fuerunt deputati simpliciter sine aliqua clausula ⁊ tūc impeditus pōt subdegare ⁊ delegatus tenetur admittere subdelegatū: vt i. c. ꝗuis. s̄. eo. al's nō valeret ꝓcessus vnius. vt in. c. cām matrimonij. s̄. e. Si v̄o sūt deputati cū clausula: ⁊ tūc aut cū clausula illa vos vl' alter ⁊c. ⁊ nō tenet admittere subdelegatū alteriꝰ. vt in. c. cū plures. j. eo. li. vj. aut cū clausula ꝙ si ābo ⁊c. vel cū clausula qd̄ si nō oēs: ⁊ tūc aut alter est ipeditꝰ impedimento perpetuo ⁊ nō pōt subdelegare qꝛ purificata est clausula. idē si est impeditꝰ impedimēto tp̄ali et ineuitabili: aut est ipedimēto tp̄ali ⁊ euitabili: et tunc aut fuit deputatꝰ cū clausula p̄electiōis: vt qꝛ fuit dictū si ambo non poteritis tu frater ep̄e ⁊c. ⁊ preelectꝰ nō tenet admittere subdelegatum alterius impediti vt sic aliquid operet illa clausula: sed alius nō pōt ꝓcedere sine subdelegato istius preelecti: qꝛ hoc importat cōmissio. Aut fuit deputatus simpliciter cū clausula ꝙ si nō oēs. ⁊ aut fuit facta cōmissio app. re. ⁊ non tenet admittere subdelegatum ipediti ne vulneret iurisditio sua. ar. in. c. sup qōnū. §. si v̄o. s̄. eod. aut fuit facta ꝯmissio sine clausula ⁊ tenet admittere subdelegatū: qꝛ non potest dici clausula purificata in q̄ non est impeditus ipedimento ineuitabili. ⁊ placet mihi qꝛ hic fuit confirmata sn̄ia qꝛ non tenebatur admittere subdelegatū alterius ipedimēti: cū fuisset deputatꝰ cū clausula p̄electionis. nec plz alius intellectꝰ ꝓpter lr̄as surreptitias: hoc cōtingit qꝛ exceptio surreptionis dz opponi a principio corā ipso delegato alias tz qd̄ alit. vt dixi in. c. ceterum. de rescri. itē iudex nō pōt opponere de surreptione qꝛ hoc spectat ad partē q̄ pōt hāc exceptionem remittere. vt in. c. inter monasterium. de re iud. ⁊ vide ad materiā qd̄ not. Spe. in ti. j. §. sequit. ver. verum cum cā. vbi ponit varias opi. circa hūc articulum: lz reduci debent ad concordiam per supradicta. ¶ In glo. fi. in fi. no. glo. qd̄ executio sententie petitur vigore sententie confirmātis ⁊ non cōfirmate: ⁊ sic infertur qd̄ executio spectat ad iudicē ad quē ⁊ nō ad iudicem a quo. sed tu dic vt plene dixi in. c. pastoralis. in. §. preterea. s̄. eodem. Abbas.

1 ☞ Citatus ad locum suspectum tam propter inimicitias particulares ꝙ propter inimicitias sue patrie non tenetur comparere ⁊ potest ꝑ hoc iudicem datum recusare.
2 Socius potest recusari iudex in causa consocij.
3 Socij dicuntur illi q habent materiam conueniendi in vnum.
Doctor an possit allegari suspectus iudex in causa sui scholaris.
4 Frater ꝓ fratre: socius ꝓ socio: scholaris pro scholari potest testificari.
5 Iudex potest recusari pro causa etiam modica.
6 Criminosus pōt esse iudex ⁊ nō testis: q̄ sit rō differētie: vide remissiue.

Cum. R. canonicus.

Si reus ad locum iudicis delegati ire nō pōt dz remoueri ⁊ dari sibi iudex in alio loco: vel plenius sic. Locꝰ ad quē reus secure accedere nō pōt: ⁊ canonicus in cā canonici delegatus recusari poterit. Et primo ponit prouisionis ⁊ mandati cām. Scd̄o mandatū. ibi: mandamus. ¶ Casus lr̄alis. Quedā cā vertebat inter istū. R. ianueñ. ⁊. P. ciuē ianueñ. ad petitionē ipsiꝰ. R. fuit cā cōmissa p̄posito sancti dn̄i. qui cū citasset partem aduersam: pars citata in eius pn̄tia fecit ꝓponi qd̄ ꝓpter graues inimicitias ciuitatis sue in eius pn̄tia non poterat comparere: dictus. R. hoc significauit dn̄o pape: vnde mandat papa dicto p̄posito quatenus p̄fato. R. relinquat optionem vt i ciuitate Ianuē. vel i dioceñ eligat aliquē virū discretū: exceptis canonicis ianueñibus q cū sint eius socij merito essent pti aduerse suspecti corā quo qō terminet: ⁊ dictus prepositus precipiat ei vt eandē cām ſm cōtinentiā priorū lr̄arū
1 fine debito terminare ꝓcuret. Ber. ¶ † No. j. ibi: ciuitatis sue. qd̄ quis
c pōt recusare locū ᶜnedū ꝓpter ꝓprias inimicitias: sed etiā ꝓpter inimi
d citias ciuitatis sue: vt qꝛ forte locus est aduersus ciuitatē suāᵈ: vnde
2 rōne ciuitatis locus nō vr̄ securus ciuibus. ¶ † Scd̄o no. ꝙ ꝯcanonici dicuntur socij inter se. ⁊ hac de cā vnus non posset esse iudex in cā alterius sine recusatione. nā societas hz quodāmō ius fraternitatis vt in
3 l. verū. ff. ꝓ so. ¶ † Et no. tex. ibi: socij: qꝛ largo modo dicunt socij illi q habent materiā sepe ꝯueniendi in vnū. Ex q̄ infert ꝙ scholares stantes in eadē domo pn̄t dici socij: nec vnus posset esse iudex in cā alteriꝰ qd̄ tenent hic doc. Et Spe. in ti. j. §. supest. versic. quid dē magistro. et p̄cedēti. ver. vbi etiā dt ꝙ doctor seu magister non pōt esse iudex in cā sui scholaris sine recusatione. Circa qd̄ satis pōt instari per aut. habita. C. ne fi. ꝓ pa. vbi doc. hn̄t iurisditionem ordinariā sup scholares. fa
4 cit ad materiā quā tetigi in. c. cū venissent. de iudi. ¶ † In gloss. ij. not. bene glo. istā qꝛ quotidie solet allegari. Et p̄mo habes qd̄ canonicus pōt esse testis ꝓ canonico. ⁊ eadē rōne dicas qd̄ scholaris pōt esse testis
e pro socioᵉ suo. nā ⁊ frater pōt testificari ꝓ fratre: de quo plenius dico in c. literas. de p̄sum. dic tn̄ qd̄ in istis credit plus vel minus ſm qualitatem affectionis. de quo vide bo. glo. in. c. in literis. de testib. ⁊ ibi ꝑ In
5 noc. ¶ † Scd̄o nota qd̄ pro modica cā iudex pōt recusari. ¶ † Tertio
6 no. ꝙ criminosi pn̄t esse iudices nec pn̄t repelli p̄textu criminis: secus in teste. ꝓ rōne diuersitatis. vide qd̄ no. in ca. si celebrat. de cleri. excom. mi. ⁊ qd̄ dixi in. c. sciscitatus. de rescrip. ¶ In glo. fin. ibi: non stat hodie illis. dicunt doc. ⁊ melius ꝙ imo stat: ⁊ loquunt in cā criminali ep̄i presbyteri ⁊ diaconi vt in. c. si autem. xv. q. vij. ⁊ dic vt ibi. ¶ In ea. gl. ibi: de spāli gr̄a: ⁊ hanc tenet Inno. nā papa prouidit reo remouendo primum iudicem. Item actori in dando sibi iudicē ad votū suū: et dic quod de stylo curie est vt detur iudex postulatus per partem nisi aduersarius contradicat: quo casu quelibet pars eligit vnū ⁊ curia dat tertium. vt no. in. l. obseruandum. ff. de iudi.

1 ☞ Excommunicatus iniuste conquerens: de hoc debet absolui ante probationem iniustitie. limita tamen vt hic dicitur.
2 Excōicatꝰ nulliter ꝯquerēs de hᵒ nō absoluit añ ꝓbationē nullitatis.
3 Excommunicatus audit docēdo excōmunicationē iniustā vel nullā.
4 Excōicatio etiā iniusta ligat quo ad ecclesiā nullitatē: secꝰ si est nulla.
5 Iniustitia ꝯtinet in se nullitatem: qd̄ facit ad multa: sed nō ecōtra. 15.
Appellari potest a sententia etiam nulla.

Probare

6 Probare non admittitur quis id quod probatum non releuat.
7 Testes vtriusq; partis contrarij an ⁊ qñ sint reducendi ad concordiã ꝑsumendo actum geminatum.
8 Exceptiões ex se ꝯcludẽtes nõ tñ admittẽde: si fctõ fuerint ꝑ iudicẽ admisse: dꝫ iudex ſm illas ꝓnũtiare: al's excipiẽs hr̃et iustã cãm appellãdi.
9 Exceptio iniustitie nõ dꝫ opponi ꝯ̃ sniam que trãsiuit in rem iudic. tñ si fuit de facto opposita impedit executionem sententie.
Snia q̃ trãsiuit in rẽ iudi. retractat̃ ꝑ cõfessionẽ iniuste factã a victore.
10 Presumptio iuris ⁊ de iure nõ admittit ꝓbationẽ in ꝯ̃riũ nisi ex ꝑtis confessione: vel nisi talis probatio fuerit admissa ꝑte non appellante.
Testes etiã ꝯ̃rij si fuerint admissi post publicatas attestationes parte presente ⁊ nõ appellante: valet talis admissio.
12 Admitto si ⁊ inq̃tum: est clausula vtilis in communi practica.
13 Positiones siue articuli si sint impertinentes an reus cogatur respondere, saluo iure suo declara ⁊ exemplifica: vt hic.
14 Libellus alternatiuus an ⁊ quando sit admittendus.

a ❡ Non debet absolui. Adde limitandum vt per Old. consi. xciij.
b ☙ Sebasti. Sapia. ❡ Uel nullitatis. Uide pulchram distinctionem quam ponit Abb. in. c. sacro. de sen. excom. ⁊ in. c. cum speciali. §. porro. de appella. ⁊ in. c. interposita. §. sane. eo. ti.
c ❡ Ligat. Adde quod voluit Ro. consi. ccclxxix.

Cum cõtingat. Si mandat̃ iudici delegato vt illũ absoluat qui dt se iniuste excõicatũ añ ꝓbationẽ illũ absoluere dꝫ. si aũt dicat excõicationẽ nullã: ꝓbationẽ nullitatis añ ꝓnuntiationẽ admittet. Cõis diuisio. scd̃a ibi: ad qd̃. q̃ subdistinguit̃ ⁊ mẽbra patẽt. ❡ Casus lralis. Aliquis cõquerit̃ dño pape ꝙ post appellationẽ legitimam fuit excõicatus ab epõ suo vel al's iniuste excõicauit eũdẽ. vñ mãdat iudicibꝰ q̃tenꝰ si est ita absoluatis eũdẽ iuxta formã eccl'ie: vel sniam denũtietis nullã. Epũs paratus est ꝓbare se illũ excõicasse añ appellationẽ emissã vel sniam iustã esse. q̃rit̃ vtrũ liceat iudicibus illũ absoluere vel denuntiare sniam nullã esse: nõ admissis ꝓbationibus epĩ. Rñdet papa ꝙ cũ aliqs cõquerit̃ se post appellationẽ legitimã excõicatum ꝑ ꝓbationes apparebit vtrũ absolui debeat vel denũtiari potius nõ ligatus. Sed cũ qs dt se iniuste excõicatũ fuisse anteq̃ fuerit absolutus vix ⁊ eius probatio admittenda: nisi tñ qñ dt intolerabilem errorem in snia fuisse expssum. ⁊ ad hoc ꝓbandũ dꝫ admitti añq̃ absoluatur. sed si simpliciter dicat se excõicatũ iniuste ⁊ epũs dt qd̃ iuste excõicauit eundẽ: ⁊ sup hoc postulat probationes admitti nõ est epũs audiendus añq̃ fuerit absolutus q2 ⁊ si cõstaret ipm iniuste excõicatum fuisse nihilominus dꝫ absolui. vñ in hoc casu statim iuxta formã eccl'ie dꝫ absolui. ⁊ postea ꝓbationes vtriusq; ꝑtis sunt admittende: vt sic appareat vtrũ iuste vel iniuste fuerit excõicatꝰ. Ber. ❡ † Not. j. duas regulas ex tex. prima q2 cõquerens de iniusta excõicatiõe dꝫ añ oĩa absolui iuxta formã ecclesie. s. ꝓstita cautione ꝙ parebit mãdatis ecclesie: vt in c. ex parte. j. de ver. sig. ⁊ in. c. ex tenore. de sen. excõ. ⁊ ſm formã q̃ hr̃ in c. a nobis. el. ij. in fi. c. cũ desideres. de sen. excõ. Hanc regulã limita nisi excõicator vel is ad cuius petitionẽ excõicatio lata fuit vellet ꝓbare excõicationẽ fuisse latã ꝓpter offensam notoriã. nã tũc nõ dꝫ absoluiª: nisi prius satisfaciat dũmõ probet̃ excõicatio. vt ꝓbatur in ca. solet. de sen. excõ. li. vj. ⁊ in. d. c. ex parte. ⁊ idẽ dic vbi excõicatio dr̃ lata ꝑpt̃ notoriã ꝯtumaciã: vt in. d. c. venerabilibus. §. secꝰ. de sen. excõ. li. vj. ⁊ sic limita istum tex. ❡ † Scd̃a regula est qd̃ vbi qs ꝯquerit̃ de excõicatiõe nulla añq̃ pronũtiet̃ nulla debent recipi ꝓbationes vtriusq; ꝑtis sup nullitate ⁊ validitate. ⁊ q̃q̃ iste tex. ponat duo exempla nullitatis. primum cũ ꝓponit̃ late post appellationẽ legitimã. scd̃m cũ error intolerabilis allegat̃ expressus in snia quibus casibus indubie excõicatio est nulla. vt in. c. ꝑ tuas. j. de sen. exco. Idẽ tñ dicẽdũ in alijs casibꝰ in qbꝰ excõicatio allegaret̃ nulla eadẽ rõne. Et multos casus nullitatis vide in glo. in. c. pũti. de sen. excõ. li. vj. Ro vtriusq; regule est. nã in pmo casu nõ admittit̃ ꝑ prius ꝓbatio cũ in oẽm euentũ absolutio sit impetrãda: ex quo ꝑsupponit̃ vinculum frustra expectat̃ euentus cuius nullꝰ est effectus: vt hic. Rõ scd̃i casus q2 ꝓbata nullitate nõ indiget absolutione: secus ꝓbata validitate: ⁊ ideo vt constet an indigeat absolutione dꝫ admitti ꝓbatio añ oĩa. ⁊ ꝑ hoc declarat̃ supficial'r totus tex. Et limita hoc dictũ nisi ꝓponens nullitatẽ petat se absolui ad cautelã prestita cautione. nã tũc fienda est absolutio añ oẽm ꝓbationẽ: vt. d. c. solet. in fi. ⁊. in. d. c. venerabilibus. ꝓpe fi. ❡ † No. qd̃ excõicator admittit̃ ꝓ defensiõe sue snie siue velit eã ꝓbare iustã, siue latã añ appellationẽ. ⁊ vr̃ tex. innuere ꝙ excõicator sit vocandus cũ examinat̃ articulus iniustitie vel nullitatisᵇ. de quo vide bo. tex. i. c. venerabilibus. post pn. et vide bo. glo. c. sacro. in ver. cõstiterit. j. de sen. excõ. ❡ † Itẽ no. ꝙ excõicatio nulla nõ indiget absolutiõe: secus si est iniusta. Et ex hoc infert̃ ꝙ excõicatio iniusta ligatᶜ quo ad ecclesiã militãtẽ. al's nõ fieret absolutio sed admitterent̃ ꝓbatiões iniustitie sicut admittunt̃ qñ ꝓponit̃ nulla. vñ euidẽter ꝓbat hic l'ra dñam esse quo ad istã ecclesiã militãtẽ an excõicatio sit nulla an iniusta. Dico tñ ꝙ vbi ꝓbaret̃ iniusta potius sit quedã relaxatio q̃ vera absolutio vt ꝓbat̃ i. d. c. sacro. ⁊ ibi ꝑ Host. Quare aũt teneat iniusta excõicatio ꝑsequit̃ h̃ Gof. ſꝫ dixi latiꝰ in. c. ab excõicato. de rescri. ⁊ dic vt ibi. ❡ † Not. in ver. in eo. ⁊ tene mẽti ꝙ excõicatio nulla põt dici iniusta: ita ꝙ nullitas comprehendit in se iniustitiã. ⁊ colligit̃ ex tex. hoc mõ. nã primo fecit mentionẽ qñ quis assent se iniuste excõicatũ ⁊ sub isto mẽbro ꝓsequit̃ qñ ꝓbat̃ error intolerabilis in snia expressus vt in ver. nisi. nã exceptio est de ꝯtentis sub regula. vt no. per glo. super rub. de regu. iur. lib. vj. Et ex hoc singulariter infert̃ ꝙ si ꝓpono excõicationem iniuste latã ⁊ eã postmodũ ꝓbo nullã debeo obtinere: qd̃ est semꝑ mẽti tenẽdũ. ex q̃ ẽt infert̃ ꝙ si appello a snia tanq̃ iniusta postmodũ probo nullã dꝫ iudex appellationis sup nullitat̃ ꝓnuntiare: q2 si iniustitia suspẽdit id qd̃ est validũ ⁊ deuoluit ad superiorẽ: fortius qd̃ est nullũ. ꝓ hoc. c. dilecto. et qd̃ ibi no. de ap. ⁊ est bo. tex. in. l. carmelia pia. ff. de iurep. ⁊ ibi ꝑ bar. i. l. q̃dã mulier. ff. fami. herci. in. l. si expssum. ff. de ap. que iura ꝓbant ꝙ a snia nulla appellari põt. ❡ No. ibi: patẽter. expssum ar. ꝙ ad hoc vt excõicatio sit nulla ꝓpter errorẽ dꝫ error esse expssus in snia. de q̊ vide ꝑ Archi. in d. c. venerabilibus. ⁊ qd̃ dixi in. c. inter cetera. de app. ❡ † Ultimo no. iuxta gl. in ꝟ. nihilominus: ꝙ nõ dꝫᵈ qs admitti ad ꝓbãdũ qd̃ ꝓbatũ nõ releuat. ⁊ ad hoc q̊tidie solet allegari iste text. facit l. ad ꝓbationem. C. de ꝓbat. ⁊ in. l. neq; natales. C. eo. ❡ † In gl. j. ibi: nec est vex qd̃ dr̃. no. singulariter istã glo. vsq; ad fi. q2 nescio eã alibi: Ex q̊ infert̃ ꝙ testes vtriusq; ꝑtis ꝯ̃rij tũc reducunt̃ ad cõcordiã ꝑsumendo actũ geminatũ: cũ ꝓbationes sunt equales. Si vero ꝓbationes vnius sint meliores: q2 testes sunt digniores vel dñt verisimiliora: tũc non fit illa interpretatio sed ꝓnũtiatur ꝓ melius probanteᵉ. ⁊ idẽ tꝫ hic Inn. d quo vide qd̃ latius dixi in. c. cũ tu. de testi. dt etiã hic Inn. qd̃ lꝫ testes vtriusq; partis reducantur ad concordiã ꝑ multiplicitatẽ actus tñ inter testes vniꝰ ⁊ ꝯfessionẽ alterius nõ fit ꝯcordia. rõ: q2 cõfessio tñ nocet cõfitẽti: nõ aũt prodest. q2 nõ põt qs pro se cõfiteri sed ꝯ̃ se sic. vt. xxiij. q. ij. in pnc. et in. l. de etate. ff. de inter. ac. Exemplum: si ꝓbationes epĩ haberent qd̃ excõicauit añ appellationẽ, sed excõicatus dicit ꝙ post appellationẽ nõ fiet concordia vt ꝑsumat̃ fuisse bis appellatũ. secus autem vbi excõicatus probaret qd̃ post appellationem fuisset excõicatus. vt in. d. c. cũ tu. Itẽ q̊ ad opp. glo. rñdet Ioã. an. ⁊ aliter ꝙ iõ epũs admittitur ad ꝓbãdũ excõicationem fuisse latã añ appellationẽ: q2 ꝑ positiones ⁊ rñsiones ⁊ ꝑ interrogationes poterit ꝓbari quod semel tñ fuerit appellatũ. ⁊ sic nõ cessabit ꝑsumptio actꝰ geminati. vt in. c. cũ ioannes. de fide instr. ❡ † In glo. in ꝟ. nihilominus. no. ex hac gl. duo singulariter. pmo ꝙ si iudex admittit exceptionẽ ⁊ ipsiꝰ ꝓbationẽ quas ipse non deberet admittere tenetur postmodũ ꝓnũtiare ſm illas ꝓbationes. al's ꝑs excipiens haberet iustã cãm appellandi nisi cum ꝓtestatione iudex admisisset: vt puta si de iure debe‛ent admitti ⁊ nõ aliter. Io. an. impugnat hoc dictũ glo. dicẽs se nõ videre super quo fundet̃ ista appellatio ex quo exceptio ex sui natura non ꝯcludit. pone exemplũ. reus excipit cõtra actorẽ ꝙ nõ debeat admitti ad agẽdũ: quia erat excõicatus minori. iudex forte per imperitiã admisit exceptionẽ ⁊ ꝓbationẽ. ſm dictũ glo. iudex deberet repellere actorẽ qd̃ vr̃ iniustũ ſm eũ cum exceptio nõ cõcludat. ⁊ si reus diceret iudici quare me admisisti ad ꝓbandũ. põt iudex dicere ⁊ tu quare te ingessisti. nã culpa culpe cõpensanda est. l. si ambo. ff. de ꝯpen. ⁊ in. c. intelleximꝰ. de adul. Itẽ iudex põt reuocare interlocutoriã suã iniustã. vt in. c. cũ cessante. de ap. ⁊ in. l. qd̃ iussit. ꝟere iud. nec si appellet̃ iudex ap. dꝫ ꝓnũtiare ꝓ appellãte: ex quo exceptio nõ cõcludit intentum suũ. ⁊ cũ Io. and. cõiter trãseũt hic doc. Sed ego saluãdo vtriusq; dcm̃. s. gl. ⁊ Io. an. distinguo sic. ꝙ aut exceptio ex sui natura nõ ꝯcludit ⁊ ꝓcedit opi. Io. an. aut exceptio ex se ꝯcludit: ſꝫ nõ debebat admitti: q2 tp̃e incõpetẽti proposita ⁊c. ⁊ tũc

☙ Sebasti. Sapia.
d ❡ Nõ debẽt. Limita hãc regulã vt nõ ꝓcedat qñ probatũ adminiculũ lꝫ minimum ꝑstaret. istud sentit Bal. in. l. cum virũ. in primo no. C. de fideicõ. vbi dt qd̃ positio que paruũ facit ad factuꝫ tñ pertinens reputat̃ ⁊ dꝫ admitti. Item facit qd̃ dicit Bald. in l. ordinarij. co. pe. C. de rei ven. vbi dicit quod iudex dꝫ admittere omnes probationes siue faciãt plenã ꝓbationem seu semiplenã siue aliqd̃ adminiculũ. Itẽ facit qd̃ not. Bal. in. l. ad ꝓbationem. la. j. C. de ꝓba. vbi dicit qd̃ ꝓbatio dicitur ꝑtinens que per se vel saltẽ cũ alijs facit saltem adminiculũ. ⁊ hoc etiã sentit Bart. in. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. col. vlt. ff. de iureiur. Ange. in. l. iã dubitari. ff. de heredi. instituen. per glos. ibi in verbo: non ab re.
e ❡ Melius probãte. Adde qñ testes sunt reducendi ad ꝯcordiã an cha. ꝯsi. cccvj. Antonius Frãc. ❡ Circa hoc de concordia testiũ dicas ꝙ q̃uis testes reducant̃ ad concordantia debẽt reduci ad concordiã nõ ad finẽ vt probẽt: sed ad finẽ vt euitent penã falsi. vt ꝑ barto. in. l. ij. ff. si cert. pet. ⁊ ꝑ Bal. in. l. testium facilitati. C. de testib. et per Bal. etiã in. l. in exercendis. C. de fi. instr. ⁊ ꝑ Alex. in cõsi. xlij. in. iiij. parte. ⁊ habet̃ ꝑ Inn. ⁊ Io. an. in c. cũ ioãnes. de fi. instru. hec autem materia multum depẽdet ab arbitrio iudicis. vt in. l. iij. §. ideoq;. ff. de testi. ⁊ per Bar. ⁊ Pau. de cast. in l. lucius. in fi. ff. de infami. ⁊ in. l. admonendi. ff. de iureiur.

a ¶ Admissa z probata. Adde Ro. consi. ccclxxxiiij. z quid operetur exceptionum admissio si z inquantum. vide per eundem consi. lxxiiij.

b ¶ De qua cognouit. Adde eundem consi. lv. ij. lib.

c ¶ Retractare. Adde eundem consi. lx. ij. li.

d ¶ Confessionem partis. Adde Ro. consi. xcj.

e ¶ Debet valere. istā opi. seqr do. Mari. sozi. in repe. d. c. fraternitatis. in fi. z Bal. in l. fi. i lect. antiq. ff. de pet. here. sed si pars appellauerit nō valere sm do. Mari. ibi z Ab. Sz pulchrū dubiū ē qd si non appellet: sed ptestet de nullitate z ꝯdicat. habeo nūc in facto. vide istū in. c. cū oli abbas. in. iij. no. s. eo. Aeneas de falc.

✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ A publicatiōe. Uide Feli. in. c. inter monasterium. i. xvj. col. d re iud. z in. c. pastoralis. col. vl. j. de excep. Jas. i. l. pre furioso. ff. de his q sūt sui vl alie. iu. vide ēt ad materiam q no. alex. i. l. iudex posteaꝙ. i. vj. limitatiōe. ff. d re iud.

✠ Sebasti. Sapia.

g ¶ Quero. Uide de ista. q. cumulata p Fel. in. c. exceptionē. col. viij. j. de exce. cum pluribus sequent.

h ¶ Nō est vis. ad de Lap. alle. xix.

✠ Sebasti. Sapia.

i ¶ Facto alterius. Uide cumulata p Alexā. in. l. vbi aūt. §. q illud. ff. de ver. oblig.

k ¶ Tenet primū. Adde Ange. consi. xxxvj. vbi ponit an pcedat libell⁹ in q qs petit testamētū declarari nullū cū veniebat rescindendū.

✠ Sebasti. Sapia.

l ¶ Qz iniustitia. Uide do. Cardi. Alex. i. c. dilecto. in. vj. q. j. de app. vbi refert cōem eē in ꝯrium pro quo facit cōis opi. que habet quod iudex aditus super nullitate potest reformare sententiam super meritis ita communiter teneri attestatur Ale. in consi. lxxix. incipien. perspectis verbis.

ex quo fuit admissa[a] z probata debet sm eū pronuntiari: al's posset appellari: vt sing. dt hic glo. quam sic intellectā nescio alibi. z pono mutiplex exemplū. 9 ¶ † Primo cum cōtra executionē snie que transiuerat in rē iudi. opponit exceptio iniustitie z probatur. certe lz nō debuisset admitti ex quo trāsiuerat in rē iudi. vt. c. inter monasteriuz. de re iudi. tū ex q de facto fuit admissa dz iudex pronūtiare super iniustitia de qua cognouit.[b] B sing. voluit Inn. in. c. cū dilecta. de rescri. z. c. cū bertoldus. de re iud. qz de ea re quā iudex cognouit pnuntiare debet. vt in. l. de qua re. ff. de iud. z c. cū super. de causa pos. z propri. z tene mēti hoc dictum. Ex quo habes casum in quo snia retractatur pretextu iniustitie, lz transiuerit in rē iud. z vide alium cōsimilē casum p Inn. in. c. qz plerieꝗ. de immu. ecc. vbi no. dicit ꝙ si p cōfessionem partis victricis cōstat sniaz esse iniustā: dz iudex eam retractare[c] non ob. ꝙ transiuerat in rē iud. 10 ¶ † Ex quibus collige no. theoricā z semp mēti tenēdā: ꝙ si ꝯ psumptionē iuris z de iure z de facto admittit probatio in cōtrariū patiente eo cuius interest dz a tali psumptione p pbationē contrariā recedi. Idē qñ de ꝯrio ꝯstat p cōfessionē ptis[d] cuius interest. z hoc vltimū pbant legiste in aut. sz iā necesse. C. de do. añ nup. 11 ¶ † Pone aliud exemplū cū post publicatas attestatiōes admittit exceptio z recipit pbatio directe cōtraria prime pbationi. nam lz a principio non debuisset admitti pter periculū subornationis testiū. vt in cle. ij. de testi. z in. c. fraternitatis. d test. tū ex quo fuit admissa dz valere[e] qz tacite pōt recedi a publicatione[f]. ad hoc quod no. Jo. an. in d. c. fraternitatis. Idē putarem in qualibet exceptione dilatoria q de facto fuit admissa post lit. cōtest. vñ in his z similibus casibus optime pōt saluari dictū huius gl. 12 ¶ † Scōm dictum no. qd colligit ex hac gl. est qd iudex q dubitat an exceptio sit admittenda vel ne dz eā admittere cum protestatione si z inquātū de iure sit admittēda z nō aliter. z hoc hodie multū inualuit i practica z idē in probatione sm gl. vnde in articulis z in interrogatorijs iudex solet dicere admitto saluo iure impertinētiū z nō admittēdoꝝ. 13 ¶ † Hic Host. format quotidianā. q. pone ꝙ reus excipit iudex vero dt volo ꝙ respondeas saluo iure tuo. pone exēplū. Reus excipiebat ꝙ positio erat impertinens. z iō non tenebat respondere: iudex dicit rūdeas saluo iure tuo. vel reus excipiebat cōtra actorē dilatorie. iudex dixit volo ꝙ tu respondeas libello saluis exceptionibus tuis. nūqd teneatur reus rūdere ad mandatū iudicis. Et primo dt ꝙ non: potest enim respondere reus nolo respondere nisi prius pronunciaueris sup exceptione mea: z si iudex eū cōpelleret posset appellare. ar. bo. in. c. exhibita. de iudi. z in. l. si is a q. ff. vt in pos. leg. nisi iudex ex probabili cā moueret: qz vehementer presumeret contra reū ꝙ exciperet subterfugiendi cā iudicium. vt qz est pbabile dubium: vtrū exceptio sit admittenda z indagatio exigit longū tractū. Consuluit tñ Hostiē. vt causam iudex faciat scribi in actis: vt sic appareat eū probabiliter motum. z no. bñ hoc dictuz ꝙ ex cā potest iudex recusare discussionē exceptionum cū protestatione z procedere ad vlteriora. Ad hec tex. in. c. ad dissoluendū, de despō. ipub. Uel pōt aliter distingui sz eū. aut exceptio est pꝯiudicialis vel talis qd postea postposita peruerteretur ordo iuris: puta qz est dilatoria z iudex vult ꝙ cōtestet litem exceptione salua nō dz iudex procedere ad vlteriora. sed prius pronūtiare sup exceptiōe: vt in. d. c. exhibita. aut exceptio nō est talis. puta qd opponit dilatoria solutiōis añ lit. contest. z tunc potest iudex dicere respondeas salua exceptione. nam licet probetur post lit. contest. non per hoc peruertitur ordo iuris. z no. in. c. pastoralis. de excep. p Inno. z in. l. exceptionē. C. de pbati. vel si pcipit vt rñdeat positionibus saluo iure suo. ¶ Item z tertio dz distinguendum vtrum probatio exceptionis offeratur incontinenti vel petat longior dilatio. primo casu non dz iudex procedere ad vlteriora. scdo sic: z notabis singulariter B dicta: qz quotidie versant in iudicijs. ¶ In glo. fi. in fi. tene hāc glo. Sed q̄ro[g] quo iure post absolutionē excōicat⁹ petit excōicationē pronūtiari iniustam vel excōicator petit pronuntiari iustā. sol. dicit Inn. ꝙ cōditione hui⁹ decre. vel conditione. c. sacro. j. de sen. excom. vel potest implorare offin iudicis super hoc in hoc tamen sm Host. non est vis[h]: qz non est necesse proponere actionem: sed satis est factum simpliciter narrare. vt in. c. dilecti. de iu. 14 ¶ † Oppo. ꝯ prin. c. in eo ꝙ hic fuit admissa petitio alternatiua que tanꝙ incerta debebat reijci: vt in. c. ij. z. iij. de lib. obl. nā cōquerebatur iste ꝙ fuerat excōicatus post appellationem vel al's iniuste: z sic non firmabat se super certo. ꝯ. l. ait pretor. ff. de iniu. non enim debet quis vagari in petitiōe sua cū damno aduersarij vt ibi. z facit. c. vt quis duas. de ele. lib. vj. sol. Inn. dupliciter. primo qd ista verba de quibus in pn. c. nō fuerūt verba cōquerentis seu rescripti: sed verba cōsultantis. vñ illa verba debent resolui in dicta particularia: vt sit sensus qd hic q̄rebat quid iuris qñ aliquis cōquerit se fuisse excōmunicatum post appellationem. Item quid iuris si conquerit se fuisse iniuste excommunicatū citra omnem appellationē. Hinc est ꝙ papa in rñsione separatim respondet ad istas. q. z iste intellectus satis cōgruit litere quia ex sequentibus declarantur precedentia: vt in. c. inter dilectos. §. ceterum. de fi. instr. z in. l. si seruus plurium. in fi. de leg. j. scda solutio et notabilior ꝙ vbi non potest quis certificari: qz depēdet certificatio ex facto alterius[i] tunc admittitur libertus alternatiuus. forte eñ eps priuatim excommunicauit istum nec poterat habere copiam excōicationis: z sic non poterat esse certus an fuisset excōicatus añ appellationez vel post: ideo potuit cōqueri alternatiue vt habet in litera. z hūc intellectum pbat tex. in. c. constitutus. de in in. rest. z ibi per Inn. z text. in l. j. §. qz aūt. ff. quorū le. z facit qd no. Bar. in. l. carmelia pia. preal. z in d. l. j. z tene menti hunc text. sm istū intellectū. prima tñ solutio magis congruit lre vt predixi. 15 ¶ † Scdo querit quid si cōquerens dixit excōicationem nullam postea probat iniustā: nō autem nullā. nunquid debeat obtinere. Inn. notanter dt ꝙ nō: sed dz condēnari excōicatori in expensis: qz non probauit qd in iudiciū deduxit: ad hec. c. calūniaz. de penis. z. l. eū quem temere. ff. de iudi. z solet quotidie hoc dictū Inn. p notabili allegari. vcz ꝙ nullitas non includit in se iniustitiā. Quidam tamen vltramontani vt refert Jo. de lig. tenuerūt opp. ꝙ id quod est nullū potest dici iniustū. sed ipse tenet primum[k]: quia iniustitia[l] psupponit existentiā rei non sic nullitas. secus dic econtra. nam si qs dicit sniam nullam iniustam obtinet probando eam nullā: vt. s. dixi. z probatur hoc in versi. in eo. z facit quod no. Bar. in. d. l. si expressim.

1 ☞ Subdelegatus postꝙ cepit in causa cognoscere non potest per delegantem amplius remoueri.
Processus factus contra formam rescripti est nullus.
2 Restitutus a principe intelligitur quo ad plenariam z omnimodam iurisditionem.
3 Spoliatus dz restitui nihil audito contra eum ante restitutionem.
4 Coadiutor debet dari prelato suspecto de dilapidatione. 8.
Coadiutor non datur per alium ꝙ per papam.
5 Delegatus infirmus potest subdelegare vices suas.
6 Jurisditio delegata an perpetuetur per subdelegationē alteri factā.
7 Spoliato restituto tanto tempore nil potest obijci contra ipsum super illa re quanto ipse stetit spoliatus.
8 Suspectus de dilapidatione an remoueatur ab administratione.
9 Parochiani etiam laici admittuntur ad denuntiandum prelatū suspectum de dilapidatione.
10 Prelatus habens coadiutorem tenetur in administratione habere eius consensum.
Consensus aliquorū si requirit in aliquo actu: dz qs sequi illius ꝯsensum secus si requiritur consilium nisi consilium sapiat consensum.
11 Uices suas si quis commiserit alicui censetur commisisse totuz negotium quod habebat.
12 Delegatus aliquando non potest subdelegare vt hic.
13 Cause meri z mixti imperij de iure canonici subdelegantur.

1 **Venerabili.** ¶ † Si subdelegatus delegati pape iurisditiōe vti ceperit a delegato remoueri nō pōt z si faceret ꝯ mandatū siue excesserit formam rescripti pcessus est nullus. z primo ponit formā delegationis. scdo subdelegationis delegati ibi porro. tertio reuocat pcessus delegatorū cām exprimēs ibi: quorū. ¶ Casus lralis. Federic⁹ quōdam imperator spoliauerat cephaludēsem epz ecclesia z alijs bonis suis: papa rogauit eū vt dictū epm restitueret qd idē pmisit se facturū sed nō adimpleuit pmissuz. vñ papa mādat archiepo ꝯsentino quatenus dictū epz faceret restitui in epatū z alia qb⁹ fuerat spoliat⁹ quo restituto plenarie z corporalē possessionē z pacificā adepto si eps ipse de dilapidatiōe suspectus esset virū pvidū coadiutorē pvideret

eidem: ine

eidem: sine cuius consilio nihil disponeret de his que pertinent ad ea*a* lem administrationē: quoadusq; papa de ipso aliter duceret ꝓuidēdū veritate cōperta: ⁊ interim vtriq; illorū interdiceret omne genus alie-nationis. Sed archiep̄s corporis infirmitate grauatus cōmisit vices suas abbati sancti Sp̄ūs de panormo: qui cum deberet ep̄o facere re-stitui cepit inquire vtrū episcopus esset de dilapidatione suspectus cō-tra formam mandati eo nō restituto: postmodū archiepiscopus cū iā esset officio suo fructus commitendo in integrū vices suas: idem nego tium cōmisit thesaurario cusentino tandē processus illius iudicis dn̄o pape fuerūt exhibiti: quos dn̄s papa iustitia exigēte cassauit. id est cas-sos ⁊ irritos nuntiauit: q2 abbas contra formam mādati processit ad inquirendū de dilapidatione nō restituto ep̄o: ⁊ q2 archiep̄s thesaura-rio negotium nō potuit delegare: ⁊ ideo quicq̄d fecit nullius momenti fuit. B. ¶ †No. j. ꝙ nō dr̄ qs restitut9*a* nisi ɔ̄sequat̄ plenariā restitutio

2 a nem ⁊ corporalem ⁊ pacificā possessionē: vñ lʒ papa hic expressisset de pacifica ⁊ corporali possessione. hoc tñ dicit ad maiorē expressionē q2 verbū restituendi refert̄ ad plenariā restitutionem ⁊ continet in se om nem vtilitatem: vt. l. videamus. §. in fauiana. ff. de vsu. ⁊ in. l. cū pretor. ff. de ꝟb. sig. vñ dixit hic Inn. ꝙ bona immobilia ⁊ mobilia ac fruct9 debebāt prius restitui. qđ no. pro intellectu. c. fi. de or. cog. Si ergo mā-datur quis restitui debet intelligi de plenaria restitutione: vt sic ꝑ oīa reducatur ad statū pristinū. ¶ †No. ij. ꝙ ɔ̄ spoliatum non debet fieri

3 inquisitio etiā de dilapidatione. ⁊ sic spoliatus nec accusari nec inqri

b pōt añ restitutionem*b* ne forte armis destitutus succūbat. hoc intellige prout le. ⁊ no. in. c. frequens. de resti. spo. li. vj. ¶ No. iij. ꝙ anteq̄ inquira tur de veritate dilapidationis dʒ prius inqri an sit de dilapidatiōe su-spectus. ⁊ in primo processu scʒ qñ inquirit̄ an sit suspectus dʒ ꝓcedi summarie: q2 non agitur de magno preiudicio. in scđo. s. cū proceditur super veritate dʒ procedi plenarie: q2 agit̄ vt remoueat̄: vt in. c. lʒ heli. de simo. ⁊ qđ ibi no. Archi. xij. q. ij. c. vobis. facit. c. j. ⁊. ij. de accu. lib. vj.

4 ¶ †No. iiij. ꝙ p̄lato suspecto de dilapidatione dādus est coadiutor q debet esse vir ꝓuidus ⁊ honestus cuius offi̅ durabit donec iste stete-

c rit in administratione. de quo. j. Et scias qđ datio coadiutoris *c* ep̄i ꝑ-tinet ad solum papā. de quo tñ dic vt leg. ⁊ no. in. c. vnico. de cle. egro. lib. vj. ¶ No. v. ꝙ suspecto de dilapidatione ⁊ ipsius coadiutori debet interdici omne dilapidationis genus. Not. vj. ꝙ deputatus super in-quisitione dilapidationis ⁊ datione coadiutoris pōt altero committe

5 re vices suas. ⁊ sic nō vr̄ electa industia ꝑsone qđ no. ¶ †Septimo no. ꝙ delegatus grauatus infirmitate corporali: potest subdelegare vices suas. cōcordat. c. si pro debilitate. s̄. eo. ¶ Octauo no. qđ nedū delega-

6 tus sed ēt subdelegatus tenet̄ seruare formā rescripti ap̄lici. ¶ †No-no no. qđ delegat9 ɔmittēs vices suas alteri in totū non pōt amplius cōmissionē reuocare. ꝙ intellige si subdelegatus vti cepit iurisditione. ad hoc. c. quāuis. j. eo. li. vj. Et aduerte q2 optime facit iste tex. ꝓ opin. Host. quā posuit in. c. lʒ. s̄. e. vt etiā per actum nullū perpetuet̄ iurisdi-tio. nā iste abbas subdelegatus excessit formā mandati apostolici: ⁊ sic processus nullus vt in. c. cū dilecta. de rescrip. ⁊ tñ ꝑ nullum processum perpetuauit iurisditionē suā. vt non potuerit reuocari a subdelegante.

d Sed ɔ̄rium*d* tenet Jo. an. in. d. c. licet. ⁊ in glo. in. c. cū plures: eo. tit. lib. vj. Et ad istū tex. rñdet ꝙ forte iste abbas gessit aliquē actū cōēʒ vtriq; articulo. s. restitutionis ⁊ suspicionis de dilapidatiōe: vt q2 elegit sibi notariū vel tribunal vel q̄d simile. vel forte fm eū prius fecit citatiōeʒ super restitutiōe fienda ⁊ postmodū cōtēplatiōe imperatoris restōe nō facta ꝓcessit sup dilapidatiōe: hoc tñ nō apparet ex antiqua. do. Car. aliter respon. ad tex. dicens ꝙ processus hic supra tenuit lʒ esset reuo-candus: q2 si prius fieret restitutio ɔcernebat p̄ncipaliter vtilitatē ep̄i q p̄iudicauit sibi non ɔ̄dicēdo ⁊ appellādo. vñ text. dr̄: cassauimus ⁊c. ¶ Sed iste intellectus mihi non placet q2 si illud mādatū cōcernebat p̄ncipaliter vtilitatē ep̄i nō fuisset ꝓcessus cassat9 ex ꝑuersiōe ordinis ex quo ep̄s erat p̄ñs ⁊ tacuit q2 ꝑuersio ordinis cause ad cām non vi-tiat ꝓcessum nisi appellat̄: vt in. l. j. C. de ap. ⁊ in. c. j. ⁊. ij. de accu. li. vj. ⁊ a forma rescripti ɔcernente vtilitatē partis nō pōt recedi tacito ɔsensu ꝑtis: vt no. glo. in. c. cū olim. el. j. s̄. e. ⁊ per Inno. in. c. prudētia. s̄. e. le. ⁊ no. j. eo. ti. c. fi. Unde intelligo ꝙ studiose fuit data ista forma p̄ncipa-liter ob vtilitatē publicā ne laici insolescerent in exceptione prelatorū. Itē ꝓpter bonū subditorū ne starēt diu sine pastore. viij. q. j. audacter. ⁊ in. c. ne ꝓ defectu. s̄. đ ele. ideo taciturnitas ep̄i nō habuit hic sustine re ꝓcessum explicitū contra formam mandati. ⁊ istud verbū cassaui-mus: expone vt in glo. i. cassos ⁊ irritos nunciauimus. Ex q̊ no. quod verbū cassare q̄nq; refert̄ ad factū: ⁊ non ad ius. simile in. c. accedens. j. vt lit. nō ɔte. in ver. cassauimus. ¶ In glos. in ver. plenarie. ibi: vel qđ inqsitio fiat no. bñ gl. ⁊ lʒ tex. hoc videat̄ ꝓbare. posset tñ ad tex. scđm Jo. an. rñderi qđ illud fuit ex forma mādati. dictū tñ glo. in se est verū. ⁊ facit rō. c. frequēs. prealle. ne destitutus auxilio ꝓpter spoliationem

7 succūbat. ¶ †Et dr̄ hic Uin. verbū notabile ꝙ spoliatus non solū dʒ prius restitui anteq̄ impetratur: sed dʒ stare tanto tp̄e in pacifica pos sessione quāto tp̄e stetit spoliat9: qđ vr̄ probari. iij. q. ij. c. j. ⁊. c. tandiu. qđ forte non ꝓcedit vbi agit̄ de dilapidatione propter periculū immi

e nens*e* medio tp̄e. ar. opt. ⁊ idē vbi esset aliud delictum q̄ sine scandalo

8 ⁊ periculo tolerari non posset vt crimē heresis. ¶ †In glo. in versi. de

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Restitutus. Uide quid importet verbū restituo per gl. in. §. pari rōne. insti. qui. mo. ius pa. po. sol. quā dicit esse no. do. Alex. in. l. si marito. in fi. prin. ff. sol. ma. ⁊ vide ad hec Felin. in. c. inter quatuor. in fi. de maio. ⁊ obe. Alex. in. l. si tibi. §. j. ff. de pact.

b Zacharias. ¶ Ante restōnē. Adde de h̄ ꝑ Bar. in. l. si qs ad se fundū. C. ad legeʒ iul. de vi pub. Old. cōsi. cczxiij. incipi. iste sunt allegatiōes. ⁊ oīno ꝑ Alex. in l. naturalr. §. nihil cōe. ff. de acqr. poss. vbi ponit regulā ⁊ mltas fal. Sʒ tu dic h̄ etiaʒ esse verū qñ ꝑ ɔtumaciā talis esset ꝑ iudicē spoliat9. talis enim volēs purgare ɔtumaciā audiri dʒ etiaʒ si missus in posses sionē rei velit stati ꝓbare de dn̄io suo. ita not. Bal. sing. in. l. pe. §. pe. C. de p̄script. xxx. an. Oldr. cōsil. ccxxvj. inci. de toto. Spe. in tit. de. i. ⁊ ij. decre. §. de effectu. ꝟsic. qđ si missus. al's āūt restitui nō dʒ qñ constat de dn̄io spoliātis. no. in. c. cuʒ eccl'ia. de cā pos. ⁊ ppr. ⁊. c. cū super. e. ti. ēt si spoliatus de spolio ⁊ posses sione ꝓbaret. no. gl. i. c. ij. in fi. i ꝟ. ꝺ sumit̄. đ res. spo. li. vj. de qb9 ⁊ alijs fal. vide ꝑ Alex. ibi i p̄n. ⁊ Bal. in add. ad Spe. i tit. de res. spo. §. j. co. j. i fi. ꝟ. not. ꝙ noīe.

dilapidatione suspectus. no. bene hanc gl. q2 po nit practicaʒ ꝓcedendi ɔ̄ prelatos ⁊ rectores de dilapidatione rerū ecclesiasticarū suspectos. ⁊ vi detur gl. in effectu concludere ꝙ lʒ olim suspect9 remoueretur ab administratiōe ꝑ. c. q2 ea. iij. q. ij. ⁊. l. eū quē. C. de suspe. tu. hodie vero dat̄ coad-iutor nec remouet̄ a p̄ncipio ab administratiōe: sed tūc demū cū ꝓbat̄ effect9. Sʒ aduerte q2 hoc vltimū est ɔ̄ tex. n i ꝓbata suspicione solū datur hic coadiutor. Inn. dixit istum tex. procedere ex prouisione: q2 ep̄s iste fuit eiect9 ꝑ imperatorem: al's aūt suspect9 dʒ remoueri ab administratione Jo. an. distinguit ꝙ aut est qs suspect9 de dila-pidatione p̄terita: ⁊ dat̄ sibi coadiutor vt hic. et postea inqrit̄ de veritate qua ꝓbata dʒ deponi: aut est suspectus de dilapidatione futura ꝓpter preteritā de q̄ ɔstitit: ⁊ tūc ꝓcedit dictū glos. vt re moueat̄ ab administrationē. Sed tu vide đ hac materia pleni9 ꝑ Arch. xij. q. ij. in. c. vulterane. ⁊ c. vobis. ꝑ Jo. an. ⁊ Host. i. c. lʒ heli. de simo. ⁊ cō-clude qđ in p̄ncipio dʒ inchoari ꝓcessus an sit suspect9 de dilapidatione. ⁊ in p̄ncipio dʒ interdi ci ei q dr̄ suspect9 omne alienationis genus ꝑ. c. fi. de accu. ⁊ tʒ arch. i. d. c. vulterane. in ɔ̄riū facit tñ iste tex. vbi p̄ncipio nō fuit sibi interdicta alie natio sed demū post ꝓbatā suspicionē. Sed forte hoc nō ꝓcessit: q2 non p̄sumebat̄ iste suspect9. et ideo satis pōt teneri qđ pri9 dixi ꝑ. c. fi. ꝓbata ve ro suspicione dʒ sibi dari coadiutor vt hic. dixit tñ Jo. de lig. ꝙ si suspicio est vehemēs dʒ interiʒ remoueri ab administratiōe. hoc tñ nō ꝓbat̄. in ɔ̄riū facit ista lr̄a. satis eñ est ꝓuisum per dattio-tionē coadiutoris demū dʒ inchoari ꝓcessus su-per veritate vtrū. s. verū sit ꝙ dilapidauerit. ⁊ di-xit Arch. in. d. c. vulterane: qđ in p̄n. ꝓcessus sup veritate dʒ p̄lat9 remoueri ab administratione tp̄aliū. in sp̄ūalibus ꝟo subditi interim sibi obe-dire debēt ꝑ. c. nōne. viij. q. iiij. ⁊ pro eo facit. c. q2 ea. ꝑalle. Sed in ɔ̄riū facit iste tex. nā si statim dʒ remoueri inchoato ꝓcessu sup veritate ad quid daret̄ sibi coadiutor ꝓbata suspicione cū statim esset remouend9 inchoato processu sup veritate. ⁊ iđ intellige dictū Arch. qñ est p̄sumptio ɔ̄ inq-situm qđ stādo in administratione corrūpat of-*c* ficiales. ⁊ sic procedit. d. c. q2 ea. ⁊ hoc sentit ideʒ Archi. i. d. c. vobis. ⁊ Colle. h̄ ⁊ vide ꝑ Hosti. i. d. c. lʒ. postmodū in discussione sup veritare potest iste inqsitus se excusare. ⁊ si nō probatur veritas restituet̄ in pristinū statū. ꝓbata ꝟo ꝟitate aut*d* fuit actū criminaliter ⁊ dʒ deponi: vt i. c. aposto-licos. ⁊ in: c. monemus. xij. q. ij. Aut fuit actū ciui liter ⁊ dʒ solū remoueri a bñficio ⁊ alius est ad il-lud promouend9: vt in. c. lʒ. Et ꝑ hoc sunt redu-cēda ad ɔcordiā iura q̄ videt̄ in h̄ ɔ̄ria. Nec ob. l. eū quē. q2 loquit̄ in tutore q nō hʒ tantā p̄tātem*e* vel titulū ita firmū ⁊ perpetuum sicut hʒ p̄latus vt no. Archi. in. d. c. vobis. xij. q. ij. ⁊ vide no. glo. v. q. iiij. c. fi. Et scias qđ in ꝓcessu super suspicione procedit̄ summarie q2 nō agit̄ de magno preiu-dicio: sed super veritate ꝓcedit̄ plenarie. vt not. Archi. in. d. c. vobis. ⁊ vide notabile dictū Jac. de bel. in auc. vt iudices sine q̄quo suffr. i. §. neces-sitatē. vbi per illū text. dicit ꝙ in causa dilapida-tionis pōt procedi sine scriptura: ille tñ text. non probat q2 loquit̄ in alio casu sed posset ꝓcedere cū inqrit̄ sup suspicione dilapidationis vt ꝓpt periculum imminens posset ꝓcedi summatiʒ si-ne scriptura q̊ ad effectū ⁊ probata suspiciōe det̄ sibi coadiutor ⁊ interdicat̄ vtriq; oē gen9 alienā di: ⁊ hec notabis. ⁊ hūc duplicē ꝓcessum puto ꝓ-cedere qñ procedit̄ per viā inquisitionis seu denū tiationis. Sed si accusat̄ qs de dilapidatiōe nō est necesse vt prius inquiratur an sit suspensus sʒ potest procedi super veritate rei: facit. ea. verita-

c ¶ Coadiutoris. adde late Ol. ɔ̄si. xliiij. vbi de p̄tāte coadiutoris.

✠ Sebasti. Sapia.

d ¶ Sed ɔ̄riū. Ista opi. est cōis scđm Imo. h̄. ⁊. d. Jas. late in. l. more. ff. de iuris. omn. iud.

✠ Sebasti. Sapia.

e ¶ Periculuʒ imminēs. Istđ posset ɔprobari ꝑ mlta filia ex qb9 ꝓbat̄ ꝙ ꝑꝑ ꝑiculuʒ imminēs recedim9 a regl'is iuris con munis q̄ cumulat fel. i. c. ex ꝑte. đ cōsti. ⁊ do. Jas. i. l. đ pup. §. si qs riuo. ff. đ ope. noui nū.

a ¶ Etiam prelatum. Adde quod voluit Lapus alle. xj.

Zacharias. ¶ Adde Spe. in ti. de accu. §. vj. vers. porro. gl. bar. ꝛ doc. in. l. is cui bonis. de ver. ob. Bal. in. l. ij. in fi. C. de here. vel act. vēd. Et quis dicatur dilapidator vide eundē in. c. j. §. sancimus. quo tpe miles. Ange. in. l. si seruus. §. ait pretor. ff. de acquirē. here. eundem in. l. si pro ea. col. j. C. māda. istum in. c. ex lr̄is. ĩ. de pi. Innocen. in. c. fina. de seq. pos. ꝛ fruc. ꝛ Archid. ij. q. vj. quoties. ꝛ. xj. q. ō. j. c. q2 9 res in litigio.

Antonius Frāc. a ¶ Circa hoc qs dicatur dilapidator dicas qꝺ etiaꝫ ille q in suos vsus conuertit rē eccl'ie ꝛ alienā. ita Bal. in. c. j. in. §. sancimus. quo tpe miles. in vsi. feu. in. j. col. ꝛ Ang. in. l. si seru⁹. in. §. ait pretor. ff. de acq. her. vbi inter cetera dicunt ꝙ ille qui cōmittit delictum qꝺ facit bona ꝯfiscari: dicit̄ dilapidator. quod ēt voluit. d. Abb. i. c. ex lr̄is. s. alle. ꝛ vide Bal. i. l. si fideiussor. in. §. fi. q satis. cogā. vbi dicit qꝺ fideiussor pōt timere qn̄ ille pro quo fideiussit nō oīa dilapidat: sed dissipat forte maiorē partē: secus si minorē aut modicam: puta si de mille dilapidaret x. quia tunc non pōt petere vt sibi caueat̄. qꝺ etiam 11 voluit Bal. in. l. si pro ea. C. mād. ꝛ ideo dixit gloss. quā Bal. ibi sequitur in aut. ꝯ cum rogat⁹. C. ad trebel. qꝺ dilapidatori dodrātis non est ꝑmissa alienatio quadrantis. Et adde qꝺ dilapidator dꝫ cauere ēt si testator remisisset sibi cautionē ꝓm Bal. in l. iubem⁹. in. j. col. C. ad treb. Et adde qꝺ dilapidatori dꝫ bonis interdici. l. is cui bonis. ꝛ ibi per glos. ꝛ Bart. ꝛ doc. ff. de verb. obli. l. ij. ꝛ ibi ꝑ Bal. circa fin. C. de here. vel acti. vendi. ꝛ dicit qꝺ tali dilapidatori potest fieri sequestrum ꝛ alienatio prohiberi. ꝛ qualiter probetur dilapidatio vide per Spec. in tit. de inquisiti. §. tertio. ꝛ in §. quid si reus.

tis. de dolo ꝛ ꝯtu. ꝛ in. c. veniēs. de accusa. ¶ In ea. gl. ibi: si vellet satisdare. Collec. sentit hic ꝯtrarium: ꝛ ad leges ad hoc allegatas rn̄det qꝺ loquunt̄ in remoto per sn̄iam seu de eo q remoueri dꝫ: vt q2 cōstat de dolo seu lata culpa: qꝺ est bn̄ no. ¶ † Et in fi. gl. no. bene hoc vltimū qꝺ parochiani etiā laici admittunt̄ ad denunciādū etiā prelatum[a] de dilapidatione. ꝛ dicit Io. and. qꝺ qlibet ecclesiastica persona esset admittenda: vt in. c. si qs ꝑsbyterorum. de re. ecc. nō alie. Alij vero dixerūt ꝙ etiā qlibet laicus est admittēd⁹ in defectum clericorum vt cōsulat̄ indēnitati ecclesiarū per no. in. d. c. si qs. Tu vide de materia ꝙ plene dixi in. c. ex ꝑte. ĩ. de test. ꝛ qꝺ nota. in. d. c. si quis. ¶ In gl. in ver. coadiutorem. no. ex glo. tres casus in qbus ꝓlato seu rectori dat̄ coadiutor. ꝛ de officio istius coadiutoris ꝛ de materia ꝑ Io. an. 10 in. c. fi. de cle. egro. ¶ † In gl. in vers. cuius cōsilio. ibi: ꝛ cōsensu. no. bn̄ istā gl. ꝛ tene eā menti qꝺ ꝓlatus hn̄s coadiutorē tenet̄ in administratione ipsius habere cōsensum non tm̄ ꝯsilium. ꝛ est rō. nam vt dicit Inn. coadiutor datur vt ꝓhibeat malam administrationem ꝛ vt curet qꝺ fiat bona. ideo consilium hic sapit consensum: secus aūt in alijs casibus vbi requiritur consilium: q2 tūc non tenet̄ qs sequi: vt in. c. cū in veteri. de elect. ꝛ in. c. cum olim. de arbi. ꝛ hec sol. est melior ꝙ sol. gl. ꝛ est sensus qꝺ vbi ꝯsilium requirit̄ ab eo q est particeps cōsilij tūc cōsilium sapit etiā cōsensuꝫ: vt clarius no. Bar. in. l. j. §. si plures. ff. de exerci. ꝛ dixi in. c. cū in veteri. ¶ In gl. in ver. alienationis ꝛc. in fi. no. gl. quod in materia isti⁹. c. vbum alienationis sumit̄ largissime. ꝛ ꝺt Hosti. ꝙ etiā terrulas ꝛ alia q̄ pn̄t de iure alienari per prelatū in certis casibus de quib⁹. xij. q. ij. in summa. non poterunt isti alienare vt illud verbum vniuersale omne: positum in tex. aliqd opet̄. ea tn̄ q̄ seruādo seruari non pn̄t poterunt isti alienare. facit tex. in. l. lex que tutores. C. de admin. tuto. ꝛ in. l. tutor q repertoriū. ff. eo. ꝛ. xij. q. ij. in summa. Et ex his not. ꝙ dato coadiutore ꝓpter suspicionē dilapidationis nō pōt ꝑ eos fieri alienatio ēt in 11 casibus alias a iure cōcessis. ¶ † In glos. in vb. vices suas: ibi. vt hic patet. ꝛ hoc clarius adhuc ꝑtꝫ in. d. c. ꝙuis. ĩ. eo. li. vj. Et no. gl. in eo qꝺ. ĩ. ꝺt quod si quis cōmittit alicui simpl'r vices suas: videtur cōmisisse in totum ꝛ videt̄ ꝓbari apte ꝑ istum tex. nam in princ. dixit quod iste archiepūs cōmisit vices suas abbati: ꝛ papa interpretatur ꝙ cōmisit in integrum. i. in totum. Et idem not. Inn. ꝯ. eo. in. c. super questionum. quod not. bn̄. 12 ¶ † Extra gl. op. ꝯ tex. de. c. fi. ĩ. eod. vbi ꝺt qꝺ si cōmittit̄ excessiua inquisitio vel ecclesie prouisio non pōt delegat⁹ alteri cōmittere vices suas q2 videtur electa industria persone. Itē inquisitio criminum est meri imperij ergo nō pōt delegari per inferiorē a principe: vt in. l. j. ff. de off. eius cui mā. est iuris. ꝛ plene no. in. l. imperium. ff. de iuris. omn. iud. sol. ad primum dn̄t doct. qꝺ. c. fina. ꝓcedit qn̄ mandatur vt inquisitio fiat personaliter. itē pōt procedere qn̄ quis dꝫ ꝓuidere ecclesie de personis principalibus: secus de persona coadiutoris. ꝛ no. bn̄ hanc limitationem ad illud. ꝛ 13 nescio alibi istū text. ¶ † Ad scōm cōtrariuꝫ dicit

b ✠ Sebasti. Sapia. Meri ꝛ mixti. Uide Ab. in. c. qꝺ sedem. ĩ. de offi. ordin. vbi dat vnam solutionem ad. c. in archiepiscopatu. ĩ. de rapto. quem voluit allegare hic. est eñ corruptus. aduertendum est etiam ꝙ de iure ciuili cōmunior opinio est qꝺ delegatus principis possit subdelegare ea q̄ sunt meri ꝛ mixti imperij vt attestat̄ Paul. de ca. in. l. vnica. C. qui pro sua iurisdi.

c ¶ Delegabilia. Adde Ange. consi. cxcvj.

d ¶ Casus. Bal. in. l. j. C. qn̄ imperator. alle. istum tex. And. Barba.

e ¶ Pauper. Adde ꝙ Alex. cōsi. cxxj. dicit ꝙ vbi alias iudex ex officio potest procedere ad cōmodum miserabilium personarū ꝛ pupillus dicit̄ miserabilis ꝑsona ꝙ tn̄ quando pupill⁹ est diues nō dicit̄ miserabilis persona et non potest tunc iudex ex offō procedere ad eius cōmodum.

Zacharias. ¶ Ita not. Car. ꝛ Ioā. de imo. s. doc. ꝛ Io. and. in c. ex tenore. de fo. cōpetē. ꝛ ꝙ vidua diues nō dicatur miserabilis persona. no. Pau. de ca. ꝯsi. vij. ꝛ Spe. in titu. de instru. edi. §. nunc vero. ver. ꝛ scias. lo secundo.

Antonius Frāc. ¶ Que dicantur miserabiles persone. dicas ꝓm Pe. de bella ꝑti. bart. ꝛ Bal. i. l. j. C. qn̄ ipera. inter pu. et vi. ꝙ istud relinquit̄ arbitrio iudicis qꝺ etiā voluit Spe. ĩ ti. ꝺ aduo. i. §. j. i vs. ꝛ si iste. et Alex. i. l. ne qcꝙ. in. §. fi. ff. de offici. procon. ꝛ leg. vbi dicunt inter cetera id qꝺ etiaꝫ hic dicit̄ ꝙ qn̄ pupillus vidua ꝛ siles persone sunt diuites ita quod ꝓpa pecunia pn̄t ꝯducere ꝓcuratores ꝛ aduocatos ad sui defensionē. tales ꝑsone q̄ alias eēnt miserabiles nō censent̄ miserabiles. ꝓ quo vide etiā Bal. in. l. pe. C. de test. mil. ꝛ tene menti ꝙ cause miserabiliū personarum dicunt̄ esse sub ꝓtectione ecclesie vt in. c. sup quibusdam. in fi. de verborum sig. ꝙ adeo verū est vt ipse miserabiles persone. semp possint appellare ad papā omisso medio: ꝓm Host. ꝛ Io. an. in. c. fi. de iudi. ꝛ no. d. Anto. in. c. lꝫ ex suscepto. de fo. ꝯpe. Et adde ꝙ miserabiles ꝑsone non pn̄t trahi ad iudiciū extra ꝓuinciā nec pn̄t priuilegijs sibi a iure cōcessis renūtiare ꝓm glo. et Bal. ibi in. l. j. C. qn̄ impera. inter pup. ꝛ vidu. imo iudex dꝫ ex officio miserabiles personas tueri ne opprimant̄ vt per Spe. in ti. de offi. om. iudi. in. §. vij. in prin. ꝛ per eundem in tit. de cope. iudi. adi. in. §. iij. vers. xix. vbi ponit q̄liter ꝛ q̄re cause miserabiliū personarū spectent ad ecclesiam. ꝛ vide eundem in tit. de instru. edi. in. §. xiiij. vbi dicit ꝙ legata facta miserabilibus personis dicuntur esse legata pia.

Inn. quod ꝓcedit de iure ciuili: sed de iure canonico ea q̄ sunt meri ꝛ mixti[b] imperij sunt delegabilia:[c] vt hic ꝛ in. c. in archiepātu. ĩ. de rapto. dic de hoc vt plene dicam in. c. ꝙ sedem. de offi. ord. ꝛ tene menti dictum Inno. cum tex.

1 ☞ Iudex si dixerit se non habere iurisditionē: nō pōt postea illā etiā ꝯtiū cōsensu reassumere. 7.

2 Uidua pauper est sub protectione iudicis ecclesiastici. secus si est diues. dic vt. ĩ. nu. 5.

3 Sententia in qua quis se pronuntiat non iudicem: est interlocutoria habens vim diffinitiue: q non potest ipsum reuocare.

Ab interlocutoria habente vim diffinitiue etiā de iure ciuili potest appellari.

4 Compromittens non tenet̄ ad penam cōpromissi in eo quod non pendet ab eius potestate. 9.

5 Laicus potest semper cōueniri ex quacunqꝫ cā coram iudice ecclesiastico: si non reperiatur iudex secularis: vel nolit iustitiam facere. intellige vt. ĩ. versi. ꝛ dicit Innco.

6 Miserabiles ꝑsone q̄ dicant̄ ꝛ qbus respectib⁹.

8 Rescriptum surreptitium tribuit iurisditionem licet elidibilem.

Significantibus.

1 ¶ † Si delegat⁹ ꝓnūtiauerit se iurisditionē nō habere ip̄am etiā ꝯsensu partium[d] nō reassumit. ꝛ est casus[d] satis no. ꝛ primo appellās narrat factū. scōo papa dat iudices. ibi: ideoqꝫ. ¶ Casus lr̄alis. Iuliana vidua impetrauit lr̄as ꝯ. M. mulierē. ꝛ. I. filium eius sub hac forma. significauit nobis iuliana vidua ꝛ pauper qꝺ. M. mulier. ꝛ. I. eius fili⁹ sup terris ꝛ alijs rebus iniuriātur eidē. iudices citauerunt dictā. M. ꝛ filiū eius: ipsi cōstituti in pn̄tia iudicum excipiendo ꝓposuerunt quod lr̄e ille impetrate fuerunt suggesto mendacio q2 dicta iuliana nobilis est ꝛ diues ꝛ ipsa mentita est se pauperem: q̄re per easdem lr̄as nō poterant conueniri nisi requisito prius dn̄o sub cuius iurisditiōe cōsistunt coram quo parati erant de iustitia rn̄dere. vn̄ iudices interloquendo pronuntiauerūt se nō debere procedere per easdem lr̄as: postea partes cōpromiserunt in quosdā arbitros sub hac forma. q̄ten⁹ si. ĩ. certū terminū in cōpromisso appositum cām nō determinarent ꝑtes ad examē eorundem iudicum redirent: arbitri intra temp⁹ statutū cām nō determinauerunt. vnde iudices per formā cōpromissi iurisditionem reassumpserunt ꝛ cū vellent in cā ꝓcedere dicta. M. ꝛ filius eius se ꝑgrauari sentientes ad sedē apost. appellauerūt. vn̄ mādat papa q̄tenus si est ita in irritum reuocēt qcqd per ꝑdictos iudices postea fa- 2 ctum fuit. Ber. ¶ † No. j. ꝙ vidua al's diues nō pōt trahere secularē ad iudiciū eccl'iasticū etiam corā papa seu eius delegato. secus vr̄ si est vidua ꝛ pauper[e] vt probatur hic a cōtrario: ꝛ vr̄ tex. in c. super quibusdam. in fi. ĩ. de verbo. sig. ꝛ tꝫ hic Inn. vt. ĩ. dicā. ꝛ tenebis hoc mēti. ¶ No. ij. ꝙ litere impetrate a vidua diuite ꝯ laicū nō sunt ip̄o iure nulle sꝫ sunt in pēdēti: nā data negligentia iudicis secularis hn̄t isti delegati iurisditionem in habitu ꝛ actu: sed ante negligentiam solū habent in habitu: ꝛ ꝓbatur a ꝯtrario in verbo nisi requisito.

3 requisito.ꝛ clarius ꝓbaṫ in.c.ex tenore.de fo.cōpe. ¶†Tertio not.ꝛ tene mēti ibi:interloquēdo.ꝙ snīa ꝑ quā qs ꝓnuntiat se nō iudicē est interlocutoria:h3 tñ vim diffinitiue:q2 prorsu3 extinguit iurisditionē pronūtiantis adeo ꝙ illā interlocutoriā amplius reuocare nō pōt [a] vt hic in fi.est tex.[b] multū no.Ex quo infertur ꝙ interlocutoria ꝑ quam finiṫ iudicis iurisditio nō pōt per eundē iudicem reuocari. Sic limita ca.cum cessante.de ap.ꝛ.l.qđ iussit.ff.de re iud.hinc dixit gl.no.i autē. habita.C.ne fi.ꝓ pa.qđ a tali snīa in q̄ qs ꝓnūtiat se nō iudicē potest etiam de iure ciuili appellari l3 sit interlocutoria. ꝛ hoc iō q2 h3 vim 4 diffinitiue vt ibi dixi. ¶†Itē no.ꝛ tene mēti iūcta gl.fi.ꝙ nō obligaṫ cōpromittēs ad penā cōpromissi sup his q̄ nō depēdēt ab eius ptāte. non em̄ pñt priuati dare iurisditionem nō hñti.vt in.c.significasti.de foro cōpe.ꝛ in.l.priuatorū.C.de iur.om.iu.ideo nō valuit pactum hic appositū i cōpromisso vt ptes redirēt ad examē priorū iudicū:q2 priorū iurisditio erat extincta ꝑ eoꝝ ꝓnūtiationem. Et ex hoc ꝛ ex tex.no. ꝙ nō pōt qs ꝑ pactū se obligare de stādo examini alicu' vt iudices si 5 illē iurisditionē nō h3. ¶† In gl.j.in fi.vr̄ hec gl.velle ꝙ si vidua opprimiṫ puta q2 spoliaṫ pōt malefactorē suū tradere ad iudiciū ecclesiasticū l3 laicus existat:secus aūt si nō opprimaṫ sed al's vellet agere ꝯ̄ secularē q2 tunc d3 eū conuenire corā iudice seculari. Sed hoc vltimū vr̄ ꝯ̄ istū tex.a ꝯ̄rio sensu ꝛ apertius ꝯ̄.c.sup quibusdā.in fi.de ver.s.vbi tex.vr̄ innuere ꝙ vidue ꝛ pupilli ꝛ orphani pñt laicos cōuenire coraz iudice ecclesiastico. Inn.multū notabiliter ponit hanc materiā hic et plenius tetigi in.c.l3.de foro cōpe.Et cōclude sic materiā:ꝙ in defectu iustitie:puta q2 in ꝓuincia non est iudex secularis q2 recusat vel negligit facere iustitiā ꝛ tūc pōt recusari ꝯ̄ quēlibet laicum per quēcunq3 ad iudicē ecclesiasticū vt hr̄ in auṫ.vt diffe.iud.ꝛ t3 hic Inno.ꝛ cū hodie quēlibet ciuitas habeat sua regimina sicut olim ꝓuincia.vt no.glo.in l.fi.de ꝑscri.lon.tēp.puto ꝙ id qđ statutū erat olim in ꝓuincia h3 hodie locū in qualibet ciuitate:ꝛ sic vr̄ qđ si in ciuitate nō est iudex secularis vel recusat vel negligit facere iustitiā si in ciuitate illa nō est alius superior secularis ꝙ tūc de iure pōt recurri ad iudiciū ecclesiasticū.hinc est ſm Inn.ꝙ vacāte imperio ecclesia succedit in iurisditione.vt in.d. 6 c.licet. ¶†Ubi aūt in ciuitate est iudex secularis ꝛ tūc aduerte.nam q̄ ad materiam nostrā tres sunt secularium species.nam quidā sunt nō miserabiles nec habitu nec actu q2 nō hñt aliquā qualitate3 propter quā natura moueaṫ ad miserendū eis:vtputa q2 sunt masculi ꝛ potētes vel femine cōiugate ꝛ diuites:quidā sunt miserabiles habitu s3 nō actu vt vidue ꝛ pupilli diuites:quida3 sunt miserabiles habitu ꝛ actu vt vidue ꝛ pupilli pauperes vel diuturno morbo fatigati vt pauꝑ vel pauperes dūtaxat.nā miserabiles ꝑsone dicunṫ ſm Io.an.sup quib' natura moueṫ ad miserendū [c]:vt in.l.vnica.C.qñ imperator inter vidu.ꝛ pupillos.ꝛ vide bo.tex.in.c.j.de postu.vbi d2 qđ miserabilis ꝑsona est q̄ ꝑ se nō pōt cām ꝓmouere puta ꝓpṫ defectū paupertatis vel alterius ipotētie.Quo ad primā speciē dic ꝙ ille nō pōt trahere ad iudicem ecclesiasticū nisi cū sit de foro ecclesie aut rōne cause aut rōne ꝑsone.ꝛ si impetrarenṫ lr̄e ad iudices delegatos essent ipso iure nulle.ꝛ ille est ꝓprie casus illius.c.l3.ꝑ alle.nisi prius dareṫ defectus iustitie secularis mō ꝑdicto.Quo ad secūdā speciē:dic ꝙ ꝑsone miserabiles habitu tm̄ si opprimunṫ pñt malefactores suos trahere imediate ad iudiciu3 ecclesiasticū:vt est tex.in.d.c.sup quibusdā.ꝛ in.c.ex ꝑte.b.de fo.cōpe.ꝛ sub istis seu sub ista specie ꝯ̄prehēdit Inn.peregrinos q̄ ad res q̄s secū deferūt:ꝛ quo ad iniurias eis illatas.vt in.c.si qs romipetas.xxiiij.q.iij.Idē in libertis ecclesie ꝛ in officialibus suis rusticis ꝛ simi.ꝛ facit xij.q.ij.ecclesiarū seruos.lxxxvij.di.quasi per totū.Si vero non opprimunṫ:ꝛ tunc debēt prius recurrere ad iudicē secularē ꝯ̄ laicos ꝛ si lr̄as ante negligētiā impetrant nō sunt nulle ipso facto sed in pēdēti.vt est tex.hic ꝛ in.d.c.ex tenore.ꝛ dicit Inn.hic vnū singulare verbū qđ data negligētia vnius iudicis secularis pñt isti miserabiles habitu tm̄ recurrere ad iudicē ecclesiasticū nec teneṫ q̄relare corā superiore iudicis negligentis.ar.opti.hic ꝛ in.d.c.ex tenore.secus aūt in alijs laicis non miserabilibus:nā illi nō pñt habere recursum ad iudicē ecclesiasticu3 nisi data negligētia cuiuslibet suꝑioris secularis : qđ est singul'r not.q̄ ad tertiā speciē si sint miserabiles habitu ꝛ actu.dic ſm In.ꝛ bene qđ pñt alios trahere ad iudiciū ecclesiasticū ēt nō data negligentia iudicis secularis.vt hic vr̄ tex.a ꝯ̄rio sensu.ꝛ in.d.c.sup q̄busdā.in fi.ꝛ idem vr̄ velle Inn.in peregrinis quo ad ꝯ̄ctus initos in peregrinatione [d]: vt in.d.c.si qs romipetas. Itē i penitētib'.xi.q.j.aliud.ꝛ dicit Inn.in istis notabile verbū ꝙ l3 pñt alios trahere ad iudiciū ecclesiasticum tñ si ipsi trahunṫ coram iudice seculari non possunt declinare illum foꝝ. ad hoc.d.l.vnica.C.qñ imperator.ꝛ tenebis mēti hoc verbū.ꝛ facit.c. regū.xxiij.q.v.Item ꝛ si grauanṫ seu reportant snīam iniquā corā iudice seculari nō deberēt appellare ad iudicē ecclesiasticū ꝙ gradati3 est appellādū.ij.q.vj.anteriorū ꝛ hoc placet Inn.l3 referat aliquos tenere vt possint appellare ad iudiciū ecclesiasticū omissis alijs secularib': q2 d3 ecclesiasticus eos defendere ab oppressionibus.xxiiij.q.iij.si qs de potentibus.primū tñ cōiter teneṫ hic sed vide quod dixi in.d.c.l3.ꝛ vide plurimas ꝑsonas q̄ sunt priuilegiate q̄ ad forū ecclesiasticū hic per 7 Inn. ¶† In gl.ij.ibi amiserunt iurisditionē.no.bene istā gl.qđ l3 qs habeaṫ iurisditionem.certo casu tñ si ꝓnuntiat se nō iudicē illā iurisditionem perdit nec potest eam amplius reassumere.vñ quēadmodū acq̄rit qs iurisditionē si ꝓnūtiat se iudicē si iudex nō esset iuxta ea q̄ plene dixi in.c.super lr̄is.de rescript.ita ꝓnūtiādo se non iudicē iurisditionē ꝑdit ꝛ imputādū est parti nō appellanti.nā res iudicata facit ius inter ꝑtes. vt in.c.cum inter.de re iud.ꝛ in.l.res iudicata.ff. 8 de reg.iur. ¶†Et no.ex hoc ꝛ ex gl.ꝙ lr̄e surreptitie ad lites tribuunt iurisditionē l3 elidibilem ꝑ exceptionē:vt plene dixi in.c.ceterū.de rescrip. tñ si delegat' exceptione opposita ꝓnūtiat se nō iudicē seu lr̄as surreptitias illico extinguunṫ lr̄e ita ꝙ iurisditio q̄ prius erat elidibilis nūc remanet elisa ꝛ extincta:vñ ꝓcessus postea agitatus est nullus.Sed quātum ad istū tex.ego cōsidero quod in omnē euētum ꝓnūtiatio istorū iudicum fuit legitima nō em̄ ꝓnūtiauerunt simpliciter se nō iudices sed nō debere ꝑ easdē literas ꝓcedere. quod d3 intelligi de pñti: q2 nō habebāt iurisditionē in actu nisi data negligētia iudicis secularis.Nec ob.qđ i fi.d2 ꝙ nō potuerūt reassumere iurisditionē q2 nō cōstabat hic qđ iudex secularis eēt negligēs s3 solū ꝙ arbitri neglexerūt intra terminū diffinire:ꝛ illa interlocutoria cū eēt dubia debebat intelligi ſm ius cōe ꝛ subiectā mate 9 riā.ar.in.c.cām.ꝯ̄.de rescri. ¶† In gl.fi.in fi.no. glo.ꝛ tene eā mēti ꝓ penis q̄ quotidie apponuntur in cōpromissis: vt si apponūtur sup facto nō dependente a potestate compromittētis qđ non cōmittiṫ pena.ꝛ pro hoc facit quod no.gl.in regula accessorū.de reg.iur.li.vj.ꝛ in.l.pacta q̄ cōtra.C.de pac.ꝛ no.in.c.pleriq3.j.de pact.facit ēt ad q̄onē.Quidā ꝓmisit sub pēa factū alienū deinde laborauit q̄tum potuit vt iste adimpleret promissionē suā sed non potuit perficere.nūquid sit cōmissa pena: videtur quod non ex quo non deficit per istum.de quo tamen vide quod dixi in.c.gemma.de spō.ꝛc.

1 ☞ Arbitri electi in cā suspicionis iudicis debēt dare partibus terminū ad ipsam probandam:ꝛ possunt cogi per ipsum iudicem causam expedire:intra quem si non expediunt potest iudex iurisditionem reassumere.10.

2 Iudex recusatus vt suspectus non potest cognoscere de causa suspicionis.

3 Arbitri electi super recusatione iudicis possunt testes citare:ipsos examinare ꝛ punire:ꝛ parte3 in expensis condemnare.

4 Arbitri tam voluntarij q̄ iuris si non concordant compelluntur eligere tertium.11.ꝛ quid in arbitratoribus.vide num.6.

5 Arbitri eligentes tertium:an debeant iudicare prout illi tertio videbitur.

7 A sententia arbitrorum an appelletur.

8 Arbitri iuris coguntur acceptare:arbitri volūtarij secus.

Arbitri iuris habent iurisditionem.

9 Arbitri electi super suspicione iudicis an habeant potestatem ordinariam vel delegatam.

Iurisditio data a lege vl' statuto an sit ordiaria.

11 Arbitri qui dederunt ꝯ̄rias sententias:an cogātur eligere tertium ꝛ si eligant an possit vna3 ex illis sententijs approbare.

1 **Suspicionis.** ¶† Arbitri electi ad cām recusatiōis assignāt ꝑtib' terminum ad probandum cām suspicionis sed iudex recusatus cōpellet arbitros ad cā3 fiendam.scđa para ibi:ab ipso quoque.

¶ Casus lr̄alis. Reus coram iudice ꝯ̄stitut' assignauit iustā causam suspicionis contra iudicem dicēs ꝙ paratus erat arbitros eligere.super hac suspicione cognoscēda electi sunt arbitri a partibus.q̄riṫ vtrū iudex debeat ipsis arbitris terminum assignare intra quem suspicionis causam debeant terminare. Rñdet papa qđ iudex qui propter hoc forsitan prouocatus obesset: nō debet ad hoc terminum assignare.sed arbitri poti' coram quibus probatio facienda est ꝛ oīa facere debēt:q̄ ad hūc articulū pertinere noscuntur.

a ¶ Reuocare non pōt. Adde hoc intelligēdū in delegato : q2 secus est in ordinario qui snīam latā super incōpetētia reuocare pōt ſm bal. ita limitantē hāc decretalem in.l.si ꝑses qui desertaz. vbi est casus. C. qño ꝛ qñ iu.ꝛ ita refert ꝛ seqṫ Ro. consi.ccclvij.in fi.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Est text. Uide oīno relata ꝑ Felinum ad limitationē huius text. in.c.ex ꝑte.ij.col. pe.in ꝟ.dixit etiā pulchre Rot. de rescrip.ꝛ vide qđ per istū text.dixit d.Abb.in.c.significasti.ꝯ̄.e.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Ad miseredū. vide bar.in.l.vnica.C.qñ impa.inter pupil.ꝛ vidu. vbi dicit quod statur arbitrio iudicis que ꝑsone dicanṫ miserabiles. ꝛ hoc etiā sequiṫ Alex.i.l.ne q̄cq̄.§.fi.ff. de offi.procon.ꝛ leg.ꝛ Maria.soci.in.c.ex tenore.col.j.ꝯ̄.de fo. compe.vbi etiam tangit apud quē iudicē agāt ꝛ conueniri possint.
Sebasti. Sapia.

d ¶ In peregrinatioe. Uide Hosti. in summa.de foro cōpe.§.ij. ꝟs.itē in peregrinis. Inn. in.c.iij. de rapto. Spe.in ti.de compe.iud. adi. §.j.ꝟ. xxiiij. Pe.de ancha.in regula ea q̄.q.ix.de regu.iu. in.vj.bal.in autē. ad hec.C. de vsu.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Unam sniam. Quid sit si simul elegerunt tertiū ꝛ ille mortuꝰ est an cogantur eligere alium tertiū. vide Bal. i. c. j. ſ. e. vbi tꝫ qḋ sic: ſꝫ And. sic. ꝯtrium teneat.

b ¶ Una cū alijs. adde Pau. de ca. consil. l. in primo impressis.

c ¶ Qḋ nō. Adde Fran. are. consi. c.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Ad arbitratores. Idē tꝫ bal. in l. hac edictali. §. is illud. per illum tex. C. de se. nup. ꝛ Alexā. in. l. inter pares. ff. de re iudi. ꝛ. d. Baptista de blasio i tractatu de arbi. ꝛ arbitra. in versic. lxiij. And. sicu. tꝫ ꝯtriū hic vt per eum.

e ¶ A snia arbitrorū. adde aliquos casus in qubꝰ appellat̄ ꝑ Ro. cōsi. xxvij. vbi etiaꝫ dṫ quod de iure canonico p̄t peti coram superiore vt talis snia emēdet̄ ꝛ corrigatur.

Zacharias.

¶ Adḋ tu quod opi. Bart. de qua facit iste mētionē posset saluari ꝛ ꝙ loquatur de arbitris necessarijs q vigore statuti inter certas ꝑsonas cognoscūt: ita no. Lanfrā. de oꝛia. i c. qm̄ ꝯ. §. recusatiōes. nu. iiij. ꝛ ibi in apost. Bened. va. in ꝟ. appellari. ꝛ Cel. in ꝟ. poterit. j. de fi. instr. gl. est nō. ꝛ doc. in. l. arbitro. in ver. appellare. ff. q satis. cog. ꝛ ibi cōcoꝛ. ꝑ Alex. idē ꝛ Moder. in. l. ex ꝯsensu. ff. de appel. ꝛ Lāfran. in trac. de arbit. q. iiij.

Antonius Frāc.

¶ Circa hoc an a snia arbitri vel ab arbitro iuris appellet̄. dicas regulariter qḋ non vt in. l. diē ꝓferre. in. §. stari. ff. de arbi. et in. l. societate. in. §. arbitroꝝ. ff. ꝓ soc. ꝛ plene ꝑ Spe. in tit. de ap. in. §. in qbus. ver.

Istud hodie correctū est: qꝛ iudex hoc facere dꝫ ꝑ decre. Inn. aiij. q̄ incipit legitima suspiciōis cā. Ab ipso dꝛ in isto. §. qḋ si arbitri discordes fuerint iudex cōpellere dꝫ illos vt in vnā sniaꝫ ꝯueniant. vel tertiū aduocēt cū quo ipi duo vel alter eoꝝ in vnā sniam ꝯueniāt: ne hmōi occasiōe p̄ncipale negotiū ꝓroget̄. ꝛ hoc quidē facere dꝫ iudex. qꝛ sicut iurisditio eis cōmissa est: sic ꝛ oīa illa sine quibꝰ iurisditio explicari non potest. Ber.

2 ¶ No. j. ibi: ꝓuocatus obesset. rōnem quare iudex qui alias pōt cognoscere an sua sit iurisditio non pōt cognoscere de cā suspicionis: timet̄ eñ ne ꝓuocatus ꝓpter recusationē velit obesse recusanti: vñ sicut timet̄ in principali ita ī isto incidēti. de q̊ vide qḋ dixi in. c. sup literis. de rescriptis.

3 ¶ † No. ij. ꝙ oīa ꝑtinētia ad articulū recusationis spectāt ad arbitros. ꝛ sic ipi hn̄t citare testes ꝛ eos examinare ꝛ punire si delinquerēt. Itē condemnare in expēsis. ꝛ pronuntiare an cā suspicionis sit legitima.

4 ¶ † Itē no. ꝙ queadmodū ī arbitris volūtarijs obseruat̄ vt cōpellant̄ eligere tertiū si non pn̄t conuenire in vnā sniam[a]. vt in l. itē si vnus. in fi. ff. de arbi. ꝛ in. c. innotuit. ꝛ seq. eo. ti. ita in arbitris iuris obseruandū est vt probatur hic.

5 ¶ † Itē not. ibi: cū quo duo vel alter eoꝝ ꝛc. qḋ iste tertius electus dꝫ ꝓnuntiare vna cū alijs vel eoꝝ altero: ꝛ multū in hoc pōdera istū tex. ad ea q̄ no. legiste in. d. l. itē si vnus. in fi. nam ibi dꝛ ꝙ arbitri cōpromissarij dissidētes ꝯpelluntur eligere tertiuꝫ cuius autoritati pareat̄. Et qdam intelligunt ꝙ iste tertius nō hꝫ ꝓnūtiare ſꝫ potius ꝯsulere ꝛ alij duo debēt ꝓnūtiare s̄m cōsiliū istius: qḋ tenuit Spe. in ti. de arbi. in. §. fi. ꝟ. ſꝫ nūqd iste tertio solꝰ cū se. ꝛ sequit̄ Bar. in. d. l. item si vnus. Alij dicunt ꝙ iste tertius solus dꝫ pronuntiare ꝛ sententiare ꝛ stat̄ iudicio suo. ꝓ q̊ facit tex. ibi cum dicit cuius autoritati pareat̄. primus tñ intellectus plus plꝫ Bart. sed vt p̄dixi. iste tex. vr̄ innuere ꝙ tertius iste debeat ꝓnuntiare vna cū alijs: ꝛ forte nō esset malū ita intelligere istū tex. dṫ tñ Bar. in. l. si dn̄ium. ff. de fur. in fi. ꝙ si statutū dicit assumēdum tertium arbitriū debebit ꝓnuntiare vna cū illis. Sed vt dixi placet mihi ꝑ istum tex. vt indistincte tertiꝰ ꝓnūtiet vna cū alijs[b]. ꝛ quatenꝰ ibi dṫ tex. cuius autoritati pareat̄ ꝛc. pot intelligi ꝙ dꝫ pareri qñ accedit ad alteriꝰ sniam: vt vr̄ innuere ista lr̄a dū dṫ. cū quo. s. tertio duo vel alter eoꝝ id faciat ꝛc. et tene mēti predicta.

6 ¶ † Sed notabile dubiū est nunqd duo arbitratores electi cōi cōsensu ꝑtiuꝫ si nō pn̄t cōuenire in vnū iudiciū debeāt cōpelli eligere tertiū sicut statuit̄ in arbitris volūtarijs. vt in. l. itē si vnꝰ. ꝑalle. doc. nr̄i nō tangūt qḋ meminerꝫ. sed Sed bal. formauit qōnē in li. feu. in c. j. de inuestitura in maritū facta. col. x. ꝛ determinat qḋ nō[c] qꝛ isti nō sunt arbitri ſꝫ sunt q̄si qdā ꝓxenete ꝛ coes amici. vt in. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. vñ ab istis arbitratoribꝰ nō ꝓnūtiātibꝰ nō recedit̄ nec alius est eligēdꝰ ex q̊ ꝑtes nō cōcordāt. vt in. l. si qs arbitratu. ꝛ qḋ ibi not. Bar. ff. de ꝟ. obl. vñ podera istū tex. ꝛ tex. in. d. l. itē si vnꝰ. in eo ꝙ iste tertius nō assumit̄ a ꝑtibꝰ sed ab ipsis arbitris ꝛ sic nō est oīno purus arbiter. quare nō dꝫ extendi ad arbitratores[d]: ꝛ notabis semꝑ hic. ¶ In gl. j. in fi. no. fi. gl. ꝛ idē no. c. cū spāli. j. de ap. ꝛ dic vt ibi plenius no.

7 ¶ † In. gl. iij. ibi: ad papā dꝫ appellari: ꝛ hodie hoc est decisum in. c. ab arbitris. j. eo. li. vj. Et ex h̄ habes vnā drīam inter arbitros iuris de qbꝰ hic ꝛ arbitros ꝯpromissarios si voluntate ꝑtiū assumunt̄: de quibus. j. de arbi. ꝑ totū. nā a dicto istoꝝ non appellat̄. vt in. l. j. C. ḋ arbi. ꝛ in. c. a iudicibꝰ. ij. q. vj. Sed a snia arbitroꝝ iuris appellat̄: ꝛ rō diuersitatis est qꝛ isti arbitri assumunt̄ ex necessitate ꝛ hn̄t iurisditionē ꝛ ex snia eoꝝ nō pōt agi vt hic. ꝛ in. d. c. ab arbitris. Et ideo si ex statuto municipali dictum arbitrorum produceret actionē posset nunc appellari. vt no. in. l. societatē. §. arbitrorum. ff. pro socio. ꝛ in. c. quintauallis. de iureiur. hec dico s̄m cōem opi. nā bar. fuit ī opi. singulari in. d. l. j. quod hodie possit appellari a snia arbitroꝝ[e]: sed cōiter illa opi. nō tenet̄.

8 ¶ † In ea. gl. ibi: ꝯpellat oēs illos. no. gl. ex q̊ habes scḋā drīā inter arbitros iuris ꝛ ꝯpromissarios. nā isti non cōpellunt̄ a principio ad acceptādū cōpromissuꝫ vt in. l. iij. ff. de arbi. sed arbitri iuris sic. vt in. c. cū spāli. de ap. Et no. gl. quā tene mēti: ꝛ rō diuersitatis pōt esse qꝛ arbitri iuris assumunt̄ ex necessitate ꝛ hn̄t iurisditionē: vnde sicut munus iudicādi est necessitatis. vt in. l. munerum. ī. §. iudicādi necessitas. ff. de mune. ꝛ hon. ꝛ ī. c. pastoralis. ī p̄n. ḋ. e. ita ꝛ munus arbitrādi seu iudicādi in isto casu: ſꝫ arbitri ꝯpromissarij erigunt̄ ex nuda voluntate ꝑtium nec hn̄t iurisditionē.

9 ¶ † In ea. gl. ibi: iurisditio istoꝝ q̄si ordinaria est. no. glo. in eo qḋ sentit ꝙ isti arbitri iuris non hn̄t merā ordinariā: nā dictio q̄si minuit. Alij dn̄t ꝙ hn̄t ordinariam merā qꝛ a lege hāc iurisditionē consequunt̄. vt in. d. c. cum spāli. ꝛ hic. lex aūt dat ordinariā[f] vt ī. l. ꝛ qꝛ. ff. de iurisd. om. iu. ꝛ hāc opi. sen. Inn. in. c. cū ab ecclesiaꝝ. de offi. or. ſꝫ nō plꝫ Spe. in ti. de recu. §. fi. ꝟ. sed nunqd. q tenet qḋ hꝫ delegatā: ꝛ idē Host. hic dicēs ꝙ isti sunt delegati illius q dedit delegatum qui recusat̄. ꝛ dicit ꝙ ꝓbata suspicione debent isti arbitri diffinire totaꝫ cām: arg. c. vt debitus. de ap. Hoc dictum nō approbat Jo. an. nā si essent delegati oporteret dicere qḋ deberēt esse in dignitate vel habere ꝑsonatum vel canonicatū in eccl'ia cathedrali. vt in c. statutū. in p̄n. de rescri. li. vj. Itē nullibi ꝓbat̄ ꝙ ibi arbitri debeāt cognoscere de cā principali licet ꝓbet̄ suspicionis cā. ꝛ in alio casu loqt̄ text. in. c. cum spāli. ꝛ in. l. aptissimi. C. de iudi. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de recusa. §. fi. in ꝟ. sed nunqd arbitri. dicit qḋ nō sunt meri ordinarij nec meri delegati: quasi sentiat qḋ sit quedā species per se seu mixta. nā non vr̄ dicēdum ꝙ sint ordinarij cum no habeāt iurisditionē nisi in certo articulo nec meri delegati qꝛ p̄nceps eos nō elegit sed fuerunt assumpti de ꝯsensu ꝑtium. ꝛ iō dixit ipse in tit. de arbi. in. §. differt. versi. sed nunqd s̄m eum. ꝙ isti arbitri nō pn̄t alijs cōmittere vices suas, sicut nec arbitri cōpromissarij: quod possent si essent ordinarij vel delegati. puto tñ ꝙ istoꝝ ꝑtās ꝛ iurisditio magis accedat ad delegatā[g] ꝙ ad ordinariā. ar. huius tex. ꝛ. c. ab arbitris. ꝑall. naꝫ hec duo. c. que tractant de istis arbitris iuris sūt situata in ti. de offi. dele. ꝛ nō in ti. de offi. ord. Et ꝓ hoc ar. vide bo. gl. in. c. t. ibi q. de rescri. lib. vj. ꝛ in. c. si sup grā. de offic. dele. eo. lib. ꝛ in. c. bone. de confir. vti. Et in fi. gl. dic meliꝰ s̄m doc. ꝙ in nullo corrigit̄ ista decreta. per. c. legitima. qꝛ ibi tractatur de termino p̄figendo arbitris ad cām suspicionis fiendā: ꝛ ille terminus p̄figendꝰ est per iudicem recusatū: qꝛ arbitri nō pn̄t sibijpsis p̄figere terminum. l. pe. ff. de arbi. Iste ꝟo tex. loqt̄ de termino p̄figendo ꝑtibus ad ꝓbādū recusationē: ꝛ iste est p̄figendus ꝑtibus.

10 ¶ † In gl. fi. ibi: in penā illoꝝ. vel dic ꝙ rō est: qꝛ appellatio interponit̄ ad maiorē iudicē vt in. c. ij. qḋ ibi no. de cōsue. lib. vj. ꝛ ideo nō pōt iudex a quo cū sit maior p̄figere terminum iudici ad quē. sed isti arbitri nō sunt maiores iudice: imo iudex est supior q pōt facere oīa sine qbꝰ cā expediri nō pōt. vt ī tex. merito pōt cōpellere arbitros vt cōcordāt vl' tertiū aduocēt: al's nō posset cām finire. Ex q̊ ad scḋam qōnem que sequit̄ in glo. dic qḋ hodie hr̄. d. ca. legitima. de ap. li. vj. vbi dꝛ ꝙ si arbitri non decidunt articulum suspicionis intra terminum prefigēdum a iudice pōt iudex reassumere iurisditionē.

11 ¶ † Extra gl. q̄ro qd si arbitri discordant in snia iā lata: vt qꝛ vnꝰ ꝓnūtiauit cām suspicionis esse legitimā: reliquꝰ ꝟo oppositū. Sol. dṫ hic Uin. ꝙ tunc nō est locus huic. c. vt cōpellant̄ eligere tertiū recurrēdum est ad superioreꝫ q approbabat vnā ex duabus sententijs sicut obseruat̄ in duobus delegatis ferentibus diuersas snias. vt in ca. fi. de re iud. ꝛ in. l. duo iudices. ff. eo. ꝛ vr̄ sentire Host. dicēs qḋ discordia inter istos poterat esse: qꝛ forte vnus dicebat cām ꝓpositā non esse

xvj. ꝛ seq. ꝛ dicas qḋ illa vr̄ esse rō: qꝛ dictum arbitri non est snia: qꝛ ex ea nō nascit̄ actio in fctm̄ ꝛ ꝑpulchre decla. d. Car. i cle. j. in. vij. q. de ap. ꝛ inq̄tū iste dṫ ꝙ si arbiter est electus ex necessitate statuti. puta iter ꝯiūctos iuxta materiā. l. ābitiosa. ff. ḋ decre. ab or. fa. qꝛ tunc pōt appellari. vide gl. ꝛ alex. in. l. arbitro. in ꝟ. appellare. ff. q satis. cog. ꝛ viḋ bar. in. l. fi. in. y. no. C. de iudi. ꝛ Joā. de imo. in. l. j. in. §. fi. in fi. ff. a qbꝰ ap. n̄ lꝫ. ꝛ eūdē in. l. j. in vlti. char. ff. solut. mat. ꝛ Pau. ḋ ca. in. l. a diuo pio. in p̄n. ff. de re iudi. et Ang. in. l. aptissimi. C. de iud. Ad de tñ qḋ appellatio a snia arbitrorum electoꝝ sup suspicione iudicis pōt dꝫ fieri ad papā siue impatoreꝫ s̄m Jo. an. ī. c. ab arbitris. ꝛ in. c. cū spāli. de app. ꝛ vide Spec. in tit. de ap. in. §. nunc tractemus. in ver. sed ad quem.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Arbitroꝝ. Uide de hoc articulo ꝑ Alex. ꝛ Moder. ī. l. nemo pōt. ff. de leg. j. vbi dicunt cōem esse de iure canonico qḋ ex snia arbitri oriatur actio.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Ordinariam. Quātū iuris habeant isti arbitri electi ex forma iuris, declarat Areti. in cōsi. lxxxvij. incip. in consultatione premissa.

g ¶ Ad delegatā. adde Franc. are. cōsil. lxxxvij. dicit tñ qꝛ Bar. ꝛ bal. variant videndū Anto. de bu. in. c. quintauallis. nec aliter se firmat.

esse legitimā vel non esse probatā:alter vero oppositū.sed Spe.in ti.de recu.§.fi.℣.sed qd si arbitri diuersitas.tꝫ ibi ꝙ dꝛ indistincte siue arbitri discordant in sñia ferēda siue in iā lata ꝙ cōpellant eligere tertiū.ꝛ aliud est ꝭm eū in puris delegatis qꝛ illi ꝑ sñiam finierūt cām merito recurratur ad delegātē.ſꝫ hic cā ꝑncipalis remaneret impunita.Et ideo ꝓpꝫ faciliorē expeditiōeꝫ dꝫ tertius assumi[a]. Mihi vꝫ qꝺ lꝫ hoc dictū Specu.sit equū in se tñ nullo mō congruit lr̄e huic.nā tertius hic assumit vt cū eo ambo vel alter ferant sñiam ſꝫ si iā ꝓtulissent diuersas sñias functi essent offō suo nec possent ampli' ꝓnūtiare.vt i.c.in lr̄is.§.eo.ꝛ in.l.paulus.ff.de re iud.ꝛ in.l.quid tñ.ff.de arbi.Itē in arbitris ꝯpromissarijs absolutū est qꝺ nulla sñia valet si duo ꝓferunt diuersas sñias.vt in.c.fi.de re iud.vñ in eis claꝝ est qꝺ nō ꝯpellerent post ꝓnūtiationē eligere tertium. Sꝫ tene mēti hoc dictū Spe.qꝛ ei' nō est ꝑua autoritas:maxime cū dictū suū fundet sup magna equitate.Et ꝑ illud dictū posset dici ꝙ si ex forma statuti debent eligi arbitri q discordarunt in sñia qꝺ tūc pñt ꝯpelli ad eligēdum tertiū[b]. Fuit alꝭ ꝭ de facto qō ꝭ.dicebat ꝙ terti' sic elect' poterit alterā ex illis duab' sentētijs ꝯfirmare etiā illis duob' arbitris absentib' qꝛ cū iā ꝓnūtiauerunt añ electionē tertij nō hꝫ obstare eoꝝ absentia qꝛ cessat rō.l.idē si vn'.§.ꝑncipalr̄.ff.de arbi.nam pñtia oīm requirit:qꝛ si absentes fuissent ꝑñtes potuissēt alios adducere ad eoꝝ sñiam.q rō cessat si iā sñias ꝓnuntiauerunt ꝛ tertius habet vtrāqꝫ sñiam corā se:ꝛ si hoc dictum esset verum idem esset dicendum in casu huius.c.sed vt ꝭ.dixi hoc non congruit litere.

1 ☞ Iurisditio delegata nō pōt prorogari ad ꝑsonas non expressas in rescripto.5.13.
2 Creditor potest conuenire debitorem non soluꝫ vt soluat:sed etiam ad lucrum cessans ꝛ ad damnum emergens.
3 Excommunicari an possit non subditus ratione iurisditionis prorogate.6.
4 Excōicatio quare non fertur in vniuersitatem.
7 Excommunicari an possit quis sine precedenti monitione etiam ex suo consensu.
8 Sententia excōmunicationis an possit fieri sub conditione adeo quod liget.
9 Preceptum impossibile non ligat.
10 Excōicatio pro futuris culpis an possit ferri.
11 Excōicatio lata ꝯ nō soluentes censum:nō ligat illos qui per impotentiam non soluunt.
12 Iurisditio in quibus casibus possit ꝓrogari videlicet an de re ad rē:de tempore ad tp̄s:de persona ad personam:de loco ad locuꝫ:ꝛ de casu ad casum:ꝛ de causa ad causam.
14 Notarij habent iurisditionem ordinariaꝫ inter consentientes tantum unde est quod precipiūt per guarentigiam ꝛc.
15 Officiales non pñt cognoscere inter suos subditos in alieno territorio:nisi consensu partium expresso ꝛ de licentia iudicis illius territorij.
16 Iurisditio per quos possit prorogari.
17 Papa non potest se submittere iurisditioni alicuius hominis de mundo.
18 Iurisditio non potest prorogari in causa feudali sine consensu domini.
19 Iudex proprius non potest precipere subdito ne litiget coram alieno iudice.
20 Iurisditio qñ petitur prorogari que requiruntur ad hoc vt talis prorogatio fieri possit.
21 Contumax non dicitur consentire in iudicem alienum a quo fuit citatus.
22 Error an ꝛ quando habeat actum impedire.
Iudicia agitata per tyrānos sūt ip̄o iure nulla.
Iurisditio metu prorogata est ipso iure nulla.

D.Et.B. ¶ † Delegata iurisditio ad ꝑsonas non expssas in rescripto ꝓrogari[c] nō pōt. Communis diuisio. secūda ibi:qs.et est hoc capi.multum famosum continens materiam satis difficilem ꝛ prolixam prorogationis.

¶ Casus literalis.P.ꝛ.B.mercatores lr̄as impetrauerunt apl̄icas ad abbatē sctē Genouefe ꝯ ep̄m londoneñ.mercatores isti corā abbate cōquerebant de ep̄o londoneñ.qꝺ quādā summā pecunie quā ipsi ep̄o mutuauerūt ꝓmiserat illis restituere certo loco ꝛ termino:sed ipse dictā pecuniā nō ꝑsoluit.pendēte iudicio coram abbate. I.laicus qui nō erat de iurisditione abbatis in quadā summa pecunie dictis mercatoribus tenebatur.Iste voluit prorogare iurisditioneꝫ delegati ipsius abbatis:vt si intra certum terminū summā ꝑdictā nō solueret mercatoribus:dictus abbas ip̄m excōicaret ꝛ terrā suam supponeret interdicto qꝺ ꝛ fctm̄ est:qꝛ in termino pecuniam nō ꝑsoluit.reuocatū fuit in dubiū an tales sñie tenerēt qꝛ ꝛ si alꝭ abbas iurisditiōi ꝑesse dicatur iurisditiōis ꝓrogatio nulla fuit:cū i dictū.I.nullam abbas iurisditionem habebat.Et iurisditio delegata ad alias ꝑsonas q̄ in rescripto non cōtinent prorogari nō pōt.Ber. ¶ † No.i.debitorem posse cōueniri nō solū vt soluat debitū ſꝫ vt etiā satisfaciat de interesse in eo qꝺ nō soluit i ꝓmisso loco ꝛ termino.ꝛ hꝫ in hoc rō nō soluꝫ ad dānum emergēs sed etiā ad lucrum cessans vt si verosimiliter fuisset lucrat' ex illa pecunia si fuisset sibi soluta in ꝓmisso loco ꝛ termio.ad ꝭ text.multum no.l.iij.ff.de eo qꝺ cer.lo.per Bart.in.l.vnica.C.de sen.q̄ pro eo qꝺ interest.facit qꝺ dixi in.c.conquestus.de vsur.ꝛ.c.dilecti.de fo.cōpet. ¶ † Scꝺo no.ꝙ potest qs se obligare[d] apꝺ iudicem cui inest iurisditio ad penā excōicatiōis ꝛ interdicti.nam hic annullātur iste sñie solū ex defectu ꝓrogationis qꝛ delegata iurisditio nō pōt prorogari:secus ergo si fuisset iurisditio ordinaria.vñ facit iste tex.multum in arg.qꝺ ordinari' potest vigore prorogationis ferre excōicationeꝫ ꝛ alias sñias censure in alterius subdituꝫ:ꝛ tenebis semper menti istum text.sic intellectum quia communis opi.videtur in oppositū.vt.ī.dicet. ¶ † Item no.ar.qꝺ excōicatio fertur in ꝑsonaꝫ:interdictū vero in locū.sed vide tex.iūcta gl.in.c.pñti.de sen.excō.lib.vj.ꝛ in.c.is cui.eo.ti.ꝛ li.ꝛ in c.sacro.ī.eo.tit.per q̄ iura vꝫ qꝺ etiā persona potest interdici saltē vt nō intret ecclesiā.Sed excōicatio nō pōt ferri in rē inanimatā[e] qꝛ ꝑncipalꝭ ligat animam vt in.c.romana.§.vniuersitateꝫ.de sen.exc.li.vj. ¶ Not.qꝺ sñie censure late a iudice nō suo lꝫ alꝭ habeāt iurisditionē sunt nulle.regulantur ergo iste sñie quo ad hoc ad limites aliarum sñiaꝝ.vt in.c.at si clerici.de iudi.ꝛ.C.si a nō cōpetē.iudi.per totum.ꝛ vide gloss.d.c.presenti. ¶ Not.ibi:iurisditioni presse:iūcta gloss.qꝺ abbas[f] hꝫ iurisditionem prorogabilem etiā per laicos.hꝫ eñ ordinariā cū eā habeat a lege:ergo ꝓrogabilē.ad idē facit tex.in.c.significasti.ī.de fo.compe.iūcta suprascriptione. ¶ Itē no.qꝺ delegata iurisditio non pōt prorogari nō solū qñ ꝓrogantes ambo in rescripto expressi nō sunt:sed etiam si alter ex litigantibus est expressus vnde non pōt extendi in reū qui expressus in rescripto non est. ¶ † Ultimo no.regulā qꝺ iurisditio delegata non pōt prorogari ad ꝑsonas nō expssas in rescripto.in quo multū vacillauerūt glo.iuris ciuilis.vt no.in.l.i.ff.de iudi.Et posuit ibi glos.vnā solennem limitationē si esset vera dicēs post multa:qꝺ delegata iurisditio ad vniuersitatem cāꝝ potest ꝓrogari de persona ad personā:sec' in iurisditione delegata ad certā cām:quā tamē glo.non ponderauit ibi bar.sed simplr̄ trāsit cōcludēdo qꝺ iurisditio delegata nō pōt prorogari.Et ꝯ illā glo.facit iste tex.cū in fi.dicat indistincte ꝙ delegata iurisditio ad alias ꝑsonas prorogari[g] non potest.Sed si quis vellet illā glo.sustinere posset respondere ad istū tex.ꝙ hic loquitur cū delegatio fuit facta ad certā cām.vñ tex.in fi.dicit cū hmōi delegata ꝛc.vnde pondera ℣bum hmōi.quasi restringat se ad casum istum vbi iurisditio erat data ad certā cām.Nā iurisditio delegatata ad vniuersitatē causaruꝫ est quasi ordinaria.vt no.gl.ī.de ap.in.c.cū cām.ꝛ not.Hosti.

☙ Sebasti. Sapia.
a ¶ Terti' assumi. Idem tꝫ do.Ab. per eadē finita.in c.fi.ī.de re iudi.tñ dictū Spe.seqtur Bu. Io.an.imo. ꝛ Capra hic.
b ¶ Tertiū. Adde qꝺ Pet.de anch. cōsi.clxx.tꝫ qꝺ isti sic electi sint potius arbitratores q̄ iudices vel arbitri cū in ꝓcedendo iuris obseruātia relaxat ꝑ statutū:ꝛ iō tāq̄ arbitratores nō poterūt cogi ad eligēdū tertiū:vt.ꝭ.cōclusum est.ber.
☙ Sebasti. Sapia.
c ¶ Prorogari. materiam hāc prorogationis vide ordinatissime discussam ꝑ do.maria. sozi.in.c. significasti.in.xxviij.col.ī. de foro compe.
d ¶ Pōt se obligare.adde Fed.ꝯsil. cix.vbi de filiosa. studēte q iurauit nō exire bononiā. Zacharias.
e ¶ In rē inaiatā. vꝫ iste sentire vniuersitatē nō posse excōicari.ꝙ an sit veꝝ necne remitto me ad ea q̄ posui in apostil.post istū in.c. bone.lo. ī.nu. 20.i apos.in versi.nō pōt.ꝭ.de ele.qꝺ dictū Flo. ī.l. vsufructuari' venari.vꝫ restringere.s.ꝙ nō possit excōicari ꝑ dlicto vnius:tñ se nō firmat qn possit etiā in illo casu interdici ꝛ excōicari. Anto.Franc.
¶ Circa hoc an vniuersitas possit excōicari vl' interdici.vide ea q̄ dicta sunt in.c.bone.de ele.hic alle. ī additiōali apo. ibi posita.ꝛ viꝺ q̄ ple.hñr ꝑ scriben. ibi in.c.non est.de sponsa.ꝛ qualiter puniat vniuersitas ꝯdemnata ꝓ maleficio ꝛ dlicto viꝺ Bar.in.l.aut facta.in.§.fi.ff.de pe.ꝛ Bal.i.l.etiā. C.de exec.rei iud. ꝛ gl.ꝛ doc.in.c.dilect'.de simo.ꝛ an punita vel cōdēnata vniuersitate ꝓ dlicto possint nihilominus singulares ꝺ vniuersitate culpabiles puniri de eodem delicto.viꝺ Io.mo. in.c.fi.in fi.de pe. li.vj.ꝛ an vniuersitas possit accusari de homicidio vide ang.i ꝯs.suo clvij.qꝺ incip.sup hoc.ꝛ ad illud qꝺ dꝛ hic per istūꝫ an pro delicto vnius possit vniuersitas excōmunicari vel interdici.existimo dictū Flo.ꝭ alle. esse verū nisi forsan delinquentes essent administratores vel presidentes vniuersitatis. qꝛ ex eoꝝ facto vꝫ vniuersitas teneri.vt i.l.municipibus.ff.de cōdi.et demō.ꝛ ī.l.municeps.ff.ad muni. ꝛ i.l.si ex dolo.ff. de dolo.ꝛ habet ꝑ In.i.c. veniēs. ꝛ in.c.dilectus.de simo.ꝛ i.c. grauē. de sent.excō.et an si excōicet vniuersitas vl' iterdicat videātur legati q postea veniūt ad vniuersitatē.vide glo.in.c.si heres. in ℣si.pena.xxiij. q.iij.que nō vꝫ se firmare:sed vide glo.in.c.si sñia.de sen.excōi.li.vj.
☙ Sebasti. Sapia.
e ¶ In rē inaiatā. an vniuersitas possit excōicari: viꝺ ꝑ do.Feli.i.c. eā te.col.xj.℣si.secūda declaratio. de rescrip.
☙ Sebasti. Sapia.
f ¶ Qꝺ Abbas.vide ad hec oīo do. Abbā.in.c.significasti.in ꝑmo no. ī.de fo.compet.
g ¶ Prorogari.ad de an ꝛ qñ iurisditio delegata ꝓrogetur.Ange.ꝯsil. clxij.ꝛ ibi de omnibus speciebus sequentibus.

a ¶ Pꝛoꝛogandi. Adde eundē conſil.xxv.
Sebaſti. Sapia.
b ¶ Pꝛopter cōtumaciam. Uide.d.Abb.in.c.ex parte.ꝭ.de ver.ſig.ꝛ i rub.ꝭ.ꝺ ſent.excō. ꝛ q̄ no.ꝑ Mode. in.c.circa notabilia.ꝭ.de iud.
c ¶ Nō ligat. Adꝺ Old.ɔſil.cclxxvi.
d ¶ Uitiare ſententiā. Adde Alex. conſi. cxxiij.
Antonius Frāc. ¶ Circa hoc an excōicatio poſſit ferri ſub ɔditione puta tale qd fecerit vel non fecerit vr̄ ꝙ nō. qꝛ nullꝰ dꝫ excōicari anq̄ꝓbet cā ꝑ q̄ venit excōicādus. c.nemo. ꝛ.c. multi.ij. q.i.ꝛ an poſſit ferri ſub cōditione ꝛ a q̊ tpe liget et an ab illa poſſit appellari.et quid ſi appellatiōe pēdēte moꝛiatur excōicans vel etiaꝫ añ euentū ɔditionis moꝛiaṫ excōicatꝰ vel mutet foꝛū an poſtmodū ɔditione eueniēte dicaṫ fuiſſe retro excōicatꝰ.vide no.i gl. in. c. ſalonitane, lxiij.diſt.
Sebaſti. Sapia.
e ¶ Erit excōicatꝰ. vide Rom.de hoc art.in ti.de ſen.excō.deci.vlti.in nouis.ꝛ deci.xxiij.e.ti.in antiquis.latius per Decium in ɔſi.cxlv.ici.quęritur in effectu.

in.c.qm̄ abbas.ꝭ.eo.facit qꝺ no.gl.i.l.ſi vni de re iudi.tñ verius credo qꝺ indiſtincte delegata iuriſditio ꝓrogari nō p̄t:qꝛ nullibi ꝓbaṫ oppoſitū ꝛ iſte tex.loquiṫ indefinite. Itē eadē ꝓhibitiōis ratio vr̄ in vtroqꝫ caſu.ꝛ lꝫ multe rōnes ſoleant reddi quare delegata iuriſditio non poſſit ꝓrogari eā tñ puto potioꝛē.qꝛ iuriſditio delegata eſt delegantis ꝛ nō delegati: vt in.c.ſane.ꝭ.e.ꝛ i.l.j.ff.de offi.eius nō ergo poteſt ꝓrogari ad alias ꝑſonas preter ɔſenſum delegantis cuius eſt iuriſditio que ratio militat ſiue ſit delegatꝰ ad vniuerſitatem cauſarū ſiue ad certam cām tm̄.ꝛ hec notabis. ¶ In glo.j.ibi vtriuſqꝫ vtilitatem cōtinet.no.gl.vſqꝫ ad fi.ꝛ dic de materia vt plene no.ff.de eo qꝺ cer.lo.ꝑ totum.ꝛ pꝛecipue in.l.iij.iiij.ꝛ fi.ꝛ.l.vnica.C.vbi conueniaṫ qui cer.lo.da.pꝛomiſit.Et in eo ꝙ glo.in fi.facit diſtinctioneꝫ inter ɔtractus bone fidei:ꝛ ſtricti iuris. Dic de iſtis vt no.in.c.cū venerabilis.de excep.vbi bōa glo.ꝛ ibi plene dixi. ¶ In gl.ij.ibi:ſecus de oꝛdinaria.ſentit ergo gl.ꝛ idem gl.pe.ꝙ iſte debitoꝛ potuiſſet ꝓrogare iuriſditionem oꝛdinariā iſtiꝰ abbatis ſed nō egit pꝛoꝛogare oꝛdinariā ſꝫ delegatam:ꝛ ſic habuit locū illa regula quod noluit potuit ꝛc.vt in.c.cū ſuper.ꝭ.eo. ¶ Et ex hoc no. ꝙ ſi intendo pꝛoꝛogare vnā ſpeciem iuriſditiōis q̄ non eſt pꝛoꝛogabilis ceſſat pꝛoꝛogatio in alia ſpecie q̄ poterat pꝛoꝛogari qꝛ in pꝛoꝛogatiōe requiritur ɔſenſus pꝛoꝛogantis:vt in.l.ſi per erroꝛem.ff.de iuriſdi.omniuꝫ iud.ꝛ.ꝭ.dicetur latius. ¶ Scꝺo no.ꝙ delegata iuriſditio nō eſt ꝓrogabilis etiam ſi cōcurrat in eadē ꝑſona cū oꝛdinaria qꝺ tene menti. 6 ¶ † In gl.i ꝟ.ꝓmulgares.ibi: qꝺ qdē poteſt.no.gloſ.ꝙ poteſt quis ſe obligare ad penā excōicationis.Sed aduerte latius: naꝫ hec queſtio pōt multipliciter cōſiderari. Pꝛimo nunquid apud alienū iudicē cuius iuriſditioneꝫ in ſe ꝓrogare intēdit poſſit ſe obligare ad penaꝫ excōicationis.ſcꝺo ꝓſuppoſito ꝙ poſſit nunqd apud eundē: vel ſaltē apud ſuū iudicem poſſit ſe obligare ad penam excōicationis vt ſine monitione adueniēte ɔditione poſſit excōicari vl' ſine cauſe cognitione. ¶ Quo ad pꝛimū Innoc.hic multū vacillat ſed finaľr vr̄ inclinare ad partem negatiuā:vcꝫ vt nō poſſit quis etiā laicus ꝓrogare iuriſditionē alterius iudicis quo ad ptātez excōicandi:qꝛ nō poteſt quis ligari vel abſolui per alienum iudicē:vt in.c.oīs.de pe.ꝛ re.et hec ptās competit ſoli deo vel eius vicario.xxiij.q.j.quocūqꝫ.ideo niſi habeat quis hanc ptātem a deo vel ab eius vicario non pōt aliquē ſpūaliter ligare vel abſoluere.ꝛ cōſequēs vr̄ ɔcludendum qꝺ ꝑ ꝓrogationē partiū hoc fieri non poſſit.hoc idem vr̄ tenere Hoſt.ꝛ Abb.Et in clerico nō eſt dubiū:qꝛ ipſe in nullo pōt ꝓrogare iuriſditioneꝫ alieni iudicis ſine cōſenſu epī ſui. vt in.c.ſignificaſti.de fo.ɔpe. vñ ſi clericꝰ habuit ɔſenſum ab a epo ꝓrogandi[a] tūc certe pōt ferri per illū excōicatio.ꝛ idē in laico ſi habuiſſet ɔſenſum epī ſui.ar.c.oīs vtriuſqꝫ ſexus.p̄al.vbi patet ꝙ cum ɔſenſu pꝛopꝛij ſacerdotis pōt ſe ſubijcere alieno ſacerdoti ꝛ ab eo abſolui ꝛ ligari. ¶ Sed dubium remanet in laico qui vult ꝓrogare iuriſditionē alterius iudicis eccleſiaſtici ſine ɔſenſu ſui epī:nunquid poſſit per illū excōicari.vt dixi. Doct.communiter cōſentiunt ꝙ non:ſed do.Anto.diſtinguit ꝙ aut ſpecifice vult ſe ſubmittere q̊ ad poteſtatem excōicandi ꝛ nō poteſt:aut acceſſoꝛie puta qꝛ pꝛoꝛogauit iuriſditionem quo ad certam cām ꝛ tunc poterit iſte excōicari.arg.hic.et videtur bona ɔſideratio ſed iudicio meo aliquantulū reſiſtit iſte tex.a contrario.nā hic ſpecifice ſe obligauit vt poſſet excōicari niſi debitum ſolueret in termino: ꝛ ſic non veniebat hec poteſtas acceſſoꝛie ad cām imo reſpectu cauſe nulla hic dabatur cognitio:qꝛ debitoꝛ ɔfitebaṫ debitū ꝛ ꝓmiſit ſoluere certo termino:ꝛ eo nō ſoluente obligauit ſe ad penā cenſure.ꝛ pa.dt ſententias nullas eo ſolum reſpectu:qꝛ iuriſditio delegata non potuit pꝛoꝛogari.a ɔtrario ergo ſi fuiſſet pꝛoꝛogata oꝛdinaria:valuiſſent iſte ſententie cenſure.vnde iudicio meo hic eſt caſus a cōtrario ſenſu qꝺ laicus poteſt ſe ſpecifice obligare ad ſnīas cenſure apud alienum iudicem eccleſiaſticum cuius oꝛdinariam iuriſditionem in ſe pꝛoꝛogare intendit.Et ad motiuum doc.poteſt dici quod eadem eſt poteſtas omnium iudicum eccleſiaſticoꝛum ꝛ ab eodē oꝛiginaliter oꝛiginauit ſeu emanauit.ſ.a deo:ꝛ lꝫ iuriſditio ſit poſtmodū ꝑ papam diuiſa per certa loca ꝛ territoꝛia:tñ ex q̊ papa per conſtitutiones ſuas appꝛobauit materiā ꝓrogationis dicendū eſt ꝙ per pꝛoꝛogationē iſte ligaṫ a iudice ſuo ad illā cām ꝛ illa ptās eſt a deo vt pꝛedixi. Itē excōicare eſt pꝛincipľr declarare aliquē extra eccleſiā ꝛ gr̄am dei.xxiij.q.iij.cum aliquis.no.gl.in.l.quodcūqꝫ.xxiij.q.j.iudex ergo cuius iuriſditio pꝛoꝛogata eſt declarat iſtū ꝓpter cōtumaciā in non ſatiſfaciendo,vt pꝛomiſit,eſſe extra eccleſiam ꝛ pꝛiuatū gr̄a dei:ꝛ hoc quo ad pꝛimum. 7 ¶ † Quo ad ſecundū pꝛincipale nūquid poſſit ſe qs obligare vt poſſit excōicari ſine competenti monitione.de quo in.c.ſacro.de ſen.excom. Hoſtien.dt hic ꝙ nō per.c.ſi diligenti.de fo.ɔpe.ꝛ.c.ɔtingit.el.ij.ꝺ ſen.excom.quaſi ſentiat ꝛ bene ꝙ precedēs monitio ſit introducta in fauoꝛem publicum ꝛ ideo non pn̄t pꝛiuati illi iuri renuntiare.vt.l.ius publicum.ff.de pac.Dicit etiam Innoc.ꝙ nō poteſt quis ſe obligare vt ſine cauſe cognitione ꝛ ſine cōtumacia poſſit excōicari,vt in.c.nemo.ꝛ c.notum.ij.q.j.ꝛ.in.c.nemo.xj.q.j. Itē nō pōt quis ſeparari a gr̄a dei niſi pꝛio deliquat.xj.q.iij.illud.ꝛ.c.cū eterni.ꝺ re iu.li.vj.ideo niſi ſit in culpa ꝛ cōtumacia non dꝫ quis excōmunicari etiā ſi pꝛius fuit in culpa in non ſoluēdo dūmō tpe excōicationis ſit ſine culpa.vnde culpa ꝛ contumacia requiriṫ tpe ſententie.nec ſufficit pꝛecedens.ad hoc.c.cuꝫ tu.de vſur.ꝛ.c.Odoardus.de ſol.licet ſit in alijs ɔctibus:qꝛ ſufficit in illis culpam pꝛeceſſiſſe vt poſſit nūc ɔdemnari.l.ſi vt certo.ꝟ.interduꝫ.ff.com.ꝛ in.l.ij.ff.ſi quis cau.ꝛ in ca.dilecti.de fo.cōpe.cum ſimi.ꝛ ratio diuerſitatis eſt qꝛ excommunicatio nunquam fertur ab homine niſi b pꝛopter cōtumaciā[b] aut in non ɔparendo aut in non ſatiſfaciendo vt no.glo.in.c.epī.xj.q.iij.hinc eſt qꝺ monitio ſemper debet pꝛecedere.vt in dicto.c.ſacro.ergo requiritur ꝙ tempoꝛe ſententie ſit culpabilis et contumax nec ſufficit pꝛecedēs culpa:puta qꝛ potuit ſoluere ꝛ noluit: 8 ſed nunc eſt impotēs:qꝺ bñ notabis. ¶ † Sed cōtra hoc inſtat Inn. reducendo rē in abſurditatē.nam ſi feratur ſnīa excōicationis ſub cōditione in aliquē:puta niſi ſatiſfecerit intra menſem iſto lapſo mēſe eſt excōmunicatus lꝫ nō potuerit ſatiſfacere.ar.bonū in.c.quod ad ɔſultationē.de re iud.ꝛ.c.p̄terea.de ap.ſicut ergo ſententia ſub ɔditione ligat non ɔtumacē:ita vr̄ ꝙ poſſit quis ſe obligare vt indiſtincte adueniente certa ɔditiōe poſſit excōicare.Sol. Inn.refert in hoc duas opic niones:quidam eñ tenuerūt ꝙ iſta ſnīa lata ſub ɔditione nō ligat[c] eū qui nō pōt ſatiſfacere in termino ſaltē vbi culpa non preceſſit:al's añt ſnīa ɔtineret erroꝛem:qꝛ ligaret inculpabilem ꝛ impotentē ad ſatiſfaciendū ꝛ ſic ſnīa tanq̄ ɔtinens erroꝛē eſſet nulla:vt in.c.ꝑ tuas.de ſen. 9 excō.nam ad impoſſibile nulla eſt obligatio. ¶ † Et nullū pꝛeceptum ad impoſſibile ligat.l.fi.ff. q̄ ſen.ſine app.reſcin.ꝛ.l.impoſſibiliū.ff.de reg.iur.ꝛ in regula nemo.eo.ti.li.vj.Alij ꝟo dñt qꝺ talis excōicatio ligat lꝫ nō poſſit ſoluere etiam ſi ſine culpa ſua deſijt poſſe ſatiſfacere qꝛ ſnīa fuit lata ſine cognitiōe ipotētie ꝛ ſimpľr niſi ſatiſfecerit.ergo niſi ſit adimpleta ɔditio ſnīa habet vires ſuas ſaltem quo ad eccleſiā militantem.naꝫ ſnīa iniuſta ligat vt in.c.cū ɔtingat.ꝭ.eo.nec obſt.ſꝫ In. qꝺ dixit de erroꝛe: qꝛ ſatis eſt ꝙ erroꝛ nō ſit exꝓſſus in ſnīa. vñ nō eſt curandum ꝙ poſſit res reduci in erroꝛem ſeū de erroꝛe intellectuali.nā d ille erroꝛ non habet vitiare ſententiam[d] ex quo non eſt expreſſus.ꝛ notabis ſemper hoc dictum:quia ſolet multum allegari etiam reſpectu aliarum ſententiarum.ꝛ hec interpꝛetatio fienda eſt ſm Inno.in hac ſententia cenſure:quia eſt medicinalis.ij.q.j.multi.ideo ſit larga interpꝛetatio.vt in.c.penul.de ſen.excō. ꝛ vt claues eccleſie habeanṫ in maioꝛi reuerentia.ꝛ ideo conſulunt docto.vt ſi vis aliquem obligare ad penam excōicationis non facias hec fieri per viam facti ꝛ pꝛoꝛogationis.quia tunc requireretur tempoꝛe ſententie cauſe cognitio ꝛ ɔtūmacia:ſed facias ꝙ iudex conſentiente debitoꝛe ferat excommunicationē ſub conditione niſi ſatiſfecerit in termino.naꝫ tunc lapſo termino erit e excommunicatus[e] ſine alia monitione ꝛ conditione per pꝛedicta.qꝺ eſt bene notandum.nec poterit ſecundum Inn.ille debitoꝛ appellare pendente conditione ex quo a pꝛincipio ɔſenſit:quia nō grauatur de 10 nouo.ꝛ notabis ſingulariter pꝛedicta. ¶ † De quibus poſſet hodie iudicio meo dubitari per.c.romana.de ſent.excō.li. vj.vbi dicit quod pꝛo futuris culpis non debet ferri excommunicatio etiam ſub ɔditiōe niſi cauſa pꝛeceſſerit:ſed poſſet dici cauſam pꝛeceſſiſſe ex quo debitoꝛ ſponte in ſe ſuſcepit ſententiam quod nota.Sed quo ad pꝛecedēs dictum vtrum ſententia liget impotentem:diſtinguit hic dñs Antoniꝰ dicens quod aut conſtat de mente iudicis quod voluit ligare in omnem caſum ꝛ erit ille ligatus lꝫ fuerit impotens. Ego in hoc dicerē oppoſitum:quia ſi conſtaret de mente iudicis ſententia contineret erroꝛem intolerabilem:ꝛ ſic eſſet nulla vt pꝛedixi.Aut cōſtat de mente iudicis qꝺ noluit ligare in caſu impotentie:ꝛ non erit ligatus.ꝛ placet argu.eoꝛum que notantur in capitulo.j.de iudicijs.Aut dubitatur de mente iudicis.ꝛ tunc excommunicatio ligat ſaltem quo ad nos: licet fuerit impotens vt dicunt doctoꝛes.Sed conſtito de impotētia iudex

debet

debet illico relaxare sententiam.arg.d.c.sacro.sed quo ad alios effectus puta vt ille puniatur sñia non ligabit q2 in dubio debem⁹ presumere iudicem voluisse ligare data existentia culpe: hinc dt Spe.in tit.de cita. in.§.iam de citatione.qd non cōdemnabitur iste ad expensas ex q̄ non
11 fuit in culpa.facit.l.si seru⁹.in fi.ff.de sol. ¶ † Et vide ad p̄dicta notabilem limitationem Fed.ɔs.cxxi.vbi dt q̄ si sñia excōicatiōis fuit lata gñaliter.puta ꝯ non soluētes censum vel ꝓcurationem vel qd sil'e:illa sñia nō ligabit nisi soluere valētes nō aūt impotētes:qd satis placet q2 verba gñalia debent intelligi ciuili mō.ar.in.l.si cui.ff.de ser.z in.l.qd
a dicimus.z in.l.ratū.ff.de solutioni.z hec bñ nota tanq̄ quotidiana.[a]
¶ In glo.fi.diuide istā gl.in tres ptes.i prima ꝓsequit̄ tres species in quib⁹ pōt fieri iurisditionis ꝓrogatio.scd̄a querit qualis est iurisditio ꝓrogata an sit eadē cū prima an diuersa.tertia q̄rit nunqd clerici possint iurisditionem prorogare.scd̄a pars ibi:sed pone.tertia ibi:item illud scias.z cōprehendēdo totā materiā z dicta doc.in summa presertim legistarum vt hr̄ per eos in.l.si qui ex cōsensu.C.de epi.au.vbi plene per Cy.z Bal.z p Bar.aliqd in.l.j.z.ij.de iud.z aliqd in.l.inter cōuenientes.ff.ad muni.vide ēt plene p Spe.in ti.de ɔpe.iudi.adi.§.j.et p Jo.an.in addi.z p Inn.s̄.e.de causis.formabo hic tres qōnes.prīa in quibus pōt fieri ꝓrogatio iurisditionis.secunda per quas personas fieri potest ꝓrogatio.tertia que requirūtur ad hoc vt fiat prorogatio.
12 ¶ † Q.uo ad primā aduertēdū est qd p sex casus seu spēs pōt discurrere ꝓrogatio.s.de tpe ad tp̄s:de re ad rē:de p̄sona ad p̄sonā:de loco ad locū:de casu ad casum:de cā ad cām. ¶ Uenio ad primū de tempore ad tp̄s indubie pōt fieri ꝓrogatio iurisditionis delegate.vt est text.in c.de causis.s̄.eo.z dic vt ibi.Sed aduerte q2 dz fieri sub eadē forma et natura:vñ si nō est eiusdē forme z nature sicut in prima nō est illa ꝓrogatio z ideo fieri nō poterit:ad hoc glo.no.in.c.hi q.de prebē.libro.vj. Bal.in.d.l.si qui.In ordinaria iurisditione vtrū cadat hec ꝓrogatio de tpe ad tp̄s:aduertendū est q̄ si iudex est perpetuus tūc per subditos frustra querimus de prorogatione ista sed extranei pñt prorogare ad certum tp̄s:puta submittere se iurisditioni illius vsq3 ad duos mēses. arg.hic.z tenet hic Hosti.Aut iudex ordinarius est tp̄alis vt potestas z tunc si volunt aliqui iurisditionem suam prorogare in tp̄s quo non est futurus ptestas z nō pñt q2 fieret preiudiciū successori.itē ptes possent sibi sic constituere perpetuum iudicē.item cessat hic extremū a quo quod requiritur in fictione.vt dixi in.c.is qui.de spon.z per Bar.in.l. si is qui pro emptore.ff.de vsucapi.z hāc opi.sequit̄ Bal.in.d.l.si is q.
b ¶ Uenio ad secūdā speciē:sc3 de re ad rem[b] z hec ꝓrogatio fieri potest tam corā delegato q̄ ordinario.vt in.c.cū olim.el.j.s̄.e.z i.l.de qua re. §.j.iuncta gl.ff.de iud.pōt tñ iste casus cōsiderari dupliciter.primo qñ fit ꝓrogatio de re ad rem eiusdē quātitatis z hoc non habet dubiū.secundo de re ad rem maioris quātitatis:vt q2 iudex erat deputatus vt possit cognoscere vsq3 ad centum:nunqd vigore prorogationis poterit cognoscere de maiori quātitate.z dicendū est q̄ sic.tex.est no.i.l.inter cōueniētes.p̄alle.nā diuersitas in q̄titate nō inducit diuersam speciem iurisditionis.sicut homo paruus differt a magno nō in specie sed in q̄titate.idē econtra:nā de minori ad maiorē pōt fieri ꝓrogatio eadem rōne.z pro hoc tex.in.d.c.cum olim.nā non erat verisimile qd ibi
13 fieret prorogatio prorsus in eadem quantitate. ¶ † In tertia specie.s. de p̄sona ad personā.Aut est iurisditio delegata z fieri nō pōt vt hic: posset tñ dari limitatio quā.s̄.dixi z dic vt ibi.itē aliā notabilē limitationē posuit Bal.in.d.l.si qui.dicens q̄ si persone nullo modo contingant̄ in illa causa non potest p eos fieri ꝓrogatio:sic loquit̄ iste text. Aut causa cōtingit illas personas licet nō sint expresse in rescripto vt q2 agit̄ de iure p̄latiōis in aliqua re z aliqui comparent z dicūt se potiores z tūc poterūt isti ꝓrogare iurisditionē delegati.arg.in.l.si suspecta.ff.de inoffi.testa.z in.l.a sñia.ff.de appel.hec tamē limitatio l3 pulchra nō oīno iure probat̄.puto tamē eā verā vt cōtingētia cause aliqd operet̄.arg.eorū q̄ dixi in.c.ij.de ordi.cog.z in.c.p inquisitionē.de elec. z qd legit̄ z no.in.l.ij.§.si publico.ff.de adul.ordinaria vero iurisditio prorogabilis est ad personas extraneas.vt in.l.j.z.ij.ff.de iud.z in.l.j. C.de iuris.om.iud.z in.c.significasti.de fo.cōpe.z hoc a cōtrario sensu. An autem oīs ordinaria iurisditio sit ꝓrogabilis.dic q̄ sic siue presit iurisditiōi vel administratiōi vt potestas:siue habeat iurisditionē sine
c administratione vt sunt isti iudices chartularij.[c] † Prout hodie sunt
14 notarij q ab imꝑatore consequūtur iurisditionem sine administratiōe quam nō possunt exercere nisi inter cōsentiētes.de hoc est tex.ſm vnū intellectum in.d.l.j.item ꝓcedit siue iudex habeat certu3 tribunal maiorum suorū siue nullū vt sunt doc.circa scholares suos.vt in auf.habita.C.ne fi.p patre.vel sunt illi q p̄sunt collegūs.vt est tex.in.d.l.j. secūdum aliā lect.z vtrāq3 sequitur ibi Bal. ¶ Uenio ad quartā speciē s.de loco ad locū:z in delegato fieri potest dūmodo partes expresse cōsentiāt.vnde delegatus deputatus in certa diocesi pōt cognoscere ex-
d tra illam interueniente expresso cōsensu[d] partiū.tex.est sin.in.c.statutum in.§.in nullo.de rescrip.li.vj.in ordinario cōclude quod intra sua3 iurisditione3 pōt fieri prorogatio de loco ad locū:vt si erat solitus habere tribunal in platea potest fieri ꝓrogatio vt habeat extra plateam.
15 facit text.in.l.si vt ꝓponis.C.qūo z qñ iud. ¶ † Aut volūt partes ꝓrogare de loco suo ad locū alteri subiectum:z multi tenuerunt in.d.l. si qui.qd pōt fieri. Sed Bal.ibi ꝯ:nisi cōsentiat
e iudex[e] illius territorij:al's processus esset nullus. Et hoc puto veri⁹ q2 iurisditio istius inheret territorio:vt vnde extra territoriū censet̄ p̄uatus.l. iij.ff.de off.ꝓc.z leg.z no.in.c.nouit.de offi.le.z in.c.j.de postu.p̄la.vr̄ tex.per locum a speciali in cle.vnica.de fo.cōpe.allego gl.sing.in.c.vt litigātes.de off.ord.lib.vj.q̄ dicit qd ad hoc.vt iudex possit cognoscere in alieno territorio op3 qd con
f sentiant partes z iudex illius territorij[f] ne violet territoriū alien.xx.q.ij.c.i.z.ij.z.c.postulasti.d fo.compete.cum simi. ¶ In q̄nta specie sc3 d casu ad casum:vr̄ qd possit fieri prorogatio.vt in.c.cordi.de appel.li.vj.vbi partes pñt cōuenire vt omisso articulo appellationis iudex ad que3 cognoscat de principali.Sed Inno.in.c.de causis. s̄.eo.z doc.hic dicunt q̄ illa non est vera prorogatio sed potius exceptionis omissio.nā loquit̄ in papa in quo nō cadit illa prorogatio.hinc est q̄ corā archiep̄o nō potest fieri illa prorogatio: vt in.c.j.de foro cōpe.li.vj.dicit tñ qd si iudex appellationis est talis qui pōt adiri per viam querele tunc poterit fieri vt no.in.d.c.j. ¶ Uenio ad sextā z vltimā speciem.s.de causa ad causam.in qua dic ponēdo conclusionem cōem z notabile3
g q̄ de vna specie iurisditionis ad aliā speciē[g] ꝓrogatio fieri non potest.vnde si iudex est deputat⁹ super mercantijs non potest prorogari iurisditio sup alijs causis separatis.vel si est deputat⁹ super maleficijs nō pōt prorogari in ciuilib⁹:q2 oportet vt illā iurisditionem habeat in subditos suos ad hoc vt possit ꝓrogari ad extraneos:ad hoc facit tex.in.l.testamenta.C.de testamē.z ibi Cy.post Jac.de are.idem no.in dicta lege si q. Aliqui tñ tenuerūt contrarium quia vnica est iurisditio l3 restricta ad certam speciem causarū: ideo potest prorogari ad aliam speciem.sed p̄ma opinio plus mihi placet:q2 prorogare idem est quod extendere:sed si non habet illam iurisditionem nisi quo ad certam speciem causarum.ergo nō potest prorogari ad aliam speciem: quia qd non est extendi non potest:facit quod supra dixi q̄ ad hoc vt dicat̄ vera ꝓrogatio debet esse eiusdem forme z eiusdem nature cu3 prima.vt in dicto.c.hi qui.z tene hoc menti. Item dubitat̄ nūquid in causis meri z mixti imperij possit fieri ꝓrogatio.Inno.in.c.de causis.s̄.eode3.z doc.hic ponunt varias opiniones.ite3 legiste in locis allegatis.sed cōmunis opi.est q̄ potest fieri dum-
h modo iudex habeat consimilem iurisditione3.[h] datur tamen singularis limitatio vt solū possit fieri in preiudicium prorogātis:sic loquitur secūdum vnum intellectū lex prima.C.vbi de crimi. agi oporteat.Sed in preiudiciu3 proprij iudicis vel reipublice cui condēnatio veniebat applicāda non potest fieri ista prorogatio:q2 alias posset fieri fraus z circumduci vindicta:q2 criminosus subijceret se amico iudici a quo obtineret absolutionē.hanc opinionē tenuit Guil.in dicta.l. j.z Bal.in dicta.l.si qui.quod bene no.facit.c.vt fame.de sent.excom. Item dubitatur qd de causis spiritualibus nunquid in eis possit fieri prorogatio:de clerico nō est dubium per ca.significasti.de foro compe.in laico dixit hic Hostiē.qd nullam prorogationem potest facere laicus in
i spiritualibus[i] sine consensu sui superioris.arg.c. omnis.de peniten.z remissio.z.c.j.z.ij.de parochi.z de consecra.dist.v.in.c.nō oportet.el.j.Innocēn.in dicto capi.de causis.instat z tande3 videtur tenere quod licet in foro penitentiali non possit fieri.vt in dicto.c.omnis.in foro tamen cōtentioso fieri potest. Et hanc opinionem videntur hic sequi Moderniores z satis placet.laicus ergo poterit in iurepatronatus prorogare iurisditionem non sui iudicis,si tamen fieret collusio posset iudex suus procedere: vt supra dixi in criminalibus.De potestate excommunicandi vacillauit Innocentius.nam hic sentit qd potest fieri prorogatio.contrariu3 tenuit in dicto ca.de causis. Et Baldus sequitur in dicta.l.si q.sed

a ¶ Tanq̄ quotidiana. Adde qd voluit Old.cōsil. cvj.vbi dicit q̄ v̄ba nullatenus admittant̄ dz intelligi ciuiliter.
Antonius Frāc.
¶ Circa hoc de verbo, nullaten⁹; dicas q̄ est dictio q̄ adimit potestatē vt est tex.in ca. romana.in.§.sententias.de appel. lib.vj.z vide text. in.c.excellentissimus.xi.q.iij.z facit text.in cap.romana.in.§.in vniuersitatē.de sent. excō.in.vj.z add qd hec dictio:nullaten⁹:ificit actū ipso iure ſm gl.q̄ dz singularis.in auf.si qua mulier C.ad vellei.z vide d.Car.in.c.sup literis.de rescrip.
b ¶ De re ad rem. adde Ange.alle. consi.clxij.
c ¶ Judices chartularij. Adde de hoc dicendū vt p Ange.consi.xciij.
d ¶ Expresso ɔsensu.Adde.d.Car. cōsi.lxxi.z Ang. cōsi.clxij.s̄.alleg.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Nisi consentiat iudex. Uide alex. in.l.fi.in.ij.col.ff. de iuris.om.iudi. qd limita singul. in sing.xlix.incip. item ad hoc.
f ¶ Illius territorij. Adde qd voluit are.cōsi.lviij. Old.ɔsi.lxxxviij.
g ¶ Aliam specie3. Adde Ang.consil.xciij.
Sebasti. Sapia.
h ¶ Consimile3 iurisditionem. Uid oīno.d.Abb.i.c. si diligēti.sup gl. ij.j.de fo.compe.
i ¶ Laicus in spiritualibus.Adde Ang.sepius alle. consi.clxij.

oēs mouenē q: hec potestas cōpetit a solo deo: sed tu dic meliꝰ vt.s̄.dixi.nā hoc motiuū ꝓcedit vbi aliqs subijceret se nō hn̄ti alias excōicandi ptātem:secus em̄ si alias haberet respectu suorū subditorū:q: tūc ex ꝓrogatiōe nō dat̄ noua pote stas s̄ʒ est extēsio de ꝑsona ad ꝑsonā:vn̄ est potiꝰ relaxatio potestatis.sic̄ qd h̄r in.c.aq̄.de ꝯse.ec. 16 vel alta.ꝛ hoc quo ad primā qōnē.¶ †Ad secū dam.q.principalē que.s.persone possint iurisdi tionē nō sui iudicis ꝓrogare:est sciendū ꝙ duo sunt christianorū genera:vnū clericoꝝ aliō laico rum.xij.q.j.duo sunt genera.in clericis cōcludit Hosti.qd q̊ ad personā vel bn̄ficiū nō pn̄t exp̄sse prorogare iurisditionē nō sui iudicis sine licen a tia pape vel proprij diocesani.[a] vt in.c.significa sti.de fo.cōpe.Tacite vero ꝑ actum ꝯrium vel in obediētiā fit prorogatio ſm eū:vt in casu.c.fi.de vi.ꝛ hone.cleri.ꝛ in.c.j.ꝛ.ij.de cle.cōiug.illa tn̄ nō est vera ꝓrogatio sed potius est ꝑuilegij amissio propter inobediētiā vel actū ꝯrū clericatui.con trahendo tn̄ seu ṫ eliquēdo in altera diocesi cleri cus tacite prorogat iurisditionē nō sui iudicis vt in.c.postulasti.ꝛ in.c.dilecti.de fo. cōpe.qd autē in epō nunquid possit prorogare iurisditionē al terius sine cōsensu sui metropolitani.doc.i.c.ad reprimendā.de offi.ord.dn̄t ꝙ nō.ꝛ de his et de filibus vide qd dixi in.d.c.significasti. vnum tn̄ scias qd iurisditionē iudicis laici nō pōt clericus in se ꝓrogare etiā cū cōsensu sui epi.vt in.c.si dili 17 genti.de foro cōpe.¶ †Quid aūt in papa nūqd possit se submittere iudicio imperatoris vel alte rius iudicis .tex.in.c.nos si incōpetēter.ij.q.vij.fa b cit qd sic.Sed contrariū[b] tʒ Jo.an.in.c.ecclesia. de const.ꝛ illud verius.nam inferret̄ ignominia ipsi deo si eius vicarius iudicaret̄ ꝑ laicū inferio rem.Et ad.c.nos.dicit qd ibi ponit̄ iudiciū pro discretione.de laicis ꝓo dicas ꝙ regulariter pn̄t prorogare iurisditionem non sui iudicis sine cō sensu eorū superiorū:q: a lege videnē hanc ptātē habere.vt in.l.j.ꝛ.ij.ff.de iudi.ꝛ in.l.j.C.de iuris. 18 om.iudi. ¶ †Nisi cā sit feudalis ſm Hosti.hic ꝛ bn̄ per.c.verū.ꝛ.c.ex transmissa.de foro cōpe.vn̄ si in cā feudali laicus ꝓrogat iurisditionē alteriꝰ sine consensu dn̄i nō valeret iudiciū:vt dicit glo. no.de prohi.feu.alie.per Fed.l.imperialē.§.pre terea.col.x.qd bn̄ notabis.ꝛ idē tenent doc.in.c. ceterū.de iudi.hanc cōclusionē tʒ Bart.in.l.j.§. ꝛ post opis.ff.de ope.no.nūtia.ꝛ in.l.j.ff.de iudi. vbi firmat regulā ꝙ si quis est subiectus alicui re spectu nudi exercitij iurisditiōis non requiritur eius cōsensus inꝓrogatione iurisditionis alteriꝰ iudicis.secus aūt si esset subiectus alio respectu: puta q: est vasallus illius.hinc est qd clericꝰ nō ꝓrogat iurisditionē alieni iudicis sine consensu diocesani q: est astrictus suo superiori vltra nu dum exercitiū iurisditiōis vt rōne ordinū et rōne beneficij.nā loco dei est superior ꝛ clericus i ordi natione in totū se transtulit ꝛ dedicauit deo.xij. q.j.c.cui portio.ꝛ.j.de pb̄e.cum scd̄m apostolū. 19 ¶ †Et ex his infert̄ ad aliā qōnē nunquid pro prius iudex pōt inhibere subdito ne litiget sub alieno iudice.ꝛ cōis cōclusio est ꝙ nō.si ē sibi sub iectus solum respectu nudi exercitij iurisditionis imperator tn̄ posset.ad hoc.l.ij.i.§.s̄ʒ si iudex.ff.d̄ iudic:ꝛ hoc tenent quasi cōiter legiste in.d.l.si q ex cōsensu.ꝛ hoc notabis.vn̄ tn̄ scias qd lʒ cleri cus nō prorogat iurisditionē iudicis ecclesiastici: c hoc verū preterꝙ in criminalibus.[c] vt in.l.epale. ꝛ in.l.si q ex cōsensu.C.de episc.aud.ꝛ hoc a ꝯrio. 20 ¶ †Venio ad tertiā qōnem q.s.exigant̄ vt po sit fieri ꝓrogatio.dicendū est qd primo reqrit̄ ꝙ is cui aliq volūt se submittere habeat iurisditio nem.nam si nō haberet iurisditionem nō posset dici prorogatio:q: ꝓrogare idē est qd extendere sed qd nō est extendi nō pōt.de nouo vero non pn̄t priuati dare iurisditionē nō habenti.vt in.l. priuatorū.C.de iurisd.om.iudic.ꝛ i.c.significasti, prealle.scd̄o reqrit̄ qd partes cōsentiant ex certa scientia.ꝛ nō per errorē.s.q: sciebāt illū esse iudicē nō ꝓprium ꝛ voluerūt se submittere iudicio suo, d vnde errarent ꝛ nihil agerent.[d] vt in.l.si per erro rem.ff.de iuris.om.iudi.ꝛ in.l.j.ꝛ.ij.de iudi.vn̄ ēt error iuris hʒ impedire prorogationem: vt not. dicit Jnn.in.c.ad petitionē.de accu.An aūt suf ficiat cōsensus tacitus.quidā dixerunt ꝙ nō:sed veritas est in oppositū vt dixi i.c.1.s̄.e.tʒ Jnno. in.d.c.ad petitionē.ꝛ bar.in.d.l.j.Et ꝑ hoc facit ibi tex.ꝛ detegit̄ iste cōsensus tacitus si scienter litigauerāt coram alieno iudice litē saltē corā eo cō testando.idē dicunt si aliqui fecerūt aliquē actū per quē videnē in eū cōsensisse vt in iudicē.ad h̄ qd no.in.l.quidā cōsulebāt.ff.de re iudi.ꝛ in.c.in 21 ter monasteriū.eo.ti.ꝛ dic vt ibi.¶ †Dicit tamē notanter Bal.in.d.l.si q.qd si iudex citauit sibi nō subditū ꝛ ille nō cōparuit ꝛ iudex pretendens cōtumaciā ꝓcessit ad vlteriora nō per hoc est ꝓ e rogata iurisditio q: absens nunꝙ cōsentit i eū[e]. 22 ¶ †Jtem requirit̄ in prorogatione personarū vt iudex saltē nō contradicat si tamē ignorat ꝓ rogationē factā hoc nō pōt vitiare:ꝛ ideo in pro rogatione ꝑsonarū non requirit̄ consensus iudi cis.lʒ glo.hic aliter sentiat ꝛ minus bene.vn̄ sa tis est ꝙ iudex nō cōtradicat.tex.est no.in.d.l.ij. §.conuenire.ff.de iudi.sed in prorogatiōe de tp̄e ad tp̄s requirit̄ cōsensus iudicis saltē tacitꝰ.tex. videē no.ſm intellectū quē sequit̄ ibi Bar.in.d. l.ij.lʒ do.Anto.nō videatur ex toto recipere hāc diuersitatē:sed tene primū dictū ꝛ rō diuersitatis est hic.nā in prorogatione personarū ignorātia iudicis nō obest:q: nō erat in fundamento iuris ditionis.nā credit se iudicē ordinariū ꝛ ita in ve ritate est ꝓpter prorogationē lʒ illā ignoret:vn̄ errat in qualitate nō aūt in fundamēto.quo ca su error nō hʒ ibi vitiare.est tex.ibi singularis:sed qn̄ fit ꝓrogatio de tempore ad tp̄s si iudex igno raret ꝛ ꝓcederet post tp̄s erraret in fundamēto q: crederet se nō iudicē iō non valeret iudicium presupposito qd haberet iurisditionē.ad h̄ text. in.l.si is ad quē.ꝛ in.l.quim aliena.§.si is qui.ff. de acqui.here.ꝛ in.c.ex pte asteñ.de cōces.prebē. ꝛ qd ibi no.ꝛ ideo dicit notāter Bar.qd si iudex cōdēnaret aliquē de cōtumacia.ꝛ nō ꝯstaret sibi ꝙ ille esset cōtumax dato qd in veritate ille esset f cōtumax nō valeret cōdēnatio.[f] vt in.l.si finita. §.iulianus.ff.de dā.infec.ꝛ in.l.mulcta.ff.de ꝯdi. ꝛ demō.Jtē requirit̄ ꝙ partes non consentiant ꝑ metū.vt est tex.singularis in.d.l.ij.ꝛ facit ille text.vt iudicia agitata ꝑ tyrannos sint ipso iure nulla.lʒ populi per metū eos receperint in ciuita tibus q: iurisditio tributa per metum est nulla per illum tex.ꝛ plenius per Bar.in tractatu de g tyranno.ꝛ hoc notabis[g].

1 ☞ Judex delegatus potest esse quicūꝗ maior.xx.anno.maior vero.xviij.ex consensu partium minor.xviij.datur a principe tantum:dummodo sit maior.xiiij.ꝛ.

3 Rex vel alius pīceps si est minor.xiiij.an.dʒ sibi dari tutor q habeat iurisditionem administrare factus vero maior ipse solus administrabit.

4 Minor.xxv.anno.no pōt esse de consilio ꝛ regimine ciuitatis nisi cōsuetudo aliter obseruet vel necessitas suadeat.

Annus i dubio debet esse completus nisi aliud iure caueatur.

5 Judex an ꝛ quādo possit dari inuitus ꝛ inuitis partibus.

Judex delegatus cuius etatis esse debeat.

Arbiter seu arbitrator non coguntur acceptare si sunt minores.xxv.an.

Cum vicesimum.

1 ¶ †Maior.xxv.annis pōt a qcunꝗ dari delegatus.idem in maiori.xviij. dummodo interueniat consensus partium:minor vero.xviij.non potest dari nisi a principe.et tria sunt dicta que per se patet.¶ Casus lralis. quidam.xx.annum hn̄s quesiuit a papa ex quo xx.annū peregerit vtrū potuit dari iudex delega tus.papa rn̄det qd bn̄ potuit dari delegatus in tali etate sed si esset intra.xx.annum non tʒ ta lis delegatio

Zacharias.

a ¶ Vel proprij dio cesani. Adde qd ista dictio vel: nō est hic disiūctiua cū ad prorogatio nem iudicis laici nō sufficiat cōsen sus diocesani ſm Jnnoc.nec istius iussus vt no.glos. magna ad finē.ꝛ ibi doc.in.c.signi ficasti.ꝛ in.c.si dili geti.j.de fo.com pe.ꝛ Bar.in aut. statuimus.et ibi Gui.de cug.ꝛ re missiue in apostil. Cel.ad ipm̄.C.de epis.ꝛ cle.glo.bar. in.j.apo.ꝛ doc.in l.j.in gl.j.ff.de iu dic.ꝛ Ludo. Ro. sin.dccxxix.inci. tu scis qd pridie.

b ¶ Sed ꝯriū.adde late Ro.cōsi.vlti. sed in singu. suis dicit errasse in di cto consi.

c ¶ Jn criminali bus. Adde eūdeʒ consi.xxv.

d ¶ Nihil agerent. Adde Ang.cōsi. xxvij.

Zacharias.

¶ Adde qd vo luit allegasse sin. Ro.nu. cxliij. qd incipit.l.receptuꝫ est.pro quo adde istuʒ in.c. ecclesia sancte marie. nu. vj.ꝛ qd ibi posui in apost.ad ipm̄: in apost.in ꝓfi.iu risditiōi.ꝛ ibi Fe li.colū.ij. versic.ex his infertur.s̄.de cōsti.ꝛ moder. in alle.l. receptū est. ff.de iur.om.iudi.

e ¶ Cōsentit in eū. Adde Ro.consi. xlviij.

f ¶ Condemnatio. Adde Ro.consi. ccccliiij.

Zacharias.

g ¶ Et hoc nota bis. Sʒ q: diffuse satis materiam ꝓ rogatiōis tracta uit.de q̊ per Spe. in ti.de cōpe.iudi. adi.in prin.char. ij.ꝟsi.gd si duo.et seq.ꝑ Alex.consi. clxxxij.volu.ij.me tū vnꝰadhuc scru pulus vrget.s.an iurisditio iudicis prorogati ante li. contest.possit re cusari.ꝛ conclude post Spe.in titu. de offi.or.§.fin.ꝟ. gd si consensu.qd sic nō aūt post.vt per eundem in ti. de cita.§.j. ver.gd si partes.

Antonius Frāc.

¶ Circa hoc qd dicitur de iurisdi tione iudicis pro rogata ante lit. contest. an possit recusari.et quid si post.dicas ꝙ si est facta ꝓrogatio ꝑ actū ꝓbi.puta q: partes ꝯuenerūt de ꝓrogando pōt ꝑ penitētiā reuo cari nisi sit ꝓnun tiatū sup cōpeten tia q: tūc nō pos set reuocari scd̄m Jnno.in.c.sup li teris.in.ij.col.cir ca fi.de rescrip.et ꝑ Paul.de castro post bar.in.v.col. i.l. ex quacūꝗ.ff. si qs in ius voca: nō ierit.ꝛ ꝑ eūdeʒ Pau.in.l.si ꝑ er rorē.ff.de iurisdi. oi.iudi.ꝛ ꝑ Alex. in. l. i.ff.de iudic. Aut ꝓrogatio est facta ꝑ actū facti ꝛ tunc non est re uocabilis nec ad mittit̄ pn̄ia.d quo vide pulchrū ꝯsil. do.Paul.de cast. in cōs.xxxv.incip. sup primo qsito. An autem possit recusari tunc cre do recurrendū ad materiam.de q̊ in c.suspicionis.et in c. insinuante. sup eo.quia aut est fa cta ꝓtestatio aut non vt ibi.

lis delegatio ab alio ꝙ̃ a principe facta:nisi partes scientes consentiāt
in illū qui annū.xviij.trāscendisset.Bern.¶No.i.ꝙ ad capacitatē iu-
risditionis exercēde necessario non requirit̃ virilis etas q̃ proprie acci-
dit post.xxv.annū.vt in.l.j.ff.de mino.ꝛ quod ibi no.sed sufficit.xx.an
nus dūmō sit cōpletus:nec h; vitiare si est in patris ptāte.vt in.l.filius
familias.ꝛ in.l.cū p̄tor.in fi.ff.de iu.facit.c.qui ḡnaliter.de ꝓcu.lib.vj.
¶Scd̃o no.ibi nisi partes scienter cōsentirent:ꝙ maiori.xviij. an.mi-
nori ꝟo.xx.nō pōt cā delegari per aliū ꝙ̃ per principē nisi partes scien
ter cōsentirēt:ꝛ dic sciēter q2 sciebant eū minorē ꝛ nihilominus consen
serint.ꝛ ꝓ hoc arguo per locum a speciali ꝙ data etate legitima non
requirit̃ in delegatione cōsensus partiū:pōt ergo iudex partibus igno
rantibus vel inuitis cām alicui delegare.ad hoc.c.pastoralis.in p̄n.s̃.
e.ti.ꝛ i.l.vnica.C.qui pro sua iuris.¶Tertio no.qd̄ minor.xviij.anno
rum nō pōt deputari iudex ēt si ptes cōsentirēt nisi daret̃ a p̄ncipe.p̄n
ceps eñ cām minori cōmittendo v̄r illū habilitare.vt in.l.quidā cōsu
2 lebant.ff.de reiudi. ¶†Hoc tamē intelligo dūmodo ille sit pubes.nā
si esset impubes puto minor.xiiij.annis nō credo qd̄ p̄nceps posset eū
habilitare ad iudicandum:q2 tūc est impedimentum nature.vt in.l.cū
a pretor.prealle.Princeps aūt[a] non potest super ea q̄ sunt de iure natu-
reli dispensare.vt in.§.sed naturalia.insti.de iure natu.ꝛ.v.di.in p̄nc.ꝛ
hoc sentit gl.ꝛ clarius i.d.l.cū pretor.Scd̃o requirit̃ qd̄ p̄nceps ex cer-
ta scientia cōmiserit cām minori.xviij.annis.nā al's dicerē rescriptum
surreptitium q2 si papa sciuisset de facili nō cōcessisset.ad hoc.c.postula
sti.de rescrip.idē si princeps ignorabat minorē etatē cessat rō dispensa-
tionis ꝛ habilitatiōis sup qua fundat̃.d.l.quidā.q2 ignorās nō dispē-
3 sat.vt.l.nec ignorās.C.de don.ꝛ in.c.si qs viduā.l.dist. ¶†Et ex his
infero ad q̄onem.decessit rex vel alius princeps relicto filio impube-
re qs exercebit hāc iurisditionē ꝛ in qua etate poterit iste filius admini
b strare.[b]Sol.aūq̄ efficiat̃ pubes d; sibi dari tutor ꝛ per tutorē iurisdi-
tio exercebit̃.sicut obseruat̃ qñ p̄nceps est furiosus:seu mente captus.
nam tūc dat̃ sibi curator ꝛ per illum exercet̃ iurisditio.pro hoc bo.tex.
in.c.grādi.de sup.negl.prela.lib.vj.ꝛ quod ibi no.ꝛ in.l.fi.C.de cur.fu-
ri.Sed post pubertatē ipsemet filius pōt exercere ea q̄ sunt iurisditiōis
q2 princeps dādo regnū seu principatū ꝛ volēdo vt trāsmissio fiat ī he-
redes v̄r dare iurisditionē minori.vt in.d.l.quidā.sed alia que nō sunt
iurisditionis sed cōcernunt administratione regni debēt exerceri cum
c autoritate sui curatoris.[c]ad hoc.l.spurij.§.j.ff.de decu.ꝛ hoc no.bart.
4 in.d.l.qdā cōsulebāt.qd̄ bñ notabis.¶†In gl.j.ibi:rempublicā admi
nistrāt.ꝛ de decu.no.gl.ꝛ tex.est notabilis.l.ad rempublicā alle.in gl.
quē tex.tenebis mēti q2 singularis est.ꝙ nō pōt qs esse de dñis vel de
cōcilio neq; habere aliqd̄ offiñ qd̄ versat̃ in administratiōe reipubl.añ
xxv.an.sufficit tñ ꝙ.xxv.annus sit incohatus l; nō sit ꝯpletus.et fuit
optima illa ꝓuisio.nā si nō iudicat̃ idoneus ante.xxv.in administra-
tione ꝓprie substantie.vt.ff.de mino.ꝑ totū.fortius in administratiōe
reipublice vbi est maius periculū.dt tñ ꝙ ex necessitate vel vigore ꝯsue
tudinis pñt admitti minores.text.est no.in.l.nō tm̃.ff.de decur.ꝛ tene
menti illū tex.ꝙ cōsuetudo attēdit̃ in istis officijs deferēdis.ꝛ de mate
ria glo.vide Archi.in.c.fi.de iudi.li.vj.vbi notanter dixit qd̄ regl'r an-
5 nus d; esse cōpletus nisi aliud in iure caueat̃. ¶†In gl.ij.in fi.no.istā
glo.q2 magister est in materia sua ꝛ clarius adhuc cōclude post Hos.
cum querit̃ in qua etate pōt qs deputari iudex.aut est maior.xxv.an.
ꝛ pōt deputari ēt inuitis partibus dūmō sit subiect⁹ delegāti seu iuris-
ditionem tribuenti.vt in.l.vnica.C.qui pro sua iurisdi.ꝛ in.d.c.pasto-
ralis.Aut est minor.xxv.ann.sed maior.xx.ꝛ tunc pōt dari delegat⁹
a quocunq; etiā inuitis partibus.ipse aūt inuitus nō cōpellit̃ accepta
re f̄m Host.Inn.sentit ꝯtriū ꝑ gl.iuris ciuilis in.d.l.cū pretor.ꝛ dt qd̄
ex q̄ ē maior.xx.cogit̃ acceptare s; subuenit̃ ꝑ ī integrū restitutionē vt
in.l.cum lege.ff.de arbi.sed certe ille tex.nō sic loquit̃ sed dicit qd̄ si per
imprudentiā acceptauit arbitriū succurrit̃ sibi per restitutionē vt non
cogat̃ iudicare.ꝛ ideo dicerē ꝙ si est minor.xxv.nō cōpellit̃ acceptare
arbitriū vel delegationē sed si acceptauit cōpellit̃ iudicare nisi petat re
stitutionē in integrū ꝯ acceptationem suā.aut est minor.xx.annis.ma
ior tñ.xviij.ꝛ nō pōt deputari ab alio ꝙ̃ a principe nisi partes consen-
tiant vt hic:nō tñ cōpellit̃ acceptare.in.d.l.cu; lege.si est minor.xviij.
nō pōt deputari iudex ēt si ptes cōsentirēt vt hic.ꝛ in.d.l.qdā. A prin
cipe ꝟo pōt deputari ordinarius ꝛ delegatus dūmō sit pubes vt hic.
ꝛ in.d.l.cū pretor.arbiter vero non potest quis esse etiam de consensu
partium nisi sit maior.xx.Sed dubitari pōt vltra doc.quid in arbitra
tore.ego crederem idem quod in arbitrio:q2 tex.ibi in.d.l.cu; lege.vtit̃
verbo generali:ꝛ arbitrator appellatur etiam arbiter.vt in.l.societa-
tem.in.§.arbitrorum.ff.pro socio.ꝛ eade; est ratio in vtrisq;.ꝛ pro hoc
quod dicam in.c.seq.post Joannem andream.

1 ☞Jurisditio pluribus simpliciter delegata expirat mortuo vno ex de
legatis.
Arbitri plures si sint electi ꝛ vnus ipsorum moriatur expirat iurisdi-
tio quo ad omnes.
2 Arbitri ꝛ iudices delegati non habent iurisditionem insolidum.
3 Arbitri dicuntur habere officium:quod est notandum pro statutis.
4 Arbitrorum appellatione veniunt etiam arbitratores, nisi in eis de-
tur ratio diuersitatis.

d **Vno delegatoruz[d].**

1 ¶†Breue est:vel per alia verba pōt
ic summari.potestas pluriū delega-
torū vel arbitorū simpl'r datorū expirat ꝑ mortē
vnius.prima pars ponit dictū.scd̃a exceptionez
a dicto ibi:nisi.¶Casus literalis. Si plures iu-
dices dati sint simpl'r sine cl'a illa ꝙ si nō oēs ꝛc.
vno mortuo vel recusato alioꝝ offiñ expirauit ꝛ
2 idem est in arbitris.Ber. ¶†No.j.ꝙ quēadmo
dū plures delegati nō pñt exercere iurisditionem
insolidū:ita nec plures arbitri.in hoc ergo eqpa-
rant̃ delegati ꝛ arbitri vt habeāt exercitiū ꝓ pte.
quid aūt in ordinarijs ꝛ alijs officialib⁹ nūquid
vno mortuo vel absente īpediat̃ iurisditio alioꝝ,
dixi plene in.c.prudentiam.s̃.eo.ꝛ dic vt ibi.
3 ¶†No.ij.ibi:offiñ. ꝙ arbitri dicūt̃ habere offiñ.
ꝛ idē ī d̄legatis qd̄ no.nā facit si statuto caueat̃
ꝙ delinquēs in offō suo certo mō puniat̃:nūqd
arbiter deliquēs in arbitrando incidat in penaz
4 statuti. ¶† S; q̄ro q2 text.loquit̃ hic ī arbitris:
quid aūt in arbitratorib⁹.Jo.an.tenet ꝙ idē:qd̄
bene notabis:na; eadē est rō in eis.itē text.vtit̃
ibi verbo generali arbitroꝝ ꝛc.no.bñ hoc dictū.
Et ex hoc infero ꝙ iura facientia mētionē de ar
bitris habent locū etiā in arbitratorib⁹ nisi det̃
in eis rō diuersitatis. Et ꝓ hoc facit qd̄ dixi.s̃.
ca.proxi.q2 appellatione arbitrorū ex ꝓpa signi
ficatione vocabuli comprehendunt̃ arbitrato-
res.vt in.l.societatem.in.§.arbitrorum.ff.pro so
cio.que sit ratio decisionis huius.c.dic vt in glo.

1 ☞Delegatus pape semper potest subdelegare
etia; si sit datus cū clausula preelectionis:q2 nō
censetur eligere industriam persone.2.4.7.
3 Tertius iudex siue arbiter datur aut ex offō:aut
partium consensu.
5 Delegatus pape etiā ꝙ sit ille tertius datus ex
voluntate partiū pōt causam subdelegare etia;
inuitis partibus:non tamen potest subdelegare
consocio electo ab vna parte.
6 Unus ex pluribus delegatis potest subdelegatū
compellere ad acceptandu; nisi velit subdelega
re in collegam.
7 Uerba geminata prolata in delegatum operā-
tur electionem industrie persone.

1 **Qvoniam.** ¶†Delegat⁹ pape subdelega
re pōt l; datus sit ex offō vel de ptiu;
consensu vel cū clausula preelectiōis
videlicet qd̄ si nō oēs tu cū alio exequaris ꝛc.h.
d.vsq; ad.§.is aūt.ꝛ scd̃a pars p̄ncipalis ibi:idē
quoq;. ¶Casus l̃ralis. Tres iudices dati sunt
super aliq̄ cā:terti⁹ dat⁹ ex offō pape vel assensu
ptiū:q̄rit̃ an ille possit alijs cōmittere vices suas.
ꝛ respondet ꝙ sic cū hoc sit sibi a iure concessum.
¶Idem quoq; dr in hoc.§.cum mādatur ep̄o
sub hac forma.tu frater episcope cū altero tuorū
cōiudicū mādatū apl'icu; exequaris.ep̄s bñ pōt
cōmittere alij vices suas sine q̄ alij ꝓcedere non
2 pñt.Ber.¶†No.j.principiū ꝛ tene mēti ex quo
colligitur regula notabilis in facultate subdele-
gandi ꝙ regulariter papa cōmittēdo alicui cām
nō v̄r eligere industriam persone sed potius intē
dit ꝓuidere negotio qd̄ decidendum cōmittit:
ex quo sequit̃ arg.huius tex.ꝙ delegatus princi
pis regulariter pōt alteri vices suas subdelegare.
3 ¶†Scd̃o no.ibi:iudex tertius:pro consuetudi-
ne ꝛ stylo romane curie.nā vbi īpetrandi alia ps
resistit:curia cogit partes vt cōueniāt ī certos iu
dices.ꝙ si cōuenire nō possint:q̄libet pars elegit
vnū ꝛ papa ex offō suo ponit tertium:qñq; ꝟo
deputat istū tertiū ex cōsensu partiū:vt q2 q̄libet
pars ꝓ tertio dat sibi susceptos ꝛ illi in quē cōue
niunt papa cōmittit vt sit terti⁹ inter illos duos.
hoc vult ista l̃ra ibi:tertius. l; ex officio nr̃o vel
ex assensu ptium ꝛc.ꝛ pro hoc facit qd̄ no.glo.in
l.obseruādū.ff.de iud. ¶No.iij.ibi:cōcedat̃ a iu
re.ꝙ regulariter nullus delegat⁹ pōt subdelega
re.ad hoc.l.more maiorū.ff.de iurit.omniū iudi.
fallit in delegato a principe ex speciali p̄uilegio

✤ Sebasti. Sapia.
a ¶Princeps aūt. Per hanc ratio-
nē hoc etiā tenet Pau.de ca.in. d.
l.qdā ꝯsulebāt.de quo late ꝑ Alex.
ibi.vide ēt Fel.in c.nōnulli.in prin.
co.xvi. in.iiij.fal-
lētia.s̃.de rescrip.
ꝛ in.c.cū inter.co.
iij.ī.de exceptio.
b ¶Administrare. Adde Oldr.late
consi.xiiij.

✤ Sebasti. Sapia.
c ¶Sui curatoris. Uide ad ista; q̄o-
nem remissiue per Alex. ꝛ Jas.in.l.
fi.C.de testa.mil. vbi do. Ja.cōclu
dit qd̄ finita tute la etiā inuito da-
bitur curator ꝛ in hoc limitat̃ text.ī
§.inuiti.instit.de curat.vt ibi ꝑ eu;
vide etiam ad hec Jo.an.de ana.in
rubrica.ī.de deli-
ctis puero.

✤ Sebasti. Sapia.
d ¶Uno delegato rū. Hūc tex.exten
de vt ꝑ Abb.in ca.olim ex l̃ris.in
vlti.colū.in.vj.so lutione.s̃.de re-
scriptis.

a ☙ Sebasti. Sapia. ¶Personaliter. Uide quod no. Bal.in.l.j.§.ne autem.C.de cadu.tollen.vbi dicit ꝙ si testator mãdauit alicui vt ꝑsonaliter visitet monasteriũ:nõ poterit fieri per aliũ.facit qd no.Bar.in l.ꝑ hanc.C.de erog.mil.anno.in ꝟsic.manu ꝓpria.vbi vult qd stipendiarij non põt percipere salariũ per alium quia tex.dixit manu ꝓpria.

b ¶Per alium.adde qd late habet in cõsilijs Alexã. consil.lxv. Antonius Frãc. ¶Circa hoc qñ consideratur ꝑsona vel ministerium: aut industria certe ꝑsone illud nõ potest exerceri ꝑ alium.l.deniqꝫ.§.pe.ff.de minor.l.si quis arbitratu.ff.de verb.obli.vnica.§.ne aũt.C.de cadu.tollẽ.ꝛ ideo dicimus ꝙ mutata persona mutatur cõditio rei.l.paulus.ff.de acquirẽ.heredit.l.j.§.his quoqꝫ.ff.de colla.bonorũ.l.i.de inofficio.testa.ꝛ ꝓpterea dici solet qd ea que sunt ꝑsonalia non egrediũtur personam imo extinguũtur cum persona.l.sicut.in fine.ff.quibus mo.vsusfructus amit.l.nõ solum.in.§.i.ff.de libe.le.ga.ꝛ ple.tracta.in regula priuilegium.de reg.iur.lib.vj.ꝛ ideo non videtur esse dubium qd qñ statutum loquitur de faciẽte aliqd:qd tale statutum non egreditur ꝑsonaꝫ illius facientis: lꝫ enĩ quis fieri mandet non tenetur pena statuti ille qui de mãdato facit: sed ille qui fieri facit:qꝛ ille dicitur facere qui facit fieri.l.furti.in.§.mandati.ff.de his qui notan.infa.l.j.ff.qd quisqꝫ iur.hec tamẽ materia an qui per alium facit videatur esse factũ ab eo est materia brocardica de qua in.l.ita autem.in.§.gessisse.ff.de admi.tut.et in.c.mulieris.de sen.excõi.et in regula q ꝑ aliuꝫ.de regu.iur.lib.vj.tñ id est verũ qd qñ in dispositione dicitur per te facias vel personaliter facias vel per manus tuas facias:non potest ꝑ alium fieri.glo.est in cle.j.de vita ꝛ honesta.cleri.no.docto.in clementi.Romani.in.§.nos itaqꝫ.de iureiuran.ꝛ habetur per Bar.in lege.si is qui pro emptore.ff.de vsucapio.ꝛ in.l.sed si vnius.in prin.ff.de iureiu.ꝛ in l.pater.ff.de manumis.vindict.

c ¶Recedere.No.ꝓ limitatiõe.c.cũ delicta.de rescri.tu itellige hoc sane nisi fuisset appositum decretum ꝑ gl.in.c.delicta.de prebẽ.And.barb.

d ☙ Sebasti. Sapia. ¶Forma rescripti. Uide glo.in.c.statutũ.in prĩc. in ver.ꝯmittant.de rescript.lib.vj.per Gemi.in.c.j.eo.tit.per Abb.ꝛ Andre.siculum in ca.si diligenti.colum.x.j.de foro competen. ¶Inhibita subrogatio. Adde Ro.consi.cccxxx. Antonius Frãc. ¶Ad hoc ꝙ electa industria persone sit prohibita subrogatio vel delegatio vide q̃ habentur in.l.inter artifices.ff.de solutio.ꝛ per Spec.in titu.de salar.in §.fin.in ver.pen.ꝛ habetur in.c.fin.de offi.leg.lib.vj.vbi cõcluditur ꝙ electa industria ꝑsone est prohibita subrogatio vel subdelegatio: de quo etiã ꝑ Bald.in.l.vnica.in.§.ne autem.C.de cad.tollen.ꝛ in lege stipulatio.in.§.siue autem.de operis noui nun.ꝛ in.l.si in vsucapione.§.acceptio.ff.de diuer.ꝛ tempo.prescrip.fallit tamen in ambasiatore q potest filiũ subrogare.l.nullus qui.C.de decu.lib.x.l.sciendum.in.§.legatus.de lega.et quãdo permittatur subrogatio: vide ple.per Bald.in d.§.ne autem.et in.l.si qui.C.de murile.lib.x.etiaꝫ ꝑ Bald.in.c.j.§.inut⁹.in ti.epi.vel Abb.in vsi.feud. Et quando intelligatur electa industria persone.ꝛ an in dubio presumatur electa vide per Dy.ꝛ bart.in l.fideicõmissa.in §.si.de leg.ij.ꝛ in preallega.l.inter artifices.ꝛ in.l.nemo.de duo.reis. Adde tamẽ ꝙ in dubio ꝑsumitur electa industria ꝑsone ex magnitudine dignitatis persone ꝛ ex ponderositate rei.vt in.l.j.ff.de officio prefe.preto.ꝛ i epistola inter claras.in fi.C.de summa tri.ꝛ fide catho.ꝛ vide per Alex.in.l.j.in.ij.col.ff.de offic.eius cui manda.est iurisdi.

sibi a iure cõcesso.š.eo.pastoralis.ꝛ facit hec lr̃a vt nullus ali⁹ cõmittere possit. 4 ¶†Quarto no.ꝙ deputatus cũ clausula prelectionis nõ impeditur cõmittere vices suas. Ex quo infertur ꝙ ꝑ illã clausulã non intelligitur electa industria ꝑsone. 5 ¶†In glo.j.ibi:eis inuitis.no.bñ glo.qd iudex delegatus ẽt deputatus cõi cõsensu partiũ vl' datus ꝓ tertio ex offõ pape põt subdelegare etiam inuitis partib⁹. Spe.tñ eo.ti.§.sequitur.in prin.dicit ꝙ iste tertius nõ põt cõmittere vices suas cõsocio electo ab vna ꝑte quod satis placet:qꝛ ille põt esse suspectus alteri ꝑti.nũqd aũt põt ꝯmittere alteri vices suas vtraqꝫ parte inuita.gl.hic ꝙ sic.sed Spe.in ti.i.§.ij.in ver.in casibus.tꝫ ꝯtriũ secus dicit si altera pars tñ resistit. Hosti.ꝟo hic in summa.e.ti.§.qd sit eius offĩ.ver.salua reuerentia:ꝛ sequenti.tenet qd etiã inuita alia parte nõ poterit iste tertius alteri subdelegare:vñ semper poterit pars retinẽs illũ subdelegatũ recusare:quasi velit qd ex quo papa deputauit tertiuꝫ de cõi ꝯsensu ꝑtiũ nõ põt ille tertius alteri subdelegare nisi de cõi consensu partiũ. Necob.si dicatur qd delusoria videretur hec potestas hic tradita:qꝛ nõ est delusoria fm eũ cũ partib⁹ non contradicentib⁹ possit delegatus subdelegare. Sed Jo.an.hic ꝛ in addi.Spe.in loco prealle.tenet qd lꝫ dictum Hosti.ꝛ Spe.teneat de honestate nõ tñ de necessitate. Et hoc dictum cõmuniter approbatur a docto.ꝛ satis mihi placet:quia iste text.indistincte dat facultatem isti delegato subdelegandi nec ponit iste textus aliquam specialitatẽ in isto tertio. Sed in facultate subdelegandi:dic quod delegato a principe est a iure hoc ꝯcessuꝫ.ꝛ sic mouetur hic papa in decisione ex communi regula iuris.ergo ideꝫ in isto quod in alijs.ꝛ hec mea consideratio satis probat opinio.glo.cõtra Spe.ꝛ Hostien. 6 ¶†Sed quero si cã est cõmissa pluribus:nunquid possit alter subdelegando cõpellere subdelegatum ad acceptandum. Jo.an.refert quosdam antiquos tenuisse quod nõ.mouentur illi:quia vbi plures sunt delegati nõ potest alter sine reliquis iurisditionem exercere.vt in.c.causam.š.eodem.ꝛ sic transit hic Joannes andre.recitando.do.Anto.credit oppositum ex quo quilibet habet potestatem subdelegandi.ꝛ hoc dictum puto verius.ꝛ primo adduco autoritatem Hostien.qui hoc sentit cum limitatione in ca.pastoralis.š.eodeꝫ.vbi dicit quod alter subdelegando non potest collegam ad suscipiendum subdelegationem cõpellere:qꝛ par in parem nõ habet imperium.vt in.c.innotuit.de electio.ꝛ in.l.nam ꝛ magistratus.ff.de arbi.ꝛ sic sentit quod alium a collega compellere potest. Itẽ hoc probo ratione ꝛ patebit responsio ad.c.causam.nam lꝫ quo ad causam principalẽ omnib⁹ datur iurisditionis exercitiũ simul:vt in.c.prudẽtiam.š.eo.tamen quo ad facultatẽ subdelegãdi detur iurisditio cuilibet insolidũ:vt ꝓbatur in cap. ꝗuis.iuncto.c.pastoralis.in.ij.š.eo.ideo quilibet põt subdelegando exercere iurisditionẽ sibi a lege datã:sed nõ sic respectu cause principalis: qꝛ ibi datur exercitiũ ꝓ parte ꝛ nõ insolidũ. Item delusoria esset hꝯ ptãs subdelegandi si nõ posset delegatus subdelegatũ cõpellere.nam iurisditio datur semꝑ cum aliqua coertione:vt in.c.ex literis.š.eo. 7 ¶†In gl.ij.in fi.hec glo.est signata super ꝟ.ideoqꝫ. Sed q̃ro de rõne decidẽdi ꝛ dubitandi.dic qd ex quo papa deputauerat istuꝫ cũ clausula preelectionis videbatur elegisse industriam ipsius:vt sic sine ipso cã non deberet decidi: sed ratio decidẽdi colligitur ex prin.c.qd per hec ꝟba ꝛ similia papa non intendit eligere personas sed potius negotia decidere:dicit tamẽ Bal.hoc ꝓcedere nisi illud verbum tu:geminaretur:puta si diceretur tu exequaris vel similia verba ponerentur:puta tu per te exequaris.quidam tamẽ indistincte tenent quod etiam hoc casu potest subdelegare.sed primũ dictũ plus placet vt illa verba ẽ aliquid operẽtur.de priuile.si papa.lib.vj.ꝛc.

1. ☞Personaliter si aliquid debet fieri non verificatur si fit per alium.3.6.
2. Renuntiare possunt partes etiam tacite fauori in ipsarum vtilitatem introducẽdo:secus in vtilitatem publicam.5.
3. Industria persone vbi est electa.non põt actus per alium explicari.
4. Officiales an possint per substitutum seruire.vide remissiue.
5. Forma quando concernit actum ad priuatã vtilitatem.potest.per partes ei renũtiari:secus si cõcernat publicam vtilitatem.
6. Industria persone ex quibus verbis censeatur electa.vide.j.c.proxi.nu.2.4.
7. Clausula conscientiam tuam oneramus:nõ inducit electionem industrie personalis: adeo qd causa est delegabilis.

Is autem. Is cui cõmittitur negotiũ vt personaliter exequatur põt si partes cõsentiunt alteri subdelegare.fallit in casibus hic expressis.h.d.vsqꝫ ad.§.ceterũ primo dictũ.secũdo exceptio ibi:preter.tertio exceptiõis rõ ibi:cum in his. ¶Casus lr̃alis. Mandat papa alicui sub hac forma:mandamus tibi vt tale negotiũ ꝑsonaliter exequaris.q̃ritur vtruꝫ iudex possit alij cõmittere vices suas.ꝛ rñdetur qd bene põt dummodo partes consentiant.nisi in tribus casibus in quibus cõmittere nõ põt etiã volentibus partibus.primus est qñ papa mandat fieri inquisitionẽ vel mãdat prouidere ecclesijs de prelatis vel alijs ministris:qꝛ in his casibus papa eligit industriã eorũ quibus negotia cõmittit. Ber. 1 ¶†No.j.ꝓ significato hui⁹ ꝟbi personaliter:vbi enĩ requiritur ꝙ aliquid personaliter a fiat nõ est satisfactũ iuri si ꝑ alium fiat.ꝛ facit iste tex.pro gl.in cle.j.de vi.ꝛ hone.cle.in ꝟ.personaliter.q̃ notãter dicit ꝙ si cõstitutio punit aliquẽ exercentẽ certũ quid personaliter non habet locũ illa pena si exercet ꝑ aliũ. b ꝛ sic operatur istud aduerbum vt mandãs nõ habeat ꝓ faciẽte.sic limita.c.mulieres.de sen.exc. 2 ¶†No.ij.ꝛ tene semꝑ mẽti ꝙ a forma rescripti fundata super vtilitate partiũ põt iudex cõi consensu partium recedere: c quod tenet Inn.hic ꝛ.š.eo.c.prudentiam.ꝛ plus dico quod sufficit hoc casu tacitus consensus partium. Ad hoc adduco gl.no.in.c.cum olim.el primo.š.eo.sic limita.c.cũ dilecta.š.de rescri.ꝛ cap.venerabili.š.eo.vbi dicitur ꝙ processus factus contra formam rescripti est null⁹. illud enim ꝓcedit qñ forma rescripti d esset fundata super vtilitate publica que non esset remissibilis ꝑ partes vel quando partes contradicunt:secus vbi cõsentirent quia partes possunt renũtiare introductis in fauorẽ earũ.vt in.c.ad apostolicam.de reg. 3 ¶†Not.tertio regulã ex isto.§.qd vbi papa in cõmissione tacite vel expsse eligit industriam persone non potest commissarius aliũ subrogare.ꝛ vide bonũ tex.in.c.is cui.j.eo.li.vj. ¶Item no.ibi:industriã:ꝛ fidẽ:ꝙ eligẽdo industriã alicuius tacite videtur inhibita subrogatio. e Et no.de verbo fidẽ:qd ponitur pro legalitate.

An autem

4 ¶ † An autē in alijs officijs possit qs per substitutū seruire. vide. tex. et
5 Bart. in. l. j. C. de pre. agenti. in rebus. lib. xij. ¶ † Sꝫ quero pro intelle-
ctu text. nūquid sint ⁊ alij casus in quibus papa videatur eligere indu
striam commissarij. Host. ⁊ cōiter doct. dicunt ꝙ sic. vnde isti duo casus
videnť hic positi causa exēpli. vnde idē est in alijs consimilibus in qbus
vertiť publica vtilitas. vnde si papa cōmittit negotiū alicui et mandat
vt personaliter exequať: si ibi versať vtilitas publica non poterit iste cō
missarius alteri subdelegare etiam de consensu partium. Et pro hoc: qꝛ
illud personaliter qualificat ⁊ dat formā commissioni. ergo non valet
processus nisi seruet forma. ⁊ quatenus hic dicit cū mādatur prouide-
ri ecclesie de ministris ⁊c. vide hodie tex. in. d. c. is cui. eo. ti. lib. vj. vbi di
citur ꝙ si mandatur ꝓuideri certis personis ꝙ tūc pōt fieri commissio:
aut mandať prouideri personis non expressis et nō pōt: qꝛ hoc vltimo
6 casu videť electa industria in eligēdo ꝑsonas: igiť ⁊c. ¶ † Secūdo q̄ro
a quō cognoscet[a] vtrū cōmittens videatur elegisse industriam persone.
Solu. si dꝛ ꝑsonaliter exequaris: vel apponunť similia verba: puta cō-
fidentes de industria seu circunspectione tua ⁊c. naꝫ per hoc satis patet
cōmittētem elegisse industriā persone. Et hoc videť velle Inn. hic pro-
cedere qn̄ negotiū cōmissum est magnū. si vero paruum tunc sensit ꝙ lꝫ
tunc dicať personaliter exequaris nihilominus pōt alteri subdelegare
vices suas: nisi sit dictū cōfidēces de industria tua ⁊c. ⁊ cū hoc trāsit. d.
Ant. Sed ego puto oppositū vt qualecūqꝫ sit negotiū ex quo cōmittēs
dicit personaliter exequaris: vel opponit alia verba ꝑ que vr̄ elegisse in
dustriam persone nūq̄ poterit alium surrogare: quia forma mādati est
b diligenter obseruanda[b]: vt in. l. diligēter. ff. mand. ⁊ in. d. c. cum dilecta.
forte eñ ex aliqua ratiōe intrinseca cōmittens elegit vt iste exequať per
sonaliter. ⁊ a verbis non est recedendum ex quo nō apparet de cōtraria
mente: vt in. l. nō aliter. ff. de leg. iij. ⁊ in. c. si. j. de verbo. sig. Item pōde
ra istū tex. qui gn̄aliter loquiť in prin. faciēs mentionē de negotio sim-
pliciter. ⁊ sic siue negotiū dt magnū siue paruū semper hꝫ locū iste text.
nā ex quo nō distinguit nec nos distinguere debemus i. c. solite. de ma-
io. ⁊ obe. xxxj. q. j. qd si dormierit. itē videť eligere industriaꝫ persone qn̄
negotium commissum nō est pariter expedibile per alios: qd sentit In
no. hic. ⁊ pro hoc adduco text. no. in. d. c. is cui. vbi nō apponitur aliqd
verbū qd denotat industriā persone: sed solū ex subiecta materia papa
ibi dicit qd videť electa industria persone: ⁊ est ille text. semper menti te
nendus: qꝛ multū declarat ⁊ aperit istuꝫ. §. qꝛ iste. §. loquitur qn̄ fuit ap
positum verbū personaliter: nisi velis dicere ꝙ ille tex. loquatur quādo
committitur nudū ministerium sine iurisditione: vt in. §. seq. secus autē
vbi cōmitteretur negotiū cum cause cognitiōe: qꝛ tūc q̄tūcunqꝫ sit ar-
duū non vr̄ tūc papa eligere industriā persone: nisi exprimat expsse vel
tacite. naꝫ delegato a principe generaliter est data ptās alteri subdele-
gandi. ⁊. §. iste loquitur quādo fuit cōmissum negotium vt personaliter
exequereť secus aūt si sine illo ꝟbo personaliter vel simili. ⁊ rō diuersita
tis inter articulū iurisditionalē et nudū est: qꝛ in articulo iurisditiona-
li dꝫ fieri decisio ꝭm leges: vñ dicit autoritate legū et canonū. sꝫ ꝑsum-
ptio est ꝙ subdelegatus fidem faciet. arg. hic in princi. c. sed in articulo
nudo vbi exigiť magna industria nō debet admitti subdelegatio quia
ibi operatur multum industria hoīs. ⁊ inter hoies est tāta differētia qꝛ
vt dicit Cicero in lib. de officijs. multi hoīes et pauci hoīes: multi noīe
⁊ pauci re. ⁊ facit. xl. dist. in. c. multi sacerdotes. ⁊ tene menti hāc nouam
cōsiderationē et limitationē. ⁊ facit. c. venerabili. s̄. eo. vbi causa nō mo-
dica fuit cōmissa vt ingrere contra epm̄ ⁊ dare sibi coadiutorē ⁊ nihilo
7 minus potuit delegatus subdelegare. ¶ † Et per hoc pōt inferri ad q̄
stionē in qua alias consului. causa fuit cōmissa archiepo florentino per
romanū pōtificem. ⁊ in fi. dicebatur super quo tuam cōscientiam one-
ramus: dubitabatur nunquid posset causam alteri subdelegare. ⁊ con-
c sului qd sic[c]. precipue per istum text. nam decisio negotij non erat com-
missa conscientie sue. et sic cessant not. in. c. statutum. in. §. assessorem. de
rescrip. li. vj. sed illa clausula erat apposita super toto negotio: vñ satis
erat ꝙ in eligendo delegatum non faciebat cōtra conscientiam suam.

1 ☞ Delegatus pape ad nudum ministerium: puta ad excommunican
dum vel absoluendum: vel ad dispensandum: nō potest subdelegare. 2.
6. quod intellige. vt. j. nume. 3.
4 Procurator ad negotia an possit alium substituere.
5 Delegati ad nudum ministerium an habeant aliquam iurisditionem
coercendi.
6 Delegatio nudi ministerij facta sub nomine dignitatis an transeat in
successorem.

Ceterum. Is cui committitur nudū ministerium exequen-
dum non pōt vices suas alteri cōmittere. fallit in
legato sedis aposto. ⁊ est text. no. ⁊ multū allegatur. ¶ Casus literalis.
Ecce cōmissum est alicui predicare crucem excōmunicare vel absoluere
aliquos: dispensare cum irregularibus vel iniungere penitētias. queri-
tur an liceat ei committere alij hoc officium. respōdetur quod nulli li-
cet hoc committere: qꝫ iurisditio nō est ei commissa: sed potius certum
1 ministerium. Ber. ¶ † No. j. literam notabilem que limitat fere totum
istum titulum ꝙ vbi committitur iurisditio per pa. tūc potest fieri sub-
d delegatio: secus vbi cōmittitur nudum officiū sine iurisditione[d]. ⁊ sic li
mita iura que dicūt ꝙ delegatus principis potest subdelegare ex priui
2 legio sibi a lege cōcesso. ¶ † Not. ij. ꝙ is cui com
mittitur vt possit dispēsare cū irregularibus non
pōt alteri subdelegare: qꝛ videť electa industria
sue persone. ⁊ tene hoc mēti qꝛ sepe accidit. ¶ Sꝫ
quero qꝛ tex. hic loquiť in certis casibus nunq̄d
debeat iste tex. restringi ad casus hic expssos. dic
qꝫ nō: qꝛ idē est in oībus alijs in quib' cōmitti-
tur nudū ministeriū ⁊ nō iurisditio: hoc probať
ex rōne huius litere in fi. posita. Nā dictū restrin-
gitur ⁊ ampliatur per rōnem dispositiōis vt in. l.
cum pater. §. dulcissimis. de leg. ij. nam vbi est ea-
dem ratio ibi debet esse eadeꝫ iuris dispositio. vt
3 in. c. cum dilecta. de cōfir. vti. ¶ † Secundo quero
nūquid iste tex. habeat locū indistincte cū com-
mittitur nudū ministeriū. Inno. sentit qd nō: sꝫ
procedit vbi committitur nudū ministeriū ⁊ ma-
gnum qd exigit industriā ꝑsone. secus si paruum
quod est cōmuniter expedibile per alios. Ego ad
hoc allego tex. in. d. c. is cui. j. eo. lib. vj. vbi dicitur
si papa cōmittit alicui vt ꝓuideat alicui certe ꝑ-
sone de beneficio pōt alteri cōmittere vices suas.
quia ex quo persona certa est expressa nō versať
ibi industria. sed nudū ministeriū: ⁊ sic dico quod
iste tex. debet restringi ad ministerium industria-
le. Sed cōtra hoc ⁊ cōtra tex. oppo. de. c. quia pro-
pter. de elec. vbi patet ꝙ facultas eligendi potest
cōmitti. Solu. dicūt docto. ⁊ bene ꝙ aut nudum
officiuꝫ cōpetit alicui iure ꝓprio ⁊ pōt alteri sub-
delegare vt in cōtrario: aut cōpetit iure alieno et
4 nō potest subdelegare vt hic. ¶ † Sed aduerte qꝛ
cōtra hoc cōmune dictū facit glos. sing. in. c. pe. §.
j. de elec. lib. vj. in ver. certa. q̄ dicit ꝙ si canonic'
commisit alteri vocē suam pōt ille commissarius
aliū substituere. ⁊ nescio alibi illam glo. mouetur
qꝛ ille est procurator ad negotia qui potest alium
substituere. vt in. c. j. §. j. de ꝓcu. li. vj. ⁊ tenēdo illā
glo. oportet dicere ad illū tex. ꝙ ꝓcedit qn̄ nudū
ministeriū industriale cōmittiť autoritate publi-
ca ⁊ a superiore: secus si in nudo ministerio consti
tuitur procurator. Sed contra illā gl. ego addu-
co singulare dictū bar. in. l. fi. ff. de diuer. ⁊ tēp. pre
scrip. vbi dicit ꝙ ꝓcurator cōstitutus ad certum
negotiū nō expressa certa forma nō potest alium
e substituere[e]: quia videť electa industria persone.
adducit in ar. illum tex. ⁊ alleg. predictū. c. is cui.
ꝓfecto dictū Bar. videť fundatū super maxima
equitate. sed dictū illius gl. videť magis cōueni-
re iuribus: qꝛ iura dicūt generaliter ꝙ ꝓcurator
ad negotia pōt substituere: vt in. d. c. j. de procura.
lib. vj. ⁊ facit tex. per locū a speciali. in. c. fi. eo. titu.
⁊ li. Multū tñ mihi placet dictū Bar. ⁊ tene mē
ti illam glo. cōtra dictū suum: qꝛ nō solet allega-
5 ri. ¶ † In gl. in ver. cōmissum. ibi, coertionē. No.
gl. ⁊ tene eā mēti ꝙ isti nudi ministeriales habēt
iurisditionem ⁊ potestatem excōicandi eos impe
dientes exequi ministerium. ⁊ voluit idem gl. c. su
per questionū. in ver. quā executionem. ⁊ in. c. ex
f literis. s̄. e. Ex quo infertur qd si pa. mādat[f] alicui
clerico vt debeat aliquem citare vel denūtiare ex-
cōicatum: per hoc videť ꝙ accessorie detur sibi iu
risditio. Host. tamen reprobat istā glo. dicēs istos
nullam habere iurisditionem per istū text. qꝛ ge-
neraliter loquiť. Nec ex. c. ex literis. qꝛ ibi delega-
tus subdelegauit vices suas quo ad excōicatiōis
actum ideo trāsiuit iurisditio: secus si simpliciter
cōmisisset nudū ministeriū. Ad. c. pterea. s̄. eo. rñ-
det ꝙ ibi loquitur de iudice. hoc dictū verum nisi
g in commissiōe apponat clausula: cōtradictores[g]
cōpescēdo ⁊c. vel alia similia. ⁊ hāc opi. tenet Io.
an. in. d. c. ex literis. Vin. tñ approbat istā glo. cuꝫ
duabus limitationibus. Prima ꝙ ꝓcedat quan
do isti nudi ministeriales sunt extra curiā roma-
nā: nam si in curia impediuntur exequi referunt
negotiū ad papam: sed qn̄ extra curiam deputā-
tur per papa tūc ne cōmissio sit futura sine effectu
ꝓcedat dictū glo. facit in argu. l. j. ff. de off. c. eius.
Secunda limitatio vt ꝓcedat dictū glos. qn̄ com
mittitur aliquid quod spectat ad executionē vel
ad officiū spuale ⁊ a papa: secus si committeretur
aliquid puri facti puta vt emat ligna vel certum

Zacharias.
a ¶ Quō cognosce
tur. Vide text. i. l.
fideicōmissa. §. fi.
⁊ ibi Dy. ⁊ remiss.
i apostil. Celsi ad
ipsum. ff. de leg. ij.
Bar. in. l. iter ar-
tifices. ff. d sol. Fe
li. plene hic colū.
pe. ꝟ. quō aūt co-
gnoscať. nec omit
to ꝙ in dubio vr̄
electa vt plene
no. Dy. in alleg.
l. fideicōmissa. et
Oldra. consi. xlij.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Obseruanda.
quomodo man-
datū ad vnguem
seruari debeat de
clarat Ias. in. l. ij.
§. fi. ff. si certū pet.
i. l. si ꝓcurator. C.
de ꝓcur. Feli. late
in. d. c. cū dilecta.
et in. c. causam q̄.
in col. ij. de re iu.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Qd sic. hoc di-
ctuꝫ dicit esse mi-
rabile. d. Ias. i. l.
a iudice. colū. vj.
ver. Istam cōclu
sionē. C. de iudic.
reprobat tamē vt
ibi per eum. ⁊ ibi
latiꝰne discutit
materiā huius. §.
vid ēt ad hoc do.
Alex. i. l. in ꝓuin-
ciali. ff. de op. no.
nū. ⁊ in. l. more. ff.
de iurisd. om. iud.
⁊ in. d. l. a iudice.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Sine iurisdi-
tione. ad hūc istū
text. dicit sin. bal.
hic colum. j. vide
Bart. in. l. impe-
riū. in. viij. oppo.
ff. de iur. om. iu-
di. Ias. i. d. l. a iu-
dice. col. fi. ꝟ. duo
decimo limita.
e ¶ Alium substi-
tuere. Adde Ro.
consil. cccxxj.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Mandat. vide
ad h̄ text. no. vbi
Pau. de cast. no.
i. l. fi. ff. d iudi. vbi
vr probari ꝙ exe
cutor habeat ali-
qualeꝫ iurisditio-
nem ad expedien
dum illud quod
sibi committitur.
g ¶ Contradicto-
res. Adde Rom.
consi. ccccxxxij.

quid aliud.z dicit curiã sic seruare.hoc dcm̃ Uin.
habet equitatem:sed alia opi.vr̃ p̃stantior.z vi-
6 de qd dixi in.d.c.ex literis.ℭ†Quero extra glo.
qd si pa.cõmittẽdo nudũ ministeriuz dat etiã iu-
risditioẽ:vt puta q2 opponit clausulã contradi-
ctores cõpescendo zc.nũqd iste cõmissarius pote-
rit alteri vices suas committere.Inn.cõcludit q̃
iurisditionẽ poterit alteri committere sed nedum
7 ministeriũ nõ.ℭ†Ulti.querit qd si cõmittit ali-
cui nudũ ministeriuz sub nomine dignitatis.sed
illo nõ expleto moritur cõmissarius.nunqd tran
sit in successorẽ.Inn.hic ponit tres opi.sed Host.
cuius opi.mihi placet indistincte tenet q̃ si ex ver
bis non apparet q̃ elegerit industriã persone sem
per trãsit in successorem ex quo cõmissio est facta
sub nomine dignitatis.z p hoc ratio.c.qm̃ abb.
s̃.e.videt̃ em̃ papa cogitasse q̃ oẽs cõstituti in il-
la dignitate debent esse prouidi z honesti.ℭIn
gl.fi.in fi.z vide bo.tex.in.c.j.de re.iu.li.vj.z.c.j.d
sent.excom.eo.lib.vbi habetur qd cum irregula-
ribus solus papa dispensat.z dic vt ibi z in.c.at si
clerici.§.de adulterijs.j̃.de iudi.

ℭDe officio legati. Rubrica.

ℭQuia officium legati in quibusdam simile est
officio delegati cũ vterq3 gerit vices superioris:
ideo post rub.precedentẽ subijcit istam. Et scias
q̃ quidam sunt legati nuntij z non iudices vt isti
quos sepe papa mittit pro aliqua ambasiata vel
ad aliud nudũ ministeriũ exercendum.z de his.j.
dist.ius gentiũ.z.xcvij.disti.p totum.maxime in
c.nobilissimus.quidam sunt legati iudices quos
pa.facit ordinarios i certa puincia.z de istis tra-
ctatur hic z reperiunt̃ isti in multiplici specie.Nã
quidaz sunt legati nati:quidam legati de latere:
quidam legati nõ de latere neq3 nati.z de his dic
vt leg.z no.in.c.pe.j̃.eo.vbi dicetur.

1 ☞Legatus natus dicitur ille qui statim quod
pmot9 est ad aliquã dignitatẽ est ip̃o iure legat9.
2 Legatus pape cõcurrit cũ quolibet ordinario in
prouincia sua:z habet potestatem conferre bene
ficia ad eorum collationez spectantia.
3 Legatus pape dicitur habere ordinariã ptãtem.
Legatus pape habet illam iurisditionem quam
olim habebant proconsules
4 Legat9 pape nõ põt ad se aduocare causam mo
tam seu mouendam coram iudice competenti.6.
Iudices plures vbi reperiuntur electio est acto-
ris coram quo velit reum conuenire.
5 Episcopus nõ potest deponi per alium q̃ per pa
pam:sed cognoscere an sit deponẽdus potest spe
ctare ad archiepiscopum vel legatũ.vide.j̃.c.pro-
xi.nu.3.in fine.
6 Legatus non potest compellere appellentem ad
papam litigare coram se.
7 Appellari põt ad legatũ in sua prouincia omisso
medio:quemadmodum ad papam.
8 Legati de latere tantum habẽs iurisditionem in
exemptos.
Legati de latere dicũtur tantum cardinales:qui
mittuntur de latere pape.in contrariuz facit tex.
j̃.eo.ca.dilectus.in casus positione iuncto primo
nota.Abbatis.

CUm non. Legat9 pa
pe etiã per
simplicẽ querelam adiri põt.Di
uidit̃.primo ponit cãm in gene-
re ex q̃.scdo postea cõcludit.ibi:
sane.ℭCasus lr̃alis.Archieps̃
cantuarieñ.est legatus in puincia sua:quidã tñ
suffraganei sui dicebãt q̃ causas subditorũ suo2
audire nõ poterat:nec debebat nisi cum p appel-
lationẽ deferunt̃ ad eũ.Et sic nõ permittebãt cle
ricos ire ad archiepm̃ per simplicẽ querimoniam.
Archieps̃ significauit hoc dño pape.Super hoc
rescribit suffraganeis cãtuarieñ.dicẽs q̃ ip̃i igno
rare nõ debẽt archiepm̃ suũ sibi p̃esse iure metro-
politico z iure legationis.Et l3 archieps̃ iure me
tropolitico nõ debeat audire causas de ep̃atibus

ipsorũ nisi per appellationẽ deferant̃ ad ipsuz:tñ iure legatiõis vniuer
sas causas q̃ per appellationẽ vel q̃rimoniã ad suã audientiã p̃ferũtur
1 audire põt z d3:sicut q vices pape gerit in puincia sua.Ber.ℭ†Not.
primo q̃ due diuerse dignitates z diuerse nature pñt ↄcurrere in eadẽ
p̃sona:z tũc d3 cẽseri ius diuersorũ.iste em̃ archieps̃ cãtuarieñ.vltra di-
a gnitatẽ archiep̃atus est legatus pape in puincia sua[a]:z hec dignitas
legatiõis ẽ tributa dignitati archiep̃ali illi9 ciuitatis cãtuarieñ.ita qd
quilibet cantuarieñ.est legatus pape:vñ appellat̃ ille legatus nat9:q2
nascitur cũ illa dignitate legatiõis eoipso q̃ promouetur in archiep3.
b ℭScdo no.q̃ etiã legat9 natus h3 iurisditionẽ in tota puincia[b] sibi
decreta:ita vt possit adiri p subditos suffraganeo2 suorũ etiã per via3
2 simplicis q̃rele.ℭ†Tertio no.q̃ delegatus pa.h3 ampliorẽ ptãtem in
puincia sibi decreta q̃ ep̃s:vel archieps̃:imo ẽ supra ep̃os z archiep̃os
t3 em̃ locũ pape.z vide no.dictũ Spe.in ti.de leg.in.§.nũc ostendendũ.
c ver.legat9.cũ seq.vbi dicit q̃ legat9 ↄcurrit cũ quolibet ordinario[c] exñte
in puincia sua qualiscũq3 sit siue sit abbas siue ep̃s siue archieps̃ vl' pa
triarcha.vñ põt exercere ea que p istos exercent̃ rõne ordinarie ptãtis
z ↄferre bñficia ad eos spectãtia.z vide de ptãte legati qd plene dixi.c.
3 fi.de cõfir.vti.ℭ†Ultimo no.qd l3 legat9 dicat̃ habere iurisditionẽ or
d dinariam.vt in.c.ij.eo.ti.lib.vj.[d] tñ d2 gerere vices pape.z aduerte q2
hoc videt̃ repugnare ordinarie ptãti.nam iurisditio ordinaria cõpetit
iuri pprio:z est tradita in p̃sona ipsius ordinarij.nec d2 gerere vices al
terius sed vtitur iure proprio:vt no.in.c.qm̃ abbas.s̃.tit.proxi.sed põt
dici q̃ l3 legat9 habeat ordinariã:tñ hec ptãs nõ ordinario modo ẽ in
ducta.q2 nõ est a iure deputatus certus locus pro legato.vñ dicit̃ gere
re vices pape q2 papa põt exercere iurisditionẽ per totũ orbẽm.vt in.c.
cuncta per mundũ.ix.q.iij.h3 tñ ordinariã ex eo q̃ regit totã prouinciã
ex concessione principis.z sunt isti legati ad instar proconsulũ qui olim
preerant puincie.z dic vt habes tex.z gl.in.d.c.in gl.ij.ibi:adeunt̃ per
querimoniã.No.gl.q̃ legat9 põt adiri per vi..m q̃rimonie per oẽs exi-
stentes in prouincia sibi decreta.Io.tamen no.ↄtrarium.ij.q.vj.c.iij.z
ix.q.iij.c.cõquestus.z.xxv.q.ij.c.iij.z.c.peruenit.xj.q.j.sed Barth.brix.
ibi z cõiter doc.hic sequunt̃ gl.per istũ tex.ad quẽ tamen respondebat
Io.qd procedit cũ archieps̃ deputat̃ legatus:nam tũc ne sit ibi inutile
beneficiũ legationis põt adiri per querimoniã:sed hec responsio nõ est
bona:q2 tex.fundat se non super iure speciali sed simpliciter sup officio
legationis.Ad idẽ adduco bo.tex.in.c.ij.e.tit.lib.vj.vbi dicit̃ q̃ legat9
habet ordinariã iurisditionẽ in prouincia sibi decreta.ergo z ordinari9
in tota puincia põt adiri per querimoniã.Ad.c.peruenit.respondent
doc.q̃ loquit̃ in defensore z nõ in legato:vl' loquit̃ qñ legatus volebat
4 cõpellere actorẽ ad litigandũ corã se qd nõ põt.ℭ†Et no.hanc solu-
tionẽ ex qua habes q̃ optio est danda actori an velit conuenire reũ co
ram legato an corã alio iudice cõpetẽti.z sic nõ põt legatus aduocare
e ad causam motã seu mouendam corã iudice inferiore cõpetenti[e]:nam
qñ quis h3 multos iudices optio datur actori:vt not.glo.in.l.fi.C.vbi
in rem actio.z in.c.dilecti.de foro compe.z in.c.statutũ.§.cũ vero.de re-
5 scrip.lib.vj.ℭ†In ea.gl.ibi:est dicendũ qd nõ.in cõtrariũ tñ faciet.c.
ex tue.j̃.de cle.nõ resi.sed dic vt ibi no.z vide bo.glo.ij.q.vj.biduũ.ver
si.si quidẽ.in versi.annotauerit.que dicit qd licet metropolitanus non
possit deponere ep̃m:posset tamẽ declarare eum fore deponẽdum.z sic
possumus dicere qd legatus põt audire causam criminalẽ contra ep̃m
sed nõ põt diffinire eã si venit imponenda pena depositionis.Et idem
dicit de archiep̃o.nam archieps̃ potest audire causam criminalem epi
scopi z eũ punire.vt in.c.sacro.de sentẽ.excom.sed si venit imponenda
pena depositiõis debet diffinitionem reseruare pape.iij.q.vj.quãuis.et
c.accusatus.z vide Io.and.in.c.vt litigantes.de officio ordina.lib.vj.
6 ℭ†In ea.gl.ibi:sed presbyterũ posset deponere.p hoc facit quod.s̃.
f dixi post Spec.nam concurrit[f] in iurisditione exercenda cũ episcopo.
Sed in eo quod gl.postea dicit qd si appellatur ad papam põt legat9
compellere appellantem vt litiget coram se.non credo quod gl.verum
g dicat[g] imo videtur cõtra.c.antiqua.in fin.j̃.de priuil.z de hoc vide qd
7 leg.z no.in.c.cõstitutus.de appella.ℭ†Ulti.no.fi.glo.z tene mẽti in
eo quod dicit qd ad legatum potest appellari omissis omnibus medijs
z sic si appellatur ab episcopo nõ esset opus quod prius appelletur ad
archiepiscopum.gl.tamẽ.j̃.eo.in.c.quod translationem aliter videtur
sentire.dicit em̃ speciale esse in papa vt ad eum possit appellari omissis
medijs:sed forte gl.noluit ibi excludere legatum sed alios ordinarios.
z istam glo.seu eius opi.tenet Bart.brix.ij.qõ.vj.in.c.si quis vestrum.
Io.tamen ibi tenet oppositum.de quo per Specu.in eodem titu.§.su
perest.versi.illud autem.z in titu.de appella.§.nũc tractemus.versicu.
z nunquid.vbi tenet contra istam glo.dicit tamen quod de consuetu-
dine seruetur ista.Ego credo quod etiam de iure sit seruanda per illud
fundamẽtum quod.s̃.feci.nam si cõcurrit cum quolibet ordinario:er-
go nõ est dare superiorẽ immediatum.Exemplum si appellatur a pre-
lato inferiore episcopo;z sic de iure ad episcopum sit appellandum cu3
legatus concurrat cum episcopo.ergo potest appellari ad legatũ sicut
8 ad episcopum:z ita si esset appellandum ad archiepiscopũ.ℭ†In gl.
fin.ibi:alij vero legati cardinales.z hec opin.probatur hodie in.c.j.de
verborũ significatione:lib.vj.z in.c.si abbatem.de elect.eodem.lib.per
que iura probatur qd legati cardinales duntaxat habent iurisditionẽ
in exemptos.

Zacharias.
a ℭEst legat9 pa-
pe in puicia sua.
adde qd d illo me
minit Inn.i.c.vo
lentes.j̃.eo.vbi di
cit archiepm̃ can
tuarieñ.z ebora-
cẽsem i anglia.re
mẽsez i Frãcia.z i
italia pisanuz ar-
chiep̃os esse lega-
tos natos.memi
nerũt doc.d lega-
tis natis i.c.j.s̃.d
filijs p̃sby.z in.c.
j.j̃.de app.z phil.
fran.eo.tit.lib.vj.
b ℭTota puincia.
add quod vo luit
ancha.cõsi.cxxxj.
vbi ↄcludit quod
consuetudine nõ
põt iduci vt a sen
tentijs ↄseruato-
rũ pape appelle-
tur ad legatos na
tos vel de latere.
c ℭQuolibet ordi
nario.add anch.
loco prime alle.
Sebasti. Sapia.
d ℭLib.vj.Uñ di
cit gl.in.c.que de
cã.ij.q.c.v.q̃ lega
tus pape ẽ hono
rand9 sicut papa
de quo p Feli.in
c.mãdata.in p̃n.
de presump.
e ℭCõpetenti.ad
de anch.cõsi.alle.
cxxxj.
Sebasti. Sapia.
f ℭNam ↄcurrit.
vide gl.in.c.si qs
aũt.xciiij.dis.que
vult q̃ legat9 de
latere nõ põt de-
ponere episcopũ.
de quo vide p Fe
li.in.c.nõ põt.col.
iiij.ver.z adde qd
oia iura.de re.iu.
g ℭUerũ dicat.ad
de vt per Ro.cõ-
sil.ij.vbi de hoc.

a in exemptos[a]. In eo tamen quod glo. videtur velle ꝙ aliqui dicant le gati de latere qui non sunt cardinales nõ bene dicit quia solũ cardina les dicũtur legati de latere. ⁊ sic appellãtur: qꝛ cardinales semper assi stant lateri pape vnde ardua explicuit papa cuꝫ consilio cardinalium. vt in. c. per venerabilem qui fil. sint legiti. et no. Ioan. mona. in. c. super eo. de here. lib. vi. ideo cum destinantur legati dicuntur missi de latere.

1 ☞ Legatus non potest se intromittere in causa alteri specialiter com missa nisi ex aliqua causa vrgentissima. 2.

3 A delegato pape an possit appellari ad papam.

Restitutio in integrum aduersus sententiam an possit dari per illum qui ipsam sententiam tulit.

Procurator qui habuit sententiam contra se potest petere restitutionẽ in integrum aduersus eam absqꝫ alio speciali mandato.

4 Impetrans rescriptum ad delegatum potest conueniri et preueniri a legato tanꝙ ordinario: nec proderit sibi rescriptum: quia non fuit pre sentatum ante citationem.

Rescriptum in quo impetratur aliquis iudex debet presentari ante ci tationem coram alio iudice factam.

5 Confirmare sumitur aliquando pro quadam confirmatione facti.

6 Delegatus an possit compellere legatum ad exequendum sententiam ipsius delegati.

Delegatus in causa sibi commissa an sit maior legato.

1 **Studuisti.** ¶ † De causa spãliter delegata a papa legat[9] se intromittere non potest. hoc in tẽdit. Cõis diuisio. scda ibi: respõdemus. ¶ Casus literalis. Legatus dñi pa. gñalis est in aliqua ꝓuincia. dñs pa. com mittit spãliter aliquã cãm alicui delegato. querit̃ vtrum delegatus iste possit impedire processum istius legati vel cognoscere de causa illa añ cognitionẽ ipsius legati vel postea. respondet pa. ꝙ cũ mandatum spe ciale deroget generali: legatus commissionẽ alij factam specialiter im pedire non potest. Et si delegatus ꝭm formam mandati sententiaꝫ tu lit legatus non potest eam aliquatenus irritare: tamẽ si rõnabiliter la ta fuerit eã poterit confirmare ⁊ executiõi mandare. B. ¶ Not. i. qd is cui facta est generalis commissio nõ potest se impedire de his que alijs specialiter sunt cõmissa: nam specialis causa videt̃ exempta a generali cõmissione qd bene no. Ex quo infertur ꝙ si detur certis officialib[9] ple num et generale arbitriũ super statu ciuitatis: vl' studij vel aliqd aliud simile: nõ possunt isti tollere statuta spãliter edita: licet de nouo possint prouisionẽ facere: nisi causa noua ⁊ incõsiderata emergeret: vt. i. dicã. ⁊ voluit Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fa. ⁊ in. l. si hominem. ff.

b man. ⁊ tenebis menti hoc dictũ qd facit ad multa[b]. ¶ † Not. ꝙ legat[9]

2 pa. non põt impedire nec ꝓcessum nec executionem sñie iam late a de legato pape. Cõtra hoc oppo. de. l. si hominẽ. preallē. vbi dicit̃ ꝙ procu rator generalis põt inhibere speciali procuratori ne agat sibi iniunctũ per dominũ. Io. an. dicit ꝙ illud procedit subsistente cã: sed dic melius qd non sufficit quelibet causa vt generalis procurator vel legatus pos sit impedire que alteri specialiter sunt iniuncta. nã hoc esset cõtra istum tex. in eo quod dicit qd specialis commissio derogat generali. debet er go ille tex. intelligi qñ oritur causa de nouo vel detegitur causa antiqua que verisimiliter nõ fuit considerata tpe mãdati spãlis: ⁊ est talis causa que si tunc fuisset considerata nõ emanasset verisimiliter illa commissio

c spãlis. ⁊ ita intelligit Bar. ⁊ bene illũ text.[c] Et ex his no. ꝑpetuo quod ex tali causa noua vel antiqua nouiter detecta põt legatus gñalis im pedire delegatũ spãlē ⁊ commissio generalis preualet speciali. Et facit hoc dictũ ad id qd. s. dixi ꝙ officiales quib[9] datũ est gñale arbitriũ pñt ex tali causa venire contra statutũ prius spaliter editũ: qd sequit̃ Bar.

3 vbi. s. ¶ † Circa ꝑdicta querit̃ nunqd a delegato pape possit appellari

d ad legatum ipsius pape qui est in ꝓuincia: do. hic ꝙ non[d] per istuꝫ tex. et bene loquitur: qꝛ cũ teneat delegatus vices pape solus pa. põt suam sñiam retractare. ⁊ idẽ dic respectu restitutiõis in integ. nã legatus non põt restituere in integ. contra sñiam delegati ipsius principis nec aliqs alius ordinari[9] citra pa. pro hoc text. not. in. l. aduersus. C. si aduer. rem iu. per quẽ tex dixerũt ibi Bar. ⁊ Bal. ꝙ etiã delegatus qui tulit sñiam nõ põt contra eã restitutionẽ dare: qd puto indubitanter si delegati iu risditio expirauit: sed si supest respectu executiõis cuꝫ duret adhuc offi cium ipsius nobile: vt in. c. si delegatus. de offi. deleg. li. vi. poterit vt ar bitror restituere: qꝛ vr̃ incidẽter cõtingere ex quo sñia nondũ est execu tioni mãdata. ⁊ pro hoc gl. sing. ⁊ Inn. in. c. suscitata. de in integ. resti. vbi dicũt ꝙ si sñia fuerit lata contra ꝓcuratorẽ que nõdũ est mandata executioni põt ꝓcurator sine aliquo spãli mandato petere restitutioneꝫ in integ. qꝛ petit̃ incidẽter: sꝫ certũ est ꝙ cũ petitur incidẽter põt delega tus pape sine alio spãli mandato restonẽ indulgere: vt in. c. pe. de in in teg. resti. ⁊ in. l. fi. vbi ⁊ apud quẽ. et hoc qd. s. dixi: vr̃ sentire Bart. in. l. iudex. ff. de re iud. ⁊ ita per verba latiora nuperrime cõsului in qõ. facti. Cõcludo etiã ꝙ ꝑsupposito ꝙ delegatus non possit ex quo sñiam tulit tñ põt audire restitutionis causam. ⁊ si videt eã indulgendã poterit su persedere executiõi ⁊ remittere causaꝫ ad ipm principẽ. argu. opti. in eo quod leg. ⁊ no. in. c. decetero. de re iud. ⁊. l. vnica. C. in integ. restit. postu. facit glo. not. ij. q. vi. biduũ. que dicit lꝫ metropolitanus non posset de ponere epm põt tñ ꝓnuntiare eum deponendum ⁊ remittere ad papã.

4 et idẽ in delegato: vt dixi. s. c. pxi. ⁊ ꝭ no. ¶ † In glo. i. ibi: vt debem[9]. sentit per hoc ista glo. qd ho die is q impetrauit rescriptũ ad delegatũ põt cõ ueniri ⁊ ꝑueniri corã legato tanꝙ ordinario: nec proderũt sibi litere spãles ex quo eis nõ fuit vsus ante citationẽ factã per delegatum: sed tu de hoc dic vt plenius nota. in. d. c. vt debit[9]. ⁊ dixi in. c. i. de rescriptis. ¶ In gl. ij. ibi. s. de offi. dele. ex par te. dic ꝙ ibi vtrũqꝫ mãdatũ est spãle vt ibi plene dixi. ¶ In gl. fi. ibi: sed nec sic põt. vult glo. hic ⁊ bene qd legatus nullo mõ põt confirmare sñiam delegati cõfirmatione autorizabili. ⁊ ideo Hosti. bene dicit ꝙ tex. dꝫ intelligi ꝙ poterit ꝯfirmare. i. approbare ⁊ cõmẽdare: ⁊ sic sumit̃ hic ꝯfirmatio pro quadam approbatione que cõsistit in facto.

5 ¶ † Et in fi. gl. hic vr̃ titubasse. remanet tñ in cõ clusione vt delegatus nõ possit cõpellere legatuꝫ ad exequendũ suam sñiam: qꝛ legatus nõ est mi nor eo sed saltẽ par: cũ etiam ipe gerat vices pa pe. ⁊ hãc opi. approbat Host. ⁊ adducit istã lr̃am dum dicit valebit. non eñ dicit debebit. ⁊ sic poni tur in facultate sua: dicit tñ Vin. qd si iste legat[9] alias esset ordinari[9] loci posset rõne ordinarie iu risditiõis cõpelli. s. ti. pxi. significasti. ⁊ no. hoc di ctum facit qd in simili habetur in. c. cũ capella. de priuileg. quidaꝫ tñ indistincte tenuerũt ꝙ põt cõ pelli per delegatũ: qꝛ est maior eo quo ad illã cau sam. ⁊ ꝓ hoc facit. c. sane. el. ij. ⁊ qd ibi no. s. de offi. delega. ⁊ forte hec opi. verior: licet alia equior.

1 ☞ Legatus etiam de latere nõ põt epos trans ferre. episcopatus vnire: vel vnum diuidere.

Legatus de latere potest excommunicatũ ob ma nuum iniectionem absoluere.

2 Iustus, siue religiosus si deliquerit mitius puni tur ꝙ laicus propter merita precedentia.

3 Criminosus ob vnicum delictum si alias est ꝟtu te preditus omnino est diligendus.

4 Legatus etiam de latere nil potest attentare con tra canones vel generalem consuetudinem.

Legatus non potest causam committere simpli citer ⁊ de plano ⁊c.

5 Pena debet esse commensurabilis delicto.

Delinquens efficitur sapiens in pena.

6 Pena an ⁊ qñ possit remitti a iudice siue princi pe: tam que venit applicanda fisco ꝙ parti.

Princeps semper ꝑsumit̃ motus ex iusta causa.

Paupertas excusat quem a pene solutione.

Pene statutaria potest per iudicem minui ⁊ mo derari.

1 **Nisi specialis.** ¶ † Legatus etiã de latere ex gñali legatiõe nõ põt trãsfer re epos vel vnã ecclesiã cathedralẽ al teri subijcere ⁊ alteri ꝯcedere ius ꝑmatie vel duos epatus vnire vel vnũ diuidere. excõicatos tñ pro pter manuũ iniectionẽ in clicos absoluere põt. h. d. ista decre. cũ seq. no. ¶ Casus literalis. Quidã cardinalis apostolice sedis legat[9] autoritate pro pria transtulit troianum epm ad panormitanaꝫ ecclesiam contra canonica instituta. d. pa. hoc in telligens scribit eidem dicens qd nisi esset specia lis dilectio quã hꝫ ad personã illius pena decente cognosceret quantum ipse deliquit cõtra cõstitu tiones canonicas ⁊ ꝯsuetudinẽ generalẽ in trãsla

2 tione troiani epi. Ber. ¶ † No. i. no. tex. in pñ. qd ex speciali dilectione quam princeps hꝫ ad perso nam potest sine licita causa indulgere penã cõdi gnam ex delicto. ⁊ intelligo tex. in affectione cau sata ex virtute hois. nam ex affectione carnali nõ debet ꝑnceps moueri: qꝛ scriptũ est. ita iudicabis magnũ sicut paruũ: nec erit apud te acceptio per sonarũ. vt in. c. nouit. de iu. ꝓpter eñ merita prece dentia põt diminui pena delicti. iuxta illud not. dictum psalmiste. Si ceciderit iustus nõ collidet̃ qꝛ dñs supponit manum suaꝫ. hinc dicit̃ ꝙ min[9] venit puniendus regulariter religiosus vel cleri cus delinquẽs ꝙ laicus: quia alleuiatur pena ꝓ pter merita precedentia. de quo dic vt latius ha betur per Io. an. post beatum Tho. in. c. accusa

3 tus. de here. li. vi. ¶ † No. ibi: habuimus. ⁊ habe

a ¶ In exẽptos. add Romañ. cõsil. cccxcviij.

b ¶ Facit ad multa. adde Ro. consilio. cxvi.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Illũ tex. Vide qd dixit ꝑ illũ tex. bal. in. l. qd ergo. §. pena grauior. ff. d. his qui notã infa. ⁊ multa q̃ de cidunt̃ ꝑ illũ tex. cumulat. d. Ias. in l. non solũ. §. morte. colũ. xxi. ff. de ope. no. nũ. ⁊ Fe li. in. c. ij. col. xxvi. versi. fallit. xij. de cõsti. ⁊ Iason in l. i. C. de precibus imperat. offeren. ⁊ in. l. oẽs populi. col. iij. ff. de iusti. ⁊ iu. And. sicu. hic ⁊ in repe. rubr. C. qui admitti. colũ. xxxij.

d ¶ Quod nõ. ad de ancha. cõsi. se pius alleg. cxxxi.

mus.qz propter vnicū delictū nō debet qs desistere quominus diligat virtuosum.licet em ille legatus multū deliquisset tn papa dicit se habuisse et habere multam dilectionē ad personā suā:qd est satis no.z intelligo qn delinquens paratus ē se corrigere.pro hoc.c.septies in die.de peni.dist.iij.

4 ℭ†No.iij.ibi:spretis canonicis tex.op.ꝙ legat⁹ etiā de latere nō pōt regulariter aliquid attentare contra canones[a] neq3 contra generalē consuetudinē:z facit iste tex.pro gl.sing.in.c.fi.de here.lib.vj.que dicit legatū non posse committere causam cognoscendā simpliciter z de plano zc.qz nō pōt remittere ordinem iuris[b] dicit etiā ꝙ nec priuilegiū alteri ꝯcessum pōt minuere. vt dicit gloss. not.in.c.pro illoꝝ.j.de preben.in versi.autoritate ppria.z vide qd ibi dixi.

5 ℭ†Not.ibi:pena docente cognosceres.ꝙ ex quātitate pene cognoscitur quantitas delicti:qz pena dz esse cōmensurabilis delicto.xi.distin.disciplina.Item ꝙ in pena delinquens efficitur sapiens:vnde alibi dicit tex.no.ꝙ nihil infelicius felicitate peccātium qua penalis nutrit impunitas z mala volūtas velut interior hostis roboratur.xxiij.q.j.paratus.in fi.vbi vide.

6 ℭ†In glo.ibi rōne amicitie.no.glos.singulariter:z intellige eā vt dixi de amicitia honesta que causat ex virtutib⁹ dūtaxat. z dicit Host.hoc intelligendum in pena que venit applicanda burse iudicis vel qn venit imponēda ex arbitrio suo et eā potest remittere sine graui preiudicio alterius. Inno.etiam instat z finaliter concludit qd circa penā imponendā pōt iudex vti arbitrio suo in remissione:ꝫ circa iam impositā nō.ij.q.iij.c.si quē. §.notādū.d.Ant.hic distinguit ꝙ aut querit nū quid princeps possit.z dicēdū est ꝙ si iterest solius fisci pōt remittere penā etiam sine causa.Si vero vertitur interesse alterius tūc cū causa potest sine causa nō:sed in hoc dico qd princeps[c] remittēdo penā ꝑsumit semp moueri ex iusta causa[d] vnde solus mot⁹ principis habetur pro iusta causa:vt no.Cy.z Bal.in.l.rescripta.C.de pci.impe.off.dixi in.c.q in ecclesiarū.de cōsti.si vero querit de inferiore.z dicit:aut nō subest iusta cā z nō pōt.si vero subest iusta causa z pōt anteꝙ tū ferat sniam. alle.tū no.in.c.cognoscētes.de ꝯsti.ꝫ dz allegare no.in.c.j.qz ibi ponit Inno.hāc materiā.Sz ego distinguo lati⁹ ꝙ aut querit nūqd pōt remittere mulctā aut penā impositā per diffinitiuā.Primo casu dico ꝙ ex causa pōt iudex remittere mulctā etiā impositā z paupertas cōdēnati est iusta causa pro remissione fienda.tex.est multū no.in.l.illicitas.in fi.de offi.presi.z idē dicendū in bāno[e].vt ibi no.Bar.vt possit remitti ex postfacto ex iusta causa puta ꝑpter paupertatē.z est ille tex. multū no.in alio ꝙ propter inopiā soluēdi mulctā nō fit commutatio pene in corpus sed procedit commutatio pene in penā que apponitur diffinitiue propter delictū.vt.in.l.j.z quod ibi no.ff.de pe.z sic intellige qd leg.z no.xiij.q.vj.si res.z in.c.odoardus.de sol.quod bene no.Aut queritur de pena z tunc aut imponitur ipso iure aut venit imponēda arbitrio iudicis.primo casu nisi iudex remittat cū cause cognitione nihil agit:vnde nō potest iudex remittere infamiam condemnato de furto: vt in.l.nō potest.ff.de fur.z quod le.z no.in.l.qd ergo.§.pena grauior.ff.de his qui no.infam.z sic ī in istis que ipso iure imponuntur iudex facit remissionē sine cause cognitione pena suppletur a lege:vt ibi no.Bar.in.l.j.ff.ad turp.Secundo casu cum pena venit imponenda per iudicē a principio pot pena moderari etiam si sit pena statutaria vt leg.z no.in.d.§.pena grauior.z tenet remissio etiam si non subest causa[f] legitima:licet iudex male faciat.vnde pōt de hoc puniri z facit litem suam:secus si subest causa vt no.Barto.in.d.l.j. post sententiam vero nō potest remittere penam nec diminuere quod procedit etiam si simpliciter condēnauit de delicto z nihil dixit de pena:quia immediate venit apponēda pena iuris.vt est tex. no.in.d.l.j.ad turpi.z in.§.notandū.ij.questione iij.preallega.z intelligo qd non possit ex postfacto quando est talis iudex qui nō potest dispensare in illo delicto.z sic intellige.c.licet.de penis.secus si dispensare posset vt probatur in.c.at si clerici.§. de adulter.de iudic.z ibi dico illum textum intelligendum vt possit episcopus dispensare etiā postquam condemnauit de adulterio.z vide ibi lati⁹ per me tactum. Abbas.

1 ℭLegitimare spurios:restituere fame:creare tabelliones:licet sint de reseruatis imperatori tamē quilibet superior non cognoscens superiorem potest ista attentare.

2 Reseruata principi non acquiruntur per inferiorem nisi per priuilegium vel consuetudinem de cuius initio non fit memoria in contrarium.

Prescriptio contra potētiam potestatem pape nunquam currit secus contra ea que competunt sibi in signum specialis priuilegii.

3 Clausula solita apponi habetur pro apposita:et sic speciale mandatum non requiritur in his que de sui natura includuntur in generali:licet alias requirerent speciale.

4 Consuetudo non inducitur in his que sunt mere facultatis.

Si quis iuerit ad molendinū alterius etiam per mille annos non per hoc est inducta consuetudo vt ire teneatur.

5 Concessio vel prescriptio vnius ex prohibitis nō extenditur ad alia prohibita licet sint eiusdem nature.

Consuetudo onerosa z contra ius nō extenditur etiam ad ea que sunt eiusdem nature.

6 Questio fidei non decisa per ecclesiam est decidēda per papam.

7 Concilium prouinciale potest congregari p legatum z per archiepiscopum.

8 Clausula appellatione remota:vel simpliciter et de plano non potest poni per legatum etiam de latere.

Casus reseruati pape:vide remissiue.

9 Gradus consanguinitatis z affinitatis prohibitus ab ecclesia non potest dispensari nisi per solū papam.

10 Legatus de latere habet potestatē in exemptos: z non alius nisi sibi specialiter papa concedat.

Legatus de latere an possit alienare illa que sūt de temporali dominio ecclesie.

Cardinali asserenti se legatum an credatur.

Quod trāslationē.

Summatū fuit.s.in.c.pce. ℭCasus literalis.Cardinalis de quo dicit in c.pcedenti legatus in regno sicilie autoritate ppria subiecit panormitanam ecclesiam messanensi concesso sibi priuilegio primatie credens hoc sibi licere ex officio sue legationis:ex eo quod ex eodē officio potest absoluere illos qui violētas manus mittunt in clericos:qd speciali cōcessione sepe indulgebatur legatis.pa.hec audiens scribit eidem legato dicēs qd licet generalis legatio in regno sicilie sit ei commissa:tū ad ea non debuit minus extēdere que in signum singularis priuilegij soli sunt romano pon.reseruata.licet em ex officio legationis legati possunt absoluere illos qui violētas manus mittūt in clericos nō debet propterea existimare ꝙ possit panormitanam ecclesiā subijcere messanensi:vel ꝙ ex eadē possit duos epatus vnire vel vnum diuidere sine speciali lnia.Bern.

1 ℭ†No.ꝙ quedā sunt reseruata pape[g] in signū priuilegij singularis q nulli attentare licet.eodez modo quedā reseruant imperatori que alijs inferioribus etiā regibus z principib⁹ denegātur:vt restituere fame[h].l.j.§.de qua.ff.de postul.vel legitimare spurios vt in aut.quib. mo.na.effi.sui.§.illud:z in.c.per venerabilē.qui fil.j sint legit.creare tabelliones[i] z similia vt no.i.c.cū.p.tabel.de fid. instru.principes tū nō recognoscētes imperium ista pñt attentare iuxta not.in.c.cū.p.z in.c.cū te. de re in.z i.l.hostes.ff.de ca.z postli.re.

2 ℭ†Scdo no.duos modos acquirēdi ista reseruata principi.primo per priuilegiū ipsius principis.scdo per consuetudinem:

a ℭ Cōtra canões. Adde Ro.consi. ccccxxv.z.xxxvi. abb.consi.xxv. Zacharias.

b ℭ Ordine iuris. vide plenissime p Feli.in.c.i.ver.legatus.s.d rescri. z in.c.nōnulli.in prin.ver.quartadecima cōclusio. ibidē gl.in.c.fi.in ver.figura.et ibi Phil.fran.de here.lib.vi.alle.post Imo.i.l.nemo.colum.j.ff.de lega.i. Ang.are.in.§.tripli.col.i.instit.de act.z vitalē i sua tra.clausu.i clausula.simplr. Mari.sozi.consi.xcvj. col.ij.volu.j.z dixi aliqd i apostil. ad istum in.c.officij.in ver.simplr. s.de elec.z in.c.super eo.nu.4.vers. appel.ij.de offi.et po.iudi.deleg. Sebasti. Sapia.

c ℭ Qd pnceps.vide que late cōperit Fel.z alij in.c. que in ecclesiarū. s.de constitu.vbi tangūt an si princeps aliquid facit ꝯ ius presumet I co iusta causa.

d ℭ Iusta cā.adde Ro.cō.i.cclxix.

e ℭ In banno.ad de quod p hoc ro lu.t Ro. consil.l.

f ℭ Subest cā.Adde Ro.cōsil.cccc xxx.x.z sing.suis fol.xxiij.vbi qua pena puniatur si non subest causa. Anto.Francis.

ℭ Circa B de augmēto p.ne vl minoratione vl mutatione z an z qn possit per iudices alterari etiā si sit a statuto ordinata.vide Bald.in l.j.C.si aduer.fisc. vltra ea q ponūt doctores.l.§.pena grauior.hic alle. z vide per Jo.de imo.in.l.ij.ff.d publ.iud.z vide ouo Alexan.in.l. hos accusare.ff.d accu.Et adde qd pena aucta ex qlitatibus delicti vl persone nūq pōt excedere quadruplū.vt per Bald. no.in.l.j.C.de sent.que p eo qd iter pfec.Et add etiam ꝙ pena ordinaria nō pōt p iudicē alterari ꝫ extraordinaria:sic vt p Bal.i.l.ij.C. de vsu.rei iudica. z per eūdem bal. in.l.i eū.C.de fur. z latius per eū in aut.ꝫ nouo iure. z in.l.quicūq3.C. de ser.fugi.z p eūdem in.l.obseruare.in.§.pficisci.ff. de offi.procō.z lega.z quot modis possit alterare z q tempore vide etiā per Bal.in.l.z si seuerior.l.iij.col. in versic.iiij.opp. z in vlti.col.i ps. quinto qro.C.de ifa.Et adō ꝙ qn penā ē semel imposita non potest per iudices augeri vl minui vel remitti nisi de licentia fisci vel principis vt i.l.acta.l.§. j.z ibi p Bart.ff. de re iud.z p bal. in autē.interdicimus.C.de episc.z cleri.nisi forsan rōne paupertatis:vt in.l.illicitas in.§. fin.z ibi etiā z per Bar.ff.d.off.psi. Sebasti.Sapia.

g ℭReseruata pape.ꝙ legatus nō possit attētare reseruata pape.vid abb.z Feli.latius in.c.mādata.i gl. ij.colum.fin.j.de presumptio.

h ℭRestituere fame.Adde ro.consilio.ccccxviij.

i ℭCreare tabelliones.Add qd hoc nō est de reseruatis pncipi.quia qlibet ordinari⁹ potest tabelliōes creare. z est vile officiū vt ꝯcludit Old.cōsi.lxxviij. Antoni⁹ Fracis.

ℭCirca B a quo creetur notarius. Vid per Spec.in tit.de pcur.in.§. ij.post prin.et in tit.de instru.edi. i.§.viij.vbi ponit formā creādi notarios.z vide per Alexan.in.l.nec ei.l.§.j.ff.d adop. z vid Bal.i rub. C.de fide instrum. in.j.colum.vbi dixit cōtrariū eius quod hic dicitur quod iudex etiaz ordinari⁹ nō fa-

cit notarios eos qui non sunt licet possit deputare ad aliquod officium aliquas psonas si nō sunt alij ex publico deputati. et putarem quod opiniones possent hoc modo concordari vt solus princeps puta imperator qui est dominus totius orbis. vt in. l. deprecatio. ff. ad leg. rhodi. de iac. et papa vt in. c. cuncta per mundū. ix. q. iij. possint creare notarios qui in toto orbe possunt notariat⁹ officium exercere vt p inn. l. c. cū. p. tabellio. de fi. inst. et p spe. i ti. de fi. istru. in. §. restat. vers. sed qs pōt. et eod. modo habētes potestatē ab eis: vt in. l. i. C. de emāc. li. et in c. accedens. de cōcess. pben. et hr per bar. i. l. j. ff. de offi. pcō. et le. et p bal. i. l. j. in vlt. q. C. de test. et hr p Inno. et Host. i. c. g. perpetu⁹. de fi. instr. et per Ale. i. l. j. in §. fina. ff. d verbo. obli. pūt tn creari notarij a ciuitate vel a populo vl a pncipe etiā iferiore vl a rege et alijs dñis s talr creati nō pūt vbiqȝ cōficere instra: sicut creati a papa ipatore et habētib⁹ ab eis potestatem sed solū pūt cōficere instra et acta in terris et locis eorū qui creauerunt eos notarios: vt i l. ij. ff. de offi. pcō. sn. et lega. et i. c. romana. in. §. ꝯhentes. de for. cōpe. li. vj. et pl⁹ dixit bar. in. l. j. de offi. pcō. su. qd instrumēta per eum cōfecta in territorio ei⁹ q eū creauit notarium valēt vbiqȝ locorū ēt si sint ꝯfecta iter forēses. de q etiā p Bal. i. l. repetita. C. de epi. et cle. et do. Ant. i. c. cū. p. tabellio. preallē. et habet per barto. in. l. cūctos ppłos. C. de sum. ma trini. et p eundē. i. l. barbari⁹. in ix. colū. ff. de offi. pretoris.

a ¶ Cōsuetudinem. Adde Pe. d anc. consi. cxlj. ✠ Sebasti. Sapia.

b ¶ Non sit memoria. Qd reseruata pncipi in signum puilegij singularis possint prescribi p tantum tempus cuius initij memoria non existit: tenet Abbas in. c. cum cōtingat. colum. iiij. et. v. j. de fo. competen. Alret. consi. iij. incipiē. viso themate. colum. iij. Et. d. Francis. curtius in consi. xxiiij. incip. sup eo quod a me requirit. col. ij. et Jas. in. l. imp. rij. col. xj. vii. sed alia. ff. de iurisdi. om. iudi.

a consuetudinem[a]: et requiritur cōsuetudo tāti temporis de cuius initio non sit memoria[b]. vt est tex. not. in. c. super quibusdā de ver. signi. et in. l. si publicanus. §. in omnibus. ff. de pub. secus dic in p̄scriptione contra supremam potestatem pape. nā illam potestatem vcz vt sibi nō subijciatur[c] nemo p̄scribere pōt: secus aūt in his que cōpetunt pape in signum specialis priuilegij. Item secus i iurisditione quā habet in prouincijs seu in ciuitatibus: nam in istis bñ currit p̄scriptio cōtra papam. ad hoc. c. si diligenti. et. c. ad audientiā. de p̄scrip. nō. voluit Innoc. in. c. bone. el. ij. de postu. preal. tenementi hoc dictum. Diuersitatis ratio potest esse: qr primo casu esset p̄scribere cōtra deum si qs nō vellet recognoscere suum vicarium in superiorē: nec debēt esse in ecclesia dei multi pastores: quia vnum debet esse ouile et vnus pastor: vt in euāgelio. et vide bo. gl. in cle. ad nostrū. de her. et in. c. ad monet. de renū. nec debet qs esse acephalus. i. sine capite. xciij. dist. nulla rōne. An autē ꝯtra supremam ptātem imperatoris quis possit p̄scribere. dic vt dixi in. c. per venerabilē. preallē. ¶ † No. in 3 versi. et si quedā. q si aliqua reseruata diu speciali ter ꝯcedūtur vident illa trāsire sine spāli ꝯcessiōe quasi ex diuturna cōcessione videt princeps illa velle cōicare inferioribus et sic liceat sine ꝯcessiōe d spāli. et ē in hoc iste tex. multū sing.[d] et pōt optime adduci pro cōcordantia. l. fin. C. de fideius. vbi dr q si aliqua cōsueuerūt diu exprimi inter cōtrahē tes si postmodum in aliquo contractu specialiter e nō exprimūtur habent pro expressis[e] qd est valde notādū. ad idē facit. l. qd si nolit. §. q assidua. ff. de edil. ed. et qd no. Bar. i. l. nemo est qui nesciat: ff. de duo. re. facit. c. ex literis. de cōstit. et. c. causam. de rescrip. fic em arguit hic papa. dicit em q legatis videt licere ptās absoluendi excōicatos pro i iectione manuū in clericos: qr hec ptās pluries et 4 diu fuit concessa legatis. ¶ † Cōtra istū tex. et pre f dicta multū pōt instari[f]. nā ex his que sunt mere facultatis et que gratuite concedunt nō inducit consuetudo: vnde notanter dicit Inno. in. c. cum ecclesia sutrina. de causa pos. et ppie. qd si millies aliquis hospitaretur amicum suum et inuitaret ipsum ad prandiū non per hoc est introducta cō g suetudo vt teneatur eum in futurū hospitari[g] cū fuerit profectus ad illam ciuitatem: ad idē quod no. Ex. in. l. ij. C. q sit long. consue. et Joan. an. i. c. Joannes. de cle. cōiug. nā si aliquis per mille annos iuisset ad molendinū alicuius causa molēdi non per hoc inducitur cōsuetudo: vt ire teneat. et si rusticus per multum tps dedit mihi omni anno vnū par caponū nō p hoc obligat: vt i futurū te h neatur tradere[h] vt no. Bar. in. l. cū de in rē ver. ff. de vsu. dixi in. c. ꝯuenit. de cēsi. ergo ad ꝓpositum lȝ papa pluries et pluries cōcesserit legatis spāliter exercēdi aliqua sibi reseruata nō p hoc dici dȝ cōsuetudo inducta vt sine spāli cōcessione possint legati illa attētare: et sunt ista ꝑfecto multū vrgētia ꝯ istū tex. nec doc. pōderarūt. vñ potius credo hanc ptātem transiuisse in legatos ex approbatione romane eccle. vt sentit Inno. q ex illa spāli cō cessione pluries iterata, si tamē fieret cōcessio per tm tps de cuius initio memoria nō hr: tunc forte posset ꝓcedere. in princ. collectū. ar. eorū q not. Jo. an. in. d. c. ꝯuenit. et bar. in. d. l. cū de i rē verso. 5 ¶ † Ultimo no. ex isto tex. qd ꝯcesso seu p̄scripto vno ex prohibitis seu reseruatis nō fit extēsio ad alia phibita et reseruata lȝ sint eiusdē nature. et sic cōsuetudo in vno nō dȝ extēdi ad alia lȝ sint eius

c ¶ Non subijciatur. Adde vt per Old. consi. clxxij. et. ccliiij.

d ¶ Multum sing. vide que dixi in. c. cum. M. de consti. And. Barb.

e Zacharias. ¶ Habentur ꝓ expressis. vide hoc p Feli. in. c. cū. M. ferrariensis. col. ij. versi. nota quarto. et ibi Abb. in princip. et quod ibi posui in apostil. ad ipsum. in fi. de constitu.

dem nature ex quo cōsuetudo est onerosa et ꝯ ius et in hoc tene mēti istū tex. et vide Inn. i. c. s. d offi. i archi. bar. in. l. j.[i] ff. de iti. actuqȝ pri. et Inn. i. c. dilect⁹. de ca. mo. ¶ In gl. hec gl. pōt diuidi i q̄tuor partes. in pma parte ponit multos casus reserua 6 tos soli pape et in fi. glo. addit aliū casum. ¶ † Et not. j. gl. in eo qd dicit qd q̄ fidei est reseruata pape. itelligo gl. qñ oriret aliq qō nō decisa p ecclesiā al's aūt pūt ēt epi et capl'a sede vac. ꝓcedere ꝯ hereticos et declarare eos errare i fide et ipos legitime punire. vt in. c. ad abolēdā. de her. lȝ si qō fi k dei orit de nouo vt dixi tūc ꝓcedit gl.[k] vt ad iudiciū pape referat. Et no. qr solū facit mentionē de papa: ex q nō necessario tenet papa regrere ꝯciliū gñale in cā fidei. lȝ gl. nō bñ intellecta vr aliō sentire in. c. anastasi⁹. xix. di. et dic de hoc lati⁹ vt dixi in. c. maiores. de bap. scdo in eo q gl. dicit q ꝯgre 7 gatio cōcilij gñalis est reseruata pape. ¶ † Quid aūt in cōgregatiōe cōcilij ꝓuncialis nūqd legatus possit cōgregare cōciliū ꝓunciale. Joā. dixit q nō in. §. porro: iij. di. in gl. lȝ doc. hic ꝯiū tenent coīter. nā si lȝ archiepo ꝯgregare tale cōciliū: vt in c. sicut. de accu. ergo forti⁹ legato q est maior i illa ꝓuincia sibi decretā. tertio pōdera glo. in eo qd dicit q in maiorib⁹ criminib⁹ sol⁹ papa dispēsat et vr q queadmodū eps regulr nō dispēsat in criminib⁹ grauiorib⁹ adulterio: ita nec legatus etiā de latere. q̄rto pōdera gl. i eo qd dicit q ad papam solū amissis medijs appellat. et sic vr velle qd ad legatū non possit appellari omissis medijs cuius ꝯ̄riū no. i. c. j. s. eo. Et dicit hic Jo. an. se nō credere q gl. p hec verba gñalia voluerit excludere legatū ex quo ꝯ̄riū notauerit i. d. c. j. lȝ vide qd lati⁹ dixi in. d. c. j. Quinto no. gl. i eo q dicit q maiora et grauiora nō trāseūt in legatū lȝ nō reperiantur specifice reseruata pape. lȝ idē vr velle Spe. in tit. e. §. nūc ostendēdū. ꝟ. legat⁹. dic tñ q gñaliter iste maiores cāe decidūt p sedē aplīcā. vt pbat. in. c. 8 maiores. in pñ. de bapt. ¶ † Not. etiā. c. positū. in fi. glo. ex quo collige q legatus non pōt ꝯmittere cām appellatiōe remota nec etiā vt ꝓcedat simpliciter et de plano[l] &c. vt no. gl. in. c. fi. de here. lib. vj. et enumerat hec gl. fere. x viij. casus reseruatos pape. Sed spe. enumerat. lxxix. tu vide plene per eū in spe. eo. ti. §. nūc ostēdēdū. multos em enume 9 rat Host. i summa hui⁹ tit. et dic vt ibi. ¶ † Uin. addit hic aliū casum: nā dispēsare circa matrimoniū sol⁹ papa pt ad hoc. c. q dilectio. et. c. nō dȝ. de cōsan. et affi. et. c. fi. de trāsac. Ex quo no. q in gradib⁹ affinitatis et ꝯsanguinitatis iterdictis ab ecclesia legat⁹ etiā de latere dispēsare non pōt. An aūt possit legat⁹ edere canonē late snie. i. facere cōstitutionē qua excōicet ipo facto ꝯuenientes. doc. hic q sic qr et iferiores hoc pūt facere: vt in. c. a nobis. de sen. excō. et in. c. vt alarū. de cōstit. li. vj. nam legat⁹ pōt facere statuta. vt i. c. fi. j. e. vbi de hoc. Itē pōt dare lrās idulgētiaꝝ ac etiā dispensare sicut plati iferiores pūt. j. de pe. et re. nostro. et i. d. c. fi. de trāsact. et vt dixi. s. c. j. legat⁹ cōcurrit cum quolȝ plato sue ꝓuincie in exercēda iurisditiōe et hȝ ordinariā. vt in. c. ij. j. e. li. vj. Et hoc ifert Inn. q oēs cause sue ꝓuincie tam ciuiles q criminales possunt ad eū referri. et sic vult Inn. qd possit adiri per viā q̄rele p oēs de ꝓuincia sua tam in crimi 10 nali q in ciuili. vt no. fuit. s. i. c. j. ¶ † Ultimo no. in eo qd gl. dicit legatū habere ptātē in exēptos. dic hoc verū in legato de latere: sec⁹ i alijs nisi papa hoc eis spāliter ꝯcedat vt i. c. j. de ꝟ. sig. li. vj. et in. c. si abbatē. de ele. eo. lib. et vide pro ptāte. istoꝝ l

f ¶ Potest instari. Pondera bñ qr ista contraria nō obstāt: qr loquūtur eo casu quo iducerent obligatio. idem tempus nō est itroductoriū obligatiōis: sed in casu huius ca. nulla iducitur obligatio. ergo &c. Andr. Barb.

g ¶ Hospitari. Ad de Romañ. cōsil. cccxvj. ✠ Sebasti. Sapia.

h ¶ Tradere. Ajō per Mod. late. in l. si certis annis. C. de pactis.

i ¶ Bar. i. l. j. Uide eundem in. l. si publicanus. ff. d publi. doct. in. c. j. de reli. do. et i. c. dilectus. d capel. mo. bal. i. l. ij. C. de ser. vide Bar. in auf. qui rē. C. de sacr. san. eccl. vbi dicit quod nō extendi tur ꝯsuetudo nec p̄scrip. vide Per. et Jo. de lig. i. c. cū ex officij. de p̄scripti. do. Abb. in. c. cū olim. et. c. audiu tis. de p̄script. remisi ad Bar. i. d. auf. qui re. And. Barba.

k ¶ Procedit glo. pōdera: quia illa glos. dicit verū p tex. in. c. habeo li. xvj. dis. et ad. c. maiores. rñd. q dicit referat. et sic dȝ referri ad papā intelligo vt i caput et in cōsiliū vel in mēbra. et si dicat qd si referet ergo decidit p. l. j. C. d rela. rñ. q Dy. intelligit[3] scdm alia iura vt putat vt ꝯgreget cōciliū: pōdera si dici pōt q si casus est ardu⁹ ꝯgreget cōciliū al's secus et ita pūt reduci ad cōcorpm. et ita dicas. et ita tenendum est. Andre. Barba.

✠ Sebasti. Sapia.

l ¶ Et de plano. vide Abb. et Feli. i c. mandato. col. fi. de presumptio. et Feli. in. c. olim. de accusatio. colū. ij. versi. no. qd ex rescripto. vbi dicit qd habuit hūc casum de facto sed nūquā potuit obtinere sm opi. abb. hic. qr fuit sibi responsum qd ex moderno stylo licet legatis committere causam simpliciter et de plano.

Zacharias.
a ¶ Se fore legatū. Addc istū in.c.ꝙ super his. versi.sʒ nunc.ꝛ ibi fel.ca. ij.vſ.scda ꝯclo.ſ. a de fi.instr.qꝺ dic esse verū in gn̄ali cōmissione.secus i spāli vbi agitur ꝺ preiudicio tertij vt per eū Feli.ibi 1 ꝛ Jac.rebuf.in.l. vnica.nu,2.ꝛ ibi 2 i apostil.Celsi.C. de superindicto. Anto.Francis. 3

b ¶ Unanimit. ad de qꝺ illud nō ꝺꝛ factū ꝯcordit qꝺ est factū a maiori pte nisi eēt factuʒ absēte miori pte: vt hr̄ per Bar.et Ang.i.l.suū.in.§. hodie.ff.de pact. vbi ēt vide p alex. q dicit idē esse de vnanimiter.de q ēt p ro.in.l.eadē. §.Cato.ff.de ver. obl.ꝛ vide text.in c.ad audiē.qꝺ me tus cā.vbi vr̄ pba ri qꝺ illꝺ nō dicit factū vnanimiter neqʒ ab oib⁹ qꝺ 1 est factū vno tm̄ b ꝯdicēte: ꝺ quo vt per alex.i.l.rescri ptū.ff.ꝺ pac.ꝛ ple ne per eū in cōsil. cxxiiij.in.ij.pte cō 2 si.ꝛ vide.d.Abb. in.c.nō pōt.in.vj. co.ꝺ re iud.vbi di cit illꝺ fieri ꝯcor diter qꝺ fit nemie discrepāte. p.c.in causis.ꝺ elect.pro quo vide gl.in.c. cupiētes.in.§.ad hec.de elec.lib.vj. c Anto.Francis.

c ¶ De fratre car nali.circa hoc an ap.fris veniat fr carnalr.dicas qꝺ i dubio venit fra ter carnalis i pri mo gradu ꝯiūct⁹ vt no.Bar.i.c.lu 3 cius.i.§.quesituʒ. de leg.iij.ꝛ hr̄ per Bal.i.l.j.C.ꝺ suc ces.edic.ꝛ in.l.iube mus.i fi.C.ad tre bel.ꝛ per Alex.in l.si dotali.ff.solu. mat.ꝛ per Pe.de 1 anc.in.c.canonū statuta.in ver.di cto ꝺ filijs ꝛ nepo 2 tibus.de consti.ꝛ hr̄ p Bal.in.c.j. 3 ꝺ bñfi.fra.in vsi. 4 feu.ꝛ per Alex.i ꝯsi.xcvij.ij.parte. consi.nō aūt ve 6 nit frater cōsobri

legatorum multa notāda que dixi in.c.fi.de ꝯfir. vti.vel inuti.ꝛ in.c.qꝺ super his.de fide instru.p Bar.aliquid in.l.phibere.ver.plane.ff.qꝺ vi aut clam.vbi querit nūquid pōt alienare ea q̄ sunt de temporali dn̄io ecclesie ro.Item scias qʒ lʒ creda tur cardinali asserenti se fore legatū[a] vt in.c.no bilissimus.iuncta gl.xcvij.dist.nō tamē sibi credit si dicit papa sibi concessisse ista reseruata sed opʒ ipm̄ probare.vt no.in.c.j.ſ.eod.lib.vj. quod bene no.ꝛ sic habetis hoc.c.expeditum.ꝛ que possit le gatus in illis reseruatis. Abbas.

☞ Unanimiter:ista dictio importat quod actus fiat nemine discrepante.
Monachus an debeat postulari an eligi.
Fratris appellatione venit frater iunctus vincu lo sanguinis non autem vinculo ciuili.
Remissio cause ad superiorem:priuat remittentē potestate ipsam vlterius cognoscendi: nisi ipsam de voluntate partium reassumat.

Licet. Ex quo legat⁹ retulit cām pape illi⁹ cause desinit esse iudex.primo recitat factū electionis et ꝓcessuʒ legati.scdo sup ꝓcessu diffinit ibi:de cōsilio. ¶ Casus literalis. Uacāte tranēsi eccl'ia canonici vnanimiter elegerūt in archiepm̄ B.fratrem cassinensis abbatis. Episcopus por tuensis in partib⁹ illis legat⁹ examinari fecit ele ctionem ipsius.Et examinationē illā per nūtios suos ad se.apo.trāsmisit.quo facto legat⁹ electio nem eandem iterū examinari precepit ꝓpter qꝺ abbas predictus ꝯquestus fuit domino pape:qꝺ postꝙ electionem examinarat:ꝛ eam ad dn̄m pa pam direxerat malitiose nimis electionē exami nare presumpserat.dn̄s pa.de consilio fratrū suo rum examinationem secundā tanꝙ a non suo iu dice factam postꝙ negotiū ad papam direxerat denuntiauit irritā ꝛ manem.Bern̄. ¶ † Not.ibi: vnanimiter[b]:idem importat qꝺ nemine discrepā te.ꝛ idē ꝓbatur in.c.ꝛ si vnanimiter.ꝛ in.c. bone. el.ij.de postu.prela.hoc etiam ꝓbatur ex vocabu li etymologia.nam ꝺꝛ vnanimiter quasi vni⁹ ani mi.idē de vbo cōcorditer.vt no.gl.in cle.ne roma ni.de ele.ꝛ in.c.cupientes.e.ti.li.vj. ¶ † No.ij.ibi: fratrē cassinēsis abbatis.qꝺ monach⁹ pōt eligi in archiepꝫ:nec est op⁹ ꝙ postulet saltē postulatiōe solēni:ꝛ idē dic in quolibet p̄lato iferiore ep̄o.vn̄ abbas pōt eligi nec dʒ postulari.vt l.c.si abbatē. de elec.li.vj.ꝛ hoc notabile colligit itelligēdo qꝺ iste.B.elect⁹ erat frater.i.monachus cassin̄.abb. pōt etiā intelligi fm̄ doc.qꝺ erat frater carnalis ipsi⁹ abbatis.ꝛ dicit Bal.ꝙ si relictū fuerit fratri talis abbatis itelligeret in dubio de fratre carna li[c] ꝛ nō de monacho suo:qꝛ hoc hʒ cōis vsus lo quēdi.Itē vba sunt itelligēda in potiori signifi cato.in.§.lʒ qties.insti.de iure naturali. Itē vbi cōcurrūt veritas ꝛ fictio:veritas preualet fictio ni.l.filio.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ causa naturalis vin cit accidentalē.l.qui habet.ff.de tute.et hec not. ¶ Not.iij.qꝺ legat⁹ potest inquirere de electione facta in ep̄m.posset etiā de iure communi eā ven tilare si non obstaret reseruatio pape,de quo dic vt le.ꝛ no.in.c.si abbatem. prealleg. ¶ † Ultimo no.vnā cām ex quo etiā ordinarius desinit esse iu dex.s.cū causam aliquā remittit ad superiorē.An aūt possit illam cām reassumere de consensu par tium.dic quod sic si causa non est presentata prin cipi.vt hic in glo.j.secus si presentatio esset facta principi:vt hic fm̄ doc.ꝛ bene ne illudatur supe riori.arg.in.c.bone.el.ij.de postu.prela.

☞ Legatus de latere potest cōferre beneficiū po tronatum inuito patrono ecclesiastico:secus si sit laicus.4.vel laicus ꝛ clericus.5.
Legatus de latere concurrit in collatione benefi ciorum cum quolibet ordinario prouincie.
Iuspatronatus potest prescribi per laicum.
Iuspatronatus quando competit laico non po test papa illud beneficium conferre non facta mē tione de tali patronatu laici.
Legatus de latere an possit conferre bn̄ficia spe ctantia de iure speciali ad alicuius collationem.

1 Dilectus. ¶ † Legatus de la tere confert bn̄ficiū vacans lʒ illud cōpetat ad p̄ntationē alicuius clerici.ꝛ est tex.no. Cōis diui sio.scda ibi:cū igitur. ¶ Casus literalis. Ep̄s pre nestin⁹ ap̄lice sedis legatus cōcessit ecclesiā sancti trudonis.R.canonico meteñ.archidiacon⁹ me teñ.molestabat ipsum sup dicta ecclesia nec ꝑmit tebat ipm̄ pacifica possessione gaudere dicens qꝺ eo inconsulto ad quē p̄ntatio illi⁹ eccl'ie ꝑtinebat legatus eccl'iam illā ei cōferre non potuit.dictus R.hoc significauit do.pape.sup ꝗ rescribit papa quibusdā dicēs ꝙ plus iuris hʒ in cōcessione pre latus ꝙ̄ in p̄ntatione p̄ronus nec p̄iudicat p̄ro no si qñ per legatū ap̄lice sedis eo incōsulto eccle sia ꝯcedat vnde mādat pa.quaten⁹ dictū archi diaconū cōpellant ab impetitione dicti.R.super 2 ipsa ecclesia.Ber. ¶ † Not.j.ꝙ legat⁹ pape pōt d cōferre bn̄ficia existenti in prouincia[d] seu ciuita te sibi decreta.hoc tñ intellige in legato de latere. Alij eñ legati nō possunt nisi ex spāli concessione vt in.c.j.de offi.leg.lib.vj. ¶ In gl.j.in fi.hec gl. cū seq.laborat in intellectu hui⁹.c.qual'r debeant intelligi illa vba ꝙ plus iuris hʒ in collatiōe pre lat⁹ ꝙ̄ hʒ in p̄ntatiōe p̄ron⁹.Et dic clari⁹ ꝙ tex. iste in hac coparatiōe dʒ intelligi dupl'r.primo re spectu eiusdem beneficij in quo vnus hʒ p̄ntatio nem:p̄latus vero hʒ institutionē.scdo modo pōt intelligi habito respectu ad diuersa beneficia in quorū vno qs est patronus in altero p̄latus hʒ li berā collationē.Et credo ꝙ in quolibet itellectu d pōt ꝓcedere rō istius tex.nam in hoc vltimo casu non est dubiū:qꝛ p̄latus in collatione trāsfert ple nissimū ius nec pot amplius retrocedere. vt in.c. si tibi absenti.de prebē.lib.vj.itē collatio hʒ vim electionis ꝛ cōfirmatiōis.ꝛ sic includit in se p̄sen tationis effectū:ꝛ tūc talis est huius lr̄e sensus.si eñ prelato habēti tā ius pingue in collatiōe pre iudicare pōt legatus p̄ueniendo eū in collatione e vt in.c.si a sede.de preb.li.vj.forti⁹ pōt p̄iudicare patrono ecclesiastico:vn̄ sine ipsi⁹ reqsitiōe pos 3 set bn̄ficiū p̄ronatū cōferre. ¶ † Itē fm̄ primum intellectum dicēdū est qꝺ pinguius ius hʒ p̄latus in instōne ꝙ̄ hʒ patronus in p̄ntatione.nā pre sentatio non est ius spūale.hinc est qꝺ cadit in lai cū etiā si tanto tp̄e exercuisset qꝺ nō esset memo e ria in ꝯrium[e] vt no.Jo.an.in.c.ij.de prebē.lib.vj. f item vt dicit hic Inn.p p̄ntatione[f] acquirit ius ad bn̄ficiū:p institutionē vo quā facit postea pre latus acqrit ius in bn̄ficio.d.c.si.de cōces.prebē. lib.vj.Et no.bene hec vba Inn.qꝺ p p̄ntationē acquirit ius ad bn̄ficiū.alibi tñ dicit ꝙ p p̄senta tionē laici nullū ius spūale acqrit nec ꝯhit aliqꝺ vinculū inter p̄ntatū ꝛ ecclesiā:sed ius spūale con sequitur p̄ntatus ex instōne prelati.ita no.ipse in c.qꝺ sicut.de elec.itē p̄latus hʒ pingui⁹ ius qꝛ ius suum cōpetit de iure:ius patroni cōpetit de grā. ꝛ tūc sensus lr̄e est talis.si legatus pōt preiudica re prelato hn̄ti institutionē forti⁹ p̄iudicaret pa trono ecclesiastico habēti p̄ntationē:naʒ si vinco f fortiorem te debeo vincere te.Et ex his habet iu dicio meo clare intellect⁹ huius.c.ꝛ in substātia 4 quod senserit dixit. ¶ † Et seriose dixi de p̄rono g ecclesiastico q̄si si p̄ronus est laic⁹ vel laicus hn̄s presentationē rōne p̄imonij nō pōt legatus cō g ferre[g] bn̄ficiū sine illius consensu.vt in.c.cū dile h ctus.ꝛ qꝺ ibi no.ꝺ iurepa.qnimo nō valet ꝓuisio facta p papā de tali beneficio nisi faciat mētionē de p̄ronatu laicoꝝ.ad hoc vide bo. gl.in cle.ij.de prebē.doc.tenēt hic cōiter.ꝛ in.d.c.cum dilectus. 5 ¶ † Sed circa p̄dicta qrit de duobus.primū qd h si bn̄ficiū spectat ꝑiter ad p̄ronū clericū[h] ꝛ p̄ro nū laicū:an legatus possit tale beneficiū cōferre. Gas.de cal.refert al's fuisse consultū ꝙ sic:vt sic poti⁹ attendat cā ꝑmittēs ꝙ̄ ꝓhibēs.dicit ēt qꝺ al's fuit obtētū ꝛ decisum ꝯriū.ꝛ hec vltima opi. vr̄ verior p ea q̄ le.ꝛ not.i.c.vnico.de iurepa.li.vj. facit optime.l.si cōem.ff.quēad.ser.amit.vbi mi nor retinet seruitutē ex ꝑsona maioris. Ad idē.c. 6 sacris.de sepul.cū si. ¶ † Scdo qrit qd si bn̄ficio ꝛ collatio

nus fm̄ bal.c.j.§. si capitanei.ꝺ feu do.mar.in vsibus feud.ꝛ in.d.l.j.C. de succes. edic. et per do.Pau.in.l. tres fratres.ff.de pa. venit tñ fra ter ꝯsanguineus tantum fm̄ dom. Alex.in p̄alle.cō si.ꝛ p Paul.ꝺ ca. in ꝯsi. cccxlvj.vbi etiam dicit ꝙ nō venit frater vteri nus.ꝛ vide Bal. i ꝯsil.suo.ici. viso statuto ciuitatis cortone.et an ve niat bastard⁹ vel illegitim⁹ vide p Pau.de ca.cōsil. clxxxi.ꝛ in consil. ccxxi.ꝛ dicas qꝺ sunt cōsideranda verba dispositio nis iuxta ea que habēt i materia l.ex facto.§. si qs rogat⁹.ff.ad treb.

d ¶ In prouincia. adde late ro.cōsi. ccclxi. Lap. alle. xcvj.vbi ml'ta di cta anto. de but. consi.lxiij.Cardi. consi.ij.ꝛ.vij.
Sebasti. Sapia.

e ¶ In cōtrariū. qꝺ iuspatronat⁹ possit prescribi te net Car.i cle.ij.in v.q.ꝺ elect.Abb. in.c.sane.de p̄uil. ꝛ in cōsi. lxxvj.in cip.plura sūt exa mināda.vsi.circa primū.i.ij.vol.di cēs ꝙ istā opi.est cōis qꝺ etiā affir mat Fel.i tra.qſi litere aposto.not. pa.eccle.col. vlti. et p̄ceptor meus Rochus curtius i tra.ꝑutili de iu repatro.i vlti.qō. vbi latissime de hoc articulo.

f ¶ Per p̄sentatio nem. Adꝺ Lap. alle.viij.ꝛ.lxxviij.

g ¶ Legatus ꝯfer re. Adde Ro. ꝯs. alleg.ccclxi.

h ¶ Patronū cle ricum. Adde vt per Fede.consil. lxxiij.

collatio spectat ad aliquē de iure spāli.puta ex priuilegio vel pscriptio-ne nunquid legatus possit ad talia bñficia manus extēdere. Sede.cōsi. lxv.qd sicnā presentatio pertinet ad patronū de iurespāli z de gratia vt in.c.ij.de iurepa.z nihilominus legatus ɔfert talia beneficia vt hic. qd dixit de priuilegio intelligo de generali:sed si papa contulisset ali-cui priuilegium vt posset conferre certa beneficia credo quod legatus

a de illis se intromittere non potest[a]:qz specialis prouisio derogat gene-rali vt in.c.studuisti.§.eo.z in.c.dudum.de preben.lib.vj.z hec not.

1 Legatus plurium prouinciarum an possit reddere ius hominibus vnius prouincie in alia prouincia.z.

3 Legatus vel alius iudex existens extra territorium an possit exercere ea que sunt voluntarie vel contentiose iurisditionis in subditos.5.
Notoria non exigunt cause cognitionem.

4 Iudex extra territorium potest cognoscere inter subditos suos ex eo-rum consensu iudicis territorij.

6 Iurisditio prorogata in aliquem cōstitutum in dignitate an transeat in successorem illo remoto,a dignitate.

7 Taxatio expensarū reseruata ipsi iudici etiam sub nomine proprio est fienda per successorem in officio z non per ipsum remotum.

Nouit. Legatus in quacūqz parte legationis existat iurisditionē suā exercere potest.vl'sic z melius. Legatus in pluribus locis pōt in quolibet illorū locorū iuris ditionem suā exercere ita qd facta vnius loci pōt in alio ex plicare.prima pars ponit regis querelam cui respondet.scda ibi:tue.de materia huius tex.habet in.c.j.de postu.prelato.z in.c.nouit.de appel. z ideo ponā fm hoc casum vt melius intelligatis. Casus ita est. Dñs papa mandauit cuidā in francia legationis officiū exercēdi:qtenus in terrā francie promulgaret sniam interdicti:qd legatus non distulit ad implere.sup hoc scripsit rex frācie dño pape dicēs q cū legatus esset sibi certa rōne suspectus idē extra fines regni francorū existens in terram re gis interdictū protulit:vnde dicebat sniam nō valere.papa scribit eidē dicēs q z si legatus fines regni francorum exierat qñ sniam promulga uit:non tamē terminos sue legationis egressus fuerat.qz nō solū in re-gno francorū:sed etiā in vienneñ.Lugduneñ.z bisuntieñ.puincijs le-gatiōis officiū exercebat.Ber. Not.j.ex principio q deo nihil est oc

1 cultum. †Scdo no.qd dixi in scdo summario.z tene semper menti q si alicui datur potestas in diuersis puincijs seu ciuitatibus pōt exercere facta vnius loci in alio loco.Et aduertendū qz text.iste indistincte pce dit in casu nostro:qz in promulgatione vnius interdicti nō erat necesse vocare partē:quia legato fuerat datum nudum ministeriū.s.vt subijce

2 ret terrā regis interdicto:vt in.c.nouit.j.de appel. †Sed dubito[b] qd

b si in processu oporteret vocare partem nunquid posset iste legatus trahe re hominē vnius prouincie ad aliam lz in vtraqz habeat ptātem.z po tius inclinaret in partem negatiuam:qz iura volūt vt quis nō debeat trahi extra prouinciā suā.iij.q.vj.nemmē.z dixi in.c.nonnulli.de rescrip. sed intra eandē prouinciam optime posset procedere qd dixi vt negotia vnius loci expediant in alio.pro hoc bo.text.i.c.cū eps.de offi.ord.li.vj. vbi dr qd eps in qualibet pte sue diocesis pōt sedere p tribunali:z exer-cere causas ad suā iurisditionē ptinentes. Tertio no.q legatus pōt prefici diuersis prouincijs. Itē no.ex suprascriptiōe qualr sit scriben dum regi.z no.in tex.ibi:tue magnificētie.qd hoc verbū magnificentia cōuenit tm regi z satis patet ex vocabuli etymologia:nā dr magnificē-tia quasi magna faciēs:z sic magnificus quasi magna pertractās.Sed nūquid legatus habēs maxime multa expedire possit sibi constituere vicariū:z certe dicendū est q sic:qz ordinarius est:vt in.c.ij.j.e.lib.vj.et equiparaf presidi z proconsuli vt ibi q cōstituebat vicarios.itē eps con stituit sibi vicariū.de offic.vica.li.vj.ergo fortius legatus hoc dz posse.

3 †In glo.no.bene istā glos.ad quā quotidie fit remissio:et diuide eas sic.nam prima tacite qrit nunqd legatus vel alius ordinarius existēs extra territoriū suū possit excōicare absoluere z causas delegare et similia .et allegat pro z cō.scda in vsi.ad hoc.dicas q ponit duas opi.tertia ibi:di cunt quidā qz ponit opi.contrariā.quarta ibi hoc tñ concedo.vr confir mare opi.suā.z rñdet ad.q.de delegatiōe.Demū qrit nunqd possit con ferre bñficia.z mens glo.est vt existens extra territoriū suū nō possit ex

c cōicare nec absoluere[c] nec alia q exigūt cause cognitionē explicare:sed conferre beneficia z cās delegare z reliqua que sunt iurisditionis volun

d tarie exercere pōt[d].z est ista bona doctrina.z pbatur scda pars i.l.ij.ff. de offic.procō.prima vero pbat in.l.fi.ff.de offi.pfe.vrb.z.ix.q.ij.quasi per totū.Inno.respectu absolutionis dat hanc limitationē dicēs qd si existens extra territorium deprehendit se errasse in excōicando poterit absoluere qz absolutio illa fiet sine cause cognitione.pro hoc.c.sacro.de sen.excom.Aliā limitationē respectu excōicationis ponit Hosti.dicēs qd in notorijs pōt excōicare subditū lz sit extra territoriū:qz notoria nō exigunt cause cognitionē:vt in.c.euidētia.de accu.et in.c.manifesta. ij.q.j.Saf.de cal.hic tz oppositū dicēs qd nihilominus exercet iurisdi tionē:z ideo nō debet posse hoc attentare extra territorium.Credo qd in istis z silibus pōt dari hec doctrina q ea que expediuntur sine cause cognitione non p tribunali pnt exerceri extra territoriū:vt in.d.l.fin.et d.l.ij.et ideo tenuit excōicatio si eps iniuste excōicauit:vt qz sine cause cognitione z absqz eo qd sederet p tribunali illā fulminauit:al's autē si

vellet cōtentiose pcedere nō teneret pcessus etiā si nō exciperet:qz iurisditio inheret territorio:vñ a extra territoriū nō est iudex.vt in.c.ij.de cōsti.lib. vj.z in.l.ij.de offi.pcō.tz Bal.i.l.si qui ex ɔsensu.

4 C.de epis.audi. †Quid aūt si extra territorium haberet cōsensum iudicis illius territorij . tenent etiā hic cōiter doc.q valet pcessus dūmodo etiā partes ɔsentiāt qz partes inuite nō possent trahi extra territoriū.z no.hanc cōclusionē doc.z vide glo.que hoc tenet in.c.litigātes.de offi.or.li.vj.et Bal.in.d.l.si q.dixi in.c.p.z.g.§.ti.pri.facit.c.ij. ix.q.ij.cū si.Nā si de cōsensu pprij iudicis pōt qs extra territoriū iudicare subditū alterius iudicis vt in.d.c.ij.fortius pōt iudicare subditū pprium. sed sine cōsensu illius iudicis non pōt.fallit in casu

5 cle.quis.de fo.cōpet. †An autē extra territo-

e rium[e] posset quis cōfirmare electionē vel institue re sibi presentatum.dic q non:qz illa exigunt cau se cognitionē:vt pbat ur in.c.si.iuncta gl.de ele.li. vj.z idē qd dixi.§.in ordinario pcedit in legato qñ legatus nō reuocatus exit prouinciam suā:vt in.d.l.ij.de offi.procō.arguendo de pconsule ad legatum pape prout arguit tex.in.c.ij.j.eo.lib.vj. Sed si legatus exiret prouinciam reuocatus tūc ilico extinguitur iurisditio sua.vnde non poterit postmodū aliqd iurisditiōis exercere.z sic intelli-

6 ge glo.in fi.z hoc not.p Host. †Ultimo hic ex tra glo.qro de qōne quotidiana pone qd duo nō subiecti legato prorogauerūt suā iurisditionē in eum:demū anteq finiret ista cā in qua facta fuit prorogatio legatus fuit remotus a legatiōe quis

b habebit finire istā cām prorogatā.z eodem modo pōt queri in legato cuius iurisditio fuit prorogata ad alias res:qd fieri pōt iuxta no.in.c.p.z.g.z in c.cū olim.el.ij.de offi.deleg.Host.instat sed tandē

c concludit dicēdo:qz aut prorogatio fuit facta non expresso noie pprio:z tunc transit potestas in suc cessorem legatū.Aut fuit expressum nomē ppriū z tunc idem legatus vel delegatus pōt cām diffini re lz sit reuocatus.z hoc dicit pbari p.c.qm abbas. de offi.dele.sed certe hec non fuit bona cōsidera-tio:qz.c.qm abbas.loquitur in materia q poterat pariter ɔcernere dignitatē z psonam.nā fit distin ctio de qua ibi.Sed prorogatio nō pōt concernere personā sed dignitatē seu iurisditionem tm z ideo

7 psona nō progaf sed iurisditio. †Et ideo dum dicit Bar.in.l.terminato.C.de fru.z li.expē.qd si iudex reseruauerit sibi taxationē expēsarū etiam

d expresso noie pprio nō ipse reuocatus sed succes-sor habebit expensas taxare:qz nō potuit hoc re seruare nisi contēplatiōe officij sed tanq persona priuata non pōt taxare expēsas.et illa distinctio

e an sit expressum nomē ppriū vel appellatiuū nō procedit fm eum in materia que nō pōt cōcerne re personā z optime loquif:z latius dixi in.c.qm abbas.eo.ti.Et ita dicendū vr in pposito.quare puto pro ɔclusione q delegatus remotus nunq poterit cognoscere:qz iurisditio delegati fuit pro rogata nec prorogatio pōt esse sine psona:qz non est species distincta sed eadē extensa ad alias res. vt no.gl.i.d.c.p.z.g.vnde nihil remanet in dele-gante reuocata iurisditiōe.p hoc facit regula ac-cessorium.li.vj.Sed dubiū mihi remanet in dele-gato vtrū delegatus possit de illa cā cognoscere. Pe.vt recitat Cy.in.d.l.si q ex consensu.tz qd sic qz prorogantes habuerūt respectū ad delegatum quēadmodū ɔtentes cū pcuratore respectū ad do-minum. Spe.in tit.de compe.iudi.adi.§.j.versic. qd in delegato.dixit qd si delegatus fuit remotus post li.cōte.ipse cognoscit pptereliquias prioris mādati:qd est falsum rōne supradicta. Ego puto qd extinguaf illa ptās progata:qz progātes lz prorogauerint iurisditionē delegatā videtur tñ habuisse respectū ad psonā delegati z ad locū p-rogationis:vnde durum est q prorogātes iuris-ditionē progatam in frācia tenerent ire ad cu riam romanā vt finirēt cām:nā si precise habuis-sent respectum ad delegātē a principio venissent ad eū.z hanc opi.vr tacite sentire do.Anto.lz nō multum firmet pedes.In legato dicendum est q

Nō pōt.adde quod voluit Ro. consi.ccxciij. Zacharias.

Ados hoc itel-ligi debere de le-gato de latere:qz legatus natus non pōt.not.i.c.j.z.ibi Bar.cepo.e.ti.li. vj.Card.cle.j.qō. ix.in fi.e.ti.z i cle. ij.qōne.iij.z.i.j.q. de offic.or.vbi dr qd legatus de late re pōt ɔferre bñ-ficia etiā reseruata epo prouincie:q-uis non habeat spālem cōmissio-nem:vt ibi p glo. que tñ spālis cō-missio requirif in alijs legatis.vt ibi per prallega. Cardi. qui alleg. ad hoc.c.j.z.ij.de offi.lega.lib.vj. Sebasti. Sapia.

Sz dubito. vi-de Fel.i.c.fi.de re iud.z.i.c.nōnulli. col.vlt.d rescript. Sebasti. Sapia.

Hec absolue-re. An legatus de latere possit ab-soluere nō subdi-tos ab excōicatio ne.vide do. Feli. in.c.cum inferior. col.fi.ver.fallit se cūdo.de maio .et obe.vbi cōclu.qd pōt absoluere nō tamē eos ligare.

Exercere pōt. Adde p Old.cō-sil.lxxxviij. Sebasti. Sapia.

Extra territo-riū. vide Bal.in l.ij.ff.de offi.pcō-su.z lega.vbi vult qd epo extra suam diocesim pōt con firmare psitatū a patrono qz est vo luntarie iurisdi-tionis cuius ɔtūt se cōsuluisse dicit Car.hic.vid Car. alex.in.c.q in ali-quo.lj.dis.Paul. de cast.et Jas.i.l. extra territorium. ff.de iu.om.iudi. Cal.in tit.de elec. consil.ij.Rotā in antiquioribus de. offi.vica.decis.vl. Gemi.in.c.fin.de offic.vica.lib.vj.

a ¶ Iurisditionē.bar.i.l.iiij.§.si tñ vicinū.ff.de dā.infec.all'.istū tex. Ab.
b ¶ Uerū.pōdera primo q2 lz Io.cal.ita ibi dicat z rñdet ad istū tex.postea ibi mutat opi.z alle.glo.in.d.c.iij.xxv.q.ij. And.Barba.
c ¶ Per dationē scdi.no.qđ dādo scdm legatū de latere nō vr reuocat⁹ primus legat⁹ de latere.nō tñ ita est qñ dant ad dissipadū z euellēdū zc.z si dant ppt bonū subditorū est attēdendū an si bonū subditorū q dent' p'les si est malū seqr qđ censet' reuocat⁹: quia cessat reuerētia. And.Bar.
✠ Sebasti. Sapia.
d ¶ Reuocat⁹.vid. Gemi.i.c.lz.de offi.ordi.li.vj. Ro. in sing.lvij. incipiē. fuit q̄stio Rome.
e ¶ Reuocat⁹.pōdera prio.iste tex. q̄dicit ex quo nō est maior reuerentia.scdo q2 dānū est subditis habere tot vicarios.c. prudentiā.de off.dele.l.si vn⁹.§.pn cipal'r.ff.de arbi. Andre. Barba.
f ¶ Per dationez scdi.adđ qđ si nō appareat qs prio fuerit q̄stitut⁹: q2 eadē die sed hora ignorat'. Old.q̄s.j.vbi dicit qđ neuter admittitur. Anto. Francis.
¶ De hoc qñ reperi int' act⁹ q̄rij: nec appet de poritate vl' posterioritate ipoꝝ actuū vere vl' p̄sumptiue siue q̄iecturatiue absque dubio neuter valet vt p glo.bal.z doc.l.l. fi.C. de edic.diui adria.toll.vbi de duob⁹ testamētis fctis eadē die nec apparet qđ fuerit factū pri⁹ nec posterius: q2 neutrū valet: vt ibi.
✠ Sebasti. Sapia.
g ¶ Presentia maioris. Uide Bar. i.l.fi.ff.de offi.procōsu.vbi not. qđ minor iudex propter p̄ntiam maioris amittit iurisditionem Barto.z alex.in.l.iiij. §.si tā vicinū.ff.d dā.infec.Sali.i.l. in hac.C.de don.
h ¶ Q: nō adđ pe. de anch.q̄si.xxv.

nunq̄ poterit ipe cognoscere ratione predicta: q2 iurisditio ē ab eo remota.z hoc tene quicqđ senserit spe.in preall'.§.vii.quid si duo pisani.nec etiaz successor poterit cognoscere de stricto iure: q2 legatus non hz pprie successorē sed extinguit' ipsa dignitas eoipso qđ reuocat': z de nouo creat' euz alius ad eam deputatur in.c.dilecto.de preben.

1 ☞ Iurisditio potest esse penes aliquem absq3 exercitio.
2 Legatus vnius prouincie nō censetur reuocat⁹ per aduentum alterius.
3 Uicarius non censetur reuocatus ipso facto per dationem secundi.
Uicarius epi hz ordinariam iurisditionem.
Procurator censet' reuocat⁹ p dationē alterius.
4 Iudex minor an possit iurisditionē exercerce i presentia maioris iudicis.
5 Dispositio huius.c.an habeat locū in legato nō rōne dignitatis sue sed rōne persone vel econtra.

V Olentes. Presente legato de latere minor legat⁹ executionē officij sui dimittere debet. ¶ Casus l'ralis. Dñs pa.offī legationis cōmisit patriarche hierosolymitano i pūincia sua: ita tñ qđ si legat⁹ de latere dñi pape ad ptes illas accesserit officiū legatiōis q̄diu ibi fuerit legat⁹ pape oino dimittat. B. ¶ † No. 1 j.casum in quo quis habet iurisditionē nō tamē exercitium: vt contingit hic in legato pape q non a hz exercere iurisditionē[a] in p̄ntia legati de latere ¶ Scđo no: qđ maior reuerētia debet' legato cardinali q̄ alteri legato qui nō est cardinalis z roponit' in fi.litere. Nā cū cardinales sint quasi de corpore ipsius pape debet' eis maior reuerētia ob honorem sedis apost.z satis bñ facit.c.p venerabilē.z qđ ibi dixi.j.qui fi.sint legi. ¶ † No.iij.arg. 2 op.ex tex.z quasi expssum qđ p dationē scdi legati nō reuocat' prim⁹.nā hic dicit' vt soluz debeat supersedere executiōi officij in p̄sentia legati cardinalis: ergo durat officium sibi iniūctum.z hoc expresse tenet glo.xxv.q.ij.c.iij.sed Ioan.cal.in.c. sua.de offi.vica.visus est sentire q̄riū.z ad istuz tex.respōdebat q loquitur in legatis diuerse speciei.secus si essent eiusdē generis seu eiusdem speciei: vt puta q2 ambo essent de latere vel ambob⁹ ratione persone seu dignitatis iniunctum fuisset legationis officiū.z de hoc dicto doc.hic nullam mentionē agunt.ego puto hoc dictum nō esse verum[b] vnde intelligerē indistincte istū tex.put sentiunt hic doc.z glo.preal.nec video bonā diuersitatis rōnē inter istos legatos.nā lz legato de latere debeatur maior reuerentia non tñ hz diuersuz officium legationis.eadē eñi est omnib⁹ legatio. ad hoc.c.j.j.eo.lib.vj. Itē z melius si dādo scdm legatuz de latere qui habet maiorē in aliquibus potestatem q̄ alius legat⁹ non de latere non censetur reuocatus primus: fortius nō dz cēseri reuocatus per datione scdi[c] equalis.arg.a maiori de elect.cū in cunctis.z in aut.multomagis.C.de sa.sanc.eccle.facit etiā.l.ij.C.đ testa.tut.vbi habetur qđ pater dādo alium tutorē in codicillis non videtur reuocare primū quem dedit in testō: sed ambo pariter erūt tutores. ¶ † Et ex his potest 3 solui alia questio, nūquid per dationē scdi vicarij censeat' ipe primus ipo facto reuocat⁹[d]. Io.cal. in.d.c.sua.tenuit q sic arg.ei⁹ qđ dicit' de pcuratore in.c.nō iniuste.j.de pcu.z in.l.si qs cū procuratorio.§.fi.ff.de procu.lz q̄riū arbitror. verius ar.eo.q̄ dixi i superius.nā vicarius habet ordinariam: vt no. Inno.in.d.c.sua.z gl.in.c.lz.de offi. vica.in.vj.z in.c.plectis.xxv.dis.vnde sicut hic p dationē scdi legati nō vr primus reuocatus: ita nec per dationem scđ vicarij videtur primus reuocat⁹[e]: z ad id qđ dr de procuratore qđ p dationem scdi[f] videtur primus reuocatus potest dici illud pcedere ex eo q plures prouratores sepius se impediunt per concursum.z qñq3 vnus affirmat quod alter negat: iuxta ea que habētur z not.in.c.pe.de electi. lib.vi.merito ius presumit quod dando secundū videtur dño reuocare primū: sed secus est in pluribus ordinarijs cum habeāt potestatem in solidum: z solēt plures deputari in eodem officio: vt facilius possit reipublice cōsuli: vt in.l.vnica.ff.de offi.consu.facit cle.z si principalis.iun 4 cta gl.de rescrip.z quod dixi in.c.prudentiā.de offi.dele. ¶ † In gl.no. glo.nam quotidie fit remissio ad no.hic: cum querit' nūquid in presen g tia maioris[g] possit minor exercere officium suum.nā iste tex.facit quod h nō[h]: ad idē.c.deniq3.xxj.dist.vbi tex.dicit qđ sacerdos nō dz benedicere in p̄ntia epi: vbi epo deferri dz.ad idē.c.antiqua.de priuilegio.vbi dicitur qđ patriarcha nō dz in p̄ntia pape ante se ferri facere crucē. Ad idē.l.fi.ff.de offi.procō.vbi dicitur qđ procōsul qui erat deputatus ad regendam prouinciam statim cū princeps ingreditur vrbem dz deponere imperium: z sic nullam habet ptātem exercere propter reuerentiā principis. In q̄riū gl.alle.c.ecce.xcv.dist.vbi dicit' q presbyter pōt benedicere in p̄ntia epi.ad idem.c.peruenit.xj.q.j.vbi dicitur q lz papa det defensorem seu legatum in loco non tamē per hoc cessat officiū epi q2 ordo ecclesiasticus confunderetur si vnicuiq3 epoꝝ sua iurisditio nō seruaretur ad idē.l.in hac.C.de dona.vbi dicit' q donatio pōt insinuari coram magistratu inferiori lz in loco sit rector prouincie qui est maior.z hec q̄ria gl.non soluit. Hostien.dicit quod quedā est potestas reuerentialis seu insignialis z hāc potestatem non dz exercere inferior in presentia maioris.vt in.c.deniq3.z in.c.antiqua.p̄alle.quedā est potestas iurisditiōis z ista regulariter exercet inferior lz maior magistrat⁹ sit presens.fallit secundum eū qñ agit' de quadā paritate.vt q2 idē officium cōceditur duobus ab eodem superiore tūc eñi statur dispositioni ipsius superioris vt hic vnde papa voluit duplici ex causa vt cessaret hoc officium minoris legati.prima pp̄ter prorogatiuā reuerētie vt i fi. c.alia ne in eodē loco videantur duo capita quasi mōstra vt in.c.qm̄.j. tit.proxi. Alij aliter distinguūt sed mihi eorum dicta nō placent per.c. vt apostolice.đ priuileg.li.vj.vbi patet qđ abbates quibus cōcessus est mitrarū vsus non desistunt ab eis vt in presentia episcoporū licet non debeant vti ita pretiosis sicut epi: z sic etiā ab istis insignis denotātib⁹ superioritatez nō desistit minor in presentia maioris.facit iste tex.in fi. dum dicit q pro reuerētia sedis apostilice debet alius legatus desistere ergo nō pro reuerentia cardinalis tantum.z per cōsequēs aliud est dicendū vbi non concurrit pape reuerentia sed alterius: vñ concluderem q quisq3 potest exercere officium sibi iniunctuz z vti insignijs sibi concessis per superiorē licet alius eo maior sit presens.fallit si esset presens is qui sibi cōcessit: vt in.d.c.antiqua.z.l.fin.prealleg.vel nisi aliud in iure disponatur: vt hic. Unde vt dixi iste tex.fundat se nō super maioritate officij sed super reuerentia se.apostolice.z pro concordantiā.c. deniq3.z.c.ecce.i prealle gatorum: vide bonam gl.in dicto.c.ecce.que dicit quod sacerdos celebrans missam nō debet in presentia episcopi benedicere populum antequam insinuet ipsi episcopo: si autē episcopus concedit: tunc ipse presbyter potest benedicere: z ita seruatur in facto quia sacerdos insinuat episcopo vt ipse episcopus benedicat z eo recusante benedicit ipse sacerdos.z ex istis etiam infertur quod iste tex.minime habet locum quādo duo sunt habentes potestatem a diuersis: puta q2 vnus est legatus imperatoris alius pape.quilibet enim potest vti suis insignijs z suum officium exercere quia ex separatis nōn fit illatio.vt in.c.ij.de transla.prelatorum.z in.l.neq3 natales.C.de pbatio.

5 ¶ † Ultimo hic queritur nunquid iste tex.habeat locum in legato nō ratione dignitatis sue sed ratione persone vel econtra. Io.and.dicit q iste tex.loquitur indistincte quasi sentiat quod i vtroq3 legato habeat locū iste tex.z sic vt quilibet cesset in presentia legati de latere.cōtrariū tenet hic domi.Card.dicēs qđ in legato ratione dignitatis sue cum sit ipse perpetuus non habet locum iste tex.alleg.gl.in.c.sequen.sz mihi plus placet primum dictum.nam ratio huius litere que in fin.ponitur militat in vtroq3 legato.s.pro reuerentia sedis apostolice. Item fortius debet habere locum in legato ratione dignitatis cū ipse sit perpetuus: et sic officium non potest sibi esse inutile propter aduentum alterius.

1 ☞ Legatorum plure species: z eorum autoritates.2.3.
3 Excommunicati ob manuum iniectionē in clericos an z quo casu possint absolui a legatis pape.vide in discursu.
4 Legatus pape ad certam prouinciam potest vti insignijs legationis etiam dum est in intinere ad illam prouinciam.
Legatus pape equiparatur proconsulibus.
5 Legatus an possit absoluere subditos extra prouinciam.
Iurisditio collata alicui in certo loco ex priuilegio non potest exerceri in alio loco etiam in subditos.
6 Iudex potest absoluere z punire subditum delinquentem extra territorium.
7 Iudex habet iurisditionem in non subditum ratione delicti commissi in suo territorio: z potest ipsum aut absoluere aut condemnare.
Iudex an habeat iurisditionē in aliquem ratione domicilij ad ea que prius fuerunt commissa.
Debitor an possit cōueniri in loco domicilij de q̄tractibus alibi gestis.

Excōicatī

Excōmunicatis. Potest sic summari scdm cōmunem intellectum. Legatus nō de latere sed ratione persone extra prouinciā sibi decretā absoluere nequit excōicatos pro iniectione manuū in clericos: nec etiā i prouincia si tales excōicati aliūde veniūt: legatus vero ratione dignitatis nullos tales absoluit. primo ponit vnū dictus. scdo aliud. ibi: z qui. tertio excipit ab vtroq ibi: nisi. ¶ Casus literalis. In isto. c. fit mētio de duplici genere legatorum. Primo dicit qd legati illi quibus ratiōe persone ad tempus legationis officium iniungitur extra prouinciā sibi cōmissam vel etiam existētes in prouincia sua non possunt absoluere excōicatos propter iniectionem manuū violētā: sed isti iniectores manuum ad ipsum legatū aliūde accedūt. Scdo dicit qd illi legati q habēt officiū legationis pretextu ecclesiarū suarū quis existant in puincia sua excōicatos pdictos z subditos non possint absoluere nisi z illis a sede apostolica de speciali gratia amplius cōcedatur: z isti legati nō mittunt de latere pape. Ber. ¶ † No. j. duas species legatorum quibusdā enim iniungit legationis officiū ratione persone: et de istis in princ. c. quibusdā vero ratiōe dignitatis proprie. z de istis in scda parte. c. est z tertia species que hic ponitur implicite: vt sunt legati de latere. i. legati cardinales. z de his. s. c. pri. z in. c. j. j. eo. li. vj. † No. ij. q maior potestas cōpetit legatis cardinalibus q alijs legatis nō de latere. z inter istos non de latere maior potestas cōpetit legato rōne psone q rōne dignitatis. ¶ No. ibi: dignitate. q legati pape dicūtur habere dignitatem: z intelligo de legatis habentibus iurisditionē vt hic erat. ¶ † Circa itellectū huius. c. quero generaliter quos excōmunicatos p iniectiōe manuū possant legati absoluere. Sol. sumēdo glo. z dicta do. vt dixi tres sunt species legatorum. quidā sunt legati cardinales qui dicūtur de latere. quidā nō cardinales. z istorū quidā rōne persone quidam rōne dignitatis vt predixi de cardinalibus legatis. glo. hic concludit qd absoluere possunt quoscunq tam in prouincia eis decreta q extra tā subditos q extraneos. z optime facit iste text. p loquēs specialiter nam si de istis qui nō sunt de latere dicit qn nō possunt absoluere extra prouinciam vel i prouincia aliūde veniētes. ergo legatis cardinalibus permittitur absoluere extra prouinciā z i puincia. Item et subditos z aliūde veniētes. z ideo dicit gloss. quā tenebis menti qd isti legati cardinales postq egrediunt vrbem romanā donec in vrbē reuertūtur beneficium absolutiōis quibuscūq possint impēdere: z ita dicit de facto seruari. Hosti. hic restringit istorū potestatē vt eam non exerceāt cū iniuria fuerit enormis dicēs qd absolutionez pro enormi iniuria semper papa sibi reseruat. alleg. c. si vero. z. c. cum illorū. cū si. de sen. excō. sed Io. an. z cōiter doc. in. l. ad eminētiam. j. de sen. excō. tenēt opi. huius glo. indistincte quā ego puto verissimā. Adduco tex. i. c. ad eminētiam. et meliorem text. i. c. qd trāslatiōem. s. e. nā tex ibi innuit aperte quod potestas reseruata pape circa absolutiōis beneficium cōpetit hodie legatis cardinalib'. Limitarem dictū glo. z doc. vt procedat in legato nō reuocato. nam si esset reuocatus nō videt qd possit aliquid de legatione attingere: qr incōtinēti desinit esse legatus. vnde crederem qd nec insignia legatiōis deberet exercere pro hoc qd no. i. c. nouit. s. e. z in Specu. e. ti. §. fi. ver. idē q cito. z l ver. quid ergo. pcedat ergo primū dictū qn legatus nō reuocatus exiret prouinciā ex aliqua causa. Itez dicit qd i loco vbi est papa nō dz legatus aliūde veniēs exercere in aliquo dignitatem suam nec vti insignijs. vnde nec debet benedicere populo. pro hoc vide qd no. Specu. in dictis locis. z facit l. fi. ff. de offi. procō. ¶ † Et sepe fui interrogatus nūqd legatus destinat' ad certā puinciā possit exercere z vti insignijs legatiōis in itinere anteq igrediatur prouinciā sibi decretam. z qd possit facit. l. j. z ij. ff. de offi. pcō. vbi dr q pcōsul pōt extra prouiciā sibi decretā exercere iurisditionē volūtariam z vti insignijs dignitatis sue. legati vero pape equiparātur procōsulibus et presidibus vt i. c. ij. j. eod. lib. vj. z ita vidi a multis obseruari. vidi etiā plerosq abstinere. Item do z aliā limitatiōem. nam puto id quod dixi de absolutiōe propter iniectionē manuū nō extēdēdum ad alias absolutiones reseruatas pape: puta si papa excōicasset vel legatus suus non pōt legatus etiā cardinalis tales absoluere. ad hoc. c. studuisti. s. eod. Itez in istis exorbitātibus et prohibitis nō fit extēsio de vno casu ad aliuū: vt i. c. quod trāslationē. s. e. z dixi ibidem. not. Innoc. i. c. fi. de offic. archi. ¶ Uenio ad scdam speciem. s. ad legatos rōne psone. isti enim possunt absoluere subditos existētes in prouincia. z iste casus est clarus vt hic. Item extra prouinciā nō possunt extraneos absoluere z iste casus etiā est clarus. ¶ Tertius casus est etiam clarus qr aliūde veniētes. s. extraneos nō possunt absoluere etiā in puincia: vt hic. sunt aliqui casus dubij. ¶ Primus nūquid possunt absoluere subditos extra prouinciam. Uin. tenet hic qd sic. a dicebat qd illud verbū aliunde positū in text. determinabat oia precedētia. vt sit sensus qd aliūde veniētes nō possunt isti absoluere extra puinciā vel ibidē existētes: sed cōtrariū sentit hic gloss. et tenent hic cōiter doct. quia tex. si non cauillet apte pbat q extra prouinciam neminē possunt absoluere: z ita dicit Io. an. seruari de facto z vide Spe. eo. ti. §. nunc dicamus. ¶ illud. vbi idez sentit. ¶ † Scds casus dubius nunqd isti possunt subditos extra puinciam absoluere cum licentia iudicis prouincie illius vel diocesis. z videt primo q sic: qr etiam contentiosam iurisditionem pōt quis exercere in subditum extra territorium suum cum licentia iudicis illius territorij vt dixi in. c. nouit. s. e. Dicit Hosti. hoc esse equū: sz qr hec potestas datur legatis istis cum limitatione non videt q debeāt legati isti excedere formam hic prefixā. arg. c. sāne de priuil. Et no. fin. hoc dictuz qr nescio alibi qd potestas collata alicui in certo loco ex priuilegio nō pōt exerceri etiā in subditos in alio loco lz consentiat dns territorij. secus in iurisditione competente de iure cōi. ¶ † Tertius casus dubius est nunquid legatus possit absoluere suos subditos q incurrerunt alibi excōicationē. z vr sentire Hosti. hic qd non per istum text. dū dicit aliūde cōtingat accedere zc. q dam tn tenuerūt cōtrarium: vt recitat Spe. in. d. §. illud. z forte hec opi. verior vt quēadmoduz pōt subditos extra territoriū delinquētes punire. vt in. c. cū contingat. de fo. cpe. ita z absoluere. facit xvj. q. ij. placuit. vbi gl. no. dicit q de delicto cōmisso extra parochiā pōt pprius sacerdos absoluere parochianū suū: z sic iste text. intelligatur de non subditis venietibus aliūde. z cū hoc. c. indulgeat hic beneficiū legatis dz late intelligi vt in. l. fi. ff. de consti. prin. z in. c. olim. de verbo. significa. ¶ † Quartus casus dubitabilis est: nūquid si nō subditi venerit ad puinciam legati z ibi incurrerūt excōicationē possint absolui a legato. z tenet Hosti. q sic: qr isti nō dicunt aliūde accedere cum non veniāt excōicati. Et ad hoc facit notabile dictum Abb. hic qui dicit ar. hui' tex. q scholaris veniēs ad studium excōicatus nō potest absolui ab epō loci illi' studij lz esset casus in quo potuisset absolui a pprio epō sec' si ibi incurrisset excōmunicationē. qd no. Ex quo posset no. dictū elici q potestas que cōpetit ratione domicilij non extēditur ad pri' cōmissa. qd tn dictū ego admitterez gnaliter. nā dubitat vtrū scholaris in loco studij possit cōueniri sup cōtractibus alibi gestis. et ita etiā dubitatur de mercatoribus qui trahūt morā in aliqua ciuitate: z de his plura dixi in. c. qd clericis. z in. c. ex parte. b. de fo. compe. z dic vt ibi. z vide qd not. Bart. in. l. heres absens. ff. de iude. z in lat. C. vbi sena. vel clarissimi. ¶ Quo ad tertios legatos cōclude q nemi nem possunt absoluere nec in prouincia nec extra nec subditū nec extraneuz vt hic: ratio diuersitatis fm doct. pōt esse qr legatus ratione loci est ppetuus sicut dignitas cui inheret legatio ē ppetua: vnde si isti legati possent absoluere excōmunicatos: clerici illorum locoruz perderēt priuilegiū qd habent ex. c. si quis suadēte. xvij. q. iiij. qr nunq percussores eorum teneren tur ire ad curiā cum ibi haberent superiorem qui eos absolueret. Ego tn in istis z in precedētibus darem vnam limitationē vltra doc. vt procedat ista iurisditio in casibus reseruatis pape: sz in casibus in quibus episcopi locorum possunt absoluere de quibus in. c. peruenit. z ibi dixi de sentē. excom. satis puto q isti legati poterūt absoluere cum sint ibi ordinarij z habeant maiorē potestatem q episcopi. s. c. proxi.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Absoluere. An z qn possit legat' de latere absoluere ab excōicatione vide plenissime per Felin. in. c. ad eminentiam. col. ij. j. de sen. excom. vbi facit regulam q potest absoluere ab omni excommunicatione: z limitat pluribus modis.

b Permittitur absoluere. Adde Lapum alleg. xij.

✠ Sebastia. Sapi.

c ¶ Reuocat'. an valeāt acta p legatū reuocatum ante notitiā. vide Calde. in cōs. iiij. sub ti. de offic. de lega. Rotā decisi. cccclvij. in nouis: circa tertium dubiuz. Perusi. in. c. sup eo. ij. colū. iiij. de appe. Felin. in c. ceterū. col. x. vsi. valet pcessus. s. d rescript.

d ¶ Attingere. adde vt p Federic. cons. cxj. z quid si non hz notitiā reuocationis. vide Cal. consi. v.

e ¶ Oia precedentia. pondera quia text. dicit etiā subditis: psupponit ergo q pcedētia habēt locū in nō subditis q ad subditos est secus. Andre. Barba.

✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Subditos. no. tn qd non licet legato trahere subditos de vna prouincia ad aliaz lz i vtraq haberet iurisditionem. vt no. Feli. in. c. fi. de re iudic. et not. aui. s. eodē. i. c. nouit. vbi Abb. i. ij. not.

g ¶ Extra puinciā. Adde vt p Fede. cōsi. xvj. z vid ad maiorem declaratione eorū que dicūtur hic p Old. consil. lxxiij.

h ¶ Arg. c. sane. facit glo. in simili in l. a diuo pio. ff. de ritu nupt. Andr. Barba.

✠ Sebasti. Sapia.

i ¶ Potestas. vid Roma. in sing. xlviij. incip. tu habes. cum seq.

k ¶ Dubi' est. pondera qr tex. hic videtur cōtra i verbo etiaz subditis. pondera qr istud dictuz est contra id quod dicitur i pmo casu dubio dum dicit aliūde nō comprehēdit subditos: et nunc dicit q cōprehendit. And. barba.

1 Statuta legati durāt et legatiōe finita. z vide abb. i. c. irrefragabili. §. j. in gl. pe. j. de offic. or.
Iurisditio delegata ppetuat p citationē.
2 Statuta facta ab habentibus iurisditionem ad tempus durant etiam finito tempore.
3 Legatus pape habet ordinariam iurisditionem.
Delegare potest quicunq ordinarius.
4 Delegatus etiam nō a principe hz iurisditionem.
6 Legatus an possit facere statuta solus sine consensu aliorum.
Legatus nō potest derogare canonibus et iuribus generalibus.
8 Statuta legati, epi, marchionis: z similium sunt ius pretoriū z non ius ciuile. z actiones ex eis descendentes sunt annales.

a ¶ Legat⁹ pape. Adde Ro. cõsil. cccxxv. ⁊ ibi quid de episcopo.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Generalis. an legatus possit facere statuta ↄtra leges ciuiles not. Bal. in. c. cũ oẽs. col. fi. de cõstit. Feli. in. c. ꝙ sup his. in ver. ponit etiã Bald. de maio. ⁊ obed. ⁊ nunquid possit dispensare cõtra ↄstitutionẽ concilij ponit idẽ Feli. in. c. at si clerici. §. de adulterijs. col. iij. ver. qnto limita.
c ¶ Pretoriũ. adde ro. ↄs. cccxxviij. ⁊ Alex. cõsil. xcv. Anto. Fran.
d ¶ Post finitã legationem. Circa hoc an indulgentie cõcesse a legatis vł ab epis aut alijs habentibus potestatẽ cõcedẽdi ipas indulgentias sint ꝑpetue vel finiant̃ ⁊ expirent officio legatiõis finito vel episcopo reb⁹ humanis exempto. Dicas ꝙ sunt perpetue sicut etiã statuta ⁊ cõstitutiões ab eis facta ⁊ facte per ea q̃ habentur in. c. j. ĩ. de loca. ⁊ i. c. si quis venerit. ĩ. ꝺ ma. et obed. Et adde ꝙ cõcedere indulgẽtias pendet a potestate ordinis vł iurisditiõis. vt in c. quod autez. de peni. ⁊ remis. per Hostiẽ. in sum. illus. tit. in. §. quis possit. ⁊ per Joã. an. ⁊ Jo. i. Cal. in c. cũ contingat. de fo. compet. et per beat. Tho. in. iiij. sen. dist. xx. qõ. iij. arti. iij. Et an indulgentie concesse ab habentibus potestatẽ valeãnt ad remissionẽ pene debite pro peccatis actualibus vide Jo. cal. tenẽtem ꝙ sic in. c. nostro. de peni. et remis. vbi dicit etiã ꝙ tria debent cõcurrere ad hoc vt idulgẽtie valeãt. pietas in fi. propter quam datur charitas operãs in eo cui dat̃ seu habilitas in recipiẽte et autoritas in dispensante. ⁊ de huiusmodi requisitis in concessione indulgentie vi de Innocẽ. in. c. qꝺ autẽ. ⁊ Hosti. in. c. cum ex eo. de peni. ⁊ remis. vbi dicũt ꝙ requiruntur sex vbi ꝑ eos et adde ꝙ indulgentie tm̃ valent quantũ sonãt. vt per bea. Tho. in loco prealleg. ⁊ in eadem dist. art. v. ⁊. xlv. dist. arti. vi. ⁊ an eps possit cõcedere indulgentias subditis suis porrigentib⁹ manus adiutrices alicui loco q est extra suã diocesim. vide per Pet. de ancha. in regula que a iure. de reg. iur. libr. vj. et per Oldra. in consil. suo. lxxi.
¶ Mortem epi. Adde do. de rot. vbi alia dicũt deci. pe. ⁊ vlti. de rescrip. in antiquis.
Sebasti. Sapia.
¶ Excõmunicatus. Uide Deciũ post alios in. c. qõni. ĩ. de appell. et Feli. in. c. j. in notabilibus. ĩ. de iudi. ⁊ Decium. in consi. cxlv. incipi. queritur.

Statuta facta a populo sunt ius ciuile.
Statuta facta a prioribus aliquãdo sunt ius ciuile ⁊ aliquando ius pretorium.
9 Indulgẽtie, priuilegia, pene, que inducuntur per legatum an durent finito tẽpore legationis.
11 Jurisditio ꝑpetuatur etiã ꝑ simplicẽ commissionem citationis licet non peruenerit ad citandum.
12 Citationem non potest committere iudex existẽs extra territorium.

Vemini. ¶ † Durãt legati statuta etiã legatione finita: finitur tñ sui delegati iurisditio, si citatio nõ precessit. ⁊ est not. tex. quo ad vtrũqz casuz: hz duo dicta. scꝺm ibi: secus aũt. ¶ Casus literalis. Primo dr̃ ꝙ legati apostolice sedis possunt facere statuta in prouincia sibi commissa: ⁊ durant perpetuo: licet postmodũ ꝓuinciã exeant. Secũdo dicit ꝙ si legatus ↄmittit cãm alicui iurisditio illius expirat nisi anteꝙ̃ exeat prouinciã citatio precesserit. Ber. ¶ No. j. ꝙ legatus pape põt facere statuta in loco sue legatiõis: ⁊ cũ iste tex. nõ distinguat inter legatos intelligendus est gñaliter vt qlibet legatus pape hoc possit siue sit legatus de latere siue sit legatus natus siue legatus rõne ꝑsone. nã qlibet istorum ordinariã iurisditionẽ hz in. c. ij. ĩ. eo. lib. vj. ¶ † Scꝺo not. ꝙ statuta edita ab habente iurisditionẽ ad tp̃s durant etiam post tp̃s iurisditionis. ex quo infertur ꝙ multo forti⁹ durare pñt statuta epi post obitũ ipsius cũ ipse habeat iurisditionẽ perpetuã. ⁊ idez puto dicendũ in alijs prelatis inferioribus in causis in quibus statuere possunt. ¶ † Not. tertio in versi. secus: ꝙ legatus pape põt delegare causas ad eũ deuolutas seu corã eo motas: nec mirũ cum habeat ordinariã: ⁊ quilibet ordinari⁹ põt ex sua iurisditione causam ad se spectantem delegare. l. vnica. C. qui pro sua iuris. ⁊ in. c. vt litigãtes. ꝺ offi. ord. lib. vj. q. j. te quidẽ. ¶ † No. ibi: cum iurisditio i torum: ꝙ delegatus hz iurisditionẽ etiã si sit delegatus nõ a principe. ad idẽ. c. in lr̃is. ꝺ. ti. pxi. per qꝺ reprobat̃ glo. que aliud sentit in. l. ait pretor. ff. de re iud. ¶ † No. ibi: citatio nõ ꝓcessit. tex. sing. in materia perpetuationis iurisditionis contra tacitã reuocationẽ mandari. requirit̃ eñ citatio nec sufficit alius actus citerior. ⁊ hunc tex. allegaui in. c. gratũ. de offi. deleg. vbi hancq̃ materiã tetigi. ⁊. ĩ. aliqd dicetur. ¶ In glo. j. ibi: epi qui sunt minoris autoritatis. not. gl. ex qua põt inferri qꝺ in oibus in quibus põt eps statutũ facere fortius põt ⁊ legatus pape. dic tñ ꝙ super maioribus negotijs non possunt epi nec legati nec etiã archiepi statuta facere. pro hoc vide gl. xviij. di. in summa. ⁊ in. c. qꝺ translationẽ. ꝺ. eo. facit. c. maiores. ĩ. de bap. ¶ † Sed dubiũ est. certũ est ꝙ eps nõ põt facere statuta sine cõsensu vel cõsilio capituli sui vt in. c. nouit. ⁊ in. c. quanto. ĩ. de his q̃ fiunt a prela. no. Jo. an. in. c. ij. de cõsti. lib. vj. nũquid legati possint soli statuta edere Solu. dicit Innoc. ꝙ debẽt requirere cõsilia prelatorũ ꝓuincie. arg. ix. q. iij. c. j. ij. iij. ⁊. iiij. ⁊ etiã consilium populi in pertinentib⁹ ad populũ. ar. c. fi. de maio. ⁊ obe. ⁊ de his que fi. a ma. par. ca. c. vlt. Postmodũ dicit ꝙ in spectantibus ad iurisditionem legati põt legat⁹ solus facere statuta dũmodo illa statuta nõ sint cõtra canones generales seu iura generalia quibus non põt legatus in aliquo derogare. alleg. l. iij. C. de of. questo. Et not. hoc dictũ sing. primo ꝙ legat⁹ pape[a] non potest aliquid statuere cõtra iura generalia[b], idẽ dicimus in epo. vt no. Jo. an. in. c. fi. de off. archi. videt̃ probari in. c. qꝺ sup his. de maio. ⁊ obe. ⁊ in. c. institutionis. xxv. q. ij. Limita tñ ꝭm ea que dixi post gl. in. c. cum dilectus. de cõsue. ⁊ vide per Fede. cõsi. xvj. vide quod not. gl. in cle. ne romani. de ele. ¶ † Scꝺo not. ꝙ delegat⁹ solus potest edere statuta in spectantib⁹ ad suã iurisditionem: pro hoc tex. iste qui solum facit mentionem de legato. dic tñ ꝙ si vellet statuere in cõcernentibus aliorũ preiudicium vel negotium: tunc dz habere illorũ cõsensum seu presentiam: vt not. Inn. in. c. vestra. ĩ. de loca. ⁊ limitat Inno. hic. ¶ † Sed vltra doc. quero nunquid actio penalis surgẽs ex statuto legati vel epi: sit perpetua vel tp̃alis vel annalis. et decisio huius. q. depẽdet ab alio articulo: nunqd statutũ istorum dicatur ius ciuile vel canonicum an vero pretorium.[c] ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. cõcludit ꝙ actio est tp̃alis ⁊ annalis queadmodũ actio surgẽs ex iure pretorio. nã isti equiparãtur pretoribus ⁊ presidib⁹. ad hoc l. in honorarijs. ff. de acti. ⁊ obli. ⁊ instit. de perpe. et tẽp. ac. in prin. ⁊ idẽ dicendũ in statutis editis a marchione vel alijs principibus inferioribus: vt no. idẽ Bar. in. l. fi. de pe. ⁊ sic ex statuto episcopi nõ possum agere actione penali vltra annũ. secus autẽ si est statutũ factum a populo seu a tota vniuersitate clericorũ. nã tunc actio esset perpetua et duraret per. xxx. an. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel xl. an. Et eadẽ est qõ in statuto edito ab antianis seu dñis ciuitatis popularis. nunquid illud statutum equipararetur iuri pretorio an iuri ciuili: ⁊ nunquid actio penalis sit perpetua vel tẽporalis ex eo surgẽs quã. q. tractat Bar. in. l. v. ff. de ꝟb. obli. et ibi cõcludit ꝙ si isti antiani seu dñi fecerunt statutum ex eorũ officio eqparat̃ iuri pretorio. secus si ex spãli ↄmissione sibi facta a populo. nã tunc populus videt̃ fecisse illud statutũ: ⁊ ꝑ ↄñs illud statutum appellat̃ ius ciuile: vt in. c. ius ciuile. j. di. ⁊ ꝑ hoc põt inferri ad decisionẽ multarũ questionũ.
9 ¶ † Nunc venio ad scꝺam partẽ gl. in qua q̃ritur nunqd indulgẽtie quas sepe legati cõcedunt subuenientibus ad reparationem pontis vel loci religiosi durent post finitam legationẽ[d] quemadmodum statuta. Et ꝙ nõ durent facit tex. in. l. fi. ff. de pe. vbi pena apposita per magistratũ tẽporalem habẽs actũ successiuũ solum durat tempore officij. gl. tñ determinat oppositũ ꝑ. l. j. in. §. fi. ff. de of. prefec. vr. vbi diciur ꝙ prefectus vrbis q est tp̃alis põt in perpetuũ priuare quẽ officio aduocationis. Doc. hic cõiter sequũtur istã gl. ⁊ idẽ Inno. in. ꝺ. c. qꝺ translationẽ. ⁊ ad. l. fi. alle. in glo. respõdet ꝙ loquitur qñ pena fuit apposita sine cause cognitiõe ⁊ interlocutorie, nõ aũt diffinitiue. sec⁹ aũt si pena fuisset apposita diffinitiue: ⁊ cũ cause cognitiõe q2 tunc duraret ⁊ perpetuo vt in. ꝺ. l. et in. l. moris. ff. de pe. idem volunt legiste in. ꝺ. l. fi. sz vide qꝺ dixi in. c. ex literis. de ↄsti. ⁊ facit hec gloss. multum no. ad ꝓbandũ ꝙ indulgentia seu priuilegium a prelato concessuz duret in perpetuũ licet habeat actum successiuũ: ⁊ ꝓ hoc alleg. bo. glo. in c. cum ex eo. de ele. lib. vj. vbi dicitur ꝙ si eps dedit licentiam clerico veniendi ad studium ⁊ dispensauit secũ per septẽnium: vt ibi dicit̃: non expirat licentia per mortẽ epi[e] nec ipse sine causa reuocare põt. Sed in ↄrium allego glo. satis not. in. c. a nobis. el. j. de sent. excõ. que dicit ꝙ si eps tulit sñiam excõicationis sub cõditione: puta quicũqz furtũ fecerit sit excõicatus[f] nõ durat hec sñia vltra tp̃s proferentis nisi successor eam confirmet: secus dicit in statutis. ⁊ sic illa glo. not. limitat illum text. ad idem vide gl. in. c. pe. de cle. nõ resid. in licentia: que videtur velle ꝙ indulgentia tributa clerico super nõ residentia nõ durat vltra tempus concedentis: ⁊ profecto per ista satis passus iste reddit̃ difficilis: ⁊ ꝓ nũc dicerẽ ꝙ vbi indulgentia seu licentia habet esse suum finitũ ⁊ liberũ ita ꝙ ex sola cõcessione recipit suã essentiã nec dependet ex futuro euentu: ꝙ tũc durat etiã vltra tp̃s concedentis: q2 priuilegia sicut statuta debent esse ꝑpetua xxv. q. ij. c. j. sed vbi dispositio dependet ex futuro euentu: q2 nõ iniecit adhuc vinculũ firmiter tunc extinguit̃ per mortẽ disponentis. sic põt intelligi gloss. in. ꝺ. c. a nobis. Nam si sñia excõicationis est conditionalis anteꝙ̃ existat conditio non iniecit vinculum: sed iniecit vinculũ tp̃e existentis conditionis quo tẽpore si deponens est mortuus vel reuocatus cessat sñia: idẽ dicerẽ in alia licentia: que nõ põt perpetuo cõcedi sine cause cognitiõe vt si fuerit cõcessa simpliciter intelligat̃ cõcessa ad tp̃s cõcedentis: ⁊ ideo puto ꝙ si eps simplr̃ dedit mihi licentiam posse mihi eligere confessorem ꝙ illa licẽtia extinguit̃ mortuo vel reuocato epo: q2 eps

non pōt in perpetuū dare istā licētiam cū preiudicio ecclesie parochia-
lis sine cause cognitione ꝛ consilio sui capituli:cū esset irrogare ꝑpetuū
ꝑiudiciū ecclesie parochiali:ꝛ ita al's in facto rn̄di:ꝛ ita pōt saluari glo.
10 in.c.pe.lz posset habere alios intellectus. ¶ † In gloss.fin.ibi:sola cita-
tione.no.glo.ꝙ per solā citationē ꝛ non per actū citeriorē ꝑpetuaꝛ iuris
ditio:ꝛ ad hoc facit iste text.multū no.Host.tn̄ qui ꝯtriuz tenuit in.c.lz.
de offi.delega.supplet ad tex.istū vel aliud equipollēs:sed hec suppletio
extorquet literā.vñ illud.c.lz.dz exponi ꝑ istud cū illud loquatur gn̄ali-
11 ter:ꝛ istd specialiter:ꝛ vide qd ple.dixi in.d.c.gratū. ¶ † Sed dubiū est
tenēdo istā opi.ꝙ requiraꝛ citatio:nūquid sufficiat iudicē cōmisisse cita-
tionem si ante mortem vel finitū officiū delegātis citatio non peruenit
ad citandū:est qō subtilis ꝛ notabilis.ꝛ vt recitat hic Joan.and.Bal.
hanc.q.disputat ꝛ multū alleg.ꝑ ꝛ ꝯ.tandē cōcludit ꝙ de iure ciuili nō
est perpetuata iurisditio.qꝛ nō est proprie citatio si non ꝑuenit ad citan
dum.alleg.l.ꝛ qꝛ.ff.de iuris.om.iudi.sed de iure canonico dicit ꝙ si agi-
tur de perpetuatione iurisditionis sufficit iudicem cōmisisse citationem
qꝛ incepit vti ꝑ hoc iurisditione.ar.s̄.de offi.deleg.lz.sed si agitur de affi
cienda persona requiritur ꝙ citatio peruenerit ad partē:pro hoc cle.ij.
a vt lit.pen.[a] ꝛ vide gl.ibi no.q̄ hoc tenet.do.Anto.hic instat.sed tandē
videꝛ trāsire cū dictis doct.do.Car.tenet indistincte ꝙ requiritur cita-
tionem peruenisse ad partem. Mihi tam de iure ciuili q̄ canonico pla-
cet vt sufficiat iudicē commisisse citationē quo ad perpetuandā iurisdi-
tionem.primo per tex.in.d.c.lz.ꝛ in.d.l.ꝛ qꝛ.vbi tex.solum requirit vt iu
dex inceperit vti delegatione sibi facta. Ad idem.c.gratū.prealleg.vbi
solū requiritur ꝙ edictū citatiōis fuerit ꝑpositū.ꝛ ibi ad hoc ponderaui
illū tex. Itē probatur alia ratione:citatio hz tres partes.prima ꝯmissio
iudicis de citādo.scd̄a executio nuntij.tertia ipsius nuntij relatio ꝙ ci-
tauit vt not.Jo.an.in.c.romana.§.ꝯtrahētes.de fo.cōpe.lib.vj.prima
pars est iurisditionalis dūtaxat.scd̄a ꝛ tertia non sunt iurisditionales.
12 ¶ † Hic est ꝙ iudex non potest cōmittere citationem extra territorium.
sed si commiserit in territorio potest nūtius eā exequi extra territorium.
tex.est no.in.d.§.cōtrahentes.ꝛ in.l.omnes.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ ibi ꝑ doct.
vnde cōmittendo citationem vsus est iurisditione in partes.et sic satis
videtur perpetuata iurisditio.ꝛ sic salua gl.in.d.cle.ij.que hoc tenet.vi-
detur etiam de mente Bartol.licet non exprimat in.d.l.ꝛ quia.

¶ De officio iudicis ordinarij. Rubrica.

¶ Supra visum est de officio delegati ꝛ legati:nunc subijcitur et meri-
to de offic.ordi.vel aliter sic.Supra visum est de offi.or.specialis vt ē le
gatus:nunc subijcitur in genere de officio cuiuslibet ordinarij ꝛc.

1 Ciuitas potest esse sine episcopo.
2 Ciuitas an veniat appellatione diocesis.
3 Adulterium respectu laicorum est cognoscibile tam per iudicem secula
rem q̄ ecclesiasticum ꝛ est locus preuentioni.
4 Libera potestas data alicui non extēditur ꝙ aliquid faciat cōtra ius.
5 Brachium seculare potest ecclesia inuocare contra subditos rebelles et
econtra.10.14.
Officiales si capiunt clericum violenter de mandato episcopi non in-
currunt excommunicationem.
6 Inquisitio gn̄alis pōt fieri nulla ꝑcedente infamia:specialis vero nō.
7 Judex ecclesiasticus potest se intromittere in criminib⁹ secularibus da
ta negligentia iudicis secularis.
8 Judex an debeat iudicare ſm conscientiam suam an ſm acta.
9 Judex iudicans iniuste per errorem non committit peccatum.
11 Brachium seculare an teneatur iudex secularis dare omnino iudici ec
clesiastico.
12 Heresis est crimē omnino spectans ad iudicem ecclesiasticum adeo vt
nec indirecte potest laicus cognoscere.
13 Brachium seculare an teneatur laicus tradere quando subditus epi-
scopi non de facto sed de iure sibi resistit.
14 Exemptio non presumitur nisi probetur.
15 Punitus per iudicem ecclesiasticum potest etiam pro eodē delicto pu
niri per secularem.

PErniciosam. Episcopi i suis diocesibus possunt crimia iquirere et
punire ꝛ cū opus fuerit iuocare brachiuz seculare.h.d. ¶ Casus literalis.Statuit Joā.pa.in synodo ista qd
epi singularū ciuitatū habeant potestatem inquirēdi
crimina ꝛ punire criminosos ſm ꝙ canones dicūt sine
impedimēto:ꝛ si opus fuerit inuocent brachiū seculare:ita tn̄ ꝙ ꝑ hoc
nullum preiudiciū fiat epis:vt hoc ipo ius acquirant.Ber. Not.j.ex su
prascriptione ꝙ etiā papa dicit facere synodū eporum.ad idē.c.j.j̄.de
spon. Vulgariter tn̄ appellamus synodū eporum ꝛ conciliū ipsius pa-
pe.de quo vide bo.text.in.c.j.xv.dist.vbi ponitur etymologia istorū no
minum. ¶ Not.ij.ꝙ epi habent in suis diocesib⁹ iurisditionē liberam
ꝛ ea q̄ sunt meri imperij.possunt eñ ex officio procedere super crimini-
bus et in facinorosos hoies animaduertere.hec eñ meri imperij sunt:
vt in.l.imperiū.ꝛ qd ibi no.ff.de iuris.om.iudi.ꝛ dicā.j̄.c.qd sedem.ꝛ vide
1 glo.in.c.peruenit.xcv.dist. ¶ † No.iij.ibi:singularum vrbium.ꝙ qlibet

a ¶ Ut lit.pen. Adde quod voluit Ro.cōsi.cccxxx.
b Sebasti.Sapia. ¶ Suū epm. An ad esse ciuitatis requiraꝛ eps:vi-
de Bal.i.l.si in aliquam.ff.de offi.procon.ꝛ lega.ꝛ Feli.i.c.rodulphus.
in princi.de rescript.ꝛ in.c.licet:colum.j.circa fi.de proba.
c ¶ Rodulphus. Adde que ibi posui post do.Anto.corse.

b vrbs habet suū epm.[b] ꝛ facit iste tex.pro cōi ꝯsue
tudine italie scdz quam illam appellamus ciuita
tem que habet epm:hoc tn̄ nō est de iure qꝛ potest
esse ciuitas absq; epo.nā ꝛ anteq̄ essent epi erant
ciuitates:ꝛ post modū tpe primitiue ecclesie fuit
statutū vt epi nō cōstituerētur in modicis ciuita-
tibus ꝛ nō populosis:neque in castris aut villis:
sed solū in ciuitatib⁹ magnis ꝛ populosis.vt di-
cit tex.in.c.epi.lxxx.disti.ꝛ in.c.j.j̄.de priui.q̄ iura
clarissime probant ꝙ ad esse ciuitatis nō requiriꝛ
ꝙ ibi sit eps:sed bene ꝑsumptio est ꝙ vbi nō fuit
sedes episcopalis constituta non erat tūc magna
ciuitas.ꝛ vide qd not.Joā.and.in.c.si ciuitas.d
sen.excō.li.vj. ¶ No.ibi:vrbium.qd quelibet ciui
tas potest appellari vrbs.pro hoc text.in.l.ij.ff.d
verb.si.vide etymologiā huius vocabuli.in.l.pu
pillus.in.§.vrbs.ff.de verb.sig.q̄ꝙ appellatione
vrbis in genere ꝑ excellentiā intelligiꝛ de roma:
2 vt i.§.sed quoties.instit.de iure naturali. ¶ † No.
ibi in suis diocesib⁹:qd appellatiōe diocesis venit
ciuitas.nā hic si nō cōprehenderet ciuitas seque
retur ꝙ eps non haberet potestatē in ciuitate qd
est absurdū.Simile colligitur in.c.vnico.de rerū
c permu.lib.vj.in ꝯtrium facit.c.rodulphus.[c] de re
scrip.Hosti.dicit ꝙ in statutis constitutionib⁹ et
priuile.ꝛ appellatiōe diocesis venit ciuitas.secus
in rescriptis cōtētiosis vt in.c.ꝯtrio.Et licet doct.
hic trāsierint cū eo tn̄ mirādū est de hoc dicto.nā
potius diuersificat casus q̄ reddat rōnē diuersi-
tatis.Si eñ ob odiū rescriptorū contingit restri-
ctio:vt i.d.c.rodulphus.ꝛ idē ꝛ fortius posset cō-
tingere in statutis penalib⁹ odiosis deuiātib⁹ a
iure cōi:ꝛ idē in priuilegijs odiosis:ideo dic me-
3 lius in hac materia vt dixi.i.d.c.rodulph⁹. † No.
ibi adulteria:tex.no.quē sepius soleo allegare.qd
eps pōt super adulterijs procedere etiā ꝯ laicos.
nā tex.hic non restringit ad clericos.nam de cleri
cis nullū fuisset dubiū:sed loquiꝛ gn̄aliter in tota
d diocesi.ꝛ ideo dico qd locus est preuētioni[d] inter
iudicē ecclesiasticū ꝛ secularē.nam ꝛ secularis de
hoc delicto cognoscere pōt:vt in.c.rex debet.xxiij.
q.v.ꝛ in.c.tue.de ꝑcu.Et hoc facit ꝯ opi.Jo.an.
in.c.fi.de fo.cōpe.lib.vj.vbi dixit ꝙ adulteriū est
crimē ecclesiasticū quaten⁹ agiꝛ ad separationē
thori matrimonialis.Sz si vis saluare istd dictū
dicas ꝙ tūc est eccl'iasticū merū.i.ꝙ nullo modo
pōt de eo se impedire secularis:sed qn̄ agiꝛ ad pu
niēdū delictū seu ad prohibēdū non est mere eccle
siasticū sz mixtū.ꝛ hāc materiā plenissime exami
naui in.c.cū sit gn̄ale.de fo.cōpe.vbi gn̄aliter fui
prosecut⁹ que crimina sunt mere ecclesiastica vel
4 mixta. ¶ † No.ibi:liberam potestatē.ꝛ tene mēti
e ꝙ si alicui daꝛ ptās libera[e] ꝑcedēdi i aliquo casu
f nō itelligiꝛ ꝙ aliqd faciat ꝯ ius[f] sz solū vt absque
alicuius impedimento vel licētia hoc possit face-
re.nam verbū liberū hoc importat.ad hoc no.in
c.de multa.de ꝑbē.ꝛ in.c.licet eps.e.ti.li.vj.ꝛ opti
5 me ꝑbaꝛ hic. ¶ † Ultimo not.ꝙ epi.ꝑn̄t vbi res
exigit inuocare auxilium brachij secularis puta
exigēte rebellione subditorū:ideo alibi disponiꝛ
ꝙ familia potestatis nō incurrit excōicationē si
ad mādatū epi capit clericū ꝛ ducit ad carcerē et
violēter:vt in.c.vt fame.de sen.excō.Et an iudex
secularis teneaꝛ indistincte dare suā familiā et oē
6 auxiliū iudici eccl'iastico postulāti.j̄.dicā. ¶ † In
glo.j.ibi:cū frequēs ꝛ clamosa fama.vult ergo gl.
tex.restrigere vt tūc possit eps inqrere ꝯ subditū
cum vehemens infamia insurrexit ꝯ eum.dicunt
doc.ꝛ bene hoc dictū ꝑcedere i inqsitione ordina
ria ꝛ speciali.q̄.s.fit ꝯ certā ꝑsonā.Sz in inqsitiōe
g extraordinaria ꝛ gn̄ali⁹ q̄ nō fit ꝯ certā ꝑsonā sz
gn̄al'r nō reqriꝛ ꝙ ifamia ꝑcedat ꝑ h:qꝛ eps visi
tādo inqrit gn̄al'r qual'r viuant ppl'i.ad h.x.q.j.
relata.ꝛ c.placuit.ꝛ in.c.de censi.libr.vj.ad idem

d ¶ Preuentioni. Adde Pe.de ancharā.consil.xiiij. Sebasti.Sapia.
e ¶ Potestas libera. Quot modis qd dicaꝛ liberum decla.bal.in.l.ij.col.x.C.de serui.ꝛ aqua.Et ad ꝑpositū vide Car.in c.ad hec.de relig.do.Heni.in.c.j.de regula.in.vj.Jas.in.l.j.C.de sacrosan.eccle.Deciū in.c.q̄ in ecclesiarū.colū.ij.post are.ibi.s̄.de ꝯstit.vbi plura de v̄bo libere:et infinita accumulat And.siculus hic.
f ¶ Contra ius. Adde Ro.consi.cxlviij.Petr.de ancha.consi.cclx.Anto.Francisc.
¶ Adde ꝙ istud verbū:libera potestas:vel verbū:libere:bene exclu-dit consuetudinē ꝛ appellationem:non tamen exclu dit iuris ordinē.c.sacrosancta.de ele.ꝛ ideo dicim⁹ ꝙ talia verba nū-q̄ extēduntur ad illicita et iniusta.not.in.c.transmissam.de ele.in fin.ꝛ facit.l.filius.ff.de dona.ꝛ.l.ꝯtra iuris.i.§.si filius.ff.de pact.ꝛ de significato hui⁹ v̄bi:libere.vide que not.in.c.de multa.de preben.ꝛ in c.licet episcopus.eo.ti.lib.vj.ꝛ vide glo.in vers.libere.in cle.fin.de etate ꝛ quali.ꝛ aliam similiter in ver.libere.in cle.dudum.de sepultu.ꝛ vide gl.in.c.ordinarij.de offic.ordi.libr.vj.ꝛ gloss.in.c.cū plures.de offi.deleg.eo.libr.ꝛ vide que habentur in c.irrefragabili.in prin.de offic.ord.
g ¶ Et gn̄ali. adde Old.consi.cclxxvij.Bal.consil.lxiiij.iiij.lib.

a ¶ Compellere ſecularē. Sed an ep̄s poſſit tenere familiā armatā. vide Bal.ꝙ dicit in.l.iij.§.fi.de offi.pref.vigi. Andre.Barba.

b ¶ Fidē de proceſſu. Adde videndū Old. cōſi.lxxxix. incip. epiſcopus.

c Sebaſtia. Sapi. ¶ Ep̄s volebat.vide ad hoc Oldr.in cōſi.lxxxix. et Pet.de ancha.in regula.ea que in ver.queſtio.de regu.iur.in.vj.

d ¶ Ualde no.ad de Old.ꝯſi.alle.⁊ facit ꝙ ꝓmittens aliquē defendere nō tenet̄ defendere iiuſte.vt voluit ancha.ꝯſil.clxxx. ⁊ aret.cōſi.cxliiij. Anto.Franc. ¶ Ad ħ ad qd teneat̄ ꝓmittens aliquē defendere dicas ꝙ intelligitur obligat⁹ defendere de iure: ⁊ non de facto:⁊ iuſte ⁊ nō iiuſte:vt ꝑ Bart.in.l.dānila vlti.ff.de dā. infec.⁊ in.l. ſtipulatio iſta.in ꝑnci. in pe.co.ff.de ꝟ.obl. ⁊ habet̄ ꝑ Bald. in.l.fi.in ꝟſi. q̄rūt doct.C.de actio. emp. Si aūt ꝓmiſiſſet defendere de iure ⁊ de facto ad qd teneat̄ vide bar.in.l.in illa ſtipulatiōe ꝑ te nō fieri.ff.de ver. ob.vbi dicit ꝙ dꝫ defendere ſi mouetur lis de iure vel de facto.⁊ dꝫ ꝓducere teſtes et iura ⁊ ſoluere ſumptus ⁊ expenſas. nō tñ tenet̄ defendere cū armis nec armata manu reſiſtere.qđ etiā voluit Bal.ī ꝑalle. l.fi.C.de ac.emp. ⁊ habetur ꝑ Cy. i.l.i.qđ vi aut clā. ⁊ vide ꝑ alex.in.l. ſtipulatio iſta.ff. de verb.obl. ⁊ dicit tū Bar.in.l.conſtitutione ſſoꝛ in §.[illegible].co. lum. ꝙ qui tenet̄ alium defendere: tenet̄ etiā cū armis defendere: qđ puto intelligēdū ꝙ qs tenet̄ defendere ex iuris diſpoſitione: puta patriā ſuā. vt in l.i.in.§.fin.⁊ ibi ꝑ Bar.ff.de iuſti.et iu. Et adde ꝙ qs non cogit̄ alium defendere ſi non vult.imo poteſt precium recipere vt defendat.l. metu.§.ſed licet.⁊ ibi Bar.ff.quod met.cau.⁊ in.l.j.§.ſed in eo.ff.ad ſille.⁊ ideo dicit Bal. in l.i.in.iiij.col.de ſer.fug.ꝙ qui poteſt defendere ⁊ nō defendit non dicit̄ opem vel fauoꝛem preſtare. ⁊ dicebat Barto.in.d.§.ſed in eo. ꝙ qui pōt alium defendere ne occidatur ⁊ nō defendit:non tenetur niſi al's ſit particeps ⁊ conſcius criminis. Item an pater teneat̄ defendere filium ⁊ econtra.⁊ de alijs perſonis que tenētur defendere.vide per ſpe. in titu.de acto.in ver.ſed queritur vtrum pater.

xxxv.q.vj.in.c.ep̄s in ſynodo. Idē eſt qñ delictū eſt notoꝛiū ⁊ neſcit̄ qs illud cōmiſit:nā tūc ſupioꝛ facit inquiſitionē generalē.vt no. Inn.in.c.bone. el.j.ſ.de elec.⁊ Bar.in.l.fi.ff.de queſt.idē dic cū prelatus inquirit nō ad finē puniēdi ſed in finem impediēdi ꝓmotionem ad aliquā prelationē vel ad oꝛdines.nam ſine aliqua infamia precedēti dꝫ tunc ſuperioꝛ inquirere de vita ⁊ moꝛibus ꝓmouendi.ad hoc quod ſe.⁊ no.in.c.j.de poſtu.prela.⁊ in.c.cū nobis.de elec. ¶ In glo.in verb.canones. ibi:⁊ etiā de quocunqꝫ moꝛtali peccato. Aduerte qꝛ gl.prima fronte vr̄ ſibi cōtraria.nā primo dicit qđ ep̄s dūtaxat inquirere dꝫ de cauſis ſynodalibus.i.de cauſis ſpectantibus ad foꝛum eccleſiaſticum.⁊ dixit de ſynodalibus qꝛ oēs cauſe olim deferebantur ad ſynodum epoꝛum.vj.qō.ij.in.c.j.et ij.⁊ in.c.j.de iudi.tamē poſtea ſubijcit ꝙ de quolibet peccato moꝛtali dꝫ ep̄s inquirere:⁊ ſic videretur exhauſta iuriſditio iudicū ſeculariū contra.c. rex dꝫ.xxiij.q.v. Hanc materiam examinaui in.c. nos inter.de pur.ca.vbi bo.gl.⁊ longe latius in.d. c.cū ſit generale. Et cōclude pro intellectu gloſ. ꝙ quedā ſunt crimina mere eccleſiaſtica de quib⁹ iudex ſecularis nullo modo ſe intromittere pōt vt eſt crimen hereſis.de here. c.vt inquiſitionis.§.ꝓhibem⁹.lib.vj. Quedā ſunt crimina mixta de qb⁹ vterqꝫ.ſ.ſecularis:⁊ eccleſiaſticus cognoſcere pn̄t vt crimen ſacrilegij:vt in.c.cū ſit generale. ꝑalleg. ⁊ in.c.felicis.de pe.lib.vj. Regulariter ꝟo de alijs criminibus in terris imperij nō pōt iudex eccleſiaſticus ſe impedire niſi indirecte quo ad penitentiā imponendā:⁊ ad delictū prohibendū:vt in.c. no-
7 uit.de iudi. ¶ † Niſi delictū ſit notoꝛiū: nam tunc cū deprehendat̄ negligentia iudicis ſecularis pōt iudex eccleſiaſticus ꝓcedere vt no. hic Inno. ⁊ in
8 d.c.nouit.c.j.§.notoꝛia.de cenſi.lib.vj. ¶ Et in fi. glo.no.glo.qꝛ ſatis eſt plana in materia ſua.⁊ idē ſentit gl.in.c.iudicet.iij.q.vij.⁊ cōcludit gl.ꝙ neqꝫ condēnādo neqꝫ abſoluēdo dꝫ iudex ſequi cōſciētiam ſuā,ſed moueri ex probationibus corā eo factis.do.Ant.recitat hic dicta Cald.que poſuit in c.paſtoꝛalis.§.qꝛ vero.ſ.de offi.dele.⁊ ibi ego recitaui ⁊ plene examinaui iſtū paſſum.et ſequit̄ do. Anto.⁊ cald.preterꝙ in vno. Dicit eñ ꝙ ſi iudex hꝫ conſcientiā ꝯ reū lꝫ accuſatoꝛ nō probet non dꝫ eū abſoluere diffinitiue vt dicit Cald. ſed ſolū ab obſeruatione iudicij:qꝛ ſi abſolueret diffinitiue illa ſnīa obſtaret in alio iudicio:⁊ ſic reus tranſiret impunitus. Sed mihi plus plꝫ opi. Cal.qꝛ in nullo facit ꝯ conſcientiā in abſoluēdo eū pure ⁊ ſimpliciter: qꝛ nō ſequitur:eſt crim.noſus:ergo neceſſario condēnandus quia nō dꝫ condēnari criminoſus niſi accuſet̄ ⁊ probet̄.vt.vj.q.ij.in.c. ſi tm̄.⁊ in c.placuit.⁊ in.l.i.eſcripto.ff.de mune.⁊ hono.vnde ex quo delictū non eſt probatum dꝫ illum abſoluere:qꝛ occulta ſunt relinquenda iudicio dei.vj. q.i.ſi oīa.facit.c.qualiter ⁊ qñ.el.j.in fi.de ac. Itē xp̄s ſimpliciter abſoluit mulierē quā ſciebat adulteram dū dixit quis te cōdēnauit mulier:⁊ illa reſpondēte,nemo dn̄e.dixit xp̄s.nec ego te cōdēnabo,vade ⁊ amplius noli peccare.vt habet̄ in euāgelio. Chriſti aūt actio noſtra eſt inſtructio.vt.ſ.c. xxi.⁊.ij.q.j.deus.⁊.c.ſignificaſti.ſ.de elec. ⁊ lꝫ iſte reus euitet penā tempoꝛalē nō euitabit eternam. ſecus econtra qñ iudex hꝫ conſcientiā firmā pro reo.nō eñ dꝫ eū cōdēnare ꝓpter ꝓbationes:qꝛ innocēs non eſt puniē-
9 dus:⁊ certe tūc faceret ꝯ conſcientiam ſi puniret innocentē. ¶ † Ultimo ergo aduerte.qꝛ glo.inepte poſuit additionē in fi.dū dicit ꝙ qui ꝯ conſcientiā iudicat punit̄:⁊ tñ primo dixerat ꝙ nō dꝫ iudicare ſm conſcientiā ſed ſm allegata:nec gl.fideliter recitat caſum illius.c.cum eterni.nā ibi ſimpliciter nō dr̄ ꝙ iudicans ꝯ conſcientiā ſit puniendus. nā ſi hoc diceret ceſſaret hec diſceptatio ſed ꝯ conſcientiā ⁊ cōtra iuſtitiam q.d.ꝙ ſi iudicat ſimpliciter ꝯ iuſtitiā nō incurrit penam de qua ibi niſi etiam faciat contra conſcientiā.nā ſepe iudex iudicat iniuſte per erroꝛē ⁊ nō ex certa ſcientia quo caſu nō punit̄ illa pena de qua ibi:et ſic ponderando illū tex.potes euitare ꝯtrarium quod de illo multum ſtricte foꝛ-
10 mari pōt. ¶ † In gloſſ.in ver.publicū.in fi.no.duo ex gloſſ.ꝙ ſi iudex ſecularis dꝫ impendere ſuū brachiū ⁊ auxilium iudici eccleſiaſtico ita iudex eccl'iaſticus debet iuuare ſeculares contra ſubditos ſibi rebelles.
11 ¶ † Scdo no.ꝙ iudex ſecularis pōt cōpelli per excōicationem ad dandum familiā ⁊ auxiliū ſuum iudici eccleſiaſtico. Inno.fatet̄ hoc primū ſed dat ſuas differētias in hoc inter eccleſiaſticū ⁊ ſecularē:qꝛ eccleſiaſti-
a cus pōt cōpellere ſecularē[a] ſi nō vellet ſibi impēdere auxilium:vt in iuribus allegatis in gl.ſed non econtra:quia ſecularis non pōt compellere eccleſiaſticū: qꝛ maioꝛ eſt eo.facit.c.qualiter.de iu.⁊.c.legimus. in fi. xciij.diſtin. Secunda differentia:qꝛ eccleſiaſticus nō tenetur iuuare ſecularē iudicē:puta excōicando ſibi rebelles niſi prius fiat ſibi fides de ꝓceſſu:qꝛ nō debet excōmunicare niſi premittat admonitionē ⁊ ex iuſta cauſa.ſed facta ſibi fide ꝙ ſubditus iniuſte eſt rebellis : debet iudex eccleſiaſticus illū bannitum ſeu rebellem vel proſcriptū ꝑ iudicē ſecularem excōicare:ſed ecōtra iudex ſecularis dꝫ obtēperare iudici eccleſiaſtico:licet non faciat ſibi fidē de ꝓceſſu. Sed poſtea Inno.videtur ſe limitare dicens:ꝙ ſi extra iudicium iudex eccleſiaſticus petit auxilium a iudice ſeculari ⁊ cōſtat ipſi ſeculari qđ iniuſte petit nō tenetur nec dꝫ iudex ſecularis ſibi impendere auxiliū:qꝛ nō debet eum iuuare ad malū ſed ad bonū:⁊ ſic intellige iſtū tex.ibi cū dicit nō ad preiudicandum ⁊c. nam iudex ſecularis nō eſt inferioꝛ ſed par iudici eccleſiaſtico ſm eum ⁊ ideo non tenetur ſibi obtēperare ſi iniuſte petit.facit.xcvj.diſt.cū ad verū.qđ verbū no. Sed ſi petit auxilium in iudicio vt qꝛ ꝓceſſit iudicialiter ⁊ nō fuit appellatū nec ſupplicatū tenetur iudex ſecularis mandare executioni ſententiā iudicis eccleſiaſtici nec debet admittere exceptionem iniuſtam.facit.c.ij.de excep.lib.vj.d.Ant.in hoc inſtat ⁊ finaliter videtur concludere ꝙ ſi eſt caſus in quo iudex ſecularis pōt cognoſcere
b nō tenetur exequi niſi ſibi faciat fidē de proceſſu[b]. ⁊ videtur ꝙ hec fuit opi.Bar.in.l.diuus.ff.de cuſto.⁊ exhi.re.⁊ ibi dicit no.ꝑ illum tex.ꝙ ſi iudex eccleſiaſticus tradit conuictum de hereſi iudici ſeculari vt ipſum puniat nō tenetur illū punire niſi ſibi prius oſtēdatur proceſſus vt ſic videat an iuſte fuerit proceſſum ꝯ illum. Ad idem alle.qđ hr̄ in auten.
12 de ſan.epi.in.§.ſi vero crimen. ¶ † Sed aduerte qꝛ in exēplo ſuo Bar. de directo dixit contra caſum.c.vt inquiſitionis.in.§.prohibemus. de here.lib.vj.vbi dicit̄ ꝙ de crimine hereſis cū ſit mere eccleſiaſticū neqꝫ directe neqꝫ indirecte poteſt iudex ſecularis cognoſcere:ſed pura ⁊ nuda executio ad eum pertinet ad requiſitionē iudicis eccleſiaſtici:⁊ tene menti illum tex. Idē putarē dicendū ꝑ illū tex.vbi crimina eſſent mere eccleſiaſtica:ſed vbi crimina non eſſent mere eccleſiaſtica:tunc ſi tradit̄ aliquis curie ſeculari:⁊ qñ clericus degradat̄ iudex ſecularis nō debet eum punire niſi fiat ſibi fides de proceſſu quia ille efficit̄ de foꝛo ſuo ⁊ habet eum iudicare vt ſubditum:nō aūt vt purus executoꝛ.etiā in iſto caſu loquitur tex.in.d.§.ſi vero crimen. Sed ſi nō tradit̄ ſibi vt ſit de foro ſuo ſed iudex eccleſiaſticus petit vt tanꝙ executoꝛ exequatur ſuam ſnīam tunc ſatis pōt teneri opi. Innocen.hic vt iudex ſecularis illam ſententiā exequat̄ licet ſibi nō fiat fides de proceſſu.facit.d.c.ij.de exceptio.lib.vj. In executione eñ iuſtitie videt̄ iſte ſecularis inferioꝛ.argu. xxiij.q.v.in.c.princeps.⁊.c.adminiſtratoꝛes.ſed ſi iudex ſecularis ſciret ſententiam iniuſtam poſſet dici ꝙ nō teneretur illam exequi.ſaltem in cauſa criminali:qꝛ non debet eſſe executoꝛ ad malum contra conſcientiam.facit.l.nō tantū.ff.de appel. E per hoc decidit̄ alia queſtio nota.
c quā poſuit Io.an.hic ⁊ fuit Io.de mon.murlo. Epiſcopus volebat[c] viſitare quendam prelatum inferioꝛem:ille dixit ſe eſſe exemptum.⁊ appellauit ad papā.epiſcopus excōicauit illum:⁊ qꝛ ille nō curauit de excōicatione:petijt a iudice ſeculari vt daret ſibi familiā ⁊ auxilium ſuū iſte vero qui appellabat contradicebat : querebatur quid facere debebat iudex ſecularis.⁊ poſt multa iſte qui diſputauit concluſit ꝙ nō tenebatur impendere auxilium:qꝛ tenetur impēdere cōtra rebelles ⁊ reſiſtentes ep̄o de facto:ſecus autē de iure:⁊ in dubio preſumendū eſt pro appellāte vt deferatur ſedi apoſtolice.ar.c.directe.de appel.⁊ cum hac
d deciſione tranſeunt hic cōiter doc.quod eſt valde no.[d] ¶ † Quia facit
13 ad multa:vt ſi ſubditus etiā nō exemptus ex iuſta cauſa appellauit nō debet iudex ſecularis dare ſuū auxilium ad petitionē ep̄i contra illum ſubditum.tñ in caſu ſupra poſito forte aliud poſſet dici per.c.cum perſone.de priuil.lib.vj.qꝛ cum al's ſubditus dicit ſe exemptum debet exhibere priuilegium vel ſi allegat preſcriptionē debet exhibere priuilegium:qđ ſibi tribuit cauſam preſcribēdi:alias poteſt ep̄s vti iuriſditione cum habeat iuriſditionem fundatam de iure cōi:ergo ſi non ſeruat ſubditus qđ ibi dr̄ poteſt ep̄s legitime petere auxiliū brachij ſecularis.

vide

14 vide tñ in hoc quod dixi post Inn.in.c.venerabili.j.de censi. ¶ †Item scias qd ab eo qd.s.dixi.ꝙ iudex ecclesiasticus dꝫ excõicare rebelles iudici seculari ꝛ econtra iudex secularis dꝫ bannire ꝛ animaduertere in rebelles iudici ecclesiastico. Inn.recedit ꝛ videt velle qd nec iste dꝫ illos excõicare nec iste secularis istos proscribere vel bánire:ſꝫ satis est eos vitare. Sꝫ Hosti.tꝫ p̃mũ dictũ ꝙ est no.dicẽs qd ad petitionẽ iudicis ecclesiastici iudex secularis debet bãnire ꝛ punire subditos rebelles ꝛ inobedientes iudici ecclasiastico non curãtes de excõicatiõe:ita ecõtra ad petitionez iudicis secularis dꝫ iudex ecclesiasticus interdicere ꝛ excõicare subditos rebelles ꝛ ꝓscriptos a iudice seculari ꝛ ad hoc alle.no.dictum Innoc.in.c.licet ex suscepto.de fo.cõpe.vbi dixit ꝙ si aliqui subditi nolunt obedire imperatori de facto non succedit pa.in iurisditione sed dꝫ iuuare imperatorẽ ad domãdũ illos subditos.ꝛ sic dꝫ etiaꝫ prestare auxiliũ qd põt. Ex his habes optimũ remediũ pro istis nobilibus repulsis ab eoꝝ dñio.nã possent implorare auxiliũ ecclesie ꝛ ecclesia dꝫ subditos eis resistẽtes excõmunicare ꝛ interdicere. ¶ In gl.fi.ibi:vt sua autoritate ꝛc.hec expositio gl.licet vera sit in se est tamẽ satis extranea ad tex.vnde alij doc.exponunt nõ ad preiudicãdũ ecclesie.i.ꝙ per hoc non fit preiudicium ecclesie quominus possit iudicare sine auxilio brachij secularis. Alij dicunt nõ ad preiudicãdum.s.illi ꝯ quẽ petitur auxiluꝫ:qꝛ non dꝫ auxilium impẽdi ꝯ iustitiã:ꝛ hoc etiã sentit Innoc.vt dixi.s.vl' fm Host.non preiudicãdum.i.ꝙ per hoc nõ preiudicatur iudici seculari quominꝰ posset punire ꝛ imponere penã tẽporalẽ:ſꝫ hec opi.sibi non placet qꝛ nõ debet quis bis iudicari.xxiij.q.v.qd ergo.ꝛ i.l.licet .ff.nau.cau.sta.nisi dicatur ꝙ iudex ecclesiasticus imponat penã spiritualẽ seu penitentiã:iudex vero secularis imponit penã tẽporalẽ:sed hoc nõ placet Hosti.qꝛ ecclesia dꝫ defendere penitentem.xj.q.j.aliud.et sic transit

15 Jo.an.cũ Hosti. ¶ †Ex hac opi.posset colligi no.dictũ si opin.esset vera.s.qd punitusª spirituali vel temporali pena per iudicem ecclesiasticumᵇ nõ dꝫ puniri de eodem delicto per iudicem seculare.sed do. Ant. non placet hec sñia concludendo ꝙ qualitercũqꝫ fuerit punitus a iudice ecclesiastico potest tẽporaliter puniri p iudicem secularem si est de sua iurisditione.alleg.not.per Inn.in.c.dilectus.de pur.ca.ꝛ per eum in.c. de his.de accu.ergo vero puto qd hoc sit indistincte verum:sed vide ad hoc tex.no.in.c.felicis.de pe.lib.vj.ꝛ ibi Joã.an.dicit istam questionem fuisse disputatam.vnde vide ibi per eũ et qd no.in simili Bart.in.l.ij.ff.vi bo.rap.vide quod dixi in.d.c.cum sit genere.ꝛ in.d.c.de his.

1 Sacerdos non dicitur scire pro certo illud quod scit in confessione. quia potuit ille non verum dicere.12.
2 Criminosus cuius delicta non possunt probari non põt puniri.5.6.
3 Sacerdos potest in genere crimen sibi confessatũ redarguere.
4 Excõicatio põt ferri in incertam personam ratione furti ꝛ similium.
5 Sacerdos põt sine pctõ ministrare corã excõicato ꝛ eidẽ eucharistiam tradere si solus scit eum esse excõicatum ꝛ non potest aliter probari.6.
7 Sacerdos adductus in testem potest libere iurare se nescire licet illud sciat in cõfessione:secus si scit in penitentia citra confessionem.
Testis põt ꝛ debet testificari de re quam iurauit prius nemini dicere.
8 Excommunicare an possit quilibet sacerdos.
9 Excommunicare potest aliquis ratione consuetudinis.
10 Excõicatio est meri imperij:nec debet ferri sine cause cognitione.
11 Excõicatio non debet fulminari nisi precesserit trina monitio.
13 Delicta ꝗtumcunqꝫ occulta ligantur ex cõstitutione vel excõicatione
14 Excõicans si intendit vnum ex duobus excõmunicare et nescitur quis sit:quis eorum erit excommunicatus.
15 Sacerdos si intendebat consecrare singulas hostias quas habebat in conspectu quas tamen putabat esse decem ꝛ in veritate erãt plures an omnes vel que erunt consecrate.

I sacerdos. Ordinarius qui scit non vt iudex sed vt deus vl' homo subditum esse criminis reũ indeterminate poterit sed non nominatim eum arguere vel punire.h.d. ¶ Casus literalis. Sacerdos scit aliquem reum alicuius criminis:vel ipse criminosus ei cõfessus fuit: dicitur ꝙ si ille admonitus fuerit satisfacere sacerdos nõ debet eum nominatim arguere nisi ordine iudiciario crimen fuerit ei probatum:sed in genere admoneat illũ exemplo dñi qui dixit vnus vestrum me traditurus est:sed si ille qui dãnũ sustinuit petat iustitiam:sacerdos põt excommunicare illũ qui dãnũ dedit:hoc mõ excõico eũ qui fecerit tale factũ. Sed noĩe proprio nõ debet illũ excõmunicare:quãuis ei confessus fuerit:qꝛ nõ vt iudex illud scit sed vt deus:nec dꝫ illum admonere ne ingerat se cõioni ipsiꝰ sacerdotis qꝛ nec xp̃s iudã remouit. Bern. ¶ †Not.

1 j.argumẽtũ optimũ ex tex.ꝙ is qui aliquid scit ex confessione alicuius ꝛ in foro pniali facta non dicitur illud scire pro certo quia potuit ille nõ

c verum dicere:ꝛ sic nõ habetur certa scientia :ᶜtunc enim habetur certitudo cũ res deprehẽditur aliquo sensu corporeo:ad hoc.iij.q.ix.c.testes. ꝛ.l.si qñ.C.de testi.hoc enim videtur probare iste text.dum ponit ista vt diuersa.nam primo facit mentionem cum pro certo scit aliquem esse reum criminis et postea subijcitur vel si confessus fuerit ꝛc.quasi tunc pro certo non sciat.ꝛ hoc probat ista litera.lꝫ glo.j.aliter sentiat.in hoc

2 tamen non videt ponderasse text. ¶ †Scdo not.prelatum non debere subditum nominatim arguere de aliquo delicto nisi possit illud deli-

ctum plene ꝓbari.non eñ creditur etiã superiori

d si dicat aliquẽ esse reum criminisᵈ.vj.q.ij.in.c.placuit.ꝛ in.c.si tm̃.puto tñ qd i secreto põt eũ admonere:qꝛ talis admonitio nõ põt nisi prodesse.arg.

3 ij.q.j.si peccauerit. ¶ †Tertio no.ꝛ tene mẽti qd de delicto cuius quis est cõscius vt deus possit in publico redarguere peccatoreꝫ in genere ꝛ tamẽ nõ determinate.hoc etiã colligit exẽplo xp̃i.sciebat eñ deus eum iudam traditurum tñ nõ oĩno siluit ſꝫ in genere eum redarguebat:ꝛ delicti supplicium minabatur dum dicebat qd melius erat

b si natꝰ nõ fuisset homo ille ꝛc.ꝛ tene mẽti hoc dictũ:ex quo habes casum in quo põt sacerdos delictum sibi confessatum in genere redarguere.

4 ¶ †Itẽ no.ꝛ tene mẽti qd pro quolibet damno illato põt recurri ad iudicẽ ecclesiasticuꝫ vt excõicet eum qui dãnũ intulit.lꝫ ꝓbari nõ possit determinate quis dãnũ intulerit.nã rõne peccati mortalis dꝫ recurri ad ecclesiã vt in.c.nouit.de iudi.ꝛ in hoc tex.iste põt quotidie practicari specifice in furto qñ nescitur autor furti. ¶ Itẽ no.tres sciẽtias quas põt quis in eodẽ facto habere .nã põt habere vnã vt homo qꝛ videt.scdam vt deꝰ:qꝛ ille fuit sibi cõfessus in pnia.tertiã vt iudex:qꝛ ordine iudiciario factũ est sibi probatũ et possunt iste tres scientie haberi alternatiue seu distributiue ꝛ ẽt simul.nam põt quis scire tm̃ vt deus:vl' vt hõ: vel vt iudex. Item põt scire simul vt homo qꝛ vidit:ꝛ vt deus qꝛ etiã fuit sibi confessus. Itẽ vt iudex:qꝛ postmodum in iudicio fuit sibi probatuꝫ ꝛ hoc satis ꝓbat iste text. Sed nunqd possint iste sciẽtie sibi aduersari adinuicẽ in eodẽ subiecto vt possit eadẽ persona certum qd scire vt deꝰ ꝛ contrariũ scire vt homo vel iudex.vide quod dixi in

5 c.pastoralis.§.qꝛ vero de offi.dele. ¶ †Itẽ no.casum in quo sacerdos sine peccato ministrat pñsente excõicato cum.s.non põt probareᵉ illum esse excõicatum:qꝛ hoc nõ scit vt homo:sed vt deꝰ:ꝛ sic optime facit hec litera i arg.qd sacerdos non dꝫ desistere a celebratione diuinorum:licet sciat aliquẽ ex presentibus esse excõicatum ex quo hoc ꝓbari non potest. Hoc tamen ego admitterẽ i celebratiõe necessaria:ꝛ ita loquitur iste text.secus in

6 volantaria.arg.xxiij.q.j.c.fi. ¶ †Ultimo no.casum in quo sacerdos non debet denegare corpus christi etiam excõicato cum.s.probare non potest illum esse excõicatum licet sciat vt homo vel vt deus.hoc etiam colligitur exẽplo Christi qui hoc sacramentum non denegauit iude:sed sibi ꝛ alijs

7 apostolis cõtulit:vt.j.q.j.christus. ¶ †Sed quid si sacerdos ꝓducitur in testem contra reum criminis nunquid teneatur respondere de eo qd

f scit vt deus:dic secure tenendus qd nonᶠ.ad hoc c.dilectus.de excel.prelat.ꝛ in.c.omnis vtriusque. de pen.ꝛ re.vnde secure respondere potest se nihil scire:quia non producitur in testem vt deus:sed vt homo ꝛ tanꝙ homo nescit:secus autem ẽ si ne sciret vt deus:sed vt homo licet alius sibi dixisset

g secreta et iuramento prestito quod non reuelet:ᵍ nam non obstante illo iuramẽto si producitur in testẽ:dꝫ dicere veritatẽ.rõ est qꝛ illud iuramentũ non extẽditur ad illum casum cũ.s.ꝓducit i testẽ ꝛ si intẽdebat iurans ad hũc casum se extẽdere iuramẽtũ fuit temerariũ:ꝛ ideo nõ seruãdũ.ita no. sentit Inn.in.c.qualiter.C.qñ.j.d accu.vbi vidꝫ ꝛ tene mẽti. Itẽ dic qd nõ semp dꝫ sacerdos scire vt deꝰ lꝫ is qui sibi reuelauit dixerit qd sibi dicebat in penitentia. Tunc eñ solũ dꝫ peccatũ detectum in penitẽtia vt deo qñ peccator querit salutẽ anime sue.secꝰ aũt si causa libidinis seu ratione amicitie dixerit quis peccatũ sacerdoti:qꝛ tũc nõ dicitur in penitentia.lꝫ ille dicat dico in penitẽtia:qꝛ ille non tenet locũ dei in hoc ex quo ad eũ non recurrit vt ad deũ.hoc no.sentit Inn.in.d.c.oĩs. et

8 tene menti:quia multi decipiunt. ¶ †Quero ꝓ declaratione litere nũquid quilibet sacerdos possit excõicare.videt primo qd sic.ar.huius tex.naꝫ hic fit mentio de simplici sacerdote. Hosti. intellexit text.in sacerdote curato:ꝛ sic videtur velle qd sacerdos habẽs curaꝫ possit excõmunicare paro-

Sebasti. Sapia.
a ¶ Punitus. Uide de hac qõ.late per bal.et moder. in.l.cũctos populos.C.de sum.tri. ꝛ fi.catho.vbi late tractant an et qñ quis põt duplici pena puniri.
¶ Iudicem ecclesiasticũ. Adde qd voluit are.consil. lxvj.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Certa scientie. Qñ dicat certa scia vltra allegata p Andr.siculũ hic vide late alex. in.l.j.col.iiij. cum seq.ff.si cer.pet.et ex his q̃ dicit hic dñs Abb.colligitur ꝙ cõfessio facta sacerdoti non ꝓbat in foro iudiciali cũ cẽseat facta deo. et ita no. bald.in.l.archigerontes.C.de epis. audi. qd tñ limi. vt nõ ꝓcedat i cã matrimonij vt est glo.in.c.tua nos. de spõsal.quã ad hoc reputat sing. Lud.ro.i.l.si non spãli.C.de testa.ꝛ do.Jas.i.l.j.§.huius studij.ff.de iu sti.et iure.vbi arguit ꝯ isto text.cõtra dicta ibi p doctores.
d ¶ Reum criminis.addde Oldr. consil.lxxxj.
e ¶ Non põt ꝓbare. Adde qd voluit Cal.consi.iiij. de sen.excom.
Zacharias.
f ¶ Qd non. adde qd posuit i apost. ad istuꝫ in.c.lecte. in fi.in apostil. in ꝟsi.de volũtate.s. de renum.vbi remissiue tetigi hãc questionem.
g ¶ Qd non reuelet.adde quod voluit Alexã.consil. clxxij.
Zacharias.
¶ Adde ita tenere in proprijs terminis Inn.in c.qualr ꝛ qñ.lo.j. j.deaccusa.

a ¶ Parochianū. Adde vt ꝑ Lap. alleg. xxxviij.

b ¶ Monitione. Adde ro. ꝯsi. cccclxxxij. ꝙ tñ quando quis declarat̃ excõicatus nõ requiritur citatio. Anto. Fran.

¶ Tu dicas ꝙ ĩ denũtiatiõe excõicatiõis q̃ ip̄o iure infert̃ si factũ est notoriũ nõ reqrit̃ citatio: ſ; in declaratiõe facti ꝓpter qd̄ insurgit excõicatio reqrit̃ citatio ſm Ho. ⁊ Fel. in. c. rephẽsibilis. d̄ ap. ⁊ vid. d. car. in cle. in plerisq;. de elec. in. x. q. vbi dicit ꝙ in ꝓnũtiãdo penã esse ꝯmissam: ⁊ ip̄o iure sit ꝯmissa: tñ reqrit̃ citatio: q2 posset subesse aliq̃ legitima defensio. ⁊ id̄ dicebat Jo. an. in c. cũ scd̄ꝫ. d̄ hereti. lib. v. ꝙ ẽt qñ pena ip̄o iure iponitur reqrit̃ declaratio q̃ fieri dꝫ ꝑte citata. d̄ quo ẽt ꝑ bal. in. c. i. qb⁹ mo. feu. amit. in vsib. feu. ⁊ i. l. si qs maior. C. de trãsa. ⁊ i aut. hoc ampli⁹. i j. col. C. de fideic. ⁊ habet̃ ꝑ alex. in l. impator. ff. de iure fis. ⁊ hr̃ per glo. in cle. pñti. d̄ cẽsi. An aũt ĩ absolutione ab excõicatione reqrat̃ citatio habet̃ ꝑ Inn. in. c. prudentia. in pe. col. de of. dele. vbi dicit ꝙ nõ. de quo etiam vide ꝑ spe. in tit. de ꝯtu. in. §. nũc dicam⁹. in fi. sed pone. ⁊ ꝑ Joã. an. in. c. qua fronte. de appel. Sebasti. Sapia.

c ¶ Appellatione p̄latoꝝ. vid̄ arch. in. c. ij. de fo. cõpe. lib. vi. Inno. in. c. firmiter. de sum. tri. ⁊ fi. cath. abb. in. c. decernim⁹. j. de iudi. vbi andr. siculus. col. v. vbi dicũt ꝙ appellatiõe prelatoꝝ veniunt etiã abbates de quo etiam late ibi ꝑ Deciũ.

¶ Inferiores. adde qd̄ voluit Lapus allega. v.

chianum suum. ꝓ quo etiã facit tex. in. c. seq. Alij dixerunt ꝯtrium. Pe. ⁊ Abb. ꝯcordando dicunt ꝙ aut hoc hꝫ cõsuetudo ⁊ põt sacerdos excõicare et cũ cause cognitione iuxta cõsuetudinẽ. ¶ † Et ex 9 primo mẽbro no. ꝙ cõsuetudo põt dare potestatẽ excõicandi: qd̄ an sit veruꝫ indistincte vide latius per Inno. in. c. olim. de resti. spol. ⁊ qd̄ ibi leg. ⁊ no. in. c. cũ cõtingat. de fo. cõpe. Et an teneat excõicatio rõne possessionis tñ. vide qd̄ no. Jo. and. in. c. auaritie. de ele. lib. vj. cessante v̄o cõsuetudine põt sacerdos curatus ſm eũ excõicare parochianum[a] in genere ⁊ sine cause cognitione: cũ cause vero cognitione vel certã ꝑsonã excõicare nõ põt: q2 non est iudex: ⁊ sic istũ tex. intelligũt qñ sacerdos curatus fert excõicationem in gñe: ⁊ cũ hoc intellectu trãseunt hic Jo. an. ⁊ d. Ant. ⁊ no. hoc singulariter ꝓpter autoritatẽ istoꝝ doc. ¶ † Sꝫ ego semꝑ te 10 nui indistincte ꝙ cessante ꝯsuetudine sacerdos curatus nec in gñe nec in specie excõicari põt. plene hunc articulum explicaui in. c. si qs ꝯ. de fo. cõpe. in repetitione. ⁊ ꝓbat̃ sic. excõicatio est iurisditionis ꝯtentiose q̃ nõ debet ferri nisi cũ cause cognitione ⁊ fertur in inuitũ. ij. q. j. nemo ep̄s. sed sacerdos curatus nõ hꝫ iurisditionẽ fori ꝯtentiosi sed penitẽtialis tantũ. ꝓ hoc. xj. q. j. c. de persona. item excõicatio est meri imperij: vt not. Inn. in. c. transmissam. de elec. simplex aũt curatus nõ hꝫ ea que sunt merij imperij. Itẽ iura tñ a iudicibus dicunt excõicationẽ esse ferendã. vt in. c. i. de sen. excõ. lib. vj. vbi ter repetitur verbũ iudex. Ad idẽ. c. querenti. de ver. sig. ⁊ in. c. archidiaconus. de offi. archid. non ob. iste tex. dꝫ eñ intelligi de sacerdote alias ordinario: nã ⁊ episcopi olim appellabãtur sacerdotes. xcv. distin. c. olim. nã sacerdos est nomẽ dignitatis ⁊ honoris. xxj. distin. cleros. ⁊ hoc sentit Uin. hic. ⁊ hoc etiã ptꝫ ex rubro. nã hic tractat̃ de officio iudicis ordinarij. ergo vt ista decretalis cõueniat rubro dꝫ intelligi de sacerdote alias iudice ordinario. dꝫ eñ nigrum conuenire rubro: vt not. gloss. in. c. tibi qui. de rescrip. lib. vj. ⁊ in. c. bone. de confirm̃. vti. vel inuti. ⁊ in. c. si super gratia. de offi. deleg. lib. vj. Hoc etiã probat ista litera ibi: nisi iudiciario ordine ⁊c. ⁊ ibi: petierit iustitiã. certũ est ꝙ a simplici curato nõ petit̃ iustitia cõtra dãnũ inferentẽ nec ꝓceditur corã eo ordine iudiciario. Ex his cõcluditur ꝙ hec litera non probat opi. istoꝝ doc. ⁊ pro hoc vide bo. gl. q̃ hoc sentit in. c. seq. vbi dicam. ⁊ in. c. nemo ep̄s. ij. q. j. ⁊ ad. c. sequẽs. dic vt ibi dicetur: ⁊ hãc opi. ꝙ non possit sentit Collecta. 11 hic. ¶ † Scd̄o queritur nunqd hec generalis excõmunicatio sit fereda precedẽte cõpetẽti monitione[b]. dic ꝙ sic. vnde nec in genere nec in specie dꝫ ferri excoicatio nisi precedente trina monitione: vt in. c. romana. in ver. sed nec. de sent. excõ. lib. vj. 12 ¶ † In gl. i. põdera gl. quã inducit do. Anto. ad saluandũ teſtẽ qui dicit aliqd pro certo scire. ⁊ interrogatus de cã sciẽtie rñdet q2 ille fuit sibi ꝯfessus sed certe hoc dictũ nõ probat̃ in tex. sed poti⁹ oppositum. vt. s̄. dixi in primo nota. ⁊ dic vt ibi. ¶ In glo. ij. ibi: qd̄ licitum est in gñe. not. gl. ꝙ regulariter illud qd̄ lꝫ in genere licet in specie ⁊ ecõ 13 tra. ⁊ idẽ tenẽt hic cõiter doc. ¶ † Et no. glo. sequẽtem. ⁊ ex ea ⁊ ex tex. collige ꝙ excõicatio gñaliter lata ligat delictũ quantũcunq; o cultũ seu delinquentem. ⁊ sic iudicio meo hic est tex. pro gl. no. in cle. j. de here. vbi examinat an constitutio militantis ecclesie ligat delictum oino occultũ: ⁊ cõcludit ꝙ sic. ⁊ tene mentι illam gloss. ⁊ istum text. ad hoc. 14 ¶ † In gl. pe. in fi. ꝯcludit ergo glo. ꝙ nullus istorum erit excõicatus. ⁊ idẽ tenet Goffr. dicẽs ꝙ ex quo non cõstat de intentione excõicantis nullus vigore sententie erit excõicatus. cõsulit tamen ꝙ vterq; se faciat absolui ad cautelã. Hostiẽ. dicit ꝙ vterq; est ligatus q2 deus nõ curat de verbis: sicut ⁊ alis ecclesia nõ curat de verbis si constat de intentione. vt in. c. in his. de verbo. sig. mihi placet opi. glo. ꝯiuncta opiñ. Gof. facit. c. gratie. xj. q. iij. item. l. iij. §. si duobus. quã glo. adducit pro ꝯtraria opi. facit pro hac opi. vt nullus sit ligatus. naꝫ ibi in fin. dicitur ꝙ legatum fuerit factum titio et

nõ apparet de quo titio testator senserit nulli debetur legatum. Item excõicatio nõ debet ligare vltra intentionẽ excõicantis. Nã potestas ⁊ volũtas debẽt concurrere ad expletionem cuiuscũq; rei. vt in. c. cum super. de offi. deleg. ⁊ in. l. mustũ interest. C. si quis sibi vel alteri. sed iste excõicans nõ habet animũ excõicandi nisi vnũ. ergo nõ dꝫ esse vterq; excõicatus nec alter ex quo nescitur de quo senserit. nam presertim in istis spiritualibus para, recta ⁊ certa dꝫ esse intẽtio ⁊c. de conse. distin. 15 iiij. retulerunt. ⁊ c. solet. ¶ † Et faciunt ista ad. q. sacerdos in die forte pasche volebat cõicare populũ ⁊ habebat añ se hostias. xj. quas tamẽ putabat. x. ꝓtulit simpliciter verba cõsecrationis. querit̃ vtrũ oẽs. xj. sint cõsecrate vel. x. tñ vel nulla. ⁊ salua determinatione ecclesie cõcludit hic Cald. ꝙ si habebat animũ ꝯsecrandi oẽs lꝫ erraret in numero omnes erunt cõsecrate: q2 nõ deficit intentio. Sed si habeat animũ cõsecrandi. x. ⁊ nõ plures nulla erit ꝯsecrata: q2 incertitudo vitiat. Nã vt dixi recta ⁊ certa dꝫ esse intentio in istis spũalibus ⁊ intẽtio est necessaria ad perficiendũ opus. vt in iuribus p̄alleg. ⁊ ꝓ hac opi. facit ista gl. in fi. nõ enim apparet quas ex illis vndecim voluerit consecrare.

1 ☞ Prelatorum appellatione veniunt nõ solum superiores sed etiam inferiores habentes iurisditionem.
2 Presbyter parochialis habet curam suorum parochianorum siue sint laici siue clerici.
3 Excommunicare possunt etiam prelati inferiores episcopis.
4 Sentẽtia lata per inferiores iudices tam ecclesiasticos q̃ seculares an possit per ipsos mandari executioni.
5 Jurisditio ordinaria competit illis qui sunt electi a collegio vel vniuersitate vel per superiorem. 7.
Anathema ⁊ excommunicatio in quibus differunt.
6 Rector scholariũ etiã clericus si fuerit electus ab vniuersitate scholarium laicorum nõ habet iurisditionem in clericos scholares.
Uniuersitas scholariũ an sit secularis vel ecclesiastica: consideratur an scholares laici sint plures vel pauciores.
7 Rector scholarium clericorum an habeat iurisditionem in ipsos.
Collegia possunt facere artifices inter se: ⁊ eligere rectorem qui habet ordinariam iurisditionem in ipsos in ciuilibus.
8 Artifices possunt conueniri non solum sub eorum rectore: sed etiã sub maiore iudice loci.
9 Episcopus concurrit in iurisditione cũ omnibus prelatis inferioribus sue diocesis: ⁊ est locus preuentioni: ⁊ forte hoc non procedit in prelatis regularibus vt infertur ex sequentibus.
10 Abbas habet iurisditionẽ in monachos in ciuilib⁹ ⁊ criminalib⁹. 12.
Monachi magis tenentur obedire eorum abbati q̃ ep̄o. 12.
11 Excõmunicatio semper presumitur iusta nisi probetur contrariuꝫ: vel nisi ab ea fuerit appellatum.
Appellatio ab excommunicatione nõ suspendit vinculum.

CUm ab ecclesiarum. Si ordinarius subiectus ep̄o, cõtert in sibi subiectũ iustam censurã ecclesiasticã ep̄s illam seruare dꝫ ⁊ eã sine satisfactione ⁊ consciẽtia ꝓferentis relaxare nõ debet. primo ponit̃ exordiũ: ex quo. scd̄o infert mandatum ibi: quapropter. ¶ Casus literalis. Plebanus sancti Pancratij aliqñ excõicabat aliquos pro excessibus suis. ep̄s florentinus absoluebat eos irrequisito dicto plebano. ꝑuenit hoc ad dñm papã. papa suꝑ hoc rescribit ep̄o florẽtino: dicẽs ꝙ si prelati ecclesiarũ proferũt censurã ecclesiasticã in aliquos malefactores, illa dꝫ rata ⁊ firma cõsistere ⁊ obseruari vsq; ad debitã satisfactionem. vnde mãdat papa ep̄o florẽtino quatenus si p̄dictus plebanus sniam excõicationis vel interdicti in aliquos parochianos suos tulerit ipsam faciat inuiolabiliter obseruari. Ber.

1 ¶ † Not. j. ex princ. iuncta suprascriptione ꝙ appellatione prelatorũ[c] c veniunt nõ solum ep̄i ⁊ superiores: sed etiam inferiores[d] habentes iu d risditionem. quod clarius probatur in. c. j. de eta. ⁊ quali. quinimo dicit hic Hosti. ꝙ etiam simplex curatus dicitur prelatus. vt ptꝫ hic in Plebano: sed tu dic melius ⁊ ꝙ ex lata significatione sacerdotes parochialium ecclesiarũ possunt dici prelati: q2 presunt parochianis ĩ foro anime: ⁊ hoc respectu plebanus põt dici p̄latus. hoc probat tex. in. c. tua. j. de cle. egro. ⁊ probat̃ ab allusione vocabuli: vel etymologia vocabuli: nã dicit̃ prelatus quasi pre alijs ditatus vel añ latus: sed stricte illi soli dicunt̃ prelati qui habent iurisditionẽ aliquã fori cõtẽtiosi. ad hoc tex. iuncta gl. in. c. decernimus. de iudi. ⁊ ibi dixi. ad idẽ tex. in cle. dudum. de sepul. vbi ꝑ se fit mentio de p̄latis per se de sacerdotibus curatis: ⁊ hoc mõ põt intelligi tex. nam iste plebanus habebat hic iurisditioneꝫ: quod ptꝫ ex eo q2 excõicabat parochianos suos: quod intellige de iure speciali puta ex prescriptione vel priuilegio. nõ autẽ de iure cõmuni: vt dixi. s̄. c. precedenti. nã istud. c. est situatũ sub rubri. de offi. iudi. ordi. sed certum est ꝙ plebanus non est iudex ordinarius parochianorum suo 2 rum in foro contentioso: loquitur ergo de iure speciali. ¶ † No. ergo secundo quod rector ecclesie parochialis habet curam parochianorum suorum: siue sint laici siue clerici. Ex quo not. quod inhabitantes in parochia licet sint clerici sunt tamen parochiani illius ecclesie. ad hoc facit de conse. dist. j. ⁊ hoc attendendum. vbi dicitur ꝙ clerici debent conuenire vna cum laicis ad audiendũ diuina in ecclesijs eoꝝ. ¶ No. iij. ꝙ

appellatione

appellatione snīe censure cōprehenditur snīa ex
cōicationis ꝛ interdicti[a]. adde ꝛ suspēsionis. vt i
c. querenti. de verb. sig. ¶ † Itē not. hic expssum
ꝙ plati inferiores epīs possint ferre excōicationē
in subditos. cōcordāt. c. sicut tuis. de simo. ꝛ c. cū
in ecclesijs. de maio. ꝛ obe. ꝛ c. j. de eo q fur. or. re
ce. ¶ Itē no. ꝙ excōicationē latam a prelato īfe
riore subdito epō pōt epīs relaxare si eēt irrationa
bilis: si autē est rōnabilis: nō dꝫ eam relaxare: sꝫ
dꝫ remittere ad suū excōicatorem. Quid aūt si de
facto relaxauit. dic vt in gl. fi. in fine. ¶ Ultimo
no. ꝙ superiores debēt facere obseruari sentētias
latas ab inferioribꝰ: ꝛ sic videtur Inn. ꝙ maior
iudex dꝫ mandare executioni snīaꝫ inferioris. ad
idem. l. pperandū. §. si autem. C. de iud. ꝛ. l. a diuo
4 pio. ff. de re iudica. ¶ † Et hic sumpta occasione
Inno. tractauit hic nūquid isti īferiores prelati
possint eorum snīas mādare executioni: an vero
debeāt recurrere ad superiorē: ꝛ refert ꝯrias opi.
finaliter ponit no. dictum qd quilibet iudex: siue
delegatus: siue ordinarius pōt exercendo iurisdi
ctionē quam habet suā snīam mandare executio
ni: sed eā quā non hꝫ exercere nō pōt: ꝛ tūc dꝫ ad
superiorē recurrere. Exēplū: quilibet iudex eccle
siasticus pōt excōicare etiā si sit delegatꝰ inferio
ris a principe. vt hic: ꝛ in. c. ex literis. de offic. dele.
vnde excōicando ꝛ interdicēdo pōt suā sententiā
mandare executioni qꝛ non excedit metaꝫ sue iu
risditionis. vt probat in. d. c. ex literis. Iteꝫ pone
exēplum in rectore scholariū. naꝫ poterit interdi
cendo ingressum scholarum vel delendo schola
rem de matricula vel quid simile suam snīaꝫ mā
dare executioni: sed iurisditionē quā quis non hꝫ
non pōt exercere: vt puta alius iudex qui non hꝫ
ea q̄ sunt meri vel mixti imperij non pot manua
liter ponere quem in possessionem: vel ducere ad
carcerem: vel qd simile exercere. vt in. l. iubere ca
uere. ff. de iurisd. om. iud. vnde pro istis similibus
debet recurrere ad superiorē habētem potestateꝫ
ꝛ sic intelligit̃. l. a diuo pio. prealle. Hanc materiā
plenissime examinaui in. c. si quis contra clericuꝫ.
5 de foro cōpe. ꝛ dic vt ibi. ¶ † Ingl. j. in fin. no. bn̄
b hāc gl. ex qua collige duas regulas. Prima est[b]
qd electus a collegio vel vniuersitate vel deputa
tus per superiorē habet iurisditionē ordinariam
in illos t e collegio lꝫ iste prelatus subsit epō. Se
cūda regula ē ꝙ isti prelati qui p̄sunt collegio vl
al's habent iurisditionē: puta ex ꝯsuetudine pos
sunt excōicare sibi subiectos. sed anathematizare
nō possunt. Anathema em̄ competit solis epīs.
ꝛ idē not. ij. q. j. nemo epīs. Aduerte tn̄ ꝙ īter ana
thema ꝛ excōicationē nō est differētia quo ad vi
cula: nā vtraqꝫ est excōicatio: ꝛ dr̄ anathema ꝗsi
superna maledictio. d quo vide qd no. in. c. cū nō
ab hoīe. de iudi. sed anathema fert̃ cū maiori solē
c nitate[c] q̄ excōicatio. nam fert epīs circunstantibꝰ
sibi. xij. sacerdotibus ꝛ candelis accēsis put habe
tur in. c. debēt. xj. q. iij. ꝛ dꝫ fieri inde absolutio cuꝫ
maiori solēnitate q̄ fit ab excōicatione. d qua di
cēdū est vt habet̃ in. c. cū aliquis. ea. causa ꝛ. q. vn̄
anathema excedit excōicationē quo ad maiorem
solēnitatē ꝛ quo ad opi. vulgariū ꝛ ad terrorē: et
in difficultate absolutionē obtinēdi. ꝛ ex his glo.
videtur tacite excludere simplices sacerdotes cu
ratos qui nō presunt collegio vt isti non possint
excommunicare. ¶ Circa materiaꝫ huius glo. di
cit Goff. attendendam consuetudineꝫ in iurisdi
tione istorū inferiorum. Inno. ꝛ Hosti. vident̃ sa
tis hic cōcor. cum opi. gl. dicūt em̄ ꝙ ad hoc vt qs
d habeat ordinariam[d] iurisditioneꝫ in clericos seu
religiosos opꝫ ꝙ eligatur ab vniuersitate seu col
legio ꝛ obtineat cōfirmationem a superiore: vl ꝙ
preferatur ipsi collegio a superiore habente pote
stateꝫ. ad hoc. c. nihil. de ele. ꝛ qd habetur in auł.
de defen. ciui. §. ij. dixit etiā Inn. oportet qd vni
uersitas que istū eligit sit clericoꝝ vel religiosorū:
qꝛ al's non posset dare iurisditionem in personas
ecclesiasticas. Itē opꝫ ꝙ iste electus sit clericꝰ qꝛ
al's iurisditio spiritualis in eum non caderet. vt
in. c. causam. de prescript. et. c. ecclesia sancte ma

6 rie. de consti. ¶ † Et ex his al's dixi ꝛ etiā nūc con
firmo ꝙ si vniuersitas scholarium est secularis re
ctor electus ab vniuersitate etiā si sit clericus nō
pōt habere iurisditioneꝫ in scholares clericos. qꝛ
vt dixi vniuersitas secularis dat iurisditionē tem
poralē: non aūt spiritualē: qꝛ cū laici nō sint spiri
tuales ꝛ nō possunt eligēdo trāsferre iurisditionē
spiritualeꝫ ꝛ multo fortius hoc pcederet si rector
esset laicus. Qualiter aūt cognoscatur an vniuer
sitas sit secularis vel eccl'iastica. dic si maior pars
est secularis cēsetur vniuersitas secularis. vt dixi
plene in. c. ex literis. de cōsti. ꝛ Bart. ponit in. l. fi.
ff. de colle. illi. ꝛ vide an clerici subijciātur rectori
maxime si sint ciues. ea que plene tetigi in. c. si dili
7 gēti. de foro compe. ¶ † De vno etiā dubito pre
supposito ꝙ vniuersitas scholariū sit eccl'iastica:
nunquid electus in rectorē posset habere iurisdi
tionem in clericos ex quo nō recipit ꝯfirmationē
a superiore ecclesiastico. nā Hosti. gn̄aliter loquē
do ꝛ Inno. in pri. sue gl. dicūt oportere vt electꝰ
cōfirmetur a superiore: sed postea in medio gloss.
non videt̃ aliquid repetere de ꝯfirmatione. vnde
pōt dubitari nunqd clerici exercētes professioneꝫ
licitā faciāt collegiū extra ecclesiam ita vt electꝰ
per eos in rectorē habeat i ipsos iurisditionē. nā
de laicis certū ē qd si exercent aliquā professioneꝫ
licitā. puta qꝛ sunt scholares: barbitonsores: suto
res: ꝛ similes. possunt em̄ isti se cōgregare et elige
re sibi rectorē qui habebit ordinariā iurisditionē
in ciuilibus que oriunt̃ occasione societatis ꝛ pro
8 fessionis. ¶ † Et q̄q̄ possunt isti ꝯueniri sub isto
rectore: si tn̄ cōueniunt̃ sub maiore iudice loci: pu
ta potestate non possunt declinare illius iurisdi
tionē: vt est casus no. in. l. fi. C. de iuris. om. iudi. et
no. hic Inn. ꝛ Bar. in. d. l. fi. nā in clericis vt dixi
dubito per. c. significasti. de fo. cōpe. ꝛ. c. de psona.
xj. q. j. naꝫ epīs est eorū ordinarius. nec debēt face
re sibi ista collegia ex quo non sunt in ecclesia vel
saltē nō habēt cōfirmationē ab epō. nullo em̄ iu
re hoc cauet̃: ꝛ ideo per illā. l. fi. que loquitur i lai
cis nō recederē a dispositione canonum disponē
tiū sup iurisditiōe clericorū. in hoc tn̄ vide qd di
9 xi in. d. c. si diligēti. ¶ † Unū tamē scias qd cessan
te cōsuetudine isti qui sunt de collegio ecclesiasti
co licet subsint eoꝝ plato iferiori: vt puta prepo
sito ecclesie collegiate: tamē in criminalibus corā
solo epō sunt conueniēdi. xvj. q. ij. visis. in fin. ꝛ in
d. c. de persona. Itē in ciuilibus si conuenirentur
coram epō nō possunt declinare suam iurisditio
nem: ꝛ dicere ꝙ volūt cōueniri sub eoꝝ prelato in
feriori: qꝛ epīs concurrit in iurisditione cum istis
prelatis inferioribus ꝛ locus est preuētioni. arg.
in. d. l. fi. ꝛ sentit hic Inn. nisi aliud habeat cōsue
10 tudo: ꝛ per hoc qd dicā in gl. seq. ¶ † In mona
chis tn̄ aliud videtur dicendū. s. qd primo loco cō
ueniendi sunt corā eorum abbate ꝛ nō coraꝫ epō
qꝛ īmediate habēt abbatē loco dei supra eorū ca
put. vt in. c. si religiosus. de elec. libr. vj. ꝛ in. c. ij. de
testa. e. lib. vnde monachus magis tenetur obedi
re abbati q̄ epō. vt not. gl. xj. q. iij. qui resistit. ꝛ hꝫ
e abbas iurisditionē in monachos[e] etiam in crimi
nalibꝰ. vt ptꝫ in. c. ea q̄. ꝛ in. c. in singulis. de sta. re
gu. ꝛ vbicūqꝫ deliqrint. vt. xviij. q. ij. abbates. si tn̄
esset crimē pter qd veniret imponenda pena de
positiōis: tūc nō abbas sꝫ epīs cognoscere dꝫ. d. c.
visis. i fi. ꝛ. xviij. q. ij. monasteria. Idē si abbas eēt
negligēs in corrigēdo. vt. j. e. quāto. ꝛ lꝫ i his sint
opi. vt not. in. d. c. quāto. tn̄ id qd dixi puto veri
vt vr̄ velle Io. de lig. in cle. ne in agro. de sta. reg.
plenissime vide circa hāc materiā per me dicta in
d. c. si qs ꝯ cle. in repe. ꝛ in. c. cū contingat. in lec. e.
ti. vbi tractaui quā iurisditionem habeāt oēs isti
īferiores plati citra epꝫ. vnūtn̄ scias ꝙ nullꝰ citra
epm̄ de iure cōi hꝫ territoriū i diocesi. vn̄ tota dio
cesis est territoriuꝫ epi in spūalibus. xvj. q. vij. oēs
basilice. ꝛ in. c. j. s. e. ꝛ in. c. cū epīs. j. e. li. vj. Ex quo
11 infert̃ † qd si clericus deliqt in mōasterio alicuiꝰ
abbatia nō subijcit̃ rōne criminis iurisditioni ab
batis: sꝫ epi loci. ad hoc. c. cū ꝯtingat. prealle. An
aūt iferior epō possit prescribere territoriū contra

a ¶ Et interdicti. Adde Old. consi. cclxvj.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Prima est. vide ad hoc quod no. Ioā. an. in addi. Specu. in ti. de assesso. §. officiuꝫ. v. qd ergo. vbi dicit ꝙ assessores potestatum electi a populo habent ordinariā potestatem vide etiā Bal. in l. pruatoꝝ. C. de iuris. om. iud. ꝛ in. l. fi. ff. e. ti. ꝛ moder. late in. l. more. ff. d iurisditio. om. iudicum.

Zacharias.

c ¶ Anathema fertur cuꝫ maiori solēnitate. adde qd ista verba anathema maranathema important ꝙ sint v̄ba late snīe ita no. d. Feli. i. c. rodulphus. colū. xxj. v. sit anathema. s. de rescript. qd itelligo donec peniteat. et maranathema importat. i. vsqꝫ ad aduentum dn̄i sit excōicatus. vt p alleg. Feli. vbi. s.

Antoniꝰ Frācis.

¶ Quid sit anathema hr̄. xxxiiij. qō. iij. in. c. certuꝫ. vbi tex. dicit ꝙ est separatio a deo. ꝛ alibi dr̄ ꝙ est eterne mortis dānatio. vt in. c. nemo epoꝝ. xj. qō. iij. et qualr̄ feratur sententia anathematis no. in. c. debēt. xj. q. iij. ꝛ in. c. guilisariꝰ. xxiij. q. iiij. vbi dixit Archi. ꝙ hoc v̄buꝫ exponit̃ p eterna maledictione ꝛ dānatione. et vide Archid. in. c. ad apostolice. de re iudi. lib. vj. Et adde ꝙ dr̄ pprie solennis excōicatio vt dixit glo. in. c. si inimicus. xj. q. iij. et de hmōi dictione anathema: vide etiā text. in. c. presenti. q. ij. ꝛ in. c. qs quis. xvij. q. iiij. et vn̄ dicat̃ anathema hr̄ p Io. an. i c. cū nō ab hoīe. d iudi. ꝛ in. c. si quis presbyterorum. d reb. eccl. non alie. qd autē maranatha de quo hic fit mētio vide glo. in v. maranatha. in d. c. guilisariꝰ. vbi dicitur ꝙ īterpretat̃ aduētus dn̄i. et que differentia sit inter anathema ꝛ excōicationē. hr̄ i. c. omnes. iij. q. iiij. ꝛ vide. d. Cardi. in cle. j. de pen. ꝛ in. d. c. cum nō ab hoīe. de iudi. vbi dicit qd est mucro corrigens ꝛ disciplinans. de quo etiam hr̄ in c. dilecto. de sen. excō. li. vj. ꝛ i. c. visis. in fin. xvj. q. ij.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Ordinariā. Si consuetudo induxit iurisditionem in psonaꝫ alicuiꝰ nō reqritur cōfirmatio vt no. abb. in. c. nihil. co. v. in gl. fin. de electio. ꝛ ꝙ cōsuetudo possit tribuere iurisditionem tenēt omnes p Ias. in. l. mori. co. vij. de iuris. om. iu. tradit̃ i c. cū contingat. de fo. compe. nisi habeat violentū initiū vt p Abb. i. c. ij. j. de purga. vulga. Itē nisi qn̄ nō presumit̃ de scientia ꝛ patientia superioris vt p bar. in. l. publicanus. §. fi. ff. de publi. et in. l. j. §. idemqꝫ. ff. de aqua plu. arc. d quo late p Ias. in. l. imperiū. colū. vij. ff. de iuris. om. iud. Item nisi in causis maioribus ꝛ arduis fm̄ Ab. in. c. literas. in. ij. col. de restit. spol.

e ¶ In monachos. adde Cal. ꝯsil. iij. de act. et idem qd Abb. hic tꝫ Ro. consil. cclxxv.

Zacharias.

¶ Adde Inno. in. c. statuimus. in fi. j. d transac. eundē ꝛ Io. and. i. c. ex frequētibus. de insti. ꝛ Feli. remissiue in. c. ij. colum. j. in. ij. not. in v. secūdo limita. j. de senten. excom.

epm dixi plene in.d.c.cū cōtingat.z fm hoc limita istā glo.¶ In glo.ij.ibi:semper presumit.vult ergo glo.ꝙ excōicatio semꝑ presumenda est iusta donec ꝓbetur 𝔷riū.tu dic hoc ꝓcedere z si nō fuit appellatū:sed fuit appellatū ab excōicatiōe:lꝫ appellatio nō suspēdat vinculū.vt in.c.pastoralis.ꝺ appel.tñ suspendit presumptionē iustitie. vñ opꝫ ꝙ superior probet causam iustā sicut contingit in alijs sentētijs.vt no.Inn.in.c.bone.el.ij.ꝺ postu. prela.z tene illud menti.facit qꝺ ipse no.in.c.cū in iure.ꝺ.de offi.deleg. ¶ In glo.fi.ibi.cū sit supior z ordinarius.no.singulariter istā glo.z nō tradas eam obliuioni.ex ea enī infert ad id qꝺ.ꝺ.dixi.ꝙ lꝫ prelati inferiores habeāt iurisditionem in illos de collegio eoꝝ:nō tñ eā obtinēt excluso epo:sꝫ accumulatiue ad epm.ita ꝙ isti nō faciūt gradū:sed eps cōcurrit tanꝙ generalis ordinarius:z isti inferiores tāꝙ speciales.Et ex hoc infert ad solutionem gloss.ꝙ dꝫ valere absolutio facta ab epo:z lꝫ qdā tenuerūt 𝔷riū.vt Hug.z Guil. naso .z archi. in.c.ij.de cōsti.lib.vj.z in.c.vnico.de maio.z obe. lib.vj.Alij tñ doc.cōiter sequūtur glo.z adducūt qꝺ habet in aut.de defen.ciui.in ꝑnci.vbi dicit ꝙ defensor ciuitatis cui equiparat eps ꝑt cognoscere de causis subditoꝝ omissis magistratibus inferioribus.ad idē pro opi.gl.facit.c.venerabilibus. §.vbi aūt.de sen.excō.lib.vj.z dicit Abb.ꝙ vbi cōcurrit iurisditio immediata z mediata:valet absolutio facta a superiore:z idem in effectu sentit hic Vinc.dicēs ꝙ vbi cause sunt cōes superiori z inferiori si superior citat preferendus est.arg. in.l. iudicium.ff.de iudi.sed meliꝰ facit.l.cōtra pupillum. ff.de re iudi.secus autē fm eū vbi cause nō sunt cōmunes.ponit exēplū in monacho qui magis tene12tur obedire abbati ꝙ epo.¶ † Itē in subdito epi qui magis tenet obedire epo ꝙ archiepo.hoc vltimum est absolutū z clarū.vt in.c.pastoralis.ꝭ.eo. in monacho tñ sunt opi.vt not.in.c.quanto.ꝭ.eo. z no.hāc opi.Vin.nā aperte sentit qꝺ supra dixi in cā monachi qꝺ est prius tractāda corā abbate ꝙ coram epo.z vide qꝺ not.ad materiam glo. in c.pastoralis.ꝭ.eo.prealleg.in prin.zc.

Zacharias.

a ¶ Conferendi talia beneficia.dic hoc esse verū si talium beneficiorū collatio spectaret ad solū episcopū: vt no.Jo.and.in alle.c.vnico.ne se. vacan. z Phili. frā.in.c.bone memorie.de appel.z Card.qui distinguit vt premisi in cle.statutū.qō.v. de ele.per.c.fin.de regu.iur.lib.vj.et ꝺ.alle.c. vnico.ne sede vacan.

†Sebastia. Sapi.

b ¶ Potestate presentandi.vide angel.in aut.de sanctis.epis.§.si quis oratorij.colla.ix. Abb. in.c.illud. ad fin.z in.c.cum ꝓpter.ꝭ.ꝺ iurepa.

1 Patronus presentādo indignū an sit priuatus potestate presentandi.5.
2 Sede vacāte an possit capitulū cōferre beneficia.
3 Fructus ecclesie vacantis debēt ꝯuerti in vtilitatem ecclesie:vel seruātur pro futuro rectore.
4 Patronus laicus nō hꝫ custodiā ecclesie vacātis: nisi ex consuetudine per sedem apostolicā approbata:patronus vero clericus habet.8.
6 Patronus si fuerit negligens in presentando deuoluitur potestas conferendi ad illum ad quem petinebat institutio.
7 Patroni si suꝑ iurepatronatꝰ ꝯtendāt dꝫ interim eps ꝓuidere vacanti ecclesie saluo iure vincentis.
8 Ecclesie vacantis custodia pertinet ad illum qui habet ius instituendi in ea.
9 Ecclesia vacans debet regi per economum donec sibi prouideatur per patronum vel collatorem intra tempus eis datum.

CUm vos. Si ordinatio vacātis ecclesie etiā patronate ex iusta causa differt est ibi per epm economus ponendus. Communis diuisio.scꝺa ibi:fraternitati.¶ Casus literalis.Patroni ecclesiarum cantuarieñ.prouincie presentabant ad vacātes ecclesias ꝑsonas minus idoneas.propter qꝺ ordinatio ecclesiarum differebatur.vel etiam inter ꝑsentatores z prelatos alia discordia emergebat.quesitū fuit a dño papa, qd super hoc istis prelatis esset faciendū.mandat papa quatenus si aliquando in vacantibus ecclesijs in quibus ecclesiastica persona presentationē non habet vel quia minus idonei presentantur vel alia de causa nō possunt personas ordinare,ponāt in ecclesijs economos qui debeant recipere fructus z eos expendere in vtilitatem ecclesiarum: vel cōseruare quousqꝫ persone idonee ibi fuerint
1 institute.Ber.¶ † No.j.argu.op.ex tex.ꝙ nō eo ipso ꝙ patronus laicus ꝑsentat indignum est priuatus potestate presentandi.nā si hoc esset verum cū hic ꝑsupponatur ꝙ presentatus esset indignus nō poneretur economus:sed eps ꝓuideret de rectore.z de hoc dicā latius.ꝭ.dicā.¶ No.ij.ꝙ vbi differt prouisio ecclesie nec superior pōt iuridice prouidere de rectore dꝫ ibi poni economus.Et ex hoc z ex tex.habes casum ꝙ qui nō pōt ponere recto
2 rem in ecclesia ponat economū.¶ † Et facit optime iste tex.ad ꝓbādū ꝙ capitulū sede vacante pōt ponere economū in beneficijs vacantibus quoꝝ collatio ꝑtinet ad epm.vnde licet capitulum nō succedat in po
a testate cōferendi talia beneficia[a] vt in.c.vnico.ne sede vacā.lib.vj.pōt tamen ibi ponere economū.arg.hic z hoc videtur velle Jo.and.in.d.
3 c.vnico.ne sede vacan.lib.vj.qꝺ dictū tene menti.¶ † Ultimo not.qd faciendū de redditibus prouenientibꝰ ecclesie vacātis:nā debēt conuerti in vtilitatē ecclesie vel cōseruari pro futuris rectoribus:ergo non debet eps vel alius ꝑlatus vel patronꝰ illos fructus occupare. imo accipiens incurrit hodie penā.de qua in.c.fin.ꝭ.eo.lib.vj.Et in ecclesijs cathedralibus z collegiatis vacātibus nō habet locū pena.c.quia sepe.
4 de electio.lib.vj.¶ In glo.j.in fi.vult ergo glo. ꝙ id quod disponitur hic in ecclesia patronata laicorū habeat locū etiā in ecclesia q̄ est iurispatronatus clericorū:z idem Lan.hic dicēs ꝙ tex.narrat factū.vñ fm Hosti.idē in vtrisqꝫ.Sed tu dic melius post Inn.ꝙ cū ministerio tex. prouidet solū in ecclesijs patronatis laicoꝝ:qꝛ patronus laicus lꝫ debeat defendere bona eccl'ie.xvj.q.vij.filijs.nō tñ hꝫ custodiā ecclesie vacātis nisi sit ꝓuilegiatus:vel hoc habeat ex ꝯsuetudine approbata per sedē apostolicā:vnde cessante approbatione pape nō valeret cōsuetudo fm Host.vt laicus habeat custodiā ecclesie vacātis.arg.in.c.j.de cōsue.z in.c.cū terra.de elec.Et not.bene hoc verbū.qꝛ in multis ecclesijs de facto seruat 𝔷riū:sed si patronus est clericus:tūc ipse hꝫ custodiam ecclesie vacātis.arg.in.c.bone.de ap.z in.c.cū z plantare.§.in ecclesijs. de priuil.Et ideo tūc nō est ponendus economus per epm. z ideo hec litera voluit prouidere cū ꝑsona nō eccl'iastica habet patronatū. z tene menti in hoc istū tex.fm hunc intellectū z intellige patronū eccl'iasticū eū cui cōpetit iuspatronatus rōne eccl'ie. nā si cōpeteret rōne patrimonij talis est censendus in hoc iure tanꝙ laicus.vt legi. z no.in.c. cū dilectus.de iurepatro.Tractant etiā hic docto.quis habeat custodiam ecclesie cathedralis.ego de oībus plene dixi in.d.c.bone. z dic
5 vt ibi.¶ † In gl.ij.in fi.no.bene istā glo.ad quā quotidie fit remissio cū querit,nūquid patronus presentando indignū sit priuatus ipso fa
b cto pro ea vice potestate ꝑsentandi[b]:z cōcludit glos.ꝙ si est patronus ecclesiasticus priuat ipso facto:secus si est secularis.Sed ad.§.si qs oratorij domū.qui facit in cōtrariū respōdet ꝙ nō procedit de iure canonico qꝛ standum est canoni z nō legi.hanc conclusionem glos.impugnat Jo.an.ꝓcederet enī si canon expresse diceret ꝙ nō sit priuatus sed hoc nullibi cauetur:ergo standū est legi,nō obstante si dicat ꝙ patronus secularis pōt variare presentando scōm.vt in.c.cū autē.de iurepa.qꝛ illud posset ꝓcedere qñ presentasset idoneū vel indignū ignorāter:ita ꝙ esset priuatus.Opi.gl.tenuit Archi.in.c.j.de prebē.lib.vj.sed Host.hic precise tꝫ ꝙ sit priuatus si scienter presentauit indignū.z tꝫ Inno.in.c. proposuit.de fil.presby.lꝫ hic loquat alternatiue.dicit etiā ꝙ parendū esset laicis ꝓpter ignorantiā.Jo.an.cōcludit ꝙ si patronus laicus sciēter ꝑntat indignū z persistit in illa presentatione per quatuor menses sibi prefixos ad presentandū extūc poterit eps ꝓuidere de alio quia paria sunt nullū presentare vel minus idoneū vt in.c.ij.de trāsla.ꝑla. z in c.tue.de cleri.nō resi.vnde sicut eps pōt ꝓuidere elapso quadrimestri et nemine presentato.vt in.d.c.vnico.de iure pat.lib.vj. ita si fuit presentatus indignus:sed si tꝑs prefixū patrono nō est lapsuꝫ poterit patronus secularis iterū presentare licet presentauerit indignū.nā si licitum est patrono seculari variare qñ presentauit idoneū fortius dꝫ esse licitum si presentauit indignū.nam iura admittunt facilius variationem cōtra actum nullum:vt in.c.nosti.de elec.sed si patronus ecclesiasticus ignorāter presentauit indignū nō potest variare vsqꝫ ad cassationē:et post cassationē habet tempus integrum ad presentandum.argu.in.c. si electio.de elec.lib.vj.Et ad.§.si quis oratorij domum.respondet Jo. an.qꝺ nō probat ꝙ episcopus possit alium instituere presentato indigno:quia solum dicit ꝙ presentato indigno debet episcopus procurare vt instituatur idoneus qꝺ potest intelligi solicitando.s.patronū.cuꝫ hac opinio.Jo.and.transit hic do.Anto.sed tu vide Feder.consil.cij. prope fi.vbi videtur tenere opiñ.istius gloss.nihil tamen boni adducit sed domi.de rot.decis.ccv.aperte tenent cōtrarium:ꝙ patronus sit priuatus per.d.§.si quis oratorij domum. Joan.de lig.ideꝫ hic adducit. nam si eligentes vel habentes collationem de iure communi priuantur ipso facto eligendo vel instituendo indignū.vt in.c.cuꝫ in cunctis. de elec.fortius idē dicendum in patronis qui habent presentationem ex sola gratia.Ad idem optime facit tex.in auten.de ecclesia.titul.§.si quis edificationem.vbi dicitur ꝙ si patronus prefecit hospitali rectorem indignum episcopus illo remoto debet ponere idoneū.z hanc opi. puto verissimā.licet domi.Cardi.sequatur opi.glo.z ad.§.si quis oratorij domum.dic ꝙ respōsio Joan.and.nō est bona quia tex.ibi dicit quoscunqꝫ presentauerit zc,z sic episcopus habet preponere idoneum presentato indigno per patronum.z ad istum tex.dic quod non loquitur quando scienter fuit presentatus indignus.hanc opi.videtur sentire Bart.

Zacharias.
¶ Liberam colla
tionē.adde tu qđ
patrono negligē-
te intra tp̄s pn̄ta-
re ꝓuidebit ep̄us
de bn̄ficio ꝑ viaʒ
collatiōis nō aūt
ꝑ pn̄tationē: vt
d.Aeneas.đ fal.
visus est voluisse
suis summarijs
huic.c.p̄positis.
nume.vj.ita not.
Petr.de anchar.
signāter.Gemi.i
c.j.§.j.de iurepa.
lib.vj.Emēdabis
ergo p̄dictū sum-
mariū.d.Aenee
supponens loco
verbi presentandi
conferendi.
Ant. Franc.
¶ Circa hoc di-
cas ꝙ si patronꝰ
laicus nō presen-
tat ītra tp̄s a iu-
dice p̄fixū vel si p̄
sentat idignū suc-
cedit ep̄s ī proui-
dēdo ecclesie pa-
tronate.ita not.
voluit Inn.in.c.
cū vos.de offi.or.
Et adde ꝙ pn̄ta-
tū per patronum
ep̄s si alias est di
gnus non pōt re-
pellere imo dʒ ac-
cepcare presenta-
tionē vt not.in.c.
decernimꝰ.ꝛ seq.ꝛ
ibi bo.glo.xvj.q.
vij.ꝛ si ep̄s repel-
lit p̄sentare nō re-
pellendū.tenet̄ si
bi ꝓuidere de be-
neficio ex quo si-
ne cū ꝛ iniuste eū
repellit vt.i.c.pa-
storalis đ iurepa-
tro.ꝛ quanto tp̄e
sit expectādꝰ pa-
tronus vt presen-
tet ad ecclesiā pa-
tronatā vacātem
anteꝙ ep̄s illi ꝓ-
uideat habet̄.i.c.
qm̄.ꝛ in.c.eā te.ꝛ
in.c.cū ꝓpter.de
iurepa.ꝛ in.c.j.eo.
tit.li.vj. Et adde
qđ si patroni ec-
clesiaruʒ deuene-
rint ad pauꝑtatē
debēt ali đ facul
tatibꝰ eccl̄iaꝝ pa-
tronaliū vt in.c.si
vero ꝛ in.c.qcūqꝫ.
xvj.qō.vij.ꝛ in.c.
pie mētis.ea.cā ꝛ
qō.ꝛ hr̄ ꝑ Inno.
ꝛ.d.Abb.ī rubr.
de iurepatr.ꝛ per
Bar.in.l.si qs a
liberis.in.§.fin.ff.
de libe.agno.ꝛ ꝑ
Ey.ꝛ Albe.de ro

tire Barto.in.l.cum quidam.ff.de lega.ij.ꝛ ibi bō
nus tex.iuncta gl.vbi probatur ꝙ si quis habet
electionem ex dispositione testatoris si eligit indi-
gnū priuatur ipso facto potestate eligendi.qđ not.
Adduco aliā bonam rationē.vbicunqꝫ alicui ex
priuilegio.seu gratia competit potestas eligendi
vel postulādi si sciēter eligit vel postulat indignuʒ
ipso facto perdit potestatē sibi tributā:qꝛ đr abuti
priuilegio.tex.est no.in.c.gratum.de postu.prela.
facit.c.priuilegiū.xj.q.iij.ʒ patronus habet pote-
statē eligendi seu presentandi de gratia vt in.c.iij.
de iurepa.p̄sentado ergo sciēter indignū abutitur
gratia:ꝛ sic debet esse priuatus pro illa vice ꝛ hec
6 notabis.¶ †Et qđ dixi qđ potestas deuoluitur
ad ep̄m intellige si ep̄s hʒ potestatem instituendi:
sed si potestas instituēdi pertinet ad aliū:puta ad
abbatem vel capitulū:tunc ius patroni deuoluit̄
ad habētē institutionē:ꝛ sic habebit liberam col-
a lationē.[a] hec voluit gloss.sing.quā semper tenebis
menti.in cle.vnica.de sup.neg.p̄la.ꝛ sic no.qđ illud
ius patroni non deuoluit̄ ad eū ad quē de iure cōi
pertinet institutio ʒ deuoluit̄ ad eū q hʒ ipsam in
7 stitutionē.lʒ de iure speciali.¶ †In gloss.pe.not,
primo ex ista glo.intellectū ad.c.qm̄.ꝛ.c.cum pro-
pter.de iurepatro.in quibus đr ꝙ si questio super
b iurepatronatus nō decidit̄ intra tp̄s prefixū[b] pa-
tronis ad presentandū qđ ep̄s debet illi ponere re
c ctorē[c] saluo iure vincentis.Illa iura procedunt qñ
questio est inter ipsos patronos de iurepatro.ita
ꝙ nō apparet qs eorū sit patronus.nā ꝓpter con
tentionem eorū nō dimittet ecclesiā vacare. Si au
tem est questio īter patronū ꝛ ep̄m suꝑ iure patro
natus nō habēt locū illa iura.nā si diceremus con
trariū ep̄s sepe fingeret causam ꝛ negaret patro-
nū esse patronū solū vt lapso tēpore prefixo ad p̄-
sentandam ipse ꝓuideret.Idem est quando est cō
tētio suꝑ p̄sentatione iam facta nam tunc nisi priꝰ
decidat̄ illa questio debet ep̄s prouidere de recto-
re.vnde nō habēt locum tunc illa iura lʒ q̄stio illa
non decidatur intra quatuor menses vel tex.nam
cum ex presentatione acquiratur ius presentato
vt notatum fuit in.c.dilectus.§.titu.proxi non de
bet p̄iudicare presentato si questio non deciditur
intra tempus prefixum ad presentandum al's de
facili posset supplantare patronum.nam cū nō te
neat̄ p̄sentare nisi i fine termini ꝛ ep̄s habeat exa
minātē ꝑsonā ꝛ facere edictū iuxta formā in.c.si.
de elec.non posset de facili ista questio expediri in
tra illud tempus:ꝛ hoc idem volunt cōiter docto.
8 hic.¶ †Scđo no.glo.quod ad illū spectat custo-
dia ecclesie vacantis qui habet ius instituendi seu
cōferendi lʒ non sit ep̄s.qđ dicit Io.an.bene notā
dū.ꝛ nescio alibi istam glo.potius enim probatur
ratiōe ꝙ iure.nā si habet iste ius prouidendi eccle-
sie de rectore videt̄ qđ debeat habere curā rerum
ipsius ecclesie donec prouideatur de rectore. pro
hac glo.allego bonū tex.in.c.si.ī.e.li.vj.ꝛ facit qđ
no.glos.in.d.cle.j.de sup.negli.p̄la.qđ intellige nisi
patronus sit persona ecclesiastica.qꝛ tunc non ha-
bens ius instituendi habebit custodiā.probat̄ hic
a contrario litere.ꝛ puto qđ is qui hʒ custodiā de
iure pōt ibi ponere economū.arg.in regu.qui per
9 alium facit.de regu.iur.lib.vj.¶ †Ultimo quero
nūquid intra tempus prefixuʒ patrono ad presen
tandū possit ep̄s ibi ponere economū qñ custodia
ecclesie ad eū spectat.Host.ꝙ sic.vnde puto qđ cū
superior ꝑpendit ꝙ ecclesie de ꝓximo non est ꝓui-
dendum:ꝙ semꝑ poterit ibi ponere economum ne
bona ecclesie dilapidētur.Et aduerte:nā istū eco-
nomū puto institui posse non solum quādo est con
tentio inter patronum ꝛ ep̄m:sed etiam nulla que
stiōe vrgēte vt puta si patronꝰ dicit ego nolo nūc
presentare:quia non habeo personā idoneam ī pre
manibus:volo differre per tempus mihi diffinitū
tum a lege.nam tunc satis est prouidere super hoc
de economo:ꝛ hoc probatur per text.ibi:vel alia
de causa ꝛc.Idem si beneficium nō est iurispatro
natus ꝛ habens collationem vult differre cum ha
beat sex menses ad cōferendū vt in.c.ij.de conces.
prebē.Nā ne ecclesia stet tanto tēpore sine guber-
natione poterit iste ibi ponere economum.ꝛ hoc
probat̄ habito respectu ad mentem litere.nō enī i
telligit magis ꝓuidere ecclesie patronate ꝙ libere
sed de patronata fit mentio:qꝛ sepe differtur pro-
uisio propter presentationem patronorum.

1 Absolutio ab excōicatiōe ꝛ a quolibet alio vin
culo falsa ex falsa cā nō tene.idē si nō expressit oēs
causas.3.
2 Iudicia si non purgantur per reum habetur pro.
conuicto.7.
4 Confessio penitentialis debet esse integra nec po-
test per partes fieri.
5 Excommunicatus pluribus excōmunicationibus
potest vnica absolutione absolui.
Excōmunicatio lata ex falsa causa an liget.

Ex parte. Si cōstat ordinario
ꝙ absolutus a papa
supp̄ssit verā cām:quare fuerat excōica
tus:dʒ illū remittere ad papā. Si vero
sibi nō constat:est tn̄ sibi vrgēs suspicio ꝯ eū dʒ co-
gere eum se purgare.Cōis diuisio.scđa:ibi taliter
rn̄demus.in qua subdistinguit.ꝛ scđm membrum
ibi:si vero.¶ Casus literalis.Quidaʒ subditi cā-
tuarien̄.archiep̄o excōicati fuerunt iusta de cā: isti
excōicati accesserūt ad papā supprimētes causas
pro quibus fuerūt excōicati:ꝛ alias pretēdentes
absolutiōis bn̄ficiū meruerūt.Querit̄ an sint ha-
bendi pro absolutis.Rn̄det papa ꝙ si ꝯstiterit ita
esse cōpellendi sunt ad ap̄l'icam sedē redire cū l'ris
rei veritatē cōtinētibus:ꝛ si de hoc nō cōstiterit ꝛ
suspecti fuerint cōpellēdi sunt purgationē presta-
re ꝙ veritatē cōfessi fuerunt in absolutione sua im
1 petrāda.Ber.¶ †No primo arg.ex tex.ꝙ absolu
d tio facta ex falsa cā nō tʒ.[d] opʒ ergo vt absolutio[e]
e teneat qđ exp̄ssa sit vera cā excōicatiōis.Idē vide
tur dicendū in absolutione a quolibet peccato: ꝙ
nisi peccator exp̄sserit delictū cū suis qualitatibus
que habeant grauare delictū nō cōsequitur veram
absolutionē.facit qđ legi.ꝛ no.de peni.dist.v.c.j.in
prin.¶ No.scđo ꝙ ep̄s pōt compellere sibi suspe-
ctum de certo delicto ad se purgandum.qđ an sit
verū indistincte dicā i gl.si.¶ Not.tertio modum
ꝓcedendi ꝯ eos qui dicūt se obtinuisse dispensatio
nē suꝑ irregularitate vel alia inhabilitate ꝛ dubi-
tat̄ an expresserint in impetratione verā causam.
¶ Opp.ꝯ tex.nā ex quo isti expresserāt aliā cām
nō erat dubitandū de nullitate absolutionis arg.
op.in.c.cū pro causa.de sen.excō.Sol.dicūt doct.
ꝙ in l'ris absolutionis nō erat expressa aliqua cau
sa:sed nūc presumebat̄ qđ aliā cām expresserint ꝛ
hec p̄sumptio oriebatur:qꝛ pro nephādo crimine
fuerunt excōicati:ꝛ in literis dicebatur simpliciter
qđ fuerunt absoluti:nec mandabatur aliqua satis
factio.vnde non erat verisimile qđ isti expressissent
veram causam.hodie ꝟo ex stylo curie exprimitur
causa in literis absolutionis.¶ Secūdo queritur
quomodo cōstare poterit ꝙ isti suppresserint veraʒ
causam in literis cū non exprimitur absolutio per
cōfessionē istorū.nam forte alijs dicūt vel erāt te-
2 stes presentes qñ exp̄sserūt falsam cām.¶ †Ulti-
mo hic querit̄ quid si isti nō poterunt se purgare.
dicunt doc.ꝛ bene ꝙ habebūtur pro conuictis vt
vt in.c.insinuatū.ꝛ in.c.de hoc.đ simo.ꝛ.c.accedēs
de accu.ꝛ qualiter sit prestanda purgatio.dic vt
3 habetur in.c.quoties.ī.de pur.canoni.¶ †In gl.
j.ibi:qđ non credo verū.ꝛ hec opin.glo.cōmuniter
tenet̄.Et no.ex hac gl.qđ absolutio non tenet nō
solū cū exprimit̄ falsa causa:sed etiā cū nō exp̄ssit
oēs causas ꝓpter quas fuit excōicatus:al's abso-
f lutio non prodest.[f] ¶ †Et hoc pōt adduci ad que
4 stionē.quidā expressit sacerdoti vnum peccatum ꝛ
reliqua subticuit:nūquid teneat̄ illud iterum con
fiteri an sufficiat cōfiteri ea que tacuit.Ista gl.pōt
adduci pro opin.qđ sufficit tacita exprimere. hoc
potest ꝓcedere si per obliuionem omisit alia pecca
ta:sed si seriose qꝛ voluit cōfiteri per partes forte
aliud esset dicendum:quia apparet qđ non fuit be
ne contrarius de illo peccato:ꝛ de hac qōne vide
gl.de peni.di.j.c.qs aliqñ.§.si tibi dico, que ponit
casꝰ i qbꝰ teneat̄ qs iterū ꝯfiteri peccata sua.ꝛ no

sa.in.l.j.ꝛ in.l.ij.
C.de alen.lib.Et
adde etiā qđ pre
sentatio quaʒ fa-
cit patronꝰ ad ec-
clesiā patronataʒ
vacātā debet fie-
ri ep̄o vt i.c.ep̄a
ꝛ in.c.cū laici.de
iurepat.ꝛ ipse dʒ
videre an sit ad-
mittēdus vel non
vt ibi:ꝛ i.c.qđ au-
tem.eo.tit.nec dʒ
talis presentatio
fieri vicario vt in
c.pe.ꝛ si.de off.vi
ca.lib.vj.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Tēpus p̄fixū.
Uide Abba.in.c.
cū ꝓpter.ꝛ i.c.eā.
ī.de iurepatrona.
Gemi.i.c.j.eo.ti.
lib.vj.ꝛ casus ī qꝰ
bus pōt ep̄s sine
patroni pn̄tatio
ne vide ꝑ Fel.i.c.
cum Bertoldus.
colū.iij.de re iudi.
c ¶ Ponere recto-
rē Adde de hoc ꝛ
de sequentibus
videndum Lap.
alleg.lxxviij.
Zacharias.
d ¶ Absolutio ex
falsa cā nō tenet.
adde ꝙ rot.deci.
cccxcix.incip.si pro
nūtietur i nouis.
tenet ꝯriū ꝑ gloss.
xj.q.j.in sum.idē
tʒ Philip.Frā.in
c.qua frōte.q.v.đ
appel.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Ut absolutio.
Facit ꝙ no.Bar
in.l.si duas.in si.
prin.ff.excusa.tu.
in lec.Nic.de nea.
vbi dicit qđ abso
lutio ab excōica-
tione ꝓdest ita de
mū si est notifica-
ta excōicatiōe vi-
de etiā ꝙ no.An.
in.l.si heres.ꝛ in.l.
si domꝰ.ff.de serui
tu.vr.pred.ꝛ bar.
in.l.de pupi.§.si
pluriū.versi.vlte-
rius inducā ad q̄-
stio.ff.de ope.no.
nū.vbi tangit an
vna absolutio suf
ficiat qñ sunt plu
res excōicatiōes
ꝛ videt̄ velle qđ
sic qñ oēs cāe sunt
exp̄sse excōicatio-
nis de q̄ ibi mul-
ta per Alex.
f ¶ Non prodest.
Adde qđ voluit
Ro.cōsi.cccxxvj.

Sebasti. Sapia.

a ¶ A pluribus. Uide Cardin. in cle. ij. in pe. q̄stio. de sen. exc. ⁊ Specu. in tit. de sen. §. vt aūt. ver. ⁊ no.

b ¶ Inter. Pōdera bñ q: c. nos in ter. de pur. cano. loquit̄ in infamato de crimie: ꝓ q̄ venit imponenda pena. h̄ de excōicato absoluto. ⁊ sic ibi agit̄ de grauiori preiudicio: ⁊ etiam male dicūt ꝙ si est suspicio epi ⁊ aliorū vt indicat̄ purgatio in crimie: quia est ꝯ casum illius. c. And. barba.

c ¶ Purgationez. Adde qđ voluit Ro. consi. cccli.

d ¶ Excōmunicati. adde late Ro. consi. cccccvj.

Zacharias.

e ¶ In pctō mortali. Adde quod not. in apostil. ad istū l. c. firmiter. §. vna vo. nu. v. in vo. vnica est ecclesia. s̄. de sum. tri. ⁊ fi. cath. ⁊ i apostil. ad eūdē. in c. canonū statuta. nu. ij. in apostil. versi. oēm creaturā. vbi plene examinaui vtrobiqȝ an ⁊ qñ sit pape parendum. s̄. de constitu.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Papa mādat. Uide abb. in c. cū teneamur. de preben. ⁊ Fel. in c. si qñ. col. j. de rescripti. vbi dicit ꝙ pape non est obediendum qñ immet peccatū. vñ dicit Bal. i. c. olim ex literis. in fi. de rescrip. ꝙ ꝯ papam scādalizātē ecclesiā primo vtendū est verbis deinde herbis tertio lapidibus.

g ¶ Scandalum. Adde Roñ. consilio. cccxlv.

h ¶ Mitti vt iurent. adde ꝙ Ro. sing. suis fol. iiij. dicit ꝙ paup nobilis q̄ ob verecūdiā nō audet exire domū gaudet priuilegio. l. ad ꝑsonas

tabis eam. ¶ † Scđo no. ex glo. ꝙ a pluribus[a] excōicatiōibus pōt quis liberari vnica absolutione dummodo absoluēs habeat potestatē iure ꝓprio vel ex cōmissiōe aliorū. ¶ † Tertio not. ex fi. gloss. vnā differentiā inter absolutionē ⁊ excōicationem: nā excōicatio lata ex falsa causa tenet secus in absolutione. sed ego non puto veram hanc differentiā. nā si excōicator credebat causam veram q̄ erat falsa ⁊ nō fuisset excōicaturus si sciuisset illam falsam puto ꝙ ille non erit excōicatus. licet cautū sit obtinere absolutionē. Excōicatio enim sumit vires ab intētione excōicatoris. ad hoc facit qđ no. per glo. in c. ij. de testi. cog. ⁊ in c. p. ⁊ g. de off. dele. ⁊ in c. j. de iudi. sed vbi excōicator itēdebat omnino excōicare tunc excōicatio tenet lȝ sit iniusta: ⁊ ita loquūtur iura alleg. in gl. ⁊ idem esset in absolutiōe: q: si absoluens intēdebat oīno absoluere ēt si causa expssa oīno esset falsa vel iniusta tenebit absolutio vt in c. venerabilib⁹. i. §. vbi aūt. de sen. exc. lib. vj. vbi tex. notabilis. Nec obs. p̄dictis. c. quia circa de quo glo. opponit: q: cōiter ille tex. intelligitur quod dispēsatio ibi nō tenuit ꝓpter expressionem false cause: sed papa illam tolerauit gratiose ⁊ pro hoc de fi. presby. c. j. ⁊ ij. lib. vj. vbi ptȝ ꝙ dispensatio est nulla si fuit obtenta ꝑ surreptionē. ¶ † In gl. fi. in fi. aduerte q: hec gloss. videt̄ destruere tex. nā in litera nulla fit mentio de infamia: sed solum de suspiciōe. Itē sequeret̄ ex gl. qđ ex suspiciōe vrgenti sine infamia non pōt indici purgatio cuius ꝯrium probatur i. c. inter.[b] de purg. cano. vbi tex. notabilis ponit suspicionē ⁊ infamiā ꝓ causis sufficiētibus ad purgationem[c] indicendam. vnde Inno. ⁊ Host. dicūt hic qđ epi suspicio sufficit. dixit tamē Innoc. qđ suspicio dȝ esse vrgens. i. magna. Et pro dicto Inno. obtime facit. c. tua. j̄. de coha. cleri. ⁊ mulie. Io. and. cōcordādo dicit: qđ aut est suspicio solius epi clandestina ⁊ nō sufficit. ar. vj. q. ij. si tīn. ⁊ c. placuit. ⁊ no. h̄ dictū. aut epi ⁊ aliorū: ⁊ est ꝓbabilis: ⁊ tunc poterit indici purgatio. ad hoc vide bonū tex. cū gl. ⁊ qđ super eo. no. in c. omnibus. ij. q. v. ego hunc articulum latius examinaui in c. qualiter ⁊ qñ el. ij. de accu. ⁊ dic vt ibi.

Excōicatio nō fertur propter delictum sed propter contumaciam surgentem ex eo. 4.

Excommunicati sunt ipso iure contrahentes matrimonium in gradu prohibito.

Delegatus si est negligens ordinarius nō potest se intromittere nisi ex negligentia delegati partes perseuerarent in peccato. 5. vide. j̄. c. proximo.

Pape non est obdiendū in concernentibus pctm̄.

Significauit. Propter piculū anime supplet ordinarius desidiā vel malitiā delegati. vel clarius summa sic. Si ex desidia vel malitia delegati pape quis perseuerat in peccato ordinarius loci potest supplere non obstante quod causa fuerit delegato commissa. ⁊ est casus notabilis ⁊ singularis. Cōis diuisio. secūda ibi: cū itaqȝ. ¶ Casus literalis. Duobus modis pōt poni casus. primo sic: aliq cōtraxerunt matrimonium: ⁊ publica fama erat ꝙ erāt cōsanguinei ⁊ affines ⁊ scādalū hoc nūtiatū fuit epo: siue accusatū fuit matrimoniū. vnde eps illos citauit: ipsi fuerūt cōtumaces ⁊ nō venerunt: propter qđ eps illos excōicauit. ipsi appellauerunt alij etiā ꝑ simplicē querelā significauerunt hoc dño pape: ⁊ qđ ipsi nō erāt cōsanguinei aut affines. Et sic literas super hoc obtinuerūt ad iudices delegatos: iudices absoluerunt illos ⁊c. prout sequitur. Et cū isti fuerūt absoluti iudices delegati nō accedūt ad locuȝ vbi testes ad ꝓbādū ꝯsanguinitatē vel affinitatē debēt ꝑduci. nec alios ꝓ receptiōe testiū illuc transmittunt ⁊ remanent in culpa ⁊ causa vlteri⁹ nō ꝓcedit. Querebat̄ quid iuris esset: respōdet papa ꝙ dolus ⁊ fraus nō dȝ istis patrocinari. Et ꝓ malitia vel desidia iudicis delegati nō debet quis remanere in culpa cōiunctionis inique: ⁊ ideo quoties ea q̄ dicta sunt ꝯtigerit enuenire licite pōt ordinarius taliter absolutos in pristinam excommunicationis sententiā reuocare: ⁊ tandiu taliter retinere ligatos quousqȝ cause in testiū receptione ⁊ alijs legitimum incipiat habere progressum. Ber. ¶ † No. ꝙ stantes in peccato incestus etiā sub colore matrimonij possunt ⁊ debēt excōicari ꝑ epm loci. intellige si moniti nolunt a peccato desistere q: excōicatio nō est ferēda immediate ꝓpter delictū: sed ꝓpter cōtumaciā surgētē ex delicto vt in c. sacro de sen. excō. no. gl. xj. q. iij. epi. hodie vero cōtrahētes scienter in gradu ꝓhibitio sunt ipso facto excōicati[d] vt in cle. vnica de cōsan. ⁊ affini. ¶ † Secundo no. casum singularē in quo ordinarius supplet negligentiam seu malitiam delegati pape ⁊ impedit se de causa alteri cōmissa per papam scȝ qñ ex negligentia seu malitia delegati nutrit̄ peccatū. vnde licet iste tex. loquat̄ cū aliqui remanēt in peccato incestus. Itē tñ est fm doc. in quolibet alio peccato. narratur enim hic factum. vñ rō vera decidendi fuit ne ptes remanerent in peccato: ⁊ ideo vbicūqȝ subest talis causa semper ordinarius pōt insurgere ⁊ occurrere vt peccatū euitet̄. Et ex hac ratione dico ꝙ etiā si episcopus nunq̄ prius excōmunicasset nec aliter contra partes processisset: sed causa a primordio fuisset commissa delegato si delegatus est negligēs in procedēdo ⁊ partes interim remanent in peccato poterit ⁊ debebit ordinarius ꝓcedere cōtra partes saltē excommunicando nisi procedant in causa coram delegato. Secus autē est vbi non immineret peccatum: vt puta q: causa esset pecuniaria: nam tunc delegato pape negligente ordinarius se non intromittit sed recurrēdū est ad ipsum papā fȝ Host. ⁊ bñ. nā ex quo cā fuit cōmissa delegato exēpta est a manibus ordinarij. vñ nō pōt ordinarius se intromittere vt in c. studuisti. de offi. le. nam rōne peccati ponitur hic casus specialis. secus ergo vbi nō imminet peccatū. arg. hic ꝑ locū a speciali: ⁊ hoc not. ¶ Sed q̄ro qd si papa absoluisset expressa falsa cā: ⁊ dic ꝙ absolutio nō teneret: ⁊ ea non obstante posset ordinarius procedere contra partē argu. s̄. c. proxi. ¶ † Sed dubiū est qd si papa de oibus certificatus absoluit ⁊ mandat ordinario vt deinceps illos nō molestet nūqd tenet̄ ordinarius in h̄ obedire pape. Sol. dicit Hosti. multū notanter ꝙ aut est casus in quo papa pōt dispensare ⁊ tenet̄ illi obedire: aut nō pōt dispensare ⁊ non tenetur obedire: q: poti⁹ tenet̄ obedire deo q̄ pape. xj. q. iij. cui resistit. ⁊ c. si dominus. ⁊ c. iulianus. Et nota singulariter hoc dictū ꝙ ex mandato pape nō tenet̄ ordinarius aliquos admittere in peccato mortali:[e] ⁊ idem sentit Io. an. in c. si qñ. de rescri. cum papa mādat[f] prouidere notorie indigno de aliquo bñficio: ⁊ est tāta dignitas qđ sine peccato pareri non potest. Idem sentit Inn. in c. inquisitioni de sen. excon. vbi notāter dicit ꝙ pape parendū nō est vbi de suo mādato presumitur malū futurum vel aliqđ scandalū[g] ꝓbetur hoc rōne. Mādato id qđ in se est peccatum in quo dispēsare nō pōt excedit fines sue potestatis: q: papa non recipit potestatē peccādi. xl. di. c. j. ⁊ ideo sibi impune nō paretur cū nō sit ibi censendus papa sed priuata persona. argu. in l. fi. de iurisdi. om. iudi. ⁊ in c. ij. de consti. lib. vj. Et idē dic in lege ipsius pape vel cuiuscunqȝ ꝓncipis. nā si est iniusta ⁊ cōtinet in se peccatū nō remissibile per ipsum principē: talis lex nō est a subditis recipienda. iiij. di. erit aūt lex. ⁊ in l. fi. C. si contra ius vel vti. public. ⁊ sentit ibi Barto. in l. omnes populi. ff. de iust. ⁊ iure. ¶ † In glo. j. pro intellectu gl. oppo. sententia excōicationis nō est ferenda ab hoīe propter crimen: sed propter cōtumaciā: aut in non parēdo: aut in nō veniendo vt in c. sacro. de sentē. excō. ⁊ est gloss. not. xj. q. iij. episcopi. sed isti fuerunt excōicati pro hac nepharia ⁊ incestuosa coniunctione quare male. Solu. gloss. j. vt arbitror metu cōtrarij soluēdo ponit duos alios intellectus. primus qđ sententia diuortij prius fuit lata contra istos: ⁊ quia illi parere noluerunt fuerunt excōicati. secundus intellectus colligitur ex glo. seq. de quibus ista gloss. facit mentionem ꝙ ante sententiam diffinitiuam isti fuernut excōmunicati: quod declara secundū istum intellectū quē ponit hic Innoc. videlicet qđ iudex de officio ꝓcedens pro notorio cōtubernio istos nolentes ad inuicem recedere excōicauit: ⁊ sic isti excommunicati impetrauerunt literas a papa in quibus dicebatur ꝙ isti asserebant se iniuste excommunicatos ⁊ mandabatur excommunicatori vt istos absolueret si ita esset: alioquin mandabatur delegatis vt hoc exequerentur fm tenorem. c. ab excommunicato. de rescrip. Alij aliter intelligunt sed conclude vt placet Hostien. ⁊ Ioan. an. qđ etiam approbo: quia non est vis qualitercūqȝ fuerit processuȝ etiam si ad petitionem accusatoris: licet Innocen. in hoc aliter intellexerit. nā semper ordinarius potest supplere desidiam ⁊ malitiam delegati ferendo sententiam contra perseuerantes iu crimine vt. s̄. latius declaraui. ¶ In gloss. ij. ibi in honore constituti: puta q: sunt milites vel doctores ad quos debet mitti vt iurent[h] vt in l. ad personas. ff. de iureiurand. dicit tamen Goffre. notabile dictum quod ad has personas egregias de gratia sola ⁊ non ex necessitate mittitur quia de iure possent compelli venire ad iudicem. l. ij. §. si preses. ff. quis ordo in bo. pos. ser. Et hoc nota ꝓ intellectu illius. l. ad personas vt intelligatur de honestate non de necessitate. ¶ † Item glo. fi. ibi: inceperūt habere delegati. pondera gloss. aperte em̄ sentit glos. ꝙ delegatus non perdit iurisditionem: licet sit negligens vel dolosus in procedendo etiam si ex culpa sua foueatur peccatum vt hic. ordinarius ergo in casu huius. c. reassumit iurisditionem non vt diffiniat totam causam sed vt conuincat partes non prosequentes causam ⁊ remanentes in peccato. Hostien. intellexit quod delegatus hoc casu perdit iurisditionem ⁊ ordinarius reassumit causam: sed primus intellectus magis placet Innocen. ⁊ Ioan. audr. ⁊ cōmuniter docto.

Zacharias. ¶ Adde q[uo]d est singu.nu.clxxij.quod incip.itē quero an illa.l.vbi allegat casum singul.in.c.ij.de iudic.lib.vj.sed ne fallaris dic ꝙ voluit alleg.gl.fi.in alle.c.ij.cui adde Soci.in.l.inuiti.in gloss.magn. ff.de testi.facit tex.in.l.in eadē.ff.ex qui.cau.ma.

Anto.Fráci. ¶ An pauperes gaudeāt priuilegio.l.ad personas. Dicas ꝙ sic qñ ē constitut⁹ i tali paupertate vt nō possit absq[ue] ignominia q[ui]a forte vestibus caret vēire ad iudiciū ⁊ ideo dicebat Bal. per illū text.l.i.si quis ad declinandā.C.de epis.⁊ cle.ꝙ l[icet] qs nō sit oīno mēdicus:tñ s[ecundu]m statuz suorum natalium in aliquo indiget sustantatione connumeratur inter paupes ⁊ ibi dicit ꝙ tali in subsidiū vite ⁊ p maritādis filiab⁹ poterit aliqd dari tāquā pauperi per epm ⁊ per executores qui habent bona inter paperes dispēsare.⁊ qbus priuilegijs gaudeāt pauperes vltra ple.not. per Bal.in.d.l.si quis ad declinandā.habetur in.l.nulli.eo.tit.⁊ per Archi.in.c.pauper.xj.q.iij.⁊ in.c.statutū.in.§.insuper de rescri.libr.vj.⁊ tene menti bo.gl.in.c.in primis.in gl.j.ij.q.j.que dixit qd cause pauperum sunt prius expediende ꝙ cause diuitū:⁊ in ppria materia ad.l.personas.vide q plene no.per Moder.vbi plene dixi in.c.si qui testiū.j.de testi.⁊ quis sit censend⁹ pauper dicas ꝙ est in arbitrio iudicis.vt est glo.in auf.pterea.C.de collu.⁊ vide glos. in.l.paupertas.ff. de excu.tu.⁊ vide q plene habentur per Rom.⁊ alios Moder.in.l.si cōstāte in princi.ff. solu.matr.vnum nō omitto ꝙ relictū pauperib⁹ videt relictū in honorem ciuitatis.⁊ ideo actio est popularis.l.si qd relictū.⁊ in ciuitatibus.ff.de lega.j.⁊ tene menti ꝙ melius est subuenire pauperibus ꝙ ecclesijs sūptuosis vestibus ⁊ ornamentis ornatis vt in.c.aurū h[abe]t ecclesia.⁊ in.c.gloria epi.⁊ in.c.multi.xij.q.ij.⁊ ideo dicimus ꝙ pauperū bona furātur q vltra sibi necessaria retinēt.vt in.c.sicut hi.xlvij.dist.⁊ in.c.hospitalē.xlij.disti. Et adde etiā ꝙ sola paupertas nō facit quē ignobilē.vt est text.in.l.humilē. C.de incest.nup.Deus em̄ permittit qñq[ue] aliquē esse pauperem vt p patientiaz coronet.vt in.d.c.sicut hi.xlvij.dist.Et adde ꝙ magis est credēdū vni pauperi ꝙ vsurario diuiti vel ei qui male bona acqsiuit:vt not. Cy.in.d.l.si quis ad declinandā.⁊ in.l.in bone fidei. C.de iureiuran.⁊ generaliter an ⁊ quādo paupertas prosit vel noceat vide Bart.in.l.illicitas.ff.de offic.psi.⁊ Bal.in.l.acceptam.C.de vsu.vbi disputant an paupertas impediat penas iudiciales cōmitti.⁊ an excuset appellantē nō psequētē appellationē. de quo vltimo vide Jnn.qui dicit ꝙ paupr excusat a psecutione appellationis in.c.ex rōne.d appel.⁊ q sint grad⁹ paupertatis:⁊ cui competat vera paupertas.⁊ an status paupertatis sit licit⁹.⁊ an liceat statum paupertatis dānare vide bea. Tho.scda scde.q.clxxviij.articu.vij.⁊ in summa c[ontra] gētilles.li.iij.qōne.cxxxj.vsq[ue] ad cxxxv.⁊ vltio tene mēti qd paup parce viuēdo non habet meritū sue paupertatis:vt est text.in.c.si em̄ inqt.de peni.dis.ij.

Sebasti. Sapia. ¶ Non debet.vide Abb.in.c.sicut de iureiur.⁊ card. in cle.j.in.§.premissa.de sup.negli.prela.

¶ Cubicularij epi.Adde Rom. singu.suis fo.xv.

¶ Tenet c[on]tus. Adde Fede.c[on]si.cclxxxvij.

Sebasti. Sapia. ¶ Ptāte abbatis.Vide bal.in.l.si filius.C.d pat.pote.vbi dicit qd abbas nō potest corrigere monachos ex vi iurisditionis sed s[ecundu]m rationē:⁊ qūo possit corrigere tradit abb.i.c. Joānes de regula.⁊ decius in ca.ad nostrā.in.iij.not.de appella.⁊ Abb.in.c.reprehēsibilis.in vlti.no.eo.titu.

e ¶ Correctionaliter.Adde Ro.consi.s.alleg.ccclxxv.

f ¶ Plenitudinē officij.Adde Oldra.consi.xiiij.

doc.⁊ videt profecto magis litere cōsonus intelligendo presertim ꝙ hic fuerit appellatū.non em̄ debet iudex a quo reassumere iurisditionē nisi sint lapsa fatalia appellationis:vt in.c.personas.⁊.c. cum sit de appella..Et no.ex fi.gl.⁊ ex tex.casum in quo admittitur excommunicatus ad litigandū de iniusta excōicatione absq[ue] eo ꝙ absoluatur in principio cause.qñ sc[ilicet] prius fuit absolutus ⁊ postea negligēs in procedēdo:⁊ ita loquitur iste tex. alias autem debet in principio absolui nec alias debet audiri vt in.c.per tuas.de sen.excom.⁊ in.c. cum contingat.de offi.deleg.

1 ☞ Abbas si nō reuocat monachū vagabūdum. potest tunc ordinarius loci reuocare.
2 Religiosus vndecūq[ue] aliquid acquirat acquirit monasterio.
Monachus potest stipulari mōasterio absq[ue] aliquo mandato.
Monachus an equiparetur seruo.
Monachus delinquendo non obligat monasterium.
Abbas quam potestatem habeat in monachos.
3 Electus in episcopū non pōt appellari episcopus ante consecrationem.
5 Monachus qui de licentia abbatis est in studio pōt mōasteriū pro suis necessitatibus obligare.
6 Archieps non h[abe]t iurisditionē in subditos suffraganei nisi suffraganeus sit negligens.

Quanto. ¶ † Ordinari⁹ supplet negligētiam abbatis non reuocantis monachum vagabundum.Communis diuisio.secunda ibi:mandamus. ¶ Casus literalis. Quidam monachi ⁊ alij regulares cum deberent in claustro diuinis officijs inuigilare de redditibus ecclesie quarum curam gesserunt congregant pecuniam:⁊ postea per curias principum discurrere nō verētur.factum illorum venit ad notititiā domini pape vnde mandat archiepiscopo diocesano ipsorum quatenus moneat prelatos predictorum regulariū vt ipsi corrigant illos reuocēt ad claustrum proprium:⁊ si hoc negligenter omiserint: tunc archiepiscopus moneat illos vt proprium si quod habent resignent in manibus prelatorum suorū:⁊ vitam regularē obseruēt:qd si non fecerint compellat eos ad hoc per suspectionem officij ⁊ beneficij appellatione remota. Berñ. ¶ Not. primo ꝙ regulares non debent discurrere per curias principū:⁊ hodie accedentes ad curiā principis sine licentia superioris sunt excōicati:de quo dic vt habetur in clemen.ne in agro.§.quia vero. de statu regu.Dicit tamen Host.qd per hoc non tollitur quin religiosus de licentia abbatis possit deputari obseqo alicuius principis vel episcopi:l[icet] de facili pp[ro]pter pericula que inde sequi possunt abbas consentire non debet.[a] ⁊ hoc tenent doctor. in c.ex rescripto.j.de iureiu.p hoc adduco bonū tex. ij.questio.vij.cum pastoris.vbi d[icitu]r ꝙ religiosi possunt esse cubicularij episcopi:[b] imo episcopus ibi inducit vt potius religiosos ꝙ alios habeat.facit qd not.Innio.in.c.cū.i.⁊.a.de re iudi.vbi tenet ꝙ pro amico monasterij pōt abbas concedere vt monachus sit illius pcurator. ¶ † No.ij.ꝙ pecunia congregata ex prioratibus seu alijs domibus religiosis non cedit ipsis prioribus seu prelatis sed d[ebe]t conuerti in vtilitatem monasterij:⁊ idem dic vndecunq[ue] religiosus pecuniā qsiuerit siue ex successiōe cognatoz vel alioz.vt i.l.deo nobis.C.de episco. ⁊ cle.⁊.xviij.qō.j.c.vnico.siue ex c[on]ctu.nam scias ꝙ l[icet] simplex monachus nō possit c[on]trahere ad vtilitatē suā:tamē ad vtilitatē eccl'ie seu monasterij tenet c[on]ct⁹.[c] vñ notāter dixit Jnn.in.c.cū olim.el.ij. de priuile.ꝙ siue monachus stipulet sibi siue monasterio siue impsonal'r semp acqrit monasterio ad instar serui.ad hoc.ff.de stip.ser.l.si seruus cōis ⁊ ibi p Bar.⁊ collige ex nota.ibi per Bartol.⁊ in d.c.cū olim.p Jnno.ꝙ in acquirendo monasterio monachus eqparatur seruo:ita ꝙ iura loquentia de acqsitiōe seruorū pñt trahi ad acqsitionem religiosorū.⁊ notabis ex pdictis ꝙ religiosus potest stipulari monasterio suo sine aliquo mandato. Dicit tñ hic Jnn.ꝙ ex delicto monachi nō obligat monasteriū. ¶ Jtē no.ibi:si platieorū ⁊c.qd ordinarius loci non corrigit pmo loco religiosos: sed d[ebe]t monere platos eorū vt corrigāt qd si neglexerint pōt ipse supplere:⁊ hoc notabile colligitur exponēdo v[er]bū prelati.i.abbates seu priores.S[ed] si capit p epis:tūc notabile nō colligeret:sed dicere mus qd archieps nō exercet iurisditionē in religiosos subiectos epis nisi prius epos moneat vt ipsi corrigant:sed primus intellectus cōmuniter tenetur.Sed hic queritur duo religiosi habebāt singulos priorat⁹ quos cōmutauerūt ad inuicē de licentia abbatis:⁊ alter assumpsit onus soluēdi debita prioris prioratus:⁊ sic habebat soluere ex redditibus scdi prioratus.nunqd iste incidit in aliquam penam:qdam dicūt sic:sc[ilicet] in penā.c.ij.de sol.q[ui]a p alienis debitis obligat ecclesiā suā.Jo.an.⁊ Host. tenēt oppositū.nā pecunia hec cōgregata ex poratibus cōuertitur in vtilitatibus monasterij ex consensu abbatis:ergo eodē modo pecunia vni⁹ poratus pōt deputari in vtilitatē alterius de licētia abbatis.⁊ cū hoc transeunt cōiter doc.hic.Hoc dictū tenerē vbi isti priorat⁹ essent de mensa abbatis vl bona monasterij ⁊ prioratuū non essēt diuisa sed communia.Si autem quilibet locus recognoscit sua bona l[icet] prioratus subijciantur abbatie:nō tñ puto ꝙ pecunia vnius loci debeat cōuerti in vtilitatē alterius etiam de licentia abbatis:quinimo prioratibus vacātibus nil d[ebe]t abbas capere ex illorum redditibus.hec pbant in.c.psenti.j.eo.li.vj.⁊ in cle.vnica.in.j.⁊.ij.rñso.de supp.neg.pla.facit.c. ad aures.j.de excess.prela.⁊ qd notāt doc.in.c.fin. de relig.do.⁊ ad istū tex.pōt dici qd non facit pro opi.doc.nam dicit ꝙ d[ebe]t c[on]uerti pecunia ad vtilitatē domus pōt em̄ intelligi sc[ilicet] illius ex cuius redditibus pecunia fuit c[on]gregata vel qñ ille obedientie seu propriatus erāt de mensa abbatis. ¶ † 3 In gl.in ver.plati.no.bene istā gl.q quotidie allegat cum querit de ptāte abbatis[d] in monachos.Hugo fuit in opi.qd si agit in figura iudicij eps cognoscet sec⁹ si agit correctionaliter[e] s[ecundu]m regulā claustralē.hāc opi.sentit gl.in.c.j.xviij.q.j.l[icet] dubitauerit.in.c.de psona.xj.q.j.Alia opi.quā sequitur hic gl.est vt indistincte pmo cōtra monachos debeat adiri abbas:l[icet] agatur in figura iudicij.⁊ hāc opi. tenuerunt Lau.Vinc.Phi.Goffr. ¶ Innocen. hic refert quosdam dicere.qd aut abbas recipit benedictionem:⁊ tunc correctio primo loco spectat ad ipsum:quia ante bñdictionem nō h[abe]t plenitudinem officij[f] neq[ue] pōt monachos bñdicere seu baculū pastoralē portare ad hoc ꝙ leg.⁊ no.in.c.cū contingat de etate ⁊ quali.⁊ in.c.j.de supplē.neg.pla. ⁊.lxx.distin.j.⁊ sic ante benedictionē d[ebe]t adiri eps. Hāc opi.reprobat hic Host.per.c.transmissam.de elec.vbi pt[e]z ꝙ eps ante cōsecrationē ex quo recipit cōfirmationem cōsequit ea que sunt iurisditionis: l[icet] non ea que sunt ordinis:ergo idem dicendum in abbate cōfirmato nondum benedicto.pro hoc facit quia magis operatur c[on]secratio in epo ꝙ be-

nedictio in abbate: vt no. glo. in cle. ij. de stat. reg.
4 ¶ † Hinc est ꝙ electus non pōt appellari eps añ ꝯsecratione. vt i. c. nisi. de aut. ꝛ vsu pal. no. gl. i cle. ij. de cele. mis. sed abbas appellatur ante bñdictionẽ: vt no. Hosti. in. c. inter. de re iudi. ꝛ pro hoc videt̃ tex. in. d. c. j. de sup. neg. prela. hanc opi. s. ꝙ añ bñditionẽ exercet iurisditionalia tenuit Inno. ꝛ Jo. an. post eũ in. c. venerabilẽ. de ele. Alia opi. ꝙ in leuib⁹ coertio monachi primo spectat ad abbatem: in grauibus vero ad epm. Inno. vero hic tenet ꝙ monachus accusat̃ criminaliter ꝛ dꝫ institui accusatio coram epo: qꝛ inferiores nõ cognoscũt de causis criminalib⁹: vt no. in. c. transmissam. de ele. ꝛ. xvj. q. ij. c. visis. ꝛ sic pōt intelli. c. monasteria. xviij. q. ij. vbi dꝛ ꝙ monasteria sunt sub correctione epi: sed si agitur ad correctionẽ ſm regulaꝫ abbas prefert̃ epo ꝛ i illis tenet̃ magis obedire abbati q̄ epo vt etiã no. gl. xj. q. iij. q resistit. ꝛ. xxxiij. q. v. noluit. vnde pōt abbas monachũ corrigere punire ꝛ de monasterio expellere ſm regularia istituta: qꝛ ex quo papa approbauit regulam voluit vt deberent obseruare ea que in ea continentur: ꝛ in ea datur potestas abbati puniẽdi ꝛ expellendi monachũ si opus est. In ciuilib⁹ vero dicit Inno. ꝙ in monacho proprij monasterij nõ pōt cadere questio: qꝛ monachus nõ pōt alicui obligari ciuiliter.
¶ † Sed p̄supposito qd̄ sit in studio vel alibi de licentia abbatis ꝛ ibi ꝯhit dubitat̃ coram quo sit cõueniendus. dicit Inn. ꝙ si est ibi sine licentia abbatis imputet sibi qui secũ cõtraxit. hoc dictũ intelligerem qñ vellet eũ cõuenire in detrimẽtuꝫ monasterij: sed si hꝫ rẽ secũ ꝯhentis vel effectus est ditior ex ꝯtu: credo qd̄ posset ibi cõueniri coram ordinario loci si multũ distat a monasterio. vnde dicit Archi. in. d. c. cũ pastoris. ꝙ tũc qñ est sine licentia cõpellit̃ alteri rñdere sed ipse agere nõ pōt: ꝙ dictũ intelligo modo p̄dicto. ꝛ facit. xvj. q. j. quidã. sed si est cũ licẽtia abbatis pōt cõtrahẽdo mutuũ obligare monasterium temperate tñ iuxta necessitatẽ. ar. in. l. ad rẽ mobilẽ. ꝛ in. l. ad legatum. ff. de p̄cu. ꝛ. c. p̄terea. s̃. de offi. dele. qꝛ ex quo abbas dedit sibi licentiã eũdi ad studiũ[a] videt̃ sibi oĩa cõcessisse sine quib⁹ in studio esse non pōt commode. facit. c. qd̄ q̄busdã. de fideius. ꝛ no. hoc dictũ. Ideꝫ tenet Archi. in. d. c. cũ pastoris. ꝛ Joã. and. in. c. ij. ne cle. vel mo. lib. vj. Scias tñ ꝙ lꝫ sit in studio cuꝫ licentia abbatis. nõ tñ pōt fideiubere pro scholari vel alio: quẽadmoduꝫ nec seruus fideiubere pōt extra causam peculij. vt in. l. seruus. ff. de fideiusso. nec pōt libros nec alia bona obligare extra causam sue necessitatis: sicut nec filiusfa. vel seruus lꝫ habeat administrationeꝫ peculij. l. j. §. j. ff. que res pig. oblig. pos. qd̄ no. ꝛ idẽ tenet Archi. in. d. c. cuꝫ pastoris. ꝛ no. in. d. c. ij. Hoc aũt casu quo licite cõtraxit dubitatur apud quẽ debeat conueniri. dicit Inno. ꝙ cũ abbas seu monasteriũ obliget̃ nõ potest abbas esse iudex: quia esset iudex in facto proprio sed ꝯuenietur ipse abbas corã ordinario: vel ſm Host. cõueniet̃ ipse monach⁹ corã ordinario loci ex quo est absens. ꝛ hoc mihi plꝫ: sicut dicimus in filiofa. existente in studio vt possit agere ꝛ conueniri in loco studij. vt in. l. si longius. ff. de iudi. ꝛ sentit Archi. in. d. c. cum pastoris. Sed si causa non ꝑtineret ad monasterium: puta qꝛ esset monachus vel clericus alterius monasterij vel ecclesie subiectus abbati dicit Inno. ꝙ potest conueniri coram abbate cum habeat iurisditionẽ. pōt etiam conueniri coram epo: nec poterit dicere volo prius conueniri corã abbate: qꝛ eps concurrit in iurisditiõe ex quo nõ agitur ad correctionẽ: ꝛ idẽ dicit in alijs prelatis inferioribus habentibus iurisditionem respectu subditorum suorum. Pro hac opi. facit. l. fi. C. de iurisdi. om. iudi. vult ergo in summa Inn. ex oĩbus predictis quod si agitur cõtra monachũ ad correctioneꝫ ſm regulam primo loco correctio spectat ad abbatẽ: sed si accusatur monachus criminaliter debet accusari coram epo. Si vero causa est pecuniaria vel alias ciuilis ꝛ spectet principaliter ad monasterium non cognoscit abbas: sed si spectat ad aliud monasterium subiectum abbati tũc vterqꝫ est iudex: abbas scꝫ ꝛ eps ꝛ datur optio actori coram quo istorum velit monachũ ꝯuenire: ego vero in aliquibus limitaui ꝛ discrepaui ab opi. Inno. ꝛ idẽ Jo. de lig. vnde vide qd̄ dixi in. c. ab ecclesiarum.
6 s̃. eo. cũ suis remissionibus. ¶ † Contra text. oppo. videt̃ eñ qd̄ archieps non possit se impedire de religiosis qui sunt in diocesi sui suffraganei: sicut nec de clericis secularib⁹. vt in. c. pastoralis. j. eo. Sol. dic qd̄ iste text. pōt in hoc intelligi dupl̃r: primo qd̄ isti religiosi erant in diocesi archiepi: ꝛ tunc cessat ꝯtrium: qꝛ archieps est eps in sua diocesi. ꝛ tunc expone tex. si prelati eorũ scꝫ regulares vt abbates priores ꝛ similes: nam si isti sunt negligentes post monitionẽ archieps tanq̄ ordinarius in sua diocesi succedit in sua iurisditione. si vero text. intelligit de religiosis existentibus in ꝓuincia archiepi extra diocesim ꝓpriã: ꝛ tũc verbũ p̄lati: dꝫ intelligi ꝛ exponi pro abbatibus ꝛ epis simul: qꝛ si abbas est negligens succedit eps ꝛ nõ archieps. vñ debet archieps prius monere abbatẽ: ꝛ si est negligens dꝫ admonere epm loci: ꝛ si eps est negligens ipse archieps poterit coercere ſm Host. ꝛ bene nisi crimina essent notoria. nã in notorijs archieps iurisditionem potest exercere in subditos suffraganeorum suorum. vt in. c. romana. §. notoria. de censi. lib. vj. Ego tñ in regularib⁹ seruarem vt prius fieret monitio ipsis prelatis regularibus vt corrigãt per istum text. qui hoc videtur velle aperte. naꝫ hic presupponebatur qd̄ isti discurrebant per curias principum quod non poterat esse non notorium. arg. in. c. quanto. de transla. epi.

1 Pena dirigit hoĩem ad virtutẽ: ꝛ eius timore qs desistit a malo.
2 Excõicatus in vno loco est excõicatus ꝑ totũ vrbem.
3 Excõicatus ab epo an ꝛ qñ possit ꝑ archiepm absolui.
More qñ est periculũ multa cõcedunt̃ q̄ alias nõ cõcederẽtur.
4 Cautio iuratoria nõ p̄statur qñ nõ est cõcludendũ de ꝑsona.
5 Appellatio ab excommunicatione quare non suspendit vinculum ꝛ qd operetur. 8.
Appellatio non extinguit sententiam sed ipsam suspendit.
6 Sententie censure nunq̄ transeunt in rem iudicatam ad effectum irretractabilem. vide. j. nu. 7.
Sententia que nõ transit in rem iudicatam post decem dies non retractatur per appellationem sed per viam querele. 12.
9 Appellatio quos effectus operetur.
10 Appellatio an possit tolli per statutum.
Appellatio si est remota in aliquo casu an censeatur remota quo ad omnes eius effectus. 11.
13 An presumatur presentia a qua fuit appellatum.
14 Probationes inducte ad vnum effectum faciunt fidẽ ad aliũ effectum inter easdem personas.

Ad reprimendam.

¶ Ab vno episcopo excõicat⁹ ab alijs est vitand⁹. ꝛ archieps per querelam aditus nõ absoluet nisi primo remittat. Et duo facit. primo p̄mittit generale exordium ex quo postea infertur speciale mãdatũ ibi: ideoque. ¶ Casus literalis. Eps lexoñ. in quosdam subditos suos tulerat sententiam excõicatiõis aut suspensionis: archieps rothomageñ. ꝛ alij suffraganei eius non seruabãt sententias illas: peruenit hoc ad papam: vnde scribit archiepiscopo ꝛ eius suffraganeis dicens qd̄ ꝓpter malitiam peruersorum certe pene statute sunt: ꝛ ideo sicut volunt suas sententias ab alijs obseruari ita debent etiam seruare sententias aliorum. quare mandat eis qualiter sententias quas lexoñ. episcopus tulerat canonice in subditos suos obseruant ꝛ faciant a suis subditis obseruari. tandem loquitur archiepiscopo dicens quod sententia excõicationis nõ suspenditur per appellationem. Et ideo si quis excommunicatus ab epo lexoñ. eidem archiepiscopo conquestus fuerit de iniusta excõmunicatione remittat illũ ad episcopũ absoluendũ ſm formam ecclesie: ꝛ si ille illum absoluere noluerit archiepiscopus illum absoluat: prius recepta iuratoria cautione: ꝛ precipiat ei ex debito iuramenti quod satisfaciat eidẽ episcopo super eo pro quo fuit excõmunicatus: qd̄ si non fecerit in eadem sentẽtia reducat
1 eundem Ber. ¶ † No. primo ꝙ per appositionẽ pene cõprimitur qs a
b malitia[b] sua pena ergo indirecte dirigit hominem ad virtutem. ꝛ vide tex. no. xxiij. q. vj. §. ex his. nam timore pene quis desistit a malo ꝛ assumit postmodũ bonũ in consuetudine: ꝛ humani moris est consueta diligere. ¶ † No. secũdo qd̄ excõicatus[c] in vna diocesi est excõmunicat⁹ in qualibet parte orbis. excõicatio eñ afficit ꝑsonã ꝛ eã sequit̃ quocunqꝫ se vertit[d] sicut lepra leprosum. j. q. j. cito turpem. ꝛ. iiij. q. v. quisquis. ꝛ in. c. j. ꝛ. ij. de treug. ꝛ pa. ꝛ idẽ est in oĩ sentẽtia corporis afflictiua seu corporis purificatiua. ad hoc qd̄ no. in. c. causam q fi. sint legi. ¶ † Not. iij. qd̄ archiepiscopus nõ dꝫ indistincte absoluere subditũ excõicatũ a suffraganeo suo. vñ si citra appellationẽ cõquerit̃ excõicatus de episcopo suo debet archieps primo eũ remittere absoluendũ ad excõicatorem suum: vt hic nisi periculũ esset in mora vel excõicatio esset euidẽter iniusta vel nulla. vt in. c. solicitudinẽ. in fi. de ap. In hoc tñ instat Hostien. hic. sed dicit Jo. an. materiã istius remissionis se credere hodie expeditam per. c. venerabilibus. de sen. excõ. li. vj. Ego hũc articulũ examinaui plene. in. c. ab ex
4 cõicato. de rescri. ꝛ dic vt ibi. ¶ † Itẽ no. ꝙ excõicatus absoluitur prestita prius iuratoria cautiõe: ꝛ sic videt̃ qd̄ nõ tenet̃ p̄stare fideiussores qd̄ dicit Uin. verũ dũmodo talis sit persona ꝙ de ipsi⁹ iuramẽto sit cõfidendum:

a ¶ Eundi ad studiũ. Adde eũdeꝫ consi. lxxxiiij. Zacharias.
¶ Adde Cardi. in cle. j. §. qꝛ vero. q. ix. de statu mona. ꝛ ibi ꝙ pōt in p̄dicto casu testificari agere cõueniri ꝛ rñdere.
b ¶ A malitia. vide tex. in. l. j. i p̄n. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ in. c. irrefragabili j. eo. Et pondera tex. in ver. violabiliter. qꝛ ꝓbatur ꝯ do. Abb. in qõ sua incip. Statuto senensi cauet̃. And. barba.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Qd̄ excõicat⁹. Uide Bart. in. l. cũctos populos. C. de sum. trini. ꝛ fide catho. vbi ẽt Bal. ponit aliq̃. vide etiã Archi. l. c. si aũt. xj. q. iij. ꝛ gl. in. c. si qs p̄sbyter. vij. q. j. ꝛ in ca. pastoralis. §. verũ. de appella. Abb. in. c. postulasti. col. v. de foro compe.
d ¶ Quocunqꝫ se vertit Adde Federi. in cõsi. cxvij.

Zacharias. a

8 ¶ Sit ꝯfidendũ. Ego infero ꝙ nõ admitteꝛ ꝑiurus ad cautionẽ iuratoriã.ita not.bal. in proprijs termi nis in auf. ⁊ q in ꝑn.C.de bo.auto. iudi poss.quẽ etiã vide in.ij.col.vers. b no.tex.in ꝟſ. fideiussorẽ.Alex. plenissime in.l.ij.§.ꝙ diximus. ff. si qs cautio. 5

Anto.Franc.

¶ Ad hoc qð dr de periuro vt non admittaꝛ ad cautionẽ iuratoriam vltra hic alle. addas qð periurus nũꝙ admittiꝛ ad ꝓbandũ aliquid c ꝑ iuramẽtũ. puta impedimentũ vel qd aliud.xxij.qõ. vlti.in.c. paruuli. ⁊ vide ꝑ Ro.in.l. admonendi. post prin.de iureiurã. 6 Et adde qð piuro nõ deferꝛ iuramentum honoris ſʒ onꝛis sic vt in c.cũ in ecclesijs de ma.⁊ obe. nisi sit presumptio qð debeat periurare:q2 tuncnec ẽt oneris deferꝛ:vt in.c.clericos.de cohabi. cle.⁊ mu.⁊ not.d. Abb.in.c. qõni. de ap.qð adeo verũ est qð ẽt si per statutũ qs debe ret admitti ad iurãdũ in aliquo casu nõ deberet admitti periurus.vt no.voluit Bu.in auf.⁊ q.C.de bo. auto.iud.pos. hic alle.⁊ qð non admittaꝛ periurus ad iuramentũ honoris sed oneris modo q̃ supra dictũ est.vide gl. in c.lr̃as.de ꝑsump. Et tene menti qð piuriũ semp est cũ 7 falsitate ⁊ sempꝛ ẽ pctm̃ mortale vt ꝑ btm̃ Tho.scda d scde.q.xcvij.artic. j.⁊ in.iiij. sen. dis. xxxix.articu.iiij.⁊ ea.parte.q. xxiiij. articu.ij.⁊.iij.⁊ in iij.ᵒsen.di.xlix.articulo.v. imo dixit bea.Tho.in.q.de quolibet.q.j. arti. viij.qð piuriũ est grauius homicidio ⁊ prius ꝓhibetur inter precepta

fidendum^a:alr̃ d3 exigi idonea cautio.ar.in.c.literas.de presum.bñ verbũ no. Sed limita primum dictũ ⁊ tex.prout habes bo.gl.in.c.qua fronte.de app.⁊ ibi tetigi ꝑ tex.⁊ doct.in.c.ex pte.j̃.de ꝟbo sig. Itẽ no.ꝙ iudex põt recipere cautionẽ ad vtilitatẽ partis:⁊ sic bñ facit iste tex.ꝙ iudex potest stipulari.ꝑ priuato: de quo vide qð dixi post Inno. in.c.dudũ.de cõuer.cõiu.¶ Vltimo no.ꝙ si absolutus non vult satisfacere ſm ꝙ iurauit absolutione non reincidit ipso facto in excõicationem :sed d3 de nouo^b excõicari.fallit in casibus qui habenꝛ in.c.eos qui.de sen.excom.lib.vj.¶ In glo.ij.not. gl.⁊ plures alias penas ponit Hostien.in summa de pe.§.quod sunt species.⁊ vide aliqd per Inn.i c.qualiter ⁊ qñ.ij.de accu.vbi eqparat penas iuris ciuilis ad penas iuris canonici.¶ †In glo.in ver. nõ suspendaꝛ in fi.no.plura ex glo.⁊ primo quare excõicatio non suspenditur per appellationẽ. hoc enim cõtingit ex eo q2 secũ trahit executionẽ scdm glo.Hoc dictũ non est verũ:nam snia lata in causa furti trahit secũ executionẽ:q2 incõtinẽti infamat condemnatum.l.non potest.ff.de furtis. ⁊ tñ per appellationẽ suspẽdiꝛ effectus snie vt.l.furti.ff.de infa.Itẽ ois snia absolutoria trahit secũ executionem:^c ⁊ tñ suspendiꝛ per appellationẽ.nã appellatio facit vt non videatur ꝓnuntiatũ adeo ꝙ leges dicũt ꝙ per appellationem extinguitur snia.l.j.in fi.ff.ad turpil.⁊.l.ij.ff.de pe.ſʒ canones cõiter dicũt ꝙ suspenditur:vt in.c.venientes.de iureiurã.⁊ in.c. pastoralis.in.§.preterea.⁊ in.c.fi.de offi.dele. ideo de hac materia dic vt plenius dixi post glo.⁊ doc. 6 in.c.pastoralis.de appel.¶ †Scdo not.ex glo.qð snia excõicationis nõ trãsit in rẽ iudic.quo ad effectum irretractabilẽ.põt enĩ retractari ẽt post mille annos:⁊ idẽ est in qualibet snia cẽsure vt in suspensione ⁊ interdicto.pro hoc.c.fi.de penis.qnimmo si excõicatus ex diuturno tempore efficereꝛ deterior deberet iudex ex officio illã sniam relaxare:vt not. Jo.and.post beatũ Tho.in.c.j.de sen.excõ.lib.vj. dixi in.c.ab excõicato.de rescrip.⁊ ratio est q2 iste snie censure dirigũtur in aĩam propter pctm̃ ⁊ separationẽ a gratia dei:ſʒ nõ põt qs inuitus separari perpetuo a grã dei q2 deus minꝰ claudit gremiũ redeũti.vñ in quacũꝙ hora ingemuerit peccator ⁊c.vt habeꝛ.l.dis.ponderet.Ideo eoipso quod peccatorẽ penituit reconciliatur deo.de pe.di.j.dixi.ideo per ꝯñs d3 reconciliari per ecclesiã que non d3 claudere gremiũ redeũti.vt in.c.sup eo.de here. lib.vj.⁊ in epl̃a inter claras.C. de sum.trini. Sed quo ad alios effectus dic ꝙ ista snia transit in rem iudicatã queadmodũ alie snie debet enĩ appellari intra.x.dies:alias post decẽdium nõ audiꝛ excõicatus appellando:vt voluit singulariter ista glos. quã cõiter sequunꝛ doc.⁊ est menti tenẽda.Audietur ergo excõicatus post decendium non per viam appellationis:sed per viam querele.Ex quo inferꝛ ꝙ infra.x.dies non põt querelare apud enĩ iudicem qui non potest adiri nisi per appellationẽ:⁊ ideo si eps tulit sniam ad petitionẽ alterius subditi non põt excõicatus post decendiũ querelare apud archiepm:q2 archieps non est iudex in subditos epi regulariter nisi per appellationem.vt in.c.pastoralis.j̃.eo.⁊ in.c.venerabilibus.in princ.de sen.excõ. li.vj.¶ †Itẽ sequiꝛ ꝙ sup eo sup quo fuit excõicatus non audieꝛ post decẽdium.transit enĩ quo ad illum effectum in rẽ iudicatã.Unde si quis fuit excõicatus pro cõtumacia nõ audieꝛ post decẽdiũ^b volẽs se defendere sup cõtumacia seu sup expẽsis que debenꝛ ratione cõtumacie videꝛ enĩ acqeuisse sententie non appellando.ad hoc enĩ allego singulare dictũ Jo.an.in.d.c.venerabilibus.in gl.querimoniã.probatur rõne.nam vt dixi speciale est in excõicatione vt non transeat in rem iudicatem q2 sententia excõmunicationis natura sui est retractabilis ratione predicta:ergo quo ad alios effectus vbi cessat illa ratio sortitur naturas aliarum sententiarum.ar.l.precipimus.in fine.de appella. Item etiam sequitur quod queadmodum in alijs sententijs non licet tertio appellare.vt in cap.sua. de appella.ita nec in sententia excõmunicationis.

⁊ idẽ dicendũ in alijs sententijs que non transeũt in rem iudicatam.ad hoc gl.no.in.c.fraternitatis. 8 de frigidi.in versi.fornicario.in fi.¶ †Quid ergo operatur appellatio in sentẽtia cẽsure ex quo non suspendit vinculum sententie: dic quod operatur effectũ deuolutiuũ q2 deuoluit cãm ad superiorem quem alias citra appellationem nõ poterat adire: b 9 vt.s̃.dixi.no.gl.sequentem.¶ Unde scias† quod duo sunt effectus notabiles ⁊ principales appellationis.primus in eo ꝙ suspendit iudicatum vel extinguit.vt.s̃.dixi.secũdus ĩ eo ꝙ deuoluit causam ad superiorem.vt in.c.non solum.⁊ in.c.si a iudice. de ap. li.vj.do.Ant.ponit alios duos effectus:sed iudicio meo comprehenduntur sub predictis. naz tertius est effectus ſm eum:q2 suspendit iurisditionẽ iudicis a quo:sed iste effectus cõprehenditur in secundo q2 si deuoluit causam ad superiorez:ergo suspendit iurisditionẽ iudicis inferioris.vt in.c. licet.de offi.leg.⁊ in.c.pastoralis.i.§.preterea.de offi. deleg.quartus effectus est ſm eũ q2 impedit transitum in rem iudi.sed iste effectus comprehendiꝛ sub primo:q2 si appellatio extinguit vel suspendit iudicatũ:ergo impedit ne transeat in rem iudicatam.vt in.c.qð ad consultationẽ prealle.duo ergo principales sunt effectus appellationis:de quibus s̃.Unde redeũdo ad principale quesitũ dico ꝙ appellatio in sententia censure nõ operaꝛ primũ effectũ:q2 non suspendit vinculũ sentẽtie sed operaꝛ secundũ:q2 deuoluit cãusam ad superiorem vt hic: ⁊ in.c.per tuas.de sen.excõ.põt ergo appellatio ha 10 bere vnũ effectũ sine reliquo.¶ †Et per hoc dixit hic Jo.an.notabile dictũ si esset verũ ꝙ si per statutũ tollereꝛ appellatio ꝓsupposita validitate statuti.nã nõ valet hoc statutũ in terris recognoscẽtibꝰ superiorẽ:vt dixi in.c.venientes.de iureiurã.⁊ not. Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.⁊ iure. ꝙ appellatio vr̃ remota^c solum respectu primi effectus ⁊ nõ scdi.Sed ego hoc dictum nullomodo verum:quia a quo remoueꝛ genus remoueꝛ ⁊ quelibet eius species.vnde si inhibetur alicui ne possit donare ois f species donationis est interdicta:^f vt in.l. filiusfa. ff.de dona.remota ergo appellatione ꝑ statutum intelligitur remotus ois effectus appellationis hoc etiã ꝓbo per.d.§.preterea.vbi pz quod remota appellatione rescripti non potest appellari ad effectum deuoluendi causam ad superiorẽ nisi superior ex certa scientia recipiat appellationem vt ibi ⁊ in.c.pastoralis.in prin de ap.Nec ob.tex.noster:q2 non est simpliciter ab excõicatione remota appell.hoc enim nullibi caueꝛ imo cõtrariũ habeꝛ in.d.c.ꝑ tuas.sed solũ disponiꝛ vt vinculũ non suspẽdat ꝑ appellationẽ:⁊ sic solũ tollit ius vnũ effectum appellationis.vnde per cõsequens videꝛ permittere alios effectus.vt in.c.nõne. de presump.⁊ 11 xxv.di.qualis.†Sed dubiũ esset qd si statutũ diceret ꝙ sententia ptãtis nõ suspẽdatur ꝑ appellationẽ: nunquid poterit appellari quo ad effectũ deuolutiuũ.⁊ videꝛ primo ꝙ sic.ar.hic.Contrariũ concludit do.Ant.hic in alio articulo q2 cũ sententia regulariter non retractaꝛ nisi appellationis via dicẽdo ꝙ non possit suspendi ꝑ appellationẽ videreꝛ interdixisse retractationẽ q̃ põt sequi ex appellatione:sed in snia censure aliud est:quia natura sui est retractabilis.Et aduerte quia in hoc videtur do. Anto.sibi contrarius.nam in precedenti casu vbi erat minus dubium tenuit quod poterit appellari quo ad secũdũ effectũ:⁊ in isto articulo tenet cõ g trariũ.Et ego tenerẽ in isto articulo oppositũ ^g q2 vt dixi remouẽdo vnũ effectũ appellationis videꝛ permittere alios.potuit enim statutum disponere vt non suspendaꝛ per appellatio.que frustratorie quãdoꝙ fit ad impediẽdam executionẽ sententie cui fraudi obuiatur per tale statutũ sed appellari poterit quo ad hoc vt superior cognoscat an iuste vel iniuste fuerit excõmunicatus.argu. hic ⁊ cum simus in odiosis debet verba fieri strictissima interpretatio.l.iij §.hec autem verba.ff.de nego. gestis ⁊ in ca.in nostra.de iniur.⁊ in in.c.statutũ de elect. lib. 12 vj.¶ †Ultimo no.ex gloss.⁊ ex predictis quod a sententijs que non transeunt in rem iudica. debet

decalogi ꝙ homicidiũ:q2 est secũdum in ordine.de quo ꝑ eũdẽ Tho. ĩ scda scde.q.cxxij. articu.iij.

¶ De nouo. Ad de.d.de ro.decisi. suis in antiqs.de sen.excom.

c ¶ Executionẽ.Tu vide tex.fundãtez se sup hac rõne in d.c.pastoralis. §. verũ.ſʒ gl.ibi hoc reprobat.vide ibi. Andr.barba.

✝Sebasti. Sapia.

d ¶ Post decẽdiũ. Uide abb.⁊ Fe. in.ca. consanguinei.j̃. de re iudic. vbi idẽ tenet ⁊.d. Anto.in.c.ab excõicato. col. ix.s̃. de rescrip.

e ¶ Uidetur remota.Tu põdera q2 cõiter oẽs tenent ꝙ stãtutũ nõ põt tollere appellationem q2 agiꝛ de iure superioris.vt in c.veniẽtes.de iure iur.modo si statutũ remouet appellationẽ ⁊ nõ remouerit effectum deuoluẽdi ad superiorẽ semp teneret statutũ qð est contra. c. venientes. Andr.barba.

f ¶ Interdicta.ad de videndũ Ro. cõsi.xcix. in fi.

g ¶ Oppositũ. tu põdera suspẽsio ⁊ retractatio sunt diuersa ergo statutũ exorbitãs disponẽs de vno nõ hz locũ ĩ reliquo: iõ dicimus qð ꝓhibita appellatione nõ ẽ ꝓhibita q̃rela:vt i cle. cõsti. §.fsup de ele. Itẽ non ẽ ꝓhibita supplicatio. Bal. in l.j.ff.de offi.ꝑfect. pto.archi.i.c. anteriorũ.ij.q. vj.itẽ lʒ nõ pt appellari a sentẽtia arbitri tñ ptq̃relari.facit qð voluit b :l. i. l. fi.C.de sen.⁊ i.l.fi. §. illud.C.de tẽp. appellã.in rub.C. de appellatio. Andr.barba.

nihilominus appellari intra.x.dies al's nõ audie-
tur qꝫ ꝑ viã appellationis ſed ꝑ viã querele.vt.ſ.
dixi de excõicatione q̃ ſingulariter no.¶ In gloſ.
in ver.cõqueſtus.in fi.c.cordi.adde.li.vj. Et videt̃
glo.concludere ꝙ hodie itineris arreptio non ha-
beat vim appellationis:ſed tu dic melius vt no.in
c.dilecti.de appel.ꝛ ibi dixi.¶ In glo.fin.no.pri-
mo ex principio referendo glo.ad tex.ꝙ pro ſentẽ-
tia etiã excõicationis nõ preſumit̃ rõne proceſſus.

13 ¶ † In aliis[a] ſentẽtiis a ſnia excommunicatiõis
quid tenẽdũ dicendũ eſt vt plene no.in.c.qm̃ cõtra
falſam.de ꝓba.ꝛ per Inn.in.c.cũ in iure.de offi.de
leg.ſed in ſententia excõmunicationis eſt dubium
nunquid preſumatur pro iuſtitia.ꝛ tene hic dom̃.
Anto.in duplici loco ꝙ preſumitur pro iſta ſentẽ
tia ex quo non ſuſpenditur vinculũ per appellatio
nẽ.ꝛ dicit per hoc limitandũ qꝺ no.Inn.in.d.cũ
in iure.vbi dicit ꝙ pro ſententia preſumitur poſtq̃
tranſiuit in rẽ iud.ſed ante nõ.nã vt vides excõica
tio non tranſit in rem iud.ꝛ tñ pro ea preſumit̃.ſꝫ
aduerte qꝛ do.Anto.non fuit recordatus de nota
bili dicto Inn.in.c.bone.ſ.de elec.vbi dicit ꝙ quẽ
admodũ pro aliis ſententiis nõ preſumitur ſi fuit
appellatũ ita nec ꝓ ſentẽtia excõicatiõis:ſed onus
probandi excõicationẽ fuiſſe iuſtã incũbit aduer-
ſario ſecus ſi non fuit appellatũ.ꝛ ad hoc alle.iſtuꝫ
tex.ꝛ hoc dictũ Inno.ſequitur idem.d. Ant.in.d.
c.qm̃ cõtra.Quinimo plus credo ꝙ citra appella-
tionẽ ſi excõicatus conquerit̃ intra decendium de
iniuſta excõicatione non preſumit̃ pro iuſtitia niſi
probet̃:qꝛ ex quo impugnat ſniaꝫ intra decendiũ
non videt̃ acquieuiſſe ſententie ꝛ ſic dꝫ excõicatio-
nẽ probare iuſtam.ad hoc facit.c.j.de re iud.libro
ſexto.ꝛ ratio.d.ad conſultationẽ.prealleg.ꝛ qꝺ no.
Inno.in.c.ſolicitudinem.de app. ¶ Sed nũquid
poſt decendiũ[b] preſumat̃ ꝙ iudex citauerit ſeu mo
nuerit excõicatũ:iſta gl.facit ꝙ nõ:ſed tu vide tex.
notabilẽ.in.c.ſacro.de ſen.excõ.in prin.vbi ꝓbatur
excõicatorẽ debere ꝓbare qꝺ premonuerit.Et idẽ
ſentit Fede.in conſi.clxx.vbi notãter dicit qꝺ ſi cõ-
tra primũ ꝛ ſecundũ decretũ opponit̃ ꝙ nõ preceſ
ſerit citatio debet aduerſarius hoc probare etiam
poſt lapſum.x.dierũ:tũ quia pars negat fuiſſe pre
ſentem:tum qꝛ primũ ꝛ ſcõm decretũ interponunt̃
cõtra abſentem:ꝛ ſic ſingulariter ſentit ꝙ non pre
ſumit̃ partẽ fuiſſe preſentẽ in ſnia:vel citationẽ pre
ceſſiſſe ſaltẽ in illis ſententiis q̃ ferunt̃ cõtra abſen-
tem:de quarũ natura eſt excõicatio.ꝛ hoc ideꝫ ap-
probat do.Anto.in.d.c.qm̃ cõtra. Et generaliter
an ſententia preſumat̃ lata ꝯ p̃ñteꝫ:vide per Spe
cu.in ti.de ſen.§.vt autẽ.vel no.ꝛ per Inno.in.d.c.

14 cum in iure.¶ † Vltimo no.ſi.glo.ꝙ probatiões
recepte ad vnum effectum faciunt fidem ad aliuꝫ
effectum inter eaſdem perſonas.de quo dic.vt ple-
ne dixi in.c.veniens.el.ij.de teſt.

1 ☞ Patriarcha nõ habet iuriſditionẽ in ſubdi-
tos archiepiſcoporum vel epiſcoporuꝫ niſi per ap
pellationem vel ex priuilegio.

2 Iuriſditionem ordinariam dant lex princeps ꝛ
conſuetudo.

3 Preſcriptio ꝛ conſuetudo non cauſantur ex ſolo
curſu temporis.

4 Papa an poſſit tollere vni eccleſie ꝛ dare alteri ec-
cleſie.

5 Iuriſditio eccleſiaſtica an poſſit prorogari ꝑ per-
ſonas eccleſiaſticas.

Quo ſimul. De cauſis ſub-
ditorũ archiepi-
ſcoporuꝫ ꝛ epõrũ ſuorũ patriarcha nõ
cognoſcit niſi ꝑ appellationũ legitimã
aut vigore conſuetudinis ſeu preuilegij.In prima
ponitur deciſa cõſultatio.In ſecũda reſpõſio ibi
conſultationi.¶ Caſus literalis.Patriarcha hie
roſolimitanus compellebat clericos turoneñ. ar-
chiepſcopi:cũ ipſi parati eſſent reſpondere corã ar-
chiepõ cũ turoneñ.ordinario ſuo:ſup hoc conque-
ſtus fuit epõs dño pape.ꝛ ipſe rñdet eidẽ dicẽs ꝙ i
canonibus diffinitũ eſt ꝙ primates vel patriarche
nihil iuris prẽ ceteris debẽt habere niſi inquãtum
canones illis permittant ꝛ cõſuetudo illis cõtulit
ab antiquo:niſi apoſtolica ſedes aliquẽ illorũ ſpeciali priuilegio duxerit
honorandum. Et ideo quãdiu clerici ipſius turoneñ.epi coram ipſo vo-
luerint ſtare coram patriarcha reſpondere nõ debẽt:niſi cauſa per appel
lationẽ deferatur ad ipſum:aut aliqd ei ab apoſtolica ſede ſit induituꝫ.

1 Ber.¶ † No.primo ꝙ queadmodum ſe habẽt ſubditi epiſcoporum ad
archiepm̃ ita ſe habẽt ſubditi archiepõrum ad patriarchã:ſicut ergo ar
chiepõs non ſe impedit de ſubditis epõrũ niſi per appellationem:vt in. c.
paſtoralis.ĩ.e.ita nec patriarcha impedit ſe de ſubditis archiepiſcoporũ
niſi per appellationem vel alio iure ſpeciali.Et ex hoc ꝛ ex tex.not quod
ſicut ab epiſcopis appellatur ad archiepõꝫ metropolitanũ.ĩ.eo.paſtora-
lis.ita ab archiepõ appellatur ad patriarcham ſeu primatem.ꝛ intellige
qꝺ debet appellari ad illũ patriarchã qui eſt iudex archiepiſcoporum.
Nam ſicut multe dioceſes ſunt ſub cura archiepi:ita ꝙ archiepiſcopus
eſt metropolitanus ꝛ ſuperior omnium aliorũ epiſcoporum ꝛ diocelium
ita multe ꝓuincie ſunt ſub cura cuiuſcũqꝫ patriarche:ita qꝺ patriarcha
eſt iudex ordinarius omniũ archiepõrum qui ſunt in ſuo patriarchatu.
Et ſcias quatuor eſſe in ordine principaliores patriarchas quos enume
rat tex.in.c.antiqua de priuile.alij vero preter illos non ſunt de iſtis ꝓn
cipalioribus.¶ No.ij.quod patriarche non habent plus iuriſditionis
q̃ habeant archiepi vel epi niſi quatenus in canõibus cauet̃ expreſſum

2 dignitas tñ eorũ eſt maior vt in.c.antiqua.prealle.¶ † Tertio not.tria
ex quibus competit iuriſditio ordinaria ex lege ex conſuetudine ꝛ ex pri
uilegio principis:conſuetudo ergo [c] dat ordinario iuriſditionem vt hic ꝛ
ĩ.c.cũ cõtingat.iuncta gl.de fo.comp.ꝛ in.c.cõqueſt᷒.ix.qõ.iij. ¶ Item
no.ibi eccleſiã vel rectorẽ:qꝺ qñqꝫ priuilegiũ concedit̃ ipſi eccleſie quan-
doqꝫ prelato ipſius eccleſie.Inſpicienda ſunt ergo verba priuilegij.ꝛ ex
priuilegio dr̃ quis honorari a principe:vt ptꝫ ibi:honorare: ꝛ ideo alibi
dr̃ ꝙ princeps concedẽdo vni feudum videt̃ eũ nobilitare.vt in.c.j.quis
dicat̃ dux vel marchio.colla.x.ꝛ ibi per Bal.¶ In gl.iij.in fi.vel ſolue
al's ſm̃ Hoſti.ꝙ tẽpus non eſt modus inducendi obligationẽ vel tollen
di:vt in.l.obligationũ.§.placet.ff.de ac.ꝛ ob.ſed bene ex tẽpore cauſatur
cõſuetudo.Itẽ preſcriptio ex quibus ius queritur.vt.ĩ.de p̃ſcrip.per to-
tum.Item qñqꝫ lapſus temporis inducit p̃ſcriptionẽ.vt in.c.peruenit.

3 de empt.ꝛ vendit.ꝛ in.l.cum de in rem verſo.ff.de vſu.¶ Item dic quod
preſcriptio non cauſat̃ ex ſolo tẽpore nec conſuetudo ſed ex negligentia
dñi ꝛ poſſeſſione poſſidentis accedente iuris diſpoſitione cõſuetudo ve-
ro cauſat̃ ex tacito cõſenſu:ꝛ ſic ꝓprie ſolũ tẽpus nõ inducit cõſuetudi-
nem vel preſcriptionẽ.vnde vbi conſuetudo vel preſcriptio non hꝫ ſuos
comites non poteſt induci.ꝛ ſic loquũt̃ cõtraria ſignata in glo.ꝛ de hac

4 materia plene dicendũ:vt no.in.c.ſi.de cõſue.¶ † In glo.in ver. ſpecia-
li priuilegio.in ſi.no.glo.hꝫ eñ pro indubitato vt poſſit papa detrahere
iuri vnius eccleſie ꝛ dare alteri.[d] hoc eñ contingit quotidie cũ papa exi
mit vnã eccleſiã a iuriſditiõe ſuperioris ſui.ſed vide tu gl.xxv.di.c.j.que
dicit ꝙ papa ſine cauſa nõ debet de vna eccleſia tollere ꝛ alteri dare. ad
idem glo.x.di.c.j.ꝛ qꝺ le.ꝛ no.xij.q.ij.in.c.non liceat pape.ꝛ ꝓfecto ſine
cauſa facere non dꝫ:qꝛ nõ eſt vni cõſulendũ cũ iactura alterius.nã papa
dꝫ facere ſicut bonus paterfamilias q diſpenſat ſm̃ merita ꝛ exigentiaꝫ
perſonarũ.nã ſi prorſus nõ ſubeſt cauſa videt̃ ꝙ apud eũ eſt acceptio ꝑ-
ſonarum qꝺ eſſe nõ dꝫ.vt in.c.nouit.de iud.ſꝫ ſi papa faceret toleraretur
in eccleſia militanti.ſic intellige qꝺ not.in Specu.in titu.de leg.in.§. nũc
oſtendendũ.ver.lvij.ꝛ melius.ver.xcix.ꝛ in.§.nũc breuiter.ante fin.ſub ru
brica de diſpenſatione:ꝛ per Io.an.in addi.ſuper.d.ver.lvij.De epõ ve
ro nunquid poſſit tollere vni eccleſie ꝛ dare alteri.dic vt no.in.c.conſtitu

5 tus.ĩ.de reli.do.¶ † In gl.pe.in ſi.vult ergo gl.ꝙ hic valet arg.a cõtra
rio ſenſu.ꝛ hoc clarius tenet Inn non enim eſt in p̃tate ſubditorũ vtrũ
velint reſpondere coram epõ vel archiepõ.nã iudiciũ reddit̃ in inuitum.
l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum.ꝛ.§.ſacrã.ff.de verb.obl.ꝛ in.c. intelleximus.de iudi.nec poſſunt ſubditi conſentire in alium iudicẽ ſine licentia
proprij epi.vt in.c.ſignificaſti.de foro cõpe.etiam ſi ſit epõs.vnde dicit no
tanter.Hoſt.ſ.c.pxi.ꝙ ſicut clericus ſubiectus epõ non põt cõſentire in
alienũ iudicẽ ſine cõſenſu ſui epi.d.c.ſignificaſti.ita nec epõs ſine cõſenſu
ſui archiepi.ꝛ eadẽ rõne idẽ videtur dicendum in archiepõ vt non poſſit
ſe ſubijcere alieno iudici ſine cõſenſu ſui patriarche:ꝛ hec ſunt notanda.
Iõ.an.hic dicit ꝙ ſi volumus tenere archi.hic a cõtrario ſenſu debem᷒
ſupplere hoc ad literam ꝙ archiepõs hic requiſitus vult iuſtitiam facere
q.d.ꝙ ſi archiepõs requiſitus non vult reddere ius ſubditis ſuis tunc po-
terunt ſubditi conueniri corã patriarcha:ꝛ idem eadem ratione eſſet di-
cendum cum epõs eſt negligens in exhibendo iuſtitiam de ſuis ſubditis
vt tũc poſſit adiri archiepõs.Et aduerte ꝙ hoc dictum eſt fundatũ ſuper
illa opi.ꝙ negligente epõ vel archiepõ ſemper ſuccedit ſuperior in iuriſ-
ditione ꝛ multi tenuerunt illam opi.ſed an ſit vera dicam.ĩ.eo.paſtora-
lis.vbi tangitur per glo.

1 ☞ Epiſcopus põ alteri cõmittere ea que ſunt cõſecrationis ſeu ordinis
ꝛ põt cõpellere ſubditũ ad acceptandum.ſed aliũ nõ.2.ꝛ põt p̃dicta cõ-
mittere ꝓ libito voluntatis.3.
Cauſe meri imperij poſſunt de iure canonico delegari.
Iuriſditio:merũ ꝛ mixtũ imperiũ qd ſit:ꝛ eorũ ſpecies:ꝛ an delegentur.

3 Delegatus principis põt ſubdelegare ea q̃ ſunt meri ꝛ mixti imperij.

4 Merum ꝛ mixtum imperium penes quos iudices eſt.
Ciuitas hodie habet illud regimẽ qꝺ olim habebat quelibet prouincia.

Quod

✠ Sebaſti. Sapia.
a ¶ In aliis. Qꝺ idem ſit dicendũ in ſententia excõicationis ꝙ i aliis ſentit Abb.in ca. qm̃ ꝯ falſam.col. xvj. de proba. ꝛ Inno.in. c.in preſentia de renun.ꝛ ille text.hoc ꝓbat dũ vult ꝙ p̃ſumptio q̃ eſt ꝓ ſentẽtia non cauſat̃ ex acquieſcẽtia partis ſed ex autoritate iudiciaria.

✠ Sebaſti. Sapia.
b ¶ Poſt decẽdiũ. Vide late per.d. Abb.in cõſi.xcij. inci. ꝯ ſententiaꝫ. ꝛ in.c.tenor colũ. v de re iudic. vbi Feli.late.liij.vide oĩno Alex.tenentem ꝯ Abb. in. l. vnoquoqꝫ. col.ij. ff.de re iudica.

c ¶ Cõſuetudo ergo. Adde Rom. conſi.cclij.
Zacharias.

d ¶ Et dare alteri adde qꝺ notaui i apoſt.poſt iſtum j.c.admonet.nu. xiij.in ver. nõ ſubſiſtẽte cã.ſ.de renunt.vbi concor. docto. qui in hac q.ſunt diuerſi. de quo ꝑ Feli. in ca. que in eccleſiarũ. col.xvj. ver.ſcõm vero membrũ. ſ. de conſti.

Quod sedē. ¶ Archiepiscopus impeditus pōt cōsecrationē sui suffraganei alteri cōmittere ꝛ cōsecrādus teneẗ ab illo cōmissario mun⁹ consecrationis recipere. Communis diuisio. scđa ibi: cōsultationi. ¶ Casus literalis. Archiepš ꝑpter infirmitatē vel aliā iustam causam non potest cōsecrare suffraganeū suū. Quesitū fuit a papa vtrum possit alicui cōmittere vices suas. Respondet papa ꝙ archiepiscop⁹ taliter īpeditus pōt epō vices suas cōmittere. Et cōsecrādus dꝫ ab illo mun⁹ consecrationis accipere. dūmodo catholicus habeaẗ ꝛ impedimentū ei ex subtractiōe gratie nō obstet. Ber. ¶ † No. j. ꝙ epš seu archiepiscopus pōt committere ea que sunt cōsecrationis seu ordinis epālis: ꝛ sic committit ea q̄ sunt meri imperij cū in ea exerceaẗ iurisditio ex officio nobili ꝛ ad publicā vtilitatē. ꝛ ad idē. c. aqua. de cōsec. ec. vł alta. ꝛ. c. suffraganeis. de ele. ¶ No. ij. ꝙ epī subiecti archiepō dicunẗ ipsius sufraganei. Suffragantur enim sibi in consecratione ꝛ in alijs nam requiritur consilium epōrum in ordinatione prouincie. xj. q. iij. c. j. ꝛ. ij. ꝛ cum consecrat epm̄ dꝫ habere, secū alios epōs. lxv. di. quasi per totū. saltē duos ex eis: vt in c. si archiepš. de temp. ordi. ¶ Tertio no. ꝙ ea que sunt ordinis non sunt assumenda nisi a catholico ꝛ ab eo cui gratia sedis apostoli. non est subtracta. ¶ Itē no. ibi ab eo: ꝙ vnus est principalis in consecratione epī. scꝫ ipse archiepš vel eius cōmissarius: alij nō sunt principales ſꝫ assistūt. ¶ Ultimo not. argu. ꝙ subditus tenetur litigare coram delegato sui superioris[a]. ¶ † Sed hic quereẗ vtrū archiepš possit cōpellere episcopum ad acceptādū cōmissiōeꝫ istā. doc. ꝙ sic: intelligo si cōmittit vni ex suffraganeis suis. nā pōt superior compellere subditū ad acceptandū delegationē. j. c. proxi. in. l. vnica. C. qui ꝓ sua iuri. Sed si committit nō subdito valet commissio: sed ille non compellitur acceptare. vt in. c. sequen. in. l. ꝛ si pretor. ff. de offi. eius cui man. est iuris. ¶ † In glo. j. ibi teneẗ recipere consecrationē ab eo: sed circa tex. est dubium qđ si archiepš non est impeditus nūqđ ex sola voluntate possit committere alteri istam consecrationem. tex. hic a contrario litere facit ꝙ non: sed ꝯtrium tenuit Hostien. nam iure suo potest archiepiscopus committere. vt. j. c. proxi. vnde de honestate ꝓcedit tex. in eo ꝙ facit mentionem de impedimento. In ꝯtrium tamē facit ſm eum ꝙ sicut epš non pōt consecrari sine archiepō. vt. lxv. dist. nō debet. ita nec archiepš dꝫ posse facere ꝑ aliū consecrari sine ꝯsensu epī. primū tamen dictū cōiter videntur sequi doc. ꝛ notabis illud singulariter. ex quo habes ꝙ tā ea q̄ sunt iurisditionis quā ea q̄ sunt ordinis pōt archiepš seu epš cōmittere pro libito voluntatis. tex. tamen iste videẗ aliquantulū resistere: sed primū dictū est verius ex quo indifferēter cōmittit. nā de iure est: vt quilibet ordinarius possit in aliqbus se releuare per cōmissionē alteri fiendā. vt in. c. seq. ꝛ in. d. l. vnica. C. qui ꝓ sua iurisdi. ¶ † Et in fi. glo. no. bene finē gl. qꝛ quotidie allegatur[b] ꝙ de iure canonico possunt delegari oīa[c] que sunt meri imperij: ꝛ idem tenet gl. in. c. in archiepātu. j. de rap. ꝛ in. c. illud. xxiij. q. iiij. ꝛ in. c. his. ea. cā. q. vij. vide etiam gl. no. xcv. di. c. peruenit in fi. gl. magne. que dicit ꝙ nihil habet archiepš qđ sit meri imperij quod non sit delegabile preter vsuꝫ pallij: qꝛ pallium archiepāle nō habeat alteri cōcedere. est eñ ꝑsonale: vt in c. ex tuarū. de au. ꝛ vsu pal. ꝛ in. c. ij. eo. ti. ꝛ ibi melius probaẗ. Sed dubiū est q̄ dicunẗ meri imperij vel mixti vel iurisditionis. ¶ † Et pro intellectu vocabulorū ne ignorenẗ prorsus termini dicam aliquid conclusiue sequendo Barto. in. l. imperium. ff. de iurisdi. om. iu. debes enim scire qđ iurisditio generaliter sumpta cōprehendit in se ea que sunt meri ꝛ mixti imperij ꝛ simplicis iurisditionis. pro hoc. l. j. ff. de iuris. om. iudi. ꝛ qđ ibi no. ꝛ tex. iuncta gl. in ver. oimoda. in cle. vnica. de foro cōpe. vbi dicit tex. ꝙ episcopus expulsus exercet in loco vicino iurisditionem ordinariaꝫ: ꝛ per illud verbū omnimodā dicit ibi glo. ꝙ. tex. voluit comprehendere ea que sunt meri ꝛ mixti imperij ꝛ simplicis iurisditiōis. Et iurisditio sic generaliter sumpta diffiniẗ sic. Iurisditio est iuris potestas de publico introducta cum necessitate iuris dicendi ꝛ equitatis statuende: ita diffinit glo. in. d. l. j. Barto. addit ibi competens alicui vt publice ꝑsone ꝛ hanc additionē fecit vt euitaret contrarium quod posset fieri de patre ꝛ de tutore. nam isti habent de iure potestatē in filium ꝛ in pupillum ꝛ habent potestatem ius dicendi. id est faciendi in eo quod iuris est ꝛ equitatem seruandi: sed certe sine illa additione Bar. potest sustineri diffinitio glo. quia pater vel tutor non dicit proprie ius in filium vel pupillum licet habeat potestatem extraiudicialem. ꝛ dicitur iurisditio quasi iuris ditio. ꝛ ditio idem est quod potestas: vnde iurisrisditio quasi potestas ius dicendi. Sed iurisditio sic generaliter sumpta distinguitur in imperium ꝛ in iurisditionem: ꝛ tunc iurisditio capitur vt species distincta ab imperio. Imperium vero generaliter sumptum comprehendit in se merum ꝛ mixtum imperium: sic generaliter sumptum est iurisditio que exercetur officio iudicis nobili nam duplex est officium iudicis: nobile ꝛ mercenarium nobile quod non deseruit alicui actioni sed iudex ex se procedit. mercenarium vero dicitur quod deseruit actioni intente per partem: vt dicam latius in capitulo secundo. de offi. iudi. Imperium vero vt dixi diuiditur in merum ꝛ mixtum. Merum imperium diffinitur sic. Est enim iurisditio que exercetur offio iudicicis nobili publicam vtilitatem respiciēs. Imperium mixtum est iurisditio que exercetur officio iudicis nobili priuatam vtilitatem respiciens. Iurisditio vero vt species sumpta: est iurisditio que expeditur officio iudicis mercenario priuatā vtilitatem respiciens. Dicitur autem imperium merum: quia[a] mere collatum in principem nec alicui necessitati subiectum. nam procedit iudex ex officio suo ad publicā vtilitatem sine impedimento alicuius. pro hoc. c. j. §. eodem. dum dicitur habeant episcopi liberam potestatem inquirendi ꝛc. vel dicitur merum quia non habet aliquam mixturam cognitionem pecuniarum. vel tertio dicitur merum: quia in nullo participat cum iurisditione vnde non habet aliquam mixturam iurisditionis vnde partim procedit ad merum imperium ꝛ partim ad iurisditionem[b]: sicut dicitur participium quia partem capit a nomine ꝛ partem a verbo. nā in eo ꝙ mixtum imperium exerceẗ officio iudicis nobili participat cum mero imperio: sed in eo qđ tendit ad vtilitatem priuatam participat cum iurisditione. Facit ergo tres regulas ꝙ ea que expediuntur officio nobili ꝛ ad publicam vtilitatē dicūtur meri imperij. Secunda regula ea que exercentur officio iudicis nobili ad vtilitatem priuatam dicuntur mixti imperij. Tertia regula ea que exercenẗ officio iudicis mercenario ad vtilitatem priuatam sunt simplicis iurisditionis. Et distinguit Bar. merū imperium sex modis. primum est imperiū merum maximum. secundum meruꝫ imperium maius. tertium merum imperium magnum. quartum est merum imperium paruū. quintum merū imperiū minus. sextū minimū imperiū. Merū imperium maximū cōpetit soli principi vt facere legem vniuersalē distinguentē totū orbem. Merum imperium maius est aiaduertere in facinorosos hoēs inferendo vltimum supplicium vel mēbri abscissionē[d] vel mortē ciuilem cum quis perdit libertatē ꝛ similia. Merū imperium magnum est cum quis perdit ciuitateꝫ siue libertatem puta deportatus. Merum imperiū[c] paruū est relegare vel corpus acriter afficere: ꝛ ista non competunt cuilibet iudici vt statim dicetur. Merū imperiū minus est modica coertio que cōpetit cuilibet magistratui. idest cuilibet habenti ordinariam iurisditionē. nā iurisditio quasi nulla esset sine modica coertiōe: vt in. c. ex literis. de offic. dele. ꝛ. c. pastoralis. e. ti. ꝛ. l. magistratibus. ff. de iurisdi. om. iud. ꝛ. l. fin. ff. de offic. eius. vnde eoipso qđ quis recipit potestatē ordinariam vel delegatam habet hanc modicā coertionē ex qua depēdet vt possit cognoscere summarie de leuib⁹ criminibus ꝛ leuiter castigare verberibus vt in. l. leuia. ff. de accusa. ꝛ. d. l. magistratibus. ꝛ merum imperium minimū consistit vt leuiter multando. ad hoc. l. fi. C. de modo mulctarum. ꝛ. l. ij. C. de spo. ꝛ ista duo vltima possunt delegari de iure ciuili: quia competunt cuilibet magistratui. ꝛ ea que competūt iure magistratus sunt delegabilia de iure ciuili. vt in. l. j. ff. de offi. eius. Superiora vero cōiter tenetur qđ nō sunt delegabilia de iure ciuili propter grauitatem preiudicij nisi ꝑpter necessariam absentiā de loco. de quo dicendum: vt in. l. j. prealle. ꝛ in auẗ. de colla. §. ad hec. ꝛ plene vide in Spe. de iurisdi. om. iudi. §. j. versi. notādū. ꝛ se. De iure vero canonico possumus reperire oīa hec imperia. nam habem⁹ imperium maximū: qꝛ papa facit constitutionem vniuersalem. vt in. c. j. ꝛ fi. de consti. Habemus imperium maius saltē similitudinarie. nam degradare aliquem ꝛ tradere curie seculari equiparatur vltimo supplicio: vt no. Inno. in. c. qualiter ꝛ quando. ij. de accu. Item ecclesia detrudit in ꝑpetuum carcerē ꝛ equiparatur illa pena dānato in metallum.[e] Habemus imperiuꝫ magnum nam ecclesia pōt deportare: lꝫ non sit in vsu. vt in. c. j. de cal. Itē reperiẗ in ecclesia imperiū paruū. nā pt relegare ꝛ afficere quem ꝟberibus. l. distin. accedens. ꝛ. c. j. de calum. ꝛ in. d. c. in archiepiscopatu. de rapto. De mero imperio minori habes in. c. ex literis. preallega. vbi dicitur quod coertio transit. De minimo scꝫ de mulcta dixi in. c. de causis. ꝛ in. c. j. de offi. de leg. vbi conclusi post Innocen. qđ legatus potest mulctare. ꝛ vide Hostiē. in. c. j. de homi. lib. vj. vbi de ordinario idem dicit. An aūt ista possunt delegari de iure canonico. cōis opi. est quod sic lꝫ aliq dicant ꝙ hec cōis opinio Inn. improbatur. q. d. c.

[a] ¶ Sui superioris. adde ꝙ Cal. ꝯsi. j. de offi. leg. tꝫ ꝙ legat⁹ de latere possit eligere ī ecclesiā cōuētualē vnā ecclesiā sue ꝓuincie q̄ subsit ecclesie alterius prouincie. Sebastia. Sapia.

[b] ¶ Allegaẗ. vide bar. in. l. j. co. ij. C. vbi de crimi. agi opor. ꝛ Ang. in. l. iubere. ff. de iuris. om. iu. ꝛ in. l. ipiū. circa fi. eo. tit. vbi refert bal. fratreꝫ suū ꝯsuluisse ꝙ ꝺ iure canonico qcqd ē cognoscibile est dlegabile. que autē sit rō diuersitatis q̄re de iure canonico ēt cause meri ꝛ mixti imperij sint delegabiles de iure ꝟo ciuili secus plurimuꝫ laborāt moder. in l. j. ī pn. ff. de offō. ei⁹ cui mād. est iurisdi. vbi assignaui nouā rationēꝫ.

[c] ¶ Delegari oīa. addꝺ ang. ꝯs. clxij.

[d] ¶ Mēbri abscissionē pōdera būe ista mēbri abscissiōe de qua loquitur. §. ad hec. in auẗ. de collat. quem alleg. glos. in. d. c. in archiepiscopatu. quia oēs dicunt qnod non fuit introducta illa pena de iure ffor(um). ita dicūt in auẗ. sed nouo iure ꝛ in. l. fugitiui. C. de ser. fugi. ꝛ in. l. transigere. C. de trāsa. ego allego contra eos text. ꝛ glo. in §. pena. insti. de iniu. vbi de iure. xij. tabu. imponebatur pena amputatiōis mēbri ꝓ mēbro. vide ibi. And. barba. Sebasti a. Sapi.

[e] ¶ In metallū. ꙩ detrudere in ꝑpetuū carcerē nō eqpareẗ pene dānati ī metallū est casus expressus in. l. quidā. ff de pe. ꝛ ꝙ iudex non ecclesiastic⁹ nō possit īponere talē penā perpetui carceris tꝫ Lud. Ro. ī sing. dccvj. īcip. tu scis ꝙ de iure ciuili. vide tamē. d. Abb. i. c. nouim⁹. de verbo. signi.

in archiepātu. qđ magis stringit in materia loquitur in rege sicilie qui cū nō recognoscat imperatorē hꝫ ius principis. Princeps aūt pōt oīa delegare. vt no. in. d. c. illud. sed hec responsio non placet qꝛ si non recognoscit imperatorem recognoscit papam vt in cle. pastoralis. de re iudi. ergo nō hꝫ iura principis. s. imperatoris nisi aliter prescripserit. Sed allego quasi pro casu[a] cle. j. de here. vbi ptꝫ ꝙ cā heresis est delegabilis ꝛ nemo dubitat ꝙ sit meri imperij. Ad idē. c. ꝫ. de offi. vica. lib. vj. vbi dꝛ qđ eps pōt cōmittere vicario suo inquisitionē criminū qđ est meri imperij: ꝛ ideo transeo cuꝫ hac opi. ꝛ facit tex. in. c. fi. ne cle. vel mo. li. vj. vbi dꝛ qđ si ꝑsona ecclesiastica hꝫ iurisditionē tēporalē potest in genere ꝛ in specie committere cām criminalem: ꝛ sic ibi est casus inquantum dicit in specie. ¶ † Sꝫ dubiū est in delegato principis. nūqd possit subdelegare ea q̄ sunt meri imperij alꝫ indelegabilia de iure ciuili. Spe. in tit. j. §. fi. ver. item qđ est delegatus. tenet ꝙ nō sequit̃ do. Ant. dicens ꝙ ex grauitate facti videt̃ papa elegisse industriaꝫ ꝑsone. ad hoc. c. fi. de offi. dele. Contrariū ego teneo ꝛ primo allego tex. q̄si expressuꝫ in. c. venerabili. de offi. dele. ꝛ ibi dixi post Inno. ad idē. d. c. fi. aliter inducendo nā ibi nō pōt delegare inquisitionē criminum: qꝛ fuit dictū vt personaliter exequat̃: ergo secus si simpliciter fuisset cōmissa. ad idem adduco tex. de iure ciuili in. l. vnica. in fi. C. qui pro sua iurisdi. vbi dicit tex. ꝙ sine delectu causaruꝫ potest delegatus principis subdelegare. ꝛ per illū text. hoc tenet ibi gl. ꝛ Bar. etiam de iure ciuili: ꝛ hoc bene notabis ꝛ hec procedunt in his que sunt meri imperij vel quasi nā regulariter delegari nō pñt de iure ciuili qꝛ non competunt iure magistratus: ideo delegari nō possunt. l. j. ff. de offi. eius. ꝛ. l. ea q̄. ff. ad muni. fallit in his q̄ competunt iure magistratus: vt sūt ea que expediuntur iudicis officio nobili ad priuatam vtilitatē sine cognitione cause vel cū modica cognitione cause. exēplū. in. l. cognitio. §. vt pos. bonorum. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iuris. nā sicut dixi in his que sunt meri imperij vt leuia cumpetunt iure magistratus: ꝛ ita in his q̄ sunt mixti imperij: sed alia maiora non competunt ꝛ queadmodū dixi in mero imperio: ꝛ ita mixtū imperiū distinguit̃. naꝫ quoddā est maximū qđ cōpetit soli principi vt da re veniā etati. C. de his qui ve. eta. impe. per totum vel legitimare seu fame restituere ꝛ similia. ista em̄ sunt mixti imperij maximi. ꝛ ꝓsequere vt not. in. d. l. imperiū. An aūt ea que sunt simplicis iurisditionis possint indifferenter delegari de iure ciuili. dic qđ nō sed solū ea que cōpetunt iure magistrat⁹ vt in. d. l. j. ꝛ. ij. C. de peda. iu. ꝛ vsqꝫ ad summā. ccc. aureorum potest fieri delegatio: qꝛ vsqꝫ ad illaꝫ summā potest cognoscere inferior magistratus ꝛ non vltra. ꝛ in auꝫ. de defen. ciui. in. §. ꝛ iudicare. ꝛ ibi gl. ꝛ id dicit̃ cōpetere iure magistratus quod competit alicui eoipso ꝙ habet magistratuꝫ id est officiū iudicandi lꝫ vilissimū. vt no. glo. ꝛ Bar. in. d. l. j. vnde scias qđ magistratus est nomē gñale comprehendens oēm habētem officium iudicandi: vt in. l. eū q. ff. de iuris. om. iudi. Sed distinguit̃ postea in species.[b] nam quidam sunt super illustres: quidā illustres: quidam spectabiles. alij clarissimi: alij magistratus: ꝛ isti sunt inferiores. vnde de his que possint isti inferiores magistratus cognoscere potest fieri delegatio. De alijs vero siue sint meri imperij siue mixti siue iurisditionis non potest regulariter fieri delegatio. fallit vt dixi in necessaria cā absentie vt si opꝫ necessario iudicem ordinariū alibi proficisci vel si nondum venit ad prouinciaꝫ: vt in. d. l. j. Idem cōmuniter cōcludunt doc. in. d. l. si ordinarius detineret̃ infirmitatē vel esset occupatus circa multas causas similes: ita ꝙ non potest omnibus intendere. nam tūc licet lege non sit cautum tamen ex idētitate rationis hoc cōiter recipit̃ queadmodum obseruat̃ in causa absentie. naꝫ vbi eadem ratio idem ius debet esse etiam in casibus exceptis vt no. glo. in. l. j. C. de condi. inde. ꝛ est tex. in. c. cum dilecta. de cōfir. vti vel inuti. ¶ Vltimo querit̃ q sunt isti iudices habentes merū ꝛ mixtuꝫ imperium ꝛ ꝓsequere tam in secularibus quam in ecclesiasticis. ¶ † In secularibus dic post Barto. in. d. l. j. quod iudex qui preest ꝓuincie vt olim erat preses habebat ea q̄ sunt meri imperij. vt in. l. illicitas. §. qui vniuersas. ff. de offi. p̄si. vnde per totam prouinciā habebat gladij potestatē. is autem qui preerat ciuitati de iure cōi nō habebat ea que sunt meri ꝛ mixti imperij. nec ea q̄ sunt magne iurisditionis sed reccurrebat̃ in istis maioribus ad p̄sidē ꝓuincie: vt in. d. auꝫ. de defen. ciui. in. §. audient. ꝛ in. §. ꝛ iudicare. sed hodie cōiter in talia quelibet ciuitas hꝫ regimen qđ olim habebat tota prouincia.[c] ꝛ ideo potestas hꝫ hodie oīa ista. ad hoc qđ no. glo. in. l. fi. C. de prescrip. lon. temp. ¶ Sed dubiū est quid in eo qui presidet alicui castro vel oppido. ꝛ dic ꝙ si castrū est subiectū ciuitati tota iurisditio est penes ciuitatē ꝛ debēt respondere in ciuitate. dicuntur enim ciues illius ciuitatis cui sub sunt ꝛ ibi coguntur subire omnia onera. l. incola. ꝛ l. qui ex vico. ff. ad munici. Sed solet hodie mitti vicarius qui potest dici inferior magistratus vnde solum poterit cognoscere de leuibus criminibus ꝛ de summa vsqꝫ ad. ccc. florenos vel aureos. vt i. d. auꝫ. de defen. ci. In maioribus autē dꝫ remittere ad iudicē ciuitatis ꝛ in criminibus grauibus debet capere malefactores ꝛ remittere. vt in. d. §. audient. Item scias qđ illud qđ dixi ꝙ ex cā possint delegari ea q̄ sunt imperij. ꝛ intellige dūmodo non procedat̃ ad vltimū suppliciū ꝛ membri abscissionem ꝑ auꝫ. de colla. in. §. ad hec. ꝛ lꝫ quidā contra: primā tñ cōiter tenet̃: vt no. glo. in. d. l. j. ꝛ Spec. in c. ne item ꝙ est delegatus. ꝛ gl. in. c. in archiepātu preallē. princeps autē pōt oīa delegare. vt no. glo. in. d. c. illud. ꝛ Bar. in. d. l. j. ꝛ. l. imperiū. preallega. presidentes autē collegio seu vniuersitati q̄ non facit ciuitatē seu castrū vt sunt isti rectores artis latine ꝛ similes nō habent ea q̄ sunt imperij: sed solum cognoscūt de his que oriūtur inter exercentes illā profectionē occasiōe illius societatis seu professionis. vt in. l. fi. C. de iuris. om. iud. Fallit in doctore qui erga scholares de iure cōi hꝫ ea que sunt imperij: lꝫ nō seruet̃ de consuetudine vt est tex. in auth. habita. C. ne fi. pro pa. ꝛ in proe. ffo. rū. ꝛ no. Bar. i d. l. j. ¶ In ecclesiasticis dic quod episcopi superiores ꝛ legatus pape habent ea que sunt imperij. vt in. c. j. s̃. eo. De inferioribus autem prelatis dic ꝙ regulariter de iure cōmuni non habēt ea que sunt imperij nisi forte ea que sunt de minori imperio ꝛ minimo vt leuiter coercere. Item possunt excommunicare ꝛ excōmunicatio est meri imperij: vt no. Innoc. in. c. transmissam. de elec. ꝛ Hostien. in. c. j. proxi. patet ex sequentibus. nam in excommunicatione exercetur iurisditio ex officio iudicis nobili ad publicam vtilitatem. quandoqꝫ tamen exercetur in fauorem priuatum: ꝛ tunc credo qđ sit mixti imperij per supradicta: ꝛ sic limitarē. Item fallit in prelatis regularibus. nam ipsi cognoscūt de criminibus contra subiectos dummodo non procedatur ad depositionē: vt dixi in. c. cum ab ecclesiarum. s̃. eo. ꝛ plenius dico in. c. cum contingat. de foro compe. ꝛ hec no.

1 ☞ Archiepiscopus potest committere cām subdito sui suffraganei: non tamen potest ipsum cogere ad accipiendum. 3. ꝛ. 5.

2 Archiepiscopus habet iurisditionem in episcopos suos citra depositionem.

4 Iudex appellationū potest de iure canonico causas subdelegare.

6 Episcopus an possit cognoscere causas subditorū prelati ipsi episcopo subiecti.

7 Iurisditio episcopalis an possit acquiri per aliuꝫ citra episcopum in aliena diocesi: ꝛ posito qđ sic an sit totaliter acquisita: an vero sit locus preuentioni: vide. j. c. irrefragabili. in nota.

8 Archiepiscopus quam iurisditionē habeat in subditos suffraganeorum suorum. 11.

9 Consuetudo que attēdenda erit in diuinis officijs ꝛ sacramentis.

10 Archiepiscopus an succedat in omnibus in quibus episcopus est negligens. 12.

a ¶ Pro casu. pōdera primo: quia iste text. non facit ꝑ gl. ꝛ miror qđ nemo scribētium aperit. nā loquit̃ qñ erat impedit⁹ morbo vel alio iusto impedimento quo casu de iure ciuili pōt delegari vt in. l. j. ff. de offi. eius. ꝛ sic iste tex. nō meret̃ ad hoc allegari. Si dicatur ꝙ imo ꝓced. t iste tex. in nō īpedito: vt hic ꝑ ho. ꝛ alios: dic hoc nō esse verū per istuꝫ tex. ꝛ per. c. suffraganeis. de ele. pro quo vide q̄ scripsi ad lecturā Io. de Imo. sup isto casu. scđo nō ob. cle. j. de here. qꝛ loqt̃ in casu spāli. s. ille hr̃ in. c. fi. de here. lib. vj. ꝛ in. c. vt cōmissi. eo. tit. quos alle. archi. ꝛ Io. an. in. c. lꝫ. de offi. vica. li. vj. ꝛ rñdeo qđ loquit̃ in casu spāli fauore fidei. ar. in. c. in fidei fauorem. de here. li. vj. itē non ob. c. fi. ne cle. vel mo. lib. vj. qꝛ loquit̃ in eo q est īpeditus impedimento iuris ex quo nō pōt iudicare ī cōsanguineis. ꝛ hoc sentit gl. i. d. c. illud. quo casu hꝫ locum. l. j. ff. de offic. eius. q̄ loquit̃ in eo q est impedit⁹. nec etiā obst. d. c. in archiepātu. vt hic ex relatis ꝑ abb. patet tñ do. Card. in. d. c. in archiepātu. tenuit qđ ibi non loquit̃ de his que competūt ex mero imperio salua pace vt ibi videre potes: ꝛ ꝑ cōñs ꝑ ista iura mihi nō vr̃ qđ supponendo diuersitates inter ius canonicū ꝛ ciuile. ꝛ vide io. and. post archi. in di. c. lꝫ allegātem c. deus oṗs. ij. q. j. ꝛ in. c. licet heli. d̃ simo. q̄ iura bene ponderes. sed tex. in. d. c. lꝫ. de offic. vic. lib. vj. vr̃ mihi qđ stringat vltra alios tex. qꝛ loqt̃ in criminibus ex quib⁹ imponit̃ depositio ab administratione ꝛ abñficio que cōpetūt mero īperio. c. at si clerici. §. de adul. de iud. cui tex. nō video responsum cōueniens. ita dixi in trāscursu lectionis in voce pōdera bene ꝑ nūc. Andr. barba. ⁜ Sebastia. Sapi.

b ¶ In species. de istis gradibus latissime vide per Ias. et alios post eum in. l. j. in prin. ff. de offi. eius cui māda. est iurisdic. ꝛ ꝑ repet. in. l. imperiū. ff. de iurisd. om. iudi. ⁜ Sebasti. Sapia.

c ¶ Tota prouincia. vide Bart. in l. infamē. in fin. ff. de publi. iud. ꝛ in l. deniqꝫ. in p̄n. ff. de mino. ꝛ in extraua. q sint reb. in verbo lombardie. nunquid aūt meruꝫ imperium possit prescribi vide late p. d. Ias. i d. l. imperiū. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ per Fel. in. c. cū nō liceat. colū. iiij. de prescriptio. Alex. in cōsi. xvj. col. vij. in. v. volu.

→Sebasti. Sapia.
a ¶ Regula.ratio
est qꝛ illa regula
nõ ꝑcedit qñ ea-
dem vis que est in
vincẽte te nõ con
currit in vincente
te vt not. Cyn.in
auf.licet.C.de na
tu.libe.Roma.in
consil.ccccxxxvj.
ad finẽ. ꝛ Demi.
in.d.c. autoritate
de conces.preben.
in.vj.
b ¶ Põt delegari.
Põdera ꝙ cã ap
pellationis põt
delegari de iure
canonico:sed non
de iure ciuili:vt in
d. auf. ad hec .ex
quo sequit qd est
mixti imperij: qꝛ
ea q̃ sunt meri vel
mixti imperij : de
iure canonico de
legantur. hoc di-
xit Bart.in.l.j.§.
solent.ff.qñ app.
sit.qd appellatio.
est mixti imperij.
p.d. auf.ad hec.ꝛ
ꝙ ꝑceditur iudi-
cis officio nobili.
e not.cũ sit in de-
legañ.l.j.ff.de ap.
tu tenẽ2iũ p'mo
hñs solam iurisdi
tionez dare pt iu-
dicẽ.l.iperiũ.ff. de
iur.om.iudi.sed si
appellat a iudice
dato appellatur
ad dantẽ.l.j .post
pn.de ap .ergo se-
quit ꝙ hñs solaz
iurisditionem co-
gnoscit de app.ꝛ
sic nõ est mixti im
perij:ergo non se-
quit delegabilis
est cã app.de iure
canoni. ergo est
mixti imperij. te-
ne mẽti. Scdo in
l.pcipim'.§.nunc.
C.de app.ad vnũ
appellat : ꝛ alius
de app.cognoscit
vt voluit Bar .in
d.l.§.j. ergo dele-
gatus cognoscit
de ap .ꝛ lz ille tex.
loquat in pncipe
tñ idem in inferio
re.ar.l.digna vox.
C.de le . iu'. appel
latio non mutat
materiam cause.
Innocẽ.in.c.cum
speciali.de ap.in
rubr.de consue.in
c.fin. de ferijs.er-
go si cã erat iuris-
ditionis ꝛ nõ im-
perij eo. mõ erit
appellatio . facit
glo.in cap. illud.
xij.distinctio . vbi

Pastoralis. ¶ †Archi episcop' cãz ad se ꝑ appellationẽ delataz subditis suffraganei cõmittere potest: illuz tñ ad suscipiẽdam delegationẽ cõpellere nõ potest.h.d.vsqꝫ ad §.pretera.in prima ponitur cõsultatio.i scda respõsio ibi:ad quod. ¶ Casus literalis. Aliqs appellauit ab epõ ad archiepm:queritur vtrũ archiepiscopus causam istam sibi delatã per appellationẽ possit committere alicui subdito suffraganei iure metropolitico:ꝛ si nollet cãm recipere vtruz possit ipsum ad suscipiendam delegationez compellere. Rñdeturꝙ archieps ipsuz ad suscipiendam delegationem nõ põt compellere inuitum:qꝛ in eũ nullam habet potestatẽ nisi in qbusdam certis articulis q̃uis eps suus idẽ sit metropolitico iure subie-
2 ctus. B. ¶ †No.j.duas regulas ex tex.prima qd episcopi existentes i prouincia archiepi sunt subiecti ipsi archiepõ lege metropolitana.i.vt metropolitano .ꝛ sic archieps est iudex ordinarius omniũ episcoporuz sue ꝑuincie:de iure cõi quelibet prouincia debet habere vnum archiepm ꝛ decẽ epos vt.vj.q.iij.in.c.scitote.nõ tamen potest ꝑcedere archieps contra epm ad depositionez.qꝛ depositio. eporũ soli pape est reseruata:vt in ca.ij.de trãslat. epi.sed de criminibus paruis potest cognoscere ꝛ ipsos epos punire:vt in.c.sacro.de sentẽ.excõ.ꝛ.x. q.iij qꝛ cognouimus.no. Ioã an.in.c.vt litigantes j.eo.ti.lib.vj. De cã vero ciuili indifferenter cognoscit etiã si subditus epi cõueniat epm .nam debet eũ cõuenire coram archiepõ:sed si eps habet cãm contra subditũ non cõuenit eum coram archiepõ qꝛ nõ est iudex subditi vt hic:nec episcop' dbet esse iudex in cã ꝑpria sed debẽt eligi arbitri autoritate iuris:hec probant in.c. si clericus aduersus clericum.xj.qõ.j.ꝛ hec no. ¶ Scda regula ꝙ archieps nõ cõcurrit cũ epõ in diocesib' suffraganeorũ suorum.imo regulr nullam ptãtem potest exercere in subditos eporum nisi in casibus exceptis:ꝛ sic habes casum in quo quis non est superior subiectorũ
a sui subiecti:ꝛ sic non hz locum ista regula[a] si vinco vincentẽ te.de qua.in.c.autoritate.de cõces.pben lib.vj.archieps ergo habet iurisditionẽ epalez in sua diocesi dñtaxat sed in ꝑuincia hz iurisd.archiepalem:vt in epos regulr possit exercere iurisditionem.sed in subditos epoꝝ nõ nisi in casibus exce-
3 ptis. ¶ †No.iij.ꝙ ordinarius põt suo iure cãm ad se spectantẽ delegare lz multi allegent impedimẽtum.ꝛ de iure canonico vide duo spalia.primo qꝛ indifferenter archiepõ permittit:vt possit cãm delegare nec distinguitur vtrũ sit ardua vel leuis ꝛ sic videt ꝙ distinctio iuris ciuilis nõ procedit de iure canonico vt tantũ leuia possint delegari q̃ compe-
4 tunt iure magistrat':vt dixi.s.c.pxi. ¶ †Scdm
b spãle est hic ꝙ cã appellationis potest delegari[b] de iure ciuili est secus vt in auf.ad hec.C.de iudi.no. gl.in.c.super bonũ.de offi.dele.ꝛ sic videt ꝙ de iure canonico oia sunt delegabilia:ve plene dixi.s.c.pxi. Dixit tamen hic Hostien.ꝙ speciale forte est in archepis ꝛ in alijs iudicibus immediate subiectis pape vt ꝑpter remotionez laicoꝝ possunt delegare.Sed ego puto idez in oibus de iure canõico qꝛ hic non inducitur aliqua specialitas in archiepis imo papa rñdet ad cõsultationẽ d temp.ord.c.cõ-
5 sultationi. ¶ †Quarto no.ꝙ cã põt delegari non subdito licet non subditus cogi non possit ad acceptandũ:sic limita text.in.l.vnica.C.qui ꝑ sua iur. vbi dr.ꝙ cã debet subdelegari sudito:dz eñ itelligi quo.ad hoc vt ille possit compelli ad acceptandum delegationẽ:sed si vult acceptare põt sibi cõmitti.vt no.ibi glo.ad hoc text.in.l.ꝛ si pretor.ff.d offi.eius. ¶ Itẽ not.a contrario sensu qd superior põt subdito inuito delegare aliquã cãm ꝛ eum compellere ad acceptandũ: ratio est qꝛ iudicare est publici iuris:vnde est munus necessariũ:vt in.l.mũerum.in.§.iudicandi quoqꝫ necessitas.ff.de mune.ꝛ hon.ad idẽ text.i.l.vnica.C.q.ꝑ sua iuri. ¶ Ultio no.ꝙ archieps non tenetur cognoscere i sua dio. de causa ad eum delata per appellationẽ a suffraganeo suo sed potest eam delegare in illa diocesi vnde fuit sibi delata. Idem est in alijs causis que deferunt ad eũ iure metropolitico per viam querele vt sunt casus excepti de quibus hic in gl.ad ꝑdi-
6 cta vide bo.tex.in.d.c.vt litigantes. ¶ †In gloss. j.no.bñ istam gl.vsqꝫ ad fi.ꝛ potes ponere exemplum in abbate subiecto epõ vel in alio prelato seculari puta preposito ecclesie collegiate vel si archidiacon' prescripsit iurisditionem in quibusdã casibus vel i aliqua parochia dubitatur nunqd episcopus possit cognoscere de subditis ꝑlatoruz sibi subiectorum:ꝛ ponit gl.duas opi. Prima fuit hugo.ta.ꝛ Uin.ꝙ sic.ꝛ hanc opi.sequit Lamphil.ꝛ Ho.q etiã dicunt hoc esse de antiqua ꝛ approbata cõsuetudine. Idem Host:nisi fm eum de consuetudine vel priuilegio aliud appareat vult eniz Hostiẽ.ꝙ eps habeat immediatã iurisditionẽ in oẽs de dioc.licet sit alius prelat' specialis : ꝛ sic cõcurrit cum quolibet prelato inferiore in iurisditionis exercitio.sentit etiam qd si archipresbyter esset subiectus archidiacono ꝛ ab archipresbytero habente iurisditionẽ in omnes de diocesi appellaretur põt appellari ad epm omisso archidiacono quasi non faciant isti gradũ inter epm et subditos Secunda opi.fuit Ioã.ꝛ hanc sequitur ber.glos. que habet oppositum vt eps nõ possit cognoscere de causis subditorũ prelati sibi subiecti nisi per appellationẽ:ꝛ ꝙ gradatim est appellandum. Ioã. and.dicit ꝙ saluo iure speciali credit ꝙ de iure cõi inter epm ꝛ prelatum sibi subiectum locus sit ꝑuẽtioni.nam si iurisditio pape potest preueniri per ordinarium:vt in.c.vt debitus.de app.forti' iurisdictio episcopi potest preueniri per prelatum sibi subiectum.nec dz posse eps mutare istaz preuentionẽ sicut nõ potest alias disponere cõtra canones:sed episcopus bene potest preuenire:vnde ille qui primo citauit de causa cognoscet cum etiam eps habeat iurisditionem ordinariam in tota diocesi.de
c iure tamen speciali aliud potest esse vt si consuetudo haberet ꝙ prima causa tractaretur coram prelato inferiori.si aũt eps ꝛ inferior prelatus concurrunt in citatione putat epm vt potiorem ꝑponendum ratione maioritatis.ar.in.c.si a sede.de ꝑben lib .vj.hanc opi.tacite sentit Inno.in.c.q̃to.s.eo. vbi dixi.ego puto hanc opi.veram in prelatis secularibus habentibus iurisditionem de iure cõmuni ad hoc in simili allego bonum tex.in.l.fi.C.de iuris. om.iud.vbi patet ꝙ rectores illorũ collegiorũ inferiorum:non habent iurisditionem priuatiue ad ordinarium generalez loci sed accumulatiue:vñ exercens lanificium potest conueniri tam coram rectore artis lane q̃ corã potestate.ad idem allego tex. in auf.de defen.ciui.defensor cognoscit de causis iudicum subiectorum:sed in regularib' aliud puto.qꝛ immediate habent prelatum proprium loco dei:vt dixi in.c.cum ab ecclesiarum.s.eo.vbi vide. Item potest dubitari quid si ex prescriptione ꝑlatus inferior acquisiuit iurisditionem nunquid i dubio videatur prescripsisse accumulatiue ad episcopum an priuatiue.doc.hic non tangunt sed gloss. hic quã perpetuo no.videtur sentire qd priuatiue vt sic episcopus non possit cognoscere nisi per viã
7 appellationis. ¶ †Hic sunt duo videnda . primo nũquid aliquis citra episcopũ possit prescribere iu-
c risditionem episcopalẽ in aliqua parte diocesis[c] secũdo presupposito ꝙ sic:nũquid in dubio videat prescripsisse non exclusiue ad epm:sed vt quilibet possit exercere ꝛ locus sit preuentioni. ꝛ vtraqꝫ est pulchra questio. ¶ Circa primum glo.hic habes singularem quam nescio alibi que sentit qd sic. nã dicit quod longa cõsuetudine potest inferior acquirere sibi subditos: ꝛ sic in certa parte diocesis. Hostien.tenuit contrarium in.c.cum contigat. de for. compe.sed primum teneo.arg.c.auditis. ꝛ. c. cum olim de prescrip.tenet Io.and.post Archidia.in c.cum eps.j.eo.lib.vj. ¶ Quo ad scdm dubium Ioan.and.sentit hic ꝛ ibi quod videatur prescribere accumulatiue : sed posset teneri contrarium quia ex quo iste inferior exercuit tanto tempore quod sufficit ad prescriptionem ꝛ episcopus nũq̃ exercuit:licet casus se obtulisset : videtur per non

iudex ap.dz iudi-
care fm consuetu
dinem iudicis a
quo.ꝛ ad istũ rer.
ꝛ.c.interposita. d
ap. põt rñdere vt
hic voluit Host.
spãle est in archi-
epis propter re
motionẽ locorum
ꝛ in.c.super que-
stionuz.est ꝑpter
dispendia subdi-
torum.ꝛ in.c.cum
te.de offi.dele. est
propter labores
vt ibi.l auf.ad h.
dic qd loquit qñ
volebat reserua-
re sñiaz ꝛ delega
re cãm:sed si vel-
let totam causam
posset etiam cãm
appellatiõis. ita
firmat gl.ij.ibi:et
glo.fi.itẽ ibi loqui
tur in assessorib'
nec est verum qd
expeditur nobili
officio iudicis . qꝛ
iudex ap.surroga
tur in locum iudi
cis cause pncipa
lis:vt.d.c. illud.te
ne menti.
Andre. Barba.
→Seabsti . Sapia.
c ¶ Parte dioce-
sis. Uide late Fe
li.in.c. auditis.de
prescrip. ꝛ Ab.in
c.auditis.de in in
teg.resti Cald.in
consil.ij. sub rub.
de prescrip.et la-
tissime per Ioan.
Fran.balbũ tau-
rinensem . in tra-
ctatu prescrip . in
j.parte qnte par-
tis principalis.q.
xj.vide etiã Rot.
decis.cccxij.in no-
uis.

vsuȝ abdicata iurisditio ab eo ⁊ acq̄sita isti prescriberēt, ad q̄d optime facit text. in c. auditis. ⁊ in c. cū olim. prealle. ⁊ quod no. Innocē. in c. dilectus. de cap. mona. ⁊ de hoc plenius dico in d. c. cum cōtingat. ⁊ tene mēti opi. Jo. an. ⁊ host. qui videtur sentire oppositū. nā in practica forte seruaretur eorū dictum. Glo. tñ est in oppositū hic. Aduerte tñ ꝙ si ep̄s semel voluisset iurisditionē exercere ⁊ prohibitus per istū inferiorē abstinuisset tunc nō esset dubium ꝙ esset prescriptuȝ exclusiue ad ep̄m. sed dubium est qñ ep̄s tacuit ⁊ nūq̄ ꝯdixit concurrēte prescriptione. ¶ † In glo. ij. pro intellectu huius gl. opp. de c. ij. ix. q. iij. vbi d̄r ꝙ archiep̄s est iudex ordinarius totius prouincie: ergo h̄ȝ iurisditionē in quēlibet de prouincia: ⁊ sic in subditos ep̄orū q̄ sunt de prouincia: cuius cōtrarium innuit iste tex. Sol. hec gl. ponit tres sol. vt in ea pȝ. Innoc. vltra gl. dicit ꝙ archiep̄s h̄ȝ iurisditionem archiep̄alem in totā ꝓuinciā. hinc est ꝙ totā ꝓuinciā visitat: vt in c. sopite de censi. ⁊ hodie habet̄ clarius in c. j. e. tit. lib. vj. ⁊ facit cle. ij. de priuileg. sed iurisditioneȝ ep̄alem non habet nisi in sua diocesi: nec hoc est absurdū: nam ep̄s est iudex ordinarius totius diocesis non tñ oīmode diocesis: quia non h̄ȝ iurisditionem in exēptos. Itē etiā respectu subditorum nō h̄ȝ exercitiū iurisditionis in oēs: nā si quis esset ita bonus ꝙ non egeret correctione neq̄ȝ cōueniret aliquem neq̄ȝ conuenirēt certum esset ꝙ ep̄s non habet in istum iurisditionis exercitium: ⁊ not. hoc dictum. Pro hoc. c. de cōstantinopolitana. xxij. dist. ⁊ vide bo. gl. in cle. ad nostrum. de here. Et not. ex ista gl. in isto dicto. Inn. ꝙ quantūcūq̄ȝ q̄s sit bonus ⁊ iustus nihilominus est supposit⁹ iurisditioni superioris licet in eum non competat iurisditionis exercitium. Et in eo ꝙ glo. ponit hic casus speciales in quibus archiep̄s habet iurisditionis exercitium in subditos suffraganeorū suorū nota eaȝ: ⁊ vide gl. cōsimilē. ix. q. iij. in summa. Et primo specialiter not. in eo q̄d dicit q̄d pōt compellere oēs de prouincia vt in diuinis officijs conforment̄ se ecclesie metropolitane. ¶ † Hostien. hoc limitat nisi ecclesie prouincie haberent spālem cōsuetudineȝ ar. in c. illud. xij. di. vel potest dici ƒm eum q̄d in diuinis officijs semper debent se conformare ecclesie metropolitane: ⁊ ꝙ iste sit casus except⁹ ab illa generalitate: de qua in d. c. illud. ar. in l. nō est nouū. cum l. seq. ff. de legi. Mihi plus placet precedens limitatio vt valeat consuetudo cuiuscunq̄ ecclesie dūmodo sit alias rationabilis. allega. c. de trina. de conse. di. iiij. vbi patet ꝙ circa sacramētum baptismatis potest quelibet ecclesia vti propria consuetudine. intellige dummodo in substantialibus seruet̄ forma ecclesie: nam in aliquib⁹ locis est consuetudo vt totū corpus pueri infundatur in aqua alicubi q̄d tantum caput: alicubi sufficit effundere aquā supra corpus pueri: ⁊ idē Inno. in c. j. de baptis. ⁊ ḡnaliter subijcit tex. in d. c. de trina. ꝙ nihil officit in ecclesia dei diuersa consuetudo. Ad ideȝ allego quod no. gl. i. c. j. de summa tri. ⁊ fide catho. li. vj.[a] vbi d̄r q̄d in his q̄ concernūt fidē deberem⁹ seq̄ ꝯsuetudinē eccl̄ie romane: in alijs nō tenemur seq̄ nisi papa disponat vt alij illā sequātur: cessante ergo cōsuetudine spāli habeat locū q̄d dicit gl. ¶ † Scd̄o no. glo. in eo q̄d dicit ꝙ vbicūq̄ȝ ep̄s est negligēs in eo q̄d facere d̄ȝ succedit archiep̄s:[b] nā iste casus est multum generalis ⁊ comprehendit in se tot casus particulares q̄d ex eis posset fieri regula. ⁊ trāsit hic Jo. an. cū opi. gl. ⁊ hāc opi. tenet gl. ix. q̄ō. iij. in summa. ⁊ in c. j. de supp. negli. prela. li. vj. idem ibi Host. ⁊ Jo. mo. ⁊ Jo. cal sentiunt in c. nullus. de iurepa. contrariam opin. sentit Joan. and. in d. c. nullus. ⁊ idem Fran. vercellen̄. ⁊ Archi. in d. c. j. li. vj. ⁊ sequitur do. Cardin. ⁊ hāc opin vltimam[c] tenui in repe. c. si quis contra clericum de foro compe. vbi plene examino hunc arti. ⁊ credo quod hec opi. glosl. ⁊ sequacium nullibi probatur. solum enī isti fundant̄ per casum. c. cum simus ix. q̄ō. iij. vbi ponitur casus specialis scȝ cuȝ ep̄s est negligens in constituendo generalem economum in ecclesia sua: non ergo sequitur idem esse in omni alio casu negligentie maxime cum habemus hic regulaȝ in ꝯtrium q̄d solum in casibus exceptis archiep̄s habet ordinariā. Itē. c. cum simus. disponit idē in alio casu quo ad negligentiam vt ep̄s suppleat: ⁊ tñ falsum esset dicere q̄d ep̄s deberet supplere semper negligentiaȝ archiep̄i. Iste enī deuolutiones de vno ad alium non sunt fiende nisi in iure reperiant̄ expresse: vt dicit Inno. in c. q2 diuersitatē. de cōces. prebē. ⁊ idē facit tex. in d. c. j. vbi d̄r q̄d ep̄o excōicato vel suspenso propter delictū suū archiep̄s nō succedit in iurisditiōe. Ad. c. quanto. s̄. eo. q̄d videtur obuiare ƒm vnū intellectū quē ibi dixi r̄nde q̄d loquitur in facto notorio: nam ibi non poterat esse non notoriū. archiep̄s aūt punit notoria delicta toti⁹ ꝓuincie: vt in c. j. §. notoria. de censi. li. vj. ¶ † Ultra gl. hic addit Host. alios casus ⁊ ponā prestantiores: impedit enī se archiep̄s inter subditos sui suffraganei cum cā defertur ad eū per relationē ⁊ consultationē ep̄i. alle. xvij. di. c. multis. s̄. eo. ⁊ hunc casum ⁊ eundeȝ ponit s̄. c. ad reprimendā. pōt ergo ep̄s dubitans de decisione alicuius cause remittere illā cām ad archiep̄m. Idem si ep̄s recusatus vult illam cām ad archiep̄m remittere: vt in c. cū speciali. de app. Itē in casu cōcernēte totā ꝓuinciam: vt in c. ex frequētibus. de insti. ⁊ idē ibi Inno. ⁊ vide gl. ix. q. iij. in summa. Idē in executione vltime voluntatis. nā ep̄o negligēte succedit archiep̄s: vt in auf. de eccle. ti. in. §. si q̄s aūt. Item archiep̄s dat literas indulgentiarum in tota ꝓuincia: vt in c. nostro. ī. de pe. ⁊ re. punit etiā notoria crimina vt. s̄. dixi: ⁊ cum visitat ꝓuinciam q̄d audire confessiones ⁊ impēdere absolutiones: vt in c. si. de cēsi. lib. vj. ¶ Et ex predictis infert̄ ad decisionē q̄nis. pone ꝙ vltra casus exceptos archiep̄s excōicauit subditum ep̄i vel eum absoluit nunq̄d teneat talis excōicatio seu absolutio? Inno. cōcludit hic q̄d nō: q2 nō habet iuriditioneȝ regul̄r in subditos ep̄i ergo nō tenet excōicatio vel absolutio. ⁊ hoc cōiter tenet̄ licet quidā tenuerint ꝯtrium: vt not. ix. q. iii. c. ij. ¶ † In glo. iij. ibi: pōt mandare ep̄o vt cōpellat. Sed ꝯ hoc opo. si ep̄s pōt compellere subditū ergo ⁊ archiep̄s cū iurisditio ep̄i sit deuoluta ad archiep̄m per appellationē. Sol. dicit Jo. an. ꝙ ista iurisditio que deuoluit̄ per appellationē non est ita efficax sicut iurisditio ep̄i. ar. in c. super questionū. §. si vero. de offi. deleg. Uel dic ƒm Uin. ⁊ melius ꝙ ꝑ appellationem soluȝ deuoluit̄ iurisditio quo ad partes non aūt quo ad alios subditos: ⁊ iō in cōpulsione aliorū subditorū recurrendū est ad ep̄m: dicit tñ hic Hostien. q̄d archiep̄s pōt prefigere terminū ep̄o vt subditum cōpellat quo elapso poterit cōpellere vtrunq̄ȝ. ar. s̄. eod. c. q̄to. Hec opi. Host. esset bona si teneremus illam opi. ꝙ ḡnaliter negligente ep̄o succedit archiep̄s: sed tenēdo ꝯriam q̄ mihi plus plȝ solū poterit compellere ep̄m vt exequat̄ officium suū: ⁊ idem in alijs casibus in quibus episcopus est negligēs.

1 Excōicatus ab hoīe non absoluitur nisi ab ep̄o vel eius successore: excōicatus vero a iure pōt a quocunq̄ȝ absolui regulariter.
2 Excōicatus pōt a quocūq̄ȝ absolui in articulo mortis.
3 Confessio penitentialis potest fieri coram laico tp̄e necessitatis.
4 Missus in possessionem ex decreto iudicis potest prescribere quia decretum dat sibi titulum.
5 Stipulari alteri an possint vicini: presbyteri: ⁊ p̄lati hñtes iurisditionē.

Preterea. Mortuo delegato pape qui excōicauit reuȝ vel actorem in possessionem induxit si eius successor in delegatione succedit absoluere ⁊ restituere possessionem poterit: al's solus papa restituet ⁊ absoluet preter quaȝ in mortis articulo: ne tamē currat annalis prescriptio reus coram ordinario vel publicis personis de stando iuri cautionem prestabit. in prima consultatio. in secunda responsio ibi: ad quod. ¶ Casus literalis. Causa commissa est alicui per sedem apostolicam: delegatus citauit reum: reus non venit: contumax fuit. propter contumaciam suam manifestam fuit excōmunicatus. vel iudex actorem induxit in possessionē rei petite causa rei seruande: tandē mortuus est delegatus: reus vult absolui vel recuperare possessionem amissam prestita cautione ꝙ iuri parebit: queritur an liceat alicui ordinario ipsum absoluere vel sibi possessionem restituere intra annum sufficienti cautione recepta sine speciali mandato apostolice sedis. Respondetur quod delegatus quātum ad illam causam est maior ordinario: ⁊ ideo excommunicatus ab illo delegato sine speciali mandato pape beneficium absolutionis per alium non poterit obtinere preterquā in mortis articulo nisi talis fuerit delegatus q̄d cū alijs succedat in onere ac honore: nec possessionem amissam poterit recuperare per alium quā per sedem apostolicam. in fine dat papa tale ꝯsiliuȝ ne actor post annū efficiatur verus possessor reus coram ordinario: vel si ordinarium habere non potest coram publicis ⁊ honestis personis offerat ⁊ prestet cautionem ꝙ iuri parebit interrumpendo per hoc prescriptionem annalem vt sic post annum recuperare possit possessionem amissam. Ber. ¶ † No. primo vnam regulam[d] notabilem ad quam quotidie soleo allegare istum tex. quod ab excommunicatione lata ab homine ille dūtaxat qui excommunicauit vel successor seu superior potest absoluere licet absolutio specifice non sit reseruata ipsi excommunicatori: vides enim hic quod si delegatus pape aliqueȝ excommunicauit nō potest ordinarius illum absoluere etiam si vult satisfacere sed debet recurri ad successorem aut ad maiorem puta papam. Ex quo infertur quod ab excōmunicatione lata a papa nullus absoluere potest nisi ipse papa vel successor:[e] secus dic in excommunicatione lata per constitutionem seu a

lege vel

[a] ¶ In ꝓemio. vj. Tu de hoc vide tex. in c. q̄m. ī. eo. Andre. Barba.

[b] ¶ Archiepiscopus. Adde Feli. consi. clviij. Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Opin. vltimā. Contra Abb. tȝ vniuersus mundus ƒm Pau. de liaza. in clem. j. de sup. neg. p̄la. libr. vi. ⁊ refert Felin. hic ⁊ ita etiam firmat do. Anto. ⁊ Imol. in c. iij. de insti. vbi Abbas non se firmat. Sebasti. Sapia.

[d] ¶ Regulaȝ. De hac regula vide ꝑ Felin. hic ⁊ in ca. prudētiā. §. q2 vero. ver. fallit. j. s̄. de offi. dele. Ab. in c. ex frequentibus. in vlt. no. de insti. vbi ponit de excommunicato ab homine ꝑ viā statuti: nunquid ali⁹ possit absoluere.

[e] ¶ Uel successor. Adde q̄d voluit Calde. consil. xij. de sen. excom.

lege vel statuto q2 quilibet eoꝝ superior excōicati absoluere potest si absolutio nō est reseruata statuenti:ꝛ in hoc intelli go.c.nuper.de sen.excō. ¶ †Scđo no.qđ in articulo mortis[a] potest obtineri absolutio ab excōicatione cuius absolutio est reseruata pape. Gñalis ergo reseruatio absolutionis nō extenditur ad casum mortis.facit.c.eos qui de sen.excōi.lib.vj ꝛ.c.si qs suadente.xvij.q.iiij. ¶ Tertio no.ꝙ delegat⁹ pape potest quē mittere in possessionē ꝛ etiā excōicare ꝛ sic videt ꝙ habeat ea q̄ sunt meri imperij ꝛ mixti quo ad cām sibi cō missam.nam excōicatio est imperij:vt dixi.s.e.quod sedem. ꝛ etiā inductio in possessionē:vt.l.iubere cauere.ff.de iurisd. om.iud. ¶ Itē no.ꝙ cessante peccato ordinarius nō suplet officium delegati.nā vides hic ꝙ mortuo delegato nō succedit ordinarius sed necesse est recurrere ad papā. ¶ Not. ibi in onere ꝛ honore ꝓm vnū intellectum ꝙ delegatio cāe est onus dignitatis:dignitas vero cui fit delegatio est honor. sensus ergo lr̄e est ꝙ successor delegati non pōt se intromittere de re nisi succedat in onere delegationis ꝛ honore dignitatis cui facta fuit delegatio:nam qñqꝫ cā committit̄ p̄lato expresso noīe dignitatis quo casu successor succedit ī onere ꝛ honore.qñqꝫ cōmissio fuit facta expresso noīe ꝓprio tātum.ꝛ tunc successor se non intromittit de cā delegata:succedit em̄ solū in dignitate:dicit tñ ꝙ licet iurisditio sit on⁹ debetur tñ honor iudici propter iurisditionē.vt I.c.vt debit⁹. de app.vide glo.in.c.si ꝯvnū.de offi.deleg.lib.vj. Archi.viij. q.j.qui ep̄atum. ¶ †In gl.in ver.preterq̄ in mortis ꝛc.not. gl.istā que quotidie solet allegari ꝛ maxime in fine sui.in eo ꝙ dicit qđ laico licitū.est cōfiteri tp̄e necessitatis[b] sed laicus non pōt absoluere vel ligare q2 non hꝫ claues ecclesie ꝛ hec opi.verissima est ꝛ ꝓbat̄.de pe.di.j.quē penitet.vbi.ange.dicit ꝙ per talē cōfessionē iste cōfitens est dignus venia ꝛ idē dicit respectu excōicationis.nam conterendo et confitendo peccatū suum per qđ fuit excōicatus ꝛ petendo absolutionē quantū in eo est consequit̄ illā absolutionē adeo.sed ī eo qđ gloss.cōcludit ꝙ transfretare volenti nō subest iustū p̄iculū vt possit absolui.aliud sensit in obsesso vel in volente intrare bellum cāpestre ꝯ saracenos.dicit Host.qđ in trāsfretare volente sequit̄ ista opi.sed in obsesso debent ꝯsiderari circūstātie vtrū castrum expugnet̄ cum machinis:ꝛ tunc qa in oib⁹ imminet periculū poterit quilibet petere absolutionem dū modo foueat iustū bellū:al's em̄ cuꝫ sint ī peccato nō p̄ūt absolui:vt in.c.quod quidā.j.de pe.ꝛ re.ꝛ idē dicit ex parte impugnantium:vt si foueant iustū bellū.possunt petere absolutionem.nā ꝛ eis imminet periculū ꝓpter balistarios q sunt in arce vel instrumenta similia:si aūt castrū nō sic expugnat̄ sed exercitus stat a longe:ꝛ sic nō subest periculū non pōt fieri hec absolutio. Conclude breuiter qđ semper debet cōsiderari vtrū verosimiliter immineat periculū mortis.nā longuꝫ esset ꝑ particulares casus discurrere.dubitat etiā hic Hosti. in muliere preganante nunqd dicat̄ esse ī p̄iculo mortis tp̄e partus vt sic possit absolui ab excōicatione cui⁹ absolutio est reseruata pape vel alteri superiori absenti:et primo dicit distinguendū si sit corpulenta ꝛ sine periculo ꝯsueuit parere tunc non pōt absolui:al's secus postmodū dicit qđ experientia docet qđ etiā fortissime mulieres solent deficere in partu ideo iusta videt̄ cā absoluendi:maxime q2 nulli fit p̄iudiciū q2 si euasit mortē debet se rep̄sentare sup̄iori et parere mādatis suis al's reincidit in excōicationem:vt in.c.eos qui.de sen.excom.lib.vj. ¶ In glo.pe.ibi:vel ꝓm leges .glos.videt̄ velle hic facere differentiā inter leges ꝛ canones quo ad cursum prescriptionis qđ non procedit.nam inter leges ꝛ canones non est differētia.nā iura que dicunt quadragenariam requiri prescriptionē.vt in.c.de quarta.de p̄script. loquunt̄ de prescriptione cōtra ecclesiā:ꝛ idem est de iure ciuili:vt in aut.quas actiones.C.de sac.sanc.eccle.dic ergo qđ si prescribitur cōtra ecclesiam requiritur tempus.xl.annorū:si cōtra priuatum tunc sufficit p̄scriptio.x.annorum inter presentes ꝛ.xx.inter absentes.si prescribens habet titulū:al's requirit̄ tēpus.xxx.annorū.vt in.l.si qs emptionis.C.de prescrip.xxx annorū. ¶ †Et no.bene istā gloss.ꝙ missus in possessionē ī reali p̄scribit contra reum ꝛ quod iudicis decretum dat sibi titulum p̄scribendi:ꝛ vide ad materiā qđ no.specu.in.tit.de primo ꝛ scđo decre.§.iam de effectu.ver.ꝛ no.ꝙ premissa cū versi.seq. ¶ Quero extra gl.corā quo ordinario est p̄standa hec cautio.Sol.dicunt Pet.ꝛ Alber.hic ꝙ corā ordinario illius cause.quasi dicant ꝙ si causa est temporalis tunc corā iudice seculari si est causa ecclesiastica tunc corā iudice ecclesiastico:dicunt tamen sufficere ꝙ prestet corā quocūqꝫ ordinario.ꝛ idem Spec.in loco p̄alleg.ꝛ no.bene ex hoc dicto quod ordinarius pōt stipulari sibi non subdito:est em̄ publica persona.ꝛ actus stipulationis est voluntarius. Item dicunt hic doc.ꝛ Spec.in loco prealleg.qđ licet nō seruet̄ ordo istius litere vt q2 cautio prestat̄ publicis personis ꝛ nō ordinario:nō tamen propter hoc vitiat̄:nam ꝛ publica persona potest alteri stipulari:vt dixi in.c.dudum.de conuer. coniu. ¶ Que aūt dicant̄ hic publice ꝛ honeste persone. Joā.an. videtur exponere lite. an in tabellionibus sacerdotib⁹ et honestis vicinis:qđ mihi nō placet in eo ꝙ dicit de sacerdotibus ꝛ vicinis q2 sacerdos nō pōt stipulari alteri nisi in spectantibus ad officium suuꝫ:pro hoc tex.in.c.q̄q̄.de vsu.li. vj.ꝛ qđ no .Guil.in.l.j.ff.de iusti. ꝛ iur. Vicini aūt nō p̄nt alteri stipulari.vt i.§.alteri.insti.de inutil.stip:ꝛ i.d.c.q̄q̄.et ideo plus placet dictū Spec.in.d.§.ver.si quis. qui intelligit tex.in tabellionibus qui sunt publice persone vl' in hābēte dignitatem cū iurisditione. ¶ Not. hoc vltimum[c] quod quilibet prelatus habens iuriditionē potest alteri etiam nō subdito stipulari quasi sit publica persona. An autem requirantur plures publice persone: dic ꝙ nō sufficit enim vnus notari⁹ cū testib⁹:vt in.d.c.q̄q̄.ꝛ ad istū tex.dic ꝙ habuit respectū ad pluralitatem causarū. simile in.c. vt priuilegia. de priuel.quod tenet Spec. in loco prealleg.

1. Appellari an possit a correctione superioris.4.
2. Clausula appellatione remota quomodo intelligat̄.
3. Princeps rescribendo ordinario an ꝛ quando censeat̄ suam iurisditionem excitare vel ipsum delegatum facere.
5. Secularium appellatione non veniunt clerici seculares.
6. Judex habens ordinariam ꝛ delegatam an in dubio procedat tanq̄ ordinarius an tanq̄ delegatus.

Licet Papa per rescriptū quo madat ordinario vt subditos suos corrigat:nō facit ex hoc ipsum delegatum ideo ab eo poterit appellari ad proximū superiorēꝫ sicut si papa nullum mandatum sibi fecisset.primo pōit formā rescripti quā scđo decl'at ibi:q2 tamen. ¶ Casus literalis.ep̄s parisiensis recepit in mandatis a dño papa vt tam circa regulares q̄ seculares sue iurisditionis qui multa ꝛ grauia committere dicebant̄ inqurat ꝛ corrigat appellatione remota que vidētur corrigenda: ꝛ statuat ad reformatione eorū quod iustū fuerit ꝛ honestum;occasione huius mādati dicebat ep̄s parisiensis quod nullus subditus suus a correctiōe sua ad metropolitanuꝫ poterat appellare cū in mādato suo appellationis remediū sit inhibitū.archiep̄s senonoñ.metropolitanus ei⁹ significauit hoc domino pape:ꝛ ipse rñdet ei dicēs quod licet in corrigēdis excessibus appellatiōis remedium sit inhibitum nō tamē fuit intentiōis pape:nec esse debuit iurisditiōi archiep̄i per mādatum hmōi derogare. vnde si aliquis casus emerserit in inquisitionibus faciendis a dicto ep̄o nō tanq̄ delegato sed tanq̄ ordinario in quo licitum sit appellare nō vult papa derogare autoritati ipsius archiep̄i occasione dicti mandati quominus licitū sit cuilibet ad ip̄m archiep̄m tanq̄ ad metropolitanum libere appellare. Ber. ¶ †No.j.qđ a correctione[d] regul'r nō appellatur:ratio est q2 ille q corrigit nō grauat. Appellatio ꝓo fundata est sup̄ grauamine vt in.c.vt debitus.de appella. si tamen superior in corrigendo excederet modum tunc bene appellari pōt : vt hic in fi.ꝛ in.c.de pore.j.de appella. hensibilis.e.ti.vñ hodie nō video aliquā differentiam inter alias causas ꝛ causam correctiōis : q2 hodie appellari nō pōt nisi quis grauet̄:vt in.d.c.vt debitus .ꝛ idem in cā correctiōis.Sed credo ꝙ ꝓm iura antiqua ꝓcedebat hec spālitas in correctione:nā de iure antiquo non erat necesse exprimere cām in appellatione sed indifferenter admittebatur appellatio nisi fuisset manifeste friuola.vnde om̄is appellatio deuoluebat oliꝫ cām ad superiorē:vt no.ij.q.vj.ad romanā.ꝛ dixi in.d.c.vt debitus.sꝫ in cā correctionis erat illud spāle vt nō admitteret̄ appellatio nisi p̄cederet cā rōnabilis q2 presumebat̄ interposita ad subterfugiendā debitā correctionē. ¶ †Scđo no.qđ remotio appellatiōis facta in rescripto ap̄lico recipit vires ꝓm naturā cāe cui adijcitur nā si appellatio remouet̄ in cā correctiōis intelligit̄ nisi superior excedat modū[e] in corrigēdo:q2 hec est natura ipsius correctionis.nā vides hic ꝙ papa scribēdo isti appellatione remota nihil noui inducit sed vr̄ se retulisse ad terminos iuris vt ptꝫ hic in prin.litere.vñ remotio appellationis nō operat̄ hic vim de qua in.c.pastoralis.j.de app.qđ est bene notandū ꝓ statutis ꝛ alijs dispositionibus odiosis vt.si disponāt in materia iuris intelligat̄ ꝓꝫ ius.fac.ꝙ leg.ꝛ no.in.c.ex parte.j.de ver.sig.el.iij.ꝛ ꝑ Barto.in.l.j.ff. ad.l.fal. ¶ Tertio no.ep̄m habere iurisditionē ordinariam sup̄ criminibus tam cōtra religiosos quam cōtra clericos

a ¶ Articulo mortis. Adde de hoc dicendum vt per Old.consil.xciij. Zacharias.

b ¶ Tempore necessitatis. addđ de hoc ꝑ Car.in cle. dudū.§.ac deide. de sepul. Fel.plenissime hic in col. vij.ver.licitum est cōferri laico. qui oēs quasi vno ore loq visi sunt post glo.in summa.de pe.dist.vj. Sebasti. Sapia.

c ¶ Hoc vltimum. vide Ab.et alios in.c.dudū.de conuer.coniu. Imo. in.c.fin'. de sepul. Anto.de butr.in proe. huius libri. vbi etiā.do.Abb ꝛ Bald. i.l.rōnes.ad fi.C.de ꝓba.Spec.in ti.de instru.edi.§. nunc vero aliqua. vers. sed pone.

d ¶ A correctione. Adde ro.consil. cccvj.

e ¶ Excedat modum.adde. Old. consi.cvj.

¶ Adde Fel.in c.j.col.ij.ver. amplia.et ibi istum. nu.j. et qđ posui ibi in apostil. ad ipsum in ver.ꝑsonam. s̄. de rescri. ꝛ Alexan.consil. cvij.volu.iiij.

seculares z contra vtrosq3 potest ꝓcedere inquisitiōis via. z indubie hoc ꝓcedit in clericis secularibus: vt i.c. qualiter z qñ. de accu. Idē in religiosis intelligēdo qđ vult ꝓcedere sup grauibus criminibus de quibus hic fit mētio: nā grauia crimina exposcunt depositionem: vt in.c. tue. de pe. quo casu eps solus pōt ꝓcedere cōtra clericum etiā religiosum q2 depositio nō pōt fieri per inferiorem. xv.q.vij.c. felix. z.c. eps. z hoc casu pōt intelligi tex. in.c. monasteria. xviij. q.ij. vbi dicit ꝙ monasteria sunt sub disciplina epozū. ¶ Not. ibi statuētes ad reformationē zc. qđ eps nō solū pōt corrigere subditos s3 ēt statuta facere ad reformationē moꝝ: [a] non tamen potest statuere cōtra canones: vt patet ibi qđ regulare fuerit z honestū: debet ergo statuere ſm regulas canonū: pōt eñ preter ius canonicū statuere. itē etiā apponere penā3 vbi ius nō apponit vel augere: vt i.c.ij. de cōsti. li.vj. no. gl. in cle. ne romani. de elec. pleni⁹ per Jo. an. in.c.

5 fi. de offi. archipresby. ¶ † Itē no. ꝙ superior scribēdo iudici inferiori vt procedat ꝯ subditos seu vt faciat id ad qđ alias tenebat non d3 facere eum delegatū: sed potius dicit excitare [b] officium suū ordinariū: z ad hoc quotidie allegat iste tex. z ꝯcor. ad hoc. c. pe. ĩ. eo. qđ intelligo vt predixi quādo mandat id ad quod al's inferior tenebat: sed si mandatur habēti ptātem qui nō tenebat illud facere saltē ita ꝓcise vt mādatur tūc videtur facere eū delegatum. ad hoc adduco tex. cū gl. no. in.c. cū aliquib⁹. de rescrip. li.vj. vbi d3 ꝙ si papa mādat epo vt cōferat beneficiū vacās seu vacaturū certe psone vel vt recipiat eū in canonicū: videt i hoc facere eum delegatū ita qđ receptus vigore mandati erit aplicus z nō ordinarius ratio q2 licet eps haberet ptātem conferendi z teneret conferre nō tñ isti pro quo papa mādauit vñ mandatū hoc habet de nouo: z sic nō videt facere tanꝗ ordinarius: z sic limito istū tex. cū materia sua: ideo dicūt hic doc. ꝙ vbi apponit in mandato aliqd qđ nō spectat ad ordinariā ptātem vr mandator illū facere delegatū: vt puta si in rescripto apponat clausula appellatōe remota erit talis cā in qua appellatio non est a iure remota. Idē si dixisset autoritate nostra facias. ad hoc tex. in. d.c. cū aliqbus z tex. cū gl. in.c.j. de clerico egro. li.vj. vel si dixisset delegam⁹ vel committim⁹ tibi hanc cām vel verba similia. Cōcludo ergo ꝙ vbi p supiorē scribit ordinario inferiori ex circūstātijs d3 deprehendi vtrū voluerit eū facere delegatū an excitare officiū suū ordinarium. ¶ Ultimo potes hic colligere qđ nedū in ciuilibus: sed etiā in crialibus pōt appellari de epo ad archiepm: z non solum cū ꝓcedit p accusationē sed

4 etiā p viā inqsitionis. ¶ † In gl.j. ibi: sed de expurgatiōe. Itē ſm doct. ibi loquit tex. de delicto famoso: hic vo de delicto notorio quasi sentiant doc. id qđ. ĩ. subijcit in fi. gl. vt a correctione nō possit appellari qñ delictū est notoriū: sec⁹ si nō est notoriū: sed dic vt. s. dixi ꝙ vbicūq3 pōt procedere grauamen potest appellari: al's secus. vñ in delicto notorio pōt appellari si superior excederet modū in corrigēdo: vt i d.c. reprehēsibilis. z dicit hic Host. Iter cetera ꝙ legitima cā appellādi est si superior corrigēs laborat eodē crimine pari vel minori eque plus notorio. alleg. iij.q.vij. iudicet. z sic dicit intelligendū.c. de priore. de app. cum hoc dicto trāsit hic Ioā. an. z cōiter doc. z si esset verū foret multū notabile. S3 ego nō puto de iure procedere: q2 ex quo superior tolerat i officio ꝗtūcūq3 sit criminosus pōt subditū corrigere: quia nō corrigit ex merito psone sed ex ptāte officij quā nō pdit ipso iure l3 sit criminosus: vñ multi reges vt Dauid Saul. z Salomon dabant snīas z corrigebant subditos licet ipsi essent criminosi: vt dicit Gratianus. iij.q.vij. §. fi. Itē vide qđ dixi post Inno. in.c. sciscitatus. de rescrip. z p eundē in.c. cum venerabilis. de exce. vtrobiq3 eñ vult ꝙ de crimine nō pōt excipi cōtra ordinariū aut ꝯ delegatū. nisi diceretur speciale: cum superior ꝓcedit ex officio ad correctionē: vt si laborat crimine notorio possit inferior ex hoc appellare qđ videt tenere idē Hosti. vt recitat Jo. an. in.c.j. de cēsi. li.vj. s3 hoc dictū iure nō ꝓbat. z ad. c. iudicet. dic vt no. Gratianus in. d. §. fi. z dixi in. d.c. sciscitatus, tene tñ semp menti dictū Host. q2 nō reperio damnatū p doc. z vide ad predicta bo. gl. in.c. cū nō liceat. de prescrip. z qđ ibi dixi. z

5 qđ no. xxxij. di. c. nullus. z.c. preter hoc. ¶ † In gl.ij. ibi: q vere seculares: no. gl. quare clerici q nō sunt alicuius religionis dicunt clerici seculares participāt eñ religiosis z in hoc appellant clerici. Itē participāt laicis z hoc respectu appellant seculares nō tñ sunt vere z ꝓprie seculares z sic ap-

6 pellatione seculariū nō veniunt clerici. ¶ † Extra glo. qro quid si iste eps Parisiensis putabat se delegatum pape z vt tanꝗ delegat⁹ ꝓcessit nunqd valeat processus saltē potestate ordinaria: z dic ꝙ nō: q2 ꝓcessit autoritate quā nō habebat q2 ſm illam nō intendebat ꝓcedere: p hoc text. in c. cū sup abbatia. s. de offi. dele. z in.c. ex parte astēsis. de cōcess. prebē. z hāc opi. tenet Bart. in. l. vnica. C. q p sua iuris. no. in.c. cū ex officij. de prescript. z ibi habet quid in dubio vtrū habens ordinariā. z delegatā videat procedere vt ordinari⁹ an vt delegatus vel vtraq3 via: z dic vt ibi dicetur

1 ☞ Jurisditio si fuerit prescripta intantum est penes ꝓscribentem inquantū ipse est solicitus in ea exercēda: alias potest ordinarius supplere. 2.

3 Uniuersitas tunc dicitur committere maleficiū quādo facit communicato consilio alias secus.

4 Aduocatus an possit esse iudex i cā in qua fuit aduocat⁹.

Irrefragabili. Prelati subditos corrigunt z reformāt appellatiōe remota vel consuetudine nō obstāte: si tamē capitu. cōsueuit corrigere excessus canonicoꝝ: si intra terminū ab epo prefigēdū nō facit: ipse eps hoc faciet. h. d. vsq3 ad. §. ceterū. h3 duo dicta. scđm ibi: excessus. ¶ Casus literalis. In principio statuit cōciliū qđ prelati ecclesiarū prudenter ac diligēter intendāt circa correctionē subditoꝝ suoꝝ z ꝓcipue clericoꝝ ne sanguis eoꝝ de prelatoꝝ manib⁹ requirat: vt autē liberi⁹ correctionis officiū valeant exercere decernit ꝙ nulla cōsuetudo vel appellatio ipsoꝝ officiū valeat impedire: nisi mod⁹ canonicus in talib⁹ excedat: tñ excessus canonicoꝝ cathedralis ecclesie qui cōsueuerunt corrigi p caplm ad cōmonitionē epi intra certū terminū ꝓfigendum ab ipso p ipsū capitulū corrigat illis i qb⁹ talis fuit ꝯsuetudo: z si caplm negligens fuerit extūc deū hñs pre oculis ipsos corrigat appellatione remota. Ber. ¶ No.j. ibi: irrefragabili [c]. ꝓsignificato huius verbi: idē enim est dicere qđ irrefragabili z generali zc. ¶ No.ij. ꝙ quilibet prelat⁹ habēs subditos pōt z debet ꝓcedere ad correctionē excessuum z reformationē moꝝ: z not. qđ corrigere z reformare ponunt hic vt diuersa: data ergo ptāte reformādi non venit ptās corrigendi. ¶ Itē no. ꝯ correctionē z moꝝ reformationē nulla cōsuetudo pōt allegari: z tene hoc mēti: nā nō valet cōsuetudo ꝯ honestatē: ad hoc de vita z hone. cle. in. c. cū decorē. z qđ ibi no. ¶ Itē no. ꝙ a reformatiōe moꝝ z correctiōe excessuū pōt appellari si in talibus modus excedatur al's autē sec⁹. ¶ No.i. §. excessus. q2 l3 nō valeat cōsuetudo correctionis īpeditiua valet tñ inquantū est ptātis translatiua. vt q2 deuoluit ptātem ad aliū superiorē: z sic debes reducere hūc tex. ad concordiā qui videt prima fronte sibi cōtrari⁹: nam in primo responso tollit consuetudinem. in scđo eā admittit: z per hoc tollit vnū dictū. d. An. hic qui dixit p istū tex. qđ papa ꝓcedit tollēdo gñaliter ꝯsuetudinē p quā ius est acquisitū priuato: vt i. §. excessus. vt dixi: hec litera hoc nō ꝓbat q2 primo tollit cōsuetudinē quaten⁹ īpedit correctionē: scđo admittit quatenus transfert ptātē in aliū. Itē per consuetudinem nunꝗ arquirit ius priuato: est eni quedā lex publica z in hoc differt a prescriptione: vt dixi plene in.c. fi. de consue. sed bñ fateor ꝙ tollendo cōsuetudinē non tollit ꝓscriptionē. q2 ꝓscriptio est qđ diuersū a consuetudi-

1 ne: vt in. d.c. fi. ¶ † Item no. z tene mēti ꝙ inferior prescribendo ꝯtra epm videt acqrere iurisditionē inquantū est solicitus z vigil. in ea exercēda: sed data ipsius negligētia potest eps suā iurisditionē3 gñalem exercere: qđ est valde no. Idē dic vbi lex dat in specie iurisditionē alicui adimendo eā ab ordinario ꝯnali: videt eñ eam illi conferre inꝗtū est vigil. z solicitus in exercēdo: al's aūt ordinari⁹ pōt illā exercere. tex. est no. in.c. ceterū. de iu. vbi pt3 qđ si dñs feudi est negligens in exercēdo iustitiā inter vasallos ordinari⁹ loci pōt supplere. ¶ Itē no. ꝙ in dubio inferior ꝓscribēdo ꝯ superiorem: vel par ꝯ parem vr ꝓscribere iurisditionē exclusiue ad ipsū superiorē: z hic vr iudicio meo casus ꝯ opin. Jo. an. an. in.c. pastoralis. §. eo. l3 do. itelligāt qđ hic fuit ita ꝓscriptū l3 iudicio meo diuinēt: nā tex. hic solum dicit qđ excessus canonicoꝝ q ꝯsueuerunt corrigi per caplm debēt p ipm caplm z nō p epm corrigi nisi caplm sit negligēs ergo in dubio ex quo solū caplm correxit excessus canonicoꝝ p tps qđ sufficit ad ꝓscriptionē vr ꝓscripsisse nō accumulatiue ad epū s3 exclusiue: z facit. c. auditis. z. d.c. cū oli. de ꝓscri. z dixi in. d.c. pastoralis. ¶ Ulti. no. practicā cōuincēdi inferiorē de negligētia. d3 eñ sibi statui termin⁹ p superiorē ad

2 actū faciēdū quo elapso poterit superior supplere. ¶ † Et sic no. ꝙ si archidiaconus vel alius citra epm prescripsit iurisditionem epalem in quibusdā casib⁹ z si ille est negligēs in exercendo poterit episcopus illam iurisditionē3 exercere:

nec est

☞ Sebasti. Sapia.

a ¶ Reformationem moꝝ. Quō hoc procedat qđ eps nō possit statuere ꝯ canones vide pulchre per dñm meum Rochum Curtium i c. fi. colū. xxxvj. de cōsue. vid. d. Ias. in. l. ius ciuile. ff. de iust. z iur. z in l. z si pretor. ff. de offi. eius cui mandata. est iurisditio. z late p Feli. hic.

b ¶ Excitare. adđ Ang. cōsi. ccxiiij.

☞ Sebasti. Sapia.

c ¶ Irrefragabili. Vide qđ per istū text. voluit Abb. i.c. ab excōicato. I gl. in vb. exequatur. i fi. de rescrip. z Abb. in.c. licet ex suscepto. co. vj. z i repet. c. si qs ꝯ clericum colū. xxviij. de for. cōpe. z in.c. ceterum. in iiij. not. ĩ. de iud. z Cardi. in.c. si diligenti. in fi. de fo. compe.

a Zacharias. ¶ Cōmunicato consilio. Adde Iac. rebuf. idem tenentem in. l. quinqȝ casus. nu. j. ij. ⁊. iij. ⁊ quasi per totā. l. ⁊ vtrobiqȝ in apo. celsi ad ipm vbi an hoc casu non presentes puniant: ⁊ vtrū ratificatio delicti per singulares commissi facta per vniuersitatē faciat illā teneri ⁊ qn̄. C. de dec u. lib. x. de quo per Fel. in. c. dilectus. lo. ij. post istū. col. vj. ver. vj. inq̄tum oēs. j. de simo. Pet. de anchar. consi. cliiij. icip. ex narratis. col. vij. ver. ⁊ si dicat. dixi plene in apos. ad istū in. c. gratum. nu. vij. in apos. in ver. collegialiter. s. de postu. prela.

Anto. Francis.

¶ Circa hoc an vniuersitas teneat ex delicto cōmisso p singlos de ipsa vniuersitate et sine dubio nō tenet de delicto certi hoīs vel etiā icerti vt per bar. in. l. sȝ si hac. in. §. q manumittit. ff. de l ius vo. ⁊ in. l. aut facta. l §. fi. in. pe. qō. ff. de pe. ⁊ i. l. sicut. post gl. ff. qd cuiusqȝ vniuer. no. ⁊ in. l. j. in vlti. col. ff. qd quisqȝ iur. quod autem dr vniuersitatem teneri ex delicto cōmisso per singulos de vniuersitate ratificato: intelligo esse verū qn̄ vniuersitas ad hoc cōgregata legitime tale fcm̄ a singulis ratificarūt: neqȝ sufficeret qd singuli sepatim ratificarent etiam si oēs id singl'r facerent vt p glo. ⁊ doc. in. c. cū oēs. de cōsti. ⁊ in. c. j. de re. eccl non alie in. vj. ⁊ habet per bar. in. l. oēs populi. in. ij. q. prin. ff. de iust. ⁊ iu. ⁊ p Alex. in cōsil. xiij. q. iiij. parte cōsil. vbi dicit q̄ si singuli de vniuersitate singul'r donant vel aliquid faciunt etiam si oēs respectu 'numeri facerēt non diceret factū ab vniuersitate. tene tamen menti qd si priores vel antiani vniuersitatis aliqd facerent qd illud diceretur factū ab vniuersitate d quo p bal. in ti. pa. constan. §. vniuersitatis in vsib. feud. de quo

nec est necesse recurrere ad alium superiorē. videtur enī eā perdidisse inq̄tū pscribens velit vti: qd bene no. ¶ Potes etiā colligere q̄ vniuersitas potest prescribere iurisditionē in singulos de vniuersitate ⁊ qd ipm corpus seu collegiū non dr suspectum in correctione singulorū ⁊ qd ipsum collegium p se pōt exercere hanc iurisditionem. Ex quo infert qd cum capitulū succedit in iurisditione sede vacante non tenet si vult constituere vicariū sed pōt per se iurisditionē exercere: est tn̄ vtile fm Hosti. ppter difficultatē cōdictionē ⁊ absentiā aliquorū vt capl'm cōmittat vni vel duobus: est ergo vtile sed non necessariū. ¶ In glo. j. in fi. ⁊ dic q̄ tūc excusat prelatus qn̄ fecit quicqd potuit ad inquirendū ⁊ corrigēdū subditorū excessus. ⁊ hoc casu habet locū antoritas appl'i in fi. gl. alle. ¶ Sed extra glo. querit qd intēdit. itera dum dicit ne sanguis eorū de suis manib⁹ requirat. Sol. doc. exponunt dupl'r primo vt sanguis hic capiat pro anima: nā dicit q̄ aīa habet sedē in sanguine qr non pōt habitare in sicco. xxxij. q. ij. Moyses. qd tn̄ quidā reprobant in aīa intellectiua: qr aīa est tota in toto ⁊ tota in qualibet eius parte. scdo modo exponit vt sanguis capiat hic pro peccato. naȝ aggrauat prelatus ex peccato subditorū suorū si nō corrigit put debet q̄tumcūqȝ ipse sit bonus in se: vt in. c. licet heli. de simo. in princ. ⁊ quelibet expositio ise est bona: nā sensus lr̄e in effectu est q̄ si platus est negligens puniet apud deū de peccato ⁊ pditiōe subditorū: ⁊ dic de manib⁹ suis. i. de operibus platorum. ¶ In glo. ij. ibi: nō pscribit cō epm aduerte qr hoc vr̄ prima fronte cō tex. in. §. excessus. vbi capl'm prescribit cō epm: sed dic glo. pcedere quando subditus vult pscribere vt non corrigat vel vt nō obediat ⁊ sic actiue intendit pscribere: secus si passiue: vt qr alius vult prescibere ptātem corrigēdi in ipsis subditis cō epm: tunc enim procedit prescriptio: qr hoc casu non pscribitur obedientia nec impedit correctio sed ptās transfert in aliuȝ: ⁊ sic intellige qd glo. j. subijcit de archidiacono. ¶ In glo. in ver. per captiulum ibi: sed quilibet est iudex. Inn. dicit ⁊ melius qd nullus canonicorum est iudex vl' coniudex sed iurisditio est penes capitulum ⁊ sic ipsum corpus collegij est iudex duntaxat ⁊ idem est in omni alio collegio seu vniuersitate vt iurisditio non sit penes singulos sed penes ipsum corpus collegij: nam aliud singuli aliud vniuersitas. xij. q. ij. in. c. eps. §. q manumittit ⁊ in. l. sicut. ff. q̄cuius. vni. ¶ † Ubi gl. dicit no. q̄ si hoīes vnius vniuersitatis vel ciuitatis aliquē insultū ecerint nō dicit vniuersitas fecisse nisi fuerint congregati vt vniuersitas ⁊ cōicato consilio[a] hoc fecerint alias vident fecisse vt sing. ad idem vide qd no. Inn. in c. cū nō ignores. j. de preben. Et in fi. glo. conclude mentē gl. per verba pauciora ⁊ clariora cū querit de deuolutione fiēda de capitulo ad episcopum. q̄ aut ptās eligendi seu corigendi de iure cōi vel iure speciali pertinet. ad epm vel capl'm simul ⁊ tūc ptās in casu negligentie non deuoluit ad epm sed ad archiepm: qr cum eps est negligens nō dȝ ipse supplere ipsius negligentiā. ad hoc qd legi. ⁊ not. in. c. postulastis. de cōces. prebē. ⁊ in. c. ij. eo. ti. Aut hec ptās pertinet principal'r ad capitulū: ⁊ tunc si eps nullo mō interest in. c. ptās deuoluit ad ipȝ epm: qr ipse est supior immediatus capituli: ⁊ hoc casu loquitur iste tex. ⁊ tex. in. c. ij. de conces. prebē. Aut eps interest capitulo vt canonic⁹ ex speciali cōsuetudine: ⁊ tunc serua qd habet in. d. c. postulastis. Aut ptās est principaliter penes epm tantū ⁊ tunc respectu iurisditionis exercende potestas deuoluitur ad superiorem non ad capl'm: vt in. c. q̄to. s. e. qr regulariter inferior non supplet negligentiam superioris sed econtra vt no. Inno. in. c. qr diuersitatem. de conces. preben. sȝ respectu col-

satis dubito. qn̄ ad hoc non habuissent mandatū a concilio ciuitatis. ⁊ vide Alex. in. d. l. aut facta. in. §. fi. ff. de pe.

b Zacharias. ¶ Quod si aduocatus. adde q̄ opi. d. Ant. secutus est specu. in tit. de aduocato. §. iij. ver. sed nunquid priusq̄. vbi indistincte: vt per do. Anto. ⁊ de aduocato concludit prealleg. Spec. e. tit. §. j. ver. fu't dictum qd idem est dicendum.

Anto. frācis.

¶ Circa hoc de aduocato dicas q̄ aduocat⁹ non pōt esse iudex in causa in qua fuit vl' est aduocatus. vt per Bal. in. l. ne in arbitris. in ij. col. C. de arb. ⁊ in. l. apertissimi. in. ij. co. C. de iud. ⁊ tenet Bart. i. l. pretor. per illum tex. ⁊ ibi p Alex. ff. de iur. om. iu. ⁊ no. i. c. postremo. j. de app. ⁊ not. in Spe. in tit. de legi. in. §. restat videre. in ver Item si fuerit. et si esset ordinari⁹ posset ex h' recusari si propalauit intentionē suam fm Innoc. in. c. irrefragabili. de offi. or. ⁊ habetur p philip. frā. in. d. c. postremo. de appel. vbi intelligit hoc verum in causa in qua fuit aduocatus. secus autem in alia causa nisi forsan esset connexa vel dependens ab illa in q̄ fuit aduocat⁹ de quo etiam p Io. an. in. c. fi. de test. lib. vj. ⁊ qd si aliqs de familia iudicis sit aduocatus nunquid iudex ex hoc possit recusari vide per Inno. ⁊ do. Ant. in. c. ex. isinuatione. de app ⁊ p. d. abba. in preall e. c. postremo. in. j. col. de app. ⁊ per Lanfrā. de ordia. in. c. quoniam cōtra. in ver. recusatio. de probatio. Sebasti. Sapia.

¶ Si assumitur. Uide que tradūtur in. l. apertissimi. C. de iud. ⁊ in c. cum. R. canonicus. s. de offi. de lega.

lationis bñficiorū tūc ptās deuoluit ad capl'm: vt in. d. c. ij. Et rō diuersitatis est qr maior est cōmunio inter epm ⁊ capl'm in collatione beneficiorum q̄ in exercenda iurisditione: qr eps ⁊ capl'm de iure debent simul bñficia conferre de quo tn̄ dic vt ple. no. in. c. cū ecclesia vulterana. de elec. sed iurisditio ptinet principal'r ad epm solū licet debeat regrere consiliū capl'i ⁊ hodie cōiter epi pscripserūt cō capitula vt absqȝ eorū cōsilijs possint punire subditorū excessus ⁊ alia iurisditionalia exrcere nec talis prescriptio seu consuetudo improbat vt in. c. iij. de consue. lib. vj. dicit tn̄ Hosti. hic qd in casu istius. c. non pprie fit deuolutio de capitulo ad epm sed solū propter negligentiā capituli tollitur ipedimentū cōsuetudinis: nā cōsuetudo impediebat epm cum ipse habeat hanc iurisditionem vt in. c. de psona. xj. q. j. ¶ Item no. ex fi. gl. q̄ eps de iure debet requirere cōsiliū capl'i nō solum in iurisditione que ad eum pertinet de iure naturali: sȝ etiā in ea q̄ ad eū deuoluit per negligentiā inferioris q prescripserat cō epm. ¶ † Opp. contra predicta. videt eniȝ qd si capl'm fuit negligens ⁊ eps interfuerat caplo vt canonoicus qd ipse eps nō possit cognoscere tanq̄ suspectus. ar. in. l. pretor. de iur. om. iu. vbi dr q̄ si is q fuit aduocatus in causa assumitur in iudicem nō debet ipse iudicare sȝ alteri cōmittere. Idē ergo dicendū in epo qui fuit negligens dū esset de capitulo. Solu. dicit Inno. qd illa. l. procedit in aduocato qui propalauerat intentionē suam circa decisionem illius cause: merito reddit suspectus in iudicando. sȝ si eps fuit negligens vt canonicus nō reddit in hoc in aliquo suspectus. ⁊ no. hoc dictū: qr quotidie allegat pro intellectu illius. l. pretor. vt procedat in illo aduocato q ppalauit intentionē suā. Ex quo infert qd si aduocatus[b] fuit cōsultus in aliqua cā ⁊ nondū dedit rn̄sum qd si assumit[c] in iudicē pōt iudicare. d. An. hoc impugnat dicēs qd ex quo isti sunt reuelata secreta cause pōt vt suspectus recusari: sed primum dictum puto verius ⁊ allego ad hoc gl. ordi. in. c. dilecto. j. de testi. que dicit qd non debet qs remoueri a iudicādo qr reuelauit ei pars secreta cause: qm̄ non hȝ iudicare fm cōscientiā seu fm reuelata per partē sed fm legitimas proabtiōes.

1 ☞ Pena pecuniaria potest imponi per prelatos quam debent in vsus pios conuertere.

Multa siue pena est applicanda fisco ⁊ nō iudici imponenti.

2 Delegatio facta sub noīe dignitatis delegantis non extinguitur per mortem ipsius.

3 Arbitri non pn̄t eligi in causis criminalibus criminaliter intentatis: secus ciuiliter.

Laudum arbitrorum non dicitur proprie sn̄ia.

Ceterum.

Si canonici sine manifesta ⁊ ratiōabili causa maxime in contemptū episcopi cessant a diuinis: eps cessationem non seruabit ⁊ metropolitan⁹ vice pape de hoc cognoscet. hoc primo. Prelatus in impositione pene cauere debet a questu pecunie et ab omni alio grauamine. hoc secundo vsqȝ ad finem ⁊ duo sunt dicta principalia. scdm ibi: pudeant. c

¶ Casus literalis. Dicit in hoc. §. qd si canonici absqȝ manifesta et rationabili causa in contēptū episcopi cessauerint a diuinis: eps celebret in ecclesia cathedrali ⁊ metropolitanus tanq̄ delegatus. a papa super hoc ad querelā episcopi cognita veritate eos taliter corrigat quod metu pene talia decetero non presumāt. in fi dicit quod prelati ecclesiarum hoc salutare statutū ad questum pecunie vel grauamē aliud non cōuertant sed diligenter obseruent si canonicā velint effugere vltionem. Ber. ¶ Nto. j. q̄ vbi canonicis competit de consuetudine facultas cessendi a diuinis non debent hanc cessationem facere absqȝ manifesta

⁊ rōnabili cā: qđ si fecerint ep̄s nō tenet illā cessationem obseruare: ⁊ hodie qualiter debeant fieri iste cessationes dic vt le. ⁊ no. in. c. si canonici. ⁊ c. ꝙuis. ī. eo. lib. vj. ¶ No. scđo casum in quo archiepiscopus potest punire canonicos suffraganei sui. ¶ Not. tertio ꝙ prelatus non debet de facili in correctione excessum imponere penam pecuniariam: orit enim ꝯ eos ex hoc presumptio ꝙ correctionem faciant nō ꝑpter deū: sed ꝑpter questum pecunie. ¶ †[1] Nunqd aūt possint prelati imponere penam pecuniariā dicit Hosti. ꝙ si vident illam penā magis timeri ꝙ̄ spūalem poterunt illam imponere[a] sed non debent eā conuertere in vtilitatē propriā sed in vsus pios nisi euidenter indigent ⁊ sic potest intelligi. ī. eo. dilect⁹. facit quod in simili habetur in. l. iij. C. de modo mul. vbi dicit quod iudex pecuniariā penā p̄t applicare ad opa publica puta ad refectionē murorū pōtiū ⁊ similiū: ⁊ si spāliter nō deputat ad opera publica sed simpliciter mulctat seu cōdēnat cōmodum applicat fisco ⁊ non ipsi iudici: ⁊ ita no. dicit illa lex quā not. licet Host. alr̄. hic alle. ⁊ vide ad materiā qđ no. Jo. an. dre. post Host. in. c. j. de homi. li. vj. vbi dicit ꝙ p̄latus pōt mulctare ⁊ de mulcta disponere: vt. s̄. dixi. ⁊ plenissime tetigi hanc materiam in. c. lꝫ. de pe. ⁊ dic vt ibi ⁊ no. dictū Host. ¶ In glo. in ver. cessauerint. in fi. Item pōt aliter rn̄deri ſm Innoc. ꝙ canonici non precipiunt sibiip̄sis sed capitulum precipit singulis vt cessent a diuinis: nā vt patet in. §. excessus. s̄. eo. c. capitulū pōt iudicare de excessibus singulorum: vel ſm Host. capitulum hic nō fert aliquā sniam nec canonici sed tantum suspendunt eorū organū donec fuerit satisfactum ⁊ vtraqꝫ sol. bona sed prima subtilior. ¶ In gl. pe. hec glo. querit nunqd archiep̄s sit delegatus vel ordinarius in isto casu: ⁊ concludit qđ est ordinarius hn̄s hanc iurisditionē ab ista constitutione: ⁊ iō exponit delegatus. i. datus. q. d. archiep̄s fuit hic datus in ista cā nō aūt delegatus: qꝛ si fuisset delegat⁹ expirasset sua iurisdictio per mortē illius pape qui hanc delegationē fecit: vt in. c. gratum. ⁊ in. c. relatū. de offi. deleg. Inno. loquitur alternatiue dicens ꝙ iste archiep̄s est delegatus: vel ponitur hic casus spālis. Uin. simplr̄ tenet eum esse delegatum: ⁊ dicit ꝙ ideo fuit deputatus delegatus: qꝛ de iure non poterat cognoscere de cā quaꝫ habet ep̄s contra subditum suū: vt in. c. si clericus aduersus clericū. xj. q. j. licet totū conciliū ꝑuinciale possit adiri. xj. q. iij. in. c. j. ⁊ no. hoc dictū. qđ ep̄s potest subditū suū criminaliter ⁊ ciuiliter conuenire coram concilio ꝑuinciali cui preest archiep̄s vt vt in. c. sicut. ī. de accus. sed non coram ipso archiepō. solu. d. Ant sequit illam opi. qđ sit delegatus qꝛ hoc exp̄sse dicit iste tex. nec est aliqua spālitas hic: qꝛ io hec iurisditio delegata nō expirat morte delegantis qm̄ fuit data per viam legis ⁊ non ab homine: vt in. d. c. gratum. sed data a lege non expirat per mortem hoīs ⁊ bene loquitur: ⁊ puto hanc esse diuersitatis rationem: nam homo moritur ⁊ eodem modo cum eo extinguitur delegatio cum re integra non fixerit radicem in personā delegati: sed lex nunꝙ̄ moritur sed semꝑ loquitur vt in. l. arriani. C. de here. ¶ †[2] Pro hoc bo. tex. in simili in. c. si gratiose. de rescript. lib. vj. vbi patet ꝙ dispositio facta nomine dignitatis non perit per mortem hoīs disponentis. Et faciunt hec ad statuta ꝑ que qn̄qꝫ causa delegat alicui vt ꝑ morteꝫ statuentiū nō expiret delegatio.[b] Item videt qn̄ existentes in aliquo officio aliquid disponunt per viam statuti vt ꝑ mortē seu remotioneꝫ illorū officialium non expiret illa dispositio: secus si nō per viam legis vel statuti: simile si ep̄s sub conditione fert sniam excōicatiōis extinguit illa snia ꝑ mortem epi. secus si per viā statuti illam sniam ꝑtulit vt probat in. c. ij. de consti. lib. vj. iuncta gloss. in. c. a nobis. el. ij. de sen. excō. ¶ Scđo glo. querit quare hic nō fuerunt assumpti arbitri inter ipsos canonicos ⁊ ep̄m suū: cum in iure disponat ꝙ si ep̄s habet causam ꝯ subditum debeant eligi arbitri. vt est casus singu. in. c. si clericus. xj. q. j. glo. rn̄det qđ ista erat causa criminalis in qua nō assumunt: vt in. c. pe. de in integ. resti. ⁊ in. l. non distinguemus. in. §. iulianus. ff. de arb. ¶ No. singulariter duo ex hac particula. primo restrictionem ad aliud. c. si clericus: vt non procedat in cā criminali: debet ergo tūc ep̄s extra casum istius. c. conuenire subditum suū coram papa vel coram concilio prouinciali: vt s̄. dixi. ⁊ hoc intellige nisi notorie subditus excesserit contra ep̄m quia tūc potest ep̄s esse iudex ī iniuria propria: vt not. ponit Innoc. in. c. ex parte. ī. de verb. sig. dixi plene in. c. cū venissent. ī. de iudi. ⁊ limita vt ibi dixi. ¶ †[3] Scđo no. ⁊ semper tene menti quemadmodum arbitri volūtarij nō possunt cognoscere de causa criminali ita nec arbitri iuris: ⁊ ideo si statutum simpliciter disponit vt inter attinentes cōpellat iudex partes ad eligendum arbitros. non debet statutum intelligi in causis criminalibus[c] criminaliter motis sed in ciuilibus vl̄ ciuiliter motis. nam vt dicit Innocen. ⁊ Joā. an hic ⁊ bene de causa criminali ciuiliter mota: bene potest cōpromitti: ⁊ idem not. in. c. pe. prealleg. sed ego allego tex. apertum in. c. qntauallis. de iureiur. vbi probat ꝙ nedum in arbitros sed etiam in arbitratorē potest compromitti de cā criminali ciuiliter mota. Et faciunt ad hāc questiōeꝫ. Quid si statuto cauet vt snia arbitri habeat executionē paratā ⁊ arbiter fuit assumptus in cā iniuriarum ciuiliter mota vel suꝑ alia actione famosa: nunquid condemnatus per arbitrum efficiat infamis:[d] ⁊ indubie ꝑuto qđ nō:[e] qꝛ vt patet ex predictis nedum in arbitro voluntario sed etiam in arbitro iuris denegatur hec ptās circa grauia. Item tex. videt in. l. quid ergo. in. §. ex cōpromisso. ff. de his qui no. infa. vbi tex. dicit ꝙ dānatus per arbitrum in accusatione famosa non efficit infamis: qꝛ non per oīa dictū arbitri est snia:[f] vn̄ ad propositū licet statutū det executionē dicto arbitri non tn̄ per hoc facit illud dictū esse sniam. non em̄ dat sibi iurisdictionē: qꝛ nō probat hoc esse qđ ad hoc contingit abesse: vt in. c. ij. de transla. epi. ⁊ in l. neqꝫ natales. C. de proba. sed dictū arbitri pōt habere executioneꝫ absqꝫ eo ꝙ sit vera snia vel qđ arbiter habeat iurisditionē: vt puta per approbationē partiū exp̄ssam vel per taciturnitatem. x. dierū: vt in. l. pe. C. de arb. ergo statutū dando executionē arbitro nō per hoc dat iurisditionem arbitro vel facit dictum suū esse meram sniam. Itē ⁊ fortius vbi statutum deuiat a iure cōi debet restringi quantum pōt ⁊ satis est qđ aliquid operet. vt probatur in. l. si qn̄. C. de inoff. test. et in. c. l nr̄a. de iniur. ⁊ in. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. gest. ergo intelligendum est statutum vt habeat hunc effectum contra ius cōe. s. vt inuita parteꝫ contradicente habeat executionem paratam sicut haberet ꝑ emologationem expressam vel tacitā: vn̄ non debet intelligi vt etiam in alio deroget iuri cōi per qđ disponitur ꝙ ex snia arbitri nemo infamat: vt. d. §. ex compromisso. cum primuꝫ possit esse sine isto: vt probatur in. d. l. pen. ¶ Sꝫ quo ad principale dictū glo. Jo. an. post Host. sentit hic cōtrarium dicens qđ arbitri bene potuissent hic eligi cum non ageret criminaliter sꝫ ciuiliter quo casu arbiter assumi pōt: vt etiam no. in. c. pe. prealleg. ⁊ videtur probari in. c. quintauallis. ⁊ c. veniens. de iureiurā. vnde ſm eum si non emanasset. c. ꝙuis. de offi. ordi. lib. vj. ⁊ ecclesia cathedralis non haberet metropolitanū vel esset metropolitanus non hn̄s primatem deberent eligi prius arbitri: imo plus dicit Hostiē. qđ etiā in casu hu⁹. c. pn̄t eligi arbitri: sed si nō cōueniunt tunc demū recurritur ad metropolitanū: ⁊ tunc oportet dicere ad istum tex. vt sentit Inno. qđ sic placuit pape hic ꝑuidere. ⁊ forte ſm eum hoc fecit qꝛ cā capituli est ardua vnde sequeretur quedā perplexitas cum in arduis ep̄s debeat habere consiliū capituli: qđ tamen hic non potuisset habere. Item hoc fuit inductum propter scandala euitanda q̄ possent oriri inter ep̄m ⁊ capitulum: qꝛ ep̄s diceret nullam legitimam cām subesse capitulo asserenti ꝯrium. Et hec rō magis placet ꝙ̄ precedens ratio gl. in eo qđ dicit quod ideo ep̄s non punit hic canonicos: qꝛ non debet esse iudex in facto proprio nam iste tex. prouidet non solum cum fit cessatio in contemptum ep̄i: sed etiam in odium alterius: vt patet ibi in tex. maxime in contemptum episcopi. Item dic qđ dictum Joā. and. esset verum si hic ageret ciuiliter: sed tex. innuit quod criminaliter isti canonici sint puniendi: ⁊ ꝑbat ibi iste tex. castiget. ⁊ ibi metu pene ⁊c. ¶ Conclude ergo quod metropolitanus in hac causa est delegatus. ⁊ quod emanauit hec prouisio propter scandala euitanda inter episcopum ⁊ capitulum. Item qꝛ sepe fit cessatio in odium episcopi. ¶ Extra glo. quero nūquid celebrās in hac ecclesia vbi cessatur a diuinis efficiat irregularis. Innoc. quod non quia per hoc ecclesia non est interdicta. Tu distingue vt leg. ⁊ no. i cle. j. de sen. excom. ⁊ in. c. non est. de spon.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Imponere. vide Gemi. late in c. qm̄. xviij. distin. Pet. de ancha. in ꝯs. xij. incip. spiritualis iudex, ad fin. Abb. in. c. j. de empt. ⁊ vē. ⁊ Ro. in sing. cccccxxvj. incip. fuit īterrogat⁹ ab vno epō ⁊ in sing. cccxlv. īcip. statutū epi.

b ¶ Delegatio. ad de Lap. allega. lxxxviij.

c ¶ Criminalib⁹. Adde Ro. cōsil. cclxxxij.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Infamis. vide Bal. ī. l. j. col. iij. C. de peri. ⁊ com. rei vē. ⁊ Alex. in cōs. xix. in. iiij. vol. Imo. in. c. suꝑ qđ num. in prin. col. vj. s̄. de offi. dele.

e ¶ Quod nō. contrariū tenet bar. in. d. §. ex cōpromisso vid ibi bal. Andre. Barba. Zacharias.

f ¶ Dictū arbitri est snia. Adde dn̄ hic infert ꝙ laudū arbitri nō venit appellatione snie ꝙ illud est verū. ita not. Bal. ī l. j. C. ne lic. ter. ꝑuoc. Alexā. in. l. j. ff. de arbit. Pau. de ca. ꝯsi. lxxj. ⁊ si peteres qualiter igitur appellat, dic cū bart. ī auf. si ꝯo. C. de iu. ꝙ nō dr̄ snia vt terminis illius vtar sꝫ transactio.

Antoni⁹ Franc.

¶ An laudū dicat snia vel transactio, dicas ꝙ est transactio vt hic, per istū. ad quod vide Alexā. in. l. sciendū. ff. de ver. bo. ob. qđ etiā voluit Bal. in rub. C. de rerū ꝑmut. in fin. vbi dicit ꝙ est ꝯctus. Dicas tn̄ ꝙ licet sit trāsactio tn̄ ip̄roprie dicitur trāsactio ſm Bart. in. l. ꝙ si ephesi. i. §. fi. ff. de eo ꝙ certo lo. ⁊ habet ꝑ Pau. de ca. ī cōs. lxviij.

1 Habitantes in aliqua ciuitate dicunt de populo illius ciuitatis.

2 Represalie concesse contra perusinos nō extenduntur ad perusinos in hac ciuitate fulginei habitantes.

3 Episcopus tenetur sibi vicarium constituere.

Uicarius episcopi debet esse clericus ⁊ non laicus.

4 Episcopi duo an possint esse in eadem diocesi ⁊ omnino pares ex dispēsatione pape.

Pontifices duo eodem tpe non possunt esse: sed duo imperatores sic.

Quoniam. Cum in ciuitate vel diocesi sūt populi diuersarū linguarum. ep̄s prouidere dꝫ eis per viros idoneos qui ſm veritatē linguarū officia eia celebrēt. ⁊ sacrā ministrēt: ⁊ si ꝑgēs ē necessitas ꝯstituet sibi vicarium

¶ De populo. no. ꝙ hn̄tes domicilium in ciuitate sunt de populo ⁊ veniūt appellatione ppl'i: sed re uera iste text. loqꝰ in ppl'is in plurali scdm Jo. de imo. hic ⁊ sic procedit. sꝫ tu dic ꝙ idō loqꝰ i pl'ali qꝛ habuit respectum ad ciuitatē ⁊ diocesim. ⁊ alle. ꝓ se tex. cum gl. in. l. in vrbe. ff. de sta. ho. ⁊ gl. ibi alle. l. prouinciales. vide bal. in. c. j. de for. fide. quē voluit abb. hic allegare cuiꝰ sunt ista dicta et idē voluit bal. in l. iij. ff. de ꝟ. sig. facit ꝓ hoc glo. in. c. ius qritum. j. di. vbi appellatiōe ppl'i romani veniunt iudei. facit gl. l. c. rogatiōis. de ꝯse. di. iiij. vbi appellatiōe ppl'i veniūt ꝼui. idō dixit bal. l. l. spadonē. §. iā autē. ff. de excu. tu. ꝙ appellatione incolaruꝫ veniūt iudei si concedit priuilegiuꝫ Icolis certi loci. sꝫ idē bal. in rub. C. q accu. nō pos. tenet ꝯtrium ad il a lū. §. vide. q dixi in repetitiōe rubrice ꝺ re. ec. non ali. vidꝫ bal. i. c. rodulphus. de rescrip. Andre. Barba. Antoniꝰ Frāci. ¶ Dicas qꝺ appellatione populi veniūt ēt forēses possidētes bona in ppl'o etiam ecclesie pro oneribꝰ iniunctis ꝑrebus q fuerunt laicoꝝ vt ꝑ dn̄m Car. in cle. j. l. iij. q. de im mu eccle. ⁊ appellatione ppl'i non venit clerꝰ nisi in fauorabilibus vt ꝑ. d. Car. in cle. in plerisqꝫ. de elec. ⁊ i cle. j. §. nos itaqꝫ. de reliq. ⁊ vene. sanc. Et adde ꝙ ppl's l emp ē ideꝫ lꝫ hoies mutent etiam ad mille annos vt est glo. in c. deniqꝫ. vij. q. j. ⁊ facit. l. ꝓponebatur. ff. de iud. ⁊ hr̄ ꝑ. d. c. Car in cle. j. i. §. nos vero. de iureiu. vbi dixit qn̄ populus iurat successores tn̄ nō ligant iuramēto nec obligant ad ꝑiuriū ⁊ adde qꝺ populus ꝯstat ex. x. hoibꝰ vt voluit glo. x. q. j. in. c. j. ⁊ hr̄ ꝑ glo. l. c. vnio. x. q. iij. ⁊ hr̄ ꝑ Bal. in auf. qꝺ locū. in fi. C. de colla. ⁊ ꝑ Barto. in. l. pretor. ipn. ff. vi bo. rap. ⁊ in. l. sicut. i. §. j. ff. qꝺ cuiusqꝫ vni. no. vbi dixit ꝙ populus ⁊ gens est idē. ⁊ vide glo. in. c. j. ⁊ ibi etiā per Jnn. de elec. ⁊ ꝑ bal. in. l. etiā. i. iij. col. C. de execu. rei iudi. ⁊ per Alex. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de questi. Et adde ꝙ populus romanus accipitur pro toto iperio romano vt est gl. in. l. roma. ff. ad muni. sꝫ hodie dicunt de populo romano oēs gentes illi obedientes lꝫ modice sint. de quo vide Bart. ple. in. l. hostes. ff. de capti. ⁊ tene menti gloss. et Bal. in. c. j. in vl. col. si inter do. ⁊ vass. lis ori. q dixit ꝙ populus romanꝰ pōt deponere imperatorē. qꝺ etiā voluit Cy. Guil. de cu. ⁊ bar. in. l. non ambigit. ff. de legi. sed Bar. in. l. sed ⁊ reprobari. in fi. prin. de excu. tut. ⁊ ibi Nico. de nea. in addi. tꝫ ꝯtriū. ⁊ in. l. fi. C. de legi. cōcludentes ꝙ ius priuādi imperatorē spectat ad solū papā: ⁊ tene mēti ꝙ ppl's non recognoscēs superiorē pōt auferre hereditatē ei q occidit testatorē. ita Bal. in. l. j. in vlti. col. C. de here insti. ⁊ tene menti ꝙ ppl's prescribit sibi libertatē spatio. c. annoꝝ. ita. Bal. in. l. j. in fi. in ver. ⁊ idē dico. C. ne rei domini. vel temploꝝ. ꝙ est no. qꝛ talis populus nō recognoscens superiorem habet fiscum. populus autem recognoscens superiorem non hꝫ fiscum vt dixit Bal. in. d. l. j. de here insti. ⁊ in. l. j. C. de bo. vacan. lib. x.

b ✝ Sebasti. Sapia. ¶ Si ergo. Contrariū tn̄ videt sentire Bal. in rubrica. C. q accus. ad fi. vide tn̄ eumdem in. c. j. de forma fideli. ⁊ in tit. de pace ꝯsta. ver. nos romanorum. ¶ Hic senis ad de late now. in. l. j. ff. solu. matri. Zacharias. ¶ Nō debet esse laicus. Adde Feli. ita tenētē. in. c. ij. nu. vj. j. de iudi. Qꝺ tn̄ limita vt ꝑ istuꝫ ibi. col. iij. ver. qꝫto nunquid laicus. s. nisi talis ep̄s haberet iurisditionē temporalem quia tunc laicus pōt constitui vicarius ep̄i. Anto. Francis. ¶ An laicꝰ possit esse vicariꝰ episcopi. Dicas qꝺ non: sed bene potest esse assessor ⁊ consultor vt per do. Anto. ⁊ imo. post Jnnocē. c. decernimꝰ. de iudi. ⁊ ꝑ Lanfrā. ori. in suo tracta. de arbi in. ij. parte ad finē. Adde ꝙ laicus non pōt cognoscere de causis spiritualibus principaliter vel icidenter de q in. c. tuam de ordi. cogni. imo dicebat Hostien. in summa de off. deleg. in. §. in versic. quid si delegato. quem etiā refert Ant. de Butr. in d. c. decernimus. de iudi. ꝙ laicus nō potest esse delegatus in causa spūali etiam cum clerico de quo ēt vide per Specul. in ti. de recōnuen. in. §. j. ij. ⁊. iij. ⁊ in titu. de sen. in. §. iiij. versi. pe. ⁊ vide per Joan. andr. in. c. sua de appel. Dicas tamen ꝙ licet laicus non se intromittat de spiritualibus: vt in. c. contingit. de arbi. ⁊ in. c. causam de prescri. ⁊ in. c. princeps xxvj. qō. v. tamen illud procedit nisi de licentia pape: vt in. c. adrianus. lxiij. dist. ⁊ habet ꝑ Jemi. in. c. ij. de preben. lib. vj. item hoc verum nisi in quasibus in iure expressis. vt est glo. reputata singularis in. c. fin. xxiij. q. j. vtrum autem laicus possit esse rector hospitalis vel economus eccle. habetur per do. Anto. ⁊ Jmo. in. d. c. decernimus. de iud. ⁊ per domi. Abb. in. c. j. ne clerici. vel mona. ⁊ per Bald. in. l. orphanotrophos. C. de epis. ⁊ cle. imo dicebat Bal. in. l. ij. C. de sacrosan. eccl. quod falsi non possunt esse in choro cum clericis nisi adhibeantur testes: potest tamen laicus ex priuilegio pape conferre beneficia. vt in. ca. adrianus. ⁊ seq. lxiij. di. Adde tamen quod laicus in casu necessitatis potest iniungere penitentiam: vt est glo. in. c. j. xvj. q. j. per. c. ij. de consetra. distin. iiij. ⁊ ideo dicebat Jnn. in. c. olim. de resti. spolia. quod laicus non potest esse in possessione absoluendi animas etiam in foro penitentie: quia non potest spiritualia possidere.

sibi vicariū pontificē illiꝰ lingue: nō tn̄ ꝓpter hoc eadeꝫ diocesis debet habere duos ep̄os. h. d. vsqꝫ ad fi. ⁊ duo sunt dicta principalia: secundum ibi prohibemus. ¶ Casus literalis. Jn multis partibus intra vnā diocesim vel ciuitatē ꝑmixti sunt populi diuersarū liguarū qui sub vna fide varios habent ritus ⁊ mores: statuit ꝯciliū qꝺ ep̄i hmōi ciuitatum eligant viros idoneos qui ꝼm diuersitatem linguarū diuina illis officia celebrent: ⁊ ecclesiastica sacramenta ministrent instruendo eos verbo ⁊ exēplo. preterea prohibet ꝯciliuꝫ qꝺ vna ciuitas nō habeat plures ep̄os tanꝙ vnū corpus habens plura capita quasi monstrū: sed si necessitas ꝓpter causas predictas postulauerit ep̄s loci catholicum presulem nationibus illis conformē constituat sibi vicariū qui sibi sit ꝑ oia obediens ⁊ subiectus: ⁊ si aliquis se aliter igereret nouerit se excōicatuꝫ ⁊ nisi resipuerit ab omni ecclesiastico ministerio deponatur. adhibito si necesse fuerit brachij secularis auxilio. Ber. ¶ ✝ No. primo ꝙ omnes habitātes in eadē ciuitate habentes ibi domicilium dicuntur de populo[a] illius ciuitatis licet sint diuersarum linguaꝝ seu forte alibi nati sint: ⁊ hoc vltimum clariꝰ ꝓbatur in auf. de questore. in princ. ⁊ in. l. prouinciales. ff. de verb. sig. ꝙ est bene no. Si ergo[b] interdiceretur populus Senensis essent interdicti nedū senēses. i. q originem in senis traxerūt sꝫ etiā oēs hn̄tes hic domicilium qꝛ rōne domiciliij efficiūtur de isto populo: ⁊ per hoc tenuit Bal. in lib. feu. ꝙ cessante cā legitima non pn̄t ciues expellere hoies hn̄tes domicilium in ciuitate. ¶ ✝ Jtē infero ex p̄dictis ꝙ si represalie essent indicte ꝯ florentinos nō debēt extēdi ad florētinos habētes hic senis[c] domiciliū qꝛ cū sint etiā de ppl'o senēsi rōne domiciliij ⁊ materia rep̄salia rum sit odiosa debet intelligi de populo florētino dūtaxat qꝺ tenet Bart. in. d. l. ꝓuinciales. ⁊ latius per eum in tractatu represaliariū. ¶ Not. ij. tex. hic exp̄ssuꝫ pro opi. quā tenui in. c. pastoralis. s. eo. ꝙ vbi in loco est spālis ⁊ certa ꝯsuetudo quo ad diuina officia nō tenent clerici se ꝯformare cō suetudini ecclesie metropolitane: qnimo plus probat hic qꝺ clerici sequunt mores et ritus populi. ¶ No. iij. ꝙ in diuinis officijs ⁊ sacris misstrādis pōt esse diuersa ꝯsuetudo etiā in eadē ciuitate: nā sepe ꝯtingit ꝙ in eadē ciuitate sunt greci et latini vt in ciuitate Cōstantinopolitana ⁊ in multis locis calabrie. Jtē italici ⁊ teuthonici vt in ciuitate tridētina. Jtē Gallici ⁊ teuthonici vt in ciuitate meteū. quo casu procedēdū est ꝑ epꝫ vt hic d ⁊ itellige rn̄ dūmō non sit talis ꝯsuetudo q pariat periculuꝫ animarū ⁊ honestati ecclesie sit ꝯtria: nā tūc non sunt tolerandi in eorū ritibus et moribus vt probatur in. c. fi. de bap. ¶ Jtem no. qꝺ ep̄s dicit caput ciuitatis ⁊ diocesis ꝙ tota diocesis censetur vnū corpus: ⁊ intellige ꝙ ep̄s est caput in spiritualibus. in tpalibus ꝟo est dn̄s ciuitatis vt in c. solite. de maio. ⁊ obe. ⁊ in. c. causam. qui fil. sint le. ⁊ in. c. duo sunt. xcvj. di. ¶ Jtem no. casum i quo ep̄s tenetur sibi constituere vicariū aliū ep̄m. Et ex hoc ꝼm cōem intellectū habes duos casus singulares. Primus in eo qꝺ qs creatur ep̄s absqꝫ[c] ep̄atu. Secundus in quo ep̄s est vicarius ⁊ subiectus alterius ep̄i.

3 ¶ ✝ An aūt extra istū casum teneatur ep̄s sibi constituere vicarium seu officialem non memini me aptelegisse ⁊ al's de hoc fui inter[d] rogatus. Credo tn̄ ꝙ ep̄s teneat. ad qꝺ alleg. text no. qui videtur hoc probare si bene ponderet. xvj. q. vij. in. c. in nona actione. nam ibi ⁊ in. c. cū simꝰ ix. q. iij. ⁊ in. c. qꝛ in qbusdā. lxxxix. di. dicitur ꝙ episcopus tenet ecclesie sue cōstitutere economū gn̄alem: ⁊ si nō statuit archiep̄s debet sibi illū constituere: ⁊ economus gn̄alis ibi capit pro gerente vices ep̄i vniuersaliter etiā quo ad iudicandos clericos vt probatur in. c. in nona. vbi economꝰ appellatur vicarius. ⁊ dꝛ ibi ꝙ ille economus non dꝫ

d esse laicus[d] qꝛ indignum est vt laicus sit vicarius ep̄i ⁊ iudicet clericos: pro hoc etiam facit: qꝛ iura tractant de vicario ep̄i tanꝙ de officio ordinario ⁊ perpetuo: vt. s. de offi. vic. ⁊ melius eo. tit. li. vj. ⁊ hoc potuit emanasse qꝛ ep̄s solus non pōt omnibus prouidere qꝫtumcumqꝫ sit diligentissimus. ar in. i. fi. de offi. archipresby. Practica ergo ꝓuidendi erit hec. nam si ep̄s erit negligens in constitueꝫdo sibi vicariū archiep̄s statuet sibi terminum ad constituendū quo casu elapso termino ꝓuidebit ipse archiep̄s: vt in. d. c. cum simus. iuncto. c. in nona preall. ¶ Jn gloss. ver. vrgens necessitas. ibi dispensatiue. dictum hoc pōt intelligi multipliciter primo ꝙ ista fuit iuris dispensatio vt ep̄s sit sub alio ep̄o. Jtem vt vnus ep̄s creet sibi alium ep̄m

4 ¶ ✝ Nunquid aūt papa possit ꝓuidere dispensatiue vt duo ep̄i sint eodeꝫ ep̄atu oīno pares text. sing. videt innuere ꝙ sic in. c. non aūt. vij. q. j. nam hoc incidit in personā augustini: vt ibi habetur. refert tn̄ ibi Archi. aug. dixisse ꝙ si sciuisset prohibitionem ecclesie non acceptasset. Credo tamen ꝙ ex cā posset papa hoc statuere nam olim in primitiua ecclesia oes ep̄i regebāt ecclesias i cōi vt not. in. c. cum sit romana. j. de ap. De patrarcha grandensi pui morat venetijs: vide gloss. lxxx. dist. in. c. ij. An autē possint creari duo summi pontifices vl' duo imperatores. vide glo. singu. in. d. c. nō autem. que in summis pontificibus tenet ꝙ non qꝛ esset contra articulū fidei ⁊ vnā sanctā ⁊c. Jtē contra dictū euāgelicū ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor secꝰ in imperatoribus cū sint vicarij ⁊ defensores ecclesie romane: vt in cle. romani. de iureiur. ⁊ dic vt ibi no. ¶ Jn gloss. in ver. sibi vicarium ibi a quo consecrabitur iste episcopus. Ex hac gloss. habes vnū intellectum ad text. de quo premisi: vt intelligatur qꝺ ep̄s loci constituat de nouo vnum episcopum

a ¶ Ad ep̄m.not.ꝙ p̄dicatio d᷑ officiũ.vide quod habetur in.c.q̄d dei timorẽ.de stat.mo.⁊.c.cũ ex iniũcto.de here.⁊ in.c.sicut.eo.ti.vide que ibi dixi ⁊ pōdera q᷑ vr̄ ꝙ laic⁹ q est sancte vite ⁊ doctus ex delegatiōe pōt predicare.hoc dico per tex.in.c.sicut de here.vbi d᷑ non presumat: q᷑ intelligit autoritate ꝓpria:⁊ ꝙ habet in.c.quanto.al's decernim⁹.de iu. de v̄bo p̄sumo:⁊ ita etiã intelligo in.c. mulier.xxiij. di.vbi d᷑ ꝙ nō p̄sumat predicare mulier:q᷑ intelligit autoritate ꝓpria sec⁹ si ex delegatiōe:⁊ adduco ſtē in.§.his ol bus.lxj.di.vbi d᷑ q̄d qs nō potest d̄ statu laici assumi i ep̄m nisi esset homo sācte vite vt in sancto Nicolao ⁊ aliȷs de quibus ibi certe talis laicus sanctus ⁊ honestus est dispensatus a iure cōi. cogita tamẽ. Andre.Barba. Anto.Franc.

¶ De officio p̄dicandi dicas ꝙ est rectoris eccle¹sie curate vt i clemẽ.dudũ.in.§.ve² rũ.⁊ ibi p.d.Car. in p̄n.de sepul.⁊³ hr̄ p gl.in cle.j.de regu.⁊ p.d.Ab. in.c.ꝙ sit.de iud. vbi habet q̄d tale offm̄ non cōpetit his q non habẽt cura animarũ nec etiã fratribus mẽdicantib⁹ nisi ex p̄uilegio:⁊ addas ꝙ predicatores nō debẽt p̄dicare sine licentia pape vel diocesani:al's incidũt in excōicationem.c. excōicamus.el.ij. §.q᷑ vero nonnulli.d̄ her.nec d᷑ qs p̄dicare in aliena ꝓchia nisi inuitat⁹ vel de licẽtia obtẽta a sacerdote parochiali;q̄d etiã verũ est;vt ẽt archiep̄o in diocesi suffraganeorũ nō liceat p̄dicare nisi de eorũ licẽtia vt p Card.

conformẽ lĩgue ⁊ ritib⁹ illius populi ⁊ faciat illũ sibi vicariũ.Sc̄ds intellectus est extra glo.vt non ep̄s s᷑ alius supior qui ei p̄sit ɔstitui debeat: nam hoc non d᷑ de ep̄o s᷑ cuilibet p̄sidẽti sicut ⁊ p̄posit⁹ vt in.c.q̄uis.j.de v̄.sig.Itẽ ⁊ p̄ses.nam quilibet regẽs ꝓuinciã pōt appellari p̄ses:q᷑ prouincie preest vt in.l.j.ff.de offi.p̄si.⁊ no.hoc dictũ:doc.tñ cōiter hũc intellectũ sequunt: q᷑ nō est sufficienter prouisum istis populis quo ad pōtificalia: ⁊ ideo debet capi hic p̄sul p ep̄o.Tertius intellectus vt al's presulẽ illius lingue q forte est sine ep̄atu constituat sibi vicariũ nã ⁊ hodie ɔtingit: multi sunt ep̄i sine administratione ep̄atuũ vt sunt isti q vulgariter appellant nullatenenses:⁊ iste intellectus satis pōt applicari ad tex.⁊ vbi talis ep̄s reperietur consulerẽ hunc intellectum sed in effectu posset teneri intellectus glo.¶ In gl.fi.ibi: nisi clericus sit incorrigibilis.intellige gl.qñ inuocat brachiũ seculare vt puniat clericũ iure suo:⁊ sic loquuntur iura alleg.in glo.Si inuocat brachiũ seculare ad auxiliandũ ⁊ iuuandũ iudicẽ ecclesiasticũ non est necesse ꝙ clericus sit incorrigibilis: vñ si timet de potentia clerici vel ne fugiat poterit iudex eccl'iasticus capi facere clericum per familiam potestatis.ad hoc.c.vt fame.de sen.excō.⁊ in.c.j.s̄.eo.

☞ Ep̄s cũ visitat d᷑ predicare populis ⁊ ad eũ principaliter pertinet officium predicandi.

Episcopi visitantes per alios an possint aliquid exigere a visitatis.

Ep̄s mittens legatum ad aliqua loca d᷑ ipse illi prouidere de expensis nisi expẽsa sit grauis ⁊ mittat pro communi negocio.

Inter cetera. Ep̄i qui p̄esse nō p̄nt tenent assumere idoneos q suppleant suo loco quo ad p̄dicationes visitationes ⁊ confessionum auditiones ⁊ vt possint ep̄i reperire tales precipit in ecclesiȷs cathedralibus ⁊ collegiatis tales institui.h'.d. In prima exordiũ. In secũda cōstitutio ibi:vñ. In tertia pena ibi:si quis aũt.¶ Casus l'ralis.Inter alia q̄ pertinent ad salutẽ populi xp̄iani verbi dei p̄dicatio ꝙ plurimum est necessaria:q᷑ sicut corpus materiali cibo nutrit:ita ⁊ aĩa sp̄uali cibo reficit:sed ep̄i qñq᷑ ꝓpter multas occupationes ⁊ alias multas causas nō sufficiũt ministrare populo v̄bũ dei:vñ statuit conciliũ ꝙ ep̄i assumãt viros idoneos ad officium predicationis q plebes sibi commiñas eorũ vice instruant ⁊ edificent verbo ⁊ exẽplo: q̄bus cũ necesse fuerit necessaria ministrent ne ꝓpter necessitatẽ ab offō p̄dicatiōis desistãt.Vñ p̄cipit cōciliũ ꝙ ep̄i tam in cathedralib⁹ ecclesiȷs q̄ etiam in aliȷs cōuẽtualib⁹ viros idoneos debeant ordinare quos habeãt coadiutores tam in officio predicationis q̄ in audiẽdis ɔfessionibus ⁊ aliȷs q̄ ad salutẽ pertinent aiãꝝ:q aũt hoc neglexerit stricte subiaceat vltioni.Ber.Not.ꝙ quemadmodũ homo cōponit ex duobus.s.anima ⁊ corpore.vt in.c. in quadam.de cele.mis.ita ad sui sustentationem

in cle.dudũ.§.at olim.de sepul.⁊ adde etiã ꝙ mulieribus etiam abbatissis nō l᷑ publice predicare sed in secreto sic inter moniales suas: vt p Car.in cle.j.in princi.de reli.do.vbi etiã dicit ꝙ l᷑ cruciferis hospitalariȷs ⁊ tẽplariȷs p̄dicare:⁊ adde ꝙ qñ fratres p̄dicãt nō debẽt cōcurrere cũ p̄latis volẽtib⁹ p̄dicare vt p Car.in.d.cle.j.in.vij.q.qui etiã d᷑ ꝙ cã p̄dicãdi pōt monachus exire de monasterio.de q̄ in.c.ꝙ dei timorẽ.de sta.mo.⁊ adde ꝙ p̄dicare nō est minus q̄ corpus xp̄i vt p Car.vbi.s̄.⁊ hr̄ in.c.cũ oẽ.de cōse.di.ij.Et adde ꝙ p̄dicatores volũtariȷ p̄nt recipere eleemosynas a volẽtib⁹;nō aũt ab inuitis:s᷑ necessaria p̄nt recip̄e etiã ab inuitis ⁊ petere p necessitate victus:vt hr̄ in.c.cũ ex officȷ.⁊ ibi per Host.⁊ doc.de p̄scri.⁊ no.in.c.cũ volũtate.§.p̄dicatores.de sen.excōi.⁊ adde ꝙ p̄dicatores nō debent noĩatim diffamare peccatorẽ vel vsurariũ:sed debent gñaliter increpare:vt in.c.si sacerdos.⁊ ibi p glo.de offic.ord.⁊ de offi.predicationis.vide etiam per glo.in.c.inter cetera.de offi.ordi.Et adde quod etiam tp̄e interdicti pōt predicari etiã pulsata cãpana nisi hoc fieret in fraudẽ vt ple.p.d.Car.in cle.ij.in.vj.q.de sen.ex com.⁊ q̄d d᷑ hic de v̄bo p̄sumo.dicas ꝙ in dubio capit in malã partẽ imo dicimus ꝙ ex immoderata liberalitate ex qualitate act⁹ celebrati p̄sumit fraus vt in.l.si vẽtri.in.§.fi. ff.de p̄ui.cre.⁊ per. Bal.in.l.eam quã.in.añpe.col. C.d̄ fideicō.⁊ habet in.l.oẽs.in.§. luci⁹.ff.de his q̄ in frau.credi.

indiget duplici cibo sp̄uali.s.⁊ materiali.Sicut eñ cibus materialis est necessarius corpori ita cibus sp̄ualis est necessarius aĩe ꝓut est predicatio.Et sic no.ex hoc ⁊ ex tex.ꝙ predicatio nedũ est vtilis sed necessaria populo:⁊ no.ꝙ predicatio d᷑ officiũ sanctũ:⁊ sic p̄dicatio est officiũ habẽs ergo munus predicandi d᷑ habere officium.q̄d no.pro statutis ⁊ iuribus disponentibus contra negligentes in eorũ officio.¶ † Item not.q̄d officiũ predicandi principaliter p̄tinet ad ep̄m[a] ⁊ cum visitat diocesim debet p̄dicare populis.ad hec.c.j.de cẽsi.lib.vj.⁊.x.q.j.c.placuit ⁊.c.ep̄m.Dic etiã q̄d quilibet rector ecclesie parochialis h᷑ offm̄ p̄dicandi[b] in ecclesia sua:⁊ de iure nemo pōt p̄dicare qui non habet curã animarũ:est eñ p̄dicatio offm̄ cure vt no. gl.in cle.j.de reg.vide text.in cle.dudum.de sepul. Fratres vero mẽdicantes habent ex priuilegio pape vt p̄dicare possint:nã de iure vt dixi predicare non p̄nt cũ non habeant curã populi vt in cle.dudum.de sepul.prealle.⁊.j̄.de here.cum ex iniuncto.

¶ † No.q̄d ep̄i p̄nt p alios visitare[c] diocesim quo casu nihil debent exigere a visitatis licet ɔ̄riũ faciant.⁊ dicendum est hodie vt habetur in.c.si episcopus.j̄.eo.lib.vj.¶ No.ibi:potentes in opere ⁊ sermone:q̄d opus prefertur sermoni: ⁊ sic videtur q̄d in predicatiōe magis est attendẽda vita q̄ sciẽtia.q᷑ longe plus proficit predicator exemplo boni operis q̄ verbo doctrine.Hinc Seneca.longum iter per precepta: breue ⁊ efficax per exempla.⁊ Greg.dicit cuius vita despicit restat vt predicatio eius contemnatur.iij.q.vij.c.ij.§.porro.i fi.non tñ sufficit vita sine licẽtia propter multos errores qui qñq᷑ oriunt ex defectu scientie vt in.c.nisi cũ pridẽ.de renũ.vbi patet ꝙ propter defectum scientie remouetur ep̄s ab ep̄atu suo.ad idẽ.c.fi.d̄ eta.⁊ quali.¶ Vltimo no.ꝙ i ecclesiȷs cathedralib⁹ ⁊ collegiatis non debent institui viri indocti ⁊ pro maiori parte pueri vt hodie inoleuit abusus sed potius viri docti ⁊ instructi.¶ In glos.fi.not.ex hac glos.vnam differẽtiam inter legatum cesaris ⁊ legatum pape:nam legatus cesaris mittitur ex pensis fisci:sed legatus pape procuratur a clericis subditis vt in iuribus allegat in glo.⁊ dicit Host. quod romanam ecclesiam excusat necessitas quia non posset omnibus prouidere.Item priuilegium ab antiquo obtentum quod quidem priuilegium vellent episcopi commutare: ꝙ tamen facere non debent.arg.in.c.j.de tempo.ord.⁊ in.l.in causis.de re iudi.¶ † Not.hoc dictum ꝙ episcopus mittens legatum ad aliqua loca debet prouidere ipse illi de expensis:quod ego puto verum nisi expensa sit grauis ⁊ mittat pro communi negotio nam tunc potest petere vt subditi contribuant.ad hoc quod no.Inno.in.c.j.de sta.regu.⁊ facit tex.in.c. sequen.in fin.Et dicit Joan.hic ꝙ optaret quod ecclesia romana perciperet.xx.partem reddituum clericorum ad sustentationem pape ⁊ cardinalium: et de hac parte prouideret legatis et abstineret a communibus seruitȷs ⁊ fructibus primi

Sebasti. Sapia.

b ¶ Predicandi. Cui cōpetat predicandi officium vide Abba.in.c. ꝙ sit.de iudeis.⁊ Fel.in.c.excōicamus.co.iij.v̄.not. in.§.quia vero.de hereti.

c ¶ Alios visitare.Quid si isti visitatores faciunt aliquem excessũ an teneatur ep̄s.dic q̄d sic p.l.j.in p̄n.ff.d̄ exe.vbi tenet magr̄ si factorẽ malũ posuit. l.obseruare.§.proficisci.ff.de offi.p cō.s̄m arch.in.c. si ep̄s.j̄.eo.li.Tu pōdera q᷑ iste eligit ex necessitate vt hic si non eligit bonos viros videtur ꝙ teneatur de excessu.ar.ei⁹ q̄d voluit Jo.an.in Spec.de loca.ꝓpe.prin.ad.l.j.de exercitoria.dic ꝙ loquitur in eo qui voluntarie cōstituit exercitorem. Andre Barba. Anto.Francis.

¶ Circa hoc q̄d hic d᷑ de visitatore dicas ꝙ visitatio diocesis debet fieri per ep̄m.c.si ep̄s.de offi.ordi. lib.vj.vbi p glo.j.⁊ docto.⁊ d᷑ fieri annutim semel tãtum.vt in.c.decernimus.x.q.j. ex cã tamẽ possit reiterari in eodẽ anno.cle.ij.i p̄nc.⁊ ibi p dom.Car.in.x.q.de sta.mo.⁊ que sit forma ꝓcedendi qñ sit visitatio ⁊ reformatio ecclesie in capite ⁊ in mẽbris.vide per Inno.⁊ Jo.and.in.c.j.de postu.p̄la.⁊ in.c.j.de offi ord.⁊ in.c.cũ.J.⁊.A.de re.iud.⁊ adde q̄d visitator non debet aliũ substituere loco sui s̄m Bar.in.l.vnica.in.§.ne aũt.in.ij.col.in ver.quidam sunt actus.C.de cad.tol.ɔ̄riũ tamen videt esse verius vt in.c.decernimus.s̄.alleg.⁊ vide gloss.in.c.j. de offi.ord.lib.vj.in ver.per alium.⁊ vide do.Abb.in.c.inter dilectos.i ij.not.de offi.ordi.⁊ per Cardi.in clemen.j.in.vi.q.⁊ in.v.q.prealleg.de statu mona.Et quando visitãs excedit modũ visitandi an episcopus qui fecit eum visitatorẽ teneatur:vel si forte episcopus visitans excedit numerum personarum ⁊ electionum.de qua in.c.cum apostolus.de cẽsi.⁊ ꝓpterea excommunicet vel interdicat visitatos qui ꝓpterea sibi resistunt.Dicas ꝙ nō valet illa snĩa excōicationis vel interdiciti vt in.c. cum ad quorundam.⁊ ibi per doc.de exces.prela.Et adde ꝙ visitator habent iurisditionẽ ordinariã vt p Inno.in.c.in singulis.de sta.mona

anni quos

anni quos recipit a prelatis promouendis ac decanis: et simi libus: et refert, q de hoc fuit alias factus sermo in cōcilio Vienensi. sed prelati existentes in ɔcilio deliberauerūt nō facere: qr tāat viget insatiabilis cupiditas q istud: et illud reciperet.

Eps nō pōt exigere alia iura epalia nisi illa que sunt in iure expressa. nisi necessitas aliud suadeat.
Eps que iura epalia habeat in sua dioceſi.
Judicium vniuersale et particulare quid ſit.
Libellus in vniuersalibus vel generalibus non est necesse qd contineat vel exprimat specialiter, contenta in petitione.
Consuetudo vt quis possit ad libitum eligere cōfessorem cui confiteatur non valet.
Solidi in iure sumuntur pro aureis.
Agere in aliquo casu quis inuitus cogitur.
Jura episcopalia possunt inscribi per inferiorem prelatum.

Onquerente. Episcopus in ecclesijs diocesis sue dbet esse ɔtētus iurib⁹ epalibus: et q̄ sint iura epalia: hic declarat. In prima parte petitio et cōtestatio. In scda sniā. ibi: nos. ¶ Casus literalis. Procurator monasterij sancti Bñdicti mōtis sub asisij cōquerebat q eps de Assisio diocesanus nō cōtētus iurib⁹ epalib⁹ in ecclesijs et capellis ipsius monasterij q̄ dz habere a quibusdā earū exigebat pcurationes q̄ ad eas prestandas non sufficiebāt: vnde petebat procurator monasterij q eps specificaret illa q̄ competebant eidē in eiusdē ecclesijs rōne iuris epalis: quibusdā vero specificatis lis fuit legitime cōtestata. dñs papa visis et intellectis probationib⁹ et rationib⁹ vtriusq partis decreuit q eps habeat canonicā obedientiā subiectionē et reuerētiā et alia que in litera enumerant in ecclesijs seu capellis diocesis ipsius ad monasteriū ipsum spectātib⁹: ita q cū ad ecclesias illas visitādas accesserit nō plus requirat ab illis ecclesijs noie procurationis nisi q̄tum ei poterunt exhibere pensatis facultatib⁹ earūdē: nec amplius aggrauent in pcuratiōib⁹ cetere capelle eiusdē diocesis. et istis iurib⁹ in pdictis ecclesijs eps sit contentus: nec amplius exigat pter moderatū auxiliū q iuxta formā Lateranen. cōcilij duxerit postulandū si manifesta et rationabilis causa extiterit. B. ¶ No. j. abbatē posse agere pro capellis et ecclesijs subditis suo monasterio. concor. cle. j. de rescrip. et c. auditis. de pscrip. et c. ex transmissa eo. tit. ¶ Scdo no. q ecclesie et capelle subiecte monasterio tenent nihilominus epo ad epalia iura: et intellige nisi monasteriū sit exēptū cū capellis sibi subiectis: vel nisi abbas ex priuilegio vel prescriptione, acquisiuisset[a] ius epale in illis ecclesijs q fieri pōt. vt in c. auditis. et in c. cū olim. de prescrip. ¶ † Tertio no. q eps vltra iura epalia in iure expressa nō pōt aliud petere ab ecclesijs sibi subiectis: vnde non pōt petere a clericis aliqua seruitia q̄ in iure non sunt exprssa. x. q. iij. qr cognouimus. nec etiā pōt imponere aliquā collectā ecclesijs nisi instaret causa rōnabilis et manifesta: nam tunc pōt petere charitatiuū subsidiū: vt hic in fine lre: et in c. cū apostolus. j. de censi. Item not. q lz ista monasteria non teneant ad ea que sunt de lege diocesana vt synodaticū: et ad alia de quibus no. j. c. dilect⁹. capelle tñ subiecte monasterio tenent ad onera ad q̄ tenent ecclesie alie seculares. Et intellige istū tex. de capellis et ecclesijs secularibus subiectis monasterio de iure spāli. si aūt essent capelle regulares vt qr inhabitant ibi monachi tunc tales capelle gaudēt priuilegio monasterij: qr monasteria dicit possunt. vt no. Jo. and. post Arch. in c. j. de preben. lib. vj. et Jo. de lig. in cle. j. de excel. prela. facit qd no. Inno. in c. j. de testa. reg. et hec no ¶ † Itē no. que sunt iura epalia ad que tenentur ecclesie diocesis: pmo eñ tenent ad canonicā obedientiā et per hanc recognoscūt epm in iudicē. pro hoc. c. quāq. xxiij. distin. et ad hanc tenent non solū clerici sz ēt laici quātūcunq potentes in his q̄ cōcernunt animā: vt in c. omnes principes. de ma. et obedie. Scdo tenent ad subiectionē et in hoc recognoscunt eū in dñm. facit. c. graue. j. de excel. pla. non tū per hoc intelligas qd debeant seruire vt dño seculari: qr scriptum est: non tanq dominantes in clero. vt j. c. solite. de ma. et obe. dz eñ tractare clericos vt filios. vt in d. c. cū apostolus. et vide bonū tex. cū glo. in c. esto subiect⁹. xcv. dist. vbi no. qualiter dz eps scribere clericis sibi subiectis[b] et cōtra. Tertio tenent ad reuerentiam et per hanc recognoscūt epm in partem. debet eñ reuerentia parētibus et magistris: vt legit et no. in l. antepe. ff. de obse. a li. pa. prestan. Quarto tenent ad istitutionē et destitutionē. et ex hoc no. q institutio et destitutio in oibus ecclesijs diocesis pertinet ad epm de iure cōi. cōcor. c. cum ex iniuncto. de here. in fi. xxj. q. vij. omnes basilice. et c. si quis deinceps. Et intellige de institutione proprie sumpta: nam si in ecclesia est collegium electio prelati ptinet ad collegiū. vt in c. j. de elec. Institutio do seu reformatio ptinet ad epm. xviij. q. ij. c. j. et in c. nihil. s. de elec. Si vero nō est ibi collegiū et ecclīe patronata pñtatio ptinet ad patronū et institutio ad epm. xvj. qō. vij. decernimus. et in c. piementis. et c. filijs. vide glos. in c. quāq. de elec. lib. vj. Si vero non est patronata tūc eps hz institutionē liberā: id est collectionē. vt in iuribus preall. hoc intellige nisi alius prelatus acquisiuerit iure speciali. Item verbū institutio: potest hic cōprehēdere institutionē autorizabilē quo ad curā populi: nam si abbas habet collationem ecclesie curate debet recurri ad epm p institutione autorizabili quo ad curam populi ex quo ppls est subiectus epo. vt in c. j. de capel. mona. lib. vj. et qd legit et not. in c. cū satis. de offi. archi. Per verbū, destitutio denotat potestas priuādi clericū beneficio suo. nā nisi aliud habeat ɔsuetudo ad epm ptinet destitutio omniū clericorū: licet ali⁹ habeat ius cōferēdi i illis ecclesijs. vt in c. j. de capel. mona. lib. vj. et xvj. q. ij. visis. in fi. et quod ibi no. Quinto. hz eps in ecclesijs correctionē quia potest corrigere ea que deuiāt et subditor excessus. vt in c. irrefragabili. et in c. lz. s. eo. Sexto habet reformationē: id est ius reformandi mores: pōt enim facere statuta ad reformationē morū. vt in d. c. irrefragabili. et c. licet. s. eo. Et no. q correctio et reformatio sunt diuersa: dixi in c. irrefragabili. pdicto. Septimo habet iurisdictionē omnium causar ad ecclesiasticum forum pertinentiū. Ex hoc infert ad id qd dixi in c. cum ab ecclesiarum. s. eo. q eps de iure cōi pōt procedere cōtra omnes clericos de dioceſi lz habeat aliū platū inferiorē. Octauo habet penitētias et declara hoc vbū: vt. j. dicā in glo. in ver. penitentias. Nono habet vt oia sacramēta recipiātur ab ipo epo: qd potest dupliciter intelligi: pmo de sacramētis que sunt ordinis epalis vt est ordinis collatio. nā clerici tenent recipere ordines ab epo pprio et non alieno. ix. q. ij. p totū. et. j. de parochi. null⁹. Item ipse habet consecrare virgines et ecclesias: et similia facere q̄ sunt ordinis epalis. vt in c. veniēs. de presc. et pro hec intellectu facit tex. ibi omnium q̄ ab epo et c. Scdo pōt intelligi de oibus sacramētis: nam quilibet de dioceſi dz p sacramentis recurrere ad epm vel ad propriū parochianū. eps enim cōcurrit cū quolibet presbytero parochiali. vñ oēs ecclesie diocesis censent sub vna ecclesia: vt leg. et not. in. c. pe. de pe. et remi. et in c. iij. de offi. archipsby. et presertim hoc pcedit in clericis q presunt ecclesijs parochialibus: nam isti immediate subsunt epo et ad eū debēt recurrere p oibus sacramētis. vñ dicit Hosti. et bene: caueāt sibi abbatēs et canonici ecclesiarū cathedraliū et alij rectores ecclesiarū qui immediate subsunt epo vt ad eū recurrāt in cōfessionibus: nā ab alijs non possunt absolui cū a iudice non suo absolutio facta non teneat. vt in c. omnis. de peni. et remis. dicit tñ q nō vult dānare eos q hoc hacten⁹ nō obseruauerunt si mortui sunt sed reliquit eos diuino iudicio. Decimo hz synodū. i. oēs clerici ecclesiarū tenent ire ad synodū epi. i. ad cōgregationem cleri corū quam annuatim debet facere: nā eps facit synodum: et archieps conciliū puinciale eporū: vt in c. sicut. de accu. et de his duobus et q debeāt iteresse. vide p Inn. in c. graue. de prebē. Undecimo hz synodaticū vel cathedraticum. i. duos solidos argēteos vel aureos sm loci cōsuetudinē a qualibet ecclesia et an possit pscriptione illud tolli vel remissione epi: dixi in c. cū venerabilis. de reli. domi. Duodecimo habet quartam de cimar ac mortuariorū. Et ex hoc no. et tene mēnti q de iure cōi decime nō ptinēt ad epm sed ad ecclesias parochiales. sz q̄rta decimarū debet ipi epo ab ecclesijs pcipiētib⁹ decimas. et no. q ibi aliud non hz ɔsuetudo ex mortuarijs. i. ex his que relinquūtur ecclesijs occasione funerū debet quarta: lz aliud dicat gl. Tertiodecimo habet visitationem annuatim: nam de iure cōi pōt singulis annis visitare ecclesias sibi subiectas. habet etiā pcurationē rationē visitationis que debet exigi cōsideratis facultatib⁹ ecclesie. Ultimo pōt petere subsidiū ex causa manifesta et rationabili:[c] puta qr epatus est grauatus onere debitorū vel est tenuis et nō sufficit ad eum idonee sustētandū vel vult ire ad cōciliū vel ad papā seu regem p cōmunib⁹ negotijs vel qd simile. ¶ Et not. qd ad hoc charitatium subsidiū[d] tenent etiā capelle subiecte monasterio.* An aūt ipsa monasteria teneant: est dubiū. et dic vt dixi in c. j. de sta. reg. et in c. cū apostol⁹. de censi. ¶ † In gl. j. in fi. Not. tria ex hac glo. pmo quia petitio iuriū epalium est vniuersalis. Inno. dicit q est generalis. nam illa petitio est vniuersalis cum petitur vniuersum ius. exemplū in petitiōe hereditatis et in iudicio familie hercisciūde: nam venit in istis vniuersum ius defuncti. Petitio vero generalis est cū comprehendit in se multa capitula sicut in actione p socio vel tutele seu negotiorū gestorū, et talis videtur esse petitio iuriū epalium qa petens ius epale non petit vniuersum ius ecclesie: sed q̄dā capi

a ¶ Acquisiuisset. Adde Bal. cōsil. j. lib. v. Sebasti. Sapia.
b ¶ Subiectis. Vide q dicit Bald. i. l. fi. p illū text. C. de bo. q̄ lib. vbi ampliat qd dicit Ab. hic etiā pcedere in exēptis. et hoc etiam voluit Ang. i. l. sz si hac. §. patronū. ff. de i ius voc. et i. l. alia. §. elegāter. ff. sol. matrimonio.
c ¶ Et rationabili. Sz qñ ɔstabit de causa rationabili dic q statur arbitrio supioris: sm glos. in c. cū apostolus. §. prohibemus. de censi. sed q̄ties et quātū pe tet. dic q stabitur suo arbitrio: ita dixit do. Car. i. p. c. cū apostol⁹. §. prohibem⁹. Andre. Barba.
d ¶ Charitatiuū subsidiū. Quib⁹ ex causis debeat charitatiuū subsidium not. Old. cōsi. ciiij. inci. circa ppositā. Bal. in l. j. in fin. C. de ope. lib. in. l. si qs ad declinandam. §. in omnib⁹. col. iij. C. de epi. et cle. et q possit peti ēt ab iferiorib⁹ epo tenet Car. in cle. j. §. j. in fi. de sup. negli. prela. nunquid autem possit exigi ab exēptis: tradit Car. in cle. j. §. j. de excef. prelat. vbi tenet idem qd Abbas hic.
e ¶ Monasterio. Adde late eundē consi. xxvj. et ad. j. dicēda. maior claritas apparebit.

a ¶ Exprimere. ad de Alexan. consi. clxxxiiij. ij. lib.
b ¶ In quãtitate. Adde Lap. alle. xxx.
c ¶ Esse aurei. Vide tex. i. l. cum ex falsis. ff. de manu. test. coniuncta. l. papinianꝰ. §. fi. ff. de inof. te. vbi intelligit de auro. vide Jo. an. in. c. fi. de iude. And. barb.
d ¶ Solidi. Adde Alex. cõs. clxxiiij. Anto. Franc.
¶ Ex qt aureis cõstet libra. dicas q̃ q̃ncq̃ cõstat ex centũ aureis: vt p Bar. & doc. l auf. sed nouo. C. si cer. pe. hodie vo stat ex. cxvj. ducatis venetis. sʒ Bar. in. l. qties. hic all. p. d. ab. & de hmõi libra auri vel argẽti & eris: vr ẽt i l. fi. ff. de i ius vo. & in. l. scribit qntꝰ. i fi. ff. de au. & ar. le. & adõ q. xij. vncie faciũt librã. l. j. & ij. C. de metal. li. xj. & adde qd librare est ad libram q̃ hʒ certũ põdꝰ aliqd librare: ponderare: & eq̃re: vt hr̃ in c. j. de re iu. li. vj. & i cle. pastoralis. i §. nos circa. de re iud. & i. c. ois. xv. dist. & de libra argẽti: ẽt hr̃ in. l. j. C. de argẽ. pretie. li. x. & vide de hmõi libra auri & argẽti: p Alex. in. l. cũ de indebi. ff. de pba. Sebasti. Sapia.
e ¶ Librã auri. vide glo. & doc. in. §. pe. isti. de atti. tu. & i. l. qcũq̃. C. de ser. fug. & Pau. de. ca. i. l. fi. C. cõia de le.
f ¶ Inferiori prelato. Adde cald. cõs. j. de prescrip.
g ¶ Nõ decet. vide hic Host. & alios. vide tex. i. l. semp in cõiũctionibꝰ. ff. de ritu nup. et ibi Bal. arguit h di spẽsatiões q̃s faciũt legati de latere in grãdibꝰ phibitis qñ nõ fit pter aliquaʒ causaʒ honestã puta vt tollat scãdalũ: & siĩa: vide ibidẽ. vide. l. semp in cõuẽtionibus. ff. de

tula seu iura: de quibꝰ hic. & de his petitionibꝰ vniuersalibus generalibꝰ & singularibꝰ: & differẽtiã inter eas plene dico in c. ij. de libel. obla. ¶ †Secũdo no. q in petitiõe vniuersali seu generali non est necesse in libello exprimere ea que cõprehẽdunt sub tali petitione. do. Anto. hic dicit q lʒ nõ sit necesse exprimere: tamẽ si reus petit, tenetur actor exprimere p istuʒ tex. quod tñ ego non puto verum: quia ex quo iura episcopalia sunt in iure expressa, sunt certa & clara & quis non tenetur exprimere[a] ea que sunt in iure. & ad istũ tex. dic vt sentit Inn. quia iste eps petebat multa iura ab istis capellis & quotidie eas vexabat vnde petijt abbas vt exprimeret ea ad que tenebantur capelle: nam potuisset exprimere multa iura consuetudine debita & in istis est necessaria expressio. & dic latiꝰ vt dicã in. d. c. ij. ¶ Vltimo no. q in petitione iurium episcopaliũ generaliter facta non veniunt nisi debita de iure cõi que exprimuntur. In cõtrariũ est tex. iuncta glo. in. c. cõstitutus. de reli. domo. sed reducũtur ibi ad cõcor. vt si est aliquod ius surrogatum in locum iuris debiti de iure cõi tunc illud comprehenditur petitiõe generali: vt ibi. Ratio: quia surrogatũ debet sapere naturam eius in cuius locũ surrogat. vt in. c. ecclesia. vt li. penden. si aũt non surrogat in locũ alterius tunc illud non comprehenditur: vt hic. ¶ In gl. i ver. penitẽtias. oppo. cõtra tex. pro intellectu glo. hic enim dr̃ q pro penitẽtia recurrendũ est ad epm. contra hoc facit. c. omnis vtriusq̃ sexus. j. de peni. & remi. vbi dr̃ q suo presbytero parochiali tenetur quis confiteri vel alteri cum licẽtia ipsius. Sol. glo. ista vt arbitror metu cõtrarij videtur velle intelligere tex. de penitentia publica vel de penitẽtia priuata p maioribꝰ criminibus quorũ impositio & absolutio pertinet ad epm. & intellige in casibus reseruatis epo: nam eps solet reseruare sibi maiora crimina vltra ea que sibi reseruãtur de iure cõi. de quibus vide bonam glo. in. c. ij. de peniten. & remis. lib. vj. Et in eo qd glo. dicit de publica penitẽtia aduerte: nam de iure penitẽtia non debet publice imponi nisi pro crimine adeo manifesto & graui quod habet scandalizare totam vrbem. xxvj. q. vj. in. c. si. & tene menti istum tex. & imponitur hec penitentia in pncipio per epm. prout habetur in. c. capite. l. dist. & no. etiã illum tex. Hoc dictum gl. procederet si tex. loqueretur generaliter de laicis & clericis: lʒ tñ tex. hic loquat de bresbyteris ipsarũ ecclesiaruʒ. Et intelligo tex. ppṙe sine alia suppletiõe prout loquitur. scʒ q pro omnibus penitentijs debẽt ipsi presbyteri parochiales recurrere ad epm: nam cuʒ ipsi immediate sub sint epo nõ possunt ab alio q̃ ab eo absolui vel ab archipresbytero ecclesie cathedralis qui in hoc est vicariꝰ epi. ad hoc tex. not. in. c. officium. de offi. archipresby. & vide plene cui sit generaliter confitendum: per Host. in sum. de pe. & remis. i. §. cui confitendum. in fi. ij. col. Fateor tñ q laici possunt recurrere ad ipsum epm pro omnibus penitentijs: vt. s. dixi. sed nõ tenẽtur nisi pro publicis vel casibus epo reseruatis. In alijs autem possunt recurrere ad propriũ sacerdotẽ: & ideʒ dico in alijs clericis habitantibus intra parochiam. vt in. c. cum ab ecclesiarum. & qd ibi dixi. s. eo. ¶ †Nũquid autẽ valeat consuetudo vt quis possit ad libitum eligere sacerdotẽ cui confiteatur: dicit Host. q̃ nõ: quia hec cõsuetudo non est rõnabilis: quia neminẽ excipit & cura nõ est cõmittenda nisi discreto & examinato. vt in. c. ij. de eta. & quali. & in. c. cũ sit ars artium: eo. tit. non enim omnes presbyteri ad hoc sunt apti. facit. c. cũ in illis. de prebẽ. li. vj. Itẽ per hanc consuetudinem dirũpitur neruus ecclesiastice discipline. & ideo nõ debet valere vt in. c. cum inter vos. de consuetu. & no. hoc dictum cõtra illos qui eligunt sibi sacerdotes ad libitum. fatet tamen Hostien. q si consuetudo haberet vt alicui existenti in dignitate puta abbati: archidiaconi: vel alteri plato fieret cõfessio tunc valeret cõsuetudo: q2 iste nomine dignitatis sue potest prescribere hãc curã & per prescriptionẽ efficitur propriꝰ sacerdos. qd no. pro hoc ego all. tex. in. c. dudum. el. ij. de elec. & c. auditis. & c. cum olim. de prescri. ¶ †In glo. in ver. duos solidos. ibi: sit prescriptum. Vult ego gl. q in quantitate[b] cathedratici currat prescriptio. An aũt possit prescribi q nihil debeatur fuerunt opi. & dic vt dixi in. c. venerabili. j. de censi. & vide bonam glo. x. q. iij. c. j. que dicit se credere q isti duo solidi debeãt esse aurei.[c] & pro hoc facit quia lex appellatione solidoruʒ intellidit de aureis: & antiquitus. lxxij. solidi[d] faciebant vnam librã auri.[e] vt in. l. quoties. C. de suscep. & arca. lib. xj. & ideo deberentur sm illam estimationem, nisi consuetudo sit in oppositũ. hodie vero isti aurei q sunt i vsu cõstituũt librã ex. xcvj. ¶ In gl. in ver. quartã decimationũ. in fi. vult ergo gl. q ex cõsuetudine episcopus percipiebat hic istam quartã. ideʒ Inno. sed alibi cõtra. dico ergo melius q decima de iure cõmuni debetur illi ecclesie in cuius parochia predia sita sunt. vt in. c. fi. j.

de paro. sed quartam partem decimarũ debet ecclesia parochialis dari episcopo iuris episcopalis ratione. & ita loquit iste tex. vnde de iure communi episcopus percipit hanc quartã. & vide tex. in. c. de quarta. j. de prescrip. potest eñi ista quarta prescribi: vt ibi de materia glo. dic vt plene no. in. c. cum cõtingat. j. de deci. & idem dic de quarta mortuariorum: nam lʒ stetur consuetudini tamen illa cessãte debetur quarta: vt est tex. hic. & sic declara gl. seq. ¶ In gl. i ver. pẽsatis facultatibꝰ. ibi iuxta facultates. & no. hic ex gl. iũcto tex. qualiter debeãt se ecclesie habere in solutione procurationũ tẽpore visitationis: nam debent soluere pensatis facultatibꝰ ecclesiarũ. si eñi ecclesia est multũ tenuis q vix sufficit ad tenendum rectoreʒ non debuit compelli ad aliquid soluenduʒ. ad hec. x. q. j. c. decernimus. & c. epm. & satis probat i isto tex. ibi: moderate poterunt exhibere: nam illud dicimus posse qd cõmode possumus. vt in. l. nepos proculo. ff. de verbo. signi. & xxij. q. ij. faciat homo. ¶ †Extra glo. oppo. cõtra tex. in eo. q iste abbas egit vt eps cõpelleretur exprimere que sibi debebãtur a capellis monasterij: nam nemo inuitꝰ compellitur agere. C. vt nemo inui. in rubro & nigro. Solu. Imo. & alij doc. multum instant & varias lec. ponunt ad tex. sed tres sunt principaliores intellectus. Primus q episcopus hic dicebat istas capellas teneri ad multa iura que minime obligabantur & quotidie exigebat plus debito ideo egit hic abbas nomine capellarum, cõdictiõe. l. diffamari. C. de inge. manu. vbi habet q si qs diffamat aliquem dicendo illum suum debitorẽ vel possidere bona sua vel quid simile potest adire iudiceʒ & impetrare vt terminus illi prefigatur ad docẽdũ de intẽtione sua: alr̃s elapso termino imponatur silentiũ. & no. hũc intellectuʒ. videtur ergo competere cõditio illius. l. pro vexatione extraiudiciali: vt hic. & iste intellectus est principalior & notabilior. Secũdꝰ intellectus est: q hic fuit imploratũ officiũ iudicis: qd est latissimum. l. j. ff. de iurisdi. om. iud. & cõpetit semper vbi subest iustitia seu equitas. Tertius intellectus q abbas hic egit negatoria negãdo q iura postulata per epm sibi deberẽtur. et de hac negatoria no. c. examinata. de iudi. & si abbas percipiebat temporalia in illis capellis agebat nomine monasterij: si vero spectabant ad capellas tunc agebat nomine capellarũ quod potest. vt. s. dixi. ¶ Vlti. hic queritur† nunquid ista iura episcopalia possint cõpetere inferiori prelato[f] excluso episcopo: dic q sic: nam põt inferior prelatus prescribere in certis ecclesijs hec iura episcopalia vel partem eorũ sm q possedit: vt. j. de prescri. c. auditis. & c. cuʒ olim. Requirit tamẽ in prescriptione scientia illius puta episcopi qui hec iura possidebat: nam in istis incorporalibus nõ perdit quasi possessio sine sciẽtia possidẽtis. C. de ser. & aqua. l. j. & ij. vnde sm Inn. hic si volo prescribere ius episcopi requiritur ipsius scientia. si vero ius inferioris sufficit scientia illius & non requiritur scientia episcopi: & idem in similibus. & de hoc latius hic per Inno. & in. c. bone. ij. de postu. prela.

1 ☞ Posse non dr̃ quis ea q̃ sunt cõtra honestatẽ vel bonos mores vel ledunt famam estimationem vel opinionem.
2 Episcopus quot & quas personas debet secum ducere dum visitat monasteria. vide per totum.

Vt iuxta. Episcopus visitans monasterium non introducit seculares sed duos vel tres canonicos suos cum aliquibus religiosis. Premittit motiuũ prohibitionis. Secũdo prohibet. ibi: firmiter. ¶ Casus literalis. Precipit hic papa q cum prelati exercent officiũ visitationis seculares secum nõ habeãt per quos possit in claustris dissolutionis materia prouenire: sed duos vel tres de canonicis suis habeat episcopus in decẽti habitu adiunctis sibi aliquibus religiosis. Ber. ¶ No. j. ibi: indecens, q †abstinendũ est ab eo qd nõ decet.[g] ea eñi que sunt contra honestatem vel ledunt famam estimationẽ opinionem vel sunt contra bonos mores nõ dicimur posse. vt in. l. filius. & l. cõditiones. ff. de cõdi. insti. & xxij. q. ij. in. c. faciat homo. ¶ No. ij. q episcopus visitat monasteria sicut & ecclesias seculares. xviij. q. ij. monasteria. & c. j. de cẽsibus. lib. vj. cum si. ¶ †No. iij. quot quales & quãtas psonas potest episcopus introducere in monasteriuʒ tempore visitationis. & aduerte quia in pri. c. tex. videt innuere q nõ debẽt plures persone introduci etiam ad claustrũ: vt ptʒ ibi, in claustro. Sed in ver. firmiter. videtur innuere quod i capitulo dũtaxat introducere non possit. doc. tamen non aperiunt: lʒ puto q etiam ad claustrum introducere nõ possit nisi personas hic contentas propter rationem litere positam in princi. nã debet extendi ad limites rationis. l. cuʒ pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. ¶ Oppo. cõtra text. & videtur q nõ possit eps secum ducere nisi duos ex canonicis: vt in. c. decreto. et in. c. ad audientiam.

ad audientiā de cleri. nō resi. Sol. doc. ꝙ illa iura procedunt quādo episcopus vult secum semper ducere canonicos. nam tunc non potest vltra duos grauare ecclesiā. sed istud loquit in actu visitationis. nō enim diu priuat ecclesia canonicorum suffragio. dicit tamen Host. ꝙ cōsiderata mēte litere potest plures ꝛ pauciores episcopos secū ducere ſm qualitatē personarum. ¶ Secundo querit nunquid episcopus debeat secum habere psonas dūtaxat hic cōtentas^a dum visitat ecclesias sibi subiectas. Sol. in monasterijs virorū, serua qd hic dicitur: in monasterijs vero monialiū serua cle. attēdentes. de sta. regu. ꝛ hodie vide qd habet in extrauagā. Bonifa. viij. q inci. debet. vbi dicitur ꝙ episcopus visitans capitulū ecclesie cathedralis debet esse cōtentus trib⁹ clericis quorū vnus sit religiosus: debet etiam habere secū vnū notarium clericum. ille tñ tex. tollit consuetudinē in oppositū. vnde nō valet cōsuetudo vt episcopus solus debeat intrare capitulum tēpore visitationis. ¶ In glo. j. in fi. tene precedentē intellectum qui satis iudicio meo probatur in tex. nā exceptio firmat regulam in alijs. xxxij. q. vij. dominus. ꝛ in ca. ij. de coniu. lepro. sed text. hic excludit omnes seculares ꝛ solū admittit duos vel tres de canonicis ecclesie: ergo excludit omnes alios clericos qui non sunt canonici. ꝛ de canonicis fecit tex. mētionē: quia episcopus debet inquirere cum cōsilio capituli sui. vt in c. si quid vero. lxxxvj. dist. ꝛ in ca. qualiter ꝛ quādo. ij. de accu. xv. q. vij. c. episcopus nullius. sed no. bene hunc tex. p limitatione illorū iurium vt totum capitulū nō teneatur nec possit episcopus secum ducere tēpore visitationis monasteriorū. ꝛ huius prouisionis duplex potest esse ratio vt ꝯsulat monasterio ne in tanta turba fiat visitatio. secundo fauore ecclesie cathedralis ne destituat ecclesia suffragio canonicorum maxime in visitatione totius dioceſi. ꝛ sic limita gl. seq.

1 Monasteria possunt habere iurisditionem tēporalem ꝛ episcopalem in subditos.
2 Sententie verba sunt stricte intelligenda.
3 Antiquitas tēporis prebet iustam causam aliquid petendi.
4 Monasteria an ꝛ quibus subsint iurisditioni episcopali: ꝛ in quibus sint exempta. vide per totum.
Monasteria an sint obligata ad decimas prediales.

Dilectus. Lex diocesana ꝛ lex iurisditionis sunt diuerse vnde res iudicata in vna non obstat agēti in alia. In prima ponitur partis conquestio. In secunda pape prouisio ibi: cum igitur. ¶ Casus literalis. Inter abbatē monasterij Rhotomagen. ex vna parte ꝛ episcopum Veneteñ. ex altera questio sup quibusdā questionibus vertebat. dicebat abbas ꝙ tertia pars emendarū quas hoies quinqꝫ parochiarū, pro suis excessibus soluere cōpellunt ad suū spectat monasteriū ab antiquo: ꝛ ꝙ orta qōne ecclesiastica inter hoies dictarum parochiarū citatio pertinebit ad ipsum abbatē. sed examinatio ꝛ decisio q̄onis ad ipsum epm Veneteñ. ꝛ ad ipsum abbatem cōmuniter pertinebant: sed eps super his ꝛ super emendis inquietabat abbatē super his de consensu partium litere fuerunt impetrate a dño Inno. ad istos iudices per quos mādabatur eisdē vt auditis hincinde propositis causam sufficienter instructam remitterēt ad apostolicam sedem: corā quibus dictus episcopus processum istorū iudicū impediebat occasione cuiusdam sententie late sup quibusdā ecclesijs quo ad legem diocesanam pro isto episcopo. sed quia iudices nō procedebant supplicauit prefat⁹ abbas domino pape Ho. vt cū citatio: causarum examinatio: decisio: ꝛ emende ad legem iurisditionis pertineāt occasione snīe supradicte nō permitteret impediri processum iudicū predictorū. super his scribit Host. predictis iudicibus mandans ꝙ cū predicta d lege iurisditionis existant quatenus non obstante huiusmodi sententia pcedant in negotio iuxta traditam sibi formam. Ber.

1 ¶ † No. j ꝙ monasteria possunt habere iurisditionē episcopalem seu iurisditionē temporalē atqꝫ etiā exigere condēnationē pecuniarū pro excessibus subditorū. Et ex hoc ꝛ ex tex. no. arg. opti. ꝙ iudex ecclesiasticus pōt imponere seu infligere recondēnationē pecuniariā: ꝛ per consequens potest mulctare subditos ꝛ mulctam seu cōdēnationē cōuertere ad vtilitatē ecclesie. de quo vide qd plene dixi in c. licet. de penis. et bene facit. xvj. q. j. in c. statuimus. ꝛ per Hosti. in cap. j. de homi. 2 lib. vj. ꝛ qd dixi. s. eo. irrefragabili. in fi. ¶ † Secūdo no. ꝛ tene mēti argu. opti. ex isto tex. ꝙ verba sentētie sunt stricte in-b telligenda. b ita ꝙ nō debēt habere illum intellectū quē ex c lata vocabuli significatione habere possunt: c sed debent restringi ad illum intellectū quem stricte habere possunt. hoc probat in tex. hoc modo. nam lex diocesana ex lata vocabuli significatione comprehēdit etiam ea que sunt iurisditionis: vt probatur in c. auditis. de prescrip. ꝛ no. etiā hic gl. ꝛ tamē sentētia hic lata super lege diocesana non comprehendit ea que sunt de lege iurisdictionis sed capitur lex diocesana stri-3 cte prout ꝛ species distincta a lege iurisditionis. ¶ † Not. ibi ab antiquo. ꝛ tene menti ꝙ in exactione iuriū potest actor se fundare super antiqua ꝯsuetudine dūtaxat. hic enim abbas non allegauit priuilegiū nec aliquā aliam iustam causam in vendicatione istorū iuriū: sed solummodo dicebat ꝙ ab antiquo ista pertinebāt^d ad eum. facit ad no. in c. peruenit. de cēsi. vbi doc. ponūt aliam practicā. nam dicit ibi Jo. an. ꝙ petens censū sibi debitum ab antiquo de cuius initio nō est memo-d ria potest dicere in libello peto talem censum ex iusta causa^d ab initio impositū: ad quod pbandū induco tēpus de cuius initio nō est memoria: quasi innuat ꝙ tps debet adijci ad probationem cause. hic enim habes aliam theoricam vt precise possit actor se fundare super tempore vt qd ab antiquo talis census sibi debetur. pro hoc facit. c. ad apostolicā. j. de simo.

4 ¶ † In glo. ij. diuide hanc glo. principaliter in duas partes. In prima parte glo. ponit diuersitatē inter legē diocesanā ꝛ legem iurisditionis. In scōa parte psequit an monasteria cum eorū capellis subsint episcopo quo ad vtrāqꝫ legē. Et in prima parte glo. psequēdo aliqua singularia que spectant ad vtrāqꝫ legē videt ponere vnā regulā ꝙ ea que consistunt in recipiēdo sunt de lege diocesana vt dare cathedraticū vel aliud exhibere seruitiū. ea vero q cōsistūt in dādo spectāt ad legem iurisditionis vt collatio sacramētorū ꝛ similia. ꝛ simile glo. habes. x. q. j. in summa. Inno. latius psequitur hanc materiam in c. j. de sta. reg. ꝛ ibi primo prosequit hanc materiā ponendo ea q spectāt ad vtrāqꝫ legē. postmodū dicit ꝙ non potest in hac materia dari regula inuariabilis ꝛ certa: quia in iuribus antiquis nō reperit ꝙ aliqua sint de lege diocesana. ꝛ aliqua de lege iurisditionis: sed solū in hac decretali nova que tamē plene nō explicat: sed solū facit mentionem de his que cōtinentur i tex. vnde: vnica est lex: episcopi: scꝫ diocesana sub qua cōprehendit lex iurisditionis: vnde solum in expressis a iure possumus facere istam diuersitatē inter istas leges: sed quia iure cautum est ꝙ monasteria non subsunt epo quo ad legē diocesanam. vt in c. j. x. q. j. possumus dicere ſm eū ꝙ ea a quibus monasteria reperiunt a iure exempta sunt sub lege diocesana: reliqua vero spectabūt ad legē iurisditionis: ꝛ hec doctrina melior est ꝛ communior theorica glo. nā illa regula glo. nullo iure probatur: nullibi enim dr qd ea que cōsistūt in recipiendo sint de lege diocesana: ꝛ ea q cōsistunt in dando sint de lege iurisditiōis. Et hec regula aperte vr reprobari: primo in eo ꝙ procuratio consistit in recipiendo: et tñ monasteria nō sunt exempta a procuratiōe debitā ratiōe visitatiōis: vt in c. sopite. ꝛ c. venerabili. de cēsi. ¶ Itē quarta mortuariorū cōsistit in recipiēdo: ꝛ nihilominus monasteria ad illam tenentur. vt in c. requisisti. j. de testa. Item synodus nō cōsistit in recipiendo quinimmo episcopus ibi preest ꝛ exercet iurisditionē ꝛ punit contēnentes venire: ꝛ tamen ſm glo. synodus est de lege diocesana. Tene ergo pcedentē theoricam Inn. ꝙ vltra ea q sunt in iure expressa ea solū dicem⁹ de lege diocesana a quibus monasteria reperiunt exempta. fuerunt enim ista vocabula magistralia potius q iuris. Et ideo vt habeamus clare hanc materiā discurrā p singulares casus q videntur esse de lege diocesana. ꝛ videbimus p hos casus a quib⁹ sunt monasteria exēpta ab episcopo. Et primo ſm Inn. in d. c. j. cathedraticū est de lege diocesana. all. x. q̄. ij. c. j. illud ttamē. c. hoc nō pbat: sed melius facit. c. quam sit. in fi. xviij. q. ij. quē tex. tenebis menti: quia est pricipalis i hac materia in fauorem monasteriorū. Dicit enī inter cetera ꝙ nullis vexationibus vel obsequijs secularibus: id est ad que tenentur ecclesie seculares vel canonicis iuribus subijciūtur monasteria. Et no. hoc vltimū: nam sub hoc sensu potest cō-e prehēdi solutio cathedratici.^e facit etiā. x. q̄. iij. inter cetera. ¶ Secundo decima pars oblationū est de lege diocesana. x. q. j. de his. ꝛ c. antiquos. ſm Inn. aduerte olim ecclesia tenebatur dare episcopo quādoqꝫ medietatē: qñqꝫ tertiam partē oblationū sed monasteria erant exempta ab illa solutione: et etiā hodie sunt exempta. vt in c. j. de sta. reg. ꝛ in c. nimis. de exces. pla. ꝛ in c. cū p vtilitate. xvj. q. j. hodie autē etiā ecclesie seculares non tenent aliquid dare epo de redditib⁹ aut oblationibus nisi in casib⁹ a iure expssis: de quib⁹. s. c. cōquerēte. ꝛ probat. x. q. iij. c. j. ꝛ ij. Dubitat tñ hodie nunquid de donationibus interviuos teneantur ecclesie soluere quartam epo sicut tenentur de donatione causa mortis. Hanc materiam vltra alios examinaui in d. c. requisisti. ꝛ dic vt ibi. Sꝫ in monasterijs habes adhuc hodie hāc specialitatē: quia lꝫ non habeāt parochiā ꝛ curam animarum: sed sint intra parochiam

reg. in. vbi est glo. singu. q dicit ꝙ lꝫ ꝯhēres possint se decipe in ꝑtio nō tñ decet bonū virū. vide eā ꝛ q ibi in tex. remis. vid gl. in l. in eadē. ff. ex q. cau. ma. vbi si qs est nud⁹ vel male vestit⁹ excusat ibi dicit Nic. d ncap. ꝙ si nobilis stat i domo ꝛ verecundat q2 est male indut⁹ restituit aduersus lapsus tpis. facit qd dixit Bar. i. l. vt vim. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝙ nō decet ꝙ nobilis fugiat ideo si occidit cū posset fugere nō punit d occiso: facit qd voluit bal. in. l. fili⁹. ff. de ꝯd. insti. facit. l. cōditiones. eo. ti. ꝛ qd habet in. l. nepos pculo. ff. de v sig. ꝛ qd habet i. c. cū ab omni. de vita ꝛ hone. cle. ꝛ id dixit do. Card. in c. ppēdim⁹. de sen. excōi. ꝙ oē indecēs reputat ipossibile apud theologos. ꝛ pondera quia in certis iurib⁹ exprimit ista indecentia. qd in alijs casibus: dicas idē si sunt similes p id qd no. in c. cū dilecta. de ꝯfir. vti. vel inuti. Andre. barba.

a Sebasti. Sapia. ¶ Hic contētas. Vide maria. sozi. in trac. de visitatione. in. iiij. charta. col. j. cum seq.

b ¶ Stricte itelligēda. Adde Andre. cōsil. ciij.

c Sebasti. Sapia. ¶ Habere pñt. vide tñ Are. in. l. cū lege. C. de testa. ꝛ q tradunt in auf. quas actiōes. C. de sacrosan. eccle. ꝛ in. c. rodolph⁹. s. de rescrip.

d ¶ Iusta causa. Adde qd voluit idē Abb. cōsi. lvj.

e ¶ Et not. Adde Abb. cōsi. s. sile. xxvj.

Anto.Franc.
a ¶ Religiose.Circa hoc qd̄ hic dr̄ obla tiōib⁹ q̄ fiūt ima gini d̄picte ī aliq̄ parochia alicu⁹ sacerdot̄ pochia lis q̄ d̄eant̄ eccl'ie pochiali:vid̄ ple. p Ange.ī sua dis. q̄ ici.ī ffulgēti pa latio d̄litiaꝝ.imo oblatiōes q̄ fiūt ī missa religiosoꝝ debēt esse pochie vid̄ tex.ī.c.j.d̄ sta. reg.⁊.ī.c.j.⁊ ī.c.ni mis.d̄ exc.p̄l.⁊ vi de Jo.an.ī rub.d̄ paro.tñ gl.ī cl.j.ī v̄.audeāt.d̄ ex.p̄l. vr̄ d̄re q̄ r̄ligiosis lз r̄cipe oblatiōes d̄ q̄ vide p beatū tho.ƺ.ij.q.lxxxvj. vbi ēt d̄t q̄ obla tiōes sūt d̄ p̄cepto sicut d̄cime.⁊ vid̄ bo.glo ī.c.cleric⁹. xc.di.⁊ hr̄ ī.c.sta tuim⁹.xvj.q.j.⁊ ī c.oīs xp̄ian⁹.⁊ ibi p Arch.d̄ ɔ̄s.di.j. ⁊ p Host.ī sum.d̄ paro.l.§.ī gb⁹.iv̄. s3 nūq̄d.⁊ hr̄ ī.c.q oblatiōes.xiij.q. ij.⁊ cui⁹ d̄beāt eē oblatiōes q̄ fiūt ī ɔ̄secratiōe epi.vi. tex.ī.c.⁊ si qões.d̄ simo.⁊ pl⁹ d̄t q̄ d̄ bēt eē ɔ̄secratoris ⁊ an oblatiōes al taris possit vēdi laicis.vi.gl.ī.c.al tar̄.j.q.iij.q̄ dicit q̄ nō:qd̄ ēt voluit arch.ī.c.sctōꝝ.x. q.j.vbi d̄t q̄ ɔ̄sue tudo ē ī ɔ̄triū.⁊ d̄t se mirari q̄ papa illā toleret:et an hmōi oblationes sint d̄ p̄cepto:vid̄ do.Car.in rub.de deci.⁊ hr̄ p glo.fi. in.c.duo.xij.q.j. Sebasti. Sapia.
b ¶ Parochial'z. varias opi.sup h̄ art.p̄seqr̄ Mari. soзı.ī tra.d̄ obla.ī xviij.libel.s3 opi. q̄ tз Ab.h̄ seq̄r̄ Car.ī cle.j.ī.vi.q. d̄ sup.ne.p̄l.⁊ hāc op.dicit eē cōem Troil⁹ maluiti⁹ trac.oblationū.ī iiij.dub.ī.vj.col.
c ¶ Charitatiuū3. Adde eundē ɔ̄si. xxvi.s.all'.
d ¶ Diocesana.ad de an si ep̄s h3 iu risditiōe3 ep̄alē ī ciuitate illa dicat̄ d̄ lege diocesana. cal.ɔ̄s.vl.h̄ eo.ti.

alterius ecclesie:tñ oblationes que ibi fiunt cedunt monasterio ⁊ non ecclesie parochiali vel episcopo .secus autem est in ecclesia seculari nō curata:nam in ea puto q̄ oblationes que ibi fiūt cedunt ecclesie parochiali in cuius parochia capella sita est:quia cū oblationes sint de iure parochiali parochialis ecclesia fundat intentū de iure cōi super oībus prouentibus spiritualibus p̄uenientibus intra parochia3:vt in.c.pastoralis.de his q̄ fi. a prela.p̄bat tex.per locū a speciali in.c. ad audientiā.el.j.ꝭ.de eccle.edifi.⁊ ibi dixi.facit etiā.c. ex trāsmissa.de prescrip.⁊ per hoc alias dixi q̄ oblationes que fiunt imagini religiose[a] existēti intra parochiā in quocunq̄ loco spectant ad presbyterū parochialē[b] non aūt ad dñm domus in cui⁹ muro magno depicta est maxime si est persona secularis:quia non potest habere vsumfructum rei religiose : nam religiosa non sunt in dñio alicuius.ad predicta facit glo.no. l.statue. ff.de vsufru.vide tñ alias consilium do.Ang.de peru.consulentis q̄ ille oblationes non p̄tinebant ad dñm domus sed ad ep̄m.Quo ad primū membru3 bene dixit.s3 quo ad secundū minus p̄fecte locutus est.debuit enim distīguere vtrū illa imago sit cōtra parochiā alicuius ecclesie īferioris. ⁊ tūc p̄tinet ad illā ecclesiā:aut nō est in parochia alicuius:et tūc p̄tinet ad ep̄m.simile in decimis noualibus:vt est tex.bo. in.c.qm̄.ꝭ.de deci.¶ Tertio s̄m Innocē.decima seu quarta pars decimarū ⁊ funeraliū seu mortuarioꝝ est de lege diocesana.all'.xvj.q.j.c.questi.⁊.c.decimas.cū simi. sed in hoc iudicio meo non bene loquit̄.primo quia ad quartā mortuariorum tenent̄ monasteria ⁊ omnia loca pia:vt in.d.c.requisisti. Item ad decimas prediorū tenent̄ monasteria:nisi specialiter sint exempta.hoc p̄bo apertissime:nam ius ex priuilegio speciali eximit religiosos a solutione decimarū cum proprijs laboribus ⁊ sumptib⁹ excolūt predia:vt habet̄ ī.c.ex parte.⁊ c.dilecti.⁊.c.suggestū.⁊.c.nuper.ꝭ.de deci.quinimo p̄uilegiu3 Cisterciēsiū fuit restrictum quo ad predia acquirenda: vt in d.c.nuper.¶ Concludo ergo q̄ omnia monasteria tenentur soluere decimā predialē nisi tm̄ ī casib⁹ ī quib⁹ specifice sunt priuilegiata:de quibus habes in iuribus superi⁹ all'.et vide tam in predialibus q̄̄ in p̄sonalib⁹:qd̄ dixi in ca.nouum genus.ꝭ.de deci.vbi generaliter dixi tam in monasterijs quā de ecclesijs secularib⁹ q̄̄ de clericis respectu eorum patrimonij: an ⁊ quando teneantur ad decimas p̄diales vel personales. Item si dictū Inno.intelligit̄ in quarta decimarū que debetur episcopo ab ecclesia que percipit decima3 ab alijs adhuc non procedit dictū suum:quia si monasteriu3 percipit istam decimā ab alijs qua forte habet parochiā tunc tenetur dare quartā episcopo sicut ecclesia secularis quia monasteriu3 populum habens non exēptu3 subest episcopo ratione populi quo ad vtrāq̄ legē sicut ecclesia secularis.hoc vult idē Inno. in.c.qd̄ super his.de maio.⁊ obed. vbi vide.sensit etiam glo. in.ij.parte.facit tex.l.c.ex ore.de priui.sic etiā potest intelligi c.conquerente.s.eo.⁊ in hoc etiā hec glos. non bene dixit in quantū dicit q̄ quarta mortuarioꝝ ⁊ decimarum est de lege diocesana.hoc enim vt dixi nullibi p̄batur :imo potius p̄batur oppositu3 ex quo monasteria nō reperiūtur exēpta :⁊ tñ sunt exempta a lege diocesana.¶ Quarto de lege diocesana est vt episcopus possit publicā missam dicere in qualibet ecclesia sue diocesis ⁊ ibi eligere cathedram causa p̄dicandi vel causa audiendi.al'.Inn.tex.in.c.luminoso.xviij.q.ij. Aduerte quia illud.c.nō dicit q̄ ista sunt de lege diocesana:sec solu3 dicit q̄ episcopus non poterat p̄dicta facere in monasterio: de quo ibi.⁊ per hoc Inno.voluit ponere illā regula3 in quolibet monasterio:quia ex quo monasteriū reperit̄ exemptum ab alijs oneribus videtur de lege diocesana:sed aliqui voluerunt:vt ibi recitat glo.q̄ illud.c.loquat̄ in monasterio exempto nō aūt procedit in omnibus monasterijs:sed fauore monasteriorū vt quietius viuant religiosi potest teneri ille prim⁹ intellect⁹:p quo facit.d.c.quam sit.in eo q̄ dicit q̄ obsequijs secularib⁹ ⁊ alijs canonicis iuribus nō subijciūtur monasteria.¶ Quinto est de lege diocesana:s̄m Inno. charitatiuum[c] subsidiū.⁊ illud dictū Inno.recitat hic Joā.an.⁊ simpliciter cū eo trāsiuit.sed aduerte:q2 aliud sentit tacite Innocen.in illo.c.in fi.⁊ aliqui ɔ̄sulucrunt q̄ monasteria teneātur ad charitatiuū subsidium quinimo sentiūt aliqui q̄ etiā exempti tenentur quia episcopus etiā in aliquibus est iudex exemptoꝝ.ad predicta vide bonū tex.iuncta gl.in ver.ī exigēdo.in cle.j.de exces.prela.⁊ dic vt plenius dixi in.c.cum apostolus.de censi.⁊ in.c.j.de sta.reg.¶ Sexto est de lege diocesana vt pro negotijs cōmunib⁹ possit episcopus impetrare et mittere quemcūq̄ clericū vel ad curiam vel ad aliū locum expedientē:nec potest clericus sic deputat⁹ reluctare.⁊ p hoc sentit Inno.q̄ monachū non potest episcopus mittere sine cōsensu abbatis .sed in ɔ̄triū habes tex.iuncta glos.in.c.quidam monachi.xvj.q.j.sed fauore religiōis ne detur materia vaganti satis potest teneri distinctio quam ponit Inn.ī.d. c.j.qd̄ aut monasterium habet populum:⁊ tunc in concernētibus curam potest episcopus mittere monachū sicut ⁊ clericum secularē:al's secus.⁊ pro hoc allego.d.c.quam sit.vbi dicit̄ q̄ monasteria non debent subijci aliquibus angarijs ⁊ vexationib⁹.¶ Septimo est de lege diocesana vocatio ad exequias seu sepulturas:nā in aliquibus locis est de consuetudine q̄ mortuo prelato vel sacerdote vocant̄ omnes clerici ciuitatis ad exequias. ad istas autē nō compelluntur venire religiosi s̄m Inno.in.d.c.j.voluit gl.hic.facit tex.xvj.q.j.ī.c.placuit.j.¶ Octauo synodus est de lege diocesana : s̄m Inno. ibi.⁊ glo.hic.⁊ sic abbas non tenetur ire ad synodum ep̄i.all. Inno.in.c.fi.xviij.dist.sed iudicio meo illud ca.probat oppositum:sed forte voluit allegare ca.episcopus.quod ponit̄ ibi pro palea.ea .dist.in hoc tamen sunt opi.de quibus dicam latius post Host.ꝭ.eo.ca.qd̄ super his.¶ Nono est de lege diocesana vt ecclesie contribuant cum ep̄s vult ire ad papam vel ad regem vel ad concilium.⁊ not.hoc vltimum q̄ ep̄s eundo ad concilium potest petere subsidiū a clericis:nam vadit pro communibus negotijs.⁊ no.singu.quia per hec Inno.sentit q̄ monasteria non teneantur ad ista cōtribuere:sed postea videtur Inno.recedere ab hac opi.dicēs vel dic q̄ sunt de lege iurisditionis:⁊ nihil aliud dicit.Pro prima opi.facit text.in d.c.quam sit.sed pro secunda quam puto veriorē adduco bonum tex.in cle.j.⁊.ij.de censi.vbi tex.vult.q̄ ad onera communia debent religiosi contribuere nisi sint exempti ex priuilegio speciali vel alia legitima causa puta prescriptiōe. Et no. hoc vltimum in eo q̄ ibi p̄batur in tex.iūcta glo.q̄ valet prescriptio vt ecclesia particularis non teneatur contribuere cū alijs ecclesijs in oneribus communibus:⁊ ita in p̄sentiarū intendo specialius ⁊ latius ɔ̄sulere.¶ Decimo hospitiū ⁊ alia obsequia sunt de leg.diocesana:s̄m glos.hic ⁊ Inno.in.d.c.j. pro quo optime facit.d.c.quam sit ex quo not.q̄ monasteria non possunt compelli per ep̄m ad hospitandū aliquem prelatum vel dñm vel q̄ p̄stent alia obsequia.¶ Undecimo vltra Inno.in gl.potest dubitari vtrum letanie ⁊ alie processiōes sint de lege diocesana:⁊ per cōsequens vtrum monasteria ad ista teneant̄:nam de alijs clericis secularibus nō est dubium vt.xxxviij.dist.quando.sed in religiosis etiam mendicātibus non reperio nisi vnum tex.qui de hoc loquat̄ qui habet̄ in.c. nimis.ij.de exces.p̄la.qui videt̄ velle q̄ ex causa leui non p̄ōt episcopus p̄cipere religiosis vt vadant cum eo processionaliter.secus dicunt ibi doc.si ex magna causa fieret processio:vt puta in nouo introitu episcopi vel legati vel imminēte peste vel alio flagello vel in generalibus letanijs que appellant̄ rogationes que sunt per tres dies ante ascensione3 domini:de quibus in ca.rogationes.de conse.dist.iij.⁊ hec no .Ex predictis habes vtilē materiā a quibus sc3 monasteria sint exempta ⁊ per cōsequēs que sunt de lege diocesana:[d] ⁊ conclude q̄ extra casus a iure expressos quicūq̄ dicit aliquid esse de lege diocesana ⁊ per cōsequēs monasteriu3 non teneri ad hoc d3 hoc probare .habes etiam concludere q̄ reliqua sunt de lege iurisditionis argu.in.l.j.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu. Ad vnum tñ aduerte in eo q̄ glo.hic.⁊ Inno.in.d.c.j.dicūt quod collatio ordinū.cōsecratio virginum ⁊ ecclesiarū ⁊ eoru3 que sunt ordinis episcopalis sunt de lege iurisditionis.nam hoc non videtur posse procedere:q2 si essent iurisditiōis possent delegari ad non habentē ordinē ep̄alē.Et in cōtrarium videtur tex.in.c.aqua.ꝭ.de cōse.eccle.vel alta.vbi tex.aperte dicit q̄ ista nō sunt iurisditionis sed ordinis episcopalis:⁊ est hoc forte arg.nō solutū per doc.sed dicit ⁊ effectus istorum sacramentorum procedit ex ordine episcopali ⁊ nō ex iurisditiōe: vnde legatus pape non episcopus nō p̄ōt ista conferre quātūcunq̄ habet iurisditionem ampliore3 episcopo.facit.c.suffraganeis de elec.⁊ qd̄ no.in.c.trāsmissam. eo.ti.sed quaten⁹ ista applicātur ad personā ordinati sunt iurisditionis : quia episcopus non potest ordinare nisi illum in quem habet iurisditionē ⁊ si cōtrariu3 facit l3 imprimat̄ character : quia nō caret potestate cōferendi non tamē dat̄ exercitiū. vt.ix.q.ij. per totum.⁊ in.c.nullus.ꝭ.de paroc.imo punit̄ episcopus q ordinat non subditum,vt in.c.fi.de tēpo.ordi.li.vj.⁊ hoc respectu ista dicuntur de lege iurisditionis quare p̄pter iurisditionem quam episcopus in subditos suos habet debent isti subditi ab eo ⁊ non ab alio episcopo recipere ista sacramenta nisi sint exempti.vt in.c.veniens.de prescrip.¶ Extra gl.cōtra text .opp.de ca.recolētes.ꝭ.de sta.regu.probatur q̄ religiosi non debent habere villas vel alia regalia:sed iurisditio de qua in tex.est de regularib⁹:ergo male.Sol.dicūt doc. hic

q̄ contrarium

ꝙ ꝯrium loquitur in cistercienſibus ⁊ in penis proueniētibꝰ ex iuriſditiōe tēporali ⁊ eſt exhortatio ſm eos. ⁊ no. hoc vltimū. Illud vero. c. loquitur de alijs religioſis ⁊ de pecunia ꝑueniente ex iuriſditione ſpirituali: ſed dic ꝙ etiam in iuriſditione tēporali poteſt ꝓcedere. nam tex. dicit ꝙ pro eorum exceſſibus ſoluebāt iſti homines pecuniam nec reſtringit ſe ad exceſſus eccleſiaſticos. pro hoc tex. in. c. ij. de deli. pue. ⁊ c. ſi. ne cle. vel mona. li. vj. ⁊ in. c. j. iuncta ſupraſcriptione. ī. de cōſan. ⁊ affini. vbi habetur de abbate Caſſieñ. habente iuriſditionē temporalem ⁊ ſpiritualem in pluribus caſtris. Reliqua que hic incidenter tanguntur per docto. expediūtur in. c. licet. de penis. vbi dixi an ⁊ quando eccleſiaſticꝰ poſſit imponere penam pecuniariam.

1 ☞ Papa ſi reſcribit epō Fulgitani vt prouideat alicui de beneficio poterit eps ſibi prouidere de beneficio alīs exēpto a iuriſditione epiſcopi.
Exemptus nemo dicitur a iuriſditione pape.
2 Clerici vnius dioceſis pñt ſpectare ad epm alterius dioceſis.
Dioceſis tota de iure ⁊ regulariter ſpectat ad epm ipſius.
3 Exemptus non poſſet etiam ſi vellet ſubmittere ſe alterius iuriſditioni ſine licentia pape.
Excōicatio vel alia ſnīa lata in exemptum eſt ipſo iure nulla.
4 Excōicatus nō pōt abſolui niſi ab habēte iuriſditionē ī epm.
5 Exempti ſunt ſub iuriſditione delegati pape.
Ordinarius cēſetur effectus delegatus ſi papa ſibi reſcribit tanꝗ cuilibet extraneo.
6 Collatio beneficiorū exemptorū nō pertinet ad epm loci ſed ad papam negligente collatore exempto. ⁊ nu. 7.
8 Nullus nulla ⁊c. denotat omnimodā excluſionem.
9 Archieps an habeat poteſtatem in ſubditos ſuffraganei data negligentia ipſius.
10 Verbum relaxes quid denotet.

GRaue. Per reſcriptum quo papa mādat ordinario vt corrigat clericos ſue dioceſis nō datur ei iuriſditio ſuper exēptos. In prima queſtio. In ſecunda ꝓuiſio. ibi: mandamꝰ. ¶ Caſus literalis. Quidā eps recipit mandatū a dño papa Gregorio ſuper correctiōe clericorū ſue dioceſis ⁊ ciuitatis: occaſione iſtius mādati eps tulit ſnīam interdicti in eccleſiā ſancte Marie de bicello: ⁊ quaſdā alias exiſtentes in dioceſi ipſius epi ptinētes ad monaſteriū ſancti Anaſtaſij de vrbe et ſuſpēſionis ſnīam in clericos earūdē. abbas conqueſtus fuit ſup hec dño pape cū paratꝰ eſſet corrigere clericos dictarum eccleſiarū: mandat papa dicto epo ꝙ cum in dictas eccleſias nullā habeat iuriſditionē ordinariā aut etiam delegatā occaſione ꝓdicti mādati quatenꝰ ſi eſt ita prudēter corrigat ꝙ minus ꝓuide attentauit ⁊ predictas ſnīas ſine difficultate relaxet. B. ¶ No. j. ibi: exiſtentes in tua dioceſi. ꝙ eccleſie exēpte dicuntur eſſe in dioceſi: ⁊ ſic per exēptionem non dicuntur eſſe extra dioceſim. nam nō cōfunduntˀ per hoc termini dioceſis. he enim exiſtentie cōſiſtunt in facto qđ non pōt haberi pro infecto niſi quo ad iuris effectū. l. in bello. §. facte. ff. đ ca. ⁊ poſtli. reuer. ⁊ in. c. ſi paulꝰ. xxxij. qō. v. ¶ Et hec faciunt ad qōnē. † Papa mādauit epo Seneñ. vt ꝓuideret Titio Ro. de beneficio eccleſiaſtico in dioceſi ſua: dubitatˀ nunquid poterit eps illi ꝓuidere in eccleſia exēpta.[a] Vincē. tenuit ꝙ nō: qꝛ mandatū generale factū ordinario nō extēditur ad eccleſias exēptas:[b] vt hic. ſed ꝯrium tenuit Io. an. poſt Cōpoſt. ī c. abbatem. ſ. de reſcrip. ⁊ ī ca. ſi propter. eo tit. lib. vj. ⁊ vide qđ no. in cle. frequēs. de excep. ꝓla. ⁊ in cle. ſi de bñficio. de prebē. ⁊ hec pars verior eſt pro qua pōt adduci iſte tex. qꝛ vt dixi bñficia exempta ſunt in dioceſi. nec obeſt deciſio huiꝰ tex. qꝛ hic mandabatˀ ordinario non vt cuilibet alteri ſed excitādo officiū ſuū: ita ꝙ debeat eps hic ꝓcedere vt eps ⁊ tanꝗ eps non habeat poteſtatē in exemptos. ſed in caſu predicto ſcribebatˀ epo ſicut cuilibet alteri executori: ⁊ ideo nō apparet ratio quare beneficia exempta non includantˀ in mandato cum nullum beneficium ſit exemptū a iuriſditiōe pape. ix. q. iij. cūcta per mūdū. ergo per ꝯſequens nec a delegato ipſius pape cū delegatus gerit vices delegātis. vt in ca. ſane. de offi. dele. ⁊ in. l. j. ff. de offi. eiꝰ. Et ex his potes ſumere bonā theoricā an ⁊ quādo in mādato ordinario facto includantˀ nō ſubditi. ¶ Scđo no. ꝙ clerici eccleſiarū exemptarū ſunt exēpti. de quo in. c. per exemptionem. de priui. lib. vj. ¶ † No. iij. ꝙ eccleſie exiſtentes in vna dioceſi poſſunt pertinere pleno iure ad prelatū exiſtentē in alia dioceſi.[c] ⁊ hoc iure ſpeciali puta ꝓuilegio vel preſcriptione: nā de iure cōmuni eccleſie exiſtentes in dioceſi pertinent ad epm dioceſanū. xvj. q. vij. omnes baſilice. ⁊ in. c. cum venerabilis. ī. de reli. domi. ¶ † Vlt. not. iūcta glo. ſi. ꝙ ſentētia etiā cēſura lata in exēptū eſt ipſo iure nulla. nam exēptus etiam ſi vellet nō poſſet ſe ſubmittere iuriſditioni ordinarij ſine licentia pape vel illius cui ſubeſt. vt in. c. ſignificaſti. de fo. cōpet. ⁊ vide per Io. an. in reg. ſciēti. de reg. iur. lib. vj. in mercu. ¶ † Sed pulchrū dubiū eſt nunqd exemptus excōicatus a iure in caſu non reſeruato pape poſſit abſolui ab ordinario loci. Fede. in quodā conſi. tenuit ꝙ ſic.[d] in ꝯriū facit tex. iuncta gl. no. in cle. penul. de ſentē. excō. plene hunc articulū examino in quadā diſpu. que inci. duo clericali ordine inſigniti ⁊c. ⁊ pro hac parte ꝯria ſatis bene facit iſte tex. ibi: nullā iuriſdictionē habeas ⁊c. ⁊ c. frater. xvj. q. j. abſolutio vero nō poteſt fieri a nō habēte iuriſditionē in abſoluēdum. vt in. c. omnis. de peni. ⁊ remiſ. melius in c. paſtoralis. in §. ꝓterea. ſ. eo. ¶ † In gl. j. ibi: non tanꝗ delegatus. ſentit ꝑ hec gloſ. ꝙ ſi eps fuiſſet deputatus delegatus a papa quod potuiſſet ꝓcedere etiā cōtra exēptos. Hoſt. recitat Io. and. et vr̄ ſentire hoc fore verū ſi fit mentio ī reſcripto de exēptione alīs in generali mandato nō venirēt exēpti. Cōtrariū ego puto veriusᵉ primo per theoricā ſupra traditam cū hoc caſu ſcribatur ordinario tanꝗ cuilibet extraneo nec eſt opus facere mentionē de exēptione: quia in nullo derogatˀ priuilegio exēptiōis: cū ordinarius ꝓcedat vt delegatus tanꝗ pape delegatus nō fecit preiudiciū exēptioni cum gerat vices pape vnde non eſt aliqua ratio quare exēpti non debeāt cōprehēdi quinimo potius exēpti ꝙ non exēpti cōprehēdi debēt cū in exēptos habeat papa iuriſdictionē immediatam. ¶ † In glo. ij. no. ex iſta glo. ⁊ tene mēti ꝙ ꝓpter negligentiā prelati immediati exēptorū poteſtas nō deuoluitˀ ad ordinariū: ſed ad ſuperiorē illius prelati exēpti: ⁊ ſic ſi abbas exēptus eſt remiſſus in corrigendo monachos ſuos poteſtas nō deuoluitˀ ad epm: ſed recurrendū eſt ad papā. ⁊ idē in collatione beneficiorū. ſi enī exēptus eſt negligens in cōferendo nō deuoluitˀ poteſtas ad epm ſed ad papā. vt in. c. ſicut. alle. in glo. ¶ Secūdo no. ꝙ etiā ſubmota exemptione correctio monachorū primo loco ſpectat ad abbatē. de quo dic vt dixi. ſ. e. c. quāto. ⁊ in. c. cum ab eccleſiarū. ¶ Sed pōt dubitari † quid ſi papa dedit iuriſdictionē alicui prelato inferiori circa aliquas eccleſias ⁊ clericos earundē nunqd data negligētia iſtius poſſit ordinarius loci ꝓcedere: videtˀ ꝙ nō. arg. huius gl. iūcto tex. nam abbas hic habebat iuriſdictionem in iſtas eccleſias: ⁊ tñ ſm glo. eps nō ſuccedit. ꝯrium ego putarē veriusᶠ per. c. ceterū. ⁊ quod ibi dico. de iudicijs. nam imperator dedit iuriſditionē dño feudi in cauſis feudalibꝰ. vt in. l. imperialem §. preterea. de ꝓhi. feud. alie. per fede. coll. x. ⁊ tñ ſi dñs feudi eſt negligens ordinariꝰ ſuccedit. vt in. d. c. ceterū. Itē ꝓſcriptio dat ordinariū ſicut priuilegiū. vt in. c. duo ſimul. ſ. eo. ⁊ tñ iuriſditio qſita ex ꝓſcriptione excludit epm īquantū preſcribēs ſit diligens vt in. d. §. exceſſus. ergo idē dicendum in iuriſditiōe tributa ex priuilegio vel alio iure ſpāli. ⁊ de hoc iudicio meo tex. eſt hic non cauillando literā. nam glo. ſupplet maxime ex capite ſuo. vnde intelligo tex. ꝓprie ⁊ dabitˀ lec. noua ad tex. ⁊ data negligentia iſtiꝰ ꝓlati immediate ſuccedit ordinarius ſecus puto in exēptis: quia tūc cū papa ſit iudex exemptorū debet ad eū recurri data negligentia prelati exēpti īmediati. iſte tñ tex. non aperit quo iure iſte eccleſie eſſent ſubiecte iſti abbati. ⁊ ſic intelligitˀ ex ꝓſcriptione. caſus eſt clarus ⁊ lr̄a ibi ſtat ꝓprie: corrigere ſit paratꝰ ⁊c. vt in. d. c. §. exceſſus. ¶ In glo. in ver. corrigere in fi. dic vt ibi no. ⁊ in. c. penitētes. lv. diſt. ⁊ in. c. noſti. de elec. ⁊ de re. eccle. nō alie. c. ſi qs. ¶ † In glo. fi. in fi. hec glo. redit ad primū intellectū: vt ſnīa hic non tenuerit: ꝙ ver. relaxes referatˀ ad factū. ⁊ hūc intellectū ſequuntur hic cōmuniter doc. per tex. ibi: nullā iuriſditionē habeas ⁊c. ⁊ per illud ver. vniuerſale nullam. excluditˀ iuriſditio mediata ⁊ immediata. Item principalis ⁊ acceſſoria: ſm Io. an. et no. hoc dictū. ¶ † Ex hoc infero cōtra cōem opi. ī. c. paſtoralis. in prin. ſ. eo. vbi tex. dicit archieps nullā poteſtatem habet exceptis quibuſdā caſibꝰ in ſubditos ſuffraganeorū ſuorum: ergo etiā data negligentia ſuffraganeorū non pōt illos punire: quia per illud verbum nullam: excluditˀ iuriſditio mediata ⁊ immediata. itē principalis ⁊ acceſſoria. ¶ † Scđo no. ex gl. ꝙ verbū relaxes: proprie ſumptū preſupponit validitatem actꝰ: ſed vbi ex materia ſubiecta apparet ꝙ actus eſt nullus: tunc referˀ ad factū. ſimile no. ī. vt li. non cōſtet. in. c. accedens. el. j. in ver. ceſſauimus. vbi bona glo. ¶ Tertio not. ex glo. ꝙ preſuppoſito ꝙ correctio primo loco ſpectet ad abbatem: tamen ſi eps ante negligētiam tulit excōicationē in ſubditos abbatis: tenet excōicatio lꝫ ſit iniuſta: ⁊ debet relaxari ſine difficultate. ⁊ hoc colligitˀ ex ſcđo intellectu gl. qui tñ nō videtˀ placere do. Ant. quia aut ex ꝯſuetudīe primo loco ſpectat ad abbatē: ⁊ tūc nō dꝫ tenere ſnīa epi ante negligētiā. ar. d. §. exceſſus. ⁊ no. hoc dictum. aut loquimur ꝙ de iure cōi ſpe-

Sebaſti. Sapia.
a ¶ Eccleſia exempta. vide Inno. ī cle. ij. ī. j. col. đ priui. ⁊ in. c. abbate. ſ. de reſcrip. Ge. in. c. ſi ꝓpter. ī. ij. col. de reſcrip. lib. vj. Card. in cle. ne romani. §. ſane. in v. q. de elec.
b ¶ Eccleſias exēptas. vide Io. de lig. ī. d. c. abbatē. vbi refert diſtinctionem Paul. Andre. barba.
c ¶ Alia dioceſi. ſm Hoſt. hic colligitˀ qđ abbas pōt tenere cathedrā in dioceſi aliena. Andre. barba.
d ¶ Tenuit ꝙ ſic. Vide do. Ant. in c. ſignificaſti. vbi tenet ꝯ Fede. de ſenis: vide Io. de ligna. in cle. ne in agro. de ſta. monach. vbi tꝫ cū Fed. ad cle. penul. rñde ꝙ papa reſeruauit ſibi abſolutionē. ⁊ no. quia Fede. dixit hoc ī conſi. xiiij. Andr. Barba.
e ¶ Puto verius. Pōdera bene qꝛ iſte tex. ſe fundat ſup iure tertij. vt dicit gl. hic. ſic ergo in caſu huius papa nō preiudicat tertio ita quā do facit đlegatū. itē pondera iſtū tex. qꝛ dicit cū nullā iuriſditionem nec ordinariam nec delegatā habeas. And. barb.
f ¶ Putarē veriꝰ. Pōdera quia ex quō papa cōtulit iſtā iuriſditionē videtˀ ꝙ papa dꝫ ſupplere negligētiā ſuam. Andr. Barba.

ctat ad istũ abbatẽ:⁊ tunc debuisset relaxare istam sñiam. et videtur in hoc tenere opi. cõem ꝙ eṗs possit procedere cõtra monachos non expectata negligẽtia abbatis. sed ego teneo opi. glo. vt dixi iuribus superius allegatis.

1 ☞ Absolutio ab excõicatione potest alteri delegari.
2 Confessio penitentialis potest per parochialem alteri cõmitti ⁊ etiam eius absolutio.
3 Cause meri ⁊ mixti imperij sunt delegabiles ð iure canonico.

His quibus. Ordinarius cui cõpetit absoluere ab excõicatiõe potest alijs absolutionẽ demandare. ¶ Casus literalis. Dicit in decre. ista ꝙ illi q ex officio in certis casibus possunt absoluere illos qui propter violentiã manuũ iniectionem in clericos incidunt in sententiam excõicationis absolutionẽ huiusmodi possunt alijs committere cuz viderint expedire. B. ¶ † No. j. ꝙ potestas absoluendi ab excõmunicatione est delegabilis per habentẽ potestatẽ ordinariam. ⁊ lz iste tex. loquat in absolutione ab excõicatione lata a canone: si quis suadente. xvij. q. iiij. tamen idem ⁊ fortius est dicendũ in alijs excõicationib⁹. arg. in. c. cũ dilecta. de confir. vti. vel inuti. ⁊ in. l. illud. ff. ad legẽ aqui. ¶ Scdo † no. arg. qð sacerdos parochialis põt cõmittere alicui presbytero vt audiat cõfessionẽ subditi sui ⁊ illum absoluat. ¶ † Tertio no. ꝙ nudum ministerium est delegabile per ordinariũ. quid in delegato: dic vt in glo. Et no. ꝙ declarat hic ea q̃ competũt ex officio nobili. ⁊ sic videtur posse colligi arg. ꝙ cause meri imperij possunt delegari de iure canonico: nam sicut excõicatio quãqz est meri quãqz misti imperij: vt dixi. s. eo. c. pastoralis. ita ⁊ absolutio. nam potestas est in obligãdo ⁊ in soluẽdo. de penitẽ. dist. j. verbũ. ¶ In gl. ij. no. j. ex hac glo. ⁊ tene mẽti: quia nescio alibi ꝙ nuduz ministeriũ[a] competens alicui ex priuilegio est delegabile per priuilegiatũ: lz ergo priuilegium nõ excedat personã priuilegiati. vt in. c. sane. de priuile. ⁊. vij. q. j. qr frater. ⁊ in reg. priuilegiũ personale de regu. iur. lib. vj. tamen cum per cõmissionem non cõmittit alteri preiudicium cũ cõmissarius gerat vices delegantis: ita ꝙ ipse delegans videtur facere. vt in reg. qui per aliũ lib. vj. non dz iste prohiberi quominus possit subdelegare. ⁊ hanc opi. sequitur Jo. and. ⁊ dicit eam seruari in practica. ¶ Scdo no. ex fi. gl. ꝙ delegatus potest cõmittere absolutionẽ dummodo ipse habeat iurisditionem: puta qr fuit delegatus in causa in qua tulit excõicationem: secus aũt vbi fuisset sibi delegata nuda dũtaxat potestas absoluendi. ⁊ sic loquitur. c. fi. §. vlti. s. de offi. deleg.

¶ De officio iudicis. Rubrica.

¶ Supra visum est de officijs singularium dignitatum ⁊ singulariũ iudicũ: nũc cõgruo ordine subijcit indeterminate de quodam officio qð est ordinario ⁊ delegato commune ⁊c.

1 ☞ Aduocatus potest decerni parti nõ habenti: ex officio iudicis. nu. 2. 4. ⁊. 5.
2 Aduocatum si quis non hz non põt cogi ad respondenduz.
3 Monachus an possit agere pro monasterio sine mandato.
5 Aduocatus potest cogi per iudicem ad patrocinandũ indigenti pro competenti mercede.
Aduocatus debet gratis aduocare pro paupere.
6 Judex potest recusari si est dñs aduerse partis.
Aduocatus dz habere tantam affectionem ad causam ꝙ nõ potest etiam in causa appellationis esse testis.
Judex potest recusari suspectus ex quibusdã causis: de quibus vsqz in finem.

Ex literis. † Ad officiũ iudicis etiã delegati spectat ꝓuidere aduocatũ[b] parti q̃ nõ potest habere ⁊ poterit dare domesticuz. Cõmunis diuisio. secũda ibi mãdamus. ¶ Casus literalis. Inter abbatez ⁊ cõuentũ monasterij Caueñ. ex pte vna et abbatem ⁊ ꝯuentũ Fosse noue super quibusdã possessionib⁹ ex altera questio vertebat coram archiepiscopo ⁊ abbate sancti Leonardi salernitañ. corã qbus ꝓposuit ꝓcurator monasterij Fosse noue ꝙ habere nõ poterat aduocatũ vnde sup hoc eorũ officiũ implorauit. archieṗs dedit eidẽ. R. clericũ suum vt in causa illa suum patrocinũ exhiberet. sed quidã monach⁹ Caueñ. excipiẽdo ꝓposuit hoc esse factũ in preiudicium sui monasterij eo ꝙ dict⁹. R. ei⁹ cleric⁹ ⁊ domestic⁹ existebat: iudices dubitantes qd iuris esset significauerũt hoc dñõ pape: ⁊ ipse mãdat eisdẽ quatenus nõ obstãte huiusmodi exceptione in negotio procedãt eodez preuia ratione. Bernar. No. j. ꝙ monasteriũ potest agere pro rebus ⁊ iuribus monasterij sibi subiectis. hic eñi contendebat sup quibusdam possessionibus monasterij sancti Petri, quod quidẽ monasteriũ immediate pleno iure ptinebat ad monasteriũ Fosse noue: vt patet i antiqua. sicut eñi eṗs agit pro ecclesia sibi subiecta, vt in. c. fi. de succes. ab inte. ⁊ bonus tex. in. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. qui quidẽ tex. videt latius ꝓuidere q̃. d. c. fi. qr in c. fi. text. loquitur cum ecclesia inferior vacat. sed. l. sancimus loquitur etiam si nõ vacat: quẽadmodũ ergo dicimus in eṗo idem in prelato inferiori dicendũ est: vt possit agere ꝓ ecclesijs sibi subiectis. ad ꝙ facit cle. j. de rescri. ¶ † Scdo no. qð pars non debet compelli ad rñdendum si non habet aduocatum. ad qð vide bo. tex. cum gl. in. c. j. vt li. nõ cõtesta. ⁊ potest quis implorare officiũ iudicis vt prouideat sibi non volenti habere aduocatũ: ⁊ hoc procedit non solũ i ordinario: vt' qdã dixerunt. sed etiã in delegato: qð aperte ꝓbatur i ista litera: vestrũ super hoc implorando officiũ ⁊c. iuncta suprascriptione. nam hec causa erat coram delegatis. de quibus in suprascriptione. facit quod in simili habetur in. c. si annum. de iudi. lib. vj. ⁊ in hoc hec decre. facit ad ti. ¶ † Not. iij. ibi. frater. S. caueñ. monachus ꝙ monachus põt esset in iudicio pro monasterio. intelligo de mãdato abbatis ⁊ capituli seu ṗlati tñ in casibus i quibus põt agere ṗlatus sine capitulo: de quib⁹ satis dixi in. c. edoceri. de rescrip. ⁊ in ca. vnico. de syndi. vbi dr ꝙ monasteriuz dz ꝓmouere cãm per syndicum: loquit de honestate. ⁊ nõ ð necessitate. vt etiã ibi no. ¶ Ul. no. ꝙ domesticus ⁊ commensalis iudicis potest esse aduocatus alterius partis: nec ex hoc iudex iudicãdus est suspectus: de q̃. j. lati⁹. ¶ † In gl. i ver. iplorãdo officiũ. in fi. no. gl. ⁊ idẽ no. iij. q. vij. §. tria. ver. si vero. in gl. illud. ⁊ dic latius q̃ gl. sunt eñi quedã ꝑsone quib⁹ iudex dz ꝓuidere etiã si nõ petat: vt sunt pupilli, femine, persone debiles. item hi qui sua mente cõpotes nõ sunt: vel si per potẽtiã aduersarij non valent habere aduocatum. debet enim iudex prouidere ne inferior ꝑsona afficiatur potẽtia aduersarij. vt in. l. illicitas. §. ne potẽtiores. ff. de offi. presi. ⁊ per illum tex. ꝓuidet minus potentib⁹ nedũ ð aduocato sed etiã iudex interponit officiũ suũ vt compellat alterã partem ad cauendum ne offendat aliam partem. ⁊ dicendum est vt ibi plenius no. per Bar. sed ad primũ principale dictũ est tex. in. l. j. i. §. ait pretor. ff. de postul. l. nec quicq̃. §. circa aduocatos. de offi. procõ. versat enim vtilitas publica in consulendo predictis ꝑsonis. facit. iiij. dist. facte sunt autem leges. reliquis vero personis q̃ possunt pecunia ⁊ amicitia iuenire aduocatũ iudex nõ ꝓuidet: sed eorũ industria debẽt sibi querere. ¶ † Sed quero nunquid pro predictis ꝑsonis possit iudex cõpellere[c] aduocatũ ad patrocinandũ: Goffr. ꝙ sic: dicit tñ ꝙ aduocatus nõ compellitur patrocinari gratis: sz debet iudex sibi constituere salariũ ſm facũdiã aduocati ⁊ pro modo litis ⁊ cõsuetudinis patrie. vt in. l. j. §. in honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. cog. Host. dicit ꝙ aut pars petens aduocatũ est potẽs ad soluẽdum: ⁊ ꝓcedit dictũ Goffre. aut est impotẽs ⁊ tũc tenet iudici obedire etiã sine salario: q' ad hoc tenetur lege naturali ⁊ diuina. debet enim quis diligere proximũ sicut seipsum. Mat. xxij. c. de peni. dist. ij. c. proxim⁹. nec posset aliter saluari vt sensit Grego. in omilia super Mat. xxv. c. nam videt hoc casu aduocatus abscondere talentũ sibi traditum a deo: quãq̃ aduocati sine sumptu non student: tñ sumptus ⁊ sciẽtia administrant a deo quia omne datuz optimũ a deo est. Ja. j. ⁊. j. q. j. gratiã. ⁊ maxime hoc debẽt facere clerici qui viuunt de patrimonio Jesu christi. Et no. hoc dictuz. habes enim duas cõclusiones. Prima ꝙ ex causis ṗdictis potest iudex cõpellere aduocatũ ad patrocinandũ. Secunda qð data inopia partis põt cõpelli vt gratis exhibeat patrociniũ. vide ad materiã. c. nõ sane. xiiij. q. v. ⁊ puto qð iudex possit aduocato iiuste resistenti indicere patrocinium. arg. l. moris. ff. de penis. ⁊ i. l. j. ff. de offi. prefe. vrb. ¶ In glo. fi. in fi. item ſm Inno. in illo. c. ex insinuatiõe. nõ dicit ꝙ illa exceptio fuerit admissa. ¶ † Sed cõtra gl. ⁊ contra text. oppo. ⁊ videt ꝙ hec exceptio debuit admitti: nam potest iudex recusari si est dñs aduerse partis. vt in. c. insinuante. ⁊. c. causaz. de offi. dele. ergo idẽ si est dñs aduocati aduerse partis. vt in. c. insinuãte. et c. causam predictis. nã aduocatus hz affectionẽ ad causam, adeo ꝙ etiam in causa appellationis nõ potest esse testis: vt in. c. fi. de testi. li. vj. Sol. dicit Hosti. ꝙ non est tanta suspitio contra iudicẽ si aduocatus est sibi domesticus sicut cuz pars est familiaris suus. nã causa non est aduocati sed partis: cum cõmodũ ⁊ incommodum spectat ad partem ⁊ non ad aduocatũ. ij. q. vj. biduũ. in ver. palã. Item familia magis intercedit in causa cõfamiliaris: q̃ pro causa quã familiaris assumpsit ꝓmouendã. concludit tñ Host. ꝙ si aduocatus esset versutus ⁊ malitiosus ⁊ nimis improbe promoueret patrociniuz ⁊ assisteret semper iudici: tunc considerata persona iudicis: ⁊ astutia

---

Sebasti. Sapia.
a ¶ Nudũ ministerium. Uide Feli. post alios i. c. fi. §. fi. s. de offi. dele. ⁊ per Moder. i. l. j. §. qui mãdatã. ff. de offi. ei⁹ cui mã. est iurisdi.
Zacharias.
b ¶ Aduocatum. no. Bar. in. l. nec q̃cq̃. ⁊ ibi Alexã. §. obseruare. ff. ð offi. procõ. ⁊ lega. Spe. in ti. de offi. oĩm iudi. §. deseruit q̃qz. vers. ante litem cõtestatã. ⁊ Cardi. in cle. j. de exces. prela.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Cõpellere aduocatũ. qð aduocati teneant sine salario p̃rocinari pro pauperib⁹ tenet Bal. per illuz tex. in. l. si furiosi. C. ð nup. no. Jas. in. §. omnes. vers. tripli. col. penul. insti. ð actio. late no. Decius in. c. j. col. xxij. versi. restringitur hec prima limitatio. de proba.

Zacharias.
a ¶ Idē qđ actio.
Inde fit vt illud
possit intētare q
est p statutū ꝓhi
bit⁹ oēm actionē
in iudicio ꝓpone
re.ita not.Ange.
are.īstit.de act.in
pri.Bartho.cep.
i.l.verbū.§.actio
nis.ff.de ver.sig.
eundē.Ang.in.l.
quos ꝓhibet.ff.đ
posthu.ꝛ oīno p
Alexā.in.l.plane
de peti.here.
Anto.Franc.
¶ Circa hoc qđ
dꝛ hic đ officio iu
dicis.dicas p̄rio
qđ officiū iudicis
nō ē actio.l.qnt⁹.
ꝛ ibi Bar.ff.đ an
nu.leg.ꝛ p eundē
in.l.j.in.ij.col.et
ibietiā p alexā.ff.
de iurisdi.oīmiu.
imo officiū iudi
cis nō p̄supponit
obligationē ex q̄
actio ꝓducit.l.lȝ.
§.ea obligatio.ff.
đ ꝓcur.ideo daṫ i
subsidiū qñ defi
cit actio:vt ē gl.i
l.vinum.ff.si cer.
pe.ꝛ p bar.i.l.q p
collusionē.in.§.p̄
tiū.ff.đ act.emp.
ꝛ in.l.q̄ro.in p̄nc.
ff.loca.ꝛ iō dice
bat bar.in.d.l.qn
tus.ꝛ i.l.seruo.ff.
de leg.j.ꝛ in.l.ne
gcꝙ.§.fi.ff.de of.
ꝓcō.ꝛ leg.ꝛ i.l.ser
uos.de adi.leg.ꝙ
officiū iudicis da
tur ꝓ relicto fa
cto fratribus scti
Frācisci qb⁹ non
cōpetit actio:qđ
etiāvoluit bal.i.l.
j.C.đ fidei.ꝛ ideo
dicim⁹ ꝙ officiuȝ
iudicis ꝯpetit ex
mera eqtate vbi
deficit actio.ita
bal.i.l.fi.§.finau
tem.in.ij.in prin.
C.đ furtis.Et ad
istud ꝙ hic dꝛ qđ
ꝓhibit⁹ intētare
actionē p statutū
possit tñ intētare
officiū iudicis:p
alle.hic vide ēt p
bar.i.l.nō solū.in
§.quāꝙ.ff.de iiu.
ꝛ habeṫ in.l.sȝ et
he.i.§.nō solū.ff.
de ꝓcu.de quo vi
de p alex.in.l.j.in
antepe.col.de iu
risdi.om.iud.vbi
videṫ tenere ꝯtrīē.
Et adde qđ offīm
iudicis est multi
plex:vt per glos.i
l.iiij.C.đ posi.ꝛ p
Bar.i.d.l.j.de iu
risdi.om.iudi.ꝛ p
Canon.in.c.j.ꝛ fi.
de offi.iudi.ꝛ ha
beṫ p Spe.i ti.de
act.ꝛ peti.in.§.fi.
in ver.dicendum.
Sebasti.Sapia.
b ¶ Cum actione.
Inter officiuȝ iu
dicis ꝛ actionē po
nunṫ plures diffe
rētie p doc.in.l.j.
ff.de iurisdi.oīm
iudi.vt ibi p Jas.
aliā differētiā po
nit Bal.in.l.si so
cer.in prin.ff.sol.
matri.quā tñ re
probat ibi Pau.
de ca.aliā differē
tiā collige ex no.
p Bar.in.l.ꝙ ius
sit.col.iij.ff.de re
iud.vbi vult ꝙ iu
dex qui iudicauit
ꝓposita actione
nō pōt reuocare
sniam:secus si ꝓ
nūtiauit ītētato
officio iudicis:de
quo per Felin.in
rub.de re iud.co.
xj.Aliā differētiā
collige ex no.per
Bart.in.l.ij.co.j.
C.đ resci.vē.aliā
ex v̄bis Bar.in.l.
ex diuerso.§.j.ff.
de rei vēd.aliā ex
no.p Bar.in.l.sti
pulationes nō di
uiduṫ.i.xj.opp.
ff.de verbo.ꝙ ꝓse
cut⁹ fui late i.d.
l.j.ꝛ alia retuli.
Sebasti.Sapia.
c ¶ Cause cogni
tio.Limita vt hic
p Feli.ꝛ vltra eā
limita i casu quē
ponit Pau.đ ca.
in.l.ij.C.de ser.fu.
ꝛ in casu.l.fi.C.de
edi.diui adri.tol.
de quo ibi p doc.
ꝛ in materia edi
tionis.vt no.bal.
l.j.in fi.C.de edē.

ꝛ astutia aduocati poterit superioꝛ arbitrari an
hec sit legitima causa recusandi. ¶ Scđo opp.de
c.si.iiij.q.iij.vbi dꝛ ꝙ testis nō est producēdus de
domo iudicis:ergo nec aduocat⁹ cum aduocatus
attesteṫ in iure ꝛ in facto.sol.ꝑm Host.aut loqui
mur in teste facti qui tradiṫ ꝛ hȝ locū ꝯriuȝ:aut in
teste iuris prout est aduocatus cui non crediṫ nisi
inquātū ius ostēdat.ꝛ procedit iste tex.vel ꝑm euȝ
vtroꝗ casu admittunṫ dicte persone in subsidiuȝ:
alˀs non.ꝛ not.hoc dictū. Ego in teste animaduer
terem vtrum iudex habeat aliquam affectionem
ad causam:puta qꝛ procedit ex officio:ꝛ tūc nō de
bēt admitti testes de familia sua vt saltē faciāt ple
nam probationem:alˀs iudex de facili posset cōdē
nare quēcūꝗ:aut nō habet affectionē ad causam.
ꝛ ꝓcedit dictū Host. ¶ Ulti.queriṫ qd si aduoca
tus est dñs iudicis.sentit Host.ꝙ possit tunc recu
sari iudex quia facilius commouetur iudex ad pe
titioneȝ sui dñi ꝙ̄ dñs ad petitionē subiecti.argu.
in.c.visis.xvj.q.ij.

☞ 1 Litis cōtestatio an requiraṫ quando implo
ratur officium iudicis.ꝛ nu.3.6.9.ꝛ.10.
2 Officium iudicis ꝛ actio an sint idem.ꝛ nu.8.
Officium iudicis qñ imploratur an requiratur in
libello conclusio:ꝛ quomodo.ꝛ nu.6.
4 Officium iudicis extenditur ad accessoꝛia que ve
nerunt post litem contesta.secus ante.
5 Officium iudicis nobile ꝛ mercenarium quod sit:
ꝛ eius exempla.
7 Restitutio aduersus aditionem requirit ꝙ credi
toꝛes hereditarij citentur.ꝛ nu.9.ꝛ.10.
8 Officiū iudicis nō perpetuaṫ p litis cōtestationē.
10 Alimēta dum petunṫ nō requiriṫ litis ꝯtestatio.

Iudicis officium.

1 ¶ † Breue est ꝛ p alia verba potest sic
summari. In officio iudicis qđ princi
paliter loco actionis ꝓponiṫ fit li.cōte.secus si nō
principaliter. Uel per alia verba sic. Cū imploraṫ
officiū nobile fit litis cōtestatio secus in mercena
rio.p̄mo ponit vnū dictū cū exēplo.scđo aliud.ibi:
alˀs ante. ¶ Casus literalis. Ecclesia vel minoꝛ le
sa est in aliqua snia a quo nō fuit appellatū:ita de
stituti sunt iure cōi recurrūt ad officiū iudicis p bñ
ficiū restitutionis:petit ecclesia vel minoꝛ p̄cipa
liter restitui ꝯ ipsum ꝯctum vel ꝯ sniam. q̄riṫ vtrū
in casu isto debeat lit.ꝯte.fieri.dicit papa vbicūꝗ
officiū iudicis loco actionis ꝓponiṫ:puta cum pe
titur restitutio in integrū principaliter litis conte
statio dȝ fieri.si vero incidēter siue ante ingressum
litis siue post ingressum cause huiusmodi officiuȝ
postuleṫ pōt ad hoc recursus haberi sine litis con
2 testatione. B. ¶ † No.j.ꝙ officiū iudicis qñꝗ po
nitur ꝓ actione:ex quo inferṫ ꝙ ipsum officiū nō
a est proprie idē ꝙ actio:[a] nā actio cōpetit parti:et
est ius ꝓsequendi in iudicio ꝙ sibi debeṫ.instit.de
act.in prin.no.gl.in.c.dilecti.de iudi.sȝ officiū non
cōpetit parti sed iudici:nec p̄supponit aliquā obli
gationē.vñ dicit Bar.post antiquos i.l.j.ff.de iu
risd.om.iu.officiū nō est idē ꝙ actio:sȝ hȝ similitu
b dinē cū actione:[b] qꝛ proceditur i causa sicut proce
diṫ in actione intētata.tñ dȝ aduertere libellās:nā
si cōpetit sibi actio dȝ narrare ea q̄ cōcludunt par
tem sibi obligatā:sed in officio iudicis extraoꝛdi
nario dȝ cōcludere ꝙ iudex pōt seu dȝ facere.et in
tellige de officio iudicis extraoꝛdinario:vt qñ im
ploraṫ restitutio in integrū:secus in officio iudicis
latissimo qđ pōt cōcurrere cū q̄libet actiōe.vt.d.l.
j.no.Jo.an.ꝯ.ti.ꝓxi.cōquerēte.hinc dixit Spe.in
tit.de sen.excō.§.breuiter.ver.si q̄ras.qđ executio
snie pōt fieri officio iudicis lȝ cōpetat actio:scȝ in
3 factū.l.actoꝛi.C.de iureiu.ꝛ hec no. ¶ † Scđo no.
duas regulas ex tex.prima ꝙ i officio iudicis.p̄nci
paliter intentato reqriṫ litis cōtestatio.scđa ꝙ in
officio implorando incidenter nō est necesse litem
cōtestari.itē ꝙ officiū iudicis pōt incidēter implo
rari ante igressuȝ litis ꝛ post:id est añ lit.ꝯte.ꝛ post
4 exēpla videbis in glo. ¶ † In gl.j.ibi circa rē peti
tam.no.glo.ꝙ ea que accidūt circa rem petitā pen
dēte iudicio veniūt officio iudicis:lȝ in libello non
sunt petita:sec⁹ si accidūt ante iudiciū.nā tūc nisi
petanṫ in libello nō pōt iudex de his sniam dice
re.pone exēplū.vēdicaui ancillā que peperit iudi
cio cepto.possum enī implorare iudicis officiū vt
etiā sup fetu ꝓnūtiet:secus si peperisset ante iudi
ciū. Et aduerte qꝛ glo.ponit multa exēpla in qui
bus postulaṫ iudicis officium:sed nō loquiṫ oꝛdi
5 nate. ¶ † Unde ad declarationem totius materie
premittēdū ꝯclusiue est quotuplex sit iudicis offi
cium.de quo inst.de act.in.§.pe.ꝛ in.l.iiij.C.de po.
nā aliqui dixerūt ꝙ est triplex:de quo per Azo.in
sum.eo.ti.ꝛ p Spec.eo.ti.in.§.j.vbi plene videas.p
Bart.in.d.l.j.de iurisdic.omniū iudi. Cōiter dꝛ qđ
quoddā est officiū iudicis p se stans nō deseruiens
alicui actioni.qđ exerceṫ qñꝗ ex mero iudicis fa
cto vt cū iudex ꝓcedit inquirēdo.qñꝗ ad instātiā
partis vt cū petiṫ restitutio in integrū vel iploꝛat
quis officiū iudicis cōtra calliditatē aduersarij.vt
in.c.nisi cū pridē.ꝛ.c.sane.de renū.ꝛ illud appellaṫ
officiū nobile. Quoddā est officiū p se non stans sȝ
actiōi deseruiēs vt qꝛ iudex moueṫ ad actionē ꝓ
positā p partē:ꝛ illud appellaṫ mercenariū qꝛ de
seruit actioni sicut mercenari⁹ deseruit dño.primū
scȝ officiū nobile:qñꝗ i ploraṫ principaliter loco
actiōis deficiētis.exēplū in restitutione i integruȝ
qñꝗ vero imploraṫ icidēter:vt puta cū imploraṫ
sup aliquo lite pendēte.exēplū in gl.fi.vel cum im
ploraṫ non ꝓpter se sed ꝓpter aliud vt cū postulaṫ
aduocat⁹.idē cū postulaṫ nō ꝓpter se sed rōne al
teri⁹ rei habēde.vt in.l.j.C.vt in pos.leg.vt cū peti
tur mitti i possessionē rei legate ꝓpter cōtumaciā
6 heredis.ꝛ ita in sitib⁹. ¶ † An aūt indistincte req
raṫ lit.cōte.ꝛ libelli oblatio cū iploraṫ iudicis offi
ciū:ꝯclude ꝙ si petaṫ ꝯ certā ꝑsonā ꝛ exigiṫ plena
cause cōgnitio:tūc reqriṫ libell⁹ ꝛ litis cōte.vt hic
ꝛ in.l.papinian⁹.§.vlti.ff.de mino.aut postulaṫ ꝯ
certā personā:ꝛ non exigiṫ cōtestatio:qꝛ non est cū
quo lis cōtestari debebit.in auṫ.si.oēs.C.si vt se ab
7 here.abs. ¶ † Si enī minoꝛ petit restitutionem ad
uersus aditionē hereditatis nō agit ꝯ certā perso
nam.vocari tñ debent creditoꝛes ꝓ eoꝛū interesse
ꝛ si nemo cōparet,nihilomin⁹ dȝ ꝓcedi i causa.di
cit tñ ibi Bal.ꝙ si creditoꝛes cōparēt dȝ cū eis fie
ri lit.cōte.arg.eoꝛū q̄ no.glo.in.c.p venerabilē.qui
fi.sint legi.nam si agiṫ de cōiugio pōt ꝓcedi lit.nō
cōte.ꝯ.absentē:tñ si pars cōparet fit ꝯtestatio.ꝛ vi
deṫ dictū satis no. Qñꝗ iploraṫ officiū ꝛ nō exigi
tur cause cognitio nec imploraṫ ꝯ certā ꝑsonā:et
tūc nō exigiṫ libell⁹ neꝗ li.cōtesta.vt si petiṫ tutoꝛ
pupillo.l.scire opoꝛtet.ff.de excu.tuto. Et multa
in hoc possent dici:sed vide plenius i locis p̄alleg.
Potest enī dari hic regula breuis qđ vbi officium
iudicis imploraṫ principaliter ꝛ cōtra certā perso
c nam ꝛ r.quiriṫ plenaria cause cognitio[c] debet da
ri libellus ꝛ fieri li.cōte.si aūt imploraṫ incidenter
non fit li.cōtest.ꝛ pone exēplum vt in glo.fi.ꝛ mul
tis modis pōt implorari incidenter.vt colligiṫ ex
8 glo.ꝛ melius per Bar.in.d.l.j. ¶ † In gloss.iij.ibi:
non perpetuaṫ per lit.ꝯtest.no.glo.ꝛ idem repetit
ꝯ.prope fi.ꝛ sensus glo.est ꝙ per li.cōte.nō cōpetit
maius tp̄s ad implorandū iudicis officiū ꝙ̄ prius
cōpetebat.exēplū in restitutione i integrū que dȝ
peti intra quadrienniū.vt in.c.j.ꝛ.ij.đ in inte.rest.
lib.vj.ꝛ.l.petende.ꝛ in.l.fi.C.de tēpo.in inte.resti.
secus aūt est in alijs actionib⁹:nā actio tēpoꝛalis
perpetuaṫ p lit.conte.de quo dicendū est vt habeṫ
9 in.l.fi.C.de prescrip.xxx.vel.xl.ann. ¶ † In ea.gl.
ibi sed cōtra vr̄.no.bene istā particulā glo.vsꝗ ad
versi.itē hic est ar.nā quotidie allegaṫ.ꝛ effect⁹ ꝯsi
stit in hoc ꝙ aut imploraṫ officiū iudicis principa
liter cōtra certā personā.ꝛ pōt ꝓcedi:li.nō ꝯte.sed
data cōtumacia partis ꝯtra quā imploraṫ dȝ ꝓce
di ad missionē ex primo ꝛ scđo đcreto:vel ad excōi
cationē:vel ad alia remedia:quēadmodū cū actio
ne intētata reus est cōtumax:aut imploraṫ cōtra
incertā personā:vt cū minoꝛ petit se restitui aduer
sus hereditatē aditā:ꝛ tūc nō est necesse ꝙ fiat con
testatio:quia nō est cum quo fiat. Et aduerte quia
gl.dicit ꝙ etiā si creditoꝛes apparerent nō est fien
da cum eis litis cōtest.quia nihil ab eis petiṫ.ꝛ sic

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Qđ vbi. Uide latissime ꝑ Alexand. in. l. finita. §. iulianus. col. xlviij. ff. de damno infe.

b ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Uerba legis. Uide Bart. i. l. solēt. col. ij. ff. de ali men. ⁊ ciba. lega. ⁊ late Decium in. d. l. si soror.

c ¶ Dignorē. Adde quod Fede. consi. xcv. sentit ꝙ sine peccato promo ueri non possit.

Anto. Franc.

¶ Ad hoc dicas ꝙ ille q̄ ē dignior sempꝫ ꝑferri mi nus digno. vt est tex. in. l. vidua. C. de nup. vbi ꝑ Cy. ⁊ Bal. q dicūt qđ ille q ē dignior dꝫ prius admitti ad eligēdū ⁊ advotū deponēdū. ⁊ vide gl. in. c. cū dilectꝰ. de ꝑōc. q̄ dixit qđ digniores debēt ꝑcedere ⁊ habere meliores ꝑb̄ēdas ꝙ̄ illi q sunt minꝰ digni. ⁊ id; dixit gl. insti. de bono. pos. in. §. aliā ꝯo. qđ digniores dn̄t sedere ⁊ poni ī al tiori loco. et vide bonū tex. in. c. de nicꝫ. iiij. dist. et in ca. illud. xvij. dist. vbi hꝫ ꝙ q prece dit ī dignitate dꝫ etiā in alijs prece dere. vn̄ credo ve ruꝫ esse ꝙ qn̄ daꝛ magis dignꝰ non possit eligi ille q est minꝰ dignus sine pctō: qꝛ semp videꝛ esse haben da rō dignitatis. l. maiorē. ff. d̄ pac. l. si longius. ff. de iudi. l. nec honor. ff. de epis. ⁊ cleri.

d ¶ Pro doctori bus. Adde qđ vo luit Roma. cōsil. cccxxxiij.

✠ Sebasti. Sapia.

e ¶ Preferēdꝰ est. de doctorib ꝰ pre ferēdis vide mul ta ꝑ Deci. in. c. cle ri. ĩ. de iud. ⁊ Fel. in. c. per tuas. ĩ. e.

✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Antiquior tpe. Qđ ātiqor sit ꝑfe rendus multa cu mulat Feli. hic. et Moder. in. l. cuꝫ qd. ff. si cer. pct. et vide qđ no. Bar. ī. l. cū pater. §. pa ter pluribꝰ. ff. de leg. ij. vbi dicit qđ antiquior ex plu ribus dn̄is tꝫ cla ues terrarum.

cum gl. transeunt Joā. and. ⁊ do. Ant. sed vt dixi Bal. tenet oppositum ī auꝛ. si oēs. ⁊ illa opi. vide tur verior. nam lꝫ nō petaꝛ aliquid a creditoribꝰ tn̄ ex quo imploraꝛ illud officiū ꝙ pōt tendere in pre iudicium creditorū: ⁊ creditores se offerunt ī iudi cio ⁊ cōtradicunt debet eis fieri litis conte. ⁊ satis videꝛ de mēte Bar. in. l. nec quicꝙ̄. in. §. vbi decre tum. ff. de offi. ꝓcon. vbi generaliter ponit an ⁊ qn̄ sit dādus libellus cū imploraꝛ iudicis officiū. Bu trig. tn̄ quē sequūtur Bar. ⁊ Bal. ī. d. auꝛ. si oēs. et in auꝛ. qui semel. C. qōo ⁊ qn̄ iud. ponebat hāc reg. a per tex. illius auꝛ. ꝙ vbi[a] non est ꝓuisum de reme dio missionis potest procedi li. nō ꝯtesta. ⁊ hāc di cebat ratione esse decidēdi in illa auꝛ. si omnes. et hāc regulā firmant Legiste qualitercunꝗ agatur in iudicio: vnde cū minor petit se restitui aduersus aditam hereditatē non pōt ibi ꝓcedi ad missionē ex primo decreto. Idem esset ꝫm hanc reg. qn̄ qs petit restitui aduersus sententiā: qđ tenuit Odof. sed hancreg. semper impugnauit do. Anto. per. c. tue. ĩ. vt lit. non conte. vbi d̄r ꝙ si nō pōt ꝓcedi ad missionem dꝫ reus cōicari. ⁊ sic nō ꝓcedit lit. non cōte. ⁊ ad illā auꝛ. si oēs. rn̄det ꝙ ibi non erat iudi cium ꝯdictorium: qꝛ nihil petebaꝛ a creditoribus nec ipsi voluerūt cōparere: ideo sine contestatione 10 ibi procediꝛ. ¶ † Cōclude ergo breuiter vltra ꝑdi cta ꝙ aut officiū iudicis imploraꝛ incidēter ⁊ non est necessaria li. conte. nec libellꝰ. aut ĩploraꝛ prin cipaliter: ⁊ tunc aut super iam liquido ita ꝙ nō est necessaria cause cognitio ⁊ nō debet fieri li. cōtest. exēplū cū filius petit alimēta a patre vel econtra: debet eñ de plano procedi. vt in. l. nec quicꝙ̄. §. de plano. ff. de offi. ꝓcon. vel cum petiꝛ executio sn̄ie a iudice qui iudicauit: aut petiꝛ sup non liquido: et tunc aut aduersarius est certꝰ ⁊ presens ⁊ debet fie ri cōtestatio ⁊ libellus offerri: exēplū cū petitur re stitutio in integrum aduersus ꝯctum. ⁊ de hoc est tex. hic. Aut aduersarius est absens ⁊ certꝰ ⁊ tūc si aliqđ petiꝛ dari vel fieri in preiudicium partis vꝉ a parte dꝫ fieri cōtestatio: vt hic in glo. Aut non pe titur aliquid dari vel fieri. exemplū cū minor vult abstinere ab hereditate adita: ⁊ pōt procedi li. nō conte. vt in. d. auꝛ. si omnes. Item cum aduersariꝰ est incertus. vt. in. d. auꝛ. Qn̄ aūt competat iudicis officiū: vide qđ dico in. c. sepe. de resti. spo. plene. ꝑ Legistas in. l. vnica. C. de condi. ex lege. ⁊ ꝑ Cy. in. l. ex placito. C. de re. ꝑmu. ⁊ dic breuiter ꝙ cū verba b legis[b] referunꝛ ad iudicē cōpetit ipsius iudicis of ficiū. ⁊ ad hoc gl. iūcto tex. in. l. si soror. C. de colla.

¶ De maioritate ⁊ obedientia. Rubrica.

¶ Quia ministrorū ⁊ iudicuꝫ de quibus. ꝯ. ꝓuisum est: alij sunt maiores: alij minores: nec aliter possit ecclesia vniuersalis: seu status vniuersi consistere. de quo vide pulchruꝫ tex. in. c. ad hoc. lxxxix. dist. ideo competenti ordine hic subditur de ipsoꝝ ma ioritate ⁊ obedientia impendēda.

1 ☞ Preferendi sunt ceteris paribus primo ordi nati. ⁊ nu. 3.

2 Preeminētia in canonicis vel alijs quid operetur vide per totum.

4 Officiales si sunt simul extracti: quis eoꝝ preferꝛ.

5 Concorditer dicitur id fieri ꝙ fit nemine discrepā te: lꝫ aliquando dicatur illud qđ fit a maiori parte.

1 Cum certum. † Bre ue ē: vꝉ ꝑ alia v̄ba pōt sic summari. Prius ordinatꝰ ceteris paribꝰ prior ⁊ ma ior habēdꝰ est. Uel sic. In honoribꝰ reuerētialibꝰ impendēdis pōderaꝛ ceteris paribꝰ maioritas ex ꝑoritate ordinatiōis. ¶ No. ꝑmo. ꝙ etiā iter ꝑsonas ecclesiasticas ē ha bēda distictio ī honoribꝰ impendendis: nā quem admodum in celesti curia non omnes sunt pares in potestate ⁊ officio: sunt enim ibi angeli ⁊ archangeli ⁊c. ita ⁊ in ecclesia militante non oēs homines debent esse pares in potestate ⁊ officio: sed aliqui maiores et aliq mīores: ⁊ ꝫm maioritatē ⁊ minoritatē honores ⁊ munera sunt im 2 pendenda. vt in. d. c. ad hec. ⁊ in. l. honores. ff. de decu. ¶ † Sed quero ꝑ declaratione litere in quo ꝯsistat ista maioritas vel minoritas. nam tex. dicit ꝙ ille est habēdus maior q prius legitime ordinatꝰ. Sol. di cit Inno. ꝙ prioritas ꝯsistit in eo qui habebit primū locū in sedēdo. itē in scribendo prius respōdendo: sigillando: ⁊ simi. naꝫ si canonici habēt se inscribere vꝉ sigilla apponere q primo fuit ordinatus ꝑferēdꝰ est, in tellige si sunt pares in ordine. vt in. c. statuimus. ĩ. eo. idem dicit in per ceptione ꝑbende vel in collatione beneficiorū vacantiū dūmodo ꝫm eū sint merito pares. Aduerte quia hec vltima limitatio videꝛ confunde re istam literam q̄ nō ꝯsiderat meritum ꝑsone sed prioritatē ī ordina tione. Et ideo distinguo melius concordādo hic dicta Inno. ꝙ aut queriꝛ de ordinādis ⁊ ꝓmouēdis aut d̄ iam ordinatis ordinādis. Prio casu non est ꝯsideranda prioritas in tempore ordinationis, sed meritū persone: nam melior ⁊ dignior debet ꝓmoueri ⁊ non ille qui primo fuit ordinatꝰ. vt in. l. honores preall. ⁊ in eo. c. licet. viij. q. j. Nunquid auteꝫ possit quis sine peccato eligere vel promouere dignum ex quo potuit c eligere vel promouere digniorem.[c] vide bonā glo. in. d. c. lꝫ. ⁊ facit quod no. glo. ⁊ Bar. in. l. cum quidā. ff. de lega. ij. ⁊ vide quod dixi in. c. consti tutus. ĩ. de appella. sed si merita sunt paria tunc preferendus ⁊ promo uendus est primo ordinatus. vt in. c. episcoporum. lxxiiij. distinctione. 3 ¶ † Secūdo casu cū queriꝛ de iā ordinatis ordinandis: ⁊ tunc hꝫ locuꝫ ista litera vt prius ordinatus magis honoreꝛ lꝫ scđo ordinatꝰ sit suffi ciētior. ad hoc. l. j. ff. de albo scribē. no. Bartol. in. l. ij. in. §. priꝰ. ff. d̄ vul. d ⁊ pup. Et hec no. ꝑ doctoribꝰ[d] ⁊ militibꝰ ⁊ multis ꝑferendis adinuicē vel honorandis. nā data paritate in reliquis primo ꝓmotꝰ ꝑferendus e est.[e] intellige nisi posterius ordinatus habuerit dignitatem a principe: quia tunc data in ceteris paritate preferendꝰ est ille qui habuit digni 4 tatem a ꝑncipe. vt in. c. per tuas. ĩ. e. ⁊ ī. l. si. ff. de albo scribē. ¶ † Quid autem si non est dare prioritatē in tpe ordinationis. pone exēplū in ab stractis simul ad idē officiū etiā in ciuibus qui de presenti non sunt in aliquo ordine vel officio. recurrēdū est ad tex. no. in. d. l. j. de albo scri. vt ille q functꝰ est maioribus officijs vel beneficijs ꝑferatur: vel si pluries assumptꝰ fuit ad honores ciuitatis ⁊ data paritate ꝑferendus est anti f quior tēpore[f] itē is qui habet filios ꝑferendus est nō habēti. tex. est no. l. in albo. ⁊ ibi per Bar. C. de decu. lib. x. ⁊ hoc no. Nam ꝫm ꝑdicta opor tet distinguere ⁊ limitare scripta per doc. item ꝫm In. consistit maiori tas ista nam facta electione de ꝑlato iste antiquior dꝫ solēniter eligere personā nominatā ī scrutinio. itē vacante ecclesia abbate seu preposito iste qui est antiquior in ordinatione hꝫ conuocare capitulū ⁊ ceteri te nentur venire ad ipsius vocationē nō tn̄ per hoc exercebit iste iurisdi tionem in alios nisi hoc habeat cōsuetudo. vn̄ nō poterit punire nō ve nientes neqꝫ poterit facere ꝯctus nomine ecclesie nec agere. qꝛ per istaꝫ prioritatē non est ꝑlatus ecclesie. sed hꝫ istaꝫ maioritatē in honoribꝰ ⁊ in istis maioritatibꝰ. habebit tn̄ hec vocatio ad capitulum ꝑ istū factaꝫ hūc effectū: qꝛ potestas residebit penes veniētes: ⁊ sic facit absentes cō tumaces. Ad idē vide ꝙ not. idem Inno. in. c. ij. de no. ope. nun. et pro cedunt nisi in collegio sit alius ad quē de iure vꝉ de ꝯsuetudine spectet cōuocatio capituli. ⁊ not. bene hec dicta Inno. quia quotidie alleganꝛ. ⁊ sequiꝛ Bar. in. d. l. j. dicit Inno. ꝙ vbi opus est ꝯgregare collegiū po terit ordinarius vel delegatus in cā cōpellere istū ad quē spectat cōgre gatio collegij vt collegiū ꝯgreget. Et ex hoc habes sumere practicā q̄li ter sit ꝓcedendū cū collegiū est citandū. nā pōt cōpelli iste vt cōgreget. ⁊ vide gloss. no. in. c. si capitulo. de conces. ꝑben. lib. vj. ¶ In gloss. fi. no ta duo ex glo. primo ꝙ actio qn̄qꝫ sonat in factū ⁊ nō in ius. ⁊ vide glo. 5 ⁊ qđ dixi in. c. j. de ꝯsti. ¶ † Scđo no. iuncto tex. ꝙ illud qđ fit a maiori parte collegij dicitur factū ꝯcorditer. ⁊ hoc no. do. Ant. hic sed nō pro cedit inspecta vera ⁊ propria significatione vocabuli. nam illud d̄r fieri cōcorditer qđ fit nemine discrepāte. vt no. glo. in cle. ne romani. de elec. ⁊. c. cupientes. eo. ti. li. vj. ⁊ videꝛ tex. in. c. quorūdam. eod. tit. ⁊ libr. hoc etiā habet etymologia vocabuli. nam dicuntur aliqui ꝯcordes qui sunt vnius cordis a con qđ est simul. ⁊ ad istū tex. dicit ꝙ ꝓcedit propter sub iectam materiā: qꝛ id qđ fit a maiori parte fingitur factū ab omnibus vt in. c. j. de his que fiunt a maio. par. capi.

1 ☞ Clerici de iure diuino sunt exempti a potestate imperatoris.

2 Papa non posset clericos subijcere potestati laicali.

3 Clericus non tenetur in aliquo obedire laicis nisi sint feudatarij ipso rum.

4 Mortis appellatione venit excommunicatio.

Si quis. Ueniens ꝯ decretū vꝉ ꝯstitutionē ep̄iꝫ ex cōicari. ꝑmo dictū. scđo corroborat per vnaꝫ autoritatē. ibi: in li. regū. tertio ꝑ aliā ibi. et ī ꝯcilio. ¶ Not. j. ꝙ veniēs ꝯ mādatū superioris peccat mortaliꝛ: nā pt excōica ri vt ꝑ pꝫ. excōicatio aūt nō ferꝛ nisi ꝑ mortali. xj. q. iij. ī. c. nemo. ⁊. c. nul lus. ¶ Scđo no. ꝙ ep̄s pōt facere decretū. ⁊ pōt tex. itelligi d̄ ꝯstitutiōe potest etiā statutuꝫ facere in sua diocesi. vt in. c. ij. de con. lib. vj. dicit tn̄ glo. hic quā no. ꝙ sup maioribꝰ negotijs non pōt statuere. ⁊ habes cōsi miles glo.

¶ Subijcere. Adde Ro.sing.suis.fo.6.
Zacharias. ¶ Adde ꝙ debuit alleg. Ro.sing.suo.ccccxvi.incip.sed an pōt papa.cui adde ipsummet in.l.si vero.ff.so.ma.Feli.in.c.eccl'ia scte marie.col.iij.in pn.Old.ꝯsi.lxxxiij.⁊ ꝙ no.postremo i apost.ad istū in alle.c.eccl'ia scte marie i apostil.meis post alios in Vsi.laici. s. de cōsti.

cōmissa.no.Ang.in aut.vt iudi.sine quoquo suf.§.si qs.⁊.§.illud. col.ij. ⁊ de violentia illata subdito.l.iubemus.⁊ ibi Sali.C.ad.l.iul.repe.⁊ si qd cōtra iurisditionē superioris faciat. Bal.in.l.si appellatione. C. de app.⁊ Ale.in prealle.l.pars lr̄arum.in ciuilibꝰ vero pōt ꝑ debitis alibi cōtractis ⁊ tpalis ⁊ ꝑpetuus offō durante cōueniri.ita no.Ange.i.l.

¶ Feudū. Adde Old.ꝯsi.xvij.
✝ Sebasti. Sapia.
¶ Non obediēs. vide Ant.de but. in.c.nā ꝯcupiscētiā.de constit.vbi videt velle ꝙ non sit in ptāte principis secularis ligare ad pctm̄ mortale ⁊ de pena cōtemnentis mandatum legis pulchre ponit Bal. in.l.legis virtus. ff.de legi.
✝ Sebasti. Sapia.
¶ Durante officio. Vide ad hec latissime ꝑ Moder.in.l.principalibus.ff.si cer.pe. Bal.in.l.nisi finita.ff.de tute.⁊ ratio.distra.Car.in c.venerabilis.co. vij.ꝫ.de iud.Pet. de anc.in.c.statutū.§.cū vero.ver. incidēter querit. de rescrip.lib.vj.
Zacharias.
¶ Sine administratiōe. Erit igitur tibi firma cōclusio vt scias an ⁊ quando officialis officio durante conueniatur ꝙ officialis dignitatem habēs sine administratiōe officio durāte de quibuscūqꝫ pōt cōueniri. Bar.in.l.nec magistratibꝰ.ff.ð inui.nisi forte habeat ius carcerādi fm Bar.i.l.de pupillo.§.si quis ipsi.ff.ð oper.no.nun.idē in perpetuis. vt no. Bar. i alle.§.si qs ipi.⁊ in.l.j.ff.de offi.ꝑcu.cesa.⁊ in.l.ij.§. qbus.⁊.§.fin.⁊ in l.ciuitas.ff.qð cuiusqꝫ vni.no.ideꝫ si eēt ad bn̄placitū principis: qꝛ ꝑpetuo equiparat no. Bar.ibidē et Alex.i.l.ꝑs literarum.ff.de iudi.facit.c.si delegatꝰ. ff.ð off.dele.li.vj. si gratiose. de rescrip.eo.li.⁊ gl.in cle.ij.e.tit. tpales vo nō cōueniunt nisi ꝑ furto barateria ⁊ simonia ꝑ officio obtinēdo

miles gl.iij.dist.§.porro.⁊.xviij.di.in sum.⁊ itelli ge de maioribꝰ non reseruatis pape:vt in.c.maiores.de bap.⁊ qð not.in.c.qð translationem.de offi.le. ¶ 1 †Sed q̄ro qs eximit clericos a ptāte imperatoris.vr̄ enim ꝙ oēs debēt esse subiecti pncipi seculari:qꝛ in orbe debet esse vnus pnceps.vij.q.j. in apibus.Solu.dicit Laurē.ꝙ papa eos exemit de cōsensu iperatoris.xj.q.j.in.c.iiij.Tan.dicit ꝙ sunt exēpti lege diuina.alle.bo.tex.i.c.si iperator xcvj.di.vide ibi bo.gl.Dicūt ēt Inno.⁊ Hosti.ꝙ cū clerici sint res spūales:qꝛ trāstulerūt corpus et animā ad seruitiū dei.xij.q.j.duo sunt.dignū est vt nō subijciant ꝯstitutiōibus laicoꝝ ⁊ iō papa iure suo potuit eos eximere a ptāte iperatoris.precedens opi.plus mihi placet.⁊ vide bo.text.iuncta gl.in v.diuino.ꝫ.de censi.c.q̄q̄.li.vj.⁊ i nouo testō nō dꝫ esse aliqua discrepatio:qꝛ xp̄s ꝑfecit Petrū oibꝰ hoibꝰ.imperator aūt preficit solū rebus secularibus:vt in.c.solite.ꝫ.e. ¶ 2 †Et not.ꝙ dixi ꝙ de iure diuino clerici sunt exēpti a ptāte iudicis secularis.ex quo sequit ꝙ papa nō posset eos subijcere[a] imperatori:qꝛ non pt ꝯ ius diuinū. xxv. q.j. sūt qdā.Itē ꝑsupposito ꝙ essent exēpti ab eccl'ia nō posset papa eos subijcete iperatori: qꝛ decoloraret status vniuersalis eccl'ie:ꝙ papa facere non pōt.j.q.vij.⁊ si illa.no.glo.in.c.lr̄as.de restit. spo. ¶ 3 †In gl.pe.ibi.i.pape.no.glo.iuncto tex.ꝙ papa pōt appellari pnceps.itē ⁊ impator.qn̄qꝫ appellat pontifex.⁊ hoc voluit dicere gl.dū dicit sic econuerso.Et in fi.gl.intellige hoc:qn̄ clericus hꝫ tēporalia ab imperatore in feudū:secus aūt si clericus possidet tpalia sed non hꝫ ea in feudū[b] a seculari.tūc eīn non subijcit pncipi seculari.nā propter illa bona temporalia nō tenetur ei obedire: vt in.c.nouerint.x.q.j.not.Inno.ꝫ.eo.in.c.solite. ¶ 4 †In gl.vlti.ibi.vel morte.s.eterna:vel dic moriat.i.excōicetur.nam i iure canonico mors capit pro excōicatione vt in.c.ꝑ venerabileꝫ.qui fil.sint legi.vbi bo.tex.vel dic ꝙ hic allegatur illa autoritas q̄ habetur in libro Regum.in.c.xiij.ad fi.similitudinarie.vt quemadmodum non obediens pncipi seculari morte perire dꝫ vt ibi. ita nō obediens iudici ecclesiastico dꝫ mori spiritualiter scꝫ per excommunicationem:vt ptꝫ in prin.⁊ in fi. c. Et ex hoc not.ꝙ non obediens[c] principi seculari peccat mortaliter ⁊ posset iudex ecclesiasticus ad petitionem iudicis secularis illū inobedientem excōicare:vt dixi in.c.j.s.de offi.ordi.

☞ 1 Iniuria fit alicui cuius verbo credi debebat si ab eo exigitur scriptura.
Carcerandus iniuriatur si non admittitur ad fideiussores.
Fideiussor idoneus si recusatur pōt agere actione iniuriarum.
2 Promittens aliquid nō tenetur super eo scripturam facere.
3 Officialis an possit conueniri tam ciuiliter q̄ criminaliter donec est in officio.
Comites palatini an veniāt appellatiōe comitū.

Legebatur. Clericus administratione carens non tenet ad iuramentū obedientie vel ad faciendum scripturā sup ea. ⁊ pōt tex.iste itelligi dupliciter.Primo ꝙ iste frater atticus scripturā de obediētia prestanda epō noīe ꝑprio scripsit.Scdō potest intelligi qð scripsit in ꝑsona alterius ⁊ non est vis qs intellectus teneat:sensus eīn litere est ꝙ clericus non habēs curā animarum nō tenet promittere epō obediētiam ꝑ scripture confectionē vel per iuramēti interpositionē:sed satis est verbo obedientiā ꝓmittere:⁊ hoc intēdit litera iuncta gl.j. ¶ Casus literalis. Quidā electus fuit in ꝑlatū alicuius ecclesie ⁊ confirmatus: qdā frater atticus nomine absens erat hec audiēs statim venit ⁊ voluit facere obedientiā sed prelatus volebat ꝙ ipse ꝑ scripturam obligaret ad obedientiā ꝑstandā:⁊ sic scripsit ⁊ spopondit frater atticus.prelatus iste significauit hoc dn̄o pape qualiter frater atticus scripserat.Rn̄dit ei papa dicens ꝙ in lr̄is illis signū ꝓdebat iniurie qꝛ non fuit necesse vt obligaret scripto qui obediētiam suam sponte exhibuit. Ber.

¶ 1 †No.j.ꝙ iniuria fit ei cuius v̄bo credi dꝫ si ab eo exigit scriptura:sicut in sim̄ dicit ꝙ iniuria fit ei qui ducit ad carceres si non admittit ꝑstans idoneos fideiussores.sic etiā iniuria fit fideiussori idoneo si nō admittit vt idoneus.vt i.l.si vero.§.j.ff. qui satis.cog.⁊ limita primū dictū vt hr̄ in.c.si clericos.de sen.ex.li.vj.vt legi.⁊ no.in.l.j.ff.de custo.reo. ¶ 2 †Not.ij.ꝙ obligatus ad aliqd promittendum non tenetur sup eo scripturā facere. ¶ Not. iij.ibi ꝓdebat iniurie:qð superior qn̄qꝫ facit iniuria subdito:ex quo sequit qð conueniri pōt actione iniuriarū.pro hoc.l.nec magistratibꝰ.ff.de iniur. ¶ 3 †Et hinc sumpta occasiōe doct.hic instāt: nunqd durante officio[d] possit iudex conueniri de delicto.⁊ distingue latius ⁊ clarius ꝙ quidā sunt habentes dignitatē sine administratiōe[e]: vt sunt isti q vocant comites palatini sine aliquo comitatu qui tn̄ abusiue dicunt comites.nam proprie comes est ille qui inuestitus est de comitatu.vt in.c. j.qs dicatur dux vel comes.colla.x.⁊ ibi hoc not. Bal.facit.c.significauit.de rescrip. Ex quo infert qð in dispositione restringibili appellatiōe comitum nō veniunt isti.ꝙ bn̄ no.⁊ isti tales pn̄t semp conueniri:vt in.l.ij.C.vbi sena.vel cla.no. Bar.in d.l.nec magistratibus.quidam sunt habentes dignitatem cū administratione ⁊ aut delinquūt in officio ⁊ pn̄t cōueniri durāte officio ⁊ postea vt i l.iubemus.C.ad.l.iuliā repe.⁊ in aut.vt iudi.sine quoquo suffra.in.§.necessitatem.aut delinquunt extra offm̄:⁊ si sunt iudices inferiores: vtputa habentes simplicē iurisditionē ⁊ pn̄t cōueniri etiam durante officio:vt in.d.l.nec magistratibꝰ.in fin. aut sunt iudices maiores ⁊ si sunt ꝑpetui pn̄t conueniri.nā alias eorū delicta remanerent impunita ⁊ iniuriā ⁊ damnū passi nimiū lederentur:cum crimina morte extinguātur.xxxiij.di.quorundaꝫ. ⁊ in.l.j.⁊.ij.C.si re.vel ac.mor.fue.⁊ ꝓbatur in.c.si clericus aduersus.xj.q.j.⁊ in.c.sacro.ꝫ.de sen.exc. ⁊.x.q.iij.c.qꝛ cognouimus.⁊ in.c.conquerente.de resti.spo.cum simi.in quibus patet epm̄ posse cōueniri etiā ꝑ subditū proprium durāte dignitate nec est necesse petere licētiam a principe ꝓut quidam hic scripserunt allegantes.l.cū vero.ff.de fideic.lib.q̄ non probat:aut sunt temporales ⁊ nō pn̄t regulariter cōueniri[f] durante offō. vt in.d.l. nec magistratibꝰ.⁊ i.l.pars lr̄arū.ff.de iu.⁊.ij.qð.j. prohibent.cōpellunt tn̄ prestare cautionem de rn̄dendo deposito officio.vt in.l.si adulteriū.in fin. ff.de adul.no.gl.in.d.c.ꝓhibentur.si tn̄ actio est tēpore peritura compellunt suscipere iudiciū vsqꝫ ad contestationē litis.vt in.l.senatus.in fin. ff. de offi.presi.⁊ no.gloss.in.d.l.nec magistratibus.Ex predictis habes an ⁊ qn̄ iudices seu dignitatē habentes possunt in ius vocari. ¶ In gl.j.in fi. no. glo.⁊ dicunt hic docto.qð si clericus ꝑmo fuit rebellis in obediēdo potest cōpelli prestare iusiurādum.idē si primo fuit excōicatus.vt in.c.cū in ecclesijs.ꝫ.eo.⁊ de sen.exc.c.cum desideres. dicit tn̄, Hoff.inspiciendam fore consuetudinem.sꝫ Hos. dicit valere consuetudinem:vt non habentes curam iurent vel aliter promittant:sed consuetudo non valet vt clericis cōmittatur cura sine iuramēto ne disrumpatur neruus ecclesiastice discipline. pro hoc.c.significasti.de elect.⁊ in ca.cum inter.de consue.⁊ no.hoc dictum:licet iudicio meo posset impugnari:quia cū hoc sit de iure positiuo satis

ij.C.de admi.tut. ⁊ Bar.⁊ doc.i sepe alleg.l.ꝑs lr̄arum.⁊ ibi est bo.tex.ff.de iudi.
Anto.Francis.
¶ An officialis durante offō possit conueniri. vid Bar.i.l.libertus. in.§.in qðibꝰ.ff. ad municipa.vbi ponit an ⁊ quando officialis delinquēs possit remoueri ab offō.et adde ꝙ officialis nimis crudelis pōt remoueri vt hr̄ ꝑ Guil.de cu.⁊ bar. i.l.j.de his q sunt sui vel alie.iur.et adde ꝙ officialis ex cl'pa negligēs pt remoueri a suo supiore: vt est gl. i.l.ij.i.§. miles.ff. de isa.⁊ hr̄ i aut. de defen.ciui.§.j tantum.⁊ addō qð officialis remotꝰ sua culpa nō pōt ad illud offm̄ amplius redire. vt i aut.de ar.in prin. ⁊ i.l.j.C.si q̄cūqꝫ ꝑdi.po.⁊ habet ꝑ alex.in.l.cassius. ff.de sena.⁊ in.l.j. C.si rec.prouin.⁊ tene mēti ꝙ officialis de male gestis ꝑ eū syndicat in fi.officij quādo est tpalis: vt hic dr̄:ꝑpetuus autē pōt qn̄cunqꝫ syndicari per suuꝫ superiorem.de quo vide ꝑ Bald.in.l. nisi finita.in.§.cū furiosi.de tute.et ratio.dis.Et tenemēti ꝙ officialis tenet pro barataria ⁊ punit etiam durāte officio vt habetur in.l.iudices.C.de digni.libro.xij.et eodem modo etiam possunt puniri ꝓ furto durāte officio: vt ibi habetur et in locis prealleg.
¶ Conueniri. ad de Ro.ꝯs.ccccxv.

posset induci consuetudo in cõtrariũ maxime vbi est cõsuetudo ꝙ clerici fideliter obediãt epõ. ⁊ cõsuetudo videt̃ tunc rõnabilis ne iuramenta prestent̃ sine necessitate: vt in. c. ⁊ si christus. de iureiur. vnde hodie hoc iuramẽtum non est in vsu nec simplex promissio obedientie. qđ forte processit propter rationem prealleg.

1 ☞ Epũs in diocesi sua est maior quocunq̃ principe seculari illius diocesis: vide. ĩ. c. solite. nu. 7.
2 Discipulus debet tueri ⁊ defendere opinionem magistri sui.
3 Reges an possint eligere confessorem.
4 Reges tenentur ad decimas prediales ⁊ personales.

Omnes. Breue est: vl pt sic summari p alia verba. Ab oĩbus de dioceſi obediendum est epõ. ¶ † No. j. ibi: oẽs principes: ꝙ quãtuncũq̃ sit pnceps maximus tenet̃ nihilominus epõ loci obedire in spectantib⁹ ad officiũ suũ. nã pondera illã dictionẽ vniuersalẽ: oẽs: ex qua infert̃ ꝙ etiã ĩperator subiect⁹ est epõ loci. nullus ergo pnceps exẽptus est a iurisditiõe epoꝝ de iure cõi. vñ Ambro. epũs excõicauit imperatorẽ vt in. c. duo. xcvj. dist. Et ex hoc infert̃ ꝙ epũs in sua dioceſi dꝫ pcedere pncipẽ secularẽ quantũcũq̃ maximũ cuꝫ ipẽ habeat in eũ iurisditionẽ ⁊ nõ ecõtra. Itẽ epũs preest spũalibus ⁊ aĩabus. Princeps vero secularis preest tpalib⁹ ⁊ corporibus q̃ sunt priorib⁹ inferiora. xij. q. j. c. pcipimus. ⁊. ĩ. eo. solite. nã tanto qs maior est quãto dignioribꝰ ⁊ melioribꝰ preest. vt in auk. de defen. ciui. in pn. ⁊. ĩ. e. solite. ¶ † No. ij. intelligẽdo qđ iste clemẽs de quo in suprascriptiõe fuit discipulus petri: ꝙ discipulus[a] dꝫ recitare ⁊ defendere opi. magistri sui ſm Io. and. de quo vide bo. tex. cũ gl. xxiiij. qđ. j. in. c. cũ beatissimus. legi. ⁊ not. in. l. qualẽ. cũ. l. seq. ff. de arbi. ꝙ intellige si opi. est vera. nã iuxta philosophũ. magis est amicandũ veritati q̃ magistro. dixit enim de Platone. amicus Plato: ſꝫ magis amica vitas. ⁊ vide ad materiã istius tex. bo. tex. in. c. si aũt. xi. q. iij. ¶ † In gl. not. hãc gl. ex qua potes decidere cui de iure tenet̃ rex ꝯfiteri: si eñ residẽtia sua eẽt intra certã parochiã: tũc est de illa parochia ⁊ tenet̃ ꝯfiteri presbytero parochiali. ſꝫ hodie cõiter habeãt reges ex pũilegio vt possint sibi eligere cõfessores. ſꝫ de iure est ꝙ dixi: vt in. c. oĩs vtriusq̃ sexus. de pe. ⁊ remis. q gdẽ tex. cum gñaliter loquat̃ hꝫ in qbuscũq̃ hoĩb⁹. si vero residẽtia nõ est intra certã parochiã tũc tenet̃ ꝯfiteri epõ. ⁊ ideꝫ dic de quolibet q nõ est itra parochiã. arg. bo. in. c. qm̃. ĩ. de deci. facit qđ not. Host. in. c. conquerente. š. de offi. ord. ¶ † Not. j. ex gl. ꝙ reges tenẽtur soluere decimas personales ⁊ prediales. Et pro si. gl. vide tex. in. c. cũ quis. §. ij. de sepultu. lib. vj. ⁊ qđ no. gl. in. c. ad apostolice. ĩ. de decimis.

Illud. Non obedientes canonicis ĩstitutis incurrũt inobediẽtie notam. i. infamiã. ⁊ pone casum. Epũs hildesemeñ. vocatus ad aliã sedem epãlem ꝑpria autoritate se ad illã trãstulit ⁊ redargutus dicebat ꝙ fecerat p cõmodo illi⁹ ecclesie: qꝛ nisi forte trãsisset ecclesia illa fuisset passa damnum graue in tpalibus: papa vero eũ redarguit hic: qꝛ propter cõmodũ temporale non debuit venire cõtra canones disponẽtes ꝙ citra licentiam pape nõ dꝫ epũs epãtum suum dimittere vt in. c. ij. de trãsla. epis. cum si. vel forte iste epũs p suo cõmodo proprio se transtulit. ¶ No. j. ꝙ non dꝫ qs postponere spũalia tpalibus. spũalia enim sunt perpetua ⁊ concernũt animã: q̃ pretiosior est corpore. itẽ no. tex. no. ad cõmendationẽ obedientie: ⁊ facit pro cõi vulgari ꝙ melius est obedire q̃ sacrificare: ⁊ rõ est qꝛ p victimã seu sacrificium qđ fiebat in veteri testamento mactabat̃ caro aliena per obediẽtiã vero volũtas propria deprimitur. vt dicit tex. in. c. sciendũ. viij. q. j. vnde maximũ est obedientie meritum: qꝛ nihil difficilius q̃ vincere seipsum. ¶ Not. ij. ibi: inobedientie notam. ꝙ veniens cõtra canones incurrit infamiam: ⁊ potest

Sebasti. Sapia.
a ¶ Qđ discipul⁹. Hoc adeo verum est ꝙ qui imitat̃ opinionem magistri sui excusat̃ in syndicatu. vt no. abb. in. c. j. in. vij. col. de postula. p̃la. Ang. in. l. terminato. C. de fru eti. ⁊ litis expẽ. et sequitur Felin. in c. j. col. fi. š. de constitutio.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Et occasionẽ. De differẽtia inter cãm ⁊ occasionẽ vide Moder. fru. C. q admitti.
c ¶ Barbitonsor. Adde Alex. ꝯsil. cxvij.

intelligi de infamia canonica que prouenit ex omni pctõ mortali quo sublato tollitur infamia. pro quo vide quod legitur ⁊ no. vj. q. j. omnes. ⁊ seq. ⁊ quod dixi in. c. testimonium. ĩ. de testi.

1 ☞ Imperium subest sacerdotio ⁊ ei obedire tenetur.
2 Argumentum ab absurdo validum est in iure.
Sanguis phlebotomatus non venit in statutum puniens quem de sanguine.
3 Clericus nullo modo subiacet laico nisi ratione feudi habiti ab eo. 8.
4 Clerici sunt exempti a iurisditione laicorum de iure diuino.
5 Dictio tanq̃ ⁊ quasi regulariter non sunt expressiue veritatis.
6 Episcopatus an veniat appellatione dignitatis.
7 Episcopi presunt principibus temporalibus.

Solite. Est multum allegabile ⁊ hoc dicit in summa. ¶ † Imperiũ nõ preest sacerdotio; imo subest ⁊ ei obedire tenet̃. vel ſm Abbatẽ. epũs nõ dꝫ subesse principibus sed preesse. Primo ponit administrationẽ ĩperatoris ⁊ autoritatẽ q̃ mouebat̃. scđo ibi: verũ exponit illã. tertio ibi potuisses. Ad declarandũ prerogatiuã sacerdotij inducit autoritatem Hierony. quarto ibi. pterea autoritate. Genesis qnto ibi: hec aũt. cõcludit ꝯ̃ iperatorem. sexto ibi: nos aũt. se excusat ꝙ nõ increpauit: dicens ꝙ increpare poterat ⁊ hoc pbat autoritatibus. septimo ibi: vtrũ. relinquit imperatorẽ suo iudicio. ¶ Casus lr̃alis. Ponit̃ hic p gl. j. Ber. ¶ No. j. ex suprascriptiõe ꝙ imperator dr̃ illustris. idẽ dic de rege Frãcie. ĩ. de iudi. nouit. aliqui tñ appellant papã ⁊ imperatorẽ superillustres. vt no. in. l. j. ff. de offi. ei⁹ dixi in. c. ꝙ sedẽ. de offi. or. ¶ Scđo nota differentiã inter cãm ⁊ occasionẽ[b] nam cã ſm Host. infert suũ causatũ. occasio vero non. Itẽ cã ꝯsistit in iure ⁊ est rõnabilis: occasio vero in facto ⁊ est irrationabilis. vñ Prouerbi. xviij. occasionẽ q̃rit q vult discedere ab amico. est ergo occasio q̃dã illicita excusatio. Et tene mẽti ad hoc istũ tex. ¶ No. ꝙ in ĩterpretatione cuiuscunq̃ scripture seu cuiuscunq̃ dispositiõis tria sunt attendẽda: psona. s. loquẽs ⁊ illius cui loquit̃ ⁊ vis locutionis. ex qualitate ergo psonarũ colligit̃ mens disponẽtis. ¶ † Not. iiij. ibi: sequeret̃ ex hoc. ꝙ valet arg. ab absurdo: sic in. c. ex ore. de priuil. idẽ si sequit̃ aliq̃ inhumanitas. vt. l. furti. §. pactus. ff. de his q no. infa. dꝫ ergo ista dispositio intelligi vt nulla sequat̃ inhumanitas nulla absurditas: ⁊ p his euitãdis. restringẽda est gñalis dispositio: ⁊ facit hoc ad decisionem ei⁹ qõnis de qua p Bar. in. l. oẽs ppl'i. ff. de iusti. ⁊ iur. dicit statutũ quicũq̃ extraxerit sanguinẽ in platea puniat̃ tali pena: barbitonsor[c] q dã si extraxerit sanguinẽ phlebotomiã faciẽdo: nunqd incideri in statutũ: certe ex gñalitate verboꝝ dicendũ est ꝙ inciderit: sed restringẽda est hec gñalitas qꝛ absurdũ ⁊ inhumanũ est dicere ꝯ̃riũ. ¶ No. v. ꝙ seruus dr̃ humana creatura: sic arguit hic papa: nam autoritas Petri hꝫ vt clerici debeãt esse subditi omni humane creature: si eñ illa autoritas intelligeret̃ gñaliter sequeret̃ absurdũ. s. ꝙ etiã seru⁹ cũ sit humana creatura haberet ĩperiũ ĩ clericos. ¶ † No. vj. ꝙ ĩperator est supra illos clericos q ab eo tenent tpalia ⁊ intellige de habẽtib⁹ tẽporalia in feuduꝫ. nã rõne feudi cõpetit iurisditio etiã in clericos. vt in. c. verũ. de fo. cõpe. secus aũt si clericus hꝫ tpalia sed nõ in feudũ: illa eñ non subijciunt̃ imperatori sed sequunt̃ psonã ⁊ forũ ipsoꝝ clericoꝝ vt in. c. nouerint. x. q. j. ⁊ in. c. aduersus. ⁊ in. c. nõ minus. ĩ. de immu. ecc. ⁊ hoc in effectu voluit Inn. hic ꝙ no. ¶ † Not. ibi: põtifex in spũalib⁹: ꝙ de iure diuino papa ⁊ nõ ĩperator preest spũalibus. Ex quo infert̃ ꝙ clerici sunt de iure diuino exẽpti ab imperatore cũ sint res spũales: eo eñ ipso ꝙ qs ordinatur in clericum efficit̃ res sacra ⁊ trãsfert̃ in sortẽ dñi. xij. q. j. cui portio. ⁊ sic ipso facto eximit̃ a ptãte impatoris: qnimo nulla dignitas secularis sĩlis est sacerdotio. vt dicit tex. in. c. duo. xcvj. dist. sed vilescit hodie dignitas clericatus propter numerositatem. vt dicit tex. in. c. legimus. xciij. dist. olim aũt qꝛ non oẽs indistincte pmouebantur erant in maximo honore. ¶ No. vij. vnũ modũ cognoscendi maioritatẽ dignitatis ⁊ officij. nam quanto qs melioribus preest tanto maior est cẽsendus. sic arguit hic papa. nã pontifex preest spũalibus: rex vero tpalibus: ſꝫ spiritualia sunt temporalibus digniora: ergo põtifex est maior rege: qꝛ maioribus ⁊ dignioribꝰ rebus preest. qđ no. ⁊ idẽ innuit tex. in auk. de defen. ciui. in pn. ¶ No. ibi: sup bonos ⁊ malos: ꝙ nõ solũ mali ſꝫ ẽt boni sunt sub iurisditione superioris: ⁊ hoc etiã pbatur in autoritate Pet. subditi estote ⁊c. nam scribebat oĩb⁹ indifferenter: ꝙ ergo dr̃ ꝙ lex non est imposita iusto vt. c. ſꝫ. de reg. xix. q. ij. due sunt. debet intelligi de lege peccati. non aũt de lege iurisditionis. Fatendũ tñ est ꝙ exercitiũ iurisditionis non cõpetit ꝯ̃ bonos: vñ si non esset pctm̃ non oporteret hr̃e superiorẽ ſꝫ oẽs humanitus essent equales. vt in. c. de ꝯstantinopolitana. xxij. dist. vide ad predicta bo. glo. in cle. ad nostrũ de here. p Inn. ĩ. c. pastoralis. š. de offi. or. ¶ † No. ibi: tanq̃ precellenti. iuncta gl. p significato istius dictionis tanq̃. nã ꝑprie non est veritatis expressiua sed improprie: sic dictio q̃si vt hr̃ in euãgelio: q̃si vnigeniti a patre ⁊c. denotat eñ ibi veritatem ⁊ non similitudinẽ. de quo vide qđ not. in. c. prout. de dolo ⁊ contu. ¶ Not. ibi: sacerdotali prosapia descendẽti: ꝙ olim erat honorabile descẽdere ex ꝓsapia sacerdotum: hodie vero reputat̃ ignominiosum. ⁊ hoc ꝑpter prohibitionem ecclesie coitus sacerdotalis est damnatus. xxxi. ⁊. ij. dist. p totũ. ⁊. š. de fil. pſby. p totum. ¶ Itẽ not. ibi cõstitui te sup gentes ⁊c. ꝙ non est absonũ vt sacerdotiũ presit in temporalibus

poralibꝰ:nã vt vides in veteri testõ deus ꝑfecit Hieremiam
sacerdotē sup gentē ꝛ regna.ꝛ vide ad materiã qđ no.Jnn.in
c.lꝫ ex suscepto.de fo.ꝯpe.¶No.ibi:propter deũ:ꝙ merito-
rium est illũ recognoscere in superiorē ꝛ maiorē qui nõ est.est
enim tertius gradus humilitatis subĳcere se minori.de quo
6 vide bo.gl.in cle.j.de relig.do.¶†Not.ibi:duas instituit di
gnitates:ꝙ papa ꝛ imperator dñr hře dignitatem:ꝛ sic pa-
patus est dignitas.ꝛ hoc verũ late sumpto,vocabulo:nã pro
prie est dignitatũ culmen.ꝛ idē dr in epatu.vt in.c.venerabi-
lis.de ꝑbē.ꝛ dic ꝙ in dispositiõe restringibili appellatione di
gnitatis non venit epatus.gl.est no.ꝛ menti tenenda in.c.ĳ.
de ꝑbē.li.vj.¶Not.ibi i sinistra pte sedere:ꝙ pars dextra est
a honorabilior:in hoc tñ standũ est loci ꝯsuetudini.[a] ¶†No.
7 ibi:sicut debēt reuerenter assurgant:ꝙ reges ꝛ principes de
bent assurgere in aduentũ epoꝝ ꝛ eis iuxta se venerabilem se
dem assignare.ꝛ ex his verbis venerabilē sedē dicit Jo. and.
ꝙ prelati sunt ponendi ad ptē dextrã:seculares vero princi-
pes ad sinistrã.¶No.ibi:potuissemus tñ ꝙ papa pt rõnabi
liter increpare iperatorē ꝛ alios principes seculares.ꝛ nimi-
rum:nam pōt eos ex cã deponere.vt i.c.alius.xv.q.vj.ꝛ in.c.
ad apostolice.de re iudi.lib.vj.¶No.ibi:nõ distinguens:qđ
nemo pōt dicere se alienũ ab ouili ecclesie:oĩs ergo creatura
subiecta est ecclesie.de quo vide p Jnn.in.c.qđ super his.de
voto.¶Ultimo no.ibi:nihil excipiēs q dixit quodcũqꝫ:qđ
ṽba gñalia gñaliter sunt intelligēda:ꝛ vbi lex nõ excipit nec
distinguit nec nos debemꝰ excipere vł distinguere:ꝛ ad hoc
quotidie allegaŕ iste tex.sıře hř in.c.si romanoꝝ.xix.dist.ꝛ in
c.qđ si dormierit.xxxj.q.j.Qđ intellige nisi subsit aliq̃ cã re-
stringendi vt si sequereŕ absurdũ vel aliqua inhumanitas:vt
ꝫ.dixi.vel oporteret ꝑpter aliam legē restrictionez facere:vt
8 in.c.cũ dilectus.de ꝯsue.ꝛ in.l.ĳ.C.de noxa.¶†Jn gl.in ver.
ab eo suscipiunt.in si.supple hodie.li.vj.ꝛ dic clarius q̃ gl.ꝙ
aut eps vel alius prelatus cognoscit de tēporalibus ꝛ feuda
libus ꝛ tunc appellãdũ est ad dñm feudi siue sit ecclesiasticus
siue secularis.vt in.c.ex trãsmissa.de foro cōp.vide tex.iũcta
gl.in.c.romana.§.oꝫ.allega.in gl.no.in.c.ceterũ.de iudi.Aut
bona ista temporalia non sunt feudalia:ꝛ tunc debet appel-
lari ad proximum superiorem ecclesiasticũ:vt in.d.§.debet.
¶Jn gl.in ver.tanq̃.no.hanc glo.vt diligenter ponderetur
quodlibet verbũ positũ in dispositione.nã vbi verba pñt ali
b quid operari semper debemus intelligere vt aliqd operenŕ[b]
vt in.c.si papa.de priuil.li.vj.ꝛ in.l.si qñ.C.de inoff.test. Glo.
tñ in si.op.de.l.nõ recte.C.de fideius.vbi dr ꝙ si duo fideiusse
runt insolidũ non operaŕ vt verbũ sonat.simile hř in.c.si duo
de ꝓcur.li.vj.sed dic ꝙ regulariter ꝓcedit primuz dictũ.qñqꝫ
vero non pñt verba operari ex toto ſm propriuz significatũ.
aut ꝑpter legis ordinationē:vt qꝛ verba qñqꝫ ponunŕ causa
dubitationis tollende cũ tacite insint.vt in.l.qui mutuam.ff.
man.si ergo fieri pōt semp debent operari.¶Jn glo.in ver.
inter solē ꝛ lunã.ibi:quindecies.alia litera hꝫ quadragesies:
ꝛ ſm Host.nulla istarũ procedit ſm cōputationez gl.qꝛ si ter
ra est maior luna septies:sol aũt maior luna octies:ergo sol ē
maior octies septies.ꝛ sic.lvj.vicibus.nam octo vicibꝰ.vĳ.cõ
stituunt.lxvj.Alĳ aliter dicunt:hec tñ vt dicit Jo.an.ꝛ bene
relinquenda sunt astrologis.Potest tñ litera habere aliũ in
tellectũ vt sicut est dña inter solem ꝛ lunam.ita inter impe-
ratorem ꝛ papam:sicut em̃ luna non hꝫ claritatem ex se ſꝫ re
cipit a sole,ita iperator recipit potestatē a papa.Et procedit
iste intellectus intelligendo ꝙ penes papam sit ptãs in tpa-
libus in habitu:exercitiũ vero recipit imperator a papa:de
quo vide ꝙ dixi in.c.nouit.de iudi.Jste tñ tex.pōt adduci in
contrarium:qꝛ dicit ꝙ deus instituit istas duas dignitates
imperiũ ꝛ sacerdotium:sed pōt rñderi ꝙ immediate potesta
tes iste sunt a deo:ſꝫ imperator nõ recipit immediate a deo
nam imperatores habuerũt olim imperiũ p impressionē sed
ptãs gñaliter fuit data a christo dũ dixit:quodcũqꝫ ligaueris
sup terram ꝛc.vt in tex.de quo dic vt not.in.d.c.nouit.Jtem
alia differentia:nam quemadmodum sol illuminat munduz
in nocte p lunam ita papa exercet iurisditionē p imperato-
rem in temporalibus cum ipse non possit:iste tñ similitudi-
nes sunt psuasiue ſꝫ necessario nõ cõcludunt.¶Jn gl.in ṽ.
non distinguens.ibi:q̃situm.vbi dr id qđ est legibus omissuz
non omittit religio iudicãtis.ꝛ sic innuit ꝙ iudex distingue-
re debet lꝫ lex non distinguat:sed dic vt.ꝫ.dixi ꝙ istud proce
dit vbi subest distinguendi legitima causa:vñ alibi dicit tex.
iuncta gl.ꝙ ineptum est regulam non fallere vbi ratio viget
ꝙ no.vt habetur in auŕ.vt ma.debi.seu cre.

1 ☞Honorandus est magis qui recipit potestatem a maio-
re quam a minore.

2 Ordinatus a papa,an possit per inferiorem deponi.

PEr tuas. Ordinato per papam deferŕ:
subest tñ epo:vł sic.Ordinatus
a papa nõ p hoc eximiŕ a iurisditiõe sui epi.Cõis
diuisio.scda ibi:ad quod.¶Casus literalis.Ali-
quis recepit ordinē subdiaconatus a dño pa.quesitum fuit
a papa:vtrũ per ordinē subdiaconatus subtrahatur a debi-
ta reuerentia sui epi.Rñdet papa:ꝙ ꝛ si decens sit vt illi ſm
ꝙ cõuenit inter alios subditos suos a suo epo deferaŕ:qui a
sede apost.fuerit ordinatus ꝑpterea tñ ab obediētia sui epi
non absoluiŕ.Ber.¶No.j.ibi:quãtũ cõuenit:ꝙ deferenduz
est ordinato a papa inter alios subditos quemadmodũ cõue
nientia patiŕ ꝛ non plus:vt sit sensus ſm Jo.an.ꝙ si alĳ cle-
rici eiusdem ordinis sunt in maiori dignitate vel digniores
vtiliores vel peritiores tunc non conuenit vt ordinati a pa
1 pa istis preferanŕ.ꝛ no.bñ hoc dictũ.¶†Scdo no.iũcta gl.
ꝙ inter equales ordine ꝑferendus est q recipit ordinē a ma-
iore.Facit ſm Abb.ad q̃onem de duobus fratribus militi-
bus quoꝝ vnus recipit a maiore militiam:alter a minore vt
dignior sit qui recipit a maiori.ꝛ bñ facit tex.in.l.fin.de albo
scrib.Qđ intelligit ēt si postea militiã recepit a maiori.ꝛ hoc
c innuit iste tex.dum dixit ꝙ inter alios subditos[c] prehonorã
dus est.dꝫ em̃ intelligi cũ alĳ subditi prius eundē ordinez re
ceperant ab epo:nam si postea recepissent nõ esset aliqua spe
cialitas in ordinato a papa quã specialitatem voluit induce
re iste tex.ꝛ clarius in.l.prealŕ.¶Ultimo ibi:honorauit.no-
ta qđ honor est recipere ordinem a romano pontifice.¶Jn
gl.j.ibi sedeant in meliori loco.No.bñ gl.ꝙ magis honoran
di sunt prelati exempti q̃ nõ exempti:qꝛ ex quo papa voluit
eos honorare cõferendo eis exēptionem nõ debent subditi
dedignari eos inter ceteros honorare.ꝛ vŕ cõcordare text.in
c.vt apostolice.de priuile.li.vj.vbi dr ꝙ abbates exēpti ꝑtio
sori mittra vti pñt q̃ non exempti cũ sint in synodo.Sꝫ du
bito vtrũ gl.intellexerit vt exemptus preferaŕ non exempto
primo promoto:sed videtur gl.ex precedentibus sentire qđ
sic qđ tñ non admitterem:qꝛ iura loquunŕ indistincte vt cete
ris paribus deferatur ordinatori.xvĳ.dist.in si.tene tñ men
2 ti gl.¶†Et in si.gl.concludit ergo glo.vt ordinatus a papa
non possit ab inferiori deponi:recitat tñ alios tenere contra
rium ꝛ hanc contrariam opi.sequiŕ gl.j.q.j.filium.primã ve-
ro sequuntur communiter doc.hic ꝛ in.c.cũ in distribuēdis.
de tempo.ordi.vbi plus dicit Jnn.ꝙ etiã perpetuo suspēdi
non pñt ab illo ordine p inferiorem.Jo.an.dicit ꝙ hec opi.
procedit in ordine:alia in beneficio.ꝛ forte sentit ꝙ recipiēs
beneficiũ a papa pōt illo priuari ꝑpter crimen superueniēs
qđ tenet gl.etiã in confirmato a papa in.c.j.de confir.vti.vel
inuti.Et no.hanc gl.sed in ordine vŕ velle Jo.an.vt nõ pos-
sit deponi ab inferiore.nam si non pōt ordinari per inferiorē
sine licentia pape.vt in.c.cũ in distribuendis.fortius nec de-
poni.Aduerte licet hec opi.sit equior ꝛ seruãda esset ꝑpter
reuerentiã romani pontificis:alia tñ vŕ verior.Quia ex quo
non eximitur ab obediētia episcopi:ergo ex delicto superue
niente potest priuari illo ordĩe.nã crimen priuat quem priui
legio.xj.q.iĳ.in.c.priuilegiũ.ꝛ in auŕ.qua in prouincia.C.vbi
de cri.agi.opor.Nec ob.ꝙ non potest eum ordinare sine licē
tia pape:qꝛ ibi nõ concurrit causa criminis sicut in casu nr̃o.
Jtem priuilegium est stricte interpretãdũ qđ cedit in preiu-
dicium aliorum:vt in.c.ex ꝑte.de deci.igiŕ interpretatio fieri
dꝫ vt ille possit deponi.Sed dubitatur qd si de licētia pape
recipit ordinē ab inferiore.sentit hic Host.quod priuatus est
primo priuilegio.nam vŕ ille renuntiasse recipiendo ordinē
ab inferiore.arg.c.cũ renuntiaŕ.xxxĳ.q.j.qđ not.¶Ultimo
d no.si.gl.pro intellectu.c.presul.[d] ĳ.q.iiĳ.vbi dicitur inter cete
ra ꝙ subdiaconus romane ecclesie nõ pōt conuinci nisi p.vĳ.
testes.nam intelligit gl.illum tex.procedere in omnibus sub
diaconis ordinatis a papa.sed Phili.dicit illud.c.fuisse tem
porale ꝛ hodie non procedere.ꝛ no.hoc dictum.hꝫ enim ꝛ il-
lud.c.alios intellectus de quibus dic vt ibi.Certum est enim
ꝙ papa potest conuinci per duos testes:vt not.gl.in.d.c.pre-
sul.vnde aliqui intelligunt illũ tex.cũ testes non sunt vndiqꝫ
idonei.alĳ ꝙ procedebat olim quando clericis romane eccle
sie ponebantur multe insidie:vnde de facili accusabantur et
testes indigni producebantur.hodie vero cum cessat ista ra-
tio debent communi aliorum iure censeri:arg.in.c.recolētes.
de statu regu.

☞Citatio non potest tolli per principem.

2 Citari non debet presens.

Pro citato habetur ille qui se occultat vt non possit citari.

3 Rebellis ꝛ inobediens differunt.

4 Possessio non est auferenda alicui sine cause cognitione.

5 Restitutus a principe non recuperat bona alienata.

Sebasti. Spaia.
a ¶Loci cõsuetu-
dini.Uide Bal. i
l.decernimus. C.
de sacrosan.eccle.
vbi not.quod di-
gnior debet sede
re a dextris pon-
derando ad hoc
glo.ibi.

Sebasti. Sapia.
b ¶Aliquid operē
tur.Qño hic pro
cedat decla.Fel.h
ꝛ in proe.huiꝰ li.
circa si.vbi hec ea
dem q̃ dicit h re-
petita videntur.

Sebasti.Sapia.
c ¶Alios subdi-
tos.Uide Andr.
sicu.in.c.qđ cleri-
cis.colũ.pe.de fo
ro competen.

Sebasti.Sapia.
d ¶C.presul.De
itellectu illius.c.
presul.vide Ant.
de but.in.c.licet.
vbi ēt Abba.j.de
testi.Roma.i au
ten.sĩr.i.xxxviĳ.
ꝑuilegio.ver.ter
tio principaŕ.C.
ad.l.falci.ꝛ in sin-
gu.ccĳ.incip.itez
ad idem quero.

Libellus quo petitur vt aliquis inducatur ad subiectionem alterius quomodo formabitur.

7 Sententia lata contra subiectum an preiudicet domino.

Inter quatuor. Qñ de obediētia vel subiectiõe agitur nihil attentari dʒ in p̄iudiciū rei vel possessoris nõ citati[a]: p̄mo ponit̄ decisum exordiuʒ. scd̃o duplex petitio q̄ reijcitur: ibi petitionē, tertio protestat̄ ibi: iustitiā. scd̃a pars subdiuidit̄. nā primo ponit vnā petitionē. scd̃o aliā ibi: sup. ¶ Et pone sic casum. Ista q̄ petebant̄ per istū patriarchā fuerāt olim subiecta ecclesie cōstātinopolitane sed cū ista ecclesia laberet̄ in heresim seu schisma subtraxerunt se ab obedientia patriarche ꝛ adheserunt romane ecclesie: demū capta ciuitate ꝯstātinopolitana p fideles populos ꝛ patriarcha ibidē ꝯstituto p romanā ecclesiā petijt idez patriarcha illas ecclīas cōpelli ad obediēdū sibi. Papa aūt petitionem ipsius duplici rōne nõ duxit admittendam. primo q2 ipsi nõ obediebāt patriarche anteq̄ ciuitas cōstātinopolitana caperet̄. ꝛ sic ecclesia ꝯstantinopolitana nõ erat in possessiõe subiectionis. scd̃a rõ q2 in p̄iudiciū illoꝝ qb9 ille ecclesie obediebāt cū non fuissent citati vel cōuicti nõ debebat aliqd attētari nā patriarcha petebat extra iudiciū illas ecclesias sibi subijci: ꝛ hoc quo ad primā petitionē. respectu vero scd̃e petitiōis lr̄a est in se clara. ¶ No. j. ꝙ lʒ p̄latus cum toto populo ciuitatis labat̄ in heresim seu schisma nõ per hoc pdit ecclesia honorē suū seu subiectionē quā hʒ in alijs ecclesijs quo ad proprietatē ſm Inn. sed quo ad possessionē sunt opi. vt. j. dicā ꝛ colligit̄ hic no. nā si ista ecclesia cōstātinopolitana pdidisset subiectionē quā habebat in ecclesijs non potuisset nunc patriarcha petere illā subiectionē ꝛ papa vnico verbo sibi rn̄disset ꝙ ꝑpter delictū suū pdidit illā subiectionē. ꝛ de hoc aliqd. j. ꝛ facit. c. q2 diligētia. s̄. de elec.

1 ¶ † Scd̃o no. ꝙ etiā p̄nceps non dʒ ꝓcedere cōtra absentē non citatuʒ ꝙ indubie ꝓcedit in ordinata iustitia ꝛ potentia. vt in. c. j. de caus. pos. ꝛ ꝑprie. ꝛ. ij. q. j. c. nos i quēq̄. ꝛ in. l. meminerint. C. vñ vi. An aūt de absoluta ptāte possit ꝓcedere sine citatiõe ꝯ absentē: puto ꝙ in his q̄ sunt in ptāte ipsius principis hoc pōt. secus aūt in his in quibus princeps non hʒ plenam dispositionē: q2 tollere citationē est tollere defensionē q̄ est de iure naturali ꝯ quā princeps venire non pōt. hec ꝓbari videtur in cle. pastoralis. de re iu. facit qd̄ no. Bar. in. l. cū mulier. ff. sol. mat.

2 ¶ † Tertio no. ꝙ qs pōt esse conuictus. aut cōtumax sine citatione. ꝛ hoc pōt contingere si presens sine citatione fuisset cōuictus. nam ꝯ presentē[b] non requirit̄ citatio: q2 citatio solū fit vt qs sit presens. vt no. Io. an. in. c. si. de ele. lib. vj. ꝛ Bal. i aut. si oēs. C. si vt se ab he. abst. ꝯtumax aūt p̄t esse sine citatione si occultat se vt citari non possit. vt in. c. qm̄ frequēter. j. rn̄. j. vt lit. non contest. ¶ Itē no. ꝙ non dʒ tractari ꝛ diffiniri cā sup subiectione in preiudiciū exemptoruʒ non vocatoꝝ.

3 ¶ † Ultimo no. ibi. inobediens ꝛ rebellis differentiā esse[c] inter inobediētes ꝛ rebelles: ꝛ sic facit ad statuta disponentia ꝯ rebelles vt non ꝓcedant contra inobedientes tantū: cū ista sint diuersa vt hic. Potes ēt ex tex. colligere ꝙ si ecclesia labit̄ in heresim seu schisma pōt p̄nceps iuridice ex hac cā eximere subiectos a sua obedientia: ꝛ pari ratione videtur idē dicendū si ciuitas efficit̄ rebellis p̄ncipi vt p̄nceps possit eximere castra ab obedientia ciuitatis que nõ recuperabit lʒ postea redeat ad obedientiā. Opp. contra text. ꝛ cōtra p̄dicta: vr̄ enim ꝙ nec proprietatem nec possessionem debuit ecclesia pdere lʒ prelatus ꝛ populus laberent̄ in heresim seu schisma: q2 delictū prelati non dʒ nocere ecclesie. xvj. q. vj. si epm. ꝛ in regula delictū psone. li. vj.

4 ¶ † Itē sine cause cognitione non est alicui auferenda sua possessio. vt in. l. fin. C. si p vim vel alio mõ. ꝛ in. c. j. de cau. pos. ꝛ ꝑprie. So. qdam vt refert In. stant in ꝯtrario dicētes ꝙ lʒ p̄latus ꝛ populus labant̄ in heresim. ecclesia tñ non perdit iura sua nec quo ad proprietatem nec quo ad possessionē. Ad istū tex. non rn̄dēt sed posset rn̄deri ꝙ hic non dr̄ ꝯrium sed solum dr̄ ꝙ non debuit aliqd attentari in preiudiciū absentiū non vocatorum. Inn. tñ vr̄ sentire qd̄. s̄. dixi vt possessionē perdat ꝛ non proprietatem. ꝛ idē sequit̄ hic do. Anto. dicēs ꝙ cū tota ecclesia delinquit ꝓcedit p̄ma opi. vt no. in. c. ij. de or. cog. si aūt solus p̄latus deliquit ꝓcedit scd̃a opi. ꝛ illa regula. delictū. Ego dubito circa predicta ꝛ credo ꝙ eoipso ꝙ tota ecclesia labitur i heresim perdit in effectu proprietatē ꝛ possessionem eorū q̄ prius habebat q2 nõ est licitū hereticis aliqd possidere. vt in c. si vos. xxiij. q. v. no. gl. in. c. quo iure. viij. dist. sed si ecclesia redit postmodum ad finē ꝛ restituit̄ per principē tunc recuperat omnia nõ possessa ab alijs. Possessa vero ꝛ alienata non recuperat ipso facto sed opʒ ꝙ illa petant̄ in iudicio. ꝛ si sint legitime alienata: puta q2 princeps alteri subiecit illa tūc illa non recuperabit: q2 restitutio in integrum nõ trahit̄ retro in p̄iudiciū eoꝝ qb9 legitime facta fuit alienatio.

5 ¶ † Et faciunt ad hec q̄ no. p Bar. ꝛ alios in. l. fi. C. de sen. pas. vbi q̄ritur qd si bona alicuius sint publicata ꝛ patrē bonoꝝ p̄nceps alienauit: demū criminosum restituit ad oīa sua iura: nunqd debeat iste recuperare prius legitime alienata in aliū: ꝛ conclusio cōis est[d] ꝙ non.[e] Ita dicendū puto in ꝓposito nec debet obuiare fauor ecclesie. nā videmus in simili ꝙ si ciues interficiūt epm[f] priuat̄ ciuitas ꝛ ecclesia dignitate epali. vt in. c. ita nos. xxv. q. ij. fortius ergo hoc dicēdū cū ecclesia cum toto populo labitur in heresiʒ vt pdat oīa iura sua nec recuperat nisi prius restitutione facta. ꝛ vide ad materiam ꝙ not. in. d. c. q2 diligentia. Nec hʒ locū hic ius postliminij: q2 illud procedit cū qs capit̄ ab hostibus. vt. ff. de cap. p totū. secus autem cum quis sponte efficitur hereticus q2 licet redeat postmodum ad fidem non recuperat bona sua nisi postmodum restituat̄. vt legit̄ ꝛ no. in. c. displicet. ꝛ. c. ipsa pietas. xxiij. q. iiij. et facit ad predicta. l. iubemus. cū sua materia. C. de sa. san. eccl. Sed cogitaui melius posse dici vt predicta ꝓcedant in p̄uato cuius bona ꝛ iura ipso facto ꝑpter heresim ꝯfiscant̄: vt in c. vergentis. j. de here. ꝛ. c. cū ſm leges. eo. ti. li. vj. nec illa postmodū recuperat p reuersionē nisi restituat̄ in integrū. vt no. in dictis iuribus. ꝛ in. c. pe. eo. tit. sed in ecclesia vr̄ speciale. et est ratio q2 ecclesia nõ cōmittit heresim sed psone pticulares: nec delictū cōmittūt noīe ecclesie sʒ noīe ꝑprio. Item dominium ꝛ possessio rerū ecclesie nõ residet penes prelatū sed penes ipsam ecclesiā pticularē aut vniuersalē vt in. c. cū ex eo. de elec. lib. vj. vbi appellant̄ ipsa bona patrimoniū Iesu christi. ad idem gl. in. c. cā carpeñ. de verb. signi. ꝛ Inn. in. c. cum sup. de cau. pos. ꝛ ꝑprie. ꝛ in. c. lr̄is. de resti. spo. ꝛ pro hac conclusione allego tex. apertū in. c. q2 diligētia. i fi. prealle. s̄. de elec. vbi apertissime reseruantur iura ecclesie q̄ incidit in schisma seu heresim. ꝛ hoc quo ad ius ꝑprietatis: sʒ q̄ ad possessionē puto qd̄ possessor ipsam pdat q2 non debent subditi obedire prelato heretico vel schismatico vt in iuribus superius alle. sed postq̄ ecclesia reuertit̄ ad vnitatē possessionē recuperat ipso facto si non fuit in alium translata vt probatur in. d. c. q2 diligentia. in fi. sed si est in aliū translata opus est iudicio vt hic.

6 ¶ † In gl. in ver. citati. ibi: ꝛ nota quod ille q est i possessione obedientie ꝛc. solet enim multū allegari vult enim qd̄ si volo agere cōtra subditū vt mihi obediat nõ debeo dirigere libellū ꝯ eum sed cōtra illū q possidet in eo obediētiā ꝛ subiectionem. ꝛ p hoc tex. hic. Sed in ꝯrium vr̄ text. in. c. cū inter. de re iud. ꝛ in. c. suborta. eo. ti. vbi actū, ꝛ sniatum fuit contra subiectos. ideo Inn. hic latius prosequit̄ hanc materiā. tractat etiam in. c. auditis. de prescr. ꝛ. in. c. cum super. de re iud. ¶ Sed cōclude breuiter quātū expedit ad materiā huius. c. ꝙ aut iste subiectus contra quē volo agere alteri non obedit ꝛ ꝯ eum dirigam petitionē: sic pōt intelligi. d. c. cū inter. facit ꝙ no. in. c. ꝯquestus. de fo. ꝯpe. Aut alterū cognoscit in superiorem ꝛ tūc si volo petere alia iura q̄ ab alio possessa: puta obedit alicui, vt epo: ꝛ ego volo petere obediētiam archidiaconalē vel aliā inferiorē. ꝛ idem dicendū vt non agam contra superiorē sed cōtra subiectū: q2 de p̄iudicio suo agit̄ ꝛ non superioris. aut volo petere obedientiā ab alio possessam: ꝛ tūc sunt opi. sed Inn. quē sequunt̄ cōiter doc. maxime in. d. c. auditis. cōcludit ꝙ possum agere cōtra subiectū quo ad hoc vt snia sibi tm̄ preiudicet. Possum etiā agere cōtra superiorem subiectionem possidentem: nā vtriusq̄ interest principaliter cām illā defendere: nā sicut iterest dn̄i nõ mutare subiectū ita interest subiecti non mutare dn̄m ꝛ subijci extraneo: cautuʒ tñ est ꝛ consilium vt oēs vocentur vt sic snia p̄iudicet pariter oībus qd̄ no. ꝛ sic pn̄t reduci ad cōcordiā iura que vario modo in hoc loquunt̄.

7 ¶ † Sed dubiū est nunqd snia lata ꝯtra subiectū preiudicet dn̄o[g] qui subiectionem possidebat: i quo dicendū ꝙ si dn̄s non fuit citatus nec sciuit causam agi contra subiectū in nullo sibi preiudicat snia illa: vt probatur i. c. cū sup prealle. sed tantū valet cōtra subiectū vt amplius non possit quantū in eo est reluctari cōtra eum qui habuit sniam quominus sibi obediat. ꝛ in hoc casu p̄t intelligi iste tex. Nā patriarcha petebat vt de facto ille ecclesie sibi obediant qd̄ nõ poterat executioni mandare sine p̄iudicio illorū prelatorum qbus ille ecclesie erant subiecte: ideo papa noluit eū audire: secus si petijsset sniari solū ꝯtra subiectos in eorū p̄iudiciū: nā tunc fuisset auditus. Si vero dn̄s scit cām suam agi et tacet nunqd sibi p̄iudicet̄ in ꝑprietate vel in possessione: dic vt plenius nota. in. d. c. cū super. vbi est ꝑprie materia istius arti. ꝛ in. c. pe. eod. tit. Tractat etiā Inn. hic quo iure petitur subiectio: ꝛ an ꝛ qñ in istis incorporalibus possit subiectus

nominare

---

a ¶ Nõ citati. adde late Aret. consil. clxiiij.

Zacharias.

b ¶ Istā contra presentē. Adde Fel. in. c. j. col. vij. post me. ver. no. etiā ꝙ pn̄s. j. de iudi. ꝛ p Lanfrā. in. c. qm̄ ꝯtra. §. citatiões. nu. 1. ꝛ ibi in apo. Bened. vadi. i v. citarj. j. de proba.

c ¶ Differentiam esse. no. d rebel. vide in. c. sane. el. ij. de off. dele. And. barba.

Sebasti, Sapia.

d ¶ Cōis est. Et ita cōcludunt cōiter do. in. l. gallus. §. ꝛ qd si tm̄. ff. de libe. ꝛ posthu. tenētes ꝙ facta restitutiõe nõ veniūt alienata p principē, de quo etiā p Semi. ꝛ alios in c. q̄uis. de rescri. in. vj. ꝛ p Fel. in. c. q̄ i ecclīaꝝ. col. ix. d cōstituti. ꝛ Car. Alex. in ti. h incipit lex cōra. deinde incipiūt cōsuetudies regni. i p̄n. col. iiij. ꝛ Andreā siculū i. c. ꝙ trāslationē. col. xix. s̄. d offi. dele. p Deci. post alios. i. c. sup eo. col. ij. s̄. d of. d leg. vbi tangit an istud ꝓcedat si restitutio fuerit plenaria.

e ¶ Qd̄ non. adde late in cōsilijs abbatis: consil. vlti.

f ¶ Epm. adde intelligendū de epo ꝑprie ciuitatis ñ de aliena vt late i facto ꝯsuluit are. cōsil. alleg. clxiiij.

g ¶ Domino. add̄ eundē ꝯsi. lxxxix.

nominare dn̄m ī iudicio ita q̄ possit p̄cedi prout hr̄ in.c.qm̄.§.q̄ si sup rebus.vt lite non cōtest.et in.l.ij.C.vbi in rē ac.de quo videas hic plene per eum.et inter cetera dicit q̄ subiectus conuentus sup obiectione q̄ alius possidet in eum non pōt noiare dn̄m in iudicio ad hoc vt illo nō veniente detur actori vera possessio:q2 subiectus non h3 facultatē trās ferendi possessionem subiectionis:imo peccat ille qui a subiecto alte rius recipit obedientiam.xvj.q.iij.c.placuit.quod bene no.

1 ☞Episcopus non potest aliquid statuere contra canones.

Quod super his. Abbas et sacerdotes q̄ sūt diocesani epī ad eius syno dum venire et sibi obedire cōpelli p̄nt per censurā ecclesiasti cam.Primo ponit decisum exordiū.Scd̄o dictū cū iclusa li mitatione.et dictū est ibi:abbates:limitatio ibi:dūmodo.¶Casus lite ralis.Abbates quidā qn̄ vocabant ad synodum a diocesano dicebāt q̄ abbates non tenent ire ad synodū.q̄uit eps a papa qd iuris esset:Rn̄ det q̄ abbates et sacerdotes subiecti sunt epō lege diocesana et si ad sy nodū venire ɔtēnunt p censuram ecclesiasticam ad synodū venire cogā tur obediētiā et reuerētiā suo epō exhibētes dūmō nihil iniquū statua tur in ipsa.¶Not.j.q̄ sacerdotes diocesis tenēt ire ad synodū epalem et intelligit Jo.an.de sacerdotibus habentibus curam:q2 nō habentes curā non subijciunt legi diocesane cū non habeant ecclesias quarum ra tione teneant ad cathedraticū et ad quartā decimarū et si.vt in.c.cōque rente.§.de offi.or.et p hoc vr̄ sentire Jo.an.q̄ non habētes curā non te nent ire ad synodū epalem:hoc dictū mihi pl3 si in synodo esset agitan dum aliqd ɔcernens aiarū curā vel ecclesiarū statū:secus puto si vellet p̄cedere ad reformationē morū vel ad aliqd statuendū cōcernens totū clerū:naz tūc oēs clerici ciuitatis et diocesis tenent ire ita tū q̄ ecclesīs nō subtrahat diuinū officiū:p hoc.c.si.xviij.di.vbi p̄batur q̄ etiam lai cos pōt eps ex cā ad synodū vocare.et sic pōt intelligi Jnn.in.c.graue. de p̄bē.vbi dicit q̄ cunctus clerus diocesis et ciuitatis d3 venire ad sy nodum epalē.¶†Scd̄o no.ibi:aliqd statuēdū etc.q̄ eps non pōt aliqd statuere ɔ canones ēt in synodo:et ad hoc quotidie allegat iste tex.facit c.institutiōis.xxv.q.ij.vide plene p Joā.an.in.c.si.de offi.archipresby. et in.c.vlt.de ap.li.vj.et p Fede.ɔsl.xvij.secus in laicis:nā ipsi p̄nt statue re ɔ leges iperatoris.de quo dicendū vt leg.et no.in.l.oēs ppl̄i.ff.de iu sti.et iure.¶Tertio not.q̄ sicut p̄nt subditi cōpelli venire ad synodum epalem sic et epī ɔpelli p̄nt vt veniāt ad ɔciliū p̄uinciale.xviij.dis.p totū: et idē dicendū de ɔcilio gn̄ali q̄ facit papa ex vniuerso:imo qlibet eps iurat in cōsecratione sua ire ad cōciliū psonaliter nisi fuerit impeditus canonico impedimēto.vt in.c.ego.N.de iureiu.¶Jn gl.j.in si.no.gl.et eam vr̄ sequi Jnn.dicens q̄ si abbates habent populū intelligo subie ctū epō tenent ire ad synodū:et ad oia alia obligant q̄ sunt de lege dio cesana quēadmodū et alie ecclesie seculares.Unde s̄m eū tenent hr̄e in monasterio cathedrā vbi eps possit p libito p̄dicare pplō.Jtē tenent ad quartā decimarū et funeraliū put alij curati:vt plenius dixi in.c.dile ctus.de offi.ord.Hug.tū dixit q̄ etiā si nō habēt populū tenent ire ad synodū cū astringant cōstitutionib⁹ synodalib⁹:vt hic in si.et.xviij.dist. c.si.Host.dixit q̄ synodus est mixti iuris:nā respectu cōuocatiōis est de lege diocesana:et ideo abbates nō p̄nt cōpelli venire nisi subsit cā rōna bilis:vt in ca.eps.alleg.in glo.sed respectu eox que statuunt in synodo non est de lege diocesana sed de lege iurisditionis q2 ad iurisditionem pertinet statuere et statutis obedire.Sed si abbates sunt exempti non tenent ire ad synodū nisi habeāt capellas habentes populū:nam tunc rōne capellarū tenent venire.vt in.c.ex ore.de priul.Abbas limitat hoc dictū qn̄ abbas exēptus p se exercet curā capellarū:si aūt p capellanos tūc satis est q̄ ipsi capellani vadāt et hoc cōius et verius s̄m p̄dicta.limi ta tex.in.c.nimis.de exces.p̄la.vbi d3 q̄ religiosi nō tenēt ire ad synodū epalem:d3 em̄ intelligi aut de exemptis aut qn̄ cōgregat ex facili cā:vel intelligat in ipsis religiosis inferioribus:secus in eorum prelatis:quia tūc d3 fieri distinctio de qua.§.et predicta no.¶Ultimo opp.cōtra tex. in eo q̄ d3 qd̄ isti tenent venire ad synodū nisi eps velit aliquid statuere cōtra canones.nā hoc vr̄ sine effectu cum non possunt subditi diuinare qd velit eps in synodo statuere:et sic limitatio q̄ hic ponit nunq̄ habe bit effectū.Sol.s̄m Jnn.potest em̄ tex.intelligi cū eps in citatione ex pressit cām non licitam idē si non expressisset sed notorie constabat qd̄ eps congregabat synodum vt aliquid disponeret ɔ canones.Et no.be ne hoc dictū q2 non tenent subditi obedire prelato seu ire ad synodum qn̄ notorium est qd̄ ob cām iniustam fit congregatio:simile no.Jnn.in c.ij.de dila.vbi dicit q̄ si in citatione exprimitur cā iniusta vel de iniusti tia notorie cōstat nō tenetur citatus comparere qd̄ no.vide etiā Jnn.

a in.c.inquisitioni.de sen.exc.vbi dicit q̄ non tenetur quis obedire[a] etiā pape qn̄ mandatum suum est contra deū vel timetur scandalum futu rum:vel tertio supple ad literam ibi.ad synodum venire et statutis obe dire:et tunc recte subijcitur q̄ potest eos excōicare nisi aliquid statuerit contra canones et quelibet expositio est bona.

1 ☞Scripturis prelatorum creditur quando agitur de modico pre iudicio.3.

2 Crimen an possit probari per instrumentum.

3 Litere prelatorum an et quando probent.

4 Periurus nunq̄ amplius admittit ad iurandum nisi in sui preiudiciū.

Cum in ecclesijs. Canonici regulares inobedientes pōrt suo p ipsum excōicari p̄nt:et si fuerint ī corrigibiles de fratrū cōsortio expelli debēt.Pri mo narrat factū.scd̄o dat iudices.ibi:ideoq̄.pri mo facit tria.nā primo ponit pape mādatū.scd̄o rebellio q̄tuor canonicorū et ipsox excōicatio ibi: cūq̄.tertio ipsorū absolutio et preceptū eis factū ibi:cū igit.¶Casus lralis.Significatū fuit dn̄o pape:q̄ canonici ecclesiarū sanctorū Uictoris et Joānis in monte inobedientes erāt suo priori et in alijs quamplurimū excedebant:papa volēs in tendere circa reformationem eorū mandauit ca nonicis vniuersis vt priori suo ī his q̄ ad deū pti nent obedirent literis dn̄i pape receptis:omnes rn̄derunt q2 parati erant in oib⁹ obedire exceptis quatuor q̄ ɔ priorē se in superbiā erexerunt q̄uis de inobediētia prestāda priori p̄stitissent iuramē tum:et cū non possent ad obedientiā reuocari di ctus prior excōicauit eos tandē petierūt absolui ab ipso priore:et ipse p̄ceperat eisdē vt iurarēt pa rere mandatis ipsius qd̄ ipsi facere noluerunt:vn̄ noluit eos absoluere.postmodū isti quatuor ad se dem apos.accesserūt:et cū ɔstitisset pape de ipsox ɔtumacia p lr̄as multox prelatox recepto ab eis iuramento s̄m formam ecclesie ipsos fecit absolui p̄cipiēs eisdē sub iuramenti debito vt ad claustrū redirēt et suo priori humiliter obedirēt:sup nego tio isto scribit papa duobus abbatib⁹ mandans eisdē quaten⁹ cōpellant p̄fatos canonicos redire ad obedientiā sui prioris:et ne de sua malitia va leant gloriari:cōpellant eosdē vt p̄stēt eidē priori iuramentū q̄ de parēdo mādatis prioris pro sua absolutiōe superbe negauerant si videāt expedi re.qd̄ si facere noluerint de monasterio expellāt. Ber.¶No.j.ibi:in his q̄ ad eū ptinent.q̄ subdi ti etiā regulares nō tenent obedire eox p̄lato nisi in his q̄ ad eū pertinent:si ergo preceptū esset cō tra deum vel excederet limites officij sui nō tenē tur sibi obedire de quo vide qd̄ no.Jnno.in.c.ad aures.de temp.ord.facit.xj.q.iij.c.q̄ resistit.et.c.iu lianus.¶Scd̄o not.qd̄ prior regularis h3 corre ctionem et iurisditionē in canonicos suos regula res et pōt eos excōicare exigente cōtumacia:et te ne menti istum tex.ex quo potes colligere q̄ pre latus citra epm̄ h3 p̄tātem excōicandi subditos. facit q̄ dixi in.c.cum ab ecclesiarū.§.de offi.ord.et in.c.sicut.§.de simo.¶Tertio potes colligere qd̄ vbi monasterium regit per priorem est ibi prior ī exercenda iurisditione loco abbatis.ad hoc.c.fin. de sta.regu.¶Item no.iuncta gl.j.q̄ etiam regu lares p̄nt cōpelli ad p̄mittendū obedientiam eo rum p̄lato per iuramentū si prius se reddiderunt suspectos vel ɔtumaces in obedientia p̄standa.et p hunc tex.doc.idem voluerunt debere obseruari in clericis secularibus curam nō habentibus vt si aliqn̄ restiterūt obedire suo prelato possint cōpel

1 li ad iurandum obedientiā vt dixi post eos.§.eo. legebat.¶†Jtē no.q̄ scriptis prelatorum credi

b tur[b] cū agitur de modico preiudicio.¶Ultimo not.q̄ si regulares non p̄nt cōstringi per censurā ecclesiasticā:p̄nt expelli a cōsortio fratrum:intelli gunt tū doc.q̄ debēt detrudi in carcerē.ita q̄ ex cludant ab aliorū ɔsortio.q2 non stabunt cū alijs in dormitorio vel refectorio:non aūt debēt exclu di a monasterio.alias daretur eis materia vagan di:et volens excludi a monasterio faceret se inobe dientē et sic daret occasio mali cōtra.c.quanto.ad si.de diuor.et in.c.fina.de reg.de quo dic vt ibi no. ¶Jn glo.j.in si.dicit Phili.qd̄ ibi loquit tex.de non suspectis.idē Host.dicens qd̄ ibi ad obedien tiam se vltraneos.i.volūtarios offerebāt:vt.§.la

2 tius dixi.¶†Jn gl.iij.ibi:qd̄ non est verum.no.

c glo.videtur em̄ qd̄ per instrumentum[c] non possit

d probari crimen[d] alicuius:sed de hac materia dic vt plenius disputat Joannes an.super regula se mel de regulis iuris.libro sexto.Et conclude ali ter:aut enim ex tenore instrumenti patet crimen ita qd̄ directe non fuit confectum instrumentum

Sebasti. Sapia.

a ¶Obedire. vide Fel.in.c.si qn̄.col. xij.de rescrip.vbi dicit nō esse pape obed iēdū vbi im minet peccatum qd̄ ēt voluit abb. in.c.cū teneamur de preben.

Zacharias.

b ¶Scriptis p̄la torum credit.Ex tra iudicial'r not. Jnn.in.c.post ces sionē.et ibi p istū .j.de proba.bal.in l.eā quam.co.iiij. C.de fideicom.et Spec.in tit.de p ba.§.ij.versi.x.et seq.in indicio do in his q̄ ɔcernūt eorū offi:vt per Ro.deci.xxij.in ci.fuit dubitatū ī no.posui in apo stil.ad istum in.c. in p̄stia nu.5.in versi.prelatox.§. de renun.

Sebasti. Sapia.

c ¶Per instrm.vi de Cy.i.l.sciāt.C. de p̄batio.Bar. i.l.si senatus.ff.de turpi.Bald.in.l. neq̄ natales.col. iij.versi.et si dicat .C.de p̄batio.et in l.ɔ negantē.in si. C.ad.l.aquil.et in l.si.§.cū igi.versi. vlterius q̄ro.C.d iure delib.et latis sime per Fel.hic.

d ¶Probari cri men.Adde Old. consi.cxcij.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Semiplenā ꝓbationē. vide spe cu. in ti. de proba tio. §. fi. versi. x. ⁊ i ti. de deleg. §. sup est. versi. creditur q̄q̄ sigillo. ⁊ rotā deci. xxij. i nouis. ⁊ do. Ant. in. c. ij. de fi. instru.

b ¶ Literis autenticis. Addō Oldr. consi. clxxxiiij.

c ¶ In testē. adde Alex. cōsi. lxxxv. iij. lib.

Zacharias.

¶ Adde Bal. in l. iij. C. si minor se ma. dixe. et rō est q꞉ periurus est infamis. ẞm Abb. anti. i. c. q̄relam. ȷ. de iureiu. Lāfrā. plene. i. c. qm̄ ꝯ fal sam. §. testiū depo sitiones. ꝟ. subse quēter. ȷ. ð ꝓba. ⁊ Car. i cle. j. §. j. ðiu reiu. legiste tamē hoc nō admittūt indistincte. s. ꝙ sit infamis de quo p Bar. ⁊ doc. in. l. si quis maior. C. de trans. Bal. i. l. j. ð fideicō. liber. et in aut. scenicas non solum per Ange. colla. v.

Antonius Fran.

¶ Circa hoc an periurus sit infamis vltra ħ alle. vide Bart. ⁊ ang. in. l. lucius. ff. ð in fa. ⁊ in. l. ij. C. ð re. cre. ⁊ in aut. si di cat. i vlt. col. C. de test. ⁊ vid. d. Car. in cle. j. in. §. j. ð iu reiur. vbi ðt ꝙ est infamis si violat iuramētū licituz. aľs ẞm distinctio nē legistaꝝ tenet crimine stelliona tus. de q° etiā vide gl. in. c. quicq̄. vj. q. i. vbi ponit an iuramētū ꝯct⁹ in famet sicut iuramentum iudicij ⁊ adde ꝙ periurus in vna cā nō pōt eē testis in alia ēt īter diuersas ꝑso nas et sufficit qō sit ꝯuictus de piu rio ī illa prima cā ēt si nō sit cōdēna tus. de quo ēt per Bal. ī. l. si veteris. C. de fid. instru. in pe. q. ⁊ ħr per do. Abb. in. c. ex pte. de testi. ⁊ ī. c. j. de exces. prela. ⁊ vide

super crimine ⁊ pōt ꝓbari crimen p instrm̄. exem plum, canonici obligauerunt se adinuicē p instru mentū super coniuratione quā faciebant ꝯ epm̄ p hoc enim instrumētum satis probatur coniura tionis crimen. ¶ Item pone exēplum si quis ꝑ stito iuramento de veritate respōdit cōtraria ad positiones: nā ipso facto probatur contrariū: vt in. c. cū in positionibus. de iureiur. li. vj. ⁊ idem di cenduz in similibus. aut agitur de probatiōe directe fienda: ⁊ tūc aut instrumētum fuit scriptū sine cō sensu illius qui ðr criminosus ⁊ non ꝓbat: q꞉ aľs de facili cōuinceret quis de crimine nec notarius habet in hoc officium nec testes scripti in instru mento dant illi fidem: q꞉ non creditur testibus in preiudicium alterius nisi fuerint citati ⁊ iurauerint in presentia partis: vt ī. c. ij. de testi. aut iste q ðr criminosus consensit in instrumento: ⁊ tūc pro bat quo ad penam cui potest iste se subijcere. ad hoc. c. cū dilectus de elec. ⁊. c. pen. de cri. fal. sed quo ad penam cui non potest se obligare non creditur instrumēto: q꞉ nemo est dn̄s membroꝝ suorum. l. liber homo. ff. ad. l. Aquil. ⁊ in. c. contingit el. j. de sent. exc. Et si diceremus contrariū de facili daretur vt cupienti mori mors geratur ꝙ non est fien dum. hinc est ꝙ si in causa criminali venit imponenda pena corporalis pōt tertius appellare inuito reo condemnato: vt in. l. non tantum. ff. de ap. not. glo. ij. q. vj. c. j. ¶ † 3 In eadem gl. ibi: in preiudicium aliorum. gloss. loquitur nimis generaliter nam non est verum ꝙ indistincte credatur literis prelatorū in alterius preiudicium. Unde de mate ria dicendū est vt no. plene in. c. post cessionem. de probatio. ⁊ vide bonam glo. in. c. sicut. de sen. exc. per Inn. in. c. in presentia. de renun. vbi dixit ꝙ litere prelatorum faciunt semiplenam probationem[a] qō not. Et pro hoc facit iste tex. hic em̄ fuit creditum istis literis q꞉ non agebatur criminaliter nec ad aliquā penam imponendā: ⁊ sic videtur hic casus mēti tenendus ꝙ vbi agitur de modico preiudicio creditur literis antenticis[b] prelatorū: ergo vbi agitur de magno preiudicio faciunt alicualem probationē. ¶ † 4 In gl. penul. in fi. no. bene istam gl. ex qua collige ꝙ semel periurus admittitur de nouo ad iurandum qn̄ iuramentum tendit ad sui ꝑiudiciū: secus aūt si tenderet ad sui releuationem vel honorē vel vt gereret officiū aliqꝺ: nam semel periurus nunq̄ amplius admittitur in testem[c] vt in. c. testimonium. de testi. ⁊ hoc i effectu voluerunt etiā doc. hic ⁊ tene menti istum tex. in hoc iuncta gl. q꞉ quotidie allegari solet ad hoc. ¶ Sed opponi. aliter extra glo. nam ex quo isti canonici iurauerant ante absolutionem de parendo mandatis ecclesie: ⁊ papa vigore iuramenti mandauit vt redeuntes ad claustrū priori suo deuote obedirent: ergo non debebant cōpelli de nouo iurare priori. Et circa idē nō est bis iurādū ne ẞm iuramentum sit sine necessitate cōtra. c. ⁊ si xp̄s. de iureiur. Sol. iuramentum mandatur prestari ne isti possint gloriari de eorum ꝯtumacia ⁊ malitia. nā vt ptz in antiqua postq̄ isti fuerūt excōicati petierunt absolutionez a priore: prior aūt volebat eos absoluere sed prestito iuramento qō isti subire superbe recusarunt ⁊ accesserunt ad papam pro absolutione. Uel secūdo dic ꝙ ista iuramenta referuntur ad diuersa. nam in curia iurauerunt rōne absolutionis obtinende: tunc autē debent iurare priori de parendo mandatis ipsius. Et ex hoc iuncto prin. sin. no. ꝙ si is qui iurauerat ad obedientiam venit contra iuramentū pōt de nouo cōpelli ad iurandum. nam ẞm iuramētum etiam adijcit vinculum q̄q̄ in veritate toties qs incidit in periuriū quoties venit contra iuramētum. vnde nō de vno sed de pluribus periurijs puniri potest. vt probat in. c. ad apostolice. de re iud. lib. vj. facit. c. venerabilem. de elec.

1 ☞ Cardinales habent iurisditionem episcopalem in titulis suis.

2 Sede vacante an succedat capitulum tam in inferiori ecclesia q̄ cathedrali.

3 Sede vacante in quibus succedat capitulum.

His que. Presbyteri ⁊ clerici capellarū subditarū titulo cardinalatus debēt cardinali obedientiam ⁊ reliqua de quibus hic. ⁊ vacante titulo succedit capitulū illius ecclesie nisi ꝓ bono pacis aliqꝺ sit exceptū. duo sunt dicta. scōm ibi: quando. ¶ Casus literalis. Inter ecclesiā sancti Laurētij in damaso ex parte vna ⁊ capellas sibi subiectas ex parte altera qō vertebat sup scrutinio ⁊ alijs articulis coram papa: ipse auditis q̄ vtraq; pars coram ipso ꝓponere voluit sentētiando decreuit vt ꝑsbyteri ⁊ clerici earundē capellarum cardinali qui tunc erat in ecclesia ipsa ⁊ qui p tpa fuerit prestent manualē obedientiā ⁊ reuerētiam ⁊ ad ecclesiaz ipsarū pro scrutinio baptismo ⁊ capitulo conuenient tēporibus cōsuetis: correctionem ipsius cardinalis recipiant ⁊ sn̄ias excōicationis interdicti: vel suspensionis quas in eos ⁊ in eorum ecclesijs tulit inuiolabiliter obseruent: cū vero ecclesia illa cardinali vacabit capellani et clerici supradicti capitulo ipsius ecclesie exhibeāt oīa supradicta excepto ꝙ dictū est de correctione excōicatione ac suspensione ipsorū que dn̄s papa ꝓ bono pacis reseruauit. Ber. ¶ No. ꝙ cardinales promouentur ad titulos certarū ecclesiarū et per illos titulos denominant: vt in. c. corā. ⁊ ꝙ ibi no. de elec. ⁊ ita clerici olim dicebant ꝓmoueri ad titulū certarū ecclesiarū. Et de multiplici significato huius verbi tituli: vide plene gl. in. c. dudū. ij. de elec. in verbo vnam intitulatam. ¶ † 1 Secūdo no. ⁊ tene menti quod cardinales habēt in titulo suo ⁊ in ecclesijs subiectis titulo iurisditionē episcopalem[d]. vnde habent correctionē ⁊ potestatē fulminandi censuram ecclesiasticam ⁊ cetera que sunt iurisditionis epalis. ⁊ non habes alibi istum tex. ⁊ ita dicit Jo. mo. in. c. vnico de maio. ⁊ obedien. lib. vj. papam sibi respondisse. ⁊ hoc dictum sequuntur hic cōiter doc. quod bene not. ¶ Not. iij. ꝙ clerici capellarum subiectarum alicui prelato sunt subiecti illi prelato rōne ecclesiaruz: vnde ab eo possunt excommunicari ⁊ corrigi vt hic. Et intelligo quādo capelle sunt subiecte pleno iure. ex quo infert ꝙ si abbas hꝫ ecclesiam pleno iure subiectā cōsequitur per consequens iurisditionē in clericos īstitutos in illa. vnde sicut ecclesia exēpta clerici per consequentiam recipiunt exēptionem; vt in. c. per exemptionem. de priui. lib. vj. ita qn̄ ecclesia eēt subiecta clerici subessent subiectioni. quod not. ¶ Item no. ꝙ nō episcopus habēs tamen iura episcopalia potest a clericis sibi subiectis exigere manualem obedientiam reuerentiaz ⁊ honorificētiam. Et not. ꝙ subditus tenetur exhibere ꝑlato suo non solum obedientiā sed etiaz reuerentiam ⁊ honorificentiam. Et not. differentiam inter hec. nam obediētia cōsistit in executione mandatorum. Reuerentia est ẞm quosdā honor exhibitus sine verbis vt puta inclinando. honorificentia est honor cū verbis: vel forte ista duo capiuntur pro eodem ⁊ causa maioris expressionis accumulantur. ¶ Not. ibi tēporibus consuetis: qō subditi non debent onerari venire ad congregationem seu capitulum pro libito superioris sed temporibus cōsuetis. ¶ † 2 Ultimo no. ⁊ tene menti q꞉ nescio alibi ita expressum quod nedum in ecclesia cathedrali vacāte ecclesia succedit capitulum: vt in. c. cum olim. ȷ. eo. sed etiam in ecclesia īferiori, vt patet hic in titulo cardinalatus. ⁊ hāc opi. sensit hic gl. fi. que dicit ꝙ si papa ꝓ bono pacis nō reseruasset sibi ista de quibus in fine trāsissent in capitulū. ⁊ hoc profecto satis innuit ista litera ⁊ vr placere Host. licet Inn. variet ꝙ contrarium videatur sibi plus placere dicens quod de iure ista que reseruātur hic cardinali nō trāseunt in capitulū: sed cardinalis vel alius prelatus ista recipit non a capitulo sed a papa vel ab alio cōfirmatore: ⁊ ideo prelato mortuo nō debēt transire in capitulum: sed q꞉ hic allegabatur consuetudo ex parte capituli papa volēs diffinire illam litem reseruauit sibi illa tria ꜱ certe hoc iudicio meo est diuinare: ⁊ literā istam impropriare. ⁊ cōtrarium

sensit

Inn. in. c. ꝯstitutus. el. j. de testib. vbi dixit ꝙ si iuramētū ꝑstitū eēt temerariū. veniens ꝯ tale iuramētuz non esset īfamis neq; vt īfamis repelleret a testificādo: ⁊ eodē mō dicas si piurus eēt dispēsat⁹ p papā: vt p spe. i ti. de teste. in. §. i. in ꝟ. q̄ritur. ad ꝙ vid tex. i. c. cū. J. ⁊. A. de re iudi. nā ꝑdicta sunt vā nisi pacta esset pnia: q꞉ tūc posset testificari ẞm Bar. in. l. īperialis. in. §. j. C. de nup. ⁊ n̄ gl. ī. c. si. de iureiur. libr. vj. tꝫ ꝯriū: sed vide Innoc. in. c. testimoniū. de test qui dicit ꝙ piur⁹ nō pt esse testis de iure cano. nisi ꝯ periuriū. ⁊ vide gl. in. l. iij. in. §. lege iulia. ff. de test. ⁊ p spe. ī ti. de teste. ī. §. j. in ver. itē excipit ꝙ est infamis. ⁊ ī ꝟ. itē ꝙ est periur⁹. ⁊ vid Old. in ꝯsi. cxcj. ⁊ addō ꝙ piurus non admittit ad iurādū stante statuto qō qs admittat ad iurandū. ita Bal. no. in aut. ⁊ q. C. de bo. au. iu. pos. ⁊ ēt addē ꝙ piur⁹ nō pt ꝯpelli ad iurādū ī sui fauorē: ꜱ bn̄ pōt cōpelli in sui odiū. vt ī. c. cū ī ecclesijs de maio. et obe. ⁊ vide Ro. ī sing. suis. in ver. licet periurus.

d ¶ Iurisditionez epalez. adde Ro. ꝯsi. ccccxcviij.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Epalem. Uide Imo. in cle. ne romani. col. vj. vers. q̄rto q̄ro. vbi etiā Car. in ꝟ. cetex. col. iij. de elec. Se mi. in. §. j. colū. vj. xxi. disti. ⁊ in. c. j. colū. v. de maio. ⁊ obe. lib. vj.

sensit idē Inn.in.c.cū dilectus.de ꝯsue.in pn.vbi dixit ꝙ mortuo abbate administratio trāsit in capitulum.idem sentit latius tñ distinguēdo in.c.ad abolendam.de here.vbi inter cetera dicit ꝙ mortuo prelato eius ptās trāsit ad eū a quo accepit ptātē:et ideo cōcludo ꝙ vbi ptās aliqua rōne prelature cōpetit prelato ꝙ eo mortuo illa ptās transit in capitulum exceptis his q̄ nō pñt explicari sede vacāte vt alienatio bonorum. et hanc opi.vr sentire Jo.de lig.post Lau.i cle.ne in agro.de sta.reg.vbi firmat et dicit hoc seruari de consuetudine ꝙ mortuo abbate iurisditio transit in capitulum.et idē dicendum eadem rōne in alijs prelatis.nam ptās est in ecclesie dignitate et prelatus et capl'm faciunt vnū corpus: vt in.c.ea noscit.de his q̄ fi.a prela.merito mortuo plato succedit capitulum.qd aūt in alijs vniuersitatibus secularibus nunqd mortuo rege si ne herede succederet regnū vel mortuo rectore ciuitatis succedit ciuitas:vide qd no.Inn.in.c.cū accessissent.de consti.et ibi dixi.et tene mēti pdicta maxime istū tex.qr hic nō solet dclarari p doc.et facit tex.i cle.ne in agro.§.abbate.Et potes ex fi.tex.colligere arg.bo.p arbitratoribus vt p bono pacis possint partis iustitiā ledere sicut hic facit papa.et bñ facit.c.nisi.de preben.notāt legiste in.l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi. et in.l.societatem.§.arbitror.ff.pro socio.Sed tex.multū notabilis est in.d.c.nisi.et vide qd ibi dixi.¶ In gl.j.in fi.et in hoc distingue vt dictum fuit.s.e.c.legebat.¶ † In gl.fi.hec gl.ponit regulā et vnū casum excipit et cōcludit ꝙ capl'm sede vacante succedit prelato ecclesie i his q̄ sunt iurisditionis et ordinis.Sed ea que sunt iurisditionis poterit exercere p se et etiam p aliū non epm:sed ea que sunt ordinis epalis dz exercere p aliū epm quē ad hos actus inuitabit cū cautele studio.i.cū ptestatiōe ꝙ per hoc nihil iuris illi epo acquirat.Excipit gl.collationem bñficiorum que spectabant ad collationē prelati dūtaxat.Demū gl.opp.respectu absolutiōis fiende p capl'm:et soluēdo ꝯcludit capitulū posse absoluere ab excōmunicatiōe lata p prelatū defunctū.¶ Primo quo ad regulam aduerte.nā hz multas exceptiones et est materia multū dubitabilis vt plene no.p Jo.an.in.c.vnico.e.ti.li.vj.vbi ponit multos casus in qb9 pbabiliter dubitat an capl'm succedat vacante eccl'ia.[a] et videbis et dicam aliquid in materia in.c.cū olim.j.e.vbi materia melius cadit. Inn.etiā dixit quosdā tenere ꝙ ea que sunt cōsecratiōis nō deuoluunt ad capitulum sed ad proximum superiorē puta archiepm vel patriarcham.sed dictū gl.verius est.ad hoc.c.ij.in.§.epo.de temp.or.li.vj. vbi dr ꝙ vacante eccl'ia pōt capl'm dare l'ras ad ordines recipiēdos. ad idē facit.c.suffraganeis.de elec.vbi ptz ꝙ electus in archiepm et ꝯfirmatus pōt per aliū suos suffraganeos facere consecrari.lz p se nondum possit disponere vt subditi sui ab alio ordinentur.et facit hoc ad ea q̄ dixi in.c. dilectus.s.de offi.ordi.vbi gl.dicit ꝙ collatio ordinū et sacramētorū est de lege iurisditionis.Respectu vero exceptiōis quā ponit gl.dic vt hr in.c.vnico.ne sede vacan.lib.vj.vbi approbatur hoc dictū gl. institutio tñ et ꝯfirmatio deuoluit ad capl'm:vt in.c.cū olim.j.e.et in.c.j.de insti. li. vj.¶ Quo ad vltimū dictū gl.vide hodie tex.in.c.vnico.eo.ti.li.vj.vbi approbatur opinio gl.i.ꝙ sede vacāte pōt capl'm absoluere ab excōicatione cuius absolutio spectat ad prelatū.Et per illū tex.infertur ad notabilē qōnē.nunqd cōfessor seu penitētiarius deputatus p capl'm sede vacāte possit absoluere in casibus reseruatis epo:de qbus no.in.c.ij. de pe.et re.li.vj.Et concludendū est ꝙ sic.nam quēadmodum pōt absoluere ab excōicatione cuius absolutio est reseruata epo:vt not.in.d.c.ij.ita et fortius pōt absoluere in alijs casibus reseruatis epo.et ita decidit Fed. cōsi.xj.al's.xix.qd tenebis semp menti.et bñ facit rō quā ponit gl.in cle. j.de here.q̄ vr concludere ꝙ in his que sunt necessitatis capitulū succedit ne ex defectu superioris periculum possit generari etc.

1 ☞ Femina non potest hre.iurisditionem nisi rōne dignitatis quā habet femina in comitatibus et regnis deficientibus masculis.
2 Abbatissa est capax iurisditionis episcopalis.
3 Abbatissa lz nō possit excōicare pōt tñ iplorare offm iudicis vt excōicet.
4 Religiosorum appellatione an veniant clerici seculares.
5 Collatio beneficiorum potest competere abbatisse.

Dilecta. Licet abbatissa subditos excōicare nō possit ipsi sibi obedire tenent.et pma pars ponit relā.scda ibi:quo circa dat iudices.¶ Casus t'alis.Abbatissa bubugā.conquesta fuit dño pape ꝙ cū ipsa canonicas suas et clericos sue iurisditioni subiectos suspenderet ab officio et bñficio exigentibus suis culpis:dicebant ꝙ cū eos excōicare non posset suspensionē eius non seruabant:et sic eorū excessus impuniti remanebant. Mādat papa cuidam abbati quatenus dictas canonicas et clericos compellat per censurā ecclesiasticā vt abbatisse prefate obedientiā et reuerētiam ipendāt et eius mandata salubria obseruent.Ber.¶ † Nota pmo ꝙ femina[b] pōt ratione dignitatis quā hz iurisditionem exercere: et sic virili officio fungi.vnde femina in eo ꝙ femina non pōt iurisditionem exercere nec virili officio fungi.vt le.et no.in.c.dilecti.de arbi.xxxiij.q. v.in.c.mulierē.Tamē si de iure defert sibi dignitas habens iurisditionem annexam potest iurisditionem exercere vt vides hic in abbatissa. Idem in ea cui deferetur regnum deficiētibus masculis vel aliquis comitatus[c]:vt patet in.c.cum deuotissimam.xv.q.ij.et in.c.significasti.s.de rescrip.¶ † Not.ij.ꝙ abbatissa potest habere sub se clericos seculares quod intellige de iure spāli:vt puta si hz capellas ex priuilegio vel prescriptione pleno iure subiectas.nā tūc clerici illarum capellarum sibi subijciunt:vt.s.c.pxi.et ꝙ ibi dixi.Et ex hoc et ex tex.no.ꝙ abbatissa est capax iurisditionis spūalis et ꝙ iurisditionem ipsam pt exercere in suas moniales.¶ † Item not. ꝙ abbatissa nō pōt excōicare sibi subiectos:pōt tñ implorare officiū superioris vt ipse excōicet sibi inobedientes.Et ex hoc et tex.no.ꝙ inferior habens iurisditionē simplicem pōt in casibus maioribus recurrere ad superiorē in loco vt suā sniam mandet executioni vel vt compellat subditos sibi obedire.ad hoc.l.a diuo pio.ff.de re iud.et facit c.cū ab ecclesiarum.de offi.ordi. nam sicut abbatissa hic habuit recursum ad papam ita potuisset habere recursum ad epm:et eps tenet sibi impēdere auxiliū:vt in.c.abbates.xviij.q.ij.p quē tex.puto ꝙ etiā possit inocare auxiliū brachij secularis in exercēda iurisditione sibi competente.facit qd not.in.c.j.s.de offi.ord.et in.c. administratores et c.principes.xxiij.q.v.¶ † In gl.j.in fi.vbi dr ꝙ religiosi pñt condere testm̄:sed debet intelligi de regularibus largo modo prout sunt isti canonici seculares:nam stricto modo illi dicunt religiosi[d] qui promittunt tria substātialia cuiuslibet religionis approbate:vt obedientiam castitatem et paupertatem:vt in.c.cum ad monasterium.in fi.de sta.re. Alij vero q non promittūt oīa ista tria. sed aliqd istorū nō sunt pprie religiosi nec dicuntur habere regulam sed potius quendā modū viuendi lz sit approbatus p papā.ad qd vide no.glo.in cle.j. de relig.do.et in cle.pe.de sen.exc.et ꝙ dixi sup rub.de reg. Iste tñ canonice regulares de quibus in tex. non sunt approbate ab ecclesia sed tolerantur. vt in.c.indēnitatibus.§.pe.de ele.li.vj.in fi. et debent visitari[e] per episcopū:vt habes in cle.attendētes. de sta.reg.¶ Sed no.singulariter ex gloss. iuncto tex.quod superior istorum qui nō sunt ex toto religiosi sed aliquid religioni promittunt potest in subditos iurisditionem exercere.et videtur innuere tex.qd possit excommunicare ex quo nō datur incapacitas ratione persone vt in muliere.Intelligo tñ qd iste modus viuendi non sit dānatus a iure.nam tunc cum non possunt facere collegiū approbatum:vt in.c.fina.de religio.domi.nōn cōsequeretur superior iurisditionem.Hec tamē materia esset latius examinanda.¶ † In gl.ij.nota. primo ex ista gl.quod abbatissa est capax collationis beneficiorum:potest ergo habere ius conferēdi et instituendi.ista enim sunt iurisditionis spūalis et non ordinis.¶ Secundo nota.quod ea que dependent a potestate clauium nō cadunt in mulierem etiam alias habentem iurisditionem spiritualem:vnde abbatissa non potest absoluere moniales a peccatis earū vt in.c.noua.de pe.et re.nec excōmunicare vt hic.Ex quo no.quod nō habēs ordinem non potest excommunicare:licet sit psona religiosa.Ex quo infert qd si esset aliquod collegium religiosorum non habentium ordinem non posset superior qui non habet ordinem excōmunicare subiectos.Idem dicit gl.in suspensione ab officio et in potestate interdicēdi ab ingressu ecclesie et diuinis officijs et hanc opinionem sequitur cōiter hic doc.dicētes qd lz abbatissa possit suspēdere a bñficio:subtrahere prebēdas: et lato modo interdicere et suspendere ab ordine:vt puta precipiendo subiectis ne celebrent donec satisfecerint: tamen stricte et proprie interdicere vel suspendere ab ordine nō potest ea.s.suspensione et interdictione que inducit irregularitatem in contrarium facientibus.hoc probat ex eo:qr excōicatio suspensio et interdictū continentur appellatione cēsure ecclesiastice:vt in.c.q̄renti.de verbo. signi. et in alijs parificant a iure:vñ nullum istorū suspēditur per appellationem sequentem:et quodlibet

a ¶ Vacante ecclesia.adde videndū Fede.consi.xj.et.xvj.et.xxx.et.cclxc.

b ✠ Sebasti.Sapi.¶ Qd femina.Quod femina possit exercere iurisditionalia ponit Ang.in.l.cū ptor.ff.de iudi.et in.l.eā quam.in rep. C. de fidei.et ibi attestat vidisse reginā Joannā exercuisse.q̄ aūt officia vel dignitates possunt cadere in feminā et que non:accuratissime ponit Decius in.l. femine. ff.de reg.iur.

c ¶ Comitat9. adde q̄liter in dignitatibus succedat Pet.de anc.consi.cccxlj.

Zacharias.

¶ Adde Ale. de imo.ꝯs.xiij.et seq. et ibi plene de hac mate.volu.iiij. et bal.in.l. quoties. col.iiij.C. de suis et legi.

Anto. Francis.

¶ Ad hoc qd dr de dignitate qño in illa succedat et q̄liter: et an dignitas trāsmittatur ad heredes. vide Bal.i.c.j.§.j.colū. de feu.mar.i vsib. feu. vbi etiam ponit an dignitates possint vēdi.et vide Bald. in aut. hoc ampli9.C. de fideicommis. vbi dicit ꝙ dignitas maxima nō pt diuidi.et an propter delictū pris fili9 pdat dignitatem vide in.l. emancipatum.ff.de sena. et bal.in.l. cū antiquioribus.in.vij. col.C.d iure deli. Adō tñ qd dignitas potest conferri in puncto mortis et ideo qs i eo puncto pōt creari miles.vt p bar. in.l.j.in.x.colum. C.de dig.lib.xij.et tene menti ꝙ grere dignitatem vel ad illam aspirare est pctm̄.c.qui ad primatū.xl.dist.et hr in.c.venerabilē.de ele.vbi dino vide do.abb. q dicit ꝙ si dignitas nō pōt ita bñ exerceri p alium sicut p eum cui est collata peccat q eam respuit. et ad predicta vide gl. in.c.quid prodērit.lxj.dist.

✠ Sebasti. Sapia.

d ¶ Religiosi. qui dicant pprie religiosi pōit Feli.et alij i.e.eccl'a sancte marie.col.j.s. de constitutio.

e ¶ Visitari. Adde Fede. consi. al leg.ccxc.

inducit irregularitatem in cõtra faciẽtem: vt in. c. is qui. ⁊ in. c. is cui. de sen. excõ. lib. vj. Cui ergo interdicit ratione incapacitatis vnum videntur interdicta reliqua: cũ omnia dependent ab ordine.

☞ Capitulum potest obuiare contradicere et appellare quando ex facto episcopi potest preiudicari ecclesie. 3.

Dñs illius loci si vult illum locũ subijcere alteri⁹ dñio possunt homines illius loci contradicere.

Feudum non potest inuito vasallo in aliũ trãsferri per ipsum dominum infeudantem.

Tertius potest appellare ab actu etiam extraiudiciali quando sentit se pregrauari.

Appellatio iudicialis ⁊ extraiudicialis quomodo differant.

Attentata post appellationem an retractentur: siue appellatio sit extraiudicialis siue non.

Effectus appellationis extraiudicialis.

Dilecti. Si metropolitan⁹ a suffraganeo iuramẽtuz exigit vltra formã statutam a canone i eo quod est vltra suffraganeus nõ tenet. In prima parte ponitur querela. In scđa puisio ibi: cum igit. ¶ Casus literalis. Patriarcha granden. occasione cuiusdam cõsuetudinis exigit iuramentuz fidelitatis ab ep̃o castellano preter formã canonicã quam alij suffraganei solẽt prestare suis metropolitanis. Archi. ⁊ canonici castellani vidẽtes ex hoc ecclesie sue preiudicium generari ad sedem apostolicã appellauerũt: ne occasione illi⁹ iuramenti nihil exigeret ab ep̃o castellano vltra id qđ faciunt alij ep̃i suis metropolitanis pp̃ter aliquã consuetudinem: vñ mandat papa patriarche grandeñ. q̃tenus ɔtentus existat forma canonica quam ipse recipit ab ep̃is subiectis suis sibi nullo medio; nec amplius exigat a castellano ep̃o obtẽtu alicuius ɔsuetudinis p̃textu iuramẽti predicti sciẽs ꝙ papa absoluit eũ ab hmõi iuramẽto quantum ad alios articulos imo ipsuz denũtiat poti⁹ nõ teneri. Ber. ¶ Not. j. ibi: archidiaconus ⁊ capitulũ. ꝙ archidiaconus est caput capituli. ⁊ ita colligit hic do. Ant. Sed pfecto ɔ̃rium colligi p̃t nã si includeret in capitulo nõ oportuisset spãlez mentionẽ facere de archidiacono. Itẽ plus dico ꝙ nedũ capituli caput nõ est sed ẽt de capitulo nõ existit mero iure cõi inspecto: q2 solũ habẽtes ius canonie sunt de caplo: vt no, in. c. ij. de instit. ⁊ ibi plene dixi. hinc iura dicũt ꝙ canonici ⁊ ep̃s faciũt vnũ corpus: ita ꝙ ep̃s caput ⁊ canonici membra: vt in ca. nouit. ⁊ in. c. quãto. de hisq̃ fi. a p̃la. Nihil aũt d2 de archidiacono vel de alijs habẽtib⁹ inferiores dignitates i eccl̃ia cathedrali: vñ audacter dico tenendũ ꝙ isti p̃lati inferiores ⁊ capellani et reliqui bñficiati in ecclesia cathedrali nisi habeãt canonicatum non sunt de capitulo[a] nisi aliud habeat ɔsuetudo: ⁊ archidiaconus hic admittit[b] nõ tanq̃ pars capituli: sz pro interesse ipsius ecclesie cathedralis. ⁊ p hoc facit totus ti. de offi. Arch. ⁊ de offi. archipresby. ⁊ sil̃ib⁹: in qb⁹ istorũ inferiorum ponit offm̃: nec d2 ꝙ habeant se impedire de factis capitularib⁹. ¶ Scđo nota ꝙ patriarcha grandeñ. hz ius prouincie in ep̃m castellanũ, ⁊ appellat is ep̃s castellanus ep̃s venetiarũ. ille eñ est pp̃rius titulus suus. De isto patriarcha grãdeñ. q non est de quatuor p̃ncipalib⁹ patriarchis vide ꝙ no. gl. lxxx. di. in. c. j. ¶ No. iij. ꝙ ep̃i p̃stant iuramentum obedientie archiep̃is metropolitanis ꝟm eã formã quã prestant ep̃i immediate subiecti romane eccl̃ie ipsi pape. de qua forma habet in. c. ego. N. de iureiu. Subiectus ergo ĩmediate romane eccl̃ie p̃stat hoc iuramẽtũ pape. subiectus vero archiep̃o iurat archiep̃o. hodie vero oẽs q pmouent in curia siue ep̃i siue abbates iurãt ipsi pape ⁊ de forma iuramẽti prestandi ab abbatibus vide tex. in. c. ne dei. j̃. de simo. de iuramento canonicorum remittũt doc. ad. c. cũ clerici. j̃. de verbo. sig. de iuramẽto vero alior clericorũ no. in. c. tua. j̃. de iureiur. ⁊ vide tex. in. c. q̃q̃. xxiij. dist. ¶ † Not. qđ si ex facto ep̃i preiudicari p̃ot ecclesie capl̃m p̃t obuiare ⁊ cõtradicere ⁊ ẽt appellare ⁊ appellationẽ

a ¶ De capitulo, Adde Ro. consi. cccli. ⁊. s̃. dictum fuit i. c. q2 pp̃ter de elec.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Admittit. Vi de Abb. idem tenentem. in. c. cum olim. colũ. v. de re iudi. in. c. post electionẽ. in. iij. col. de ɔces. preben. ⁊ Semi. in. c. fi. col. iiij. de p̃bẽ. in. vj. ⁊ Imo. i cle. prima col. vj. de regula.

c ¶ Contradicere. Adde Bal. cõsil. ccccxviij. ij. lib.
Sebasti. Sapia.

d ¶ Eorũ interest. vid Fel. post Inno. ⁊ alios i. c. auditis de prescriptio. ⁊ Bal. in. c. i generali. si de feu. fue. ɔtrouer. iter dom. ⁊ agna. alexã. in. l. sepe. col. lxxv. ff. de re iud.

ipsaz psequi ⁊ p hãc psecutionẽ p̃ot ep̃s absolui ⁊ ecclesia cõseruari in sua indẽnitate. Et facit iste tex. optime in arg. ꝟm Host. ꝙ si dñs alicuius loci vult subijcere illũ locũ alieno dño pñt hoies illius loci ɔtradicere.[c] q2 eorũ interest[d] vt eorũ dñs sit liber vt non habeãt plures dños. ar. c. si. j̃. e. ⁊ in. l. non tm̃. ff. de ap. ⁊ in regula qđ oẽs tangit. de re. iu. li. vj. ⁊ p hoc facit tex. in. c. imperialẽ. in. §. p̃terea ducat⁹. de phi. feu. ali. co. x. Ubi singulariter hr ꝙ dñs feudi non p̃ot inuito vasallo dñium in aliũ transferre ne iste vasallus cogat hr̃e alienũ dñm: ⁊ si decedit dñs pluribus filijs relictis non tenet iste vasallus oĩbus prestare iuramentũ: sed sufficit prestare vni: qđ est menti tenendũ. ⁊ facit hoc dictũ Host. cũ allegationibus predictis vt rex nõ possit inuitis hoibus castrũ vel ciuitatem sibi subiectã alicui inferiori subijcere. ad idẽ facit qđ not. Inn. in. c. auditis. j̃. de p̃scrip. vbi dicit ꝙ sicut interest dñi non pdere vasallos seu subditos: ita eque interest subditor non pdere dños ꝙ bene notabis.

¶ † Item no. qđ ab actu extraiudiciali gesto inter aliquos p̃ot tertius appellare si sentit se pregrauari vel ecclesiã suam qđ tene menti. Et q̃q̃ do. Ant. hic dicat de iure ciuili secus esse: ɔ̃rium tñ verum est. nam tex. est apertus ⁊ not. de iure ciuili in. l. a sñia. in. §. idẽq3 rescripsit. ff. de ap. vbi a trãsactione facta inter aliquos p̃ot tertius appellare si pretendit transactionẽ illam fieri in sui collusionẽ: puta cũ heres trãsegit in collusionẽ legatariorũ: ⁊ plene hanc materiã psequit Bar. in. l. si. ff. de app. reci. nã nitit in hoc ɔcordare ius ciuile cum iure canonico: vñ mirandũ est qđ. d. Ant. hic dixerit oppositũ allegando. l. si expressim. ff. de app. q̃ nihil facit. ¶ No. in. §. cũ igit. illã regulam q̃ pcedit de iure naturali qđ alij non facias qđ ab alio tibi fieri nolles. de quo plenius. j. dist. humanum genus. ⁊. ij. q. vj. q se scit. ¶ In gl. j. ibi saltẽ de facto. No. bñ gl. iuncto tex. ꝙ non solũ p̃ot appellari vt euitet p̃iudiciuz iuris: puta ne sñia transeat in rem iud. sed etiã vt euitet preiudiciũ facti ne de facto. s. molestetur. nam hic iuramentũ ep̃i vltra formam canonicã non obligabat ecclesiã ⁊ sic illud iuramentuz nõ p̃iudicabat ecclesie in iure: sed q2 de facto poterat preiudicare: q2 potuisset de facto aliqd exigi virtute huius iuramenti ꝙ redundasset in p̃iudicium huius ecclesie: ideo admittitur appellatio. simile le. ⁊ no. in. c. puenit. de arbi. ¶ † Et i fi. gl. no. hoc vltimum ꝙ etiã prelato inuito p̃ot capitulũ seu ecclesia obuiare preiudicio ipsius ecclesie. ⁊ p hoc dicit Inn. ꝙ si ex facto ep̃i vel ipsius negligẽtia aliquod p̃iudiciũ p̃ot generari ecclesie p̃ot capitulũ seu ecclesia ɔ̃dicere seu appellare: ⁊ hoc q2 iura ⁊ dignitates ecclesie possident pariter per ep̃m ⁊ capitulũ. ⁊ no. bñ hoc dictũ lz ep̃s sit caput ꝟm eũ. pro hoc. c. nouit. ⁊. c. quanto. de his q̃ fi. a prela. Hec tñ rõ nõ plz Host. q2 inferret ɔ̃rium q2 vnus sine alio non posset admitti. Sed ego nõ video quõ resultet hoc contrariũ. nã si duo possident eandẽ rem non p̃ot vnus eãdẽ rem deteriorẽ facere alio cõtradicẽte. nã in re cõi potior est ɔditio phibentis: vt in regula in re cõi. de reg. iur. lib. vj Host. reddit aliã rõnez dicens capitulum admitti vt ecclesia releuet a preiudicio ob quã cãm nõ solũ capitulũ sed qlibet canonicus ⁊ ẽt parochianus admitteret ⁊ oĩb⁹ deficientibus superior puideret ecclesie ex officio: vt in. c. cũ venissent. i fi. de insti. ⁊ hoc dictum etiam verũ est in se. ⁊ not. qđ dixit de canonico ⁊ parochiano ⁊ de negligentia ep̃i. ⁊ vide ad materiam ꝙ not. in. c. cum olim. j̃. de testi. ⁊ in. c. si qs presbyteror. de re. ecc. non alie. ¶ In gl. pe. ibi: ɔsuetudo locũ non hz. sentit hic gl. ⁊ clarius. j̃. ibi: lz illud diu p̃stiterit ⁊c. ꝙ cõsuetudo non poterat prescribi. Gof. sentit cõtrariũ vnde intelligit tex. in cõsuetudine nõdũ cõpleta ⁊ perfecte inducta. Sed Hos. sequit gl. ꝙ hec ɔsuetudo est irrationabilis ⁊ prestat materiam auaritie ⁊ superbie superior ⁊ ambitioni inferiorũ. nam inferiores ne ĩpediretur eor pmotio de facili iurarent qcqd superiores vellent: ⁊ ideo bonum fuit his obuiare. Ego dicerẽ ꝙ cũ istud sit ɔ̃ ius nõ p̃ot induci prescriptio cõtra ecclesiã sine titulo nisi sit tanti tp̃is de cuius initio nõ sit memoria; vt in. c. j. de prescrip. libr. vj. Unde puto ꝙ si p tantum tẽpus fuisset exactũ istud iuramentum qđ obligasset istam ecclesiã: q2 ex tanto temporis cursu presumẽdum est qđ olim ex iusta causa hoc fuit inductum: vt in. d. c. j. facit qđ no. Jo. and. in. c. peruenit. de cẽsi. ⁊ p Bar. in. l. cum de in rem verso. ff. de vsu. ¶ Sed contra predieta ⁊ contra tex. oppo. de. c. significauit. j̃. de censi. vbi superior exigit iuramentũ a subdito de soluendo sibi censu debito: tñ iure non cauetur vt tale iuramentum debeat prestari. Sol. dicit Host. istum tex. procedere in his in quib⁹ a iure est tradita certa forma: tunc enim non lz formam transgredi: sz vbi non est forma prefixa potest superior in his q̃ sibi debentur a subdito sibi puidere per iuramentũ vel aliam cautionez. ⁊ no. hoc dictũ. ¶ In gl. fi. in fi. facit ad predicta. c. fi. de iureiur. li. vj. ¶ † Sed extra gl. opp. ex quo enim iuramentum iam erat prestitum ab isto ep̃o. vt colligit in fi. tex. vr̃ ꝙ appellatio capituli fuerit frustratoria q2 appellatio extraiudicialis non suspendit preterita cum sit quedam prouocatio ad cãm: vt in. c. cũ sit romana. j̃. de app. Unde ꝟm Inn. hic ⁊ in. c. q2 pp̃ter. s̃. de elec. hec est vna ex differentijs inter appellationem iudicialẽ. ⁊ extraiudicialẽ: q2 appellatio iudicialis suspendit factum de p̃terito ⁊ ẽt de futuro donec expediat factũ appellationis nõ suspẽdit pnũtiatũ ⁊ iurisditionẽ iudicis a quo: vt in. c. nõ solũ. ⁊. c. si a iudice. de app. lib. vj. ⁊ i. l. j. in fi. ff. ad turpil. Sed appellatio extraiudicialis nõ suspẽdit ꝙ gestũ est sz submittit in futurũ ptectioni superioris ne indebite molestet: vt i. c. cũ sit romana. ⁊ no. Bart. in. d. l. fi. de app. reci. ⁊ no. hanc differentiam: ergo

ergo parum aut nihil poterat prodesse ista appellatio capl'i. Solu. Inn. multũ instat ⁊ intricate loquit̃ ꝓsequendo ꝯᷓriū ⁊ aliquos effectꝰ appellationis extraiudicialis. Et primo sciẽdum ꝙ tex. iste potest dupliciter intelligi. Primo ꝙ iuramẽtum erat exactũ ante appellationẽ: ⁊ tunc ad verbũ exigeres positũ in principio supplẽdũ est cũ effectu: q: s. p̄stitit. Scḋo pôt intelligi ꝙ appellatio fuit interposita anteꝙ̃ esset p̄stitũ dum exigeretur sed post appellationẽ fuit p̄stitũ ſm primum intellectum. Dicunt aliqui vt refert Innoc. ꝙ ista appellatio operabat̃ vt pretextu exacti iuramẽti nihil exigeretur ab ep̃o vltra formã canonicã: ⁊ si de facto fuisset exactum illud ante oĩa vigore appellatiõis debuisset retractari. sed hoc dictũ nõ videt̃ placere Inno. q: ſm eũ per appellationẽ aduersariꝰ nõ tenetur appellatꝰ cõparere si nõ vult. al's sequeret̃ absurdũ ꝙ quis posset citare ad libitũ aduersariũ suũ. Et no. hoc dictuȝ primo ꝙ p̄textu appellationis extraiudicialis nõ tenetur appellãs cõparere nisi citetur per iudicẽ. Et idem no. glo. in. d. c. cũ sit romana. fallit vbi a iure aliter reperitur dispositũ: vt in casu. c. j. de elec. lib. vj. ¶ Scḋo not. ꝙ nõ pôt quis ad libitum citare aduersariũ suum. ⁊ pro hoc vide tex. in. l. fi. C. de exhi. re. vbi dicit̃ ꝙ nemo est citandus nisi iudex priꝰ decernat: ꝙ etiã dico in. c. j. de iudi. Sȝ hec r̃sio Inno. ad ꝯᷓriũ nõ satisfacit iudicio meo: q: non sequit̃ aduersarius nõ tenet̃ cõparere: ergo nõ dȝ retractari illud qd gestũ est in p̄iudiciũ appellationis ⁊ de hoc. j. dicã. Si vero tenet scḋs intellectꝰ dicunt quidã ꝙ appellatio operatur vt iuramentũ nõ deberet exigi pendẽte appellatione: nec aliqd deberet exigi virtute iuramenti: al's exacta ⁊ gesta post appellationẽ ante oĩa essent retractãda. ex quo appellatio fuerit interposita ex ꝓbabili et legitima causa. vt in c. bone[a]. de appel. hoc dictũ nõ placet qbusdã: vt refert Inn. quia p̄textu appellationis[b] non dȝ quis dimittere quominus vtat̃ quis iure suo. vt in. c. fi. de sup. negl. prela. nec ob. c. bone. q: istud ꝓcedit ſm Inn. qñ appellãs fuit spoliatꝰ post appellationẽ. nã tũc pôt implorare officiũ iudicis vt ante oĩa reducatur ad statũ in quo erat tp̄e appellationis extraiudicialis[c] sed isti de capl'o nõ erãt in possessione vt non exigeret istud iuramẽtũ. Et no. ex hoc mirabilẽ limitationẽ ad illud. c. bone. nam ex hoc sentit Inno. ꝙ solũ attẽtata in preiudiciũ possessionis debẽt retractari virtute appellationis. qḋ non placet do. Ant. nihil tñ allegat in ꝯᷓrium. Sed ego adduco text. in. c. cum nobis. de ele. vbi tex. notabilis dicit ꝙ nõ omne quod fit post appellationẽ extraiudicialẽ est retractandũ: sed illud qḋ fit ꝯᷓ ipsam appellationẽ: intellige ex legitima ⁊ ꝓbabili causa interpositã: ⁊ hec suppletio ꝓbat̃ per. c. bone. p̄alleg. Et ideo dico ꝙ quicqd fit in p̄iudiciũ appellatiõis extraiudicialis ex legitima et ꝓbabili causa interposite est retractandũ per officium iudicis ante oĩa: lȝ nõ ꝯtingat statũ possessiõis: sȝ aliud p̄iudiciũ. Et hoc etiã voluit Inn. ibi: si bene põderet̃: ⁊ Bar. in. d. l. fi. ⁊ ſm hoc potes distinguere ⁊ saluare Inn. hic vt procedat qñ appellatus vtit̃ iure suo si venit in p̄iudicium appellatiõis interposite ex ꝓbabili ⁊ legitima causa: nã hec appel. subȷ̃cit appellantẽ ꝓtectioni superioris vt nihil attẽtetur in p̄iudiciũ ipsius ex quo appellat ex ꝓbabili ⁊ legitima causa. ⁊ hec bene no. Habes enĩ notabilẽ effectũ huius appellatiõis extraiudicialis. ⁊ vide qḋ dixi in. c. bone. de appella. Et prosequit̃ hic Inn. aliquos aliós effectꝰ huius appellatiõis extraiudicialis: nam virtute ipsiꝰ pôt petere implorando auxiliũ ⁊ officiuȝ iudicis vt reducat̃ ad statum in quo erat tp̄e appel. ꝯᷓ quẽcũꝙ̃ possidentẽ lȝ ipse nõ spoliauerit nec a deiectore receperit qḋ est bene notãdum nec habebit ꝓbare spoliationem: sed satis est qḋ ꝓbet qḋ tp̄e appellationis possidebat ⁊ nunc possessio reperit̃ penes aliũ. Itẽ hȝ effectũ vt p̄textu excõicationis non repellat̃ a ꝓsecutione appellationis. ⁊ no. q: semp allegat̃ hoc dictũ Innoc. ꝙ excõicatus nõ solũ in iudicio sed etiã extra iudiciũ pôt appellare ⁊ appellationẽ ꝓsequi. ꝯᷓriuȝ in hoc vltimo tenuit Inno. in. c. cum inter. de excep. vbi dixit excõicatũ nõ posse appellare extra iudiciũ: q: appellatio extraiudicialis est quedã ꝓuocatio ad causam. vt in. d. c. cum sit. Sed excõicatus nõ pôt ꝓuocare ad iudiciũ seu in iudicio. vt in. c. intelleximꝰ. de iud. ¶ Jo. an. post Abb. concor. in. c. pia. de excep. lib. vj. dicens ꝙ aut appellatio est mere extraiudicialis ⁊ excõmunicatꝰ nõ audit̃ p̄dicta rõne: aut non est mere extraiudicialis ⁊ audit̃: ⁊ sic ꝓcedat dictum Innoc. hic. Ponit exẽplũ in appellãte ab executore ꝓuidẽte extra iudiciũ: nã q: posset excõicato p̄iudicare in bñficio vel iure suo poterit appellare. Sed do. Car. tenet ꝯᷓrium ꝙ indistincte excõicatꝰ nõ pôt extra iudicium appellare: q: aut executor ꝓcessit iudicialiter ⁊ appellatio est iudicialis: aut ꝓcessit extra iudiciũ ⁊ tũc cũ nõ possit p̄iudicare excõicato nõ dȝ audiri excõicatus appellãs. Aduerte: naȝ dico in hoc al's aduertẽdũ vtrũ excõicato ex omissione appellatiõis aliquod preiudiciũ posset generari: ⁊ tunc dȝ admitti ad appellandũ quia satis stimulatur ex officio facto executoris: vnde est quasi reus necessarius. et intelligo ꝙ de iure sibi inferat̃ preiudiciũ: secus autẽ si de facto tantũ: q: excõicatꝰ spoliatus nõ audit̃ petẽs restõnem: vt est gl. no. in. c. ex insinuatione. de ꝓcu. ⁊ in. c. in noie dñi. xxiij. di. ⁊ in. c. dilectus. de rescrip. Fortius non dȝ audiri pretextu future spoliationis. executor autem extra iudiciũ regulariter non potest inferre p̄iudiciũ iuris, sed vbi accideret casus ꝙ posset inferre: posset tunc excõicatus appellare ⁊ reliquos effectus appellationis prosequere vt dico in. d. c. bone.

1 ☞ Sede vacante succedit capitulum in potestate cõfirmãdi electiones iam factas.

2 Sede vacante in quibus succedat capl'm. vide hic plenissime.

Cum olim. Vacante ep̃atu capl'm confirmat ⁊ ĩfirmat electiones. primo prouidet circa electionem fiendam. secũdo circa cõfirmationẽ. ibi: mandãtes. ¶ Casus literalis. Vacante monasterio sancti Saluatoris messaneñ. monachi elegerũt quendã in Abbatem personã vcȝ indignã: et sic ipso iure fuerũt eligendi ptãte priuati. Mandat papa priori fratrũ p̄dicatoꝝ ⁊ archidiacono regino quatenus autoritate ipsius de gratia speciali concedant dictis monachis eligendi seu postulãdi liberã facultatẽ: licet ip̃o iure hac vice sint eligẽdi potestate priuati: ⁊ cum ecclesia messaneñ. vacet ad presens electionẽ suaȝ presentet capl'o messaneñ. cõfirmandam prout de iure fuerit: vel etiã infirmãdam. Berñ. ¶ Not. primo ex suprascriptione ꝙ frater p̄dicatorꝰ[d]: dũmõ sit prior pôt esse delegatus pape[e]: ⁊ sic videtur ꝙ fratres mendicãtes pñt esse delegati ap̃lici dũmodo habeãt requisita de qbus in. c. statutũ. de rescrip. lib. vj. ⁊ hodie dicẽdũ vt habet̃ in cle. ij. eo. tit. ¶ Scḋo no. ꝙ priuatꝰ ptãte eligẽdi non pôt p̄uenire superiorẽ ad quẽ est deuoluta eligendi ptãs: ⁊ si p̄ueniret nõ valeret electio: vt in. c. literas. de sup. negli. p̄la. opus est ergo vt priꝰ restituatur vt hic. ¶ Item no. ꝙ papa restituit ptãtem eligendi lȝ deuoluta sit ad p̄ximũ superiorẽ. ¶ †[1] Vltimo no. ⁊ tene mẽti: quia alibi nõ ita bene ꝓbat̃ ꝙ sede vacãte capl'm succedit in ptãte cõfirmãdi electiones p̄latorũ inferiorũ. ⁊ ꝙ cõfirmatio electi in abbatem spectat ad diocesanũ loci: ⁊ idem dicendũ in alijs prelatis inferioribus. ad quod facit tex. cum glo. xviij. q. ij. c. j. ¶ †[2] In glo. ij. in fi. no. glo. in effectu ponit regulã ⁊ tres casus exceptos. Regula est ꝙ capl'm sede vacante succedit in iurisditione ep̃ali. Fallit primo in collatione bñficiorum pertinentium ad ep̃m dũtaxat. Scḋo in dando licentiã electo se transferendi ad aliquã ecclesiã: intellige alterius diocesis: quia tunc cõtingit alienatio persone. Tertio fallit in alienatione rerum quã nõ pôt facere capl'm sede vacante. xij. q. ij. si qua de rebus. Et aduerte vltra glo. nã hec materia est multũ dubia in qbus scilȝ capl'm succedat sede vacante: et maior dubitatio inerat olim anteꝙ̃ emanarẽt iura sexti libri. nam Vin. dicebat ꝙ capitulũ nõ succedebat in iurisditione ep̃i nisi quatenus ex sp̃ali indulgẽtia reperiret̃ expressum vel ex cõsuetudine seu p̄scriptione. vt in. c. irrefragabili. §. excessus de offic. ordi. et in. c. ex parte de rescri. ⁊ in causa heresis. vt in. c. ad abolẽdã. de here. ⁊ ad istum tex. dicebat ꝙ capl'm nõ instituit hic electũ cõfirmãdo sed potius dedit sibi administrationẽ. nam multi electi administrãt ante ꝯfirmationẽ. vt in. c. nihil. de elec. ⁊ sic sentit ꝙ de iure capl'm nõ pôt ꝯfirmare electũ. Idẽ sentit Hos. dicens ꝙ hoc. c. cõtinet duplicẽ gratiã. primo in eo ꝙ electio fuit restituta priuatis. scḋo q: capl'o fuit data hec ptãs confirmãdi ⁊ pro hac opi. facit q: cũ capl'm nõ succedat in collatione beneficiorũ: vt i. c. ij. ne sede vac. ita nec in cõfirmatiõe electionũ cũ ꝯfirmatio sit quedã collatio, nam per cõfirmationẽ transfertur potestas administrãdi. vt in. c. trãsmissam. de elect. et in c. auaritie. eo. ti. lib. vj. Sed cõiter tenet̃ oppositũ. ⁊ tex. est hic nõ cauillãdo literã. nam non apparet ꝙ capl'o voluerit papa gratiã facere. nam respectu capl'i nullũ verbum grãm sapiens positũ est in tex. Et ꝓ hoc facit hodie tex. in. c. j. de insti. lib. vj. vbi exp̄sse habet̃ ꝙ ptãs instituendi p̄sentatos per patronos deuoluit̃ ad capl'm sede vacan. vnde sicut institutio deuoluit̃ ita ⁊ cõfirmatio. ⁊ hoc tenet ibi glo. ꝙ potestas confirmãdi ⁊ instituẽdi deuoluit̃ ad capl'm sed nõ potestas libere ꝯferendi vt in. d. c. ij. ⁊ in. c. vnico. ne sede vacan. lib. vj. ratio diuersitatis nõ assignat̃ per doct. sed Jo. an. in. c. quãꝙ̃. de elec. lib. vj. dicit ꝙ collatio beneficiorũ nõ est ꝓprie iuris ep̃alis: cũ multi reperiant̃ nõ ep̃i habẽtes collationẽ. ⁊ multi sunt ep̃i non habẽtes collationẽ beneficiorũ: sed cõfirmatio ⁊ institutio sunt ꝓprie iurisditionis ep̃alis. pro hoc. c. cõquerẽte. de offic. ordi. ⁊ in. ca. cum ex iniuncto. in fine. j. de here. Hec ratio nunꝙ̃ mihi placuit[f] quia collatio bñficioꝝ vbi nõ est dare patronum de iure

Sebasti. Sapia.

[a] ¶ In. c. bone. vid ibi congesta per Philip. perusi. in hac materia extraiudicialis appellationis. vide ad hec Oldra. in ꝯsi. cxcix. in prin. Car. in ꝯsi. x. inci. iacobꝰ executor. col. j.

Zacharias.

[b] ¶ Quia p̄textu appellatiõis. adde Lãfrãc. de ori. in. c. qm̃ ꝯᷓ falsam. §. interlocutiões. appellatiões. nu. lxx. ver. attendite tñ. et ibi in addi. Celsi. in vers. appellatiõe. nu. lxix. j. de proba.

[c] ¶ Appellatiõis extraiudicial'. adde do. de Ro. decisi. suis in antiquis. de appel.

[d] ¶ Frater p̄dicator. adde Cal. ꝯsi. vj. de offi. deleg.

Sebasti. Sapia.

[e] ¶ Delegatus pape. vide Hen. in c. nullus. in. ij. col. de elec. in. vj. Car. in clemen. religiosus. q. xiiij. d' ꝓcu. ⁊ i cle. j. in. x. q. de elec.

Sebasti. Sapia.

[f] ¶ Nũꝙ̃ mihi placuit. vide Ab. in c. ex frequẽtibus. de insti.

cōi spectat ad epm:et sic est iurisditionis epalis:vnde inferio res non possunt sibi hāc potestatez vendicare nisi de iure spe ciali.hinc est q gratiose fuit patronis concessum vt possint p̄ sentare instituendos:reliqua vero fuerūt p episreseruata.hec probantur.xvj.q.v.c.j.z ea.causa.q.vij.in.c.oēs basilice.et.c.si quis deinceps.z in.c.regēda.z in.c.nouerint.x.q.i.z in ca.j.de capel.mo.cū simi.Nam z olim anteq̄ ins eligēdi esset trāslatū in ecclesias collegiatas epi puidebāt oībus ecclesijs de mini stris in ecclesijs inferiorib⁹ z papa puidebat de epis ecclesijs cathedralibus.vt no.glo.in.d.c.quāq̄.vnde nō video qd alio iure spectet collatio ad epm q̄ ɔfirmatio vel institutio.quare puto diuersitatis hanc fore rōnem:qr collatio est quedam do natio.vt in.c.si.de offi.vica.lib.vj.vtit em̄ p̄latus quadā libe ralitate in quē vult ɔferēdo.vt in.c.relatū.j.de preben.nā pōt ɔferre cui vult.z hoc respectu appellat donatio z hoc modo pcedat rō hui⁹ glo.in eo qd dicit q collatio cōputatur inter fructus[a].nam videt quidā fructus habere hāc potētiā z po testatē donādi beneficia qbus vult ideo noluerūt iura vt iste liberalitates transirent in caplm quēadmodū nec liberalitas dispēsandi fructus puenientes sede vacāte.vt in.c.quia sepe. de elec.lib.vj.sed in cōfirmatione z instōne nō est hec liberali tas:qr si elect⁹ z p̄sentatus est dignus tenet superior illū con firmare vel instituere.vt in.c.postq̄.de elec.z.j.de iurepa.per totū.vnde cū cōfirmatio seu institutio sit debita nō exercetur ibi aliqua liberalitas:ideo transit hec ptās in caplm quēad modū in alijs actibus iurisditionalibus contingit.z pro hoc facit qr vicari⁹ epi pōt instituere presentatū.vt in.c.ex frequē tibus.j.de insti.qui tñ ɔferre nō pōt.vt in.d.c.si. ¶ Sed circa istā collationē beneficiorz imminet aliud dubiū nō paruum: nunqd sede vacāte collatio que deuoluit ad epm ex negligen tia inferioris vel electio transeat ad caplz.Hoa.sensit hic qd nō:dicit em̄ q potuit hic papa restituere istis ius eligēdi sine preiudicio alicuius:qr ptās erat deuoluta ad archiepm exo nensem:z sedes nūc vacabat:z sic nō preiudicabat caplo:z sic aperte sensit q hec ptās sede vacāte nō trāsit in caplm:et sic trāseant hic doc.z hāc opi.tenuit Joā.mo.in.d.c.quāq̄.Sed Jo.an.tenuit ibi ɔtrium restringēdo multa iura q̄ dicūt qd de beneficijs pertinētibus ad epm:caplm nō se impedit.Intelli git enim illa iura in beneficijs pertinētib⁹ ad epm iure pprio z nō iure deuoluto:qr in his que pertinent in iure deuoluto potestas cōpetit rōne iurisditionis epalis:sed ptās epi trāsit in caplm. Mihi plus placet primū dictuz:primo per rōnem quam.s.dixi nam eadem est rō in oīb⁹.Itē multū me mouet c.ij.ne sede vac.vbi in collatione bñficiorū regula ponit nega tiue:dicit em̄ q vbi nō est exp̄ssum caplm nō succedit in col latione.sed hec restrictio Jo.an.nullibi pbatur.et tene menti hoc.Itē.dic q hodie habem⁹ iura noua que confundūt opi. Vinc.vt habet in.c.vlti.z pe.de sup.negli.prela.libr.vj. ¶ Ex quibus elicitur regula q epo mortuo naturaliter vel ciuiliter: puta quia capt⁹ ab hostibus caplm succedit in iurisditione[b] tam spiritualiū q tēporaliū:ita q hodie habes firmare illam regulam.Sed contingit dubitari de quibusdā casib⁹ specia libus quos pro declaratione materie:quia nimis traditur hic per doc.succincte prosequar.z primo incipiēdo ab exceptio nibus positis in glo.habuistis.s.quid dicendū in collatione cōfirmatione z institutione. ¶ Sed dubitatur secūdo quid i potestate dandi licentiam[c] electo in prelatū ecclesie alterius dioce.z gl.hic firmat q caplm nō succedit:z multi tenuerunt hanc partē.vt not.in.c.si abbatē.de elect.lib.vj.Sed Joā.an. firmat ibi ɔtrium z credo q bene.Et idē reperio sensisse dños de Rot.deci.ccci.nam prima regula est q caplm succedit in iurisditione spūalium z temporalium.vt.s.dictum est.ergo et in potestate dandi licentiam electo vel volēti se transferre ad aliam dioce.nam hoc est iurisditionis.vt in.c.si religiosus.de elec.lib.vj.nec est illa pprie alienatio sicut contingit in rebus ecclesie.nam res ecclesie nō possunt alienari sine solennitate: de qua.xij.q.ij.sine exceptione.sed licentia ista datur sine illa solennitate.vt in.d.c.si religiosus.Itē si cleric⁹ recedit statim reperit successor sed nō sic reperiūtur bona succedētia in locū rerū alienatarū:nō est ergo bonū arg.arguere de alienatione rerū ad personā:z iura que allegat gloss.nō probant opi.suaz. naz ibi solū dicit q licētia fuit petita a papa nō dicit q capi tulū nō potuisset:naz ad maiorem cautelā sepius recurrit ad papā.vt in.c.fin.de ver.signi. ¶ Tertio dubitat de ptāte alie nandi.z glo.tz hic q non succedit.hoc ego limitarē cū vellet alienare bona epatus:sed si ecclesia inferior ex legitima causa vellet alienare bona epatus:credo q caplm pōt interponere autoritatez:quia caplm pprie hoc casu non alienat:sed inter ponit autoritatē ecclesie alienanti.hoc enim est iurisditionis z sepe necesse est.z sentit hoc Fede.consil.xxx.z facit.l.ij.C.de offi.ei⁹ qui vi.al.iudi.ger.Item caplm pōt interponere auto tatem permutationi beneficiorum.qd intellige vt no.gloss.in cle.vnica.de rerū permu. ¶ Extra glos.seu casus exceptos in ea dubitat quarto nūqd caplm succedat in potestate visitan di totam diocesim z inquirēdi crimina.z de hoc habes bonā gloss.in cle.j.de here.quam tenebis menti que ponit opi.con trarias.nam Jo.mo.fuit in opi.vt non succedat.Archi.dubi bitauit:tamen potius inclinauit in opi.ɔtrariam.Jo.and.in sua gloss.que est aliquātulū intricata reducit ad concordiam hoc mō:qd potestas gñaliter visitandi non trāsit in caplm.z procedit opi.Joā.mo.sed potestas spāliter inquirendi ɔ ali quos diffamatos trāsit:z sic pcedit opi.cōtraria fundamen tum hmōi distinctionis est quia caplm est administrator ne cessarius z nō voluntarius vnde succedit in his que necessa rio z non voluntarie sunt expedienda:sed visitatio gñalis est volūtaria:specialis vero necessaria:z multi antiqui doct.am plexi sunt illā theoricā z originaliter Joan.mo.Sed indistin cte tenerē qd etiā visitare possit gñaliter qr visitatio fit ex ne cessitate iuris:vt patet.j.de censibus.in.c.sopite.z.x.qd.j.c.re lata.cum simi.Ad idem.c.si.de sup.negli.prela.lib.vj.vbi da tur visitator per archiepm si caplm est negligens in exercen da iurisditione:ergo caplm habebat potestatem visitandi:et hoc satis deberet admitti vbi non speratur qd de proximo pro uideatur ecclesie de epo:puta qr eps est ab hostibus captus. z ad p̄dicta q necesse hoc sit adduco bonū tex.in.c.inter cete ra.s.de offi.ordin. ¶ Quinto dubitatur nunquid caplm pos sit visitare monasteria monialium exempta[d] que visitat eps autoritate apostolica vt in clemē.ij.de statu regu.et refert hic Collec.qd in cancellaria fuerūt congregati multi in hoc doc. z recesserūt varij.z videt ipse velle qd ex necessitate possit.sed Lap.Abb.cōsuluit q non succedit caplm:z ita refert sibi re spondisse Jo.an.dum eum in hac qōne consuleret:mouetur qr caplm non succedit in his q̄ cōpetunt epo iure spāli:vnde non succedit in potestate cognoscēdi de feudo:vt not.in.c.ve rum.de fo.cōpe.z hanc opi.sentit Innoc.iudicio meo in.c.ad abolendam.de hereti.vbi dicit qd caplm succedit in his que exercet eps iure suo.z idem sentit Fede.consi.xxx.vbi dicit se cus esse si eps cognoscit iure delegati vel alio iure speciali.et facit.c.pastoralis.§.preterea.de offi.ordi.vbi mortuo epo de legato expectatur successor.z nō recurrit ad caplm.multi ta men tenuerunt cōtrariū:dicētes q si eps habet absoluere vt delegatus qd potestas transit ad capitulū per.c.vnicū.eo.ti. libr.vj.qd loquit indistincte.Sed mihi plus placet precedens opi.per ea que.s.dixi.Itē facio aliam rōnem:caplm succedit epo propter cōionem que est inter eos.sunt em̄ vnum corpus vt in.c.nouit.z.c.q̄to de his que fiūt a prela.Item vt dicit In nocen.s.c.proxi.dignitates z iura ecclesie pariter possidētur per epm z caplm:sed in his que competunt epo iure spāli vt delegato cessat ista cōio:ergo non succedit.Et ex his limita regulā supra traditaz vt caplm succedat in iurisditione epali cōpetente iure pprio. ¶ Sexto dubitatur nunquid capitu lum possit recipere resignationes bñficiorū sede vacante. Et dñi de Rota in hoc fuerunt varij:vt habet decisi.prealleg.sed maior pars concludit qd possit:qr regula est eum posse reci pere resignationem ad quē pertinet destitutio.vt no.Inno.z alij in.c.qd in dubijs.de renun.sed caplm potest destituere et priuare quē sede vacante ex causa legitima cū succedat in iu risditione:ergo poterit resignationē admittere maxime que fit ex causa.Et not.incidēter ex dictis eorū qd caplm pōt pri uare quē ex causa bñficio suo sede vacante.Sed presupposito q caplm non possit recipere resignationem est dubium:nun quid poterunt hoc prescribere:vide q sic per.c.irrefragabili. §.excessus.de offi.ordi.Contrarium notāter cōcludūt dñi de Rota quorū decisio in hoc multū placet:qr sede vacante in choari nec currere pōt nec finiri prescriptio.vt in.c.j.z in.c.de quarta.de prescript.Et not.hoc dictum singulariter qd capi tulū no pōt pretēdere p̄scriptionē in his in quibus non succe dit de iure cōi sede vacāte.z intellige vt exerceat sede vacāte. ¶ Septimo dubitatur nūquid caplm possit sede vacāte fa cere statuta[e] distringētia totā diocesim.Fede.cōsili.xvj.plene prosequit:z tandē cōcludit q sic.dependet em̄ a iurisditione. vt in.c.si.de constit.lib.vj.In qua quidem iurisditione caplm succedit:z talia statuta durant etiaz in tēpus futuri epi:qr de natura statuti est vt sit perpetuū:lz extinguatur potestas sta tuētis.vt in.c.fin.de offic.leg.Eps vō poterit illa statuta re uocare:qr non potest caplm statuere in preiudiciū futuri epi sicut nec predecessor i p̄iudiciū successoris:qr par in partē nō habet imperiū.vt in.c.innotuit.de elect. ¶ Octauo dubitat nūquid caplm[f] possit sede vacante dispensare in casibus qui permittūtur epo.z dubiū facit:qr dispensatio est voluntaria

z s̄m

Sebasti. Sapia.

a ¶ Fructus. vide Abb. in.c.mādatum.s.de rescrip. Zacharias.

b ¶ Succedit in iurisditione. Adde Bar.ita tenētem in.l.vbi absunt.ff. de tut.z cura.da. ab his.gloss.in.c. his q̄.in versi.pro bono pacis.s.eo. Specu.in titu.de instru.edi.§.nunc vero aliqua.versi. item circa legitimos.Car. in cle. ij.de here.z in ca. ad abolēdā.eo.ti. z in.c.j.ne sede vacante.lib.vj.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Dādi licentiā. Vide Gemi. late in.c.si abbatē.col. ij.de elec.lib. vj.et in.c.cū ex eo. sup glos.in ver.epi.de elec in.vj.Abb.in cōsi.lxxxix.incip. in ecclia catenēsi. col.vij.

d ¶ Exēpta. adde Fede.cōsi.ccxc.s. etiam allegato.

e ¶ Statuta. Adde qd voluit Lapus alleg.xx. Zacharias.

¶ Adde q lz capitulū habeat iurisditionem soluz sede vacāte: eius tñ statuta tūc cōdita ppetuo durant s̄m do. Fed. ɔsil.per istū alleg. z Pe.de anch.in c.j.ne sede vacan. li.vj.z Alexan.in l.si.ff.de penis. Sebasti. Sapia.

f ¶ Nunqd caplm. vide Fede.de sen. cōsi.xxx.incip.an caplm sede vacāte.z Card.in cōsi. xxxviij.icip.qdaz habēs vnū filiuz. in scdo dubio.

⁊ ſm theoricam quorūdā de qua.s.capitulū succedit in administratione necessaria, sed Fed.dicto consil.xxx.post multa cōcludit oppositum:quod satis mihi placet:nā dispensatio dependet a iurisditione. Itē quādoq; est debita vbicūq; subest causa legitima dispēsandi vt no.l.dist.dño sctō.⁊.c.vt constitueret. ¶ Nono dubitat quid si eṗs hʒ collationē cū alio vel alius dʒ requirere consiliū eṗi in aliquo actu:nunquid capl'm succedat:⁊ concludit ꝙ nō per.c.vnicū.ne se.va.lib.vj.⁊ dic vt ibi no. ¶ Decimo querit nūquid capitulū succedat in iurisditione quā hʒ eṗs de consuetudine:⁊ quid si eṗs dʒ interesse alicui electioni ex cōsuetudine. Hosti.in.c.scriptū.de elec.sentit ꝙ potestas eligēdi nō transfert in capl'm sed in iurisditione exercēdi.tenet hic Collec.ꝯ:qꝛ eadem ratio dʒ esse in additamento q̄ in principali:qđ satis placet ex quo illa iurisditio cōpetit eṗo vt eṗo. ¶ Undecimo querit nunqđ capl'm possit facere cōmendas ecclesiarū.⁊ cōclude ꝙ sic saltem donec fuerit ecclesie prouisum per habentē potestatē:vt no.Joā.an.in c.vnico.ne se.vac.lib.vj. ¶ Duodecimo nunquid succedit in priuilegijs indultis dignitati eṗali:exemplū in.c.fi.cum con.⁊ ibi positis in glo.de priui.lib.vj.⁊ concludit ꝙ non:qđ hʒ Jo.an.pro indubitato in.c.vnico.j.eo.lib.vj.nam priuilegiuʒ non debet excedere personā priuilegiati.vt in.c.sane.de priui le.⁊ in.c.petisti.vij.q.j. ¶ Tertiodecimo nunquid capitulum possit dare indulgentias de quibus in.c.cū ex eo.⁊.c.nostro.de peni.⁊ remis.⁊ de hoc per doc.in.c.accedētibus.de excessi.prela.⁊ si tenet opin.ꝙ sit ordinis eṗalis quā multi ibi tenuerunt concludendū est ꝙ nō succedit:sed si tenet opi.Joā.cal.ꝙ sit iurisditionis:⁊ dicit hoc tenere beatū Tho.tunc dubitari potest:qꝛ videt actus voluntarius ⁊ nō necessarius: posset tamē teneri ꝙ possit:qꝛ cum iura dicunt ꝙ capl'm succedit in iurisditione nec distinguāt inter contentiosam ⁊ voluntariaʒ debet intelligi in vtraq;:qꝛ genus verificatur in qualibet specie:vt in.l.filiusfamilias.ff.de dona.⁊ in.c.auditis.iuncta glo.de prescri. ¶ Quartodecimo querit nūquid capl'm possit dare confessorem seu penitentiarium qui absoluat in casibus reseruatis eṗo.⁊ hoc tetigi.s.eo.his que.⁊ conclusi ꝙ sic.arg.c.vnici.j.eo.lib.vj. ¶ Quintodecimo potest dubitari nunquid succedat in potestate doctorandi vbi eṗo hec potestas cōpetit nec aliquid in priuilegio cauetur de capitulo.⁊ in hoc concluderem ꝙ aut eṗs habet hanc potestatem ex priuilegio speciali ⁊ non transit in capitulū per superius dicta.aut habet a iure cōmuni ſm opi.quam sentit hic Host.vt not.gloss.in clemen.ij.de magistr.⁊ tunc capitulum succedit argumē.hic.Et ex istis potest inferri ad decisionem aliorum dubiorū que possent occurrere.⁊ vide de materia per Jo.an.in.d.c.vnico.j.eo.lib.vj.⁊ predicta bene notabis.

☞ Maioritas in ordinibus quos effectus pariat.

Statuimus. Qui maior est ordine:lʒ in ecclesia posterius receptus:in loco ⁊ portione prefertur.h.d.ſm verā lec.⁊ tria sunt dicta.secūdum ibi:⁊ qui.tertium ibi:ac. ¶ Casus literalis. In ecclesia sancte Marie maioris de vrbe talis erat consuetudo ꝙ illi qui primo recipiebant ibidē preferebantur illis qui posterius recipiebant in sessionibus ⁊ in portionibus percipiēdis etiā si essent in maiori ordine constituti:qꝛ illud inhonestū erat statuit papa ꝙ p̄sbyteri primum locū teneant.diaconi scđm.subdiaconi tertium:et sic de reliquis obtineāt ordinatim etiā si posterius sint recepti ⁊ etiam in portione percipienda:qui in maiori ordine fuerint minoribus preferant ⁊ minores clerici faciant seruitia consueta. B. ¶ No.primo ꝙ etiā inter clericos est habēda honoris distinctio:vt ſm ordines ⁊ dignitates inuicē p̄ferant ⁊ honorentur. ¶ No.scđo ibi:qui maior est ordine:vnā maioritatē que cōsistit in ordine:multiplex enim est maioritas:nam quedam ordinis vt hic.quedam dignitatis vt in.c.dudum.de elec.alia senectutis.vt in.l.semper.ff.de iure immu.vbi tex.notabilis dicit semper in ciuitate nr̄a senectus venerabilis fuit:et pene eundem honorē senibus ⁊ magistratibꝰ maiores nr̄i impēderunt ⁊c.vt ibi:quedā est maioritas prelationis seu administrationis.vt in.c.transmissam.de elec.q̄dā ꝯsecratiōis.vt in.c.aqua.de cōsecra.eccle.vel alta.his em̄ respectibus quis pōt dici maior vel minor.⁊ vide gloss.ij.dist.in.c.lex.vbi ponit qui dicantur maiores natu. ¶ No.ex predictis ⁊ ex tex.ꝙ maior in ordine prefertur antiquiori in tpe ⁊ sic prerogatiua ordinis prefertur senectuti.facit.c.a subdiacono.xciij.di.Et intātum ordini debet reuerentia vt olim qñ monachi nō erāt clerici:clericus q̄ntūcunq; minor in ordine preferebat abbati non ordinato.vt in.d.c.a subdiacono.Hinc dicit tex.in.c.duo sunt xcvj.distin.quod nulla dignitas secularis similis est sacerdotio. ¶ Itē not.cōtra cōsuetudinē quarundam ecclesiarū vbi canonici prius recepti preferuntur in sedibus postea receptis: licet isti posteriores sint maiores in ordine[a].nam ad hanc cōsuetudinē tollendā emanauit iste tex.vnde nō puto valere cōsuetudinē in oppositū[b].qꝛ est cōtra honestatē ecclesie.ad hoc qđ no.in.c.j.s.eo.⁊ in ca.cum decorem.de vita ⁊ hone.clerico. ¶ Itē not.ꝙ maior in ordine est primo beneficiādꝰ.⁊ potior dʒ esse in portione percipienda. Quid aūt inter eos qui sunt eiusdē ordinis:dic ꝙ p̄ferēdus est primo ordinatus. vt in.c.j.s.eo.et in.l.j.ff.de albo scriben.vide ad materiam qđ dixi in d.ca.j. ¶ †Sed q̄ro quid includat ista lr̄a:⁊ sic de reliquis ⁊c. Solu.tex.iste solum expressit sacros ordines ⁊ sub illo verbo reliquis:voluit includere minores ordines:vt acolitatum:exorcistatum:⁊ lectoratum:⁊ ostiariatum:vt in.d.c.a subdiacono. Potest etiā addi ṗma tonsura q̄ ſm nos ordo est.vt in.c.cū cōtingat.de eta.⁊ quali.vide glos.in ꝓemio sexti. ¶ In gl.ij.in fi.gloss.ista in effectu ponit duos intellectus quo ad verbum potiorem positū in text. Primus vt maiores in ordine sint potiores in portione percipieda.i.pinguiores vt plus ipsi percipiāt q̄ minores. Alius intellectus vt verbum potior exponatur.i.prior.⁊ huic intellectui gl.inheret. Unde cōcludit glo.ꝙ canonici eiusdē ecclesie debēt esse pares in portionibus percipiēdis. Inn.in.c.cū omnes.de cōsti.dixit ꝙ respectu eorum q̄ dant pro cōmuni victu debēt esse equales:sʒ in his que dant pro vestibꝰ ⁊ alijs necessarijs dʒ haberi distinctio personarū vt fiat ꝓuisio ſm meritū persone.⁊ hec ꝓcedunt in ecclesijs vbi prebēde nō sunt distincte:vel si sunt distincte ꝓcedunt in redditibus cōmunibus qui solent diuidi inter canonicos. Et hūc intellectū videt sentire hic Hos.qui intelligit istū tex.indistincte siue portio ista consistat in quotidianis distributionibus siue in alijs portionibꝰ siue in prebēdis. Sed potest dici ꝙ etiā in qualitate ciboꝝ est habenda differētia per ea q̄ habent in.c.nō cogant.xlj.distinc.⁊ in.c.cū ad monasteriū.in §.porro.de sta.regu.tñ raro hoc vltimū practicat.qꝛ in portionibꝰ fiēdis attēditur cōsuetudo cuiuscūq; ecclesie que seruanda est.vt in.c.cū omnes.de cōsti.in glo.fi.in fi. Uel intelligitur iste tex.ſm Inn.iuxta ꝯsuetudinem vrbis que hʒ ꝙ in oībus fere ecclesijs lʒ recipiātur minores clerici in canonicos ⁊ habeant ius canonie:tñ tenent facere seruitia in ipsa ecclesia vt purgare ipsas ecclesias:pulsare cāpanas:accēdere lapades:⁊ similia:nec recipiūt beneficia intra quatuor annos. Et ex hoc sentit Innoc.ꝙ hec cōsuetudo in hoc sit localis.sed Host.intelligit gñaliter.sed iudicio meo nō est in hoc disceptandum:qꝛ tex.dicit ꝙ minores debēt facere seruitia cōsueta:vnde pōdera verbū cōsueta.seruabit ergo in hoc ꝯsuetudo cuiuscūq; ecclesie ⁊ ſm cōsuetudinē poterūt isti minores cōpelli ad seruitia impendenda ⁊ cū hec consuetudo non sit ꝯ ius sufficiat tēpus decē annoꝝ ad eā inducendā.vt no.glo.in.c.fi.de cōsue.lib.vj. ¶ Extra gl.quero quid si minor in ordine ṗmo fuit receptus in canonicū autoritate ap̄lica:demū fuit receptus eadem autoritate maior in ordine quis istorum sit preferendus in prebēda vacatura. Inno.tenet ꝙ primus licet sit minor in ordine.qꝛ sibi primo ius quesitū fuit. Host.dicit ꝙ hoc procedit in prebēda iaʒ assignata secus si in assignāda. Jo.an.dicit ꝙ opi.Inn.est verior ⁊ cōiter obseruat.nam prerogatiua dignitatis non prefert prioritati tēporis ex quo pro alio primo scriptū est.vt ꝓbat in.c.qꝛ sepe.de preben.libr.vj.habeat ergo locum iste tex.in receptis autoritate capl̄i. ¶ Sed circa istos dubitatur quid si capl'm ꝓuidet minori ⁊ contulit prebēdam extraneo.dicit Inno.ꝙ male fecit capitulū:qꝛ maiori in ordine debebat illam conferre:vt hic.sed si contulit alteri tʒ collatio:qꝛ receptus autoritate capl̄i nō hʒ ius effectiuū ad prebēdam primo vacaturam.vt in.c.relatū.⁊ qđ ibi not.j.de prebē.capitulū tamen qꝛ venit ꝯ istaʒ constitutionē tenebit interim prouidere isti maiori in ordine donec sibi ꝓuiderit de prebē.argu.in.c.dilectus.el.ij.de preben. Et no.bene hoc vltimū dictum ex quo potest inferri:quia si in ecclesia sunt canonici supernumerarij ⁊ capitulum cōfert prebendam extraneo ⁊ nō maiori ordine tenetur in penā prouidere isti maiori in ordine quem cōtēpsit de cōibus redditibus donec sibi prouiderit de prebenda:qđ notabis ⁊c. Nico.abbas.

☞ Episcopus delinquēs extra suam diocesim potest per inferiorem puniri.

Cum inferior. Si ecclesia sita in aliquo archidiaconatu exigitur in cathedralem a iurisditione archidiaconatus eximit.primo narrat factū.scđo prouidet eṗo ibi:mandamus.tertio ꝓuideri mādat archidiacono.ibi:prouiso. ¶ Casus lr̄alis. Archieṗs coloceñ.de licētia domini pape monasterium de cheur.cōstitutum in firmieñ.archidiaconatu diocesis coloceñ.erexit ecclesiam cathedralē ⁊ papa

rr ij

a ¶ Maiores i ordine. Adde Are.consi.xxij.

† Sebasti.Sapia.

b ¶ In oppositū. Uide Abb.i ḡsil.xxij.ici.fuit a me postea q̄situʒ.vbi tenet nō valere cōsuetudinem ꝙ archidiaconꝰ precedat vicariū eṗi qꝛ irratiōabilis.vid illustrē do.meum do.Rochum curtium in.c.fi.in gl.in vᷤ.irrōnabilis.s.de consuetudi.

ecclesiã exemit a iurisditione ipsi⁹ archidiaconi: archidiaconus predictus in tantã prorupit audaciam vt in epm ibi consecratũ ꝛ ecclesiã suã iurisditionẽ exercere presumpserit: significatuz hoc fuit dño pape: vnde super hoc scribit epo coloceñ. dicens ꝙ inferior potiorẽ soluere nequit vel ligare sed potius maior minorẽ regulariter absoluit: ꝛ inhonestũ est ꝛ absurdũ vt fili⁹ potestatẽ habeat in patrẽ: ꝛ ideo mandat ipsi coloceñ. vt p̄fato archidiacono districte precipiat ne decetero talia in epm predictũ attẽtare presumat: cũ dñs papa ab ipsius iurisditiõe ipsum exemerit: ita tñ vt si p hoc archidiaconat⁹ iura ledant in diocesi sua absqꝫ iuris alieni preiudicio recompensationẽ illi faciat congruentẽ. Ber. ¶ No. j. regulã que quotidie allegat qđ inferior a iurisditione nõ põt exercere sñiam censure vel aliã in maiorẽ: nec potest illũ absoluere. Ex quo infero qđ inspecto iure cõi nõ põt sacerdos simplex absoluere epm etiã in foro penitẽtiali: qꝛ hec regula loquit indistincte: dꝫ ergo eps recurrere ad suũ maiorẽ. s. ad suũ archiepm. vt no. Hostien. in ti. de pe. ꝛ remis. in. §. cui penitendũ. hoc verũ nisi eps sit exẽptus: qꝛ tunc ex priuilegio iuris põt sibi eligere cõfessorem. vt in. c. fi. j. de pe. ꝛ remis. sic etiã facit papa. nã ppter superioris defectũ eligit sibi confessorẽ: vt not. Innoc. in. c. sane. de offi. deleg. ꝛ in. c. nemo. ix. q. iij. ¶ No. scđo ꝙ eps censetur pater inferiorũ clericorũ. xcv. dist. esto subiectus. Item no. absonum esse vt filius habeat potestatem in parentẽ erubescit enĩ lex filios parentum castigatores existere vt dicit text. in aut. de nup. in. §. sed quod sancitũ. ¶ No. ꝙ monasterium põt erigi in ecclesiã cathedralem. simile in. c. j. ne se. vacan. ¶ Ultimo no. qđ si ecclia inferior erigit in cathedralẽ p consequẽs eximitur ipso facto a potestate inferiorũ: qui ibi primo habebãt iurisditionẽ: qꝛ non est honestum vt eps sit subiectus inferiori.

1 a ¶ † Et hoc facit ad questionem.[a] pone ꝙ archidiacon⁹ habeat iurisditionẽ coercẽdi delicta ĩtra certos limites intra q̃s episcopus deliquit. nũqd possit puniri p istũ archidiaconũ. ꝛ si loquimur de epo proprio ipsius archidiaconi dicẽdum qđ nõ: qꝛ inferior nõ potest ligare vel iudicare suũ superiorẽ: sed dubium est in extraneo epo: ꝛ videt primo ꝙ nõ: qꝛ archidiaconus non exercet iurisditionẽ in monasteriis sitis in suo archidiaconatu. vt in. c. fi. de offi. archi. fortius in epm exercere nõ debet. nã propter reuerentiã pontificalis dignitatis non debet inferior exercere iurisditionez in eum arg. in. c. qꝛ periculosum. de sen. excom. lib. vj. Inno. tenet contrarium, nã rõne criminis perdit priuilegiuz suum in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi oportet. ꝛ in. c. placuit. xvj. q. iij. ꝛ hãc opi. sequitur Io. an. licet Hostien. contra. Nam ex quo archidiaconus habet territorium distinctũ recipit potestatẽ coercẽdi delicta omniũ. pro hoc bene facit. l. iij. ff. de offi. presi. vbi dicit ꝙ ĩ alieno territorio preses censet priuatus: dꝫ tamẽ pcedere non ad depositionem seu in maioribus criminibus: qꝛ ad depositionem epi procedere põt solus papa. iij. q. vj. q̃uis. ꝛ in. c. accusatus. ꝛ. c. ij. de transla. prela. Cõclude ergo ꝙ nedũ ab epo pari sed etiam ab inferiori prelato põt eps iudicari et puniri si deliquit in ill⁹ territorio. ꝛ notabis hanc questionem. ¶ Siłis q. fit ĩ archiepo delinquente intra diocesim sui suffraganei: nũquid possit puniri per suũ suffraganeuz. ꝛ hec. q. tangitur hic per Inn. ꝛ plenius expeditur per Archidi. et alios in. c. ij. de constitu. lib. vj. ꝛ cõior videt opi. vt a suffraganeo suo puniri nõ possit per rõnem istius tex. nam archieps est maior q̃ iudex suffraganei sui: ergo ab eo iudicari nõ potest. ꝛ ex hac ratiõe sequitur s̃m Inno. qđ si suffraganeus ex dispẽsatiõe pape haberet alium epatum extra illã prouinciam quod nõ possit punire suũ metropolitanũ ibi delinquẽtẽ. nã vbique archieps est maior suo suffraganeo. Dubito de hoc vltimo: quia suffraganeus non est in alio epatu vt suffragane⁹ sed vt alius eps. et certum est ꝙ alius eps potuisset punire istum archiepiscopũ ex quo nõ est suffragane⁹ suus: videmus in delegato pape siſe qui lꝫ sit minor: põt tamẽ autoritate delegata excõicare suũ maiorẽ. vt j. c. sane. el. ij. de offi. deleg. vnde diuersis respectibus quis potest esse maior. vt in. c. cum capella. de priui. ¶ In gloss. prima ibi cum maior se subĳcit minori. nã tũc se subĳciendo fit minor maior: vt in iuribus preallegatis in gl. et hoc intellige si superior consentit vt persona ecclesiastica possit se subĳcere minori. alias autem non posset ꝯsentire etiã in aliuz parẽ. vt in. c. significasti. j. de foro ꝯpeten. et papa qui non recognoscit superiorem potest se subĳcere confessori. vt. s. dixi. ¶ In ea. glo. ibi: de offi. deleg. c. querẽti ad idẽ de sent. excom. c. tua. sed vt dicit Ioã. an. vtrobiqꝫ põt absoluere tẽpore quo excõicat: vnde meli⁹ facit. c. graue. j. de preben. ¶ In ea. gloss. ibi sancitũ est. dicit Ioã. an. ꝙ ibi hoc non facit ex officio. q. d. regulã illã procedere qñ ex officio qs potest absoluere vt tũc possit etiã ligare ꝛ ecõtra. sec⁹ aũt vbi ꝯmitteretur nuda potestas excõicandi vel absoluendi: qꝛ tũc nõ trãsiret aliud vt sequtur in glo. ꝛ in hoc not. eã. secus autem vbi committeret iurisditio: qꝛ tunc dat potestas absoluendi cũ ista iudicent a pari. ¶ In glo. ij. ibi ad supplicationẽ. dicit Io. an. ꝙ ibi non erat maior in administratiõe. nã renũtiauerat ille archiepatui: ꝛ receperat bñficiũ ab epo. vñ rõne bñficij erat fact⁹ de foro illi⁹. vt in. c. cũ capella. de priui. de fo. cõpe. c. postulasti. ¶ In glos. iij. in fin. vult ergo gloss. in scđa solutione ꝙ hoc potuit facere iste archieps autoritate ppria ex dispositione ca. qm̃. alleg. in glo. sꝫ hec solutio nõ cõgruit isti litere qꝛ hic fuit erecta de nouo ecclesia cathedralis: ꝛ sic erat aliud corpus ꝛ debebat habere aliud caput. Sed in. c. qm̃ non sunt ibi duo corpora nec duo capita sed cõstituit ibi eps absqꝫ ecclesia cathedrali qui dꝫ esse vicarius cõstituẽtis. ¶ In gl. pe. in fi. vult ergo glo. qđ si ecclia subiecta alicui p̄lato inferiori eligit in cathedralem. qđ nihilominus remaneat sub iurisditione ipsius prelati inferioris nisi eximat a papa vt hic. Sed hoc dictũ non recipit cõiter a doc. ꝛ pfecto vr̃ ꝯtra istũ text. nã papa hic nõ eximit istũ epm a iurisditiõe archidiaconi: sed denũtiauit eũ exemptum: nã is qui denuntiat de nouo nihil agit. vt in. l. heredes palã. ff. de testa. et not. in cle. statutũ. de elec. quinto no. dicunt doc. ꝙ si iste archidiaconus esset in dioce. istius epi: eps nouiter creatus habebit iurisditionem sup archidiaconũ. x. q. j. regenda. ꝛ optime facit tex. in. c. translato. de cõstitu. ¶ Sed q̃ro extra glos. quã iurisditionẽ habebat archidiaconus in ista ecclesia dũ esset monasterium: dic ꝙ de iure cõi nullã iurisditionem habet archidiaconus in monasteriis: sed de iure speciali posset habere. vt in. c. fi. ꝛ qđ ibi not. de offici. archidia. et forte ob hoc text. hic loquit conditionaliter vt ptꝫ in tex. ibi: prouiso vt si ex hoc ꝛc. Nico. abbas.

1. ☞ Absentes non vocantur in actu compositionis etiã super iure superioritatis.
2. Iudex qñ possit cogere partes ad cõpositionem faciendam.
3. Absentes qui dicantur ꝛ qui presentes.
4. Clausula alte ꝛ basse posita in ꝯpromissis operat vt respectu lesionis non possit peti reductio ad arbitrium boni viri.

Humilis. Compositionẽ sup iure primatie vnius solus cuius interest poterit impedire. Uel sic. In cõpositione super iure primatie fiẽda debẽt oẽs prelati prouincie ꝛ capitula ecclesiarũ cathedraliũ ꝯsentire. ꝛ duo facit. nam mandat cõpositionẽ publicari si prelati consentiũt. Secũdo ibi: si qui vero consensum. mandat citari ꝛ publicationem non fieri. ¶ Casus literalis. Inter archiepm bituriceñ. et archiepꝫ burdegaleñ. controuersia diu fuit agitata sup iure primatie quis eorum deberet esse primas. dñs papa Gregorius post diuturnã concertationem quãdam fecit puisionẽ inter ipsos: quam prouisionẽ misit quibusdã mãdans eisdẽ quatenus reqrerent assensum prelatorũ burdegaleñ. puincie in ea presentiũ ꝛ consensum capitulorũ cathedraliũ ecclesiarũ eiusdẽ prouincie et assensum bituriceñ. capłi sup ipsa puisione quo habito prouisionẽ illã solẽniter publicent: ꝛ si aliqui consensum prestare noluerint publicationi predicte supsedeãt: ꝛ eisdẽ precipiant vt psonaliter si prelati fuerunt ad p̃ntiam pape accedant: vel si capitula fuerint per pcuratores idoneos cõpareãt ꝛ prosequãtur coraꝫ papa ius si qđ habent ꝛ satisfaciãt parti alteri: si succubuerint in expẽsis. Ber. ¶ Nota primo qđ in factis arduis puincie dꝫ requiri nõ solũ cõsensus prelatorũ ipsius prouincie: sed etiã capitulorũ ecclesiarũ cathedraliũ. facit. c. fi. de his q̃ fiũt a prela. ¶ Not. scđo ibi: presentiũ. ꝛ tene mẽti qđ in actu cõpositionis etiã super iure superioritatis non vocantur absentes sꝫ tm̃ p̃ntes. ꝛ nihilominus negari non potest quin hec cõpositio sit magni preiudicij. ꝛ sic videt qđ non sufficit quodlibet preiudiciũ: licet magnũ vt absentes vocẽtur. ꝛ hoc optime facit ad materiam. c. presentiũ. de testi. lib. vi. an ꝛ qñ

1 absentes canonici sunt vocãdi. ¶ † Not. tertio ibi bituriceñ. capituli iuncta lr̃a ibi: requiratis assensum. ꝙ in rebus magni preiudicij dꝫ prelatus habere nedũ consilium sꝫ etiã assensum capituli sui. quod tenet hic Inn. ꝛ Io. an. qđ tene mẽti pro limitatione. c. quãto. ꝛ. c. nouit. de his que fiunt a prela. nam regulariter sufficit prelatum reqrere consilium capłi sui vt in dictis iuribus. facit qđ dixi in. c. edoceri. de rescrip. ꝛ qđ no. in. c.

2 b j. j. de procuratori. ¶ † No. quarto ꝙ iudex nõ põt compellere partes ad cõpositionem faciẽdã si causa est ciuilis:[b] sed debet eam decidere sñia sua: nec etiam princeps ex potestate ordinaria hoc facere dꝫ. Nam vt colligit ex tex. papa affectabat istã cõpositionẽ ꝛ tñ noluit ad hoc cõpellere prelatos: puto tñ qđ si lis fuit diuturna ꝛ intricata multum inter partes ita qđ de facili decidi nõ potest ꝙ iudex põt ꝯpellere partes ad cõcordiã. text. vr̃ iudicio meo multũ notabilis obliuioni non tradendus

☞ Sebasti. Sapia.
a ¶ Ad questionẽ. Uide Geminia. c. j. iij. q. vj. ꝛ ĩ. c. ij. col. iiij. ver. quero an archieps. đ cõsti. in. vj. Ananiã ĩ. c. j. đ rapto. Pe. de anch. late in. c. postulasti. col. xx. ver. vj. oppo. đ fo. ꝯpe. ꝛ vbi Mari. soꝫi. in. xj. q. primi arti. Alex. in. l. est receptum. ff. de iuris. om. iudi. vbi late Moder.

☞ Sebasti. Sapia.
b ¶ Ciuilis. Uide tex. no. i. §. fi. in fi. in aut. vt litig. iu. vbi no. An. ꝙ pacta et trãsactiões que fiunt impellẽte ptãte vł capitaneo sunt nullius momẽti. viđ bart. in. l. cõgruit. ff. de off. presi. ꝛ i. l. furti. §. qui iussu. ff. đ insa. cũ allegatis per Felinũ. j. tit. j. in rubri. colum. j.

tradendus in.c.placuit.xc.dist. ¶ No.quinto ꝙ is cuius interest pōt ex trāsuerso compositionē impedire: ⁊ quēadmodum pōt tertiꝰ ꝑ interesse ꝓprio impedire executionē sniē inter alios late.vt in.c veniēs.ij.de testibus. ¶ Itē no.sexto qḋ vnꝰ solꝰ de collegio pōt impedire cōpositionē fiendā noīe collegij:qḋ bene notabis. Et hoc est ex eo scḋm Inno.q꞉ actus compositionis est volūtarius:⁊ in istis volūtarijs opꝫ ꝙ oēs de collegio consentiant:vt no.in.c.cum oēs.de cōsti.⁊ in.c.q꞉ propter.⁊ in.c.scriptū.de elec.maxime cum possint pretēdere aliquod p̄iudiciū singulariter vt hic:sed si cōpositio concerneret vtilitatē collegij.tunc puto ꝙ nō impediret[a] cōtradictio vnius.arg.in.d.c.j.de his que fi.a ma.par.ca.nam necessitas ⁊ vtilitas in hoc equiparant:vt not.Innoc.in.d.c.cum oēs.⁊ sentit Io.an.hic dum dicit ꝙ isti dissentientes possint impedire cōpositionē si mouent ex probabili causa. ¶ Item no.se ptimo ꝙ capitula ecclesiarum non debēt citari vt ꝑsonaliter compareāt:licet in causa illa alij personaliter citentur vt hic: q꞉ ecclesie destituerentur suffragio ministroꝝ. ¶ Ultimo not. ꝙ iudex in citatione pōt iuridice cōminari ꝯdēnationē expēsarū in casu succūbentie. ¶ In glo.j.in fi.vnde nō dꝫ superior pati se contēni:vt in.l.obseruādū.ff.de offi.p̄si.dꝫ ergo tenere mediū:vt in.c.j.de offi.cust.⁊ in.c.disciplina.xlv.dist. ¶ In gl. ij.ibi:⁊ ita eorū intererat cōsentire vel contradicere.not.bene glo.iuncto tex.ꝙ dn̄s nō potest cōponere super iure superioritatis in p̄iudiciū subditorū:nisi subditi consentiāt.nam interest subditorū nō habere multos dn̄os:vel nō mutare dn̄m vt in.c.imperialē.in.§.preterea ducatus.de prohi.feu.alie per Fede.colla.x.Inno.in.c.auditis.de p̄script.dixi post Hos.s. eo.dilecti. Et ex rōne glo.potes gn̄aliter colligere ꝙ vbicūꝙ subditi possunt pretēdere aliquod interesse nō valet compositio facta per solū dn̄m ipsis subditis nō cōsentiētibꝰ. ¶ Sꝫ quero pro declaratione glo.⁊ text.qui cōprehēdantur hic appellatione prelatorū. Sol.Inn.ponit duas expositiōes. Prima vt cōprehēdant solū epi. Secūda vt veniāt oēs p̄lati habētes iurisditionē ordinariā.de qbus.s.in.c.cū ab ecclesiarū. de offi.ordi.nam cū ipsorū intersit debēt vocari. ¶ Sꝫ cōtra hoc oppo.nam eadē rōne debuissent vocari oēs subditi:quia omniū interest rōne p̄dicta. Sol.dicit Inn.ꝙ si ageret causa singulariū ꝓcederet ꝯtriū:sed hic causa cōcernebat vniuersitatem ecclesiarū ꝓuincie:ideo sufficiebat p̄latos ⁊ maiores vocari.nam facta vniuersitatis expediunt per rectores ⁊ maiores vniuersitatis.argu.in.l.ij.C.de iura.calū. Et no.bene hoc dictū:ex quo primo habes notare ꝙ in factis concernētibus totā ꝓuinciā requirunt p̄lati ꝓuincie vt faciāt vnū corpus:et debēt actū explicare collegialiter sicut videmꝰ in ꝯsilio generali.nam q꞉ istud cōciliū cōcernit totū orbē:p̄lati totius orbis ꝯueniūt ⁊ faciūt vnū corpus rep̄sentātes ecclesiā vniuersalem. lxv.dist.c.j. Uides hic idē in facto vnius ꝓuincie: idē dicēdū eadē rōne vnius ciuitatis vel diocesis vt in factis cōcernentibus totū cleruꝫ vniant clerici ⁊ faciāt vnū corpus:sicut in simi not.Bar.in vniuersitate scholarium Bononien̄.vbi sunt vniuersitates distincte iuristarū ⁊ artistarū vltramōtanorū et citramōtanoꝝ.nam in factis concernētibus studiū vniuersal'r vniunt etiā doctores ⁊ faciūt vnū corpus.⁊ pro hoc facit tex. in proemio vbi scribit vniuersal'r doctoribus ⁊ scholaribus. ¶ Secūdo no.ꝙ in factis prouincie vel alicuiꝰ dioce.non est necesse vt oēs clerici cōsentiāt sed satis est ꝙ interueniāt prelati ⁊ capitula.nam representāt totū clerū vt hic. ¶ In gloss. in ver.presentiū.ibi videt ꝙ sic.⁊ hoc teneas.nam absentes q nō sunt vocādi habent pro alienis:nec debēt in numero ꝯputari.x.q.ij.hoc ius porrectū.versi.si autē.nam ius vniuersitatis pōt resistere penes vnū solū tm̄.vt in.l.sicut.ff.qḋ cuiusque vniuer.⁊ no.in.c.gratū.de postu.p̄l. Tn̄ quo ad istum tex.oēs qui sunt in ꝓuincia vocādi sunt,absentes vero nō:vt ꝓbatur in tex.ibi,in ea presentiū.⁊ sic qḋ que infra subdit in glo.deciditur in tex.sed in alijs negotijs nūꝙ absentes sunt vocandi. vt in.d.c.hoc ius porrectū.sꝫ fallit in quibusdā casibꝰ de qbꝰ per glo.no.in.c.presentium.de testi.lib.vj.dixi plene in.c.cum oēs.de ꝯsti.dic vt ibi.

3 † Qui aūt dicant absentes vel p̄sentes: dic ꝙ in factis cōcernētibus totā prouinciā existētes in prouincia dicunt p̄sentes. In ꝯcernētibus vero diocesim oēs qui sunt in dioces.vt in.c.si qui ma.accus.pos. In concernētibus aūt ciuitatē seu castrū illi qui sunt in ciuitate seu castro.vt in d.aut.hoc ius porrectū.⁊ facit.c.quia ꝓpter.de elect. ¶ In gl. fi.ibi fundata erat per compositionem hoc non placet Hosti. q꞉ s̄m eū ꝯpositio nō erat hic publicata p̄latis:sꝫ publicanda si p̄stitissent assensum. Inn.dicit ꝙ ex quo archiepi composuerant adinuicē presumptio erat ꝯ dissentiētes. Sed hec et alia que hic scribunt mihi nō vident necessaria:q꞉ papa hic cōminatus est ad terrorē:vnde nō intelligit ꝙ si isti haberent iustā causam ꝯdicēdi ꝙ deberēt euitare cōdemnationē expensarū. ¶ Extra gl.opp.ꝯtra tex.videt em̄ q꞉ ista cōpositio nō debebat obesse p̄latis ex quo ipsi nō ꝯsenserāt.vt in.l.tres fratres. ff.de pac.⁊ in.l.nec ignorās.C.de dona. So.Hosti.dicit ꝯtrium ꝓcedere qn̄ partes nullo modo cōsenserant cōpositioni. Sed tex.iste dꝫ intelligi qn̄ per prius datur iudici potestas componēdi vt alte ⁊ basse s̄m vulgare quorūdam possit arbitrari et inter partes cōponere:nam tunc ex hac generali ptāte potest iste compromissarius dare de iure vnius alteri in parte et in totū:nec poterit cōqueri quis ex quo semel consensit.arg.in.l. cū mādato.ff.de mino.

4 ¶ † Et no.singulariter hoc dictū:naꝫ solet quotidie allegari hec opi.Hostien.ꝙ si partes cōpromittentes dederunt potestatē arbitratori arbitrādi alte ⁊ basse[b] prout ipse voluerit nō potest p̄textu lesiōis peti reductio ad arbitriū boni viri,de quo pleniꝰ dico in.c.quintaualle.de iureiuran. ¶ Secūdo pōt intelligi tex.s̄m eum ꝙ papa fecerat cōpositionē sed non publicauerat partibꝰ. Sꝫ prius volebat habere cōsensum prelatorū.⁊ ex hoc no.ꝙ partes p̄nt consentire lando iam facto nondū publicato:nec possunt postmodum cōqueri p̄textu lesiōis.qḋ intellige dūmodo dolus absit. nā dolꝰ futurus nō pōt remitti.l.creditor.§.lucius.ff.manda. ¶ Tertio pōt intelligi s̄m Io.an.ꝙ cōpositio bene debebat detegi p̄latis ⁊ habito ipsorū cōsensu debebat postmodū publicari per totā ꝓuinciā.⁊ pro hoc facit tex.ibi solēniter publicetis.⁊ quelibet lec.est vera in se ⁊c. Nico.Abbas.

¶ De treuga ⁊ pace. Rubrica.

1 ¶ Iudex an ⁊ qn̄ possit cogere partes ad pacem vel cōcordiam tam in ciuilibus q̄ in criminalibus.3.
2 Iudex pōt cogere partes ad faciendam treugam.
Fideiussores de non offendendo possunt dari officio iudicis vbi timetur scandalum.

¶ Quia iudicū est discordantes ad pacē reducere.xc.dist.per totū:ideo post tractatū de offi.iudicū merito annectitur hec rubrica.vel pot cōtinuari hec rubrica secūdo ad rubricam.s. proximā Quia maiorū ⁊ superiorū est treugas ⁊ paces inire, subditorū vero obedire:ideo ⁊c.

1 ¶ † Et ex hac cōtinuatione quero vltra doct.nungd iudex[c] possit cōpellere subditos ad pacē fiēdam[d].⁊ dico ꝙ sic:tam secularis respectu subditoruꝫ q̄ ecclesiasticꝰ respectu clericorū rōne peccati:vt probatur.xc. dist.in.c.si quis cōtristatus.⁊.c.placuit.⁊ ibi no.in glos.de iudice seculari. Ad idē.c.nouit.de iudic.vbi dicit ꝙ ad papam pertinet reformare pacē:nam rumpēs pacē venit contra preceptum charitatis:q꞉ pax nihil aliud est q̄ charitas:vt ibi:et hāc opinionem ꝙ iudex possit tenet Bar.in.l.congruit.ff.de offi.p̄si.ibi tn̄ distinguit ꝙ aut discordia est inter ciuitatē ⁊ ciuitateꝫ:⁊ tunc superior dꝫ interponere partes suas.in aut.de manda.prin.in.§.deinde.aut est inter priuatos:⁊ tunc aut est causa criminalis aut ciuilis.primo casu iudex pōt compellere ad pacē rōne publice vtilitatis.nam in ciuilibꝰ dissentionibꝰ sepe respublica ledit.l.si quis igenuā.§.fi.ff.de captiuis. Si vero causa est ciuilis tunc potest monere ad concordiā:nō autē cōpellere s̄m eū vt no.in.l.j.§.⁊ post operis.ff.de no.ope.nun. Hoc vltimū puto verū nisi lis magno tpe durauerit:⁊ est ita intricata ꝙ de facili extirpari nō pōt:nam tūc iudex pōt compellere ad cōcordiā licet nō sit ciuilis.vt est tex.no.in.d.c.placuit.

2 ¶ † Secūdo q̄ro nūgd possit iudex eodē modo ad treugam fiendā cōpellere.⁊ dico ꝙ sic:⁊ multo fortius q̄ ad paceꝫ argu.s.c.j. Itē treuga est quasi quedā pax ad tp̄s:sed si iudex pōt ad pacē cōpellere:vt.s.dixi:fortius ad treugā:q꞉ qui pōt totū potest ⁊ partē.vt in.c.pastoralis.§.item cū totū.de offic. delega.⁊.l.que de tota.ff.de reivendi.ad idem bo.tex.in.l.illicitas.§.ne potētiores viri contumelijs.ff.de offi.presi.vbi dicit ad officiū iudicis pertinet ꝓuidere,ne potētiores viri contumelijs afficiant humiliores. Dic etiā ꝙ vbi quis verisimiliter timet offendi per aduersariū pōt iudicis officium implorare[e] vt ipsum cōpellat ad p̄standā cautionē de nō offendēdo nec se nec suos:⁊ iudex tenet in hoc officiū suum impartiri: vt in d.§.ne potetiores.⁊ ibi plene per Bar.⁊ bonꝰ tex.in.l.denunciamꝰ.C.de his qui ad eccl.ꝯfu.⁊ ibi per Cy.⁊ bene facit tex. in.c.literas.in fi.de resti.spo.⁊ in.c.de bn̄dicto.xxij.q.j.aliqd per Inn.in.c.grauē.de senten.excō.

3 ¶ † Tertio quero nungd officiales quibus datum est liberū arbitriū super bono et pacifico statu ciuitatis possint compellere subditos ad pacem. ⁊ dic ꝙ sic vt patet ex p̄dictis:nam respublica leditur ex dissentionibus ciuilibus:vnde pertinet ad pacificū statum ciuitatis vt subditi reforment pacem.⁊ hoc tenet Barto.in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab ordi.facien.

a ¶ Nō impediret. vide Bal.in.l.ab eo.C.qūo ⁊ qn̄ iudex.vbi alleg.Innocē.hic singul'r. And.Barba. Anto.Fran.

b ¶ Alte ⁊ basse. Circa hoc dū dicit ꝙ in dubio est tenendum ꝙ ista clā:alte et basse: apposita i cōpromisso nō tollit reductionē ad arbitriū boni viri. Dicas ꝙ hec vident esse adiuicē ꝯtria. nam aut arbiter absꝙ dolo enormiter ledit partē et hoc casu ēt s̄m istū apostillātem virtute huiꝰ clausule pōt enormiter ledere qḋ etiā voluit ioā.an.hic. si vero dolus interuenit tūc rōne doli pōt peti reductio aduersus enormem lesionē. vtrū ergo ꝯcedat reductio vel non dependet ab hoc an iteruenerit dolus vł nō interuenerit.de quo vide etiā per Alex.de imol.in.l.societatem.in.§.arbitrorum.ff.pro soc. Sebasti. Sapia.

c ¶ Nungd iudex. Uide abba.in ꝯs. clxxx.volu.ij.⁊ in c.si qn̄.col.fi.ḋ of. dele.aliqd ꝑ alex. i.l.j.§.⁊ post opis. ff.de oper.no.nū. alexā.⁊ Moder.i l.quidā estimauerunt.ff.si cert.pet. Bal.in.c.cū ecclesia vulterana.de elect.not.in.l.j.C. vt que desunt aduocatis.

d ¶ Ad pacē fiendam. Adde Ro. consil.cxxvi.

e ¶ Implorare.adde Ro.ꝯs.ccxliij.

1 ☞ Judex ecclesiastic⁹ potest cogere partes ad treugam.
2 Excōicatus in vno loco est excōicatus per totum mundum.
3 Pax pēnata vel treuga si fuit rupta per vtranq₃ partem an vtraq₃ pars possit agere penam.
4 Lex positiua vtrum obliget contrauenientem ad peccatum. Lex vel statutum an ⁊ qñ tollatur per dissuetudinem.
5 Confirmare sumitur aliqñ pro obseruare ⁊ approbare.

TReugas. Statuit tēpora treugarum ⁊ penā violātium. ¶ Casus literalis hic nō figurat. Per te videas literā. non enim tenet qđ hic statutū est quia non fuit approbata ista treuga: ⁊ in.c. 1 sequēti litera patet. Ber. ¶ † Not. primo qđ iudex ecclesiasticus pōt ex causa cōpellere laicos ad treugam de qua hic. q₂ hoc principaliter fit ob honorem dei: vt istis diebus ⁊ temporibus possint homines liberius vacare diuinis. nam in quinta feria debent hoīes cessare propter reuerentiaꝫ assumptionis: ⁊ q₂ illo die Christus fecit cenā apl'is. de conse. distin. j. porro. ⁊ dist. iij. c. literis. In die veneris fit ꝑpter reuerentiā passionis. In die sabbati q₂ discipuli latuerūt propter metū iudeorū: ⁊ q₂ corpus Christi latuit in sepulchro. In die dñico: q₂ omne insigne deus illo die instituit. lxxv. dist. in. c. qđ die. ¶ Secūdo not. ibi precipimus. ꝙ q non seruat istas treugas peccat mortaliter. xiiij. q. j. ꝙ precipitur. ⁊ in. c. ij. de maio. ⁊ obe. patet etiā ex alio q₂ transgrediens dꝫ excōicari: ⁊ excōicatio non fertur nisi pro mortali. vt in ca. nemo. ⁊ in. c. nullus. xj. q. iij. An aūt hodie hec constitutio liget cū nō seruet̃ ꝯib⁹ 2 dicam cum gl. ¶ Tertio no. qđ excōicatus[a] in vna diocesi dꝫ a haberi pro excōicato per vniuersum orbē. cōcor. xj. q. iij. cure. Excōicatio ergo nō claudit̃ territorio: q₂ cū afficiat animā et corpus sequit̃ personā sicut lepra leprosum. j. q. j. cito turpē. et ꝫ. de offi. ordi. ad reprimendam. ¶ No. ꝙ epi ad iustitiā conseruandam tenentur sibi mutuo impēdere auxiliū ⁊ cōsilium. ¶ Ultimo no. ex fi. litere qđ prelatus tepidus in iustitia exequenda pōt deponi a dignitate sua. facit. xviij. qđ. ij. c. si quis b abbas.[b] Et sic negligētia ꝑlati est peccatū mortale vt no. glo. ꝫ. de offi. archi. c. ea que. ⁊ idē dic in dissimulatione. vt no. glo. in. c. clericis de immu. eccl. lib. vj. facit. xliij. distinc. c. sit rector. nec ꝑpter timorē debēt deserere vel differre iustitiam: q₂ iram dei super se inuocat qui magis timet hoīem quā deum: vnde bonus pastor debet aīam suam ponere pro ouibus suis: vt habet̃ in euangelio ⁊ trāsumptiue in. c. nisi cū pridē. de renū. 3 ¶ † Ultra doct. quero: in tex. mandat̃ puniri qui huiusmodi treugas non obseruauerit. ⁊ loquit̃ tex. de treuga canonica: id est a canone inducta. Sed quero quid in cōuentionali vel ī pace: ponē duo fecerunt treugā vl' pacē ⁊ apposita fuit pena contra faciēti: demū ambo contrauenerūt: nunqd possit vn⁹ ꝯtra alium ad penam agere: ꝯclude post Bart. in. l. cū pater. §. libertis. ff. de lega. ij. ꝙ aut nescitur quis primo fregit pacē seu treugā: vt quia forte eodē momento se inuaserunt: ⁊ tunc alter non potest agere cōtra reliquum. vt in. d. §. libertis. Aut constat quis primo ꝯtrauenerit: ⁊ tūc primus non pōt agere contra secūdū: sed secūdus bene pōt agere ꝯtra primū quod c bene notabis[c]. pro hoc facit tex. in. d. §. libertis. ⁊. l. quero. §. inter locatorē. ff. loca. ⁊ qđ no. in glo. in. c. dilecti. de arbi. nam secūdus non tenebat̃ seruare pacē primo ex quo primus non seruauit eam: q₂ promittens penā vel quicqd aliud intelligit̃ promittere inq̄ꝰtum alius seruat qđ promisit: vnde si ille non seruat ꝑmissum nō tenetur iste ad obseruantiā vt in. c. peruenit. de iureiu. ⁊ in regula. frustra. de regu. iur. lib. vj. sed primus incidit in penam violādo pacem seu treugā. ¶ In gl. j. not. ꝙ per treugā non est finita discordia: pax vero est finis discordie ꝰm Hosti. ⁊ debet pax esse in volūtate. guerra vero in necessitate: nam dꝫ quis pugnare vt pacē habeat. xxiij. q. j. noli. Uel dic vt dixi super rubrica ꝙ pax est charitatis vinculū: vt dicit tex. in. c. nouit. de iudi. charitas vero est amor dei ⁊ ꝓximi. de peni. distin. ij. charitas. ¶ In glo. ij. ibi: qñ ineuitabilis viget necessitas. pro hoc tex. in. c. qđ nō est licitum. ꝭ. de reg. iur. vbi dicit̃ ꝙ Machabei viri sancti sine culpa in sabbato pugnabant: ⁊ hoc propter necessitatem. Sed potest intelligi ꝯtrium in defensione: q₂ in omni tpe dꝫ quis se defendere ne pereat: nec peccat tuendo corpus suū. vt in clemen. vnica. de homici. vnde clericus nullā incurrit irregularitateꝫ occidēdo aggressorem suū si aliter euitare periculū non potuit: vt ibi. iste vero tex. pōt intelligi in pugnatore: vt not. gloss. in. c. si nulla. alleg. 4 in glo. ¶ † Et in fi. glo. no. hāc vltimā qōnem glos. singulariter ⁊ nō tradas obliuioni: ex qua habes ꝙ hec lex positiua etiaꝫ d ꝓceptiua non obligat ad pctm̄ si non fuit moribus vtentiuꝫ[d] recepta vel si per desuetudinē abōt. ⁊ hanc opi. gloss. tꝫ Hoff. hic in summa. ⁊ Inno. ⁊ Host. in summa huius titu. Sed hic tenuit ipse Hostiē. ꝯtrariū: mouet̃ q₂ ista lex preceptiua vt pꝫ ibi precipimus. ergo a principio ligauit contrauenientes ad peccatum: ergo per nō obseruātiam nō tollit̃ eius dispositio q₂ temp⁹ nō est modus tollendi obligationem. vt in. l. obligationum. §. placet. ff. de actio. ⁊ obl. ⁊ principium fuit vitiosum cū peccauerint contraueniēdo. Et ad. §. leges. alle. in glos. ⁊. §. fin. eadem distinctione rñdet ipse ꝙ illi text. non loquūtur in legibus preceptiuis ⁊ statutarijs. ponit exemplum in. c. statuimus. j. titu. ij. ⁊ no. incidenter hoc dictum. nā sentit qđ dispositio dicti. c. statuimus. tolli potest desuetudine ꝫ videtur quod ibi dixi. iste vero text. ꝰm eū loquit̃ in. l. ꝓceptiua. Alij vero distinguunt vt refert Jo. an. inter leges q̄ apponūt penas ipso facto ⁊ illas q̄ mādāt infligi. vt in primis non habeat locum cōsuetudo cōtraria cum statim cōtrafaciēdo incidāt isti in penam ⁊ in factum dānatum. xxiiij. q. j. in. c. audiuimus. do. An. hic distinguit ꝙ aut lex preceptiua emanauit in fauorē priuatum: ⁊ pōt tolli consuetudine sicut pōt tolli pacto ⁊ renuntiatione: vt no. in. l. de quibus. ff. de legi. Aut emanauit in honorem dei: aut in fauorem publicū: ⁊ tūc si subditi nō obseruauerāt sciēte superiore ⁊ patiēte talis lex non ligat nec requiritur aliqua prescriptio: q₂ ex quo superior videt ⁊ patit̃ non videt̃ velle qđ lex sua vinculum inijciat: sed si superior ignorat tunc peccāt ꝯtraueniētes. ¶ Sed ꝯ hoc vltimū ⁊ Hosti. videt̃ tex. in. c. fi. de cōsuetu. vbi text. aperte probat qđ oīs lex humana pōt tolli ꝯsuetudine: dummodo sit rōnabilis et legitime prescripta. Unde ibi solū ꝯtra cōsuetudinem conseruat̃ ius diuinum nec priuati dicuntur tollere legē superioris: ꝫ ipse superior ꝯsensum prestādo huic cōsuetudini in eo ꝙ statuunt iura vt per cōsuetudinem possit tolli ius positiuū. d. c. fi. Innoc. super rubrica quē sequit̃ Joā. cal. hic vult in effectu qđ aut lex preceptiua est talis ꝙ eius ꝯtrarium est in se mortale peccatū ⁊ tunc nō pōt tolli consuetudine sicut nec contraria lege. aut eius contrariū nō est in se mortale pctm̄ ⁊ tūc tollit̃ p desuetudinē. Dixit etiā Cal. ꝙ sufficit in hoc tempus. x. anno. alleg. no. in. c. fi. de consue. lib. vj. Ego sic distinguerē ꝙ aut lex preceptiua nunq̄ꝰ fuit recepta in obseruantia sciēte legislatore ⁊ valēte ꝯdicere ⁊ nō ꝯtradicēte ⁊ talis lex non ligat. ⁊ puto ꝙ non requirit̃ tēpus ad inducēdam prescriptionem sed sufficit binus vel trinus actus in ꝯtrariū: q₂ hic non agimus de prescribēdo ꝯ legē sed de impediēdo vinculuꝫ: nā per binum vel trinū actum apparet de consensu superioris. arg. in. l. iij. C. de episc. audien. ⁊ in. c. ita nos. xxv. q. ij. Si vero aliqui seruant in eodem loco: ⁊ tunc non seruātes nō videtur excusari. arg. c. cū iam dudū. in fi. de preben. aut superior ignorat ⁊ tūc puto qđ requirit̃ prescriptio. xl. ann. dummodo cōsuetudo sit rationabilis: vt q₂ fundatur super aliqua ratione: vt vult text. in. d. c. fi. si em̄ contrarium legis in se esset malū consuetudo non esset rationabilis. de iureiuran. c. intellecto. ⁊ sic salua opi. Innocē. Nec ob. ꝙ in princi. oēs peccauerūt contraueniendo: nam duplex est responsio. primo ꝙ si moti fuerint ex aliqua causa rōnabili nō peccauerunt q₂ ipsemet superior indulsisset: ad hoc qđ no. Archi. in. c. vtinā. lxxvj. di. vel scđo successores eorum q contrauenerunt nō peccauerunt q₂ potuerunt existimare qđ ex aliqua rōnabili causa illa lex non sit obseruata. arg. eorum q̄ no. gl. in. c. de quarta. de ꝑscrip. Et ꝙ lex preceptiua non ile laqueat sciente superiore ⁊ non ꝯtradicēte:[e] allego bonū text. iuncta gl. xx. dist. c. j. ⁊ in. c. cū olim. de cleric. coniuga. in cōsuetudine inducenda in sacramentalibus. ita voluit gl. not. in. c. vir. de secun. nup. Et ꝯ regulā quā hic recitat Innocē. allego bo. tex. cum glo. in. c. cū multe. xv. q. vlt. nā olim erat statutum ꝙ filij nati ex coniugio presbyterorū essent serui ecclesie. ⁊ sic pena erat inflicta ipso iure. ⁊ tamen ibi dicit glo. qđ hodie ecclesia ex non obseruantia perdidit illud ius. Ex quo infero ꝙ q̄ꝰtūcunq₃ lex apponit penam ipso facto nihilominus potest tolli contraria ꝯsuetudine: q₂ in nō exigendo penā ꝯmittitur contra legē: nā ⁊ per non vsum tollit̃ lex. vt not. Joan. an. in. c. ioannes. de cleric. cōiuga. ⁊ Cy. in. l. ij. C. q̄ sit lōga cōsuetudo. 5 ¶ † In glo. in ver. ꝯfirmet. no. bene. istā glo. ꝙ vbi confirmatio exigit a pari capitur ꝯfirmatio pro obseruātia. non enim potest capi proprie. q₂ par vel inferior non potest confirmare factum superioris vel paris. ⁊ ideo verba capiūtur improprie. simile in. c. studuisti. de offi. lega. Et ex hoc infertur qđ si quis promisit ꝙ titius confirmabit talem contractum debet intelligi qđ ille obseruabit ⁊ approbabit quantum in eo erit ꝙ bene no. Sequēs. c. nihil hꝫ nisi qđ presbyteri ⁊ alij de quibus in tex. gaudent priuilegio ⁊c.

1 ☞ Saluusconductus datūs alicui ad eundum: intelligitur etiam datus ad redeundum.
2 Saluusconductus datus alicui bannito vt possit secure venire in ciuitatem an tollatur per primam vicem.

Innouamus.

✥ Sebasti. Sapia.

a ¶ Qđ excōicat⁹. vid Moder. post Bart. in. l. cūctos ꝑp'los. C. de sum. trini. ⁊ fi. catholi. vbi etiā tāgūt an bānitus in vno loco censeri debeat bannit⁹ vbiq₃ ponit etiā Abb. aliquid ad ꝓpositū in. c. postulasti. colūna. v. de fo. ꝯpe.

✥ Sebasti. Sapia.

b ¶ C. si qs abbas. De negligētia ꝓlator. vide multa per Corsetū in. c. grandi. in vltima char. de sup. neg. ꝓla. in. vj. ⁊ in singu. suis in ver. negligētia. vers. prelatus q̄ꝰtūcunq₃. et ꝙ negligētia in ꝓlato sit mortale pcm̄. tenet Semi nia in. c. dispensatio. xliij. dist.

c ¶ Notabis. adde Alex. ꝯsi. cxix. j li.

d ¶ Utentiū. adde Aret. cōsi. cliij.

✥ Sebasti. Sapia.

e ¶ Nō ꝯdicente. Uide Ro. in cōsi. ccccxxij. inci. quo ad primū. Pe. de anchara. in cōsil. cclxxviij. inci. iure statutor cū infinitis congestis per Feli. hic.

Innouamus. Persone hic enumerate plena securitate gaudēt tempore guerre. ¶ No. primo personas hic enumeratas que tempore guerre debent gaudere plena securitate: male tñ obseruatur. Et not. in eo qd̄ dicit de mercatoribus ꝙ papa pōt ex causa dare securitatē aliquibus

1 laicis tempore guerre. ¶ † No. ibi: euntes vel redeuntes. arg. ꝙ securitas data in eundo dꝫ intelligi data etiā in redeundo: nam ista duo cōiter equiparant̄ in iure. vt in. c. magne. in fin. j. de voto. ⁊ bon⁹ tex. in. l. si cui. ff. ex qbus cau. maio. no. Barto. in. l. vtimur. ff. de sepul. viol. probatur ratione. non enim quis dicit̄ secure venire ad certū locū: nisi secure possit morari ⁊ inde

2 recedere. ¶ † Sed dubitari potest de questiōe quotidiana vltra doctor. hic pone data est securitas alicui exbannito vt possit secure venire ad hāc ciuitatē ⁊ redire nunquid p primā vicem tollatur hec securitas ⁊ priuilegium: an vero possit venire pluribus vicibus vel in infinitū. Oldra. disputauit hanc questionē: ⁊ recitat Bar. in. l. j. ff. ad leg. iul. maiesta. ⁊ breuiter distinguo post eos ꝙ aut securitas fuit petita ⁊ determinate cōcessa: ⁊ tunc standū est determinationi. vt puta si fuit dictū vt veniret semper vel quid simile. argu. vj. q. iij. c. scriptū. Aut fuit determinate petita sed indeterminate cōcessa: vt puta qꝛ vnus exbannitus petijt vt possit per decē dies esse in ciuitate ⁊ superior concessit indeterminate: ⁊ tūc intelligit̄ cōcessa ꝑm petitionē: qꝛ respōsio adaptanda est petitioni seu interrogationi. insti. de inuti. stipula. in. §. preterea. ⁊ est bonus tex. in. c. inter dilectos. in. §. ceterū. de fide instru. ibi: ex forma petitionis ⁊c. Notabis illum tex. aut petitio fuit indeterminata sed cōcessio determinata ⁊ intelligimus securitatē concessam ꝑm cōcessionē ⁊ nō ꝑm petitionē quia superior videt̄ restrinxisse petitionē: qd̄ no. Nam priuilegiū ⁊ indulgētia sumunt vires a concessione nō a petitione licet in dubio ꝯcessio referatur ad petitionē: vt in precedēti membro. secus qñ sum⁹ certi vt hic. Et hoc notabis qꝛ sepe papa signādo supplicationem restringit petitionē vt nō excusetur impetrās ex eo qd̄ dedit supplicationē generalem ⁊ p̄ridie fuit in facto. aut petitio fuit facta indeterminate ⁊ cōcessio etiā indeterminate vt puta qꝛ data fuit simpliciter securitas veniēdi ⁊ redeundi. ⁊ intelligitur de

a primavice[a]. Ad hoc facit tex. in. l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. sig. ⁊ in. l. hec conditio. ff. de condi. ⁊ demon. vbi dicitur ꝙ si sit alicui relictū cū nupserit, intelligitur de primis nuptijs: hoc verū nisi fuisset data securitas ad certum actū: puta qd̄ p pace fienda posset secure venire ⁊ redire: tunc duraret hec securitas quamdiu veniret pro contractu pacis: sed pace facta cessat securitas seu saluusconductus. ⁊ pro hoc tex. hic iuncta gl. in verbo existentes. quam notabis.

¶ De pactis. Rubrica.

¶ Viso de officijs omniū iudicū presidentiū: de ipsis iudicijs videndū est: sꝫ qꝛ vocati ad iudicia, qñq₃ paciscunt qñq₃ transigūt: ideo author anteq̄ intret tractatū de iudicijs de his premisit. ⁊ primo de pactis tanq̄ de nobilioribus. vel cōtinua ad proximā rubricā hoc modo. Supra visum est de pace: sꝫ qꝛ pactum est quedā cōuentio ex pace facta ideo post rubricā precedentem subijcit istam.

1 ☞ Pactum nudū ligat de iure canonico. 2. 3. 5. vide. j. c. ij.
3 Actio an nascatur de iure canonico ex nudo pacto.
4 Pactum nudum quid sit. ⁊ quibus modis vestiatur.

Antigonus. Potest primo generaliter summari sic.

1 † Pacta quantumcūq₃ nuda seruāda sunt. Vel aliter sic. Iudex ecclesiasticus prouidet seruanti pactum cōtra nō seruantē. Diuiditur. Nam primo ponitur dictum Antigoni epi. Secundo approbatio cōcilij. ibi: dixerūt vniuersi. ¶ Casus literalis. Antigon⁹ ep̄s matriceñ. in cōcilio aphricano grauem deposuit querimoniā de Optātio ep̄o: qꝛ cum inter se pactū fecissent: qꝛ alter nō subtraheret alterius pp̄los: Optantius ep̄s nō seruauit pacta inita inter eos. Sꝫ alliciebat populos antigoni: vnde petebat vt pacta inita seruarent̄ aut conuict⁹ si se nō correxerit ecclesiasticā sentiet disciplinā: vniuersi dixerunt pax seruet̄: pacta custodiant̄. Ber. ¶ Not. primo iuncta suprascriptione modū ⁊ practicā cōdēdi legē in cōcilio gn̄ali vel p̄uinciali. Nā vnus de cōcilio facit p̄positionē et reliqui si eis pla. et vniuersaliter statuunt illā ꝯfirmādo vel restringendo seu ampliando. Et ita cōiter obseruat̄ in alijs actibus vniuersitatis. ¶ No. scd̄o ꝙ appellatione ecclesiastice discipline venit sentētia censure: vt excōicatio interdictū ⁊ suspēsio. j. de verbo. sig. c. querēti. ¶ No. tertio ibi vniuersi. ꝙ conciliū generale est quedā vniuersitas. ibi enim existentes non vt singuli sed vt vniuersitas disponūt: rep̄sentat eñ. cōciliū vniuersalem ecclesiā. de cōse. dist. j. ecclesia. hinc dico standū esse in dispositionibus cōcilij iudicio plurimorū. ad hoc bo. tex. lxvj. dis. c. j. nam regulariter in factis vniuersitatis p̄ualet plurimoꝝ sn̄ia. vt in. c. j. de his q̄ fi. a p̄la. ⁊ in. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. ⁊ in. l. qd̄ maior. ff. ad munici. ¶ Vltimo no. ⁊ tene mēti ex eodē verbo ꝙ lex edita in cōcilio fit noīe ipsius cōcilij ⁊ non pape tantū. hic enim nulla fit mentio de papa qui p̄sidebat in concilio sed solū de ipso cōcilio. Ex quo infert̄ ꝙ potestas ecclesie est in ipso cōcilio vniuersali: lꝫ papa sit ibi tanq̄ caput ipsius corporis. pro hoc. xxiiij. q. j. c. quodcūq₃. vbi dicit̄ qd̄ potestas data fuit toti ecclesie in personā Petri. Petrus autē fuit caput. Aut idem. c. j. de iudi. in eo qd̄ ibi dicit̄ placuit sancte synodo. ⁊ dic vt ibi pleni⁹ dixi. nam qñq₃ lex edit̄ nomine pape cū approbatione cōcilij. vt in. c. licet. de elec. vnde puto ꝙ cum materia legis ordinatur a papa licet conciliū approbet tñ lex edenda est noīe pape a quo sumpsit vigorē ⁊ originem. nam ⁊ sine concilio papa pōt legē cōdere. ix. q. iij. cūcta per mundū. ⁊ quod not. glos. in. c. ad apostolice. de re iudi. lib. vi. aut materia legis originatur a cōcilio: ⁊ tunc noīe concilij lex edenda est. nam in concilio interest papa vt caput. pro hoc. c. osius. j. de elec. cum multis similibus. ⁊. j. q. vij. cōueniētib⁹. quinimo maioris roboris est constitutio totius ecclesie q̄ solius pape tantū. vt no. in. c. cū dilectus. de elec. facit qd̄ no. Archi. xviij.

2 distin. in sum. ¶ † In glo. j. ibi: per pacta inita inter ep̄os. nō apparet ratio quare glos. restringat istum tex. ad pacta inita inter ep̄os: sed forte hoc dicit causa exēpli: vnde itelligas melius text. generaliter quod inter quoscūq₃ pacta inita ex quo nō sunt a lege improbata p̄pter aliquā turpitudinē obseruāda sunt: vnde iste text. debet habere locū nedū inter clericos: sed etiā inter laicos: ex quo gn̄aliter loquit̄: nam laici peccant non seruando pacta ⁊ p̄missiones. vt in. c. iuramenti. xxij. q. v. ergo potest recurri ad iudicē ecclesiasticū qui habet obuiare peccato. vt in. c. nouit. de iudi. vt compellat laicos ad obseruā

3 tiam pactorum. ¶ † Sed dubitatur circa intellectū huius. c.

b Vtrum ex nudo pacto[b] oriatur actio[c]: id est ius agendi in iu

c dicio. Glo. prope fi. colligit ex tex. argu. ꝙ sic. Ioan. and. dicit ꝙ melius glo. diceret: ⁊ ita patet hic quasi sentiat Ioā. an. qd̄ hic est casus expressus ꝙ detur actio: nam tunc debet allegari tex. in arg. quādo id ad quod allegatur aperte non probat̄ ex tex. sed subtiliter tex. inducēdo. nā dicit̄ argu. quasi argute ⁊ subtiliter inuentū. vt in. c. forus: de verb. sig. ⁊ sic aperte sentit Io. and. ꝙ ex nudo pacto de iure canonico oriatur actio. ⁊ idem hic Hostiē. dicens ꝙ idem debet esse de iure ciuili. nā cum de iure ciuili sint alij casus in quib⁹ ex nudo pacto oriat̄ actio: nec videantur in se habere magnā rationem specialitatis: idem deberet dici generaliter in omni pacto nudo: in hoc tamen non puto instandum. Et vt intelligas materiā primo videndum est quid sit pactum nudum, quid vestitum. et an ⁊ quando de iure ciuili competat actio. et sic videmus clare in quo differt ius canonicum in hoc a iure ciuili et quare.

4 ¶ † Primo ergo sciēdum est ꝙ pactum est nomen generale comprehendens in se oēm ꝯuentionē. est enim pactū gn̄aliter sumptū duorū pluriūve in idem placitus ⁊ cōsensus. i. placitus cōsensus: vt legitur ⁊ not. in. l. j. de pactis. et in. c. pactum. j. de ver. sig. ⁊ sensus huius diffinitionis est ꝙ id ꝙ conuenit̄ seu cōuentum est inter dues vel plures dicit̄ pactū quasi ad pacem habendā factū. hec est enim vocabuli etymologia. i. expositio. vt. in. d. c. pactum. Vnde omnis ꝯtractus potest gn̄aliter cōtineri noīe pacti: sed vbi pactū assumit sibi specificū nomē non denominatur a suo genere sed a specie tanq̄ a digniori. Vnde si vendidi tibi rem appellat̄ emptio: quia est dare hoc specificū nomen ⁊ relinquit nomen generis: sicut si volo appellare hoīem non appellat̄ sub nomine generis vt aīalis sed in sua specie: vbi aūt cōuentio nō potest habere nomen specificum: quia plura sunt negotia q̄ vocabula. vt in. l. natura. ff. de prescriptis. verbis. tunc stat nomine sui generis. Et qñq₃ est nudum ⁊ qñq₃ vestitū sic dictum ad instar hoīs: nam qñq₃ est nudus cum nullū habet vestimentū qñq₃ vestitus. Si enim pactū fiat in puris ⁊ meris finibus cōuentionis quia non interceßit aliquod extrinsecū: puta nec stipulatio nec interuentus alicui⁹ rei nec literarū solēnitas: nec chirographum: tunc appellat̄ nudū. inest enim illa sola obligatio iurisgentiū: nam vbi est ꝯsensus ibi est obligatio iurisgentiū. vt in. l. cū amplı⁹. in. §. is natura debet. ff. de regul. iur. ⁊ in. l. stichum. in. §. naturalis. ff. de solu. Exemplū huius pacti nudi ponit glo. multipliciter in. l. iurisgētiū. in. §. igitur. ff. eo. ⁊ inter cetera dat hoc exemplū quotidianū scꝫ: promisi tibi dare decem sine aliqua

Sebasti. Sapia.

a ¶ Pr̄ia vice. Circa hanc regulā ꝙ verba debēt intelligi de p̄mo actu vltra ea q̄ cumulat Feli. hic vide Bald. in proe. decre. in. iij. col. vbi dicit ꝙ legatū factum p dotandis mulierib⁹ intelligitur pro primis nuptijs. vide etiā Card. in cōs. xlix. incipi. cū testatoris voluntas. vbi dicit ꝙ legatū factū debētib⁹ maritari non intelligitur de viduis. mlta cumulat. d. Ias. in. l. duobus. §. ei q. ff. de iureiurā. in. l. diuortio. §. quod i anno. ff. solu. ma. ⁊ Georgius natā. in cle. sepe. in prin. colū. lxv. versic. quarto quero. de v̄b. sig.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Nudo pacto. vide late p Ang. are. in. §. i p̄sona₃. col. fi. isti. de acti. vbi tenet contra cōem ꝙ etiā de iure canonico actio non oriat̄ qd̄ etiā tꝫ Salic. in. l. legē. C. de pact. tñ cōis est in ꝯriū vt hic p Fel. ⁊ per Mod. in. l. iurisgētiū. §. igitur nuda. ff. de pac. ⁊ vide ad p̄positū q̄ no. Feli. in. c. q̄ in ecclesiarum. co. xxi. de cōsti. vbi dicit ꝙ p̄nceps potest facere obseruari pacta ⁊ tenetur.

c ¶ Oriatur actio. Adde Alex. ꝯsil. xlj. iij. lib. Roma. consi. xl.

interrogatione precedēti vel chirographo. glos. tñ non persi-
stit: nam videt velle q illud nō sit pactū sed pollicitatio: nam
differētia est inter pactū ꝛ pollicitationē. nam pactū est duoꝝ
vel pluriū. pollicitatio est vnius tm̄ ꝓmittentis vt in. l. pactū.
ff. de polli. no. glo. in cle. ne romani. de iureiuran. Sed Barto.
saluat istud exemplū intelligēdo q pars cui fit ꝓmissio con
sensit. nam tunc potest dici pactū cum interuenerit consensus
duorū. qd no. Qñqꝫ istud pactū est vestitū ꝛ multa sunt vesti-
menta pactorū. nam qñqꝫ vestitur vestimēto v̄borū. i. stipula-
tione q̄ fit p̄cedente interrogatione ꝛ rñsione secuta. in. l. i. ꝛ. v.
de ver. obli. ꝛ insti. eo. in prin. Qñqꝫ vestit chirographo vt qñ
per scripturā meā ꝓmisi tibi dare decē vel qd simile. vt insti. de
literarū obli. qñqꝫ vestitur cōsensu vt in ɔctib⁹ iurisgentium
que solo cōsensu perficiunt vt emptio ꝛ vēditio ꝛ similia. l. ex
a hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iure. Qñqꝫ vestitur interuentu[a] rei: vt do
tibi decez vt pro me aliquid facias: nam si donaui ꝛ transtuli
in te ista decē pactū nō dicit nudū: vnde pōt agi. inst. qb. mo.
re ɔ̄hi. obli. in prin. ꝛ ibi per gloss. Unde de iure ciuili fac regu
lā q ex nudo pacto non potest agi sed excipi pōt: q2 orit obli
gatio naturalis ꝓpter cōsensum. vt in. d. §. igitur. Fallit de iu
5 re ciuili in quibusdā casib⁹. ❡ † Sed de iure canonico dubita
tur. cōmuniter tenetur q datur actio per istū text. nā vbicūqꝫ
ius approbat cōuentionē semper datur actio ꝛ ius agendi ex
illa cōuētione. vt in. l. legitima. ff. de pac. sed ius canonicū ap-
probat hoc pactū q̄ntūcunqꝫ nudū: ergo ex eo pōt agi maxie
cū pactū q̄ntūcunqꝫ nudū habeat approbationē ꝛ concursum
iuris diuini. iuxta illud prophete: que ꝓcedūt de labijs meis
nō faciā irrita. ꝛ de iuramēto preallegato dicit q simplex lo-
quela obligat: ꝛ ita qd ɔ̄ueniens peccat mortaliter. Preterea
vbicūqꝫ ius mandat aliquid fieri vel obseruari semper datur
actio ꝛ exceptio. vt in. l. vnica. ff. de ɔ̄dic ex lege. ꝛ in. l. statuas.
ff. de acqui. re. do. no. glo. in. c. cū liberū. de sepul. ꝛ in. c. si cano-
nici. de offic. ordi. lib. vj. Sed ius canonicū mandat obserua-
ri ista pacta: ergo datur actio ꝛ exceptio. ꝛ hanc opi. tenuerūt
glo. Hostien. ꝛ Joan. an. ꝛ do. Anto. ꝛ glo. ꝛ Archi. xij. q. ij. in
c. quicūqꝫ suffragio. Sed Inno. in. c. nouit. de iudi. videt velle
q nō detur actio sed officiū iudicis imploratio: qd dicit proce
dere etiā in iuramēto. de iuramēto latius dixi in. c. cum venis
sent. ꝛ insti. Quidā vt do. Card. amplexi sunt intellectū restrin
gendo istum tex. vt solū cōpetat officiū imploratio intantum
vt nō possit peti vt quis precise cogat ab obseruantiam pacti
nudi sed soluz vt nō obseruans excōicetur: q2 tex. iste solū hoc
videtur innuere in eo qd dicit aut pacta obtineāt firmitatem
aut ɔ̄ueniens excōicetur. ꝛ sic precise non disponit vt quis co
gatur precise ab obseruantiā pacti. Mihi non placet hec re-
strictio: primo q2 lꝫ ista ꝓposita fuerint facta alternatiue tñ cō
ciliū rñdet simpl'r pacta custodiant. ꝛ sic nō videt se restrinxis
se vt conditionaliter et alternatiue fieri debeat coactio. argu.
in. c. nōne. de p̄sump. ꝛ eorū que dixi. s. c. proxi. Item adduco
tex. j. e. qualiter. vbi simpl'r dicitur studiose agendum est vt ea
que ꝓmittūtur opere cōpleant: pōdera illud verbū studiose,
ꝛ illud verbū opere cōpleant: non ergo dꝫ esse iudex conten-
tus sola excōicatione. Car. tñ non ita restringēdo tex. dicit q
cōpetit officiū imploratio: ꝛ non actio: q2 actiones sunt ꝓdite
a iure ciuili. l. ij. ff. de orig. iur. not. Inno. in. c. que in ecclesiarū.
de consti. cum ergo ius ciuile non det actionē ex nudo pacto:
ergo nec de iure canonico. hoc arg. videt persuasiuū ꝛ proces-
sisset olim: sed cū hodie sint regule quas premisi dicēdū est q
cū ius canonicū approbet istud pactū ꝛ mādet obseruari pa-
ctum dꝫ competere ius agendi. Quia ista regula iuris ciuilis
tacite approbat a iure canonico ex quo non reperit reproba
ta. vt in. c. j. de noui oper. nun. sꝫ in effectu non refert an detur
actio seu cōdictio ex lege vel officiū imploratio: dummodo cō
cludam⁹ iudicē ecclesiasticū posse etiā laicū precise cōpellere
ad obseruantiā pacti. ꝛ hoc teneas ꝛ notabis predicta.

1 ☞ Cōsensus alicuius qñ requirit in aliquo actu nō reqritur q ille dicat autoritatē nostrā impartimur: dūmodo aliter appareat de consensu.
2 Securitas promissa alicui intelligitur qd faciet securum ab exceptione iuris.

Quoties. Breue est. vel per alia verba potest sic summari. Conuentio inualida per consensum superioris validatur: et fuit forte exordiū cōfirmationis quorūdam pactorum. ❡ Casus literalis. Si aliqua pactio vel ɔ̄uētio facta est inter aliquos ne dubitatio sit in futurum super conuentione illa. Papa requisit⁹ dꝫ illā ratā habere pro securitate partiū. Et in cap'lo sequēti dr q ea que ꝓmittunt adimpleri debent. B. ❡ No. primo ibi in cōuētionibus. q cōuētio idem est qd pa-
ctum: aľs nō faceret iste tex. ad rubricam. ❡ Secundo no. qd
assensus quādoqꝫ capitur pro autoritate: seu confirmatione.
Et cape hanc regulam. Qd vbicūqꝫ assensus exigitur a supe-
riore in actu pertinenti ad subditos: tunc assensus ibi sumit
pro autoritate: que quidem autoritas potest appellari assen-
sus: q2 autoritas proprie est assensus autorizabilis cōpetens
alicui rōne officij publici. vt not. glo. ꝛ Innoc. in. c. j. de rebus
eccle. nō alienā. lib. vj. plene not. in. c. cū cōsuetudinis. de con-
suetudi. ❡ Not. ibi: ratihabitio. q in ɔ̄firmatiōe fienda per
superiorē nō est necesse qd superior dicat cōfirmamus: sꝫ satis
est q dicat ratificamus vel verba similia. non enim refert quid
ex equipollentibus fiat. vt in. c. licet ex quadam. de testibus.
1 ❡ † Et ex hoc text. quē bene notabis colligo argumentū qd
b quando superior[b] interponit autoritatē alicui actui: vt puta
vēditioni rerū ecclesiasticarū nō est necesse q dicat autorita-
tem nostrā impartimur: sed satis est q appareat de consensu
suo. nam intelligit consensus p̄stitus s̄m subiectā materiam
vt hic vbi ratihabitio ponit pro confirmatione. Audio tamē
q Bald. tenet oppositum q dꝫ dicere ista verba autoritatez
nostrā impartimur ꝛc. ꝛ allegat dictū Inno. in. c. cum consue-
tudinis prealleg. Sed ꝓfecto Inno. hoc non dicit si bene pō
deret. ꝛ facit qd non sit necesse. c. in venditionibus. xvij. q. iiij.
2 ꝛ. c. placuit. xij. q. ij. ❡ † Not. vltimo ibi: ꝓ securitate partium:
c bonum argumentuz qd tunc quis dicit securus[c] in aliquo fa
cto qñ non timet aliquā iuris exceptionē. et facit hic s̄m do.
Anto. q si quis promisit facere aliquem securū in aliqua re dꝫ
ita ipsam rem disponere vt nihil de iure possit sibi obijci: ita
quod possit sentire lesionem. Nico. abbas.

Qualiter. Breue est: ꝛ ꝑ alia verba potest sic summari. Iudex debet studiose agere vt promissa adimpleantur. ❡ Not. primo verbū studiose: q iudex in compellendo adimple-
re promissa vel pacta nō debet esse cōtentus simplici cōmina
tione vt quidam dixerūt in. c. j. sed studiose ꝛ effectualiter age
re vt promissa adimpleant opere. ꝛ facit iste tex. ad ea que di-
xi. s. c. j. ❡ Secūdo no. ibi: promittuntur. qd omnis promissio
est necessario executioni mandanda: ꝛ pōdera q2 tex. non re-
quirit qd interuenerit stipulatio vel scriptura vel alia solenni
tas: ꝛ sic videtur qd cum verbuz promissio sit multum genera
le nedum in pacto qd est duoruz: sed in pollicitatione que est
vnius tātum debet habere locū iste tex. nam ex significato hu
ius verbi ꝓmittuntur: nō requiritur qd interuenerit pactuz:
sed sufficit nuda promissio vnius tm̄. ꝛ pro hoc tex. in. c. iura-
menti. xxij. q. v. vbi dicitur qd inter simplicem loquelaz ꝛ iura
mentū deus non facit differētiam. s. quo ad obligandum pro-
mittētem vel iurantem aliquid: nam vterqꝫ peccat contraue-
niendo: lꝫ in quātitate reatus sit differentia: q2 grauius pec-
cat veniens contra iuramentū. vt no. in. c. fi. de iureiuran. ꝛ de
hac materia dic vt dictum fuit in. c. s. eo.

1 ☞ Renuntiatio beneficij siue litis super beneficio per pecuniam facta est simoniaca ꝛ nō valet etiam si recipiatur pecunia nomine expensarum. intellige vt. j. nu. 8. 9.
2 Renuntians liti videtur renūtiare omni iuri sibi competenti in illa causa.
3 Renuntiatio beneficij facta in manibus illius qui non potest recipere non valet.
4 Renuntiare liti an possit prelatus qñ est lis in causa ecclesie.
5 Renuntians liti potest cogi ad resignandū instrumenta ad causam illam facientia.
6 Papa an possit compellere precise partes ad compositionē.
7 Coniuncta persona an admittatur pro coniuncta sine mandato in spiritualibus.
8 Iudex potest cogere partes ad compositionem.
9 Simonia an sit de iure diuino.
10 Papa vbi interuenit cessat omnis presumptio violentie.

Iampridem. Nō valet pactum per quod ecclesiasticū beneficium debet pecunia resignari. Primo factum sub quo cōtinet ꝓcessus cause: partiuz transactio: ipsius reprobatio: papalis ordinatio ꝛ intercessio. Secundo dat iudices ibi: ceterum. ❡ Casus l'ralis. Monachi de acra ꝛ. P. clericus pro se ꝛ fratre suo habebāt controuersiam inter se super ecclesia ꝛ capella de lateraň. quibus spoliati fuerant a monachis. S. clericus procurator monasterij. ꝛ. P. pro se et fratre suo accesserunt ad dñm papā ꝛ quādā fecerunt compositionem. s. q dicto. P. pro expēsis quas fecerat tres marche agenti soluerentur a monachis: ꝛ idem. P. liti cederet et ab infestatione monachorum cessaret: quā compositionē petierunt per dñm papam cōfirmari: sed ipse noluit eaz confirmare quia illicita erat. Tandē papa admonuit illum. P. vt pro se ꝛ fratre suo renuntiaret liti, quod ꝛ fecit: ꝛ instrumenta que

super hoc

a ❡ Interuētu. ad de qd etiam vestitur fauore militie. Item iuramēto: vt voluit Ro. cōs. lxxvi.
Sebasti. Sapia.

b ❡ Superior. vide ad hec q̄ scribunt Ang. Inno. paulus de ca. ꝛ Alex. in simili in. l. si qs mihi bona. §. iussum. de acq. here.
Sebasti. Sapia.

c ❡ Securus. quid tenetur facere qui promisit aliquem securū facere ponit do. Jas. in. l. j. col. ij. ff. qui satis. cogan.

super hoc habebat in manib⁹ dñi pape resignauit que desti-
nauit monachis mandans priori ꝛ fratribus vt eidem. P. ꝛ
fratribus aliquod beneficiū assignarēt de quo maius lucrum
haberēt ꝙ de illicita pactione. sed prior ꝛ monachi acqescere
noluerūt ꝑpter quod dictus. P. clericus ad dñm papam re-
diit exponēs ei onus supradictū. sup hoc mādat papa qbus-
dam iudicibus quatenus moneant priorem et monachos vt
ꝑfato. P. ꝛ fratri suo cōpetens beneficium conferant et assi-
gnent: qd̄ si nō fecerint si cōstiterit eis dictos clericos a predi-
cta ecclesia ꝛ capella absq; ordine iudiciario esse violenter eie-
ctos faciant illos restitui non obstātibus lr̄is confirmationis
1 quas dicti monachi sup hoc īpetrasse dicunt̄. Ber. ¶ † Nota
primo qd̄ clericus pōt esse procurator germani sui clerici: de
quo vide qd̄ dicā. j. de procu. in nostra. ¶ Scd̄o not. qd̄ nō est
licita pactio vt litigans renūtiet liti super beneficio ꝛ conse-
quatur aliqd̄ tēporale etiam si illud recipiat nomine expensa-
a rū.[a] Nam posset in se cōtinere simoniā: quia si renuntians hꝫ
ius in beneficio videt̄ renuntiare iuri spirituali ꝑ temporali.
nec obstat ꝙ noīe expēsarū dicatur recipere: quia hoc posset
fingi in fraudē. Itē quia iuri spūali debet quis libere renun-
2 tiare: vt in. c. ex parte. ꝛ qd̄ ibi no. s̄. de offi. deleg. ¶ † Tertio
b no. ꝙ renuntians liti[b] vr̄ renuntiare omni iuri sibi cōpetenti
in alia causa: vnde licet verbū lis stricte sumptū referatur ad
instantiam iudicialē dūtaxat: vt not. in. c. ij. de procur. lib. vj.
tū largius sumēdo cōprehendit in se ius qd̄ quis habet in cā
super qua lis est mota: vt in. c. forus. de verbo. sign. et in. l. litis
nomen. ff. de verbo. signifi. Et de p̄dictis est tex. apertus in. l.
postꝙ liti. C. de pac. Et ad. c. dudū. ij. s̄. de elect. in fi. vbi dicit̄
ꝙ renūtiauit liti ꝛ cause: dic ꝙ fuit adiectū verbum cause ad
3 maiorē expressionē. ¶ † Dicūt tū dñi de rota deci. ccxcvj. qd̄
litigans sup beneficio renūtians liti et cause non ꝑdit ius qd̄
habebat in illo beneficio si renuntiauit in manibus illius qui
nō poterat renuntiationē beneficij recipere. qd̄ est valde not.
Sicut enim nō potest clericus directe renuntiare bn̄ficio nisi
in manibus illius qui eum inuituꝫ destituere pōt. vt no. in. c.
qd̄ in dubijs. de renū. ita nec directe potest renūtiando liti et
cause. dicunt tū ꝙ hec renūtiatio hꝫ vim taciti pacti ne vlte-
rius petat. ꝛ sic si de nouo petet beneficiū obstaret sibi exce-
ptio. facit qd̄ in simili not. Inn. in. c. qd̄ in dubijs. ꝛ in. c. super
4 hoc. de renū. ¶ † Et ex his infero ad qōnē quotidianā: nun-
c quid p̄latus litigās super iuribus ecclesie possit liti et cause[c]
cedere. Ex p̄dictis cōcluderem ꝙ si cā est talis in qua p̄latus
nō hꝫ liberā dispositionē: vt qr agit̄ de re q̄sita ecclesie non po-
terit p̄latus liti cedere. sicut nec directe posset rem in iudicio
deductā alienare. secus autē si ageret̄ de re in qua p̄latus ha-
5 beret liberā dispositionem. ¶ † Quarto no. cautū esse ꝙ post
resignatū ius exigant̄ instrumēta faciētia ad illā causam cuꝫ
sint inutilia penes resignantē ꝛ in futurū possent esse damno-
6 sa alteri parti. ¶ † Ultimo. ꝙ iudex[d] non debet compellere
d partes ad cōpositionē etiā si sit papa. nam vt hic vides papa
fecit hāc cōpositionē: et tū monachis nolentibus obseruare
papa nō mādauit vt seruarēt sꝫ vt procederet̄ super lite ordi-
ne iudiciario. Posset tū papa ex plenitudine ptātis compel-
lere ad concordiā ꝛ ad cōpositionē: dūmō res sup qua litigat̄
sit in libera dispositiōe pape: sic limito notabile dictū Inno.
in. c. cū inter. R. de elec. vbi singulariter dicit papam posse ex
plenitudine ptātis cōpellere partes ad cōpositionē. per hoc
facit. ix. qd̄. iij. c. per principalem. Pro limitatione vero mea
facit rō: vt sicut papa directe non pōt dispensare in p̄iudiciū
partiū: ita nec indirecte. pone exēplū. In cōcilio cōstantiensi
fuit statutum vt nullus p̄latus cōpelleret̄ inuitus ꝑmutare:
certe crederē ꝙ p̄latus litigās super p̄latura non posset com-
pelli ad cōponendū si per cōpositionē cogeret̄ dimittere p̄la-
turaꝫ. facit. l. cū hi. ff. de trāsa. ꝛ. c. tue de ꝑcurato. Item limita
Innocē. in eo ꝙ dicit ꝙ alius citra papā non pōt compellere
ad cōpositionē ꝑ tex. no. in. c. placuit. xc. di. nisi lis fuisset diu-
7 turna ꝛ adeo itricata ꝙ de facili explicari nō posset. ¶ † In
glo. prima no. glo. istā singulariter. nā relata ad tex. probat ꝙ
sicut in profanis ita in beneficialibus ꝛ alijs spiritualibus ad-
mittit̄ cōiunctus ꝑ cōiuncto sine mādato: dūmō p̄stet cautio-
nem qd̄ is pro quo agit habebit hoc ratuꝫ. sed ipe tenebit̄ ad
interesse. ꝛ ideo prestat cautionē: vt ꝓbat̄ in. l. j. ꝛ. ij. C. qui. res
iudi. nō nocet. ꝛ idem qd̄ gl. hic sensit glo. in. c. coram. de offic.
dele. ꝛ doctores transeūt hic simpliciter cū gl. Sed dictū glo.
e nō placet[e] qr in spūalibus requiritur spāle mādatum propter
grauitatē preiudicij: ꝛ in his in qbus requirit̄ speciale māda-
tum nō admittit̄ coniunctus ꝑ coniuncto sine mādato: vt in
l. patri. ff. de mino. no. in. c. nonnulli. ꝛ in. c. ex parte decani. de
rescriptis. Itē in istis spiritualibus nō pōt sufficiēter proui-
deri per cautionē: qr spūalia nō recipiunt congruam estima-
tionē: vt no. glo. in. d. c. corā. Et cōtrariam opinionem huius a
gl. reperio tenere do. de ro. decisio. cxxxvj. ꝛ Spe. in ti. de con-
iuncta ꝑsona. §. j. ꝛ Coll. in. c. nonnulli. faciat qd̄ no. Archid.
in. c. statutū. de rescri. li. vj. ꝛ hoc bene no. Tū tene menti glos. b
8 ꝑpter eius autoritatem et vide qd̄ dixi in. d. c. coram. ¶ † In
glo. ij. ibi. cōpositio. quasi velit dicere gl. ꝙ ibi nō interuenit
transactio vt hic: sed amicabilis cōpositio. Itē dic vt colligit̄ c
ex eo ꝙ sequitur in gl. ꝙ ibi interuenit autoritas superioris:
hic autē partes inter se composuerant. Et no. bene ex hac so-
lutiōe ꝙ iudex ex officio suo posset ꝓuidere vt vna pars ce-
deret liti super spūalib⁹ et pro bono pacis reciperet expēsas
quas fecerat ab alia parte. Item posset ꝓuideri vt alia pars
daret sibi pensionē annuatim: vt est tex. no. in. c. nisi. de p̄ben.
nam p̄sumendū est ꝙ iudex nō mandaret dari pecuniam pro
iure spūali. sed qr videt partem non fouere iustam cām potest d
eam reducere ad renuntiandum liti: et pro bono pacis proui-
dere sibi de aliquo tpali. Sed inter partes sine iudice non dꝫ
admitti hec pactio qr posset in se cōtinere simoniā: quia for-
te renūtians liti hꝫ ius in causa: sꝫ vbi ius nō haberet nō esset
aliqua simonia: sed pars potius redimeret vexationeꝫ suam
vt dicit̄ in gl. seq. ꝛ ob hoc arbitror tex. istū dicere qd̄ videbat̄
prauū ꝛc. quasi prima fronte sit p̄sumenda simonia sed absti-
nēdū est nedū a malo sꝫ ab omni specie mali: vt in. c. cū ab oī.
9 de vita ꝛ hone. clerico. ¶ † In gl. in verbo: illicite pactionis.
Not. primo ex ista gloss. ꝙ si certus sum me habere ius in ali-
quo beneficio non pecco si do pecuniā ei qui mouet mihi litē
f vt desistat ab illa vexatione:[f] secus si non sum certus: et ideo
intelligo qōnē glo. qn̄ certū esset vel dubitaret̄ ꝙ renuntians
hꝫ ius vtrū excuset autoritas pape si recipit pecuniam ꝑ re- e
10 nuntiatione. ¶ † Pro cuius solutione glo. distinguit ꝛ tene-
bis perpetuo mēti ipsius distinctionē. ꝛ vr̄ sentire qd̄ in bn̄fi-
cialibus simonia cōmittit̄ ex ordinatione ecclesie ꝛ nō ex dis-
positione diuina: qr hec beneficia non fuerūt ordinata ꝑ deū
nec ex se essentialiter sunt spūalia: sꝫ ex ordinatiōe ecclesie ac-
cedūt spiritualibus. facit qd̄ no. Innoc. in. c. nisi. de renuntia.
Sed in ꝯriū vide pulchrū tex. j. qd̄. iij. ex multis. ꝛ. c. nō solū. ꝛ
maxime non placeret mihi hec opi. qn̄ esset beneficiū habens
annexā potestatē clauiū: quia accessione videt̄ pecunia data
pro illa potestate spūali: sed hic me nō extendo: qr plenissime
dixi in repetitione. §. q vero. j. de prebē. c. extirpāde. vbi vide.
ꝛ vide in simili qd̄ no. gl. in. c. ex parte. de offi. deleg. ꝛ. j. qd̄. iij.
c. saluator. ¶ In gl. pe. in fi. no. glo. ꝛ dic latius post Philip.
ꝙ aut instrumentū fuit habitū pecunia creditoris ꝛ debitor
pōt illud petere cōditione sine causa: vt in. d. l. dissolute. alle.
in gl. Aut fuit habitū pecunia debitoris ꝛ pōt debitor illud
vendicare tanꝙ ꝓpriū vel agere ad exhibendū: vt in. l. vlti. C.
11 ad exhibē. ꝛ ibi de hoc. ¶ † In gl. fi. Ex glo. collige tres solu-
tiones. Prima ꝙ isti erāt spoliati tpe renuntiationis. hec so-
lutio nō est bona: qr ex quo interuenit autoritas pape cessat
oīs presumptio violentie. Scd̄a solutio ꝙ isti gratiose fuerūt
auditi post renuntiationē. ꝛ hanc lect. cōiter sequunt̄ docto.
Tertia solutio ꝙ illa renuntiatio habebat in se tacitam cōdi-
tionē annexam. Cōtra hanc solutionē facit quia beneficium
dꝫ libere resignari ꝛ nō sub cōditione nisi saluet̄ ꝑm. d. Anto.
ꝙ iste intellectus conditionalis datur a iure. Puto qd̄ satis
posset sustineri hec tertia solutio ꝛ magis congruit lr̄e ꝙ p̄ce-
dēs: qr cū nulla hic fit mētio de gratia ex p̄cedēti cōpositione
satis apparet qd̄ iste nō habebat intētionē libere renuntian-
di. nec hoc vr̄ simoniacū: qr sperabat aliud beneficiuꝫ spūale:
nam sicut bn̄ficiū pōt ꝑmutari cuꝫ bn̄ficio: et ille q ꝑmutat hꝫ
hoc in aīo: ita ꝛ is q renuntiat liti vt consequat̄ aliud bn̄ficiū
spūale. vn̄ si illud non pōt cōsequi: pōt vti suo pristino iure vt
vr̄ hic tex. no. Et ex hoc posset inferri ꝙ si renuntians cā per-
mutationis non pōt consequi beneficiū alterius pōt ad suū
beneficiū redire sine noua collatione: qd̄ tamē pro p̄senti nō
firmo. sed vide Fede. in tractatu permutationis. Et ex hoc vl-
timo intellectu infertur ad decisionē vltime q̄stionis quē po-
nitur in glo. vt interim instituti remoueantur ab alijs benefi-
cijs: licet Inno. cōtra nisi papa aliud gratiose mandaret ꝛc.

1 ☞ Ecclesia non vacans non potest alteri promitti etiam si consentiat rector ipsius.
2 Prelatus nō potest in prelatura sua eligere sibi successorem nisi ex consensu solius pape.
Papa non potest sibi eligere successorem in papatu.
Paria sunt aliquid facere tempore inhabili: vel tempore habili si effectus confertur ad tempus inhabile.

A Ccepimus. Non valet pactuꝫ de succedēdo post mortē prelati in ipsius ecclia. Et pone casum in ecclesia debitis onerata quam senex et diues clericus nolebat

a ¶ Noīe expensarū. Adde Calde. consi. j. j. de simo.
b ¶ Liti. Adde q̄ s̄. posui in. c. ij. de renun.
c ¶ Liti et cause. adde ꝙ Ang. ꝯsi. clxxxvij. dicit qd̄ ep̄s nō pōt renuntiare iuri cōpetituro petenti restitutionē in integrū.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Qd̄ iudex. vide Felin. in rubri. de treu. et pace. col. j. vbi multa ad propositū. vide text. i cle. j. vt lite pēdē. et Abb. in. c. cum inter. r. colū. iij. de electio. Feli. in. c. q̄ in ecclesiarum. col. xviij. vsic. scd̄a declaratio. de constitutio.
Anto. Francis.
e ¶ Sed dictū glo. nō placet. Circa hoc an coniuncta ꝑsona in cā bn̄ficiali admittatur sine iuramēto. vide do. d̄ ro. i deci. cxlv. inci. in cā in no. vbi dicunt qd̄ non admittit̄ nisi ad defendēdū absentē citatum ne priuet̄ bn̄ficio. et vide ēt do. d̄ ro. in dci. ccccxxiij. inci. si ꝯmittat̄. vbi dicunt ꝙ ēt post lit. ꝯte. nō substituit. ꝛ ꝙ cōiuncta ꝑsona i spūalibus ꝑ cōiūcta nō possit agere tꝫ Spe. i ti. de cōiūcta ꝑsona i v. qd si ē cā spiritualis. ꝛ hr̄ in. c. fi. i fi. de indi. tū gl. i c cū pridē. de pac. vr̄ tenere ꝯriū. de q̄ vid̄ p. d. abb. i. c. corā. i. ij. col. d̄ off. dele. ꝛ i. c. nōnulli. in. §. sunt ꝛ alij. in iij. not. de rescrip.
Sebasti. Sapia.
f ¶ Uexatiōe. vide Ab. i. c. dilect⁹ fi. li⁹. j. de simo. ꝛ sꝛ nō cōmittit simoniā q est necessitatus dare pecuniā ꝑ spūalib⁹. vt no. i. c. cū i ecclie. de simo. vn̄ qn̄ dat̄ pecunia ob aliqd̄ statutū vl ꝯstōnē n̄ ē simonia vt tradit Abb. in. c. sicut ꝑ certo. e. ti. vide remissiue ad hec q̄ dicit Abb. h. Fel. in rubr. de treu. et pace. col. iiij.

acceptare ad exonerandã nisi fieret sibi pactũ vt ipsius consanguineus forte nepos in eo succederet post mortem ipsius. Diuiditur. prima pars factũ narrat: qð scðo precipit corrigi. ibi: verũ. ¶ Casus literalis. Quedã ecclesie ɔcesse fuerãt quibusdã clericis tali mõ sine tenore: quod illis defunctis alĳ nominibus ppriis designati succedãt eisdẽ: significatũ fuit hoc dño pape. mãdat papa eboraceñ. archiepo cũ hoc sit iniquũ ⁊ sacris ɔstitutionibus cõtrariũ quatenus hmõi successiões
1 detestabiles ⁊ iniquas decernat oĩno friuolas. Ber. ¶ † No. primo ꝙ ecclesia nõ vacans nõ dꝫ alteri ꝓmitti etiã si consentiat rector ipsius ecclesie. ¶ Scðo not. ꝙ pactum canonibus
2 inimicũ nõ dꝫ per superiorẽ aliquo mõ tolerari. ¶ † Tertio ⁊ vltimo no. ꝙ nõ potest eps vni ecclesiã concedere cũ pacto vt alter succedat sibi post mortem. Et facit iste text. nunquid possit plãtus eccl'ie sibi eligere successorẽ. Et cõclude qð citra papam nemo hoc facere põt: sed cum autoritate ipsius pape hoc poterit: vt est text. not. in. c. petisti. vĳ. qð. j. vbi papa gratiose concessit cuidam epo vt in ipsius trãsitu possit sibi eligere successorẽ. De papa vero an possit invita sibi eligere succes
a sorem in papatu. [a] Cõis cõclusio est ꝙ nõ: vt not. gl. in. c. apostolica. §. his oĩbus. viĳ. qð. j. quã tenebis mẽti. ⁊ idẽ Arch. in c. si transitus. lxxix. di. p Jo. de lig. in clemẽ. ne roma. de elect. Et est ratio: q: hec electio refertur ad tps in quo non est futurus papa. vnde queadmodum tunc non posset ita nec nunc. nã paria sunt aliquid gerere tẽpore inhabili vel tempore habili si effectus cõfertur ad tẽpus inhabile: vt in. l. quod sponse. C. de do. ante nup. facit. c. de vxore. et qð ibi dixi. j. de sepul. ¶ In glo. prima ibi: nisi eius voluntate. restringe hoc ad dictũ glosse quãdo. s. aliqui volunt pacisci super hereditate viuentis: hoc eñi fieri non potest nisi cõsentiat ille de cuius hereditate agitur: sed quo ad casum. c. nostri non sufficeret voluntas rectoris: vt probatur hic. ⁊ facit quod leg. ⁊ not. in. c. ĳ. de concessione prebend. Nico. Abbas.

Zacharias.
a ¶ Successorẽ in papatu. Tene cõmunẽ opi. esse qð nõ. vt hic dr. et vt no. nõ minus eleganter ꝙ diffuse Fel. in. c. j. col. viĳ. v. fallit quarto. et seq. s. de consue. Anto. Francis.
¶ Teneas indubie ꝙ papa nõ pt sibi eligere successorẽ: lꝫ Petr[9] princeps aploruꝫ sibi elegerit imo nec papa cum cardinalibus posset facere cõstõnẽ circa electionẽ sui successoris ad q̃ vide d. Car. plene disferentẽ hãc materiaꝫ in cle. ĳ. in. v. q. de elect.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Spolietis. vide circa hoc verbum spolietis q̃ copiose alle. Feli. in. c. ĳ. col. j. s. de rescrip.
Sebasti. Sapia.
c ¶ Qð ex pacto. Vide Fel. in. c. ad audientiam. el. ĳ. col. vj. versic. fallit primo in electiõe sepulture. de rescrip.

1 Simonia committitur quando promouendus in rectorem alicuius ecclesie paciscitur collatori soluere maiorem pensionem solito: et taliter promittẽs debet priuari illa ecclesia. intellige vt. j. nu. 3.
2 Simoniace promotus ad ecclesiam debet illa spoliari et aliter puniri.
Collatio beneficĳ simoniace facta non valet.
4 Censura ecclesiastica est excommunicatio: sed seueritas ecclesiastica est alia pena.
Pena si est imposita sine quãtitate relinquit arbitrio iudicis.

Cum clerici. Qui per pactũ augende pensionis cõsecutus est ecclesiam debet ea priuari: ⁊ alias canonice puniri: ⁊ scða pars ibi: nos. ¶ Casus lr̃alis. In cantuarieñ. prouincia decedentibus prelatis ecclesiarum clerici qui instituebant in eis pactũ faciebant cũ eis a quibus ecclesias recipiebant qð ipsi soluerent maiores pensiones de ecclesĳs illis quã soluere consueuerunt: vt sic facilius possent ecclesias adipisci: vnde mandat archiepo cantuarieñ. ⁊ eius suffraganeis quatenus prohibeãt clericis ne decetero id attẽtare presumant: et si cõtrafecerint illos ecclesĳs ipsis debeant spoliare: ⁊ eos p tãta presumptiõe eccl'iastica seueritate punire. B.
1 ¶ † Not. primo ꝙ eligẽdus seu ꝓmouendus in rectorem seu prelatũ alicuius ecclesie nõ põt pacisci: vt soluat pẽsionẽ collatori maiorẽ solito. nã cõmittitur simonia: q: ꝓmittit tpale vt cõsequat spũale. ⁊ intellige tex. in istis ecclesĳs q̃ autoritate superioris soluunt certam pensionem superiori quam augere nõ possunt maxime ante collationem factã. idem et fortius dic si promouens propria autoritate obligaret se ad pen
2 sionẽ. ¶ † Scðo no. ibi: spolietis. qð obtinens ecclesiam simoniace debet ea spoliari ⁊ aliter puniri. ¶ Sed quero nunqd in casu huius. c. collatio isti facta tenuerit. Joã. and. sentit qð sic: ex eo ꝙ in summario dicit. ꝙ debet ea priuari ⁊c. nã priuatio presupponit ius. vt in. c. ad dissoluendũ. de despon. impu. ⁊ in. l. manumissiones. de iusti. et iure. l. decem. de verbo. obli. Contrarium tꝫ hic Gas. de cal. nihil allegat sed ponderat ver
b bum spolietis [b] positum in tex. nõ enim mãdat istos priuari: sed spoliari. qð dicit ꝓcedere si pactũ augende pensionis interuenit in ipsa collatiõe: secus dicit si antea vel postea. Ego dicerẽ ꝙ siue interuenerit ante: siue in ipsa collatiõe collatio non valet: q: collatio bñficĳ seu renuntiatio ipsius simoniace facta nõ vꝫ. arg. j. q. j. ordinatiões. et. c. sicut. et. c. Mattheus. de simo. not. In. in. c. cũ vniuersorũ. de rerũ ꝑmu. Sed si pactũ interuenerit post collationẽ tunc nõ potest dici simonia: cum ius spũale iam iste consecutus sit: sed peccat et debet puniri: q: circa autoritatẽ superioris constituit ecclesiam censualẽ. vt in. c. significauit. et. c. prohibemus. j. de censi. et tene menti id
3 ꝙ ibi: ⁊ hic dixi. ¶ † In gl. ĳ. in fi. Joan. and. dicit ꝙ lꝫ subsit iusta causa augẽde pẽsionis. non tñ potest eligendus seu promouendus hic pacisci sine vitio simonie. Et dicit Hostiẽ. qð iusta causa augende pẽsionis est nimia paupertas vel necessitas eius cui est soluenda: dũmõ fiat palam ⁊ non clam: et cõsentiente capitulo ⁊ autoritate superioris. ar. l. non existimo. ff. de admini. tuto. et in. c. exposuisti. de prebẽ. cum si. Ego aliter cõcluderẽ ⁊ sic: ꝙ aut pensio fuit ab initio imposita habito respectu ad facultates ecclesie: vt quia ecclesia fuit data religiosis vt in proprios vsus redditus conuerterent: et ipsi reseruata sibi pensione cõtulerũt alĳ ecclesiam. ⁊ tũc auctis facultatibus põt augeri pensio sicut eis diminutis dꝫ diminui. Ad hoc ꝙ le. ⁊ not. in cle. j. de iurepa. ⁊ in. c. auaritie. de ꝑbendis. Aut pensio fuit imposita alio respectu: puta in recognitionẽ superioritatis: vel in signum protectionis vel q: patronus hoc obtinuit ab epo tempore fundationis: vel ex prescriptione: ⁊ tũc nõ dꝫ augeri pẽsio: lꝫ sint aucte facultates: quia nõ subest iusta cã augẽdi: ad hoc qð le. ⁊ no. in. c. ꝓpter. de lo
4 ca. ⁊. c. quãto. de censi. ¶ † In gl. fi. in fi. no. istã gl. iuncto tex. ꝙ appellatiõe seueritatis ecclesiastice venit pena alias a iure pro illo delicto imposita: et si nõ inuenitur expressa venit imponẽda arbitrio iudicis: vt in. c. in causis. de offi. dele. ⁊ sic est differẽtia inter censurã ecclesiasticã ⁊ seueritatẽ ecclesiasticaꝫ. quia appellatione censure venit excõicatio interdictum ⁊ suspensio: vt in. c. querenti. de verbo. signi. Sed appellatione seueritatis ecclesiastice venit alia pena extrinseca scðm delicti qualitatem. Scðm no. ex glo. ꝙ pena ordinaria simoniaci est depositio. ad hoc. c. insinuatum. ⁊. c. de hoc. j. de simo.

1 Decima est soluenda de pensionibus domorum per ipsum locatorem.
2 Pena si est apposita in pacto inualido an et qñ possit peti.
Pena quando est apposita in aliquo cõtractu an possit agi tam ad rem ꝙ ad penam.

Pleriq3. Si ecclesia rem suã locando vel in feudũ cõcedẽdo apponit pactum in preiudicium iuris parochialis alterius ecclesie non tenet: ⁊ quicquid hac occasione ꝑceperit reddere cogẽt illi ecclesie. Diuiditur. nam primo factum narrat. scðo corrigi ꝑcepit ibi: cũ aũt. ¶ Casus lr̃alis. Quidã clerici regulares ⁊ seculares cũ ipsi domos suas locãt vel ɔcedunt in feudũ pactum adĳciunt in preiudicium parochialium ecclesiarũ vt cõductores ⁊ feudatarĳ decimas soluãt eis: et apud eorum ecclesias eligant sepulturã. hoc peruenit ad notitiam pape. cũ ergo id de auaritie radice procedat tale pactũ papa penitus reprobauit statuitq3 qcqd fuerit huius pacti occasione perceptũ ecclesie parochiali reddatur. Ber. ¶ No. primo ꝙ parochiani nõ possunt pacisci cũ alia ecclesia in preiudicium iuris parochialis. et est ratio quia iura parochialia sunt debita ipsius ecclesie parochialis: vt. j. de parochi. quasi per totũ. ergo pactũ ɔtra tale debitũ nõ valet: quia nõ potest quis pacisci in preiudiciũ alterius: vt in. c. si diligenti. de foro
c cõpe. ⁊ in. c. ea te. de iureiu. ¶ Scðo no. ꝙ ex pacto [c] non põt quis sibi eligere sepulturã in aliena ecclesia: lꝫ sponte hoc facere possit: vt in. c. j. de sepul. et hodie dicendũ est: vt habet in c. j. eo. ti. li. vj. ⁊ in clemen. cupientes. in fi. de penis. ¶ Tertio no. ecclesiam parochialẽ posse petere ab alia ecclesia si qd de
1 iure parochiali a suis parochianis accepit. ¶ † Ultimo not. ſm Host. ꝙ de pensionibus domorũ soluenda est decima. cõcor. c. cõmissum. ⁊. c. tua. de deci. Hoc dictum est verũ in se sed nõ colligitur ex litera ſm Joã. an. ⁊ bene: quia nõ conductor sed locator habet soluere hanc decimã: quia cõductor nullum fructum percipit: sed dominus domus. Sensus ergo litere est ꝙ isti paciscebantur vt decimas ꝑsonales vel reales quas debebãt soluere alteri ecclesie deberent soluere istis locatoribus vel cõcedentibus feudum quod non est licitũ vt in litera. ¶ In glo. j. ibi: formam iuris fiscalis non tollit: idem dicendum est in ꝓposito qð pactũ initũ inter istas priuatas personas nõ põt tollere ius ecclesie parochialis: vñ lꝫ valere possit pactũ in preiudicium paciscentium non tñ in preiudicium ecclesie. vnde potest ecclesia a quolibet possessore decimas petere: q: possessio est ad hoc obligata. xvj. qð. j. si quid laicus. licet fuerit actum inter partes: vt non possessor sed vt dñs soluat
2 decimas: nã pactũ appositũ contra ius nõ valet. ¶ † Et hinc sumpta occasione ponit hic Inno. qð not. glo. in. l. pacta que cõtra. C. de pactis. dicẽs ꝙ vbi pactũ est cõtra ius non valet pactũ vel pena: vt in regula que contra ius. de regu. iur. lib. vj. ⁊ in. l. iurisgẽtium. §. sed ⁊ si qs. ff. de pact. etiam si interueniat iuramentum: vt in. c. si diligenti. de fo. cõpet. Si vero pactum est preter ius tũc valet pena apposita, sed non pactum. exemplum in stipulatione, alteri facta. in. l. stipulatio ista. §. alteri.

ff. de

ff.de verb.obli. Si vero est similius valet vtrūq;: debet tamen quis esse cōtētus altero. nam potest agere ad penam vel ad obseruantiā pacti. ⁊ dic ꝙ pōt agere ad vtrūq; si fuit apposita clausula rato manēte pacto: vt in.l.penul.ff.de transactio. ⁊ no.in.c.dilecti.de arbi. ad predicta vide glo.in regula accessorium.de regu.iur.lib.vj.

1 ☞ Impossibilitas quotuplex sit: ⁊ an ⁊ quando vitiet dispositionem.
2 Iuramentum super re turpi an ⁊ quando valeat.
3 Pactum vel iuramentum de non cedendo bonis an valeat.

PActiones. Non valet pactio in spiritualibus vel que peccatū inducit vel turpis seu de turpi re. vel īpossibilis de iure vel de facto. Et primo ponit dictū et eius rationē. Scdo ampliat illam ⁊ probat ibi: qđ etiā. ¶ Casus literalis. Dicit Gregorius ꝙ pactiones pro spiritualibus obtinendis nullius sunt momenti: quia in talibus oīs pactio et oīs conuentio cessare debet. ⁊ idē dicendū est de alijs que sine periculo anime seruari non possunt: quia, vt dicunt leges pactum turpe vel rei turpis aut īpossibilis, nec de iure nec de facto obligationem inducit. Bern. ¶ Not. quatuor regulas ex tex. Prima quod pro spiritualibus obtinēdis omnis pactio omnisq; cōuētio cessare debet: ⁊ si de facto apponit pactum nullam obligationem inducit. Ex quo infert ꝙ si promouendus ad ecclesiam pmittit ex pacto se daturū aliqd collatori nō potest agere ad obseruantiā pacti. Et intellige hanc regulam in cōuentione inhonesta ⁊ de re spirituali: secus in conuentione honesta ⁊ de re tēporali: vt in.c.ad q̄stiones: de rerū permu. ⁊ in.c.significasti.de electio. Secunda regula ꝙ nullū pactum obligat saluti animarum preiudicatiuum, non enim potest se quis obligare in preiudicium anime sue. xxij.q.iiij. per totū. vnde sicut dicimus in corpore qđ nemo est dn̄s mēbrorum suorū: vt in.l.liber homo.ff.ad legē aquil. nec potest sine pena se occidere vel vulnerare vel alterius occisioni se exponere: vt in.c.si non licet.xxiij.q.v. ⁊ in.l.nō tantū.ff.de app. Ita ⁊ fortius non est qs dn̄s anime sue vt ad peccatū possit se obligare. nā ⁊ iuramentum nō obligat ad peccandū: quia nō debet esse iniquitatis vinculū. vt in.c.quāto. ⁊ in.c.si vero. de iureiuran. qđ procedit etiā si obligaret se ad peccatum veniale: vt pbatur in.c.ij.de pact.lib.vj. Tertia regula est ꝙ pactū turpe vel rei turpis nō est obligatoriū. Et dicitur pactū turpe quādo continet in se turpitudinem: licet res super qua interponitur nō sit turpis: vt si promitto tibi dare decem vt mihi conferas ecclesiam: ⁊ omne pactū cōtra ius est turpe: vt in.c.faciat homo.xxij.q.ij. ⁊ in.l.filius.ff.de condi.insti. pactū vero rei turpis: est quando interponit super re turpi: vt si ex pacto capio decē vt hominē interficiam. ¶ † Quarta et vltima regula est, ꝙ pactū īpossibile de iure vel de facto nō obligat: quia impossibiliū nulla est obligatio vt in regula nemo potest.de reg.iur.lib.vj. Et ideo dicimus ꝙ preceptum superioris non obligat ad impossibile: vt in.l.fi.ff.que senten.sine appel.rescin. ⁊ .xix.dist.in memoriā. Et ex hoc ⁊ ex text.no.ꝙ illud dicimur posse qđ de iure ⁊ facto possumus[a]. qđ autem non est possibile de iure reputat impossibile: vt in.d.c.faciat homo. Pone exēplū. pmitto tibi dare rē sacrā. hoc em̄ de iure nō est possibile: vt in.l.inter stipulantē.§.sacram.ff.de ver.oblig. Idē si est impossibile de facto: vt si pmitto celū digito tangere vel qd simile. Est tn̄ inter hec differentia. nā si pactio impossibilis est de iure ⁊ de facto vel de iure tantum nō obligat. si autē est impossibilis de facto tantū: aut illa impossibilitas est perpetua et non obligat: vt insti.de inuti.stipula.§.j. Aut est impossibilitas ad tps: ⁊ tūc obligat. vt si pmitto tibi dare mille et impossibile est mihi tibi nunc ea tradere sum nihilominus tibi obligatus: quia hoc nō est impossibile fm naturā ⁊ potiꝰ dicit incōmoditas q̄ impossibilitas. vt.l.continuus.§.illud.ff.de verb.obli. ¶ Ultimo no.ibi: oīs pactio: omnisq; cōuētio. differentiā esse inter pactū ⁊ cōuentionē. nā pactio est spālis: cōuētio est generalis: nā generaliter pōt dici cōuentio qn̄ homines in aliquā sniam cōueniunt qualecunq; sit illud super quo conueniunt: vt in.l.j.§.ij. ⁊ in.l.conuentionum.ff.de pac. ¶ † Opp. cōtra text. ⁊ p̄dicta de.c.debitores. de iureiur. vbi valet iuramentū de vsuris soluēdis ⁊ tn̄ interponitur super re turpi sol. pactum non valet sine iuramento ex quo turpiter qs recipit sponsionē. vt in.d.c.debitores. Sz an valeat iuramentū distingue ꝙ aut cōtinet turpitudinem ex persona vtriusq; recipientis.s. ⁊ iurantis ⁊ non tenet: vt in d.c.si diligēti. ⁊ .xxij.q.ij. per totū: aut continet turpitudinem ex parte iurantis. ⁊ idē quia non potest quis se vinculare ad peccatū vel etiā cōtra bonos mores: vt in regula: nō est obligatoriū.de reg.iur.li.vj. aut continet turpitudinem solum ex parte recipiētis nō autē ex parte iurantis et iuramentū obligat. ⁊ hoc casu procedit.c.debitores. ⁊ est ratio quia iuramētum principaliter dirigitur in deū in quo nulla reperitur turpitudo: ergo iurās tenetur ad obseruantiam ⁊ seruando non peccat, sed solutū vigore huius iuramenti potest repeti ab eo qui turpiter recepit: vt in.d.c.debitores. ⁊ in.c.ad audientiaz. ⁊ in.c.ad aures. qđ metus cā. ¶ † Ultimo querit: quidam fecit pactum creditori suo de non cedendo bonis[b] vtrū hoc pactū sit impossibile de iure. Federi. consilio.lx. in effectu distinguit qđ talis pactio tenet nisi notoria paupertas reddat pactum illicitum. nam tunc videtur se obligare in effectu ad carceres qđ non potest: vt.s. dixi: cum non sit dominus membrorum suorum. Et an iuramentum super hoc interpositum valeat: vide quod dico in.c.cum contingat de iureiuran.

¶ De transactionibus. Rubrica.

1 ☞ Transactio quid sit: ⁊ vnde dicatur.

¶ Cōtinua hāc rubricaz: vt dictū fuit in p̄cedenti titulo. Et pro rubrice intellectu quero quid sit trāsactio. sol. † transactio est de re dubia ⁊ lite incerta pactio non gratuita. ⁊ dicitur de re dubia qz si manifeste apparet calūnia nō teneret trāsactio: vt in.l.in summa.ff.de cōdi.inde. dicitur ⁊ lite incerta: quia si fuisset prius iudicatum nec snīa fuisset appellatione suspensa nō teneret trāsactio: vt in.l.post rem iudicatam.ff.eo. dicitur nō gratuita pactio: qz transactio fit aliquo pacto dato, vel retento: vt.j.eod.super eo. Et dicitur transactio quasi actionis transitio: quia is qui transigit transit. id est recedit ab actione sibi competente: ⁊ ad materiā vide qđ no.in.d.c.super eo.

1 ☞ Transactio tollit omnia iura ⁊ instrumēta inter partes postq̄ est facta.4.
2 Litigator qui recedit a lite dr consequi magnum cōmodum.
3 Exceptio transactionis dicitur exceptio litis finite. et potest semper opponi.
4 Clausula supplentes omnem defectum quid operetur: et non potest opponi nisi per solum papam.
5 Transactio generalis que sit et ad que extendatur, vide hic plene.

SIcut. ¶ † Instrumēta et alia iura partium contraria transactione tollunt. Diuidit. nā prima pars decernit. secūda supplet ibi: cui. ¶ Casus literalis. Quidam plati eccliarū habebant controuersiam inter se sup aliqua qōne: ⁊ per transactionē illa cōtrouersia fuit decisa: sed ne aliqua dubitatio remaneret in posterū: petierunt a papa vt eam confirmaret. Super hac transactiōe statuit papa vt oīa instrumenta ⁊ qcqd aliđ esset quod opem alicui partiū afferre posset vt ex prescriptione vel priuilegio sint cassa ⁊ vacua et sola pacta perpetuā obtineant firmitatē. ⁊ si aliquid omissum fuerit ex autoritate dn̄i pape plenum et firmū vigorem et robur obtineat sola transactio siue pactū. Ber. ¶ † No.ibi: salubrem. qđ transactio dr salubris. et sicut cōmendatur a iure trāsactio: sic iuriscōsultus seu p̄tor cōmēdat eū qui execrat lites: vt in.l.iij.in fi.ff.de alie.iud.mutā.cau.fac. hinc est qđ si post trāsactionem appareant instra per q̄ appareat transigentē fuisse deceptū non per hoc instaurat lis: licet grauis sit deceptio: quia magnū cōmodū cōsequitur q a lite recedit. et est text.not.in.l.lucius.§.fi.ad treb. vide bo. gl. ⁊ qđ ibi dixi in.c.pe.de emp. ⁊ vend. ¶ † Scđo not.ibi: decisionē. qđ trāsactio dr decisio cause: equiparatur enim rei iudicate. vnde exceptio trāsactionis est exceptio litis finite. vnde pōt opponi post vel ante lit.conte. licet sit perēptoria: vt not. in.c.fi.de excep.lib.vj. ¶ † Tertio no.ꝙ per transactionē tolluntur omnia iura cōpetentia transigentibus siue sint instrumēta siue testes siue prescriptio vel qcqd aliud de iure cōi vel speciali cōpetens: qđ intellige altera parte volēte transactionem implere: alias pōt transigens vti iure suo: vt in.l.cū proponas.C.de pac. ¶ Not. quarto ibi: nunc habitorū, ꝙ pactū nouissimum seruandum est: rumpit enim precedentia: vt in l.pacta nouissima.C.de pac. hic enim vt colligit ex litera multe cōpositiones precesserant. tandē venerunt ad cōpositionē de qua in tex. ⁊ hic ipsa mādatur seruari. ¶ † Not. quinto qđ papa potest supplere defectū cōmissum in transactione siue sit defectus iuris siue facti. ⁊ hoc voluit litera ibi: incuria vel imperitia: et dic incuria. i. mala cura vel negligentia et respicit factum. dic imperitia vt quia partes errarunt in iure non seruando debitas solennitates. An autē hec supletio generalis[c] habeat tollere omnem defectum. vide in Spec.in tit.de legato.in.§.nunc ostendendum.versi.xvij. vbi notabiliter dicit qđ hec clausula supplentes defectum[d] ⁊c. refert duntaxat

---

Sebasti. Sapia.

[a] ¶ Possumꝰ. vide Ias.in.l.nō solū.§.morte.col.xx.in fi.de op.no.nū. et Alexā.in cōsi.liij.col.fi.vsi.qnimo.i iiij.vol. facit.l.nepos pculo.in fi.ff.de verb.sig.

[b] ¶ Cedendo bonis. Adde do.de ro.deci.suis.de cessio.bono.

Anto.Francis.

¶ Circa hāc cessioni bonoȝ possit renuntiari vltra hic alleg. vide bar.in.l.alia.in.§.elegāter.i.ij.col.i vsi.vlt. Dy.iducit ff.sol.mat. vbi dicit ꝙ nō nisi i duobus casibꝰ ibi positis p eū. ⁊ ibi vid Alexan.i.x. ⁊ i.xj.col.i v. ⁊ in quātū bar.ponit. et vide Bart.in.l.fi.ff.de cessi.bo. ⁊ Flo.in l.liber hō.ff.ad lege aqli. ⁊ vide gl.i aut.sz oino.C.de act. ⁊ ob. ⁊ an per statutū possit tolli ne fiat vide per bar.i.l.titio.ff.de cōdi. ⁊ dmō. ⁊ Io.de imo i.d.§.elegāter.i pn. ⁊ p Bal.i.l.j.i.iiij.col.C.qui bo.ce.pos. Et an validet iuramento. cōiter tenet ꝙ sic nisi mēdicitas ⁊ iopia iurātis sit notoria. vt i.c.cuȝ qdā de iureiur. et p.d. Ant.i.c.cum cōtingat hic alle. Et adde ꝙ cessio bonorū lz liberet a carcere nō tn̄ liberat a debito. vt p Bar.i.l.heres.i §.ꝙ si stipulator. ⁊ ibi p Alexā.de fideiu. et in le.j.q bo.ce.pos.

Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Gn̄alis. Uide Are.in cōsi.vij.incip. Abūde. ⁊ ro.in sing.cccclxix. et Ab.in cōsil.lxxiiij.in primo volu. Alex.post Imo.i.l.qdā cōsulebāt.col.iij.ff.de re iudi. ⁊ vitalē.i trac.clausularū.in vsi.supplētes. et alexā.i cōsi.lxxix.col.vi.in primo volu.

[d] ¶ Supplētes defectū. adde alexā.cōsi.lxviij j.li. abb.consil.lxij.

solēnitates iuris: nō aūt supplet defectū inhabilitatis perso narū vel aliū defectū naturalē: pone exemplū pars transegit super eo qd possidere nō pōt ⁊ papa simpliciter cōfirmando dicit supplētes defectū ⁊c. nā nisi papa sit de oībus informa tus illa clausula solū referī ad defectus cōmissos circa solen nitates iuris. ⁊ idē tenet Archi. in. c. cenomanēsem. lvj. dist. ꝙ bñ notabis. vide ad hoc text. ⁊ qd ibi no. in cle. pastoralis. de re iudi. An autē alius citra papam possit supplere defectum cōmissum in cōtractibus vel in iudicijs: dic ꝙ nō. etiam si sit legatus de latere: vt no. dicit Spe. in tit. pallег. ⁊ facit gl. not. in. c. fi. de here. lib. vj. qd notabis. ¶ † In gl. j. in fi. no. glo. que in effectu ꝓsequitur tres species petitionis ⁊ trāsactionis. nā qñq; petitio ⁊ trāsactio est spālis qñq; generalis: qñq; inde finita. Sed legiste vt dicūt hic Pe. ⁊ abb. ⁊ bene solum prose quuntur primas duas species. de indefinita nō faciunt men tionē quia indefinita equipollet vniuersali: vt in. l. fin. de vino triti. ⁊ oleo lega. ⁊ in. c. vt circa. vbi de hoc de ele. li. vj. Doc. no stri aliquid tangunt, post glo. hic: sed nō ꝑfecte explicant ma teriā. Unde dic tu latius ⁊ clarius colligēdo dicta Bart. in. l. sub ꝑtextu. ⁊ in. l. si de certa re. C. eo. tit. ꝙ qñq; petitio est spe cialis: qñq; generalis. primo casu aut prosecutio ⁊ transactio fuerunt etiā speciales. ⁊ tūc indubitatū est ꝙ trāsactio nō ex tendiī ad aliā spēm: vt in. l. age. C. eo. ⁊ ibi per glo. de hac ma teria pone exēplum. petebā certā domum a te: ⁊ hanc domū dūtaxat fui ꝓsecutus: ⁊ demū transegimus specialiter super hac domo. vt. s. datis mihi decē recederē a lite: hec transactio specialis nō obstat mihi volenti petere aliā rem a te: sed hāc rē super qua transegimus petere nō possum. Aut transactio fuit generalis. vt puta qꝛ datis mihi x. renuntiaui omni iuri cōpetēti mihi cōtra te: ⁊ tunc est dubium: nūquid hec trans actio generaliter facta debeat restringi ad petitionem specia lem: an vero debeat referri ad omnia[a] que poteram a te pete re. Glo. hic tenet ꝙ debet restringi ad speciē petitam. Jaco. bu. in. d. l. sub pretextu. tenet cōtrarium. dicit enim qd ex quo transactio fuit generalis habet vigorem generalē etiā in spe ciebus nō petitis nō vigore transactionis: quia non pōt dici trāsactio: ex quo de alijs speciebꝰ nō erat lis: sꝫ habebit vim rōne pacti. Bar. ibi tenet ꝙ etiā vigore transactiōis habebit vim in alijs speciebus. Moueī hac ratione: nam transactio sepe fit: vt pro eo qd reus dat actori actor det aliqua reo. vñ si actor receptis centum a reo liberet eū ab actione proposita ⁊ ab alijs quibuscūq; sibi cōpetentibus contra illum videtur sibi donare ius sibi cōpetens quātūcūq; sit clarum ⁊ liquidū pro eo quod recipit a reo: nā remittere est donare: vt in. c. ve niens. de testibus. ⁊ in. l. contra iuris. ff. de pactis. Et ideo cō clude post eum, qd aut transactio generalis secuta petitione speciali potest salua ratione recti sermonis restringi ad peti tionem specialē ⁊ in hoc casu salua opi. gl. ⁊ facit quia verba sequentia intelligūtur fm precedentia. vt in. l. si seruus plu rium. §. si. et. l. qui filiabus. ff. de lega. j. facit. c. intelligentia. et c. propterea, de verbo. signi. Aut non pōt restringi ad specieꝫ petitā salua ratione recti sermonis: vt quia verba sunt mul tum generalia: vtputa quia dixi renuntio oībus actionibus mihi cōpetentibus qualitercūq; cōtra te vel qd simile: et tūc trāsactio nō restringitur: sed generaliter in oībus actionibus habet vigorem. ad hoc. l. pluribus. ff. de acceptila. et hoc quo ad primū membrū. Quo ad scđm qñ petitio fuit generalis: puta quia eps petijt oīa iura epalia: ⁊ tunc aut prosecutio et trāsactio fuerant etiā generales: quia eps prosecutus fuit in iudicio petitionē generalem: et postea trāsegit generaliter et tūc trāsactio generalis generaliter dꝫ intelligi: vt in. l. sub pre textu. C. eo. In hoc tñ aduerte extra exēplum premissum qd aut quedam species seu res erāt incognite dolo aduersarij: et tūc transactio generalis non refertur ad illas res: vt in. l. tres fratres. ff. de pac. Exēplū. duo fratres qui cōiter successerunt patri transegerunt generaliter super tota hereditate si alter eorum occultauit prius aliquas res illa transactio generalis ad illas res occultatas non referī. Aut certe species seu res erāt incognite sine dolo aduersarij: ⁊ tūc aut erant debite ex testamēto ⁊ non valet trāsactio: qꝛ super debitis ex testō non valet trāsactio nisi viso[b] testamento: vt est text. notabilis in. l. de his. ff. eo. Aut erāt debite alio iure ⁊ cōiter teneī qd valet trāsactio etiā respectu aliarum specierū incognitarum. Qui dam tñ tenuerunt oppositum dicentes qd is qui remittit do nat: sed ignorās nō donat: vt in. l. nec ignorās. C. de dona. er go transactio seu remissio non referī ad incognita transigen ti. Sed Bar. tenet primū quia satis est qd generaliter cogita uerit: et videī cogitasse generaliter ex quo liberauit eum ab omni eo qd ab eo posset petere. Dicit tñ ꝙ vbi iste non cogi tasset generaliter vel spāliter tunc non refertur ad incognita

a ¶ Referri ad oīa. Adde Rom. ɔsi. ccclxxi. ⁊ vide ibi qd voluit p hanc glo. in transactio ne facta iter epm et archidiaconuꝫ ⁊ vide Ang. cōsil. ccxviij. Alex. ɔsil. xlij. j. libr. vbi de hac materia.

b ¶ Viso. Adde et cognito: vt late p Ang. consi. xciij.

c ¶ Spāle. Adde qd voluit Alexā. consi. xi. ij. lib.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Licet decime. Vide Jo. de ana. in. c. post misera bilem. in fi. de vsu. vbi dicit qd laici ɔtēdentes de de cimis inter se pñt transigere ⁊ sꝫ qñ laici fuerūt inue stiti de decimis vt tꝫ Felin. in. c. cām col. iij. vsic. demuꝫ ad predictam. de prescriptioni.

e ¶ Cause cognitio ne. Adde que po nam in. c. seq.

rōne ꝑdicta ⁊ in dubio si petitio fuit generalis presumiī ge neraliter cogitasse: vnde refertur ad oīa que pñt cōprehendi sub generali actione secus vbi petitio fuit spālis: quod not. qñq; petitio fuit generalis ⁊ trāsactio generalis sed prosecu tio fuit spālis. Exemplū, petij a te administrationem tutele. postmodū fui prosecutus certas species tantū puta admini strationē lane vel salis et isto casu sunt opi. propter. l. licet. C. de iud. nam snīa generalis refertur ad prosecuta vt ibi: ergo idē in trāsactione. Alij in contrariū: quia snīa dꝫ restringi ad ꝓbationes: sꝫ trāsactio pōt esse generalis. Sed omissis opi nionibus distingue qd aut dolose in ꝓsecutione omisit alias spēs: ⁊ tunc snīa obstat in oībus. ⁊ idē in transactionibus. ad hoc tex. no. in. l. de rebꝰ. ff. de arbi. Aut sine dolo ⁊ tunc referī ad ꝓsecuta sicut in snīa: qd intelligo si salua rōne recti sermo nis potest transactio restringi ad prosecuta: alias secus: vt. s. dixi. Aut transactio fuit specialis ⁊ restringitur solū ad illam speciem: vt in. d. l. si de certa. Sed notabile dubiū est nunquid transactio super certa re extendaī ad alias actiones cōpeten tes ad illā rem: nam certum est qd ad alias res nō extēditur: vt. s. dictū est. Sed dubitatur nunquid extendatur ad alias actiones. Exēplum petebā a te istam domū ex causa emptio nis. demum trāsegimus. nam recessi a lite datis mihi decem. nunquid de nouo possum eandē domū petere ex alia actiōe: vtputa quia dico domū meā: qꝛ fuit mihi legata. Quidā te nuerunt ꝙ refertur ad omnes actiones. sed Bart. distinguit ⁊ melius ꝙ aut petitio fuit generalis: puta quia petebam do mum iure dominij vel quasi, et trāsactio sequens refertur ad omnes actiones. argu. in. c. abbate sane. de re iudi. lib. vj. Aut petitio fuit specialis: ⁊ tūc trāsactio referī ad actionem ꝓpo sitam tantū, ad hoc tex. in. l. si ita quis. § si. ff. de verbo. oblig. Et ideo ex predictis sis cautus vt si vis liberari generaliter facias transactionē multū generalē[c] ⁊ non parcas in verbis. vtputa dicitur ꝙ partes venerunt ad transactionē: composi tionē ⁊ conuentionē: ⁊ conuenerunt ⁊ trāsegerunt super om nibus actionibus ⁊ super omnibus rebus cognitis competē tibus ⁊ incognitis: tam in hac re ꝙ̄ in qualibet alia.

1 ☞ Decime licet debeantur de iure diuino: tamē potest fie ri super eis compositio vt minus vel certo modo soluantur: ⁊ hoc fieri debet cum episcopi autoritate. 2. 7.

3 Compositio quando fit super decimis vel quelibet alia eccle siastica alienatio quid requiratur ad eius validitatem.

4 Decretum episcopi non requiritur in alienationibus rerum ecclesie: sed sufficit eius consensus.

5 Transactio in spiritualibus non est prohibita si datur spiri tuale pro spirituali secus si datur temporale pro spirituali. 6. Transactio ⁊ amicabilis compositio in quibus differant.

7 Prescriptio super decimis an ⁊ quomodo currat.

STatuimus. Tenet compositio sup decimis facta cum assen su superioris, ⁊ non diuidiī. ¶ Casus lrālis. Ali quod collegiū qōnem habet cum aliquibus super decimis: dubitabatur vtrū cōpositio possit interuenire: sta tuit papa ꝙ si super decimis inter collegium illud ⁊ ecclesia sticam personā cōpositio facta fuerit de assensu epi sui rata ⁊ firma permaneat. Ber. ¶ † Not. primo qd licet decime[d] sint de iure diuino: vt in. c. tua. j. de deci. tñ super eis potest inter uenire ɔpositio: vt minus soluaī vel vt certo mō fiat solutio. ad hoc. c. veniens. j. eo. ⁊. j. de decimis. ex multiplici. qd an ꝓ cedat indistincte. j. dicā. ¶ † Not. ij. ꝙ compositio non potest fieri super decimis sine autoritate epi vel archiepi. ¶ Oppo. ⁊ videī ꝙ autoritas archiepi non sufficiat: qꝛ non dꝫ se impe dire de subditis suffraganeorū suorum: vt in. c. pastoralis. de offi. ord. Sol. potest tex. dupliciter intelligi fꝫ doc. Primo ꝙ in subditis epi requiritur cōsensus ipsius episcopi. In subdi tis vero archiepi: puta in diocesi sua requiritur consensus ipsius archiepi. Scđo potest intelligi quod eps transigit cuꝫ subdito: vt tunc archiepe habeat autorizare: qꝛ ipse est supe rior epo. d. c. pastoralis. facit ꝙ no. glo. in cle. ij. de reb. ecclesie non aliena. ¶ † Scđo hic queritur quid requiraī in ista com positione seu in alia alienatione rerum ecclesie. Solut. dicit Innoc. ꝙ requiritur cause cognitio vt sic superior examinet an talis cōpositio vel alienatio expediat ecclesie. Itē requiri tur decretum ipsius epi respectu subditorum suorum. xij. qō. ij. c. placuit. ⁊. c. abbatibus. et. xvij. quest. iiij. in vēditionibus. ¶ Not. hec dicta. primo ꝙ alienatio vel cōpositio facta de re immobili sine cause cognitione[e] nō tenet. ⁊ idem tenet Inno. in. c. vnico. vt eccle. benefi. in fi. facit. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊ gl. ordinaria quam tenebis menti in. c. j. de reb. eccles. nō alie. li. vj. ⁊ tꝫ Fede. in ɔsi. suis. ¶ † Scđo no. qd requiritur decre tum: ⁊ sic referendo Inno. transeunt cōiter docto. hic. Sed tu tene

tene cōtrarium: quia nullo iure canonico hoc ꝓbatur: ⁊ ipsemet Inn. tenet oppositū in.d.c.j.lib.vj. ⁊ gl. ordinaria ibidē. vnde sufficit cōsensus seu autoritas superioris non autem requiritur decretum. ⁊ differentiā inter hec vide per glo. ⁊ Inn. in d.c.j. An autem abbates ⁊ inferiores prelati citra epm possunt interponere hāc autoritatē in cōpositione seu alienatione rerum ecclesiarū eis subiectarū. dicit Inn. ꝙ nō[a]: quia iura faciunt mentionē de solis episcopis: vt in.d.c. placuit. ⁊.c. abbatibus. ⁊.c. in vēditionibus. ⁊ filiibus. dicit tñ quosdā tenere: quos ipse sequit: hoc verū nisi ecclesie sint pleno iure subiecte istis prelatis inferiorib⁹ quia tunc cum habeant in eis episcopalē iurisdictionē possunt hanc autoritatē interponere. ⁊ nō tradas obliuioni hoc dictum quia quotidie allegatur et sequit glo. ordinaria in clemē.j. de reb. eccl. nō aliенan. Et ex hoc dicto īfert generaliter qđ in ecclesiis subiectis prelato inferiori pleno iure pōt iste prelatus inferior exercere omnē iurisditionē episcopalez. Unde potest absoluere excōmunicatos in casibus in quibus pōt episcop⁹ ⁊ alia exercere epalia. vt plene dico in.c. significasti. de fo. compe. Quidam tamen vt Hosti. in.c. cum ⁊ plantare. de priuile. voluerunt hoc dictū restringere ad prelatos inferiores exemptos: sed ego non video restrictionis causam respectu ecclesiarum subiectarum ar. in.c. auditis. ⁊ in.c. cum olim. de prescript. facit c. irrefragabili. §. excessus. de offi. ordi. vbi canonici non exempti possunt prescribere iurisditionem episcopalē: an autē in cōpositione seu transactione semper requiratur autoritas superioris in iuribus ecclesie dicam plene in.c. seq. ¶ † In glo.j. in fi. cōcludit hec gl. in effectu qđ in spiritualib⁹ nō pōt interuenire trāsactio[b] vt deꝫ spūale ꝓ temporali: sed amicabilis cōpositio sic. ⁊ videꝫ sic ꝓbari j. eo sup eo. ⁊ hec differētia est inter cōpositionē et amicabilē transactionem: qꝛ transactio est pactio nō gratuita: qꝛ aliqđ datur vel retineꝫ vt a lite recedaꝫ: cōpositio vero est gratuita pactio: vñ nulla simonia hoc casu committiꝫ. sꝫ in primo posset cōmitti: vt si recipiens tpale resignat ius spirituale. dic tñ fm Inn. qđ in spiritualibus nō ex toto reprobaꝫ trāsactio: sed tūc cū datur tēporale pro spirituali: ⁊ ita loquiꝫ gl. secus si daꝫ aliqđ spirituale pro spirituali: nā tunc esset simonia. sicut eñ spiritualia pñt adinuicē cōmutari: vt in.c. ad qōnes. de rerum permu. ita in eis transigi potest. Item fm Hoff. si autoritate superioris datur aliqđ tpale in spūalibus tolliꝫ vitium simonie: in.c. nisi. j. de pbē. ¶ † Quid aūt si litigatur super beneficio nūquid possit transigi. Cōclude post Inn. ꝙ aut petitur beneficiū ratione tituli ⁊ nō pōt interuenire trāsactio vt deꝫ aliqđ tēporale ꝓ recessu a lite: vt in.c. sup eo j. eo. nisi supior ex officio suo hoc ordinet. vt in.d.c. nisi. dū tñ is qui renūtiat nullum ius habeat in beneficio. Debet eñ beneficiuz remanere apud eū qui ius habet: vt in.c. nisi. Sed si petitur beneficium iure ꝓprietatis: tunc pōt interuenire trāsactio: quia non potest dici questio super re spirituali. Pone exēplum cū monasteriū dicit ecclesiam ad se pertinere vt possit conuertere fruct⁹ in vsus ꝓprios: facit. c.j. ⁊ qđ ibi not. j. de eo qui mit. in pos. ¶ † In gl. fi. in fi. hec gl. intrat qōnem: nunquid cum laicis autoritate epi possit ꝯponi super decimis vt minus decime soluanꝫ.[c] ⁊ ponit ī effectu duas opi. contrarias. Primā opi. ꝙ nō possit sine autoritate superioris: tenēt Pe. ⁊ Abba. Et ꝓ hac opi. facit etiā quia in quātitate decime nō currit pscriptio. ad hoc tex. iuncta glo. xvi. q. vij. c. quicunqꝫ. ⁊ in.c.j. de deci. lib. vj. nā cū decima integra sit de iure diuino. vt. j. de decimis. ī.c. tua. ⁊ in c. cū hoies ⁊ contra ius diuinū non currit prescriptio nec valet aliqua cōsuetu. vt in.c. fi. de ꝯsuetu. ergo ⁊c. Scđam opinionē cōtrariā tenuit Hostiē. dicēs ꝙ licet laici nō possint possidere vel prescribere ius decime: tamē super quantitate bene currit pscriptio ⁊ sic intellige.c. in qbusdam. j. de deci. ⁊ in hoc pondera istam tex. in eo qđ dicitur inter vos ⁊ aliquā psonam ecclesiasticā. Alij dixerūt ꝙ in psonalibus decimis potest componi cum laicis sed in pdialibus nō quasi iste sint de iure diuino ⁊ prime de iure positiuo: de quo tñ dic vt plenī⁹ dixi super rubr. de deci. Ego cōcordando opi. sic distinguerem ꝙ in psonalibus ꝓpter dubiū de quo s. pōt admitti cōpositio: in predialibus vero aut volūt componere super decimis preteritis et pōt admitti: qꝛ fit potius super fructibus ꝙ̄ sup iure spūali: vt probaꝫ in.c. fi. de re. permu. Aut volunt cōponere sup futuris: ⁊ si ad tps potest fieri autoritate epi. arg. in.c. ij. ⁊. iij. j. de his que fiūt a prela. aut in perpetuū: ⁊ tunc aut ius ecclesie est clarū et non potest fieri citra autoritatē pape: quia nemo citra eū potest eximere laicū a solutiōe decimarū: vt in.c. a nobis. ⁊ quod ibi not. j. de deci. Esset eñ hec cōpositio quedā exemptio: saltē respectu partis. ⁊ hoc casu ꝓcedit prima opi. gloss. Aut ius ecclesie est dubiū: vt puta qꝛ laicus allegat nimiam paupertatē: ⁊ opinio. sunt: nunqđ pauper teneat soluere decimam: vt no. glo. in.c. qꝛ tua. xij. q.j. Uel allegat priuilegiū pape qđ tamē non est clarū vel aliquid simile: ⁊ tūc pōt admitti compositio: ⁊ ꝓcedat hoc casu secūda opinio. Et pro hoc facit qꝛ compositio non debet fieri sine cause cognitione: vt. s. dixi: quia non debet ius ecclesie remitti sine causa. argu. in.l. pactum curatoris. C. de pactis. et xij. qō. ij. in.c. sine exceptione. sed ecclesie inter se liberius possunt cōponere: qꝛ oēs ecclesie sunt vna ecclesia. vij. qō.j. in.c. nouatianus. ⁊.c. loquitur. xxiij. q.j. hinc est quod vna ecclesia prescribit contra aliam: vt in.c.j. de prescri. li. vj. ad predicta vide.c. veniens. j. eo. ⁊.c. ex multiplici. j. de decimis.

1 ☞ Transactio potest interuenire super lite etiā mota coram delegato.

2 Prelatus potest conuenire ⁊ conueniri sine consensu capituli nisi res sit ardua.

3 Prelatus an possit transigere sine consensu capituli: vide plene.

Clausula promittēs habere ratū posita in procuratorio an operetur speciale mandatum.

Contingit. Si capitulū consensit transactioni quam fecit prelatus nomine ecclesie vlterius dissentire non potest. Cōis diuisio. secūda ibi: vñ. ¶ Casus literalis. Abbas siue prior alicui⁹ ꝯuentualis ecclesie habet causam cū aliquo clerico vel laico corā ordinario vel delegato: abbas vel prior super qōne illa trāsactionez fecit cū aduersario: vnde capitulum transactionē illam nititꝫ reuocare: queriꝫ an possit. rñdet papa qđ si abbas vel prior habuit mandatum siue literas de rato a capitulo suo: transactionem illam si aliquot annis seruata fuit nō poterit reuocare ex eo qđ consensit a principio ⁊ si literas de rato nō habuit reuocare non potuit: quia cām postea ratam habuit. Ber. ¶ No. primo ar. ex tex. ꝙ prelatus ecclesie nō potest trāsigere sine cōsensu capituli sui: qđ an verū sit indistincte infra latius ⁊ clare subijciam. ¶ No. scđo ꝙ in trāsactione pōt cōsensus capituli accedere ex postfacto: qđ an verū sit infra dicā. ¶ † Tertio no. ꝙ etiā si lis sit corā delegato pōt interuenire transactio. vnde superior cōmittendo causam non tollit libertatem componendi ⁊ transigendi super illa cā: qꝛ iudex non dꝫ ad aliud laborare nisi vt partes ad cōcordiam reducat: vt in.c. fi. j. e. ⁊. xc. di. ꝑ totū. et in.l.j. §. ⁊ post opis. ff. de noui ope. nūtiatio. ¶ In glo.j. vt clare intelligas hanc gl. cū sequē. dic ꝙ due questiones eliciunꝫ ex gl. Prima nunqđ prelatus possit agere in iudicio sine cōsensu capituli. Scđa nunquid possit transigere. ¶ † Quo ad primā gl. hic et vbi tetigit istū passum semper inclinauit ad partē negatiuā. Sed cōis opinio est in oppositum: vt nisi causa sit grauis possit prelatus cōuenire ⁊ conueniri sine consensu capituli: vt probatur in.c. edoceri. s. de rescrip. ¶ † Quo ad scđam qōnē que pertinet ad titulū: gl. hic cōcludit ꝙ lꝫ prelatus posset agere vel habuerit mandatū gñale a capitulo nō tñ pōt transigere sine ꝯsensu capituli.[d] Ad istum tex. gl. rñdet dupliciter. Primo ꝙ platus habuit

a ¶ Qđ nō. Adde videndū Ro. ꝯs. xxxvj. Zacharias.

b ¶ Interuenire trāsactio. adde ꝓ hoc bar. in.l.j. vĩs. no. bñ hāc gl. C. si aduer. trāsac. bal. in.l. post. ī. ij. q. C. de fur. ⁊ Alexan. cōs. xci. volu. ij. Zacharias.

c ¶ Decime soluātur. Adde ant. de bu. in.c. parochianos. j. de deci. istū in rub. eo. tit. ⁊ ibi Imo Archi. in.c. maiores. xvj. qō. vij. ⁊. bal. ī suo ꝯs. inci. ꝯstitutio epi. ⁊ Feli. in.c. cām. in pn. vbi min⁹ sufficienter locut⁹ est iđ illū non imitare. s. de prescript. Anto. Francis. ¶ Circa materiā hāc decimarū dicas primo qđ decime sunt ī bonis ecclie. c. cā de v. si. ⁊ ꝑ Spe. in tit. de deci. ī pn. Et adđ ꝙ ecclesia nō potest remittere decimas alicui: sꝫ prestationē vel actuz pstādi bñ pōt remittere fꝫ. d. car. ī cle. fi. ī pnc. ī. vj. q. de pe. vbi ēt dicit ibi in. vij. q. ꝙ papa pōt concedere alicui laico priuilegiū non soluēdi decimas non tñ pōt tollere ī totū ius decimarꝫ. ⁊ iđ dr ꝙ pñt laicis cōcedi quo ad ꝯmoditatē nō quo ad ius qꝛ est qđ spūale. c. ij. de loca. c. ꝙuis. ⁊. c. ꝓhibemus. đ deci. et hr xvj. q.j. in. c. decimas. ⁊ in.c. adrianus. lxiij. dis. ⁊ ī.c. ī synodo. ⁊ ī.c. bñ qdem. xvj. dist. et tene mēti ꝙ decime ꝑ statutū tolli vel minui nō pñt ita Bal. ī.l. fi. C. sine cen. vel rel. imo ēt iudeus de terris suis soluere debet ⁊ eo. mō saraceni. vt in.c. de terris. ⁊ ibi ꝑ doc. de deci. ⁊ ꝑ Ol. ī ꝯsil. xix. ⁊ ađđ ꝙ decima tpis ⁊ oim bonorū dꝫ pstari. de ꝯse. di. v. in.c. quadregesima. cuꝫ gl. ⁊ dꝫ solui de auro vel argento qđ effoditur in fundo priuato. l. cūcti. et ibi per bart. C. de metalla. libr. xj. et dñt solui decime de aīalibus et de fructu pecudum: vt per do. Cardi. in cle.j. in. ix. ⁊. xv. q. ⁊ iudex ēt tenetur soluere decimas ex officio qđ hꝫ vt ꝑ. d. Car. in cle. ij. ī. xxiiij. q. de iudi. et nō soluēs decimas non debet absolui ꝑ confessorem: qꝛ est in notorio crimine ⁊ cōtinue in peccato mortali. vt per do. Card. in cle. fi. in. §.j. in fi. de pe. ⁊ vide glo. or. in.c. ad apostolice. de deci. ⁊ ibi plene ꝑscribētes que dicuntur decime pdiales, ⁊ q̄ personales, ⁊ q̄ miste.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Consensu capituli. vide bar. in.l. nulli. ff. de trāsac. ⁊ in.l. īperatores. ff. de pactis. et q̄ notanꝫ in.l. pses. C. de transact. ⁊ q̄ elegāter ponit hostiē. in summa huius ti. §. qs pt. vĩs. sꝫ q̄ro an platus. et Fel. in.c. edoceri. col. iiij. s. de rescri. vř tñ dicendū quod quādo esset vrgens necessitas posset platus solus transigere per ea que tradit do. Iac. in.c.i. col. vij. vers. quarto vltra alia. qui feud. da. possunt. ⁊ Corse. singu. suis in ver. popillus.

hic mādatum transigendi speciale: ꝛ ita dꝫ intelligi tex. dum facit mentionem de ratihabitiōe. Vel pōt scꝺo intelligi fꝫ gl. ꝙ capitulū ꝓmisit habere ratum quicquid abbas gereret in illo negocio: et sic vigore huius clausule potuit abbas trāsigere. et pondera singulariter hunc intellectū: videt̃ enī gl. in hoc sentire qꝺ p hanc clausulam, appositā in ꝓcuratorio ꝓmitto habere ratum quicqd feceris. datur potestas trāsigendi: ꝛ per ꝯñs faciendi ea q̃ requirunt speciale mandatū:[a] idē voluit Bart. in l. ꝓcurator cui gñaliter libera. ff. de ꝓcuratoribus. dicēs ꝙ p ista verba dat̃ libera potestas ꝓcuratori. Sed aduerte qꝛ idem Bar. in l. j. ff. de offi. ꝓcu. cesa. refert Cyn. ꝛ alios tenuisse contrarium quos ipse ibi sequit̃: concludēs ꝙ per illā clausulā non ampliant̃ vires ꝓcuratoris generalis: sꝫ ad cautelam illa clausula solet apponi. ꝛ hoc idē sentit glo. in c. dilectus. de reli. domi. vbi concludit qꝺ litere de rato non differūt a mandato procuratoris. doc. hic cōiter trāseunt ꝙ sine cōsensu capituli nō pōt prelatus transigere. ꝛ satis vr̃ hoc innuere litera. ꝛ multa circa hoc dicuntur per q̃ minime explicatur intellect⁹ ꝛ difficultas hui⁹ qōnis. Unde in hoc passu latius attingendo materiā cum queritur nūqd prelatus seu rector ecclesie possit trāsigere sine ꝯsensu capituli sui ꝛ autoritate superioris. Concluderem[b] sic ꝙ aut per transactionē alienatur res immobilis ecclesie vel mobilis ꝓciosa: q̃ alias sine solennitate debita alienari nō poterat: tunc nō potest fieri trāsactio nisi capitulum ꝯsentiat ꝛ autoritas superioris interueniat. Nā sicut directe non potest fieri talis alienatio sine debita solēnitate: ita nec indirecte trāsigendo: vnde siue prelatus petat possessionem ab alio detētam siue ab eo petat̃ nunꝙ̄ poterit fieri transactio p quam possessio remaneat penes aliū sine solēnitate debita. ad hoc tex. cum glo. notabili in l. nulli. ff. eod. ꝛ ibi notanter firmat Barto. ꝛ Fede. de senis consil. xciiij. facit tex. in l. cum hi. §. si cum lis. ff. de trāsac. ꝛ tex. iuncta gl. in l. non solum. C. de predijs mino. nō ali. vbi habet̃ ꝙ quēadmodum minor nō pōt directe rem alienare sine decreto. ita nec transigendo: quia nō debet concedi vna via qꝺ alia prohibetur: vt in c. tue. de procur. ꝛ in regula cum quid vna via. lib. vj. sed si per transactionē res religiosa remanet penes ecclesiā aliquo dato vel facto per prelatū: tunc poterit ipse prelatus transigere sine alterius licentia ꝛ consensu: quia reddit ꝯditionē ecclesie meliorē. ad hec glo. notabilis in d. l. nulli. ꝛ hoc firmat ibi Bar. qꝺ dicit perpetuo menti tenēdū. ꝛ in hoc nō erit differētia inter presidē seu administratorē ciuitatis: seu inter tutorem ꝛ curatorem ꝛ prelatū. licet Host. videat̃ hic facere differētiā. Nā preses et administrator ciuitatis. item tutor ꝛ curator possunt transigere: vt in l. preses. C. de trāsa. ꝛ ī l. interdū. §. qui tutelā. ff. de furtis. qꝺ intelligo fm distinctionem predictā: ita etiā poterit prelatus. nā video ꝙ prelatus pōt modica donare: vt in c. ceterū. de dona. fortius poterit transigere retenta seu recuperata re ecclesie dum tamen ius ecclesie non sit clarum: quia si esset clarum nō admitteret̃ transactio sua cū damno ecclesie sicut nec transactio presidis vel curatoris. C. de trāsact. l. ꝓses. Nec obstat predicte conclusioni iste text. in quo nulla fit mentio de superiore: quia hic solum querebatur de capitulo vnde ius superioris remanet illesum. Simile notat glo. in cle. j. de rebus ecc. nō alie. ꝛ eo casu quo fieret alienatio rei immobilis nō sufficeret tacitus cōsensus capituli: ꝛ sic nō haberet locū iste tex. quia in alienatiōe perpetua requirit̃ expressus cōsensus capituli ꝛ non sufficit tacitus. xij. qō. ij. sine exceptiōe. ꝛ c. j. de his que fiunt a prela. no. glo. in c. j. de rebus eccle. non alie. lib. vj. sed in alienatione temporali sufficit tacitus consensus capituli: vt in c. ij. et. iij. de his que fiunt a prelatis. ꝛ ad hunc casum restringe istum tex. vñ sicut in alienatione ad tempus requiritur consensus capituli. ꝛ ita in trāsactione: et sufficit tacitus vt dixi. ꝛ ad inferendū tacitum cōsensum capituli tex. iste vt arbitror ponderat qꝺ abbas habebat mandatum a capitulo. ꝛ ꝙ aliquibus annis capitulum seruauit transactionē: nec precise requirunt̃ ad inferēdū tacitum cōsensum: sed dic de facto ista cōtigerūt. Unde idē dicas qualitercūq̧ per alia indicia possit ꝓbari tacitus consensus capituli. vt in d. c. ij. ꝛ. iij. de his que fi. a prelat. Item qꝺ supra in transactione dic in cōpromisso qꝺ prelatus non pōt cōpromittere super re in qua nō potest solus disponere: vnde nō potest compromittere super re immobili seu ad inferēdum perpetuū preiudicium ecclesie sine autoritate superioris ꝛ cōsensu capituli sui vt no. Jo. an. post Host. in c. peruenit. de arbi. ꝛ plene per Lapū alle. cij. vbi etiam dicit ꝙ prelatus cōpromittendo super re ecclesie non potest dare potestatem arbitro vt procedat de iure ꝛ de facto: quia posset ecclesie preiudicare. Et hec singulariter notabis. ex quibus habes ꝙ licet solus prelatus possit agere in iudicio etiam de re immobili: vt. s. dixi. non tamē potest compromittere: quia iudicium est necessarium: compromissum voluntarium. ad hoc facit qꝺ notatur in c. fi. j. de empt. ꝛ vendi. in glo. j. in fi. ꝛ. ff. de euic. si dictum. §. si compromisero. Et per hoc habes declaratum tex. ꝛ materiam suam ꝛc. Nico. Abbas.

1 ☞ Transactio super ecclesiastico beneficio etiam firmata iuramento non valet. 3.
2 Transactio illicita non firmatur iuramento.
3 Simoniacus aliquid esse ꝛ sapere simoniam: differunt.
4 Fidei prestatio an sit proprie iuramentum.

Constitutus. Super ecclesiastico bñficio transigi non pōt: etiam cum iuramenti interpositione. Prima pars ponit partis querelam. Scꝺa dat iudicē ibi: quia. ¶ Casus literalis. Inter. S. clericum ex vna parte. ꝛ. A. clericum ex alia: super quadā capella questio vertebat̃: tandem sopita fuit per trāsactionem ꝛ fides hinc ꝛ inde prestita ꝛ confirmata tamē ꝓfatus. A. eam seruare nolebat: vnde. S. clericus domino pape fuit cōquestus. dicit papa ꝙ huiusmodi transactiōes speciem habent simonie: mandat quatenus transactione in irritū reuocata audiant causam. Ber. ¶ † No. j. regulā que sumitur ex summario vt super ecclesiastico beneficio qualecunq̧ sit illud etiā si sit capella non est licitū transigere. ¶ † Not. ij. transactionem illicitam non validare iuramentum. nam iuramentum nō debet esse iniquitatis vinculū. vt in c. quāto de iureiu. ¶ † No. iij. ibi. spēm simonie: qꝺ transactio super ecclesiastico beneficio non est pure simoniaca: sed speciem simonie cōtinet fm Inn. et bene. Et potest esse ratio: quia is qui dat aliquid temporale, vt in bñficio quiete persistat potest habere ius in eo: ꝛ sic nō cōsequitur p transactionem aliquid spirituale: sed potius redimit vexationem suaꝫ quod licet. vt in c. dilectus. j. de simo. Sꝫ quia posset esse cōtrarium: ideo iura ꝓhibent trāsactionē in beneficio: et videt̃ inesse quedā species simonie: ꝛ vide in simili tex. j. eo. super eo, ꝛ in c. cum pridem. s. de pactis. vbi tex. semper vtit̃ istis verbis. s. ꝙ cōtinet speciē simonie: vnde non sine mysterio text. facit mentionē de specie simonie ꝛ non de pura simonia.[c] Et ex hoc infert hic notabiliter Inn. solutionē ad ꝯtrā de quo in glo. ij. quare isti non fuerunt depositi vel priuati beneficijs ex quo commiserūt simoniā vt patet ex predictis. Et si diceret̃ quare ergo hoc ꝓhibet̃. Respondet Inn. ꝛ bñ ꝙ nō solū a malo sed ab oī spē mali abstinēdū est: vt in c. cū ab omni. de vita ꝛ hone. clerico. Et ex ꝓdictis no. ꝙ ꝓpter spēm simonie nō debet qs deponi. Scꝺo ꝙ propter trāsactionem factam in beneficio ecclesiastico non meretur clericus deponi: sed transactio dꝫ irrita iudicari: qꝺ notabis. licet gl. hic aliter sentiat. sꝫ primum equius verius ꝛ cōius. ¶ Ultimo nota ꝙ trāsactiōe existēte inualida partes redeunt ad iura pristina. Intelligit̃ ergo facta transactio sub tacita conditione si ꝛ inquantū habeat effectū. Idē est si transactio sit valida: sed partes cōmuni cōsensu volunt ab ea recedere: de quo tamen dicendū vt legi. ꝛ nota. in l. siue. C. eo. ¶ In gl. j. ibi: eq̃ punit̃. nota bene glo. fm quā pena pari[d] venit puniendus trāsgressor fidei sicut transgressor iuramenti: sed dic vt plenius dicam in c. ad aures. j. ꝙ metus causa. ꝛ vide per Archi. in c. j. de sepult. lib. vj. ¶ † Itē no. quod prestatio fidei non est proprie iuramentū quod an sit verū dicam in d. c. ad aures. Et in fi. gloss. dic. qꝺ vbi iuramētum nō continet turpitudinem ex parte iurātis semper est seruandū: licet non valeat contractus super quo fuit prestitum: vt in c. significante. j. de pigno. ꝛ ita loquitur. c. debitores. alleg. in glo. Aut cōtinet turpitudinem ex parte iurantis: ꝛ tunc nō est seruandū: et ita loquitur iste tex. ¶ In gl. ij. ibi: de gratia tantū agitur. no. bene glos. propter ipsius autoritatem. ꝛ originaliter fuit opi. ipsius Tan. qꝺ clericus transigens super beneficio debet deponi ꝛ amplius non audiri super illo. Sed tu dic vt. s. dixi. Abbas.

1 ☞ Transactio super bñficio an valeat facta per clericum sine epo.
2 Clericus an possit se obligare ad soluendum censum alicui sine epo.

De cetero. Per transactionem factam sine autoritate episcopi potest prelatus, sed non ecclesia constitui censualis. Uel aliter ꝛ sic. Transactio facta sine autoritate epi super ecclesia si non est iuri cōtraria nō est per episcopum reprobanda: sed si per eū census ecclesie imponitur, non excedit vitam transigentis. Primo ponitur questio. Scꝺo solutio ibi: si cōpositio. et ibi duo dicta. secundum ibi: sed census. ¶ Casus literalis. Rector cuiusdam ecclesie impetrauit literas a domino Papa contra

rectorem

a ¶ Spāle mādatum. Adde Ro. cōsil. xciiij. tenere primum dictum. ꝛ Fulg. ꝯsi. clxxxvj. Lapum alleg. lxx. circa fi. Zacharias. ¶ Adde Bart. Cepol. caute. sua cxv. an. bal. ꝛ Rapha. in l. qꝺ si nolit. §. si quis. ff. de edil. edic.

b ¶ Concluderem. Adde qꝺ voluit Ro. consil. l. ꝛ ꝯsi. lxxxviij. Pet. de ancha. cōsil. cxxv.

c ¶ Simonia. adde Calde. consi. j. de simo. Sebasti. Sapia.

d ¶ Pena pari. An qui promittit sub fide sua dicatur iurare. vide Alexād. in l. nam postea. §. dato. ff. de iureiuran. vbi ponit ꝺ multiplici specie iurandi.

a ¶ Extraordinarius. Adde Ro.consi. cclxxvij.vbi dicit quod ideo fauorabilior est ordinatio.
b ¶ Ut testis. Adde Alexan.consi.iiij.
c ~Sebasti.Sapia. ¶ Licet pr.vide Jo.de ana.z Are.i.c.cũ oporteat. j.de accusatio.z subtili⁹ p Are.in.l.q testamẽto.§.q̃cũq3.ff.de testamen.
d ¶ Aliqđ indiciũ. Addo vidẽdũ ale.cõsi. cxxvij.iiij.li. Ro.cõsi.cliij.
e ¶ Proxeneta. Adde Alex.ꝯsi.xiij.Roma.consi. ccclxxxiij. Anto. Francis. ¶ Circa hoc đ p xeneta ꝯctus siue de mediatore an posset esse testis. a Dicas ꝙ de ꝯsen su vtriusq3 partis nedũ põt esse sed cogitur testificari.neutra vero pte ꝯsentiente repellitur.altera vo pte ꝯsentiente potest eẽ testis volẽs sed nõ inuitus:vt no. p Ange.in.§.qm̃ vo.i aut. de testi. colla.vij. et p bal. in.l.oĩbus. in ver. sed dubitaẽ.C. de testi.z vide i.c.i.z ibi gl.in v.mediatores.de testi.lib. vj.vbi dr ꝙ spãle est i crimine simonie qđ admittaẽ. z vide aliã glos.in vb.in testẽ.ad fin. in. c. romana. eo. ti.z li.z viđ gl.i.§. in his.i v. ꝙ si.in aut.de istr.cau.et si. vide aliã gl.i.c. dilectorũ. de test. cog.z habeẽ p gl. in.c.si eps.j.q.i. et p Bar.in.l.deferre.in pnc.v̄sus si. ff.de iur.fisc.z per Angel. in.l.o3 de edil.edic.z habeẽ p.d. Ant.in.c.nõ fine.in pe.co.z se. de arbi.et in.c.ex lr̃is.in pe.colũ.de trãsac.z vltra ꝯsi. Alex.ħ alle. vide eũdẽ in cõsi.xviij. in.iiij.parte cõsil. vbi idem dicit qđ in ꝯctu l scriptis cõfecto põt eẽ testis:q2 vr̃ eẽ adhibitus de cõsensu vtriusq3 ptis: qđ ẽt voluit Bald.in aut. sed nouo. in iiij.colũ.C.si cert. pe.z idẽ dicẽdum in procuratore ad negotia ꝑm bart. l.d.l.đferre.in pn. et bal.in.d.l.oĩb⁹. in v̄si.sed dubitatur. de pcurator. z vide Spe.in ti. de teste. in.§. j. in

rectorem alterius ecclesie sup aliquo iure qđ se habere dicebat cõtra aliam ecclesiam:corã iudice cõposuit cũ illo aduersario:ita qđ per cõpositionem in illa ecclesia ius aliqđ habiturus erat puta aliquẽ censum annuatim:queriẽ vtrum talis cõpositio valeat. Rñdet papa ꝙ si compositio nõ est iuri contraria non est reprobanda ab epõ:sed cẽsus sub hoc ptextu solutus siue soluendus illi ecclesie cui preest qui literas impetrauit vitã illius qui soluerit nõ excedat. Ber. ¶ No.ibi:extraordinariũ. iuncta gl.ꝙ iudex delegatus dicitur extraordinarius[a].non enim est iudex ꝑm iurisditionẽ sed eius potestas est extraordinario mõ inducta.z idẽ notat glo.in.c.quoniã contra.de pba.z pro hoc facit quia cum nõ sit ordinarius ergo est extraordinarius.arg.in.c.intellecto.de iureiurando. ¶ † No. 1 scđo qđ super beneficio potest clericus transigere sine autoritate epi:quod intellige dũmodo remaneat in beneficio.al̃s non puto qđ possit sine epõ dimittere beneficiũ. nã sicut non potest directe: vt in.c.qđ in dubiis.z.c.admonet.de renuntia.ita nec indirecte transigẽdo: q2 posset cõfingi fraus. ad hoc bo.tex.in simili in.l.cum hi.§.si cum lis.ff. eod. ¶ † No.iii.qđ per compositionem factam au 2 toritate iudicis delegati potest clericus se obligare ad soluendum aduersario cẽsum toto tempore vite sue:licet episcopus non consenserit nec cõsentire velit.alium tex.in hoc notabilem habes.j.de prebẽ.nisi.qđ est mẽti tenendum: nam licet bona ecclesie debeant conuerti ad vsus pios:vt in.c.pastoralis.de his que fiũt a prelatis.tamẽ pro bono pacis potest cõstitui ex redditibus ecclesie census soluendus aduersario. ¶ Item not.qđ autoritas delegata non sufficit ad constituendum ecclesiam perpetuo censualẽ: sed episcop⁹ ex cã hoc potest: vt in.c.prohibemus.z quod ibi no.j.de censibus. Sed q̃ro qualiter debet iste census ꝯstitui. Solu. dicunt doc.ꝙ nõ debet cõputari certa quota redditũm:puta dimidia vel tertia pars ne videatur facta sectio beneficij:vt in.c.maioribus.j.de preb. sed poterit constitui certa quãtitas fructuum vel reddituum. ¶ In glo.ii.ibi.de subiectione.hec secunda solutio non est vera:q2 cum litigatur super ecclesia aliqua ratiõe subiectionis spiritualis nõ potest transigi:vt detur aliquod temporale: vt est tex.apertus in.c.preterea.j.eodem.Sed posset saluari hec secunda solutio intelligẽdo quod agebatur super aliquibus iuribus temporalibus cõpetentibus in ecclesia:tunc enim posset interuenire transactio:vt dixi.s.eo.statuimus.Et in fi.glo.facit hanc expositionem p declaratione litere: quia tex.dicit cui preest:z non apparet de quo loquaẽ: cũ loquitur impersonaliter ideo supplet gloss.cui preest.s.imperator. Uel ꝑm Innoc.dic cui preest: sc3 episcopus.z clarior esset litera ꝑm Joan.and.si tex.diceret absq3 autoritate episcopi qui preest:s3 in hoc non est vis. Abbas.

☞ Aduocat⁹ potest esse testis in causa in qua 1 qñ fuit adhibitus testis non erat aduocatus.
Coniuncta psona si fuit adhibita testis in causa 2 coniuncte persone adminiculatur instrumento.
Testis si nõ debuit examinari pter suspicionẽ: tamen examinatus facit indicium.
Proxeneta põt esse testis in instrumento in quo 3 fuit mediator:tñ non põt testificari voce viua.
Aduocatus aduocans in cã in qua pretendit ha 4 bere ius an censeatur iuri suo renuntiare.
Testis descriptus in aliquo instrumento an pre 5 iudicet sibi respectu contentorum in eo.

E X literis. Qui fuit trãsactionis mediator ꝯtra eam nõ audiẽ. Uel sic. Si bñficium qđ per trãsactionẽ habeẽ impetraẽ vt vacans ab eo q fuit trãsactiõis mediator nõ v3 ipe

versi.qd de pxeneta.z vide oĩno Alexan.in ꝯsi.cxxviij.in.ij.pte cõsi.z ẽt in.d.l.deferre.vbi dicit qđ pxeneta non repelliẽ ad testificãdũ officio iudicis:sed tm̃ parte opponẽte.z habeẽ etiã per.d. Ant. in.c. cũ dilectus. de consue.z per eundẽ in.l.iiij.in.§.hoc aũt iudicium.ff.de dam.infec.
f Anto.Frã. ¶ Uiua voce. Circa hãc materiã de aduocato an possit esse testis i cã in q̃ est aduocatus: veritas est ꝙ nõ: q2 p indirectũ cogeretur pandere aduersario iura partis et clientis sui imo aduocat⁹ ostendens pti aduerse instr̃a et pandẽs iura sui clientis aduersario teneẽ de falso.ꝑm Bar. in.l.j.in. §. is qui. ff.đ fal.z habeẽ p Spe.in tit.de aduo.in.§.iii.imo dixit Barto. in.l.j. ff.de puari.ꝙ aduocat⁹ vni⁹ partis prestans auxilium alteri parti teneẽ pena falsi. imo aduocatus i vno articulo cause nõ potest contra eãdẽ partẽ in residuo cause prestare patrociniu3 de quo vide Spe. in tit.de aduo.in §.nũc tractem⁹. i ver. sed nunquid post. imo aduocatus post cognita secreta partis non põt cõtra eã assumere aduocationẽ:vt per Spe. in loco prealle. et vide eũdem Spe. in ti.de teste.in.§. j.in versi.qd si aduersarius vbi dixit ꝙ ita demum aduocatus vnius ptis põt recipi in testem si pars velit:al̃s nõ nec etiã põt esse iudex in cã in qua fuit aduocat⁹ ꝑm Bald. in.l.ne i arbitrio. in.ij.col.in versic. iuxta pdicta q̃riẽ. C.de arbi. et in.l. apertissimi. in. ij. col.C.de iud.et in l.si.C.de accesso.z t3 Bart.in.l.pretor p illum tex.ff. de iur. om.iu.vbi ẽt Alexã.ponit.z not.doc.in. c. postremo.de app.et hr̃ p Spe.i tit. de lega.i.§.restat videre.in versi.item si fuerit.et predicta intellige vera in eadem cã secus aũt in alia vt plene p Phili. fran. i.c. postremo palle.nisi sit connexa

tratio:hoc dicit quo ad titulu3. Prima pars narrat factũ. Scđa diffinit.ibi:cum aũt. ¶ Casus lr̃alis. Inter. R.z.A.clericos qđ vertebaẽ super ecclesia de vult.coram vigoreñ.epõ a sede apostolica delegato:in cui⁹ presentia trãsactio inter predictos clericos facta fuit mediante. H.qui eidem.A.in eadem causa patrociniũ prestabat:et testis etiam inscriptus fuit in illa transactiõe:postmodũ dict⁹ H.mẽtiens se clericũ cum nondũ fuit tonsuratus in clericũ super ecclesia illa tacito de illa trãsactiõe cõtra dictũ. R.lr̃as ĩpetrauit ad archiepm eboraceñ.z vigoreñ.epm:corã qbus proponebat lr̃as nõ valere pro eo ꝙ nondum fuerat tonsuratus in clericũ ipse dixit se clericum:z q2 nõ dixit in literis qđ eo mediãte z autoritate ipsius trãsactio fuerit facta dñi iudices remiserunt cãm ad dñm papã.ipse examinato negotio cu3 dictus.H.confiteret se interfuisse in illa trãsactiõe:z nõ fuisse tonsuratu3 in clericũ qñ lr̃as impetrauit eidẽ.H.sup dicta causa 1 silentiũ ĩposuit. Ber. ¶ † Not.primo z tene menti q2 nescio alibi ita expssum:ꝙ aduocatus alterius partis põt esse testis in instrumento cõpositionis et transactionis in illa cã.Et põt esse ratio:q2 per transactionem finitur lis:vnde instr̃m refertur ad tps quo iste nõ est futurus aduocatus. Itẽ nõ psti tit patrociniũ super transactione:sed super causa principali.Et circa hoc dicit Inno.aliud notabile verbum secure:sc3 tenendũ.ꝙ is qui fuit descri b ptus in instrumento alicuius ꝯtractus vt testis:[b] potest esse postea aduocatus cum agitur ad executionem illius cõtractus:nec instrumentũ vacillat ex eo q2 aduocatus est ibi descriptus vt testis. Dicit tamen qđ si dubitareẽ in aliquo de viribus instrumenti non posset iste aduocatus testificari: q2 nunc est aduocat⁹.Et sic nota mirabile quod vox istius aduocati descripta facit fidem etiam tẽpore aduocationis:tamẽ vox sua viua non admittiẽ:et facit hoc ad qõnem quam ponit Joan.and.in regula.cũ quid vna via.in mercu.vbi querit nunqd notarius procurator possit in causa quam pcurat pducere instr̃m quod ipse prius fecit in fauorem dñi:z dic vt ibi:facit ad materiã qđ no. Bart.in.l. 2 deferre.§. item decreuerunt.ff.de iur .fisc. ¶ † Ex c his arguebat do.Ant.ꝙ l3 pater[c] vel coniunctus non possit esse testis in causa filij vel cõmuni si fuit descriptus in instrumẽto vt testis adminiculatur instrumẽto:hoc tamẽ non colligiẽ hic q2 tempore descriptionis iste erat suspectus. Dictũ tñ potest esse verum q2 regula traditur qđ vbi testis nõ debuit examinari propter suspitionẽ:tamen si fuerit d examinatus facit aliqđ indicium:[d] vt no.Bart.in 3 l.maritus.ff.de questio. ¶ † Scđo not. z etiã tene menti ꝙ mediator alicuius ꝯtractus põt describi e vt testis in instr̃o istius ꝯct⁹.z sic pxeneta[e] potest esse testis in instrumẽto licet non possit testificari f voce viua[f] vt not.in.c.j.de testi.li.vj.z in aut.de testi.§.qm̃ vero.z põt esse diuersitatis rõ:q2 in instrumento describitur de cõsensu vtriusq3 partis qua ratiõe põt esse testis etiam voce viua:vt in iurib⁹ prealleg. Item tolliẽ suspitio pter fidem instrumenti. ¶ Not.tertio ibi:autoritate:qđ autoritas quandoq3 sonat in factum z nõ in ius.nam aduocatus nõ potest auctorizare in transactione capiẽdo transactionem proprie pro consensu autorizabili qui requiritur a superiore:q2 aduocatus non est superior sed hic sonat in factum: quia fuit iste adiutor z mediator illius transactionis z forte dictauit instrumentũ ꝑm Hostiẽ. ¶ Item nota ibi: in clericum tonsuratus.ꝙ clericus prime tonsure est capax bñficij.z quod prima tonsura est ordo.facit.c.cum contingat.de etate et qualitate.et quod notatur in proemio sexti. ¶ Item nota.qđ laicus nõ est capax beneficij nec potest impetrare beneficium anteq3 ordinetur nisi fieret specialis mentio

et depēdēs ab ea in qua fuit aduocat⁹ vt in ꝓalleg. c.postremo. ⁊ habeť ꝑ Jo.an.in.c.j.de test.lib.vj. Et adde qꝺ aduocatus nō pōt ꝯsulere in cā cui patrocinať ꝭm glo.in.l.ꝑxi. ī ꝟ.remotis. ⁊ ibi ꝑ Bart.ff.de his ꝗ in testa.delen.ꝙ intelligo verū qñ requireret cōsiliū decisiuum ꝓpter affectionē quā ꝓsumeret habere ad cāȝ.imo ī alia cā posset cogi ad consulēdū.l.ij.de ꝑxi.sa.scri.li.xij. ⁊ habeť per Bart.⁊ Bal.in.l.sancim⁹.C.de adꝯo.diuer.iud. Et an qs possit esse iudex in cā in qua fuit aduocat⁹ vel econtra an possit esse aduocatus in cā in qua fuit iudex. vide Spe.in ti.de offic.delega.in.§.superest.in versi.qd econtra.vbi dicit qꝺ ꝑt eē aduocatus in cā in qua fuit iudex.tñ dicit honestuȝ fore si abstinetur. an aūt possit esse assessorī causa in ꝗ prestat patrocinīū habeť ꝑ spec.in ti.de assesso.in §.fi.in prīnci.vbi dicit qꝺ non.

☞ Sebasti. Sapia.

a ¶ An testis. Vide pulchre per.d. Sozi.in.l.si quis ita.ff.de reb.dub. vbi tangit an qs possit esse testis ī instr̄o de cui⁹ cōmodo tractatur. tradunt ēt doct. in.§.legatarijs. in sti.de testamen.

☞ Sebasti. Sapia.

b ¶ Sup eo. Vide singularē limitationē ad istū tex. quā ponit Fel.in c.capitulū.ad fin. de rescri.vȝ ꝙ in papatu est licitū de facto compromittere et transigere: qꝺ multum notat ⁊ extollit.

in rescripto: vt qꝛ papa mandaret prouideri alicui scholari perito cupiēti adscribi militie clericali.⁊ tunc debet prius ordinari ⁊ postea beneficiuȝ sibi cōferri.de quo vide qꝺ dixi in.c.cum adeo.de rescrip.et in.c.si.de presumptio.⁊ in.c.ij.de institu.

4 ¶ † In gl.no.j.gl.iuncto text.quia in canonibus nō habetur alibi.⁊ limita istā glo.qñ quis scienter fuit aduocatus ꝓ actore vt tunc videať renuntiare iuri quod hȝ in illa causa.secus si fuit aduocat⁹ rei.ita limitat gloss.in.l.inter.ff.de rei vendi.quod ego intelligo quando aduocatus stetit in meris finibus defensionis dicēdo ad actorē ius nō cōpetere:secus si insistit dicēdo ꝙ reo ius cōpetit ⁊ petendo ꝓ eo ꝓnuntiari:nam tunc eadē ratio est in aduocato rei ꝗ est in aduocato actoris.et aduerte quia ex eo ꝙ glo.hic dicit ꝙ iste patrocinando tacite renuntiauit iuri suo:videtur sentire vnam lec. ad istū tex.ꝙ iste aduocat⁹ impetrauit super ista ecclesia tanꝙ sibi debita per prius:nā aľs non poterat renūtiare iuri qꝺ nondū habebat.⁊ idē sentit gl.pe.j.eo.Sed host.sequitur istū intellectū.nō est tñ verus in se.nā vt dicit Jo.an.⁊ bene cum iste esset tūc laicus non poterat habere ius in ecclesia. dictū gl.tamen est verū in se:sed nō quo ad tex. et ideo tene alium intellectū quē ponit hic Inn.qꝺ iste impetrauit hāc ecclesiam vt vacantē:et postea cum exciperetur cōtra eum ꝙ alius erat possessor iste replicauit ꝙ erat possessor iniustus ⁊ simoniacus:quia eam tenebat vigore transactionis illicite:ȝ alia pars replicauit ꝙ cum ipse fuisset autor ⁊ mediator illi⁹ trāsactiōis:⁊ testis ibidem descriptus nō poterat allegare ꝯ illam transactionē:qꝛ sic allegaret turpitudinem suam.Item litera erat surreptitia cū dixisset se clericum cū nondum esset tonsuratus:⁊ per hoc papa imposuit isti impetratori silentiū.⁊ ex his habes declaratum intellectū huius capituli.⁊ fuit mirabilis decisio qꝺ autor ⁊ mediator alicuius contractus non potest contra illum contractum aliquā inualiditatem allegare. qꝺ tene menti.

5 ¶ † In glo.ij.in fi.no.hanc glos.ex qua habetur decisio quotidiane questionis. an testis descriptus in aliquo instrumento preiudicet sibi respectu eorum que cōtinentur in ipso instrumento.⁊ concludit glo.ꝙ non:nisi quando sciēter autoritatem prestitit:quia fuit autor in illo instrumento:vt in tex.isto.Sed gloss.iuris ciuilis aliter distingunt.dicunt eñ ꝙ aut tale describebatur ꝙ poterat testis impedire contradicēdo ⁊ sibi preiudicat:aut nō poterat impedire: ⁊ nullum preiudiciū facit.Exēplū primi,qꝺ obligatur in instrumēto res ipsius testis:nam non poterat sine cōsensu suo res pignori supponi.l.rem alienam.ff.de pignora.actio.⁊ no.in.c.nonne.de presump.Exemplum scōi.in venditione,nā inuito dño potest res ipsius vendi.qꝛ per cōtractum venditionis nullū preiudiciū fit dño. quia solum obligatur persona ad tradendū:vt in.l.rem alienā.ff.de contrahend. emp.ita no.glo.⁊ sequi videtur ibi Barto.in.l.fideiussor.§.pater.allegata in glo.⁊ in.l.caius.preal leg.Gof.in.c.cum inter.de re iudi.aliter distinguebat ꝙ aut testis intendebat se obligare ⁊ obligať vt in.l.si nō subscripsisti.C.de administra.tut.aut nō aduertit qd in scriptura cōtineret vel subscripsit vt testis ⁊ nō obligatur quia hoc non intēdebat.arg.l.nec ignorans.C.de dona.hoc vltimum videť sequi dñs Ant.vel.potest dici ꝭm eum ⁊ aliter ꝙ aut fuit autor ⁊ sciens: ⁊ facit sibi preindicium:secus si solū sciens.⁊ hec videť opinio huius gl.satis credo posse has opiniones reduci ad concordiam hoc modo:ꝙ aut in instrumento cōtinebatur aliquid in preiudicium iuris ipsius testis:⁊ tunc si fuit ignorans sibi non preiudicat.vt.d.l.caius. Idem si fuit sciēs ⁊ non poterat impedire actum cōtradicēdo: aut poterat impedire actum contradicendo:⁊ tunc facit sibi preiudiciū:vt.d.l.fideiussor..Aut de presenti nō versabať aliqꝺ suū interesse:ȝ pōt petere iteresse respectu iuris postea quesiti:puta:qꝛ emit rem que prius fuerat a tertio pignorata: ⁊ tunc aut fuit autor illius contractus ⁊ non pōt allegare illi⁹ inualiditatē:vt pater ꝭm lecturā Inn.aut solū fuit testis descriptus:⁊ poterit allegare inualiditatē quia testis solū testatur de his ꝗ sunt facti ⁊ nō de his que sunt iuris:vt in.c.testes.iij.q.ij.⁊ cautuȝ est ad euitādas opiniōes vt nunꝙ quis patiať describi in instrumēto si ex illo pōt pretendere aliqꝺ preiudicium. ¶ In glo.iij.in fi.vel dic qꝺ ibi interuenit ꝓprie transactio que tamē de iure fieri nō poterat ⁊ ob hanc causam ille impetrauerat illud beneficiū vt vacans:sed nō fuit auditus.qꝛ ex quo fuit mediator transactionis licet illicite: non potest eam impugnare:quia allegaret turpitudinē suā.arg.in.c.j.de testibus.li.vj. ¶ In glo.fi.in fi.⁊ dic ꝙ hic recipit ordinem postmodum vt hic innuunt verba textus ibi: nondū.quasi innuāt ꝙ postmodū fuit ordinatus:⁊ hoc est indubitatū si dixit se clericum cum non esset quia surreptio in beneficio reddit gratiā nullā ipo facto:vt in.c.j.⁊.ij.de filijs presbyterorum.lib.vj.Item dicerē si tacuit se esse laicū:quia ex quo subticuit illā qualitatem qua expressa literas non habuisset litere sunt surreptitie vt in.c.postulasti.in fi.de rescrip.nec habilitas superueniens habet literas cōualidare:vt est tex.in.c.si eo tempore.de rescriptis.lib.vj.

Nicolaus Abbas.

1 ☞ Transactio super ecclesiastico beneficio fieri non potest:sed amicabilis compositio sic.

2 Transactio ⁊ amicabilis compositio quomodo differant.

b S**Uper eo.** [b] ¶ † Super ecclesiastico beneficio transigi non pōt sed amicabiliter componi sic.⁊ quotidie allegatur iste tex.Communis diuisio:scđa ibi: tale. ¶ Casus literalis. Aliquis corā iudice petebat beneficium ecclesiasticū in aliqua ecclesia: querebať vtrū super hoc beneficio sic in iudicium deducto possit fieri trāsactio:respōdeť qꝺ super re sacra ⁊ religiosa nō potest fieri trāsactio: qꝛ res sacra dato aliquo vel retento aut ꝓmisso vt possideatur speciē continet simonie:si vero gratis ⁊ amicabiliter fiat cōpositio inter litigātes nō obuiat sacris canonibus. B.

1 ¶ Not.j.regulā ꝙ nedū super bñficio ecclesiastico sed nec super aliqua re sacra seu spirituali potest interuenire transactio.videť enim in se continere speciē simonie:quia posset cōtingere ꝙ ex datione seu promissione rei temporalis quis consequeretur istud ius spirituale:vt dixi latius ꝯ.eo.ti.in.c.cōstitutus. ¶ No.ij.ex hoc ⁊ ex tex.ibi:speciem.ꝙ trāsactio super re spirituali vel beneficio nō est omnino sic simoniaca.sed videtur habere speciē simonie.⁊ hūc tex.allegaui.ꝯ.e.c.constitutus.

2 ¶ † No.iij. differētiam inter transactionē ⁊ compositionem: nā transactio fit cum receditur a lite aliquo dato seu retento vel promisso: cōpositio fit gratis ⁊ amicabiliter:vt cum pretendens non habere ius vult a lite gratis recedere. Posset tamen dici ꝙ compositio possit fieri etiam aliquo dato seu retento.vt in.c.ij.iuncta glo.ꝯ.eod.⁊ talis compositio non debet interuenire in beneficio litigioso: sed debet esse amicabilis ⁊ gratuita: vt in tex.Vñ pōdera istū tex.in eo qꝺ dicit ꝙ si gratis ⁊ amicabiliter se componant ⁊c.ergo de substātia compositionis non est vt sit gratuita ⁊ amicabilis:aľs illa verba gratis ⁊ amicabiliter superfluerent. ¶ Sed quero de exemplo qualiter possint cōponere gratis ⁊ amicabiliter.forte partes cōueniunt ꝭm doc.vt aliqui periti videāt iura partium quorum consilio promittant acquiescere: vel ad preces alterius reliquus vult discedere a lite tanꝙ ius nō habens.nec etiam improbatur si nulla precedente specialiter promissione postmodum aliquid alteri largiatur.argumentum in.c.tua.de simo.et tene menti istum tex.quod in compositione fienda gratis super beneficio non requiritur autoritas superioris: qꝺ ego puto procedere: nisi alter per compositionem dimittat beneficium ab eo possessum:nā nō potest possessor quoquomodo beneficium dimittere sine autoritate superioris. vt in.c.admonet.et.c.qꝺ in dubijs.de renūtiatio.⁊ vide quod dixi in.c.cum pridem.de pac.

3 ¶ † In glo.j.nota bene hanc glos.quia quotidie allegatur.⁊ dic clarius qꝺ aut contenditur de beneficio ratione tituli seu ꝑlationis:⁊ nō potest interuenire transactio vt detur tēporale pro spirituali vel detur aliud spirituale non a superiore sed vigore transactionis: quod non est licitum quia beneficium ecclesiasticum nō potest obtineri nisi per canonicā institutionem:vt in regula prima.de reg.iur.lib.vj.⁊ in.c.ex frequentibus. de institu.tenet Innocē.in.c.ij.ꝯ.eo.sed amicabilis cōpositio potest interuenire modo predicto.Itē iudex ex officio suo ꝓ bono pacis posset cōponere vt habens ius in beneficio det aliquid nō habenti iuxta formam capituli.nisi.j.de ꝓben.aut cōtenditur de beneficio ratione subiectionis:⁊ tūc idē dicendū ꝙ de alia re spirituali in qua dic ꝙ transactio nō potest interuenire:vt detur temporale propter recessum a lite:vt in.c. preterea.j.eo.Sed bene potest dari vel retineri aliud spirituale: arg.in c.ad questiones.de re.permu.dixi post Inn.in.c.ij.ꝯ.eo. ¶ In glo.ij.ibi: non tenet transactio.vult ergo glo.⁊ bene qꝺ ꝓpter euidentem calumniam impeditur transactio.⁊ intellige de calūnia ex parte actoris.quia actor sciebat sibi ius nō competere ⁊ malitiose mouit litem. tunc enim si aliquid recepit vigore transactionis potest illud ab eo repeti: vt in.l. in summa.allega.in glo.sed si calumnia esset ex parte rei tunc non vitiatur transactio sed actori potest consuli per actionem et replicationem doli:vt probatur in.l.sub pretextu.C.de transac.

1 ☞ Alienatio rei ecclesiastice facta per rectorē ipsius ecclesie sine consensu superioris valet in vita ipsius actoris tantū.⁊.intellige vt.j.nu.3.

4 Clericus non cogitur satisfacere creditoribus nisi deducto ne egeat.

Veniens.

Veniens. Transactio facta de rebus ecclesie per prelatum sine superioris cõsensu non obligat successorē: et quotidie allegatur iste tex. Prima pars ponit q̃relam. scđa dat iudices ibi: mandamus. ¶ Casus literalis. Monachi q̃dam maioris monasterij excolūt terras in parochia sancte marie de marchia et coloni ipsorū monachorum omnia sacramenta tam voluntaria q̃ necessaria recipiunt ab eadē ecclesia: monachi predicti talē fecerūt compositionē cum rectore ipsius ecclesie sancte marie predecessore istius rectoris vt monachi de duabus caruatis terre quas retinēt monachi in dominio suo tertiam partē decimarū tm̄ soluāt eidē ecclie sancte marie. et de omnibus alijs decimam integre soluant: demum mortuus est sacerdos ecclie cū quo talis transactio facta fuit. successor illius integraliter petebat decimam de oībus possessionibus quas ibi monachi et coloni monachorū excolūt in parochia sancte marie: monachi volebant se defendere pretextu transactionis predicte: nec pmittebant colonos suos soluere decimas predicte ecclesie. rector iste conquestus est dño pape. vñ mandat quibusdam quatenus cōpellant monachos et agricolas ipsorū soluere decimas eidem ecclie integraliter de oībus rebus de quibus decime solui debent: et de subtractis satisfaciant cōpetenter, nisi prefati monachi docuerint transactionem predictam super duabus caruatis terre per sedē apostolicam confirmatā fuisse cū alias transactio illa super duabus caruatis fuerit personalis: et pacta inter alios acta alijs obesse non debeant. Ber. ¶ Nota primo iuncta gl. q̃ sacramentorum quedam sunt necessaria: quedam volūtaria. Et qđ oīa sacramenta debeāt percipi ab ecclesia parochiali. ¶ Secūdo no. q̃ super decimis potest interuenire trāsactio inter personas ecclesiasticas vt soluant aliquo retento. hoc declaratur in. c. ij. s. eodem. vbi dicitur q̃ super decimis potest componi: nam debent intelligi in compositione etiā non gratuita. nam per istam cōpositionē de qua in textu monachi non soluebāt integram decimā. ¶ No. iij. ex hoc et ex textu q̃ etiā religiosi tenētur ad solutionem decimarū que ratione prediorū quesite sunt intra parochiam alterius ecclesie. de quo vide qđ legit et no. in. c. ex parte. et. c. nup. et. c. suggestum. j. de deci. ¶ † Item no. et tene mēti q̃ sup iuribus ecclesie immobilib⁹ et spiritualibus pōt rector transigere et cōponere in preiudiciū suijpsi⁹ ita q̃ cōpositio valebit toto tpe quo ecclesiam possidebit. Et ex hoc et ex textu not. singulariter q̃ rector ecclesie pōt cōhere super rebus ecclesie sine superioris autoritate: vt cōtractus duret toto tēpore quo ipse est futur⁹ rector: et nescio alibi ita bonū tex. ¶ Item no. q̃ sine autoritate superioris non potest rector ecclesie transigere quo ad inferendū ppetuum piudicium ecclie. Et ex hac parte infero q̃ rector ecclie nō pōt trāsigere si p trāsactionē res immobilis ecclesie remanet penes alium sed valebit transactio in vita sua dūtaxat: vt hic. de quo vide q̃plenius dixi. s. eo. c. cōtingit. ¶ Itē no. q̃ pacta inter alios acta non debent obesse alijs. ¶ No. ibi: ex quibuslibet rebus et ibi: ex integro: q̃ decima est integre soluenda de oībus vndecūq̃. ¶ Ultimo collige formā petitiōis cū decime aliquo tēpore nō fuerūt solute. nā de preteritis pōt peti estimatio et in futurum pōt peti vt reus cōdēnet ad solutionē decimarum. Si ergo fructus mihi debiti non extant possum petere estimationem. ¶ Sed q̃ro nunq̃d iste text. intelligatur etiam in decimis psonalibus. vr̄ primo q̃ sic q̃r tex. loquit indistincte. cōtrariū tenet Host. tum q̃r in prin. fit solū mentio de predialibus: tum q̃r in psonalibus currit prescriptio fm opi. host. tum q̃r monachi nō tenent ad personales decimas. ¶ No. hoc vltimum. et idē tz Hos. in. c. nouū genus. j. de deci. Ratio q̃r religiosi acquirūt monasterio: monasteriū aūt nō tenet ad personales decimas. et idē dicit Inno. in oībus alijs q̃ alteri acquirunt. Ex quo infert q̃ si dñs est excēptus etiam a solutiōe decimarum non tenet dñs vel seruus de lucratis per seruum soluere decimā. Quid autē de clericis secularibus. dixi plene in. d. c. nouū genus. ¶ In glo. j. in fi. no. hanc glo. q̃r quotidie allegatur. ex qua collige septem esse sacra[a] ecclesie: quorum q̃nq̃ sunt necessaria: duo voluntaria. et declara vt in glo. et aduerte q̃r glo. sentit q̃ laicus etiā in necessitate non pōt cōferre nisi duo sacra: vt sacrm baptismatis et sacrm penitētie. Chrismare vero et extremā vnctionē cōferre vel corpus xp̄i tradere nō pōt: lz in necessitate. de quo vide qđ dixi in. c. q̃to. de consuetudine. et in. c. pastoralis. in. §. preterea. de offi. deleg. ¶ Item no. ex gl. q̃ sacrm ordinis dicitur sacrm dignitatis. et vltra expositiones glo. credo q̃ dr̄ dignitatis: q̃r pmotus ad ordinem cōsequitur dignitatem: vt. iiij. di. deniq̃. in prin. et alibi dixit tex. q̃ nulla dignitas secularis similis est sacerdotio. xcvj. distin. c. duo sunt. ¶ † In gl. in verbo cōfirmatam. in fi. no. gl. q̃ quantūcūq̃ rector ecclesie transigat nomine ecclesie vel aliū cōtractum faciat si est talis contractus qui nō possit ppetuo valere sine autoritate superioris ille cōtractus censet potius personalis q̃ realis. vnde obligat psonā cōhentis et nō ecclesiam. simile in. c. vnico. de despō. impube. lib. vj. ¶ † In glo. pe. no. bene vltimā q̃ōnem qđ rector obligatus ab obseruantiā cōtractus in vita sua nō pōt cōuenire nisi ecclia esset lesa.[b] tunc enī posset petere restitutionē in itegrum. nec ob. c. qđ q̃s. et. c. quisquis alle. i gl. q̃r loquunt q̃ñ cōtractus non tenuit. nam tunc pōt rector iure cōi cōuenire. Sed contra conclusionē gl. opponitur: nā cū cōpositio ista sit psonalis non vr̄ q̃ ecclia possit ledi: et per cōns nō debet posse peti restitutio. Sol. dicit host. q̃ de facto ecclia poterat ledi: puta q̃r seruitores non haberent vnde viuere et ideo subueniēdum ecclesie. ar. in. c. pe. de cle. nō resi. et in. l. minoribus. ff. de mino. Dicit tm̄ qđ si iste rector haberet ppriū cōpelleret satisfacere cōhēti secū pro interesse. ar. in. c. de multa. in ver. et si vltra. de pben. et in. c. reprehensibilis. §. si aūt. de appel. Item fm eū posset capi id qđ cederet in sustentationē suā et de se cōquerat: q̃r dignū est vt male meriti egestate laborēt. l. bona fides. ff. depo. ¶ † Not. hoc dictū bene. p hoc enī vult Host. q̃ ad satisfaciendum creditoribus alicuius rectoris pōt tolli ex redditibus ecclie id quod cederet ad sustētationē ipsi⁹[c]. et idē sentit in. c. pueniт. de fideius. Sed non credo hoc dictū esse verū nisi saltē ipse rector haberet vñ viueret: q̃r queādmodū miles seculi nō cōpellitur vltra q̃ facere possit: et semper habēda est rō ne egeat vt in. l. miles. ff. de re iudi. ita dicēdū est i milite dei vt no. glo. in. d. l. miles. et vide glo. in. c. studeat. l. di. et qđ plenius dixi in. c. odoardus. de solu. et in. c. ij. de pig. et plenius in repeti. §. q vero. i. c. extirpande. j. de pben. et hoc pcedit cū clericus cōuenitur rōne cōtractus. sed si rōne maleficij tūc nō habetur rō ne egeat: q̃r dignū est vt male meriti etc. d. lege bona fides etc. ¶ Extra glo. q̃ro q̃ñ dz cognosci an pactio sit realis vel psonalis. So. cōclude post doc. q̃ aut agitur de re tēporali. et tunc hoc cōsiderat nō solum ex verbis sed etiam ex mente cōhentium. vtrū. s. quis voluerit se obligare psonaliter an etiā heredes suos. vt in. l. iurisgentiū. §. pactorum. ff. de pac. plenius per bar. in. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de verb. ob. aut agitur de rebus ecclesiasticis et tunc hoc perpendit non solum ex mēte et verbis cōhentium sed ex potestate iuris. nam sine superioris autoritate non potest rector ecclesiam perpetuo obligare: restat ergo vt pactio censeatur hoc casu potius personalis q̃ realis: vt res valeat eo modo quo valere potest.

☞ Simonia committitur non solum in spiritualibus: sed etiam in connexis ipsis spiritualibus.

Preterea. Nō valet transactio sup iure presentādi p quā nouus census imponit ecclie vel antiquus auget. Uel notabili⁹ summa sic. Sicut super iure spūali: ita super annexo non pōt transigi vt recedat a lite interueniēte aliqua temporalitate. Cōis diuisio. scđa ibi: cū igit. ¶ Casus lrālis. Ecce vacat aliqua ecclia: contentio est inter laicos et aliquos religiosos super presentatione rectoris. veniunt ad talē trāsactionem vt laici habeant pñtationē et religiosi percipiāt ab ecclesia maiorē pensionē q̃ recipere consueuerant vel nouam cum nihil antea pcipiebant. q̃rit an talis trāsactio teneat. Respondet papa q̃ talis trāsactio simoniaca videt et ideo de iure non tz nec monachus ex ea vllū dz cōmodū obtinere. Ber. ¶ No. j. q̃ presentatio q̃ñq̃ ponit p iure patronatus. vel potest text. intelligi q̃ de sola presentatione erat cōtētio que est pars iurispatronat⁹ et nō de toto patronatu. iuxta not. in ca. nobis. de iurepa. et p gloss. xvj. q. vij. pie mētis. ¶ † Not. ij. qđ simonia[d] cōmittitur non solū in mere spiritualib⁹: sed etiam in cōnexis ipsis spūalibus: qđ tene menti[e]. Nam ius pñtandi non est mere spūale: sed annexū spūali: vt in. c. q̃to. de iudi. et tamē super hoc iure cōmittit simonia. emens ergo iuspatronatus vel aliter illud acquirens interueniente aliquo tpali cōmittit simoniam. ¶ Tertio not. q̃ nulla est transactio super spirituali vel cōnexo interueniēte aliquo tpali. Sed opp. contra tex. videtur enī q̃ non committat simonia in transactiōe sup spirituali: sed species simonie: vt in. c. super eo. et. c. cōstitut⁹. s. e. hic aūt tex. innuit oppositū. Sol. iste tex. dicit q̃ videtur simonia: verbum aūt videt est fictum non aūt denotat pcisam veritatem: vt in. l. j. §. deiecisse. ff. de vi et vi ar. ¶ Secūdo opp. et videt q̃ alio respectu hec transactio non poterat sustineri: q̃r laici nō poterant cōferre vel augmentare pensionem in ecclia. x. q. i. ca. j. et se. et. c. nouerint. et ca. fi. de re. ecc. non alie. Sol. dicit Inno. q̃ laici nō cōferebāt sz tacebāt et cōsentiebāt: fatet tm̄ q̃ si isti laici pcepissent ab antiquo cēsum in ecclia potuissent illū remittere et conferre religiosis et percipere ipsa

Sebasti. Sapia.

[a] ¶ Septem esse sacramenta. Uide not. in. c. j. de cōiu. seruo. et que ponit Jo. an. in rub. de sacra. nō iter. et cōtra istā glo. q̃ imo extrema vnctio nō sit sacrm. vide gl. in. c. iij. de secun. nup. et do. et an benedictio que fit i nuptijs sit sacrm vide gl. et doct. in c. j. de secun. nup.

[b] ¶ Esset lesa. adde late Fran. aret. consi. cxiiij.

[c] ¶ Ad sustētationem ipsius. adde are. cōsi alle. et qđ voluit ancha. cōsilio. cxv.

Sebasti. Sapia.

[d] ¶ Qđ simonia. q̃ simonia committatur etiam in iurepatronatus est tex. in. c. veniens. j. de testi. vbi do. abb. in. ij. not. et tz fel. ibidem i prin. et in. c. iij. de iudi.

[e] ¶ Tene menti. Adde ro. consil. cclxix.

pronatus.qđ dicit Host.vtrũ ex autoritate superioris ꝛ non pactiõe partiũ:ꝛ bñ loquitur qꝛ aľs cõmitteret simonia vt hic. ſ3 superioris autoritas purgat vitiũ:vt i.c.nisi.de pbẽ.❡ In gl.j.hec gl.videt corrigi p sequentem in qua dicitur qđ etiam superioris autoritate non põt constitui ecclesia censualis:tñ in delegato dic vt hr.š.e.decetero.in ordinario dicendum:vt legi.ꝛ no.in.c.phibemus.ꝛ in.c.significauit de censi.

1 ❡ Confessio põt pro parte acceptari ꝛ pro parte non quãdo habet diuersas partes.
2 Confessio illorum de capitulo preiudicat ecclesie.
3 Dñs semel semper presumitur dñs:nisi probetur contrariũ.
4 Obligatio nulla potest esse inter monachum ꝛ abbatem vel dominum ꝛ seruum.

Zacharias.
a ❡ Sub diuerso constructu. adde Ianf.in.c.qm̃ contra.§.ꝯfessiones.nume.xij.ꝛ ibi in apo.celsi.i ver.de fensionem.j.de pbatio.
b ❡ Probet liberatio.adde qđ voluit old.ꝯs.ccliij.
Sebasti. Sapia.
b ❡ Probet liberatio.vide not.in l.siue possidetis. C.de proba.cũ infinitis q̃ congerit Fel.in.c.scribam. de psumptio.vbi copiose ponit qñ ex preterito tẽpore presumitur in presens.
Sebasti. Sapia.
c ❡ Iura partiũ. Imo qñ iura partis sunt clara ps que scienter petit concordiã peccat mortaliter.ꝛ not. do. Ant.in.c.j.de mutuis petitio. ꝙ declara vt per Feli. in rubri. de treuga ꝛ pace.co. iiij.in fi.vbi plura de hac materia. quãdo iudex possit reducere partes ad concordiã.

PReterea. Super spũali subiectione nõ licet transigi.Cõis diuisio:secunda ibi:respondemus.❡ Casus literalis.Quedam cella voluit eximi a subiectione qua tenebatur matrici ecclie oblato libello ꝛ lit.conte.fratres illius celle per syndicũ suũ ꝯfessi fuerũt in iure se fuisse olim subiectos ecclesie:ꝛ questionẽ de hac subiectiõe motã fuisse ꝛ per transactionẽ sopitã ita quod quẽdam censum redderent annuatim matrici ecclesie ꝛ essent a subiectione illius exempti.prior matricis ecclesie proponebat p ipsa ꝙ de spirituali subiectione transigere non licebat ꝛ ex confessione illorũ fratrum apparet ꝙ olim subiecti erant matrici ecclesie.ergo adhuc ad subiectionem tenent:cum priuilegia exemptionis nõ ostẽdant. iudex dubitauit quid iuris esset.rñdet papa ꝙ ex confessiõe illorũ fratrũ d3 ferri sñia contra eos:cũ illa transactio iniquitatẽ ꝯtineat licet nõ cõstiterit dño pape de illo ꝙ cella determinate reddere tenebat.Ber.❡ † Not.j.ꝙ vbi cõfessio emanat sub diuerso constructu[a] seu diuersis orationibus põt qs aduerse partis cõfessionẽ quatenus facit p se recipe:ꝛ quatenus facit ꝯtra se reijcere.Vel no.aliter ꝛ sic ꝙ põt qs aduerse partis cõfessionẽ recipere pro se ꝛ aliã partẽ ꝯ se impugnare. De hac materia no.plenius in.c.j.de cõfes.li.vj.ꝛ Bar.i.l.aurelius.in.§.itẽ q̃sijt.ff.de li.leg.❡ † No.ij.ꝙ ꝯfessio fratrũ nocet ecclie ẽt vbi agit de iure subiectiõis.ex sola eñ confessione istoꝝ fratrũ ferẽda erat ꝯ ecclesiã sñia.cõcordat.c.dilectus.de cap.mo.ꝛ ca.suborta.de re iu.cũ si.❡ Ulti.no.ꝙ dixi in summario ꝙ sup subiectione spũali nõ põt interuenire trãsactio. intellige interueniente aliquo tpali:secus si daret vel teneret aliud spũale:vt no.glo.š.e.in.c.super eo.ꝛ probat i.c.veniẽs. š.eo.❡ † Itẽ põt colligi ex tex.ꝙ olim dñs seu supior semp presumit dñs vel supior nisi pbet liberatio.[b] nam isti fratres confitebant de petitorio dicentes se olim fuisse subiectos ꝛ tñ sñia fert de presenti ꝯ eos:qꝛ ꝛ hodie psumunt subiecti.asserẽti eñ liberationẽ incũbit onꝰ pbãdi.vj.q. vl.accusator.ꝛ facit ad primũ dictũ.l.siue.C.de proba.❡ † Sed q̃ro nungd super subiectione tpali possit transigi.puta est ꝯtẽtio vtrũ qs sit seruus an liber.Conclude post host.ꝙ aut ẽ dubiũ de subiectione seu seruitute ꝛ põt trãsigi:vt in.l.fi.C.eo.aut est certũ ꝛ nõ v3 trãsactio:vt in.l.interpositas.C.eo.nã inter seruũ ꝛ dñm non cadit obligatio ꝛ sic nõ potuit dñs seruo obligari p trãsactionẽ.d.l.interpositas.ꝛ p illã.l.idẽ dicendũ in transactiõe q̃ fieret iter monachũ ꝛ abbatẽ:non eñ v3 talis transactio:qꝛ abbas non põt obligari monacho.facit qđ no.Io.an.i regula non est obligatoriũ.in mer.Hinc dicit Fed.ꝙ si abbas promisit monacho pmoto ad prioratũ se non reuocaturũ eũ i vita non obstãte illa promissione põt illum reuocare vt no.ipe consi.c.dixi in.c.cum ad monasterium.de sta.regu.quod not.

1 ❡ Transactio in cã mrĩmoniali nõ v3:intellige vt.j.nu.8.
2 Iudex non solum debet causas decidere sm ius:sed etiã eas concordare si potest.
3 Pena statutaria põt per iudicem moderari ex causa.10.
4 Iudex debet semper inclinare se in partem equiorem ꝛ habere equitatem pre oculis.
5 Legatus de latere potest oĩa dispensare que non sunt expsse reseruata pape.
Legatus in prouincia est maior oĩbꝰ ordinarijs citra papã.
6 Equitas est iustitia dulcore misericordie temperata.
7 Iudex an possit cũ bona conscientia reducere partes ad concordiam qñ iura partium sunt clara ipsi iudici.
8 Gradus scđus in linea equali est dispensabilis per solum papam ex maxima causa.
9 Equitas in casu dubio vel pari semper est preferenda rigori.

1 EX parte. ❡ † Super matrimonio trãsigi nõ põt.vel plenius sic.Iudex põt ꝛ d3 se interponere p transactione inter ptes sicẽda preter q̃ in casibꝰ in qbus iura hoc nõ admittunt vt sup mrĩmonio.Diuidit:nã primo hortatur legatum vt cõponat etiam in casibꝰ expressis a iure.in fi.dicit quid de casibus non expressis ibi:in his.❡ Casus literalis. Quidã greci furtiue recipiebant ordines sacros a nõ suis epis:qdam etiã celebrabãt in ecclesijs iterdictis ꝛ nolebãt obedire latinis qdam alij grecis:latini epi celebrabãt cõsecratiões i epatibus aliorũ:ꝛ decimas percipiebant ibidẽ in eorũ preiudiciũ ꝛ grauamen:qdã laici greci pprias vxores dimittebãt autoritate sua illis viuẽtibus ꝛ aľs accipiebãt sup his ꝛ alijs excessibus pluribus predicti excedebãt.Cardinalis legatus inde consuluit do.pa.qualr in his deberet se habere.Rñdetur ꝙ cardinalis sup his ad componẽdũ interponat ptes suas ꝛ poterit aliquid interdũ detrahere seueritatis consideratis statu imperij ꝛ excedẽtiũ multitudine deliberatione habita prout viderit expedire:exceptis casibꝰ q cõpositionẽ vel dispensationem nõ recipiũt vt sacrm cõiugij ꝙ apud latinos ꝛ grecos et apud fideles ꝛ infideles existit:in quo a seueritate canonica recedere nõ l3.In his vero in quibꝰ nõ inuenit expressũ pcedant equitate pẽsata declinãdo in benigniorẽ ptẽ sm ꝙ psonas,cãs,loca ꝛ tpa viderit postulare.B.❡ † Not.j.ꝙ officiũ iudicis cõsistit nõ solũ decidẽdo cãs sm iuris regulas:sed ẽt in cõponẽdo inter ptes:d3 eñ iudex a principio conari q̃tu3 põt vt partes reducat ad ꝯcordiã ꝛ ad bonam cõpositionem. cõcor.xc.distin.per totum.ꝛ in.l.j.§.ꝛ post.ff.de no.ope.nũt. ❡ † No.ij.ꝙ iudex põt ꝛ d3 in penis interponẽdis interdũ detrahere seueritati recedendo a penis i iure statutis si cã legitima subest:vt puta qꝛ multitudo delinquẽtiũ est in cã ꝛ sic sine scãdalo multitudo plecti nõ põt.ꝯcordãtie plurime sunt in gl.Itẽ vbi subest alia cã legitima.ad idẽ.l.qd ergo.§.pena grauior.ff.de his qui not.infa.vbi Bar.dicit ꝙ etiã penã statuti põt iudex moderari ex cã.❡ No.iij.ꝙ in casibus nõ recipientibus dispẽsationẽ nõ d3 iudex laborare ad concordiã qꝛ frustra laboraret.ꝛ q sunt illi casus.j.subijciet.Itẽ no.ꝙ matrimoniũ est verũ non solũ apud fideles:s3 ẽt infideles.cõcor. j.de cõsan.ꝛ aff.c.de infidelibus.ꝛ.c.q̃to.de diuor.❡ † Item no.ꝙ in casibꝰ iure nõ expssis d3 iudex semp iclinare i partẽ humaniorẽ ꝛ habere eqtatẽ pre oculis ꝛ penã imponere habito respectu ad psonas cãs loca ꝛ tpa:q̃ declara vt in glo.fi. ❡ † Ult.no.ꝛ tene menti istũ tex.ꝙ ex gñali officio ꝛ potestate legato de latere cõpetit ptãs dispẽsandi in his q̃ dispensationẽ recipiunt.ꝛ vide ad materiã plene p spe.in tit.de dispẽ. §.ꝯsir.vbi in princi.dicit ꝙ legatus de latere põt dispensare in casibus in qbus dispensant epi archiepi primates ꝛ ptriarche ꝛ qlibet alius iudex ordinarius cu3 ipse sit ordinarius in tota prouincia gerens vices pa.ꝛ maior oĩbus post papã.de of.le.c.ij.li.vj.Item dispensat etiã in casibus in quibus epi:ꝛ alij dispensare nõ pñt.s.in oĩbus q̃ pape nõ sunt reseruata de qbus in.c.qđ trãslationẽ.š.de offi.leg.ꝛ vide qđ ibi dixi.Contra cõsilia vero gñalia dispẽsare nõ põt:ꝛ idẽ t3 ibi Io.an.in addi.ver.legatus.p hoc.c.dilectꝰ.el.j.j.de pbẽ.de legato vo non de latere dicit ibi spe.notabile verbum ꝙ non dispensat nisi in casibꝰ iure expressis vel si in priuilegiũ hoc ꝯcedit specialiter.facit quod le.ꝛ no.in.c.excõicatis.de off.leg.❡ † S3 quero qꝛ tex.hic facit mẽtionẽ de equitate qd est eqtas?Sol. Io.an.diffinit sm beatũ Cyprianũ ꝙ est iustitia dulcore mĩe temperata.ꝛ hanc diffinitionẽ etiã refert spe.in tit.de dispẽ. in.§.j.in versi.equitas.Diffinit etiã ꝛ scđo modo.ꝙ est rõnabilis modus cõtinẽs mĩam ꝛ rigorẽ.Et ex his potes sumere differentiam inter ius ꝛ equitatẽ.nam ius est decisio q̃ fit sm iuris regulas.eqtas vero est q̃dã continentia ꝛ quoddã tẽperamẽtum recedẽs ex cã a cõibus regulis iuris vt no.bar.in.l. j.C.de le.Et scias ꝙ qñq3 rigor iuris ꝛ ipsum ius ponunt p eodẽ:vt in.c.sup lrĩs.ꝛ qđ ibi dixi.de rescri.qñq3 sunt diuersa ꝛ ponitur rigor pro excessu iuris qñ ob aliquã cãm terror in aliquo casu iuris excedit cões regulas:vt in.c.j.ꝛ qđ ibi no.j. de torneamẽtis.ꝛ in.c.lrãs.de resti.spo.ꝛ qđ ibi no.ꝛ vide p equitate seruãda bonum tex.in.c.disciplina.xlv.dist.vbi pulcher tex.ꝙ vna non absoluitur ab alia.ꝛ.l.placuit.C.de iu.et l.qđ si ephesi.ff.de eo qđ certo lo.❡ In glo.j.ibi:si potest,no. glo.qđ iudex non põt cõpellere ptes ad ꝯcordiã sed laborare d3 in q̃tum põt.ꝛ idem no.glo.iuris ciuilis in.l.j.ꝛ post.ff.de no.ope.nunt.Fallit in papa in his in qbus h3 plenitudinem potestatis:vt in.c.cum inter.R.ꝛ qđ ibi no.p Inno.de ele.ꝛ dic in hoc vt latius dixi.š.de treu.ꝛ pa.sup ru.❡ † Sed q̃ro nungd indistincte possit iudex cum bona conscientia partes reducere ad cõpositionẽ.de hoc per spe.in tit.de preparatorijs iudiciorum.in.§.excipitur.vbi cõcludit quod si iura partium[c] sunt ignota hoc potest vt hic.si vero iam sunt clara vt qꝛ ꝯclusum est i cã:ꝛ sic iudici liquet pro q̃ parte debeat ferre sñiam dubitauit Spe.ꝛ reliquit hoc disputationi. Ioan.an. dicit qđ nisi alique circunstantie suadeant:abstinere debet a tali compositione

tali compositione quasi ex quo sibi liquet de cã non dꝫ reducere ad cõpositionem ne videat̃ de iure vnius dare alteri sine causa qd nõ lꝫ:cum iudex debeat reddere vnicuiqꝫ qd suum est vt.s.in proemio:sed ex circũstantijs posset hoc facere ⁊ ceteris parib⁹ magis dꝫ suadere actori vincenti q̃ reo absoluẽdo. Ratio:q2 snĩa ferẽda pro actore est mãdãda executioni ⁊ in executionis actu posset fieri longũ litigium que rõ cessat ex parte rei.tamẽ i eo posset subesse cã vt puta q2 actor est pecuniosus ⁊ paratus appellare q̃tum iura sibi pmittẽt.debet ergo his ⁊ silib⁹ causis consideratis,iudex abstinere vel reducere ad concordiam.facit ad predicta cap.nisi.j.de preben.
8 ℭ† In gl.in ver.cõiugij ibi:circa gradus lege diuina prohibitos ⁊c.⁊ ex hac glo.debes restringere tex.in eo quod dicit q in mr̃imonio non admittit̃ cõpositio.nam dꝫ intelligi qñ p compositionem aliquid fieret ꝯ vinculum mr̃imoniale.secus si pro matrimonio fieret cõpositio vt q2 partes cõtendũt sup ꝯctu matrimonij.nã tunc iudex põt eas inducere ad ꝯhendũ de nouo si nullũ est impedimentũ.⁊ idẽ in similibus qõnibus que dependẽt a facultate partiũ. Et no.glo.in eo q dicit qd gradus diuina lege phibiti sunt indispensabiles.qd põt concedi sine cã:sed si cã maxima subest saltem in scdo gradu in linea etiã equali poterit papa dispẽsare:vt sentit Joã.an.in.c.p venerabilẽ.qui fi.sint le.⁊ vide qd ibi dixi ⁊ tene menti illud dictum.
9 ℭ† In gl.in ver.equitate seruata ibi:q ius semper sit preferendum equitati. No.gl.q ppter eqtatẽ non scriptã non dꝫ iudex discedere a iure scripto:q nõ dꝫ iudex clemẽtior lege velle videri.vt dicit tex.in auth.de iu.in.§.opꝫ. Et an ⁊ qñ sit equitas seruãda cõiter do.hic ⁊ i.l.j.C.de legi.faciunt tria mẽbra:q aut neutrũ est scriptũ nec ius.s.nec eqtas:aut alterũ est scriptũ:aut vtrũqꝫ. Primo casu cũ neutrũ est scriptum debet iudex seruare eqtatem:vt.d.l.placuit.⁊ hic vbi dicitur q vbi ius nõ reperit̃ expressum debet iudex seruare eqtatem. ad hoc adde no.dictum Jnno.in.c.j.de cõsti.qd sequit̃ Bart.in.d.l.j. Dicit em̃ qd in his q̃ relinquunt̃ arbitrio iudicis dꝫ semp seruare eqtatem. Et hoc casu dꝫ intelligi tex.in auth.iusiur.qd prestatur ab his.in.§.equus.vbi dicit̃ quod iudex dꝫ iurare seruare equitatem. Scdo casu cũ alterũ tm̃ est scriptũ illud est seruandum.ar.vj.q.iij.scriptũ.⁊ in.l.prospexit.ff.q et a quib⁹. Tertio casu aut ius est scriptum in genere ⁊ equitas in specie vel ecõtra ⁊ seruãdũ est qd in specie reperit̃ scriptum: q2 spẽs derogat generi:vt in.c.j.de rescri.et in regula generi.de reg.iu.li.vj. Aut ambo sunt scripta specialiter seu gñaliter ⁊ tunc cõiter tenetur q equitas[a] est pferenda:q2 pars fauorabilior preferenda est vt in regula.odia restringi.de re.iu.li.vj.
10 ℭ† In gl.fi.in fi. Et adde qd no.in.c.cum quidã.de iureiur. Extra gl.q̃ro p declaratione lr̃e in qbus iura non admittunt cõpositionem seu dispẽsationẽ.ꝯclude ƀm Jnn.⁊ hos.⁊ Joã.and.q in crĩbus publicis nõ dꝫ fieri ꝯpositio nec dispensatio q2 ea qualitercũqꝫ cõposita iudex punire dꝫ:vt in.c.j.de collu.dete.nisi subsit aliq̃ legitima cã dispẽsandi.de quo dicendum vt in ca.at si clerici.in.§.de adul.j.de iu.⁊ in.l.qd ergo.§.pena grauior.ff.de his q no.infa.idẽ est in alijs ciuilib⁹ ⁊ crĩalibus vbi ex dispensatione seu cõpositione qs ꝯmitteret pctm̃ mortale vel in eo remaneret. Jdẽ est in iure pceptiuo pceptorio: q2 ipsius trãsgressio inducit mortale:vt no.host.j.c.j.de treu.⁊ pace.⁊ p hoc tꝫ hic Jnno.legatũ ẽt de latere nõ posse dispẽsare in gradibus cõsanguinitatis ⁊ affinitatis ẽt humana lege phibitis.de quib⁹ in.c.nõ dꝫ.j.de cõsan.⁊ affi.⁊ tene mẽti hoc dictum.idem in his q̃ deuiant a iure naturali vel diuino.

ℭ De postulando. Rubrica.

1 ☞ Postulare quid sit.
Aduocatus non dicitur ille qui consuluit in camera.
Aduocare prohibitus non censetur prohibitus consulere,
2 Aduocatus non potest esse illiteratus ⁊ non doctor.

ℭ Si vocati ad iudicia non paciscunt̃ neqꝫ trãsigunt solent sibi q̃rere aduocatos ⁊ pcuratores:ideo post duas rubricas precedẽtes auctor subiicit istã ⁊ sequẽtes:⁊ pmittit añ tractatum de iudicijs:q2 hec sunt pparatoria iudiciorũ.
1 ℭ† Quid autẽ sit postulare:habes tex.in.l.j.ff.eo.⁊.iij.q.vij.§.infames.versic.sunt aũt.⁊ p gl.in.c.vlti.in eo.⁊ dic q postulare est desideriũ suũ vl' amici sui in iure apud eũ q iurisdictioni preest exponere vel alteri⁹ desiderio ꝯdicere:⁊ hoc vltimũ ꝯprehendit aduocatum ex parte rei:q2 ꝯdicit desiderio ⁊ petitioni actoris:sed pcedentia verba referunt̃ ad aduocatũ ex pte actoris. Et ex illis verbis diffinitionis dum dr̃ in iure ⁊c.decido questionem nunqd cõsulens in camera dicatur aduocatus:⁊ conclude q nõ:q2 aduocatus est qui in iure pponit vt ptꝫ in diffinitione.prohibitus ergo aduocare non censet̃ prohibit⁹ in camera consulere etiam procuratori partis.[b] qd bene no.⁊ tꝫ bar.in.l.j.§.aduocatos.ff.de va.⁊ extraor.cog.
2 ℭ† Item q̃ro a nunqd illiteratus[c] possit esse aduocat⁹.cõclude q nõ.quinimo opꝫ q sit iureperitus vnde dꝫ saltem studuisse per quinquennium ⁊ iuramento doctorum esse approbatus:vt in.l.nemini.C.de aduoc.diuer.iudi.no.Bart.in.d.l.j.⁊ hoc bene no.q2 multi iniuste se ingerunt huic aduocatiõis officio.

1 ☞ Clerici in sacris ꝯstituti vel aliter bñficiati non possunt aduocare nisi pro eis vel eorum ecclesijs vel pro miserabilib⁹ personis.⁊ intellige vt.j.nu.4.vide.c.fi.
Miserabiles persone sunt ille que actu ⁊ non habitu tantuꝫ ostendunt miserabilitatem.
4 Clerici an possint negotiari.
Aduocare an possit clericus in crimine vbi venit imponẽda pena sanguinis.

1 CLerici. ℭ† Clericus in sacris vel minoribus beneficiatus in seculari foro postulare non debet nisi pro se vel sua ecclesia vel miserabilibus personis.h.d. Adde vel pro personis sibi coniunctis.⁊ pbat̃ hec suppletio.j.c.fi. Diuiditur.nã prima pars ponit phibitionẽ.a qua scdo excipit ibi:nisi. ℭ Casus literalis. Statuit consiliũ laterañ.q clerici in sacris ordinib⁹ constituti ⁊ etiã in minoribus qui stipendijs ecclesiasticis sustentãtur corã secularibus iudicibus pro secularib⁹ negotijs aduocati fieri non presumant nisi propriã cãm vel ecclesie sue prosequãtur aut pro miserabilib⁹ psonis. Ber. ℭ Not.j.ar.a cõtrario sensu q clericus in minorib⁹ si non hꝫ beneficium ecclesiasticũ patrocinari põt etiã in foro seculari.secus autẽ est in cõstitutis in sacris.de quo dic vt.j.latius dicet̃. ℭ No.ibi: propriam cãm vel ecclesie sue:q cã ecclesie nõ dr̃ cã ppria rectoris.hic est qd in cã ecclesie sue põt quis esse iudex.ij.qõ.vij.si quis erga.dico plene in.c.cũ venissent.de iudi.
2 ℭ† No.ij.q constitutus in sacris põt aduocare p miserabilibus psonis etiam in foro seculari.⁊ pondera tex.q2 non sufficit miserabilitas in habitu:sed etiam dꝫ esse in actu. Nã permittit non indistincte pro miserabilibus:sed p illis qui pprias cãs administrare nõ possunt:vt q2 sunt vidue ⁊ pauperes vel si sint diuites ⁊ non reperiũt aduocatos. Jdẽ in orphanis ⁊ pupillis naꝫ ecclesia dꝫ eos defendere.lxxxvij.dist.per totum.⁊ de his miserabilibus vide qd dixi in ca.significantibus.de offi.dele. ℭ In glo.j.in fi.vt habeas pfecte hãc materiã scias qd in clericis pñt assignari quinqꝫ ordines postulantium. Prim⁹ est epõrũ ⁊ superiorũ.de his p host.j.c.fi.⁊ vide tex.in.c.platum.lxxxviij.di. Scds est ordo sacerdotum.de hoc in.c.fi.j.e. Tertius est constitutorũ in sacris non sacerdotum vel existẽtium in minoribus beneficiatorũ.⁊ de his tractat̃ hic. Quartus est ordo minorũ clericorũ nõ beneficiato⁊.⁊ de hoc ẽt hic. Quintus est ordo regulariũ.⁊ de hoc.j.c.proxi.
3 ℭ† Prosequamur ergo tertiũ ⁊ quartũ ⁊ reliquos in locis suis prealleg.in qbus est dicendũ qd ꝯstitutus in sacris[d] nõ sacerdos nõ dꝫ esse aduocatus in foro seculari in negotijs secularib⁹ sed in iudicio ecclesiastico põt:vt est tex.hic a ꝯrio sensu:⁊ tenẽt cõiter doc.⁊ facit tex.in.c.cũ pridẽ.s.de pac. Jdẽ in iudicio seculari põt esse aduocatus p negotijs ecclesiasticis vt pbat iste tex.a cõtrario sensu ibi:in negotijs secularibus.secus ergo in ecclesiasticis ƀm Jnno. Et dr̃ ecclesiasticũ negotiũ aut rõne persone vt q2 psona ecclesiastica sequẽdo forũ rei litigat corã seculari. Jtẽ põt dici ecclesiasticũ rõne delicti:vt q2 p sacrilegio ecclesia voluit cõuenire laicũ corã iudice seculari:qd põt vt in.c.cũ sit generale.de foro ꝯpe. Jtẽ põt dici ecclesiasticũ rõne rei:de qua agitur vt q2 res est eccl'ie ƀm Host.⁊ bene.
4 ℭ† No.q iste clericus põt esse aduocatus in iudicio seculari p psona ecclesiastica ibi litigante vel de delicto seu rebus ecclesiasticis:vbi ergo litigãtes ⁊ negotia secularia sunt:dꝫ existẽs i sacris omnino abstinere nisi in casib⁹ hic exceptis.hec pcedũt si ꝯstitutus in sacris hꝫ beneficia ex qbus poterit sustentari. Si vero non habet lꝫ glo.hic dicat qd non põt aduocare sed dꝫ agere ꝯ epm vt sibi puideat.dicit Hosti.⁊ melius qd si de facto iste cleric⁹ ageret qd sibi lꝫ ex tali aduocatiõe sibi victũ q̃rere.ar.c.clericus victũ.xcj.di.⁊.C.de patrib⁹ q fi.distra.l.ij.de obser.ieiu.cõsilium.§.vlti. Et si dicas quõ põt agere cũ teneat̃ eps sibi prouidere:rñdetur qd forte hoc ab epo obtinere non põt vel propter impotẽtiam vel propter indigẽtiam epi vel aliã cãꝫ vt dixi.satis hoc placet.nã sic clericus ppter indigentiam licite exercet opus rurale vt in.c.j.de cele.mis. Jtẽ licite emit materiã aliquã vt illã redigat in formam.arg.eorum que no.glo.in cap.canonũ.xiiii.qõ.iiij.que gl.dicit qd põt emere corium ⁊ inde facere sotulares.fortius dꝫ sibi licere aduocationis officium exercere:cum magis cõueniat dignitati ⁊ aduo

~ Sebasti. Sapia. ℭ Equitas. Qñ eqtas preferat̃ rigori.vide Are.in l.si seruũ.§.sequit̃ in.iij.no.ff.de vb.obli. Jmol.in.l.si insulã.co.iij.in fi.eo.titu.

~ Sebasti. Sapia. ℭ Procuratori ptis. Cõtrariũ tñ tꝫ Joã.de ana.in rubri.j.de magi.co.iiij. Ange.in.l.j.§.postulare.ff.d postu.vnde abb.hic rephendit feli.in rub.j.de fide instru.col.j.

ℭ Illi̇̄ratus. add Jaco.reb.in.l.ex parte.⁊ i addi:celsi ad ipsum.C.de decu.li.x.et secus in iudice.⁊ de rõne diuersitatis vide per feli.in.c.scisitatus.col.v.v.illr̃atus põt eẽ iudex.s.de rescript. ℭ In sacris.adde fede.ꝯsi.cclxx. Anto.Francis. ℭ Ad h an illr̃atus possit esse aduocat⁹ vel iudex vide q̃ hñr p glos.in.l.j.in.§.j.ff.de postu.⁊ in.l.certi iuris.C.de iudi.⁊ ibi p ex.in aut de iudi.in prin.in gl.in v.hr̃e.⁊ vide p spe.in tit.de iu.§.excipi potest.i v.itẽ q illr̃atus.⁊ in tit.de aduo.in.§.j.in ver.itẽ q non hñt peritiã.et ibi p Jo.an.in addi.⁊ est ꝯclusio qd lꝫ possit esse iudex vt hic pistum:nõ tñ põt esse aduocatus qd tñ intelligo nisi essent tales illr̃ati q habe rent pitiã cãrum ex naturali prudentia vt not.voluit Jo.and.in.c.ad nostrã.de consue.p gl.ij.ibi dicas tñ q illr̃atus non dꝫ pmoueri:vt in ca.illr̃atos.xxxvj.di.⁊ not.in c.fi.de tẽp.or.lib.vj.⁊ in.c.fi.de eta.et qua.si tñ pmoueat̃ recipit characterẽ.vt no.docto.in.c.cũ in cũctis.de elec.⁊ dicebat Jnno.in.c.cũ nostris.de concef.pben.q illr̃atus non põt beneficium retinere:⁊

an possit esse iudex. vel arbiter vide ēt p glo. τ doc. in.l.ij.C.de sentē. ex peri.rec. τ quis dicatur illiterat⁹ τ qualiter accipiat vide q̃ hñr in ca. sedulo.xxviij.di. τ i c.hi qui.j.q. vij. τ vtrobiq; p acchidia. τ dicas q̃ qs dicit literatus vel illiteratus ẜm q̃litatem et conditionē psone τ ẜm offm̃ q̃ sibi iniungit τ incũbit τ qd̃ hz exercere. de q̃ vide p And.sic.in consi.suo. xxxiiij. inci. pclare optim⁹ dixit vbi plene declarat quomodo hoc verbũ intelligat. Adde tñ q̃ voluit Ang. in aut. quõ opor. epi.l.§. hec autez de deo.coll. j.vbi dicit q̃ illiterat⁹ nõ potest esse cleric⁹ nec pmoueri ad ordines. q̃ intellige vt pdictuz est nec põt esse canonicus eccl'ie cathedralis . lz põt esse monach⁹ etiã si ignoret grammaticam.de quo vide.d.Car.in cle. j.§.regula.de statu monachorum.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Qd̃ monachi. casus in qb⁹ monach⁹ possit esse pcurator ponit Inno.in .c.cũ.i. τ a.col.viij. v.item qñ.de re iudi. Archi.in cap.nullus el.ij. ij.qd̃ .vij.vid Fel.in.d.c. cum.i. τ a. col.vj.ver.casus in qbus. vbi ponit an monachus magnus aduocat⁹ possit aduocare data paupertate monasterij. τ refert.d. ant. tenentem q̃ non.

b ¶ Canonicis regularibus . adde qd̃ voluit Oldr. consi.ccxxij.

c ¶ Amico monasterij. Adde Ro. sing.suis.fo.xv.

d ¶ Arbiter τ procurator.adde pe. de ancha. consil. cccciij.

cati dicunt defendere rē publicã sicut miles armate militie: vt in.l.aduocati.C.de aduo.diuer.iu. Si vero est cleric⁹ in minoribus cõstitutus habens bñficia sufficiẽtia: idem dicẽduz in isto sicut in cõstituto in sacris: q̃ isti equiparant: vt in text. Aut non hz stipẽdia saltem sufficientia τ põt in vtroq; foro vt in tex. τ in gl. Hec procedunt in ciuilibus causis: sed in criminalibus vbi venit imponẽda pena sanguinis debet cleric⁹ oĩno abstinere: vt in.c.sniam.ne cle.vel mo. τ no . in.c.j.lj.di. τ hoc indubitanter cũ vult esse ex parte actoris: q̃ nõ posset petere puniri sine metu irregularitatis ex quo agit ad penam sanguinis q̃ pstaret auxiliũ: vt in.c.si qs viduã.l.di. ¶ † Sed dubium est nunqd possit esse aduocatus p parte rei. τ vr̃ primo q̃ sic: q̃ etiã ecclesia defendit reos τ pro eis supplicat ne patiatur penam mortis vel mẽbri abscissionem: vt in.c.nouimus. j.de ver.sig. τ.xxiij.q.v.c.reos. In cõtrariũ facit: q̃ forte propter imperitiã suam posset aduocatus succũbere vel propter astutiam seu malitiã posset reus iniuste absolui τ sic cõdẽnaretur actor ad penam talionis. vnde q̃ lingua est nimis facilis.l.famosi.ff.ad.l.iul.ma. tutius est vt clericus abstineat ēt p parte rei. Dicit tñ q̃ si oĩno reperiret aduocatus inculpabilis non efficeretur irregularis: q̃ pena nõ veniret ex facto suo sed iuris dispositione. τ multũ in hoc instãt Host. τ Joã. and. post eũ. τ tandẽ concludit vt abstineat. Et si nõ vult abstinere protestet sepe corã iudice q̃ nõ intẽdit ad vindictam vel ad penã talionis sz solũ ad defensionem rei. Itẽ obtineat q̃tum põt vt pena cõmutet: puta in carcerẽ vel in exilium vt sic euitetur vltimũ suppliciũ vel mẽbri abscissio. τ vide plene per gl.j.d.c.j.lj.dist. ¶ Quero nunquid in casibus in quibus clericus põt esse aduocatus licite exigat salariũ pro aduocatione. tex.no.xv.q.ij.c.j.vr̃ dicere q̃ nõ: sz spõte oblata põt recipere. facit qd̃ le. τ no.in.c.dilectus.j.de simo. τ in.c.nõ lz.xj. q.iij. Sed Inno.dicit q̃ illi.c.vr̃ derogatũ per cõtrariam consuetudinez. Alij dicunt q̃ loquitur cũ clericus est aduocatus in causis spiritualibus.sec⁹ si in tpalib⁹. τ ita dicit abb.seruasse magistrum suum. Alij dicunt illud.c.loqui in religiosis. de reliquis vero aduocatis certum est q̃ iuste accipiunt τ exigunt salarium: vt in.c.non sane.xiiij.q.v.in.l.j.ff.de va. τ extraor. cog. illud tñ scias ẜm Inno. q̃ si aduocatus vel medic⁹ est salariatus de publico nõ dz aliquid recipere ab aliquo litigante vel cõstituto in egritudine: sed a nõ litigantibus vel sanis licite recipiunt: quia salaria non sunt pro istis constituta sed pro litigantibus vel infirmis. τ not.hoc.dictum. τ probatur vtrunq; in.l.antepe.C.de profe. τ medi.lib.x.

1 ☞ Monachorum appellatione veniunt omnes religiosi regulares: etiam canonici regulares nisi ex aliqua qualitate appareat q̃ itelligatur de monachis tantum.

2 Aduocare possunt monachi cum licentia abbatis τ pro vtilitate monasterij copulatiue.

3 Monachus an possit esse aduocatus in causa que in consequentiam potest esse vtilis monasterio.

Monach⁹ põt aduocare p amico mõasterij cũ licẽtia abbatis.

4 Abbas põt esse arbiter τ procurator sine alicuius mandato.

5 Cõiuncta psona dr̃ illa q̃ est cõiuncta cõiunctione sanguinis.

6 Uẽditio extẽdit ad oẽs alienatiões: nisi sit fcã mẽtio de pcio.

Ex parte. Canonici regulares postulare nõ pñt sicut monachi nisi p vtilitate ecclesie siue mõasterij ex precepto abbatis. Cõis diuisio. scõa ibi: vñ. ¶ Casus literalis. Quidã canonici regulares aduocabãt in causis ecclesiasticis τ forẽsib⁹: τ cũ eis obijcit q̃ aduocati esse non dñt nisi forte p vtilitate monasterij τ abbate etiã imperãte ad suã defensionez: allegabãt q̃.c.illud quo talia prohibentur de monachis tm̃ τ nõ de regularibus loquit. Consultus pa. rñdet q̃ idẽ iudicium de canonicis regularibus τ de monachis est habenduz lz de monachis in canone spãliter sit expssum. Ber. † ¶ No. 1 prĩo q̃ monachi[a] τ regulares canonici nõ pñt aduocationis offm̃ exercere neq; in foro eccl'iastico nec seculari. Et qd̃ dixi de monacho idẽ intelligas de oĩbus religiosis qui largo mõ pñt dici monachi. argu.xvj.q.j.c.j. nã canõ antiquus q habet xj.q.j.monachi. phibens monachis hoc offm̃: habuit respectum ad religionẽ nõ autẽ ad ordinẽ monachoꝝ tm̃: qd̃ clare probat hic in eo q̃ icludit etiã canonicos regulares. Et q̃ ēt ipsi religiosi sunt: lz inseruiant regule laxiori vt dicit tex.in.c. q̃ dei timorẽ. j.de sta.reg. Et ex hoc τ ex text. collige notãter q̃ constitutio fundata sup aliqua q̃litate extendit ad oẽs existentes sub illa qualitate lz habeãt ex aliquo incidẽti noĩa diuersa. nam vt vides monachi τ canonici hñt noĩa diuersa propter aliqua accidentia: tñ in substãtia nõ variãtur: q̃ pariter cõtinent tria substãtialia religionis. iõ canon loquẽs de monachis fundãs se sup religiosis extẽditur ad canonicos regulares: q̃ τ ipsi sunt religiosi. ¶ Et ex hoc τ ex text. no. tertio q̃ iura loquentia de monachis hñt locũ in canonicis regularibus[b] qd̃ tenet Fed. cõsi.xxv. nisi constitutio loqueret de monachis nigris vel apponeret aliam qualitatẽ p quã necessario oporteret restringere ad monachos tm̃: qd̃ ego intelligo in his in qb⁹ monachi τ canonici regulares cõueniũt: vt puta qñ constitutio emanat respectu religionis. τ idem puto de alijs religiosis cuiuscũq; ordinis: vt. s. dixi. q̃ ibi nõ põt assignari diuersitatis rõ inter eos τ monachos veniũt app. monaꝝ. τ hec tenebis menti. facit.xij.qd̃.j.in ca.duo sunt genera.

2 ¶ † Quarto no. casum in quo monachus põt esse aduocat⁹. s. cũ exposcit vtilitas monasterij τ abbate imperãte. ista ergo duo simul requirunt: τ ita loquit canõ antiquus in.d.c.monachi. Ex solo ergo impio abbatis vel ex sola vtilitate monasterij non põt monachus exercere offm̃ aduocationis: sed requiruntur ista duo coniunctim. Et intelligo q̃ illis cõcurrẽtib⁹ poterit esse aduocatus nedũ in foro ecclesiastico: sz etiã seculari. facit tex. s.c.pxi. τ.j.c.fi.

3 ¶ † Sed q̃ro pro declaratiõe pdictoꝝ τ tex. qualiter accipiat hic vtilitas monasterij. certe si cã est monasterij. hoc est indubitatũ ẜm oẽs τ tũc habeat locũ iste tex. Sed dubitat nunqd pter lucrũ applicãdũ monasterio extrinsecus possit monachus peritus esse aduocatus abbate imperãte. τ olim fuit disputata hec qd̃. τ ponebat in terminis in aduocato monacho monasterij multum ere alieno grauati vtrũ posset postulare i vtroq; foro vt de lucro ei⁹ monasteriũ releuaret ab onere debitorũ. Et vide plene hanc qd̃nem p Jo.an. in regula in ar. in merc. τ ibi tandẽ cõcludit non eẽ licitũ. dr̃ tñ q̃ Lapus abbas cõtrariuz seruauit. Et p hoc facit notabiliter dictũ Inno.in.c.cũ.i. τ.a.de re iu. vbi dicit q̃ monachus põt esse pcurator seu aduocat⁹ p amico monasterij[c] abbate imperante: q̃ in cõnĩam tractat de vtilitate monasterij: q̃ p amicos monasterij pmouet vtilitas ipsi⁹ qd̃ est verbũ notabile. primum tñ dictũ vr̃ honestius τ securius. vnde crederẽ qd̃ p amicis monasterij posset religiosus esse aduocatus superiore imperante p illud dictũ Inn. ¶ Ult. hic q̃rit quid intẽdat iste tex. dũ dicit qd̃ religiosi nõ dñt eẽ susceptores vel executores forensis negotij vel eccl'iastici. So. Inno. exponit vbũ suceptores. i. aduocati. τ vbũ executores. i. procuratores in foro seculari τ eccl'iastico nisi i casu hic excepto. Sed host. intelligit magis gñaliter. nã cũ ista sint vocabula gñalia dicit q̃ oĩa officia iudicialia sunt eis iterdicta. τ pro hoc facit.xvj. q.j.c.de pñtiũ. Et ex hoc vr̃ qd̃ nõ dñt eẽ arbitri nec assumere offm̃ iudicãdi. τ vide de hoc in spe. in ti. de arbi.§.sequitur. ver. sed q̃ro diligenter. τ ibi Jo.an. τ in.c.pia.de exce.lib.vj.p Jo.and.

4 † Tango in.c.q̃ntauallis.de iureiurã. vbi etiã pono nũqd possint esse arbitratores. adde gl.no.in.d.c.de pñtium. que dicit de abbate q̃ abbas sine alicui⁹ mãdato põt esse arbiter τ pcurator.[d] τ facit.c.sopite.j. de censi. adde ēt no. dictũ Inno.in.c.vnico de obli.ad ra.in fi. vbi dicit q̃ iura q̃ prohibent clericis seu religiosis offm̃ pcurationis τ si'lia, loquunt qñ indifferenter volũt exercere hec officia: secus si volũt assumere talia officia in vna cã tm̃. Quia hoc phibere fuit de mente canonũ qd̃ est notabile vbũ. τ seqt arc.in.c.puenit.lxxxvj. dist. Sed colle. s.c.pxi. τ in.c.dilecti.de arbi. tz cõtrariuz: q̃ hoc.c. loquitur indistincte. τ forte hoc dr̃ verius lz primum equius. ¶ In glo.ij. ibi: nec audit. no. hãc glos. vsq; ad fi. Ex qua primo no. monachus seu q̃sq; religiosus non põt agere pro suo monasterio tãq̃ cõiuncta psona sine mãdato: τ satis vr̃ pbari ex isto tex. nã si nõ põt eẽ aduocat⁹ p vtilitate monasterij, nisi abbate imperãte fortius nec agere põt noĩe monasterij. ¶ Scdõ põt itelligi hec glo. q̃ religiosus nõ põt agere tanq̃ cõiuncta psona sine mãdato: vt in.c.nõnulli.in fi. τ i.c.ex parte decani.de rescr. τ in iuribus hic alle. in gl. tñ religiosus hoc nõ poterit. qd̃ est nota. dignũ. Pro hoc facit q̃ cognatio eoꝝ est in celis τ solũ in his q̃ cõcernũt vtilitatẽ monasterij: puta respectu successionis dicunt habere cognationẽ in terris vt. s. monasterium succedat loco monachi sibi coniuncti . vt probatur in.l.deo nobis.C.de episco. τ cleri. facit.xvj.qd̃.j.in.c.j.

5 ¶ † Tertio põt notari ex ista glo. dũ dicit qd̃ illa iura loquũtur in factis priuatorũ: qd̃ iura loquentia in coniunctis vt admittant pro coniunctis dñt intelligi in cõiunctis coiunctiõe carnali. τ sic in factis priuatorũ: nõ aũt in coniunctis ciuiliter prout est clericus coniunctus ecclesie vel religiosus monasterio. Cõtrarium tñ in clericis sentit glos. in.c.seq. τ dic vt ibi dicam.

6 ¶ † In gl.fi. ibi: ad alias alienationes extenditur. no. bñ hoc dictũ gl. qd̃ verbũ venditio extẽditur ad oẽs alienationes: et sic prohibitus vẽdere prohibet donare τ pmutare. τ vide ad idem tex.in.l.statu liberi a ceteris.ff.de sta.li.in fin. et per legistas in.l.sancimus.C.de re.alie.nõ alie. pcedit nisi in dispensatione fieret mẽtio seu cõmemoratio precij: q̃ tũc intelligit

stricte

stricte de 3etu venditionis.vt est tex.no.in.l.fi.C.de predi.decu.sine decre.non alie.li.x.quod tene menti. Abbas.

1 Aduocare nõ ẽ ꝓprie alteri nocere nec alterũ offendere.
2 Ingratitudinem committunt aduocatus ⁊ procurator exercendo officium contra illum a quo fuerunt beneficiati.
3 Uasallus an possit aduocare siue procurare contra dñm. Doctor an possit aduocare vel consulere contra ciuitatem a qua est salariatus.
4 Cõiũcta ꝑsona an dicat̃ tã respectu sãguinis q̃ alio respectu. Amicus an admittatur ad agendum pro amico sine mandato:prestita cautione de rato.
5 Aduocare non pñt omnes qui habẽt sacros ordines regl'r. Sacerdotũ appellatione veniũt oẽs habẽtes sacrũ ordinem.
6 Adiuuare potius debemus propinquum quam amicum.
7 Adiuuare an potius teneamur patrem quam patriam.

Cum sacerdotis. Se summat et p'rio ponitur rõ.scdo dictũ cũ inclusa exceptione ibi:nõ nisi.tertio pena ibi:cleric⁹. ¶ Casus lr̃alis. Primo dicit ꝙ sacerdos aduocare nõ dꝫ nisi ꝑ seipso vel nisi necessitas immineat pro ꝯiũctis ꝑsonis aut miserabilib⁹. Scdo dicit qd cleric⁹ q ꝯ eccl'iam suã a q̃ bñficiũ recipit ꝑ extranea persona aduocatus vel ꝓcurator extiterit tãq̃ ingratus bñficio illius 1 eccl'ie poterit spoliari. Ber. ¶ † Not.j.ꝙ offm̃ aduocationis vr̃ nociuum.vt eni frãgere charitatẽ cũ q̃sq; putet aduocatũ alterius partis sibi aduersũ ⁊ nocumẽtũ afferre. Et ex hoc hic infert.d.Ant.ꝙ si qs ꝓmisit aliquẽ nõ offendere sub certa pena ꝙ si ꝯ illũ accepit offm̃ aduocatiõis incidit in penã. Idẽ dicit in pactione pacis qñ aliq promittũt sibi inuicẽ non nocere vel ꝑ extraneis nõ possit q̃sq; eoꝝ impune ꝯ alium ad uocationis offm̃ assumere. Et idẽ dicit si statuto caueat̃ ꝙ sub pena nõ audeat alicui nocere de tali familia. Ego puto illud dictũ nõ esse verũ:q: v̾ba pactiõis pacis ⁊ statuti odiosi dñt proprie ⁊ stricte intelligi vt le.⁊ no.in.c.in nr̃a.de iniur.⁊ in.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.ge.⁊ in.l.quicquid astringende.ff.de ver.ob. Sed aduocat⁹ ꝓprie non nocet:imo defendit ius publicũ ⁊ priuatũ vñ ex hoc dicunt̃ milites ⁊ priuilegiant̃ in iure in multis vt milites:vt in.l.aduocati.C.de aduo.diuer.iu. ⁊ quicqd lucrant̃ est eis peculiũ q̃si castrẽse.vñ priuilegiantur vt nihil ex illo acqrant p̃ri:vt i.l.fi.C.de inof.te.⁊ vide gl.fin. que dicit hoc ꝓcedere ẽt in salario ꝙ aduocati recipiũt a priuatis in.l.fori.C.de aduo.di.iu. Sed ꝑ tãto aduocati dicunt̃ nocere q: aduersa pars arbitrat̃ illũ sibi nocere:vñ nõ vere sꝫ quo ad opinocẽt. Non eñ dñt assumere cãm iniustam:vt in.l.rẽ non nouã.C.de iu.⁊ sic ꝓmouent iustitiã q̃ vnicuiq; reddit qd suũ est:vt.s.in pe.nã ẽt ⁊ iudices dicunt̃ crudeles:q: reputantur illis crudeles ꝯ quos iustitiã exercent tñ in veritate nõ sunt crudeles sꝫ ministri dei ⁊ iustitie:vt dicit tex.xxiij.q.v.in.c.nõ est crudelis. Et in psalmo dr̃. Btũs q facit iustitiaꝫ oĩ tpe. Sꝫ q: sacerdos nõ dꝫ nocere alteri neq; in v̾itate neq; quo ad opi.q: nõ dꝫ seruire vni ⁊ alteri displicere:vt hic ⁊ in c.deniq;.xiij.q.v.ideo prohibet̃ sacerdotibus aduocationis officiũ. ¶ No.tñ ex hoc ⁊ ex tex.ꝙ hoc offm̃ est odiosum saltẽ in opi. ¶ No.ij.quatuor casus in qbus sacerdos põt esse aduocatus.primus pro se.scḋs ꝑ eccl'ia sua.⁊ ex hoc no.ꝙ cã ꝓpria ⁊ cã eccl'ie ponunt̃ pro diuersis.⁊ sic cã eccl'ie nõn dr̃ propria ipsius rectoris qd dixi in ca.ꝑce. Tertius casus ꝑ personis ꝯiunctis:⁊ hoc si necessitas imineat ⁊ nõ al'r:⁊ dr̃ imminere necessitas si cõiunctus ꝑpter impotentiã nõ põt h̃re aduocatum vel forte nõ ita bonum sicut est sacerdos. Et ex hoc et ex precedenti casu collige vnũ satis notabile ꝙ appellatione ꝯiunctoꝝ non venit eccl'ia cũ eccl'ia ⁊ coniuncti ponãt̃ hic vt diuersa.qd facit ꝯ gl.ß.hic.q̃rtus casus ꝑ miserabilibus ꝑsonis.intellige vt dicit tex.s.c.j.qñ sunt ita miserabiles qd pro prias cãs nõ pñt administrare ꝑ se.vt pupilli vidue ⁊ impo
2 tentes ⁊c. ¶ † No.in.§.clericus.ꝙ exercẽs offm̃ aduocatiõis vel procurationis ꝯ aliquẽ a quo habuit beneficium incurrit beneficiũ ingratitudinis.vñ posset donatio reuocari.arg.hic
3 iũcto.c.fi.de do. ¶ † Ex hoc no. indecens esse vt ꝯ amicũ qs assumat aduocationis seu procurationis offm̃. Et ex hoc ẽt põt dici ꝙ vasallus non põt aduocare seu procurare ꝯ dñm alias tanq̃ ingratus posset feudo priuari. Et adduco istum tex.ad q̃nem nunqd aduocatus possit p̃ocinari ꝯ rempu.a qua recipit salariũ.doc.non tangunt hic.sꝫ Bar.ponit in.l.ij. C.de aduo.di.iu.⁊ per illũ tex.decidit ꝙ non.vñ dicit ꝙ doc. salariati a ciuitate non pñt aduocare ꝯ ciuitatem. Sed illud dictũ ego puto non esse verũ ⁊ ꝯrium illius sentiunt docto.⁊ spe.in ti.de aduo.§.j.ver.sed nunqd põt. Dicit eñ istum tex. intelligẽdum in beneficio gratuito:secus aũt si qs habuisset bñficiũ a ciuitate vel ab ecclesia pro seruitijs impẽsis.q: illud beneficium nõ esset gratuitum:⁊ pro hoc ego adduco.l.aquilius regulus.ff.de do.vbi dr̃ ꝙ id quod donat magistro rõne discipline non est mera donatio ⁊ sic non indiget insinuatione:sed est q̃dam remuneratio.vnde nõ põt ꝓprie dici bñficium salariũ ꝙ recipit doctor pro lectura nã recipit pro laboris mercede:⁊ sic non tenet̃ reipu.vltra laborẽ impensum seu promissum. Non ob.tex.in.d.l.ij.q: loquit̃ in decurionibus et in h̃ntibus honorẽ ⁊ bñficiũ proprie sumptũ a ciuitate.⁊ hoc no.⁊ ad predictam cõclusionem facit tex.in.c.illud.xvj.q.vj.
4 ¶ † In glo.ij.ibi:credo intelligẽdos confratres suos eiusdẽ ecclesie. No.glo.singul'r ꝙ appellatione ꝯiunctoꝝ veniunt cõiuncti ꝯiunctione sp̃ũali vt sunt ꝯcanonici eiusdẽ ecclesie qui adinuicẽ dicunt̃ ꝯfratres.⁊ vr̃ glo.velle ꝙ queãdmodum sacerdos põt postulare ꝑ propinq̃s:ita ꝑ canonicis. Itẽ sicut põt qs l'fas impetrare ꝑ ꝓpinquo:vt i.c.nõnulli.de rescrip. ita ⁊ pro ꝯcanonico. Idẽ ẽm Jo.an.vr̃ dicendũ de amico intimo fraterna charitate dilecto. Nam iste põt appellari frater[a] vt est pulcher tex.i.l.nemo dubitat.§.q frater.ff.de here. insti.facit.l.late culpe.in.§.amicos.ff.de ver.sig. Dummodo ẽm eum non pecunie cupiditas sed ipsum charitas dei inducat ad postulandum. Ad hoc ẽt inducit qd h̃r Mat.xij.in fi. si quis fecerit volũtatẽ patris mei q̃ i celis est ipse frater meus soror ⁊ mr̃ est. Et ex hoc põt iferri ẽm.d.ant.qd amic⁹ debeat admitti pro amico ad agendum sine mãdato p̃stita cautione de ratihabitione sicut admittit̃ propinquus pro ꝓpinquo:vt in.l.sed ⁊ he.ff.de procu.⁊ in.d.c.nõnulli in fi. ¶ Aduerte q: isti doc.vident̃ sibi ꝯt̃i i hoc ar.nã.d.Ant.expresse tenuit cõtrariũ in.c.ex ꝑte decani.⁊ in.c.nõnulli.de resc.vbi voluit qd nec amicus nec canonicus admittat̃ ad agẽdũ pro amico vel cõcanonico:q: iura loq̃ntia de ꝯiunctis dñt intelligi de coniũctione sanguinis.[b] Idem sentit Jo.an.post Host.⁊ spe.in d.c.nõnulli.⁊ clarius in.c.fi.de procu.⁊ exp̃sse ꝯrium tꝫ arch. in.c.statutum.§.cũ aũt.de rescri.li.vj.⁊ vide de hoc quod dixi in.d.c.ex parte decani.vbi ꝯclusi ꝙ iura loquẽtia de ꝯiunctis debẽt intelligi stricte in ꝯiunctis ꝯiunctione carnali.nõ autẽ in ꝯiunctis amicitia vel coniunctione sp̃ũali.⁊ ꝙ amicus nõ admittat̃ adduco bo.tex.in.l.tutori.C.de neg ge.⁊ de clerico ecclesie.facit tex.in.c.corã.de offi.deleg. Item iste tex:in eo ꝙ ecclesiã ⁊ cõiunctas ꝑsonas ponit ꝑ diuersis.ad idẽ q̃no.glo. ij.s.c.pxi.lꝫ glo.fi.in.d.c.vl.de procu.cõcordet cum ista. Sꝫ primũ verius.nã lꝫ amicus intimus possit appellari frater:et idem in socio:vt in.l.verũ in prin.ff.ꝑ so.tñ ꝓprie est non coniunctus.nã inter cõiunctos carnal'r est duplex vinculũ.vnum naturale.s.sanguinis ⁊ indissolubile:vt i.l.iura sanguinis.ff. de regu.iur. Est ⁊ aliud vinculũ presumptum.s.dilectionis:vt in.c.postremo.s.de app. In amico v̾o nõ est nisi vnũ vinculũ ciuile ⁊ accidẽtale.⁊ maxime hodiernis tpibus qbus non reperit̃ verus amicus.q: in veris amicis:dꝫ esse idẽ velle ⁊ ideꝫ nolle:vt no.i.d.§.amicos.⁊ per Cice.in li.de amicitia. T̃n qd[c] amicus admittat̃ tenuit Cy.in.l.exigẽdi.C.de procu.⁊ euꝫ refert bar.⁊ simpl'r transit in.l.nõ solũ.in.§.alieno.ff.de ꝓcu.et tene mẽti q: ꝑpter has autoritates forte seruaret̃ hoc ꝯt̃ũ. ¶ In gl.fi.ibi:neutrã iuuet.idẽ i spe.i.ti.de aduoca.§.j.versi. qd si habet bñficiũ. Sed Inno.Hof.et Hos.hic dicũt ꝙ sine pena poterit iuuare primũ[c] ar.in.c.tua.⁊.c.veniẽs.⁊ in.c.itelecto.⁊.c.ea te.de iureiu. Consuluit tñ host.vt hoc casu nõ assumat officiũ aduocati sed potius mediatoris. ¶ Bar.brix. in q̃ne q̃ incipit aduocatus.distinguit ꝙ aut certum est primã ecclesiã fouere iniustã cãm ⁊ iuuabit scḋam:q: dꝫ agnoscere bonam fidẽ sicut tutor.l.quoties.§.sicut.ff.d admi.tu. Sꝫ si est dubium iuuet primam ⁊ det aduocatũ scḋe. Mihi placet opi.Inno.⁊ sequaciũ.facit ꝙ ipse no.in.c.cum iam dudum de
5 prebẽ.fateor tñ ꝙ primã nõ dꝫ iuuare ꝯ cõsciam. ¶ † Extra gl.hic q̃ro nunqd dispõ istius tex.habeat locum solum in sacerdotibus an etiã in alijs clericis. Hos.dicit ꝙ appellatione sacerdotum hic veniunt oẽs habentes sacrũ ordinẽ.simile in c.ij.de coha.cle.⁊ mu. Itẽ habentes minores nõ habent ordinẽ cũ bñficio.s.c.j. Itẽ forti⁹ de ẽpo q nõ dꝫ esse aduocat⁹ in foro seculari.v.q.iij.c.fi.etiam in cã propria q: nõ est decẽs vt ẽps exhibeat reuerentiã iudici quã exhibere debent̃ aduocati.nam ad uocatus dꝫ pro ponere stando ⁊ nõ sedẽdo.l.quisqs.C.de postu. Sed si ẽps hꝫ cãm corã iudice ecclesiastico est in optione sua vtrũ per se vel per aliũ velit cãm promouere.ar.bo.in.c.si. de iur.calum. Et ex his sentit Host.ꝙ inter sacerdotes ⁊ clericos inferiores nõ sit dr̃ia. Sentit etiã ꝙ sacerdos nõ possit postulare corã iudice seculari nisi in casib⁹ hic expressis.nec etiam coram iudice ecclesiastico cũ perceptione salarij.iuxta no.s.c.pxi.⁊ sic sentit ꝙ sine salario potest idifferenter postulare corã iudice ecclesiastico. Jo.an.⁊ cõiter moderniores sequentes tenent oppositum hic.nam ẽm hanc opi. Host nihil

---

+Sebasti. Sapia.

[a] ¶ Frater. Uide pulch:e q̃ notat̃ p.do.Sozi.in repeti.l.cum auus. col.iij.ff.de ꝯdi.et demon.vbi plura de amicitie effectu post And.siculum in repet.l. cuꝫ acutissimi.C. de fideicom.

[b] ¶ Coiunctione sanguinis. adde late ro.sing.suis fo.x.

[c] ¶ Primũ. adde ro.cõsi.xlvij.⁊ vide quod in simili decidit.

adderet istud.c.ad primum. Et ideo dicit ipe qḋ sacerdos in-differenter ratione ordinis prohibet postulare nisi in casib⁹ hic expressis. Sed in clericis inferioribus tene quod dictum fuit in.c.j.§.e.ꝛ hoc mihi placet:qꝛ tex.hic indistincte ꝓhibet sacerdotem postulare:ꝛ idē dicendum est in episcopo vt dixi lxxxviij.di.perlatū.ꝛ.c.eps. Unde sicut sol⁹ ordo presbyteratus prohibet a scientijs vetitis:[a] vt in.c.non magno.ꝛ.c.sup specula.ne cle.vł mo.ita ab officio postulationis ne sacerdos videatur alijs nociuus:vt in prin.lre. ¶ † Ultimo hic q̄ritur nunqd clericus possit impune esse aduocatus contra ecclesiā a qua hꝫ beneficium pro personis sibi cōiunctis.tex.a cōtrario sensu videř hic ꝙ sic:qꝛ imponit penā qñ patrocinař pro extraneis. Uin.tenet hic ꝯtriuꝫ ꝛ ad tex.istū supplet maxime: sed Egi.tenet primum ꝛ sentit hosti.dicens ꝙ pro stricte coniunctis ꝛ miserabilibus personis pōt aduocare contra ecclesiam a qua habet beneficiū.facit qḋ no.§.c.j.ꝛ.c.petitio.de iureiu. Et no.bene hic hoc dictū ex quo habes ꝙ magis qs tenetur iuuare propinquū q̄ eū a quo habuit bñficiū ꝛ sic propinquitas preferř hic amicitie:qḋ no. Ex hoc posset etiam inferri ꝙ vasallus non teneř iuuare dñm contra propinquuꝫ.ꝛ ad hoc vide qḋ no.in Spe.de aduo.§.i.ver.sed nunquid clericus.ꝛ satis facit iste tex.a ꝯtrio sensu.ꝛ dictum.c.petitio. † Nunquid possit qs aduocare contra patriam ꝛ genitorem[b] ꝛ nunquid teneař qs potius patrocinari ꝓ patria q̄ pro genitore vel eꝯ vide in spe.in ti.de aduo.§.j.ver.sed qd si pater hostis.ꝛ sequēti.ꝛ in effectu ꝯcludit ꝙ pōt esse aduocatus contra patriam. Pro hoc facit.l.pe.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ.l.ij.C.de aduo.di.iu.vbi certe ꝑsone prohibenř:ergo alijs ꝑmittitur. Item concludiř ꝙ potius teneř iuuare patrem q̄ patriā.ar.in.l.vt vim.ff.de iusti.ꝛ iu.vbi prius nominanř parentes q̄ patria.hoc dicit esse verū qñ př pretendit iustā cām ałs si esset rebellis patrie debet filius insurgere ꝯ patrem.vnde si pater est bannit⁹ ita vt possit īpune occidi potest fili⁹ eum impune occidere: vt in.l.minime.ꝛ ibi Bar.ff.de reli.ꝛ sump.fu. Abb.

¶ De procuratoribus. Rubrica.

¶ Cōtinuata fuit hec rub.§.in ꝑcedenti.ꝛ dic vt ibi. Quero quis dicař procurator.dic ꝙ ille q mandato dñi aliena negotia ministrat:vt in.l.j.ff.e. Qui eñ administrat sine mandato non dř procurator:sed negotioꝝ gestor:vt habeř ꝑ totū ti.de neg.gest.ff.ꝛ.C. Et differentiā inter procuratorē ꝛ syndicum seu canomū ꝛ actorem.vide per gl.in ca.si quis erga.ij.q.vij.ꝛ quos no.in.c.petitio.j.eo. Nico.abbas.

¶ Procurator sine mandato legitimo non auditur.3.

2 Gesta per falsum procuratorem non tenent in preiudiciū domini:sed in preiudicium ipsius sic.

3 Procurator qui negatur procurator non auditur etiā ꝓmittens de rato.6.

4 Testes in cā vniuersitatis an possint esse illi de vniuersitate.

5 Procuratorium siue mandatum an possit probari tam per testes quam per instrumentum.

7 Spāle mādatum vbi reqriř admittiř qs cū cautione de rato.

8 Coniuncta persona an dicatur clericus respectu sue ecclesie.

9 Conuersi alicuius religionis an habeant vocem in capitulo.

Alia quidem. ¶ † Non audiř qs tāq̄ alterius procurator nisi habeat mādatū legitime factū.primo premittit motiuū.scḋo submittit mandatū ibi:qꝛ ergo. ¶ Casus lřalis. Eps salon.habebat quādā cām cū quodā aduersario suo in curia pape.pro cā illa quidam accesserūt ad papā non habentes mādatum ab epo:ꝛ cū aduersario epi iudiciū sunt ingressi sniam ꝯtriā reportātes.hoc inteligens scripsit qbusdam de curia ꝙ illos ad cām illam non miserat:ꝛ ideo q̄ cum ipsis in preiudiciū epi facta erāt subsistere nō debebāt ꝛ idem eps dicit hoc cuidā. T.noīe q hoc pape dixit qḋ ab illo audiuerat ꝙ illos nō miserat.demū pro cā sua misit quosdā nuntios ad.d.pa.q cū nō haberēt mandatū nō fuerunt auditi.vñ papa scribit huic epo dicēs ꝙ pñtib⁹ nuntijs credere noluit sine mādato ne idē diceret de istis ꝙ ipse dixerat de priorib⁹. vnde si vult cām suā tractari mittat ꝑsonā instructā cū mandato legałr facto cū subscriptionibus presbyteroꝝ et diaconoꝝ suoꝝ roborato vt quicquid cū eo factū fuerit iure subsistat. Ber. ¶ † No.j.ꝙ gesta cū falso procuratore nō tenent in preiudicium dñi.dic tñ ꝙ valent in ꝑiudiciū falsi procuratoris vt in.l.plauti⁹.ff.e.facit.l.iij.§.falsus.ff.rē ra.ha. ¶ † No.ij.ꝙ asserenti[c] se esse procuratorē alterius ꝛ fidē legitimā de mandato nō facienti nō est credēdum.ꝛ optime iudicio meo facit iste tex.ꝯ gl.in.l.j.C.eo.ꝛ sequaces qui dixerūt ꝙ per negationē aduersarij res efficitur dubia ita vt debeat admitti asserens se procuratorē cū cautione de rato. Sed Bart.ꝯ.d.l.j.ꝛ in.l.non solū.in.§.qui alieno.ff.eo.ꝛ vř probari hic:nam papa nullo modo voluit hic istū admittere.negatio ergo facit rem dubiā in fauorē negātis non in eius preiudicium ꝛ in fauorē asserentis se esse procuratorē.ałs sequereř absurdū ꝙ quilibet admittereř cum cautiōe:qꝛ non haberet nisi diceret se esse procuratorē. Si eñ aduersarius suus hoc fateř hꝫ intētum:si negat res efficiř dubia ꝭm illā opi.ꝛ sic admitteretur cū cautione cuius ꝯtrium hic innuiř ꝛ tene ad hoc text.hunc menti:qꝛ non solet allegari:ꝛ vide quod latius dixi in.c.corā.de offi.dele. ¶ † No.iij.ꝙ in syndicatu vniuersitatis reqruntur testes extrinseci ab illis de vniuersitate.nec dñt illi de vniuersitate describi in instřo vt testes:qꝛ cum ipsi autorizant in instrumento non dñt esse ꝑtes ꝛ testes[d]. Et idē dicendū in alijs gestis per vniuersitatē eadē rōne qḋ tene menti.faceret tñ ꝙ si in futurum orireř ꝯtētio de gestis in vniuersitate ꝙ singuli pñt testificari si non ꝑtendunt cōmodū.ad qḋ allego bo.tex.in.c.veniens.ij.in fi.de test.ꝛ.c.tertio loco.de prob.sed ꝙ īscribantur in instřo vt testes nō est decēs ne in eodē momēto videantur autores ꝛ testes. ¶ Itē not.ꝙ canonici ꝛ testes dñt se subscribere in instřo syndicatus.ꝛ hoc obseruabař olim:sꝫ hodie satis est ꝙ inscribanř ꝑ notariū.iuxta no.in.c.j.de his que fi.a prela.vel forte pa.ad maiorē cautelam:qꝛ prima vice fuerat deceptus ꝑ falsum procuratorē voluit hanc solēnitatē hic adhiberi. ¶ † In glo.j.no.istā gl.singulř.nā quotidie allegatur.ꝛ silis glo.hř in.l.non solum.§.qui alieno.ff.e.ꝑ Spec.in ti.de satisda.in.§.iij.j.col. Et specialiter primo collige ex hac glos.ꝛ tene semꝑ menti ꝙ procuratoriū nō solū pōt ꝓbari per instřm:sed etiā ꝑ testes.[e] ꝛ lꝫ doc.hic simpłr trāseant tñ in hoc sunt multe varietates ꝑ legistas.ꝛ multoꝝ antiquoꝝ sniam retulit Jo.an.in addi.Spe.eo.ti.§.iij.post prīci. Et ordinatius ꝛ plenius dicendo scias qḋ qdā vt Pe.tenuerūt procuratoriū nō posse probari ꝑ testes vt refert Cyn.in.l.j.C.eo.motus principałr duabus rōnibus. Prima qꝛ testes non faciunt fidē in preiudiciū dñi absentis cū nō fuerit ad hoc citatus:vt in.c.ij.de test.ꝛ.l.si qñ.C.e.ꝛ sic attestationes non prodessent reo ꝯ dñm sed instřm facit fidē ꝯ quēcunq꜃.l.cū precibus.de prob.ꝛ in.c.cū ioānes.de fi.instru. Et iō ꝓcuratoriū dꝫ probari ꝑ instřm ꝛ nō ꝑ testes:vt reo sit cautū ꝯ dñm absentem. Scḋa rō.si eñ admittereř ꝓbatio ꝑ testes deterioraretur cōditio rei qꝛ si postea dñs veniens volens iterū agere negādo se dedisse mandatū illi ꝓcuratori hꝫ re⁹ necessitatē iterū producendi illos testes:nō aūt sic in instřo. ¶ Bar.in.d.l.j.et in.d.§.qui alieno.sequiř opi.glos.nře.quā ēt sensit spe.in toco prealle.ꝛ ad rōnes Pet.rñdet qḋ quēadmodum in dubio iurisdictionis iudex cognoscit an sua sit iurisdictio ꝛ vꝫ snia ēt iiusta ex q̄ nō appellař:vt not.in.c.sup literis.§.de rescri.vbi plene dixi.ita dicit dicendū cuꝫ dubitař de ꝓcuratorio vt testes producti ꝑ procuratorē faciant fidē ꝯ dñm absentē:ꝛ si in veritate non erat ꝓcurator ꝛ fuit ꝓnūtiatū ꝑ eo:ꝛ tūc solū superit dño absenti remediū agēdi de falso cōtra testes ꝛ cōtra ꝓcuratorē sicut si vigore instři falsus ꝓcurator fuisset pronūtiatus ver⁹. Duo ergo in effectu ex ꝑdictis sensit bar.primo qḋ ꝓcuratoriū pōt ꝓbari ꝑ testes.scḋo qḋ in re dubia ꝓbatio facta ꝑ eū q asserit se ꝓcuratorē ꝑiudicat dño absenti quo ad reū. Hoc vltimū dictū mihi nō plꝫ nec Bart.vrgenter illud ꝓbat.nā siłe suū est valde a remotis.ꝛ cōtrarium aperte sentit Host.in eo qḋ q̄rit vtrū snia interlocutoria super legitimatiōe mādati preiudicet dño.ꝛ cōcludit qḋ aut dñs sciuit interlocutoriā latā ꝛ nō ꝯdixit nec appellauit ꝛ facit sibi preiudicium secus si ignorauit.ar.opti.in.c.cuꝫ sup.de of.de lega.ꝛ in.c.ex insinuatione.j.eo.nā si ꝓcurator se ingessit sine mādato nō dꝫ hoc nocere dño absenti ꝛ ignorāti:sed ipse procurator teneř ad interesse ipsi reo:vt in.l.plauti⁹.ff.e.ti.ꝛ idē dicendū cū falsum probař procuratorium ꝑ instřm. Secunda opi.principalis fuit Jac.but.distinguētis vtrū testes sint parati in iudicio:ꝛ tunc ꝑ eos poterat probari procuratoriū:qꝛ non est timor qḋ hoc fiat cā dilatandi iudiciū. Aut testes nō sunt parati sed petiř dilatio:ꝛ tunc secus.facit in ar.c.lřas.de rest.spol. Tertia fuit opi.cuiusdā Guil.anglici dicētis ꝙ aut ꝓcuratoriū fuit factū in ciuitate aut in rure.primo casu non admittitur probatio per testes:cum de facili potuerit haberi tabellio:sed scḋo casu sic maxime cū allegař impotentia propter celeritatē.ad hoc qḋ dř in simili in.l.fi.C.de test. Jo.and.in addi.predicta dicit qḋ ꝯsuetudo iudicioꝝ nō admittit ꝓbationes per testes ꝛ plꝫ sibi hec consuetudo saltem ex parte actoris:in fin.tñ distinguit qḋ aut offertur ista probatio ad lites futuras ꝛ nō dꝫ admitti:qꝛ difficile est ꝓcuratoriū probare per testes propter multas clausulas q̄ solent apponi in procuratorio

Sebasti. Sapia.

a ¶ A sciētijs vetitis.vide Gemi.in c.cū ex eo.sup gl.in ver.literarum.de electio.vbi refert Jo.mo.tenē tē idē ꝙ abb.hic vide tñ abb.in.c.ij.de coha.cleri.ꝛ mulie.vbi videř ꝯtrariari his que dicit hic.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Et genitorem.vide moder.in.l.vt vim.ff.de inst.ꝛ iur.ꝛ ibi płchre per Albe.de ro.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Qḋ asserenti.Uide text.cū ibi traditis per mod.in le.ciuitas.ff.si cer.peta.et quot modis dicař falsus ꝓcurator no.Feli.in.c.ex parte decani.colum.iiij versi.in gl.in verbo procurator.de rescrip.

d ¶ Partes et testes.adde quādo illi de vniuersitate admittantur:Ro.cōsi.vij.

Anto.Francis.

¶ Circa hoc an illi de vniuersitate possint testificari ꝑ vniuersitate.dicas ꝙ aut negotiū tāgit ipsaꝫ vniuersitatē ꝛ nō singulares de vniuersitate et tunc singuli de vniuersitate pñt testificari dūmō qui testificař nō sit syndicus vł actor cōstitut⁹ ab vniuersitate.l.j.in.§.j.et in.l.itē eorum.in §.j.ꝛ.ij.ff quod cuiusq꜃ vniuers.no.ꝛ quibus agere liceat noīe vniuersitatis vide plene per spe.in ti.de instru.edi.§.nūc vero aliqua.versi.sꝫ nōne qlibet.ꝛ habetur in.c.vnico.de synd.ꝛ de materia plene hř in c.insup.de testi.ꝛ in.c.cū nūtius.e.titu.ꝛ in.c.tuis.ꝛ hř.xiiij.qō.ij.in.c.super prudentiā.

e ¶ Per testes.ad de Ange.consil.cccxvj.

procuratorio.nam multa sunt q̄ melius probant per instrumenta q̄ per testes:vt no.in ca.tertio loco.de proba.ꝛ in.c.j. de censi.li.vj.vbi gl.enumerat multos casus requirentes scripturā.ant offertur pbatio quo ad lites preteritas:vt q: vult quis probare tītē fuisse pcuratorē p reum seu tertiū.ℭ Aduerte q: hec dicta Jo.an.non vrgent.Et pmo:nā eadem rō est quo ad difficultatē probandi qñ agitur de lite preterita sicut de lite futura.itē ꝯtra hāc opi.Jo.and.vr̄ pmo text.in.c. cum olim de priui.vbi tenor priuilegij amissi pōt probari per testes.item facit text.in.l.ne satisdatio.ff.rē ra.ha.vbi d: qđ pcuratoriū probaṫ eoipso q̄ dn̄s in libello dixit se fecisse talem procuratorē.standū est ergo dictis testiū.nā ad substantiā procuratorij sufficit q̄ dn̄s dicat facio te pcuratorē meum vt.in.c.petitio.§.e.Quinta fuit opi.bal.in.l.j.C.e.vbi dicit qđ si re⁹ nō vult admittere pbationes p testes dz admitti procurator cū satisdactione:q: ex oblatione probationis pōt pbabiliter dubitari an ille sit pcurator:ꝛ hoc est bonum remedium indeficiens.Tū ego crederē q̄ indistincte procedat gl. nostra vt debeat admitti volendo probare p testes vt releuetur ab onere satisdandi.moueor primo p iuris vtriusq̄ regulam qua cauetur q̄ parē vim hz instr̄m ꝛ testes vt in.d.c.cū Joānes.ꝛ in.l.in exercendis.C.de fi.instr.sed hec regula non reperitur lesa quo ad probandū procuratorium.ergo p argumēta ꝛ opi.magistroꝝ nō debemus recedere a iuris regula. Item ꝛ scđo pcurator pōt cōstitui p nuntiū:vt.l.j.ff.de pcu. cū ergo scriptura non sit de substantia procuratorij ergo nec de substantia probatiōis.tertio facit.c.ex insinuatione.§.eo. vbi reuocatio pcuratoris pōt pbari p testes.ergo ꝛ cōstitō vt ꝯtrarioꝝ eadē sit disciplina.de iureiu.intellecto.ꝛ in.l.j.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.In hac etiā sn̄ia est diuina regula qua cauet q̄ in ore duoꝝ vel trium dz stare oē verbū.vt i euāgelio.ꝛ trāsumptiue in.c.lz vniuersis.de testi.Item papa pōt conuinci p duos testes.vt no.ij.q.iiij.c.psul.fortius procuratoriū dz posse probari p testes.Nec ob.rō Pe.preal.nā eadē rō est in instr̄o.nā instr̄m productū p procuratorem nō facit fidē contra dn̄m absentē:q: productio instrumēti est de actis vt in.c.qm̄ ꝯtra.de proba.no.Inn.in.c.cum iure.in fi.de offi. dele.ꝛ nihilomin⁹ procurator probat se pcuratorē p instr̄m ergo eodē modo per testes.Nec ob.si dicaṫ q̄ non fuit citat⁹ dn̄s in receptione testium:q: isti testes nō producunṫ principaliter cōtra dn̄m:sed ad legitimandā personā procuratoris presentis vñ preiudicat ipsi procuratori:nā si in veritate non est pcurator reo tenebiṫ ad interesse:vt.s.dixi.ꝛ vt reo sit melius cautum si ex aliquo dubitaṫ:puta q: procurator nō esset soluendo posset exigi cautio.ar.in.l.vulgo.ff.de admi.tuto.ꝛ

6 in.l.qđ si de spāli.ff.de mino.ꝛ pdicta bñ notabis.ℭ † Scđo

a principaliter no.ex glo.q̄ cum dubitaṫ[a] an aliquis sit procu-

b rator.admittiṫ cum cautione de ratihabitione[b].hoc procedit etiā si dubitaṫ an habuerit spāle mādatū vt notabilr̄ probaṫ

7 in.d.l.quod si de speciali.ℭ † Sed cōtentio est inter legistas vtrum asserens se procuratorē ad recipiendā solutionem debeat admitti cū cautione si dubitaṫ de mādato.Ex.ꝛ alij quidam tenuerunt q̄ non ppter grauitatē preiudicij:vt not.i.d. §.q alieno.ꝛ in.d.l.j.facit.l.vō pcuratori.ff.de sol.sed Bar.tz contrariū in.l.si fine.§.j.ff.rē ra.ha.ꝛ hoc mihi plus plz q: et i requirentibus spāle mandatum admittiṫ quis cū cautione:si

8 dubitaṫ:vt.s.dixi.ꝛ facit.l.si.ff.e.rem ra.ha.ℭ†Tertio no. ex gl.qđ clerici numerantur inter cōiunctas personas.i.sicut cōiunctus agit pro cōiuncto sine mandato cum cautione.ita ꝛ cleric⁹ pro eccl̄ia sua.alle.c.nō liceat.xij.q.ij.Sed illud.c.non probat.sed loquitur cuꝫ agitur de reuocatione rei male alienate:quo casu in fauorem ecclesie admittiṫ quilibet:vt in.c.si quis presbyteroꝝ.de re.ec.non alie.de hoc articulo dic vt plenius dixi in.c.fi.§.ti.proxi.ꝛ in.c.nonnulli.de rescri.ℭVltimo scias q̄ hec glo.procedit in procuratore actoris.In procuratore vero rei dic vt no.in.c.mādato.§.eo.ℭIn gl.i Vbo legaliter.ibi:litera sequens exponit hoc verbū.vult ergo glo. quod mandatum procuratorium tunc est legalr̄ factum cum in eo apponuntur ea q̄ hic subijciūṫ in tex.huic dicto resistit Host.dicens q̄ ad substantiā procuratorij non requirunṫ ea que hic dicunt:sꝫ sufficit q̄ apponanṫ ea que habenṫ.§.e.man dato.iu princ.glos.j.Vel f̄m eum istud mādatum de quo hic debebat esse legalr̄ factū.i.ad instar decreti qđ interponitur f̄m leges in alienatione rei ecclesie vt interueniat consensus capituli subscriptionibus roboratus:ꝛ pa.hoc fecit hic ne deciperetur scđo in hoc negotio.quasi sentiat Host.q̄ regulariter non est necessaria subscriptio testiū ꝛ canonicorum in cōstōne syndici.Tu dic melius vt dicaꝫ.j.in ca.vnico.de syndi. Et in fi.gl.hec glos.vr̄ superflua f̄m Host.per ea q̄ no.in cap.

edoceri.de rescr.Et dic plene de hac materia vt ibi dixi:tene tñ menti gl.qđ presupposito q̄ prelatus nō possit agere sine cōsensu capituli tñ si vult cauere de ratihabitione debet ad-

9 mitti.ℭ†Extra glo.q̄ritur nunqd conuersi ecclesie debeant consentire in ꝯstōne syndici vel in alijs negotijs ecclesie.Egi. tenuit hic q̄ nō.ꝛ pro eo facit iste tex.in eo q̄ facit solum mētionem de presbyteris ꝛ diaconibus.ꝛ de hoc vide p Spe.in ti.de syndi.ver.qđ de conuer.ꝛ p Fed.cōsi.ccviij.vide tex.iuncta gl.in.c.ex eo.§.j.de ele.li.vj.p Inn.in.c.ij.de insti.ꝛ in hoc multū attēdēda est ꝯsuetudo ecclesie.Sed de iure puto dicēdum q̄ in spiritualibus puta in electione prelati non debent vocari ꝯuersi laici ad eligēdum cū clericis.tex.est no.in.d.ca. ex eo.valet tñ ꝯsuetudo in ꝯtrarium vt ibi est gloss.not.sed in tpalibus idem puto.Ad hoc adduco.c.ꝛ si xp̄s de iureiu.iuncta suprascriptione cum si.c.vbi probaṫ q̄ appellatione capl̄i non cōprehenduntur ꝯuersi:ꝛ sentit Fed.§.non tñ allegat illuꝫ tex.qui optime facit.sed in locis vbi oēs ꝯuersi sint laici.Exēplum in istis iesuatis presupposito q̄ sint approbati tūc oēs habent vocem in electione prelati ꝛ in alijs negotijs.ad hoc c.cum olim de arbi.ꝛ sic intellige Inno.in.d.c.ij.

1 ☞ Infirmitas tam sua quam suoꝝ an sit legitima causa non comparendi in iudicio.

2 Condemnatio expensarum fienda contra cōtumacem nō requirit nouam citationem.

3 Absens tenetur in leuibus causis constituere procuratorem.

4 Citatus impeditus tenetur mittere ad iudicem ad faciēdam fidem de impedimento.

Sententia lata contra citatū impeditū est nulla si iudici constabat de impedimento:alias secus.10.

5 Infirmitas quomodo probetur.

6 Appellatio ꝛ querela idē sunt largo mō:sed stricto mō secus.

7 Absens citatus an teneatur mittere procuratorem: siue sit actor siue reus.

8 Contumax condemnatur in expensis non expedita secunda ꝛ tertia citatione.

9 Causa grauis qñ dicatur:ꝛ quo respectu.

11 Citatio an requiratur in sn̄ia interlocutoria reuocanda.

Querelam. Reuocatur sn̄ia qua cōdēnatus fuit in expensis ex iusta causa absens legitime excusat⁹ q: in ardua cā pcuratorem cōstituere noluit.ita cōiter summaṫ.Vel pōt summari ad intellectū melius sic.Non valet sn̄ia etiā ex-

c pensarū cōdemnatoria lata cōtra absentē ex probabili causa legitime per nuntiū excusatū.prima pars decise ponit partis querelam.scđa dat iudicem ibi:mādamus.ℭCasus literalis. Inter epm̄ salerimeñ.ꝛ A.clericū sup quadā ecclesia questio vertebatur:cā cōmissa fuit epō vigoreñ.eps citauit illū clericum:ipse infirmitate impedit⁹ ad terminū venire non potuit qđ pbare voluit corā ipso epō per quendā pbr̄m ꝛ diaconum quos ad hoc destinauerat.eps hoc nō obstāte cōdēnauit eum in restōne expēsarū quas nuntius ipse fecerat ad terminum illius:sup hoc cōquestus fuit clericus ille dn̄o pape.vñ mandat qbusdā q̄tenus si ꝯstiterit q̄ vigoreñ.eps p̄fatū Alanum non ꝯdemnauerit in restōne expēsarū p alia rōnabili cā nisi pro eo q̄ termino ꝯstituto infirmitate detentus ad eius presentiā nō accessit.ꝛ ipse ad probādam infirmitatē suā nūtios

d suos miserit:eundē ab eadē sn̄ia absoluant:q: nemo pōt con pelli nisi velit in grauibus causis cōstituere pcuratorē. Ber.

1 ℭ†No.j.q̄ infirmitas est iusta cā non cōparendi ad citatio-

c nem iudicis:ꝛ intelligo de infirmitate impediente accessuꝫ.[c] vnde dicit tex.iuris ciuilis q̄ leuis febricula ꝛ vetus quartana non excusat:vt in.l.quesitum.ff.de re iudi.vide tex.iuncta gl.in.c.placuit.ꝛ.c.peruenit.xviij.di.an aūt infirmitas suorū

2 excuset:vide tex.cum glo.in.c.cōis.xxiij.dist.ℭ†Not.ij.qđ i condemnatione expensarum fienda contra contumacem nō

d regritur noua citatio[d] sed ilico pōt iudex cōtumacē in expensis condēnare.ℭQuid aūt in multa imponēda ꝛ in missione in possessionē ex pr̄o ꝛ scđo decreto:dic vt plene dico in ca. j.de iud.ℭ†No.iij.ar.a ꝯrio sensu q̄ i leuib⁹ causis teneṫ ab-

3 sens ex pbabili ꝛ necessaria cā cōstituere pcuratorē.ꝛ nescio

4 alibi istū tex.ℭ†Itē no.cautelā optimā ex parte citati ipediti vt mittat excusatorē ad iudicē ꝛ sic faciat eum certum de impedimento suo.Quid aūt opaṫ excusatio hec.Inn.ꝛ doc. ꝛ reliqui multū hic instant.Sed tu breuiter.ꝛ clare conclude q̄ operaṫ magnū effectū:nā si iudex fuit certificatus de ipedimento non tz sn̄ia lata ꝯ absentez ex probabili ꝛ necessaria cā impeditū.tex.est apertus in.d.l.q̄situm.ꝛ ibi hoc sequitur Bar.Ad idē allego tex.in.c.si duob⁹.§.de app.vbi ptz q̄ non valet sn̄ia si iudex est certificatus de legitima exceptione absentis.ad idē.l.non vr̄ latitare.ff.de iudi.vnde intelligo istum

✝Sebasti. Sapia.

a ℭCū dubitatur. Vide feli.in.c.coram col.iij.versi. qñ faciens dubiū de mādato.de of. dele.vbi dicit qđ admittiṫ cū cautione de ratihabitione nisi p cautionē nō esset plene consultum aduersario et istud etiā tz Bart.in.l. non solū.§.galieno.ver.tertius casus.ff.de procur.

Zacharias.

b ℭCū cautiōe de ratihabitione.ad de qđ no.i apost. ad istū in.c.coraꝫ. nu.vj.in versi.cuꝫ cautione.vbi restringo hoc dictū istius.§.d restitu. in integ.

✝Sebasti. Sapia.

c ℭAccessum.Vide tex.cū ibi not. i.c.tenor.de re iud. ꝛ adde q̄ nō solū a comparando excusat infirmitas propria:sed ēt infirmitas suorū vt no.glo.in.c.cōis. xxiij.disti.tz Jas. in.l.ij.§.si quis in iudicio.ff.si quis cautio.

Zacharias.

d ℭNoua citatio. Adde Lanfr.de oꝛa.in.c.qm̄ contra falsaꝫ.in.§.expēse.numero.v.ꝛ ibi.i apo.celsi ad ipsum in versi.citari aduersarius. j.de probatio.

¶ Mittere procuratorem. adde Calde. consi. vlti. eo. ti. quod voluit Oldr. consi. cccviij. ꝛ do. de ro. decis. ccccxiiij. in nouis. hoc eo. titu.
Sebasti. Sapia.

¶ Procuratorẽ. Uide glo. ꝛ archi. late in ca. si quis egrotans. v. q. iij. no. p doc. in. c. cuꝫ dilecti. de dolo ꝛ cõtu. ꝛ Cy. in. l. j. C. de restit. milit. Bar. ang. ꝛ alios in. l. ij. §. si qs in iudicio. ff. si qs cautio. Bal. in tit. de pace cõstan. in ℣. snie. Spec. in tit. de procurato. §. j. Alex. in. l. recusare. §. fin. colum. ij. ff. ad treb. Aret. in ꝯsi. cvj. ꝓsuppo nit in facto. colũ. xiij. ad fin. ꝛ vide Fel. in. c. accedẽs ij. co. iij. vt lit. non contesta.

¶ In grauibus. Adde qd̓ voluit areti. cõsi. cxxxiij.

¶ Relegat⁹. Adde de carcerato are. consi. cxxxiij.

¶ In aliquo. adde not. per do. de ro. decisi. suis. de do. ꝛ ꝯtu. vbi ponunt d̓ citato qnques.
Sebasti. Sapia.

¶ Causa grauis. Que sit cã grauis ꝛ ardua d̓cla. Bald. in. c. edocere. de rescri. ꝛ in. c. ex rõne. in. ij. col. de appel. vbi dicit ꝙ inter cãs arduas est oĩs cã famosa qd̓ ẽt vult abb. hic de q̃ etiã p Imo. i. l. q̃sitũ. ff. de re iudic. et p do. Anto. in. c. ad hec. in. ij. colũ. de offi. archi.
Sebasti. Sapia.

¶ Interlocutoria. Uide late per moder. post bart. ꝛ alios in. l quod iussit. ff. de re iu.

tex. in fi. ꝙ iste fuit absolutus a snĩa de facto. nam de iure nõ erat opus absolutione cum esset nulla. pro hoc facit qꝛ hic nõ fuit appellatum ab ista snĩa vt d̓r in glo. j. in fi. nec fuit petita restitutio ꝯ snĩam. Si aũt ex parte impediti nõ mittit̃ excusator tunc snĩa tꝫ mero iure: qꝛ iudex probabiliter ignorabat sꝫ põt peti restõ ex iusta cã ꝯ snĩam. ar. in. c. ex lr̃is. de in integr. resti. ꝛ. ff. ex q. cau. ma. per totũ. An aũt iudex teneat̃ credere excusatori. dic qd̓ non: vt in cap. cum bertoldus. de re iud. no. Bar. in. d. l. q̃situm. sed excusator dꝫ offerre ꝓbationeꝫ. ꝛ si iudex nõ vult admittere: snĩa sua non tꝫ. sed si excusator non offert ꝓbationem tenet snĩa iudicis rõne p̃dicta. ¶ † Qualiter aũt probet̃ infirmitas. Dic qd̓ poterit probari faciliter mittẽdo medicũ. Itẽ postq̃ quis cõualuit poterit probari faciliter ex aspectu: vt qꝛ hꝫ faciem extenuataꝫ. ar. in. l. minor. xxv. an. ex aspectu. ff. de mino. no. in. d. l. q̃situm. ꝛ hoc no. ¶ † In gl. j. no. hanc glo. q̃ aperte innuit ꝙ verbum querelã refertur ad eum qui conquerit̃ citra appellationem. Gl. tñ in. l. iij. C. quõ ꝛ qñ iu. dicit ꝙ siue citra appellationẽ siue per appellationem seu petendo restõnem quis d̓r q̃relare. Sed dic illã glo. procedere largo modo intelligẽdo verbũ q̃relam: sed stricto modo procedit glo. ista quã not. ꝑpter statuta prouidentia ꝯ querelantem certis causis vt non extendant̃ ad legitime appellantem cũ sint stricti iuris. ¶ † In glo. in ver. infirmitate detentus. hec glo. vsq̃ ad fi. laborat in disputando vtrũ absens citatus teneat̃ mittere ꝓcuratorem si p se cõparere non potest. Sed distinguo latius capiendo dicta Cal. hic ꝛ Bart. l. l. j. ff. de diuer. ꝛ tẽp. prescri. vbi ponit hanc materiã. q aut non põt quis comparere p se: qꝛ inhabilis ad ꝯparẽdũ: puta qꝛ excõicatus ꝭm vnam opi. ꝛ tunc tenet̃ mittere ꝓcuratorẽ. vt in. c. intelleximus. de iudi. ꝭm vnũ intellectũ. Aut non põt p se cõparere priuilegio ꝑsone ꝛ tũc si impedimentũ est perpetuum tenetur mittere ꝓcuratorem. vt si est eṗs qui nõ dꝫ in iudicio seculari ꝯparere p se. v. q. iij. c. si. vel alius iudex perpetu⁹. Si aũt iudex tꝑalis nõ tenet̃ mittere procuratorem: sed dꝫ expectari donec fuerit functus officio: vt in. l. pars literarũ. ff. de iudi. dixi plene in. c. legebatur. de ma. ꝛ obe. Aut nõ ipeditur comparere priuilegio persone vel alia inhabilitate. ꝛ tũc aut loqmur in actore vel in reo. primo casu actor regulr̃ non compellitur agere nec p se nec p alium. C. vt nemo inuit. agere cõpellat̃ p totũ. indirecte tñ cõpellit̃ ne. s. p̃scriptio currat ꝯ eum. quo casu ad interrũpendũ prescriptionem si nõ potest venire per se dꝫ mittere ꝓcuratorem: vt in. l. papinianus. ff. d̓ mino. ꝛ ita voluit glo. hic. ꝛ sic simplr̃ loquitur glo. ꝛ Bart. in l. j. preall. sed Inno. hic vr̃ dare duos alios intellectus ad illũ tex. dicit eñ ꝙ illa. l. papinianus loquitur in causis inferioribus secus in grauibus vbi non tenetur constituere procuratorem. vel loquitur qñ culpa sua erat impeditus vel propter suum delictum erat in exilio. Et ex his solutionibus vr̃ velle Inno. ꝙ si aliqs est absens ꝛ impeditus sine culpa sua non tenet̃ mittere procuratorẽ etiã ad interrũpendaꝫ prescriptionẽ ex quo cã est grauis: secus aũt si est leuis. ꝛ hoc dictum placet hic do. An. ꝛ est valde equũ. lꝫ cõmuniter teneat̃ qd̓ pri⁹ dixi. Secũdo casu si loquimur de reo aut est impeditus culpa sua: puta quia relegatus ꝛ tenet̃ mittere procuratorem ne culpa sibi cedat in premiũ: vt. d. l. papinianus. ꝛ. d. c. intellexim⁹. aut est impeditus sine culpa. et tunc aut impedimentũ est volũtarium: ꝛ nõ necessarium: ꝛ tenet̃ ꝯparere p se aut p procuratorem. facit. c. inter quatuor. de ma. ꝛ obe. ꝛ. c. si. e. ti. ꝛ. c. bone. de ele. aut est impedimentũ necessariũ ꝛ si est perpetuum tenet̃ mittere procuratorẽ ne ius alterius partis pareat. qꝛ nõ dꝫ vni subueniri cum tanto alterius preiudicio. xxiij. q. iiij. est iniusta. Aut impedimentũ est tꝑale: ꝛ tunc aut est cã electiõis seu vacationis ecclesie ꝛ dꝫ impeditus mittere procuratoreꝫ ne ecclesia diu vacet: ꝛ iste est proprius casus. c. cum dilecti. de do. ꝛ contu. ꝭm Inno. ꝛ hoc probat̃ clarius in. c. cupientes. §. insuper. de elec. li. vj. aut est alia cã ꝛ tunc si cã est grauis non tenetur qs mittere ꝓcuratorẽ vt hic. aut est cã leuis ꝛ dꝫ procuratorem mittere. vt est tex. hic a ꝯrio sensu. ꝛ facit. c. si egrotans. v. q. iiij. ꝛ predicta bene notabis. ¶ In glo. in verbo pro nulla rõnabili cã. in fi. ¶ † No. bene istã gl. que quotidie solet allegari. Ex qua habes ꝙ citatus non cõparens etiã in primo termino dꝫ condẽnari in expẽsis factis p aduersariũ nec dꝫ expectari vt sit cõtumax in secunda ꝛ tertia citatiõe. ꝛ idẽ no. iiij. q. v. quisquis. ꝛ vide ad materiam glo. in. c. honoratus. lxxiiij. di. per bar. in aut. qui semel. C. quomodo ꝛ qñ iu. ꝛ per Cy. in. l. sancimus. C. de iudi. per gl. cap. j. de do. ꝛ contu. lib. vj. ꝛ optime facit tex. in. c. ij. de test. cog. per quem tex. dicunt quidam hoc procedere etiam si tres termini in vna citatione ponantur: vt puta quia dicitur in citatione citamus vt compareas intra decem dies quorum dierũ tres damus pro primo termino: tres pro secundo: reliquos pro tertio et perẽptorio. Si eñ iste non comparet in primo dꝫ condẽnari aduersario in expensis factis occasione primi termini: ꝛ hoc dictum placet Abb. ꝛ Spec. in tit. de cita. §. viso. versi. qd si tres. Quidã tamen vt hic refert Joã. andr. in hoc vltimo tenẽt contrariũ dicentes ꝙ cum ista citatio sit quasi alternatiua satis est cõparere in aliquo istorum terminorum. argu. in regula in alternatiuis. de reg. iur. lib. vj. Jo. and. dicit ꝙ hec opi. põt procedere in expensis citationis: qꝛ cum vnica sit citatio lꝫ contineat tres terminos satis est ꝙ compareat in aliquo terminorum: quia p hoc apparet ꝙ citatio non fuit frustra facta nam semper vnica citatio dꝫ esse gratuita ꝛ reseruatur condemnatio in fine cause. Idem est ꝭm eum qñ aliquid precipitur intra tres terminos sub certa pena vt satis sit comparere in aliquo termino ad euitationem pene: qꝛ pena concernit omnes tres terminos. sed in preceptis factis de comparendo hꝫ locum contraria opi. vt si non comparuit in primo termino dꝫ condemnari in expensis quas fecit aduersarius in comparendo: ꝛ si non cõparuit in scd̓o sed in tertio cõdẽnabit̃ in expensis factis intra primũ ꝛ scd̓m. nã propter istius contumaciaꝫ aduersari⁹ frustra fecit expensas: ꝛ no. hec dicta: qꝛ sunt quotidiana ꝛ maxime qd̓ dixi de pena. nã executores ad beneficia solẽt precipere sub pena ad certos terminos: vñ dicendum ꝙ pena non cõmittit̃ nisi post lapsum oĩm terminorũ. ¶ In glo. pe. no. bene hanc glo. ꝙ cã super ecclesia d̓r grauis ita vt non teneat̃ impeditus mittere procuratorem: qd̓ itellige nisi ecclesia vacet. nã tunc ꝑpter periculũ vacationis dꝫ mittere procuratorẽ: vt. s. dixi. ¶ † Scd̓o no. ex gl. qualiter capiat̃ cã grauis in materia nr̃a. d̓r eñ cã grauis ꝑpter arduitatẽ cãe ꝛ ipsius magnitudinẽ seu preiudiciũ. ꝛ hoc idẽ tꝫ hic Hosti. ponens multa alia exẽpla vt puta qꝛ est cã matrimonia. vt i. c. j. de consan. ꝛ affi. vel agitur de oĩbus bonis vl̓ de maiori pte bonorũ: vt in. c. j. de do. ꝛ contu. lib. vj. vel est cã q̃ infamat que est multũ aĩaduertenda: vt in. l. vt infamia. C. de decu. li. x. vel alia sĩlis. Inno. vero intellexit cãm grauẽ. i. intricatam et inuolutã q̃ de facili nõ põt explicari p ꝓcuratorẽ: ꝛ etiã iste intellectus est bonus in se. ꝛ tꝫ gl. in. c. j. v. q. iij. i vtroq̃ ergo modo cã põt dici grauis. ¶ † In glo. fi. in fi. glo. soluit ꝯtrariũ tribus modis. ꝛ q̃libet solutio põt verificari in casu suo. ꝛ reducenda sunt ad id qd̓ dixi. s. post notabilia. nam si iudex erat certificatus de impedimẽto tũc tene scd̓am solutionẽ ꝙ snĩa hic fuit nulla: ꝛ sic non potuit trãsire in rẽ iudicatam. l. j. et. ij. C. qñ ap. non est ne. ꝛ in. c. j. j. de re iu. Sed si iudex ignorabat impedimentũ tũc qꝛ tenet snĩa debet audiri p rest. in ite. si nõ fuit appellatũ: qꝛ etiã maior restituitur in integrũ ex iusta cã vt. s. dixi. ꝛ sic ꝓcedit prima solutio. ¶ † Item certum est iudicẽ ex officio suo posse reuocare iterlocutoriã iniuste latam vt in. c. cum cessante. de ap. ꝛ an in reuocatione interlocutorie debeat iudex citare partem aduersam pro qua fuit lata. dixi plene in. c. cum cessante. preal. Sed an in snĩa interlocutoria sit pars citanda. Inno. vr̃ hic tenere ꝙ nõ: dicit eñ ꝙ non est seruandus ordo iuris in snĩa interlocutoria: vt solet allegari hoc dictũ Inno. Sed in ꝯtrarium facit. qꝛ in preiudiciũ abñtis nihil est innouãdũ vt in. c. j. de cã pos. ꝛ ꝓprie. in. c. inter quatuor. de ma. ꝛ obe. ꝛ. iij. q. ix. c. caueant. ꝛ. c. oĩa. Et ideo distingue melius post bart. in. l. nec q̃cq̃. §. vbi decretum. ff. de offi. ꝓcon. ꝙ aut interlocutoria ledit ius absentis ꝛ debet citari pars aĩs non tꝫ. aut nõ ledit̃ ius absentis: vt puta quia iudex vult prolongare terminũ ꝛ non est necesse ꝙ pars citetur vt in. l. diem proferre. ff. de arbi. ꝛ hoc casu intellige dictum In. hic. ¶ Ultimo extra glos. scias ꝙ Inno. intricate hic tangit quatuor genera absentiarum: ꝛ an ꝛ quãdo competat absenti restitutio. Sed tu dic clarius vt not. Bart. post glo. in. l. fin. ff. de in integ. resti. Abbas.

1 ☞ Procurator potest viua voce reuocari: lꝫ fuerit per scripturam constitutus.
2 Juramentum decisorium ꝛ suppletiuum defertur illi q pro se habet vnum testem. 6.
3 Juramentũ suppletiuum datur etiã in causis non leuibus.
4 Possessoriũ reintegrãde qñ det̃ spoliato vigore snĩe nulle.
5 Reuocatio procuratoris an debeat peruenire ad notitiã iudicis ꝛ aduersarij.
7 Juramentũ suppletiuũ dat̃ ẽt ꝙ femina sit adducta in testẽ.
8 Agenti possessorio recupande obstat exceptio excõicatiõis pacti de nõ petẽdo restõnẽ: ꝛ notorietas defect⁹ ꝓprietatis: ꝛ ꝙ nõ poterat talẽ rem possidere: qꝛ obstabat ius cõe. 10. 11.
9 Titulum sue possessionis nemo compellitur ostendere: nisi habeat ius commune contra se.
10 Possessorium recuperande en detur illi qui possidebat rem contra ius commune. 11.

Ex infirmatione.

Ex insinuatione. Sentētia lata cū procuratore reuocato ⁊ d hoc certificato nō preiudicat dño.h.d.ẜm cōem itellectū. Et prima pars ponit partis narrationem.super qua scda dat iudices. ibi:cei tu. ¶ Casus literalis. Inter archidia.sagm̄.⁊ magistrum.S.sup prebenda lexoneñ.ecclesie qō vertebatur.Archid.p causa illa quēdā cōstituit pcuratorē ꝯ illū magistrū.S.ad sedē apostolicā accedētem:sȝ cuȝ postea idē Archi.de fide illius pcuratoris dubitaret pñtib⁹ duobus clericis eidem pcuratori expresse phibuit sciēte aduersario suo ne iudicium ipsius cause susciperet nec literis suis vteretur in iure nec de ipsa se vlterius intromitteret:ipse nihilominus in cā pcedens ꝯtriam sniam reportauit:⁊ ille.S.in possessionē illius pbende fuit inductus.Archi. hoc intelligēs his oibus ꝯdixit ⁊ significauit pdicta dño pa. Mandat pa.qbusdā quatenus si p iuramētū illius arch.⁊ clerici superstitis cum alter mortu⁹ sit de premissis cōstet nō obstante snia ꝯ archi.lata possessionē predicte prebende cum fructib⁹ inde pceptis restitui faciat eidem archi.si aliud canonicū nō obsistat facta restōne si archi.suā canonicam
1 institutionē pbauerit ipsam ratā habeāt ⁊ firmā.Ber. ¶ † No.j.iūcta glo.j.ꝙ lȝ pcurator fuerit cōstitutus per literas seu instr̄m nihilomin⁹ pōt per dñm viua voce reuocari.⁊ sic no.ꝙ nō requirit scriptura i reuocando pcuratorē etiā si procurator fuisset ꝯstitut⁹ p scripturā.⁊ ad hoc
2 quotidie solet allegari iste tex.⁊ facit ad multa. ¶ † Secundo no.⁊ tene menti qꝛ alibi ⁊ nō ita bñ pbat ꝙ habēti vnū testē p se pōt deferri iuramentū decisoriū in supplementū pbatiōis.⁊ sic vnicus testis facit semiplenā pbationē.⁊ hoc tenuit gl.in.c.fi.de iureiurā.⁊ in.l.in bone fidei.C. eo.⁊ in.l.admonēdi.ff.e.sed tex.est hic apertus.Et colligūt qdam singlr ex illo tex.ꝙ iuramētū est deferendū ei qui hȝ semiplenam pbationē p se ⁊ nō aduersario.sed iudicio meo iste tex.hoc nō pbat.nā altera pars nō erat informata de ista reuocatiōe cū fuerit facta solū in pñtia duoꝝ clericoꝝ ⁊ sic nō poterat aduersario deferri iuramentū veritatis.Sȝ dubium est qñ vtraqȝ pars est eque de facto informata:cui sit deferendum hoc iuramentum actori.s.an reo.de quo plene dixi in.d.c.fi.⁊ dic vt ibi.
3 ¶ † Tertio no.ꝙ etiā in cā nō leui pōt deferri iuramentū parti in supplementū pbationis.nā hec cā nō erat leuis cū veniret retractāda snia:
4 ⁊ facit iste tex.ad intellectū eoꝝ que no.in.d.c.fi. ¶ † Item no.ẜm vnū
a intellectū ꝙ spoliatus vigore snie nulle pōt intentare possessoriū[a] petēdo restōnem:⁊ colligit ex hoc notabile intelligendo istū tex.ꝙ archidiaconus possidebat prebendā qua postmodū in executiōe snie fuit spoliatus.sȝ ptendens iste sniam nullā petijt restōnem.Ego i hoc articulo ita distinguerē.ꝙ aut iudex sciebat sniam esse nullā vel errauit i iure ⁊ tūc pcedat notabile.s.collectū:qꝛ autoritas iudicis hoc casu non excusat: vñ pōt peti ꝯ eū restō sicut ꝯ priuatū:vt leg.⁊ no.in.c.cōquerēte.de resti. spo.⁊ in.c.cū cā.de offi.delega.aut iudex putabat verisilr sniam aliquā: puta qꝛ ignorabat pcuratorē reuocatū:⁊ tūc nō pōt agi interdicto vñ vi:seu possessorio:qꝛ iudex nō dr̄ vim inferre:vt est text.iūcta gl.not.in fi.vij.q.j.pñtiū.Sed tunc pōt agi p viā nullitatis ⁊ peti restō officio iudicis.vt sentit hic Inno.Scōs intellectus est ꝙ iste archidiaconus erat actor petendo a principio rōnem huius prebēde qua fuerat spoliatus: sed procurator sed reuocatus immiscuit se cāe ⁊ ꝯtriaȝ sniam reportauit qꝛ fuit reus absolutus.Sed archidiaconus pretendens sniam nullā de nouo instabat vt fieret sibi restō:⁊ ẜm hunc intellectū nō colligit pmū notabile. ¶ In.glo.j.ibi.literas reuocauit.hec glo.respicit antiquā decretalē in qua dicebat ꝙ iste ꝯstituebat illū pcuratorē per literas suas qō fieri pōt vt in cle.j.eo.tit.⁊ has literas reuocabit inhibēdo sibi ne as-
5 sumeret cause cognitionem. ¶ † Et in fi.gl.vult ergo gl.intelligere tex.
b ꝙ reuocatio pcuratoris peruenit hic ad notitiā aduersarij.[b] ⁊ hoc.d.vt
c euitet ꝯtrariū.c.mādato.j.e.vbi datur regula ꝙ nō valet[c] reuocatio pcuratoris dati ad iudicia nisi reuocatio puenerit ad iudicē vel ad aduersarium.Inn.vo ponit limitationē ad illā regulā dicēs:aut procurator fuit ingressus iudiciū:⁊ tunc notitia reuocationis dȝ peruenire ad iudicem vel ad aduersariū.aut res est integra ⁊ tunc satis est ꝙ ipse pcurator certificet.Sed gl.in.c.ij.j.eo.li.vj.alr dicit. Aut eñ aduersari⁹ erat certificatus de mandato vel certificati poterat:⁊ tūc sibi vel iudici est intimanda reuocatio:alias aūt secus:⁊ est dictū satis pbabile.Bart.in.l. vnica.C.de satisda.latius attingit hūc articulū dicēs ꝙ aut fuit qs constitutus pcurator ad litigandū cū certa persona:⁊ tūc si reuocat dȝ hoc intimari aduersario.ar.in.l.si fideiussor.§.j.ff.mādati.qō satis placet ne illudatur aduersario per ignorantiam reuocatiōis.⁊ idē puto in ꝯtractibus vt si cōstitui procuratorē ad aliquid agendū cū titio si eū reuocauero hoc debeo denūtiāre ipsi titio:vt plene dixi.in.c.ex parte decani. de rescrip.Aut procurator fuit cōstitutus generalr aut apud acta:⁊ nō tenet reuocatio in piudicū ibidem litigantium vt est bonus tex.ibi:aut fuit cōstitutus extra acta iudicij ⁊ tūc si procurator intrauit iudiciū cuȝ certa persona debet illa persona certificari de reuocatiōe:vt in.d.c.mandato.aut nondūm intrauit iudicium ⁊ satis est ꝙ certificetur ipse pcurator:qꝛ cum mandatum sit generale nō est cui fiat denuntiatio.et hoc casu potest saluari opi.Innoc.Hoc verum nisi fuisset cōstitutus procurator respectu certi loci:vt puta quia fuisset prepositus alicui mercātie
d seu stationi:nam tunc debet ibi publice proponi qō nemo contrahat[d] cum illo:qꝛ fuit reuocatus p dñm:vt in.l.sȝ ⁊ si pupillus.in.§.pscribere. ff.de insti.⁊ adde quod dixi i.d.c.ex parte decani. ⁊ hoc notabis ad intellectum illius ca.mandato.
6 ¶ † In glos.in verb.clerici.Nota bene hanc glo. cōcludit eñ quod de iure habenti vnum testē pro
e se pōt deferri iuramentū in supplementū[e] probationis si causa nō est grauis ⁊ persona est legalis. ⁊ idem tenuerūt gl.in locis prealle.iure tamē hoc aperte non probatur ita bene sicut hic:vnde aliq vt Hosti.voluerunt dicere ꝙ hec decretalis cōtinet specialem puisionē pape q voluit in vno releuare archidiaconum ⁊ in alio grauare:nam eū releuauit in pbatione reuocationis ⁊ eum onerauit in iustificatione institutionis.hoc tamē dictū nō probatur ex tex.qꝛ pa.vtit verbis iuris ⁊ nō specialibus.⁊ ideo tene ꝙ pdictū est.Et tenebis ad hoc mēti istā decretalem.nō ob.l.j.⁊.l.maritus.ff. de qō.vbi ad dictū vnius nō pceditur:nā ibi non est eo ꝙ dictū vnius nō faciat presumptionē:sed reprobat ibi qō seu tortura:qꝛ serua non debebat
7 torqueri cōtra dñm. ¶ † Et ꝙ dictū vnius testis etiā mulieris faciat presumptionē non modicam adduco tex.apertum in.c.super eo.in.§.j.j.d test. pōt ergo deferri iuramentū qꝛ presumptione faciente p aliquo deferri pōt iuramētū:vt in.d.c.fi.
8 ¶ † In glo.in verb.canonicū. Nota singulariter hanc glo.ex qua habes quatuor exceptiōes q̄ habent obstare petenti restitutionē spoliationis.prima est exceptio excōicationis[f] ⁊ sic spoliatio non
f est in tantum priuilegiata quominus restitutio excludatur per exceptionem excōicationis donec.s. fuerit absolutus:⁊ idem no.gl.in.c.in nomine domini.xxiij.distin.⁊ in.c.dilectus.el.j.de rescriptis. no.Inno.in.c.cum nostris.de conces.preben.An autem excōicatio obstet petenti restitutionem vxoris.vide glo.in.c.quoniā multos.xj.qō.iij.que tenet ꝙ nō.⁊ vide quod latius dixi in.c.quoniam. §.in alijs.vt lit.nō conte.predicta vera qñ excommunicatus venit vt actor secus si venit vt reus.puta qꝛ passus missionē ex pmo decreto pter cōtumaciā petit nūc sibi restitui possessionē offerendo cautionē de stādo iuri.iste eñ dȝ audiri:vt i.d.§. in alijs.⁊ no.Spe.in ti.de cōtu.§.fi.ver.sed pone. Scda exceptio est pactū de nō agendo:⁊ no.quod
g valet pactū d nō petendo restōnem.[g] de quo per Inno.in.c.sup hoc.de renun.facit.l.si vnus.§.pactus.ff.de pac.⁊ tenent do.de Ro.deci.xciij.alias ccxciij.Tertia exceptio est rei iudicate:itellige super proprietate illius rei.nam si post spoliationē fuit sententia lata pro me sup proprietate obstabit tibi exceptio sup possessorio:quia notorie cōstat cōtra te de defectu proprietatis:vt no.in.c.fi. de ordi.cog.Quarta ⁊ vltima exceptio est clara.⁊ dic vt in gl.
9 ¶ † In glo.in ver.institutionem canonicā pbare ibi:de iure cōi illā pbendā ⁊c.no.gl.
h limitat eñ illā regulā ꝙ nemo[h] cōpellitur pbare
i titulum possessiōs sue[i] vt pcedat nisi ius cōe sit cōtra possidentē.⁊ p hac solutione optime facit. c.ordinarij d officio or.li.vj.vbi dr̄ ꝙ superior pōt cōpellere possidētē duo beneficia curata vt ostendat titulum:secus si tm̄ possideret vnū beneficiū. dicit tñ hic Inn.ꝙ is ad quē spectat collatio illi⁹ beneficij potest cōpellere possessorem vt ostendat titulum.arg.ij.q.j.legum nisi superior sit visus in illum cōsentire.tunc eñ non potest eum cōpellere ad docēdum de tit.argu.in.c.ex ore.de his que fi.a ma.par.capi.pōt tñ ipse supior hoc casu assumere in se onus probādi defectum tituli.de pben. dilecto.ẜm Inno.⁊ idem no.Jo.an.super regu.j. de reg.iur.lib.vj ⁊ vide per Hosti.in.c.lȝ heli.d simo.Ad petitionē tñ aduersarij nūq̄ qs cōpellit ostēdere ti.sui bñficij.vñ notā.dicit Cōpo.in.c.capitulū.s.de rescri.ꝙ si qs ipetrat bñficiū ab alio possessum tanq̄ vacās dȝ ipse pbare qō vacet:nec cōpellit possessor ostendere tit.quia presumitur

a ¶ Possessorium.Adde Pe.de ancha.consi.cxxxij.
b ¶ Notitiam aduersarij.Adde Jo.de ana.consi.xxv.
c ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Nō valet.de hac materia vide que plenissime cōgerit.d.Feli.in.c.ex parte decani.col.xv.ver.qnta regula.s.de rescri.
d ¶ Nemo contrahat.Adde eundem consi.lvj.

e ¶ Supplemētū pbationis. adde anch.ꝯsil. ccxlvij. Anto. Franc. ¶ An ⁊ qñ deferatur iuramentū in supplemētum probationis siue in defectum aliarū pbationū:vid q̄ ple.hñr in.l.admonēdi.ff.d iure iur.vbi inter reliq̄ Bar.dt ꝙ vbi testes sunt singulares nunq̄ defert iuramentū in supplemētū pbōnis vbi dicit ꝙ meli⁹ est hr̄e vnū bonū testē oī exceptiōe maiorē:qꝛ tūc defert:quā plures testes singlares qꝛ tunc non defert. Et de hmōi iuramēto hr̄ etiā in.l. bōe fidei.C.de rebus cre.⁊ ple.per canōistas.⁊ ibi dixi ponendo regulā cū multis limitatiōib⁹ i.c.fi.de iureiu.⁊ hoc iuramētū qō defert in supplemētum hȝ viȝ pbōnis:vt dixit pan.de ca.vbi ple.examinat in ꝯñ.xciij.i fi.⁊ dixerūt ro.⁊ alex.in l.v.i.§.dato.ff.de iureiurā.qō hoc iuramentū dr̄ pbatio in casib⁹ in qbus defert.⁊ tene menti dictum bar.in.d.l.admonēdi.quē ēt sequit d.Ant.i.d.c.fi.qō si hoc iuramentū nō deferat i casibus in qb⁹ dȝ deferri ꝙ pōt appellari ⁊ est iusta causa grauaminis.
f ¶ Exceptio excōicationis . Adde Fede. consil.cxvj.
g ¶ Petēdo restōnē.adde do.d ro.deci.suis de renū.
✠ Sebasti.Sapia.
h ¶ Qō nemo.Vide que no.in.l.ij.⁊ in.l.siue possidentis.C.de pbatio.⁊ per Moder.in l.qui accusare.C.de edendo.
i ¶ Possessionis sue.adde ancha.con lix.

iuste possidere.l.fi.C.de rei vē.que ꝯba no.Et est hoc ꝯ practicā quorūdā executorū qui ruditer ⁊ in iuste citāt possessorē beneficij vt veniat ad docendū quare nō debeat ꝓuideri impetrāti de bñficio per eū possesso.dꝫ ergo possessor hoc casu cōparere ⁊ dicere qđ iuste possidet ⁊ si aduersarius dicit oppositū ħ hꝫ ꝓbare.Et ex p̄dictis ⁊ ex tex.collige vnū dictū multū singulare ꝙ petēs restitutionē bñficij nō hꝫ docere aliqđ de titulo neqꝫ iustificare suā possessionē ex aliquo titulo.[a] Nā vt vides hic in tex.pa.mādauit istū archidiaconū restitui eo solo docto ꝙ ꝓcuratorē ante sniam reuocauit: ⁊ est ꝯ opi.cōem de qua ꝑ glo.in cle.vnica.de cau.poss.⁊ ꝓprie.⁊ ꝑ doc.in.c.in literis.de resti.spol.Do.Anto.q tenuit cōem opi.rñdet ad istū tex.qđ nō poterat ꝓbare possessionē in bñficialibus nisi ostēderet ꝙ superiore patiēte possederit ⁊ sic iustificat possessionē.qđ ego nō credo:⁊ est ħ destruere istū tex.Sic ideo tene qđ p̄dixi.⁊ dico latius in d.c.literis.⁊ tene semꝑ mēti istum tex.ad hoc quia alibi iudicio meo nō ita bene ꝓbat̃ quinimo plus ꝓbat iste tex.ꝙ etiā si possidet plura bñficia pōt petere restōnē alterius anteq̄ doceat de titulo vel 10 iustificet possessionē.¶ †Sed ꝯ ħ ⁊ ꝯ tex.oppo.de.c.ad decimas.de resti.spo.lib.vj.vbi dr.ꝙ si petēti restitutionē obstet ius cōe nō audit̃ nisi iustificet possessionē.Sol.gl.ibi in.c.j.de prescri.li.vj.dicit hoc ꝓcedere qñ ius cōe est ꝯ petētē restōnē ⁊ fundat intētionē aduersarij.hic aūt nō fundabat intētionē aduersarij.sꝫ illas gl.nō requirit do.An.in.d.c.in literis.⁊ dicit ꝙ eas reuocat Jo.an.in addi.Spe.super rubri.de resti.spo.⁊ cōcludit ꝙ in bñficialib⁹ nō dꝫ qs audiri ꝯ ius cōe lꝫ nō fundet intētionē aduersarij per.c.constitutus.de fili.presby.⁊ qđ ibi no.Inn.⁊ hoc tenēdo ad istū tex.ipse rñdet ꝙ nōdum emanauerat.c.de multa.de ꝓbē.vñ habēti duo bñficia dabat̃ optio retinēdi qđ ex illis vellet vt in.c.p̄terea.⁊.c.referēte.de prebē.Unde vt haberet iste hāc optionē fit restitutio ⁊ sic nihil agebat̃ cōtra ius cōe.vel ꝟm eum.c.de multa.priuat possessorē primo bñficio.⁊ sic nō apparebat qđ esset priuñ.Hec solutio nō est bona q̄r.c.de multa.loq̄t̃ in pluribus curatis ⁊ dignitatib⁹.istud vero loq̄tur in archidiaconatu ⁊ prebēda.⁊ sic sum⁹ extra dispositionē.c.d.multa.vt plene dixi in.c.fi.de cle.nō res.vñ pōt dici ꝙ etiam hodie daret̃ optio in casu huius.c.sicut et olim.⁊ sic 11 ius cōe nō resistebat petēti restōnem.¶ †Sed si velles tenere gl.potes notare ꝙ qñ ius cōe resistit petēti restitutionē ⁊ nō fundat intētionem aduersarij debet ante oīa fieri restitutio:sed postmodū dꝫ iste ꝓbare titulū vt purget presumptionem q̄ est ꝯ eū ꝓpter resistētiā iuris cōis:⁊ sic intelligēdo habet̃ hic no.intellect⁹ ⁊ limitatio.Sꝫ vid qđ dico i.d.c.in literis.vbi plenissime examino hāc materiā.Inn.ad ꝯrium gl.dicebat hic ꝙ ideo oneratur iste probare titulum q̄r petijt ꝓnuntiari suam institutionem esse canonicam:vnde si fuisset contentus sola possessione:tunc non fuisset onerat⁹:sed dic vt colligitur ex predictis.

1 ☞ Clericus an ⁊ quādo possit esse procurator tam in iudicio ecclesiastico q̄ in seculari.
2 Procurator reuocatus quicquid agit nulliter agit.6.
3 Presumit̃ pro viris literatis ꝓuidis ⁊ honestis.
4 Exceptio falsi ꝓcura.⁊ omnis exceptio que reddit iudicium retro nullum potest opponi quādocunqꝫ etiam post sentenstiam.7.
Exceptio dilatoria opponitur aliquando etiam post sententiam.
5 Reuocatio ꝓcuratoris facta etiam ante litem cōtest.debet notificari iudici ⁊ parti.6.
7 Exceptio tu non potes esse procurator:non potest opponi post litem contestatā.intellige vt infra nume.9.
8 Eceptio que non potest opponi in prima instantia post litem contesta.nō potest opponi in causa appella.
Milites nostri temporis an gaudeāt priuilegijs militaribus per legem inductis.

a ¶ Ex aliquo titulo.Adde qđ voluit Rom.consil.cccclxv.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Presbyteri.Uide Abb.in.c.cum.J.⁊ A.col.ix.vers.q̄ ad scđz.j.de re iudi.et ibi late Feli.colū.vj.versi.casus in quibus religiosus.
c ¶ Cleric⁹ esse ꝓcu.Adde ro.consi.ccclxxxiiij.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Creditur testibus.vide.d.Ias.in repe.l.admonēdi.ff.de iureiurā.in illo articulo qñ vni testi credatur vbi ponit ꝙ creditur vni testi tm̄ qñ est religiosus et bone fame,bene facit tex.in.c.ij.j.de oper.no.nun.quē dicit esse singularē dñs andr.siculus in.c.causam.ij.j.de iudic.
e ¶ In quacunqꝫ parte.Adde ro.cōsi.cclxxxix.Jo.de ana.cōsi.ccvj.

In nostra. Rescriptū super cōsecutiuis iudicijs impetratum a ꝓcuratore reuocato et de hoc certificato non valet.nec processus vel sententia lata pro ipso si reuocatio peruenit ad aduersarium.hoc dicit secundū glo.prima pars narrat factū.secūda diffinit ibi:nos vero.¶ Casus literalis.Decanus tulleñ.denuntiauit episcopum suum super dilapidatione:excōmunicatione:periurio ⁊ alijs quibusdam articulis domino pa.vnde pa.vocauit ipsum vt veniret vel mitteret ad suā defensionem:episcopus ad causam illam que inter ipsum ⁊ decanum super p̄dictis vertebatur cōstituit.H.⁊.T.presbyteros procuratores ad sedem aposto.destinandos:cum postmodum de ipsorum fide titubaret mādatum eis factū reuocauit sciente parte aduersa.sed ipsi lꝫ literas reuocatorias recepissent nihilominus in negotio processerūt ⁊ cum aduersario ingressi iudicium ad parisieñ.archidiaco.⁊ eius collegas literas impetrarunt in eius preiudicium ⁊ grauamen.Episcopus hoc audiens accessit ad iudices petens ab eis terminum ad probandum quod illi erant falsi procuratores.ipsi exceptionem huiusmodi friuolam reputantes dilationem ad hoc cōcedere noluerunt.vnde ad sedem aposto.appellauit:sed nihilominus lit.non contesta.testes contra eū recipere presumpserunt ipsū a tulleñ.ecclesia per sententiam remouendo.Super his omnibus episcopus domino pape fuit conquestus.papa vero licet vix fidem talibus adhiberet quod dicti iudices viri prouidi ⁊ discreti taliter processissent cum in sua relatione quam pape fecerant nullam de huiusmodi exceptione fecerint mentionem:quia tamen episcopus per viros prouidos ⁊ honestos de quibus non est verisimile quod falsum tulerint testimonium super predictis fecit plenam fidem.considerans etiam quod exceptio falsi procuratoris ⁊ ante sententiam et post potest opponi:qua probata iudicium nullum ⁊ controuersia nulla reputat̃.processum predictorum iudicum duxit irritandum.Bernar.¶ Nota primo quod clericus subditus episcopo potest eum deferre apud superiorem impingēdo sibi crimina ac offerre se paratum ad inquisitionem promouēdam.concordat.c.veniens.⁊.c.licet.⁊ capi.ex parte.de accusa.⁊ capitu.verita 1 tis.de dolo ⁊ contumacia.¶ †Secūdo not.quod presbyteri [b] possunt esse procuratores etiā in iudicio.⁊ videtur abbas velle indistincte quod in causa etiam ecclesie ⁊ in iudicio ecclesiastico potest clericus esse ꝓcurator[c] ⁊ pro hoc facit quod habetur a cōtrario sensu.s.de postu.capi.j.⁊ in capit.sopite.j.de censi.vbi abbas fuit procurator clerici.ad idem.c.per venerabilem iuncta suprascriptiōne.qui fil.sint leg.vbi archiepiscopus proponit causam cuiusdam nobilis apud papam.Joan.and.dicit hic quod cum isti presbyteri essent coniuncti episcopo suo poterant ꝓ eo esse procuratores sicut pro ꝯiunctis.arg.c.j.⁊ fi.s.de postu.⁊ ita trāseunt hic doc.Sed tu vide Inn.in.c.vnico.de oblig.ad ratio.ante fi.vbi concludit clericum posse esse procuratorem in iudicio ecclesiastico.Itē in seculari in causa ecclesiastica sicut respectu postulationis diximus in capitu.j.de postu.⁊ eius opinio.sequitur Federi.consi.cclxx.Postmodum in fi.dicit Inno.quod iura que prohibent clericos a procurando postulando ⁊ similibus officijs debent intelligi quando generaliter et indifferenter volunt hec officia exercere.Secus si volunt assumere vnū negotium clericorum aut laicorum.⁊ est hoc notabile dictum propter autoritatem ipsius Inn.⁊ idem tacite confirmat ipse in capit.sed nec.j.ne cleri.vel mona.sequitur Federi.consilio preallega.⁊ archidia.in.c.peruenit.lxxxvj.distinctio.sed vide quod dixi in.d.c.j.de postula.⁊ ad istum tex.satis potest dici quod cum clericus possit postulare ⁊ procurare pro ecclesia propria vel pro ea a qua habuit beneficium:vt leg.⁊ no.in capitulo fina.de postula.ita potest pro episcopo proprio a quo habet ordines.Et quia debet episcopum quasi anime sue parentem diligere:vt dicit tex.in.c.esto subiectus.xcv.distinctio.⁊ hec notabis.
2 ¶ †No.iij.quod rescriptum impetratum per procuratorem reuocatū est ipso iure nullum.nec valet processus inde secutus.¶ Not.iiij.quod delegatus datus super excessibus contra episcopum potest eū in exi 3 gentibus excessibus ab episcopatu remouere.¶ †No.v.ꝙ ꝓ viris literatis presumitur:⁊ solet ad hoc quotidie allegari iste tex.⁊ cōcor.c.cum in iuuentute.de presumptioni.vbi presumitur pro ꝓuidis ⁊ honestis.¶ Item no.ibi per viros religiosos.quod multum attenditur quali d tas testiū in probatione fienda.⁊ quod plus creditur testibus[d] religio 4 sis quam laicis.¶ †Item no.quod exceptio falsi procuratoris potest e opponi per dominum in quacunqꝫ parte[e] iudicij ⁊ etiam post sniam.⁊ idem est in omni exceptione que reddit iudicium retro nullum:vt satis innuit iste tex.maxime iuncta gl.penul.Et ex hoc habes casum in quo exceptio dilatoria potest opponi post litem contesta.⁊ etiam post sententiam.concor.l.licet.C.de iudic.¶ Quid autem cum hec exceptio falsi procuratoris opponitur per reum.nunquid semper sit admittēda:vide gloss.no.in capitulo primo.de elect.libr.vj.⁊ quod no.in.d.l.licet.¶ In glo.fi.in fi.⁊ in hoc articulo multa scripserunt Inn.⁊ Host.hic:que hodie sunt decisa per.c.si duo.j.eo.lib.vj.⁊ in.c.pe.de elec.eo.lib.et dic vt ibi.¶ In glo.iij.ibi:qui suspitionem habet.No.gl.iuncto tex.ꝓ significato huius verbi titubare.aliter sumitur in teste cum titubat in 5 testimonio ferēdo.de quo vide Inn.in.c.preterea.⁊ de testi.co.¶ †In glo.in verbo reuocauit.in fi.no.duo ex hac gl.iuncto tex.primo qđ ad hoc vt teneat reuocatio ꝓcuratoris ad iudicia debet certiorari iudex

vel aduersarius

vel aduersarius. etiã si reuocatio fiat ante litẽ cõte. nã hic isti procuratores ante reuocationẽ nondũ fuerant ingressi iudiciũ: ⁊ nihilominus gl. regrit ⁊ intelligit ꝙ reuocatio puenerit ad aduersariũ. ¶ † Scđo not. ꝙ iudiciũ est nullũ agitatũ cũ falso procuratore[a] ex quo aduersarius sciuit lʒ iudex ignorauerit: sʒ gl. iuris ciuilis in. l. vnica. C. de satisd. quam per oĩa sequitur ibi Bar. aliter distinguit. dicit eñ ꝙ aut reuocatio peruenit ad notitiã iudicis ⁊ aduersarij. ⁊ tunc in dubio iudiciũ cũ eo postmodum agitatũ est nullũ. vt in. c. mandato. ꝭ. eo. aut solus iudex sciuit ⁊ aduersarius ignorauit ⁊ idẽ qꝛ iudex tulit sñiam in personam nõ legitime. aut econtra aduersarius sciuit ⁊ iudex ignorauit: ⁊ tũc dicit qđ iudicium tenet. cũ iudex nihil de cõtingẽtibus omiserit sʒ ipse aduersarius qui sciebat excludiꝛ ab oĩ cõmodo illius iudicij ope replicationis: ⁊ dictum illius gl. recitat hic Jo. an. ⁊ cũ eo transit. Sed in ꝯtrariũ satis facit c. ex parte decani. đ rescri. ⁊ c. mãdato. ꝭ. eo. vbi ad iudicij nullitatẽ equiparantur scĩa iudicis ⁊ aduersarij. ⁊ sic ista iura faciũt pro opi. huius gl. ad idẽ adduco istum tex. Nã certũ est papa ignorabat hic reuocationeʒ alias nõ dedisset literas ⁊ nihilominꝰ dꝛ ꝙ hec exceptio reddebat iudicium retro nullũ ⁊ sic vꝫ hic tex. ꝯ illã opi. gl. Bar. ⁊ Jo. an. ⁊ lʒ Inn. hic variauerit circa primũ dictũ glo. tñ postea tʒ qđ gl. vt etiã reuocatio pcuratoris ante litẽ ꝯtestatã debeat peruenire ad notitiã aduersarij vel iudicis ⁊ iudiciũ postea agitatũ est nullũ. ¶ † In gl. in verbo falsi pcuratoris exceptio. in fi. no. gl. qꝛ q̃tidie ad eã remittimur. Ex q̃ habes qđ exceptio falsi pcuratoris q. s. nunq̃ fuit pcurator vel fuit sʒ est reuocatꝰ põt opponi etiã post sñiam: qꝛ reddit iudiciũ nullũ. nõ eñ potuit ius alterius sine mãdato in iudiciũ deducere. sʒ exceptio tu nõ potes esse pcurator solũ põt opponi vsq; a ꝯtestationẽ litis ⁊ nõ postea, vt pʒ ĩ milite q nõ põt esse pcurator. vt in. l. qui stipendia. C. eo. Sed si nõ excipiꝛ cõtra eũ nõ põt repelli post litẽ cõte. in. §. veterani. ⁊ in. l. ita demũ. alle. in gl. ⁊ est rõ diuersitatis. qꝛ hoc vltimo casu ipse habuit mandatũ et eo ipso ꝙ nõ excipiꝛ ante litẽ cõtestatã efficiꝛ dñs instantie p cõtestationẽ litis ab eo factã. vnde sicut in facto pprio põt esse in iudicio ita ⁊ nũc in facto alieno. ⁊ idẽ dicẽdũ in causa appellationis: vt etiam tũc nõ possit opponi: vt est tex. sing. in. d. l. ita demũ. ¶ † Ex qua colligiꝛ notabilis regula ꝙ exceptio que nõ põt oponi in pma instãtia post litẽ cõtestatã nõ põt opponi etiã in cã appellatiõis.[b] Et qđ dixi de milite ꝙ non põt esse pcurator dicũt hic doctores ⁊ bene ꝙ nõ habet locum in militibꝰ nostri tpis[c] licet ense cingãtur. qđ tʒ etiã Spe. eo ti. §. j. ver. itẽ quod est miles. ⁊ vide qđ no. Joã. an. in. c. cum desideres. ꝭ. de sen. excõ. ⁊ est ratio qꝛ milites[d] habebãt puilegia plurima olim: qꝛ ĩter cetera iurabãt se nõ vitaturos mortẽ p republica. Ad hoc eñ pncipꝫr fuit militia inducta vt essent reipublice defensores ⁊ ptectores ⁊ recipiebant stipendia a republica: vnde ne impediretur vtilitas publica fuit lege statutũ vt milites nõ possent esse aliorũ pcuratores nisi darẽꝛ in rẽ suam. ⁊ vide gloss. singularẽ in. l. pe. ff. ex quibus cau. maio. que ponit sex que dʒ qs iurare tpe assumende militie. vide etiã de materia per Cy. in. l. j. C. de iuris et fac. igno. vbi tractat an milites nostri tpis gaudeãt hodie puilegijs militaribus p legem inductis. ¶ † Et circa materiã huius glos. dubitaꝛ de tribus. pmo quid de religioso. scđo qd de clerico seculari. tertio qd de excõicato. An exceptio tu nõ potes esse pcurator possit opponi ꝯ eos quandocũq;. Cõis conclusio doc. est hic ꝙ contra religiosum potest opponi quãdocũq; etiam post lit. cõtest. lʒ aliud sit ĩ milite: vt. s. dictũ est. diuersitatis ratio est: qꝛ miles in facto pprio potest esse in iudicio vꝫ dari pcura. in rem suam ⁊ p contestationem efficitur dñs instãtie: vt in c. ij. ꝭ. eo. lib. vj. sed religiosus nõ põt quicq̃ deducere in iudicio vt in. c. ij. de postu. ⁊ hoc intellige nisi habuerit mandatũ a superiore suo ⁊ verseꝛ vtilitas monasterij sui. nam tũc non põt repelli: vt in. d. c. ij. de postu. et ibi dixi. Item predictam cõclusionẽ doctorũ intelligo in religioso simplici. secus ĩ habẽte administrationẽ seu dignitatẽ: qꝛ iste põt esse pcurator alteriꝰ. vt ĩ. d. c. sopite. de censi. facit quod no. glo. in. c. de presentium. xvj. q. i. Uel saltẽ nõ posset repelli post litẽ conte. sicut in milite dictũ est. ¶ In clerico seculari cõcludunt doctores idẽ qđ in milite. nã lʒ male faciat assumẽdo hmõi officiũ pcurationis: tñ si nõ fuit oppositũ valebit iudicium[e] cum eo agitatũ: nã rõ q̃ est in milite cõcludit in eo. De excõicato cõiter tenetur qđ siue fuerit excõicatus tempore mãdati siue sit excõicatus tũc semp põt opponi ⁊ repelli. vt in. c. post cessionem. de pba. ⁊ in. c. exceptionẽ. de excep. facit. c. pia. e. titu. lib. vj. ¶ Quid de femina. vid qđ no. ĩ. c. sciscitatus. de rescrip. ¶ In gl. fi. ibi sed credo quod al. era pars fuerit presens. idẽ tenet Host. presertim: qꝛ tex. ille dicit qđ papa habuit plenam fidem de reuocatione. nõ eñ potuisset plene hoc pape cõstare nisi data partium presentia: qꝛ causarum merita partium assertione panduntur: vt in. c. tum ex literis. de in integ. resti. ⁊ in. l. fi. C. si per vim vel alio modo: ⁊ licet Inno. instet ponẽdo multa alia que nõ faciunt ad propositum tituli finaliter tenet quod glo.

1. Presens ⁊ presentialiter differunt.
2. Libellus criminalis intentatus ciuiliter debet cõtinere locũ ⁊ tpš put si intentaretur criminaliter.
3. Procurator admittitur in criminalibus ciuiliter intentatis.
4. Prohibitum per vnam viam an censeatur prohibitum per aliam.
5. Crimen punitũ in vno foro an possit puniri in alio foro: vel punitum ciuiliter an possit puniri criminaliter.

a ¶ Falso pcuratore. Adde Jo. de ana. allegato consi. Alex. cõsi. lxxxiij.
b ¶ In causa appel. Adde Ro. consi. ccclxxxiij.
c ¶ Nostri temporis. adde ro. consi. cccccvj. ⁊ Are. contrarium consi. xij.
d Sebasti. Sapia. ¶ Quia milites. An milites nostri tpis habeant priuilegia concessa antiquis militibꝰ vide Alex. in. l. cẽturio. circa pnci. ff. de vulg. ⁊ pup. vbi late nouissimi repetentes.

6. Adulterij pena hodie non est pena mortis.
7. Uxor accusat maritum de adulterio ciuiliter ad tori separationem ⁊ vt lucretur donationem propter nuptias.

TUe. Si agitur de adulterio corã iudice seculari ad penã legalem nõ interuenit pcurator. secus si corã ecclesiastico ad separationẽ tori. In prima decisa cõsultatio. In scđa rñsio. ibi. cõsultationi. q̃ distinguit ⁊ sm mẽbrũ psequiꝛ ibi: si vero. ¶ Casus literalis. Aliquis vult accusare vxorem suã de adulterio: queritur vtrũ hoc facere possit p pcuratorem. Rñdetur ꝙ si vir accusat mulierem de adulterio coram iudice seculari ad penã legitimam infligendã nõ per pcuratorẽ sed per seipsuʒ illud facere dʒ: qꝛ tũc dʒ se inscribere ⁊ ad penã talionis se astringere. si vero accusat eandẽ de adulterio corã ecclesiastico iudice ad separationẽ tori sustineri põt vt per pcuratorem accuset: qꝛ ⁊ si accusatio sit de crimine nõ est tñ criminalis sʒ mista inter ciuilẽ ⁊ criminalẽ: qꝛ ⁊ si oporteat eum inscribere vt designet in scriptis nomẽ adulteri locũ et tpš ⁊ oĩa que in lege cauenꝛ ad talionem tñ se obligare nõ dʒ ne forte cũ in pbatiõe deficeret intẽtionis sue cõsequereꝛ effectũ. Ber. ¶ No. j. ꝙ maritus volẽs hodie accusare vxorẽ crĩaliter dʒ se inscribere ad penã talionis. i. ad patiendũ illã penã si deficeret in pbãdo quã deberet pati vxor conuicta. ¶ † No. ij. ibi: presentẽ presentialiter. qđ differẽtia est vtrũ hoc verbum pñs ponaꝛ noĩaliter vel aduerbialiter. nã qñ ponitur noĩaliter non semp necessario infert ꝙ sit presens ⁊ per se faciat: secus qñ poniꝛ aduerbialiter. ⁊ facit ꝙ no. ĩ. c. j. de collu. ¶ Not. iij. quod cum agitur de adulterio crĩaliter accusatio pponitur corã iudice seculari. nunquid aũt põt institui corã iudice ecclesiastico dicetur. ꝭ. ¶ † No. qđ cũ agitur de adulterio etiam ciuiliter debẽt in libello exprimi circũstãtie: vt nomẽ adulteri locus ⁊ tpš commissi criminis: ⁊ alia de qbus in. l. libellorũ. ff. de accu. canonizata. ij. q. viij. c. si. ⁊ §. in hoc est iste tex. multũ notabilis pbans ꝙ vbi agitur de crimine etiã ciuiliter sunt circunstantie exprimende in libello sicut si ageretur criminaliter.[f] Bar. tamen in. l. pretor edixit. ff. de iniur. ⁊ in. l. j. §. interdictũ. ff. vti possi. aliter videꝛ distinguere. ⁊ vide per. do. de Ro. deci. xliij. iste tñ text. loqꝛ indistincte. ¶ Ultimo no. qđ † cum agiꝛ de crimine ciuiliter potest interuenire pcurator[g] si necessitas postulauerit. Hosti. dicit maxime quasi dicat ꝙ etiam si non subsit necessitas potest tamẽ interuenire procurator ex quo agitur ciuiliter. ⁊ veruʒ loquitur vt probatur in. c. sup his. in fi. ꝭ. de accu. ¶ In gl. ij. in fi. idem no. iij. q. iiij. c. ij. §. aliquãdo. ⁊ vide ibi bo. glo. que prosequitur in quo consistebat olim illud ius mariti. ⁊ de pena hodie imponenda marito si non probauerit: vtruʒ debeat decapitari sicut olim an debeat detrudi in monasterio sicut detruderetur ipsa vxor conuicta. vide qđ no. gl. xxxij. q. j. c. apud. §. publico. ¶ In gl. in verbo in lege. in fi. ⁊ vide formam libellandi in crimine adulterij. vel alio per gl. in. l. in causis. §. de accu. ⁊ ibi etiam nota quid debeat accusator subscribere: ⁊ declara hos versus glosse per illam gloss. ¶ † In gl. penul. in fin. solue hoc contrarium: vno. per glo. in regula[h] cum quid vna via. de regu. iur. li. vj. Et solutio contrariorũ est hec: qđ quandoq; aliquid prohibetur vna via attẽto effectu ⁊ tunc intelligiꝛ prohibitũ alia via ⁊ oĩs modus p quem posset perueniri ad illum effectum. qñq; aliquid phibetur vna via attento modo: ⁊ tũc nõ prohibetur alius modus seu alia via. pone exemplum. sit edictuʒ in ciuitate obsessa ne qs audeat exire portam ciuitatis: nũquid autem est licitum exire per murum. Dicendũ est ꝙ non: qꝛ prohib

e ¶ Ualebit iudicium. Adde do. de Ro. deci. clj. e. titu. ⁊ ro. allega. consi. ccclxxxiij.
f ¶ Criminaliter. Adde Ro. consi. cxcj. Anto. Franc.
g ¶ Põt interuenire pcurator. an ⁊ qñ in criminalibus admittaꝛ pcurator vel ad plenam cause defensionẽ vel saltẽ ad allegandũ causas absentie vltra alleg. per gl. õr. hic in ca. veniens. de accusa. vide oĩno Bar. in repe. §. ad crimen. hic alleg. in. l. seruũ quoq;. in. §. publice. ff. de pcu. ⁊ vide q̃ habentur in. c. tue. ꝭ. de pcur. ⁊ ple. per Sali. in. l. reos. C. de accu. ⁊ habeꝛ p Spe. in ti. de acc. in. §. j. in ver. quid si accusatus. et in §. sequitur videre in versic. sed quid si fideiussor. ⁊ plenius per eum in ti. de pcur. in. §. j. in ver. item qđ est causa criminalis. cum. iiij. col. seq. ⁊ vide per Alex. vltra posita per eũ in. d. §. ad crimen. in consi. cxvj. in. ij. parte cõsiliorum. Sebasti. Sapia.
h ¶ In regula. vide bar. de hac regula ĩ. l. scire. ver. me ter. ff. de tut. ⁊ cur. datis ab his. ⁊ facit qđ no. bal. in. l. fin. C. si man. ita venie. ne psti. vbi no. illũ text. ꝯ eos qui sub specie familie tenẽt vxorem alienam inuito marito.

tio fuit facta attēto effectu.s.ne quis exeat ppter hostes vnde oīs exeūdi modus vr prohibitus.se cus aūt si fieret phibitio ne qs exiret ciuitatē per murum.nā tūc pōt quis exire per ostiū:q2 phibitio fuit facta attento modo ne scz violaret murū ciuitatis.z idē dic in similibus.¶ †Extra gl.ġro nam vt patet hic in tex.de adulterio pōt agi crimi naliter z ciuiliter.[a] criminaliter in foro seculari:ci uiliter in foro ecclesiastico.nūquid vnū iudiciū ex cludatur per reliquum:pone primo fuit actū ī fo ro seculari nunquid postea possit agi ī foro ciuili z ecōuerso.Sol.dicit Host.q si habet respect⁹ ad penā legis antique non poterāt semel punita cri minaliter impeti ciuiliter in foro ecclesiastico,q2 patiebat penā vltimi supplicij perquā soluebatur matrimonium z perdebat dos.xxij.qō.vij.c.j.nō ergo poterat accusari ciuiliter ī foro ecclesiastico idē dic in pena hodierna:q2 cū mulier cōuicta de trudatur in carcerē z de dote certo mō disponit vt no.in.c.gaudemus.de conuer.coniu.nō posset accusari ciuiliter q2 pena includit sub prima.nam qñ agitur ciuiliter petitur vt fiat separatio matri monij quo ad torum z vt maritus lucretur dotē. vt i.c. plerūq3.de do.iter vir.z de dote post diuor. re.q gdē pena nō posset habere effectū:ex q mu lier fuit cōdēnata ī primo iudicio.idē dicit Host. in casu ecōuerso:q2 si fuit actū prius ī foro ecclesia stico nō pōt postea agi in foro ciuili ne de vnius hoīs delicto sepe qrat.l.lz.ff.nau.cau.sta.d.Ant. aliter distinguit dicēs q aut pmo fuit actū ad pe nitētiā z nō tollitur accusatio in foro ciuili:vt le. z no.in.c.admonere.xxxiij.qō.ij.z in.c.de his.s.d accusa.aut fuit actū in foro cōtentioso:tūc si ciui liter pōt postea agi criminaliter:q2 ciuilis actio nō piudicat criminali.C.qñ ciuilis actio.l.vnica. aut fuit pri⁹ imposita pena criminaliter z nō pōt agi ad aliā penā:z hoc casu pcedit opi.Host.Sed iudicio meo hec dicta nō satisfaciūt ex toto que sito nec oīno sunt vera in casu nostro.Nā regula iuris est q accusatio ciuiliter īstituta nō preiudi cat accusationi criminaliter quominus possit īsti tui etiā si re⁹ fuit absolut⁹ in ciuili:vt est tex.iūcta glos.in.d.l.vnica.Hoc fallit qñ ciuilis actio tēdit ad vindictā.exemplū in actiōe iniuriarū ciuiliter instituta:vt probat in.l.pretor edixit.ff.d iiu.vbi d2 q si qs instituat actionē iniuriarū etiā ciuiliter non pōt postea agere de illo delicto,criminaliter: q2 actio iniuriarū semp tendit ad vindictā.nō em̄ psequit qs in illa rē familiarē.ita dicerē in propo sito:q2 cū accusatio de adulterio etiā ciuililer isti tuta tēdit ad vindictā nec psequit qs īteresse suū seu rem familiarē:agit em̄ vt separet matrimoniū quo ad torū z vt lucret dotē:ergo nō pōt postea crialiter agi.nec etiā est verū indistincte qō dicit Hostiē.q de delicto vnius hoīs sepius[b] queri nō possit vt no.in.l.lz.preallegata.Vñ in proposito caderet alia qō nūqd punitus in foro ecclesiastico possit accusari de eodē delicto in foro ciuili psup posito q illud delictū sit misti fori.Exēplū ī sacri legio.legiste cōiter dicūt q aut accusatio tēdit ad vindictā:z tūc ex quo semel egit vno mō non pōt intētare aliā viā:secus aūt si accusatio cōcernebat interesse ppriū z rem familiarē.nā tūc si intenta bit cōditionē vnius legis pōt intētare cōditionē alteri⁹ in eo q excedit porē legē:vt le.z not.in.l.j. ff.vi bo.rap.z ibi per Bar.in.l.senatus.ff.d accu. sed in 3riū est tex.multum not.in.c.felicis.in.§.p hoc quoq3.de penis.li.vj.vbi papa posuit multas penas capiētibus cardinalē:z tñ postea dicit ibi tex.q per illas penas nō intendit adimere pote statē iudici seculari quominus possit ipse pcede re z imponere penā legalē.z sic vr pbare q puni tus criminaliter per iudicē ecclesiasticū pōt puni ri etiā criminaliter per iudicē ciuilē ex quo crimē est misti fori.z notabis semper illum tex.q2 nescio alium ita eque bonum in hac materia.Et recitat ibi Jo.and.in nouella fuisse disputatū bononie.z conclusum qō aut per diuersas leges imponūtur diuerse pene p eodē delicto omnino separate z im positio vnius nō tollit aliam.p hoc text.in.l.qui

[a] ¶ Criminaliter et ciuiliter.Adde eundem cōsil.iiij. z vide late are.in trata. maleficiorum in glossa.tu hai adulterato la mia dona.
Sebasti. Sapia.

[b] ¶ Sepius.vide quō de eodē delicto sepius possit queri p Bar.in.l. si cui.§.hisdē.ff.de accu.z alex.in cōsil.xj.in.v.dubio. in.j.vol.z p Bal. l.l.j.C.de sum.tri. vbi tangit an z qñ quis possit diuersa pena puniri.
Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Lucret dotē. Qō lucret dotem nō solum pcedit ppter adulterium sed propter prelu dia adulterij vt est famosum dictum Bald.hic de quo late per Deci.in rub.de iudici.col. j.in.j.lect.

[d] ¶ Repetere.ad de Oldra.consil. clxxxij.

sepulchra.C.de sepul.vio.z in.l.iij.§.si tñ.ff.de li.hoīe exhi.z l.l.quoties. ff.de act.z obli.z optime facit illō.c.felicis.aut pene nō sunt oīno diuer se:puta q2 lex vna apponit penā centū florenoz alia mille:z tūc pcedat distinctio quā dixi esse legistaruz.aut pene sunt oīno similes:puta quia quelibet lex imponit penā centū florenorū:z tūc nō refert que pena im ponat cū sit eadē:z est equa et notabilis distinctio.¶ Scdō principalr querit nūquid coram iudice ecclesiastico possit vxor accusari criminalr. Jo.z Vin.tenent q sic:z sentit hic glo.j.in eo q allegat.c.gaudemus.j. de cōuer.cōiu.Inno.tz hic 3rium dicens:q aut mulier est de foro tpali ecclesie z tūc pōt accusari coram iudice ecclesiastico q poterit imponere penā intrusionis vel aliā fm q sibi vr:honesti⁹ tñ esset fm oēs vt ciuilis iudex ex cōmissiōe ecclesiastici superioris hoc faciat.aut mulier est sub iecta iudici seculari:z tūc coram eo dūtaxat est accusanda criminaliter. z pro hoc facit iste tex.hic qui in accusatione criminaliter instituēda fa cit mētionē de iudice seculari.in accusatione vero ciuiliter facta vel fiē da facit mētionē de iudice ecclesiastico.vide tu q plene dixi in .d.c.gau demus.z credo ibi cōclusisse pro prima opinione.¶ †Quia cum hodie pro adultero non imponatur pena mortis puto etiam q iudex ecclesia sticus pōt cognoscere de hoc crimine licet mulier nō sit de tpali foro ec clesie:q2 matrimonium est vnū ex septē sacramētis ecclesie:vt in.c.debi tum.de obliga.vnde peccans cōtra matrimoniū cōmittit sacrilegiū: vñ lex ciuilis appellat adulteros sacrilegos vt.ī.l.q̄uis.C.de adulterijs.sa crilegiū vero est misti fori.vt in.c.cū sit.z qō ibi no.de foro 3pe.ad idem facit.c.j.de offi.or.vbi bo.tex.in.c.de benedicto.xxxij.q.j.ad istū tex.dic qō procedebat olim scdm antiqua tpa:naz q2 imponebatur pena vltimi supplicij non poterat agi corā iudice ecclesiastico q2 nō imponit hāc pe nam:vt in.c.sniam sanguinis.ne cleri.vel mo.z.xxiij.q.v.c.rex debet.sed q2 hodie cessat hec ratio,ideo zc.¶ Tertio z vltimo queritur nūquid vxor possit accusare maritū de adulterio sicut econtra maritus accusat vxorē:cōclude post doctores q tripliciter pōt agi de adulterio .Prio ad penitētiā z ad hanc admittit qlibet.ij.q.j.si peccauerit.z.c.nouit.de iud.cū ibi no.z ad pniam imponendā non currit aliqua prescriptio. vñ si essent lapsi etiam centū anni pōt agi 3 criminosum ad penitētiā.vide tex.cum gl.notabilē in.d.c.admonere.Scdō pōt agi criminaliter z ad hanc admittitur quilibet extraneus.vnde masculus punitur pena capi tali vt in.l.quāuis.C.de adulte.Sed respectu vxoris maritus prefertur alijs volentibus eam accusare.l.si maritus.ff.eo.Sz dubiū est respectu vxoris:nunquid possit accusare maritu3 de adulterio criminaliter:z di xerunt quidam q hodie pōt vt imponat pena detrusionis.cōiter tenet oppositū:vt in.d.l.publico.canonizata.xxxij.q.j.nā lex indistincte phi bet:vt in.d.l.publico.C.de adul.z diuersitatis ratio inter maritū z vxo rem est:q2 maritus est caput vxoris z non ecōtra:vt in.c.continebat.de despon.impu.Itē mai⁹ preiudiciū generatur marito ex adulterio vxo ris propter dubiū prolis:quā vxori ex adulterio mariti.z vide gl.in.d. l.publico.¶ †Tertio pōt agi de adulterio ciuiliter vt separetur matri monium quo ad torum z vt accusator lucretur dotem[c] vel donatione3 propter nuptias:z ad hanc accusationem admittuntur solum cōiuges. ad hoc.c.quēadmodum.de iureiur.z.c.quāto.z.c.gaudemus. de diuor. z quēadmodum maritus accusat vxorem vt lucretur dotem et separet matrimonium quo ad torum ita ecōuerso vxor pōt accusare maritū ci uiliter de adulterio vt separetur matrimoniu3 z vt lucretur donationē propter nuptias sibi factam a marito.vt in.c.j.vt lit.nō contest.z leg.et no.in.c.plerūq3.de do.inter vir.z vxo. Nico.abbas.

1 ☞ Rector ecclesie potest expensas quas fecit in reparationem ipsi⁹ repetere:z de ipsis ad libitum disponere.
2 Expensas quas quis facit principaliter pro negotijs suis sed in 3sequē tiam pro alienis:non potest repetere.
3 Mandatum siue procuratorium probatur per testes:vel per vnum cū iuramento partis.
4 Procurator non recuperat intrinsecas expensas factas in itinere du3 iret pro dño:vt puta expensas factas in infirmitate.
5 Actio negotiorum gestorum datur illi qui absentis negotia gessit.
Actio mandati datur illi qui presentis negotia gessit.
Actio neg.gest.datur vtilr incipiēti agere:lz nō habuerit bonū exitu3.

Cum pro causa.

Qui de mādato dñi causa3 pcurauit ab eo repetit expē sas ppter hoc factas.Prima pars ponit decisam partis que relam.secunda dat iudices ibi:discretiōi.Et incipe casum li teralem q inter istum.S.qui erat pcurator capituli et archidiaconum erat contentio super expensis factis per istu3 archidiaconum in causa qua3 susceperat promouēdā de mādato capituli:z papa pronuntiauit vt habet in litera.potest tñ casus figurari z alijs modis:sed non est vis.

1 ¶ †Not.j.q nedum extraneus sed etiā quilibet de ecclesia pōt recipere expensas a capitulo quas fecit p vtilitate ipsius capituli.z idē est in ec clesia.nam si rector vel alius expendit de proprio patrimonio aliqd ad vtilitatē ecclesie potest illud repetere[d] z de eo in morte testari.xij.q.iiij. in.c.quicunq3.¶ Not.ij.quod suscipiens sponte mandatum licet nihil fuerit dictum de expensis potest postmodum repetere expēsas quas fe

2 cit pro negotio sibi iniūcto.¶ †Tertio no.quod si pcurator absentat se de certo loco principaliter pro negotijs suis:licet in consequentiam

tractet

tractet etiã negotia dñi non põt repetere expensas quas fecit in eundo vel etiam stando nisi quatenus fecisset pro negotio dũtaxat sibi iniũcto.
3 ¶ †Sed queritur p declaratione litere. dicitur hic quod archidiaconus iste hz pbare mandatũ sibi factum a capitulo: quõ pbabit hoc mãdatum. Sol. Jo. an. post Hosti. dicit q poterit pbare per vnum testem cũ
a pprio iuraměto.ª ar. ž. e. ex insinuatione. ¶ Et no. ex hoc dicto singulariter duo. pmo q saltem cõtra dñm admittit pbatio mãdati per testes: nã hoc casu cessant pericula de quibus dixi in. c. j. ž. eo. ¶ Scdo no. q pbatio mandati saltẽ z dñm ipsius procuratoris ita pbat quẽadmodum reuocatio mandati: r sic probari poterit per vnum testem r iura-
4 mentum propriũ ipsius pcuratoris: vt in. d. c. ex insinuatiõe. ¶ †Scdo queritur si procurator incidit inter latrones dum iret pro facto dñi r ab eis fuerit spoliatus vel in via fuit infirmitate oppressus: nunqd possit huiusmodi dãna seu expensas factas imputare dño. doc. hic q nõ. r videtur ad hoc tex. in. l. inter causas. §. nõ omnia. ff. mãdati. rõ qr hec sunt extrinseca a mandato r potius sunt imputãda casui fortuito. secus est i duobus socijs: qr vnus imputat alteri damna que fuit passus occasiõe societatis: vt in. l. cum duobus. §. quidã. ff. p socio. qualiter aũt procurator probabit expensas factas: dic vt no. in. c. dilecti. de fo. compe. ¶ In gloss. j. ibi: r si nõ interuenisset mãdatum. Tunc tñ repetit alia actione. si pcessit mãdatum agitur actione mandati. Si vero non precessit mandatum agitur actione negotiorum gestorum: vt de nego. gest. per totũ. r no.
5 in regula ratũ: de reg. iur. lib. vj. ¶ †Sed circa hoc querit quid ᵇ si gessi
b negotia tua te presente r tacente quã actionẽ habeo. dic q actionẽ mãdati. nã tacendo dum res sua vtiliter agitur vr dari mandatũ: vt in. l. si remunerandi. §. si passus. ff. mãdati. r in. l. si pro te. Tunc ergo cõpetit actio neg. gest. cũ dñs est ignorãs r res sua vtiliter geritur in absentia. r in hac vtilitate cõsiderãda respicit initium. nã si vtiliter incepi agere negotium tuũ lz non habuerit bonum exitum sine culpa mea nihilominus repeto sumptus. vt in. l. sed an vltro. ff. de neg. ge. Sed in dubio ex quo quis succumbit non presumit vtiliter gessisse. vt in. l. iam tñ. §. i hac alleg. in gl. seq. r cũ hac limitatione intellige glos. seq. r de materia per Bar. in. d. §. in hac. sed qñ interuenit mandatum semper repetit procurator expensas ex quo non deprehenditur in aliqua culpa rc.

1 ☞ Scholares faciunt licitam vniuersitatem.
2 Juramentum calumnie non prestat procurator sine speciali mandato: syndicus vero sic.

Quia. Uniuersitas etiã scholariũ põt ad agendum r defendendũ pcuratorem constituere. In pma parte ponitur petitio. In scda ipsius admissio. ibi lz agitur. ¶ Casus literalis. Uniuersitas scholarium parisieñ. qñq causas mouebat contra alios r alij contra ipsam: qr vniuersitas in causis per se interesse non poterat petebat a papa vt super hoc pcuratorem instituere sibi liceret. Rñdetur q lz de iure cõi illud facere possit, tñ indulget eis facultatez pcuratorẽ instituendi super his. Ber. ¶ No. j. iuncta suprascriptiõe q scholares faciunt vniuersitatẽ approbatã: qõ alibi nõ ita bñ pbat: r de hoc. ĵ. latius. ¶ No. ij. q vniuersitas põt zstituere syndicũ seu pcuratorem in causis agẽdis vel defendendis vnde nõ tenent cõparere oẽs de vniuersitate. ¶ No. iij. frustratorium esse id impetrare qõ iure cõi cõceditur. concordat. l. vnica. C. de thesauris. lib. x. Qñq tñ vt mos geratur postulanti cõceditur qõ iure cõi cõcessum est prout hic fecit papa. ad idẽ. c. si aduersus. ĵ. de here. ¶ In gl. j. no. j. ex hac glos. q vniuersitas largo modo põt pcuratorem constituere etiã de iure ciuili. qr lz pcurator proprie sumptus dicatur ille qui cõstituitur a vero dño: vt in. l. j. ff. eo. tñ vniuersitas habetur loco dñi. pprie tñ r stricte vniuersitas sm leges nõ constituit pcuratorẽ sz syndicũ r actorẽ: vt in. l. j. r in l. item eorum. ff. qõ cuiusq vniuer. r dr syndicus qñ cõstituitur ad oẽs causas vniuersitatis: sic dictus: qr singulas causas vniuersitatis dicit. i. promouet. Actor vero dr cũ cõstituit ad vnaz cãm. põt tñ actor cõstitui ab
c alio q ab vniuersitate: puta a tutoreᶜ vel curatore. isti eñ cum non sint dñi non possunt cõstituere procuratorẽ ante litẽ contest. vnde cõstituũt actorẽ cum autoritate superioris vt in. l. neq tutores. C. e. sed de iure canonico non curamus de diuersitate vocabulorum. vt in. c. petitio. r ibi no.
1 ĵ. e. bonum tñ est vti vocabulis pprijs. ¶ †No. ij. ex glo. q scholares fa-
d ciunt vniuersitatemᵈ approbatã r q possunt iuridice sibi eligere rectorem. l. tã z si. quã gl. allegat nõ loquit de scholaribus sz exercentibus aliquã pfessionẽ licitã vt sũt lanifices: sutores: cerdones: r similes. nã istis cõceditur a iure cõi vt possint simul zuenire rõne pfessionis licite quã exercent r constituere collegiũ seu vniuersitatẽ r eligere sibi rectorẽ. qui quidẽ rector habeat iurisdictionem in singulos de vniuersitate i his dũtaxat que cõcernunt exertitiũ illius artis seu pfessionis vt legi. r no. in d. l. si. C. de iurisdi. om. iud. r per Inn. in. c. cũ ab ecclesiaruz. de offi. ordi. vnde glo. hic voluit cõprehendere scholares sub vbis illius. l. si. quasi exerceant pfectionẽ licitã. Sed gl. in. d. l. si. tz zrium dicens q cũ ipsi scholares non exerceãt professionẽ sz sunt sub exercẽtibus nõ ipsi sz doctores faciunt vniuersitatẽ. quẽadmodũ discipuli pelliparior vl aliorum artificũ. nã nõ ipsi sz magistri faciũt vniuersitatẽ seu collegiũ r dicitur illa glo. seruari parisijs. Sed zrium sentit ipsemet Accursius in. l. j. ff. qõ cuiusq vni. r Bar. in vtroq loco. r In. in. d. c. cũ ab ecclesiarum. vñ cõis opi. legistarũ r canonistarũ hodie est q scholares faciunt per se vniuersitatem approbatã: r vt dixi in primo no. nõ cauillando literã tex. est hic. Nã scribit scholaribus parisiensibus r tñ postea dicit q de iure cõi faciunt vniuersitatẽ. r q quidã dixerunt q forte appellat scholares doctores artiũ qui studebãt in iure canonico vel theologia. hoc tñ mihi nõ placet. qr esto q sunt ibi vt discipuli non debuissent facere vniuersitatem si zria opi. esset vera. r dico q alia est rõ in scholaribus liberalium artiũ seu iuristis q in discipulis aliorũ artificũ. nã isti nõ habent p aliquibus negotijs expediendis simul conuenire qr oia expediũt per eorum magistros. secus in scholaribus. nã r in modo viuẽdi r in expensis quas habent facere occasione studij r i multis alijs habẽt necessitatẽ simul cõueniẽdi: ideo debẽt posse facere collegium. vt. in. l. j. ff. de colle. illi. quinimo plus dixit bar. i. d. l. j. prio rñso q cuius. vniuer. q si tres vel plures scholares cõueniũt i eadẽ domo q pñt facere collegiũ. Et idẽ sentit Inn. in. d. c. cũ ab ecclesiarum. r facit. l. si. ff. de colle. illi. nã conueniunt isti simul pro cõmodiori exercitio pfessiõis
2 qõ no. ¶ †Ultimo collige ex glo. vnã differẽtiã inter syndicum r pcuratorẽ. nã syndicus. i. constitutus ab vniuersitate iurat de calũnia sine mãda-
a to: sed procurator constitutus a particulari persona nõ iurat de calumnia sed dñs. Dic nisi habuerit speciale mãdatum vt habetur hodie in. c. si. de iur. cal. lib. vj. r est diuersitatis ratio. qr ille dz hoc iuramẽtũ prestare qui est melius de hoc negotio informatus: vt in. c. in ptractandis. de iura. calũ. Sed syndicus vniuersitatis melius est informatus
b de factis vniuersitatis q ipsa vniuersitas que caret sensu vel q singuli de vniuersitate: qr naturaliter solent negligi que cõiter possidẽtur: vt in. l. ij. C. qñ r quibus quarta pars debeatur. lib. x. Sed in causa propria dñs presumitur melius scire veritatem q procurator: vt in. l. si. C. eo. ti. Abbas.

1 ☞ Procurator si est reuocatus post conclusionem in causa non est impedimento quin sentẽtia ferri possit. 2. 4.
3 Dictio ex denotat causam immediatã: sed dictio ob denotat causam mediatam.
4 Postcõclusionẽ in causa nil potest obijci siue consistat in facto siue in iure.
5 Sententia lata sine citatione non tenet.
6 Sentẽtia interlocutoria põt ferri parte non citata quãdo nullum est allatura preiudicium parti.
7 Contumax in vno articulo citandus est ad alios articulos nisi fuerit citatus a pncipio ad totã cãm.
8 Procurator non põt reuocari post litem cõtestatam sine causa contradicente aduersario.
9 Contumax nõ condemnatur in expensis qñ eius contumacia non est impeditiua processus.
10 Condemnatio expensarũ non fit nisi pro tpe quo victus habuit iustam causam litigandi.
12 Judex ex officio non tenetur cõdemnare partem in expensis nisi fuerint petite.

1 Auditis. ¶ †Si post cõclusionem cause apparet pcuratorẽ reuocatũ nihilominus fertur sententia. ita communiter summatur. sed summa aliter quo ad intellectum. Si citatus ad totam causam constituit procuratorẽ quẽ postea reuocat: potest nihilominus cõtra eũ procedi inquantum status cause patitur sine alia citatione. Diuiditur. nam primo fert sniam super processibus r soluit obstaculum. scda ibi: ceterum in expẽsis condẽnat. ¶ Casus literalis. Episcopus egitañ. r eps colubrieñ. habebãt causam iter se super quibusdam iuribus, causa fuit cõmissa diuersis iudicibus r tam primi q secũdi processerũt in causa. tãdem eps colubrieñ. procurauit totum negotium ad sedem apo. aduocari. super hoc procuratores sup toto negotio ad curiã pape accesserunt, ipse vero examinatis processibus iudicum predictorum tandẽ super processibus fuit cõclusum hincinde anteq papa ferret sententiã super processibus predictis: pcurator epi colubrieñ. recepit mãdatũ ab ipso per qõ mãdatum procuratorium sibi datum ad causam reuocabat in totum.

a ¶ Juramento. Uide. d. Andreã siculum in. c. at si clerici. in glos. si. ĵ. de iudi. Sebasti. Sapia.
b ¶ Queritur qd. Nunquid autẽ si procurator excessit fines mandati dño sciente r patiẽte obliget dominũ vide latissime per Feli. in. c. cũ olim. col. lxxvj. glo. in verbo pcurator. de offi. del.
c ¶ A tutore. adde late Areti. consi. xxix.
d ¶ Uniuersitatẽ. Adde q idẽ sentit Ro. sing. suis. fol. xij. vbi ponit de scholari faciẽte strepitũ cum sit vniuersitas vt ab illa possit priuari.

a ¶ Ad sententiam. Adde Roma.consi.ccclxvij.

b Anto.Frā.¶ Dictionē ex. De ista dictione ex: p̄rio dicas ꝙ significat cām imediatā: vt p bal. vltra hic alle.in.c.j.§.iniuria.ad fi.de pa.iura.fir. in vsi.feu.⁊ p Bar.in.l.j.in.§.si plures.in.iij.col.ff.de exerci.⁊ in.l.nō du biū.C.de legi.⁊ in.l.eo tpe.in.§.seruus.ff.de pecu.⁊ hr̄ p Bal.in.l.maximum vitiū.in.iij. col.⁊ p do.Abb.i c.iter dilectos.de fi.instru. Et adde ꝙ hec dictio d̄notat formā: vt cum dr̄ actio ex ɔ̄ctu.⁊ denotat qualitatem vt cū dr̄ sanguis ex vulnere: vt p bal.plene i.l. ex arrhali pacto. C.de acti. empti. Et adde etiā ꝙ dictio ex: ⁊ dictio a: ⁊ ab: denotant separationē: vt no. Bal.⁊ doc.cōiter ⁊ Alex.in.l.j.ff.si qs cautio.et vide Bald.in.l.fi.C.de iure do. impe.et Alex.in. l.miles. in.§.sexaginta.ff. de adul.vbi dicūt ꝙ ista v̄ba: ex die faciūt ꝙ tp̄s non computet̄ de momento ad momētum.⁊ alibi dixit Bart.in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.et jure.⁊ in.l.j.in.§. dies. de libe.leg. et in.l.j.in.§.j.de iti. actuqꝫ priua. ꝙ hec dictio ex: d̄notat p̄cipium tp̄is.⁊ de hm̄ōi dictione vide etiam per Pan.de cast. in ɔ̄si.xxxix.⁊ plene p Old.in cō̄si. xlix.⁊ per Pe.de anc.in.c.si ꝓpter. de rescript.lib. vj.

c ¶ Unica citatio. Adde Ro.consi. clxxvj.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Ad sn̄iam. Uide ad hoc latissime per Feli.in.c. cōsuluit in.iij.col. ℣.fallit. de offi.d̄lega.vbi ponit̄ ꝙ citatio vnica ad audiēdam sn̄iam nō sufficit sed req̄rit̄ trina vel peremptoriū: sed fallit in plurib⁹ casibus vt ibi p eum.

e ¶ Non citatam. Adde Ange.consi.cxiiij.

f ¶ Ad totā causam. Adde Fed. consi.clxxi.⁊ vide que posui in.c.cō suluit.ɔ̄.de offic. delega.

papa vero auditis allegationibus sup p̄dictis p cessib⁹ ꝓcessus ipsos ⁊ quecūqꝫ secuta sunt ex eis vel ob eos irrita iudicauit nō obstāte p̄dicta reuocatiōe.cū anteq̄ procurator reuocatorias literas recepisset fuerat in cā cōclusum: ⁊ ep̄m colubrieñ. qui procurauerat negotium ad sedē apo.euocari: ⁊ postmodū mādatū procuratoriū reuocauit i cōtemptū sedis apostolice ⁊ i preiudiciū aduersarij cōdēnauit ep̄o egitañ.in expensis quas fecit a tp̄e quo ꝓcurator ipsius recepit literas reuocatorias ⁊ quas facturus est quousqꝫ colubrieñ.p se vel per idoneū ꝓcuratorē se conspectui dn̄i pape p̄sitabit in p̄cipali negotio processurus. Ber. ¶ 2 † No.j. ꝙ reuocatio procuratoris post cōclusionē in cā nō impedit quominus possit procedi ad sn̄iam.[a] Nā post cōclusionē liq̄t iudici de meritis cause.ideo reuocatio procuratoris postea facta nō p̄stat impedimentū quominus possit ꝓcedi ad sn̄iam.⁊ ad hoc quotidie allegat̄ iste tex. ¶ Scd̄o no.ꝙ valet cōdēnatio facta pro futuris expēsis absqꝫ alia determinatiōe.⁊ est in hoc iste tex.multū notabilis qd̄ declara: vt.j.latius dicetur. ¶ Tertio no.arg. s̄m Hof.ꝙ parta sunt aliqd nō fieri vel tarde fieri,potest tñ hic colligi arg.in contrariū. ¶ 3 † Not. ibi: ex eis vel ob eos: differētiā iter dictionē ex[b] ⁊ ob: nā vna denotat cām mediatā: alia cām immediatā: de quo plenius per Bar.in.l.liberorū.ff.de verbo.sig. ¶ 4 † In gl.iij.ibi: nihil posset obijcere. vult ergo gl.ꝙ ideo potuit ferri sn̄ia ɔ̄ absentem reuocatione ꝓcuratoris nō obstāte.q2 ex quo erat in cā cōclusum nihil poterat obijci.nam post conclusionem nō admittunt̄ aliqua siue consistant in facto siue in iure sed solum restat ferre sn̄iam: vt in c.pastoralis.⁊ qd̄ ibi no. Inn.j.de cā pos.⁊ ꝓprie. ¶ 5 † Sed ɔ̄ hanc solutionē sic opponit̄: licet post cōclusionē non possit in cā aliqd allegari tñ pars d3 citari ad audiendū sententiā vt possit opponere vel appellare: ⁊ requirit̄ trina citatio vel vnica perēptoria: vt ꝓbat̄ in cle.sepe.iuncta gl. de verb. sig.nā sp̄ale est in causis summarijs: vt sufficiat vnica citatio[c] ad sn̄iam.[d] vt ibi legitur ⁊ not.ad idem c.cōsuluit.⁊ qd̄ ibi dixi de offic.deleg.⁊ si sn̄ia fert̄ sine citatiōe nō tenet.iij.q.ix.in.c.caueāt.⁊.c.oīa. ⁊ in.l.j.§.item cū ex edicto.ff.que sentē.sine app. rescin. ¶ 6 † Sol.duplex.s̄m Inno.prima ꝙ ɔ̄tū procedit in sententijs diffinitiuis.secus in interlocutorijs: q2 in illis nō requiritur ordo iuris. Et ex hoc no.ꝙ sn̄ia interlocutoria pōt ferri ɔ̄tra partē nō citatā.[e] Idē no.ipse Inno.in.c.querelam.ɔ̄.e. Sed hec solu.non placet ⁊ duplici capite. Primo q2 vbicūqꝫ interlocutoria affert preiudicium saltē graue absenti d3 semper premitti citatio: q2 in p̄iudicium absentis nihil est fiendum: vt in.c.inter quatuor.de ma.⁊ obe.⁊ in.c.j.de cā pos.⁊ ꝓprie.⁊ d.c.oīa.⁊.d.c.caueant.tenet Bar.in.l.ne quicq̄.§. vbi decretū.ff.de offi.procō.sed vbi nō afferret p̄iudiciū absēti tūc.pōt ferri interlocutoria ꝑte nō citata.arg.in.l.diē ꝓferre.ff.de arbi. Et in hoc casu intellige dictū Inn.⁊ ita etiā voluit Bar.in.d. §.vbi decretū.⁊ tene menti hanc cōclusionem. Ex scd̄o capite pōt solutio Innoc.impugnari: q2 hec sn̄ia super nullitate processuū nō fuit interlocutoria sed diffinitiua quo ad cām nullitatis vl' saltē habebat vim diffinitiue.facit qd̄ no.per gl.in cle. vnica.de seque.pos.⁊ fru.⁊ in cle.si.de ap.vbi not. que sn̄ia dicatur diffinitiua et que interlocutoria. ¶ 7 † Scd̄o principaliter soluit Inn.forte de p̄ma solutione nō cōfisus ꝙ hic facta fuit citatio a p̄ncipio ad totā cām tam scilicet respectu nullitatis processuū q̄ respectu negotij p̄cipalis: qd̄ est p̄sumendum ex eo q2 papa hic reuocauit ad curiā totam cām ⁊ in reuocatione papa solet citare partes vt compareant ad totā causam expediēdā.iste ergo ep̄s colubrieñ.cum tenetur adesse in curia per se vel per procuratorem fuit cōtumax reuocādo ꝓcuratorem ⁊ aliū nō constituēdo.ideo nō erat opus ꝙ denuo citaret̄ ad sentētiam secus autē si citatio fuisset facta ad certū articulū.q2 tunc etiam intercedēte ibi contumacia d3 citari ad alios articulos postmodū expediendos: q2 non sequit̄ fuit cōtumax in vno articulo: ergo in alio: vt not.glo.in.c.ij. in ver.nō teneris.de do.⁊ contu.lib.vj.quā notabis. ¶ Et ex his dictis Inn.no.plura.⁊ primo ꝙ pōt quis citari ad totā cām:[f] qñ citatio saltē fit de longinquo qd̄ plenius examino in.c.fi.de dila. ¶ Scd̄o no.ꝙ citatio ad totam cām nō tollit̄ per cōparitionē ad certos articulos saltem quo ad hoc vt nō debeat pars a loco iudicij recedere.seu procuratorem reuocare ⁊ neminē in iudicio pro se dimittere.⁊ hoc multū limitat dictū Fede.ꝙ plene tango in.d.c.fi.do. Anto.ponit tertium intellectū ad istū tex.dicēs qd̄ procurator hic fuit citatus.nam potuit citari nō obstāte reuocatione: q2 illa reuocatio habetur pro non facta ex quo erat cōclusum in cā: nihil allegat.sed satis huic lecture applaudet hec litera i primo aspectu ⁊ multi solēt allegare istū tex.sed cōtra hāc lecturam multū facit qd̄ dixi in principio.nam nō apparet ratio quare etiā post conclusionem nō possit ꝓcurator reuocari sicut ante. ¶ 8 † Sed saluādo hāc lecturā nō tñ in proprijs terminis possumus dicere ꝙ post lit.cōtest: non potuit reuocari procurator sine causa cōtradicente aduersario.interest enī aduersarij vt procurator sine causa nō reuocet̄ ne varietur iudicium mutatione personarum: vt probatur in.l.post litē iuncta.l.que oīa.⁊ ibi gl.ff.eo.tit.⁊ vide gl.in.c.ij.j.e.lib.vj.hec ergo reuocatio cum non appareat de cā legitima nō valuit aduersario ɔ̄dicēte.⁊ ideo potuit ferri sententia ꝓcuratore reuocato.⁊ in eo ꝙ tex.facit mentionē ꝙ erat in cā cōclusum.dicit qd̄ in hoc narrat factū.nā idē fuisset quādocūqꝫ post li.contest.ꝙ sentiūt hic Uin.⁊ Ioā.an.supplētes ad tex.maxime. ¶ Quartā lec.posuit hic.d.Car.dicēs ꝙ ex quo ep̄s colubrieñ.procurauit totū negotium deferri ad curiā tenebat̄ cōparere per se vel per procuratorem ad totā cām.al's habet̄ pro cōtumace sine alia citatiōe sicut obseruat̄ in appellato qui fecit vt tota cā deferat̄ ad papam: iuxta illud qd̄ habetur in.c.cordi.de appella.li.vj.sed hec lec.non placet.q2 illud.c.loquit̄ qñ terminus fuit prefixus ad appellationē prosequēdā qui habet̄ loco citationis: vt ibi ⁊ in.c.sepe.de app.hic aūt nullus terminus fuit prefixus. Preterea is qui appellat deducit negotium ad superiorē vt in.c.si a iudice. de app.lib.vj.⁊ tñ ɔ̄ eū absentē nō pōt procedi sine citatiōe.vt in aut.ei qui.C.de tēp.ap.⁊.ij.q.vj.appellatore.ideo pl3 mihi pre alijs lectu.scd̄a Inno.vt presumam⁹ citationē gn̄alē vt totā cām hic precessisse. In gl. in verb.ꝑuenerūt.ibi: ⁊ ex tūc expectare incepit.vult ergo ꝙ ideo papa cōdēnauit illū ep̄m colubrieñ.in expēns: q2 forte a tp̄e reuocatiōis ꝑuēte a ꝓcuratore ex tunc aduersarius suus incepit expectare pro negotio principali expediēdo. Et vt intelligas melius literā scias ꝙ cā principalis erat hic super limitatione diocesum que cā fuit commissa delegatis ⁊ tandē sup validitate processuū istoꝝ delegatoꝝ fuit altercatū iter partes: nā ep̄s egitañ.dicebat illos processus nullos forte ex defectu ordinis nō seruati.⁊ papa reuocauit ad curiā tā negotiū principale q̄ illud preparatoriū.⁊ cum esset in curia conclusum in cā super nullitate processuum litere reuocatorie procuratoris colubrieñ.peruenerūt ad procuratorem: papa vero non obstante reuocatione cū esset in cā cōclusum tulit sententiā super nullitate processuū ⁊ condemnauit colubrieñ.i expensis factis tp̄e quo reuocatio venit ad ꝓcuratorē ⁊ ad expensas fiendas donec ipse colubrieñ.per se vel p procuratorem cōparuerit in negotio principali.nam super negotio principali nō poterat procedi vigore illius citationis generalis.de qua.ɔ̄.quia lis non erat cōtest.vt.j.vt.lit. non conte.per totū. ¶ 9 † His premissis opp.cōtra tex.⁊ ɔ̄ intellectū gl. ex quo enim pa.nō obstante reuocatione ⁊ contumacia colubrieñ.processit ad sn̄iam super nullitate processuum nō debuit ipse colubrieñ.cōdemnari in expensis quas fecit aduersarius illo tp̄e: q2 contumacia sua non fuit impeditiua processus nec vllū damnū sensit aduersarius presens cum fuerit processum in causa absentia sua non obstāte.debuit ergo pa.illum cōdēnare tp̄e sn̄ie late super nullitate.processuū: q2 ex tunc nō prius cepit frustra expectare. Solu.contrarium est difficile.⁊ ꝓpter hoc Io.and.restringit multum istum tex.intelligit enī ꝙ quando reuocatio peruenit ad procuratorem pa.prefixerat terminū partib⁹ ad sententiam audiendam ita ꝙ nullum vel modicū fuit interuallū inter presentationem reuocationis ⁊ sentētiā super nullitate: ⁊ sic in effectu ep̄s egitañ. ex tūc cepit frustra expectare. Hec lec.licet sit vera in se nō tamē cōgruit tex.nam si hoc esset verum pa.condemnasset in expensis factis a tempore sententie.item hic nō dicitur quod incōtinēti fuerit lata sententia.do. Ant.ponit alium intellectum ꝙ ideo fuit iste condemnatus in expēsis: q2 interfuit aduersarij illum colubrieñ.comparere q2 si cōparuisset forte multa potuisset habere ex cōfessione sua. Hec lec.mihi nō placet ex duplici capite.primo quia ex quo erat in causa cōclusum non debet ad petitionem partis alia pars interrogari: vt in.c.cū Io.⁊ quod ibi no.de fide instru. Item ⁊ melius vbicunqꝫ non obstante cōtumacia proceditur vel procedi potest in causa non debet absens cōdemnari in expensis: q2 cōdēnatio absentis non affert dānum aduersario presenti: vt no.Cy.in.l.sancimus.C.de indi.⁊ spe.in titu.de expen.§.iuxta.versi. quid si talis est causa.⁊ Ioā.and.limitando glo.in.c.j.de ele.lib.vj.nam ibi glo.tenebat hoc dictum quod absens contumax debet condemnari

in expensis:

a ¶ Et iō dico. ista sunt verba: tu pō dera verbū contē ptu nostro ꝛ dispēdio tuo. vñ papa ppter ista duo cōdēnauit ex tpe reuocationis. vīd simile qd habet i c.j.ars. ſ.de mai. ꝛ obe. ꝛ qd ibi remisi ad io.d imo. Andr.barb.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Tpe futuro. Qñō hoc pcedat vide Ang.are. in ſ. preiudiciales. colū.v. ꝛ ibi Jas. col.x. insti.de act. Abb. in.c.lz. col. iiij.s.de ele. Lanfran.de ori.in cle. dispēdiosam. col. iiij.vers.prima est ista.de iudi.
c ¶ Asinum meū. Adde Alex. ɔsi. xlvj.iiij.lib.
d ¶ Cū libera. adde Alex.ɔsi.xxij.j.li. Zacharias.
¶ Adde ꝙ cōstitutus gñalis pcurator cū libera hr p pcuratore speciali.no.bald.in.l. illud.ſ.j.C.de mulie. ꝛ in quo loco. lib.xj. ꝛ Spe.in ti. de pcur.ſ.j.v. itē opponitur. ꝛ pōt oia que diligens pf fa. faceret non alia.no. Bar.sin. i.l.si procurator. col.ij.ad fi.ver.circa istam ptē.el.ij. ff.de condi. inde. Anto.Franc.
¶ Circa hoc de pcuratore cum libera dicas ꝙ pōt ɔstitui ꝛ qualr ēt cōstituat hr in.l. pcurator cui libera.ff.de pcu. ꝛ dicas ꝙ talis procurator cū libera cōstitutus etiam ad vnaz cām tm̄ pōt deferre iuramentum p.c.q ad agēdū.de pcur.in.vj. ꝛ hr p Bald.in.l. iusiurandū. in. ſ. pcurator.in.j.co. in fi.ff.de iureiu. ꝛ in.l.q rome.in.ſ. callimachus. ff.d verb.obli. ꝛ adde ꝙ pcurator cū libera datus ad lites nō pōt recipe solutionem.l.hoc iure.et ibi docto. no.ff.de sol. ꝛ no. in.l.si procurator. ff.de cōdi.inde.et no.idem Bart.in

in expēsis: lz posset pcedi cōtra eum in causa per rōnē pdictā qꝛ potuisset multa habere ex ɔfessione sua. Sed Jo.an.in nouella ibi dicit quod illud procedit in fine cause: vt victus condēnet victori: non aūt imediate cū est contumax. d.Cardi. ponebat tertiū itellectū dicēs ꝙ eps egitaneñ. expectabat in curia ppter negotiū principale. vnd eoipso ꝙ colubrieñ. reuocauit pcuratorē i preparatorio incepit frustra expectare. qꝛ nō est curandū de preparatorio ex quo nō poterat pcedi sup pncipali. Hec lect. esset vera si ex toto periret negotiū principale: sz hic nō expectabat. Finge em̄ qꝛiter reuocationem ꝛ sniam interfuit mēsis ꝛ ꝙ colubrieñ. cōparuit scda die snie. nā certe verū est dicere qd frustra nō expectabat egitañ. p mēsem. nā habuit sniam pro se sup nullitate pcessus. Et ideo dico a ꝛ quarto ꝙ iste colubrieñ. nō fuit cōdemnatus in expēsis factis vsqꝫ ad sniam ppter cōtumaciā: sed qꝛ succubuit in illa snia nullitatis. nā victus dz cōdēnari victori in expēsis: vt in.c.calūniā.de pe. ꝛ in l.properādū.ſ.siue aūt.C.de iudi. vñ ꝛ poterat cōdemnari in oibus expēsis factis in illa cā nullitatis: sed qꝛ forte habuit probabilē cām litigādi vsqꝫ ad reuocationē pcuratoris non fuit vsqꝫ ad illud 10 tps in expēsis cōdēnatus. ¶ † Sed postꝗ̄ reuocatio peruenit ad procuratorē ptz ꝙ ex tūc temere litigauit. nā cōtumax psumit habere malā cām: ꝛ si quis in parte tpis hz iustā cām litigādi solum dz cōdēnari in expēsis a tpe quo temere vel calūnio se litigauit vt notāter probat in.l.si qs inficiatus. ff.deposi. ꝛ ibi per bar. qd no. dico in.c.finē.de do. ꝛ cōtu. in expēsis vero fiendis iste cōdēnat ppter cōtumaciā. ¶ Jn gl.fi.ibi, hoc iaz ɔstabat. aduerte qꝛ gl. hz bonū intellectū: sed clare non explicat. Jnn. cuius dictū solet allegari soluitqꝫ clarius ꝛ sic: ꝙ aut obligatio non est orta de pñti: ꝛ tūc pcedit tex.in.l.j.ff.de vsu. vbi dr ꝙ iudex nō dz se impedire b pro futuro tpe b. facit tex.i.c.romana.ſ.caueāt. de sen.excō.li.vj. vbi dr ꝙ pro futuris culpis nō dz iudex aliquē excōicare etiā sub cōditiōe. aut obligatio est orta de pñti ꝛ tunc nō pōt iudex pspicere i futurū. ꝛ in hoc casu pcedit iste tex. nam data cōtumacia obligat contumax ad expensas restituēdas: vt in.d.l.sancimus. ideo pōt iudex dicere cōdēno talē absentem cōtumacē ad oēs expēsas quas faciet donec legitime cōparuerit. Et in hoc tene menti istū tex. nō ob. si dicat ꝙ hic snia cōdēnationis sit incerta vt opponit in gl. nā extra gl. pōt duplr rñderi sm Jnn. primo ꝙ iterlocutoria vz lz sit icerta: qꝛ sicut pōt reuocari p offm̄ iudi. vt in.c.cū cessante.de ap. ꝛ in.l.qd iussit.d re iudica. ita ꝛ certificari. Et no. hoc dictū ꝙ p interlocutoriā pōt iudex ɔdēnare gñalr in expēsis: ꝛ in pcessu negotij poterit taxare. facit qd no. idē Jnno.in.c. sepe.j.de ap. scdo soluit ꝛ notabilius ꝙ vbi petitio pōt esse incerta pōt sequi snia etiā icerta. Sed hec petitio poterit esse incerta respectu futuri tpis: qꝛ pars pōt probabilr dubitare quas ꝛ ꝗ̄tas expensas faciet in futurum. ideo dz admitti petitio gñalis: vt in.c.cōstitut⁹.de in ite.resti. ꝛ i.l.j.ſ.j.ff.quorū leg. ergo potuit hic seq snia gñalis. 11 ¶ † Et hec bñ notabis. ex quo habes cautelā: vt in libello ps petat expēsas factas ꝛ fiendas in futurū. ꝛ admittit hic petitio incerta rōne pdicta. ꝛ multū vz petere expēsas in libello: qꝛ lz possit iudex cōdēnare ex officio suo sine petitiōe: vt in.l.ediles.ſ.itē sciēdū.ff.de edil.edic. ꝛ no.in.c.fi.de do. ꝛ cōtu. tñ si iudex nō cōdēnat vbi non fuerūt expense petite nō tenet resarcire de suo p.l.iiij.in.ſ.hoc aūt iudiciū. ff.de dam.infec. ꝛ quod ibi no.glo.in.c.fi.de rescri. ꝛ Cy.in.d.l.sancimus. ꝛ generaliter de ista condēnatione expēsarum: dic vt no.in.d.c.finē. ꝛ in.c.j. de sequestra.posses. Abbas.

☞ Procurator habens generale mandatū nō potest facere illa que requirunt speciale mandatū nisi sit procurator cum libera.

Procurator cum libera cēset cōstitutus si dñs pmittat habere ratum quicquid pcurator egerit vel si fuerit data plena administratio.

Procurator constitutus ad litem contestandam in consecutiuis vt constituat alium poterit ipse p se totam litem agere.

PEtitio. Procurator epi cās epatus agit ꝛ defendit lz nō fuerit datus sub noie syndici vel actoris. Diuidit. nā pmo poni petitio. scdo illio ꝛ pūsio ibi: nos. ¶ Casus literalis. Eps mutineñ. de mandato apostolice sedis in liuoniā profecturus cōstituit: M. ꝛ. R. canonicos mutineñ. suos vicarios ꝛ pcuratores generales p ipo epatu. isti pcuratores autoritate huius generalis mandati agebant ɔ detentores bonorum epi mutineñ. vel cōueniebantur. p ipo obijciebat eis ꝙ ex isto mādato id facere nō valebāt pro eo ꝙ in instro vicarie siue hmōi procuratiōis nō exprimebat ꝙ ipse ɔstituerit eos syndicos vel actores seu pcuratores gñales. tenorē hmōi instrumēti miserunt ad papā pa. inspecto tenore instrumēti ɔstitit ei euidēter ꝙ intētio ipsius epi fuit dare illis liberā potestatē agēdi ꝛ rñdēdi p ipso epatu: vnde hmōi exceptionē friuolam reputauit. Ber. ¶ No.j. ꝙ eps pōt cōstituere aliquos ex suis canonicis vicarios ꝛ pcuratores generales. Ex quo infertur quod plures possunt esse vicarij eiusdem epi ꝛ economi seu procuratores. ¶ Not.ij. qd eps in cōstituendo procuratorem seu economū gñalē nō tenetur habere capituli consensum. ꝛ dicit hic Guil.naso. ꝙ in casibus in quib⁹ posset eps agere sine capitulo poterit agere ipsius pcurator: i alijs secus: ꝙ no. ¶ Tertio no. ꝙ in ɔstōne administratorū cōsiderāda est principaliter intētio cōstituētis: nec debem⁹ aiaduertere ad noia administratorū. vnde si qs constituit syndicū cum esset priuata persona nō inficit instrm pcure: qꝛ satis est ꝙ apparet de intētiōe cōstituentis ꝙ voluerit illi dare potestatē agēdi ꝛ rñdendi. ¶ Sed qro p declaratione litere que fuit rō dubitādi. dic ꝙ fuit illa: qꝛ pcurator proprie constituit a vero dño.l.j.ff.de pcu. eps aūt nō est verus dñs rerū epatus sed poti⁹ administrator seu procurator: vt in.c.ij.de dona. ꝛ ideo videbat ꝙ isti canonici qui fuerunt cōstituti pcuratores nō haberent legitimū mandatū quasi eps debuisset eos constituere syndicos vl actores qꝛ syndicus ɔstituit ab vniuersitate. Jtē actor datur ab vniuersitate ꝛ a tutore seu curatore: vt in.l. j.ff.qd cuiusqꝫ vni.dixi.s.eo.c.qꝛ. sz rō decidēdi in ɔtrariū ponit in tex. qꝛ nō est fienda vis in nominib⁹ ex quo ɔstat de intētiōe ɔstituētis: qꝛ verba deseruiūt intētiōi ꝛ nō eɔ.j.q.j.marchiō ꝛ basilides. ꝛ i c.ij.regnis.de ap. Et iō dicit hic Hosti. ꝙ nō inficit mandatū pcure si dicat cōstituo te factorē meū vl c clericū meū seu asinū meū c dūmodo ɔstet p alia verba ꝙ det sibi ptātē agēdi ꝛ defendēdi seu ꝙ voluerit eū cōstituere pcuratorē suū. ꝛ dicit idē dōm de iure ciui. qꝛ nō debemus stare verbis ex q verbor null⁹ seqt effect⁹.l.fi.C.de do.l.j. ꝛ.ij.C.de formu. ꝛ.l.ij.C.cōia de leg. lex em̄ est iposita reb⁹ ꝛ nō verbis: vt ibi: ꝛ in.c.cōmissa.de ele.li.vj. ¶ Sed op. ɔ pdicta ꝛ ɔ tex. tutor seu curator nō dat pcuratorē ante litē ɔtestatā: sz actorē cū decreto iudicis: vt i l.neqꝫ tutores.C.e. ꝛ insti.de cura.in fi. neqꝫ pcurator cōstitut⁹ ad agēdū pōt deputare aliū pcuratorē ante li.ɔte. vt in.c.ij.j.e.li.vj. ergo eps siue dicat tutor siue curator nō potuit cōstituere istos pcuratores ad agēdū añ litē p se cōtestatā: nec ēt potuit ɔstituere actores cū nō interuenerit decretuz supioris. Sol. dr notāter Jnn. ꝙ ɔtingit ex eo qꝛ ptās epi est āplior ꝗ̄ ptās pcuratoris seu tutoris. Et idē puto dōm i quolibz plato seu administratore ecclīastico. ꝛ idē no. ipse Jnn.in.c.pe.de iura. cal. vbi bo.tex. ꝛ videbo.gl.v.q.iij.i.c.fi. Pōt ergo qlibet bñficiat⁹ ɔstituere pcuratorē ad agēdū in pncipio sine alteri⁹ supioris autoritate vl licētia 1 qd no. ¶ † Jn gl.j.ibi: mādato gñali. dic clari⁹ ꝙ pcurator hñs gñale mādatū seu ptātē gñalē nō pt facere ea q regrūt spāle mādatū: vt in.c.q ad agendū.j.e.li.vj. ꝛ iō non pōt transigere nec alienare: qꝛ trāsactio ꝛ alienatio ꝛ multa alia regrūt spāle mādatū: de qb⁹ vide bo.gl.in.d.c.q ad agendū. Sed si d daf ptās gñalis cū libera: d tūc trāseūt ea que req

d.ſ.callimach⁹. et tene mēti ꝙ pcurator cū libera et pcurator oīm rerūz sunt pares i ptāte. nō aūt pcurator bonoꝝ. vt ē gl. ꝛ ibi doc.no.in d.l.si pcurator.d cōdi.inde. ꝛ pcur. cuz libera siue sit gñalis siue specialis pōt rē domini obligare et illā ēt pignorare. alias non nisi dñs esset solitus eū obligare: vl nisi pecunia esset versa in rem dñi.l.j. ꝛ ibi glo. ꝛ bar.C. si res alie. pigno.da.sit. ꝛ hr per glo.in.l.solutuz.in fi. ꝛ in.l.petēti.ff.de pig.act. vtrū autem talis procurator possit transigere vide ēt Pau.de ca.in cōsi.ccxvj.inci.circa primū quesitū. et an pcurator cū libera ad vendēdū possit vendere rē minori pcio ꝗ̄ valeat. Dicas ꝙ sic dūmodo dolū nō cōmittat: qꝛ tunc teneretur dño ad iteresse. vt p bar. in.d.l.procurator cui libera. in vlti. q.ff.de pcu. ꝛ per Lanfrā.de ori. in trac.de arbi. in.j. parte.in.j.colū. et tene menti qd dicit Bald.in ti. de pa.cōitā.in.ſ. nomina.in fi. in vsi. feu. vbi dixit ꝙ pcurator cuz ptāte faciēdi qcqd viderit expedire dr ēt cōstitutus cū libera. ꝛ adde etiā qd pcurator cōstitutus ad cām quam dñs est habitur⁹ cuz tali intelligit si est sibi data libera eaz hre quo ad instātiā. secus si sit constitut⁹ cū libera ad certam cām expressam: ꝛ vide Bar. in.d.ſ. callimachus. ꝛ tene mēti ꝙ pcurator etiā gñalis cōstitut⁹ cum libera nō pōt donare.l. ɔ iuris.ſ. fi. ff. de pac. ꝛ no. Bal.in l.iiij.C.de dona. ꝛ hr p bar.in.d.l. pcurator cui libera ꝛ circa id qd dem̄ est.s.an tali pcuratori ɔstitu cū

libera possit sol-
ni.vide etiã bart.
i.l.vero ꝓcurato
ri. in pñc.in.ij.q.
ff.de sol.ꝛ p alex.
in.l.rescriptũ.in
§.fi.ff.de pac.
Sebasti. Sapia.

a ¶ Spãle mãda-
tũ.Uide bar.i.l.si
ꝓcurator.ver.idẽ
forte.C.de procu.
Abb.in.c.fi.de di
latio.bart.ꝛ alios
in.l.j.ff.de offi.ꝓ-
curat.cesa.ꝛ Fel.
in ca.nonnulli.§.
sunt ꝛ alij in prin.
s.de rescrip.

b ¶ Equipollẽtia.
adde pro hoc qd
dicit Fede.super
materia.c.statu-
tum.de rescript.
eius consi.clviij.

c ¶ Secure mora-
ri.adde Paul.de
cast.consi.clxxvj.
in scdo impressis
Sebasti. Sapia.

d ¶ Sua libertate.
Facit quod dicit
Bart.l.l.vtimur
ff.d sepul.vio.vbi
dicit qd securitas
data veniendi in-
telligit data etiã
redeundi quia nõ
dr secure venire q
tute redire nõpõt
ꝛ idem dicit abb.
in.c.ego.de iure-
iur.vbi Feli.colũ.
v.ver.in tex.ibi i
eundo.
Zacharias.

e ¶ Seu alios cõ-
tract⁹ facere.addo
Alex.cõsi.cxxvij.
incipi.viso instrõ
locationis.col.ij.
vers.nõ ob.vol.v.
Jaco.rebuf.in.l.
nemo carcerẽ.nu
me.iij.ꝛ ibi i apo-
stil.Celsi.C.de ex
ac.tribu.li.x.Lã-
frã.in.c.qm̃ ꝯtra.
§.confessiões.nu.
xiiij.ꝛ ibi in apo-
stil.Bene.vadi et
Celsi.j.de proba.
ꝛ ibi qui⁹ꝯctus in
carcere facti va-
leant et quando.
Anto.Franc.
¶ Circa hoc de
carcerato an pos-
sit cõtrahere ꝛ va
leat cõtractus fa-
ctus ab eo vel pos
sit testari. Dicas
ꝙ regulariter nõ
põt contrahere.l.
q in carcerẽ.ff.qd
met.cau.qd dicit
Bar.ibi esse verũ
cũ eo ꝗ detinet eũ
in carcere.item di
ci verũ ibidẽ si i-

raut speciale mandatũ.ᵃ vnde talis ꝓcurator põt
oĩa que posset facere dñs in ꝓpria persona:dũ tñ
dol⁹ absit vt in.l.ꝓcurator cui gñaliter libera.ff.
e.ꝛ ibi Bar.ꝛ in.l.creditor.§.lucius.ff.mãd.nõ tñ
põt donare quãtũcũq; hẽat liberã administratio
nẽ nisi specifice hoc cõcedat:vt in.l.ꝯ iuris ciuilis
regulas.§.si filius.ff.de pac.ꝛ i.l.filiusfa.ff.de do.

2 facit.c.fi.ꝛ qd ibi no.de offi.vi.li.vj. ¶ † Quñ aũt cẽ
seatur cõcessa hec libera potestas.dicit Jo.an.hic
ꝙ tũc solum cũ hoc specialiter exprimit:vt.l.q̃ tu
beronis.§.alia.ff.de pecu.nã in verbis gñalib⁹ nõ
venit hec potestas:sec⁹ aũt dicit ipse si dñs ꝓmit
tit habere ratũ ꝛ gratũ qcqd ꝓcurator fecerit.nã
per hoc nõ datur libera potestas sꝫ ad maiorẽ de
clarationẽ hec clausula solet apponi.l.j.ff.de offi.
ꝓcura.cesa.ꝛ ibi hoc sequit Bar.post alios.lꝫ aliõ
censerit i.l.ꝓcurator cui gñalr libera.pal.sed tene
primũ.ꝛ vide qd dixi in.c.cõtingit.de trãsac.ꝛ no.
hoc dictũ. ¶ Itẽ aduerte in eo qd Jo.an.dicit li
berã ptãtem nõ trãsire nisi spãlr exprimat.dic qd
b regrit spãlis exp̃ssio saltẽ p v̄ba eqpollẽtiaᵇ:nã si
sit dictũ do tibi plenã administrationẽ seu ptãtẽ
vr data libera ptãs:vt no.bar.in.l.si pc.C.eo.ꝛ ibi
vr tex.iũcta gl.i.d.l.pc.cui gñaliter libera.idẽ dic
vt dixi si dat ꝓcuratori ptãs vt posset facere ea q̃
dñs posset i ꝓpria psona:vt no.bar.i.l.pc.cui gña
liter libera.ꝛ i.d.§.luci⁹.lꝫ qdã ꝯ.ꝙ pleni⁹ examĩo
in.c.fi.de dila.ꝛ hec faciũt ad declarationem.c.qui
ad agendũ.pal.Et in fi.glo.dic vt hodie hr in.c.si
duo.e.ti.li.vj.ꝛ in.c.pe.e.ti.vbi hr qd dicẽdum qñ
dant duo ꝓcuratores simplr vel insolidũ. ¶ In
gl.fi.ꝛ i fi.ꝛ p hoc notãter dicit Spe.in tit.d actore
vniuersitatis in v̄.sꝫ pone.ꝙ si aliqs fuit ꝯstitut⁹
sub noĩe syndici actoris pcu.ꝛ negotiorũ gestoris
nõ tenetur ad petitionẽ aduersarij eligere alterũ
ex illis:qꝛ satis est ꝙ ex tenore instri appareat qd
dñs seu ꝯstituẽs voluit sibi dare potestatẽ agẽdi
ꝛ respõdẽdi.vnde cẽsendus est syndicus seu ꝓcura
tor ẽm materiã subiectã cõtentam i instro:vt hic

3 in tex. ¶ † Et per hec dixerunt hic doc.ꝙ si qs cõ
stituit ꝓcuratorẽ ad litẽ cõtestandã ꝛ vt in cõsecu
tiuis cõstitueret aliũ ꝓcuratorẽ ꝙ poterit iste p se
totã litẽ agere ꝯsiderata poti⁹ intẽtatiõe q̃ v̄bis
nã voluit istũ preferre alijs.vnde p illã clausulam
voluit eũ exonerare vt nõ teneret per se ꝓsequi.

1 ☞ Metus presumitur in persona carcerati ali
quid promittentis.3.

2 Saluuscõductus concessus alicui intelligitur vt
ducatur ad locum vbi possit secure morari.

Carceratus quando vult aliquem cõtractum fa-
cere nõ sufficit ꝙ relaxatur a vinculis ꝛ custodia
tur ibi per familiam.

3 Carcerati an possint testari vel aliquẽ ꝯctũ facere.
Cõdẽnatus capitaliter nõ potest etiam ad pias
causas testari.

4 Procurator ad agendũ intelligitur etiam datus
ad defendendũ:sed quid si est posita dictio taxa
tiua:vide.j.nu.5.ꝛ.j.c.constitutis ad finem.

6 Filia que nupsit inuito patre an possit compelle
re patrem ad eam dotandam.
Statutum qd filia dotata ꝛc.non habet locum in
illa que nupsit sine de dote inuito patre.

A Ccedens. Prouidere dꝫ
iudex maxime
in cã matrimoniali ꝙ cõstituẽs ꝓcura
torẽ gaudeat plena libertate.Et pmo
ꝓuidet libertati mulieris.Scdo citat ad cãm ibi:
tu ergo. ¶ Cas⁹ literalis.Quedã nobilis mulier
D.noĩe de massa lucane diocesis noĩe filij sui ꝯxit
spõsalia cũ Ubaldo ciue pisano noĩe filie ipsi⁹ cũ
Ubaldi filijs ipsis sciẽtib⁹ arrha forsitã hincinde
apposita:qꝛ nobilis ipsa forsitã nolebat perficere
qd cõuenerat cũ dicto Ubaldo:idẽ Ubaldus deti
nebat eam sub potestate sua.significatũ fuit hoc
dño pape.vnde mãdat dicto Ubaldo q̃tenus no
bilem restituat pristine libertiati ꝛ ipsam reduci
faciat secure ad castrũ de massa lucane diocesis vt
ibi existẽs libera procuratorem libere valeat ordi
nare qui corã papa iustitiã suam prosequat,ꝛ ipse
idem Ubaldus super spõsalibus que dicũtur cõ-

tracta inter filiam suã ꝛ filiũ dicte nobilis ꝓcura-
torẽ idoneũ ad presentiã pape trãsmittat ꝛ ple-
nã habeat potestatẽ ad agendũ ꝛ ad defendendũ.

1 Ber. ¶ † No.j.ꝙ detẽtus iniuriose ꝛ violenter dr
quodãmodo sub potestate detẽtoris.vñ si aliquid
agit cum ipso detentore põt postmodũ allegare
metũ ꝛ rescindere illũ actũ per actionem qd met⁹
causa vt hic ꝓbatur ꝛ in.l.qui in carcerẽ.ff.qd me-
tus cau. ¶ Scdo no.qd ad officiũ iudicis ptinet
ꝓuidere partibus de loco securo vt ꝛ gaudeãt ple
na libertate.nã interest iudicis ne iudiciũ sit fru-
stratoriũ qd posset cõtingere si postmodũ allega-

2 ret metus. ¶ † Tertio no.ꝛ tene mẽti ꝙ is qui te
netur aliquem restituere libertati nõ liberatur ab
obligatione simpliciter illum relaxãdo in suo ter
ritorio sed debet illum facere secure perduci extra

c territoriũ suũ ad locũ vbi possit secure morari.ᶜ nã
dũ est in territorio aduersarij nõ dr esse in sua li-

d bertateᵈ cũ possit de facili detineri.ar.opti.in.c.fi.
de resti.spo.ꝛ in.l.liberationis.cum.l.seq.de verb.
sig.vbi tex.no.dicit ꝙ nõ dr liberatus qui relaxa-
tur a vinculis si custodit i publico.ꝛ facit hoc con
tra practicã quã solẽt pleriq; adhibere.nã si deten
tus in carcere vult aliquẽ ꝯctũ facere faciunt ipm
extrahi a carcerib⁹ ꝛ custodit ibi per familiam.nã
certe iste nõ põt dici liberatus:vt hic ꝛ in.d.l.libe
ratiõis.cũ seq.no.Bar.in.d.l.q in carcerẽ.ꝛ facit
ẽt notabiliter iste tex.vt nõ sufficiat extra territo

3 riũ ꝓduci nisi ꝓducat ad locũ securũ. ¶ † In gl.j.
ibi:in quo nulla possit esse formido.Sꝫ q̃ro nũqd
idẽ sit in captiuo vel obside seu detento ꝯ volũta-
tẽ suã vt nõ possit ꝓcuratorẽ cõstituere seu alios

e cõtract⁹ facere.ᵉ Ho.tenet hic ꝙ sic quẽadmodũ
nec testm̃ facere possunt:vt in.l.obsides.ff.d testa
men.sed postea vr Hostiẽ.se restringere ad actum
qui geritur cũ ipso detentore.sed tu i hoc articulo
dic plenius ꝛ clarius:ꝙ aut qs est captiuus apud
hostes ꝛ tũc iste cũ perdiderit libertatẽ nõ potest
neq; testari neq; aliquem actum vt liber homo fa
cere:vt in.l.eius.ff.de testa.ꝛ in.l.diuus.ff.de iure
fis.Aut est detẽtus iniuriose in carcere ꝓuato pu-
ta a latronibus vel aliquo tyrãno:ꝛ tũc si alquid
agit cũ ipso tyrãno detẽtore põt postmodũ alle-

f gare metũ ꝛ facere actũ rescindi:ᶠ vt in.d.l.qui in
carcerẽ.ꝛ ar.hic.sed cũ alio ab isto detẽtore põt cõ
trahere.Itẽ põt in carcere testm̃ facere vt.l.metũ.
§.sed licet.ff.qd met.cau.ꝛ in.l.nam ꝛ serui⁹.iũcta
glo.de neg.gest.ꝛ no.in.d.l.qui in carcerẽ.aut est
quis detẽtus in carcere publico ꝛ iuste:ꝛ tũc si est
dãnatus pena capitali non põt aliqd agere tanq̃
liber qui est effectus seruus pene ꝛ bona sua ve-
niunt ad succedentes abintestato:vt in aut.bona
dãnatorũ.C.de bo.dam.leg.ꝛ no.in.l.q vltimo sup

g plicio.ff.de pe.vnde talis etiã ad pias causasᵍ nõ
põt disponere:vt no.ꝯcludit Jo.an.in.c.ij.d vsu.
lib.vj.qd no.ꝛ tene menti.aut non est sic dãnatus
sꝫ in carcere ad tps ꝛ tũc põt ꝯhere ꝛ alios actus
agere.vt no.in.d.l.qui in carcerẽ.ꝛ tenet ibi Bar.
ꝙ etiam cum illo ad cuius petitionẽ retinet põt
cõtrahere:qꝛ non põt allegare metũ ex quo iuste
tenetur in carcere.argu.l.l.si mulier.ff.quod met.
cau.aut tenetur qs apud alios vt obses:ꝛ tunc sic
loquimur i obside proprie sumpto:vt ille qui dat
pro aliqua securitate ab hostibus et iste interim
perdit libertatem:vnde nõ põt aliquid disponere
vt liber nec facere testamentum:ita loquitur lex
obsides prealleg.vt ibi no.secus autem si vna ciui
tas dat alteri ciuitati obsides:vel vnus nobilis al
teri.nam illi nõ perdunt libertatem:nec possunt
sic dari vt sint ꝓprie obsides.vt no.gl.in.l.ij.C.de
patribus qui filios distraxerunt.ꝛ Bar.in.d.l.ob
sides.facit quod le.ꝛ no.in.c.ex rescripto.j.d iure
iuran. ¶ In gl.fi.ibi:vt possit etiam defendere.
sentit ista glo.qd procurator datus ad agendum:
ad hoc ꝙ dicatur idoneus:debet etiã habere po-
testatem ad respondendũ seu defendendũ ipsum
constituentem si reconueniretur a reo.hoc etiam

4 videtur innuere litera ista in fine. ¶ † Sed circa
hoc quero de duobus.primo quid si simpliciter
fuit procura.datus ad agendũ.glo.notabilis in
l.mutus.

iuste detinet:ars
secus.de quo ẽt p
Bar.in.l.qui a la
tronib⁹ in prin.i
ij.opp.ff.de test.ꝛ
in.l.qui neq;.i.§.
solutũ.ff.de verb.
sig.nec ꝓdest ipm
extrahi de carce-
re dũ ꝯhit ex quo
hꝫ custodes nec
ire possit dũ velit
ẽm Bar.in.d.l.q
in carcere.vbi ẽt p
Alex.ꝛ p an.in.l.
nemo carcerẽ hic
alle.ꝛ eodem mõ
dicas d testõ.vt p
gl.i.d.l.q in carce
rẽ.ꝛ p bart.in.d.l.
q a latronib⁹.an
aũt dãnat⁹ ad ꝑ-
petuũ carcerẽ pos
sit facere testm̃.vi
de Bald.in.l.j.in
iiij.co.in ver.sꝫ qd
in damnato.C.de
sacrosan.eccl.vbi
tꝫ ꝙ sic.cõis tamẽ
opi.est in ꝯrium ꝛ
no.oẽs in.l.ij.ff.d
pub.iudi.ꝛ de cle
rico dãnato ad ꝑ
petuũ carcerẽ an
pos.testari.vid.d.
abb.referentẽ va
rias opi.ꝛ ꝯcludẽ
tẽ ꝙ nõ.iõ in rub.
de test.ꝛ vide bal.
in.l.j.in ver.ꝛ no.
hãc.l.C.q nõ pos.
ab libe.ꝓuoca.et
vide Bal.in.l.ab
eo.in.ij.co.C.quõ
ꝛ qñ iud.vbi põit
q̃liter carceratus
possit ꝓcuratorẽ
cõstituere.ꝛ adde
ꝙ ille dr carcerari
q aliq̃ mõ cõstrin
gitur ꝙ exire non
possit.l.succurrit.
ff.ex quibus cau.
ma.ꝛ hr p Bal.in
l.fin.C.de capti.ꝛ
habet in ca.nup.
de sen.excõ.ꝛ per
Alex.in.l.si vt cer
to.in.§.custodiã.
ff.cõmo.ꝛ p Bal.
in.l.vnica.i.ij.co-
lũ.C.de confes.et
in.l.admonendi.
in.ix.col.ff.de iu-
reiur.ꝛ per ange.
in.d.l.qui in car-
cere.

f ¶ Actum rescin
di.Adde Oldra.
consi.xcvij.

g ¶ Ad pias cau-
sas.Adde Rom.
consi.clxiiij.

a ¶ Ad defendendum. Adde Alex.consi.clxxxiiij.ij.lib.
b ✠ Sebasti.Sapia. ¶ Limitare.limitat etiam.d.Abb.in.c.j.j.de adul. qñ filia inuito vel inscio patre nuberet indigno:sed no.diligenter.qđ si filius capit vxorē inscio patre etiā indignā non est iusta cā exheredationis.ita dicit gl.in.l.iij.§.si emācipatus.in ṽ.exheredare.ff.de bo.pos.cōtra tabulas.

l.mutus.in.§.pena.ff.e.ti.dicit ꝙ per ꝯñam videẗ habere mādatū ad defendēdū.[a] rō q2 pcu.ad agēdum nō admittiẗ nisi pmittat defendere dñz seu p eo rñdere si recōueniret:vt hic ⁊ i.l.vnica.C.de satis.ergo in dubio vř ad oia deputatus sine qbꝰ agere nō posset.ar.in.c.pterea.⁊ in.c.prudētiā.de offi.dele.⁊ in.l.ad legatū.⁊ in.l.ad rē mobilē.ff.de pcu.Hoc limita nisi dareẗ ex parte rei q2 tūc cum ptās defendēdi debeat esse pricipalis si datur ad agendū non vz procuratoriū vt pbaẗ ꝟm vnū intellectū.j.eo.constitutis. ¶ † Scđo dubitaẗ qđ si pcurator ꝯstituiẗ ab actore ad agendū tantū:ita ꝙ constituit cū dictiōe taxatina:dixerūt quidam in.d.§.pena.ꝙ hoc pcuratorium nō est sufficiēs. Sed Bar.ibi ꝯ ⁊ melius iudicio meo.nā lz pcurator nō possit hoc casu defendere dñm vi mādati: pōt tñ eū defendere tanꝗ̄ qlibet defensor prestista cautiōe.nā qlibet sine mandato pōt defendere aliū dūmō pstet cautionē de iudicato soluēdo:vt no.i.c.j.ȝ.e.Et iō aduertēdū est ad modū opponēdi:aut eñ dr nō valet pcuratoriū:q2 nō habes mādatū ad defendēdū ⁊ nō est cōgrua oppositio. aut dr nō debes admitti nisi pmittas defendere. ⁊ tūc apte excipiẗ:vt in.d.l.vnica.⁊ hic.ad euitandas tñ opi.sis cautus vt semp procurator ex pte actoris cōstituaẗ ad agendū ⁊ rñdendū seu defendēdū:vt hic papa ꝯsuluit isti nobili ⁊ notabis predicta:q2 limitāt istū tex.sup quo doctores simpl'r transiuerunt. ¶ † Et in si.gl.⁊ per hoc dicit Jo.and.ꝙ si filia ꝯxit matrimoniū inito patre dūmō sibi idoneū elegerit pōt agere ꝯ patrem ad ipsam dotādā:⁊ de hoc habes duas gl.notabiles semp mēti tenēdas:vna est.xxxij.qō.ij.c.si.⁊ alia plenior in.c.vlt.xxxvj.q.j.⁊ huic iuri canonico staẗ:vt no. in.c.j.de despon.impub.⁊ ꝗ̄ꝗ̄ doct.nostri vbiqꝫ simpliciter trāsiuerint cū opi.illarū gl.tamen ego semper sum solitus illas limitare[b] ꝟm no.p Bar. in.l.obligamur.ff.de act.⁊ ob.⁊ in auẗ.res que.C. cōia de leg.vbi distinguiẗ ꝙ aut filia nupsit pmissa dote:⁊ habeat locū hec opi.canonist.aut nupsit simpl'r nulla pmissa dote ⁊ non pōt agere postea contra patrē pro dote.rō q2 pater nō obligaẗ ad dotādū filiā.sed iudicis officio compellitur ad dotandum vt filia possit nubere:vt in.l.qui liberos. ff.de ri.nup.⁊ in.l.fin.C.de do.pmis.sed qñ filia iā nupta est sine dote cessat ratio[c] cōpellendi patrē. simile in alimentis prestādis.nam iudicis officio compelliẗ alere filiū.vt i.l.si qs a liberis.ff.de liberis agno.tñ si filius pōt ꝯmode aliūde sibi querere alimenta cessat ꝯpulsio paterna:vt in.l.pxime alleg.Sed quādo filia nupsit sine dote teneẗ maritus eā alere[d] de suo honorifice vt aleret filiā.in auẗ.quibus modis natu.effi.legi.§.pe.no. Inno. in.c.per vras.de dona.inter vir.⁊ vxo.⁊ hec notabis.non tamen p hoc excluditur filia a bonis paternis:sed post mortem patris debet succedere ⁊ habere ad minus legitimam suā quemadmoduz ⁊ masculi vt in.l.maximum vitium.C.de libe.pte. ⁊ in auẗ.de hered.que abintesta.defe.Et puto qđ si statuto caueatur ꝙ filia dotata nō succedat cū masculis non habet locū in hac muliere que nupsit sine dote inuito patre. Abbas.

1 ☞ Clericus licite se absentat causa studij:debet tamen habere licentiam ab episcopo.
2 Cōfessio procuratoris generalis nocet ipsi dño.
3 Procurator potest petere inducias in his in quibus probabiliter dubitat ad consulendum dominum absentem.5.
4 Procurator an dñs debeat citari adeo vt vnius ipsorum contumacia habeat nocere.
6 Inducie breuiantur vel dilatantur ꝟm consuetudinem loci.

Dilectus. Si pcuratori gñali denegātur iducie ad cōsulendū dñm ex cā probabili absentē poterit pcurator appellare.prima pars narrat grauamē appellātis.scđa dat iudicē ibi:quocirca.⁊ quotidie allegaẗ per canonistas ⁊ legistas:⁊ est bo.tex. ¶ Casus lr̄alis. Magister Laurentius rector ecclesie de launa volens venire bononiā cā studij constituit quēdam suuz pcuratorem gñalem ad oia sua negotia pcurāda ⁊ sic venit bononiā.Quidā presbyter.R.noie cōtra ipsum sup dicta ecclesia lr̄as impetrauit:fecit ipm citari apud ecclesiam ipsam:procurator eiꝰ gñalis pro eo petiit terminū sibi dari intra quem dictum magistrum ꝯsulere posset vtrum deberet cedere vel cōtendere:qđ cū iudices facere denegarēt:ad sedē apo.appellauit:vñ mādat papa quatenus si est ita:quicquid factū est post appellationem debeat in irritū reuocari. Ber. ¶ † No.prio quod rector ecclesie pbabiliter se absentat ab ecclesia causa studij[e] ad hoc.c.cum ex eo.de elec.lib. vi.⁊.c.si.de magi.debet tamen petere licentiā ab episcopo:vt no.in.c.relatum:de cleric.non resi.⁊ in.d.c.cum ex eo. ¶ Secundo no.ibi:procurator generalis:qđ absentās se a loco ex causa pbabili non teneẗ constituere procuratorem cum speciali

c ¶ Cessat rō.addō vidēdū eundē con si.xj.⁊ pau.de cas. consi.cxxxj.in primo impressis.
d ¶ Eā alere.adde eūdē cōsil.lxxxiiij. Ro.ꝯsil.ccccxvij. Antoniꝰ Frācis. ¶ An ⁊ qñ maritus teneaẗ vxorez ꝯ aleẗ.dicas ꝙ vxorē etiā indotataz teneẗ maritꝰ alere si mō nullā dotē marito pmiserit:q2 sibi dz imputare maritus cur eā sic indotatam duxerit.l.si.C.de diuor.⁊ vide Inno.in.c.p tuas.de do.inter vi.et vx. ⁊ bal.i addi.spec. in ti.q fil.sint leg. in ver.vxor.secus vero si ipsi marito fuit dos pmissa ⁊ nō data quia tūc vxorem alere non tenetur.vt p Bald.in.l.si.C.ad vell.imo nec tunc illā teneẗ psequi affectione maritali.vt p doct.in.d. l.si.⁊ p Alexā.i.l. si cū dotem.§.finaūt in seuissimo. ff.so.ma.et p bal. in.d.l.de diuisiōe eo.ti.⁊ in.l.p oneribus.de iur.do. et vide gl.ad hoc sing.i auẗ.de non eli.scđo nub.in.§. j.sz si dotē pmissam vxor non soluat:q2 forsan non hz vñ soluat:tunc est alenda a marito q2 nō teneẗ nisi inꝗ̄tum facere pōt:⁊ eodē mō si pr̄ mulieris p ea dotē pmisit ⁊ nō habeat vñ soluat:vt in.l.si cū dotē.in.§. si maritꝰ.⁊ ibi doc.no.ff.sol.mat.⁊ vide ad hoc Alexā.in.l.si donaturꝰ. in.§.j.ff.de ꝯdi.ob cām.sz si mulier hz matrē ⁊ nō sit dotata:tūc dz ali a marito.vt in.l.obligamur.⁊ ibi p Alex.post Bar.⁊ doc.ff.de act.⁊ ob.⁊ vide de materia p Alexā.plene in cōsi.xl.in.iiij.pte ꝯsiliorū.Et adde qđ maritꝰ teneẗ vxorē alere qñ est dotata etiā si iurasset nō alere.ita Bal. no.in.l.pactū.in si.C.de colla.imo maritus nō alens vxorē pdit vsuras seu fructus dotis nō solute quos ⁊ quas petere pōt si aluerit.vt in.l.insulā.in.§.vsuras.⁊ ibi plene p Bar.Imo.Alex.⁊ doc.ff.so.ma.⁊ qñ maritus alit vxorē dz alere de bonis suis ⁊ nō de bonis vxoris:vt p Innocen.i.c.puenit de empt.⁊ ven.qđ est verū si soluit ei dotē:vt hr̄ in.l.creditoris.in.§.inter.⁊ ibi p Bal.ff.mād.⁊ an teneẗ eā alere infirma ⁊ adhibere medicos ⁊ quos medicos.vide p glo.bar.⁊ doc.in.d.§.finaūt in seuissimo.⁊ in.l.qđ in vxorē egrā.C.de nego.gest.⁊ p Specu.in ti.q fil.sint leg.in.§.j.in ver.nūc dicamus de vxore.⁊ hr̄ in.l.si stipulata.in.§.si vxor, de do.inter vir.⁊ vxo.⁊ an maritus p alimentis pstitis vxori ꝯ obligatū sibi ad dotē habeat actionē ad repetēdū videas Jo.de imo.⁊ Alex. ple.in.d.l.in insulā.in.§.vsuras.ff.sol.mat.Et adde etiā ꝙ maritꝰ nō dz alere vxorem q̄ sua culpa nō est in seruitio mariti:vt est gl.quā ibi doc, no.in.c.significasti.de diuor.⁊ vide Bal.in.l.j.C.de leg.⁊ p Alexā.in.d. §.finaūt in seuissimo.Et adde etiam ꝙ maritus nō alens vxorē vel nō tractans eā affectione maritali est excōicandus vt dixit gloss.qua in ibi doc.no.in.l.si cum dotē.in.§.si maritꝰ.ff.solu.ma.Utrū aūt maritꝰ vagabundus teneaẗ alere vxorē nolentē eū sequi sed volentē stare vbi sibi placet honeste tñ.vide Bal.in.l.pe.C.de opis lib.Et adde etiā qđ maritus rixosus cogiẗ alere vxorē extra domū si cum eo nolit habitare:⁊ ita tenet Ray.de forli.in.l.caio.in.§.si.ff.de ali.⁊ cib.leg.⁊ facit.l.si cōuenerit.ff.p soc.⁊ tenet Bal.in.l.j.C.de leg.al's non teneẗ eā alere extra domū.de quo p spe. in ti.de spō.in.§. postremo.in ver. qd de expensis.⁊ hr̄ p.d.Car.i cle. j.in.viij.q.de vsu. ⁊ alimenta q̄ sunt vxori pstanda debent ei pstari ꝟm ꝗ̄titatē dotis: et sic ꝯmodius ⁊ honorabilius dz ali, q̄ hz amplā dotē ꝗ̄ illa que hz paruam dotē.de quo p Bal.⁊ Alex.in d.§.finaūt i seuissimo.⁊ p bar.in.l. ꝙ i vxorē.de neg. gest.⁊ p.d.Ab.in c.salubriẗ.de vsu. vbi dicit simpl'r ibi esse casum qđ maritus dz alere vxorem ꝟm qualitatem dotis. Zacharias.
e ¶ Cā studij.adde bar.i.l.si qs titio. ff.ex qb.cau.ma. ⁊ ibi per eū.quid de illo q nō est studiosus. cui addo Ange.in addi.ad bart.in.l.fin.C.de ann.⁊ trib.libr.x. Antoniꝰ Frācis. ¶ Circa hoc de absente ex cā studiorum dicas ꝙ talis dr absēs ex cā pbabili ⁊ legitie defensus non restituiẗ:sed non legitime defensus pōt appellare si vult ⁊ pōt etiā restitutionē in integrū petere ad totā cām:de quo vide bar.in.l.fin.i.ij. col.in ver.venio ad scđam absentiā.ff.de in integ.⁊ adde ꝙ sunt quinqꝫ genera absentiarū:de quo p Spec.in ti.de sen.in.§.iuxta.in ver.est etiā nulla.⁊ in.§.qm̄.in ver.porro.⁊ vide etiā glo.mag.in ver.appellare.i.d. l.si.de in inte.rest.⁊ qñ absentia dicaẗ probabilis ⁊ necessaria.vide etiaz bal.in.l.ab eo.in vlti.colū.C.quō ⁊ qñ iu.⁊ no.in.l.anpe.ff.ex q.cau.ma. ⁊ vide ēt p Spec.in ti.de in inte.rest.in prin.in ṽ.sciēdū est.vbi etiā ponit de absente ex cā peregrinatiōis.Quis aūt possit dare licentiā clericis ⁊ monachis eūdi ad studiū.dic ꝙ eorum superior etiā si nō sit eps.vide glo.in.c.lz canō.de elec.lib.vj.in glo.pe.⁊ hr̄ in cle.ne in agro.in.§.sane. el.ij.⁊ ibi p.d.Car.de sta.mo.in.vij.q.Et adde qđ clericis licitum est studiū scientiarū secularium ppter scire:non autē pp̄ter seq.c.cū ergo.⁊.c. legimus.⁊.c.si qs.⁊.c.q de mēsa.xxxvj.di.dr tñ i.c.nōne.ea.di.qđ studiū sciarū seculariū est q̄dā vanitas.⁊ inꝗ̄tum dr hic de eo q non est studiosus.Adde ꝙ nō sufficit diu stetisse in studio neqꝫ diu studuisse nisi qs bñ studuerit:vt est gl.in.l.vnicuiqꝫ.C.de proxi.sacro.scri.lib.xij.que dixit ꝙ qui parū studet parum pficit:⁊ vide aliā gloss.in.c.tñ ex lr̄is.de in integ.rest.Et adde ꝙ studia diuersa sunt necessaria ad acquirenda necessaria huius vite:vt in.c.clericus.xxxj.q.j.⁊ que sunt consideranda ⁊ seruanda per eū qui vult optime studere:vide per Pau.de lea.in proe. cle.in ver.commorantibus.⁊ per Hostiē.in.c.j.de offi.primice.Et adde qđ studium generale fit ex priuilegio pape vel imperatoris:vel ex consuetudine:vt per do.Cardi.in cle.ij.in.§.si.de magi.⁊ que sint studia generalia.vide gl.⁊ do.Cardi.in cle.dudum.in.§.ab olim.in.xv.q.⁊ seq.de sepult.⁊ ibi loquitur de studio Paduano ⁊ Senensi.⁊ dicit ibi in.v.qđ

mandato: sꝫ satis est cõstituere ꝓcuratorẽ gñalẽ. ⁊ de hoc ꝓcuratore gñali dic vt leg. ⁊ no. in. c. q ad agẽdũ. de ꝓcu. lib. vj. ¶ † Tertio not. ꝙ procurator gñalis tenet rñdere pro domino vñ confessio sua nocet ipsi domino: vt in. c. suborta de re iud. ⁊ in. l. non solum. ff. eod. ¶ Quarto not. † ꝙ procurator interrogatus sup his de quibus probabilr dubitat põt petere dilationem ad cõsulendũ dominum absentẽ licet dñs multũ distet a loco iudicij: vt colligitur hic iuncta suprascriptione: et de hoc. j. latius. ¶ † In gl. j. ibi: per suũ procuratorem. pondera glo. sentit enĩ ꝙ ꝓcurator isti⁹ fuit principalr ⁊ prima vice citatus: vñ reuoco in dubium nunqd sufficiat prima vice citarẽ ꝓcura. ita vt cõtumacia procur. possit nocere dño [a] absenti ⁊ in hoc dic ꝙ aut dñs est absens: ita ꝙ cõmode citari non põt ⁊ tunc potest ⁊ debet citari procurator si quẽ dimisit: vt probatur i. l. iij. §. ptor ait. ff. de dã. infec. no. gl. in. c. cãm. de do. ⁊ cõtu. ⁊ hoc casu potest intelligi iste tex. iuncta glo. aut dominus põt cõmode citari ⁊ est pulchrũ dubiũ. nunquid citatio possit principiari in personam ꝓcuratoris: ⁊ hoc dubiũ tractãt legiste. in. l. iij. C. eo. ⁊ si procurator velit rñdere nõ est dubiũ ꝙ valebit iudiciũ: sed dubiũ est nunquid ipsius contumacia noceat dño qui non fuit citatus: ⁊ in hoc fuerunt opi. Bar. tamen in. l. ꝙuis. ff. de dã. infec. ⁊ sentit in. d. l. iij. dicit qđ cõtumacia ꝓcuratoris [b] nocebit dño quo ad interponendũ primum decretũ ar. in. l. illa ꝙuis. sed quo ad interponendum ſm decretum debet citari dñs. Sed glo. no. in. d. c. cãm. dat theoricã vt semper a principio citetur dñs si commode citari põt: sed in defectum dñi est recurrendum ad procuratorem. ⁊ illam theoricã ꝯmendat Bar. in. l. iij. ⁊ mihi plus placet ꝙ precedens conclusio per tex. in. d. §. pretor ait. vbi primo mandatur vt denuntiatio fiat dño: sꝫ in defectum debet recurri ad procuratorẽ. Quid aũt si dñs citat⁹ cõstituit procuratorẽ qui cõparuit ⁊ assumpsit in se litem: demũ citatur dñs ad certũ articulum ⁊ non ꝓcurator: nunqd teneat dñs cõparere: dic ꝙ non qꝛ ex quo semel in cã cõstituit procuratorem iam declarauit aĩm suum ꝙ per ꝓcuratorem volebat esse in iudicio: ideo debebat citari ꝓcurator ⁊ nõ dñs. nam dñs nõ compellit per se esse in iudicio: vt in. l. j. ff. eo. ⁊ hanc cõclusionẽ firmat Bar. in. d. l. ꝙuis. ⁊ in. l. j. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. qđ intellige nisi ex causa citet dñs: puta ꝙ iustior est ꝙ procurator ⁊ citat vt veniat ad rñdendũ positionib⁹: vt in. l. fi. C. eo. ti. ⁊ qđ leg. ⁊ no. in. c. j. de iu. lib. vj. ⁊ hec notabis: qꝛ quotidie accidunt. ¶ † In glo. fi. ibi: vnde consulere debebat dñm. Sed cõtra hoc ⁊ contra tex. oppo. dñs tenetur comparere per se aut per procuratorem sufficiẽtem: vt in. l. j. ff. eo. ⁊. s. c. proxi. in fi. ergo imputãdũ est dño si nõ instruxit procuratorem suũ sufficienter. Sol. Inn. ⁊ Host. hic instãt an ⁊ quãdo procuratori debeãt concedi inducie ad cõsulendum dominũ. ⁊ dicta Inno. hic refert Bar. ⁊ sequitur in. l. non solum. ff. eo. Et concludẽdo istorum dicta distingue sic. qđ aut a principio fuit citatus procurator ⁊ probabiliter petit inducias [c] ad consulendum dominum: qꝛ nõ est quid imputetur dño quare nõ instruxit procuratorem: nõ enim poterat diuinare ⁊ ita loquitur iste tex. aut a principio fuit citatus dominus: ⁊ tunc aut nõ fuit expressum in citatione super quo esset conueniendus: ⁊ ideo cõstituit procuratorem generalem: ⁊ tũc petit etiam probabiliter inducias: qꝛ non est quid imputetur domino: vt hic ſm alium intellectum. aut fuit dominus citatus specifice ad certã causam. ⁊ tunc non debet habere procurator inducias ad consulendum dominũ an velit cedere vel contendere: nec etiam ad rñdendum super meritis cause: qꝛ a principio dñs debuit procuratorẽ instruere nisi emerserit aliquod nouum ꝙ dñs verosimiliter nõ potuit cogitare ſm Hostiẽ. ⁊ bene ſm quem episcopus litigans si interrogatur super facto capituli potest petere inducias ad consulendum capitulũ. ⁊ hoc notabis. ¶ † Et in fi. glo. no. fi. gl. singulariter ex qua collige quod loci cõsuetudo est sufficiens causa abbreuiandi inducias etiam que dantur condemnatis in causa pecuniaria quod etiam tenet Bar. in. d. aut. qui semel. C. quomodo ⁊ qñ iud. ⁊ in. l. si debitori. ff. de iud. vnde ⁊ hodie inualuit consuetudo vt cõfitenti debitum a principio non dentur quatuor menses sed solũ. x. dies: vt no. glo. que sic debet intelligi in. d. l. si debitori. nã de iure cõi tam cõdẽnatis ꝙ confessis in cã pecuniaria debet dari terminus quatuor mensiũ ad soluendum: vt no. in. c. quod ad consultationem. de re iud. ⁊ est tex. in. l. ij. C. de vsu. rei iud. ⁊ in. l. certum. §. fi. ff. de confes. ⁊ vide gloss. in. c. dudum. el. ij. de elec. in ver. ⁊ responsionem. Abbas.

1 Maritus potest agere pro vxore absq; aliquo mandato. 5.
2 Citatus comparens ⁊ sine licentia recedens est contumax.
3 Contumax est ille qui misit procuratorem sine mandato licet procurator petat inducias ad ostendendum procuratorium.
4 Contumax condemnatur in expensis absq; alia citatione.
6 Coniuncta persona non admittitur quãdo euidẽs est experiri contra voluntatem absentis.
7 Stipulari an quis possit alteri de iure canonico.
8 Condemnatio expensarum non facta nec reseruata taxatione non vꝫ.

Constitutis. Si reus recedit a iudicio dimisso procuratore solũmodo ad agendũ contumax est ⁊ condẽnatur in expensis. Et prima pars narrat contumaciam ⁊ condẽnationẽ actoris. scđa ibi: nos aũt. condemnationem approbat et causam committit. ¶ Casus literalis. Quidam prior sagien. P. nomine tenebatur in quadam quantitate pecunie. T. laico nomine vxoris sue in presentia pape constituti. O. subdiaconũ suum super cã illa ꝯcessit auditorẽ: oblato libello dictus prior recessit sine licentia dimittens quendam procuratorẽ solũ ad agendum quem cũ auditor ipse per mandatum procuratorium sibi datum ad defendendũ priorẽ sufficientem nõ videret: ipm priorem reputans contumacem cõdemnauit eundẽ predicto. T. in vnã marcham sterlingorum in expensis. Dñs papa sententiam illam ratam habuit ⁊ firmam: mandans huic epõ quatenus partibus conuocatis audiat causam. Bern. ¶ Not. j. quod prior regularis potest obligari in causa pecuniaria. ad hoc. c. ex rescripto. de iureiuran. ⁊ in. c. quod quibusdam. de fideiussor. ¶ † Scđo not. qđ maritus [d] potest agere nomine vxoris sine mandato habetur enĩ loco coniuncte persone: vt in. l. maritus. C. e. ⁊ no. in. l. sed ⁊ he. ff. eo. ¶ † Tertio no. ꝙ cõparẽs ad citationẽ ⁊ illicentiatus recedẽs habet pro contumace. [e] vñ potest ꝯdẽnari vt cõtumax. xj. qđ. iij. c. certũ. ¶ Not. paria esse nullũ constituere ꝓcuratorẽ vel minus sufficientem. ¶ † Ex quo infero ꝙ si dominus citatus mittat ꝓcuratorẽ sine mãdato ⁊ ille cõparens in termino petit inducias ad faciendã fidẽ de procuratorio debet dominus ꝯdemnari tanꝙ contumax: [f] qꝛ non cõparuit in termino legitime. ad hoc. l. j. in fi. ff. qđ cuiusq; vniuer. ⁊ ibi per Bar. ¶ † No. vltimo ꝙ contumax põt condemnari in expensis absq; alia citatione de quo vide qđ plene dico in. c. j. de iud. ¶ In glo. j. ibi: mutuãdo ei pecuniã vxoris: vel forte vxor dedit sibi in dotẽ nomine debitorũ suorum quo casu agit maritus nomine suo quẽadmodũ si actio venderetur: vt in. l. noĩbus. C. de act. ⁊ ob. ⁊ in. l. nominis. C. de actio. vel here. vendi. ¶ † An autem in bonis ⁊ iuribus vxoris [g] admittatur maritus ad agendum: conclude latius ꝙ glo. qđ vxor põt habere bona triplicis generis. Primo dotalia: ⁊ in illis agit maritus noĩe suo: qꝛ dñiũ rerũ dotaliũ transit in ipm maritum: vt in. l. doce ancillam. C. de rei ven. vñ vxor nõ valet de illis etiã eleemosynam facere: vt no. j. c. qđ deo. xxxiij. qđ. v. Quedam sunt bona paraphernalia que sepe hꝫ vxor vltra dotem que tradit marito non tamen in dotem: ⁊ in istis censet maritus ꝓcurator: vnde põt in eis agere tanꝙ procurator: nec tenet cauere de rato: et hoc tenet Bar. in. l. maritus. C. e. p. l. fi. C. de pac. cõ. tam sup dote. Illa tñ lex expresse non loquit in hoc casu: sꝫ disponit quãdo vxor dedit instrumenta iuriũ suorũ marito: nã tunc vr dare sibi mandatũ ad agendũ: vt est ibi glo. no. [h] iuncto tex. sed põt adduci iste tex. in argu. ad dictum Bart. vt quemadmodũ dando instrumenta videt maritũ procuratorẽ in illis iuribus constituere ita et fortius actualiter bona ipsa sibi tradendo. Quedam sunt bona que vxor retinet penes se vltra dotem: ⁊ in illis habet locum qđ hic dr in glos. ꝙ maritus nõ censet procurator: sed põt pro illis agere sicut ꝯiuncta ꝑsona agit pro cõiũcta: nõ qđ maritus sit ꝯsanguineus vel affinis vxoris: qꝛ nulla est inter eos affinitas vel cõsanguinitas sed sunt principium ⁊ cã affinitatis: sed admittit maritus ad instar cõiuncte ꝑsone: vt no. in. l. sed ⁊ he. ff. eo. Et tenet hoc casu maritus cauere de rato sicut coniuncta persona: vt in. d. l. maritus. eꝯ vero vxor nõ põt agere ꝓ marito: qꝛ nõ põt mulier alienã ꝓcurationẽ suscipere: vt in. l. alienã. C. eo. Sed si vxor in istis bonis cõstituit maritũ procuratorem in certa pte: dicit hic gl. qđ maritus nõ poterit agere super alijs per. d. l. maritus. Ioan. an. dicit hoc procedere ex viribus mãdati: sed tanꝙ coniuncta persona poterit agere super alijs bonis. ⁊ dicit hoc tenuisse Petrũ ⁊ Martinũ de silimanis: sꝫ gl. iuris ciuilis in. d. l. maritus. ⁊ Barto. ibi ⁊ alij sequentes tenent ꝯtrium. ⁊ ita sentit gl. ista. nam eoipso ꝙ vxor ꝯstituit vnũ procuratorẽ in certis bonis vr tacite phibuisse ne alijs bonis se immisceat. ar. in. c. nõne. de ꝑsum. ¶ † Coniũcta ꝟo ꝑsona nõ admittit qñ euidẽs est eũ expiri ꝯ voluntatẽ absentis. vt in l. pomponius.

ne qđ studium paduanũ nõ hꝫ memoriã in ꝯtrariũ ⁊ tñ dr gñale. ⁊ đ hmõi studijs gñalibus vide etiã p Bart. in pe. ffori. et ibi etiam dicit ꝙ studiũ rome fuit cõcessum ab innocẽtio. iiij. ⁊ illud studiũ dr tantũ esse studiũ legitimũ. alia ꝟo dicuntur esse vel ex priuilegio vel ex ꝯsuetudine vt. s. de quo vide in. l. j. ⁊ ibi ẽt p scriben. in rubr. C. de stud. libe. vr. ro. lib. xj.

a ¶ Nocere domino. adde Alexan. consil. xciiij. ij. lib. Sebasti. Sapia.

b ¶ Procuratoris. Vide Abb. in. c. cum deputati. in ver. ⁊ pro hoc dubio. j. de iud. alex. in. l. iij. C. de ꝓcu. late Felin. in. c. j. col. iij. ver. nihilominus tene opin. Abb. j. vt lite nõ conte. vbi de veritate eorũ que dicit abbas hic.

c ¶ Petit inducias. adde qđ voluerunt domi. de Rot. hoc eo. tit. in nouis.

d ¶ Quod marit⁹. Adde vidẽdum Ro. ꝯsi. ccccxlvj. Sebasti. Sapia.

e ¶ Pro contumace. Vide Abb. in c. j. j. de iud. ⁊ in. c. prout. j. de dolo ⁊ contu. Bart. in. l. consentaneum. in fi. C. quõ et qñ iu. ⁊ facit qđ non dr venisse qui nõ steterit. l. scire opꝫ. §. sufficit. ff. de excu. tut. quã regulam exornat Fel. in cap. in pñtia. in xliij. colũ. de ꝓba.

f ¶ Tanꝙ contumax. Adde Old. consil. cccxcviij. Sebasti. Sapia.

g ¶ Iuribus vxoris. Qđ vxor possit habere bona triplicis generis vide concord. per Corsetum in suo repertorio in ver. vxor. col. fina.

h ¶ Gloss. no. adde Ro. consil. allegato. ccccxlvj.

l.pomponius.in fi.ff.eo. ¶ In ea.glo.ibi noie vxoris sibi potuit obligare priorē ꝛc. No.glo.nec putes hoc spāle in vxore: sed dic ꝙ qlqs pōt noie alterius recipere obligationē tanꝗ negotiorū gestor:vt ꝓbat in.l.pe.ff.de neg.gest.no.Bar.in.l. stipulatio ista.§.alteri.ff.de ver.obli.†Sed alteri stipulari di recte nemo potest de iure ciuili.vt in.d.§.alteri.ꝛ videt gloss. velle ꝙ idē sit de iure canonico ꝛ in hoc no.gl.ꝛ idem videtur velle in.c.si cautio.de fi.instru.Sed gl.[a] habes in ɔtrium quā allegant oēs in.c.quoties cordis oculus.j.q.vij.ꝗ dicit qd de iure canonico teneor si promitto tibi dare alteri[b] certū quid. quā glo.in.l.illud.C.de sacr.ecc.videt Barto.intellixisse quo ad pias cās:sed nō est verū ꝙ gl.sic loquat:ꝛ credo illam glo. verū dicere prout loquit qn̄ ꝓmitto tibi ꝙ alteri dabo ita qd v̄ba obligatiua seu ꝓmissiua dirigant in te pn̄te:vt qꝛ ꝓmitto tibi.nā hoc casu etiam de iure ciuili orit naturalis obligatio:vt in.d.l.stipulatio ista.§.si qs insulā.ꝛ.l.j.ff.de pac.Sed de iure canonico pōt agi vbi est orta naturalis obligatio ex cōsensu saltem per viam denūtiationis:vt no.in.c.nouit.de iud.ꝛ in.c.j.de pac.ꝛ per Bar.in extrauag.ad repri.in verbo seu denuntiationē. ¶ Sed dubiū habeo qd si v̄ba ꝓmissiua dirigant in absentē vt qꝛ dico tibi ꝓmitto titio absenti dare x.ꝛ de hoc no.in.d.l.illud.p.Coll.in.c.j.de pac.dico sup proemio huius cōpilationis:ꝛ dic vt ibi.Et in fi.glo.de hoc vltimo vide glo.plenā ꝛ notabilē in.c.ij.de vsu.li.vj.vbi habetur an ꝛ qn̄ possit agere ex obligatione quesita per ꝓcuratorē ꝛ notabis eā. ¶ In gl.in verbo solūmō ad agēdū.ibi:ad defendendū nō ad agendū.Sed ɔ hoc facit qd dixi in.c.accedens. s.eo.nā cōstitutus ad agendū vr per ɔn̄s habere mandatum ad defendendū:vt notauit etiā glo.in.l.mutus.§.pena.ff.eo. Sol.duplex.primo ꝙ iste fuit cōstitutus ad agendū solūmodo vt in text.ꝛ sic illa dictio taxatiua excludit id qd poterat venire in vim ɔn̄e:vt no.in.d.§.pena.Scdo sol.qd ɔtrium loquit qn̄ defensio requirit in vim ɔn̄e:vt qꝛ cōstituit ꝓcurator ad agendū ex pte actoris:hic aūt loquimur qn̄ defensio requirebatur principalr qꝛ fuit ɔstitutus a reo vn̄ non possum⁹ dicere qd defensio veniat in vim ɔn̄e.ꝛ hāc solutionē sentit hic do.Ant.ꝛ satis pōt sustineri.Et in fi.gl.pro hac glo.facit:qꝛ quilibet etiā sine mandato pōt aliū defendere prestita cautione de iudicato soluēdo:vt no.j.c.pxi.Sed tūc op.videtur enim qd nō erat aduertēdū an iste haberet mandatū ad defendendū sed solū debebat cōsiderari an vellet absentē defendere ꝛ cautionē prestare.Sol.dicit Inno.ꝙ differētia ēst in hoc:qꝛ si habet mandatū snīa pōt mandari executioni in bonis dn̄i.Sed si nō habet mandatū mandat executioni in bonis defensoris:vt in.l.plautius.ff.eo.Et ob hoc putat Inn. qd etiā si iste voluisset defendere absentē debuisset condēnari absens in expensis:qꝛ abstulit aduersario istā cōmoditatē vt in bonis suis snīa nō possit mandari executiōi.Sed mihi plus placet dictū glo.qꝛ nō video ꝙ hec sit iusta cā recuperādi expēsas:ex quo in oēm euentū est cōsecutus ius suū.facit l.ij.in fi.ff.si quis in ius. ¶ In glo.pe.no.gl.qd semp ɔdēnationē expensarum debet p̄cedere taxatio iudicis ꝛ iuramentum partis. ¶ †Quid aūt si iudex cōdemnat nō facta taxatione.[c] do.Ant.refert hic quosdā tenuisse qd condēnatio valeat ex quo non fuit appellatū:sed ipse putat ɔtriū ex quo ius dat certā formā in condēnatione:ꝛ notabis bn̄ ꝛ singulr.hoc dictū tene menti.Aliqua tractant hic doc.ꝗ non faciunt ad intellectum.c.nec sunt multū in vsu:ideo videas per te:ꝛ tractaui multa vltra doctores que sunt in quotidiano vsu ꝛc.

1 ☞ Procurator reuocatus non impedit iudicium cum eo agitatum si huiusmodi reuocatio erat tam iudici ꝗ aduersario incognita.vide late.j.nu.5.7.

2 Procuratoris reuocatio nō preiudicat si est facta post litem contestatam aduersario ignorante:sed ipsi reuocanti sic.

3 Procurator rei ꝗtumcūqꝫ cōstet de mandato debet semper cauere de iudicato soluēdo nisi dn̄s fideiusserit pro eo:secus est in procuratore actoris:ꝛ ratio differentie ponitur hic.

4 Exceptiones dilatorie proponuntur ante litem cōtestatam.

5 Procurator si est reuocatus per mortem dn̄i ꝛ hoc ignoret iudex ꝛ aduersarius an teneat iudicium cum eo agitatum.

Sententia lata contra defunctum non valet.

Mandatū procuratoris non reuocatur re integra per mortem domini si in procuratorio dn̄s cauit pro procuratore.

7 Procuratoris reuocatio si est facta ante litem contestatam an debeat notificari parti vel iudici.

8 Procuratoris reuocatio debet notificari iudici ꝛ parti per ipsum reuocantem ꝛ non per alium.

1 Mandato. †Breue est:ꝛ fm cōem intellectum ꝛ verum pōt sic summari.Tenet iudiciū agitatū cū ꝓcuratore reuocato si reuocationē iudex ꝛ aduersari⁹ ignorauerūt:ꝛ nō diuidit.

¶ Casus lrālis.Aliquis constituit ꝓcuratorē in cā quam hꝫ corā iudice ordinario vel etiā delegato:ꝓcurator est cum aduersario ingressus iudiciū:dn̄s postmodum reuocauit mandatum a suo ꝓcuratore:querit vtrū ea que cū ipso procuratore postmodum fecit valeant.Rn̄det papa qd si reuocatio ista ad iudicē vel aduersariū non ꝑuenit:iudiciū qd ipse procurator postea est exptus ratū esse dꝫ.

2 ¶ †No.j.ꝙ non valet ꝓcuratoris reuocatio post litē conte.si ipse ꝓcurator tm̄ fuit certioratus.ꝛ intellige ꝙ non vꝫ reuocatio in preiudiciū aduersarij:qꝛ debuit certificari:sed valet reuocatio in p̄iudiciū aduersarij reuocātis:qꝛ ipse nō pōt ꝑtendere defectum reuocationis ꝛ ignorantie:vt no.in.c.ex parte decani.de rescrip. ¶ Scdo no.ꝙ ꝓcurator pōt reuocari post lit.conte.sed hoc intellige vt no.in gl.pe. ¶ In gl.j.no.bn̄ istā gl.ad quam quotidie habet recursus.ꝛ diuide hāc gl.in qnqꝫ partes.In prima parte ponit qd debeat continere instrm̄ procurationis. In scdā parte querit qd si dubitat de ꝓcuratore ex parte rei nam de procuratore actoris plene fuit no.in.c.j.s.eo.ꝛ dic vt ibi.In tertia pte q̄rit quā cautionē debeat prestare ꝓcurator rei vel alius qui offert se defensioni sine mādato.In quarta pte querit quo tpe debeant exigi cautiones a ꝓcuratorib⁹. In qnta pte ꝓsequit an ꝓcurator vniuersitatis.Itē tutor ꝛ curator debeāt p̄stare cautiones.Et scdā pars incipit ibi:de mandato ꝓcuratoris.Tertia ibi:ꝛ siue qs habeat mandatū. Quarta ibi:ꝛ hmōi cautiones.Quinta ibi:ꝓcurator vniuersitatis.Et in eo ꝙ gl.i prima pte dicit qd lr̄e ꝓcuratorie debent mitti aduersario.dic qd hoc est cautū qn̄ posset dubitari de mādato:sed vbi certū est ꝙ instrm̄ ꝓcure est clarum tūc

3 non est necesse vt scribat aduersario:vt in.c.j.s.eo. ¶ †Quo ad.iij.partē glo.no.glo.ꝙ ꝓcur.rei ꝗtumcūqꝫ cōstet de mandato dꝫ semp cauere de iudicato solu.nisi dn̄s fideiusserit ꝓ eo sub hypothecaria.i.obligatione bonorū suoꝝ ꝛ ita seruat de facto.[d] vt in cle.j.ꝛ ibi no.eo.ti.ꝛ in fi.si vero.insti.de satis. Et hec cautio sufficit qn̄ ꝓcurator pōt soluere id super quo cōuenit:puta qꝛ agit ad ꝗtitatem pecunie:sed vbi nō posset soluere:puta qꝛ agit sup re possessa a dn̄o:ꝛ tūc vltra illā cautionē dꝫ p̄stare cautionē de ratihabitione.Sed querit q̄re ꝓcurator actoris nō cauet de rato cū certū est de suo mandato vt in.c.j.s.e.secus in ꝓcuratore rei:vt hic in glos.Hanc qōnē examinat gl.in.l.nō solū.§.q alieno.ff.eo.plenius p Cy.in.l.j. in.j.q.C.eo.p Spec.in ti.de satis.§.iij.ver.sed ꝗ est rō.Et breuiter dic ꝙ securius litigat is q possidet ꝗ ille qui petit ꝛ nō est in possessione.nā reo satis est cautū aduersus dn̄m ex quo est in possessione ꝛ habuit snīaꝫ ɔ ꝓcuratorē dn̄i.nā hꝫ exceptionē rei iudicate ɔ dn̄m.ꝛ sic si dn̄s vellet diffiteri procuratorium vel pergere per ambages reus pōt secure litigare cū sit in possessione.Sꝫ qn̄ qs agit ɔ aliū petit qd sibi abest.vn̄ iura timuerūt ne si actor reportaret snīam ɔ ꝓcura.rei dn̄s tpe executionis se opponeret malitiose forte negādo ꝓcuratoriū vel qd sile ꝛ actor habebit litigare cū reo possessore:iō vt sufficiēter sit cautū ipsi actori voluerunt iura vt ꝓcurator p̄staret cautionē de iudicato soluēdo vt sic snīa possit mādari executioni in bonis dn̄i ꝛ in bonis procuratoris.

4 ¶ †Quo ad quartā partē gl.in eo qd dicit ꝙ cautiones iste exigunt a ꝓcuratorib⁹ ante.lit.cōtest.dic ꝙ iō ꝙ iste sunt dilatorie exceptiones ꝗ dn̄t ꝓponi an̄ lit.cōte.[e] ꝛ nō postea:vt in.c.pastoralis.ꝛ qd ibi no.de excep.Et hoc intellige qn̄ procurator interuenit an̄ lit.ɔte.secus si interuenerit post qꝛ tunc pn̄t peti cautiones:quia de nouo supuenerūt ille exceptiones.ad hoc l.fi.C.de consor.eius.litis.ꝛ no.glo.in.c.cum.M.de consti.de materia istius gloss.vide Specu.de satisda.§.pen.vbi plene.

5 ¶ †In gl.in v̄.post lit.reuocato ibi:si reuocatio ꝑueniat ad iudicē vel ad aduersariū ꝛc. ¶ No.ꝛ tene mēti gl.vult em̄ apte qd ad nullitatē iudicij sufficiat reuocationē peruenisse ad notitiā iudicis vl' aduersarij:nō ergo reqrit notitia vtriusqꝫ[f] Et ad istū tex.q vr innuere ɔtriū.rn̄det glo.fi.qd dictio vel:resoluit hic in copulatiuā:ꝛ idē tenet Hosti.j.eo.in fi.ꝛ ad hoc allego tex.i.l.sepe.de ver.sig.vbi dr qd sepe copulatiua ponitur pro disiūctiua ꝛ ecōuerso.dixi plenius in.c.inter ceteras. s.de rescri.Hoc tn̄ nō est semp fiendū:sꝫ tūc solum cū ex alijs iuris partibus reqrit vtraqꝫ pars alternatiue.Sed gl.iuris ciuilis quā sequit ibi Bar.in.l.vnica.C.de satis.facit differētiam inter ignorantiā iudicis ꝛ aduersarij:dicit enim ꝙ si iudex ignorauit ꝛ aduersarius sciuit:tūc tenet iudiciū propter ignorantiā iudicis:sed aduersarius repellit a ɔmodo ope replicationis.Sed si iudex sciuit reuocationem ꝛ aduersarius ignorauit tūc iudicium non vꝫ:qꝛ iudex tulit scienter snīam ɔ personā non legitimā.Pro hoc mēbro optime facit tex.i.c. si duobus.de app.vbi probatur ꝙ si iudex scit iurisditionem

Sebasti. Sapia.

a ¶ Sꝫ gl.De illa glo.vide Alexan. in.l.is qui heres. ff.de acqui.here. ꝛ Mod.in.l.j.C. de pac.

b ¶ Dare alteri. Adde Bar.cōsil. incip. gellus fuit confessus.Alexā. consi.iij.ij.lib. Zacharias.

c ¶ Nō facta taxatione.vide Spec. in ti.de expensis. §.postremo.i pri. ꝛ in ti.de excepti. §.viso.versic.quid si reus.

d ¶ Seruat de facto.Adde qd voluit ro.cōsi.lxxij. Jo.de ana.consi. lxxxij.

Zacharias.

e ¶ Ante litē ɔte. Adde ꝗ dicat exceptio dilatoria et qn̄ opponi debeat ꝑ Lanfran. de ordi.in.c.quoniam cōtra.§.exceptiones . nu.ij. j.de ꝓba.plenius per eundē in cle. sepe.ver.quedam sunt.de verb.sig.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Notitia vtriusqꝫ.Uide late feli. in.c.ex parte decani.in.xiiij . colū. ver.quinta regula.de rescript.vbi plura ad propositum.

a ¶ Sit nullũ. addõ videndũ Alexan. ↄsi. lxxxiij. iiij. lib. ꝛ cõsil. clxiiij. ij. li.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Questionem. Uide Feli. in. d. c. ex parte decani. col. xj. versic. fallit nono. vbi vult qõ reuocatio que fit per mortem operetur effectũ suuꝫ etiam si nõ sit intimata.

c ¶ Ad futuras. Adde Old. cõsil. cccviij.

d ¶ Sine alio. adde videndũ Old. ↄsi. cxxx. vbi examinat hunc articulum.

e ¶ Prosequi appellationẽ. Addõ qõ do. de Ro. decis. lxiij. hoc eodẽ ti. dicunt secꝯ esse si fuit procurator constitutꝯ duntaxat ad audiendũ sententiam.
Zacharias.

¶ Adde ro. sing. suo. cccclxvij. incip. procurator si sñia feratur ↄtra dñm. vbi non firmat. imo dicit eẽ dubium. de quo per doc. in. l. inuitus. C. eo.
Sebasti. Sapia.

¶ Causa appellationis. Uide legistas in. l. ita demum. C. de pcur. vbi ponunt an cã appellationis sit eadem cũ principali. ꝛ ibi glo. ponit de qõne sabbatina an aduocatus qui pmisit defendere cãm teneatur pro eodeꝫ salario defendere in cã appellationis. de quo plura ibi per Mod.

sibi nõ cõpetere: vel exceptionẽ cõpetere absenti nõ valet qõ agit. Sꝫ placet mihi indistincte opi. istius gl. vt etiã si solus aduersarius sciuit. iudicium sit nullum[a] per. c. ex parte decani. s. de rescrip. vbi videtur tex. apertus. Itẽ est qd imputeꝛ aduersario quare litigauit cũ aduersario: vcꝫ cũ procuratore reuocato: vñ cũ non habuit ille reuocatus facultatẽ deducẽdi ius dñi in iudicium nõ apparet rõ quare dꝫ valere si sei? in deceperit aduersarius. Optimũ siꝛe cape ex his que legũtur ꝛ notanꝛ in. l. is q se obtulit. ff. de reivendi. ꝛ in. l. q sciẽti. ff. de peti. here. Si eñ scit aduersarius ꝙ reus non possidet reꝫ ꝛ nihilominus vult agere ↄ eũ: nõ obligaꝛ reus ad interesse: vide in hoc quod dixi. s. eo. in nr̃a. ¶ † Sed circa hoc annecto notabilẽ qõnẽ:[b] pone ꝙ pcurator sit reuocatꝯ tacite p mortem dñi: nunqd tenebit iudicium postea agitatũ cũ pcuratore si iudex ꝛ aduersarius nõ fuit certificatus de morte dñi. qõ est querere nunqd dispõ istius. c. habeat locũ in reuocatione tacita q̃ fit p mortẽ ↄstituẽtis. Doctores hoc non tãgũt sed Bar. formauit hãc qõnẽ in. l. si pcuratorẽ. ff. e. ꝛ ibi videꝛ tandem cõcludere ꝙ iudiciũ sit nullũ: ꝛ sic ꝙ dispõ huius. c. non habebit locũ hoc casu. Moueꝛ principaliter: qꝛ hoc casu nõ est qd imputeꝛ dño quare nõ certiorauit iudicẽ vel aduersarium cũ vita functꝯ sit. sed in reuocatiõe exp̃ssa est qd iputeꝛ dño: ꝛ lꝫ multa possent allegari in ↄtriũ: sñia tñ sua mihi plꝫ per. l. pe. ff. que sen. sine ap. rescin. vbi dr̃ ꝙ sñia lata ↄ eũ qui defunctus est nõ tenet. Ad idẽ tex. in. l. de qua re. in. § ij. ff. de iudi. vbi dr̃ ꝙ non tenet sñia lata ↄ defensorẽ si dñs tũc erat mortuus. ꝛ dic ꝙ per mortẽ dñi reuocaꝛ mãdatũ si res est integra: vt qꝛ lis nõ est ↄtestata: vt in. §. recte. cũ seq. insti. mãd. no. gl. in cle. si. de proc. Hoc tñ limita p tex. sing. in. l. si defunctus. ff. eo. vbi dr̃ ꝙ si dñs cauit procuratore suo sciente quod tũc nõ reuocaꝛ mandatũ post mortẽ dñi. ꝛ est menti cõmẽdandum qꝛ hodie cõiter in pcuratorio dñs fideiubet p pcuratore suo iuxta formã que hꝛ in. §. si vo. insti. de satis. ꝛ dixi s. in p̃cedenti glo. ad hoc cle. s. e. ti. ¶ † In ea. glos. ibi: supple hic maxime. No. bñ cõclusionẽ gl. vult eñ ꝙ notitia reuocationis debeat peruenire ad iudicẽ vel aduersariũ etiam si lis tpe reuocationis nondũ sit ↄtestata de quo tñ dubitauerũt doc. vt no. in. c. in nr̃a. ꝛ in. c. ex insinuatione. s. eo. ꝛ Bar. in. l. si procuratorẽ. prealleg. videꝛ tñ ibi inclinare in opin. huius glo. do. Ant. hic distinguit: ꝙ aut iudex seu aduersarius erat certificatus de pcuratorio: ꝛ tunc pariter fienda est notitia reuocationis: ꝛ hoc casu pcedat hec gl. aut nondũ facta erat fides de mãdato: ꝛ tũc pcedat arg. a ↄtrio huius lr̃e: vt añ lit. conte. sufficiat certiorare ip̃m procuratorẽ: ꝛ lꝫ nõ alleg. glos. hoc tenuit in. c. ij. s. eo. lib. vj. Sed ego indifferenter dicerẽ qõ vbicũqꝫ mãdatũ fuit spãle ad litigãdũ cũ certa psona semper debet de reuocatiõe certiorari illa persona. Nam rõ tex. non est alia nisi vt aduersarius nõ decipiaꝛ per legitimã ignorantiam: sed aduersarius deciperetꝛ si non fieret tibi fides de reuocatione. Pro hoc tex. in. l. si fideiussor. §. j. ff. mand. ꝛ idem dico in pcuratore ad negotia: vt dixi post Jo. añ. in. c. ex pte decani. de rescrip. facit. l. sed ꝛ si pupillus. §. pscribere. ff. de instit. Sed vbi pcuratoriũ fuit gñale tũc bñ deberemus distinguere: ꝙ aut adhuc non conuenerat aliquã psonã ꝛ satis est certiorare ip̃m pcuratorẽ. Et idem dico si ad negotia fuerat constitutus. sic intelligo. l. si mãdassem. ff. mã. lꝫ glo. hic aliter intelligat ꝛ non bñ iudicio meo. Sed si vigore mandati gñalis descendisset ad certã psonã dꝫ illa psona certiorari qꝛ est eadem rõ que in pcuratore spãli: ꝛ sic in hac materia nõ facerem differentiam inter pcuratorẽ ad iudicia ꝛ procuratorem ad negotia. Nã in iudicio q̃si ↄhimus: vt in. l. iij. §. idẽ scribit. ff. de pecul. ꝛ no. in. c. pia. de excep. li. vj ꝛ p̃dicta credo fore de mẽte bar. i. l. vnica. C. de satis. ꝛ vide ad materiã qõ dixi. s. c. in nostra. ꝛ in. d. c. ex pte decani. ¶ † Ultimo extra gl. queriꝛ nũ quid sufficiat iudicẽ vel aduersarium aliunde sciuisse reuocationes. Docto. cõiter concludunt hic ꝙ non: sed debet reuocans certiorare iudicem vel aduersarium ne detur aduersario materia malignandi ꝛ protelandi iudicium. Abbas.

1 ☞ Filiusfamilias potest esse procurator etiam in iudicio si est maior: nec requiritur patris consensus.
2 Procurator simpliciter constitutus ad lites censetur constitutus tam ad presentes q̃ ad futuras.
Rescriptum ad lites non extenditur ad futuras.
3 Procuratores plures dati non censenꝛ dati insolidum nisi dicatur. adeo ꝙ vnus sine alio non potest aliquid facere.
4 Procurator prio datus an cẽseaꝛ reuocatus p dationẽ scdi.
5 Procurator in causa principali durat etiam in causa appellationis si vult.. 3.
6 Judicium agitatum cum illo qui nõ poterat stare iudicio an teneat si non fuit oppositum.
7 Tacens in rebus onerosis habetur pro contradicente nisi faciat aliquem actum per quem videatur approbasse illud.
Accipiens literas preiudiciales censetur fateri contenta in eis nisi contradixerit.
8 Procuratores plures insolidũ ad negotia dati an vnus possit ab alio exigere.
9 Executores alicuius vltime volũtatis possunt vnus ab alio exigere quod debebat.
10 Procuratores plures an vnus sint constituendi quãdo sunt plures actores vel plures rei litigantes.
11 Procurator qui habuit sñiam ↄ suũ principalẽ teneꝛ appellare ꝛ nõ expectare ꝙ dñs appellet lꝫ sciat sñiam ↄ se latã. 13.
12 Paupertas excusat procuratorem si non appellauerit.

Non iniuste. Habet multa dicta ꝛ cõmuniter nõ summaꝛ: sed p alia verba põt sic summari. Filiusfamilias potest esse pcurator in iudicio etiã ad futuras lites. ꝛ pcurator datus cũ pluribus simul insolidum p̃ferꝛ si preoccupauit negotiũ: secus si diuerso tpe fuit datus. hoc prio. Procurator appellare debet a sñia nisi ex cã excuseꝛ quo casu dꝫ dño nũtiare de sñia: appellationẽ tñ proseq non teneꝛ. Et sex sunt dicta principalia istius tex. scdm ibi: q̃uis. tertiũ ibi: q lꝫ. quartũ ibi: qõ fieri. quintũ ibi: potuit. sextũ ibi: licet. ꝛ satis notabilis tex. est. ¶ Casus lr̃alis. Filiusfamilias fuit cõstitutus pcurator in aliqua causa ꝛ etiam ad futuras cum quibusdã alijs insolidũ ꝛ ip̃e p̃uenit alios: obijciebaꝛ ei quod non poterat esse pcurator cum esset in ptãte alterius ꝛ qõ ad futuras cãs constitui nõ poterat: iudex nihilominus ipsum admisit queriꝛ qd iuris sit. Rñdeꝛ qõ iudex iuste fecit q ip̃m admisit q̃uis ad futuras controuersias fuerit constitutus: ꝛ licet cum alijs simul fuerit cõstitutus: ipse tñ prius procurationis officiũ occupauit: sed talis occupatio locũ non habet in pcuratoribus diuersis tpibus constitutis: qꝛ dato posteriore prior pcuratio esset reuocata. Sed pone qõ procurator condẽnatus est queriꝛ an teneaꝛ appellare ꝛ psequi appellationem. Rñdeꝛ qõ eo ꝙ sñia lata est ↄ ipsum potest ꝛ dꝫ appellare: vel si ex aliqua iusta cã appellare non põt debet hoc dño significare vt si voluerit appellet sed cãm appellationis
1 psequi non teneꝛ inuitus. Ber. ¶ † No. j. regulã qõ etiam filiusfamilias põt esse pcurator alterius etiam in iudicio nec requiriꝛ patris cõsensus. hoc intellige si est maior. xxv. an. qꝛ pcurator ad iudicia nõ dꝫ admitti ante istã etatẽ: vt in. c. qui gñaliter. §. si. s. e. lib. vj. ꝛ an hoc indistincte sit verũ dicã cũ gl.
2 ¶ † No. ij. qõ pcurator põt cõstitui nedũ ad lites p̃ntes: sed
c etiã ad futuras.[c] ↄcor. l. iij. ff. eo. Et ex hoc no. dicit Spec. eo. ti. §. iij. ver. sꝫ qd si pcurator. ꝙ pcurator simpl'r ↄstitutus vꝛ constitui ad p̃ntes ꝛ ad futuras lites: qꝛ nõ apparet ratio q̃re magis videaꝛ ↄstitui ad p̃ntes lites q̃ ad futuras. pro hoc. c. qꝛ circa. s. de priuil. non eñ est hec materia odiosa sed fauorabilis: vt no. Inn. in. c. sedes. de rescrip. ꝛ ideo rescriptũ nõ ex
3 tẽditur ad futuras lites: vt in. c. si. de rescrip. ¶ † Tertio no. ꝙ si plures simul danꝛ procuratores põt vnus sine alio pcurationis offĩm exercere. Sꝫ intellige qñ fuerunt dati insolidũ qꝛ hoc importat illa cl'a insolidũ. i. qõ q̃sqꝫ habeat solidã ptãtem: ꝛ qõ q̃sqꝫ possit facere id qõ posset dñs facere p se: intellige q̃tenus se extẽdit mandatũ: ꝛ vide hodie tex. in. c. si duo. de pcu. li. vj. ꝛ in. c. pe. de elec. secus si sunt dati simpl'r: qꝛ tũc
d vnus nihil põt sine alio[d] vt in dictis iuribꝯ. ¶ † No. in v°. qõ
4 fieri. ꝙ p dationẽ scdi pcuratoris reuocaꝛ tacite primus alio tpe datus. ↄcor. tex. in. l. si qs cum. §. si. ff. e. Et p hũc tex. dicit glo. in. c. iiij. xxv. q. ij. ꝙ papa dando scdm legatũ: vꝛ reuocare primũ: vel dic ꝛ meliꝯ ꝙ hec fuit opi. Cal. in. c. sua. de offi. vic. sꝫ gl. pal. tꝫ ↄtrũ p. c. volẽtes. de offi. leg. ꝛ de hoc dic vt ibi plenius dixi. vbi etiã tetigi an dando scdm vicariũ videatur ep̃s reuocasse primũ. Et intellige istũ tex. qñ fuit datꝯ scds añ lit. cõte. secus si post. tũc eñ nõ vꝛ reuocatus primus cũ nõ possit reuocari sine cause cognitione: vt in. c. ij. s. e. lib. vj. ꝛ idem
5 sentiũt gl. ꝛ Bar. i. d. l. si qs cũ. ¶ † No. in v°. potuit ꝙ mãdatũ factũ pcuratori sup certa lite nõ extinguiꝛ ex toto p sententiã sed durat in cã appellationis si pcurator vult: qꝛ eadẽ est cã appellationis cũ principali sed nõ ↄpelliꝛ pcurator p
e sequi appellationẽ[e] lꝫ teneaꝛ appellare. Et forte rõ fuit: quia
f cõiter cã appellatiõis[f] vẽtilaꝛ in alio loco ꝛ in alio iudicio: idõ pcurator non vꝛ se obligasse vt psequaꝛ in alio loco. Et tenemẽti istũ tex. in si. nã legiste multũ dubitauerunt vtrũ pcurator teneretur prosequi: quia tex. iuris ciuilis in hoc non clare
6 loquuntur. Sed tex. iste aperte decidit hunc casum. ¶ † In glo. j. ibi: nisi esset minor. vult ergo glos. indistincte qõ minor nõ admittaꝛ vt sit pcurator pro extraneo. Hosti. hic instat. sed tene tu dictũ glo. per. c. qui generaliter. prealleg. Dicit tñ
Jo. and.

Joan.an.hoc procedere si opponitur:sed si non opponatur qd̃ est minor:tūc potest ꝓcedere opi.Jnn.⁊ hec limitatio esset notanda ad illud.c.qui gñaliter.si esset vera.Sed do.Anto. tenet indistincte ꝙ procurator esse non pōt etiā si non oppo natur cū non habeat legitimā personā standi in iudicio per se:⁊ hec opi.videtur verior.Ad hoc adduco theoricam Bar. in.l.filiussa.in.§.veterani.ff.eo.vbi no.dicit ꝙ quando quis non potest esse in iudicio nec pro se nec pro alio quod tunc li cet non opponatur nihilominus non valet iudicium.arg.in l.ij.ff.qui satisda.cog.minor autem non potest esse etiā pro se in iudicio sine curatore:vt in.l.clarum.C.de auto.prestan. ⁊ no.in.c.si annum.de iud.lib.vj.Et ex his potes sumere bo nam regulam ad no.in.c.in nostra.§.e.an teneat iudiciū agi tatum cum eo qui nō poterat esse procurator si fuerat oppo situm.Nā si poterat esse pro se in iudicio valet:si non fuit op positum procedat glo.in.l.ita demum.C.eod.⁊ quod ibi no. glo.de femina.aut non poterat esse in iudicio etiam pro se ⁊ non tenet iudicium.Exemplum in seruo furioso ⁊ pupillo. Et ex hoc infero quod si religiosus acceptauit procuratio nem sine licentia sui superioris ꝙ non tenebit iudicium cum eo agitatum:licet aliter sentiat Boa.in.d.c.in nostra.⁊ sic li mita ea que dixi:⁊ tene menti[a] theoricam preallega. ¶ † Jn glo.ij.ibi:⁊ debet expresse consentire ratio est:q2 in onerosis ⁊ maxime in obligantibus personam regulariter tacēs[b] ha betur ꝓ contradicente:vt no.in.§.inuitus.alle.in gl.secus in re concupiscibili ⁊ honorabili seu cōmodosa:q2 tunc tacens habetur pro consentiente:vt in.l.qui patitur.ff.mā.⁊ hec est theorica Jnno.in.c.in genesi.de elec.⁊ transumptiue ꝑ glos. in regula qui tacet.de regu.iur.lib.vj.plene dico in.c.nonne. de presump.Et limita hoc dictum gloss.per clemen.j.§.eodē. Nam si scienter quis recipit instrumentum quo constituitur procurator videtur tacite se obligare[c] ad illud officium vt est ibi tex.no.⁊ hoc ideo quia vltra simplicem taciturnitatē in teruenit actus positiuus.ad idem facit.c.ex ore.de his q̄ fi.a maio.parte capi.Et ex hoc cape vnam bonam theoricam qd̃ vbi tractatur de preiudicio alicuius si vltra taciturnitatem facit aliquem actum qui videtur venire ad approbationem actus illius videtur tunc consentire.Et ita no.Bartol.in.l. quo enim.ff.rem ra.hab.Et ex hoc infertur qd̃ si scienter re cepi literas alicuius in quibus dicebatur quod eram debi tor suus neq3 ilico reclamaui videor ꝯsentire.ad hoc bonus tex.in.l.si filiusfamilias.ff.ad mace.⁊ ibi per Bar.quod not. ¶ Jn glos.iij.ibi:sed idem videtur dicendum.hec glos.rece dit a conclusione quam prius fecerat.vnde tene qd̃ premitti tur in gloss.⁊ distingue vt plenius hodie habetur in.c.si duo. ⁊.c.penul.eo.ti.lib.vj. ¶ † Sed extra gloss.quero de notabili questiōe.pone quod dati sunt duo procuratores insolidum ad negotia nunquid vnus possit exigere debitū ab alio siue debitum sit cōtractum ante mandatum eis factum siue post ea.Federi.ponit consi.cxxiiij.⁊ consi.clxxx.⁊ ibi cum quibus dam legistis concludit qd̃ sic:quia ex quo sunt dati insolidu3 quisq3 habet potestatem sicut dominus:⁊ cū possit vnus pre occupare negotium:vt in.d.c.si duo.Videtur ergo ꝙ exigen do a cōprocuratore quod preoccupauerit negotiū ⁊ sic non poterit ille allegare se ꝓcuratorē.Et ex hoc etiā cōcludit qd̃ non poterit ille exactus postmodum exigere:quia iam fuit preuentus a consocio.Et propter hoc videtur sentire Fede. quod possit vnus exigere ab alio etiā id quod exigit ab alio tanq̄ procurator.Sed hanc materiam reperio plenius ta ctam per Barto.in.l.qui proprio.§.fina.ff.eodē.Nam in hoc duo tex.videntur contrarij.ille enim.§.fi.videtur velle quod vnus possit ab alio exigere:sed tex.in.l.seq.que incipit qui duos dicit totum oppositum.⁊ pro concordantia multe dā tur ibi solutiones.Sed tandem concludit Bartol.quod aut plures procuratores sunt dati simpliciter:et tunc certum est ꝙ vnus non potest ab alio exigere:q2 nec etiam ab extraneo nam regulariter vnus non potest aliquid agere sine alio vt in.d.c.si duo.Hoc verum nisi essent dati ad diuersa:vt quia vnus habet procurare ea que sunt in ciuitate alius ea q̄ sunt in rure:tunc in spectantibus ad ciuitatem iste qui est consti tutus in rebus ciuitatis potest exigere ab alio si est debitor domini respectu eorum que sunt in ciuitate et econtra.Aut sunt dati insolidum:⁊ tunc aut ad exigēdum et vnus ab alio potest exigere:ad hoc.l.si plures.ff.de admini.tuto.et no.per glos.in.l.ij.C.eod.aut sunt dati generaliter ad negotia et non potest vnus ab alio exigere.ita intelligit.d.l.qui duos.Hoc verum quando est dominus qui potest exigere:alias autē se cus.vnde si sunt duo tutores ex quo vnus soluit debitū po test alter ab eo exigere:quia non est ibi dominus qui possit sibi prouidere:vt in.d.l.si plures. ¶ † Et ex hoc notabiliter infertur quod si sunt duo executores vltime voluntatis po test vnus exigere ab alio quod debet ex quo per se non soluit nec sibi est dominus qui possit sibi prouidere.⁊ hoc bene no tabis ad intellectum.c.si.ij.§.j.de testa.libro.vj. ¶ † Jn glo. in.§.diuersis tēporibus ibi:ad vnā autē litē.Jo.hic glos.vsq3 ad finem cum queritur nunquid plures litigantes super eo dem si sunt actores vel rei teneantur constituere vnum pro curatorem vel quilibet possit dare suum:et gloss.bene loqui tur sed non tradit generalem doctrinam.Sed si quis consi deret mentem legum hic allegatarum potest elici hec theo rica quod vbicunq3 obligatio habuit a principio originem in persona vnius licet descēderit postmodum ad plures:tūc tenentur isti agere vel defendere se per vnum procuratorem. Exemplum in pluribus heredibus vnius:quia nō debet al terari obligatio ex persona heredum.l.ij.de verbo.obligat. aut obligatio seu factum est originatum in personis pluriū: et tūc quilibet potest pro iure suo dare procuratorem:vt in.§.si.allegato in glo.⁊ hanc theoricam voluit ibi Barto.post glo.alias incipit ille.§.vnius. ¶ † Jn gl.fin.ibi:quia hic non distinguitur.⁊ hec opinio communiter hic tenetur a doctori bus:vt non releuetur procurator a denuntiatione fienda do mino licet dominus sciat sententiam latam contra procura torem.ratio:quia poterat dominus cogitare quod procura tor appellaret cum teneatur procurator appellare vel denū tiare domino nisi iusta causa eū excuset:vt hic. ¶ † Jn ea.gl. ibi.vel inopia.Jo.glos.quod propter inopiam excusatur ꝓ curator si non appellat:multi mordent hanc glo.q2 in appel latione a diffinitiua sufficit dicere viua voce appello:et sic non requiritur aliquis sumptus.Sed dic glos.procedere qñ procurator non appellauit viua voce incontinenti:nā si quis appellat ex interuallo debet appellare in scriptis.l.j.in fin.cū l.seq.ff.de appel.⁊ no.in.c.cum in ecclesia.§.de appel.⁊.c.cor di.eo.tit.lib.vj. ¶ † Extra glos.quero nūquid indistincte te neatur procurator appellare.Solu.conclude colligendo di cta doctor.ꝙ aut fuit datus ad certū actū puta ad recipien dum libellum vel sñiam audiendā:⁊ tunc non tenet appella re quia mandatū se non extendit ad hunc casum.nā vno cō cesso videnť alia ꝓhibita.l.maritus.C.eo.et xxv.di.c.qualis. aut fuit datus ad certā litem:⁊ tūc habet locum ꝙ hic dicit: videtur enī tacite mandatū vt appellet ne lis pereat ꝑ trāsi tum in rem iudicatam:sed nō teneť appellationem finire:q2 illud est aliud iudicium:sed si fuisset datus ꝓcurator gñalis puta ad oēs causas et lites:tunc teneť appellare et appella tionem prosequi:q2 ⁊ hec causa appellationis lis est:⁊ sic po test intelligi tex.in.l.j.in fi.ff.an per aliū cause appel.facit.c. dilectus.§.eo.⁊ no.hanc limitationē ad istū tex.Jdem dicūt doc.in negotiorum gestore qui vniuersaliter ꝓcurat negotia. nā cū talis teneatur de non gestis:vt in.l.si pupilli.ff.de neg. gest.fortius teneť appellare ⁊ appellationem prosequi ne ap pellationis negotiū maneat desertum.Jtem intellige tex.in appellatione diffinitiua.Jn interlocutoria vero tenet Jnn. ꝙ procurator tenet eam ꝓsequi nisi cōtingeret eum se absen tare vel aliter negotia sua vltra solitū impediri:quasi sit idē negotium cum principali.Et refert hic Hosti.quod in curia romana aliter seruatur de stylo curie.nam si procurator ap pellat ibi ab interlocutoria tenetur illam prosequi.si appel lat a diffinitiua ⁊ dñs est propinquus curie:tūc dať sibi bre uis terminus ad denuntiandū dño:sed si dñs multum distat tunc dať procuratori terminus peremptorius ad prosequen dum appellationem:qd̃ si non fecerit sñia transibit in rē iudi catam:⁊ hoc factum fuit vt lites abbreuiarentur ⁊c.

1 Excommunicatus non potest nec esse procurator nec procuratorem constituere:licet postea absoluatur.
2 Actus autorizatus per excōicatum est ipso iure nullus.8.
3 Actus gestus per vniuersitatē in qua erāt aliq inhabiles est validus nisi in casibus hic expressis.4.vbi ponitur ratio.5.
4 Jnhabiles an vitient actū per ipsos ⁊ habiles celebratum.7.
5 Uniuersitas an possit aliquid sine rectore disponere.
6 Electio facta per habiles si vnus erat inhabilis an sit nulla.
9 Solennitas si non requiritur in aliquo actu si fuerit adhibi ta minus iuridice an vitiet actum.
10 Uniuersitas quando constituit procuratorem vel syndicum non requiritur autoritas vel decretum superioris.
11 Litere impetrate per excommunicatū indistincte sunt ipso iure nulle.
12 Error communis in his que geruntur non excusat.
13 Jnhabilis promotus ad officium non pandens suum defe ctum punitur.
14 Cōiuncta psona an intelligať respectu coniunctiōis ciuilis. Litere an possunt impetrari per vnum de vniuersitate.

[a] ¶ Tene menti.ad de ꝙ Old.cōsil. cxxxi.sentit ꝙ iu diciū valeat:pro quo adde qd̃ vo luit ro.cōsil.cccc ix.allegās etiam Feli.cōsilijs suis. Sebast. Sapia.

[b] ¶ Tacēs.Qñ ta cēs videať cōsen tire vide.ꝑ Feli. in.c.nonne.de ꝓ sumpt.vbi ponit regulā cum limi tationibus.

[c] ¶ Obligare.ad de ro.cōsil.cccxv. Antoni9 Frācis. ¶ Circa hoc an traditio instrorū facientiū ad cām habeat vim man dati vel si instrm debiti reperiť pe nes debitorē ha beat vim satisfa ctionis debiti et ex hoc presumať debitū esse remis sum.adde q̄ no.in l.labeo.⁊ i.l.post ꝗ.ff.de do.⁊ in.l. j.ff.de dō.⁊ i.l.me uia.ff.so.ma.⁊ vi de glo.in.l.si.C.de pac.Jnen.⁊ facit tex.i.l.seruū filij. in.§.eum q chiro graphū.ff.de leg. j.⁊ hř ꝑ Cyn.in.l. maritus.C.de ꝓ cur.⁊ ꝑ Bar.in.l. iij.in.§.cāe.ff.ad mace.⁊ per Ang. in.l.negotiorū.an §.j.ff.de ap.⁊ vid bo.gloss.⁊ ibi no. ꝑ doc.in.c.coram dilecto.de off.de le.⁊ si reperiatur instrm penes ad uersariū vitiatum ꝙ prius erat ille sum:an presumať fuisse vitiatū per eū penes quē re perit ⁊ qd tūc de beat facere iudex vide q̄ plene not. ꝑ Jo.an.in.c.ac cepimus.de fide inst.et circa illud qd̃ hic dr̃ de epl̃a. Dicas ꝙ eoipso ꝙ qs recepit epi stolā ꝯsentit con tentis in ea:nisi ꝓtesteť:adeo ꝙ si epl̃a cōtinet Jriū nascit ex ea obli gatio.l.si filiusfa. absente patre.ff. ad mace.l.titius seio.⁊ ibi ꝑ Bart. ff.de ꝯsti.pe.⁊ hř in.l.publia.vbi ēt per Bar.ff.d̃ po. Adde tñ ꝙ epl̃a cōmendatitia ali

cuius nõ obligat scribentē.l.si vo.§.cum quidam,ff.man.ꝛ vide tex.et ibi ple,tract.in.l.si.C.ꝙ cum eo.et an epl'a obligat mittentem ita vt ex eo oriaẜ actio.vide in.l.fin.ff.de act.ꝛ obl.ꝛ in.l.si.ff.man.ꝛ p Spec,in tit.de procura,in.§.iiij.in versicu,si quid,

Consulti. Procurator vniuersitatis cuius maiores ꝛ iurati sunt excõicati nõ repellitur ab impetrãdo nisi illi i pcuratorio sint expressi:vel eorũ autoritate factũ sit vel ad id scienter sint admissi.h.d.ꝛ est decisio notabilis ꝛ subtilis.Cõis diuisio.secũda ibi:taliter.¶Casus lr'alis.Quedam cõitas constituit quendã procuratorē ad impetrandũ:maiores de illa cõitate ꝛ iurati per quos eadē cõitas regitur erãt excõicati eo tpe quo iniũctũ fuit illis procuratoris officium queriẜ vtrum talis pcurator ꝑpter hoc ab impetrando debeat repelli.Rñdetur ꝙ non est pcurator hmõi repellendus nisi illi excõicati expressi essent in literis pcurationis vel nisi alias eorum autoritate procuratio facta fuisset vel nisi ipsa cõitas sciēs eos esse tales simul cũ eis constituisset eundem.Ber.¶No.j.ibi:a cõitate aliqua:ꝙ qlibet vniuersitas potest dici cõitas:facit qd leg.ꝛ no.xv.di.c.j.¶No.ij.ibi:maiores ꝛ iurati:ꝙ vniuersitas habet qnqꝫ suos presidentes q diuersis nominibus nuncupanẜ ſm locoꝝ ꝯsuetudinē:ꝛ expone maiores.i.rectores seu ptãtes.Iurati vero.i.consiliarij vł antiani vel priores qui regant vniuersitatem:ꝛ dicuntur iurati a iuramēto qd prestant vt eoꝝ officium fideliter exequãtur tamē de eē vniuersitatis ꝛ substãtia nõ est vt ibi sit rector vñ põt esse vniuersitas absqꝫ alio capite:vt no.dicit Inno.in c.cum non ignores.j.de preb.qd tenē menti.facit.l.j.ff.qd cuiusqꝫ vni.¶†Tertio no.ꝙ excõicatus[a] non põt pcuratorē constituere ad actum quem ipse per se facere non põt[b] vnde sicut p se impetrare non põt:aut in iudicio agere:ita nec procuratorem ꝯstituere ad hoc vt hic.Excõicatus ergo nec pcuratorem dare põt neqꝫ pcurator deputari.primũ ꝓbaẜ hic.scdm in.c.post cessionem.de ꝓbat.¶No.ibi:tpe quo iniunctum:ꝙ ad considerandũ actus validitatē debet ponderari habilitas agentium tpe actus gesti.Si ergo tpe constitutionis est excõicatus non valet constitutio:licet postea desinat esse excõicatus qd tenet hic Host.ꝛ satis ꝓbatur hoc in.d.c.post cessionem.¶No.ibi:eadē cõitas regebatur.ꝙ vniuersitas seu cõitas debet regi ꝛ gubernari per officiales presidētes illi vniuersitati.ad hoc.l.j.C.de iura,cal.l.municipes.ff.ad muni.ꝛ.c,non erit.ꝛ.c.grauē.de senten.excõi.¶Item no.qd presidentes excõicati non pñt officium eorum exercere durãte excõmunicatione.facit.c.aduersus.ꝛ qd no.de immu.eccl.

¶†Et no.ꝙ actus in quo officialis excõicatus prestitit autoritatem est ipso iure nullus.¶†No.vlti.regulam q̃ principaliter colligitur ex text.et tres casus a regula exceptos.Regula notanda est:qd actus gestus ab vniuersitate in quo fuerunt aliqui inhabiles etiam si sint presidentes non inficitur propter interessentiam illorum inhabilium[c].Valet ergo actus gestus collegialr' ab habilibus ꝛ inhabilibus:ꝛ sustinetur actus ꝑpter habiles:qd alibi iudicio meo nõ ita bene probaẜ.Fallit vt dixi in tribus casibus.Primus casus quãdo isti inhabiles maxime p̃sidētes sunt exp̃ssi i ipsa dispõne actus.Scds casus qñ actus fuit gestus ab vniuersitate inhabilibus interponentibus autoritatem tanq̃ maioribus et principalioribus.Tertius casus qñ vniuersitas scienter admisit inhabiles ad agendum actum simul cum eis:ꝛ intellige de ea inhabilitate quam habiles remittere et purgare non poterant vt est vitiũ excõicationis:secus autē si defectus potuisset purgari ꝛ remitti per habiles:qꝛ tunc admittendo videtur eos habilitare:ꝛ iste est casus ꝓprius.c.cum vintoniēsis.s.de elec.Pro declaratione tex.ꝛ totius materie que obscure tractaẜ hic a doctoribus ꝛ variarunt multũ intellectũ c.ꝓsequor principalr' quatuor:prout quatuor sunt in effectu ea que hic deciduntur.Nam primo vt dixi in vltimo notabili hic poniẜ regula affirmatiua.ꝛ secundo tres casus excepti.

¶Primo igitur†quero de ratione dubitandi ꝛ decidendi respectu secũde regule.Sol.ratio dubitãdi colligitur ex principio prime glo.nam videbaẜ ex quo p̃sidentes vniuersitatis erant excõicati ꝙ cõstitutio procuratoris facta ab vniuersitate non valeret quia isti presidentes habent curam ꝛ gubernationem totius vniuersitatis.Ideo data eorũ inhabilitate videbatur ꝙ totus actus deberet corruere.nam membra ordinanẜ a capite:vt in.c.cũ nõ liceat.de prescrip.Sꝫ rõ decidendi in ꝯtrium potuit esse:qꝛ actus geriẜ noĩe vniuersitatis:ius vero vniuersitatis residet penes habiles etiã si esset vnus solus:vt no.in.c.gratum.de post.prela.ꝛ in.l.sicut.ff.qd cuiusqꝫ vni.Inhabiles vero nõ sunt de vniuersitate:iõ actus gestus sub noĩe vniuersitatis non dꝫ corruere ꝑpter interessentiam aliquoꝝ inhabiliũ.Nã habiles videnẜ actum gessisse meliori mõ quo pñt.ar.op.in.l.iij.ff.de test.mil.Nec ob.qd.s.dictum est in ratione dubitandi:qꝛ qñ actus exerceẜ ab vniuersitate:illi presidentes intersunt vt singuli de vniuersitate:ꝛ actus spectat ad vniuersitatem principaliter.hoc intellige quando ius vniuersitatis non est translatũ perpetuo in presidentem nec est principaliter penes presidentem iure proprio sed iure vniuersitatis.nam si ptãs esset penes presidētē iure proprio tunc non valeret actus ex quo presidens esset excõicatus.ad hoc facit quod no.Innocē.in.c.cum accessissent.de consti.ꝛ Bar.in.l.j.ff.quando ap.sit.secus dicendũ est qñ actus explicatur a singulis non noĩe collegij:qꝛ tunc si aliquis est inhabilis nõ valet actus ex quo habilis ꝛ inhabilis exercent actũ indiuiduum ꝛ inseparabilem:ꝛ iste est proprius casus.c.cum super.de offi.deleg.ꝛ.l.pedius al's parui.§.fin.ff.de arbi.Vbi patet qd si duo sunt iudices vel arbitri quorũ vnus est habilis alter inhabilis ex toto corruit quicquid agunt:cessat enĩ in eis illa rõ quam.s.dixi militare in vniuersitate:ꝛ hec sufficiant ad regulam.¶†Venio nunc ad scdm:vꝫ quo ad primum casum exceptũ:dicit enĩ tex.ꝙ si isti presidentes excõicati sunt expressi in procuratorio nõ tenet cõstitutio pcuratoris.quero qualiter debeat intelligi iste tex.varia hic scribũtur.¶Innocen.intellexit qñ ipsi soli sunt expressi:puta qꝛ dicitur maiores ꝛ iurati constituerunt talem syndicum:tunc enim non valet constitutio:qꝛ assumit vim ꝛ robur ab excõicatis:secus dicit si sunt expressi vna cum alijs:vt si dicitur talis cõitas seu vniuersitas in qua interfuerunt.a.b.ꝛ.c.oĩbus expressis constituit talē syndicũ:qꝛ tunc actus ſm eum attribuitur vniuersitati.Vniuersitas autē mortuis capitibus vel inhabilibus potest per se procuratorē constituere ꝛ alia vniuersitatis negotia exercere:ꝛ nota singulariter hoc dictum qd mortuo rectore vel inhabili potest vniuersitas per se exercere sua iura.Et pro hoc facit pralle.dictum Innoc.in.c.cũ non ignores.j.de prebē.vbi dicit ꝙ non est de substantia vniuersitatis vt ibi sit rector:sꝫ vt dixi limita hoc ſm quod ipse Inno.no.in.d.c.cũ accessissent.Nã non pcedit in rectore perpetuo:nam tunc dꝫ expectari successor in his in quibus ipse superior debebat interesse:ar.in.c.j.ꝛ.fi.j.ne se.vacã.Et licet Hosti.in hoc fuerit hic varius:tñ finalr' vr' inclinare in hanc sniam vt vnus solus possit exercere iura vniuersitatis si oẽs etiam presidendes sint mortui vel inhabiles:sed quo ad intellectum istius primi casus Hosti.videẜ intelligere qñ inhabiles sunt expressi:sed dicit qd ad inficiendum actũ requiriẜ qd scienter fuerint inhabiles admissi:dicit enim qd qualitas scientie in vltimo casu posita qualificat etiam istos duos casus precedentes.¶†Do.Anto.colligendo id ꝙ sentit in tota lectura huius.c.dicit qd quo ad primum casum non est facienda vis vtrũ sint expressi soli an vna cũ alijs.Itē an scienter admissi:an ignoranter:sed ex quo inhabiles sunt expressi etiã si vnus sit inhabilis nõ vꝫ gestum ab vniuersitate:ratio ſm eum est qꝛ data expressiõe inhabiliũ actus peccat in causa efficiente ꝛ formali:ꝛ ideo nõ dꝫ valere eo mõ quo valere possit.sed habet locũ illa regula qd noluit potuit ꝛc.d.c.cum sup abbatia.ꝛ in.l.an inutilis.ff.de acceptil.Nã eoipso ꝙ exprimuntur inhabiles videnẜ habiles fateri se nõ posse per se actũ gerere sed ꝙ oẽs substantifice cõcurrũt ad dispositionē actus.nã data expressiõe actus vr' indiuiduus ꝛ oĩbus attributus.Et per hoc infert ꝙ si in electione interfuit aliquis inhabilis etiã ignorãter admissus non valet electio:considerat enĩ ꝙ in scrutinio noĩa oĩm describũtur ita ꝙ simul ꝛ indiuidue pcedunt ad actum electionis.Et q̃q̃ hec dicta videantur subtilia:tñ in ꝯtrium est theorica Inno.quã sequunẜ oẽs do.in.c.illa.de elec.de qua ipse nullã mētionem agit hic.Ibi enim dicit Inn.ꝙ si inhabilis admittiẜ ad electionē ignorãter:valet electio etiam si vnus solus sit inhabilis:ꝛ loquitur proprie de excõicato:secus dicit si aliqs inhabilis fuisset admissus sciēter:ꝛ hoc casu loquiẜ tex.in.c.massana.de elec.vbi dr' ꝙ si aliqui laici interfuerunt ad eligendũ simul cũ clericis non vꝫ electio:ꝛ ponit hanc diuersitatis rõnē.nã qñ ignoranter inhabilis admittiẜ habiles videntur velle eligere meliori mõ quo pñt:ꝛ ideo nõ inficitur eorũ ptãs ꝑpter connexionē inhabiliũ:sed qñ admittunẜ inhabiles scienter videnẜ nõ velle sine eis pcedere:sed ꝙ actus assumat vim ab oĩbus:ꝛ profecto in electione dictũ Inno.ꝓualet:qꝛ lꝫ in scrutino interueniãt singulares ꝯsensus electio tñ fit postmodũ per vnum noĩe vniuersitatis nec exprimunẜ inhabiles:vt in.c.in genesi.s.de elec.ꝛ in.c.sicut.de ele.lib.vj.Item ꝯ hunc intellectum dñi Ant.est notabile dictũ Ioan.an.in regula qd alicui suo.in mercu.vbi dicit se credere ꝙ non existens in sacris seu al's inhabilis si admittitur ad eligendũ:seu ad alios actus capitulares quod actus nõ inficitur:vox tamē sua nõ cõputatur in numero:nec distingnit ibi Ioã.an.an inhabilis sit expressus an ignoranter sit admissus.Sed profecto iste tex.aut resistit aut limitat illa dicta:nec patitur iste text.in primo casu

lec.Inno.

ꝗ Sebasti.Sapia,

[a] ¶Excõicat⁹.adde quod procurator excõicat⁹ non põt alium procuratorē substituere etiã qd fuerit constitutus cum potestate substituēdi alium procuratorem.Vide Feli.in.c.post cessionem.col.pe.vs.tertia conclusio,de probat,

[b] ¶Non põt.Adde Do,de Rot.deci.suis.hoc eo,ti.in antiquis,
Zacharias.

[c] ¶Illorum inhabiliũ.adde Ant,corse.sing.suis.in vers.vniuersitas.lo.ij.sing.ccclxxxiiij.incip,regula est qd actus.vbi alle.tex.istũ quem dicit ad hoc meliorem de corpore iuris.de quo p Bal.in.c.j.§,fin.autem.in titu.de contro.inuest.in vsib.feud.

lec. Jnn. hic. nã in principio formaꝛ questio qñ ꝓcurator fuit constitutus a cõitate: vñ totus tex. adaptaꝛ ad cõsultationẽ: debemus ergo intelligere qñ illi presidẽtes fuerũt expressi ꝛ vna cũ alijs: nec etiã videꝛ ꝓcedere limitatio Hosti. in eo qd dicit ꝙ qualitas sciẽtie posita in vltimo casu limitat casus ꝑcedentes: qꝛ penitus ꝯtrariũ ꝓbaꝛ hic: nã cũ in primo ꝛ scdo casu nõ distinguaꝛ inter sñiam ꝛ ignorãtiã: sꝫ dũtaxat in tertio casu: vꝛ ergo ꝙ in ꝑcedendibus nõ est fienda illa distinctio: qꝛ dictũ in vno vꝛ negatũ in reliqs: vt in. c. nonne. de presump. ꝛ in. c. qualis. xxv. dist. ꝛ in. l. cũ ꝑtor. ff. de iudi. ꝛ in. l. publico. C. de adul. Nec ob. si dicaꝛ ꝙ clã in fine posita referaꝛ ad oĩa precedentia: vt in. c. scdo reqris. ꝛ in. c. inqsitioni. j. de app. qꝛ hic non poniꝛ qualitas scie in fine vt sic qualificet ꝑcedentia sed in fine vltimi casus ita qd est pars vltimi casus ꝛ non qualitas oĩm ꝑcedentiũ. iuxta ea q̃ plene dixi in. d. c. scdo reqris. ꝛ plene de materia p Bar. in. l. ꝑtor. §. eritqꝫ. ff. vi. bo. rap. ꝛ i. l. talis scriptura. ff. de leg. j. ¶ †Unde gñaliter puto esse distinguendũ quo ad istũ primum casum exceptũ ꝙ aut inhabiles sunt expssi vna cũ habilibꝰ vel ipsi soli inhabiles: vt puta qꝛ dꝛ talis ꝛ talis noibus expssis facientes vniuersitatẽ seu maiorẽ partẽ vniuersitatis fecerũt tale quid: ꝛ tunc nõ vꝫ actus qꝛ attribuiꝛ indiuidue oĩbus tam habilibus q̃ inhabilibus: ꝛ sic ꝓpter indiuiduitatẽ nõ tenet actus. vt in. d. c. cum super abbatia. Jtem habiles videnꝛ hoc casu ignorare ꝙ ptãs eis competit insolidũ. ꝛ vbicũqꝫ quis ignorat fundamentũ ptãtis sue non vꝫ qd agit cũ non intendat vti illa ptãte: vt in ca. ex parte astensis. de ꝯces. prebẽ. ꝛ qd ibi no. ꝛ in. l. si is ad quẽ. ꝛ in. l. qui in aliena. ff. de acqui. here. no. Bar. in. l. multũ. ff. de cõdi. ꝛ demõ. Sed si inhabiles nõ sunt expressi: licet oẽs fuerunt scrutinati: tũc qsqꝫ videꝛ vti iure suo meliori modo quo põt: neqꝫ põt dici qd actus attribuaꝛ oĩbus indiuidue: qꝛ ipsi agunt vt vniuersitas. Nec dictũ fuit qd oẽs simul constituerunt vniuersitatẽ. nã sepe admittunꝛ aliq qui sunt nõ de vniuersitate: vt in. c. obeuntibus. lxiij. dist. ꝛ hoc maxime ꝓcedit qñ in instrumento simplr dicit vniuersitas talis loci facit tale quid. nam vniuersitas est nomẽ iuris ꝛ solum referꝛ ad eos apud quos est ius vniuersitatis: ꝛ hoc mõ iudicio meo potest intelligi tertius casus hic exceptus: ꝛ in hoc differt a primo casu vt primꝰ casus intelligaꝛ qñ persone singulares fuerunt expresse: vltimus casus qñ nemo fuit expressus: sed fuit ꝓcurator constitutus noĩe vniuersitatis. Sed si scienter admiserunt inhabiles tũc actus inficiꝛ in odiũ excõicatoꝝ ſm Jnnocẽ. ꝛ ex hoc vꝛ sentire aliud esse si sunt inhabiles. ¶ Jn ꝯtrarium tñ facit qd admittendo scienter inhabiles videnꝛ fateri sine illis nõ velle nec posse ꝓcedere. ar. in. d. c. cum super. vñ idem Jnno. in ꝑalle. c. illa. nõ fundauit se super odio excõicatorum: sed gñaliter dixit qd si inhabilis scienter admittitur ad vniuersitatẽ non valet actus: ad hoc. c. massana. s. de elec. vbi bo. tex. Loquiꝛ Jnno. in omni ꝓhibito interesse fauore iuris publici: secus si fauore aliorũ habiliũ: quia illi pñt tunc alios habilitare: vt in. d. c. cũ vintonieñ. ꝛ hec sufficiant quo ad primum ꝛ vltimũ casum. ¶ †Nunc descendo ad secũdũ ꝛ quero prius de rõne decidendi. Sol. vbicũqꝫ interuenit autoritas si illa nõ est legitime prestita corruit actus: qꝛ autoritas dat robur actui vt insti. de aut. tut. in. §. tutor. ꝛ in. l. obligari. in. §. tutor. ff. e. facit. xij. q. ij. si qua de rebus. sꝫ autoritas prestita ab excõicatis nõ valet: vt in. c. ad probandũ. de re iudi. ideo ꝛc. ¶ Sed contra hoc ꝛ ꝯ tex. oppo. vniuersitas cum sit dña iuriũ suorũ: vt in. l. in tantũ. ff. de rerũ diui. cõstituit syndicum sine autoritate superioris: vt in. l. j. ff. qd cuiusqꝫ vniuer. ꝛ in. c. qꝛ in causis. s. eo. vbi dꝛ ꝙ vniuersitas scholarium põt constituere procuratorẽ: nec ibi requiriꝛ autoritas alicuius superioris: ergo nõ erat necessaria hec autoritas superioris ꝛ iuratorũ. Solu. Jnn. in hoc multũ intricate ꝓcedit: ꝛ finaliter videtur concludere ꝙ sine autoritas sit necessaria sine nõ ex quo isti de vniuersitate voluerũt constituere syndicũ autoritate illorũ non valet actus ex quo illi erant excõicati quasi isti non intẽderẽt actũ explicare sine illorũ autoritate: ꝛ hoc est valde notandũ. ¶ †Ex quo hꝛ ꝙ si in actu vbi de iure nõ requiriꝛ autoritas[a] fuit postulata autoritas a non habente ptãtem illam interponendi nõ valet actus. Circa hoc tñ posset instari maxime p tex. no. in. c. bone. el. j. de ele. vbi pꝫ qd si in notorijs adhibetur ad cautelam ordo iudiciarius si peccatur in illo ordine nõ inficitur ꝓcessus: ex quo ordo non erat de substãtia: nisi dicas saluando vt predixi ꝙ hic deficit voluntas constituentiũ sine illa autoritate. ¶ †Scdo no. ꝛ tene menti ex dicto Jnno. ꝙ in constitutione syndici seu ꝓcuratorũ alicuius vniuersitatis de iure non requiriꝛ autoritas vel decretũ superioris[b] qd etiam tenet glo. in. l. actor. ff. rẽ ra. ha. licet aliud senserit glo. in. l. nulli. ff. qd cuiusqꝫ vni. sꝫ tenet primũ. Rector tñ ipsiꝰ vniuersitatis dꝫ interesse ꝛ consentire cum sit de ipsa vniuersitate ꝛ caput ipsius: ꝛ sic sentit hic Jnnocẽ. ꝛ facit. l. ij. C. de decu. lib. x. ꝛ per Spec. in ti. de syndi. §. j. ¶ †Jn gl. j. ibi: sed quid dices. hec gloss. ab ista particula vsqꝫ ad finẽ tractat an lrẽ impetrate ab excõicato valeãt. ꝛ in effectu concludit qd siue noĩe alieno siue noĩe ꝓprio ĩpetrauerit valent: licet debuerit repelli ab impetrãdo si fuisset scitũ illũ esse excõicatũ: ꝛ in hoc multa scribunꝛ hic ꝛ in. c. j. de rescrip. lib. vj. Sed Jo. mo. ibi: ꝛ Jo. an. hic ꝛ ibi: quorũ opi. plꝫ tenẽt ꝙ lrẽ sunt ipso iure nulle siue excõicatio esset publica siue occulta: ex quo ꝓbari põt: siue impetrauerit noĩe ꝓprio vꝉ alieno: ꝛ hoc videꝛ probari in. d. c. j. de rescri. lib. vj. vbi sine distinctione dꝛ qd rescriptum ab excõicato impetratũ est ipso iure nullũ. nec est fiẽda differentia hoc casu inter publicũ ꝛ occultum: qꝛ illa differentia fit in his q̃ geruntur rõne publici officij: ita loquiꝛ. c. ad probandũ prealleg. ¶ †Sed in his q̃ geruntur iure priuato non est differentia inter occultum ꝛ publicum quo ad actus validitatẽ: vt singulr no. Jnn. in. c. cum dilectus. de cõsue. qd no. ꝛ tene menti ꝛ sequiꝛ Jo. and. in. d. c. j. Jtẽ vt dicit hic Joã. an. aut constituens sciebat ꝓcuratorem esse excõicatũ ꝛ sibi imputandũ est qui talẽ eligit: vt in. c. post cessionẽ. de ꝓb. Aut ignorabat ꝛ agat ꝯ procuratorẽ qui ingessit se officio sibi interdicto. ¶ †Et no. bñ hoc dictũ: ꝛ pro hoc ego allego tex. no. in. l. ij. C. si ser. vel lib. ad decu. aspi. lib. x. vbi patet qd puniꝛ is qui ꝓmotus ad officium nõ pandit suum defectum: ꝛ ibi videas p Barto. ad materiã vide quod dixi in. c. sciscitatus. de rescrip. ¶ Jn gl. fi. ibi ar. contra. glos. allegat in ꝯtrarium quinqꝫ iura ꝛ non inducit neqꝫ soluit: sed dic ad. c. illa. quod loquiꝛ de excõicatis minori excõicatione[b] qui non ꝓhibenꝛ eligere cum alijs:[c] vt in. c. si celebrat. de cle. excõ. mi. Jtem ꝑsupposito ꝙ illi nõ potuissent eligere: tamẽ papa ibi supplet defectum de plenitudine ptãtis. ꝛ sic facit[c] potius vt inhabilitas aliquorum inficiat alios. Ad. c. si celebrat. dic vt. s. dixi ꝙ loquiꝛ de excõicatis minori excõicatione.[d] Ad. c. cum vintonieñ. dic vt predixi qd loquitur de priuatis iure eligendi in fauorem aliorum: ideo illi potuerũt alias admittere. Sed tex. iste loquiꝛ de inhabilitate remissibili p alios de vniuersitate. Ad. l. si ex falsis. dic qd loquiꝛ qñ transactio fuit facta super pluribus capitulis ꝛ fuerunt producta falsa instrumenta: annullaꝛ eñ transactio solum in illis capitulis super quibus fuerunt ꝓducta falsa instrumenta ꝛ non in alijs: ꝛ hoc ideo qꝛ capitula erãt separabilia: ꝛ eodem modo rñdeꝛ ad. c. cũ. J. ꝛ. A. vt ibi no. ¶ Et ex fi. gl. collige tria. primo quod vniuersitas non potest agere per literas impetratas a procuratore in cuius constitutione interuenerunt excõicati: sed dic melius post Jnnoc. ꝙ aut agitur noĩe vniuersitatis ꝛ tunc non ob. exceptio excõicationis aliquorum de vniuersitate: aut agiꝛ noĩe aliorũ qui sunt excõicati: ꝛ tũc obstat exceptio. ¶ Scdo collige ꝛ tene semp menti ꝙ in syndicatu vniuersitatis debent exprimi noĩa singulorũ[d] de vniuersitate vt appareat an interfuerunt due partes vniuersitatis quia alꝛs non valeret constitutio: vt in. l. nulli. ꝛ. l. plane. ff. quod cuiusqꝫ vniuer. Sed in hoc dic plenius ꝛ melius vt dicam. j. ti. proxi. vbi gñaliter tangã an in gerendis per vniuersitatẽ sint in instro exprimẽda noĩa singuloꝝ: ꝛ est dubiũ quotidianum ꝛ subtile: vt ibi videbiꝛ ꝛc. ¶ †Ultimo collige ex glo. qd vnus solus de vniuersitate põt impetrare lrãs ꝓ vniuersitate tanq̃ cõiuncta ꝑsona: ꝛ sic sentit ꝙ iura loquẽtia de ꝑsonis cõifictis verificenꝛ etiã in cõiunctione ciuili: sꝫ ꝯtrarium tenuit Arch. in. c. statutũ. §. cũ añt. de rescri. lib. vj. ꝛ idẽ sentit Jo. an. ꝛ dic vt plenius dixi in. c. nonnulli. §. fi. de rescrip. ꝛ. s. de postulã. c. ij. ꝛ hec sufficiant pro intellectu capituli.

Marginal numbers: 7, 8, 9, 10 (left column); 11, 12, 13, 14 (middle column); letters a, b, c, d mark the additions.

¶ De syndico. Rubrica.

1 ☞ Syndicus ꝛ procurator differunt.

¶ Uiso de procuratore qui gerit negotia dñi merito subijcitur de syndico qui ꝓmouet negotia vniuersitatis. Et nota ex diuersitate titulorũ ꝙ etiã de iure canonico differẽtia est inter procuratorẽ ꝛ syndicũ. nã si non esset differentia nõ ponerentur hic diuersi ti. ar. in. l. si idem codi. C. de cod. ꝛ in hoc multi errant. Nec ob. c. petitio. s. ti. proxi. qꝛ fatẽdũ est ꝙ vbi constat de voluntate constituentis non est fienda vis l nomine: tñ in se †syndicus ꝛ procurator differũt. nã syndicus proprie constituitur ab vniuersitate: procurator vero a domino: vt in. l. j. ff. de procur. iuncta. l. j. ff. qd cuius. vni. ꝛ vide glo. ij. q. vij. c. si quis erga. Et quid sit syndicus. dic vt hic in glo. j.

1 ☞ Salarium licite debetur etiã administratoribus rerum ecclesiasticarum.

2 Syndicus ab actore an differat.

Sebasti. Sapia.

[a] ¶ Autoritas. Jn ꝯtrariũ facit regula qd vbi aliqd non reqriꝛ l actu si adhibeat ꝛ lepte nõ vitiat actũ. l. j. in pric. C. de rei vxo. act. ꝛ de auto. iudi. interposita inepte. ꝓbat tex. cũ glo. in. §. multis. in v. trãsitu. insti. de liberti. quam gl. ꝯmẽdat Jas. i. l. viuũ. col. pe. ff. si cer. pe. Feli. in ca. examiata. col. vij. j. de indu. ꝛ deci. i c. nouit. in gl. i vꝫ. de plano. eo. tit. ꝛ Alexã. in. l. j. col. iiij. ff. de iuri. om. iudi. vbi reputat glos. illã sing. ꝛ ad hanc regulã vide Fel. in. c. cuꝫ ordinẽ. co. j. s. d rescri.

[b] ¶ Supioris. adde Alexã. consi. j. iiij. lib.

[c] ¶ Cũ alijs. adde Old. consi. cclix.

[d] ¶ Noĩa singulorũ. adde Alexan. cons. s. alleg.

Zacharias.

¶ Adde Ja. rebuf. in. l. j. nu. iij. ꝛ i. l. fin. nu. iiij. ꝛ ibi i apo. cel. ad ipm C. de ꝑdi. curiali. sine decr. nõ alie. libr. x. eũdẽ in. l. cũ te. nu. iij. ꝛ ibi in apostil. predictis celsi. C. de decur.

Antonius. Frãc.

¶ Circa hoc qd i actibꝰ vniuersitatis gerendis debeãt eẽ descripta noĩa singulorũ vt videaꝛ an actꝰ sit gestus a maiori pte vniuersitatis sicut iste dicit. vide q̃ habenꝛ in. l. plane. ff. ꝙ cuius. vni. noĩe. ꝛ no. i. c. ij. de op. no. nũ. ꝛ adde ꝙ non sufficit qd singuli sociorũ singlr consentiant sed est necesse ꝙ in cõi: vt i c. in genesi. de ele. ꝛ i. c. noĩationes. ij. q. vij. in. c. nullus. vbi p Archi. lxiij. di. ꝛ habeꝛ in l. ij. C. de decu. lib. x. ꝛ qualr singula res de vniuersitate debeant se opponere actibus vniuersitatis habetur in. c. gñali. ꝛ ibi p doc. d elec. lib. vj. ꝛ an in con-

stitutione syndici vniuersitatis sit necessaria autoritas supioris. vide q̄ habent in. l. nulli. ff. qd̄ cuius. vni. noīe. ⁊ in. l. actor. ff. rē ra. hab. ⁊ no. p Inno. in. c. cum nō ignores. d̄ prebē. ⁊ in. c. i. d̄ ꝓcu. ⁊ in. c. procurator. de iura. calum.
Sebasti. Sapia.

a ¶ Qd̄ laicus. vide dec. post alios in. c. decernimus. ꝫ. de iudiciis.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Cōstituere syndicū. Quō constituant syndici. vide Pau. de cast. ⁊ alios i. l. pses. C. d̄ trāsac. ⁊ in. l. nulli. ff. qd̄ cuius. vni. vbi d̄r ꝙ pōt cōstitui p conciliū qd̄ representat totaꝫ vniuersitateꝫ nec reqrit ꝙ tota vniuersitas eam constituat.
Zacharias.

c ¶ Magistratus loci. adde ꝙ opi. specu. que hic est cōior q̄ Bar. in. l. j. C. de ser. reipub. secutus est idem bar. in. l. nulli. col. ij. ver. itē requirit ff. qd̄ cuiusqꝫ vni. Ja. rebuf. in. l. curte. num. j. et ibi in apo. celsi ad ipm C. de ꝓba. lib. x.

d ¶ Reuocare. adde fed. cōsi. ccxiiij. ⁊ cclxxxvij.
Sebasti. Sapia.

e ¶ Qd̄ sic. Adde qd̄ pōt etiā reuocare procuratorē ꝯstitutū a conuētū vt tꝫ Inn. in. c. ij. de test. lib. vi. cū multis allegatis p Feli. i. c. edoceri col. v. versic. dixit etiā Innocē. s̄. de rescrip.

f ¶ Singulorum. noīa. adde Alex. cōsi. sepius alleg. ꝫ. iiij. lib.
Antonius. Frāc.
¶ Adde sepe alleg. Jac. rebuf. in alleg. l. cum te. nu. iij. et ibi in apost. ad ipm. C. de decur. eūdem in. l. fi. nu. iiij. ⁊ ibi ī apostil. celsi remis. C. de pdī. cur. sine decre. nō ali. eo. lib.

Syndicus an dicatur ille qui est constitutus ab vniuersitate ad vnam causam tantum.

3 Syndicus vniuersitatis potest esse etiam aliquis qui non sit de illa vniuersitate. 4.

5 Syndicus quando creatur ab aliqua vniuersitate an necessario requiratur decretum iudicis illius loci.

6 Syndicus monasterij potest per solum abbatem reuocari.

7 Uniuersitas siue collegiū tam seculare q̄ ecclesiasticū qn̄ constituūt syndicū vel aliquē aliū actū faciunt: an reqrat de necessitate ꝙ in instr̄o conficiendo singulorū noīa describātur.

8 Notarius debet deponere de his que percipit sensu corporeo: non autem iudicio intellectus: ⁊ idem in teste.

9 Sigillū vniuersitatis vbi est facit ꝑsumere actū de consensu vniuersitatis: ⁊ asserenti ꝯtrium incumbit onus probandi.

Instrumētum publicum habet presumptionē pro se: ⁊ contrarium alleganti incumbit probatio.

Sicut. Religiosi debent habere syndicum q causas monasterij agat ⁊ defendat etiā si oportuerit cōstituto sibi salario. Diuiditur. nam primo premittit exordium ponens duas causas mandati. scdo in medio ponit mādatū. ibi: p qua. ¶ Casus literalis. Dicit hic pa. ꝙ ad eius offm̄ ptinet monachos remouere a forēsibus litigiis: ⁊ eodem mō ad ipm ptinet qualiter eorū negotia debeāt ordinari: vn̄ mādat isti subdiacono defensori sicilie quatenus loquat cū quodā fausto ⁊ ei cōstituat salariū de bonis monasterij ꝯstituēs syndicū siue ꝓcuratorē gnalē ad oīa negotia monasterij in iudicio procuranda. expedit enim vt modicum damnū sustineant vt ab hmōi litigiis conquiescant ⁊ diuinis intendant. Ber. ¶ Not. j. ꝙ superior tenet ex officio suo ꝓuidere ecclesiis ⁊ monasteriis de ꝓcuratore aduocato ⁊ aliis administratoribus. nā ius publicū consistit in sacris: iudex aūt dꝫ supplere ex officio in concernentibus publicā vtilitatē: vt in. c. cordi. de appel. lib. vj. vt no. in. l. 1 iiij. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dam. infe. ¶ † No. ij. ꝙ nō tenetur qs acceptare syndicatū ecclesie ꝑsertim sine salario: ⁊ sic no. ꝙ licite qs recipit salariū ꝓ administratione rerum ecclesiasticarū: imo ꝓlatus debet remunerare illos quoꝝ opa ⁊ industria vtilitas ecclesie aucta est: vt est bo. tex. in. c. qcūqꝫ suffragio. xij. q. ij. ¶ Ultimo no. ibi seruos dei: ꝙ monachi dicunt serui dei: ⁊ facit. c. multos. liiij. dist. ⁊ licet oēs sint serui dei tn̄ per excellentiā isti spāliter appellant serui dei: qꝛ fidelius sibi seruire debent: queadmodū ⁊ papa appellat se ex humilitate ⁊ per excellentiam nedū seruum dei sed seruū seruorū dei. 2 ¶ † In glo. j. ibi: ⁊ ad certā cām agendā: vult ergo hec glo. ꝙ cōstitutus ab vniuersitate etiā ad certā cām appellet syndicus. p. §. defensores. alle. in glo. ⁊ cū gloss. transeunt hic cōiter doc. Sed gl. iuris ciuilis in. l. j. §. j. ff. qd̄ cuius. vni. ponēs differentiā inter syndicū ⁊ actorē dicit ꝙ constitutus ab vniuersitate ad vnā cām d̄r actor. ad hoc tex. in. l. item eorū. §. actor. eo. ti. Sed cōstitutus ad oēs cās seu plures appellat syndicus, ⁊ hoc idē sentit Host. in sum. eo. ti. in. §. qs sit syndicus. in prin. Et ibi rn̄det ad dictū. §. defensores. ꝙ relatiuū q ibi positum non facit relationē ad syndicos sed ad alios defensores: q ibi subaudiunt. Et pro hoc facit etymologia vocabuli. nam d̄r syndicus ꝺm vnū modū quasi singulorū causas dicēs: in hoc tn̄ non est vis: ⁊ no. dicit Inno. in. c. pe. de iura. cal. Si constituitur ꝓcurator ab vniuersitate syndicus est: ⁊ si constituatur syndicus a particulari ꝑsona ꝓcurator est: vn̄ error noīs non vitiat dispositionē ex quo ꝯstat de intētione: ⁊ procedit hoc etiā de iure ciuili: vt no. Bar. in. l. j. ff. ꝙ cuiusqꝫ vni. ita ꝙ dico in hoc nullā esse differentiā inter ius canonicū ⁊ ciuile: lꝫ a plerisqꝫ ⁊ male dicat oppositū: ⁊ facit qd̄. s̄. dixi super rub. 3 ¶ † In ea. gloss. ibi. item pōt esse laicus. No. glos. qd̄ laicus[a] a potest esse syndicus vniuersitatis ecclesiastice: et ex hoc et ex tex. infertur ꝙ forinsecus seu extraneus pōt esse syndicus collegij vniuersitatis: non ergo requiritur vt syndicus sit de vniuersitate. ¶ Sed contra hoc opp. de. c. indicatū. lxxxix. dist. ⁊ de. c. in noua actiōe. xvj. q. vij. vbi dicitur ꝙ debet esse clericus ⁊ non laicus. sol. dicit hic Innoc. qd̄ illa iura loquunt in economo administratore rerū ecclesiasticarum vel personarum. Item de vicario episcopi: isti enim debent esse clerici et non laici. ¶ Sed aduerte nam vt saluetur hoc dictum Hosti. intelligo illum dici hoc casu economū cui committit cura rerū ecclesiasticaruꝫ tam tpalium q̄ spūalium: ⁊ ita proprie videt velle tex. in. d. c. in noua. nā propter mixturas spūalium illud officium non cadit in laicū. Sic intellige Inno. in. c. ij. de iudi. ⁊ in ca. edoceri. de rescript. vbi dicit ꝙ generalis administrator ecclesie non potest esse laicus: secus dic vbi cura temporalium dūtaxat committit laico: tunc enī valet cōmissio: ⁊ potest appellari castaldus: quod voluit gloss. in. d. c. indicatū. ⁊ idem ibi Archi. ⁊ in. d. c. in noua. procurator vero ad ꝓponēdas cās in iudicio: seu syndicus potest esse laicus in spūalibus qꝛ ibi nō exercet aliquam spūalitatem: vt est tex. in. c. j. 4 de procu. lib. vj. ¶ † In ea. glo. ibi: solummodo de honestate no. glo. qd̄ de necessitate non pn̄t religiosi compelli ad constituendum syndicum extraneū: pn̄t enim si volūt cōstituere vnum vel plures ex seipsis: vt probat in. c. insup. de test. ⁊ i. c. cum deputati. de iudi. ⁊ in. c. monachi. xvj. q. j. ⁊. c. ij. s̄. de postu. ⁊ sequunt hic cōiter doc. Hoc ergo. c. loquit de honestate a qua etiā excusat ꝓpter defectū facultatum in exhibendo salarium: vt no. glo. v. q. iiij. c. si. ⁊ vide bo. tex. in epo ⁊ sacerdotibus an debeant per se litigare. ¶ Et in si. gl. aduerte qꝛ iste finis glo. nō pōt applicari cōmode ad text. vn̄ nō fuit bn̄ hic posita. nā tex. hic loquit de syndico monasterij. ⁊ glo. dicit qd̄ dꝫ constitui qn̄qꝫ ab epo qn̄qꝫ a capitulo: ⁊ sic non bn̄ loquit relata ad tex. Sed gl. dꝫ saluari cū constituit syndicus in bonis ecclesie cathedralis: nā tunc qn̄qꝫ constituit ab epo qn̄qꝫ a caplo ꝺm ꝙ bona sunt inter eos diuisa: vt plene dictū fuit in. d. c. edoceri. An aūt consensus epi seu alterius superioris exigat in constitutione syndici seu actoris seu economi. doc. 5 hic nō examināt sed in aliis locis multum variarunt. ¶ † Et sepe dubitaui cū ciuitas seu villa vel castrum vult cōstituere b syndicum[b] nunqd magistratus loci[c] puta ptās debeat ibi cōc sentire seu simul constituere vel decretū interponere sicut interponit decretū qn̄ tutor vel curator constituit actorē ante lit. conte. vt in. l. neqꝫ tutores. ⁊ qd̄ ibi no. C. de ꝓcur. Spec. in ti. eod. §. j. ver. qd si vniuersitas. cū duobus seq. ⁊ in ver. si. allega. pro ⁊ contra. videtur inclinare vt magistratus debeat interuenire. In ꝯtrariū facit gl. no. in. l. actor. ff. rem ra. hab. q̄ dicit ꝙ lꝫ in actore dato p tutorē debeat interuenire decretum superioris: in actore vo dato p ciuitatē sufficit cōsensus ipsius vniuersitatis: ⁊ vidi opponi ꝯ instrm̄ syndicatus ꝙ non valebat: qꝛ non interfuerat magistratus illius castri: ⁊ ꝓ hac opp. facit tex. i. l. ij. C. de decre. decu. li. x. vbi d̄r ꝙ magistratus dꝫ cōgregare vniuersitatē seu conciliū in quo debent explicari facta ipsius vniuersitatis: ⁊ est pticeps iurium ipsius vniuersitatis. Tu dic qd̄ aut ipsa iura ptinēt simul ad rectorē ⁊ ad collegium seu vniuersitatem: ⁊ tūc nō pōt vniuersitas sine suo rectore syndicū cōstituere. exēplū in abbate. Item in epo respectu sui capl'i cum bona sint cōia: vt in. c. cām. de iu. ⁊ in. c. j. de procu. ⁊ no. in. d. c. edoceri. de rescri. Aut constituit syndicus in iuribus spectātibus ad ipsam vniuersitatē tm̄: ita ꝙ superior nō hꝫ participiū in illis iuribus. exemplū in bonis ciuitatis respectu potestatis seu rectoris ipsius ciuitatis: ⁊ tūc dico qd̄ ipsa vniuersitas dꝫ congregari p magistratū suum: sed actus debet disponi p ipsam vniuersitatē ⁊ nō p magistratū vt videt tex. in. d. l. ij. ⁊ sentit ibi Bar. ⁊ sic pōt intelligi quod ipse Bar. no. in. d. l. actor. vbi tenet qd̄ ipsa vniuersitas in iuribus suis cōstituit syndicū seu actorē sine decreto magistratus. ⁊ ideo si vniuersitas esset al's congregata citra dispōnem magistratus tenerēt gesta per vniuersitatē duntaxat: qꝛ magistratus requiritur in cōgregando vt possit coercere singulos: sed ex quo cōgregata est: non est curandum qualiter fuit congregata. Ad hoc notabile dictum Innocē. in. c. ij. de no. ope. nun. An aūt in constitutione syndici quem faciunt inferiora collegia debeat interuenire consensus superioris loci: vt puta monasteriū in rebus suis vult constituere syndicum vtrū debeat eps ꝯsentire: vel vniuersitas scholariū vult cōstituere actorem seu syndicū: nunquid debeat cōsentire supior loci puta eps vel ptās. dic qd̄ non: qꝛ de iure habet vniuersitas cū suo rectore ptātem ꝯstituēdi syndicuꝫ: vt in. d. l. j. ff. qd̄ cuius. vni. ⁊ ꝓbat clarius in. c. qꝛ in causis. s̄. ti. pxi. no. Inno. in. c. imperatorum. de iur. cal. licet ꝯsensus talis supioris possit interuenire: non tn̄ est de necessitate: sic intelligit Inn. in 6 l. oēs. §. hoc nihilominus. C. de epis. ⁊ cle. ¶ † An aūt syndid cū cōstitutum p abbatē ⁊. c. possit abbas reuocare.[d] dic quod e sic:[e] qꝛ cū ipse solus possit agere: vt in. c. edoceri. de rescri. ita potest syndicū reuocare ⁊ in se assumere exercitiū: vt no. do. in. c. ij. de test. lib. vj. ⁊ Bar. in. l. actor. ff. rem ra. ha. ⁊ notabis bene hunc articulum quia nunquam examinaui ita plene. 7 ¶ † Ultimo quero hic de notabili qōne quā nō reperio plene in vno eodemqꝫ loco traditam per doc. nunqd in cōstitutione syndici vel aliis gerendis per vniuersitatem seu collegium tam seculare quā ecclesiasticum debeant de necessitate f in instrumēto conficiendo singulorum nomina[f] de vniuersitate exprimi: an vero sufficiat dicere vniuersitas talis loci vel capitulū talis ecclesie fecit sic. Et in hac qōne repio doc. varia sensisse in variis locis. Et multorū dicta colligendo scias qd̄ primo glo. s̄. tit. pxi. c. si. in si. dixit noīa esse exprimenda: vt appareat

vt appareat vt due partes interfuerunt cum aliter actus nō valeat nisi due partes vocādoꝝ fuerint p̄sentes. vt in. l. nulli. ⁊ in. l. plane. ff. qd̄ cu. vni. De hoc tn̄ vltimo dic vt dixi in. c. cū oēs. de consti. Host. in sum. eo. ti. in. §. qualr̄. idē tenuit nisi excusetur exp̄ssio ꝓpter difficultatē vt qꝛ numerꝰ est nimis grādis: vt puta vniuersitatis ciuitatis vel alicuius castri. nam vix sufficeret pergamenum ad scribendum oīm noīa. Idē vr̄ sentire Bar. in. l. j. ff. de al. scri. vbi dicit ꝙ aut agit̄ de vēditione rerū ipsius vniuersitatis ⁊ debēt exprimi noīa singulorum q̄ interfuerūt in vniuersitate. alle. l. iij. C. de vēdē. re. ad ci. ꝑti. li. xj. ⁊ ī aut. hoc ius porrectū. C. de sac. san. eccl. aut agitur de alijs actibus ⁊ distinguit inter vniuersitatē paruā ⁊ populosam vt primo casu debeant exprimi noīa. ar. iuriū p̄alleg. scd̄o casu necessario nō sunt exprimēda. Et ad hoc alleg. ꝺ. c. fi. de procu. Spe. tetigit in ti. de syn. in. §. j. in ꝟ. porro. ⁊ seq. ⁊ ver. quid si omisisti. ⁊ versi. seq. ⁊ ibi vr̄ potius inclinare vt non sit necesse noīa exprimere. Oldr. in quodā consi. distinxit ꝙ aut in vniuersitate fuit dispositū de obligatiōe singulorū. ⁊ tunc debēt exprimi noīa vt appareat q̄ sint obligati. Aut fuit dispositū de obligatione ipsius vniuersitatis: ⁊ non est necesse exprimere nomina cum ipsa vniuersitas sit ꝑ se certa. Alij vt refert ⁊ sequitur Bal. in. l. j. ff. de magi. ꝯue. dixerūt semꝑ esse
8 necessariū vt noīa exprimantur. ¶ † Quia cū notariꝰ sit quidā testis. l. domitiꝰ. ff. de test. dꝫ solū deponere de his q̄ ꝑcipit sensu corporeo ⁊ nō iudicio intellectus: qꝛ iudicare ꝑ intellectū spectat ad iudicē ⁊ nō ad notariū vel ad testē: vt not. Innoc. in. c. cum cām. de testi. facit. iij. q. ix. in. c. testes. Sed verbū vniuersitas vel capitulū seu collegiū est nomē iuris ⁊ ꝑcipit̄ potius intellectu q̄ sensu corporeo: qꝛ opꝫ considerare vtrū oēs existētes ibi habeāt vocē. Itē an sit legitime cōgregata. Itē an faciāt ad minus duas ꝑtes ⁊ de alijs actibꝰ: ergo notarius nō pōt attestari ꝙ vniuersitas aliq̄d fecerit. Debet ergo exprimere noīa eoꝝ q̄ īterfuerūt vt ꝑ hoc iudex possit cōprehendere an ibi fuerit vniuersitas: vnde consuluit Bal. ꝙ semper ī actibus saltē pōderosis exprimātur noīa singuloꝝ. Io. an. in addi. Specu. in ti. de syn. ver. q̄d si in aliquo. al's ꝟ. porro. multū bene examinat hūc passuꝫ. ⁊ lꝫ cōsulat vt exprimant̄ noīa: tn̄ finalr̄ ꝯcludit qd̄ de iure hoc nō est necessariū: quia vniuersitas seu collegiū est nomē certū ⁊ determinatū. vn̄ in actibus in q̄bꝰ req̄rit̄ certitudo ꝑsonarū sufficit dicere collegium talis loci. vt in. c. capitulū. ꝫ. de rescr. ⁊ in. l. pater. §. tusculanus. de leg. iij. Unde cū fides notarij approbata sit ⁊ pro ipsius peritia p̄sumatur sufficit qd̄ notariꝰ dicat vniuersitas talis loci vl̄ capl'ꝫ talis ecclesie fecit sic. Pro hoc. c. ad audientiā. de prescri. al's sequeret̄ ꝛm eū ꝙ notariꝰ nūq̄ posset dicere qd̄ talis fuit solēnit̄er stipulatꝰ cū ista sint v̄ba iuris dicit etiā qd̄ si tale instr̄m hꝫ sigillū collegij indubitanter facit
9 fidē. vt in. c. tertio loco. de ꝓba. ¶ † Et no. bene hoc dictū vt sis cautꝰ vt saltē in pōderosis inseratur sigillū vniuersitatis in instr̄o: qꝛ p̄sumptio est qd̄ vniuersitas legitime actum explicauerit nisi probet̄ ꝯtrium. vt in. c. tertio loco. ⁊ hoc dictum placet ⁊ etiā teneo qd̄ nō sit necesse circūscripto sigillo exprimere singuloꝝ noīa: qꝛ pro solēnitate intrinseca presumit̄ ad verba notarij. tex. allego apertū in. §. si scriptū. insti. de inuti. stip. vbi dꝛ ꝙ si in instr̄o reperit̄ scriptū: titius ꝓmisit sempronio decē: dꝫ intelligi ꝙ ꝑ solēnē stipulationem. Ad idem tex. insti. de fideiuss. in fi. ⁊. l. sciēdū. ⁊ qd̄ ibi no. Bar. ff. de ver. obli. ⁊ bo. gl. in. l. j. C. de vsu. ⁊ vide Inn. in. c. innotuit. de eo q̄ fur. or. re. itē si bn̄ velimus cōsiderare nō est possibile qd̄ notarius possit deponere qd̄ vniuersitas fecit nisi īterponat aliq̄ v̄ba iuris nā exprimit noīa ⁊ dicit qd̄ faciunt totā vniuersitatem iam in hoc vltimo exprimit ꝟba iuris. Et vide ad hāc materiā qd̄ no. Fe. ꝯsi. cxliij. ⁊. cclxxxviij. vbi tractat si in instr̄o dꝛ qd̄ ibi fuerūt due partes ⁊ aduersariꝰ negat cui incūbat onus probādi: ⁊ vide ꝑ Spe. vbi. ꝫ. ⁊ cōclude ꝙ opponēti: qꝛ presumitur pro instr̄o publico. vt in. c. cum ioannes. de fi. instru. l. cum precibus. C. de proba. ⁊ hec singulariter notabis.

¶ De his que vi metusve causa fiunt. Rubrica.

1 ☞ Metus non vitiat actū ipso iure regulariter: sed venit rescindendus per actionem quod metus causa.
Actio quod metus causa datur etiam ad interesse.
Exceptio tuā non interest repellit quem ab actione.

¶ Supra in p̄cedētibus titulis visum est de his q̄ spōte agimus ī iudicio vl̄ extra: merito nūc subācit̄ de his que agimꝰ coacti ⁊ inuiti. nā iura dant remediū rescissoriū aduersus ea
1 que sunt gesta ꝑ metum: ⁊ appellat̄ actio qd̄ metꝰ causa. † Et scias ꝙ regulr̄ gesta ꝑ metū tenent: sed veniunt rescindēda ꝑ actionē qd̄ metus cā. Fallit in q̄busdā casibus in q̄bus metꝰ vitiat ipso facto: vt plene no. j. e. c. abbas. ⁊ cōpetit hec actio ad interesse ꝛm Pe. hic ⁊ bn̄: vt colligit̄ in. l. si cū exceptione. in prin. ff. e. ⁊ ideo si excipit̄ ꝯtra agentē qd̄ sua nō interest excludit̄ ab hac actione: pōt tn̄ aduersus metū sibi illatū agere alijs remedijs conquerendo de vi sibi illata. vt. ff. ad. l. iul. de vi pub. per totum. Item potest intētare alia remedia iuris. vt in. l. extat. quod me. cau. cum si. ⁊ plenius hic per Innocē.

1 ☞ Metus iustus infertur ex euaginatione gladij.
2 Metus semel illatus per tyrannū potentē presumitur durare dum viuit ille tyrannus. 12.
3 Femina coniugata ⁊ iuuenis habens filium paruulum si ingrediatur religionem presumitur quod metu fecerit: ⁊ potest reuocari licet maritus consenserit. 11.
4 Actus nullus potest ratificari per tacitum consensum.
5 Protestatio an tollat̄ per ꝯtrium factum postea sequutū. 14.
6 Metus excusat: licet nō fuerit de eo protestatum ob aliquā iustam causam.
7 Mendacium vel simulatio an aliquando sit permissa.
8 Furari licitū est in foro aīe tantundē quātū sibi furatū fuit. Taxatio expensarum reseruata ipsi iudici sub nomine proprio potest fieri per successorem.
9 Solennitas intrinseca aliquando presumitur.
10 Probare dicitur ille qui habet intētionem suam fundatam de iure communi.
12 Testibus duobus deponētibus de metu magis creditur q̄ mille deponentibus de spontanea voluntate.
13 Ratificare actum an quis dicatur eoipso qd̄ potest cōtradicere ⁊ non contradicit.

PErlatum. Si quis timore mortis postea ratū non habēs religionem ꝓfitet̄: exire ⁊ matrimoniū ꝯhere pōt: secꝰ si a p̄ncipio vel ex postfacto libere consensisset. prima pars narrat factū. scd̄a dat iudices ibi: ideoq̄ꝫ. ¶ Casus literalis. Quidā nobilis cum haberet vxorē suam suspectā p̄cepit militibus suis vt eā ducerent ad quādā syluā ⁊ eā occiderēt: ipsi duxerūt eam ad syluā. ⁊ gladio euaginato vt eam occiderēt: pietate moti pepercerūt eidē sub tali cōditione qd̄ in monasterio monialium susciperet habitum monachalē. ⁊ sic ducta fuit ad monasterium. miles maritus ipsius misit duos ep̄os ad monasteriū vt ei velū imponerēt: ep̄i vero qꝛ iuuenis erat ⁊ filium paruū habebat: suspectum habuerūt de mutatione vite ipsius: traxerūt eam in partē: querētes ab ea quare hoc faciebat ⁊ illa rē ꝑ ordinē exposuit illis dicēs ꝙ timore mortis hoc faciebat ⁊ q̄ncūq̄ꝫ posset inde recederet. alter eorum vt satisfacere videret̄ crudelitati viri illius velū sibi īponere simulauit: postmodū vir de medio est sublatꝰ mulier statim de monasterio exiuit: ⁊ alium maritū accepit: ꝓpter qd̄ ep̄s diocesanus ad instantiā monialiū illos excōicauit: mulier factū istud dn̄o pa. significauit. vnde mādat q̄busdā iudicibus quatenus dictā mulierē ⁊ virum eiusdē a sn̄ia excōicationis absoluant recepto iuramēto qd̄ eorū stabūt mādato: deinde mulierē illā ⁊ abbatissam ⁊ moniales ante presentiam suā faciāt p̄sentari: ⁊ si legitime ꝓbatū fuerit mulierē illā monasteriū intrasse nō timore mortis sed spōte: vel etiam timore illo intrauit ⁊ postmodū viro mortuo ratum habuit qd̄ prius fecit per censuram ecclesiasticā ad monasteriū redire cogatur.
1 Ber. ¶ † No. j. vnum modū probandi metū iustū: vt si in loco solitario euaginato gladio[a] quis minat̄ mortē. ¶ † Scd̄o
2 no. ꝙ metus mortis dꝛ imminere non solum durante vibratione gladij sed etiā postmodū si tanta est iminantis potētia vt verisil'r timeat̄ mors ex cōtradictiōe.[b] hic enim videtur durasse metus toto tēpore dū vixit maritus propter eius potētiam. ¶ No. ibi: nobilis ⁊ potēs: qd̄ non omnis nobilis dicitur potens nec ad incutiēdum metum sufficit nobilitas: sed requiritur potentia: vnde magis timebat hec mulier poten-
3 tiam quā nobilitatē. ¶ † Item no. qd̄ contra cōiugatam volentē intrare religionē oritur presumptio qd̄ nō spōte faciat si est iuuenis: ⁊ hꝫ filium paruulū: ⁊ sic sunt due cause ex quibus mutatio vite in cōiugata presumit̄ suspecta. ¶ No. ibi: ad instantiā soroꝝ. ꝙ religiosi possunt agere cōtra eorū professum qui dimisso habitu exiuit monasteriū ⁊ possunt eum repetere. ad hoc. l. j. ⁊ qd̄ ibi no. ff. de rei ven. ⁊ potest facere solus prelatus. ar. ī. c. edoceri. ꝫ. de rescrip. Et expressius. xvij. q. ij. abbates. sed monachi seu moniales nō possunt ꝑ se sine abbate seu abbatissa: qꝛ nō p̄nt agere sine cōsensu superioris vt in. c. cām. de iudi. ¶ No. in tex. ibi: ad instātiā sororū. intellige. s. priorisse ⁊ monialiū. vt colligit̄ in ꝟ. ideo. ¶ Item no. qd̄ si ꝓfessus exiuit monasteriū: ⁊ alle. iustā cām timoris seu nullitatis: egressus nō cōpellit̄ itrare nisi prius discutiat̄ iustitia

Antonius. Frāc.
a ¶ Euagiato gladio. Circa hoc qd̄ dꝛ de veniente cū gladio ꝯ me: an possim eū p̄uenire. Dicas qd̄ simpliciter non est dicēdū ꝙ possit preueniri nisi q̄n verisil'r et possibilis est offensio: puta qꝛ h̄ns gladiuꝫ est valde ꝓpinquꝰ alteri. vl̄ est solitꝰ minas exequi q̄n forte v̄ba mīatoria p̄cesserūt ꝛꝫ ꝙ pulchre declarat Bald. ī. c. j. in. §. similiter. q̄bus modis feu. amit. ī vsi. feu. ⁊ vide etiā qd̄ no. bar. ī. l. idē est. in. §. armis. ff. de vi ⁊ vi arm. vbi dicit ꝙ statutū de īsultu cum armis hꝫ locū q̄n q̄s habens arma ad latus: lꝫ arma non euaginauerit venit ꝯ aliū. cōsiderata tn̄ qualitate persone q̄ hꝫ gladium ad latꝰ si verisimile sit qd̄ debeat offendere. et ad propositū p̄nt adduci oīa q̄ adducunt̄ ī materia defensiōis licite ⁊ cū moderamine īculpate tutele. de qua h̄r ī. l. j. C. vn̄ vi. ⁊ ꝑ gl. ⁊ docto. ple. in. l. vt vim. ff. de iusti. et iu. Et adde ꝙ ꝓbat̄ terrorē fuisse priꝰ illatū cū armis q̄n q̄s venit ꝯ me cuꝫ cultello euaginato: vt est glo. ⁊ ibi Bar. no. ī. l. sed et si quēcūq̄ꝫ. in prīc. ff. ad. l. aq̄l. et not. Pet. de ancha. in cle. j. de ho. ⁊ bald. in. l. j. ff. loca. imo plus si aduersariꝰ parabat se ad offendendum me possum eum occidere etiaꝫ anteq̄ me aggrediat̄. vt no. voluit Bal. in l. in lege. ff. loca. et in. l. j. C. vnde vi. in vlt. col. in ver. sed pone. ⁊ vide alex. in consil. in ver. ꝫꝫ in consil. cix. in. j. parte consi.
b ¶ Ex ꝯdictione. adde de materia et intellectu huiꝰ c. videndū in terminis Cal. cōsil. j.

cause allegate. vnde papa mandat hic istos absolui recepto iuramento de stado mandatis ecclesie ꝛ causam prius discuti. ¶ No. ꝙ metus mortis ipo facto impedit ingressum religionis seu professionē: ꝛ sic iste est vnus ex casibus no. in quo metus causa annullat actū ipso facto: ꝛ de hoc ꝛ de alijs casibus no. ꝫ. e. Abb. ¶ † Ul. no. ꝙ pfessio nulla pōt ratificari ex postfacto per tacitū cōsensum. Idem in matrimonio carnali. vt in. c. ad id qd. ꝫ. de spō. ¶ † In gl. j. ibi. c. cū. M. vbi tollitur ptestatio p ꝯriū factū postea secutum: ꝛ hic non tollitur. Sol. qñq̄ protestatio est iusta causa vestita: ꝛ tunc non tollit p ꝯriū factū[a] vt hic. qñq̄ nō subest iusta cā veniendi ꝯ protestationē: ꝛ tunc tollit p ꝯrium factū. ad idē vide gl. in. c. tua. ꝫ. de spon. ¶ † In eadē glo. ibi nō ob. no. gl. ꝙ si quis nō audet protestari pōt nihilominus venire ꝯ actū probādo iustū metum. dicit tñ Hostiē. ꝙ dꝫ fieri protestatio corā alijs pbis viris. ar. in. c. pastoralis. in. §. j. de offi. delega. Dic melius vt. ꝫ. sentit qd si non audet ptestari nō tenet aliquid dicere. Forte em̄ timet a pbis viris reuelari vñ satis est postmodū pbare metū vt in. c. seq. ꝛ in. c. ad aures. ꝫ. eo. ꝛ facit qd. no. in. c. fi. de appel. ¶ In gl. ij. in fi. ꝛ de multiplici velo vide bonā gl. xx. q. j. in. c. illud. §. velamē. ¶ † In gl. iij. ibi: nunq̄ permittit. Hos. soluit formalius ꝙ simulatio dolosa vel deceptoria prohibet cauta ꝛ prouida admittit: ꝛ ita debēt reduci ad cōcordiā iura alle. in gl. Et tene hāc solutionē mēti. dicit tñ ꝙ qs nō dꝫ dicere mēdaciū: vt no. in. c. ne qs. xxij. q. ij. vnde alibi dicit gl. in. c. cupientes. de elec. lib. vj. ꝙ aduocatus habens iustā cām nō dꝫ niti ad obtinendū per mendaciū.[b] Ad idē qd no. Inn. in capi. olim. de resti. spol. vbi no. dicit ꝙ in defectum iustitie seu pbationū pōt quis in occulto sibi satisfacere de reb' sibi subtractis dūmodo abstineat a mendacio. ¶ In glo. in ver. qd vestro. in fi. no. glo. ad duo Primo ꝙ nō refert an absoluendus iuret stare mandatis iudicis vel ecclesie, vtroq̄ em̄ casu intelligit de iusto mādato. Scdo no. ꝙ iurās simpliciter parere mandatis alicuius non obligatur vigore iuramenti: nisi ad mādatū iustū: ꝛ fm ius. pro hoc facit. ꝫ. de iureiu. c. quintauallis. ꝛ. c. veniēs. ¶ Extra glo. dicit hic Hoff. quo ad pmū dictū ꝙ in hoc pōt esse differentia: qꝛ iuramentum prestitum certe persone nō extendit ad successorē: vt in. l. cū apud. ff. iu. sol. secus si est pstitū expresso noie dignitatis vel si iurauit stare mandatis ecclesie. Nam tūc iuramētū est reale: vt in. c. qm̄ abbas. de offi. dele. ꝛ cum hoc dicto Hoff. trāseūt communiter doc. Sed certe hoc dictū non est verum in materia nostra qꝛ absoluendus prestando iuramentum videtur semper habere respectū ad dignitatē ꝛ nō ad personā iudicis: quia materia subiecta nō pōt cōcernere psonā tm̄: ideo nō est curandum an sit expressum nomen proprium vel appellatiuū. pro hoc. c. dilecti. ꝫ. de fo. ꝯpe. ꝛ. l. cū post mortem. §. j. ff. de admin. tut. ¶ † Hinc no. dꝫ Bar. in. l. terminato. C. de fruc. ꝛ lit. expē. qd si iudex reseruat sibi taxationem expēsarum expresso nomine proprio nihilominus facultas taxādi transit in successorē[c]: qꝛ materia nō pōt cōcernere psonā sꝫ dignitatē tm̄. Ad idē qd dixi in. c. qm̄ abbas. preal. ꝛ facit. c. aduersus. ꝛ qd ibi no. ꝫ. de immu. eccl. Nā si excōico vicarium seu ptātē excōicatio nō transit in successorē: qꝛ materia subiecta ꝯcernit psonā ꝛ nō dignitatē vt ibi no. sꝫ ī alia materia q̄ pariter pōt cōcernere psonā ꝛ dignitatē pt pcedere illd dictū Hos. ¶ † In gl. pe. in fi. gl. in hac vlt. sol. nimis gñaliter loquit. sꝫ pōt sic intelligi ꝙ vtraq̄ pars debet docere de iure suo. scꝫ ꝙ moniales habēt probare professionē qua probata fundata est earū intentio: nā pbato facto psumit ꝙ interuenerūt oia reqsita ad factū. p hoc tex. no. in. c. in pñtia. de pba. vbi pbata pfessione presumit qd pñtēs habebat legitimā etatē ꝛ negāti incumbit probatio. mulier vero q̄ allegabat metū habebat pbare metū. ꝛ sic vtraq̄ pars pbabit. vel tene secundā sol. glo. ¶ † Et ex ea no. ꝙ qs dꝫ aliqd probare eo ipo ꝙ hꝫ intētionē suā fundatā a iure cōi: ꝛ qd non pbat ꝯriū p aduersariū: si tñ mulier pbaret ptestationē ex legitima cā interpositā: tunc onus probandi ꝙ sponte fecit incūbit monialib': vt in prima so. gl. Quid aūt si ꝯcurrūt pbationes ꝯrie: vt qꝛ mulier pbaret qd p metū fecit. moniales vō ꝙ sponte q̄ pbatio sit pferēda. dic ꝙ illa q̄ fit de metu: imo pl' crederet duob' testib' affirmātib' metū[d] q̄ mille dicētib' ꝙ spōte fecerit: vt no. dicit Inn. ī. c. sup hoc de renū. ꝛ est rō qꝛ deponētes sup metu deponūt sup actu pceptibili sensu corporeo: vt qꝛ tyrān' minatus fuit mortē nisi leta facie pstitueret: sꝫ deponētes qd spōte: deponūt de actu īperceptibili: qꝛ de intrisecis cordis. ¶ † In gl. fi. ibi. i. post mortē viri. hec sol. bōa est. nā post mortē mariti poterat se irreuocabilr obligare: sed viuēte viro nō poterat ex quo erat iuuenis ꝛ remanebat in seculo: vnde saltem eps ex suo officio pōt reuocare mulierē de monasterio quantūcumq̄ marit' sibi dedisset licētiā. vt in. c. j. ꝫ. de cōuer. cōiu. ideo sequēs solutio gl. nō est tuta. ꝛ de hac materia dic vt plene dixi in. d. c. j. ꝛ. c. ex parte. e. ti. ¶ † Ult. no. ex gl. ibi: qꝛ viuēte viro metus mortis[e] durare intelligit ꝛc. qd mulier aliquid gerēs metu mariti excusat toto tpe vite mariti si nō puocauit ad iudicium: qꝛ vr semp timuisse maritū: hoc intelligo qñ maritus erat ita potēs ꝙ verisimilr mulier timuit: sꝫ si mulier potuisset fugere ad locū tutū non esset excusata toto tpe mariti vite. ad hoc qd no. Inn. in. c. ij. de reg. ¶ † Sꝫ q̄ro pro declaratione gloss. ꝛ textus nunquid statim mortuo marito videatur ratificare ingressum nisi ilico exiuerit de monasterio. Quidā dicūt qd expectat p mēsem. ar. j. q. j. cōstat. aliq qd p annū. Hosti. ꝛ cōiter doc. dicūt hoc esse arbitrariū. ar. in. d. c. de causis. de off. dele. habebit em̄ iudex arbitrari ex qualitate persone ꝛ ex diuturnitate tpis an tacite approbauerit ingressum stādo aliquo tpe post mortē mariti ꝛ vide tu Inno. in. d. c. ij. de reg. vbi dicit ꝙ nisi statim quis exeat monasteriū cessante metu vr approbare ingressum: nō tñ requirit qd incōtinēti haberet currere. ar. i. l. qd dicim'. ff. de sol. ꝛ ideo bonus vir habebit hoc arbitrari. ¶ † Extra gl. op. ꝯ tex. videt enim qd hec mulier non fuit obligata cū nō emiserit aliquod votū nec fecit pfessionē. vt i. c. vt clerici. ꝫ. de re. So. dꝫ Inn. ꝙ ex quo solēniter recipit velū vr fuisse pfessa: sicut dicimus in recipiēte habitū pfessorū. vt in. c. j. de reg. li. vj. ponit Inno. hic notabile dictū faciendo differentiā inter votū expressum ꝛ susceptionē habit': dicēs qd votū seu pfessio obligat vouentē nisi pbet met' q hꝫ cadere in ꝯstātē virū. Nec aliter releuat ptestatio qꝛ ptestatio dꝫ esse vestita iusto timore. secus dicit ī susceptiōe habitus: qꝛ ad tollendū presumptionē tacite pfessionis sufficit qualiscūq̄ metus. Tamē etiā mine parentum excusant. xx. q. iij. psens. ꝛ est rō diuersitas fm euꝫ qꝛ votū seu pfessio fit p vba expssa: gb' stādū est donec legitime pbet oppositū: sꝫ ex susceptione habit' orit sola psumptio pfessiōis q̄ de facili tollit p ꝯriā suspitionē. Nā vna presumptio pfessionis elidit aliā ꝛ qñq̄ adinuicem collidunt: vt in. c. lras. de presum. ꝛ no. in. c. transmisisse. ꝫ. q si. sint legi. ꝛ notabis bñ hoc dictū. ¶ Sꝫ ꝯ pdicta vr iste tex. militare. nā hic interuenit sola veli susceptio: ꝛ tñ papa mādat hic ingri si timore mortis mulier īducta fuit ꝛ sic vr ꝙ nō sufficiat omnis met' ad excludēdā psumptionē surgētē ex susceptione habitus. Sol. pmo credo posse dici qd si solēniter mulier recipit velū: pinde est ac si vbo pfessionē fecisset: secus aūt qñ sine solēnitate suscepisset quis habitū. vl dic qd tex. hic narrat fcm̄ qꝛ ita mulier dicebat ꝯtigisse. sꝫ forte pma solutio verior ꝛc.

1 ☞ Metus iustus infertur ex amissione omnium bonorū vel maioris partis. 6.
Bona oīa vel eorū maior pars equiparātur in casu odioso.
2 Bñficium metu renūtiatū recuperat absq̄ noua collatione.
3 Actio quod metus causa datur etiam ad dāna ꝛ interesse.
4 Metus iustus infertur etiam ex precibus alicuius tyranni.
5 Metus an vitiet actum ipso iure. 7.
7 Metus non excusat quando venit culpa metum passi.
8 Matrimonium metu factum est ipso iure nullum.
9 Dotis promissio metu facta est ipso iure nulla.
10 Alienatio rerum ecclesiasticarum metu facta an teneat.
Alienatio rerum ecclesiasticarū requirit ad sui validitatem qd fiat in casu licito ꝛ qd in ea seruetur forma a iure tradita.
11 Uotum metu factum an teneat.
12 Iurisditio an transferatur intercedente metu.
13 Electio prelati facta per metum an teneat.
14 Autoritas tutoris per metū adhibita non validat actum.
15 Absolutio ab excōicatione per metum facta non tenet.
16 Testamentum in quo fuerunt testes inuiti est nullum.
17 Sententia lata per metum an sit nulla.
18 Metus vitiat constitutionem procuratoris.
19 Carceratus si quid facit presumitur metu facere.
Renuntiatio beneficij metu facta an teneat.
20 Metus nō vitiat actū q īprimit characterē vt in baptismo.
Metus in actu meritorio vitiat ipso facto.

ABbas. Qui p metum amissiōis pñimonij suo beneficio renuntiat illud repetere pōt. prima pars narrat factū. scda iudicem. ibi: vnde qꝛ. ¶ Casus literalis. Quidā cleric'. R. nomine habebat ecclesiā ab abbate scti Eadmundi: milites ꝛ burgēses suos misit ad clericū illū vt eū a domo ꝛ vniuersa substātia sua expellerent nisi ecclesiā suā in manib' abbatis abiuraret: qui tali modo coact' abiurauit ꝛ abbas ecclesiam illā alij concessit: vnde iste. R. conquestus fuit domino pape. mādat papa epo vigoreñ. q̄ten' si est ita: pdicto. R. cū integritate restituat vniuersa: qꝛ q̄ metu vel vi fiunt debēt in irritū. reuocari.

a ¶ Contrariū factū. Adde qd voluit Old. ꝯsi. xxx. Zacharias.
¶ Adde tu plenissime per Car. in clem. j. q. xij. de procura.
Sebasti. Sapia.

b ¶ Per mendacium. de hoc dicto Innocē. vide Feli. in. c. ij. col. fi. de sponsa. ꝛ p do. Bar. vo. in cōsil. xxvj. inci. magnifice ac generose p tor. ꝛ per Mod. post Bal. i. l. j. C. de testa. ꝛ d dicto gl. in. d. c. cupientes. vide Cardi. Alex. in. c. in mādatis. xliiij. dist. Zacharias.

c ¶ In successorē. adde de hoc Lanfrāc. de oria. in. c. qm̄ ꝯ. in. §. expense. nume. v. ꝛ ibi in apo. Bene. va. in versi. reseruata. ꝫ. de proba. Zacharias.

d ¶ Duobus affirmantibus metū. Adde in proprijs terminis Anto. cons. sing. ccclviij. incip. mille testes. de q̄ dixi in apo. post istū in. c. sup hoc. nu. xxxiij. in verbo mentis renuntiantis. ꝫ. de renuntia.
Sebasti. Sapia

e ¶ Mortis. Quomodo ob reuerentiā viri presumat met' in vxore vide Feli. in. c. causam matrimonij de offi. deleg. col. ij. ꝛ Moder. post Bart. in. l. transactionē. C. de transactio.

a ¶ De maiori parte. Adde qd voluit Alexã. consil. cxliij. vbi dicit qd hñs litẽ mecũ de maiori pte bonorũ psumiť inimicus. ideo testificari nõ põt. ⁊ in terminis vide Ro. consi. ccclxxix.
Antoni⁹ Franc.
¶ Circa quod dicitur de inimico. Dicas ꝙ qui mecum litigat qñ lis est criminalis vel ciuilis oim bonorũ vl̃ maioris partis bonorũ absq3 dubio repellitur a testimonio contra me: vt per do. Anto. ⁊ istũ in. c. j. ⁊. de iudi. ⁊ hř p Bar. alexã. ⁊ doc. in. l. ij. in pri. ff. de testi. vbi dicũt qd inimicita capitalis causař ex causa criminali vel ciuili magna. ad effectũ vt quis repellaťa testifican do. ⁊ vide etiam d. Abb. in. c. cum op3. ⁊ in. c. repellanť. ⁊ in. c. meminimus. de accu.
✠ Sebasti. Sapia.
b ¶ Bonorũ. Vide Abb. in. c. j. in fi. primi not. ⁊. de iudic. vbi vult qd ex spoliatione facta d maiori parte bonoꝝ oriatur inimicitia capitalis. ⁊ faciunt que no. in. c. ij. ⁊. de homi. vbi pro defensione bonoꝝ est licitum interficere inuasorem.
✠ Sebasti. Sapia.
c ¶ Quod metus causa. Idẽ tenet Ro. decis. ccclxxij. incipi. fuit dubitatũ Abb. in. c. si vero. in. ij. no. ⁊. de iureiur. vbi vide Feli. col. ij. vsi. in eodem tex.
Zacharias.
d ¶ Sine noua collatione. Adde qd not. in apostil. ad istũ in. c. sup hoc. nu. ij. in apostil. in versi. t3 renuntiatio. ⁊. de renun.
e ¶ Quod metus causa. Adde ⁊. ⁊. ponam in glo.
f ¶ Rogamina. Adde Alex. cõsi. xvi. iij. lib.

1 reuocari. Ber. ¶ † No. j. ꝙ perditis oim bonoruz infert iustũ metũ. ⁊ idẽ dicit Hoff. de maiori pte[a] bonorũ[b]. p quo facit. c. freqũes. de resti. spol. li. vj. Ñã ibi i actu odioso eqparanť oĩa bona ⁊ maior pars bonorum. idẽ videť dicendũ in casu non fauorabili vt ptendẽs iustũ metũ possit recuperare que per metũ perdidit. ⁊ in hoc tene mẽti istũ tex. nã sepe tyrãni inferunt metũ circa patrimonium.
2 ¶ † Scdo no. ibi: debẽt in irritum reuocari. arg. optimũ qd renuntiatio bñficij p metũ facta tenet l3 possit peti illi⁹ restitutio per actionẽ qd met⁹ cau.[c] Et no. ꝭm istũ intellectũ ꝙ l3 p renuntiationem perdaturti tul⁹. tñ restitutio que fit p actionem qd metus cã: restituit in pristinũ ius sine noua collatiõe[d] ⁊ absq3 p̃uatione fienda de illo cui interea fuit collatũ: qd tene mẽti ⁊ de hoc. ⁊. latius post gl.
3 ¶ † Ulti. no. ibi: cum itegritate restituas vniuersa: ꝙ per actionẽ qd metus cã d3 fieri integerrima restitutio eorum q̃ quis pdidit p metũ. d3 ergo haberi respectus nedũ ad bona existẽtia sed ad dãnũ illatũ ⁊ ad interesse qd quis sustinuit pptẽ metũ: nam hec actio qd me. cã[e] principaliter datur ad interesse. vt in. l. si cum exceptione. in ⁊. quadruplaẽ. ff. eo. ti.
4 ¶ † Sed quero hic quid si abbas iste non misisset istos milites sed rogasset istum sacerdotem vt renuntiaret: nunquid rogamina istius habuissent inducere iustũ metũ. Sol. dico ꝙ rogamina[f] reguľr vel etiã verba cominatoria. non inferũt iustũ metũ: qz metus cõsistit in atrocitate facti: vt i. l. metũ. ⁊ in. l. ad inuidiam. C. eo. ti. vbi pt3 ꝙ etiam dignitas alteri⁹ partis nõ est iusta causa presumẽdi metũ. Istud fallit in tyrannos[g] q solitus est seuire i eos q suis precib⁹ nõ parẽt tũc eñ rogamina tyrãni habenť pro precepto ⁊ inferũt iustum metum in parẽte. ad hec bona gl. i. l. j. qd iussu. t3 Bar. in trac. de tyranno. Et idem dic i epo vel alio prelato potẽte qui solet seuire in clericos suis votis nõ obtẽperãtes: sic intelligẽda est gl. in. l. j. ⁊. q onerande. ff. quarũ re. ac. nõ da. Hinc vulgariter d3 ꝙ rogamina superioris sunt pcepta: s3 itelligo mõ pdicto. ⁊ hec notabis.
5 ¶ † In gl. j. no. bene hãc gl. qz est magistra i materia sua ⁊ quotidie ad eã remittimur cũ queritur an ea q̃ fiunt p metũ teneant. ⁊ vt clare habeas gl. primo gl. colligit ex tex. vnũ notabile qd ea q̃ fiũt per metũ amissionis rerũ debẽt rescindi. ¶ Secũdo gloss. querit an hec habeant locũ in illis rebus sine quibus vita corporalis amittitur: ⁊ rñdet qd h3 locũ in illis sine quib⁹ vita corporalis amittiť. vult dicere ꝙ ex quo nõ põt qs sustẽtari sine illis bonis quib⁹ timet spoliari excusať si quid fecit p illũ metũ nã vita nostra corporalis nõ põt sustẽtari sine adiumẽto tẽporaliũ. vnde alibi dicit tex. ꝙ etiã spiritualia sine tẽporalib⁹ diu esse nõ pñt vt. ⁊. q. iij. si quis obiecerit.
6 ¶ † Hinc dicit gl. in. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iudi. ꝙ bona tẽporalia sunt alia vita.[h] quasi dicat vt corpora sunt seruãda: vnde sicut mortis metus excusat: vt in. c. cũ dilect⁹. ⁊. e. ita ⁊ metus perdendi bona tẽporalia. idẽ dicit gl. si timet pati graue iacturã i reb⁹ suis. Et no. in hoc gl. quasi innuat ꝙ nedũ excusat metus perdẽdi oĩa bona: sed etiã si timet pati graue iacturã: vt puta si timet perdere maiorẽ partẽ bonorũ. vt. ⁊. dixi. an autẽ excuset metus excõicationis dicã post glo. in. d. c. cum dilectus. ¶ Tertio gl. cõtra predicta opponit de. c. oẽs causationes. vbi metus paupertatis nõ excusat. gl. directe nõ soluit sed dicit ꝙ ca. istud loquiť qñ quis cõmittit malum in se propter timorẽ libertatis vel corporis cruciatũ. non enim quis d3 cõmittere peccatũ imo potius oĩa mala pati: vt in. d. c. sacris. ⁊. eod. Hinc dicit tex. iuris ciuilis in. l. palam. ff. de ritu nup. ꝙ nõ est ignoscendum mulieri q̃ ptextu paupertatis turpem vitam eligit. ⁊ est ratio qz p peccatũ mortale moriť aĩa. Nam omne mortale est dignum pena eterna sed aĩa est dignior corpore cuz corpus sit mortale ⁊ caducũ: ideo imminente metu mortis d3 quis potius eligere mortẽ tẽporalẽ scil3 corporis q̃ mortẽ perpetuam scilicet anime.
7 ¶ † Quato in ver. no. glo. intrat principalẽ materiã an ea que fiunt per metũ teneãt. ⁊ primo tradit regulã affirmatiuã cum limitatione tñ: dicens in effectu qd ea que fiunt per metũ regulariter te[i]nent: dũmodo sine culpa sua qs incidat in metũ. nam tũc si sine culpa sua incidit põt peti rescissio eoꝝ q̃ acta sunt p actionẽ qd met⁹ causa: s3 si culpa sua incidit in metũ tenẽt gesta ⁊ nõ cõpetit aliqd remediũ metũ passo. tex. de hoc vltimo est sin. qui quotidie allegaẽ in. l. si mulier. ff. eo. vbi d3 qd si liberta cõmisit ingratitudinẽ cõtra dñm ⁊ pretextu ne reuocareẽ in seruitutez aliquid promisit dño suo nõ succurriť sibi c̃ illã pmissionẽ: l3 metu seruitutis fecerit. ⁊ hoc ideo qz ipsa sibi itulit metum cõmittendo ingratitudinẽ ⁊ dñs iuste minabatur sibi de reuocanda ea ad seruitutẽ.
8 ¶ † Ab hac regula gl. excipit hic sex casus. primus in matrimonio. ⁊ est duplex specialitas ꝭm glo. in matrimonio. primo ꝙ nõ tenet si metu fuit cõtractũ. scdo ꝙ etiã si culpa sua qs incidit in metũ: nihilominus matrimoniũ est nullum[k] per. c. veniẽs. de spon. qz matrimonium cõtrahitur libero consensu: ⁊ vbi interuenit metus tolliť qualitas libertatis: vt in. c. cũm locũ. de spon. Contra hoc gl. opp. de. c. inter cetera. xxij. q. iiij. vbi tex. videť innuere qd matrimoniũ tenet. ⁊ ille tex. multũ sing. i hac materia. ¶ Glo. hic ⁊ ibi multipliciter soluit. Et primo ꝙ ibi nõ interuenit iustus met⁹ qui possit cadere in cõstantem virũ. Hec solu. nõ est bona: qz tex. ibi loquiť de metu mortis. Scda sol. qd in eo ꝙ tex. ibi dicit sit stabile ⁊ firmũ. illud verbum sit poniť cõsultiue ⁊ nõ preceptiue: hec est impropriatio litere. Tertia sol. ꝙ loquiť de cõsilio. nõ apparet ibi i tex. Quarta solu. ꝙ met⁹ nõ fuit ibi probatus. cõtra hanc facit qz ibi presupponiť metus al's nõ fuisset dubiũ. Unde p ṽba illius tex. multum vigẽria tenuit hic do. meus do. Card. ꝙ matrimoniũ metu contractũ tenet:[l] ⁊ sic ꝙ iste casus nõ recte excipiť a regula. fateť tñ qd põt rescindi per actionẽ qd metus causa: sed cõiter glos. ⁊ doc. vtriusq3 iuris tenẽt oppositũ: ⁊ hec cõtraria opi. verior est. Et adduco tex. cui responderi non põt in ca. significanit. ⁊. de eo q dux. in ma. vbi tenuit scdm matrimoniũ cõtractum post proprium meticulosum nulla prius petita rescissiõe per actionẽ qd metus causa. si enim valuisset primũ matrimoniũ nõ tenuisset scdm primo nõ annullato: quia matrimoniũ nõ põt cõsistere nisi inter duos. vt in c. gaudemus. de diuoř. Itẽ probať. in. c. veniẽs. superius alle. ⁊ in. c. cũ locũ. de spon. nã certũ est qd in matrimonio cõtrahẽdo regriť liber cõsensus vt ibi: sed vbi met⁹ interuenit l3 nõ faciat cessare cõsensum tñ tollit qualitatẽ libertatis reqñtã: ⁊ vbi requiriť certũ qd cũ qualitate libertatis nõ est iuri satisfactũ si interueniat illud sine qualitate libertatis. vt in. c. pisanis. de resti. spo. vide bo. gl. quã tenebis menti in. c. notificasti. xxxiij. q. v. ⁊ vide in hoc qd plenius dixi in. d. c. cũ locũ. Et ad. c. palle. inter cetera põt responderi vt in gl. nã l3 improprĩare verba tex. ppter alia iura cõtraria. vt in. c. cũ dilect⁹. de cõsue. ar. in. c. cũ expediat. de elec. lib. vj. vel dic qd ibi interuenit iuramẽtũ: nõ tñ intelligẽs q iuramentũ h3 firmare cõtũ matrimonij qz non restituit libertatẽ requisitã: sed obligat vt saltẽ cõtrahat matrimoniũ seu non veniat cõtra nisi absolutione petita. vt in. c. si vero. ⁊ in. c. verũ. de iureiurã.
9 ¶ † Secũdus casus est in dote: nam promissa vel soluta p metũ nõ tenet: vt in. l. si mulier. in. ⁊. si dos. ff. qd me. cau. s3 simpliciter pmissa sustẽtabiť ex sola approbatione legis: ideo metus interueniẽs vitiat ex toto actum. ⁊ ex ratiõe sua põt colligi vna regula gñalis qd vbicũq3 simplex promissio valet ex approbatione legis si metus interuenit nõ tenet. hoc tñ dictũ nullibi probatur. nã l3 tex. ibi loquatur de dote promissa: tñ verbũ promitto põt adaptari ad nudã promissionem ⁊ ad solẽnem. vt in. l. sciẽdum. ⁊. dictum. ff. de edil. edic. ⁊ in. ⁊. si scriptũ. insti. de inuti. stipu. ideo tene qd speciale est i dote qualitercũq3 per metũ promissa vel soluta: ⁊ quemadmodum matrimoniũ debet esse liberũ: ita ⁊ dos[m] accessoria ad ma

Zacharias.
g ¶ Fallit in tyranno. adde Bal. in cap. j. ⁊. iniuria. de pace iur. fir. i vsib. feu. vbi dicit qd si tyrannus precipiat alicui vt aliquem interficiat al's ipsum mandatarium occideret qd occidens excusaẽ. alle. l. scientiã. ⁊. qui cum aliter. ff. ad le. aquil. refert ⁊ sequiť Corse. sing. cxxxiij. in versi. metus. circa medium.
Antonius Frãc.
¶ Circa hoc an interficiẽs aliquẽ ad mãdatũ tyranni minantis mortem. Addẽ Bal. in l. eam quam. i. ix. col. in ver. ⁊ scias. C. de fideicõ. vbi dicit ꝙ metus tyrãni excusat mulierẽ vt nõ possit accusari de adulterio cum eo commisso. ⁊ ibi dicit qd si mine tyrãni precesserũt actũ: semper psumitur actus factus per metũ. de quo etiã vide p Bar. in tracta. de tyrã. in. ix. ⁊. q.
✠ Sebasti. Sapia.
h ¶ Alia vita. quomodo bona dicãtur alia vita vide Ias. declarantem in. l. vt vim. colũ. vj. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ in. l. nec qcq̃. ⁊. vbi decretum. col. j. versi. confirmo. ff. de offi. pro consu. ⁊ lega.
i ¶ Regulariter tenẽt. Adde Calde. cõsil. j. hoc eodem titu.
✠ Sebasti. Sapia.
k ¶ Est nullũ. Uide Abb. in. c. consultationi. de spõsali. ⁊ in. c. significauit. de eo q duxit in mat. quam pol. per adul.
l ¶ Tenet. Adde quod contrariuz tenet Cald. consi. alleg. ⁊ Oldr. cõsi. xxxv. Alex. consi. xxviij. iij. lib.
m ¶ Ita ⁊ dos. adde Cald. consi. ij. hoc eo. titu.

a ¶ Intercesserit. Adde tu ꝙ Ro. singu. suis tenet ꝙ ꝑpter metum res ecclesiastica sit effecta inalienabilis: licet esset alienabilis. alle. tex. in. c. peruenit. ver. abbatis. de exces. prela.

Anto. Francis. ¶ Ad hoc quod hic ḋr de re ecclesiastica alienata per metū qḋ efficitur inalienabilis. Dicas quod actio ex metu datur ꝯtra oēs ad quos peruenit commodū ex ipso metu seu ex ipsa re alienata per metū. l. metum. §. cū autē, et ibi per Bart. ꝛ. l. si qs in ṗncꝗ. ff. qḋ me. cā. ꝛ vide spe. ĩ tit. de resti. spol. in. §. fin. in fin. vbi dicit ꝙ actio ꝑuenies ex metu daẗ cōtra possessorez rei alienate ꝑ metum. l3 ipse nō intulerit metum.

b ¶ Metus impediat votū. Adde Cald. consi. j. qui cleri. vel vo.

Anto. Francis. ¶ Circa hoc qḋ ḋr de voto emisso per metum vel timorez an valeat. Dicas de voto infirmorū an obliget vouentem videndum esse. xvij. qḋ. j. per totum. ꝛ an votū emissum pro recuperanda sanitate obliget. vide Hosti. ꝛ do. cto. in. c. scripture. de voto. vbi ēt per Innocē. ꝛ ibi per do. Abba. in. j. col. in fi. vbi etiā querunt an taliter vouentes pro recuperāda sanitate ea recuperata ꝛ restituta possint compelli ad voti executionē. dicit Inn. in. d. c. scripture. ꝙ sic. de quo vide latius per. d. Abb. ꝛ doc. in. c. sicut tenor. de regula. ꝛ per Spec. in tit. de statu mona. in ver. xxij. ꝛ de quibus debeat fieri votum. vide bea. Tho. ij. ij. qḋ. lxxviij. vbi etiam ponit an liceat ex voto astringere se ad nimiam carnis macerationē. ꝛ que dicantur vota pura: puta de nō pectinando caput in sabbato. vide Tho. in loco preallegato. vbi dicit ꝙ talia vota sunt potius deridenda ꝙ̄ seruāda. de quo vide etiam archi. in. c. qui bona. xvij. q. j. ꝛ vide Archidia. xxxij. questio. viij. in. ij. vbi ponit an ille qui vouit nunꝙ̄ comedere carnes possit nihilominus in infirmitate comedere absq3 fractione voti. Et an votum factum instinctu aliorū vel calore iracundie obliget habeẗ in. c. sunt qui opes. xvij. q. iiij. ꝛ ibi ꝑ archi. Et adde ꝙ votū licet possit cōmutari per superiorē habentem potestatē nō tamē potest ex toto tolli ita quod vouens nec ad illud qḋ vouit teneatur: nec ad aliud eius loco. vide Inno. in. c. j. vbi dicit ꝙ nō. ꝛ habetur etiam in. c. licet. ꝛ in. c. nō est. eo. ti. de voto. Et an valeat votum de non comedendo carnes in die dominico vel in die natiuitatis domini. vide que habētur in. c. fi. de obser. ieiu. vbi cōcluditur ꝙ sic. ꝛ an votum emissum in graui infirmitate quasi meticulose sit factum obliget vouentē. vide plene no. per doct. in. c. licet. ꝛ in. c. sicut nobis. de reg. Et adde qḋ votum continentie nō mutatur quia nō reperitur aliud eo melius vt in. c. cum ad monasteriū. de sta. mona. ꝛ in c. nuptie. xxij. q. j. ꝛ tene mēti tex. in. c. in malis. xxij. q. iiij. vbi tex. dicit in malis pomissis rescinde fidem: in turpi voto muta decretum.

c ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Iurisditio. Vide Bald. in. l. si qui ex consensu. col. ij. C. de episc. audien.

d ¶ Qḋ nō. Addḋ pe. de anc. ꝯs. xxxvij. abb. ꝯs. iij. q. vj. vbi idē dicit ꝙ hic.

e ¶ Genere ꝑsonarū. Adde qḋ voluit Alexā. ꝯsi. xcviij. j. li. vbi tenet valere statutum prohibens matrimonium cum certo genere personarum.

10 trimoniū: vt no. glo. in. d. §. si dos. ¶ † Terti⁹ casus in rebus eccl'ie ꝑ metū traditis: nō eñ transfertur dñium intercedente metu ꝯtrium tamē sentit glo. xv. qḋ. vj. c. j. ꝛ aliqui secuti sunt. Sed cōis opi. sequiẗ istam gl. ꝛ specialiter Io. an. ꝛ facit qḋ no. Archi. in. c. ij. de re. eccle. nō alie. lib. vj. d. Ant. dicit quod aut interuenerunt debite solēnitates q̄ debent seruari in alienatione. ꝛ tunc dñium nō transfert. xij. q. ij. sine exceptione. aut fuerunt seruate solēnitates: ꝛ tunc transfertur dñium. Et ex hoc videtur inferre ꝙ non sit speciale in traditione rei ecclesiastice. ꝛ idē videẗ tenere hic do. Card. sed certe non sufficit qḋ solēnitas seruet nisi sit facta ĩ casu licito ꝛ a iure approbato. Duo eñ sunt necessaria vt valeat alienatio facta de re ecclesiastica. primo qḋ fiat in casu licito. scḋo ꝙ seruet forma a iure statuta siue tradita vt est. tex. in cle. j. de re. eccle. nō alie. no. in. c. j. ĩ. de in integ. rest. dixi in c. ecclesia. de consti. His vero obseruatis tenebit alienatio licet met⁹ intercesserit[a]. arg. c. merito.

11 xv. q. j. ¶ † Quartus casus in voto: qꝛ votum per metum factum nō tenet ꝫm gl. qḋ bene notabis. Et idem no. gl. xv. q. vj. in. c. autoritatē. quod intellige in metu humano: nō autē in metu diuino. Nam si quis timore dei vel timore peccatorū suorum vel timens interitū corporis ꝑpter naufragium vel quid simile emisit votū: tenetur: quia talis metus est bonus ꝛ appetēdus. vt in. c. sicut nobis ĩ. de regu. iuncta glo. j. quam notabis. Et ꝙ̄ꝙ̄ do. Card. hic dicat iure nō ꝓbari vt metus impediat votum[b]: tamē puto cōtrariū ꝛ allego casum apertū ĩ. c. presens. xx. q. iij. facit. c. notificasti. xxxiij. q. v. ꝛ in. c. j. ꝫ. e. licet ad illum tex. possit respōderi ꝙ ibi simulate assumpsit velum: et sic defuit ibi voluntas: sed in fin. illius. c. bene facit tex. vbi papa non se refert ad simulationem vel protestationem: s3 solum ad timorē mortis. Item probo hoc ratione. per votū quis obligatur deo: sed deo nihil est acceptum quod non procedat ex syncera voluntate: qꝛ nullum est bonum nisi volūtarium vt dicit tex. xxiij. q. v. ad fi. ꝛ ea. causa. q. vj. in. §. ex

12 his. ¶ † Quintus casus in iurisditione ꝑ metum extorta: nam intercedēte metu nō transfertur iurisditio[c], alleg. glos. in. l. ij. in. §. j. ff. de iudic. Et no. bene hunc casum. ille tamen textus loquitur specialiter in eo qui metu prorogauit iurisditionem alterius indicis: vnde voluerunt aliqui casum illius. l. extendere. Sed gloss. hic notāter intellexit illum tex. generaliter qḋ satis mihi placet cōsiderata ratione tex. nam si metus impedit prorogationē iurisditionis fortius debet impedire trāslationem: ꝛ hunc intellectū videẗ approbare Bal. in. l. decernim⁹. C. de sac. sanc. eccle. ꝛ Bar. in trac. de tyrāno. Et per hoc infero ad questionē. Ciuitas habēs electionē officialis vel potestatē eligēdi sibi pñm obsessa per exercitū elegit sibi officialem per metum vel transtulit iurisditionem in tyrannum qui habebat ciuitatem obsessam. q̄ritur nunquid iurisditio sit translata: ꝛ per consequēs nunquid teneāt gesta per tyrannum istum seu officialē. ꝛ dicendū ꝙ nō[d]: qꝛ vbi agiẗ de iurisditiōe conferenda metus vitiat factum ipso facto. vt in d. l. ij. intellecta modo predicto. ꝛ hoc t3 Bart. in d. tract. ꝛ sentit Bald. in. d. l. decernimus. ꝙ bene

13 notabis. ¶ † Et ex hoc infero ad aliā questionē. Canonici elegerunt aliquem in prelatum per metum puta per ꝓceptū tyranni: nunquid talis electio teneat: ꝛ multa consilia super hoc emanarūt tempore Urbani sexti: quando incepit vltimum schisma in ecclesia dei. Nā dicebāt cardinales aliqui ꝙ per metum ꝛ per impressionem romanorū elegerunt prius papam: vnde postea quidam ex eis cōuenerunt ꝛ alium elegerūt. Ex dicto Bar. ꝛ Bal. per rationem huius gloss. ꝛ per text. illius l. ij. posset dici quod electio est nulla. ꝛ vide tex. iūcta gloss. in. c. quisquis de electio. ꝛ similiter facit text. in. c. vbi periculum. in. §. ceterum. de electio. lib. vj. vbi dicit tex. ꝙ cessat electio vbi adimitur libertas eligendi. In cōtrarium facit qḋ not Inn. in. c. qḋ sicut. de ele. vbi dicit se credere ꝙ si metus intercessit tenet electio: licet veniat irritāda vnde anteꝙ̄ irritetur tenent gesta per electum. Et ad hoc allegauit istum tex. in argu. ꝛ tene menti. sin. illud dictum Inno. propter eius autoritatem. nā facit ad precedentem. q. de tyranno: ꝛ tamē aliter distinguo ꝛ reduco ad concordiā in. c. licet. de ele. videlicet ꝙ aut compellūtur electores eligere certum: ꝛ tunc electio est ipso iure nulla: quia est cōtra substantiam electionis. nam electio est vnum de pluribus eligere: ꝛ ita ĩtelligaẗ tex. in d. §. ceterum. aut compellūtur eligere vnū de certo genere personarū.[e] ꝛ tunc met⁹[f] non vitiat ipso facto: qꝛ

Anto. Franc. ¶ Circa istud an valeat statutū prohibens matrimoniū cōtrahi cum certo genere personarum. Dicas ꝙ ꝓhibitio legis vel statuti in matrimonio ꝯhendo etiā apposita pena nō v3 qꝛ materia nō est subiecta ꝑtāti statuētiū. iuxta no. in. l. oēs ꝑpl'i. ff. de iust. ꝛ iu. ꝛ in. c. que in ecclesiarum. ꝛ in. c. ecclesia sancte marie. de cōsti. pro quo facit qꝛ matrimonia debent eē libera ēt ab arrhis ꝛ pena. l. fi. in gl. fi. ꝛ ibi ꝑ Cy. in vj. q. C. de spon. ꝛ hẗ ꝑ bar. post gl. in. l. titia. ff. de v. obli. ꝛ ple. hẗ in. c. gēma. in glo. fi. ꝛ ibi per scriben. de spon. ꝛ ꝑ Io. an. in addi. spe. in ti. de spōsa. in. §. j. in vers. s3 que est rō. Addas tñ ꝙ matrimoniū ꝯctum ꝯ cōsuetudinē loci si scādalū oriatur est dirimēdū: vt ĩ. c. super eo. et ibi no. de cogna. spir. Dicas tñ qḋ de iuregētiū mr̄imonia cū alienigenis sunt ꝓhibita. vt in. c. insgentiū. j. di. An autē sub spe ꝑmij possit qs inuitari ad mr̄imoniu3. vide ꝑ Bar. in. l. titio centū. in. §. j. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. vide pulchra dcā bal. in ꝑposito. in ca. nō satis. de simo. ꝛ de eo qḋ dictu3 est an matrimoniū ꝯctum nō seruata loci cōsuetudine valeat. vide plene no. in. c. j. et ibi ple. ꝑ Card. de sponsa. Et an valeat statutū qḋ filius nō possit cōtrahere mr̄imonium sine cōsensu patris. vide Io. and. in. c. statutum. de hereticis. lib. vj. ꝛ habetur per Bart. in. l. adijcimus. C. de murilegu. lib. xj. ꝛ per eundē in. l. in bello. ff. de capti. ꝛ conclusio est ꝙ non valeat tale statutum propter defectū potestatis statuentium vt. ꝫ. tum etiam quia in matrimonio cōtrahendo nedum requiritur consensus sed requiritur liber consensus. vt in capi. tue. ꝛ in. c. veniens. ꝛ in. c. cū locū. ꝛ in. c. cū apud. de spon. ꝛ faciunt ea q̄ habenẗ per gl. ꝛ Inn. in. c. fi. de secun. nup. vbi poniẗ illa materia an pene imposite per ius ciuile nubentibus intra tēpora luctus habeāt locū de iure canonico: cū ius ciuile ex defectu potestatis cōdētis leges ciuiles nō potuit disponere circa matrimonia cū ipsum matrimonium dicatur esse de foro ecclesie ꝛ non pertinere ad forū ecclesiasticū iuxta ea q̄ ple. trac. ꝑ Bar. ꝛ doc. in. l. titia. ff. so. ma. ꝛ in. c. j. ꝛ in. c. tuā. de or. cog. Et qualis debeat esse consensus qui regritur in matrimonio vide etiā per beatum Tho. in quarto sentētiarum. di. xiiij. ꝛ. xxviij. ꝛ an in matrimonio possit etiā poni arrha vel pena vltra. ꝫ. alleg. vide que habenẗ in. c. ex ꝑte. de ꝯuer. cōiuga. ꝛ in. c. ꝛ si necesse. de do. ĩter vi. ꝛ vxo. ꝛ ḋ do. post diuor. rest. Circa hoc tñ an statuta locoꝝ possint aliqd disponere circa matrimonia ꝯhenda vel iam ꝯtracta. vide Bal. in. l. nō ignoret. in fi. C. qui accu. non poss. vbi dicit ꝙ qḋ de matrimonio semper debet agitari corā ecclesiastico. ꝛ ideo dicit ꝙ si iudex maleficiorū cognoscit de adulterio qḋ sit cautus vt nō patiatur reum negare matrimoniū: qꝛ tunc deberet remittere causam ad forum ecclesiasticū ꝑpter probationem matrimonij faciendam: qꝛ coram eo facta talis probatio nō valeret nisi statutum loci aliter disponeret. quod dicit menti esse tenendum.

f ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Metus. Vide tex. hoc probantē in. l. cum ita. cū l. seq. ff. de cōdi. ꝛ demon. ꝛ adde istis ꝙ metus statuti est iustus metus vt no. Feli. in. c. j. de offi. deleg. col. ij. ver. ꝛ inquantum.

non ex

non ex toto adimitur potestas ⁊ libertas eligēdi hoc probo ista rōne. non valet consuetudo per quā tollitur libertas eligendi vt in. c. cū terra. de elec. ⁊ tñ valet cōsuetudo vt electores teneantur sibi eligere prelatū de certo genere personarū vt est tex. in. c. abbate. de ver. sig. ⁊ in. c. cū dilectus. de consue. Hinc dixit Jo. an. in. d. c. cū terra. qd̄ consuetudo nō pōt tollere libertatem eligendi: sed restringe sic: qd̄ notabis: ⁊ plenius dico in. d. c. licet. ¶ †Sextus casus ⁊ vltimus ſm gl. in autoritate tutoris per metū extorta. vt in. l. j. in fi. ff. de auto. tuto. ⁊ posset deduci ille tex. ad tertium casum ꝑalle. vt si eṗs autorizet in contractu per metū inito ꝑ ecclesiā inferiorē: qd̄ talis autoritas nō teneat: q2 eṗs equiparaṫ tutori. vj. q. j. in. c. oēs. ⁊ no. ī. de in integ. resti. in. c. auditis. in gl. iij. Extra glo. Hostien. excipit aliquos alios casus: ⁊ sic in ordine. ¶ †Septimus casus. c. vnici. ī. e. li. vj. vbi dr̄ qd̄ absolutio ab excōicatione ꝑ metū facta non t3. ¶ †Octauus casus in testamēto cum testes inuiti fuerunt detēti: vt in. l. qui testamento. in fi. ff. de test. no. gl. ī. eo. sacris. ¶ †Nonus casus in snia. nā tenet hic Host. ꝙ sentētia ꝑ metū[a] lata non tenet. alleg. xj. q. iij. iniustum. ⁊ Jo. an. hic simpliciter transit referendo Host. Sed contrariū notauit gl. in. d. c. iniustū. ⁊ sequiṫ ibi archi. ⁊ gl. in c. quatuor. ea. causa ⁊. q. q̄ dicit qd̄ sentētia lata ꝑ metū tenet licet possit elidi per actionē vel exceptionē. do. Anto. distinguit ꝙ aut metus impediuit solēnitatē requisitā ⁊ sententia nō tenet: al's secus. s3 hoc nihil est dicere: q2 si debita solennitas nō interuenerit: snia est nulla nō propter metum s3 propter defectū solēnitatis: q2 si non seruaṫ solēnitas substātisica non tenet snia quātūcūq3 sponte lata. vt in. l. prolatā. C. de senten. ⁊. ij. qōne. vj. diffinitiua. Reperio Bal. in hac qō. in. d. l. decernimus. distinguētem qd̄ aut metus fuit illatus circa potestatē clauiū ⁊ vitiat ipso facto: q2 potestas clauiū debet esse libera. alleg. d. c. vnicū. eo. ti. libr. vj. aut metus fuit illatꝰ in alijs sentētijs ⁊ tenet snia: l3 posset rescindi propter metū. alleg. gl. i. d. c. iniustū. ⁊ dicit canonistas ita tenere: sed profecto contra primū membrum suū allego gl. fin. in. d. c. vnico. q̄ cōcludit sententiā excōicationis latā ꝑ metū tenere quasi in absolutione sit speciale vt metꝰ vitiet. ⁊ allegat no. in. d. c. iniustū ⁊ tene menti illā glos. q2 nemo allegat: facit primo quia cum illa sit glo. Jo. an. videṫ reprobare dictū Hosti. hic. nam si excōicatio lata per metū tenet: fortius alia sententia. Ite3 adduco illum tex. per locū a speciali: nā cum specialiter papa ibi prouiderit circa absolutionem: ergo secus in excōicatione ⁊ i alijs sentētijs ꝯ dictū bal. ⁊ pōt esse ratio specialitatis quia principes seculares erant faciles in compellendo prelatos ad absoluendum aliquos a sententia excōicationis: ⁊ sic non poterat obseruari rigor ecclesiasticus: merito fuit statutū vt alias absolutio esset ipso iure nulla. Conclude ergo qd̄ regulariter metus non vitiat ipso facto cum interuenit i iurisditione exercēda: secus si in iurisditione cōferenda vel prorogāda. vt in. d. l. ij. ⁊ in quinto casu. ṡ. excepto. ¶ †Decimꝰ casus in constitutione procur. ſm Hosti. alleg. c. accedens. ṡ. de procu. ⁊ ita transeūt hic docto. Et bene notabis propter autoritatem doc. vt si per metū quis[b] constituit procuratorem non tenet cōstitutio s3 certe ille tex. hic nō ꝓbat. nā papa ibi nō intendebat ius de nouo inducere: s3 voluit prouidere locum securū partibus qd̄ fiendū est in omni actu tamen nō sequiṫ ꝙ si de facto metꝰ intercesserit actus vitieṫ. ¶ Undecimus casus ⁊ vltimus ſm Host. in actu q non potest seruari sine peccato. s3 dic ꝙ obligatio hic impeditur non propter metum s3 ratione pecati: q2 nō pōt obligari ad peccandum nec etiam iuramentum valet vt in. c. quanto de iureiur. ⁊. c. si vero. ⁊. xxij. q. iiij. quasi per totū. ¶ †Excipio duodecimū casum qui cōprehendit in se multos casus: in his scilicet que geruṅt per iniuste carceratū cū ipso detētore: vt est tex. no. in. l. qui in carcerē. ff. eo. alium casum voluit excipere do. Anto. ī. c. proxi. in renūtiatione beneficij. Dicit enim ibi qd̄ renuntiatio beneficij per metum facta non tenet: ⁊ infert ibi postmodū generaliter ad oēs actus speciales vt in eis vitiet metus ipso facto: q2 in istis d3 esse voluntas libera ⁊ liberu3 arbitriū s3 certe non credo eū bene dicere. ⁊ primo in renuntiatione beneficij habes gl. no. in. c. sup hoc. de renū. q̄ aperte tenet ꝙ renūtiatio per metum facta tenet licet posset rescindi. aperte hoc tenet Jnno. in. c. ad audientiam. ī. eo. vbi dicit ꝙ rescindiṫ per actionē qd̄ metus causa. sentit idē Jnnocen. ī. c. pxi. loquiṫ tamen ibi alternatiue: sed Pet. ⁊ Abb. aperte hoc ibi tenent. idē do. de Ro. deci. ccclij. probaṫ per locum a speciali in cle. ij. in. §. sane. de pe. vbi dr̄ ꝙ renūtiatio bñficij q̄ sit ꝑ captionem ⁊ detentionē potestatū seculariū nō tenet. ⁊ sic in odiū istorum principum qui quādoq3 incarcerāt clericos vt renuntient fuit illud ius speciale inductum vt nō teneat renuntiatio. vnde dicit ibi Bal. qd̄ illud est ius nouum. ⁊ facit qd̄ ibi no. glo. in predicto modo. Ad hoc etiā adduco istum tex. nam papa nō fundat se specialiter hic super beneficio: s3 super regula gñali dicens ꝙ que metu ⁊ vi fiunt debent reuocari ⁊c. ⁊ sic aperte sentit ꝙ d3 transire cum cōmuni regula. ¶ Jtem quatenus dicit qd̄ in spiritualibus vitiat metus. cōtrariū voluit glo. in. d. c. vnico lib. vj. ¶ †Jtem baptismus assumptus per metum tenet q2 ibi est volūtas licet coacta. vt in. c. maiores. in. §. item queritur. de bap. ⁊. xlv. dist. de iudeis. ⁊ facit ratio. c. merito. xv. qō. j. ¶ Conclude ergo ꝙ i actu meritorio metꝰ vitiat ipso facto. vt i. d. c. ad finē. xxiij. q. v. S3 speciale est vbi imprimitur character. d. c. maiores. s3 vbi non tractatur de merito quo ad deum: sed de merito vel alio vinculo metus non vitiat regulariter.

1 ☞ Unanimiter dicitur fieri quod fit nemine vel paucis discrepantibus. vide. ī. e. proxi.
2 Renuntiatio beneficij metu facta an teneat. 7. 8.
3 Juramentum non requirit necessario tacturam alicuius rei.
Juramentum ⁊ fidei prestatio quomodo differant.
4 Fidem violans an priueṫ beneficio sicut violans iuramentū.
5 Juramentum magis est obseruādum quando interponitur super corpore Christi q̄ si super alia creatura.
6 Fidem suā violans est infamis sicut est violās iuramentum.
7 Electus an possit renuntiare sue electioni sine consensu sui superioris etiam ad sui preiudicium siue electio sit confirmata siue non.
9 Absolutio a iuramento potest per episcopum concedi.
Usuras iurans soluere potest vel petere absolutionem a iuramento vel prius soluere ⁊ postea repetere.

Ad aures.

Qui terrore laicor electioni de se facte renuntiat: si renuntiatio iuramento vel fide firmata non sit regimi[b]ni ad quod electus erat prefici poterit. h. d. cōprehendēdo quēlibet intellectum. Cōmunis diuisio. secūda ibi: tue. ¶ Casus literalis. Quidā electus fuit in plebanū cuiusdam ecclesie cōcorditer vno excepto ipse ad terrorē laicorum renūtiauit electioni de se facte: querebaṫ vtrū non obstāte renūtiatiōe prefici deberet eidē ecclesie. Respōdet papa quod renūtiatio facta ad terrorem laicorū non impedit quominꝰ[d] ille preficiaṫ eidem ecclesie nisi illa renūtiatio ꝯfirmata sit iuramento vel fide interposita. Ber. ¶ †No. primo qd̄ factum a maiori parte collegij aliquibus cōtradicētibus potest dici vnanimiter factum: ita colligit hic do. Ant. sed indicio meo totū oppositū est colligēdum. hic enim diciṫ qd̄ vno excepto electio fuit vnanimiter celebrata: nam si verbum vnanimiter verificareṫ i maiori parte collegij frustra fuisset dictum vno excepto. ꝙ hoc verbum vnanimiter[c] importet ꝙ nemine discrepātē probat tex. in. c. iij. de postu. ꝑla. ⁊ in. c. ⁊ si vnanimiter. eo. ti. ⁊ ibi no. hoc etiā probat etymologia vocabuli: nam vnanimiter dr̄ quasi vnius animi. non ergo possunt dici electores fuisse vnanimes si eorū aliquis fuit discorsa sentētia cōi: ⁊ idem dic de verbo ꝯcorditer. requiriṫ eñ vt nemo discrepauerit: vt no. gl. in cle. ne romani. de elec. lib. vj. dixi in. c. nō potest. ī. de re iudi. ¶ †Scd̄o notabat hic do. Anto. ꝙ renūtiatio bñficij ꝑ metū facta nō tenet[d]. ⁊ certe iste tex. hoc non probat. hic eñ nō dr̄ ꝙ renūtiatio electionis nō tenuerit: s3 simpliciter dicit quod talis renūtiatio nō obstat quominus is q renūtiauit prefici possit ecclesie ad cuius regimē fuit electus. vñ vt dicit Jnno. pōt ītelligi ex nouo iure. s. per electionē de nouo fiēdam. vel pōt intelligi qd̄ ex antiquo iure. s3 vt dicūt Pet. ⁊ Abb. prius petita restitutione aduersus illam renūtiationem metu factam. ⁊ pro hoc tex. i cle. ij. i. §. sane. de pen. vbi tūc solum renūtiatio beneficij est nulla qñ fuit facta ad captionē ⁊ detētionē alicuius ꝑtātis secularis. secus ergo qñ metus aliter interuenit de quo dic vt plenius dixi. ṡ. cap. proxi. ¶ †Tertio no. quod iuramētū ⁊ fidei īterpositio diuersa sunt. Sed q̄ro de dr̄ia iter hec. Solu. dicit Jnno. qd̄ iuramētum est cu3 fit sup libris reliquijs vel alia re sacra. Fidei ꝑstatio est cū quis ꝓmittit aliquid ꝑ deū vel fidem: ⁊ nil aliud hic dicit Jnno. Sed in ꝯrium facit. c. ⁊ si Xp̄s. de iureiur. vbi pt3 qd̄ pōt interuenire iuramētū absq3 tactura alicuiꝰ rei sacre vel alicuiꝰ scripture. nā ad esse iuramēti nō reqriṫ necessario tactura alicuiꝰ rei: vt ꝓbaṫ ibi: ⁊ no. glo. xxij. q. j. i summa. ⁊ vid̄ gl. i hoc no. i cle. j. §. porro. d̄ here. Et ob hoc do. Car. voluit dare aliā differētiā dicēs ꝙ tūc est iuramētū cū exprimiṫ vbū iuro. Si aūt nō exprimiṫ ⁊ ꝓmittiṫ aliqd ꝑ deū seu ꝑ fidē tūc dr̄ fidei ꝑstatio. si aūt nō interponiṫ deus vel fides tūc dr̄ simplex ꝓmissio. hec differētia mihi ex toto nō pl3. ⁊ tex. videṫ in oppositum in. c. ego. N. ⁊ in. d. c. si Xp̄s. de iureiu. vbi pt3 qd̄ dicēdo: sic deus me adiuuet ⁊ hec sancta euāgelia: est

a ¶ Sententia per metu3. adde Ro. sing. suis. fo. ij.
Zacharias.
¶ Add̄ quod est sin. xcj. qd̄ ici. q̄ro a te an sententia. cui adde Lāfr. in c. qm̄ ꝯ. §. interlocutiōes. n. ix. vbi distinguit de snia censure excōicationis vel interdicti qd̄ sint ipso iure nulle. in alijs vero ꝙ teneant.

b ¶ Metum quis. Adde Ro. singu. suis. fo. xxiiij.

c ¶ Unanimiter. Adde Ro. consi. ccclij.
Zacharias.

d ¶ Per metū facta nō tenet. Adde qd̄ not. in apo. ad iitum in. c. abbas. nu. ij. in vbo sine. ix. colla. ṡ. eo.

a ¶ Prestationẽ fidei. Adde do. de rot. decis. cxxxvij. in antiquis. de iureiuran.
b ¶ Cõfirmata. adde do. de ro. deci. suis. de elec.
c ¶ Superioris cõsensu. Adde do. de rota deci. suis. de renun.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Iuramẽtum. An iuramentum metu extortũ obliget ponit domi. Feli. post Abb. in c. ij. ver. pro intellectu. de iureiur. ꝛ in. c. si vero. col. pe. in ver. in gloss. in verbo iuramẽtum. eo. titu.

iuramentũ: ꝛ tñ non exprimit verbũ iuro. Itẽ habes multa exẽpla in. d. c. ꝛ si Xps. in quib⁹ sine expressione huius verbi iuro inducit iuramentũ: ꝛ ideo dicerẽ ꝙ iuramẽtũ ꝛ fidei prestatio habẽt se vt genus ꝛ species: qꝛ oĩs fidei prestatio est iuramentũ sed non econuerso. vbicunqꝫ em̃ adijcit vinculũ religionis simplici assertioni potest dici iuramentũ. Ad hoc qd̃ no. in. d. c. ꝛ si Xps. ¶ † Et hec faciũt ad qõnes: nũqd violãs 4 pstationẽ fidei a possit priuari bñficio sicut veniẽs ꝯtra iuramentũ. Secundo nunquid sit infamis sicut periurus eo casu quo piuriũ irrogat infamiã. qd̃ qñ sit plene dixi in. c. testimoniũ de test. ¶ Ad primũ Archid. in. c. iuramenti. xxij. quest. v. recitauit quendã dicere qd̃ debeat priuari bñficio sicut veniẽs ꝯ iuramentũ. Et hoc tenuit gl. no. in. c. q̃relã. ne plati vices suas. ꝛ idẽ ibi Host. ꝛ idẽ tꝫ gl. in. c. cõstitut⁹. de trãsac. sed aliter videt tenere ipse archi. ibi ꝛ in. c. j de sepul. lib. vj. vbi vide, videt em̃ in hoc variasse. sed do. Card. tenet hic qd̃ non sit priuandus beneficio: ꝛ refert hic idẽ tenere quandã deci. ro. ego sequerer opi. glo. primo per fundamentũ qd̃. s̃. feci. quia oĩs fidei prestatio est iuramẽtũ. Itẽ qd̃ accidere posset ꝙ pl⁹ peccaret veniens cõtra fidẽ ꝙ̃ contra iuramentũ. nã periuriũ tanto est grauius quanto id sup quo fuit iuramẽtũ prestitũ erat sanctius. ¶ † Nã magis peccat veniẽs ꝯ iuramentam 5 interpositũ sup corpore xpi ꝙ̃ si eẽt interpositũ sup alia creatura; vt probat tex. no. in. c. mouet. xxij. q. j. no. Inno. in. c. ꝛ si Xps. pal. vñ si qs iuraret sup beato Pet. ꝛ alius promitteret aliqd p deũ vel fidẽ suã nõ est dubitandũ quin magis peccaret ꝯuemẽdo ille qui iurat p deũ vł fidẽ suã: vnde absonũ eẽt dicere qd̃ iste nõ deberet priuari qꝛ venit cõtra iuramentum. ad idẽ adduco tex. in. c. tua. de iureiur. vbi clericus priuatur bñficio p periurio putatiuo id est pro eo qd̃ vitare nõ potest quo ad vulgi opinionẽ lꝫ in veritate nõ sit periurium: forti⁹ ergo nõ dꝫ priuari qñ venit cõtra prestationẽ fidei. ad idẽ ẽt adduco. c. peruenit. de fideius. vbi copulatiue dicit si religionem fidei ꝛ iuramenti sui ꝛc. vnde pstationem fidei appellat ibi iuramentũ. nã vnicũ interuenit ibi iuramẽtũ seu fidei pre 6 statio. ¶ † Et ex hoc infero ad scd̃m qd̃ iudicio meo nõ bene dixit Collecta. in. d. c. constitutus. vbi dixit qd̃ veniens cõtra fidẽ prestitã nõ sit infamis: qꝛ iura loquuntur de iuramento. nam vt. s̃. dixi fidei prestatio est iuramẽtũ: ꝛ facit iste tex. vbi equiparantur. ꝛ pdicta notabis. ꝛ vide glos. no. ad materiam 7 in. c. vt circa. de elec. lib. vj. ꝛ in. d. cle. j. de heret. ¶ † In glos. j. in fi. Io. an. dicit hanc gl. procedere in cõfirmato non in electo tantũ: quasi dicat quod electus tm̃ potest renuntiare electioni de se facte absqꝫ cõsensu supioris: sec⁹ quando electio est ꝯfirmata b vel qñ quis habuit beneficiũ p institutionẽ seu collationẽ vt no. gloss. in. c. si electio de elec. lib. vj. ꝛ no. in. c. ij. de transla. prela. Item plus dico qd̃ si electio fuisset hic confirmata nõ tenuisset renuntiatio facta in manibus non superioris etiã in preiudiciũ renũtiãtis. Hoc probat in. d. c. quod in dubijs: de renun. vbi dicit qd̃ talis renuntiatio nullã obtinet firmitatẽ: ergo nõ valet etiã in preiudiciũ renũtiantis. cũ enim iste sit obligatus beneficio. vt in. c. nisi. de renũ. non põt per se eximere seipsum ab hac obligatiõe. ad hoc. l. legatus. ff. de offi. presi. vnde potest sic renũtians administrare in beneficio suo anteꝙ̃ superior habeat ratã illam renuntiationẽ: quod sentit Ioã. an. post Host. in. c. quanto. de transla. prela. plene dico in. d. c. qd̃ in dubijs. licet aliud senserit glo. in. c. qd̃ dei. de sta. reg. Et ideo hec iura que videntur innuere quod valet renuntiatio beneficij per metũ facta intelligo interueniente superioris cõsensu: c ꝛ ita loquit ꝛ ponderat tex. in. d. 8 cle. ij. in. §. sane. ꝛ. j. c. proxi. ¶ † In gl. fi. in fi. hec gl. habet bonum intellectum sꝫ non soluit clare ꝛ formaliter ꝯtraria: sed in effectu vult dicere ꝙ aut iuramentum d est taliter prestitũ qd̃ repugnat postmodũ iuri repetendi: ꝛ tunc iuramentũ obstat. Et ita loquit iste tex. vnde debet intelligi qd̃ iste iurauit amplius non repetere: vel ꝙ amplius nõ preficeret illi eccłie secus aũt quando iuramentũ est taliter prestitum qd̃ non repugnat iuri repetendi: vt puta si quis iurauit resignare beneficium suum per metum si postmodum resignauit potest beneficium repetere intentando actionẽ qd̃ met. cau. nam iuramentum suum sibi nõ obstat: qꝛ nõ iurauit nõ repetere beneficiũ vt probat in. c. proxi. Non ob. c. cũ inter. p. de renũ. qꝛ ibi promouetur ex nouo iure. si em̃ quis iurauit nõ repetere beneficiũ intelligit ex antiquo iure: sed ex nouo iure bene posset vt ibi. Ad. c. ij. de resti. spo. dic ꝙ ibi renuntiauit spoliatus nam ibi renuntiatio nõ refertur ad possessionẽ quã non habebat: ꝛ dicendũ: vt ibi latius no. Nunquid autem aduersus illud iuramentũ de quo in tex. competat aliquod remediũ. dixit Inn. qd̃ sic: quia ex quo iurauit per metũ potest petere absolutionem a iuramento ꝛ eps̃ poterit istum absoluere. ꝛ no. bene hoc dictũ ꝙ eps̃ põt absoluere illũ, qui iurauit pro9 pter metũ: ꝛ sic intellige. c. si vero. ꝛ. c. verũ. de iureiur. ¶ † Et idem est vbicũqꝫ iuramentum cõtinet turpitudinẽ ex parte recipientis vt in odium istius qui turpiter recipit iuramentum possit eps̃ absoluere iurantẽ vt no. idẽ Inno. in. c. debitores. de iureiur. ꝛ dicit hic Inno. qd̃ lꝫ eps̃ possit absoluere bene tñ faciet nõ absoluere si aliud remediũ cõpetit iuranti: vnde si quis iurat soluere vsuras habet remedium vt prius soluat ꝛ postea repetat. vt in. d. c. debitores. dicit tamen quod si omissa hac via episcopus directe absolueret nõ putat hoc contra ius esse. Et no. sing. hoc dictum. ex hoc enim vult qd̃ quando iuramentum turpitudinem continet ex parte recipientis non est necesse vt iurans adimpleat prius iuramentum: vel vt faciat compelli recipientem ad relaxationem: sed potest directe petere absolutionẽ ab episcopo ꝛ plenius hãc materiam attingo. in. c. j. de iureiuran.

1 Metum passo que remedia dentur.
2 Vis quotuplex sit: vide. j. c. proxi. in princ.
3 Metus an presumat durare si postea appareat aliquid voluntarie factum.
4 Pena an euitetur si fuit adimpletum factum sibi iniunctũ: licet huiusmodi factum non durauerit.

AD audientiam. ¶ Qui per metum qui debuit cadere in cõstantem virũ beneficio suo renũtiare iurauit ꝛ renũtiauit: illud repetere poterit. in prima conquestio partis. in scd̃a dat iudices ibi: mandamus. ¶ Casus literalis. Magister. G. rector ecclesie de cheuellis. grauissimo metu regis coactus: iurauit quod ecclesiam illam renuntiaret in manibus illoꝝ ad quos illa ecclesia ꝑtinebãt: qd̃ ꝛ factum est. cõquestus fuit dño pape: ꝛ ipe respõdet. que vi vel metu fiunt carere debent robore firmitatis. Ideo mandat papa quibusdã quatenus si constiterit magistrũ illum ad resignationẽ per talem metũ fuisse coactum qui potuerit cadere in constantẽ virum prefatam ecclesiã faciant illi restitui non obstante iuramento predicto quo solũmodo tenebatur ad resignandũ. sed nõ tenebat ad nõ repetendũ. B. ¶ No. j. qd̃ iuramentũ de resignãdo nõ extendit ad ius postea querẽdum nec precludit facultatẽ repetendi p actionẽ qd̃ me. cau. si interuenit metus: satisfit ergo iuramento ex solo renuntiationis actu. qd̃ facit ad multa. ¶ Scd̃o ex hoc ꝛ ex tex. no. qd̃ aliud est iurare de resignãdo: aliud de non repetẽdo. Itẽ qd̃ iurãs nõ repetere bñficiũ per eũ resignatũ non potest petere lꝫ p metũ iurauerit. intellige nisi pri⁹ petita absolutione aduersus iuramentũ. vt in. c. si vero. de iureiur. ꝛ est gl. fi. hic. ꝛ dixi. s̃. c. proxi. ¶ Tertio no. i ver. qꝛ vero. ar. op. qd̃ circa renũtiationẽ bñficij metu factã non est aliq̃ specialitas. Sed quẽadmodũ alia que metu fiunt debẽt reuocari ita renuntiatio. Sed q̃ro quo iure audit iste qui renuntiauit bñficio per metum. Sol. dicit Inn. ꝙ per actionẽ qd̃ me. cau. qd̃ plenius di1 xi. s̃. e. c. ij. ¶ † Sꝫ aduerte tu ad tex. q loquit p v̈ba presentis tẽporis dicens que metus cã fiunt carere debẽt robore firmitatis: ꝛ sic videt ꝙ hec q̃ fiũt per metũ nõ habẽt robur firmitatis: ꝛ sic cõcordat iste tex. cũ edicto pretorio in eo quod dr̃ ꝙ metus causa factũ est ratũ non habeo: vt in. l. metum. in. §. sed ꝙ pretor. ff. eo. Et ideo potest dici vt notãter dicit Bar. in. d. l. metum. in. §. volenti. qd̃ sunt remedia principalia contra ea que fiũt per metũ de iure ꝑtorio. nã de iure ciuili regulariter tenẽt ex quo interuenit consensus lꝫ coactus. Sꝫ pretor introduxit duo remedia. primo dãdo vtilẽ actionez que prius erat directa. vnde absqꝫ eo qd̃ intentem actionẽ qd̃ metus causa: possum petere rem quã tradidi p metũ intentãdo actionẽ vtilẽ q̃ prius mihi cõpetebat: ꝛ hoc ex beneficio ꝑtoris mortui: qꝛ ex quo pretor nõ vult habere ratũ qd̃ fit p metum ipso facto datur metum passo vtilis actio. Sed qꝛ non erat ex toto sufficienter prouisum metũ passo: induxit aliud remediũ. s. actionẽ qd̃ met⁹ cã: ꝛ per eã restituit actio directa que prius cõpetebat bñficio ꝑtoris legitimi corã quo intẽtatur actio qd̃ metus cã. ꝛ hoc satis probat tex. in. d. §. volenti. Et ex his infert ad intellectũ huius. c. ꝙ ille qui renuntiauit beneficio p metũ hꝫ duplex remediũ. Primũ vt intẽtet actionẽ qd̃ metus cã: ꝛ per hoc remediũ restituuntur sibi omnia q̃ tradidit p metũ cũ integritate. vt in. c. abbas. in fi. s̃. eo. ꝛ põt indirecte petere bñficium intentando vtilẽ actionẽ. Nam si cecidisset a possessione sine metu ꝛ sine renũtiatione habuisset actionẽ directã: puta confessoriã vel officium iudicis vel latã rei vendi. iuxta no. per Inn. in. c. cum venerabilis. de reli. do. Nunc vero ex quo renũtiauit p metũ hꝫ illã actionem vtilem que prius erat directa. directa vero sibi non competit: quia non potuit pretor directe disponere contra ius ciuile:

ciuile: vt insti. de bo. poss. post pri. Et sm hoc intellige et limi
2 ta ea que no. gl. in fi. in c. abbas. s. eo. ¶ † In gl. ij. ibi: et dicit vis impet⁹ maioris rei &c. Aduerte: hic em ponit diffinitio cu queritur qd sit vis pcisa. na duplex est vis: qda est pcisa: q da est prorsus cotria volutati: vt cu quis ligatis manibus et pe dib⁹ rebaptizatur: vel compellit coicare excoicato in ecclia et de ista vi no fit metio in isto titulo. alia est vis coditionalis vt qn infert alicui vis vt nisi certu qd faciat minat alter sibi morte: et de hac vi fit metio in isto titu. et hec vis includit sub metu ideo dicit gl. q hodie detracta est metio vis q olim fie bat in edicto ptoris. et dic qd detracta est metio i libris iuris ciuilis: qr solu fit mentio de metu: et dz intelligi iste titu. sm gl. et bene in vi copulsiua: a vt qn quis per vim coditionale co
a pellit re sua tradere vel debitore liberare. p alia vo vi: puta expulsiua vt cu violenter expellitur de possessione sua. vel vi ablatiua: vt cu alicui auferr violeter res mobilis. vel vi turba tiua inquietatiua dant alia remedia: de quibus in glo. Et in
3 fi. gl. vel dic q qd dr metus qr mente terret. ¶ † In gl. in ver. ad resignatione ibi: si postmodu in resignatione no intercessit metus. Aduerte qr glo. hic sentit no sufficere vt met⁹ ab fit tempore iuramenti de resignando: sed requiritur vt etiaz duret in resignatiois actu als si spote resignaret no haberet actione qd metus causa p l. ij. C. e. vbi dr q si p metum pmisi aliqd tradere et ex iteruallo cessante metu tradidi no possuz
b repetere: b qr sponte videt purgatum vitium metus precede tis. Jo. and. dicit qd hic durabat metus periurij: quasi dicat ex quo fuit compulsus iurare si postea in executioe no durat metus nihilominus excusor: qr videor exequi timore iuramenti. Moderniores doc. sequunt gl. dicetes qd cu aduersus iuramentu haberet iste remediu qr poterat petere absolutione non excusatur si postea sponte soluit. Sed mihi plus placet opi. Jo. an. per. c. j. iuncto. c. debitores. de iureiur. Nam iurans soluere vsuras hz remediu petendi absolutione. vt in. d. c. j. tn si voles satisfacere iuramento soluit: pot postea repetere. Ite potuit ille timere periuriu quo ad vulgi opi. vnde ois modi ca psumptio sufficit ad tollenda illa presumptionem qd spo te soluit sicut i simili no. Jnn. in susceptioe habitus in c. j. s. eo. Ad ide qd no. ide Jnno. in. c. prece. vbi dr q ex quo qs hz remediu repetendi no dz petere absolutione a iurameto. ad idem ca. comissum. de spon. et hoc iudicio meo aperte probat iste tex. in quo nihil dr de tepore renutiationis metus dura turi: imo tex. in fi. dicit qd virtute iuramenti tenebat resigna re. ¶ In gl. fi. in fi. no. ex hac gl. tria remedia cu iuramentu co tinet turpitudine recipietis. et inter cetera no. qd pot petere absolutione a iurameto qd lati⁹ dixi. s. c. pxi. Et no. sing. ex tex. iuncta gl. qd dr quis adimpleuisse iurametu lz non duret
4 effectus iuramenti. ¶ † Et facit ad illa quest. nuquid ad euitada pena sufficiat fecisse actu sibi iniuctu: lz actus postmo
c dum no duret: c de quo plenius per Bart. in. l. inter castel. ff. de arbi. et in. l. sicut. in. §. superuacuu. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. et facit bene. c. commissum. prealleg.

1 Peccatum vt vitetur debet quis pati mortem. 7.
2 Crimen metu commissum an sit punibile. 5.
3 Communicans excoicato quam excoicatione incurrit. 8.
4 Communicans cum excommunicato propter metum vel necessitatem an incurrat excommunicationem. 6.
6 Casus a regula exceptuatus an extendatur ad similes.
9 Peccatu veniale couertit in mortale ex nimia frequetatioe.

Sacris. ¶ Excoicatus non est qui absolute coactus excoicato coicat: secus si coactio fuit conditionalis. In prima pte decisa consultatio. In scda distingues rnsio ibi distingui mus. et pmu membru psequit ibi: in primo. scdm ibi: in scdo. ¶ Casus literalis. Aliquis inuitus participauit excoicatis. qrit vtru sit excoicat⁹. Distinguit hic papa vtru ille q coicat excoicatis inuitus sit attract⁹ per coactione aut p metu coa ctus. In primo casu no est excoicat⁹ cu pati magisq agere videat. in scdo casu e excoicatus: lz metus illatus culpa at tenuat qr p nullo metu dz mortale peccatu incurrere. Bern. ¶ No. primo q habenti rndere de iure qnq imminet neces sitas distinguendi. Sunt enim queda dubia que sine distin ctione decidi no valent. coco. c. literas. de despon. impu. cum multis si. et ideo alibi distinctio appellatur discretio: vt in. c. super literis de rescrip. ¶ Scdo no. duplicem esse vim precisam. s. et conditionale: quod aut fit ex vi precisa non imputatur: qr potius dr quis pati q agere: qr nulla voluntas reperi tur in agente. exemplu in eo q ligatis manibus et pedib⁹ co pellitur coicare excoicato in lecto vel in ecclesia. vis vero co ditionalis est qn metu mortis vel corporis cruciatu qs com municat excoicato: et hoc casu dr facere: qr hic reperit volun

1 tas cum potius eligat coicare excoicato q maior. ¶ † Et ex
a hoc et ex tex. no. qd potius qs dz pati morte violenta q coi care excoicato: vel aliqd aliud peccatu comittere. Hinc alibi dicit canon potius quis debet oia mala pati q malo consentire: vt. xxxij. q. v. ita ne. ¶ No. qd metus attenuat culpa non tame prorsus eam excludit. minus enim peccat is qui p metum peccat q qui sponte: et ideo minor debet imponi pena vt. ij. q. j. in primis. et in c. si. xj. q. iij. ¶ No. ibi: labe. qd excoicatio dicitur labes. et forte ideo sm Jo. an. qr multi in ea labuntur: vel dic qd ideo q ppter ea aia labefactat. ¶ Itez no. qd mitius agitur cu ignorate q cu metu patiete. na ille qui ignorater coicat excoicato nulla culpa cotrahit. vt in. c. nuper. de
2 sen. exco. secus in eo qui coicat p metu vt hic. ¶ † Ultimo fa
b cit iste tex. ad. q. cauetur statuto q quicuq tale qd fecerit incidat ipso facto in talem pena: quidam fecit per metu actum prohibitu: nunquid incurrat illam pena. et videt primo qd sic per istu tex. na excoicationis pena ita inuoluit q coicat exco municato p metu sicut qui sponte. in cotrariu facit qr metus attenuat culpa: et etia penam. vt. s. dixi. Ex quo ergo ratioe
c metus dz miti⁹ puniri: d ergo non dz incurrere pena statuti.
d ad qd bn facit. c. ij. de delic. pue. Solu. dici pot qd penam incurrit sed iudex in impositione et executione dz habere respectu ad metu: vnde dz minuere ipsam pena. Et ide videt dice du in alio casu vbi in delinquente reperit aliqua qualitas p qua dz mitius puniri. Ad hoc qd no. Barto. in. l. j. de recep. ad istu tex. dic qd lz coicas p metu incurrat excoicatione: nihilomin⁹ tepore absolutionis minor pena sibi imponit q si coicasset spote vt est tex. no. i. c. si. xj. q. iij. ¶ In gl. vlt. als. ij. i fi. vel sm Host. coicas excoicato p metu si no consenserit iniqtati illius apud deu nullu detrimentu incurrit. et sic possunt intelligi. c. qd predecessor. et. c. antecessor. alle. in gl. sed quo ad
e ecclesia militantem cotraxit excoicationis vinculum vt hic. ¶ No. hoc dictu Hosti. qd ages aliqd p metu si no consentit iniqtati no peccat quo ad deu. Sed cotra hoc facit iste tex. in eo qd dicit ista culpa cotrahere licet metus ipsam attenuet.
3 ¶ † Et qd dixi qd coicans excoicato incurrit excoicationez. intellige minore no autem maiore nisi coicasset excoicato in crimine pro quo fuit excommunicatus vel fuisset excoicatus cu participantibus sibi. hec probant in. c. nuper. et. c. si concubine. de sente. exco. et. xj. q. iij. c. qm. et in. c. si. de cle. ex. mi. An aute coicans excoicato minori excoicatione incurrat excoicatione. dic qd no: qr excoicatio non trasit in tertia psona: vt in. d. c. qm qd no. ¶ In gloss. fi. ibi: eos. ibi pantificat tex. rebaptizatos sponte vel p metu et in. c. quisqs. qd sequit pantificat in teste tacente veritate sponte vel metu: vnde testis incurrit piuriu tacedo veritate si sponte fecit sicut si p metu. sol. dicit Jo. an. et bn q metus non excusat ab excoicatioe vt hic: neq ab irregularitate rebaptizationis. vt in. d. c. eos. neq a periurio. vt in. d. c. quisqs. tn minus peccat q hec et similia agit per metu: et dic qd minor pena vel penitetia dz imponi: vt est
4 tex. in. d. c. si. xj. q. iij. et. ij. q. j. in primis. ¶ † Sed extra gl. opp. videt em q metus debeat excusare participante cu excoicato a pena excoicationis. videmus em qd viator seu peregrinus trasies p terra excoicatoru licite eis coicat propter necessitate famis: vt in. c. qm multos. xj. q. iij. et. c. inter. de sente. excom. Ite creditor excoicati licite sibi coicat p recuperatio ne reru suaru vel sibi debitaru. vt in. c. si vero. de sen. exco. no. in. c. intelleximus. de iudic. Si ergo necessitas vite seruande contra necessitate vict⁹ excusat a setetia excoicationis: fortius necessitas seruandi cotra timore gladij deberet excusare participate cu excoicato. Sed cotrariu est difficile et potest solui trib⁹ modis. primo qd loquit iste tex. in comunioe in crimine: et sic qn quis per coione incurrit peccatu mortale seu maiore excoicatione: tuc em cessant contraria. na non est licitu coicare excoicato in crimine ppter necessitatez famis nec propter necessitate bona sua recuperadi. Sed qr hec sol. nimis stringit litera dat et scda solutio vt intelligatur tex. in metu vano q regulr non excusat. secus autsi metus fuisset ta lis qui potuisset cadere in costante viru: hec etia solutio nimis restringit tex. imo litera videt innuere cotriu dum dicit qd pro nullo metu &c. et sic includit metum etiam sufficientem.
5 ¶ † Et facit hec litera cotra opi. Cy. in. l. j. C. vnde vi. i pe. q. vbi formauit qone notabile. Quida habens vxore suspectam de adulterio: precepit seruo seu familiari suo vt eam interficiat alias minabat sibi morte. seruus timore mortis proprie occi dit vxore: querit nuquid seruus sit excusatus ab homicidio: et tandem concludit post pet. qd sic: quia hoc fecit seruus ad tutela sui corporis. nam sicut excusatur quis occidendo aliu
e causa defensionis. e vt in cle. si furiosus. de homi. ita dz excusari iste qui vt non periret vxore dni interfecit. Ide sentit gl.

Sebasti. Sapia.
a ¶ Ui compulsiua. Quotuplex sit vis et que remedia dent p vi illa ta vide pulchre p do. Jas. in. l. si qn. col. j. C. vn vi. vbi declarat q sit vis copulsiua q ablatiua q expulsiua et que turbatiua vl inquietatiua.
b ¶ Repetere. Ad de videdum Fra. are. consil. xiij. in iiij. dubio. et Ro. consi. ccclxix.
c ¶ Non duret. ad de Barto. consil. lxxviij.
Zacharias.
¶ Add ant. cor. sing. clxxij. inver. met⁹. qd incipit. an operat timor. et istu in. c. cu sup. nu. iiij. et qd ibi posui in apost. ad ipsum in v. mine.
d ¶ Puniri. adde Bal. cosi. cccxxxviij. ij. lib.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Causa defensionis. Pro concordia: aduertenduz est q Bal. i. l. seruos. C. ad. l. iul. de vi pu. dicit signater per illu text. q ille q metu tyranni aliquez occidit non excusat lz pena mitigat qr no debet mori. et hoc etia voluit Bal. i c. j. §. iniuria. colu. iij. de pace iura. fir. Et ad hec que dicit Abb. hic facit qd not. Cardi. Alex. in. §. testiu. vj. di. vbi dicit qd si platus pcipiat sacerdoti existeti in peccato morta li vt missam celebret i casu necessitatis non dz celebrare etiam q in stus metus interueniat et potius debet mori.

in.l.penul.ff.si fami.fur.fecis.di.⁊ Bar.in.l.ij.ff.de noxa.et satis bñ facit ibi tex. De iure canonico: seu diuino: nō crederem hoc dictum legistarū procedere: q̄r vt notanter dixit tex. quē ad hoc notabis pro nullo metu dꝫ quis peccatuꝫ mortale incurrere ⁊ est ratio: quia vt.s̄.dixi: potius dꝫ q̄s cōseruare vitā aīe ꝙ̄ corporis. nā cōmittendo peccatū mortale moritur aīa. sustinendo vero gladiū morit̄ corpus: quinimo vir pfect⁹ potius deberet pati mortem corporalē ꝙ̄ cōmittere peccatum veniale: q̄r peccatum veniale opponitur feruore charitatis: vt not.gl.in proemio sexti. vir autē perfectus potius debet eligere interitū corporis caduci ⁊ mortalis ꝙ̄ perdere feruorem charitatis quā habet in deum. facit qd̄ le.⁊ no.in.c.queritur.⁊ in.c.ne quis.xxij.q.ij. Itē nō potest negari ꝙ occidendo aliū ꝓpter mortē quis nō cōmittat homicidiū ex quo ille q nunc est imperfect⁹ nō erat aggressor.xv.q.j.c.merito. sed q̄r debet potius oīa mala pati ꝙ̄ malo consentire.xxij.q.v.cap. ita ne. Nec ob. si dicatur ꝙ iste fecit ad tutelam sui corporis: ⁊ qd̄ licite q̄s aliū occidit causa defensionis: q̄r ista ꝓcedūt qñ q̄s occidit suū aggressorē q̄r tunc poti⁹ aggressor dr̄ seipsum occidere: ⁊ iste dr̄ pati: vt no.in.d.cle.si furiosus. sed ī casu nostro iste qui metu alterius facit directe agit et explet iniquitatem alterius.

6 ¶ † Et redeūdo ad cōtrarium: datur tertia solutio s̄m Jo.an. qui nō valens aliter soluere contrariū dicit ꝙ casus exceptus cōtra iuris regulā non est extendendus in alium casum eiusdem vel paris rōnis nisi per principalē. alle.l.si vero.§.de viro.ff.sol.mat.⁊ qd̄ no.in.c.cōstitutionem. de regu.lib.vj.⁊ in regula que a iure cōmuni. de reg.iur.libro vj. Et notabis singulariter hoc dictum ad materiam extensionis. In contrarium tñ facit l.ij.ff.ad tertul.⁊ in.c.cum dilecta.de confir.vti.⁊ gl.in l.j.C.de condi.inde.⁊ in cle.j.de ele. cum multis simi.⁊ maxime est glo.sing.in.c.j.de tempo.ordi. lib.vj. vbi dr̄ qd̄ vbi est oīno eadē ratio dꝫ esse eadē iuris dispositio: etiam in pena. sed potius ex mente videt̄ cautū in lege: sed propter necessitatem vite conseruande licitū est cōicare tempore famis excōicato: ⁊ eadē ratio vite cōseruande est imminente timore gladij: ergo ⁊ tunc debet excusari metus.

7 ¶ † Forte ob ista que possunt oppo. do. Anto. ponit aliā solutionem dicens quod necessitas famis excusat ⁊ nō necessitas gladij: q̄r primo casu principium mouens mortem venit ab intra: nam patiendo mortem propter famē quis disponit in seipsum: ita quod videtur seipsum occidere ex quo potest sibi subuenire: vnde cū iste sit ꝯstitutus inter duo mala dꝫ eligere min⁹ malū vt poti⁹ cōicet excōicato ꝙ̄ fame perire. Sꝫ in scd̄o casu principiū mouens mortē venit ab extra: q̄r alius minat̄ mortē quo casu iste nō dr̄ agere sed pati: sꝫ melius est pati mortē ab alio inferendā ꝙ̄ cōmittere peccatum: q̄r committendo iniquitatē agit: sustinēdo mortē patit̄ passio vero nō imputat̄ sed actio sic. Hec ratio secūdi dicti mihi placet: sed ratio prima pōt morderi: nā nego ꝙ q̄s dicat̄ seipsum interficere si propter honestū cōseruandū fame perit. Nam ex hoc sequeret̄ qd̄ mulier ꝓpter necessitatē famis posset eligere vitā turpem cum sit min⁹ peccatū fornicatio quam homicidium: qd̄ tñ nō est licitum etiā s̄m legē ciuilē. vt in.l.palaꝫ. ff.de ritu nupt.⁊ alibi dicit tex. qd̄ nō min⁹ dꝫ q̄s timere stuprum ꝙ̄ mortē. vt in.l.isti quidem.ff.qd̄ met.cau. Item in iure non est possibile qd̄ dicit do. Ant. vt vere quis possit constitui inter duo mala: q̄r lex nō est imposita super impossibili.iiij.dist.erit aūt lex. Unde aliter nō esset pctm̄ si euitari nō posset: q̄r nō est peccatum nisi sit voluntariū.xv.q.j.in princ. vnde in iure non est dare perplexitatē in delictis. vt no.xiij. dj.in summa. nec ob.c.duo mala.ea.di. qd̄ alleg.do. Anto. q̄r illud procedit s̄m falsaꝫ opi. estimātis se esse inter duo mala: sed vere non est possibile: vñ opꝫ dicere qd̄ ꝓpter necessitatē famis nō esset peccatum cōicare excōicato. nam si in se esset malū deberet quis fame perire. Posset solui ⁊ quinto iudicio meo quod ideo nō excusatur in metu: sꝫ in necessitate famis sic: q̄r maleficia distinguunt̄ volūtate ⁊ proposito. in.c.cū voluntate.de sen.excō.⁊ in.l.qui iniurie.ff.de furtis. qui autē cōicat excōicato propter necessitatem famis. non agit cōicare excōicato neqꝫ cōmittere iniquitatē: sed principaliter subuenire necessitati sui: is aūt qui cōicat propter metū agit cōmittere iniquitatem: q̄r ad hanc ipsam cōmittendā cōpellit̄ quam non debet cōmittere propter malū corporis. Nec ob. qd̄ dixi ꝙ propter bona recuperanda licite cōicamus excōicato q̄r illud permittit̄ in odium excōicati ne reportet cōmodum de malitia sua: vt in.c.intelleximus.de iudi.

8 ¶ † Ultimo queritur[a] nunquid cōicans excōicato peccet mortaliter: videt̄ primo qd̄ sic p istū tex. vbi dr̄ ꝙ pro nullo metu dꝫ quis incurrere peccatū mortale ⁊ loquitur de participante cū excōicato per metū. Scd̄o facit.c.si.de cle.excō.mi. vbi dicit̄ qd̄ excōicatus minori per participium cum excōicato grauiter peccat celebrando. si em̄ illud participiū nō induceret peccatum mortale sed veniale nō diceret tex. ꝙ grauiter peccet celebrando: maxime q̄r venialia dimittunt̄ per orationē dominicam ⁊ confessionē generalem quā facit sacerdos in introitu misse ⁊ p aspersionē aque bñdicte: vt no.in proemio.vj.et de pe.di.iij.⁊ in.c.de q̄tidianis.ad idē.c.pia.de except.libr.vj. cū si. In contrariū facit q̄r si talis cōio induceret mortale nō pmitteret̄ ꝓpter necessitatē famis nec pmitteret̄ familia cōicare dn̄o excōicato: cuius contrarium habet̄ in.c.qm̄ multos.⁊.d.c.inter. Solu. in hac.q. varia senserunt docto. Goffre. in summa eo.ti. tenuit qd̄ ꝯtrahit̄ mortale. Idem Hoff. in summa sua dicēs ꝙ aliter tenentes blandiunt̄ peccatorib⁹. Hostiē. aūt in summa.de sen.excō.§.si.vñ. sed nunqd participās: tenuit ꝙ participans ꝯtra ꝓhibitionē canonis incurrit veniale: sed participans ꝯtra preceptū superioris peccat mortaliter: ⁊ ideo pōt excōicari. Ad illud.c. rñdet ꝙ loquit̄ qñ quis fuit excōicatus cū sibi participantibus quo casu cōicās peccat mortaliter ⁊ incurrit excōicationē maiorē: q̄r venit cōtra preceptū supioris factū sub pena excōicationis. hoc ipse ꝓbat: q̄r hoc.c. est pars.c.sacris.j.de sen.excō. vbi loquitur tex. de tali excōicato. Jo.an. post multa ꝯcludit ꝙ cōicās excōicato regulariter peccat venialiter. Fallit ī sex casibus s̄m eū. ¶ Primus qñ quis cōmunicat in contemptū clauiū: nam contemnere ptātem ecclesie est mortale. ¶ Secūdus qñ fit in cōtemptū superioris seu cōtra p̄ceptū suū. ar.in.c.ij.de ma.et obe. ¶ Tertius qñ quis cōicat excōicato in diuinis. argum̄. c.significauit.j.de sen.excō. ¶ Quart⁹ qñ cōio fit in crimine pro quo fuit excōicatus: nā tunc cōicans incurrit maiorē excōicationē. vt in.c.si cōcubine.de sen.excōmu. ¶ Quintus si erat excōicat⁹ cū sibi participantibus ⁊ de hac excōicatione

9 vide hodie bo.tex.i.c.statuimus.de sen.excō.li.vj. ¶ † Sextus ⁊ vltimus casus est si cōio sit nimis frequens ⁊ assidua. quia nullū pctm̄ est adeo veniale quin ex consuetudine seu assiduitate fiat mortale.xxv.di.c.vnum.§.criminis. nam durum eēt s̄m eū dicere qd̄ regul'r q̄s incurreret mortale salutādo excōicatū. vel eū nō euitando in mēsa maxime si amicus cōmunis te ⁊ illū inuitauit: vñ hec cōio ex quo cōmunicans non consensit facinori pro quo fuit excōicat⁹: potius opponitur feruori charitas ꝙ̄ charitati.⁊ refert Archid.xi.q.iij. loco prealleg. hanc opi. dicit tenere beatū Tho.iiij.sententiarum. Unde videtur qd̄ hec cōis opi.⁊ vtinā vera cū expediat animabus. Sed ego multum dubito. nā pro prima opinione Hoff.⁊ Ros. multū faciunt iura.s̄.in princi.alleg.⁊ maxime xi.q.iij.in.c.sicut apl'i cū trib⁹ seq. nā Christus videt̄ hoc primo ꝓhibuisse: cū dixit si nō audierit ecclesiā sit sicut ethnic⁹ ⁊ publicanus: sicut habet̄ in euangelio.⁊.ij.q.j.si peccauerit.⁊ c.nouit.de iudi. Itē apl'i hoc postmodū ꝓhibuerūt vt in.d.c. sicut apl'i. Itē canones diuersoꝝ pontificū. vt in.c.excōmunicatos.⁊ in.c.cū excōicato.xj.q.iij. Ad idem.c.si.ea.cā ⁊.q. vbi dr̄ qd̄ cōicans excōicato si per metū fecit dꝫ puniri: sꝫ non tātum sicut si sponte. si vero sponte dꝫ acrius puniri vt ceteri metum habeant. si em̄ cōio solum produceret veniale peccatum nō ita loquerētur illi tex. cū venialia peccata faciliter remittantur vt.s̄.dixi. Item istud.c. positum sub hoc arti. simpliciter loquitur: ⁊ si diceremꝰ oppositum euacuaretur effectus excommunicationis. nota tamen communem opi.

1 ☞ Metus non excusat nisi fuerit talis qui caderet in constantem virum.3.

2 Metus qui cadit in constantem virum est metus mortis vel corporis cruciatus.

4 Dolus non excusat nisi caderet in constantem virum adeo quod non succurritur dolum passo.12.

5 Simplicitas nimia est quedam fatuitas.

6 Metus iustus an causetur propter timorem excōicationis.
Excommunicatio iniusta non ligat apud deum.
Metus non excusat quem quis sua culpa sentit.

7 Reuerētia quā quis debet alicui dn̄o an inducat iustū metū.

8 Metus iustus an inducatur ex precibus alicuius tyrāni relinquitur arbitrio iudicis.

9 Actio qd̄ metus causa an detur aduersus omnem metum.

10 Metus non excusat iurantem nisi caderet in cōstantē virū.
Juramentum metu prestitum an liget.

11 Metus an dicatur inferri per iudicem.

12 Ingressus religionis dolo factus non vitiatur.
Religiosi qui inducunt aliquem ad intrandum religionem propter bona temporalia debent illis priuari.

13 Matrimonium dolo factum tenet: nisi esset tam magn⁹ dolus qui tolleret consensum.

14 Dolus an equiparetur culpe.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Queritur. in hac questiōe vide multa pro ⁊ contra relata p Feli. in ca. a nobis. de exceptio.

Cum dilectus. Metum passo non subuenit si non fuit talis q debuerit cadere in cõstantẽ virũ. pmo premittit diffinitionis cãm. scdo soluit obstaculũ ibi: non obstante. tertio diffinit ibi: sup. ¶ Casus literalis. Canonici isularũ volẽtes obseruare ordinẽ cistercieñ. emiserũt votũ pstito iuramẽto q regulã cistercieñ. obseruarẽt vel q translationẽ sue eccl'ie ad ordinẽ illo nullatenus ipedirent: postmodũ vero pdicti canonici volũtate mutata voluerũt reuocare q fecerãt: petiuerũt restitutionẽ contra factũ suũ dicentes: q p metũ et dolũ cistercieñ. ad hoc fuerãt inducti: et iõ nõ valebat qd fecerant: recepte fuerunt pbationes hinc et inde: papa examinato negotio qr constitit ei de voto emisso et de iuramento prestito a canonicis predictis qd regulam cistercieñ. obseruarent: vel q nõ impedirẽt trãslationẽ ipsius ecclesie ad ordinẽ illorũ imposuit eis silentiũ sup restitutione petita: cũ vtrũqz seruatũ nõ vergat in dispendiũ salutis eterne nec velit viã periurijs aperire: non obstãte violentia q ppone bat illata cũ non cõtineat metũ mortis vel corporis cruciatum, nec obstante dolo quo se pponebãt esse seductos: cũ talis dolus potius ad fatuitatẽ ipsorũ q ad circũuentionẽ cistercieñ. debeat retorqueri. Ber. ¶ † Not. j. q clerici alicuius eccl'ie pñt per iuramẽtũ et votũ se astringere ad arctiorẽ vitã et austeriorẽ ducendã. ¶ Scdo no. q põt qs ex voto se astringere ad seruandã certam regulã religiosorũ: lz se non transferat ad illos religiosos. ¶ † Tertio no. q metus ptinẽs mortis periculũ vel corporis cruciatũ[a] dz cadere in cõstantẽ virũ. excusatur ergo qs si qd fecit pter metũ mortis vl' corporis cruciatũ: et intelligo qñ fecit id qd in se non erat peccatũ: al's aũt prorsus nõ excusaret, vt. s. c. xxi. et q ibi dixi. ¶ † Quarto no. ibi, in cõstantẽ virũ. q metus excusat si est talis q poterat cadere in constantẽ virũ.[b] Si ergo cõstans vir fuisset motus pter metũ illud sufficit vnde nõ requirit vir cõstans: ad idẽ in. c. veniẽs. et c. cõsultationi. j. de spon. tex. tñ in. l. metuz. ff. e. dicit q dz cadere in cõstantissimũ: sed primũ cõmunius. ¶ † Itẽ no. et tene menti q queadmodũ nõ excusat metus nisi sit talis q potuerit cadere in cõstantẽ virũ: ita nec dolus. non ergo subuenit dolũ passo nisi fuerit talis q virũ constantẽ et peritũ decepisset. ¶ † Not. ibi, ad fatuitatem. qd nimia simplicitas appellat fatuitas: facit qd no. gl. xxij. q. iiij. innocẽs. forte eñ isti cisterciẽ. pmittebãt aliqua cõtra ius vt si obseruarẽt eorũ regulã non paterent aculeos carnis vel pmittebãt aliqua cõtra ius positiuũ vel regulã: is eñ q ista credit simpl'r et fatue credit: ideo non potest postea allegare dolũ. ¶ Ultimo no. ibi sup restitutiõe petita. ar. op. q ẽt in spũalib' qd fit per metũ tenet: lz veniat rescindendũ restitutione petita probando iustũ metũ qd est p opi. do. Ant. quam tetigi in. c. ij. s. e. Et no. practicã in modo intentandi actionẽ qd me. cã. nã dz quis petere se restitui ad statũ i quo erat anteq pateret metũ. ¶ In gl. j. ibi: sed seipsos personaliter obligauerũt. no. bñ gl. q clerici certe eccl'ie pñt psonaliter se obligare ad obseruandã regulã alicuius religionis. hoc ẽt vr sentire hic Inn. dicens q isti poterant profit. eri regulã arctiorem vt in. c. lz. j. de re. Sed Host. aliter sentit dicit eñ q aut singuli volũt trãsire ad aliã religionẽ arctiorem et pñt: vt in. d. c. lz. aut remanẽtes in ecclesia volunt pfiteri religionẽ austeriorẽ et non pñt sine autoritate epi: qr esset mutare statũ ecclesie qd nõ pñt facere sine autoritate epi. arg. in. c. ad audientiã. j. de ec. edi. Idẽ sentit Gof. dicens se putare q hic interuenit consensus epi. sz hoc dictũ Gof. diuinat ad istũ tex. Itẽ si interuenisset autoritas epi non fuisset hic allegatus metus: qr in pñtia epi cessat verisimiliter ois metus: vt in. l. nõ est verisimile. ff. e. et in. l. transactionẽ. C. de trans. Itẽ papa hic se fundat dũtaxat super voto et iuramẽto istoruz. Si aũt interuenisset autoritas epi fundasset se super ordinatione epi vt hic videt tex. recte intellectus cõtra opi. Host. et p opi. quã sentit gl. sz saluando vtranqz opi. distinguo sic: qd aut clerici ecclesie volunt pfiteri religionẽ arctiorẽ mutando primam regulã seu antiquũ statũ ecclesie et dando in futurũ nouam formam[c] viuendi etiam successoribus et nõ pñt. et hoc casu procedat opi. Hosti. aut seruata antiqua regula nolũt se personaliter obligare ad arctiorẽ vitã et hoc pñt: qr pñt plus mereri: nec ex hoc alterat status ecclesie ex quo non mutant habitũ, nec deserũt primã regulam. et hoc casu procedit iste tex. et in hoc fiendo requiritur consensus oim. et no. in regula qd oẽs. de reg. iur. lib. vj. et in. c. super eo. de re. et in. c. qr pter. et in. c. scriptũ. s. de ele. ¶ Ad predicta bñ facit. j. de ap. ad nostrã. vbi religiosi tenẽtur ad obseruantiã religionis et ordinis: et verbũ ordinis cõprehendit statuta facta per ordinem vltra regulã: vt ibi dixi et hoc idẽ est videre in istis fratribus predicatoribus qui habent regulã sancti Augustini et p statuta edita p ordinem ij restrinxerũt se multũ vltra regulaz. Sed an successores possent obligare dubito vbi non interuenit autoritas superioris: vñ pondera hãc glo. que dicit q isti psonaliter se obligauerunt. ¶ † In gl. in ver. violentia. no. si. gl. sing. ex qua habes q timor excõicatiõis nõ causat iustũ metũ: ita vt factũ ipsius timore veniat rescindẽdũ psertim p actionẽ q metus causa. et facit hic gl. Jo. quã ad literam posuerũt Tan. Uin. et Phi. Idẽ tenuit Gof. dicẽs q aut excõicatio est iusta: et imputandum est isti qui talẽ se reddidit vt possit excõicari. ar. op. in. l. si mulier. ff. qd met. causa. vbi ptz q nõ excusat metus qñ qs fuit causa illius metus: aut excõicatio est iniusta et nõ timenda: qr non ligat. s. apud deũ: vt in. c. cũ eterni. de re iudi. li. vj. Sed gl. ordinaria tz otrium in. c. olim. el. iij. de resti. spo. et illaz gl. sequit Host. qr excõicatio infert detrimentũ nõ solũ corpori sz anime: vt in. c. audideniqz. xj. q. iij. nec ob. pm eũ si dicatur q est medicina: qr illud pcedit vbi subest iusta cã: vel propter bonũ obedientie: alias autem plus auferret q afferret. Quid eñ si eps minet excõicationẽ presbytero de cuius promotiõe spes erat: nonne presbyter iustum hz metũ siue timorem ne impediret sua pmotio. Ex his vr sentire Host. vt dictum suũ pcedat in excõicatione iniusta. Jo. an. et cõiter moderni distinguunt: q aut excõicatio est iusta et nõ excusat ratione predicta: aut iniusta et excusat:[d] qr maxima pena est: vt dicit tex. in. c. sacro. j. de sen. exc. et alibi dr q in ecclesia dei nõ reperit pena maior. xxiiij. q. iij. corripiant. et alibi dicit tex. qd nõ est modica pena inter hoies esse et hoim carere commercio: vt in. l. hi q sanctã. C. de apostatis. Ego acquiescerẽ pmo mẽbro: sz i scdo dicerẽ q iudex dz cã cognita discutere an ille metus debuisset cadere in constantẽ virum: quid eñ si nulla erat spes promotionis nec timebat de psenti aliqd damnũ: et habebat superiorẽ excõicatoris in promptu apud quẽ poterat iustitiam suã prosequi: certe hoc casu constans vir non debuisset timere. Et hoc puto procedere quo ad intentãdũ actionem qd metus causa: vt no. in gl. seq. sed quo ad implorandũ iudicis officium: pcedebat indistincte opi. Jo. an. qr minor met' sufficit: vt no. in gl. se. in. l. iterpositas. C. de trãsactio. ¶ † Et est gl. in. l. j. §. q onerande. ff. quarũ re. ac. nõ da. vbi dr q reuerentia episcopi[e] excusat: vnde si propter reuerẽtiam epi renuntiauit quis prebende sue põt postmodũ illam repetere qr non sponte fecit: q intelligit ibi Bart. et bene qñ interuenerũt alique mine vel verbera qr sola dignitas non[f] excusat: vt in. l. ad inuidiam. et ibi per Bar. C. eo. et hoc voluit tex. in. d. l. j. §. que onerande. in eo qd dicit qd si libertus promisit aliquid dño. non põt petere restitutionẽ allegãdo metum sz debet iudex procedere cã cognita: vt. s. videat an iuste habuit timere. et idẽ dic in vxore cum dicit se aliquid fecisse ob reuerentiam mariti: vt sola reuerentia non excuset nisi pcesserint mine vel verbera: vt no. Bar. in. d. l. ad inuidiam. et in. l. j. §. q onerande. et sentit Inn. in. c. causam matrimonij. de offi. dele. et hec bñ no. ¶ † In gl. pe. ibi vr relinquendum arbitrio iudicis. not. sin. particulã gl. ex qua habes q qñqz sola verba minatoria vel sola potẽtia hominis inducit iustum timorem: vtputa si erat tyrãnus q solebat male tractare hoies nõ acquiescentes precibus suis: vnde tunc sole pces inducũt iustum timorem et idẽ de minis: habebit eñ iudex cõsiderare personã minantis:[g] nã sunt quidã hoies ita pessimi q non minant nisi habeant voluntatẽ exequendi:[h] aliqui vero multa minant et nihil faciũt. His eñ et alijs circũstantijs cõsideratis habebit iudex arbitrari an et qñ metus habebit excusare. et idẽ no. Bar. in. l. metum. C. e. et in tra. de tyranno. et Inno. et Host. hic. ¶ Et no. q gl. ponit ista tria vt diuersa: vba mine et potẽtia hois: quasi qñqz sufficiant verba sola sine minis: exemplũ vt dixi in tyrãno seuero: dic q ẽt habebit iudex considerare sexũ: qr minor metus excusat mulierẽ q viruz vt est gl. si. in. c. cũ locũ. de spon. ¶ † In ea. gl. ibi: minorẽ metũ passus est. no. bñ gl. q lz actio qd metus cã nõ detur nisi pro metu qui habuit cadere in pstantẽ virũ: tñ ex iudicis officio subuenit aduersus minorẽ metũ: exemplũ vt. s. dixi in reuerẽtia epi cum verbis minatorijs vel in marito: vel in alio magistratu. qr nõ dz iudex pati vt iste violentus reportet cõmodũ de violentia sua: et idem in dolo. Item no. gl. in. l. interpositas. C. de transac. et idẽ Bar. in. l. metũ. ff. qd me. cã. Sed ptra hoc op. de isto tex. vbi papa noluit subuenire: qr metus nõ cõtinebat corporis cruciatum. so. doc. cõtrariũ nõ tangunt sz põt solui multipliciter. primo intelligẽdo q hic fuit intentata actio qd me. cã que non dat pro minori metu: vt. s. dictũ est: si aũt vis itelligere q hic implorabat iudicis offm: potes dicere q hic interuenit iuramẽtũ: et ad hoc adduco istũ tex. dum dicit nolẽtes viã periurijs aperire. ¶ † Et ex hoc intellectu

Zacharias.

[a] ¶ Cruciatũ. Adde bal. in tra. sue schismatis. co. ix. in prin. eũdẽ in. l. iij. §. qui armati. et ibi glos. ff. de vi et vi ar. et Alex. cõ si. xlv. volu. iiij.

[b] ¶ Constãtẽ virũ. Adde q. s. posui maxime Alex. cõ si. xlviij. iiij. lib.

[c] ¶ Nouã formaz. Adde videndum Cald. consil. xliij. de sta. re.

[d] ¶ Et excusat. adde qd idem tenet Ro. cõsi. ccclxix. Sebasti. Sapia.

[e] ¶ Reuerẽtia episcopi. Qñ reuerẽtia epi inducat iustum metum ponit Feli. in. c. cãm matrimonij. col. ij. s. de offi. dele. et Moder. in. l. trãsactionẽ. C. de trãsactio.

[f] ¶ Sola dignitas. Adde Pan. de ca. psi. lxxviij. i primo impressis.

[g] ¶ Minantis. adde ang. cõsi. ccxv. Sebasti. Sapia.

[h] ¶ Exequendi. vide Imo. i. l. si. col. v. ver. vltimo inducit. ff. de here. insti. et Fel. i. c. afferte mihi gladiũ col. si. de presum. vbi dicũt quod ex minis nõ psumit nisi minãs fuerit psuetus exeq minas q ẽt tz Alb. bruti'i trac. maleficiorum. col. xiij. versi. quero vlterius. et de minis vide not. p Alex. in cõsi. xuiij. incip. ponderatis. i. iij. volu.

a ❡ Cōtra iuramē tum. Adde eundem cōsil.iij.q [vi]. ij.lib.
Zacharias.
❡ Adde bal.i.c. j.§.itē sacra.i pri. de pace iura, fir. Jnn. in.c. de his de sen.exc. arch.τ pe.de ancha.in.c. ij.de pac.lib.vj.et car.post gl. in cle. ij.§.sane.de pe.
Sebasti. Sapia.
b ❡ Jntrandū religionem. Dūvult do. Abb.qḋ dol⁹ bon⁹ est inducere aliquē ad intrandū religionē:hoc ēt no. Abb.i.c.in nr̄a.col.ij.ḋ sepultu.vn̄ dicit archidia.i.c. vtilē.xxij. q.ij. ꝙ bon⁹ dol⁹ est ꝑmittere saracenis sectā suam sequi velle vt eaȝ cognoscat: et cognitā ꝯfundat.et ibi pōit aliud exēplum quod ꝓdixit esse mirabile Feli.in.c.accedēs.ij. col.ij.vt lite nō cōtest.refert ēt Jas. in.l.si mora.col.j. ver.tertio pondera.ff.sol.ma.τ Feli.in.c.afferte.co. j.de presumptio.
c ❡ Violentia.ad de Bald.consili, cxxvij.iiij.lib.
Zacharias.
d ❡ Quātū ipse taxauerit. Adde de hoc p Lanfrā. in c.qm̄ ꝯ.§. expēse. nu.j.ver.τnotate ꝙ in taxatione.j. de fide instru.
e ❡ Estimatio.ad de ro.ꝯsi.cclxxxj.
Sebasti. Sapia.
f ❡ Ad qōnē.vide moder.i.l.i actiōibus.ff.de in litē. vbi ponūt ḋ eo q petebat ab hospite ea q̄ deposuit i valisia q̄ fuit repertadissigillata. τ de ista qōne:quā ponit abb. hic vide do. Jas.in.l. si qn̄.col.v.C.vn̄ vi. vbi multa ad propositum.

pōt colligi singulare dictū ꝙ nō audit̃ qs cōtra iuramentū[a] metu prestitū nisi fuerit metus q debuisset cadere in cōstātē virū.τ ꝓ hoc optime facit.c.si vero.de iureiur. vbi ponderat̃ grauissimus metus in relaxatione iuramēti. ❡ Scḋo potest solui ꝙ hic actus gestus ꝑ minorē metū non tendebat ad cōmodū violenti seu metū inferēti:sed redūdabat ad maiorem salutē istoꝝ iurantiū τ vouentiū:vn̄ nō reperiebat̃ cōmoduȝ ex ꝑte violēti:nec vera deceptio ex ꝑte metū passi:qꝛ nō decipit̃ q inuitat̃ ad meliorē statū:vn̄ ꝓpter tria isti canonici succubuerūt.s.ꝓpter iuramentū:τ qꝛ violentia nō fuit sufficiēs

11 ad inferendū iustū metū:τ qꝛ dolus fuit bonus. ❡ † Jn ead. gl.ibi,iudex vero non ḋꝫ alicui inferre metū:intellige gl.qn̄ iudex iste iuste cōminat̃:vt in.c.tū ex literis.de in integ. resti.et sic intellige ꝙ gl.no.viij.q.j.p̄ntiū.q̄ dicit ꝙ iudex nō ḋꝫ alicui metū inferre,τ ideo ꝯ eum nō pōt agi interdicto vn̄ vi:secus dic vbi iudex iniuste metum vel vim intulit:qꝛ tunc pōt agi ꝯ euȝ tanq̄ ꝯ priuatū:vt in.c.cōquerēte.de rest.spo.τ in.l.si per īpressionē.cū si.C.qḋ me.cā. ❡ Jn ea.gl.ibi,τ no.ꝙ ₰m canonō.fin.hāc caudā gl.ex qua primo collige intellectū ad.c.reintegrāda.τ dico pleni⁹ i.c.cū ad sedē.de resti.spo. ❡ Scḋo no. τ semꝑ tene menti ꝙ clericus intentando cōditionē.c.reintegranda.potest laicū trahere ad iudiciū ecclesiastīcuȝ:τ nescio alibi hāc gl.de quo plenius dico in.c.cū sit gn̄ale.de for.cōpe.

12 ❡ † Jn glo.fi.ibi,lꝫ dolus det cām ꝯctui. No.gl.fi. qꝛ quotidie allegat̃ iuncto tex.τvide bonū tex.in.c.ꝯstituit.alle.in gl. vbi probat̃ ꝙ si dolo qs fuit inductus ad intrandum religionem[b] tꝫ ingressus:sed si religiosi q dolo illū induxerunt fecerunt hoc ꝓpter bona tꝑalia illius nō debēt illa bona habere τ est ille casus singularis.τ intellige hanc gl.prout loquit̃ qn̄ qs fuit inductus ꝑ dolū ad meliorē vitā:nā ille est bonus dolus:iura vero non subueniūt nisi cōtra malū dolū: τ malus dolus est calliditas seu machinatio ad decipiendū circumueniendū τ fallendū aliquē adhibita:vt dicit tex.in.l.j.ff.de dolo.vide gl.in regula scienti.li.vj. Et dicit hic Jnnoc.ꝙ dolus q nō caderet in cōstātē virū nō ḋꝫ excusare:τ de tali dolo intelligit̃ iste tex.vn̄ forte isti cistercīēses ꝑmiserūt aliq̄ ꝯ cōem cursum inferiorū causarū:puta ꝙ nō paterent̃ stimulos carnis si ꝓsiterent̃ eorū regulā vel aliqd ꝑmiserūt cōtra ius naturale vel positiuū vel contra regulā:nā ista τ similia debēt retorqueri ad simplicitatē τ fatuitatē credētiū:τ ideo nō subuenit̃ istis aduersus talē dolū:secus vbi interueniret dolus qui peritissimos haberet fallere. Jtē ₰m Jnn. facilius subuenit̃ vbi non interuenit iuramētū:ꝙ no. vult em̄ ꝙ aduersus iuramentū nō subueniat̃ dolū passo nisi dolus habuisset fallere prudētissimū.

13 ❡ † Et no.gl.singulariter in alio in eo.s.quod dicit tenere matrimoniū:lꝫ dolus dederit cām contractui:τ idem no.gl.in.l.a diuo.ff.de ritu nup.τ in.c.cōstituit.xx.q.iij. Quod ego limitarē nisi talis τ tantus esset dol⁹ ꝙ habuisset tollere cōsensum.ad hoc qḋ no.in simili Jo.an.in.c.vnico.de

14 cōmo.τ facit tex.i.c.cū locū.de spon. ❡ † Tertio no. ex gl.iūcto tex.casuȝ in quo dolus non preponderat culpe.τ colligit̃ ex tex.qꝛ isti canonici fuerūt in culpa credēdo persuasionib⁹ illoꝝ cisterciensium:sed illi cisterciē.fuerunt in dolo ꝑmittendo ea que nō poterant obseruare:τ tn̄ non subuenit̃ iuis culposis cōtra dolosos cōtra.l.itē mela.ff.ad.l.aqui.solu.est duplex vt colligit̃ tacite de mēte doc.primo ꝙ iste tex.ꝓcedit in dolo bono:ꝯtriū in dolo malo.τ est bona solutio.scḋo ꝙ dol⁹ preponderat culpe leui seu leuissime sed nō culpe late:nā magna culpa equiparatur dolo,vt in.l.qḋ nerua.ff.depo. τ in.l. magna neglīgētia.ff.de verb.sig.vn̄ sicut dolus cōpensat̃ cuȝ dolo:vt in.c.intelleximus.de adul.τ in.l.si duo.ff.de dolo.ita τ lata culpa ḋꝫ cōpensari cū dolo.τ no.hanc solutionē. Et in fi.gl.dic ꝙ in.c.ex literis.nō fuit data restitutio contra matrimoniū sed super absentia in cā matrimonij.τidem pōt dici in aliīs spūalibus:vt si qs intrauit religionē ante.xxv.annū nō pōt petere restitutionē in integrum post ingressuȝ:qꝛ fuit lesus.sed si minor litigans super spiritualibus lederetur in iudicio posset petere restitutionem in integrum. de quo tamē dic vt plenius no.in.c.ex parte.de resti.spo.τc.

1 ☞ Violentia si probatur per testes:res amisse probantur per iuramentum damnum passi:taxatione iudicis premissa.
2 Violētia vel delictū ḋꝫ ꝓbari ꝑ testes vel ꝑ violēta indicia.5.
3 Taxatio expensarum quando fit per iudicem:debet iuramētum postea prestari parti:τ non ante.
Juramentum affectionis potest prestari ante τ post taxationem factam per iudicem.
4 Estimatio rei an ḋbeat vł possit peti si res ipsa extat vel nō.
5 Juramentū quod prestatur pro rebus amissie requirit duo primo difficultatem probandi res amissas. secundo odium violentie.nu.8.
Villa quando vigore statuti tenetur emendare damnum datum in eius territorio:debet huiusmodi damnum probari.
6 Juramentum qḋ prestatur pro rebus amissis; an habeat locum in omni specie violentie.
7 Deponens apud aliquem saccū sigillatū si rehabuerit dissigillatū stat̃ iuramento suo de perditione aliquarum rerum.
9 Testes domestici vel al's suspecti admittuntur propter difficultatem probandi.
Fur presumitur furasse res que die antecedenti fuerunt vise in domo in quam fur intrauit.
10 Sentētia iudicis qui condemnauit in minori quātitate quā taxauerit non valet.
11 Mercator vilis non presumitur habere res pretiosas:idem de paupere.

1 Super eo. ❡ † Probata violentia ꝑ testes:res amisse probant̃ ꝑ iuramentū.τ suꝑ valore rerū amissarū taxatione iudicis premissa τ secuto petentis iuramento fit cōdēnatio.τ est casus notabilis.in prima ponit̃ ꝑtis ꝯquestio. in scḋa pape r̄nsio.ibi, verū. ❡ Casus literalis. Quidam dicebat se spoliatū a quibusdā aduersarijs suis per violētiā:cōuenit illos in iudicio lite cōtest.ꝓbauit solūmodo ꝑ ꝓpriū iuramentū singula q̄ amiserat sꝫ de violētia sibi illata ꝓbauit per testes τ sic cōdemnati fuerūt.τ cōquerebant̃ ꝙ iniuste condēnati fuerant cū iuramento illius credi non debuit:dicit papa ꝙ iniuste cōquerunt̃ ꝙ postq̄ de violentia constitit ꝑ testes τ de rebus amissis ꝑ iuramentū ipsius bn̄ potuit iudex taxatione premissa condēnare illos in estimatione rerū amissarū declarata ꝑ iuramentū actoris considerata persona ac negotij qualitate. Ber.

2 ❡ † No.j.ibi,de violētia ꝑ testes:ꝙ allegās violētiā ḋꝫ eā legitime ꝑ testes ꝓbare:vnde suꝑ violētia seu delicto non statur iuramento conquerentis:pro hoc facit qꝛ delicta debēt dilucide probari:vt in.l.sciant cuncti.C.de proba.canonizata.ij.q.iij.sciāt. Dic tn̄ ꝙ vbi indicia essent violēta,tunc per indicia posset probari violētia.[c] τ sic ḋꝫ intelligi l.indicia.C.de rei vē.τ vide qḋ plenē dico i.c.tertio loco.de ꝓba. Jtem puto qḋ vbi ageret̃ de modico preiudicio sufficit ꝓbare violentiā ꝑ vnū testem cū iuramēto partis iuxta ea que habent̃ in.c.si.de iureiur. ❡ No.ij.casum valde notabilem in quo quis probat ꝑ ꝓpriū iuramentū res amissas: τ earum valorē. An aūt hoc habeat locū contra quēlibet delinquentē dicam.j.

3 ❡ † Tertio no.ibi.taxatione:ꝙ iudex ante cōdēnationem ad estimationem rerū amissarū ḋꝫ prius taxare scḋm iudiciū suum valorē illarū rerū τ postmodum deferre iuramentū parti vt iuret an valeāt tm̄ quantū ipse taxauerit[d]:nec ḋꝫ prius recipere iuramentū τ postmodū taxare:qꝛ cuȝ illud sit iuramentū de veritate si taxaret postmodū in minori quātitate redargueret iurantem de periurio qḋ esse non debet: vt in aut.post iusiurandū.C.de iudi.τ in corpore vnde sumit̃ eo.ti.in.§.opꝫ.secus aūt est in iuramento affectionis:qꝛ tunc iudicis taxatio potest precedere τ sequi:vt in.l. videamus.§. iurare.ff.de in litē iurā.nam hoc casu non redarguitur iurās de periurio sed de inordinata affectione quā habebat in rem suam:vt no.gl.τ Bar.in.d.aut.post iusiurandum.τ in.d.l. videamus. Et qn̄ sit deferendū hoc iuramentū affectionis: dicendū vt plene legi.τ no.in.l.in actionibus.ff.de in litē iuran.

4 ❡ † Ultimo collige ꝙ pōt quis rerū amissarum petere estimationem:τ sic nō tenet̃ quis precise petere rem quā perdidit. Jn hoc tn̄ distingue ꝙ aut res amissa extat ita quod pōt restitui:τ tunc non ḋꝫ peti estimatio:sed ipsa res q̄ est in estimatione:vt in.l.in re furtiua.ff.de condi.fur.τ si nō posset restitui tꝑe sn̄ie iudex condemnabit in estimatione: licet fuerit ipsa res petita:qꝛ in defectū rei succedit estimatio[e] in obligatione:vt in.l.iulianus.ff.de cōfes.aut certū est a principio rem non extare seu restitui nō posse.τ tunc ḋꝫ peti estimatio:τ ēt in estimatione debet fieri condēnatio.τ sic potest intelligi iste tex.vt i n.l.si qn̄.C.vnde vi.τ probatur in.d.l.in re furtiua. Si autem dubitatur an res extet:tunc pōt fieri petitio alternatiua:vt peto talē rem τ si nō extat peto estimationem:vt no. per Bar.in.d.l.si qn̄.τ in.d.l.in re furtiua.τ plenius in.l.stipulationes non diuiduntur.ff.de ver.ob.τ hoc notabis.

5 ❡ † Jn gl.j.ibi:propter difficultatē probandi τc.pondera bene glos. vult enim qḋ duo debēt concurrere ad hoc vt stetur iuramento conquerentis:primo difficultas ꝓbandi res amissas:secūdo odium violenti:non ergo sufficeret difficultas probandi absq̄ delicto conuenti. Et hec faciunt ad qōnem:[f] pone statuto cauetur ꝙ si quis fuerit disrobatus in villa qḋ teneatur ipsa villa ad estimationem:viator nunc conquerit̃ de despoliatione τ petit vt villa cogat̃ ad emendandū: querit̃ nunqd debeat stari iuramento istius viatoris.τ dicendū ꝙ violētia debet

dz pbari per testes:vt hic est tex.vel p indicia violenta modo predicto.
Sed dubiū est:nunquid sup quantitate rerum amissarum debeat stari
ipsius iuramento cum hic cōcurrat difficultas probandi:qz solus erat
qñ fuit disrobatus ꝛ nemo vidit quid portabat in valisia vel in marsu-
pio.Itē hic concurrit odiuz spoliatoris.Sed contrariū cōiter cōcludi
tur:qz lz hic cōcurrat maleficium:tñ villa que cōuenit non cōmisit ma-
leficium:sed tenetur de maleficio alterius vigore statuti.ꝛ iō non debet
stari iuramento illius cū non agatur ꝯ delinquentem.Secus si agere
a tur contra illū qui spoliauit:ita cōiter ꝯcludūt legiste[a] in.d.l.si qñ.ꝛ i.l.
ne qd.ff.de incen.rui.nau.Et qō duo requirunt ad hoc vt stetur iura-
mento:vcz difficultas ꝛ maleficium conuēti.no.gl.in.d.aut.post iusiu-
6 randū.ꝛ in.d.l.videamus.ꝛ Bar.in.d.l.si qñ.¶ † Scdō infert ad aliam
qōnem:nunqd dispositio huius ꝛc.habeat locū in vi compulsiua tantū.
gl.ista in precedenti particula videt sentire ꝙ sic:in eo quod dicit quod
hec decretalis pertinet ad primā partem rubrice vbi ponitur de vi:et
non ad secundā vbi tractat de metu:ergo si p metū aliquid perdidi nō
stabitur iuramēto meo.contrarium notabiliter voluit hic Inn.dicēs
cum iste tex.loquat de vi habet locū in qualibet vi:siue sit compulsiua
siue ablatiua siue expulsiua.Itē i turbatiua ꝛ inquietatiua:nam in oī-
bus istis potest vis verificari:vt habes gl.s.eo. ad audientiam.Itē ſm
eum ista decretalis ponit sub isto titulo vbi generaliter tractatur de vi
ꝛ metu:ergo vt ꝯueniat rubro dz gñaliter intelligi.Ex hoc infertur qō
si propter gentes armatas venientes versus me pbabiliter fugi:qō de
b oib⁹ damnis mihi illatis debet stari iuramento meo.[b] Idem dic si dñs
alicuius loci iniuste bannierit aliquem subditum:nam si bona sua sunt
postmodum occupata debet stari iuramento suo super rebus amissis.
Idem etiam concludit in furto:lz enim iste tex.non loquatur in furto
sed in vi:tñ eadem est ratio cum conueniat fur de suo delicto:ꝛ sic diffi-
cile est probare res amissas qō probato facto stabitur iuramento meo
super rebus amissis:ꝛ licet quidam tenuerint contrarium:vt hic refert
Inn.Host.tñ sequitur primam opi.Inn.vt subueniatur probationi-
bus ꝛ puniat maleficiū:ꝙ est no.dignum.Idē dicit Inn. si conuentus
redargueretur de dolo vt in odiū dolosi ꝛ propter difficultatem pban
7 di stetur iuramēto partis.¶ † Ex hoc infert ꝙ si ego deposui penes te
c saccum sigillatum[c] ꝛ tu mihi restituisti sine sigillo qō si conqueror de p
ditione aliquarum rerū debet stari iuramento meo:qz in actione depo
siti venit dolus:vt no.in.c.j.de depo.ꝛ in.l.j.ff.e.vnde dolose fuisti ver-
satus tollendo sigillum.ꝛ hanc opi.Inn.reperio tenuisse Bart.in.d.l.
in actionib⁹.do.Ant.considerat duplex iuramentū:quoddam prestat
super quantitate rerum amissarū:quoddam prestat super estimatione
rerum.in primo casu dicit qō solū in interdicto vñ vi vel vi bo.rap.dz
verificari iste tex.ꝛ sic sentit quod solum in vi expulsiua vel ablatiua dz
stari iuramēto partis super quantitate rerum amissarū:sed vbi consta-
ret de re amissa:tūc sup estimatiōe statur iuramēto partis etiā in alijs
casibus ex quo cōcurrit delictū conuenti.sed hec restrictio mihi nō plz
nec vt arbitror seruaretur in iudicio cum cōis opi.sit in oppositū. ꝛ vr
probari contraria opi.in.d.l.si qñ.vbi tex.loquitur gñaliter de vi.facit
tex.ibi dum dicit sup rebus tpe impetus arreptis ꝛc.Item in furto vr
8 tex.iuncta gl.in.d.l.videamus.ꝛ in.l.cū furti.eo.ti. ¶ † Hinc est quod
gl.iuris ciuilis non restrinxerūt se ad violentiā:sed dicunt ꝙ vbi cōcur
rit difficultas probandi maleficiū cōuenti dz stari iuramēto partis:ita
notauit gl.in.d.aut.iusiurandum.ꝛ in.d.l.videamus.ꝛ idē sentit Bar.
in.d.l.in actionibus.itē si iura deficerent hoc esset asserendum ratione
naturali.Nam ex quo delictum tuum fuit cā difficultandi probationē
debet stari iuramēto meo:nam a rōne naturali:deficiente lege arguen-
dum est:vt.l.scire opz.§.sufficit.ff.de excu.tu.facit.c.ij.requiris.in fi.de
ap.no.gl.quam tenebis menti.j.dis.consuetudo.ꝛ predicta bene nota-
9 bis qz sunt quotidiana.¶ † Sed qz.s.dixi ꝙ dz probari furtum seu ma
d leficium qūo probabitur:dic ꝙ propter difficultatem probādi[d] admit-
tunt testes qui alias non admitterentur:vñ per socios ꝛ familiares p-
babo qō fur intrauit domum. Item ostium videt fractū vel quid si-
mile:nam cuz de nocte vel regulariter in die non sint in domo nisi socij
ꝛ domestici seu familiares:opz necessario ꝙ illi admittant in testes:pro
hoc bo.tex.in sist in.l.cōsensu.C.de repu.ꝛ in.c.veniens.ij.in fi.de testi.
dic etiam ꝙ vbi opus esset probare res amissas potest fieri probatio p
e domesticos ꝛ familiares[e] modo pdicto q viderunt illas res precedenti
die:ꝛ de nocte senserunt furem ꝛ surgentes non repererunt illas res.et
hoc notanter dicit Bar.in.d.l.si qñ.ꝛ habetis materiā satis collectam:
10 ꝛ videtis qō doct.intricate loquunt sparsim hic ꝛ sparsim ibi.¶ † In
gl.pe.in fi.no.gl.ꝛ idē tz Inn.dicens non valere sñiam si iudex condem
naret in minori quantitate ꝙ fuerit p eū taxatū ꝛ p partē iuratū.ꝛ hoc
per tex.in.§.opz.ꝛ i.d.l.si qñ.vbi dr ꝙ ex quo iudex taxauit ꝛ detulit iu
ramentum parti non dz in minori quantitate condēnare.ꝛ hoc dicit ve
rum nisi iudex deprehendat se errasse in taxatione:qz tūc poterit reuo
care taxationē ꝛ cōdemnare in minori quantitate:ꝛ est singularis limi
tatio ad iura palle.Sed ego dubito an hoc sit veruz:qz illa iura necessi
tant iudicē ad condēnandū ſm taxationē ꝛ iuramentū:nam ibi ponit
verbū opz.ꝙ est necessitatiuum:vt no.in.l.in bone fidei.C.de re.cre.ꝛ i
l.admonendi.ff.de iureiu.Itē hoc est notabile qz vt.s.dixi qñ fuit iura
tum de veritate non pōt iudex postmodū taxare minorem quantitatē:
qz notaret iurantē de periurio:vt no.gl.in.d.aut.
11 post iusiurandū.vt ibi p Bar.in fi.¶ † In glo. fi.
ibi sit pauper vel diues:vnde ſm do.si muliercula
diceret se habuisse scyphos aureos:ꝛ argenteos:
vel vilis mercator margaritas ptiosas nō est eis
credendū.Sed aduerte:qz tex.hic simplr dixit vt
super quātitate rerum amissarū stetur iuramēto:
sed in estimatione rerū dz precedere iudicis taxa-
tio.ꝛ sic in taxatione seu in estimatiōe loquit tex.
in.d.l.si qñ.dicit etiā Host.ꝙ dz cōsiderari psona
cōuenti an sit verisimile ꝙ talia surripuerit.ꝛ pro
hoc tex.ibi:personarum ꝛc.

f ¶ De restitutione in integrum.[f] Rubrica.

¶ Hec rubrica cōtinuat ad precedentē hoc ordi-
ne.Supra visum est de quadā restitutiōe spāli q.s.
dat occasione metus:sed qz qdā est restitutio gñā-
lis p quā subuenit ecclesijs ꝛ minoribus iure spā-
li:maioribus vero ex clausula generali iusta.s.cau
sa suggerente:merito post rubricā precedentē sub
ijcitur ista in qua tractat generaliter de restitutio
ne in integrum.ꝛ dic ꝙ restituere in integrum est
idem quod in pristinum statum reponere.ij.q.iij.
in fi.ꝛ in.l.j.C.de sen.pas.

1 ☞ Restitutio in integrū pōt peti per ecclesiam enormiter lesam aduersus oēm contractum quē fecit.nu.j.requiruntur tñ ea que ponunt.j.nu.2.
2 Interesse pueniēs ex ꝯctu dz p testes pbari: lz si prouenit ex maleficio pbat iuramēto dānū passi.
3 Restitutio in integrū qñ ꝯcedit leso:dz lesus resti tuere parti omnes expensas quas in ea re fecit. Retinere rem quis pōt donec fuerit sibi satisfa-ctum de expensis quas in ea fecit.
4 Expense tm̄ facte in aliqua re repetunt:lz res sint plus meliorate ꝙ sint expense:si aūt plus sunt ex-pense ꝙ melioramentū attendat illa melioratio: ꝛ fructus percepti extenuant expensas factas.
5 Lesio nō presumitur in contractibus ad modicuz tempus factis.
6 Alienatio dicitur locatio ad longum tempus:ꝙ facit ad no.q.hic.
7 Censualis ꝯctus est transferre dñium vtile ꝛ dire ctū:ꝛ dño antiquo nil reseruat nisi solutio cēsus. Census si non fuerit solutus non per hoc res cen sualis reuertitur ad primum dominum.
8 Lesio magna vel parua qūo considerabitur.
9 Prelatus pōt preiudicare ecclesie in omittendo: licet cōtra eum posset ecclesia agere ad interesse.
10 Prescriptio temporalis non habet locum cōtra minorem etiam non pupillum.
11 Usucapio ita currit contra ecclesiam sicut currit contra priuatum.
12 Regula posita per aliquem canonem non est re-stringenda per ius ciuile.
13 Lex ciuilis que potest se habere ad lucrum et ad damnū:est seruanda etiam contra ecclesiam maxi me cum ecclesia illa lege vtitur pro se. Actio redhibitoria ꝛ quanto minoris habet lo-cum etiam in ecclesia.
14 Ciuitas lesa restituitur in integrum sicut minor respublica.
15 Restitutio in integrum competit castris villis et collegijs pijs lesis.
16 Restitutio in integrum competit ecclesie lese:etiā quod prelatus iurauerit nolle petere restitutio-nem:secus est in minore iurante.
17 Alienatio rei ecclesiastice ad hoc vt valeat quid requiritur.
18 Restitutio in integrū petenda vel ab ecclesia vel priuato coram quo iudice petatur.
19 In foro conscientie licite retinentur res acquisite per contractum vel testamentum in quo nō sunt adhibite solennitates iuris ciuilis.

a ¶ Concludunt legiste.Adde Roma.sing.suis.fo.14.
b ¶ Iuramēto meo.adō late alex.ꝯs.ciij.j.li.ꝛ vide Io.de ana.ꝯs.lxxxij.
c ¶ Saccum sigillatum.Adde Pe.de anc.consi.cclxxxviij.
d Ant.Fran.¶ Propter difficultatem probādi.Circa istā difficultatez pbationū dicas ꝙ data tali difficultate admittunt ille probationes q pñt haberi.et iō ad pbandū q res essent i capsa bulgia vl valisia apō aliquem deposita admittit pbatio per iuramētū de-ponētis:vt i.l.j.in §.si cistā.ff.depo-si.ꝛ ideo dicebat bar.in.l. in actiōi bus.i vlt.co.ff.de in li.iurā.ꝙ diffi-cultas pbationis dr esse qñ res q pe titur non pōt ad oculū demonstra ri.ꝛ p hoc facit:qz difficultas ēt pre stādi excusat a pe na ſm Bal.in.l.si pf.C.de colla.et hr p Dy.in.l.con tinuus.i.§.cū qs ꝛ ibi p Bar.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.si ve henda.ad.l.rho.de iac.et in.l.ij.ff.si qs cau.ꝛ p bar.in cōsi.suo.cccxx-vj.incip.martin⁹ ꝛc.et hr in.c.bre-ui.de iureiur.Et adde etiā ꝙ diffi-cultas excusat a piurio ꝛ a mora vt p Bar.i.l.fi.ff.de iureiurā.ꝛ per eundē et Bal.i.l.qō te.ff.si cer.pet. ꝛ vide notabilem gl.i.c.beat⁹.xxij.q.ij.ꝛ p Bal.in.c.fi.de alie.feu.et in ca.j.§.porro.q sit pma cā bñ.ami.i vsi.feu.ꝛ ad predi cta facit:qz diffi-cultas dr impossi bilitas.l.nepos p culo.ff.de verbo.sig.de quo etiam p Bar.in.d.l.con tinuus.in.§.cum quis.de ver.obli.
e ¶ Et familiares. Adde Alex.cōsi.alleg.ciij.
☙ Sebasti.Sapia.
f ¶ In integrum. vide pulchrā de-clarationē ad istū titulū quā ponūt Ful.alex.ꝛ Ias.i l.nam postea.§.si minor.ff.de iure-iur.vide etiā pul-chram.q.quā ad istum titulum po nit Bald.in rub.de iudi.in primo commento.co.ij.verū.qro puella.

1 REquisiuit. ¶ † Hoc dicit i summa. Cōtra ɔctū alias legitime celebratū restituit ecclesia si manifeste apparet ipsius detrimentū: vt summat clari⁹ sic. Si ɔctu vēditionis vel locationis ecclesia fuit enormiter lesa pōt aduersus talē ɔctuʒ petere restitutionē in itegrū: emptor tñ seu conductor non dʒ fraudari in ꝑtio suo vel in sumptibus per eū factis. h. d. Cōis diuisio. scōa ibi: noueris. ¶ Casus literalis. Ecclesia quasdam possessiones alienauit pro modica pecunia quibusdam laicis seruata forma alienationis querebat quid agendum sit huic ecclesie: rñdet papa si ecclesia lesa est manifeste apparet detrimentum ipsius siue etiā probari possit: qꝛ ecclesia fungit iure minoris dʒ semper illesa seruari: qꝛ taliter alienata debent ad ius ꝛ proprietatē ecclesie redire cum non licuit epō conditionem ecclesie facere deteriorem: ita tñ qꝺ si emptores possessiones illas fecerint meliores nō debēt defraudari sumptibus bona fide factis. Ber. ¶ Not. j. ex tex. iuncta gl. j. ꝙ ecclesia restituitur nō solū aduersus cōtractū venditionis: sed etiam aduersus contractū locationis[a] si per talem contractum passa est lesionem: sed dic gñaliter ꝙ aduersus omnem contractum potest ecclesia petere restitutionem si potest 2 ꝓbare lesionē: vt in. c. j. eo. ti. li. vj. ¶ † Not. ij. duo requisita in tex. ad hoc vt ecclesia cōsequat restitutionem aduersus contractū: nā primo requirit qꝺ fuerit lesa occasiōe illius cōtractus: scōo ꝙ manifeste appareat de lesione: nō tñ intelligas ꝙ lesio debeat esse notoria: sed requirit qꝺ sit manifesta: hoc est ꝙ ꝑ testes vel alia legitima documēta probetur de lesione: qꝛ interesse prouemēs ex ɔctu dʒ probari per testes: vt no. gl. in. c. dilecti. de fo. compe. quā vide. facit tex. ꝛ qꝺ ibi no. instit. de ver. ob. in fi. non enī dʒ stari iuramento prelati super lesione. ar. huius tex. ꝛ per id qꝺ statim dixi: secus vbi interesse proueniret ex malefcio aduersarij: quia tunc statur iuramento damnū passi: de quo dicendum: vt legi. ꝛ not. in. c. proxi. ꝛ in. l. si qñ. C. vñ vi. adde ꝛ tertiū requisitū: nā dʒ esse lesio enormis: nā pro modico dāno nō datur ecclesie seu minori restitutio: vt in. c. pe. de re. eccle. nō alie. ꝛ in. l. scio. ff. de in integ. resti. ꝛ no. hic gl. ij. Adde ꝛ quartū: naʒ opʒ qꝺ ecclesia sit intra tempus restitutiōis petēde. s. intra quadrienniuʒ a tēpore lesionis: vt in. c. j. eo. tit. lib. vj. nisi subsit aliqua legitima causa per quā debeat audiri etiā vltra quadriennium: puta qꝛ lesio fuit enormissima: vt est gl. fin. quā tenebis semꝑ mēti in. d. c. j. in fi. vel si vixit prelat⁹ qui male alienauit: nā tunc nō curriti istud quadriennium: 3 vt ibidē no. ¶ † Tertio no. qꝺ per restitutionē in integrū ecclesie cōcessam dʒ etiā laicus qui secum contraxit pariter consequi restitutioneʒ: vñ sicut ecclesia reducit in statum pristinū in eo qꝺ sibi restituit res distrata vel locata: ita dʒ restitui secum contrahens: qꝛ debet sibi reddi ꝑtium. Itē debēt sibi reddi sumptus quos fecit circa istā rem. Iteʒ debet haberi respectus ad laboreʒ quem personaliter sustinuit in reddendo istā rem meliorē: vt puta erat rusticus qui personaliter colendo agrum reddidit illū pretiosionē puta in decem: debēt enī ista decem sibi restitui. et in hoc no. bene text. ꝛ dicit in hoc notanter Inn. qꝺ non tenet iste qui cōtraxit cum ecclesia reddere reʒ nisi primo satisfiat sibi de pretio sumptibus ꝛ labore quasi sentiat et bene ꝙ pōt vti retentione rei etiā post concessam restitutionem pro pretio sumptibus[b] ꝛ labore. Et pro hoc facit qꝺ leg. ꝛ no. in simili in. l. in fundo. et in. l. sumptus. ff. de rei ven. sicut in simili dicimus in scriptore vt possit retinere quinternos donec fuerit sibi satisfactū de mercede: vt no. i. l. si nō sor4 tē. §. si cētū. ff. de cōdi. inde. ¶ † Sʒ circa istos sumptus quero: pone qꝺ emptor seu locator expēdit centum. sed facit rem meliorem in ducentis vtruʒ teneat ecclesia restituere centū an ducenta: dic qꝺ centum tantuʒ per istum tex. in eo qꝺ dicit qꝺ dʒ restituere sumptus non autē valorem melioratio-nis. ꝛ optime facit. l. in fundo. prealleg. ꝛ ꝙ ibi no. vbi idem disponit in possessore bone fidei qui fecit sumptus bona fide in re aliena. Sed dubium[c] maius qd si expendit centum sed non fecit rem meliorem nisi in quinquagita: nunqd ecclesia teneat restituere centum an quinquaginta: puto qꝺ quinquaginta tātum: qꝛ iste text. mandat sumptus restitui propter meliorationem: si ergo melioratio nō est facta nisi in quinquaginta tantū: ista quinquaginta dūtaxat debent restitui. ꝛ imputādum est illi qui imprudenter fecit sumptus: alias ecclesia posset pati damnū ꝛ nōnunꝙ desistere a petitione restitutionis. ꝛ pro hoc bene facit qꝺ le. ꝛ no. in. d. l. in fundo. Itē do aliam limitationem circa illos sumptus ꝛ laborē: nam dico ꝙ iste tantum est lucratus in fructibus pceptis ꝙ satisfactū est sibi de sumptib⁹ ꝛ labore non dʒ consequi aliquid aliud ab ecclesia: ad hoc vide optimum tex. in. d. c. pe. j. de re. ecc. nō alie. ꝛ in. d. l. 5 sumptus. ff. de rei ven. ꝛ hec notabis. ¶ † In gl. j. in fi. pro intellectu gl. opp. contra tex. de ɔrietate: nam in pri. ibi: sub modico censu ꝛc. innuit qꝺ loquat de contractu locationis ꝛc. ꝛ nō venditiōis: qꝛ si loqueretur de ɔctu emptionis dixisset sub modico pretio. Sed contrarium innuit tex. in ver. q̃ in damnum. in eo qꝺ dicit ꝙ ista bona debent per restitutionem redire ad ius ꝛ ad proprietatem ecclesie ꝛ sic sentit ꝙ ista bona fuerunt vendita: qꝛ alias non possent redire ad proprietatē ecclesie nisi exiuissent de dominio ecclesie. ar. in. c. ad dissoluendū. de despon. impu. in fi. tex. vero vt sentire primū dum loquitur de colonis ꝛ nō de emptoribus. fo. gl. ista metu contrarij ponit duos intellectus: vt patet in ea: nam potest intelligi in vtroqʒ cōtractu: ꝛ quatenus tex. loquitur de cōtractu locationis intelligit glo. de contractu ad longum tꝑs quasi sentiat qꝺ si ecclesia locauit ad modicum tempus nō possit pretextu lesionis petere restitutionem: sed si vis saluare gl. intellige quando ecclesia non fuit enormiter lesa: qꝛ verisimile est qꝺ enormiter non ledatur ecclesia ex contractu ad modicū tempus: sed dic ꝙ vbi ex tali cōtractu ad modicum tꝑs ecclesia enormiter lederet posset nihilomin⁹ petere restitutionem: qꝛ restitutio est fundata super enormi lesione. qualitercunqʒ ergo cōtingat illa lesio ex ɔctu semper pōt peti restitutio: pro hoc bo. tex. in. c. j. eo. ti. li. vj. vbi tex. generaliter dicit quod aduersus quemlibet ɔctum potest petere ecclesia restitutionē si pretendit enormem lesionē. 6 ¶ † Et tenendo intellectū qꝺ iste tex. loquatur de cōtractu locatiōis. No. istū tex. ad notabilem. q. quā ponit Inn. in. c. epi.[d] de re. eccle. nō alie. vbi querit: nunquid iudex datus vt reducat ad ius ꝛ proprietatem bona ecclesiastica que fuerunt alienata iniuste possit iste cognoscere de possessionibus quarum dominium non fuit alienatum sed sola possessio. ꝛ post multa concludit ꝙ sic: pro quo optime tex. iste: nam hic mandat vt ista bona debeāt redire ad ius ꝛ proprietatē ecclesie: ꝛ tñ intelli7 git respectu possessionis ꝛ non respectu dominij. ¶ † Adde etiam tertium intellectū ad istū tex. vt intelligat in cōtractu proprie censuali: de cuius natura est vt transeat dñium vtile ꝛ directum: sed dño antiquo solum reseruatur solutio cēsus: nec redit ad dñʒ antiquū: lʒ cessetur magno tꝑe a solutione census: secus est in contractu emphiteotico: qꝛ ibi solum transit vtile dominium ꝛ redit ad dñm proprietatis si cessat per bienniū in solutiōe canonis seu pensionis: vt in ca. potuit. de loca. ꝛ pro hoc vide gl. no. quā tenebis menti pro differentia inter istos cōtractus in. c. constitutus. de reli. do. ꝛ idē ibi Inn. ꝛ vide ꝑ Spe. in tit. de emp. §. nunc aliqua. Et ꝓm istū intellectū no. ꝙ res ecclesie pñt cōcedi seu dari non solū in emphiteosim sed etiā ad censuʒ. ꝛ sic trāseat vtrunqʒ dñiuʒ. ꝛ vide ꝙ leg. ꝛ no. in. c. ij. de re. ecc. non alie. li. vj. ¶ In gl. ij. in fi. no. gl. et 8 vt dixi probat in. c. pe. de re. ecc. non ali. ¶ † Sed quero que dicat magna lesio vel parua:[e] credo ꝙ in materia. c. nostri dʒ inspici conditio ecclesie ꝛ qualitas contractus: nam si ecclesia esset tenuis in redditib⁹ modicam lesionem sibi reputabo enormem: cuius contrarium esset dicendum in ecclesia multū abundanti. Item finge ꝙ cōtractus fuit initus super mille florenos: deceptio fuit in decē vel in viginti: certe non reputabo magnam lesionem: secus si cōtractus fuit factus super viginti ꝛ ecclia fuit decepta in decē: vel octo: pro hoc vide qꝺ in simili no. glo. in c. si. de re iudi. lib. vj. Bart. in aut. nisi breuiores lites. C. de sen. ex peri. 9 ¶ † In gl. in v̄. deteriorē nō licet. ibi: fraternitatē. Io. an. restringit istū tex. dicit enim qꝺ prelatus non potest facere conditionem ecclesie deteriorē in faciendo: secus in omittendo: nam videmus ꝙ per negligentiā prelati prescribit res ecclesie vt per totū titulū. de prescrip. ꝛ habes hoc dictū Io. an. in gl. in regula delictum. de reg. iur. lib. vj. Sed tu adde singularem limitationem ꝙ ɔ prelatū qui passus est prescriptionē seu cōtra eius heredes pōt agere ad emēdationem damni.[f] vt est glo. fin. in. c. placuit. el. ij. xvj. q. iij. facit tex. in. l. quicquid. C. arbi. tute. Item dicit qꝺ potest facere prelatus conditionē ecclesie deteriorem in non acquirēdo vbi poterat acquirere: de quo vide bo. glo. xvj. q. vij. c. vlti. ꝛ sic prelatus non agnoscendo[g] legatum vel hereditatē delatam ecclesie ꝑiudicat ecclesie: ꝙ tenuit Fede. in quodā consilio suo. ꝛ vide qꝺ dixi in. c. tua nos. de his que fi. a p̄la. ꝛ latius tetigi hanc materiam in. c. j. de do. ꝛ contu. Unum tene menti ɔ prelatum qui neglexerit ecclesie acquirere vbi potuit: poterit agi ad interesse lucri cessantis. vt est glo. not. xij. q. iij. in. c. si. facit tex. in. l. quicquid. prealle. vbi idem disponitur contra tutorem. 10 ¶ † In gl. in ver. iure minoris. ibi: etiā fungit iure reipublice. No. bene istam particulam glo. ex qua habes qꝺ ecclesia in fauorabilibus: equiparatu.

a ¶ Cōtractū locationis. adde Pe. de anch. ɔsil. xiiij.

b ¶ Sumptibus. Adde qꝺ voluit Pau. de ca. cōsil. cccxxxiij. in ꝑmo impressis. Ant. Franc.

¶ Qñ qs possit vti retētione. vid Bar. in. l. is q rē. ff. de fur. ꝛ hꝫ i. c. ij. de ordi. cogni. ꝛ tene mēti qꝺ possum retinere animal: qꝺ dedit mihi dānū i re mea: vt ꝑ bar. i. l. si. ff. ꝺ incē. rui. ꝛ nau. et hꝫ ꝑ gl. in. l. qnt⁹. ff. ad. l. aquil. ꝛ in l. hoc amplius. in §. nerati⁹. ff. ꝺ dā. infec. lʒ enī in retinēdo ꝙ al's nō lʒ. l. in bone fidei. C. de pac. in. l. ꝑ retētionē. C. de iniur. ꝛ an ꝛ qñ res possit retineri ꝑ debito vide que habētur ꝛ no. in. l. si nō sortē. i. §. si centū. ff. de cōdi. indebi. Sebasti. Sapia.

c ¶ Sed dubiū. vide q̃ scribit. d. Feli. in. c. cum cā. col. vlti. j. de re iudi.

d ¶ In. c. epi. adde Ro. cōsi. cccxliiij.

e ¶ Uel parua. ad de Alexan. consi. cij. ij. lib. Zacharias.

¶ Adde eūdem Alexā. in. l. stipulatio hoc mō concepta. col. v. de v̄bo. oblig. et in. l. si is cui. §. huius rei. ff. de fur. ꝛ Bal. in l. militis. in fin. ff. de testa. mili. Sebasti. Sapia.

f ¶ Damni. Uide Abba. in. c. ij. circa. de prescriptio. ꝛ in. c. j. de dolo et cōtuma. ꝛ Car. in cle. ij. in prin. i gnto no. de religio. do. ꝛ do. Andre. sicul. in. c. vt sup de rebus eccle. nō alienā.

g ¶ Nō agnoscendo. adde ro. cōsil. ccxiiij. pe. de anc. consil. cxxxv.

paraꝛ non solũ minori:sed etiã reipublice:vt sicut subueniꝛ reipublice ita subueniendũ est ecclesie. Inn.tñ hic facit differentiã inter minorẽ. rempublicã ciuitatem ⁊ ecclesiam:dicens ꝙ ꝯ minorem etiã non pupillũ hodie nõ currũt prescriptiones temporales:vñ nõ hꝫ locũ vsucapio q̄ currit triennio in rebus mobilibus cõtra minorẽ nec alia ꝑscriptio tpalis:puta.x.vel.xx.an.nã ista est regula qd̄ cõtra pupillum nulla currat prescriptio:vt in l.sicut.C.de prescrip.xxx.vel.xl.an. sed ꝯ adultũ minorẽ.xxv.an.nõ currit hodie ꝑscriptio tpalis:⁊ dr̄ temporalis ea q̄ non attingit.xxx.an.⁊ vltra vt hꝛ in.l.fi.C.in q.cau.in inte.restit.non est ne. sꝫ cõtra ecclesiam rempublicã ⁊ ciuitatẽ currunt ꝑscriptiones tpales vt prescriptio triennij in reb⁹ mobilibus:⁊ alie prescriptiones temporales.Et idẽ contra rempublicã seu ciuitatem:sed datur restitutio in integrum:dicit tñ ꝙ ciuitati nõ datur restitutio in integrũ:qꝛ lꝫ respublica fungatur iure minoris:secus tamen est in ciuitate.arg.in.l.nihil interest.ff.ad mace.Et ex dictis Inn. habes no-
11 tare ꝑpetuo duo.¶†Primo ꝙ ꝯ ecclesiam currit vsucapio quẽadmodũ ꝯ priuatum.¶Scd̄o ꝙ ciuitas nõ fungitur iure minoris:⁊ sic si est lesa in iudicio vel extra nõ potest petere restitutionem in integrũ:⁊ sic sentit ꝙ leges facientes mentionẽ de republica debent intelligi de republica romanorum:non aũt de republica inferioris ciuitatis vel alterius municipij.¶Tertio potest notari ꝙ cõtra prescriptionẽ datur ecclesie seu reipublice restitutio in integrum.¶Circa primũ aduerte qꝛ sunt opiniones.nam Gof.in sum.in ti.de resti.in inte.tenuit ibi idẽ ꝙ Inn.hic.⁊ gl.in auꝛ.de eccle.ti.in.§.pro temporalibus.⁊ gl.in auꝛ.de non alie.in.§.finimus.sed Hos.lꝫ in summa tenuerint opi. Inn.in tit.de in inte.resti.hic tñ tenuit cõtrariũ firmans qd̄ vsucapio triennalis non hꝫ locum cõtra ecclesiã.Moueꝛ:qꝛ illa fuit inducta a lege ciuili que non potuit transferre dominiũ ecclesie in aliũ:vt in.c.j.iiij.dist.vñ illa lex tanq̄ damnosa ecclesijs non est recipienda:facit.c.fi.de reb.ec.nõ alie.gl.tñ.xvj.q.iij.c.pe.§.quas actiões.dubitauit ⁊ posuit opi.contrarias.Dy.tñ in reg.possessor.de reg.iur.lib.vj.tenuit cũ Inno.⁊ aperte hanc opi. sentit gl.xij.q.ij.in.c.de redditibus.d.Ant.simpliciter transiuit aliquas opi.recitando:sed do.Car. firmat opi.Inn.motus:qꝛ ex quo ius canonicum non disponit contrarium standum est iuri ciuili. Cum ergo ius ciuile generaliter ⁊ non specialiter in facto ecclesie induxit vt bona mobilia prescribanꝛ spatio triennali:vt in.l.fi.C.de vsuca. transfor.⁊ no.in auꝛ.quas actiones.C.de sac.san.ec. ergo standũ est iuri ciuili.ar.in.c.j.de no.ope.nũtia. Mihi iste casus est satis dubius ⁊ pro Host.contra Inn.adduco.c.illud.j.de prescrip.vbi tex.non restringẽs se ad immobilia dicit gñaliter ꝙ aduersus ecclesias canones non approbant nisi prescriptionẽ quadragenariã:vñ cum loquaꝛ indistincte nec facit differẽtiam inter mobilia ⁊ immobilia:⁊ facit mentionẽ expressam de canonibus:ergo voluit excludere respectu tẽporis cõem prescriptio-
12 nem legalẽ iductã cũ minori tpe.¶†Et pro hoc facit qd̄ no.Inn.in.c.fi.de re.ec.non alie. vbi dicit qd̄ vbicũq; canon in aliqua materia ponit aliquã regulã specialem non debemus illã distinguere ꝑ ius ciuile:ideo in alienatiõe rei ecclesiastice : dicit quod non dꝫ seruari solẽnitas.auꝛ.hoc ius porrectum.C.de san.ecc.qꝛ canon induxit solennitatẽ suam in tali alienatione:vñ non dꝫ suppleri ꝑ legem.ꝙ verbũ est menti tenendum.Item adduco aliud bonũ arg.a simili nam cõtra fiscũ non ꝓcedit vsucapio.insti.de vsucapio.in.§.res fisci. ergo nec cõtra ecclesiam q̄ non dꝫ gaudere minori ꝑuilegio.arg.eorum que no.doc.in.c.penul.de iudic.
13 ¶†In ꝯtrarium tñ facit:qꝛ vbicunq; lex ciuilis põt se habere versus ecclesiam ad damnum ⁊ ad lucrũ ista lex est seruanda etiam contra ecclesiam maxi-
a me cum eam capit pro se.[a] Et ad hoc qd̄ no.i.c. ecclesia sancte marie.vt lit.pen.Exemplũ in legib⁹ inducẽtibus vitium litigiosi:nam hꝫ locũ etiam contra ecclesiam:vt ibi.⁊ idem dicendũ in actione redhibitoria et quanto minoris et similibus. Et hanc conclusione in istis legibus pariter se habẽ-
b tibus ad lucrũ ⁊ ad damnũ[b] firmaui in repetitione.c.ecclesia sancte marie.de cõst.⁊ ibi vide:sꝫ lex loquens de vsucapionibus:potest se habere ad lucrum ⁊ ad damnũ ecclesie.Nam si lex non esset nõ posset ecclesia prescribere rem priuatã spatio triennali:ergo si vult accipere legem pro se dꝫ accipere cõtra se.ex quo in hoc non reperitur priuilegiata motu proprio principis.facit qd̄ in simili no.gl.in auꝛ.quas actiones. C.de sacrosan.eccle.⁊ Joan. and.in regula possessor.in mercu.⁊ gloss.in.c.ij.de mu.peti.⁊ tenendo istã opi.q̄ videꝛ cõmunior ⁊ verior de subtilitate iuris posset respõderi ad.c.illud quod loquatur in prescribẽdis rebus immobilibus:nã ista decre.non dat ecclesie facultatẽ ꝑscribendi contra alium spatio triennij.opi.tñ contraria est equior:⁊ qꝛ in fauorem ecclesie tẽdit potest optime teneri:⁊ maxime qꝛ nõ reperiꝛ aliquis ca-
14 non:qui in rebus ecclesie approbet illã vsucapionem.¶†Quo ad secundũ in eo qd̄ Inno.voluit ciuitatem nõ fungi iure rei publice vel minoris:⁊ sic nõ potest petere restitutionẽ in integrũ aduersus lesionem:vide tu gl.in.l.respublica.C.ex qui. cau.ma.q̄ tenet aperte cõtrariũ.bar.vero ibi post Jac.but.cõcludit ꝙ ciuitas posset petere restitutionem saltẽ ex clausula gñali:qꝛ ex quo regiꝛ per administratores hꝫ iustam causam petendi restitutionem in integrũ.⁊ hanc opi.etiã tꝫ ibi Bal.⁊ vꝛ verior.⁊ ꝑ hoc facit.l.legatis.ff.ex q.causis maio.nã si legati ciuitatis pñt cõtẽplatiõe ciuitatis petere restitutionẽ in integrũ aduersus lesionem quam fuerũt passi occasione legationis:ergo potius hoc põt ciuitas.ar.in auꝛ.multomagis.C.de epis.⁊ cleri.Ad idem tex.in.l.sed ⁊ hi.ff.de publi.
15 ¶†Sed dubitatur qd in castris vel villis[c] vtrũ
c possint petere in integrũ restitu.iure minoris[d] si-
d ue reipublice.gl.in.d.l.respublica.qd̄ non.Barto ibi post But.distinguit inter vniuersitatẽ castri siue ville populosam ⁊ modicaꝫ.vt si in castro siue in villa sint multi habitatores:tũc competat eis beneficium restitutiõis:qꝛ est eadẽ ratio que in ciuitate:secus si sint pauci hoĩes puta decem:quia tunc isti regunt vniuersitatẽ tanq̄ bona propria ⁊ nõ possunt petere restitutionẽ quasi tũc nõ possit pretendi negligentia ex facto administratorum. Sed Bal.ibi post Jaco.de are.simplr̄ dicit idem in castris ⁊ villis qd̄ in ciuitate:qꝛ castrũ siue villa est pars reipublice ⁊ regiꝛ ꝑ alios:vnde cũ ibi sint minores ⁊ mulieres quibus põt preiudicari ex factis administratorũ equum est vt cõcedaꝛ restitutio.⁊ hec opi.mihi plꝫ.ar.in.d.l.sꝫ ⁊ hi.vbi quodlibet municipiũ appellaꝛ respublica.⁊ facit qd̄ le.⁊ no.i.l.an res publica.C.de iure reipublice.li.xj.vbi ciuitas appellaꝛ respublica.Et adduco ad predicta plenam additionẽ quam facit Jo.an.in addi. Spec.in tit.de in integ.resti.in scd̄a parte.§.j.ver. idẽ quoq;.vbi recitat multas opi.⁊ tandẽ vꝛ residere cum opi.Odof.qui tenuit ꝙ nõ solũ ciuitas sed etiã castrum ⁊ villa pñt petere restitutionẽ in integrũ cũ ibi sint multe ꝑsone miserabiles puta vidue pupilli ⁊ similes :iõ ⁊c. quinimo ibi recitat Guid.de suza.extẽdisse hoc dictũ in.l.an respublica.prealle.ad oẽ corpus.i.ad omne collegiũ in petenda restitutione qd̄ vtaꝛ iure minoris.Et sic recitando transit Jo.an.ibi qd̄ est valde notãdum. Nam legiste moderni non faciunt mentionem de his dictis in locis prealleg.Ego in hoc vltimo dicerẽ qd̄ si collegiũ est pium:tũc põt petere restitutionẽ:vñ hospitalia ⁊ alia loca pia vtentur hoc iu-
e re minoris.De hospitalibus ⁊[e] locis pijs firmauit Jo.an.in.c.ij.eo.ti.li.vj.⁊.c.requisisti de testa. Sed alleg.tex.sin.⁊ notabilẽ in.l.oĩa.C.de episc.⁊ cleri.vbi probaꝛ ꝙ oĩa priuilegia tributa ecclesijs extenduntur hodie ad hospitalia ⁊ alia loca pia:⁊ de illo tex.facit ibi festum Bar.⁊ ꝑ hoc infero ꝙ capitulũ alicuius ecclesie potest petere in bonis suis restitutionem in integrum ꝙ firmauit Inn. in.c.nisi.de preben.in fi.qd̄ intellige qñ capitulum

Sebasti. Sapia.

a ¶Capit ꝑ se. vide qõnẽ quam ponũt Pau. Alex. ⁊ Jas.i.l. de fideicõmisso. C. de trãsactio.⁊ i.l.filie lꝫ. C.de inoffi.testa. vbi multa ad hoc ꝓpositũ ꝙ qñ aliqd põt se hr̄e ad lucrũ ⁊ dãnũ non cõsideraꝛ simplr̄ prout damnum.

b ¶Ad lucrũ ⁊ ad dãnũ. Adde eundẽ cõsi.lxxxiij.vbi ponit de legibus loquẽtibus de inuentario vt astringant clericos.

Anto.Franc.

¶Utrũ clericus vel eccl̄ia heres instituta teneaꝛ ad ꝯfectionẽ inuẽtarij.vide q̄ no.per Spe.i ti.de instr.edi. in.§.fi.⁊ ibi ꝑ Jo.an.i addi.vbi ponũt gñaliter q teneãꝛ facere inuẽtariũ:de quo ẽt ꝑ Bar.i.l.i rõne. §. qd̄ vulgo.ff. ad.l. fal.vide ⁊ ẽt ꝑ.d. abb.i.c.cũ esses.j. de testa.⁊ in q̄ ꝓdest ꝯfectio inuẽtarij si fiat.⁊ in q̄ nocet si nõ fiat.vide gl.in ver.lucrari.in.§.si vero expꝛsim.i auꝛ.de here. ⁊ fal. ⁊ q̄ ple. no.i l.fi.C.de iure delib. Et adde qd̄ si ecclesia capit hereditateꝫ dãnosam sine bñficio inuẽtarij pt illã dimittere sine alia restitutione in integrũ: vt i auꝛ.sicut alienatio.C.de sa.san. ecc.ꝙ dixit bal.in d.l.fi.i pn̄.de iure deli.esse valde no. ⁊ vid̄ bar. ad hoc i rub.ff.de acq.here.⁊ i rub.C. de repu.vel absti. her. ⁊ an heres q non fecit inuẽtariũ teneaꝛ in foro ꝯsciẽtie vltra vires hereditatis.vid̄ Jo. an.in.c.quãta. de vsu.li.vj. ⁊ Inn.i c.qꝛ plerique.de immu.ecc.⁊.d.Ant. de bu.⁊ moder.in c.fi.de sol.⁊ i. c. fi. de sepul. ⁊ vid̄ gl. in.c. ep̄s q filios. xij.q.ij. ⁊ hꝛ per bar.sup.d.rub.de acq.her.⁊ i.l.j.C. de sac.san.ecc.⁊ ꝑ bar. in .l.filiũ quẽ habentẽ.C.fa.mi. erc.l.⁊ in.d.l.fi.de iure deli.⁊ ꝑ eũ.g. i.l.more.ff. de acq. he.⁊ oĩo vide bal. in.l.j.C. de his q̄ pe.no.in.ix.q.⁊ i l.volũtatis.C. de fideicõ.⁊ cõcluso est ꝙ nõ nisi dolo omisisset facere inuentarium.

c ¶Castris vel villis.Adde ro.ꝯsi. cccc vij.⁊.ccccxiij.

Zacharias.

¶Adde pau. de ca.ꝯsil.ccccvij.ici. vt bene attingat. Guil.de cug.in.l. respublica. et ibi remi.in epo.cõsi. C.ex q.cau.ma.et bar.cep.in. l.eũ q vectigal.q.iij.ff.de ver.signi.

Sebasti.Sapia.

d ¶Iure minoris. vid̄ Dec.i ꝯs.xlij. i fi.aug. are. in.§. res fisci.instit. de vsucapio. Jas. in l.fi.col.v.in fi.C.de sa.san.ecc. Soci.i l.j.§.si autẽ collegiũ.in.ij.no.ff.ad trebel. Jas.in.l.si qs maior.col. iij. ver.nõ ob.qđ dicebaꝛ.C.de trans.

e ¶Hospitalib⁹. Adde ro . vbi .s. Abb.consi.cij.

Zacharias.

¶Adde bal. i.l. orphanotrophos C.de epi.⁊ cle qd̄ dic esse verũ si fuerit constructũ auctoritate epi interuenẽte:al's secus vt no.idẽ Bal. in dicta auꝛ.hoc ius porrectũ. C.de sacrosan.eccl.

Anto.Franc.

¶Ad hoc an hospitalia ⁊ hospitalarij gaudeãt ꝑuilegio clericali ⁊ ecclesie. vide ꝑ doctor.⁊ maxi. do. car. in cle. ꝑ sãs. de ꝑbẽ.i.xij.q.⁊ vide gl.i.c.si qs.xxiij.dist. q̄ dixit qd̄ hospitalarij dicũtur deo deuoti: ⁊ adde qd̄ hospitalia subsunt ep̄o vt est tex.in.c.iter dilectos.de dona.⁊ i.c.ad hec.de reli. do.⁊ hꝛ i cle.qꝛ cõtingit.e.ti.⁊ an liceat edificare hospitalia sine licentia epi. vide glos. xviij.q.ij.in.c.quidã monachoꝝ.⁊ vid̄

Innocē.ꝛ ibi ple. ētiā p do. Car. in d.c.ad hec. de re. li.do.ꝛ tene menti gl.i.d.cle. p literas. de preben.q̄ dixit ꝙ q̄n hospitalia sunt edificata autoritate ep̄i sunt loca religiosa:de quo ēt hr̄ in c.si.de cens. et de hmōi hospitalib⁹ vide pulchrū ɔsi. do. Ant. de but. ꝙ inci. in noīe patris ꝛ filij et sp̄us sancti:q: hic agiṫ in ver.ad octauū. tene tū mēti ꝙ qs pōt facere hospitale priuatū ido mo ppria ꝛ similiter capellā ꝛ talia non sunt religiosa:sed p̄nt aliena ri s̄m Inn. in .d. c.iter dilectos.de dona. Et adde ꝙ ille qui est adept⁹ hospitale fundatū autoritate ep̄i simoniace dz illo priuari: vt in.c. si quis.j.q.vij.

a ℭ Non vz. Adde ang.ɔsil.clxxxvij.

b ℭ Corā quo. ad de eūdē ɔsil.xxxi.

Sebasti. Sapia.

c ℭ In integrum. Adde tex. s̄m cōmunez intellectū, vbi ponderāt ab bas ꝛ Mod.in.c. pe.de reb.eccl.nō alie.

Sebasti. Sapia.

d ℭ Sine titulo iusto. Uide cumulata p Feli.in.c.j. de constitu.char. iij.p Jas.in.l. nemo pōt.ff.de leg. j.ꝛ in.l.si non fortem.in prin.ff.de condi.indebi.

lediṫ in iuribus suis:secus si lederenṫ persone singulares ipsius capituli vel ep̄s in iuribus cōpetētibus psone sue:vtputa q: capitulū nō eligit ītra tp̄s sibi p̄fixum vel ep̄s nō cōtulit:non em̄ audiūtur restitutionē petētes:q: cessat fauor ecclesiarū. Ad hoc allego gl.no.in cle.vnica.in ver. lapsum. eo.ti. Et ex hoc infero ꝙ si collegiū nō est piū nō pōt restitutionem petere in integrum.ꝛ sic limitarem dictū Guil. prealle. q: sp̄ale est in ecclesia vel in collegijs pijs:secus in alijs. Ex his iferṫ ad qd. nunquid collegiuz scholariū possit petere restitutionē in integrum.credo ꝙ sic:q: in eo sunt multi minores.xxv.an.vñ respectu minoris dz audiri.

16 ℭ †Quid aūt si prelatus iurat in facto ecclesie nō petere restitutionem.dic ꝙ iuramentum non valet[a] ꝛ eo non obstante petere restitutionem:secus in minore iurante:ad hoc vide gl.singularem in.c. j.e.ti.li.vj.ꝛ tene menti illam. ℭ Quo ad vltimū tene menti dictū Inn.ꝙ aduersus prescriptionē competit ecclesie minori ꝛ reipublice restitutio.et hunc casum plene examinaui in.c.j.de prescrip.et dic vt ibi. ℭ In ea.gl.ibi:ꝛ dic iure minoris.ꝛ hec gl.vsqꝫ ad fi.est hodie determinata per.c.j.e.tit.li. vj.vbi decidiṫ ꝙ intra quadriēnium a tp̄e lesionis debet ecclesia petere restitutionem in integrum.

17 ℭ †In gl.pe.in fi.no.fin. istam gl. ex qua collige qd ad hoc vt teneat alienatio rei ecclesie opus est qd fiat in casu licito. ꝛ quatuor sunt gn̄aliter cas⁹ liciti quos vide per glo.no.xij.q.ij.in summa.item opz ꝙ seruetur forma tradita in alienatiōe:puta ꝙ p̄cedat tractat⁹ ꝛ interueniat autoritas ep̄i ꝛc. prout traditur.xij.q.ij.sine exceptione:in eo tū ꝙ gl.alle.x.q.ij.hoc ius porrectū:dic ꝙ forma tradita in illa auṫ.nō est necessario seruanda: sed satis est seruare formam a canone traditam:de quo vide bonā gl.in cle.j.de re.ec.non alie.ꝛ ibi p Inno. Deceptio autem in pretio non inducit nullitatē contractus vt hic habes tex.apertuz:satis em̄ est ꝙ ecclesia non est decepta cā primaria suadente alienationē:sꝫ aduersus istā deceptionē que venit extinsece ꝛ accidētaliter subuenitur ecclesie p restitutionem in integrū:vt hic.gl.tū.xij.q.ij.in summa.ꝛ in.c.sine exceptiōe.ea.cā ꝛ.q.tenet ꝙ vz alienatio seruata forma:lꝫ nō fiat in casu licito sꝫ cōpetit ecclesie remedium restitutiōis:q: forma illa est q̄ dat esse rei ꝛ conseruat eā in esse:ergo ad validitatez ɔctus sufficit obseruare formā.ꝛ hāc opi. secutus est hic Jo.de lig.sed alij doc.cōiter sequūtur istam glos.tam antiqui q̄ moderni.ꝛ adducit Jo.cal.tex.expressum in cle.j.de reb.eccle.nō alie. vbi aperte decidiṫ qd non valet alienatio nisi fiat in casu licito ꝛ seruetur forma.ꝛ tene menti illum tex.q: bene hoc probat. Ad idem facit.c.sine exceptione.prealle.vbi dr̄ qd prelatus dz eligere id ꝙ est pfuturū ipsi ecclesie. Ad idē.c.q̄ in ecclesiarū. de ɔsti.ꝛ.c.si.de re.ec.nō alie.vbi dr̄ ꝙ in alienatione dz interuenire legitim⁹ cōsensus psonarū ecclesiasticarū:non em̄ dr̄ legitimus nisi interponaṫ in casu licito.ꝛ hāc opi.tene.ꝛ vide Archi.ꝛ Jo.an. in.c.ij.de reb.ec.nō alie.li.vj.

18 ℭ †Corā quo[b] iudice ecclesia possit petere restitutionē in itegrū.[c] vide no.dictum Inn.in.c.cū sit generale.de fo. cōp. vbi dicit ꝙ potest petere coram iudice ecclesiastico:ꝛ tene menti illud dictū pro quo facit gl.no.in c.pe.ꝫ.ti.pxi.in ver.neqꝫ metū.ad fi.ꝛ hoc est fauore ecclesie:q: est in hoc iure priuilegiata: alias aūt dz qs regulariter petere restitutionē in integruz coram iudice rei:vt in.l.j.ꝛ ꝙ ibi no.C.vbi ꝛ apud quem.

19 ℭ †Ultimo hic q̄ro pone ꝙ in alienatione non fuit seruata forma debita:tū fuit facta ī casu licito ꝛ interuenit ɔsensus illoꝝ q habēt cōsentire nunquid in foro anime sit tutus iste q hꝫ rem sine debita solēnitate.de hac.q.vide p Inn.in.c.quia pleriqꝫ.de immu.ec.vbi cōcludit qd nō:q: ex quo cōtractus est nullus ppter defectū forme nō pōt iste tenere rem bona cōscientia sine titulo iusto.[d] Sed do.Ant.tenet ibi ɔ̃rium:dicit enim sufficere quo ad forū ɔscientie vt cōtractus teneat s̄m limites iuris naturalis seu gentiū. Nam de iure naturali seu gentiū sufficit solus consensus:ꝛ hec opi. mihi placet.ꝛ adduco singulare dictum Inn.in.c.q: ppter.de elect. vbi dicit qd electus est tutus in foro aīe si electio sua tenuit de iure gentiū: lꝫ nō fuerit seruata forma tradita a iure positiuo:q: illa forma ē ītroducta ppter scādala ꝛ deceptiones euitandas:vñ ex quo oīa ista cessarūt ꝛ iteruenit verus ɔsensus satis est is tutus quo ad deū.ꝛ tenebis semp menti illud dictū:q: vz in oī actu in quo est pretermissa solēnitas iuris positiui vt in foro aīe non teneaṫ qs sibi de hoc facere ɔscientiā ex quo non interuenit ibi aliqua deceptio:ꝛ affuit consensus habentium actū explicare de iure naturali.ex quo infertur quod in foro cōscientie equitas iuris naturalis prefertur rigori iuris positiui:ꝙ nō.ꝛ vide qd plene dicit in.d.c.quia pleriqꝫ.

1 ☞ Restitutio in integrum cōpetit ecclesie lese:q: eius pcurator non produxit sua iura.nu.7.

2 Electus non est ambitiosus si consentit electioni de se facte vel psequitur electionem suam canonice factam in iudicio.

3 Electio in ecclesijs collegiatis pertinet ad capitulum:sed confirmatio ad episcopum.

4 Intrusus appellatur ille qui habuit dignitatem non habente potestatem:ꝛ quicquid agit nulliter agit.

Communis error non facit ius quo ad intrusum.

5 Inhibitio iudicis contra ius facta nō inducit nullitatē actus gesti contra illam inhibitionem etiam ꝙ pars non appellauerit.nu.13.

6 Judex potest legitime vt suspectus recusari q̄n aliquid agit ex quo cōcluditur nimis fauere alteri parti.

7 Negligentia procuratoris nocet domino: q: meliorem debuit eligere nisi sit minor vel ecclesia:secus dolus.nu.17.ꝛ.19.

8 Restitutio in integruz cōpetit ecclesie aduersus probationes omissas in processu.nu.19.

9 Electio facta lite pendente nō retractatur sed differtur eius executio. vide late.j.nu.21.

10 Libellus est latissimi iuris:ꝛ semper dz interpretari quantū fieri potest in fauorem libellantis:licet contineat verba impropria.

11 Electus nō adhuc confirmatus pōt renuntiare electioni sue in manibus eligentium sine superioris licentia.

12 Sede vacante an ꝛ quibus casibus capitulū habeat administrationem.

14 Snīa interlocutoria transit in rem iudicatam si ab ea non appellatur.

15 Preceptum iudicis sine cause cognitione factum ꝛ iniquum nō transit in rem iudicatam.nu.5.

Precepto iudicis iniquo non tenetur quis obtemperare.

16 Subditus an possit conueniri in causa subiectionis non certiorato domino.

17 Dominus qui ex facto ꝛ dolo pcuratoris sentit damnum:potest p̄mo agere contra procuratorem:qui si extiterit non soluēdo restituetur in integrum:secus si procurator fuit negligens.nu.19.

18 Restitutio in integrū que fit iure sp̄ali fit cessante omni actione:sꝫ illa que petitur ex clausula si qua mihi ꝛc.petitur intentando actionem.

19 Ecclesia lesa dolo procuratoris habet duplex remedium vnum contra procuratorem aliud restitui contra aduersarium.nu.20.

20 Ecclesia si damnificatur an sit in eius electione agere contra illum qui damnificauit:an contra illum qui habeat res suas.

21 Lite pendente si quid fuerit intentatum:pendet quo ad eius validitatē ex futuro euentu.

Lite pendente non prohibetur possessor percipere fructus rei litigiose:nisi ad scandalum vitandum.

Electio est fructus iuris eligendi:etiam ante confirmationem.nu.22.

22 Electio siue presentatio facta ante litem motam super iure eligēdi vel presentandi confirmatur etiam post litem motam:quia attenditur initium habere.

23 Eligendi ius quomodo ꝛ quibus interuenientibus acquiritur.

1 Cum venissent. ℭ †Restituiṫ ecclesia lesa ppter neglig̃etiam procuratoris qui iura ecclesie non produxit.prima pars ponit cōparitionē partiū ꝛ dationem auditorū.scd̄a ibi:coram.allegationem ep̄i.tertia ibi:ad hoc allegationem monasterij.quarta ibi:nos igiṫ interloquitur. ℭ Casus literalis. Uacāte monasterio rothoñ.monachi elegerunt quendam in abbatem:electus ꝛ monachi p se:ꝛ magister. A. pro ep̄o veneteñ.ad se.apo.accesserunt: datus fuit quidam cardinalis auditor coram quo predictus magister. A. ex parte ep̄i proposuit ꝙ cū monasteriū predictū sit in dioceri veneteñ.ꝛ ecclesie veneteñ.subiectus: dictus ep̄s possessiōe subiectionis ꝛ iure eligendi abbatū vsus est hactenus quiete ꝛ pacifice:tandem occasione cuiusdam electionis q̄ facta fuit ibidem de cōi assensu partium litere impetrate fuerunt ad ep̄m nateñ.ꝛ collegas ipsius quorum duo ad monasterium accesserunt. Intrusus eorū aduentum intelligens renūtiauit electioni hmōi de monasterio recessit:iudices preceperunt monachis vt syndicū facerent q in causis monasterij responderent prohibentes eisdem ne aliquez eligerēt in abbatē donec cognosceret de iure qd ep̄s dicebat se habere in electiōe abbatis. Monachi fecerunt procuratorem ad mandatum iudicum:tū abbatem contra eorum preceptū elegerunt cuius electionez ep̄s petijt infirmari ꝛ se restitui ad possessionem vel quasi qua eum monachi spo

liauerant

siauerant. Judices diffinitiuam pro epo sniam ꝓtulerūt cassantes electionē pdictā: ꝙ̄ sniam petebat procurator epi cōfirmari: ad hoc fuit ex aduerso rn̄sum ꝙ coram predictis iudicib⁹ per procuratorē monasterij propositum fuit ꝙ monasterium ipsum nullo medio ad romanaʒ ecclesiam pertinebat: iudices tñ ꝯ monachos nimis animose ceperunt ꝓcedere ꝛ ꝙ monasteriū non fuit defensum nec priuilegia libertatis monasterij fuerunt exhibita coram eis q̄ priuilegia exhibuit coraʒ auditore: vnde petebat ꝓcurator monasterij ꝑ beneficiū restitutionis se admitti cōtra predictam sniam ꝛ priuilegia libertatis inspici. Dn̄s papa inspectis priuilegijs que declarabāt monasteriū ad ius ꝛ proprietatē romane ecclesie pertinere: intelligēs insuꝑ ꝙ lʒ procurator priuilegia coram ꝑmis iudicibus exhibere negligenter omiserit: tñ ipse fuit protestatus tam ius monasterij ꝙ̄ ecclesie romane: vcʒ ꝙ monasteriū rothoñ. ad romanā ecclesiam nullo medio ptineret. ne ipsius negligentia in damnuʒ tam romane ecclesie ꝙ̄ monasterij redundaret ad audientiā papa restituit monachos rothoñ. ꝛ electionē nec cōfirmandā duxit nec infirmandam pendēte ꝯtrouersia ex qua pēdet. Ber.

2 ¶ † No. j. ex principio tex. ꝙ electus in prelatū etiā religiosus potest prosequi electionē suam etiā in iudicio litigando: nec ex hoc pōt aliqua ambitione notari cū sponte se non ingerat sed vocatus per canonicā electionē. concordat. c. cū dilectus. š. de ꝯsue. ꝛ c. cupiētes. §. fi. de ele. li. vj. non eñ peccat consentiēdo electioni imo meret̄: si intētionē hʒ circa deū: vt in. c. q epātum. viij. q. j. quinimo dubitat̄ vtrū peccet electus ad ꝑlaturam renuendo electionē de se factam acceptare. ꝛ concludit̄ ꝙ sic: si non reperitur alius idoneus qꝛ renuit prodesse ecclesie ꝛ ꝓximo: de quo vide ꝑ Jo. an. in. c. si electio. de elec. li. vj. facit illud euangelicū. Maiorē charitatem nemo hʒ ꝙ̄ vt animam suam ponat qs pro amicis suis. i. ꝓximis.

3 ¶ † No. ij. ꝙ epūs ꝑt de iure spāli: puta ex consuetudine habere ius eligēdi in ecclesia collegiata etiā regulari: ꝛ pōt intelligi iste tex. ſm Joā. an. ꝙ epūs dicebat se habere ex consuetudine vt ipse eligeret abbates ī oib⁹ monasterijs sibi subiectis: ideo hic disputabatur in cā electiōis super iure subiectionis. Et no. bene hunc tex. ſm hunc intellectū ꝙ pōt induci gn̄alis cōsuetudo vt in oib⁹ ecclesijs collegiatis epūs loci habeat prouisionē prelatoꝝ. ꝛ sic potest. c. j. de elec. tolli per contrariam cōsuetudinem. ꝙ mihi satis placet. ꝛ allego gl. no. in. c. ꝙ̄ꝙ̄. de elec. li. vj. que dicit ꝙ olim epūs habebat prouidere de oib⁹ beneficijs sue diocesis ita ꝙ non expectabat̄ electio nec presentatio aliquoꝝ: sed postea fuit inductum vt in ecclesijs collegiatis electio pertineret ad collegium ꝛ confirmatio ad epm̄. Item in ecclesijs patronatis fuit institutum vt presentatio pertineret ad patronum ꝛ institutio ad epm̄: vnde ꝯsuetudo contraria dʒ valere: qꝛ per eam reducit̄ res ad pristinū ius: facit. c. ab exordio. xxxv. di. ꝛ. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. ꝛ vide ꝙ no. Jo. and. ī regula qd̄ alicui gratiose. in mer.

4 ¶ † Tertio nota ibi: intrusus. ꝙ ꝑt appellari ītrusus[a] is q obtinuit dignitatē a non habēte ptātem illam conferēdi. cōcor. c. ex frequētibus. ꝛ ꝙ ibi no. š. de insti. ꝛ scias ꝙ gesta per intrusum nō valēt quātuncunq; dicat̄ toleratus: qꝛ in intruso non hʒ locum tolerātia: ex quo nō habuit ingressum ab habente ptātem: vt no. Jnn. in. c. qualiter ꝛ qñ. el. ij. de accusa. ꝛ per Archi. xij. q. ij. alienationes. vide per Jnn. in. c. nihil. de elec.

5 ¶ † Quarto no. ibi: districtius inhibentes: iuncto. c. fi. ꝙ inhibitio iudicū contra ius facta non inducit nullitatem actus gesti contra ipsorū inhibitionem quantūcunq; a tali inhibitione nō fuerit appellatum: ꝙ bene notabis. ꝛ de his. š. latius.

6 ¶ † Itē no. ibi: nimis animose.[b] ꝙ iudex non dʒ procedere nimis animose in ꝑiudiciū alterius partis: alias posset recusari ſm doc. hic qui dicūt ꝙ isti procedebant animose forte facientes se partē in fauorē epi ꝛ denegantes audientiā ꝓcuratori monasterij. Ex quo habes notare ꝙ vbicūq; iudex aliqd agit ex quo ꝯcluditur nimis fauere alteri parti ꝑt ex hoc legitime recusari: facit. c. accedēs. el. ij. vt lit. nō cōtest.

7 ¶ † No. in ver. nos igit̄. qd̄ negligētia ꝓcuratoris nocet etiā ecclesie: nō solū ergo nocet priuate persone sed etiā publice. Est tñ differētia inter remediū cōcedendū: qꝛ priuate persone nō datur restitutio propter negligentiā procuratoris sui: sed imputādum est sibi qui talem elegit etiā si procurator sit minor: vt in. l. cuʒ mādato. ff. de mi. sed ecclesia restituit̄ propter negligentiam ꝓcuratoris: vt hic: ꝛ idem dic de minore leso: vt in. d. l. cū mandato.

8 ¶ † Item no. ꝙ nō solū pōt ecclesia petere restitutionē directe ꝯ sniam per quam lesa extitit vt in. c. j. de in integ. resti. lib. vj. sed etiam potest petere restitutionem aduersus probationem notorie omissam:[c] vt hic ꝛ. š. c. proxi. Et dicūt hic Jnn. Pe. ꝛ Abb. ꝙ necessaria erat hec restitutio: qꝛ nō fuerat ꝑ parte monasterij appellatū a snia nec erat intra tp̄s appellādi: ꝛ sic deerat remediū ordinariū: ꝛ ꝑ hanc restitutionem dicit Jnn. ꝙ licebat monasterio ꝓducere oēs probationes quas alia snia prohibebat induci; vñ snia in effectu reuocatur hic: nam post sniam nō lʒ regulariter citra appellationem excipere vel probationem inducere: vt in. c. cū inter. de re iudi. ꝛ. C. sen. rescin. non pos. l. j. ꝛ. ij. sed bñficio restitutionis vt predixi ecclia hic audit̄. Dicit etiam Jnn. ꝙ ista non est vera restitutio: qꝛ principaliter non retractat̄ snia sed solū audit̄ aduersus probationem omissam. ob hoc cōcludit ꝙ nō est necesse in casu isto dare libellū vel litē cōtestari: sed satis est summarie cognoscere de lesione. sed ego non bñ percipio hoc dictum Jnn. nam satis retractat̄ snia cū ea non obstāte q̄ transiuerit in rem iudicatā audiat̄ monasterium ꝯ ipsam; ꝛ regulariter qualis cognitio exigat̄ in restitutione in integrū: dicam in. c. ex literis. š. e. ꝛ vide bo. tex. cū gl. in. c. ij. d̄ offi. iud.

9 ¶ † Ultimo no. hic ex fi. litere. ꝛ tene mēti qd̄ electio facta ab his q etiā de iure habent ptātem eligendi nō dʒ cōfirmari per superiorem si fuit facta lite pendente suꝑ iure eligendi: sed dʒ differri cōfirmatio in euentū litis principalis: ꝛ rōnem. š. subijciā: electio tñ facta lite pendēte non dʒ retractari ꝓpter solā litis pendētiā. tex. no. est hic in fi. ꝛ nescio alibi.

10 ¶ † In gl. j. in fi. Idem no. in. c. conquestus. š. de fo. cōp. Et no. ex ista gl. iuncto tex. libellū nō vitiari: lʒ contineat verba impropria:[d] satis eñ est ꝙ ſm latum verborū significatū concludat intentionē libellantis[e]. ꝛ cōsimilis tex. est i. c. olim. el. ij. de resti. spo. nam libellus est latissimi iuris ꝛ semꝑ dʒ interpretari quantū fieri pōt vt conueniat intentioni libellantis: vt le. ꝛ not. in. l. si qs intentione ambigua. ff. de iud. ꝛ in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. ꝛ ꝓprie. vide optimū tex. cum gl. i. c. ꝯstitutus. de reli. do. ¶ In gl. ij. in fi. ꝑ intellectu gl. op. cōtra tex. vr̄ eñ ꝙ frustra epūs hic allegabat subiectionē monasterij ad inferendū nullitatem electionis: qꝛ presupposita subiectione electio tñ ꝑlati pertinet ad capitulū ꝛ sola confirmatio ptinet ad epm̄: vt in. c. j. ꝛ. c. nihil. de elect. ꝛ i. c. ꝯgregatio. xvj. q. vlti. ꝛ vide glo. iuncto text. xviij. q. ij. in. c. j. vbi dꝛ ꝙ epūs hʒ ꝯfirmare electum in abbatem: sed electio pertinet ad monachos: vt in. d. c. cōgregatio. ꝛ ꝑ cōsequēs ex supuacuo monasterium allegabat priuilegia exemptiōis. Sol. metu cōtrarij vt arbitror gl. ista sensit vnam lec. ad istū[a] tex. ꝙ epūs hic agebat super duob⁹. s. super subiectione monasterij ꝛ suꝑ iure eligendi abbatem: qꝛ dicebat se esse in possessione iuris eligendi abbatem. Intellige hoc de iure speciali: vnde discutit̄[a] hic de subiectione monasterij ad effectum pronūtiandi suꝑ subiectione ꝛ exēptione: discutit̄ etiaʒ super possessione iuris eligendi quo ad effectū ꝓnuntiandi super validitate vel inualiditate illius electionis facte ꝑ capitulū: hec lec. satis est vera ī se: sed non cōgruit princi. ca. vbi innuit̄ ꝙ de subiectiōe contendebat̄ hic accessorie respectu facultatis eligēdi: ꝛ ideo dat̄ hic secundus intellectus per Pe. ꝛ Abb. ꝙ illa electio attēdebat̄ a monachis: qꝛ dicebatur nulla: quia facta ab excōicatis ꝛ interdictis: nam dicebat epūs quod ex causa interdixerat[b] ꝛ excōicauerat monachos ante electionem: sʒ monachi dicebant se esse exemptos ab epo: ꝛ per ꝯn̄s dicebant electionē tenere: vnde validitas ele[c]ctionis dependebat a iure subiectiōis ideo de ea disputatur. Hec lec. est satis vera in se: sed nō congruit textui in verbo districtius inhibētes:[d] nā ibi dicitur quod iudices inhibuerūt monachis eligere donec cognosceret̄ de iure qd̄ epūs se habere dicebat in electiōe abbatis: ergo epūs nō solū allegabat nullitatē electiōis; sed dicebat se habere ius ī[e] electione abbatis: idem dat̄ tertius intellectus ꝙ epūs dicebat ex consuetudine se habere ius eligendi in oibus monasterijs sibi subiectis: monasteriū vero non negabat consuetudinem: sed dicebat ꝙ istud monasteriū erat exemptuʒ: ideo disputatur hic suꝑ iure subiectionis: qꝛ ꝓpter consuetudinē dependebat ab ea validitas electiōis: ꝛ iste intellectus placet Jo. an. ꝛ mihi satis placet: nā multū cōuenit litere tam in prin. ꝙ̄ in fine: vnde accessorie[f] disputabatur hic de subiectione. ¶ In glos. in ver. duo eoꝝ. ibi: vel se excusante. hoc procedit cuʒ causa erat cōmissa cū clausula ꝙ si nō oēs duo vestrum ꝛc. nā tunc tertio se excusante duo pn̄t ꝓcedere. c. prudentiā. de offi. dele. secus si cā fuisset tribus simpliciter cōmissa: nam tunc non pn̄t procedere quātūcunq; tertius se excuset: vt in. c. vno de legatorū. de offi. dele.

11 ¶ † In gl. in ver. renuntiauit. in fi. no. istam gl. ꝙ electus ante confirmationem potest renūtiare iuri suo in manibus eligentium:[f] vnde non tenet̄ adire superioreʒ secus post confirmationē: vt in. c. ij. de transla. epis. Pro hoc facit ſm Hostien. regula omnis res. š. de reg. iur. Sed tu vide circa hanc materiam gl. plenam no. in. c. si electio. de elec. lib. vj. vbi plene examinat̄ in

[a] ¶ Intrusus. add. de do. de ro. deci. suis. de resti. spol. — Sebasti. Sapia.

[a] ¶ Intrusus. quot modis quis dicat̄ ītrus⁹. vid̄ Gemi. ī ca. ꝓpter. co. vlt. xix. dis. Fel. i. c. cū ad nostrā co. ix. v̄. quot modis. de rescriptis. ꝛ in. c. veniens. in ver. not. ꝙ intrusus. š. de accusationi.

[b] ¶ Animose. add̄ Pau. de cast. ꝯsi. ccxix. i. j. ī ꝑcessis.

[c] ¶ Omissam. add. de Anto. de but. consi. lxiij.

[d] ¶ Uerba impropria. Adde Ro. consi. cccxlv. — Sebasti. Sapia.

[e] ¶ Libellātis. vide Moder. post Alex. in. l. sed ꝛ si possessori. §. item si iurauero. ff. de iureiu. Soci. in. l. quoties. ff. de rebus dubijs. — Zacharias.

[f] ¶ In manib⁹ eligentiū. Add̄ Cardi. māda. ī suo tracta. de ele. in. j. ꝑte c. lvj. in prin. ꝛ ibi remis. in gl. in ver. confirmationem.

cuius manibus dz fieri renũtiatio electiõis. vide etiã q no. in. c. ij. preallе. ¶ † 12 In gl. in ver. vel pcuratorẽ. in fi. no. ex ista gl. q regulariter cause ecclesie nõ debent tractari sede vacãte: fallit qñ est talis cã que cõmode tractari non põt nisi sede vacãte: vt contingit in casu nostro: nã ex quo sede vacante dubitaẽ de iure eligẽdi opz necessario illam tractare cum non possit puideri ecclie de prelato nisi prius diffiniaẽ ista qõ. ꝛ idem legi. ꝛ not. in. c. cũ dilectus. de cõsue. Inn. vero dat hic aliam solutionẽ dicẽs q cause ptinentes ad prelatũ dũtaxat non pñt tractari sede vacante: ꝛ sic loquunẽ iura allegata in gl. sed cause pertinẽtes ad capitulũ solum bñ pñt tractari sede vacante: ꝛ sic põt intelligi iste tex. nã ius eligendi prelatũ cõpetit tm̃ capitulo non aũt prelato. ꝛ no. hanc theoricam Inn. ꝛ idẽ sentit respectu monasterij in. c. cũ dilectus. preallе. vbi dixit q mortuo abbate capitulũ succedit in administratione ꝛ põt agere in iudicio in causis spectantibus ad monasteriũ: sed theorica glos. plus placet do. Ant. Ego vero puto hãc qõnẽ decidẽdã ex no. in. c. edoceri. de rescrip. vt in illis casibus in qb⁹ capitulũ nõ põt esse in iudicio sine autoritate ꝛ cõsensu prelati non poterit esse in iudicio sede vacante: qꝛ autoritas prelati seu cõsensus requiriẽ vt ecclesia non decipiaẽ vel vt nullum preiudiciũ irrogeẽ iuri prelati: que rõnes debent sibi locũ vendicare etiã sede vacante cũ ecclesia tũc careat idoneo defensore. ꝛ vide ad materiam qõ no. in cle. fi. de procu. ꝛ q leg. ꝛ no. in. c. fi. ne se. vacan.

13 ¶ † In gl. in ver. inhibentes. in fi. dic q cõtrariuz istud formaliter ibi non soluiẽ sed bene gl. ibi plenius examinat istũ passum: sed dic q illa. l. dinus. nõ ob. ibi em̃ phibeẽ alienatio rei de qua litigaẽ: ideo obtemperandum est precepto iudicis: vt i. c. ecclesia. j. vt lit. pen. sed in casu nr̃o monachi eligẽdo non alienauerunt rem litigiosam neqꝫ ius dubitatũ: nam vt dicit Inn. ꝛ bene hic non erat cõtentio de abbatia: qꝛ ep̃s nõ pretendebat se abbatem: sed solũ erat ꝯtentio de iure eligendi: vñ eligendo abbatẽ non per hoc alienauerunt ius eligẽdi siue ius de quo contendiẽ: sed quodãmodo colligendo fructus rei de cuius pprietate agiẽ q fieri potest lite pen. xvj. q. iiij. in. c. volumus. ꝛ qõ ibi no. ꝛ in. l. fi. C. de rei ven.

14 ¶ † Sed cõtra hoc ꝛ cõtra tex. oppo. ex quo em̃ monachi non appellauerunt ab illa inhibitione iudicuz trãsiuit illa interlocutoria in rem iud. vt in. c. cum dilectus. de elec. ergo fuit prorogata iurisditio iudicũ presupposito etiam q prius non habuissent ad hoc iurisditionem: vt in. c. cuz olim. de offi. dele. ergo electio debuit cassari facta cõtra inhibitionẽ.

15 ¶ † Sol. soluit Inn. multipliciter. ꝛ primo dicit q in prorogatione iurisditionis requiriẽ expressus cõsensus: [a] vnde tacendo non prorogauerũt iurisditionẽ iudicum: non tñ in hoc persistit Inn. quinimo ipse tenet ꝯtrariũ in. c. ad petitionẽ. de accu. vbi firmat tacitũ consensum sufficere ad prorogationez iurisditionis. ꝛ istud verius. ꝛ tenet Bart. in. l. j. ff. de iudi. ꝛ vide q plene dixi in. c. significasti. de fo. comp. Secũdo soluit Inno: q precepta que fiunt sine cause cognitione non transeũt in rem iud. vt in. l. iiij. in fi. C. cõmi. vel epistolas. Sed hoc nõ plz Inno. qꝛ in his q̃ spectant ad officium superioris potest fieri preceptũ sine cause cognitiõe: vt no. in c. ad aures. de temp. ord. sed saluando istã solutionem dic: q lz non exigatur cause cognitio: tñ nõ transiuit in rem iudicatã preceptũ factũ extraiudicialiter vel iudicialiter sine cause cognitione: vt est tex. iuncta gl. in. c. ex pte. el. j. ĩ. de ver. sig. ꝛ per Bar in. l. non fateẽ. ff. de cõfes. facit. c. concertationi. de app. li. vi. vñ cũ istud preceptũ iudicũ fuerit iniquum non tenebanẽ illi obtemperare. Tertio soluit Inn. q istud nõ spectabat ad officiũ istorũ iudicum. Item preceptum erat notorie iniustum ideo superior non debebat illud habere ratum: vt in. c. solicitudinem. de app. Et not. bene hec dicta Inn. iũcto tex. ex quibus habes q qñ iudex iniuste excedendo metas sue potestatis aliquid precipit parti sine cause cognitione tale preceptũ non astringit partẽ quantũcunqꝫ taceat ꝛ non appellet: qꝛ tale preceptũ est nullum: vt in regula ea q̃ fiunt a iudice: de reg. iur. li. vj. quare aũt istud preceptũ iudicũ erat iniustũ apparebit ex his q̃ dicã super gl. fi. ¶ In gl. in ver. p̃sumpserũt. ibi ex hoc v̾bo vr̃ q nõ debuerũt eligere. Aduerte: nã hec gl. vr̃ cõtraria precedenti. vbi dꝛ q monachi potuerunt eligere: sed hec gl. fuit decepta propter verbũ presumpserunt [b] qõ sonat ĩ malam partem. Unde dicit Host. quod istud verbum fuit prolatũ a parte vnde non facit ius: nõ em̃ fuit p̃sumptio eligere: sed tuitio iuris pprij. patet ex fi. litere. vbi papa non damnat electionem: sed dimittit eam in suspenso donec constiterit ad quẽ pertinebat ius eligẽdi.

16 ¶ † In gl. in ver. in dãnũ. ibi: vocari debuerimus. no. istã gl. sin. ex qua colligiẽ qõ in causa subiectionis mota contra subiectum debet vocari dñs: [c] sed certe hoc dictum non probatur in. c. cũ dilecta. allegato in gl. qꝛ papa ibi obtulit se defensioni. Nunqd aũt valeat iudiciũ contra subiectum non vocato dño qui possidet subiectionẽ: dic vt plene dixi in. c. cũ sup de re iudi. ꝛ in. c. auditis. de prescri. iste tñ tex. prope fi. multum facit q iudiciũ agitatum ꝯ exemptum super iure subiectionis preiudicat pape: quod an sit verum indistincte vide q dixi in. c. penul. de re iudi. ¶ In glos. in ver. restituimus.

17 ¶ † Pro intellectu illius gl. op. cõtra tex. vr̃ em̃ quod ecclesia debuit agere contra procuratorẽ ex cuius facto sensit damnum ꝛ nõ petere restitutionẽ in integrũ: qꝛ regula iuris hz q qñ dñs leditur ex dolo procuratoris debet primo dñs agere contra procuratorem ꝛ si non est soluendo potest in subsidiũ petere restitutionem in integrũ: vt in. l. ꝛ eleganter. §. si dolo. ff. de dolo. Sol. gl. ista in effectu soluit cõtrarium duobus modis. ¶ Primo fatendo contrarium vt procedat etiã in ecclesia: ad tex. rñdet q procurator non erat hic soluẽdo cum status monasterij non possit estimari: ideo potuit petere restitutionẽ in integrum. Et tenendo hunc intellectum non est aliqõ speciale in ecclia nec in minore: qꝛ qlibet etiã ex hac cã petens restitutionem audireẽ: ꝛ tunc opz intelligere tex. de restitutione q̃ competit cuilibet ex clã. generali.

18 ¶ † Et vr̃ gl. facere differentiã inter restitutionẽ que fit iure minoris ꝛ illã que daẽ maiori ex cã iusta: qꝛ prima explicaẽ cessante oĩ actione: qꝛ fit solũ ex iudicis officio: vt probaẽ in. l. qõ si minor. §. vlt. ff. de mino. et in. c. fi. de offi. iud. sed maior audiẽ intentando suã propriã actionem vtilem que efficiẽ efficax p iudicis officiũ restringẽs obstaculum. Sed dic melius q quo ad terminos litere non est differentia an minor seu maior petat restitutionẽ: qꝛ nulla actio cõpetit maiori vt audiatur aduersus probationem omissam: sed solum iudicis officio audiẽ si ex iusta cã fuit impeditus: vt in. c. ex literis. ĩ. e. sed differentia posita p gl. hz locuz in alijs terminis: puta qñ aduersus absentẽ causa reipublice fuit completa prescriptio: nã tunc põt rediens implorare officiũ iudicis rescindens vt tollat obstaculum prescriptionis ꝛ poterit intentare simul primam actionẽ q̃ appellatur rescissoria [d] que primo erat inefficax: ppter cõpletam prescriptionem: ꝛ idem esset in ecclesia vel in minore. ꝛ de istis dic vt plene dicam in ca. tum ex literis. ĩ. eo. vbi post Inno. tractabo de actiõe rescissoria ꝛ officio rescindẽte. ꝛ p Bar. ĩ. l. ab hosti. §. sz qd simplr ff. ex q. cau. ma. ꝛ p ibi no. potest declarari ista particula gl.

19 ¶ † Secundo principaliter soluit gl. hic qõ non hz locũ contrarium: qꝛ procurator ecclesie nõ fuit in dolo: sed in negligentia quo casu quãtuncũqꝫ pcurator non sit soluendo nõ potest dñs petere restitutionem in integrũ: sed imputet sibi qui talem eligit: vt in. c. cũ mãdato. ff. de mino. ꝛ tũc opz dicere q iste tex. intelligaẽ de restitutione q̃ daẽ iure minoris vnde audiẽ ecclesia fauore spãli: ꝛ hec solutio verior ꝛ melius cõuenit litere: dicit tñ gl. vnũ dictũ valde notandũ. q vbi pcurator ecclesie ꝯhendo vel litigando culpose dãnificauit ecclesiã q est in optione ecclie an velit agere contra procuratorẽ ad interesse: an velit petere restitutionẽ in integrũ contra tertiũ. ꝛ hoc fauore ecclesie: nã maior non audiẽ volens petere restitutionẽ si potest agere contra procuratorẽ ad ĩteresse. vt in. d. §. si dolo.

20 ¶ † Sed aduerte: qꝛ gl. ad hoc dictũ solũ allegat. l. etiam. C. si tutor vel curator interue. illa vero lex restringitur p gl. ꝛ p Bar. in. d. l. cũ mandato. vt loquatur in administratore necessario. prout est tutor vel curator: nam ista lex loquiẽ in tutore ꝛ curatore: secus autem dicunt in administratore voluntario vt procurator: qꝛ nõ meretur istud beneficium ꝛ honorem. imo dz habere locũ regula [e] q quãdiu cõpetit remediũ ordinarium nõ dz implorari extraordinarium: vt in. l. in cause. ff. de mino. remedium enim cõtra procuratorẽ ad interesse est ordinariũ: restitutio vero in integrũ est extraordinariũ: ꝛ in minore vr̃ hoc probari in. d. l. cum mandato. in fi. ꝛ sic illa gl. non videẽ procedere in terminis suis cum loquatur in pcuratore: nisi aliud dicamus in fauorem ecclesie ẽm do. Anto. sed certe si teneremus primum dictum nõ dz iste fauor obseruari ex quo ista equitas nõ reperiẽ scripta: sed potius debemus obseruare rigorem scriptum: vt no. in. c. fi. de transac. vide tñ Innoc. in. c. suscitata. ĩ. e. vbi sentit idem q ista gl. mouetur tñ alia ratione: vcz q interest ecclesie non vexari in sumptibus quos habet subire litigando contra procuratorẽ: restitutio aũt datur minori vbicunqꝫ potest istud interesse expẽsarum pretendere: vt in. l. minoribus. ff. de mino. Sed aduerte: qꝛ ille tex. nõ loquiẽ in casu nostro qñ subest remediũ ordinariũ cõtra tertiũ: imo vr̃ cõtrariũ pbari in. d. l. cũ mandato. ꝛ Jo. an. ĩ gl. fi. prope fi. ĩ. eo. sentit cõtrarium eius quod hic not. ꝛ tenet etiã do. Cardi. ꝛ mihi plus placet: vnde restringamus dictum gloss. in administratore necessario. Ex quo

infero qõ

---

a ¶ Exp̃ssus cõsensus. adde Ange. cõsi. xciiij. Rom. consi. xlviij. Ant. Fran. ¶ Et qõ iurisditio possit progari tacito cõsensu. vide ẽt Inn. in. c. accedẽs. de accu. vbi dꝛ qõ ex sola patiẽtia pcedẽdi nõ progaẽ iurisditio: sz reqriẽ act⁹ positiu⁹. d̃ q̃ vide tex. ĩ. c. ad petitionẽ. de accu. ꝛ vide no. per Inn. in. c. prudẽtiã. de offic. dele. ꝛ ĩ. c. dilecto. de of. arch. ꝛ hr̃ in c. p. ꝛ. g. de of. dle. in materia progatiõis. Et adde q iurisditio est pacto progabilis vt p gl. ꝛ doc. in. c. significãtib⁹. d̃ off. dle. ꝛ no. ĩ. l. j. de iudi. Et an ĩ seculari progante iurisditionẽ nõ sui iudicis reqraẽ ꝯsensus sui iudicis sicuti reqriẽ in progatione que fit p clericũ: vt in. c. postulasti. ꝛ in. c. significasti. de foro cõpe. ꝛ in. c. pposuisti. e. tit. vide p Inn. in. c. ceterũ. de iud. ꝛ p Host. ĩ c. p venerabilẽ. in §. insup. q filij sint legi. ꝛ in sum. de fo. cõpe. in. §. j. in v̾. qd si vasallus.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Presũpserũt. De hoc v̾bo presumo. vide Moder. in. c. decernimus. j. de iud. vbi ponunt q regulr sonat ĩ malã partem qñqꝫ tamen sonat in bonam.

c ¶ Debet vocari dñs. adde eundẽ consi. iij.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Rescissoria. q̃ sit actio rescissoria ꝛ qñ cõpetat late tradit Joã. fa. Ange. ꝛ Moder. in. §. rursus. insti. de actio.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Regula. Qñ hec regla habeat locũ ꝛ qbus in casibus non procedit. vid Jas. post alios in. l. in prouinciali. in princ. ff. de ope. no. nũ.

infero ꝙ si ꝑlatus dānificauit ecclesiā ꝯhēdo in iudicio est in optione ecclesie:[a] an velit agere ꝯtra ꝑlatū seu ipsius heredes ad emendationem dāni:an vero velit petere restitutionē ī integrum ꝯ tertiū:seu rem vendicare a tertio.⁊ ꝑ hoc vide bonā gl.iūcto tex.in.c. ex ꝑsentiū.de pig.¶ †21 In glos.si.in fin.Hec gl.intricate ꝓcedit:sed in effectu ponit duas opin.cū querit an mota lite sup iure eligēdi possit reus eligere lite pendēte. Prima fuit opi.Joā.qui distinxit:ꝙ aut reus est in pacifica possessione eligēdi:ſʒ mouet sibi cōtrouersia sup iure proprietatis dūtaxat:puta quia actor non negat reū esse ī possessiōe eligēdi:ſʒ dicit ꝙ ius eligēdi ꝑtinet ad se:⁊ tunc pōt possessor eligere:sed differt cōfirmatio in euētū litis:ratio huiusmodi dicti pōt esse:quia pēdēte lite nō debet qs ꝓhiberi vti possessione sua sicut prius:vt in.d.c.j.vt li.pendē.cōfirmatio autē differt:quia cū electio sit quasi quidā fructus iuris eligēdi:vt no.Inno.in.c.cōsultationib⁹.de iurepatro.⁊ in.c. cū ecclesia sutrina.de cau.posse.⁊ ꝓprie.subiacet restitutioni a tpe litis cōtestate.vnde sicut possessor qui succubuit in dn̄io fundi debet restituere oēs fructus ꝑceptos a tpe litis cōtesta.vt in. l. certū.C.de rei vendi.⁊ no.in.c.grauis.de resti.spo.ita electio subiacet quodāmodo restitutiōi si fuit facta post litē cōtest. ideo nō debet cōfirmari:qꝛ si cōfirmaretur ⁊ possessor succūberet ī ꝓprietate nō posset ampli⁹ restitui:qꝛ non dʒ ampli⁹ cassari ex quo fuit cōfirmata:vt in.d.c.consultationibus.⁊.c. querelā de elec.Differtur ergo cōfirmatio[b] vt possessore succumbēte saluū sit ius ipsi actori vt possit eligere ⁊ sic habere illū fructū q ꝑcipitur post lit.cōtest. Redeo ad verba Joan. Si aūt mouet alicui q̄stio sup possessione iuris eligēdi:vt qꝛ negatur illū esse ī possessione:⁊ forte agit interdicto vti possidetis tūc dicebat Jo.qđ reus non debet eligere lite pēdēte: ex quo nō cōstat de sua possessiōe:sed si elegerit electio est in pendenti.nō eñ debet superior illā electionē cassare:qꝛ forte est in possessiōe.⁊ de hoc est cōtētio an sit ī possessiōe:ex quo infero notāter ꝙ si tu negas me esse in possessiōe alicui⁹ fundi:⁊ moues mihi q̄stionē sup possessione:ego aūt lite pēdēte percepi aliquos fruct⁹ ꝙ nō debet iudex li.pēdē.mihi ꝑcipere vt restituā illos fruct⁹:quia hoc pēdet a q̄stione principali:nam si sum in possessione possum colligere fruct⁹. ⁊ facit ad hoc qđ dixi in.c.significāte.de appel.Scđa opi.fuit Ber.glo. nostri qui indistincte tenuit:ꝙ q̄litercūq; pēdeat lis sup electiōe seu iure eligēdi:nō debet reus eligere pēdēte lite ne cōtingat illā postmodū cassari sed si de facto elegerit talis electio stabit in pēdēti:vt hic.Inn.aūt videt indistincte tenere.ꝙ siue vnus sit in possessiōe pacifica:siue duo contēdāt se esse in possessiōe pōt q̄libet eligere pēdēte lite nec reuocabit electio ꝓpter litis pēdentiā:vt hic.sed illi⁹ electio cōfirmabit qui obtinebit in causa.argu.hic ⁊ in.l.j.ff.vti possi.do.Anto. videt tenere illā distinctionē Jo.sed mihi plus placet dictū Inno.quia ex quo quis ꝑtēdit se esse in possessione nō debet ꝓhiberi vti sua possessione:ex quo nō subest aliquod scandalum:nullum eñ fit ꝑiudiciū si ambe partes pro ꝯseruatiōe iuris earū eligūt:satis eñ est ꝙ differt ꝯfirmatio:ſʒ si subesset scādalū fateor ꝙ iudex posset ꝓhibere vtriq; parti ne eligant vt in.l.equissimū.ff.de vsufru.⁊ qđ no.Jo.de lig.in cle.j.de re iudi.Ad.c.ex literis.de iurepatr.ꝓpter qđ glo.fuit mota dicit ꝙ illud.c.nō ꝓbat electionē non debere fieri li.pendē. sed solū ꝓbat a ꝯrio sensu qđ nō debet fieri cōfirmatio ꝓpter rationē quā.s̄.dixi post Jo.an.c.j.⁊ si.de mr̄imonio ꝯcto ꝯ īter dictū eccl̄ie.rn̄det Inno.qđ est speciale in mr̄imonio : vt non ꝯhat lite pēdente sup alio mr̄imonio.Et puto ꝙ spālitatis ratio sit ista:quia ꝯhendo mr̄imoniū quis quodāmodo alienat ꝑsonā suā:quia nō ħꝫ amplius habere potestatē sui corporis:vt in.c.nō debet.de ꝯsan.⁊ affi.⁊ sic alienaret rem quodāmodo litigiosam.Item vbi versat periculū. nā committeretur adulteriū cū secūda si postea ꝓnuntiaret pro primo matrimonio.Ad.c.ij.de no.ope.nū.rn̄det Inno.ꝙ etiā est spāle in nuntiatione noui operis vt nihil debeat edificari post nouum opus nuntiatū.Item dicit qđ ibi nō pōt edificari sine ꝑiudicio alterius si nuntiatio est iusta . Aduerte tñ ad vnam opi.Host.cōtra ꝑdicta:sibi eñ nō placet illa opi. Jo.de qua s̄.in.l.quia dat locū figmētis.Nam de facili aduersarius volens impedire electionē diceret ꝙ reus cōuētus nō est ī possessiōe eligēdi sed in materia distinguit ipse sic.ꝙ aut est contētio sup iure ꝑsentādi:aut sup iure eligēdi. primo casu non pōt lite pedente fieri ꝑsentatio.⁊ sic pōt intelligi.c.ex literis de iurepa.ratio:quia nō multū ꝑiudicatur ꝑrono si nō ꝑsentat intra tēpora:quia si non deciditur lis intra tpa ꝑfixa pōt eps ecclesie ꝓuidere:vt in.c.quoniā.⁊.c.eā te de iurepa. secundo casu.si cōtentio est de iure eligēdi cū nō sint determinata tēpora ad litē decidēdā.argu.c.dudū.⁊.c. cōgregato. de elec. poterit fieri electio lite pēdēte:vt hic.Et pro illa diuersitate facit qꝛ patron⁹ innititur gratie:vt in.d.c.qm̄ capitulum vero iuri cōi:vt in.c.j.de elec.¶ †22 Sed do.Anto.nō placet ista diuersitas quā ponit Hosti.nec etiā mihi:qꝛ de iure nō probatur.⁊ ad.c.ex literis.dic vt.s̄.dixi:vt arg.a ꝯrio sensu ꝓcedat ibi quo ad ꝯfirmationē.⁊ no.quo ad ꝑsentātē:vn̄ illud.c. declaratur ꝑ istud.Sētit tñ do.Anto.hic vnū dictū qđ mihi satis placet:dicit eñ ꝙ si ꝑsentatio fuit facta a bone fidei possessore ante litem motā dʒ fieri cōfirmatio:[c] lʒ ante confirmationē sit mota lis sup iure seu ꝓprietate iuris eligēdi.Ratio pōt esse iudicio meo:qꝛ ex quo ꝑsentatio fuit facta ante litē motā nō subiacet ampli⁹ restitutioni.ꝑ cōtesta.postea factā: nā sicut fruct⁹ ꝑcepti non subiacent restitutioni nisi a tpe li. cōte.vt.s̄.dixi.ita nec veri⁹ istius electiōis iam ꝑsentate superiori ante li.cōte.dʒ impediri ꝑ cōtestationē supueniētē.et sic hic limitat multū istū tex.⁊ ꝑ hoc habes expeditā materiam intrinsecā hui⁹.c nā extrinsecā Inn.plene tractauit hic qualiter ꝑdatur possessio iuris eligēdi.¶ †23 Sʒ tu adde quoddā pulchrū dictū ipsi⁹ in.c.querelā.de elec.per qđ limitantur dicta sua hic:itē tractat q̄liter acq̄ratur possessio iuris eligendi ⁊ vide per eū plene hic.⁊ inter cetera ponit vnū dictum valde not.[d] qđ quotidie allegat:dicit eñ qđ possessio iuris eligēdi nō acquiritur nisi interueniētib⁹ trib⁹.p̄rio ꝙ qs eligat.scđo requiritur patiētia eoꝝ q erāt ī possessiōe eligēdi.tertio cōfirmatio electiōis per superiorē facta:vn̄ dicit ꝙ electio habet istas tres ꝑsonas.Et ratio esse pōt:nā per solā electionē qs possidet labia sua tm̄.item cū possessio ista sit q̄d incorporale non pōt acq̄ri sine sciētia ⁊ patiētia illius qui est in possessione:vt in.l.ij.C.đ serui.no.Inno.in.c. bone.el.ij.de postu.ꝑla. ⁊ in.c.cōquerēte.đ offi.or.⁊ Bar.ī.l.j.§ ħ īterdicto.ff.đ iti.actuq;.ꝑ.itē nisi seq̄t ꝯfirmatio ꝑ supiorē electio nō hꝫ effectū suū.⁊ hoc tene mēti.itē ad hoc vt valeat electio facta a possessore oportet ꝓm Inn.ꝙ sit in bona fide.Et ratio pōt esse:qꝛ sicut possessor male fidei nō facit fruct⁹ suos:ita ille q eligit si est in mala fide nō debet cōsequi effectū illi⁹ electionis:cū isti fructus subiaceāt restitutioni ꝓpter malā fidē:qđ not.Et an presumatur quis in bona fide.vide per Inno. Nico. abb.

1 ☞ Ecclesia q̄ncūq; restituit aduersus necessariā ꝓbationē omissam etiā ꝯ aliā ecclesiā.⁊ nu.8.et.16.vide ibi in fi.

2 Libellus est largissime interpretādus in fauorē libellantis.

3 Scriptura licet requiratur in gratia pape:tamē declaratio illius gratie potest fieri per testes.

4 Probatio dubia non releuat ꝓbantē:etiamꝙ sit ecclesia.

5 Prescriptio nō currit siue interrūpit ꝯ ecclesiā: ipa vacante.

6 Termini exclusiui probationum ita currunt contra ecclesiā sicut contra priuatum.

7 Lesio an presumatur an vero debeat probari.

8 Priuilegiat⁹ an vtat priuilegio suo ꝯ pariter priuilegiatū.

9 Exēptiones in spūalibus nō ꝑnt ꝯcedi ꝑ ꝑncipes seculares.

10 Ecclesia:minor:⁊ ciuitas eq̄parant:⁊ ēt impiū.⁊ nu.11.⁊.13.

12 Ecclesia restituitur ī ītegrū aduersus ꝑscriptionē ꝯ eā factā.

14 Minor vel ecclesia an restituat aduersus eoꝝ cōtumaciam.

15 Ecclesia aduersus lucrum cessans.

Ecclesia restituitur aduersus delictum prelati in iudicijs.

17 Ecclesia si restituitur aduersus priuatum:an priuatus restituatur aduersus ecclesiam.

1 Adiutis. †Etiā ꝯtra ecclesiā restituit ecclesia q̄ grauiter fuit lesa ꝓpter probationem omissā:vel summa clari⁹ sic.Ecclesia lesa in ꝓbatione necessaria omissa pōt petere restitutionē in integrum nō obstāte termino iuris ꝓbatiōis exclusi:⁊ restitutionē petere potest:nō solū ꝯtra priuatū:sed etiā cōtra ecclesiā.h.d.primo recitat factū.secūdo interloquitur.ibi:lʒ autē.¶ Casus literalis.Inter epm̄ Uigorieñ. ex parte vna ⁊ abbatē de Euescā ex altera sup quibusdā ecclesijs in valle de Euescam cōstitutis q̄stio vertebat quas dicebat eps ad se spectare lege diocesana . Abbas dicebat illas esse exēptas ab epi iurisditione:⁊ si hoc non esset: dicebat se in illis episcopale ius legitime prescripsisse: recepte fuerunt ꝓbationes hincinde corā iudicib⁹ delegatis:tandē est delata causa ad sedē apostolicā:vidēs eps ꝙ ecclesie predicte per priuilegia nō erāt exēpte ab eius iurisditione:tamen abbas ꝑscriptionē ꝓbauerat cōtra ipsum:allegauit qđ Uigorieñ.ecclesia vacauerat tāto tpe qđ illo de medio subducto ꝑscriptio nō esset cōpleta:ad hoc ꝓbādū ꝑ beneficiū restitutiōis petijt se admitti. abbas hoc audiēs allegauit qđ vallis de Euescā est ille loc⁹ qui fuit libertati donat⁹ per duos reges quē Celestin⁹ libertati donauit:⁊ ad hoc ꝓbādū petijt se admitti ꝑ idē bn̄ficium.papa auditis ⁊ intellectis initijs hui⁹ cause : lʒ esset in causa conclusum:qꝛ tñ vtraq; pars necessariam ꝓba

a ¶ Optione ecclesie.Adde vidēdū Areti.ꝯsil.xxix. Zacharias.

b ¶ Confirmatio. Adde pro hoc dicto Jo.and.Pe. de anc.⁊ Philip. frāc.in.c.prouida de elec.lib.vj.glo. in.c.j.§. facta aūt electione.eo.ti.in pragmati. sanc. Sebasti. Sapia.

c ¶ Confirmatio. vide q̄ no.penul. glo.⁊ doc.ī.l.ij. C. de peti. heredi.

d ¶ Ualde no.Ad de Cald.ꝯsi.xiiij. de iurepat.⁊ vide etiā in duob⁹ seq.

tionem omisit et vtraq; fungit iure minoris: equitate pēsata vtrāq; ecclesiā admittit ad ꝓbandū ratiōnē omissam, ne propter huiusmodi negligētiā graui iactura ledat. B. ¶ Not. j. ibi: diocesana lege. ꝙ lex diocesana large sumpta cōprehēdit in se omnē iurisditiōnē episcopi: nam: vt patet ex se. hic continebat de totali iurisditione epi: et idem not. in. c. auditis. j. de pscrip. qd̄ est pars istiꝰ. c. ¶ † Et ex hoc īfero ꝙ libellus est largissime interp̄tandus: ad hoc. l. si qs intentiōe ambigua. ff. de iudi. et. c. cōstitutus. de reli. domi. iūcta gl. nā in materia restringibili lex diocesana accipit stricte: vt nō cōprehendat ea que sunt iurisditionis: vt in. c. dilectus. ō off. ordi. et declara ista: vt ibi plene dixi. ¶ † Itē no. qd̄ lʒ priuilegiū pape nō possit probari nisi p scripturā: iuxta not. p Archi. et Joā. an. in proe. vj. et p Bal. i. l. humanū. C. de legi. tñ si gratia pape[a] probat principaliter per scripturā ipsiꝰ possunt adduci alie ꝓbatiōes extrīsece ad declarādū scripturā pape: vt hic multum not. ꝓbatur: nam priuilegiū pape hic erat incertū: quia referebat se ad loca donata p illos reges. et admittit hec ꝓbatio ad certificandū et declarandū illud priuilegiū pape et hoc tenebis mēti. ¶ † No. iij. ꝙ si ꝓbatio non cōcludit necessario nō releuat ꝓbatem etiā si sit ecclesia. et in hoc vide ꝙ dixi post Joan. an. in. d. c. auditis. ¶ Quarto no. ꝙ platus citra episcopū pōt pscribere oēs ecclesias existentes in certa pte diocesis q̄ ad totale ius epale. vt sic iste platꝰ inferior et nō eps ibi iurisditiōnē exerceat epalem: qd̄ clare innuit hic text. ibi pleno iure et c. nam tūc ecclesia est subiecta alicui pleno iure qñ eps nullū ius epale ibi exercet: vt no. in. c. qm̄. ō priui. et potest intelligi text. quod abbas possedit pleno iure. i. in spūalibus et temporalibus. p quo vide bonā gl. et ꝙ ibi dixi in. c. conquestus. de fo. cpe. Et ex hoc primo infert ꝙ institutio autorizabilis quo ad curā populi pōt prescribi ꝯ epm. de quo vide qd̄ dixi in. c. cū venerabilis. de censi. Item infert ꝙ nedū platꝰ secularis: sed etiā religiosus[b] pōt aliqua loca noīe sui monasterij pleno iure prescribere. et vide quod dixi in. d. c. auditis. et c. cuʒ olim. de pscrip. ¶ † Quinto no. ꝙ tps vacationis ecclesie subducit ipso iure de pscriptione: vñ isto tpe non currit prescriptio siue cōtingat vacatio in principio: siue in medio: siue in fine pscriptionis. de quo in. c. j. et in. c. de quarta. de prescrip. ¶ † Sexto no. ꝙ pscriptiones iudiciales currūt ꝯ ecclesiam: nam termini exclusiui ꝓbationū seu allegationū possunt dici ꝓbationes iudiciales. et pariter currūt ꝯtra ecclesiā sicut ꝯ priuatū: vt hic et in. c. corā. j. e. et in. c. pastoralis. j. de excep. cuʒ simi. nā vides hic qd̄ terminus ꝯclusionis ita concludit ecclesiaʒ sicut priuatū. ¶ Septimo no. ꝙ ecclesia restituitur aduersus pscriptiōes iudiciales. i. aduersus terminos exclusiuos ꝓbationis sicde seu exceptionis ꝓponende: ad idē in cle. vnica. eod. tit. Sed dubiū est nunquid restituat ecclesia aduersus pscriptionē extraiudicialē. de quo dicā cū gloss. ¶ † Octano ibi: vt asserit: ꝙ in petēda restitutione aduersus ꝓbationem omissam nō est necesse ꝓbari aliter lesionē: nam eoipso apparet de lesione ꝙ ecclesia omisit ꝓbatiōnē[c] necessariā in termino. Unde satis est hoc allegare qd̄ tene mēti: vnde non est necesse ꝓducere prius testes sup hac lesione: secꝰ dic qd̄ allegaretur lesio ꝓpter priuilegia omissa: nam debet prius ista exhiberet iudici anteq̄ cōcedat restitutione allegatio fiat in fraudem: vt ꝓbatur in. c. ꝓcedēti. in vs̄. nos igit. Itē secus est qñ allegat lesio in ꝯctu vl aliter extra iudiciū: nam tūc dʒ prius ꝓbari lesio q̄ detur restitutio. vt legit et not. j. eod. ex literis. et in. l. in cause. §. causa cognita. ff. de mino. ¶ † Nono no. qd̄ ecclesia restituitur nedū ꝯtra priuatū: sʒ etiā ꝯtra ecclesiā. vt s̄. c. j. Ex quo videt inferri ꝙ priuilegiatus pōt vti priuilegio seu contra pariter priuilegiatū: qd̄ est ꝯ text. in auk. de sanctis. epi. §. sed et hoc p̄senti. et cōtra gl. i. c. in p̄sentia. de proba. sed tu intellige istū articulū: vt no. Bart. in auk. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. et dixi in. d. c. in presentia. naʒ istud. c. ꝓcedit qñ concurrit solū priuilegiū vniꝰ. Restitutio em̄ dat ecclesie lese: vnde alia ecclesia q̄ nō est lesa in illo articulo nō habet in. eo priuilegium: secus aūt qñ priuilegium vtriusq; cōcurrit sup eodē: tūc enim cōquassant priuilegia. et vtitur iure ꝯmuni. et sic procedit ꝯnū. Et ex hoc et ex tex. infero ꝙ si ecclesia ꝯtrit cum ecclesia et fuit lesa in ꝯctu pōt petere restitutionem aduersus ecclesiā: nam in iudicio quasi ꝯtrimus. l. iij. §. idem scribit. ff. de pecu. ad idē. l. verū. in fi. ff. de mino. vbi minor restituit cōtra minorē i ꝯctu locationis. ¶ Decimo no. ibi: equitate pensata. ꝙ restitutio in integrū est fundata sup quādā eqtate. ¶ Undecimo et vltimo no. ibi: graui iactura. qd̄ restō nō cōcedit nisi ob grauē iacturā seu lesionē: qd̄ dixi in. c. j. s̄. eo. Et no. ibi: negligētiā. ꝙ negligētia platorū litigātium non excludit ecclesiam a restitutione illa consequenda. ¶ In glo. j. in fi. intellige istā gl. et tex. de libertate quo ad temporalia: vt dr̄ in glo. seq. i fi. Nā isti reges ista loca exemerunt a iurisditione dñorū tēporaliū et voluerunt ea esse libera ab omni onere seculari. ¶ † In spiritualibꝰ aūt nō possunt principes seculares ꝯcedere priuilegia seu exēptiones: qr nō pertinet ad eoꝝ iurisditionem: vt in. c. dudū. de deci. et in. c. bñ quidem. xcvj. di. et. c. ecclesia sancte Marie. de ꝯsti. cū simi. et etiā hoc voluerūt doc. hic. ¶ † In gl. in ver. iure minoris. no. ex prima parte huius glo. ꝙ ecclesia non solū vtit iure minoris: sed etiā qñq; vtitur iure reipublice: et sic priuilegia ꝯcessa rei publice vident cōcessa etiā ecclesijs. et idem no. gl. in. c. j. s̄. eo. pro hoc facit: quia ius publicū cōsistit in sacris sacerdotibus vt. j. dist. ius publicū. ¶ † Scd̄o no. ꝙ ecclesia pōt vti etiā iure imperij: et sic priuilegia attributa imperio debēt extēdi ad ecclesiā: qd̄ bene no. pro hoc facit: qr ecclesia habet imperium in spūalibꝰ que sunt digniora tēporalibus: ergo ista priuilegia debēt a maioritate rationis extēdi ad ecclesiam nam ecclesia habet principatū: vt in. c. nō minus. de immu. eccle. et vide bonū tex. xxj. dist. in. c. j. et. ij. Preterea sicut dicimꝰ ꝙ presbyter vtit priuilegio militis: quia est miles dei: vt no. gloss. in. l. miles. ff. de re iud. et dixi in. c. j. de cle. egro. ita ecclesia que habet imperiū in spūalibꝰ et etiā in tpalibus saltem habitu: vt in. c. nouit. de iudi. debet vti iure imperij.[e] ¶ Tertio not. ꝙ prelati[f] eqparant tutoribꝰ et curatoribꝰ: sed dic qd̄ nō quo ad. oīa: qr pinguius ius et honorabiliꝰ[g] habet platꝰ q̄ tutor. vt vide ad hoc bonā glo. v. q. iij. in. c. si. ¶ † In ea. gl. ibi: sed in quibꝰ casibꝰ ecclesia. Gl. hic vsq; ad N. et pōt. pscquit an ecclesia restituat in integrū cōtra pscriptionē extraiudicialē:[h] et nō bene firmat pedes: sed potius videt velle inclinare in ptē negatiuā. do. hic recitāt aliqs opi. et bene nō firmāt pedes. Ergo plenꝰ ceteris examinaui in. c. j. de pscrip. et dic vt ibi dixi. Et opi. magis cōis est vt restituat: nam si restituit aduersus contractū qui est de iure gentiū: et vbi interuenit verus cōsensus vtriusq; partis: fortiꝰ debet restitui aduersus pscriptioneʒ q̄ est de iure ciuili et odiosa et fundat super negligētia. Item satis alienat qui patit pscriptionē: vt in. l. alienatiōis. ff. de ver. signi. sed ecclesia restituit aduersus verā alienationē: vt in. c. j. s̄. eo. ergo fortiꝰ aduersus fictā vel p̄sumptā. Itē cle. vnica. eo. ti. loquit indistincte. Nec ob. ratio et fundamentum huiꝰ glo. ꝙ si daretur restō, frustra prescriptionis iura essent cōdita: nam hoc arg. nō cōcludit: tolle instātiā in minore item in pscriptiōibꝰ iudicialibꝰ que nō currūt cōtra ecclīam et tamen datur restitutio: vt hic. item post quadriēniū nullū remediū cōpetit: et sic restitutio non excludit oīno effectū pscriptiōis. et de isto quadriēnio vide tex. cum glo. in. c. j. j. eo. lib. vj. per ꝙ deciduntur hodie qōnes q̄ ponunt hic in fi. glo. ¶ † In glo. penul. aduerte: qr gl. hic p̄sequitur qōnē tacite quam formaui in glo. preced. nungd in oībus ecclesia equiparet minori. et iunge gl. j. cum ista enumerādo casus sing. et videtur gl. sentire qd̄ in materia restōnis ecclesia in oibꝰ equiparatur minori. Ex qua no. qd̄ omnia iura loquētia in minoribus in materia restitutionis debēt trahi ad ecclesias. qd̄ tene menti. ¶ † Et p̄cipue no. ex gl. ꝙ si ecclesia fuit ꝯdēnata vt ꝯtumax qd̄ possit petere restitutionē. et all. gl. l. minor etiam. ff. ō minori. vbi tex. loquit simpliciter sicut hic allegatur per glos. sed hʒ in se multos intellectus: vt ibi no. nam fortiter ob. quia minor nō restituitur aduersus dolū seu delictū: vt in. l. j. C. si aduer. deli. et. l. auxiliū. ff. ō mino. sʒ nō cōparēs ad citatiōnē iudicis videtur in dolo: vt in. d. l. nō pōt. ff. de reg. iur. item cōtumacia est delictū graue: vt in. c. ij. de maio. et obe. ergo nō dʒ restitui minor vel ecclīa aduersus cōtumaciam. Sol. si cōstaret de vera cōtumacia: et ecclīa vel minor fuisset cōdēnatꝰ p cōtumacia nō audiretur petēs restōnē: vt in ꝯrijs: sed illa. l. debet intelligi in cōtumacia nō notoria: siue in cōtumacia: siue in dolo: nam minor nō cōparēdo pōt esse in culpa et nō in dolo: vñ minor bñ restituitur aduersus delictuʒ p̄sumptū de p̄terito: vt in. l. si ex causa. in fi. ff. de mino. et ita rñdet Bart. in. d. l. minor. Intellige ergo gl. istā ꝙ restituitur ecclīa si fuit condēnata vt cōtumax: qñ nō constat ꝙ ista contumacia fuit dolosa. Scd̄o pōt intelligi qñ ecclesia reportauit sniaʒ ꝯtrā ex contumacia sua: nā tunc pōt petere restōnē ꝯ sniam: qr nō petit ꝯ delictū: sed ꝯ sniaʒ. et hūc intellectū etiā ibi firmat Bar. et no. bene hoc dictū: ex quo habes ꝙ ecclesia pōt petere restōnem ꝯ sniam[i] etiā si fuit lata ea absente cōtumaciter: sic limita. c. j. j. eo. ti. li. vj. ¶ † Scd̄o no. ex gl. ꝙ ecclesia restituitur etiā in lucro sicut minor: vt si ex ꝯctu vel quasi ꝯctu pdidit lucrū. Ex ꝯ dicit hic Jo. an. post doc. antiqs ꝙ si ecclīa nō fuit vsa rescripto negligēter itra annū pōt petere restōnē in integrū: secꝰ si vti postposuit dolose: qr s̄m docto. etiā ecclīa nō restituit ꝯ dolū vl delictū:[k] sicut dicimꝰ in minore: vt in iuribꝰ preall. ꝙ intelligit Host. qñ tota ecclesia fuit i dolo. arg. in. l. iubemus nullam.

---

a ¶ Gratia pape. Adde Oldr. cōsi. cccxxvj.

b ¶ Religiosus. ad de Bal. consilio. xciij. v. lib.

c ¶ Probationē. Adde Ant. ō bu. consi. lxiij.

d ¶ Pariter priuilegiatū. Add̄ Roma ꝯsil. cccclxix. Sebasti. Sapia.

d ¶ Pariter priuilegiatū. Qñ priuilegiatus possit vti priuilegio ꝯ priuilegiatū: ponit bal. in. l. ij. C. de priui. fis. et i auk. habita. C. ne fi. p p̄re. et in auk. qs actiones. colū. iij. vbi Modder. C. ō sacrosan. eccle. et Feli. i. c. in p̄sentia. col. xv. v. et qm̄ iste articulus. j. de proba. et pulchre p Alex. i ꝯsl. l. inci. qm̄ cau sa. i. v. vol.

e ¶ Iure imperij. Adde qd̄ voluit Ro. cōsi. cccj. Zacharias.

f ¶ Qd̄ plati. vide Feli. in. c. cū ꝯputati. co. pe. vs̄i. qñ platus eqpararetur tutori. j. de iudi.

g ¶ Qd̄ tutor. Adde qd̄ ideo Bal. i l. fi. ff. de tut. et cura. da. ab his. dixit qd̄ in plato est reperire q̄si possessionē q̄ non reperit in tutore.

h ¶ Extraiudicialē. Adde Roma. cōsi. xlvij. et. clxvj. Sebasti. Sapia.

h ¶ Extraiudicialem. Uide de hoc articu. do. Abb. in ꝯsi. xxxiij. inci. casus cōtingētie. in. j. vol. Paul. de cast. post Bar. in auk. qs actiones. col. vlt. versi. q̄rit gl. C. ō sacrosan. eccl. Cald. i cle. j. co. viij. Vs̄i. nono q̄ro. ō resti. i ite. et late Feli. i. c. j. col. vj. Vs̄i. dū solenniter abbas. ō pscr.

i ¶ Contra sniam. Adde Ro. consi lio. cclxix.

k ¶ Uel delictum. Adde Lap. alle. liiij.

mus nullã.C.de sacrosan.ecc.secus si solus p̄latus fuit in do lo:per reg.delictũ.de reg.iur.lib.vj.ꝛ.xvj.q.vj.si epm.Et not. bene hoc dictũ:naz in iudicijs delictũ p̄lati nocet ecclesie:vt no.gl.in.d.reg.delictũ:tñ dz restitui:vt no.voluit hic Hostiē.
16 qd̄ no.¶ †Extra gl.q̄rit pro declaratione tex.ꝛ materie nunqd ecclesia indifferēter debeat audiri,per restitutionē in integrũ aduersus ꝓbationē omissam.Innoc.hic in effectu videt distinguere qd̄ aut vult ꝓbare id sup quo nullas probatiões induxerat:ꝛ debet audiri:vt hic:nã eps iste nullã probationē fecerat sup vacatione ecclesie.ꝛ idem dic qñ induxerat probationē:sed nõ timet aliqua subornatio in testibus seu ꝓbationib⁹ ꝓducētis.arg.S.c.pxi.j.eo.corã.aut ecclesia petit restitutionem vt possit probare sup articulis antiqs in quib⁹ facta fuit publicatio attestationum:ꝛ tũc nõ debet audiri:qꝛ timet de subornatione testiũ.arg.in.c.fraternitatis.de testi.ꝛ.c.constitutas.eo.ti.ꝛ in cle.ij.eo.ti.nõ eñ dz hoc casu restitui:quia est cõtra ecclesiã p̄sumptio doli:nisi diligēti inquisitione per iudicē p̄missa appareat q̄ eccl'ia omisit ꝓbationē sui facilitate:ita q̄ excludat p̄sumptio subornationis.ꝛ no.sing.hoc vltimũ vt p restitutionē in integrũ possit fieri ꝓductio testium publicatis attestationibus qñ per cause cognitionē excludit p̄sumptio subornationis.Et idē dicendũ in minore per hũc tex.ſm vnum intellectum in.l.minor.xxv.annis.ff.de minori.
¶ Sed ɔtra hanc ɔclusionē Inno.oppo.restitutio in integrum nõ dat cõtra dolũ p̄sumptũ de futuro.vt in.l.auxiliũ.j.rñso.ff.de mino.sed timor subornationis nil aliud est q̄ presumptio doli futuri:ergo nõ dz ecclesia vel minor ɔtra istam p̄sumptionē restitui.Solu.dic qd̄ ɔtrium ꝓcedit qñ minor vł ecclesia ex tali p̄sumptione nõ sentiret dãnum de p̄senti:vt si vult restitui aduersus accusationē adulterij:sec⁹ aũt vbi sentiret dãnũ de p̄senti restitutione nõ ɔcessa:tũc enim ne ꝓpter p̄sumptionē doli futuri ecclesia sentiat dãnũ de p̄senti fit restitutio.Et hoc plenius ꝓsequit Bar.in.l.j.§.nũtiatio.ff.de no.ope.nũ.vbi recitat.ꝛ sequit istã opi.Inno.ꝛ ibi etiaz prosequit nunqd ɔcessa restitutione minori vel ecclesie sit licituz alteri parti intra dilationē ɔcessam ecclesie ꝓducere testes.ꝛ dic vt ibi no.per eum.ꝛ vide etiã Specu.de dila.§.vidēdum.versi.in summa.Item limita p̄dicta ſm aliud dictũ Spec.in ti.de i.inte.rest.§.ij.in.ij.parte.versic.sed pone.vbi dicit quod ecclesia non restituit aduersus peremptoriũ p̄fixũ ad opponendũ crimina cõtra litigãtem sup bñficio:quia ex omissiõe illius ꝓbationis ecclesia nõ ɔsequit aliqd̄ dãnũ pecuniariuz.Item quia in executionib⁹ penarũ non hz locũ restitutio:vt in.d.l.auxiliũ.sed litigans puniret si ꝓbarent crimina ɔ eũ quia excluderet a iure suo:vt in.c.accedēs.j.de accu.Not.ergo vnã reg.ex p̄dictis qd̄ vbi eccl'ia vel minor nõ ɔsequit dãnum pecuniariũ seu non ꝑdit lucrũ non dz restitui aduersus
17 istas p̄scriptiones iudiciales.¶ †Vlti.querit quia text.loqtur hic qñ vtraq3 ecclesia fungit iure minoris:sed pone qd̄ ecclesia litiget cũ priuato.nunqd si restituat ecclesia aduersus lesionē debet restitui etiã priuat⁹.Innoc.hic dicit q̄ nõ.ꝛ ponit exēplum qñ vtraq3 pars fuit cõfessa aliquid in iudicio:lz eñ ecclesia restituat aduersus ɔfessionez suam:tñ nõ restituit priuatus aduersus ɔfessionē suã:quia ecclesia audit iure singulari:ad hoc.l.cũ minor.ff.de mino.vbi bon⁹ tex.qd̄ limitat Inno.nisi quaten⁹ peteret priuat⁹ restitutionē circa coherētia cõfessioni ecclesie.ꝓ hoc pōt allegari.l.etiã.§.j.ff.ď mino.vbi ꝓbat q̄ si minor petit restitutionē aduersus vnuz articulum restituit per ɔsequentiã priuata ꝑsona que secum litigabat:sec⁹ dicit Inno.in his que fiũt extra iudiciũ:quia tunc si ecclesia restituit debet restitui etiã priuat⁹ qui secũ cõtraxit:vt in.c.j.ꝛ in.c.fi.eo.ti.ꝛ in.l.qd̄ si minor.§.fi.ff.de mino.Sed ego nõ facerē differentiam inter iudicialia ꝛ extraiudicialia:sed solũ puto attendēdum vtrũ ecclesia petat restitutionē super facto cõnexo ꝛ cõiuncto cuz facto priuati:an super facto diuerso.ꝛ primo casu restituat per quãdã ɔsequentiã etiã priuat⁹:sic loquit.c.j.S.eo.ꝛ.l.qd̄ si minor.scd̄o casu nõ restituit ꝑuat⁹:vt.d.l.cũ minor.vbi ptz qd̄ si minor petit restitutionē contra vnũ articulum sentētie non audit priuat⁹ petens sententiã rescindi in totũ.ꝛ idez dic eadem ratione in extraiudicialib⁹:pone exeplũ q̄ ecclesia vēdidit priuato fundũ:priuatus autē separatim vēdidit ecclesie castrũ:lz ecclesia petat restitutionē aduersus vēditionē fundi:nõ per hoc audiret priuatus petens restitutionē aduersus vēditionē castri:nisi castrum fuisset vēditũ occasione vēditionis facte de fundo.ar.in.d.l.etiã.nã in iudicio quasi ɔhimus:vt in.l.iij.§.idem scribit.ff.de pecu.Vnũ tñ notabis bene ex dictis Innocē.hic dicit eñ q̄ ecclesia audit per restitutionē ɔtra cõfessionē suam:qñ fuit cõfessa tpe quo non tenebat ad rñdēdũ:quia tunc nõ fuit confessa iure cõmuni nisi vellet restitui vt ꝓbaret falsuz esse qd̄ fuit ɔfessa:al's autem ex quo mihi fuit ɔfessa tempre debito nõ debet restitui:quia nõ agit nec apparet de lesiõe:ad hoc.l.nam postea.§.si minor.ff.de iureiu.¶ Ex hoc eñ dicto habes q̄ ecclesia nõ audit petēs restitutionez ɔtra confessionē nisi doceat de errore:ꝛ si diceres idez est in pauto sine restitutione:vt in.c.fi.de ɔfes.Rñdetur ꝓ priuatus nõ audit nisi durãte negotio:vt ibi ecclesia võ audit etiã post sciam:et hoc dictũ videt ɔtra glos.in.c.j.de in inte.restu.lib.vj.q̃ sentit q̄ ecclesia petit restitutionē ɔtra ɔfessionē suã:lz nõ doceat de errore suo ꝛ in hoc ecclesia differt a priuato.Specu.eo.ti.§.ij.versi.sed nunquid.sentit p̄mũ.Et hoc dictũ videt verius:lz dictũ illius glo.videat ɔuenire illi lr̃e q̃ loquitur indistincte.Sz cũ nõ possit apparere de lesione nisi doceatur illd̄ esse falsum:non apparet ex quo capite ecclesia non sit audienda.

1 ☞ Cã mr̃imonialis an possit delegari alteri q̄ epo.ꝛ nu.2.
3 Appellatio si tollitur aliq̄ casu nõ tollit supplicatio.ꝛ nu.9.
4 Contumax probat per iuramentum ligitimam causam contumacie.ꝛ nu.8.ꝛ.14.
5 Restitutio in integrum conceditur maioribus legitimã causam probantibus.ꝛ nu.7.
6 Supplicatio quid sit.
10 Princeps potest rescribere contra sententiam.ꝛ nu.11.
11 Restitutio in integrum an possit concedi per iudicem cõtra propriam sententiam.
12 Supplicatio aduersus sñiam intra quantũ tp̄s fieri debeat.
13 Sñia in cã mr̃imoniali trãsit in rē iudicatã quo ad instantiã:vez qꝛ nõ pōt amplius sup dicta cã ꝓcedi ex primis actis.
14 Impedimentũ an probetur per simplex iuramentum.

Ex literis. Contra sñiam latam in causa mr̃imoniali restituitur ex iusta causa etiã maior beneficio supplicatiõis:vł summa lati⁹ sic.Restitutio ex iusta causa etiã maiori est ɔcedēda:dũmodo iusta causa petēdi ꝓbet:si aũt non probatur plene sed semiplene:cõcedit restitutio in causa fauorabili dũtaxat.h.d.Diuiditur:naz prima pars ponit mulieris supplicationē ꝛ iudicis relationē.Scd̄a dat iudicem ibi:licet aũt.¶ Casus literalis.Inter.I.vir.ꝛ.L.mulierē causa matrimonij vertebatur:q̃ ɔmissa fuit duobus archip̄sbyteris q cũ inter ipsos sñiam diuortij ꝓtulissent mulier ad sedem apostolicã appellauit:appēllatiõis causa cõmissa fuit abbati de Caluesi.ꝛ archip̄sbytero Paduano:quia mulier ad terminum peremptorium nõ accesserat:abbas cui alter cõmiserat vices suas sñiam a p̄orib⁹ iudicib⁹ latã ɔfirmabat.post octo dies a tpe sñie pater mulieris ad abbatē accessit ꝛ intellecto q̄ sñiam ꝓtulisset iurauit qd̄ quidã ad eũ ꝛ filiã eius accesserat:ꝛ fraudulēter nomine ipsius abbatis falsas lr̃as p̄sentauit cõtinentes:vt quia iudex in termino quem eis assignauerat nõ poterat interesse:post octo dies a termino illo ipsius se ɔspectui p̄sentaret.ꝛ postmodũ appellauit ꝛ etiã supplicauit:qd̄ totũ abbas dño pape significauit.Sup hoc scribit papa quibusdã iudicibus dicēs:lz de fraude taliter perpetrata nõ cõstet ad plenũ tamē in fauorē matrimonij de benignitate canonica contra fraudē p̄dictã admisit supplicationē mulieris ꝛ eam restituit ad audientiã fauore mr̃imonij:vñ mandat quatenus de causa prioris appēllatiõis cognoscãt ordine iudicario cõfirmãtes aut etiã infirmantes sicut iustũ fuerit sñiam a primis iudicib⁹ latã.B.
1 ¶ †No.j.ibi:archip̄sbyteri:qd̄ causa mr̃imonialis pōt delegari etiã non epo:dicũt tamen doc.in.c.causam mr̃imonij:de offi.dele.q̄ de cõsuetudine curie hec cã delegatur epis duntaxat:ꝛ pro hoc facit qꝛ de iure cõi nullus p̄latus citra epm pōt cognoscere de causa
a matrimoniali:hec eñ cognitio est dignitatis epalis:[a] vt est tex.in.c.accedētibus.de exces.p̄la.ꝛ in.c.j.de cõsan.ꝛ affi.cum
2 ibi no.¶ †Scd̄o no.ibi:cui alter cõiudex ꝛc.qd̄ delegat⁹ p̄ncipis etiã sup causa mr̃imoniali pōt alteri vices suas subdelegare.ꝛ tene mēti ad hoc istũ tex.Ex quo infero qd̄ ista causa matrimonialis est delegabilis per epm:nam si delegatus hoc potest fortius eps qui cognoscit iure ordinario.argu.in l.vnica.C.qui pro sua iurisdi.¶ Not.iij.qd̄ causa appellationis potest de iure canonico delegari per inferiorē a principe de iure ciuili dubitatur:de quo dic vt legitur ꝛ no.in.c.super
3 qõnũ.iuncta gl.i ver.alij delegare.ff de offic.dele.¶ †Quarto no.q̄ dubitãs de remedio sibi cõpetēti potest intētare ad cautelã binũ remediũ:vnde ista mulier appellauit et supplicauit:quia dubitabat vtrũ posset appellare ꝓpter contumaciam suã.vbi eñ potest appellari non debet supplicari.quia vbi cõpetit remediũ ordinariũ cessat extraordinariuz:vt i.l.in cause.ff.de mino.Et ꝓ p̄mo dicto vide bo.tex.in.c.ɔstitutus.j.eo.ꝛ in.l.j.ff.quo.leg.no.ꝛ tene mēti:quia ɔ sñiam inferioꝝ pōt supplicari qñ ex aliqua causa excludit appellatio.

a ¶ Est dignitatis episcopalis.Vide de Roma.consil.cclxxxix.
Zacharias.
¶ Adde qd̄ imo ex ɔsuetudine potest etiã archidiaconus de mr̃imonio ꝛ cã q̃ sup mr̃imonio vertit cognoscere:ita voluit not.Inno.in c.literas.in p̄n.in glo.in ver.matrimonialis.j.de restitu.spolia.
Anto.Francis.
¶ Archidiaconus absq3 dubio nõ pōt de iure cõi cognoscere ď causa matrimoniali:vt i.c.literas.hic alleg.quinimmo archidiacon⁹ iurisditionē quam hz poti⁹ hz ex cõsuetudine q̄ de iure ꝛ de cõsuetudine pōt habere etiaz plenariaz iurisditionē:vt p gl.i.c.plectis.xxv.dis.ꝛ hr̃ in.c.fi.de offi.ord.ꝛ i.c.fi.de off.archi.ꝛ vide gl.in c.dudũ.el grãde.in ver.suspēdat.ď ele.ꝛ vide q̃ habētur in.c.si in plebib⁹.lxiij.di.ꝛ vide ꝑ arch.in.c.romana.de sentē.excõ.lib.vj.ꝛ gñaliter an iferior ab epo possit cognoscere ꝛ qñ ď cã mr̃imoniali.videq̃ plene tractat i.c.causaz mr̃imonij.de off.deleg.

4 ¶ No. ibi: per huiusmodi iuramētū: ꝛ tene mēti † ꝙ iuramen
tum est semꝑ sufficiēs probatio ad excusandū cōtumaciā: seu
ad probandū impedimentū ad ɔtumaciā excusandā. ꝛ nescio
5 alibi ita bonum tex. qđ limita: vt. j. dicā. ¶ † Item no. ꝙ non
solū minor vel ecclesia audit iure speciali per beneficium resti
tutionis: sed etiā maior dūmodo habeat iustā causam peten
di restitutionē illā: ꝛ iusta causa subest si fuit per aliū circun-
uentus: ecclesia vero audit etiā si nō habeat iustā causam petē
di illi restitutionem: puta quia fuit ī negligētia: vt in. c. audi
tis. ꝛ. c. cum venissent. ꝫ. eo. ꝛ in hoc differūt iste restitutiōes
q̄ indulgent maiori: ꝛ minori: qꝛ respectu minoris vel ecclesie
sufficit enormis lesio: sed respectu maioris requirit qđ subsit
iusta cā: ꝛ ꝙ illa etiā ꝓbet: vt hic. ꝛ. ff. ex qui. cau. ma. quasi per
totū. ¶ No. ibi ordine iudiciario: qđ in causa matrimoniali
debet seruari ordo iudiciarius. ꝛ hodie dic vt habetur in cle.
6 dispēdiosam. de iud. ¶ Ulti. no. ꝛ tene mēti: † ꝙ in causa sup
plicationis ꝓcedit ad ɔfirmandū vel infirmandū sniam sicut
in causa appellationis: vt apte colligit hic ex fi. lre: nam resti
tuitur per supplicationē ac si appellasset. equipollet em̄ ī hoc
supplicatio appellationi. Et instat hic Innoc. in diffiniendo
a seu describendo supplicationē: dicit enim ꝙ supplicatio[a] late
sumpta: idē est ꝙ precū porrectio: vñ in curia in qualibet sup
plicatione dr supplicat. S. vestre ꝛc. nam capit ibi supplica-
tio latissime ꝓ qualibet precū porrectione. sed stricte sumpta
prout sumit in proposito nostro: dicit ꝙ supplicatio est q̄das
benignitas superioris per quā retractat oīa que credit male
acta et eqpollet appellationi. Hec non est ꝓprie diffinitio: sꝫ
potius quedā descriptio q̄ non euacuat prorsus naturā diffi
niti: nec est ɔuertibilis cuꝫ suo diffinito sicut dꝫ esse quelibet
diffinitio bona: vt in. l. j. ff. de dolo. ꝛ no. glo. sup rub. de sum.
trini. ꝛ glo. iuris ciuilis. insti. de obli. in ꝓn. ideo sumendo stri
cte supplicationem: prout sumit hic. ꝛ ī aut. q̄ supplicatio. C.
de ꝓci. impe. offē. diffinirē sic: qđ supplicatio est q̄dam precuꝫ
porrectio facta principi et quadā benignitate superior resti-
tuit supplicātē aduersus sniam cōtra quā nō competit reme
dium ordinariū: hec diffinitio ꝓbat hic. ꝛ melius in. l. vnica.
7 C. de sentē. ꝓfe. ꝓto. ¶ † In gl. iij. ibi: iure cōmuni audiretur.
non intelligas glos. ꝙ fuisset audita: quia snia esset nulla qm̄
ꝓsupposito qđ vere interuenisset ista fraus: snia tū mero iure
teneret ex quo iudex ignorabat istā fraudē. sed debuisset sub-
ueniri mulieri iure cōi per beneficium. s. restitutionis in inte-
grum: vt in. c. cū bertoldus. de re iud. vbi ꝓbatur legit et not.
in. c. querelā. de ꝓcu. vbi dixi. no. Bar. in. l. q̄sitū. ff. de re iudi.
sed quia mulier nō ꝓbauit plene fraudē allegataꝫ de iure cōi
nō debebat audiri: sed fauore m̄rimonij papa induisit bene-
ficiū restitutionis. An aūt idem sit dicēduꝫ in qualibet causa
fauorabili. doc. instāt: sed satis pōt teneri qđ sic dūmodo in-
sta causa aliqualr ꝓbet: vt hic. ꝛ in hoc reputo istū tex. valde
no. ꝛ adducerē in argu. ꝙ in causa fauorabili ɔcedēda est re-
8 stitutio in integrū maiori allegata iusta causa. † Licet plene
non ꝓbet sed semiplene: puta per iuramētū vel vnū testē. Et
hoc no. sing. quia nō credo qđ alibi ita bene ꝓbet: iste tū text.
loquit in principe: sed idē credo in inferiore in casu quo pōt
restituere. ar. ī. c. in causis. de re iud. ꝛ hoc puto procedere de
iure canonico nō autē de iure ciuili: per text. ibi: de benignita
te canonica: nam mitius ꝓcedit de iure canonico q̄ ciuili: vt
9 in. c. j. de do. ꝛ cōtu. ¶ † In glo. ī ver. supplicauit. hec gl. ꝓnci
b paliter facit duo. primo q̄rit[b] an remota appellatione possit
cōtra sniam supplicari, ꝛ r̄ndet ꝙ quātūcūque sit appellatio
remota nihilominus supplicari pōt. ꝛ no. hic prin. gloss. sing.
nam infero ex eo quod siue ī instrumēto: siue ī rescripto: siue ī
aliqua iuris ꝑte sit remota appellatio pōt nihilominus ad-
c uersus sniam supplicari:[c] nam ista sunt duo remedia separa-
ta quorū vnum est ordinarium aliud extraordinariū: ideo ad
remotionē vnius nō sequit remotio alterius: qꝛ ex separatis
10 nō fit illatio: vt in. c. ij. de trāsla. epis. ¶ † Dicit tū hic Inno.
qđ solius ꝓncipis est admittere supplicationē cōtra sniaꝫ: qꝛ cū
per supplicationē retractet snia ꝛ preiudicet iuri alterius qđ
inferior a principe facere nō pōt: vt ī. l. ij. ꝛ. iij. C. sen. rescin. nō
pos. ꝛ in. l. moris. ff. ð pe. ꝛ ī. c. in lris. ꝛ qđ ibi no. de offi. dele.
ꝛ no. hoc dictū: quia quotidie allegat. ꝛ ɔfirmat Ioā. an. in. c.
11 romana. de appel. li. vi. ¶ † Sed ꝫ dictum Inno. ego opp. de
c. cū bertold⁹. de re iudi. ꝛ ī. l. in cause. in fi. iūcta. l. ꝓfecti etiam
ꝓtorio. ff. ð mino. vbi ꝓbat qđ nō solū ꝓnceps imo magistra
tus inferior pōt rescidere sniam etiā ꝓpriā per beneficiū resti
tutionis in integrum. Solu. dico ꝙ supplicatio et restitutio
stricte sumpte differūt: lꝫ em̄ largo modo restitutio possit di-
ci supplicatio: quia per supplicationē idulget cū nulla actio
cōpetat ad istam obtinēdā: vt in. c. ij. de offic. iudi. ꝛ in. l. qđ si
minor in fin. ff. de mino. tū supplicatio ꝓprie sumpta est cùm
ad preces alteri⁹ retractat snia ɔtra quā nō cōpetebat aliqđ
remediū rescissoriū: sed princeps ex benignitate sua dūtaxat
mandat iterū causam retractari: exēplū qn̄ supplicatur cōtra
sniam principis: vt in aut. que supplicatio. ꝑall. restitutio vero
in integrū concedit qn̄qꝫ minori seu ecclesie qn̄qꝫ maiori; ꝛ si
cōcedit minori seu ecclesie: tūc pro causa sufficit sola lesio: vñ
depēdet magis ab officio iudicis q̄ ab instātia petentis: illa
vero que cōcedit maiori depēdet magis a iure cōi ꝛ ab instātia
partis q̄ ab officio iudicis vñ reqrit vltra lesionem qđ subsit
iusta causa petēdi restitutioneꝫ. ff. ex qui. cau. ma. l. j. vnde iste
tex. poti⁹ pōt adaptari ad restitutionē stricte sumptā q̄ cōce-
ditur maiori ex cā q̄ ad supplicationem: quia lꝫ supplicatio
possit fieri qn̄ subest causa petēdi retractationē snie: vt ꝓbat
hic: tamen sumendo supplicationem stricte: put sumit Inn.
illa ɔcedit etiā causa nō extrinseca subsistēte: vt quia suppli-
catur vt rescindat snia ꝓncipis vel causa bis indicet: illā aūt
supplicationē admittit solus ꝓnceps: quia soli⁹ principis est
tollere ius alteri⁹ vł dispositionē legis sine causa extrinseca
apparēte: sed quia restitutio in specie sua sumpta semꝑ fit cū
causa: siue ɔcedat maiori; siue minori: quia in minore saltem
subest causa miserationis etatis: ideo illa ꝑmittit iudici infe
riori a ꝓncipe: secus in supplicatione rōne ꝓdicta. Et ita itel
lige dictū Inno. scꝫ in supplicatione stricte sumpta q̄ cōcedi
tur ex sola benignitate ꝓncipis. Et ex his potes decidere qōnem
quotidianam: nunquid a snia vicarij epi possit supplica
ri ad ipsum epm. Inno. ꝛ Pe. de san. dicūt ꝙ sic: in. d. c. roma
na. Archi. ꝛ Host. ibi cōtra. Ioā. an. ibi dicit ꝛ bene qđ si su-
mitur supplicatio stricte frustra q̄rimus an possit supplicari
ad epm cū solus ꝓnceps possit ipsam admittere. aut q̄rit de
supplicatione large sumpta. put cōprehēdit beneficium resti
titionis in integrū ꝙ cōcedit minori vel maiori ex causa: et
tūc ꝓcedat opi. Inno. vt possit etiā eps adiri ꝛ mirum. Nā
quēadmodū ipse vicari⁹ epi posset restituere in integruꝫ. ita
ꝛ fortius posset eps adiri vt restituat ɔtra sniam sui vicarij.
Et ex hoc dicto no. ꝙ ēt vicari⁹ epi pōt ex cā cōcedere restitu
tionem in integrū etiā cōtra ꝓpriā sniam: qđ intellige ex cau
12 sa modo ꝓdicto. et hoc notabis. ¶ † Et in fi. glo hec gl vide-
tur velle facere differētiā vtrum supplicatio porrigatur supe
riori vel iudici inferiori. et hoc forte sentit qua. l. vnica. C. de
sen. ꝓfec. ꝓto. admittit indistincte supplicationē itra biēniū:
sed aut. que supplicatio. videt admittere intra decē dies tm̄.
ꝛ ideo pro concordia gl. hic distinguit: vt patet in ea. Legiste
dāt ibi alias solutiōes: sed mihi plus placet opi. Hostiē. hic.
quā cōiter sequunt doc. vt dicamus qđ quo ad facultatē ad-
mittēdi supplicationē seu supplicādi nō est vis an fiat intra
biēnniū: an fiat intra decē dies: quia semꝑ intra biēnium pōt
supplicari. ꝛ ita loquit. d. l. vnica. Sed quo ad facultatem exi
gendi cautionē ab eo qui dicit ꝛ ɔsequit executionē sentētie
fit distinctio an supplicet intra. x. dies. ꝛ tūc ꝓstat illa cautio:
aut post decē dies ꝛ mādat snia executiōi sine onere satisdan
di. ꝛ hoc casu ꝓprie loquit illa aut. q̄ supplicatio. ¶ In gl. in
ver. ad plenum. ibi: hoc ideo. hec gloss. vsqꝫ ad finem procedit
intricate. Et vt clarā habeas intētionē glo. opp. ꝫ tex. ex quo
enim mulier ista appellauit ꝛ etiā supplicauit: dꝫ papa potius
admittere appellationē que est remediū ordinariū q̄ supplicationē
cum sit extraordinariū. Sol gloss. ista sentit maxime
in fi. vnū intellectū satis bonū ad istū tex. qđ cū mulier fuisset
citata ꝛ nō comparuisset erat vere ɔtumax: sed cōtumax ap-
pellare nō potest: vt. ij. q. vj. sunt quor. ꝛ. l. ij. C. quo. app. non
reci. qđ intellige. vt plene no. glo. in cle. vnica. de do. et contu.
Nec obst. fraus allegata per mulierē: quia illā plene non pro
bauit: ideo fuit opus in fauorem matrimonij admittere per
viam supplicationis: ꝛ hunc intellectum tenet hic Inn. Alij
ponūt aliam lec. scꝫ ꝙ ista mulier non erat intra decenduꝫ a
tempore sentētie. Alij ꝙ hic erat remota appellatio in rescri
pto. sed tu tene primū intellectū qui est satis bon⁹ ꝛ notabi
lis. ¶ Sed contra hunc intellectum opp. sic. sententia lata in
causa matrimoniali nō trāsit in rem iudicatā: vt in. c. lator. et
c. consanguinei. de re iudi. ergo non erat opus hic supplicare
cum ð iure communi mulier possit audiri. Sol. gl. siquēs in
13 trat hunc articulū: ꝛ nihil boni dicit. † Sed Hostiē. sol. no. et
tenebis semꝑ menti solutionē suam. dicit em̄ qđ sententia nō
d trāsit in rem iudicatam in causa matrimoniali[d] quo ad veri-
tateꝫ: ꝛ ita loquūtur cōtraria: sed quo ad instātiā sic: vt hic:
vnde mulier ista petebat restitui quo ad instantiā: ꝛ non quo
ad cognitionem cause tm̄. Et vt intelligas debes scire qđ per
sententiam extinguuntur oīa acta litis: vt litis cōtestatio: ci
tatio: libelli oblatio: ꝛ similia. vnde si qs nō appellat in cau-
sa matrimoniali: ꝛ vult de nouo audiri ad probādū qđ eccle-
sia fuit decepta debēt oīa acta iudicij recenseri. idest de nouo
re formari.

Zacharias.

a ¶ Supplicatio. Adde qd sit supplicatio: ꝛ quid a precib⁹ differat: ꝛ a petitione: et qd ab appellatione. Archi. in. c. anteriorū. ij. q. vj. Jac. butri. in aut. que supplicatio. ꝛ ibi Jas. ꝛ Moder. in vj. col. C. de preci. impera. offe.

Sebasti. Sapia.

b ¶ Primo q̄rit. Adde ꝙ etiā sub lata actiōe potest nihilominus supplicari ꝓncipi: vt no. et adit Inno. in. c. que ī ecclesiarum. vbi Abb. et Feli. late col. xxi. versi. vnū tū non est omittendū. de cōstit. ꝛ Alex. in. l. iurisgētiū. §. si cuꝫ nulla. colū. si. vbi Jas. colū. lij. ff. de pactis.

c ¶ Supplicari. ad de qđ voluit Ro. consil. cccxxj.

¶ Adde Bal. in l. si. ꝛ ibi Pau. de cast. C. de edi. diui adria. tol. Ludo. roma. in rubri. de arbi. §. sciendū tū qđ lꝫ Moder. in aut. que supplicatio. vbi est diffuse ventilata hꝫ q̄stio. qꝛ Bar. ꝛ pleriqꝫ alij doc. ibi alleg. tenēt ꝯtrauꝫ. C. de preci. impe. offe.

d ¶ Mrimoniali. Adde pau. de ca. consi. cclxxij.

reformari.sed per restitutionẽ istam:quia reponit in statũ in quo erat tpe late snie:nõ erat opus acta de nouo cõficere:sed audiet sup prima instãtia. Ex his collige vnũ bonũ dictũ[a] ꝙ vbi pinguius succurrit per remediũ extraordinarium potest quis intẽtare remediũ illud:lꝫ cõpetat ordinariuꝫ:vt probat hic iũcto.c.tenor.ꝑalle.ꝗno.in.c.ex parte.ṡ.de rescri. Itẽ per hũc tex.ꝛ ꝑdicta habes notabilẽ ꝓuisionẽ vltra id qḋ legit ꝛ no.in.d.c.tenor.vt in istis sentẽtijs que nõ transeũt in rem iudicatã:habeat pars duplex remediũ:vcꝫ primum de iure cõmuni inchoãdo suã causaꝫ de nouo ꝛ probãdo iniustitiã sentẽtie:vt in.d.c.tenor.secũdũ remediũ vt petat restitutionẽ cõtra sniam latã.ꝛ sic restituat ad primã instãtiã:sed tũc oportet ꝙ aut sit minor:aut ꝙ petat restitutionẽ ex iusta causa:et istã iustã cãm debet saltẽ per remedium iuramenti ꝓbare:vt hic.et hoc no. ¶ †Sed ꝯtra tex.oppo.nã iuramẽtuꝫ dꝫ sufficere ad excusandũ ꝯtumaciã:vt not.gl.iiij.q.v.in.c.vnico.fa. cit.c.extraordinaria.alł.in glo.ꝛ sic debebat mulier audiri ꝑ viã appellationis.Sol.gl.ista videt velle ꝙ regulariter sufficiat iuramẽtũ:sed hoc nõ sufficit:sed nõ allegat causam q̃re hic nõ fecit ꝓbationẽ cũ potiꝰ debuisset sufficere in causa fauorabili q̃ in alijs causis. Gof.dicit ꝙ istud iuramentũ fuit spõte oblatũ per partẽ:ideo nõ fecit fidẽ:secus si iudex detulisset sibi iuramẽtũ.ꝛ sic posset solui ꝯriũ ſm Hostien.de.c.extraordinaria. Ad ꝑdictã sol.facit dictũ Fede.ꝯsil.cix. vbi voluit ꝙ ꝑ iuramẽtũ ꝓbet ipedimẽtũ:[b] sed certe iste text.vrget in ꝯriũ in eo qḋ dicit ꝙ per iuramẽtũ nõ cõstet ad plenuꝫ ꝛc. vnde non fundat se quia iuramẽtũ nõ fuerat oblatum:sed q: iuramẽtũ plene nõ ꝓbat:ꝛ ideo dico qḋ iuramẽtũ nõ semper sufficit ad excusandũ ꝯtumaciã:seu ad ꝓbãdũ impedimẽtũ: sed debet iudex arbitrari qualis ꝓbatio sufficiat cõsiderata qualitate ꝑsone impedimẽti ꝛ cause:vñ qñq; erit ꝯtẽtꝰ iuramento:qñq; exiget semiplenã ꝓbationẽ:qñq; plenã. Nam si tractaret de graui ꝑiudicio vel allegaret impedimẽtũ manifestũ nõ dꝫ credi soli iuramẽto.ꝛ hãc theoricã vltimam posuerunt notãter Archi.Jo.mona.ꝛ Jo.an.in.c.j.de do.ꝛ cõtu. lib.vj.vnde q: hic veniebat retractãda snia per quam fuerat ius acq̃situ parti non debebat sufficere solũ iuramẽtuꝫ.ꝛ hoc casu intellige istũ tex.si aũt tractaret de modico ꝑiudicio puta vt det aliqua dilatio breuis:ꝛ tũc poterit ꝓcedere id qḋ dr̃ de iuramẽto.ꝛ ꝑ hoc habes materiã huiꝰ.c.satis declarataꝫ. ¶ †In glo.fi.ibi:pro parte potest ꝯfirmare ꝛc.No.bene gl. ꝛ dicit Goffr.ꝙ iudex appellatiõis qñqꝫ põt etiã adiudicationes facere.alł.l.cum apud.ff.iud.sol.vbi bonꝰ text.sed ego allego tex.apertũ in.c.cũ causa.de re iud.in fi.ꝛ ibi plene dixi qualiter se debeat habere iudex ad quem.

1 ☞ Libellus super restitutione in integrum debet cõtinere lesionem enormẽ,non autem lesionem in genere.
2 Appellari non põt a sententia pape:sed bene põt quis cõtra eam restitui ꝛ supplicari:ꝛ nu.17.
3 Restitui quis nõ potest cõtra sniam superioris per inferiorẽ.
4 Libellus in restitutione in integrũ quomodo formatur.
5 Appellari lꝫ nõ possit a tribꝰ sentẽtijs conformibus:põt tñ principi supplicari vt debeat iterum causa examinari.
6 Sententia lata sine cause cognitione est nulla.
Cause cognitio nõ cẽsetur adhibita in sententia quando fuit lata a iudice verosimiliter non instructo.
7 Sentẽtia lata ex pluribꝰ causis vel expẽsis vel subintellectis sustentatur:lꝫ vna dictarũ causarum reperiatur falsa.
Presertim ista duo includit.
8 Registrum pape dat fidem si priuilegium per papam cõcessum est falsum.
9 Preceptũ etiã pape factũ extra iudicium ꝛ sine cause cognitione non ligat quando est factũ super causa que reqrit sentẽtiam ꝛ cause cognitionem.
10 Restitutio in integrũ aduersus sniam intra quantũ tempus potest peti ab illomet qui sniam tulit.vide.j.c.pxi.in.j. not.
Tempus non currit ad aliquid agendum quãdo probabilis timor probet impedimentum.
11 Sententia lata pretextu falsi instrumẽti potest etiaꝫ ꝑ quadriennium retractari.
Restitutio in integrum ex quacũq; causa petatur debet intra quadriennium peti.ꝛ nu.12.
12 Officium iudicis rescindens clauditur quadriennio.
13 Tempus non currit quãdo stat per iudicẽ quominus actus expediatur:vel etiam facto aduersarij.
Tempus petende restitutionis in integrum currit negligenti:non autem non valenti agere.
14 Peremptoriũ põt mitti prima vice:maxime ꝓpter distãtiã locoꝝ:dũmodo peremptoriũ habeat terminos competẽtes.
15 Restitutio in integrum an requirat litis contestationem et alium iuris ordinem.
16 Restitutio in integrũ qñ petit an requirant plene ꝓbatiões.
18 Remediũ ordinariũ nõ semp tollit remediũ extraordinariũ.
19 Actio rescissoria an possit simul intentari et cumulari cũ officio rescindente.
20 Actio rescissoria quãto tempore duret,ꝛ intra quantum tẽpus potest intentari.

Tam ex literis. Quo ad titu. dicit duo.primo ꝙ etiaꝫ cõtra sniam pape restituit ecclesia.secũdo qḋ causa restitutionis in integrũ debet partibꝰ ꝑsentibꝰ tractari. Et diuidit in tres partes. Primo ponit petitioneꝫ ecclesie Ilerdeñ. Scdo examinationẽ:deliberationẽ:ꝛ interlocutionẽ pape.ibi:nos igit. Tertio citationẽ partis aduerse cũ cõminatione ꝓcessus.ibi:quocirca. ¶ Casus literalis. Inter ecclesiã Oseñ.ex vna parte:ꝛ ecclesiã Ilerdeñ. ex altera corã Eugenio papa super qbusdã ecclesijs q̃stio vertebat. Ipse cognouit de meritis cause:ꝓut sibi visum fuit:tulit sententiã ꝓ ecclesia Oseñ.ꝯtra ecclesiã Ilerdeñ.super ecclesijs illis. Demum mortuo Eugenio successit ei Anastasꝰ:tẽpore Anastasij Celestinus dũ esset in minori officio ꝯstitutꝰ legatus in Hispania:ex delegatione ipsiꝰ Anastasij cepit cognoscere de illa cõtrouersia:lꝫ nõ determinauit:tandem mortuo Anastasio successit ei Alexãder q eidẽ Celestino legato denuo in Hispania causam cõmisit eãdem:postmodũ mortuo Alexãdro successit ei Celestinꝰ qui dictã cõtrouersiã cõmisit G.sancti Angeli diacono cardinali sub eo tenore vt inspectis priuilegijs ecclesie Ilerdeñ.auditis etiã allegatiõibꝰ partiũ non obstãte sententia Eugenij diffinitiuam ferret sniam et illaꝫ faceret obseruari:veruntamẽ per legatũ illum aut alios quibꝰ causa sub eodẽ tenore ꝯmissa fuit:lꝫ testes qdã ꝓducti fuerũt ex parte Ilerdeñ.mãdatũ apostolicũ adimpletũ non fuit:postmodũ tpe Innocẽtij; magister A.canonicus Ilerdeñ.postulauit a dño Innocentio per officiũ suũ dictã sniaꝫ in meliꝰ reformari ꝛ ꝯtra eam restitui ecclesiã Ilerdeñ. dñs papa cũ fratribꝰ deliberatione habita:qdã dicebat qḋ Celestinus videbat eã restituisse ex eo ꝙ nõ obstãte dicta snia commisit negotiũ illud:vñ eadẽ ratione petitionẽ eiusdẽ ecclesie admittere debebat cũ snia Romane sedis debeat in meliꝰ cõmutari quoties per surreptionẽ aliqd factũ fuerit:ꝛ ſm iura ciuilia principes etiã cõtra res bis iudicatas examinari restitutionẽ in integrũ ꝑmiserũt:papa ꝯsiderans ex data snie in registro Eugenij repte ꝙ primo mẽse sui apostolatꝰ tulit sniam illã qui nõ videbat plene instructꝰ de causa innitens illi rõni,ꝑcipue ꝙ ꝑuilegiũ Urbani.ij.ex parte Oseñ.ecclesie productũ subiectũ fuerat falsitati cuiꝰ tenor in registro istius inuentꝰ fuit incorruptꝰ:oĩbus istis ꝯsideratis deliberatio dñi pape in hoc resẽdit vtraq; parte presente vt cognoscat vtrũ restitutio data sit:an dãda ꝯ ꝑdictã sniam:vñ mãdat epõ et capitulo Oseñ.ꝙ vsq; ad festũ beati Luce legitiẽ ꝯpareãt corã ipo ostẽsuri si poterũt ꝙ dicta snia nõ debeat retractari:vł si reuocãda fuerit appareãt sufficiẽter instructi vt in ꝑncipali negotio ꝓcedat quẽ terminũ statuit peremptoriũ;ꝙ si iniũcta adimplere ꝯtẽpserint ꝓcedet in causa nihilominꝰ quãtũ de iure fuerit ꝓcedẽdũ. B. ¶ †No.ibi:se lesaꝫ enormiter: qḋ petẽs restitutionẽ[c] dꝫ se fundare sup enormi lesione:quia pro modica lesione nõ dat restitutio:vt dixi in.c.j.ṡ.eo.vñ nõ sufficit libellãti allegare simpliciter se esse lesum:q: posset verificari libellus sup lesione modica:vñ talis libellꝰ nõ est admitendꝰ:quia nõ sufficit aliqd allegare in genere qñ q̃libet species ꝯtẽta sub genere nõ cõcludit itẽtionẽ allegãtis seu libellãtis:ad qḋ vide bonũ tex.iuncta gl.in.c.pia.de excep.lib.vj. vbi dr̃ ꝙ nõ sufficit ꝯ actorẽ allegare excõicationẽ in genere: quia illud vbũ posset verificari in excõicatione minori q̃ nõ repellit ab agẽdo:vt in.c.a nobis.de excep.dic tñ ꝙ si talis libellꝰ generał admitteret vt postea ꝓbaret lesio enormis deberet ꝯcedi restitutio:ad hoc.l.fi.ꝛ qḋ ibi no.C.de an. excep.ꝛ qḋ dixi in.c.fi.de lib.obla. ¶ †No.ij.ꝙ lꝫ a snia pape nõ possit appellari:[d] vt in.c.cũcta per mũdũ.ix.q.iij.tñ põt ꝯ illã per istũ tex.peti i integrũ restitutio rõne lesiõis vł ex causa iusta: an aũt debeat supplicari:an peti restitutio:dicã.j. ¶ †Tertio no.ꝙ delegatꝰ etiã cardinalis nõ põt cõcedere restitutionẽ in integrũ etiã ecclesie ꝯtra sniaꝫ pape:solꝰ ergo papa dꝫ adiri:vñ legatus hic cognouit ex delegatione pape:lꝫ cã esset intra limites sue legatiõis:rõ quia restitutio in integrũ ꝯtra sniam dꝫ tractari corã supiore ipsiꝰ sentẽtiãtis:vt in.l.j.C.vbi ꝛ apud quẽ. Itẽ inferior nõ põt rescindere sniam superioris: vt in cle.ne romani.de elec. Ex quo infero ꝙ vicariꝰ episcopi nõ põt etiã ex causa restituere in integrũ cõtra sniam episcopi:secus in epõ respectu sententie sui vicarij:vt dixi.ṡ.c.pxi.

Sebasti. Sapia.

[a] ¶ Bonũ dictuꝫ. Hoc probat per multa do. Ale.et Mod.i.l.i ꝓuinciali.in ꝑnci.ff.de ope.noui nun.

[b] ¶ Impedimẽtũ. Adde Oldr.ꝯsil. iij. Alexan.consi, xliij.ij.lib.

Sebasti. Sapia.

[c] ¶ Petẽs restitutionẽ. Vide no.ꝑ Bar.ꝛ alios in.l. nã postea.§.si minor.ff.de iureiur. vbi ponunt quid debeat ꝓbare ille q petit in itegruꝫ restitutionem.
Anto.Francis.

[d] ¶ Appellari.circa hoc ꝙ hic dr̃ d̃ supplicatione interposita a sentẽtia pape vel ꝑncipis ꝙ illa pendẽte nõ retardatur executio:dicas ꝙ istud ꝓcedit etiã qñ supplicatur a snia ꝑfecti pretorio.vt in aut.que supplicatio ꝫ alle.ꝛ habet i.l.j.C. d̃ sen.prefe.ꝑto. ꝛ habet ꝑ Spec.i ti.de supplica.§. differt aũt.ꝛ ꝑ gl. Jo.an.ꝛ doct.i.c. ex lr̃is.de in inte. resti.ꝛ ꝑ Arch.in §.nõ ita.ij.q.vj:et q̃ differẽtia sit inter appellationẽ ꝛ supplicationẽ: vide oĩno gl.no.ĩ d.c.ex lr̃is.in glo. iiij.ꝛ adde qḋ vbi hꝫ locuꝫ appellatio:non hꝫ locum supplicatio:vt in l.ij.C.vt.li.pẽdẽ.ꝛ in.d.l.j.C.de sen. ꝑfe.ꝑto.ꝛ ibi etiã tradit qñ liceat vel nõ liceat supplicare a snia pape vel imperatoris:d̃ quo etiã hr̃ in aut. de litigio. in.§ fi.vbi ꝑ glos. ꝛ per Spec.in.d. tit.de supplica.

4 ¶ † Quarto no. practicã libellãdi cũ petit restitutio in integrum cõtra sñiam: vt colligit hic in ver. magister. A. et videbatur iste petijsse duo: scz sñiam in melius reformari: id est sñia retractata aliã cum forma meliori ferri: idest magis iustitie consonam. Itẽ petijt ecclesiam Ilerdeñ. restitui: supple ad audiẽtiã cause. et sic videt instruere ista litera q posset quis in hoc iudicio intentare duo remedia: scz officium iudicis respectu restitutionis: et primã actionẽ inquãtũ petebat aliam sñiaz ferri. et sic videt qd officium rescindẽs et actio rescissoria possunt simul in eodẽ iudicio accumulari. Contrarium tñ innuit iste tex. in fi. in ver. quocirca. et qd iuris sit. j. dicã. ¶ Quinto no. ibi: cũ fratrib9 nostris et alijs. q papa sumit quoqz consilium nõ solum a cardinalibus: sz etiã ab alijs: puta viris scientificis: vnde papa dr habere omnia iura iscrinio pectoris propter valẽtes viros qui debẽt sibi assistere: vt no. in. c. j. de cõsi. lib. vj. et. xxiij. dist. preterea. ¶ Sexto no. qd papa ex temporis necessitate fert quoqz sñiam nõ omnino iuri cõsonam: quoqz vo ex surreptiõe partiũ: debet tñ processu tẽporis talis sñia reformari. Et idẽ dic in priuilegijs: dispẽsationib9: et alijs dispositionib9 pape: vt si necessitate tpis aliqd facit possit et debeat cessante necessitate illud retractare: facit. c. nõ debet. de cõsan. et affini. et. lxiij. distin. i. §. verũ. ¶ Septimo not. q etiã cõtra sñiaz: et sentẽtia bis cõfirmata potest princeps cõcedere restitu-

5 tionẽ in integrũ. ¶ Ex quo infero † qd licet tertio non possit appellari:[a] vt in. c. sua. de appel. potest tñ principi supplicari: vt per viaz supplicationis debeat examinari tertio ista causa et potest princeps hanc supplicationem ex sola benignitate admittere: quia ex solo rigore iuris processit vt tertio non liceret appellare: ergo princeps q est supra ius potest contra illud ius dispẽsare supplicationem admittendo. arg. i. c. proposuit. de cõces. preben. et vide notabile dictũ Inno. in. c. cũ ad monasteriũ. de sta. reg. vbi dixit q ex sola volũtate põt dispensare princeps cõtra ius positiuũ: de quo tu vide qd dixi in. c. de

6 multa. de preben. ¶ † Octauo no. ibi: videbat instructus. text. no. et mẽti tenẽdũ: q oritur psumptio iniustitie cõtra sñiam latã a iudice illico[b] in principio sui officij: vel qñ ita sero recepit acta q nõ potuit plene instrui de meritis cause: et licet soleat allegari iste tex. ad cõfirmãdum dictũ Bar. in. l. prolatã. C. de sentẽ. tamen mihi videt prima frõte q tex. iste destruat doctrinã suam: nam ipse cõcludit qd sñia lata a iudice minus instructo de meritis cause est nulla: cuius cõtrariũ aperte innuit ista lrã: nã si ista sñia fuisset nulla non oportuisset disputare super restitutione: ergo ista litera solũ probat qd talis sñia psumitur iniusta et adminiculat ad restitutionẽ cõcedendam: sz saluãdo dictũ Bart. possum9 dicere q vbi iudex[c] tulit sñiam prorsus ignarus de meritis cause qr d sero recipit multa acta intricata et de mane tulit sñiam: et tũc põt dici nulla: quia lata sine cause cognitione: vt no. in. c. ecclesia. de cõsti. aut non tulit sñiam ita propere sed intra tẽpus breue. et tunc sñia tenet sed oritur psumptio quedã iniustitie. et ita intelligat iste tex. nam respectu pape vnus mẽsis erat tẽpus breue ad decidendam questionẽ difficilem: non tñ est impossibile instrui intra

7 mẽsem de meritis cause. et hoc no. ¶ † Nono no. et tene menti etiam in hoc iste tex. est valde no. q si iudex in sñia exprimit vnã causam falsam cum dictione precipue seu psertim:[d] ita qd videat motus ex plurib9 causis: sed maxime per causam expressam qd lz tractu temporis ista causa appareat falsa non propter hoc sñia est nulla: maxime qñ sñia est lata cõtra ius litigãtis tm̃ vt hic erat. et lz soleat allegari iste tex. qd sententia ex hoc capite fit nulla: qd videt innuere do. Ant. in. c. in psentia. de renũ. tñ iste tex. aperte probat cõtrariũ: quia hec causa soluz allegabat ad cõcedẽdã restitutionẽ in integrum. sed Butr. in l. j. ff. ex qui cau. irro. infa. tenuit primũ dictum generaliter qd per dictionẽ psertim seu precipue tolleret sñia: lz causa expressa sit falsa: quia illa dictio includit iudicẽ fuisse motum ex alia causa: de quo vide qd plene dixi in. c. sicut. de re iudi. vbi exa-

8 mino istum articulum. ¶ † Itẽ no. q cũ dubitat de falsitate priuilegij dz recurri ad registrum pape: et est registrum locus vbi reponuntur scripture sup reb9 gestis: sicut in simili recurrimus ad protocollum[e] notarij qñ dubitat de falcitate instrumenti: vt in. c. quoniã cõtra. de proba. ¶ Ulti. no. et pondera literam in versi. quocirca. q prius examinat causa restitutionis et postea illa concessa negotium principale. Et ex hoc innuit litera: qd negotium principale et restitutio in integrum non debent insimul examinari: quod an sit verum. j. dicam.

¶ In gl. ij. in princ. Aduerte quia gl. ista in prin. videt velle qd Celestinus indulserit restitutionẽ. et idem sentit in fi. glos. lz dicat ibi qd hoc fecerit ex gratia. gl. tñ in verb. restitui. et in ver. cõmittendũ. sentit oppositũ. et ad tex. rñdet qd Celestin9 nõ indulsit restitutionem: sed cõmisit cãm an restitutio esset

9 danda. ¶ Innuo. etiã sentit hũc intellectũ †. dicit enim q cũ in integrũ restitutione sit iuris ordo seruãdus. et causa cognita expediẽda psupposito q cõstaret de mãdato Celestini: tñ illud mandatũ cum fuerat factũ extra iudiciũ et sine cause cognitione nõ habuit vim sentẽtie. argu. l. ij. et. iij. C. cõmina. vel epi. in. l. ex stipulatione. C. de sentẽ. Et ex hoc dicto Innoc. no. sing. q mãdatũ pape factũ sine cause cognitione in causa que reqrit sñiam et cause cognitionẽ non habet vim sñie. et sic nõ valet nisi aliter appareat de certa sciẽntia pape. et hoc facit ad multa. Sed circa qõnem principalẽ nõ est vtile instare quia papa hic noluit dicere an Celestinus per illa vba dederit restitutionẽ vel ne. sed distulit decisionẽ donec ptes essent presentes: nec mutat intellectus huius. c. qualẽcũqz partẽ teneamus. nã si teneam9 qd Celestinus indulserit restitutionẽ debem9 psupponere q ex aliqua iusta causa audiuit ecclñam Ilerdeñ. post quadriẽnium: vt statim. j. dicã. ¶ Et in fi. gloss. hec glo. in effectu soluit cõtrariũ qd hic nõ fuit data restitutio post quadriẽnium: sed papa cõmisit causam vtrũ esset dãda: sed tu aduerte ad duo principaliter. primo qũo fuit admissa ecclesia Ilerdeñ. tẽpore Anastasij cum tpe Eugenij q vixit octo annis nunqz fuit petita ista restitutio. scdo quãr audit nũc tẽpore Innocẽtij cũ a tpe Eugenij qui tulit sñiaz essent

10 lapsi. xlv. anni. ¶ † Ad primũ dicũt qdã vltra glo. q ecclesia Ilerdeñ. petijt restitutionẽ etiã tpe Eugenij: sed nõ fuit audita: hec solu. diuinat: quia in litera de hoc nihil dr. Innoc. dat aliã sol. dicẽs q tempus Eugenij qui tulit sñiam non currit in quadriennio: sicut eñi tps plati male alienãtis nõ currit in isto quadriennio: vt in. c. si sacerdotes. xvj. q. iij. et est etiã text. iuncta gl. fi. in. c. j. eo. ti. li. vj. ita nec tempus male sententiantis currit in quadriẽnio indulto ad petendũ restitutionem: et est dictuz satis notãdũ: sed intelligo qd nõ fuit ecclesia causa propter verisimilẽ timorẽ petere tunc restitutionẽ: vt puta: qr restitutio fundabat sup iniustitia sñie: et plat9 non erat ausus dicere pape q iniuste pnũtiasset. et idem puto dicendũ in alio iudice de quo verisimiliter timeret. argu. in. c. fi. de appel. secus dicerem vbi cessaret probabilis timor: vt puta: quia petitio restitutionis fundat non sup iniustitia sñie: sed super alio extrinseco: nam tũc ab eodẽ papa qui tulit sñiam põt probabiliter peti restitutio in integrũ. ad hoc allego tex. in. c. pri.

11 et. s. eo. auditis. ¶ † Hostiẽ. soluit cõtrariũ principale duobus modis. et primo qd hic agebat de falcitate instrumẽtorũ. et qd falsi põt intẽtari etiã post quadriẽniũ: vt in. c. cum venerabilis. de excep. et in. l. querela. C. de fal. cũ si. hec sol. est vera in se: sed non quo ad tex. nostrũ: quia ex quacũqz causa petat restitutio dz peti intra quadriẽniũ cum sit illud bñficiũ extraordinarium: vt in. l. fi. C. de tẽpo. in inte. rest. petẽ. et. c. j. eo. ti. li. vj. dictũ vo Host. procederet qñ quis directe ageret cõtra sñiam

12 respectu falsitatis. ¶ Scda sol. sua est † q hic petebat restitutio iure maioris: scz ex iusta causa ad quã petendã et obtinendam non est prefixum tẽp9: tẽpus eñi quadriennij est prefixũ sm eum restitutioni que petit iure minoris. ratio diuersitatis sm euz est: quia restitutio que cõpetit iure maioris pẽdet ex mero iudicis officio magis qz ab instantia petentis: sed restitutio que conceditur iure minorũ pendet magis a iure cõi et ab istantia petẽtis qz officio iudicis. Id aũt q expedit ex puro et mero iudicis officio non claudit tempore: quia iudex potest merũ officiũ suũ impẽdere et exercere quãcũqz. et cũ hac sol. trãseunt recitãdo Io. an. et do. Anto. sed profecto hec solu. non est vera: nec aliquo iure probatur: imo tex. videt in oppositum in. d. l. fi. C. de tẽpo. in inte. resti. peten. vbi dr q ois restitutio claudit quadriẽnio[f] siue cõpetat maiori siue minori[g]: et aperte cõperi q hanc opi. tenet Bar. in. l. fi. C. ex quib. cau. maio. vbi dicit: q officiũ iudicis rescindens claudit quadriẽnio. et alr. d. l. fi. Idem in qstione facti tenebat Bal. vt hic recitat do. Cardi. lz quidã doct. Gall9 qui legebat tũc Padue ius canonicũ teneat cõtrariũ allegando istud dictũ Host. Sed do. Cardi. tenet primũ: qd puto verius per. d. l. fin. nec vt dixi dictum Host. probatur iure. nec ratio sua mihi placet: nam puto totũ oppositũ q magis depẽdeat a iure restitutio que cõpetit iure maioris qz illa que cõpetit iure minoris: nam i prima cõcedenda debet cocurrere ẽnormis lesio et iusta causa: sz in secũda sufficit lesio enormis: vt dixi. s. c. proxi. vnde ptor motus ex edicto suo dedit vtilez actionẽ maioribus ex iusta causa: vt in. l. j. ff. ex qui cau. ma. et pro hoc facit quod no. glos. s. eo. c. ij. in ver. restituim9. et hoc quo ad primum. Respectu vero secunde opponitur: qualiter scilicet audiatur nunc ecclesia Ilerdeñ. tempore Innocentij cum effluxerant quadra-

13 ginta quinqz anni. ¶ † Glo. dat bonam solutionem quam no. dicit enim qd ex quo nõ deficit per ecclesiam: vt patet ex varijs cõmissionibus per eam impetratis: lapsus quadriẽnij sibi non

Sebasti. Sapia.

a ¶ Appellari. vide de hoc aliã declarationẽ quam ponit Corse. i si. suis, in v. appellatio. vsi. si ab interlocutoria. col. iij.

b ¶ Illico. Adde Pe. de anchara. consi. eclx.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Ubi iudex. Uide Moderñ. post Bar. in. l. ij. C. de edẽ. vbi ponũt an et qñ sñia lata nõ visis actis sit nulla: pe q etiã latissime p Fel. i. c. ecclesia sancte marie. col. lxxv. de cõsti.

d ¶ Seu psertim. Adde de hac dictiõe Calde. cõsi. iij. de ver. signi. Anto. Francis.

¶ Circa significatũ huius dictionis psertim. vide q no. i. c. p venerabilẽ. q si sint le. et i c. lz. de fo. cõpe. et in. c. cõtinebat. de desp. impu. et i. c. a nobis. de excep. et tene mẽti gl. in. c. discretionẽ. de eo qui co. cõsan. vxo. sue. q dixit qd exponit p tm̃: tñ ci9 propri9 significat9 est q stet implicatiue: et exponit p maxime: vt i. c. illud d psum. et no. i. c. ex lris. de homici. et vid gl. i vs. psertim. i. l. q et lex. ff. d lib. ho. exhi. et vide plene pspec. de hmõi dictiõe i ti. d teste. in. §. j. in vs. itẽ excipit q ẽ ipubes. vbi plene ponit de significatu hui9 dictionis

e ¶ Protocollũ. Adde Alexã. cõs. cliiij. ij. lib.

f ¶ Quadriennio. Adde Alex. cõsil. ccxxij. ij. lib. et vide Roma. cõsil. lxvij. Alex. cõsi. x. lxvij. et. lxxij. i. lib.

Sebasti. Sapia.

g ¶ Sine minori. Qũo qdriẽniũ in q petit restitutio i itegrũ currat ecclesie. et ciuitati. vide Deci. i cõs. xiij. i fi. et bar. i. l. j. §. qd si nemo. ff. qd cuiusqz vniuer. et i. l. ab hostib9. §. sz q simplr. col. pe. ff. ex qui. cau. ma.

sibi non obstat. Ex hoc no. qd istud quadrienniuz
indultũ ad petẽdã restitutionẽ non currit impedi
tis[a] ex facto iudicis vel aduersarij: vnde licet qua-
driennium detur a iure ad petendã & finiendã cau
sam restitutionis: vt est tex. apert⁹ in cle. vnica. eo.
titu. tñ ex quo non deficit pro parte que cnz petit
restitutionẽ quãtũ põt. non debet sibi preiudica-
ri si non finiatur intra quadrienniuz: q aperte te-
nuit gl. in. d. cle. vnica. & Joã. an. hic facit optime
in argu. l. fi. C. de adul. & l. si cum ipse coniuncta, l.
precedenti. ff. de excu. tut. & q ibi not. quicqd ergo
sit in alijs temporib⁹: tamen istud quadriẽniuz hz
a iure hãc naturã: lz aliqui voluerũt ꝯtrium: sed pri
mo vltra pdicta ego allego tex. in. c. j. eo. titu. li. vj.
vbi dr q ecclesia non audit post quadriennium: si
negligenter omisit intra quadriẽniũ petere &c. vñ
pondera verbũ si negligenter: ergo illud tps qua-
drienniũ currit soli negligẽti non aũt nonvalẽti: &
p hoc tex. hic. ex his habes plene declaratã istã gl.
¶ In gl. in ver. a parte vestra. in fi. Ex ista gl. colli
guntur tres intellectus ad versi. illa nitens &c. & lz
intellectus isti sint veri in se: tamẽ non congruunt
multum litere que innuit qd papa credidit priuile
gium esse falsum: cum tamen ꝯtrium postea appa-
ruit in registro: ideo do. Anto. dat aliũ intellectuz
ad illum versi. q ecclesia Ilerdeñ. pduxerat priui-
legium pro se q ecclesia Oseneñ. dixit falsum: & ad
hoc pduxit aliquas pbationes que mouerunt pa
pam Eugenium ad sententiandum cõtra ecclesiã
Ilerdeñ. lz Inno. corã quo erat tunc qstio reperit
in registro q illud priuilegium non erat falsuz: qr
in registro erat tenor quẽadmodum in illo puile-
gio. & iste intellectus magis cõuenit litere: & mihi
placet: & tunc oportet tenere illã literã vt dicatur a
parte altera productũ &c. quia papa loquit hic ec-
clesie Oseneñ. ideo verbũ a parte vestra: non bene
staret sm istũ intellectũ. ¶ In glo. in ver. ostẽsuri.
in fi. & dic sm Hostiẽ. quod ecclesia Ilerdeñ. habe
bat psumptionẽ pro se ratione illi⁹ priuilegij qd
fuit repertũ incorrectũ: ideo onus pbandi qd non
erat dãda restitutio incũbebat alteri parti. ¶ In
14 glo. penu. ibi: multa eñ ppter distantiam. † Uult
ergo gl. q peremptorium potuit hic mitti prima
vice ppter difficultatem geminãdi citationes con
tingentes ex viarũ longa distãda: debẽt tamẽ tũc
sm Hosti. & Jo. an. apponi tres termini in perem
ptorio sed tu vide practicam per glo. in. c. constitu
tionẽ. de sen. excõ. lib. vj. & tene illaz mẽti. & ex hoc
sentiũt glo. & doct. qd cessante causa nõ põt mitti
peremptoriũ prima vice: sed ꝯtrium est verũ dũmo
do peremptoriũ habeat terminũ ꝯpetẽtem maxi
me cum interuallis terminoꝝ: iuxta not. in. d. glo.
& hoc vltimũ sentiunt docto. in. c. j. de dila. ibi vide:
nam peremptorium & tres citationes regulariter
equiparant: vt in. c. de illicita. xxiiij. q. iij. & in. l. con
tumacia. ff. de re iudi. vide tñ limitationem quam
posui in. c. ex tue. de cle. non resi. & vide bonaz glo.
15 in cle. j. de vi. & hone cle. ¶ † In gl. fi. in fi. No. glos.
que videt inclinare in partẽ affirmatiuaz vt lis sit
contestanda in causa restitutionis & reliquus iuris
ordo seruãdus: de quo vide plenius p glo. & qd ibi
dixi in. c. ij. de offi. iudi. Inno. hic dixit q si petit
restitutio cõtra ꝯctum est iuris ordo seruandus vt
detur libellus & fiat ꝯtesta. &c. Sed si petitur ꝯtra
b sniam[b] & sic ꝯtra actũ iudicialẽ expediẽda est causa
summarie. quia hoc casu non consequit restitutus
aliquod lucrũ sed solũ parat si bi via ad negotium
principale: dicit tñ tuti⁹ tenẽdũ q etiaz in hoc ca
su fiat li. ꝯte. & sic trãseũt hic doct. sed tu vide Bar.
in. l. fi. ff. ex q. cau. ma. vbi recitat hoc dictũ Innoc.
& respectu primi mẽbri illud approbat: sed quo ad
scõm dicit se putare q si petit restitutio ꝯ sentẽtiã
diffinitiuã dz lis ꝯtestari si partes sunt presentes:
quia hec restitutio habet vim appellatiõis: seu illi
eqpollet: vñ sicut in causa appellationis debet lis
cõte. psentib⁹ partib⁹. vt in. l. vnica. C. ne lic. in vna
eadẽq3 cau. & in. c. p tuas. vbi dixi. de appella. ita in
hac causa restitutionis. sed si pars est absens cõtu
maciter tunc putat q põt pcedi li. nõ ꝯte. p tex. in
aut. si omnes. alleg. in glo. mihi placet primum di

ctum Bar. quia data psentia par tiũ dz lis cõtesta
ri ex quo petit restitutio ꝯ sniam principaliter vi
det pbari in. c. ij. de offi. iu. & hic i fi. nã hic petebat
restitutio ꝯ sniam & papa cõminat parti qd si non
ꝯparuerit pcedat qtũ d iure poterit qñ ad sniaz
nõ poterat pcedi ex qlis nõ erat ꝯte. Et ex h dico
qd sm dictũ Bar. nõ pcedit in eo qd voluit qd da
ta absentia posset pcedi li. nõ cõtesta. nam regula
iuris est ꝯ eum: qr oĩs causa est plenaria ex quo af-
fert graue piudiciũ: vt not. gl. in. l. iudices. C. de iu-
di. & ipsemet Bar. in extraua. ad repri. in ver. sum-
marie. sed qd tractaret snia nõ põt dici q non in-
ferat graue piudiciũ. Nõ ob. aut. si oẽs. p eũ alleg.
quia illa procedit qñ petit restitutio: nõ ꝯ certã pso
nam: sed in genere cõtra omnes qui possunt pretẽ
dere interesse sicut petit minor cuz vult restitui ad
uersus aditã hereditatem: vñ si nemo cõparet non b
est dare partẽ aduersam quia nemo vr velle pretẽ-
dere interesse: sec⁹ qñ restitutio imploraт ꝯ certã
16 psonã: vt hic & in. d. c. ij. de off. iu. ¶ † Sz dubiũ est
circa pbationẽ fiendã: vtrũ requirat plena proba-
tio in hac causa restitutiõis. Inno. refert hic duas
opi. ꝯrias: nam quidã dixerũt qd vbi quis petit so
lum restitui ꝯ aliqd obstaculũ: satis est q pbet se-
miplene seu colorate lesionẽ: sed vbi vltra restitu-
tionẽ intẽdit aliqd cõsequi: puta vt retractet snia
& alia meliori forma feratur: tũc oportet plene p-
bare. Alij dicunt q semp requirit plena pbatio. &
videt hec opi. placere Inno. & eam sequor. Et pri
mo adduco. c. j. s. eo. vbi dr qd de lesione debet ma
nifeste constare: ad idẽ adduco. c. ex literis. s. e. vbi
c probat q fundans se[c] super iusta impedimẽti cau
sa debet illã plene pbare nisi causa sit fauorabilis.
vt ibi dixi. & solum ibi petebat restitutio snie: vnde
per illa duo capitula cõcludo q siue petat restitu-
tio iure minorũ siue petat iure maioꝝ: debet causa
super qua fundatur restitutio plene probari. & ad-
de ad pcedentẽ questionẽ. glo. no. quã puto singu-
larẽ. j. c. seq. i versi. monasteriũ que dicit qd qñ peti
tur restitutio contra sniam incõtinenti: id est ante
lapsum decẽ dierũ dr peti incidẽter & non principa
liter. & si illa gloss. esset vera põt inferri q qñ petit
restitutio cõtra sententiã incõtinenti nõ est opus
litem cõtestari quia tũc fit cõtestatio quãdo petit
principaliter & nõ incidenter: vt est tex. in. d. c. ij. de
offi. iudi. & sic secundo modo posset limitari dictũ
Inno. & Barto. de quo vide in precedẽti questiõe.
17 ¶ † Extra gl. oppo. contra tex. & videtur quod nõ
debuit peti restitutio i integrũ: sed debuit appella
ri quia remedium extraordinarium cessat quando
cõpetit ordinariũ: vt in. l. i cause. ff. de mino. Solu.
dicit Goffre. q hic nõ poterat appellari cũ senten
tia fuisset lata a principe: vt. ix. q. iij. in. c. cũcta per
mundum. & in. l. j. ff. a qui. appella. nõ licet. nec ob.
secundũ eum si dicatur quod poterat supplicari:
quia aduersus sententiam principis admittit sup
plicatio: vt in aut. que supplicatio. C. de preci. ipe.
offe. & in corpore vnde sumitur: quia etiã supplica
tio est remedium extraordinariuz. et ex hoc dicto
Goffre. no. duo. primo quod vbi cõpetũt duo re-
media extraordinaria vnũ nõ tollit per reliquum:
sed potest qs intẽtare qd placet. ad hoc qd legit &
no. in. l. si cum exceptione. ff. q met. cau. Secundo
no. & tene menti qd aduersus sentẽtiã principis cõ
petunt ista duo remedia extraordinaria. potest er
go condẽnatus per principẽ petere restitutionem
vel supplicare cõtra illam sententiã. Sed aduerte:
quia Inn. hic in ver. supplicationẽ. sentit opposi
tum: dicit enim q non auditur quis ꝯtra senten-
tiam principis nisi per supplicationem & sic nõ ha
bet locum petitio restitutionis in integrum quod
clarius voluit. j. c. proxi. docto. reliqui nihil dicũt:
quia non ponderauerunt hãc ꝯrietatem. Sed pro
concordia dicerẽ sic: qd aut ꝯ sniam principis non
allegat aliq causa: puta minor etas vel fauor eccle
sie: vel aliqua alia pbabilis cã extrinseca accedẽs:
sed solum quia nõ põt appellari a snia pricipis: &
tũc non dz peti restitutio: sz dz intentari remediuz
supplicationis: quia supplicatio innitit pure gra
tie & benignitati principis. ideo ex quo nulla iusta

a ¶ Impeditis. ad a de Alex. ꝯs. lxxij. iiij. libro.
Zacharias.
¶ Adde Guil. de cug. i aut. j. lz si lis. & in apo. Celsi remissiue. C. de tẽpo. app. Inno. i c. ex ratione. circa mediuz. j. de app. & ibi istũ. co. ij. vs. scõo casu. q ẽ verum si appellans ptestet iudici appellatiõis istãter & istãtissime, & plu ries vt procedat: als ñ dr fecisse diligẽtiã: vt no. bal. in aut. si appella tione. & ibi Bart. C. de tẽp. app. plenius p Lãfrã. de ordia. in. c. qm ꝯ. §. appellatiões. i fi. vsi. postq datus ẽ iudex. j. d pba. Anto. Franc.
¶ Ad h q dr hic d diligẽtia: qd sit diligẽtia. vide gl. fi. i. l. sicut. C. d pigno. & vide. no. i. c. nihil. lxxiij. disti. & q diligẽtia excusat a culpa. vide gl. q alt. multa iura. i. c. ad aures. d eta. & qli. & adõ q diligẽtia excludit culpã leuissimã. l. si vt certo. §. nunc vidẽdũ. ff. ꝯmo. & cõclude q sm diuersas materias maior & minor requirit diligẽtia. & iõ dicim⁹ q illud dr diligẽter factũ q ẽ factũ bona fide arbitrio boni viri: vt i. l. labeo. ff. d sta. li. & an qs d beat adhibere eãdez diligẽtiã i rebus alienis vr cõl bus quã adhiberet i reb⁹ pprijs. vide no. i. l. si ꝯstã te. in. §. si marit⁹. i gl. i vs. culpãda. ff. solu. mri. & vide gl. i. l. pe. ff. de act. emp. & gl. in vs. diligẽtissim⁹. in. l. si merces. in. §. q colũnã. ff. loc. & vide bar. i. l. j. ff. de sol. & plene peũ. i. l. q nerua. ff. dpo. & p Bar. i. l. q fortuitis. C. de pig. act. Et adde q ille q est diligẽs in vno psumit diligẽs in alio: vt. i. l. fi. C. de his q añ do. ma.

qd est intelligẽdũ data similitudie negocioꝝ: vt i. l. j. C. q & aduer. qs. & qd dicit Spe. i ti. de aduo. in. §. v. in vers. ꝯmẽdat aũt q diligẽtia ẽ mater omniuz virtutum: aliqñ tñ diligens etiam presumit errare: qd qñ sit vide gloss. diligẽter in. l. cum de idebito. ff. d pba.
Zacharias.
b ¶ Cõtra sniam. Ego subdistigueręz: scz qd si petat restitutio in integrũ aduersus sententiã diffinitiuã & tũc reqrat libellũ & litis ꝯte. sec⁹ si aduersus iterlocutoriã: qr iudex ex officio suo põt expedire. no. doc. in. l. minor. la. iiij. ff. de mino. et ibi plene Alexan. et Innoc. i. c. pe. in gl. sua. in ver. incidenter. j. e. p. c. fi. s. de offi. iud. dle. Sebasti. Sapia.
c ¶ Qd fundãs se. facit p hac opin. q i causa summaria reqrit plena pbatio circa legitimationẽ psone: vt est gl. fin. i. l. ij. C. de edi. di. adri. tol. quã exclamat do. Alex. i. l. iudices. C. de iudi. vñ licet causa in integrũ restitutionis sit summaria: nõ sequit qd pbatio debeat esse summaria.

causa pretendit debet fieri supplicatio: sed vbi allegaretur ↄtra sniam aliqua probabilis causa, vt puta minor etas: vel fauor ecclesie. vel q2 condênatus erat apud hostes: ⁊ nô poterat côparere tpe snie: vel qd simile: pôt peti tûc restitutio in integrû: ratio: quia restitutio i integrû initit iustitie habet tamen annexâ gratiam: vt dicâ in. c. seq. ⁊ istud remedium est datû a iure ꝓpter causam ꝓbabilê: vnde ipsemet princeps ex causa îdulsit beneficiû restitutiôis; vt. s. c. xxi. ergo apud eûdê pôt peti ista restitutio cum princeps de honestate debeat obseruare leges suas: vt i. l. ꝑnceps. ff. de legi. ⁊ in. l. digna vox. C. eo. facit. c. cû oês. de côsti. ⁊ in hoc casu ꝓpe loquit iste tex. cû. c. seq. ⁊ in hoc casu pôt etiam supplicari. Sed i primo casu vbi nô ꝑtendit iusta causa extrinseca nô ꝯcurrit remediû restitutionis: qa illud vt dixi est fundatû sup iustitia cause: vt in. l. j. ff. ex q. cau. ma. ⁊ in. l. j. ff. de mino. ⁊ hâc puto ipsaz

18 veritatê ⁊ reducunt ad côcordiâ ista iura. ¶ † Sed instat Gof. circa snias inferiorꝫ qualr possit aduersus eas peti restitutio cû possit appellari: ⁊ respondet notâter ꝙ tûc nô dat remediû minori extraordinarium qñ est tutus ipso iure. ⁊ ita loquit. l. i cause cognitione. vt puta q2 snia vel ↄctus est nullꝰ: sed qñ actꝰ tenet: tenet appellare: vñ cû nô sit tutꝰ ipso iure poterit petere restitutionem: lz possit appellare. ⁊ tene mêti hoc dictû ꝙ minor vel eccl'ia potest iure spâli petere restitutionê aduersus sniam. licet possit appellare ab illa snia. ⁊ sic singulariter est limitâdꝰ tex. i. c. j. ⁊. ij. eo. ti. li. vj. ¶ Itê no. optimaz limitationê ad illâ reg. ꝙ non côpetit remediû extraordinariû qñ dat ordinariû vt procedat qñ ipso iure qs est tutꝰ remediû ordinariû: secꝰ aût si haberet intêtare aliud remediû. Itê dic ꝙ pinguius succurrit ꝑ remediû restitutionis ꝙ̃ ꝑ remediû appellatiôis: quia obtêta restitutiôe nô habet nouâ instantiâ ichoare nec adire aliuz iudicê forte remotum: ergo per remediû ordinariû nô tollit istud ex quo pinguiꝰ ꝓuidet: vt dixi. s. c. ex lris. ¶ Quero

19 attingendo difficilê ⁊ vtilê glo. Inno. † nunqd petens restitutionê ↄ sniam vel ↄctû seu ꝑscriptionê possit intêtare simul actionê primâ: ita vt possint côcurrere ista duo remedia simul pone exêpliû. petebâ domum a te fuit lata snia ↄ me: ego minor vl' ecclesia peto restitutionê ↄ istâ sniam: nunqd possum simul intêtare ⁊ ꝓsequi primâ actionê petêdo etiâ istaz domuz mihi adiudicari. ⁊ solet ista q̃stio formari per alia verba magis obscura: vcz nûquid officiû rescindens ⁊ actio rescissoria possunt simul intêtari: q̃ vocabula sunt multû obscura presertiz iuuenibꝰ. Sed colligêdo dicta doc. maxime Bar. in. l. fi. C. ex qui. cau. ma. ⁊ in. l. ab hostibꝰ. ff. eo. dic qô officiû rescindês ꝓprie est officiuz iudicis ꝑ qô petit restitutio in integrum: dr rescindens ab effectu: quia rescindit obstaculuz ↄ ꝙ petit restitutio: vñ ꝯclude ꝙ siue restitutio petat iure minorû siue maiorꝫ semꝑ restitutio implorat ꝑ officiû iudicis ⁊ non iure actionis: sicut qdâ voluerût: ad hoc tex. in. l. si qs stipulatꝰ. ff. ex qui. cau. ma. ⁊ firmat Bar. in. d. l. ab hostibꝰ. lz aliud ⁊ minus bñ senserit glo. s. e. c. ij. facit. l. j. ff. ex qui cau. ma. Actio vero rescissoria est ꝑma actio q̃ ꝯpetebat añ obstaculû: puta ante sniam ↄ me latâ: vel añ ꝑscriptionê côpletaz: vel qd simile: ⁊ dr rescissoria non ꝙ sit nomê actionis: sed est q̃dâ adiectiuatio ad primâ actionê: vñ actio illa prima habet illud nomê qô prius habebat: ⁊ dr de rescissoria qa sup ea facta est rescissio ꝑ restitutionê in integrû: vel quia côpetit nunc ꝑ rescissionê obstaculi sicut imperator dictꝰ est Cesar: quia cesus in ventre matris. Itê dr Augustus ab augendo iura imperij: ita ista actio antiqua dr rescissoria: quia vbi primo erat inutilis ꝓpter prescriptionê vel propter sniam vel erat sublata nûc efficit efficax ⁊ vtilis ꝑ rescissionem obstaculi factam bñficio restitutiôis: nâ rescissa snia lata ↄ me îtêto primâ actionê q̃ mihi côpetebat siue illa esset ꝑsonalis siue realis. ¶ His ergo visis venio ad pricipalê q̃stionê nunqd possint simul intêtari. Inno. obscure ꝓsequit ꝑsertim in prima parte gl. sed in scôa parte loquit magis clare. ⁊ côcludêdo clarius

✤ Sebasti. Sapia.
a ¶ Citauit distinctim. Uide solêniter de hoc articulo ꝑ Ioâ. fab. i. §. rursus. in. vj. col. ad fi. versi. videamus. insti. de act.
✤ Sebasti. Sapia.
b ¶ Ad reliquum. vide que late tradûtur in. l. edita. in materia cumulationis. C. de edê.

mentê suâ non instâdo in verbis: sed in mête dicit qñcz petens restitutionê nô intêdit illud ꝯsequi vltra restitutionê petitâ: ⁊ tûc nô oportet aliqd inuestigare vtrû possit accumulari actio rescissoria: quia non ꝯpetit. exemplû. ego eram reus ita qô nihil petebâ: sed a me petebat: fuit lata snia ꝯtra me peto restitutionê in integrû nô eñ oportet aliud petere quia solû mihi obstabat snia qua rescissa habeo intêtionem meâ: pone exêplû in ↄctu: vêdidi rem ⁊ añcꝙ̃ traderê peto restitutionê ↄ ↄctû: non eñ intêdo aliqd petere vltra rescissionê ↄctꝰ: quia res vêdita est penes me: vñ in his ⁊ similibꝰ casibꝰ solû habet locû officiû rescidês: qñcz petens restitutionê intêdit aliud ꝯsequi vltra obstaculû sublatuz: vt puta petebam a te domû ⁊ fecimus postea trâsactionê: nûc iure singulari peto restitutionê: ego îtêdo ꝯsequi illâ rê quâ prius petebaz: vnde ꝓ illa côsequenda côpetit mihi prima actio q̃ dr rescissoria: quia per beneficiû restitutionis non possum illâ rem ꝯsequi: ratio q2 restitutio nô côcedit vltra quâ abstulerit lesio cum sit in primû statû repositio: vt in. l. quod si minor. §. restitutio. ff. de mino. sed lesio solû côtingit respectû trâsactionis: vñ satis est ꝙ rescindat transactio: si ergo volo petere fundum quê priꝰ petebâ a te oportet ꝙ intentem primâ actionê: ⁊ idez dic i iudicio qñ snia esset lata côtra actorê: nam vltra restitutionê aduersus sniaz intendit ꝯsequi rê quâ prius petebat: ⁊ his ⁊ similibꝰ casibꝰ est dicêdû qô aut res quâ intêdo ꝯsequi venit accessorie ad dispositionê ↄ quâ peto restitutionê: ⁊ tûc nô est necesse petere nisi restitutionê contra illâ dispositionê: quia restitutio rei venit accessorie: pone exemplû. vendidi fundû, ⁊ tradidi vigore ↄctus: ⁊ peto restitutionê contra côtractû. hic nô est necesse petere rê: quia venit accessorie ad côtractû: vñ rescisso côtractu dz fieri restitutio rei: qa tu nô tenebas rem nisi rône ↄctus. Idê dic i iudicio. nam si fuit facta executio snie ↄ quâ nûc peto restitutionê est necesse petere ꝙ reuocet executio q̃ venit accessorie ad sniam et accessoriû seqt principale. vt reg. accessoriû. de reg. iu. lib. vj. dicit tñ Inno. qô si vult ad cautelâ petere ipsam rez pôt: vñ poterit dicere peto me restitui ꝯtra talê ꝯtractû: ac etiâ me reduci ad illû statû i quo erâ têpore ↄctꝰ: qñcz res ꝙ̃ volo côsequi nô venit accessorie ad dispontionê ↄ quâ peto restitui: exêplû primi. si qñ peto restitui ꝯtra trâsactionê: nâ tu non possidebas rem vigore trâsactionis sed possidebas ꝑ prius ex aliqua causa: q2 trâsactio fuit facta post. Item exêplû in actore q vêdicabat rem ab alio possessam ⁊ reportauit sniaz ↄnâ: possessio enim rei nô venit accessorie ad sniam: quia iam illâ rem possidebat añ sniaz: ideo per restitutionê nô côsequit illam rez, sed opz ꝙ intêtet primâ actionem. Nunqd aût possint côcurrere. Inno. hic sensit ꝙ sic. vñ dicit ꝙ est in optione petêtis an prius velit petere restitutionê côtra obstaculû ⁊ ea obtêta îtêtare ꝑmâ actionê: pôt etiâ si vult simul vtrûcz remediû intêtare ꝯm euz: pone sic exemplû libellâdi ꝯm opi. suâ: poterit eñ libellâs dicere: cû alias petierim talê fundû ⁊ fuerit snia lata côtra me per quaz sum enormiter lesus peto per bñficiû restitutionis illâ sniam rescindi ⁊ mihi tanꝙ̃ dño illû fundû adiudicari: vel pone exêplû in ꝑscriptione. possidebas rê meam ex aliqua iusta causa, ꝑscripsisti eâ ↄ me absentem causa reipublice potero vtrûcz remediû intêtâdo libellare sic: cum talis ꝑscripserit rem meaz me absente causa reipublice: peto per officium vestrû illâ ꝑscriptionez rescindi ⁊ me restitui côtra ꝑscriptionê ac mihi tanꝙ̃ dño illam rê adiudicari. ⁊ doc. côiter trâseût cum hac opi. Inno. vt hec duo remedia possint simul accumulari: sed Inno. nô adducit nisi. l. in cause. §. interdum. ff. de mino. sed certe dicta sua approbo ꝑter hoc vltimû. nâ firmiter teneo ꝙ actio rescissoria nô côpetit necz per côsequens possit intêtari nisi priꝰ obtêta restitutione ꝯtra obstaculû: nâ cum ante obtêtam restitutionê tua actio sit sublata vel reddita inefficax ꝓpter prescriptionê vel propter sentêtiâ: vel ꝓpter trâsactionem quomodo potest illa actio intêtari antecꝙ̃ rescindat obstaculû per beneficiû restitutionis: cum paria sint non habere actionê vel inutilê habere. Et ꝑ hoc primo allego istû tex. in ℣si. quocirca. vbi lz aduersariꝰ peteret duo: tñ papa citauit distinctim. [a] primo super causa restitutionis: ⁊ ea expedita citauit super ꝑncipali: ⁊ sic voluit ista duo remedia simul accumulari in ꝓcessu. Scdo ꝓbo per. l. fi. C. ex qui. cau. ma. vbi tex. ad literâ dicit ꝙ actio rescissoria competit restitutis: ante ergo îdultâ restitutionê nô côpetit. et ibi expresse hoc tenet Bar. vbi dicit: ꝙ prima actio que dicit rescissoria nô côpetit seu non est nata nisi prehabita restitutione. ⁊ idê sentit glo. in. d. l. ab hostibus. Tertio allego tibi glos. ordinariâ. ⁊ Bar. in. l. necnô. i. §. exêplo. ff. ex qui. cau. ma. vbi plus dicit glo. ꝑ nec actio nec exceptio côpetit añ indultâ restitutionê obstâte obstaculo contra quod petitur restitutio. Quarto probo tibi per rationem generalê: nunꝙ̃ debêt simul accumulari duo iudicia: quando vnum est preiudiciale ad reliquû [b]: vt legitur ⁊ no. in. c. tuam. de ordi. cogni. in. l. fundi. ⁊. l. fundum. ff. de excep. sed iudicium super restitutiôe petita est preiudiciale ad aliud iudiciû sup rescissoria actione: quia si denegabitur restitutio cessat iudicium super ꝑma actione: vt hic in ver. quo circa. ergo non possunt simul accumulari.

20 ¶ † Quanto autem tempore durent ista iudicia. dic ꝙ officiuz rescindens per quod postulat restitutio clauditur quadriênnio tam respectu minoris quâ respectu maioris: vt. s. plene dixi: sed actio rescissoria nô durat nisi per annû a tempore indulte restitutionis: quia illa actio est restituta a pretore côtra ius ciuile. tex. est notabilis in. l. in honorarijs. in fine. ff. de actioni. et obliga. ⁊ in. d. l. fina. C. ex qui. cau. maio. ⁊ vtrûcz

dictum

dictū firmauit ibi Bart.in.d.l.in honorarijs. Sed dubito de vno qđ non memini me legisse: vtrū in ecclesia habeat locum hoc dictū vltimū: vt indulta restõne sit necesse intentare primam actionē intra annum ita ꝙ post annū nõ ꝯpetat: ⁊ pro nūc potius inclinarem ꝙ nõ habeat locū in ecclesia. adduco hanc rõnem: ecclesia restituit nõ beneficio ꝑtoris sed bñficio iuris canonici vt per totū istū titu. probat: ergo cū ista actio non restituatur a ꝑtore sed a principe ⁊ a iure canonico cessat ratio super qua fundat. d.l.in honorarijs. ⁊ hoc not.

1 ☞ Restitutio in integrum aduersus sententiam potest peti ab illomet iudice qui eam tulit.

2 Restitutio in integrum aduersus necessariam probationem omissam conceditur absq; alia probatione lesionis.

3 Exceptiões dilatorie que vt potest presumi malitiose opponuntur non sunt admittēde: secus si sint peremptorie: nisi sit maxima presumptio ꝙ malitiose opponantur.

4 Sententia an feratur contra dominum absentem vel cõtra procuratorem presentem.

5 Restitutio in integrum an possit peti per procuratorem sine speciali mandato. 6.

7 Exceptiones cõtra sniam vel instrumēta si excludunt a statuto: si incontinenti offeruntur probari debent admitti.

8 Executio sententie an impediatur si aduersus eam petitur restitutio in integrum.

9 Executio sententie non debet fieri postꝙ fuit postulata restitutio aduersus eam.

10 Executio snie nõ retardat ꝑ supplicationē factam principi.

Suscitata. Si restituatur in integrum cõtra sniam is cõtra quem est presumptio: mandat snia executioni prestita cautione de restituenda re si prius cõdēnatus in hoc iudicio preualeat. vel summa aliter ꝫm mentē tex. iuncta glo. pen. Petitio restõnis in integrū ꝯ sniam suspendit regulariter executionē sententie in euētu istius cause restõnis: fallit si contra petentē restõnem est ꝑsumptio malitie qđ causa differendi executionē hoc petat: quo casu executio sit prestita cautione de restituendo si petēs restõnē obtinebit in cā. ⁊ in hoc vltimo est iste text. valde singularis respectu vtriusq; iuris. Diuidit in quatuor partes: nam prima ponit decisam facti narrationē. scđa ibi: nos intellectis ipsius diffinitionem. tertia restõnis petitionem. ibi: snia. quarta ipsius concessionem cum certa prouisione ibi: ne vero. ¶ Casus lfalis. Inter epm burgeñ. ⁊ monasterium ouieñ. vertebat questio sup quatuor articulis ⁊ qbusdā decimis acqsitis monasterio per quandā transactionē que cõmissa fuit qbusdā iudicibꝰ coram quibus ꝓcessum fuit ⁊ conclusum in cā: tādē causa super his delata fuit ad dñm papā qui audiens quecūq; partes ꝓponere voluerūt condēnauit monasteriū super quatuor articulis predictis: lata snia super ꝑdictis articulis dum papa vellet super decimis ferre sniam super quibus corā iudicibus fuerat in cā conclusum: ꝓcurator monasterij petijt beneficiū restõnis in integrū ad ꝓbandā prescriptionem tam sup quatuor articulis predictis ꝙ etiā super decimis ꝑdictis acqsitis monasterio per transactionē. dñs papa dicto ꝓcuratori restõnis bñficium sup dictis articulis ꝯcessit. Ne vero per excogitatā malitiā sicut ex quibusdā presumptionibꝰ videbat: effectū sententie in dānū epi cõtingeret impediri: ⁊ ne monasteriū in executione snie detrimētū incurreret propter diuersas presumptiones: dñs papa eqtate pensata ita ꝓuidit vt predicta sententia executioni mādet ante aliquā ꝓbationē: ita tñ ꝙ sufficientē prestet cautionē eps burgeñ. ꝙ si monasteriū obtinuerit in causa omnia q̄ percepit occasione ipsius snie monasterio restituat. Ber.

1 ¶ † Not. j. ꝙ aduersus sententiā pape põt peti in integrū restõ etiā ab eo papa qui tulit sniam. Ex quo infero duo. primo ꝙ nõ excusat quis dicēdo ꝙ nõ fuit ausus petere restitutionē tpe quo vixit pa. qui sentētiauit. nā vides ꝙ iste ꝓcurator obtinuit restitutionē ab eodem papa qui sententiā tulit: volēs ergo se excusare ꝑtextu timoris dz allegare ⁊ ꝓbare causam verisimilē timoris iuxta ea que dixi in.c. s. pri. ⁊ dic vt ibi. ¶ Scđo infero ꝙ ꝯtra sniam pape põt necdū supplicari sed etiā peti restõ in integrū. ⁊ istū text. allegaui. s.c. pri. nam hic nulla fuit facta mentio de supplicatione. vnde dic vt dixi. s.c. pri. ⁊ aliqđ dicet. j.

2 ¶ † Scđo no. ꝙ petenti restitutionē aduersus necessariā ꝓbationē omissaz quā intendit nūc facere per testes nõ est opus aliter probare lesionē: nā ex quo constat ꝙ probatio illa allegata erat necessaria dz fieri restõ absq; alia ꝓbatione. hic enī papa indulsit restitutionē nec prius examinauit testes vtrum aliquid scirent de ꝑscriptiõe. ⁊ ꝯcor. c. auditis. s. eo. ⁊ vide qđ ibi dixi.

3 ¶ † Tertio no. ꝙ ꝓpter suspicionē ortā cõtra excipientē seu petētem aggrauat conditio ipsius. nõ tñ propter quālibet suspicionē debet iudex repellere exceptionē paremptoriā vt hic est tex. optimus. nā hic allegabat exceptio prescriptionis ⁊ erat presumptio malitie contra ipm allegantē: tñ papa noluit ꝓpter illā presumptionē excludere exceptionem ꝑscriptionis. vnde allego istū tex. pro casu ad ꝓbandū dictum Inn. in.c. post electionē. in fi. de cõces. prebē. vbi dicit ꝙ licet iudex possit ex facili presumptione nõ admittere exceptionē dilatoriam: peremptoriā tñ non dz excludere[a] nisi ex presumptione multum vrgenti qr tractat de magno preiudicio: ideo requirit fortior presumptio. vt in.c. lras. de ꝑsumptio. ¶ Ultimo not. ibi: effectū snie. ꝙ executio est effectus snie. reliqua veniunt expediēda cū gl.

4 ¶ † In gl. j. ibi: nõ curat de ista solēnitate. not. bene istā glo. que solet multū allegari iūcto text. ex qua habes ꝙ lz de iure ciuili nõ teneat snia lata ꝯ dñm si ꝓcurator et nõ dñs erat in iudicio: vt in.l. j. C. de sent. ⁊ interlo. om. iu. Secꝰ tñ est in iure canonico qr de hac subtilitate non curatur: nā hic fuit snia lata ꝯ monasteriū licet ꝓcurator esset in iudicio. et doct. simpliciter trāseunt cū glo. tñ Bart. in.l. stipulatio ista. in.§. si stipuler. alias in.§. si quis insulā. ff. de vb. obl. ⁊.l. j. pal. mordet istā gl. dicendo ꝙ in hoc nõ est diuersitas inter ius canonicū ⁊ ius ciuile: quia ēt de iure ciuili valet snia ꝯ dñm si in iudicio interuenit non vt simplex ꝓcurator sed administrator legitimus: puta tutor curator ꝑlatus vel syndicus: ratio est qr isti tanq̄ habētes legitimā ⁊ generalē administrationē pñt vba ꝯctus ꝯcipere in ꝑsonā dñi. vt in.l. eū q.§. si actori. ff. de cõsti. pecu. eodē mõ in iudicio pñt vba cõcipi in ꝑsonā dñi si tales administratores interueniūt: nā in iudicio q̄si ꝯhimꝰ. vt in.l. ij.§. idē scribit. ff. de pecu. sed procurator simplex qñ ꝯhit nõ dz cõcipe vba in ꝑsonā dñi sed ꝓpriā: qr regulariter nõ acquirit dño: sz dz dño cedere actionē. de quo vide plene ꝑ gl. in.c. ꝙꝙ. de vsu. li. vj. merito in iudicio dñt vba snie ⁊ aliorū actorū referri ad ꝑsonā ꝓcuratoris ⁊ non dñi. ⁊ hec est rõ. d.l. j. Et no. bñ hec dicta q̄ in se satis vera sunt: sz quo ad text. nrm ꝓcedunt intelligēdo ꝙ iste fuisset syndicus gñalis monasterij. sz tex. hoc nõ apit imo appellat eū ꝓcuratorē. vñ si intelligeret ꝙ erat simplex ꝓcurator dictū Bar. nõ ꝓcederet hic sz dictū glo. qđ autē iuris sit habito respectu ad ius canonicū: dic vt plene no. in.c. querelam. s. de ele.

5 ¶ † In gl. in vb. postulauit. no. singulariter istā gl. vsq; ad v. ar. ꝯ ex qua colligunt due limitatiões ad iura dicētia procuratorē nõ posse sine spāli mādato petere restõnē in integruz. Illa enī iura dñt intelligi qñ restitutio petit ꝑncipaliter: vt qr agat cām ꝑ se ꝑncipaliter inchoare: vt puta qr petit contra ꝯctū vel ꝯ sniam q̄ trāsiuit in rē iudicatā per lapsum decendij: secus aūt qñ incidit in cām: nā tūc põt peti ꝑ ꝓcuratorē qui fuit litē cõtestatus in illa cā. ar. hic. ⁊ hoc voluit Inn. ⁊ oēs doc. ⁊ cõiter etiā sequunt legiste in.l. illud. alle. in glos. ⁊ alle. no. in isto. c. ⁊ põt ad hoc dictū optime adduci. c. pe. j. e. nā sicut in mandato iurisditionali fit illa distinctio an restõ petat principaliter vel incidēter eodez mõ dz distingui in mādato ꝓcuratorio: nā in multis ista duo eqparant iuxta no. i.l. ⁊ qr. ff. de in. om. iu. ⁊ intelligo ꝙ reqrat spāle mādatū ex parte. s. petētis restõnē. sed ex pte defendentis non reqrit spāle mādatū ꝫm Inn. hic. ⁊ bñ facit. d.l. illud. qđ no. Scđo ꝑncipaliter no. ex glo. ꝙ restõ petita post sniam añ lapsum. x. dierū dr venire incidenter. qr ex quo snia adhuc nõ trāsiuit in rē iudi. nõ vr prorsus cessare mādatū ꝓcuratoriū. vñ quēadmodū põt ꝓcurator intra decēdium appellare sine nouo mādato. vt in.c. nõ iiuste. de ꝓcu. ita põt petere restitutionē in integrū quasi hoc sit cõiunctū mādato cū restitutio eqpolleat appellationi. vt dixi. s. eo. ex lris. ⁊ hoc dictū nõ attingūt legiste in. d.l. illud. doc. etiā nři dubitasse vidētur vtrū hoc ꝓcedat de iure: nā ex quo snia est lata nõ vr amplius ista cā subsistere: ergo est opus restõnem petere principaliter. Sed ꝯ dictum gl. Host. opponebat fortiter de.c. innotuit de ele. vbi dr ꝙ habēs mādatū ad petēdā cõfirmationē electionis nõ admittit ad petendā dispensationē in personā electi nisi habeat speciale mādatū: ⁊ ob hoc dixit hic Host. ꝙ forte iste ꝓcurator habebat spāle mādatū vt qr dicebat in mandato ꝙ posset petere restõnē in integrū tam ante sniam ꝙ post: sicut moris est. ⁊ not. bñ incidēter hoc dictū. nā sentit per hoc Hosti. ꝙ sufficiat mādatū spāle lz nõ sit restrictū ad certū articulū. de quo vide qđ latiꝰ dicā in.c. seq. vel forte ꝫm eum hic non fuit oppositū. Inn. etiā dubitauit. nam primo vr velle ꝙ ꝓcurator qui fuit litē cõtestatus possit petere istā restõnē cū nõ possit reuomeri sine cause cognitione: vt in.c. ij. de ꝓcura. in. vj. postea vero dicit ꝙ ꝓcurator non admittit sine speciali mandato. Sed Host. rediēs ad dictum glo. rñdet ad.c. innotuit. ꝙ dispēsatio nõ est ita cõiūcta mādato sup cõfirmatiõe petēda sicut restõ in integrū est cõiūcta cause. nā cõfirmatio

Zacharias.

[a] ¶ Non debet excludere. adde plenissime de hoc dicto et precedēti. s. ꝙ iudex nõ dz leuiter admittere dilatorias excep. quas ꝑsumit malitiose apponi ꝑ Lanfran. de oria. in sepe alleg. c. qm ꝯ.§. except. in ꝑn. ⁊ ibi in apost. Bene. vadi et cels. j. de proba.

innitit iuri dispensatio depēdet a gratia:nā nō multū preiudicat si differt dispēsatio sed restō in integrū nō ex toto depēdet a gratia:vt.j.dicā. Itē posset inferri magnū preiudiciū si pcurator q est psens nō posset petere istā restitutionē.z tādē vident doct.magis inclinare in partē huius glo q̄ mihi multū placet per equiparationē quā.s.feci ad appellationē.et q̄ incōtinēti fiunt vident inesse:vt in.c.officij.de ele.z in.l.lecta. ff.si cert.pet.vnde satis vr hec petitio incidere in cām ex quo immediate post sentētiā petit anteq̄ mereat executionē.et in fauorabilibus debemus facere benigniorē interpretationē: vt in regula odia.de reg.iur.lib.vj.tertio pncipaliter gl.opponit de.l.si actor.C.de ap.z nō inducit nec soluit.z facit ille tex. in 2uū hoc mō:ibi em̄ dr q si actor datus a curatore fuit condēnatus appellat ipse actor:sed curator prosequit cām:quasi innuat q ipse actor qui iā fuit condēnatus non psequat cām appellatiōis.ita videt dicēdū in pcuratore 2demnato vt nō possit psequi cām restōnis.sed solutio ponit ibi in gloss.nam actor nō psequit cām appellationis ex necessitate si tn̄ vellet bene posset.vt in.d.c.non iniuste.z in.l.inuitus.C.de procur.

6 ¶ †Et circa illud qd dictū fuit de spāli mandato regsito dicit hic Inn.ar.illi⁹.l.si actor.q habētes legitimā administrationē vt sunt tutores curatores economi et prelati et similes possunt petere restōnē sine spāli mandato.z verū dicit qd isti habēt a iure administrationē queadmodū iurant de calūnia sine spāli mandato.vt in.l.§.de iura.calū.qd no.vide p Spec. eo.ti.§.ij.in versi.prelatus.Itē adde ad pdicta dictū Joā.an. post Hosti.j.c.proxi.vbi dicit q post lapsum.x.dierū etiam a tpe interlocutorie nō dicit pcurator restōnem petere incidenter:quia ex quo interlocutoria trāsiuit in rē iudicatā requiritur specialis petitio:q: non pōt dici qd incidat cum iā ille articulus trāsiuit in rē iudicatā qd no. Itē pater pōt petere pro filio restōnē in integrū sine speciali mādato: secus autē est in alijs 2sanguineis nisi minor sit talis vite cui merito esset bonis interdicendū.vt in.l.psi.ff.de mino. Et ex pdictis posses formare distinctionē an et qn̄ qs admittat sine spāli mādato ad petēdā restitutionem: nā si habet legitimā administrationē admittitur, si vero simplex est procurator:debet distingui an petat principaliter an incidēter:vt.s.

7 ¶ †In glo.in verb. p executionē snie.ibi:nisi incōtinēti pbet exceptio.istā particulā gl.soleo multū adducere in cōsilijs ad statuta que excludūt oēs exceptiones contra sniam:ᵃ vt si incōtinenti qs vellet pbare exceptionē legitimā cōtra sniam debet audiri non obstante statuto:q: statutū videtur exclusisse legitimas exceptiones ppter psumptā fraudē opponentiū q̄ presumptio cessat in pbatione q̄ offert incōtinēti.z p hoc vide bo.text.in.c.literas.in v̄.propterea de resti.spo.z qd not.glo.i.l.j.ff.de ta.exhi. z vide qd plenius dixi i.c.ex parte.el.ij.de offi.deleg.

8 ¶ †In gl.in ver.equitate pensata.in fi.no.ex ista glo.q lz regulariter petitio restōnis in inte.ᵇ impediat executionem snie per.l.vnicam.C.in integ.rest.postu.ne qd no.fiat.tn̄ qn̄ psumptio est 2 petētem restōnē q hoc petat malitiose cā differēdi executionē.tūc mandat snia executioni recepta cautione de qua hic.z sic vr sentire gl.q istud qd hic dr pcedat de iure ita q ad consequētiā ab alijs iudicib⁹ est trahendum:z in hoc est iste text. sing.vt.s.dixi.vnde Host.dicit q ista non fuit simplex puisio pape sed cōtinet ius qd vr placere Jo.and.z optime pōderauit istum tex.ibi iure duximus prouidendum zc.ita ergo alij iudices debent eodē mō iudicare.vt in.c.in causis.de re iudi. z Bart.simpliciter hoc dictū vr sequi in.d.l.vnica. Inn.tamē hic videt dubitasse:nā pmo dixit q ppter presumptionem facti hec executio nō impedit.postea ingt q tex.iste pōt intelligi cū petit restō cōtra sniam pncipis 2tra quā nō admittitur quis nisi per viā supplicationis:sed supplicatio impedit executionez snie sed prestat cautio vt dixi post gl.s.e.ex literis.z sm istā solutionē nihil noui induceret iste tex.z sic in alijs iudicib⁹ petitio restōnis indifferēter impedit executionem:sed hoc mihi non placet.nā si loqueret text.in supplicatione non oportuisset q papa hic se fundasset super presumptione orta cōtra petentē:nec erat opus dicere q voluit puidere eqtate pēsata zc.Nā hoc erat de iure autēticorum.vt in aut.que supplicatio.C.de pci.impe.offe.ergo iste tex.logt ppriei petitiōe restōnis z nō in supplicatiōe:z sm hoc videt hic text.contra Inn.vt aduersus sniam principis possit peti et restō:qd intellige vt dixi.s.c.proxi. Demum dat Inn.aliam solutionem qd iste tex.pōt ponere istud speciale in restitutiōe q̄ petit 2 sententiā principis.sed mihi nō placet quia papa se non fundat hic super presumptione q̄ erat orta 2tra petentē restōnē:ergo vbicūq cōtigerit ista presumptio dz seruari ista iuris dispositio:vt in.c.cū dilecta.de cōfir.vti.cū si.ideo tene primū dictuz qd cōiter tenet. Adde tn̄ vnū dictū Bald.in.l.vnica palle.vbi dicit qd vbi executio sentētie nō esset reuocabilis nō dz fieri postulata restōne qd mihi satis placet q: tunc cessaret remediū istius.c.q: nō posset restitui z sic frustratoria eēt ista cautio. Ad hoc adduco notabile dictū Pau.de lea.in cle.j.de re iudi.vbi dicit istū tex.nō habere locū in eo q mandat executionē ante omnia fieri qn̄ executio non est reuocabilis z tene mēti istud dictū. Sed aduerte q: Bal.videt ponere exēplum super ista executione irreuocabili qn̄ qs esset ducēdus ad carceres:quasi innuat q lz in facto possit reuocari respectu futuri tpis nō tn̄ posset reuocari respectu preteriti et respectu ignominie.nā impossibile est facere q qs non fuerit in carcere z q non fuerit passus illā ignominiā.text.enim hic se fundat super cautione qn̄ pōt cōseruari ius illius contra quē fit executio.ego ex hoc facio regulā notādā z multū aperit istū tex.q vbicūq nō pōt per cautionē puideri iuri illius cōtra quē fit executio ex hoc facto nō dz snia mandari executiōi.p hoc facit q: cū ista puisio veniat contra.l.vnicā pāl.dz stricte intelligi.ar.in regula q̄ a iure cōi exorbitant.de reg.iur.lib.vj. z in.l.precipimus.in fi.C.de appel.ponit etiā ibi Bal.quedā alia dicta q mihi nō placēt.vr em̄ velle q impedit executio.z offert ista cautio qn̄ pbatio offert incōtinēti.iste em̄ tex.non fundat se sup oblata pbatione.regulariter ergo dz impediri executio siue offeratur pbatio siue nō.vt in.d.l.vnica. Si autem est presumptio 2tra petētē dz prouideri prout hic dicit: puto tn̄ q vbi lesio esset patēs:tūc nō haberet locū quod hic dr.rō q: cessaret psumptio malitie:z idem posset dici vbi forte intra breuissimū tps qs vellet pbare lesionē.arg.eorum que dixi.s.in pcedēti glo.

9 ¶ †Sed q̄ro qd si postulata restōne fit executio nulla existēte psumptione 2 petētē:nūquid indulta restōne debeat reuocari executio per viā attētati.hāc qōnez ponit hic do.Ant.z dicit q dñi de ro.tenēt q non:ex quo legitime facta fuit.z vr ipse cum eis trāsire. Sed aduerte quia aut ipse fuit deceptus: aut lrā sua est corrupta: q: dñi de ro. de directo cōcludūt 2riū in cōclusione.ccclxvj.z de iure hoc dicto 2riū pōt probari.nā tex.in.d.l.vnica.vult qd postulata restōne nihil dz innouari: ergo executio facta post postulationē fuit iniusta:ergo dz reuocari.ar.in.c.non solū.de appel. li.vj.z dicūt do.de ro.idē esse si petat restō ad appellandū:q: si qn̄ petit restō simpliciter aduersus sniam differt executio: vt in.d.l.vnica.fortius dz differri qn̄ petit restō ad appellandū.qd no. Sec⁹ dic vbi executio fuisset facta ante postulataz restōnem:q: tunc lz postea postulet z obtineat restō 2 sniam nō p hoc retractat executio sed dz expectari finis cause principalis:q: qd legitime factū est nō dz retractari: vt in regula factū legitime de regu.iur.li.vj. Itē aduerte ad aliam limitationē quā ad istū tex.ponit hic do. Ant.z attribuit eam dñis de ro.deci.ccccxxxiij.alias.xxiij.s.q ista cautio exigitur a suspecto de dilapidatione:z qn̄ est ita pauper q post dilapidationē non posset de suo satisfacere:qd mihi non placet: q: iste tex.loquit indistincte:vn̄ cū recedamus ab illa.l.vnica.debemus stricte intelligere istum tex.ex quo em̄ petens restōnem grauat in vno: nō mirū si releuat in alio.s.in cautione. z vtile est sibi habere plura remedia z 2 fideiussorē z 2 principalem. ar.in.l.j.ff.si qs in ius vo.z in.l.quoties.ff.de acti.z obl.z facit qd no.Bar.in.l.j.ff.ad tre.

10 ¶ †Sed q̄ro q:.s.dixi qd regulariter restō in inte.īpedit executionē.z idē facit appellatio:vt in c.veniētes.de iureiu.secus i supplicatiōe⁽ᶜ⁾ vt pdixi:z notatum fuit i.d.c.ex lrīs.q̄ est rō diuersitatis in hoc:vide p Jo.and.in addi.Spe.in ti.de suppl.§.differt.z cōcludit q appellatio est remediū ordinariū z innitit iustitie:idō hz īpedire executionē, in integrū restō innitit iuri lz habeat gratiā annexā:tn̄ illam grām potius hz a iure q̄ a iudice:nā iura indulgēt restōnem in inte.minorib⁹ ecclesijs z maiorib⁹ ex iusta cā vt in iuribus vulgarib⁹: merito postulatio restōnis impedit executionem sicut appellatio:supplicatio aūt innitit pure gratie q̄ est fienda ab hoie:nā ppter psumptionē que est orta ex persona pferētis sniam:puta principis vel pfecti pretorio non dz de iure admitti aliqd remediū retractatiuū:sed supplicatio admittitur ex mera gratia principis ideo cū fundet super mera gratia nō dz impedire executionē snie.satis enim est q det cautio de restituendo si supplicās obtinebit in cā: iuxta no.in.d. c.ex lrīs.z in aut.que supplicatio.superius allegata. Et dic q ratio rōnis est quia remedium supplicationis non fundatur super aliqua iusta cā:sed solū super ea equitate:q: a sententia principis nō pōt appellari:sed restō in integ.est fundata sup cā extrinseca:puta super imbecillitate etatis vel fauore ecclesie vel sup aliq̄ alia legitima cā:puta q: erat absens cā reipublice vel qd simile:ideo istud remediū restitutionis in integ. pinguius operatur q̄ remedium supplicationis.z vide quod dixi.s.c.proximo. Ex hoc enim fis cautus vt aduersus sniam principis

---

✠ Sebasti. Sapia.

a ¶ Contra sniam. Vide Abb.idem tenentem in cōsi. lxiij.z in.c.super eo.in fi.s.de offic. dele.sed reprobat eum.d. Alexā.in consil.xciij.incip. clarissime dñe vicarie in q̄rto vol. refert.d. Jaso.i.l. naz postea.in pn. ff.de iureiurādo. Zacharias.

b ¶ Petitio restōnis in integrum. Adde eē hic op⁹ distin.quā Lanfran.in.c.qm̄ contra.§.exceptio. nume.9, versicu. restō aūt in integrum.ibi distinguēdo concludit q si psumptio est pro impetrante: z petit restō.j.decē dies datos ad appellandū:tunc impediat executio sentētie.alias sec⁹.vt plenit.no. Bal.quē ibi allega.in.l.fallam.C. si ex fal.instru.et Bart.in.l.defendente.ff.de execu. tuto.

✠ Sebasti.Sapia.

c ¶ In supplicatione.Vide p Moder.i aut.que supplicatio.C.de precibus impe.offe.

Zacharias.

a ¶ Sine cause cognitiōe. Adde ꝙ hoc est verum in ciuilibus causis: vt per Lanfran. plene i.c.quoniaz contra.§. dilationes.nūe.2. versic. scdo q̄ro. et ibi in apostil. Bene.va. in ver. cognitiōe. ¶.de proba.in criminalibus autez nō requirit cause cognitio: vt ibi paulo ante notat de quo plenissi.p Alexan. consilio cxviij.col.fi. volu. j.ꝛ consil.xlj.colū. ij.volu.ij.

Anto. Francis.

¶ Circa istud qḋ hic dr de dilatione dāda cuz cause cognitione. Dicas ꝙ prima dilatio ēt i ciuilibꝰ datur sine cāe cognitione vel saltē cuz leui.scḋa vero datur cuz graui cāe cognitione.tertia ꝛ quarta datur cū grauissima.quinta vo dilatio nunꝙ̄ datur. de quo vide in.l.oratiōe. ff.de fer.et in.l.fi. in glos.mag.C. de dila. et adde ꝙ si prima dilatio est peremptoria non daṫ scḋa nisi cum cause cognitione in qua nō sufficit ꝓbatio ipedimēti per iuramentū. sȝ requiriṫ ꝙ fiat ꝓbatio p testes: vt no.voluit inn. in.c.in causis. de testi.ꝛ qualiter petatur quarta dilatio:ꝛ qualiter denegetur:vide etiā p Inn.in.c.significauerūt.de testi. Et adde qḋ post terminuz peremptorium datum a iudice ad probandū nō dȝ dari dilatio etiā si petatur cū solennitate vt plene p Inn.i d.c.in causis. Et adde ꝙ valet probatio ēt sine dilatiōe: vt p Bar.in l.in pecuniariis. ff.de fer.et in.l.in crimine.ff.ḋ adulte.ꝛ an in cā adulterij sint dāde dilationes.vide gl. in.§. spatium. iij. q.ij.ꝛ per bart.in extraua.ad repri-

principis potius incedas per viā restōnis ꝙ̄ supplicationis:qḋ intellige qm̄ vtrūqꝫ remedium cōcurrit:qꝛ subest causa petēdi restōnē.iuxta ea que dixi in.c.precedenti. ¶ In gl.fi.ibi:argu.no.bene istam particulam glo.quia est optima.

1 ☞ Terminus probationis semper est peremptorius.

2 Termini exclusi currunt nō minus contra ecclesiam ꝙ̄ priuatum.

3 Instructus quoties quis tenetur ꝛ potuit cōparere in termino nō auditur petens vlteriorem terminum ad instituendum.

Procurator si nō comparet legitime in termino in quo fuit dominus citatus potest tanꝙ̄ contumax dominus puniri.

4 Restitutio in integrum an possit peti per procuratorem sine speciali mandato.

5 Speciale mandatum sufficit cōprehendi sub generalitate verborum.

6 Speciale mādatum vbi requiritur sufficit ꝙ prestetur cautio de rato.

7 Tempus quadriennij ad petendā restitutionem in integrum a quo tempore incipit currere.

Exceptiones dilatorie nō possunt opponi in causa appellationis.

Coram. Post peremptoriū nō auditur eccl'ia de iure cōmuni:auditur tñ per beneficiū restitutionis in integruz.h.d. Prima pars narrat factū. Scḋa interloquitur ibi:nos autem. ¶ Casus literalis. Inter archiepz̄ bracharē.ꝛ archiepiscopum toletanū coram Innocē.super iure primatie qḋ vertebatur:lite inter predictos archiepiscopos ꝯtestata corā ipso causam cōmisit quibusdā iudicibus vt ipsi causam sufficiēter instructā remitterent ad apostolice sedis examē partibus terminū peremptoriū assignando:in quo cuz oībus munimentis per q̄ causa instrui possit sedi apostolice se presentant s̄niam audituri: termino certo elapso post longā expectationē comparuerunt procuratores archiepi̅ bracharen̄.sed qꝛ non portauerāt depositiones testiū ꝛ alia munimenta dilationē ad hoc faciendū postulauerunt. Papa interlocutꝰ fuit ꝙ sup hoc audiendi nō erāt cū ad hoc terminꝰ pemptorius assignatus fuisset. Ipsi petierūt ad hoc se admitti per bn̄ficiū restōnis in integ.exhibētes super hoc speciale mādatū.vnde papa Honoriꝰ dedit illis dilationē vsqꝫ ad octauas pentecostes per beneficiū restitutionis. Ber.

1 ¶ † No.j.ex tex.ꝙ ad probationē in causa faciendam vnica datur dilatio ꝛ non plures.concor.l.fi. ff.de fe.ꝛ vide quod plene no.glo.in.c.ij.de dila. ꝛ ꝙ̄ꝙ̄ text.hic dicat terminū fuisse peremptorium: tamen oīs dilatio probatoria est peremptoria:vt in.d.l.fi.ꝛ in.c.licet.de proba.vnde in causa ciuili nunꝙ̄ datur scḋa dilatio nisi ex causa.vnde super existētia cause dȝ premitti cause cognitio.d.l.fi.et in.l.oratione.eo ti.vnde non pōt iudex sine causa dare scḋam dilationē: vt in.d.l.fi.ꝛ ibi no.bar.nec vr̄ valere ꝓbatio que fit intra dilationē datā sine

a cause cognitioneᵃ:de quo tamen dicendum vt ibi

2 plenius no. ¶ † Scḋo no.ꝙ iste ꝑscriptiōes iudiciales currunt etiam contra ecclesiam:nam vides hic ꝙ qꝛ ecclesia nō ꝓbauit in prima dilatione statuta:nō fuit admissa de iure cōi ad probādā post dilationē sȝ fuit opus recurrere ad ius singulare. s.ad beneficiū restōnis. Et ex hōc ꝛ ex text.inferṫ ꝙ aduersus prescriptiones iudiciales cōpetit ecclesie beneficiū restōnis.de quo vide quod dixi in

3 c.auditis.ē.eo. ¶ † Tertio not ꝙ vbi per dilationem prefixā quis tenetur cōparere instructus nō audiṫ petens terminū vlteriorē ad instruendū. Et facit iste tex.inar.ad questionē quotidianā.iudex citauit aliquē vt cōpareat certo termino pro quo comparuit in termino procurator ꝛ petijt dilationem ad faciendā fidē de mandato:nūquid sit sibi dandus terminus an dn̄s possit condēnari tanꝙ̄ contumax:qꝛ nō cōparuit legitime in termino.et dicendū ꝙ non dȝ dari dilatio sed potius pōt vt cōtumax cōdēnari:qꝛ cū habuerit dilationem ad comparendū debebat cōparere legitime.ad hoc l.si quando.C.de dila.ꝛ hoc firmat ibi Barto.ꝛ tene mēti hanc q̄stionē:qꝛ quotidie accidit. ¶ Not. ꝙ etiā cōtra interlocutoriā pape pōt ecclesia petere restitutionē in integrū. ¶ Ultimo not.casum quo exclusus vna via admittiṫ ad idē alia via: nā ecclesia hic exclusa fuit de iure cōi:tñ fuit admissa per bn̄ficiū restōnis.et p hūc limita regulā cū q̄d vna via.de reg.iur.lib.vj.ꝛ qḋ leg.ꝛ no.in.c.tue. de

4 ꝓcu. ¶ † In gl.in ver.spāle mādatū ibi:nō videṫ sufficere generale mandatū. No.tu canonista tex. iuncta gl.qꝛ nō habes alibi in corpore iuris canonici ꝙ ad petēdū restitutionē in integrū requiriṫ

b speciale mādatū.ᵇlegiste habent in.l.illud alleg. in glo.ꝛ intellige qñ restitutio in integrū venit p̄ncipaliter.secus si venit incidenter in causa gn̄aliter commissa vt dixi post gl.ē.c.pxi.ꝛ ideo in casu huius.c.nō erat necesse habere speciale mādatū: quia veniebat incidēter:vnde dicit Hosti.ꝙ sponte procurator exhibuit speciale mandatū.vel pōt dici ꝫm eū ꝛ Jo.an.ꝙ hic erant lapsi.x.dies a tempore interlocutorie.ꝛ no.singulariter hoc dictuz: quia nescio alibi ꝙ vbi tontingit lesio per interlocutoriā non pōt ꝓcurator petere restitutionē sine spāli mādato post lapsum decēdij. Nō pōt esse qꝛ post lapsum decēdij trāsiuit interlocutoria in rem iudicatā:vt in.c.cū dilectꝰ.de ele.vnde nō pōt amplius dici ꝙ restō incidit in cām. Sȝ satis pōt de hoc dicto dubitari ꝙ licet trāsiuerit in rē iudicatā:ex quo tñ cōtingit negotiū principale qḋ nondum est diffinitū videṫ ꝙ debeat admitti ratione incidētie ꝛ cōnexionis.arg.op.ex eo qḋ leg.ꝛ not. in.c.fi.de app.li.vj.ꝛ in cle.cū a repulsione.eo.titu. Posset tñ per ibi not.eque distingui ꝙ aut est talis interlocutoria que nō contingit negotiū principale:vt puta super dilatoria exceptiōe: ꝛ tūc requiritur speciale mandatū post lapsum decendij. Aut contingit negotium principale: puta qꝛ fuit lata super aliqua peremptoria:ꝛ tūc sufficit generale mandatū:per not.in iur.preal. ¶ Sed ꝯ predicta ꝛ ꝯ tex.op.videṫ em̄ ꝙ nō debeat iste ꝓcur. audiri.nā videṫ ecclesia fuisse in dolo dādo ꝓcuratori mandatū speciale ad petendā restitutionē cū potuisset assignare oīa munimēta cause sicut dedit mādatū.videtur ergo peccasse ex certa sciētia sed aduersus delictū non daṫ restitutio:vt in.l.auxilium.ff.de mino. Solu.dicit Host ꝙ forte dedit ecclesia mādatū generale ad petēdā restitutionez in integrū iure minoris:vt puta ꝯstituo te ꝓcuratorē ꝛ do tibi mādatū ad petendū restitutionē in integ.vbicūqꝫ opus fuerit.vnde iste casus nō fuit precogitatus per ecclesiā et forte ꝓcurator credidit attulisse secū omnia munimenta cause et dum esset in curia vidit ꝙ illa non erāt sufficiētia vnde produxit mādatū suum super restitutione petenda vel forte melius ꝫm eum post interlocutoriam

5 ecclesia dedit mandatū speciale. ¶ † No.singulariter ꝛ tene menti ex precedēti solutione qḋ ad petendā restitutionē sufficit speciale mandatū comprehensum sub generalitate verborū:qḋ est cōtra Cy.ꝛ alios legistas in.l.vnica.C.etiā per procuratorē in integ.resti.agi posse.vbi dicit qḋ mandatū debet esse speciale quo ad illā causam in qua est petēda restitutio.ar.l.si quis mihi bona.l.j.§.iussum. ff.de acqui.here.vbi ad adeundā hereditatē p seruum requiriṫ specialis iussus dn̄i nec sufficit dare speciale mandatū sub generalitate verborum.do. Ant.simpliciter sequiṫ dictū Hosti.non obstante dicto legistarū:sed tu vide plene per Bart.in.l.filiusfamilias.ff.de dona.vbi reprobat dictū Cy.et tenet idē qḋ doct.nr̄i,licet hic nō alleget.moueṫ p istū tex.qui optime facit. nam ad donationem faciendā requiriṫ speciale mādatū:vt in.l.contra iuris ciuilis regulas.ff.de pact.ꝛ in.c.fi.de offi.vica. li.vj.ꝛ tñ sufficit dare mandatū speciale sub generalitate v̓borū:vt puta qḋ possit donare licet non dicaṫ cui ꝛ quid : vt in.d.l.filius.nec ob.dictus.§. iussum.qꝛ illud ꝓcedit ꝓpter graue preiudiciū qḋ posset icurrere dn̄s si hereditas nō esset sufficiens. ꝛ idē dic vt timeṫ de graui p̄iudicio dn̄i:tunc non

mē.sup ver.declarātes.et per spec. in ti.de dila.in.§. videndū.in versi. vtrum valeat.ꝛ p do.Anton.in.c.lȝ causam.de ꝓbat. ꝛ habetur in.l.diuus. in.§.fin.ff.de adul. Utrū autez in causa criminali debeant dari dilatiōes deliberatorie.vide glos.ij. q.ij.in sum.ꝛ aliā ij.qḋ.viij.per scripta.ꝛ vide Joan. an.in.c.ij.de dila. ꝛ p Archi.in.c.offeratur.ij.q.ij. et vide Inn.in.c.cū contingat. de rescri.ꝛ in.c.prudentiā.de offi.dele.et vide glo.in.c.cum cām.de offic.dele. et in.c.licet.de accu.in glo.j.ꝛ vide gloss. in.c.ij. ꝛ ibi Innoc.de dila.in quibꝰ locis plene tractat an ꝛ qñ debeāt assignari dilationes cū cause cognitione.

b ¶ Speciale mandatū. Adde Joā. de ana.ꝯsil.xlviij. Rom. singu.suis. fol.iij.

Zacharias.

¶ Adde qḋ corrupte allega. hoc singu. Ro.est em̄ fol.v.singu.in nu. 125.qḋ incip.volo tibi dicere vnum dictum.vbi alleg. gl.hanc et.l.illud. hic alleg.ꝛ Bart. ff. de no.ope.nūt. ꝛ non meminit.l. vt ibi dicit.sȝ dic ꝙ est.l.cū ꝓcurator.ꝛ ibi Modernio.plenissime.

a ¶ Specialissimũ. Adde Anto. de but. consi. lxv.
✠ Sebasti. Sapia.

b ¶ Speciale mandatũ. Uide Fel. in c. nonnulli. §. sunt et alij. vĳ. amplia scdo etiã si in mãdato. colũ. ĳ. de rescri. ꝛ c. sedes. e. ti.

c ¶ Que requirũt. Adde Fulg. cõsi. clxxxvĳ. Ro. consilio. xciij.
✠ Sebasti. Sapia.

d ¶ De speciali mãdato. Uide Bar. in. l. nõ solũ. §. qui alieno. ver. tertiꝰ casus. ff. de procu. Fel. post Abb. in c. coram. colũ. iij. versic. qñ faciens dubiũ de mandato. ꝫ. de off. deleg. vbi idẽ tenet qđ Abb. h ꝙ admittatur cautio ꝺ rato.

e ¶ Incipit currere. Adde Alexã. consil. lxiiij. ij. lib. ꝛ. lxxxix. ĳ. lib.
✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Ubi tex. De illo tex. vide p Ro. singu. cccxliij. incipien. florentie. et Jas. in. l. qui certo loco. ff. de condictio. inde. ꝛ ad materiam vide text. i. l. minor. xxv. annis in princi. ff. de euictio.
✠ Sebasti. Sapia.

g ¶ Rebus ecclesie. Quomodo ꝺ pcedat: vide Fel. in. c. ecclesia sancte Marie. §. de constitutio. colũ. iij. vbi etiam tangit late id qđ ponit Abba. paulo infra: an statuta laicoꝝ quo ad patrimonialia.

reqrit speciale mandatũ spãliter factũ: vt in. d. §. iussum. ꝛ vide tex. opti. cũ gl. in cle. nõ põt. de pcu. ꝛ in. c. pcurator. de elec. li. vj. ꝛ ob istã causaꝫ ad cõtrahẽdũ matrimoniũ requirit mãdatũ specialissimumᵃ vt exprimat persona cũ qua dꝫ ꝫhi matrimonium: vt in. l. generali. ff. de ritu nupt. vide tex. iuncta gl. in. c. fi. de pcur. lib. vj. Ego aũt hoc dictũ doc. pbo per tex. in. c. qui ad agendũ. de procu. lib. vj. ꝛ ex not. in. l. sed ꝛ si qs. §. quesitũ. ff. si quis cau. vbi patet ꝙ in requirẽtibus spãle mandatũᵇ sufficit exprimere vnũ casum requirẽtẽ speciale mãdatum subiecta clausula generali: vnde plus puto ꝙ ad petendam restõnẽ sufficit istud mãdatũ: constituo te pcuratorẽ meũ ꝛ do tibi mãdatũ trãsigẽdi ꝛ gñaliter faciẽdi omnia q̃ requiruntᶜ spãle mandatũ qꝛ satis cõprehenditur casus restõnis: vt ibi no. cum nõ sit istud preiudiciale nec ꝯtinet aliquã penã respectu dñi. ¶ † Illud tñ scias qđ ibi pbabiliter dubitat de speciali mãdatoᵈ admittit procurator cũ cautiõe de rato. tex. est no. in. l. qđ si speciali. ff. de mino. ꝛ vide ad materiã huius glo. meliorẽ glo. in. d. c. qui ad agendũ. que enumerat oẽs casus requirentes spãle mãdatũ ꝛ tene illã menti. ¶ † Extra glo. q̃ro qñ incipit currereᵉ quadrienniũ prefixũ ad petendã restõnẽ si ecclesia fuit lesa: qꝛ nõ probauit in termino. Sol. dicit hic Inno. ꝙ currit a die lapsi termini: qꝛ tũc ecclesia fuit lesa et nõ a tpe snie iterlocutorie. refert tñ quosdã dicere quadrienniũ currere a die snie: qꝛ per sniam ecclesia fuit realiter lesa: sed mihi plus placet primum dictũ. ꝛ hãc opi. Inn. sequit glos. in cle. vnica. eod. ti. ꝛ Pau. de elea. ibi. ꝛ archi. in. c. ij. eo. tit. li. vj. sed do. de ro. deci. clvj. formant hãc questionẽ in eccl'ia que omisit probationem necessariam ꝛ reportauit tres snias cõtrarias: ꝛ dicũt ꝙ quadriẽniũ currit a tẽpore snie vltime ꝛ nõ a die lapsi termini ad pbandũ. mouentur qꝛ grauamen nõ fuit cõpletum nisi qñ ecclesia appellare nõ potuit. nam in causa appellationis põt appellãs probare id qđ omisit in instãtia pricipali: vt in. c. cũ ioãnes. de fid. instr. ꝛ in. l. per hãc. C. de tẽ. ap. ꝛ ad dictũ doc. prealleg. rñdent ꝙ pcedit in snia interlocutoria: nã ab illa nõ cõputatur quadriẽnium. Ego distinguerẽ cõcordãdo sic: ꝙ aut ecclesia vult admitti ad probãdum in eadem instantia: quia sentẽtia diffinitiua adhuc nõ est lata: ꝛ tunc currit quadriẽniũ a tempore lapsi termini: vt voluit Inn. hic. hoc probat in isto tex. vbi fuit data restõ aduersus lapsuꝫ termini: ergo tunc fuit cõpleta lesio. aut snia diffinitiua fuit lata ante quadrienniũ: ꝛ tunc aut omissa fuit talis pbatio que nõ poterat fieri in causa appellationis: puta datus fuit terminus ad dilatorias pponẽdas: nã dilatorie non possunt pponi in causa appellatiõis: vt est tex. not. in. l. ita demũ. C. de pcu. ꝛ tũc indubitanter quadrienniũ incipit currere a die lapsi termini. aut erat pbatio que poterat fieri in causa appellationis: ꝛ tunc si ecclesia petit restitui aduersus appellationẽ omissaꝫ incipit quadriẽniũ a die quo sentẽtia trãsiuit in rem iudicatã: quia tũc ecclesia fuit lesa. nã non obstante lapsu termini poterit probare ĩ causa appellationis. ꝛ hoc casu intelligo dictum do. de rota. aut ecclesia petit restitutionẽ aduersus sententiã ꝛ nõ puto ꝙ sibi prosit: qꝛ ista restitutio reducit eam in statũ in quo erat tẽpore sentẽtie: sed tẽpore sententie non poterat probare propter lapsum termini vt hic: ergo opus est petere restitutionẽ aduersus sentẽtiã ꝛ aduersus probationẽ omissam: ꝛ in eo ꝙ petit restitui aduersus pbationẽ omissam: puto dictum Inn. procedere: sed respectu sententie procedit dictum do. de rota.

1 ☞ Restitutio in integrũ est petẽda coram iudice illius in cuius preiudicium petitur.

2 Bona patrimonialia clericorum gaudent priuilegio rerum ecclesiasticarum.

3 Patria potestas soluitur per dignitatẽ episcopalẽ. ꝛ per introitũ cuiuscũq; religionis approbate. Patria potestas non cõsiderat in spiritualibus.

4 Statuta laicorum mere fauorabilia comprehendunt etiam clericos.

Statutũ laicorũ ꝙ ex tãtibꝰ masculis ꝛc. nõ excludit masculos clericos.

5 Restitutio in integrum conceditur minori ecclesie etiã in lucro capiendo quod per facilitatem ꝛ incuriam fuit neglectum.

6 Prescriptiones temporales qualitercunq; inducte non currunt contra minorem nisi inducerent merum lucrum, vel nisi sint testamentarie vel conuentionales.

Dispositio. c. j. de constitu. li. vj. loquitur quando lex ex toto tolleret statutum vel consuetudinem.

7 Usufructus bonorum vndecunq; per filios clericos quesitorum non acquiritur patri.

8 Minor vel ecclesia ĩ restituuntur aduersus alienationes etiam solenniter ꝛ iuris ordine seruato factas.

Decretum iudicis vbi interuenit inducit presumptionem iuris quod omnia sint legitime facta non autem inducit presumptionem iuris ꝛ de iure vt non possit probari contrarium.

9 Libellus alternatiuus admittitur quando quis est incertus de actione vel remedio sibi competente.

10 Restitutio in integrum an rescindat totum contractum: an inquãtum quis reperitur lesus.

Constitutus. Restituit minor in eo ꝙ contraxit vl' omisit si probat exinde se lesum ꝛ sit intra tempora restõnis petende. In prima ponitur partis petitio: super qua secundo dat iudices ibi: quo circa. ¶ Casus ĩ ralis. Pater et mater magistri. S. ꝛ Jo. fratris ipsius canonici parosineñ. habebant quasdã possessiones cõmunes: matre eorũ defuncta cui succedere debẽt. S. pater ipsorũ eis in minori etate ꝯstitutis possessiones predictas vtriusq; cões vendidit p certa pecunie quantitate: ꝛ qꝛ venditio huiusmodi nõ valebat p ea parte q̃ ex successiõe materna fratres cõtingebat predictos: emãcipauit eosdẽ ꝛ fecit eos contractui cõsentire. pterea cõsuetudo est parosineñ. municipij qđ si aliqs vendat possessiones suas alicui extraneo aut de ꝯsanguinitate sua ille qui est proximior vẽditori vsq; ad annũ ꝛ diem a tẽpore venditoris potest offerre pretium emptoribus ꝛ illi tenẽtur recipere pretium ꝛ restituere rem pretium offerenti. magister. S. pro se et Joanne fratre suo accessit ad dñm papã ꝛ exposuit ei predicta petẽs a dño papa adhuc existens intra tempus ad obtinendũ beneficium restitutionis in integrũ vt venditionẽ predictam pro ea portione que ex successione materna cõtingebat eosdem faceret nuntiari nullam: vel per beneficium restitutionis in integrum cõtra vẽditionẽ subueniret eisdem: in alia portione paterna petebant sibi per idem beneficium subueniri tanq̃ proximioribus ad offerendũ pretiũ emptoribus iuxta cõsuetudinẽ municipij parosineñ. qđ hactenus omiserunt: ꝛ cũ in hoc enormiter ledantur ꝛ ipsi parati sint pretiũ offerre emptoribus vel eorũ heredibus: vnde mandat papa quibusdã quatenus si premissa inuenerint esse vera venditionem predictaꝫ quo ad partẽ q̃ ipsius cõtingit ex successione materna denũtiẽt nullam si in ea iuris solennitas sit omissa vel si fuit seruata ꝛ eos constiterit esse lesos tã sup materna q̃ super alia portiõe pͤna in integrũ eosdem restituant: duntamen qđ offerunt duxerint faciendũ. Ber. ¶ † No. j. ibi: pro se ac fratre suo canonico ꝛc. ꝙ clericꝰ põt petere restitutionem in integ. coram iudice ecclesiastico aduersus contractum cum quocũq; initum. Itẽ aduersus prescriptionẽ indictam ex statuto vel consuetudine laicorum. Ex quo infertur prima fronte ꝙ petens restitutionẽ nõ tenetur sequi forum illius in cuius preiudiciũ petitur restitutio. ꝛ dicebat domi. Ant. hoc fore mirabile: ex quo colligebat ꝙ vbi nihil dari vel fieri petit a parte sed solũ implorat iudicis officiũ licet redundet in preiudicium tertij nõ tenetur quis adire iudicem illius de cuius preiudicio agitur. ꝛ ex hoc sentit ꝙ petens restitutionem potest regulariter ipsam petere coram iudice suo. sed hoc dictũ aperte est cõtra tex. in. l. ij. C. vbi ꝛ apud quẽ. vbi tex.ᶠ apertissime dicit ꝙ petens restitutionem tenetur adire iudicẽ illius in cuius ꝑiudiciũ petitur: ꝛ hoc no. ibi Bart. ꝛ alij. Sed text. vt dixi est ibi clarissimus. dicit ergo istũ text. intelligendum ꝙ venditio fuerat facta laicis: quod speciale est in ecclesia ꝛ in personis ecclesiasticis. ad hoc vide Inno. in. c. cũ sit generale. de fo. compe. vbi dicit qđ ecclesia potest petere restitutionem coram iudice ecclesiastico etiam aduersus contractum initum cum laico. ꝛ hoc ideo quia ecclesia in hac petitione est priuilegiata quasi velit singulariter innuere ꝙ vbicũq; ecclesia gaudet aliquo priuilegio speciali potest illud intẽtare coram iudice ecclesiastico. ad qđ vide in simili qđ no. gloss. si. in. c. pe. ꝫ. ti. pri. Ego allego tex. in. c. pe. de reb. ec. nõ alie. vbi hoc pbat in ecclesia. Respectu vero clericorum in pattimonialibus probatur hoc. nam clerici gaudent eodem priuilegio in rebus suis quo gaudent in rebus ecclesieᵍ vt in. c. fin. de vi. et hone. cle. ꝛ per glo. in. c. ex literis. de pig. Et facit iste tex. in eo qđ dicit ꝙ iste possessiones fuerũt vendite quibusdam. non refert ergo an vẽditio fuerat facta laicis vel clericis. ꝛ ex predictis habes casum in quo clericus gaudet quo ad priuilegium fori in rebus suis eo fauore quo gaudet in rebus ecclesie. et hoc tene menti. ¶ † Nota secundo ꝙ clericus etiam beneficiatus potest licite tenere patrimonialia et quod plus est habet in illis beneficium etatis et etiam in multis priuilegium concessum in rebus ecclesie. concor. xvj. questione. j. in. c. similiter. ¶ No. tertio qđ minor etiã clericus potest ratiõe lesionis petere restitutioneꝫ in integrum beneficio

beneficio etatis. qualitas ergo clericatus ꝛ etiam canonicat⁹ nō excludit ab ista petitione restōnis etiā in rebus tēporalibus. ꝛ in hoc tene menti istū tex. Quid aūt si clericus minor ledat in spiritualibus in iudicio vel extra an possit petere restōnē. vide per glo. in. c. ex parte. de resti. spol. ꝛ ibi plene dixi. ¶ † Quarto no. ꝙ qualitas clericatus ꝛ etiā canonicatus non liberat a pria ptāte. nā iste erat clericus ꝛ canonicus. ꝛ tamen erat sub patria potestate: vnde fuit emācipat⁹ a patre. ꝛ cōclude qd in clericis secularibus sola dignitas episcopalis[a] liberat a patria potestate. vt ꝓbatur in. c. per venerabilē. j. qui filij sint legi. ꝛ tene mēti ad hoc illū tex. per locū a speciali. Ad idē in auť. cōstitutio q̄ de digni. liberat a patria potestate. §. palam. que trāsumptiue habeť in auť. sz dignitas. C. de episc. ꝛ cle. Et hanc cōclusionē tenet Inn. ꝛ cōiter doct. moderni. in. c. indecorū. de eta. ꝛ quali. qcqd senserit gl. ꝛ intellige ꝑdicta quo ad tpalia. nā in spiritualibus nō est clericus sub potestate paterna: vt in. c. si annū. de iudi. lib. vj. Religio vero approbata[b] dissoluit vinculū patrie potestatis: vt not. in. c. ij. xx. q. ij. ꝛ in. l. si ex cā. §. antepenul. ꝛ ibi Bart. ff. de mino. ¶ † Not. v. ꝙ statutū laicorū ligat clericos quo ad eoꝝ patrimoniū: ita colligebat hic do mi. Anto. ꝛ credo ꝙ fuit deceptus ex allegatione Bar. q: Bart. in. l. cunctos pplos. C. de sum. trini. allegabat ad hanc sententiā istū tex. sed certe hoc dictū est aperte cōtra. c. si. de vi. ꝛ hon. cleri. nec iste tex. hoc probat. nā nō loquiť tex. de statuto preiudiciali sed fauorē porrigēte. nā dicebat statutum seu cōsuetudo ꝙ liceret proximioribus recuperare rē venditā extraneo vel cōiuncto remotiori oblato precio intra annū ꝛ diē. hoc enim erat fauorabile clericis in eo ꝙ voluerunt offerre preciū ꝛ recuperare rē venditā extraneo. vnde ipse Bart. in l. emili⁹. ff. de mino. ꝛ in. l. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. nō est ne. intelligit istū text. ꝛ bene in statuto porrigente fauorem: q: tractabať de lucro captando: vt. j. dicam. vnde colligo ꝓm verum intellectuz vnum dictū notabile: qd melius probat hec litera q̄ aliqua alia: videlicet ꝙ clerici possunt vti statuto seu cōsuetudine laicorū porrigente merū fauorem[c] ex quo statutū seu cōsuetudo disponit generaliter: q: tunc videtur quoddam statutum priuilegiatiuum: certūq; est laicos posse in rebus eorū priuilegiare ecclesiam ꝛ clericos: vt in. c. nouit. de iudi. Secus qn̄ statutum non est priuilegiatiuū: q: tūc non extenditur ad clericos ex defectu iurisditionis q̄tūcūq; generaliter loquať: vt est tex. in c. ecclesia sancte Marie. de ꝯsti. ꝛ ibi plene dixi. et per hunc text. pōt decidi notabilis ꝛ quotidiana questio. Statuto laicorum cauetur ꝙ extantibus masculis filia femina non succedat: mortuo patre extat masculus clericus nunquid habeat excludere feminā secularē a successione. ꝛ certe text. valde notabilis est hic ꝙ sic: q: illud statutū est mere priuilegiatiuū respectu masculorū. ad idem vide bo. tex. in. c. dilecti. de foro cōpetē. vbi priuilegiū simpliciter cōcessum hominibus alicuius loci cōprehendit etiā clericos illius loci. ꝛ hanc sententiam firmauit Bal. in. l. cūctos populos. prealleg. ꝛ Jo. de lig. in. c. quod clericis. de foro cōpet. ꝛ ibi plene dixi. ¶ † No. vj. ꝙ minorib⁹ subuenitur per restitutionis beneficiū etiā in lucro captando: nam respectu portionis partis cōtingentis partē quam volebāt isti recuperare oblato ꝑcio tractabāt isti de lucro captando. vbicūq; ergo minor vel ecclesia potuit aliquod lucrū consequi ꝛ sua facilitate vel incuria neglexit: potest petere restōnem in integrū ꝯtra obstaculum lucri cōsequendi. ꝛ de iure ciuili est etiam tex. in. l. ait pretor. in fi. ff. de mino. ¶ Septimo no. valere statutum seu cōsuetudinē vt liceat proximiori rem venditam extraneo intra certuz tempus recuperare[d] oblato precio. de iure cōmuni secus est: vt in. l. dudum. C. de contrahen. empt. ¶ Octauo no. ꝛ tene menti: quia nō probatur in corpore vtriusq; iuris ita bene sicut hic. ꝙ prescriptio statutaria seu cōsuetudinaria licet sit tēporalis currit cōtra minorē vbi agitur de lucro captādo. Quid autē si ageretur de dāno ipsorum minorū dicam. j. Et not. ꝙ contra prescriptionem extraiudicialē dať minori restitutio etiā si prescriptio sit inducta statuto vel ꝯsuetudine. ¶ Nono ꝛ vltimo not. ibi: debita iuris solennitas ꝛc. ꝙ in rebus patrimonialibus clericorum minorum distrahendis debet interuenire iuris ciuilis solennitas. nam cum ius canonicū non dicat cōtrarium ꝛ ius ciuile in fauorem minoꝝ loquať indistincte: debet intelligi etiā in clericis minoribus. argu. in d. c. dilecti. ꝛ in. c. j. de no. ope. nū. ¶ † Cōtra predicta ꝛ cōtra tex. op. de. l. fi. C. in qb. cau. in integ. resti. nō est neces. vbi dr̄ ꝙ nulla ꝑscriptio tēporalis currit ꝯ minores. hic autē erat prescriptio vnius anni ꝛ diei: ꝛ tñ fecit cursum suum ꝯtra minores. Sol. Innoc. voluit ꝑ istū tex. singulariter limitare d. l. fi. dicēs ꝙ illa lex dz intelligi in prescriptiōe legali. secus in ꝑscriptione statutaria[e] vel consuetudinaria q: illa currit contra oēs vt hic. mouet: q: lex finalis nō cogitauit de statuto vel ꝯsuetudine cū ista ꝯsistant in facto. Hinc est ꝙ non tolluntur per legē ꝯriā nisi fiat specialis mentio. vt in. c. j. de cōsti. lib. vj. Sed Bar in. l. emilius ꝑalleg. ꝛ in ꝑdicta. l. fi. tenet contrariū. dicēs ꝙ imo lex potuit cogitare in genere. nam illa lex fundauit se sup indēnitate minorū vt non incurrerent detrimentum vigore prescriptionis tēporalis: ergo debet intelligi in quacūq; prescriptione tēporali. ꝛ ad istum tex. rñdet qd hic agebať de lucro captando. secus vbi agereť de dāno incurrēdo: quasi velit dicere ꝙ vbi prescriptio statutaria tpalis excludit a lucro consequēdo currat cōtra oēs. quia non debemus stricte interꝑtari statutū generaliter loquēs vt alius lucretur. arg. in. l. ꝑspexit. ff. qui et a quib⁹. sed vbi agitur de diminutione patrimonij debemus tunc stricte interꝑtari statutū ne aliquis iniuste incurrat damnum vt plene no. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ videtur tex. in. c. cū dilectus. de ꝯsuetudi. ꝛ in. l. ij. C. de noxa. Ideo statutum[f] hoc casu generaliter loquēs nō debet intelligi vt includat minores cū eorum dāno cōtra dispositionē. d. l. fi. dz ergo ꝓm Bart. restringi dictū Inn. ad casuz in quo agiť de lucro captādo. ꝛ hāc opin. Bar. sequitur do. Ant. hic. ꝛ Bal. in. d. l. fi. ꝛ fuit subtilis cōsideratio que mihi satis placet. pro ea adduco hāc cōsiderationem. l. fi. prealle. que fuit inducta principaliter ad conseruationē patrimonij minorum: quia melius erat iura eorū intacta seruare q̄ post vulneratam cām remediū querere. vt in. l. fin. C. in qb. cau. in inte. resti. nō est ne. q̄ ratio vendicat sibi locū etiā in statuto. nam statutum in dubio recipit limitationē et interpretationē a iure cōmuni: vt in. d. c. cū dilectus. ꝛ in. l. ij. ꝛ no. Innoc. in. c. causam. de rescrip. ꝛ Bart. in. d. l. omnes. Sed vbi statutū afferret lucrū cum temporis limitatione cessat ratio. d. l. non enim diminuiť hic patrimoniuz minorum neq; deterioratur eorū cōditio: quia lucrū nō porrigiť ex statuto simpliciter sed cū prefinitione tēporis: non ergo possumus dicere ꝙ nō currit cōtra minorē: quia cessaret statutū cessante qualitate: vt in. c. fi. de resti. spo. ꝛ in. l. in delictis. §. si detracta. ff. de noxa. Non ob. c. j. de ꝯsti. lib. vj. q: illud. c. loquiť quādo lex ex toto tolleret statutum vel cōsuetudinē: sed in casu nostro potius limitať seu restringitur statutū per legem qd fieri dz: vt in d. l. ij. C. de noxa. ꝛ in. d. c. cū dilectus. Quid autez in prescriptione temporali inducta ex testamēto. dic ꝙ etiam currit cōtra minorē: vt in. l. ij. ff. de mino. ꝛ no. Bart. in. d. l. emilius. Idem dic in prescriptione cōuentionali: nam si ex conuentione inita cū defuncto incepit aliqua prescriptio illa currit cōtra minorē successorē si nihil agitur cū minore: vt est casus notabilis in. d. l. emilius. et dic vt ibi. idem dicēdum in prescriptione legali que incipit currere cōtra maiorē. nam postea currit cōtra minorem etiam pupillum in illo iure succedentē: vt est text. d. l. ij. ff. de mino. ꝛ ibi hoc firmat Bart. nisi esset prescriptio. xxx. vel. xl. annorum: q: tūc illa nō currit cōtra pupillū licet fuerit inchoata ꝯtra maiorē: ꝛ ad hūc casum restringit Bart. in. l. sicut.

Zacharias.

a ¶ Sola dignitas episcopalis. Adde qd no. in apos. ad istū in. c. indecoruz. nume. 4. in apostil. in ver. sub patris ptāte. s. de etate et quali. vbi remis. tracto.

Anto. Francis.

b ¶ Religio ꝓo approbata. Quoad istd an monach⁹ liberetur a patria potestate. vid Alberic. de Rosa. in auť. ingressi. C. de sac. sanct. eccle. et no. in. c. non dicatis. xij. q. j. et vide per Spec. in ti. de sta. regu. in. §. xd. Et adde ꝙ ꝑ monachationem nō solū perditur patria ptās: sed etiā perdiť nobilitas generis. vt habetur per gl. ꝛ doct. in. c. fi. in ꝟsic. personarum. de statu regula.

c ¶ Merum fauorem. adde Bald. consi. xxxij. j. lib. vbi ponit ꝙ femina non excludit clericū stante statuto ꝙ extantib⁹ masculis femina non succedat.

Anto. Francis.

¶ Hec q̄stio non videť habere dubium quia si statutum dicit ꝙ extantibus masculis femine nō succedant: nō potest esse dubitatio an clericus q est masculus nō habeat excludere feminā q: si stante hmōi statuto mascul⁹ non cleric⁹ excludit feminā: multo magis illā debet excludere masculus cleric⁹ per ea q̄ habenť in auť. multo magis. C. de sac. sanc. eccl. et in. l. q̄to magis. ff. de iureiuran. et in. c. cum in cunctis. de electio. nisi forsan dicamus ꝙ dubium faciebat quia cum de iure cōi femina deberet ita succedere sicut masculus vt in. l. maximū vitiuz. cum ibi plene no. C. d lib. prete. ꝛ cū statuta locoꝝ nō possunt disponere d clericis ex defectu potestatis statuentiū: vt in. c. ecclesia scte Marie. hic alle. an isto casu ista femina excludatur a clerico masculo. ꝛ dicitur ꝙ sic: q: tale statutū vr̄ esse mere priuilegiatiuuz ꝛ generaliter editum non specialr aliquid disponēs de clerico. id tā q̄ lex priuilegiatiua tale statutum cōprehēdit clericos non ex potestate statuentium qui nihil specifice de clericis disposuerunt: sed comprehēdit clericos ex maioritate rationis: vt iuxta ea q̄ plene tractantur per Bart. ꝛ alios in. l. priuilegia. C. de sacrosan. eccl.

d ¶ Recuperare. Adde Paul. de cas. consi. clxxx. et an tale ius possit cedi. vide ibi. ꝛ ēt per Rom. cōsilio cccclxxxix.

e ¶ Statutaria. Adde qd singul. voluit Ro. singu. suis vlti. singula.

Sebasti. Sapia.

f ¶ Statutuz. An statutum generaliter loquēs comprehendat minores vide pulchre per do. Jaso. in. l. post q̄ liti. col. penulti. C. de trāsac.

C.de prescri.xxxv.vel.xl.an.ꝛ in.d.l.etiã qd est bene notãdũ. ¶ In gl.j.ibi:in restõnis nõ admitteretur ꝛc.fallit in patre:qꝛ pater põt petere restõnẽ in integ.ꝑ filio.ꝛ hoc propter ꝑiudicium suũ:qꝛ tenet de peculio ex facto filij: de quo in.l.patri.alle. in gl.ꝛ ad istũ text.rñdent doc.ꝙ exceptio nõ fuit opposita:vel forte frater habebat hic mandatum spãle licet hic non dicat.ꝛ ad.c.nõnulli.de rescrip. vbi admittit cõiuncta persona in casu requirente speciale mandatũ:dicit Jo.an.ꝙ ideo ibi contingit qꝛ agitur de modico preiudicio: et tene menti hãc rationẽ iuncto illo tex.nã põt elici hec regula ꝙ vbicũq; casus requirens speciale mãdatum est modici preiudicij admittit cõiuncta persona sine spãli mãdato in casibus requirentibus spãle mandatum:vt in.l.patri.preal.cũ si. 7 ¶ † In glos.ij.ibi: pater vero hꝫ vsumfructũ.hoc intellige in laicis: nã clericus nõ acqrit patri vsumfructuꝫ in bonis vndecũq; sibi ꝑuenientib⁹:ꝛ hoc habent clerici ex priuilegio imperatoris. in aut.presbiteros.C.de epis.ꝛ cle.no.Host.in.c.qꝛ nos.j.de testa.ꝛ hoc indubitãter qñ clericat⁹ aderat tꝑe delatiõis bonorũ.Quid aũt si superuenit postq̃ patri erat acquisitus vsusfructus.dicam alibi vbi melius cadet.

8 ¶ † In gl.pe.i fi.no.bene istã gl.iũcto tex.ex qua vltra predicta collige ꝙ quãtũcũq; in alienatione rei ecclesiastice vel minoris interuenerit decretum superioris ꝛ oĩs iuris solẽnitas:tñ si minor vel ecclesia põt probare se lesum ex illo cõtractu põt petere restitutionẽ in integrum:vt in.l.si quidẽ.C.de ꝑdi.mino.decretũ enim superioris inducit ꝑsumptionẽ qd omnia sint legitime acta:vt i.l.j.ꝛ quod ibi no.Bart.C.de ꝑdi.decu.sine decre.nõ alie.li.x. tñ nõ inducitur presumptio iuris:ꝛ de iure: vnde potest probari cõtrariũ: vt hic ꝛ in.d.l.si quidem. 9 ¶ † Extra glo.opp.contra tex.in eo ꝙ admissus fuit hic libellus alternatiuus[a] ꝛ intentatum remedium ordinarium cum extraordinario.nam petebant isti venditionẽ pronũtiari nullam vel se restitui inquãtum vẽditio teneret: hoc autem fieri nõ debebat qꝛ libell⁹ debet esse clarus ꝛ certus: vt in c.fi.de libel.obla.ꝛ in.l.pretor edixit.ff.de iniurijs. Sol.dicit Host.qd iste tex.põt ꝓcedere de iure canonico:quod nõ curat de istis subtilitatib⁹ legalibus.ar.in.c.dilecti.de iudi. Hec sol.nõ est bona per no.in.c.ij.de libe.obla.Inno.dat aliã solutionem notabilẽ ad quã quotidie allegatur,iste text. dicens ꝙ vbicunq; quis probabiliter dubitet[b] de actione sibi competente põt accumulare multa remedia alternatiue:qd dicit ꝓcedere siue quis dubitet ex facto alieno siue ex facto proprio,naꝫ isti erãt minores tẽpore ꝯtus:vnde poterant probabiliter dubitare nũquid interuenisset oĩs solennitas.Et ꝓ hac cõclusione Inno.est bo.tex.in.l.j.ff. quorũ leg.vbi si quis est certus de remedio cõpetenti tenet eligere alterũ ex quo se ambo nõ cõpatiuntur:vt in.l.qd in heredẽ.§.eligere.ff.de tribu. in.c.vt quis duas.de elect.lib.vj.et per hoc dicit Inno.ꝙ admittit iste libellus dico rem pertinere ad me iure dñij[c] vel quasi.ꝛ no.bene hoc vltimum ꝙ libellus ꝓcedet de iure ꝑpter incertitudinem. nã aliqui voluerũt dicere ꝙ solũ procedit ex ꝯsuetudine.de quo vide qd plene dixi in.c.ij.de libel. obla.ꝛ per gl.i.a.c.abbate sane de re iud.lib.vj.Et ex his habes limitationem bonam ad istaꝫ regulam vbi cõpetit ordinarium non datur extraordinariũ: vt in.l.in cause.ff.de mino.ꝓcedit enim vbi certũ est de remedio ordinario: sed vbi ꝓbabiliter dubitatur potest intentari vtrunq; disiũctiue seu sub cõditione:vt hic notanter probatur ꝛ est hoc valde vtile. 10 ¶ † Ultimo hic querit an per restitutionẽ in integrũ aduersus lesionẽ contingentẽ ex cõtractu debeat ipse contractus in totũ rescindi. Sol.tex.videt hic ꝙ sic.ad idem.c.j.s.e.ꝛ.c.pe.j.de re.eccl.nõ alie.ꝛ.l.patri.in.§.item ex diuerso.ff.de mino.In ꝯtrarium tñ facit text.valde notabilis in.l. si res estimata.ff.de iure do.qui videt velle distinguere quod aut lesio cõtingit respectu ꝯtractus: quia ecclesia vel minor nõ erat alias venditurus: vt qꝛ nõ expediebat rẽ ecclesie vẽdere: aut lesio cõtingit in precio:vt qꝛ ecclesia vel minor erat alias vẽditurus illã rem: sed deceptus fuit in precio dũtaxat.primo casu dꝫ fieri restitutio aduersus ꝯtũ per quã rescindet ipse ꝯtus:ꝛ dic ꝙ hoc casu ẽt si cõtingit lesio in ꝑcio non audit emptor volens supplere iustũ ꝑciuꝫ: sed dꝫ in totum rescindi ꝯtus sicut qñ lesio contingit solũ respectu ꝯtus.ad hoc bo.tex. iũcta gl.in.d.§.itẽ ex diuerso.In scdo casu nõ dꝫ peti restitutio ꝯtra cõtractũ:sed respectu deceptionis ꝑcij:dat tñ optio emptori: an hoc casu velit supplere iustũ preciũ an velit in totũ rescindere ꝯtũ: qꝛ forte non emisset pro maiori ꝑcio:ideo dat sibi optio.ꝛ hãc distinctionẽ in minoribus firmat glo.ꝛ post eã Bar.in.l.si quidẽ.C.de predi.mino.ꝛ profecto vr satis equa distinctio:qꝛ restitutio non dꝫ plus afferre q̃ abstulerit lesio:vt in.l.qd si minor.in.§.restitutio.ff.de mino.not.Bart.in.d.l.ab hostibus.§.sed qd simpliciter.ex qui.cau.ma.ergo si lesio fuit solũ respectu precij nõ dꝫ fieri restõ nisi ad iustũ preciũ.Ad.c.j.s.e.quod fortiter videtur obstare vbi lesio põderatur solũ respectu precij ꝛ rescinditur cõtractus in totũ.põt respõderi dupliciter.primo ꝙ loquitur qñ emptor vel cõductor nolebat supplere iustũ preciũ quo casu debet rescindi contractus:vt dixi.s.vel secũdo põt intelligi qñ ecclesia fuit decepta etiã respectu cõtractus: vt quia credebat illã alienationẽ seu locationẽ cedere in vtilitatẽ ecclesie sed postea apparuit cõtrariũ.ad.l.patri.i.§.itẽ ex diuerso.preal.le.potest respõderi vt proxime dixi ꝛ ita sentit glo.ibi.

1 ☞ Inquisitores heretice prauitatis habent delegatam non ordinariam potestatem.
2 Causa restitutionis in integrum potest de vtroq; iure delegari.
3 Incidenter multa permittuntur que alias non permitterentur.6.
4 Arbitri non possunt cognoscere causas que expediuntur per viam iurisditionis sed habent tantũmodo certam notionem.
Arbitri qbus casib⁹ non possint assumi etiã partibus cõsentientibus.
5 Arbitri possunt cognoscere nõ solũ de expssis in cõpromisso:sed etiam de eo quod oritur ex cõpromisso seu incidit in causa compromissi.
6 Arbitri an possint incidenter cõcedere restitutionem in integrum.
7 Restitutio in integrum coram quo iudice potest peti vel ventilari.
8 Sententia arbitri lata super delicto etiam famoso an infamet.

Causa restitutionis.

[d] Restitutio i integrum postulanda est ab ordinario administrationem habẽte vel a delegato ab eo siue hec causa sit specialiter delegata siue incidat in causa generaliter sibi cõmissa ab ordinario vero administrationẽ non habente vel a delegato ab eo peti nõ debet nisi veniat incidenter in causa.hoc primo.Arbiter de causa restõnis nõ cognoscit nec põt assumi in maiorib⁹ causis:ꝛ ista sunt dicta principalia.secundum ibi.delegati.tertium ibi:in matrimoniali. ¶ Casus litetalis.Quia beneficium restitutionis extraordinariũ est ꝛ non dat nisi deficiẽte iure cõi:dubitari poterit qs possit dare beneficiũ restõnis:ꝛ ideo papa ostendit in.c.isto qui iudices hoc facere possunt hoc modo.Quidã sunt iudices ordinarij habentes administrationẽ:isti possunt cãm restõis in integruꝫ examinare ac terminare.Itẽ delegati ab eis hoc idẽ facere possunt siue hoc ipsis delegatis commissum fuit spãliter siue in ipso negotio incidat questio restitutionis.Itẽ quidã alij sunt ordinarij nõ habentes administrationẽ.delegati ab istis non habentibus administrationẽ:ꝛ arbitri de hac causa cognoscere nõ pñt nisi corã eis mota fuerit incidenter.in fi.dicit ꝙ in causa matrimoniali liberali vel criminali arbiter assumi non põt cũ huiusmodi cause maiores iudices exigant.Ber. ¶ No.primo ꝙ ordinariorũ iudicũ quidã habent administrationẽ iurũ seu bonorum vna cuꝫ iurisditione.qdam vero tñ habẽt iurisditionẽ seu facultatẽ iudicãdi:administrationẽ vero nullã habent:ꝛ qui sunt isti instãt in hoc glo.j.ꝛ.ij.sed dic clarius ꝙ ordinaria iurisditio cõpetit cũ cõmittit alicui certum territoriũ vel iurisditio in territorio.Et hoc cõtingere põt dupliciter,nam si datur iurisditio cũ limitatione seu distinctione territorij seu cũ administratione bonorũ vel iuriũ aliquorũ.talis dicitur habere ordinariam cũ administratione bonorũ.exẽplũ in epo in potestate ꝛ similibus ꝑlatis vel secularib⁹.Si vero dat iurisditio inter certas ꝑsonas duntaxat isti dicunt ordinarij sine administratione.pone exemplũ in doctoribus legẽtibus qui habent iurisditionẽ ordinariam in scholares sine aliqua administratione territorij vel iurium seu bonoruꝫ territorij.vt in aut.habita.C.ne fi.pro pa.Itẽ pone exemplum in deputatis super appellationibus:nã isti non habent aliquam administrationẽ:sed solũ habent facultatem cognoscendi de causis appellationũ.quandoq; iurisdictio nõ datur in territorio:sed solum fit ꝯmissio certarum causarum ꝛ tales dicuntur delegati etiã si cõmittant cause alicuius municipij: vt est videre in officiali suffraganeo episcopi:vt not.glo.in cle.ꝛ si principalis.de rescrip.Et ad ꝑdicta vide Bart.in.l.fi.C.vbi ꝛ apud quẽ.ꝛ aliquid i.l.j.§. si plures.ff.de exerci.ꝛ in.l.ꝛ quia.ff.de iurisdictio.om.iudi.ꝛ per Inno. in.c.cũ ab ecclesiarũ.de offic.ordi.vbi concludit inter cetera ꝙ ordinariã 1 iurisditionẽ solus princeps seu lex cõfert.ꝛ vide qd ibi dixi. ¶ † Considerã tñ circa predicta vnũ ꝙ inquisitores heretice prauitatis deputati per papã in aliqua prouincia vel dioces dicũtur habere delegatã ꝛ non ordinariam vt no.Joã.an.i.d.c.per hoc.de here.lib.vj.videtur probari 2 per locũ a simili in.c.ne aliqui.eo.ti.lib.vj. ¶ † Scdo no.ꝙ causa restitutionis in integrũ põt delegari per ordinadarium habentẽ administrationem

a ¶ Alternatiuus. Adde Paul.de ca.consi.cccxv.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Dubitat. vide Bart.in.l. edita. col.vij.in secundo genere cumulationũ.C.de edẽ.et colũ.vij.versi.expeditis.vide etiã Bart.in.l.certi cõdictio.i princ.col.pe.ff.si cer.petat. Roma.cõsi.cccc xxxix.in scdo dubio.Alex.in.l.stipulationes nõ diuidũtur in.vij.q. ff.de verbo.oblig. ꝛ in ꝯsilio.cxxxij. in.ij.colũ.in ꝑmo dubio.
Zacharias.
c ¶ Iure dñij.adde tu Lanfrã.idem dicentẽ in sepe allega.c.qm.s.§.petitiones.num.7. ꝛ ibi in apo.Celsi ad ipꝫ in vñ.iure dñij.et qd de iure procedat:lꝫ antiqui obstrepẽt.no. plenissime Felin. post istũ i.c.ij.hic alleg.col.ij.vers.ij. aggreditur.j.d libel.obla.sꝫ debet actor post litẽ cõtesta.statuere qd horũ iurium vult vt no.gl.ꝛ Ange. are.in.§.alie.insti. de ac.ꝛ Bart.in.l. ꝛ an eadem.ff.de exce.rei iudi.iste ꝛ Feli.vbi.s.
Sebasti. Sapia.
d ¶ Causa restitutionis. Uide ad istud.c.no.ꝑ Alexan.in.l.quoties. C.de iudi.

tionē:⁊ de iure canonico non est hesitandū: qꝛ oēs cause hoc iure delegari possunt: vt plene dixi in.c. qḋ sedē.de offi.ordi. Sed de iure ciuili fit disputatio: qꝛ causa meri vel misti imperij non potest regulariter delegari: vt in.l.j.ff.de offi.eius cui man. est iurisdi. sed causa restitutionis est misti imperij: qꝛ expeditur iudicis officio nobili licet ad instantiam partis: nulla tamē actio cōpetit ad petendū restitutionē: vt.l.quod si minor.in fi.ff.de minoribus. Hinc est ꝙ minor magistratus nō potest de hac causa cognoscere: vt in.l.ea que.ff.ad munici. Ideo vr̄ ꝙ de iure ciuili nō possit delegari. Sinum tn̄ est decisum in.l.fi.C.vbi et apud quē.⁊ sup hac cōcertatione gl.⁊ doc.vtriusqꝫ iuris laborarūt: sed mihi placet opi.Hos.hic ⁊ Bart.in.d.l.fi.ꝙ mero iure inspecto hec causa nō potest delegari de iure ciuili ſꝫ fauore minoris fuit introductū vt posset delegari: ⁊ ꝑ hoc habes expeditā glo.ij. ❡ † No. iij.ꝙ mandatū iurisditionale ampliatur ratione incidētie.[a] potest ergo delegatꝰ cognoscere nō solum de causa specialiter sibi commissa: sed etiam de alia cā que incidenter venit in causa sibi cōmissa: vt puta delegatus super aliquo contractu venditionis in iudicio protulit aliquā interlocutoriā per quā minor vel ecclesia est lesus. potest enī peti ab eo restitutio in integrū: quia nō petitur principaliter sed incidēter: nā incidit in causa sibi commissa.⁊ eadē ratione idē dicimus in mādato procuratorio vt rōne incidētie extendatur ad specialiter non cōmissa: vt habuistis bonā gl.in.c.suscitata.§.eo.ratio ergo incidētie ampliat iurisditionem nō solū ordinarij: vt in.l.quoties.C.de iudi.⁊ no.in.c.tuam.de ord.cog.sed etiā ampliat iurisditionem delegati vt hic. ❡ Quarto no.ꝙ delegati ab ordinarijs non habentibus administrationem nō possunt cognoscere de causa restitutiōis principaliter intētāda: hec ergo causa restitutionis non est delegabilis per ordinariū administrationē nō habētem.ratio est quia nemo dat qḋ nō habet.j.q.vij.daibertū.⁊ in.c.qḋ autē.de iurepat. Sed iste ordinariꝰ nō habet potestatē restituēdi principaliter: vt innuit illa litera in principio a cōtrario sensu.⁊ tenēt cōiter doct.hic ⁊ in.d.l.fi: ergo nō pōt hoc alijs demādare. ❡ † No. vltimo quatuor causas sup quibꝰ arbiter assumi nō pōt. Primo in causa restitutionis in integrū.ratio qꝛ restitutio est misti imperij ⁊ impartit ex iudicis officio nobili: vt.§.dixi. Arbiter autem non habet ea que sunt imperij nec etiā simplicem iurisditionem sed quandā notionē: vt in.l.j.C.de arbi.⁊ in.l.ait pretor.ff.de re iudi.⁊ in.l.a diuo pio.eo.tit.facit.c. per tuas.j.de arbi. Scḋo non pōt assumi in causa matrimoniali: intellige de matrimonio carnali.illa enim ꝑpter sacramentū matrimonij exigit maiorē iudicē.vnde de iure cōmuni eps solus cognoscit: vt in.c.accedentibꝰ.de exces.pla.⁊ in.c.j.de cōsan.⁊ affi.secus in matrimonio spirituali.vnde in causa electionis seu alia beneficiali potest arbiter assumi: vt in.c.ex parte.j.de arbi.⁊ in.c.cum inter. de elec.⁊ in.c.nisi.de preben: cū si. Tertio non assumitur in causa liberali: intellige in causa liberali stricte sumpta: cū.s.qn̄ disputat an quis sit seruus vel liber: vt in.l.non distinguemꝰ.in.§.de liberali. ff.de arbi.secus cū agit de subiectione alicuius ecclesie qꝛ illa vt dicūt hic doct.⁊ bene non est ꝑprie causa liberalis: qꝛ oportet necessario ꝙ ecclesia sit alicui subiecta qꝛ nō pōt esse acephala.i.sine capite.xcix.di.nulla.⁊.ix.q.iij.cuncta ꝑ mūdū.sed solū agit cui sit subiecta: ideo hec cā non est grauissimi preiudicij sicut est causa meri liberalis: ideo super subiectione ecclesie potest fieri cōpromissum.c.cū olim.de prescrip.⁊.c.cum tempore.de arbi.cum si. Quarto nō pōt fieri cōpromissum in causa criminali: vt hic ⁊ in.l.nō distinguemꝰ.⁊ in.§.iulianus. preal. Et ſꝫ gl.fi.super hoc disputet: dic post Hos.⁊ doct.ꝙ dꝫ tex.intelligi de causa criminali criminaliter intētata: nā illa exigit maiores iudices: secus in cā criminali ciuiliter intētata.nā super illa pōt arbiter assumi.sic pōt intelligi.l.qd ergo.§.ex cōpromisso.ff.de his qui no.infa.ad idē adduco

Sebasti. Sapia.

a ❡ Ratione incidētie. Uide no.in c.prudētiam.§.si vo.§.de offi.delega.⁊ per Iaso.in l.ij.col.iij.ff.de iurisdi.om.iudi.vbi declarat hoc ꝓcedere quando ille cui cā est cōmissa est capax cause incidentis.als non.

Sebasti. Sapia.

b ❡ Judiciorum. Uiḋ Bar.in.l.ij.i iij.q.ff.de iur.om.iud.vbi vult ꝙ iudex sclaris possit cognoscere de cā spūali i his q̄ ꝯcernūt factū ⁊ ita tenēt cōiter doct.et ꝑ Alex.in.l.titia. ff.sol.ma.in.l.quoties.C.de iudi.et per Felin.in.c.cū sit generale.j.de foro competen.

c.veniēs.⁊.c.quintauallis.de iureiu.vbi vr̄ tex.⁊ licet ista litera nō numeret nisi quatuor causas. tamen pōdera rōnē litere in eo ꝙ dicit ꝙ iste cause exigunt maiores iudices: ergo pōt fieri regula qḋ in oibus causis exigētibus maiores iudices arbiter assumi nō pōt. Et ex his infert ꝙ in causis reseruatis pape arbiter non pōt assumi quātūcūqꝫ partes cōsentiāt.de quibꝰ causis vide glo.in.c.qḋ trāslationē.de off.leg.⁊ est tex.cū gl.in.c.maiores. in prin.de bap.⁊ in.c.q̄uis.de electio.li.vj. ❡ In glo.ij.ibi: pn̄t cognoscere de in integ.restōne.sentit ergo gl.ꝙ isti ordinarij non habentes administrationē possunt cognoscere de restōne si partes spōte se subijciūt eoꝝ iurisditioni.hoc intellige tu incidēter: nā principaliter non possunt cognoscere: qꝛ non possunt ea q̄ sunt meri vel misti imperij. ⁊ hoc sentit gl.in.l.fi.C.vbi ⁊ apḋ quē.⁊ Inno.hic nec prodest cōsensus partiū: qꝛ partes nō possunt dare hāc potestatē nō habēti: vt patet hic in arbitro: nec pōt fieri ꝓrogatio iurisditionis: qꝛ prorogatio nō potest fieri ad speciē separatā: vt dixi in c.j.j.de mu.peti.⁊ no.in.l.inter conuenientes.ff.ad muni.facit quod no.Inn.in.c.de causis.de of.deleg.nā ꝓrogare idē est qḋ extēdere iurisditionē alterius in se: sed isti nō habent ea que sunt meri vel misti imperij: ergo in eis nō habet locū ista prorogatio. ❡ † In gl.pe.ibi: nec dicit arbiter.no.bene istā particulā glo.vsqꝫ ad fi.ex qua habes notare duo.primo ꝙ arbiter potest cognoscere non solū de expressis in cōpromisso: ſꝫ etiā de eo qḋ orit ex cōpromisso seu incidit in cā cōpromissa.⁊ idē not. per gl.⁊ Inn.in.c.cū dilectus.j.de arbi. Et ex hoc potest singulariter inferri ꝙ si dubitatio oritur ex cōpromisso ad q̄ bona extēdatur potestas arbitri qḋ arbiter poterit de hoc incidenter cognoscere. ❡ † Scḋo no.ex glo.ꝙ arbiter potest cognoscere de restitutione cū inducit in causa sibi commissa: vt puta minor omisit probationē necessariā in termino sibi dato vel in dilatione sibi cōmissa vel nō probauit ante conclusionē in causa poterit petere restitutionem ab arbitro aduersus istam lesionē. ⁊ profecto hoc vr̄ ꝓbare iste tex.in vſ.delegati.nā facta mentione de delegatis ⁊ arbitris subiecit in fi.clausulā generalē vt incidenter possit cognoscere: ergo debet intelligi etiā in arbitris: qꝛ clausula in fine posita debet referri ad oia: vt in.c.inquisitioni.⁊ in.c.scḋo requiris.de ap.sed text.iuris ciuilis: vnde sumpta fuit ista decretalis.s.in.l.fi.ꝑalle. simpliciter vr̄ denegare istam potestatē arbitris: nec facit aliquā mentionē de incidētia sed solū de ea loquitur respectu delegatorū.vnde Hoss.dixit hic ꝙ de equitate procedit dictū huius gl.sed ſm veritatē videtur ꝙ arbiter nullo modo possit cognoscere per illam.l.fi. Inno.etiā hic nullo modo vult pati qḋ arbiter possit cognoscere de ista causa cum sit misti imperij. Unde dicit ꝙ si cōtingat lesio coram arbitro: puta quia pars non probauit in termino nō fit restitutio: sed pōt arbiter prouidere aduersus lesionē statuēdo aliū terminum qḋ pōt ſm Hosti.per iura allegata hic in glo. Cōtra dictū Inn.facit iste text.nā ordinarius nō habēs administrationē vel delegatus ab eo nō habet ea que sunt misti imperij: ⁊ tn̄ ratione incidētie pōt restituere: vt hic ⁊ in.d.l.fi.ergo idem dicēdum in arbitro: nā ⁊ delegatus non pōt cognoscere vltra causam sibi cōmissam.⁊ delegatio est stricti iuris vt in.c.p.⁊.g.de offi.delega.⁊ nihilominus cognoscit ratione incidentie: ergo idē in arbitro cum arbitria sint redacta ad instar iudiciorum[b]: vt in.l. j.ff.de arbi. Item tex.est hic expressus cui non potest respōderi sine maxima impropriet ate verborum.limitetur ergo text.iuris ciuilis per istum vt intelligatur ꝙ arbiter nō pōt cognoscere de restitutione.s.principaliter:[c] itē potest dici ꝙ ista restitutio que fit incidenter per arbitriū sapit potius factum q̄ iuris mysteriū. ❡ † Et generaliter cum queritur quis posset de causa restitutiōis cognoscere colligendo dicta doctorum vtriusqꝫ iuris distinguo sic: ꝙ aut querit de ordinarijs: aut de delegatis: aut de arbitris.ordinarius habens admi-

Zacharias.

c ❡ Principaliter. Ita not.bar.in.l. libertas.C.de tes. manu.eundem et docto. in.l.fi. ver. venio ad tertiam particulā.⁊ versi. venio ad quartū circa hic.C.vbi et apud quē. Et an icidēter viḋ Car. in clemē.j.q.ix.de app.⁊ Spe.in ti. de arbi.§.iij.versi. itē de causa.⁊ seq. Anto. Francis.

❡ Circa h̄ an de cā restōnis in integrū possit arbiter cognoscere. et de illa possit fieri cōpromissum. dicas ꝙ cū in causa restitutiōis in integrum procedat summarie nō seruatis solennitatibus iuris: vt per Barto.in.l.ab hostibus.in.§.sed ꝙ simpliciter. ff. ex qb.cau.ma. videt ꝙ de illa possit fieri cōpromissum: tn̄ cōiter tenetur contrarium: quia arbiter nō potest in integrum restituere. Et qui iudices cognoscāt de cā restōnis in integrū hr̄ in.c.pe. de in inte.resti.⁊ i c.ex parte.de rest. spol.⁊ quāuis arbiter nō possit restituere vtrū possit saltē ꝓnūtiare quē esse restituendū.vide glo.⁊ ibi Cy.⁊ bart.i.l.fi.C. vbi ⁊ apud quē.⁊ vide Cy.in aut.si oēs.C.si vt se abstinere.absti.vbi ponit an in cā restōnis in integrū debeat fieri litis cōtest.de q̄ vide per Spec.in tit.de in inte. resti.i.§.ij.in ver.fi.⁊ ibi ēt per Io.an.i addi. Et an sup cā restōnis in integrū possit cōpromitti i arbitratorē.viḋ q̄ not. i.l.cū scimꝰ.C.vbi et apud quē.et ꝑ doc.canonistas i c.pe.de in integr. restitutione.

nistrationē potest de hac causa cognoscere: nō tñ pōt restituere contra sniam superioris: sed aduersus propriā sniam vel iudicis minoris potest restituere tam minorem vel ecclesiā ꝙ maiorē ex iusta causa. vt in.l.in cause.in fi.iunctis.l.pfecti.⁊.l.minor autem.ff.de mino. ⁊ in.c.cum bertoldus.de re iudi. Ex quo infert ꝙ non potest ordinarius restituere cōtra sententiā delegati principis: qꝛ ille est maior ordinario in causa sibi commissa: vt in.c.pastoralis.in.§.preterea.de offi.delega.⁊ in.l.aduersus.C.si aduer.rem iudi.⁊ in.d.l.minor aūt. Unde solus princeps restituit contra sniam sui delegati: vt in iuribus prealleg. Ordinarius autē administrationē non habens non potest de causa cognoscere nisi incidēter. Et lꝫ hoc clare iure non sit cautū: tñ satis pbat hec litera: ⁊ in.d.l.fi.a 3rio sensu. Delegatus vero a principe vel ab habente administrationē potest cognoscere dupliciter. primo si committatur cā restōnis principaliter. secundo si venit incidēter in cā sibi cōmissa: aliter non potest vt hic ⁊ in.d.l.fi. Unde delegatus ēt principis nō pōt restituere cōtra sniam suam diffinitiuā: vt in d.l.aduersus.⁊ ibi hoc firmat Barto. potest addi ⁊ tertius casus.s.si est delegatus ad vniuersitatē causarū nam tūc pōt restituere principaliter licet causa restōnis non sit sibi spāliter cōmissa. ad hoc facit tex.in.d.l.fi in fi.⁊ hoc firmat ibi Bart. quod tene menti. ¶ Ex hoc infert qꝺ vicarius epi foraneus pōt restituere cū sit delegatus ad vniuersitatem causarū vt not.glo.in.d.cle.⁊ si principalis.de rescrip. facit ad predicta qꝺ no.gl.in.c.cū causam. de ap.⁊ qꝺ no. Bart.in.l.si vni.alias incipit pomponius.ff.de re iudi. Delegatus vō a non habēte administrationem nō potest nisi incidit in causa sibi commissa: vt hic.i arbitris vero dic vt.s.dixi. Dixit tñ gl. notabiliter in.l.fi.prealle.ꝙ licet arbiter nō possit principaliter restituere pōtest tñ cōpromitti vt pronunciet an sit dāda restitutio: sed Bart. hoc oīno ibi nō approbat sꝫ dicit se putare qꝺ i arbitratorē pōt ꝯpromitti causa restōnis: qꝛ arbitrator est amicabilis cōpositor. et est quidam cōtractus: vt not.in.c.quintauallis.de iureiu.⁊ in aut. vt diffe.iud. Unde sicut partes possunt cōponere ⁊ ꝯhere super causa restōnis ita debēt per se cōpromittere tāꝙ in arbitratorē. Sed Bald. indistincte tenet ibi contrariū: quia restitutio requirit officium iudicis nobile: qꝺ nō cadit in arbitro vel arbitratore. ⁊ hoc dictū plus mihi placet. pbo per istū tex.in fi.in eo ꝙ fundat se qꝛ iste cause exigūt maiores iudices. ergo etiā arbitrator non potest restituere. Ad arg. Bar. rñdeo ꝙ partes possunt pacisci in causa restōnis: qꝛ nō restituūt: sed super eorū iuribus cōmpromittunt. sed qñ volūt cōpromittere dant potestatem restituendi: sed dare nō possunt istud officiū nobile. arg.in.l.priuatorū.C. de iurisd.om.iudi. Saluando tamen in aliquo dictū Bart. posset dici qꝺ partes pñt cōpromittere in arbitratorē nō vt restituat sed vt ꝯponat inter partes sup causa restitutionis nō enim exercebit arbitrator officiū nobile sed officium compositoris: ⁊ ita puto intellexisse Barto. ⁊ per hoc habes materiam istam expeditā. ¶ † In glos. fi. ibi: non intelligit de famoso delicto. hec so. nō est bona ad illum tex. quia ibi ponitur specialitas ratione arbitri: vnde illud delictum alias erat famosum sed qꝛ snia arbitri nō est vera sententia: vt ibi dicitur: quia nō habet iurisditionē: vnde non parit actionem rei iudi. vt in.l.i.C.de arbi. ideo sententia lata ab arbitro super crimine etiam famoso non infamat. Responde ergo ad cōtrarium prout.s.dixi. Sed Host. quē cōmuniter sequūtur doc. hic dicit qꝺ de crimine pōt cōpromitti in arbitrū si agitur ciuiliter: et sic etiam potest intelligi.c.literas. de presumpt. Si autē agitur criminaliter non potest cōpromitti vt hic ⁊ in.§.iulianus. alleg. in glo. Et ex predictis nō puto Goffre. bene dixisse qui per rationem huius gloss. dixit qꝺ super actione iniuriarū non potest compromitti: quia illa infamat siue agatur ciuiliter siue criminaliter. nam hoc dictum non procedit: quia vt dixi sententia arbitri nullo modo infamat quātumcūꝙ delictū sit famosum: vt in.d.§.ex compromisso. Dicit tamen Bart. ibi notabile verbum: ꝙ si ex forma statuti haberet sententia arbitri executionē paratam ꝙ tunc sententia arbitri infamaret si delictū esset alias famosum quod mihi placet: qꝛ tunc potest dici vera sententia. Facit quod ipse no.in.l.ij.C.vbi ⁊ apud quem. et forte hoc casu posset procedere dictum Gof. nā causa videtur tunc grauis ex quo resultat infamia. no. tamen dictū Goffr. in alio ꝙ actio iniuriarum infamat siue agatur ciuiliter siue criminaliter: de quo vide quod latius dixi in.c.cum te.de re iudi.

Zacharias.
a ¶ Appellat beneficium. Dic qꝺ est beneficiū psonale inquātū non transit ad fideiussores: ⁊ reale quia trāsit ad heredes. ita not. Bar.in.l.fi.C.de fideius.mino. eūdem in.l.minor aūt magistratus.§.non solū. et ibi bon.text.ff.de mino. melius.i.l.qui duos.colū.ij.ff.de rebus dub.

Sebasti. Sapia.
b ¶ De.l.fi. Nungd d.l.fin. habeat locum i ecclesia ponit Ias.in.l.ciuitas.colū.vj.⁊ in.l.qui pecuniam.in princ.colū.iij.ff.si cer.peta. ⁊ ꝙ non habeat locum in pscriptionib9 iudicialibus ponit Ias.in.l.properādū.§.fi.in secūdo no.C.de iudi.⁊ vide do. Sozi.in.l.cū filius.§.pe.col.ij.ff.de verb.obli.

1 Restitutio in integrum semel denegata vlterius non conceditur nisi ex noua causa.4.5.

2 Tēpus decem dierū datum ad appellandū currit etiā contra ecclesiam vel minorem quibus postea subuenitur per remedium restitutionis.3.

3 Prescriptiones temporales iudiciales currunt contra minores sed nō alie temporales.

4 Noua causa que dicatur ad hoc vt quis audiatur ex tali causa ad illud quod als fuit sibi denegatum.

6 Restitutio in integrum potest peti coram iudice appellationum.

Beneficio. Breue est ⁊ satis in effectu summat in gl.prima. sed p alia verba pōt clarius summari sic. Restitutio denegata ecclesie vlterius sibi non cōceditur nisi ex noua causa. restituitur tñ ad appellādum a sententia denegationis. ¶ Casus literalis. Lata fuit sententia contra ecclesiam a qua sentētia nō fuit appellatum: ecclesia cōtra petiit beneficium restitutionis in integrum: non fuit restituta. petiit iterum in alio iudicio restitutionē. queritur vtrū debeat audiri: respondetur qꝺ denegari debet ecclesie beneficiū restitutionis preterꝙ ad appellandum nisi nouis defensionibus ad huiusmodi beneficium sit admittēda. Barto.

a ¶ No.i. quod restitutio in integrū appellat bñficiū[a] vt patet hic in pnc. ⁊ in fi. Est enim beneficium quia ad illud obtinendū nulla ꝯpetit actio sed expedit officio iudicis nobili: vt in.l.qꝺ si minor.§.fi.ff.de mino.⁊ capitur hic beneficiū largo modo prout est beneuola actio gaudium tribuēs capienti. hec est eñ diffinitio istius verbi beneficium late sumpti. vt in.c.i.in qb.cau.feu.amit.x.col. ¶ † Scdo no. qꝺ snia lata sup restitutione in integrum trāsit in rem iudicatā: vnde si semel fuit denegata nō audit quis amplius: ⁊ oportet intra decendiū appellare nisi ex noua cā petatur. Et est tunc ratio: qꝛ ex noua causa potest vna res iterum peti nō obstante exceptione rei iudicate vt in.l.cum queritur.cum.l.seq.ff.de excep.rei iudi.⁊ no.in.c.pe.de except. eadem ratione potest iterum peti restitutio i integrum ex noua cā nō allegata i priori iudicio. ¶ † ij. Not. ꝙ tempus decendij prefixum ad appellandum currit etiam ecclesie: vnde post decēdium non auditur ecclesia volens appellare: sed oportet ꝙ per restitutionem in integrum admittatur ad appellandum: et idē est in minore: vt probat in.l.ij.C.si sepius in integrū rest.postu. ¶ † Cōtra hoc oppo.de.l.fi.[b] C.si qui.cau.resti.in integ.nō est ne. vbi dicitur quod ꝯtra minorem nō currit prescriptio temporalis. ⁊ eodē modo videretur dicēdum in ecclesia. sed istud decendium videt quedā prescriptio tēporalis. ergo ⁊c. sol. dixerunt quidā ꝙ ista.l.i.sit hodie correcta p illam.l.fin. Sed Host. hic ⁊ Bart.in.d.l.i.tenent ꝯtrarium ⁊ bene. dicūt enim ꝙ.l.fin. non habet locum in prescriptionibus iudicialibus. iste eñ iudiciales prescriptiones currunt cōtra oēs vt hic ⁊ in.c.coram.⁊ in.c.auditis.s.eod.⁊ in c.cū inter de re iudi.⁊ in.l.pperādum.C.de iudi. restituūtur tamē minores ⁊ ecclesie iure singulari. vt hic ⁊ in.d.c.auditis.⁊.c.coram.⁊ in.d.l.i. ¶ † In gl.ij.ibi: sed quidam intelligunt de omissis. aduerte gl. hic ponit duas opi. super illo dubio q̄ dicant defensiones noue ad hoc vt ecclesia iterū audiatur. quidā dixerunt quod noue dicuntur nouiter allegate in isto iudicio siue prius competerent siue postea emerserint. Secūda opi. quā videtur sequi glo. est vt intelligatur de his que primo cōpetebāt sꝫ non fuerunt allegate: secus si nouiter emerserunt. doc. hic ⁊ in.l.ij.C.si sepius resti.in integ.peta. cōmuniter tenent primam opi. ⁊ ponunt exemplum. pone ꝙ sententia restitutionis fuit denegata ecclesie: qꝛ debebat agere prius contra procuratorem ad emendandum dānum: ecclesia vero sic exclusa volens agere cōtra procuratorem reperit eū non soluendo vel factus fuit nō soluendo post sententiam denegationis. debet enim ecclesia audiri petens restitutionē de nouo. Et quaten9 allegat qꝺ procurator est repertus non soluendo allegat causam antiquam, quatenus allegat qꝺ postea est effect9 nō soluēdo allegat causam nouiter ortam. Et not. hoc dictū ecclesia non habet optionē petendi restitutionem vel agendi contra procuratorē. ⁊ hoc dictum allegaui in.c.ij.s.eo. vbi vide. Pone aliud exemplū. ecclesia petit restitutionē contra sniam: qꝛ nō produxit priuilegia fuit sibi denegata restitutio: nūc iterū petiit allegando qꝺ omisit pbare prescriptionē dꝫ audiri: qꝛ se fundat super noua causa ⁊ concordando istas duas opi. ꝯtrarias de quibus in glo. arbitror posse dici ꝙ aut cā nouiter orta inducit grauamē qꝺ nō erat pri9. ⁊ non debet audiri ex tali causa ⁊ hoc casu pcedat secūda opi. Pone exēpluꝫ. minor vel ecclesia adiuit hereditatē locupletem quā adiuisset quilibet diligentissimus homo petiit restitutionē: fuit sibi denegata qꝛ nō probauit lesionem: demum bona hereditaria p maiori parte casmate perierūt: petit ecclesia se restitui ex hac causa nouiter orta. dico ꝙ non dꝫ dari restitutio: qꝛ tpe adite hereditatis non fuit lesa nec dꝫ cōsiderari id qꝺ superuenit: qꝛ

Sebasti. Sapia

a ¶ Noniter orta. qñ dicat̃ noua cã traditur p Mod l.l. admonẽdi. ff. ꝺ iu rein. ꝛ no. i. l. ꝛ an eadẽ. ff. ꝺ exce. rei iudi. facit text. l. l. j. §. j. cum gl. ff. de vent. inspicien.

Zacharias.

b ¶ Semel denegata. Adõ an restit. in integ. semel cõcessa possit iteruꝫ peti. not. bal. i. l. ij. in fi. C. si sepiusin ite. ref. postu. fue. ꝛ in. l. fi. eo. ti. qꝺ limita: vt p eũ ibi.

Anto. Fran.

¶ Aduerte qꝛ dñ iste apostillans q̃rit an i inte. restõ. semel cõcessa possit iteꝝ peti min⁹ ꝯgruẽter q̃rit qꝛ si restitutio fuisset semel concessa frustratoriũ esset petere qꝺ iterato ꝯcederet qꝛ obstaret petenti exceptio illa frustra petꝫ qꝺ itus hẽs. ꝛ iõ frustra expectaret̃ euẽt⁹ restõnis q nihil opararetur. iuxta ea que ple. tradunt̃ in regula null⁹ pꝛib⁹. de reg. iu. li. vj. frustratiõib⁹ em̃ ẽ obuiãdũ. l. fi. ff. ꝺ pro cu. l. sꝫ ꝛ ad eos. ff. ex qb. caus. maio. ꝛ vt cõueniat his q̃ hic ꝺt do. Abb. debem⁹ dicere qꝺ voluerit q̃rere an restõ in integũ semel petita ꝛ nõ cõcessa sꝫ forsan denegata possit iterũ intẽtari ꝛ peti: iuxta materiã tit. si sepi⁹ i iteg. rest. postu. qꝛ data semel restõ i integ. aduersus vnaꝫ lesionẽ absq; dubio aduersus illã eandẽ lesionẽ nõ potest neq; dꝫ iterũ dari vt expresse tꝫ gl. in. c. cũ ex lr̃is. de in integ. resti. ꝛ alia glo. in. c. si. eo. ti. sed si petẽs restõnẽ reportet sẽtentiã ꝯ se ex aliq̃ respectu: vl̃ qꝛ nõ docet de lesiõe vl̃ qꝛ nõ docet ꝺ possessiõe ꝛ spoliatione in illa materia spoliatiõis vl̃ qd simile habet remediũ appellatiõis. qꝺ si nõ intentat

uenit: qꝛ ista accidẽtia fecerũt esse grauamen: non aũt declarãt grauamẽ fuisse per prius. ꝛ de hoc vltimo est casus in. l. verũ. in. §. si locupleti. ff. de mino. Aut cã nouiter orta[a] nõ inducit grauamen de nouo sed grauamẽ erat per pri⁹: ꝛ tũc ꝓcedit opinio pꝛiavt audiat̃ etiã ex tali cã. exẽpluꝫ qñ ecc̃lia fuit dãnificata ex dolo ꝓcuratoris: nã lꝫ procurator efficiatur postea nõ soluẽdo nihilominus nõ orit̃ nũc grauamẽ: sed p prius ecclesia fuerat grauata. ¶ Ultra gl. scias ꝙ Joan. an. commentauit istũ tex. ꝛ multa dicit more cõmentãtiũ. Sed assumẽdo vtiliora quero q̃ fuit ratio decidendi in isto tex. nã cõsidera duo ad istũ text. Primo in eo qꝺ dicit ꝙ restitutio semel denegata[b] nõ debet ꝯcedi nisi ex noua cã. ¶ † Scꝺo qꝺ ecc̃lia q̃ succubuit i cã restitutionis nõ dꝫ audiri petẽs restitutionem ꝑterq̃ ad appellationẽ omissam: ꝛ sic innuit excipiendo vnũ tñ casum ꝙ ecclesia nõ põt petere restitutionẽ ꝯ sniam denegationis. ꝛ per ꝯñs cõiungẽdo ista duo simul innuit tex. ꝙ negata semel restitutione ecclesie nõ audit̃ siue petat restitutionẽ cõtra lesionẽ siue petat ꝯ sententiã denegationis. Hosti. dicit ꝙ rõ decidendi fuit vt esset litiũ finis nã si audiret̃ scꝺo eodem mõ dꝫ audiri tertio ꝛ in infinitũ. Jo. an. specialius rñdet. dicit em̃ qꝺ non dꝫ dari restitutio ꝯ primã lesioneꝫ qꝛ snia denegationis esset delusoria: nec dꝫ dari ꝯ sniam denegationis: qꝛ indirecte iudex innueret ꝛ daret facultatem petẽdi restitutionẽ que iam fuerat denegata per primã sentẽtiam: vnde sicut ꝯtra quadriẽniũ prefixũ ad petendam restõnẽ nõ auditur ecclesia volẽs petere restitutionẽ. vt in. c. j. eo. tit. lib. vj. eodẽ mõ nõ dꝫ dari restitutio ꝯ sententiã denegationis. Nã als esset processus infinitus: nam si iteruꝫ denegaret̃ iterũ posset peti restitutio: qꝺ nõ est dicendũ: sed si ad appellandũ restituitur per hãc restitutionẽ nõ tollit̃ snia denegatiõis sꝫ per appellationem stat prima snia in suspẽso. vt in. c. veniẽtes. de iureiu. Si aũt restitueret̃ ꝯ sentẽtiã tolleretur in totũ prima snia. Itẽ qñ restituit̃ ad appellãdum oportet ꝙ ecclesia appellet intra decẽdiũ et qꝺ ꝓsequãtur appellationem intra terminũ iuris Itẽ ista appellatio reputabitur sibi pro prima. vt etiã no. in. ꝺ. l. j. C. si sepius in inte. restit. postu. que omnia cessarẽt si restitueret̃ ꝯ sententiã denegationis. vnde pinguius succurrit̃ hoc secundo casu q̃ in priore. ꝛ licet he rõnes decidẽdi sint bone in se: mihi tñ multum placet ratio quã posui. s. in prin. ¶ † Quis autem indulgebit hãc restitutionẽ ad appellandũ. ꝛ hec questio est gñalis vbicũq; ecc̃lia vel minor petit se restitui ad appellandũ. Joã. an. cõcludit ꝙ iudex a quo nõ aũt iudex ad quem: qꝛ ex quo nõ fuit appellatũ cã nõ est ad eũ deuoluta ꝛ ideo nõ potest dare hãc restitutioneꝫ: sed iudex a quo hoc faciet vel alius cõpetens. secus si appellasset ꝛ nõ potuisset prosequi: quia tunc iudex ad quẽ restituet: qꝛ lesio contingit in suo auditorio: et hoc casu põt intelligi ꝺm eũ. l. preses. C. de appell. Aduerte qꝛ fuit hec opinio Jac. de are. licet Joã. and. nõ alleget. vt recitat Bar. in. ꝺ. l. presens. Sed ipse Bart. tenet ibi ꝯriũ dicens ꝙ etiã iudex superior põt hãc restitutionẽ cõcedere per ꝓalleg. l. j. sꝫ tu cõcordãdo diu ꝙ aut est talis superior qui põt audiri sine remedio appellationis. ꝛ procedit opi. Bar. aut est talis superior qui nõ potest adiri sine appellatione. vt archiepũs respectu subditorũ epi: ꝛ procedit opi. cõtraria: qꝛ ex quo nõ fuit appellatum non habet iurisditionẽ in restituendo ad appellandũ. ad hoc. c. venerabilibus. in prin. de sent. excom. lib. vj. ꝛ hec est veritas.

¶ De alienatione mutãdi iudicij cã facta. Rub.

¶ Continuat̃ hec rubrica ad precedẽtem hoc ordine. Supra visum est de bñficio seu remedio restitutionis per qꝺ prouidetur lesis tam minorib⁹ q̃ ecclesiis et maioribus ex causa. Nunc competẽti ordine annectit aliud remediũ per qꝺ prouidetur illis in quorũ preiudicũ est facta rei alienatio causa iudicij futuri mutandi.

1 ☞ Alienatio iudicij mutandi causa facta quibus modis dicatur ꝛ quomodo puniatur. 4.

2 Rescriptum nõ extenditur regulariter ad personam in eo nõ expressam. fallit in casu qui ponitur hic ꝛ declaratur. j. nu. 3.

3 Possidere si quis dolo desierit quando habeatur pro possessore.

6 Alienatio iudicij mutandi causa facta et eius pena habet locum etiam in actore cui fuerunt cesse actiones.

Ex quorũdam.

Is in quem facta est alienatio rei causa mutãdi iudicij conuenitur per rescriptũ impetratum ꝯ alienantẽ. et est casus singularis: vt. j. dicetur. prima pars narrat factũ cõtra quod scꝺo prouidet ibi: nos igit̃. ¶ Casus lr̃alis. Aliqui impetrant lr̃as contra aduersarios suos: aduersarij illi anteq̃ lr̃e ad iudices perueniãt: vel etiã postea vt mandatũ ap̃licum eludant: anteq̃ citentur appellãt aut cõmutationẽ faciunt de possessionibus super quibus controuersia verti sperat̃. significatum fuit hoc dño pape: mandat papa quibusdaꝫ quatenus si aduersarij illorum taliter appellauerunt: aut de possessionbus de quibus controuersiam sperãt vt si etiam malitiose se obseruauerunt illos qui in possessionibus se ingesserint cõpellãt sub eorũ examine respondere appellatione remota. Ber. ¶ † Not. j. duos modos per quos fit alienatio causa mutandi iudicij. primus est quãdo directe cõueniendus transtulit rem de qua erat contentio in alium. secundus modus quum fraudulẽter recessit de possessiõe rei vt alius puta amicus ingrederet̃. q̃q̃ em̃ iste aperte ꝛ directe nõ trãstulerit rem in aliũ: tamen in effectu ex quo fraudulẽter hoc fecit videtur transtulisse vnde habebit locum edictũ de alienatione mutãdi iudicij. ar. hic. Ex quo puto ꝙ sicut cõtra directe alienantẽ causa mutãdi iudicij põt agi ad interesse ꝛ ad omneꝫ incõmoditatẽ prouenientẽ causa illius translationis. vt in. l. j. et in. l. iij. ff. eodẽ. ita poterit agi cõtra istum qui non directe alienauit sed indirecte recedẽdo a possessione vt amicus illã intraret et possideret nomine proprio. Nam iste hanc fraudẽ fecit vt circunueniret legem punientẽ alienantẽ. debet enim considerari mens legis ꝛ fraus[c] istius. satis enim dicitur alienasse hanc fraudẽ exhibendo. ad hoc. l. nõ dubiũ. C. de legi. et regula si. de regul. iur. lib. vj. facit qꝺ legit̃ et not. in. c. quanto. j. de priuil. ¶ Scꝺo not. ibi de qua cõtrouersia ꝛc. ꝙ contentio extra iudiciũ sup aliqua re põt appellari controuersia. nã hic nõ erat mota controuersia in iudicio: quia tũc per alienationem habuisset locum vitium litigiosi ex quo imponitur grauis pena. vt legitur ꝛ no. in. c. ecclesia. vt lite pend. ꝛ not. in. l. fi. C. de lit. potest tamen tex. exponi aliter: prout ibi not. in glos. ij. ꝛ vterq; intellectus est bonus in se. 2 ¶ † Tertio ꝛ vltimo no. casum notabilem in quo extenditur rescriptum ad singularem successoreꝫ: nã regulariter rescriptũ nõ extẽditur ad personã in eo nõ expressam. vt in. c. p. ꝛ. g. de off. delega. sed hic fit extẽtio propter fraudẽ seu in odiũ volentiũ elidere vires rescripti per alienationẽ rei in alium factã. ¶ Sed oppo. cõtra tex. videtur enim qꝺ de nihilo prouideat iste text. nã de iure ciuili clarum est qꝺ is in quem facta est alienatio causa mutãdi iudicij possit cõueniri rei vẽdicatiõe sicut primus alienans: vt in. l. j. in fin. e. ti. ꝛ not. hic gloss. iij. sed iste tex. solum prouidet vt possit cõueniri iste successor: ergo hec ꝓuisio fuit inutilis ꝛ potius iuris antiqui declaratoria q̃ noui iuris editoria: cuius contrarium innuit iste tex. in versi. nos igitur. vbi videtur innuere ꝙ ista fuit noua prouisio. so. doc. formaliter nõ tangunt cõtrarium: sed tacite Inn. videtur soluere. dicit em̃ ꝙ per remediũ isti⁹. c. potest procedi cõtra istos alienãtes absentes sine noua citatiõe: ꝛ in hoc requirit̃ fraus istius alienantis. Hoc dictũ nõ placet Hosti. ꝛ credo ꝙ bene: qꝛ hic nihil dicitur de procedendo ꝯtra absentẽ sine

sibi ĩputet quia snia denegate restitutiõis trãsiret in rẽ iudicat. imo itẽtata restõne in ĩtegr. nõ põt peti vt noua reseruatio restõnis fiat ꝛ in hoc differt ab appellatione: vt plene per Cyn. et doc. in. l. j. C. si sepi. in ite. resti. postule. aduerte tñ qꝛ restitutio denegatur qñq; ratione scãdali: vt hr̃ p gl. in. c. ad petitionem. in gl. ij. j. de accusat. ꝛ aduerte qꝛ si stante statuto ꝙ cause ĩter cõiũctos vertentes cõpromittantur ꝛ fuerit factũ cõpromissum qꝺ expirauit añ causam finitã pñt ĩterum compelli ad cõpromittẽdum: qꝛ semp durat ratio statuti. vt no. voluit bal. in. l. veluti. in. § hec vox. ff. de edẽ. ꝛ in. l. fideicõmissa. i. §. si qs. ff. de lega. ij. ꝛ habet̃ p do. Raphs. cu. l. si finita. in princi. ff. de dã. infec. sic etiã in ꝓposito qñ cã restitutionis intẽtata nõ est finita: tunc poterit iterũ intẽtari ex q̃ adhuc durat rõ. l. concedẽtis restõnem. ꝛ hoc modo est hec materia intelligẽda.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Et fraus. fit aũt fraus legi qñ iterponitur alia psona. vt in. l. pupillus. §. sed et si per interpositam ff. de autor. tuto. in. l. si sponsus. in princ. ff. de dona. iter vir. ꝛ vxo. cũ allegatis p glo. in l. si is q bonis. ff. de acq. here. et i. l. eos. §. fi. C. ꝺ vsur. ꝛ no. Bal. in. l. nõ dubiuꝫ. col. iij. C. de leg. ꝛ i. l. mancipia. C. si qs alteri vel sibi. ꝛ Bart. in l. j. C. de naui. non excusan. lib. xj.

citatione noua. Alij vō vt refert Innoc. dixerunt qḋ istud.c. nō tāgit edictū de alienatione mutādi iudicij: q2 ibi requiritur dolus. vt not. in gl. iij. sed solū disponit vt iste successor singularis possit cōueniri: et in hoc nō requirit fraus: vnde licet is in quē facta est alienatio sit sine fraude: tamen poterit ꝯueniri. sed Hos. hoc impugnat: q2 tex. hic fundat se sup fraude: vt pz ibi pro euacuādo mandato: et ibi malitiose ꝛc. Sed do. Car. qui sequit precedens dictū dicebat qḋ ista verba tex. referuntur ad alienantē. nā ex parte sua requiritur fraus: sed ex parte singularis successoris nihil dicit de fraude. Nec obst. verbū se ingesserint: de quo in litera: q2 ſm eū dicūtur isti successores se ingerere ex quo alienās fecit in fraudē: vñ in odiū alienātis fraudulenter potest cōueniri successor singularis lz sit sine fraude.

3 ¶ † Sed pro concordia harū opi: ego dicerē sic: qḋ ad hoc vt successor singularis conueniatur rei vēdicatione corā suo iudice nō requirit in eo aliqua fraus: q2 sola possessio ex parte cōueniēdi producit actionē rei vendicationis. nā dñs pōt agere cōtra quēcūq3 possessorē ꝙ tuncūq3 bonafide

a vendicando rem suam[a]. ad hoc. l. in rem. ff. de rei vē. et. l. officiū. eo. tit, ꝛ hoc voluit tex. si bene pōderet in pn. cū si. in. d. l. vna. C. e. facit. l. in ciuile. C. de fur. Sz quo ad hoc vt singlaris successor conueniatur per rescriptū impetratū contra alienantem requiro fraudē etiā in singulari successore: q2 odiū alienātis non debet nocere successori qui in nulla reperit culpa. ꝛ hec extēsio rescripti sit contra regulas iuris. vt. s. dixi. ideo non debet extēdi sed restringi: et hoc iudicio meo voluit ista lrā dū dicit: se ingesserint ꝛc. nam hec verba ex proprio significato sonant invitiū nam si ego bonafide emi non dicor me ingerere. ꝛ hoc no. Ad contrarium ergo formaliter rñdēdo dic ꝙ ista est noua prouisio nō cogitata a iure ciuili per quā extenditur rescriptū in singularē successorem qñ alienatio fuit facta fraudulēter cā mutādi iudicij. lex aūt vnica palleg. loquit qñ cōuenit singularis successor corā iudice suo: hic aūt cōuenit corā delegato impetrato nō ꝯtra eū sed ꝯ suū actorē.

4 ¶ † In glos. pe. ibi: dat actio in factū. p intellectu clariori totius tituli debes scire ꝙ edictū de alienatiōe mutādi iudicij. de quo. ff. eo. tit. fuit inductū ad prouidēdū dānificatis ex dolo alienātis rē cā iudicij futuri mutādi. nā ex quo iudiciū nō erat īchoatū libere qs poterit rē suā in aliū trāsferre: sed pretor sequendo equitatem ꝛ volendo obuiare fraudi induxit ꝙ si quis malitiose in iacturā illius qui volebat eū cōuenire illā rē de qua erat cōtētio seu sperabat cōtentio trāstulit in aliū qḋ possit agi ꝯ istū alienantem ad oē interesse quod alia pars pōt pati ex ista alienatione. vt in. l. j. ꝛ in. l. iij. e. ti. Unde si nō petēdo interesse respectu illius rei: q2 illam rē possum cōsequi ab eo in quē facta fuit trāslatio non consequar per actionē in factū estimationē rei sed solū dāna extrinseca. puta alienasti librū in florētia super quo volebā te ꝯuenire: oportebit me nunc ire florētiā ad vēdicādum ꝛ sic faciā maiores expēsas ꝙ hic fecissem ꝯ te: oportebit me dimittere artem meā: ꝛ sic sum dānificatus: ad hec et similia dāna dat ista actio in factū. sed si nō possem illā rem recuperare ab eo in quē trāstulisti: tūc cōsequar per istā actionē estimationem rei: q2 sum dānificatus etiā respectu rei. ad hoc tex. in. l. item si res. ff. eo. ti. Ubi plus dicit tex. no. ꝙ etiā si ille singularis successor vsucepit illā rē ppter negligētiā meā in nō agēdo ꝙ nihilominus possum a te petere estimationē rei: q2 tunc teneris mihi ad interesse ratione delicti tui. vñ negligentia mea ꝯ illū nō fecit cessare delictū tuū, ꝛ vide qḋ not. Bar. in. d. l. iij. Et per hoc infert ꝙ per istā actionē in factū ꝯ te nō tollitur actio directa. s. rei vēdicatio contra possessorez q2 ista cōpetūt ad diuersa. nā rei vēdicatio competit ꝯ possessorē respectu rei cōsequēde: actio in factum cōpetit cōtra alienantē propter damnū extrinsecū: ꝛ sic intellige gl. que hoc in effectu voluit in. d. l. vnica. ¶ Sed opponit aliter ꝯ pdicta ꝛ cōtra glos. nā actio in factū est subsidiaria. nunꝙ enī

a Sebasti. Sapia. ¶ Rem suam. vide casum in q̄ fertur sñia p actore lz aduersari⁹ non possideat in. l. si a te. §. j. cū glo. ff. de except. rei iudic. quē tex. dicit bar. ibi esse scribeñ. literis aureis. ꝛ illum extollit Mathesi. in no. cxxxviij. ꝛ Iaf. i. l. naturaliter. §. nihil cōe, col. xxi. versi, quīta cōclusio. ff. de acq. pos. ꝛ docto. post Abb. in c. examinata. vbi Andr. sicul. colū. v. j. de iudi. c

1 cōpetit qñ datur alia actio. vt in. l. j. ff. de prescrip. verbis. sed hic cōpetit rei vendicatio cōtra possessorē: ergo nō dz cōpetere actio in factuz. Sol. dicit gl. multum notabilis in. d. l. vnica. qḋ contrarium procedit respectu eiusdē persone: sed respectu diuersorū bene potest actio in factū concurrere cum alia actione. vt probat text. in. d. l. vnica. ꝛ voluit hoc glo. Et ex hoc bene no. limitationem ad illā regulā: qḋ vbi competit remediū ordinariū non datur extraordinariū. de quo in. l. in cause. ff. de mino. illa enī procedit respectu eiusdem persone: naz respectu diuersorū possunt concurrere: vt in casu nostro.

5 ¶ † Secūdo oppo. aliter. nam qui dolo desijt possidere habetur pro possessore ꝛ potest cōueniri rei vēdicatione vtili. vt in. l. si autem. §. j. ff. de rei vēdic. ꝛ in regula pro possessore. de regu. iur. lib. vj. cum ergo habeat locū ista rei vendicatio vtilis cōtra dolose alienantem nō debet competere contra eundem actio in factū que est subsidiaria vt predixi. Sol. dicit Bart. in. d. l. j. ꝙ per illā rei vendi. vtilem nō est integre satisfactū aduerse parti cui forte magis expedit habere rem suam ꝙ habere estimationē. nā ab isto qui nō possidet non potest consequi nisi estimationem: vnde propter interesse quod potest pretendere in eo quod non potest ab isto consequi rem suam datur actio in factuz ad interesse ꝛ optime loquit. Sed potest dari iudicio meo alia solutio. nam rei vendicatio vtilis datur contra dolose desinentem possidere post litē contesta. ita loquitur tex. in. d. l. si autem. nam per contestationem litis est quasi quidā contractus initus inter actorē ꝛ reum. vnde si dolo desijt possidere remanet nihilominus obligat⁹ vt teneat respōdere ac si possideret: sed ante lit. contest. cessat istud remediū: ideo fuit opus dare remedium ex isto titulo. videtur tamē hic Host. velle qḋ de iure canonico sufficiat qḋ precesserit citatio ad hoc vt iste q dolo desijt possidere remaneat obligatus; vt sic id qḋ operatur lit. contesta. de iure ciuili operetur citatio de iure canonico. arg. c. pposuisti. de fo. compe. fatetur tñ ꝙ hoc nō est expressum in iure canonico: q2 illud. c. pposuisti loquitur de preuētione tantum. sed facit iste tex. in prin. dum ponderat qḋ ante citationē fiebat ista alienatio: ꝛ no. singulariter hoc dictū Host. q2 obscure loquitur ꝛ non solet ad hoc allegari: ꝛ videtur mihi dictū equum sed iure nō probat. Ad istū tex. potest responderi ſm Inn. qḋ pōderatur hic qḋ nō emanauerat citatio. q2 post citationez de iure antiquo admittebat ois appellatio que nō erat manifeste frustratoria. vt not. in. c. vt debitus. de appel. ¶ In ea. glo. ibi item si paratus est subire iudiciū. vult ergo glo. ista ꝙ alienans dolose euitat actionē in factum si vult subire iudiciū ac si possideret. cōiter transeunt hic doc. cū glos. Nam gl. loquit prout text. disponit in. l. q2 etiam. in fi. ff. eo. sed Bar. ibi post glo. notabiliter hoc limitat dicens hoc procedere quando alienans obligat se sub certa pena ad restituēdū illā rē si actor preualuerit in iudicio. nā als non esset competenter satisfactū actori quia vt. s. dixi forte non contētatur de estimatione rei ideo potest agere ad interesse nisi iste obliget se modo pdicto.

6 ¶ † Ultimo hic posset queri nunquid prouisio istius edicti habeat locū cōtra actorē sicut contra reum: de quo multi dixerunt in. d. l. j. sed casus videt expressus in. l. pe. ff. eo. titu. ꝛ hoc firmat ibi Bar. ꝛ probat iste tex. ſm vnū intellectū qui cōiter approbat. Et pro hoc ego adduco text. j. c. proxi. in eo qḋ loquit de actore ꝛ est situatum sub rubrica de alienatiōe mutandi iudicij. Tamen aduerte q2 tex. in. d. l. pe. solū disponit vt actor in quē facta est cessio actionis malitiose causa mutandi iudicij excludatur per exceptionē ab actione sibi ccessa: vnde potest dicere reus nolo tibi respondere: q2 tibi fuit facta cessio malitiose. nihil autem dicit tex. ibi vtrū reus possit agere ad interesse ꝯ istum qui malitiose cessit actionem. Sed ego puto ꝙ est in optione rei an velit excludere istum cessionariū per exceptionē an velit sibi respōdere ꝛ agere ad interesse contra cedentem in eo qḋ fecit cōditionem suā deteriorē cedendo actionem suam alteri causa mutandi iudicij. nam sicut potest actor agere ad interesse contra reum qui malitiose rem in alium transtulit: idem debet posse reus agere cōtra actorē qui malitiose iura sua cessit alteri. nā ex quo istud edictuz habet locum in actore: sic ꝛ in reo debet pariter competere actio in factum ad interesse contra vtrunq3.

1 ☞ Actor siue reus si potētiores aduocatos adhibuerint perdūt cām in qua litigatur si hoc sit malitiose factum. alias secus. 4.
2 Potentiores qui dicantur in materia ti. C. ne li. po. ꝛc. 9.
3 Cessio actionum quibuscunq3 personis facta an ꝛ quādo teneat siue facta inter viuos siue in vltima voluntate.
5 Cessio actionum quando est facta in aliquem an possit agere cessionarius: an cedens ꝛ cessionario restituere. 3.
6 Nomina debitorū an possint emi minori ꝓtio ꝙ sit in ipsorū exactione.
7 Cessio actionū an ꝛ qñ presumatur simulata. vide hic plenissime. 10.
8 Sententia lata contra cedentem siue alienantem an mandetur executioni contra tertium possidentem illas res.
10 Cessio actionum facta clerico per laicum an valeat.

Ex parte. Clericus causa mutandi iudiciū nō debet recipere cessionē a laico ꝛ due sunt partes. prima ponit querelam. secūda prouidet ibi: cum igitur. Casus literalis. Apud Ipretū alique emergunt questiones inter laicos cuiusdam loci que dirimi debēt per iudicium seculare: quidā clerici faciunt sibi cedi actiones ab aliqbus laicis dono vel ꝓtio, vt aduersarios trahant ad ecclesiasticum forum: et sic predam ex tali commercio

mercis assequuntur: scabini.i. officiales cuiusdā loci significauerūt hoc
dño pape: vnde super hoc scribit quibusdam dicens qd cessiones & em
ptiones litium prohibētur per leges ita qd iactura cause afficiunt illos
qui auocant sibi patrociniū potentiorū et odiose sunt hmōi cessiōes qr
ex capiditate pcedūt. vñ mādat quibusdam quatenus pdictos clericos
cōpescant ab hmōi psumptione per censurā ecclesiasticā. Ber. ¶ No. i.
de hoc vbo scabinoꝝ: & simile vbū habet in. c. j. de immu. eccl. lib. vj. & est
nomē officij. vnde alibi appellātur antiani vel priores seu consules & est
vulgare quorūdā locorū. ¶ No. ij. argu. q actio alteri cōpetens pōt acq
ri duobus modis. s. dono & pcio: possunt ergo cessante fraude actiones
cedi titulo donationis vel emptionis. facit. l. per diuersas. C. man. Con-
trariū innuit lra in ver. cū igit. Sed pro concordia distingue vt. j. dicam
in distinctione. ¶ Not. iij. ibi: legitime sanctiōes: q in materia cessionis
actionum licite recurrimus ad ius ciuile: cum papa specifice videat hic
in hac materia leges ciuiles approbare. & gnāliter facit. c. j. de no. oper.
1 nuncia. ¶ † Not. iiij. ibi potentioꝝ patrociniū: qd tam iure canonico ꝙ
ciuili auocans in causa patrociniū potētioꝝ debet perdere ipsam cām.
& no. verbū patrociniū. nō em loqtur de cessione actionis vñ debes scire
quod ius ciuile edidit notabile remediū contra auocātes potētiores in
aduocatos seu pcuratores vel vt alias prestent sibi fauorē vel auxiliū in
causa. debent em isti affici iactura cause. & potētiores qui prestiterūt au
xiliū debēt acerbe puniri: & intellige in potētioribus rōne magni officij
seu dignitatis ita q pretextu officij pñt esse terribiles aduerse pti & ostē
dere ei vultum minantē & terribilē. de hoc tex. 8m cōmunem intellectuz
in. l. j. C. ne lice. poten. & illam legē seu istud remediū tex. hic voluit cōpre
hēdere in verbo: ita q iactura &c. & ex his infertur q si pars inducit ali-
quē ex dñis vel aliū officialē habentem merum vel mistū imperiū ad in
tercedendū pro eo apud iudicez cause debet puniri in amissione cause:
vt hic & in. d. l. j. & firmat ibi Bart. & in. l. pe. ff. de alie. indic. mu. & Bal. in
d. l. j. C. ne lice. pot. & no. bene hoc dictū: qr potest quotidie practicari etiā
de iure canonico vt vides hic. & hz hoc edictū locū tam contra reū ꝙ cō
tra actorē: vt colligit ex rubro prealleg. & firmat Bar. in. l. j. ¶ Item no.
ibi: ex fonte cupiditatis: quod emptio actoris pcedit ex fonte cupidita
tis. querit em emptor predam ex aliorū iurgio. ¶ Ultimo not. maxime
iuncta gl. fi. q clerici nullo modo debent emere actiones: nunquid autē
possint illas recipere si dono fiāt eis cessiones: dicā cum gl. fi. ¶ In gl. j.
ibi diuersorū tituloꝝ. & dic qd versatur hic materia quatuor titulorum.
primo materia istius tituli inqztum mutatur forus. secundo materia ti
tuli ne lic. poten. & incidēter papa facit hic mētionē de illo titulo vt ostē
deret & cōicaret bonis illi9 materiā: tertio materiā tituli mādati inquā
tum tractatur de cessione actionum: que iura tractant. C. man. in. l. pe. &
vlti. quarto tractat materia tituli de litigiosis quādo cedit actio in liti
gium deducta: & sic pōt intelligi versi. cum igit. & habetur materia in ti.
C. de litigi. & quasi p totū. & de hoc vide Spec. in titu. de cessio. actio. in
2 §. j. & quasi per totū. ¶ † In ea. glo. ibi: clerici maiores reputantur. vult
ergo gl. q clerici dicātur potentiores laicis. & hoc tenuit Hostr. rōne offi
cij clericalis dicens q cedens actiones suas clerico incidit in edictū ne
liceat potētiorib9. & sic debet perdere omne ius put ibi dicit. Sz hoc di
ctum non placet Inn. nec Host. nec cōmuniter doct. sequūtur. dicūt em
qd nisi clericus habeat potestatē contra laicū nō reputat potētior quo
ad materiā nostrā. & requirit Hosti. q habeat potestatem de iure & de fa
a cto: alias secus[a]. ponit exemplūin magno comite qui habet feudū a pre
lato paupere: nā licet de iure iste prelatus sit maior: tamē in facto poti9
potest opprimi a comite ꝙ opprimere. vnde non diceretur iste potētior
quo ad materiā nostrā. & hāc vultuz opi. sequitur Spec. in titu. de cessi.
actio. §. j. in. j. col. putarē tamen gl. posse procedere in epis seu alijs prela
tis habētibus iurisditionem spiritualē super laicū cōtra quem facta est
cessio. nā iste prelatus propter iurisditionē quā habet satis potest osten
dere vultū terribilē simplici laico. & facit ad hoc qd no. Barto. in. l. vni-
ca. C. de his qui potē. nomine. vbi ponit exēplū in platis. ¶ In gl. ij. no.
bene istā gl. que est satis bona & plana in materia sua. & videtur consimi
lis glo. in. l. per diuersas. C. māda. & in. l. ij. C. ne lice. poten. Sed plenius
melius & formalius attingēdo materiā istam que est quotidiana & diffi
3 cilis distinguo annectēdo opi. doc. vtriusqz iuris. ¶ † Cuz ergo queri-
tur an teneat cessio actionum distinguo sic: q aut fit in vltima volūtate
& tenet vt in. l. nomen. ff. de leg. iij. in hoc tamē casu distinguitur: qd aut
actio erat in iudiciū deducta per defunctū & non debet agere legatari9
sed heres. tamen omnē vtilitatē quā heres consequitur debet legatario
restituere: & si nihil consequit nihil dabit: qr videt testator legādo actio-
nem legasse euētum illius iudicij: & ob hoc ne fiat collusio per heredem
pōt legatarius si vult assistere heredi in iudicio. vt ht hodie in auk. nunc
si heres. C. de ligiti. si aūt actio non erat in iudicium deducta poterit le
gātaris post cessionem sibi factam agere: vt ibi. & in. d. l. nomen. Si vero
cessio fit inter viuos: & tūc aut fit potētiori ratione officij seu dignitatis
precipue: & non valet cessio & cedēs debet perdere omne ius qd habeat
4 & iste est propri9 casus in. l. ij. C. ne lic. poten. ¶ † Aduerte tamē ad vnū
notabile dictum Spec. qd doc. non solēt allegare in titu. de cessio. actio.
§. j. versi. quod aūt dixi. vbi post Uincen. dicit illud pcedere qñ fit poten
tiori malitiose causa opprimendi aduersariū: secus autē si fieret sibi bo-
na fide. argu. in. l. qui stipendia. C. de procu. vbi militi potest actio bona
fide cedi. & mihi placet hoc dictū. nā iura hoc pro
hibentia fundarūt se super fraudē & ex cōiecturis
poterit apparere bona fides. pone em quod actio
mihi cōpetens erat oīno indubitata: vt qr aduer-
sarius de plano confitebat debitū nec erat aliqua
contentio & ego eram amicus illius potentioris &
diuitis: nihil enim hoc casu videt phibere cessio-
nem istius actionis. et hoc bene not. quia egregie
limitat illā. l. ij. & glo. istam. Si vero fit cessio potē-
tiori nō rōne officij seu dignitatis: sed est iste po-
tentior alio respectu: qr forte nobilior vel ditior et
tunc si fuit cessio facta causa mutandi iudiciū po
test excludi cessionari9 per exceptionē. vt in. l. pe. &
qd ibi no. ff. de alie. iudi. mu. Isto tamen casu non
perdit actio sz debet agere iste qui cessit. punitur
tamē in hoc 8m vnā opi. qd nō pōt amplius illaz
actionē alteri cedere nec pōt in ea cōstituere pcu-
ratorem: sed tenetur prosequi. & hoc videt innuere
tex. in. d. l. pe. predicta firmat ibi Bar. qd bene no
tabis in practica. punit etiā pena de qua in. l. fi. e.
titu. si vero cessio fit non potētiori: & tūc aut est ces
sio dubitata: & dicit dubitata eoipso qd est in liti-
gium deducta: qr dubius est euentus et nō potest
regulariter alteri cedi & cedens incidit in vitium
litigiosi: vnde debet puniri put habet in. l. fi. C. de
litigi. & per gl. iuncto tex. in. c. ecclesia. vt lite pend.
fallit in casibus ibi enumeratis in causa donatio
nis pter nuptias &c. quas causas enumerat glo.
5 in. d. c. ecclesia. ¶ † Sed aduerte ad vnū. nam tex.
ibi nō aperit nec do. Ant. an illis casibus ibi enu-
meratis possit agere cessionari9 an debeat cedens
prosequi vsqz ad finem. Sed Inn. hic in quadam
glossella notanter sentit qd ex quo actio est semel
in iudiciū deducta nunꝙ pōt alius prosequi etiā
in casibus in quibus potest fieri cessio. adducit. l.
ꝙꝙ. ff. de aqua plu. arcē. & auk. nūc si heres. palle. &
placet mihi hoc dictū: iura tamen per eum allega
ta faciunt in arg. nam sicut videmus qd actio liti
giosa pōt legari in testamēto: & tamen prosecutio
debet fieri per heredem. ita dicamus in alijs casi-
bus pmissis q psecutio debeat fieri per ipsum ce
dentem. non enim debet alterari iudicium cū pre
iudicio aduersarij. nā videmus q procurator qui
semel fuit litem contestatus non potest sine causa
remoueri per dñm resistentem aduersario: de quo
vide tex. iuncta glos. in. c. ij. de procura. lib. vj. ergo
fortius nō potest iste actor aliā prorsus personam
substituere in iudicio. agat ergo ipse: et commodi
tas in illis casibus pertinebit ad cessionariū: arg.
in. d. auk. nūc si heres. & no. bene hoc dictū. Si vo
actio nō est dubitata quia nondum est in iudicio
deducta: tunc regulariter potest cedi titulo dona
tionis & vēditionis vel alio titulo legitimo. vt pro
batur. C. de here. vel actio. ven. in. l. nominis vendi
tio. & in. l. nomina. ff. eo. cum simi. & in. d. l. penul. C.
manda. si tamē pretenderetur aliqua causa & esset
simulata nō valeret cessio. & presumit simulata ex
certis causis. primo ex modicitate pretij. vt hic in
6 glo. et no. in. d. l. penul. ¶ † Sed est dubiū difficile
b quando pretiū dicatur modicum[b] vt presumatur
fraus. nam Innoc. hic sentit q ad hoc vt dicatur
vera venditio debet esse tantum pretio ꝙtum est
in actiōe. vnde dicit q actio potest inter laicos li-
cite vendi et emptor potest agere vsqz ad quanti-
tatem quā exbursabit: quasi dicat qd si in actione
sunt mille & iste emit pro quingētis nō potest age
re nisi vsqz ad quingenta. arg. in. d. l. pe. sed Bart.
in. d. l. pe. magis late hoc assumit. dicit enim q cō
petens pretiū est qd remanet deductis expensis &
labore que fiunt pro recuperāda re: quasi velit di-
cere q debet haberi respectus ad laborem quē su
stinebit ipse emptor in recuperanda re: & ad expē
sas quas est facturus. & idē sequitur Bal. in. l. ij. C.
ne lice. poten. Et sic videtur cōmuniter istos doc.
sentire qd non potest actio emi pro minori pretio
ꝙ sit in ea nisi habito respectu ad pdicta. sed ego
hoc dictū ex toto non approbo. nam minus valet
actio ꝙ res ad quam datur: tum propter dubium
euentum litis cum posset perdere causam etiā iu-
stam propter iudicis defectum. tum quia debitor

Sebasti. Sapia.

a ¶ Alias secus. vi
de no. in. l. fi. i pn.
ff. si cer. pe. vbi bar
to. & alij videntur
velle q ille dicat
potentior qui nō
est facilis ad con
ueniendū. & hoc
etiam not. d. Ias.
in. §. item si quis
in fraudem. insti.
de actio.

b ¶ Modicum. ad
de Franc. aret. cō
sil. xcvi. Rom. cō
sil. cccc v.

possit interim effici inops:et ideo dixit text.notabilis in.l.minus.ff.de reg.iur.ꝙ minus est habere actionē quā rem:⁊ ideo cū quis emat quasi spem ⁊ euentū iudicij futuri ridiculū est dicere ꝙ pretiū de necessitate debet esse tātum q̄tū est in actiōe ⁊ pro hoc allego tibi Inno.in.c.in ciuitate.de vsur. vbi cōcludit ꝙ cum bona conscientia potest quis emere actionē iam ortam tēpore cōtractus etiam pro minori pretio:q̄ exponit se periculo.Itē vid aliud simile in trāsactione:nam qn̄qꝫ valet transactio lꝫ trāsigens videat lesus vltra dimidiū iusti pretij:q̄ nō debet cōsiderari q̄tū petitur sed q̄tū verisimil'r talis lis valet:habito respectu ad dubitationem cause ⁊ ad dubiū euentū litis.vt est tex. no.in.l.lucius.ff.ad trebel.not.doct.in.l.ij.C.de rescin.vēdi.⁊ in.c.penul.de emp.⁊ vendi.vnde cōcluderē:qd modicitas pretij dicitur habito respectu ad valorē actionis qui valor debet cōsiderari habito respectu ad dubiū euentum litis s̄m qd causa est clara vel dubia.¶ 7 †Scdo presumitur simulatio qn̄ in cessione non exprimitur titulus cōtractus:vt puta q̄ dicit in instrumēto qd cessit actionem tali:⁊ nō dicitur ex qua causa[a] ⁊ videtur hoc probari in.d.l.per diuersas.⁊ tenent communiter doc.ibi ⁊ Inno.hic.Tertio presumitur simulatio s̄m Inn.hic si titulus cessionis nō ponit in principio instrumēti:sꝫ in medio vel in fine:vt puta q̄ dicitur talis cessit actionē suam titio titulo donationis.debet enim s̄m Inn.precedere titulus cessionē.⁊ ita recitādo transeunt cōmuniter hic doc. Sed tu vide gl.in l.j.C.ne lice.pot.que posuit originaliter istā opi.sed Bar.in.d.l.peñ.recitat multos doc.tenuisse cōtrariū quos ipse sequitur:et dicit ꝙ pluries fuit iudicatum qn̄ ista preposteratio nō habeat vitiare.satis est enim qd titulus cessionis ponatur in instrumēto.⁊ ita nouissime firmauit Bal.in.d.l.ij.et hec opi.mihi placet q̄ regulariter in alijs dispositionibus non vitiat preposteratio.vt in.l.prepostteri.C.de testa.et in.§.ante heredis.instit.de leg.⁊ in.c.penulti.de confir.vtil.vel inuti.cum simi.vnde Inn.debuit posuisse hoc dictū simpliciter sequēdo glo.iuris ciuilis.Quarto simulatio presumitur qn̄ actio fuit pro parte vendita[b] ⁊ ꝓ parte donata.vt in.d.l.pe.⁊ no.hoc pro clausulā[c] que solet apponi in contractu nam cōstituto certo pretio solet adijci ꝙ illud qd plus valet donauit ⁊c.nā ex hoc insurgit presumptio simulationis.non intelligas in omni ɔ̄ctu sed in cessione actiōis que est odiosa:cū soleat fieri in p̄iudicium aduerse partis:et isto casu admittitur cessionari⁹ vsqꝫ ad quātitatē quā exbursabit.in reliqua vero parte que đr donata neuter admittit sed perditur actio in ea parte.vt in.d.l.pe.C.man.Quinto presumit simulatio qn̄ actio fuit pure vēdita ⁊ venditor fatet se recepisse pretiū.de numeratione tamen pretij nō cōstat[d].hāc partē firmauit quedā glo.in d.l.pe.⁊ sequit ibi Bar.⁊ multi alij.⁊ ita ipse consuluit ⁊ in iudicio fuit obtentū.sed Bal.in.l.ij. C. ne lice.po.dicit hāc opi.ꝓcedere qn̄ actio fuit pro parte donata ⁊ pro parte vēdita:nā si nō ɔ̄stat de numeratione partis vēdite p̄sumit simulatio etiā in illa parte.et sic intelligit illā.l.pe.Si autē actio fuit ex toto vēdita ɔ̄fessio receptionis p̄tij nō ꝓbat simulationē imo probat numerationē.⁊ dicit ꝙ aduocati florētini tenebāt istā partē.fatetur tamen ꝙ s̄m opi.Bart.fuit pluries iudicatū.et placet mihi ista opin.Bar.q̄ in istis odiosis de facili presumimus simulationē vt ptꝫ ex predictis.Itē q̄ tex.in.d.l.pe.simpl'r videtur requirere numerationem.Sexto dubitat in donatione[e] actiōis qn̄ donator dicit se cedere propter merita et seruitia donatarij:nunquid sit opus vt ꝓbent illa seruitia ad hoc vt valeat cessio.dubitatiōis ratio est:quia non valet cessio actionis sine titulo contractus:vt s̄.dixi.ergo nō est stādū verbis donatorum super meritis et seruitijs.arg.in.l.si forte.ff.de castrē.pe. Bar.videt in hoc casu dubitasse ⁊ consuluit vt in donatione dicat ꝙ ex mera liberalitate donauit. tūc em̄ indubie valet cessio q̄ sola liberalitas habetur pro causa ɔ̄ctus.vt in.d.l.per diuersas.facit c.i.de donat.Bal.tn̄ in.d.l.ij.indubitāter tenet in priori casu valere cessionē.q̄ ius requirit solā expressionē cause ɔ̄ctus non autem est opus vt ꝓbetur causa cause.nā dicēdo ꝙ donat ꝓpter seruitia satis explicat causa ɔ̄ctus.s.ipsa donatio:seruitia vero sunt cā donatiōis.⁊ hanc opi.sequor.ar.opt. in.l.j.C.de fal.causa adie.leg.vbi patet qd presupposito ꝙ seruitia non emanauerint tn̄ videt quis velle donare per illa v̄ba.⁊ facit.l.cū quis.§.codicillis.de lega.ij.et facit qd no.in.c.fi.de success.ab intesta.predicta.s.vt presumat simulatio ex causis p̄dictis.fallūt in casibus cōtentis.in.d.l.pe.in quibus nō presumit simulatio:vt puta si inter coheredes est facta cessio vel qn̄ fuit facta creditori in solutū:vel cū possessor recipit possessionē pro munimine rei sue.puta q̄ domus tua minatur ruinam domui mee ego timens emo om̄e ius qd tu habes in ista domo.Itē qn̄ fit inter legatarios ⁊ fideicōmissarios:vel qn̄ heres cedit actionem legatario: isti sunt casus quos exprimit text.in.d.l.peñ.quos declara vt plenius ibi not.⁊ sentit ibi Bart.idem esse in oī alio casu in quo euitat presumptio redēptionis litium.⁊ ideo dicit:qd si socij cōtrahendo seu dissoluēdo societatē cedunt sibi adinuicē aliquas actiones nō dꝫ presumi simulatio ex causis p̄dictis arg.in.l.j.§.⁊.iij.ff.pro socio.nam causa societatis excludit p̄sumptionē simulationis.et idē dicendū in cōsimilibus casibus qd not.¶ 8 †Unū tamē non est omittendū.nam Inn.hic format tacite qōnem:nūquid sn̄ia lata ɔ̄ cedentē seu alienātem rē in aliū debet mādari executioni super illa re cōtra tertiū possidentē:⁊ videt sentire qd sic:q̄ imputandū est illi qui accipit rē in cōtrouersiam deductā ⁊ dicit hoc ꝓcedere etiā in casib⁹ in q̄bus licite alienat res litigiosa de quib⁹ per glos.in.d.c. ecclesia.sed postea Inn.firmat cōtrariā opi.dicēs ꝙ sententia debet mandari executioni cōtra istū litigantem in estimatione sicut obseruatur cōtra istum qui se obtulit liti.l.is qui se obtulit.ff.de rei ven.⁊ cum hoc dicto transeunt cōmuniter docto. hic.Sed Bart.tenuit contrariū in.l.fi.C.de litig. et plenius in.l.creditores.C.de pig.vbi distinguit inter cetera ⁊ bene iudicio meo ꝙ aut res in aliū translata non poterat alienari obstante litigio et tunc potest fieri executio in ista re etiā contra tertium:quia illa alienatio non valuit.vt in.d.l.fina. aut poterat fieri alienatio:puta quia non agebatur de dominio rei:vel fuit facta in casibus a iure concessis:⁊ tunc oportet ꝙ instituatur nouum iudicium contra tertium ad hoc vt sentētia habeat executionem in illa re.et de hoc dicendum vt plenius ibi no.¶ 9 †In gl.in vers.iactura cāe afficiāt. in fi.no.gl.idem no.in.l.j.C.ne lice.poten.Item dicit ꝙ non sufficit quodlibet officiū ad hoc vt quis

a ¶ Ex qua causa.Adde videndū Bal.ɔ̄sil.cxxviij.j.lib.inci.Laurētius.

b ¶ Uendita pro parte Adde Ro.alleg.consi.cccc v.
Antonius Francis.¶ An ɔ̄ctus presumat simulatus qn̄ res pro pte vēditur ⁊ ꝓ parte donat.Dicas qd sic si nulla subest causa donatiōis inista.vt no.voluit Bal.in.l.ij.C.de repu.here.et in.l.fi.in.j.col.in ver.tertio potest impugnari.C.ne liceat po. ⁊ vide Spec.in ti tu.de cessi.actio.l.§.j.in v̄si.item secūdū vincen.p̄sumit simulatio. et vide Bar.Cepo. Ueronen.in suo eleganti tractatu de simulatiōn.cōtractu.in.v̄s.et in xi.presum.

✠ Sebasti. Sapia.

c ¶ Pro clausula. Uide ro.i singul. xxvj.⁊ quid operetur illa clausula ⁊ si qd plus valet. vide Bart.in.l.ij. columna.iij.C.d rescin.vē.vbi vult qd nō operat nisi i modico ⁊ ita tenēt cōiter doc.in l.si quis cū aliter. ff.de verb.obli.et Bal.in ɔ̄sil.iij.inci.casus talis est l.ij.pte.Bartholomeus vo.in tra. de simula.ɔ̄ctuū. i.ij.casu p̄cipali.in.v̄s.presump. et i illo tra.multa inuenietis ad materiā quam tāgit Abbas hic.⁊ i illa.v̄s.p̄sumptione tāgit qn̄ enūerantur merita an tollat p̄sumptio simulatiōis.Et vide ꝙ no.ang.are. in.§.actionū.col. ix.insti.de ac.vbi dicit quod bonū est dicere.et si qd est pl⁹ donat siue quantitas sit magna siue parua.

d ¶ Nō cōstat.adde Fulg.ɔ̄sil.ccv. ⁊.ccxxij.

e ¶ Donatiōe. adde Ro.ɔ̄sil.cccccxviij.et q̄liter bene merita probentur:vide eundem consi.xcv.Antonius Francis.

¶ Quis dicatur b̄n̄meritus.⁊ q̄n̄o merita ꝓbant.vide per Bal.latissime in.l.iubem⁹. C.de sac.sanct.ecclesie.vbi alleg.multa iura in ꝓposito.⁊ vide optimā gl.in.c.si quis de seruis.xij.qōne.ij.⁊ habet in.l.prima ⁊ toto titu.C.de seruis qui pro premio liber.acci.⁊ in.l.seruos.ff.de man. testa.Et adde quod merita precedētia faciunt presumi donationem vt voluit Baldus not.in.c.si cautio.de fide instrumē.⁊ in.l.prima.C.de iure dot.⁊ Paul.de castro in.l.traditionibus.C.de pactis.et habetur per Alexā.in.l.iij.in princi.ff.quod quisqꝫ iur.Et an merita sint de substātia donatiōis ita vt ꝓbari debeāt p̄cessisse et qn̄ habet per Bal.in.l.ij.in fi. C.ne lice.potē.⁊ per Bar.in.l.frater a fratre.in vlti.col.ff.de condi.inde. vbi etiā ponit qualia debeāt esse merita.⁊ habet per.d.Alexā.in.l.si donatione.C.de colla Et adde ꝙ merita probant ex cōfessione donatoris qui poterat donare nullis p̄cedētibus meritis.alias merita sunt ꝓbanda vt per Barto. i.l.si fortē.ff.de castrē.pecu.⁊ in.l.si tibi.i.§.si pactus. ff.de pactis.⁊.i.l. ꝑ diuersas.C.mā da.qui videtur sibi cōtrarius.sed vide Baldum in l.scda prealleg.C. ne lice.potē.in an tepe.q.et.i.l.illud C.d sacrosan.ecc. vbi dicit qd merita presumuntur si aliqua sunt exp̄ssa:alias secus.de q̄ etiā vide Bal. in prelu.feud.i.v. char.in ver.dubitatur de tali qd.⁊ i.l.liberi.C.de inoffi.test.vbi dicit qd in donatione facta filio ꝑ patrē probātur merita eo ipso ꝙ probat qd filius erat reuerens ⁊ obediēs p̄ri.⁊ de huiusmodi probatiōe meritorū:videas Alexan.in cōsil.lv.in prima parte cōsi. ⁊ in cōsi.xiij.i.iiij. parte vbi tenet ꝙ per simplicē assertionem factam in instrumēto de meritis nō probant merita.⁊ vid Jo. an.in addi.Spe. in rubr.de reb.eccle.nō alie.vbi dicit quod nō valet cōcessio fructuū facta per p̄latum ad vitā etiam cū consensu capituli expressa causa seruitiorū ⁊ meritorū ecclesie collatorū ad preiudicium successoris ipsius prelati nisi aliter ꝓbent merita.cuius tamen contrariū videt notasse do.Abb. i.c.fi.de pecu.cle. ⁊ vide eundem in ca.ꝑ tuas.de donatio.⁊ tene mēti qd in dubio quilibet p̄sumit meritus nisi probetur demeritus vt in.l. seruos.et in.l.testamēto.ff.de manu.test.⁊ habetur in.c.quisquis.⁊ in.c.si quis.xij.qd.ij.quod maxime ꝓcedit in filio qui semper presumitur gratus patri nisi probetur ingrat⁹. vt notā.voluit Bar.in.l.omnimodo.C.de inof.test.⁊ adde demiqꝫ qd merita considerantur esse sufficientia vel non arbitrio boni viri ⁊ iudicis. vt in.l.fideicommissa.⁊ ibi per Bald.de legat.iij.⁊ in.l.voluntatis.in.ij. col.C.de fideicommiss.

incidat in illud edictū.C.ne li.po.vt probat in.l.ij.C.de aduo
ca.diuer.iu.vbi patet q̄ decurio pōt esse aduocatus ꝛ sic pōt
patrocinium impendere litigatoribus.intelligitur eñ in ha-
a bentibus magnū officiū:puta merum ꝛ mistum imperiū[a]:vt
no.in.l.pe.ff.de alie.mu.iud.ꝛ in.l.j.C.ne liceat potentio.ꝛ de
bes scire qd̄ etiam isti potentiores debent puniri qui litigato
ribus impendunt aliquem fauorē seu patrocinium.vt in.d.l.j.
10 ¶ † In glo.fi.not.singulariter istā glo.q̄ aperte videt conclu
b dere qd̄ clericus nunq̄ dz recipere cessionē a laico[b] siue titulo
lucratiuo siue oneroso:ꝛ qd̄ semper debet p̄sumi cessio sibi fa-
cta in fraudem ꝛ causa auaritie.ꝛ non tradas obliuioni hāc
glo.ꝛ videt Joā.and.eā sequi in quadam gl.quā ponit super
tex.dū remittit se ad istā gl.an valeat cessio facta clerico.Ego
puto hāc glo.p̄cedere in ti.oneroso.nam est quoddam genus
mercimonij emere actionē.clerico autez prohibet negotiatio
rerū.vt in.c.fornicari.alleg.in glo.fortius debet prohiberi illa
negotiatio litigiorum.arg.bonū in.c.vnico.de syndi.ꝛ hic in
fi.dū notat vitiū cupiditatis.ꝛ ob hoc forte dixit hic Inn.q̄
inter laicos potest fieri emptio actionis quasi secus in clerico
puto tamen q̄ cessante alia fraude teneret venditio.sed pos-
set cōtra clericū excipi ac etiā de iuris cōtrauētione puniri:si
autem cessio fieret clerico vel ecclesie:titulo donationis tunc
credo q̄ si fiat bonafide tenet.nā nō reperio prohibituz quin
iura sua qs possit donare clerico vl' ecclesie nec reperio cautuz
quod in clerico vl' ecclesia debeat hoc casu presumi fraus.ꝛ vi
detur hāc partē tenere Specu.post aliquos in titu.de cessio.
actio.§.j.in ver.quarto presumit.ad istū tex.faciliter potest re
sponderi.nā hoc fiebat in fraudem causa mutandi iudicium
ꝛ sic cleric⁹ traheret reū ad suū forū.vnde pōdera literaz in fi-
ne que non mādat oēs clericos ob hoc ꝯpesci sz memoratos.
Itē pōdera literam ibi:a presumptione hmōi.refert enim se
ad casum narratum in princ.ex coniecturis tñ poterit presu-
mi an cessio fiat clerico vel ecclesie causa iudicij mutan.ꝛ pre-
sertim in vltima volūtate est admittendum vt cessio possit fie
ri clerico vel ecclesie:quia non debet presumi fraus in vltima
voluntate:qꝛ nemo presumit immemor sue salutis.j.q.vij.san
cimus.facit.l.nomen.ff.de leg.iij.vbi indistincte valet cessio fa
cta in vltima voluntate:qꝛ non presumitur fraus.

¶ De arbitris. Rubrica.

¶ Rubrica ista continuat ad p̄cedētes rubricas hoc ordine.
Supra visum est de preparatorijs iudiciorū merito de ipsis iu
dicijs erat videndum:sed quia arbitria sunt redacta ad instar
iudiciorum.vt in.l.j.ff.de arbitris.premisit compilator istam
rubricā.ita cōiter cōtinuat.q̄ cōtinuatio mihi non multū pla
cet.qꝛ scdm̄ hoc debuisset ista rubrica sequi titulū de iudicijs
cū iudicia sint digniora ꝛ id quod est redactum ad istar debet
sequi.argu.in regula accessoriū.de regu.iur.lib.vi.tamen in.C.
ꝛ.ff.seruatur iste ordo.nā premittitur ibi titulus de arbitris.
ꝛ postea sequit de iudicijs.vnde ego cōpetētius continuarez
sic.Supra visum est de officijs diuersorū iudicum tam ordi-
nariorū q̄ delegatorū ꝛ de quibusdā alijs in quibus officium
iudicis versat:sed quia arbitri sunt quodāmodo iudices cum
assumātur ad contentiones sedandas.merito post tractatuz
de officijs iudicū posuit in fi.lib.tractatū de arbitris: in quo
tractatur de officio ipsorum arbitrorum ꝛ in quibus eorū po
testas versat.ꝛ quid sit arbitrium dic vt no.per Inno.ꝛ alios
in.c.quintaualli̇s.de iureiuran.ꝛc.

1 ☞ Compromissum non potest fieri nisi partibus consen-
tientibus:nisi in casibus in iure expressis vel ipsis consimili-
bus:et arbitri postq̄ ceperint cognoscere possunt compelli
ad prosequendum:alias secus.
2 Laudū non venit appellatione snīe in materia restringibili.
3 Sententia duorum tertio absente non valet regulariter.

Sane ꝛ infra. Breue est:ꝛ per alia verba potest genera
lius sic summari.Arbitri sunt in dispari nume
ro assumendi ꝛ eis discordantibus statur sen-
tentie maioris partis. h.d. ¶ Casus literalis.
Statuit concilium aphricanum q̄ si inter epi
scopos causa vertitur:ꝛ ipsi super hoc voluerint eligere arbi-
tros aut vnū eligant aut tres quorum trium sequant sentētiā
1 aut duorū.Ber. ¶ † Not.j.ibi:ex cōi placito.qd̄ ꝯpromissum
debet procedere ex libera volūtate ꝯpromittentium.non eñ
debēt partes ꝯpelli ad ꝯpromittendum nec etiam potest ar-
biter compelli ad acceptādum sed postq̄ acceptauit compel
litur pronuntiare.vt in.l.iij.ff.de arb.est ergo a principio com
promissum liberum tam ex parte partium q̄ arbitri assumen
di.An autem aliquo casu quis posset cogi ad cōpromissum.
dic qd̄ sic:nam in arbitros iuris quis cōpellitur compromit-
tere:id est vbicunq̄ ius decernit vel disponit vt fiat compro-
missum.pone exemplum in.c.suspicionis.de offic.delega.ꝛ in
c.ab arbitris.ꝛ quod ibi not.eo.titu.lib.vj.ad idem.l.cum spi
ritualis.C.de iudi.cum simili.Ex quibus infertur valere statu
tum vt inter certas personas seu in certis causis fiat compro
missum.nam si ius hic disponit in quibusdā causis:ita statu-
tum pōt disponere:cū statutum sit pars iuris ciuilis.vt in.l.
oēs ppli.ꝛ qd̄ ibi no.ff.de iusti.et iure.ꝛ.j.dist.ius ciuile.Tene
tñ menti vnū dictū notabile Jo.and.in.c.pia.de excep.lib.vj.
vbi dixit q̄ arbitri iuris nunq̄ assumunt nisi in casibus a iu-
c re expressis[c] sed tu vide glo.notabilē in.c.statutum.post prin.
de rescrip.lib.vj.q̄ vult idē esse in casibus cōsimilibus. ¶ No-
ta.ij.qd̄ p̄lati possunt cōpromittere in negotijs ecclesiarū.qd̄
intellige,vt not.in.c.p̄uenit.et in.c.cū tpe.j.eo. ¶ Tertio not.
cōsiliū huius.c.vt arbitri semper assumant in dispari nume-
ro.nā de vno vel de trib⁹ dixit hic cā exēpli exēplificādo nu-
merū disparē.Et hoc ideo qꝛ hoies sunt faciles ad dissentien
dū vt in.l.itē si vnus.§.principaliter.ff.eo.et presertim arbitri
qui cōiter sunt cōpatres ꝛ amici partiū:vñ si eligerētur in pa
ri numero de facili nō esset dare maiorem partē in snīa.Si tñ
istud cōsiliū legis nō obseruat sed eligūtur in pari numero tz
compromissum vt in.c.seq.ꝛ in.c.innotuit.j.eo.ꝛ in.d.l.item si
vnus.ꝛ si nō cōueniūt cōpellūtur eligere tertiū:vt ibi et in.c.
cū speciali.de appel. ¶ Ultimo no.q̄ sicut in iudicibus ita in
d arbitris standū est snīe maioris partis[d]:cōcor.l.si tres.et.l.itē
2 si vnus.in fi.ff.eo. ¶ † Et pōdera tex.in eo quod appellat lau
e dum[e] arbitrorū snīam:ꝛ dic q̄ dr̄ snīa largo modo.nā proprie
non est snīa:qꝛ arbitri nō habēt iurisditionē.vt dicit text.in.l.
qd ergo.in.§.ex cōpromisso.ff.ex q.cau.irrog.infa.facit qd̄ le-
gitur ꝛ no.in.l.j.C.de arb.Ex quo dicerē quod in materia re-
stringibili appellatiōe snīe nō veniret snīa arbitrorū:vñ si ca
ueretur statuto q̄ de qualibet snīa dz solui certū quid:nō habe
bit locū sentētia arbitrorū.ꝛ vide qd̄ no.Barto.in.d.§.ex cō-
3 promisso. ¶ † In glo.fi.ibi duorū snīa p̄sente tertio.pondera
bñ glo.ad hoc eñ vt valeat snīa duorū ex tribus requirit pre-
f sentia tertij[f] tpe snīe.ꝛ sic facit ista glo.p opi.Bar.in.l.duo ex
tribus.ff.de rejudi.ꝯ opi.Inno.in.c.raynaldus.de test.vbi sin
gulariter dixit q̄ si tertius arbiter fuit presens in disputatio-
ne super meritis cause et dixit quicquid voluit nunq̄ tñ po-
tuit reliquos duos in suā opi.adducere q̄ tenebit snīa duorū
tertio absente.qꝛ hoc casu presentia tertij nihil vtilitatis po-
terat adducere cū iā oia acta cause fuerant examinata p oēs.
Presentia eñ tertij requirit fm̄ eum qꝛ forte posset adducere
alios in suā snīam vt innuit tex.in.d.l.item si vnus.que rō ces-
sat in casu nostro.Sed Bar.vt dixi tenuit ꝯtrium qꝛ nō illa rō
nullitatis sed etiā defectus potestatis:qꝛ cum cōpromittit in
tres oēs recipiunt potestatē iudicādi ꝛ hñt exercitiū p parte
ad qd̄ facit qd̄ no.gl.in.c.prudentiā.de offi.deleg.Ideo data
absentia vnius tēpore sentētie non cōcurrit tota potestas in
sentētia duorū.Sed qñ sunt omnes presentes ibi est tota po
testas ꝛ id qd̄ fit a maiori parte fingitur factum ab omnibus.
vt in.l.quod maior.ff.ad munici.et in.c.j.de his que fi.a maio.
par.capituli.Itē tex.in.d.l.duo.dicit qd̄ nō valet snīa duorū:
qꝛ omnes iussi sunt iudicare.Et hāc opin.sequor.ꝛ qꝛ tertius
nō volens cōcordare de facili poterit inficere potestatē alio-
rum non conueniendo cum eis in eodē loco tempore senten-
tie:fuit statutū per ius canonicū vt si tertius monitus a duo
bus non vult adesse nec allegat legitimam causam absentie
qd̄ possunt duo procedere sine tertio.de quo dic vt habes ho-
die tex.in.c.ij.eo.ti.lib.vj.Et dic satis esse q̄ duo conueniant
in eandem sententiam siue effectualiter siue re ꝛ verbo.quod
declara vt habes hodie pulchrum tex.in.c.j.e.ti.lib.vj.

1 ☞ Nepotis appellatione venit etiaz filius fratris:etiam in
materia odiosa ꝛ hoc propter communem vsum loquendi.
2 Cōis vsus loquēdi hz locū in omnibus dispositionibus.
3 Beneficium potest quis procurare sibi conferri per plures col
lationes seu institutiones:nec vna tollitur per aliam.
4 Clericus sine facto suo exulās nō debet priuari beneficio nec
eius redditibus.
5 Cōpromissum potest fieri de rebus que sunt in loco vbi com
promittens non potest tute morari.
6 Spoliatus potest super re spoliata compromittere.
7 Compromissum potest fieri super re spirituali.ꝯ.
8 Compromissum dolo factum an sit ipso iure nullum.
Compromissum iuramēto vallatum an producat actionem.
Iuramentum semper est seruandū si non contineat in se pec
catum quantūcunq̄ tale iuramentum prohibeatur interpo-
ni tam a lege diuina q̄ humana.
9 Laudum dolo arbitri datum an sit exequendum.

a ¶ Merū vel mi-
stum imperiū.ad
de Bal.ꝯsi.ccxx-
vj.iij.lib.vbi tenet
quod pena.l.j.ne
li.po.non habeat
locum in muliere
maxime nobili.

b ¶ A laico.adde
q̄ posui.s.l.j.e po
sit.ꝛ bal.ꝯs.ccxx-
viij.vbi dicit qd̄ si
vniuersitas cedit
clerico quod cle-
ric⁹ non dicit po
tentior.

c ¶ Iure expressis.
adde Rom.sing.
suis.fo.xiij.

d ¶ Maioris par
tis.Adde Joan.
de ana.ꝯsi.l. Ful-
go.cōsi.cxlv.ꝛ.cli.
Abb.consi. lxiiij.
et ibi vide multa
ad materiam.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Laudum. vid
cumulate per do.
And.sicu.i.c.sup
qōnū.in prin.col.
xij.de offic.dele .ꝛ
consuluit Joan.
de ana.in consili.
xvj.incip.viso pū
cto.in primo du-
bio.qd̄ decretum
disponens q̄ la-
tis duabus sentē
tijs cōformibus
nō possit appella
ri non verificatur
in laudis arbitro
rum.vide etiā do.
Abb.in.c.cū dile
ctus.in.ij.no.ꝛ in
c.ex pte.i.ij.not.
j.eodem.

f ¶ Presentia ter-
tij.adde videndū
per do.de Rota.
hoc eo.ti.in anti-
quis.Alexā .con
sil.xiij.j.libr.et de
opi.Innocē.in.c.
raynaldus . vide
Rapha . comen.
consi.vij.

10 Simonia cõmissa ab arbitris an habeat vitiare laudum. 15.
11 Arbiter siue iudex an possit esse testis super gestis coram se.
Testes non oino idonei admittunt in defectũ probationum.
12 Aduocatus ⁊ similes persone possunt esse testes contra suũ clientulum: q2 cessat ratio suspicionis.
14 Laudum siue arbitrium iniquum debet per superiorẽ retractari infra decem dies.
Laudum continens peccatum vel notoriam iniquitatẽ: an sit ipso iure nullum.
15 Exceptio doli potest semper opponi.

NOn sine. Nõ valet arbitrium simoniacũ vel dolosum: vel summa latius ſm quod intelligo. Nullum est arbitrium seu arbitramentum continens peccatũ per partes non remissibile. In prima pte ponit facti narratio. In scda cause cõmissio ibi: qm̃ igit. ¶ Casus literalis. Alanus presbyter institutus fuit capellanus in ecclesia sancti Alfridi p archidiaconum de suella. eodẽ archidiacono mortuo. M. nepos ipsius archidiacono in ipsa ecclesia successit eundem presbyterũ capellanum iterum instituit ibidem et illum fecit postmodum predicta ecclesia spoliari. tandem per fraudem ⁊ dolũ ipsius M. extortum fuit ab ipso iuramentum vt arbitrium duorum clericorum susciperet et seruaret ⁊ illi arbitrati fuerunt quod ipse. M. dicto p̄sbytero quinq3 marchas persolueret et toti cederet qõni: vnde presbyter iste significauit dño pape: et ipse scribit sup hoc archiepo eboraceñ. dicens ꝙ nõ decet aliquatenus sustinere vt qd perperam arbitrati sint relinqui debeat incorrectũ: mãdans quatenus si p̄fati clerici cõfessi fuerint se tam inique arbitratos fuisse vel alias de hoc constiterit dictũ presbyterum ab illo iuramẽto absoluat et ipsum instituat ad ecclesiam suam: vel si arbitrium fuit equitate subnixũ vtrãq3 partẽ ad ipsius obseruationẽ cõpellat. Ber. ¶ No. primo qd in ecclesia possunt institui capellanie perpetue[a]: ita qd capellani ibidẽ instituti nequeãt ad solã voluntatem prelati remoueri: ⁊ hoc est propriũ cuiuscũq3 beneficij ecclesiastici: debent enim esse perpetua non existente causa legitima priuationis. vt in. c. ad hec. de offi. vica. ⁊ lxvj. dist. satis peruersum. Secus aũt vbi ad tempus institueretur quis capellanus. nam talis appellari debet vicarius tẽporalis nec dicit habere titulum in ecclesia. de quo vide qd legit ⁊ no. in cle. vnica. de offic. vica. ¶ Not. secundo ꝙ nepos potest habere beneficiũ patrui vel auunculi. cõcor. c. ex parte. de offic. dele. et. c. accedẽs. de accusa. Et de tali nepote potest intelligi iste tex. ſm doc. nam nepos ex filio nõ potest succedere in bñficio aui ne notetur successio in ecclesia dei. vide tex. iuxta gl. in. c. ad extirpãdas. de fil. presby. ⁊ dic vt. j. no. ¶ † Et ex isto tex. ⁊ iuribus p̄mo allegatis not. quod appellatione nepotis[b] venit filius fratris vel sororis: ⁊ hoc est ex cõi vsu loquendi. ⁊ sic capitur in. c. j. qui. mod. feu. amit. colũ. x. vbi exponit nepotes. i. fratris filios. Proprie tamen dicitur nepos ex filio vel filia procreatus. vt in. l. iurisconsultus. in. §. nepos. ff. de gradibus. Et de hac materia vide per Jo. and. in. c. fundamenta. de elec. lib. vj. vbi no. voluit qd licet in materia odiosa appellatione nepotis nõ veniat filius fratris[c] mero iure inspecto: tamen per communem vsum loquendi cõprehendit talis nepos q̄tũcunq3 materia sit odiosa. ⁊ hoc dictum semp secutus fuit: q̄q3 senserit Fed. cõtrariũ in cõsilijs suis cõsilio. xxxix. Nam in omni dispositiõe q̄tuncũq3 odiosa ⁊ restringibili debemus facere interpretationem ſm communem vsum loquendi. vt no. glo. in. c. nonnulli. de rescriptis. ⁊ doc. in. c. olim. de verb. sig: Bart. in. l. omnes ppli. ff. de iusti. ⁊ iure. facit tex. cũ glo. in. c. ex literis. el. j. de spõ. ⁊ text. in. l. labeo. ff. de supelle. lega. cum si. ¶ † Not. ij. ibi: idem iterũ ordinauit. qd põt quis ad cautelã procurare sibi plures collationes seu institutiões eiusdẽ beneficij: nec per secundam videtur renũtiare prime[d]. cõcor. tex. in. c. post electionem. de cõces. prebẽ. ⁊ est hoc tutum quãdo quis dubitabat de validitate prime collatiõis: ⁊ tene mẽti istum tex. ⁊ illum. ¶ † No. ibi: extra prouinciã exulans. arg. opti. quod exulans[e] extra locũ beneficij ⁊ sic nõ valens facere in beneficio residentiã: non debet priuari beneficio nec redditib⁹ ipsius bñficij. et hoc satis sentit Innoc. hic intelligo qñ sine culpa sua exulat. Ad quod vide bo. text. in. c. quãto. lxiij. dist. ⁊ qd legitur ⁊ not. in. c. bone el. ij. de postu. prelato. per Inno. in. c. ij. de no. ope. nun. facit. c. vnicũ. de cleri. nõ resi. lib. vj. ppe finẽ. Ad idẽ quod not. Bart. de ciuilibus exulantibus. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure. ¶ No. iij. ꝙ cõpromittentes possunt se iuramento astringere ad obseruantiã arbitrij. cõcor. in. c. cũ tempore. j. eo. an hoc procedat indistincte presertim de iure ciuili dicam. j. cũ glos. ¶ † Quinto no. ⁊ tene mẽti qd cõpromissum factũ ab exulante ⁊ inopiã suã sustinere nõ valẽte tenet mero iure: dummodo arbitriũ nõ possit notari aliqua extrinseca iniqtate. ⁊ plus videtur probare iste tex. ꝙ etiã valeat compromissum de rebus que sunt in loco vbi tute morari nõ potest. ¶ † Sexto no. secũdum vnũ intellectũ ꝙ clericus beneficio spoliatus põt semper illo beneficio cõpromittere. Hosti. tamẽ hic videt velle qd de rigore iuris tale cõpromissum nõ valeat argu. in. c. solicite. de rest. spo. sed de equitate tale arbitrium sustinetur vt hic. Sed mihi dictũ suum non placet: vnde indistincte tenerẽ ꝙ de tali re subtracta põt fieri cõpromissum tam in arbitros q̄ in arbitratores: et respectu arbitrorũ ꝓbo hac rõne. quẽadmodum de re subtracta põt spoliatus in iudicio litigare vt in. c. super hoc. de renun. cum simi. ita ⁊ in arbitros compromittere cum arbitria sint redacta ad instar iudiciorum. vt in. l. j. ff. de arbi. Respectu vo arbitrorũ probat sic. sup re subtracta nõ prohibetur quis cõpositionẽ facere iuxta no. per Innoc. in. c. super hoc. prealleg. ergo põt cõpromittere in aliquos tanq̄ in arbitratores cũ arbitramentũ sit quedã cõpositio. vt in aut. si vero. C. de iudic. et in corpore vñ sumitur. s. in aut. vt diffe. iudic. no. Inn. in. c. quintauallis. de iureiur. nõ obst. c. sollicite. quia loquit in spoliato renuntiante. et dic vt ibi. ¶ † Septimo ex hoc ⁊ ex text. no. ꝙ sup bñficio spũali põt fieri cõpromissum. cõcor. c. ex parte. j. eo. ⁊. c. nisi. de prebendis. debet tamen fieri cõpromissum in clericos ⁊ nõ in laicos. vt in. c. cõtingit. j. eo. ¶ In glo. j. ibi: confirmauit. melius diceret ſm doct. approbauit: ⁊ forte hoc dicunt ex eo: q2 ille qui confirmat debet esse superior. ⁊ posset intelligi iste tex. proprie vt loquat qd iste successor ordinauit iter illum. i. de nouo ad cautelam instituit eũ in capellanum. Et intellige quod iste rector habebat ad hoc potestatẽ de iure speciali. de quo tñ vide qd generaliter dicaz in. c. cũ ecclesia vulterana. de elect. vbi tractabo ad quem spectet gñaliter beneficiorum collatio. ¶ † In gloss. ij. ibi: non tenuit. ⁊ ex hoc dixerũt quidã quod dolus fuit hic causa infringendi arbitriũ: sed lz hoc dictũ sit verũ in se: q2 ꝓbato qd dolus dedit causam[f] cõpromisso dz compromissum ⁊ quicquid ex eo secutũ est infringi. tamen nõ probatur hic nec iste dolus fuit hic causa infringẽdi arbitriũ. Nã papa in decisiõe cause non fundat se super illo dolo sed solũ super nequitia arbitrorum in pronũtiando. Aduerte tñ q2 lz dolus det cãm cõpromisso: non tamen per hoc cõpromissum est nullũ ipso iure: q2 scdm oẽs dolus dans cãm contractui stricti iuris non inducit nullitatẽ ipso iure sed competit exceptio doli. vt in. l. dolo. C. de inuti. stipu. ⁊ no. gl. in. c. cũ dilecti. de emp. ⁊ ven. sed cõpromissuz est ꝯtus stricti iuris. vt insti. de actio. §. actionũ. ⁊ colligitur ex no. in. c. cũ venerabilis. de exce. vbi enumerãtur per glo. que sunt actiones bonefidei ⁊ q̃ sunt stricti iuris. ¶ † In glo. in verbo sacramẽtũ. ibi: in arbitrio ꝓhibet. not. gl. pro intellectu aut. decernimus[g] hic alleg. vult em̃ ꝙ illa aut. debeat intelligi etiã in iuramẽto partiũ. Et ob hoc dixerũt qdam qd istud cõpromissum hic non tenuit q2 interuenit iuramentum ꝯ legis ꝓhibitionẽ. alij intelligunt illã aut. de iuramẽto arbitrorũ ⁊ nõ partiũ. ⁊ hoc sentit Inn. hic. Sed cõmuniter gl. et doc. iuris ciuilis intelligũt illã aut. gñaliter. tã in iuramẽto arbitrorũ q̄ partiũ. vt neq3 arbitri neq3 partes debeãt iurare super cõpromisso. Dicit tñ ista gl. ꝙ si fuit iuratum nihilominus seruãdum est iuramẽtum: dũmodo arbitrium licitum. Et no. bene hoc dictũ pro limitatione illius aut. sed Bar. ibi dicit ꝙ etiã de iure canonico: nisi aliud foret exp̄ssum tale iuramentum non ligat: q2 cũ lex inhibeat iuramẽtũ in compromisso iurãs in ꝯtrariũ peccat mortaliter: q2 venit ꝯ preceptũ legis. vt in. c. ij. de ma. ⁊ obe. Ergo iuramẽtũ non est obseruãdum: q2 nõ ligat ad pctm̃. vt in. c. quanto de iureiur. sed profecto Bar. dicit ꝯ istum text. ⁊ ꝯ. c. cũ tẽpore. j. eo. vbi papa mandat partes cõpelli ad obseruantiam huius iuramenti si arbitriũ suũ aliàs est licitũ. Nec argumentum suũ militat: primo quia lex ciuilis nõ põt impedire obligationẽ iuramẽti: cũ iuramentũ dirigat in deũ vt in. c. debitores. de iureiur. Scdo ⁊ fortius firmo ibi istã regulã ꝙ verisimile q̄tũcunq3 iuramentũ prohibeat a quacunq3 lege etiã canonica vel diuina: tñ si illud quod iurat nõ cõtinet in se pctm̃ tenet iurans obseruare iuramẽtũ lz peccauerit[h] in iurãdo. Et hoc ꝓbo tibi p tex. apertũ in. c. ⁊ si xp̄s. de iureiuran. ⁊ in. c. mouet. xxij. q. j. dixi plene in quadam disputatiõe q̃ incipit stante statuto. Unde Bal. recte fuit locutus in. d. aut. decernimus. dicens. ꝙ quo ad priuilegium actionis vt nõ nascatur actio stãdũ est hodie iuri ciuili: sed quo ad hoc vt iurãs cõpellat ad obseruantiã per censuram ecclesiasticam standũ est iuri canonico. Ratio diuersitatis ſm eũ est: q2 censura ecclesiastica est de iure canonico sed actio producit a iure ciuili: quasi velit dicere ꝙ cum de iure ciuili prius daretur actio ex cõpromissio iurato. vt in. l. ne in arbitris. C. eo. potuit idẽ ius ciuile impedire natiuitatẽ actionis quã ꝓduxit: quod videtur

a ¶ Perpetue. ad de Ant. de butri. consi. lij.
Sebasti. Sapia.
b ¶ Appellatione nepotis. Dixit bar. in. l. si institu ta. §. de inofficioso. ff. d inoffi. test. ꝙ in nulla pte iuris reperit quod filius fratris dicatur nepos. tamẽ qñ appellatione nepotis veniat filius fratris: vide pulchre ⁊ copiose p Feli. in. c. per tuas colũ. pen. de proba.
c ¶ Filius fratris. Adde late Fede. consi. xxxix.
d ¶ Prime. Adde ro. ꝯsil. ccccxxxiij.
Sebasti. Sapia.
e ¶ Exulãs. Uide Feli. in. c. cuz oẽs. col. xv. de cõstitu. vbi. lz vtrãq3 opi. vbi dicit ꝙ nõ solũ exulans nõ ser uatur bñficio: sed nec etiam distributionibus quotidianis.
f ¶ Dolus dedit cãm. Adde alex. cõsi. xlij. ⁊. lxxix.
Sebasti. Sapia.
g ¶ Aut. decernimus. Uide domi. Jas. in. l. non dubium. col. v. in. iij. limitatione. C. de legibus.
h ¶ Peccauerit. Adde Paul. de ca. consi. vbi concordat opini. consil. ccxv. in primo impressis.

videtur fecisse in aut. decernimus. sed non potuit lex impedire censurā ecclesiasticā nec validitatem iuramēti. mihi placet ꝙ habito respectu ad ius ciuile hodie nō producatur actio ex cōpromisso iuramento vallato: vt voluit Bal. sed habito respectu ad ius canonicū ꝛ ad diuinū dicerem qꝺ producitur actio: qꝛ ex quo ius canonicum ꝛ diuinuꝫ mādat indifferēter iuramenta debere seruari: ꝯ competit actio vt in. l. vnica. ff. de cōdi. ex leg. De quo tamen vide qꝺ plene dixi in. c. cū venissent. de institut. vbi plene tractaui an ex iuramento oriatur actio. Cōclude ergo ꝙ ius ciuile seruādum est inquantum aliquid ꝑducit seu aufert sine pctō. Et sic crederē qꝺ si arbiter inique fuit arbitratus nō facit litē suam ex quo interuenit iuramentum: nā hoc voluit ille text. singulariter in. d. aut. decernimus. ꝛ sequūtur cōiter docto. lꝫ als arbiter facit litem suā iniuste iudicando[a] vt in. l. fi. ff. si men. fal. modū dixe. per Barto. in fi. ff. de var. ꝛ extraordi. cog. Sed quatenus ex nō obseruantia iuramenti imminet peccatū succedit ius canonicū qꝺ debet cōpellere ad obseruantiā iuramenti vt hic et in. c. cū tēpore. j. eo. Itē dic qꝺ etiā de iure ciuili cōpromissum iuratū tenet: qꝛ aut. illa nō infringit compromissum: sed disponit vt nō detur actio prius. Sicut ꝛ ꝙ arbiter nō subiaceat alicui pene: vnde nō possumꝰ dicere ex multiplici capite qꝺ hoc arbitriū infringatur propter iuramētū. imo conualidatur si als est equū vt hic in fi. ¶ In glos. in ver. fauētes. in fi. no. glo. ꝙ contra sententiā arbitri iudicantis per gratiā seu sordes, competit exceptio doli[b]. gl. non allegat tex. sed tu vide apertum in. l. arbitrorum que est. l. iij. C. eo. ¶ 9 † Et occurrit notabilis questio nunquid sufficiat solus dolꝰ arbitri an requiratur ꝙ cōcurrat etiā dolꝰ aduerse partis. naꝫ videtur ꝙ solus dolus arbitri non sufficit vt possit excipi de dolo contra partem petētē executionē quia dolus vnus nō debet nocere alteri. facit regl'a nō dꝫ. de reg. iur. lib. vj. ꝛ hāc opi. tenuerunt quidam vt refert glos. in. d. l. iij. Sed gl. tenet contratium quia pars petendo executionē arbitri dolosi saltem tūc dolo facit ideo potest excipi contra eam. hec opi. mihi placet ꝛ adduco tex. iudicio meo apertū in. l. nō distinguemus. in. §. cum quidā. ff. eo. vbi ex solo facto arbitrorum: qꝛ voluerunt iudicare lꝫ fuerint allegati suspecti: cōpetit exceptio doli cōtra partē petētem executionē talis arbitrij. Et est ille tex. singularis in alio ꝙ sententia lata ab arbitro recusatio tenet: licet cōpetat exceptio doli cōtra illā. ꝛ hoc ex eo qꝛ agiṫ non ex sententia sed ex stipulatu: secus autem est in sententia iudicis: quia ex quo est legitime recusatus est suspensa sua iurisditio. ideo nō valet quod postea facit. nā ibi agiṫ ex sentētia ꝛ non ex promissione. De hoc vltimo vide quod dixi in. c. cū speciali. de appell. ꝛ hec causa de qua in glo. potuit esse causa infringendi arbitriū de quo in tex. nam iste tex. in ver. qm̄. fundat se super nequitia arbitrorum non exprimēs speciē nequitie. Unde Inno. sup verbo nequiter arbitratos ponit istum intellectuꝫ. puta dicit ipe ꝙ per grām volentes fauere alteri parti arbitrati sunt. nā ꝛ ista causa fuit expressa in narratione facti. pōt text. et aliter intelligi vt dicetur cū glos. seq. ¶ 10 † In gl. in ver. quinqꝫ marchas. ibi: ꝛ ideo arbitrium non valuit. pondera glo. ex qua colligitur alius intellectus ad tex. s. qꝺ propter vitium simonie istud arbitriū non valuit. ꝛ hoc no. iuncta litera ꝙ arbitri nō possunt pronunciare vt vna pars renunciet questiōi super spūalitate ꝛ recipiat aliquā temporalitatem ab alia parte. sicut enim ipse partes nō possunt cōmittere simoniam vt renūcieṫ spirituali pro tēporali consequendo. vt in. c. ex parte. de offi. dele. iuncta glos. ita nec ex pronūciatione arbitroꝝ hoc potest induci. ¶ Sꝫ contra hanc lectu. opp. de. c. nisi. de preben. vbi videtur aperte probari cōtrarium. ad idem tex. hic in fi. vbi innuitur quod istud arbitrium potest esse equitati subnexū ꝛ papa met mandat illud obseruari. Solu. contratium est difficile. Inno. in quadam glo. sua hic nō tamē formando cōtrariū predictum dicit: ꝙ non est simoniacum ꝙ renūcietur ius spūale ad dictum arbitrorū ꝛ ꝙ detur aliquid temporale. cū hoc possit fieri non in cōpensatione iuris spūalis sed pro bono pacis. Ad hoc dictum ca. nisi. sed qꝛ hoc habet speciē simonie prohibeṫ a iure ꝛ lꝫ partibus ꝯtrauenire iuramēto nō obstāte vt hic: sed nō tollit formaliter cōtrarium. Credo tamen ꝙ Inno. habuit bonū sensum vt. j. dicam. Hos. dicit ꝙ ex partiū cōpositione nō licet recipere temporale pro renunciatione iuris spiritualis. vt in. c. cū pridem. de pactis. vbi tex. sed qm̄ hec ordinatio habuit originē ab arbitris hoc potest admitti. ꝛ ita intelligit tex. istum in fi. Aduerte nam hec solutio nō tollit cōtrariū qꝺ elicitur ex verbo quoniā. in prin. nā hic non interuenit factum partium. imo pars resistebat: sed sola dispositio arbitrorū: ꝛ tamen tex. dicit ꝙ si ita nequiter arbitrati sunt nō debet istud incorrectū relinqui: ergo hoc non potest induci etiā ex ordinatione arbitrorū: ꝛ hec cōtrarietas facit me multū dubitare: sed ꝓ concordātia huius tex. ꝛ aliquorū iuriū distinguerem sic. ꝙ aut certū est ꝙ tēporale datur in cōpensatione iuris spūalis quod remittitur vt qꝛ certuꝫ est de iure alteri parti cōpetenti: ꝛ tunc dico indubie istam ordinationē nō tenere etiā si sit facta ab arbitris ꝛ etiā si arbitri als essent iudices. ad hoc allego text. apertū in. c. fi. de re. permu. aut pōt dubitari vtrū tēporale detur in compensatiōe iuris spiritualis an pro bono pacis tātū: vt puta qꝛ nō est certū de iure ꝯpetēti alteri parti ꝛ est possibile qꝺ alteri parti nullū ius competat: sed arbitri pro bono pacis ordinant vt illa pars renunciet iuri si quod habet seu qꝺ cedat liti ꝛ recipiat aliquid tēporale a parte ꝛ tunc hoc nō est simoniacū sed hꝫ speciē simonie: qꝛ si ius competit parti datur temporale pro spūali: ꝛ hoc casu presumptio est maxima ꝯtra arbitrum ꝛ prima fronte tale arbitrium nō debet obseruari. ita intelligo istum tex. in vers. quoniā. in prin. ꝛ gl. istā. Tamen ista presumptio simonie pōt purgari: ꝛ si purgabiṫ debet istud arbitrium obseruari. ꝛ ita intelligo istum text. in fi. purgabiṫ autē si isti arbitri allegant aliquā iustaꝫ excusationē eorum arbitrij. puta qꝛ dicunt ꝙ hoc nō fecerūt propter ius spirituale: qꝛ in nullum ius cōpetebat parti vel erat valde dubiū: sed ꝓ bono pacis fecerūt illā ordinationem: non tamen omnino debet credi dicto arbitrorum: sed ex circūstantijs ꝛ ex actis ꝛ ex qualitate ipsorum arbitroꝝ superior admittet istā excusationem vel non. ad hoc vide bo. tex. cū glo. in. c. cū dilecti. de accus. Et hoc videtur tacite sensisse Innoc. hic dum dicit ꝙ isti arbitri admittuntur ad excusandū istud arbitriū de iniquitate. dico etiam qꝺ tanta potest esse idoneitas arbitrorum ꝛ partium qꝺ non presumetur simonia: sꝫ ꝙ pro bono pacis hoc fecerūt: et faciemus ꝓsumptionē ꝙ ille qui iubeṫ cedere questiōi non habebat aliquod ius in veritate, et in hoc casu intelligo text. no. in. d. c. nisi. de preben. vt patet ex prin. litere. ¶ 11 † In glo. penult. ibi propter inopiam probationum. not. bene istam gloss. iuncto tex. ex qua habes qꝺ arbiter seu iudex potest esse testis super. gestis a se[c] deficiēte alia probatione[d] ꝛ generaliter ex glo. potes notare quod in defectū probationū admittuntur testes non omnino idonei. ad quod facit. c. fi. j. de testib. cog. et. c. veniens el. ij. in fi. de testibus. ꝛ habes cōsimilem gloss. in. c. cum dilectus. de electi. idem tenet Io. and. in. c. romana de test. lib. vj. super glos. ij. Et per hoc posset solui contrariū. de. c. statuendū. als statutū. ij. q. vj. vbi dicitur qꝺ in causa in qua quis fuit iudex vel assessor non potest esse testis vt illud fallat data inopia probationū: quod esset notandū si esset. verū Docto. hic multum variarūt. ꝛ Hostiē. hic distinguit qꝺ aut iudex vel arbiter assumit ad deponēdū super intentione iniquitatis. i. an iudex vel arbiter habuit bonum animum in iudicando ꝛ debet admitti: qꝛ intentio ipsius aliter probari non potest. ꝛ in hoc casu posset itelligi iste tex. facit in simili. c. si vero. de senten. excom. Aut sumitur ad corruptionem probandam et non debet admitti tie ꝛ hoc mō pōt intelligi glos. que dicit ꝙ ei nō crediṫ in. c. fi. ꝺ test. i vj. ꝛ vide oīno do. abb. i. c. a nobis. de test. ꝛ q̄ habentur ꝑ gl. i. l. ob carmē. i. §. j. ff. de tes. ꝛ per Spe. i ti. de teste. i. §. j. in vers. qd si aduocatꝰ. ꝛ in vsi. itē si fiat. in ea. cā: ꝛ ꝑ Io. an. in addi. Spe. i ti. de dila. in. §. fi. in versi. pe. ꝛ Bar. i authē. nisi breuiores. in fi. C. de sen. ex peri. recitā. vbi dicit qꝺ in causis breuibus forsan ei crederetur: tm̄ Inno. in. c. cū dilectus. de elec. videtur tenere qꝺ sibi nō crediṫ. de quo etiā per. d. de rota. in suis deci. deci. xcij. incip. iudex. in no. vbi dicūt qꝺ pōt esse testis de gestis corā se ꝛ de facto proprio lꝫ non sit facta scriptura. de quo ēt vide ꝑ gl. in. c. statuendū. ij. q. vj. ꝛ an si iudex remoueaṫ ꝙ possit eē testis in illa causa habetur in d. c. dilecto. de testi. imo dicit spec. in ti. de teste. in. §. j. in versic. quid si impuberes. ꝙ debet remoueri a iudicādo ad hoc vt possit esse testis.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Iniuste iudicādo. ꝙ arbiter iniuste arbitrando faciat litē suā tꝫ gl. in. l. pe. C. de arbi. ꝛ gl. in. c. j. i ver. iudicio. de re iud. in vj. de quo late roma. i ꝯs. cccxxviij. inci. in casu ꝓposite qōnis. ꝛ Fel. in c. pastoralis. §. qꝛ vero. co. ij. vsi. itē dicit abb. de offi. deleg. ꝛ ibi etiam late: quid in arbitratore.

b ¶ Exceptio doli. Adde qꝺ pulchre voluit Ro. ꝯs. xc. Fulgo. cōs. clxxx. Abb. ꝯsi. xli. ij. li. ꝛ vide Cal. ꝯsi. iij.

c ¶ Gestis a se. adde Ful. ꝯsi. cxliij. ꝛ ibi qd ꝺ iudice.

Zacharias.

¶ Adde Inno. i c. cū ad sedē. s. de resti. spol. ꝛ hic in glo. sua. in ver. clericis. Bar. ꝛ Bal. in. l. ne i arbitris. ꝛ ibi Cy. C. e. Lā. late in tra. ꝺ arbi. vij. pte. q. xxvij. ꝛ i c. qm̄ ꝫ. in vers. qꝺ facit. j. de ꝓba. tu autem distinguēdo ꝯclude qꝺ aut assumiṫ vt testis i cā. ꝛ tunc possit: ꝛ si assumaṫ cā finita sup ꝓcessu.

Anto. Fran.

¶ Circa ꝺ an credaṫ iudici ꝛ possit eē testis de gestis corā se factis. vide glo. in. l. quoties. i. §. fi. ff. de ꝓba. ꝛ gl. Cy. Bal. ꝛ doc. in. l. ne i arbitris. C. de arb. ꝛ ibi dicit Bart. ꝙ durāte lite coram eo nō ꝓt eē testis nec credet sibi nec sit iudex ꝛ testis ꝛ ea q̄ hn̄r i c forus de verb. signi. sed lite finita crediṫ quo ad ꝓcessum: sed nō quo ad iustificationē sententie

Sebasti. Sapia.

d ¶ Alia probatione. vide Barto. ꝛ alios in. l. in illa. ff. de verbo. obli. vbi dicunt qꝺ lex est contenta illa ꝓbatiōe que fieri potest: vn̄ in his q̄ sunt difficilis ꝓbationis sufficit ꝓbatio ꝑ cōiecturas. l. filium. ff. de his qui sunt sui vꝉ alie. iu. cū multis allega. per Ias. in in. l. si qs ex argentarijs. §. ꝑ tot. col. iij. ff. de edendo.

quia corruptio potest per alios probari. ad hoc. c. fi. de testi. z si videtur concludere φ in his que ſm naturā nō possunt probari per alios admittūtur iudices z arbitri ad deponēdum super gestis a se: alīs secus. Inno. vero in hoc multū variat z loqui tur multum intricate. sed in effectu videtur velle qδ isti arbitri nō assumuntur oīno vt testes sed ad excusandū arbitriū modo predicto. vnde dicit qδ si ipsi confiterent turpitudinem propriā ad eorūz dictū nō retractaret[a] sentētia. arg. in. c. j. de cōfes. z xv. q. iij. nemini. secus si confiterentur alīs iniquita tem nō allegādo turpitudinē: vt puta si allegarēt errorē probabilē. z finaliter concludit relinquēdū esse arbitrio iudicis q̄ntum ipsis debeat credi. do. Anto. hic multa tangit que fuerūt expedita in. c. cum a nobis. de testi. vbi plene dixi an z qñ iudex possit esse testis. propria autē materia huius. c. est qñ finito officio iudex seu arbiter assumitur: vt de ponat non de gestis corā se, sed de gestis per se. vn de ad propositū. d. Ant. cōcludit φ iudex seu arbi ter nō pōt deponere sup iustitia sn̄ie sue: seu super alio qδ videt cōpetere z fouere factū a se. z ita lo quitur illud statutum. secus aūt si deponat cōtra sentētiā seu impugnādo aliud gestū a se. nam tūc debet sibi credi: qꝛ hoc casu cessat suspicio. z i hoc 12 casu intelligit istū text. ¶ † Ex hoc infert φ si ad uocatus[b] deponit contra z in preiudiciū clientuli sui qδ sibi est credēdū: qꝛ hoc casu cessat suspicio: et idē dixit in ꝓxenetis z aliīs personis que depo nunt ꝯ id qδ verisimiliter debēt fouere. Nam tunc cū cessat oīs suspicio debet eis credi. et bene facit in arg. c. attestationes. de despon. impube. z φ ibi no. vbi valet cōfessio coniugis cōtra matrimoniū qñ cōfitēs deponit cōtra partē suā et fuit hec bo na cōsideratio. Sed tu vide Jo. calde. qui hūc in tellectum sensit ad istum text. in. d. c. cū a nobis. in fi. vbi firmat φ regulariter iudex non pōt depone re etiā finito officio super iustitia sn̄ie sue seu sup aliīs gestis a se nisi deponeret cōtra se vel recipere tur ad presumptionem faciendā. ad hoc allegauit istum tex. Et ſm hoc potest iudicio meo limitari Barto. in. l. ne in arbitris. C. eo. vbi simpliciter te nuit qδ super iustitia sentētie is qui fuit iudex nō pōt esse testis. z vide ibi tex. de materia iūcta glo. hoc dictū. d. Ant. z Calde. puto procedere quādo dictū iudicis deponētis cōtra sentētiā ꝯcurrit cū iuris presumptione vt cōcurrebat hic: si autē non est ꝑsumptio ꝯ sn̄iam tunc dicerem φ si iudex de ponēdo contra sentētiā suā allegaret ꝓpriā turpi tudinē φ nō deberet sn̄ia retractari ad solā suam depositionē etiā si essent plures. Quia ex quo cōfi tentur turpitudinē propriam non debet eis credi in preiudiciū partis stantis pro sn̄ia. vt in. c. j. z φ ibi no. de confes. z bo. text. in. c. sicut. de testi. z hoc est qδ voluit Inno. hic si bene ponderetur. sed vbi iudex non allegaret turpitudinem propriā sed ali ter deponeret ꝯtra sn̄iam puta allegando ꝓbabi lem errorē z tūc posset procedere dictum istorū vt etiā sentit Innocē. hic. Super iustitia vō sentētie in fauorē ipsius nō debet is qui fuit iudex vel ar biter admitti: nisi forte ad presumptionem facien dam vt voluit Cald. ¶ In glos. fi. ibi: absolutum restituas. s. ad beneficiū quo fuerat de facto spolia tus vt dicitur in prima gl. quasi innuat qδ ex quo arbitriū annullatur debet sibi restitui beneficiūz. et hoc placuit Hosti. sed Inno. contradicit: quia restitutio nō mandat hic: z hoc mihi plus placet. agat ergo postea ad restitutionē ex quo arbitriūz non fuit immediata causa sue spoliationis. ¶ Et in fi. gl. no. bene fi. gl. ex qua potes colligere duos intellectus ad tex. Primus vt tex. loquatur in ar bitramento φ pretextu iniquitatis potest reduci ad arbitrium boni viri. vt in. l. societatem. §. arbi trorum. ff. pro socio. De quo vide bo. glo. in. c. cau sam. ꝫ. de electi. z. ij. q. vj. a iudicibus. z per hoc tol litur contrarium quod pōt formari de. §. stari. al lag. in glo. vbi dicitur standum esse dicto arbitri si ue sit equum: siue iniquū. Illud enim ꝓcedit in ar bitro z nō in arbitratore[c]. z rationez diuersitatis dico in. c. quintauallis. de iureiurā. Secundus in tellectus vt loquat tex. in arbitratore. z tūc ad cō trarium de. §. stari. rn̄det gl. no. qδ propter simo 13 niam non valuit arbitrium. ¶ † Ex quo singula riter not. φ arbitriū inducens simoniā est ipso iu re nullū. Idem dic si inducit vsurariā prauitatem eadē rōne. idem sensit Hof. hic dicens φ dolus in cōpromisso z simonia in laudo soluūt contrarium 14 de. §. stari. ¶ † Idem sequit Hosti. tradēs in hoc notabilē regulā q̄ quotidie allegat dicens qδ vbi arbitriū cōtinet euidentē iniquitatē dꝫ per supe riorē retractari. z eoipso qδ enormiter ledit partē continet peccatum ſm eū. Dicit tñ qδ est declarā dum intra decem dies. argu. l. cū antea. C. eo. z di cit hoc debere practicari etiam in foro ciuili. tum quia in materia peccati standū est canoni. vt not. in regula possessor. de regulis iuris lib. vj. tum qꝛ hoc videtur de mente legis q̄ mādat peccata pu niri. Aduerte qꝛ hec opi. q̄ attribuitur Hostiē. vr̄ originaliter fuisse glos. in. d. c. a iudicibus. vbi pro hoc dicto allegant istum tex. z tene mēti illam gl. Tamē in hoc passu latius hic distinguerem: φ si laudum continet peccatū per partes irremissibile tūc est ipso iure nullū siue pronuncians suū arbi triū fuit arbiter siue arbitrator. et ꝓ hoc facit iste tex. scdm expositionem glo. in eo φ exponit absol uas. i. absolutū ostendas. ad idē. c. fi. de rerū ꝑmu. Et hoc casu non est opus vt fiat reductio ad arbi triū boni viri: qꝛ qñ arbitriū est nullum pōt iudex simpliciter ꝓnunciare ipm fore nullum. vt est tex. in. d. c. fi. z in. c. examinata. de cōfir. vtili vel inutil. Nulla enim lex nec aliqs superior potest sustine re actū cū peccato. vt in. c. fi. de prescrip. et. xj. q. iij. in. c. qui resistit. z in. c. iulianus. et. xl. dist. c. j. z hoc casu indubie nō hꝫ locū. §. stari. nec hoc casu pro cedit restrictio Hosti. vt intra decē dies reclamet. Quia pōt reclamari qñcunqꝫ sicut a sn̄ia iudicis si trāsit in rem iudi. rōne peccati imminētis. vt in. c. lator. z qδ ibi no. de re iud. z bo. glo. in. c. inter mo nasterium. eo. tit. aut laudum continet peccatum remissibile per partes: puta: quia solū tangit pre iudiciū partiū bursale seu pecuniariū z tunc si ini quitas laudi est notoria indubitanter tene qδ nō solū ex officio iudicis potest retractari[d]: sed etiaz cōtra executionem[e] ꝯpetit parti exceptio doli: qꝛ omnis iniquitas notoria habet dolū presumptūz vt in. c. j. z qδ ibi not. de ꝓsumptio. et in. l. creditor §. lucius. ff. māda. Sed vbi laudū est dolosum cō petit exceptio doli alteri parti. vt in. l. ij. C. eod. et in. l. non diffluemus. in. §. cum quidam. ff. e. et dixi. ꝫ. post glo. Pro hoc facit: qꝛ sentētia lata hoc ca su a iudice est ipso iure nulla vt plene dixi in. c. in ter ceteras. de re iudic. nec etiam curo hoc casu de 15 lapsu decem dierūz respectu exceptionis. ¶ † Or exceptio doli[f] semper potest opponi. aut non con tinet euidentem iniquitatem z tunc debet distin gui inter arbitrium z arbitramentum. nam arbi tramentum nō potest reduci ad arbitriū boni vi ri ex quo pars est parata ꝓbare lesionem. vt in. c. veniens. de iureiuran. z in. d. §. arbitrorū. secus in arbitrio. vt in. d. §. stari. qꝛ ex quo nō ꝯstat de eui dēti iniquitate nō presumit dolꝰ: z sic nullū reme dium competit: imputet enim sibi qui omisso iu dice voluit adire arbitrum.

1 ☞ Frater etiam, si sit clericus tenetur dotare so rorem suam. z si non habeat aliūde potest ex red ditibus sui beneficiī.

Causa dotis est fauorabilior q̄ causa alimētorū.

Clericus tenetur magis exercere actum humani tatis z charitatis q̄ laicus.

2 Clericus an compellatur satisfacere suis creditori bus de bonis ecclesie.

Jus decimādi est quid spirituale nec potest cade re in laicum.

Fructus decimarum lꝫ possint vēdi z locari: nō tñ possunt in dotem concedi.

3 Ecclesia dicitur lesa qñ timet dānum etiam de fu turo: puta qꝛ locauit rem alicui potenti.

4 Alienari nō possunt bona ecclesie vsqꝫ ad vitam recipientis sine debitis solennitatibus.

5 Pensio an sit soluenda in fine vel in capite anni.

Peruenit.

a ¶ Nō retractare tur. adde pro hoc φ nō credit nota rio dicēti qδ non ꝯfecit instr̄ꝫ vt vo luit Fed. ꝯsi. cxiij. Anto. Fran.
¶ Circa h̄ an cre datur notario q dicit se nō esse ro gatum de instr̄o. dicas qδ notario credit vt testi de gestis coram eo li cet nō redegerit i actis. vt per spec. in titu. d̄ sen. in. §. viij. in versicu. sed pone. credit etiaz sibi de ꝯmissione sibi facta a ptibꝰ φ scribat z sic de rogitu: vt ꝑ Bal. i. l. fi. i. §. igit d̄ iur. d̄lib. nō credit si bi de facto suo. et ideo si asserat se cancellasse instr̄ꝫ vl' qd aliud sic̄e fe cisse non credere tur ei. de quo per bar. in. l. i fraude. §. sicut in fi. ff. d̄ te sta. mili. z per bal. in rub. C. d̄ fi. inst. in. xij. col. z in. l. si vnus. z ibi ꝑ bar. C. de test. z in. l. fi. ff. d̄ tab. exhib. ibi tñ dicit φ credit notario asserenti se cancellasse vnā particulā instru menti lꝫ nō totūz instr̄ꝫ quod tamē nō trāsit sine du bio cū de toto ad partem: z ecōtra procedat. argu. l. q̄ de tota. ff. de rei ven. c. pastoralis. §. itē cū totum. de offi. deleg. tene tñ mēti dictū Inn. in. c. ad audiētiā. d̄ prescrip. vbi di cit quod notario creditur sine testi bus et magis q̄ testib. lꝫ pars ne get tenorē cōtra ctus qδ etiam vo luit Cyn. z ceteri sequunt in. l. si qs decur. C. de fal.

b ¶ Aduocatus. Adδ Rom. cōsi. ccccl xxxiij.

c ¶ Nō in arbitra tore. adδ de vtro que videndū Fe de. ꝯs. cxxv. z. cxl.

d ¶ Retractari. ad de Rom. cōsi. xc. Fulg. cōsil. clxxx. qñ laudum dicat cōtinere peccatū vide Jo. de ana. consili. xvj. z vide Aret. consil. cj. et xxxij. d̄. h.

e ¶ Contra execu tionē. Adde Ro. cōsi. alle. xc. alex. cōsil. cxviij. iij. li. Pau. de cast. con si. ccvj. et. ccxxiij. anch. consil. cccx. Ful. alleg. consili. clxxx. rap. comē. consi. cxxxvi.
Sebasti. Sapia.

f ¶ Exceptio doli. vid ad hec not. ꝑ Fel. in. c. causam. col. iij. j. de re iu. vbi ponit an sen tentia arbitri ini qua contra ius li tigatoris sit nul la. z in hoc refert multa pro z con tra. z multa accu mulat.

a ✠ Sebasti. Sapia. ¶ Eodē patre. Vide bart. in. l. nesennius. ff. de nego. ge. & Jas. in auf. res q̄. C. cōia de leg. & bal. in. l. fi. C. d dotis promissi.

b ¶ Quā extraneis. Adde ꝑ hoc ꝙ voluit anch. cōsil. ccccxxxvij. vbi dicit ꝙ sunt laudandi executores q in ꝓpinquos pauperes bona distribuūt. Anto. Franc. ¶ Circa hoc an executores dati in testō ad distribuēdum bona inter pauperes possint illa distribuere et dare cōiunctis suis si sunt pauperes. Dicas ꝙ sic. dūmō palā & bona fide faciāt vt voluit bal. in. l. id qd pauperib⁹. in. vij. q. C. de epi. & cle. & in. c. j. in vlt. col. si inter do. & vas. lis ori. in vsi. feu. & hꝫ ꝑ d. car. in cle. j. in xij. q. de test. imo pōt executor eligere in pauperes filios suos si sunt pauperes et illis dare bona distribuēda inter pauperes dūmō non cōstet d fraude et ipse in illis bonis vsumfructum nō habeat: puta q2 fili⁹ sit emācipat⁹ al's secus: vt per bal. i. l. si tutor pe titus. in. §. j. de ex cusa. tuto. & not. Flor. in. l. alti⁹. ff. si ser. vē. sibi āt nō pōt imburs are bona distribuēda inter paupes. vt ꝑ Bal. in. l. si qs ad declinādam. §. in oibus. C. de epi. & cleri. et in. l. fi is. C. de fur. et hꝫ ēt in. l. si mandauero. in. §. si tibi certum. ff. manda.

c ¶ Ecclesia grauari Adde ꝙ Bald. cōsi. lxxj. j. li. dicit qd eps non tenet ad soluenda debita ēt i foro cōsciē tie de redditibus epatus etiā si iurauerit soluere si venerit ad pinguiorē fortunā ꝑ c. si pptei tua debita. de rescr. i. vj. & loqtur qñ debita erāt ɔcta ante epatum. Antoni⁹ Frācis. ¶ Circa h̄ an eps d̄beat soluere d̄bita ɔcta añ epatū adeptū d redditi b⁹ epat⁹. dicas ꝙ h̄ opi. ꝙ iste tꝫ satis vr̄ eē iuridica q2 eps de redditibus epat⁹ dꝫ alicū familia sua. xij. q. j. in. c. illi aūt q. & xvi. q. j. in. c. qm̄ quicqd. & in. c. cle.

Peruenit. Arbiter sua autoritate spiritualia laico adiudicare nō potest. ita summat Joā. and. sed nimis restringit literam & procedit scdm̄ vnum intellectum. sed scdm̄ alium multum notabiliorē summo sic. Arbiter assumptus in patrimoniali cā clerici nō pōt adiudicare rem ecclesie possidendā etiam ad vitam clerici. & est casus no. primo ponit factum. scdo corrigendum cō mittit ibi: vnde. ¶ Casus l'ralis. Guil. cleric⁹ quandam sororem suā tradidit in vxorem. G. de cal. promittens eidē. G. qd daret annuatim eidem. v. solidos sterlingorū: super eisdē. v. solidis orta fuit discordia inter eos. vnde super hoc compromiserūt in quatuor personas: que taliter arbitrate fuerūt quod idem. G. perciperet annuatim decimas quas Guil. habebat i parochia de cal. pro quiqꝫ solidis predictis: significatum fuit hoc dn̄o pape q2 hmōi arbitrium in posterū ecclesie posset esse dānosum. Mandat papa q̄ten⁹ si ē ita prenominatū. G. moneat et compellat vt predictas decimas liberas oī no dimittat nec hmōi occasione vlterius aliquid sibi vendicare propter hoc presumat: & clericū illū moneat vt cū eodē. G. amicabiliter conueniat. B. ¶ Not. j. ibi: peruenit ad nos quatenus non dicit ꝑ quē. qd papa ex officio suo dꝫ consulere indemnitati ecclesie: vt in. c. cum venissent. in si. de instit. qd aūt in alio iudice inferiori: vide Jnnoc. in. c. ad nostram. el. ij. de iureiur. et melius in. c. qm̄. vt lit. non conte. & vtrobiqꝫ dixi. ¶ † Not. ij. arg. s̄m do. Ant. ꝙ frater etiam clericus tenetur dotare sororē suā si non hꝫ vnde se dotet: hoc tñ dictum non probatur hic: tum q2 hic non dr̄ qd promisit pro dote: tñ q2 iste clericus non fuit hic cōpulsus sed sponte fecit. dictū tñ in se puto verū vnde in laico cōmuniter tenēt glos. & doct. iuris ciuilis qd frater tenetur dotare sororē natā ex eodem parte[a] vt no. in. l. cū in plures. §. pe. ff. d admini. tu. & in. l. non omni. C. eo. tit. & dixit Cy. ꝙ cā dotis est fauorabilior ꝙ causa alimentorū: vñ sicut tenetur in casu necessitatis alere sororē ita & dotare. Jdem & fortius in clerico q2 clericus tenet̄ magis exercere actum humanitatis & charitatis ꝙ laicus vt i. c. j. & qd no. de emp. & vend. & credo ꝙ cū bona conscientia si nō hꝫ bona patrimonialia pōt dotare sororē vel aliā consanguineam inopē de redditibus eccl'ie: qd probo per c. j. de coha. cle. & p. c. oino. iuncta gl. xxxj. di. in quibus iuribus ꝓbatur ꝙ clericus pōt alere consanguineos pauperes de redditibus eccl'ie. ergo & dotare cū cā dotis non sit minus fauorabilis vt predixi. ad idē vide bo. tex. in. c. nō satis. lxxxvj. di. vbi cōcludit qd prius tenetur qs subuenire suis cōsanguineis ꝙ extraneis[b]. ¶ Not. iij. qd vꝫ cōpromissum factū in numero pari. ad qd facit qd not. s. c. j. ¶ † Vlti. no. qd ꝑ debito patrimoniali ipsi⁹ clerici non est tradenda aliqua possessio eccl'ie etiā possidenda duntaxat in vita clerici. ratio ponit in glo. ꝙꝙ aūt in momentanea satisfactione multi tenuerunt qd clericus cōpellat̄ satisfacere suis creditoribus de bonis eccl'ie: vt no. in. c. peruenit. d fideius. & in. c. olim. el. ij. de resti. spo. tñ nō dꝫ fieri satisfactio ꝑut hic dr̄ ꝓpter preiudicium quo in futurū posset eccl'ia grauari:[c] et hoc nemo negat: vñ tenementi in hoc istū tex. Sed circa primum dictū multi tenuerunt cōtrarium: vt plene dixi in. d. c. peruenit. & Joan. de lig. in cle. gratie. de rescri. & archi. in c. statutū. e. ti. lib. vj. ¶ Jn glo. j. intelligit ergo gl. ista qd arbitri adiudicarūt fructus decimarum nō aūt ipsum ius decimandi: & hoc ideo sicut exponit glos. quia ipsum ius decimandi est quid sp̄uale nec potest cadere in laicum: vt in. c. cām. de prescrip. et in. c. massana. s. de elec. ¶ Sed tunc oppo. contra gloss. & tex. nam fructus decimarum possunt vēdi et locari: vt est tex. in. c. vestra. j. de loca. ergo poterant huic laico concedi. Sol. dicit Jnnocē. ꝙ hoc arbitriū non tenuit non ex defectu capacitatis sed quia potuit esse in futurum dānosum ecclesie propter rationem que subijcitur in gloss. seq. vel scdm̄ eum licet possint fructus decimarum vendi et locari non tamen possunt in dotem cōcedi: vt hic. Jo. andr. dicit quod vt cesset omne contrariū potest tex. intelligi de ipso iure decimandi: & s̄m hunc intellectum ipse summauit: sed certe intellectus su⁹ non congruit huic litere q2 tex. non fundat se super nullitate arbitrij sed super incapacitate laici. s. quia i futurum arbitrium potest esse perniciosū ecclesie saltem de facto si non de iure vt dicitur in glossa. ¶ † Ex hoc et ex glos. ij. no. bene. qd eccl'ie debet succurri non solum quando timetur preiudicium de iure sed etiam de facto. Jtem non solum quando damnum est de presenti: sed etiam quādo timetur in futurum. Et ex hoc potest decidi questio: ecclesia locauit ad tempus modicum fundum suum alicui potenti iusto tamen precio: dubitatur[d] ne in futurum damnificetur ecclesia propter potētiam ipsius: puta quia non est facilis in conuenien do & sic timetur ꝙ non possit in futurū recuperare vel exigere pensionem: nūquid possit ecclesia petere nunc restitutionem in integrum aduersus illū[e] contractum. credo ꝑ predicta ꝙ sic. ¶ † Jn glo. fi. ibi: nec alienare potuit. no ex hac. glos. iuncto tex. qd solus sacerdos non potest concedere rem ecclesie etiam iusto titulo alicui ad vitam⁹ suam. nā largo modo videtur alienatio: & sic debuit interueni re autoritas superioris: de quo vide bon. glos. iuncto text. x. q. ij. in. §. perpetua. & quod leg. & not. i. c. nulli. j. de rebus ecclesie non alie. & in auf. de non alie. §. alienationis antē nomē. Et ex hac gl. iūcto tex. colligitur ꝙ rector ecclesie non potest sine consensu diocesani cōpromittere si per compromissū obligaretur ecclesia in futurum. arg. x. q. j. regenda & in. c. decreto. de transac. vide per Spec. eod. titu. §. restat. versi. sed nunquid clericus. & in. §. simpliciter ibi: sed nunquid prelatus. Ego hanc materiā plenissime dicam in. c. cum tempore. j. eod. & dic vt ibi. ¶ † Vltimo extra glos. attingunt doc. hic vnā questionem impertinēter. si promisi tibi aliqd annuatim soluere an tenear soluere in principio anni[e] an intra annum: & solue s̄m cōmunē opinionē glossarum iuris ciuilis. nam dixerunt glo. ꝙ si promitto soluere aliquid annuatim teneor in pricipio anni soluere: sec⁹ si promisi soluere in quolibet anno: quia tunc in fine anni fiet solutio.[f] vnde dantur versus. Annua si debes tunc inspicies caput anni id est fieri solutio. Anno si debes in fine teneberis anni. & de hoc instit. de inuti. stip. §. pe. & in. l. j. C. quando dies lega. ced. sed plenissime Bartol. examinauit materiam in. l. qui hoc anno. ff. de verbo. oblig. & aliquid in. l. j. ff. de va. & extraor. cogni. & dicendum vt ibi. & aliquid vide per Jnn. in. c. ꝓpter. de loca &c. Abbas.

1 Femina que de consuetudine vel de iure cōi habet iurisditionē pōt in iurisditione sua iudicare: & sententias ferre. 3. 4.

2 Femina nō pōt esse arbitrix: sed bene arbitratrix & amicabilis compositrix. Compromissum factum in feminam tanꝙ in arbitram non firmatur iuramento.

3 Femina non potest vl' de exercere officia virilia: nō propter incapacitatē sed propter honestatē. & cō suetudo contra honestatem non valet.

4 Femina qñ dicatur habere iurisditionem de cōsuetudine vel de iure communi. 11.

5 Consuetudo circa vnum actum contra ius extēditur ad alios actus sibi similes.

6 Pena potest exigi non solum per laicos sed etiam per clericos. vide late. j. nu. 12.

7 Consuetudo potest inducere vt quis possit inci

d ricos. & in. c. pastor. j. q. ij. imo si haberet bona pꝛimonialia q̄ sibi sufficerent dꝫ de illis viuere & nō de redditib⁹ eccle. vt in. d. c. pastor. non em̄ lucratur fruct⁹ bñficij nisi quaten⁹ sufficiūt ꝑ eius victu & sue familie: vt i c. j. in prin. xliij. di. & not. bal. in auf. excipit̄. C. de bo. q̄ li. imo dꝫ fruct⁹ superfluos vltra victū pauperib⁹ erogare. xxxij. q. iiij. c. sic nō sunt. ad ꝙ vide Joan. an. c. ij. de pscri. & i. c. ij. d dona. & alibi dr̄ ꝙ eps q patitur pauperē esurire dr̄ homicida. c. j. lxxxiij. dist. & not. bar. i. l. necare. ff. de lib. agno. imo dixit tex. in. c. fratrū. lxvj. di. qd nō dr̄ eps q pauperibus nō subuenit nec dꝫ eps de bonis eccl'ie dare venatorib⁹ histrionib⁹ & cantorib⁹: vt in. c. donare. cū gl. & in. c. cū venatorib⁹. lxxxvj. di.

¶ Ad vitā. addē videdū Fed. ɔsil. lij. et. clxxxvij. et clij. Zacharias.

e ¶ Jn principio. Adde quod in si. soluitur pēsio gl. & Flo. in. l. defuncta. ff. de vsufruc. glo. & doc. in. l. diuortio. ff. so. mat. & in. l. quero. §. inter. ff. loca. Alex. post Bartol. in. l. cum seruus. ff. de stipula. ser. & in. l. qui hoc anno. ff. de verbo. oblig. & specu. in lib. e. tit. §. nunc aliqua. N. lxxx viij. ✠ Sebasti. Sapia.

f ¶ Solutio. Nota tamen singulariter ꝙ si lego. x. corbes frumenti annuatim non debent nec in principio āni nec i fine: sed tpe quo recolligitur frumētū. tex. est i. l. firmio. §. pater. ff. qñ dies lega. cedat. quem not. Bartol. in. l. si legatarius. §. j. ff. d leg. iij. & Jas. in. l. j. i princ. col. penul. ff. de iusti. & iure.

+ Sebasti. Sapia.
a ¶ Femina. vide Bart. i. l. j. ⁊ Jas. ibi col. ij. ff. de legi. vbi dicũt ꝙ ẽt mulieres nõ pñt interesse in cõdẽdis statutis ⁊ qd possit facere mulier ⁊ q̃ nõ possit late ponit Deci⁹ in repe. l. femine. ff. de reg. iur.
b ¶ Judicare. adde Ang. consi. cclxx. vbi dicit ꝙ vidit reginã Joannaʒ sedẽtem in solio.
c ¶ In muliere. ad de Ro. sing. suis folio. xxj.
Zacharias.
¶ Adde ꝙ ẽ fin. nu. ccccccclxxxvij. qd incip. tu audiuisti titulũ de ꝓcur. vbi dat ad h dictuʒ vnã singu. limitationeʒ quã dicit esse ignotaʒ doc. canonistis. s. nisi i tali cã de salute aĩe tractaret alleg. ꝑ hoc sing. dictũ archi. in ca. scrip. vi. q. iij.
Zacharias.
d ¶ Jurisditionẽ in subiectos. adde spec. in titu. de leg. §. viij. vsic. itẽ qd est mulier. ⁊ in tit. de syn. v. qd de muli. et in ti. de cura. §. v. N. sed nũqd mulier. Guil. de cu. i. l. cũ te. et ibi Cy. C. de nup. ⁊ Angel. in aut. de cõsul. §. si aũt vxorẽ. co. iiij.
+ Sebasti. Sapia.
e ¶ Qd ꝯsuetudo vide Alc. in. l. nõ fine. C. de bo. q̃ libe. ꝑ quẽ Fulg. in l. de qb⁹. col. ij. ff. de legi. tʒ ꝙ ꝯsuetudo loquens in vno casu extenditur ad aliũ casuʒ si ẽm ẽt Jũs cõe de quo ꝑ do. ias. id: dẽ col. iij. ⁊ late qñ in consuetudine fiat extẽsio vide ꝑ illustrẽ dominum meũ Rochum curtiũ in. c. fin. colũ. xxxiij. de consuetu.
f ¶ Aialia pascere. Adde eundeʒ consi. ix.

dere ligna vel aialia pascere in alieno territorio.
Dominus rei an ille qui ꝓtendit habere aliqd ius consuetudine vel prescriptione acqsituʒ si simul cõcurrant ad vsum illius rei: que forte ambobus non sufficit: est preferendus verus dñs.
8 Clericus an possit compromittere sine consensu episcopi.
9 Consilium superioris si fuerit adhibituʒ in aliquo actu: cẽsetur in illo actu eius autoritas adhibita.
10 Presentia alicuius in aliquo actu: an incidat illi⁹ autoritatem in eo actu.
11 Feudum an ⁊ quando veniat in feminam.
12 Penam non soluens non tenetur in foro conscientie: nisi sit ipso iure imposita.
Dãnum datũ emendare qd nõ ꝓcessit ex dolo vel lata culpa non tenetur in foro conscientie.
Pene an ⁊ qñ in vtroq; foro possint exigi etiam a religiosis ⁊ quot sint penarum genera.
13 Pena non est exigenda vltra q̃ intersit tẽporis: intellige vt. j. nu. 14.
15 Pena an ⁊ quãdo censeatur apposita in fraudẽ vsurarum.
16 Stipulari alter qs põt de iure canonico: qñ verba stipulationis sunt concepta in ꝑsonã stipulatoris.
17 Cõpromissi pena si fuerit soluta an omnino possit agi vt stetur laudo.
Laudũ penale non emologatur taciturnitate decem dierum.
18 Snĩa nulla põt consensu partium validari non vt valeat vt sententia sed vt pactum.

Dilecti filij. Clerici de tpalibus compromittere possunt in mulierem alias de ꝯsuetudine iudicantem: vel summa latius ⁊ clarius sic. In mulierem singularem tanq̃ in arbitratricem compromitti non põt: sec⁹ si mulier hʒ als iurisditionẽ de iure cõi vel consuetudine. nam tunc etiã sup reb⁹ tpalibus ecclie põt in eam valide cõpromitti. h. d. Prima pars narrat factũ. Secũda dat iudicẽ. ibi quãuis. ¶ Casus ls falis. Inter abbatem ⁊ conuentũ de scarduna cisterciẽ. ordinis ex pte vna. ⁊ hospitalarios ex altera vertebat̃ questio super vsuario cuiusdã nemoris: hi in reginam francorũ cõpromiserunt sub certa forma. Ipsa auditis cause meritis per diffinitiuã sniam arbitriũ promulgauit de consilio quorundã epoꝝ: hospitalarij intelligentes ꝙ femine ẽm regulã iuris a ciuilibus officijs sunt remote: ⁊ etiaʒ si inter libertos suos audientiã susceperit. ex illaruʒ snia hec pena cõmittit̃ nec exceptio datur. ipsius arbitriũ obseruare contemnebant: ꝑpter qd monachi dño pape sunt conquesti. vñ sup hoc scribit quibusdã dicens ꝙ lʒ femine vt dictum est a publicis officijs sint remote qꝛ tñ iuxta consuetudinẽ approbatã q̃ pro lege seruat̃ in ptibus gallicanis hmõi femine precellẽtes habent ordinariã iurisditionem in subditos suos. Mãdat papa istis iudicib⁹ quatenus cõpellant ipsos hospitalarios ꝑ penã in cõpromisso appositam appellatione remota vt arbitrium ipsum sicut ꝓuide latũ est: ⁊ ab vtraq; parte sponte receptum obseruent: ⁊ ꝓcipue cũ epoꝝ presentia ⁊ cõsilio fuerit roboratũ. B. ¶ † No. j. ꝙ femina habẽs
1 iurisditionem de iure cõmuni vel cõsuetudine põt per se iurisditione sua iudicare. Item per se de meritis cause cognoscere. potest enĩ quis esse iudex licet nõ habeat scientiam iuris dũmodo als habeat peritiam causarum forte ex ꝯsuetudine: vt est tex. in. l. certi. C. de iu. Et ex hoc ⁊ ex tex. infertur ꝙ mulier hñs regnum vel comitatum põt si vult ꝑ se cognoscere de aliqua cã: ⁊ ferre sniam ¶ No. ij. ꝙ re-
a gulariter femina[a] est remota ab omĩ officio publico. ⁊ intellige de officijs virilibus. nam officia nõ virilia que deferũtur in republica tenetur mulier subire sicut masculus: de quo tamen dicendum vt plene notat Bar. in. l. j. C. de mu. i quo loco mune.
2 lib. x. ¶ † No. iij. ꝙ suscipere in se arbitriuʒ est officium virile. nam arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum: vt in. l. j. ff. de arbitris. sed mulier nõn va-
b let iudicare[b] ita nec arbitrari: vt hic ⁊ in. l. fi. C. eod. secus dic si fieret cõpromissum in mulierem tanq̃ in cõmunẽ amicã ⁊ amicabilem cõpositricem. nam tale compromissum potest mulier acceptare: qꝛ coram arbitratore non est iudicium: sed pro-
c cedit extraiudicialiter. ad hoc adduco tex. apertum in muliere[c] i. c. quintauallis. de iureiur. j. ⁊ facit iste tex. a ꝯtrario sensu. ibi: ab omni iudiciali examine ⁊c. secus autem si cognoscunt extra iudicium: vide in Specu. eo. ti. §. ij. circa prin. vbi ẽt querit nũqd cũ iuramẽto possit cõpromitti in mulierem. Et conclude quod non: qꝛ cõtribuere hoc officiũ mulieri non dependet a cõsensu partiũ vt hic: ergo ipsarum iuramentum nihil
3 operatur: vt in. c. si diligenti. de fo. compe. ¶ † No. vlterius ꝙ consuetudo põt dare iurisditionẽ mulieri: ex quo infertur ꝙ mulier prohibetur iudicare: nõ ratiõe incapacitatis: quia tunc cõsuetudo non posset eas habilitare: ar. in. c. licet de fo. compe. ⁊ in. c. causam. de prescrip. sed prohibetur propter honestatem: qꝛ non est honestum vt mulier officijs virilib⁹ se iplicet: de quo vide ꝙ notatur in. c. suscitatus. s. de rescri. Et ex hoc ⁊ ex tex. collige vnum mirabile quod valet consuetudo cõtra honestatem quod videtur ꝯtra. c. cum decorẽ. ⁊. c. cum ab omni. de vita et honesta. cleri. sed põt dici ꝙ istud admittit̃ ratione dignitatis quam iste mulieres precellentes habent: sicut admittitur abbatissa: que ratiõe dignitatis habet iurisditionem: vt i. c. delicta. ⁊ quod ibi no. de exces. ꝓla.
4 ¶ † Item no. ꝙ mulieres precellentes nõ habent de iure iurisditioneʒ
d in subiectos.[d] possunt tamen habere ex cõsuetudine: et itelligo tex. in istis mulieribus precellentibus scilicet que sunt nupte aliquibus pricipibus: ita quod principatus pertinet ad virum ⁊ nõ ad mulierem: vnde mulier precellere dicitur: qꝛ habet dignitatem nõ iure proprio sʒ ex radijs mariti. ad hoc quod le. ⁊ no. in. l. si auguste. ff. de lega. ij. vnde largo modo omnes subiecti mariti dicũtur subiecti vxoris. nõ tamẽ potest vxor iurisditionẽ exercere in istos subiectos sed cõsuetudo potest sibi tribuere iurisditionem. ⁊ hoc casu ego intelligo istum tex. nam alias si mulier haberet iurisditionem vel comitatum vel aliuʒ principatũ posset de iure communi omni consuetudine cessante exercere iurisditionẽ in subiectos: vt voluit hic Innocen. ⁊ bene facit tex. in. c. cum deuotissimam. xij. q. ij. ⁊. c. ex parte. el. iij. j. de priui. ⁊ per hoc tollitur contrariuʒ quod potuisset formari cõtra istam secundam literaʒ que presupponit quod iste mulieres precellentes habebãt subiectos: ⁊ ꝙ ex sola cõsuetudine poterat exercere iurisditioneʒ: nam intelligo vt predixi in subiectis largo modo sumptis. ¶ Item no. ar. ex tex. qd dñs habet ius in libertos. nam cum mulieres solum excludantur vt hic ergo secus in masculo. ⁊ circa hoc instat hic Innocẽ. sed contrarium credo de iure veri⁹ qꝛ iure nõ reperitur iter iura que sunt reseruata patrono circa libertos inter que non computatur iurisditio. ⁊ de his iuribus vide per gloss. in fi. de succes. liber. §. sed nostra. ¶ Nota ꝙ data potẽtia iudiciali etiam ex sola cõsuetudine accessorie videtur cõpetere potestas arbitriuʒ susci-
5 piendi vt hic not. probatur ⁊c. ¶ † Ex hoc collige aliud notabile dictũ
e ꝙ consuetudo[e] circa vnum actum contra ius extenditur ad alium actũ qui quodãmodo per similitudinem videtur includi sub priori seu includitur tanq̃ pars sub suo toto. ad hoc facit qd no. Cyn. in. l. ij. q̃ sit longa
6 consuẽ. ¶ † Item no. in fi. litere ꝙ pena potest apponi in compromisso etiam inter religiosas ꝑsonas: qꝛ licite pñt clerici etiam religiosi exigere penã de quo latius vide cũ gl. ¶ Ultimo no. ꝙ etiã de iure canonico non cõpellitur compromittẽs obseruare simpliciter laudum. sed conpellitur per exactionẽ pene apposite in compromisso. Quid autẽ si non interuenisset pena: voluerunt quidam dicere vt hic refert Inno. ꝙ i spiritualibus tenetur pars obseruare simpliciter laudum: qꝛ nõ põt agi ad interesse cũ spũalia non recipiant estimationem. Idẽ dixerũt quando interuenit iuramentũ. ar. in. c. seq. ⁊ in. c. ij. s. eodem. Alij vero dixerũt ꝙ nunquam potest agi ad obseruantiam laudi: nisi fuerit approbatũ expresse vel taciturnitate. x. dierum: iuxta. l. pe. C. eo. sed de hoc dicam ple-
7 ne. j. eo. per tuas. vbi iura principaliter tractant. ¶ † In glo. j. formant hic doc. questionem vtilem nunquid possit induci cõsuetudo vt vn⁹ nobilis vel homines alicui⁹ castri possint incidere ligna seu animalia pa-
f scere[f] intra limites alterius castri vel in fundo alterius. concludunt qd sic dũmodo consuetudo non sit inducta per violentiam. ad hoc facit. c. super quibusdam. de verbo. signi. l. si quis diuturno. ff. si ser. ven. cum si. secus si seruitus vendi solet. quod mihi satis placet. nam quẽadmodũ posset prescribi seu acquiri tota res ⁊ vsus rei. ad idem bo. tex. i. l. venditor. ff. cõmunia predio. vbi probatur quod valet consuetudo vt qs oblato precio possit incidere ligna vel quid simile in fundo alterius. dicũt tamen no. hic docto. quod vbi ligna seu pascua non possunt sufficere domino ex cõsuetudine precedẽti, quod tũc dominus preferendus est argu. in. c. suggestum. de decimis. ⁊ i. c. quid per nouale. j. de verbo. signifi.
8 ⁊ no. hoc vltimum. ¶ † In gloss. ij. Hoff. intelligebat istum tex. ꝙ interuenerat autoritas episcopi: qꝛ sine ipsius autoritate non potest cleric⁹ adire forum seculare. sed Hosti. ⁊ Joã. and. dictum suum reprobant: dicunt enĩ ꝙ si clericus vult prorogare iurisditionem laici non sufficit autoritas episcopi: ⁊ bene dicũt per ea que leguntur ⁊ notantur in capi. si diligenti. ⁊ in. c. significasti. de foro compe. Idem quando clericus vult compromittere in laicum super rebus spiritualibus. vt in ca. per tuas j. eod. sed i casu nostro clerici compromiserunt de rebus temporalibus vnde tex. hic non loquitur de iudiciaria sed de compromissaria potestate. super rebus enĩ tẽporalibus possunt clerici compromittere in laicuʒ

etiam ſine autoritate ſuperioris:vt in.c.cõtingit.a contrario ſenſu.ĩ.eo.ꝛ clarius probatur in.c.expoſita.ĩ.eo.ti.ꝛ eſt rõ diuerſitatis q꜠ arbiter non hꝫ iuriſditionem:ſed quandam notionem:vt in.l.ait pretoꝛ.ff.de re iudi.compꝛomittẽtes ergo non ſubijciunt ſe iuriſditioni laicoꝝ.Sed aduerte q꜠ ex alio capite videbatur neceſſaria autoꝛitas epi:nã cum fuiſſet cõpꝛomiſſum ſuper re immobili ſeu ſup iuribus quemadmodũ clericus non poteſt ita directe alienare ſine autoꝛitate ſupioris:ita nec debet poſſe cõpꝛomittere:cuꝫ al's compꝛomiſſum poteſt fieri in fraudem:vt dixi.ſ.c.pꝛoxi.ꝛ dicam plenius.ĩ.c.ſe.Solu.doc.non tangunt.ſed ponũt ꝙ a pꝛincipio interuenit hic cõſenſus epi:lꝫ in litera non dicatur vel melius in laudo interuenit pñia ꝛ conſilium epoꝛum.vt dicitur in fine lr̃e.

¶†Epiſcopus ergo dando conſilium videtur interponere ad actum autoꝛitatem ſuã:ꝛ in hoc no.bene iſtũ text.et facit quod no.Jo.an.in regula qui tacet.in mercu.ꝛ Bal.in.l.cum pater.in.§.libertis.de leg.ij.ꝛ Bal.in.l.ſi.filius.C.de pe.he.et ibi bo.tex.ſm vnum intellectũ.ꝛ per eundeꝫ ĩ.l.ſi.C.ad mace.

¶†Nunquid aũt ſufficiat ſola pꝛeſentia illius qui hꝫ autoritatẽ vel conſenſum interponere:facit tex.iſte in ar.ꝙ ſic dñ ponderat pꝛeſentia epoꝛum.facit etiam.l.j.ff.de auto.tuto.a contrario ſenſu.Sed cõtrarium firmat glo.ꝛ Bar.in.l.iij.eo.ti.ꝛ dat notabilẽ theoꝛicã Bar.in.l.q̃ dotis.ff.ſol.ma.dicens ꝙ vbi exigit̃ cõſenſus alicuius in facto alteri⁹ nõ ſufficit ſola pꝛeſentia iſtius qđ no.[a] facit qđ not.Dyn.in.d.regula qui tacet.nam videt̃ conſenſus iſtius tertij exigi vt ſolẽnitas vl't vt autoꝛitas:iuxta ea que dixi in.c.cum cõſuetudinis.de cõſue.ſed per ſolam pſentiam nõ ſeruat̃ iuris ſolẽnitas:nec autoꝛitas impedit̃:q꜠ pꝛeſtans autoꝛitatem dꝫ eſſe autoꝛ in illo facto:vt inſti.de auto.tu.§.tutoꝛ.ꝛ hec dicta tene mẽti.

¶†In gl.iij.ibi:niſi pꝛinceps ſciẽter delegauerit.no.glo.ꝛ dic qđ papa põt delegare femine etiam cauſam ſpiritualẽ:ꝛ ꝙ plus eſt etiam inter clericos.tex.eſt no.in.c.mẽnam.alleg.in glo.ꝛ dicit hic Inno.qđ etiam de iure cõi põt mulier exercere iuriſditionem ſi hꝫ regnũ ſeu comitatũ:vt.ſ.dixi.Idẽ dicit Hoſtiẽ.ſi femina ſucceſſit in aliqua terra ſeu caſtro.Et ex his not.qđ mulier põt ſuccedere ex teſtamento dignitatibus habentib⁹ iuriſditionem.Itẽ in terris ꝛ caſtris q̃ non ſonãt in aliquaꝫ dignitatem:intelligo tñ cum limitatione.naꝫ ſi res eſt feudalis femina nõ ſuccedit etiam maſculis nõ extãtib⁹:niſi in cõceſſiõe feudi fuerit dictũ[b] ꝙ etiã femina poſſit ſuccedere.tñ ſi fuerit facta cõceſſio ſimpliciter vt maſculi ꝛ femine admittantur dꝫ intelligi ꝑpter naturaꝫ feudi oꝛdine ſucceſſiuo vt femina admittatur maſculis ſcꝫ nõ extãtib⁹.tex.eſt de pꝛedictis no.in.c.vnico.de ſucceſ.feu.col.x.ſi tamen feudũ eſt femineum ſuccedit femina:lꝫ in conceſſione non fuerit dictũ ꝙ femina ſuccederet ꝛ hoc maſculis non extantibus.vt in.c.j.de feudo femine.ea.col.x̃.ſi aũt res nõ eſt feudalis:ꝛ tunc ſi eſt dignitas puta regnũ:comitatus:ducatus:vel qd ſimile:ꝛ tunc ex cõi cõſuetudine iure appꝛobata ſuccedit ſolus pꝛimogenitus maſculus:ꝛ eo decedente ſine filijs venit ad ſecundogenitum de quo vide tex.in.c.lꝫ.de vo.ꝛ ibi per glo.ꝛ doc.maſculis aũt nõ extãtibus ſuccedit femina.ꝛ hoc caſu intelligo Inno.hic ꝛ in.c.ſignificauit.ſ.de reſcrip.vbi ſoroꝛ ſuccedit ſi frater nõ extat in comitatu.Si vero nõ eſt dignitas ꝛ tũc credo ceſſante cõſuetudine ꝙ maſculus ꝛ femina pariter ſuccedunt vt in alijs bonis:cũ de iure non ſit differentia inter maſculũ ꝛ feminã in ſucceſſione:vt in.l.maximũ vitiũ.de lib.ꝑte.ꝛ hoc caſu in elligo dictũ Hoſt.hic.

¶†In glo.ſi.hec glo.diuiditur pꝛincipaliter in tres partes.in pꝛima pꝛoſequitur an ꝛ qñ inter clericos ſeu religioſos habeãt locũ pene appoſite.ꝛ hãc partẽ gl.plene nõ explicat.Sed tu diſtingue latius colligendo dicta docto.ꝙ aut loquimur in foꝛo penitẽtiali:aut in foꝛo cõtentioſo.pꝛimo caſu tenet̃ cõmuniter qđ nõ habet locum impoſitio pene:vnde ſi is qui tenetur ad certã penam confitetur ſacerdoti delictum ſuum non debet ſacerdos iniungere penam que ſibi venit imponenda in foꝛo contẽtioſo ſed ſatis eſt ꝙ imponat penitentiam de peccato:et quod de illo ſatiſfaciat.ad hoc videtur text.ſingularis ſm vnum intellectum quem ſequitur gloſ.in.c.fraternitas.xij.q.ij.ꝛ ſequitur hic Hoſ.ꝛ cõmuniter doc.ſed adde tu Inn.in.c.ſicut dignuꝫ.ĩ.de homi.vbi plenius not.voluit ꝙ in foꝛo penitentiali non tenetur quis ad emendationem delicti ſeu damni dati niſi fuerit in dolo ſeu lata culpa:ſecus ſi fuit in culpa leuiſſima vel leui[c] vnde pꝛouiſio legis aquilie[d] ſuper reſartione damnorum non habet locum ĩ foꝛo anime niſi modo pꝛedicto.qđ eſt ſingulariter notandum.Et vide rationem per Innocẽ.in d.c.ſicut dignum.pꝛedicta ergo limito vbi pena venit imponenda per iudicem:ſecus puto vbi pena eſſet impoſita ipſo facto.pone exempluꝫ in committente crimẽ leſe maieſtatis vel hereſis.nam incõtinenti bona confiſcantur:vt in.c.vergẽtis.ĩ.de here.ꝛ in.c.cum ſm leges eo.titu.lib.vj.ꝛ.l.quiſquis.C.ad.l.iul.maie.cum enĩ hec bona ſint iam applicata fiſco et iſte criminoſus ſit pꝛiuatus dominio non videtur ꝙ cum bona conſcientia poſſit amplius illa bona retinere.facit:quod in ſimili no.in.l.cõmiſſa.ff.de publi.vbi pena ipſo facto commiſſa exigitur ab herede.licet al's heres non teneatur ex delicto defuncti.C.ne ex delictis defun.per totum.ꝛ vide ĩ hoc quod dixi in.c.j.de conſti.Secundo caſu pꝛincipali conſiderãdum eſt penam eſſe multiplicem.nam quandoqꝫ pena imponitur a lege canonica ſeu ciuili quandoqꝫ ex conſuetudine.quandoqꝫ pena eſt contumacie punitiua.quãdoqꝫ eſt iudicialis.quãdoqꝫ eſt pena compꝛomiſſaria:vt q꜠ fuit appoſita in compꝛomiſſo.quandoqꝫ eſt pena conuentionalis extra iudicium.Pꝛia a lege.ſ.appoſita poteſt exigi a laicis et clericis.xvij.q.iiij.c.ſiquis deinceps.ꝛ.c.ſeq.ꝛ in.c.ſacrilegiũ.nam qđ ſit lege permittente non eſt peccatum.xxiij.q.iiij.qui peccat.ꝛ in.l.gracchus.C.de adul.Secunda pena.ſ.conſuetudinaria poteſt etiam exigi a quibuſcunqꝫ etiaꝫ religioſis:vt in.c.dilectus.de offi.oꝛdi.ꝛ in.c.ij.de delic.pue.intelligo tñ qđ conſuetudo ſit alias rationabilis per.c.ſi.de conſue.Tertia pena.ſ.cõtumacie punitiua poteſt licite imponi dummodo habeat in hoc poteſtatẽ.oꝛdinarius enĩ regulariter põt mulctare:vt in.l.ij.in ſi.ff.de iud.ꝛ in.l.vnica.ff.ſi quis ius di.non obtem.no.in.c.j.de homi.li.vj.ꝛ in.c.lꝫ.ĩ.de pe.de delegato dic vt le.ꝛ not.in.c.de cauſis.de offi.dele.in arbitro no.ĩ.eo.cum dilectus.Caueat tñ iudex ne cã auaritie penã hanc exigat.vnde conſulit̃ iudicibus eccl'iaſticis penã exactã ĩ pias cauſas conuertere ſi volũt euitare ſuſpicionẽ auaritie:vt not.in.d.c.j.de homi.ꝛ in.d.c.lꝫ.de penis.

¶†Pars tñ non dꝫ ſm hoſt.exigere hoc caſu vltra q̃ ſua interſit.ꝑ hoc.l.ſancimus.C.de iudi.ꝛ.c.qm̃.§.in alijs.vt lit.nõ cõteſt.Quarta.ſ.iudicialis põt etiam impune exigi.ad hoc.c.ſi.de do.ꝛ contu.ꝛ.c.olim.ĩ.de iniurijs.ꝛ.c.grauis.de reſti.ſpo.vnde licite etiã clericus agit ad eſtimationẽ iniurie ſibi illate.ꝛ cui debeat applicari ſi iniuriatus eſt clericus vel religioſus:vide bo.glo.ĩ.c.parochianos.ĩ.de ſen.excõ.Quinta pena.ſ.cõpꝛomiſſaria licite poteſt exigi[e] a quocunqꝫ vt pꝫ hic:ꝛ ĩ.c.ꝑ tuas.ĩ.e.nã iſta imponit̃ vt puniatur cõtumacia nolẽtis obſeruare pꝛomiſſa ꝛ vt alteri parti ſatiſfaciat de laboꝛibus ꝛ expẽſis.Itẽ hec pena cedit loco rei pꝛomiſſe:ſi tñ pars non poſſet ex toto adimplere laudum puta q꜠ inops tũc lꝫ de rigoꝛe iuris cõmittat̃ in totũ:tñ de equitate canonica nõ dꝫ exigi niſi quatenus intereſt ꝑtis ſm hoſti.ꝛ hoc caſu loquit̃.c.ſuã de penis.

¶†Sexta et vltima pena.ſ.conuentionalis extra iudicium põt exigi quaten⁹ pars pꝛetendit intereſſe:ꝛ nõ vltra[f].ꝛ hoc tenuit Hoſt.hic et ſequit̃ do.Ant.ſed tu vide Inno.in.c.ſuã.de penis.vbi dicit ꝙ pena cõuentionalis dũmodo nõ ſit appoſita in fraudẽ vſurarum põt exigi in totũ etiam ſi pena excedat intereſſe:ꝛ hoc dictũ mihi plus plꝫ ꝛ iudicio meo ſatis ꝓbatur hic.nã pena appoſita ĩ cõpꝛomiſſo ꝓcedit ad reqſitionẽ partiũ ꝛ nihilominus in totum põt exigi nec habet̃ ratio ad intereſſe.nam hic pena põt apponi ad puniendũ eum qui parere ſeu pactis obtẽperare recuſat.naꝫ nihil tam naturale q̃ ꝙ fiat id quod ſemel inter partes conuẽtum eſt vt in.l.j.ff.de pac.vnde ꝛ lex cõſiderãs difficultatẽ q̃ vſat̃ in ꝓbãdo itereſſe cõſuluit.vt loco intereſſe apponat̃ certa pena vt ſic releuet̃ ps ab onere ꝓbãdi intereſſe:vt inſti.de v.ob.in ſi.hec ꝓcedũt niſi pena fuerit appoſita in fraudem vſurarum ꝛ de hoc conſtet q꜠ tũc nõ poteſt exigi.ar.in.c.illo vos.de pigno.ꝛ.c.ad noſtrã.de emp.ꝛ vendi.ꝛ in.l.cum allegas.C.de vſur.

¶†Si aũt dubitatur an ſit appoſita in fraudẽ:diſtingue aut pena eſt appoſita ſuper ſolutione q̃titatis.aut ſuper pꝛomiſſione facti ſeu ſuper pꝛomiſſione dandi certam ſpeciem nulla pꝛius pꝛecedente obligatione q̃titatis.et hoc vltimo caſu non pꝛeſumit̃ fraus ſm omnes.ar.hic ꝛ in.c.per tuas.ĩ.eo.cum ſi.tenent doct.in d.l.cum allegas.niſi ex alijs coniecturis conuincatur fraus.pone exemplum:ꝓmiſi fabꝛicare tibi domum vel dare tibi equum ꝛ in caſu quo non adimplerem pꝛomiſi certam penãꝫ hoc enĩ caſu non poteſt pꝛeſumi fraus:ſed ĩ pꝛioꝛi caſu quando pena fuit appoſita ſuper ſolutione quantitatis:aut pena fuit appoſita ſimpliciter ſi quantitas in termino nõ fuerit ſoluta ꝛ pꝛeſumitur appoſitã in fraudem vſurarum per.l.cum allegas pꝛeal.ꝛ tenent ibi docto.ꝛ per.l.iulianus.in.§.idem papinianus.ff.de act.emp.ꝛ Bar.in.l.rogaſti.in.§.j.ff.ſi cer.peta.ꝛ doc.noſtri hic.ꝛ dixit Jo.and.in addi.ſpecu.in tit.de ſolu.ꝛ obli.§.j.in.j.co.ꝙ hoc pꝛocedit pꝛeſertim ſi contrahẽs eſt vſurarius quaſi innuat idem eſſe etiaꝫ ſi nõ ſit vſurarius:ſed Inno.in.d.c.ſuam.videtur exigere qđ ſit vſurari⁹:alias non pꝛeſumitur fraus.ſed poteſt intelligi Innoc.ꝛ reſtringi

a ¶Qđ not.adde eundem cõſil.xlj.

b ¶Fuerit dictũ.Adde ro.cõſilio pꝛimo.et.xxxij.ꝛ pau.de caſt.cõſil.cliiij.Alex.conſi.xxix.

c ¶Vel leui.adde ro.ſing.ſuis.fol.xvij.

Sebaſti.Sapie.

d ¶Pꝛouiſio legis aquilie.Vide decium hoc cõpꝛobãtem ex multis in.c.j.in.ij.lectura.col.v.verſi.quto adde.de conſtitutioni.

e ¶Põt exigi.adde alex.cõſi.xxxij.ij.li.vbi multa dicit in materia.

f ¶Et nõ vltra.adde late Ro.cõſil.cccc.x.Pet.de ancha.conſi.cxvij.

Sebaſti.Sapia.

f ¶Non vltra.Vide no.ĩ.l.ſtipula.iſta.§.alteri.ff.de ver.ob.ꝛ q̃ tradit Are.et Soc.in.l.iiij.§.cato.eo.tit.vbi tangũt an qñ eſt appoſita pena cenſeatur appoſita ad taxandũ intereſſe:ſi enĩ eſſet appoſita nõ põt peti niſi quaten⁹ intereſt vt ibi pulchre per Soci.

quando pena fuit apposita in promissione facti: secus in solutione quantitatis. nam text. in. d. §. idem papinianus. et in l. cum allegas. prealleg. loquitur indistincte. quādoq̧ pcedente obligatione quātitatis submittit factum ꝛ pena apponitur super facto ꝛ nō inmediate super quātitate. exēplū promitto creditori meo soluere pecuniā in tali termino. Itē pmitto venire ad iudicē ꝛ recipere preceptū de soluēdo. vel dare pignora: ꝛ si non fecero promitto soluere penā. ꝛ hoc casu dubitatur an pena sit apposita in fraudē vsurarū. Ioā. an. in addi. predicta tz φ sic: ex quo precessit obligatio quātitatis: ꝛ dicit φ Dy. tenuit istam opi. in. l. cum seruus. ff. de condi. ꝛ demon. per illam. l. sed do. An. sentit hic contrarium: ꝛ dixit hoc tenuisse Bart. in. d. l. cum allegas. nisi ꝯhens esset vsurarius: sed allego tibi bar. qui expresse hoc tenuit in. d. l. rogasti. in. §. j. ratio est qꝛ per istud pactū de dādis pignoribus vel de veniēdo ad iudicem nihil mihi deest: sed feci vt essem magis cautus: pena aūt est apposita nō propter solutionem retardatam: sed qꝛ tu nō obseruasti pactum de dandis pignoribus. Et ex predictis dic φ si mutuo tibi cētum cum hoc pacto per qō aliquid mihi adest ratiōe quātitatis mutuate qō est vsura. vt no. glo. in. d. l. rogasti. ꝛ facit. xxiiij. q. iij. quasi per totum. ꝛ p hoc habes hūc articulū declaratū: ꝛ hec pceduut

16 quo ad primā partē glo. ¶ † In scḋa parte gl. intrat qōnem nūquid possit indistincte agi ad penā siue pars fuerit stipulata siue arbiter [a] in fauorem partis: ꝛ tene qō sic ꝛ habes ex hoc singulariter notare qō arbiter pōt stipulari penā vt stet arbitrio in fauorē partis. ꝛ hanc opi. vr primo tenere spe. eo. ti. §. si. ver. sed q̄ritur quare. sed postea refert Placentinū tenuisse ꝯtrium ꝛ nihil expresse eligit. Doc. etiā hic simpliciter remittunt ad dictū spe. sed vide eundē spe. in. d. §. si. ver. quid si stipulatus. vbi firmat qō arbiter non pōt stipulari. vt stet laudo: qꝛ regula est vt alteri nemo stipulari possit: vt in. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de ver. ob. ꝛ insti. de inuti. sti. §. alteri. vnde considera φ si non valet stipulatio hoc casu in quo arbitrium posset esse sine effectu fortius non deberet valere in precedenti casu vbi solum stipulatur penā ꝛ hoc verius de iure ciuili: sed de iure canonico poterit agi ex stipulatione alteri facta saltē qñ verba stipulationis diriguntur in personā stipulatoris: vt puta pmittis mihi φ seruabis arbitriū vł quod solues talē penam alteri parti obseruanti. nam de iure ciuili hoc casu nascitur obligatio naturalis: vt no. in. l. j. ff. de pac. ꝛ in. l. stipulatio. in. §. si quis insulam. ff. de ver. obl. ergo ratione naturalis obligationis pōt agi de iure canonico: vt in. c. j. de pact. ꝛ dic vt ibi dixi. ꝛ vide glo. j. qō. vij. quoties.

17 ¶ † In tertia parte glo. format qōnem nunqd soluta pena [b] apposita in cōpromisso possit agi vt stetur snie: ꝛ concludit φ nō p multa iura. ꝛ in hoc glo. dicit veritatē. ꝛ vr tex. vltra iura alleg. in gl. in. l. si duo. in. §. semel. ff. eo. vbi dicitur φ semel pena soluta soluit cōpromissum: nec amplius pōt pena exigi. hoc dictum gl. limita nisi fuerit clausula apposita in cōpromisso vt pena soluta stetur arbitrio: ꝛ in hoc not. gloss. singulariter qꝛ non reperit tex. specifice super hac materia. nam iura que glo. allegat loquūtur in transactione. ꝛ vide tu gloss. in. c. potuit. j. de locato. in verb. biennium. ꝛ vult idē esse in alio contractu vbi fuit apposita pena ꝛ clausula vt soluta pena firmꝰ maneat contractus. nam tunc pena pōt exigi vt obseruetur contractus per. l. pe. alleg. glo. ꝛ dicit no. ista gl. φ ista clausula solū operatur respectū obseruationis cōtractus: vnde iste qui contrauenit non pōt soluta pena dicere vt obseruet contractus: ꝛ idem no. in. l. ij. C. de iure emphy. Et not. extra glo. φ arbitriū penale pōt emologari vbi est apposita ista clausula φ stet arbitrio ꝛc. ꝛ hāc partē tenuerūt Cy. Azo. et Odo. in. l. cum antea. C. eod. mouent qꝛ ista clā dꝫ aliquid operari. Item iudex dꝫ iudicare prout ptes conueniunt: vt in. l. si conuenerit. ff. de re iud. sed Ia. Bal. ꝛ Martinꝰ de fano. ꝛ Iac. de ra. huic dicto resistūt qꝛ cū laudum emologet solū in duobus casibus cōtentis in. d. l. cū antea. extra illos duos casus non dꝫ actio dari ex laudo. [c] adducūt istas rationes. Ioā. an. simpliciter recitat hic hec dicta legistarum ꝛ non eligit: vr tñ transire hoc respectu cū hac opi. do. Ant. remittit ad no. j. c. per tuas. sed tu tene glo. ꝛ vr tenere Bal. in. l. ait pretor. ff. de re iudi. ꝛ in. d. l. cū antea. ꝛ ibi Bal. ꝛ in. d. l. si duo. j. responso. Et conclude hūc articulū clarius sic: φ vbi compromissum est penale non emologat taciturnitate. x. dierū. vnde non hꝫ locuz l. cū antea. [d] vt ibi cōiter no. sed solum agitur ad penā. Si autē in cōpromisso penali fuit apposita ista clausula vt pena soluta stetur arbitrio videnf in effectu duo cōpromissa: vnuz penale aliud sine pena: vnde soluta pena remanet compromissum purū: vnde poterit agi ac si nulla pena fuisset apposita. ꝛ per ꝯñs si pars tacuit p decem dies arbitriū est emologatum. si aūt ꝯdixit intra decem dies: tūc pōt exigi pena: et postea pōt agi ex arbitrio: puta ad interesse ẜm distinctionē c. per tuas. j. e. ꝛ ibi plenius dicā de ista emologatiōe. ¶ Vltimo aduerte. nā tex. hic in si. vr velle φ lꝫ laudū sit a partibꝰ receptū solū: nihilominus agitur ad pena qñ non fuit apposita ista clausula: sed contra hoc facit. nā ex quo partes semel approbauerunt laudū expresse dꝫ dari actio ad iudicatum. vt in. c. per tuas. j. ꝛ. d. l. cum antea. sed doc. vt arbitror metu contrarij dicūt φ hic laudū fuit receptū a ptibus tpe cōpromissi: qꝛ promiserunt seruare laudū non autē approbauerūt laudum latū: sed certe hec solutio impropriat verba text. cuz dicat φ ipsum arbitriū fuit sponte receptū ab vtraq̧ parte: vnde considero φ de iure ciuili possit optime procedere iste tex. qꝛ arbitriū penale non pōt emologari etiam expresse ad hoc vt ex eo detur actio: qꝛ non pñt partes facere φ arbitriū habeat vim snie: vt in. l. j. ꝛ qō ibi no. C. eo. ꝛ satis voluit bart. in locis preal. qō intellige nisi fuisset receptū laudum per stipulationem ꝛ tūc aget nō ex snia sed ex stipulatu.

18 ¶ † Quemadmodum pñt partes per stipulationeꝫ approbare sentētiā nullam vt valeat tanq̄ pactū ꝛ nō tanq̄ snia: vt est tex. no. in l. ij. C. cōia vtriusq̧ iudi. ꝛ ibi not. plenius p Bar. in. l. vnica. C. qui pro sua iurisdi. facit qō no. glo. in. c. significasti. de foro compe. sed de iure cano. nō vr predicta consideratio procedere: qꝛ cum valeat nudum pactum vt in. c. j. de pac. bene potuerunt partes per pactū nudū approbare arbitrium penale vt sic agat ad ipsius obseruantiā nō vigore laudi sed vigore pacti: ꝛ ideo de iure cano. premissum ꝯtrium est difficile. non impropriādo literam ego putarem φ tex. posset intelligi qñ laudum etiaꝫ fuit penale vt qꝛ arbiter dixit precipio tibi sub tali pena vt talē rem restituas aduerse parti. nā tunc q̄tuncunq̧ partes approbauerint laudū non pōt agi nisi ad penam: qꝛ fuit preceptū factum sub pena. vnde partes videnf approbare laudū cum distinctione pene: sed qñ lex aliqua phibet sub pena tunc ad obseruantiam legis sufficit soluere penam: vt no. in. l. non dubium. C. de leg. ꝛ dico in. c. si. de postu. prela et hoc casu intelligo istum tex.

1 ☞ Vtile per inutile non vitiatur.
2 Ecclesia exempta nō pōt renuntiare priuilegio libertatis. ꝛ.
3 Alienatione prohibita censetur prohibitum cōpromissum
Compromittere non possunt qui nō possunt alienare.
Tutor prelatus et similes nō possunt compromittere soli super rebus que alienari non possunt per ipsos sine requisitis solennitatibus.
4 Compromissum super iuribus q̄ alienari non possunt an sit nullum si nulla est sequuta per laudum alienatio.
5 Compromissum an fieri possit in iudicem ordinarium.
6 Lex ciuilis dubia declaratur per consuetudinem et per ius canonicum.

Tam tempore. Minor ecclesia in preiudiciū pape de libertate compromittere non potest. vel per alia verba potest sic summari ꝛ clarius. Ecclesia exempta non pōt in preiudicium exemptionis cōpromittere. Diuiditur. nam in prima recitat factum cōpromissi. in scḋa laudum latū pro parte approbat ꝛ pro parte reprobat. scḋa ibi: qꝛ legitime. tertia rationē reprobationis submittit ibi: cum ꝛ si. ¶ Casus literalis. Abbas de pigrauia priuilegia et alias indulgētias a sede apo. tempore. C. meruit obtinere propter quod eps mesburgeñ. diocesanus eius cōtra ipsum grauiter est cōmotus: vnde abbas cum super his inter ipsum ex parte vna ꝛ epm et quosdam monachos ipsius abbatis ex altera parte qō vertebatur promisit se arbitriuz magdeburgeñ. archiepiscopi fide hincinde data seruatuꝝ. Archieps arbitriuz sub certa forma sup cōtrouersijs illis pmulgauit pnuntians φ abbas renuntiaret priuilegijs ꝛ indugētijs libertatis. demum est orta discordia inter ipsos occasiōe huiꝰ arbitrij: propter qō ipse abbas ꝛ pcuratores epi ad sedē apo. accesserūt. papa examinato cōpromisso ꝛ arbitrio qꝛ constitit ei legitime φ fide hincinde data cōpromissum fuit in archiepm predictū: arbitriū ipsum decreuit obseruandum exceptis capitlis illis q̄ contra libertatem ipsius monasterij ꝛ duarū capellarum eiusdē in arbitrio sunt expressa: qꝛ si abbas spōte vellet illis renuntiare de iure tamē nō posset renūtiare priuilegijs vel indulgentijs libertatis sine licentia romani pontificis q̄ indicant monasteriū ad ius ꝛ proprietatē romane ecclesie ptinere. B. ¶ Not. j. φ super qōne vertente inter abbatē ꝛ aliquos ex monachis sui pōt fieri cōpromissum: ꝛ istud pbatur ẜm vnū intellectuꝫ intelligendo φ aut erat q̄stio inter abbatem ꝛ monachos suos: aut inter abbatē ꝛ epm: ꝛ de omnibus fuit cōpromissum in archiepm: ꝛ hūc intellectum approbat

Inno. hic

a ¶ Siue arbiter. Adde qō voluit pet. de anch. cōsi. j. ro. con. cxv.
b ¶ Soluta pena. Adde late Alex. consil. xxxij. ij. lib. ☙ Sebasti. Sapia.
c ¶ Ex laudo. vid Bart. in. l. nemo pōt. in. j. col. i. vij. q. ff. de leg. j. et. d. Ia. in. l. arbitro. col. pe. in fi. ff. qui satisd. cog. vbi tenent qō qñ pena fuit solēniter promissa, ex c compromisso non oritur actio.
d ¶ l. cum antea. Adde Alex. ꝯsil. lxxxix. ij. li. et. ix. iiij. lib.
Zacharias.
¶ Adde pleniss. Bald. de hoc tractantē in. l. pe. C. eo. ꝛ bar. in. l. cum antea. ꝛ i. l si duo rei. in princ. ff. et melius ac pleniꝰ p lanfr. post Dy. in trac. de arbi. in vij. parte. qō. xiiij. versic. sedqd si in compromisso

Inno.hic dicens q forte isti monachi erāt prelati istaruz capellaruz et dicebāt se esse subiectos epo ⁊ nō abbati.ho.tamē tenuit q vnica erat hic.qō.s.iter abbatē ⁊ monachos ex vna pte.⁊ epm ex alia.⁊ verba tex. ibi:quosdā tuos monachos cōtinuat post illud verbū te.⁊ pro hoc itel lectu facit suprascripta decretalis vbi scribitur abbati ⁊ cōuentui:sʒ intellectus Inno.mihi plus plʒ:q₂ lr̄a impropriat p aliū intellectū quia lr̄a dicit ⁊ quosdā tuos monachos:vnde pondera verbū ⁊ quosdam: nō em̄ dicit ⁊ monachos simplr̄:nec est vis super quo erat inter eos cōtētio cum in multis possit accidere.hoc tn̄ scias q abbas monacho suo in ali quo obligari nō pōt:nec dn̄s seruo.vt in.l.iterpositas.C.de trāsac.not. Jo.an.in regula:nō est obligatoriū.in mer. ¶ Not.ij.ibi:fide data.q cō promissum pōt iurari ab vtraq pte ⁊ vr̄ iuramentū adeo vestire cōpromissum q pōt pcise agi ad obseruātiā laudi nec est opus agere ad iteresse.vnde pōdera in hoc bene istam lr̄am in qua papa decreuit arbitriū fore obseruandum propter prestationē fidei hincinde factam.ad idē facit.c.ij.s.eo.⁊ aperte sentit gl.iij.hic.⁊ voluerūt quidā vt refert Inno.s. c.proxi.vnde queadmodū antiquitus de iure ciuili dabat actio ex laudo pcedēte iuramēto:vt in.l.ne in arbitris.C.eo.ita vr̄ hodie dicēdum de iure cano.qō est bene no.⁊ hoc intelligo vbi pena nō fuit apposita in cōpromisso.nam tunc si fuisset apposita in cōpromisso iuramētum simpliciter prestitū de seruādo laudū intelligeret sub conditione.s.seruare laudum ⁊ soluere penā.⁊ hoc casu pōt intelligi no.dictū Innoc.j.eo.c. per tuas.vbi hoc firmauit.si vero iuramentū nō fuit interpositū nec adiecta pena tūc agit ad iteresse:vt i.d.c.p tuas.⁊ dic vt ibi dicā. ¶ † Tertio no.q cōpromissum factū super plurib⁹ quorū aliqua nō depēdebāt a potestate cōpromittentiū non inficit per expressionē inutilium sed remanet cōpromissum validū sup alijs[a] q̄ depēdent a potestate compromittentiū ⁊ rō pōt esse q₂ tot vident cōpromissa quot sunt res sup qb⁹ factū fuit ꝯpromissum.ar.in.l.scire debem⁹.ff.de ver.ob.⁊ i. l.etiā.§.j.ff. de mino.vbi dr̄ q tot vident snīe quot sunt articuli in ea cōtēti:⁊ tot vident stipulationes quot sunt res in stipulatione deducte. ¶ Quarto no.q eccl̄ia exēpta ⁊ inmediate pape subiecta vr̄ gaudere quadā libertate:nō est tn̄ oīmoda libertas:cū recognoscat ius subiectiōis respectu pape.nā nulla ecclesia pōt esse acephala.i.sine capite vt dicit text.in.c. nulla.xciij.di. ¶ † Quinto no.⁊ i hoc tene mēti istū tex.q₂ quotidie allegatur q ecclesia exēpta nō pōt renūtiare puilegio libertatis.vnde licet generalr̄ dicat quem posse licite renūtiare iuri ⁊ fauori p se introducto vt in.c.ad apl̄icam.de reg.⁊ in.l.si qs in conscribendo.C.de epi.⁊ cle.tn̄ in priui.exemptiōis tāgit nedū fauor exēpti sʒ ēt fauor ipsius supioris qui exemit eū ⁊ eximēdo ab alijs immediate illū sue iurisditioni subiecit.vnde interest sua nō perdere istā imediatā subiectionē:secus autem in alijs priuilegijs in quibus versat duntaxat fauor priuilegiati. Et p istū tex.decidit qō nunqd possit exēptus litigare cū alio iudice subijciēdo iurisdictioni illius. Itē ⁊ alia qō nunquid exēptus incidens in excōmunicationē iure possit absolui ab epo loci ex q̄ vult se quo ad illum actum subijcere iurisdictioni epi. Et per istum tex.pōt rn̄deri ad vtrāq qōnē:qō non possit exēptus renuntiare sine licentia romani pontificis puilegio libertatis.[b] Itē interest romani pōtificis qui est superior immediatus vt subditus suus non iudicet ab illo nec etiā absoluat vt ipe possit recognoscere qualitatē subditi sui.arg.in.c.oīs vtriusq sexus.de pe.⁊ remis.⁊ in.c.nimis.de iureiur.vr̄ tex.iūcta gl.fi.q̄ est in hoc singularis in cle.pēn.de sentē.excō.⁊ hāc partem vr̄ firmare Joan.in regula scienti.in mercu.lʒ Fede.in quodā suo ꝯsilio tenuerit oppositū.sed primum dictū secut⁹ sum ⁊ plene examinaui materiam in quadā disputatione q̄ incipit dno clericali ordine. ¶ † Ulti.pōt colligi ar. optimū ex isto tex.q is qui nō pōt rē alienare seu libere de illa disponere non pōt super ea cōpromittere[c] cū per compromissuz posset sequi alienatio.hic dicit host.q vasallus non pōt cōpromittere sine licentia dn̄i sup feudo de quo per eundē in summa.eod.ti.in.§.sequit.ver sed nunquid vasallus. Et ex hoc ⁊ ex lr̄a pn̄t colligi plures rōnes decidēdi ad tex.hic:quare nō valuit cōpromissum super exēptiōe.nā prima ⁊ principalis ratio colligit ex tex.q₂ exēptus non pōt renuntiare directe priuilegio exemptionis: ergo nec sup ea cōpromittere:cū posset idē sequi laudum cōtra exemptionem. Scd̄a rō pōt colligi ex dictis Hosti.nā p̄latus q recipit dignitatē a papa vt est exēptus non pōt alienare iura ecclesie romano pontifice inconsulto.vt in.c.q quis cōmisit.xxxv.q.ix.not.de re.ecc.nō alie.ca.nulli.⁊.x.qō.ij.hoc ius.ergo nō poterit iste abbas super isto iure exemptionis cōpromittere cuz per compromissuz posset seq alienatio. Ex hoc collige notabile dictū q prelatus nō pōt cōpromittere super rebus quas alienare nō pōt.[d] q voluit Lap.alle.iij.dixi post Hosti.s.c.p uenit.⁊ q̄q̄ ratio hec sit vera in se:tn̄ nō multum congruit litere:q₂ eadē ratione nō debuisset valere cōpromissum super alijs rebus. Tertia ratio colligit ex dictis Host.q₂ nemo citra papā pōt cognoscere de priuilegijs ipsius pape.vt in.c.cū venissent.de iudi.hanc rationē non puto procedere generaliter in arbitrio:qm̄ in priuilegijs tāgentibus tātū fauorē priuilegiati bene possunt partes sponte se subijcere arbitrio alicuius sicut possent illis renuntiare:vt.s.dixi.⁊ ad.c.cum venissent.respōde q ibi tex.debet intelligi in iudice cuius iudiciū reddit in inuitū:vt in l.inter stipulantem.§.si stichū.ff.de verb.ob. Quarta ratio pōt colligi ex gloss.fi.q cū hic ageretur de libertate non poterat arbiter assumi vt in.c.pe.de rest.in integr.sed illa ratio non est vera[a] in cā libertatis. Et ex p̄dictis potest decidi q̄stio nunquid clericus possit compromittere sup ecclesia sua. Hosti. dicit q non:cum non possit illi libere renuntiare:[e] vt in.c.qō in dubijs. de renun. hāc partem sequitur do.Anto.dicens hoc pcedere siue sit contentio sup ecclesia vt de proprietate:siue contendebatur de beneficio ratione tituli:siue de fructibus futuris.sʒ super preteritis fructib⁹ posset compromittere s̄m eum:⁊ verum loquitur.nā circa predicta ⁊ cōsimilia pōt dari regula quā.s.tetigi:qō super oībus que quis potest alienare pōt cōpromissuz facere:in alijs autē que alienare non potest saltē sine certa solēnitate nō pōt compromittere sine ista solēnitate.pro hoc facit p̄mo iste tex.ad idem gloss.⁊ Bar.in.l.nulli.ff.d transa. facit optime.l.nō solum.iuncta gloss.C.de p̄di.mi. nō alie.in p̄dictis em̄ locis leg.⁊ not.q tutor non potest transigere sine autoritate iudicis sup illis rebus quas ipse solus alienare non potest:sed super fructibus ⁊ alijs que sol⁹ pōt alienare:potest solus transigere. Et intellige q non pōt trāsigere qn̄ per trāsactionem sequeretur alienatio. sec⁹ autem si res remaneret penes minorē ⁊ tutor daret aliquā pecuniā aduersario.vnde idez dic in prelato q₂ nō potest solus transigere qn̄ per trāsactionem res remaneret penes aliū:secus si penes ecclesiam:vt in.l.nulli p̄alle. ¶ † Sed dubitatur nūquid a principio valeat compromissum sup istis iuribus que nō possunt alienari p compromittētem.do.Ant.sentit hic q sic:q₂ non posset sequi alienatio:vnde valebit laudū quatenus per id nō fit alienatio rei:⁊ satis mihi placet.p̄mo per istū tex.nā iste abbas nō poterat alienare iura eccl̄ie sine licentia pape ⁊ tn̄ cōpromitti sine ipsius licētia.sed laudū nō valuit quatenus erat contra libertatem ⁊ sic quatenus inducebat alienationem huius iuris:intelligebat ergo cōpromissum habere vires s̄m potestatem cōpromittētiū: sicut dicimus i lege seu statuto generali vt sumāt vires secundū potestatem statuentis lʒ verba sint gn̄alia vt in.c.a nobis.el.ij.de sen.excō.⁊ in.c.ij.de cōstit. lib.vj.⁊ no.hanc rōnez. An autez possit prelatus cōpromittere:vt pcedat de iure ⁊ de facto:⁊ sententiet de iure tm̄. Lap.in prealle.alle. concludit quod non:q₂ nō pōt prelatus remittere iura ecclesie.nam per processum de facto fiendū posset arbiter ledere ecclesiam admittendo pbationē non legitimā vel repellendo idoneā:⁊ not.hoc dictū. secus dicit si cōpromittit vt procedat simpliciter ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura ⁊c.q₂ ius approbat istum modū procedendi:vt in cle.dispendiosam.de iud. ¶ † In gloss.j.in fi.no.bene hāc glos. ad quā quotidie inneto tex.fit remissio cū querit an in ordinariū possit cōpromitti.[f] ⁊ cōcludit hic glo.q sic tā de iure canonico q̄ de ciuili:nō tn̄ pōt ordinarius iubere vt in se cōpromittat. et in hoc casu glo.intelligit legē ꝯtrā.⁊ idē tenet glo.in decretis.iij.qō.vij.in.§.tria.⁊ ista est plenior illa ponens rōnem quare cōpromissum prohibet in personam ordinarij.⁊ cōcludendo opi.canonistarum ⁊ legistarum scias qō tres sunt opi.principales in hoc arti.primo vt nō sit dr̄ia in hoc inter ius canonicum ⁊ ciuile sed vtroq iure potest ordinarius in se recipere cōpromissum dūmodo partes sponte in eum cōpromittāt.hāc opi.tʒ hic glos.⁊ glos. in.d.§.tria.sequūt tn̄ gof.io.phi.⁊ Joā.and.⁊ est quasi cōis opi.canonistarū. Scd̄a opi.p̄ncipalis est vt aliud sit de iure canonico q̄ ciuili.hāc opi. tenuit Bar.in.l.sed ⁊ si in seruū alle.in gl. Tertia opi.tanq̄ in arbitrū non pōt compromitti in ordinariū nec de iure canonico nec ciuili sed tanq̄ in arbitratorem.hāc opinionē etiam fuit secutus Hosti.⁊ tenuit gl.in.d.l.sed ⁊ si i seruū.⁊ iura canonica que vidētur ꝯtria dicant qō loquunt in arbitratore.hāc opi.fuit secutus Hosti.hic ponderando tex.illius.l.in eo qō dicit qō in ordinarium nō pōt compromitti:⁊ si snīam dixerit nō dat pene prosecutio:⁊ sic loquitur illa.l.in arbitro.cum faciat mētionem de snīa:non in arbitratore qui pro

¶ Sup alijs.adde Ange.consil. ccxlvij.
Zacharias.

¶ Tu Addō de B hippol.de marsi. fin.suo.cxcix.inci. cōfirmatio superioris.vbi ad latu ritatez examinat hāc materiā dy.i regula vtile.⁊ ibi in apostil.do.boerij.de re.iur.
Sebasti. Sapia.

¶ Libertatis.vide Feli.in.c.cum accessissent.i p̄n. de cōsti.vbi etiaz limitat regulam q̄ hʒ qō quilibet pōt renūtiare fauori suo,vt nō pcedat in priuilegio exemptionis: quā limitationez ēt ponit do.Jas.i d.l.si quis in conscribendo.
Zacharias.

¶ Sup ea cōpromittere. Adde q Bald. in.l.fi.§.fi. ad fin.C.cōmu.de lega.tʒ expresse ꝯrium.opi.tn̄ isti⁹ est v̄a ⁊ cōis atq tutior p rōnem q̄ hic infert de quo per specu.in ti.de arbi. §.restat videre.in princ.

¶ Alienare non pōt.adde ro.cōsi. ccclxix.vbi in terminis consuluit.
Sebasti. Sepia.

¶ Libere renuntiare. Uide no.in c.de quarta.j. de prescri. ⁊ allega. per Jas.in.l.si cōstante.colū.iij.in prin.ff.solu.mat.

¶ Ordinarium possit ꝯpromitti. Adde vt p P. ul. de ca.cōsi.lxxj.in primo impressio. Antonius Frāc.

¶ In isto passu. an valeat cōpromissum factuz in iudicē ordinariū taz de iure cano. q̄ ciuili vltra hic alleg.hr̄ p Ang. in auf.vt dif.iud. in.§.si vero contigerit.⁊ Bar.in.l. p̄tor.ff.de tutor.⁊ cura.da.ab his.et hr̄ p cy.in.l.si qui ex consensu.C.de episc.audi.et per spe.in tit.de arbi. in.§.j.in ver.in iudicē.⁊ se.⁊ p host. in sum.hui⁹ tit.in §.j.ver.tertio ad

do ad hoc. Et adde q vt vz in iudice a quo in cā de qua tulit sniam: vt p guil. de cu. et nouissimos. in. l. sed z si in seruū. §. si qs iudex. ff. de arbi. z vz ēt de iure cano. si fiat cōpromissum in eū tāq in arbitrum z arbitratorem simul. z ea q hñr in c. cū cām. de elec. z in. c. veniens. de iureiu. z dicit Jn no. i. c. de causis. de off. dele. q isto casu pōt peti ab eo reductio ad arbitriū boni viri. z de hac qōne vide ple. per lanfrā. de oria. in tracta. de arbi. in. vj. pte. in ij. colū. qd aūt de delegato an in eū possit fieri cōpromissum hr in. c. cū olim. hoc eo. tit. z in. c. lfas. de presump. z p spec. in palle. ti. de arbit. §. j. ver. in iudicē. et p abba. anti. in capit. exhibita. de re. pmu. z vide, d. Ant. de but. in. c. inter cetera. de pbend. vbi dicit qd cōpromissum factū in delegatum facit vt in vno articulo possit pronuntiare tanq arbiter z in alio tanq delegatus et dr q in hoc ille text. in. c. iter cetera. est singularis. qd ēt voluit Bal. in. c. inter partes. i pe. colū. in ver. quero si ptes cōpromiserunt in ti. de. l. conra. in vsibus feud. z tene menti glos. in. d. §. si vero contigerit. in auc. vt differ. iudi. que dixit q in iudicem incōpetētē ex pte rei conuēti non pōt fieri compromissum. secꝰ autē si esset incōpetēs ex pte actoris: qr tūc valeret ipsum compromissum.

cedit extra iudiciū sine q̄libet scriptura. hec opi. vt possit compromitti in ordinariū tanq in arbitratorem est verissima z cōiter tenetur: z vr pbari in aut. si vo contigerit. C. d iud. z d iure canonico non est dubium. vt in. c. cām. de elec. z idē in delegato vt probat in. c. nisi essent. de prebē. Sed an possit tāq in arbitriū. teneo de iure canonico qd sic. primo p istum text. intelligēdo q eps erat hic reus. qr tūc archieps erat ordinarius: secus si fuisset actor. vt in. c. si clericꝰ. xj. q. j. sed clarius pbatur j. eo. ex parte. z in. c. lfas. de psum. de iure ciuili est dubitanduz z pēdet decisio ab intellectu dictionis ve q ponit in. d. l. sed z si. vtrum stet copulatiue vel disiūctiue. ¶ †Sed ex quo habemus iura canonica super hoc clara deberemꝰ intelligere legem dubiam sm determinationem iuris canonici. nam si in dubijs recurrimus ad cōsuetudinem: vt in. c. cū dilectꝰ. de cōsuetu. z in. l. si d interpretatione. ff. de legi. fortius ergo recurrendum est ad ius canonicū qd est maioris autoritatis q consuetudo. z facit. c. p venerabilem. qui fi. sint legi. ¶ In glo. fi. ibi de prescrip. c. cum olim. nā ibi valuit cōpromissuz super capellis q dicebant exempte. Solu. pōt dici q iste tex. procedit qn capelle erāt exēpte z immediate pape subiecte sicut ipsū monasterium: ideo nō valuit laudum cōtra exemptionem monasterij vel capellarū: sed in. c. cū olim. capelle erāt exempte a iurisditione epi sed subiecte abbati. vnde abbas potuit cōpromittere: quia nō agebatur ibi de iure romani pontificis: z hec solutio fuit de mente docto. hic lz clare nō exprimant: dicunt etiā doc. q super iuribus dependentibꝰ a libertate potest cōpromitti: puta si agitur d electione cuius validitas depēdet a priuilegio libertatis. exemplū in. c. ij. de in integ. resti. nam super electione poterit cōpromitti: quia per hoc nō preiudicatur exēptioni. Idem dicunt si inter duas ecclesias est contentio super alia ecclesia cui ipsarū sit subiecta: nam tūc potest fieri cōpromissuz. vt in d. c. cum olim. ¶ Ultimo pondera gloss. istam in fi. i eo q dicit q priuilegio libertatis pōt exēptus renūtiare qtum ad se: sed non qtum ad superiorem: sed ego non video aliquē effectum huius renuntiationis quantū ad se: quia ius libertatis est ita cōiunctum inter eum z superiorez vt commode separatio fieri nō possit: z facit quod. s. dixi de exempto volēte litigare coram ordinario loci. Et quatenus glos. dicit qd alijs priuilegijs potest quis renūtiare non intelligas hoc indistincte in ecclesia: sed restringe sm nō. per Innoc. in. c. accedentibus de priui. z vide quod dixi in. c. veniēs. de prescrip. vbi aliquid per eundem Inn. Nico. abbas.

☞ Recōuentio non hz locum corā arbitro: nisi forte sit arbiter iuris. ar. j. nu. 6. vide nu. 7.
1 Arbitria nō per oīa redacta sunt ad instar iudiciorum: lz in aliquibus sic. 4. 12.
2 Laudum z sententia in quibus differant.
3 Euictio an habeat locum in sententia arbitri.
4 Arbitri in procedendo seruāt ordinez iudiciariū sicut iudices.
5 Arbitri possunt procedere diebꝰ feriatis qn dubitatur ne compromissum expiret.
Arbitratores possunt pcedere diebꝰ feriatis ēt in honorem dei.
Testes recepti p arbitrū faciūt fidē coraz iudice.
6 Recōuentio hz locum corā delegato: nisi sit ipetratus ex consensu partium.
8 Arbitri non possunt cognoscere d alia re q sit in compromisso expressa nisi super pecunia: vl adherentibus z connexis. 10. 11.
9 Reconuentio an habeat locum contra pupilluz.
12 Arbiter pōt cōdemnare contumacē in expensis: nō tamē potest ipsuz mulctare nisi sit sibi data potestas a partibus.
13 Arbiter an possit procedere parte absente z contumace.
14 Procurator renocatꝰ post cōclusionem in causa non impedit sententiam ferri.
15 Appellationi nō potest renūtiari ante datū laudum: secus ante datam sententiam.
Laudum non potest emologari anteq ferat. 19.
16 Appellatio an possit tolli per statutum.
17 Appellari an possit a sentētia arbitri: vide hic plenissime.
18 Appellari an possit in casibus iure prohibitis ex consensu partium.
20 Appellatio q iterponit in snia arbitri dz fieri ad iudicem illius qui tulit laudum siue arbitrium.
21 Instātia quanto tempore perit coram iudice: tanto tempore perit coram arbitro.

Cum dilectus.

¶ † Corā arbitro nō hz locū recōuentio. vl alio modo z sic. arbiter nō hz ptātem iudicādi vltra cōprehensa in cōpromisso: ideo coram ipso nō fit recōuētio. Cōis diuisio. scda ibi: nos igitur.

¶ Casus literalis. Reus in iudicio potest recōuenire actorē suū. qrebat vtrū corā arbitris locū haberet recōuentio sicut in iudicio. cum arbitria ad instar iudiciorū sint redacta. Rñdet pa. q lz in iudicio cōuentus recōuenire valeat conuenientē tñ corā arbitris recōuentio locuz nō hz: qr arbitri iudicare nō pñt: nisi de his sup quibꝰ in eis fuit cōpromissuz. B. ¶ † No. j. vnum casum in quo iudicia z arbitria differūt. nā corā eodē iudice hz locū recōuentio: siue sit ordinarius siue delegatus. vt in. c. j. z ij. j. d mu. pe. z iij. q. viij. c. j. §. cuiꝰ in agēdo. z in. l. papinianꝰ. cū auc. z gñr. C. de sent. z in. c. dispendia. §. reꝰ quoqz. de rescrip. li. vj. sed coraz arbitro recōuentio cessat[a] vt hic. qd ergo dicitur q arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū. vt in. l. j. ff. de ar. nō pcedit quo ad oīa sed in pricipio medio z fine cause in multis differunt: in multis cōueniūt: q pñt perscrutari ex no. hic in gloss. z plene p. r spe. eod. titu. in. § differūt. per totū. aliquid per Bald. in. l. j. C. eod. ¶ † Not. ij. ibi: cum arbitri iudicare. q arbiter dr iudicare:[b] z p cōsequēs sententiā ferre: vt in. c. dilecti. s. eo. dic tñ quod corā arbitro nō est proprie iudiciū: qr iudicium dicitur quasi iurisditio. i. ditio iuris. sed arbiter nō hz iurisdictionē sed quādam notionē. vt in. l. ait ptor. ff. de re iud. z in. l. priuatorū. C. de iurisdi. omniuz iudic. nec proprie fert sentētiā: vt i. l. quid ergo. §. ex cōpromisso. ff. de his qui not. infa. dixi in. c. j. s. eo. sed improprie. vnde pprie dicit iudex ferre sententiam: arbiter autem dicitur ferre arbitrium siue laudum. ad hoc. s. c. proxi. z i. c. ij. s. eo. cum simi. Tria enim requiruntur ad hoc vt proprie dicatur snia. vt sentit hic Hostien. primo q infamet si cā talis est. scdo q ex ea der actio. tertio quod possit agere de euictiōe is q succubuit per sniam q oīa cessant in sententia arbitri. Primo ista non infamat: vt in. d. §. ex cōpromisso. Item non cōpetit regressus de euictione: vt in. d. l. si dictum. §. si compromisero. ff. de euic. z no. in capi. fina. de empt. et vēdi. nec ex sententia suadatur actio. vt in. l. j. C. e. merito cōcluditur quod arbiter non fert proprie sententiam nec coram eo est verum iudicium sed quasi. ¶ † Ex predictis tamē z tex. dum dicit iudicare zc. collige quod arbiter[c] debet pcedere in forma iudicij sicut iudex: vnde coram eo debet dari libellus: vt no. hic doct. z spe. eo. ti. in. §. restat. facit. l. penu. C. eo. Item coram eo fit litis cōtest. vt in dicta. l. penul. z per istam cōtestationem interrumpitur pscriptio acsi fuisset facta coram iudice: vt in. d. l. penul. iurat de calum. vt not. glos. hic in fine. Item debet ferre sententiā in scriptis: ad hoc. l. j. z qd ibi no. C. de sentē. ex peri. reci. et tenent etiam hic docto. Item non potest pcedere diebus feriatis in honorem dei. et si procederet non valeret processus. vt in. l. omnes. C. de ferijs. quia licet coram arbitro nō vere iudicium est: tamen quasi iudicium. vt predixi: z iudicialis strepitus debet cōquiescere diebus feriatis: vt in. c. fin. de fer. vnde cum ille tex. emanauerit in honorem dei debet late intelligi vt extēdatur ad quasi iudiciū: maxime qr lex ciuilis expresse phibet arbitrorum pcessum his diebꝰ feriatis: vt i. d. l. oēs. z hec intellige in ferijs introductis ad honorem dei vt dixi; nam in ferijs introductis cōtemplatione

¶ Reconuentio cessat. addō an habeat locum reconuentio alex. cōsil. cxix. ij. li. ro. sing. suis. fo. iiij. Zacharias.

¶ Adde q ē singu. Ro. nu. cxlix. qd inci. coraz arbitro nō hz locum reconuentio. alle. tex. istum. Anto. Francis.

¶ In hoc an recōuentio habeat locū corā arbitro. vide bart. in. l. est receptū. in fi. ff. de iur. om. iud. z plenius p eū i auc. et gñr. an vlti. col. C. de sent. z interlo. om. iu. vbi vr concludi q nō: tñ gl. in. l. qd tñ. in prin. in ver. cōibꝰ. ff. de arbi. vr tenere zrium z sentire qd corā arbitro possit qs recōueniri. qd intelligit bar. esse verū in. l. non distinguemus. in §. itē si qs rom. ff. de arbit. qn compromissum ē fcm in ordinariū vl corā arbitro electo ex necessitate. l. vl statuti. vt per spe. in ti. de recu. iudi. in. §. effectꝰ. in vsi. sed nunquid corā istis. z ibi p bald. in addi. z per eundē bald. in. l. neqz ad fi. de cōpē. vbi dicit q regulariter cōpēsatio z reconuētio nō hñt locum corā arbitro. de quo etiā vide. d. abb. in. c. j. i j. col. in. ij. no. z in pe. col. in vsi. vlt. quero. de mut. petitio. Sebasti. Sapia.

b ¶ Dr iudicare. Uid oino ana. in cōsi. xvj. inci. viso pūcto in prio dubio. z posui. s. in rubri. huiꝰ tituli. Sebasti. Sapia.

c ¶ Qd arbiter. vide q not. do. Feli. post abb. in. c. venerabilis. col. pe. ver. corā arbitro. j. de iudi. vbi ponit an instantia ita censeatur statuta arbitro sicut iudici: z quid i arbitratore.

hominā licet regulariter nō debeat pcedere nec
5 debeat cogi ad procedendū.† Tñ ex cā puta qꝛ finit compromissum potest iudex eum compellere ad pronuntiādum in istis ferijs: vt in.l.ſi feriatis. ⁊ in.l.ſi de meis.§.ſi.ff.e.⁊ ſic limita doc.hic. Arbitrator aũt potest procedere in oībus ferijs etiam introductis in honorē dei: qꝛ coram eo non est iudicium nec quicq̃: ſed potius est quedā transactio ſeu cōpoſitio. vt in aut.ſi vero.C.de iu.no. Inn.in c.quintavallis.de iureiur. vnde dixit Bar.in.d.§.ſi.ꝙ etiā die dñico potest arbitrator ferre arbitramentum ſuũ. ⁊ idē Spe.eo.tit.§.ſi.ver.ſed nunqd compoſitor. facit gl.no.in cle.vnica.de offi.deleg. ⁊ in.c.j.de ferijs. vbi dꝛ qȯ pax pōt fieri die feriata ⁊ ſic licite hoīes intendũt his diebus ad pceſſum pacis. Sed arbitrator pcedit ad pacem ponendā īter partes que est quedā cōpoſitio. vt.ſ.dixi. Itē dicta testiũ recepta per arbitrũ faciũt fidē corā iudice[a] ſicut ſi eſſent recepta ab alio iudice. ꝙ tamē intellige vt legit ⁊ no.in.c.pñtata.de testi. In his ergo ꝯueniũt arbitria ⁊ iudicia: ⁊ in multis vt dixi differũt que longum eſſet p ſingula enarrare: ſꝫ ex varijs iuris partibꝰ poſſunt ꝯueniētie ⁊ differētie
6 colligi. ❡ † Oppo.ꝯ ſi.tex. nā videt ꝙ ratio litere neceſſario nō ꝯcludat. nā delegatꝰ nō pōt cognoſcere niſi de rebus expreſſis in reſcripto. vt in.c.cũ olim. ⁊ in.c.p.⁊.g.⁊.c.de cauſis.de offi.deleg. ⁊ nihilominꝰ corā eo hꝫ locũ recōuētio: vt.ſ.dixi. ergo idē eſſet dicēdũ ī arbitro qꝛ lꝫ nō poſſit cognoſcere ſeu iudicare niſi de exp̄ſſis in cōpromiſſo: tñ recōuentio dꝫ habere locũ qꝛ recōuētio pcedit ex iuris diſpoſitiōe vnde ampliat ⁊ extēdit poteſtas in actu recōuentionis nō ex facto partiũ ſꝫ ex diſpoſitione iuris fundati ſuper rōne naturali: qꝛ ex quo quis eligit pro ſe iudicem in cā ſua ⁊ dicit illuꝫ idoneũ nō dꝫ dedignari habere eũ cōtra ſe in cā aduerſarij. vt in.d.l.papinianus. ⁊ in.d.c.cuius in agendo. alˢ eſt.§. Sol. ꝯrium eſt difficile. ⁊ non tactum hic per doc. ſed pōt reſpōderi ſaluādo primo iſtā literā: ꝙ ratio finalis quare non hꝫ locũ reconuentio corā arbitro eſt iſta que exprimit ī tex. ſcꝫ ꝙ non hꝫ locũ recōuentio corā arbitro ſicut in delegato: qꝛ iuriſditio delegata eſt de iure merito ſuccedit iuris diſpoſitio edita in materia reconuētionis: vnde datur ibi ptās in cauſa reconuentionis beneficio iuris: ſed arbitriũ pcedit ex mero facto ⁊ ſola voluntate cōpromittētium: ideo ius ibi non ſupplet nec ampliat ptātem arbitrorum: qꝛ cum pcedāt ex ſola volũtate partium ideo nō dꝫ extendi vltra ea que partes expreſſerũt ſeu exp̄ſſe voluerũt. Ex quo enim partes receſſerũt a diſpoſitione iuris relinquendo iudicē adeũdo arbitrũ receſſerunt ab alia iuris diſpoſitione: nō ius in cōpromiſſo nō ſupplet. arg.in.l.ſi.C.de pac.conuen. tam ſuper dote. Item pōt reddi alia ratio notabilior ⁊ magis cōcludens q̄ rō litere. iudex cōiter aditur ab actore: vnde actor eligit iudicē ordinarium vel delegatũ: reus aũt neceſſitatur ad cōparendũ: qꝛ iudiciũ reddit in inuitũ. l.iter ſtipulātē.§.ſi ſtichum.ff.de ver.ob. vnde fuit merito ſubueniēdũ ipſi reo ꝯctu inito. vnde ex quo ab eo aliqd petitur audiat volens petere ab ipſo actore. Hinc dixit notabiliter Bar.in aut. ⁊ ꝯſequēter.in ſi.C. de ſen. ꝙ corā delegato impetrato cōi ꝯſenſu partium[b] nō habet locũ recōuētio: qꝛ eſt qd imputet reo quare cām reconuentionis nō fecit exprimi ī reſcripto. cōpromiſſum aũt ſit cōi cōſenſu partiũ: ideo nō dꝫ habere locũ recōuētio: qꝛ eſt qd imputetur reo quare cām ſuā non fecit exprimi in cōpromiſſo: nā hoc caſu ceſſat rō ſuper qua fundat recōuētio. nō eñ hic actor eligit iudicē ſeu arbitrũ ſꝫ actor ⁊ reus ſimul. ⁊ no. bene has rationes.
7 ❡ † Sꝫ quero nũqd iſte tex. habeat locũ in oībꝰ arbitris. Sol. aut ſunt arbitri iuris aut arbitri voluntarij. ī volũtarijs habet locũ iſte tex. per rōnes preall. in arbitris vero iuris dicit Spec.in ti.de recuſa.in.§.ſi.ver.ſed nunqd eoꝝ arbitrio. ꝙ etiaꝫ non procedit reconuētio: ⁊ ſequunt doc.hic. ratio eſt: qꝛ iſti arbitri iuris aſſumuntur ſuper certo articulo: ſcꝫ an iudex ſit ſuſpēſus ideo eius iuriſditio non dꝫ extendi. Itē qꝛ iura volũt vt celeriter iſte articulus recuſatiōis expediatur: vt in.c.legitima.de app.lib.vj. ſi aũt admitteretur reconuentio iſte articulus lus debito prorogaret. Aduerte hoc dictũ Spe. intelligo in terminis iuis.ſ. ī arbitro iuris electo ſuper certo articulo. ſecus in arbitris iuris electis ſuper certo caſu: quia iſte habens iuriſditionem non eſt deputatus ſuper articulo cauſe ſed ſuper tota cā ſicut delegatus. Iteꝫ neceſſitat reus ad cōpromittendũ ex diſpoſitione iuris: merito dꝫ habere locum reconuentio p ſupradicta. pone exēplũ primo de iure canonico qñ ep̄s vult mouere litē contra ſubditũ ſuũ. nā tunc eliguntur arbitri iuris qui habēt iuriſditionē: vt in.c.ſi clericus.xj.q.j. Clericus eñ corā illis recōuētus per ep̄m poterit ep̄m recōuenire. aliud exēplũ de iure ciuili poſſet poni per.l.cuꝫ ſpecialis.C.de iu. nā ſi delegatus principis recuſat ꝯpellunt partes eligere arbitros q cognoſcāt de iſta cā vt ibi: vnde puto ꝙ ſicut corā delegato habebit locũ reconuētio ita corā iſtis qui ſuccedũt in loco delegati per hoc etiā puto ꝙ ſi ex forma ſtatuti cōpellũtur cōſanguinei ad cōpromittendum ꝙ corā illis arbitris hꝫ locum recōuētio: qꝛ illi ſunt arbitri iuris ⁊ habent iuriſditionē delegatā vel ordinariaꝫ iuxta ea que dixi in.c.ſuſpitionis.de offi.deleg. ⁊
8 qȯ no.in.c.ab arbitris.eo.ti.li.vj. ❡ † Vlti. ſcias ꝙ litera in ſi. facit ad.q. notabilē[c] ⁊ quotidianam: cōpromiſſum fuit in arbitrũ ſuper vna re: arbiter per ſniam adiudicauit rem actori ſed condēnauit actorē ad dandũ aliā rem ipſi reo. que quidem res nō erat expreſſa in ipſo cōpromiſſo: nũqd valeat iſtud arbitriũ quo ad iſtaꝫ rem? Sol. iſte tex. optime facit ꝙ nō: in eo ꝙ dicit ꝙ arbiter nō pōt iudicare niſi de his tñ ſup quibus fiat cōpromiſſuꝫ.[d] Et pondera iſtā dictionē taxatiuā tñ. ad idem.l. non diſtinguemus.§.de officio.ff.eo.tit. ⁊ in hanc partē inclinat Bar.in.l.aquiliana.ff.de trāſac. facit tñ ſecus eſſe ſi mandauerit pecuniā dari alteri parti per illum cui adiudicauit rem. nam tũc hec ſnia tenet qꝛ pecunia nō eſt prorſus alia res. p eā eñ ſit eſtimatio oīm rerum vt in.l.j.ff.de cōtrahē. emp. ⁊ in.c.eijciens.lxxxviij.diſt. vnde in recōpenſatione rei adiudicate potuit condemnare ī pecunia: ſicut facit iudex aditus in iudicio cōi diuidũdo: qui non pōt apponere manũ ad rem nō cōem vt in.l.arbor.ff.cōi di. ⁊ pōt vni adiudicare rem cōmunem ⁊ mandare vt alteri refundat certa pars pecunie. vt inſti.de offi.iu.in.§.eadē. ⁊ in.l.ad officium.C.cōi di. ⁊ hoc tene menti. ❡ In glo.j. ibi: item in criminibus hoc intellige vt plene dixi ī.c.j.de mu.peti. ⁊ in.c.at ſi clerici.de iudi. ⁊ per Bar. in.l.is qui reus.ff.de pub.iudi. vide tex.ij.q.xj. ne
9 gāda. ⁊ ibi per arch. ❡ † In ea.gl. ibi: in omni momentanea poſſeſſione. aduerte iſta.l.ſi. quā gl. allegat vario modo intelligitur vt ibi no. Hoſtiē. hic intelligit iſtam.l. quando pupillus agit ſup momentanea poſſeſſione pponendo interdictũ vnde vi: vel quod vi aut clam: vel vti poſſidetis. tamen eum nō poteſt reconuenire reus. ⁊ idem in effectu voluit ibi Bar. qui dixit illam.l. procedere quādo pupillus agit interdicto adipiſcēde recuperande vel retinende. ⁊ ratio poteſt eſſe: qꝛ cũ pupillus ſit ibi ſine tutore ⁊ admittat in iſta cā ſpecialiter nō dꝫ poſſe recōueniri ſuper alia cā: qꝛ non hꝫ legitimā perſonā ſtandi in iudicio: vnde putarē qȯ iſta l. nō procederet quādo pupillus eſſet ī iudicio cũ autoritate tutoris. qꝛ tũc ceſſat ratio preall. ⁊ hoc intellige dũmodo natura cauſe patiatur reconuētionem: quod qñ ſit plene dixi in.d.c.j.de mut.pe. ❡ In ea.glo. ibi: itē in ſpoliatione facta eccleſijs. aduerte qꝛ non videtur ſpecialitas in eccleſijs. cũ ſ.gl. dicat ꝙ in cauſa ſpoliationis non valet recōuentio. Sed poteſt intelligi hoc dictũ duobꝰ modis. primo ꝙ in eccleſia ⁊ clericis non habet locuꝫ reconuētio etiā ſup alia ſpoliatiōe. ſed pcedit hoc qñ laicus malitioſe ſpoliauit clericũ vt conuētus corā iudice recōueniat ibi clericũ.[e] Scd̄o pōt intelligi ꝙ etiā in alio facto q̄ ſpoliatiōis ex quo laicus malitioſe dat materiam clerico vt conueniat

[a] ❡ Coram iudice. Adde late Alex. conſi.xiij.j.lib.

Zacharias.
[b] ❡ Cōi ꝯſenſu partiũ. alˢ ſecus. ita no. Inn.in.c.j.in gl.ſua in ver. delegatis.ſ.de mu.peti. ⁊ ibi iſte Io.calde. ⁊ alij doc. Bal. in alle.aut. ⁊ conſequenter. verſi. ⁊ quero primo. gl. in.l. nō diſtinguemus.§.item ſi qs rome.in ver. ſi defendat.e.ti. idem tñ in.l.neqꝫ.ad ſinē tenet indiſtincte ꝙ corā cōpromiſſore poſſit fieri recōuētio. Idē tenuit Bart.in.l.ſi.ff.ꝙ quiſqꝫ iur. limitatiue tñ ſcilꝫ ꝙ ſemel tñ ſecutꝰ eſt opi.B. vlt.all. ro.ſingu.cxlix.in pxi.apo.alleg. ꝙ incip. coram arbitro.alle.text.ī.c.j.ſ.de mutuis peti. ⁊ in.l.ſi. ⁊ ī aut. ibi poſita.C.d̄ ſentē.

Sebaſti. Sapia.
[c] ❡ Qōnē notabilem. Vide Ro.in cōſi.cccciij. incip. de deciſione ppoſite ꝯſultationis. alex.in ꝯſ.cxxiiij. incip.in cā et lite. ⁊ in ꝯſi.cxix. inci. titulus in.ij.vol. Bal.in.l.j.ī.ij.co. C.ſi a nō cōpe.iu. ⁊.d.An.de But. ī ꝯſilio īcip. viſis actis ⁊ allegatiōibus ꝯrijs. ⁊ ang. in ꝯſi.lv.inci. viſo cōpromiſſo ⁊ prorogatiōe. ⁊ Ro. in ꝯſi.lv.inci. ſi volumus dicere. ⁊ in ꝯſil.cxv.inci. viſo cōpromiſſo. in.ſ. dubio principali.

[d] ❡ Fiat cōpromiſſuꝫ. adde ang.ꝯſ. cclvij. ro.conſil. cccccj. Io.de ana. ꝯſi.j.ale.ꝯſ.xliij. ij.lib. Pe.de Ancha.conſi.j.

[e] ❡ Ibi clericum. Adde Lap. alle. cxviij.

eum corã laico vt ipsum postmodũ ibi recõueniat hz locum recõuẽtio. ⁊ sic vr velle text. no. iũcta gl. c. relatum. hic alleg. in gl. Sed idẽ crederẽ inter laicos: q2 malitijs nõ est indulgendũ. arg. c. quãto. de diuor. ⁊ in. §. sed ⁊ si agãt. alleg. in gl. ¶ Extra gl. ponunt hic doc. aliquos casus in quibus nõ procedit recõuentio quos nõ curo ꝓsequi: q2 nõ ẽ materia nostra: sz plene examinat̃ in. d. c. j. de mu. peti.[a]

10 ¶ † In gl. fi. ibi: vel eis coherẽtibus sine qb⁹ ⁊c. no. bene istam particulã gl. ꝙ arbiter põt extẽdere manũ ad nõ deducta in cõpromisso dummodo ista adhereant expressis in cõpromisso: ꝑsertim si causa principalis diffiniri cõmode non potest. et idem tenet Inn. hic ⁊. j. eo. ex parte. ⁊ gl. in. l. non distinguemus. in. §. de offi. ff. eo. ⁊ per hoc puto si vertatur in dubiũ super qualitate rerũ expressarũ in compromisso ꝙ poterit arbiter de ista qualitate cognoscere ⁊ ꝓnũtiare an veniat in cõpromisso q2 aliter causa principalis commode decidi non posset presertim q2 est hoc preparatorium ad diffinitionẽ cause cõpromisse. simile videmus in ꝓcuratore qui nõ hz potestatẽ circa contenta in ꝓcuratione. vt in. c. cum olim. de offi. dele. ⁊ tñ nõ põt agere super his que sunt preparatoria ad mãdatũ sibi factũ. vt in. l. ad rem mobilẽ. ⁊ in. l. ad legatuz. ff. de procur. ⁊ facit optime quod subijcit̃ in gl. in eo qd arbiter incidẽter cognoscit de causa restitutionis: licet nõ fuerit exꝑssa in cõpromisso. de quo

11 diximus in. c. pe. ꝫ. de in integ. resti. ¶ † In ea. gl. ibi: sup petitione dupli. pro intellectu gl. scias qd actio legis aquilie cõtra negantẽ datur in duplũ: in cõfitentẽ datur in simplũ: vt in. l. inde neratius ff. ad. l. aquil. vnde dubitat̃ nunqd facto semel cõpromisso super dato dãno possit arbiter ꝯdẽnare partẽ in duplũ si negauerit damnũ dedisse cũ fuerit cõuicta per aduersariũ. ⁊ primo videt̃ ꝙ sic: q2 arbiter[b] cognoscit de coherẽtibus ⁊ ꝯnexis. vt. ꝫ. dicitur in prin. gl. sed cõdemnatio ad duplũ videt̃ coherere negatiue: q2 ꝓuenit ex natura actionis ĩ cõpromissum deducte. In ꝯtrium glo. arguit de. l. quid tamen. in fi. ff. eo. vbi dicit ꝙ arbiter nõ põt pronũtiare super pena in cõpromisso apposita vt nõ exigat̃: ⁊ reddit̃ ibi ratio: quia super ista pena nõ fuit cõpromissum: ergo nõ debet arbiter posse pronuntiare super duplo: q2 pena legis ꝓcedit ⁊ super ea nõ fuit cõpromissum. ⁊ videt̃ gl. transire cum isto cõtrario expresse tamen nõ eligit. ⁊ idez videtur velle Inno. hic. sed Host. tenet ꝯtrium per rationẽ primo factã. ⁊ facit quod no. Azo ⁊ Inn. j. eo. ex parte. qui dixerũt arbitrũ posse ꝓnuntiare super fructibus ⁊ oĩbus accessorie deductis ⁊ super expensis: licet de his expresse nõ fuerit cõpromissum: quia hec omnia veniũt accessorie[c] ad causam principaliter cõpromissam. ⁊ hãc opi. sequor. pro qua facit tex. in. l. nõ distinguemus. in. §. itẽ nõ est cogẽdus. ff. eo. vbi habetur ꝙ etiã perempta re principali super qua fuerat cõpromissum põt arbiter cognoscere super interesse. Itẽ non potest dici ꝙ pena sit quid extrinsecum cuz veniat ex natura actionis. arg. in regula accessoriũ. de reg. iur. li. vj.

12 ¶ † In ea. gl. ibi: nõ põt punire: supple multãdo contumacem. no. glo. ex qua habes duas conclusiones in hoc articulo. primo ꝙ arbiter nõ potest multare partẽ ratione ꝯtumacie. scdo quod põt sibi dari potestas a partibus mulctãdi: ⁊ ita reducuntur ad concordiã due leges que vidẽtur cõtrarie. vna est. l. nõ ex oĩbus. alleg. in gl. nam videtur velle ꝙ arbiter possit mulctare. Contrariũ innuit tex. in. l. ij. in fi. ff. de iu. vbi traditur not. regula qd nõ habẽs iurisditionẽ deficit in potestate mulctãdi. intelligatur ergo ista. l. mero iure ĩspecto. l. aut non ex omnibus. intelligatur quando fuit data ꝑtãs arbitro a partibus. ita communiter vidẽtur velle legiste in. d. l. non ex omnibus. ⁊ intelligo gl. in mulcta proprie sumpta vt est pena extraordinaria quam iudex infligit contumaci: q2 contempsit iurisditionez suam: secus dic si iudex vult punire contumacem in expẽsis quas fecit pars presens. nam licet hic sit pena respectu contumacis tamẽ respectu partis presentis est interesse. ⁊ iõ arbiter potest in illis condemnare. vt in. d. §. item non est cogẽdus. ⁊ no. Inn. j. eod. ex parte. ⁊ de hac pena posset intelligi in. d. l. nõ ex omnibus ꝫm

13 alium intellectum. ¶ † In ea. gl. ibi: nisi vtraqꝫ parte presente. pondera gl. non enim dicit arbitrũ nõ posse procedere parte absente: sed ꝙ non potest ꝓnũtiare nisi vtraqꝫ parte presente[d]: nisi data sit sibi potestas i compromisso. ⁊ ita loquitur tex. in. d. l. diem proferre in. §. si quis litigatorum. ff. eo. vnde potes in hoc firmare istaz regulã ꝙ in casibus in qb⁹ potest iudex procedere parte absente per contumaciã vel sine: poterit eodẽ modo arbiter ꝓcedere: q2 arbitria sunt redacta ad ĩstar iudiciorũ. vt in. l. j. ff. eo. Fallit in casibus iure expressis. ⁊ ideo vt dixit Inno. j. eo. ex parte. potest arbiter lit. contest. ꝓcedere ad receptionẽ testium cõtumacia partis non obstãte. ⁊ idem dicit in alijs actibus iudicialibus: sed in snia ferenda reperitur hec diuersitas inter iudicem ⁊ arbitrum: quia iudex fert sniam parte contumace: vt in. l. ab eo. C. quomodo ⁊ qñ iud. ⁊ in. c. j. ⁊ in. c. veritatis. de dolo ⁊ contu. cum simi. sed arbiter non potest. Nec obst. si dicatur ꝙ ꝫm hoc erit in optione partis impedire sententiã arbitri: quia non habebit nisi nõ comparere nec potest mulctari: vt. ꝫ. dictum est. sz dicit ꝙ in cõtumaciã snã cõmittitur pena apposita in cõpromisso. vnde perinde est ac si arbiter ꝓnuntiasset ⁊ pars nõ vellet stare arbitrio. lex eñ equiparat ista duo scz non acquiescere laudo vel ĩpedire ꝓnũtiationẽ arbitri nõ comparẽdo: vt est tex. in. d. §. si quis litigatorum. in. l. ij. C. eo. vide tamen Inn. qui optime in hoc loquitur. j. e. ex parte. in prin. dixit enim ⁊ bene ꝙ tunc per contumaciam committitur pena compromissi qñ impeditur ꝓnuntiatio sententie. secus autem si citatio fuit facta ad alium actũ ad quem iudex potest procedere nõ obstante cõtumacia. hoc dictum puto limitandũ per id qd no. Bald. post Cy. in. d. l. ij. s. nisi fuerit in cõpromisso actum: vt pena cõmittatur si nõ paritum fuerit sentẽtie. nam tunc nõ comparẽdo ad preceptum arbitri cõmittetur pena. ꝙ intelligitur dummodo partis presentis interfuit qd aduersarius nõ comparuerit: secus si nullũ põt pretẽdere interesse. ⁊ ibi vide ꝑ eum latius. Sed circa hũc articulũ do. An. allegat hic Bu. ⁊ non dicit vbi: qui tenuit ꝫm eum qd arbiter nõ potest ꝓnuntiare pte absente qñ compromissum fuit simpl'r penale: sec⁹ si fuit apposita clausula qd toties pena committatur quoties fuerit ꝯuentum. nam tũc põt pronuntiare ad effectũ pena iterũ cõmittatur. alleg. etiã Spec. eo. ti. in §. pe. prope fi. Et incipit, ver. quid, si arbiter. plus dicit do. Ant. ex se qd vbi compromissum non esset penale qd tunc poterit arbiter pronunre contumacia partis nõ obstãte. mouet̃ rõne gñali duntaxat: q2 arbitria sunt redacta ad instar iudicioꝝ. Sed aduerte tu quia legiste moderni has limitationes nõ vident̃ fecisse nec mentionem faciunt in hoc de ꝯtrario. sed simpliciter transeũt cũ his que. ꝫ. diximus post gl. vt videre poteris in. l. ij. ⁊ in. d. §. si quis litigatoꝝ. preter Cy. qui posuit vnã limitationem Ja. dicentis qd si pars abest post cõclusionem in causa poterit arbiter ꝓnũtiare. ar. in. l. ꝙuis. C. de adul. vbi põt iudex ferre sniam cõtra accusatum si accusator se absentauit post conclusionem in causa.

14 ¶ † Et potuisset allegare bo. tex. in simili in. c. auditis. de procu. vbi reuocatio ꝓcu. post cõclusionẽ nõ ĩpedit sniam ferri. sz hec dicta mihi nõ placẽt: nec credo qd fuerint de mẽte Butrigarij nec Spe. cũ indistincte tex. in. d. §. si quis litiga. dicat sniam esse nullã latã ab arbitro sine ꝑsentia partiũ. vnde intelligo dicta istoꝝ qd vbi fuit apposita aliqua istarũ clausularũ poterit arbiter de nouo citare partem vt veniat ad sniam audiendã. ⁊ si non venerit iterũ cõmittetur pena: q2 virtute clausule ꝓma pena soluta remãsit cõpromissum in sua validitate vnde licet sine clausula cõpromissum dissoluatur eo ipso qd cõmittitur pena. vt i. l. si duo. §. semel. ff. eo. ⁊ in casu nostro virtute clausule nõ soluitur cõpromissum sed arbiter nõ hz maiorem ptãtem ꝙ̃ primo. vnde si prius non poterat procedere sine presentia partium ita nec nunc cum virtute clausule censeatur aliud compromissum: iuxta ea que dixi in. c. dilecti. ꝫ. eo. ⁊ idem dico vbi pena nõ fuit apposita in compromisso: tunc autem competit actio ad interesse propter contumaciã quẽadmodum cõpeteret si pars nõ vellet stare arbitrio iam lato. vt. j. e. per tuas. ⁊. l. diem proferre. ff. e. nec pars presens ex hoc potest pretendere aliquod ꝑiudiciũ: q2 eũdem effectũ hz ac si sententia fuisset lata ⁊ pars non vellet acquiescere arbitrio. dictum etiam Jac. prima fronte videtur equum sed nullo iure probatur. imo expresse resistit tex. in. d. §. si quis litigatoꝝ. nam ꝑsentia partium necessario requiritur in ꝓlatione snie ⁊ non in alio processu. vt. ꝫ. dixi. vnde qd pars fuerit presens vsqꝫ ad conclusionẽ nõ releuat. ⁊ forte Bar. ⁊ Bal. non recitauerunt istud dictum: q2 dubitauerunt de ipsius veritate. Ad. l. ꝙuis. facilis est responsio. nam ibi proceditur fauore iuris publici: quia causa erat criminalis: vt ibi no. Item quia cessabat ibi ratio quare requirebat̃ presentia accusatoris: nam ibi constabat reum fuisse conuictuz nec poterat fieri alia ꝓbatio: vnde presentia accusato-

15 ris parum operabatur cum cessaret pena talionis. ¶ † In ea. gl. ibi: renuntiant appellationi. no. gl. in hoc quod ponit differentiã inter iudicia ⁊ arbitria. nã in iudicijs valet pactum de nõ appellãdo[e] seu reclamãdo contra sniam licet ante prolationem snie sit interpositum. vt est textus nota. in. l. fi. in fi. C. de tempo. appel. secus autem est in pacto interposito de non appellando vel reclamando contra arbitrium[f]: ⁊ allegat gloss. ad hoc dictam. l. penul. C. eodem. que. l. non loquitur in renuntiatione appellationis: sed gloss. induxit illam. l. satis caute ⁊ subtiliter in

eo quod

---

a ¶ De mut. peti. Adde etiam vidẽdum Lap. all. iij. Sebasti. Sapia.

b ¶ Quia arbiter. vide do. Anto. in c. cõstitutus. de relig. domi. vbi per illũ text. dicit qd põt arbiter ꝓnũtiare super dependentib⁹ ⁊ cõnexis ⁊ accessorijs: ⁊ idẽ dicit in. c. licet heli. de simo. ⁊ in. c. ꝗntauallis. de iureiuran. ⁊ Bal. in l. j. col. ij. C. si a nõ compe. iudi.

c ¶ Accessorie. adde Alexan. consi. cxviij. ij. lib.

d ¶ Parte ꝑsente. Adde Raph. cu. cõsi. vij. Ro. cõsil. lxij. ⁊. lxxi. Pe. de anch. consil. cccx. Jo. de ana. consi. lxxxiij.

e ¶ De nõ appellãdo. adde Ang. consi. clxxxvij.

f ¶ Contra arbitriũ. Adde Joã. de ana. consi. xvj. Are. cõsi. c. Fede. consi. cxxv. Alex. consi. xxx. ij. lib.

a ¶Boni viri. Adde Fede.cōſi.cxcv.ꝛ vide etiā in cōſilijs proxime alle. Zacharias. ¶Pau.de ca. Adde cōſi.lxxiij.inci.primo ꝛ ante oīa.ꝛ ſe. iure:q2 fruſtra. Alex.cōſi.cxxx.vol.ij. Ang.cōſi.cij.inci.laudū arbitratoris. Ful.cōſi.ccxxiij.incip.qm̄ in ſingulis. Ro.cōſi.inci.viſo themate. ꝛ ſing.ſuo.l.incip.an a laudo.ꝛ Bal.cōſi.cccxxxj.inci.ꝓmitto. vol.iij.ꝛ in l.cū antea.C.eo.ꝛ Pe.de anch.cōſi.cccxxvij.incipiē.in qōne ſupradicta. col.ſi. v.reſtat rñ dere.ꝛ ꝯſi.ſe.inci. iudex iudicaturꝰ. circa ſi.q ꝯcludūt non valere pactū de non reducēdo laudum ad arbitriū boniviri.imo dicit Pau.de ca. ſ.alleg.cōſi.lxxv. nulla vbo2cante la: nec etiā ſtatuto poſſetolli.imo etiā ſi interueniſſet iuramentum: vt no.Flo.in.l.ſocietatē.§.arbitrorū.ff.ꝓſoci.Lud.ro.in rub.de arbi. pau.ď ca. ꝑal. ꝯſi. lxxv.ꝛ Alex.cōſi. cxxx.volu.ij. De qbꝰ vide ad ſaturitatē per Lāfrā. de ora.i. c. qm̄ ꝯ. §. interlocutorie. nume.lxv.ꝛ ibi remiſſi.ad nauſeaꝫ vſqꝫ in apoſt. cel. ad ipſam in ꝟ.qď not.ſ.de ſi.inſtru. Anto.Franc.

¶In hoc paſſu an poſſit quis ꝑ pactū renuntiare appellatiōi vel reductioni ad arbitriū boni viri. Dicas ꝙ appellatio nō valet cōtra pactuꝫ de nō appellando.vt in.l.ſi.§. ſi.vt ibi per Bal. in prin. C.de tēp. app.ꝛ in.l.nō tm̄. ff.de app.ꝛ ꝑ ſpe. in ti.de arbi.in.§. ſequit.in ver.qd ſi cōpromiſſum. ad de tñ ꝙ ꝑt appellare etiā is q iurauit parere mādātis iudicis:vt i.c. cum parati. et in c. ad hec. de app. qď eſt verū niſi iudex excedat terminos iuris:q2 tunc pōt appellari nō obſtāte iuramēto vt plene ꝑ Phil. Frāc.in.c.ad hec. de appel.ꝛ habeť in.c.veniēs.ꝛ i.c. qntauallis.de iureiurā. ꝛ per bal. l.pe.ff.de arbi.ꝛ ꝑ Bart.in.l.ſi.in.ij. col.in ver.qd dicemus.ff.de ꝓto.ſtip.ꝛ no.Bal.in.l.tale pactū.in.§.j.ff.de pac.ꝛ tene mēti gl.ſingu.in.c.ꝙ bone.vj.q.iij.in ver. diffinitū. que dicit iurantē parere

eo ꝙ.l.illa tacita īnuit laudū nō poſſe emologari anteꝙ̄ ſit latū.ꝛ lꝫ gl.ibi dubitauerit.Bart.tamē hoc ibi ſequiť ꝛ refert ita conſuluiſſe Dy.ꝛ ipſum poſt eum.ꝛ idē ibi Bal.qď eſt bene no.nam quotidie in cōꝓmiſſis apponiť clauſula ꝙ partes ex nunc approbāt laudū ferendū ꝛ promittūt nō impugnare aliqua ratione ꝛc.tale enim pactū nō valet:q2 illa.l.pe.ad hoc vt ex laudo oriatur actio requirit ꝙ approbeť exꝑſſe vel tacite poſtꝙ̄ fuerit latū.ꝛ pōt eſſe ratio ne per iſtud pactū antea factum deť arbitris materia delinquēdi.ꝛ hec ꝓcedunt reſpectu arbitrorū. 16 ¶†Quid aūt in arbitratore an valeat pactū de no petēdo reductionē ad arbitriū boni viri[a].dic vt pleniſſime dixi i.c. quintauallis.de iureiur.ꝛ quatenus gl.hic dicit valere pactum de non appellādo in iudicio.facit in contrarium.c.venientes.de iureiu.vbi diciť nō valere ſtatutum vt a ſnīa nō poſſit appellari:q2 violatur ius ſuperioris.Solu.dic illud ꝓcedere in ſtatuto: ſecus aūt in pacto[b]:ex quo habes vnū caſuꝫ mirabilem in quo magis operať pactū ꝙ̄ ſtatutū:ꝛ qď quedam poſſunt fieri per pactū que explicari non poſſunt per ſtatutū.ꝙ eſt ꝯ no.per gl.C.de decre. dec.ſuper rub.lib.x.ꝛ quod not. Bar.in.l.omnes populi.ff.de iuſti.ꝛ iure.ſed pōt dici ꝙ regulariter procedit ꝯtrariuꝫ:ſed in caſu predicto aliud eſt: quia pactū directe nō tāgit ius ſuperioris:ſed paciſcētes abdicant a ſe ꝙ eſt in eorū facultate:ſed ſtatutum diſponit directe cōtra ius ſuperioris.Poſſet tñ ꝓbabiliter dubitari nūqd ſaltē valeat ſtatutū[c] quo ad ſtatuentē tantum.de quo vide per Bal.in d.l.ſi.vbi ſentit ꝙ nō.ꝛ optime facit illud.c. veniētes.Item cōtra hanc particulā gloſ.facit.l.j.C.de ar.ꝛ.ij.q.vj.a iudicibus.cum.§ ſeq.vbi dicitur ꝙ a ſentētia arbitri non poſſit appellari.ergo fruſtra querimus vtrū valeat renuntiatio appellatiōis. cū renuntiatio debeat referri ad ius cōpetens.vt in.c.ad diſſol.de deſ.impu.ꝛ in.l.decem.ff.de ver. obli. 17 ¶†Sed pro intellectu gl.ꝛ totius materie que quotidiana eſt ꝛ in varijs locis ſparſa:ſunt videnda tria.ꝑmo an de iure poſſit appellari a ſnīa arbitri.ſecūdo preſuppoſito ꝙ nō poſſit appellari an valeat pactum de appellādo.tertio an in caſibus ī quibus poteſt appellari valeat renūtiatio appellationis ſaltem per pactuꝫ ante prolationē ſentētie interpoſite. ¶Quo ad primū ſciendum eſt ꝙ multe ſunt ſpecies arbitrorum: quidam eñ dantur in iudicio ſuper aliquo articulo cauſe:puta ad diſcernendū an fideiuſſor ſit idoneus vel ad menſurandū agrū ſeu ad videndum ſi vulnus ſit letale vel quid ſimile.ꝛ de iſtis arbitris eſt textus valde notabilis in.l.arbitro.ff.qui ſatiſda.cogā.q ſm intellectum gl.quam ſequitur Bar.innuit qď ab iſtis arbitris ꝑt appellari[d]:quaſi ex quo deputantur in iudicio ſortiātur naturam iudicioꝝ ſeu iudicum. Alius intellectus glo.ꝛ Bart.eſt qď ab illis proprie nō appelletur ſed imploretur iudicis officium per viam cuiuſdam reclamationis.ꝛ hec lec.plus placere videtur Barto. Et aduerte quia tex.ille non aperit vtrum illi arbitri fuerint dati a iudice de ꝯſenſu partiū ſeu ex officio ſuo:an vero fuerint dati a partibus iudice diſponente. credo tamen ꝙ vtroqꝫ caſu poſſunt procedere ille lectu. vt ex quo deputanť in iudicio ſaltem iudice iubēte debeant eorum arbitria ſapere naturam cuiuſdam iterlocutorie iudicis. Tertia lec.ad illū tex. eſt quod loquitur in iudice delegato q largo modo poteſt dici arbiter:ꝛ tunc primum dictū non probaretur iure:eſt tamen valde equum: ꝛ communiter tenetur ratione predicta. nam ratiōe annexionis debent ſapere naturā iuriſditionis. arg.c. iudici vel arbitro poſſe appellare ꝛ petere reductionē.ꝛ eodē mō dicas in eo qui promiſit ſoluere iudicatum:q2 nihilominꝰ pōt appellare vt i.l. cum apud.ff.iudi.ſol.vel ſi promittit ſub pena habere ratam ſnīam et ſoluere vt in.l.iiij.i.§.falſus.ff.rem ra.hab.ꝛ eodē modo ſi qs promiſit ſtare ſnīe ferende ſm ꝯſiliū ſapiētis vt dixit Bal.in.l.ſi cōuenerit.in verſi. recolentes.de ſtatu regu. Quidā ſunt arbitri qui deputanť extra iudicium ſuper tota cauſa vel articulo cauſe iure tamen diſponente.ꝛ iſti dicuntur arbitri iuris quia nō aſſumuntur principaliter ex voluntate partium ſed ex diſpoſitione iuris ꝛ ab iſtis pōt appellari:vt eſt tex.no.hodie in.c.ab arbitris.de offi.deleg.li.vj.ꝛ pro ratione vide ibi gl. ſi.ꝛ an iſti habeāt delegatam vel ordinariam tetigi in.c.ſuſpitionis.de offi.deleg.ꝛ per hoc poteſt decidi queſtio qd in arbitris qui aſſumunť quotidie ex diſpoſitione ſtatutoꝝ inter cōiunctas perſonas vel cōſimiles.[e] Bar.in.l.j.C.e. dicit ꝙ ſi ſtatutum dicat ꝙ habeat executionem paratā ꝙ poteſt appellari ſicut a ſnīa.nō tñ ſpecifice loquitur in arbitris aſſumptis vigore ſtatuti ſed in oībꝰ arbitris:ſed ipſemet i.l.j.C.de no.cod.compo.ſentit ꝙ ſi ſtatutum ſimpliciter diſponit vt partes certo caſu cōpellantur cōpromittere nec vltra diſponit ꝙ non poteſt ab iſtis appellari:[f] quaſi forte voluerit ꝙ vigore talis ſtatuti non cōpetit actio ex laudo ſed ſolum prouidit ſtatutū vt fiat cōpromiſſuꝫ ꝛ ſic in illis dicendum tanꝙ̄ in arbitris voluntarijs.Sed ego non puto hoc dictum verū:nam tex. videtur in contrarium in.d.c.ab arbitris. iuncta gl.ſi.ex quo eñ arbitri eliguntur ex neceſſitate debet competere poteſtas appellādi.ꝛ credo ꝙ etiā detur actio ex ſentētia preſertim cum teneamus tales arbitros habere iuriſditionem ordinariam vel delegatā:vt no.in.d.c.ab arbitris. ꝛ.d.c. ſuſpitionis.Sed gl. no.in.d.c.ab arbitris.dicit quod ī arbitris electis in cauſa quā hꝫ eꝑs contra ſubditum hꝫ locum appellatio:ꝛ tñ.c.ſi clericus.xj.q.j. ſolum diſponit vt arbitri eligantur dum eꝑs vult mouere litem contra ſubditum. Quidam ſunt arbitri omnino volūtarij ꝛ extraiudiciales qui aſſumuntur ex mera voluntate partiū ꝛ in iſtis poteſt diſtigui:ꝙ aut ſunt veri arbitri aut arbitratores. Primo caſu aut loquimur de iure canonico aut ciuili:de iure canonico dixit Bal.in.l.j.C.eo.ꝙ ꝑt appellari.[g] ꝛ videtur hoc habuiſſe pro indubitato.alleg.ij.q.vj.ſtatuēdū.al's ſtatutū.Sed certe ille tex.nihil facit:q2 non loquiť in arbitro.ſed in iudice vt colligitur ibi ex tex.ꝛ apertius innuit ibi gl. ꝛ contra dictum Bal.videtur tex.ij.q.vj.a iudicibus.iuncto.§.ſeq.ꝛ aperte voluit gl.in.d.c.ab arbitris.Sed gl.in.d.c.a iudicibus.poſuit notabile dictum dicēs ꝙ de iure canonico poterit arbitriū iniquum per viam cuiuſdam reclamationis retractari:ꝛ ſic per implorationē officij iudicis:mouet duntaxat per.c.ij.ſ.eo.ꝛ cum opinio illius gl. vř hic ſimpliciter tranſire do. Ant. ſed ego limitarē prout plene dixi in.d.c.ij.ſ. qñ arbitrium cōtinet euidentem iniquitatem etiā in leſione ſolius partis:ꝛ hoc ſentit Hoſt.in.d.c.ij.ꝛ Archi.in.d.c.a iudicibus:q2 ius canonicū obuiat notorio peccato. vt in.c.nouit.de iud.ꝛ puto etiam ꝙ inter laicos debet hoc admitti:vt voluit Hoſtiē.in.d.c.ij.ꝛ ibi dixi:ſed vbi non conſtat de iniquitate euidenti ſꝫ pars offert ſe ad probandum puto qď non debet admitti etiā de iure canonico:q2 remedia rigoroſa inducta vt finis imponatur litibus habēt locū etiam de iure canonico.hinc videmus quod ſentētia que ſemel tranſiuit in rem iudi.non poteſt amplius retractari pretextu iniquitatis pretenſe ſꝫ facit ius inter partes in quo ſemel nō contradixerunt vt in.c.cum inter.de re iud.Idem ergo dicēdum in arbitro ne lites de nouo inſtaurentur.imputandum eſt eñ parti que ſe obligauit ſub pena ad ſeruandum arbitrium.ꝛ.c.ij.prealleg.procedit cum de iniquitate ꝯſtaret euidēter prima fronte. Idem eſt ergo dicendum de iure canonico quod

ſꝫ an tūc pars.ff. de re iudi.qď etiā voluit Bart.in.l. j.in.§.queſituꝫ. in ſi.ff.de app. ꝛ idē Bal.i.l.ex illo. in ſi.C.eo.ti.ſecꝰ aūt ſi quis promiſiſſet ſtare ſnīe quomodocunqꝫ et qualitercunqꝫ ferende: q2 tūc nec poſſet appellare nec reductionē petere ſm Bart.ꝛ Bal.in.l. tale pactū. in.§.q ꝓuocauit. in ver. ſequiť.ff.de pact. et ſequitur etiam Alex.in.d.l.ſi cōuenerit.de re iud. de quo ple.ꝑ iſ in Philip . et alios ſcribentes in.d.c. ad hec . de appel. Sebaſti .Sapia.

b ¶In pacto. Qñ valeat argum. de pacto ad ſtatutuꝫ vide Iaſ.poſt alios in.l.nō impoſſibile. ff. de pact. Allexā.in.l.pactū qď dotali.cōſi.ij. C.de colla.ꝛ cōſi. j.colū.iiij.vol.iij ꝛ cōſi.lix.col.ij.vol. iiij.ꝛ ꝯſi.l.vol.i.v. ꝛ Feli.in.c. eccľia ſancte marie. col. xxxij.de conſtitutio.ꝛ i.c.ij. co.pe. de ꝓba.ꝛ in rubr. de preſcri.col. vij. verſi.fallit . Fran. curtium in tractatu ſequeſtrorum. queſt. xxij . in fin.

c ¶Valeat ſtatutum. adde qď voluit Ro.conſi.cx.

d ¶Appellari. adde qď voluit Ro. conſi.lxij. Sebaſti. Sapia.

e ¶Vel conſimile. Vide Imo.in.l.j. col.pe.ff.ſol. mat. vbi etiam tꝫ ꝙ ab arbitris ſtatutarijs pōt appellari ꝛ idē tꝫ Feli. alia adducēs i.c.ſuſpitiōis.ver. ꝛ oīa ꝗ dicātur.de off. de leg.ꝛ an poſſit appellari qñ oritur actio.vide alex.in l.nemo pōt.in.v. col.vbi Iaſ.in.ix. colū.ff.de.leg.j. late in.l. arbitro.ff. qui ſatiſda. cogā.

f ¶Appellari. Adde Ful.conſi.clxxx.in.v.col.ꝛ Alexan.cōſi.cvj.iij.libr.

g ¶Poteſt appellari. Adde Ro.conſi.xxxvij.

de iure ciuili. De iure autē ciuili aduerte: aut statutum disponit vt sn̄ia arbitri mādetur executioni: ⁊ tunc potest appellari: vt voluit Bar. in. d. l. j. q² tunc h₃ vim sn̄ie vt agitur ex sn̄ia. pōderāda em̄ sunt verba statuti: nā si statutū dicit ꝙ arbitrium mandetur executioni: sicut sn̄ia que trāsiuit i rem iudi. appellari nō pōt: aut statutū disponit simpliciter vt sn̄ia arbitri mandet̄ executioni: ⁊ tunc ꝓcedit dictū Bar. satis enim operatur statutū i eo ꝙ disponit vt habeat executionē paratā sicut sententia: nō aūt d₃ intelligi vt censeat̄ remota app. nam cū statutū istud sit cōtra ius d₃ stricte intelligi. ⁊ satis est ꝙ potest aliqd operari. ad hoc. c. i nostra. de iniur. ⁊ qd̄ ibi no. in. d. l. si qn̄. C. de inoffic. testa. ⁊ in. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. gest. ⁊ hanc limitationē sentit Bal. in. d. l. j. aut statutum nihil disponit: ⁊ tunc non potest appellari: vt in. d. l. j. ⁊ ratio est: q² ex sn̄ia arbitri nō orit̄ actio neq₃ agit̄ ad penā compromissi ex sn̄ia: sed agitur ex cōpromisso: ⁊ sic ex ꝯtractu inito īter partes: a ꝓprio vero ꝯtractu nō pōt appellari: vt no. in. d. l. j. ff. de pac. ⁊ in. c. j. eo. tit. hec ꝓcedunt in vera appellatione. nam cōtra arbitriū competit qn̄q₃ quedā species appellationis: vbicūq₃ enim ex aliqua causa legitima competit exceptio cōtra laudū: puta q² fuit latum per dolū seu per arbitriū suspectū p̄cedēte prius recusatione: illa talis exceptio per q̄ retractatur arbitriū h₃ vim appellationis[a] cuiusdā vt dicit tex. in. l. non distinguemus. §. item cum qdā. ff. eo. Secūdo casu principali sc₃ cum queritur de arbitratore. Bar. in. d. l. j. voluit ꝙ non possit appellari[b] sed pretextu iniquitatis potest peti reductio ad arbitriū boni viri. vt in. l. societatē. §. arbitrorum. ff. pro socio. ⁊ idem sentit Bal. in. d. l. j. s₃ Bar. in. l. fi. ff. de appel. reci. fuit in singulari opi. sc₃ ꝙ cōtra laudū arbitro₄ iniquū cōpetit duplex remediū: sc₃ appellationis ⁊ petitionis reductionis ad arbitriū boni viri. ⁊ si pars intentat primū remediū tenetur s̄m eū seruare tp̄a prefixa in appellatione. monet̄ q² a trāsactione potest appellare is qui ex ea se sentit pregrauari: vt in. l. a sententia. §. idemq₃ rescripsit. ff. de appel. sed dictū arbitrorū est quedā trāsactio. vt no. in. c. quintauallis. de iureiur. ⁊ aut. si vero cōtigerit. C. de iudi. ergo a tali arbitramento potest appellari. nam ab actu extraiudiciali potest appellari ⁊ tenetur quis seruare tempora in appellatione prefixa. vt in cle. sicut. de app. Sed quāq̄ hec consideratio Bart. sit exquisita tn̄ mihi nō placet: ⁊ audio ꝙ a modernis legistis cōiter nō recipitur. ⁊ contra hāc opi. suā facit ratio quā ipse ponit in. l. ij. C. vbi ⁊ apud quem cogni. ⁊ in. l. j. C. de arbi. vbi dicit qd̄ a sn̄ia arbitri ideo non appellatur q² non agitur ex sn̄ia sed ex cōpromisso ⁊ a cōtractu ꝓprio quis nō potest appellare. est ergo idē dicendū in casu nostro. ⁊ vide Inno. in. c. statutū. de rescrip. li. vj. vbi dicit ꝙ vbi quis procedit tanq̄ bonus vir: nunq̄ potest ab eius sn̄ia appellari. ⁊ idē sentit Bar. in. l. j. ff. de leg. ij. non ob. l. a sn̄ia. quam ipse allegat: q² loquit̄ in tertio qui non trāsigit sed appellat a trāsactione facta inter alios ex qua potest pretendere aliquod interesse. competit ergo solum remedium petitionis reductionis ad arbitrium boni viri. ⁊ ita simpliciter voluit tex. in. d. §. arbitrorū. predicta procedunt habito respectu ad ius digestorū. sed hodie propter. l. penul. prealle. vbi disponit ꝙ ex sententia arbitri oritur actio si emologatur expresse per partes vel taciturnitate decem dierum potest dubitari nūquid admittatur appellatio. ⁊ Bar. fuit in singulari opi. ꝙ sic in. d. l. j. C. eo. mouetur: q² appellando v᷑ emologare arbitriū tāq̄ latum sed nō tanq̄ iuste latum: vnde eo ipso ꝙ appellat oritur actio. allegat in simili. l. iij. §. falsus. ff. rem ra. habe. vbi dn̄s appellando a sententia lata contra falsum procuratorem videt̄ approbare gesta per falsum procuratorem: sed Bal. in. d. l. j. ⁊ do. Ant. hic ⁊ cōmuniter legiste sequētes reprobant hoc dictū Bar. ⁊ credo ꝙ bene: quia aut appellādo emologat arbitriū ⁊ nō potest prosequi appellationem: q² esset sibi cōtrarius. Aut impugnat ⁊ impedit natiuitatem actionis: ⁊ per cōsequens nō potest appellari. nam nō potest hoc casu fieri nec respectu iustitie sn̄ie. ergo eēt sibi contrarius prosequendo postea appellationē. sed in. §. falsus per quem mouetur Bar. approbatio potest referri ad ꝑsonā falsi ꝓcuratoris nō aūt ad iustitiā sn̄ie: ⁊ ideo est ibi alius casus. ⁊ hoc quo ad primā qōnē.

18 ¶ † Ad secundā qōnem an valeat pactū ꝙ possit appellari a sn̄ia arbitri: intellige in casibus in quibus de iure non pōt appellari: hec questio contingit de facto tp̄e Host. ⁊ recitat hoc i. c. raynaldus. j. de test. ⁊ doc. antiqui fuerūt varij. nam multi tenuerūt valere pactū. q² licet ius dicat ꝙ non possit appellari non tn̄ damnat pactū factū inter partes. nā iudex debet iudicare s̄m ꝙ partes conueniunt: vt in. l. si conuenerit. ff. de re iud. ⁊ hanc opi. tenuerūt Gui. ⁊ quidā alij. ꝯtrariam opi. tenēt Ja. Bal. Accur. in. d. l. j. Spec. in tit. de app. §. in quibus. ver. xvj. ⁊ quidā alij: sed moderniores legiste ⁊ canoniste cōiter tenent ꝙ non valet pactū vt interponatur vera appellatio: q² vt predixi cū ex sn̄ia nō oriatur actio nō valet appellatio que suspēdit illū a quo d₃ interponi cū agat̄ ex cōpromisso vt predixi: sed valet pactū in appellatione proprie sumpta. nā vt dicit Bar. in. d. l. vnica. nil impedit quominus possim⁹ ꝯuenire vt arbitriū de nouo reuideatur per iudicem. ⁊ no. dicit Bal. in. d. l. j. ꝙ hoc casu appellatio defendit a pena compromissi: nec est necesse seruare tēpora prefixa in app. quia non est vera appellatio vt predixi. quod bene not.

19 ¶ † In tertia ⁊ vltima questione nūquid valeat renūtiatio appellationis ab arbitrio interponendo: in qua considera ꝙ in casibus in quib⁹ de iure appellari potest vt q² sunt arbitri iuris: vel quia actio competit ex sn̄ia: puto ꝙ valeat renūtiatio. nam quēadmodū potest per pactum remitti appellatio a sn̄ia iudicis: fortius d₃ posse remitti i sn̄ia arbitri nā qn̄ appellari potest arbitriū habet vim sn̄ie: ergo potest quis per pactum renūtiare appellatiōi. vt in. d. l. fi. C. de tempo. ap. sed in casib⁹ in qbus non pōt appellari: tunc nō cadit ꝓprie renūtiatio appellationis. Sed posset dubitari nunquid posset emologari laudum āteq̄ sit latū[c]. ⁊ dicendum ꝙ non. vt. s. dixi. vnde renuntiatio facultatis impugnandi arbitriū nō remittitur. vt i. d. l. pe. ⁊ vt predixi hec facultas īpugnandi est quedam species appellationis. ⁊ de hac appellatiōe improprie sumpta pōt intelligi ista glos. dum dicit ꝙ non valet renuntiatio.

20 ¶ † Sed quero in casibus in quibus potest appellari ab arbitro: ad quē debeat appellari. Sol. dicit hic Calde. qd̄ ad ordinarium loci: q² ipse est q mandat sententiam arbitri executioni. alleg. no. in. c. per tuas. j. eo. tit. Aduerte quia neutrum dictum videtur procedere respectu executionis. vide tex. no. in. l. cum antea. C. eo. qui innuit ꝙ executio sententie arbitri debet peti apud iudicem rei contra quem petitur executio. ⁊ sic non d₃ considerari forus arbitri nec loci vbi factū est compromissum. ⁊ in hoc dixit ibi Bal. illum tex. valde no. Item respectu primi melius ꝯsidera. nam vbicunq₃ potest appellari a sentētia appellando quis cōqueritur principaliter a sententia: ergo debet interponi ad superiorem illius q iudicauit. vt in. l. j. C. vbi ⁊ apud quem. ⁊ hāc opi. in casu nostro firmauit Bar. in. l. ij. C. eo. Et ideo conclude ꝙ in casibus in quibus potest appellari debet semper appellatio interponi ad superiorē illius q tulit arbitrium[d].

21 ¶ † Ultimo q² gl. hic ponit multa cōuenientia inter iudicium ⁊ arbitria[e]. queritur nunquid pereat instantia per lapsum triēnij corā arbitro sicut coram iudice. ⁊ hec questio est multū difficilis ⁊ nō potest bene per iura decidi. cōiter tamen tenetur ꝙ perit: q² arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum. vt in. l. j. ff. eo. ideo ex quo non differt sunt i hac dispositione iuris debēt a pari iudicari. ⁊ hanc opi. cōmuniter senserunt nostri doc. hic ⁊ Bar. post gl. in. l. item si vnus. ⁊ in. l. si de meis. §. fi. ff. eo. vide per Spec. in. §. differt. eo. ti. ⁊ hoc intellige de iure ciuili nō de iure canonico cum non pereat instantia coram iudice. vt dixi in. c. penul. de iudi. fortius non debet perire coram arbitro. ⁊ per hoc satis habes materiam huiusmodi declaratam. Abbas.

1 ☞ Sentētia dubia siue laudum an possint declarari per iudicem vel arbitrum qui tulerunt.
Statuta dubia non possunt statuētes sed principes declarare.
2 Consilium alicuius vbi requiritur in aliquo actu: est necessario requirēdum: licet requirens non astringatur illud sequi: de consensu aliud est. de quo in numero. 4.
3 Habens liberam potestatem eligendi non potest indignum eligere.
5 Consilium an ⁊ quando sapiat consensum vel econtra.
6 Forma si non seruatur an reddat actum nullum.
7 Conuersi alicuius religionis an habeant vocem in capitulo.

Cum olim. Qui per arbitriū tenetur eligere cu₃ aliquorū consilio: tenetur illorum consilium in tractatu electiōis requirere: sed sequi nō astringit̄. h. d. Primo ponitur consultatio. Secūdo responsio ibi: nos igitur. ¶ Casus literalis. Inter priore₃ sancti Bartholomei lucan̄. ex vna parte ⁊ rectorē ⁊ fratres hospitalis scī Bartholomei ex altera q̄stio vertebatur super eligendis rectore ⁊ fratribus ipsius hospitalis. Causa super hoc cōmissa fuit quibusdā iudicibus. tandem vtraq₃ pars in ipsos iudices compromisit: ipsi protulerūt arbitrium super vtrunq₃. dubitatio est orta: quam petiuerunt ꝑ sedem apostolicā declarari. do. papa viso instrumēto arbitrium continente ⁊ diligenter inspecto inuenit ꝙ prior sancti Bartholomei scd̄m formam arbitrij tenetur habere consilium

a ¶ Vim appellationis. adde alex. consi. lxxxix. j. lib. ☞ Sebasti. Sapia.
b ¶ Appellari. vide Fel. in. c. pastoralis. §. quero. colum. iij. vers. item dicit Abba. s. de offi. deleg.
c ¶ Anteq̄ sit latum. adde Jo. de ana. cōsi. ⁊ Fede. consi. cxxv.
d ¶ Tulit arbitriū. Adde late Fede. cōsi. cclxxxv. Ro. consi. cclxv.
e ¶ Arbitria. vide Feli. in. c. venerabilis. col. pe. ver. corā arbitro. j. de indi. ⁊ ibi etiā an quod dicit̄ in arbitro habeat locū in arbitratore.

consiliũ cum familia hospitalis ⁊ tractare cum eadem super inueniẽdo rectore: ꝓpter ꝙ dicit papa ꝙ nisi prior tractauerit cum familia hospitalis ⁊ ipsius consilium requisierit sup inueniẽdo rectorẽ nõ hꝫ prãtez eligẽdi. Et si elegerit: electio est irrita: sed habito cõsilio ⁊ tractatu cum familia super hoc prior libere poterit eligere rectorem siue concordet familia siue discordet cũ ipso priore. Ber. ¶ No. primo ꝙ sup electione rectoris seu iure eligẽdi rectorẽ pot fieri compromissum. ¶ No. ij. ꝙ in delegatos cause potest fieri cõpromissum tãꝙ in arbitros: de iure ergo canonico clarum est ꝙ tam in ordinarios ꝙ̃ in delegatos potest fieri compromissũ. de quo dic vt latius dixi. s. e. c. cũ tempore. ¶ † No. iij. arg. opti. ꝙ arbitri nõ possunt eoꝝ sñiam declarare nullam[a]: nam eoipso ꝙ pronũtiauerũt sunt functi eoꝝ officio. vnde nõ possunt amplius adiri vt declarent dubia orta ex sñia: sed dꝫ adiri papa prout hic factum extitit. sed ego credo ꝙ etiam ordinarius inferior potest adiri: vnde firmat̃ hanc ꝯclusionẽ ꝙ ille iudex qui hꝫ exequi sñiam arbitri. poterit dubia suie declarare. arg. eorũ que leg. ⁊ no. in. l. ab executore. ff. de appel. vbi Bar. prosequitur an quilibet iudex possit declarare suam sñiam siue sit ordinarius siue delegatus. ⁊ vide per cano. j. de verb. sig. in. c. ex parte. el. iij. ⁊ facit qd̃ in simili no. Bart. in. l. terminato. C. de fruc. ⁊ lit. expen. Quis aũt iudex debeat mandare executioni sñiam arbitri. dic vt dixi. s. e. c. proxi. Et argu. huius tex. ⁊ predictorũ iurium dicendũ est ꝙ si datur aliquibus hoib⁹ ptãs condendi statuta ⁊ demum super statutis oritur contentio non possunt statutarij post finitum eorum officium ista statuta iterpretari: sed debet recurri ad superiorẽ qui dedit eis potestatem statuta condendi. vt no. in. d. c. ex parte. ⁊ Bart. in. l. oẽs populi. ff. de insti. ⁊ iure. ¶ Not. iiij. ꝙ ex dispositiõe arbitri potest electio rectoris pertinere ad alium ꝙ̃ ad collegium ecclesie. Item fieri potest vigore cõsuetudinis vel priuilegij: vt in. c. cum dilectus. de cõsue. ⁊ in. c. abbate. de ver. sig. ⁊ in. c. ij. de in integ. restit. ¶ † No. vlterius ꝙ habens ptãtem eligendi seu alium actum explicandi cũ consilio tñ alicuius: non valet ꝙ gerit nisi prius requisierit cõsiliũ[b] illius: nõ tñ tenetur sequi consilium[c]. ⁊ ad hoc quotidie allegat̃ ista decre. ⁊ concor. c. cum in veteri. de elec. Et ex his infertur ꝙ licet eps teneatur fere in oĩbus gerendis per eum requirere cõsilium capituli. vt in. c. nouit. ⁊ in. c. quãto. de his que fi. a prela. nõ tñ tenetur sequi consilium canonicorum. satis enim est requirere consilium prout. s. ⁊ debito tempore expectare respõsum. ⁊ probatur hoc vltimũ in. d. c. cũ in veteri. ¶ † Vltimo no. ex fine litere ⁊ tene menti ꝙ habens liberam ptãtem eligẽdi nõ potest eligere indignũ sed tenetur eligere idoneũ. ad idẽ. c. cũ causam. de elec. ⁊. c. abbate. de ver. sig. facit. l. vt gradatim. ff. de mu. ⁊ hono. ¶ † In gl. ij. pro intellectu huius gl. ⁊ tex. primo quero nunquid interpretatio huius. c. habeat locum in alijs dispositionibus disponẽtibus cõsiliũ aliquoꝝ requiri in aliquo actu. nam iste tex. loquitur qñ cõsiliũ erat requirẽdũ ex forma arbitri: vnde potest dubitari quid in alijs dispositionibus. Sol. gl. ista in prima parte videtur tacite sentire quod idẽ sit in alijs dispositionibus. ⁊ facit. d. c. cũ in veteri. de ele. Idem sentit Host. hic dicens ꝙ hec interpretatio pcessit ex ꝓpria significatiõe vocabuli. nam cõsensus est similis sensus. dicit̃ enĩ a con. qd̃ est simul ⁊ sensus quasi ꝙ sit simul: qꝛ si habeo aliquid agere cũ cõsensu tuo ego debeo sentire tecum ⁊ tu mecũ: al's non est consensus: sed dissensus. xxxj. dist. i. §. j. ⁊ c. tua. j. de spon. vnde nõ valet actus si non habeo consensum tuũ. pro hoc facit tex. iuncta gl. in. c. vnico. ne sede vacã. li. vj. ita dicendũ in cõsilio. nam consiliũ ẽm suam etymologiã idẽ est ꝙ consultorũ responsiones legere: qꝛ sequi requirit ꝯsiliũ habet legere seu eligere id quod sibi magis videt̃ ex respõsionibus consultorum. vnde ex ꝓpria significatiõe vocabuli nõ tenetur sequi consiliũ: sed satis est requirere ⁊ intra se postea eligere id quod magis videtur ex responsionibus cõsultorũ: ⁊ hec pcedunt regulariter ẽm eum. nam qñꝙ consiliũ ponit̃ pro ꝯsensu: vt est tex. iuncta glo. in. c. venerabili. de offi. dele. ⁊ in. c. j. de fo. cõp. qñꝙ consensus ponitur pro consi. lxiiij. di. in. c. j. ⁊. ij. ⁊ sit hec interpretatio ẽm qualitatẽ negotiorum ⁊ personarũ quasi velit dicere ꝙ ẽm propriã significationẽ vocabulorum procedit quod primo dictum est: secus quãdo fit impropriatio vrgente materia subiecta: non tamen declarat Host. qñ debeat fieri ista impropriatio. ¶ † Sed pro clariori intellectu materie distingue post Barto. in. l. j. §. si plures. ff. de exerci. cũ queritur an consiliũ sapiat consensum: aut enim consiliũ est impendendũ ei qui non habet integrũ iudiciũ rationis ⁊ tũc sapit cõsensuz: vt. l. impuberibus. ff. de suspe. tu. ⁊ hoc modo potest intelligi tex. ẽm vnũ itellectũ. c. venerabili. preallegato. Aut consilium est impendendũ habenti integrum

iudicium: ⁊ tunc aut is qui hꝫ impendere est particeps illius officij ⁊ tunc consiliũ sapit consensum. ⁊ iste est ꝓprius casus illius. c. venerabili. ẽm vnum intellectũ: nã coadiutor datus plato est particeps illius officij. ideo lꝫ ius dicat ꝙ dꝫ requiri consilium coadiutorũ: tñ dꝫ capi consilium pro consensu: qꝛ alias officiũ suũ esset supervacuũ. aut non est particeps officij: ⁊ tũc ꝯsiliũ stat ꝓprie. vnde satis est requirere: vt hic: et in d. c. cum in veteri. pone exemplum. statuto cauetur vt mulier non possit testari sine cõsilio duoꝝ cõsanguineoꝝ. certe hoc casu satis est requirere cõsiliũ: cũ facultas testandi soli mulieri cõpetat ⁊ hoc teneas: licet Cy. voluerit facere differentiã inter dictionẽ de: ⁊ dictionẽ cum: dixit enĩ ꝙ si aliquis hꝫ aliquid facere cum cõsilio alicuius nõ tenetur ꝯsilium sequi: secus si hꝫ facere de cõsilio alicuius: vt no. per eum in. l. id quod pauperibus. C. de epis. ⁊ cle. sed Jo. and. in regula nullus. in mer. hãc differentiã nõ approbat nec etiã Bar. in loco preallegato. in iure enĩ nõ ꝓbatur imo potius oppositũ: vt no. in preallegatis locis. hec pcedũt cũ querit̃ an ⁊ qñ consilium sapiat cõsensum ⁊ ecõtra qñ consensus sapiat consiliũ: dic aut is cuius cõsensus requiritur non põt esse particeps illius officij: ⁊ tunc consensus sapit consiliũ. vt in. l. titiũ. ⁊ qd̃ ibi no. ff. de admi. tut. ⁊ ob hoc dixit Bar. ꝙ si testator disponit ꝙ executor testamẽti non possit aliquid facere sine consilio ⁊ consensu seu voluntate guardiani fratrum minoꝝ non tenetur executor habere consensum. sed satis est habere ꝯsilium: qꝛ frater minor non põt esse executor testamẽtarius. vt in cle. exiui. de verb. sig. vñ nõ dꝫ sibi licere indirecte ꝙ directe sibi prohibet: vt in regula cum quid vna via. de reg. iur. lib. vj. ⁊ in. c. tue. de procur. Aut is cuius cõsensus requirit̃ potest esse particeps officij: ⁊ tũc si est impendendus cõsensus ex dispositiõe hoĩs ei qui hꝫ potestatem plenam a lege tunc ponit̃ consensus pro consilio: vt no. in. d. l. titium. si aũt est impendẽdus consensus ei qui hꝫ potestatem ab hoĩe ⁊ tenet̃ habere cõsensum ex dispositione hoĩs vel legis: ⁊ tunc tenet̃ consensus ꝓprie. vnde nisi habeat consensum nõ valet actus: vt in aut. hoc ius porrectũ. x. q. ij. nam eps dꝫ in alienatione habere ꝯsensum capituli. ⁊ si alienat sine consensu non valet alienatio vt ibi. xij. q. ij. sine exceptione. Quid aũt si ille qui hꝫ impendere consilium nõ vult impendere consilium vel est absens seu mortuus. vide ꝙ dixi in. c. ex parte. de ꝯsti. ⁊ bo. tex. in. c. vnico. in fi. ne sede vac. lib. vj. per Bar. in. d. §. si plures. ⁊ in. l. si cũ dotẽ. in. §. eo aũt tempore. ff. sol. ma. ⁊ in. l. fi. C. de bo. que lib. ¶ † Vlterius quero hic: electio facta forma nõ seruata est nulla: nũqd illud pcedit generaliter vt act⁹ gestus forma nõ seruata sit nullus[d]. Sol. Host. videtur velle ꝙ istud sit speciale in forma tradita per arbitrum vt hic. Idem dicit in forma tradita ab hoĩe vt est tex. in. c. cũ in veteri. preallegato. secus dicit in forma iuris: qꝛ illius transgressio non inducit actus nullitatem nisi ius procedat vlterius retractando actum sicut facit in. c. qꝛ ꝓpter. ⁊ in. c. ne pro defectu. de electio. Et ꝓ differentia adducit qꝛ mitius agitur cum lege ꝙ̃ cũ ministro legis: vt dicit tex. in. l. celsus. ff. de arbi. ⁊ per hoc sentit Host. ꝙ ex dispositiõe iuris quis haberet aliquid facere cũ cõsilio alterius teneret actus consilio non requisito nisi ius specifice actum retractaret. vt cum hoc dicto Host. transeunt hic cõiter doc. nil tñ boni allegant nec allegare possunt: qꝛ dictũ suum indubitanter nõ est verũ. ⁊ primo in ꝯtrium allego tibi tex. iuncta gl. fi. in. c. nouit de his que fi. a prela. vbi gl. no. vult ꝙ si eps nõ requirit consilium canonicoꝝ non vꝫ ꝙ agit: qꝛ facit ꝯ iuris dispositionẽ. ad idem possunt allegari multa iura que dicunt ꝙ actus gestus contra legẽ non vꝫ lꝫ non retractaret̃ per legẽ: vt in. l. nõ dubiũ. C. de legi. ⁊ in regula. que contra ius fiũt. de reg. iu. li. vj. ⁊. x. dist. in. c. vides. Item forma dat esse rei ex dispositiõe iuris. xij. q. ij. in summa. ⁊ in. c. sine exceptione. ꝓbatur etiam in. l. si vnus. C. de test. nõ ob. motiuũ Host. qꝛ quo ad act⁹ nullitatem[e] durius agitur cum lege ꝙ̃ cum ministro legis: vt no. voluit Bar. in. l. amplius. ff. rem ra. hab. allega. bo. tex. in. l. si libertus. ff. de iure pa. vbi alienatio facta in fraudem legis est ipso iure nulla: si in faudẽ hominis est reuocanda. ⁊ idem vꝫ sentire Inn. in. c. raynaldus. de testamen. vbi tenet indistincte ꝙ alienatio facta cõtra legem est nulla: sed nõ semper corruit quando facta est contra dispositionem hominis. ⁊ clarius adhuc idem sentit in. c. fi. de accu. vbi dicit ꝙ quo ad act⁹ nullitatem paria sunt aliquid facere contra legem mortuam vel contra legẽ viuã. ¶ Vltimo oppo. contra tex. videtur enĩ ꝙ ista electio rectoris debeat pertinere ad fratres hospitalis ⁊ non ad priorem sancti Bartholomei: qꝛ collegium dꝫ sibi eligere prelatum: vt in. c. j. de elect. ⁊ in. l. fi. C. de iurisd. om. iudi. Sol. dicunt communiter doc. ꝙ contrarium procedit inspecto iure cõmuni sed hoc contingit ex forma arbitrij. forte

a ¶ Declarare nullam. adde qd̃ voluit Ancha. cõsi. cclxxij. lo. de ana. consi. l. fulg. cõsi. cxlv. Rapha. comen. consi. cxiij.

b ¶ Requisierit cõsiliũ. adde de arbitro q dꝫ regrere consi. Rapha. comẽ. consi. vij. et de hic replicatis p abba. vide que posuit in. d. c. venerabili.
Zacharias.

c ¶ Non tenet̃ sequi consiliũ. Hoc fallit in indice illiterato qñ ex forma statuti iudex tenetur requirere cõsiliũ qꝛ talis illiteratus illud sequi teneret̃. ita sing. no. Fel. in. c. si. scitatus. col. vj. ver. illiteratus. s. de rescript.
Sebasti. Sapia.

c ¶ Sequi cõsiliũ. Vide Bald. in. l. j. col. pe. C. q . . . ⁊ moder. in. l. vniuersis. C. de prob. impa. offer. alex. in. l. cuꝫ platis. ff. de re iud. aliquid per Moder. in. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here.
Sebasti. Sapia.

d ¶ Sit nullus. vide regulã ꝙ act⁹ viti . . . forma non seruata i. l. cũ. §. fi. pro. ff. de trãsac. de quo p scribentes. i. l. vniuersis. C. de preci. impe. offer. cũ . . . cõgestis p. d. Fel. in. c. qm̃ frequenter. in prin. col. iij. ver. tu vo attẽde. j. vt lite nõ cõtest.
Sebasti. Sapia.

e ¶ Actus nullitatem. Qño hec regula pcedat qmitius agat̃ cũ lege ꝙ̃ cũ hoĩe. vide. d. And. sicu. in cõsi. l. in. iij. colũ. ⁊ seq. in. ij. volu. et in. c. raynaldus. char. xj. de testa. ⁊ bar. in. l. si insulã. j. pe. oppo. j. partis. ff. de verbo. obliga.

arbitri aliquo iure fuerunt moti adiudicando priori.⁊ videntur doc. hic sentire ꝙ iste procedāt ex familia hospitalis perpetua ⁊ religiosa: quasi velit ꝙ isti famuli ⁊ seruitores hospitalis qui morātur in hospitali ad tp̄s ⁊ sunt oīno laici nō habent electionem rectoris: sed oportet ꝙ sint fratres religiosi ⁊ perpetuo ibi dedicati. no. bene hoc dictū. ex quo collige qđ non solū clerici faciētes collegiū habent sibi eligere prelatum sed etiā laici religiosi: puta cōuersi qui nullū ordinē ecclesiasticum habēt. ⁊ ad hunc effectū allegauit Inn. istū tex. in. c. ij. de insti. ⁊ gl. in. c. ex eo. de elec. lib. vj. ¶ † Sed aduerte tu latius vltra doc. nam qn̄qꝫ in ecclesia sunt clerici ⁊ laici cōuersi: qn̄qꝫ sunt laici conuersi: ⁊ qn̄qꝫ sunt laici non cōuersi sed puri laici. ¶ Primo casu si ecclesia collegiata est secularis conclude qđ laici conuersi non habent vocem[a] nec in electione prelati: nec in alijs actibus capitularib⁹. rō qꝛ non nisi laici canonici habent vocem in capl̄o: vt in. c. nouit preal leg. ⁊ ius canonie nō cadit in laicum. vt in. c. ij. de insti. ergo oportet concludere ꝙ conuersi ecclesie secularis nullā vocē habēt in capitulo. ⁊ hāc opi. in effectu sensit Inn. in. d. c. ij. Si aūt isti cōuersi sunt in monasterio monachorum in quo aliqui sunt clerici: ⁊ tūc est magis dubiū: qꝛ ius monachatus cadit in laicum. nam olim monachi nō erant clerici. xvj. q. j. generaliter. ergo videt̄ ꝙ debent habere vocē vna cum clericis. ⁊ de hoc dubitauit Inn. ī d. c. ij. Sed tu conclude ꝙ in electione prelati laici cōuersi nō habēt vocē cum clericis: qꝛ istud ius spirituale eligendi prelatum ad diuina officia non cadit in laicū: licet cōuersum. text. est hodie singularis in. c. ex eo. preal. vbi dicit ꝙ ex consuetudine pōt laicus cōuersus hoc acquirere: ⁊ originaliter fuit dictum Inn. in. d. c. ij. sed ille tex. nō explicat quid in alijs actibus. vnde Egi. vt refert Io. an. ī. c. j. de procu. sensit ꝙ habēt vocē vna cū clericis. sed Spec. dubitauit in tit. de syndi. in. §. quid de cōuersis. ⁊ tandē relinquit hoc cōsuetudini. sꝫ Fede. de senis consil. ccxiij. sentit ꝙ non habeant vocem: ⁊ pro hac opi. ego adduco tex. in. c. ⁊ si Christus. de iureiur. iuncto fine cū suprascriptione: vbi ꝓbat̄ no. iudicio meo ꝙ conuersi laici non dicunt̄ de capitulo monachoꝝ clericorū. ⁊ hodie ī multis locis hoc approbat consuetudo. ¶ Secundo casu principali qn̄ in loco sunt tm̄ conuersi laici. exemplū in istis fratribus hospitalis sancte Marie de la schala. ⁊ in istis dicendū: qꝛ de iure cōi habent electionem rectoris ⁊ vna cum rectore debent eligere alios fratres. arg. eorum que no. hic. ⁊ per Inno. in. d. c. ij. nam cum rector eorum non eligatur ad diuina exercenda sed principaliter ad tēporalia ministrāda ius eligēdi rectorem non est quid spirituale. vnde puri laici faciētes collegium approbatum possunt sibi eligere rectorem. vt ī. d. l. fi. ita ⁊ isti laici conuersi possunt sibi eligere rectorē ⁊ exercere omnia iura collegij. ⁊ hoc indubitatum qn̄ omnino sunt religiosi. nam ꝓprie ⁊ stricte dicunt̄ religiosi qui profitentur tria substantialia religionis approbate. Alij vero qui profitentur aliquid ex tribus sed nō omnia non dicuntur habere regulā sed potius quendam modū viuendi. ⁊ de hoc vide gl. no. in cle. j. de relig. domi. ⁊ gloss. in cle. pe. de sen. excom. dixi plenius super rub. de regula. vnde de istis qui nō sunt stricte religiosi posset dubitari vtrū si sint ī aliquo hospitali possint eligere rectorem hospitalis. ⁊ credo ꝙ si sint ibi instituti ꝑ superiorem ⁊ perpetuo ad hoc dedicati ꝙ habebunt electionē: si autem sunt exercentes aliquod opus tunc indubitanter isti eligunt sibi rectorem qꝛ iste est potius rector personarū ꝙ̄ loci. secus aūt vbi non essent instituti per superiorem hospitalis: ita vt faciant collegium: qꝛ hospitale de iure est in dispositione episcopi: vt in. c. de xenodochijs. de relig. domi. et ideo non debent habere electionem rectoris nisi sint ibi instituti collegialiter per superiorē. ¶ Ultimo casu qn̄ sunt puri laici: dic ꝙ isti si exercent ꝓfessionem approbatā possunt eligere rectorem personarum. vt in. d. l. fi. sed si sunt in loco religioso non habent electionem rectoris: ex quo ipsi sunt puri laici ⁊ non religiosi. Abbas.

1 ☞ Laicus non potest etiam cum clerico cognoscere de rebus spūalibus nec tanꝙ̄ iudex nec arbiter aut arbitrator vel amicabilis compositor: etiam per viam reconuentionis nisi ex iussu pape solius. 3.
2 Usuraria questio an ⁊ quo casu possit compromitti.
Usure possunt remitti vsurario sponte.
4 Laicus potest esse assessor iudicis ecclesiastici.

1 Contingit. De rebus spiritualibus in laicum cōpromitti non potest. Per se patet ꝙ hic dicit̄. Ber. ¶ † Not. j. qđ laicus neduꝫ super iure spūali ꝓhibet̄ iudicare. vt in. c. ij. j. de iudi. sed etiā arbitrari non pōt vt hic. vnde laicus non pōt esse delegatus in causa spirituali nisi delegatio sibi fieret per papam. vt no. in. d. c. ij. nec per viam reconuentiōis de spiritualibus cognoscere potest. vt no. in. c. j. de mut. peti. nec vt arbiter iudicare potest: vt hic. An aūt possit compromitti in laicū tanꝙ̄ in arbitratorē ⁊ amicabilē compositorē super iure spirituali. credo ꝙ non[b]: qꝛ iste tex. loquitur generaliter. ⁊ facit. c. ij. de iudi. vbi dicit̄ ꝙ laici non debent tractare negotia ecclesie. ¶ Ultimo no. ibi: nō decet. ꝙ id quod nō decet non licet vt hic. qn̄qꝫ tamen ꝙ non decet: licet. vt no. in c. magne. de voto. ⁊ in. c. j. de desponsa. impube. ¶ † Sed quero nūquid super qōne vsuraria possit compromitti ꝑsertim in laicū[c]. Sol. canoniste non tangūt qđ memini. sed Bal. formauit qōnem in. c. j. §. similiter. de controuer. inuesti. coll. x. ⁊ ibi concludit ꝙ super vsuris futuris non pōt compromitti sꝫ super preteritis. sic intelligo ꝑmū dictū qn̄ ex laudo daretur modus fenerandi. nam sicut nō valet arbitriū simoniacū. vt in. c. ij. s̄. eo. ita nec valere dꝫ arbitriū feneratitiū. nam vtroqꝫ casu inducitur peccatū: secus vbi laudū nō induceret vsuraꝫ. ¶ Quo ad ꝓm. s. de vsuris preteritis limito ꝙ valet compromissum ꝙ sponte fuit factum: secus autem si per fraudē vsurarij pars fuit inducta ad compromittendum vt sic indirecte consequeretur remissionem vsurarum. nam tunc laudo non obstante poterit iudicio meo repetere vsuras. sicut enim nō valet trāsactio vel remissio vsurarū sponte non facta: vt not. Io. an. in addi. Spe. in tit. de vsu. in. iij. col. ⁊ facit ꝙ not. in regula peccatum. de reg. iur. lib. vj. ⁊ per Fede. cōsi. xviij. ita valere non dꝫ cōpromissum sponte nō factū. ⁊ puto ꝙ in casu ī quo valet cōpromissum pōt compromitti in laicū: qꝛ ex quo solū agitur de repetitione vsurarū hec questio nō potest dici spiritualis. pro hoc vide gl. in. c. ex literis. de iureiur. ⁊ qđ ibi dixi. qđ no. gl. in cle. dispendiosam. de iudi. ¶ † In glo. j. ibi: sed in laicū tm̄. no. hanc particulam gl. simpliciter ex qua collige ꝙ sicut nullus citra papam potest cōmittere causam spiritualem laico: vt plene no. in. d. c. ij. de iudic. ita nullus citra papam pōt autorizare vt in solū laicū possit compromitti de iure spirituali: quidam tn̄ vt Uincen. ⁊ Io. tenuerunt ꝯtrarium hoc vltimo casu ⁊ sentit Innoc. restringens se tn̄ quando lis erat incepta in solū laicū autoritate superioris: sed Host. approbat dictū gl. ⁊ hoc videtur verius. pro quo īduco istū tex. vbi papa gn̄aliter prohibet ne fiat in laicum compromissum de iure spirituali. ergo nullus citra papā potest hanc constitionem violare cum inferior non possit tollere nec modificare nec in aliquo detrahere ꝯstitutioni superioris: vt in cle. ne romani. de elec. Item regulariter nullus dispensat contra cōstitutionem pape nisi in casibus concessis. vt in. c. dilectus. ⁊ ibi per Inn. de temp. ordi. cum ergo solum sit iure expressuꝫ vt autoritate superioris possit cōpromitti in clericū ⁊ laicū. vt. j. eo. c. seq. ergo in solum laicum nō potest cōpromitti autoritate superioris. preterea adduco bo. tex. in. c. ij. de iud. vbi dicitur ꝙ prelati nō debent negocia ecclesiastica laicis cōmittere per eos tractanda. ¶ † An autem possit ep̄s cām spiritualem cōmittere clerico ⁊ laico. videtur ꝙ sic. arg. eorū que no. glo. in. c. proxi. ꝯtrarium puto verius[d]: licet enim valeat compromissum in clericū ⁊ laicū non tn̄ potest cā spiritualis delegari clerico ⁊ laico. ratio diuersitatis est. qꝛ vt dixit Ioā. and. j. c. proxi. ipsum arbitrari de re spirituali non est actus spiritualis. merito in clericum ⁊ laicum potest compromitti autoritate superioris. sed iudicare de causa spirituali est quid spirituale. vt in. c. quanto. de indi. sed laicus non est capax iuris spiritualis etiā associato sibi clerico. vt probatur in. c. massana. de elec. ⁊ tenuit Io. an. in. c. nobis. j. de iurepatro. sic limita no. in. c. ecclesia. de consti. ⁊ hoc dictum tene mēti pro limitatione huius gl. ⁊. c. seq. An laicus possit esse assessor iudicis ecclesiastici. Host. tenet hic ꝙ sic. ⁊ cōiter idem tenēt doc. in. d. c. ij. ⁊ declara hoc vt ibi. Abbas.

1 ☞ Executio laudi non potest fieri per ipsum arbitrum: sed per iudicem ipsius rei.
2 Procurator non potest cōpromittere nec transigere sine spāli mandato: ⁊ si aliter fecerit tenetur de suo facere. 6. 16.
3 Utile per inutile non vitiatur.
Laicus an possit cognoscere spiritualia vna cum clerico.
4 Laudum emologatum habet executionem tam de iure ciuili ꝙ̄ canonico.
5 Laudum etiam nullum potest per partes emologari.
7 Speciale mandatū tunc inducitur per promissionē de rato: quando fuit data in procuratorio libera potestas omnia faciendi que potest ipse constituens.
8 Compromissum simplex ⁊ laudum inde sequutū parit actionem de iure canonico.
9 Emologari dicitur laudū nō solū per partiū subscriptionē: sed etiam per aliam approbationem sine subscriptione.

Compromissum

a ¶ Non habēt vocem. Adde istum in. c. j. 3. col. fi. et qđ ibi posui in apo. ad ipsum. s̄. de ꝓcur. eundem. in. c. ecclesia sctē Marie. nu. iij. in apostil. in ver. vna cū clericis. s̄. de constit. Imo. in. c. cuꝫ M. ferrariensis. col. x. in prin. ⁊ ibi cōcor. ⁊ in. c. ij. circa fi. de sen. excō. ⁊ in alleg. c. j. col. xviij. in princi. de procur. Ro. sing. ccccclv. inci. fuit a me quesitum.
b ¶ Credo ꝙ non. Adde Ro. consi. ccccix.
c ¶ In laicū. adde Ro. cōsil. clxxiiij. Pe. de anc. cōsil. xcvij. Pau. de ca. ꝯsi. lxxj. in primo impressis. Alex. ꝯsil. xciiij. lib. Io. de ana. consi. l.
Sebasti. Sapia.
c ¶ In laicū. vide Bal. in rub. de iudi. in. j. cōmento. colū. ij. ⁊ que not. Alex. ī. l. quoties C. de iud. ⁊ in. l. titia. ff. sol. mat. ⁊ ī ꝯsi. xcj. in. ij. volu. vbi dicit ꝙ in causa spūali non pōt fieri cōpromissuꝫ in arbitrū: sꝫ in arbitratorē potest.
d ¶ Puto verius. vide Io. an. in. c. significasti. de fo. cōpe. ⁊ q̄ ibi dixi. And. barb.

10 Cõpromissum si est factũ cũ stipulatione: an pars non quiescens teneat ad interesse sm vtrũq ius laudo aliter non emologato.
11 Cõpromissuz iuratũ an et ad qd pariat executionẽ si nõ sit laudũ inde sequutum emologatum.
12 In obligationib9 facti an succedat obligatio ad interesse quando interuenit iuramentum.
13 Iuramẽtũ qñ iteruenit i cõpromisso tũc põt peti executio laudi nec reqrit alia emologatio: nec succedit obligatio ad interesse, de quo vide. j. nu. 6.
14 Iuramẽtũ hz vim clausule rato manente pacto.
15 Cõpromissum si cõtinet penã sine iuramẽto: tunc pars si vult soluere penã nõ cõpellit stare laudo.
Laudũ sequtũ ex cõpromisso sine iuramẽto tñ penali an possit tacite vel expresse emologari.
17 Interesse quomodo consideretur et ad quid: quãdo potest peti in aliqua causa.
18 Clausula rato manẽte pacto an habeat locum in compromissis.
19 Cõpromittẽtes si promiserũt stare sentẽtie arbitri per stipulationẽ et postea immediate fecerũt pactũ de obseruando id qd arbitri iudicauerũt possunt precise cogi ad laudi obseruantiam.

Per tuas. Autoritate iudicis cause etiam delegari põt de cã spũali in clericũ et i laicũ cõpromitti: et si arbitriũ est a ptibus receptũ dz executiõi mãdari lz p gñalẽ pcuratorẽ factũ fuerit cõpromissum: si aũt nõ fuit arbitriũ approbatũ: et pena fuit apposita agit ad iteresse. h. d. gñalr inherẽdo litere. lz hoc summarium recipiat multas limitatiões: vt. j. patebit. In pma pte ponit consultatio. in scda diffinitio als distinguẽs responsio, ibi: sup quo. ¶ Casus sñalis. Inter hospitalarios scti Ioannis et plebanũ de piscia sup hospitali sancti Allucij qd vertebat. Cã sup hoc commissa fuit ianueñ. archiepo. tandẽ pcurator plebani cũ pte altera autoritate ianueñ. archiepi iudices delegati cõpromiserũt de qõne illa in vnũ clericũ et duos laicos. iuramento a pcuratore plebani imposito: illi ptulerũt arbitrium: hospitalarij impetrauerunt literas ad archiepm pisanum super executione arbitrij: cũ plebanus nollet arbitrium obseruare pleban9 corã archiepo pposuit qd ad causam tractandã pcuratori dedit gñale mandatum nõ tñ ei mãdauit vt sine speciali mãdato cõpromittere posset vel trãsigere. et pcurator ille de mãdato capituli sui nõ fuerat constitutus: et ideo dicebat arbitriũ nõ valere cum procurator fines mãdati excesserit. Et preterea arbitrium illud fuerat p vnum clericũ et duos laicos pmulgatum: et ideo nõ valebat. Archieps sup hoc cõsuluit dñm papã. papa respondet q si ex parte plebani arbitrium receptum fuit indistincte ratum dz haberi et executioni mandari sm formam mandati apostolici. si vero fuit receptũ distinguit vtrum fuerit de obseruãdo ipso pena statuta vel nõ. si pena fuit apposita põt agi ad penam: si nulla pena fuit apposita: sed simpliciter pmissum fuit q staret sententie arbitrorũ pcurator ad interesse poterit cõueniri qr iuramẽtũ suo seipm personaliter obligauit: et nõ ecclesiã. q aũt a duobus laicis et vno clerico latũ sit arbitrium non nocet: cum autoritate ipsius archiepi factum sit cui causa de qua cõpromissum est fuerat delegata. Ber. ¶ † No. j. ibi: super executione: q arbitri nõ mãdãt suã sententiã executioni sed pro ea recurrendũ est ad superiorẽ vñ sup executione fienda fuit impetratum hoc rescriptum apostolicũ. dic tñ q nõ solũ papa: sz etiã ordinarius rei contra quẽ est fienda executio põt sententiã arbitri exeq. de hoc est tex. not. in. l. cum antea. C. eo. et hoc ibi firmat Bal. dixi. s. eo. cũ dilectus. et ad primũ dictum qd arbitri non possunt exequi facit. l. a diuo pio. in prin. et. l. ait ptor. ff. de re iudi. ¶ † No. ij. et tene menti q procurator non põt cõpromittere[a] vnde sicut trãsigere nõ potest sine speciali mãdato ita nec cõpromittere: vt probat hic. facit tex. cũ gl. in. c. qui ad agẽdũ. de pcu. li. vj. ¶ No. iij. q solus platus nõ põt pcuratorem cõstituere ad litigãdũ sine caplo. hoc intellige qñ causa est ardua[b]: et sic dz intelligi. c. j. de procu. als sec9. de quo dic vt plene dixi i. c. edoceri. de rescrip. ¶ † Not. iiij. casum singularẽ in quo clericus associatus laico[c] facit laicũ capacẽ illius actus quẽ solus exercere nõ posset. Non ob. q plures sint laici qp clerici. nã hic erãt duo laici et vnus clericus. nõ tñ extẽdas casum huius. c. ad actũ spiritualem: qr laicus non põt effici capax p mixturã clericoz. vt in. c. massana. et. c. sacrosan. de ele. et voluit not. Io. an. hic et in. c. a nobis. j. de iurepa. Nec ob. iste tex. qr arbitriũ de re spirituali non est actus spiritualis: vt dixi in. c. pxi. sz prohibetur solus laicus: qr non decet ipsum de talibus arbitrari vt dicit tex. in. c. precedẽ. non ergo phibetur rõne incapacitatis sed rõne honestatis. honestas autem satis cõseruatur ex mistura clerici. et p hoc tollit cõtrariũ qd formari põt de. l. pedi9. §. si. ff. de arbi. vbi dr qd in seruũ et liberũ non põt fieri cõpromissum vnde ibi vtile vitiat per inutile hic aũt inutile habilitatur p vtile: sz dic q seruus est incapax cõpromissi: merito mistura habilis nõ fecit ipsum capacẽ sed laicus non est incapax cõpromissi de re spirituali. sed solũ phibet ppter honestatẽ put pdixi: secus autẽ si esset incapax: vt in. d. l. pedius. ¶ Not. ibi: arbitriũ receptũ. q queadmodũ de iure ciuili arbitriũ emologatũ habet executionem ita de iure canonico vt hic. ¶ † Item no. ex eodez verbo qd arbitiũ nullũ ex defectu mandati seu solennitatis mandati põt emologari. i. approbari[d]. ¶ Not. qd arbitriũ non emologatũ nõ habet executionẽ paratã etiam de iure canonico: sed procedit queadmodum hic processum fuit cõtra pcuratorẽ. nã si pena fuit apposita in cõpromisso agit ad penã: si vero pena nõ fuit apposita: agit ad interesse. et intellige in cõpromisso facto tanq in arbitrũ secus si in arbitratorem et amicabilem cõpositorem: tũc agit precise ad obseruantiã arbitramenti: sz pars sciẽs lesionẽ põt petere vt arbitramentũ reducat arbitrio iudicis ad bonã eqtatẽ: vt in. l. societatez. in. §. arbitrorũ. ff. pro soc. et per Inno. in. c. quintauallis. de iureiurã. et vide bo. glo. in. c. causam q. de elec. ¶ Not. ibi. qr iuramẽto suo et c. q iuramẽtum obligat iurantẽ de iure canonico. ¶ † Itẽ not. qd procucator q cõpromisit sine mandato tenetur satisfacere de suo. vnde queadmodũ ageretur cõtra dñm si dedisset mãdatũ: ita dz agi cõtra pcuratorem si cõpromisit sine mandato. vt in. l. plautius. ff. de pcu. ¶ Ultimo no. vnum casum in quo delegatus põt autorizare: lz hoc nõ sit expssum in rescripto: nã vt hic patet nõ solũ ordinarius sz etiaz delegatus cause põt autorizare vt cõpromissum fiat de re spirituali in clericũ et laicũ. ¶ † In glo. j. ibi. cũ dilectus. et ibi glo. tenet Zriũ et illud verius: qr clausula de rato non operat speciale mandatũ nisi fuisset data libera potestas. de quo dic vt in. c. qui ad agendũ. de procu. li. vj. vel nisi dedisset sibi potestatẽ faciẽdi oĩa que in propria persona cõstituens facere posset. et de hoc vltimo vide qd plene dixi in. c. si. de dila. ¶ † In glo. pen. ibi etiam silentio decẽ dierum. no. ex hac glo. modum procedendi ex sentẽtia arbitri: sed latius attingendo materiam concludendo dicta doc. aĩaduertendũ est q quandoq sit cõpromissum simplici et nudo pacto nulla interueniente stipulatiõe neq pena neq iuramẽto. et tũc cõiter tenet q de iure ciuili non orit ex arbitrio actio vel exceptio vt no. i. l. diẽ pferre. i si. ff. e. qñq tñ producit exceptio si ptes expsse hoc egerunt. vt in. l. litigatores. ff. eod. sed de iure canonico est dubiũ. Hostiẽ. tenet qd ex tali cõpromisso põt agi ad interesse secuto arbitrio. et placet hec opi. d. Anto. et satis videt mihi vera: qr de iure canonico põt agi ex nudo pacto. vt in. c. j. de pact. et qd ibi not. ergo potest agi ad interesse queadmodum si interuenisset stipulatio. sentit Hostien. qd etiam de iure ciuili põt agi hoc casu ad interesse: quia ius ciuile respectu interesse non exigit expsse stipulationem: lz gl. aliud hic dixerit. nam text. in d. l. diem proferre. in si. nullã mentionẽ facit de stipulatione. imo sm Hosti. de mente Ulpiani fuit in. d. l. j. ff. de pac. q pacta etiã nuda debent obser-

a ¶ Compromittere. Adde Alexã. consi. xxij. j. lib. Zacharias.
¶ Adde tu limitando hoc dictũ scz nisi gñale mãdatũ haberet cuz libera. qr tũc compromittere posset. l. trãsactiõis. et ibi Guil. de cu. et Sali. C. de trãsac. Archi. et Pet. de anchar. in. c. q ad agendum in si. de procu. lib. vj. Ant. Fran.
¶ Ad hoc. An cõpromissum possit fieri a procutatore habẽte spãle mandatum vel generale cuz libera. dicas q sic per ea q hic alle. et idem dicas si qs eẽt pcurator in rẽ suaz sm Io. an. in. d. c. q ad agẽdũ. in gl. si. et vide glo. et ibi per doc. in. l. paulus. ff. de procu. et habet p lanfran. ori. in suo tracta. de arbit. in. iij. pte iij. q. et adde ẽt qd procurator ad lites ẽt si non hẽat spãle mãdatũ ad cõpromittẽdum vel gñale cũ libera põt facere compromissum sup instãtia sm bart. i. l. q rome. in. §. callimach9. ff. de ver. obli. Aduertẽdũ tñ est qr bar. ibi si recte ponderant eius vba loqt in pcuratore habente liberã. neq loquit pprie in cõpromisso sed in transactione et id super hoc cogitãdum est.

b ¶ Cã est ardua. Adde Ro. cõsil. cclxix. Sebasti. Sapia.

c ¶ Associatus laico. Uide dominũ Iason. in. l. imperium. col. iij. ff. de iurisdi. om. iudic. vbi ponit q quãdo laicus est associatus clerico: cã censet ecclesiastica adeo qd psona clerici trahit ad se laicuz et an valeat compromissuz de re spũali in laicuz et clericũ vid Feli. in. c. ij. in pen. col. vsic. vtrum causa. j. de iud. Zacharias.

d ¶ Emologari. i. approbari. adde q talis emologatio ẽt a partibus facta nihil operatur. not. bal. in tit. de pace constan. §. sñie quoq. et albergo. in. l. añpe. ff. de iud. Alex. in l. licet. §. si seruus. ff. de pecu. et Inn. in. c. examinata. j. de confir. vtil. vel inutil.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Uel tacite. Uide Feli. in. c. ecclesia sctẽ marie. colũ. xviij. v̉sic. secũdus effectus ꝺ cõstitu.

b ¶ Actio et exceptio. Adꝺ Joan. de ana. cõsi. xvj. et Fulg. consi. clxxx. Rapha. comẽ. cõsi. vij.

Sebasti. Sapia.

c ¶ Stipulatione. Uide Bart. in. l. nemo põt. col. ij. ff. de leg. j. et Jas. ⁊ post pau. de cas. Alexã. in. l. arbitrio. col. pe. ff. q sa tis. cogan.

Sebasti. Sapia.

d ¶ Naturã ꝯtus. An iuramentum reguleť ꝫm naturã ꝯtus. vide Jaso. in. l. ꝫ ⁊ si quis. §. quesitũ. colũ. vl. ff. si quis cautio. in. l. si conuenerit. ff. de iur. om. iud. in. l. si insulã. i vlt. char. ff. de v̉b. oblig. i. l. nemo põt. i. vij. col. ff. de leg. j. ⁊ Feli. in rub. de p̃scri. co. v. v̉si. fallit. j. et Soci. in. l. frater a fratre. colum xij. ff. de ꝯdi. indebi.

Sebasti. Sapia.

e ¶ Pacto. Uide d. Jas. in. §. item si quis postulante. col. ij. instit. de actio. vbi ponit plures effect⁹ iuramenti de qbus etiã late p Cor. in repe. rub. de iureiur. et nũquid qñ interuenit iuramentũ qs obligetur p̃cise. vide do. Jaso. in. l. si pecuniaꝫ. in prin. ff. de condi. ob cãm. et l. stipulatiões nõ diuiduntur. ff. de ver. oblig.

nari. nã tex. ibi fundat se sup naturali eq̃tate ⁊ sic sup obligatiõe naturali q̃ surgit ex nudo pacto. ⁊ tene menti hanc opi. Host. tñ legiste cõiter intelligunt tex. in illa. l. diẽ pferre. in fi. ꝙ loquiť qñ interuenit stipulatio. vñ satis credo ꝙ de iure ciuili nõ agitur ad interesse si compromissum fuit factũ ex nudo pacto. arg. i. d. l. litigatores. sed de iure canonico p̃cedit qꝺ p̃dixi. ar. in. c. j. ⁊ hoc in eo ꝙ tex. dicit in cõpromisso facto ex nudo pacto. ⁊ hoc tene nisi arbitrium fuerit emologatũ expresse vel tacite: [a] nã si arbitriũ hoc casu emologať tacite vel expresse: tunc ex sententia arbitri oriť actio et exceptio. [b] vñ põt agi p ipsius executione sicut si esset snĩa iudicis. ⁊ fuit hoc inductũ p. l. nouã. vt in. l. penul. C. e. ¶ 9 † Aduerte tñ naꝫ expressa emologatio fit ꝫm ius ciuile qñ partes subscribunt se sententie arbitri dicẽdo ꝙ istã sentẽtiã approbãt vel improbãt: vt in. l. ne in arbitris. ⁊. l. cũ antea. C. eo. refert tñ hic Inno. quosdã dixisse qꝺ etiam sine hac subscriptione potest expresse emologari snĩa arbitri. et hãc partẽ de iure canonico tenet Hosti. videtur etiã approbare do. Ant. ⁊ satis placet mihi per istum tex. vbi papa solũ requirit ꝙ arbitrium fuerit receptũ ad hoc vt habeat executionẽ: nullã autẽ mẽtionẽ fecit de subscriptiõe. et facit ad hoc quod leg. ⁊ no. in. c. ij. de pac. Inspicimus enim in hoc consensum. non autem istam solẽnitatem extrinsecam que solum adhibetur ad cõsensum manifestãdũ. emologatio vero tacita si per lapsum. x. dierũ a tẽpore sentẽtie data partium taciturnitate. et hoc quo ad primum casum. ¶ 10 † Quandoqꝫ et scꝺo fit compromissum intercedente stipulatione [c]. vt q2 partes per stipulationẽ promittunt stare sentẽtie arbitri nulla pena vł iuramento apposito. et hoc casu si pars nõ vult acquiescere sententie tenetur vtroqꝫ iure ad interesse. vt in. d. l. diem proferre. in fi. ⁊ hoc maxime iuncta glos. qꝺ intelligo nisi sententia cõtineat manifestam iniquitatẽ. de quo dicendum vt plene dixi in. c. ij. s̃. eo. et hoc casu est dubium an hec sententia possit emologari tacite vel expresse. doc. nostri hic tacite sentiunt qꝺ sic ⁊ aperte do. Anto. sed non allegat Bar. qui aperte tenet contrariũ in. d. l. cum antea. vbi dicit ꝙ sententia arbitri tunc solum emologatur quando cõpromissum fuit factum nudo consensu: ita qꝺ ex tali sententia nullum competebat remediũ sed vbi intercessit stipulatio potest peti interesse. ergo cessat remedium emologationis. et ita. l. cum antea. induxit prouisionem emologationis quando erat sententia inutilis. vnde concludit qꝺ hodie raro potest emologari sententia arbitri cum hodie in compromisso semp itercedat stipulatio. Ego dicerem ꝙ de iure cano. in dubio p̃cedit prima opinio per istũ tex. ⁊ per ea q̃. s̃. dixi. nã vides hic qꝺ eo casu quo poterat agi ad interesse qꝺ nudum pactũ obligat. ergo sequereť ꝫm opi. Bar. ꝙ de iure canonico nũq̃ sentẽtia arbitri posset emologari. cuius contrarium manifeste probatur hic. sed de iure ciuili posset dubitari. et multum facit tex. illius. l. cum antea. in prin. p opi. Bart. sed credo posse sustentari cõtrarium q2 illa lex videtur se fundare quãdo pena nõ fuit apposita in compromisso: vnde ex quo nõ potest agi ad penam: nec litigantes p̃uiderunt sibi in aliquo remedio extrinseco debet succedere prouisio illius. l. cum antea. Quare concludo ꝙ licet arbitrium sit factum cũ stipulatione: nihilominus potest emologari tacite vel expresse ex quo pena fuit adiecta in compromisso. ¶ 11 † Quandoqꝫ ⁊ tertio compromissuꝫ fuit factum cum appositione iuramenti citra aliquaꝫ penam. ⁊ hoc casu videtur velle do. Anto. ꝙ ex tali iuramento nõ potest peti executio sententie nisi aliter arbitrium emologetur sed poterat agi ad interesse. mouetur per opin. Innocẽ. dicentis quod omnia que apponuntur in compromisso videntur apposita sub hac cõditione. s. promitto seruare sententiam vel soluere penam: et hec interpretatio habet locum scꝺm Innocen. etiam si interuenit iuramentum. vnde satis est soluere penam nec incidit in periurium non parendo sententie arbitri. ⁊ dicit Innocẽ. qꝺ hunc alternatiuum intellectum dederunt iura compromisso: quia cum arbiter possit ferre sententiam sine metu retractationis necessarium fuit ita prouidere partibus ne per iniustam sententiam res proprias perdant vnde liberantur a sentẽtia soluendo penam vel interesse. ¶ 12 † Et ex his infert do. An. ad notabile dictũ qꝺ in obligationibus facti succedit obligatio ad interesse etiam de iure canonico quantũcũqꝫ iuramentum interueniat: quia ꝫm opi. Inn. pactum et iuramentum intelliguntur apposita ꝫm naturam contractus: [d] sed de natura obligationis est vt quis precise non cogatur ad factũ sed sufficit soluere interesse: vt in. l. stipulationes non diuiduntur. et ibi plene per Bartol. ff. de verbo. obli. ⁊ dicit do. Anto: se putare ꝙ etiam in foro anime non tenetur quis precise ad factum quod iurauit sed sufficit soluere interesse. ¶ 13 † Sed tu considera latius: nam quo ad primum do. An. nullam mentionem facit de Hostien. qui expresse tenet hic contrarium. et Joã. an. eum refert nec probat. dicit enim Hostien. qꝺ vbi iuramentum intercessit in cõpromisso: tunc potest precise peti executio sententie nec requiritur alia emologatio. alleg. c. ij. s̃. eo. idem dicit si interuenit fidei prestatio per. c. peruenit. s̃. eo. vnde non sufficit ꝫm eum hoc casu soluere interesse. et si diceres quare sufficit soluere iteresse interueniente nudo pacto ⁊ non sic quando interuenit iuramentum cum inter simplicem loquelam ⁊ iuramentum deus non facit differentiam. vt in c. iuramenti. xxij. q. v. Sol. respondet ipse qꝺ vbi interuenit nudũ pactũ seu stipulatio possunt partes habere hanc causam contradicendi: qꝺ si sciuissent arbitrũ debere ita pronuntiare nunq̃ compromisissent. vnde cum in illa sententia non cõcurrat purus ꝯsensus partium ius admittit vt soluatur interesse: sed quando interuenit iuramẽtum ius voluit hanc causam seu occasionẽ approbare propter reuerentiam iuramenti. simile not. in. c. ad audientiam. quod met. cau. ⁊ no. bene hanc rationem. Ego de iure canonico approbo opi. Hosti. ⁊ puto eam indubitãter veram. ⁊ vltra eam allego textũ apertum in. c. cum tẽpore. s̃. e. et vide qꝺ ibi dixi. item cum de iure ciuili antiquitus daretur actio si in compromisso interuenerat iuramentum: vt probatur in. l. ne in arbitris. C. eo. ergo fortius dicẽdum est qꝺ de iure canonico et hodie et olim debet dari actio si cõpromissum fuit iuratum. ⁊ hanc partem tenuerunt Cy. ⁊ multi alij antiqui in. l. ne i arbitris. alle. et in auť. decernim⁹. ⁊ quasi omnes sequũtur preter Bar. qui voluit ibi qꝺ etiã de iure canonico non debet interuenire iuramentum in compromisso: sed male loquitur: quia in. c. ij. ⁊. c. peruenit. ⁊. c. cũ tempore. s̃. eo. ⁊ hic interuenit iuramentum in compromisso nec papa reprobat imo mandat iuramẽtum obseruari: vñ Bald. in. d. aut. decernimus. dixit qꝺ virtute iuramenti potest pars compelli ab obseruantiam sentẽtie: q2 cum istud iuramentũ nõ vergat in dispendiũ salutis eterne est omnino seruãdum. vt in. c. si vero. de iureiurã. dixit tamen qꝺ non oritur actio. quia actio est de iure ciuili. et illa auť. decernimus reprobauit hodie iuramentum in compromisso. sed hoc dictum Bal. credo verum quo ad hoc vt agatur ex remedio. l. ne in arbitris: q2 imperator potuit reuocare legem suam: sed dico ꝙ poterat agi virtute iuramenti: quia ex quo deus et canõ mandant iuramenta seruari: ergo oritur actio. argumẽ. in. l. vnica. ff. de cõdi. ex lege. dixi plene in capi. cum venissent. de insti. facit quod not. Barto. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. vides ergo ex p̃dictis ꝙ legiste pro maiori parte sentiunt in effectu hãc opin. Hosti. ⁊ vide quod dixi in. c. cum tempore. ⁊ in. c. fina. Ad dictum Innoc. potest primo responderi quod Inno. non loquitur quando iuramentum interuenit sine pena sed loquiť qñ vltra penam fuit appositum iuramentum. nam sicut compromissum est cõditionale propter penam appositam ita et iuramentum videtur conditionale propter penã appositam quasi vt seruet sententiaꝫ vel soluat penã. posset etiam de nouo attentari quod dictum Innoc. non sit verum: q2 nullo iure probatur iura indistincte mandant iuramenta seruari: vt per totum tit. de iureiuran. et debet iuramentum seruari in sua forma specifica adeo quod non sufficit factum iuris obseruantia vt est tex. nota. in. c. ad nostram. el. j. de iureiuran. ex quo potest seruari in forma specifica. ⁊ adduco tibi vnũ tex. singula. de iure ciuili in. l. si quis maior. C. de transactioni. vbi probatur quod quando in contractu interuenit iuramentum: licet pena sit apposita in contractu non sufficit soluere penam: sed si pars contrauenit tenetur soluere penam ⁊ seruare contractum. ¶ 14 † Et per illum tex. singu. not. ibi Bald. quod iuramentum habet vim illius clausule rato manente pacto: [e] hoc est ꝙ soluatur pena rato manente pacto. quod tene semper menti. ergo si iuramentum interuenit in compromisso penali debet habere vim illius clausule rato manente pacto. ⁊ sic contrauueniens tenetur soluere penam: et nihilominus compellitur seruare sententiam. ⁊ licet Bald. dixerit in. l. ne in arbitris. ꝙ illa. l. si quis maior. non habet locum in compromisso. dic quod hoc dixit habito respectu ad ius ciuile: q2 de iure ciuili iuramentum fuit reprobatum in compromisso: sed cum de iure canonico iuramẽtũ non sit reprobatũ in cõpromisso: vt. s̃. dixi: ergo debet habere vim illius clausule. et licet. l. si quis maior. videatur loqui in transactione: tamen per verba sua procedit in omni contractu. et hoc expresse firmat Bald. ibi in fine. et tenebis hoc menti. ¶ Quo ad secundum an in obligatiõibus facti sufficiat de iure canonico soluere interesse presertim si intercessit iuramentum. do. Antoni. vt. s̃. dixi tenuit ꝙ sic. sed vide q2 ipsemet tenuit ꝯtrarium in. c. venieñs. de iureiur. eo casu

quo interuenit

quo interuenit iuramentũ.⁊ ꝙ possit de iure canonico preci-se cõpelli ad factũ qñ quis se obligat per iuramentũ vide bo. tex.in.c.ex rescripto.de iureiuran.facit glos.in cle.pastoralis. de re iudi.in ver.per violentiã.et respectu simplicis promissionis vide bonũ tex.in.c.ij.de voto.et hunc articulũ plene examinaui in.d.c.veniens.de iureiurã.⁊ ibi vide.et ibi cõcluſi.qḋ de iure canonico dʒ quis p̃cise seruare pactũ qḋ p̱misit ex quo adimplere põt siue interuenerit iuramentum siue non iuxta illud psal.q̃ procedũt de labijs meis nõ faciã irrita.⁊ facit.c.j.⁊.ij.de pac.cũ si. † Quñq; ⁊ quarto in compromisso intercessit pena sine iuramẽto.⁊ hoc casu pars cõtrauenĩẽs tenetur soluere penã:nec põt cõpelli ad obseruantiã sentẽtie.vt in.c.dilecti.in fi.s̃.eo.et in auþ.decernimus.preal.⁊ in.l.ij.ff.eo.quod intellige nisi sentẽtia arbitri cõtineat euidentẽ iniquitatẽ:de quo dic vt.d.c.ij.Sed dubiũ est hoc casu nunqd sñia arbitri possit emologari expresse vel tacite.doct.em̃ antiqui iuris ciuilis fuerũt varij.qdã tenuerũt qḋ vbi cõpromissum est penale sñia arbitri non põt emologari vt ex ea detur actio.qꝛ.l.cuʒ antea.preall.prouidit de hac emologatiõe qñ pena erat apposita in cõpromisso:vñ partes opponẽdo penã vidẽtur recessisse a prouisione legis.arg.in.l.fi.C.de pac.con.tã super dote.⁊ hanc opi.tenuerunt Bul.Azo ⁊ Bal.Sed Mar.tenuit ꝯtrariũ.⁊ Host.hic videt sequi istã opi.Mar.et dicit eã approbari per istũ tex.nam papa mandat hoc arbitriũ mãdari executioni si fuit receptũ a partib⁹.sed si nõ fuit receptũ mãdat penã exigi.ergo arbitrium penale põt emologari.⁊ adducebat Host.istũ tex.in verbo indistincte.q.d.ſm eũ ꝙ siue pena sit cõpromissa siue nõ ex quo arbitriũ fuit receptũ debet mãdari executioni.videt etiã approbare Inn.requirit tñ vt fiat emologatio p subscriptionem partiũ ad hoc vt penale arbitriũ possit emologari.sed moderni legiste cõiter tenẽt contrariũ.vt no.p gl.⁊ Bar.in.l.ij.ff.e.⁊.in.d.l.cum antea.⁊ cum hac opi.cõiter vr̃ transire hic.d.Ant.⁊ tenentes hãc opi.qḋ arbitriũ penale nõ possit emologari rñdẽt ad istũ tex.ꝙ istud verbum indistincte dʒ exponi siue p̱curator habuerit mandatũ ad compromittendũ siue non:quasi dicat ꝙ ex quo arbitriuʒ fuit receptũ a partibus dʒ indistincte mandari executioni nõ habito respectu an p̱curator habuerit mandatum vel ne: qꝛ pars recipiendo arbitriũ vr̃ approbasse factum p̱curatoris,et certe de iure ciuili ista opi.vr̃ verissima ⁊ videt probari in.d.l. cũ antea.Sed ego limitarẽ hoc dictũ quo ad hoc vt non det actio ex sñia.⁊ ita loquit.l.cũ antea:sed si partes pure approbãt arbitriũ latũ simpl'r sine appositione pene:lʒ in compromisso fuerit pena apposita credo qḋ põt agi ex tacito pacto ita ꝙ partes vident de nouo contrahere vt fiat qḋ cõtinet in sentẽtia arbitri.hoc p̱bo per optimũ simile.nã sentẽtia lata a iudice quãtũcunq; sit nulla põt ratificari a partib⁹ nõ vt habeat vim sñie sed vt habeat vim pacti ex nouo ꝯctu.vt p̱bat in.l.ij.C.cõmu.vtriusq; iud.no.Bart.in.l.vnica.C.qui pro sua iu.⁊ canoniste post glo.in.c.significasti.de fo.cõpe.et ibi dixi. ergo eodẽ mõ põt ratificari illa sñia arbitri non vt agat tãq̃ ex sñia sed ex tacito pacto et quodammodo ex nouo ꝯctu.et sic posset intelligi iste tex.⁊ saluantur opi.supradicte.†Et aduerte qꝛ posset multũ instari ꝯ id qḋ.s̃.dixi in precedenti mẽbro vbi conclusi ꝙ si iuramẽtũ interuenerit agit p̃cise ad obseruãtiã sñie:nec sufficit soluere interesse.facit multũ iste text. in ꝯtrariũ in eo ꝙ p̱curator iurauit ⁊ tñ si fuit apposita pena cogitur illã soluere:sin autẽ cõpellit solũ soluere interesse.Solu. cõtrariũ est difficile ⁊ p̱pter hoc aliqui voluerũt tenere partẽ contrariã.Sed certe tenẽdo qḋ p̃dixi qḋ vr̃ magis cõe et iuri cõsentaneũ:põt rñderi ad istũ text.qḋ loquit qñ p̱curator iurauit sine mãdato dñi:nã hic dr̃ ꝙ p̱curator potuit iuramento suo seipm̃ obligare ⁊ nõ ecclesiaʒ.ergo si habuisset mandatũ ab ecclia ad cõpromittendũ ⁊ iurãdum habuisset arbitriũ ad executionẽ ꝯ ecclesiã.vt in.c.ij.s̃.e.sed hic ꝯ procuratorem non poterat sñia mãdari executioni:qꝛ fuerat lata sñia super subiectione.⁊ sic erat qḋ de re spirituali:vnde procurator non erat soluẽdo nec põt estimari res spũalis:ideo sufficit ꝙ p̱curator soluat interesse.⁊ vide ad hoc gl.sing.que ad hoc inducit istũ tex.in.c.corã.de offi.del.vnde estimabit istud interesse habito respectu ad lesionẽ.quã patit alia pars toties litigando sup eadẽ re vt ibi no.gl. ¶ †Et per hoc soluit alia qḋ quã formant hic doct.qño sumit hic illud interesse.nã Inno.dixit qḋ capitur p expẽsis quas fecit in litigãdo nõ autem pro estimatione rei q̃ petebatur:quia in hoc sua non interest:qm̃ aut res nõ erat sua et nõ põt p̃tẽdere interesse.aut res erat sua et põt illã de nouo petere.vt in.l.si quis rẽ.ff.eo.Sed Hostiẽ.intellexit istũ text.indistincte prout loquit de oĩ interesse.vñ dicit ꝙ veniat interesse ⁊ etiã expẽse nõ solũ quo ad litẽ preteritã:sed etiã futurã.ar.in.l.minoribus.ff.de mino.Sed ego distinguerẽ qḋ eo casu quo nõ põt peti executio sñie:vt puta qꝛ nõ interuenit iuramentũ nec arbitriũ fuit emologatum:tunc interesse nõ cõprehẽdit estimationẽ rei petite:sed aliud interesse cõtingens rõne litis mote vel mouẽde.lʒ eo casu quo sententia posset habere executionẽ cõtra dñm:lʒ ex defectu mãdati non põt peti executio.dico ꝙ interesse capit late vt etiã veniat ꝯ p̱curatorem interesse respectu estimationis rei petite si estimari põt:qꝛ p̱curator tenet ad omne dãnuʒ.vt in.d.l.

18 plautius.ff.de procur. ¶ †Quñq; et quinto cõpromissum fuit penale:sed fuit apposita clausula ꝙ pena soluta ratũ maneat pactum.⁊ hoc casu si pars cõtradixit tenet soluere penã:nunquid autẽ soluta pena possit compelli ad obseruãtiam laudi

a virtute illius clausule rato manente pacto.[a] Innocen. sentit hic ꝙ sic.⁊ idẽ gl.in.c.dilecti.s̃.eo.sed tu expedias hũc articu-

19 lũ vt plene ibi dixi. ¶ †Quñq; ⁊ sexto partes p̱miserunt stare sententie arbitri p stipulationẽ sed immediate fecerũt pactũ de obseruando id qḋ arbitri iudicauerint.⁊ tunc voluit not. hic Inno.ꝙ põt p̃cise agi ad obseruãtiã laudi non ex sententia sed vigore pacti immediate appositi:nã p̃cedens stipulatio informat hoc pactũ ſm eũ.vt in.l.lecta.ff.si cer.peta, idem qñ actor fuit stipulat⁹ certã rem dari vel factuʒ fieri si arbiter ita iudicauerit.vnde non sufficit hoc casu soluere interesse:qꝛ istud hʒ locuʒ qñ partes p̱miserunt stare dicto arbitri :secus

b qñ pars fuit expresse stipulata rẽ dari vel factũ fieri[b] si arbiter hoc iudicauerit.⁊ fuit dictũ satis subtile et menti tenendũ.et ſm hoc debes limitare istũ tex.in eo qḋ disponit de interesse. Et p hoc habes p̱fecte declaratã materiam huius.c.et totius ti.⁊ caueas ne in p̃dictis erres.qꝛ vt.s̃.dixi in quodam notabili hec procedũt in arbitro et non in arbitratore.et de laudo arbitratorũ qual'r habeat executionẽ:⁊ de remedio ꝯ iniquitatẽ illius arbitramẽti plenissime scribo in.c.quintauallis.j.de

20 iureiurã. ¶ †In glo.fi.in fi.no.istã glos.iuncto text.ꝙ lʒ delegatus principis possit suã sñiaʒ mandare executioni.vt in.c. in literis.⁊ in.c.querenti.de offici.dele.tñ si de illa cã delegata factũ est cõpromissum citra sñiam in tertium non potest iste delegatus sñiam arbitri mandare executioni etiam si autoritate sua fuerit factũ cõpromissum:sed dʒ recurri ad ordinariũ vt hic no.probatur.⁊ adde ꝙ no.in.c.nisi.de preben.

Sebasti. Sapia.

a ¶ Rato manẽte pacto. De virtute hui⁹ clausule rato manẽte pacto. vide doc.l.l.q fidẽ ff.de trãsa.⁊ i.l.cũ p̱ponas.C.e.Fel. i.c.ad nostram.de iureiu.Are.in.l.si pecuniã.de cõdi. ob cau.dñʒ vitalẽ in tractatu clausularum clausula.ij.

1 ☞ Compromissum an ⁊ quando possit fieri tam super matrimonio carnali q̃ spirituali.

2 Compromissum expirat morte alterius cõpromittentis quãdocunq; ante sententiam moriatur.

Instantia inchoata transit in heredem.

Citatus si moriatur est citandus eius heres.

Laudũ latũ contra vnũ mandatur executioni ꝯ eius heredẽ.

3 Electio attentata post mortem coelecti est ipso iure nulla.

4 Acta facta coram arbitro qui erat etiã iudex ordinarius : an faciant fidem coram ipso postea procedente tanq̃ ordinario.

Ex parte. Morte alterius compromittentium finitur compromissum.vel latius summa sic.Si p duos electos ad eãdẽ p̃laturã in discordia ꝯpromittit in ordinariũ : morte alterius cõpromittentium expirat compromissum: ordinarius tñ ex p̱tãte ordinaria p̱cedit sup iure supstitis.anq̃ fiat transitus ad aliã electionẽ.h.d.⁊ primo ponit cõsultatio.scḋo rñsio ibi:sup quo. ¶ Casus literalis. Vacãte prepositura sancti Cuneberti in Colonia: canonici eiusdem ecclesie vota diuiserunt in duos.qdã elegerũt.H.de iuliaco:⁊ qdã alij elegerunt C.de lombardia:postmodũ cum partes essent in p̃sentia colonieñ.archiepi:⁊ tractarent super hmõi electionibus:in ipsum sup hoc fide p̃stita compromiserunt:q cause meritis diligẽter auditis ⁊ intellectis diem ad ferendã diffinitiuã sñiam partibus assignauit.pendente dilatione alter electus.H.de iuliaco de medio est sublatus.archieps̃ hoc audito canonicis prohibuit ne pendente sua sñia ad aliam electionem p̱cederent: sed quidã illorũ nihilominus.H.colonieñ.canonicũ in prepositũ elegerunt:die quo debebat ferri sñia partibus coram archiep̃o constitutis:dictus.H. allegauit ꝙ archieps̃ vlterius procedere non debebat:cũ post mortẽ alterius compromittẽtis videat compromissum finitũ.Archieps̃ sup hoc consuluit dñm papã.papa rñdet qḋ lʒ cõpromissum p mortẽ ipsi⁹. H:sit finitũ prius tñ de meritis prioris electiõis cognoscere dʒ : q̃ processus fieret ad secũdam:nã si dictus.C.supstes in electio-

1 ne ius hʒ:scḋa nõ tenet.Ber. ¶ †Not.j.ꝙ sup electione: et sic sup matrimonio spirituali põt fieri compromissum.concor.c. cũ inter canonicos.s̃.de ele.facit.c.nisi.j.de prebẽ.⁊ p hec iura limitat text.in.c.pe.s̃.de in inte.resti.vbi dr̃ qḋ in cã matrimoniali nõ possunt arbitri assumi.dʒ em̃ restringi ad matrimonium carnale quod desiderat maiores iudices:nec admittit aliquã cõpositionẽ.vt in.l.fi.de transa.⁊ in.c.j.de consan.et

Zacharias.

b ¶ Rem dari vel factũ fieri. Adde q̃ istã doct.tradit dy.in quodaʒ suo consil.incip. ptoleme⁹. quã sequit Flo.in.l.societatem.§.arbitrorũ ff.p soc.⁊ Jo.an. in.addi.ad Spe. in tit.de arbi.§.fi. v̉sic.itẽ quid si cõpromissum.⁊ Lãfrã.de oria.in tractatu suo de arb. in vltima parte. questione.xiiij.

affi.ꝛ in.c.accedẽtibus.de exces.pla.secus aũt est in matrimonio spirituali:vt hic ꝛ in iurib⁹ preall.ꝛ hanc ꝗõnẽ formauit Ioã.an.in.d.c.pe.lz glo.vacillauerit ꝛ potius senserit ꝯtrariũ:sed tu tene qd prius dictũ est.puto tñ hoc dictũ verum vt valeat cõpromissum in p̃iudiciũ ipsorũ cõpromittentiũ sz nõ quatenus fieret p̃iudiciũ superiori vel eccl'ie:sicut in simili no.in.c.de multa.de preben.vnde eo casu quo electi pñt libere renunciare poterũt p ꝯsequẽtiã cõpromittere:sz eo casu quo non poterunt renũciare sine licẽtia supioris nõ valebit cõpromissum in p̃iudicium superioris:sed quo ad p̃iudiciũ ppriũ sic argu.op.in.l.j.§.sz cũ lis.ff.de trãsa.ꝛ in.l.si dictũ.ff.de euic.facit regula cum quid vna via.de reg.iur.lib.vj.ꝛ qd dixi in.c.cũ tpe.s.eo. An aũt ꝛ qñ possit electus renũciare electioni sine licentia superioris:vide bo.gl.in.c.si electio.de elec.li.vj.ꝛ qd no.doct.in c.ij.de trãsla.epi. ¶ Scdo no.iuncta suprascriptione ꝙ in ordinariũ potest compromitti tanꝗ in arbitrũ.ꝛ optime pbat iste tex.ꝯclusionẽ quã feci in.c.cũ tpe palle.nã archieps coloniens.erat hic ordinari⁹ istoꝝ:ꝛ tñ fuit in eum compromissum tanꝗ in arbitrum:qd colligit ex eo qꝛ tanꝗ arbiter prefixit diẽ ad sniam audiẽdã.arbitrator em̃ nõ fert sniam quia corã eo nõ est iudiciũ nec quasi:vt no.Innoc.in.c.quintauallis.de iureiuran.sed arbiter dz ferre sniam qꝛ arbitria sunt redacta ad instar iudicioꝝ vt in.l.j.ff.de arbit.facit.c.cũ dilectus.s.e. vbi arbiter largo mõ dr iudicare.in hoc istũ text.tene menti. qꝛ hec ꝯsideratio nõ pbatur alibi ita bñ sicut hic.nã illi q tenuerũt ꝯtrariũ dicebãt ꝙ iura canonica loquũtur in arbitratore,nõ in arbitro:ꝛ vt dixi in.d.c.cũ tpe.cuius ꝯtrarium manifeste probat hic nisi diceres ꝙ archieps reseruauit hic sibi potestatem odinariã ita ꝙ pcedebat hic vtraqꝫ ptãte.sed hoc nõ colligitur hic imo potius ꝯtrarium cũ allegaret ipm nõ debere vlterius procedere cum compromissum esset extinctũ. ¶ Tertio not.ibi:fide p̃stita:ꝙ de iure canonico põt cõpromissum fidei interpositiõe firmari.ꝯcor.c.puenit.s.e.ꝛ.c.cũ tpe.qñqꝫ firmatur iuramento.vt.s.c.pxi.ꝛ in.c.ij.s.eo.ꝛ que differentia sit inter iuramentũ ꝛ fidei p̃stationẽ:dixi in.c.ad aures.qd metus cau. ¶ Quarto no.ꝙ arbiter põt citare partes ad sententiaz audiẽdã.ꝛ dic ꝙ põt citare p literas.vt in.l.sed interpellatur. §.arbiter.ff.eo.Et not.ꝙ largo mõ dr ferre sententiã ꝯcor.c.j. s.eo.stricte tñ non est snia vt ibi dixi:sed potius appellat arbitrium vel laudũ.[a] vt.in.c.p tuas.ꝛ in.c.cũ tpe.s.eo.hz enim arbiter quandã notionẽ seu quandã facultatẽ aut arbitrium cognoscendi:non aũt hz iurisditionẽ vt in.l.ait p̃tor.ꝛ qd ibi no.ff.de re iudi. ¶ † No.hic ꝛ tene menti ꝙ p mortẽ alterius cõpromittentiũ expirat cõpromissum:etiã si ante mortẽ fuerit conclusum in causa:ita ꝙ nõ restabat ibi nisi ferre sententiã ꝛ optime pbatur hic:ꝛ alibi nõ ita bene pbat.naz alia iura simplr dicũt ꝙ morte alterius cõpromittentiũ expirat cõpromissum. vt in.l.diem pferre.§.j.ꝛ in.l.sed interpellatur.ff. eo.ꝛ in.c.fi.sed nõ faciunt mẽtionẽ qñ ante mortẽ oĩa expedita erãt ita ꝙ nõ restabat nisi ferre sententiã.ꝛ hoc probat hic singulariter.quinimo plus probat ista litera si bñ ponderetur ꝙ etiã si arbiter p̃fixerit diẽ partib⁹ ad sententiã audiendam nihilominus expirat cõpromissum per mortẽ alterius cõpromittentiũ.ꝛ est hoc no.p ea que le.ꝛ no.in simili in.c.auditis. de pscr.ꝛ hanc ꝯclusionẽ.s.factã firmauit Bald.in.d.l.diem pferre.allegat Inn.hic sed nõ oportuit allegare Inno.quia tex.est hic apertus.ꝛ p hoc facit ꝙ terminus p̃fixus ad sententiã audiẽdã etiã per iudicẽ extinguit p mortem citati ita ꝙ nõ valet sentẽtia postea lata p̃textu illius citationis:vt in l.in summa.§.fi.ff.de re iud.cum ergo opus sit noua citatione expirat compromissum qꝛ nõ põt citari psona in compromisso nõ ꝯprehensa.vt in.c.fi.j.e.sec⁹ dic in instãtia inchoata coram iudice[b].nã ista morte litigãtis trãsit in heredẽ.vt in.l.tã ex contractibus.ff.de iu.ꝛ no.in.c.fi.j.eo.effectus tñ sententie per arbitrũ cõtra cõpromittentẽ superstitem transit in ipsius heredẽ:vnde sententia arbitri nõ expirat lz nõ sit executioni mãdata ante mortem cõpromittentis.sed ipm cõpromissum dũtaxat.vt in.d.l.diẽ proferre.§.j.ꝛ ideo gl.pe.hic in ver.arbitrium:exponit arbitrium id est compromissum:quasi innuat qd arbitriũ.i.sentẽtia arbitri non expirat per mortẽ illi⁹ qui cõpromisit ex quo decessit post sentẽtiã latã:sz cõpromissum sic. ¶ † Sexto not.qd mortuo vno ex electis in discordia ad eãdem prelaturã nõ dz attentari alia electio nisi prius discutiat per iudicem de viribus seu de validitate illius electionis facte de superuiuente.ꝛ est ratio qꝛ data validitate illius electionis nõ valet scda.vt in.c.cõsiderauimus.de electio.et hic in fi.debet ergo primo cõstare an electio superstitis valeat. et hodie decisum est ꝙ electio attẽtata post mortem coelecti est ipso iure nulla: qꝛ debet prius discuti validitas alterius electionis:vt probat in.c.j.ꝛ.ij.vt lite pendẽ.lib.vj.ꝛ ibi firmauit

Ioan.and.ꝛ per illa iura possunt decidi multa hic facta per Inno.q̃ per te videas. ¶ † Ultimo no.qd lz expiret compromissuz factũ in ordinariũ nõ tñ cessat iurisditio sua ordinaria ꝛ potest postea procedere tanꝗ ordinarius.ꝛ ita intelligitur iste tex.Sed dubiũ est nũquid poterit cãm decidere per acta gesta corã eo tanꝗ arbitro.Abbas tenuit hic qd sic. allegat c.presentata.de testi.ꝛ.l.j C.de arbi.d.Anto.videtur innuere contrariũ nisi processit potestate ordinaria ꝛ compromissaria presupposito qd iste due ptãtes sint compassibiles:sed certe primum dictũ de iure pcedit seruata tñ distinctione illius.c. presentata.ꝛ vide qd ibi dixi. ¶ In glo.ij.ibi ꝺm leges:quasi dicat:secus ꝺm canones,ꝛ facit iste tex.aperte cõtra Bart.in aut.decernimus.C.eo.vbi dicit de iure canonico non probari vt iuramentum valeat quãdo cõpromittitur in aliquẽ tanꝗ in arbitrum.ꝛ vide circa hoc quod plene dixi in cap.ij.s.eod. ¶ In gloss.in ver.allegauit ibi necessaria est sententia quantum ad canonicos.Aduerte qꝛ gloss.intricate hic loquitur in prima rõne ideo tene istã rõnem que incipit ibi sed illa videbatur.et scias qd istud.c.habet duos intellectus.quidam intelligũt vt Inn.ꝙ cõpromissum fuit hic factũ p electos ꝛ non per electores:qꝛ electi cõpromiserunt tantũ de iure eoꝝ.merito per mortem alteri⁹ expirauit compromissum.ideo non debuit durare potestas cõpromissaria quo ad canonicos: quia vt dixi dicti canonici non cõpromiserunt.Alij intelligunt qd hic compromissum fuit per canonicos.et ideo debuit iste archiepiscopus procedere nõ obstãte morte alterius electi:quia ex quo non erãt mortui cõpromittentes nec arbitri durabat cõpromissum.ꝛ hanc le.tenuit hic Hosti.exponens literã ibi: partes.i.eligentes.sed hec lec.non est bona cũ pa.hic expresse dicat ꝙ cõpromissum fuit finitum per mortẽ alterius:ideo tene precedentem lec.Et in fin.gloss.dic melius vt.s.dixi in primo no. ¶ Extra gloss.querit hic Innoc.vtrum committatur pena apposita in compromisso si pars citata per arbitrũ renuerit comparere.ꝛ ponit aliqua bona dicta que ego lati⁹ expediui post gl.in.c.cum dilectus.s.eo.

1 ☞ Cõpromissum põt firmari datione obsidũ vel pignoꝝ.
2 Papa an possit eẽ iudex in laicos sibi tpaliter nõ subiectos.
3 Compromissum de puris et liquidis non potest fieri in arbitrum:secus in arbitratorem.
4 Compromissum factum cum clausula vt intelligatur lis ꝛ questio super omni ꝛ toto eo qd fuerit laudatum:non extẽditur ad pura ꝛ liquida.

Exposita. Arbiter post rem iudica.super discordiis nouis assumptus nõ potest per suũ arbitrium sniam immutare etiam si de cõponendo inter partes a papa mãdatum receperit.h.d.pars scda ibi:licet autem. ¶ Casus literalis. Inter epm feltrẽsem ꝛ beluensem ex vna parte ꝛ ciues teruisinos ex altera parte sup districtu seu iurisditionib⁹ et rebus alijs qd vertebat que p sentẽtiã Hosti.epi apostolice sedis legati fuit terminata: tandẽ occasione sententie ipsius quedã discordie orte sunt inter eos super quib⁹ discordijs partes compromiserunt in ducem Venetorum:ꝛ vt eius arbitrium seruaretur obsides sup hoc ab vtraqꝫ parte recepit.pa.insup eidẽ duci mãdauit vt ad componendũ interponeret partes suas.ipse dux contra sententiam legati iniquũ ptulit arbitriũ.Eps feltrensis cõquestus est dño pape.et ipse scribit quibusdã iudicibus sup hoc dicẽs:qd lz eidẽ duci literas suas misisset vt ad componendum interponeret partes suas:nõ tñ fuit sue intentionis immutare sententiã legati vel suscitari qõnes per eũ sopitas.vnde mãdat quatenus nõ obstãtib⁹ literis illis quicquid per dictũ ducem factũ inuenerit cõtra sententiam predictam debeat in irritũ reuocare districtius phibentes eidẽ ne vlterius in cõpromisso pcedat.Et cõpellẽtes eundẽ per censuraz ecclesiasticam ad restitutionem obsidũ datoꝝ vt ipsius arbitriũ seruarent.Ber. ¶ Not.j.ꝙ sup discordijs ortis ex sententia põt cõpromitti:vt sic de nouo cognoscat de meritis cause.de quo dicet.j.cum glos. ¶ No.ij.ꝙ sup iuribus ecclesie põt fieri cõpromissum etiã in laicum:qd intellige vt dixi in.c.cum tẽpore.s.eo. ¶ † No.iij.ꝙ compromissum põt firmari datione obsidum :vt sic dentur obsides in potestate arbitri vel alterius detinendi donec arbitriũ ferendum vigore cõpromissi habuerit effectũ.ꝛ solet hoc sepe attẽtari inter nobiles et potentes qui de facili non possunt cõueniri sup executione laudi:vt indirecte compellantur ad executionẽ p retẽtionẽ obsidum.sicut firmat qñqꝫ compromissum datione pignorum.vt no.glo.in.c.cũ dilectus.s.eod.qñqꝫ pene appositione.vt in.c. per tuas.ꝛ in.c.dilecti.s.eod.Item de iure cano.valet cõpromissum nudo pacto factum ꝺm Hosti.de quo vide qd latius dixi.s.eo.per tuas. ¶ † Oppo.cõtra text.in eo qd iste electus habuit

Sebasti. Sapia.
a ¶ Arbitrium vel laudũ. Uide que posita sunt supra in rubr.hui⁹ titu. vbi etiã Abba.tãgit an snia arbitri dicat ppꝛie snia.

Sebasti. Sapia.
b ¶ Coraz iudice. Quõ hoc procedat Uide Deciũ in.c.qꝛ.v.in.ij.co. post alios.j.de iudi.ꝛ Jas.in.l.j.in fi.co.C.q admitti.ꝛ nunqd ꝯpromissum factũ sub noĩe dignitatis trãseat i successorem ponit Fel.in c.qm̃ abb.in prin. s.de offic.delega.

a Anto.Franc. ¶ Nõ recognoscit. Circa hoc an.d. Veneti recognoscant superiorẽ ꝛ quõ. Dicas ꝑmo ꝙ ciuitas Venetiarũ ideo est libera q꞉ si ta est in mari in quo bñficium cedit edificãti vt ꝑ Bal.in rub.ff.de re.diuisi.ꝛ per Bar.cepo.vero.plene in tract.de seruitu.in rubr.de serui.rusti.pre.in tit.de mari.ad fi. Et adde qḋ ciuitas ipsa maritima hʒ districtum sicut ciuitates terrestres vt ꝑ Joã.mo.in.c.vbi periculũ.de ele.li.vj.ꝛ ꝑ Bart.cepo.vbi s.ꝛ tene menti ꝙ ciuitas ĩ mari vel vicina mari hʒ dñium et iurisditionem in mari vsq; ad centũ miliaria:vt dixit singula.Bart.in suo tracta.tyberia.in ij.parte.in tit.de insula.et dicũtur dñi Veneti de populo romano ẜm Bar.in.l.hostes.ff.de cap. nec recognoscunt superiorem ex prescriptione vt ibi per eũ ꝛ ꝑ Bal.in.l.j.ff.de re.diuisi.vbi etiã dicit qḋ sunt dñi maris adriatici ꝛ littorũ eiꝰ in gñe ꝛ non in specie q꞉ littora sunt ciuitatũ adiacentiũ littori:vt per Bal.in.l.pe.C.de condi.inser.ꝛ per Bar.in.l.quominus.in.§.qõ.ff.de flumini.ꝛ ĩ.l.sane.ff.de iniur.et per Sali.in.l.iij.C.de nauti.feno.et per Bart.cep.ĩ dicto tracta.de serui.in ti.de ser.ru.predi.in palle.rubric.de mari.ꝛ ꝑ eundem in.l.eũ qui vectigal.ff.de verb.sig.

✤Sebasti. Sapia.

a ¶ Cognoscit.vide.d.Jas.in.l.cunctos populos.C.de sum.trin.ꝛ fide catho.ꝛ in.l.ex B iure.ff.de iusti.et iure.vbi tãgit an ciuitas venetiarũ sit subiecta imperatori.

b ¶ Judicem proꝑiũ. Adde late Federic. consilio ccclxxxvij.

¶ Dubia. Adde Pe.de ancha.cõsi.clxxxiij. Ro.cõsil.lxviij.

✤Sebasti. Sapia.

c ¶ Dubia. Vide Ludo.Roma.in repe.rubri.de arbi.colũ.xvij.Bal.et Moder.in.l.si diuersa.C.de trãsact.vbi ponunt quid si renuntiatum fuit sententie an possit fieri cõpromissum vide etiam Alexan.in.l.fratris.s.eo.de transa.et vide Feli.in.c.inter monasterium.col.pe.ver.demum colligen.j.de re iud.

d ¶ Super decisis. Adde Roma.consi.cclxix.ꝛ ibi vide an valeat compromissum ꝯtra priorem sententiam.ꝛ vide Fulgo.consi.xx.per totum.

e Zacharias. ¶ Car.tenet contrarium.tu adde ꝙ compromissũ super re liquida ꝛ clara non valet q̃uis apponeret clausula ꝙ lis intelligatur super eo sup quo fuerit laudatum. ita multum sing. no.Pau.de cast.doctor vt oẽs dicunt irrefragabilis in.l.j.ff.de trãsac.contra Ange.ibi.ꝛ ita dicit esse cõsuetum practicari florentie.

Anto.Fran.

¶ An sup certis ꝛ liq̃dis possit fieri cõpromissum. cõis conclusio est ꝙ nõ.vt in auẜ.si vero cõtigerit.C.de iud.ꝛ ꝑ Pau.de cast.post Bal.ꝛ Ang.ꝛ ibi etiã ꝑ nouissimos i.l.j.ff.de transa.et ꝑ Pau.de cas.in.l.post rẽ.in fi.et ibi etiã per Bart.ff.de trãs.ꝛ per bar.in.l.eleganter.in prin.ff.de condi.inde.ꝛ ꝑ Joã.de imo.ꝛ Alex.in.l.si sic stipulatꝰ.ff.de verb.ob.ꝛ istḋ sine dubio est verum tãq̃ in arbitratorẽ:sed tanq̃ in arbitrum etiã de re liquida potest fieri compromissum ẜm Ang.sing.ꝛ ibi ꝑ Alexan.in.d.l.eleganter.de condictio.indebi. Adde tamen ꝙ si res esset liquida ꝑ public.instrumentum si opponatur contra instrumentũ aliqua exceptio non tñ calũniose cum per tale obiectum exceptionis res desierit esse liq̃da poterit fieri cõpromissũ ẜm Angel. post Bart.in.d.l.post rẽ.de trãsac.ꝛ plene per Lanfran.oria.ĩ trac.de arbi.l.vij. parte. qḋ intellige verũ nisi fingatur exceptio vel lis ẜm Bart.q oĩno est videndus in.l.cũ hi.in §.sed cũ lis.ff.de trãsa.ꝛ vide Alexã.in ꝯsil.clxv.in ij.parte.cõsil.vbi dicit ꝙ si statutũ dicit non debere fieri compromissum de publicis instrumentis:intelligitur tamen quod prius debeat constare an instrumentum sit publicum.

habuit recursum ad papã contra ducem Venetorum:nã cum iste esset laicus nõ debuit papa se intromittere vt in.c.causam.q̃ fil.sint legi.actor enĩ dʒ seq forũ rei:vt in.c.cũ sit gñale.de fo.cõpe. Sol. Jnno.nõ rñdet directe ad cõtrarium:sed dicit nõ esse dubitandum quin papa haberet hoc casu iurisditionem cõtra istum ducem.allegat.c.apostolicos.xij.q.ij.et.c.si qs de potentibus.xxiij.qõ.iij.ꝛ aliter non dixit.videẜ tñ velle ẜm iura q̃ alle.ex eo qḋ iste dux opprimebat ecclesiã ꝛ iura ipsius:retinendo iniuste obsides ecclesie ꝛ retractando istã sententiã ꝙ iuste potuit papa adiri ratione quasi cuiusdam sacrilegij seu oppressiõis. Et no.singulariter hoc dictũ iuncto text.qḋ lʒ laicus ꝑtextu cõpromissi opprimat ecclesiam seu eius iura nihilominus põt adiri iudex ecclesiasticus cõtra eũ. Qḋ intellige qñ notorie ꝯstat de iniustitia seu oppressione vt hic cõstabat:nã ista sentẽtia nõ habebat colorare factum iudicis cũ notorie esset nulla ex defectu ptãtis:secus puto vbi laicus ex ptãte sibi inherente ꝓcessit ad aliquã sententiã.nam cũ ista sit nulla vel iniqua dʒ recurri ad superiorẽ suũ ꝛ non ad superiorẽ ecclesiasticũ:iuxta ea q̃ dixi in.c.si.de iudi.ꝛ in.c.si duobus de appel.et in.c.significantibus.de offi.dele. ¶ Secũdo vltra doc.põt dici ad tex.ꝙ iste dux venetoꝝ nõ recognoscit[a] saltẽ de facto superiorẽ in tẽporalibꝰ merito potuit in hac re ardua adiri papa in defectũ superioris.vñ puto qḋ etiam per laicũ potuisset adiri papa in hoc casu contra istũ ducẽ per ea q̃ dixi post Jnn.in.c.lex ex suspecto.de fo.cõpe.ꝛ in.c.cũ te.de re iud.facit qḋ no.Hosti.in.c.cũ Joã.de fi.instr. ¶ Tertio põt notabilius dici ꝙ de iure cõi ꝛ ordinario fuit hic papa aditus per istũ electum.nã cum pretẽderet electus arbitrium ducis esse iniquũ ꝛ debebat executioni mãdari cõtra eũ ꝛ sic erat reus: in hoc casu poterat adire papã tanq̃ iudicẽ propriũ,cuz ipse esset iudex principalis cause cõtra ipsum electum:vt in simili no.Bart.in.l.societatem.§.arbitrorũ.ff.pro socio.vbi dicit qḋ reus petẽs arbitramentũ reduci ad bonã equitatem põt adire iudicem proprium:[b] q꞉ cum ꝓprius iudex habeat iurisditionem in ista causa cum iste sit reus põt adire eundem iudicem super articulo illius cause.qḋ plenius examino in.c.quintauallis.de iureiuran. merito papa hic mãdauit reduci in statum pristinum quicquid fuit attẽtatum contra sententiam.

3 ¶ † Jn glos.ij.ibi trãsigi siue compromitti nõ potuit.no.bene istã glo.iuncto tex.primo in eo ꝙ equiparat transactionẽ ꝛ cõpromissum.scḋo q꞉ vbi nõ põt transigi nõ valet compromissum:nã compromissum est quedã transactio.vt in auẜ.si vero.C.de iudi. Et facit hoc pro statutis locoꝝ in q̃buscauetur vt inter consanguineos fiat cõpromissum:debet eñ statutũ intelligi qñ petiẜ cõpromissum sup re dubia[c].nam si res esset certa et clara quẽadmodum nõ hʒ locũ trãsactio:ita nec compromissum. Et ideo si petitur executio sentẽtie vel instrumenti habẽtis executionem paratã:nõ debet fieri cõpromissum nisi opponeretur aliquid rõnabile.et hanc conclusionem firmauit Bar.in pe.C.et in.l.post rem iudi.ff.de transac.ꝛ in.l.elegãter.in prin.ff.de condi.inde.facit qḋ not.glos.pe.C.de pac.l.si qs in conscribendo.et tenuit Hosti.aperte hic dicens qḋ hoc cõpromissum non valuit:q꞉ factũ fuit super rebus decisis per sententiam:vt dicit etiam Jnnoc. Sed aduerte:nam predicta possunt optime procedere vbi cõpromissum fieret tanq̃ in arbitratorem:nam tũc proprie compromissum dicitur transactio:vt not.in.c.quintauallis.de iureiuran.et dicta auẜ.si vero.sed si compromittit in aliquem vt arbitrum:tunc esset iudicio meo dubitãdum nunquid valeat cõpromissum sup decisis[d] ꝑ sententiam q꞉ arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum.vt in.l.j.ff.eo.vnde quẽadmodum valet iudiciũ super decisis per sententiã presertim si nõ opponitur de trãsitu in rem iudicatã vt in.c.inter monasterium.prope fi.de re iudi.ita deberet valere cõpromissum factum et iudicium inde secutũ. Jnn.tñ hic videtur sentire ꝙ etiam tanq̃ in arbitrum non põt cõpromitti super decisis per sentẽtiam in eo qḋ allegat arbitrium hic non valuisse: q꞉ nõ tenet sentẽtia contra res prius iudicatas.vt ij.q.vj.§.diffinitiua.ver.item si sententia.itẽ quia prelatus non põt etiã si vellet renũtiare iuri ecclesie quesito per sententiã allegat.l.interpositas.C.de trãsac. Hec vltima ratio est bona: sed cõcludit tantum in re ecclesie non autẽ in facto priuati.prima vero ratio est vniuersalis. Sed illa dependet ab alia qõne nunquid teneat sententia contra sententiam quã plene examinaui in.d.c.inter monasterium.ꝛ si tenemus opi.ꝙ indistincte non valeat procederet dictum Jnn.hic:sed si tenemus aliam opi.ꝙ in diuersis instantijs valet tertia sententia quã tenuit Bar.in.l.j.C.quando prouo.nõ est ne.non procederet hoc dictum Jnno. Unde ego putarem qḋ cõpromissum bene fieri põt tanq̃ in arbitrum.ꝛ ad istum text.potest respõderi ꝙ hic annullaẜ sentẽtia:ex eo q꞉ non fuit cõpromissum super rebus decisis per sententiam sed super discordijs nouiter ortis vnde non debuit iste arbiter extendere manũ ad non cõprehensa in cõpromisso.ꝛ hanc solu.sentit glo.iiij.in fi. ¶ Jn glos.iiij.ibi: non est standum iniquo arbitrio.sed per hoc non soluitur contrarium formatum de.l.diem proferre.§.stari.allegata in glo.vbi dicitur standum esse arbitrio metu pene siue sit equum siue iniquum. Solu.dic dictum glo.procedere quãdo arbitriũ in se continet euidentem iniquitatẽ:nam tunc saltem de iure canonico non est stãdum tali arbitrio. et ita loquitur.c.ij.allega.in glos.vt ibi plene dixi.

4 ¶ † Et in fi.gloss.quero quid si fuisset in compromisso dictum vt intelligeretur lis et questio super omni et toto eo qḋ fuerit laudatum: nunquid tũc valeat arbitrium contra priorem sententiam. do. Ant.tenet ꝙ sic:quia super sententia poterat esse contentio vt in.l.j.ff.que sentẽ.sine appella.rescin. vnde vigore illius clausule videtur compromissũ factum super re dubia.dicit tamen hoc procedere in rebus priuatorum: secus in rebus ecclesiarum quia prelatus non potest sic fingere questionem in preiudicium iuris ecclesie. Sed domi.Cardin. tenet contrarium[e] etiã quo ad primũ dictum:q꞉ per ista verba gñalia nõ videẜ data potestas retractãdi sententiam:qḋ plus placet. Et pro hoc adduco istũ tex.nã papa hic scripsit duci:vt partes nitere tur reducere ad ꝯcordiã.ꝛ tñ dꝛ in tex.ꝙ per verba generalia pape nõ fuit intentionis vt querimonia iam sopita deberet suscitari:quasi in generali sermone non venit id ꝙ in specie qs non fuisset vero similiter concessurus: vt in regula in generali.de reg.iur.lib.vj.ꝛ in.c.si.de officio vica.eo.libr. Ergo idem dicẽdum est in partibus generaliter cõpromittentibus vt ꝑ generalẽ ꝛ effusum sermonẽ nõ videtur cogitasse de rebus iam decisis per sententiam vel aliud remedium decisum. Utile tamẽ est apponere semp in cõpromisso illam clausulam ne postea aponaẜ ꝯtra arbitrũ ꝙ excedit limites cõpromissi.in gl.fi.ibi:sed tenentur obsides vt fiat qḋ inter partes cõuenit.no.bñ glo.q꞉ sepe ob istã cãʒ danẜ obsides iter ꝑncipes.qḋ an possit oĩno de iure fieri:vide qḋ dixi ĩ.c.ex rescripto.de iureiurã.

1 Compromissum factum in certam personã in arbitrum eligendum non valet.3.4.vide plene j.nu.8.

2 Compromissum potest fieri super causa delegata a papa in fauorem partium secus si in fauorẽ publicum.& in casu quo potest fieri non per hoc expirat iurisditio delega.5.

6 Compromissum secundum tollit primum.

7 Iudex delegatus si in eadem causa fuerit electus arbiter an possit vti vtraq; iurisditione.

Innotuit. ¶ † Hoc intẽdit. Non valet cõpromissum de icerta psona in arbitrũ assumenda.h.d.quo ad titu.vel latius sic. Nõ valet cõpromissum factũ in duos seu plures hoc adiecto vt in casu discordie eligat tertius per eosdẽ vel alios.primo ponit factũ.secũdo dat iudices ibi:ideoq;. ¶ Casus literalis. Quidam laicus nomine. O.impetrauit lras cõtra Su.laicum sup quadã summa pecunie ad quosdã iudices delegatos coraz quib⁹ dict⁹ Su.tractus fuit in causam. Tandẽ fuit a partibus in duos arbitros cõpromissum:ita qd si illi adinuicẽ discordarent tertiũ adderẽt iudices noiati:retenta penes se potestate cõpellẽdi partes ad obseruãdũ arbitrium per dicos arbitros pmulgandũ.sed cũ dicti arbitri non possunt esse cõcordes:dicti iudices tertiũ adiũxerũt q cũ altero illorũ dictũ Su.cõdẽnauit.idẽ Su. a dictis iudicibus cõpellebat sentẽtiã obseruare. idẽ Su.sentiẽs se grauatũ ad sedẽ aposto.appellauit:s; ipsi ei⁹ appellatione spreta tulerũt excõicationis sniam in eundẽ:vñ mandat papa quatenus si est ita:dictã sniam denuntient esse nullã:cũ iure ciuili sit statutũ:vt compromissum de incerta persona in arbitrum assumenda nõ teneat. Ber.

2 ¶ † Not.j.q; sup causa delegata p papã pñt partes cõpromittere in alios tanq; in arbitros.et sic causam eripere a manibus delegatorũ:qd intellige qñ causa fuit delegata in fauorez partium possunt enim partes renũtiare fauori suo:vt in.c.ad apostolicã de reg.& in.l.si quis in cõscribẽdo.C.de pac.secus si causa esset delegata in fauorem publicũ.ad hoc qd legi.& no.in.c.ad petitionẽ.de accu. & in.c.ex cõquestione.de resti.spo.

3 ¶ † No.scdo q; queadmodũ nõ pot cõpromitti in duos hoc adiecto:vt data inter eos discordia ipsi eligãt sibi tertiũ[a]:vt pbatur in.l.itẽ si vnus[b].§.si in duos.ff.e. ita nõ pot fieri cõpromissum vt data discordia inter arbitros iudices delegati deputent tertiuz:vt probat hic.& in hoc ista decre.puidet vltra illum §.si in duos:hoc tñ puto fuisse de mẽte illius text. vñ pot cõcludi q; qbuscũq; det ista potestas eligẽdi tertiũ in cã discordie nõ valet cõpromissum.dz eñi fieri compromissum pure in certos arbitros.& si postea cõtingit discordia dz iudex ordinari⁹ cõpellere arbitros ad eligendũ tertium.vt in.c.suspicionis.de offi.dele.& in.c.cũ spãli.de app.& in preal le.l.itez si vnus.§.principalr.rõnem diuersitatis dicam.j.sup gl.fi. ¶ No.iij.iũcta gl.j.& tene menti q; alibi non ita bñ pbatur:q; delegati possunt de cõsensu partium retinere sibi potestatẽ exequẽdi sniam arbitrorũ ferendã sup ista cã que eis fuerat delegat.a Scdo ergo potestate non reseruata non pñt delegati exeq istã sniam arbitrorum:s; dz recurri ad ordinarium vt dixi post gl.fi.in.c.p tuas.s.e.

4 ¶ † Ultimo no.q; nõ valet cõpromissum factum super eligenda incerta persona arbitri.& no.quia tex.dicit hoc esse statutum ex legali puisione & habuit respectum ad dictũ.§.si in duos.sed iste tex. fundat se super alia ratione videl; qd arbitri pñt discordare in electione tertij.sed pot dici q; ratio huius litere elicit ex illa vt dicamus.q; ista incertitudo reprobatur pter discordiã que posset cõtingere ex facto arbitrorum vel aliorum qui debent eligere tertium.de quo dicẽdum.vt.j.latius dicam.

5 ¶ † In glo.i.in fi.ex hac gl.colliguntur tria. Primo qd potest cõpromitti in iudicẽ delegatũ retẽta ptãte delegata. Secũdo q; iudex delegat⁹ hoc modo in arbitrum assumptus potest vti si vult vtraq; potestate.& in hoc not.glo. Tertio q; partes compromittentes possunt prorogare iurisditionem delegatorum ad executionem arbitrij ferendi per arbitros assumptos. ¶ Circa primum dic post doctor.quod si compromittitur in delegatum vel in alium: per hoc non expirat potestas delegata quantũcũq; specifice nõ fuerit reseruata potestas delegatorũ.vnde l; partes cõpromittãt de causa alij delegata non per hoc extinguitur potestas delegata:q; iurisditio & rescripta sunt perpetua.vt in.l.falso.C.de diuer.rescrip.& no.glo.in.c.si autem de rescrip.

6 † Secus autem de causa in aliquem compromissa partes faciant cõpromissum in aliũ:nam tũc vident recedere[c] a priori cõpromisso.vt in.l.sed & si in seruũ.§.fi.ff.e.& est ratio diuersitatis.q; cõpromissum est volũtariũ et arbiter recepit potestatem a partibus:ideo pñt partes nuda voluntate ab illo compromisso recedere.ar.in regula.j.j.de reg.iu. sed iurisditio dat a publico & nõ a partibus & cõtra inuitum.vt in.c.intelleximus.de iudi.& in.l.inter stipulantẽ.§.si stichũ.ff.de ver.obl.merito non extinguit:l; vadant ad arbitros.vñ possunt denuo redire ad delegatos sine alia delegatione.ad hoc facit cle.quãdiu.de ap.& in aut.si tñ. C.de tẽ.ap. An aũt adeũdo ordinarium videatur extincta potestas delegata:dic vt leg.& not.in.c.ad petitionẽ.de accu.et hoc quo ad primam partẽ glos.

7 ¶ † Quo ad secundam dicit do.Ant.se putare q; sup diuersis articulis pot delegatus vti vtraq; potestate.et hoc casu pcedat dictum glo.sed sup eodẽ articulo non potest iudex vti vtraq; potestate:q; resultaret quedã cõtrarietas:sed in contrarium multum facit.c.nisi.j.de prebẽ.vbi circa articulũ sententie delegati fuerũt vsi ibi vtraq; potestate:sed pot pcedere dictũ suũ qñ esset vnicus articulus diuisibilis & esset casus in quo potestas arbitria nõ cõueniret cũ delegata:als secus. ¶ Circa vltimã partẽ glo.doc.cõiter sequuntur conclusionẽ gl.l; quidã vt refert Innocẽ.tenuerint cõtrarium dicentes q; ista reseruatio potestatis non valuit:quia sentẽtia arbitri nõ mandatur executioni:sed metu pene compelluntur partes ad obseruantiam.vt in.d.c.dilecti.s.eod.& in.l.ij.ff.eod.tum q; sententia arbitri mandatur executioni per ordinarium aut per delegatum ad hoc specifice deputatum:vt dixi in.c.per tuas.s.eo.sed tu tene dictum glo.non ob.primũ contrarium:quia ista reseruatio potestatis super executione debet intelligi secũdũ naturam arbitrij vt fiat executio eo modo quo fieri potest. Ad secundum contrarium responde qd ordinarius debet adiri:regulariter tamen non tollitur quin partes possint in hoc prorogare iurisditionem alterius.nam et in his q sunt meri imperij habet locum prorogatio quando fit in persona iudicis habentis idem imperium:vt plene dixi in.c.j.de mu.peti.et per Inno.in.c.de causis.s.de offi.delega.sed delegatus pape vt erat iste habet imperium in executione sententie:quia potest suam sentẽtiam mandare executioni:vt in.c.querenti.de offi.delega.ergo partes possunt prorogare iurisditionem istius delegati ad executionem arbitrij vel alterius sententie cum de re ad rem possint partes prorogare iurisditionẽ delegati.vt in.c.cum olim.& in.c.p.et.g.de offici.delega.

8 ¶ † In gloss.fin.ibi:& ideo cũ a principio nõ tenuerit cõpromissum &c.no.hanc particulam glo.q; compromissum factum in duos hoc adiecto:vt in casu discordie deputetur tertius per arbitros vel alios non valet cõpromissum quantumcũq; cõcorditer postea eligatur tertius.q; ab initio compromissum fuit nullum:sed videtur obstare.c.cũ speciali.j.de appella.vbi valet cõpromissum factũ in duos.& in casu discordie debet iudex compellere arbitros ad eligendum tertium:& idẽ probat in.l.item si vnus.§.principaliter.ff.eo.nec gloss.reddit sufficientẽ rationem diuersitatis inter primũ & scdm casum:sed colligendo dicta Inn.potest reddi duplex ratio quare in casu huius.c.& in prealleg.§.si in duos.nõ tenet compromissum.et prima ratio est hec:nam quãdo partes dant potestatem iudicibus delegatis vel arbitris seu alijs eligendi tertiũ in casu discordie:tunc res pñt esse sine exitu:q; si arbitri nõ cõcordarent nõ posset iudex cõpellere istos quibus est data potestas eligendi tertium:quia cum illi fungantur iure partium sicut partes non possent ab initio compelli ad compromittendum.vt in.l.ij.ff.eodẽ.ita nec isti qui funguntur iure partium compelli possunt.vnde ne partes vigore huiusmodi compromissi contingeret litigare voluit lex a principio prouidere statuendo vt tale cõpromissum non valeat:nam melius est ante tempus occurrere q̃ post causam vulneratam remedium querere.vt in.l.fina.C.in quibus causis in integ.restitutio non est necessa.& quod infirmari vel vituperari potest precauendũ est.vt in.c.j.de seruis non ordinandis:facit.c.quanto.de diuor.sed quando compromissum est factum simpliciter in duos non potest res esse sine exitu:quia si duo discordarent in ferenda sententia iudex teneretur compellere arbitros ad eligendum tertium.vt in.d.§.principaliter.& in dicto capi.cum speciali. Preterea in primo casu cum illi quibus est data potestas eligendi tertium habeant hãc potestatem a partibus:presumendum est quod inducerentur ad eligendum gratum partibus:et cuz voluntates partium sint discordes:quia quelibet pars vellet habere tertium sibi gratum de facili isti non concordarent in electione tertij.s; in secundo casu iudex habet potestatem compellendi arbitros a iure.vnde presumitur quod tam ipse quam arbiter exequerentur officiũ suum laudabiliter in electione tertij. Et vt habeas hanc materiam clarissimã enumerabo aliquos casus qui possunt occurrere in hac materia. Primus casus quando datur potestas duobus hoc adiecto vt in casu discordie ipsi eligant tertium:et data discordia non possunt conuenire in tertium

---

a ¶ Tertiũ. Adde ang.cõsil.lxxxiij. Abb.cõs.lxiij. Zacharias.

¶ Adde qd istud qd hic dr est verũ in arbitris. secus aũt in arbitratoribus:quia i eos pot compromitti cũ clausula vt si discordẽt possint eligere tertiuz.ita not.d. Bal.in.l.j. in lectura antiq. C.de his que pe.no.alleg.Cy.& refert Io.mo.in rubri.eo.tit.lib.vj.& est casus sm gl.j.c.pri.quẽ p sing.alle.Lud ro.sing.suo.dxij.inci.tu habes.c.inotuit. Ant.Fran.

¶ Circa hoc an cõpromissum factum in duos cuz potestate eligẽdi tertium valeat vide etiã Spe.in ti.de arbi.in.§.si.in.§.itẽ & qd dixi.et Host.in sum.huius tit.in.§.si.et q habẽtur p Alex.post Bar.in.l.itẽ si vn⁹.in.§.si i duos.ff.de arbi.& vide gl.in.v.tertiũ.et ibi p doct.in.c.cũ spãli.j.de ap.& cõcludit qd non valet tale cõpromissum nisi terti⁹ sit certus etiam si postea arbitri electi sunt cõcordes in eligẽdo tertiuz sm Innocẽ.in.c.pe.hoc eo.ti.& idẽ Bal.voluit in.d.c.cum spãli.et vide Lanfran.oria.in tracta.de arbi.in.v.parte.in.ij.q. Sebasti. Sapia.

b ¶ In.l.itẽ si vn⁹. Nũqd dispositio d.l.itez si vnus.§.si i duos.habeat locum in arbitratorib⁹.ponit Cardi.in cõs.lxxxvj.in causa q versa est.& Feli.in.c.suspicionis.in prima col.de offi.deleg.

c ¶ Recedere. adde Io.de ana.cõsi.xxix. Ro.consi.cccxxxviij. Fulg.consi.cxij.

tertium: ⁊ tunc ſm omnes illud compromiſſum nõ valet nec iudex ſupplet in compellẽdo circa electionem tertij: ⁊ iſte eſt proprius caſus dicti.§.ſi in duos.⁊ idem dicendũ qñ hec poteſtas eligẽdi tertiũ fuit data iudicibus delegatis: vt probat hic. Idem eadẽ ratione qñ fuit data hec poteſtas alijs perſonis: fallit tñ qñ poteſtas eligendi tertiũ fuit data iudici ordinario: tunc enim tenet cõpromiſſum ⁊ data diſcordia iudex ordinarius debet dare tertiũ. Hãc opi.tenuit Hoſti.ſ.c.pxi. per illũ tex. Ratio diuerſitatis ſm eum: qꝛ ordinarius habet hanc poteſtatẽ a iure: vnde id exprimit qđ ineſt: ſed delegati vel alij habent hanc poteſtatem a partibus. Item iuriſditio delegata eſt ſtricti iuris: vt in.c.p.et.g.de off.deleg.ſicut et poteſtas arbitraria: vt in.c.cum dilectus.ſ.e.ſed poteſtas ordinaria eſt fauorabilis.⁊ eſt hoc dictũ ſatis equũ: ⁊ cõiter cũ eo trãſeunt docto.in.c.ſeq. Sed ſatis poteſt dubitari: quia ordinarius nõ habet poteſtatẽ iure eligẽdi tertiũ.ſed compellẽdi arbitros ad electionẽ tertij: vt in.d.c.cũ ſpeciali.⁊ in.§.principaliter.ergo iudex recipit hãc poteſtatẽ a partib⁹: ⁊ per ↄ̃ns militat ratio Inno.quã ſuperius allegaui.tene tamen menti dictũ Hoſtien.quia credo ꝙ in iudicio ſeruaretur: cum doct. cõiter trãſeant cum eo. ¶ Secũdus caſus eſt quãdo retentis eiſdẽ terminis illi quibus data fuit poteſtas eligẽdi tertium conuenerunt in electione tertij: ⁊ ſic ceſſat ratio diſcordie.et hoc caſu tenuit glo.in.d.§.ſi in duos.ꝙ valet cõpromiſſum.⁊ idẽ tenuit Fran.accur.⁊ recitat Io.and.in addi.Spe.eo.titu. §.ſi.ſm eũ: quia ceſſante ratione legis debet ceſſare ipſa lex. nã quod plus eſt ratio prefertur verbis.vt in.c.ſecũdo regris. de appel.⁊ in.l.adigere.§.q̃uis.ff.de iurepat.ſed ratio legis fuit fundata ſuper diſcordia in electione tertij.vt in.d.§.ſi in duos.ergo ex quo tertius fuit electus cõcorditer debet valere cõpromiſſum ⁊ laudũ inde ſecutũ.ſed hoc dictum indubitanter nõ eſt verũ: nam ↄ̃trium apertiſſime ꝓbatur in iſto tex. vbi delegati cõcorditer elegerunt tertiũ: et tñ propter malum fundamentũ a principio nõ valuit hoc cõpromiſſum nec laudum.⁊ hoc tenuit aperte iſta glo.ſi.⁊ Spec.eo.tit.§.ſi.ver.ſed pone ꝙ in eligẽdo.⁊ Bar.in.d.§.ſi in duos.⁊ Ioã.an.in dicta addi.nam et ipſe dicit ⁊ bene ſi tale compromiſſum teneret a principio poſſet ſequi incõueniens de quo.ſ.dixi: qꝛ poſſent partes litigare corã arbitris per magnũ tꝑs: ⁊ data diſcordia inter eos illi quibus fuit data poteſtas eligẽdi tertiũ poſſent non cõcordare.⁊ ſic partes eſſent fruſtrate laboribus et expẽſis.vnde licet poſſet cõtingere ꝙ iſti cõcordarent in electione tertij: tñ ſatis eſt ꝙ poſſet cõtingere ↄ̃trium: et ideo bona fuit prouiſio legis volentis a principio prouidere vt tale cõpromiſſum non valeat.⁊ hec opi.omnino eſt ſequẽda: tum per iſtum tex.vt predixi: tum quia text.in.d.§.ſi in duos.dicit tale cõpromiſſum eſſe nullum: ergo nõ poſſet cõualeſcere ex poſtfacto.vt in regula non firmatur.de reg.iur.lib.vj. ¶ Tertius caſus eſt qñ retentis eiſdem terminis arbitri concordauerunt in ſententia: ita ꝙ non fuit opus venire ad electionẽ tertij ex quo dubitatur nunquid valeat cõpromiſſum: et per cõſequens laudũ ipſorũ.do.Anto.videtur ſentire ꝙ ſic: quia vitiũ eſt in electione tertij: qđ ceſſat ex quo nõ fuit deuentum ad electionẽ: ſed arbitri cõcordauerunt in vnã ſententiã quia clauſula que nunq̃ locũ habuit vt ſeparabilis non vitiat ſed vitiatur.C.de leg.l.ſi legata.⁊.l.poſt aditã.C.de impu.et alijs ſubſti.⁊ dicit do.Anto.de hoc hic eſſe caſum.in alia tñ parte huius.c.non videtur do.Anto.ita clare decidere.ſed tu vide Io.an.[a] in addi.preallega.vbi aperte ſentit ↄ̃trium et melius nam incõueniẽs qđ ſequi poteſt ex ꝑcedẽti caſu poteſt ſequi ex iſto.nam ſi ab initio valeret hoc cõpromiſſum cum poteſt ſequi diſcordia ſequeretur illud incõueniens. Item quia tex.in d.§.principaliter.dicit compromiſſum tale non valere: vnde nõ poteſt cõualeſcere propter diſcordiã ſubſequentẽ.ſatis eſt ergo q̃ ad nullitatẽ cõpromiſſi ꝙ res poterat eſſe ſine exitu.⁊ hãc opi.tene.⁊ optime facit iſte tex.in ſi.dum fundat ſe ſuper ratione incertitudinis. ¶ Quartus caſus qñ fuit compromiſſum in duos vt eligerẽt partib⁹ arbitros qui habeãt per ſe duntaxat determinare qõnem: ⁊ hoc caſu tenet hic Inno. valere compromiſſum: quia non habet malũ fundamentũ: et plꝫ mihi hec opi.⁊ iudicio meo ſenſit glo.in.c.ſeq.vbi dicam. nam hoc caſu ceſſat ratio incõuenientie de qua.ſ.cũ ab initio ſint iſti arbitri eligẽdi.nam partes cõfidẽtes de aliquib⁹ amicis poſſunt quo ad iſtũ actum electiõis dũtaxat facere ipſos arbitros. Et iſte põt eſſe caſus.c.ſeq.⁊ tene hoc dictũ mẽti: qꝛ eſt ſingulare.⁊ optime facit in arg.text.in.l.nõ diſtinguemus. in.§.queſitũ.in ſi.ff.eo.vbi dicit ꝙ arbitri nõ poſſunt delegare vices ſuas alijs ſed habẽt per ſe qõnem diffinire niſi aliud ſit dictum in cõpromiſſo.ergo poteſt arbitris dari poteſtas vt ipſi deputent alios arbitros: nõ dico in caſu diſcordie ſed ab initio. ¶ Quintus caſus quando datur poteſtas arbitris vel alijs vt in caſu diſcordie eligant tertium arbitrum: puta ſempronium ⁊ tale compromiſſum valet: vt no.gloſ.hic in ſi. et text.in.d.§.ſi in duos.quia ex hoc ceſſat ratio diſcordie et incertitudinis. ¶ Sextus caſus quando compromittitur in duos ita ꝙ in caſu diſcordie non plures ſed vnus in quẽ partes conueniunt debeat deputare tertium: ⁊ hoc caſu tenuerunt quidam compromiſſum valere quia ceſſat ratio diſcordie in electione tertij: cũ hec poteſtas ſit data vni qui nõ poteſt in ſeipſo concordare: hanc opi.ſenſit gl.ſ.c.pxi.⁊ ita intelligit illum text.qui videtur huic contrarius: ⁊ hoc etiã ſequitur Hoſt.ibi: ſed Hoſtien.non placuit propter rationem incertitudinis: ⁊ quia pars poſſet cauſare iniquitatem ⁊ ſuſpicionem ibi iſto arbitro incerto: ar.in.d.§.queſitum.ſed Ioan. And.in addi.predicta poſt Ia.dicit ꝙ iſtud compromiſſum non nititur virib⁹ proprijs nec ꝑtorijs.viribus proprijs non qꝛ compromiſſum eſt incertum: vt hic ⁊ in.d.§.ſi in duos.viribus pretorijs nõ: qꝛ pretor non poteſt ↄpellere arbitros ad eligendum tertiũ: cum hec poteſtas fuerit per partes alteri tributa: arg.in.l.conſulta.C.de teſt.nec ille cui fuit data poteſtas poteſt compelli ad eligendum tertium: quia ad hoc ſe non conſtrinxit argu.in.l.ſi merces.in prin.ff.loca.⁊ per hanc rationem tenuit hic do.Cardi.qđ ſi iſte tertius acceptauit a principio hanc poteſtatem poteſt cõpelli ad eligẽdum tertiũ ⁊ per conſequens debet tenere cõpromiſſum: ſed contra eum facit hic Inno vbi videtur velle ꝙ non valet q̃tũcunq; poteſtas detur vni: qꝛ non poteſt compelli cum fungatur iure partium: ſed nec partes poſſunt compelli vt.ſ.dixi.ſed ſi iſte obligaſſet ſe de conſenſu partium ad eligẽduꝫ tertiũ poſſet procedere dictũ ſuum. ¶ Septimus caſus quãdo eliguntur aliqui arbitri ⁊ datur eis poteſtas eligẽdi tertium ſi volũt: ita quod habeant eligere ab initio: ⁊ tertius habeat cũ eis inchoare ꝓceſſum: ⁊ valet hoc compromiſſum. vt ſenſit in dicta additio. qđ mihi ſatis placet: qꝛ ceſſat hoc caſu inconueniens de quo ſ.dixi cum iſte non ſit eligendus in caſu diſcordie ſed ab initio. Et not.ſingu.hoc dictum: quia videtur ſentire Ioã.an.id quod.ſ.dixi poſt Innocẽ.vt poſſit dari poteſtas arbitro eligendi ab initio alium arbitrum qui procedat ſecum vel ſine eo. ¶ Et per hoc poteſt decidi octauus caſus quando eligitur vnus arbiter vt poſſit ſibi eligere aliũ arbitruꝫ ſi ſibi placuerit.⁊ dicẽdum eſt ꝙ valet compromiſſum per predicta. ¶ Nonus ⁊ vltimus caſus eſt quando ſit compromiſſum in aliqueꝫ tanq̃ in arbitratorem ſeu aliquos ⁊ datur poteſtas eligendi tertium in hoc caſu diſcordie: ⁊ hoc tenuit gloſſ.in.c.ſeq.per illum tex.ꝙ valet compromiſſum vt aliud ſit in arbitratore q̃ in arbitro: ſed de hoc dic: vt latius ibi dicam.

1 ☞ Arbitri non poſſunt delegare vices ſuas.
2 Confeſſio facta coram arbitro: an habeat vim confeſſionis iudicialis.

Cum a nobis. Non ſolet cõiter ſummari propter varietatem lec.ſed ſm vnũ intellectũ quem ſenſit gloſſ.hic ⁊ Innocẽ.in.c.precedẽti qui placet mihi poteſt ſic ſummari. Valet compromiſſum factũ in vnuꝫ vel in plures vt ipſi per ſe cauſam diffiniant vel ꝑ alios quos ipſi elegerint.primo ponitur factũ.ſecundo confirmatio ibi: nos. ¶ Caſus literalis. Inter abbatiſſam ⁊ cõuentũ intrẽſem ⁊ archiepm ſenoñ. vertebatur q̃ſtio ſuꝑ eo ꝙ idẽ archieps dicebat monaſterium [a] ipſum metropolitico iure ſibi ſubeſſe petẽs propterea ab iſto monaſterio ꝓcurationes ⁊ res alias.tandẽ cõcorditer a partibus cõpromiſſum fuit in.R.ſancti Angeli diaconum cardinalem apoſt.ſe.legatũ. Et compromiſſum fuit ſub certa pena ꝙ ꝑciſe pareret arbitrio ſeu ordinationi eiuſdẽ vel duorũ mediatorũ quos ideꝫ cardinalis ſuꝑ hoc deputaret.legatus ſuꝑ hoc deputauit magiſtruꝫ.P.cappellanũ dñi pape.⁊.I. archidiaconũ ſenoñ.mediatores: ⁊ ipſi ordinãdo ⁊ diffiniendo cãm hmõi terminarunt: poſtmodũ petiuerunt partes a dño papa vt ordinationẽ ⁊ diffinitionẽ ꝑdictã cõfirmaret: et ipſe qđ per dictos mediatores factum fuit cõfirmauit. Ber. ¶ No.primo ꝙ ſuꝑ procuratione debita ratione viſitationis põt ↄpromitti: nã quẽadmoduꝫ ſuꝑ modo ꝓcurãdi põt fieri aliqua cõpoſitio: vt no.in cle.ij.de cenſi.dixi i.a.c.cum ex officij.de preſcrip.ita eodẽ mõ põt fieri compromiſſum: an auteꝫ poſſit in totũ tolli ꝓcuratio ꝑ cõpoſitionẽ ſeu cõpromiſſum. dic vt dixi in.d.c.cũ ex officij. ¶ Not.ij.ꝙ etiã in legatũ pape cardinalẽ põt fieri cõpromiſſum: nã legat⁹ pape hꝫ ordinariã iuriſditionẽ vt in.c.ij.de offic.le.lib.vi. ¶ †Tertio not.qđ 1 licet arbitri non pñt alijs delegare vices ſuas ſiue ſint arbitri ſiue arbitratores.vt in.l.non diſtinguemus.§.queſitum.ff.eo. in.l.ſi quis arbitratu.ff.de verb.obli.põt tñ a partib⁹ eis da-

[a] Sebaſti. Sapia. ¶ Ioã.an. Vide alex.i cõſi.cxxiij. als. cclxxvj. in.ij. vol.vbi refert dictũ Ioan. andr. ⁊ ſequitur.

ri potestas vt ipsi eligāt alios arbitros seu arbitratores. ⁊ in
hoc tene mēti istum tex. dixi latius. s. c. proxi. ⁊ illud est bonū
remediū quando partes non possunt conuenire in arbitros
vt eligant certos amicos quibus detur potestas eligendi eis
arbitros. ⁊ facit. d. §. quesitū. in fi. ¶ Not. vltimo ex fine litere
sm̄ vnum intellectum ꝙ arbitriū potest cōfirmari per papā.
sed dicit Gof. se putare ꝙ per hanc cōfirmationē non altera-
bitur natura arbitrij. agitur enim ad executionē seu ad penā
vel interesse: vt plene dixi in. c. per tuas. s. eo. ¶ In glo. fi. hec
gl. opponit de. c. precedē. vbi nō tenuit compromissum factū
de incerta persona: ⁊ hic tenuit. pro solutione glo. ponit tres
lecturas. Prima ꝙ iste legatus erat arbitrator: et deputandi
per eū debebāt esse arbitratores ⁊ nō arbitri: sed in. c. ꝓcedēti
illi erant veri arbitri. et ex hac solutione habes notare vnum
dictum singulare ꝙ potest cōpromitti in duos tanq̄ in ami-
cabiles compositores vt in casu discordie eligāt tertiū. ⁊ hāc
lect. tenuit hic Hostiē. reddēs rationē diuersitatis quare hoc
compromissum valet tāq̄ in arbitratores: quia si est iniquum
reducit ad arbitriū iudicis ⁊ bonā equitatē: vt in. l. societatē.
§. arbitrorū. ff. pro socio. sed dictū arbitri tenet siue sit equum
siue iniquū. vt ibi. ⁊ dixi in. c. ij. s. eo. vnde valet cōpromissum
tanq̄ in arbitratores factū: quia per illud decidunt lites non
autem sic per arbitros sꝫ sepe lites ex litibꝰ oriunt. hec ratio
Hosti. bona est cōsiderato fine: sed cōsiderato principio non
cōcludit. nam non valet cōpromissum ꝓdicto modo factū in
arbitros: quia res posset esse sine exitu in casu discordie ⁊ se-
queret incōueniens, de quo dixi in. c. ꝓcedēti. que quidē ratio
militat etiā in arbitratoribꝰ cum possint discordare in diffi-
nitione ⁊ in electiōe tertij. Itē. c. ꝓcedēs. et. l. itē si vnus. §. si in
duos. ff. e. loquunt indistincte scꝫ faciēdo mētionē de arbitro
⁊ arbitrator potest dici arbiter. nam vltra oēs indifferēter cū
glo. ⁊ Hostiē. potes tu reddere aliā rōnem diuersitatis: quia
in arbitris nō valet cōpromissum: quia corā eis est iudicium
seu quasi: vt in. c. cum dilectus. s. eo. ⁊ in. l. j. ff. eo. vbi instantia
iudicialis posset euanescere in casu discordie sine aliquo effe-
ctu: ⁊ ideo nō valet cōpromissum: sed corā arbitratore nō est
iudiciū: vt dicit gl. sed est quedā amicabilis cōpositio. ⁊ ideo
cessat ratio ne euanescat iudicialis instātia: sꝫ inspecta sub-
tilitate iuris posset teneri ꝯtra istā glo. ¶ Secūdo soluit hec
glo. ꝙ hic nō fuit factū cōpromissum de incerta persona: sed
partes dederunt potestatē legato vt ipse eligeret arbitros et
ipse elegit certos. Io. an. videt impugnare hāc lect. quia in. c.
precedēti illi iudices elegerūt certū: et tn̄ nō valuit ibi laudū.
Ego puto qd̄ gl. habuit aliū intellectum qd̄ ibi debebat eligi
tertius in casu discordie ⁊ non ab initio: hic autem fuit data
potestas legato vt ipse diffiniret per se: vel daret alios arbi-
tros scꝫ qui deberēt cognoscere ⁊ diffinire questionē. et hanc
lectu. sentit etiā Innoc. s. c. proxi. in fi. et hanc puto verā lect.
huius. c. nam in hoc casu nō potest sequi incōueniens: de quo
in. c. preced. vnde hoc. c. in effectu ꝓuidet circa hoc ꝙ arbitro
potest dari potestas diffiniēdi negotiū per se aut per alios: ⁊
in hoc tene menti istū tex. ⁊ cōcordare videtur in. d. l. non di-
stinguemus. §. quesitū in fi. ff. eo. ⁊ in. d. l. penul. C. eo. ⁊ ibi hoc
firmat Bal. ⁊ facit qd̄ dixi in. d. c. cūm q̄. ¶ † An aūt cōfessio
facta coram arbitro habeat vim cōfessionis iudicialis vt effi
ciatur confessus infamis eo casu quo confessio infamaret co-
ram iudice[a]. dic ꝙ non: siue cōpromissum expiret siue duret.
ratio quia confessio infamat eo casu quo cōfessus haberetur
pro damnato: ⁊ sic talis causa in qua damnatus efficit infa-
mis: vt dixi in. c. at si clerici. de iudi. ⁊ no. Barto. in. l. ictus fu-
stium. ff. de his qui not. infa. vnde sicut vera sententia arbitri
non infamaret: vt in. l. quid ergo. in. §. ex compromisso. ff. de
his qui no. infa. ita nec cōfessio facta corā arbitro: qd̄ etiā fir
mauit Bald. in. d. l. pe. ¶ Tertia lectu. glo. est ꝙ fuit data po
testas vni qui non poterat in seipso discordare: sed in. c. prece
denti fuit data potestas pluribus. hāc lect. secutus est Goff.
sed Hosti. non placuit: quia posset pars pretendere lesionem
seu iniquitatē ratione arbitramēti: sed dic plenius circa hāc
lectu. vt dixi in. c. precedēti. ¶ Quartā lectu. extra glo. posuit
Innoc. s. c. proxi. vbi dicit ꝙ isti mediatores nō erant arbitri
sed iudices delegati dati a legato. pro hoc sm̄ eū: quia papa
confirmauit hic hoc factum istorū mediatorū. nam si fuissent
arbitri papa non cōfirmasset ipsorum sentētiā: quia sentētia
arbitrorū non cōfirmatur: quia nō habet executionē paratā
sed ei statur metu pene: vt in. l. j. C. de arbit. ⁊ in. l. ij. ff. eodem.
Nec obst. sm̄ eum si dicatur ꝙ hic interuenit pena: que decla-
rat istos fuisse arbitros ⁊ non iudices. dicit enim ipse ꝙ hec
consideratio nō procedit quādo fuit cōpromissum in iudicē
ordinarium vel delegatum: quia propter compromissum nō
desinit esse iudex delegatꝰ vel ordinariꝰ: vt in. c. nisi. de prebē.
et in. c. ex parte. s. eo. vnde licet delegatꝰ fuisset arbiter hic ni-
hilominus remāsit ordinarius ⁊ tanq̄ ordinariꝰ potuit dare
istos delegatos. ⁊ hec lec. nō placet hic Hosti. primo quia sm̄
ipsam hec decre. non faceret ad titulū. Item quia text. hic in
secunda parte non appellat ipsos iudices: sed appellat ipsos
mediatores. Item dicit ꝙ tulerunt sn̄iam ⁊ ꝙ fecerunt ordi-
nationem quandā. que verba innuunt ꝙ isti erant arbitri vel
arbitratores. ¶ Quinta lectu. ꝙ laudum istorū non tenebat
de iure per. c. s. proxi. ideo fuit opus ꝙ papa confirmaret. va
luit ergo arbitriū virtute cōfirmationis papalis ⁊ non ex va
liditate compromissi. sed iste intellectus non est bonus: quia
non apparet hic ꝙ papa ex plenitudine potestatis voluerit
dare robur huic laudo. ¶ Sextā lectu. ponit Hostiē. ꝙ ordi-
nario potest dari potestas eligendi tertium arbitrum. nam
legatus habet ordinariā: vt. s. dixi. sed arbitris vel delegatis
non potest hec potestas dari: et ita loquitur. c. precedens. di-
uersitatis ratio est sm̄ eū: quia ordinarius habet a iure hanc
potestatem sed delegatus non. Item potestas ordinaria est
fauorabilis non sic potestas delegata vel compromissaria. tu
vide circa hanc lectu. qd̄ dixi in. c. precedēti. mihi pre ceteris
placet secunda lect. et expedias materiam huius. c. prout ple
nius dixi in. c. precedenti.

1 ¶ Compromissum expirat morte vnius compromittentiū ante laudum datum secus post. j. nec transit in heredes nisi fuerit dictum. vide in numero. 4. vbi ponitur ratio quare nō transit in heredem.
2 Obligatio defuncti an transeat in heredem.
3 Heres an possit capi in casibus in quibus defunctus capi poterat.
6 Acta facta corā arbitro non expirat si expiret cōpromissum. Prescriptio interrupta per citationē adhuc remanet interrupta: licet instantia iudicij pereat.
7 Confessio facta coram arbitro an habeat vim confessionis iudicialis.
8 Compromissum factum in arbitratorem vel amicabilem cōpositorem an expiret morte vnius compromittentis.
9 Heredis appellatione an veniant heredes heredis.
10 Compromissum factum per prelatum de rebus ecclesie: an expiret morte prelati compromittentis.

1 Compromissum. ¶ † Breue est et per alia ver-
ba potest sic summari. Compromissum ante sentē
tiam latam finitur morte alterius compromitten
tium[b]: vnde nō transit ad heredes compromittentium nisi
de eis sit cautū in compromisso. h. d. cōprehēdendo mentē. c.
2 ¶ † Not. primo vnum casum in quo obligatio ꝯcta cum de-
functo non transit in heredē. regulariter autem contra. nam
omnis obligatio transit in heredē: licet de herede non fuerit
facta mētio in ꝯctu: vt in. l. veteris. C. de ꝯhen. ⁊ cōmit. stipu.
Fallit tn̄ in quibusdā casibus de quibus dicendū: vt legit et
not. in. l. qui in futurū. §. j. ⁊ in. l. iurisgentiū. §. pactorum. ff. de
pac. ⁊ inter ceteros casus excipitur vnus casus satis genera-
lis scꝫ qn̄ pactum factū cum defuncto coheret persone defun
cti: ita ꝙ ex natura ipsius actus nō potest obligatio concer-
nere heredē. de quo plene per Bart. in. l. eadē. ff. de verb. obli.
⁊ in. l. si decesserit. ff. qui satisda. cogan. ⁊ in. l. postulante. ff. ad
3 trebel. ¶ † Et per hec deciditur questio: pone ꝙ aliquis[c] obli
gauit se in ꝯtractu vt posset capi personaliter pro obseruātia
contractus posito qd̄ tale pactum valeat: queritur nunquid
hoc trāseat in heredē vt heres possit capi. determinat Bart.
per predicta in. d. l. si decesserit. qd̄ non: secus tn̄ ipse sentit in
statuto vt si caueatur statuto ꝙ debitor possit capi persona-
liter: tunc enim tenet ꝙ eius heres poterit capi: quia potest
compelli ad obseruantiā ꝯctus sicut defunctus: ⁊ hoc posuit
in. d. l. postulāte. ⁊ de materia dicendū plenius vt not. in locis
4 prealleg. ¶ † Secūdo no. ꝙ cōpromissum trāsit in heredē: si
hoc dictū fuerit in cōpromisso[d]. ⁊ dicit Hosti. ꝙ natura com-
promissi tenet medium inter naturā societatis ⁊ iudicij: nam
societas nunq̄ trāsit in heredē etiā si fuit dictū ꝙ transiret: sꝫ
heres teneat ad reddendam rōnem ⁊ ad alia accessoria ad so-
cietatē: vt in. l. nemo pōt. ⁊ in. l. cū duobus. al's si fratres. in. §.
idē rn̄di. ff. pro soc. ⁊ ibi no. vera ratio huius dicti. et vide qd̄
dixi post glos. in. c. inter dilectos. in fi. de fi. instr. Iudiciū autē
trāsit in heredē: sꝫ nō sit dictū ꝙ trāsiret. vt pꝫ in. c. ꝓsentata.
j. de test. ⁊ in. l. orone. ff. de fer. ⁊ in. l. vnica. C. ne ex deli. defun.
cōpromissum vero non transit in heredē nisi sit dictū. ⁊ ꝓ hoc
quia cōpromissum est stricti iuris: vt dicit in glo. Et credo ꝙ
potest assignari alia ratio magis specialis: quia iura nō assi-
gnant in hoc rōnem. nam iste est tex. ⁊ in. l. diem proferre. §. j.
et in. l. sed interpellat. §. fi. ff. eo. tit. simpliciter dicūt ꝙ cōpro-
missum

Sebasti. Sapia.
a ¶ Corā iudice. vide no. in. l. fi. C. de test. vbi tradit an acta facta coram arbitro faciant fidem coraꝫ iudice. ⁊ de cōfessione tāgunt moder. in. c. at si clerici. in ꝓn. j. de iudi. ⁊ Ang. in. §. oim. col. ij. instit. de act. Alex. in ꝯsil. xiij. l. j. vol.

Zacharias.
b ¶ Morte alterīꝰ cōpromittētium. Dic hoc eē verū in arbitro: secꝰ in arbitratore. vt dicam. j. nu. 8.

Sebasti. Sapia.
c ¶ Pone qd̄ aliquis. vide Bal. in l. per diuersas. in x. q. C mādati. pau. de ca. ⁊ Alex. late in. l. postulante. in fi. prin. ff. ad treb.

Zacharias.
d ¶ Nisi fuerit dictum in compromisso. not. Bar. ⁊ doct. in. l. diē proferre. §. j. ff. eo. tit. Pau. de ca. cōsil. xxix. i princ. ⁊ Lā franc. in tract. suo de arbi. in. vj. parte. col. ij.

✠ Sebasti. Sapia.

a ¶ Expirat compromissum. vide Bart. in. l. natura liter. §. nihil cōe. colū. antepe. vbi Jas. colū. pe. ff. de acq. poss. ⁊ Ange. are. i. §. oim. colū. §. instit. de actio. Alex. in. cōsi. xix. in. j. volu.

b ¶ Coram iudice. Adde Alex. cōsi. xiij. lib. j.

c ¶ Judicialis. ad de Alex. īgst. xiiij. §. lib.

d ¶ Arbitratore. Addō paul. de ca. cōsi. xxxi. Joā. de ana. consilio. xix. Zacharias.

¶ Adde eundē Pau. de ca. cōsil. xxviij. ⁊ seq. p quo iste. cōsi. xxxi. corrupte librariorū vt credo incuria. als. idem nota. Spec. eo. tit. §. finitur. v. sed nunquid arbitratu. Lāfran. in tract. suo de arbi. parte. vj. colū. §. Bar. ⁊ Alex. in. l. si quis arbitratu. colū. x. ⁊ ibi ro. ff. de ver. oblig. ⁊ rō 5 diuersitatis quā dat Bal. in. l. diē pferre. §. j. ff. eo. ti. est q: factū in arbitratorē dicitur trāsactio et sic est 3ctus: ergo tunc non est personale sicut compromissum in arbitrum. vnū tñ non omitto: q si non appa ret an cōpromissum sit in arbitrū 6 vel in arbitratorem qō in dubio presumit esse compromissum in aliquē vt in arbitrū. ita no. sing. Lud. ro. fin. cccccxi. incip. partes cōpromittentes. alleg. tex. singu. in. c. venies de iureiurā. Antoni⁹ Franc.

b ¶ Circa hoc qō hic dicit̃ d cōpromisso facto in aliquem simpliciter quomodo intelligatur factum an vt in arbitrū: an vt in arbitratorē. Dicas quod l du bio intelligit̃ factum vt in arbitrum sm Joā. an. post Hostiē. in. c. veniēs. hic alleg.

missum non transit in heredem: sed non assignant aliquam rōnem. vnde puto q ista potuit esse ratio nam arbitri cōmuniter eliguntur amici vnde compromittentes recesserunt a iudice ordinario propter confidentiam specialem quā habebāt in arbitris in quos compromiserūt: que ratio nō vēdicat sibi locū in heredem nam heres quādoq; non est ita amicus vel notus arbitro sicut erat defunctus: vnde cum arbitri fuerāt assumpti sub specie amicitie ⁊ confidentie personalis nō debet 3promissum trāsire ad heredē: quia ista confidentia est quid personale inherēs persone defuncti: merito non debet transire ad heredem per predicta. argu. opti. in. l. non distinguemus. §. questitum. ff. eo. vbi dicitur q arbitri nō possunt alijs vices suas delegare nisi partes consenserint: q: partes habuerūt confidentiam de eis ⁊ non de alijs. ⁊ si diceremus contrariū sequeretur q quis posset habere quandoq; arbitrum sibi suspectum cuius suspicionem forte probare non posset: vt in. d. §. questitū. Jtem si a persona arbitri non receditur: ita q cōpromissum est omnino personale quo ad arbitros: vt in. l. si quis arbitratu. ff. de ver. obli. ⁊ in. d. §. questitum. et in. c. vno delegatorum. s. de offi. deleg. ita debet esse compromissum personale quo ad ipsos compromittentes. vide aliud bonum simile in executoribus testamentorū: nam aliud officium vni iniunctum non trāsit in suum heredē: quia hoc officium solet iniūgi pretextu amicitie ⁊ cōfidētie maxime que non ita de facili cōtingit in personā heredis, vt dixit gl. ⁊ bene in. c. si. de testa. lib. vj. sed iudiciū transit in heredem: quia iudex ordinarius aditur ex necessitate: ⁊ presumitur q incedat per semitam iustitie quo ad omnes. vnde non aditur pretextu amicitie. merito compromissum differt hoc casu a iudicio. vnde licet arbitria sint redacta ad instar iudiciorū: vt in. l. j. ff. de arbi. istud est verum regulariter: sed fallit vbi potest interea notari diuersitas: ⁊ multas differentias inter arbitrium ⁊ iudicium. dixi post gl. in. c. cum dilectus. s. eo. ¶ † In glo. ibi per mortem alterius compromittentis: intellige hoc ⁊ tex. de compromisso antequā sit lata sententia vel laudū: nam si sententia vel laudū esset latum ante mortem licet non sit mandatum executioni nihilominus transit in heredem. vt in l. quāuis. ⁊ in. l. diem proferre. §. j. ff. eod. dixi. i. c. ex parte. s. eo. nam ex quo fuit lata sñia ante mortem cessat ratio quam premisi quare compromissum non transit in heredem: sed si sentētia nondum est lata vel laudū vel arbitriū: tunc expirat per mortē alterius compromittentiū etiam si ante mortem fuisset in causa conclusum ⁊ dies esset prefixus ad sententiam ferendā. vt singu. probatur. s. eo. c. ex parte vbi dixi. ¶ † Sed circa hoc quero nunquid expirent acta gesta coram arbitro per mortē partis sicut expirat compromissum. Pet. ⁊ Abb. dicunt qō non per. c. presentata. j. de testi. ⁊. l. penul. C. de arbi. vnde expirat compromissum [a] scʒ vt in eo non procedatur contra heredes per arbitros: sed acta gesta coram arbitris non expirant: sed faciunt fidem coram iudice. ⁊ idem tenet Specu. eo. titu. §. differt. post princi. et hoc teneas non solum quando expirat compromissum per mortem: sed et qualitercunq; compromissum finiatur: semper enim acta cause non dico litis perseuerant in sua validitate: ita q faciant fidē corā iudice [b]: vt probatur in. d. l. penulti. ⁊ hoc firmant doct. maxime Bald. et acta cause dicunt̃ attestationes testium: concessiones partium ⁊ similia que habēt instruere causam: ⁊ respectu attestationū distingue prout habetur in. d. c. presentata. ⁊ in. l. si. C. de testi. acta litis dicuntur que non concernunt instructionem cause: sed ordinant iudicium vt citatio: litis contestatio: satisdatio ⁊ similia. ista enim pereunt expirante compromisso sicut quādo perit instantia iu dicij. de quo vide quod plene dixi post Innocē. in c. causam que. de testi. Jtem dicas qō licet pereat compromissum tamen effectus iam productus de preterito non extinguitur. vnde si fuerit coram arbitris interrupta prescriptio per contestationem

litis vel alio modo legitimo non expirat ille effectus: licet extinguatur compromissum: vt in. d. l. penulti. ⁊ ibi hoc firmat Baldus. dixi in. d. c. causam que. ¶ † An autem confessio facta coram arbitro habeat vim cōfessionis iudicialis [c] vt efficiatur cōfessus infamis ex casu quo cōfessio infamia ret coram iudice. dic qō non siue cōpromissum expiret siue duret. ratio: quia confessio infamat eo. casu quo cōfessus pro damnato habetur cū sit talis causa in qua condēnatus efficitur infamis: vt dixi in. c. at si clerici. de iudi. not. Barto. in. l. ictus fustium. ff. de his qui not. infa. vnde sicut vera sententia arbitri non infamaret: vt in. l. quid ergo. in §. ex cōpromisso. ff. de his q not. infa. ita nec confessio facta coram arbitro qō etiam firmauit Bald. in. d. l. penulti. ¶ † Ulterius quero an dispositio huius. c. habeat locum in arbitratore [d] ⁊ amicabili compositore: vt sic expiret tale compromissum per mortē alterius compromittentium. Specula. formauit hanc questionē eo. tit. in. §. finitur. vers. sed nunquid arbitratus. et ibi concludit qō non q: si cōpromittitur vt in arbitratorem istud nō est verum cōpromissum sed est quedā transactio siue compositio: vt not. in. c. quintanallis. de iureiurā. ⁊ in aut. si vero contigent. C. de iudi. Compositio autem siue pactum transit in heredē: vt in. l. si pactum. ff. de probatio. ⁊ cum hoc dicto Specu. ad quod etiam se remisit Jo. and. trāsit hic do. Ant. Sed aduerte: q: non puto hoc dictum verum per rationem quā. s. dixi: vnde puto qō fortius debet hoc casu expirare compromissum quam quando fuit compromissum tāq; in arbitros: q: arbitratores eligūtur magis pretextu amicitie ⁊ confidētie quam arbitri: ⁊ habēt maiorem potestatem arbitratores quā arbitri: q: arbitratores possunt dare de iure vnius partis alteri: moderate tamen p bono concordie: vt no. in. c. nisi. de preben. ⁊ no. in l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. ergo debet expirare illud compromissum sicut in alio casu. Preterea mirandum est de dicto Spe. nā istud. c. solū facit mētionem de cōpromisso: nec iure probatur q nō appellet̃ compromissum istud quod fit tanquā in arbitratores. Preterea ⁊ tertio arbitratores dicuntur arbitri: vnde non differūt nisi in casibus in iure expssis: vt. l. societatē. in. §. arbitrorū. ⁊ quod ibi no. ff. pro socio. Nec ob. motiuū Spe. q istud sit quedā trāsactio: quia fateor si effect⁹ fuisset secut⁹ ante mortē alterius: sed ex quo ante decisionē seu pronuntiationē altera pars cōpromittētiū decessit: non pōt dici q transactio sit perfecta. ¶ † Item quero pone in compromisso fuit facta mentio de herede: nunquid transeat in vnum heredem tantum. vel in heredis heredē: ⁊ sic in infinitum. Spec. in. d. §. post prin. concludit q transit in omnes heredes in infinitū: q: appellatione heredis veniunt omnes. nam heredis heres testatoris est heres: ideo regulariter appellatione heredis [e] veniunt omnes in infinitū: vt. l. in annalibus. C. de leg. ⁊ in. l. si. C. de here. insti. non ob. l. antiquitas. C. de vsufruct. vbi solū venit vnus heres. quia illud est speciale qñ vni vt suo heredi relinquitur vsufructus alicuius rei: alteri vero relinquitur proprietas. nam tūc ne frustra proprietas sit sine vsufructu restringit̃ ibi nomen heredis. ¶ † Ultimo quero de quotidiana questione: nūquid post mortem prelati cōpromittentis super iuribus ecclesie expiret compromissum. Spe. in. d. §. finitur. versi. quid si prelatus. format questionem ⁊ videt̃ aliquantulum vacillare. nā q expiret facit: q: sicut expirat pro alia parte: ita dʒ expirare pro parte prelati vt equalitas seruetur inter vtrāq; partem. argu. l. sed interpellatur. §. fin. alleg. in gloss. Item prelatus non potuit cōpromittere in perpetuum preiudiciū ecclesie sue: vt in. c. peruenit. ⁊. c. cū tempore. s. eo. tandem videtur sentire Specu. qō si est cōpromissum factū pro vtilitate ecclesie successor habebit illud ratum alias non. ar. in. c. §. de pca. ⁊ Collec. sentit hic singulariter partem affirmatiuā qō expirat compromissum per mortē prelati: sed hoc dictum non tenerē sic indistincte: q: compro-

et habet̃ p Spec. in ti. de arbi. in. c. fin. in ver. quid si simplr. qō intelligē verū nisi quando forsan ex forma statuti nō possit fieri cōpromissum nisi vt i arbitratorem. de quo vide Jo. de imol. in. l. j. in. §. et post operis. ff. de noui ope. nū. ⁊ in. c. j. de lit. conte. ⁊ p Ale. in. l. societatem. in §. arbitrorum. in ij. col. ff. p soc. et in. l. ius publicū. ff. de pact. vbi fit conclusio qō an pcesserit vt arbiter vel vt arbitrator cognoscit̃ ex modo pcedēdi ⁊ sententiandi.

✠ Sebasti. Sapia.

e ¶ Appellatione heredis. An appellatione hēdis veniant oēs. vide Fel. i. c. q: . U. col. fin. j. de iud. alex. consi. lvj. in. j. vol. ⁊ in consi. xxix. in princ. eo. vol. late declarat Jas. in. l. qui liberis. §. hec vba. vbi etiā alij. ff. de vulg. ⁊ pup. et in. d. l. in annalibus.

¶ Diuersitas. Adde Pet.de anchar.consi.j.Roma.singu.suis.fo.iij. Zacharias. ¶ Adde quod est singu.nu.cxl.quod incip.quod dices. vbi dicit inequalitatem pene non vitiare stipulationem: sed reducitur ad equalitatem pene minoris.allegat Specula.per istum allega.in.§. finali.versiculo.hoc quoq pretermit.

Anto.Francis.

¶ In isto passu an ieqlitas pene vitiet stipulationem. Dicas q si stipulatio habet requisita pro forma stipl̃atiōis ex inequalitate pene nō vitiat stipulatio: imo si etiã peccaret ĩ forma dato q non valeret vt stipulatio valeret vt pactũ nisi aliter appareret de mente partium qd̃ omnino voluissent facere stipulationem et nō pactum: vt est glo.in.l.iurisgentium.§.sed cũ nulla.z ibi per Alex. ff.de pac.z per eũ in.l.j.§.j.z in.§.si quis ita.in princ.ff.de verb.oblig.imo dici solet q stipulatio inualida valet in vim nudi pacti si nō precedit debitũ: sed precedente debito valet in vim cōstituti: vt vulchre declarat Bald.in rubr. C.de consti.pecu.in vlti.colum.imo stipulatio vna valida interposita in contractu validat etiam alias stipulationes inualidas: vt in.l.vnica.et ibi per Bal.in princi.C.de rei vxo.actio.z adde q stipulatio penalis est nulla si principalis stipulatio sit nulla ratione incertitudinis.l.ita stipulatus.et ibi per Barto.in.xij. opp.z per Alexã. post alios.ff.de verb.obli.et an et quando stipulatio penalis nouet obligationẽ precedētem habet in l.pdia.z ibi p bar. in.iij.colum.ff.de actio.empt.z in.l. si quis a socio.in prin.ff.pro socio. z in.l.duo societatem.in.j.quest.ff. eodē.et per Bal. z alios in.l.si pacto quo penã.C. de pactis.

missum sit nomine ecclesie: z ecclesia nō moritur: vt in.c.liberti.xij.questio.ij.z in.c.si gratiose.de rescript.lib.vj.vnde distinguerem sic: q aut compromissum fuit factum interueniente solennitate debita vel fuit factum simpliciter super his super quibus prelatus solus habebat potestatem compromittendi: et tunc non expirat per mortem prelati: quia prelatus est nudus minister: et ecclesia dicitur compromisisse ministerio prelati.fatēdum tamen est q si ecclesia fuit lesa potest petere restitutionem in integrum: vt in.c.j.de in integrum restitu. sed si prelatus compromisit super iuribus que non poterat in perpetuum obligare vel obligauit ecclesiam circa solennitatem debitam: tunc fateor quod sicut transactio nō haberet effectum post mortem prelati: vt in.c.veniens.et quod ibi notat.de transact.ita et compromissum debet expirare per mortem prelati. ¶ Vltimo si vis videre multos alios casus in quibus expirat compromissum: vide in Specula.in dicto.§.finitur.et an inter compromittentes possit esse aliqua diuersitas in obligatione vt magis obligetur vna pars ad obseruātiam compromissi q̃ altera.vide Specula.eodem titu.§.fina.versicu.hoc quoq pretermittendum non est.cum tribus sequentibus. Et vt mortem euitemus perpetuã post mortem temporalem: concedat nobis qui viuit z regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Finis secunde partis Commentariorum Nicolai Siculi: Abbatis Monaceñ. Archiepiscopi Panormitani: in primum Decretalium. Ex fida castigatione domini Alexandri Losei Uicentini Iurisconsu.clarissimi.

¶ Index quaternionum.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt vv xx yy zz.

Quorum yy et zz terniones sunt: Reliqui quaterniones.

¶ FINIS.

PANORMITANI